Pult 58
nr 116

R 14
1/8

Sañz

Decretalium copiosum argumentum.

Diuisiones glosarum ex Johãnis andree nouella diligenter deprompte: hic diligenter annotantur.
Ex parte.iij.de rescrip.cum paucis alijs reserat q̃ntum opis casuum litteralium appositio afferat.
Concordantie cum litteris sacris characteribus textualibus imprimuntur.
Repertorium peculiare ex precipuis glosarum materijs ingeniose colligitur.
Emendationem textualium diuisionum ostendit.c.statuimus.de regula.
Tabula Ludouici bolognini de bononia notabiles questiões sm rubricas decretaliũ decidit.
Arbor tã cõsanguinitatis q̃ affinitatis honeste figurata/ et aptis locis apposita patet.fo.cccxxvj.
Librorum quinq̃/tituli per ordinẽ alphabeti disponũtur quo facilius tuo se ꝯspectui offerant.
Extabant glose olim secte/quas nunc vnitas varijs sub capitulis inuenies.
Summaria Panormitani hic vbiq̃ supra textũ maioris gratia cõformitatis reperiuntur.

Capitulorum omnium index accõmodus/et longe artificiosior q̃ prius hic habetur.
Omnes rubrice Decretalium Sexti et Clementinarum versibus paucis explicantur.
Rubrica quelibet post aptam sui continuationem concordantes canones citat.
Registrum verum ex Innocentio in multorum capitum glosemate insertum videbis.
Ex glosis adiunctis quid vtilitatis lectoribꝰ sit allatum: enodat multiplex capitulum.
Castigationẽ textualem exhibet.c.inter ceteras.de rescrip.c.qm̃ ꝯ falsam.de ꝓba.cũ pluribus alijs.
Tanguntur glosarum principales materie in earũ marginibus elucidate.
Ingeniosa serie medullas Decretaliũ textuales explicãs elimata annectitur Margarita.
Signis hic patẽtibꝰ additiões plurime certis locis necessarie adijciunt ex Jo.an.nouel.deprompte.
Singularẽ habes interpretationẽ carminibꝰ aptatã p̄nti volumie q̇bꝰ titu.suo ordine disponunt.
Impressa prius erãt aliqua notabilia satis pueriliter collocata q̃ abhinc nõ imerito expelluntur.
Merito verba textualia in p̄n.glo.lõge patẽtius q̃ olim cũ characteribꝰ magnis annotantur.
Edidimꝰ nũc p̄mũ i lucẽ: et nõ sine magna ꝯsilij maturitate Casus Ber.glosatoris cũ notabilibꝰ eiusdẽ

Decretales correctissime	Imprimũtur mirifice
Priscisq̃ cũ monimẽtis	Et optima cũ papiro
Inuenientur ordinate	Corrigunt fidelissime
Rubeis sub elementis	In Solis aurei signo

Dystichon.
Si documenta notes cruce † significata rubenti:
Eterna liber hic laude perennis erit.

De la Libreria de S. Isidro del Campo

Uersꝰ expositi ꝯtinētes Rubricas Juris canõici.

a ¶ De summa trinitate et fide catholica. hec i. vj. ⁊ cle. De cõstitutionibꝰ. hec i. vj. De rescriptis. hec i. vj. ⁊ cle. De consuetudine. hec in. vj.
b ¶ De postulatõe ꝑlatoꝝ. hec i. vj. De electiõe ⁊ electi ꝑtãte. hec i. vj. ⁊ cle. De trãslatione epi vel electi. De aucte et vsu pallij.
c ¶ De renũciatiõe. hec i. vj. ⁊ cle. De supplenda negligẽtia ꝑlatoꝝ. hec in. vj. et cle. De tpibꝰ ordiationũ. hec i. vj. De scrutinio
d ¶ De ordĩatis ab epo ꝗ resignauit epatui. De etate ⁊ qualitate/⁊ ordine preficiẽdorum. hec in. vj. et cle. De sacra vnctione. De sacramentis non iterandis.
e ¶ De filijs pbroꝝ ordinãdis vl nõ. hec i. vj. De seruis nõ ordinãdis ⁊ eoꝝ manumissiõe. De obligatis ad ratiocinia ordinãdis vl nõ. De corpe viciatis ordinãdis vel [illegible].
f ¶ De bigamis non ordinãdis. hec in. vj. De clericis ꝑegrinis. De offõ archidyacõi.
g ¶ De officio archipbri. De officio pmicerij. De officio sacriste. De officio custodis. De officio vicarij. hec in. vj. et cle.
h ¶ De officio et potestate iudicis delegati. hec in. vj. ⁊ cle. De officio legati. hec in. vj. De officio iudicis ordiarij. hec in. vj. et cle.
i ¶ De officio iudicis. De maioritate ⁊ obediẽntia. hec in. vj. De treuga et pace. De pactis. hec in. vj.
k ¶ De transactionibus. De postulando. De ꝓcuratoribꝰ. hec i. vi. ⁊ cle. De syndico
l ¶ De his ꝗ vi metusve cã fiũt. hec in. vj. De in integrũ restitutione hec in. vj. ⁊ cle. De alienatiõe iudicij mutãdi causa facta. De arbitris. hec in. vj.

¶ Secundi libri Rubrice.

m ¶ De iudicijs. hec in. vj. et cle. De foro cõpetẽti. hec i. vj. ⁊ cle. De libelli oblatiõe. De mutuis petitionibus.
n ¶ De litis contestatione. hec in. vi. Ut lite nõ ꝯtestata non ꝓce. ad testi. recep.
o ¶ De iuramẽto calũnie. hec i. vi. De dilationibꝰ. De ferijs. De ordĩe cognitionũ.
p ¶ De plus petitionibus. De causa possessionis et proprietatis. hec in clemen. De restitutione spoliatorum. hec in. vi.
q ¶ De dolo ⁊ cõtumacia. hec in. vi. et cle. De eo ꝗ mittit in possessiõem causa rei seruande. hec in. vi. Ut lite pẽdente nihil innouetur hec in. vi. ⁊ cle. De sequestratione possessionis et fructuum. hec in. clemen.
r ¶ De cõfessis. hec i. vi. De ꝓbationibꝰ. hec in cle. De testibꝰ ⁊ attestatiõibꝰ. hec in vi. ⁊ cle. De testibus cogendis vel non.
s ¶ De fide instrumentoꝝ. De ꝑsumptionibꝰ. De iureiurando. hec in. vj. ⁊ clemen. De exceptionibus. hec in. vj. ⁊ cle.
t ¶ De ꝑscriptionibꝰ. hec in. vi. De sentẽtia et re iudicata. hec in. vj. et clemen. De appellatiõibꝰ/recusatõibꝰ/⁊ relatõibꝰ. hec in. vj. ⁊ cle. De clericis ꝑegrinãtibꝰ.
u ¶ De confirmatione vtili vel inutili.

¶ Tertij libri Rubrice.

x ¶ De vita et honestate clericorũ. hec in vj. et cle. De cohabitatione clericoꝝ ⁊ mulierũ. De clericis coniugatis. hec in. vj.
y ¶ De clericis non residentibꝰ in ecclesia vel ꝑbẽda. hec in. vj. De ꝑbẽdis ⁊ dignitatibus. hec in. vj. ⁊ clemen. De clerico egrotante vel debilitato. hec in. vj.
z ¶ De institutionibus hec in. vi. De concessione prebende. hec in. vj. et cle. Ne sede vacãte aliqd ĩnouetur. hec in. vj.
a ¶ De his que fiũt a prelatis sine consensu capituli. De his que fiunt a maiori parte capituli. Ut ecclesiastica bñficia sine diminutione conferantur.
b ¶ De rebus ecclesie alienãdis vel non. hec in. vj. ⁊ cle. De ꝑcarijs. De cõmodato. De deposito.
c ¶ De emptione et venditione. De locato et conducto. De rerum permutatione. hec in. vj. et clemen. De feudis. De pignoribus et alijs cautionibus.
d ¶ De fideiussoribus. De solutionibus. De donationibus. De peculio clericoꝝ.
e ¶ De testamẽtis et vltimis voluntatibꝰ. hec in. vj. ⁊ cle. De successionibꝰ ab intestato. De sepulturis. hec in. vj. et clemen.
f ¶ De parrochijs/et alienis ꝑrochianis. De decimis/primitijs/ et oblationibꝰ. hec in. vj. ⁊ cle. De regularibus et trãseũtibus ad religionem. hec in. vj. et clemen.
g ¶ De conuersione coniugatorum. De conuersione infidelium.

¶ Carmina Rubricarum iuris pontificij.
Tota siquidem cõgeries decretalibꝰ famulat. Et earũ aliq nũc in. vj. nũc in clemẽ. (vt in expõne ptz) repetunt

¶ Primi libri Rubrice sunt in decretalibus. xliij. In sexto. xxij. In clementinis. xj.

a PRimo summa fides. statuit. rescripta. suescit.
b Postulat. electos. trãslatos. auctor et vsu.
c Inde renũcio. de supplenda. tempora. scrutor.
d Ordo resignantis. etas. ac vngo. sacramen.
e F[illegible]us et seruus. obnoxius. ⁊ vitiatus.
f Hinc bigamus. clerus peregrinus. ⁊ archidyacon.
g Archipres. primic. sacrist. custos. vice fungens.
h Delegat. legat. ⁊ dictus ab ordine iudex.
i Judicis officium. maior. pax. pacta sequuntur.
k Transigo. postulo. post procuro. sindicus exto.
l Uis metus. integrat. ac alienat. et arbiter hinc est.

¶ Secundi libri Rubrice sunt in decretalibus. xxx. In sexto. xv. In clementinis. xij.

m IUdicium. forus. atq; libellus. mutua poscens.
n Litem contestans. sine quo non suscipe testes.
o Jurat. dilatis. ⁊ feriat. ordine noscit.
p Plus peto. de causa. spoliatos restituendo.
q Est dolus. ⁊ missus. lis pendens. atq; sequestrat.
r Confessis. probo. sunt testes. testes quoq; cogo.
s Instruo. presumo. iusiurans. excipiendo.
t Prescribit. sententiat. appellat. peregrinans.
u Utilis omnibus his est confirmatio iuncta.

¶ Tertij libri Rubrice sunt in decretalibus. l. In sexto. xxiiij. In clementinis. xvij.

x UIta decens. clerus habitãs. clerusq; iugatus.
y Non residens. prebens. eger vel debilitatus.
z Instituo. concedendo. ne sede vacante.
a Et sine consensu. maior pars. non minuantur.
b Non alieno. trado precaria. cõmodo. pono.
c Uendo. loco. muto. de feudis. pignoribusq;.
d Atq; fideiussor. et soluit. dona. peculi.
e De testamentis. etiam succedo. sepultus.
f Parrochijs. decimis. hinc regula relligionis.
g Conuersus coniunx. infidus. vota redempta.
h Deq; statu monachi. domibus. subiunge capellas.
i Jurepatronatus. de censibus. ara sacrata.
k Misse. baptismus. quo non est presbyter vsus.
l Eucharistia. relliquie. ieiunia serua.
m Purificans. ac edificans. immunis adherent.
n Clerice vel monache dimitte negocia secli

¶ Quarti libri Rubrice sunt in decretalibus. xxj. In sexto. iij. In clementinis. j.

o SPonsus. et impubes. ⁊ clandestina: duorum.
p Cõditione. vouẽs. quã polluit. atq; leprosus.
q Seruus. de natis. sequitur cognatio duplex.
r Post consanguineam. consanguinitas. gelidiq;.
s Ac interdictum. qui nati legitimi sunt.
t Accusare queunt. diuortia. dote. secundis.

¶ Quinti libri Rubrice sunt in decretalibus. xlj. In sexto. xiij. In clementinis. xj.

u ACcusatio. siue calumnia. sit tibi symon.
x Prelati. Rabbi. Judeis. hereticos dant.
y Scismaticis. vel apostaticis. natos perimentes.
z Infans expositus. homicidia. luditur hastis.
a Cleri pugna. sagittat. adulter. postea raptor.
b Furtis. vsuris. de falsi crimine. sortes.
c Colludo. pecco. venor. ferio. maledico.
d Post interdictum celebrans. ac ordinis expers.
e Saltus. furtiuus. excessus. opusq; nouellum.
f Lex priuata subit. purgat cum canone. vulgus.
g Dãnum. cum penis. post penitet. est anathema.
h Uerborum sensus. sequitur quoq; regula iuris.

De voto et voti redemptione. hec in. vj.
h ¶ De statu monachorũ et canonicorum regulariũ. hec i. vj. ⁊ cle. De religiosis domibꝰ vt epo sint subiecte hec in. vj. et cle. De capellis monachoꝝ ⁊ aliorum religiosorum. hec in. vj.
i ¶ De iure patronatus. hec in. vj. et cle. De censibus/exactionibꝰ/⁊ ꝓcuratiõibꝰ. hec in. vj. et cle. De cõsecratiõe eccl'ie vel altaris. hec i. vj.
k ¶ De celebratione missaꝝ: ⁊ sacramẽto eucharistie: et diuinis officijs. hec in cle. De baptismo et eius effectu. hec in cle. De presbytero non baptizato.
l ¶ De custodia eucharistie/ chrismatis: et alioꝝ sacroꝝ. De reliquijs ⁊ veneratõe sctõrũ. hec i. vj. ⁊ cle. De obſuatiõe ieiunioꝝ.
m ¶ De purificatiõe post partũ. De ecclesijs edificandis vel reparandis. De ĩmunitate ecclesiaꝝ. cimiterioꝝ: ⁊ reꝝ ad eas pertinentium. hec in. vj. ⁊ clemen.
n ¶ Ne clerici vel monachi secularibꝰ negocijs se immisceant. hec in. vj.

¶ Quarti libri Rubrice.

o ¶ De spõsalibꝰ ⁊ mr̃imonijs. hec in. vj. De desponsatione impuberum. hec in. vj. De clãdestina despõsatiõe. De spõsa duoꝝ
p ¶ De cõditionibꝰ appositis in despõsatione vel in alijs ꝯtractibꝰ. Qui clerici vel vouẽtes matrimoniũ ꝯtrahere possunt. De eo ꝗ duxit in mr̃imoniũ quã polluit ꝑ adulterium. De coniugio leprosorum.
q ¶ De ꝯiugio seruoꝝ. De natis ex libero ventre. De cognatione spũali. hec in. vj. De cognatione legali.
r ¶ De eo ꝗ cognouit ꝯsanguineã vxoris sue vel sponse. De consanguinitate ⁊ affinitate. hec i cle. De frigidis ⁊ maleficiatis: et impotentia coeundi.
s ¶ De mr̃imonio cõtracto cõtra interdictum ecclesie. Qui filij sint legitimi.
t ¶ Qui mr̃imoniũ accusare possunt vel contra illud testificari. De diuortijs. De donationibus inter virum et vxorem. et de dote post diuortium restituenda. De secundis nuptijs.

¶ Quinti libri Rubrice.

u ¶ De accusationibus/inqsitionibus: et denũciationibus. hec in. vj. De calũniatoribꝰ. De symonia: et ne aliqd ꝓ spiritualibus exigatur vel promittatur.
x ¶ Ne ꝑlati vices suas vel ecclesias sub annuo censu cõcedant. De magistris: ⁊ ne aliqd exigat ꝓ licentia docẽdi. hec in cle. De iudeis/sarracẽis/⁊ eoꝝ seruis. hec i cle. De hereticis. hec in. vj. et clemen.
y ¶ De scismaticis ⁊ ordĩatis ab eis. hec in. vj. De apostatis ⁊ reiterãtibꝰ baptisma. De his qui filios occiderunt.
z ¶ De infantibus ⁊ lãguidis expositis. De homicidio volũtario vel casuali. hec in vj. et clemen. De torneamentis.
a ¶ De clericis pugnantibus in duello. De sagittarijs. De adulterijs. De raptoribus/incendiarijs/⁊ violatoribꝰ ecclesiarũ.
b ¶ De furtis. De vsuris. hec in. vj. ⁊ cle. De crimine falsi. De sortilegijs.
c ¶ De collusione detegẽda. De delictis puerorum. De clerico venatore. De clerico percussore. De maledicis.
d ¶ De clerico excõmunicato: deposito/ vel interdicto ministrante. De clerico non ordinato ministrante.
e ¶ De clerico per saltũ promoto. De eo qui ordinem furtiue suscepit. De excessibꝰ prelatorum et subditorum. hec in. vj. ⁊ cle. De noui operis nunciatione.
f ¶ De priuilegijs ⁊ excessibꝰ priuilegiatorum. hec in. vj. ⁊ cle. De purgatione canonica. De purgatione vulgari.
g ¶ De iniurijs ⁊ damno dato. hec in. vj. De penis hec in. vj. et clemen. De penitẽtijs ⁊ remissiõibꝰ. hec i. vj. ⁊ cle. De sentẽtia excõicationis. hec in. vj. et cle.
h ¶ De v'boꝝ significatõe. hec i. vj. ⁊ cle. De regulis iuris. hec in sexto reperitur.

¶ Titulorum iuris põtificij numeꝝ. qui sũt In decretalibꝰ. clxxxv. In sexto. lxxvij. In clemẽtinis. lij. facili stilo indicant hec quattuor carmina.

Centum rubricas/octogintaq; volumen
Gregorij noni ponit. quinas superaddẽs.
Ac septagitaseptẽ numerat tibi Sextus
Ex Clemẽte duas/qnquagitaq; notabis.

Rubrice Decretalium.

Titulorum quos librorum decretalium s[ecundu]m ordinē līrarum alphabeti a q[ui]bꝰ inchoant collecta annotatio.

Finis.

Bis centum titulos/sed quindenos remouebis.
Sunt decretales ter mille/sꝫ absq̄ nouem bis.

Operis sedulorūq3 ipressorū artificiosa cōmēdatio.

¶ Vitalis de thebe vtriusq3 iuris licentiatus in consultissima Iurispontificij facultate parisius ordiarie legēs solertissimo viro magistro Berchtoldo rēbolt artis impressorie architecto primario. Foelicitatem.

Impressorie artis laus ꝛ vtilitas.

Et si viri litterati omnes: studiosorūq3 omniū vniuersa (vt sic dicā) respublica oibus artis ipressorie peritis plurimū debeant: quorū solerti ingenio et celesti quodā/mirabiliq3 inuēto sapiētissimorū virorū preclarissima scripta q̄ superiorū inclementia temporum partim amissa/partim abdita ac veluti in tenebris ignorātie neglecta iacebāt: in conspicuā reuocata lucē studiosis oibus palā exhibita sunt agnoscēda. Et que prius vix regibus/ducibus/ꝛ imperatoribus ob raritatē voluminū contingebant: hac nostra feliciore etate ne modo a potētioribus sed etiam a mediocribus affatim copia se offerente facili paruoq3 cōparari possunt: nec quidpiā deest qd ad perfectū/cōsummatūq3 ingeniorū cultū pertinere videatur: adsit modo amor lrarū et discendi cupiditas. Verū illis multo plus obstricti sum⁹: q̄ memores se non solū sibi sed alijs quoq3 in hanc vitā pductos: industriā suā nō tam ad priuatum cōmodū q̄ studiosorū omniū publicā referūt vtilitatem: quorū studiū in hoc versatur vel certe versari deberet: vt ex numerosa q̄ suppetit exēplariū multitudine optima queq3 deligāt: ꝛ q̄ fieri pōt imprimant castigatissime: qd nisi fiat: nō est promptū diffinire: cōmodi ne magis an detrimēti afferat ipꝛimendi facultas. Est eni videre nōnullos: q̄ turpis lucri gratia nō erubescant ipꝛimere quosdā libellos tante spurcitie atq3 obscenitatis: vt ne q̄dē inferorū numinū sacris admitterent: quorū ipudica ingenia odio ꝛ execratione digna sunt: q̄ hoc celeste/palladiūq3 ipꝛimēdi mun⁹ ad ornatū castarū mētiū ab imortali deo hoibus cōcessum: ad lusus noxios atq3 obscenos et (qd aurium pace dixerim) ad prostibula trāsferūt. Sūt ꝛ alij multi q̄ dū pecunias studiosorū aucupant: bonos vtiq3 libros se ligūt ipꝛimendos verū dū ipensis abstinēt/ peritia artis carent: vel oculatos correctores (q̄ vnice in hac facultate sunt necessarij) adhibere negligunt: tam inepte tanq3 mēdose ipꝛimūt: vt preclaris lectorū ingenijs longe plus cecitatis q̄ luminis afferre videantur. Tu vero Berchtolde mi amātissime cū inter primarios solertissimosq3 huiusce artis viros non infimū sis assecutus locū: tui semp putas esse muneris optima volumina cōquirere: ꝛ cōquisita q̄ absolutissime perficere: demōstrant hoc multa preclarissima opera superioribus dieb⁹ a te tā nitide/tāq3 castigate ipressa: vt sine iniuria a palladia arte et dedalio quodā igenio emanasse credi possint. Precipue tamē quātū valeas in ipressoria facultate emulat⁹ (vt puto) Phidiā in sculptura Diane: in hac gregoriana cōpilatiōe demōstrare voluisti: quā tāto ingenio tātaq3 industria ad vmbilicū vsq3 perduxisti: vt q̄tum ad chartas: caracteres: colorū rubri ꝛ nigri distinctiones: ꝛ (qd potissimū est) veritatē toti⁹ ptinet voluminis: nihil est prorsus qd vel a seuerissimo litterarū censore iure reprehendi q̄at: et (vt dicam qd sentio) quēadmodū alios ipꝛimēdi peritos alijs a te ipressis opib⁹ equas aut superas: ita in hoc vno volumine te ipso videris esse supior. Qd cū ad publicam (vt soles) bonorū oim vtilitatē delegisses ipꝛimēdū: et in ipsis exēplarib⁹ q̄dā strigosa: q̄dā mēdosa: alia vero pernecessaria ipressorū incuria siue maliuolētia in vniuersum omissa dephēdisses q̄lis est glo. lōga ꝛ notabilis (vt aiunt) in. c. at si clerici. de iudi. † et glo. in. c. vt debit⁹. de appel. ‡ ꝛ alie multe q̄s abbas sicul⁹ ꝛ alij vtriusq3 iuris doctores citāt: q̄ tn̄ in alijs decretalib⁹ nusq3 apparēt: eāq3 rem studiosis lectorib⁹ difficultates atq3 errores afferre nō modicos aiaduertisses: horū tu vicē miserat⁹: multis magnisq3 pcib⁹ vna cū studiosissima auditorū meorū numerositate me exorasti: vt exēplar ex quo ipꝛimēdorū volumino forme trāssumēde erant: diligēti⁹ plegerē: errata castigarē: violata curarē: necessaria q̄ in vniuersū trūcata fuerāt: fideli cura (ꝛ in vnā q̄dē tabulā quo facili⁹ reqrentibus occurrerēt) restituerē: qd libēter feci ꝛ pfecto sedulo ipiū arbitrat⁹ pijssimis desiderijs tuis morē nō gerere. nec defuit conatib⁹ meis benign⁹ successus: spero eni laborib⁹ meis ꝛ tuis dextris auspicijs hoc me assecutū: vt nusq3 in orbe terrarum pulchriores atq3 integriores reperiant decretales. Et ne instituto opi aliq̄d deesset qd vel ad pulchritudinē siue cōmoditatē ptinere videref ex abūdanti adiecisti (qd alij laborib⁹ seu ipēsis parcētes: nec tn̄ sine crimine: omiserūt) Arbores sc3 duas q̄rū altera consanguinitatis/altera affinitatis gradus atq3 discrimina indicat: q̄s ydoneis/ppꝛijsq3 locis † non min⁹ ornate q̄ vtiliter disposuisti. Plures insup pulcherrimas addidisti tabulas: q̄ titulos/capla/ꝛ oēs pcipuas materias tā in textu q̄ in glosis ptētas/studioso lectori facillime demonstrabūt: q̄ quāte sint cōmoditatis: frequēs vsus manifeste cōprobabit. Hec scribo Berchtolde mi amātissime nō vt aurē tuā demulceā: noui equidē q̄ tecū habites: tot⁹ ex te pēdeas: et eā summā/precipuāq3 laudē ducas: q̄ maximis s3 secretissimis pollere xtutib⁹: sed vt veritas ipsa in aprto sit: quā q̄ celat nō minori irretit vitio q̄ q̄ falsa pdicat. c. q̄s q̄s. xj. q. iij. simul. vt cōmilitonib⁹ meis ꝛ bonis oib⁹ demōstrem: q̄d potissimū legāt atq3 sequant: si ad bonā vberēq3 pōtificij iuris frugem ptingere desiderant quā (vt mea fert opinio) facillime assequentur: si hoc pclarissimū mercent opus: ꝛ simili q̄ a te ipressum est diligentia sepi⁹ lectitauerint. Perge igitur Berchtolde mi amantissime ꝛ qd in hoc pclaro ope pstitisti: i alijs quoq3 cura perficere: qd si feceris: pfecto rem et famā cumulabis: viuesq3 apud coetaneos tuos p gloriā: ꝛ apud posteros p lōgissimā noīs tui memoriā. Nā si Mētor Appelles et Policletus ꝛ multi alij pclari artifices: q̄ illustriū virorū imagines lepide expsserūt: tā celebrē apud posteros assecuti sunt gloriā: q̄d ni tui apud oēs bonos lōgissima gloriosissimaq3 futura esset memoria: qui nō fragiles corporalesq3 hoim similitudines ad nullū pclarū facin⁹ pfuturas: sed sapientissimorū virorū diuinas admirabilesq3 cōtēplationes: q̄busdā viuis caracterū ymaginib⁹ exprimis presentibus exhibes: ad posteros trāsmittis: ꝛ perpetuitati cōmendas: cū q̄b⁹ (ni fallor) preclarū tuū nomen lōgo euo victurū est: qd vt fiat/ imortalē deū iterum atq3 iterū obtestor: nam pro mea erga te pcipua beniuolentia nihil mihi cari⁹ accidere poterit: q̄ q̄ tibi vita contingat longissima: ꝛ cōstans/perpetuaq3 felicitas. Vale Ex edibus nostris apud claustrū diui Benedicti. vj. kal. Marcij. Anno ab incarnatione dn̄i. M. CCCCC. j.

Impressores aliqui ob multa sunt carpēdi.

† De iudi. in verbo dispēsare. fo. cxiij.

‡ De appella. in verbo absq3 rōnabili causa. folio. ccv.

† Locis. folio. cccxxvj fa. scda.

Laus bominis probati.

Veritatē celare peccatum est.

Capitula Decretalium.

Capitula Decretaliū

Capitula Decretalium,

Capitula Decretalium.

Capitula Decretalium.

Materie Glosarū.

Materie Glosarum.

Materie Glosarũ,

Materie Glosarum.

Materie Glosarum.

Materie Glosarū,

Materie Glosarum.

Additiones quinqꝫ:totidē librorum huius cōpilationis Gregoriane materiā preseferentes:si cuiuscūqꝫ primi vocabulū diligentius annotetur.

Iudex et doctor Ludouicus bologninus tabulam canones citantē cōposuit:quos hic sub nostri decreti folijs signatos:prompta manu inuenies.

Iudiciū idē obseruat in margarita decretaliū:quo ad capitula ⁊ materias Sexti libri que in ea tangunt:de Sexto similis impressionis sermo est.

Clerus ex titulorū transpositione in capitū tabella olim turbatꝰ:capla eiusdē inceptionis priꝰ ꝯfuse annotata:nūc aptissimo sub ordine cernēs:solabitur.

Sponsalia ⁊ cōiunctiones legitimas cū plerisqꝫ glosis ꝯtraxerūt nō pauce Johannis andree additiones.illisqꝫ indissolubili vinculo adherebunt.

Crimen et culpā nō leuē putauimus Gregorij noni vitā omittere:q̇ppe q̇ Bonifacio.viij.Clemēti q̇nto:⁊ Johāni.xxij.idip̄m antea nō denegaueramus.

Argumentum quinqꝫ librorum decretalium.

Iudex Iudicium Clerus Sponsalia Crimen.

Gregorius Nonus.

Sanctio Gregorii plectro modulanda sonanti:
Sub se pontificum singula scita gerit.

Authoris geminum primo lege grāmate nomen.
Hunc precibus iungas lector amande tuis.

Inclyta pontificū legitans decreta sacrorum
Ocia nunc felix dulcia lector habes.
Hellespontiacis mergi deberet in vndis:
Ausus tam nitidum carpere liuor opus.
Nil facit ad tersos cumulata pecunia libro
Nulla tenet similes bibliotheca notas.
Excipuum torua si spectes fronte volumen:
Secula per cuncta viuito lucis egens.
Caecas sub latebras q̄ sunt vitiata/recōdens:
Huc oculos iuuenis porrige docte tuos.
Anceps/aut trūcū nihil ista volumina gestāt.
Peligno credas singula digna stilo.
Perualido Bartholdi sagax munimie fultꝰ:
Umbo peregrina contudit arma tuus.
Itaqꝫ videbuntur rectis pendētia summis:
Sumpta tua nuper clara trophea manu.

Decretalium

Gregoꝛij pape.ix.ꝯpilatio(multis vtilibꝰ ⁊ ferme necessarijs adiũctis) examussim castigata.

[a] Gregoꝛius[a] episcopus seruus[b] seruoꝝ dei. Dilectis filijs[c] doctoꝛibus et scholaribus vniuersis Bononie[d] commorantibꝰ. Salutem[e] ⁊ apostolicam benedictionem.

Rex[f] pacificus[g] pia miseratione disposuit[h] sibi subditos[i] foꝛe pudicos[k]: pacificos[l]: ⁊ modestos[m]. ¶ Sed effrenata cupiditas[n] sui ꝓdiga[o]: pacis emula: mater litium: materia iurgioꝝ: tot quotidie no=

Pꝛīa glo. q̄rit d̄ qñꝗꝫ in libꝛoꝝ principijs vtilitatis. et illa ꝓseqt. † Hec duo vltima ponit ꝓ vno. et istud vltimũ nõ ꝓsequit. Sꝫ dic ꝙ titulus libꝛi est. Incipit cõpilatio dñi gregoꝛij pape noni. Et si materiã glo. vis plene ꝓsequi. vide ĩ summa Hosti. ĩ p̃n. Jo.an. in nouel.

Gregoꝛius. ¶ In huiꝰ libꝛi p̃ncipio qñꝗꝫ vel sex p̃cipue sunt p̃notãda: videlꝫ q̄ sit ĩtẽtio: q̄ materia: q̄ vtilitas: cui parti philosophie supponat: q̄s modꝰ agẽdi: ⁊ q̄s libꝛi titulus. † Jntẽtio dñi Gregoꝛij in hac p̃senti cõpilatiõe fuit diuersas ꝯstitutiones ⁊ decretales ep̄las predecessoꝝ suoꝝ in diuersa dispersas volumĩa/ seu cõpilationes: q̄ difficultatẽ studẽtibus ingerebãt: in vnã cõpilationẽ (resecatis superfluis) ad vtilitatẽ legẽtiũ/ ac studentiũ reducere: put in eiusdẽ dñi Gregoꝛij cõstitutiõe euidẽtiꝰ declarat. Materia ĩ hoc opere sunt ipe ꝯstõnes ⁊ decretales ep̄le sub singulis titulis collocate. Utilitas ‡ est vt his lectis et ĩtellectis sciamus discernere inter equũ et ĩiquũ: ⁊ vnicuiꝗꝫ reddere q̄d suũ est: ⁊ ĩ hoc iusticia ꝯsistit. vt ĩsti. de iusti. ⁊ iure. in p̃n. ⁊ .xij. q. ij. cũ deuotissimã. Supponit ethice. i. morali sciẽtie: sicut et alij libꝛi iuris. vñ etiã dicit ĩperatoꝛ legibꝰ nr̄is hoĩm moꝛes ĩtẽdimꝰ coꝛrigere. C. de secũ. nup. l. j. Modꝰ agẽdi talis est. Diuidit enim opꝰ suũ in qñꝗꝫ partes. In p̃ma parte tractat de summa trinitate ⁊ fide catholica/ ⁊ de ꝯstitutionibus/ de rescriptis: de iudicibꝰ/ et eoꝝ officijs. In sc̄da parte tractat de iudicijs ⁊ cooperãtibꝰ ad iudicia. In tertia parte tractat de vita ⁊ honestate clericoꝝ/ ⁊ de rebus eoꝝ ⁊ ecclesiarũ. In quarta de spõsalibus ⁊ matrimonijs/ ⁊ ĩpedimẽtis eoꝝ. In q̄nta de accusatiõibꝰ ⁊ criminibꝰ/ ⁊ penis eoꝝ. Et sic termĩat tractatũ suũ ip̄m diuidẽs in qñꝗꝫ partes ad similitudinem qñꝗꝫ sensuũ coꝛpoꝛis: quos q̄libet q̄ iudicat h̄re debet: aliter nõ est ydoneus iudex. Sic enĩ oĩs copula ꝯiugalis restricta est vsꝗꝫ ad q̄rtũ gradũ ad sil'itudinẽ q̄ttuoꝛ humoꝝ vel elemẽtoꝝ coꝛpoꝛis hũani. vt. ĩ. de ꝯsan. ⁊ affi. nõ dꝫ. §. ꝓhibitio.

‡ Q. d̄ alij dicunt cãm finalem. Et põit hic gl. cãm finalẽ ꝓximam. Cã ṽo finalis remota ẽ felicitas et b̄titudo q̄ sequitur ex cã ꝓxima. vt ĩ ꝓemio ffoꝝ. §. disci puli. ũ. in fine. Jo.an. ĩ nouel.

Uersus. Uñ ṽsus. Pꝛima ministros dat: ⁊ ritꝰ officioꝝ. Altera dat testes: ⁊ cetera iudicioꝝ. Tertia de rebꝰ: ⁊ vita p̄sbyteroꝝ. Quarta docet quales sint nexus ꝯiugioꝝ. Ultima de vitijs: et penis tractat eoꝝ. Uel sic ⁊ bꝛeuius. Judex/ iudicium: clerus: spõsalia: crimẽ. Dicẽs Gregoꝛius ep̄s seruus seruoꝝ dei ⁊c. titulũ huius libꝛi ponit.

Diuisio. a ¶ Gregoꝛius. Diuiditur in duas partes principales. In pꝛima ponitur salutatio. In secunda exoꝛdium ibi: Rex pacificus. Pꝛima subdiuidit: quia pꝛimo ponit quis scribit. secundo quibus scribit ibi: dilectis. tertio salutat et benedicit ibi: Salutem.

¶ Glosa seq̄ẽs recitet ꝑ modũ questionis quare se vocat seruũ ⁊c.

b ¶ Seruus. Sic etiã ĩꝑatoꝛ appellat se s̄uũ. C. de of. p̄. p̄to. aphꝛice. l. j. circa p̃n. Uel dic ꝙ dicit ex hũilitate: qꝛ q̄ maioꝛ est vr̄m: fiat sicut minister vester. ix. q. iij. nullꝰ p̃mas. Matth. xx. Lu. xxij. ⁊ Marci. x. Uel seruꝰ dꝛ: qꝛ sicut ꝑ s̄uũ acq̄rit dño. ĩsti. ꝑ q̄s ꝑso. nobis acq̄. circa p̃nci. ita etiã ꝑ dñm papã cuilibet eccl'ie põt acq̄ri. ĩ. de cẽsi. cũ ĩstãtia. in ꝑticl'a q̄ decisa est de p̃ncipio. ĩ. vt lit. pẽ. eccl'ia. ij. sic ꝑ ĩperatoꝛẽ acq̄rit hoĩbꝰ. ĩ aut. ꝯsti. q̄ digni. libe. a pa. po. §. illd̄ qꝫ. col. vj. ⁊ noctes ducit ĩsomnes vt subiecti sub oĩ q̄ete ꝯsistãt. ĩ aut. vt iudi. sine q̄quo suffra. ĩ p̃n. col. ij. ⁊ dicit imꝑatoꝛ volũtarios laboꝛes appetimus: vt quietẽ alijs pꝛeparemus. in aut. vt diui. iussi. subscrip. habe. gl'iosi. q̄sto. in pꝛin. col. viij. ⁊. ĩ. de resti. spo. c. frequens. lib. vj.

Papa q̄re dꝛ s̄uꝰ.

Pꝛĩceps vigilat vt subditi quiescãt.

c ¶ Filijs. Bene dicit filijs: qꝛ solũmodo p̄riarchas/ archiep̄os/ ⁊ episcopos fratres appellat: oẽs alios filios. ĩ. de cri. fal. q̄ꝫ graui.

¶ Glosa sequens reci. per obiec. ꝙ compilatio non sit generalis/ nec omnes liget ex quo solum Bonoñ.

d ¶ Bononie cõmoꝛãtibus. Et ita nõ ĩ castris: qm̄ si ĩ castris studeãt bñficia ex p̃uilegio sibi ꝯcessa occasione studij h̄re nõ debẽt. ĩ. de cle. nõ resi. tue fraternitatis. Pꝛeterea ex q̄ dicit bononie: nõ videt ꝙ alijs mittant alibi studẽtibꝰ: ⁊ sic nõ tenent recipe hãc cõpilationẽ: qꝛ l'r̄e pape nõ extẽdunt ad alios q̄ꝫ ad eos q̄bꝰ mittunt: vl' q̄ cõtinent in eis. ar. ĩ. de offi. dele. p. ⁊. g. ⁊. c. gratũ. ⁊. c. cũ olim. Sed nõ est ita. oẽs enĩ tenent ad obseruationẽ huiꝰ cõpilatiõis: sꝫ ꝓpter studiũ q̄d est bononie cõmuniꝰ ⁊ gñalius p̃cipue ĩ vtroꝗꝫ iure ⁊ ibi q̄si de oĩbꝰ ꝑtibꝰ mũdi sunt studẽtes: ideo potiꝰ bononie dirigunt: ⁊ ita oẽs tenent hãc cõpilatiõem obseruare: q̄ nec posset/ nec debẽt singl'oꝝ auribꝰ ĩtimari. xvj. dis. q̄d dicit. ⁊. ĩ. de post. p̄la. ad hec. Et ꝯstitutio p̃ncipis post duos menses a t̄pe publicatiõis oẽs astringit. in aut. vt facte noue ꝯsti. circa p̃n. col. v. ⁊. ĩ. de sen. ex. nouerit.

Decretales gregoꝛij ab oĩbꝰ debent recipi.

e ¶ Salutem. Per talem salutationem nõ tollit excõmunicatio si aliqui scholares vel magistri essent excõmunicati tempoꝛe publicationis. ĩ. de senten. excõmu. si aliquando. vbi de hoc. Bernar.

Diuisio. Rex pacificus. ¶ Pꝛimo ponit exoꝛdiũ ĩ quo ꝯcludit finale intẽtum iuris gñalis. Sc̄do narrationẽ in qua ostẽdit finale intẽtũ huiꝰ cõpilatiõis/ seu iuris particularis: ibi. sane. Tertio ꝯclusionẽ ibi: volẽtes. Pꝛĩa subdiuidit: qꝛ pꝛimo ponit finẽ viatoꝛis. i. hoĩs ad quẽ a deo dispositus est. Sc̄do cãm deuiatiõis ab hoc finẽ ibi: sꝫ effrenata. Tertio vt ad debitũ finẽ viatoꝛ d̄ducat: ꝯcludit legẽ necessariã/ ⁊ ostẽdit tres ṽtutes ac ꝓpꝛietates legis ibi: idꝗꝫ lex.

¶ Casus. Pꝛemissa salutatiõe. Sic pone casum. In ista ꝯstitutõe. Rex pacificꝰ. i. dñs nr̄ iesus xp̄s pia sua miseratiõe ab initio mundi disposuit/ seu ꝓuidit subditos suos foꝛe pudicos/ pacificos/ ⁊ modestos. Sed ex aduerso surrexit effrenata cupiditas sui ꝓdiga/ pacis emula/ mat' litiũ/ magistra iurgioꝝ: q̄ quotidie tot litigia generat: ꝙ nisi iusticia repꝛmeret conatꝰ ipiꝰ sua ṽtute: ⁊ explicaret m'ltiplices questiones ipiꝰ: abusus litigatoꝝ extigueret fedꝰ hũani gñis. et cõcoꝛdia exularet dato sibi libello repudij ex mũdi terminos. Et id̄ ꝯ istã cupiditatẽ lex ꝓdita est: vt noxiꝰ appetitꝰ ipiꝰ restrĩgeret sub regula iurium. ꝑ quã humanũ genꝰ ĩfoꝛmat: vt hõneste viuat. alterum nõ ledat. ius suũ vnicuiꝗꝫ tribuat. Sc̄d oĩ ṽsuillo. Sane. Ponit dñs Gregoꝛiꝰ cãm huiꝰ cõpilatiõis dicẽs/ ꝙ ꝑ magistrũ Raymũdũ capellanũ suũ ad cõem vtilitatẽ studẽtiũ fecit redigi in vnũ volumẽ diuersas ꝯstõnes/ et decretales ep̄las suoꝝ p̄decessoꝝ: q̄ dispse erãt ꝑ plura volumĩa ⁊ diffuse. quarũ aliq̄ ꝓpt nimiã similitudinẽ/ q̄dã ꝓpt ꝯ̃rietatẽ/ q̄dã ꝓpt sui ꝓlixitatẽ/ cõfusionẽ inducere videbant. Quedã ẽt vagabant ex volumĩa supꝛadicta. de q̄bꝰ (tãꝗꝫ de ĩcertis) frequent ĩ iudicijs dubitabat. Adijciẽs ĩsuꝑ q̄sdã ꝯstõnes/ ⁊ decretales ep̄las suas. ꝑ q̄s q̄dã (q̄ in p̃oꝛibꝰ erant dubia) declarant. In fine p̃cipit dñs gregoꝛiꝰ papa: vt hac tm̄ cõpilatiõe vniuersi vtant ĩ iudicijs ⁊ in scholis. ⁊ districte ꝓhibẽs ne aliq̄s p̄sumat aliã facere cõpilationẽ sine licẽtia sedis ap̄l'ice sp̄ali. ¶ Nota foꝛmã salutatiõis h̄ quã gñalit oĩbꝰ facit dñs papa. ¶ Nota ꝙ subditi/ ⁊ eccl'iaꝝ p̄lati pudice/ hõeste/ sobꝛie/ ⁊ modeste viuere debẽt. ¶ No. ꝙ cupiditas ẽst mat' litiũ/ et magistra iurgioꝝ. ¶ No. ꝙ ꝑ iusticiã repꝛmit conatꝰ cupiditatis. ¶ No. ꝙ ꝑ iusticiã q̄ões ĩplicite terminant. ¶ No. ꝙ effectꝰ iusticie est remouere lites/ ⁊ sic ꝑ ꝯseq̄ẽs tollit cupiditatẽ. ¶ No. ꝙ tria sunt p̃cepta iusticie. ¶ No. ꝙ tribꝰ de causis iura coꝛrigunt. s. ꝓpt nimiã similitudinẽ/ ꝯ̃rietatẽ/ ⁊ ꝓlixitatẽ. ⁊ sic vnũ ius coꝛrigit aliud. ⁊ reddẽda est rõ q̄re coꝛrigit. ¶ No. ꝙ p̃nceps nõ tm̄ ꝑ se põt iura statuere/ sꝫ ꝑ aliũ. ¶ No. ꝙ cõis vtilitas attẽdi debet: tñ studẽtiũ diligẽtiꝰ attẽdẽda. ¶ No. ꝙ lꝫ par ĩ parẽ nõ habeat ĩperiũ: tñ successoꝛ statutũ antecessoꝛis coꝛrigere põt: ⁊ declarare. ⁊ sic nota ꝙ ꝑ posterioꝛa p̃oꝛa declarant. ¶ No. ꝙ ista cõpilatio est canonica ⁊ in isto ꝓemio appꝛobata: ⁊ ideo in iudicijs fidẽ facit. ¶ No. ꝙ nemo post istã cõpilationẽ decretaliũ aliã facere p̄sumat sine licentia sedis apostolice speciali. Ber.

f ¶ Rex. Alibi appellatur imperatoꝛ. xj. q. iij. iulianus.

g ¶ Pacificꝰ. Qui vt pacẽ doceret vẽit ĩ mũdũ. xxiij. q. j. nisi bella. regnũ tñ eiꝰ nõ ẽ de h̄ mũdo. e. cã. q. iij. §. j. ⁊ ĩ euãg. Jo. c. xviij. Tã.

¶ Glo. seq. determĩat q̄liter deꝰ rex pacificꝰ aliq̄d disponere dicat.

h ¶ Disposuit. Scꝫ ꝑ ꝓuidẽtiam ⁊ pꝛedestinationẽ nõ necessitate: qꝛ vasis ire ⁊c. xxiij. q. iiij. nabuchodonosoꝛ. de pe. di. iiij. §. sic itaꝗꝫ. et in pꝛecedentibus et sequentibus. §.

i ¶ Sibi subditos. qui si etiã peccant/ coꝛã dño dicunt peccare. de peni. dist. j. ⁊ venit. qui etiam si peccant nihilominus saluabunt. de pe. di. iiij. §. sic itaꝗꝫ. Contra pꝛimũ dictũ est. de peni. dist. iiij. §. hanc societatem.

k ¶ Pudicos. Id est castos. sic ⁊ ĩperatoꝛ subditos suos castitatẽ seruare hoꝛtat. Uñ dꝛ castitas sola est q̄ cũ fiducia possibilis ẽ deo aĩas p̄ntare. ĩ aut. d̄ lenonibꝰ. §. sancimꝰ. coll'. iij. q̄ suaderi põt: ĩperari ṽo nõ põt. xxxij. q. j. integritas. Uñ debemꝰ esse pudici: qꝛ ĩpudicus oculꝰ ĩpudici coꝛdis est nũciꝰ. xxxij. q. v. nec solo. Additio. et. xxiij. dist. his igit. ibi: nõ vagi oculis. Hugo de folleto. Pudicꝰ oculꝰ ianitoꝛ est coꝛdis. et excludit quicq̄d indecens nouerit. Impudicus q̄rẽs q̄d placet: ꝑ oĩa discurrit: volẽtes ĩtrare patit: nolẽtes hoꝛtat. Inde oculi pꝛima tela sunt adultere. Jo. and. in nouel.

Casti debemꝰ eẽ.

l ¶ Pacificos. Id est pacẽ custodiẽtes. Uñ etiã dꝛ. Beati pacifici: qm̄ filij dei vocabunt. xxiij. q. j. noli. ⁊ Matth. c. v. Tan.

m ¶ Modestos. Id est temperatos: quia quilibet debet habere in se temperantiam vt sciat seruare misericoꝛdiam ⁊ rigoꝛẽ: vel simul vtrũꝗꝫ. xlv. dist. disciplina. Ber.

n ¶ Cupiditas. Que est radix oĩm maloꝝ. xlvij. dis. bonoꝝ. in aut. vt iudi. sine quoquo suffra. §. cogitatio. col. ij. † et hoc idẽ ĩnuit. de peni. dist. ij. §. quia radix omniũ. post illũ. §. ex pꝛemissis. Ber.

¶ Glo. seq. in fine opponit de contrarietate littere.

o ¶ Sui pꝛodiga. Quia nõ solũ rerũ/ sꝫ etiã famẽ q̄s ꝓdigus est. vt habet. C. de his qui potẽ. no. l. j. ĩ fi. ⁊. ĩ. de accusa. c. p̄latoꝝ. ⁊ talis crudelis est q̄ famã suã negligit. xij. q. j. nolo. et vere: qꝛ oĩs etas ab

† Propter hoc ibi iudicibꝰ p̃cipit ꝙ mundas teneant manus/ abstinẽtes a boĩ

b

acceptiōe: his contēti q̄ dant a fisco. Jo.an.i nouel.

adolescētia pna est in malum.xij.q.j.oīs etas.⁊ oīs creatura sub vitio est.de pe.dist.ij.§.charitas.ad fi.⁊ humana natura quodāmō labit ad delicta.in aut.de mona.§.si q̄s igit.col.j.⁊ pcliuus est hoīm cursus ad voluptatē:⁊ natura est imitatrix vitiorum.xx.q.iij.pcliu⁹. vñ Claudian⁹. Prodiuior vsus in peiora dat. Sed in eo qđ dicit pdiga videt ꝯtraria lr̄a ista: q: p̄mo dixit cupiditas:q: q̄ est cupid⁹ nō est pdigus. Sic intellige: cupiditas refert q̄tū ad retētiōem tpaliū: pdigalitas q̄tū ad euacuationem virtutum:q: vnū expellit aliud. xxxij. q.j.cū renunciat. Ber.

a ¶ Noua litigia. Hoc ideo dicit:q: hūana natura prona est ad dissentiendū.ꝑ. de ꝯcess.p̄bē.q: diuersitatē.⁊.ff.ad treb. q: poterat. ⁊ de ꝯse.dist. iiij. sicut i sacramētis. ⁊ ff.de arbi. itē si vnus.§. vl.⁊ semp nouas deprōperat edere formas. C. de vete.iur.enu. l.ij.§.sz q: diuīe. ⁊ i pemio sexti libri. Et natura itroductū est vt plura sint negocia q̄ vocabula.ff.de p̄scrip. ⱱbi.natura.vnde dicit imperator q natura nouitates q̄tidie nitit iuenire. vt i aut.qui. mo.na.effi.le.§.si q̄s vero.col.vj.

Hoīes p̄ni sunt ad dissentiēdum.

a ua litigia[a] generat: vt nisi iustitia[b] conatus eius sua virtute reprimeret:et q̄stiones ipsius iplicitas explicaret:ius humani federis litigatorum abusus extingueret:et (dato libello[c] repudij) concordia extra mūdi terminos exularet. ¶ Ideoq̄ lex proditur[d] vt appetit⁹ noxius sub iuris regula limitetur[e]:per quā gen⁹ humanum vt honeste[f] viuat: alterum[g] nō ledat: ius[h] suū vnicuiq̄ tribuat:informatur. ¶ Sane[i] diuersas constitutiones[k] et decretales epl̄as predecessorum nostrorum in diuersa sparsas volumia:quarum alique ꝓpter nimiā similitudinem[l]:et quedā ꝓpter cōtrarietatē[m]:nonnulle etiā ꝓpter sui plixitatē cōfusionē inducere videbantur:alique vero vagabantur[n] extra volumina supradicta:

† Et e.col. de cōsang. et vte. fra. i prin. Seneca. libro.vj. naturaliū questionū. Quotidie aliq̄d subtili⁹ aliq̄d elegāti⁹ excogitat luxurie furor vsitata cōtēnēs. Jo.and. i nouel.

† Et ideo nouis morbis noua ꝯuenit antidota preparari.ꝑ.de iura.cal̄.cetex. Et varia expimēta morborum varia nos cogūt remedia inuenire.l.dist.vt ꝯstituerent. Et qđ medicamenta morbis exhibēt/hoc iura negocijs. in aut.hec ꝯstitutio que innouat constitutionē.in prin.col.viij. Et q̄ de nouo emergūt:nouo auxilio indigēt. ff.de interro.actio.de etate.§.ex causa. ⁊.ff.vt in pos.le.l.plane. ⁊.ff.de ven.inspi.l.j.in prin.⁊.ꝑ.de offi.dele.insinuante.⁊.ꝑ.de excep. pastoralis.ꝑ.de testi.presentium.⁊.c.penul.

b ¶ Justicia. Que ab alijs virtutibus augeri et ad maius apparere desiderat.in aut.de referēdarijs.§.ꝓpterea.coll̄.ij.

c ¶ Libello repudij. Quem olim marit⁹ dabat vxori.ꝑ.de diuor. gaudemus.in fi.⁊.ff.de diuor.l.ij.§.in repudijs.

d ¶ Lex proditur. Ut humana coerceatur audacia:⁊ tuta sit iter iprobos inocētia.iiij.di facte sunt autē. nā p leges nemo bñ facere cogit: sz male agere phibet. xxiij.q.v.ad fidē. Et expone pdit.i. de nouo pmulgat. vel.i.apit/et manifestat. Et dr lex:q: ligat/vel legitime agit obseruatores remunerādo/trāsgressores puniendo. iij.dist.omnis lex.ff.de iusti.⁊ iur.l.j. Jo.and.

Versus. e ¶ Limitetur. Limes est agrorum discretio. Unde versus. Limes erat positus litem vt discerneret agri.ꝑ.de ver.signi.forus.

¶ Glo.seq.declarat quomodo intelligatur verbū honeste viuere.

f ¶ Honeste viuat ⁊c. Hec sunt tria p̄cepta legis. de quibus habes.ff.de iusti.⁊ iure.l.iusticia.§.j.⁊ insti.eo.ti.§.iuris p̄cepta.et sic sunt intelligēda honeste viuere q̄tū ad se: in his scz q̄ nobiscū agimus:et que honestas circa matrimoniū cōsiderat.ff.de ritu nup.l. semper.xxxj.dist.nicena.et circa mores.ff.de tuto.et cura.datis ab his.l.scire.§.penul.⁊.§.vlti. Berñ.

g ¶ Alterum non ledat. In his scz que circa alios agimus:vnde illud. Quod tibi non vis fieri:alijs non facias.in p̄ncipio decretorum dist.j.humanum genus.⁊.ꝑ.de maio.⁊ obe.c.dilecti.

h ¶ Jus suum vnicuiq̄ tribuat. Siue sit pena afficiendus/siue p̄mio remunerād⁹.di.iij.c.fi.et.ꝑ.ti.pri.c.firmiter.§.j.i fi. Et p hoc dr seruire deo:sibi/⁊ primo: ⁊ summū bonū in vita est iusticiā colere:et ius suū vnicuiq̄ tribuere.xij.q.ij.cū deuotissimam. Et per hoc q dicit vnicuiq̄ dat intelligi qualiter debeat se habere erga superiorem/parem/et subditum.

i ¶ Sane ⁊c. Ista scđa pars in qua ponit narratio subdiuidit: q: primo ponit euētū circa ꝯstitutiōes ecclesiasticas correctioni submittēdas:⁊ ponit materiā et causam ipulsiuā huius cōpilationis. Secūdo cōcludit causam finalē ibi:ad cōmunem. Tertio causam coadiuuatiuam ibi:per dilectum. Quarto formalem ibi:resecatis. Et hec diuisio sufficit pro summario. Abbas siculus.

Subdiuisio.

Cōstō. Decretal̄ epl̄a.

k ¶ Cōstitutiōes. Cōstitutio est quā p̄nceps facit ꝓpo motu. Decretalis epl̄a est q̄n rñdet ad ꝯsultationē.ꝑ.de sen.excō.c.si ꝯcubine.

l ¶ Similitudinem. Idem dicit imperator et eādem causam assumit. C.de nouo co.compo.in.iij.consti.in princi.

m ¶ Contrarietatem. Et ideo cōpilatio antiq̄ nō fuit legitime ordinata:q: nulla ꝯrietas debet esse in iure. C.de vete.iur.enu.l.tāta. §.ꝯtrariū.ideo in p̄senti cōpilatiōe nullū debet ꝯtrariū reperiri.

n ¶ Uagabantur. Quas videbitis per titulos collocatas:iste nō erant in antiqua compilatione:et sunt iste.ꝑ.de ser.non ordi.miramur.ꝑ.de biga.a nobis.⁊ ita de alijs.

o ¶ Per dilectum filium fratrem raymundum. Et recte ⁊ ordinate.debēt eni taliter cōpilari decretales vt ordo tēporum ipsarum ex illarum cōpositiōe ⁊ dispositiōe clarescat. p̄mis in p̄mo loco: posteriorib⁹ in scđo ponendis.vt.C. de no.co.cōpo.in prima ꝯsti.in p̄n.quodq̄dē seruat in p̄senti cōpilatione: sz in antiqua nō. Et q̄ eas cōponūt: nō solū debēt eē glriosi doctria legū: sz expiētia rex. vt C.e.ti.ꝯsti.ij.q̄ est de iusti. co.cō.vñ p ordiatione istı⁹ ꝯpilatiōis sciet q̄s illorum:quorum tpe ꝯstōnes/ꝯcilia/decretales/ edita sunt/precessit.

que tamē incerte frequenter in iudicijs vacillabāt. ¶ Ad cōmunē ⁊ maxime studētium vtilitatem. ¶ Per dilectū[o] filiū frēm Raymūdū capellanū et penitētiariū nr̄m:illas in vnū volumē.(Resecatis[p] supfluis) puidim⁹ redigēdas:adijciētes ꝯstitutiones nostras:⁊ decretales epl̄as:p quas nonnulla q̄ in priorib⁹ erant dubia: declarātur[q]. ¶ Uolētes igitur vt hac tm̄ cōpilatiōe vniuersi vtantur in iudicijs[r] et in scholis:districtius phibemus ne q̄s p̄sumat aliā facere absq̄ auctoritate sedis apostolice speciali.

De Summa trinitate et fide catholica.

Innocētius.iij.i cōcilio gn̄ali.

¶ Tractat de trinitate et ipius opib⁹:đ fide/⁊ articul̄ fidei. Ca.j.

p ¶ Resecatis. Potest ergo dñs papa derogare ꝯstitutiōib⁹ p̄decessorum suorum: nō obstāte q par in parē nō hz imperium. ff.de arbi.l.nā magistrat⁹.⁊ est rō:q: cadē psona cēset cum eo cui succedit:et nemo pōt sibi hanc legē iponere:ne liceat sibi a p̄ma voluntate discedere. ff.de leg. iij.l.si quis.in prin.

Papa derogare p̄t ꝯstōnib⁹ p̄decessorū suorum.

q ¶ Declarantur.ꝑ.de regu.statuimus.que exponit illā consulti. ¶ Glo.se.obijcit:soluit:opponit: ⁊ oppositioni rñdet. demū p̄ncipali obiectiōi dat scđam solutionē. vltimo format ⁊ soluit.ij.q̄ones.

r ¶ In iudicijs. Sic ḡ videt q oīb⁹ decretalib⁹ istis vti possum⁹ in iudicijs: q: indefinita equipollet vniuersali. † xix.dist.si romanorū. ⁊.ꝑ.de priuile.q: circa. ⁊.ff.de serui.si cui.ff.de serui.vr.pre.l.si seruit⁹.⁊ ita non est hic aliqua indulgentia siue dispensatio.qđ falsum est/imo multe sunt: ‡ et indulgētia nō dz trahi ad cōsequētiā. vij.q.j.petisti.⁊ insti.de iur.na.§.plane. Dicas q ꝓpter vnā decretalē/vel duas/aut plures nec plus nec minus est.et est sil̄e.de cōse. dist.ij.reuera.vbi dicit q oēs illi q̄ manducauerūt de māna illo qđ pluit filijs isracl in deserto mortui sunt: ⁊ tñ caleph ⁊ iosue non fuerunt mortui in deserto:imo intrauerūt terrā pmissionis.lxxvj.di. ieiuniū.et ita modicū q̄đ nō nocet:nam modica res non inducit symoniā.ꝑ.de symo.⁊ si q̄stiones. Arg.ꝯtra.q: p modica re dat actio furti.xiiij.q.vlti.ca.vlti.et pro sex solidis tm̄ cōmittit symonia.ꝑ.de symo.ex tue fraternitatis.et p vna gallina cōmittit furtū. insti.de rerum diui.§.gallinarum. Solu.dic in talib⁹ affect⁹ ⁊ intētio cōmittētis cōsiderat. Uel dicas qđ dicit in scholis refert ad decretales illas que cōtinēt indulgētiā/siue dispensationem:quia ille debēt legi in scholis:vt p doctrinā sciat vbi ⁊ q̄n sit dispensandū. Que vero ius cōe ꝯtinēt/referunt ad vtrūq̄:q: illis vtimur in iudicijs ⁊ in scholis. Si ꝟo decretalis aliqua de cetero inueniat extra cōpilatiōem istam q̄đ fiet? Tene qđ dicit.ꝑ.de fi.instru.c.pastoralis. Hic p̄cipit papa vt tm̄ hac compilatione vniuersi vtant. Quid erit si aliq̄ vellēt vti et legere priorē? Dico q illi essent excōicandi: q: faciūt contra mādatū principis.ꝑ.de maio.⁊ obe.si q̄s.⁊.xxv.q.j.generali.

† De hoc dic vt not.ꝑ. de elec. vt circa .li.vj. Jo.an.i no. ‡ ꝑ.de elec. q: diligentia.et.c.qđ sicut.in fi.⁊ de ꝯces.preben.cōstitutus. Jo.an. in nouel.

Decretales dispensatiōez ꝯtinētes sunt legende.

¶ Glosa sequēs primo dicit quare hec rubrica fuerit p̄missa. Scđo tractat de fide p modū summe q̄rēs de q̄ttuor q̄ ordinate ꝓsequit.

¶ Rubrica. De summa † trinitate et fide catholica. ¶ Quoniā omne qđ nō est ex fide peccatū est. xxviij.q.j.§.j.ad Rom.xiiij. et.ꝑ.de prescrip.q̄m omne. Et ordo nr̄e reparationis a fide sumpsit exordiū:ideo de fide catholica p̄mo est agēdū. Et q: in fide primo instrui debem⁹ vt sic ad baptismū creduli veniam⁹.de ꝯse.dist.iiij. ante baptismum. Uidēdum est ergo q̄đ sit fides put hic accipit:⁊ quot modis accipiat fides:⁊ quot sint species fidei: ⁊ quot articuli:quod premium credentium:et que sit pena non credentium. Fides enim multis modis ‡ dicitur. Dicitur fides quandoq̄ idem quod sacramentum baptismi.xlv.dist.de iudeis. ⁊.ꝑ.de bap.⁊ eius effectu debitum. Item dicitur fides castitas thori.xxvij.q.ij.coniuges.xxviij.q.j.caue.⁊.ꝑ.de iureiur.queādmodū. et est vnū de tribus bonis matrimonij.ea.causa et questione.omne itaq̄.ꝑ.de cōdi. appo.c.vlti. Itē dicit fides securitas/siue pactū que etiā hosti seruanda est. xxiij.q.j.noli. Item dicit fides quādoq̄ consciētia.ꝑ.de resti.spo.lr̄as.⁊.ꝑ.de p̄scrip.quoniā omne qđ nō est ex fide.i.cōsciētia.de peni.dist.iij.querat.§.itē illud ambrosij.al̄s est ⱱsi. Itē dicit fides credulitas s̄m quā credimus id qđ nō videmus. Fides enim est de re nō visa.de peni.dis.iiij.in domo.vnde etiā dicit. Fides nō habet meritū cui humana ratio prebet experimentū. Item dicitur

† Summa appellatur ad differentiā aliarū q̄ nō sūt sum̄me sicut trinitas i candela ⁊ sil̄es. Quare dicat sūma et quare trinitas vide p Hostien. in sūma hui⁹. ti.i p̄n. Jo.an.i nouel.

‡ Aliquos ex his modis habes notatos. xxij.q.j.mouet. Jo.an. in nouel.

fides ꝓmissio. isti. de re. di. §. vēdite. ꝛ. ſ. ꝺ ſpō. duoꝝ. c. j. Itē alio mō ꝺꝛ fides collectio articloꝝ: vt h. ꝛ. xxiiij. q. j. hec ē fides. ꝑterea et in ꝑſal. ꝺꝛ. Hec est fides catholica quā niſi ꝛc. Itē ꝺꝛ fides cōtas in actōib⁹ ꝯſiderata. isti. de act. §. actionū aūt qdā ſunt bōe fidei: qdā

Fidei deſcriptio. ſtricti iurꝭ. Fides ꝟo ſic deſcribiꝭ ab apl'o i ep'la ad Hebreos: put h ſumiꝭ. Fides ē ſubſtātia reꝝ ſperādaꝝ argumētū nō apparētiū. Et ꝺꝛ ſubſtantia ſperādaꝝ rerū: qꝛ ſpare debemus qꝺ dictū ē a ꝓphetꝭ eſſe futurū. Argumētū non apparētiū ꝺꝛ: qꝛ ꝑ ꝓphetias iā ꝯpletas debem⁹ hr̄e argumētū. i. probatiōnē nō apparētem de futurꝭ cōplēdis. s. de die iudicij / et de fine mūdi.

a Firmiter[a] credim⁹[b]: et ſimpliciter[c] confitemur ꝙ vnus[d] ſol⁹ eſt verus[e] deus: eternus[f]: immēſus[g]: et incommutabilis[h]: incōprehēſibilis[i]: omnipotens[k]: et ineffabilis[l]: pater et filius et ſpiritusſanct⁹: tres quidē ꝑſone: ſed vna eſſentia: ſubſtātia / ſeu natura ſimplex[m] omino: pater a nullo: filius a patre ſolo: ac ſpūſanct⁹ pariter ab vtroqꝫ:

Sꝫ vr̄ ꝙ diffinitio iſta nō ſit bōa: qꝛ ꝟa diffinitio ꝯuertibil' ꝺꝫ eē cū ſuo diffinito: ſꝫ hec nō ē ꝯuertibil': qꝛ ſpes ſil'r ē ſuba ſperādaꝝ reꝝ. vñ vr̄ iferēdū ꝙ fides eſt ſpes: qꝺ eſt falſū. Itē hec diffinitio vr̄ loqꝫ tm̄ de futurꝭ: cū fides ſit tā de ꝑn̄tib⁹ ꝙ̄ de ꝑteritꝭ ꝛ futuris: co ꝙ hꝫ

Fides ſe habet ad oīa tpa. ſe ad oīa: ad ꝑterita: qꝛ credēdū ē xp̄ꝫ fuiſſe natū ꝛ paſſū: ad ꝑn̄tia: qꝛ credēdū eſt ꝙ ipe ſit q̄ i altari q̄tidie ꝯficiꝭ. ad futura: qꝛ credere debem⁹ ipm vētuꝝ ꝛ iudicatuꝝ viuos ꝛ mortuos: ꝛ ita vr̄ eē iſufficiēs iſta diffinitio: ꝛ lꝫ diuerſa tpa ꝯhēdat: vna tñ fides eē vr̄. Vñ ſatꝭ pōt dici ꝙ nō ē ꝟa diffinitio: ſꝫ qdā notificatio fidei ab aplo dicta. Pōt aūt mgr̄ar̄r diffiniri. Fides ē volūtaria certitudo abſētiū

† Scꝺꝫ Auguſtinū. eſt vox obſecrantis magis affectū ſignificans ꝙ rem aliquā exprimens: ſicut heu eſt vox dolētis: vaꝛ exultantis: pape admirantis. Dicūt qdā ſic interꝑtari oñe ſaluū me fac obſecro. Oſi eni idē ꝙ ſaluifica an na interiectio obſecrātis debe ret ergo dici Oſānā: ſed eliſa vocali corrupte ꝺꝛ oſanna. Jo. an. in nouel.

iſra ſciāꝫ ꝛ ſupra opiōnē ꝯſtituta. Scīa eñi hꝫ cognitiōeꝫ: fides ꝟo nō. Vñ dic̄ Aug. Fides ē credere qꝺ nō vides. de pe. di. iiij. i domo Spēs aūt fidei ſꝭ due. Vna ē formata: quā hñt bōi: [illegible] Et ē alia iformis: quā hñt mali [illegible] xꝫxñtes i mortali pctō: ꝛ fides eoꝝ caret forma. Pria eſt ꝟt⁹ a q̄ dicunꝭ fideles qcūqꝫ baptizāꝭ. ꝺ ꝯſe. di. iiij. qꝺ apꝺ. ꝛ tal' fides ꝺꝛ iformata charitate. Vñ ſic pōt diffiniri. Fides ē q̄litas q̄ qs credit qꝺ diligit. Charitas dignior ē penes quā ꝯſiſtit oē meritū: ꝛ ē fōs viu⁹: cui nō cōicat alienus. s. a fide. ſ. ꝺ regu. lꝫ. i ſi. ꝛ ꝺ pe. di. ij. s. oīs q̄ nō diligit. §. itē vt xp̄s ait. vñ ꝺꝛ. Fides nra ē ꝟt⁹ quā charitas comitaꝭ. Vñ dic̄ Aug. Fides q̄ ꝑ dilectiōeꝫ opaꝭ eſt fūdamētū oim ꝟtutū. j. q. j. cū paul⁹. Et apl's ita diffinit. Hec ē fides q̄ ꝑ dilectōeꝫ opaꝭ. ꝺ pe. di. ij. §. itē ſine charitate ꝛ nō ea q̄ ꝺmonū ē: q̄ credūt ꝛ ꝯtremiſcūt. De fide iformata charitate dic̄ Abachuc ꝓpheta. Juſt⁹ mēte ex fide viuit. Fides nr̄a eſt eadē i ſuba cū fide ātiqꝛ: vt dictū ē. qꝺ ꝓbat euāgeliū. Turbe aūt q̄ ꝑcedebāt ꝛ q̄ ſeqbāꝭ clamabāt dicētes: oſāna† filio dauid Diſtāt tñ i q̄litate: qꝛ qꝺ ipi credebāt ꝺ futuro: nos credim⁹ de pꝛeteritꝭ. s. xp̄m natū ꝛ paſſū. Pricipales aūt articli fidei nr̄e ſunt ſeptē: ſꝫm ꝙ ſeptē ſunt dona ſpūſcti: qs q̄lꝫ xp̄ian⁹ ſcire teneꝭ clerici explicite: [illegible] ꝛ credere ſic̄ tenet eccl'ia: ꝛ ſunt hi. Incarnatio / ſiue natiuitas: baptiſm⁹ / paſſio xp̄i / ſiue mors ei⁹: ꝺſceſ⁹ ad iferos: reſurrectio: aſceſus i celū: aduēt⁹ ei⁹ i iudiciū. De qb⁹ habes i ꝑma ꝯſtōe firmiꝭ. ꝑ qb⁹ Johes i apocalipſi legiꝭ fleuiſſe vbi ꝺꝛ. Vidi librū ſignatū. vij. ſigill' formā ipmētib⁹ in celo ꝛ i tra / ꝛ apꝺ iferos: ꝛ nēo fuit dign⁹ apirc librū niſi leo de tribu iuda. Et iſti ſeptē articli

Verſus. patēt in his ꝟſib⁹. Naſciꝭ: abluiꝭ: patiꝭ: deſcēdit ad ima. Surrexit ſcādit: vēiet diſcernere cūcta. Scꝺꝫ qſdā theologos ſūt. xij. articli fidei ꝑpt. xij. aplos q̄ cadē hora iſtictu ſpūs ſcti ſymbolū cōpoſuerūt. Vñ ꝺꝛ ſymbolū a ſyn qꝺ eſt ſil' ꝛ bol⁹ qꝺ ē morſell⁹ qꝛ vnuſqſqꝫ apl'oꝝ ſuū morſellū. j. ꝑtē ſuā appoſuit.

Symbolū vñ ꝺꝛ. Symbolū eſt triplex. Et ē aliꝺ ſymbolū maius: qꝺ cātaꝭ i miſſa [illegible] a ſynodo factū ꝑpꝭ grecos q̄ nō credebāt ꝙ ſpūſctūs ꝑcederet ab vtroqꝫ. ꝺ ꝯſe. di. v. c. vl. ꝛ pe. Eſt ꝛ tñū ſymbolū athanaſij. Quicūqꝫ vult. qꝺ cātaꝭ i ꝑma. Iſtꝺ pōt appellari q̄rtū ſymbolū: ꝛ ita ſunt modo quattuor ſicut quattuor euāgeliſte. [illegible]

+ conſtātinopolitana

Premiū credētiū. Premiū ꝟo credētiū ē vita eťna. Pena ꝟo nō credētiū eſt gehena ꝑpetua iuxta illꝺ. Hec ē fides catholica: quā niſi qſqꝫ fideliter firmiterqꝫ crediderit: ſalu⁹ eē nō poterit: et q̄ crediderit ꝛ baptizat⁹ fuerit ſalu⁹ erit. ſ. de bap. ꝛ ei⁹ effectu. maiores. Ber. ¶ De hac materia habes de ꝯſe. di. iij. c. vl. de ꝯſe. di. v. c. pe. ꝛ vl. xxij. diſt. ꝑ totum. xxiij. di. qui eps.

Diuiſio. Firmiter. ¶ Non ſolet ſummari ſꝫ ꝯſummario diuidiꝭ in duas partes pncipales. Secūda ibi: vna ꝟo. Pria tractat de ſumma trinitate et ei⁹ ꝯpib⁹: de fide catholica ꝛ articulis fidei. Scꝺa pars pncipalis tractat de ſacramētis. ¶ Caſ⁹. No ꝙ poſt ſymbolū aploꝝ qꝺ dicit credo i deū q̄ttuoꝛ ꝯcilia ꝯdita fuerūt a ſctis pr̄ib⁹ de ſūma trinitate ꝛ fide catholica ꝯtra qſdā hereticos. ꝺ qb⁹ q̄ttuoꝛ cōcilijs legiꝭ. xv. di. c. j. in qb⁹ ꝯdēnati ſūt qdā heretici q̄ de fide catholica / ꝛ ſūma trinitate ꝑperā ſētiebāt: qꝛ ꝺ hac fide catholica legiꝭ. xxiij. di. c. ij. Eſt et aliꝺ ſymbolū maius qꝺ cātaꝭ i miſſa [illegible] ſynodo factum ꝑpter grecos / q̄ non credebāt ꝙ ſpiritus ſctūs ꝑcederet ab vtroqꝫ / poſtmodū aliꝺ ſymbolū athanaſij ſecutū ē illꝺ: qcūqꝫ vult. iſtꝺ ꝯſiliū poſſet appellari q̄rtū ſymbolū in quo illud qꝺ de fide catholica / ꝛ de ſumma trinitate in pdictis ꝯcilijs / ꝛ ſymbolis ꝯtineꝭ: ꝯfirmaꝭ / ꝛ repiꝭ: vt ꝙ meli⁹ itelligas caſum

+ conſtātinopolitana

diuide. c. iſtud i. v. partes ſꝫm ꝙ ſunt ſignate. In pma parte ꝺꝛ ꝙ firmiꝭ credere debem⁹ / ꝛ ſimpliciꝭ ꝯfiteri: ꝙ vn⁹ ſolus verus eſt deus etern⁹ ꝛ imēſus / ꝛ incōmutabilis / oipotēs ieffabilis. ſcꝫ pr̄ ꝛ filius et ſpūs ſanct⁹. tres ꝑſone i vna eſſentia / ſimplex oīno. pr̄ a nullo. filius a pr̄e. ſpiritus ſanct⁹ ab vtroqꝫ ꝑcedēs. abſqꝫ iitio ſemp ꝛ ſine

fine creatoꝛ oīm viſibiliū / et inuiſibiliū / ſpūaliū ꝛ corporalium. Qui ab initio tpis vtrāqꝫ de nihilo cōdidit creaturā ſpūalē / ꝛ corporalē / angelicam et mundanam. ꝛ poſtmodū humanam quaſi cōem ex corpore / ꝛ ſpū ꝯſtitutam / dyabolus autē ꝛ alij demones a deo creati ſunt boni: ſed ipſi per ſe facti ſunt mali. homo vero peccauit dyaboli ſuggeſtione. In ſcꝺa parte ſcꝫ

Hec ſctā. Diciꝭ ꝙ hec ſctā trinitas / de qua ꝑmiſſum eſt iuxta ordinatiſſimā diſpoſitiōne tempoꝝ ꝑ moyſen ꝛ ꝓphetas / ꝛ alios famulos ſuos humano generi doctrinā tribuit ſalutarē. ꝛ tādē vnigenitus fili⁹ dei a tota trinitate ꝯuenit icarnat⁹ ex maria virgine ſpiritus ſcti coopatiōe ꝯcept⁹ verus hō fact⁹ eſt / ex aīa rōnali / ꝛ humana carne cōpoſit⁹. vna ꝑſona / in duab⁹ naturꝭ. viā vite demōſtrās ſꝫm diuinitatē immortalis / ſꝫm humanitatē paſſibilis et mortalis. ſubijciēdo ſex articulos fidei in ꝑſona ipi⁹ dñi redditur⁹ in fine ſeculi tā reprobis / ꝙ̄ electis ſꝫm merita ſua. In tertia parte Vna. diciꝭ ꝙ eſt vna vniuerſalis eccleſia: extra quā nullus oino ſaluaꝭ. in qua ipe / q̄ eſt ſacerdos ſacrificiū ieſus xp̄s / cuius corp⁹ / ꝛ ſanguis in ſacramēto altaris veraciter contineꝭ ſub ſpecieb⁹ panis ꝛ vini / traſmutatis pane in corp⁹ ꝛ vino in ſanguinē poteſtate diuina: vt nos accipiam⁹ de ſuo: qꝺ accepit de nr̄o: ꝛ h ſacr̄m nemo pt̄ cōficere / niſi ſacerdos ſit q̄ ſꝫm claues eccl'ie rite fuerit ordiat⁹: qs dñs cōceſſit apl'is ꝛ eoꝝ ſucceſſoribus. In pte q̄rta videlicet Sacramentū ꝛc. ꝺꝛ ꝙ baptiſm⁹ q̄ eſt ſcꝺs articul⁹ fidei in noīe pr̄is / et filij / et ſpūs ſcti ꝯſecraꝭ in aqua. ꝛ ſi i forma ꝑcedaꝭ eccl'ie a qcūqꝫ ꝯferaꝭ. tā puulis ꝙ̄ adultis ꝓficit ad ſalutē. et ſi poſt baptiſmū qs ꝑ pctm̄ ꝑlapſus fuerit: ꝑ verā poterit pñiam repari. vltimo dicit ꝙ virgines ꝯtinētes / ꝛ ēt cōiugati ꝑ fidē rectā / ꝛ etiā ꝑ opatiōnē bonā ad eternā btitudinē mereꝭ ꝑuēire. ¶ Nō iſtā decretalē i examinatiōne heretici. ¶ Itē nō ex hac lr̄a ꝙ ſimpl'r hō debeat fidem ꝯfiteri. ¶ Itē nō ꝙ paꝭ et fili⁹ ꝛ ſpūſctūs idē ſūt ſꝫm ſubāꝫ. ¶ Itē nō ꝙ dyaboli creati ſunt boni: ſꝫ ꝑ liberū arbitriū facti ſūt mali. ¶ Itē nō ꝙ xp̄s deſcēdit in aīa: reſurrexit in carne: aſcēdit i vtroqꝫ. ¶ Itē nō ꝙ vna tantū eccl'ia eſt ex quā null⁹ pt̄ ſaluari. ¶ Nō ꝙ ſacerdos rite ordiat⁹ veꝛ ꝯficit corp⁹ xp̄i. ¶ Nō ꝙ ſacr̄m baptiſmi a qcūqꝫ collatū ꝓficit ad ſalutē. ¶ Nō ꝙ ſi aliqs lapſ⁹ fuerit i pctm̄: pt̄ ꝑ verā penitētiā repari. Itē nō cōtra hereticos ꝙ cōiugati pñt ſaluari.

a ¶ Firmiter. Hoc iꝺ dicit: qꝛ ordo fidei nō ꝓbari nō pōt: ꝛ qꝛ vbi rō deficit fides ſupplet. de ꝯſe. di. ij. reuera. i ſi. vt qꝺ ſermo ſonat af fect⁹ ſentiat. i. fides. de ꝯſe. diſt. vl. c. vl. ꝛ de ꝯſe. diſt. iiij. nil eſt aliud. argu. qꝛ fides eſt de re nō viſa. de pe. diſt. iiij. in domo. in ſi. — Fides ſupplet vbi rō deficit.

b ¶ Credim⁹. Hoc iꝺ dicit qꝛ dubi⁹ i fide ifidelis eſt. ſ. de here. dubi⁹. et ar. xxij. q. j. oē qꝺ. i ſi. Et eſt ſil'e de accuſato ꝯtra quē nihil eſt ꝓbatū: ꝛ ſic remanet dubi⁹ qñ ſe nō purgat. Et qꝛ fides eſt exordiū nr̄e reparationis: ideo prius de ea premittit: qꝛ prius homo debet inſtrui in fide. de conſe. diſt. iiij. ante baptiſmum. ꝛ c. ante. xx. ¶ Glo. ſeq. dat tria ſimilia ꝛ ſubmittit genus.

c ¶ Simpl'r. Fides eñi ſimplicib⁹ ꝟbis eſt ꝓponēda. xxiij. di. qui eps. ꝛ. xxiij. di. qñ. Sic ꝛ teſtiōniū ꝺꝫ eē purū. iij. q. ix. pura. Et ſimplex ꝺꝫ eē ꝯſtō: ſil'r ꝛ lex. iiij. di. erit aūt. Sic ꝛ q̄lꝫ ſcriptura ſi obſcure loquaꝭ ꝑ nō ſcṗtura habeꝭ. ff. de his q̄ ꝑ nō ſcrip. ha. l. j. ſic ꝛ teſtimoniū obſcuꝝ nō valet. ſ. de ꝓba. i ꝑn̄tia. ꝛ. ſ. de teſti. cū clamoꝛ. ꝛ ff. de iter. ac. de etate. §. nihil intereſt. Et gñaliꝭ nūqꝫ ꝑ extranea ꝟba res eſt ꝓponēda ſꝫ ꝑ vſitata. ar. xxxvij. diſt. relatū. Jo. an. — Obſcuritas eſt fugienda.

d ¶ Vn⁹. Hoc dictū fuit ad dr̄iaꝫ pluriū plancta ꝛ: qs qdē colebāt tāqꝫ deos.

e ¶ Verus. Dictus eſt ad dr̄iā fictoꝝ.

f ¶ Etern⁹. Hoc iꝺ dicit: qꝛ miſicordie dei nec mēſuras poſſum⁹ ponere nec tpa diffinire. de pe. di. j. multiplex. ꝛ. xxvj. q. vj. is qui.

g ¶ Immenſus. Id eſt ſine mēſura. vnde diciꝭ infra oīa nō incluſus extra omnia non excluſus: ſupra omnia non elatus.

h ¶ Incōmutabilis. xxij. q. iiij. incōmutabilis. et tñ dat cūcta moueri. Vñ Boeti⁹. iij. de cōſola. Stabiliſqꝫ manens das cuncta moueri ꝛc. ſepe tñ mutat ſententiā ſuā. vt ibi ꝺꝛ. ꝛ c. vnuſquiſqꝫ. in ſi. — Boeti⁹.

i ¶ Incōphēſibil'. Vñ i veꝭi lege ꝺꝛ. Beſtia q̄ mōtē tetigerit lapidabiꝭ. ꝛ illꝺ. Accedet hō ad coꝛ altū. ꝛ exaltabiꝭ de⁹ ab co. ꝛ illꝺ. O altitudo diuitiaꝝ ſapie ꝛ ſcie dei ꝙ̄ icōphēſibilia ſūt opa ei⁹: ꝛ īueſtigabiles vie ei⁹.

k ¶ Oīpotēs. qꝛ oīa pōt q̄ decēt ei⁹ potētiā: ꝛ ꝙ poſſe eſt aliqd poſſe. vñ peccare nō pōt: qꝛ peccare nō eſt aliquid poſſe: vt ait Aug. imo eſt aliqd nō poſſe. vt de pe. diſt. ij. §. charitas. — Peccare nō eſt aliqd poſſe.

l ¶ Ineffabil'. Vñ illꝺ: ſapiam ei⁹ qs enarrabit: q̄ſi diceret null⁹. ¶ Glo. ſeq. tractat de triplici cōpoſitione ꝛ dat ſimile in anima.

m ¶ Simplex oīno. Nota ꝙ mltiplex eſt cōpoſitio. Eſt eñi ꝓprie — Cōpō eſt mltiplex.

cōpositio partis ad partes: vt in reb⁹ corporalibus. Itē est cōposi tio ꝓprietatis ad subiectū: vt rōnabilitas in aīa. Itē forme ad sub stātiā ꝛ substātia ad formā: nulla istarū cōpositionū cadit in deū: ꝛ ideo dicit simplex oīno.i. in quolibet sensu cōpositionis. † Et po ne quasi si'le in aīa: cui⁹ substātia simplex est. ꝛ tñ tria repiuntur in aīa. Intellect⁹ q̄ ꝑcōcipit: ratio q̄ discernit: et memoria q̄ ꝯseruat. Intellect⁹ ꝑcōcipiens patri ṗmo operāti cōparatur. Ratio discernēs cōparaꝛ filio q̄ est sapientia patris disponēs oīa in celo ꝛ ī terra. Memoria cōseruās cōparatur spūi sctō ‡ q̄ omnia bona corroborat et confirmat. Sicut ista tria idē sunt in substātia cū aīa: sic ꝛ tres ꝑsone pat et filius ꝛ spūs sanctus idē sunt in substantia.

Aīe tria insunt.

† Nā si eēt q̄d cōpositū eēt dare aliq̄d pri⁹ deo scꝫ ptez ei⁹ q̄d nō est intelligibile. Jo.an.

‡ Alij dicūt q̄ mēoria pr̄i: ītelligentia filio/volūtas spūi sācto. alij q̄ ītellect⁹ pr̄i/ voluntas filio/mēoria spiritui sctō. ꝛ d̄ hoc p̄ Hosti. ī sū.e. titu.§.j. Jo.an.

a ¶ Cooīpotentes. Ut in symbolo athanasij: sꝫ tñ non tres oīpotentes: sed vnus omnipotēs.

¶ Glo.seq. signat cōtrarium ꝛ soluit.

b ¶ Coeterni. Sed contra videꝛ ī dicto symbolo vbi dicit. ꝛ tñ nō tres eterni: sed vnus etern⁹. Solu. hic ponunꝛ adiectiue iste dictiones ibi aūt substantiue. hec est differētia: hic designat ꝑsonas: ibi essentiā: sed tote tres persone coeterne sibi sunt ꝛ coeq̄les.

c ¶ Simul. Unde salomon q̄ manet ineternū: creauit oīa simł. Unde in genesi. In principio creauit de⁹ celū ꝛ terrā: q̄d simul factū fuit: sꝫ simul dici non potuit.

Creata sūt oīa sił.

d ¶ Humanam. Quia prima die angelos creauit: et sexta die creauit homines.

e ¶ Quasi cōmunē. Id est mediā īter angelicā ꝛ mūdanam. vel cōmunē.i. vtriq̄ cōformē: q꞉ in plurib⁹ ꝯformat se cū angelis.s. in ratiōe ꝛ discretione: ꝛ in multis cū inferiorib⁹ creaturis: quia sentimus cū illis/ꝛ in pluribus alijs.

absq̄ initio semꝑ ac sine fine: pater generās: filius nascēs: ꝛ spiritussanctus ꝓcedēs: cōsubstātiales ꝛ coequales: ꝛ coomnipotentes[a] et coeterni[b]: vnū vniuersorū ꝑncipiū: creator oīm visibiliū et ꝛ inuisibiliū: spūaliū et corporaliū: q̄ sua oīpotēti virtute simul[c] ab initio temporis vtrāq̄ de nihilo cōdidit creaturā spūalem ꝛ corporalē: angelicam videlicet ꝛ mūdanā: ac deinde humanam[d] quasi cōmunem[e] ex spiritu ꝛ corpore cōstitutam. Dyabolus[f] enī ꝛ alij demones[g] a deo quidē natura creati[h] sunt boni: sed ipsi ꝑ se[i] facti sunt mali. Homo vero dyaboli[k] suggestione peccauit.

¶ Hec sctā trinitas s̄m cōmunē essentiā indiuidua: et s̄m ꝑsonales ꝓprietates discreta: ṗmo ꝑ Moysen et sanctos ꝓphetas: aliosq̄ famulos suos: iuxta ordinatissimam[l] dispositionē tēporū doctrinā humano generi tribuit salutarē. ¶ Et tādem vnigenitus dei fili⁹ iesus xp̄s a tota[m] trinitate cōmuniter īcarnatus[n] ex maria semper virgine spūssancti coopatione cōceptus: verus homo factus: ex anima rationali et humana carne compositus: vna[o] in duab⁹ naturis ꝑsona: viā vite manifestius demonstrauit. Qui cū s̄m diuinitatē sit imortalis ꝛ ipassibilis[p]: idē ipse s̄m humanitatē factus est mortalis et passibilis. Qui etiā ꝓ salute humani generis ī ligno crucis passus ꝛ mortuus[q] descēdit[r] ad īferos. resurrexit[s] a mortuis: ꝛ ascēdit[t] in celū: sed descendit in aīa: ꝛ resurrexit in carne: ascenditq̄ pariter in vtroq̄ venturus[u] in fine seculi: iudicaturus viuos ꝛ mortuos: et redditurus singulis s̄m opa sua/tā reprobis q̄ electis: q̄ oēs cū suis ꝓprijs resurgēt corporib⁹ que nunc gestant[x] vt recipiāt s̄m opera sua siue bona fuerint siue mala: illi cum dyabolo penam perpetuā: ꝛ isti cum christo gloriam sempiternam.

¶ **Tractatur hic de sacramētis ecclesiasticis. Abbas siculus.**

¶ Una[y] vero est fideliū vniuersalis ecclesia: extra[z] quā nullus oīno saluaꝛ. In qua idē ipe sacerdos est sacrificium[a] iesus christ⁹: cuius corp⁹ et sanguis in sacramento altaris sub specieb⁹[b] panis et vini veraciter continētur: trāssubstātiatis pane in corpus: et vino in sanguinē potestate diuina: vt ad ꝑficiendū misterium vnitatis: accipiamus ipi de suo/ q̄d accepit ipse de nr̄o. ¶ Et hoc vtiq̄ sacramētū nemo potest cōficere nisi sacerdos: qui rite fuerit ordinatus s̄m claues[c] ecclesie quas ipe ꝯcessit apl'is eorūq̄ successorib⁹ iesus christus. ¶ Sacramentū[d] vero baptismi: q̄d ad dei inuocationē ꝛ indiuidue trinitatis: videlicet patris ꝛ filij et spūs sancti ꝯsecraꝛ in aqua: tam

f ¶ Dyabolus. Dicit criminator: et est grecū vocabulum. diriuatur autē a dya q̄d est duo et bolus q̄d est morsellus: quia duos bolos tantū de corpore et anima querit facere.

g ¶ Demones. Demon iterp̄tatur sciēs. † Et est arg. ex hac l'ra q̄ de bono ꝓcedat malū q̄d est falsum vt hic exponiꝛ: q꞉ angelus nō habuit remediū sicut homo: q꞉ homo peccauit ꝑ suggestiōem: angelus ꝑ se sine alterius suggestione. vt dicit littera sequens.

¶ Glo. se. querit arguit negatiue. soluit ꝯtrariū ꝛ argumēto r̄ndet.

h ¶ Creati sunt boni. Nūquid est idē de hoīe? Videꝛ q̄ nō. ꝑ hoc q̄d dicit apl's. Eram⁹ enī a natura filij ire sicut et ceteri: a qua nullus liberaꝛ nisi ꝑ fidē. de ꝯse. dist. iiij. firmissime. Dicas q̄ hō ab initio bon⁹ creatus fuit sicut ꝛ angeli ꝛ in charitate: vt de peni. dist. ij. §. romanos. ꝟ. adam vero. ꝛ. c. se. ꝛ. c. princeps. videꝛ q̄ homo creatus fuit immortalis. de conse. dist. iiij. placuit igiꝛ. versus fi. di. Et auctoritas predicta sic debet intelligi. eram⁹ enī natura filij ire. id est eram⁹ digni pena eterna siue debitores ire. id est pene eterne. natura. id est inseparabili vitio scꝫ originali peccato. Originale enim peccatum ita īheret humano generi sicut esset ei naturale: q꞉ sicut natura nos non deserit dum sumus/ita nec originale peccatū: sed tamen post baptismum non nocet. de conse. dist. iiij. c. ij.

† Unde orsū fluens vel ruens: vt q̄d h'ɀ ī volūtate ferat in nomine. nomine quoq̄ decipit. sursū ascendere monet sꝫ deorsū ruere suadet. Un̄ Marth. Si fili⁹ dei es/mitte te deorsum. Jo. and.

i ¶ Per se. Id est ex proprio defectu.

k ¶ Dyaboli suggestione. Et ideo magis puniēdus est dyabol⁹ q̄ ipe faciēs. lxxxvj. dist. tāta. nec illud excusat dyabolū: si hō illud al's factur⁹ eēt. ff. de ser. cor. l. j. §. q̄ igiꝛ. lꝫ videreꝛ q̄ ꝓ sola tātū hortatiōe nō debet teneri: nō enī q̄ exhortaꝛ mādatoris opa fungiꝛ. ff. de his q̄ no. īfa. l. ob hec ꝟba. in fi. Nec id excusat hoīem q̄ ꝯsilio alterius fecit: q꞉ debuit et potuit explorare apud semetiꝑm an expediret ei tale ꝯsiliū. ff. man. l. ij. in fine. et si dubitabat potuit cōsulere peritiores quare iputatur alicui. ff. de iur. ꝛ fac. igno. l. regula. §. ij. ꝛ. ff. de bono. pos. in bonorum. in fi. ꝛ. xxxvij. dist. §. vlti. Jo. an.

Peccans alteri⁹ ꝯsilio non excusatur.

¶ Glo. seq. declarat triplicem legem sub triplici tempore.

l ¶ Ordinatissimā dispositionē temporū. Hec fuit dispositio: q꞉ tria fuerunt tpa: tēp⁹ ante legē: et tēp⁹ sub lege: et tēpus gr̄e. In tpe ante legem habebāt homines ius naturale q̄ regebantur: quod cōsistebat in his duobus ꝑceptis contētis his ꝟsib⁹. Quod tibi vis fieri mihi fac: q̄d non tibi: noli. Sic potes ī terris viuere iure poli. dist. j. in ṗn. In tpe sub lege regebātur decalogo moysi dato a deo. ꝛ tūc ꝯtigebāt oīa ī figura que cōpleta fuerūt tpe gr̄e qn̄ dei fili⁹ nos docuit precepta euāgelica q̄b⁹ hodie regimur in quo scripture fuerūt cōplete. et hic est ordo de quo hic dicit.

Uersus.

m ¶ A tota trinitate. Hoc ideo dicit q꞉ īsepabilia sunt opa trinitatis. de ꝯse. di. iij. c. vl. ī fi. ꝛ. xxviij. q. j. sic enī neq̄. circa ṗn. ꝑ mediā colū. Nec pōt fili⁹ a se facere q̄cq̄ nisi q̄d viderit patrē faciētē. de cōse. di. v. saluator. in fi.

Trinitatis opa sūt īseparabilia.

n ¶ Incarnat⁹. Hic explicaꝛ ṗm⁹ articl's fidei.

o ¶ Una. Hoc fuit figuratū in archa noe. Geñ. vij. vbi fuit redēptio sāctoꝝ ꝑ duas naturas q̄ ad opinionem ꝛ veritatē. Additio. Per duas naturas. s. ligni ꝛ aq̄. Habuit etiā inclusio in archa ꝑ quā tūc fuit saluatū gen⁹ humanū figurare īclusionē diuinitatis ī humanitate ꝑ quā erat saluādū. Jo. an.

p ¶ Impassibilis. xxij. q. iiij. īcommutabilis. et habeꝛ figura his ꝟsib⁹. Nil ysaac patiꝛ. aries fit victima xp̄o. Nec deitas patiꝛ cū moriaꝛ homo. xxij. q. ij. §. abraham. ꝛ. c. seq.

Uersus.

q ¶ Mortuus. Hic explicatur tertius articulus fidei.

r ¶ Descendit ad inferos. Quartus articulus.

s ¶ Resurrexit a mortuis. Quintus articulus.

t ¶ Ascendit in celum. Hic est sextus articulus.

u ¶ Uenturus. Septimus articulus.

x ¶ Nunc gestant. Unde apl's: hoc mortale īduet immortalitatē.

y ¶ Una ꝛc̄. Hec est scd̄a pars ṗncipalis ī qua tractaꝛ de sacramētis. Et ṗmo de sacramēto eucharistie īterserēs de sacramēto ordinis. Secūdo de sacramēto baptismi: ibi sacr̄m. Tertio de sacr̄o penitētie: ibi: ꝛ si post. Quarto de sacr̄o ꝯiugij: ibi: nō solū. Ab. sic.

z ¶ Extra quam. xxiiij. q. j. quoniam vetus.

a ¶ Est sacrificium. De ꝯse. dist. ij. nec moyses. vnde dicitur. Rex sedet in cena turba cinctus duodena. Se tenet in manib⁹: se cibat ipe cib⁹. Dicit Augu. De carne beate marie carnē accepit: ꝛ eādem carnē ad manducandū dedit ad salutē. de ꝯse. dist. ij. accesserūt iudei. ꝛ hoc fuit significatū in ꝑsona dauid. de quo dicitur: ferebatur dauid manibus suis: vt ibi dicitur. Ber.

Uersus. Christus seipm cōicauit.

b ¶ Sub speciebus panis et vini. Hoc ex causa statutū fuit vt ī alia forma sumereꝛ ꝓpter horrorē. vnde dicitur nisi q̄s māducauerit corp⁹ meū ꝛ biberit sanguinē meū ꝛc̄. audito hoc ꝟbo scādalizati sunt discipuli ꝛ dixerūt: dur⁹ est hic sermo. de ꝯse. dist. ij. ṗma. de hoc sacramēto traditur. ī. de celebra. mis. cum marthe.

c ¶ Scd̄m claues ecclesie. Nota hic q̄ nō potest cōficere corpus christi nisi fuerit ordinatus in forma ecclesie.

d ¶ Sacramentum vero baptismi. Hic est secūd⁹ articul⁹ q̄ vltimo ponitur: ꝛ hic exprimitur forma baptismi quā seruat ecclesia. de ꝯse. dist. iiij. firmissime. ꝛ. ī. de bap. ꝛ eius effectu. c. maiores.

parvulis ꝙ̃ adultis in forma ecclesie a quocūq3 [a] rite collatū ꝑficit ad salutem. ¶Et si post susceptionē baptismi ꝗ̃sꝙ̃ prolapsus fuerit in peccatum: per verā potest semper penitētiam reparari. ¶Non solum autem virgines et continentes: verū etiam cōiugati [b] per rectam fidem ⁊ operationem bonā placētes deo: ad eternam merentur beatitudinē peruenire.

Idem in eodem.

¶Pater et filius et spiritussanctus: vera vnione non collectiua seu similitudinaria sunt vna essentia/substātia seu natura: que substātia non est generās nec genita/nec ꝓcedēs: quia illi actus non attribuuntur substantie sed personis: nec per hoc in trinitate concluditur quaternitas. Contrariū sentientes vt heretici sunt cēsendi: nisi ab errore resipiscāt: ⁊ correctioni apostolice sedis se supponant. Ab. siccu. Caplm. ij.

Damnamus ergo ⁊ reprobamus libellum seu tractatū/quē abbas Joachim edidit contra magistrū petrū lōbardū de vnitate seu essentia trinitatis: appellās ipsum hereticum ⁊ insanū: pro eo ꝙ in suis dixit sententijs: quoniam ꝗdā summa res est pater ⁊ filius ⁊ spūssanctus: ⁊ illa non est generās [c] neq3 genita: neq3 procedens: vnde asserit [d] ꝙ ille [e] nō tā trinitatē ꝙ̃ quaternitatem astruebat in deo: videlicet tres ꝑsonas: ⁊ illā cōmunē essentiā quasi quartā: manifeste ꝓtestās ꝙ nulla res est que sit pater ⁊ filius et spūs sanctꝰ: nec est essentia/nec substātia/nec natura: ꝙ̃uis cōcedat ꝙ pater ⁊ filius ⁊ spirtus sanctꝰ sunt vna essentia: vna substātia: vnaq3 natura: verū vnitatē huiusmodi nō verā et ꝓpriā/s3 quasi collectiuā ⁊ similitudinariā esse fatet. queadmodū dicunt multi homines vnus ppl's: ⁊ multi fideles vna ecclesia. iuxta illō. Multitudinis credētiū erat cor vnū ⁊ aīa vna: ⁊ ꝗ adheret deo: vnus spūs est cū illo. Itē ille qui plantat [f] et qui rigat [g] vnū sunt: ⁊ omnes vnū corpus [h] sumus in xp̄o. Rursus i libro regū. Populus meus ⁊ populus tuus vnū sunt. Ad hāc autem suā sententiā astruendam illud potissimum verbum īducit: quod christus de fidelibus inquit in euāgelio. Volo pater vt sint vnum [i] in nobis: sicut et nos vnum [k] sumus: vt sint consummati in vnū. Nō enim [l] (vt ait [m]) fideles christi sunt vnum. i. quedam vna res que communis sit oībus: sed hoc modo sunt vnū. i. vna ecclesia propter catholice fidei vnitatē: et tādē vnū regnum ꝓpter vnionē indissolubilis charitatis. queadmodū in canonica Johannis apl'i epistola legit. Quia tres sunt ꝗ testioniū dāt i celo: pater [n] ⁊ filius ⁊ spūs sctūs:

a ¶A quocūq3. A quocūq3 ergo baptismus conferat in forma ecclesie ratum est. vt. j. q. j. ꝙ quidā. ⁊ de consecra. distin. iiij. a quodā. et. c. romanꝰ. xxiiij. q. j. §. sed illud. Additio. Sed cū sufficiat contritio nōne meliꝰ est abstinere ꝙ̃ ab heretico recipere? Solu. vt no. xxxij. dist. §. verum. al'as. c. ad hec. in glo. penul. Jo. and.

¶Glosa sequens prosequitur triplicem hominum statum.

b ¶Coniugati. No. ꝙ tres sunt ordines in ecclesia dei. scilicet virgines/continentes/⁊ coniugati. christꝰ enī plus amat virgines ꝙ̃ alios. quia sponte tribuūt qd̄ sibi non fuerat imperatū: continētes etiā plus deo placent ꝙ̃ coniugati: q2 nō expedit † homini ad regna celestia tendenti accipere vxorem. vt. xxxiij. q. v. tūc saluabit. et ea sunt in nostris officijs gratiora: ꝗ cum liceret non impendere: tamē causa dilectionis impendimus. xxviij. q. j. iam nunc.

[Margin: Ordo triplex est in eccl'ia dei.]

[Margin: † Propter onera mr̄imonij. expedit tū ꝓpt vitandā fornicationē. ⁊ sic soluitur. cōtrarinm. de canone. xxviij. q. j. sic enim: facit. xxxij. q. v. si paulꝰ. in fi. his respectibus Socrates ab adolescēte cōsultus an vxorē duceret vl' nō. rn̄dit eū penitētiā acturū qd̄cunq3 eorū fecerit. ratiōes reddēs ꝗs pōit valerius li. vij. c. ij. Jo. and.]

Damnamꝰ. Hec decretalis diuiditur in duas partes principales. In pma reprobat doctrinam abbatis Joachim. In secunda ibi. Reprobamus dānat illā Almarici. Prima pars facit quinq3 q2 primo reprobat doctrinam abbatis Joachim contra magistrum sententiarū quā ꝓsequitur exprimendo motiua et rationes ipsius. Secundo ibi: nos autē. approbat sentētiam magistri quam dānat Joachim. Tetio ibi: cum ergo. respōdet auctoritati qua pncipaliter mouebatur Joachim. Quarto ibi: si quis. dānat tenentes opinionem Joachim. Quinto ibi: in nullo. ꝓtestatur pro monasterio cui prefuit Joachim.

¶Casus. Magister petrus lombardus dixit in sententijs suis: ꝙ ꝗdā summa res est pater/et filiꝰ ⁊ spūs sanctꝰ. ⁊ illa summa res nō est generās. nec genita. nec ꝓcedēs. Sed est pater: qui generat. filius ꝗ genitus. spūs sanctus/ꝗ ꝓcedit ab vtroq3. contra istum magistrū Petrū abbas Joachim cōposuit quēdā libellū: in quo appellauit magistrū Petrū hereticū/⁊ insanū ꝓpter hāc suā sententiam. dicens ꝙ magister Petrus non tā trinitatē/ꝙ̃ quaternitatē astruebat in deo. videlicet istas tres ꝑsonas ⁊ illam cōmunē essentiā quasi quartā asserens ille Joachim/ꝙ nulla res est: que sit pr̄ ⁊ filiꝰ et spūs sctūs. nec essentia. nec substātia. nec natura. tn̄ dicebat ꝙ pater et filius ⁊ spūs sctūs sunt vna essentia sed vna substātia. et vna natura. Verūtamen istā vnitatē nō verā ⁊ ꝓpriā esse dicebat: quasi collectiuā ⁊ similitudinariā sicut multi hoīes sunt vnus populus et multi fideles vna eccl'ia. ad hoc ꝓbandū inducebat plures auctoritates. Primo illā de actibꝰ apl'orū. Multitudinis aūt credētiū erat cor vnū ⁊ aīa vna. Scd̄o īducebat illā auctoritatem apl'i. Et ꝗ plātat/⁊ ꝗ rigat vnū sunt. ⁊ oēs vnū corpꝰ sumꝰ in xp̄o. Tertio illā de libro regū. Populꝰ meus/⁊ populꝰ tuus vnū sunt. Vltimo īducebat auctoritatē euāgelij Johānis. Volo pr̄: vt sint vnū in nobis sicut nos vnū sumꝰ. ¶Sētētiā istius ioachim dānat. ⁊ reprobat ꝯciliū istud generale. ⁊ hoc vsq3 ad verbū. Non enī ⁊c̄. Hic īcipit respōdere auctoritatibꝰ illius abbatis quas īducebat ꝓ sua sentētia. dicēs ꝙ fideles xp̄i nō sunt vnū. i. ꝗdā vna res cōis oībus: vt dicebat Joachim. sed modo sunt vnū. i. vna eccl'ia ꝓpter vnitatē fidei catholice: et tādē vnū regnū ꝓpter vnionē indissolubilis charitatis. ⁊ ad hoc ꝓbādū inducit ꝯsiliū auctoritatē Johānis apl'i in epl'a sua. Tres sunt ꝗ dāt testimoniū in celo/pater/verbum/⁊ spiritus sanctus. et hi tres vnū sunt. statim subiungēs tres sunt: ꝗ testimoniū dant in terra. spiritus/aqua/⁊ sanguis. ⁊ hi tres vnū sunt. Cōfitet ergo ꝯsiliū cū magistro Petro ꝙ vna quedā res est: que veraciter est pr̄ ⁊ filius ⁊ spūs sctūs: et ꝗlibet ꝑsona est illa res. ⁊ ideo trinitas tm̄ ⁊ nō quaternitas est in deo. q2 ꝗlibet triū ꝑsonarū est vna res. s. substātia essentia seu natura diuina. et illa non est generās. nec genita. nec ꝓcedēs. s3 est pr̄ ꝗ generat. filiꝰ ꝗ gignit. spiritus sctūs ꝗ ꝓcedit ab vtroq3. vt p hoc denotetur distinctio in ꝑsonis. sc3 vnitas in natura. ⁊ licet hic dicat: aliꝰ est pr̄/alius filiꝰ/aliꝰ spūs sanctus: nō tn̄ aliud. sed id qd̄ est pr̄: est filiꝰ/⁊ spūs sctūs idē oīno. sicut ipa l'ra probat ab illo loco. Licet ⁊c̄. Vsq3 ad verbū illud. Cum ergo ⁊c̄. Et ibi rn̄det auctoritati volo pr̄ vt sint vnum ⁊c̄. dicēs ꝙ hoc nomen vnū aliter accipit ꝓ ꝑsonis diuinis: ⁊ aliter ꝓ fidelibus. ſm ꝙ hoc nomē diuersimode accipitur in auc̄te illa. Estote ꝑfecti ꝑfectione grē: sicut pr̄ vester ꝑfectus est ꝑfectione nature. dicēs ꝙ si ꝗs sentētiā/vel doctrinā3 ꝑfati Joachim seruare voluerit/vel defendere: tāꝙ̃ hereticꝰ cēseat ⁊ ab oībꝰ euitet. per hoc tn̄ nullū ꝑiudicium florētino mōasterio generet cuiꝰ ipē Joachim extitit īstitutor. q2 ibi et regularis est īstitutio ⁊ obseruātia salutaris. maxime cū idem Joachim oīa scripta sua mandauit apostolice sedi iudicio corrigenda. dictans epl'am ī qua firmiter se illā fidē cōfitet tenere: quā romana eccl'ia in fine reprobat sententiā ⁊ doctrinā ꝑuersissimam cuiusdā heretici nomīe ipij almarici. cuiꝰ mētē pr̄ mēdacij. i. dyabolus ita excecauit: ꝙ eius doctrina nō tā heretica ꝙ̃ isana sint cēsēda. ¶Nota ꝙ sine vlla diminutione filiꝰ nascēdo substātiā patris assumpsit. ¶Nota ꝙ vbi similitudo est: potest esse dissimilitudo. ¶Nota vnū generale. ꝙ delictum ꝑsone in dānū ecclesie nō redūdat. ¶Nota ꝙ licet ꝑsona reprobetur nō tamē eiꝰ acta: et sic nota ꝙ reprobato originali non reprobatur qd̄ sequit ex eo. ¶Nota ꝙ licet aliquis erret in fide: si tamen est paratus corrigi non est censendus hereticus.

[Margin: Actu. iiij] [Margin: Jo. xvij.] [Margin: j. Cor. iij] [Margin: iij. Regū xxij.] [Margin: Jo. xvij.] [Margin: j. Jo. v.]

c ¶Non est generans. Adiectiue tenetur. i. non generat licet sit persona generans.

d ¶Asserit. Scilicet Joachim.

e ¶Ille. Scilicet petrus.

f ¶Qui plantat. Scilicet predicando.

g ¶Et qui rigat. Baptizando in epistola ad corinthios.

h ¶Vnum corpus. Vnione charitatis ⁊ spiritus. de consecra. di. iiij. queris a me.

i ¶Vt sint vnum. Id est eiusdem voluntatis.

k ¶Nos vnum. Scilicet vnione nature.

l ¶Non enim. Hic respōdet concilium: auctoritatibꝰ Joachim. Additio. Non est verū. Vnde dixit Pe. ⁊ Ab. ꝙ respōdet ibi. nos autem. sed veritas est ꝙ respondet in versi. cum ergo. et ista fuit noua glo. et forte fuit error scriptorum. Jo. and.

m ¶Ait. Scilicet Joachim.

Glo. seq ponit triplex testimonium personarum trinitatis.

n ¶Pater et filius et spiritus sanctꝰ. Pater dedit testimoniū deitatis quādo dixit. Hic est filius meus dilectus in quo mihi bene cōplacui: ip̄m audite. Filiꝰ dedit testimoniū deitatis quādo in monte trāsfiguratus potētiā deitatis ⁊ speciē eterne beatitudinis ostendit. Spiritussanctus dedit testimoniū: quādo sup baptizatū in specie colūbe requieuit: vel qn̄ ad inuocatiōem nominis christi corda credentium impleuit.

[Margin: Xp̄i deitas triplici testimonio cōprobata est.]

a ¶ Et hi tres vnum. Id est indifferentes quo ad dandam gratiam. Uel vnum. i. vnius substantie vel essentie.
b ¶ In terra. Scilicet q xps fuit homo. ī. de cele. mis. in quadam.
c ¶ Spiritus. Idem humana anima quā emisit in passione.
d ¶ Aqua et sanguis. Que fluxerūt de latere xpi. vt in decre. pre. in q̄ idē. et fuit ꝟo aq̄ et nō aq̄tic⁹ humor vt q̄dā heretici mentiuntur.
e ¶ Et hi tres vnum sunt. Nō natura eiusdē substātie: ſ3 coopatione eiusdem mysterij. Quia spūs p adoptiōem nos filios dei fecit: aq̄ fecit nos filios dei, per ablutionem baptismi. Sanguis p redēptionē grē.
f ¶ Non est generās. Id est nō generat ſ3 est psona generans.
¶ Glo. se. distiguit tripli cē spēm noīm ī diuinis.
g ¶ Neq3 genita. Nota ad intelligētiam psonarum in trinitate q nominū quedā sunt essentialia quedā psonalia: q̄dā notionalia. Essentialia sunt q̄ in singlari numero dicunt cōgrue de tribus psonis sigillatim vt de⁹ bon⁹/ de⁹ iustus/ etern⁹/ ops/ ꝛ similia. in plurali ꝟo numero incongrue dicuntur. iuxta illud athanasij: ꝛ nō tres dij ſ3 vn⁹ est de⁹. Personalia sunt q̄ supponūt psonā ꝛ in singulari numero tm̄. vt pr̄ et fili⁹ ꝛ spūssanctus. Notionalia† sunt q̄ notant distictionē in psonis vt generās generata ꝛ pcedēs. Ista notionalia cū veniūt adiectiue dicū tur tm̄ de psonis et non de essentia: ſ3 q̄n tenent substātiue tunc dicūtur tā de essentia q̄ de psonis. vnde hec ꝓpositio simpliciter est vera: pater est generās: siue hec dictio generans teneat adiectiue siue substantiue. Si aūt dicat substātia diuīa est generās/ si hec dictio generans teneat adiectiue/ falsa ē: q2 vellet notare distinctionē in diuīa essentia: si teneat substātiue ꝟa est: q2 tūc est sensus substantia diuina est generās. i. psona q̄ gn̄at. Uñ noīa ista generās gēita ꝛ pcedēs adiūcta noīb⁹ psoaꝝ/ distictiōe3 notāt psoaꝝ. iūcta ꝟo cū noībus istis substātia/ natura/ seu essentia diuina tenent substantiue: ꝛ notāt essentiā tantū.

Trinitatis noīa sunt triplicia.

† Que sic appellāt q2 psonas notificāt: aliq̄n distincti ua q2 illas distiguunt. q̄nq3 relatiua q2 psōas adiuicē referūt. q̄nq3 ꝓpetates: q2 ꝓpe personis īsunt. Jo. and.

et hi tres vnum[a] sunt. Statimq3 subiūgit. Et tres sunt q̄ testimoniū dant in terra[b]: spūs[c]/ aqua/ ꝛ sanguis[d] ꝛ hi tres vnum[e] sunt. sicut in quibusdā codicib⁹ iuenit. ¶ Nos autē sacro approbāte cōcilio credimus ꝛ cōfitemur cum Petro q vna q̄dam summa res est: incōprehēsibilis quidē et ineffabilis que veraciter est pater et filius et spūs sanctus: tres simul persone: ac sigillatim quelibet earūdē: ꝛ ideo in deo solūmodo trinitas est non quaternitas: q2 q̄libet triū psonarū est illa res videlicet substantia/ essentia/ seu natura diuīa: que sola est vniuersoꝝ pncipiū pter q̄d aliud ueniri nō pōt: ꝛ illa res nō ē generās[f] neq3 genita[g]: nec pcedēs: sed est pr̄ q̄ generat: ꝛ fili⁹ qui gignit: ꝛ spūs sanctus q̄ pcedit: vt distinctiones sint in psonis: et vnitas in natura[h]. Licet igit ali⁹ sit pater: alius filius: alius spūs sanct⁹: nō tñ aliud: sed id q̄d est pater: est filius et spūs sanctus idē oīno: vt s̄m orthodoxam[k] et catholicā fidē consubstātiales esse credant. Pater eni ab eterno filiū generando suā substātiam ei[l] dedit. iuxta q̄d ipe testat. Pater q̄d dedit mihi maius oībus est. Ac dici non pōt q partē substantie sue illi dederit et partē ipse sibi retinuerit: cū substātia patris idiuisibilis sit: vtpote simplex[m] omnino. Sed nec dici pōt q pr̄ in filiū trāstulerit suā substantiā generādo: q̄si sic dederit eā filio q nō retinuerit ipsam sibi: alioquin desijsset esse substātia. Patet ergo q sine vlla diminutione fili⁹ nascēdo substātiā patris accepit: ꝛ ita pater et filius habent eādem substantiā: et sic eadē res est pater ꝛ filius: necnon et spiritus sanctus ab vtroq3 pcedēs[n]. ¶ Cum ergo veritas[o] pro fidelib⁹ suis orat[p] ad patrem. Uolo (inquiēs) vt ipi sint vnum[q] in nobis: sicut ꝛ nos vnum[r] sum⁹: hoc nomē vnū pfidelib⁹ quidē accipit: vt intelligat vnio charitatis in grā[s]. pro psonis vero diuinis vt attendat idētitatis vnitas in natura: queadmodū alibi ꝟitas ait. Estote pfecti sicut ꝛ pater vester celestis pfectus est: ac si diceret manifesti⁹. Estote pfecti pfectiōe grē: sicut pr̄ vester celestis pfect⁹ est pfectiōe nature: vtraq3 videlicet suo modo: q2 inter creatorē ꝛ creaturā nō pōt tāta similitudo notari: quin iter eos maior sit dissilitudo notanda. ¶ Si q̄s igit sentētiā vel doctrinā pfati Joachim i hac parte defendere vel approbare presumpserit: tāq3 hereticus ab oibus euitet. ¶ In nullo tñ ꝓpter h̄ florētino[t] monasterio (cuius ipe Joachim extitit istitutor) volumus derogari: q̄m ibi ꝛ regularis est institutio: ꝛ obseruātia salutaris: maxime cum ipe Joachim oia scripta sua nobis assignari mādauerit aplice sedis iudicio approbāda: seu etiā corrigenda[u]: dictans eplam quā ꝓpria manu subscripsit: in qua firmiter cōfitetur se illā fidē tenere quā romana tenet ecclīa: q̄ (disponēte dño) cunctoꝝ fideliū mat est et magistra. ¶ Reprobamus etiam ꝛ condēnamus peruersissimum dogma impij Almarici: cui⁹ mentem sic pater mendacij excecauit: vt ei⁹ doctrina non tā heretica q̄ insana sit censenda.

De Cōstitutionib⁹.

Ex concilio Meldensi.

¶ Juris canonici statuta oēs eligāt. ꝛ eoꝝ ritu tam in pnūcian do q̄ in deciden do iudicia sūt re guianda. Lap. j.

Canonū[x] statuta[y]

l ¶ Ei dedit. Uñ Aug. Nihil h3 fili⁹ q̄d nō nascēdo a pr̄e accepit.
m ¶ Simplex omnino. De hoc dicas: vt. s̄. ca. proxi.
n ¶ Procedens. Sc3 p inspirationem. de pe. dist. vi. c. penul. in fi.
o ¶ Cū ergo veritas. Dicit rñdēdo auctoritati predicte: volo pr̄ ꝛc̄. et eā exponit quā iducebat p se ioachim ꝛ exponit q̄liter itelligat hoc verbum vnum et per hoc etiā alijs auctoritatib⁹ respondet. Jo. xvij.
p ¶ Orat. In euāgelio Johannis.
q ¶ Unū i nobis. id est vniti nobis vniōe spūs.
r ¶ Unum sum⁹. Hic in alia significatione accipit hoc nomē vnum. id est vnione substantie seu nature. vt. ī. sequit. Mat. v.
s ¶ In grā. i. per grām.
t ¶ Florentino monasterio. Nota q si auctor reprobat: eius scripta sunt reprobanda. ī. de here. fraternitatis: imo et si bona essent reprobarētur rōne auctoris: q2 nō licet ei hoc facere. xcvj. dist. bene quidē. hic vero licet auctor nō reprobet q2 psitet se seruare fidē catholicā. tamē scripta sua (q2 malā habebāt sententiam) reprobantur.
u ¶ Corrigenda. Et iō q2 parat⁹ fuit corrigi: et se correxit vt sequit: nō debet dici heretic⁹ licet quādoq3 errasset i fide. xxiiij. q. j. hec est fides. ꝛ q. iij. dixit apostolus.
¶ Rubrica De constitutionibus. ¶ Hec rubrica pōt ad pcedentia ꝛ sequētia sic ptinuari. Tractaturus auctor de iure pmisit de sūma trinitate ꝛ fide catholica p sut opis fundamēto: q2 vbi fundamētum deficit nihil sup edificari potest. j. q. j. cū paul⁹. Et q2 oē ius pstat ex scripto ꝛ nō scripto. isti. de iur. na. gē. ꝛ ci. §. constat. et. j. dist. §. cū itaq3. Jus aūt scriptū est certi⁹ ꝛ nobilius: iō auctor pmisit de iure scripto. s. de pstōnib⁹: ꝛ postea de iure nō scripto. scil3 de cōsuetudine. Abbas sic. ¶ De pma parte huius rubrice tractat in. j. dis. vsq3 ad. vij. inclusiue. et in. ix. disti. vsq3 ad. x. inclusiue. et in. xiij. et. xix. et. xx. et. xxix. et. xxx. et xxxviij. dist. p totū. et. j. q. vij. §. nisi rigor. vsq3 ad. §. breuiter. et. lxxvj. dist. ieiuniū. ij. in fine. ¶ De scda parte videl3 de pcilijs tractat. xv. dist. vsq3 ad. xix. dist. exclusiue. De vtraq3 parte habet. xvj. dist. Continuatio.

¶ Canonū statuta. ¶ Cōstitutiōes canonū ab oib⁹ sunt cseruāde. Jo. an. Prio statuit. Scdo pfirmādo declarat: ibi. Et nemo. Ab. si. ¶ Casus. Precipit pciliū meldeñ. q statuta canonū custodiant ab oib⁹. ꝛ i actiōib⁹/ vel iudicijs ecclesiasticis nemo ducat suo sensu. ſ3 iudicet s̄m canones ꝛ leges. ¶ Nota q canones ab oib⁹ debēt obseruari. ¶ Nota q in iudicijs nemo suo sensu debeat duci. Sūmariū Diuisio.

x ¶ Canonum. Generalium sc3. q2 quidā canones sunt psonales: quidā locales. lxiij. dist. cū longe. ī. de elec. nihil. quidam causales: quidam temporales. vt. xxix. dist. c. sciendum. Canones sunt multiplices.
y ¶ Statuta. Nō abrogata vel p ꝯiū canonē: vel p cōsuetudinem illa enim seruāda nō sunt. xxvj. dist. c. j. ꝛ. xxxvj. q. vlti. c. vlti. Et dic

h ¶ Natura. Hec est illa summa res quā dixit magister Petrus. ¶ Glo. se. ponit quomō i diuinis disiūctiua noīa triplicit iūgunt.
i ¶ Alius sit pater/ alius filius. Disiūctiua siue partitiua noīa vt vn⁹ aliqs ali⁹ duo vel silia aliq̄n significāt essentiam: aliq̄n non. Noīa partitiua iūcta cū noīb⁹ psonalib⁹ ꝛ nō essentialib⁹ i masculino ꝛ feminino genere notāt distinctionē in psonis: pr̄ est vnus: ſl li⁹ est ali⁹: pr̄ ꝛ fili⁹ sunt duo. Jūcta ꝟo noīb⁹ essentialib⁹ ita q eis innitant essentiā notāt vt pr̄ est vn⁹ de⁹: pr̄ ꝛ fili⁹ sunt vna essentia. In neutro ꝟo genere tantū essentiā notāt. pr̄ ꝛ fili⁹ sunt vnū. i. vna res: et ideo optime dicit alius pr̄ ali⁹ fili⁹. i. alia est psona patris et alia persona filij: nō tñ aliud imo idē sunt. in substātia vt iā patet. Noīa partitiua i trinitate quādoq3 denotāt essētiā q̄nq3 nō.
k ¶ Orthodoxam. Jd est rectam ab orthos q̄d est rectum ꝛ doxa quod est gloria: quasi recte gloriosa. Hosti. Orthodoxa vñ dr.

statuta ꝯtinētia ꝑcepta vel ꝓhibitiones. al's si de cōcilio loq̄rētur nō obligarēt. xiiij. q. j. qđ precipit. iiij. dist. §. hec et si legib⁹.

a ¶ Custodiantur. j. q. vij. si quis omne. xix. distin. si romanorum. et. ī. co. ca. vlti.

b ¶ Ab omnibus. Sic ꝛ leges ab omnibus sunt seruāde. vt. C. de legi. et consti. l. leges. et C. de iur. ꝛ fac. igno. constitutiões. Et dic ab oībus. s. subditis. [illegible] ff. de leg. princeps. ꝛ. ix. q. iij. cuncta. tamē legibus se velle viuere ꝓfitentur. C. de leg. digna vox. et C. de testa. ex īpfecto. † et. ff. de leg. iij. ex īperfecto. et īsti. quib. mo. test. infir. §. vl. ꝛ. ij. q. vij. nos si incōpetenter.

† Prīceps hereditatē nō vēdicat ex imperfecto testamēto. vt hic. nec legata vel fideicōmissa. vt in. l. seq. Jo. and.

c ¶ Jn actionib⁹. Scilicet ciuilibus.

d ¶ Vel iudicijs. Scilicet criminalib⁹: qꝛ iudicium aliud crimiale: aliud ciuile. ī. qui fi. sint legiti. per venerabilem. Nec est necesse ꝓponere actiōem. ī. de iudi. dilecti. si tamen q̄s proponit ineptā succūbit: sed aptam potest postea ꝓponere. vt. ī. de iudi. ca. examinata. vbi de hoc.

custodiātur[a] ab omnibus[b]. ¶ Et nemo in actionibus[c] vel iudicijs[d] ecclesiasticis suo sensu[e]: sed eorum auctoritate ducatur.

Gregorius in registro.

¶ Constitutio respicit futura: ꝛ non preterita. Capitulum. ij.

COgnoscentes: et. ī. Rem que culpa[f] caret in damnum vocari nō cōuenit. ¶ Quotiens vero nouum quid statuitur: ita solet futuris[g] formā imponere: vt dispendijs[h] preterita non cōmendet[i]. ¶ Ne detrimentum ante prohibitionem[k] possint ignorantes incurrere: quod eos postmodum dignum est vetitos sustinere.

e ¶ Suo sensu. Scꝫ malo. ꝛ est. ſi. iij. q. ix. pura. ꝛ. ī. eo. ne innitaris. qñqꝫ enim suo sensu vti debet iudex in iudicādo ꝓprie accepto vocabulo. ff. de arbi. qualē. ꝛ in auť. de iureiur. qđ pre. ab his q̄ administra. reci. circa p̄n. col. ij. ꝛ. ī. de renū. in ꝑsentia. dū tñ ꝓm leges et iura ꝓnūciet. in auť. de iudi. §. qꝛ vo. v. oīs iudex. al's est. §. col. vj. ꝛ in auť. de defen. ciui. §. iusiurandum. col. iij. et. iij. q. vij. iudicet. et xx. dist. de libellis. ꝛ. xxxvij. dist. relatū. ꝛ insti. de offi. iudi. in prin. ꝛ C. de sen. ꝛ interlo. om. iudi. l. nemo.

Diuisio. COgnoscentes. ¶ Diuiditur in tres partes. Jn prima ponitur regula ex qua sumiť ratio. Jn secūda statutum ibi: Quotiens. Jn tertia declarando applicat ad facti rationem que sumitur ex regula ibi. Ne detrimentū. Abbas sicculus. ¶ Casus. Primo ponitur regula generalis videlicet: ꝙ nullus puniri debet sine culpa. secundo dicitur: ꝙ si cōstitutio aliqua de nouo ꝓmulgatur: extendiť ad futura tantū puniēda: que cōtra ipsam cōstitutionem cōmittunť. ita ꝙ preterita dispendijs non puniat: ne detrimentum ante ꝓhibitionē sustineāt ignorātes. ꝙ eos (si postea deliquerint) dignū est sustinere. ¶ Nota regulā. Res que culpa caret: in dānū vocari non debet. ¶ Nota ꝙ leges dant formam futuris negocijs. ¶ Nota ꝙ decretum non ligat ignorantes. Ber.

¶ Glo. seq. adiuuat textum. arguit. allegat duos canones: in ꝯtrarium. alleg. iiij. dupliciter soluit ꝛ remittit.

f ¶ Culpa caret. Quia quod legitime factum est penam non meretur. ‡ C. de adulte. gracchus. ꝛ peccata suos debēt tenere auctores. C. de pe. l. sancim⁹. ꝛ. ī. de his que fi. a maio. par. ca. quesiuit. ꝛ. ī. de sen. excō. romana. in fi. lib. vj. Et ita est hic arg. expressum ꝙ nemo priuatur iure suo sine culpa. lvj. dist. satis peruersum. xvj. q. vl. inuentū. de resti. spolia. conquerente. Argu. cōtra. xxij. dist. renouātes. ꝛ. xxxiiij. dist. si cuius vxorē. ꝛ. c. sequen. ꝛ. xxvij. q. ij. multorū. ī. de cle. coniu. sane. Sol. prima rubrica regulariter vera est. contraria casualia sunt. Vel dicas ꝙ licet quandoqꝫ quis priueť iure suo sine culpa: nō tamē fit istud sine causa. ī. vt lit. nō cōtesta. quoniam frequenter. §. si vero. et causam facile est videre in cōtrarijs signatis. Jn sex casib⁹ priuať aliq̄s iure suo sine culpa sua. Unde v'sus.

‡ Pōebat Hostiē. ver. Qui caruit culpa careat me iudice pēa. Jo. and.

Uersus. Paupertas / odium / vitium: fauor: et scelus: ordo. Personas spoliant et loca iure suo. Jsta notantur in dicto. c. renouantes. et. ī. de priuileg. antiqua. vbi de hoc.

g ¶ Futuris. Sic ergo constitutio respicit tantū futura ꝛ non preterita. vt. ī. eo. c. vl. vbi dicemus de hoc.

h ¶ Dispendijs. Jd est dānis siue retractationib⁹. vel. i. detrimētis vel grauaminib⁹. ī. de rescrip. dispēdiosa. li. vj. Jo. an.

i ¶ Non commendet. Jd est non puniat. vel. i. subijciat.

¶ Glo. se. arguit allegās duos canones: et vnū alleg. ī ꝯriū ꝛ soluit.

k ¶ Ante ꝓhibitionem. Arg. neminē ligari ꝯstitutione anteqꝫ ad ipm pueniat. vt. xxij. q. iiij. dixit sarra. ꝛ. lxxxij. di. ꝓposuisti. Ar. ꝯ. xvj. dist. ꝙ dicitis. Sed nō est ꝯtra. qꝛ ex quo publice ꝓmulgata est ꝛ publicata oēs teneņť ad ipsi⁹ obseruantiā: ꝛ oēs ligat post duos mēses a publicationis tpe elapsos. in auť. vt fac. no. ꝯsti. circa prin. col. v. ī. de sen. ex. nouerit. ī. ne cle. vel mo. nō magnope. et. c. sup specula. Nec est necesse vt singloꝝ aurib⁹ iculceť. vt. ī. d. c. ꝙ dicitꝫ. ꝛ. ī. de postula. ꝑla. ad hec. Nisi ꝓbaret se eē ꝓuīciā tūc fuisse: vel al'as impedimētū. ar. est expressum. ī. qui ma. accu. pos. c. cū in tua.

Constitutio ligat post duos menses a publicatione.

TRanslato. Qđ de vno ꝯnexoꝝ statuiť ad aliud ꝯnexū extēdiť. h. d. Jo. an. Primo ponit v'ba apl'i. Scđo augustini illa exponētis ibi: Quia eni. ¶ Casus ꝓm Panor. sic poni debet vt ꝯueniat titulo. Fuit q̄sitū a gregorio auctore hui⁹ cōpilationis an ꝯstitutio seu lex deberet intelligi in ꝓprijs terminis tm̄: an debeat extēdi ad alios casus. ꝛ papa r̄ndet: ꝙ debet extēdi ad ꝯnexa ꝛ similia. ad qđ ꝓbādū īducit auctoritatē apl'i: q̄ ex trāslatione sacerdotij intulit p ꝯsequētiā ad trāslationē legis. Ab. siccu. Uel sic. Quidā hebrei / licet facti christiani / seruare volebāt legem ad l'ram: que dicebat preceptū de sabbato seruādū esse. ꝛ circūcisionem esse seruādā. que hodie ad l'ram seruari nō debēt. Hos repħēdit apostol⁹ dicēs. ꝙ postqꝫ sacerdotiū trāslatū est ad xpianos: necesse est vt legis trāslatio fiat. Augustin⁹ sup illo loco ꝓbat ꝙ hoc facere nō debēt. quia lex / ꝛ sacerdotiū simul data fuerūt: et ab eodē ꝛ sub eadē spōsione / ꝛ iō simul seruanda sunt: qꝛ qđ de vno ꝯnexoꝝ dꝛ: de alio debꝫ ītelligi. ¶ Nota ꝙ trāslato aliquo: trāsferť lex / ꝛ sentētia / seu ꝯditio. ¶ Nota ꝙ connexoꝝ idē est iudiciū. Ber.

Diuisio.

Augustinus super illud epistole ad Hebreos.

¶ Potestas legem condendi et mutandi est penes vicariū christi. Et qđ de vno cōnexorum statuitur ad aliud connexum extenditur. Ab. siccu. Capitulum. iij.

TRāslato[l] sacerdotio[m] necesse est vt legis trāslatio fiat. ¶ Quia enim[n] simul[o] et ab eodem et sub eadem sponsione[p] vtraqꝫ data sunt: qđ de vno[q] dicitur: necesse est vt de altero intelligatur.

Idem super ep'la ad romanos.

¶ Omne ꝓhibitum a lege peccatum est: ꝛ omne illud quod sequitur ex eo. h. d. Capitulū. iiij.

l ¶ Translato. Quidā hebrei licet facti essent christiani legem tñ seruare volebant q̄ dicebat sabbatū custodiri ꝛ circūcisionem esse seruādā que hodie ad l'ram seruari nō debet: hos repħēdit apostolus dicēs ꝙ postqꝫ sacerdotiū translatū est ad xpianos: necesse est vt legis translatio fiat. Et August. sup illo loco ꝓbat ꝙ hoc facere nō debēt qꝛ lex ꝛ sacerdotiū simul data fuerūt: ꝛ ab eodē: ꝛ sub eadem ꝓmissione. ꝛ ideo simul seruāda: qꝛ qđ de vno dicitur. necesse est de altero intelligi. Ber.

l [illegible]

¶ Glosa sequens recitetur per obiectionem ꝛ solutionem.

m ¶ Sacerdotio. Supple leuitico vt cesset obiectio q̄ potest fieri de melchisedech: qui precessit legem per quingētos annos qđ innuitur ex littera sequēti: quia sacerdotium simul fuit datum cum lege: verum est supple leuiticum. Per sacerdotium ꝓm Panorm̄. intelligi potest omne sacramentū vel sacrū quo confertur gr̄a.

Melchisedech ꝑcessit legē.

n ¶ Quia enim. Sunt verba Augustini exponentis predicta verba apostoli.

o ¶ Simul. Quia in monte sinay eodem tempore contulit domin⁹ moysi legem et sacerdotium: postqꝫ ergo iam translatum est sacerdotium ad christianos ergo et lex transferri debet.

p ¶ Sub eadem sponsione. Quia postqꝫ domin⁹ dedit legem filijs israel dixit eis. Audi israel mandata mea et ea cōserua in corde tuo: ꝛ si feceris dabo tibi terram fluentem lac et mel: et tunc ipi promiserunt seruare legem ꝛ sacerdotium: et ideo dicit sub eadem sponsione. Hic attende: quia dominus in veteri testamento tēporalia semper promittebat: in nouo vero promittit eterna. vt cētuplum accipietis ꝛ vitam eternam possidebitis ꝛc. ī. de celebra. mis. cum marthe.

Eterna ꝓmittunť ī lege noua.

¶ Glosa sequens arguit et allegat concordantias.

q ¶ Quod de vno. Arg. ꝙ vbi est eadē ratio ibi debet esse idē ius. et ꝙ de similibus idem iudiciū est habendum. v. dist. ad eius vero. ꝛ. iiij. dist. deniqꝫ. ꝛ. xvj. q. vlti. ꝛ hoc diximus. et. j. q. iij. si quis obiecerit. et. ī. de transla. inter corporalia. et. ī. ti. pxi. inter ceteras. in fi. Et quotiēs ex vna radice vitiū nasciť: ꝯsequēs est vt vna lege tollatur. C. de nup. si libertam. ꝛ. j. q. j. sicut christus. ꝛ. xxij. q. ij. si quis per vetus. Et ꝙ dicit quod de vno dicitur. i. quod de vno constitutum est: et sic facit ad titulum. al's non videtur facere.

Jus idez ibi statuatur vbi est eadē rō.

Nam cōcupiscentiam. ¶ Cōstitutio certum qd ꝓhibens oīa ꝓhibet que sequūtur ex illa. Joan. and. ¶ Primo ponitur dictū apostoli. Secūdo declaratio ibi: hoc ei. Ab. si. ¶ Casus sic ponit. Legit̄ i ep̄la pauli ad romanos. ¶ Peccatū nō cognoui: nisi ꝑ legē. nā cōcupiscentiā nesciebā nisi lex diceret: nō cōcupisces. August. expōit hec verba ap̄li: scz nā cōcupiscētiā nesciebā dicens. hoc eni elegit ap̄ls generalius. s. cōcupiscentie vitiū: vnde oīa mala oriūtur. cōcludit Aug. ergo lex illa bona est: q̄ dum hoc ꝓhibet: oīa mala ꝓhibet. ¶ Nota q̄ lz aliqd non noceat: si tñ nocere possit prohiberi debet. ¶ Itē nota oriunt̄ id est oriri possint sic potes dicere i dictū testiū. ¶ Itē nota q̄ aliquo prohibito vel cōcesso ⁊ oīa pcedi vel ꝓhiberi debent: que ex eo sequuntur. ¶ Glo. se. īchoat casum.

a ¶ Nā cōcupiscentiā. Legit̄ in ep̄la pauli ad romanos. peccatū non cognoui nisi ꝑ legē: nā ꝯcupiscentiā nesciebam supple nisi lex diceret nō concupisces. August. exponit hic verba illa ap̄li nā cōcupiscentiā nesciebam dicens: quia hoc elegit apostolus.

b ¶ Nesciebam. esse peccatum cōcupiscere: vel tam graue ſm aliā expositionē. Apostolus anteq̄ vidisset legem nō credebat esse peccatum cōcupiscere rem alterius: sed postq̄ inuenit in lege: non cōcupisces credidit esse peccatum.

b ¶ Nesciebam. et sic nec reprobandam cēsebam. Jo. and.

c ¶ Hoc eni. Verba sunt Aug. vsq̄ in fi. Et dic hoc scilicet nescire concupiscentiam vel remouendā a se. Vel hoc id est peccatū ita exponit Augustinus. Si intelligas de cōcupiscētia carnis tantū: falsum esset cum apostolus haberet cōcupiscentiam ⁊ stimulū carnis vnde dixit. Video aliam legem repugnantē legi mētis me captiuantem me in corpore peccati. xxxij. q. v. ſi paulus.

d ¶ Generale. Scz vitiū cōcupiscētie qd est gñale ad oīa vitia. ¶ Glosa sequens arg. alle. v. iurs.

e ¶ Unde oīa mala. Arg. q̄ vno ꝓhibito oīa ꝓhibent̄ q̄ sequunt̄ ex illo. xiiij. q. v penale. ⁊ Jus. dist. deniq̄. ⁊ ṡ. de fid. instru. inter dilectos. ad fi. C. de re. alie. nō alienandis. l. vlti. ⁊ C. de leg. non dubiū. ¶ Glosa sequens dupliciter exponit litteram.

f ¶ Oriuntur. Id est oriri possunt: et cōprehēdit genera singulorū et non singula generum id est non est aliq̄d genus mali quod q̄cq̄ non possit oriri ex cōcupiscentia †. Et sic intelligitur. xlvij. dist. bonorum. vbi dicit̄ q̄ cupiditas est radix omniū malorum: vbi similiter comprehendit genera singulorum ⁊ non singula generum. ⁊ de pe. dist. ij. quia radix. Et eodē modo intelligit̄ illud quod dicit impe. ratorq̄ auaricia est mr̄ omniū maloꝝ. auten. vt iudi. sine. q̄. suffra. ṡ. cogitatio. versus fi. colla. ij. Et ex hoc generali vitio concupiscētia oīa mala. i. septem principalia vitia possunt oriri. scz superbia: ira: inuidia: accidia: auaricia: gula: luxuria. ⁊ ideo dicit August. cū ap̄lo q̄ bona sit lex: q̄ dum hoc ⁊c̄. nō tñ ꝓpter hoc singula vitia cuiuslibet generis: vtputa interficere hoīem: periuriū/ ⁊ similia oriūtur ex cōcupiscentia. Vel expone q̄ dicit oriuntur id est orta sunt presens pro pterito ita exponitur. ff. de ṽbo. sig. verbū erit. ꝓpter cōcupiscentiā eni primi parētis oīa mala orta sunt. si eni non cōcupiuisset nō peccauissemus. v. di. ad eius vero concubitū. in fi. Unde Grego. Caro nos leta traxit ad culpam: afflicta reduxit ad veniā: ⁊ sic non esset necesse comprehendere genera singuloꝝ ⁊c̄.

† Non obstat qd̄ dicit ebrietatē esse fomitē oīz vitiorū. vt. xxxv di. ante oīa alibi dicit de ignorantia q̄ ē mr̄ erroꝝ. xxxviij. di. ignorātia. alibi amor pecunie ē q̄si materia oim criminum. xxiij. di. his igit̄ ſm Hostiē. Jo. and.

g ¶ Lex. Id est constitutio. vt in prin. decre. lex est constitutio. dist. ⁊ dist. ij. c. j. et sic facit ad titulum.

h ¶ Dum hoc. Scilicet generale vitium concupiscentie quod est generale ad omnia vitia.

Diuisio ¶ Ne innitaris. Diuidit̄: q: primo ponunt̄ ṽba Salomonis. Scdo ṽba Hieronymi ⁊ Augustini exponentiū illa ibi: prudentie. Abb. sic. ¶ Casus sic ponit̄. In parabolis Salomōis ponuntur ista verba. Filii mi habe fiduciam in dño ex toto corde tuo. et ne innitaris prudētie tue: et ne sis sapiens apud temetipm. Hieronymus exponit verba ista: ne innitaris prudentie tue/ dicēs illū initi prudētie sue: qui ea que sibi videntur agenda/ vel dicēda ꝑponit statutis sanctorū patrū/ vel etiā legib⁹ ¶ Nota q̄ propriū intellectum non debet aliquis preferre decretis sanctorum patrum. ¶ Glosa sequens incboat casum.

Nam ꝯcupiscentiā[a] nesciebam[b] ⁊c̄. ¶ Hoc eni[c] elegit ap̄ls generale[d] vnde[e] omnia mala oriuntur[f]. Bona est ergo lex[g] que dum hoc[h] prohibet: omnia mala prohibet.

Hieronymus in parabolis.

¶ Constitutiones decretoꝝ singularibus sunt opiniōibus preferende. Capitulū. v.

Ne innitaris[i] prudentie[k] tue. ¶ Prudentie[l] sue innititur/ qui ea que sibi agēda vel dicenda videntur/ patrū decretis[m] ꝑponit[n].

Inno. iij. senoñ. archiepiscopo et episcopo treceñ.

¶ Nō valet constitutio collegij in dānū aliquoꝝ ⁊ cōmodū aliorum cessante rōnabili cā. Vel sic. Absq̄ rationabili cā non potest maior pars capituli tollere consuetudinem/ vtilitatem priuatā nutriendo. Capitulum. vj.

Cum oēs: ⁊c̄. ¶ Ad audiētiā nr̄am ꝑuenit q̄ treceñ. canonici nouū fecerūt in treceñ. ecclesia cōstitutum[o]: vt eis tam in presentia q̄ in absentia redditus suos ex integro pcepturis: q̄ in eadem ecclesia post illam constitutionem fuerūt: vel de cetero fuerint instituti: redditus in absentia non pcipiāt: sed tunc solū cum fuerint residentes: cum ſm treceñ. ecclesie consuetudinē oēs in hoc consueuerunt esse pares. ¶ Statuerūt etiā vt cū singulis pbendis annexe sint vinee: ipsis suas dū vixerint possidentibus: vinee decedentiū ad successores nō trāseāt: sed ꝓuetus earū inter singulos diuidātur. ¶ Cum igit̄

i ¶ Ne innitaris. In parabolis salomonis ponūtur verba ista fili mi habe fiduciam in domino ex toto corde tuo: ne innitaris prudentie tue: ne sis sapiēs apud temetipsum. Hieronymus exponit hic particulam illam ne innitaris prudentie tue ⁊c̄.

k ¶ Prudentie tue. Verba sunt Hieronymi vsq̄ in finem.

l ¶ Prudētie sue. In malo: ⁊ est si. viij. q. j. sciēdū. et. iij. q. ix. pura. et. ṡ. eo. ti. canonum.

m ¶ Decretis. Id est constitutionibus: et ita pertinet ad titulum.

n ¶ Preponit. Non ergo sunt postponēda decreta que Hiero. ita cōmendat q̄ etiā fieri nō debēt. xxxvj. di. relatū.

¶ Cum oēs. ¶ Cōiter sic summatur. Cōstitutio canonica q̄ nō est oib⁹ cōis ⁊ ꝑ quā tollit̄ eccl'ie cōsuetudo antiq̄ nō valet. Et duo facit. Nā in prima parte ponit duo statuta successiue facta. In secunda parte duplici ratiōe pallegata ambo statuta cassari mādat. Secūda ibi. Cum igit̄. Ab. si. ¶ Hec decre. fuit prima in tertia compilatione. ⁊ sequebatur sub. ṡ. sim⁹ vnum corpus i christo. Diuisio.

¶ Casus. Canonici trecēses tale fecerūt in ecclesia treceñ. ꝯstitutū. q̄ tā in absentia/ q̄ in p̄sentia reddit⁹ suos pciperēt itegraliter. Qui ṽo post illā ꝯstitutionē īstituerent̄ nihil pciperēt in absentia: sed tūc tm̄ cū fuerīt residētes. cū tñ ꝯsuetudo eccl'ie trecēsis erat: q̄ oēs in h̄ essent pares. Insup cū singule pbēde vineas haberēt annexas: statuerūt q̄ ipi dū viuerent/ suas vineas possiderēt: ⁊ vinee succedētiū nō trāsirēt ad successores: sz ꝓuēt⁹ eaꝝ iter singulos diuidant̄. Peruenit ad noticiam dñi pape. pa. scribit archiepiscopo senonensi dicens. quid quisq̄ iuris in alterum statuerit: ipse debet vti eodē. ⁊ sapiētis dicat auctoritas: patere legē: q̄ ipse tuleris. papa mandat ipi archiepō q̄ oēs canonicos antiquos/ ⁊ iuniores in pceptiōe pbēdaꝝ/ ⁊ vineaꝝ faciat esse pares ſm priorē ꝯsuetudinē seruatā vsq̄ ad tp̄s ꝯstitutionis p̄fate/ vel ſm rōnabilē ꝯstitutionē in posterū obseruādā. ¶ Nota q̄ cōstitutio facta in p̄iudiciū absentiū ⁊ futuroꝝ nō valet. ¶ Nota q̄ q̄sq̄ iuris ⁊c̄. ¶ Nota q̄ in pbēdis pcipiēdis equaliter/ vel inequaliter ꝯsuetudo attēdit̄. ¶ Nota q̄ si ꝯsuetudo fuit q̄ oēs canonici equales haberēt pbēdas: ⁊ immutata est debet ad statū pristinū reformari. Ber.

¶ Glo. seq. obijcit ⁊ soluit. ꝯtra solu. vnā. l. allegat. scdo q̄rit. alleg. ꝑ ⁊ soluit distinguēdo iter cōmunionē collegiatoꝝ ⁊ singularium. et inter necessaria ⁊ voluntaria.

o ¶ Constitutū. Sed nōne canonici isti treceñ. poterāt hec et alia statuere alijs irreq̄sitis etiā in p̄iudiciū successoꝝ: cū istud videret̄ esse ius cōe q̄ absentes nihil pcipiāt. ṡ. de cle. nō resi. iter q̄tuor. ⁊ c. vl. ṡ. de ap. ꝑuenit: Immo videt̄ q̄ sic. ar. ex. q. ij. hoc ius porrectū. et ff. de pac. rescriptū. ⁊. vij. q. j. fact⁹ est. Sed hoc ideo nō valuit q: in p̄iudiciū alioꝝ ⁊ malo zelo. † et ꝯtra cōsuetudinē ecclesie hoc fecerūt. ṡ. co. ti. ex parte. Et trāsgressor ꝯsuetudinis vt trāsgressor legis punied⁹ est. xj. dist. in his. Et statutū siue ꝯstitutio debet eē iusta ‡ et honesta ⁊ cōis oib⁹. iiij. di. erit aūt. ⁊ q: ꝯstitutio ista non erat generalis nec cōis oib⁹: iō nō valuit ⁊c̄. Et cū ipi canonici itelligant̄ q̄si vnū corp⁹ ⁊ idē collegiū nō debet duplici iure cēseri. xij. q. ij. cognouim⁹. ⁊. ṡ. de deci. cū in tua. Et icōueniēs aliud seq̄ret̄ q̄ successores min⁹ haberēt q̄ pdecessores: ⁊ sic nō eēt ṽa successio i iusalteri⁹. ff. de re iudi. hereditas. ⁊. ff. de acq. pos. cū heredes. Ista cōstitutio nō valuit: q: sine ꝯsensu epi facta fuit. ṡ. de ꝯsue. cū ꝯsuetudis. circa fi. Arg. ꝯtra. ff. de col. l. vl. vbi fit collatio bonoꝝ natis sed nō illis q̄ sunt nasci turi. Sed nūq̄d est veꝝ gñaliter qd maior pars cap̄li facit totū cap̄lm facere itelligit̄: qd videt̄. ṡ. de his q̄ fi. a ma. par. ca. cū in cūct̄. Dicas q̄ si aliqd est cōe pl'ib⁹ nō vt collegiat̄: sz vt singulis: qd fit a maiori parte illoꝝ nihil valet nisi oēs ꝯsentiāt. ff. de ser. rusti. pdi. per fundū. nisi rem concedāt in naturalē vsum: qd pōt facere vnus etiā inuitis socijs et ꝯtradicentibus. isti. de re. di. ṡ. religionū. ṽ. in cōmune vero sepulchrū: et nisi in casu. ṡ. de iure patro. postulasti. et ca. q̄m i quibusdā. Si vero sint plures vt collegium distingue: si aliqua facienda sunt ex necessitate: vel alienationes/ electiones/ et similia sufficit quod maior pars facit. ṡ. de his que fi. a ma. par. ca. cū in cūctis. dū tamen alijs absentes vocentur. ṡ. de elec. q̄ sicut. ⁊. c. venerabilē. In alijs que ex necessitate nō fiūt qualia erāt ista que isti faciebāt nihil potest fieri nisi omnes cō

† Et cāsus ricie ad suas bursas replendas. Jo. an.

‡ Ista ṽo ꝯstō erat ini qua cū plus tenerāt ātiq̄ canōici qui plus pcepe rūt. Jo. an. ¶ Q: incertū est vtrū ⁊ qui: et quot sint nascituri. ff. ū sol. si pſ. ff. ū iud. ⁊ si resti tuatur. nisi obstet natural'r⁹. Aliū ca⁹ ad idez no. ṡ. de reg. iar. ⁊ re cōi. li. vi. ⁊ hic ꝑ Host. ⁊ Cō pos. Jo. an.

sentiant: vt hic et in ꝑdicta. l. ꝑ fundũ. ⁊ debẽt cõsentire vt collegiũ nõ tãq̃ singuli. argu. ⁊. eo. cũ. M. ferrarieñ. et ⁊. eo. de elec. in genesi.
a ¶Quod quisq̃. ff. q̃d quisq̃ iur. l. j. ⁊ dist. j. in prin. decretorum.
b ¶Patere legem. Dicit Augustinus. talis sum in scriptis alioꝝ quales volo esse itellectores meoꝝ. ix. distin. neq̃ quorũlibet. Nec debẽt alijs legẽ iponere quã ipi negligũt obseruare. ⁊. de prebẽ. ꝑ illorum.
†Cathonis scꝫ. ¶Glosa sequẽs notat et remittit.
c ¶Coequetis. Sic ergo oẽs pares debẽt esse in beneficijs. ⁊. e. cũ. M. De hac materia nota. ⁊. de maio. et obedien. statuimus.
¶Glosa sequens notat ꝙ ex consuetudine ⁊c.
d ¶Consuetudinem. Nota hic argu. optimũ ꝙ in absentia põt q̃s pcipere beneficiũ sine pctõ si ↄsuetudo sit. secus est de iure cõi. vt. ⁊. de cleri. nõ residen. q̃ nõnulli. et ca. relatum.

a q̃d q̃sq̃ᵃ iuris in alterum statuit: ipẽ debeat vti eo. Et sapiẽtis dicat auctoritas †patere legẽᵇ quã tuipe tuleris. Mãdam⁹ q̃tenus ãtiquos canonicos iunioribus: ⁊ iuniores in ꝑceptione fructuũ tã prebẽdaꝝ q̃ vineaꝝ coequetisᶜ antiq̃s ꝛm priorẽ ↄsuetudinẽᵈ vsq̃ ad tp̃s ꝑdicte ↄstitutionis seruatã: vel ꝛm ratiõabilem ĩstitutionẽ ĩ posterũ obseruãdã. Idem tridentino episcopo.

Cõstitutio laycoꝝ ecclesiam seu ei⁹ bona nõ astrigit. Ca. vij.

Que in eccl̃iaꝝ: ⁊. ⁊. ¶Sane peruenit ad audiẽtiã nostrã: ꝙ ciues teruisini ↄstitueruntᵉ vt si q̃s se ad inopiamᶠ vergere ꝓbabiliter allegauerit: alienãdiᵍ feudum q̃d ab ecclesia vel alijs tenet: liberam habeat facultatẽ: ⁊. ⁊. ¶Volẽtes igit ecclesiarum indẽnitati consulere: constitutionẽ huiusmodi et venditiones feudorũ ecclesiasticorum factas sine legitimo ecclesiasticaꝝ personarum assensuʰ vires decernimus non habere. Idem.

Dignitas sublata de ecclesia per statutũ capituli confirmatũ ꝑ papam vlterius non censet va

Diuisio. Que i ecclesiarũ. ¶In pma pte ponit ↄstitutio. In secũda ei⁹ cassatio. secũda ibi: Volẽtes igit ⁊c. Ab. si.
¶Casus. Ciues treuesini ↄstituerunt: ꝙ si aliq̃s ad inopiã vergere se ꝓbabiliter allegauerit: liberã habeat facultatẽ alienãdi feudum q̃d ab eccl̃ia tenet. Peruenit hoc ad noticiam dñi pape. papa scribit sup hoc epõ tridẽtino volẽs ecclesiaꝝ idẽnitati ꝓuidere decreuit hmõi ↄstitutionẽ ⁊ vẽditiones feudorum ecclesiasticoꝝ factas sine legitimo clericoꝝ ↄsensu vires aliquas non habere. ¶Nota ꝙ ↄstitutio facta in reb⁹ ecclesie ꝑ laycos nõ valet. ¶Nota ꝙ feudũ nõ potest vendi sine voluntate domini a quo tenetur. Ber.

e ¶Constituerũt. Q̃d eis licuit tã iure fori q̃ iure poli. Et vocatur ius ciuile †q̃d q̃sq̃ populus ‡sibi cõstituit. insti. de iur. na. ⁋. j. ⁊ di. j. ius ciuile. Sed ex hoc statuto nullũ ꝑiudiciũ eccl̃ie generatur: vt hic. ⁊. xcvj. di. bene quidẽ. etiã si in vtilitatẽ ecclesie redũdaret si auctoritas pape nõ iteruenirct. vt in c. bene quidẽ. ⁊. ⁊. eo. ecclesia sancte marie. ⁊. x. di. c. j. ⁊. ⁊. de sen. ⁊ re iudi. cũ causam.
f ¶Ad inopiam. Si culpa sua eget indignũ est ei subueniri †. ff. depoli. bona fides. argu. op. ad hoc. lxxxvj. dist. nõ satis. Vel si suo vitio incidit in egestatẽ. ⁊ est si. ⁊. de consue. ex parte.
¶Glo. se. tractat de alienatiõe feudi: i feudatiõe ⁊ datiõe in dotem. Dat sile de vsuario et emphiteota. In fine reci. ꝑ q̃nẽ an vassallus inuito dño feudo renũcie: tenet ꝙ nõ. alleg. vnã. l. in ↄtrariũ.
g ¶Alienãdi feudũ. Qui feudũ alienat cadit a iure feudi: et dñs illud alij concedere põt. ⁊. de feu. c. ij. ⁊ in li. feudoꝝ. in ti. de alie. feu. ↄsti. si cliẽtul⁹. ſꝫ alij i feudũ dare põt. vt in. ꝺ. consti. si cliẽtul⁹. et in cõsti. lothari j. iperialis. nec feudũ dari põt in dotẽ. ⁊. de dona. inter vir. ⁊ vxo. nup. Nec vsuari⁹ põt vsum vẽdere irreq̃sito dño. vt isti. de vsu ⁊ habi. i pn. Nec emphiteota põt vẽdere melioratiões suas dño irreq̃sito: q̃d si fecerit/dñs illũ põt reuocare. C. de iur. emphi. l. vl. ⁊. de loca. potuit. ſꝫ facta denũciatiõe domino si dixerit se nolle emere: vel si a denũciatiõe duoꝝ mẽsiũ spaciũ sit elapsum põt vendere cui vult: dũmõ nõ vẽdat ꝑsonis ꝓhibitis. ⁊. de loca. ⁊ ↄdu. potuit decre. Gre. est vt in ꝑdicta. l. Renũciare aũt feudo vassall⁹ nõ põt iuito dño: cũ ei⁹ fauore itroductũ sit: vt vassallũ habeat. ar. C. de acq. ⁊ obli. sicut in initio. Ar. ↄtra. ff. de ope. libe. interdum.
¶Glo. seq. recitetur per questionem an consensus sufficiat.
h ¶Personaꝝ assensu. Nõ tñ sufficeret oĩm ↄsensus in hoc casu. q̃ alienatio facta de ↄsensu oĩm citra formã debitã nulla est. xij. q. ij. sine exceptiõe. ⁊. x. q. ij. hoc ius porrectũ. ⁊. C. de sacrosan. ec. aut. iubem⁹. i fi. ⁊. ⁊. de re. ec. nõ alie. ꝺudũ. lib. vj. ſꝫ si cõis forma seruata cẽt teneret vẽditio. ⁊. de his q̃ fi. a pla. sine cõsen. capitu. cũ nos. ſꝫ si lesa esset ecclesia restituit in integrũ. ⁊. vt in integ. resti. req̃sitũt. ⁊. ⁊. de emp. ⁊ vẽ. cũ dilecti. Additio. Hec glo. nõ valet in feudo ecclesiastico q̃d de ↄse. eccle. a qua tenetur vendi põt: nec alienat: immo

†Quattuor modis dr ius ciuile ⁊ totidẽ quib⁹ dr naturale. no. Jo. j. dist. ius autem. Jo. an.
‡An populus roman⁹ possit hodie ↄdere legẽ. not. Jo. et Bar. bri. ij. dist. c. j. et Accur. C. deleg. ⁊ cõsti. l. vl. Jo. and.
†Et tñ elemosyna dariꝺebꝫ. xlij. di. de scam⁹ Jo. and.

idẽ dominiũ remanet penes ecclesiã. ⁊. de feu. c. ij. de dona. ꝑ tuas. Dictũ ergo Jo. tũc ꝓcederet quãdo ageret de transferendo directo dominio in emptionem. Jo. and.

Cum accessissent. Diuiditur in tres partes. In prima ponit allegatio ꝓ primicerio. In scda ꝓ capitulo ibi: Fuit. In tertia diffinitiua commissio ibi. Quo circa. Abb. siccul⁹.

Diuisio.

care: nisi per cõtrarium actũ statutũ fuerit reuocatum. Ca. viij.

Cum accessissent ad ap. sedem Archi. tulleñ. et G. tulleñ. capituli ꝓcurator: archi. ꝓposuit memoratus: ꝙ cũ olim quidam tulleñ. canonici nostris aurib⁹ itimassent ꝙ primiceriatus in tulleñ. eccl̃ia tanto tẽpore vacauissetⁱ ꝙ ad manus nostras illi⁹ ꝑsonat⁹ esset donatio deuoluta: ⁊. ⁊. ¶Fuit insuper ex parte capituli allegatũ: ꝙ de cõmuni assensu canonicoꝝ tullensiũ fueritᵏ ↄstitutum ne primiceriatus dignitas esset vlterius i ecclesia memorata: iter canonicos ipos primiceriatus ꝓuẽtib⁹ ⁊ possessionib⁹ distributis: et. ⁊. ¶Propter ꝙ euidenter apparet: ꝙ primiceriatus ipẽ tanto tẽpore non vacauerit: sicut nobis fuerat falsa insinuatione suggestum: et. ⁊. ¶Quo circa mandam⁹ quaten⁹ si vobis constiterit tulleñ. canonicos ne vlterius i tulleñ eccl̃ia primiceriat⁹ esset officiũ: cõmuniter statuisse/ac statutũ ipm auctoritate sedis apostolice fuisse postmodum (sicut dicitur) cõfirmatumˡ: vos illud faciatis i suo

¶Casus. Quidã canonici tulleñ. olim significauerũt domino pape: ꝙ primiceriat⁹ tulleñ. tãto tpe vacauerat: ꝙ ipius collatio ad dñm papã fuerat deuoluta. Vñ papa mãdauit q̃busdã vt super hoc iquireret veritatẽ. ⁊ si vacauisset tanto tẽpore ꝙ ꝛm lateraneñ. cõcilium ad dñm papam collatio fuisset deuoluta: ipi ꝑsonã ydoneã de ꝑsonatu ipi⁹ iuestirent. Cũ autẽ sup hoc executores ꝓcedere vellẽt: ex parte capl̃i fuit propositũ coram ipis: ꝙ rescriptũ nõ valebat veritate tacita ipetratũ. q̃ de cõi cõsensu canonicorũ tulleñ. fuerat cõstitutũ: ne dignitas illa esset vlteri⁹ in tulleñ. eccl̃ia. et ipa ↄstitutio fuerat ꝑ sedẽ apl̃icã ↄfirmata. ꝓpter q̃d euidẽter patet ꝙ ꝑmiceriatus tãto tpe nõ vacauit sicut fuit falsẽ dño pape suggestum. ꝓpt q̃d negociũ delatũ est ad dñm papã coram quo oĩa ista fuerũt ꝓposita. Unde mãdat papa q̃busdã: vt si ↄstiterit canonicos tulleñ. cõit statuisse/ne ꝑmiceriat⁹ eẽt vlteri⁹ i eccl̃ia tulleñ. et statutũ ipm auctoritate apl̃ica ↄfirmatũ fuisse: illud faciant in suo robore ꝑmanere: nisi postmodum dicti canonici ↄtrauenerint aliquẽ in primiceriũ eligendo. ¶Nota ꝙ primicerius dicitur habere officiũ. ¶Nota ꝙ q̃ facit ↄtra priuilegiũ amittit vires priuilegij. ⁊ sic nota ꝙ ius ꝑdit ꝑ abusum. ¶Nota ꝙ facilius aliquid immutatum reducitur ad pristinum q̃ immutetur. Ber.

i ¶Vacauisset. Nulla iusta cã impediẽte: al's nõ curreret tẽp⁹. ⁊. de conces. ꝑben. vel eccle. non va. c. q̃ diuersitatẽ. ar. ad hoc. xxviij. di. de syracusane. et. ij. q. vj. anterioꝝ. ⁋. ad hoc. Et si papa interdicat aliquibus ne eligant sine suo mandato speciali tempus scꝫ triũ mensium statutum a canone eis currit: nisi infra id tempus postulauerint licentiam eligendi. ⁊. de elec. c. vl. Grego.
k ¶Constitutũ. Ac ipm statutũ ꝑ sedẽ apl̃icã ↄfirmatum fuerat.
¶Glosa sequens querit allegans negatiue. ponit opi. Joan. ⁊ vacillando soluit. In fine glo. ponit triplicem effectum confirmationis ex certa scientia.
l ¶Cõfirmatũ. Sed nũq̃d canonici ꝑ se ꝑñt minuere ꝑbẽdas/vel dignitates tollere sine licẽtia dñi pape: Videt ꝙ nõ. q̃ nec augere ꝑñt. ⁊. de ↄsue. cũ olim. ⁊ de vi. ⁊ hone. cle. q̃m. vt ait. xxij. di. c. j. q̃ bonorum eccl̃ie poti⁹ dꝫ augeri q̃ minui. ⁊. e. ex pte. vbi est expssum ꝙ nõ. et de ↄse. di. j. vasa. ⁊. ⁊. de v. sig. c. vl. Et q̃ tpib⁹ nr̃is poti⁹ addi cupimus q̃ minui. xxv. q. j. q̃ ad ꝑpetuã. ⁊. q. ij. q̃cũq̃. Vñ nec eps põt omittere q̃n statuat archipbr̃m. q̃si ipse sol⁹ sufficiat. ⁊. de of. archipresby. c. vl. ⁊ meli⁹ est q̃lecũq̃ eligere q̃ ordinẽ plenũ nõ esse. ff. de decur. g̃naliter. ⁋. pe. Ad hoc dixit Johãnes ꝙ ex cã ꝑñt minuere. vt. ⁊. de istitu. c. j. ⁊. c. aucte. ⁊. ⁊. e. c. pri. ⁊ de aucte epi. xxj. dist. in nouo testamẽto. Et ꝙ possunt vnam dignitatẽ tollere vel diminuere vel mutare ꝑbendas: ꝓbat. xvj. q. j. pcipim⁹. ⁊. ⁊. de exces. pla. sicut vnire. ⁊. ff. cõmunia pre. si q̃s duas. ⁋. j. ⁊. ff. de nego. ge. cũ alicui. ⁊. de ꝑbẽ. vacãte. ⁊. lxiij. di. ⁋. verũ. ⁊. lxviij. di. quoꝝ vices. ⁊. c. coepi. ⁊ i ꝑdicta decretali ho. ⁊. eo. ex pte. vbi dicit. lꝫ nõ sint ei⁹ reddit⁹ diminuti. ⁊ ita videt ꝙ potuissent si fuissent diminuti Jo. Sed veri⁹ credo ꝙ nõ possint sine aucte pape: ne q̃ñq̃ in fraudẽ hoc facerẽt ⁊ cãm subijcerẽt cũ nõ esset: ⁊ hoc idẽ dr de ↄsensu epi. arg. optimũ. ⁊. de ver. signi. ca. vlti. Quod ergo inutile fuit hic ↄfirmauit auctoritas domini pape ex certa sciẽtia. argu. xvj. q. j. c. vlti. sicut et datur actio ex nudo pacto si iuuetur auctoritate legis vel principis. ff. de

Prebẽde ꝑ canonicos minui nõ possũt.

† Et adoptio Ꝺo iure facta confirmatur a prīcipe. ff. de adop. l. adoptio. fm Ain. Joā. and.

Cōfirmatio pape ē duplex.

pactis. l. legitima. † Uel tene vt dixit Jo. ꝙ possunt iusta ex causa al's nō. ar. ꝭ. c. pxi. Ꝺsi. nisi in tātū a ɔtrario. Dignitatē tamē nō credo ꝙ possint creare vel supprimere sine auctoritate pape vt hic dicit: nec diminuere numerū iuramēto firmatū cui ɔfirmatio sedis apostolice accesserit huiusmodi clausula adiecta. s. ꝙ si secus fieret nō valeret. ꝭ. de pben. dilecto a ɔtrario. Nota ꝙ ɔfirmatio siue ɔstitutio dñi pape valet vt cōfirmet infirmū. ij. q. j. i primis. et. iij. q. vj. hoc ꝗpe. Cōfirmat etiā ꝛ supplet defectum solēnitatis omisse. ꝭ. de transac. ca. j. Jtē valet vt de beneficio illo qđ ex certa sciētia cōfirmaꝛ possit directe an licite. sit acqsitū an nō sine nouo mādato nō cognoscaꝛ. ꝭ. de cōfir. vti. vel inuti. ca. ij. Si vero sub hac forma ɔfirmat scꝫ ɔfirmamus sicut iuste possides: talis ɔfirmatio modicum opaꝛ vel nihil. ꝭ. de ɔfir. vti. vel inuti. c. j. de qua cōfirmatiōe habes. ꝭ. de ɔces. pbē. et eccle. nō va. ca. quia diuersitatē.

¶ Glosa sequens arguit ꝙ vnico actu ꝛc. allegans. vj. iura. ad contrarium allegans. iiij. demum ponit quattuor opini. Ain. Joā. Tan. quarum quelibet distinguit.

roboꝛe permanere: nisi postea dicti canonici cōtrauenerint[a]: aliquem videlicet in primicerium eligendo[b].

Idem clugieñ. episcopo.

¶ Non obstāte certo canonicorū numero etiā p papā cōfirmato: puidēdum est receptis vltra numerū de superexcrescentib⁹ fructibus: maxime si volūtarie p canonicos fuerint recepti. Cap. ix.

Um. M. ferrariensis: ꝛ ꝭ. dictus. M. p se ac quattuoꝛ socijs[c] suis proposuit ꝙ ferrarieñ. canonici vt eo[d] amplius suos reddit⁹ augmentarēt: quo[e] puētus ecclesie: qui diuidi consueuerāt inter plures: in vsus cederent paucorum. xiiij. pbendas statuerūt. xiiij. prebendarum numerū in ecclesia ferrarieñ. preter tm (preter id qđ mense cōmuniter deputarūt) in eadē ecclia contra antiquā cōsuetudinē[f] statuerūt. Postmodū vero contra cōstitutionem ipam voluntarie venientes dictos. v. in canonicos receperūt: nullis prebendis assignatis eisdē. Et licet eoꝝ redditus nō modicū fuerint augmentati: nōdū tñ eis voluerūt ex superexcrescētib⁹ redditib⁹ prouidere[g]. ¶ Uerū ex aduerso fuit ppositū. ꝙ. xiiij. prebendarum numero in ferrarieñ. ecclia instituto: ꝛ aplice ptectionis psidio roboꝛato: cū vna in eadem ecclesia pbenda vacasset: ad quorūdā instantiā duos ad eā[h]: et postmodū ad preces epi dictum. M. et

illud qđ cōmuni mēse cōiter deputarūt cōtra antiquā cōsuetudinē ecclesie postmodū quadā prebenda vacāte in ipsa ecclia canonici contra cōsuetudinē ipsam volūtarie venientes. M. et quattuoꝛ socios suos receperūt nullis pbēdis assignatis eisdē: ꝛ ꝗuis redditus illoꝝ essent ꝗplurimū augmētati noluerūt eisdē tñ de superexcrescētib⁹ redditib⁹ puidere: ꝛ ideo īter dictos dnos ꝛ capitulū questio sup hoc mota fuit corā ferrarieñ. epo tādem ad sedem apo. questio est delata coram domino papa. Omnia ista fuerunt ex parte illorum quiꝗ proposita: ꝛ ex aduerso ex parte capituli fuit ppositum ꝙ in ferrarieñ. Ecclia. xiiij. prebēdaꝝ numerus fuerat cōstitutus: ꝛ a sede ap. ɔfirmatus tandē cū vna pbenda in eadem ecclesia vacaret ad instantiā quorūdā receperūt duos in eandē prebendā ꝛ postmodum ad pces epi dictū. M. ꝛ quedā aliū sine piudicio constitutionis predicte in canonicos receperūt: ita tñ ꝙ ipsi de canonicatu nil reciperent donec primi duo essent prebēdas integre assecuti: ꝛ redditus ꝗ p eoꝝ industriam excreuerūt: deputauerūt cōi mense ꝗ minus sufficiens erat quos quinꝗ canonici sibi cōtra pdictā cōstitutionē petebāt in beneficiū assignari. Jstis et alijs allegatis mādat papa iudici vt cū in cōstitutione predicta etiā ɔfirmatione aplica/vel fuerit vel esse debuerit sicut consueuit expressum nisi intantū excreuerint ecclie facultates ꝙ plurib⁹ possint sufficere cōpetēter: ꝛ ipi canonici contra cōsuetudinē suā receperūt qttuoꝛ ad vacuturas pbēdas vltra numerū constitutū: faciat superexcrescētes reddit⁹ pdictis. v. canonicis assignari: ita ꝙ si ex eis eqles cū alijs possint hre pbē. quod supfluū fuerit in cōes vsus cōuertaꝛ. Antiqs canonicis prebēdas suas pcipiētib⁹ consuectas: reuocato in pristinū statū ꝗcqđ ab alterutra partiū in piudiciū alteri⁹ post motā qstionē corā epo ferrarieñ. circa prebēdas vel possessiones fuerit attentatū. ¶ Nota qđā notabilia in hac decretali. pmo ꝙ ptestatio nō pdest illi ꝗ facit cōtra ipam ptestationē. Jtem vbi certus canonicoꝛū numerus cōstituiꝛ vel cōfirmaꝛ conditio illa nisi intātū excreuerit ꝛc. subintelligiꝛ etiā si nō apponaꝛ. Jtem lite mota: nihil est ab alterutra partium innouandum in preiudicium alterius. Ber.

Priuilegiū anvnico actu pdatur.

a ¶ Contrauenerint. Uideꝛ ꝙ priuilegium vnico actu perdatur vt hic. ꝛ ꝭ. c. pxi. ꝛ ꝭ. de pbē. c. pilloꝛ. ꝛ. xj. q. iij. priuilegiū. C. de iur. do. ipe. l. ij. ꝛ. iiij. ꝛ. C. de his ꝗ per me. iudi. nō ap. is qui. ꝛ. C. de pac. inter emp. ꝛ vēdi. cōmissoꝛie. Argumentū contra delictū psone ꝛc. xvj. q. vj. si episcopū. ꝭ. de arbi. cū tēpoꝛe. ꝭ. de priuile. accedētibus. ꝛ ca. si de terra. Uincēti⁹ distinguit: aut daꝛ priuilegiū ad faciendū aut ad non faciendū. Si daꝛ ad faciendū et is qui impetrauit spacio decem annoꝝ nō vtiꝛ eo perdit illud. ff. de nun. l. j. Si vero daꝛ ad non faciendū: si papa reseruauit sibi aliqđ iuris in eo: non potest tali priuilegio renūciari expresse. ꝭ. de arbi. cum tēpoꝛe. sed si nihil sibi reseruauit: puta qꝛ dedit priuilegiū de non dādis decimis: tūc nō perdiꝛ nisi legitimo tēpoꝛe: scꝫ si quadraginta annoꝛū spacio fecerit cōtra priuilegiū decimas soluēdo. ꝭ. de priuile. accedentibus. ꝛ. c. si de terra. ꝛ. vij. q. j. ꝗ piculosum. Sed ibi sufficit ꝙ semel renūciet scꝫ circa beneficia. Si daꝛ ad excipiēdū: ppetuū est: quia que tēpoꝛalia sunt ad agēdū: ppetua sunt ad excipiēdum. ff. de do. excep. pure. ꝗ. vl. qđ est verū si nemo agat: sed si agat et non excipiꝛ cōtra agentē perdiꝛ priuilegiū. ff. de pcura. pōponius. ꝗ. ratihabitionis. ꝛ. ff. de cōdi. indebi. si is qui. Johānes dixit ꝙ si ille ꝗ impetrauit priuilegiū: directe obuiat priuilegio: pdit illud vnico actu tātum: vt hic ꝛ ꝭ. c. pxi. et ꝭ. de pbē. pilloꝛ: secus si nō seruat illud: vel si non tueꝛ se illo: tūc enim pdit legitimo tēpoꝛe. ꝭ. de priuile. accedētib⁹. ꝛ. c. si de terra. Magis enī delinquit qui directe venit contra priuilegiū ꝗ ille ꝗ non vtiꝛ illo. ar. ad hoc. lxxxiij. di. quisquis. ꝛ ꝭ. de sen. excōmu. ɔtingit. ij. Alij distinguūt an priuilegiū sit onerosum: ꝛ tunc vnico actu tolliꝛ. an sit fauoꝛabile: ꝛ tunc non perditur vnico actu. T. melius videꝛ dicere si priuilegiū datū est fauoꝛe psone/seu psonarū quale fuit hic et in similib⁹ cōcoꝛ. pdiꝛ vnico actu. Si datū est fauoꝛe ecclesie/siue intuitu religionis vt sunt priuilegia de nō soluēdis decimis ꝛ similib⁹: nō tollitur nisi legitimo

Uersus. tēpoꝛe: vt dictū est. Et hec opinio Tan. habeꝛ his Ꝺsib⁹. Priuatā legē tollit ɔtrarius actus. Si psonalis sit: si patet esse realis. Tūc nō pdeꝛ: nisi prescripsisse pbeꝛ. Melius videꝛ dicēdū ꝙ sicut sunt diuersa priuilegia in diuersis casib⁹ cōcessa quodlibet priuilegiū locū habeat in suo casu: sicut vides in pscriptionibus: que diuersa tēpoꝛa requirūt. Dic vt ꝭ. de deci. suggestum.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

b ¶ Eligendo. Uideꝛ ꝙ talis electio non deberet valere: quia noua dignitas sine licētia pape ɔstitui nō potest. ꝭ. de consue. cū olim. xxij. dist. c. j. sed hec electio videꝛ de nouo esse creata ꝛ sine licentia pape nō diciꝛ noua dignitas. Sed ex ɔsequentia antique dignitatis possunt eā resumere. ar. ad hoc. ꝭ. de feu. c. ij. ꝛ ꝭ. de iude. ɔsuluit. ꝛ. ff. de no ope. nuncia. l. j. ꝗ. si ꝗs edificiū. Ber.

Sūmariū

Diuisio.

Um. M. ferrariensis. ¶ Habet materiā. plixā et subtilem. et. h. d. Si capitulū ɔtra suā ɔstitutionē de certo canonicoꝛū numero aliquos recipit in canonicos: de superexcrescentibus fructibus eis puidere teneꝛ. Jo. and. Diuidiꝛ in tres partes. Jn prima ponitur allegatio pro. M. et socijs. Jn secunda pro capitulo ibi. Uerum. Jn tertia diffinitio ibi. Mandamus. Abbas siculus.

¶ Casus. Canonici ferrarieñ. vt maioꝛibus redditib⁹ abūdarent statuerūt. xiiij. prebendarum numerū in ecclesia ferrarieñ. preter illud ...

¶ Glosa sequens reci. p. q. an sine mandato iste. M. ꝛc.

c ¶ Socijs. Et licet. M. haberet mādatū: tñ sine mādato psocijs nō absentib⁹ agere posset cū essent psortes eiusdē litis: qꝛ agebāt vt eis fieret cōicatio de fructib⁹ superexcrescētib⁹: tñ cauere dꝫ de rato † vt. C. de ɔsortib⁹. e. li. l. ij. ꝛ ē spāle: al's nō admittiꝛ ad agēdū sine mādato: nisi eēt ɔiuncta psona. ff. de pcu. sꝫ ꝛ hee psone. et. ꝭ. titu. pxi. nōnulli. Et in alio est hoc spāle: ꝙ post litē cōtestatā daꝛ cautio: qđ est ɔtra id qđ legiꝛ. ff. de pcu. pomponi⁹. ꝗ. ratihabitionis. Sꝫ illa lex pōpo. loquiꝛ qñ p pcuratoꝛē lis ē ɔtestata. Uin. Sꝫ nō credo ꝙ ista sit talis cā: qꝛ qlibet agere poterat pro se ꝛ sine alijs. et iste. M. habebat mādatū ab alijs: al's nō fuisset admiss⁹ p eis. B.

† De his cautionib⁹ tractauit hic bonaguida id qđ colligiꝛ ex no. ꝭ. de pcur. c. j. ꝛ c. accedēs. ꝛ c. mādato et pleni⁹ de his i spe. de satisda. Jo. and.

d ¶ Eo. Jd est intantum.

e ¶ Quo. Jd est ingēium.

f ¶ Cōsuetudinē. Hoc nō multū noceret dūmō ex cā ħ facerent: vt dictū est. ꝭ. c. pxi. ar. ff. de decre. ab oꝛ. fa. ꝙ semel. ꝛ in auꝛ. vt determi. sit nu. cleri. coll. j. Ꝺ. ꝗ. Ꝺ. nō enī ꝛc. ꝛ ꝭ. de insti. c. j. ꝛ c. aucte.

g ¶ Prouidere. Subaudi ꝙ ille. M. cū socijs suis petebat ex illis fructibus superexcrescētib⁹ sibi prebendas assignari.

¶ Glo. seq. reci. per obiec. que tripliciter soluitur.

h ¶ Duos ad eā. Si ħ eēt verū talis receptio nō valebat. ꝭ. de pbē. maioꝛib⁹. ꝛ. c. tue. Sꝫ pbata nō fuit hec foꝛa: sꝫ ħ obijcere non poterāt: qꝛ fatebanꝛ se fecisse ɔtra ɔstōnē turoñ. cōcilij. ꝭ. de pben. maioꝛib⁹. qꝛ nō essent audiēdi. de ɔces. pben. ꝛ eccle. nō va. cum sup questione. ꝛ sic repelluntꝛ suā turpitudinē allegātes. ꝭ. de dona. inter viros. Uel dic ad eā. i. ea vacāte elegerūt duos simplr in canonicos. Additio. Uel dic fm Jnno. ꝙ forte ambo diuidebāt pbēdā: sed simplr fuerūt electi in canonicos et nō ad ipam diuidendā: sꝫ postea inter se oꝛdinauerūt de pbēda diuidēda qđ fuit illicitū: sed qꝛ isti actus fuerūt diuisi iō secūdus non nocuit pmo. ad ħ de rerū pmu. ad qstiones. dixit tñ plus sibi placere. qđ not. de pbē. c. dilecti⁹. ij. ꝛ c. tue. et illud qđ ibi no. maxie i decre. dilect⁹. Jo. and.

¶ Glosa sequens reci. per questionem.

a ℂ Alium. De quinto non fit hic mentio: quia forte capitulum nō confitebatur illum elegisse.

¶ Glosa sequens notat protestationem nō prodesse. allegat tria iura. In contrarium allegat quinq;. Et dupliciter soluit.

b ℂ Sine preiudicio. Hic ergo nō prodest ꝓtestatio qḋ est verum qñ est ꝯtra substātiā facti vel rei sup qua fit: vt si ꝓtestatꝰ fuisset cū reciperet aliquē in canonicū vt nō haberet ꝑbēdā q̄ substātia est negocij: qꝛ q̄ receptꝰ est in canonicū nō dꝫ carere prebēda. vt. j. de ꝑben. relatū. Si vo ꝓtestet sic ꝙ ea q̄ dicit/non dicet aio cōtestādi litē. talꝰ bñ valet. Jo. j. d appel. sollicitudinē. ex. j. de censi. olī cām. et. ff. de ꝯdi. ide. qḋ q̄s sciēs. Ar. ꝯ. j. qḋ metus cau. ꝑlatū. et. xxxj. q. ij. lotharīꝰ. ff. qui. mo. pig. vel hypo. solui. si debitor. §. j. j. de in integ. resti. cū venissēt. et. j. de elec. cumana. circa. finē. Solu. ibi ꝓtestatio non valet vbi ꝓtestās ꝑ contrariū factum† directe obuiat sue ꝓtestatōi. vt in dictꝫ decre. sollicitudinē. et. c. olī cām. nisi h faceret iusta de cā: vt in c. ꝑlatū. Et qñq; ꝓtestatio plus ꝓdest ꝙ̄ appellatio. C. de fil. fami. l. ij. li. x. Jdeo pōt dici ꝙ ꝓtestatio ꝓfuit cum ipsi ꝑbēdas cōsuetas ītegre ꝑcipiūt etiā si isti quinq; de redditibꝰ excrescētibꝰ nō ꝑcipiūt tm̄ ꝙ̄tum antiqui: sed tamē preiudiciū fit eis ꝙ̄tū ad cōmunem mēsam.

Protestatio an ꝓsit

† Qḋ est ꝓprie tūc qñ ꝓtestatio ⁊ factum se simul nō conpatiuntur: vbi ergo dupliciter intelligi pōt aliq̄d: secꝰ vt in rñsiōe rei facta narratiōe actoris que pt fieri aio cōtestādi litē et aio tm̄ instruēdi iudicem. arg. ff. de pac. iurisgētium. §. q̄ se. ⁊ idem in sili fm Jnno. et Cōp. Jo. and.

quendam aliū[a] sine preiudicio[b] dicte constitutionis in canonicos receperunt[c]: ita ꝙ canonici de canonia nihil[d] ꝑciperent: donec primi duo essent ꝑbēdas integre assecuti. Cūq; ꝑ canonicorū industriā[e] fuerit procuratū vt ex possessionibꝰ quas ecclesia tēpore longo possedit: plures eis redditꝰ soluerent superexcrescētes cōmuni mēse (q̄ minimus sufficiēs fuerat) deputauerūt: quos dicti. v. sibi postmodū petierunt contra capituli constitutionem in beneficium assignari: et. j.

¶ Mādamꝰ quatenꝰ cū in cōstitutione ꝑdicta et cōfirmatione se. apo. vel fuerit/ vel esse debuerit (sicut ꝯsueuit) expressum: nisi in tātū excrescerēt ecclesie facultates ꝙ pluribus possent sufficere[f] cōpetēter: ⁊ ijdem canonici in derogationem sue constitutionis: ad vacaturas[g] ꝑbendas

dilectꝰ. j. ⁊. ca. relatū. quia aliud est canonia: aliud ꝑbēda. vt dictū est. s̄. e. c. ⁊ ideo papa mādat eis dari sup excrescentes redditus.

¶ Glosa sequens querit et soluit.

h ℂ Ultra numerū. Hic pōt q̄ri: vtrū isti q̄ quotidie recipiūtur vltra numerū habeant vocē in electione epoꝝ vel alioꝝ ꝑlatorū: Dico standū esse ꝯsuetudini: ⁊ si nulla sit cōsuetudo adhuc non credo ꝙ debeāt vocari ad hmōi tractatꝰ vel electiones cū nōdū habeant plenū ius/nec etiā possessionē.

¶ Glosa seq̄ns querit et dupliciciter soluit.

i ℂ Cū itegritate. Si cū canonici isti volūtarie receperunt q̄ttuor vltra numerū ꝯstitutū auctoritate ꝓpria ꝯ suam cōstitutionē q̄re non cōpelluntur cōicare suos redditꝰ illis: vt sint oēs eq̄les cū renunciare videātur suo ꝑuilegio. s̄. c. proxi: Pōt rñderi: ꝙ ipsi hoc nō petiuerunt. vt in lr̄a patet. et ꝯdēnatio non dꝫ fieri nisi q̄tenus petitum est. vt. j. de o. cog. cū dilectus. Uel dicas ꝙ si etiā petitum fuisset nō debebāt cōdēnari: qꝛ nō fuerunt recepti vltra nūerū ꝑbēdarū: licet vltra canonicorū nūerū vt satis apparet in lr̄a ipsa: vt dicitur s̄. eo. in notula per hoc.

quattuor receperūt vltra[h] nūerū ꝯstitutū: antiq̄s canonicis ꝑbendas cū itegritate[i] ꝑcipiētibꝰ cōsuetas: sup excrescentes redditꝰ ꝑdictis canonicis facias assignari: ita ꝙ si ex eis pares potuerit cū alijs sortiri ꝑbendas: qḋ superfuerit in cōes canonicorū vsus (sicut priꝰ statuerāt) siue aliter ꝓut meliꝰ videbit cōuertat. Reuocatis ī irritū q̄cūq; ab alterutra ꝑtiū in ꝑiudiciū alterīꝰ: post motā[k] questionē corā epo ferra. circa ꝑbēdas[l] vel possessiōes fuerit innouata. I dē abbati ⁊ cōuentui scti Siluestri.

ℂ Statutū generale laicoꝝ ad ecclesias vel ecclesiasticas ꝑsonas: vel earū bona in earū ꝑiudiciū nō extendit: nec spāle etiā si earū cōmodū et fauorē cōcernat. Hoc dicit quo ad intellectū. Ab. sic. Ca. x.

E Cclesia[m] sācte marie. ⁊. j.

¶ Nos attendentes ꝙ lai

¶ Glosa sequens notat ⁊ signat contrarium.

k ℂ Post motā questionē. No. ꝙ quicq̄d in ꝑiudiciū alterīꝰ partis lite pendente fit: debet in irritū reuocari. j. vt lit. pen. ecclesia sācte marie. e. j. de despon. impu. ad dissoluendum. in fine. et. C. de rei ven. si fundum.† et. l. certum. xj. q. j. quia res. Arg. contra. j. de resti. in integrū. cum venissent. in fine.

† Uide de cleri. excōi. mi. illud. super glo. scꝫ qꝛ. Jo. and. in nouel.

l ℂ Circa ꝑbēdas. Ut si aliq̄ ꝑbēda de antiquis vacauit lite pendente: ⁊ illa fortesīt alij assignata. Uel si aliquis possessiones illas quas petebāt sibi ī beneficijs occupauit: totū dꝫ in irritū reuocari.

E Cclesia sancte marie. ¶ Famosa est hec decre. Et cōiter sic summat. Cause ecclesiaꝝ ꝑ cōstitutiones laicorū diffiniri nō debēt. Diuidit ꝑncipaliter in duas ꝑtes. Jn prima ponit duplex diffinitionis motiuū. Jn scda diffinitio ibi: qḋ a senatore. Abb. sic.

Diuisio.

ℂ Casus sic ponit. Ecclesia sancte marie inuiolata mouit q̄stionē cōtra Jo. de atheya sup quibusdā possessiōibꝰ corā iudice lite pendente. Jdē Jo. possessiones illas trāstulit in monasteriū sancti siluestri tādē absolutꝰ fuit. Jdē Jo. appellatū fuit ad senatorem coram quo idē Jo. dicebat nō esse ꝯueniēdus: qꝛ nō possidebat illas possessiones. Demū senator romanus occasione cuiusdā statuti in quo ꝯtinebat ꝙ si q̄s rem litigiosam lite pēdente trāsferret ī alium illa possessio debet auferri possessori: ⁊ det petitori q̄ spoliauit monasteriū possessionibꝰ illis et restituit illas ecclīe scte marie/mōasterio nō citato vel cōfesso/vel cōuicto. Unde monasteriū cōquestū fuit dn̄o pape. papa hoc ꝯsiderās ꝙ laicis quātūcūq; religiosis sup ecclijs et ꝑsonis ecclesiasticis nulla est attributa facultas: et si ab illis ꝓprio motu statutū fuerit ꝙ ecclesiaꝝ vtilitatē respiciāt et fauorē: nulliꝰ debet esse momēti/nisi per romanā ecclesiā fuerit approbatū. Unde statutū basilij de nō alienādis ꝑdijs rusticꝫ vel vrbanis misterijs ⁊ ornamētis ecclesiaꝝ licet in se bonū fuerit illa rōne reprobatū fuit. qꝛ ꝑ sedē apo. nō fuit roboratū ideo ꝙ a senatore fuerat factū ī ꝑiudiciū monasterij nō conuēti/nō cōfessi/non cōuicti: dn̄s papa in irritū reuocauit ⁊ easdē possessiones restituit mōasterio supradicto. ¶ Nota ꝙ laici de rebꝰ ecclīe vel ꝑsonis ecclīasticis nihil disponere pn̄t in ꝑiudiciū ecclīe. ¶ Jtē ꝙ sn̄ia lata ꝯ absentē nō citatū nō cōfessum nō cōuictū nihil valet. ¶ Jtē nota ꝙ iudex ecclesiasticꝰ potest retractare sn̄iam iniq; iudicis secularis. Bern.

m ℂ Ecclesia sancte marie. Pone casum vt meliꝰ intelligas. Cā erat inter. J. de archea/⁊ ecclesiā sancte marie in via lata: sup quibusdā possessionibꝰ corā iudice delegato a romano senatore: lata fuit sentētia cōtra Jo. de archea q̄ appellauit ad senatorē romanū q̄ erat iudex appellatiōis. ⁊ dictas possessiones transtulit in monasteriū sancti siluestri. vnde occasione cuiusdā statuti qḋ erat rome: vt si q̄s lite pendente trāsferet in aliū adiudicaret petenti: senator dictis possessionibꝰ monasteriū spoliauit: ⁊ in ecclesiam sancte marie transtulit/et possessionē tradidit corporalē. causa delata est ad papā. papa dicit vt habes in littera huius decre. Ab. sic.

¶ Glosa sequens distinguit canoniam a prebenda.

c ℂ Receperunt. Uñ eis ꝓuidere debebāt. j. de ꝑbē. relatū. ⁊. c. dilectus. et. j. de cōces. ꝑben. cū sup q̄stione. Et nota ꝙ aliud est canonia/et aliud ꝑbēda. Canonia est ius qḋ ꝓuenit ex electione ⁊ receptione in fratrē vt h. Prebēda est q̄ ꝓcedit ex institutione et officio: qꝛ ex quo q̄s facit officiū: dꝫ ꝑcipere bñficiū. Uñ et laicꝰ vt dixit Uin. pōt hr̄e ꝑbendā/et pōt eē ꝑbēdarīꝰ sed nō posset esse canonicus. j. de insti. in ecclesia. Nota ꝙ oīs canonicus dꝫ hr̄e ꝑbēdam sed nō cōuertit. sola eni ꝑceptio salarij nō facit decurionē. ff. de decu. sola salarij. nec quicūq; habet canoniam/habet vocem in capitulo: vt puer. j. de etate et quali. ex ratione. ff. de decurio. l. spurij.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

d ℂ Nihil perciperent. Uidet ꝙ hoc fuerit symoniacū. j. de ꝑbē. dilectus filius. T. Dic ꝙ si intellexissent ⁊ actū esset inter partes ꝙ nihil omnino perciperent symoniacū fuisset: sed intelligebāt ꝙ tātum de prebendis diuisis nihil perciperent. et hoc patet ex eo ꝙ dicit. j. antiquis canonicis suas prebendas ⁊c. et canonici nullū pactum cum aliquo fecerunt: sed simpliciter elegerunt illos: ita ꝙ de prebendis diuisis nihil perciperent.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

e ℂ Industriam. Hec videbat bona allegatio: qꝛ si per ipsorū industriā redditꝰ sunt augmētati nō debēt cōpelli illos cōmunicare alijs. C. de alluui. l. iij. et. j. de in integ. resti. req̄siuit. in fi. et. ff. de rei vendi. ceterū. et nemo cōpellit ad cōmunionē. ff. de cōdi. inde. si nō sortem. §. si centū. ff. ꝓ socio. l. q̄ admittit. Papa tñ nō admisit illā allegationē: qꝛ ꝑiudicauerūt sibi eos recipiēdo. Et tot ponēdi sūt in ecclesijs quot ex earū fructibus possunt cōmode sustentari: vt. j. de insti. c. j. qꝛ bene poterant eis ꝓuidere de cōibꝰ redditibus. nec distinguit hic qualiter redditꝰ augmentent: nec refert ex quo augmentati sunt: vndecūq; ꝓcesserint. vt. j. de vbo. signi. c. fi. Additio Qꝫ si per industriā canonici sua ꝑbēda augmētet sibi cedit nec diuidere cōpellit: secus si cōmunitatis ꝑdia vnius sollicitudine augmententur vt hic fm Host. Jo. an. in nouel.

Ecclesia tot habeat ministros quot commode pn̄t sustentari

f ℂ Possent sufficere. Arg. cōditionē subintelligēdā: vt. xxij. q. ij. beatus. ff. qui satisda. cog. l. vlt. j. eo. de iureiuran. queādmodū. vbi de hoc. et. j. de rescrip. c. ij.

¶ Glosa sequens ponit opi. quā reprobat.

g ℂ Ad vacaturas ꝑbēdas. Per h ꝙ dicit ad vacaturas dicūt quidā vt papa Jnno. iiij. ꝙ hec decre. cōtinet dispēsationē et non ius cōe. Sed nō est verū imo cōtinet ius cōe: cū ex confessiōe vtriusq; partis ꝯstet illos fuisse receptos in fratres et ad ius canonie Sed h nō est ꝯtra ius: ꝙ aliq̄s recipiat in canonicū et expectet prebēdā: sed nullū ꝑcipere bñficiū si ꝑcipi possit est ꝯtra ius. j. de ꝑbē.

a ¶ Laycis etiam religiosis. Sic ergo layci de reb⁹ eccl'ie nihil disponere possunt: siue in tpalib⁹/siue in spūalib⁹: vt hic. ⁊. xcvj. di. bene qdē. vnde hec decretalis sumpta fuit. ⁊. j. de reb. ec. nō alie. cū laycis. qꝛ ius spūale: puta ius eligēdi in eccl'ia collegiata: etiam si sit patron⁹ nō cadit in laycū. j. de elec. sacrosctā. ⁊. c. massana. nō ob stāte aliqua ꝯsuetudie: vt ibi dicit Gregori⁹. † Nec de re spūali cōpromitti pōtest i laycū. j. de arbi. ꝑtigit. nec iudicare de reb⁹ eccl'ie possunt. j. de iudi. decernim⁹.

Layci de reb⁹ ecclesie nihil pñt dispo nere.

† Qd dic vt not. de iur. pa. nobis. Jo. an. in nouel.

¶ Glosa sequens arguit et remittit.

b ¶ Personis ecclesiasticis. Arg. ꝙ eodem iure cēseri debēt bona clericoꝝ ⁊ eccl'iarū. vt. j. de vi. ⁊ hone. cleri. c. vl. vbi de hoc.

¶ Glosa sequens notat et remittit.

c ¶ Ab ecclesia fuerit approbatum. Sic ergo qd al's est īfirmū cōfirmatio pape facit firmū. j. de transac. c. j. De hoc dictum fuit. s. eo. ti. cum accessissent.

d ¶ Statutū. xcvj. dist. ca. bene quidem.

e ¶ Predijs rusticis vel vrbanis. Rusticū pdiū appellaꝛ qd est sine aliquo edificio. Vrbanū pdiū vbi factū est edificiū: vt dom⁹. vt. ff. cōmuni. pre. vt. et ru. l. j. ⁊. ff. de ser. rusti. pre. l. j. ⁊ p totū. ⁊. ff. de ser. vr. pre. per totum.

Prediū rusticū ⁊ vrbanū.

f ¶ Ministerijs. Id est vasis vel īstrumētꝭ.

g ¶ Ornamentis. Vt pallijs ⁊ cōsimilib⁹ qb⁹ ornaꝛ ecclesia.

¶ Glo. sequens exponit. obijcit ⁊ soluit.

h ¶ Non conuenti. Bene dicit non ꝯuēti: quia

Citatio ē principiū ordīs iudiciarij.

a cis etiā religiosis[a] sup ecclesijs ⁊ b personis ecclesiasticis[b] nulla sit attributa facultas: quos obsequēdi manet necessitas: non auctoritas imperādi a quib⁹ si qd motu ꝓprio statutū fuerit: qd ecclesiarū etiā respiciat cōmodū et fauorē: nulli⁹ firmitatis existit: c nisi ab ecclesia[c] fuerit approba- d tum. Vndestatutum[d] Basilij de e nō alienādis pdijs rusticis[e]: vel f vrbanis: ministerijs[f] ⁊ ornamen g tis[g] ecclesiaꝝ: illa reprobatū fuit potissima ratiōe: ꝙ auctoritate nō fuit ro. pon. roboratū. ¶ Qd a senatore factū fuerat in ꝑiudiciū h monasterij: nō conuēti[h]: nec con i fessi[i]: vel ꝯuicti in irritū reuocantes: easdē possessiones restituendas sibi sententialiter diffinim⁹.

Idē vniuersis doctorib⁹ Parisijs commorantibus.

¶ Pena simpliciter apposita ꝓpter cōtumaciā in dubio intelligiꝛ tpalis et nō ꝑpetua. Capi. xj.

Ex litteris vastre deuotionis accepimus: et. j. ¶ Li- k cet a vobis fide[k] pstita fuerit cōstitutum: vt si quis magistroꝝ ordinationi vniuersitatis ipsorum duceret resistēdū: et primo: l secūdo: tertio[l] ve cōmonitus: in- m fra triduum[m] vniuersitati parere ptēneret magistroꝝ: extūc bn- ficio societatis eoꝝ in magistralibus ꝑuaretꝛ. et ob hoc magister G. fuit eorum cōione priuatus.

¶ Quia tamen constitutum nō n fuit: vt in perpetuum[n] hmōi priuatio perduraret: cum tam iuris o canonici[o] ꝙ nostri moris existat: vt is q ꝓpter cōtumaciā cōione priuaꝛ: cū satisfactionē congruā exhibuerit: restitutionem obtineat. Mādamus quaten⁹ supradictū magistruz statutis vestris nunc humiliter parere curantē: ad cōionis vestre consortium in p magistralibus admittatis[p].

Honorio. iij. epo ⁊ cātori cabil.

¶ Nō possunt canonici sine causa restringere numerum canonicorū seu pbendarū. Ab. si. C. xij.

Ex parte epi eduensis fuit ꝓpositum ꝙ canonici edu q eñ. proprijs cōmodis inhiātes[q] prebendarū numerū ab antiquo in ecclesia eduensi statutu⁊ (licet r nō sint ei⁹ diminuti[r] reddit⁹) restrinxerunt: ⁊. j. ¶ Nolentes igiꝛ diuini numinis minui cultū sed poti⁹ augmentari: mādam⁹ qtenus antiquū numerū facientes aucte nostra seruari: pbēdas qs a tēpore vltimi statuti iuenerit vacasse in ecclesia memorata (nō obstante aliqua constitutione super hoc a canōicis ipis facta: vel

possit recipi ꝓpter iuramentū absqꝫ lnīa pape. Unde papa ꝯsult⁹ respōdet ꝙ ꝯstitutū nō fuit vt hui⁹ priuatio imppetuū duraret cum tam de iure cōi ꝙ de consuetudine eccl'ie extitit al'as ⁊ existat vt q ꝓpter cōtumaciā alioꝝ cōione priuaꝛ cū satisfacere voluerit restitui debeat. Mandat dñs papa ꝙ dictū magistrū obedire volentez admittant in magistralib⁹ ad consortiū vniuersitatis. ¶ Nota ꝙ q simpliciter a cōione alioꝝ excludiꝛ ꝓpter ꝯtumaciā debet recipi cū satisfacere voluerit. ¶ Item nota ꝙ iuramentum est benigne iterpretandū. B.

k ¶ Fide. i. iuramento.

l ¶ Tertio. Hec est enī legitima et canonica citatio siue admonitio trina. scilz. xxiiij. q. iij. de il licita. xvj. q. vij. oēs decime. ⁊. xvij. q. iiij. de pꝫbyteroꝝ: qꝛ vīdictā semper debet pcedere monitio. xij. q. ij. indigne. j. de vi. ⁊ ho. cle. ca. vl. et. j. de sē. ex. ꝑ'igit. ij. ⁊. c. sacro.

m ¶ Infra triduū. Nimis breuis fuit termin⁹ qꝛ non poterat delibera re ad plenum: ⁊ ideo potuit in promptū incidisse periculum. simile. ij. q. vj. anteriorum. Ubi olim triduum dabatur ad appellādū. vnde dati fuerunt postea decem dies: vel saltem terminum decem dierum statuissent: quia illud tempus modicū appellaꝛ. ff. de consti. pecu. ꝓmissor. §. j. et propter breuē terminum potest appellari. j. de dila. ca. j.

¶ Glosa sequens ponit opi. Innocē. pro qua alleg. quinqꝫ iura. Alleg. in contrarium et soluit.

n ¶ In perpetuū. Dicit hic Innocen. terti⁹: ꝙ aliud est aliquē simplr excludere: et aliud in ꝑpetuū excludere. sic̄e. xxiij. q. iiij. nō oportet. ij. ⁊ sic̄e. j. q. j. sunt nōnulli. ⁊. j. de dōa. pa storalis. sic. ff. p so. coiri societatē. ⁊. l. iij. Arg. s. l. di. c. j. in fi. ibi non statuta ppetua: sed tēporaliter dilata intelligunꝛ. et. C. de pe. seru⁹. ex quo ei nō est temp⁹ diffinitū de qlibet tēpore itelligiꝛ. j. q. j. eos. ⁊. ff. de euic. si rē. §. vl. ⁊. j. de puile. qꝛ circa. vbi vbū simpliciter positū ad futura tēpora trahiꝛ/⁊ generaliter intelligiꝛ. Itē inuenio ꝙ idē est ppetuo remouere qd simpliciter remouere. vt. j. q. j. reperiūꝛ. in fi. ⁊. lxxix. di. si qs ex epis. x. q. j. qꝛ sacerdotes. xxvij. q. j. de viduis Jo. ⁊. j. de coha. cle. ⁊ muli. cleric⁹. Sed circa talia ꝯsiderāda est natura siue cā cuiuscūqꝫ negocij: hic enī puniꝛ ꝓ cōtumacia ⁊ nō pro crimine: et cōtumacia sepe purgaꝛ: vt facile est videre in multis.

Excludere simpliciter ⁊ excludere i perpetuū an differant.

o ¶ Cū tā iuris canonici. j. de sen. excō. ꝑ tuas. et. j. de vbo. sig. cuz olim. ⁊. c. ex parte. ibi est exemplū de cōtumacia ⁊ crimine.

¶ Glo. seq. reci. per questionem.

p ¶ Admittatis. Nō obstāte illo mādato si qd medio tpe deliqsset/ posset repelli. j. de testi. cog. ꝓterea. ar. ff. de trāsact. cū aqliana. Additio. Uide de iureiur. c. veniēs. sup glo. ij. Jo. an. in no.

Ex parte. Nō valet statutū p qd diuin⁹ cult⁹ sine causa diminuiꝛ: etiā si sup hoc intercesserit i forma cōi pape ꝯfirmatio. Jo. an. Primo narrat factum corrigendū. In scda corrigit. secunda ibi: nolentes. Ab. sic. ¶ Casus sic ponitur. Edueñ. canonici vt maioribus redditibus abundarēt numerū prebendarū in ecclesia edueñ. ab antiquo restrinxerunt: licet redditus ipsoꝝ non fuerint diminuti: significauit hoc eps edueñ. dño pape. nolēs igiꝛ cultū diuini nois diminui: sed poti⁹ augmētari mādat qbusdā vt ātiquū nūez faciāt i eccl'ia edueñ. ꝯuari ⁊ si qs pbēdas a tpe vltimi statuti vacasse iuenerit ꝑsōis idoneis illas ꝯferāt de ꝯsilio epi nō obstāte aliq ꝯstōe sup h a canōicꝭ ipis fctā aut ꝯfirmatiōe a se. apo. obtēta.

¶ Nō ꝙ numer⁹ clericoꝝ p solos canōicos nō pt diminui nec valet statum super hoc factū nisi papa ex certa sciētia illud ꝯfirmaret.

q ¶ Proprijs ꝯmodis ihiātes. i. cupiditati itēdētes: vitiū denōt ¶ Gl. se. ifert a ꝯrio ⁊ re. i fi. al. ꝯrū. [si. s. e. cū oēs. ⁊. s. e. cū. M. fer.

r ¶ Diminuti. Secus si essent diminuti: qꝛ tūc videꝛ ꝙ aucte epi

ne dicit non ꝯuēti: quia cōuētio siue citatio est principiū/siue fundamētū ordinis iudiciarij. Primo enī est qs citād⁹. vt. j. de maio. ⁊ obe. iter quattuor. et. j. de ꝓba. qm ꝯtra falsam. vbi cōsimilia p ordinē ponunꝛ citatiōes ⁊ dilatiōes ⁊c. per conuētionē ppetuaꝛ iurisditio delegati. j. de offi. dele. gratū. Sed videꝛ ꝙ potuit pcedere altera parte absente cum esset iudex appellatiōis. j. de appel. sepe. ⁊. c. interposita. ⁊. ij. q. vj. ei q appellat. et dicit lex ꝙ quasi priuilegiū est illi⁹ q cognoscit de appellatiōe pcedere altera parte absente. C. de tēpo. ap. l. vl. §. illud. Sed nō est ita. semp enī qs debet citari ‡ quecūqꝫ sit causa. etiā in causa appellationis. j. de appel. ꝑ tuas. immo nō valet sentētia vbi pemptoriū edictū nō venit ad absentis noticiā/ vel ad ei⁹ domiciliū. ff. q sen. sine appel. re. l. j. §. itē cū ex edicto. Et Jo. de archea corā iudice appellatiōis erat/ nec defendebat monasterium qꝛ dicebat ꝙ nō possidebat. Additio. Unde cōtraria locū habēt qñ est qstio inter appellātē ⁊ appellatū. hic vero monasteriū/nec erat appellās nec appellatū. s'm Ab. Jo. an.

Iudex appellatiōis an possit pcedere altera pte absente.

‡ Nisi fuisset termin⁹ assignat⁹ q haberet vice pemptorij. j. de ap. sepe. Joan. an. inouel.

i ¶ Nec confessi vel conuicti. Et hoc verū est: quia nemo iudicādus est nisi cōuictus vel spōte cōfessus: qd si fiat sententia nulla est. vt. ij. q. j. nos in quēqꝫ. Per decre. quā habes. j. vt lit. pen. ecclesia. intellige finem istius capituli.

Ex litteris. ¶ Pena priuationis a cōione q ꝓpter ꝯtumaciā ex constitutione inferꝛ: temporalis est et non ppetua. Jo. an. Prima pars ponit statutū ⁊ factū ex quo surgit dubitatio. Secunda dubitationem soluit duas rationes inducēs. Secūda ibi: quia tñ. Ab. sic. Ista decre. erat in titu. de iureiur. in tertia cōpilatione.

Diuisio.

¶ Casus. Magistri artiū liberaliū parisius cōmorātes a cōsuetudine antiqua in qbusdā articulis deuiauerāt. Unde ipi volētes cōsuetudinem pristinā reformare iuramēto iterposito statuerūt ꝙ si qs magistroꝝ ordinationi vniuersitatis ipoꝝ duceret resistēdū et tertio cōmonit⁹ vniuersitati coꝝ parere cōtēneret extūc consortio magistroꝝ priuaretꝛ. ꝓpter qd magister supra cōione ipoꝝ fuit priuat⁹: tādē voluit obedire vniuersitati. sed vtrū debeat recipi dubitaꝛ. quidā dicebāt ꝙ sic debeat remanere priuatus. Alij dicebāt ꝙ sic recipiendus erat ex quo volebat satisfacere. Alij dicebāt ꝙ non

possũt diminuere numerũ. ar. ĩ. de vi. ꝛ ho. cle. qm̃ vt ait. sicut augmẽtatis facultatibus plures possent institui etiã vltra numerũ statutum. s̃. eo. cũ. M. argu. ĩ. de cen. q̃to. ꝛ. xxj. di. in nouo. ꝛ. C. de epis. et cleri. in ecclesijs † de hoc dictum est. s̃. eo. cũ accessissent. dic vt ibi. Argu. cõtra. ĩ. de verbo. signi. ca. vlti.

Canõicorũ numerus põt minui diminutis fructib⁹.

¶ Glosa sequẽs reci. per questionẽ de qua cõfirmatione loquiꝛ littera.

† Cert⁹ numer⁹ ꝓ magnitudĩe a loci iudicio epi ĩ eccl'iis ordinetur. Jo. an.

a ¶ Cõfirmatiõe. Sub forma cõmuni ĩpetrata. quia talis cõfirmatio nihil noui tribuit. ĩ. de cõfir. vti. vel inuti. cum dilecta. et. ĩ. de cõces. ꝑbẽ. quia diuersitatẽ. et. ĩ. de priuileg. ex parte. quia qui confirmat non donat. ĩ. de fi. instru. inter dilectos. per tales confirmationes nõ ĩtelligit papa iuri alicuius derogare. ĩ. de off. ordi. licet. quia inde non debet nasci ĩiuria vnde iura oriuntur. ĩ. de accu. qualiter et quando. j. et. C. vnde vi. meminerint. Quãdo valet cõfirmatio pape/ et quando non: dictum est. s̃. eo. cum accessissent. et. ĩ. de confir. vti. vel inuti. c. j. ꝛ. ij. Et obtenta fuit ista confirmatio tacita veritate de antiquo statuto: ꝛ ꝙ facultates ecclesie non essent diminute.

Cõfirmatio in forma cõi nihil noui dat.

a cõfirmatione[a] a nobis ab eisdẽ
b obtenta) personis idoneis[b] cum
c cõsilio[c] episcopi cõferatis.

Gregorius. ix. archipresbytero sancte marie maioris de vrbe.

¶ Constitutio futura respicit ꝛ non preterita: nisi in ea de preteritis caueatur. Ca. xiij.

Quoniã constitutio ap. se. d oẽs astringit[d]: et nihil dꝫ
e obscurũ vel ambiguũ[e] cõtinere.
f g ¶ Declaram⁹[f] ꝯstitutionẽ[g] quã
h nuper sup preferendis[h] in perceptione portionis maiorib⁹: scilꝫ
i et consuetis s̃uitijs[i] a minorib⁹ exhibendis edidim⁹: non ad pre
k terita sꝫ ad futura[k] tm̃ extendi.
¶ Cũ leges et cõstitutiones futuris certum sit dare formã negocijs: nõ ad p̃terita facta trahi: nisi noiati in eis de p̃teritis caueaꝛ.

De Rescriptis.

b ¶ Personis idoneis. Hoc semper subintelligitur. ĩ. de elec. causam que. talibus enim beneficia sunt conferenda: al's puniũtur dãtes ꝛ recipientes. ĩ. de elec. nihil est. et. ĩ. de preben. graue.

c ¶ Cũ cõsilio. De hoc tradiꝛ. ĩ. de elec. ne ꝓ defectu. ꝛ. c. cũ ĩ veteri

Diuisio. Quoniã constitutio. ¶ Diuidiꝛ: quia p̃mo ponit causam cõstitutionis declarande. Scd̃o declarationẽ ibi: declaramus. Tertio declarationis rationem ibi: cũ leges. Abbas sic. ¶ Casus. Dominus Gregorius papa fecerat quãdam constitutionẽ in ecclesia sancte marie maioris de vrbe que ꝯstitutio est. ĩ. de maio. ꝛ obe. que incipit: statuimus. in qua dicitur ꝙ p̃sbyteri primũ locum obtinẽt: dyaconi secundũ: subdyaconi tertiũ: ꝛ sic de reliquis ordinatim etiã si posterius admittanꝛ: ꝛ qui maior est ordine ĩ portione ꝑcipiẽda sit potior etiã si posterius sit receptus. Sup ista cõstitutione dubitatur vtrũ cõstitutio ista traheretur ad p̃terita vel ad futura tm̃? Dicit papa ꝙ cõstitutio ista sedis apo. oẽs astringit ꝛ nihil debet obscurũ ꝛ ambiguũ cõtinere. et ideo declarat constitutionẽ predictã dicẽs ꝙ ꝯstitutio ista non ad p̃terita: sed ad futura tm̃ debet extendi: quia leges ꝛ constitutiones dant formã futuris negocijs et non preteritis: nisi nominati in eis dicatur de preteritis negocijs. ¶ Nota ꝙ constitutio pape generalis est et omnes ligat cũ sit iudex omniũ. ¶ Itẽ nota ꝙ q̃ ius cõstituit debet ip̃m declarare. ¶ Item cõstitutio debet esse aperta ꝛ clara. ¶ Item constitutio futura tantũ respicit nisi aliud caueatur ibidem.

d ¶ Oẽs astringit. Cũ sit iudex ordinari⁹ oĩm xp̃ianoꝝ/ et mater omniũ ecclesiarũ. vt. ix. q. iij. cũcta ꝑ mundũ. ꝛ si etiã aliq̃d graue p̃cipiat faciendũ est. xix. di. ĩ memoria. ꝛ. c. di. ꝯ morẽ. Et dic oẽs. scꝫ de sua iurisdictiõe: qm̃ ptãtes distincte sunt. x. di. qm̃. et. ĩ. de app. si duob⁹. nisi forte rõne peccati. ĩ. de iudi. nouit. arg. ꝛ oẽs dignitates cuiuscũqꝫ ordinis eccl'ia romana ꝯstituit. xxij. di. oẽs. idẽ ẽ in s̃nia pape: q̃ sicut ip̃e iudicat: alij iudicare debẽt. ĩ. de re iudi. c. ĩ causis
¶ Glosa seq. reci. per. q. qualis sit lex vel constitutio.

e ¶ Ambiguũ. Lex enim siue constitutio debet esse honesta et iusta/ ꝛ nullã obscuritatẽ cõtinere debet: et talis vt traditur. iiij. dist. erit autẽ. ne per obscuram constitutionẽ in laqueũ incidamus. nemini enĩ debemus laqueũ inijcere. xxvij. q. j. de viduis: nec debet nos inducere per legem obscuram vel dubiam ad id a quo nos cohibere debet. ar. ĩ. de na. ex liber. ventre. c. vno. et qui me defendere debet/ non debet me impugnare. ff. si ser. ven. altius.

f ¶ Declaramus. Bene dicit declaram⁹: q̃ nullus ali⁹ posset eã declarare siue interpretari: q̃ ad eũ pertinet interpretatio ad quẽ pertinet cõstituere. ĩ. de sen. excõ. inter alia. ꝛ. xj. q. j. §. ex his oĩbus. et. C. de leg. l. j. et vlti. et. ff. de preto. stipu. in pretorijs. Et si super ꝓuilegia ap̃lice sedis questio oriatur non vult papa de ipsis ꝑ alios iudicari. ĩ. de iudi. cum venissent.

g ¶ Constitutionẽ. Quã habes. ĩ. de maio. et obe. c. statuimus.
¶ Glo. seq. remittit cum seq. ad decre. statuimus.

h ¶ Preferendis. An plus debeant maiores minoribus percipere dicemus super illa constitutione. statuimus.

i ¶ Consuetis seruitijs. Quid debeant minores maioribus trãctatur tã in textu q̃ in glo. xciij. di. ca. a subdyacono. et de hoc etiã dicemus in illa constitutione. statuimus.
¶ Glosa sequens notat. et duos casus excipit.

Alexã. iij. Senoñ. archiepo.

¶ Priuilegio generali s̃m ius commune obtento obstat rescriptum speciale: etiam de eo mentionem nõ faciẽs. h. d. s̃m intellectum magis cõem. Ca. j.

Sicut romana: et j. ¶ Quesitum est a nobis ex ꝑte tua: si alicui⁹ causa delegatis iudicibus: sublato remedio appellationis ꝯmittitur: ꝛ litteris ap̃licis altera ps munita: quib⁹ ei generaliter est
l indultũ: vt libere[l] sibi liceat appellare: in vocem appellationis proruperit: an eius in eadẽ causa debeat appellationi deferri? ¶ Inquisitioni tue taliter respõ. ꝙ eius in hac parte appellatio non debet admitti: postq̃ꝫ est causa iudicibus appel. re. commissa.

k ¶ Futura. Nota ergo constitutionẽ respicere futura tãtũ et nõ preterita. sic. s̃. eo. cognoscentes. arg. xxxj. dist. ante triẽnium. et. lxxxij. dist. ꝓposuisti. nisi sit constitutio iuris naturalis q̃ etiã respicit preterita. ĩ. de vsu. cũ tu. Vel nisi dicaꝛ in ipsa cõstitutione ꝙ ad p̃terita trahaꝛ. x. q. j. sic q̃dã. et. ĩ. de elec. cum in cũctis. §. hec sane. ꝛ. C. de legi. leges ei. et hic ĩ fi. vbi dicitur nisi de preteritis ꝛc. et. ĩ. de rescrip. ad audiẽtiã nostram.

¶ Rubrica de rescriptis. ¶ Viso de cõstitutionibus. q̃ parũ est iura cõdere nisi sint ministri qui ea exequanꝛ: vt in ca. commissa. de elec. lib. vj. ꝛ in. c. vbi periculum. §. preterea. eo. titu. et lib. Ideo post rubricam predictã auctor intendit tractare de ministris iurꝭ. Et q̃ vt plurimum dantur per rescripta. ideo premittit hanc rubricam. Abbas siculus.

Cõtinuatio.

¶ De hac materia tractatur. xxv. q. j. et. q. ij. per totum.

Diuisio. Sicut romana. ¶ Primo ponitur decisum exordiũ. Secũdo ꝯsultatio ibi. Quesitũ. Tertio respõsio ibi. Inquisitioni. Quarto responsionis ratio ibi. Quia. Abbas si. ¶ Casũ sic pone vt oĩs tollaꝛ dubitatio. Quidã ꝓpter suã culpã: q̃ sepe deliq̃rat in appellãdo priuatus fuit beneficio appellationis vt puniret in eo in quo peccauit: impetrauit indulgentiã vt sibi liceret appellare: et sic restitutus fuit iuri cõmuni vt possit appellare vt prius. Quidã alius impetrauit litteras cõtra istũ qui habebat indulgentiam super aliqua causa: appellatione remota vocatus fuit iste ad iudiciũ: confisus iste de indulgentia sua appellauit: ad papã queriꝛ an tali appellationi sit deferendũ? Respõdet papa ꝙ tali appellationi nõ est deferendũ postq̃ꝫ appellatione remota causa iudici est cõmissa: q̃ speciale mãdatũ derogat generali. ¶ Nota ꝙ speciale mandatum derogat generali.
¶ Glo. seq. obijcit ꝙ indulgentia est superflua. ponit opi. quã reprobat per finẽ ca. et obiectioni dupliciter respondet.

l ¶ Ut libere sibi liceat appellare. Ista indulgentia superflua videtur ꝙ iure cõmuni liberum est appellare quandocũqꝫ aliquis grauatur: al's non licet ante sententiam. ĩ. de appella. vt debit⁹ honor: olim indifferẽter ꝛ libere licebat appellare: nisi appellatio manifeste fuisset frustratoria. ij. q. vj. ad romanam. et. ĩ. de appella. peruenit. sed quod de iure cõmuni competit superfluum est precibus impetrare. C. de thesau. l. j. lib. x. et. ff. ad munici. l. j. ergo fuit superflua. Quidam dicunt ad hoc vt indulgentia ista valeat ꝙ licitum est huic appellare vbiqꝫ vbi ius inhibet appellare † puta propter contumaciam: qui contumax non auditur appellans. xxiiij. q. iij. de illicita: et aliquos tales casus inuenies. ij. q. vj. §. diffinitiua. sub illo. §. sunt etiam quorum. Sed ista solutio stare non potest: quia dicitur hic in fine speciale derogat generali: q̃ ibi ista indulgentia concessa fuit contra ius commune: quia priuilegium diciꝛ quasi lex priuata. iij. distin. priuilegia: sed priuilegiũ nõ tolliꝛ per ius cõmune: nisi de ipso priuilegio mentio fiat. arg. ĩ. eo. ti. cum ordinẽ. et priuilegiũ nõ tollitur per aliud priuilegiũ nisi fiat mẽtio in secundo de primo. ĩ. de prescrip. veniens. sed illẽ qui impetrauit causam cõmitti s̃m ius cõmune impetrauit appellatione remota: nec fecit mentionẽ de priuilegio partis aduerse: et tamẽ valẽt secũde littere: q̃ speciale derogat generali: ꝛ ita siue dicas ꝙ l're secunde fuissent priuilegiũ siue rescriptũ: s̃m ius cõmune nõ põt stare hec solutio: ergo necesse est dicere ꝙ iste q̃ impetrauit vt g̃naliter possit appellare impetrauit s̃m ius cõe vt verũ sit ꝙ speciale derogat generali. Potest ergo dici ꝙ persona ista impetrãs talis erat que propter delictum et culpam suam nõ poterat appellare: quia fuerat ei interdictũ appellare. vnde ius cõmune ex indulgẽtia redditur ei: ꝛ est si'e. C. de inoffi. testa. si quãdo. et sic debet intelligi vt potius res valeat q̃ꝫ pereat: vt. ĩ. de priui. in his. et. ĩ. de vb. signi. ab

† Hoc idẽ dixit Ala. hoc addito ꝙ vbi ius ĩhibet ꝓpẽ delictũ appellare: tũc appellare nõ posset vt a correctione. ĩ. de ap. ꝑuenit. ꝛ in casibus. §. sũt etiã quorũ. Et ẽ rõ quia papa hoc s̃pãliꝛ nõ concederet. ff. de ri. nup. q̃ꝙ. ff. de pigno. obligatiõe. de iureiur. veniens. ad hoc de reg. iur. in generali. lib. vj. Joan. and.

bate.ff.de re.iu.quotiēs.ij. Si ergo talis indulgentia emanauerit vt libere possit appellare: nihil aliud videꝛ principē cōcedere: nisi vt habeat ꝯsuetā ⁊ legitimā appellādi potestatē: vt dicit lex predicta si quādo. ⁊ sic nullū contrariū. Vel potest dici ꝙ solū ius cōe indulgetur huic ad cautelam: quia solet plus timeri ⁊c. xxiij. di. ꝙꝙ. et. ſ. de iureiur. et si xp̄s. et. ſ. de ꝓcura. qꝛ in causis. et. ſ. de here. si aduersus. Et si hodie talis indulgentia cōcederetur dicerem ꝙ liceret ei appellare/etiam si nō grauaretur: nisi exprimereꝛ causa indulgētie ibi.

a ¶ Quia speciale. ſ. de offi. lega. studuisti. et. ſ. eo. pastoralis.

¶ Glose seq. circa reuocationem distinguit inter rescripta ad causas principales: ad causas appellationum: priuilegia: et litteras beneficiales. in fine soluit duo contraria. de decre. ex tua. ⁊ decre. ex parte.

a b ¶ Quia speciale[a] mādatum[b] derogat generali.

Idem cantuariēsi archiep̄o.

¶ In rescripto apostolico subintelligitur clausula si preces veritate nitātur. Et si rescriptum ꝓhibet cause cognitionem est de falsitate suspectum. Ca. ij.

Ex parte conuentrē. ep̄i nostris est auribus ītimatum: ꝙ cū de causa que inter. G. et. F. clericos vertitur super prebēda de noualis: cognoscens legitime eidem. F. ſm tenorem litterarū nostraꝝ ꝯtinētiū: ꝙ si ꝯstaret ip̄m. F. de periurio esse conuictum/et perpetuo[c] illi renunciasse prebende amoueretur ab ea: eo cognito ⁊ probato prebendam abiudicasset eandem: ipse in vocem appellationis prorupit: et ad te ꝙ ei prebēdam p̄cise

b ¶ Mandatū. Circa reuocationē rescriptoꝝ siue litterarū dn̄i pape ita distingue. Et primo circa rescripta que impetranꝛ de iure cōmuni ad lites cōtētiosas. Si primū rescriptum sit generale: ⁊ secūdū speciale ab aduersario impetratū: secundū valet non p̄mū. ita tamen ꝙ specificatio generalitatis nōdum sit facta vt hic. et. ſ. eo. pastoralis. siue fiat mentio in secūdo de primo siue nō: quia speciale mandatū ⁊c. Et si primū sit speciale/et secundū generale idē iuris est: scꝫ ꝙ speciale valet. ſ. eo. abbatem. Si vero primū est speciale/⁊ secundū speciale. si secundū expressam facit mētionē de primo/tunc valet secundū ⁊ non primū. ſ. eo. ceterū. ⁊. ſ. de re iudi. inter monasteriū. ſ. de offi. deleg. coram. ⁊ c. proxi. al's si non facit mētionem: valeret primū ⁊ non secundū per iura ꝓxime dicta. ⁊ hoc itellige in negocijs iam ceptis citatione iā facta. ⁊ de hoc no. ſ. de appel. vt debitus. in fine illiꝰ no. et si. ⁊ in illa no. sed nūquid. Si vero nec primū nec secundū est iudici p̄sentatū ⁊ bene potuit presentari tunc valet illud qđ primo iudici extitit p̄sentatū secuta citatione/⁊ ita alter pōt preuenire primū impetrātem licet in secundo non fiat mentio de primo. ſ. de appel. vt debitꝰ. hec est opinio pape Innocē. tertij. Si vero primꝰ impetrās nō potuit suas l̄ras iudici presentare valebūt vsꝙ ad annū: et in hoc casu possumus adhuc seruare illa iura. ſ. eo. si autē. ⁊ c. plerūꝙ. dū tamen hoc fuerit publice protestatus cū per eū non steterit quominꝰ suis litteris vtereꝛ. ſ. de offi. ordi. pastoralis. in fine. et optime habes ꝙ protestatio sit premittenda necessario vbi currit tēpus: nisi ꝓtestatio precedat. ſ. de appel. c. vlti. et. ſ. de elec. c. vlti. et. xvj. q. iij. §. potest. versi. is autem. al's si hoc fuerit ꝓtestatus valent secūde: si iudici exhibeantur et procedat saltem ad citationem: sed si exhibuit primas iudici/et citauit nec potuit postea habere copiā iudicis infra annū: idem est dicendum ꝙ expectari debet per annū: postea vero valēt secūde: nec amplius expectari debēt iudices primi ne lites fiant penitꝰ immortales: et qꝛ fit preiudiciū ei q̄ non possidet in expectatione. Vel satis posset dici ꝙ illa duo iura. si autē. et c. plerūꝙ trahantur ad illam cōstitutionē vt debitꝰ. hec est sentētia pape super decre. ceterū. ſ. eo. vt finis litibus citiꝰ imponatur. ſ. de dolo ⁊ cōtu. finē. et. c. venerabilis. et. C. de iudi. ꝓperandū. in prin. † In litteris que impetranꝛ ad appellationē. standū est illis iuribꝰ. ſ. de appel. sepe. et. c. oblate. ⁊. ſ. de cōfir. vti. vel inuti. bone. et in alijs cōstitutionibus ꝓmulgatis sup appellationibꝰ. Sup priuilegijs ita dicas: ꝙ si secundū priuilegiū nō faciat mentionē de primo semp valet primū et nō secundū ‡. ſ. de prescrip. veniens. hoc planum est. Si vero rescriptum ſm ius cōmune impetraꝛ contra priuilegiū/siue cōtra priuilegiatas ꝑsonas nō valet rescriptū nisi faciat mentionem de priuilegio. quia tacita veritate obtentū est: ita loquiꝛ. ſ. eo. titu. cū ordinem. Si autem primū rescriptū sit impetratū de cōmuni consensu partium: et altera pars alijs iudicibꝰ impetrauit causam cōmitti tacito de illo cōsensu: ⁊ in secūdis fiat mētio de primis nō valēt secūde. immo in expēsis condēnari debet primo impetranti. ſ. eo. titu. ceterū. ſ. de re iudi. inter monasteriū. et. ſ. de offi. deleg. corā. In beneficijs impetrādis si diuerse l̄re a diuersis cōtra aliquā ecclesiā impetranꝛ. nec in secūdis fiat mentio de primis: ille solūmodo valent: et ille illud beneficiū obtinebit qui primo litteras suas p̄sentauit. ſ. eo. titu. cap̄l'm sctē crucis. et. ſ. eo. abbatē. ad hoc facit. ſ. de appel. vt debitꝰ. Alij vero dicūt contrariū. Si vero in secūdis fiat mentio de p̄mis seruabiꝛ forma litterarū secundarū. arg. ſ. eo. cum dilecta. Si vero aliꝗs l̄ras plures īpetrat ꝓ bn̄ficijs pluribꝰ obtinendis in pluribꝰ ecclesijs et in alijs nō fit mentio de alijs non valēt secunde si iā receptus est ꝑ primas: nisi secūde expressam faciant mentionē de sua receptiōe. vt. ſ. eo. decre. greg. in nostra. Itē si impetrauerit p̄mas ⁊ ex eis obtinuit aliquas pensiōes renūciādo beneficio l̄raꝝ: si al's postea īpetrauerit ꝟ tacito nō valēt. ſ. eo. ad audiētiā. ij. illa decre.

Rescriptorū reuocatio.

† Si vtrūꝙ sit gn̄ale valet p̄mo p̄ntatū et specificatū citatione secuta: et stare possumꝰ illi ꝯstitutioni. vt debitus. ſ. eo. pastoralis. in fi. Jo. and.

‡ Nec est verū qđ dicebat melius cū ꝓuilegiū sit lex de p̄mo in scđo nō deberi fieri mētionē: qꝛ illud ī legibus cōibꝰ: secꝰ in priuatis: vt ēt not. Lau. ꝺ offi. deleg. ex parte. s. Jo. an. ī no.

. ſ. de fil. presby. ex tua. nō cōtradicit his q̄ dicta sunt: qꝛ ibi p̄me l̄re ꝯtinebāt īdulgentiā vt ille posset dispēsare cū filijs sacerdotū. secū de ꝯtinebant grām: sed de iure. ⁊ p̄me erāt generales: ⁊ qđ ꝑ eas factū erat nō reuocaꝛ ꝑ secūdas: qꝛ veritate tacita īpetrate fuerāt: qꝛ tacuit ille dispensationē factā cū illis filijs presbyteroꝝ. si aūt impetrasset cōtra alios cū quibꝰ nōdū fuerat dispēsatū: bene valuissent littere ille. Itē illa. ſ. de offi. deleg. ex parte. nō contradicit: qꝛ et ibi vtrūꝙ fuit speciale rescriptū: ⁊ quia primū priꝰ fuit ibi presentatū: et ideo non valuit secūdū: qꝛ n̄ fecit mentionē de primo: vel qꝛ de beneficijs loquiꝛ: trahiꝛ ad illam. ſ. eo. tit. c. sancte crucis: qꝛ papa nō intēdit aliquos grauare in receptione duorū. vt. ſ. eo. tit. mandatū. et. c. litteris. et. c. abbatē. Sup hoc dic ꝓut no. in. c. illo. cap̄l'm sctē crucis. Dicebat autē. G. ꝙ in l̄ris iusticie sola cōsideraꝛ representatio. vt in. c. vt debitꝰ. de appel. ſ. e. cap̄l'm sancte crucis: sed in his litteris beneficiorum consideranda erat data. ſ. eo. cam te.

c

Ex parte conuentrē. ¶ Diuiditur. quia in prima parte poniꝛ querela. in secūda ꝓuisio. Secūda ibi: verū. Ab. si. ¶ Casus. Est quidā clericus noīe. g. īpetrauit l̄ras ad ep̄m cōuentrē. cōtra quēdā aliū noīe. f. sup preben. de nouali sub hac forma. ꝙ si cōstaret ip̄m. f. de ꝑiurio esse conuictū ⁊ ꝑpetuo illi renūciasse p̄bēn. remoueretur ab ea. iudex in cā procedēs: quia ei ꝯstitit de p̄missis/ip̄sꝫ f. eadē p̄bēn. ꝓuauit. a qua sn̄ia dictus. f. appellauit: ⁊ ad archiep̄m cantuariē. l̄ras īpetrauit sub hac forma vt eidē prebendā ⁊ absꝙ cognitiōe p̄cise restitueret. ep̄s ꝯuētrē. hoc intelligens significauit dn̄o pape q̄liter in negocio ip̄o ꝓcesserat. sup hoc negocio rescribit papa eidē archiep̄o dicēs ꝙ nō credit ita p̄cise scripsisse ⁊ ī hmōi l̄ris hec ꝯditio dꝫ intelligi si p̄ces ṽitate nitanꝛ etiam si non apponaꝛ. Unde mandat papa eidē archiep̄o vt īspiciat l̄ras conuētrē. ep̄o directas: ⁊ si īuenerit ꝙ ſm p̄dictū modū eidē scripsisset: ⁊ in l̄ris ip̄ius. f. nō fuerit habita mētio p̄oꝝ l̄raꝝ: sn̄iam ep̄i cōuētrē. debeat ꝯfirmare/et ip̄m. f. cū l̄ris q̄s īpetrauit ad sedē ap̄l'icā venire cōpellat. Ber. ¶ Ex hac decretali nota ꝙ ꝑiuriū repellit ab ītēto bn̄ficio. Itē renūciatio ꝓuat aliquē iure suo. ¶ Nota ꝙ papa nō scribit sine cause cognitiōe: et si scribit/littere surrepticie sūt ⁊ debēt ad eū remitti. ¶ Nō ꝙ in l̄ris ap̄l'icis ītelligiꝛ ista ꝯditio si p̄ces veritate nitanꝛ etiā si nō apponaꝛ/⁊ sic nota ꝙ licet rescripta sint stricti iuris quedā tamē in eis tacite intelliguntꝛ. ¶ Nota ꝙ iurisditio delegati priꝰ ꝯsideraꝛ ſm precū veritatē ꝙꝫ ſm formā scripture: et sic nota ꝙ rescriptū potius interpretādū est valere ſm rei veritatē ꝙꝫ ſm ordinē scripture. ¶ Nota ꝙ qui iudex vltimo datur formā litterarum debet inspicere.

¶ Glosa sequens querit. alle. ꝓ et ꝯ. ponit opi. ⁊ soluit distinguēdo.

c ¶ Et perpetuo. Sed nūquid istoꝝ altero ꝓbato pōt ep̄s ip̄m remouere cū alterutrū sufficiat ꝑ se. ſ. de iureiur. querelā. ſ. de fideiusso. peruenit. in fi. et. vij. q. j. ꝙꝫ periculosum. et. ſ. de resti. spolia. accepta? Ita videꝛ per iura p̄dicta. et. xlviij. dis. c. j. Sed contra videꝛ. Forma em̄ cōmissiōis exacta diligentia debet obseruari. ſ. eo. cum dilecta. in fi. cū episcopus non sua sed delegantis auctoritate fungatur. ff. de offi. eius cui man. est iur. et si pretor. ⁊. ſ. de offi. deleg. sane. Et dicūt quidā ꝙ vtrūꝙ probandū est propter copulam † ꝑ leges illas. ff. de verbo. obli. si quis ita. et insti. de here. insti. §. penul. Istud non credo. sed distinguo. Si cōiunctim duo mandanꝛ quorum neutrū per se sufficiat: sed si vtrūꝙ probetur sufficit ad remotionē: vtrūꝙ probandū est. arg. ſ. eo. olim. ita ꝙ incipias ibi a p̄mo scꝫ a vitio falsitatis. arg. ſ. eo. inter ceteras. si talis sit filius sacerdotis/et in sacerdotio genitus: ista duo sufficiunt si probentur. ꝟ. de consti. cum accessissent. Sed si alterū per se sufficit ad remotionem alicuius sufficit si alterū probetur: licet copulatiue illa duo mandanꝛ: vt hic et cōsimilis. ſ. eo. inter ceteras. Si cōiunctim mādentur: et cōiūctiua poniꝛ pro disiunctiua. et pro vel. ff. de verbo. signi. sepe. et. l. cōiunctionem. et ecōuerso/disiūctiua poniꝛ ꝓ copulatiua. C. de verb. sig. cū quidā. et de cōsecra. dis. ij. in calice. circa finem. et illa pluralitas resoluenda est in singularitatem. ſ. de prebē. cū iam dudum. et. ſ. de priuile. vt priuilegia. et. ſ. de iudi. exhibita. et. ſ. de appel. significauit. vbi de hoc. ⁊. ff. de cōdi. ⁊ demō. falsa. ī fi. et. j. dis. oēs leges. i. oīs lex. Preterea eadē ratio q̄ moueret delegātem debet mouere delegatū. ſ. eo. sup l̄ris. in fi. mirabile esset si remaneret in ecclesia/si probaretur ꝑiurus lꝫ non ꝓbaretur renūciatio vl' ecōuerso: et certe nūꝙ fuit intētio dn̄i pape vt vtrūꝙ necesse sit probare: dū tn̄ alterū ꝓbeꝛ: ⁊ ita certe sufficit alterū ꝓbari: nisi papa exprimeret hoc expresse. ‡ Sed qđ hic dicit ita ꝓpositū fuit: et ita papa factū solūmō respexit sicut fuit ei ꝓpositū: ⁊ ꝟ īnuit illa littera eo cognito ⁊ ꝓbato: nō dixit his cognitis et ꝓbatis.

† Ad hoc vt delegatꝰ posset eum remouere. secꝰ in ordinario qđ satis posset sustineri ſm Uincē. cui tn̄ placet qđ. ſ. dicit glo. et idem Phi. Joā. an. ī nouel.

‡ Forsan parte se ad hoc expsse astringēte cui mos gerendꝰ est. ſ. de ꝓba. licet. Jo. an. in nouella.

a ¶Restitueres. Suggerendo forsitan domino pape q et sine ordine iuris eum spoliasset.
b ¶Litteras reportauit. Non facta mentione de appellatione. ¶Glosa sequens signat contrarium et soluit.
c ¶Conditio. No. ergo cõditionẽ subintelligẽdã etiã si nõ appõat xxij. q. ij. beat⁹. et. xxvij. q. ij. §. j. ℣. beata maria. et. ff. q satisda. cog. l. vlt. ꝫ. de iureiur. puenit. ⁊ c. queadmodũ. ⁊ ff. de ser ui. si cui. et. ff. de cõdi. insti. cũ seru⁹. et. ff. d sol. cũ qs. j. rñso. in fine. Arg. ꝯ. xxv. q. ij. vniuersa. Sol. in rescriptis semp subintelligit hec cõditio: si pces veritate nitantur: si ita est: etiã si nõ apponatur. vt hic. In iuramentis ⁊ alijs hmõi pactiõibus subaudiuntur gñales cõditiones: vtputa si de⁹ voluerit. vt in ca. beatus. ⁊ ver. beata maria. si res in eodẽ statu pmãserit ⁊ sĩlia. xvj. q. j. in parrochia. ⁊ xxij. q. ij. ne qs arbitret. ⁊ alie conditiones que ipso iure insunt. ff. de so. cũ qs. et in decre. queadmodũ. ⁊ in predictis iurib⁹ contraria loquuntur ẽm leges secus ẽm canones.
d ¶Ad pñsentiam. Hoc ideo mãdat: qꝛ false presumunt lr̃e iste: qꝛ tantã cõtinẽt iniqtatẽ. arg. C. de pcib⁹ ipera. offe. quotiẽs. ⁊ l. vniuersa. Et tales falsarij mitti debẽt ad dñm papã puniendi. xix. di. i mẽoriã. ⁊ de cri. fal. c. ad falsariorũ. B.

¶Eterũ si aliqs. ¶Diuidit. Qꝛ habet tria dicta que sunt tres regule i materia rescriptoꝝ scdm ibi: si vo. tertiũ ibi: verũ si. Ab. si. ¶Casus. Aliquis impetrauit litteras cõtra aduersarium suũ super aliqua cã: aduersarius ille postmodum obtinuit causam illã alijs iudicib⁹ cõmitti nulla mẽtiõe habita de priori cõmissione. Dicit hic q prime lr̃e valent nõ scde. Si vero in secũdis fiat mentio de pmis tũc scde valent et nõ pme. Ultimo dicit q si de assensu partiũ causa cõmittit: et pars altera postea altera nesciẽte tacito de cõmissione priori cãm alteri obtinuerit delegari. Littere nõ valẽt: ⁊ is qui tali dolo aduersariũ suũ laborare coegit in expẽsis dẽt parti alteri condẽnari. ¶No. penã illius qui lr̃as falsas impetrauit q caret cõmodo illarũ litteraꝝ. ¶Nõ q lr̃e posteriores debẽt facere mentionẽ de priorib⁹ al's priores nõ reuocẽtur. ¶Nota q post lr̃as impetratas de psensu partiũ alie littere nõ possunt impetrari nisi de eis faciãt mentionẽ. ¶Nota q nõ refert vtrũ fraus cõmittat in pncipio vel pcessu tẽporis. ¶Nota q ille q per falsas lr̃as grauat aduersariũ est sibi in expẽsis cõdẽnãdus. Ber.
e ¶Ceterũ. Prima pte isti⁹ decre. itelligas ẽm illã. ꝫ. de app. vt debit⁹. vt hmõi valeãt lr̃e q pmo iudicib⁹ psẽtant. Uel dic i iudicijs iã cepti locũ hr̃e: et ita tenet qd dicit pmo. Uel qñ nõ potuit hr̃e copiã iudicis cũ ptestatiõe. Et ceptũ itelligo negociũ p solã citationẽ ⁊ nõ p solã psẽtationẽ. vt notat i decre. vt debit⁹. i glo. sꝫ nunqd. citatio facta sit.
f ¶Impetrauerit. Et earũ auctoritate citatio facta sit.
g ¶Et aduersari⁹. Sec⁹ ẽ si ipe idẽ qꝛ si vsus fuerit vtrisq neutre valebũt. ꝫ. c. c. ex tenore. ⁊ ar. C. de fi. istru. diuerse. ⁊ ꝫ. de fi. istru. c. ipu tari. ¶Glo. seq. signat contrariũ ⁊ soluit ⁊ remittit.
h ¶Priores. Cõtra. ꝫ. de offi. deleg. sane. j. Solu. hoc cum ad alios iudices impetrat. illud cũ ad eosdẽ. Et ibi de hoc dicetur. ¶Glo. seq. ponit. vij. casus qbus pdit rescriptũ al's legitimum.
i ¶Exempta iudicio. Sic patet q rescriptũ legitimũ perditur p scdm faciens mentionem de primo: vt hic. Et per negligentiã impetratis anno elapso. ꝫ. eo. titu. si autẽ. ⁊ c. plerũq. Itẽ qñq perdit p sollicitudinẽ puenientis. ꝫ. de app. vt debit⁹. ꝫ. de fo. cõpe. c. penul. Itẽ p fraudẽ illi⁹ q duo paria litterarũ obtinuit ad diuersos iudices et vtitur vtrisq. ꝫ. eo. ex tenore. Item morte delegantis re inte gra. ꝫ. de of. deleg. gratũ. et. c. relatũ. ⁊ c. licet. Itẽ ex noua cã emergente. ꝫ. de of. dele. insinuãte. Itẽ pdit ad tẽpus p excõicationeꝫ. ꝫ. de of. dele. prudentiã. §. sexta. ⁊ ꝫ. de excep. pia. li. vj. Additio. Rescriptũ perdit etiã in perpetuũ si excõicatus erat impetrans tẽpore impetrationis. ꝫ. eo. c. j. lib. vj. et tũc est exemplũ nullitatis. Itẽ p relationẽ. ꝫ. de of. deleg. licet. Itẽ per recusatiõnẽ qd dic vt de offi. deleg. iudex. lib. vj. Item morte impetrantis vel ei⁹ cõtra quẽ impetratũ est rescptũ. ꝫ. e. significauit. qd dic vt ibi. Jo. an.

Restitueres[a] litteras[b] nr̃as reportauit. et j. ¶Uerũ quoniã nõ credimus ita precise scripsisse: et in huiusmodi litteris intelligẽda est hec conditio[c]: etiam si non apponatur: si preces veritate nitantur. Mandam⁹ quatenus inspectis litteris quas episcopo predicto direximus: si inueneris q ẽm pdictum modum ei scripserim⁹: et in litteris quas prefatus. F. reportauit: non fuerit habita mentio prioꝝ litterarũ/sententiã prefati epi confirmes: et sepedictũ. F. cũ litteris nr̃is quas tibi detulit ad psentiam[d] nr̃am venire cõpellas. Idẽ vintonieñ. epõ.

¶Si in scdo rescripto p aduersariũ impetrato nõ fiat mẽtio de primo: valet pmũ et nõ secũdũ: al's valet secundum. Et si primũ fuit ipetratũ cõi cõsensu partiũ: non valet secũdũ impetratũ per alterã partem hoc tacito. Ca. iij.

Ceterũ[e] si aliqs sup aliqua cã ab aplica sede impetrauerit[f] lr̃as: ⁊ aduersarius[g] ei⁹ cãdẽ cãm postmodũ obtinuerit cõmitti alijs: de cõmissiõe pori nõ habita mentiõe: pores[h] iudices ad dcisionẽ cãe psñt pcedere: nec scde lr̃e obtinent alicui⁹ roboris firmitatẽ. ¶Si vo in scdis litteris habeat mẽtio de cõmissione pori: pdicta cã a poꝛ est exempta iudicio[i]: cũ eedẽ lr̃e nõ sint vitatetacita ipetrate. ¶Uerũ si de assensu ptiũ cã cõmittit: ⁊ processu tpis vl' etiã cõtinuo alterutra ps alt'a nesciẽte cãꝫ ipam (tacito de cõmissiõe[k] pori) alij iudici obtinuerit dlegari: nõ imerito is q tali dolo vl' fraude aduersariũ suũ laborare[l] coegit: i expẽsis[m] cõdenari debet eidẽ. Idẽ eboraceñ. archiepo.

¶Si papa mãdat i rescripto de duob⁹ inquiri alternatiue ad certũ effectũ consequẽdũ: sufficit alterũ pbari. Ca. iiij.

Inter ceteras cõsultatões tuas fuit ppositum coraꝫ nobis qd tenere debeas cũ aliq sub disiũctiõe[n] mandant: quorũ vnũ verũ est: alterũ falsum: vtputa si pponat: q si talis sit sacerdotis fili⁹: et in sacerdotio genitus: q primo in tali ecclia ministrauit: vel q illicite ecclĩam occupauit[o] eãdẽ. ¶Huic ergo questiõi taliter. r. (iudici qdcũq[p] istorum[p] cõstiterit) illi⁹ plibatã ecclesiam abiudicari debere. Et ideꝫ in similibus[r] obseruandum est. Idem rauennati archiepo.

¶Js ad quẽ rescriptũ pape dirigit debet illi parere: vel cãm rationabilẽ assignare quare parere non potest. Capi. v.

Si qñ[s] aliq tue fraternita-dat aliq sub disiũctiõe quoꝝ vnũ est verũ: alterũ vero falsum hoc mõ: si cõstiterit q talis sit fili⁹ sacerdotis ⁊ i sacerdotio genit⁹ q primo in tali ecclia ministrauit: vel q illicite occupauit eãdẽ ecclesiã qd iustũ fuerit exequaris. Querit qd iudex facere debeat: papa rñdet q qdcũq istoꝝ iudici cõstiterit eadẽ ecclia ipm priuet: ⁊ idẽ i similib⁹ est seruandũ. ¶Nota q si aliqua mandant sub disiũctione vnũ sufficit adimpleri. ¶Nota q in similib⁹ simile est iudiciũ. Ber.

k ¶De cõmissione. idẽ intelligo si de cõmissione fecerit mentionẽ et tacuit qd de cõi consensu fuerãt ipetrate. ꝫ. de off. dele. corã. et. ꝫ. de re iu. inter monasterium. ¶Glo. seq. cõtrit ⁊ soluit.
l ¶Laborare. Sed in quo coegit eũ laborare: cũ p tales litteras cõuenirì nõ posset vt dictum est: Rñ. laborauit ad iudicẽ veniendo per secũdas lr̃as vocat⁹ vt suũ priuilegiũ allegaret. ff. de iu. si quis ex aliena† ff. si qs i ius voc. nõ ierit l. ij. vel ex quacũq causa qd sine labore ⁊ expẽsis fieri non potuit. B.
m ¶In expensis. Et sic qui maliciose vel fraudulẽter litteras ipetrat puniri debet in expẽsis. sic. ꝫ. eo. ti. c. vl. qꝛ nõnulli in decre. Grego. et ibi dicem⁹ de istis expẽsis ⁊ damnis.

Inter ceteras. ¶Ex disiunctiue narratis i rescripto sufficit impetrãri alterum probare. Primo ponit cõsultatio. Scdo rñsio. ibi: huic. g. Ab. si. Pars hui⁹ decre. est. ꝫ. de re iu di. inter ceteras. ¶Casus sic ponit. Papa mãdat aliq sub disiũctiõe...

†Uide de accu. veniens. sup pe nul. glo. Jo. and.

n ¶Sub disiũctione. Sec⁹ videtur si per copulatiuã. ꝫ. eo. ex parte. ibi dictum est de hoc.
o ¶Occupauit. Forte intrusit semetipsum per manũ laicalẽ: scilꝫ potentiã secularem. ꝫ. de elec. cũ quis. ⁊ xvj. q. vij. p laicos. ¶Glo. seq. arg. q in alternatiuis ⁊c. alle. contrariũ ⁊ soluit.
p ¶Qdcũq istoꝝ. Ar. q si aliqs tenet ad alterũ duoꝝ sub alternatiõe vel sub disiũctione: qdcũq voluerit cõstare liberat. insti. de here. insti. §. penul. ⁊ C. de cõdi. inde. l. pe. ‡ ⁊ ff. de iure do. plerũq. §. pe. ⁊ ff. de leg. ij. si ita. et. ꝫ. de pben. referẽte. Ar. ꝯ. insti. de leg. §. si generaliter. Sol. prima rubrica verã est nisi eligẽs fuerit i mora. ff. de op. leg. l. mancipioꝝ. ⁊ ff. de leg. ij. statu liberũ. §. j. ⁊ ff. de so. sticbũ. §. j. ⁊ ff. de peti. here. item veniunt. §. idem recte ait.

‡ Si alternatiu⁹ debitor vtrũq per ignorãtiam soluit alterũ repetit ⁊ sibi datur electio. Joand.

q ¶Illi. Scilicet clerico. ¶Glo. seq. notat de similibus ⁊c. alleg. quattuor concor.
r ¶In similibus. No. q de similib⁹ simile debet esse iudiciũ. C. de legi. leges. j. ⁊ ff. de legi. l. non possunt. et. ꝫ. de transla. c. inter corporalia. et. ꝫ. de elect. dudum. ij.
s ¶Si qñ. Diuiditur. Qꝛ pmo ponit dictũ. Scdo alternatiue instruit ibi: qlitatẽ. Tertio alteri⁹ partis alternatiue rõ designatur ibi: quia. Ab. si. Hosti. dicit q lr̃a psens tria cõtinet: videlicet litterã exasperantẽ/benignã respõsionẽ/et tolerãtiã patientẽ. ¶Cas⁹. Ecce aliqs habẽs pl'a bñficia ipetrauit lr̃as ꝯ archiepm Rauẽn. sup obtinendo bñficio i ecclia rauẽn. tacito de bñficijs suis/archieps multum miratus fuit q papa scribebat p habẽti sufficiẽs bñficiũ ⁊ sup h scripsit pape. Rescribit sibi papa dicẽs. frater si aliqñ

Diuisio.

Rescptũ pdit multipliciter.

dirigim⁹ tibi scripta nostra q̃ animũ tuũ exasperare videātur turbari nõ debes nec moueri: sed debes ꝯsiderare q̃litatē negocij pro quo scribim⁹ diligēter: ꝛ aut mādatũ nostrũ reuerēter adimpleas: aut ꝑ litteras tuas cām rationabilē ostendas quare illud adimplere nõ possis: q: nos patiēter sustinebim⁹ si non feceris qḋ praua nobis fuit insinuatiōe suggestũ. ¶ Nota ꝙ ꝓpter verboꝝ asperitatē superioris nõ debet inferior moueri. ¶ Nota ꝙ mandatuz superioris debet adimpleri/vel est reddēda rõ quare nõ adimpletur. ꝛ sic nota ꝙ per litteras monitorias ius confertur. ¶ Nota ꝙ ea que per sollicitudinē nimiā elicita sunt non valent. ¶ Nota ꝙ de oībus est reddenda ratio.

¶ Si qñ. Pone casuz per illā ꝓ.eo.cũ adeo.et ꝓ.de preben.cum teneamur.et ꝓ.eo.ad aures.

a ¶ Turbari nõ debes. Qr pater filiũ quem diligit/corripit.xxiij.q.v. non putes.et.v.q.v.non osculaꝛ.et.c.di.ꝯ mortē.

b ¶ Qualitatē negocij. Qñqꝫ eni ꝑ nimiā importunitatē petētiũ ꝑnceps nõ cõcedēda cõcedit. C.de peti.bo.subla.l.j.lib.x.et ꝓ.de pur.canõ.cũ in iuuētute.et de sen.excõ.si qñ.et ꝓ.eo.c.vlti.li.vj. Et sic est arg.ꝙ ea q̃ per sollicitudinē nimiā elicita sunt nõ valēt.viij.q.j.audacter.et xxij.q.iiij.vnusquisqꝫ.ꝛ.ff.qui ꝛ a qui.ma.li.nõ fi.si priuatus.

Petētiũ importunitas obtinet nõ concedenda.

¶ Glosa seq.arg.alle.tria iura in contrarium et soluit.

c ¶ Rationabilē cām. Hic est arg.bonũ de oībus esse rationē reddendā: et valet ad testes examinādos vt causam sui dicti reddāt: alr̃s valere nõ videꝛ testis dictũ.ij.q.j.in pmis.ꝛ.iiij.q.iij.§.item in criminali.ꝟ.item sola.xxiij.q.iij.si habes. Et qḋ ratione caret extirpare necesse est.lxviij.di.corepi. Et prelat⁹ parat⁹ dꝫ etiā reddere ratiōnē omni poscēti.xxxvj.di.§.ecce.ad fi.ꝛ.ff.de relig.et sump.fu.si qs.§.sed interdũ. Arg.ꝯtra.xxij.q.iiij.nabuchodonosor.et.c.de tyrijs.et.ff.de legi.nõ oīm. Sol. verũ est ꝙ de oībus rõ reddi debet si põt.sed qñqꝫ ꝑ ipotentiā aliter contingit.vt in predicta.l.non oīm.et.c.nabuchodonosor. Aut q: nõ interest nr̃a q̃lisqꝫ sit ratio illa: vt in predictis cap.nabuchodonosor.et.c.de tyrijs.

Ratio an sit de omibus reddenda.

d ¶ Patiēter sustinebimus. Ar.ꝙ nõ tenemur adīplere mādatũ prelati si cā reddaꝛ.lxxv.di.qm̃ quidē.ꝛ.ꝓ.de ꝓben.cũ teneamur.

e ¶ Si nõ feceris. Nec imerito: quia vbi etiā per cõsultationē rescribit īperator nõ vult suā responsionē sequēdā esse si quis non recte responsum putauerit. C.de sen.ꝛ interlocu.oī.iudi.nemo.† Nā et vrban⁹ nulla auctoritate dixit ꝓhibitũ esse ꝙ vir ꝛ vxor nõ possunt simul suscipere aliquē de sacro fonte.xxx.q.iiij.c.vlti.qḋ tamē prohibitũ erat.de cõse.dist.iiij.nõ plures. Sed ideo dicit non est ꝓhibitũ: quia expresse nõ inueniebaꝛ ꝙ vir et vxor nõ susciperēt: sed implicite prohibitum erat per ca.nõ plures. De quo dic vt.ꝓ.de cogna.spi.c.vlti.in prin.lib.vj. Obediat ergo subditus quādoqꝫ etiā si causam nõ reddat.xix.dist.c.in memoriam.

† Dicit Hostien. ꝙ lex ista intelligiꝛ cũ ipse impator nõ rn̄det ꝭm ei⁹ ꝓceres Joan.an.

¶ Ilerdensis vel alijs. ¶ Qualitatē. ¶ Rationabilē cām. ¶ Patienter.

ti dirigim⁹ q̃ aīm tuum exasperare videnꝛ: turbari[a] nõ debes.ꝛ.ꝓ.

b ¶ Qualitatē[b] negocij pro quo tibi scribiꝛ diligenter cõsiderans: aut mandatũ nr̃m reuerēter adimpleas: aut ꝑ lr̃as tuas q̃re adimplere nõ possis rõnabilem[c] cām ꝑtēdas. ¶ Qr patiēter sustinebimus[d]: si nõ feceris[e] qḋ praua nobis fuerit insinuatiōe suggestũ

I dem cisterciēn. fratribus.

¶ Cistercienses sunt ꝑuilegiati ꝙ nõ possunt cõueniri per rescriptum pape: nisi in eo fiat mentio de eorũ ordine. Capl̃m.vj.

C Ũm ordinez cisterciēn.ꝓfessi.ꝛ.ꝓ. ¶ Si contra vos super decimis[f] vel alijs q̃ ordini vestro specialiter se.ap.indulsit: non facta[g] mētione cisterciēn. ordinis littere fuerũt a se.apo.ipetrate: ꝓ eas mīme teneamini rn̄dere. I dē tornacen̄.epo.

¶ Si sede vac. scribitur capitulo vt gerēti vices ep̄i vt ꝓbendā alicui cõferat: si creat ep̄s nondũ executo mādato ꝛ ad eũ spectet collatio ꝓbendaꝝ: illud adiplere teneꝛ.h.d.ꝭm lecturam cõiter approbatā. Ab.sic. Capl̃m.vij.

E Am te ꝛ.ꝓ. ¶ Dudũ siqdē ad tuā ꝓmotionē lr̃e a nobis (si bn̄ meminim⁹) emanarũt: qb⁹ decano ꝛ ecclesie[h] tibi cõmisse (te adhuc in eodē capl̃o existente) mandatũ dedim⁹ ꝛ ꝓceptũ/ vt M. qui de gēte iudeoꝝ originez duxit: et diuina grã fidē[i] xp̄i suscepit i canonicũ reciperēt: ꝛ prebendam sibi cõferre deberēt ꝛ.ꝓ. ¶ Ipi vo (q: donatio[k] ꝓbēdarũ ad te spectabat) ꝓceptũ nr̃m executioni nõ potuerunt mandare. ¶ Cũ itaqꝫ ꝓscript⁹. M. te sup h̃ ex ꝑte nostra req̃reret: rn̄disti ꝙ nullũ inde mādatũ recepas: et sic eũ a te infecto negocio[l] remisisti ¶ Qḋ nullaten⁹ fecisse deberes[m]

g ¶ Nõ facta mētione. Suppssio eni dignitatis vel noīs vitiat rescriptũ.ꝓ.e.ad aures.et.ꝓ.e.sedes.ꝭ.de ꝯsti.cũ accessissent. Et qḋ de istis hic dꝛ idē intelligo de oīb⁹ religiosis q̃ habēt ꝯsimile ꝑuilegiũ vt tēplarij ꝛ hospitalarij.ꝓ.de deci.ex ꝑte. Sed nõne ꝑuilegiũ istoꝝ generale est ad oēs cisterciēses: ita q̃dē. ergo per istas ſpāles lr̃as dꝫ eis derogari: q: ſpāle ꝛc.ꝭ.e.c.j.ꝛ.ꝓ.e.pastoralis.ꝛ.ꝓ.de of.lega.studuisti.ꝛ.ff.de re.iur.i toto.tũ.ex his vr̄ ꝙ ſpāles litere derogent ꝑuilegijs generalib⁹. Sꝫ nõ ē verũ: q: priuilegiũ est lex priuata et ꝯ ius cõe.iij.di.ꝑuilegia.ꝓ.de ꝟb.sig.abbate. cõmissio ista de vādis decimis ius cõe cõtinet: et priuilegiũ nõ tolliꝛ ꝑ ius cõe: nisi fiat mētio de ꝑuilegio in cõmissiōe. Sꝫ iō nõ valent lr̃e/etiam ſpāles ꝭm ius cõe obtēte ꝯ priuilegiũ. vt.ꝓ.de re iudi. inter monasteriũ. Sꝫ si sũt citati monachi debent venire priuilegiũ suũ allegaturi.† ff.de iudi.si quis ex aliena. al'as teneret sn̄ia contra eos lata.ꝓ.de ap.si duob⁹. Additio. Hoc verũ ꝭm. L. Idē videꝛ velle Inno. ꝺ hoc.iij.q.ij.si ep̄s.ꝛ.ꝓ.de accu.veniēs.in vl.glo. Jo.an.

Supp̄ssio dignitatꝫ vl̄ nomis vitiat rescriptum.

† Si nõ fit mentio de ordine non tenētur venire citati: ꝛ si feratur sn̄ia in eos nõ valet ad hoc.de preben.c.vlti. ꝭm Host. Jo.an.

E Am te. ¶ Si sede vacante scribiꝛ capitulo vt ꝓbendā alicui conferat: ꝫ ep̄s de nouo creat⁹ illud adiplere teneꝛ. Jo.an. Diuidiꝛ in q̃nqꝫ ꝑtes. In ꝑma ponit mādatũ. In scḋa excusationem capl̃i ibi: ipi vo. Tertio excusationē ep̄i ibi: cũ itaqꝫ. In q̃rto illi⁹ excusationē reprobat ibi: qḋ nullatenus. In q̃nto antipophorizat ibi: pro eo. Ab.sic. ¶ Casus. Quidā iudeus de nouo cõuersus ad fidē ecc̄lia tornacen̄. vacāte impetrauit lr̃as cõtra decanũ/ꝛ capi. ecc̄le tornacen̄. vt ip̄m reciperent in canonicũ ꝛ in fratrē: ꝛ ꝓbēdā cõferrent eidē. ip̄e vero lr̃as suas presentauit decano/ꝛ capitulo/ipsi respõderũt ꝙ ad ipsos nõ ꝑtinebat collatio ꝓbēdarũ: sꝫ ad ep̄m torn̄. ipse ꝓsentauit lr̃as postmodũ ep̄o redeūdo ip̄m vt qḋ papa mādauerat adimpleret/ep̄s respõdit ꝙ nullũ sup hoc a dñō papa receperat mādatũ. ꝛ sic īfecto negocio redijt ad papā. modo rescribit pa. ep̄o torn̄. dicēs ꝙ si datā litteraꝝ diligentius attēdisset nullaten⁹ repulisset eũdē: q: tēpore illo quo littere date fuerũt ipse erat de capitulo tāqꝫ q̃ erat archidyaconus eiusdē ecc̄le/nec erat adhuc in ep̄m ꝯsecratus. Unde nõ poterat allegare ꝙ nõ recepisset mādatũ In fine dicit ꝙ nõ debuit dedignari ip̄m recipere: q: iudeus erat. ¶ Nota ex hac decretali ꝙ data litteraꝝ debet ꝯsiderari. ¶ Nota qḋ mandaꝛ capitulo intelligiꝛ mādari cuilibet de capitulo Ber.

h ¶ Ecc̄lie tibi cõmisse. Scribebaꝛ capitulo vacāte ecclesia.

i ¶ Fidē xp̄i suscepit. Hic ꝓsumit papa ex subseq̄ti honesta cõuersatiōe: vt patet in antiq̃ ꝯpilatiōe.ꝓ.de ꝓsump.ex studijs. sicut ecõuerso ex antecedēti ꝓsumiꝛ ꝓsequēti.ꝓ.de ꝓsũp.mādata.ꝛ.ij.q.j.i pmis.ꝟ.si vita ei⁹ vl̄ opinio talis ātea nõ extitit.i fi.lxj.di.miramur.i fi.ff.de suspec.tu.l.ij.§.q̃ri ꝑt.ꝛ.C.de suscep.tarcha.si aliqd.li.x.

k ¶ Quia donatio. Bene allegabāt: q: nõ habebant potestatē cõferēdi: sed ep̄s. Si tñ papa cõtulisset beneficiũ alicui: et mandaret vt ipsum recipiāt tunc bene valent lr̃e: ꝛ ipsum recipere debent. Et ecõuerso. si collatio pertinet ad capl̃m/non debet scribi ep̄o.

¶ Glo.seq.reciteꝛ ꝑ.q.an teneꝛ ep̄s ꝛc.ꝛ dupliciter soluit.

l ¶ Infecto negocio. Per lr̃as directas capitulo nõ tenebaꝛ ep̄s istũ recipere de nc̄itate: de honestate tñ ip̄m recipe debebāt. Sꝫ de hoc reprehendiꝛ: quia dicebat ꝙ nõ receperat inde mādatum: nec etiā per litteras istas plene colligiꝛ ꝙ ei teneatur beneficiũ ꝯferre Uel dic ꝙ bene tenētur eũ recipere et cõferre prebendā vt apparet ex forma mandati.ꝭ. vbi dicit in canonicũ reciperent/et prebendā conferrent: et per alia verba.s.mandatũ dedimus ꝛ preceptũ.xxiij.q.j.quod precipitur.ꝓ.de verbo.sig.in his.

¶ Glo.seq.arg.cui dat simile: cõtra quod alleg.contrariũ. Scḋo arguit et determinat. Tertio arguit ꝛ alleg.contrarium.

m ¶ Deberes. Arg.qḋ q̃s cũ alijs facere dꝫ: si facultas se obtulerit ipse sol⁹ facere dꝫ: sicut sol⁹ põt emēdare qḋ cũ alijs malefecit.ꝓ.de iureiur.sicut nr̃is.vbi de hoc.ꝛ.xxv.q.ix.qḋ ꝯ omisit. Ar.ꝯ.de cle.cõiug.diuersis fallacijs.ibi: soluiꝛ. Et est arg.ꝙ cā alicui delegata ip̄m sequiꝛ: nec trāsit ad successores. Sed ꝯriũ verũ est.ꝓ.de of.dele. qm̄ abbas.ꝛ.ꝓ.de off.ordi.pastoralis.§.ꝓterea. Itē arg.ꝙ si aliqd

‡ Habita distinctione an fuerit expressuz pro priũ nomē vel non: vt ibi. Jo.an.

C Ũm ordinē Cisterciēn. ¶ Per rescriptũ pape in quo nõ fit mētio de ordīe cisterciēn. religiosi illi⁹ ordinis nõ tenenꝛ rn̄dere.h.d. Et primo ponit decisum exordiũ. Scḋo dictũ ibi: si ꝯ. Ab.si.

¶ Casus. Cisterciēn. mõachi vel alij religiosi habēt ꝑuilegia sup decimis vel alijs reb⁹. Diciꝛ hic ꝙ si alīqs lr̃as impetrauit contra istos religiosos sup his in quib⁹ sunt priuilegiati de ipsoꝝ priuilegijs mētione nõ habita ꝑ tales lr̃as nõ tenenꝛ eis respõdere. ¶ No. ꝙ rescriptũ impetratũ cõtra regulares sup his que sunt eis concessa per priuilegium non valet nisi in rescripto de priuilegio/vel de ordine mentio habeatur. Bernardus.

¶ Glo.seq.reci.per.q.quid si super re non priuilegiata.

f ¶ Sup decimis. Secus si cõueniātur sup aliqua re in q̃ nõ sunt priuilegiati. vnde si per tales litteras cõuenirenꝛ sũp decimis possessionũ post generale conciliũ acquisitarũ bene valerēt littere: q: in illis iure cõi cũ alijs censenꝛ.ꝓ.de deci.nup. q: sup reb⁹ in quib⁹ priuilegiati sunt intelligiꝛ qḋ hic diciꝛ. vt pꝫ ex ipa lr̃a. Preter h̃ habēt adhuc aliud priuilegiũ.s.ꝙ per litteras ad iudiciũ trahi nõ possunt si de ipsoꝝ ordine fecerint mentionē: et alij q̃ plures habēt simile priuilegium/nõ est tamē in isto corpore.

¶ Glosa sequens dat simile.ꝓrogat/obijcit/ꝛ soluit.

mandat capl'o: cuilibet de capl'o sigillatim intelligit ee mādatū: q illud iplere possit: et si tunc illud facere nō possit/illud dz facere cū potuerit: ⁊ ita cū eps sit de capl'o tāq̃ caput. j. de cōces. pben. et eccle. nō vacā. post electionē i pte decisa. et. j. de his q fi. a pla. nouit. nō poterat dicere q nō recepissz mādatū. ar. ꝯ. ij. q. ij. q manumittit

¶ Glo. seq. ar. datā attēdi alle. ij. iura. in ꝯriū alle. v. et remittit. scđo ar. q dies edi debet ⁊c. alle. iij. iura. in ꝯtrariū alle. ij. et soluit.

a ¶ Datam lrām. Ad hoc sp consueuit notari hec dcr. q data lrāꝝ sp cōsiderāda est: vt. j. e. cōstitutus. et. j. de sen. ex. si aliqñ. Arg. ꝯ. q pñtatio lrārū ⁊ nō data ꝯsiderāda est. j. eo. c. capl'm scte crucis. ⁊. j. de cle. nō re. si qliter. et. j. de pbē. dilect⁹. ij. ⁊ ad idem. j. de vsu. qꝛ frustra. ⁊. j. de ap. vt debit⁹. Rōne istius ꝯrietatis dicem⁹ sup illa decre. dilect⁹. ij. Itē est ꝯ ar. q cedēd⁹ sit dies † et ꝯsil aduersario. ar. j. e. si autē. et. c. plerūq̃. et C. de ꝯhen. et cōmit. sti. optimā. Sz ꝯ. ff. de edē. l. j. ⁊. ij. ⁊. ff. queadmo. testa. aperi. l. ij. §. diē aūt. Sol'. in editione lrārū dñi pape faciēda aduersario oīa ponenda sunt. qm lre sūt cōes. Ar. j. de dila. ꝑterea. et ea q cōia sunt integralr sūt edēda. j. de pba. qm ꝯ. ⁊ lre tradēde sunt ad vidēdū. j. de fi. instru. si scripturā autēticā. ⁊. c. §. ppetu⁹

Data lrārum an sit spectāda.

† Arguit Hosti. ꝯtra iudices qui non appo nūt datā autēticā in citatiōe. de dila. ꝑterea. Itē ꝯ a tēpore date fortit delegat⁹ iurisdictionē/licet illā non exerceat ante receptionē. de appel. sup eo. ij. j. c. pastoralis. Jo han. and. in nouella.

a si datā lrāꝝ[a] diligēti⁹ attēdisses: cū tpe quo lre ipse date fuerīt de capl'o ipso esses: sicut q eras archidyacon⁹ et canonic⁹ eiusdem eccl'ie: nec esses adhuc i epm consecrat⁹. et. j. ¶ Pro eo ꝯo q iude⁹[b] extiterit: ipm dedignari nō debes. Luci⁹. iij. lincōnē. epō.

b

¶ Non valet rescriptū impetratum ad bñficia si in eo tacet dignitas impetrātis. Cap. viij.

Ad aures nrās puenit q plerūq̃ decani/archidiaconi/pcētores vel alij eccl'iastici pditi dignitatib⁹ sup minorib⁹ bñficijs lrās[c] impetrātes nomē supprimūt dignitatis sue: et simplici noie se appellāt tāq̃ nō habeāt aliquē psonatū. et. j. ¶ Cō. t. t. r. q cū nō sit itētōis[d] nr̄e vt pso ne plurib⁹ redditib⁹ abūdātes p lrās nrās paupes clericos sup miorib⁹ beneficijs inqetēt: lrās (i qb⁹ actor sue nomē dignitatis supp'mit[e]) vires[f] nolumus obtinere. Idem norwicen. epo.

c

d

e f

¶ Valet scđm rescriptū impetratū ab aduersario: lz nō faciat mentionē de primo: si prim⁹ ipetrās dolo vel negligētia non fuit vsus illo. Capitulū. ix.

Si aūt aliqs aucte posteriorū lrārū p aduersariū in iudici ū tract⁹ obiecerit lrās se priores hr̄e de qb⁹ i posteriorib⁹ mētio nō habet. ¶ Si eis dolo[s] vel negligentia vti postposuerit: excusari[b] nō debz. ¶ Si autē qꝛ de legati iudicis copiam nequiuerit[k] habere: per posteriores litteras nō pot erit cōueniri. Idem

s

b i

k

¶ Non valēt rescripta per que incerti iudices dant: vel futura negocia cōmittunt. Cap. x.

Ad hec sumus. et. j. ¶ Significatū est nobis quosdā in puīcie tue ptib⁹: tales (vt asserūt) de cācellaria nostra litteras recepisse: p quas eorum omnia negocia[l] vni⁹ iudicis vel plurium quos sibi elegerint[m] arbitrio cōmittuntur: sicq̃ fit vt si aliquē pulsare voluerint: examē ordinarij iudicis non requirant sed ad vnū iudicē/ vel plures de legatos sibi propicios: et parti

l

m

re potuit. Sz ꝯtradicit lex. C. de diuer. rescrip. falso. q dicit q rescripta ppetua sunt. Sed nō est ꝯ: qꝛ hoc qđ dicit lex: intelligit si aliud rescriptū nō ipetraret ꝯ primū. al's semp valēt rescripta viuēte mādatore ⁊ eo mortuo dūmodo facta sit citatio.

¶ Glo. seq. signat cōtrariū: ⁊ soluit.

b ¶ Excusari non debet. Id est non poterit excipe ppt culpā suā: q min⁹ teneat rn̄dere per scđas lrās. Sz ꝯ videt: qꝛ si scđe lre nō faciant mētionē de pmis/valēt prime: g poterit excipe: vt. s. eo. ceterū. ꝑterea q annua sūt ad agēdū ppetua sunt ad excipiendū. ff. de doli excep. pure. §. vlt. g sp potuit iste excipe p pmas: ex q nō faciūt mētionē scđe de pmis. Sol'. exceptionū qdā sunt ppetue/qdam tpales. Perpetua dr illa q ppepetuo cōpetit qñcūq̃ actor agit: vt exceptio doli: qꝛ exceptio doli non cōpetit nisi qs agat. ff. de excep. l. exceptio. ⁊. l. exceptiōes. Tēporales sunt ille q nō sp ꝯpetūt ⁊ euitari pñt: vt i pdicta. l. exceptōes. §. tpales. ⁊ tal' ē hec: qꝛ expirauit āno elapso. j. e. plerūq̃. ⁊. j. de offi. ordi. pastoral'. i fi. ar. Preter ea ista mō nō hñt locū: sz q pmo suas lrās psentat iudici/⁊ pcedit. j. an nū ille obtinet. j. de ap. vt debit⁹. De h notatū ē. s. e. c. j. in fi. et. i. c. ceterū. qlit h itelligēdū sit.

Exceptio ppetua q dicatur. Exceptio tpalis q dicatur.

vicarius decre. gre. ⁊ ibi dicem⁹ de editiōe instrumētorū. Ad idem ar. j. de offi. delega. cum in iure.

b ¶ Judeus. Qm de iudeis cōuersis eccl'ia fundata fuit. xxj. di. in nouo. ⁊. xxij. q. iiij. recurrat. Additio. Et existimādus erat iste dignus fauore. xxiij. q. vij. quod autē. et. c. queadmodū. et. q. iiij. ipsa pietas. scđm Gof. et Hostien. Jo. and. in nouel.

Ad aures. ¶ Cōis est diuisio. Scđa ibi: cōsultationi. Ab. sic. ¶ Casus. Quidā plati tacito noie suarū dignitatū lrās ipetrauerūt sup maiorib⁹ bñficijs simplici noie se appellātes. Querit an tales lre valeāt? Rñ. pa. q nō est sue intētiōis vt p tales lrās debeāt inquietari tales paupercs clerici in qbus actor nomē supprimit sue dignitatis. Vñ tales lre nō valent. ¶ Ex hac decretali nota q ad intētionē mādātis recurrēdū est. ¶ Itē nota q q lrās sup beneficio impetrat: si habeat debet facere mentionē de eodem.

Diuisio.

c ¶ Lrās ipetrātes. Que sine spāli mādato dñi pape ipetrate ad lites nō valēt. j. e. nōnulli. ⁊. j. e. ex pte decani. secus in hoc casu.

d ¶ Intētiōis nostre. Hic ptz dñm papā sicvni cōcedere bñficiū: q aliū nō ledat vl' grauet saltem grauiter † seu enormiter. xxv. q. ij. de ecclesiasticis. ⁊. xj. q. iij. si quis non obediat. ⁊. ix. q. vlti. nunc vero. ⁊. ff. ne quid in loco pub. l. ij. §. merito. ⁊. §. si quis a prin. et. j. de of. or. licet. et. j. de consue. c. cum olim.

e ¶ Supprimit. Puniri debet qui supprimit quod tenet releuare. l. dis. ex penitētib⁹. ff. de acti. emp. ⁊ ven. l. j. §. j.

¶ Glosa sequens querit ⁊ remittit.

f ¶ Vires nolumus obtinere. Et ita videt q littere iste non valeant. Quid si obtineāt per litteras tales? Dic super hoc, put no. j. eo. ad audientiam. ij. in glo. que incipit: sed queritur.

† Meli⁹ est eni neutrū iuuare q alterū ledere. xiiij. q. v. deniq̃. et xxij. q. ij. pmū de donā. aplice. ꝯsi. qꝛ tñ. scđm Hosti. Jo. and. in nouella.

Si autem. ¶ Diuidit. Qꝛ pmo ponit thema ⁊ qstio. Scđo solutio ibi: si eis. ⁊ ibi distinguit. ⁊ scđm mēbrū ibi: si aūt. Ab. si. ¶ Casus. Aliqs ipetrauit lrās ꝯ aduersariū suū sup aliq cā: postmodū aduersari⁹ su⁹ sup eadē cā ad alios iudices lrās ipetrauit: in qb⁹ de priorib⁹ mētio nō fiebat ⁊ cepit ꝯuenire aduersariū suū q priores lrās ipetrauit: ille corā iudicib⁹ excepit se lrās priores hr̄e de qb⁹ in posteriorib⁹ mētio nō habet. querit de iuris sit. Dr q si prior impetrās dolo vel negligētia lris suis vsus nō fuerit p posteriores lrās poterit ꝯueniri. si vero copiā iudicis delegati hr̄e nō potuit p posteriores lrās nō poterit ꝯueniri. ¶ Nota q dol⁹ ⁊ negligētia iputātur. ¶ Itē si p me nō stat quo min⁹ faciā/lz p iudicē mibi nō iputat.

¶ Glosa sequens signat contrarium: et soluit.

g ¶ Dolo vel negligētia. Dolus ⁊ negligētia ꝑsumit si steterit p annū q nō vtit lris. j. eo. plerūq̃. ⁊. j. e. ex pte. si copiā iudicis habe-

i ¶ Si autem. Repete eis vti postposuerit: qꝛ delegati ⁊c.

k ¶ Nequiuerit hr̄e. Et ita ē h arg. q si p me nō stat: mibi nō ē imputādū. ij. q. vj. anteriorū. §. ad hec. i autēti. vt spōsa. lar. §. hec qq̃. vnde sumpt⁹ fuit. §. hic. et. ff. ex qb⁹ cau. maio. sed et si. j. rn̄. Qualiter intelligat hic ista impotētia dicit. s. e. c. j.

Ad hec. ¶ Diuidit: qꝛ in pria pte ponit excessus. in secūda puisio ibi: nos igit. Ab. sic. ¶ Casus. Quidā ipetrabāt lrās a sede aplica p qs oīa negocia ipsoꝝ cōmittebant arbitrio vni⁹ iudicis: vel pluriū qs sibi eligere volebāt: vt si aliquē cōuenire volebāt trahebant illos ad iudices sibi ꝑpicios: ⁊ parti aduerse suspectos nō requirētes iudicū sui ordinarij. Dicit papa nos volētes huic morbo celeri obuiare remedio. mādat dyoc. epo vt si tales lrās inuenerit in puincia sua decernat illas lrās vires aliqs nō hr̄e. Alij ponūt casum et dicunt q iudices certi dati erant: ⁊ q oīa negocia illa ipetrātiū ꝯmittebant p lrās illas nō valebāt. ¶ Hic nota q scđm pmū casū q iudex cert⁹ dz eē ⁊ q oīa negocia alicui⁹ vni delegato ꝯmitti nō debēt: qꝛ p h tollit iurisditio ordinarij: qđ eē nō dz. ¶ Glo. seq. no. gñalitatem reprobari alleg. viij. iura. in contrarium alleg. duo ⁊ soluit.

Diuisio.

l ¶ Omnia negocia. Nimia gñalitas hic reprobat. j. de do. et cōtu. ex lris. et. j. de ap. c. ij. ⁊. c. significātib⁹. et. j. e. sedes. et. c. ti. in decre. inno. iiij. c. cū i multis. lib. vj. ⁊. ff. de iure fi. ita fidei. ⁊. ff. de edē. l. j. §. edere. et. ff. de interrog. ac. de etate. §. nihil. Ar. ꝯ. ff. de rei vendi. que de tota. §. incerta. et. ff. cō. diui. et si nō oēs. §. si incertum. Prima pars ꝯa est: ⁊ vltima in specialibus casibus loquitur.

¶ Glo. seq. ponit lecturā Vin. et Lan. So. Lau. et Da.

Generalitas nimia reprobat.

m ¶ Elegerint. Lanc. et Vinc. sic exponūt hoc ꝯbū elegerint. i. elegerunt in curia existētes: vt sit pteriti tpis cōiūctiui modi. Quidā tñ voluerūt dicere q lre iste ad incertos iudices dirigebant quos imperator duceret exprimēdos dicētes hic gñalē ꝯmissionē causarū posse fieri: dūmodo iudices certi essent. j. e. sedes. et. c. pastoralis. sed quia iudices erant incerti hic lre nō valebant. Sed dic q iudices electi erant certi: et cōmissio gñalis erat oim negociorū qđ esse nō dz: qꝛ p eā absorberet iurisditio ordinarij: qđ fieri nō debet. ar. xj. q. j. puenit. et. ix. q. iij. nūc ꝯo. C. de pte. ipe. of. l. ij. et. iij. j. de of. leg. c. j. ⁊. j. de ma. et obe. p tuas. Sicut gñalis appellatio nō admittit. j. de ap. c. ij. sed sup grauamine pbabili et expresso est appellandū. j. de ap. vt debit⁹. et. c. cū cām. quare littere tales non valebant. Lau. dixit ⁊ melius cui cōsentio: q hic iudices erant incerti quos vellet eligere imperator: qđ esse nō debet. Sicut pcurator incert⁹ esse non debet. ff. de pcu. l. ij. Nec tutor incertus dari dz. ff. de testa.

† Presenti ū et futurorū: et pro pter hoc nō valuit scđm Hosti. j. c. vl. sup oib⁹ ei pstitib⁹ ipetrare hoc est cōmēdabile. j. e. dispēdia. lib. vj. Jo. an.

aduerse suspectos[a]: super examināda q̄stōne ꝯcurrāt. ⁊ .j. ¶ Nos igitur huic morbo celeri[b] volentes obuiare remedio: mādamꝰ quatenꝰ si litteras tales in ꝓuincia tua inueneris: eas carere viribꝰ nr̄a auctoritate decernas. Idē.

¶ Falsa latinitas vitiat rescriptum pape. H. d. J. and. concor.

Ab. Capitulū. xj.

Ad audiētiā nr̄az te significāte ꝑuēit ꝙ .M. de scō stephano sup absolutione sua lr̄as tibi (vt ꝓma facie videbatur) ap̄licas ꝓ̄sntauit. ¶ Quibꝰ (qm̄ māifestū[c] ꝯtinēt ī ꝯstructiōe pctm̄) fidē te nolumꝰ adhibere. Clemēs. iiij.

¶ Cōtra scōm rescriptū nō pōt opponi de taciturnitate ꝑmi impetrati ꝑ appellātē de sua appellatiōe nō habita mētōe. h. d. Jo. and. cōcor. ab. si. Cap. xij.

Ex pte. S. ꝑsone ecclie de tarēto nobis innotuit ꝙ cum capella de emptoñ. ad ꝓ̄dictā ecclesiam de iure ꝑtineat. O. dyaconꝰ ꝙ iā dictā capellā detinet: capellanū ipsiꝰ ecclie noie ipsiꝰ. S. i ea mīstrātē post appellationē[d] a se[e] factā amouit. ¶ Quā cū eēt. S. ꝓsecutꝰ[f]: ⁊ ad iudices lr̄as ipetrasset: ip̄e. O. ap. suā ꝓseq̄ nō curauit. Cūq3 aucte iudicū i ius eēt vocatꝰ: dixit se lr̄as[g] ꝑores hr̄e: de q̄bꝰ nulla[h] mētio in posterioribꝰ habebatur: q̄s vsq3 ad tertiā citationē suppssit: eisq3 dolo vel negligētia[i] vti postposuit: qđ ex diuturnitate tpis videbatur i q̄bꝰ nulla mētio de ap. ab ip̄o facta fiebat: cū[k] biēniū a tpe ap. iā fuisset elapsuz. ¶ Ideoq3 mādamꝰ q̄tenꝰ si ita eē ꝯstiterit (reuocatis in statū ꝑstinū oibꝰ q̄[l] post ap. ipsius. O. iueneritis attētata) prescriptā capellā matrici ecclie restituere ꝓcuretis: ꝓ̄dictū. O. (si eū appellationē non fuisse ꝓsecutū ꝯstiterit) mēorato. S. i expēsis[m] nc̄rijs ꝯdēnātes. Celestinꝰ. iij.

¶ Rescriptū quo scribitur pluribus cū clausula ꝙ si nō oēs ⁊c. intelligitur tam de impotentia facti q̄3 iuris. Cap. xiij.

tute. tutor incertꝰ. ⁊ institu. de lega. §. tutor. Et arbiter siliter incertus esse nō debet. j. de arbi. innotuit. Et ꝯmissio gn̄alis fuit oīm negociorū: qđ est cōtra ꝯsuetudinē romane curie (cuius stilus d3 attēdi. j. de cri. fal. q̄3 graui.) ꝙ oēs cause vni ꝯmittantur: nisi sub illa forma q̄ traditur. j. e. pastoralis. ⁊ illa gn̄alitas restringitur vt traditur. j. eo. sedes. ⁊ i. c. cū i multis. q̄ est decre. Inno. iiij. e. ti. li. vj. tn̄ vniuersitas causarū bn̄ ꝯmittitur. ff. de iudi. l. cū ptor. ⁊. ff. q̄s ⁊ a q̄ ap. l. j. §. j. Et illa fuit potior cā q̄re lr̄e nō valebāt: q2 iudices erāt incerti qđ lr̄a videtur innuere: qđ ille eligeret quos vellet q̄3 ꝯmissio gn̄alis oīm negociorū. Et sic intellexit Lau. ⁊ Damasus sicut ex ꝓ̄dictis colligitur. B. Satis tn̄ credo ꝙ si papa ex certa sciaǂ tales lr̄as cōcederet valerent: cum habeat plenitudinē ptātis saluo iure recusationis. j. de offi. dele. suspitionis.

ǂ Aliter secus nisi forte gn̄alē legationē cōmitteret de offi. leg. c. ij. Jo. and.

a ¶ Suspectos. Unde possent recusari. De recusatiōe habes. j. de ap. cū speciali. et. j. de offi. dele. suspitionis.

b ¶ Celeri. viij. dist. mala ꝯsuetudo. ⁊ resecāde sunt putride carnes. xxiiij. q. iij. resecande. Un̄ versus.

Uersus. Pricipijs obsta: sero medicina paratur. Cū mala ꝑ lōgas cōualuere moras. B.

Ad audientiam.

Diuisio. ¶ Diuiditur q2 primo ponitur dubitatio. Secūdo solutio ibi. quibꝰ. Abbas si. ¶ Casus. Quidā erat excōicatꝰ forte ab ordiario. Iste accessit ad curiā dn̄i pape ei obtinuit lr̄as sup sua absolutiōe ordinariꝰ cui littere p̄ntate fuerunt inuenit in eis peccatū in constructione. Dubitauit ordinariꝰ vtrū fides illis lr̄is esset adhibēda consuluit papā sup hoc: ⁊ papa respōdet ꝙ talibus lr̄is fidē adhibere nō debet. Debemꝰ hic vnum intelligere ꝙ in lr̄is dn̄i pape nō debet esse vitiū latinitatis.

¶ Glo. se. dat sibi. signat ꝯtriū et duplr̄ soluit: solutiōi allegat ꝯtriū.

c ¶ Manifestum. Sic patet ꝙ vitiū latinitatis vitiat rescp̄tū. sic etiā si papa loquatur vni i plurali: aut si patriarchas vel ep̄os filios appellauerit tales lr̄e false sunt. j. de falsa. q̄3 graui. Arg. ꝯ ꝙ ꝓpter malā latinitatē nō vitientur rescp̄ta. ff. de sta. ho. imperator pius. ibi enī d2 ꝙ ꝓpter malā latinitatē nō vitiantur. ⁊. ff. de manu. tes. q̄ habebat. C. de lega. in legatis. ⁊. j. de fi. instru. ex pte. ǂ Solu. vitiū scribētis in testamētis et instrumētis nō nocet: cū alr̄s de veritate seu voluntate testatoris cōstet. C. de testa. errore. ⁊. l. ambiguitates. Et idē esset de volūtate pape dicendū si cōstaret de hoc. Sed veriꝰ videtur aliđ esse in testamētis: et aliđ in litteris pape. Testm̄ enī cōmittitur tabellionibus cuiꝰ scripturā siue latinū nullꝰ corrigit. vnde falsa latinitas nō vitiat testamētū dūmō cōstet ꝑ ip̄m de intētiōe testātis: vt dicūt predicte leges: ⁊ ꝓpter fauorē testamētorū: q2 nihil est qđ magis debeatur hoibꝰ ⁊c̄. C. de sacrosan. eccle. l. j. Rescriptū dn̄i pape ꝑ multas manꝰ trāsit: ⁊ magna maturitate decoquitur. xxxv. q. ix. ap̄lice. j. eo. cū adeo. ⁊ ita nullū vitiū ꝯtinere d3. s̄. e. ad hec. vn̄ ꝯ illā ꝓ̄sumptionē nō est admittēda ꝓbatio. Ar. ꝯ. ff. de offi. ꝓ̄si. illicitas. §. veritas. Lau. notauit ꝙ instrumēta vel priuilegia ꝓpter falsū latinū nō vitiantur. ar. de consecra. di. iiij. si nō sctificantur. † ⁊. c. detulerūt. ⁊. ff. de manu. testa. q̄ habebat. De instrumētis tabellionū satis credere illud. de ꝑuilegijs romane curie nō est verū. Ber.

Latinitas falsa vitiat rescriptū s3 nō testm̄.

ǂ Per quā dicimus ꝙ defectꝰ figure nō nocet vel in loco nō suspecto vt. e. ti. ex lr̄is de cri fal. c. fina. s̄m Host. Jo. and.

Ponit opi. Lau. quā determinat.

† In baptismo loquitur ⁊ ꝟba celestiū ministeriorū nō restringuntur sub regulis donati vt ibi not. ⁊ est ꝟbū Greg. sup Joh. in fi. ꝓlogi. l3 attribuatur Aug. xxxviij. di. in. palea indignū. Joh. and.

Ex parte. ¶ In prima narrat factū / diffinitionē / appellationē / ⁊ spoliationē. In secūda vniꝰ partis ꝓsecutionē ⁊ alteriꝰ negligētiā ibi: quā cū esset. In tertia finalē determinationem ibi: ideoq3. Abb. sic. ¶ Casus. Capella de emptoñ. subest ecclie matrici de carēte. Quidā. O. dyaconus cepit cōuenire capellanū ipsiꝰ capelle ministrātē in ea noie. S. rectoris matricis ecclie. Ipse. O. appellauit ad sedē ap. ⁊ post appellationē a se factā ab ipsa capella expulit capellanū: rector matricis ecclie est ꝓsecutꝰ illā appellationē quā ille O. fecerat: sed ille. O. suā appellationē ꝓsequi nō curauit. et cū ille O. fuisset ad iudiciū euocatꝰ obiecit se hr̄e ꝑores lr̄as de q̄bꝰ i posterioribꝰ mētio nō fiebat: q̄s suppssit vsq3 ad tertiā citationē ⁊ dolo vel negligētia eis vti postposuit: qđ ex diuturnitate tpis appebat ex eo ꝙ biēniū a tpe ipctratiōis erat elapsū: ⁊ de appellatione ipsiꝰ in suis lr̄is mētio nō fiebat. Cōsultus papa sup h̄ mandat q̄tenꝰ si ita esse ꝯstiterit q̄cq̄d factū est post appellationē ipsiꝰ O. debet in statū pristinū reuocari ⁊ illā capellaniam restituet matrici ecclesie: eundē O. in expēsis cōdēnādo si cōstiterit ip̄m O. appellationē suā ꝓsecutū nō fuisse. ¶ Nota ꝙ maior ecclia matrix potest defendere ⁊ agere pro capellis suis. ¶ Nota si aliq̄s debet deferre sue appellationi sicut sui aduersarij. Itē diuturnitate temporis vel negligētia ꝓbatur dolus. Itē q̄ lr̄as ipetrat sup eo super q̄ appellauit de appellatione sua debet facere mentionē. Itē q̄cq̄d fit post appellationē suā vel alterius debet ī statū pristinū reuocari. Itē q̄ nō prosequitur appellationē d3 cōdemnari in expensis alteri parti.

d ¶ Post appellationem. Nō dicitur h̄ sup q̄ fuerit appellatū: forte posset dici ꝙ sentētia lata fuit contra O. dyaconū a qua ip̄e appellauit vel sup alio articulo: vl̄ forte citra aliquā sentētiā sicut olim fiebat.

e ¶ A se. Sc3 O. ⁊ ita nō detulit sue ꝓprie appellatiōi: qđ esse nō debuit cū ⁊ appellatiōi aduersarij deferre d̄buisset. j. de ap. an sit. ⁊. c. cōstitutus. ⁊. j. de elec. bōe. Appellauerat forte ab ordinario coram quo trahebat capellanū: ⁊ sup personā matricis ecclesie. Raro inuenies alibi (vt credo) ꝙ aliq̄s nō detulit sue ꝓprio appellationi. vnde iudex poterat ꝓcedere in cā: q2 videtur appellationi renūciasse: q2 pēdente appellatione nihil est innouādum. ff. nil inno. ap. pen. l. vna. ⁊. j. de appella. an sit.

f ¶ Prosecutus. Lr̄as ipetrando sup restitutione ecclie q̄ fuerat spoliatus post appellationē a spoliatore factā vt in cā ꝓcederetur nō obstāte appellatōe frustratoria: qđ ex eo apparet: q2 dictꝰ. O. eā ꝓsequi nō curauit noie ecclie de tarento: q2 erat matrix ecclesia.

g ¶ Litteras. Forte significauit pape ꝙ rector matricis ecclie iniuriabatur ei sup illa capella: et sic obtinuit lr̄as i forā cōi / nulla mētione habita de appellatione: que etiā littere ipedirent restitutionē. j. de restitutio. spo. ex conquestione cum suis similibus.

h ¶ Nulla mentio. Et iō nō valebāt. j. de appel. sepe. in fi. arg. ꝙ q̄ appellat d3 facere mētionē de sua appellatiōe: ⁊ aduersariꝰ q̄dāmō q̄ suā appel. ꝓsequitur vt h̄ d2. et. j. de ꝯfirma. vtil. vel inutil. bone.

i ¶ Negligentia. Sic. s̄. c. si autem. et. j. co. plerūq3.

¶ Glosa sequens obijcit ⁊ soluit.

k ¶ Cum biēnium. Qui enī nō ꝓsequitur appellationē infra annū aut ex iusta cā infra biēniū fingitur nō appellasse: ⁊ rata manet sentētia. j. de ap. cū sit romana. ⁊ ideo iste. O. audiri nō d̄buit ꝓ̄textu sue appellatiōis. Sed videtur ꝙ rector iste. s. rōne ꝯsilī audiri nō debuit ad ꝓsecutionē appellatiōis: cū actor ⁊ reꝰ circa appellationē eodē iure vtantur. j. de mutuis pe. c. vlti. ⁊ hic dicitur contrariū. s. ꝙ ille ꝯ quē appellatū est auditur post biēniū ⁊ nō ille q̄ appellauit. Qualiter ergo hoc intelligitur? Dicas ꝙ iste rector auditꝰ fuit non rōne sue appellationis: sed potiꝰ rōne spoliatiōis sup q̄ lr̄as ipetrauit: nō obstante ap. vt no. s̄. in ꝟbo ꝓsecutꝰ: interdicta enī ꝑpetua sunt q̄3tum ad rei ꝓsecutionē nō q̄3tū ad penā. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j. in ꝑn. ⁊ si de appellatione nihil dixerit: nihilominus auditur petēs restitutionē ecclesie: ⁊ multo fortiꝰ: q2 post appellationē spoliauit aduersariū qui debuit deferre sue appellationi. Preterea fauore appellantis datur annus aut biēniū ad ꝓsequēdā appellationē et nō fauore appellati. vnde appellās statim pōt ꝓsequi appellationē si terminꝰ ei prefixus nō est: sed appellatus nō statim. j. de ap. oblate.

Appellatiōis ꝓsequēde tp̄s datur fauore appellātis.

l ¶ Que post appellationē. Et ita q̄cq̄d post appellationē a se vel ab aduersario suo factū fuerit d3 irritari. j. de of. deleg. sup questionū. i fi. ⁊. j. de ap. bone. cū suis ꝯcor. ⁊ in hoc illa corrigit istam.

¶ Glosa sequēs obijcit ⁊ soluit.

m ¶ In expensis. Qui appellationē suā nō ꝓsequitur altero prosequēte cōdēnari d3 in expēsis. vt h̄. ⁊. j. de ap. nicolao. ⁊. c. rep̄hēsibilis. vl̄ qui prosequitur ip̄am ante tēpus statutū. j. de ap. sepe. Sed non videtur ꝙ iste. O. debuerit in expēsis condēnari cū appellatꝰ appellationē nō fuerit ꝓsecutus. j. bienniū: cū hoc idē ius seruandū

ſit appellāti ⁊ appellato. vt dicit̄ in notula qui eni. ⁊ nō oportebat ipſm ꝓſequi appellationē: q̄ ipſo iure rata manet ſnīa lata contra ipſm. D. ſi qua lata fuerit. Pōt dici ꝙ ideo ꝯdēnat̄: q̄ pretextu appellationis iudex nō ꝓceſſit: ⁊ ille. D. poſt ap. ſpoliauit capellanū: et ſic intererat rectoris vt. D. cōdēnaret̄ ſibi in expēſis etiam poſt biēniū ꝓpter dolū ⁊ maliciā ipſi⁹ D. Additio. Itē nō videt̄ ꝙ debuerit cōdēnari q̄ licuit ei renunciare appellatiōi ꝟbo et facto. Dic ꝙ hoc fuit q̄ appellās cōſenſerat appellationi. vl' dic ꝙ renūciare potuit i ſui odiū nō in ſui fauorem. Nā ⁊ verbo renunciare nō poterat re nō itegra in ꝑiudiciū appellātꝭ. de hoc. ꝭ. de appel. cum ceſſante. ſm Inno. ⁊ Cō poſt. Jo. and.

a S Ciſcitat⁹ es a nobis petitorio[a] deſtinato de q̄ ipo=
b tētia[b] illud intelligat̄: qd̄ in lr̄is nr̄is ſepe conſueuit apponi: vt ſi duo vel tres q̄b⁹ lr̄e dirigūt̄: ipis
c exequēdis ſimul itereſſe[c] nequerint: vn⁹ aut plures q̄bus ſcribit̄ nihilomin⁹ exeq̄nt̄. ¶ Nos vero ita ſentim⁹ ꝙ tā de iure q̄ꝫ de facto illa ipotētia cēſeat̄. de iure/ ſi
d e aliquē illoꝝ ꝟuū[d]: vl' ifamē[e]: aut
f alio legitio ipedimēto[f] detentū eſſe ꝯſtiterit. de facto/ ſi ꝯſtiterit eū caſu mortꝭ occūbere: aut i euitabilis neceſſitatꝭ articulo ipediri: quo minus valeat intereſſe. ¶ Dūmodo is q̄ pro neceſſitate pn̄s eē nō p̄t collegis ſuis canonice excuſationē ſuā curet (ſi po

Diuiſio. S Ciſcitat⁹ ¶ Prio ponit̄ ꝯſultatio. ſecūdo rn̄ſio ibi: nos ꝟo. tertio q̄dā determiatio ibi: dūmodo. quarto tacite queſtionis ſolutio ibi: nec enim. Abbas ſi. ¶ Caſus. Aliqn̄ papa cōmittit cām duob⁹ vel trib⁹ iudicibus cuꝫ illa clauſula ꝙ ſi ambo vel tres in cā ꝓcedere nō poteſtis alter eoꝝ in cā ꝓcedat. Si oēs intereſſe nequiuerint: duo eorū in cā ꝓcedāt. Querebat̄ de qua ipotētia intelligebat̄? Rn̄det papa ꝙ illa ipotētia intelligit̄ tā de iure q̄ꝫ de facto. de iure ſi aliq̄s illoꝝ ſit ſeruus vel infamis vel alio cōſimili ipedimēto detētus: puta ſi eſſet excōicatus vel remot⁹ vel ſuſpect⁹ de facto vt ſi aliq̄s eorū mortuus fuerit aut ineuitabili ipedimēto detētus: ⁊ tunc dꝫ cām ſuis iudicibus ſignificare vt in negocio ſibi cōmiſſo ꝓcedant. Sed ſi aliq̄s illorum ſolūmodo noluerit intereſſe ꝓpter hoc non excuſat̄: quo min⁹ debeat cū alijs intereſſe niſi in reſcripto diceret̄ ſi oēs ſimul in cā ꝓcedere nō poteritis aut nolueritis intereſſe. ¶ Nota hic ꝙ ſeruus ⁊ infamis nō poſſunt eſſe iudices: infamis tn̄ pōt eſſe arbiter. ¶ Itē nota ꝙ iudices non poſſunt procedere ſine cōiudice ſuo ſi ille ſe nō excuſat. Itē verbū impoſſibilitatis nō continet verbū voluntatis.

a ¶ Petitorio. i. nūcio legitie ordiato. vl' dic petitorio. i. ꝓcuratore ¶ Glo. ſe. ponit quinq̄ꝫ ſpecies potētie: ⁊ de illis ponit verſus.

Potentia eſt multiplex. b ¶ Impotentia. Aliq̄s dr̄ aliq̄d poſſe q̄nq̄ modis. vn̄ ꝟſus. Poſſe quidē reb⁹ dant ius/ natura/ poteſtas. Officiū/ meritū/ ſextū diuina volūtas. De potētia iuris habes. xxij. q. ij. facit hō. xxvij. q. ij. agathoſa. in fi. De potētia nature habet̄. ꝭ. de deſpon. ipu. puberes. et. c. a nobis. De ptāte officij habes. ꝭ. de ꝯſang. ⁊ affi. c. j. in fi. et. xxj. di. §. j. ꝟ. fina. vbi dr̄ ꝙ petr⁹ pre oībus claues regni celoꝝ accepit. De potētia officij legit̄. xxj. di. inferior. ⁊. ꝭ. de ma. ⁊ obe. cū iferior. De potētia meriti legit̄. iij. q. vij. §. tria. idē teſtat̄ ibi: cui⁹ vita ⁊c̄. De potentia diuine voluntatis habet̄ de pe. di. ij. §. charitas. Sed hec potentia ad duo tantū extendit̄. ſ. facti ⁊ iuris.

c ¶ Intereſſe nequiuerint. Qꝫ ſimul intereſſe debeant habes. ꝭ. de offi. deleg. prudentiam.

Seru⁹ nō pōt eſſe iudex. d ¶ Seruum. Quia talis iudex eſſe nō pōt: niſi cōi opinione ꝓ libero ſe gerat ⁊ habeat̄: quo caſu tenet eius ſentētia etiā ſi poſt eam latā detegat̄ eū tpe ſnīe fuiſſe ſeruū. iij. q. vij. §. verum. et. ff. de offi. preto. barbarius. et. C. de teſta. l. j.

Infamis an poſſit eſſe iudex. e ¶ Infamē. Si pendente iudicio efficiat̄ infamis vel ſuſpect⁹ poſſet repelli. ꝭ. de teſti. co. p̄terea. ⁊. ꝭ. de offi. deleg. inſinuante. q̄ q̄ de nouo emergunt indigēt auxilio. ff. de interro. ac. de etate. §. ex cā. Itē ſi medio tpe excōicet̄: ſed eo abſoluto reſumit iuriſditionē. ꝭ. de offi. dele. prudētiā. §. ſexta. Idē credo ſi reſtituat̄ priſtine fame ꝑ principē: q̄ reſumit iuriſditionē. ij. q. iij. §. notandū. in fi. et. C. de cura. fur. l. pe. ſec⁹ ſi lata ſnīa detegat̄ iudicē fuiſſe infamē. iij. q. vij. §. tria. ver. verum. et. ff. de off. p̄to. barbari⁹. et. C. de teſta. l. j. ſecus in excōicatione: q̄ ſnīa publice excōicati nulla eſt. ꝭ. de re iudi. ad probandū. et. ꝭ. de excep. exceptionem.

Illiterat⁹ poteſt eſſe iudex. f ¶ Impedimento. Puta q̄ eſt excōicat⁹: vel illiteratus: nec hꝫ cōſuetudinē cauſarū: q̄ perit⁹ dꝫ eſſe iudex: nec debet querere ab alijs q̄d eū loqui oporteat. in autē. de iudi. in prin. col. vj. et. ꝭ. de cōſan. et. affi. ex lr̄is. in fi. Tn̄ ſi illiterat⁹ ſit et habeat ꝯſuetudinē cauſarum ſiue peritiā iudicādi pōt ei cauſa cōmitti. C. de iud. l. certi iuris. ar. C. de epi. et cle. parabolani. Et que iā ipedimēta ponūtur. iij. q. vij. §. tria. Itē ſi impedimētū ſit ꝑpetuum nō pōt cognoſcere qd̄ pōt eſſe multis modis: vt infirmitas: ſurditas ⁊c̄.

Querit ⁊ remittit. g ¶ Deſtinare. Per lr̄as vel ꝑ certū nūciū lr̄atorie deſtinatum. lxiiij. di. c. j. ij. et pe. ⁊. ꝭ. de off. deleg. prudentiā. j. rn̄. ff. de reb⁹ coꝝ q̄ ſub tutel. vel cura. l. magis. §. illd̄ etiā q̄ri pōt: ⁊ hec eſt canonica deſtinatio. Sed nunq̄d ille qui intereſſe nō poteſt valet alijs delegare vices ſuas? De hoc dicitur. ꝭ. de offi. dele. coram.

b ¶ Ad cōſummationē. Ut. ꝭ. eo. cum dilecta. ¶ Gloſa ſequens reci. poteſt per queſtionem.

g terit) dſtinare[g]: vt alij ꝯiudices
h vel executores nihilomin⁹ ad[h] ꝯſūmationē iniūcti mādati ꝓce
i dāt[i]. ¶ Nec eni ille q̄ tm̄mō non vult itereſſe hac ipoſſibilitatꝭ interꝑtatiōe valeat aliq̄ten⁹ excu=
k ſari[k]: niſi forte ſic in reſcripto habeat exꝑſſū: ſi nō oēs iterfuerint vel ſit̄ nequerit: aut noluerint in
l tereſſe[l]. Inno. iij. Elien̄. epo.

¶ In queſtione reuocatiōis reſcriptoꝝ recurrit̄ ad arbitros ſi iudices in cognitione ſibi nō deferant: nec inuicē concordant. h. d. vſq̄ꝫ ad. §. qm̄. Capitulū. xiiij.

P Aſtoralis officij. et. ꝭ. ¶ Preterea q̄ſiuiſti quādo de reuocatione lr̄arū ambigi
m tur[m] vtrū iudices priores an po

i ¶ Procedāt. Qd̄ qui dē facere pn̄t: ſi in litteris cōmiſſiōis ſit clauſula illa: ꝙ ſi non oēs: al's nō pn̄t ꝓcedere. ar. ꝭ. de of. dele. cām m̄rimonij. et eſt expreſſum. ꝭ. de of. dele. vno delegatoꝝ. et eo. ti. prudentiā. et. ff. de arbi. item ſi vnus. §. pe. et. l. ſeq.

k ¶ Excuſari. Immo poti⁹ dꝫ puniri. ꝭ. de off. dele. prudētiā. §. adijcimus. ⁊ hoc caſu alij pn̄t procedere: q̄ꝫuis non videat̄ ipleta cōditio: ꝙ ſi non oēs ⁊c̄. vt in ꝑdicto ca. prudētiam. §. adijcimus. ⁊ hꝫ verū eſt poſtq̄ꝫ ꝯſtiterit ꝙ nō vult intereſſe: et in hoc illa corrigit iſtam.

l ¶ Intereſſe. Hodie etiā ſi nō adat̄ hoc: ſi tamen nō vult alij ꝓcedāt licet ſit arguendus qui mandatū apoſtolicū exequi contēnit.

Diuiſio. P Aſtoralis. ¶ Diuidit̄ in duas pates. vſq̄ꝫ ad. §. qm̄. Primo ponit̄ cōſultatio. Secūdo reſpōſio ibi: ad quod. Ab. ſi. ¶ Caſus. Aliquis ipetrauit lr̄as cōtra aduerſariū ſuū ſup aliq̄ cā ad aliquos iudices. facta citatione vel ſaltē pn̄tatione altera ps poſtmodū obtinuit eādē cām alijs iudicib⁹ delegari: ⁊ in ſcd̄is lr̄is fiebat mētio de p̄mis: opponebat̄ ꝙ ꝑ falſi ſuggeſtionē/ ⁊ veri ſuppreſſionē erant impetrate. Dubitabat̄ vtrū prime lr̄e ꝑ ſcd̄as ſint reuocate: ⁊ querit̄ vtrū priores iudices an poſteriores debeant cognoſcere de hac reuocatiōe? Rn̄det̄ ꝙ ſi priores iudices volūt deferre poſterioribus vel poſteriores priorib⁹/ tūc oēs ſimul cognoſcāt: et ſi forte oēs ſimul nequerūt in vnā cōcordare ſnīam q̄ꝫuis plures ſint iudices in vna ꝯmiſſiōe q̄ꝫ in alia hmōi dubitatio ꝑ arbitros cōiter electos determinet̄. Scd̄o format̄ talis q̄ſtio q̄ncūq̄ꝫ ipetrant̄ lr̄e ſub hac forma. Cōquerit̄ titi⁹ de petro/ ⁊ quibuſdam alijs ſup decimis ⁊ rebus alijs. Querit̄ vtrū iudex ex tali delegatiōe habeat iuriditionē ſup ꝑſonis vel reb⁹ nō ꝯprehenſis ꝑ clauſulā illā q̄buſdā alijs: ⁊ reb⁹ alijs anteq̄ꝫ ꝑſone vel res in iudicio ſint exꝑſſe. Anteq̄ꝫ ſoluat illā q̄ſtionē ſubijcit aliā q̄ orit̄ ex ſcd̄a q̄ talis ē: aliq̄s de ꝑſonis illis q̄ poterāt ꝯueniri ꝑ clauſulā illā: q̄buſdā alijs ⁊ reb⁹ alijs expreſſo ꝓprio noīe ipetrauit lr̄as ꝯtra primū ipetrātē lr̄as gn̄ales deſignando aliquā rē certā q̄ includebat̄ ꝑ illā clauſulā: ⁊ reb⁹ alijs nullā mētionē de priori cōmiſſione. querit̄ vtrum ſcd̄e lr̄e valeāt cū de primis nullā fecerūt mentionē nec ꝑſona aut res fuerūt adhuc iudicio exꝑſſe? Rn̄det papa ad iſta duo: ⁊ p̄mo ad ſcd̄m dicēs ꝙ cū ſpāle mandatū deroget gn̄ali: iuriſditio attributa ꝑ lr̄as generales. ꝑ ſpāles lr̄as quātū ad ea q̄ in ſcd̄is lr̄is ſpāliter ſunt expreſſa penit⁹ eneruātur/ licet de prioribus nō faciat mētionē. Unde q̄ꝫtū ad hāc cām ſpecialiter cōmiſſam ſupflua relinquit̄ prima q̄ſtio: q̄ nō hꝫ ptātē. Poſtea rn̄det pri̇c q̄ōni dicens ꝙ iudex bn̄ habet iuriſditionē ſup ꝑſonis vl' reb⁹ exprimēdis: ſed illā exercere nō pōt anteq̄ꝫ ꝑſone vel res fuerūt expreſſe. ¶ Nota ꝙ qn̄ dubitabatur de iuriſditione cui⁹ ſit oēs debēt cognoſcere an ſua interſit. Item vbi eſt par iuriſditio maior numerus nō p̄fert̄. ¶ Itē nota ꝙ ſpāle mādatū derogat generali. ¶ Nota iudex habet iuriſditionē: ſꝫ illā exercere non poteſt ante expreſſionē rerum vel perſonarum. ¶ Glo. ſeq. obijcit et rn̄. iterum dupliciter obijcit: ponit tres ſolutiones quas probat. demū ſol. ⁊ ſolutiōi opponit: vlt. dat finalem ſol. Finis recitatur per queſtionem.

m ¶ Ambigitur. Sed q̄ro qualiter poſſit dubitari de reuocatione litterarū: aut ſecūde faciūt mentionē de primis: ⁊ tūc valent ſcd̄e: aut nō faciūt. et tūc valent prime. ꝭ. e. ceterū? Rn̄. neutra ps diſiuncte perpetua eſt. p̄ma tollit̄ ꝑ decre. ꝭ. de re iu. inter. et de do. et cōtu. ex lr̄is. et de cōfir. vti. bone. et de ap. ſepe. ⁊. c. oblate. ſcd̄a tollit̄ ꝑ decre. ꝭ. c. plerūq̄ꝫ. In iudicijs nōdū ceptis nō habet locū iſta di. ille eni ſole valent q̄ primo iudici preſentant̄ citatiōe facta ꝑ ipas. ꝭ. de fo. cōpe. ꝓpoſuiſti. ꝭ. de ap. vt debit⁹. et. ꝭ. eo. ca. capl'm ſancte crucis Item qualiter primi iudices pn̄t deferre ſecundis vel ſecūdi primis: cū vel primi tantū vel ſecundi tm̄ ſint iudices: ⁊ ita aut primi aut ſecundi nullā habent iuriſdictionē. ꝭ. de of. dele. ex lr̄is. in fi. et ꝭ. e. ti. ceterū. Itē qualiter pn̄t primi vl' ſcd̄i citare partes: cū vtriq̄ꝫ dubitent ⁊ neſciūt an ſint iudices: immo rōne dubitationis neutri

steriores cognoscere debeant: ꝛ vtrū p̄scd̄as sint p̄me lr̄e reuocate. ¶ Ad qd̄. t. r. q̄ nisi posteriores p̄orib⁹ vel ecōuerso duxerit deferēdum[a] simul vtrīq; cognoscāt: et si forte nequerit simul in vnā sn̄iam ↄcordare (q̄uis plures[b] sint ex vna p̄te q̄ ex altera) p̄ arbitros cōiter electos a p̄tib⁹ huiusmodi cōcertatio sopiaṫ[c].

Per gn̄alē clausulā positā in rescp̄to delegat⁹ ante exp̄ssionē p̄sōarū vel rerū/iurisdictionē h̄z in habitu ꝛ nō i actu. Et sp̄ales lr̄e derogant lr̄is generalib⁹ sup nō specificatis in eis: q̄uis de illis nullā faciāt mentionē. Ab.

Q̄m aūt sub hmōi forma videlicet: cām quā talis aduersus talē ꝛ quosdā alios: sup h̄ ꝛ q̄busdā alijs se h̄re ꝓponit: tibi duximus ↄmittēdā: a nobis multotiēs lr̄e ipetranṫ: ꝛ sollicite q̄siuisti: an iudex ex delegatiōe hmōi ante p̄sonarū vel rerū exp̄ssionē: sup p̄sonis vel reb⁹ exprimēdis habeat p̄tātē: adijciēs vtrum si anteq̄ p̄sone[d] vel res exp̄sse fuerint noīatim: sup nō expressis in ↄmissione priori: sed gn̄aliter cōprehēsis sp̄ales[e] lr̄e: q̄ de p̄ori cōmissiōe nullā faciāt mētionē/ad alios iudices a sede apostolica emanauerint: eundē vigorem debeant obtinere. ¶ Nos igiṫ ad hec duo. t. r. q̄ cum gn̄ali per speciale[f] ꝓculdubio derogetur: iurisdictio per generales litteras attributa per/speciales q̄tū ad ea que specialiter exprimunṫ/penitus eneruatur[g]: licet de priori bus non faciant mētionē: vnde superflua[h] relinquitur p̄ria questio: et si merito dici possit q̄ donec iurisditio reuocetur/ eā sup rerū vel personarū articulis exprimendis obtinet delegat⁹: sed anteq̄ exprimantur persone vel res/delegatus nequit iurisditionem[i] huiusmodi exercere.

Idē Senonensi archiep̄o.

Per generalē clausulā q̄dā aliȷ̄ et res alię: multitudo effrenata nō includitur: nec persone nec res maiores expressis: s̄z pares vel minores. Cap̄lm. xv.

debent esse iudices: sicut quando dubitaṫ de tutela duorū neuter est tutor. ff. de testa. tute. duo sūt titij. Propter hoc glosauerūt hic quidā q̄ de facto pōt dubitari nō de iure: vt si forte scd̄e lr̄e nō exhibeanṫ. ī. de off. deleg. ex lr̄is: vl' q̄r dubitaṫ an sit ann⁹ elapsis † ab ipetratione lr̄arū priorū. ī. eo. plerūq;. Sed hec solutio nō valet: q̄r ad q̄stionē facti non daret papa responsionē iuris ‡. ff. de sta. ho. l. idez erit. Alij dicūt etiā q̄ p̄t eē dubitatio iuris: si data sit eadē ī vtrīsq; lr̄is Illa decre. vt debit⁹: h̄ determinat. et. ī. de foro ↄpe. c. penul. ꝛ vlt. et. ī. e. c. c. scte crucis. S̄z certe s̄m dictū illoꝝ neutre reuocant alias: cū neutre sint p̄ores alijs: imo s̄m hoc neutri cognoscunt de tota cā. nā ambe lr̄e dicunṫ scd̄e vel p̄me. ff. de bo. poss. s̄m ta. l. j. §. si q̄s in duob⁹. Tertij dicunt q̄ sic dubitari pōt de reuocatione: vt si secūde faciāt mētionem priorū: sed nō expressā. ī. de dol. et ↄtu. ex lr̄is. et hoc nō est verū vt patet ex illa decr. ex lr̄is. ī. de dolo et cōtu. Dici p̄t hanc fuisse rationē huius d̄cre. cū diuerse sint lr̄e ipetrate: iudices citant p̄tes: ꝛ cū pars aduersa corā eis exhibet scd̄as lr̄as: ipsi volūt cognoscere de reuocatiōe lr̄arū s̄m hoc qd̄ cōtigit. ī. de re iudi. inter monasteriū: ī parte decisa ab integra. Itē si scd̄i iudices citēt partes: ꝛ cum exhibenṫ corā eis p̄me lr̄e: ipsi volūt cognoscere an p̄me sint reuocate: sed q̄r ꝓ eodē negocio p̄tes nō sunt trahende ad diuersos iudices. ī. co. ex tenore. et. ī. e. c. vlti. statuiṫ hic vt iudices conueniant ad hoc faciēdū: vel vna pars deferat alij: q̄r et primi de hoc cognoscere possunt: cum corā eis obijciaṫ talis exceptio. etiā et scd̄i. Et expone quādo de reuocatione ambigitur. i. q̄n in dubium deduciṫ de reuocatiōe lr̄aꝝ. Sed huic solutiōi obstare videṫ. ī. e. cū ↄtingat. ibi eni nō ↄueniūt ad cog̊scēdū: s̄z executor videt vtrasq; lr̄as. Vn̄ potes adhuc meli⁹ dicere q̄ bene pōt iudex dubitare de reuocatiōe lr̄aꝝ: l̄z scd̄e exp̄ssam faciāt mētionē p̄oꝝ/sc̄z q̄n obijciṫ scd̄as lr̄as ipetratas esse p̄ falsi suggestionē vel veri suppressionē. † vt. s̄. e. c. ceterum. et melius. ī. de offi. dele. coram. et. ī. de re iu. inter monasterium. in integra. ꝛ hoc idē dixit Io. ‡. ī. co. super illa decre. cū contingat. et certe iste est verior intellectus. Sed hec dubitatio de reuocatione litterarū nō habet locū in litteris appellationis ꝛ principalis cause: quia iudices appellatiōis de hoc cognoscere debēt. ī. co. dilect⁹ fili⁹. Io. Sed hec dubitatio locum hodie nō habet re integra. ī. de ap. vt debit⁹. Additio. Dū glo. dicit re integra. meli⁹ videretur dicere re non integra: sed quicquid habeat glosa hoc intendit q̄ si apparet quis delegatus primo citauit ille erit iudex: sit primus siue secundus. Io. an.

† Sed ibi dubitatio tolliṫ inspecta data. s̄z ann⁹ iste nō currit a data imo ex q̄ habuit copiā iudicis vt ibi: et sic necessarie essent ꝓbationes: q̄s ḡ illas recipiet. io. an.

‡ Non dat r̄n̄sionē iuris sed dicit quis de illo fctō dubio cognoscere debeat. Gl. aūt hoc intēdit q̄ papa diceret sup facto in certo non posse certū dari r̄n̄sum. ī. de spō. de muliere. C. de trāsac. vt r̄n̄sum. Io. an.

† Idē si cōuertas p̄ id quod not. ī. eo. ex tenore in fi. j. gl. Io. and.

‡ Et Hos. ibidē. Et dixerūt q̄ qui ponūt aliō exēplū indigēt sensu. Io. and.

¶ Glo. seq. reciteṫ p̄. q. an in delatiōe sit necessari⁹ cōsensus partiū.

a ¶ Deferendum. De cōsensu partiū. ī. de offi. dele. super questionum. §. intētionis. et. §. nos autē. cum coram vtrīsq; posset proponi exceptio: vt dictum est in prima notula: ꝛ etiā sine consensu partium possent si vellent: sed honestum est q̄ de consensu p̄tiū. fiat.

¶ Glo. seq. ponit pro concor. octo casus quibus non testatur maiora alle. contraria. et soluit.

b ¶ Plures. Hic nō statur iudicio maioris p̄tis. ī. de iure pa. quoniam. simile est. in causa ep̄i. vj. q. iiij. c. j. ī. de re iu. non potest. et in iudicibus delegatis a p̄ncipe vt videṫ. C. de ap. in offerendis. ibi: ita tamen si dissentirēt. ꝛ. C. qui bo. ce. pos. l. vl. ꝛ in re ↄmuni. ff. cōi diui. sabin⁹. ꝛ. ī. de reg. iur. ī re cōi. li. vj. ꝛ ī liberali cā. C. de cōmuni ser. manu. l. j. §. j. ꝛ insti. de re diui. §. religiosū. q̄r ibi fit qd̄ religio vel natura rei req̄rit. ꝛ vn̄ q̄s pl⁹ iuris h̄z ī re. vt. C. de dona. sancim⁹. §. ne aūt. S̄z. ↄ. lxv. di. ca. j. ij. ꝛ. iij. vbi de hoc. ff. de re iu. duo ex trib⁹. So. verū ē ꝛ gn̄ale q̄ iudicio maioris p̄tꝭ stādū est: sed q̄dā sp̄alia h̄ signata sūt vbi hec reḡla nō obtinet. S̄z in casu isto nō staṫ iudicio maioris p̄tis: q̄r forte in p̄mis lr̄is sunt duo iudices: ī scd̄is tres vl' p̄les: vn̄ cū illi tres eq̄lē h̄nt iurisditionē cū illis duob⁹: q̄r isti tres loco vni⁹ sūt: ꝛ illi duo sil'r loco vni⁹ sc̄z dn̄i pape nō ꝓualet sn̄ia illorum triū: q̄r nō cēsenṫ plures. Licet sec⁹ sit in creditorib⁹: quoniā si par debitū sit hincinde: staṫ tamen maiori numero creditorū. vt C. qui bo. ce. pos. l. vlti. Item alia ratione: quia si isti tres iudices iudicarent ꝓ se: suspecti † essent: quia viderentur ingerere operas suas. ff. de procu. que omnia. si autē iudicarent contra se: viderentur a se abdicare iurisditionem ꝛ velle a se remouere: quod esse non debet. ī. de off. d̄le. pastoralis. et ita debet iri ad arbitros. Sed si ī primis et secundis essent equales iudices numero: satis posset dici q̄ stabiṫ iudicio maioris partis quia maior videtur modo iurisditio ꝛ potestas ab vna parte q̄ ab alia.

Maiori p̄ti non semper statur

† Tolliṫ suspectio q̄r hoc fit iuris auctoritate. xxiij. q. v. si nō licet. xv. quasdā. s̄m Hosti. Io. an.

¶ Glosa sequens querit et soluit.

c ¶ Sopiatur. Quid si arbitri adiudicēt iurisditionem eis qui non habent: nihilomin⁹ sententia illorum iudicum tenebit: quia cum arbitri sententiauerint ↄtra ius scriptū tenet eorum sententia nisi fuerit appellatū. vt. ij. q. vj. §. diffinitiua. et hec est ratio: quia p̄ vtrasq; litteras data fuit iurisditio.

¶ Quoniā aūt. ¶ In h. §. p̄o ponitur cōsultatio. secundo respōsio ibi: nos igitur. et ibi respondet primo secunde questioni: ex cuius solutione infert ad decisionem prime: q̄r si penit⁹ eneruaṫ iurisditio priorum/ergo habebant iurisditionem. Abbas siculus.

Diuisio.

d ¶ Persone vel res. Qui rem petit debet rem certam petere. De hac materia dicem⁹. ī. de libel. ob. c. pe. vbi cōpetēti⁹ ponitur.

e ¶ Speciales littere. Impetrate ab aliquo illoꝝ qui per clausulam generalē poterant conueniri contra primū impetrantē super eadē causa. Sed qualiter potest ille qui possidet contra impetrantem impetrare super eadē re: cum interdictum possessorium intētare nō possit cū ipse possideat. ī. de iudi. examinata. ꝛ preterea possidenti non datur rei vendicatio. insti. de ac. §. j. C. de ali. iudi. mu. causa fa. l. vnica. Dic q̄ primus impetrans ipetrauit vt ageret petitorio: scd̄us impetrans impetrauit ne inquietaretur super possessione illius rei quā possidet. nā et al's datur actio possidenti ne inquietetur. ff. si ser. ven. l. si quis forte. §. j. et. l. sicuti. §. sed queriṫ. De hoc not. ī. de iudi. examinata. in glo. si ita.

Littere an possint impetrari a possidente.

f ¶ Per speciale. Hic patet q̄ si vnū rescriptū ē generale: ꝛ scd̄m speciale licet nō fiat mentio generalis in speciali: preualet sp̄ale. vt s̄. e. c. j. et. ī. de of. leg. studuisti. et. ff. de re. iur. in toto. Contra. s̄. e. cū ordinē. vbi scd̄m speciale nō derogat generali: q̄r nō facit mētionē illius. Ratio ibi redditur q̄r primū est priuilegiū: secundum rescriptum fuit ius cōmune: sed ius cōmune non tollit priuilegium nisi mentionem faciat de illo priuilegio.

g ¶ Eneruaṫ. Facta citatiōe p̄ lr̄as sp̄ales anteq̄ per generales.

h ¶ Superflua. Hoc casu cū gn̄ale mādatū reuocatū est q̄tū ad hanc causam specialiter cōmissam: al's bona questio est: et eam statim soluit ibi: donec iurisditio ꝛc̄.

¶ Glo. se. reci. per. q. an delegare et citare possit. Ar. q̄ nō. ꝛ demū ar. in ↄriū ꝛ sol. demū obijcit querendo. arguit et soluit.

i ¶ Iurisditionē. Habet ḡ iurisditionē: l̄z nō habeat exercitiū: et ita videṫ q̄ nō possit eā alij demādare: est eni absurdū alij demandare iurisditionē anq̄ eā ip̄e nāciscaṫ. ff. de of. ꝓcō. obs̄uare. §. vl. et sic videṫ simile q̄ non possit citare p̄tes ante expressionē rerū. v. q. ij. cā. vlt. † ideo eni citantur p̄tes et danṫ inducie vt q̄s deliberet. iij. q. iij. offeraṫ. s̄z ī h̄ casu nō p̄nt deliberare. Ar. ↄ. ī. de ap. significātib⁹. ꝛ insti. de ac. §. curare. ꝛ. ī. de resti. spo. cū ad sedē. vbi petiṫ hospitale cū oīb⁹ p̄tinētijs suis ꝛ pōt ↄmittere: l̄z nō habeat exercitiū: ↄmittet eni qd̄ h̄z. ‡. S̄z qual'r p̄ores iudices p̄uanṫ iurisditiōe cū papa nō intēdat eos p̄uare? Itē nūq̄d eodē mō p̄ morte delegātis esset reuocata iurisditio q̄tū ad nō exp̄ssas p̄sonas? ar. q̄ nō. C. de duo re. l. vlti. Est tn̄ aīaduertēdū an reuoceṫ p̄ mortē: an viua voce ff. de ꝓcu. si defunct⁹. et. l. seq. Sed verū est q̄ reuocaṫ p̄ mortē q̄tū ad ea q̄ exp̄ssa nō sūt. ī. de offi. dele. gratū. et. c. l̄z. ꝛ. s̄. e. significauit.

† Abbas nō loquiṫ in ciuilib⁹ sed in criminalib⁹ ī quib⁹ specificari vult in citatorio ea q̄ obijciūtur Io. and.

‡ Idē Hosti. q̄ etiam dicit q̄ facta expressione p̄sonarū et nō rerum citare pōt: s̄z citatus non cogetur r̄ndere ꝓpter rationē superi⁹ scriptā. Io. and.

Diuisio. Sedes apostolica. Diuidit. Nã primo ponit constitutionis causam. Scdo submittit constitutionẽ ibi: nos igit: in qua qr tuor facit. Nã primo statuit circa psonas. Secundo circa multitudinẽ ibi: sed nec. Tertio circa res ibi: nec super. Quarto circa fraudulentam expressionẽ ibi. si qs vero. Ab. sic. ¶ Casus. Causa commissa est sub hac forma. cõquerit titi⁹ de petro ⁊ qbusdam alijs sup decimis ⁊ reb⁹ alijs taliter ĩpetrãtes designabant: et minora negocia vt facili⁹ lr̃as ĩpetrarent per clausulam gñalẽ conueniebãt digniores personas: ⁊ sup maiorib⁹ negocijs/qrebat vtrũ possent. Papa volẽs maliciis hoim obuiare statuit q si minores ⁊ viliores psone in cõmissionibus solũmodo exp̃muntur maiores et digniores sub clausula generali nõ intelligunt icludi/ ⁊ sic nõ pñt pueniri. sed nec p talẽ generalitatẽ multitudo effrenata poterit in iudicio cõueniri: qui vero de mĩorib⁹ et leuiorib⁹ negocijs tãtũ fecerũt mẽtionẽ sup maiorib⁹ et grauiorib⁹ nullaten⁹ audiant. post ea dicit q si aliqs personas aliquas expresserit in cõmissiõe/ non vt velit eas conuenire/ sed vt ad pares trãsire valeat vel minores. Quia fraus vel dolus ei patrocinari nõ debent: tãq̃ mẽdax precator careat penit⁹ ĩpetratis. ¶ Debem⁹ notare q psone expresse in rescriptis digniores esse debent vel saltẽ equales q sint psone in clausula generali incluse. idẽ intelligit de reb⁹ spãliter expressis et generaliter exprimendis. Itẽ per rescriptũ plures cause villius cõmittunt sed non omnes. Itẽ non debet aliqs exprimi principaliter: nisi debeat cõueniri. Itẽ littere per maliciã vel mendacium obtẽte non valent.

Sedes ap̃lica cõsueuit exhibere se petẽtib⁹ liberalẽ[a]: sed qdã ei⁹ grã nequiter abutuntur. ⁊ .j. ¶ Nos igit volentes eorũ malicijs obuiare: decernimus vt cũ in cõmissiõib⁹ nostris minores ⁊[b] viliores psone solũmodo designãtur: maiores[c] ⁊ digniores sub gñali clausula nõ intelligantur[d] includi. ¶ Sed[e] nec liceat occasione gñalitatis huiusmodi multitudinem[f] effrenatam[g] in iudiciũ euocare. ¶ Nec sup maiorib⁹ ⁊ grauiorib⁹ negocijs audiãtur: q̃ de minorib⁹ et leuiorib⁹ tñi faciunt mentionẽ. ¶ Si qs vero aliqs personas expresserit: nõ vt velit cũ eis in iudicio expiri: sed vt ad pares trãsire valeat vel minores (qr fraus ⁊ dolus[h] ei patrocinari nõ debẽt) tãq̃ mẽdax pcator: careat penitus ĩpetratis. Idẽ. R. cantori ⁊ R. priori de mõte leprosorum.

¶ Qui contra vnũ sup eodẽ ad diuersos iudices diuersa rescripta impetrat et eis vtitur: pdit cõmodũ vtriusq̃. Cap. xvj.

Ex tenore lr̃aruz q̃s nobis destinastis: intelleximus. R. sacerdotem de Colouil. ad alios iudices sup q̃stione q̃ int̃ ip̃m et abbatẽ de becco v̇tit litteras ap̃licas ĩpetrasse: q̃ cũ p̃te citassent aduersã: dict⁹ pbr̃ corã eis noluit litigare ⁊ .j. ¶ Cumq̃ vos in cause cognitiõe pcedere velletis: abbas corã vobis pposuit: q nõ tenebat p directas ad vos lr̃as pbr̃o r̃ndere: cũ p alias ab alijs iudicib⁹ fuisset citat⁹ q̃ auc̃te illarũ nõ fuerãt reuocate. ¶ Nos igit attẽdentes fraudem pbr̃i memorati: duas cõmissiões sup eodẽ negocio[i] ĩpetrãtis: q̃rũ altera nõ faciebat mẽtionẽ de reliq̃ (qr fraus ⁊ dol⁹ alicui patrocinari non debent) decernimus:

sit designat⁹ vel notat⁹: et hoc etiã intuebit iudex qui debeãt dici maiores vel minores: et q negocia debeant dici maiora vel minora: non enĩ certa vel certior dari posset doctrina. arg. xxiij. q. iiij. duo ista. Al's enĩ hoc nomẽ alijs bene icluderet maiores psonas: nã noĩe ppl'i cõtinent etiã senatores. plebis autẽ appellatiõe sine patricijs ⁊ senatoribus ceteri ciues significant vt insti. de iur. na. §. plebiscitũ. Nec semp h̃ nomẽ alijs facit positionẽ lvj. di. cenomanensem. ar. ff. de cõsti. pe. l. j. §. de bitũ. et illud suspẽsi sũt cũ eo duo alij latrones nequam. Et est ratio: qr aliter procedit cõtra maiores: ⁊ aliter cõtra minores. xlv. di. cũ beat⁹. ⁊ xxiiij. q. j. qui cõtra pacẽ. Similiter de hoc notat .j. de iurciur. ca. cũ qdã. in glo. q̃ incipit: sic patet q dignitas. Jo. an.

minato de rico possit cõueniri laic⁹ pter diuersitatẽ professiõis all. de insti. ca. ij. Et dixit q audiuit curiam sic seruare. Jo. and. Alius nõ semp facit positionẽ.

d ¶ Non intelligãtur. Eo ipso q digniores inueniunt: intelligunt in fraudẽ versari. ff. de iure fisci ita fidei. nam s̃m distinctionẽ rerũ noĩa sunt distinguẽda. xxj. di stin. cleros. et. C. de codicillis. si idem.

e ¶ Sz nec liceat. prouidet hic papa ne diuerse psone litigatoꝝ vexationib⁹ afficiant. ar. C. mãdati per diuersas. in pn. ⁊ .j. e. nõnulli. intẽdit enĩ minuere lites .j. de do. et contu. finem. et ca. venerabilis.

¶ Glosa sequens arguit. obijcit. ⁊ soluit.

f ¶ Multitudinẽ. Ar. occasionẽ iuris ad iniquũ cõpendium nõ trahi. C. de vsuca. pemp. l. vlti. ar. x. q. iij. c. vl. et .j. e. nõnulli. Sed videt q cũ gñalitate non dz aliqua cõmissio ĩpetrari. arg. s̃. e. ad hec. Sed hic ideo nõ valent littere ille: quia certi iudices non erant ibi dati: sed quos ipse duceret eligẽdos. Sed. T. aliter intelligit illud ca. ad hec. s̃. e. sed cõcordat huic dicto Lau. vt ibi dixi: ⁊ oĩa negocia illius cõmittebant: quod erat iniquũ: sed gñalitas causarum al's bene potest cõmitti. ff. de iudi. l. cum pretor.

g ¶ Effrenatam. ff. de testibus. l. iij. in prin. et .j. de testi. cũ causam que. ⁊ effrenatã dicim⁹ vltra. xl. vt ibi. et .j. de cle. ex. mi. latores. Hodie ẽo ista gñalitas siue multitudo restricta est vsq̃ ad. iiij. in quadam decre. Inno. iiij. que incipit: cum in multis .j. eo. ti. li. vj.

¶ Glo. seq. querit: ⁊ soluit: ⁊ opinionem ponit.

h ¶ Dolus. Sic .j. de do. et cõtu. ex lr̃is. xxx. q. j. dictũ est .j. eo. c. pro xi. et qui fraudem allegat siue dolũ probare dz. ff. de pba. quotiẽs. §. qui dolo. Sed qualiter cõstabit q noluit cum personis expressis in iudicio experiri: sed vult descẽdere ad minores vl' equales: h̃ ipso q descẽdit pmo ad eq̃les vel minores psumit fraus ⁊ dol⁹: et ipse põt excipe q̃ pueniri: nisi stati vel c̃cito possit cõueniat psonã exp̃ssã: vl' nisi forsitan copiã illi⁹ h̃re nõ possit: et h̃ dz p̃io p̃testari: aliter credo illum repellendum. Alij dicunt contrarium.

Ex tenore. Cõmunis diuisio. Secunda ibi. nos igitur. Ab. si. Diuisio.

¶ Casus. Quidã sacerdos de colleuellis ĩpetrauit lr̃as ad quosdã iudices cõtra abbatẽ de beco. Judices illi citauerũt abbatẽ corã qb⁹ dict⁹ pbr̃ noluit respõdere. postmodũ impetrauit alias lr̃as cõtra abbatẽ ad alios iudices q̃ in supscriptiõe noĩant: de p̃orib⁹ nõ habita mẽtione: qui cũ citassent abbatẽ: abbas pposuit corã eisq̃ p lr̃as illas nõ tenebat r̃ndere dicto p̃sbytero: qr p alias lr̃as ad iudiciũ fuerat euocat⁹ q̃ per posteriores nõ fuerant reuocate: iudices q̃siuerũt a dño papa q̃d iuris. ipse attendẽs q fraus ⁊ dolus alicui patrocinari nõ debent: r̃ndet q sacerdos carere debet cõmodo vtrarũq̃ litterarum: quia fraudulenter super eodem negocio ad diuersos iudices ĩpetrauit. ¶ Nota q p solã citationẽ perpetuat rescriptũ: ⁊ q eadẽ causa diuersis iudicib⁹ committi non debet. Item in quo quis peccauerit/ in eo punietur.

¶ Glosa sequens in pluralitate rescriptoꝝ distinguit duo mẽbra in quorum quolibet subdistinguit. allegat alia duo q̃ in illis iterũ subdistinguendo prosequitur.

i ¶ Negocio. Nota q cũ plures littere ĩpetrant sup eodem negocio † aut ĩpetrant ab eodẽ aut a diuersis. Si ab eodẽ: aut ad iudices eosdẽ: aut ad diuersos. Si vero aliquis impetrat duo paria litterarum ad diuersos iudices in fraudẽ causa fatigãdi aduersariũ suũ sup eodẽ negocio ⁊ nõ ad cautelam: qr timebat pdere vnum rescriptũ: vel qr timebat aliquos mori: neutre valent vt hic. et .j. e. qr

† De diuersis dic vt .j. eo. dispẽdia lib. vj. Jo. and.

a ¶ Liberalẽ. Vtpote que nõ claudit gremiũ redeunti. C. de summa. trini. l. vlti. ad finẽ. et. C. de epis. et cle. si qs in hoc. et. xxiij. q. iiij. duo ista. Sed in quo est liberalis siue gratiã facit: qr ad hoc tenet .j. de foro cõpe. licet. in parte decisa: imo quasi preceptũ euãgelij est: sed vbi necessitas ibi nulla liberalitas. ff. de adimẽ. leg. ad rẽ legatam. Totũ dici potest gratia quicq̃d ipse facit: qr vniuerse vie domini misericordia et veritas: quia vbi iusticia seruatur/ ibi misericordia adhibetur. xlv. dist. c. disciplina.

b ¶ Et viliores. Et nõ ineleganter. nã ab ioue principiũ muse iouis omnia plena. Virgi. in bucolicis. et ratio a capite edẽda est. ff. de eden. argentarius. §. edita actio. qm̃ principiũ potissima ps est cuiuscũq̃ rei. ff. de orig. iu. l. j. Et is q̃ maioris dignitatis est debet preponi. xvj. di. ysidorus. Et vbi legalis paternitas contrahit: primo interrogat pater q̃ filius. ff. de adop. l. ij. — Virgili⁹.

¶ Glosa sequens querit circa duo: et secundũ dubiũ aperit p quattuor exempla. primũ per sex. demum soluit.

c ¶ Maiores et digniores. Sed quas personas dicemus maiores ⁊ digniores: † Nã inuenio q quilibet cleric⁹ dicit habere dignitatem. iiij. di. deniq̃. et. j. q. j. reperiunt. in fi. Quãdoq̃ enĩ mancipia dicunt habere dignitatẽ. ff. de vsufruc. sed et si quid. §. mancipiorũ. Quãdoq̃ potestates seculares dicunt habere dignitatẽ. xxiiij. q. v. admistratores. Q̃nq̃ enĩ decurionat⁹ dicitur dignitas. ff. ad. l. cor. de sic. l. pe. Itẽ nunq̃d illã maioritatẽ considerabim⁹. de qua dz. l. x. di. multi. in fi. vel de qua dicit. xxiiij. q. j. qui cõtra pacem. vel de qua dz dist. ij. lex est. vel de qua dz. ij. q. vij. querendũ. et. c. criminationes ‡ vel illã de qua dicit. ff. de gradib⁹. l. iurisconsultus. §. parentes. vel de qua dicit. ff. de pac. maiorẽ. Respõdeo maiores ⁊ digniores vocat hic notabiles psonas: que sub clausula generali cõprehendi non possunt. ff. de iniur. itẽ apud labeonem. §. hoc edictũ. et tales debẽt esse que citi⁹ mouerẽt animũ principis vel ad dandum vel ad denegandũ rescriptum. Ratione enĩ maioritatis presumit contra aliquẽ. xxxj. q. j. lothari⁹. ff. q̃d met⁹ causa nõ est verisimile. Itẽ qr circa iudicia defertur dignitati et psone. .j. de offi. de leg. sane ij. et. c. pastoralis. e. ti. ca. ij. li. vj. et. ij. q. viij. quisq̃s. ⁊. xxiiij. q. j. q̃ cõtra pacẽ. et. xl v. di. cũ beatus. Videt ergo q per generalem clausulã nõ possit cõueniri sacerdos vel cleric⁹: cũ ipse sit maior ‡ quolibet laico. vj. q. j. beatus. ⁊. xcvj. di. duo sunt. et .j. de ma. et obe. solite. ver. fecit de⁹ ⁊c. dũmodo maior cleric⁹ speciali vocabulo non

† De hoc et de plurib⁹ questiõib⁹ circa materiã decre. vi. in spec. de rescrip. presentatione. §. fi. j. et ij. colũ. Jo. and.

‡ Ubi clerici dicunt maiores natu. Joã. and.

‡ Dixit th̃ Ab. q non credit q no

vt ipse cōmodo careat[a] vtriusq₃

Idē mediolaneñ. archiepō.

Nō valet rescriptū ad bñficiū ipetratū de bñficio ipetrātis nō faciēs mentionē. Cap. xvij.

Cum adeo scripta se. apo. moderemur[b]: et. j. Scripsisti nobis: q cū. P. clericus in ecclesia modecēsi sufficiētē[c] sibi sit p̄bendā adeptꝰ: mirabaris q pro receptiōe ipsius in ecclia de gronzola p̄posito ⁊ fratribꝰ eiusdem ecclesie lr̄as miserimꝰ: cū si lr̄arū nr̄arū seriē attēdisses: nihil inuenisses i eis qđ debuisset tuū animū offendisse. ¶ Cū eni i lr̄is nec de prebēda[d] ipsiꝰ mentio haberet: nec modecensis canonicꝰ: imo nec[e] clericꝰ diceret in eis: et in lr̄is ipsis hec esset adiecta ꝯditio: si[f] dignꝰ existeret ad ecclesiasticū bñficiū obtinēdū: itelligere potuisses: q̄liter lr̄e ipse fuerāt impetrate. Idem electo decano et. M. canonico cameraceñ.

Ordo rescripti interpretationem recipit a iure cōi. Ca. xviij.

Causam q̄ inter p̄monstrateñ. ⁊ pramoñ. ecclias super possessiōibꝰ de anapia vertitur: ⁊. j. ¶ Quia in lr̄is aīaduertimus fuisse insertū: q si alterutra partiū citata[g] legitīe p̄ntiā vr̄az adire vel iudicio vr̄o parere cōtēneret: vos p̄ntis partis probationes recipere[h]: ⁊ q̄tū[i] de iure poteritis in cause cognitione ac decisiōe ꝓcedere minime tardaretis. ¶ Nos volētes vt clausula illa q̄tum de iure poteritis: q̄ anteq₃ de ꝓbationū receptiōe mētio fieret: fuerat inserēda[k]: clausulā illā de receptione probationū precedat[l] Mādamꝰ quatenꝰ ipam intelligentes ibidē in causa iuxta tenorē lr̄arū procedere

nōnulli. sed si ad cautelā vt dixi valent: sed postq₃ cepit agere p alteras relique nō valēt: ⁊ si attētaret pderet vtrasq₃: vt dictū est. Si vero ad eosdē iudices: et discordāt in data valent prime: nisi in secundis fiat mētio de primis: q₂ nihil interest † que valēt. Si v̄o eadē est forma et data et ad eosdē iudices eedē sunt littere: q₂ nō nocet habere plures lr̄as ad cautelā: sicut pōt q̄s habere plura testamēta eiusdē tenoris. ff. de testa. vnū testamētū. et. ff. de his q̄ in testa. delen. l. vlt. et. ff. de bo. pos. s̄m tabu. l. j. §. si q̄s in duobꝰ. nec est incōueniens plures iudices habere sup eodē negocio: q₂ illud habes. j. de offi. lega. cū nō ignoretis. Si v̄o sūt diuerse et aduerse neutre valent. C. de fi. istru. scripture. ⁊. j. de fi. istru. iputari. Si autē lr̄e impetrant a diuersis ꝑsonis sc₃ ab actore ⁊ reo: aut ad eosdē aut ad diuersos. Si ad eosdem ⁊ cōcordant in data ⁊ forma eedē sunt littere: vt dictū est. Si data est eadē et forma cōtraria: supersedeat vtrisq₃ donec cōsulatur superior. j. de offi. dele. sane. et hoc si vtraq₃ pars litteras suas ostēdat. Si actor tacet p annū valēt lr̄e rei. j. eo. plerūq₃. Si v̄o ipetrarent ad diuersos p̄me valēt: nisi in secūdis fiat mētio de primis. vt. s. e. ceterū. Si v̄o nō apparēt q̄ sint prime vel secūde mutuo se ipediūt. Sed iste q̄n ipetrant ad diuersos nō ꝓcedūt hodie: q₂ ille sole valent q̄ prio iudicibus p̄sentant. j. de ap. vt debitꝰ. et hoc locū habet in his p q̄s nondū est processum: in alijs aūt p q̄s ꝓcessum est vel presentatio facta est semp valēt prime: nisi secunde expressam fecerint mētionē de primis de ꝓcessu. et de lit. cōte. j. de re iudi. inter monasteriū. et. j. de offi. dele. coram. Q̄nq₃ tñ valent secūde et nō prime: et prime sunt in pēdēti quousq₃ cassent vel firment sn̄ia: l₃ in secūdis nō fiat mētio de primis. j. de cōfir. vti. vel inuti. bone. Et g̃naliter sicut credo vbicūq₃ p̄nt p̄re elidi p exceptionē: valēt scđe: l₃ nō faciāt mētionē de primis ⁊ nō prime: q₂ sunt veritate tacita impetrate. s. eo. ex parte.

† Posset interesse propter lites exortas post datam p̄mi rescripti ante datam secūdi ad q̄s extēderet secundum si valeret et non primū s̄m Host. q̄ propter id dicit in scđo necesse fieri mētionē de primo. Jo. and.

¶ Glosa sequens obijcit ⁊ soluit.

a ¶ Careat. Immo videt q etiā cām pdere d₃: sicut q̄ petit seruū i vno iudicio: si petat eūdē i alio pdit cām. C. de asser. tol. l. j. §. vlt. q₂ vbi iudiciū cepit: ibi debet accipere finem. ff. de iudi. vbi. et primis iudicibus fieret inuria. ff. de arbi. litigatores. Tamen causam non perdit: sed sufficit q perdat litteras et in expensis cōdēnet. j. eo. ti. q₂ nōnulli. Sed illud de seruo fauore libertatis dictū est. Ber.

Cum adeo. Cōmunis diuisio. Secūda ibi. cū eni ¶ Casus. Quidā clericꝰ. p. noīe ipetrauit lr̄as a dn̄o papa vt p̄positus et clerici de gongrossa reciperēt ip̄m in canonicū et in fratrē: prepositꝰ lr̄as istas oñdit mediolañ. archiepō. arch. multū miratꝰ fuit cū ipse haberet sufficiēs bñficiū i eccl'a modicēsi: mādauit dn̄s papa q reciperet i p̄dicta eccl'ia de gongrossa scribēs sup h̄ dn̄o pape. Scribit papa archiepō dicēs q si lr̄arū seriē attendisset iste archi. nō inuenisset i eis qđ ipsiꝰ animū offendisset: cū in lr̄is illis de p̄bē. ipsiꝰ nulla mētio haberet: nec dicebat modiceñ. canonicꝰ: nec etiā clericꝰ noīabat: ⁊ in lr̄is talis erat ꝯditio: si dignꝰ existeret ad eccl'iasticū bñficiū obtinēdū. Ex his oībꝰ poterat archi. intelligere qualr̄ lr̄e ille fuerāt ipetrate sc₃ veritate tacita et sic nō valebant ¶ Nota h̄ q diligēter forā mādati est attēdēda ⁊ intelligēda añ cōtradictionē. Itē in lr̄is p bñficio obtinēdo fieri d₃ semp mētio de bñficio alio si qđ habet ille q̄ ipetrat: ⁊ si dignꝰ est. ⁊ si hoc nō dicat tñ d₃ subintelligi. Itē q̄ nō est clericꝰ nō reputat idoneꝰ ad bñficiū eccl'iasticū obtinēdū. Itē si est clericꝰ: d₃ se clericū dicere: si nō est clericus nō debet se clericū appellare: sed scholarem.

b ¶ Moderemur. Et vere cū multa moderatiōe debēt fieri ⁊ cōcedi. xxxv. q. ix. ap'ice. vt nō possint rep̄hēdi. q̄nq₃ tñ ip̄₃ fallit obliuio. xxiij. di. preterea. ⁊. xxx. q. iiij. quod autē. ibi oblitꝰ fuit vrbanꝰ: cū oīm h̄re memoriā ⁊ in nullo peccare potiꝰ est diuinitatis q̄ hūanitat. C. de ve. iu. enu. l. ij. §. si q̄d aūt. Et nihil ē in hūana cōditiōe qđ ppetuo stare possit. C. eo. ti. l. ij. §. s₃ q₂ diuine. Et testamētū i nulla pte sui similiter d₃ eē vitiosum. C. de edic. diui adri. tol. l. vlti. sic et priuilegiū. j. de fi. instru. inter dilectos. ⁊. j. de priuil. cū olim. i fi. ¶ Glo. se. reci. per. q. que dicatur sufficiens prebenda.

c ¶ Sufficientē. Debet eni talis esse q̄ sufficiat sibi ⁊ suis. l. di. studeat: et q adueniētes possit recipe et iura ep̄alia psoluere. j. de preben. de mōachis. ⁊. j. de su. neg. p̄la. sicut. In tali sufficientia d₃ haberi ratio notabilitatis. xlj. di. non cogantur. et scientie. j. de p̄ben. de multa. et dignitatis. ff. de va. et extraor. cog. l. j. §. in honorarijs. et. ff. de vsufruc. sed et si quid. §. j.

¶ Glo. se. querit: arguit negatiue. soluit ꝯtrariū

d ¶ De prebēda. Sed q̄d si eēt modica et isufficiēs: tenet de illa facere mētionē? Non videt arg. a ꝯrio sēsu. j. de prebē. cū teneamur. Expeditū est q q̄lecūq₃ sit bñficiū d₃ inde facere mētionē. Si enim dicat se nullū eccl'iasticum bñficiū assecutū: et ipetrat rescptū nō valet. j. e. si ꝓponēte. et ibi dicet de h̄ Et q̄ h₃ plura beneficia hāc exceptionē opponere nō pōt. j. de excep. cū eccl'iastice. Et l₃ papa p̄cise scribat: exceptiōes tñ ⁊ iustas excusatiōes patiēter admittit. s. e. si q̄n. et. j. de offi. dele. ex pte tua. ij. ⁊. j. de p̄bē. cū teneamur. nā q̄nq₃ scribit rebꝰ aliter se habētibus ar. ij. q. vj. §. biduū. v̄sus finē. v̄. rursus illđ.

e ¶ Nec clericꝰ. Si dicit se clericū cum nō sit: nō valēt lr̄e. j. de trāsac. ex lr̄is. et q̄ nō est clericꝰ nō reputatur idoneꝰ: vt hic. nec potest i clericorum numero computari. j. de insti. ca. ij.

f ¶ Si dignus existeret. Cōditio ista sine oī expr̄ssione subintelligit. j. de elec. cām q̄. sicut illa si p̄ces veritate nitant. s. e. ex parte. j. Sic patet q q̄ habet sufficiēs beneficiū ad aliud bñficiū reputat bñficiari indignꝰ. j. de preben. sup. et. j. de cle. nō resi. conquerente. cum ipso nō debet. beneficio secundo seruire non possit: vt ibi.

Bñficiatꝰ sufficiēter

Causam q̄. Diuidit: q₂ i pria pte ponit ptis cōquestio. i scđa r̄nsio ⁊ iudicis instructio ibi: nos volētes. Ab. sic. ¶ Casus. Inter eccl'iam p̄mōstrateñ. ex vna pte: ⁊ eccl'iam cameraceñ. ex altera vertebat ꝯtrouersia sup q̄busdā possessionibꝰ: cā fuit q̄busdā iudicibꝰ cōmissa in hac forā si alterutra ptiū citata nō venerit vl' iudicio cōparere cōtēpserit recipiāt ptis p̄ntis ꝓbatiōes: ⁊ q̄tum de iure poterit̄ in cause cognitiōe ac decisiōe ꝓcedatis. Orta fuit dubitatio sup forā huiꝰ rescp̄ti ex eo q dicebat q si aliq̄ ps citata fuerit ⁊c. recipiatis ꝓbatiōes alteriꝰ ptis ⁊ cām terminetis: dicebat q etiam lite non ꝯtestata poterāt recipi testes ⁊ sn̄ia ferri ꝓpt contumaciā alteriꝰ ptis: quesiuerūt iudices a dn̄o papa q̄d iuris eēt. Dicit q clausula illa q̄tum de iure poteritis ꝓcedere: d₃ p̄cedere clausulā illā de ꝓbationū receptōe: ⁊ ante illā fuerat inserēda. Tñ mandat papa vt illā clausulā intelligāt ibidē vbi ab initio debuerat poni in cā ista iuxta tenorē lr̄az illarū ꝓcedāt: ita tñ q si aliter auctoritate illarū lr̄az legitīe i illo negocio est ꝓcessū/ stabile perseueret. Si v̄o occasiōe illiꝰ clausule q̄d in p̄iudiciū ptis alteriꝰ est p̄sumptū: illud decreuit papa nō valere. ¶ Nota q nō semp est forā sequenda sicut hic: ⁊ hoc intellige cū illa forma sit ꝯ ius cōe vt hic. Itē ꝓpter formā rescripti nō est recedēdū a iure cōi: nisi cōstet papā aliter voluisse. Item solum illud reuocatur/ quod est illegitime factū. Itē sicut causa principalis pōt cōmitti/ ita ⁊ incidens.

Diuisio.

g ¶ Citata legitime. Id est tertio. j. de cleri. non resi. ex tue.

h ¶ Probationes recipere. Per qđ videbat q possent recipere testes lite non contestata: quod esse nō debet. vt. j. vt lit. nō cōtest. quoniā. ⁊ per totū titulum: nisi in casibus contētis in ca. quoniam frequenter. ⁊ in casu quē habes. j. de offi. iudi. c. ij.

i ¶ Quātū de iure poteritis. Hec clausula semp debet poni in termino perēptorio ⁊ post ip̄m terminū peremptoriū. j. de i integ. resti. tū ex lr̄is. ⁊. j. de do. et cōtu. cū dilecti. q₂ tūc post pemptorium edictū iudex cōminari d₃ se processurū. ff. de iudi. in peremptorio.

k ¶ Fuerat inserēda. Sed errore scribēt̄ fuit postposita: s₃ error talis non nocet. C. de testa. errore. ⁊. l. ābiguitates. vñ dic iserēda. j. ac si inserta eēt itelligēda. videbat eni q nō respiceret p̄cedētia. j. de appel. inquisitiōi: sed nō est verū: q₂ nō est verisimile dominum papā totā iuris obseruationē tot laboribꝰ ac multis vigilijs excogitatā vnico v̄bo tollere velle. C. de inoffi. testa. si q̄n. ⁊. j. de elec. ecclesia vr̄a. ij. et arg. j. de resti. spo. audita. ⁊ qui tutorē precepit confirmari: s̄m ius intelligitur precipere. ff. de confir. tu. l. tutores.

Papa iuris obseruantiā vel le tollere nō p̄sumit

l ¶ Precedat. Et ita q̄nq₃ clausula sequēs determinat p̄cedētia: et q̄nq₃ precedēs sequētia ꝓut iuris ordo requirit. xxxij. q. vij. apo.

stol⁹. et. j. de ap. scḋo requirit. ff. de cõdi. & demon. l. avia. quãdoq; sequens clausula respicit terminum proxime positum. j. de dona. cum dilecti. in fi. et optime facit ad hanc materiã. ff. de lega. j. si ser= uus pluriũ. in fi. §. vlti. et vere precedere debet: q: per totum ꝓces= sum negocij de iure debet ꝓcedi. C. de ap. eos. §. j. †et precedentia q̃ncq; repetita intelligũ= tur. ff. de condi. & demõ. l. auia. Itẽ hic est ar. ꝙ ṽba rescriptorũ sm̃ ius cõmune intelligẽda sũt. j. de offi. deleg. sup que stionum. §. si vero duo. et. j. eo. super litteris. et C. de inoffi. testa. l. si quã= do. Nec ordo scripture spectat: sed poti⁹ id qḋ de iure sumit. ff. de sol. nec ordo. secus in priui legijs. j. de deci. ad au= dientiam. in fine. et. j. de priuil. c. in his.

† Votũ ge rit iperator nil aliud in iudicijs ꝙ iusticiam lo cũ habere. Jo. and. in nouella.

a ¶ Incidẽtibus. Ip= so iure tã in principali= bus ꝙ in accessorijs vel incidentibus vel emer= gentibus remota est ap pellatio. j. de appel. ca. vt debitus.

b ¶ Canonice. Id est sm̃ iura canonica. de q̃= bus. s. de consti. c. j.

Cõstitut⁹. Non valet rescriptũ exe cutoriũ ĩpetratũ super prebẽda & canonicatu: ĩ quo nulla est facta mẽ tio de statuto: vl' de cer to canonicoꝝ numero iuramẽto firmato. Jo. and. Primo ponit ĩpe= trationẽ. Secũdo exce= ptionẽ ꝯtra ipsam. Ter tio distinctionis cõmis sionem. 2ᵃ ibi. Verũ. tertia ibi. Discretioni.

Diuisio.

Ab. sic. ¶ Casus. Qui dã cleric⁹. p. nomie obti nuit litteras a dño pa= pa ad decanum et capi tulum bituricẽ. vt ip= sum reciperent in canonicum et in fratrem: & prebendam si qua va caret vel proximo vacaturam eidem conferrent sibi super hoc exe cutoribus deputatis. Sed tamẽ ex aduerso bituricẽ. capitulum se opponẽs negociũ ad se. apo. est delatũ corã dño papa: dict⁹ cleri cus allegauit p̄dicta. Capitulũ ecõtra respõdit ꝙ cũ in bituricẽ. ecclesia certus esset numerus canonicoꝝ et iuramẽto firmat⁹ per sedẽ ap. et de h̄ dict⁹. p. in suis lr̃is nõ fecisset mentionẽ: patet ꝙ ve ritate tacita fuerũt impetrate. Auditis hinc & inde ꝓpositis man= dat papa ꝙ si legitime constiterit numerus canonicoꝝ qui nũc est ĩ bituricẽ. ecclesia p decanũ & capitulũ iuramẽto firmatũ anteꝗ̃ dictus. p. litteras executorias ĩpetrasset: quicquid factũ est p lr̃as suas decernat irritũ et inane: alioquin si qua prebenda vacat in ip sa eccl'ia sublato appellationis obstaculo eidẽ assignet. ¶ Nota ꝙ non valent lr̃e impetrate nisi fiat mentio de certo nũero iuramẽto firmato et cõfirmatione ap'lica. Itẽ cõsiderãdũ est tps date lr̃arũ. ¶ Glo. seq. querit. ar. pro et contra. et soluit. in fine. fortificat textum cui dicto obijcit et soluit.

c ¶ Ut ipsum reciperent. Hic duo mandantur. Primũ vt reci= piant illum in canonicum. Scḋm vt assignent ei prebendam si va= cat vel ꝗ̃cito vacauerit. Nunquid ergo si nõ possunt assignare ei prebendã: tenent eũ recipere in canonicũ saltem? Ar. ꝙ sic. j. de pre ben. dilectus. &. j. de do. et contu. cum dilecti. Ar. cõtra. j. de of. dele. cum sup abbatia. ff. ꝙ cũ falso tut. l. j. §. et. l. ij. ar. q̃si a ꝯrio. ij. q. vj. §. diffinitiua. ver. quãdoq; plures. et. ff. queadmodũ ser. amit. si cõ munẽ. et. ff. de mino. etiã. §. j. et. l. tutor. §. j. ar. pro et cõtra inuenies ix. di. si ad sacrã. Finis autẽ decre. videt dicere ꝙ nõ: et sm̃ hoc est vnũ mandatum & non duo: et hoc ideo dicit: q: iuratũ erat de cer= to numero canonicoꝝ: vnde ratione iuramẽti nõ poterãt augere numerum. Duo in veritate mãdauit papa: scꝫ vt eum reciperent in canonicũ: et eo recepto ꝓuideretur ei: et eum recipere erat contra numerũ sacramẽto firmatum quare littere non valebant. ‡ Et cer tus numerus canonicoꝝ debet statui in ecclesia sm̃ facultates ec= clesie. in autẽ. vt determinatus sit numer⁹ cleri. col. j. j. de vi. et ho. cle. q̃m. vt ait. Et idẽ est si certus numerus statutus sit in eccl'ia: li=

‡ Hoc sol= uit contra ria q̃si dicat si lr̃e valuis= sent cõtinẽ tes diuersa mãdata te= nerẽt ad al terũ si vtri= ꝗ̃ pareri nõ poterat. Jo. an.

non tardetis: prouisuri vt si lit= terarũ auct̃e priorũ i eodẽ nego= cio legitime est ꝓcessum: firmũ & stabile ꝑseueret: alioq̃n si occa sione clausule memorate aliq̃d cõstiterit i alteri⁹ ꝑtis ꝑiudiciũ attentatũ: id viribus decernim⁹ caritũrũ: mãdãtes vt in decisiõe ipsius negocij (sicut premissum est) tã sup p̃cipali ꝙ̃ sup incidẽ a tib⁹ᵃ questiõib⁹ appellatiõe re b mota canoniceᵇ ꝓcedatis.

Idem archiepo Senoñ.

¶ Nõ valet ĩpetratio i eccl'a nu merata nõ facta de nũero mẽtio ne si p eã frangit numerus cano nicoꝝ: licet nõ frãgat numerus prebendarũ: et ꝓcessus inde fa= ctus est nullus. h. d. quo ad intel lectum. Pa. Capitulũ. xix.

Cõstitut⁹ apud sedẽ ap. P. cleric⁹ ꝓposuit ꝙ cũ L. p. n. decano & cap'lo bituricen si dederit in mãdatis vt ip̃m re c ciperentᶜ in canonicũ & fratrẽ: et p̄bẽdã ei cõferrẽt si q̃ tũc in eorũ d vacaret eccl'ia: vel p̄rimoᵈ vaca turã: & ipsi cũ mãdatũ ei⁹ admit e tereᵉ nõ curassent: eis precipien= f doᶠ mãdauit: vt quod mandaue rat adimplerẽt sibi sup h̄ execu= toribus deputatis: &. j. ¶ Verũ pars aduersa r̃ndit: ꝙ cũ in bitu ricensi ecclesia certus esset nume

cet nõ si iurat⁹: aut per sedẽ ap'licã cõfirmat⁹: q: nõ valent lr̃e: nisi dicatur non obstante certo numero canonicorum. Hic tamẽ vide= tur ar. ꝯtra in fi. vbi dicit si ꝯstiterit numerũ &c. Sed põt dici ꝙ hic de nũero ẽ facta mẽtio: & nõ de iuramẽto: nec de ꝯfirmatiõe pape.

d ¶ Vel proxio vacaturã. Ꝙ solus papa põt vt. j. de p̄bẽ. p totũ.

e ¶ Admittere. Id est perficere.

f ¶ Precipiẽdo. Per executorias.

g ¶ Et de hoc. Scꝫ iu= ramento vel confirma= tione. vt. j. colligit: vbi dicit numerum canoni= corum qui nunc est i ea= dem ecclesia &c. vt nota tur in fine illius notabi lis: hic duo.

h ¶ Mentionem. Hec allegationo valet sive nissent cõtra numerũ il lum aliquando ꝓpria auctoritate. j. de p̄ben. pro illorum. s. de cõsti. cum accessissent.

i ¶ Et dictas litteras Scꝫ executorias. ¶ Glosa sequẽs obijcit ponit opi. Jo. et soluit. scḋo querit et sol. tertio arg. alleg. contrariũ et soluit: in fine dat vnũ si= mile.

k ¶ Iuramẽto. Sed in oĩ tali iuramento semp ĩtelligit auctoritas ma ioris excepta vt hic in= nuit a cõtrario sensu. & ff. ad municipa. l. impa= tores. j. de iureiuran. ve nientes. ergo non face= rent cõtra iuramentũ si ad mãdatũ dñi pape il= lum reciperent. Item si talis conditio inest iu= ramento nũꝗ̃ est neces= saria dispensatio in tali iuramẽto: q: si displicet pape nõ est ligat⁹ tali iu ramento. Joh. dicebat hãc cõditionem in iura

rus canonicoꝝ institutus firma tus iureiurãdo: et per ro. pon. cõ g firmatus: & de hocᵍ memorat⁹. P. non fecisset in suis lr̃is men h tionemʰ: intelligendũ erat circũ i uenisse p̄decessorẽ nr̃z & dictasⁱ lr̃as v̄itate tacita ĩpetrasse: &. j. P. vestre mãdamus quat̃n⁹ si legitime vobis constiterit nu= merũ canonicoꝝ q̃ nunc ẽ in ea dem ecclesia: per decanum & ca= pitulum eiusdem eccl'ie iuramẽ= k toᵏ firmatũ anteꝗ̃ predict⁹ cle= ricus litteras executorias impe l trasset̄ˡ: quicq̃d factũ est occasio m ne litterarum ipsarũ irritũᵐ de= cernatis: alioquin et faciatis in n eadẽ ecclesia prebẽdamⁿ (si qua vacat) sublata cuiuslibet appel= lationis obstaculo assignari.

Idem. a. canonico pictauẽ.

¶ Difficile et famosum. c. et est clauis totius tituli. Et. h. d. in summa. Exprimens falsum vel tacens verum in rescripto: si ma liciose / caret prorsus ĩpetratis. Sed si per simplicitatẽ vel igno rantiã: aut obtinuisset vero sup= presso et expresso falso saltẽ litte ras in forma cõmuni & delegat⁹ procedit seruato iuris ordine: & non speciali forma rescripti: sec⁹ si nullo modo litteras habuisset Capitulum. xx.

mentõ non esse: sed ideo dicit auctoritas superioris excepta: q: nõ preiudicat ei quin possit hoc facere. Verius videt ꝙ cõditio talis subintelligatur in huiusmodi iuramentis. & hoc ideo: quia sup re alterius vel quasi iuramentũ tale prestatur: & de re alterius preci= se iurari non potest: imo esset anceps periuriũ. ff. de in litem iuran. videamus. et. ff. rerum amo. marcellus: & ideo auctoritas domini pape in talibus intelligit excepta tacite: licet non excipiat expres= se. simile. xxij. q. ij. beat⁹. &. j. de iureiur. queadmodũ. circa prin. qua re si papa mãdat aliquẽ recipi in canonicũ nõ obstante † tali iura= mento: tũc licite eũ recipiũt: q: sic apparet ꝙ papa iuramẽtũ factũ q̃si de re sua nõ vult ratũ habere: cũ administratio sola cõmissa est capitulo & nõ dominiũ collatũ: et hoc iuramẽtũ seruare tenentur canonici ꝙ̃tũ in se est: nisi papa cõtrariũ mandet: & ideo non value rũt littere taliter ĩpetrate in q̃bus de iuramẽto mentio non fiebat. Sed quid si iurassent ante presentationẽ et post datã? Tũc nõ ob staret iuramẽtũ q: data respicit: vt dicit hic. et. s. e. cã te. Preterea aliḋ videt hic: ꝙ canonia sola siue p̄bẽda augeret numerũ canoni= corũ: q: si nõ augeret numerũ: iuramẽtũ non obstaret quin possint ip̃m recipere. & si. s. de cõsti. cũ. M. ferrarieñ. Itẽ ar. ꝙ canonia põt esse sine ꝓuẽtib⁹. arg. j. de preben. relatũ. Sed cõtra. j. q. iij. si q̃s ob iecerit. Sed ibi appellãtur res corpales iura ex q̃b⁹ res ipse corpa les ꝑcipiunt. Et sicut debet fieri mẽtio de iuramento vt hic dicit: sic etiã de pactis si qua in aliquo contractu interueniant debet fie ri mentio: al's nõ valet priuilegium. j. de deci. ex multiplici. ¶ Glosa sequens arguit et remittit.

† Si ergo expsse non tollat iura mentũ reci p̄edo illum essent piu= ri: et est mi rabile ꝙ q̃s tenet exci= pere sm̃ Ain. nec mirũ q: et ꝓpter iurã mẽtũ q̃s te= net nõ exci= pere qui tñ põt agere. de iureiu= rã. c. j. et. c. debitores. De hoc vi= de hic ple= nius p Jo. an. in nouel lã.

l ¶ Impetrasset. Hic cõsideratur tempus date. Item nõ dicit ante monitorias. Et sic est arg. ꝙ per monitorias ius non acquiri= tur. al's dixisset ante monitorias. De hac materia satis habetur. j. de renuncia. ca. veniens. B. ¶ Glosa sequens arguit et remittit.

m ¶ Irritum. Et ita ea que fiunt per litteras surreptitias non va lent. de hoc dicemus. j. e. c. ad audientiam.

n ¶ Prebendam. Et in canonicum recipi: ista sunt cõnexa. j. q. iij. si quis obiecerit.

Diuisio. Super litteris. Dolosa surreptio vitiat rescriptū in totū. Si aūt ꝓcesserit ex simplicitate vel ignorātia eaten⁹ vitiat q̃tenus fuit cā ꝯcessiōis. Diuidit̃ in tres ptes. Nā p̄mo recitat casum sup quo antiquitus erat opinio. Secūdo illos p distinctionē bimēbrē ad cōcordiā reducit ibi. Nos igit̃. Tertio dat regularē doctrinā ibi: vt sic. Ab. sicul⁹.

¶ Casus. Quidā ipetrauit lr̃as a dn̄o papa p maliciā. Alij p simplicitatē seu igrantiā tacita veritate vel suggesta falsitate: quidā dicebāt ꝙ tales lr̃e nō valēt: cū mēdax precator carere debeat impetratis. Alij dicebāt ꝙ et si forma litterarū carere debeat: nihilomin⁹ tñ iudex ꝓcedere debꝫ scd̄m ius cōe. Dn̄s papa distinguit inter illos q̄ per fraudem vl̄ q̄ p maliciā/ꝛ illos q̄ p simplicitatē vel ignorantiā lr̃as ipetrāt tacita veritate vel suggesta falsitate. Illi q̄ p maliciā vel fraudē falsitatē exprimūt et supprimūt veritatē nullū cōmodū de hmōi lr̃is ꝯsequant̃: ita tñ ꝙ postq̄ȝ delegato fides sup hoc facta fuerit: de cā vlteri⁹ non cognoscat. Inter alios q̄ lr̃as ipetrāt exp̄ssa falsitate distinguit̃. nā si talis veritas sit suppressa vl̄ falsitas suggesta q̄ si fuisset tacita scꝫ falsitas vel expressa scꝫ veritas papa saltē in for̄a cōi cōcessisset lr̃as: delegat⁹ ſm ordinē iuris ꝓcedat ꝛ nō ſm formā litterarū. Si vero talis falsitas sit expressa vel veritas occultata/q̄ si illa fuisset tacita vel expressa ꝙ papa nullas lr̃as ꝯcessisset: delegat⁹ nō ꝓcedat p illas lr̃as nisi in hoc vt ptes cōuocet ad p̄sentiā suā ꝛ de qualitate precū cognoscat: vt sic i vtroq̄ȝ casu eadē ratio q̄ delegantē moueret moueat ꝛ delegatū: et vbi delegās suas lr̃as denegaret: delegat⁹ suū officiū nullaten⁹ iterponat. ¶ Nota ꝙ q̄ p maliciā et fraudē lr̃as ipetrat tacita veritate ꝛ suggesta falsitate lr̃e indistincte nō valent ꝓpter fraudē: et ita dolus seu malicia facit ꝙ nulla distinctio hic est adhibēda. Itē q̄ fraudē allegat: fraudē ꝓbare dꝫ. Itē q̄ simplicitatē fecerit: nō iputatur. Item scd̄m qd̄ papa in iudicijs facit: ita et inferiores iudices facere debent.

Super litteris qui ab aliquib⁹ ex malicia et a nonnullis ex ignorātia tacita v̈itate: vl̄ suggesta falsitate impetrātur a nobis: diuersos[a] intelleximus diuersa sentire: alijs asserētib⁹ eos debere ꝓrsus carere[b] oī cōmodo lr̃arū: cū mēdax p̄cator carere debeat penit⁹ ipetratis: alijs v̈o dicentib⁹ ꝙ et si forma carere debeāt in lr̃is nostris expressa: nihilominus iuxta rigorem[c] iuris sit a delegato iudice in negocio procedendū. ¶ Nos igitur inter eos qui per fraudē vel maliciā: ꝛ illos qui p simplicitatem[d] vel ignorantiā litteras a nobis impetrant: huiusmodi credimus discretionē[e] adhibendam: vt hi qui priori modo[f] falsitatē exp̄mūt vl̄ supprimūt veritatē: in sue ꝑuersitatis penā nullum ex illis litteris cōmodū cōsequātur: ita videlicet ꝙ delegatus (postq̄ȝ sibi sup hoc facta fuerit[g] fides) nullatenus[h] de causa cognoscat. Inter alios autē qui posteriori[i] modo litteras impetrant: duximus distinguendū: q̄ falsitas suggesta fuerit: vel que veritas sit suppressa: nā si talis expressa[k] sit falsitas vel veritas[l] occultata: que q̄ȝuis fuisset tacita vel expressa: nos nihilomin⁹ (saltem in forma[m] cōmuni) litteras dedissemus: delegatus non sequens formā in litteris ipsis appositā: ſm ordinem iuris in causa procedat[n]. Si vero per huiusmodi falsitatis exp̄ssionē vel supp̄ssionē etiā veritatis littere fuerint impetrate: qua tacita vl̄ exp̄ssa nos nullas prorsus lr̃as dedissemus[o]: a delegato non est aliq̃ten⁹ ꝓcedendū: nisi[p] forsan eaten⁹ vt ptib⁹ ad suā p̄ntiā conuocatis: de precū q̃litate[q] cognoscat. Vt sic i vtroq̄ȝ[r] casu eadem ratio q̄ delegātem moueret: moueat etiā delegatum: ꝛ vbi delegans suas lr̃as denegaret: delegatus etiā sue cognitionis officium nullatenus interponat.

I. dē abbati ꝛ ꝯuētui p̄mōstra.

¶ Glosa sequens ponit quattuor similia.

a ¶ Diuersos. Nam quot sunt capita tot sentētie. de cōse. di. iiij. sicut in sacramentis. varie enī sunt hominū voluntates. ff. ad trebel. quia poterat: ꝛ hoīes faciles sunt ad dissentiendū. ff. de arbi. item si vnus. §. principaliter. ꝛ diuersitatē corporū sepe diuersitas sequitur animorum. ĩ. de conces. preben. quia diuersitatem.

b ¶ Carere omni cōmodo litterarum. xxv. q. ij. et si legibus.

c ¶ Iuxta rigorem. xxv. q. ij. prescriptione.

¶ Glo. seq. pro simplicitate alle. viij. iura. et duo in ꝯtrariū. ꝛ soluit.

d ¶ Simplicitatē. Simplicitati subuenit̃. de ꝯse. di. ij. c. iij. et ĩ. de re. ꝑmu. cū vniuersorū. nec obest qd̄ p simplicitatem omissum est. vt ff. de ven. inspi. l. j. §. vlti. Itē iperitie parcit̃. ff. de ꝓba. cum de indebito. §. si naūtis. ff. de edē. l. j. §. vlti. ff. qui satisda. cog. de die. §. minori. C. q̄ admi. ad bo. pos. quicūq̄ȝ. ꝛ. ff. si q̄s in ius voca. nōie. l. ij. §. si q̄s cōtra. Ar. cōtra. C. de in ius voca. l. ij. C. de fal. mone. l. j. †. Dic vt i p̄ria rubrica: q̄ꝛ rusticitati parcēdū est. Cōtraria casualia sūt.

† Dom⁹ vel fundus vbi falsa moneta cudit̃ fisco vendicatur: si dn̄s sciebat: ēt et si ignoraret de incuria vel negligētia puniat̃. Io. an. ĩ nouel.

Additio. Scꝫ in iure naturali et in falsa moneta. vt dicit Host. reprobat̃ etiā simplicitas in promouēdo. xxix. di. petrus. et in mg̃ro. de trāsla. inter corporalia. de ferijs capellanus. Io. an. in nouella.

e ¶ Discretionem. Per hanc decre. cassate sunt oēs solutiones q̄ recitabantur. xxv. q. ij. preceptiōe. C. si cōtra ius vel vtilitatē publicā. l. rescriptum. et. l. et si legibus.

¶ Glosa sequens recitetur per questionem.

f ¶ Priori modo. Scꝫ per fraudē vel maliciā: ꝛ q̄ hanc fraudē allegat eā ꝓbare tenet̃. ff. de ꝓba. q̃ti ēs. §. q̄ dolo. q̄ꝛ quilibet p̄sumit̃ bon⁹ donec ꝓbet̃ mal⁹. ĩ. de seru. ca. vno. et ĩ. de presump. dudū.

g ¶ Facta fuerit fides. Simile. xxv. q. ij. et si legib⁹. et. §. si nō cognitio: q̄ꝛ cū dubium sit poterit de hoc cognoscere iudex: q̄ꝛ rōne dubitatiōis fit qd̄ al's nō fieret. ff. de lib. cau. ordinata. et. ff. e. ti. lite ordīata. et ita q̄ fraudē allegat eā ꝓbare debet: vt dictum est.

h ¶ Nullatenus. Opposita exceptione legitima suspēsa est iurisditio iudicis circa principalē cām: et si dubia ē ꝛ de h̄ p̄ri⁹ cog̃scat postea cognoscat iudex de fraude siue malicia de qua excipit̃: nec distinguitur in hoc casu que falsitas sit expressa vel veritas occultata: sed sufficit ꝙ per maliciam hoc fecerit: et sic intelligit̃ lex ista. xxv. q. ij. et si legibus. Sed qualiter ꝓbatur malicia? Certe ex perspicuis indicijs: puta ex qualitate persone et ex forma rescripti. B.

i ¶ Posteriori modo. Scilicet per simplicitatem vel ignorantiam.

k ¶ Expressa sit falsitas. Puta si dixerit se de possessione vi electū cum non esset: nihilominus darentur ei alie littere ex quo petit causaꝫ cōmitti: vel tacet se decanum ꝛ impetrat litteras super vsuris vel super alia re propria. s̃. e. ad aures.

l ¶ Veritas occultata. Puta si occultauit ꝙ ad arbitros itū erat nec causa p eos potuit terminari. ĩ. de testi. presentata. arg. C. si contra ius vel vti. l. j.

m ¶ In forma cōmuni. Scd̄m istū modum intelligunt̃ iura illa. xxv. q. ij. prescriptiōe. ꝛ. l. predicta. et si legibus.

n ¶ Procedat. Secus si per maliciam falsitatem expresserit vel veritatē occultauerit: ꝛ ita aliquando receditur a forma in rescripto data et reditur ad ius ꝯmune. vt. s̃. e. causam que.

¶ Glosa sequens ponit. xx. casus quibus expressio falsi vel taciturnitas veri vitiat rescriptum.

o ¶ Litteras dedissemus. Ex hoc patet ꝙ simplicitas vel ignorantia nō ꝓdest circa hmōi litteras impetrādas: immo ad hoc vt rescriptum teneat nihil debet supprimi ex his que mouere possunt animū principis ad dandū rescriptū vel ad denegandum. Et primo quidem series facti est exprimenda. ĩ. de cohabi. cleri. ꝛ muli. super eo. Item ꝓcessus causa. ĩ. de re iudi. inter monasterium. Item non valent littere si quis tacet sententiam latā. arg. ĩ. de fi. instru. inter dilectos. C. sen. rescin. nō pos. l. vlti. Itē si tacuit nomē dignitatis sue. s̃. e. ad aures. Itē si tacuit aliud bn̄ficiū sufficiēs. s̃. eo. cum adeo. siue etiā min⁹ sufficiēs. ĩ. e. si ꝓponēte. et. ĩ. de p̄ben. cū teneamur. Item si tacuit vicariā perpetuam. ĩ. eo. postulasti. Item si tacuit pactū precedēs siue ꝯpositionē. ĩ. de deci. ex multiplici. Item si tacuit statutū numerū canonicoꝝ iuramēto firmatum. s̃. e. c. proxi. et. ĩ. de p̄ben. pro illorū. Itē si tacuit statutū ꝙ dignitas nō esset vlteri⁹ in eccl'ia. s̃. de cōsti. cū accessissent. Itē si tacuit p̀uilegiū. s̃. eo: cum ordinē. Itē si tacuit dispensationē. ĩ. de fi. pres. ex tua. Itē si tacuit se regularē petendo cōfirmationē. ĩ. de cōfir. vti. vel inuti. porrecta. Itē si dixit se clericū cū non esset. ĩ. de transac. ex litteris. Item si tacuit ꝙ prebenda nō vacaret de facto. ĩ. de conces. preben. cum nostris. ꝛ. c. lr̃as. Item si tacuit exceptionē. ĩ. de procu. in nr̃a. Item si tacuit appellationem a se factā. s̃. eo. ex parte. vel factā ab aduersario. ĩ. de ꝯfir. vti. vl̄ inuti. bone. Itē si tacuit ꝙ alius de mādato pape fuerit receptus. ĩ. e. mandatum. ꝛ duobus ca. se. Item si dixit se habuisse monitorias: quod fuit falsum: ꝛ executorias ipetrauit: non valent. ĩ. e. ex insinuatione. Et generaliter vbicūq̄ȝ talē veritatem tacuit vel talē falsitatē expressit: qua tacita vel expressa papa litteras non dedisset rescriptū inutile sit.

Rescp̄tū vitiatur multipl'r.

¶ Glosa sequens dupliciter exponit illud forsan.

p ¶ Nisi forsan. Istud forsan non est dubitatiuū imo affirmatiue ponit̃: q̄ꝛ de hoc ip̄o cognoscere dꝫ si preces veritate nitant̃. ff. de iudi. si q̄s ex aliena. ꝛ. ĩ. de ap. cū parati. simile forsan habes. xxxiij. q. ij. admonere. v̈. ingredere monasterium. ĩ. de ꝓcur. tue. Vel ideo dicit forsan. q̄ꝛ si notoria esset exceptio statim posset cessare: et in h̄ casu vbi notoriū est ꝙ aliq̄s nō est iudex meus nec re nec gestu: vt si citet me qui est vltra mare nō teneor ire. ar. ĩ. de accu. euidētia. ꝛ ar. ĩ. de iureiu. ad nostrā. ij. C. de iuris. om. iu. in criminali. et. iij. q. ij. si ep̄s. vbi de ista materia notatur per Io.

q ¶ De precum qualitate. i. de veritate vel falsitate precum opposita contra impetrantem.

r ¶ In vtroq̄ȝ casu. Prim⁹ est cū tacita v̈itate vl̄ falsitate expres

sa per simplicitatẽ papa lr̃as ꝓcedit in forma cõi: ac si esset veritas dicta vel falsitas tacita. Scd̃s casus est cũ papa nullas litteras de disset tacita falsitate ⁊ expressa veritate per simplicitatem.

Diuisio. Edoceri. Solet multũ allegari. Diuidit: q̃ pͥmo ponitur duplex questio. Scd̃o solutio ibi: super quo. Tertio ratio ibi: cũ ex officio. Quarto exceptio ibi: nisi. Et hic nota vnũ qd̓ nescio alibi ꝙ inter abbatẽ ⁊ cõuentũ bona monasterij possũt esse diuersa vt aliq̃ ptineãt ad mẽsam abbat: aliq̃ ad mẽsam cõuentꝰ. Ab. sic. Casus. Aliqs ĩpetrauit lr̃as apo. appellatiõe remota cõtra abbatẽ quendã nulla facta mẽtione de ipiꝰ conuẽtu. q̃rebatur vtrũ abbas tenebaꝫ rñdere ꝑ lr̃as suas sup cã q̃ cõiter ꝑtinet ad abbatem ⁊ mõachos: ⁊ si abbas appellauerit ne cõpellatur rñdere sup cã illa vtrũ valeat appellatio. Rñdeꝫ ꝙ ꝑ appellationem abbas se tueri nõ põt q̃minꝰ auc̃te hmõi lr̃arũ rñdere teneaꝫ: nisi alia cã rõnabili iuueꝫ: quia abbas ex officio suo negocia sui cõuentꝰ teneꝫ ꝓcurare: nisi forte abbatis ⁊ cõuentus negocia essent omnino discreta. ¶ Nota ꝙ ꝑlatus officium adimplere teneꝫ: et nõ valet appellatio contra vtilitatẽ eccl̃ie iterposita. ¶ Nota ꝙ ꝑ lr̃as contra abbatẽ tantũ impetratas et super cã cõuentus põt abbas cõueniri.

¶ In causa monasterij cõueniꝫ abbas ꝑ rescriptuꝫ in quo nulla fit mẽtio de conuentu: nec ꝓpter hoc appellari põt: nisi abbatis ⁊ cõuentus bona essent distincta omnino. Capitulũ. xxj.

Edoceri postulastis a nobis: vtrũ ꝑ lr̃as aduersus abbates nulla mẽtiõe habita de suis cõuentibꝰ ĩpetratas: teneanꝫ abbates ipsi sup causis q̃ ad cõuentus ꝑtinent / ⁊ eosdẽ de ipsis q̃relãtibꝰ rñdere. Ac lꝫ inhibita sit appellatio ꝑ appellatiõis obiectũ: possint ne rñdeant se tueri. ¶ Sup quo duximꝰ rñdendũ: ꝙ (nisi alia cã rõnabilis suffrageꝫ) ꝑ appellationẽ se tueri ñ pñt quo [a] minꝰ debeãt[a] auc̃te lr̃arũ hmõi legitime rñdere. ¶ Cũ ex officio [b] suo teneanꝫ[b] cõgregationũ suaꝝ negocia ꝓcurare. ¶ Nisi forte abbatis ⁊ ꝯuẽtꝰ negocia eẽnt oĩno di [c] screta[c]. Idẽ archiepõ et mgr̃o V. canonico magdeburgeñ.

¶ Itẽ qui cãm habet cũ monasterio abbatẽ cõueniat: et nõ monachos. ¶ Nota ꝙ ꝑlatꝰ officiũ suũ adiplere teneꝫ: ⁊ negocia sue cõgregationis ꝓcurare. ¶ Nõ ꝙ nisi res abbatis ⁊ cõuentꝰ sint diuerse: nõ abbas / sed cõuentꝰ poterit ꝯueniri. ¶ Glo. seq. facit q̃ttuor. Pͥo ꝯsulit ꝑlatũ cõueniẽdũ duplici de cã: ⁊ dat sil'e. Scd̃o dicit prelatũ sine capitulo vel ecõtra nõ agere vel defendere: distinguit triplicẽ speciẽ causarum: quedã spectant ad prelatũ: quedã ad capl'm: q̃dã cõiter ad vtrosq̃. Tertio reciteturꝑ q̃stionẽ an subseq̃ns cõsensus ⁊c̃. Quarto querit et soluit.

a Debeãt. Discrete agit q̃ abbatẽ cõuenit: nã si ꝯuentꝰ ꝯueniretꝫ statim prelatũ noĩaret in iudicio: ⁊ sic iducias obtineret. ĩ. vt lit. nõ ꝯtest. q̃ñ frequẽter. §. ꝙ si sup. ⁊ C. vbi in rẽ ac. l. ij. q̃ sine lñia abbatis nec agere nec rñdere põt cõuentus qñ retracteꝫ sñia. ĩ. de iudi. cãm. xvj. q. j. monachi. ⁊ q. iij. si sacerdos. sicut nec filiꝰ q̃diu ẽ ĩ ptã te pr̃is. C. de anna. excep. l. j. ĩ fi. xvj. q. iij. si sacerdotes. ⁊ iõ abbas ꝑmo ꝯueniẽdus est. Dico tñ ꝙ nullũ collegiũ cõuenit vel cõueniꝫ sine auc̃te ꝑlati: ⁊ ecõuerso ꝑlatꝰ sine auc̃te capl'i: nec cõuenit nec cõueniꝫ: sed ꝑ sindicũ actorẽ vel ꝓcuratorẽ ab ipso ꝑlato de cõsensu capl'i cõstitutũ: ⁊ hoc cũ negociũ principaliter tãgit prelatũ. ĩ. de ꝓcur. c. j. ⁊ si negociũ ꝑncipaliter tãgit capitulũ ab ipso capl'o cõstituaꝫ de auc̃te ꝑlati. ĩ. de iudi. cãm q̃. C. de epi. et cle. oẽs. §. ⁊ hoc nihilominꝰ. ⁊ hic. ⁊. xij. di. nõ licet. ĩ ꝑn. Et hec locũ habẽt qñ negocia capl'i ⁊ ꝑlati sunt discreta: vt dicit in fi. Si ꝟo sunt cõia: ꝑlatꝰ de cõsensu † capl'i cõstituit sindicũ. Unde vacãte sede nihil est innouandũ. ĩ. ne se. va. c. j. ij. ⁊ iij. nec tũc currit ꝑscriptio ꝯtra ecclesiã. ĩ. de ꝑscrip. c. j. ⁊ c. de q̃rta. Et si forte capitulũ agit nõ sufficit subsequens ꝯsensus ꝑlati: sicut nec sufficit subseq̃ns auc̃tas tutoris. ff. de auc. tu. obligari. §. vl. ⁊ isti. e. ti. §. tutor. Sed hoc nõ credo: sufficit enĩ si postea accedat ꝯsensus ꝑlati vel ecõuerso. ĩ. de dona. pastoralis. ⁊ ĩ. de his q̃ fi. a ꝑla. si. cõsensu ca. cũ nos. Et dicit lex q̃ cõfirmat predicta: ꝙ q̃ nõ põt alienare: nõ põt rẽ in iudiciũ deducere. ff. de iure deli. ait ꝑtor. Sed q̃d si lis oriaꝫ inter collegiũ ⁊ prelatũ? Adeatur superior et ille dabit collegio curatorẽ ad litem ipsam: cuiꝰ officium cessabit lite finita. insti. de auc. tu. in fi. ⁊ ff. de tu. l. iij. §. si pupillus. ĩ fi. Additio. Licet non negeꝫ hoc fieri posse: ⁊ tñ sine tali curatore capitulũ velut habẽs legitimã admĩstrationẽ agere / defendere / ⁊ ꝓcuratorẽ cõstituere poterit. vt de cau. pos. cũ eccl̃ia. ⁊ c. cũ oli. de insti. cũ venissent. ibi: ad petitionẽ eboraceñ. eccl̃ie ⁊c̃. Jo. an.

† Meliꝰ dixisset ꝑlatꝰ et capl'm vt differat ab eo qd̓. s̃. dixit qñ negociũ tangit prelatũ pͥcipaliter. Et vide qd̓ dicã de rest. spo. olim causam. in ꝑn. Jo. an.

b Teneanꝫ. Et q̃dẽ teneñꝫ: lꝫ nõ fiat mẽtio in rescꝑto: noĩe enĩ ꝑlati eccl̃ia intelligiꝫ: ⁊ ꝑlati monasteriũ. ff. de annu. le. l. annua. §. j. ⁊ ff. de cõdi. et demõ. filiofamilias. Et eccl̃ia ẽ in epõ ⁊ ecõuerso. vij. q. j. scire debes. ⁊ ff. de re. du. ciuibꝰ. nõ tñ noĩe ꝑlati semꝑ intelligiꝫ eccl̃ia. ĩ. de testa. requisisti. ⁊. xij. q. ij. illud. ⁊ q. iij. pontifices.

Recitetꝫ ꝑ questionẽ

c Oĩno discreta. Bene dicit discreta: q̃ si sunt discreta oĩno: nõ teneꝫ rñdere nisi de ꝑte sua: q̃ rescꝑta nõ extenduntꝫ ad res vel ad ꝑsonas in eis nõ ꝯꝑhẽsas: q̃m stricte intelligẽda sunt. ar. s̃. e. sedes. ⁊ ĩ. de of. dele. cũ olim dilecti. et meliꝰ. c. p. et. g. et licet sint oĩno discreta: tamẽ nec prelatꝰ sine cõsensu capl'i: nec capitulũ sine cõsensu ꝑlati hoc facere possunt: vt dictũ est in prima notula.

Rescꝑta sũt stricte intelligenda.

¶ Processus factꝰ ꝑ lr̃as surrepticias irritaꝫ: sed factꝰ ꝯ formã rescripti irritꝰ nũciaꝫ. Ca. xxij.

Cum dilecta ĩ xp̃o filia. R. custos. Hesseñ. eccl̃ie ac ꝓcurator. G. monialis sup electionibꝰ in eadẽ eccl̃ia celebratis litigauerint aliquãdiu corã nobis: ⁊. ĩ. ¶ Deprehendimꝰ lr̃as ad abbatẽ de remech. ⁊ suos ꝯiudices [d] ĩpetratas[d] ꝑ surreptionẽ obtentas: cũ in eis illiꝰ articuli videlicet de subtractoꝝ resignatione: [e] fuerit preter cõsciam nostrã[e] cognitio demãdata: qui ĩ prioribꝰ lr̃is ad scholasticũ hildeseñ. ⁊ cõiudices suos obtẽtis insertꝰ fue [f] rat / de q̃bꝰ in secũdis lr̃is mẽtio[f] nõ fiebat: ⁊ ideo qd̓ ipsarũ lr̃arũ occasione dinosciꝫ attẽtatũ: duximꝰ irritandũ. ¶ Dictũ insuper scholasticũ et cõiudices suos inuenimꝰ minꝰ prouide processisse. Cũ enĩ in lr̃is nr̃is eisdẽ ꝑncipaliter mãdaretur: vt ad predictaꝫ [g] ecclesiã ꝑsonaliter[g] accedentes persone idonee administrationẽ cõmitterent abbatie: cui ad opꝰ eius fieret hincinde resignatio subtractorum: ipsi formam mã [h] dati apostolici trãsponẽtes[h] illo

Diuisio. Cum dilecta. Diuidiꝫ ꝑncipaliter ĩ quattuor ꝑtes. In prima succincte tãgit q̃stionẽ. In scd̃a irritat ꝓcessum scd̃oꝝ iudicuꝫ ibi: deꝑhendimꝰ. In tertia irritũ decernit ꝓcessum ꝑmoꝝ iudicũ ibi: dictũ. In q̃rta cõmittit cãm ⁊ mandat restitui spoliatos ibi: ideoq̃. Abb. sic. De facto huiꝰ decre. loq̃tur. ĩ. de re iu. ad ꝓbãdũ. Casus. Uacañ. monasterio hesieñ. due electiones ibidẽ fuerũt celebrate: vna de custode illius monasterij: ⁊ alia de. G. moniali ipsiꝰ monasterij. sup istis electionibꝰ cã fuit cõmissa primo hildeseñ. scholastico et cõiudicibus suis sub hac forma vt ꝑsonaliter ad monasteriũ accedentes ꝑsone idonee cõmitterẽt administrationem abbatie cui fieret restitutio quorũdam subtractorũ ab vtraq̃ ꝑte. Judices isti contra formã mãdati ꝓcesserunt. postmodũ cã fuit cõmissa abbati remotheñ. ⁊ cõiudicibꝰ suis ꝑ surreptionẽ: q̃ in lr̃is preter conscientiã dñi pape fuit articulus insertus de resignatiõe subtractoꝝ q̃ in lr̃is prioribꝰ cõtinebaꝫ: ⁊ isti iudices ceperũt ꝓcedere ĩ cã: tãdẽ negociũ ad se. ap. est delatũ. papa sciens de ꝓcessibus iudicũ predictoꝝ inuenit lr̃as iudicũ scd̃orũ ꝑ surreptionẽ obtentas: q̃ articulꝰ de resignatione subtractoꝝ preter ꝯsciam dñi pape insitus in scd̃is lr̃is fuerat q̃ in prioribꝰ positꝰ erat de q̃bus in secũdis lr̃is mentio nõ fiebat. ⁊ ideo papa cassauit quicquid factũ fuit occasiõe litteraꝝ scd̃arũ. ꝑterea primi iudices processerunt cõtra formã mãdati: q̃ cũ deberent accedere ad locũ ⁊ ꝑsone idonee administrationẽ cõmittere abbatie cui fieret resignatio subtractoꝝ hinc inde. Ipsi hoc capitulo ꝑtermisso de alijs iordinate cognouerunt: ꝓpter qd̓ dñs papa ꝓcessum eoꝝ denũciauit irritũ ⁊ inanẽ: q̃ contra formã mandati ⁊ iuris ordinẽ ꝓcesserunt. Mandat ergo dñs papa tertijs iudicibꝰ ꝙ primo isti iudices restituant q̃sdã moniales q̃ spoliate fuerũt / ⁊ postea mãdati forma diligẽter obseruata in negocio ipso ꝑuia rõne ꝓcedant. ¶ Nota ꝙ lr̃e ꝑ surreptionẽ obtente nõ valent: et opposita exceptione cassaꝫ q̃cq̃d fit ꝑ eas. ¶ Itẽ secũde lr̃e nõ valẽt: nisi de primis fecerint mentionẽ. ¶ Itẽ q̃ primo fieri mãdantur primo expedienda sunt ꝫm formam mandati. ¶ Item forma mãdati diligentissime seruanda est. ¶ Itẽ processus contra formam mandati friuolus est. Bernardus.

d Impetratas. Que false erant. vt. ĩ. de exces. ꝑla. inter dilectos. §. preterea.

e Nostrã. Et cancellarij vel alteriꝰ q̃ debebat req̃ri. ĩ. de fal. licet.

f Mentio non fiebat. Et ideo secũde littere nõ valuerũt. s̃. eo. ceterũ. nec qd̓ per eas factũ est. vt. ĩ.

g Personaliter. Nota casum nouũ cũ mãdaꝫ alicui vt ꝑsonaliter negociũ exequaꝫ põt alij cõmittere vices suas si partes consentiãt: nisi in duobꝰ casibꝰ. In causa inq̃sitionis. Itẽ cũ papa ꝓuideri mãdat ecclesie alicui de ꝑlatis ⁊ alijs ministris. ĩ. de of. deleg. q̃m apl'ica. §. is aũt. Et est simile qd̓ dicit lex si ꝓmisisti mihi ꝑ te factu rũ nauẽ vel aliqd̓ cõsimile: ꝑ aliũ me nõ ꝯsentiente facere nõ potes ꝓpter industriã tuã quã elegi. ff. de sol. inter artifices.

Personaliter exeq̃ debẽs an possit alijs ꝯmittere.

¶ Glo. se. notat ordinẽ scripture seruandũ. alle. sex iura. ⁊ tria in cõtrarium: et soluit distinguendo. Demũ obijcit querẽdo ⁊ soluit.

h Trãsponẽtes. Nõ in rescriptis ordinẽ scripture seruãdũ: vt hic ⁊. xliij. di. sit rector. in fi. ⁊. iij. q. vij. in grauibꝰ. ⁊. ij. q. j. in primis. ff. de vsufru. quotiẽs. Et ordo ꝟboꝝ ostẽdit ordinẽ ꝓcessuũ. de cõse. di. ij. in xp̃o patre. ⁊ ff. ad trebel. heredes. ĩ fi. Ar. cõtra. s̃. e. cãm q̃. ⁊ ar.

s.e.iter ceteras.ar.C.de ap.l.j.Sol.vbi aliq̄d p̄ncipal'r mādat̃:illd tāq̃ p̄ncipale ⁊ p̄rio tractādū est.cetera v̄o secūdario tanq̃ accessoria subsequēter sunt expediēda:sicut hic.Ubi vero plura p̄ncipaliter cōmittuntur:nō refert qd̄ illoꝝ primo tractet̃ nisi forsan vnū de natura sui p̄cedat.vt in decre.s.e.cām.⁊ ar.j.de causa pos.et ꝓprie pastoralis.⁊.C.d̄ rei vē. ordiarij.Et ideo cassat̃ .i.cassus ⁊ irrit⁹ nunciatur hic ꝓcessus iudicū: q̄z articulū p̄ncipaliter cōmissum omiserūt† de alijs inordinate plurimū cognoscēdo:vt d̄r in lr̄a.et idē penit⁹ habes .j.de of.dele. venerabil'. Sed quare nō ꝯfirmauit qd̄ legitime factum fuit.j.de p̄ben.dilect⁹.j. et.j.de arbi.cū tp̄e.et.j. de p̄uil.cū olim.ij.? Rn̄. q̄z nō seruauerūt formā sibi datā: ⁊ q̄z cū principale sit cassatum/accessoria etiā cassata intelliguntur.j.de fi.istru.iter dilectos.v̄.fi.et.ij.q.vj.§. si q̄s ex plurib⁹.B.

† Quē etiā de cōsensu ꝑtiū exp̄sso vel tacito omittere nō poterāt cū papa illū ex certa scia ī fauore eccl'ie ap posuisset: scʒ ꝓ p̄sone idonee ⁊c̄. s'm Innoc. Cōpost.et Ho.Jo.an.

a ¶ De alijs articulis. Scʒ de electione et pertinentijs suis.

b ¶ Juris ordinē. Juris ordo exigit.vt p̄mo de spoliatiōe cognoscat̃ q̄ de ꝓp̄etate.vt.iij.q.j. ca.j.et.ij.quasi per totū. ⁊.ij.q.ij.ꝑ totum.⁊.C.de rei ven.ordinarij.et.C. de interdic.incerti iur̄ non est.⁊.ff.de iudi.si de vi ⁊ possessiōe.⁊.j.de resti.spo.ex conq̄stione.et q̄stio spoliationis priuilegiata ē.j.de ordi.cog. sup spoliatiōe.Et q̄z isti iudices hūc ordinē nō seruauerūt papa illorū ꝓcessum irritauit.i.irritū esse ostēdit.j.vt lit nō ɔtest.accedēs. j.⁊ p̄cipue q̄z illa fuit forma mādati:⁊ ita est de substātia ‡ iuris ordinarij ordo iste:⁊ sic ī duob⁹ peccauerūt:q̄z ɔtra formā sibi datā ⁊ ɔ̄ ordinē iudiciariū.sic.j.de ɔ̄fir.vti.vel inuti.examinata.Sed h̄ videt̃ loq̄ de alio ordine:quē nō seruauerūt iudices ī alijs articulis vt ipsa lr̄a dicit.⁊ q̄z ɔtra mādati formā fecerūt:⁊ ordinem iuris in alijs articulis nō seruauerūt:papa ꝓcessum illoꝝ denūciauit irritū ⁊ inanē:⁊ sic ī duob⁹ peccauerūt nō seruādo formā rescripti:nec etiā seruando ordinē iuris ī alijs articulis forte dimittēdo ɔtestatiōnē litis:⁊ sic duob⁹ modis pōt intelligi qd̄ dicit iuris ordinem.

Duplicit̃ exponit qd̄ dicit littera de iuris ordine.

‡ Uide qd̄ no.ij.q.j.in sū.et qd̄ d̄r .j.de appel. ex rōe.sup j.glo.ī.j.colūna.de of.dele.prudētiā.sup fi. ij.gl.Jo.ā.

¶ Glosa sequens reci.per obiec.

c ¶ Irritū. Et supra dixit irritandū.q̄z ibi ipso iure nō erat irritus ꝓcessus:sed irritād⁹ ꝓpter lr̄as surreptitias.s.e.sup litteris.hic ipso iure ꝓcessus null⁹:⁊ ideo dicit irritū duabus de causis:q̄z cōtra formā ⁊ cōtra iuris ordinē.vt.ij.q.vj.§.diffinitiua.v̄.itē sn̄ia citra solitū ordinē ⁊c̄.⁊.j.de cōfir. vti.vel inuti.examinata.

¶ Glosa sequens obijcit ⁊ dupliciter soluit.

d ¶ Restitutis. Sed q̄liter potest monacha petere restitutionē? Dico q̄z nō habebāt abbatissam:⁊ ille spoliate erāt.ar.ff.de iudi.si longius.§.si filiusfamilias.vel q̄z petit restitui nō tanq̃ monacha: sed q̄si de corpore.sicut si collegiū nō habebat vn̄ soluat creditori:soluēt singuli nō q̄si singuli:sʒ q̄si de corpore:⁊ petit monach⁹ p̄tē vbi res monasterij diuidit̃.xviij.q.ij.in nullo.⁊ etiā recedit a collegio. xxvij.q.j.si q̄s rapuerit.⁊ vbi mōach⁹ ꝑcutit̃.j.de sē.exc.parrochianos.Sʒ ibi nō dat̃ actio īiuriaꝝ mōacho sʒ mōasterio.⁊ ītētabit eā sindic⁹ mōasterij.Sicut dn̄s agit ꝓ īiuria fui.isti.d̄ īiurijs.§.si fu⁹

Religios⁹ spoliatus pōt petere restitutionē ī absentia superioris.

Diuisio.

Plerūq̃ ɔtingit. Diuidit̃:q̄z primo tangit impetrantiū maliciā. Scd̄o adhibet medicinā cōpetētē ibi:cū igitur. Ab.sic.

¶ Casus. Quidā īpetrabāt litteras cōtra aduersarios suos: sed eis nō vtebātur:postea aduersarij eorū impetrauerunt alias lr̄as super eadē causa ad alios iudices:et tūc primo primi impetrātes exhibebant suas litteras cū ꝑ secūdas cōueniebātur dicētes secūdas lr̄as nō valere nō faciētes de priorib⁹ mentionē. Querebatur quid iuris? Papa dicit ꝙ malicijs hoīm nō est indulgendū.statuimus ꝙ si q̄s litteras impetrauerit et eis ꝑ maliciā vel negligentiā nō fuit vsus infra annū postq̃ habuit copiā iudicū auctoritate secundarū poterit cōueniri:licet de priorib⁹ nullā fecerit mentionē. ¶ Nota ꝙ malicijs hoīm nō est indulgendū. ¶ Itē per lapsum temporis probatur malicia vel negligentia. ¶ Item non currit ei tempus qui copiā iudicis habere non potest. Berñ.

a capitulo pretermisso:de alijs[a] articulis inordinate plurimum cognouerant:propter quod processum ipsorum cōtra nr̄i formā rescripti ac iuris[b] ordinē attentatū irritum[c] decernimus et inane. ¶ Ideoq̃ mandam⁹:q̄ten⁹.S.et q̄ribusdā alijs sororib⁹ ecclesie (sicut iustū fuerit) restitutis[d]: et forma mādati nr̄i exacta diligētia obseruata:in negocio ipso ratione preuia ꝓcedatis. Idem.

¶ Valet secundū rescp̄tū: lʒ de primo nō faciat mētionem quo vti noluit impetrās infra annū.

Plerūq̃ ɔtigit Ca.xxiij.

Pq aliq̄ nr̄is lr̄is ipetratis illis vti multo tp̄e postponētes tunc demū eas exhibēt cū aliarū auctoritate ab eis ɔ̄ quos primitus lr̄as ipetrarant:ceperint cōueniri:dicentes posteriores litteras non valere:vt pote nō facientes de priorib⁹ mentionē. ¶ Cū igit̃ nō sit malicijs[e] hoīm indulgendū: statuim⁹ vt si quis nr̄as lr̄as ipetrans infra annū[f] postq̃ copiā iudicum habuerit:ex malicia vel negligētia[g] postposuerit vti eis:auctoritate posteriorum lr̄arū valeat cōueniri:lʒ in ipsis nulla de p̄orib⁹ mentio habeat̃. Idem Rotho.archiepo.

¶ Si a delegato aliq̄d mandat̃ ordinario:debet hūiliter exequi. Sed si alius delegat⁹ per alias lr̄as post executionē mandat cōtrariū:vel si ante executionem innotuerit ordinario inter delegatū qui mādauit et aliū contētionē esse de iurisditione:faciat sibi vtrarūq̃ lr̄arū copiam exhiberi: nō vt iurisditiōaliter cognoscat: sed vt se iformet an p̄ scd̄as reuocētur p̄me.⁊ si p̄me reuocentur: exequat̃ scd̄m mandatū. Si aūt nō reuocent̃: vel de hoc dubitet nō exequat̃ scd̄m mādatū donec contentio de iurisditione terminetur. Ab.sic. Ca.xxiiij.

Cum contingat:et.j. Preterea cū quidā sup aliquo litigantes ad diuersos iudices lr̄as ipetrāt:quorū q̄dā obtenti a p̄te altera tibi mandant:vt p̄tē aduersam denūcies excōmuni=

e ¶ Malicijs. s.e.sedes.j.q̄ ma.ac.pos.significāte.⁊.ff.d̄ rei.vē.i fi. ¶ Glo.se.dat primo sex concor.ad id qd̄ hic dicit̃ de spacio annali.demū querit:ponit quattuor opiniones:et primā approbat:vltimo ponit ius nouum ⁊ remittit. [do.

f ¶ Infra annū. No.hic annalē p̄scriptionē.j.vt lit.nō cōtest.q̄m. frequēter.j.rn̄.⁊.j.de of.ord.pastoralis.j.de offi.dele.querenti.⁊.xj.q.iij. rursus.⁊.c.q̄cūq̃.et.xx. q.ij.si puella. Sed queritur quādo īcipiat currere iste annus? Tunc cum incipit habere copiā agendi cū primo habeat copiā iudicū.ff.de diuer.⁊ tēp.p̄scrip.l.j.et ij.q.vj.biduū.⁊.ff.de serui.rus.predi.attilicin⁹.⁊ si tūc negligēs fuerit imputatur ei:ex quo habuit tp̄s ꝓsequēdi suū ius et hmōi negligentia late culpe cōparatur.arg. C.si tu.nō ge.l.j.et.ij.xxiij.q.j.dn̄s noster. Dicūt quidam ꝙ incipit currere a tēpore p̄sentationis litterarū facte iudici.j. de ap.sup eo.ij. † Alij dicūt ꝙ a tp̄e quo composuit sarcinulas suas: et potuit aduocatum querere.ff.ex qui.cau.ma.l. ab hostibus.§.sed q̄ simpliciter. Quarti dicunt et male:ꝙ a tempore date litteraꝝ.s.eo.ti.eā te. et.c.constitutus.qd̄ primū dicitur verū est:vt dicit littera ista. Hodie vero ista locū nō habēt sed potior est cōditio occupantis:licet scd̄e littere non faciant mentionē de primis.j.de ap.vt debitus honor.et.j. eo.capitulum sancte crucis. De hoc tamen dictū est satis.s.eo.ti.c. j.qualiter intelligatur hoc ca.et illud.s.eo.si autem.

† Scd̄o loquit̃ de termino iudicis.i.q̄ dat̃ iudici ad cām finiendā.Jo.an.

¶ Glosa sequens querit et soluit.

g ¶ Uel negligentia. Sed q̄s ꝓbabit hanc negligentiā? Rn̄.trāscursus anni ꝓbat hoc:‡ nec alia interpellatio est faciēda.j.de loc.⁊ cōduc.potuit.nisi ille vellet ostēdere ɔtrariū.sicut d̄r de anno appellationis.j.de ap.cū sit romana. Tamē ista nō operant̃ aliq̄d hodie:q̄z ille obtinet q̄ primo lr̄as suas exhibet iudici:vt dictū est: nisi p̄mus copiā iudicis habere nō potuerit anteq̃ secūdas lr̄as suas p̄sentasset:tūc excusat̃.⁊ hoc verū est si hoc fuit publice ꝓtestatus:q̄z iudicis copiā habere nō potuit: ⁊ ita p̄missa ista ꝓtestatione secundus nō poterit eū preuenire.j.de appel.si iustus metus.

‡ Dicebat Inno.ꝙ iudex ex varijs cōiecturis diligentiā estimabit vel negligentiam et his consideratis estimabit cui pti incumbat ꝓbatio Com. placet qd̄ seq̄tur in glo. maxime q̄z forsan plus instaret̃ in ꝓbatione hui⁹ articuli q̄ p̄ncipalis.Jo.an.

Cum contingat. Quotidie practicatur ista decre.ī executionib⁹ gratiarū cū executores diuersorū mādant cōtraria capitulo seu ordinario loci: raro autē practicatur in terminis ꝓprijs: scʒ in executionib⁹ causaꝝ. Et.h.d. Instruit̃ ordinari⁹ q̄d facere debeat:cū a diuersis delegatis recipit mādata ɔtraria. Primo ponitur questio. Secūdo distinguens responsio ibi:sup quo. Tertio duplex instructio ibi:ceterum. Abb.si. Pars huius decre.est de eta.⁊ quali.⁊ de offi.dele.cum contingat. ¶ Casus. Quidā impetrauit lr̄as ad iudices cōtra aduersarios suos.pars altera impetrat cām eādem alijs iudicib⁹ cōmitti. quidā obtēti a parte altera mādant alicui vt p̄tē aduersam denūciet excōicatā. Alij iudices postmodū mandāt eidē vt eādem denunciet absolutā.querit̃ quid super hoc sit faciendū. papa dicit hic esse distinguendū cū primū recipit mādatum ille cui hoc mandat̃ videat an si innotuerit inter illos q̄ primo mandāt et alios sup iurisditione discordiā suscitatā an nihil oīnosciuit. ⁊ si nihil intellexit cū primū mandatū recipit illud exeq̄tur.si postea ab alijs ɔtrariū demandet̃:tunc petere debet copiam vtriusq̃ rescripti.⁊ si euidēter appareat ita ꝙ nō sit dubitādū aliq̄tenus ꝙ lr̄e illoꝝ a quibus recepit secūdū mādatū reuocēt p̄mas: tūc mandatū illud adimpleat qd̄ scd̄o loco mandat̃. Si vero ɔstet ꝙ lr̄e illoꝝ qui dederūt primū mādatū nō reuocent̃:ꝑ lr̄as alioꝝ illud nullaten⁹ exequat̃ donec inter illos cōcertatio sopiat̃.et illud idē facere debet:si primo mādato recepto et nōdū executioni mādato ei īnotuit ꝙ inter eos sup iurisditione hmōi concertatio esset oborta.in istis oīb⁹ mandatis discretus debet esse qui ea recipit ne dicat se dubitare vbi dubitandū nō est:nec dicat se certum vbi certus non est. In fine dicit ꝙ licet certa in his detur doctrina q̄liter ī his procedendū est:nulla potestas datur huic executori inter dele

gatos aut ptes iudicare debeat de iurisditiõe. ¶ Nota q̃d in hac decretali statuit: ppter ɔtraria mãdata q̃ frequẽter occurrũt. ¶ Nõ q p ɔtẽptionẽ iurisditiõis res sit dubia vt executor hic nõ pcedat. ¶ Glo. seq. querit: arguit negatiue: ⁊ dupliciter soluit.

a ¶ Nihil omnino sciuisti. Nec p famã vel alio modo. ĩ. de sen. ex

erit ad absoluendũ q̃ ad cõdẽnandũ. Regulã illã habes ff. de ac. ⁊ obli. arrian⁹. ⁊. ĩ. de pba. ex lr̃is. hoc ideo dicit: q̃ nõ ɔstat an ille iudex habeat iurisditionẽ: p h̃ tñ nõ iudicat de iurisditiõe q̃rũ sit iurisditio: s; tñ dicit se debere exeq̃ mãdatũ vl' nõ debere. ĩ. co. ex pte. ¶ Glosa sequens querit et soluit.

dẽnat nec absoluit: s; exequitur. Jo. and.

to. cũ desideres. §. secũde questioni. hoc enĩ dicimur scire q̃d ab alijs audiuim⁹. xxij. q. v. hoc videt. Sed quid si audiuit ab aliquo leuis opinionis: nũquid hoc sufficit vt nõ debeat parere mãdato iudicis? Videtur q non. ĩ. de spon. cum in tua. ⁊. xj. q. iij. in cunctis. et. ĩ. de testi. licet. Sed videtur q sic: q̃ in dubijs potius obediendũ est. vt. xxiij. q. j. quid culpat. in fi. et. ĩ. de pscrip. cũ ex officij. Et illa est ratio quare executio sẽtẽtie differri nõ debet: nisi incontinenti pbet exceptio. ĩ. d testi. veniens. ij. et. ĩ. de resti. spo. litteras. Dico q nõ sufficit: alioquin retardaret executionẽ sententie: qui diceret se habere priores litteras q̃ reuocate nõ essent/ vel q̃ posteriores litteras diceret se habere q̃ reuocarent p̃mas. ⁊ sic sequeretur q null⁹ iudex posset excõicare vel absoluere vel ferre sententiã: si diceret aliq̃s ante prolationẽ sentẽtie causam illã alijs esse cõmissam: ⁊ sic daret occasio figmẽtis q̃d esse nõ debet. xxxij. q. j. dixit dñs. insti. vi bo. rap. §. sed nedũ talia. et C. vnde vi. si q̃s in tantã ff. ad car. l. j. §. si q̃s non. ff. de liti. l. j. imo pbabilẽ causam debet habere ille q̃ recipit mandatu; de diuersitate litterarũ ãteq̃; credat. xxiij. q. iiij. q̃; magnũ. ⁊. ĩ. de cle. ex.

Executor an debeat parere delegato: si ab aliq̃ leuis opinionis audiuit suã iurisdictionẽ esse reuocatam.

catiõis sententie subiacere alijs iudicib⁹ postmodũ tibi iniũgentib⁹ vt eãdem denũcies absolutã: q̃ris an vtrisq;: an neutris: vl' alterutris saltẽ obedire debeas in hac pte. ¶ Sup quo tue prudẽtie respõdẽtes credim⁹ distiguẽdũ: an cũ primũ mãdatũ recepisse dinosceris: tibi forsan innotuerit inter illos ⁊ alios sup iurisditione discordiã suscitatã: an super hoc nihil[a] omnino sciuisti. Et q̃dẽ si sup contẽtione huiusmodi nil tibi penit⁹ inotescat: cũ primũ mãdatũ recipere te cõtingit: illud debes humiliter executiõi mãdare[b]. Sed si postea cõtrariũ tibi ab alijs demãdat: tunc litterarũ[c] ad vtrosq; a se. apo. obtẽtarũ copia postulata: q̃s tibi auctẽ pñtiũ districte p̃cipim⁹[d] exhiberi: si ex ipsarũ tenore dep̃hẽderis euidẽter: ita q nõ sit aliquaten⁹ hesitãdũ[e] q lr̃e q̃ ad illos a q̃b⁹ scd̃m mandatũ receperis ipetrate noscunt: expresse reuocẽt lr̃as alioꝝ. tu illud itrepidus exeq̃ris quod tibi scd̃o[f] loco mãdat. Si vo ex litterarũ ĩspectiõe manifeste tibi ɔstet q lr̃e obtẽte ad illos q̃ primũ dedere mãdatũ p alias minime reuocantur: scd̃m mãdatũ nullatenus exeq̃ris. Qz si sup hoc tibi merito fuerit dubitãdũ: ad exequendũ scd̃m mandatũ te pcedere nõ oportet. donec iuxta cuiusdã nr̃e cõstitutiõis[g] tenorẽ iter eos hmõi cõcertatio sopiat. Et idip̃z[h] facere debes si primo mandato recepto et nõdũ executioni mãdato tibi forsan inotuerit q iter se super iurisditione de mandata ceperint disceptare. ¶ Ceterum in his oĩb⁹ puram ⁊ puidã te cõuenit itentionẽ hr̃e: ne vel ad declinandũ mãdatum dubitare te dicas vbi dubitãdũ non est: vel etiã ad exequendũ te asseras esse certũ: vbi certus esse nõ debes. Licet aũt ex his certa tibi det doctria q̃liter ĩ his te debeas hr̃e: nulla tñ tibi attribuit ptãs vt iter delegatos aut ptes de iurisditiõe debeas iudicare[i]. Idem mgr̃o. g. ⁊. p. de firmisca.

¶ Qñ i rescripto plura narrant diuersos effectus operantia: nõ sufficit ipetranti alterũ solũ probare ad vtrũq; effectũ ɔsequẽdũ.

Olim ex lr̃is Ca. xxv.

Olim ex lr̃is sancti Nichasij remeñ. sargineñ. et vallis regia abbatum fuit nr̃is aurib⁹ intimatũ: q cu; ad eos semel et iterũ a nobis lr̃e pcessissent sup eo q. P. clericus sancti remigij parrochiã de salice quam. R. de cliuo per[k] interpositam psonã sibi collatã fuisse pposuit detinebat: ipsi partes semel secundo et tertio citauerũt: et dictũ. P. (quia citat⁹ pluries cõparere noluit p se vel p responsalẽ aliquẽ coram eis) excõicationis vinculo inodantes: fecerunt

d ¶ Precipim⁹. S; q̃d si nõ exhibent scd̃e? Nõ exequet scd̃m mandatũ si ad terminũ p̃fixũ non exhibeãt. vt. ĩ. de excep. pastoralis. nam lr̃e q̃ nõ apparẽt nõ sũt. ff. d ɔhẽ. emp. in lege. et. l. rutilia polla. de cõse. di. j. solẽnitates. non põt tñ cogere aduersariũ ad exhibendũ: q̃ non h; iurisditionẽ iter ptes: vt dicit ĩ fi. Nec etiã tenet obedire mandato: nisi videat rescriptũ. ĩ. de offi. dele. cũ in iure. Additio. Dicit q nõ habet iurisditionẽ sed termin⁹ cũ cause cognitione dat. iij. q. iij. §. spaciũ. Sed s̃m Inno. illud locũ habet in termino qui dat pro testib⁹ et ad instructionẽ cause. secus in alijs. Jo. and.

e ¶ Hesitãdũ. Videt q executor nõ d̃beat petere copiam rescripti: nisi vbi recipit cõtraria mãdata: s; nõ est verum: vt dictũ ẽ ĩ prima notula. ¶ Glo. se. obijcit et sol.

f ¶ Scd̃o loco. S; q̃re reuocat q̃d legitime factũ est p p̃mas litteras cõtra id quod legit. ĩ. de restit. spol'. audita. s̃. eo. causam q̃? Sed p istum executorẽ nihil reuocatur: sed denũciantur illi absoluti qui primo fuerant excõicati.

g ¶ Constitutionis. s̃. eo. pastoralis.

h ¶ Et idip̃m. Ita vt ñ exequaris mandatũ. et iste. §. respicit primũ. §.

i ¶ Judicare. h̃ fallit illa regl'a. ff. d iudi. d q̃ re.

mi. illud. ff. q̃d cum falso tuto. l. ij. in fi. Vel dic q qualiscũq; notificatio sufficit in secundo casu: vt iudex non debeat dici dubius. j. q. iiij. §. vl. in fi. ver. si quis vobis dixerit hoc idolis ⁊c. §. iste est. ĩ ca. turbatur. ĩ. de spon. preterea. ij. ff. de peti. here. item veniũt. §. a quo denũciatum. ⁊. ff. de admi. tu. quidã decedens. §. ex quo † ⁊ hoc videtur innuere littera ista: nihilominus sciuisti.

b ¶ Executioni mãdare. Q̃d ⁊ fecit: scilicet q̃ denũciauit partẽ illam excõicatam. ¶ Glo. seq. obijcit ⁊ soluit.

c ¶ Tunc litterarũ. Sed qualiter potest illud perpẽdi ex sola inspectione litterarũ? Nã licet secũde expressam faciant mentionem priorũ iudicũ et rerũ contẽtarũ in priorib⁹ litteris: p hoc nõ cõstat primas litteras esse reuocatas: cũ possint esse impetrate p falsi suggestionẽ: ⁊ ita nõ reuocãt primas. ĩ. de of. deleg. corã. ⁊. ĩ. e. ex parte. circa prin. et. ĩ. de re iudi. inter monasteriũ. ⁊ ar. s̃. e. ceterũ. ĩ. de do. ⁊ cõtu. ex litteris. Ad hoc ergo vt executori nullaten⁹ sit dubitandũ oportet vt discat per assertionẽ partiũ: q̃ causarũ merita partium assertione pandunt. C. si p vim vel alio mõ. l. vl. ĩ. de resti. in integ. tũ ex lr̃is. ⁊ sic videt q aliquã possit exercere iurisditionẽ iter partes: q̃d falsum est. vt dicit ĩ fi. al's nõ poterit scire vtrũ secũde reuocẽt p̃mas. Et hoc verũ est vt dicit Jo. q nũq̃; ex sola inspectione poterit scire: nisi aliq̃d ĩtelligat de hoc ex partiũ assertiõe: sed p hoc nullã h; iurisditionẽ iter ptes. Sed hoc verũ est si ille q̃ h; priores litteras aliq̃d nõ obijciat ɔ̃ scd̃as: al's iudex p̃sumeret p̃mas eẽ reuocatas: ex q̃ ĩ scd̃is fit mẽtio exp̃ssa de p̃mis. s̃. e. ceterũ. Si aũt aliq̃d obijcit: stati executor d; supsedere: q̃ p negationẽ res fit dubia. C. q̃. ad li. pcla. nõ li. l. iij. Et in h̃ casu intelligit q̃d legit. s̃. eo. pastoralis. vt ibi d̃r: sc; q tũc dubiũ est de reuocatiõe lr̃arũ qñ fit mẽtio exp̃ssa: et iudicũ ⁊ rerũ: sed ab aduersario obijcit lr̃as ipetratas esse p falsi suggestionẽ p decre. p̃dictas. Itẽ licet executor dubitet an debeat absoluere vel cõdẽnare: † non tñ s̃m regulã Arriani pnior

† Et ex quo non liquet arbitro de causa nõ cogit p̃nũciare cu; aliter cogeretur. ff. de arbi. põponius. §. vlt. ⁊. ff. de re iudi. si vni. h; Vi. Jo. an.

Causaru; merita p̃sens pars vtraq; pãdit.

† Nec con-

Olim ex litteris. Diuidit. Primo ponit ɔsultatio. Scd̃o rñsio ibi: nos igit. Vel s̃m Hostiẽ. diuidit in tres ptes. Nã p̃mo ponit relationẽ priorũ iudicũ. Scd̃o ibi: nos igit. cõmissionẽ factã secũdis iudicib⁹. Tertio ibi: verũ dubitationẽ emergẽtem. Ab. sic.

Diuisio.

¶ Casus. P. cleric⁹ sancti remigij detinebat parrochiã de salice quã. R. de cliuo dicebat se canonice adeptã fuisse. vnde idẽ. R. ipetrauit cãm sup hoc cõmitti q̃busdã abbatib⁹. ipsi abbates ptes ad suã p̃sentiã prĩo scd̃o ⁊ tertio citauerũt. ⁊ q̃ dictus. p. per se vel per aliũ corã eis cõparere noluit excõicauerunt eũdẽ facientes fruct⁹ illius parrochie sequestrari. postmodũ idẽ. p. accedens ad eos promisit iuri parere. ⁊ sic fuit absolutus: et lr̃as absolutionis eidẽ concesserunt/ assignãtes locũ ⁊ diẽ in quo faceret q̃d pmisit. ipse vero locũ ⁊ diẽ de lr̃is radẽs/ in loco rasure scripsit q seq̃strati fruct⁹ restituerent eidẽ. et hoc idẽ. p. ɔfessus fuit corã duob⁹ iudicib⁹. tertio se excusante iudices ipsi hec omnia signauerũt dño pape. ⁊ ipse mãdauit iudicibus p̃sentib⁹ vt si esset ita ipsi. p. sup ipsa parrochia ppetuũ silentiũ imponerẽt: ⁊ p̃fato. R. p̃fatam parrochiã restituerẽt cũ fructib⁹ seq̃stratis: sed p̃dict⁹. R. pbauit bene falsitatẽ p̃dictam vnde petebat parrochiã illã sibi assignari. Judices illi dubitauerunt sup clausula illa si esset ita vtrũ ad oĩa predicta debeat referri aut tantũ ad vitiũ falsitatis. Cõsuluerũt dñm papã/ ⁊ ipse rñdet. q clausula illa ad oĩa debet supiora referri ad hoc vt ipsi roberto ecclesia cõferat: q̃ l; ppter illã falsitatẽ esset priuãd⁹ eccl'ia supradicta p̃fat⁹. p. q̃ falsitatẽ hui⁹ ppetrauit: tñ ppter hoc nõ est illa eccl'a aduersario cõferenda/ nisi pri⁹ super alijs fuerit facta plena fides. ¶ Nõ ppter ɔtumaciã põt q̃s excõicari: licet agat actiõe reali. ordinariũ tñ est iudicũ in possessionẽ mitti. ¶ Itẽ clausula si est ita oĩa precedentia respicit. ¶ Itẽ qui falsat litteras iudicis debet priuari eo sup quo ligat. ppter hoc tamẽ nõ acquirit ius alteri parti.

k ¶ Per interpositã personã. Q̃d põt fieri. ĩ. de p̃ben. accedens.

¶ Glo.seq.reci.per.q.an potuerit fieri sequestratio &c.
a ¶ Sequestrari. Quod de iure fieri non debuit/nisi cã subesset .j. de sequestra.ad hoc.et duobus ca.seq.vbi de hoc.in quibus duob⁹ dicitur q quãdo fructus dissipantur debet fieri sequestratio. C.de prohibita sequestra.l.vna. De hoc not.ij.q.vj.quotiẽs.ij. Sed i casu istosc3 ppter cõtumaciã bene fit sequestratio vt mitius agat̃ cũ reo.j. de do.7 cõtu.ex lr̃is.sed in casu isto nõ dicit̃ proprie sequestratio prout tradit̃.j. de seq̃st.p totũ. q2 ibi nõ fit seq̃stratio,ppter contumaciã.
¶ Glo.se.signat 3riũ 7 remittit.item ar.alle. duo iura:et quattuor alle.in contrarium.
b ¶ Ad omnia. Videt̃ q per hãc clausulã si est ita:vel per hãc si pmissa vera sunt: teneatur ipetrator probare oĩa premissa esse vera: l3 aliq̃d ex premissis sufficeret† ad propositũ pbandũ. si.s.eo. ex parte conuentrent̃.ff. de execu. tu.q̃ testamẽto.nam nisi q̃s plene probet suã intẽtionẽ succũbit.C.de rei ven.l. vl.fines eni mandati diligenter sunt obseruandi.s.eo.cũ dilecta.et imputet sibi qui plura narrauit:quorum vnũ sufficeret per se.Ar. 3tra.q sufficit vnũ pbare.ff.de cõdi.7 demõ. falsa.in fi. 7.ff. de cõdi. insti.l.ij.§. vlti.ff. de manumis.te.si ita.j.de preben.cũ iã dudũ. Dic vt dixi.s. eo.ex parte. Item ar.est hic q sequẽs clausula respicit omnia pmissa.j.de app. scđo reqris.7.c. inq̃sitioni.Ar.3tra.j.de do.cum dilecti. vbi non respicit oĩa superiora clausula illa de foresta:sed proximã donationẽ 7 inferiorẽ.iij.q.v.3stituim⁹. 7 ꝺ cõse.di.ij. cũ oẽ. in prin. Sed meli⁹ est q ad oĩa referatur. et sic facit pro alia parte.ff. de in rẽ ꝟso.si pro parte.§.pe.

Rescripti ĩpetrator an teneat̃ probare oĩa esse vera ppter clausulã si est ita.

† Hoc verũ si astringit se ad vtrũ q3.j.ꝺ.pba. l3.Jo.and.

fructus ipsius parrochie seque a strari[a]. Cũq3 postmodũ ide3.P. accedẽs ad eos se iuri pmiserit paritur ũ:ac obtinuerit se absolui:ipsi absolutiõis lr̃as cõcedentes:diẽ ei assignauerunt 7 locum quib⁹ corã eis q̃d pmiserat adimpleret: q̃ diẽ et locũ ex lr̃is illis radẽs in locũ rasure rescripsit q ipsi ei sequestratos fructus assignari mandabãt:q̃d corã duob⁹ eo2 tãdem (tertio sui absentiam excusante p litteras) est 3fessus. ¶ Nos igit̃ cũ tante temeritatis excessus falsitatis scrupulo non careret:vobis dedim⁹ in mãdatis:vt si esset ita:ipsi 3sumptori sup dicta parrochia ppetuũ silẽtiũ iponẽtes prefato.R.de cliuo assignaretis eãdem cũ fructib⁹ seq̃stratis. ¶ Uerum sicut vos p vestras nobis lr̃as itimastis:cũ dictus.R.rasuram 3fatã corã vobis per testes idoneos probauisset:7 ob hoc postulasset sibi dictã ecclesiã assignari: vos vtrum clausula illa si esset ita de omib⁹ superioib⁹ an de articulo tm̃ rasure deberet intelligi dubitastis. Nos igitur respõdemus q clau b sula illa ad[b] oĩa debet supiora referri ad hoc vt ipi.R.3fata eccl'a cõferat. Quia licet vitiũ falsitatis ad iponendũ ei ppetuũ silentiũ sup ecclesia ipsa sufficiat qui falsitatẽ hmõi ppetrauit:non tñ ppter hoc eadẽ eccl'ia est aduersario assignanda:nisi sup alijs facta fuerit plena fides.

Idem episcopo Jmolen̄.

¶ Non valet rescriptum super restitutiõe beneficij impetratũ: quod de causa excõmunicatiõis et amotionis impetrantis non facit mentionẽ. Ca.xxvi.

Dilectus fili⁹ abbas sctĩ stephani bonon̄. p suas nobis lr̃as intimauit: q cum ipe cui visitatiõis officiũ in ciuitate ac dyo.bonon̄.cõmisimus. B.et A.3sbyteros ab ecclesijs suis ppter eo2 graues et manifestos excessus duxerit amouendos.ijdem sup restitutiõe sua nr̃as ad te in cõi forma litteras impetra c rũt:de ãmotiõis sue causa[c] et ex d cõicationis[d] qua tenẽtur astricti nullã faciẽtes penitus mẽtionẽ. ¶ Nos igit̃.f.t.mandamus quatenus si est ita: lr̃as ipsas tanq̃ per veri suppressionem obtẽtas e veribus[e] carere decernas.

Idem episcopo veratisañ.

¶ Per lr̃as iusticie nõ tenetur episcopus prouidere habenti ppetuã vicariam vel sufficiẽs patrimoniũ. Nec valent littere gratie ad beneficiũ obtinendũ in q̃bus impetrãs tacuit perpetuã vicariã.h.d.cõprehẽdẽdo vtrũq3 intellectũ. Ca.xxvij.

Postulasti p sedẽ aplicam edoceri:vtrũ alicuius ecclesie ppetuo vicario de pue̅tibus vicarie:bonisq3 paternis habenti vnde valeat cõmode sustẽtari/tenearis p illã formã cõem f cũ ẽm[f] apl'm:i ecclesiastico beneficio puidere. ¶ Ad q̃d sic duximus respondẽdũ: q cũ p formã predictã necessitatibus paupe2 clerico2 q̃ nullũ sunt ecclesiasti g cũ beneficiũ[g] assecuti:sedes apostolica duxerit succurrendũ:ppe-

Diuisio. Dilect⁹. Diuidit̃: q2 in prima ponit̃ factĩ narratio.in scđa iudiciũ istructio ibi:nos igit̃. Ab.si. ¶ Cas⁹. Abbas sancti stephani bononien̄.datus fuit visitator a sede apo.i ciuitate ac dyocesi bon̄.abbas iste.b.et.a.3sbyteros ppter suos excessus manifestos remouit ab ecclesijs suis 7 excõicauit:et idẽ presbyteri litteras impetrauerũt a se.apo.in forma cõmuni sup restitutione eo2ũ de causa remotiõis sue et excõicatione qua tenebantur astricti nullã faciẽtes mentionẽ. Opponebat̃ eis corã ep̃o imolen̄. negocij executore q littere iste nõ valẽt eo q nõ faciebãt mentionẽ de causa suarũ remotionũ: nec de excõmunicatione eorũdẽ:cõsultus papa respõdet dicẽs.q si est ita: lr̃e nõ valent tanq̃ surreptione obtẽte:et q episcopus iste decernat iuribus carere. ¶ Nota q excõmunicat⁹ nõ potest impetrare litteras ad agẽdum:quia isti presbyteri simpliciter impetrauerunt tãq3 essent spoliati ad petendam restitutionem vnde dicitur in forma cõmuni. Bern̄.
¶ Glo.sequens notat causam exprimendam.
c ¶ Cã. Nõ q nõ sufficit narrare seriẽ facti i lr̃is pape: nisi cã facti adijciat̃.ar.xxiij.q.vl.occidit.j.de testi.cũ cãm.7 cã facti poti⁹ q̃rẽda est q3 ipm factũ.xv.q.j.c.j.i fi.7.ff.de fur.versi.7.j.de accu.cũ dilectus.C.de adop.l.iij.7 etiã modus‡ facti.C. de trãsac.vt rñsum. ¶ Glo.se.primo notat rescriptũ ipetratũ ab excõicato nõ valere:et reddit triplicẽ cãm. Scđo signat contrariũ 7 soluit.i fine remittit.
d ¶ Excõicationis. Hic habes q si excõicatus ipetrat lr̃as vel rescriptũ tacẽs de sua excõicatiõe q nõ valẽt lr̃e. tũ q2 tacuit pcessũ iudicis.j.de re iudi.iter. tũ q2 tacuit vitiũ suũ. tũ ideo q2 ingessit se

‡ Hoc verũ ẽm Jnno. q̃n modus cã dandi vel denegãdi pberet si

cõioni hoim ppter q̃d puniẽdus est.j.de cle.exc.mi.illud.7.xj.q.iij placuit.vñ incõueniẽs esset q ex eodẽ facto 3sequeret̃ penã 7 pmodũ.ff.de neg.ges.l.siue.xvj.q.j.legi. Contra.j.de excep.significauerũt.7.c.venerabilẽ.vbi dr̃ q excõicati nõ repellunt̃ a 3secutiõe appellatiõis:s3 isti pbr̄i erãt rei:ĝ nõ deberẽt repelli. De h dicem⁹.j.ꝺ excep .venerabilẽ.7.c.si gnificauerũt. S3 pñc l3.Jo.and. dic breuit̃ q isti nõ erãt rei:s3 actores q̃ petierũt restitui: nec appellauerãt i q̃ casu loquũt̃ 3ria. Et sic ẽ ar.q q̃stio spoliatiõis nõ sit puilegiata. An littere ab excõicato ipetrate valeãt eo absoluto. Dic sup h put no. .j.de excep.pia.lib.vj.in glo.que icipit:sed mirũ.

esset actum i modũ inq̃sitionis:aliter si alio mõ.de acu.qualiter ij.de symo.

¶ Glo.se.no.specialiter cãm excõicationis exp̃mendã.in fi.dicit hic nõ probari q non valeat rescriptum ab excõmunicato impetratum.
e ¶ Uirib⁹ carere. vt s.eo.cu3 dilecta. Et sic videt̃ q si aliq̃d factum sit p lr̃as surreptitias illud d̃beat reuocari. De hac materia plenius dicet̃.j.e. ad audiẽtiã. Et dic carere:si 3stiterit de istis exceptiõib⁹.s.q nõ fecerit mẽtionem de cã sue remotiõis 7 excõicatiõis q̃ tenebant̃ astricti Et merito de cã excõicatiõis tenebant̃ facere mentionẽ:q2 q̃ petit absolui ab excõicatiõe tenet̃ exp̃mere cãm excõicatiõis sue/al's nõ valẽt lr̃e ipetrate sup absolutione:vel si aliã cãm exprimeret q3 illã pro qua fuit excõicat⁹.j. de offi. or.ex pte.7.j.de fi.istru. q sup his. Jn illa decre. ex pte. notat̃ de hoc in glo.q̃ icipit ex eo.7.j. de sen.exco. cũ pro causa.i glo.q̃ icipit:istud tanq̃. Et i hoc casu nõ valent lr̃e ipetrate ab excõicato tacito de cã excõicatiõis: secus si aliquis ĩpetrat lr̃as ad agendũ 3tra aduersariũ tacens de sua excõicatiõe:quia tũc valẽt lr̃e eo absoluto .j.de excep.pia.li.vj.vbi de h i glo.q̃ icipit:sed mirũ. Alia etiã de cã nõ valuerũt hmõi lr̃e:q2 nõ fecerũt mẽtionẽ q p sniam spoliati fuissẽt ppter suos excessus a q̃ nõ fuit appellatũ. C.sen.resci.nõ pos.ipetrata† 7 ita duab⁹ de causis nõ valuerũt lr̃e isto2 pbro2. Qui pfuerũt decre.ista allegari ad pbãdũ q lr̃e ipetrate ab excõicato ad agẽdũ nõ valebãt:s3 hoc nõ pbat̃ p hãc decre q̃ si loquit̃ i tali casu. B.

† Et si etiã contra lr̃as opponi poterat exceptio rei iudicate.de lit.cõtest. c. j.li.vj. veniẽt etiã i mo du3 peremptorie. vt ibi. Jo.an.

Postulasti. Diuidit̃:q2 pmo ponit̃ q̃stio. Scđo solutio ibi:ad q̃d. Tertio ratio ibi nõ eni. Ab.si. ¶ Casus. Quidã erat ppetuus vicarius in quadã eccl'ia/habẽs insup bona paterna de q̃bus poterat cõmode sustentari.iste vicari⁹ impetrauit 3tra ep̃m qui ip sum ordinauit ẽm illam formã cõmunẽ cũ ẽm apostolũ.quesiuit iste ep̃s a papa vtrũ teneret̃ ei ẽm illam formã in beneficio ecclesiastico puidere. Rñdet q per illã formã cũ ẽm apostolũ sedes apo.consueuit pauperib⁹ clericĳ q̃ nullũ beneficiũ habẽt puidere.7 iõ ppetuus vicari⁹ de talibus lr̃is cõmodo carebit:nisi de vicaria sua fecerit mentionẽ: vtpote veritate tacita ipetrat̃. nõ eñi dicit̃ carere beneficio cui de vicarie ppetue pue̅tib⁹ est puisum. 7 p habente beneficiũ cõpetens ex certa sciẽtia sup obtinẽdo alio beneficio papa nõ scribit de leui quin de ipo faciat mẽtionẽ. ¶ Nota q ppetuus vicarius beneficiatus reputat̃. ¶ Jtem semper est facienda mẽtio de priori beneficio/aliter non valẽt littere vt hic dicitur.
f ¶ Cum ẽm apostolũ. Quã habes.j.de preben.cum ẽm.
g ¶ Beneficiũ. Noĩe bñficij intelligit̃ vicaria siue pbenda siue aliud beneficium.j.q.iij.ex multis.7.j.de ver.sig.tua nos.

a ¶ Cõpetẽter. Illud cõpetenter intelligas ſm modũ illi⁹ decre. de mõachis ⁊ de ꝓbẽ. de hoc dictũ fuit. ſ. e. cũ adeo. dic vt ibi. ¶ Glo. ſe. ar. ꝙ de patrimonio ⁊c. alle. in contrarium. et primo argumento reſpondet. demũ querit: ſoluit et remittit.

b ¶ Prouentib⁹. De duob⁹ querebat̃ ſcʒ de paterna hereditate et de beneficio vicarie: ſed de beneficio tm̃ rñdet. ergo licet nõ faciat mẽtionẽ de paterna hereditate tenẽt littere: qr vnum negando: alterũ confitetur. ⁊ de pſump. nonne. Sed videtur ꝙ talis indigne petit beneficiũ eccleſiaſticum. xvj. q. j. qm̃ quicqd. ⁊ xij. q. j. illi aũt. et iudiciũ ſibi mãducat ⁊ bibit. j. q. ij. clericos. ⁊ c. ſeq. Item qr ordinat⁹ eſt ad certũ titulum qui ad titulũ ſui pr̃imonij ẽ ordinatus. ⁊ de preben. tuis. Sed nõ eſt verum ꝙ de hereditate principaliter q̃reretur: ſed de vicaria hic addito ꝙ habeat bona paterna ſiḱr. Sʒ qd ſi modicũ habet bñficiũ: nunqd tenet̃ facere mẽtionem de illo? Tenet̃ quidẽ. ⁊ eo. ſi proponẽte. vbi dicet̃ de hoc Additio. Et eſt expreſſum. ⁊ de ꝓbẽ. ſi motu ꝓprio. ij. rñſo. li. vj. Dixit etiã hic Innoc. dato ꝙ ĩpetrãs beneficio qd tacuit renũciare velit nõ cõualeſcẽt littere cũ inſpiciẽdũ ſit tp̃s date. ſ. eo. eã te. contrarium nonaſſe videt̃. ⁊ eo. in nr̃a. ⁊ ibi dicã. Jo. and.

Reſcp̃tũ ad bñficia valet licet pr̃imoniũ taceatur.

tuus vicarius (niſi de vicaria fecerit mẽtionẽ) cõmodum reportare non debet de hm̃õi litteris vtpote ꝟitate tacita ĩpetratis. ¶ Nõ eñi carere beneficio debet [a] dici: cui cõpetẽter[a] de perpetue [b] vicarie ꝓuentibus[b] eſt ꝓuiſum. Et ꝑ habẽte bñficij ſufficientis ſubſidium: ex certa ſciẽtia ſuper obtinendo alio beneficio de leui non ſcribimus: qui faciamus de primo in nr̃is litteris mentionẽ.

Idem in concilio generali.

¶ Per litteras ap̃licas de hac ↄſtõne mentionẽ nõ faciẽtes: nõ põt q̇s trahi vltra duas dietas extra ſuã dyoceſim: niſi de cõſenſu ptiũ lr̃e fuerit impetrate. h. d. vſqʒ ad. §. ſunt ⁊ alij. Ca. xxviij.

Nõnulli gr̃a ſe. apo. abutẽtes[c] lr̃as eius ad remotos[d] iudices ĩpetrare nitunt̃: vt reus fatigat⁹ laborib⁹ ⁊ expẽſis liti cedere: vel ĩportunitatẽ actoris redimere cõpellat̃. ¶ Cũ aũt ꝑ iudiciũ iniurijs aditus patere nõ debeat: q̃s iuris[e] obſeruãtia interdicit: ſtatuimus ne q̇s vltra [f] duas dietas[f] extra ſuã dyoce. ꝑ litteras ap̃licas ad iudiciũ trahi[g] poſſit. ¶ Niſi de aſſenſu partiũ fuerint ĩpetrate: vel expꝛ̃ſſam [h] de hac ↄſtõne fecerint mẽtionẽ[h].

¶ Nõ valẽt lr̃e ad lites ĩpetrate ſine ſpeciali mãdato dñi: niſi impetrent̃ ꝑ cõiunctã ꝑſonã. h. d.

¶ Sunt ⁊ alij qui ſe ad nouũ genus mercimonij[i] conuertentes: [k] vt vel ſopitas poſſint ſuſcitare[k] querelas: vel nouas immittere queſtiones: fingũt cauſas ſuper quib⁹ a ſe. apo. litteras impetrãt abſqʒ dñoꝝ mandato: quas vel reo: ne ꝓpter eas laborum vel expenſarũ diſpendio moleſtet̃: aut actori: vt ꝑ ipſas aduerſariũ indebita moleſtatione fatiget: venales exponunt. ¶ Cũ autẽ lites [l] reſtringẽde[l] ſint potius q̃ laxande: hac generali ↄſtitutione ſancimus: vt ſi aliq̇s ſuꝑ aliqua que[m]ſtiõe de cetero ſine ſpeciali[m] mãdato dñi litteras ap̃licas impetrare preſumpſerit: et littere ille nõ valeant: et ipſe tanqʒ falſari⁹ puniat̃. ¶ Niſi forte de illis per-

Diuiſio. Nõnulli. Iſtud principiũ vſqʒ ad. §. Sunt ⁊ alij: diuidit̃ ĩ tres ptes. Nã p̃mo ponit abuſuʒ ĩpetrãtiũ iudices remotos. Scd̃o ꝓuidet ibi: cũ aũt. Tertio excipit ibi: niſi. Ab. ſic. ¶ Caſus. Quidã abutebant̃ gr̃a ſedis ap. lr̃as impetrãtes ad iudices remotos: vt ſic reus fatigat⁹ laborib⁹ ⁊ expẽſis liti cederet vel ſaltẽ vexationẽ ſuã redimeret: et qr ꝑ iudiciũ iniuria fieri nõ dʒ: ſtatuit cõciliũ generale ne q̇s vltra duas dietas extra ſuã dyoceſim ꝑ lr̃as ap̃licas trahi poſſit: niſi de aſſenſu partiũ fuerit impetrate / vel niſi de hac ↄſtõne fecerint mentionẽ. In ſcd̃a pte dicit̃ ꝙ alij erãt q̇ nouũ gen⁹ mercimonij circa lr̃as ap̃licas exercebãt vt finitas lites ſuſcitarẽt vel nouas fingerent q̃ſtiones. fingunt eñi cãs ⁊ ſuꝑ illis impetrãt lr̃as ſine mãdato dñoꝝ / ⁊ illas exponũt venales q̃nqʒ reone ab actore fatigetur: q̃nqʒ actori vt indebite reũ moleſtet. Sed qr lites potius ſunt reſtringẽde q̃ ampliãde. ſtatuit conciliũ generale vt q̇s ſuꝑ aliqua q̃ſtione de cetero litteras ĩpetrauerit ſine ſpãli mandato dñi: littere ille nõ valent ⁊ ille de iure tanqʒ falſarius puniatur: niſi forte ſit de illis ꝑſonis a q̇bus nõ exigit impetrator mãdatũ. ¶ Nota ꝙ in iure nulli eſt facienda iniuria in ſuo iure. ¶ Itẽ vltra duas dietas extra ſuã dyoceſim ꝑ litteras ap̃licas null⁹ trahi põt. ¶ Item littere ſine mandato non valent impetrate.

c ¶ Abutẽtes. i. malo mõ vtentes. ſic. ⁊ eo. qr nõnulli. et. ſ. e. ſedes.

d ¶ Ad remotos. Nõ ꝙ dr̃ remotus q̇ eſt vltra duas dietas extra dyoceſim. ⁊ facit ad hoc. ⁊ de elec. cũ inter vniuerſas. ⁊ c. nihil eſt.

e ¶ Iuris obſeruãtia. Qr nõ debẽt ĩde naſci ĩiurie vñ iura oꝛiũt̃. ⁊ de accu. q̃liter ⁊ qñ. l. j. C. vñ vi. meminerint. ſiĺr. ſ. ĩ. j. ↄſtõne Grc. ¶ Glo. ſeq. q̃rit: arguit pro vulgaribus: et ſic ſoluit. ſecundo querit: ſoluit: contra ſolutionem obijcit et reſpondet.

f ¶ Ultra duas dietas. Nunqd hoc intelligit̃ de vulgarib⁹ dietis q̇ habent̃ ſm conſuetudinẽ regiõis: aut de legalib⁹ ſm ꝙ viginti miliaria cõputant̃ ꝓ dieta. ff. de verb. ſig. l. iij. ⁊ ff. ſi q̇s cau. l. vicena? Uidet̃ ꝙ de vulgarib⁹: qr noĩa ex cõi vſu intelligẽda ſunt. ⁊ de ſpõ. ex lr̃is. j. nõ eñ ex opinionib⁹ ſinguloꝝ: ſed ex cõi vſu noĩa audiri debẽt. ff. de ſup. lega. l. labeo. ⁊ ↄſuetudo ẽ optima legũ ĩtepꝛes. ⁊ de conſue. cũ dilectus. ⁊ ff. de leg. ſi de interꝓ̃tatiõe. ⁊ pl⁹ ſtat̃ vſui q̃ ſignificatiõi vocis. ff. de lega. iij. nõ aliter. imo vſui ſtat̃ ↄtra naturam vocis. ff. de leg. iij. vxoꝛi. in p̃n. De hac materia multa argumenta notãtur. xij. di. illud. Et dicas ꝙ de vulgarib⁹ dietis iſtud ẽ intelligendũ: qr lex debet cõuenire cõſuetudini regiõis. iiij. di. erit autem lex. Sed pone ꝙ aliquis impetraret litteras vltra duas dietas nõ facta ↄſtitutiõis iſti⁹ mentiõe: ſed iudices citãt ad locũ vltra duas dietas non remotũ a ſua dyoceſi ipm̃ reũ: nunqd ire tenetur: Credo ꝙ ſic ꝑ hoc ꝙ dicit vltra duas dietas nõ trahat̃. et eſt expreſſum. ⁊ de excep. oli. ſed in expẽſis actoris debẽt iudices ad locũ ire: al's fieret fraus ↄſtitutiõi huic. ar. ad hoc. ff. de edẽ. ꝑ̃toꝛ ait. in fi. Sed videt̃ ꝙ nõ valẽt lr̃e. qr ſunt impetrate tacita veritate tali: quã ſi dixiſſet lr̃as nõ habuiſſet. ſ. eo. ſuꝑ litteris. ergo non debẽt valere: qr eadẽ equitas que mouet delegãtem: mouere debet delegatũ. vt dicit illa decre. ſuper litteris. in fi. Sed eadẽ ratione videt̃ ꝙ valeant: quia ſi dixiſſet ꝙ nõ traheret ille aduerſariũ vltra duas dietas litteras habuiſſet ergo debẽt valere. ⁊ bene valẽt vt dictũ ẽ. quia iſte purgat vitiũ et remouet exceptionem q̇ poſſet opponi: quare non valent / qr littere non ſunt nulle ipſo iure: ſed ꝑ exceptionem anullãtur. arg. ⁊ de vſur. quia fruſtra.

g ¶ Trahi poſſit. Non dicit ꝙ littere non valeant: ſed ne trahat̃ ꝑ eas vltra duas dietas. ¶ Gloſa ſequens recitetur ꝑ ſolutionẽ ↄtrarij.

h ¶ Fecerint mẽtionẽ. Etſi ita dicatur non obſtante tali ↄſtitutione. ⁊ ſic patet ex hoc loco ꝙ reſcriptum debet facere mentionẽ de cõſtitutione † ad hoc vt ei preiudicet. ar. ⁊ de eta. ⁊ quali. eã te. ſic debet etiã facere mentionẽ de priuilegio. ſ. eo. cũ ordinem. Nec habet locũ illa regula: ſpeciale derogat generali: licet nõ faciat mẽtionẽ de illo. ſ. e. c. j. ⁊ c. paſtoꝛalis. ſʒ hic reſcriptũ ſpeciale nõ derogat generali cõſtitutioni. ⁊ illa eſt cauſa: qr cõſtitutio illa cõtinet ius cõe: ſed ius cõe nõ tollit̃ ꝑ reſcriptum: cũ reſcriptũ cõcedi debeat ſm ius cõe ⁊ nõ ↄtra. xxv. q. ij. reſcripta. ⁊ ideo neceſſe eſt vt ſemꝑ reſcriptũ impetratũ vltra duas dietas faciat mentionẽ de hac ↄſtitutione: qr papa ignoꝛat locoꝝ diſtantiã.

† Cõit̃ non exp̃mit̃ nomen conſtitutiõis. ſed dicitur non obſtãte cõſtitutiõe de duab⁹ dietis edita in concilio generali. Jo. and.

¶ Sunt et alij ¶ Iſte. §. ĩ tres partes diuiditur. In prima parte ponit abuſum impetrantium. In ſecũda prohibet ibi: cum autẽ. In tertia excipit ibi: niſi. Ab. ſic.

i ¶ Mercimonij. Simile. ⁊ eo. quia nonnulli. vbi aliqui tradunt litteras alijs eiuſdem nominis.

k ¶ Suſcitare. Per reſcriptum principis lites ſopite ſuſcitari nõ debent. C. de tranſ. l. cauſas vel lites. immo tales a limine iudicioꝛum debent expelli qui volunt lites ſopitas ſuſcitare. C. ſen. reſcin. nõ poſ. l. vlti. et. ſ. eo. dilectus.

l ¶ Lites reſtringẽde. Sic de pe. di. j. penc. ff. de li. ⁊ poſthu. cũ q̇dã. ff. ſi cer. pe. q̇dã. ⁊ ſic videt̃ ꝙ in reſcriptis ꝟba poti⁹ ſũt reſtrigẽda. ⁊ ampliãda. ⁊ de offi. dele. cũ olim abbas. in fi. ⁊ c. p. ⁊ g. niſi indulgeant beneficia. ⁊ de do. cũ dilecti. in fi. ⁊ ⁊ de ꝟbo. ſig. olim tibi. ¶ Glo. ſe. no. ꝙ generalis ꝓcurator nõ ĩpetrat. inducit q̃nqʒ ſimilia. ſcd̃o obijcit ad hoc ⁊ ſoluit. tertio q̃rit ar. ꝑ. ⁊ ſoluit. quarto q̃rit q̇s ꝓbet. ar. ꝙ ĩpetrãs. ponit opi. Jo. diſtiguẽtẽ in forma ꝟboꝝ qualitate cauſe. In fi. ponit qd de litteris gratioſis ⁊ obſeruantia curie.

m ¶ Sine ſpãli mãdato. Sic ergo generalis ꝓcurator nõ ſufficit ad ĩpetrãdũ lr̃as: qd eſt bñ notabile. Sicut req̇rit̃ ſpãlis ꝓcurator in trãſactione. C. de trãſac. trãſactiõis placitũ. ⁊ ⁊ de arbi. per tuas. Et in ĩtegrũ reſtitutiõe petẽda. ff. de mi. illud. §. ſi talis. ⁊ ⁊ de reſti. in ĩteg. coꝛã. Et ĩ delatiõe iuramẽti: qr ꝓcurator nõ dʒ deferre iuramentũ alteri pti. ff. de iureiur. iuſiurãdũ. §. ꝓcurator. Sic ꝑ ꝓcuratorẽ gñalẽ nõ põt fieri acceptilatio: niſi hẽat ſpãle mãdatũ. ff. de acceptil. l. iij. Sed nõne ratihabitio dñi ſufficit ad hoc vt lr̃e valeant ſeu valere ĩcipiãt q̇ ꝑ̃us nõ valebãt? qd vr̃. ff. de iudi. l. lʒ veꝝ. ⁊ ratihabitio retrotrahit̃. ff. d pig. ſi fũd⁹. §. ſi neſciẽte. ⁊ ⁊ d clã. deſpõ. qd nobis. ⁊ ⁊ de elec. ꝙ ſicut. Itẽ lr̃e q̇ p̃io nõ valẽt poſtea ↄualeſcũt. ⁊ de fo. ↄpe. lʒ. ⁊ c. ex tenoꝛe. Ad h rñdeo ꝙ lʒ ꝓcuratio q̇ nll'a ẽ poſſit ratificari: nõ tñ valẽt lr̃e iſte aduerſario ↄ̃dicente. ⁊ eo. ex pte. ꝑpt̃ rõnẽ q̇ in lr̃a ipa reddit̃: qr lites ‡ reſtringende ſunt ⁊c. Sed nunqd lr̃e iſte ſũt nulle ipſo iure? Uidet̃ ꝙ ſic: qr tanqʒ falſari⁹ punit̃. ⁊ ſic iſte lr̃e ſũt falſe: ſicut ſnĩa venalis nulla ẽ. ij. q. vj. §. diffinitiua. ꝟ. venales. ⁊ ⁊ de vi. ⁊ ho. cle. cũ ab oĩ. i fi. Dico ꝙ ꝑ exceptionẽ ſũt anullãde. ĩ vtroqʒ caſu iſti⁹ capituli ſi re⁹ nihil obijceret valerẽt. Sʒ q̇s

Procurator in caſibus certis mãdatum ſpãle debet habere.

‡ Propter quaꝝ odiũ in hoc caſu ſpãle eſt cõtra regulã ⁊ ſicut et in alijs caſib⁹ qui not. de pa. t. c. ij. de reg. iur. ratihabitionem. lib. vj. Jo. an.

sonis extiterit a quibus non de-[a] bet exigi[a] de iure mandatum.

Honorius. iij. cātuarieñ. archi-episcopo et cōiudicibus suis.

¶ Si occasiōe duoꝝ rescriptoꝝ vni⁹ scz in cā pncipali alterius i cā appellatiōis ꝯtēdit: nō iudex sup pncipali: sz deputat⁹ sup appellatiōe cognoscere dz de validitate appellationis. Ca. xxix.

Dilectus filius. J. sarracenus clericus exposuit coram nobis: ꝙ cum Jordan⁹ clericus dumelieñ. ipm sup ecclesia sancti Nicolai dumelieñ. coram vobis auctoritate lr̄aꝝ nostraꝝ traxisset in cām: ex pte ipsius. J. fuit excipiēdo ꝓpositū ꝙ aucte ipsaꝝ lr̄aꝝ nō poterat cōueniri: eo ꝙ vltra duas dietas a dyoce. vbi p̄dicta ecclesia erat cōtra statuta cōcilij[b] generalis de quo in eisdē lr̄is nō fiebat mētio: distabatis. Et qꝛ hmōi exceptionem admittere denegantes ꝓcedebatis in causa ꝓeo ꝙ idem. J. in rophen. ꝛ clien. dyocesi bn̄ficia obtinet: quasi ex hoc domiciliū[c] intelligeret habere. ipse ad nostrā audiētiam appellauit. ꝛ. j. Cūq3 idem. J. appellationem interpositā ꝓsecutus ad eboraceñ. archiepm: et eius collegas sup p̄missis lr̄as impetrasset: vos i causa ipsa nihilomin⁹ ꝓcedētes eisdē iudicibus ne in cōmisso sibi ꝓcedant negocio ihibetis[d]. ¶ Quocirca mādam⁹ quaten⁹ si est ita/ cause supersedeatis eidē: cū non vos: sed[e] dicti iudices cognoscere habeant ad quos iurisditio debeat pertinere.

Idem episcopo et archi. Legioneñ.

¶ Si plures impetrant in eadē ecclesia statur date: vt prim⁹ impetrans preferatur et solus admittat. Jta cōiter summāt doc. Et procedit istud summariū ꝑm opinionē cōem q̄ hodie inualuit ꝑpter iura noua. Ca. xxx.

Capitulū scte cruci cameraceñ. exhibita nobis petitione monstrauit ꝙ Calimaco clerico sup p̄bēdali beneficio in eoꝝ ecclesia obtinēdo lr̄as nr̄as

dz ꝓbare ꝙ sine mādato sūt ipetrate: an ille q̄ excipit ꝙ nō sunt ipetrate ꝑ ꝓcuratorē: an dn̄s q̄ vtit illis: vr̄ ꝙ dn̄s q̄ vtit illis lr̄is: ꝛ exhibet eas debeat ꝓbare mādatū: qꝛ executor tenet obedire mādato iudicis/ nisi p̄mo ꝓbet mādatū. j. de of. dele. cū i iure. s. e. cū ꝯtingat. q̄liter ei possit reus ꝓbare ꝙ nō essent ipetrate ꝑ ꝓcuratorem: cū sit pura negatiua: et negātis factū ꝑ rerū naturā nulla est ꝓbatio. j. de elec. bone. ꝛ. vj. q. v. §. actor qd asseuerat. Preterea lz aliqs ostēdat instrumēta eccl'ie: non tn̄ ei credit: nisi caueat de rato. j. de off. dele. corā. i prin. Et gn̄aliter tradit ꝙ q̄tiens de mādato dubitat: vel ꝓcurator dz ꝓbare mādatū vel cauere de rato. C. de procur. l. j. Preterea nonne iubet cū autentico exhiberi libellus porrectus pape. lxxxj. di. maximian⁹. ar. vij. q. j. pn̄tiū. sz ad q̄d nisi ad h̄ vt sciat hoc: scz ꝑ quē fuerit ipetratū. nā forte ꝑ excōicatū sūt impetrate q̄ nō valēt. ar. j. de ꝓba. post cessionē. s. e. dilect⁹. de hoc dic vt i decre. pia. de excep. li. vj. Nec obstat si dicat ꝙ instrumētū apparet nō viciatum: q̄ stādū est ei donec ꝯtrariū ꝓbet. C. de edi. diui adri. tol. l. vl. hic ei nō ipugnat scp̄tura q̄n vera sit bulla et ver⁹ sit actor: sed tm̄ de mandato ipetrāti dubitat. Ad hoc dicit Jo. ꝙ si ita cōtineat i rescp̄to ꝛ ꝯq̄st⁹ est talis ꝓcurator de tali: tūc nō est necesse ꝓbare mādatū: qꝛ ꝑ lr̄as illas satis apparet de mādato: ex q̄ papa appellat eū ꝓcuratorē: qꝛ ꝯstat ꝙ vidit mādatū. Sed si ꝯtinet in lr̄is: significauit nobis talis vel conq̄st⁹ est nobis: cū ille nō fuerit i curia. sed ali⁹ q̄ dicit se fuisse ꝓcuratorē legitime cōstitutū: tūc tenet ꝓbare mādatū. qꝛ pleriq3 fingunt se esse alios ꝛ sub noie alioꝝ lr̄as ipetrāt: ꝛ nisi doceat d' mādato nō dz audiri vt hic dicit. Jn causa appellatiōis dicebat ip̄e Johānes ꝙ non tenet ꝓbare mādatū. qꝛ nō est credēdū ꝙ aliqs negligat ius suū i ꝓsequēdo appellationē q̄ al'as diligēs est. ar. C. q̄ ꝛ aduer. quos. l. j. Si aūt per simplicē q̄relā sint lr̄e ipetrate necesse est semꝑ ꝓbare mādatū. Cōstitutio ista nō bene seruabat: nec admittebāt iudices talē exceptionē: sz certe bene debet admitti: qꝛ nō valēt lr̄e nisi sint ipetrate ꝑ ꝓcuratorē: ꝛ hoc probat i decre. Greg. j. eo. ti. ex parte. vt ibi dicemus. Sec⁹ credo i lr̄is sup bn̄ficijs obtinēdis: qꝛ ibi nō exigit mādatū: cū sup nulla lite ipetrāt: sz de gr̄a tm̄ ꝯcedant: sed rescp̄ta ad lites iā ortas ꝛ nō futuras ipetrant. j. e. ti. c. vl. Curia romana nō cōsueuit hāc exceptionē de mādato admittere: nec nos admittere debem⁹/ ꝛ si ꝑpter hoc appellaret nō darent lr̄e sup tali appellatiōe. Additio Dixit Gof. ꝙ talis exceptio. s. nō habēs mādatū bene admitteret in audiētia ꝯtra ipetrātē. Sed post ipetrationē iā factā ꝯ vtentē rescripto nō admitteret exceptio. Nec ob. decre. ex pte. j. eo. q̄ loquitur i eo q̄ nō vult habere ratū factū ipetrātis ꝑm eū/ vel ꝑm Vin. ꝛ Pe. de sāp. ꝯtra ipetrare volentē admittetur exceptio ꝛ habebit ēt ipetrare volēs ꝓbare mādatū. post ipetrationē etiā cōtra vtentē admittet exceptio: sz habebit excipiēs ꝓbare rescp̄tū impetratū sine mādato. ꝛ quō hec ꝓbari possint dixi. s. e. glo. Dixit Cō. ꝙ curia nō ꝯpellit ꝓcuratorē ipetrātē ꝓbare mādatū ad petitionē ꝓcuratoris ꝯtradictoris: nisi p̄us ille suū mādatū ostēdat. Jo. an.

Littere ad beneficia sine mandato impetrari possunt.

[a] ¶ Nō debet exigi. Que sint ille ꝑsone. habes. ff. de ꝓcu. sed ꝛ he.

Dilect⁹ fili⁹. ¶ Cū agit actiōe reali ꝯputatio dietaꝝ fit a fine dyocesis loci vbi sita ē res. Et de merit[is] appellatiōis non iudex cause p̄ncipalis: sed cui cōmissa ē appellatio cognoscere dz: ita cōiter sūmāt doc. Sz ꝓfecto pars p̄ma sūmarij nullo mō ꝓbatur i textu: nec puto eā verā i se. nā i text. solū diffinit q̄s cognoscere debeat de merit[is] appellatiōis. Et venit h̄ ad limitādū. c. pastoralis. s. eo. Diuidit i duas ptes. Jn p̄ma ponit q̄rela appellāt[is]. Jn scd̄a ꝓuidet ibi: q̄ circa. Ab. sic. ¶ Casus. Jordan⁹ cleric⁹ dumelieñ. impetrauit lr̄as ꝯ iohānē sarraceñ. sup eccl'a sancti nicolai dumelieñ. dict⁹ Jor. ad iudiciū euocat⁹ excipiendo ꝓposuit ꝙ aucte illaruz lr̄aꝝ nō poterat cōueniri: ex eo ꝙ vltra duas dietas a dyocesi vbi sita erat eccl'ia p̄dicta trahebat ꝯtra cōciliū generale: de q̄ i lr̄is mētio nō fiebat: ipsi iudices hāc exceptionē noluerūt admittere ꝓ eo ꝙ idē Jor. i rofeñ. ꝛ belieñ. dyocesib⁹ obtinet bn̄ficia q̄si ex hoc domicilia haberet ibidē. qꝛ dictus Jor. se. apo. appellauit/ appellationis cā fuit cōmissa archiepo eboraceñ. ꝛ ei⁹ cōiudicibus. sed primi iudices nihilomin⁹ i negocio procedētes inhibebāt iudicibus appellationis: ne in negocio sibi cōmisso procederēt. Unde mādat papa primis iudicib⁹. ꝙ si ita est ipso negocio nō ꝓcedāt: qꝛ non ipsi sed iudices appellatiōis cognoscere debēt ad quos iurisdictio debeat ꝑtinere. ¶ Nō ꝙ iter iudices datos i p̄ncipali cā/ ꝛ iudices datos in cā appellatiōis n̄ reuocat i dubiū quoꝝ sit iurisditio. Judices enī appellationis cognoscere debēt an sit legitime appellatuz: qꝛ nemo cognoscere habet de appellatiōe ab eodē ad supiorē interposita vt hic patet: sed supior ad quē appellat. Bern.

Diuisio.

[b] ¶ Cōcilij generalis. s. c. proxi.

¶ Glo. se. notat ꝙ habere ecclesiā vel p̄bēdam ꝛc. tractans vbi dicatur quis habere domiciliū.

[c] ¶ Domiciliū. Ex h̄ videt ꝙ lz aliqs habeat p̄bēdā vel eccl'iam † alibi ꝙ ꝓpterea nō habeat ibi domiciliuz. Nā sola possessio dom⁹ q̄ in ciuitate alia ꝯparat nō facit domiciliū. ff. ad munici pa. libert⁹. §. sola. verūtamē bn̄ pōt q̄s habere domiciliū in plurib⁹ locis: dūmodo se in vtroq3 equaliter collocasse videat. ff. ad munici. l. assūptio. §. iuris prudentib⁹. ꝛ. j. de fo. ꝯpe. ex pte. B. al's dr̄ ibi habere domiciliū vbi maiorē partē rerū suarū possidet ꝛ assidue ꝯuersat ꝛ ibi dz respōdere. C. vbi sena. vel clar. l. senatores. Vel etiā vbi vēdit/ emit/ ꝯtrahit/ et festos dies celebrat. ff. ad muni. ei⁹. §. fi. rōne vero rei de qua agit pōt cōueniri. j. de fo. cōpe. sane. C. vbi i rē ac. l. fi. ꝛ ex h̄ forū sortit. j. de fo. cōpe. c. vlti. vbi numerant plura ex qb⁹ sortit q̄s forū. Et sic pz ꝙ diete iste sēꝑ sūt cōputāde respectu dyocesis vbi est res de q̄ q̄s ꝯuenit. j. de fo. ꝯpe. ex pte. B. licet ifra illas habeat bn̄ficiū vel q̄n̄q3 inueniat vt hic dr̄. Sed i ꝑsonali actiōe sec⁹ qꝛ pōt cōueniri vbicūq3 habet domiciliū.

† Inno. distiguit iter abbates vt eos q̄ tenētur residere et alios clericos. vt dicā. j. de ꝑuile. ex ore. in glo. i quibus ꝟl. itē rōne possessionis. Jo. and.

[d] ¶ Jnhibetis. Et male. qꝛ postq3 causa appellatiōis ē cōmissa ex certa sciētia/ iurisditio p̄orū iudicū est suspēsa. j. de of. dele. pastoralis. §. p̄terea. Sed iudex appellatiōis potest inhibere iudici a quo appellatū est: ne in eadē causa ꝓcedat. ꝛ. j. de off. ordi. romana. ꝟ. similiter. §. a quib⁹. ꝛ. j. de appel. romana. §. si autē. lib. vj.

[e] ¶ Sed dicti iudices. Nā iudices appellatiōis debēt cog̊scere an sit legitīe appellatū: ꝛ si legitīa est appellatio ipi cog̊scāt: al's remittāt ptes ad p̄ores iudices i expēsis ꝯdēnādo appellātē. j. d' ap. vt debit⁹. ꝛ. c. cū spāli. Et ita qn̄ iudices ad appellationē dati sūt sēper debēt cognoscere de hmōi iurisditione: nec ꝯuenire cū p̄orib⁹ sicut quādoq3 vidi fieri. Jllud enī habet locum qn̄ diuersi iudices cōtēdūt se habere iurisditionē principaliter. s. eo. pastoralis. Ber.

Capitulū. Diuidit. Nā i p̄ma ponit facti narratio ꝑplexitatē conq̄rēt[is] ꝯtinēs. Jn scd̄a diffinitiōis cōmissio illā tollēs. scd̄a ibi: q̄ circa. Ab. si. ¶ Casus. Calimac⁹ cleric⁹ ipetrauit lr̄as monitorias ꝯtra capl'm scte crucis cameraceñ. sup obtinēdo bn̄ficio i eadē eccl'ia. ꝛ deinde p̄ceptorias obtinuit ꝯtra eosdē. B. cleric⁹ ꝯtra capl'm idē sup ꝯsili bn̄ficio in eadē eccl'ia sibi ꝯferēdo ad archidyaconū tornaceñ. ꝛ ad ei⁹ collegas lr̄as executorias ipetrauit q̄ monuerūt capl'm sancte crucis vt dictū. B. reciperēt i canonicū ꝛ i fratrē/ a qb⁹ iudicib⁹ capitulū appellauit: sed iudices nō obstāte appellatiōe tulerūt sn̄iam suspēsiōis i eosdē. postmodū dict⁹ calimac⁹ lr̄as executorias sup executiōe mādati ꝓ ipso facti ad alios iudices ipetrauit/ q̄ tulerūt sn̄ias suspēsionis ꝛ excōicatiōis i eosdē. capitulū scte crucis factū istud signauit dn̄o pape. pa. mādat ep̄o ꝛ archid. legioñ. vt illū i canonicū recipiāt: ꝛ bn̄ficiū assignēt eidē qui pri⁹ mādatū ap'licū p̄dicto capl'o reportauit relaxātes sn̄ias p̄dictas iuxta formā eccl'ie sup p̄bēdali bn̄ficio alteri silētiū iponēdo. ¶ Nō q̄ p̄mo mandatū ap'licū representat sup beneficio debet beneficiū obtinere. sicut seruat i litteris sup cōtrouersijs ipetrat[is]. Ber.

Diuisio.

¶ Glo.seq.signat ɔ̄ria ⁊ soluit. ⁊ opi. ponit solutioni contrariā.

a ¶ Prius. Et ita q̄ puenit † aliū ille obtinet. ꝭ. de ap. vt debit⁹. ⁊ ꝭ. e. abbatē. ⁊. ff. si de pcu. plurib⁹. et ꝭ. de pcu. nō iiuste. vbi potior est cōditio occupātis. et si. ff. de ꝟb. ob. si titi⁹. Sꝫ videt̄ ꝙ ille p q̄ fuit lata snīa p̄mo deberet obtinere: nō ille q̄ p̄mo pn̄tauit rescp̄tū: sicut si q̄s a plurib⁹ cōueniat̄ ex noxa eiusdē fui: nō sei q̄ p̄riō egit: sꝫ ei q̄ ad sententiā pri⁹ puenit dꝫ dari. ff. de nox. si q̄s a multi⁹ sic etiā in actione de pecu. ff. de pecu. si vero ad huc. Forte idē posset dici hic: ille enim obtinuisset q̄ pri⁹ recept⁹ fuisset. ar. de p̄bē. dilect⁹. ij. sed hic neuter ad sententiā venit. Hic pn̄t assignari multa ɔtraria. ꝭ. d̄ of. de le. ex pte. j. ⁊. s̄. e. ti. ceteꝝ et multa ɔsimilia. Sed iura illa hodie correcta sunt p id qd̄ habes. ꝭ. de ap. vt debitus. ⁊ p id qd̄ dicit hic. De hac materia dicas vt dixi. s̄. eo. c. j. Sed illa decre. ex pte. ꝭ. de of. dele. loquitur in alio casu cū iā lr̄e sūt p̄mo pn̄tate añ pn̄tatiōeꝫ scd̄aꝝ ⁊ ita cōcordat cū ista. Alij dicunt et forte bn̄ ꝙ p̄me lr̄e valēt ⁊ nō scd̄e: q̄r de p̄mis non faciūt mētionē si non fuit negligēs in ꝓsequendo ius suū. ⁊ h̄ ɔstat lꝫ pri⁹ pn̄tent̄ scd̄e: dū tn̄ nō recipiat̄ scd̄s añ pn̄tationē prioꝝ: ⁊ ita cessāt ɔtraria. sꝫ si p̄m⁹ nō ꝓsequat̄ ius suū dolo vel negligentia cū ꝓseq̄ possit: valebūt scd̄e: lꝫ d̄ p̄mis nō faciāt mētionē. sec⁹ ī rescriptis ad lites obtētis: vbi p sollicitudinē pn̄tanti pdit̄ p̄mū rescp̄tū: lꝫ scd̄m de p̄mo nō faciat mētionē. ꝭ. de ap. vt debit⁹. ibi enī remanet ius saluum vtriq; impetranti.

† Si intelligas in impetrando planū est: si in pn̄tando falsū ē: nisi qn̄ gr̄e sunt eq̄les et nescit̄ q̄s sit p̄mus. ꝭ. eo. c. pe. lib. vj. Jo. and.

¶ Glo. seq. recitetur per obiectionem et sol.

b ¶ Cō simili. Ergo nō sup eodē bn̄ficio sꝫ diuersis: al's nō diceret ɔsili. q̄r si ɔsil'e: ergo aliud ⁊ nō idē. vterq; istoꝝ īpetrauerat vt ei ꝓuideret̄ in beneficio p̄bendali: sed nō sup vno sed ita simpliciter: q̄r nihil est idē cui simile est ar. ff. si mēsor fal. mo. dix. l. j. §. hec actio.

¶ Glosa sequens obijcit ⁊ remittit.

c ¶ Mētiōe nō hīta. p h̄ videbat̄ ꝙ lr̄e nō valebāt. s̄. e. ceteꝝ. ⁊. ꝭ. d̄ of. dele. ex pte. ij. Sꝫ p̄me ibi iā fuerūt pn̄tate añ pn̄tationē scd̄aꝝ: ⁊ sic nō cōtradicit: sed cōcordat huic no. Et etiā nō ob. c. ceterum.

¶ Gloso sequens arguit et remittit.

d ¶ Post appellationē. Unde videt̄ ꝙ snīa postea lata nō tenuit. ꝭ. de sen. exc. p tuas. Sed ɔ̄ d̄r. ꝭ. vbi dicit snīas p̄fatas relaxetꝭ: sed ibi dicet̄ rō q̄re tenuit snīa. Uel intellige ꝙ ex iusta causa appellatū est: q̄r forte litteras alterius receperāt vel aliam iustam causam allegauerunt: ⁊ sic nō tenuit sententia. Uel dicas vt in vl. notula.

¶ Glosa sequens alle. v. concor. obijcit et soluit.

e ¶ Suspensiōis. Ar. ꝙ suspēsus pōt āpli⁹ suspēdi sicut excōicat⁹ pōt excōicari. iij. q. iiij. engeltrudā. ⁊. xj. q. iij. excellētissim⁹. xij. q. ij. de viro. et. ꝭ. de iude. et sarra. ita quorūdam. in fi. vbi de hoc.

f ¶ Sententias. Scꝫ excōmunicationis ⁊ suspensionis latas.

¶ Glosa sequens obijcit et tripliciter soluit.

g ¶ Relaxetis. Ex hoc ptꝫ ꝙ snīa suspēsiōis post appellationē lata tenuerit. Sed videt̄ ꝙ appellatio tenuit ex eo ꝙ ei tm̄ q̄ lr̄as p̄riō pn̄tauit ꝓuidere deberet: ⁊ illi q̄ scd̄o pn̄tauit lr̄as suas ɔtra quem fuit appellatū. Dicas ꝙ iō tenuit snīa nō obstāte appellatiōe q̄r nōdū ꝓuiderāt alicui illoꝝ: ⁊ ī lr̄is ɔtinebat̄ si aliū ad mandatū nr̄m nō recepistis. hec enī clausula nisi de mādato nr̄o eadē eccl'ia ī receptiōe alteri⁹ fuerit grauata erat ī vtrisq; lr̄is īserta. vt ptꝫ ī itegra. sꝫ ipi nō receperāt adhuc vn̄ nō tenuit appellatio cū nōdū ɔpeteret eis exceptio. Uel dicas si vis p̄dictas snīas relaxetꝭ ad cautelam q̄tū ad illā snīaꝫ q̄ lata fuit post appellationē q̄ legitīa fuit q̄tū ad alias latas p calimaco vbi appellatio nō p̄cessit tenet̄ ꝓprie illud ꝟbū relaxetꝭ. Et sic ꝓp̄e ⁊ ī ꝓprop̄e sil'illud tenet̄. si. xxviij. di. pbr̄m. ⁊ c. p̄orib⁹. lxiij. di. ī synodo. Quid si pn̄tatiōe p aliquē illoꝝ facta ipsi capl'o alij iudices post appel. excōicauerūt? Uidet̄ ꝙ teneat appellatio: q̄r ex q̄ ali⁹ p̄ueneratius hēbat. vn̄ si capl'm appellauit ɔ̄ scd̄o p̄sentātē bn̄ videt̄ tenere appellatio: q̄r ei debēt ꝓuidere q̄ p̄mo pn̄tauit: vt hic dicit. ⁊ iō absolutio ad cautelā fieri dꝫ. Sed nō credo q̄r quotiēs aliq̄ absoluunt̄ ad cautelā illud exprimit̄. ꝭ. de ap. ad p̄sentiā. ꝭ. de testi. veniēs. in fi. vnde p̄ma rō verior videt̄. Uel ītelligitur tm̄ de sentētijs illoꝝ a q̄b⁹ nō est appellatū. ⁊ sic planū est.

Uerbum idē ꝓp̄e ⁊ ī ꝓprie teneri pōt. Absolutō ad cautelā non fit nisi hoc exprimatur.

a ad eos ꝑus[a] mōitorias: ⁊ demū p̄ceptorias īpetrante. B. cleric⁹ b ɔ̄ eos sup cōsimili[b] bn̄ficio in eadē sibi ecclesia ɔferēdo ad. J. archi. tor. ⁊ ei⁹ collegas de p̄dictis c lr̄is nō habita mētione[c] executorias a nobis lr̄as īpetrauit. q̄ p⁹ d appellationē[d] ad nos iterpositā e ī eos suspensiōis[e] ⁊ excōicatiōis snīas ꝓtulerūt: ac dict⁹. C. super executiōe mādati ꝓ eo facti: ad alios obtinuit scripta nr̄a: q̄ tulerūt suspēsionis ⁊ excōicatiōis snīas ī eosdē. ¶ Quo circa mādamus: q̄ten⁹ eo recepto ī canōicū et in fratrē: assignatoq; sibi bn̄ficio p̄bēdali q̄ ad eos pri⁹ mādatū. apo. reportauit f p̄fatas snīas[f] g iuxta formā eccl'ie relaxetis[g]: alteri sup prebēdali beneficio ī eadē ecclesia silentiū imponentes. Idē Bituricen̄. archi. ap. se. leg.

¶ Si habēs lr̄as pape ad beneficiū eis ꝓpter annuā pēsionē renūciat: nō valēt lr̄e bn̄ficiales p cū hoc tacito īpetrate. Ca. xxxi.

Ad audiētiam nostrā peruenit ꝙ quidā clerici obtentis a se. apo. lr̄is sup ꝓuisione sua in aliquib⁹ ecclesijs tibi subiectis: recipiētes ab eis annuas h pēsiōes[h] seu alia beneficia: ab eorum īpetitiōe desistūt/ renūcian i tes[i] beneficio lr̄aꝝ. ⁊. j. ¶ F. t. mādam⁹ q̄ten⁹ eos q̄ post lr̄as talit̄ vēditas: alias (de illis mētione k nō[k] habita) īpetrabūt: de cetero vel hacten⁹ impetrauerit: carere decernes cōmodo earūdē: et ecclesias non pmittas eaꝝ occasio l ne vexari: reuocando in[l] irritū si q̄d eaꝝ p̄textu iueneris eē factū. Grego. ix. mediolan̄. archie.

¶ Recept⁹ p lr̄as apostolicas licet p̄bēdā expectet p alias litteras hoc supprimētes: in alia ecclesia recipi non debet. h. d. in herēdo verbis littere. Ca. xxxij.

Ad audiētiā. Diuidit̄ q̄r ī p̄ma ponit̄ facti narratio. In scd̄a ꝓuisio ibi fraternitati. Ab. ¶ Casus. Quidā īpetrauit lr̄as a se. apo. vt ꝓuideat̄ ei ī ecclesijs alicui⁹ dyocesis subiectis tādē recipit annuas pēsiones seu alia bn̄ficia/ ⁊ desistūt ab earū īpetratione ⁊ renūciāt beneficio lr̄aꝝ. postea īpetrāt alias lr̄as sup sua ꝓuisione nō faciētes mētionē de alijs vel de pēsiōe vel renūciatiōe. significatū fuit hoc dn̄o pape. mādat pa. archiep̄o bituricen̄. cōtra illos q̄ tales lr̄as prius vēditas alias īpetrāt nō facientes mētionē de alijs ac etiā īpetrabūt. d̄ cetero decernat̄ carere oī ɔmodo lr̄aꝝ: nec pmittat ecclesias p tales lr̄as vexari: reuocādo in irritū q̄cq̄d illarū auctē inuenet̄ factū esse. ¶ Nō ꝙ tenet̄ facere q̄s mentionē de litteris q̄b⁹ renūciauit: sed illud ɔtingit q̄r vēdidit illas: ⁊ ita quasi beneficiati reputātur q̄tum ad impetrandū: quia gratiā sibi ɔcessam vēdere nō debebāt. B.

Diuisio.

b ¶ Pēsiōes. Hmōi pēsiones q̄ in fraudē fiunt de prouētibus ecclesiarum prohibite sunt ī cōcilio gn̄ali. ꝭ. de p̄ben. extirpande. in fi. ꝭ. de coll̄. audiuimus.

¶ Glo. se. q̄rit. ar. ꝓuacillādo soluit contrarium.

i ¶ Renūciantes. Sed nunq̄d ɔtinet simoniā hmōi renunciatio? Uidet̄ ꝙ sic cū ex lr̄is hꝫ ius ad petēdū bn̄ficiū spūale/ ⁊ ī talibus oīs pactio ⁊ ɔditio cessare debeat. ꝭ. d̄ pac. c. vl. ⁊. j. q. ij. q̄pio. Possꝫ dici ꝙ nō ē simōia: q̄r ea q̄ p̄cipiunt̄ a iure licite deducunt̄ in pactū. etiā ī spūalib⁹. ꝭ. de ele. significasti. ⁊. xviij. q. ij. eleutheri⁹. et istud ē de iure ꝙ renunciet lr̄is si vult habere bn̄ficiū: ⁊ si hꝫ etiā bn̄ficium posset deduci in pactū ꝙ ei renūciaret si vellet aliq̄d aliud bn̄ficiū obtinere: q̄r vtrūq; habere simul nō pōt. ꝭ. de p̄bē. cū nō ignores. Et s̄m hoc expone venditas. i. cū tali pacto renunciatas. Uel pōt dici ꝙ simonia fuit qd̄ hic nō negat̄. Uel dic ꝙ nō fuit simonia ꝓpter h̄ cōmissa qd̄ est equius cū nullū ius speciale habuerit p lr̄as illas.

k ¶ Mētiōe nō hīta. Et iō nō valēt. ꝭ. e. c. pri. s̄. eo. ti. ad aures. et c. cū adeo.

¶ Glo. se. p̄mo q̄rit de reuocatiōe ꝓcess⁹ facti p rescriptū surrepticiū. scd̄o alle. ꝓ: idu cēs tria ca. ⁊ rōnē quā fortificat. soluit etiā obstaculū et īducit tria sil'ia. tertio alle. iiij. in ɔtrariū. q̄rto ponit opi. Jo. quīto sol. distin. iter rescripta ad lites ⁊ ad beneficia

l ¶ In irritum. Sed queritur an generaliter sit verum ꝙ quicq̄d fit per lr̄as tales surrepticias debeat reuocari? Hoc manifeste probat̄ in capl'o isto. ⁊ est si. s̄. eo. cum dilecta. ⁊ ca. constitutus. ⁊ hoc iō q̄r p litteras tales iurisdictio non videt̄ dari. ꝭ. de offi. vica. sua nobis. ⁊. xxxv. q. ix. veniam. ⁊ ca. snīam. ⁊ reuocatur etiam altera parte absente. vt. ꝭ. de re iudi. cum olim. ⁊. ff. de iudi. si pretor. §. marcellus. Nec obstat si dicas ꝙ post snīam nō admittat̄ exceptio. iij. q. vj. §. exceptio. ⁊. ꝭ. de re iudi. inter. Sed illud nō habet locum in exceptionibus in q̄bus agit̄ de falso. ꝭ. de ꝓcur. in nr̄a. ⁊. ꝭ. de ꝓba. lꝫ. cū enī per tales lr̄as non receperint iurisditionē: q̄cq̄d per eas factū ē nō tenet. ⁊ est si. q̄r replicatio cōmissa ante snīam ex causa ꝓbabili post snīam ꝓponit̄. ff. quando ac. de pecu. annalis est. §. q̄situm al's ē. §. p̄me. l. multo fortius exceptio. ad idem facit. ꝭ. de re iudi. ad probādū. ar. ꝭ. de despō. īpu. ad dissoluendū. in fi. sed illa decre aliter ītelligit̄. E cōtra videt̄ ꝙ p tales lr̄as det̄ iurisditio: lꝫ possint elidi p exceptionē vt. s̄. eo. nonnulli dictum est. ar. ff. de bo. pos. s̄m tabulas. l. pe. §. testamēto. vn̄ nō pōt dici retro iudiciū nullū fuisse. vn̄ si aliq̄s sciuit sibi competere exceptionē ⁊ nō excipit sibi īputet si nesciuit pretextu exceptiōis post reperte snīa nō retractet̄. ꝭ. de re iudi. iter ⁊ ca. suborta. Item libertas p falsos codicillos data nō reuocatur. ff. de manu. testa. cum ex falsis. ⁊ legata ꝓstātur licet testamentū sit falsū †. ff. de here. l. vl. Circa istā materiā dicebat Jo. ꝙ snīa lata p tales lr̄as tenet nisi releuet̄ per appellationem vel supplicationē: sed retractāda est p in itegrū restitutionē. Uel si vis dicere ꝙ per tales lr̄as nulla dat̄ iurisditio nō est nc̄ia restitutio: q̄r ip̄o iure nulla est snīa. ꝭ. de offi. vica. sua nobis. Tu dicas ꝙ tales lr̄e non sunt irrite ipso iure. sed possunt anulari per exceptionē. vnde si a p̄ricipio hmōi exceptio ꝓpōat̄: si aliq̄d fiat ɔtra totū reuocat̄. ⁊ sic loquit̄. s̄. eo. constitutus. et. c. cū dilecta. Si aūt p ɔsensum partiū tacitū vel expressum procedat̄ ⁊ det̄ snīa. tenet quidē ⁊ valet cum sit lata a iu

Snīa per lr̄as surrepticias lata an valeat: ⁊ vtrꝝ ex ip̄is iurisdictio detur.

† Id est ex falso rumore ɔfectum. Ponit casū de illo q̄ audiuerat heredē scriptū mortuum: et ideo hoc ex p̄sso istituit aliū debet̄ heredītas p̄mo: sꝫ ip̄e dꝫ legata scd̄i testamenti. Jo. and.

dice suo: nec ꝯtrari⁹ ꝯstitutioni. vt. ij. q. vj. §. diffinitiua. ꝛ. j. de re iudi. cum inter vos. nisi fuerit appellatũ vel supplicatum. xxxv. q. ix. veniam. ꝛ. c. sniam. ꝛ. C. de preci. impe. offe. auc. que supplicatio. Et in causa appellationis vel supplicationis potest opponere de surreptiõe. ꝛ si ostẽdit se ignorasse bene audit. ꝛ poterit hoc probare p iuramẽtũ: qꝛ hoc aliter de facili ꝓbare nõ posset. j. de testibus presentium. ꝛ. j. de excep. pastoralis. et hoc intelligo hic si eis ignorantibus de prioribus litteris receperũt istos p litteras secundas. arg. ad hoc. j. de preben. dilecto. Uel potest dici ꝙ aliud sit in beneficijs: qꝛ beneficiũ nõ põt possideri nisi canonice habeatur. j. de i. sti. ex frequentibus sed isti per fraudẽ obtinuerunt: et ideo iniuste. ꝛ si primam ecclesiã habuissent quo ad titulũ secundam habere non poterant nisi dispẽsatiue. j. de elec. dudũ. decre. greg. et iõ necessaria fuit scia pape in ĩpetratione lr̃arũ taliũ. j. ca. pri. qꝛ papa pro aliq̃ bñficiato nõ scribit ex certa scia quĩ faciat mẽtionẽ de pͥmo beneficio. s. eo. postulasti. in alijs bene tenent ea que fiunt p tales litteras: ex quo tacite vel expͥsse approbãtur littere. j. de offi. dele. ex parte. ij. nec eo pretextu posset appellari.

In nostra ꝓposuisti p̃sẽtia ꝙ nõnulli clerici a se. apo. plures litteras non tñ alias de alijs mentionem[a] faciẽtes impetrãt fraudulẽter: ꝙ in plurib⁹ ecclesijs admittanꝶ: sicqꝫ aliquando in alijs recepti: licet nondũ in eis ecclesiasticũ beneficiũ[b] sint assecuti: alias ecclesias sup receptione sua nihilominus impetũt et molestant: et. j. ¶ Mãdam⁹ quatenus eos clericos ecclesijs in q̃bus recepti sunt faciens esse contentos: non permittas alias ab eis occasione litterarũ hmõi molestari. ¶ Nisi de receptione forte sua expͥssam fecerint mentionẽ.

Idẽ epo siluaneteñ. et abbati.

Nõ valet rescriptũ qd̃ procurator reuocat⁹ ꝛ de hoc certificatus extra iudiciũ ĩpetrauit: sec⁹ tamẽ si ĩ iudicio: dũmodo reuocatio ad noticiã aduersarij vl' iudicis non ꝑuenit. h. d. ſm lec. magis cõmunẽ et littere cõuenientem. Capitulũ. xxxiij.

Ex pte decani et capli laudun. fuit ꝓpositũ ꝙ cum ipsi auctoritate ap. ĩdulgẽtie[c] in nobilẽ virũ. J. excõicatiõis sniam ꝓtulissent: ꝓcuratoribus ꝑtiũ ꝓpter h̃ ad se. ap. accedẽtib⁹: et lite sup diuersis articulis[d] ꝯtestata[e]: nos cãm vobis cõmisimus terminãdã: hoc adiecto vt nõ obstarẽt lr̃e p̃ter assensuꝫ[f] ꝑtiũ ĩpetrate[g]. Dictus autẽ nobilis citat⁹ ꝓposuit ꝙ p illas lr̃as ꝓcedendũ nõ erat ex eo ꝙ. U. q̃ easdẽ lr̃as impetrauerat falsus extiterat ꝓcurator[h]

Casus. Canonici laudunen. habebant priuilegium a romano pontifice vt possent excõicare oẽs sibi iniurias inferentes vel sua bona detinentes: ratione cui⁹ quidã J. nobilis ab ipsis fuit excõmunicatus: sed appellauit ad papam. Procuratores vtriusqꝫ partis missi sunt ad papam. Dum ibi essẽt et examinaretur negocium: iste. J. habuit suum procuratorẽ suspectum: qꝛ forte erat amicus canõicoꝝ: vel canonici aliqd ei ꝓmiserant. vel habebat filiũ cui canonici promiserant dare aliquã capellam vel beneficium. Reuocauit igiꝶ suum procuratorẽ: et misit ad eũ suas litteras reuocatorias: ille ꝓcurator suus celauit huiusmodi litteras: et non manifestauit / neqꝫ iudici. s. pape / nec parti aduerse. s. procuratori istorum canonicoꝝ. Ambo ꝓcuratores cõsiderantes ꝙ negociũ non posset cõmode discuti in curia romana: qꝛ difficile fuisset illuc cõuocare testes vel propter nimios calores in vrbe romana existẽtes. Uoluerunt ĩpetrare ꝛ de facto impetrauerunt lr̃as ad vnũ episcopũ et vnũ abbatẽ in picardia. Erat autẽ reuocatus (vt dixim⁹) ꝓcurator isti⁹ Jo. Presentarũt litteras iudicib⁹ qb⁹ cõmittebaꝶ cã. iudices citauerũt partes. s. canonicos et istũ. J. Excipit Jo. ꝙ ꝟtute istarũ litteraꝝ nõ poterat cõueniri: cũ essent impetrate a suo ꝓcuratore reuocato. Et dixit. Ego credo ꝓcuratori meo p suum iuramentũ si fuerit reuocat⁹ an nõ. Respõderunt ad hoc canonici ꝙ illa reuocatio nõ ꝑuenerat ad noticiã eorũ vel saltẽ eorũ ꝓcuratoris: nec etiã ad noticiã iudicis. s. pape: rõne cui⁹ nõ valebat. Judices interlocuti sunt ꝙ hoc nõ obstãte ꝓcederent. ille Jo. nõ appellauit a snĩa: sed vidẽs hoc obstupuit et dixit. Postqꝫ reuocatio facta p me nõ tenuit: ego prouidebo mihi. Ecce qd fecit obtẽtis dilationib⁹ ad faciendũ negocium suũ dixit suo ꝓcuratori quẽ iã reuocauerat. Oportet te ire romã celeriter ꝛ impetrabis mihi lr̃as alias directas ad istos iudices. Bene dixit ꝓcurator: fiat: iuit: obtinuit: ꝛ redijt: ꝛ apoꝛtauit litteras faciẽtes mentionẽ de pͥmis: p quas inter alia mandabaꝶ vt isti duo iudices: eps ꝛ abbas examinarẽt ꝓcessum vsqꝫ ad sniam exclusiue: ꝛ ꝓ snĩa diffinienda remitterent ad Ro. pon. Fuerunt p̃sentate iudicibus iste littere vt ꝓcederẽt ſm eas / ꝛ nõ ſm pͥores. Pars canonicoꝝ se opposuit ꝯtra hmõi lr̃as ꝛ dicebat ꝙ nõ valebãt: qꝛ erant ĩpetrate a ꝓcuratore reuocato: qd ipsemet. J. iã in iudicio cõfessus erat: et etiã extra iudiciũ erãt impetrate: qꝛ iudiciũ (vt pꝫ supra) erat in picardia corã illis duobus: ꝛ fuerũt ĩpetrate in curia Ro. ꝛ sic extra iudiciũ. Dicebat iste Jo. vos noluistis admittere reuocationeꝫ quo ad alias lr̃as: sed bene quo ad istas. ego nihil cognosco in hoc. Dicunt ei in pͥmis reuocatio nõ fuit nobis nota: bene aũt in scd̃is: qꝛ tu ipse cõfessus es in iudicio te reuocasse tuũ ꝓcuratorẽ. Sup hoc cõsult⁹ papa dicit ꝙ iudices ꝓcedãt ſm pͥores ꝛ nõ ſm posteriores ĩpetratas p ꝓcuratorẽ isti⁹ Jo. iã reuocatũ. Jste est casus ad lõgũ clarus ꝛ facilis qui optime declarat istã decretalẽ. que al'as ꝓpter nimiam intricationem plena difficultatis erat. Panor. ¶ Nõ ꝙ reuocatio ꝓcuratoris dati ad lites ꝑuenire debet ad iudicẽ et aduersariũ aliter nõ tenet reuocatio. ꝛ valẽt ea q̃ cũ tali ꝓcuratore tacta sunt in iudicio. ¶ Jtẽ reuocatio ꝓcuratoris dati ad impetrandũ siue ad negocia debet ꝑuenire ad ipm ꝓcuratorẽ tantũ. ¶ Jtẽ nõ valent littere impetrate sine speciali mãdato dñi hoc est verũ nisi fuerit de illis ꝑsonis a q̃bus de iure non exigiꝶ mandatum. Ber.

In nostra. ¶ Decre. ista intelligi potest duob⁹ modis. Primo de his q̃ simul ĩpetrãt binas lr̃as et hoc amicaꝶ pͥncipio. Alio mõ de his q̃ iã recepti p pͥmas impetrant scd̃as lr̃as. ꝛ hoc amicaꝶ fini. Et ſm intellectũ quẽ tenet hic Jo. cal. et dñs Flo. potest sic summari. Suppressio iurꝭ ad rẽ vitiat rescriptũ bñficiale. h. d. Jn hac decre. primo poniꝶ facti narratio ex qua resultat q̃stio. scd̃o ibi: mãdam⁹. poniꝶ mandatũ. tertio ibi: nisi de receptiõe. poniꝶ exceptio. Ab. si. ¶ Casus. Quidã ĩpetrãt plures lr̃as vt in plurib⁹ ecclesijs admittanꝶ nõ faciẽtes de alijs in alijs lr̃is mentionẽ. ꝛ sic q̃si recepti in ecclesijs q̃uis nondũ habeãt bñficiũ. alias tñ ecclesias sup receptiõe sua / siue ꝓuisione impetũt et molestãt. Jsta ꝓposita fuerunt in p̃sentia dñi pape. vnde mãdat archiepo mediolañ. vt faciat istos esse contentos ecclesijs in qb⁹ taliter sunt recepti nec ꝑmittat ab eis occasiõe hmõi lr̃aꝝ molestari: nisi de receptiõe sua faciãt mẽtionẽ. ¶ Nota qꝛ recept⁹ ĩ canõicũ ꝛ in fratrẽ licet adhuc nõ sit bñficiũ assecut⁹ reputaꝶ bñficiat⁹ ita ꝙ d̃ hoc teneꝶ facere mẽtionẽ. B.

¶ Glosa sequens querit et soluit.

a ¶ Mentionẽ. Et ideo videꝶ ꝙ scd̃e valere nõ debeãt. s. c. pri. et s. e. ceterũ. ꝛ. c. ex pte. ij. ꝛ. j. de of. delega. ex parte. ij. sed in pendenti est que valeant si ante presentationẽ primarum scd̃e fuerint ĩpetrate: tũc enim valebunt q̃ prius fuerint p̃sentate. vt. s. eo. ti. capitulũ. et. j. de appel. vt debitus. postq̃ vero receptus esset per primas nõ valerent scd̃e. vt. j. sequitur. Preterea quia papa non intendit ei ꝓuidere in pluribus beneficijs: nisi in scd̃is litteris mẽtio fiat de pͥmis. j. eo. c. si ꝓponente: etiã si modicũ esset beneficium primum. j. de prebẽ. cum teneamur. Sed quid dices si prime lr̃e anullate sint per exceptionem: nunquid valẽt secunde: licet de primis nõ faciãt mẽtionem? Dico ꝙ valent† secũde si nõdũ essent presentate: qꝛ potius ad cautelã ĩpetrare videnꝶ: vt si nõ posset beneficiũ cõsequi p pͥmas: vtereꝶ scd̃is: sicut ꝯsueuit dici in rescriptis. s. eo. ex tenore. ꝛ ꝟba cũ effectu intelliguntꝶ. j. de cleri. non resi. relatũ. vnde cũ nihil obtinuerit p primas valent scd̃e: qꝛ hec fuit intentio pape vt p litteras suas bñficiũ consequereꝶ: ꝛ hoc satis innuiꝶ ex eo ꝙ dicit eos facias esse contentos ecclesijs in quibus recepti sunt.

† Host. contradicens ꝙ neutre valent ex quo fraudulẽter ĩpetrate sũt. ꝙ dixit apparet hoc ipso ꝙ mẽtionem non fecit et hoc q̃ñ sil' impetrauit vtrasqꝫ. Si ꝟo diuerso tꝑe valet receptio fctã auctoritate primarũ ꝛ ĩ hoc cõtinet ius: sed nõ si fiat auctoritate scd̃arũ ſm eũ. Jdẽ Egi. ꝛ ĩ hoc vltio ꝙ valeant sole pͥme ꝛ ñ alie cõcoꝛ. Compo. ĩ glo. ij. ibi: mentionem. io. an.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

b ¶ Beneficiũ sint assecuti. Si enĩ nondũ sunt ecclesiasticum beneficiũ assecuti quare nõ valẽt littere iste scd̃e: qꝛ q̃ beneficiũ ecclesiasticũ non est cõsecutus põt pro bñficio litteras ĩpetrare. s. eo. cũ adeo. ꝛ. j. si proponẽte. Respõdeo licet beneficiũ nondũ sit assecut⁹ tñ ius canonie per qd ĩ breui beneficiũ est habitur⁹ ex dñi pape mãdato est cõsecut⁹: ꝛ ꝓ beneficiato iam reputaꝶ. vnde de hoc in suis litteris tenebaꝶ facere mentionẽ: si iam erat receptus.

Ex parte decani. ¶ Sic summa ſm intellectũ satis notabilẽ. Quicqd procurator reuocat⁹ et de hoc certificatus in iudicio facit in fauorẽ dñi nõ tenet: licet reuocatio ad noticiam iudicis vel aduersarij non peruenit: secus si illud tendit ad cõmodum aduersarij. h. d. Jn prima poniꝶ facti narratio. Jn secunda iudicum instructio ibi: quia vero. Ab. sic.

c ¶ Indulgentie. Forte cõcessum fuerat caplo lauduneñ. vt si q̃s in eorũ manifestã offensam incideret ꝙ illũ possent excõicare. simile indulgentiã habes. j. de ver. sig. ex parte.† ibi concessum erat canonicis carnoteñ. ꝙ nemini licitũ esset absoluere excõicatos pro ecclesia carnotẽsi: nisi satisfactione premissa pro emenda.

† Et ibi plene dicã in glo. p vnuꝫ q̃ñ sit locus tali ĩdulgẽtie ꝛ an sit eius exercitiũ circa nõ notoria. Et vide etiam circa has ĩdulgẽtias si de illis fiat mẽtio in libello qd dicã. j. de ꝓuil. ex pte. ĩ glo. q̃ ĩ hic Jo. an. ĩ no.

d ¶ Articulis. Qui fuerunt alij articuli non habemus.

e ¶ Contestata. Per procuratores datos ad totã litem.

f ¶ Per assensum partiũ. Hoc solo nõ valebãt littere posterius ĩpetrate p̃ter cõsensum partiũ etiã si mandatũ ꝓcuratoris nõ fuerit reuocatũ. s. eo. ceterũ. hoc tñ nõ fuit allegatum: vel intellige de alijs litteris ad alios iudices prius impetratis: ꝛ ita planũ est.

g ¶ Jmpetrate. i. impetrande vt consonet glo. B.

¶ Glo. seq. ponit duas species falsi procuratoris.

h ¶ Procurator. No. ꝙ q̃nqꝫ dr̃ falsus ꝓcurator q̃ nũqꝫ fuit: ꝛ talis nec dñm obligat nec soluẽtem sibi talis ꝓcurator liberat: nisi dñs

cum ip̄e ante impetrationē litte-
a rarū ipsarū ꝓpter suspitionem[a]
quā cōtra eūdē cōceperat: man-
datū sibi traditū reuocasset. Eis
igit̄ ꝓponētib⁹ ex aduerso: ꝙ ad
nos vel ad ip̄os huiusmodi reuo
catio non ꝑuenit: vos ꝙ debere-
tis ꝑ lr̄as ip̄as ꝓcedere ꝑ quādā
interlocutoriā ꝓtulistis. Petē-
te itaq̄ ꝓcuratore ip̄oꝝ vt inspice
retis p̄dictā indulgentiā: ꝓcura
tor ipsius nobilis ex aduerso re-
spōdit ꝙ non erat ꝑ iā dictas lit
teras ꝓcedendū: exhibens alias
quasdā posterius ip̄etratas inter
alia ꝯtinētes: vt (si de partiū vo-
luntate ꝓcederet) causam termi
naretis eādē: alioquin ip̄am suf-
ficiēter instructam remitteretis
ad sedis apostolice examē/ cum
indulgētia memorata: quas lit-
b teras ipsi ex eo non[b] valere dice-
bāt: quia ꝑ eūdē. V. et post reuo-
cationem mādati fuerant impe-
trate. ¶ Quia vero iuxta genera
lis statuta ꝯcilij ap. littere quas
c sine[c] speciali mādato domini q̄s
impetrat valere nō debēt: nisi sit
d de illis ꝑsonis[d] a quibus non est
exigēdū de iure mādatum: man
e dam⁹ quaten⁹ si[e] reuocatio man
dati ad ꝓcuratorē ꝑuenit: cū mi-
nus valere debeāt littere q̄ impe
f trantur ab illo a quo mādatum[f]
dominus reuocauit: in negocio
iuxta priorum continentiam lit
terarum non obstantibus poste-
rioribus procedatis.

Idem decano et magistro. G. canonico Leodien̄.

¶ Rescriptum impetratū ꝯtra hoiem alicui⁹ dyocesis nō extēditur ad hoiem eiusdē nominis alteri⁹ dyocesis. Caplm. xxxiiij.

Significāte. V. nos noue-
ritis accepisse ꝙ cum. R.
cōtra. V. remen̄. dyoce. sup qui-
busdā pannis ⁊ alijs ad iudices
litteras impetrasset. idē. V. exci-
g piendo ꝓposuit ꝙ cū idem non[g]
de remen̄. sed de leodien̄. dyoce.
existeret per huiusmodi litteras
(cum de dyoce. leodicen̄. nō face
rent aliquā mētionem) conueni-
ri de iure non poterat nec debe-
bat. Et q͛ exceptionē huiusmo-
di admittere denegarunt: nostrā
audiētiam appellauit. ¶ Ideoq̄
mandamus quatenus si est ita:
reuocato in irritum ⁊c̄.

Idem priori sancti Laudin̄. et succentori. rotho.

ratū habeat. ar. j. de of. dele. cū olim. ⁊. j. eo. ti. corā. ff. de iudi. l. ff. de ꝯdi. cau. da. si ꝓcuratori falso. Dicit̄ etiam falsus ꝓcurator q̄ fuit ⁊ nō est: vt hic. et iste liberat soluētē sibi ꝓ dn̄o ignorāte: sed dn̄m nō obligat. ff. si cer. pe. eius q̄ in ꝓuincia. ⁊. ff. de sol. si q̄s seruo. De exceptione autē ꝓcuratoria notabitur. j. de ꝓcura. in nostra p̄sentia.

¶ Glo. seq. distiguit i reuocatiōe ꝓcuratoris an fiat ante litem contesta. vel post: et an ꝓcurator consentiat vel resistat: ⁊ ex hoc obijcit ⁊ soluit.

a ¶ Propter suspitionem. Sic. j. de ꝓcura. i n̄ra. Propt̄ suspitiōem potest ꝓcurator nō solū ante s; etiā post litē cōtestatā remoueri. ff. de ꝓcur̄. itē si suspect⁹. puta: si affinitate aliq̄ aduersario cōiūgat̄. ff. eo. aut affinitate: aut si familiaris fiat aduersario. j. de of. dele. isinuāte. et q̄tiēs noua cā supuēit. ff. eo. si post datū. et hoc post lit. ꝯtest. s; cā cognita. ff. eo. post litē. ⁊. l. que oīa. ⁊ h̄ veꝝ est si ꝓcurator ꝯdicat: sec⁹ si ꝯsētit: q͛ tūc sine cause cognitiōe remouet̄. j. de ꝓcu. auditꝫ. ⁊ āte lit. ꝯte. nulla cā iteruenicte. ff. e. an̄ litē. Quare ḡ nō reuocatur q̄cq̄d factū fuit ꝑ talē ꝓcuratorē? Nō satis est i euidēti: q͛ hm̄oi reuocatio nō ꝑuēit ad aduersariū vel ad iudicē: vt ex aduerso ꝓpōebat̄. vt. j. sequit̄: ⁊ iō q̄cq̄d cū ip̄o factū ē valet: q̄usq̄ reuocatio sit nō aduersario vl' iudici. j. de ꝓcu. mādato. nec ille ꝓbauit ꝙ reuocatio mādati ad aduersariū vel iudicem ꝑuenisset: ⁊ iō recte iterlocuti † sunt iudices se debere ꝑ hm̄oi lr̄as ꝓcedere: ⁊ ille nobilis sup h̄ acq̄euit iterlocutioni ostēdēdo alias lr̄as ip̄etratas ꝑ eūdē ꝓcuratorē q̄ non valēt: si reuocatio ad ip̄m ꝓcuratorē ꝑuenit. Ad hoc enī vt reuocatio teneat necesse est vt ad aduersariū vel ad iudicē ꝑueniat. j. de ꝓcur̄. mādato. ⁊ ibi dicem⁹ de hoc: et hoc in iudicio: sec⁹ extra iudiciū vbi sufficit ꝙ reuocatio ꝑueniat ad ꝓcuratorē ⁊ postea nō valet q̄d facit in p̄iudiciū dn̄i: s; bene valet q̄d facit anteq̄ reuocatio ad eū ꝑueniat. vt. j. colligit̄. h̄. si reuocatio ⁊c̄. ff. manda. si mandassem.

† Non appellando et ꝓpter hoc valuit p̄mū rescriptum f̄m. G. nazan. q̄si f̄m eū neutruꝫ valere debuisset ex quo ꝓcurator sciebat se reuocatū. Jo. an.

¶ Glosa sequens alle. v. ꝯcor. ⁊ duo ꝯtraria. Itē obijcit ⁊ soluit.

b ¶ Nō valere dicebāt. Et merito: q͛ ip̄e nobilis hāc allegatiōeꝫ ꝯ aduersarios allegabat: ḡ ꝯ se illā recip̄e tenebat̄. xix. dis. si romanoꝝ. ⁊. iiij. q. iij. si q̄s testib⁹. ⁊. ix. di. neq̄ quorūlibet. ⁊. iij. q. viij. cui⁹ i agēdo. ⁊. j. de cēsi. cū oli. Ar. ꝯ. xxxvij. di. si q̄d veri. et di. x. lege. Et ita ex ꝓp̄a ꝯfessiōe ꝓbat scd̄as lr̄as nō valere cui ꝯfessiōi stādū videt̄: s; nō est verū nisi reuocatio mādati ad ꝓcuratorem ꝑuenerit. vt. j. seq̄t̄. ⁊. ff. māda. si mādassem. ar. ꝙ nō sufficit reuocare mādatū nisi reuocatio ꝑueniat ad ꝓcuratorē: vt pꝫ h̄. ⁊ i. l. p̄dicta: si mādassem: ⁊ ita pōt h̄re ratas lr̄as ‡ anteq̄ reuocatio ꝑueniat ad ꝓcuratorē l; ꝯfiteat̄ se reuocasse mādatū: non tn̄ ꝯfitet̄ reuocationē ꝑuenisse ad ꝓcuratorē: vn̄ debet illud ꝓbare: vt. j. dicit. Et ita patet ꝙ p̄me ēt nō debeāt valere si ꝓbet̄ ꝙ reuocatio ad ꝓcuratorē ꝑuenisset ⁊ tn̄ d͛. j. ꝙ valēt. Sed h̄ iō est: q͛ reuocatio nō ꝑuenit ad iudicē vl' ad aduersariū. j. de ꝓcu. mādato. ⁊ d͛ de h̄. s. eo. i isto ca. ⁊ aliud est in iudicio: ⁊ aliud extra: vt dictū est. s. eo. nōnulli. §. sunt ⁊ alij.

‡ Sup. ip̄etratas ⁊c̄. ho: ideo q͛ in litteris ip̄etratis a ꝓcuratore reuocato et ignorante nō est aliq̄d de vitijs expressis. c. s. eo. nōnullis f̄m Inno. Jo. and.

¶ Glo. se. notat: querit ⁊ remittit: questionis dubium aperit. sol. ponit opinio. Jo. an. item Vincen. ⁊ obseruantiam curie.

c ¶ Sine sp̄ali. Id est exp̄sso f̄m Vin. Et ita pꝫ h̄ ꝙ nō valēt lr̄e sine sp̄ali mādato: l; ꝯtō illa. s. c. nōnulli male obfuct̄ vt dictū fuit ibi: ⁊ sic ꝯfirmat̄ h̄ tenor illi⁹ ꝯstōnis. Sed q̄lit̄ ꝓbabit q̄s lr̄as ip̄etratas de mādato dn̄i? De h̄ dictū est in illa ꝯstōne nōnulli. Si q̄s ꝯstituat aliquē ꝓcuratorē suū ad ip̄etrādū sufficit ostēdere ꝙ sibi dedit mādatū ad ip̄etrādū: s; adhuc nō vr̄ sufficere q͛ ꝑ h̄ nō ꝯstat ꝙ ille ip̄etrauerit: nā ali⁹ potuit eas ip̄etrare: ⁊ sic nō sufficit ostendere tale mādatū: q͛ illd̄ nō ꝓbat ip̄etratōeꝫ: q͛ nō ꝓbat h̄ eē q̄d ab h̄ ꝯtingit abesse. j. de trāsla. iter corporalia. ⁊. C. vn̄ cognati. l. nō h̄. Et sic vr̄ adhuc ꝙ necesse sit ꝓbare ꝙ ille ꝓcurator tales lr̄as ip̄etrauit q̄d erit difficile ꝓbare: q̄d ḡ erit? Dicō ꝙ necesse est ꝙ ostendat siue ꝓbet mādatū: ⁊ ꝙ ꝓbet se ab illo recepisse lr̄as cui mādauit siue ab alio ꝓ ip̄o: et ꝯsulo ꝙ tā de mādato q̄ de receptiōe lr̄aꝝ ab illo ꝓcuratore fiat publicū istrumētū ad faciēdū fidē i iudicio si ei obijciat̄. Et h̄ credo veꝝ tā i cā appellatiōis q̄ i lr̄is q̄ ip̄etrātur ꝑ simplicem q̄relā: licet Jo. dixerit ꝙ nō est ita i cā appellatiōis: q͛ ita bn̄ p̄nt lites finite ꝑ sn̄iam suscitari ꝑ tales lr̄as ip̄etratas sine mādato vt ꝑ alias: acq̄esceret enī forte sn̄ie si lr̄as nō haberet: et sic ḡnalit̄ itelligo ꝯstitutōeꝫ. Hec decre. ⁊ illa. s. eo. nōnulli. de iure sic itelligunt̄: tn̄ satꝫ credo sufficere iuramētū ip̄etrātꝫ cū vno teste ad faciēdū fidē super ip̄etratiōe lr̄aꝝ ex q̄ constat de mādato. j. de ꝓcu. ex isinuatōe. Vin. dixit ꝙ ḡnalis procurator sufficit ad hoc ꝙ est ꝯ istā lr̄am ⁊ ꝯ legem. ff. de of. ei⁹ cui mā. est iur. l. j. s; ip̄e exponit sp̄ali. i. exp̄sso: q̄d nō vr̄ veꝝ: q͛ i ḡnali ꝓcuratiōe nihil de ip̄etratiōe exp̄mit̄: ⁊ h̄ dicit ꝑ legē q̄ poti⁹ cōtradicit. ff. de ꝓcu. ꝓcurator tutoꝝ. S; si haberet ḡnalē ꝓcuratōeꝫ ad lites ⁊ liberā admistrationē satꝫ credo ꝙ possit lr̄as impetrare. vt. ff. de ꝓcu. ꝓcurator cui. j. de ꝓcur̄. petitio. s; si haberet mādatū ḡnale ad negocia tm̄: nō credo ꝙ possit lr̄as ip̄etrare ad lites: q͛ (vt h̄ d͛) speciale mādatū exigit̄ i h̄ casu. ar. l. p̄dicta ꝓcurator tutoꝝ. Curia tn̄ nō s͛uat hoc q̄d hic ⁊ in ꝯcilio dicit̄: nec daret litteras ꝓpt̄ hoc appellanti.

d ¶ Personis. Puta liberi/ parentes/ fr̄es/ affines/ ⁊ liberti. ff. de ꝓcura. sed ⁊ he ꝑsone: q͛ et agere possunt ꝓ talib⁹ cōiūctis ꝑsonis: dū tn̄ ꝯtraria volūtas nō appareat. ff. de ꝓcur. pōponius. §. vlti.

¶ Glo. seq. querit: soluit: ponit opi. Inno.

e ¶ Si reuocatio. S; q̄s ꝓbabit reuocatōeꝫ ꝑuēisse ad ꝓcuratorē? In casu isto capl'ꝫ laudunen̄. dꝫ ꝓbare h̄: al's r̄lare ē ꝙ actor sp̄ dꝫ ꝓbare mādatū. vt dixi. s. e. c. nōnulli. Papa tn̄ ꝯ̄riū dicit: ꝙ re⁹ debet ꝓbare ꝙ nō sint ip̄etrate ꝑ ꝓcuratorē: q͛ nō est p̄sumendū ꝙ suā pecuniā iactet: ⁊ ita ꝓpter presumptionē transfert̄ ꝓbatio in reum.

¶ Glo. seq. notat. querit: arguit negatiue: soluit contrarium.

f ¶ Mandatū dn̄s reuocauit. Et ita idē est si mādatū fuerit reuocatū/ ac si nō habuisset mādatū imo pl⁹: q͛ ꝯ voluntatē dn̄i: q̄re lr̄e nō valēt. Et ita pꝫ h̄ ex lr̄a sequēti ꝙ ratihabitio in tali casu locū nō hꝫ aduersario ꝯdicēte. Itē si ꝓcurator mādauit hāc ip̄etrationē alij: nūq̄d valebūt lr̄e ip̄etrate ꝑ illū? Videt̄ ꝙ nō: q͛ ꝓcurator ante litē ꝯtestatā aliū ꝓcuratorē dare nō pōt. C. de ꝓcura. neq̄ tutores. et. l. nulla dubitatio. Tu dicas ꝙ bn̄ valēt lr̄e ille ip̄etrate ꝑ illū cui ꝓcurator mādauit. Et ꝙ d͛ ꝓcurator āte litē ꝯtestatā nō pōt aliū ꝓcuratorē ꝯstituere: istd̄ veꝝ ē ad agēdū. S; ad negocia ꝓcurator dat⁹ alij demādare p̄t. ff. mā. si ꝓcuratorē. §. j. ⁊. ff. de neg. ge. si q̄s mādato. ⁊ tal' ꝓcurator bn̄ cōmittit̄ i curia: ⁊ ꝯsueuit dici i ꝓcuratiōe: do tibi ptātē vt aliū possis (si necesse fuerit) ꝯstituere ꝓcuratorē. Additio. Et tūc substituēs reuocare nō p̄t substitutū q̄ suscepit mādatū/ nisi h̄eat reuocādi ptātē. de ꝓcu. is q̄. li. vj. Jo. an.

Procurator an possit dare ꝓcuratorē.

Significante. ¶ Diuidit̄: quia primo ponit̄ appellantis narratio. Secūdo appellationis cōmissio: ibi. Ideoq̄. Ab. siccu.

Diuisio.

¶ Cas⁹. Quidā noīe. R. ip̄etrauit lr̄as ꝯ. G. sub hac forma. ꝯq̄rit̄ R. de. G. remen̄. dyoce. sup q̄busdā pānis. G. citat⁹ corā iudicib⁹ excipiēdo ꝓposuit ꝙ cū nō eēt remen̄. dyoc̄. s; leodien̄. ꝑ hm̄oi lr̄as nō poterat ꝯueniri: cū de dyocesi leodien̄. nullā fecerit mentionē. et q͛ iudex hāc exceptōeꝫ admittere denegauit. G. ad sedē ap̄licā appellauit. Vn̄ papa mādat ꝙ si ita est: reuocet̄ i irritū q̄cq̄d fuit post appellatiōeꝫ attētatū. ¶ Nota ꝙ significatio vni⁹ noīs nō extēdit̄ ad aliud. ¶ Itē error noīs vitiat rescriptū. ⁊ idē in sequenti capitulo.

¶ Glosa sequens obijcit per sex rationes ⁊ soluit.

g ¶ Non de remen̄. Sed videt̄ ꝙ hoc sibi obesse nō debuit: q͛ et si

Procurator ꝓpt̄ suspitiōeꝫ reuocat̄.

Lr̄e qualiter ꝓbant̄ de mandato dn̄i ip̄etrate.

hoc dixisset nihilominus lr̃as habuisset. s̃. eo. sup lr̃is. q2 ex quo de corpore ↄstat extrĩseca nõ nocẽt: lʒ oĩa nõ exp̃mant. j. de ↄsã. ꝛ affi. tua nos. ꝛ. ff. de rei vẽdi. si in rẽ. in fi. Et certũ dr̃ siue ꝓprio noĩe siue demõstratõe q̃ vicẽ ꝓprij noĩs obtiet designet: aut etiã digito ostẽdat. ff. si cer. pe. certũ est. ꝛ. ff. de rei vẽ. si in rẽ. in fi. Sed iste ꝑsonaliter ostendit: ergo videt q sit p litteras tales audiẽdus. † Preterea nõ debet ei talis error obesse: cũ ↄstet de errore. C. de iur. et fac. igno. error facti. Preterea falsa cã nõ ꝑimit legatũ siue falsa demõstratio. C. d fal. cau. adie. l. ij. ff. de ↄdi. ꝛ demõ. falsa demonstratio. et. j. de cõuer. ↄiu. ex parte. ij. nec mẽdacium obligãtis ĩpedit obligatiõnẽ. j. de ↄuer. ↄiu. veniẽs. Sed ista nõ ꝓsũt: q2 rõ illi⁹ decre. sup litteris: nõ habʒ locũ vbiq3. Nunq̃d si titi⁹ appellet se seium in litteris: valebũt littere? q2 si hoc dixisset pape nihilomin⁹ lr̃as habuisset: nõ ꝓdest ei talis ignorantia siue error: imo nocet: q2 littere nõ valebũt: vt hic dicit. ꝛ quia nõ cadit in iurisditiõem isti⁹ delegati: q2 papa nõ ĩtẽdit dare iurisditionem: nisi in hoĩem remeñ. dyoce. ꝛ preterea incõueniẽs videret si tales littere hic deberẽt valere huic: q2 sic viderent incerte. q2. V. alius dyoce. remeñ. p illas litteras posset ↄueniri: et ita vna clausula q̃ certa et determiata videret: posset trahi ad plures ꝑsonas qd ẽẽ nõ debet: q2 gñalitas in hmõi lr̃is reprobat. s̃. e. ad hoc. et q2 rescripta stricti iuris sunt. j. de of. dele. p. ꝛ. g. ꝛ restrigẽde sunt lites poti⁹ q̃ laxãde s̃. eo. nõnulli. ꝛ rõ illius decre. sup litteris tũc habet locũ quãdo ex eo qd dictũ est vel tacitũ papa citi⁹ mouet ad dãdũ vel denegandũ rescriptũ. j. eo. ex insinuatione. ꝛ. c. si ꝓponente. et. s̃. eo. cũ adeo. Sed hic nõ est ita. Additio. Unde decre. illa loquit in exceptione qua opponit nõ valere rescriptũ. hic autẽ non excipit q non valeat rescriptũ: qd si faceret succũberet: sʒ excipit se p illud rescriptũ conueniri non posse q2 de eo non facit mentionem. Jo. an.

Certũ q̃d dicit.

† Maxime q2 in principio cause fauendum est actori. ff. de iudi. si q̃s intentione. Jo. and.

Per rescriptũ impetratũ cõtra homĩes dyocesis nõ possunt ↄueniri hoĩes ciuitat[is]. Ca. xxxv.

Rodulphus cleric⁹ rector ecclesie sancti xp̃ofori de ciuitate sagieñ sua nobis ĩsinuatiõe mõstrauit q cũ magister. R. eum per quasdã lr̃as cõtra ep̃m sagieñ. et quosdã alios sagieñ.[a] dyocesis sup redditib⁹ et rebus alijs ĩpetratas a nobis corã iudicib⁹ sup eadẽ ecclesia p gñalẽ clausulã: quidã alij conuenisset: idẽ rector ꝓposuit excipiẽdo: q cũ esset de ciuitate sagieñ: et sub eadẽ clausula nullus de ciuitate ĩpa intelligit inclusus conueniri nõ poterat p eãdem. Et q2 dicti iudices exceptiõem hmõi recusarũt admittere: nostrã audiẽtiã appellauit. ¶ Ideoq3 mãdamus q̃ten⁹ si ẽ ita: reuocet[is] ĩ irritũ ꝛc̃.

Diuisio.

Rodulphus. ¶ Diuidit vt pri. decre. scd̃a ibi. Ideoq3. Abb. ¶ Casus. Magister Rodulphus ĩpetrauit lr̃as a se. apo. in hac forma. cõquerit. R. q ep̃s sagieñ. ꝛ quidã alij sagieñ. dyocesis sup redditib⁹ ꝛ reb⁹ alijs ĩiuriant eidẽ. Judices p clausulã gñalẽ ꝛ q̃dã alij. R. clericũ rectorẽ eccl'ie scti xp̃ofori sup eccl'ia ĩpa citauerũt. idẽ. R. excipiẽdo ꝓposuit corã eis q cũ ĩpe. R. eẽt de ciuitate sagieñ. ꝛ sub illa clausula. et q̃dã alij dyocesis sagieñ. null⁹ de ciuitate sagieñ. intelligat includi p clausulã illã non poterat ↄueniri. Et quia iudices exceptionẽ huius admittere noluerũt: ad sedẽ apo. appellauit. papa mãdat vt si ita est ĩ irritũ reuocet q̃cq̃d post appellationẽ inuenerit esse factum. ¶ Nota q ciuitatis appellatione dyocesis non continetur.

¶ Glo. seq. notat. ꝛ instruit: medium recitetur per. q. quid si dicatur ep̃s sagieñ. et quidam alij. ar. solos ciuitatenses includi. soluit contrariũ. ꝛ idem si diceret quidã alij subditi ipsius ꝛc̃.

a ¶ Sagieñ. dyocesis. Per hoc patet exp̃sse q aliud est dicere: et alios cõprehẽdit cleric⁹ dyocesan⁹/ ꝛ alios cleric⁹ ciuitatẽsis. j. de ꝓ. sig. cũ clerici placẽtini. ꝛ ita dicẽdo q̃dã bonoñ. dyocesis null⁹ ciuis poterit ↄueniri: ꝛ ideo in clausula illa: ꝛ q̃dã. debet poni ꝛ dici sic: ꝛ quidã alij ciuitatis ꝛ dyocesis bonoñ. ꝛ sic tã de ciuitate q̃ de dyocesi p illã clausulã poterũt ↄueniri: q2 ciuitas ꝛ dyocesis diuersa sunt: ‡ lʒ sub vna iurisdictiõe siue vno ep̃o. j. de cẽsi. venerabili. ꝛ est si. q2 lʒ ep̃s sit ĩ eccl'ia: ꝛ eccl'ia ĩ ep̃o. vt. vij. q. j. scire. tñ q̃nq3 nomine ep̃i nõ designat eccl'ia: lʒ ĩpe sit caput eccl'ie. j. de testa. req̃sisti Si dixisset sagieñ. ep̃s ꝛ q̃dã alij: tũc p clausulam q̃dã alij: videt q tm̃ illi de ciuitate ↄueniri debeãt: q2 determiatio p̃cedẽs. s. sagieñ. intelligit repetita. ꝛ est sensus: q̃dã alij sagieñ. vt. xxxij. q. vij. apostol⁹. ꝛ. ff. de ver. obli. ticia. §. j. ĩmo et de dyoce. possunt ↄueniri. j. e. significauit. q2 clausula illa vaga est ꝛ gñalis: sʒ nõ extra dyocesim. vt. s̃. eo. pastoralis. §. j. Si dicas: et q̃dã alij sagieñ. dyoce. mõ clausula illa q̃dã alij: restrĩgit p determiationẽ sequẽtẽ ad illos de dyocesi tm̃: alioq̃n nõ eẽt differẽtia inter ista noĩa bonoñ. ꝛ dyocesan⁹: sʒ ↄstat q diuersa sunt ꝛ diuersa significãt. non eñi sunt synonima. vnde bona fuit appellatio rector[is] q̃ erat de ciuitate. Si sic diceret ep̃s sagieñ. ꝛ q̃dã alij iurisdictiõis ipsi⁹: vel q̃dã alij subditi ĩpius: tũc p clausulã illã q̃dã alij possent ↄueniri tã de ciuitate q̃ de dyo=

‡ R. xiij. di. ego ludouicus. et. j. de sen. ex. si ciuitas. li. vj. Preterea forte iõ dyocesanos exp̃ssit q2 procurator ciuiũ parat⁹ erat ↄdicere. vel forte impetrabat ĩ terra rectoris q̃ fortis erat ĩ

cesi: q2 talis clausula gñalis ad oẽs ĩterius et exterius extẽditur. Itẽ ex alia cã non poterat ↄueniri p lr̃as illas: q2 minora negocia ibi exp̃mebant. vnde p gñalẽ clausulã sup maiorib⁹ nõ poterat cõueniri. s̃. e. sedes. sʒ hãc exceptionẽ nõ opposuit. B. Sed pone q nõ opposuisset illã exceptionẽ nec illã de maiori negocio: et sic iudex ꝓcessisset ad sñiam cõdẽnatiõis: nunquid valuisset sñia? Videtur q sic: q2 hmõi exceptiões dilatorie vident. Sʒ cõtra. credo: q2 p hãc clausulã et quosdã alios sagieñ. dyoce. dat iurisditio tm̃ in dyocesanos et nõ de ciuitate. et p hanc clausulam in reb⁹ alijs nõ dat iurisditio super maiorib⁹ negocijs. s̃. e. sedes. vnde talis sentẽtia nõ tenet deficiẽte iurisditione. Nec etiã credo posse prorogari iurisditionẽ in p̃mo casu. vt. j. de of. dele. P. ꝛ. G. nec in alio: q2 cõsensus priuatorũ eũ iudicẽ non facit q̃ nulli p̃est iurisditioni. C. de iurisdi. om. iudi. l. priuatorum.

ciuitate nõ sic ĩ comitatu. Añ non sic de facili habuisset lr̃as ↄtra ciues sicut cõtra comitatiuos. ff. qd me. cau. nõ ẽ. ẽm Gof. dicit tñ q modice sũt iste rõnes ꝛ q modicũ rõis hʒ hec decre. Qui eñi ẽ de dyocesi de ciuitate ĩtelligitur. ff. ad municipa. q̃ ex vico. ff. de cẽsi. l. forma. §. si ꝓ. Jo. an. in nouel.

Idem abbati sancti Jacobi.

Si conueniendus p clausulã moriatur re integra: successor cõueniri nõ potest. Caplm. xxxvj.

Significauit nobis comitissa namuteñ. q cũ mortuo comite fratre suo: ipsa in ei⁹ successerit comitatu. G. ꝛ. B. per quasdam lr̃as ap̃licas ↄ tulleñ. ep̃m et quosdã alios clericos et laycos ĩpetratas: eã corã iudicibus ad quos obtente fuerãt: sup quadã summa pecunie quã eidẽ fratri suo se mutuasse dicebãt: p illã gñalem clausulã: quidã alij (q2 in p̃dicto comitatu successerat) ↄuenerũt: excipiẽte itaq3 ꝓcuratore suo: q cũ adhuc frater eiusdẽ mulieris viueret[b] q̃ñ eedẽ lr̃e impetrate fuerũt: nec p ipsas dũ viuerent[c] fuerat ad iudicium euocat⁹: earũ auctoritate nõ po=

Significauit. ¶ Diuidit vt ꝓxĩa precedens. secunda ibi. Ideoq3. Abbas siccul⁹.

Diuisio.

¶ Casus. B. ꝛ. G. layci ĩpetrauerũt lr̃as a sede apo. sub hac forma. conquesti sunt nobis. B. ꝛ. G. q ep̃s tulleñ. ꝛ q̃dã alij clerici ꝛ layci sup tali re ꝛ reb⁹ alijs eisdẽ iniuriant. Judices p clausulã gñalẽ/ ꝛ q̃dã alij citauerũt comitissam nauiceñ. ꝓ eo q ipsa successerat fratri suo ĩ comitatu. cui quãdã summã pecunie dicti. B. ꝛ. G. mutuauerãt: ꝛ sic eã tãq̃ heredẽ ↄueniebãt. Ipsa vero p ꝓcuratorẽ suũ fecit excipi corã ip̃is iudicib⁹ q cũ adhuc frater ip̃i⁹ mulieris viueret q̃ñ eedẽ lr̃e fuerũt ĩpetrate/ nec p lr̃as frater ei⁹ fuit ad iudiciũ euocat⁹ dũ viueret: p lr̃as illas nõ potuit cõueniri. ꝛ q2 iudices hãc exceptionẽ admittere noluerũt ad se. apo. appellauit. pa. mãdat q si ita est totum qd post appellationẽ factũ est irritũ reuocet. ¶ Nota q successores debitorũ q̃ p clausulã generalẽ possunt cõueniri eis defunctis re ĩtegra ↄueniri nõ possunt: sʒ facta citatiõe heredes illorũ p tales lr̃as bñ poterunt ↄueniri. ꝛ ita per citationem rescriptũ extenditur ad heredes: licet rescripta stricti iuris censeantur.

¶ Glo. seq. no. rescripta re ĩtegra ꝛc̃. dat duo similia et rõnẽ subdit. alle. tria iura in ↄtrariũ ꝛ soluit. scd̃o ar. q data ꝛc̃. signat ↄtrariũ ꝛ remittit. tertio obijcit de decre. dilecti. ꝛ dupliciter soluit.

b ¶ Uiueret. Iste comes dũ viuebat poterat p lr̃as illas ↄueniri: sʒ eo mortuo successor ei⁹ nõ põt. Et sic pʒ exp̃sse p decretalẽ istã q rescripta saltẽ re ĩtegra non extẽdunt ad successores illorũ ↄtra q̃s fuerãt ĩpetrata: vel q̃ p ea poterãt ↄueniri. ꝛ ita morte illi⁹ ↄ quem ĩpetrat finit mãdatũ. sicut ꝛ morte mãdãtis. j. de of. dele. relatũ. et ca. gratũ. ꝛ. c. lʒ. ꝛ. j. de of. dele. c. vl. ꝛ sic eodẽ mõ finit morte ĩpetrãtis: ita q nõ trãsit ad successores saltẽ re ĩtegra. ꝛ hoc ideo ↄtingit q2 rescripta ꝑsonalia sunt: nec ad ꝑsonas vel ad res alias q̃ que cõtinent ibi extẽdunt. j. de offi. dele. cũ olim. ꝛ. c. p. ꝛ. g. ꝛ hoc ꝓbat hic manifeste. Arg. cõtra. j. de iudi. q2. V. ꝛ. j. de aliena. mutã. iu. c. j. ꝛ. ij. ꝛ. j. de ↄces. p̃bẽ. ꝓposuit. Sed verũ est q re ĩtegra finiunt huiusmodi rescripta: vt hic dicit. Et est hic ar. q data lr̃arũ est ↄsiderãda. s̃. eo. eã te. ꝛ. c. ↄstitut⁹. Cõtra. j. de p̃bẽ. dilect⁹. ij. vbi de hoc. ꝛ in. c. eã te. Itẽ signat ↄ. j. de fo. cõpe. dilecti filij. ibi ↄuenit successor p lr̃as ĩpetratas ↄ p̃decessorẽ. Sed h̃ cõueniebat successor ꝛ antecessor p clausulã gñalẽ: ꝛ ideo re ĩtegra finit hic tale mãdatũ: sʒ ibi. s. ĩ ↄrio littere ĩpetrate specialit fuerunt ↄ p̃decessorẽ. ꝛ fingunt vna ꝑsona antecessor ꝛ successor. q2 ↄ dignitatẽ ĩpetrate ĩtelligunt que nõ morit. j. de of. dele. q̃m abbas. Sʒ si dictũ fuisset ↄ ep̃m tulleñ. ꝛ comitẽ namuteñ. tũc comitissa poterit ↄueniri: q2 ↄ comitatũ lr̃e ĩpetrãtur. ꝛ sic poterat ↄueniri q̃cũq3 succederet in comitatu illo. sicut in c. dilecti. Uel dic q ĩ. c. dilecti. p̃decessor fuit citat⁹. ꝛ sic planũ est ꝛ nullũ ↄriũ: sʒ non colligit ex ca. dilecti. q antecessor fuerit citatus.

Dignitas nõ morit.

¶ Glo. seq. arguit a contrario ꝛ illud approbat.

c ¶ Dũ viuerẽt. Et sic videt q si citat⁹ fuisset frater illi⁹ comitisse ꝑpetuatũ fuisset rescriptũ ↄ successores illi⁹ ↄ quẽ ĩpetrat: et eadẽ rõne ꝛ ĩpetrãtis: sicut ꝑpetuat p citationem q̃tũ ad mortẽ delegãtis: vt post decessum valeat delegãtis: vt in p̃dict[o] decre. de offi. dele. gratũ. ꝛ licet. ar. j. de ap. vt debit⁹. s̃. eo. c. caplm scte crucis. nã video q alia q̃ nõ trãseũt ad successores post conuẽtionẽ trãseunt. ar. j. de dona. ca. vl. a ↄtrario sensu. ar. ꝛ. C. de reuo. dona. l. j. ĩ fi. et in

querela inofficiosi testamẽti. C. de iof. testa. si pater. ⁊ l. si qs filiũ. et meli⁹. ff. de iof. testa. posthumus. §. vlti. ⁊ C. de noua. si delegatio. ⁊ iudicio cepto negociũ trãsit ad heredes. C. de iureiur. auẽ. pncipales. Satis credo ꝙ si ille fuisset ad iudiciũ euocat⁹ ꝑpetuate essent littere: vt successores ĩpetrãtis possent agere postea ꝑ illas et ꝯtra reũ ⁊ successores ipius: vt hic innuit satis expsse cum dicit: nec ꝑ litteras ipsas fuit ad iudiciũ euocat⁹. ⁊ postea dicit si ita est. vñ illa clausula respicit omnia supradicta. s. ꝙ eo viuente fuerũt ĩpetrate: nec fuit ad iudiciũ euocatus. et est simile. s̃. eo. olim. vbi clausula ista si ita est: respicit omnia superiora. Additio. Dixerũt hic Inno. et Cõpost. ꝙ per clausulã generalẽ poterit ꝯueniri noĩe ecclesie is q̃ factus est ꝑlat⁹ post ĩpetratiõem. qꝛ nõ dicit̃ ꝓp̃e ꝯueniri ꝑsona ꝑlati sꝫ ecclia. Jo. an. ĩ no.

Ex insinuatiõe. ibi ad vos Hec dcre. vr̃ falsa: qꝛ scribit̃ vni tãtũ: ⁊ tñ loquit̃ ĩ plurali. j. de cri. fal. q̃ꝫ graui. Sol. ꝑt dici ꝙ fuit vitiũ scriptoris. vel ꝙ ꝑmo loq̃t abbati ĩ titulo. scd̃o ep̃o vñ dicit ꝙ ex ĩsinuatione ep̃i. qꝛ locutio pluralis cõtẽta ẽ nũero duoꝝ. iiij. q. iij. §. vbi nũer⁹. fac regula iuris. plural' locutio. d̃ reg. iur. li. vj. Ber.

Ex insinuatione. ¶ Diuidit̃ in duas partes. nã ꝑmo ponitur parti decisa q̃rela. secũdo prouisio ibi: quo circa. Abbas. ¶ Casus. Quidã cleric⁹ noĩe Jo. impetrauit lr̃as ꝑceptorias sup ꝓuisiõe ipsius ad episcopũ ambianeñ. ⁊ postmodũ ad iudices istos litteras executorias ĩpetrauit ꝯtra episcopũ supradictũ: ĩ qb⁹ cum de monitorijs fiat mentio: eps ꝓposuit coram iudicib⁹ ꝙ sup hoc nullas monitorias receperat. ⁊ ꝯsuetudo est ecclesie vel curie romane ꝙ ꝑceptorie nõ dent̃: nisi monitorie ꝑcesserunt. Unde ꝑ eas veritate tacita ĩpetratas ꝓuidere nõ tenebat̃ eidẽ. cõsultus papa r̃ndet ꝙ si sup hoc nulle monitorie ꝑcesserunt supsedeãt executorijs dũmodo executorie de monitorijs fecerĩt mẽtionẽ. alioq̃n ꝓcedãt ꝑ executorias iuxta traditã sibi formã. ¶ Nota ꝙ si rescriptũ faciat mẽtionẽ alteri⁹ rescripti primũ rescriptũ exhibendũ est. ¶ Itẽ ex hac decretali colligit̃ consuetudo roma. eccle. in beneficijs cõferẽdis. ⁊ primo dentur monitorie postmodũ ꝑceptorie vltimo executorie. ⁊ tũc debet fieri mentio de monitorijs ⁊ ꝑceptorijs. Aliquãdo tamẽ dat papa monitorias litteras ⁊ executorias simul. Ber.

¶ Glo. seq. reddit causam textus. ponit stilũ curie ⁊ arguit.

a ¶ De monitorijs. Sic pꝫ ꝙ executorie nõ valẽt faciẽtes mẽtionẽ de monitorijs: vbi monitorie non ꝑcesserĩt. qꝛ ṽitate tacita sunt obtẽte ⁊ falsitate expssa vt facilius lr̃as executorias obtineret tñꝗ si tacuisset veritatẽ exprimẽdo executorias non habuisset. vt. s̃. eo. sup lr̃is. Itẽ si tacuisset aliũ de mãdato pape fuisse receptũ nõ valuisset rescriptũ. j. e. mãdatũ. ⁊ c. abbatẽ. q̃ eñi sint exprimẽda in beneficijs ĩpetrãdis dicet̃. j. eo. c. si ꝓponẽte. Qñꝗ tñ executorie prima vice ꝯcedunt̃. s̃. e. c. capl'm sctẽ crucis. sed illud de speciali gratia. Sed ordo ⁊ ꝯsuetudo curie est † ꝙ ꝑmo monitorie. scd̃o preceptorie. vltimo executorie ꝯcedunt̃. s̃. eo. ꝯstitut⁹. Et est hic argu. ꝙ si q̃s in aliquo instrumẽto faciat mẽtionẽ alteri⁹ instrumẽti nõ credit̃ ei nisi exhibeat ꝑmũ. C. de edẽ. auẽ. si quis. ⁊ j. de fi. istru. c. j. ⁊ j. de offi. delega. cum in iure.

† Olim fuit: sꝫ hodie non est nisi qñꝗ ĩ lr̃is q̃ scribũtur sup receptione monialiũ. Jo. an. in nouel.

Diuisio.

Mandatũ aplicũ. ¶ Nõ intẽdit papa eũdẽ collatorẽ grauare de duob⁹ vbi ꝓ scd̃o scribit cũ clausula si ꝓ alio nõ est scriptũ q̃ hmõi gratiã ꝓsequat̃: etiã ꝑmo tp̃e date vel ꝑsentatiõis scd̃i gratiã assecuto. In ꝑma ponit dictũ. ĩ scd̃a ei⁹ rõnẽ ibi: cũ sup. Ab. ¶ Casus. Papa mãdauit ep̃o nouieñ. vt magistrũ. S. faceret recipi in canonicũ et in fratrẽ eccl'ie sue si ꝓ alio ibidẽ nõ scripserit q̃ hmõi gratiã ꝯsequat̃. sꝫ ep̃s iã aliũ ad mandatũ pape recepat q̃ beneficiũ in eadẽ eccl'ia obtinuerat. dubitauit ep̃s vtrũ teneret̃ ꝯseq̃ mãdatũ pape ex eo ꝙ dicebat̃ in mãdato: si ꝓ alio nõ scripserim⁹ q̃ hui⁹ gratiã ꝓsequat̃: cũ nullus ꝓsequeret̃ hanc gratiã: sed iã esset ꝓsecuta. Cõsultus papa dicit: ꝙ ex quo aliũ iã recepit ad mãdatũ suũ/mandatũ illud ꝓsequi non debet. quia nõ est intẽtio pape grauare ecclesias sup receptione duoꝝ. ¶ Nota ꝙ papa per suas litteras non intẽdit aliquos grauare super plurium receptione: nisi in litteris hoc dicatur. Ber.

¶ Glo. seq. obijcit et soluit.

b ¶ Mandatum. Videt̃ fatua hec questio: cũ diceret̃ in litteris si ꝓ alio nõ scripsim⁹ q̃ huiusmodi gratiã ꝓsequat̃. Dubium potuit esse ex eo ꝙ dicit qui huiusmodi gratiã ꝓsequatur: qꝛ iã receperãt aliunde mãdatum pape. ⁊ sic nõ ꝓsequebat̃ immo iam prosecut⁹ erat illã gratiã. ex quo credebat ex ṽbo illo ꝓsequatur ꝙ nõ cõpeteret ei exceptio cũ iã esset recept⁹: multo fortius competebat. vt hic patet ‡ et cõpetit hec exceptio recepto mãdato si postea ꝓ alio mandet̃. lꝫ primus adhuc non sit recept⁹. j. eo. abbatẽ. ⁊ s̃. e. capitulum sancte crucis. sec⁹ si esset repulsus.

‡ Et sic ꝑñs trahit̃ ad ꝑteritũ. ff. de ver. signifi. verbũ erit. Jo. and. in nouel.

¶ Glosa seq. ponit duas opi. ⁊ primã approbat.

c ¶ Super receptiõe duorũ. Et ita habes h̃ ⁊ j. ca. ꝓxi. ⁊ c. abbatẽ. ꝙ papa nõ ĩtẽdit aliquos grauare sup receptione duoꝝ: quare si scribit ꝓ aliquo recipiẽdo ĩ aliq̃ eccl'ia licet clausula illa si ꝓ alio nõ scripsimus nõ sit ibi: tñ subĩtelligit̃ sicut illa si persona ydonea est. j. de elec. cãm q̃. et sicut illa si ꝑces veritate nitãtur. s̃. eo. c. ij. qꝛ nõ est intẽtio pape grauare aliquos ĩ receptione pluriũ: vt dicit hic. Alij dicũt ꝯtrariũ: ꝙ in fauorẽ ecclesie ponit̃ illa clausula si ꝓ alio nõ scripsim⁹: quia si nõ apponat̃ nihilominus tenent̃ eum recipere pro quo secundo mãdat̃. Sed ista littera (vt mihi videtur) cõtradicit: ⁊ papa ꝯsueuit illam exceptionẽ remouere dicendo: non obstãte si pro alio vel alijs scripsimus: sicut dicit non obstante certo canonicoꝝ numero iuramẽto firmato: vel quacunꝗ alia firmitate vallato. et s̃m illos frustra apponitur non obstãte si pro alio ⁊c̃.

¶ Glosa sequens arguit.

d ¶ Nõ fuit intentio. Ar. ꝙ papa ꝑ suas lr̃as nõ vult alicui graue preiudiciũ ĩferre. si. j. de of. dele. sup eo. ⁊ j. de of. or. lꝫ. et j. de aucto. ⁊ vsu pal. ex tuaꝝ. ⁊ ix. q. iij. nũc vero. et ff. ne q̃d in lo. pu. l. ij. §. si q̃s a ꝑncipe. ⁊ §. merito. ⁊ j. de ꝯsue. cũ olim. in fi. Itẽ intẽtio mandantis ꝯsiderãda est. j. de ꝑbẽ. cũ cãm. ⁊ c. vl. ⁊ j. de ꝓcu. petitio. ⁊ eadẽ ratio q̃ mouet delegãtẽ mouere debet delegatũ. s̃. eo. sup lr̃is.

Litteris apostolicis. ¶ Diuiditur: quia primo ponit mandatũ q̃d exequi iubet. secũdo tollit exceptionẽ ibi: nõ obstante. tertio exꝑmit causam ibi: cum factũ. Ab. ¶ Casus. Honorius terti⁹ mãdauit q̃busdã canonicis ꝑ lr̃as monitorias vt. T. subdyaconũ reciperẽt in canonicũ ⁊ in fratrẽ. demũ mortu⁹ est dñs honorius. preterea dñs Grego. ix. successor Honorij mãdauit ꝑ litteras executorias eisdẽ canonicis vt dictũ subdyaconũ reciperent in canonicũ: ⁊ sic fuit recept⁹. Postea ṽo idẽ Grego. mandauit eisdẽ vt P. clericũ recipent in canonicũ nisi pro aliquo ꝑ ip̃m eoꝝ ecclesia eẽt grauata. Dicebãt canonici ꝙ non tenebant̃ ip̃m recipe: cũ aliũ ad mãdatũ Grego. eiusdẽ recepissent. Mãdat Greg. pa. vt illũ. G. clericum recipiãt nõ obstãte ꝙ. T. subdyaconũ ꝑ lr̃as executorias ipsi⁹ Grego. recepissent: cũ factũ honorij potius ꝗ̃ suũ fuerit prosecutus. ¶ Nota ꝙ successor factũ sui antecessoris debet semper in effectum ducere saltem de honestate. Ber.

Diuisio.

¶ Glosa sequens arguit et remittit.

e ¶ Monitorias. Ar. ꝙ ꝑ monitorias ius acq̃rit̃ q̃d nõ est veꝝ: nec etiã ꝑ ꝑceptorias vl' etiã executorias. sꝫ officiũ iudicis imploret vt recipiat̃. de hoc no. j. de renũ. veniẽs in no. q̃ incipit. ar. ꝙ ꝑ lr̃as.

¶ Glosa sequens primo arguit. secũda pars recitetur per questionem quid si ad mandatum legati ⁊c̃.

f ¶ Cum factum predecessoris. Nota ar. ꝙ successor tenet̃ adimplere factũ ꝑdecessoris sui. xij. q. v. qꝛ iohãnes. ⁊ xvj. q. vj. illd̃. Sic ⁊ mandatũ seu preceptũ factũ ꝑdecessori successor tenet̃ adimplere.

---

terat cõueniri. Et qꝛ iudices exceptionẽ non admittebãt ipius: nostrã audientiã appellauit: ⁊ j. ¶ Ideoꝗ mãdamus quatenus si est ita reuocato in irritum ⁊c̃.

Idem abbati sancti Victoris.

Non valẽt littere executorie in q̃b⁹ ĩpetrãs falso dixit monitorias ꝑcessisse. Capl'm. xxxvij.

Ex ĩsinuatiõe ep̃i ambiañ. accepim⁹ ꝙ. J. cleric⁹ sup ei⁹ ꝓuisione ad ip̃m ꝑceptorias: ⁊ postmodũ ad vos executorias cõtra eum litteras ĩpetrauit: ⁊ j. ¶ Quo circa mandamus quatenus (si nulle monitorie sup hoc ꝑcesserint) executorijs supsedeatis eisdẽ: dũmodo eedẽ executorie de monitorijs[a] fecerint mentionẽ. alioq̃n in executiõis negocio iuxta directum ad vos ꝑ ip̃o mandatũ: ratiõe ꝑuia ꝓcedatis.

Idem Nouieñ. episcopo.

Cessantibus clausulis in dubio papa nõ intẽdit grauare eũdẽ collatorẽ sup ꝓuisione duoꝝ: ideo secũdus ĩpetrãs repellit̃: siue prim⁹ expectet: siue sit iã gratiam consecutus. h. d. s̃m intellectũ glo. Capl'm. xxxviij.

Mandatũ[b] apostolicũ ad te directum vt magistrũ. S. faceres in canonicum recipi: et in fratrẽ nouieñ. eccl'ie: si ꝓ alio ibidẽ non scripsim⁹ q̃ hmõi grãm ꝓsequat̃: alio iã bñficiũ per nostras lr̃as obtinẽte: ꝓseq̃ non teneris. ¶ Cũ sup receptione[c] duoꝝ grauãdi ecclesiã antedictã nõ fuit[d] intentio mandatoris.

Idem.

Ecclesia in qua papa primus dedit monitorias: et scd̃s executorias: ꝑ primũ nõ ꝑ scd̃m ĩtelligitur grauata. Capitulũ. xxxix.

Litteris aplicis ad vos directis vt. G. clericũ reciperetis in canonicũ et ĩ fratrẽ: nisi ꝓ alio fuisset ꝑ nos ecclesia vestra grauata: mandatũ nostrũ vos exequi volum⁹ et mãdam⁹. ¶ Non obstante ꝙ. T. subdyaco. ꝑ nr̃as lr̃as executorias recepistis: qui a bone memorie. H. pre. nostro monitorias[e] impetrauit. ¶ Cum[f] factũ pre. nr̃i potius ꝗ̃ nostrũ fuerim⁹ ꝓsecuti.

Idem.

Dyocesanus cui scribit̃: vt in dyocesi sua vbi ꝓ alio scriptum nõ est ꝓuideat vel faciat ꝓuideri: nõ potest id exeq̃ circa beneficiũ spectans ad collationẽ alteri⁹ iã ꝓ alio grauati. Capl'm. xl.

Abbatem qui mādatum apostolicum iā recepit[a]: vt. S. clerico in aliqua ecclesiarum sui monasterij ꝓuideret: et per[b] litteras generales ad dyocesanū epm̄ obtētas vt in dyocesi sua vbi pro alio scriptum nō esset: faceret prouideri[c]: cogi iuris ratio non permittit: nec sup conferēdis ecclesijs / aut beneficijs aggrauari: etiam si facultatē habeat dyocesanus per easdem litteras prouidendi[d].

Idem.

¶ Per rescriptum directū excommunicatori vt absoluat excommunicatum: si contra concilium eum excommunicauit datis executoribus qui eo non parente exequantur: non excōmunicatori sed executoribus cognitio demādatur. Ca. xlj.

Ab excommunicato qui contra statuta concilij[e] generalis asserit se ligatum litteris ad excommunicatorem[f] obtentis: vt si est ita sine difficultate[g] absoluat eūdem: ⁊ alijs deputatis iudicibus qui eo non parēte mādatum apostolicū exequantur[h]. ¶ Non excōmunicatori (qui de facto suo[i] in hoc certꝰ esse debet) licet in hoc deferat eidem sed illis cognitio[k] demandatur.

Idem.

¶ Si impetrans rescriptum ad beneficium dixit se non beneficiatum cum tamen haberet beneficium: licet exiguum non valet rescriptum. Capitulum. xlij.

Si proponente aliquo nōdum se beneficium ecclesiasticum assecutum super prouisione ipsius: licet minus cōpetens[l] obtinētis rescriptū aplicū

xviij. q. ij. dudū. Sic etiā patet ex hac decre. ꝙ si aliqs sit receptus ad mādatū legati vel ꝑdecessoris: ꝑ hoc nō fit ꝑiudiciū successori: nec itelligit eccl'ia grauata in eo casu. ⁊ sicut clausula illa si ad mādatū pape.† aliū nō recepistis: habet tātū locū in eo q̄ mādat: nec habet exceptionē si ad mandatū ꝑdecessoris vel legati aliū recepit: sꝫ etiā i legato ipsiꝰ mādātis videt ꝯtrariū: q2 auctoritate pape qui delegauit factū est: et q̄ ꝑ aliū facit ꝑ seipm̄ facere videt. ff. de admi. tu. ita tamen. §. gessisse. ⁊. j. de sen. ex. mulieres. Si hoc sit factū de speciali mādato locum haberet exceptio: sed de generali non videtur.

† Hoc non credo. puto eni aliud si dicatur ad mādatū pape ꝙ si dicatur ad mandatū nr̄m. ad hoc. j. e. si gratiose. li. vj. Jo. and. in nouel.

Diuisio. Abbatem. ¶ Cōmode nō pōt ista decre. diuidi cum vnico ꝯstructu ꝯtineat: potest tñ quo ad itellectum sic diuidi: quia ꝑmo ponit thema ex q̄ resultat tacita q̄stio. ⁊ ibi cogi. ponit eius solutio. bē. capta. ¶ Casus. Dn̄s papa mādauit abbati sancti proculi: vt. S. clerico in aliqua eccl'ia sui monasterij ꝓuideret. postea mandauit episcopo bononiē. per lr̄as gn̄ales vt cuidā alij clerico faceret ꝓuideri i sua dyocesi vbi ꝓ alio scriptū nō esset. eps̄ cōpellebat abbatē vt illū clericū in aliqua eccl'ia faceret recipi. Abbas dicebat ꝙ iā recepat mandatū ꝓ alio. Vn̄ eps̄ ꝑ lr̄as gn̄ales ipm̄ ad ꝓuisionē illiꝰ nō poterat cōpellere. Papa rn̄det ꝙ abbas ad hoc cogi nō debet: nec pōt illū eps̄ aggrauare sup ꝯferēdis beneficijs vel ecclesijs. etiā si eps̄ habeat facultatē clerico ꝑ easdē lr̄as ꝓuidēdi. ¶ Nota ꝙ q̄ primo ꝑsentauit lr̄as suas ei ꝓuideri debet. nec potest cōpelli vt alij ꝓuideat per alias litteras vt patet hic. Ber.

a ¶ Jam recepit. Vide ꝙ dicit q̄ mādatū apl'icū iam recepit nō dicit q̄ iā ꝓuiderit. ⁊ sic patet ꝙ q̄ ꝑmo suū mandatū reꝑsentat: ille debet bn̄ficiū obtinere. vt. s̄. eo. capl'm scē crucis. ⁊. j. de ap. vt debitus. ⁊ sic tenebat abbas iste ꝓuidere. s. clerico: dū tamen alij de mādato eiusdē nō ꝓuiderit: nec eps̄ ꝑ lr̄as illas gn̄ales potest cogere abbatē. vt dicit sup ecclesijs vel bn̄ficijs ꝯferēdis. Jsta tria capitula superius proxima idem vidētur dicere tamen differunt.

b ¶ Per litteras generales. Hic habes ꝙ generale mādatū secūdo impetratū nō derogat speciali primo impetrato. de hac materia dictum est. s̄. eo. ca. j.

¶ Glosa sequens recitetur per questionem an executor datus ꝑ formam istam facias prouideri ⁊c̄.

c ¶ Faceret prouideri. Per hāc formā nō pōt facere ꝓuideri in aliq̄ ꝑlatura. j. de ꝑbē. c. vl. nisi hoc specialiter exꝑmat i lr̄is vt hic dr̄ in fi. huius ca. Per istā formā facias ꝓuideri: executor cui hoc ius mādat pōt solūmō excōicare ꝯdicētes sibi sꝫ nō pōt eū istituere vel i possessionē mittere. Cōtrariū tñ videt. j. de ꝑbē. ꝓ illorū: sꝫ nō ꝯdicit. ⁊ itellige ꝓut ibi notat. Sed ꝑ formā istā mādamus tibi ꝙ ꝓuideas tali in aliq̄ eccl'iaꝝ tuarū: pōt illū ponere in possessiōe: iuestire: ac excōmunicare ꝯdictores: nisi rōnabile aliq̄d ostendat. s̄m ꝙ dicit hic in fi. potestatē habeat ꝓuidendi. ⁊ ita vtraq; formarū istarū exprimit in ca. isto abbatē. et de hoc no. j. de conces. prebē. cum nostris. ⁊. j. de preben. ca. vlti. B.

Prouideas ⁊ ꝓuideri facias differūt.

d ¶ Prouidendi. Cum dicit in lr̄is auctoritate nr̄a prouideas in aliqua ecclesia tue dyocesis etiam si curam habeat animarum.

Diuisio. Ab excōmunicato. ¶ Diuidit: q2 primo ponit factū ex quo resultat q̄stio. sc̄do ibi: nō excōicatori. ponit solutio. tertio in solutiōe iterserit rō ibi: q̄ de facto. Ab. sic. ¶ Casus. Quidā ꝑlatꝰ excōicauit quēdā subditū suū ꝯ formā ꝯcilij gn̄alis qd̄ est. j. de sen. ex. sacro. s. nulla monitiōe ꝑmissa. Jste ꝯq̄stus fuit dn̄o pape. vnde mādat illi excōicatori ꝙ si ita est ipsum sine difficultate absoluat. alioq̄n mādat alijs vt ipm̄ absoluāt: si excōicator ipm̄ nō duxerit absoluēdū. Sup v̄bis istis si est ita: orta est dubitatio vtrū cognitio ista ꝑtineat excōicatori an alijs q̄bꝰ hoc mādat. dicit hic ꝙ ista cognitio nōdū mādat excōicatori q̄ de facto suo certꝰ eē dꝫ lꝫ deferat eidē: sꝫ alijs mādat. ¶ Nota q̄ ꝯ ꝯciliū excōicat: sine difficultate debet absolui. ¶ Jtē nemo debet ꝓꝑriū factū ignorare. Ber.

e ¶ Concilij generalis. j. de senten. excōmu. sacro.

¶ Glo. se. obijcit ⁊ rn̄det. q̄rit ⁊ sol. arguit ⁊ remittit: ⁊ iudicē istruit

f ¶ Ad excōicatorem. Sꝫ q̄re remittit ad ipm̄: cū iā iniq̄ ꝓcesserit ꝯ ipm̄: ⁊ iō suspectꝰ est ei? Ad h̄ dicas ꝙ hec est forma ⁊ ꝯsuetudo eccl'ie ꝙ si aliqs ꝯq̄rit se excōicatū iiuste fuisse siue ꝯ debitā formā ꝯcilij gn̄alis: si ꝑiculū nō est i mora remittit absoluēdꝰ ad suū excōicatorē. j. de sen. ex. sacro. ⁊ in h̄ defert ipsi excōicatori: vt factū suū ipe corrigat q̄ v̄itatē ignorare i ꝓꝑo facto nō dꝫ: vt h̄ dicit. j. de of. or. ad reꝑmēdā. ⁊ forte ad v̄ecūdiā suā vt suū ꝓꝑriū factū corrigat ⁊ emēdet: qd̄ q̄dem pōt. j. de accu. q̄lit et q̄n. ⁊. j. d̄ elec. nosti. ⁊. xxxv. q. ix. ꝙ q̄s. Sꝫ potiꝰ parcit ei ex eo ꝙ ipemet absoluet. maiꝰ eēt ei opprobriū si aliꝰ factū suū corrigeret. nec dꝫ etiā expectare vt ab alijs corrigatur. i aut. de nup. i fi. col. iiij. ⁊ iō dicit lꝫ in h̄ deferat eidē. Et q2 ꝑ simplicē q̄rimoniā retulit hec ad suꝑiorē ⁊ nō ꝑ appellatōez remittit ad excōicatorē. si eni appellasset nō remitteret ad excōicatorē. j. de sentē. excō. ꝑ tuas. nisi vellet suꝑior ei facere gra̅z.‡ vt i. d. c. ꝑ tuas. ⁊ h̄ i ordīario. secꝰ i delegato q̄n ab ipo appellat tūc non remittit ad delegatū. Sꝫ q̄d de cā ꝑncipali. nūquid ipe idem pōt cognoscere de hoc? Jta q̄dē ex q̄ nō appellauit: debuit eni appellare: et sic eēt exēptꝰ in totū. argu. j. de ap. ad hec. et. c. ꝓposuit. Et ita suspēsus vel excōicatꝰ minori excōicatiōe ꝑt absoluere excōicatū. j. de sē. ex. sacro. ⁊ suspēsꝰ suspēsū. j. de sē. ex. duobꝰ. vbi de h̄. Si v̄o iudex iste certꝰ ē ꝙ iuste ꝓcessit nō absoluet illū: q2 delegatꝰ cū de h̄ ꝯstiterit remitteret illū ad suū excōicatorē vt eiꝰ mādato ꝑeat. Quid de ꝑncipali q̄one? dic vt i vltīa notula d̄r.

Excōicatus an sit sēꝑ ꝓ absolutione remittēdus ad suū excōicatorē.

‡ Qd̄ pōt cū nō remittat eū ad iudicē a quo appellauit vt eum iudicet: sꝫ vt eū restituat. vt no. ij. q. j. notū. Jo. and. in nouel.

g ¶ Sine difficultate. Juramēti vl' alicuiꝰ mādati aut cautiōis.

¶ Glo. seq. reci. per questionem.

h ¶ Exequāt. Jsti nō ꝑn̄t absoluere illū nisi post t̄minū elapsū assignatū ipi excōicatori: al's nō teneret absolutio. sic. j. d̄ ap. vt debitꝰ

¶ Glo. seq. distinguit inter ignorātiam facti ꝓꝑrij ⁊ alieni. ⁊ probabilem ⁊ non probabilem. remittit ⁊ arguit.

i ¶ De facto suo i hoc certꝰ esse dꝫ. Et sic v̄r ꝙ nō lꝫ alicui factū ꝓꝑriū ignorare. ⁊ h̄ vex ē: nisi habuerit ꝓbabilē cāꝫ igr̄ātie. xxxiiij. q. ij. i lectū. ar. j. q. j. si q̄s a symoniac. al's ignorātia ꝓꝑri facti nō excusat: q2 nō est v̄isile ꝙ q̄s ignoret vires ꝑrimōij sui. C. de resci. vē. q̄sq̄s ⁊ h̄. Sꝫ i facto alieo tolerabil' ē error vl' ignorātia. ff. ꝓ suo. l. vl. ⁊ h̄ vex ē si ꝓbabil' ē: sꝫ crassa ⁊ supīa ignorātia i facto alieno nō excusat. xvj. di. ꝙ dicit. ⁊. xij. q. ij. q̄ ⁊ hūanis. ⁊. j. d̄ postu. ꝑla. c. j. ita libꝰ nō req̄rit ꝙ sit nimis diligēs et curiosꝰ: nec nimis negligēs. ff. de iur. ⁊ fac. igno. nec supina. De hac materia no. j. q. iiij. §. notādū. ar. est h̄ ꝙ i notorijs nulle sunt partes iudicis: nisi q̄ntū ad sentētiā.

Ignorantia an sit tolerabil'.

Additio. Precedit tñ citatio vel req̄sitio vt hic vides. Jo. an.

¶ Glo. seq. reci. ꝑ q. scꝫ qd̄ sit officium delegatorum quibus scribit.

k ¶ Cognitio. Tn̄ anq̄ꝫ cognoscāt vtrū iuste vl' iiuste sit excōicatꝰ dꝫ absolui: si h̄ petierit† ꝑstita cautiōe ⁊ iuramēto ꝙ parebit mandatꝫ eccl'ie. j. de of. dele. cū ꝯtigat. et postea isti delegati cognoscent vtrū fuerit excōicatꝰ ꝯ statuta ꝯcilij gn̄alis: ⁊ si inuenerint ꝙ iuste fuerit excōicatꝰ: aut s̄uata fuerit forma ꝯcilij: remittēt illū ad suū excōicatorē: vt eiꝰ mādato pareat sup cā ꝓ qua fuerit excōicatꝰ. j. de of. dele. prudētiā. v̄sꝰ finē. Et h̄ qd̄ diximꝰ dꝫ statī absolui āteq̄ꝫ cognoscat: vex est nisi aduersariꝰ obijciat ꝙ nō dꝫ statī absolui: q2 fuerit excōicatꝰ ꝓ manifesta offensa‡ vel q2 nō paret rei iudicate. ff. de rei vē. q̄ restituere. ⁊. j. de of. dele. q̄rēti. quo ꝓbato nō absoluetur nisi satisfaciat. j. de ver. sig. ex parte. ⁊. c. seq. ⁊. j. de sen. ex. solet. in decre. noua. li. vj. Si vero iuenerīt ꝙ iiuste fuerit excōicatus tunc delegati isti cognoscent de causa illa ꝓ qua fuit excōmunicatus.

† Hoc intellige s̄m decre. ꝑ tuas. de sen. excō. Jo. and.

‡ Vel manifesta cōtumacia. j. de sentē. ex. venerabilibꝰ. §. secꝰ. li. vj. Jo. and.

Si ꝓponente. ¶ Hodie dicēdū est vt clariꝰ habet i. c. si motu ꝓꝑo. de ꝑbē. li. vj. vbi i distincte decidit ꝙ q̄lecūq; bn̄ficiū hēat ipetrās nisi de illo faciat mētionē nō valet ipetratio sc̄di. Et diuidit ista decre. in. ij. partes. in ꝑma q̄stio. in sc̄da solutio. ibi illd̄. Ab.

Diuisio.

¶ Casus. Aliqs habebat modicū bn̄ficiū de q̄ ꝯmode nō poterat sustētari. ⁊ ipetrauit lr̄as sup bn̄ficio obtinēdo ꝓponēs se nōdū beneficiū assecutū nullā faciēdo mētionē de beneficio lꝫ modico qd̄ habebat. Papa ꝯsultꝰ dicit ꝙ lr̄e ille nō valēt q2 fraudulēter sunt obtēte. ¶ Nota q̄ntūcūq; modicū sit beneficiū semꝑ de ipo est mentio faciēda si aliud beneficiū voluerit impetrare. Ber.

¶ Glo. se. obijcit ꝓbās sex modis nō curādū de modico: ⁊ rn̄det ꝑ quattuor rōnes. demū q̄rit. soluit. alle. duo iura in contrarium.

l ¶ Minꝰ cōpetens. Sꝫ v̄r ꝙ h̄ obesse nō debeat: q2 hmōi modica

nõ nocẽt. modica enĩ res nõ inducit symoniã. ĩ. de symo. et si q̃stiones. et. j. q. j. iudices. et modicũ dãnũ de facili toleraṫ. xij. q. ij. bone rei. † et modica põt eps alienare. xij. q. ij. terrulas. nec pro modico restitutio daṫ. ff. de in ĩte. resti. scio. ⁊ ꝑ modico nec plꝰ nec minꝰ. de ꝯse. di. ij. reuera. nec ꝑ modico daṫ actio de dolo. ff. de dolo. si olcũ. in fi. Sed ꝯtrariũ videtur: qꝛ fraudulenter tacuisse videṫ vt citiꝰ litteras ĩpetret: ⁊ q̃ ĩ fraudẽ fiũt ĩputanṫ. s̃. eo. super lr̃is. Preterea iste recipiẽdo modicũ bñficiũ sibi ꝑiudicauit vnde q̃rat sibi victũ ex artificio suo. xcj. dist. clericus victũ. qꝛ ex quo semel placuit ãpliꝰ displicere non põt. xxxij. q. v. horrẽdus. ⁊ vnusquisq̧ in ea vocatione maneat in qua vocatus est. lxx. dist. sctõꝝ. ⁊ exẽplo apostoli faciat dicẽtis. Ad oĩa q̃ mihi opꝰ erãt ministrauerũt manus iste.

† Et. ĩ. de do. aplice. de hoc. s̃. in ꝓemio. ĩ vl. glo. Multa alia exẽpla qbꝰ non curamꝰ de modico collegit Archi. de ꝑbẽ. nõ ꝑt. ĩ ꝑn. li. vj. qꝛ non nocet si modicũ omittaṫ. ff. de vẽ. ĩspi. l. j. ĩ fi. et oẽ modicũ siue augeat siue diminuat pro nõ adiecto debꝫ hr̃i. ff. loca. si quis ꝯduxerit. et l. hitatores. Pleniꝰ de hac materia videas hic per Jo. an. ĩ nouel.

a de hoc mentionem[a] non faciens ĩpetreṫ. ¶ Illud veluti fraudulẽter obtẽtum dicimus nõ valere.

Idem episcopo parisiensi.

Abutẽtes rescripto aplico in casibꝰ hic enumeratꝭ priuanṫ cõmodo rescripti. ⁊ ꝯdẽnanṫ in sũptibꝰ ⁊ dãnis aduersario. C. xliij

Quia nõnulli diuersismodis lr̃is aplicis abutunṫ: statuimꝰ: vt q̃cũq̧ obtentas sub

b c noĩe[b] suo lr̃as alijs eiusdẽ nois[c] tradũt: q̃ quos volũt fatigãt indebite ꝑ easdẽ: ⁊ q̃ eas tali mõ recipiũt: q̧ illos ꝯ quos nihil ha

d bẽt q̃stiõis[d] faciũt in iudiciũ euo

e cari: aut lr̃as ipsas ad futuras[e] trahũt ꝯtrouersias: q̃ nõdũ fuerãt tpe impetratiõis exorte: seu

f quẽq̧ sup vno[f] negocio vel etiã

g maliciose sup pluribꝰ ꝑsonalibꝰ[g] actiõibꝰ: q̃ sub vno iudice possẽt

h tractari cõmodiꝰ ꝑ varias lr̃as[h] corã diuersis iudicibꝰ trahũt: vt laboribꝰ fatigatꝰ ⁊ sumptibꝰ: vl̃ cõpellaṫ ꝯponere: vel cedere iuri suo. aut reꝰ actorẽ eodẽ tpe ad di

i k uersa loca[i]: vel ĩdeterminate[k] ad

xxj. q. j. c. j. immo nõ est aliq̃s ĩstituẽdus nisi tm̃ sibi assigneṫ q̧ sibi ꝓuidere ⁊ epalia iura ꝑsoluere possit. ĩ. de ꝑbẽ. de monachis. Planũ est q̧ teneṫ inde facere mẽtionẽ: alr̃s nõ valerẽt lr̃e. ⁊ sic soluitur hic q̃stio ista q̃ ponebaṫ. ĩ. de ꝑbẽ. cũ teneamur. Sed aduerte qd̃ dicit in ꝑncipio. si aliquo ꝓponẽte se nullũ bñficiũ ecclasticũ assecutũ. si ita q̃s modicũ habẽs bñficiũ significet pape: sine dubio mentiṫ. ⁊ ideo nullũ cõmodũ debet habere de lr̃is. s̃. eo. sup lr̃is. quia in fraudẽ tacet modicũ bñficiũ. Sꝫ si aliq̃s diceret ita dño pape. supplicat sctĩtati vr̃e talis paup clericꝰ vt in tali eccl̃ia bñficiũ ꝯferre dignemini: nunq̃d valent tales lr̃e? qꝛ tacuit de modico bñficio: ⁊ tñ veꝝ dixit qꝛ paup est ĩ ꝟitate. Ista forma nõ videṫ ꝯdicere huic decre. qꝛ nõ dicit se hr̃e vel nõ habere bñficiũ. Dici põt adhuc q̧ nõ valẽt: qꝛ semp videṫ tacere in fraudẽ beneficiũ licet modicũ vt citius litteras obtineat simpliciter se pauperem clericũ appellãdo. quia ꝑ hoc intelligit papa q̧ nullũ habeat beneficiũ. Quidã dicũt q̧ bene valẽt qꝛ nõ dicit se nullũ sed pauper beneficiũ habere. ĩ. de ꝑben. dilectus filius. g. ⁊ bene dicunt q̧ nõ est necesse q̧ de modico teneatur facere mentionem. s̃. eo. postulasti.

¶ Glosa sequens ponit nouem conditiones subintellectas in litteris beneficialibus. et ponit versus.

Bñficij a ĩpetratoꝛ multa exꝑmere dꝫ.

De hoc mentionem. Nota ergo q̧ q̃ hꝫ modicũ bñficium nihilominꝰ teneṫ inde facere mẽtionẽ. ⁊ multe ꝯditiones alie subintelligunṫ sine qbꝰ lr̃e nõ valẽt si est clericꝰ. ĩ. de trãsac. ex lr̃is. Itẽ si nõ habeat aliud bñficiũ. s̃. e. cũ adeo. Itẽ si vult residere ĩ eccl̃ia. ĩ. de cle. nõ resi. relatũ. Itẽ si est dignꝰ. s̃. e. cũ adeo. ⁊. ĩ. de elec. cãm q̃. Itẽ si eccl̃ia tot põt sufficere. ĩ. de ĩsti. c. j. ⁊. c. auctoritate. ⁊ de vi. et hone. cleri. qm̃. ⁊. s̃. de ꝯsti. cũ. M. ferrariẽsi. Item si de terra illa est oriũdus. lxxj. dist. hortamur. ⁊. C. de epi. ⁊ cle. in ecclesijs. ⁊. ĩ. de cle. ꝑegri. te nobis. Si hꝫ ꝑpetuã vicariã q̃ sufficiat sibi. s̃. eo. postulasti. Itẽ si ad mandatũ pape aliꝰ sit receptus. s̃. eo. tribꝰ ꝓximis ca. Uel si quã aliã iustã habeat excusatiõnẽ. s̃. eo. si q̃ñ. vnde potes notare ꝟsus.

Uersus. Clericꝰ/indigena/dignus/pauper/residensq̧. Redditus vt pateat: scriptis sunt ista notanda.

Quia nõnulli diuersis. Septẽ species fraudis ponũtur in hac decre. quaꝝ tres cõmittunṫ in ĩpetrãdo: ⁊ quattuoꝛ in abutẽdo. pena ꝟo cõis est oĩbꝰ videlꝫ ꝑuaṫ cõmodo lr̃aꝝ ⁊ ꝯdẽnatur in expensis: ⁊ hoc sufficit ꝓ summario ⁊ diuisione ꝺm Jo. and.

Casus. Sex vitia in hoc capl̃o reprobanṫ. primo rep̃hẽdũtur illi q̃ lr̃as sub suo noĩe ĩpetratas alijs eiusdẽ nois tradũt. et q̃ eas tali mõ recipiũt. Item scd̃o et illi q̃ alios trahũt ad iudiciũ contra quos nihil habẽt q̃stionis. Itẽ tertio illi q̃ lr̃as tradũt ad futura negocia q̃ nõdũ erant orta tpe ĩpetrati rescripti. Itẽ quarto q̃ super vno negocio reũ trahũt ad diuersos iudices. Itẽ quinto qui trahũt reum sup pluribꝰ ꝑsonalibꝰ actionibus corã diuersis iudicibꝰ q̃ sub vno cõmodiꝰ tractarenṫ. Itẽ sexto rep̃hendiṫ reus qui eodẽ tẽpore trahit actorẽ ad diuersa loca vel indetermiate ad villã que habet cõmune nomẽ cũ pluribꝰ villis. oẽs iste ꝑsone q̃ maliciã hanc exercent carere debẽt cõmodo litterarum/et in expensis debent alteri parti condẽnari. Ber.

b Sub noĩe suo. Sex vitia ĩ h̃ capl̃o rep̃hẽdunṫ. Pr̃io rep̃hẽdũtur illi q̃ lr̃as suo nomĩe ĩpetrantes alijs eiusdẽ nois tradũt. Et q̃ eas tali mõ recipiũt. Itẽ ⁊ illi q̃ trahũt ad iudiciũ illos ꝯ quos nil hñt q̃stiõis. Et q̃ lr̃as ad futura extẽdũt negocia q̃ nõdũ erant tpe ĩpetrati rescripti exorta. Itẽ q̃ sup vno negocio trahũt reum ad diuersos iudices: vel etiã trahunt reũ sup pluribꝰ ꝑsonalibus actionibus corã diuersis delegatis: que sub vno iudice cõmodius tractarenṫ. Itẽ et reus qui eodẽ tẽpore trahit actorẽ ad diuersa loca vel indeterminate ad villã q̃ habet cõmune nomen cũ pluribꝰ villis. omnes iste persone que maliciam istam exercent carere debent cõmodo litterarum et in expẽsis sunt puniende. et hec dicit decre.

c Eiusdẽ nois. Tali malicie obuiãdũ est: et põt de facili obuiari vt ꝓpriũ nomẽ cũ cognomie in lr̃is apponaṫ: ⁊ hmõi generalitas nois remoueaṫ. ita q̧ de ꝑsona ꝯtẽta in lr̃is ꝯstet. ar. ff. si cer. pe. certũ. Et tã isti q̃ lr̃as tradũt q̧ q̃ modo tali recipiũt/eodem reatu criminis ĩuoluunṫ. si. ĩ. de resti. spo. sepe contingit. ⁊. ĩ. de alie. iudi. mu. causa fac. c. j. ⁊. ij. et. ĩ. de iudi. quia. v.

d Questiõis. Et isti q̃dẽ recte puniunṫ: qui calũniose trahũt alios ad iudiciũ. qꝛ debẽt expelli ⁊ ĩ expẽsis ꝯdẽnari. ĩ. de pe. calũniã. et. ff. de iudi. eum quẽ temere. ĩ. de do. ⁊ ꝯtu. c. actoꝛ. in decre. noua. ĩno. iiij. lib. vj.

¶ Glo. seq. obijcit. secundo coadiuuat textum ꝑ sex rationes.

e Ad futuras trahunt controuersias. Sꝫ vr̃ q̧ hoc q̃dẽ fieri possit qꝛ rei q̃ nõdũ est põt ꝯstitui ꝟuitꝰ. ff. de ser. vꝛ. ꝑdio. si ꝟuitꝰ. §. futuro edificio. ⁊. ff. de ser. vẽ. l. vl. ff. de ser. ru. pre. labeo. Sꝫ ꝯ res q̃ nõdũ est accusari nõ põt. ĩ. de despõ. ĩpube. ad dissoluẽdũ. ⁊ id de quo agẽdũ est ꝑmo ĩ reꝝ natura debet esse. ff. de iu. codicil. q̃dã referũt. §. j. ‡ ⁊ collegio qd̃ nõdum est nõ daṫ ꝑuilegiũ. ĩ. de eccle. edi. ad audiẽtiã. ij. ⁊ ꝑdio qd̃ nõdũ est ⁊c. ff. cõia ꝑdi. l. j. nec põt dici veꝝ qd̃ nũq̧ fuit. de peni. dist. ij. in fi. ꝑterea decretũ ĩpo iure nullũ est qd̃ est datũ de ea re q̃ adhuc in ꝯtrouersia nõ est. ff. q̧ cuiusq̧ vniuer. no. itẽ eoꝝ. §. si decuriones. Ergo recte dicit: q̧ rescripta ad futura negocia nõ trahunṫ: qd̃ veꝝ est ꝑ iura predicta in contrarium signata. ⁊ arg. bonum. ff. de aur. ⁊ ar. lega. l. si ita.

Rescpta ad futuras lites nõ trahũtur.

‡ Non ꝑus iur; ratio q̧ persõa q̃rẽda ẽ. Uñ nõ valet legatũ factũ illi q̃ tẽpore codicillorum non extat. Jo. an.

Additio. Hac demonstratione vestẽ meam. argẽtum meum: seruos meos: presens non futurũ tẽpus ostendiṫ. Jo. and.

f Sup vno negocio. Hoc planũ ẽ: qꝛ dꝫ ꝯmodo carere vtriusq̧ rescripti. s̃. eo. ex tenore. ⁊ ĩ expẽsis puniri. vt h̃ ĩ fi. dicit. ĩmo videṫ q̧ debeat causam ꝑdere sicut ille qui petit seruum in diuersis iudicijs ꝑdit causam. C. de asser. tol. l. j. §. vlti. quia vbi cepit iudiciũ ibi debet finiri. ĩ. de fo. cõpe. c. ꝓposuisti. ⁊. ff. de iudi. l. vbi.

g Personalibꝰ actionibꝰ. Et ĩ hoc obuiãdũ est eoꝝ malicijs: qꝛ malicijs hoĩm nõ est indulgẽdũ. s̃. e. sedes. ff. de rei vẽ. in fundo. Et malicia satis apparet: si illũ quẽ ꝑ talibus actionibꝰ cõmodiꝰ potest trahere corã vno: si trahit illũ ad diuersos iudices: qꝛ quasi vnũ negociũ est: et perinde habeṫ ac si sup eodẽ negocio traheret illum ad diuersos iudices: ĩmo videṫ q̧ oẽs illas ꝑsonales actiones possit ꝓponere in eodẽ libello. C. de anna. excep. l. vl. sed etiam ꝓcessus ꝑ tales lr̃as habitus non valet. vt in decre. inno. iiij. ca. dispendia. eo. ti. lib. vj. secus in realibus. vt no. in. d. c. dispendia.

Malicijs hoĩm nõ ẽ ĩdulgẽdũ

¶ Glosa sequens recitetur per questionem.

h Per varias litteras. Secꝰ si corã ordinario. qꝛ si ꝑ vna ꝑsonali actione ꝯueniaṫ corã delegato: ꝑ alia ꝑsonali poterit ꝯueniri corã ordinario vt videṫ. Alij ꝯtrariũ dicũt. Sed si corã pluribꝰ ordinarijs q̃s trahaṫ: idẽ credo qd̃ in delegatis. Et idẽ videṫ si corã delegato ⁊ ordinario trahaṫ: quia eadem causa videtur.

¶ Glo. seq. ar. signat contrarium ⁊ soluit.

i Ad diuersa loca. Per h̃ qd̃ dꝛ ad diuersa loca: vr̃ q̧ possit reꝰ trahere actorẽ ad vnũ locũ certũ ⁊ determiatũ: qd̃ vr̃ h̃ ĩnui: ⁊ q̧ possit habes. s̃. eo. pastoral̃. ij. rñ. ⁊. ĩ. de of. dele. prudẽtiã. §. vl. Sꝫ ꝯ. C. de sen. ⁊ ĩterlo. om. iu. auṫ. ⁊ ꝯsequenṫ. vbi dꝛ q̧ reꝰ actorẽ ad iudicẽ aliũ trahere nõ dꝫ: sꝫ corã eodẽ: nisi tũc demũ lite finita. Rñ. q̧ reꝰ bñ põt trahere actorẽ ad iudicẽ aliũ pẽdente ꝑori iudicio: vt dicũt iura ꝑdicta: ⁊ h̃ idẽ ĩnuiṫ dũ dicit ad loca diuersa † q̃si ad vnũ nõ ꝓhibereṫ: sꝫ actoꝛ hꝫ exceptionẽ ne recõueniaṫ a reo corã alio iudice: nisi lite finita. et nisi admittaṫ talis exceptio tenebit appellatio si ĩterponaṫ ꝑ auc. ꝑdictã: et ita ꝑ exceptionẽ suspẽdunṫ littere rei vsq̧ ad litẽ finitã: ⁊ si non excipiaṫ bene põt ꝓcedere ꝯtra illũ actorem. Dic sup hoc vt dicit illa decre. Inno. iiij. ĩ. eo. ti. dispendia. lib vj. ⁊. ĩ. de mu. pe. c. ij.

Reus an possit iudicio pẽdente actorez ad aliũ iudicem trahere.

† Uel ĩtelligitur lr̃a in eo q̃ ꝓcurat actorem ad petitionem amicoꝝ nõ ad suã citari ad loca diuersa: et ille amicus carebit cõmodo rescripti et sic ꝯuciet pena q̃ sequitur. Jo. an. in nouel.

k Uel ĩdetermiate. Qd̃ eẽ nõ dꝫ: qꝛ certꝰ locꝰ ꝓuidẽdꝰ ẽ: alr̃s intelligereṫ de illo loco vbi iudicare ꝯsueuit. ff. de iudi. si locus. ff. de arbi. si cũ dies. §. si arbiter. ar. ⁊. C. q̃ñ ⁊ q̃ñ iu. sen. ꝓ. dꝫ. l. si vt ꝓponis. gñalitas enĩ parit obscuritatẽ. ff. de iur. fis. ita fidei. qꝛ deliberare nõ põt. ĩ. de ap. significãtibus: ⁊ nimia gñalitas reprobaṫ. ĩ. de do. ⁊ ꝯtu. ex lr̃is. ⁊ ꝑinde est ac si nullũ locũ statuisset. arg. ff. de ĩter. ac. de certa. §. nihil. ⁊ vagari nõ lꝫ cũ alteriꝰ dãno. ff. de ĩiuri. ꝑtoꝛ edixit. ‡ et in tali casu teneret appellatio sicut ibi. ⁊. ĩ. de ap. significantibꝰ. ⁊. ĩ. de li. ob. c. vl. ⁊ vbi in aliquo loco nois eiusdẽ haberet habitationẽ ⁊ nõ in alijs tũc debet ĩtelligi de illo loco vbi q̃nq̧ habitat.

‡ Specificare dꝫ ĩiuriã q̃ agit ĩiuriarũ nec cum alterꝰ damno ⁊c. Jo. an.

¶ Glo. seq. alleg. tres concoꝛ. querit obijciendo. ponit opi. soluit. solutioni opponit et respondet.

villã q̃ cõe cum plurib⁹ eiusdẽ ꝓuincie villis hꝫ vocabulũ: citari ꝓcurat: vt dũ nõ cõparuerit: excõicet̃ q̃si cõtumax: ⁊ sic eũ a sua intẽtiõe repellat: earũdẽ litterarũ cõmodo careãt: ⁊ aduersarijs
a in moderatis expẽsis ac dãnis[a] que propter hoc eos ꝑtulisse cõstiterit: condẽnentur.

De Consuetudine.

Gregorius in registro.

Consuetudo inferens grauamen ecclesijs debet iudicis officio tolli. h. d. ẽm intellectũ magis singularem. Capitulum. j.

b Consuetudies[b] q̃ ecc'ijs grauamẽ inducere dinoscũt̃: nr̃a nos decet considera tione remittere.

Inno. iij. archie. et capi. lugdu.

Ex cõsuetudine põt ĩtroduci act⁹ siue solẽnitas ꝑ quã sine apprehensione reali trãsfertur possessio rei absentis. h. d. ⁊ est casus singularis ẽm Ab. sic. Cap'lm. ij.

Ex lr̃is: et. j. Si vero aliq̃s possessiões aliq̃s claustris
c vel alijs religiosis[c] loci: i bõa valitudie vl' vltia volũtate ꝓ suoꝝ vult remedio pctõꝝ ꝯferre: hanc cõferẽdi formã esse ꝓponis q in hmõi donationib⁹ modicũ terre ꝯsueuit ĩ manu accipe: vl' ĩ extremitate pallij qđ manu ꝑlati ecclesie sustinet̃: aut sup altare ponẽdũ sub testionio vidẽtiũ ⁊ audiẽtiũ sub dicta forma q̃ scotatio
d vulgarit̃ appellat̃. ⁊. j.[d] Discre. v. mãdam⁹ q̃ten⁹ donatões eoꝝ
e q̃ sub obtẽtu ꝯsuetudinis[e] claustris ecc'ijs vl' q̃buslibet loci religiosis pie ꝯferũt̃: vl' etiã sũt collata: faciat irreuocabilit̃ obꝫuari
f cũ hmõi signũ[f] qđ scotatio dr̃ nõ tã facte donatiõis q̃ꝫ tradite possessionis sit euidẽs argumẽtũ.

Idem episcopo Pictauẽsi.

Non valet consuetudo vt in causis ecclesiasticis dictum populi ꝓ sẽtẽtia teneat̃. Cap'lm. iij.

Ad audiẽtiã nr̃am noueri ꝑuenisse. q in tua dyoce. etiã ĩ causis ecc'iastici ꝯsuetudo min⁹ rõnabil' habeat̃: q cũ aliq̃ cã tractat̃ ibidẽ / ⁊ allegatiõib⁹ ⁊ q̃relis vtriusq; parti auditi: a presentib⁹ lr̃atis ⁊ illiteratis: sapiẽ
g tibus ⁊ ĩsipiẽtibus[g] q̇d iuris sit
h q̃ritur:[h] et qđ illi dictauerint vel

---

a Expensis ac dãnis. Et merito debet istoꝝ malicia puniri in expẽsis ⁊ dãnis alteri parti. si. s̃. e. c. ceteꝝ. et. j. de do. ⁊ ꝯtu. ex lr̃is. j. de ap. vt debit⁹. Sed q̃s puniet eos cũ isti nõ habeãt iurisdictionẽ ⁊ nõ possunt illos punire? Ordinari⁹ nõ põt illos punire q: in hoc nullã hꝫ iurisdictionẽ. Quidã dicunt q ordinari⁹ illos punire debet. Mihi videtur q isti ijdẽ iudices penã istã debẽt ĩponere sup expẽsis ⁊ dãnis. ⁊ ĩ hoc saltẽ habẽt iurisdictiõem: vt de pc̃ũ veritate cognoscãt: ⁊ penã ĩponant. vt hic videt̃: ⁊ eodẽ modo ĩtelligit̃. s̃. eo. ceteꝝ. vbi est ar. q scđi iudices debẽt hanc penã ĩponere. ad hoc est op. arg. s̃. eo. sup lr̃is. ĩ fi. ⁊. j. de ap. vt debit⁹. † et si hoc nõ fecerĩt iudices dũmõ petitũ fuerit ab eis de sua substãtia illud detrimẽtũ restituere cõpellunt̃. C. de iudi. sancim⁹. ⁊ poterũt isti iudices ꝯueniri corã ordiario vel delegato ꝯdictiõe ex illa. l. sancim⁹. Sꝫ q isti iudices q̃b⁹ hmõi lr̃e dirigũtur nõ possint: videt̃ ꝑ decre. ꝑdictã ex lr̃is. j. de do. et ꝯtu. vbi ꝓmi iudices ꝯdẽnãt ⁊ nõ secũdi. Sed illud ideo fuit: q: corã ꝓmis iudicibus obijciebat̃ de scđis lr̃is ab altera parte ĩpetratis nõ faciẽtib⁹ expressam de ꝓorib⁹ mẽtionẽ. vñ ꝓmi iudices ꝯsuluerũt papã q̃d iuris eẽt. ⁊ rñdet ꝓut pꝫ in lr̃a. s. q ibi ꝓmi iudices ꝯdẽnẽt partẽ alterã in expẽsis ꝓpter dolũ suũ: al's secũdi deberẽt imponere penã illam si corã ipsis fuisset exceptũ de ꝓmis ⁊ remittere partes ad ꝓmos. vt sic illi iudices penã istã imponãt corã quib⁹ excipit̃. vel quia in litteris secũdis cõtinet̃ q primi hoc faciãt. al's secũdi debent condẽnare: quia si diceret̃ q isti iudices q̃bus lr̃e hmõi dirigunt̃ hoc facere nõ possent: per hoc lites ex litibus orirent̃. quia pro eisdem expensis oporteret eos iterum litigare. vnde tutius est et melius q hoc faciãt. vt per hoc malicijs istorum per penam huiusmodi obuietur.

† Et patet hoc i ꝯcilio vieñ. eo. ti. abbates. et quod hic vocat damna: ibi vocat interesse. Jo. and.

Cõtinuatio. Rubrica De consuetudine. Cõtinuat̃ Quia visum est. s̃. de iure scripto qđ cõsistit in constitutionib⁹ ⁊ in rescriptis. merito subijcit̃ de iure nõ scripto qđ consistit in consuetudinibus. Ab. sic.

Consuetudines. Cõsuetudo ĩferẽs grauamẽ ecclesijs vel cis grauosa nõ tenet. h. d. ẽm cõem ĩtellectũ. Et nõ diuidit̃. Ab. sic. Casus. Statuit Grego. q ꝯsuetudines q̃ ecclesijs grauamẽ ĩducũt penit⁹ sũt extirpãde.

b Consuetudines. Hoc cap'lm ĩtelligit̃ de onerosa ꝯsuetudie. ⁊ q̃ multũ ledit: ⁊ est radicit⁹ extirpãda. viij. di. mala. ⁊. xij. q. ij. bone rei. ⁊. xij. di. oĩa. nã ꝯsuetudo debet esse rõnalis ⁊ non ꝯtra vtilitatẽ ecclesie. j. de his q̃ fi. a maio. par. ca. cũ in cũctis. et. j. de re iudi. cum cã. et. j. eo. ad audiẽtiã. ⁊. j. e. cũ venerabilis. Quãdo aũt cõsuetudo preualeat iuri ⁊ quando nõ dicetur. j. eo. ca. vlti.

Diuisio. Ex litteris. Ualet ꝯsuetudo ꝑ quã ecc'ia acq̃rit dñium et possessionẽ rei sine solẽnitate legali. Jo. an. Diuidit̃ in duas partes. nã in ꝓma ponit̃ ꝯsultatio. in secũda ibi. discretiõi respon sio / siue mandatum. Casus. Talis erat ꝯsuetudo in dacia: q si aliq̃s ĩ sanitate seu ĩ vltima volũtate vellet ꝓ remedio pctõꝝ suoꝝ ꝯferre locis religiosis aliq̃s possessiões: accipiebat modicũ terre ĩ extremitate pallij qđ palliũ manu ꝑlati sustinet̃. et ponit̃ sup altare sub testionio vidẽtiũ. hui⁹ donatio vulgarit̃ dr̃ scotatio. Quidã maliciose nitebant̃ hmõi donatiões ĩfrigere ꝓ eo q solẽnitas testimonioꝝ ĩ hmõi vltimis volũtatib⁹ nõ ꝫuabat̃. Significatũ fuit ꝺ dño pape: vñ mandat q hmõi donatiões q̃ ꝑtextu ꝯsuetudĩs talis ꝯferunt̃ locis religiosis: vel etiã sunt collate faciãt ĩuiolabilit̃ obseruari. q: hui⁹ signũ qđ scotatio dr̃ nõ est solũ argumẽtũ donationis facte sꝫ etiã tradite possessiõis. Nota ꝯsuetudinẽ ꝫuãdã esse ĩ donatiõib⁹ ĩ vltima volũtate factis locis religiosis. Itẽ nota q possessio trãsfert̃ ꝑ aliũ actũ q̃ꝫ ꝑ traditionẽ ipsi⁹ rei trãslate. Ber.

c Religiosis. In his enĩ q̃ religiosis locis relinquunt̃: nõ req̃rit̃ solẽnitas testamẽtoꝝ. j. de testa. cũ esses. ⁊. c. seq. ẽm canonicã eq̃tatẽ ⁊ fauorẽ religiõis. Additio. Uñ etiã legatũ factũ ecc'ie crescit ꝑ inficiationẽ. insti. de pena temere liti. circa prin. Jo. an.

d Et. j. Sub isto. j. ꝯtinet̃ q q̃dã cauillosi dicebant q hmõi donatio nõ valebat: q: solẽnitas testamẽti nõ obseruabat̃ eo q ẽm leges testiũ debet fieri septem aut q̃nq; testib⁹ adhibitis: al's nõ valet. vt. j. de testa. cum esses. ⁊. c. relatũ. sup hoc papa respondet discre. vestre ⁊c̃.

e Consuetudinis. Scꝫ ꝑdicte. que laudabilis est vnde est seruãda. j. de symo. ad apostolicã. ex quo eque puniri debet trãsgressor laudabilis ꝯsuetudinis: sicut trãsgressor legis. xj. di. in his. hmõi donatio valeret etiã si ꝯsuetudo super hoc non esset.

Cõsuetudinem violãs vt trãsgressor legis puniri debet.

Glo. seq. ponit q̃ttuor similia. scđo põit. v. modos q̃b⁹ possessio rei sine ipsi⁹ appꝫẽsiõe trãsfert̃. ⁊ ponit de his ꝟs⁹.

f Signũ. Sicuti anulus signum est ĩuestiture. j. de his q̃ fi. a maio. par. ca. ex ore. Et ĩuestitura est signum tradite possessiõis ‡ j. de dona. ꝑ tuas. Itẽ anul⁹ est signũ mr̃imonij. j. de presump. illđ. ⁊. xxx. q. v. femine. Sic etiam restitutio ĩstrumẽtoꝝ est signũ renũciatiõis. j. de renũ. sane. ⁊. j. de pac. cũ ꝓdẽ. et. C. q̃ res pig. ob. pos. l. ij. ⁊ meli⁹. ff. de pac. l. labeo. secus est si restituat pignus. ff. eo. ti. l. postq̃ꝫ. Sic etiã res nõ appꝫẽditur: ⁊ tñ possessio trãsfert̃ vt ꝑ claues. ff. de cõtrahẽ. emp. clauib⁹. Itẽ ꝑ ĩstrumẽtũ fit donatio. C. de dona. l. j. Uisu etiã trãsfert̃ possessio. ff. de acq̇. pos. qđ meo. §. si vẽditorẽ. Itẽ si rẽ meã penes te depositã tibi vẽdidi. isti. de re. di. §. ĩterdũ. Itẽ cũ q̃s etiã rẽ suã vult possidere nomĩe alteri⁹. ff. de rei vẽdi. q̃dã. Nec etiã semp in acquirẽda possessione necessarius est act⁹ corporalis. vnde sufficit affectus aliquo actu interueniẽte. ff. de acquirẽ. pos. l. j. §. antepe. ⁊ hic licet lex dicat q possessio acq̃rit̃ corpore ⁊ aĩo nõ altero tantũ. C. eo. titu. licet. ita q rei apprehensio per se vel per alterũ sit necessaria. ff. de acq̇. pos. queadmodum. et. l. qui vniuersas. Hoc tñ scias q licet ecc'ia nõ appꝫẽdat possessionem rei sibi collate: dñiũ tñ nihilominus adipiscit̃ qđ nõ est in priuato. C. de rei vẽ. seruum. C. de sacrosan. eccle. vt iter diuinũ. Unde ꝟsus. Uisu siue rei mutuate vẽditione. Clauibus et chartis: mea si ꝯduco sciẽter. Quis non aliter detur possessio / transit.

‡ Dicit hic Inn. ⁊. B. j. de insti. auctoritate. in fi. j. glo. cuꝫ remis. q ꝑ ĩuestiturã ñ acq̃rit̃ possessio. ꝑ. l. ff. de acq̇. pos. si ex stipulatione. Licet ẽm azo. hoc ius acq̃rat̃ ex ĩuestitura q ĩuestitus auctoritate sua põt possessiõem ingredi. Ad idẽ. l. fundi §. vnico. ⁊. l. quod meo. §. si furioso. et. l. j. §. penul. et adde qđ dicaꝫ de elec. transmissam. Jo. and.

Uersus.

Ad audiẽtiã nr̃am. Nõ valet cõsuetudo vt snĩa a nõ suo iudice lata teneat. Jo. an. Cõis diuisio. scđa ibi. nos igit̃. Ab. sic. Casus. In dyoce. Picta. talis erat ꝯsuetudo etiã in causis ecc'iasticis: q cũ aliq̃ causa tractabat̃ ibidẽ: auditis allegatiõib⁹ vtriusq; pti ab his q̃ pñtes erãt sapiẽtib⁹ ⁊ ĩsipiẽtib⁹. q̃rit̃ q̃d iuri / et qđ illi vel aliq̃s eoꝝ dictauerit de ꝯcilio ꝓsentiũ ꝓ snĩa habeat̃. Peruenit ꝺ ad noticiã pape. scribit papa epõ Picta. dicẽs q talis cõsuetudo obuiat canonicis ĩstitutis: ⁊ ideo nullius debet esse momẽti: q: snĩa a nõ suo iudice lata non tenet. Unde mãdat eidem epõ vt in causis subditoꝝ suoꝝ postq̃ꝫ sibi de meritis ipsarũ cõstiterit snĩam ꝓferat sicut postulat ratio iuris ꝓmissa consuetudine nõ obstãte. Nota ꝯsuetudo ꝯtra canones introducta ⁊ nõ rationabilis nõ valet. Itẽ sentẽtia a nõ suo iudice lata non tenet. Ber.

g Insipientib⁹. Id est min⁹ sapiẽtib⁹. Nec istud est ĩcõueniẽs: q: q̃nq; reuelat̃ minori qđ maior nescit. C. de offi. rec. ꝓuin. l. potioris. ⁊. xcv. dist. esto subiectus. in fi. xxiiij. q. iij. si habes. B.

Glo. seq. recitetur per obiectionem.

h Queritur. Nõ ꝓhibet̃ hic q̃n a plurib⁹ req̃rat̃ q: facili⁹ ĩuenit̃ qđ a plurib⁹ ⁊ sapiẽtib⁹ q̃rit̃. xx. dist. de q̃b⁹. C. de fideicõ. l. vl. ad fi. q̃m illitterati q̃nq; habẽt causaꝝ peritiã. C. de iudi. certi iuris. ⁊ in aut̃. de iudi. §. q: vero. col. vj. sed hoc solũ reprobat̃ hic: q eorũ responsum ꝓ sententia teneat̃: cũ al's sentẽtia a nõ suo iudice lata sit nulla. C. si a nõ cõpe. iudi. l. vlti. ⁊. j. de iudi. c. at si clerici.

a ¶ Canonicis. Et sic non valet consuetudo ꝯtra canonicā ꝯsti. ꝭ. de offi. archi. cū satis. ꝭ. de re iudi. cū cā. et que grauamē inducit. ꝭ. eo. c. j. Arg. ꝯtra. ꝭ. de cā pos. cū ecclesia sutrina. ꝛ. ff. de admi. tu. sine herede. §. penul. † Ista ꝯtrarietas expediet. ꝭ. ca. penul. ꝛ vlti.
¶ Glo. se. alle. v. ꝯcor. ponit duos casus exceptos ꝛ scđm moderat.

† Ibi valet consuetudo ꝙ dñi p̄dioꝝ nō cōductores subeāt an nonaꝝ onera. Jo. an.

b ¶ Judice. Sic. ij. q. j. ī p̄mis. ꝭ. de iudi. at si clerici. ꝭ. de parro. null9. et C. si ā nō ꝯpe. iudi. l. ij. ꝛ iij. Et h̄ veꝝ est nisi ī cā recōuentionis. vt. iij. q. viij. §. cuius in agēdo. Uel nisi ex certa sciētia aliqs cōsentiat ī iudicē nō suū. ff. de iurisdi. om. iu. si p errorē. ꝛ. ff. de iudi. l. ij. vel nisi vocat9 venire cōtēnat. ꝭ. de appel. si duob9. Sz hoc non hz locū in clericis qui non p̄nt in aliū iudicē ꝯsentire sine licētia sui p̄lati vl' iudicꝫ. ꝭ. de fo. cōpe. si diligēti. ꝛ. c. significasti. vbi de hoc dicetur.

Quanto. ¶ Non valet ꝯsuetudo p̄mittēs pbr̄is vt crismēt. Et sūt due ptes. In prima p̄sumptuosa ꝯsuetudo. In scđa ipi9 reprobatio. ibi discretiōi. Ab. sic. ¶ Casus. Quidā sacerdotes apud ꝯstantinopolim ꝯferebant sacramētū cōfirmationis crismādo ī frōte baptizatos qđ a tpe aploꝝ soli ep̄i ꝯferebant p man9 īpositiōes. sz ipsi ad suā excusationem solā ꝯsuetudinē allegabant. Unde mādat papa vicario suo apđ cōstātinopolim ꝯstituto vt oībus pbr̄is suis districte prohibeat ne de cetero talia sacra ꝯferre p̄sumāt. qꝛ lz non sint a fidelib9 ꝯtēnēda: tñ tuti9 est ea dimittere sine piclo ex necessitate q̄ legē nō hz: q̄z ea recipere ab his q ꝯferre nō p̄nt. qꝛ vmbra qdā ostēdit ī ope: v̄itas aūt ī effectu nō subest. ¶ Nota ꝯsuetudo non excusat aliquē in delictis. Itē nihil ꝯfert a sacerdotib9 si crismāt in frōte baptizatos. et ita p nō dato habet qđ dat ab illo q dare non potest de iure. Ber.
¶ Glo. seq. alle. tres concor. scđo signat successiue duo ꝯtraria ꝛ soluit. tertio querit alle. ponit opi. et soluit.

Diuisio.

aliqs eoꝝ (presentiū ꝯsilio reqsito) p snīa teneat. ¶ Nos igit attēdētes ꝙ consuetudo q canonicis^a obuiat īstitutꝫ: nulli9 dz esse momēti: cum snīa a nō suo iudice^b lata nullā obtieat firmitatē. Ut ī causis ecc'iasticis subiectorū tuoꝝ postq̄ tibi de meritꝫ eorū ꝯstiterit sniam pferre valeas: sicut ordo postulat rōnis: aucte tibi p̄sentiū (p̄missa cōsuetudine nō obstāte) cōcedim9 facultatē.

Idem. L. vicario nr̄o apud cōstantinopolim constituto.

¶ Consuetudo nō pōt opari vt cleric9 nō ep̄s possit exercere ea que sūt reseruata ordini ep̄ali. et est casus no. Abb. Capitulū. iiij.

Quāto de bēignitate: et. ꝭ. ¶ Peruenit ad audiētiā nr̄am: ꝙ qdā simplices sacerdotes apud cōstātino. ea sacra p̄sumūt fidelib9 exhibere: q ab aploꝝ tpe fuerūt solis pōtificib9 reseruata^c: vt est sacr̄m ꝯfirmationis: qđ crismādo renatos soli debēt ep̄i p man9 īpositiōez ꝯferre: ad excusandas^d excusationes in pctīs solā ꝯsuetudinem^e ptēdentes: ꝛ. ꝭ. ¶ Di. t. mādam9 quaten9 oīb9 pbr̄is districte phibeas ne talia de cetero sua temeritate p̄sumāt: q lz nō sint a fidelib9 contēnēda: tutius tñ est ea sine piculo ex necessitate^f (q legem nō hz) omittere^g: q̄z vt ab his quib9 ea cōferre nō lz: ex temeritate (q lege dānatur) non sine graui periculo inaniter conferātur: cū vmbra quedā ostendat in opere: veritas autem subeat in effectu.

Idem decano et ca. cenomañ.

¶ Nō valet ꝯsuetudo: p quā interdicti snīa violat. Capitulū. v.

Cum iter vos ex vna parte: ꝛ canonicos sācti petri de curia ex altera / sup eo ꝙ dicti canonici gn̄ale interdictum^h ab ep̄o vr̄o vel a vobis ī ciuitate cenomañ. positū non s̄uabāt: q̄stio v̄tebat: et. ꝭ. ¶ Procurator vero ipoꝝ pposuit ꝙ ipsa ecclesia scti petri a p̄ma fundatiōe libera extitit et exempta: ꝛ de ꝯsuetudīe^i in gn̄ali etiā īterdicto licitū erat eis pulsatis campanis alta voce (īterdictis ꝛ excōicatꝫ exclusis) diuina officia celebrare. ¶ Nos igit cognito ꝙ ex tali ꝯsuetudīe: si qua foret disrūpet neru9 ecclesiastice discipline: ipam de ꝯsensu fratrū nr̄oꝝ duxim9 irritādā.

Idem episcopo helieñ.

¶ In attribuēdis officijs noue dignitati / seruat ꝯsuetudo vicinarū ciuitatū: q si diuersa fuerit: seruabit magis rōnabilis et alij non preiudicās. Capitulum. vj.

Cum oli londoñ. ep̄s nr̄is aurib9 itimasset ꝙ in sua

d ¶ Ad excusandas. xvj. q. j. c. predicator. ꝛ de vsur. cum tu.
e ¶ Consuetudinem. Et male. vnde dixit. M. zamorieñ. Cōposito lato fetenti qso cibate. Qui putat exclusum crimen p tpis vsum: ꝛ hoc veꝝ est vbi cōsuetudo nō est p̄scriptibilis. ꝭ. de symo. nō satis. ꝛ. ꝭ. de eo q dux. in ma. quā pol. p adul. cū haberet. xxxij. q. vij. flagitia. ꝛ non debet esse melior cōditio furis pp̄ter furti cōtinuationē. ff. de fur. īficiādo. §. īfamis.
¶ Glo. se. recitet p qōnē.

Uersus.

f ¶ Ex necessitate. In hoc fuit necessitas: qꝛ cū ciuitas cōstātinopolitana capta eēt a venetꝫ ꝛ alijs latinis: pauci ep̄i et pbr̄i latini erāt ibi q h̄ facerent: ꝛ iō isti sacerdotes h̄ faciebāt: ꝛ greci non crismabāt in fronte: ꝛ in multis alijs discordabāt a romana ecc'ia: a cui9 obediētia se subtraxerāt. ꝭ. de ma. et obedi. īter quattuor. et. ꝭ. de bap. et ei9 effectu licet grecos.
¶ Glo. seq. reci. p obiec.

g ¶ Omittere. Sic enī de corpe xp̄i fieri debet xxiiij. q. j. cepit. † sz ī baptismo qđ est ianuā oīz sacramētoꝝ sec9 est. melius est enī ab heretico illud recipere q̄z sine illo decedere: dū tñ ī forma ecc'ie ꝯferat. xxiiij. q. j. si quem forte. ꝛ. ꝭ. de sum. tri. ꝛ fi. ca. c. j. in fi.

† Dicit Jnno. hoc ca. loq de excōicato et heretico: al's etiam a layco in necessitate sumet eucharistia. Nam vt qdam dicunt pōt qs ipe idē sibi eā assumere xxxij. dis. §. verū. sz illđ loquitur de fornicarijs vl' symoniacis: non de laycis. Jo. and.

Cum inter. ¶ Diuidit ī tres ptes. In prima ponit q̄rela. In secūda exceptio ibi: pcurator. In tertia sententia ibi: nos igitur. ¶ Casus. Canonici sācti petri de curia h̄nt ex p̄uilegio vt tpe interdicti possint celebrare diuina: occasiōe hui9 p̄uilegij tpe īterdicti positi ī ciuitate cenomañ. celebrabāt diuiā pulsatꝫ cāpanis / ꝛ alta voce / ac si nullū eēt īterdictū. Uñ orta est ꝯtētio īter ipos ꝛ canonicos cenomañ. sz canonici scti petri allegabāt ꝙ ecclesia sua libera ꝛ exēpta: ꝛ tpe gn̄alis īterdicti de ꝯsuetudīe celebrabāt diuia pulsatꝫ cāpanis / īterdictꝫ ꝛ excōicatꝫ exclusis. papa cōsiderās ꝙ ex tali ꝯsuetudīe si q foret frāgeret neruus ecc'iastice disciplīe: decernit illā ꝯsuetudinē de cetero nō seruādā. ¶ Nota ꝯsuetudinē nō valere q est ꝯtra statū ꝛ disciplinā ecclesie. Ber.

h ¶ Interdictum. Quod dicatur generale interdictum habetur de verbo. signi. cum in partibus.
¶ Glo. se. dat duas ꝯcor. inducit duo similia. itē exquisite duo alia subiungit. alle. v. iura in contrarium et soluit.

i ¶ De ꝯsuetudine. Nota ꝙ nec p̄scriptio nec ꝯsuetudo ‡ pdest in hoc casu vt hic dicit: ꝛ est si. ꝭ. de elec. cū cām. ꝛ. ꝭ. eo. cū venerabil. nec ꝯ obediētiā. ꝛ. xviij. q. ij. abbatib9. ꝛ. ꝭ. de p̄scrip. cū nō liceat. nec ꝯ pcurationē q rōne visitationis debet. ꝭ. de p̄scrip. cū ex officij. sicut nec valet trāsactio ī h̄ casu ꝛ hmōi spūalib9. ꝭ. de trāsac. p̄terea. nec pmutatio rei spūalis pōt fieri cum tpali. ꝭ. de re. pmu. exhibita. Ar. ꝯ. ꝭ. de p̄uile. cū olim. ij. ꝛ. ꝭ. de capel. mona. dilect9. ꝭ. de cēsi. sopite. ꝛ. ꝭ. de p̄scrip. de q̄rta. ꝛ. c. auditꝫ. nō sunt ꝯria: ibi nō p̄scribit ꝯtra obedientiā: nisi tāto tpe fuissent sub dñio pape vel alteri ecclesie: ꝛ tūc nō dicunt p̄scribere sz potius p̄scribi: ꝛ p̄terea illa de quarta: ꝛ illa auditis: nihil dicūt de audiētia sz in alijs articulis ꝛ casib9 loquunt. Et sic patet ꝙ vbicūq̄z fit aliqd ꝯtra ecclesiasticam disciplinam siue neruū ecclesie non habet locum prescriptio.

‡ Innuit ꝙ aliud sit p̄scriptio. aliud sit cōsuetudo. de hoc. ꝭ. c. vlti. Jo. and.

c ¶ Reseruata. De ꝯsecra. dist. v. man9. ꝛ. c. de his. lxviij. dist. q̄uis corep̄i. Ar. ꝯ. xcv. di. puenit. vbi pbr̄i crismabāt ī frōte. sz illđ ad tēpus Grego. ꝯcessit pp̄t scādalū de spāli īdulgētia: ꝛ isti sacerdotes nihil ꝯferebāt: vt dicit ī fine: qꝛ h̄ ex delegatōe pape nō faciebāt ei: iō p nō dato habet qđ ab alio donat: q de iure donare nō pōt. ꝭ. de iure patro. qđ aūt ꝯsulis. ī fi. ꝛ. j. q. vij. daybertū. ꝛ. C. de legi. nō dubiū. Ar. ꝯ. ꝭ. de sacra. nō ite. pastoralis. Sz ibi collatū fuit sacr̄m ab eo q potuit: sz mādat solūmō suppleri qđ fuerat p̄termissum. Sed nūqd papa posset h̄ delegare sacerdotib9: Uidet ꝙ sic p illđ capitulū. puenit. al's Grego. decepisset eos.

[illegible] Sz si papa phiberet sacerdotē crismare post phibitionē suā nihil cōferret si postea crismaret. Ep̄i v̄o lz ipsi possint crismare: non p̄nt alijs īferiorib9 demādare q h̄ ex officio facere p̄nt: sz alij ep̄i vel archiep̄i p̄nt h̄ facere ī dyoce. alteri9 ep̄i de ipsi9 licētia. Ep̄i enī ea q sunt iurisditiōis: vt puta iudicare / excōicare / ꝛ silia cōmittere p̄nt alijs etiā nō habētib9 iurisditionē: ea v̄o q sunt ordinis ep̄alis auctoritatꝫ nō p̄nt demādare aut etiā delegare alijs q sunt īferioris grad9. ꝭ. de ꝯse. ec. vel alta. aq̄. arg. hui9 decre. videt ꝙ papa nō possit h̄ delegare simplici sacerdoti: sz papa nō subijcitur legib9. ff. de legi. princeps. ix. q. iij. cuncta. vnde potest cōmittere simplici sacerdoti: vt in dicto. c. peruenit.

Ep̄i qdā cōmittere nō p̄nt p̄sonis grad9 īferioris.

Cum olim. ¶ Diuidit ī duas ptes. In p̄ma ponit ꝯsultatio. In scđa ibi: quo circa rn̄sio. ¶ Casus. Ep̄s londoneñ. petijt a dño papa licētiā vt posset ī terrā suā ꝯstituere p̄centorē. papa sibi petitā licētiā ꝯcessit dūmō in ꝯferēdis sibi redditib9 nulli faceret p̄iudiciū ita ꝙ p̄cētor ille in sessionib9 pcessiōib9 ꝛ alijs illā haberet dignitatē in illa ecc'ia lōdonieñ. quā h̄nt alij p̄cētores ī alijs ecclesijs anglicanis et sic ep̄s constituit p̄cētorē. p̄cētor ille taliter institut9 occasione lr̄aꝝ dñi pape qdā in p̄iudiciū aliaꝝ dignitatū

Diuisio.

eccl'ia ꝓposuerat statuere[a] ꝑcentorē: nos eiꝰ ꝑcibꝰ īclinati ei licētiā ꝯcessimus[b] ꝑcētorē hmōi ordinādi: dūmō ī ꝯferēdis sibi redditibꝰ nulli īferret ꝑiudiciū[c]. statuētes vt precentor taliter institutus in sessiōibus[d]: ꝓcessiōibꝰ ⁊ alijs illā haberet ī lōdoñ. ecclesia dignitatē quā hñt alij ꝑcētores in alijs eccl'ijs āglicanis: ⁊c̄. ¶ Quocirca mādamꝰ quatenꝰ si ꝑm diuersas ꝯsuetudines locoꝝ diuersas hr̄e noueris ꝑcentores in anglicanis[e] ecclesijs dignitates: iā dictū ꝑcētorē illam[f] haberefacias in lōdoñ. ecclesia dignitatē: eaq3 manere contētum quā (rōnabilibus ⁊ approbatis consuetudinibus eccl'ie saluis) sine[g] ꝑiudicio alieno poterit obtīere.

Idē ꝓuētu corbieñ. monasterij.

Nō pōt īduci ex ꝯsuetudīe vt q̇s possit dimittere dignitatē sine supioris licētia: vł vt possit electꝰ admīstrare nō habita ꝯfirmatiōe a supiore. Capl'm. vij

Cum venerabilis frat nr̄ eps hostieñ. ⁊ L. sctē crucis pbr̄ cardi. ī ptibꝰ alemanie legatiōis officio fūgerēt: īuenerūt abbatē de mōasterio bermioñ. qd̄ ad ro. ec. noscit ptinere nullo mediāte/ ad mōasteriū corbieñ. qd̄ est etiā ro. eccle. spāle: temeritate ꝓpria migrasse[h]: licētia illud deserēdi: vł ꝯfirmatiōe a nobis vł ab ipis q̇ vices nr̄as ī illis partibꝰ tunc gerebant: nec habita nec petita: ⁊c̄. ¶ Postmodum aūt nūcij eiꝰ ad defensionē ipiꝰ gñalē illiꝰ terre ꝯsuetudinem[i] allegarūt. ¶ Cū igit hec non tā ꝯsuetudo[k] q̄3 corruptela merito sit cēsenda q̄ ꝓfecto sacris est canonibꝰ inimica: ipa3 mādamꝰ de cetero nō ꝯuari.

Idem decano sales herbieñ. archidya. et magistro. P. penetel. cano. pisano.

De ꝯsuetudīe pt īduci q̄ vna eccl'ia de gremio alteriꝰ teneat sibi ꝑlatū eligere. Et ꝯsuetudo est optia legū iterp̄s. Ca. viij

Cum dilectꝰ[l] filiꝰ Gu. andreñ. eccl'ie monachꝰ: q̇ ꝓ clerico

---

nitebāt vsurpare. Unde aliq̇ ꝑsonatū habētes in ecclesia londoñ. cōquesti sunt dño pape. papa mandat epo helieñ. quatenus ꝑm diuersas ꝯsuetudines locoꝝ ꝑcentores alij diuersas habēt dignitates in ecclesijs anglicanis facit illū ꝑcētorē ꝯtētū esse illa dignitate quā pōt habere sine ꝑiudicio alioꝝ saluis rōnabilibꝰ ⁊ approbatis ꝯsuetudinibꝰ ecclesie lōdoñ. ¶ Nota q̄ noua dignitas sine licentia dñi pape cōstitui nō debet. Itē in dignitatibus diuersa pōt esse cōsuetudo in eadem ꝓuincia. Itē ꝑiudiciū aliarum dignitatū noua dignitas ꝯstitui nō debet. Item ꝯsuetudines approbate ipsiꝰ ecclesie nihilominus remanēt in sua firmitate. Ber.

a ¶ Statuere. Et sic onerosam dignitatē potest eps remouere de ecclesia sua cū suis canonicis: dū tamen ꝯfirmatio pape accedat. ꝟ. de ꝯsti. cū accessissent.

¶ Glo. seq. in prin. ⁊ in fi. tractat an noua dignitas creari possit sine pape licentia ⁊c̄. in medio signat ꝯtraria ⁊ soluit.

b ¶ Concessimꝰ. Per hoc videtur q̄ noua dignitas in ecclesia cōstitui nō potest sine licētia pape. xxij. dis. c. j. ⁊ C. de of. ꝑfe. ꝑto. aphri. l. quas gr̄as. §. optamus. ergo vt oēs iudices ꝑm volūtatem ⁊ timorē dei ⁊ nostrā electionē ⁊ ordinationē ⁊c̄. et hoc ideo: qꝛ si vna dignitas ꝯstituit oportet q̄ alia minuatur. arg. xcix. dist. nullus. ⁊ c. seq. sed hoc nō est verū. argu. ī. de eccle. edi. ad audientiā. ij. et. xij. q. ij. bone rei. et. ff. de ope. publi. opus. † Item datur priuilegium dignitati: sed non est contra illud ī. de eccle. edi. ad audientiam. ij. et. ꝟ. de rescrip. c. vlti. sicut nec seruitus datur predio quod nōdū est. ff. cōia predi. l. j. Arg. ꝯtra. ff. de ser. rust. pre. labeo. et. ff. de ser. vr. pre. si seruitus. §. futuro. Sed non ꝓcedunt ista: qꝛ nō datur priuilegiū dignitati que nōdū est: sed dat papa auctoritatem cōstituēdi dignitatē ecclesie londoñ. Inno. iiij. dixit in apparatu suo q̄ eps cū ca. suo potest nouā dignitatē ꝯstituere. cōtrariū credo.

Dignitas noua an possit in eccl'a creari sine papa.

† Priuatꝰ etiā sine ꝑncipis aucte facit nouū opꝰ: nisi id fiat ad emulationē alterius ciuitatis. vel seditiōis materiā c ꝓbeat. Jo. and.

c ¶ Preiudicium. Intelligas enorme: qꝛ ꝓ modico non dimitteret. ar. xij. q. ij. bene rei. ⁊ ī. de dona. c. apl'ice. sed melius vt sonat littera: qꝛ ille concordātie intelligunt de rebus episcopalibus: et hic ipse episcopus modicū dānū potest pati vt aliq̇d cōferat dignitati alij nōn cōpelluntur dare de suo: nisi iusta causa interueniret cōstituendi illam dignitatem.

d ¶ In sessionibus. Hoc ideo dicit: qꝛ ꝑm dignitatē suā honorandus est aliq̇s in sede ī. de ma. ⁊ obe. statuimꝰ. xvij. di. c. vl. ⁊ ī subscriptiōibꝰ. ff. de al. scri. l. j. ⁊ vl. vt in sentētijs ferēdis. ff. de decu. spurij. ⁊ in alijs suffragijs. ar. xxv. dist. ꝑlectis. Additio. Ubi cessantibꝰ ꝑuilegijs in sentētijs ferēdis potior est illius causa q̄ eodē tēpore pluribus suffragijs in decurionatu decoratus est. Jo. an.

e ¶ In anglicanis ecclesijs. Hoc est cū eadē cōsuetudo in alijs erat ecclesijs anglicanis illa seruaret. ar. ī. de elec. cum ecclesia. Si vero diuerse essent ꝯsuetudines cōsuetudo metropolitane ecclesie seruāda est. xij. dist. de his. Uel qd̄ verius est q̄ melius seruari posset sine ꝑiudicio alioꝝ vt dicit. in fi. ar. xij. dist. nouit.

f ¶ Illam. Sed videt q̄ minorē ex quo ita indistincte dicit. ar. ff. de leg. iij. nūmis. ī. de censi. ex parte. immo videt de mediocri. ff. de edil. edic. sciendum. §. illud. ⁊ l. precedenti. in fi.

¶ Glo. se. elicit tria argumenta. ad primum inducit tria iura. ad secundum. v. ad tertium tria.

g ¶ Sine preiudicio alieno. Ar. q̄ licet priuilegij v̄ba generalit loquant: nō tñ sunt īterꝑtāda in ꝑiudiciū alioꝝ. ī. de trāsla. l3. in fi. ⁊ ī. de of. or. l3. ⁊ ī. de auc. ⁊ vsu pal. ex tuaꝝ. Itē ar. q̄ in dubio recurrit ad ꝯsuetudinē vicinaꝝ eccl'iaꝝ ‡ ī. de cog. spi. sup eo. ⁊ ī. de cēsi. sup eo. vbi de hoc dicit expsse. ff. de fun. instru. l. cum delanionis. §. asinā molēdinariā. in fi. ff. de re iudi. semp in stipulationibꝰ. ⁊ ij. di. nouit. Item arg. q̄ in obscuris semper interpretatio ita debet fieri vt nulli sit captiosa. ff. de regu. iur. quotiens. et ī. eo. cum dilectꝰ. ar. iiij. dist. erit autē lex.

‡ Dixit Jo. An. ī. c. vlti. q̄ primo recurritur ad ius cōe. Secūdo ad ꝯsuetudinē gñalem vel spālē illiꝰ loci. Tertio ad cōsuetudinem vicinorū locorū si est vniformis. ī. de cē. eccl'ijs. al's seq̄mur consuetudine3 illius loci q̄ minꝰ nocet vt hic. ⁊ ī. de cēsi. ex pte. oībꝰ deficiētibꝰ locū h3 xx. dis. de q̄bus. Jo. an.

Cum venerabilis. ¶ Nōn valet ꝯsuetudo ꝑ quā ꝑlatꝰ sine supioris licētia pōt dimittere ꝑlaturā: etiā si vellet transire ad aliā dignitatem. h. d. Jo. an. Diuidit qꝛ in ꝑma ponit temeraria trāslatio. In scd̄a trāslati excusatio ibi: postmodū. In tertia excusationis reprobatio ibi: cū igit. ¶ Casus. Eps Hostieñ. ⁊ L. sctē crucis ꝑsbyter cardinalis erāt legati in alemania. īuenerūt isti q̄ q̇dā abbas monasterij quod ad ro. eccle. pertinet nullo medio trāsiuerat ad monasteriū corbieñ. qd̄ est similiter sedi apl'ice speciale sine licentia pape vel eiꝰ legati: nec petita nec habita ꝯfirmatiōe abbas in sui defensione allegabat gñalem ꝯsuetudinē illius terre. cōsultꝰ papa r̄ndet q̄ talis ꝯsuetudo īimica canonibꝰ corruptela potiꝰ dici debet. et ideo papa mandat eādē de cetero nō seruari. ¶ Nota ꝯsuetudo ꝯtra canones obtēta non valet. Itē nullus sine licentia sui ꝑlati debet ecclesiam suam dimittere: vel aliam accipere. Ber.

¶ Glosa sequens obijcit ⁊ soluit.

h ¶ Migrasse. Sicut abbas subiectꝰ epo non debet sine licentia episcopi renūciare. xviij. q. ij. abbas. nec etiam alij clerici. vt ī. de renū. admonet. sic abbas subiectus tm̄ pape renūciare nō pōt sine ipius licentia etiā si sit īsufficiēs. ī. de renū. c. vl. grego. Sed videt q̄ eēt vtraq3 ꝑuādus. vij. q. j. si q̇s eps. ⁊ ī. de transla. q̄3to. Utrū toleratus fuerit vel repulsus ab vtraq3 hic nō dicit: sed forte ꝓpter illā cōsuetudinem fuit toleratus. si. ī. de elec. qd̄ sicut. §. sup eo.

i ¶ Consuetudinem. Que forte fuit q̄ statim cū sint electi sine aliqua ꝯfirmatiōe administrāt ⁊ renūciāt et trāseunt ad alias dignitates sine licentia pape: qd̄ esse non debet. ī. de elec. qualiter. et. ī. de renū. c. vl. ex gñali tamē dispēsatione ꝑlati q̇ subsunt tm̄ dño pape nullo medio statim postq̄3 sunt in cōcordia electi administrant qui sunt valde remoti. ī. de elec. nihil est. Nō q̄re hoc fiat reddit. sc3 ne ecclesia interim patiat tā in tpalibꝰ q̄3 in spūalibꝰ lesionē.

k ¶ Consuetudo. Al's tamen ꝯsuetudo attēdit in electiōibꝰ. argu. xij. di. nos ꝯsuetudinē. ⁊ ī. de cle. ꝯiuga. cū olim. ⁊ ī. de causa pos. et ꝓprie. cū ecclesia. ⁊ xiiij. q. j. pudēda. ⁊ ff. de decu. non tantū.

Cum dilectus. ¶ Diuidit in duas partes ꝑncipales. Prima narrat duplicē q̄stionē electiōis cū priū allegatiōibꝰ. Secūda ibi: qꝛ nobis. vnā diffinit ⁊ alterā diffiniēdam cōmittit. Ab. sic. Diuisio.

¶ Casus. Uacāte monasterio andreñ. electꝰ fuit q̇dā monachus eiusdē monasterij Uuil. noīe in abbatē: monachi karofeñ. mōasterij huic electiōi se opponētes: dicebant electionē abbatis andreñ. cenobij de suo monasterio faciendā. ꝓpter qd̄ q̄stio tā sup electione ꝑdicta: q̄3 iure eligēdi abbatē delata est ad sedem apo. In ꝑsentia pape opponebat dictꝰ dñs. U. monachus q̄ tam de iure cōi q̄3 de ꝑuilegio speciali ad capl'm andreñ. monasterij ptinebat electio. vnde petebat electionē de se factā cōfirmari. ꝓcurator monasterij karofereñ. ꝓposuit ex aduerso q̄ olim ad petitionē patronorū monasterij andreñ. fuit a dyoce. episcopo ꝯstitutū / vt si locꝰ ipe ītātū cresceret vt abbas ꝯstitueret ibidē electio ipiꝰ abbatis penes fratres eiusdem loci ⁊ capl'm karofereñ. pēderet: ⁊ obtētu huiꝰ statuti sic fuit lōgis tpibꝰ obseruatū: ita q̄ monasterio andreñ. vacañ. monachi eiusdē loci de gremio karofereñ. monasterij sibi eligebāt aliquē in abbatē. vnde cū electio ipa fuerit ꝯtra ꝑdictū statutū ⁊ consuetudinē q̄ est optima legū interpres celebrata merito cassari debeat ⁊ mādari fratribꝰ ādreñ. vt de cetero sibi eligāt abbatē de monasterio karofereñ. Insup allegauit q̄ electio ipa facta erat de suspēso ⁊ a suspēsis. ⁊ ideo electio nō tenebat. dñs papa auditis hinc inde ꝓpositis. qꝛ ei ꝯstitit q̄ electio facta fuit de suspēso/ ⁊ a suspensis eā cassauit iusticia exigēte. i. cassam ⁊ irritā nūciauit. verūtñ qꝛ ꝑdictū statutū ita posset intelligi q̄ ꝑ illud nō derogēt iuri cōi: nec ꝑuilegio hoc mō vt electio ptineat ad capl'm andreñ. ⁊ cōfirmatio ad capl'm karofereñ. Mādat papa q̇busdā q̄ si mōachi karofereñ. talē ꝯsuetudinē ꝓbauerit ꝑ quā iuri cōi ꝑiudicet. videl3 vt monachi andreñ. elegerint sibi abbatē de monasterio karofereñ. ꝑm illā

eiusdē[a] eccl'ie se gerebat. ⁊ G. ꝓcurator mōasterij karofen̄. sup iure eligēdi abbatē in ādren̄. mōasterio: et eiusdē electiōe ī nr̄a p̄n̄tia ad iuicē litigarēt: idē Gu. electionē suā a frībꝰ ādren̄. eccl'ie ꝯcorditer celebratā aucte ap̄lica petijt ꝯfirmari: asserens tā de iure[b] cōi q̄ ꝑuilegio sp̄āli: eis ab Alex. papa ꝯcesso: ⁊ a nobis postmodum ꝯfirmato: liberā eligendi[c] auctē ad eosdē fr̄es tm̄modo ꝑtinere: ⁊ .j. ¶ Dictꝰ vero ꝓcurator ꝓposuit ex aduerso: q̄ cū olim ad petitionē patronoꝝ ecclesie / amorien̄. ep̄o fuerit ꝯstitutū[d]: q̄ si prefatus locus diuio munere adeo pullularet: vt p̄or aut abbas cōstitueret ibidem: electio[e] eius penes fratres eiusdē loci: et cap̄l'm karofen̄. penderet: ⁊ obtentu huiusmodi statuti sic fuerit lōge retroactis tp̄ibꝰ obseruatū: vt monasterio andren̄. vacāte andren̄. fr̄es in karofen̄. cap̄l'o aliquē de gremio monasterij karofen̄. sibi eligerēt in abbatē: electio p̄dicti Gu. tā ꝯ statuti tenorē: q̄ etiā ꝯ cōsuetudinē approbatā (q̄ optima ē legū īterp̄s[f]) minꝰ canonice attentata: merito cassari debebat: ⁊ .j. ¶ Qr nobis ꝯstitit electionē ip̄aꝝ a suspēsis[g] ⁊ de suspēso etiā celebratā: eā iusticia cassauimus[h] exigente. Ceterū cū supradictū statutū ita sane posset itelligi: q̄ ꝑ illō nec iuri[i] cōi nec priuilegio derogetur: vt videlicet ad sepedictos fr̄es electio spectet abbatis: ⁊ ad karofen̄. capitulū ꝯfirmatio. Mādamꝰ q̄tenꝰ si ex ꝑte karofen̄. cenobij talis fuerit ꝯsuetudo ꝓbata / q̄ iuri cōi p̄iudicet[k]: in hac ꝑte vos s̄m illā decernatis electionē andren̄. abbatis de cetero faciēdam. alioquin

consuetudinē debeāt iudicare electionē monasterij andren̄. de cetero faciendā. q̄ si talē ꝯsuetudinē nō ꝓbauerint / adiudicēt monachis andren̄. ius eligendi abbatē vt liberā habeāt potestatem. vel de gremio sui monasterij vel aliūde eligēdi sibi abbatē presentando ipsum karoferen̄. cap̄l'o: vt si fuerit canōica electio p cap̄l'm karoferen̄. cōfirmetur. ¶ Nota q̄ electio facta de suspenso nō valet. ⁊ intellige de suspēsione hois ⁊ nō canonis. Item cōsuetudo interp̄tatur legē siue statutū episcopi vt ꝑ ip̄am ꝯsuetudinē declaratur statutū qd poterat dubiū eē. Itē q̄ diu ius cōmune seruari potest non debet recedi ab ip̄o. Itē cōsuetudo prescripta preiudicat iuri cōi. vt de ecclesia aliena tātū eligāt qd est cōtra ius cōmune. Item ꝑ statutū predictū p̄iudicatur episcopo dyocesano: et nō capitulo andren̄. cessante ꝯsuetudine. qr ep̄s de iure cōmuni ip̄am electionem deberet cōfirmare. Ber.

Cum dilectꝰ filiꝰ Guillelmꝰ. Cū ageret guil. iste sup iur̄ eligēdi abbatē hēbat mandatū a cap̄l'o et va. ec. s3 q̄tū ad petēdā ꝯfirmationē electiōis sue agebat ex persona sua iure suo sibi acq̄sito p electōez. sic .j. de in ītē. rest. c. ij. ī no. ⁊ sic vr̄ vbi de hoc. B.

a Eiusdē. s. hn̄s mādatū a mōasterio. vt posset agere ꝓ electiōe.

b De iure. xviij. q. ij. abbatē. ⁊ .j. co. abbatē. ⁊ c. q̄ sit. ⁊ xvj. q. vl. c. vl. .j. de cau. pos. ⁊ ꝓprie. cum ecclesia.

c Eligēdi. Lex dicit q̄ mōachi debēt iurare eligere abbatē: quē sciūt fide rectū: vita castū: ⁊ q̄ monasterio valeat vtilit̄ ꝓuidere. in aut. de san. epi. § iubemꝰ igit̄ abbatē. col. ix. qd hodie non seruatur. s3 s̄m formā illius ꝯstitutiōis .j. de elec. qr ꝓpter eligere debent.

¶ Glosa sequēs querēdo tractat an clericis īuitis possit ep̄s statuere q̄ eligant aliūde: ponit solutionē quā in fine determinat.

d Constitutū. L3 ep̄s possit subijcere vnā ecclesiā alteri. vt .j. de exces. p̄la. sicut vnire. nō tn̄ credo q̄ possit statuere q̄ vna eccl'ia eligat de alia: clericis īuitis: qr h̄ eēt ꝯ ius cōe. † vt. xvij. q. vlti. c. vl. ⁊ xviij. q. ij. abbatē. ⁊ .j. de iure pa. nobis. qr pacto p̄uatoꝝ: ius publicū nō tollitur .j. de fo. cōpe. si diligēti .j. de testa. req̄siti. Nec aliq̄s ius publicū remittere pōt aliq̄bꝰ cautiōibꝰ: nec mutare formā antiq̄tꝰ ꝯstitutā. ff. de admi. tu. q̄dā decedēs. ⁊ iō papa postea interp̄tatur statutū. tn̄ ius istō p̄scribi pōt: vt q̄s teneatur eligere de certo loco: vt h̄ p3. ⁊ .j. de h̄. sig. abbate. ⁊ sic p3 q̄ minꝰ iustꝰ titulꝰ dat cām p̄scribendi. ⁊ .j. de emp. ⁊ vē. ꝓuenit. ff. ꝓ emp. qd vulgo. ff. ꝓ leg. l. ꝓ legato. ⁊ l. vl. ⁊ vere videtur iniustus qr ep̄s nō pōt tollere ius vniꝰ eccl'ie: ⁊ dare alteri .j. de re. ec. nō ali. c. j. s3 ex tali titulo potuit bona fide monasteriū karofen̄. p̄scribere vt alij monachi eligerent de monasterio karofen̄. ⁊ ep̄s solūmō cōcessit monasterio karofen̄. qd suū erat sc3 ꝯfirmationē electiōis: ⁊ ita cessante p̄scriptiōe solā ꝯfirmationem hn̄t: vt ꝓbatur ꝑ iterp̄tationē pape. vt .j. p3. Satis tn̄ credo q̄ in ipsa fundatiōe possit ep̄s cū cap̄l'o ꝯstituere de volūtate patroni q̄ illa eccl'ia esset alteri subiecta: ⁊ q̄ clerici instituēdi semp eligerent sibi prelatū de maiori ecclesia: ⁊ qd dicit supra q̄ ep̄s non pōt facere q̄ vna eccl'ia eligat sibi p̄latum de eccl'ia alia: hoc itellige qn̄ ecclesie sunt iam institute ⁊ dotate: ⁊ ab inuicem distincte et separate: quia illud esset contra ius cōmune .j. de exces. prela. ad hec.

† Est simile qr iura ecclesie vacātis nō hn̄tis defēsorem: alienari nō p̄nt: ip̄sa tn̄ eccl'ia vniri vel donari pōt. ꝓ primū p3 de re. ec. nō alie. ducdū. li. vj. secūdū in cle. eo. ti. si vna eccl'ia. ⁊ fac qd dicetur .j. de trāsla. ca. si. sup glo. pe. Jo. and.

e Electio. Hic sumitur electio equoce ꝓ ꝯfirmatiōe ⁊ ꝓ electione. vt .j. p3. ⁊ h̄ veꝝ est si ꝯsuetudo nō ꝓbetur: sed si ꝓbetur ꝓprie tenetur. B.

f Interp̄s. ff. de le. ⁊ cō. p̄n. si de iterp̄tatiōe. ⁊ .j. de sepul. certificari. ⁊ tacito ꝯsensu ꝑ desuetudinē lex abrogatur. ff. de legi. in q̄bꝰ. in fi.

¶ Glo. se. p̄mo ponit q̄ttuor q̄ non potest suspensus. scd̄o q̄rit. ponit duas opi. questionē declarat: ⁊ secūdā opi. approbat.

g A suspēsis. Suspēsꝰ eni nō p̄t eligere nec eligi. vt h̄. ⁊ .j. de elec. cū iter. N. seniorē. ⁊ .j. de eta. ⁊ q̄li. cū bone. ⁊ .j. de cle. ex. mi. postulasti. nec postulari pōt q̄ nō seruauit iterdictū .j. ti. p̄xi. c. j. ī fi. nec bn̄ficia ꝯferre .j. de ꝯces. p̄bē. qr diuersitatē. Sed nōne iudicare ⁊ p̄bendas dare est iurisditionis: vtiq3 .j. de elec. nosti. ⁊ excōmunicare .j. de elec. trāsmissam. Nunq̄d suspēsus pōt hmōi iurisdictionē exercere: Dicūt q̄dā q̄ episcopꝰ suspēsus pōt excōicare ⁊ p̄bendas dare: ⁊ r̄ndent illi decre. qr diuersitatem. q̄ ille episcopus erat ab officio suspensus ⁊ iurisdictione. Sed dicunt q̄ canonicꝰ suspēsus eligere nō potest: qr cū sit suspēsus nihil officij † retinet: secꝰ est ī p̄lato. S3 ꝯ istos est. xxiiij. q. j. audiuimus. Alij dicūt et melius: q̄ ep̄s suspēsus nō pōt excōicare nec iterdicere: nec dare p̄bēdas .j. de exces. prela. c. vlti. arg. q̄uis hoc potuerit post cōfirmationē licet adhuc nō sit cōsecratꝰ. Nō illa videtur: qr plus aufert ei suspēsio q̄ contulerit cōsecratio vt dici consueuit: plus tollit negatio q̄ ponit affirmatio. nā electꝰ et cōfirmatꝰ multa pōt ex his q̄ ꝑtinēt ad officiū ep̄ale q̄ ꝑdit ꝑ suspensionē: qr cōsecratio nō multū addit .j. de transla. inter corporalia. Et est sil'e sicut maritꝰ post m̄rimoniū ꝯsummatū non pōt intrare religionē: s3 ante pōt .j. de ꝯuersi. coniuga. ex publico. sic ep̄us cōfirmatꝰ nō pōt aliq̄ q̄ tn̄ pōt cōsecratꝰ. Sic vides in alio sil'e: ep̄us in archiep̄m electꝰ nō pōt ante receptionē pallij tā q̄ archiep̄s clericos ordinare s3 tn̄ pōt ante q̄ sit electꝰ in archiep̄z: qr hoc nō facit vt ep̄us sed vt archiep̄s .j. de elē. q̄ sicut. § p̄terea. Preterea beneficium concedere et etiā habere posse competit ratione ordinis: ⁊ est eius accessorium. j. q. iij. si quis obiecerit: et cui interdicitur vnum et reliquū. lxxxj. dist. si quis sacerdotum. et c. eos qui. Preterea de hac suspēsione fuit obiectum et probatum ex eo q̄ dicit qr nobis constitit ⁊c. et licet obiectum a partibus non fuerit / iudex tamen qui debet electionem confirmare ex officio suo debet inquirere de huiusmodi .j. de elec. nihil est. Et hec que dicuntur hic de his suspensis intelliguntur de suspensis ab homine et etiā a canone. Si vero aliquis esset suspensus a canone: puta participādo ex cōmunitatis ille talis bene potest eligere ⁊ alia facere que sunt iurisdictionis: sed eligi scienter nō potest. hec probantur .j. de cle. excōi. ministrā. si celebrat. qr mitiꝰ agitur cum lege q̄ cum ministro legis. ff. de arbitris celsus. Satis potest dici q̄ suspensus posset excōmunicare: qr potest absoluere excōicatum. s. de rescrip. ab excōicato .j. de senten. excōica. sacro. et ca. duobus. et qui potest absoluere pōt ligare ⁊ econtra. cum nō sit priuatus a cōione fidelium quare non possit priuare alium: ⁊ hoc dico de eo qui non est suspensus a iurisditione vt suspensus a canone sola participatione. Johā. et Lau. hoc concedunt. q̄ suspensus ab officio tm̄ pōt excōicare et prebendas dare: ⁊ intelligunt illam decre. quia diuersitatē cū erat suspensus ab officio et iurisditione. Ego autē non credo q̄ suspensus ab homine possit dare prebendas vt hic dicitur. licet Lau. et Johan. concedant q̄ possit excōmunicare et prebēdas dare. Arg. contra posset induci predic. decre. si celebrat. que tamen intelligitur de excōmunicatione minori: melior eni est opinio scd̄a: qr sicut excōmunicatus alium excōicare nō potest. xxiiij. q. j. audiuimus: ita eadem ratione nec suspensus ab homine aliū pōt suspendere .j. de exces. prela. ca. vlti. P. Additio. Et hoc propter mixturā officij ⁊ iurisditiōis. i. quā habet spiritualis iurisditio ad officium. i. ordinem ⁊ ipsius executionem. Johannes and. in nouella.

Suspensꝰ ep̄s an possit p̄bēdas dar̄: excōicare ⁊c.

† Quasi velit innuere q̄ eligere ꝯpetit rōne officij nō rōne bn̄ficij qd credit Pe. d sam: ex eo q̄ suspēsus a bn̄ficio qr eligit sciēter indignū ꝑ triēniū: si infra illud tp̄s occurrit alia electio faciēda eligere poterit .j. de elec. cū vintoniensis. Jo. and.

Suspēsus a canone bn̄ pōt eligere.

h Cassauimꝰ. Id ē cassam nūciauimꝰ .j. vt lite nō ꝯte. accedēs.

i Nec iuri cōmuni. Similem interpretationē habes .j. de fi. instru. inter dilectos. ver. ceterū. vbi eni aliquid a iure cōmuni discrepare videtur reducēdū est ad ius cōmune si pōt fieri ne pereat: qr promptū est leges legibꝰ concordare. C. de inof. doti. l. vna. ⁊ augustinus cōcordat euāgelistas. de peni. di. j. periculose. ⁊ etiam testes debēt ad concordiā reduci: ne de ꝑiurio notentur .j. de testibꝰ cū tu. Sic eni faciēda est interpretatio vt nulli sit onerosa ⁊ s̄m ius. s. ti. proxi. causam que. ⁊ .j. de priui. ex ore. ⁊ s. e. cum olim. Itē s̄m q̄ minus est captiosa. ff. de re. iu. quotiens. in fi. titu. ⁊ hoc ita verum est q̄ ad ius cōmune reducatur si verba illa patiūtur vt hoc versu. electio eius penes fratres eiusdem loci ⁊ capitulum karofen̄. ⁊c. Nā a verbis priuilegij non est recedendum vbi certa sunt .j. de priuilegijs porro. ⁊ .j. de decimis ad audientiam. vbi enim verba nō sunt ambigua non est locus interpretationi. ff. de lega. iij. ille aut ille: s3 vbi sunt dubia necessaria est interpretatio.

Priuilegia an idigeant interpretatione.

k Preiudicet. Prescripta videlicet quoniam alia non p̄dest .j. de causa pos. cum ecclesia. Que cōsuetudo iuri preiudicet ⁊ que nō dicetur .j. eo. c. vlti. ⁊ viij. dist. c. frustra.

andreñ. monachis ius eligendi abbatẽ adiudicare curetis: vt sic de cetero liberã habeant facultatẽ/ vel de gremio eccl'ie sue: vel etiã aliũde p electionem canonicã eligendi personã idoneã in abbatẽ/ psentãdam karofeñ. capitulo: vt ab eo (si fuerit canonica) cõfirmetur. Hono. iij. Parisiẽ. capl'o.

Capl'z sine epo statuta seu cõsuetudines nouas facere vel antiquas imutare nõ põt. Ca. ix.

a Cum consuetudis[a] vsusq̧ lõgeui nõ sit leuis auctoritas. Et plerũq̧ discordiã pariant nouitates. ¶ Auctoritate vobis presentiũ inhibem⁹: ne absq̧ b epi vestri ɔsensu[b] imutetis ecclesie vestre ɔstitutiões ꝛ cõsuetu- c dines approbatas: vel[c] nouas etiã iducatis. ¶ Si quas forte fecistis/ irritas decernentes.

Idẽ maiori ꝛ burgeñ. de rupella

Nõ valet ɔsuetudo p quã qs inducit ad peccãdum: vel bona propria dissipandũ. Capitulũ. x.

Ex parte vr̃a fuit ppositũ q cũ i patria vestra seruate sint hacten⁹ due ɔsuetudines d abusiue: q si indigena[d] vel ex- e traneus pdigalitatis[e] vitio vel f incuria[f] seu quocunq̧ casu alio dissipauerit vel amiserit bona sua: bona vxoris sue tam mobilia q̃ imobilia p sue volũtatis g libito alienat[g] ꝛ. j. Et q si vir ducat vxorẽ q̃ fide cõiugij violata cõmittat adulteriũ: nihilomin⁹ ipsa medietatẽ oim bonorũ q̃ fuerit vir adept⁹ impudenter exigit ꝛ iprobe apprehẽdit: q̃ poti⁹ h priuãda esset oib⁹ viri bonis[h]: et .j. ¶ Tenore psētiũ declaramus vos nõ teneri ad hmõi cõsuetu- i dines obseruãdas[i]. Greg. ix.

Cõsuetudo nõ derogat iuri naturali seu diuino cui⁹ trãsgressio pct̃m iducit: nec positiuo nisi sit rõnabilis ꝛ pscpta. Ca. xj.

k Cum tanto sint grauiora pctã quãto diuti⁹[k] infelicem aĩam detinent alligatã: nemo sane mẽtis intelligit natura l li iuri[l] cui⁹ trãsgressio periculum salutis inducit/ quacũq̧ consuetudine (que dicẽda est verius in hac parte corruptela) posse aliq̃ten⁹ derogari. ¶ Licet ẽt lõgeue m cõsuetudinis nõ sit vilis[m] auctoritas: nõ tñ est vsq̧ adeo valitu-

Diuisio. Cum ɔsuetudinis. Tex. est notabilis et multũ allegabilis. In quo pmo ponit duplex ratio determinãdi. secũdo ibi: auctoritate. ponit determinato: que primo prouidet circa futura. secundo ibi: si quas. circa preterita. Casus. Canonici parisieñ. irreq̃sito epo suo et sine suo cõsensu quasdam cõsuetudines ecclesie sue imutauerũt: et quasdam fecerũt de nouo: pꝑter qd dicit papa q auctoritas consuetudinis nõ est leuis: ꝛ nouitates q̃nq̧ discordiã inducũt. Unde pcipit q sine consensu epi canonici ɔsuetudines non imutent ecclesie: nec nouas inducãt. qd si fecerint/ decernit illas irritas ꝛ ianes. ¶ Nõ q oĩa faciẽda sũt i eccl'ia de cõsensu epi et canonicorũ: nisi consuetudo sit in cõtrariũ. B.

a Cũ cõsuetudinis. C. que sit longa consuetudo. l. ij. et. j. eo. c. vlti. et ibi exponitur. ꝛ. xj. dist. consuetudinis.

¶ Glo. se. obijcit ꝛ soluit

b Consensu. Bene dicit consensu: quia sine ipsius cõsensu obtẽto hoc facere nõ possunt. Sed videtur q non teneatur habere cõsensum dummodo consilium et tractatum cum eo habeãt. ar. j. de arbi. cum olim. Sed hoc non est verũ: quia illd obtinet ex forma arbitrij: imo episcopus ꝛ canonici vnũ corpus ꝛ vnum collegium sunt: ita q ipse caput et ipsi canonici membrum. j. de his que fi. a prela. nouit. ꝛ est expressum q si aliquibus mandetur vt cum consilio aliquorum aliquid faciant eorum consilium expectare tenẽtur: nec sufficit q tantum requiratur. j. de elec. cum in veteri lege.

c Uel nouas. Nouitates enĩ sine causa inducende † non sunt: qr lex dicit q in reb⁹ nouis cõstituẽdis euidens debet esse vtilitas. ff. de legi. ꝛ ɔsti. princi. in rebus. ar. s. de consti. cognoscẽtes. Et reprehendũtur qui nouitates inducunt. xj. di. quis nesciat.

† Mutationes enĩ periculose sũt vt docet amphorismus Gof. io. an.

Ex partes. Diuidit in duas partes. Primo recitat duas cõsuetudines irratiõabiles: q̃s scdo reprobat ibi: tenore. Ab. si. Casus. In quadã terra seruabant due cõsuetudines. Prima erat q si aliq̃s deueniret ad inopiã quocũq̧ casu siue aliquo modo amitteret bona sua posset alienare bona vxoris sue p volũtate sua Alia fuit q si vxor alicuius fidẽ violaret cõiugij: ꝛ ipse eã propter hoc dimitteret accipiebat dimidiã partẽ bonoꝝ viri sui: cũ potius esset priuanda omnib⁹ bonis mariti ac etiã dotem suã perdere deberet: mãdat papa q de cetero tales consuetudines nõ seruentur. ¶ Nota q turpes consuetudines non debent obseruari. Ber.

Indigena. d Indigena. Id est inde genitus.

¶ Glo. seq. instruit quis prodigus ꝛc. et ponit versus.

e Prodigalitatis vitio. Quod se esse virtutem sepe mentitur. xlj. distinc. sepe. Prodigus est qui dat danda et non danda. Auarus qui tenet tenenda et non tenenda. Largus medium tenet iter vtrũq̧. Unde versus. Prodigus est animi vitio retinenda profundens. Qui retinet cupide quod ꝛ es deposcit auarus. Largus qui sumptum facit ex ratione libenter. ‡ Sed non videtur q huic sit subueniendum: quia culpa sua et vitio incidit in egestatem. ff. qd me. cau. l. si mulier. lxxxvj. distin. non satis. Et dignum est vt male meriti egestate laborent. ff. deposi. bona fides. taliter enim nõ fuerat subueniendum huic ratione premissa: et cum alterius lesione: sed elemosynam dare possumus ne pereat. lxxxvj. distin. pasce fame morientem ꝛc.

Prodig⁹ Auarus. Largus.

‡ Host. dicebat q inter parcũ ꝛ largũ hec est dr̃ia. q parco plus placent retẽta. largo vero pl⁹ data Tulli⁹. ij. de officijs. Nec ita claudẽda ẽ res familiaris vt eã benignitas aperire nequeat: nec ita aperienda q oĩbus pateat. Jo. and.

f Incuria. Id est negligentia: et ideo ei non est subueniendum: quia vigilantibus et non negligentibus iura subueniant. j. de rerum permu. cum vniuersorum. ꝛ. j. de dona. inter dilectos. ff. ad vel. l. ij. §. verba. quia stultis non consueuit subueniri: sed errantibus. ff. de iur. et fac. igno. l. pe. §. si quis ius. ꝛ. C. si mi. se. ma. dix. si is. ꝛ vtilius esurienti panis tollitur q̃ si securus de cibo iusticiam negligat. v. q. v. non omnis. et. xxiij. q. iiij. nimium sunt inquieti. ꝛ ideo talis consuetudo merito reprobatur.

g Alienat. Quod de iure fieri nõ debet. ff. de fundo. do. fundus. et. l. lex iulia. nec etiam propter delictũ mariti bona mulieris sunt distrahenda. C. ne vxor pro ma. l. j. ij. et. iij. C. ad. l. iuliã. de vi pri. l. j. et. j. de pig. ex litteris. In casu tñ q̃nq̧ distrahunt bona mulieris p viro: vt in causa pmipilarij bona mulieris pro marito obnoxia sũt fisco: si oĩa bona mariti exhausta sunt. C. in quibus ca. pig. ta. cõtra. l. satis. Nec valet alienatio fundi dotalis: etiã si mulier consentiat. C. ad velle. auc. siue a me. ꝛ in autẽ. vt immobilia ante nup. do. §. si pprie. col. v. Sed si iurauerit nõ cõtrauenire tenet vẽditio. j. de iureiu. cũ cõtingat. si sine vi et dolo prestitum sit iuramẽtũ sponte. Constante etiã mr̃imonio i tali casu cũ incipit vergere ad inopiã mulier potest repetere dotẽ. C. de iure do. in rebus. et. l. vbi.

Mulieris bona q̃nq̧ sũt p marito obligata.

Dotal' fund⁹ an possit alienari.

b Bonis. Et etiã dotem suam pꝑter adulterium perdere debet. C. de iur. do. si dotem. ꝛ. C. ad. l. iul. de adul. libertatem. et. j. de do. inter virum ꝛ vxo. plerũq̧ vbi de hoc.

i Obseruãdas. Iuri ɔ̃trias vt dictũ ẽ. Per primã ɔsuetudinẽ inuitabant viri ad dispensandũ bona sua: per alterã mulieres pniores erãt ad ɔmittẽdũ adulteriũ. ar. ff. de pac. dota. cõuenire. talis cõpensatio nõ est admittẽda.

Cum tãto. Habet materiã ãplã ꝛ multũ subtilẽ. Et hz duo dicta fm ibi. licet. ꝛ quelibet pars põt subdiuidi. Ab. sic. Casus. In prima pte dr q quãto ampli⁹ q̃s in peccato pseuerat: tanto grauius peccat. Unde contra ius naturale nulla consuetudo excusat: quia transgressio iuris naturalis inducit periculũ salutis. Scdo dr q cõsuetudo longeua non est vilis: tñ nõ valet vt preiudicet iuri cõi siue positiuo: nisi illa cõsuetudo sit rationalis et prescripta: qr tunc preiudicat iuri cõmuni in loco vbi consuetudo seruatur. ¶ Nota contra ius naturale nulla cõsuetudo valet. Item contra ius positiuum preualet cõsuetudo rationabilis et prescripta. Diuisio.

k Diutius. j. de simo. cũ in eccl'ie. et. j. de eo qui du. in matri. quã polluit. cum haberet.

¶ Glo. seq. recitet per questionẽ de quo iure naturali loquit lr̃a: et respõdet q de illo qd cõsistit in preceptis ꝛc.

l Naturali iuri. Quod imobile perseuerat. v. dis. §. ius naturale. xxv. q. j. sunt qdã. Et hoc verũ est q̃tũ ad pcepta vel prohibitiones que moralia † sunt ꝛ nõ mutant: vt nõ occides: non furtum facies: honora patrẽ ꝛc. vj. dis. §. his itaq̧. ꝛ naturalia quidem iura imutabilia sunt: ciuilia ṽo mutabilia. insti. de iu. na. §. sed naturalia. j. de cõsan. ꝛ affi. nõ debet: ꝛ iõ nulla cõsuetudo preualet ɔ̃ ius naturale: etiã si oẽs hoĩes de mũdo ɔ̃ facerẽt. xxxij. q. vij. flagitia: cuius igrãtia neminẽ excusat. j. q. iiij. §. notãdũ. ꝛ ibi nihil interest in vitio decipe vel decipi. xvj. q. j. si cupis: et de ignorãtia dr q qui ignorat ignorabit. xxxvij. di. §. vt itaq̧. De ignorãtia iuris naturalis ꝛ ciuilis tractat i summa. j. q. iiij. §. notãdũ. et ibi recurrẽdũ est.

† Tractauit hic Ab. quõ pcepto rum legis alia sũt moralia: alia mystica quorũ alia sacramẽtalia: alia cerimonialia. de hoc vide not. vj. dist. §. vlti. statim alle. Jo. and.

¶ Glo. seq. querit obijciẽdo p insolubili. ponit pmo opi. quã reprobat. scdo secundã quam etiam reprobat. tertio soluit.

m Nõ sit vilis auctoritas. Sed querit de q̃ cõsuetudine hic intellexit greg. Si dicis de bona consuetudine: illã nulla rõ siue ius vincit: imo eq̃parat ei. xj. di. in his. si de mala: de illa non potest dici q non sit vilis. Super hoc dicũt quidam q principiũ istius. §. dz intelligi de bona ɔsuetudine: ꝛ finis de mala: ꝛ ita diuersimode intelligũt: sed hec nõ fuit intẽtio legis. vnde. §. iste sumit. C. que sit long. cõsue. l. ij. ꝛ iõ inepte dicũt. ‡ Alij p maiori pte exponũt lr̃am istã: non tñ est adeo valitura vt iuri positiuo debeat pꝛiudiciũ gñare: supplent generaliter nõ pꝛiudicat iuri: sed in eo loco preiudicat iuri vbi consuetudo fuat: ꝛ iste intellect⁹ plan⁹ ꝛ facilis est: sed de hoc nulla dubitatio est q ɔsuetudo vni⁹ loci iuri positiuo gñaliter preiudicet oib⁹ locis. Et iõ sic dz itelligi lex illa quã habes. xj. dis.

‡ Q: ꝛ separãt caudã a capite fm Jo. ad hoc. j. de bap. maiores. Al. aliter. Jo. and.

cōsuetudinis: q̄uis particularis ꝯsuetudo nō est vilis: nō t̄n p̄iudicat iuri positiuo nisi fuerit rōnabilis et legitime sit p̄scripta: et hec expositio reprobat duas primas expositiones vel opiniones quas facit hic grego. in fi. ⁊ sic intellige. xj. dist. consuetudinis.

¶ Glo. se. q̄rit ⁊ soluit ⁊ solutiōis ponit q̄ttuor exēpla. Finis recitet̄ p aliā questionē quā soluit allegās nouē iura.

a ¶ Rationabilis. Et quā cōsuetudinē dicēs rōnabilē? Illā dico rationabilē quā non ip̄robant iura † .ij. de cā pos. cum eccl'ia. ⁊ .s̄. eo. cū dilect⁹. et .j. de ver. sig. abbate. vt si q̄nq₃ admittātur aliq̄ ad electionē ad quos nō p̄tinet de iure cōmuni et de alio collegio: ista consuetudo nō ip̄robat̄ a iure vt dicūt iura p̄dictā: ⁊ illa est rationabilis q̄ t̄m capl'm eligat canonicos sibi et alios inferiores p̄latos irreq̄sito ep̄o .j. de elec. cū eccl'ia vulterana. vel ep̄s sol⁹ hoc faciat .j. de his q̄ fi. a p̄la. sine ꝯsen. ca. ea noscit̄. l₃ de iure vnū corp⁹ sint .j. de his q̄ fi. a p̄la. sine ꝯsen. ca. nouit. ⁊ de iure cōi deberet fieri ab oīb⁹ cōiter ab ep̄o ⁊ canonicis: vt quādoq₃ fit .j. de ꝯces. p̄bē. postulastis. Et illā dicerē rōnabilē q̄ absentes nō vocentur ad electionē vt in multis locis ꝯtingit: vt in tuscia ⁊ in multis ecclesijs: ⁊ hm̄ōi ꝯsuetudines legitime p̄scribunt̄: vt patet p p̄dicta exēpla. Illā dico gn̄alit̄ rōnabilē q̄ nō obuiat canonicis istitutis. Irrōnabilis est q̄ ip̄robat̄ a iure: q̄lis est illa .j. de isti. ex frequētib⁹. .s̄. e. cū venerabilis. ⁊ .s̄. c. p̄xi. et onerosa ꝯsuetudo. vt .s̄. e. c. j. ⁊ .s̄. e. cū īter vos. ⁊ .j. de re iudi. cū cā. ⁊ gn̄alit̄ vbi aliq̄d fit ꝯ neruum eccl'iastice disciplinē siue libertatē .j. de elec. cū terra. ⁊ c. sacro sctā. ⁊ c. massana. De hac materia habes plene. viij. dist. frustra.

† Exempla q̄ sequūtur nō cōgruūt q₂ illa h̄nt exp̄ssam approbationē remanet ei questio dubia solum ī casibus nō h̄ntib⁹ exp̄ssam iur₃ assistētiā vel resistentiā. Jo. an.

Cōsuetudo irrōnabilis.

¶ Glo. seq. p̄mo ponit. ix. q̄ req̄runt̄ vt cōsuetudo iuri p̄iudicet: ⁊ ab hoc recedere videt̄ in fi. glo. scd'o q̄rit glo. q̄ sit differētia ⁊c. et primo ponit vnā differētiā ꝯtra quā alle. ⁊ remittit. Scd'o ponit aliā quā approbat. Tertio ponit duas alias.

b ¶ Legitime sit p̄scripta. Spacio. xl. ānor̄ .j. de cā pos. cū eccl'ia. ⁊ .j. de p̄scrip. audit̄. de h̄ potestis h̄re m'lta iura. ea enī solū locum h̄nt ī reb⁹ eccl'iasticis. xvj. q. iij. §. q̄s actōes. Ad h̄ ḡ vt ꝯsuetudo iuri cōi p̄iudicet req̄rit̄ p̄mo q̄ rōnabil' sit: ⁊ q̄ sit p̄scripta: vt hic. ⁊ c. cū eccl'ia. Item q̄ ex certa scīa ⁊ nō p errorē sit iducta. ff. de legi. q̄ nō rōne. et sciēte illo q̄ pōt ius cōdere. ff. de legi. de q̄b⁹. ī fi. Et q̄ sit tale ius q̄ possit p̄scribi. nā q̄dā sūt q̄ nō p̄nt p̄scribi saltē a laycis .j. de p̄scrip. cām q̄. ⁊ c. cū ex officij. ⁊ c. cū nō liceat. Et q̄ nō sit ꝯ ius naturale. xxxij. q. vij. flagitia. vel saltē q̄ sit obtēta ī ꝯdictorio iudicio. ff. de le. cū de ꝯsuetudīe. ⁊ .j. de v'bo. sig. abbate. Itē req̄rit̄ q̄ sis vsus illa ꝯsuetudīe siue vicib⁹ illis q̄b⁹ vsus es eo aīo vt itēdas sic credas te ius h̄re: ⁊ vt in posterū id facias. ff. de iti. actuq₃ p̄. l. j. §. iulian⁹ recte ait. ⁊ l. vl. al's nō p̄dest vt ibi d'r. ⁊ sic sole vices nō iducūt ꝯsuetudinē. q₂ nō exēplis s₃ legib⁹ iudicādū est. C. de sen. et interlo. om. iu. nemo. s₃ s̄m ꝯsuetudinē talē b̄n iudicat̄ vt dictū est. ff. de le. nā īperator. Itē req̄rit̄ q̄ maior pars ppl'i vsa sit ea ꝯsuetudine ad h̄ vt s̄m illā iudicet̄: q₂ sicut mior pars ppl'i nō posset inducere legē: ita nec ꝯsuetudinē. Itē ⁊ illa cōsuetudo p̄iudicat iuri: cui⁹ nō extat memoria hoīm. iiij. q. vj. hoc q̄ppe. et .j. de v'bo. sig. sup quibusdā. §. j. ⁊ ff. de aqua quoti. ⁊ esti. hoc iure. §. duct⁹ aq̄. et. ff. de aq̄ plu. arcē. in summa. §. idē labeo. ⁊ ff. de p̄ba. si arbiter. ⁊ sic videt̄ q̄ difficile sit p̄bare ꝯsuetudinē ⁊ p̄scriptionē. Sed quā differētiā facis iter ꝯsuetudinē ⁊ p̄scriptionē? Illa pōt assignari vt q̄dā dicūt q̄ vbi ꝯsuetudo p̄tēdit̄ admitti posset p̄batio in ꝯtrariū vt p̄bet̄ idebitū fuisse q̄d ꝯsueuit p̄cipi. ar. a ꝯtrio. C. de agri. ⁊ cēsi. litib⁹. li. xj. s₃ vbi p̄scriptio est nō admittit̄ p̄batio ī ꝯtriū ad p̄bādū idebitū fuisse. Ar. a ꝯtrio .j. de p̄scrip. si diligēti. vbi d'r q̄ bona fides ⁊ iust⁹ titulus req̄runt̄: ⁊ ibi d'r q̄n exigit̄ titul⁹ et q̄n nō. C. de pig. ac. nec creditores. Item q̄ petit aliq̄d sibi deberi vel fieri ex cōsuetudine debet allegare causam petendi: et tunc sufficit probare solū tempus licet non probet causam: ⁊ tunc nō admittitur p̄batio in contrarium. et s̄m hoc non videtur differentia inter consuetudinē et prescriptionem: q₂ in prescriptione quādoq₃ p̄batur titulus: ita dicūt quidā quare solū tēpus nō est causa inducēde obligationis sicut nec tollende. ff. de actio. ⁊ obli. obligationū. §. placet. ⁊ hec opinio magis placet s̄m Jo. Alij dicūt q̄ sola consuetudo sufficit etiā sine causa. arg. .j. de causa pos. cū ecclesia. vbi de hoc. vbi vero aliq̄s est in possessione p̄cipiēdi aliq̄d ⁊ ei q̄stio moueat̄: tuendus est in possessione quousq₃ p̄betur ꝯtrariū / sc₃ idebitū: q₂ possidet rōne ꝯsuetudinis xvj. q. iiij. volumus. nisi vi p̄cario seu clā possideat: tūc q̄ dedit sua auctoritate pōt reuocare. vt. x. q. iij. q₂ cognouim⁹ .j. de insti. cū venissent. Itē in alio pōt esse differētia iter consuetudinē ⁊ p̄scriptionem. q₂ cōsuetudo quādoq₃ debet † esse obtēta ꝯdictorio iudicio populi: p̄scriptio v'o nō. Itē q₂ in ꝯsuetudīe req̄rit̄ q̄ maior ps populi vtat̄ illa: vt dictū est: in p̄scriptionib⁹ nō req̄rit̄. Sic ḡ itellige q̄ ꝯsuetudinis nō est vilis auctoritas: tamē nō vincit ius positiuū illa p̄ticularis cōsuetudo: ī eo loco vbi est cōsuetudo: nisi fuerit rationabilis ⁊ legitime sit prescripta: tūc bene vincit ius: ⁊ ei p̄iudicat cōcurrētib⁹ p̄dictis in ea prescriptiōe: sed s̄m hāc decre. sat₃ sufficere videtur si cōsuetudo solūmodo sit ratiōabilis et prescripta. Ber.

Cōsuetudo non p̄iudicat iuri cōi: nisi m'lta cōcurrant.

Legib⁹ et non exemplis iudicādū est.

Cōsuetudo ⁊ p̄scriptio multipliciter differūt.

† Dixit Cō post. s̄. ca. j. q̄ cōsuetudo q̄ attēdit̄ circa factū / vel p̄cessu₃ iudicis et illa q̄ attēditur circa cōmunia gesta hoīm alicu⁹ ciuitatis / castri vel ville d₃ esse obtēta cōtradictorio iudicio. hoc nō placet. illa v'o q̄ attēditur circa priuatum ius aliquorū non / q₂ sine iudice ⁊ iudicio pōt q̄s sibi acquirere ius vsu et cōsuetudīe. de cā pos. cū ecclesia. Jo. and.

...ra: vt vel iuri positiuo debeat p̄iudiciū gn̄are: nisi fuerit rōnabilis[a]: ⁊ legitime[b] sit p̄scripta.

De Postulatiōe prelatorum.

Innocē. iij. decano. et ca. senon̄.

¶ Impostulabilis est qui violat iterdictum. h. d. quo ad titu. habet enim multa alia dicta que nō faciūt ad t. tulum. Capitulū. j.

A D hec i beato petro: et .j. Cūq₃ de facili nō possetis in vnū locum ⁊ p̄positum cōuenire: sed ad nos fuisset ab aliquibus appellatū[c]: tandē cōueniētes in vnum altissiodoren̄. ep̄₃ i archiepiscopū postulastis. ¶ Postulationē v̄ram per mḡrm. R. precentorē v̄rm: ⁊ per abbatē scti petri exponētes et petentes vt faciēde trāslatiōi piū p̄berem⁹ assensum. ¶ Verū q̄m anteq₃ idē mḡr ad sedē apostolicam accessisset: nobis q̄si p certo ꝯstabat: q̄ idē ep̄s interdicti sn̄iam nō seruasset: q̄d etiam idē mḡr nō negauit[d] in fratrū no...

¶ Rubrica. De postulatione prelatorū.

¶ Viso de iure scripto ⁊ nō scripto: q₂ parū est iura cōdere nisi sint ministri q̄ eadē iura tueant̄. vt in. l. ij. ff. de ori. iur. §. post originē. ⁊ in ca. vbi periculū. §. preterea. de electione. lib. vj. iō de ipsis ministris ⁊ eorū assūptione merito erit videndum. Et q̄m assumuntur altero ex trib⁹ modis. sc₃ p postulationē / electionē / et translationē: ideo de oībus istis trib⁹ infra subijcit: ⁊ q₂ postulatio innitit̄ gratie p̄mittit titulū. de postu. prelator̄. Quid autem sit postulatio. vide p glo. ca. vnico. eo. ti. li. vj. Ab. sic. De materia habes. lxj. di. osius. ⁊ ca. null⁹ inuitus. ⁊ ca. ep̄s. lxiij. dist. litteras. lxxj. dist. fraternitatem. cū multis similibus.

A D hec. ¶ Diuidit̄ in sex p̄tes. Nā in prima ponit̄ iniusta postulatio. In scd'a ibi: postulationem. postulantiū petitio. In tertia ibi: verū petitionis impugnatio. In quarta ibi: q̄d nec. excusationū reiectio. In quīta ibi: nos igitur. postulationis cassatio. In sexta ibi: licet. gratiosa eligendi vel postulandi p̄missio. Ab. si.

Diuisio.

¶ Casus. Eccl'ia senonen̄. vacāte: canonici senon̄. l₃ ab initio in discordia fuissent: tandē cōueniētes ī vnū ep̄m altisiodoren̄. in suū archiep̄m postularūt. postmodū p magistrū. R. precentorē suū: petierūt a dn̄o papa vt postulationē suā admitteret / ⁊ eidē ep̄o daret licentiā transcēdi ad ecclesiā senon̄. sed dn̄s pa. anteq₃ dict⁹ magister ad ip̄m accederet itellexit p certo q̄ dictus ep̄s interdicti sn̄iam quā dn̄s pa. p̄tulerat ī terrā regis frācie nō seruauerat: q̄d idē magister nō negauit in p̄ntia dn̄i pape req̄situs allegās q̄ sn̄iam ipsam seruare nō tenebat̄. eo q̄ nō p̄uenerat ad noticiā ipsi⁹ ep̄i p l'ras pape / nec p l'ras legati q̄ sn̄iam publicauit: nec p alicui⁹ executoris mandatū. insup allegauit: q̄ dict⁹ rex in altisiodoren̄. dyoc. terrā p̄p̄riā nō habebat. Unde iterdictū non extendebat̄ ad altisiodoren̄. dyo. sup hoc scribit papa senon̄. capl'o dicēs q̄ p̄ma allegatio nō sufficit: nec p̄ficit ad excusationē ep̄i altisiodoren̄. eo q̄ cardinalis sn̄iam interdicti publice promulgauit multis p̄ntib⁹. ⁊ sn̄ia illa a multis ī regno frācie publice s'uabat̄. et q̄n aliq̄ ꝯstō publice p̄mulgat̄: nō est necesse q̄ singulor̄ aurib⁹ intimet̄: sed sufficit ad hoc q̄ quilibet eā seruare teneat̄: q₂ est publice p̄mulgata. ⁊ q̄ ita sit p̄bat̄ p cōciliū sardin̄. cuius v'ba hic ponitur ad aliā allegationē. R̄n̄det q̄ nō valet: q₂ dict⁹ rex ī altisiodo. dyoce. terrā p̄p̄riā dicit̄ nō h̄re. q₂ ipse mādauit terrā regis frācie subijci iterdicto: ⁊ cardinalis interpretat⁹ fuit mādatū pape / ⁊ sententiā interdicti p̄mulgauit in terrā illā q̄ regi tūc t̄pis adherebat et terra illa altisiodorē. adherebat tūc ipsi regi. p̄terea ex alia cā excusari nō potuit: ex eo q̄ nouit metropolitanā ecclesiā suā seruare sn̄iam interdicti: ⁊ ipse eā seruare debebat. Dn̄s pa. his premissis q̄ s̄m apostolū omnē inobedientiā debet punire ꝯsiderans inobediētiā ipsius ep̄i predictā postulationem repulit vt indignā nō p̄pter postulantē ecclesiā: sed p̄pter postulatam p̄sonā: cū obediētia non prodesset humilib⁹ si contēptus cōtumacibus nō obesset. In fine dicit q̄ cū hominē postulassent indignū potestatē amiserūt eligendi. de gratia tamē cōcedit eisdē vt de p̄sona idonea eccl'ie senonen̄. debeant prouidere. ¶ Nota ea que publice fiunt nulli licet ignorare. ¶ Item q̄d metropolitana ecclesia seruat: suffraganei debent obseruare. ¶ Itē omnis cōtumacia est puniēda. ¶ Item qui nō seruauerit interdictū ineligibilis efficitur. Bern̄.

c ¶ Appellatum. Que appellatio non tenet nisi causa iusta fuerit allegata .j. de elec. cū nobis. in prin. ⁊ .j. de app. vt debitus.

¶ Glo. se. ar. alle. iiij. iura. alle. duas. ll. in contrariū et remittit.

d ¶ Nō negauit. Per hoc videt̄ q̄ cōfessio ‡ p̄curatoris dn̄o p̄iudicet .j. de cappel. mona. dilect⁹. ⁊ de re iu. suborta. sicut et ꝯfessio aduocati .j. de censi. cū olim. et .j. de app. cū olim. ⁊ .j. de ap. cū causam. Contra. ff. de interro. ac. si sine. al'as est lex ille. §. si defensor. et. ff. de confes. certū. §. pe. Quando confessio procuratoris siue factū preiudicet ipsi dn̄o: dicetur .j. de causa pos. cū olim. ⁊ .j. vt lit. nō cōtest. ca. j. vbi ponit̄ hec materia. Additio. Petr⁹ dicebat q̄ iste nō fuit p̄curator postulati: sed postulantium. Jo. and.

‡ Forte insurgeis ex taciturnitate. q̄d videt̄ velle Inno. q̄d expeditū ē. de cōfes. c. ij. lib. vj. Jo. and.

¶ Glo. seq. obijcit per tres rationes et soluit.

a ℂ Allegans. Hec allegatio bona videbat: q: quilibet p̄sumit ignorās nisi p̄bet̄ sciēs. ff. de p̄ba. veri⁹. ⁊ decretū nō ligat ignorantes. ff. de decre. ab or. fa. l. vl. ⁊. lxxxij. di. p̄posuisti. circa fi. ⁊ ar. s̄. de p̄sti. cognoscētes. imo non sufficit denūciare p̄curatori. ff. de peti. here. itē veniūt. §. petitā. Sz nō est ita: q: cū publice sn̄ia illa fuerit p̄mulgata: eā ignorare non potest nec debet: ⁊ p̄sumitur eā scire. xij. q. ij. qui et humanis. et. xvj. di. q dicitis. ar. ff. de insti. ac. sed et si pupillus. §. proscribere. et ar. j. de p̄sūp. c̄pto. Ubi enim allegat̄ ignorantia circa ea que plerīq sciunt ⁊ q̄ publice fiūt non credit̄ ei nisi hoc p̄bet̄. j. de elec. inotuit. ver. nec p̄bare cogim⁹ ⁊ c. j. q ma. ac. pos. cū in tua. ⁊. j. de sen. ex. si vo. xxxiiij. q. ij. in lectū. Sz vbi circa ignota allegat̄ ignorātia nō cogitur p̄bare ignorātiā. ff. de admi. tu. hoc aūt.

¶ Glo. seq. alle. iiij. p̄cor. ex q̄b⁹ i fi. p̄cludit. i medio soluit vnā legē p̄riā.

b ℂ Publice promulgauit. Sufficit edicta p̄poni i publico. et si ad citatū non p̄uenīant. ar. de do. et cōtu. cām que. ar. ff. de dā. īfec. l. iiij. §. totiēs. et. C. de an. exce. vt p̄fecti⁹. et. C. de iudi. p̄perandū. §. ⁊ si q̄dem. Nec obstat. ff. que sen. si. ap. rescin. l. j. §. itē cū ex eo. q: ibi edictū nō fuit solēnit̄ p̄positū. et iō nō excusat̄ nisi p̄baret̄ cōtrariū. vt dixi i glo. hec allegatio. imo videt̄ sufficere q p solā famā ad ip̄z peruenerit. j. de sen. ex. cū desideres. §. sc̄de q̄stioni. Et si dubitaret̄ q: solūmō p famā itellexit in tali dubio debuit poti⁹ s̄uare sn̄iam iterdicti q̄z eccl'iastica sacramēta postea p̄tractare. j. de cle. ex. mi. illō.

g ℂ Metropolitanam. xij. di. de his.

h ℂ Inobedientiam. xxiij. q. vj. c. j.

i ℂ Ulcisci. Immo potius deberet parcere cui sanctitas ignoscēdi gloriam dereliquit. C. de epi. ⁊ cle. si quis in hoc genus. vnde dictū fuit de cesare. Qui vincis semp vt victis parcere possis. Parcere prostratis scit nobilis ira leonis. Additio Ad hoc. xlv. distin. disciplina. ⁊ alibi. Parcere subiectis et debellare superbos. ⁊ alibi sicut bellanti et resisti ⁊ c. xxiij. q. j. noli. in fi. Host. Seneca lib. de virtutibus Honestū ⁊ magnū vindicte genus ignoscere. Joan. and.

autenticis ēm Hostiē. Est tñ vtil' et l̄z nō scp necessaria q̄n̄q sequēda. de deci. c. j. ff. de dā. infec. si edibus. ⁊ si eēt iur̄ corpore clausa tūc ō necessitate sequēda vt. i p̄dictis iurib⁹ ēm Hostiē. Jo. an.

strorū p̄sentia req̄sit⁹ a nobis: in ipsius epi excusationē allegās^a q sn̄iam latā s̄uare nullaten⁹ tenebat̄: q̄ ad ei⁹ noticiā nec p litteras nostras. nec per cardi. tunc apo. se. le. qui eādē sn̄iam p̄mulgarat: nec p deputati ad h̄ executoris mādatū vel l'ras p̄uenisset ⁊. j. Quod nec sufficit: immo nec p̄ficit ad excusatioēz p̄dicti epi: cū cardinalis idē sententiam interdicti p̄sentibus m̄tis solēniter ac publice^b p̄mulgauit: ⁊ eadem interdicti sentētia in regno frācoꝝ iā a multis publice ceperit obs̄uari: nec sit necessariū cū cōstitutio solēniter^c edit̄ aut publice p̄mulgat̄: ipsi⁹ noticiā singuloꝝ aurib⁹ p speciale mandatum vel l'ras iculcare: sed id solū sufficit vt ad ei⁹ obseruātiam teneatur q̄ nouerit eā solēniter editā aut publice p̄mulgatā. Cū et ꝯ quosdā q̄ sardiceñ. p̄cilium nō seruabāt: tā q̄ illud nō habuerit aut perceperit: canonica^d tradat auctoritas: q eis nō facile facultas credēdi tribuit̄: cū idē penes illos i suis regioib⁹ actū fuerit ⁊ receptū. Nec valet q i altissiodo. dyocesi dict⁹ rex terrā^e p̄priā nō h̄re: cum nos terrā totā regis ipsius subijci mādauerim⁹ interdicto: et cardi. nostrū interpretatus^f mandatū in terrā illā sn̄iam p̄mulgauerit: q̄ regi tūc tp̄is adherebat: ⁊. j. Sed idē liq̄do p̄stat sepedictū ep̄m sufficiēter excusari nō posse: q suā metropolitanā^g ecclīā gn̄alis interdicti sententiā ⁊ recepisse nouerat: ⁊ s̄uare: ⁊. j. ¶ Nos igit̄ q̄ ēm apostolū promptisum⁹ inobedietiā^h omnē vlcisci^i: eiusdē epi altissio. inobedientiā attēdētes: ne nil obediētia^k p̄desse videret̄ humilib⁹ si ꝯtēpt⁹^l cōtumacibus nō obesset: cū iuxta canonicas^m sanctiones q̄dā sint culpe / in q̄b⁹ culpa est relaxare vidictā: postulationē h̄mōi nō p̄pter postulantē ecclesiā: sz p̄pter postulatā p̄sonā^n repulim⁹ vt idignā. ¶ Licet autē ex eo q hoiem q̄ vr̄o non cōueniebat p̄posito postulastis^o: cū vos iterdicti sn̄iam seruaretis: et ipse eā cōtēneret obseruare: p̄missa vobis facile abusi fuisse tis p̄tāte: ac ideo vos ea nō imerito p̄uare^p possem⁹: de solita tñ benignitate p̄cedim⁹^q: vt vobis p postulationē seu electionē canonicā de p̄sona p̄grua p̄sulat̄. Idem hostieñ. ep̄o apo. se. le.

ℂ Qui postulationē cassatā vitio p̄sone inouat: ē eligēdi et postulādi p̄tāte priuat⁹. Capi. ij.

Gratū gerim⁹: et. j. Accepimus ex litteris tuis q canonicis senoñ. quorum postulatio nostra fuit auctoritate cassata^r: licet cassationis litteras suppressissent in fraudē: vt canonice ad electionē p̄cederēt man

k ℂ Obedientia. ij. q. v. c̄pto.

l ℂ Cōtēptus. Nam facilitas venie incentiuū tribuit delinquēdi. xxxiij. q. iij. ē iniusta. et. j. de vi. et ho. cle. vt clericoꝝ

m ℂ Canonicas sāctiones. xxviij. dis. q sicut culpe. et quia maleficia impunita remanere nō debent. j. de sentē. excō. vt fame. ⁊. ff. ad. l. aquil. ita vulneratus. et. ff. de so. stichum. §. j.

n ℂ Personā. Et h̄ iō q: vitiū fuit materie et nō artificis. ff. ad. l. aq. si seruus. §. si calicē. Et ita habes hic q q̄ nō seruat interdictū: ineligibilis est: nec pōt postulari. Et posset dici q ē irregularis ⁊ suspēsus: iō nec eligere p̄t nec excōicare: nec b̄n̄ficiū cōferre pōt: q: claues ecclesie contēnit. j. de exces. pre. ca. vlti. vbi est h̄ expressum.

Interdictū violās nec eligi / nec postulari potest

o ℂ Postulastis. Postulo te p̄mo si p̄sentire licebit. Cōsentire nego nisi te bene postulo primo. Forsitan indignus et turpi crimine lesus. Sic aliter possem p̄rio postiure carere. Si min⁹ est dign⁹ tunc me poscēte tuet̄.

c ℂ Solēniter editur. Ut exp̄sse legit̄ in aut. vt fac. no. cōsti. circa p̄n. col. v. vbi dicit̄ q post duos mēses nullus habet excusationē si vellet ignorātiā allegare: nisi vt dicit̄ in illa glo. hec allegatio.

d ℂ Canonica. xvj. dist. q dicitis.

e ℂ Terram propriam. Bona videt̄ fuisse allegatio hec: et mala interp̄tatio cardinalis. q: cū dicim⁹ seruū suū vel ipsius / dn̄o dam⁹ actionē. et cū dicim⁹ in alteri⁹ locū / de dn̄o itelligēdū est. ff. de reli. ⁊ sump. fu. l. ij. §. in locū. hic tamē large fit interp̄tatio ad oēs terras q̄ tūc regi adherebāt p̄stādo auxiliū. et est simile. ff. de ver. signi. liber homo. sicut excōicatio extēdit̄ ad illos q̄ p̄stāt auxilium excōmunicato. j. de sen. excō. nup. ⁊. c. si p̄cubine. vel q: terra illa erat de iurisdictione ipsius: licet p̄prietas regis nō esset: ⁊ ideo regnū totū p contumaciā suā fuit suppositū interdicto. j. de offi. delega. sane. ⁊. j. de spon. non est nobis. ⁊. j. de iudi. nouit.

¶ Gl. se. all. iiij. iura i p̄riū: soluit distiguēdo q̄druplicē iterp̄tatoēz

f ℂ Interpretatus. Nota q legat⁹ interp̄tat̄ mādatū domini pape. Ar. contra. j. de sen. excō. inter alia. ⁊. xj. q. j. §. ex his oib⁹. ⁊. C. de legi. l. vlti. ⁊. j. de iudi. cū venissent. de hoc ibi sol. Unde nota q q̄dā interp̄tatio est generalis ⁊ necessaria ⁊ redigēda in scriptis. vt p̄ncipis vt dicūt iura hic signata in p̄trariū. Alia est generalis et necessaria: s̄z nō est in scriptis redigēda vt consuetudinis. ff. de legi. si interp̄tatione. s̄. ti. p̄xi. cū dilectus. ⁊ hic similiter. Alia nō est generalis s̄z necessaria et in scriptis redigēda vt iudicis. ff. de legi. non possunt. ar. ⁊. l. nā vt ait. Sz posset iudex iterp̄tari sententiā suā est. ar. ff. de re iudi. paulus. vbi pōt supplere q̄ desunt sentētie: sic ⁊ interp̄tari sicut p̄tor pōt. ff. de p̄to. stip. in p̄torijs. Et alia est que nec est generalis: nec necessaria: nec redigenda in scriptis. † vt magistrorū. C. de p̄fes. vr. constan. l. vna. lib. xij. Interp̄tatio principis ius facit quo ad omnes. s̄. de consti. c. ff.

Interp̄tatio est quadruplex.

† Uel loq̄t de scriptis publicis vt

p ℂ Priuare. Ergo fuit cōstitutū in p̄cilio latera. j. de elec. cū i cūctis: vt q̄ sciēter idignū elegerint eligēdi ea vice potestate nouerit se p̄uatos. ⁊ ad postulationē extēdit̄. vt hic. ⁊. j. de elec. bone memorie. i fi. ⁊ h̄ iō est: q: p postulationē p̄uenit̄ ad electionē. ar. s̄. de p̄sti. nā p̄cupiscētiā. et. ff. de spō. oratio. sec⁹ tñ est cū postulat̄ aliquis illegitim⁹ vt dispēset̄ cū eo vl' legitiet̄ lvj. di. cenomanēsē. et. j. de elec. inotuit

q ℂ Cocedim⁹. Per officiū iudicis ⁊ de gr̄a nō de rigore: p̄tumaci eni et deliquēti pōt iudex remittere penā de gr̄a. vt. j. de offi. de leg. p̄suluit. vbi dicit nisi p gr̄am ei benignitas iudicātis subuenirent. et. j. de offi. leg. nisi specialis dilectio. bñ dicit p̄cedim⁹. q: q̄d nō poterat de iure cōmuni: p̄cedit eis per p̄uilegiū. vt patet i ca. se.

Cōtumaci pōt de gr̄a pena remitti.

Gratum. ℂ Cōtinuatur hoc ca. ad p̄cedēs. tractat enim de illa materia. Diuidit̄ in duas p̄tes. nā in p̄ria ponit̄ narratio duplicis postulatiōis ⁊ alteri⁹ admissio ac alteri⁹ derogatio. sc̄do ponitur papalis approbatio. ibi. Nos igitur. Abb. sic. ℂ Casus. Canonici senoñ. receptis litteris cassatiōis postulationi predicte fraudulēter sumpserūt litteras ipsas. legat⁹ tñ ap. se. q̄ sup hoc mādatū sp̄ali recepat: mādauit canonicis p̄dictis vt ad electionem p̄cederēt canonice celebrādā. quidā canonici senoñ. postulationē cassatam a dn̄o papa iterū innouarūt. quidā alij canonici l̄z essent nūero pauciores postulauerūt ep̄m cameraceñ. cardinalis intelligēs q illi q̄ postulationē cassatā innouarūt eēnt eligēdi seu postulādi p̄tāte p̄uati: ⁊ iō ad alios (l̄z pauciores nūero essēt) postulādi auctoritas est deuoluta: postulationē factā de ep̄o cameraceñ. penitus admisit. et pa. predictū ep̄m cameraceñ. a vinculo absoluit q̄ tenebat̄ eccl'ie cameraceñ. et cōfirmauit factū legati. ¶ Nota q̄ p̄sonam indignā eligit vel postulat amittit potestatē eligendi: ⁊ p̄tās ad alios licet pauciores numero tunc deuoluitur.

Diuisio.

r ℂ Cassata. s̄. c. proxi.

dauisti: ⁊ .j. Cũq; plures eoꝝ po
[a] stulationẽ cassatã[a] a nobis inno-
[b] uare denuo niterenť[b]: q̇dã vero
epm cameraceñ. i archiepm po-
stulauerũt: tu intelligens eos q̇
cassationẽ nr̃am quodãmõ reuo
care volebãt: eligendi priuilegiũ
amisisse: q꞉ ꝯcessa sibi ex aposto-
lice sedis benignitate abuteren
tur temere potestate: ac iõ ad ali
[c] os licet pauciores[c] nũero: q̃tuz
tñ ad hoc ꝑtinet cõsilio saniores
eligẽdi vel postulandi deuolutã
esse lniam: predictũ cameraceñ.
ad eoꝝ instantiã in pastorem au
[d] ctoritate fret⁹ ap̃lica ꝓuidisti[d].
¶ Nos igiť a sollicitudie came-
raceñ. eccľie ipm reddidim⁹ ab-
solutũ: qđ a te de mãdato nr̃o fa
ctũ est / aucťe ap̃lica ꝯfirmãtes.

Idem clericis raueñ. eccľie.

¶ Postulatio ꝑ quã ꝓuata vel minor vtilitas cõi vel maiori ꝑfert: vel q̃ fit a minori q̃ a tertia ꝑte collegij admitti nõ dꝫ. C. iij.

j. [a] Bone memorie Gu. archi-
epo vr̃o viã vniuerse car-
nis ingresso: q̇dã vestrũ scṫẽ pra-
xedis pbr̃m cardina. quidã ve-
ro moleñ. epm postulauerunt: et
.j. ¶ Nos igiť auditis q̃ de facto
et de iure fuerãt allegata: pleni⁹
etiã ꝑ vtralibet partium curaui
[e] mus[e] allegare: cõsiderauim⁹ ve
ro ꝙ eiusdẽ cardina. ꝑsentia vti-
lior sit nõ solũ romane: sꝫ etiã ec-
[f] clesie gñali[f] tã apud ap̃licam se-
dẽ q̃ apud ecclesiã raueñ. vnde
nõ imerito ꝑferẽtes speciali vti-
[g] litati cõmunẽ[g]: et minori maio-
rẽ / ꝑdictũ cardinalẽ postulationi
vestre nõ duxim⁹ ꝯcedẽdũ. ¶ At
tẽdẽtes aũt ex altera parte: ꝙ ꝑ-
dict⁹ eps a minori q̃ tertia par-
te fuerit postulat⁹: ⁊ ꝙ ap̃lica se-
des postulatiões hm̃oi nõ ꝯsue-
[h] uerit in tãta[h] diuisione ac cõtra
dictione recipere: cũ etiã q̃n ali-
quis ab alijs vnanimiter postu-
lať: ad admittẽdã postulationẽ

---

a ¶ Cassatam. Id est non admissam.

b ¶ Niterentur. Postulando eundẽ altissiodor. et male: q꞉ ex quo alicuius electio vel postulatio cassatur vitio persone: non est assumendus ad eandem .j. de elec. super eo.

¶ Gl. seq. q̃rit arg. ꝑ. ponit opi. Jo. demũ soluit et alle. i ꝯriũ r̃ndet

c ¶ Pauciores. hic patet ꝙ si maior ꝑs delinquit in electiõe eligẽdo vel postulãdo idignum electio deuoluiť ad alios lꝫ nũero pauciores. .j. de elec. bõe. ij. ⁊ c. cũ i cũctꝭ. et c. cũ vintonieñ. Sꝫ qđ si oẽs delinquũt preter vnũ: nũquid ille vn⁹ poterit eligere? Videtur ꝙ sic: q꞉ vniuersitas remanet in vno siue ius vniuersitatis. ff. qđ cuiusq; vniuersi. sicut municipij. i fi. et. lxv. di. si forte. Et dicit lex hominib⁹ coactis: sic accipere debem⁹ vt siue vn⁹ sol⁹ vim fecerit / siue etiam hoib⁹ coactis. q̃tũ enim ad ꝟba non refert an solus vim faciat: an hoib⁹ coadunatꝭ: q꞉ adhuc nõ deficiũt ꝟba. ff. vi bo. rap. pretor ait. §. hoies. sic siue vn⁹ solus sit siue plures: ille põt eligere. Jo. diċ † ꝙ vn⁹ sol⁹ nõ põt eligere. et in eo solo nõ põt ius illud retineri. arg. inducit ad hoc .j. de elec. c. j. et. x. q. iij. vnio. et. ff. de ver. significati⁹. q꞉ cũ duo siue tres faciant collegiũ qui debent sibi eligere prelatũ: nõ põt hoc esse in vno cũ iã desinat esse collegiũ: sicut grex desinit esse si vnũ tantũ aĩal remãsit de grege. ff. de le. j. si grege. et ad hoc inducit etiã. xlv. dist. si forte: q꞉ si vn⁹ sol⁹ eps remaneret in ꝓuincia dꝫ ipse alios cõuocare ad cõsecrandũ electũ. vt .j. de elec. bone. ij. Tu dicas ꝙ vn⁹ sol⁹ ꝑt eligere: ⁊ ius eligẽdi remanet i vno solo ꝑ iura primo inducta. Et iura q̃ inducit Jo. nõ contradicunt. Prĩo illud. c. si forte nõ ꝯtradicit: q꞉ ipe sol⁹ nõ põt aliquẽ cõsecrare: imo ad min⁹ debẽt eẽ tres: ⁊ est de substãtia ꝯsecrationis: ita ꝙ aľs nõ esset ꝯsecrat⁹. lxvj. di. porro vbi forã cõsecratiõis tradiť: sed ad illa sola q̃ solus facere põt nõ vocabit alios. Et illa decre. bone. nõ ꝯtradicit: q꞉ cũ prĩa electio nõ eẽt nulla ipo iure imo ille. h. qui solus eligit scđo eã poterat ꝯfirmare. vt .j. de elec. c. ꝙ sic. nõ debuit ꝓcedere ad scđam nisi prima cassata: qđ si fecisset debebat postea solus eligere: vt videť ꝓpter culpã illorum. Sed in casu illo dicit Jo. ꝙ nõ deuoluitur potestas eligendi ad cõtẽptum: sed tunc quãdo eligũt indignũ. Satis põt dici ꝙ ꝓpter talẽ cõtẽptũ nõ deuoluitur ius eligendi ad cõtẽptũ: q꞉ nõ tm̃ peccãt illi q̇ cõtẽnũt q̃tum illi q̇ eligũt idignũ: ⁊ sufficit ꝙ casseť electio: q꞉ nõ ẽ nulla: i q̇ casu tm̃ ꝓuati sunt .j. ti. ꝓxi. cũ i cũctꝭ. Sꝫ debẽt tũc ꝓuari ꝑ sñiam sicut q̃n peccať i forã .j. ti. ꝓxi. q꞉ ꝓpť ⁊ in. c. bone. Alia iura q̃ dicunt ꝙ desinit esse collegiũ nõ ꝯdicunt: q꞉ lꝫ collegiũ desinit esse collegiũ oĩbus mortuis ꝑter vnũ: nihilomin⁹ ius collegij siue vniuersitatis remanet i illo ꝑ. l. siċ municipij. §. vl. ⁊ h idẽ dicũt Lau. Vi. ⁊ Tã.

Electio an possit ꝑ vnũ fieri.

† Et Gof. hic qui reddit tres rõnes q̃s colligas per sequentia. Putat tñ ꝙ iste vn⁹ possit a superiore petere vt ecclesie ꝓuideat. Jo. and.

Eligendi ptãs i vno solo remanere põt.

d ¶ Prouidisti. De nostro speciali mãdato: aľs nõ posset illũ trãsferre .j. de of. le. nisi specialis. ⁊ c. qđ translationẽ. et ideo bene dicit ꝓuidisti. nõ eni debuit dicere ꝯfirmam⁹: q꞉ nihil est qđ ꝯfirmaret: cũ per postulationẽ nullũ ius acquiriť .j. e. ca. pe. Sed debet dicere superior postulationẽ admittim⁹: vel postulationẽ vestram nõ duximus admittendam .j. e. c. proxi. ⁊ .s. eo. c. proxi.

Diuisio.

Bone memorie. ¶ Diuidiť i tres ꝑtes. In prĩa ponit duas discordes postulatiões. In scđa ibi: nos igiť vtrãq; repellit cãm exp̃mens. In tertia ibi: mãdãtes. monet nouã ꝓuisionẽ fieri. Ab. sic. Cõsuetudo est in eccľia rauẽnata ꝙ mortuo archiepo significãt h pape: sꝫ de ipsi⁹ mãdato eligũt / aliter sine mãdato ei⁹ eligere nõ est moris. ¶ Casus. Vacãte eccľia rauennatẽ. canonici illi⁹ eccľie epm imoleñ. postularũt. q̇dã ꝟo postulauerũt scṫẽ praxedis pbr̃m cardinalẽ: postulatiões iste delate sũt ad sedẽ ap. papa auditis allegatiõib⁹ hincinde tã de iure q̃ de facto etiã allegauit pleni⁹ ꝑ vtraq; ꝑte: ꝯsiderãs ꝙ ꝑñtia cardinalis eẽt vtilior nõ solũ ecclesie romane: verũetiã tã gñali eccľie q̃ rauẽnateñ. ⁊ iõ pa. volẽs ꝑferre cõem vtilitatẽ ꝓuate ⁊ maiorẽ minori / postulatiõem cardiãlis nõ admisit: ex alia ꝑte ꝯsiderãs ꝙ eps imoleñ. a minori q̃ a tertia parte fuit postulatus: et hm̃oi postulatões in discordia factas romana ecclesia dimittere non cõsueuit: q꞉ quãdo etiã in ꝯcordia fiunt non tã ex iure q̃ ex gratia moueatur postulationem imoleñ. epi non admisit. Mandãs capitulo rauẽnateñ. vt in personam idoneam cõuenire procurent. ¶ Nota ꝙ iudex põt supplere de iure et de facto qđ aduocati emittũt. ¶ Itẽ cõis vtilitas preferri debet priuate. ¶ Item postulatio et iuri et gratie innititur.

¶ Glo. seq. reciteť per. q. an iudex đ facto supplere debeat. ⁊ ponit duas opi. et p̃mã approbat respõdẽs ad. l. cõtrariam.

e ¶ Curauimus allegare. Sic ergo patet ꝙ iudex potest supplere q̃ aduocatus omisit sicut papa hic supplet. et. C. vt que desunt aduoca. iudex sup. l. vna. et de iure debet supplere: ⁊ non de facto: nisi tale sit factum quod iam sit ei notum vt iudici prout dicit domin⁹ azo. Alij etiã dicunt sicut pla. ꝙ etiaz de facto: ⁊ inducunt ad h. ff. đ. pe here. l. vl. Sed primũ veri⁹ est: ꝙ de tali facto supplere tm̃ debet: qđ est ei notũ tanq̃ iudici. † Ar. C. de app. l. vlti. in fi. j. r̃ñ. ⁊ est ar. insti. de ac. §. si min⁹. ff. de edil. edic. bouẽ. §. aliq̃ñ. Et debet supplere vt iudex sedẽdo ⁊ ñ stãdo: ne aduocati officiũ sumat. C. de postulan. quisq̃s. inducẽdo legem vel decretum: vľ decretalem. Inuenio ꝙ quãdoq; iudex supplet altera parte absente. C. de temp. ap. l. ij. §. vlti. et. C. de ap. l. vlti. in prin. Sed vtraq; parte presente supplere non debet: nisi in casu propter publicã vtilitatẽ repellendo militem a procuratione etiam tacente altera parte. ff. de procura. filiusfamilias. §. veterani. et. C. de procur. militem. Et lex quã inducit pla. ff. de pe. here. l. vlti. non obstat: quia potius consulitur illi iudicis officio q̃ iure ordinario. Et est simile ei qđ dixi de milite. Nam iudex ex officio suo si scit aliquẽ excõmunicatum publice ipsum debet repellere ab agendo: etiam si ab aduersario non excipiatur .j. de excep. exceptionem. et sic officio iudicis consulitur aduersario sicut in. l. de peti. heredi. l. vlti. ⁊ hic papa supplet ex officio suo. et .j. de elec. cum nobis olim. vbi de hoc dicitur: quare in hoc casu officium iudicis locum habet.

Iudex potest supplere de iure: sꝫ nõ de facto.

~~† Et quod scriptũ est s[illegible] ... vel aliq[illegible] ... fforte ꝑpter id qđ ibi dicũ sup ꝟbo: scilicet lo[illegible] qđ est sibi notũ vt deo vel vt hoi. de off. ordi. si sacerdos. Jo. andr.~~

f ¶ Generali. Arg. ꝙ papa et cardinales curam et sollicitudinem gerant pro statu ecclesie generalis. et imperator vt subiecti quiete viuant noctes ducit insomnes. in auten. vt iudi. sine quoquo suffra. in princi. col. ij. et idem dicit voluntarios labores appetimus vt quietem alijs preparemus. in auten. vt diuine iussi. subscriptionem habeant gloriosissimi questoris in princi. col. viij .j. de restitu. spoľ. frequens. et de excep. ca. vltimo.

¶ Glosa sequens alle. iiij. concor. et soluit. iiij. iura contraria.

g ¶ Cõmunem. Et ita publica vtilitas prefertur priuate. vij. q. j. scias. et. ff. pro socio actione. §. labeo. et. C. de ca. tol. vna. § penul. et in autẽ. de test. et ea que parit. §. ea enim que communiter. col. iiij. et hoc verum est cum in cõmuni vtilitate priuata includitur sicut fit in prelatura. aľas quilibet debet propriam vtilitatem preferre cõmuni. arg. xix. q. ij. due sunt inquit. et. xxiij. q. v. si non licet. arg. C. de seruitu. presc. et. ff. de arbi. licet autem.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

h ¶ In tanta diuisione. Ad hoc eni vt postulatio preiudicet electioni requiriť vt numerus postulantium sit duplo maior numero eligẽtiũ .j. de elec. scriptũ est. de hoc tñ dicas s[m] ꝙ nota .j. titu. ꝓxi. scriptũ in glo. que incipit hic dicit papa. Videť tñ ꝙ minima pars eligentiũ deberet ꝑferri multis postulãtib⁹: q꞉ postulãtes soli gr̃e innitũtur: vt hic. Sed eligẽtes iure cõi iuuanť similiter et electus: sed hoc nõ est verũ. nã patron⁹ laicus in presentando soli gratie innititur. xvj. q. ij. si q̇s epoꝝ. ⁊ tñ iniuria fit ꝑsentato si nõ admittatur. xvj. q. vij. decernim⁹. ⁊ .j. de iure pa. pastoralis. gr̃a ergo fit postulato si admittať: iniuria si repellať. ff. de aqua quoti. ⁊ esti. l. j. §. penul. vnde nõ solum postulato: sed postulãtibus fit iniuria si postulat⁹ est idoneus et repellitur. ff. qui satisda. cog. l. si vero. in fi. Alia ratio potest melior assignari q̃ huiusmodi videať. licet eligentes nitantur iuri et postulantes gratiã nõ debent preferre electores ex quo sunt minima pars capituli: quia nunq̃ tenet electio nisi fiat a maiori parte capituli .j. de elec. ecclesia vestra. et ca. cumana. ita tamẽ

Postulatio q̃ñq; ꝑfertur electioni.

ꝙ maior pars non peccet: vt ex hoc ipso iure priuetur: quia tūc valet electio minoris partis capituli. s. c. proxi.

¶ Glo. seq. recitet p. q. quo iure petat postulationis admissio.

a ¶ Gratia. Hoc iō dixit: q2 ꝑ hmōi postulationē siue gratiam ius nō acq̄rit postulato. j. e. ti. c. penul. ⁊ ideo q2 gratia est nō cōpellitur ꝓlat⁹ cōcedere postulatum. lxiij. di. litteras. in auf. de sanc. epi. §. null⁹. col. ix. si tñ iusta cā exigit debet cōpelli ꝑ superiorē vt illū ꝯcedat. j. de iure pa. null⁹. Itē indirecte quodāmō cōpellitur illum cōcedere si est ydone⁹ q2 tenet ei ꝓuidere in cōsimili beneficio. j. de iure pa. pastoralis. † Itē idem superior istū pōt ꝯcedere vel repellere: q2 nō tenet ei facere gratiā nisi velit: q2 nemo īuit⁹ de suo cogit facere beneficiū. x. q. ij. ꝓcarie. nō igit q̄cq̄d iudicis ꝑtāti ꝑmittit iuri necessitati subijcit. ff. de iudi. nō q̄cq̄d. argu. j. de of. deleg. ꝯsuluit. Sic ergo p3 ꝙ ī hmōi postulationib⁹ iplorādū est officiū iudicis ⁊ nō iuris actiōe agēdū est. vt. s. e. ad hec. v. fi. ⁊. j. de in ite. resti. ꝑ totū. et isti. de of. iud. ꝑ totū. Judicis eni officiū ꝓponit ꝓ actiōe cū deficit actio. j. de of. iu. ca. iudicis officiū. s3 nō ꝓprie imploratur iudicis officiū ī casu isto sed potius gratiam debent implorare a superiore. B.

† In ꝓsentato nō ī postulato loq̄tur. ⁊ dic vt ibi. et vide qd̄ dr̄ de re iudi. cum Berthold⁹ sup. iij. glo. Jo. and.

a eoꝝ: non tā ex iusticia q̄3 grā^a moueat / postulatiōem ipi⁹ nō duximus admittēdam. ¶ Mādātes

b q̄ten⁹ cū his q̄ vocē^b ī electiōe habere noscunt: ꝑ electionē: postu-

c lationē seu noīatiōem^c canonicā in ꝑsonā ydoneā ꝯuenire curet.

Idem preposito et ca. strigoñ.

¶ Archiepūs in archiepm̄ postulatur. Et ex quo postulatio presentata est pape: nō possunt postulātes ab ea recedere: s3 debet superioris iudiciū expectari. h. d. quo ad titulum. Capitulum. iiij.

ij Bone memorie. Gu. archiepiscopo vestro viam vniuerse carnis igresso: cum in coloceñ. archiepm̄ postulādum a no-

d bis cōtulissetis^d vnanimiter vota vestra: suffraganei strigoñ. ecclesie quinq3ecclesieñ. episcopus videlicet ⁊ q̄dā alij postulationi vr̄e se opponere curauerunt: asse-

e rentes ꝙ eis cōtēptis^e q̄ ius habebāt eligendi vobiscū: postulatio eadē fuerat attētata: licet vr̄i nūcij ꝓponerēt ex aduerso: ꝙ su-

f per ꝓficiēdo vobis pontifice de gratia^f multotiens suffraganeorum fuerat requisitus assensus: sed ipsi vobis consiliū denegauerūt. ¶ Nūcijs igit in nostra ꝓsentia cōstitutis: et proponentibus aduersarijs q̄dā alia cōtra postulationis vestre processum: q2 nobis de propositis non constabat ita duximus prouidēdum: vt si suffraganeis persistentib⁹ in cōtradictione sua: vos postulationi vestre velletis instare / per procuratores idoneos ad sedē aplīcā veniretis. Si aūt illi a contradictione sua cessarent: et vos instaretis proposito vestro: ad presentiam nostram mitteretis personas idoneas q̄ super his q̄ oportuna forent nos redderēt cer-

g tiores^g. Qr̄ si cōtradicētib⁹ epis memoratis vos ꝯtingeret de iu-

h re vr̄o diffidere^h: aliā ꝑsonā idoneā ꝓuideretis vobis canonice in pastorē. ¶ Ceterū q̄dā vestrū a

b ¶ Qui vocem. Hoc iō dicit q2 forte erāt aliq̄ eligēdi ꝑtāte ꝓuati. j. de elec. cū vintonieñ. vel q2 oēs sunt vocādi q̄ ius habēt eligendi. j. de elec. ꝙ sicut. Additio. Uel propter suffraganeos ecclesie rauēnatis qui debent de consuetudine interesse. Jo. an.

c ¶ Nominationē. Noīatio canonica pōt dici qñ oēs ꝯcordāt in aliquo ītelligibili assumēdo ⁊ vadūt ad eū a quo petēdus est consensus: ⁊ req̄rūt ei⁹ ꝯsensum: vt cū ipo dispēset. Et hec pōt dici nominatio canonica: q̄ nō pōt dici postulatio ꝓprie: q2 postulatio solēniter debet fieri. q2 talis nomiatio satis similis est postulationi: immo quasi idē est. vnde dicit postulationē / seu nominationem. habes de hac nomiatione. xvj. q. vlti. que sanctoꝝ. ij. q. vj. §. diffinitiua. versi. nomina. Jo. and.

Noīatio canonica q̄ dicat.

Diuisio. Bone memorie. ¶ Diuidit hec decre. in. vj. ꝑtes. In ꝑma ponit postulatōis admittēde petitio: ꝯtra eā exceptio ⁊ replicatio. In scd̄a aplīca trimēbris ꝓuisio ibi: nūcijs vsq3 ad §. ceterum. In tertia temeraria ⁊ iiusta postulatio ⁊ ei⁹ repulsio: ꝓuisiōis faciēde monitio ⁊ eiusdē cōminatoria retētio vsq3 ibi: veꝝ. In quarta suffraganeoꝝ ad ꝯcordiā reuocatio: canonicoꝝ dissensio: duplicis postulatiōis iiusta inouatio vsq3 ibi: nec obstabat. In q̄nta ponit tacite obiectiōis rñsio vsq3 ibi: itellexim⁹. In sexta ponit diffinitiua ꝓuisio: archiepālis trāslatio ac pallij vtēdi ꝓuisio. Ab. sic.

¶ Casus. Eccl̄ia strigoneñ. vacāte canonici strigoñ. postularūt archiepm̄ coloceñ. q̄dā suffraganei strigoneñ. eccl̄ie. s. quinq3eccle. epūs. ⁊ q̄dā alij epi huic postulatiōi se opposuerūt dicētes ꝙ eis cōtēptis ⁊ exclusis q̄ ius in electiōe habebāt hmōi postulatio fuit facta: ꝓpt qd̄ nūcij vtriusq3 partis ad se. apo. accesserūt: sed nūcij capituli ecōtra rñderūt ꝙ suffraganei de gratia solūmō fuerāt req̄siti: s3 ipi suū ꝯsiliū denegauerūt ⁊ alia etiā nūcij ꝓponebāt ꝯ ipsam postulationē. ⁊ q2 de his nō ꝯstitit dño pape ita sup hoc duxit rñdēdū si suffraganei ꝑsistere voluerūt ī ꝯtradictiōe sua ⁊ canonici strigoñ. voluerūt īstare postulationi sue vtraq3 pars ꝓcuratores ydoneos ad se. apo. debeat destinare. Si vo suffraganei voluerīt desistere a sua ꝯdictiōe ⁊ canonici volūt in suo ꝓposito ꝑmanere: mittāt ꝑsonas ydoneas q̄ dñm papā reddāt certiorē sup negocio postulatōis. Si aūt suffraganei ī ꝯdictiōe ꝑsistere voluerīt: ⁊ canonici diffidāt de iure suo: tūc aliā ꝑsonā sibi ꝓuideāt ī pastorē canonice. Istud fuit ꝑmū mādatū s3 anteq̄3 illud mādatū ad capl̄m ꝑuenirct q̄dā canonici temere recedētes a postulatione quā dño pape ꝓñtauerāt alijs ꝑsistētib⁹ in sua postulatōe ꝓdictū q̄nq3eccle. epm̄ postularūt suā postulationē dño pape ꝓsētātes. s3 dñs papa eā nō admisit cū facta fuisset in maiori ꝯdictōe q̄3 ꝑma: ⁊ ꝯtra formā ꝓdicti mādati mādās capl̄o vt ꝑsonā ydoneā sibi ꝓuideāt in pastorē req̄sito assensu suffraganeoꝝ si de ꝯsuetudīe antiqua esset req̄rēd⁹ alioquin papa ꝓuideret eccl̄ie de pastore. Istud fuit scd̄m mādatū: qd̄ cū ad capitulū peruenisset canonici initētes mādato priori suffraganeos ad cōcordiā reuocauerūt ꝑter epm̄ quinq3eccl̄e. quo facto receperunt secundū mandatum. et illi qui coloceñ. archiepm̄ postularunt eādem postulationem īnouarūt. reuersis ad eos q̄busdā qui dictū epm̄ postularūt: illi volētes ꝓcedere iuxta tenorem secūdi mādati ad capitulū ceteros cōuocauerunt: et illi noluerunt cōuenire cū illis. illi credētes penes se remāsisse ꝑtātem eligendi dictū epm̄ postularūt. propter quod vtraq3 pars ad se. ap. accessit. auditis allegationib⁹ hincinde scribit papa sup h̄ capl̄o strigoñ. dicēs ꝙ nō nocet discordia illorū qui predictū epm̄ postularūt: q2 ꝑio in postulatiōe coloceñ. omnes cōsenserunt ⁊ cōsensum suū proprijs subscriptionibus roboratū ad se. apo. trāsmiserunt. Unde nō potuerūt postea suū consensum mutare. si eni postq̄3 postulatio ꝓsentatur dño pape possent ab ea recedere postulātes sibi frequenter illuderēt: ⁊ ipsius iudiciū ab illorū arbitrio pendere videret. ⁊ ideo licet papa neutrā postulationē admittere teneretur: tamē quia omnes licet diuersis tēporibus cōuenerint in coloceñ. postulationē ipsius admisit absoluens ipm̄ a vinculo quo teneretur ecclesie coloceñ. et dat ei licētiam transeūdi ad strigoñ. ecclesiā sibi postmodū palliū transmissurus. ¶ Nota postq̄3 postulatio ꝓsentata est superiori nō possūt ab ea recedere postulātes: nec mutare cōsensum sicut nec post electionē. ¶ Itē si contempti volunt postea consentire: bene valet postulatio siue electio dūmodo in forma vel in persona non sit vitiū.

d ¶ Contulissetis vnanimiter. Ipsum postulando.

e ¶ Eis contēptis. Et ideo cassanda erat electio: si verū dicebāt. j. de causa. pos. cū ecclesia. ⁊. lxiij. distin. obeuntibus. et. j. de elec. ꝙ sicut. et ca. venerabilem. et ca. bone. ij.

¶ Glo. seq. circa vocatos de gratia tria dicit: ⁊ dat consiliū.

f ¶ De gratia. Si hoc esset ꝙ de gratia vocati essent: nec ius nec aliqd̄ cōmodū sibi acquisitū fuisset. j. de ver. sig. abbate. ⁊. x. q. iij. q2 cognouimus. ⁊. C. de serui. l. j. ⁊. ff. de aqua quoti. ⁊ esti. l. j. rñ. j. vnde ipse qui dedit potest reuocare † et illos vlteri⁹ nō admittere. vt. x. q. iij. quia cognouimus. ⁊. C. de agri. ⁊ cēsi. l. litibus. li. xj. ff. de aqua quoti. et esti. l. j. §. aristo. et. §. trebatius. Nec tali datur restitutio: quia non dicitur spoliatus cum non possederit sicut ille qui sub cōditione possidet. j. de resti. spo. olim causam. Consulo tamen alicui facienti gratiam vt hoc protestetur: nec presumat sibi ius creare in posterū. vt. vij. q. j. pontifices. et. j. de iure pa. ex litteris. et ca. consultationibus. arg. j. titu. proxi. cumana. Preterea qui non est de collegio et dicit se debere interesse electioni debet exprimere quo iure debeat interesse. j. de elec. constitutis. vnde isti satis videbātur excludendi in prioribus. j. eo. postulatio.

† De insti. cū venisset. Jo. and.

g ¶ Certiores. de modo postulādi ⁊ de ꝑsona postulata an sit idonea dicitur. j. de elec. nihil est. vbi dicitur ꝙ de idoneitate persone sit querendum.

¶ Glosa sequens arguit ad duo de diffidentia: et vtrumq3 declarat distinguendo.

h ¶ Diffidere. Ar. ꝙ si ꝓlatus diffidat de iure suo debet dimittere rem quā tenet. j. de symo. per tuas. in fi. liiij. dist. generalis. in fi. q2 bonā fidem agnoscere debet. ff. mādati quintus mutius. j. rñ. Sed hoc verū est si de iure ꝓprio diffidat. quod tantū suam tangit ꝑsonā: sed si diffidit de iure ecclesie cōstituat aliū defensorem noīe ecclesie. Ar. ff. de nego. gest. at qui natura. §. cū me absente. ‡ Et nota ꝙ diffidētia iuris ꝑmittit variare vbi nō est ius alteri acquisitū. vt hic. et. j. c. proxi. ⁊. j. de elec. ꝙ sicut. nisi presentatio iam facta esset superiori. vt. j. e. c. et. j. de elec. ꝙ sicut. sed hic poterat variare de licentia pape. al'as nō: cū postulatio iam esset ꝓsentata. vt. j. sequitur: vel nisi iam publicatio scrutinij fuerit facta. j. de elec. publicato. Si vero ius est alteri acquisitum licet diffidant variare non possunt in eius preiudicium. j. de elec. cū inter canonicos. in fi. quia nemo po-

‡ Tuti⁹ putarē ꝙ cōicato cōsilio capl̄i rē restitueret h3 Gof. ⁊ si capitulū non cōsentit dicat mūdus ego ⁊c̄. al's paꝝ īterest an ꝑ se vel ꝑ aliū faciat. de pecu. ca. penul. nec etiā noīe ecclesie d3 caluniari. ar. C. de aduo ca. l. pe. nec cōtra ꝯsciētiā agē de scruti. ca. vno. s̄m hosti. Jo. and.

test mutare consiliū suū in alterius p̄iudiciū.ff.de reg.iur.l.nemo.
¶ Glosa sequens soluit contrarium.

a ¶ Temere. Ideo dicit temere:q2 alij appellauerāt ꝛ p̄seuerauerāt ī ꝓposito suo.nec poterāt variare etiā si alij nō appellassent:cū iā postulationē suā cōiter factā p̄sentauerāt dño pape approbādā vel iprobādā: ꝛ iō temere faciebāt al'as possent variare: vt videt̄ cū ꝑ huiusmodi postulatōes nullū ius sit alicui acq̄sitū.j.ca.ꝓxi. nisi iā publicato scrutinio vellēt etiā mutare suā postulationē:q2 nec tūc variare p̄nt.j.de elec.publicato. vt dixi in prima notula. nec est ɔ̄.lxiij. dist.q̄to. qm̄ ibi elegerāt idignū: vel ibi nō erāt due partes capituli ad faciēdū electionem.

b ¶ Cōtra formā mandati. Et iō nō valuit.s̄. de rescrip.cū dilecta.ff. māda.diligenter.ꝛ.j.de elec.cū in veteri lege.

c ¶ Consuetudīe. Idē eēt ac si eēnt ī q̄si possessione eligendi.j.de iure pa.ɔsultationib9.ꝛ.j.de cā pos.cū eccl'ia. et.j.vt lit.pē.c.j.ij.iij.ꝛ.iiij. Vl' iō dicit h̄. q2 ex q̄ nō sūt de ca.debz apparere an habeāt ius eligēdi: ꝛ dicere quo iure sūt admittēdi.j.de elec.ɔstitutis.

d ¶ Alioquin. Id est si nō ꝓuiderēt īfra terminum prefixum.

e ¶ Viduate. Si canonici negligūt sibi eligere ep̄m īfra tres mēses seu monachi abbatem: trāsfertur ptās eligēdi ad ꝓximū supiorē.j.de elec.ne ꝓ defectu:ī alijs īferiorib9 prelaturꝫ siue beneficijs īfra sex menses.j.de ɔces.p̄bē.nulla.
¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

f ¶ Anteq̄. Si nōdum receperāt scd̄as l'ras nō debuit cassari qd̄ legitime factū erat.j.de resti.spo.audita.ꝛ.ff.māda.si mādasset.ꝛ.s̄.d̄ rescrip.ex p̄te decani. Quare ḡ dicit ī fi.ꝛ si neutra esset postulatio admittēda: So.forte h̄ ideo dicit q2 vtraq̄ postulatio in discordia facta fuit: ꝛ postulatōes facte ī discordia nō consueuerūt admitti.s̄.ca.ꝓxi. Ista rō non valet:q2 p̄ma facta d2 ī ɔcordia: lz diuersis tpibus ɔsentirēt.vt dicit in fi.ꝛ illa l'ra sic debet exponi. Et si neutra earū approbāda eēt postulatio.i.q̄uis neutrā approbare teneremur:q2 cū gr̄a innitant̄ postulatiōes poti9 q̄ iure/nō tenebat̄ facere gr̄am nisi vellet.vt.s̄.eo.c.ꝓxi.vel dato q̄ neutra esset facta in concordia neutra esset approbanda.

g ¶ Intelligētes. Et male q2 illi n̄ negligebāt ius suū:sz īsistebāt sue postulatiōi vt illā facerēt ɔcordē iuxta p̄mū mādatū pape.B.

h ¶ Proprijs. Quare variare nō poterāt.j.de elec.publicato.

i ¶ Illuderēt. Qd̄ esse nō debet.j.de offi.leg.licet.cū hoc ludibriū esset.vt.C.de bo.q̄ libe.l.vl.§.vl.vbi.ꝛ.lxj.di.nullus.ꝛ est simile.vj.q.iij.deniq̄ suffredus.C.de rela.l.j.Et si dixerit se velle referre vlterius se intromittere non debēt.j.de ap.intimasti.sic ꝛ in postulatiōe p̄sentata supiori:q2 q̄tū ad se illā approbauerūt per presentationem.j.de elec.cum inter canonicos.in fi.

k ¶ Approbanda. De iuris rigore.cum esset in discordia facta.

postulatione v̄ra quā nobis presentaueratꝭ cōmuniter temere[a] recedētes: alijs p̄sistētib9 in eadem: predictum quinq̄ecclesień. ep̄m in archiepiscopum postulauerunt:et.j. ¶ Nos igit̄ postulationem ipam quam inuenimus in multa discordia: non solū suffraganeorū: verū etiā canonicorum strigoń.ecclesie:ac ɔtra formā mandati[b] nostri temere celebratam non duximus admittēdam:sed vobis dedimus in mādatis: vt ad ꝓuidendum vobis pastorem ydoneū per electiōem canonicam vel postulationē cōcordem (requisito suffraganeorum assensu:si esset de antiqua et approbata consuetudine[c] requirēdus) ꝓcedere curaretis. alioquin[d] nosipsi prouideremus ecclesie viduate[e]. ¶ Verum anteq̄[f] ad vos nostre littere ꝓuenissent/ innitentes mādato priori suffraganeos preter quinq̄ecclesień. ad concordiam reuocastis:et.j. ¶ Post hec mandato nostro recepto hi qui in coloceń.cōuenerant / ab eius postulatione recedere noluerūt:sed innouauerūt eādem: reuersis ad eos q̄busdā canonicis: qui in partē alteram declinarāt:et.j. ¶ Ceteri vero q̄ quinq̄ecclesień. episcopū postularāt conuenientes in vnū. ceteros canonicos ad capl'm conuocarūt ad postulationē ɔcordē vl' electionē canonicā iuxta mādatū apl'icū ꝓcedere cupiētes. sz illis nolentib9 cōuenire/ intelligētes[g] penes se tm̄ remansisse facultatem liberam eligendi: q2 reliq̄ ius suum prosequi negligebant predictū quinq̄ecclesień.denuo postularunt:ꝛ.j. ¶ Nec obstabat eoꝝ discordia q̄ aliū postularūt: cū pri9 ī postulatiōe archiep̄i supradicti ɔuenissetis pariter vniuersi: ꝛ cōsensum v̄rm annotatū l'ris ꝛ subscriptiōib9 ꝓprijs[h] roboratū petijssetis a nobis ꝑ cōmunes nūcios cōfirmari:nosq̄ v̄ram recepissem9 postulationē diiudicandā:si suffraganei forsitan ī ɔ̄dictiōe p̄sisterēt:vel(si cōsentirēt aut etiā cederēt)approbandā. Si eni postq̄ postulatio subscriptiōib9 postulātiū roborat̄ ꝛ p̄ntat̄ romano pōtifici approbāda:possent ab ea recedere postulātes:nobis frequēter illuderēt[i]:et iudiciū n̄rm ex eorum pendere arbitrio videretur:ꝛ.j. ¶ Intelleximus itaq̄ q̄ et si esset neutra postulatio approbāda[k] iuxta tenorē tm̄ posteriorꝭ rescripti ad nos decetero strigoń.ecclesie ꝓuisio ꝑtineret. Q2 v̄o nō plenā de ꝑsonis illi9 regni noticiā habebam9:ideoq̄ non poteram9 salua ɔscia eidem eccl'ie in alia ꝑsōa q̄ de regno vngarie originē duceret ɔgrue ꝓuidere:nec vellem9 ei p̄ficere alienū[l]: q̄uis honesti9[m] videret̄ si suffragane9 ad metro.suam accederet: q̄ archiep̄s ad metropolim transferret̄:ꝑtē tm̄ elegimus potiorē. Et eūdē archiep̄m in quē oēs:quorū ɔsensus ī electiōe vel postulatiōe pastoris req̄rit̄ lz diuersis[n] tpib9 ɔuenerāt:a vinculo quo tenebat̄ coloceń.eccl'ie absoluētes ad metropolim strigoń.trāsferimus:ꝛ ei lniam tribuim9 trāseūdi:pallium[o] ei ad nomē et vsum eiusdem ecclesie transmissuri.

Idem capitulo strigoń.

¶ Postulatio ɔtra quā agitur de ɔtēpto pōt sine p̄iudicio alicuius reijci:pōt tamē de speciali gratia admitti.h.d.Capl'm.v.

Postulationem quā celebrastis:ꝛ.j. ¶ Licet ergo ꝑ postulationē hmōi nullū[p] ius sit alicui acquisituz: ideoq̄ sine p̄iudicio alicui9 postulationem potuissem9 repellere mēoratam

l ¶ Alienū. lxxj.dis.hortamur.C.de epi.ꝛ cle.ī ecclesijs.ꝛ.ff.de tu.et cu.da.ab.l.diuus.nec ob.j.de cle.pere.c.vlti.nec obstat.j.de insti.ad decorē:q2 illi erant oēs extranei:et qua ratione illi veneti instituebant̄ eadē rōne ꝛ alij:dūmō aliud ipedimētū nō obstat.

m ¶ Honestius. Nā de minori ad mai9 aliq̄s est ꝓmouēdus.xciij.di. legitim9.in fi.ꝛ.ff.de mu.ꝛ ho.vt gradatim.ꝛ sic poti9 de pari ad parē q̄ de maiori ad minorē.j.de transla.c.vlti.
¶ Glo.seq̄ēs arguit.et signat contrarium.

n ¶ Diuersis. Arg.q̄ si oēs canonici successiue ɔueniāt in aliquē: q̄ ex tali ɔsensu ius illi acquirit̄.j.de elec.q̄ sicut.ff.de serui.rusti.p̄di.ꝑ fundum. Sed ɔ̄ videt̄.ij.q.vj.§.notatiōes.sub illo §.est q̄nq̄.et.j.de elec.q2 ꝓpt̄ in fi.ꝛ.c.in genesi. Additio. Et.lxiij.dis.ca.j.ꝛ.ca.auditꝭ.vbi de hoc. Dixit Abb.p̄mū verū q̄ñ ab initio facta est electio a maiori parte ī ca.qd̄ sicut.sec9 si ab initio a minori sit facta.vt in ca.auditꝭ.ad.l.ꝑ fundū:Rñ.vt not.de cōsti.cū oēs.in.j.glo. Jo.an.
¶ Glo.se.obijcit ꝛ soluit secūdo querit ꝛ soluit.

o ¶ Palliū. sz q̄re dz ei mittere palliū:nōne hz ipe suū qd̄ ꝑsonā sequit̄ ꝛ cū ea sepeliet̄.j.de vsu pallij ad hec: Rñdeo palliū dat̄ ꝑsone:sed cōtēplatōe loci.vñ nō vtit̄ illo ex̄ eccl'iam suā siue ꝓunciā.j.de vsu pal.cū sup.ꝛ ca.ex tuarum.ꝛ q̄ palliū respiciat locum. patet in archiep̄o q̄ renūciat loco archiep̄ali: q̄ ꝑdit vsum pallij.j.de renū.ad supplicationē. Sz nūq̄d successor isti9 q̄ trāsfert̄ ad eccl'iam eo ipso q̄ ɔfirmat̄ vtet̄ pallio qd̄ ibi inueniet̄: Nō sine licētia spāli dñi pape:ꝛ iniuriā faceret ei si denegaret priuilegium qd̄ p̄decessor ei9 habuit ff.de aqua quoti.et esti.l.j.§.pe.Ber.

Postulationem. ¶ Postulatio dependet a gr̄a. Et pōt diuidi in duas p̄tes:q2 in p̄ma ponit̄ decisa facti narratio:in secunda ibi licet prouisio.Ab.sicu. Diuisio.

¶ Casus. Dicit papa q̄ ꝑ hmōi postulationē nullum ius acquirit̄ postulato:ꝛ ideo sine p̄iudicio alicuius poterat p̄dictā postulationē repellere:tm̄ de gr̄a mādauit q̄ p̄tes mittāt ꝓcuratores suos ad ipsum vt vtraq̄ parte p̄nte qd̄ iustū fuerit decernatur.
¶ Glosa sequens querit et soluit.

p ¶ Nullū. Et iō p̄nt ab ea recedere postulātes:nisi iā sit p̄ntata superiori.s̄.c.ꝓxi.vl' nisi publicatio scrutinij iā sit facta† tūc nō p̄nt ab ea recedere.j.de ele.publicato. Et lz nō possint a postulatiōe recedere:nullū tm̄ ius adhuc acq̄sitū est postulato:q̄ possit petere iure actiōis ɔfirmationē:sed totū dependet ab arbitrio supioris:ꝛ lz grāz solā debeat petere:tm̄ iiuriā ei faceret v̄r si nō admittit̄ ꝑ legē.ff.de aq̄ q̄ti.ꝛ esti.l.j.§.pe.ꝛ non acq̄rit̄ ꝑ noiationē ius noiato.j.de elec.q̄ sic.ī p̄n.vñ nō p̄nt ab ea recedere:vt ibi d2. Sz nūq̄d p̄ron9 pōt aliū p̄sentare p̄mo p̄ntato nōdū admisso ꝑ ep̄m: Nō dz illd̄ facere.tm̄ si scd̄m p̄ntauerit ꝛ admittat̄ scd̄s obtinebit cū distictione decretaliū q̄s habes.j.de iurepa.cū aūt.ꝛ.ca.qd̄ aūt.ꝛ.c.pastoral'.

† Dicit Hostien. q̄ hec glo.est contra textum. nā hic ꝛ publicata erat et p̄ntata postulatio. et tm̄ dicit nullū ius acquisitū:et vniuersalis est negatiua.sed glo.stati rñdet. Jo.and.

vt tñ vobis de spāli gr̄a cōsulamus: ita duxim⁹ puidendū: q̄ p
[a] pcuratores idoneos[a] ad oīa sufficiēter īstructos: nr̄o vos cōspectui p̄sētetis: q̄ten⁹ (vtraq₃ pte pre-
[b] sente[b]) qd̄ iustū fuerit decernam⁹.

Nono. iij. ca. calaritano.

¶ Eps nō est eligend⁹ ad aliam dignitatē: sed postulād⁹. Ca. vj.

ETsi vnanimiter vota vr̄a cōcurrerint ad sutrieñ. episcopū ī ecclesie vr̄e archiepm eligendū: cū sue alligat⁹ ecclesie liberū non habeat sine nostra per-
[c] missione[c] volatū: electionem de ipso factam tanq₃ contra canones minus licite attentatam: de fratrū nostrop̄ cōsilio duxim⁹ irritandā: cum eligi nullo iure potuerit: sed potius postulari.

De electione et electi potestate.

Lucius papa.

¶ Ecclesie collegiate nō d₃ prouideri de p̄lato p collationē seu puisionē: sed per electionē canonicā fiēdā p ipsum collegiū. h. d. ab. sic. Capl'm. j.

NUllus in eccl'ia
[d] vbi duo[d] vel tres fuerint in con-
[e] gregatione[e]: nisi eorum electio-
[f] ne[f] canonica presbyter eligatur:
[g] et. ī. ¶ Si vero aliter[g] quis ecclesiam adeptus fuerit: (eo q̄ p cupiditatem illa₃ acquisierit: atq₃ contra canonice regule disciplinam egerit) expellatur.

Ex concilio Sardiceñ.

¶ Elect⁹ ad clamorem populi non debet per superiorem confirmari. Capitulum. ij.

OSius eþus dixit. Si quis ita temerari⁹ extiterit: vt talē excusationē afferens asseue-
[h] ret q̄ litteras popl'i[h] accepit: cū sit manifestū potuisse plures eo-
[i] rū qui sincerā[i] fidem nō habent
[k] p̄mio τ mercede corrūpi[k]: vt clamarēt ī eccl'ia τ ipm petere viderent: oīno fraudes has damnandas esse arbitror: ita vt nec laicā in fine cōionem (nisi de hoc peni-
[l] tuerit[l]) talis accipiat. Si vo oībus placet statuite. ¶ Synodus respōdit placet. Gregorius. iij.

¶ Electio canonica cōfirmāda est: debet tamē superior ante cōfirmationē inquirere de conuersatione et vita electi vbi fuit conuersatus. Capitulum. iij.

a ¶ Idoneos. Qui sciant et possint reddere rationem. xvij. distin. multis. et. ī. de procura. ca. j.

b ¶ Presente. q₂ causarū merita partiū assertiōe pādunt. C. si per vim vel alio modo. l. ij. τ. ī. de resti. in iteg. tum ex litteris.

Diuisio. ETsi vnanimiter. ¶ Diuidit quo ad mentē. nam p̄mo recitat factum. scd̄o cassat electionē τ rationē submittit. ¶ Casus. Canonici calaritani cōcorditer elegerūt in archiep̄z suū epm sutrinū: petentes ipm ɔcedi a dn̄o pa. papa rn̄det. q̄uis cōcorditer sit electus cū ipse alligatus sue eccl'ie sine pmissiōe dn̄i pape ecclesiā ipsam dimittere nō possit: electionē ipsam irritauit. q₂ nullo modo debuit eligi: s₃ tantū postulari. ¶ Nota q̄ epi sēper sunt postulādi et nō eligēdi qn̄ ad aliā ecclesiam petūtur. totū ī lr̄a pt₃: q₂ nō possūt ɔsētire sine lnīa dn̄i pape. Ber. ¶ Glo. se. rōnem reddit. scd̄o ponit alios q̄ttuor postulādos. sc₃ patiētes defectū ordinis: etatis: nataliū τ laicos: de alienigenis tenet ɔ̄rium. Finis recitet p. q. an valenis postulatio ō eligibili

c ¶ Siue nr̄a pmissione. Sic. ī. ō renū. nisi cū pridē. in fi. τ. ī. de trāsla. inter corpalia. ꝟsi. sicut autē. τ iō sine licētia pape transire non d₃: q₂ est alteri matrimonialiter alligat⁹. vt h̄ dicit. τ ī illa decre. inter corpalia / et tale vinculū dissolui nō pōt: nisi auctoritate diuina. i. auctoritate illius quē ɔstat esse vicariū iesu xp̄i. vt in. d. c. inter corporalia. Et ita pt₃ q̄ cū nō possit ɔsentire nō pōt eligi: s₃ tm̄ d₃ postulari a papa. s̄. eo. bone memorie. ī prin. τ vt hic dicit. Idē est dicendū de quolibet q̄ est in minorib⁹ † ordinib⁹ ɔstitut⁹: τ q̄ nō sit etatis legitime. ī. de ele. dudū. j. τ. ī. de eta. et q̄li. p̄terea. q₂ hmōi psone īhabiles sunt ad eligendū: q₂ cū nō habeant ea ppter que eligunt merito eligi nō possunt. simile. ī. de cle. ex. mi. si celebrat. Ideo postulari debēt ab eo qui potestatem habet dispensandi cū illis. Idē est dicendū de his q̄ al'as nō sunt idonei: vt illi q̄ nō sunt legitime nati. ī. de elec. innotuit. in fi. Sed idē videtur de quocūq₃ clerico q̄ promoueri debet ad aliā ecclesiā τ p̄cipue de alio episcopatu: quia ex toto consentire non pōt: nec ecclesiā dimittere sine licentia sui episcopi. vt. vij. q. j. eos. et. c. si quis presbyter. τ. ī. de renū. admonet. et sic omnes postulandi sunt τ pauci eligendi. Dico q̄ illi q̄ idonei et legitimi sunt ad eligendū debent eligi: τ possunt ad quācūq₃ ecclesiā siue in sua siue ī aliena. ī. de elec. cū inter canonicos ibi elect⁹ fuit de aliena eccl'ia. Et idē credo seruandū ī postulatiōe: τ si postulatio facta sit in cōcordia vel a duabus partib⁹ idē credo. τ si a lōge maiori τ presentata superiori: vel etiā publicatio scrutinij facta sit nō possunt ab ea recedere postulātes. s̄. eo. bone memorie. ij. τ. ī. de elec. publicato. licet nullum sit ius acquisitum postulato / vt ex hoc possit agere: sed potest petere gr̄am a superiori. Et q̄uis om̄es clerici astricti sint ne possint dimittere ecclesias sine cōsensu ep̄op̄: nihilomin⁹ eligi possūt: q₂ nō est tanta cōiunctio inter eos τ eop̄ ecclesias sicut inter ep̄m et ecclesiā cui est matrimonialiter alligat⁹. ī. de testa. requisisti. sed illud vinculū nō est ī alijs inferiorib⁹ prelatis. Et idē videt de abbatibus qui tm̄ subsunt dn̄o pape. qd̄ de epis. sc₃ q̄ sine licētia pape vel ipsi⁹ legati recedere nō possunt. s̄. de cōsue. cū venerabilis. [Dic tamē q̄ tales abbates etiā exēpti sunt eligendi. c. si abbatē. de elec. in. vj.] Et laicus eodē modo est postulādus. De hac materia dicit. lxj. dist. §. sed aliud est. ‡ Et nota q̄ sicut postulādus nō debet eligi / ita τ eligēdus nō debet postulari: q₂ non cōsentiunt postulātes in illū vt in spōsum per postulationem. Vel satis pōt dici q̄ valet talis postulatio: q₂ forte dubitatur vtrū sit eligēdus vel postulādus: τ ita cōsentiunt in illū ac si eligeret. Et si dicunt eligim⁹ τ postulamus s̄m q̄ de iure melius pōt: bene valet qd̄ agit: siue sit eligēdus siue postulandus: al'as nō valet si eligendus simpliciter postularetur: q₂ q̄uis eligibilis sit / nō eligit: sed postulat. Pōt dici qd̄ potuit noluit: et qd̄ voluit nō potuit adimplere: q₂ vox illud non significat. ff. de re. du. in ambiguo. et nullum ius est acquisitū postulato: τ superior potest illum admittere vel repellere. Vide. c. j. eo. ti. li. vj.

Postulatio et non electio de certis psonis est facienda.

† Ad quācūq₃ dignitatē curatā assumatur s̄m Hosti. τ Cōpost. vt dictū ē ī textu. Jo. an.

Clrici etiā astricti eccl'ijs sunt eligēdi et nō postulandi.

‡ Hec q̄ in glo. ponūt pn̄t notari his ꝟsibus Postulo pontifices / nō sacros / atq₃ minores: Exemptos / laicos / male natos / relligiosos.

¶ Rubrica De electione. ¶ Q₂ postulatio est preambula electioni: fit eni vt per eam sublato īpedimēto efficiat q̄s habilis ad eligēdū: merito post rubricā precedentē subijcit ista de electione. vel sic. Supra visum est de vno modo p quē puidet eccl'ie p viā gr̄e: nunc subijcit aliū modū p quē puidetur p viā iuris: q₂ postulatio īnitit gr̄e τ electio iuri. Et q₂ ī tractatu electionis pōt dubitari de potestate electi: ideo ne auctor haberet materiā ponendi rubricā specialē subiecit etiā de electi potestate. Ab. sic.

Cōtinuatio tituli dupliciter

¶ De hac materia tractatur. lx. et. lxj. et. lxij. τ lxiij. et. lxix. dis. τ. j. q. vj. τ. viij. q. j. et. q. iij. p totū.

NUll⁹. ¶ Cōgregatio ecclesiarum seu collegium ecclesiasticū d₃ sibi p̄latū eligere: τ aliter adept⁹ eccl'iam expellend⁹ est. h. d. s̄m oēs. Primo ɔ̄hibet. τ scd̄o ɔtra factū vitiat ibi: si vero. Ab. si. ¶ Casus. Dicit in capitl'o isto q̄ vbicūq₃ sūt duo vel tres ī eccl'ia tāq₃ collegiū ad ipm collegiū ptinet electio: aliter vero electio nō valet. ¶ Nota h̄ q̄ de iure cōi ad collegiū pertinet electio prelati.

Sūmariū

Diuisio.

d ¶ Duo. Nota q̄ duo faciūt cōgregationē: vt hic. tres collegiū † vt. ff. de ꝟbo. sig. nerati⁹. retinet tm̄ in vno ius collegij. ff. qd̄ cuiusl. vniuer. sicut. §. vlti. Et. x. hoīes faciunt populū. x. q. iij. vnio. et plures q̄. x. aut. xv. turbam. ff. vi bo. rap. p̄tor ait. §. j. Et q̄ttuor vl' q̄nq₃ porci: vel decem oues faciūt gregē. ff. de abigeis oues. Et q̄ dicit duo faciūt ɔgregationē: h̄ ītelligo vbi mortuo p̄lato plures remanent in congregatione ad minus duo: vt hic dicitur duo vel tres per id quod sequitur in littera.

Cōgregatio.

† Et ɔciliū vt colligit xv. q. vij. c. j. Jo. and.

e ¶ In cōgregatione. Tūc eni ɔuēt⁹ est electio ‡ ī. de iure pa. nobis. et. xvj. q. vlti. cōgregatio. sec⁹ si essent ibi plures nō tanq₃ collegiū. tūc eni soli⁹ patroni est electio. ī. de iure pa. postulasti.

‡ Nisi p ordinationē factā ī fundatiōe ecclesie vel p antiquā cōsuetudinē aliud obtineat. vt ī de cre. nobis. τ. s̄. de cōsu. cū dilect⁹. s̄m Innocen. Jo. an.

f ¶ Nisi eorū electiōe. Ergo nō vnius. et ita patet q̄ vbi tantū est sacerdos τ cleric⁹ ibi nō dicit cōgregatio vel collegium. Ber.

g ¶ Aliter. q̄ per canonicam electionem.

OSius episcopus. ¶ Populus nō d₃ ep̄m vel aliū p̄latū eligere. h. d. Primo ponit narratio. Secūdo approbatio ibi: synodus. Ab. sic. ¶ Casus. Osius eps in cōcilio generali sardiceñ. dixit. si q̄s lr̄as ppl'i accepit per q̄s ppl's ipm petat in suū p̄latū: q₂ presumptio est contra ipsum q̄ populum premio corruperit τ mercede: dixit q̄ fraudes dānarētur / ita q̄ laicam cōmunionē in fine non accipiat nisi penituerit: et synodus sn̄iam ipsius approbauit. ¶ Nota q̄ laici ab electione sunt repellendi.

h ¶ Populi. Nota q̄ ad clamorē populi nullus est eligēdus: quia sepe aut gratia hoc faciūt aut preciū inde recipiūt. vt. viij. q. j. si ergo. q₂ populus sequēdus nō est: sed docēdus. lxij. dist. docendus. τ lxj. di. miramur. Et vane voces populi non sunt audiēde. C. de pe. decurionum filij. et argu. ad hoc. ff. de ap. si constat.

i ¶ Sinceram. Charitate informatam.
¶ Glo. seq. alle. concor. τ vnum contrarium: τ soluit.

k ¶ Corrumpi. Nota hic dubia in deteriorem partem interpretari. ī. de cleri. nō resi. c. j. Arg. contra. ī. de regu. iu. estote. Hoc ideo fit quia frequentius laici hoc faciunt: τ iura ad ea que frequenti⁹ eueniunt adaptantur. xxviij. dist. de syracusane. τ. lxiij. di. nosse. τ. ff. de lega. et sena. consul. l. nam ad ea.

l ¶ Penituerit. Q₂ venia nō dat nisi ɔtrito et correcto. xxiiij. q. ij. legant. et quomodo gaudebis te fuisse correctū: nisi doleas te fuisse peruersum. xxiij. q. vij. quēadmodū. τ. l. distin. penitentes.

Diuisio. POstq̃. Diuidit̃. quia primo ponit vnum dictū. Secundo aliud ibi: cuius. Abbas sic. ¶ Casus. Dicitur in capitulo isto q̄ q̄ñ cōfirmatio electiōis petit̃ a suo superiori / supior īquirere debet de vita et morib⁹ electi in loco in q̄ cōuersat̃: vt si dignus inueniatur: ꝛ electio sit canonica / sine dilatione debet confirmari. Ber.

POstq̃: et. j. Confirmationem petentium desideria (si nihil est quod electum impediat) impleantur[a]. ¶ Cuius vita vel actus (quia melius possunt vbi est cōuersat⁹[b] cognosci) inquirātur ibidem.

Pascalis panormitano archiepiscopo.

¶ Electo ī archiepiscopū sedes ap̄lica palliū non tradet: nisi prius p̄stet fidelitatis ꝛ obedientie iuramentum. Ca. iiij.

SIgnificasti reges ꝛ regni maiores admiratiōe permotos: q̄ pallium tibi ab apochrysarijs[c] nostris tali cōdictione[d] oblatū[e] fuerit: si sacramentū quod a nobis scriptum detulerant exhiberes: et. j. Mirētur in hac causa dominū nostrum Jesum christum: qui cum ouiū suarum curam petro cōmitteret cōdictionem posuit dicens. Si diligis me pasce[f] oues meas. Si conscientiarū factor et cognitor secretorum conditione hac vsus est: nec semel tantū sed ꝛ secūdo: et vsq̄ ad contristationem: qua nos sollicitudine oportet tantā ecclesie prelationem imponere fratribus quorum conscientias nō videm⁹? ¶ Aiunt omne iusiurandū a dño in euāgelio esse prohibitū: nec ab apostolis post dominū: nec in concilijs inueniri posse statutū[g]. Quid est ergo q̄d dñs subsequenter ait. Quod amplius[h] est: a malo est? hoc enim[i] amplius vt exigamus malum[k] nos illo[l] permittente cōpellit[m]. Nōne malū est ab ecclesie vnitate: et a sedis apostolice obedientia resilire: et cōtra canonū statuta prorumpere? q̄d multi etiam post sacramentū prestitum presumpserunt: et. j. Hoc nimirum malo[n] ac necessitate cōpellimur iuramentum pro fide[o]: pro obedientia[p] pro vnitate[q] requirere. Aiunt[r] in cōcilijs statutū nō inueniri[s] / q̄si romane ecclesie legē cōcilia vlla prefixerint: cū oīa cōcilia p̄ roma. ecclesie auctoritatem[t] et facta sint et robur acceperint: ꝛ in eoꝝ statutis romani pōtificis patēter excipiat̃[u] auctoritas: ꝛ. j. ¶ Cum igit̃ a sede ap̄lica vestre insignia dignitatis exigitis: q̄ a beati petri tātū corpore[x]

a ¶ Impleant̃. lxv. di. ne persona. et. j. de elect. cum inter vniuersas. c. nihil est. et. §. vltimo.

b ¶ Conuersatus. No ta q̄ ibi facienda est inquisitio vbi quis cōuersatur: q̄r notus est ibi. si xxij. dist. illud. arg. j. de presumpt. quosdam. et xxiiij. q. j. pudenda. et. xlvij. dist. de petro. et. j. eo. scriptum est. et q̄ aliquē purgant debent notam habere ipsius conuersationē. j. de pur. cano. cum. p. manconella. et. c. cum dilectus. al'as non posset de ipsius vita constare.

Diuisio. SIgnificasti. Pertinet istud. c. ad secūdam partem rubrice. Primo ponit admirationem quam confundit. Scdo duplex admirandi motiuū cui respōdet. Tertio concludit: scda ibi: aiūt omne. tertia ibi cum igitur. Abbas sic.

Matth. xvj. ¶ Casus. Domin⁹ papa per nuncios suos misit pallium archiepiscopo panormitano tali cōditione si ipse sacramentum prestaret s̄m formā quam illi papa transmiserat per apocrisarios suos / hoc est nuncios / vel secretarios: propter quod mirati sunt reges et maiores regni q̄ papa hoc iuramentū exegit: dicētes q̄ nō est iurandū auctoritate euāgelij. Nolite iurare oīno: quod amplius est: a malo est: nec ab ap̄l'is nec in cōcilijs inuenit̃ q̄ sit iurandū. Archiep̄s significauit hoc dño pa. ꝛ ipse rescribit ei dicēs. mirent̃ isti p̄ncipes sup hoc dñm Jesū xp̄m q̄ eādē cōditionē apposuit dum dixit simō petre: si diligis me pasce oues meas. argumentū pape ex facto dñi. si ergo qui ꝯsciētias hoīm nouit hac cōditione vsus fuit multo fortius ꝛ papa pōt apponere hāc conditionē qui hoīm ꝯsciētias nō nouit. postea respōdet auc̄te euāgelij. Nolite iurare ꝛc̄. q̄d ampli⁹ est ꝛc̄. dicit q̄ incredulitas eorū qui nolūt credere nisi iuret̃ facit vt hoc malū id est iuramentū exigat̃ dño p̄mittēte. multi etiā post iuramentū p̄stitū ab vnitate ecclesie ab obediētia se. apo. recesserunt q̄d malū est. ꝛ p̄pter hoc malū iuramentū p̄ fide / p̄ obediētia / p̄ vnitate debet p̄stari. Dicunt enī q̄ in cōci. nō inuenit̃ q̄ sit iurandū: sed hoc nō obstat q̄ romana eccl'ia prestat auc̄tē cōcilijs: ꝛ p̄ eius auctoritatē robur accipiūt: ꝛ in cōcilijs semp̄ excipit̃ ei⁹ auctoritas. Jn fine dicit iustū est vt qui a se. ap. exigitis vestre insignia dignitatis illi debite subiectionis signa p̄soluatis q̄ insignia subiectionis exhibita declarāt vos seruare catholici capitis vnitatē. ¶ Nota q̄ in sp̄ūalib⁹ honeste conditiones possunt apponi. Jtē q̄ petit sibi ab alio iusticiā exhiberi: ei non debet illud quod iustum est denegare. Ber.

c ¶ Apochrisarijs. Apochrisarij dicunt̃ nūcij dñi pape q̄si secretarij. nā chrisis q̄nq̄ dr̃ secretū: q̄nq̄ aurū: q̄nq̄ iudiciū. v̄s⁹. Aurū / iudiciū / secretū / dat chrisis ista. Additio. Apos ci dr̃ nūci⁹ ꝛ chrisis aurū q̄si nūcij deaurati: nūcij pape nō sunt tales: sed plūbarij ita no. Jo. ꝛ Lau. ꝛ adde q̄d no. j. q. vij. cōueniētibus. in p̄n. Jo. an. *Apochrisarius q̄s dicitur. Chrisis quot modis ī iu d re capitur*

¶ Glosa sequens signat contrarium et tripliciter soluit.

¶ Conditione. Signatur contra. j. q. ij. q̄ pio. Sol'. Cōditio ista non est reprobanda: nec symoniā inducit. j. de pact. pactiones. sed ostendit pallium non aliter esse tradendū. Sicut hec adiectio. si satisdederis cū preses prouincie tutorē facit: nō habet conditionem: sed commouet tutelam non aliter cōmittendam. ff. de tu. l. muto. §. j. quia tutor sub conditione dari non potest: quia actus legitimi cōditionem non recipiunt. ff. de reg. iur. actus. j. eo. in electionibus. li. vj. licet posset institui sub conditione a testatore. institu. qui. modis tu. fi. §. sed et si. Et tacite conditiones non faciunt legatum conditionale. ff. de condi. et demon. conditiones. Vel refert a quo apponatur conditio: quia si a superiore non est symonia. Vel potest dici et melius: q̄ ius commune est quod hic exigitur. xviij. q. ij. eleutherius. et hoc onus annexum est dignitati. j. de preben. significatum. et. xxviij. distin. dyaconi. Et nota q̄ superior potest apponere conditionem ante subditi confirmationem. xxiij. distin. q̄q̄. et. xxviij. distinc. de syracusane. sed inferior non potest: nisi post electionem. viij. q. iij. artaldus. ꝛ vbi onus rei exprimit̃ non est symoniacū. j. de preben. significatū. Et preterea cōditiōes que ipo iure insunt bene apponunt̃ ꝛ exprimunt̃ sine aliq̄ vitio de quib⁹ traditur. j. de iureiur. queadmodū. ꝛ. s. d̄ rescrip. c. ij *Tutor nō datur sub cōditione* *Mat. v.*

¶ Glosa seq. obijcit ꝛ dupliciter soluit.

e ¶ Oblatum. Sic. j. d̄ symoñ. et si questiones. Sed quare papa offert ei pallium / cum palliū non sit dandum: nisi fortiter postulanti. vt. c. distin. prisca. sicuti et in litteris dimissorijs episcopi. lxxij. distinc. episcopus. sicut nec apostoli dari debent nisi petantur instāter. ij. q. vj. post appellationem. et. j. de appel. cordi. lib. vj. ꝛ qui preest parcissime debet commeatum dare. ff. de re mi. l. officium. Sꝫ hic et in illa et si questiōes: dicendum est q̄ nuncij ipsius prius instāter petierant. † vt patet in fi. ca. et papa eis per nūncios suos pallium destinauit. Vel voluit eis gratiam facere sine aliqua postulatione: sicut videtur. s. de postu. bone. ij. in. fi.

† Nec ex tali petitiōne pōt notari ambitio. vt no. ī preallē. c. p̄sca. q̄r iure suo vtunt̃: ꝛ ad hoc tenent̃. Jo. and.

f ¶ Pasce oues meas. Per hec verba elegit eū deus in prelatū: et per hec facit ad titulū et pertinet ad secūdam partē rubrice: q̄r per pallium tradit̃ pontificalis officij plenitudo. j. eo. q̄ sicut.

g ¶ Statutuꝫ. Supple contrarium.

h ¶ Amplius. id est iuramentum.

i ¶ Enim. id est quia. et venit expositiue. s. de consti. translato.

k ¶ Malū. id est incredulitas siue malicia vt postea sequit̃. sic etiā exponitur malum pro incredulitate. xxij. q. j. c. ij.

l ¶ Jllo. id est christo.

m ¶ Compellit. Ordo est Malum compellit nos vt exigamus hoc amplius illo permittente.

n ¶ Malo. Xxij. q. j. ita ergo. in fi. ij. q. v. si quis presbyter. et. j. de iureiur. et si christus.

o ¶ Pro fide. Retinenda quā suscepit / suspectus est in fi. de conse. dist. ij. ego berengarius. et. j. de here. ad abolendam. et ca. excōmunicamus. et. j. q. vij. quotiens.

p ¶ Pro obediētia. Exhibēda. xxiij. di. q̄q̄: et. j. de iureiur. null⁹.

¶ Glo. seq. ponit sex casus quibus licite iuratur: et ponit versus.

q ¶ Pro vnitate. scꝫ seruanda vt scismatici qui scindunt se ab vnitate ecclesie: al'as pro veritate. s. habenda seu inquirenda. xiiij. q. ij. q̄q̄. pro pace iuratur. xxij. q. j. omne quod. j. de iudi. nouit. pro fama. ij. q. v. presbyter si a plebe. et ca. si mala. et. j. de purga. ca. per totum titulū. et. j. de coha. cleri. et mulie. tua. in fi. pro dāno dato iuratur. ij. q. j. in primis. et. C. vnde vi. si quando in istis sex casibus licite iuratur: vnde v̄sus. Pax / et fama / fides / reuerētia / cautio dāni. Defectus veri / sibi poscunt magna caueri. Additio. Jdem no. j. de iureiur. nullus. ij. q. v. c. j. ꝛ alios v̄sus de hoc habes. j. q. vij. quotiens. j. in penul. glo. Jo. and. *Juramentū in certis casib⁹ licite prestat̃.* *Versus.*

r ¶ Aiunt in concilijs. Secunda opinio.

s ¶ Non inueniri. vt iuretur.

t ¶ Auctoritatem. Xvij. distin. per totum.

u ¶ Excipiatur auctoritas. iij. q. vij. dudum. et in ca. peregrina. et in iuramento auctoritas pape semper intelligitur excepta. s. de rescp. ꝯstitut⁹. et. j. de iureiur. veniētes. et. ff. ad muni. l. iperatores.

¶ Glosa sequens querit et soluit.

x ¶ Corpore assumuntur. Sed qualiter assumit̃ de corpore beati petri? sic itelligit̃ q̄ de corpore beati petri ꝛc̄. palliū benedicet̃ et consecratur a papa super altare beati petri ꝛ ibi ponit̃: ꝛ ille qui debet vti pallio recipit ip̄m de altari si est presens: vel alius pro ipso

assumunt: iustū est[a] vt vos quoqꝫ sedi apo. subiectōis debite signa soluatis: q̄ vos cū beato Petro tanqꝫ membra de mēbro habere ꝛ catholici capit vnitatē seruare declarēt. Alexā.iij.pe. p̄sbytero cardi. ap̄lice sedis legato.

Si scismaticus ad vnionē ecclesie reuersus eligit̄ i episcopū/ electio nō tenet: sed ex dispensatione pōt confirmari. Ca.v.

Quia diligentia tua req̄siuit an electionē electi q̄ abiurato scismate[b] ad vnitatem ecclesie redijt: debeas ꝯfirmare. Duxim⁹ respondēdum ꝙ si a scismatico nullū ordinē suscepe-rit[c]: et eius electio ſm formam canonū fuerit celebrata: eū (dummodo alia nō īpediant) dispensatiue ꝑmittim⁹ ꝯfirmari. Mādantes vt eū facias a catholicis ep̄is suffraganeis aquilegieñ. ecclesie in ep̄m ordinari. Salua debita iusticia[d] et reuerētia[e] eiusdem ecclesie: cū ad catholicā redierit vnitatem. Idem.

Electus in romanū pontificem: a duabus partib⁹ cardinaliū: nulla exceptione obstāte est papa. Electus autē a minori numero gerens se pro papa incidit vna cū sibi adherētib⁹ in penas hic contentas. Ca.vj.

Licet de vitanda discordia in electione ro. pōtificis manifesta satis a pre. no. constituta[f] manauerint: qꝛ tamen sepe post illa per improbe ambitionis audaciā grauē passa est ecclesia scissurā. nos etiā ad malū hoc euitādū[g] de cōsilio fratrū nostroꝝ ꝛ sacri approbatiōe cōcilij aliq̄d decreuimus adiūgendū. Statuimus ergo vt si forte (inimico[h] homine supseminante zizaniā[i]) inter cardinales de substituendo summo pontifice: nō poterit esse plena cōcordia: ꝛ duab⁹ partib⁹ cōcordātib⁹: ꝑs tertia cōcordare noluerit: aut sibi aliū p̄sumpserit nominare: ille absqꝫ vlla exceptione[k] ab vniuersali ecc̄lia ro. pōtifex habeat̄: qui a duab⁹ ꝑtibus electus fuerit ꝛ recept⁹. Si q̄s autē de tertie ꝑtis noīatione confisus (qꝛ de rōne esse nō pōt) sibi nomen ep̄i vsurpauerit: tam ip̄e qꝫ hi q̄ eū receperint excōicationi subiaceant: et toti⁹ sacri ordinis ꝑuatione mulctētur: ita vt viatici etiā eis (nisi tantū in vltimis) cōmunio denegetur: ꝛ si nō resipuerint: cū dathan et abiron (quos[l] terra viuos absorbuit) accipiāt portionē. Preterea si a paucioꝛib⁹ qꝫ a duab⁹[m] ꝑtib⁹ aliq̄s elect⁹ fuerit ad apostolat⁹ officium (nisi maior ꝯcordia itercesserit) nullaten⁹[n] assumat̄: et p̄dicte

si est absens: ꝛ sic assumitur de corpore beati petri.
Glosa sequens arguit et allegat duo contraria.
a Justum est. Arg. ꝙ frustra petit debitū qui qđ debet nō īpēdit .j. de mu.pe.c.j.et.ij. C. de sen. ꝛ inter. om. iudi. cū papinian⁹. ꝛ.iij.q. viij. cui⁹ in agendo. xcv. dist. esto. subiectus. Arg. contra. C. deposi. l.penul. et .j. deposi.c.ij.

Diuisio. Quia diligentia. Diuidit̄: qꝛ i pri ma ponit̄ questio iuris in scđa responsio ibi: duximus: q̄ tria facit. Primo confirmari gratiose permittit si tria ꝯcurrant. Scđo de consecratione prouidet ibi: mandātes. Tertio protestatur ibi: salua. Abbas sic.

Casus. Quidā scismaticus reuersus ad catholicā vnitatē electus fuit in ep̄m aquilegieñ. ecc̄lie in suffraganeum q̄ tunc scismatica erat: q̄dā card. ap. se. q̄siuit an ipsius electionē debeat ꝯfirmare: R̄ndet pa. ꝙ si a scismatico nullū ordinē receperit: et ipsius electio facta fuit ſm formā canonū/ dūmodo nihil aliud sit qđ impediat ꝑmittit pa. dispensatione ipsius electionem confirmari. mādans vt ip̄m faciat a catholicis ep̄is suffraganeis aquilegieñ. ecc̄lie consecrari salua debita iusticia et reuerentia eiusdē ecc̄le. Nō ꝯscindit se ab vnitate ecc̄le de iure cōi nō pōt promoueri. Itē licet ꝑlat⁹ ecclesie scismaticus sit: ecc̄lie tamē nō ꝑiudicat cū redierit ad vnitatem. Ber.

b Scismate. Octauiani qui contra Alexandrū erat et aquilegieñ. patriarcha tunc scismaticus erat. Unde dicit facias eum consecrari a

Scisma. suffraganeis salua ꝛc. Scisma enī interpretatur diuisio siue scissura: ꝛ est grecū nomen. Unde scissura in vnitate ecclesie esse nō pōt. et qui scismatici sūt ab eo qui est vnū se diuidūt: quare sp̄m sanctū nō habēt. xxiiij. q.j. scisma. inde est ꝙ vestis dñi que vnitatē significabat/ remansit indiuisa. † xvj.q. vlti. sicut domini vestimentū.

† Jo.xix de scisma. ca. vno. post ꝑn. lib. vj Jo.and.

Glosa sequens in fine soluit contrarium.

c Susceperit. Qꝛ si ordinē suscepisset careret effectu ꝛ repelleret̄ a dignitate: nisi ꝓbaret se cū ordinaret̄ ordinatorē nesciuisse dānatū .j. de scis.c.j. ꝛ.ix.q.j. ordinationes. sic ꝛ q̄ ordinat̄ a symoniaco .j. q.j. si q̄s a symoniacis. et cū talib⁹ q̄nqꝫ dispēsat̄ vt hic. et .j. de scis.c. ij. ꝛ.c. si q̄s a symoniacis. sed si sciuisset nō dispensaretur vt ibi dicit̄ in ca. si quis. et sic scismatici nō promouent̄ sine dispēsatione vt hic dicit: al's esset contra. xij. dist. nos consuetudinem.

d Justicia. Quia per talem consecrationē non fit preiudicium aquilegieñ. ecclesie in posterum.

Glosa seq. elicit duo argu. ad primū alleg. quattuor concor. et sex ad scđm ad quod signat duo contraria et soluit.

e Reuerentia. Qꝛ ep̄s cōsecrat⁹ nihilomin⁹ debebit facere obedientiā patriarche: cū redierit ad catholicam vnitatē. Et est ar. ꝙ protestatio necessaria est in hmōi. sic. vij.q.j. pontifices. ꝛ. xxiiij. dis. presbyteri. ꝛ.ix.q.iij. saluo. et hmōi ꝓtestatio semper necessaria est. vt .j. de iure pa. ex l'ris. Itē est arg. ꝙ excōmunicati vel suspensi oīa iura recuperāt post absolutionē. xv.q.vj. nos sanctoꝝ. ꝛ.c. iuratos. ꝛ.iij.q.iiij beatus. ꝛ.iiij.q.j.c.j. ꝛ.xxxij.q.v. preceptū. in fi. et.vj.q.j. illi qui. Ar. cōtra .ij.q.iij.§. hinc colligit̄. et.iij.q.iiij. consanguineoꝝ. in fine. Sol. Prima pars vera est ꝛ etiā fama restituitur si infamia canonica tantum sit irrogata. ar. vj.q.j. illi qui.

Diuisio. Licet. Cōtinet tres partes. In prima ponit̄ cōstitutionis cā In scđa cōstitutio. In tertia q̄dā protestatio. Scđa ibi: statuimus. Tertia ibi: ex hoc. Ab. si. Casus. In ordinatiōe ro. pon. ecclesia sepe passa est scissurā ꝓpter multoꝝ ambitionē ad malū: tādē in posterū statuit alexander in cōcilio lateraneñ. ꝙ si in ordinatione ro. ponti. plena omniū cardinaliū non potuit esse concordia: et due partes concordauerint: et tertia noluerit cōcordare duab⁹: vel aliū nominare presumpserit: ille qui a duab⁹ partibus electus sine omni exceptiōe romanus pon. habeat̄. Si quis vero de tertia parte confisus ipsam vsurpare presumpserit/ excōmunicationi subiaceat/ ita etiā vt viaticū sibi denegetur ī fine: nisi resipuerit. Preterea si a paucioꝛib⁹ qꝫ duabus partibus aliquis fuerit elect⁹: nisi maior ꝯcordia īteruenerit nullatenus assumatur: et p̄dicte pene subiaceat eo ꝙ de ordinatione ro. pō. pon. statuit̄. nullū preiudiciū fiat canonicis institutis ꝛ alijs ecclesijs in quib⁹ sententia maioris ꝛ sanioris partis debet preualere: quia qđ ī eis in dubiū venerit: ꝑ suū superiorem poterit diffiniri: sed ī ro. ec. speciale quid statuitur: qꝛ ibi null⁹ superior reperitur. Nota ꝙ ad cautelā futuroꝝ multa statuuntur/ et futuris casibus obuiādū est. Itē nota electio pape a duab⁹ ꝑtib⁹ facta tertia discordāte: rata dꝫ eē. B.

f Cōstituta. lxxix. di. si quis papa. et. xxiij. di. in noīe dñi. Uide. c. vbi periculum. eo. ti. li. vj.

Glosa seq. arguit et signat contrariū.

g Euitandū. Ar. ad cautelā futuroꝝ aliq̄d faciendū. xxiij. distin. in nomine dñi. ꝛ.j.q.vij. cōuenientibus. et .j. de ser. non ordi. ca.j. et. ff. si ser. ven. harum. et. l. egi. Ar. contra. ff. de vsu. l.j.

h Inimico homine. id est dyabolo. Et dyabolus dictus est homo ab euentu: quia deuicit hominem: sicut imperator dict⁹ est aphrican⁹ ab euētu: qꝛ deuicit aphricā. Additio. Uel inimico. id est vitioso: de peni. distin. ij. princeps. vel homine: id est hominis. vnde .j. Petri vlti. Sobrij estote/ et vigilate: quia aduersarius vester ꝛc. ſm Hostien. Joan. and. — Dyabol⁹ dictus est homo.

i Zizaniam. Sillaba antepenultima longa. Unde versus. — Uersus.
Neue superueniens zizania seminat hostis/
Frontibus imprimitur vnctio sacra dei.

k Absqꝫ vlla exceptione. Et sic nulla exceptio potest opponi sibi: nisi de heresi. xl. distin. si papa. al'as enim quantūcūqꝫ precise etiam ipse papa scribat: legitima exceptio est admittenda .j. de off. delega. ex parte. ij. ꝛ. s̄. de rescrip. si quando. et arg. ca. cum adeo. eo. titu. et .j. de preben. cum teneamur. Et est speciale in papa vt nulla exceptio admittatur. — Pape sola heresis opponi ꝑt

l Quos. vij.q.j. deniqꝫ.

Glosa sequens querit arg. pro. soluit contrarium.

m A duabus partibus. Nunquid ille qui eligitur computabitur inter duas partes? Uidetur ꝙ sic .j. eo. titu. cum in iure. et. ff. qđ cuiusqꝫ vniuer. plane. Dic ꝙ non. vt no .j. eo. cum in iure. et .j. de sortileg. ca. iij .j. eo. cumana. tamen qđ dicitur in hac decre. de duab⁹ partibus: hodie aliquando non seruant cardinales: aliquando obseruant. Et ꝙ possint facere contra hoc cum necessitas est in causa que legem non habet. habes. s̄. de consue. quāto. Additio. Renūciare ei possūt huic ꝯstōni ſm Gof. qđ ītellige vt hic dixi. Jo. an.

Glosa sequens querit et soluit.

n Nullatenus. Quid ergo fiet si nullo modo due partes consentiant? Tunc brachium seculare se interponere debet. ar. xvij. disti. nec licuit. et. xxiij.q.v. de liguribus. ita vt cardinales includantur in aliquo loco de quo exire non valeant: donec consenserint: ita dicitur factum fuisse in electione honorij. iij. apud perusium. et idem fuit factum post mortem Grego. ix. ꝛ in electione celestini. ꝛ Inno. iiij. tēporibus nostris: tamē de iure id faciendū nō est. vide. ca. vbi periculū. §. preterea. vbi opinio glo. est approbata. — Cardinales p̄nt cōpelli ad papam eligendum.

a ¶ Maioris. In alijs enī electionib⁹ valet qđ fit a maiori parte capli: dūtamē seruet̄ vna de formis illis ·j· eo. quia propter.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

b ¶ Speciale. Sed nō videt̄ speciale: qꝛ in alijs obtinet qđ hic dicit̄ de duab⁹ partibus: qꝛ nō obtinet qđ fit ab ordine decurionū: nisi due partes ꝯsentiant ff. de decre. ab or. fa. l. iij. ⁊ ff. qđ cuiuscꝫ vniuersi. plane. nō ꝯtradicūt illa iura: qꝛ nō dr̄ ꝙ due partes debeāt ꝯsentire: sed ꝙ debeāt eē pn̄tes: ⁊ ita est spāle. vel est spāle habito respectu ad alias electiones inferiorū prelatorum. ⁊ hoc innuit littera sequens.

c ¶ Recursus. et ideo dum eligitur cōfirmat̄: et statim habet plenam et liberam administrationem. xxiij. dist. in nomine domini.

Diuisio. C ¶ Diuiditur istud prin. vsꝗ ad ·§· cum vero. in tres partes. Nam p̄mo ponitur vna ratio statuēdi. Scđo alia ibi: ea propter. Tertio statum ibi: presenti. Ab. si.

¶ Casus. Quia aliqui eligebantur in episcopū q̄ non erant scientia moribus ⁊ etate idonei: statuit conciliū lateranē. quales debeāt esse qui in ep̄os eliguntur: ostēdens hoc per locū a minori. dicēs ꝙ in cunctis sacris ordinibus ministerijs requiruntur tria precipue. scilꝫ etatis maturitas/grauitas morum/et litterarum scientia. ergo multo fortius in ep̄o hec sunt inq̄renda. qꝛ cū ep̄s ad curam aīarū sit positus alioꝝ: in seipso debet ostendere: qualiter alij se debeāt habere. ne igit̄ quod pro necessitate tēporis quādo factū est trahat̄ a posteris in exemplū. statuit conciliū lateranē. vt null⁹ decetero eligatur in ep̄m nisi tricesimū sue etatis annū peregerit: ⁊ de legitimo sit matrimonio natus: et qui vita/ et scīa laudabilis demonstret̄. et cum electus fuerit ⁊ habuerit cōfirmationē ⁊ possessionē ecclesiasticoꝝ bonorū transacto tēpore de cōsecrandis ep̄is a canonib⁹ diffinito ille ad quē spectat collatio beneficiorū ipsius liberā habeat conferendi potestatē. Secūdo dicit̄ ꝙ inferiora ministeria puta decanatū/archidyaconatū/⁊ talia q̄ curā aīarū habēt annexā nullus recipiat nisi q̄ vicesimūquintū annū sue etatis attigerit: ⁊ scia ⁊ moribus laudabilis demonstret̄. cū aūt aliq̄s de predictis assumptus fuerit: ⁊ monit⁹ ad ordinē debitū ꝓmot⁹ nō fuerit: statuto tēpore diffinito a canonib⁹ ab illo remoueat̄ officio. ⁊ alij cōferat̄ qui velit ⁊ possit ea adimplere. ⁊ si super hoc appellauerit: nullatenus audiatur. et hoc statutū de promouēdis nō solū/ sed ⁊ de promotis ꝓcipit̄ obseruari. Tertio dicit̄ ꝙ clerici qui cōtra formā istam quēꝗ elegerit eligēdi ptāte ꝓuatos: ⁊ a bn̄ficijs ecclīasticis nouerit se suspēsos per trieniū. ⁊ ep̄s qui ꝯtra hoc fecerit: aut fieri cōsenserit/cōferendi predicta officia potestatē amittat. ⁊ per capitulū/aut ꝑ metropolitanū si capitulū negligēs fuerit ordinent̄. ¶ Nota ꝙ tria requirūtur circa eos qui ad sacros ꝓmouētur/scꝫ etatis maturitas/ morū grauitas/⁊ litterarū sciētia. ¶ Itē requirit̄ ꝙ de legitimo matrimonio sit natus. ¶ Itē quicq̄d hic dicit̄: notabile est.

d ¶ Etatis maturitas. Hec tria. s. etas: grauitas morū: et litterarū sciētia: in ꝑsona electi debet inq̄ri ·j· eo. cū nobis olim. ar. lxxviij. di. presbyter. et. xxviij. dist. que ipsis. ⁊ alia etiā. s. ꝙ sit de legitimo matrimonio natus ·j· eo. ca. et ꝙ sit in sacris ordinibus ·j· eo. dudū. ⁊ ·j· de eta. et quali. ca. preterea.

e ¶ Grauitas morū. Quia icōpositio corporis inequalitatē indicat mentis. xlj. dist. in fi. di. vbi de cathilina dicitur.

f ¶ Litterarū sciētia. Propter defectū ei sciētie repellit̄ quis ab ep̄atu etiā iam promotus ·j· de eta. ⁊ quali. c. vlti. vbi legitur de quodā ep̄o qui nunꝗ audiuit grāmaticam ·j· eo. cōgregato. ⁊ xxxviij. dist. oēs. et ·j· de renun. c. nisi cum pridem ·§· pro defectu.

¶ Glo. se. istruit quō. ar. a mīori sumit̄ affirmādo: ⁊ a maiori negādo

g ¶ Multo forti⁹. Qꝛ vilissim⁹ ꝯputādus est qui precellit dignitate: nisi precellat alios sciētia ⁊ sanctitate. j. q. j. vilissim⁹. ⁊ j. q. vij. cōuenientib⁹. ⁊ in aut̄. de san. epi. ·§· dam⁹. col. ix. Itē ar. est a minori: ⁊ sumit̄ ꝫm hanc regulā affirmādo. Si id de quo min⁹ videtur inesse inest: ⁊ id de quo magis. xxviij. di. si ī laicis. ⁊ iij. q. iij. de iudicijs. et. lix. dist. si officia. et. xxxiij. q. ij. cū per bellicā. ⁊ xiij. q. ij. nō estimemus. Item ar. a maiori sumitur hic negādo ꝫm hanc regulā. Si id de quo magis videt̄ inesse nō inest: nec id de quo min⁹. Si paulus videt̄ fortior eustochio: sed nō est† ergo nec ipsa. xxxij. q. v. si paulus. viij. q. j. si ergo. ⁊ vj. q. j. imitare. ⁊ xl. dist. quelibet.

† Sez sine stimulo carnis. vn̄ ad Roma. vij. dicit. Infelix ego ⁊c. Jo. and.

pene subiaceat: si humiliter noluerit abstinere. ¶ Ex hoc tn̄ nullū canonicis ꝯstitutiōibus et alijs ecclesijs p̄iudiciū generet̄: i q̄b⁹ a maioris[a] ⁊ sanioris ptꝭ dꝫ snīa ꝑualere: qꝛ qđ in eis in dubiū venerit: superioris poterit iudicio diffiniri. In ro. xo ecclē. specia b le[b] aliq̄d cōstituit̄: qꝛ nō poterit c ad superiorem recursus[c] haberi. Idem in concilio Lateranē.

¶ Electio ad ep̄atū fieri dꝫ de digno scīa/morib⁹/et etate/et ꝙ habeat. xxx. annū cōpletū: et sit de legitimo matrimonio natus h. d. vsꝗ ad ·§· cū vero. Ca. vij.

Cum in cūctis sacris ordinib⁹ ⁊ ecclīasticis ministe d rijs sint etatꝭ[d] maturitas: graui e f tas[e] morū: ⁊ lr̄aꝝ[f] scīa inq̄renda. g multo[g] forti⁹ in ep̄o hec oportet inq̄ri: q̄ ad curā alioꝝ posit⁹: in seipso debet ostēdere q̄liter alios in domo dei oporteat cōuersari. ¶ Ea propter: ne qđ de q̄busdaꝫ ꝑ necessitate tēporis factum est trahatur a posteris in exēplum. ¶ Presenti decreto statuimus vt nullus in episcopū eligat̄: nisi h q̄ iā. xxx. annū etatꝭ exegerit[h] ⁊ i de legitimo matrimonio[i] sit natus: qui etiā vita et scientia commendabilis demonstretur.

¶ Bn̄ficia electi in ep̄m vacant ꝑ confirmationē: adeptionē possessiōis: ⁊ cōsecrationem secutā: vel postꝗ ꝑfixū tp̄s ad petendā cōsecrationē lapsum fuerit. h. d. vsꝗ ad ·§· inferiora. Abbas. si.

¶ Cū vero electus fuerit ⁊ ꝯfir k mationē[k] electionis acceperit: ⁊ ecclesiasticorum bonorū admini l strationem[l] habuerit: decurso tē m n pore[m] de cōsecrādis[n] episcopis a canonibus diffinito: is ad quē o spectant[o] beneficia que habebat de illis disponendi liberam habeat facultatem.

¶ In dignitatibus et officijs citra ep̄atum ac curatꝭ bn̄ficijs dꝫ assumēd⁹. xxv. annū attigisse: et al's esse idone⁹ scīa et morib⁹: et

¶ Glo. seq. obijcit et dupliciter soluit: demū ponit de materia distictionem bimembrem.

h ¶ Exegerit. Sed videt̄ ꝙ sufficiat si iam inchoauerit. ff. d mu. ⁊ ho. ad rē publicā: sed aliud in secularibus dignitatib⁹ vt ibi: et aliud ī spiritualib⁹. Et pōt dici ꝙ est speciale in ep̄o. Unde in alijs inferioribus dignitatib⁹ sufficit attigere annū legitimū. vt ·j· dicit ibi: nisi qui iam xxv. annū. attigerit. sed ille qui eligitur in ep̄m debet esse. xxx. annorū. ī aut̄. de san. epi. ·§· clericos. col. ix. ⁊ lxxvij. distin. quicꝗ. Uel distingue quando ꝗ fauor tm̄ vertitur in causa vt in vsucapione: et tunc sufficit incipere diem. ff. de diuer. et tempo. ꝑscrip. in vsucapione. quādoꝗ odium. vt in prescriptione. xxx. annorum. et tūc oportet ipleri. ff. de act. et obli. in omnibus. quādoꝗ vtrūꝗ: et tūc tempus de momēto in momētū computatur. ff. de mino. l. iij. ·§· minorem. ⁊ lxxvij. dist. c. subdyaconus.

† Al's egerit.

Ep̄s q̄nꝗ inceptum q̄nꝗ ipletū req̄rit̄.

i ¶ Matrimonio. Et illud est quartū quod requiritur in ep̄o et in quolibet alio qui promouetur ad honorem ·j· de fil. ꝑsby. c. vt filij. vel ad regimen animarū ·j· de filijs presby. ca. penul. ⁊ vlti.

k ¶ Confirmationē. Bene dicit cōfirmationē: qꝛ ante cōfirmationē nihil debet attingere in administratione: alioquin repelleretur ·j· eo. qualiter. et. c. nihil est. et ·j· de preben. cū iam dudum.

l ¶ Administratione. Nā aliquādo cōtingit ꝙ statim nō nācisci̇t possessionē‡ xcij. di. si qui epi. ⁊ c. prece. ⁊ tūc nō debent conferri.

‡ Dicit hic Pe. per decre. freqns. d resti. spo. li. vj. ꝙ satꝭ erat si habebat possessionē maioris partis sec⁹ si minoris tantū. vide q̄ no. de elec. cōmissa. ·j· lib. vj. Jo. and.

¶ Glo. se. recitet̄ ꝑ questionē infra qđ tempus ⁊c.

m ¶ Tēpore. Quod videtur esse sex mensiū: qꝛ infra tres menses a die vacationis debet eligi. l. dist. postꝗ. et ·j· eo. ti. ne pro defectu. et infra alios tres menses debet cōsecrari. c. dist. q̄mquidē. Sed ver⁹ est ꝙ illud tēpus est tantū triū mensiū post cōfirmationē vt ex eodē caplo colligit̄: qđ etiā est exp̄ssum. lxxv. dist. ·§· ij. ⁊ c. ij. in fi. nisi necessitas eū ipedierit petere cōsecrationē: qꝛ tūc nō curreret ei tēpus. vt ī dictis ca. q̄mquidē. et. lxxv. dist. ca. j. al's obtinet quod hic dicit̄. vt. xvj. q. j. ne pro cuiuslibet. qꝛ cū sit ī mora petēdi cōsecrationē mora sibi debet iputari: ⁊ debet etiā ab illa dignitate repelli. vt ī d. c. q̄mquidē. De istis tēporibus ad eligendum: electionem presentandū ⁊c. Uide glo. magistralem in ca. si electio. eo. ti. li. vj.

¶ Glosa sequens signat contrariū et remittit.

n ¶ De consecrandis. Arg. cōtra ·j· de conces. preben. post electionem. in prin. vbi soluitur.

¶ Glo. seq. recitet̄ per duas q̄stiones. s. que sit rō quare expectat̄ cōsecratio: et quid si infra tempus fuerit consecratus.

o ¶ Ad quē spectant. Ante enī consecrationē nō dicit̄ plenio iure habere ecclesiā cū adhuc tempore consecrationis possit excipi cōtra ipsum ·j· de accusa. super his. merito debet expectari vsꝗ ad tēpus consecrationis. postea vero possunt cōferri bn̄ficia que habuerat: et hoc cū fuerit negligēs ⁊ in mora vt dictū est. ⁊ sic ante consecrationē nō dicitur ecclīam habere: qꝛ habere est cum effectu habere. ff. de verbo. signi. nomen filiarū ·§· habere. tamen dicitur marit⁹ ecclesie: vt sine licentia pape eam dimittere nō possit ·j· de trasla. inter corporalia. Sed si ante tēpus predictū consecrationē receperit statim pn̄t conferri beneficia priora: qꝛ plene dr̄ translatus. xxj. q. ij. si quis iam translatus. ⁊ xvj. q. j. ne pro cuiuslibet. nec potest repelli a consecratiōe: nisi per accusationē directam. vt ·j· de accu. super his. et. c. qualiter et quando. In alijs dignitatibus inferioribus secus est: qꝛ qui habet curā animarū si eligat̄ ad ꝯsimilē habita ꝯfirmatione et administratione ipso iure vacat prima. vt ·j· eo. dudū. ij. et ·j· de preben. de multa. Si primū beneficiū non habeat curā aīarum: sed secundū: tūc primū ipso iure vacat: sed nō de facto si semp retineat primū ·j· de conces. preben. litteras. ⁊ c. cū nostris.

si nō est in ordine reqsito: dʒ se facere pmoueri i primis tpibus. als monit⁹ nō parēs priuat beneficio nō obstāte appellatione: nisi ex causa legitima excuset. h. d. vsqꝫ ad. §. clerici. Ab. sic.

Inferiora etiaꝫ ministeria vt puta decanatum / archidyaconatum[a]: et alia que curam animaꝝ habent annexā: nullus oino suscipiat: sed nec parrochialis ecclesie regimen: nisi qui iam. xxv. annū etatis attigerit[b]: τ sciētia τ moribus ɔmendād⁹ existat. Cū aūt assumpt⁹ fuerit / si archidi. in dyaconū: et decan⁹ et reliqui ad moniti non fuerint pfixo a canonibus[c] tpe in pbr̄os ordinati: et ab isto remoueātur[d] offō: et alijs ɔferaꝶ: q̄ τ velint[e] τ possint illud cōuenienter iplere. Nec psit eis appellationis refugiū: si forte in cōstitutionis isti⁹ transgressionē per appellationē voluerint se tueri. Hoc sane nō solū de promouendis[f]: sed etiā de his qui iam pmoti[g] sunt si canones[h] non obsistant: precipimus obseruari.

Eligētes idignū ɔ formā huius ca. puati sūt p pma vice ptāte eligēdi: et idē i collatore: et defectū capli supplet eps: et econuerso: et si caplm negligit fit deuolutio ad metropolitanum. h. d. vsqꝫ ad finem.

Clerici sane si cōtra formam istā q̄cūqꝫ elegerint: et eligēdi tūc[i] potestate priuatos[k] / et ab ecclesiasticis beneficijs[l] triēnio nouerint se suspēsos: dignū est eni vt quos dei timor a malo non reuocat: ecclesiastice saltē coerceat[m] seueritas discipline. ¶ Eps autē si cōtra hec fecerit[n]: aut cōsenserit fieri: i cōferēdis[o] pdictis officijs τ beneficijs ptātē amittat: τ p caplm[p] aut p metropolitanum (si caplm ɔcordare nequerit) ordineꝶ. Idem rauēnati archiepi.

Cōpromittētes sup electione teneꝶ recipe electū a cōpromissario si est idoneus. Ca. viij.

Causam q̄ inter moniales scte Margarite: τ .j. ¶ Si sorores in epm electionē cōtulerint[q]: pmittētes[r] φ illā quā eis puideret[s] reciperent: ipsam quā puiderit facias ab eis (si tamen[t] existat idonea) in suā recipi[u] abbatissam. Idem vig. epo.

Elect⁹ ante cōfirmationē beneficia ɔferre vel aliter administrare nō pōt. Ca. ix.

Nosti quomodo lincoñ. ele

¶ Glo. seq. notat φ archidy. habeat curā. signat contrariū τ soluit.

a ¶ Archidyaconatū. Sic videtur φ archidyacon⁹ habeat curā aīarum: sed non principaliter. ar. xvj. q. vij. c. nullus. j. ar. ꝭ. de of. archi. cum satis. vbi de hoc. Et est verū φ archidyaconus qui habet inqrere τ visitare parrochiā suā curam habeat animarū. vnde si recipiat aliam prelationē curam aīarum habentē ipso iure vacat archidyaconatus vt est expssuꝫ ꝭ. eo. ca. dudū. ij. et ꝭ. de preben. de multa. et pōt excōicare et suspendere ꝭ. de eo. qui fur. o. rece. c. j. et etiam alij prelati: vt ibi diciꝶ. Sed videꝶ ɔtra. xvj. q. ij. visis. xxiiij q. iij. corripiātur: vbi diciꝶ φ anathema est mucro epi. Archidyaconi vel alij prelati non possunt excōicare cū solēnitate illa de qua traditur xj. q. iij. debent. et. c. cum aliquis. vt capitula illa intelligantꝶ et loquātur de illa solēnitate.

Archidyacon⁹ an habeat curā aīarū.

¶ Glo. se. obijcit τ soluit.

b ¶ Attigerit. dispensatiue tamen pōt licet sit i minori etate ꝭ. de eta. et quali. preterea. vt quidā dicūt. de hoc dicetur ꝭ. eo. cum dilectus. Sꝫ cōtra. lxxviij. dist. si triginta. et ca. presbyter.† vbi diciꝶ φ ante. xxx. annuꝫ presbyter ordinari non debet: et hic dicit φ stati deberet post. xxv. annū. qꝛ tales plati debent esse presbyteri. xxj. q. ij. sicut. ar. ꝭ. de eta. τ quali. preterea. Satis pōt dici φ hodie statur huic ca. sm̄ quod no. in ca. illo si triginta. Uel expone psbyter. i. episcopus. et sic concor. huic ca.

† Et si dubitetꝶ de etate probabit actor: vt ibi no. vide qd̄ dr. ꝭ. de proba. in presentia. sup iij. glo. io. ā.

c ¶ A canonibus. Hic fit mētio de illis canonib⁹. lxxv. di. q̄si per totū. et ꝭ. de tēpo. or. c. j. ij. et. iij. et qꝛ post ɔfirmationē debēt ordinari in primis. iiij. tēporib⁹ vel saltē vsqꝫ ad sex menses: nec credo φ loquaꝶ de illis canonibus. lxxvij. dist. quicūqꝫ. ibi post dyaconatū statur per quinquēniū ad sacerdotiū recipiēdū: qꝛ nō credo tantū expectandū: imo de illo. lxxvij. dist. ca. vlti.

¶ Glosa sequens signat contrarium et soluit.

d ¶ Remoueanꝶ. Signaꝶ cōtra hoc. lxxiiij. di. cōsuluit. Solꝰ. cum iste susceperit alterū onexoꝝ teneꝶ ad reliquū. sec⁹ in alijs clericis qui per subtractionē beneficiorū sunt cōpellendi ad ordines quando necessitas vel vtilitas subest ꝭ. de eta. et quali. c. queris.

e ¶ Uelint τ possint. Als sola volūtas nō sufficit: vbi est opus facto ꝭ. de eo qui mit. in pos. constitutis.

¶ Glo. seq. recitetur per obiectionem τ solutionem.

f ¶ Promouendis. Habes hic φ cōstitutio trahitur ad preterita de hoc dictū est. s. de cōsti. ca. vlti. Et hec est ratio quare trahiꝶ ad pterita: qꝛ sine aliq̄ cōstitutione ad hoc teneꝶ p alia iura antiqua. Additio. Et eadem ratio in vsuris ꝭ. de vsur. cum tu. Jo. and.

g ¶ Promoti. id est electi et confirmati: sed non sunt ordinati.

h ¶ Si canones nō obsistāt. Cōtra ꝭ. de eta. τ q̄li. vt abbates. Sic solue. hoc intelligiꝶ de tali q̄ sine culpa sua factus est talis φ ordinē recipere non pōt sm̄ canones. Uñ ppter hoc nō debet remoueri licet ordinē nō possit recipere: qꝛ nō est addenda afflictis afflictio. ꝭ. de cleri. egro. ex parte. τ. vij. q. j. cum percussio. Et illud intelligitur de tali qui culpa sua factus est irregularis: τ ideo remouetur.

Benefi cio dꝫ priuari q̄ culpa sua nō pōt ordinari.

i ¶ Tunc. i. illa vice tantum ꝭ. eo. cum vintoñ.

k ¶ Priuatos. Ipso iure ꝭ. eo. innotuit.

l ¶ Beneficijs. non officijs. quis enim officiaret tūc ecclesiam?

m ¶ Coerceat. si. lxij. di. docēdus. τ. lxxxij. dist. plures. in fi. τ. C. de emēda. ppin. l. vna. τ belli pestis iterimat / quos delinquētes ad rectitudinis viam dei precepta non reuocāt. xxiij. q. iiij. si quis. in fi.

n ¶ Fecerit. cum ad eum pertinet collatio beneficiorum.

o ¶ Cōferēdis. Ea vice cū ad epm pertinet collatio bñficij vel cōfirmādo primū successorē: τ hoc cū ad alios ptinet collatio: τ insuper a perceptione proprij beneficij suspendaꝶ ꝭ. eo. ti. c. nihil est.

p ¶ Capitulū. Et ita habes φ minor supplet negligentiā maioris τ ecōuerso ꝭ. de cōces. pben. nulla. et. c. qꝛ diuersitatē. τ. ix. q. iij. cū simus. lxv. di. c. vlti. lxxxix. dist. c. ij. τ maior negligētiā minoris: sed illud est ordinarium. vt in ca. cum simus.

Causam que. Cōis est diuisio. scd̄a ibi: si sorores. Abbas sic. Diuisio.

¶ Casus. Uacante monasterio sancte margarete: moniales eiusdē mōasterij cōtulerunt potestatem eligendi abbatissam i epꝫ bonoñ. pmittentes eā recipere in abbatissam: quā eps eis duxerit puidēdū. Moniales post modū re nō integra voluntatē suā mutare volebāt: mandat pa. quatenus si hoc verū est illaꝫ quā eps eis puiderit in suā faciāt recipi abbatissā si idonea fuerit. ¶ Nota φ ptās eligendi bene pōt psonis idoneis conferri. ¶ Itē p hāc decretalē videꝶ φ ptās taliter data nō pōt renouari.

q ¶ Contulerint. Illd̄ quidē recte potest fieri: et est vna de formis concilij generalis ꝭ. eo. qꝛ propter. et est si. ff. quod cuiusqꝫ vni. itē eoꝝ. §. si decuriones† et etiā extra collegiū pōt cōpromitti: qꝛ eps non est de collegio: licet sit caput. ꝭ. de testa. requisisti. ar. ver. non est tanta cōmunio inter episcopum et monasteria.

† Nō refert an ordo elegerit an is cui ordo cōmisit. Jo. ā.

r ¶ Promittentes. Simile ꝭ. de renunci. post translationem.

¶ Glo. sequens querit et remittit.

s ¶ Prouideret. Quid dices: nunquid possunt reuocare talem collationem factā epo anteqꝫ ipse prouiderit? Nō videtur ꝭ. eo. in causis. vbi dicitur de hoc.

¶ Glo. se. ar. alle. xj. iura. τ. vj. alle. in contrarium et soluit.

t ¶ Si tñ existat idonea. Ar. est hic. φ cū aliqd gn̄aliꝶ ɔmittiꝶ arbitrio alicui⁹ nō valet: nisi legitime factū sit. ꝭ. d̄ iureiu. q̄ntauallis. τ ca. veniēs. ff. de ritu nup. q̄cūqꝫ. ff. p socio. vñ si nerue. τ i auꝶ. de he. et fal. §. is igiꝶ. col. j. τ. ff. ne quid in loco publi. l. ij. §. si quis a principe. τ. ff. de ope. li. si libert⁹. C. de inoffi. testa. si quādo ꝭ. de of. dele. ex parte. τ. xvj. q. j. et tēporis. et. c. postqꝫ. Ar. cōtra. xxxij. q. vlti. c. vlti. τ ij. q. vj. §. arbitrarij. et ꝭ. de iureiur. si vero. et. ff. de reg. iur. quisquis. et. ff. de dam. infec. qui bona. §. cū inter. et. xxiij. q. iiij. displicet tibi. in prin. Solꝰ. si arbiter‡ est cōpromissarius eius arbitrio standum est siue equū siue iīquū. ff. de arbi. diē. §. stari. nisi cōtra ius scriptū / vel cōtra formā cōpromissi sit latū: qꝛ tunc nō tenet. ij. q. vj. §. diffinitiua. et ꝭ. de cōfir. vti. vel inuti. examinata. et. ff. de arbi. si cū dies. §. cōpromissio. τ. C. que sen. sine ap. re. l. j. Si vero tanqꝫ vir bon⁹ arbitrari debet: tunc non valet dictū suū: nisi sit equū. vt in dictis ca. veniēs. et quintauallis. et. ff. pro socio. si societatem. τ. l. seq.

‡ Hic poti⁹ loqmur de cōpromissario pcuratore q̄ iudice. qd̄ patet qꝛ noie cōpromittentium eligit nec posset hoc resolui et soluendo penā qd̄ fieret in vero arbitrio nō emologato. Jo. and.

¶ Glo. seq. querit alleg. pro. quadrupliciter: sed dupliciter soluit.

u ¶ Recipi. Sed quid si elegerit malā: nūquid aliā eps poterit eligere: vel etiā si electa noluerit consentire? Ar. φ sic ꝭ. eo. cum terra. et qui optauit acetū pōt iterū optare vinum. ff. de op. le. l. ij. τ reproba electio nulla est. vij. q. j. factus est. τ. ff. de pig. act. eleganter. §. q̄ reprobos. ff. ad vellꝰ. q̄uis. §. si cū venerit. Itē qui iurauit aliter q̄ ei delatum est iterū iurare debet. ff. de iureiur. qui per salutem. In casu isto non poterit amplius eligere: quia functus est officio suo. ꝭ. de offi. deleg. in litteris. et. ff. de re iu. paulus. quia semel functus est officio suo siue bene siue male vt ibi. s. eo. ca. proxi. et ꝭ. eo. innotuit. et ca. in causis. et ꝭ. de offi. dele. in litteris.

Nosti quomodo. ¶ Diuiditur. quia primo ponit ius ex quo infert mandatum ibi: mandamus. Abbas sicul⁹. Diuisio.

¶ Casus. Quidam electus fuit in episcopum lincoñ. iste sic electus anteqꝫ haberet confirmationem cepit administrare ac conferre prebendas et dignitates. querebatur a dño pa. vtrum sic electus ante suā confirmationem conferre pōt prebēdas. Respōdet papa φ cū isti⁹ electio confirmata non fuerit predicta facere non pōt. Unde mandat episcopo vigorieñ. vt ei precipiat φ si quā fecit concessionem

de predictis eam⁹ studeat revocare. ¶ Nota q nullus electus ante suam confirmationẽ põt aliquid administrare: qd si fecerit hoc ipso repellatur. ¶ Item nota q contra factũ suũ põt quis venire.

¶ Glosa sequens recitetur per obiectionem.

a ¶ Cõcedendi. Quod si faceret deberet repelli. ↄ. eo. qualiter. ꝛ ↄ. de pben. cũ iam dudũ. i fi. nisi in casu. ↄ. eo. nihil est. §. vlti. ꝛ illud dispensatiue fit: ne interi ecclesia patiat detrimentũ in tpalib⁹ vel i spũalibus vt ibi dr. sed hic papa voluit parcere huic electo: qꝛ põt ipsum repellere ꝛ facere sibi gratiã. Uel dic q nõ fuit hoc deductũ in iudicio vel obiectum. Ar. ↄ. de preben. dilectus filius.

b ¶ Cõfirmata. Per cõfirmationẽ acquirit electus plenã administrationẽ: ꝛ vinculũ cõiugale contractũ est. ↄ. de trãsla. inter corporalia.

c ¶ Facultatẽ. Immo puari deberet. ↄ. eo. qlit.

d ¶ De pdictĳ. Ista decre. ptinet grãm in eo q nõ fuit punitus: ptinet ius i eo q dicit q nõ habet facultatẽ disponẽdi ante confirmationem.

¶ Glo. seq. obiicit et soluit. Scdo ar. q cõtra factũ suũ ꝛc. alleg. quattuor iura p. ꝛ qttuor ptra. et soluit distinguendo.

e ¶ Revocare. Sed qd est qd dicit q studeat revocare: qꝛ talis traditio nulla est: qꝛ pro nõ dato habet qd ab illo donatur q de iure donare nõ põt. ↄ. de iure patro. qd aũt. in fi. sed talis revocatio poti⁹ erat de facto q de iure. sicut donatio de facto tantũ fuit: ne ex tali facto crederet ius habere: ꝛ ne credatur hoc sibi licere. Itẽ ar. q aliqs põt cõtra factũ suũ venire. xij. q. j. certe. l. v. dist. penitẽtes. xxxv. q. ix. qd quis cõmisit. C. de euic. si tibi liberam. Ar. ptra. xvij. q. iiij. sũt q opes. xviij. q. ij. eleutheri⁹. ff. de ser. ru. pre. per fundũ. ↄ. de cleri. cõiug. diversis. Sol. In sentẽtĳs interlocutoriis iudex potest mutare vel revocare suam interlocutoriã. ff. de re iudi. quod iussit. ↄ. de appel. cũ cessante. Circa negocia distingue si ex mutatiõe nulli fit preiudiciũ: licitũ est mutare. vbi ex mutatiõe alteri fit piudiciũ adhuc re integra licitũ ẽ mutare. ff. de iuris. om. iudi. si ꝯvenerit: re nõ itegra nõ pt. ff. de reg. iur. nemo. nisi favor aliũ inducat. C. de libe. cau. interrogatã. Et est simile in revocatiõe sententie spũalis vel corporalis mrimõij vbi decipit ecclia. xxxv. q. ix. sententiã. ꝛ meli⁹. §. his ita respondeb. et. ↄ. de re iudi. lator. ꝛ c. consanguinei. Et iõ hic põt ptravenire: qꝛ administratio est ei interdicta. ꝛ sic replicaret de administratiõe si ei obiiciat q ptra factũ suũ venire nõ possit. ff. de iureiur. l. iusiurandũ. §. j. responso. et. l. se. Ber.

Divisio. ¶ Consideravim⁹. ¶ Dividit. nã pmittit causam cassationuz. Scdo vtrãqz electionẽ cassat ibi: qpropter. Tertio mãdat eccl'ie puideri ibi: vobis aũt. Ab. si. ¶ Casus. Vacãte qdã ecclia qdã canõici appellauert q alij nõ pcederet ad electionẽ sine illis et cõtra pvilegia eccl'ie sue. illi nõ obstãte illa appellatiõe elegerũt Jo. frontinũ: appellãtes stati ne alij cõtra suã electionẽ aliqd attẽptarẽt. illi videntes q nõ detulerãt sue appellatiõi ꝛ cõtra tenorem privilegioꝝ eccl'ie sue ad electionẽ pcesserãt/quedã aliũ. B. nomine elegerũt. Delata est sup istis electiõib⁹ cã ad dñm papã/audit alegatiõib⁹ ptiũ. papa ꝯsiderans q electio Jo. frõtini facta fuit post ap. ꝛ ptra pvilegia eccl'ie. videns etiã q electio. B. post illã talẽ qualẽ nõ cassatam. et post ap. p quã oĩa ad suũ statũ debẽt reduci facta fuit: vtrãqz cassauit ꝛ cõtulit canõicis vt aliã psonã idoneã sibi eligant in rectorẽ: ita tñ q vterqz pdictoꝝ nõ minus fama ipsoꝝ integra cõservet: ꝛ q in alĳs ecclesĳs possũt pmoveri: ꝛ liceat eis i alterũ ipsoꝝ cõsentire pterqz in ista ordinatiõe. ¶ Nota q non debet fieri scda electio pma nõ cassata. ¶ Itẽ q si fit post appellationẽ debent in statũ primũ revocari. ¶ Itẽ licet cassek electio alicuius propter modũ electionis nõ piudicatur electo quin possit iterũ eligi.

f ¶ Post appellationẽ. Appellare ne fiat electio nõ valet: sed ne fiat nisi canõica tũc bñ valet. ↄ. e. cũ nobis. ꝛ itellige q allegata fuit aliq pbabilis cã: qꝛ sive appellet i iudicio vel extra appellatiõis cã exprimẽda est. vt i decre. Inno. iij. cordi nobis. de appel. lib. vj.

g ¶ Privilegioꝝ. Que essent ista privilegia nõ habemus. B.

¶ Glo. seq. signat duo iura in contrarium et soluit.

a ctus cõcedẽdi honores vel prebendas aut al'as disponendi de reb⁹ ecclesie (cũ sua nõ sit electio b cõfirmata) non habeat facultatem. c ꝛ ↄ. ¶ Mandam⁹ igit quaten⁹ ei auctoritate nr̃a pcipias: vt cõcessionẽ si quã fecit de pdictis d studeat revocare e. Idem.

¶ Electio facta post appellationẽ et pma nõ cassata: et ptra pvilegia ecclesie: cassanda est. Ca. x.

Consideravim⁹ q electio Johãnis frõtini post ap f pel. ad nos iterpositã et ↄ tenorẽ pvilegioꝝ g ecclesie vr̃e fuerit celebrata. Perpẽdim⁹ ẽt q electio. B. post illã q̃lẽcũqz electionẽ nõ cassatã necnõ et p⁹ appel. h (p quã ad suũ statũ oĩa dñt reduci) fctã fuit ꝛ ↄ. ¶ Quapropt̃ vtriusqz electionẽ omnino cassam⁹. et vobis in aliã psonã idoneã et honestã cõveniendi liberã tribuim⁹ facultatẽ. Ita q vtriqz pdictoꝝ fama i sua nõ min⁹ integre cõservet: ꝛ q i alĳs ecclesĳs possint (si de⁹ gratiã dederit) pmoveri. ¶ Vobis autẽ liceat preter istã ecclesie vestre ordinationẽ k in eoꝝ alterũ cõvenire. Idem.

¶ Metropolitan⁹ ꝯfirmat⁹ licz nondũ receperit palliũ põt suũ suffraganeũ ꝯsecrari facere. C. xj

Suffraganeis alicui⁹ metropolitani: ad mandatũ ipsius post ꝯfirmationẽ electionis sue: etiã si palliũ l non receperit: licitũ est electũ q ad ei⁹ iurisditionẽ ptinet consecrare.

Clemens tertius.

¶ Is cui⁹ electio fuit cassata nõ vitio psone: sz electiõis mõ iterũ eligi põt: sec⁹ si vitio psõe. C. xij.

Super eo vo quod qrere voluisti: si alicui⁹ electione cassata: idẽ ad alteri⁹ eccl'ie regimẽ elect⁹ fuerit: an ei⁹ electio debeat cõfirmari: Hoc tuã volum⁹ discretionẽ tenere: q si prior electio nõ vitio psone m: sz mõ electiõis cassak: pmotionẽ eius fieri i eadem etiã ecclesia. ¶ Nisi

b ¶ Appellat sonẽ. ↄ. eo. bone. j. et. ↄ. de ap. cõstitutis. Cõtra i illis tenuit electio scda loco facta: ꝛ post alteri⁹ ptĳ appellationẽ. In illa cõstitutis tenuit electio scda: qꝛ prima ipso iure nulla fuit: hic vero prima non fuit ꝉ nulla: sed anullanda. In decreta. illa bone. j. non tenuit tribus de causis: vt ibi dicitur. De hac materia dicetur. ↄ. eo. auditis.

ꝉ Dicebat Ala. ibi: appellãtes ꝑmo elegerũt et sic appellatiõi renũciaverunt: hic vero scũdo qd nõ videk verũ. Jo. an.

¶ Glo. se. arguit. alleg. in contrarium et soluit.

i ¶ Fama. Ar. infamiã non comitari depositũ. ff. de re mi. q cuz viro. §. non oĩs. et. §. exauctoratus. Ar. ↄ. ff. de his q no. infa. l. ij. §. igminie. So. est. ↄ. e. sup eo. qꝛ non fuit cassata vitio persone.

k ¶ Ordinationẽ. Dicunt quidã ꝉ preter istã q nũc cassata est q iterũ pñt alterũ eligere si volunt. ↄ. eo. sup eo. sed hoc nõ credo. qꝛ pptr scandalũ noluit papa q in illa vacatiõe aliqs coꝝ pmoverek: hodie tñ alia debet esse forma in electiõibus faciendis. ↄ. eo. quia propter.

ꝉ Tã. ꝛ Vi. ꝛ bñ dicũt quo ad iuris diffinitiõez si talis cal⁹ occurreret hodie: et h placet Jn no. diceñ q etiã in ista vacatiõe d iure alt̃ poterat eligi: sz extra ius papa hoc interdixit ex cã. Jo. an.

Suffraganeis. ¶ Ista decre. facit ad scdam partẽ rubrice. et. h. d. Metropolitan⁹ cõfirmat⁹ et consecrat⁹ nõ potest pallio non recepto suffraganeũ suuz cõsecrare: sed potest mãdare alĳs suffraganeis vt illũ cõsecrent. Ab. sic. Incipe constructũ ibi licitũ ẽ suffraganeis ꝛc.

¶ Casus. Quidã elect⁹ est ꝛ ꝯfirmat⁹ fuit in archiepm. qrit vtrũ suffraganei sui possint ad mãdatũ ipsi⁹ aliquẽ suffraganeũ suũ electũ i epm ꝯsecrare cũ adhuc palliũ nõ recepit i q ꝯferk plenitudo officĳ põtificalis: Rñdet dicẽs q suffraganei sui bene pñt ꝛ debẽt ad mãdatũ ipi⁹ metropolitani electũ illũ in epm ꝯsecrare: lz palliũ nõ receperit. ¶ Nõ q tale mãdatũ de iurisdictione fit: nõ de ministerio ꝯsecratõis. ¶ Nõ q p ꝯfirmatiõe ꝯcedũk ea q sũt iurisditõis. B.

¶ Glosa sequens obiicit. opinionem ponit. quam primo improbat scdo defendit. in fine remittit. Jo. and.

l ¶ Palliũ. Sed ptra videk. qꝛ propter palliũ nondũ receptũ consecratio episcopoꝝ differrek. c. di. qm. vbi de hoc. qꝛ ante palliũ receptũ nõ potest ꝯsecrare virgines: ordines celebrare: vel epos consecrare. ↄ. eo. qd sicut. ad idẽ facit. ↄ. eo. transmissam: pptr hoc dicunt quidã q hec nõ est decre. sed fuit quedã pvisio: tñ potest tolerari et videk subesse quedã equitas vt cũ nondũ sit in mora petẽdi palliũ: vt hoc habeat locũ qd nõ videk: qꝛ in traditione pallĳ plenitudo cõferk põtificalis officĳ. ↄ. de vsu pallĳ. nisi specialis. Unde ꝛ cũ p se hoc facere nõ possit: neqz auctoritatẽ alĳs faciẽdi pstare potest et est op. ar. ↄ. de ꝯsecra. eccle. vel alta. aqua. ꝛ ar. ff. ad se. consul. macē. filiũ habeo. Dic ergo hic: vt dixi. ↄ. de transla. cum ex illo. Ber.

Super eo. ¶ Ista decre. quottidie allegak. In qua pmo ponitur q̃stio. Scdo solutio ibi: hoc tuã. In quo duo facit. nã primo respõdendo distinguit. Scdo excipit ibi: nisi. Ab. si. ¶ Casus. Aliqs elect⁹ fuit in aliquã platurã: cassata est ei⁹ electio: idẽ elect⁹ fuit postmodũ ad regimen alterius eccl'ie. qrit an electio ei⁹ debeat cõfirmari: Rñdet pa. q si prior electio nõ fuit cassata vitio persone: sz pptr modũ electiõis illa cassatio pmotionẽ ei⁹ i eadẽ eccl'a et i alia nõ poterit ipediri: nisi forte aliqd simõiace pravitis intercessit. ¶ Nota q cũ cassak electio pptr modũ electiõis nil imputatur electo: nec in alicui⁹ notã ifamie incidit: ꝛ sic poterit eligi iteꝝ: sed secus est si propter vitiũ persone cassatur. Bern.

¶ Glosa sequens exemplificat. ar. obiicit: et dupliciter soluit.

m ¶ Nõ vitio persone. Puta, pptr aliquã irregularitatẽ: q: erat illegitim⁹: vel pptr crimẽ ꝉ qd ei fuit obiectũ ꝛ pbatũ: qd si esset pbatũ nõ põt eligi: nec i illa nec in alia eccl'ia cũ sit ieligibilis. Et põt hic colligi ar. q crimẽ in modũ exceptionis pbatũ preiudicet ei in electione alia: sed hoc esset penã iponere ordinariã quod fieri nõ debet. ↄ. de ordi. cog. cũ dilectus. in fi. et. ↄ. de excep. deniqz. ff. de his qui no. infa. lucius. Dicas q si p hoc gravata fuit: et est ipsius opinio põt et debet repelli. ↄ. de testi. testimoniũ. c. gregorĳ. est vbi casus iste ponik. ꝛ ar. ij. q. v. presbyter. et. c. si mala fama. et. lxxxj. di. tantis. ꝛ ↄ. de accu. oĩpotens. vel repellitur in alia electione: cum crimẽ obiectũ pbatũ in modũ receptiõis electionẽ de qua agik ptigebat. ↄ. de excep. deniqz. ꝛ ↄ. de ꝓfes. c. ij. sed si modo electiõis tunc

ꝉ De vitio ani corpis. i. infirmitate. dicit Cõpost. q vna vice repulsus non repellit i alia si cessavit infirmitas. ↄ. e. cũ iter canõicos. dic vt ibi. io. a.

non impedit in alia electiōe vt hic dicit. ꝛc. s̄. eo. consideravimus.
¶Glosa sequens signat contrarium et soluit.

a ¶Symoniace. j. q. j. c. j. Ar. ↄtra. j. de symo. de regularibus. ꝛ. j. q. v. c. j. qd hic dr ius est cōe: qd ibi dicit dispensatio. Ber.

Petēs in hoc caplo narrat tria videlz sta tū mōaste rij: q̄lita tem electi et suum assensum.

Cum monasteriū. ¶Monachꝰ vniꝰ monasterij pōt eligi in abbatē alteriꝰ monasterij. h. d. ꝑm lec. cōiorē ꝑm quā par vtilitatꝫ affert hec decre. cū presertī hodie sit clarꝰ ꝓuisum in cle. j. de electione. Et diuidit: qꝛ primo ponitur petitio. scd̄o cōfirmatio ibi: nos autē. Abbas si.

¶Casus. Mōasteriuz de pellicia ad tantā dissolutionē deuenerat ꝙ fratres eiusdem loci obseruantiā religionis et ordinē penitus abiecerant: tandē vt eorū monasteriū possent in statū pristinū reformare: conueniunt vnanimiter in quendā fratrem de heremo q̄ laudabiliter fuerat cōuersatus cū fratribus suis ipm in abbatē totꝭ desiderijs a suo epo postulantes q̄ eoꝝ petitioni ꝑbuit assensum petens eādem postulationē a se. apo. ↄfirmari. et pa. electionē illā seu postulationē canonice cōfirmauit. Ber.

b ¶Abiecerunt. Unde deberent expelli. j. ne cleri. vel mōa. relatum. Bernardus.
¶Glosa sequens obijcit ꝙ heremita ꝛc. ꝛ soluit.

c ¶In heremo. Et ita videt ꝙ erat monachꝰ/ lz dicat in heremo: alˀs nō posset eligi: sz postulari. j. eo. cū causam. ꝛ. c. cū in magistrū. et. c. officij. et eiusdē religionis vel maioris † debet esse. qꝛ nō est licitū descēdere sed ascēdere. j. de transla. licet. ꝛ. xciij. di. legimꝰ. in fi. iuxta illud. Et ambulabūt de virtute in virtutē ꝛc. de pe. di. ij. dū sanctā ecclesiā. Sed si intelligas ꝙ iste fuit heremita tūc abbas esse nō potest: qꝛ heremita propriū habet. ar. xix. q. iij. §. econtra paulus. sed monachꝰ ꝓpriū habere non pōt. j. de sta. mona. cū ad monasteriū. in fi. Credo ꝙ iste fuit de heremo qd sic appellat ꝛ ē in tuscia: et sunt albi mōachi cui subsunt camādulēses: et illi de sancto damiano iuxta pontem ferreum.

† Alˀs mioris. et tunc loquitur de electo: sz nō credo curādum an sit maioris vel minoris religiōis: qꝛ si pōt prefici eccl̄ie seculari/ multo magꝭ regulari licet minoris religiōis. hodie dic vt i cōcilio vienen̄. eo. tit. cū rationi. Jo. and.

¶Glosa sequens querit obijciendo/ et tripliciter soluit.

d ¶Postulantes. Sed quare dicit postulantes: nōne poterat eligi: Dcas ꝙ primū mōasteriū de pellicea erat alterius ordinis. vel ille monachus erat in minoribus ordinibus: ꝛ ideo debuit postulari: vt dictū est. s̄. de postula. prela. ca. vlti. vnde dicit in fi. sicut canonice facta est: vnde videtur ꝙ cōpetentius poneret in ti. precedēti. Sed licet dicat postulātes: nō tamē credo ꝙ fuerit simplex postulatio sed electio: et hoc satis innuit ex eo ꝙ dicit eādē ordinationē postulasti a se. apo. ↄfirmari: ꝛ ex eo ꝙ papa dicit nos eā ↄfirmamꝰ. si enī fuisset simplex postulatio papa nō dixisset confirmamus: sed dixisset ipam admittimus vel nō approbamꝰ. s̄. titu. proxi. bone. j. et. c. bone. ij. et sic bene ponitur hic.

¶Glosa sequens querit et dupliciter soluit: et scd̄am improbat.

e ¶Cōfirmamus. Sed nūquid sufficit in hac dispēsatione cōsensus solius episcopi: Ita: sed ad cautelā cōfirmatur: iste enī dubitabat an posset hoc facere: ꝛ ideo papa respōdendo cōfirmat factum ipsius: alˀas ipse papa dixisset: et nos postulationē admittimꝰ: sed ipse solum confirmat factū epi. Uel ideo quia forsitā suberat dn̄o pape nullo medio. ar. ad hoc. lviij. dist. c. j. et. ij. Sed ista littera videtur contradicere. ibi: tu vero postulatiōi ꝛc. dic vt. s̄. dictum est.
Additio. Dicebat Pe. ꝙ forte postulabatur ab epo vt abbate qd esse pōt. de iudi. causam. Jo. and.

Diuisio. Cum terra. Nō valet cōsuetudo per quā collegiū ad alteriꝰ voluntatē tenetur sibi eligere prelatum. h. d. Et diuidit. Primo ponitur decisum exordiū. Scd̄o narratio ibi: sicut. Tertio ꝓuisio ibi: qꝛ igitur. Et ibi tria facit. primo causam reddens dānat consuetudinem. secūdo statuit ꝛ statutū declarat ibi: statuentes. tertio permittit et permissionem determinat ibi: quo facto. Abbas sic.

a Cum monasteriū. forte simōiace[a] prauitatis aliq̄d intercessisse cōstiterit: nō debeat impedire. Celestinus. iij.

¶Nō professus pōt postulari i abbatē si ex aliq̄ bona cā fiat talis postulatio. h. d. ꝑm lecturā q̄ est magis singularis. Ca. xiij.

Cum monasteriū de pellicia in tuo sitū epatu ad eā dissolutionē deuenerit (sicut tua rū lraꝝ isinuatio patefecit) ꝙ fratres eiusdē domꝰ obseruantiā re
b ligionis ꝛ ordinē abiecerūt[b]: ꝛ. j. ¶In quedā q̄ cū fratribꝰ suis in
c heremo[c] est laudabiliter cōuersatus: boni testimonij virū vnanimiter consenserūt: eū in abbatē
d totꝭ desiderijs postulātes[d]. Tu vero postulationi eorū ꝑbuisti assensum: ꝛ postulasti eādē ordinationē a se apo. cōfirmari. ¶Nos aūt ipaz sicut facta est canonice
e confirmamus[e]. Idem.

¶Electio debet esse in libertate eligētium: nec valet contraria consuetudo. Ca. xiiij.

f g Cum terra[f] q̄ funiculus[g] hereditatis dn̄i censebatur. et. j. ¶Sicut ex quarūdā litterarū tenore accepimus quidā in electionibus praue cōsuetudi
h nis[h] morbus irrepsit: vt cum alicuius ꝑlati electio dꝫ celebrari: cōuentꝰ ad quē ꝑtinere dinoscit duas personas nominet latēter auribꝰ patriarche vel principis exꝑmēdas: vt sic alteriꝰ eligēde vel totiꝰ electiōis penitꝰ irritande: idē patriarcha vel princeps plenariam habeat facultatem. ¶Qꝛ igit hoc redūdat in grauē ꝑniciē eccl̄iastice libertatꝭ: ꝑscriptā cōsuetudinis prauitatē sācimus penitꝰ abolendā. ¶Statuē
i tes vt forma electiōis canonice in oibus cōuētualibꝰ[i] eccl̄ijs obseruet: videlꝫ vt cū dꝫ ecclesie cōsuli pastoris regimine destitute:
k electores i vnū locū (in quo[k] fuerit electio celebrāda) cōueniāt: et inuocata spūssancti gr̄a ꝑsonam nominēt. Qꝫ si in persona fuerit vel in electionis modo pctm̄: tā
l diu in electione diligentiā[l] inq̄sitionis apponant: donec vacanti ecclesie de persona idonea valeant prouidere. ¶Quo facto non prohibemus: quin regis seu patriarche (qui ꝑ tempore fuerit) requiratur assensus: sed propter hoc ipam electionem nolumus impediri. Idem.

¶Casus. In terra hierosolimitana talis cōsuetudo in electiōibꝰ seruabat: cū electio alicuiꝰ prelati deberet celebrari: conuentꝰ illiꝰ eccl̄ie duas ꝑsonas latēter noiabat auribꝰ patriarche vel ꝑncipis vt sic esset in ꝑtāte patriarche vel ꝑncipis alteꝝ ꝑficere vel vtrūqꝫ repellere: qꝛ ergo talis consuetudo redūdabat in ꝑniciē ecclesiastice libertatis. ꝑcepit papa illā ↄsuetudinē penitus aboleri: statuēs vt i oibus cōuētualibus ecclesijs forma electionis canonice obseruetur/ vt electores conueniant in vnū locū vbi debeat electio celebrari: ꝛ iuocata spūssancti gratia ꝑsonā idoneā sibi eligāt in prelatū. et si in persona quā itēdūt eligere esset peccatū: vel si modū canonicū non seruarunt tādiu deliberent et in ꝑsona ꝛ i modo/ quousqꝫ ꝑsonā idoneā iueniant: et modus canonicus conseruetur: et vacāti ecclesie consulat. quo facto ꝑsona electa presentet patriache vel principi vt suū ꝑstet assensum. sed ꝓpter hoc nō debet electio impediri. ¶Nota ꝙ ꝙ ius eligēdi in collegiata eccl̄ia ꝑtinet ad ipꝫ collegiū. ¶Itē laici nō debēt interesse: nec vocē habere in electione prelati. ¶Itē cōsuetudo cōtra ecclesiasticā libertatē extirpanda est: ꝛ mala consuetudo est rescanda. Bernar.

† Alˀs cōgrua.

f ¶Terra. scilicet hierosolymitana.
g ¶Funiculꝰ. i. portio.
h ¶Cōsuetudinis. Nota ↄsuetudinē contra libertatē eccl̄ie nō valere de hoc dicitur. s̄. de consue. c. j. et. c. vlti.

i ¶Conuentualibus. Ideo dicit conuentualibus: quia vbi est vnicus sacerdos patronus debet eligere. j. de iure patro. nobis. et xvj. q. vlti. decernimus.

k ¶In quo. scꝫ in eccl̄ia cui preesse debet in capitulo ꝑm consuetudinē loci illiꝰ si cōmode fieri pōt: alˀs vbi melius obtulerit se facultas. xxiij. dist. in nomine dn̄i. xij. q. ij. preceptum. et. j. eo. ꝙ sicut.
¶Glo. seq. obijcit. ponit quattuor solutiones: ꝛ approbat vlti.

l ¶Diligentiam. Hic sumit ar. ꝙ eligētes possunt aliū eligere ꝑma electione nō reprobata per superiorē. Sed ↄtra. s̄. eo. cū in cunctis. ꝛ. j. eo. innotuit. ꝛ. s̄. eo. consideravimꝰ. j. de cōces. preben. c. post electionē. Quod hic dicit sic pōt intelligi diligentiā inquisitionis apponant ꝛc. nō aliū eligendo statim: sed querendo aliquē idoneū quē eligant alio reprobato: ꝛ hoc intelligit post reprobationem alterius. Uel cū sub ea conditiōe eligūt si primus non obtinuerit. ar. lxxxv. dist. archidyaconū florentinū. Et scd̄a electio expirabit prima obtinente: sicut fit in substitutione. C. de ipu. ꝛ alijs substi. post aditā. ar. ad hoc. lxj. di. studij. Et loquit de ignorantibꝰ vitiū electi ꝛ diligentiā † adhibētibꝰ. alˀs priuarent ipso iure ꝑtāte eligendi. s̄. eo. cū in cūctis. ꝛ. s̄. eo. innotuit. ꝛ ita scripsit hic Lau. Hodie vero nō valet electio ꝑ vota ↄditionalia. vt in decre. Inno. iiij. j. eo. q̄ icipit in electionibꝰ. lib. vj. Sed videt ex ipsa littera ꝙ aliꝰ sit intellectus. Et lr̄a sic expōit ꝙ i ꝑsona scꝫ eligēda de q̄ inter electores fit mētio ad eligendū noiato ante electionē factā vel in electiōis modo: quia forte nō intersunt oēs q̄ debēt interesse: vel nō seruat forma ꝑm antiqua vel ꝑm noua iura in ecclesijs cathedralibꝰ et abbatijs quā habes. j. eo. qꝛ ꝓpter. tādiu in electiōe facta seu faciēda siue in tractatu electiōis: ꝛ sic tādiu deliberēt ꝛ inq̄rāt de ꝑsona idonea quousqꝫ ipm inueniāt: ꝛ tūc demū ipm eligāt: ꝛ sic satis plane sonat etiā lr̄a. Hodie vero videret ꝑuāda forma etiā in cōuentualibꝰ eccl̄ijs oibꝰ. q̄ tradit. j. e. qꝛ ꝓpter. lz videat loq̄ de cathedralibus ex verbis illis eccl̄ie viduate: qꝛ ille sole dicunt viduate: qꝛ ibi dicit vinculū ↄiugale ↄtractū: in alijs inferioribꝰ nō ita: sed tn̄ hodie extendit ad oēs/ lz improprie dicant viduate: tn̄ quo ad multa viduate dicuntur ex quo prelatū nō habent q̄ possit negocia illorū procurare. ꝛ ꝙ sic littera exponēda sit. patet ex eo ꝙ dicit personam nominet. quia per nominationem non fit electio.

† Per quā apparēte i pedimento probabitur ignorātia. si enim nil de cōtingētibꝰ omiserūt latens vitium electi non i putabit eis ar. ff. de red hibi. l. j. §. si itelligatur et. l. q̄rit. §. fi. ꝛ. ff. de insti. sꝫ ꝛ si pupillus. §. de quo palam. cū quilibet ꝑsumat bonus. de presump. ca. fi. Jo. and.

Eccl̄ie cathedrales tantū morte ꝑlati viduate dicuntur.

Transmissam. Pertinet ista decre. ad scđam partem rubri=ce. scilicet de electi potestate. ꝛ. h. d. Electus confirmat⁹ non consecrat⁹ potest que sunt iurisditionis: non autem ea que sunt or=dinis episcopalis. Jo. and. Et diuidit: quia in prima ponitur con=sultatio. in secūda responsio ibi: respondemus. Abb. sic. ¶ Casus. (Diuisio.)

¶ Per ꝯfirmationē electionis nō transfert potestas exercēdi ea q̄ sunt ordinis: illa eñ transferū=tur per cōsecrationē. Ab. Ca. xv.

Transmissam. et. j. Quesiuisti q̄d faciēdum sit tibi sup eo ꝙ clerici tue dyoce. cū pro suis excessib⁹ suspēsiōis / vel interdicti / vel excōicatiōis snīa pcellunt: puipēdentes eā: dimittunt ecclesias: ꝛ trāsferūt se ad mercimonia[a] laicoꝝ. nōnulli quoqꝫ ipsoꝝ (habitu clericali postposito[b]) vestes induūt laicales: ꝛ sicut laici mercatores se turpib⁹ q̄stibus implicantes: cōsimiliū sibi laicorū man⁹ associāt: et correctionem ecclīasticā p ꝯtēptū eludunt: dicētes ꝙ ptātem non habeas eos (nisi tibi spāliter apo. se. indulserit) corrigēdi: et. j. ¶ Respōdem⁹ igit ꝙ ex quo electiōis tue cōfirmationē accepisti: de talibus[c] et cōsimilibus (preter ea que maioris inq̄sitionis discussionem exigūt: ꝛ ministeriū ꝯsecratiōis desiderant) quod iustū est: ꝛ ecclesiastice cōuenit vtilitati: statuendi habeas † liberam facultatem.

Inno. iij. de cella sancti Petri ꝛ mutineñ. abbatibus.

¶ Qui electioni de se facte renūciat appellare nequit ad ipediēdam electionem alterius. Et electio que est a suspensis celebrata non tenet. Capitulū. xvj.

Cum iter. R. seniorē et. R. iuniorē super abbatia scaphuseñ. questio verteret: ꝛ. j. Bo. me. Ce. pre. n. predictū. R. seniorem: sentētiam cum instantia postulantē: ad cōponēdum coegit[d] inuitū: et sic abbatie renūcians: de manu eius custodiam et prioratū recepit ab eo dum viueret[e] possidendos. Cui ordinationi lꝫ consentiret iuit⁹[f]: domū tñ reuersus (aduersarijs cōpositionem ipam nolētib⁹ obseruare) nō potuit q̄ cōcessa sunt obtinere[g]: ꝛ. j. ¶ Nos attēdentes ꝙ ex ꝯsensu[h] compositiōis recepte ius (si qđ sibi cōpetierat.) R. senior amisisset: ac per hoc ne monachi ad electionē procederent: de iure minime appellare potuisset: cum nisi quoꝝ interest audiri non soleant appellantes. ap. illā dicim⁹ legitimā non fuisse: vnde p eā electio nō potuit ipediri. ¶ Sane q̄uis

Quidā clerici p excessibus suis excōicabātur / interdicebant / et etiam suspendebant a quodam epō electo ꝛ cōfirmato. ipsi sentētiā eius contēnentes transferebant se ad cōmertia laicorū dicentes: ꝙ ipse elect⁹ eos nō poterat excōicare vl' suspēdere vel interdicere cū nondū esset i epm cōsecratus: nisi specialiter eēt ei a sede apo. hoc indultū. cōsultus papa respōdet ꝙ ex quo cōfirmationē electiōis accepit de talib⁹ et cōsimilibus liberā habeat ptātem / scilꝫ excōicādi / suspendēdi / vel interdicēdi: preter illa q̄ cōsecratiōis ministeriū desiderant: vnde iurisditionem suā in ipsos libere poterit exercere. ¶ Nō ꝙ electus et ꝯfirmat⁹ est adeptus oīa illa q̄ consistūt in iurisditione: sed in cōsecratione consequitur oīa q̄ ptinēt ad epalem dignitatem. Ber.

a ¶ Mercimonia. Qđ non licet ante clericatū bene licebat. lxxxviij. di stin. fornicari. ꝛ. xxxj. di. lex continentie. († Ar. habes.)

b ¶ Postposito. Unde ipso facto priuilegiū clericale pdere debent: nec ab ecclesia debent defendi. j. de vita ꝛ hone. cle. c. vlti. qꝛ indignum est illis ab ecclīa subueniri per quos cōstat scandalū in ecclesia generari. j. ne cleri. vel mo. c. sacerdotib⁹. ꝛ hoc est verū post admōitionē. vt. j. de vita ꝛ hone. cleri. c. vlti. ꝛ. j. de sen. excō. in audientia. ꝛ in parte decisa premittitur de admonitione. Additio. Et sic est intelligendū quod hic dixerat Inno. eos qui tales percutiunt excōmunicatos non esse. quod reprehēdebat Ab. Jo. and.

¶ Glosa sequēs exprimit quedam que sunt ordinis / et quedam que sunt iurisditionis

c ¶ De talibus. scilicet pertinentib⁹ ad iurisditionē: puta sicut est iudicare / excōicare / corrigere / iuramēta recipere a vassallis: † confirmare / inuestire / beneficia cōferre: ꝛ cōsimilia que consistūt in iurisditiōe. s̄. co. nosti. j. de transla. c. j. hec oīa in ꝯfirmatione ꝯsequit elect⁹. Ea vero q̄ sunt ordinis sicut ꝛ clericos ordinare: chrisma cōficere: depositio clericoꝝ: benedicere virgines: et ecclīas / ꝛ altaria cōsecrare: ꝛ similia ꝯferunt in ꝯsecratione epali. j. eo. ꝙ sicut. § preterea. ꝛ. lxviij. dist. q̄uis corepi. ꝛ ar. j. de trāsla. inter corporalia. qꝛ ante consecrationē quasi vidua dicit ecclīa propter hmōi vt ibi dꝛ. ꝛ sic iure cōmuni poterat illos clericos corrigere / ac punire. B.

(† Quo ad hoc ꝛ id qđ. j. dicitur de collatione bñficioꝝ vide qđ dicaꝫ. j. d foro cōpe. verū. sup. j. glo. Jo. and.)

Cum inter. Primo narrat factū. scđo diffinit articulum de quo cōstabat ibi: nos attēdentes. tertio ibi: sane illud de quo non cōstabat diffiniendū. Ab. sic. Hec decre. fuit prima in tertia cōpilatiōe. i ti. ¶ Casus. Uacāte abbatia scaphuseñ. elect⁹ fuit i abbatē. R. senior. cui electioni monachi quidā se opponere curauerūt scꝫ. R. iunior / ꝛ quidā alij. sup hoc fuit cā ꝯmissa diuersis iudicib⁹. demū cā ad se. ap. est delata. cū dict⁹. R. senior cū instātia snīaꝫ postulasset. Celestin⁹ pa. ipm. R. ad cōponendū coegit iuitū: ꝛ sic abbatie renūciās de manu celestini custodiā ꝛ prioratū eiusdē monasterij recipit dū viueret possidēdos: ꝛ idē. R. tali ordinatiōi ꝯsentit: et sic domū reuersus cōpositionē illā aduersarij sui noluerunt habere ratā. ꝛ sic obtinere nō potuit q̄ sibi p celestinū ꝯcessa fuerūt imo aduersarij ipsius in eū manus iniecerūt temere violentas: et euadēs man⁹ illoꝝ ad se. apo. appellauit. Legat⁹ q̄dem qui erat in partib⁹ illis pp̄ter illos aliosqꝫ excessus suspēdit mōachos ac monasteriū interdixit: ipsi tñ nō obstante snīa ipsius diuina pmptius q̄ ante celebrabāt. ꝛ post appellationē ab ipso. R. seniore ad se. ap. interpositā dictū. R. iuniorē i abbatē elegerūt: cui epš illius dyocesis munus benedictiōis cōtulit. ꝛ sic iterū. R. senior. ꝛ. R. iunior pro causa ista ad se. apo. accesserūt corā Innocētio. Petebat dict⁹ R. senior electionē factā de. R. iuniore cassari vtpotē factā post ipsam appellationē ab ipo seniore ad sedē apo. interpositā: ꝛ electionē primo de ipso factā cōfirmari. cū monachi cōpositionē quā celestinus fecerat noluerūt approbare papa dicebat electionē factam de. R. iuniore nō tenere: qꝛ facta fuerat a suspēsis / ꝛ de suspensa psona. dñs pa. his ꝛ alijs allegatis cōsiderans ꝙ ex cōsensu cōpositionis recepte ab ipo seniore ius qđ sibi ab illa electione competebat amisisset: ꝛ ideo appellare nō poterat ne mōachi ad electionē pcederent: qꝛ nō solent audiri appellantes nisi quoꝝ iterest. Decreuit papa appellationem illā legitimā non fuisse. vnde nō potuit ipediri electio p eā. preterea p̄positus ꝛ capitulū constantieñ. significauerūt p litteras suas dño pape de interdicto posito a legato / ꝛ epš signauit ꝙ eidē munus bñdictionis impendit. Ista duo vident contraria: qꝛ vel scriptura capituli ꝯtradicit facto epi: vl' factū epi obuiat scripture capituli: p̄terea pbatū nō fuit ꝙ. R. iunior electus fuerit ab interdictis. et ideo papa nō potuit electionem irritare. Unde pa. cōmittit cām quibusdā abbatib⁹: vt si constiterit ꝙ a suspēsis electio facta fuerit ea cassata oīno ꝛ cōdigna satisdatione recepta ꝛ snīa suspensionis ꝛ interdicti relaxata monasterio de psona idonea consulatur.

¶ Nota ꝙ p cōpositionē renūciat quis suo iuri. ¶ Itē qui semel renūciat suo iuri postea nō potest redire ad illud. ¶ Itē nō audit appellās nisi cuius interest. Itē hic habes ꝙ vna presumptio aliā nō elidit. ¶ Itē electio de suspēsis ꝛ a suspensis facta nō tenet.

d ¶ Coegit. Qꝛ ius eiusdē forsitā magis vacillabat q̄ alteri⁹ partis: nec poterat sine magnis sumptib⁹ finem imponere liti: † immo certe ipse idē si dubitaret vel diffideret / de iure suo debebat renunciare liti. s̄. de postu. bone. ꝛ. j. de symo. per tuas. nec dolū facit qui rem deserit vt litem effugiat. ff. de ali. iudi. mu. causa fac. item si. § j. vel coegit propter bonum pacis. j. de spō. ex litteris. et credo ꝙ nō fuit absoluta coactio: sed condictionalis.

(† Et fecit hoc forte papa p bono pacis. xc. dist. statuēdum fini Vin. ꝛ Gof. Jo. and)

e ¶ Dum viueret. Licet enim prioratus non sint monachis cōfirmandi. j. de confir. vti. vel inuti. porrecta. si tamē electi canonice fuerint non sunt remouēdi sine causa. j. de sta. mona. monachi. de hoc no. in illa decreta. porrecta.

f ¶ Inuitus. Et sic factus est volens: quia coacta volūtas est voluntas. xv. q. j. merito. xxiij. q. iiij. displicet. (Volūtas coacta est volūtas.)

g ¶ Obtinere. Immo prout in integra continet ipsum. R. seniorē verberauerūt propter quod fuerunt interdicti a quodam cardinali: vt in littera continetur. ipse vero. R. nihilominus appellauit ne eligerent: et tamen elegerunt aduersarium suum: scilicet. R. iuniorem: qui fuit ab episcopo loci benedictus. ideo appellatio eius non tenuit: quia renunciauerat iuri suo.

¶ Glosa sequens obijcit. ponit opinionem quam reprobat et soluit. et ad duas decre. contrarias respondet.

h ¶ Ex consensu. Sed nōne eo ipso ꝙ alij non seruabant cōpositionem poterat redire iste ad ius suū pristinū? Ita videt. j. de pact. cū pridē. et. j. de renun. sane. ꝛ. j. de iureiuran. ca. iij. ꝛ. ff. de con. cau. da. causa non se. si quis accepto tulerit. Et si filius impugnat testamētum patris in quo mater est instituta heres: restituitur matri actio de dote que confusa erat per aditionē hereditatis. C. de inoffi. test. si maritus. Et si mulier iuuetur velleyano restituetur actio creditori in antiquum debitorem. ff. ad velleya. si mulier. Preterea simplici pacto non tollitur actio prima. C. de transac. siue. nec debet ei fides seruari: qꝛ cōtra pacta versatur: nisi cū actio est odiosa. C. de transac. cū mota. et nisi in criminibus. C. ad turpil. q̄uis. Sic ergo videtur ꝙ sua intererat appellare. vt. ij. q. vj. nō solent. Vel si actio sublata fuit saltem danda fuit actio de dolo. C. de dolo. cum ppōnas. Potest dici ꝙ actū fuit iter partes: vt si altera pars resiliret a

a ꝑpositus[a] et capl'm constantieñ. de interdicto quod cardi. posuerat: in suis litteris īseruerint: q₂ tamē ꝑ id quod. R. iuniori dyocesanus ep̄s[b] mun⁹ bñdictiōis impēdit[c]: ꝛ ei videt̄ quod premisim⁹[d] obuiare: vnde vel scriptura facto: vel factū scripture ꝑiudicat[e]: nec probatū fuit (licet obiectum) ꝙ ab interdictis electio fuerit celebrata: ip̄am non potuimus irritare: et. j. ¶ Ideoqȝ cām ipsam vobis duximus cōmittē dā: vt si constiterit ꝙ electio fuerit facta a suspensis[f]: ea omnino cassata[g] ipsi monasterio (post satisfactionē condignā: suspensionis ꝛ interdicti sententia relaxata) de ꝑsona idonea cōsulatur[h].

Idem. c. penneñ.

¶ Si electus nō habet sufficientem sciētiam: vel ante confirmationem administrat: eius electio cassari debet. Ca. xvij.

Qualiter post obitum: ꝛ. j. ¶ Verū quoniā electus a vobis ante confirmationē administrationi[i] ep̄atus se irreuerenter īmiscuit: recipiēdo tam a clericis q̄ȝ a laicis iuramēta, non attendens: ꝙ ƀm apostolum. Nemo debet sibi honorem assumere: sed qui vocatur a deo tanq̄ȝ aaron: precipue quia nec donū scientie pontifici conueniens[k] fuerat assecut⁹. ¶ Postq̄ȝ nobis presentastis eūdem: sufficienti examinatione premissa: electionem de ipso factam duximus irritandam: quicquid[l] ex ea ꝛ ob eam factum est denunciātes penitus non tenere.

Idem. capitulo Capuano.

¶ Si vocātur ad electionē non vocandi: valet electio facta eis non expectatis. h. d. ƀm lecturaȝ cōmunem. Capitulū. xviij.

Cum inter vniuersas metropoli. et. j. ¶ Intelleximus autem per Johan. et. F. canonicos vestros: et per litteras quas ad sedem apostolicam detulerunt: ꝙ ad decanum[m] et alios canonicos vestros panormi manentes: (cum ex eorum parte fuisset vobis per litteras intimatum: vt sic tractaretis super electione substituēdi pastorem: ꝙ nullum deberetis in eorū absentia noīare[n]) quēdam sociū vestrum cum litteris destinastis. xij. dierū[o] terminū assignātes: in

pacto: soluta pena ei staretur. ff. de transact. ei qui fidem. Sed hoc non credo: nec hic colligitur. Unde dicas ꝙ: vbi ꝓpositio ītercedit et pure renūciat aliquis iuri suo postea nō auditur vt hic. et. j. de renū. in ꝑsentia. ꝛ. vij. q. j. q̄ȝ periculosum. et remittētibus actiones suas nō est dādus regressus ad eas. ff. de edil. edic. queritur. §. si venditor. Et no. ꝙ qui renūciat sp̄uali iuri siue bñficio pure: et sine aliquo pacto dȝ renūciare/ al's simoniacū esset: q₂ non habet ibi locū renunciatio sub modo vel sub cōditione: et inde est ꝙ nō pōt redire ad ꝑmū ius: sed in transactione vel ī pacto secus est cum ibi admittatur talis cōtractus: do vt des: facio vt facias: vel facio vt des: vt locum nō habeat in spirituali beneficio. j. de trāsac. sup eo. Si dicas quare nō fuit iste. R. auditus super ꝑori beneficio sicut ibi. j. de pac. cū pridē. ꝛ. j. de renū. sane: Rñdeo qm̄ iste nō habebat actionem ad agendu ꝛ nemo sine actione experitur. ff. de nego. gest. si pupilli. §. videamus. tū q₂ pure renūciauit vt dictū ē: tū q₂ recipiendo custodiā et prioratū etiā iuri suo ī totū renunciauit. ꝛ q₂ ip̄e iudicis officiū nō īplorauit sicut ī illis cū pridē. et. c. sanc. propter qđ auditi fuerunt et restituti ad agendum.

Renūciatio debet esse pura.

Al's im posuit.

† Quasi dicat vbi omino tollitur actio per pactū: l₃ illud nō seruetur nō redit ius pristinum: ar. as bñ. C. ad turpil. l. Quis. ro. ā.

a ¶ Preposit⁹ et capitulū. Quib⁹ forte negociū ꝯmissū fuerat: quoꝝ lr̄is bñ credit̄. xix. q. iij. statuim⁹. ꝛ. lxxiij. dist. in noīe p̄ris et filij in fine.

b ¶ Episcopus. Hic cōcurrunt due presumptiones: scilicet factū episcopi: ꝛ scriptura prepositi ꝛ capituli: et factū legati. facto episcopi creditur. j. de re iudi. sicut. ꝛ. j. de renū. in presentia. ꝛ. ij. q vij. hoc etiam placuit. Unde non est verisimile ꝙ etiam suspensum ꝛ a suspensis electum benediceret vel cōfirmaret. In contrariū presumitur ex litteris prepositi ꝛ capituli quibus etiā creditur per iura predicta: et ita circa idem factū quandoqȝ habētur varie presumptiones. lvij. dist. si quis in egritudine. ꝛ. ff. de in iteg. resti. diuus. ꝛ arg. j. de presump. litteras. ibi tamē vna prepōderat alteri: hic neutra. et ideo papa mandat inquiri de illo interdicto.

c ¶ Impendit. Quare presumitur ꝙ electio illius fuit canonica.

d ¶ Premisimus. De suspēsione et interdicto a cardinali posito.

e ¶ Preiudicat. Sed quia nescimus vtrū istorū alteri preiudicet ideo absoluimus reum: quia ī rebus dubijs promptiores debem⁹ esse ad absoluendū q̄ȝ ad condēnandum. j. de proba. ex litteris. ꝛ. j. de fi. instru. inter dilectos. ī fi. hic secus factū fuit. Additio. Quia nondū erat renunciatū in causa: vel ne per surreptionē ꝛc. ƀm Vi. et Ab. et ƀm hoc cessat quod opponitur ꝙ debuit cōfirmare ex quo non poterat infirmare. Johan. and.

f ¶ A suspensis. s. de ꝯsue. cū dilectus. vbi de hoc satis dictū est.

g ¶ Cassata. i. cassa nunciata: quia suspensi eligere nō possunt.

h ¶ Consulat̄. Intellige ꝙ per capitulum fiat electio ex quo non dicit per quos. si enim papa voluisset monasterio per alios ꝓuideri illud mādasset sicut fieri consueuit. Unde mandat illos primo absolui a sentētijs suspensionis vt postea eligere possint/ ꝛ sic sunt restituti ad eligendum: al's esset secus. ꝛ. R. seniori restituti fuerūt custodia ꝛ prioratus vt continetur in integra.

Diuisio.

Qualiter. ¶ Primo ponitur decisum exordium. Scđo factū ibi verum. Tertio electiōis cassatio ibi: postq̄ȝ. Abbas sic.

¶ Casus. Ecclesia penneñ. vacante canonici quēdā in suū ep̄m elegerunt. ille electus confirmatione nondū habita cepit administrare. electio ista fuit presentata dn̄o pape vt eā cōfirmaret. papa examinato electiōis processu percepit ꝙ predictus electus administrauit nō habita cōfirmatione: recipiendo a clericis ꝛ laicis iuramēta fidelitatis: nō attendens ꝙ nemo debet sibi honorem assumere: sed q̄ vocatur a dn̄o tanq̄ȝ aaron. Unde pa. electionē de ipso factā penitus cassauit. ¶ Nota ꝙ null⁹ debet administrare ante cōfirmationē. ¶ Itē cassato principali et oīa accessoria cassata intelliguntur. ¶ Itē ꝓpter defectū scientie repellit̄ quis a dignitate.

¶ Glosa sequens alleg. duas concor. et duo contraria et soluit. demū ponit opi. Lau. tamen consulit non teneri.

i ¶ Administrationi. Sic. j. de ꝑben. cū iā dudū. et. j. eo. bone memorie. Sed cōtra. j. eo. ꝙ sicut. ꝛ. ca. nihil est. §. vlti. hoc ius cōmune: illud dispēsatio: vt ibi patet: ita tamē ꝙ de rebus tēporalibus nihil penitus alienent. Et ideo illud introductum fuit: quia si nimia subtilitate circa hoc vteremur subtilitas in perniciē ecclesie verteretur. C. ad trebel. l. penul. Et dixit hic Lau. ꝙ si elect⁹ ante cōfirmationē aliqđ disposuit de rebus ecclesie vt salue essent: q₂ erant periture: et hoc non fecit tanq̄ȝ prelatus: sed tāq̄ȝ simplex canonicus: non videtur ob hoc administrasse: ꝛ ei nō debet nocere. ff. de acquiren. heredi. pro herede. ꝛ. C. de tu. qui non satis. tutor. et l. in dubium. † Cautius tamē faciet si abstineat si est aliquis alius qui hoc facere possit: q₂ etiam qui minimam particulā de hereditate attigerit admīstrasse videtur. ff. de acq. here. si seruū. §. si quis seruus. ꝓpter hoc cassata est hec electio: et q₂ non erat cōuenientis scientie.

Hebr. v.

† Et tutor ante īuētariū administrare nō ꝑt tn̄ tūc id gerit ꝙ nec modicā dilationē expectat. ff. d admini. tu. tutor q̄ repertoriū. j. rñ. ꝛ. §. j. ƀm hostie. Jo. an.

k ¶ Conueniēs. Bene dixit conueniēs: q₂ sufficit ꝙ sit cōuenientis sciētie licet nō sit eminētis. j. eo. cum nobis olim.

¶ Glosa sequēs allegat tres concor. et duo contraria et soluit.

l ¶ Quicquid ex ea. C. de leg. non dubiū. xij. q. ij. allegatiōes. xx. distin. c. vlti. Arg. contra. iij. q. vij. §. tria. et. §. verum. et. j. de iure patro. consultationibus. Hoc intelligitur cum credatur ius habere patronatus: secus ibi.

Cum inter vniuersas. ¶ Qui vocant ad electionem canonicum non vocandū illum expectare tenentur: nisi per papam absoluantur: et periculū sit in mora. hoc dicit ƀm lecturā glo. Primo decise ponit supplicationem capituli quā iustificat. Secundo causam reddens illam admittit et capitulū instruit ibi: quia vero. Abbas si. ¶ Casus. Archiepiscop⁹ capuan⁹ apud panormū diē clausit extremū. Decanus capuanus et quidā alij cū ipso archiepiscopo apud panormū manentes intimauerūt capitulo capuañ. de morte sui pastoris: mādantes capitulo ꝙ sine ipsis ad electionē nō procederent. capitulum hoc intellecto misit suum nuncium ad decanum/ et alios qui erant panormi. xij. dierum eis terminum assignātes infra quē post litterarū receptionem iter arriperent. redeūdi. hoc totum significauit capitulū capuañ. dn̄o pape. et super hoc papa scribit capitulo capuano dicēs: q̄ȝuis ecclesiastica cōstitutio non exigat vt canonici tam remoti ad electionē pastoris vocētur: et illi precipue qui mortem pastoris anteq̄ȝ capitulū presciuerunt. quia vero mora periculosa est in electiōibus ꝛ sepe dānosa. scribit papa capitulo capuano vt īuocata spiritus sancti gratia personā idoneā per electionem canonicā sibi prouideāt in pastorē: trāsmittentes ad sedē apostolicā nūcios quib⁹ vice regia petāt assensum: et gratiam cōfirmationis apostolice requirāt. ¶ Nota ꝙ illi canonici qui sunt multū remoti/ et qui sciunt mortē sui prelati nō debēt vocari ad electionem: quia et ipsi venire tenētur ad ecclesiā suam ordinandam. ¶ Item nota mora in electionibus est dānosa. ¶ Itē nota ꝙ aliquis exercet duplex officiū. Ber.

Sūmariū

Diuisio.

m ¶ Ad decanū. Nota ꝙ absēte decano potest electio fieri: l₃ sit honorabilior pars capituli. j. de cōces. ꝑbē. post electionē. ī pte decisa.

n ¶ Noīare. Et male mandauerunt vt sequitur. quia eos expectare non tenentur. vt. j. dicit: quia periculosa est mora.

o ¶ Dierum. Xx. miliaribus pro dieta computatis. ff. de verbo. signifi. l. iij. et. ff. si quis cautioni. l. j. et. s. de rescript. nonnulli. vbi de hoc satis dictum est.

¶ Glosa sequens arguit ad questionem de q̄ remoto ⁊c.

a ❡ Remoti. A q̄ remoto loco absentes vocādi sint colligit ex tribus: q: vocantur tā a remoto loco q̄tum est a mediolano vsq̄ ad genuā. lxiij. dist. quanto. sed nō debēt vocari a tā remoto loco q̄tū est a capua vsq̄ ad palermū: vt hic dicit. et quia vocandi sunt vbi sine periculo vocari possunt. j. eo. q sicut. §. si autem. Sed videtur q omnes qui sunt in eadē prouincia sint vocādi cū illi presentes dicantur † C. de prescrip. lōg. tēp. l. vlti. et. j. eo. corā. alias nō valet qd faciūt p̄sentes. j. eo. q sicut. et. c. bone memorie. ij. Q oēs de prouincia sint vocandi habes. j. eo. in genesi. In huiusmodi vocationibus pro electionibus faciendis credo q standum sit potius consuetudini: vt dicitur in illa decre. in genesi. que dicit q de toto regno frācie vocant ad electiões de consuetudine generali. In alijs negocijs ecclesie sufficit qd facit maior pars presentium. x. q. ij. h ius. dūmō maior ps siue due siue tres sint presentes. ff. qd cuiusq̄ vni. plane. et. l. nulli. nec vocātur absentes ī talib⁹. vt ibi h ius. B.

† Quo ad prescriptionē lōgi temporis. Jo. and.

† ar. sēp.

¶ Glosa sequens recitet per. q. an sciētes ecclesiā vacare ⁊c.

b ❡ Cognouerūt. Unde vocari nō debuerūt: q: si sciuit certiorari nō debuit. ff. de ac. emp. et ven. l. j. in fi. vnde statim debebant venire ad tractandū de cōmuni vtilitate. C. de decu. curiales. ij. li. x. ‡ Item nec ille est expectādus qui procurat ne ad eū citatio veniat: q: latitat. arg. ff. de euic. si dictū. §. si p̄ntem. ⁊. j. vt lit. nō cōtest. q̄m frequēter. §. j. credo tamen q vocādi sunt: dūmodo sint in tali loco vnde sint vocandi: licet sciāt ecclesiam vacare.

‡ Curiales extra terminos p̄prie ciuitatis venire p iudices p̄uinciarū nō cogūt: nisi c publica necessitas exigat. Jo. an.

¶ Glo. seq. alleg. concor. et signat contrarium.

c ❡ Reuersi. Sicut q̄dam sunt reuersi sic alij poterūt redire. xxiij. q. iiij. displicet. circa prin. Arg. s. ff. de arbi. si cū dies. §. pe. Addi. Arbiter assidet loco q̄ vna ps pōt honeste venire: alia nō. Jo. and.

¶ Glo. se. q̄rit alle. p ⁊ p̄tra. ponit opi. Jo. ⁊ soluit distinguendo.

d ❡ Assumatis. Alijs absentibus: ⁊ tñ miserant pro illis vt ad faciendā electionē cū eis venirent. Sed pone q non habuissent isti mādatū a papa ad eligendum: nunquid poterant isti eligere ante terminū prefixū illis absentibus quos vocauerant? Uidet q sic. ar. huius. c. q: nō tenebant vocare illos vñ p̄nt mutare voluntatem sine aliorū preiudicio. ff. de reg. iu. nemo a cōtrario sensu cū eorum non intersit. ff. de condi. ob causam da. si pecuniam. ⁊. ff. locati. l. pe. ⁊. j. de deposito. c. ij. §. ij. ⁊. ff. depositi. l. j. §. penul. ⁊. j. de preca. ca. fi. et. j. de insti. cū venissent. Preterea hoc faciebant de gratia † ergo p̄nt illā reuocare quādocumq̄ volūt. s. de postu. bone memorie. q: ius nō videtur acquisitū ‡. j. de v̄bo. sig. abbate. ⁊. x. q. iij. q: cognouimus. Sed contra videt: q: ex quo admiserunt illos vocādo ad electionē: iam nō possunt reuocare. j. e. cū vintoniensis. et. j. de his q̄ fi. a prela. c. vlti. vbi de hoc. ⁊. ff. de ser. ru. predi. p fundū. Ex eo q nolūt p̄cedere ad electionē sine illis: cōfitent se hoc nō posse facere eis exclusis. j. de offi. dele. cū sup. et res de facili ad suā naturam reuertit. ff. de pac. si vn⁹. §. q si nō totū. Preterea gr̄a cōcessa semel intēpestiue reuocari nō pōt. j. de cōmo. c. vno. ⁊. ff. de cōmo. in cōmodato. §. sicut. cū non decipi sed adiuuari beneficijs nos oporteat vt in p̄rimis iurib⁹. In casu isto dixit. Jo. q bene possunt eligere cū eos vocare nō tenerent. Mihi videt q ex quo illos vocauerūt: tenent illos expectare vsq̄ ad terminū statutū: ⁊ hoc dico dūmodo ex tali expectatione preiudiciū ecclesie nō p̄tingat: vel dānum aut periculū. Si vero mora periculū induceret: nō obstāte tūc illa vocatione p̄nt eligere: et hoc videt sonare l̄ra illi⁹. c. ibi: q: v̄o mora ⁊c. Et q isti p̄cesserūt in cap̄lo p̄nti. hoc fuit q: papa eis mādauit: ⁊ q: periculum timebatur vel imminebat ex mora.

Canōi d ci vocātes non vocandos an possint illis nō expectatis eligere.

† Hoc placet Inno. q fuit gr̄a propter distantiā. ⁊ vide huic si l̄e qd dr vt lit. nō p̄tes. c. j. ad fi. j. glo. Jo. and.

‡ Sicut in p̄cario. j. de p̄ca. p̄cariū. Itē si diceres esse mādatū. insti. māda. §. recte. f̄m Cō. Jo. and.

e ❡ Regia. Si. j. de fo. compe. licet: sed ex tali assensu administrare non posset quia non consentit in eum tanq̄ papa: sed tanq̄ rex. sic. j. eo. q sicut. §. preterea. ⁊. xxiij. q. iiij. si eccl'ia. in fi. et. ff. de adop.

fra quē post receptionē l̄rarū vestrarū iter arriperent redeundi. Quis eccl'iastica p̄suetudo nō exigat vt ad electionē pastoris a canonici tā remoti[a] vocent: et illi precipue qui longe anteq̄ vos metropolitani vestri obitū pre- b sentialiter cognouerunt[b]: quoꝝ aliqui post eius decessum ad ca- c puanā eccl'iā sunt reuersi[c]. ¶ Q: vero mora longior est in electionibus valde suspecta: imo sepe † dānosa: mādam⁹ q̄ten⁹ inuocata spūssancti gr̄a personā idoneā p electionē canonicā p̄corditer as- d sumat[d] ad regimē capuane ecclesie/ p̄sequenter ad audientiā nostrā nuncios idoneos trāsmissu- e ri: per quos a nobis vice regia[e] postuletis assensum: ⁊ apo. confirmationis gratiā requiratis.

Idē archie. ⁊ cap̄lo capuano.

❡ Non debet inspici an post appellationē sed an p̄tra fuerit electio celebrata. Et penes vocantes quibus competit vocādi potestas: remanet ius eligēdi si vocati venire cōtemnūt. Et ad officiū cōfirmatoris spectat examinare electū etiā nemine opponēte. Et nisi elect⁹ doceat legitime etatis et litterature: habet p nō legitime electo. Caplm. xix.

si pater. §. qui duos. Et sic duplex consensus exigitur. s. e. cum terra, et. j. eo. sacrosancta.

❡ Cum nobis olim. ¶ Diuiditur. Primo ponit allegatio p̄tra electū. Scdo ibi: sed cōtra. allegatio p electo. Tertio ibi: his igit. ipsi⁹ examinatio. Quarto ibi: nos. p̄curatiōis p̄missio. Ab. sic. Diuisio.

Cum nobis olim de obitu. ⁊. j. Cū autē cōstaret interpositam fuisse ap. ne fieret electio nisi canonica: videri † poterat q post eam medio tp̄e nihil f debuit inouari[f]: vñ talis electio iudicanda erat irrita et inanis: vtpote post ap. canonice interpositam attentata. ¶ Sed p̄tra: cum appellatū fuisset nō vt nul- g la[g] electio fieret: sed vt fieret canonica: si factū electionis canonice fuerit subsecutū: non vtiq̄ p̄tra formā ap. hmōi: sed magis f̄m eā videbat esse p̄cessum: ⁊ iō licet post ap. nō tñ contra eandē fuit electio celebrata: p̄pter qd nō erat aliquatenus irritanda ⁊ h . j. Itē cum post ap. emissam[h] Archidi. cū suis fautoribus chorū exijsset: ⁊ vos illos vt interessent electioni faciēde vobiscū curas- i setis sollicite reuocare[i] (q̄m ad

❡ Casus. Recepto a capitulo capuano mandato p̄dicto: canonici cōuenerunt in capitulo ad tractandū de electione pastoris. archid. cū q̄busdam suis socijs appellauit ne fieret electō nisi canonica f̄m tenorem mādati ap̄lici ⁊ statim recessit. Alij q̄ remāserūt in capitulo archidyaconū: et alios ad capitulum reuocauerunt vt f̄m tenorem mandati ap̄lici p̄cederēt ad electionē: et cū nollent redire credentes ptātem eligēdi ad se deuolutā fuisse: quēdam subdyaconū dñi pape in archiep̄m elegerūt: cū ista essent ad papā delegata. Papa auditis allegationib⁹ vtriusq̄ partis: sup h scp̄sit cā. capuano dicēs. cū autē cōstat appellationē fuisse interpositā ne fieret electio nisi canonica: videri poterat q medio tempe nihil potuit/ nec d̄buit innouari. et ideo talis electio erat iudicāda penitus irrita ⁊ inanis post appellationē legitie factā. Sed contra hoc sic poterat responderi. cū appellatū fuisset nō vt nulla fieret electio: sed vt fieret canonica: si canonica electio fuit postmodū subsecuta nihil p̄tra formā appellatiōis: sed poti⁹ f̄m ipam p̄cessum fuisse: ⁊ iō non erat electio aliquatenus irritāda. Preterea cū post appellationē archid. recessisset: ⁊ alij eū reuocassent: ipsi aūt noluerūt accedere/ alienos ab electione se fecisse vident: p̄pter qd contra electionem nihil posse opponere videbat. His igit ⁊ alijs allegatis: q̄uis contra p̄sonā electi nihil obiectū fuisset: q: tñ (vt dicit ap̄ls) nemini manū cito iponas: diligēter debet inquiri q̄ circa p̄sonā electi sunt requirēda. vñ de litteratura ei⁹ p̄cepit dñs papa inquirere: ⁊ lz nō eminētis scieverū sufficiētis est inuētus/ sicut didicit ab his q̄ eū cognouerūt: de etate cum veritas nō potuit scire q annū. xxx. attigisset. Unñ volens p̄sone/ et eccl'ie pariter p̄uidere: ⁊ rōnes ac canones obseruare: p̄fatū subdyaconū p̄cessit in p̄curatorē eccl'ie capuane: committens eidē liberā administrationē tā in tpalib⁹ q̄ in sp̄ualib⁹. ¶ Nota q si talis appellatio interponat ne fieret electio nisi canonica electio canonica non impeditur. Item qui vocati ad electionem nolunt venire eligendi potestatem amittunt: ⁊ ad alios deuoluitur. Item superior habet ex officio q debet inquirere de impedimento electij: ⁊ de oib⁹ per que electus ⁊ electio reprobent: licet cōtra electum ⁊ formā electionis nihil obijciatur. Item qui non impleuit tricesimum annum non potest eligi in episcopum: sed dari procurator.

† ar. p̄ui deri.

f ❡ Innouari. Hic allegando dicit: quia non extēditur appellatio nisi ad ea que illegitime fiūt: ⁊ illa sola cassat. arg. j. de resti. spo. audita. et. s. de rescrip. causam. secus est in denūciatione noui operis. j. de no. ope. nunci. c. j. et. ij.

Appellatio ⁊ noui opis nunciatio differunt.

g ❡ Nulla. Talis enim appellatio nō valet ne id fiat quod edicto perpetuo cauetur. xxv. q. j. que ad perpetuā. ff. de appel. recipiē. vel non. l. vlti. quoniam publice vtilitatis interest vt fiat electio. ff. de noui ope. nunci. de pupillo. §. si quis riuos. et. j. de his que fi. a ma. par. capi. ex ore. in fi. et. s. eo. cum inter. R.

h ❡ Emissam. Ab archidyacono ⁊ cōplicib⁹ suis qui appellabant eo q quidam volebant extra gremiū eccl'ie eligere. dicebat enim Archi. q q̄diu inueniebat idoneus in ecclesia non debebant eligere de aliena: et ideo appellauit ne fieret nisi canonica.

¶ Glosa sequens querit. alleg. pro et contra. ponit opinionem Johan. et soluit.

i ❡ Reuocare. Nunqd eo ipso q admoniti nolunt redire q̄ p̄ntes sūt p̄nt eligere? Ur q sic. ar. h ⁊. j. e. q sicut. §. si aūt. ⁊ ar. s. de postu. bone memorie. ⁊. j. de testi. in noie dñi. lxv. di. si forte. j. de offi. dele.

cum super. maxime cū mora in talib⁹ sit suspecta. ẜ. eo. ꝓxi. ⁊ ar. ff. de admi. tu. tutoꝛ q̇. §. j. ⁊ ibi vnus tutoꝛ aliū nō expectat. ⁊ ꝟ. vt lit. nō cōtest. qm̄ frequēter. §. j. ar. C. de diui. tu. l. j. in fi. econtra videt̄ ꝙ teneant̄ expectare vsqꝫ ad finē triū mēsiū. ar. ij. q. vj. appellatoꝛe. ꝟ. de offi. deleg. cōsuluit. ⁊. xvj. q. iiij. placuit sepe. vocādi enī sunt ad electionē. lxiij. di. plebs et re⁹ absens dꝫ expectare vsqꝫ ad finem triēnij. C. de iudi. ꝓperādū. §. hmōi aūt scia ⁊ ar. ff. de excu. tu. nō tātū. ⁊. ff. de verbo. obli. iſulā † ⁊ ita expectabūt vsqꝫ ad finē quousqꝫ eligere possint. Dicit Jo. ꝙ p̄sentes ꝓcedere p̄nt circa fi. triū mensiū nō p̄cipiti festinatione: sed moratoria cūctatiōe arg. ff. de admi. tuto. tutoꝛ q̇. §. j. ⁊ ꝟ. de offi. deleg. consuluit. Hoc non credo/ immo dico ꝙ si maioꝛ ⁊ sanioꝛ ps vult ꝓcedere ad electionē pōt vt ꝓuideant eccl'ie viduate. ẜ. c. ꝓxi. si vocauerīt alios p̄sentes vel absentes statuto eis termino cōpetēti infra quē cōueniēter possint venire: ⁊ si nō venerint ⁊ assignauerint iustam cām quare non veniāt: alij possunt postea ad electionē ꝓcedere: q꞉ vel dꝫ venire: vel iusta de cā īpedit⁹ ꝯstituere aliquē de collegio ꝓcuratoꝛē cui vices suas ꝯmittat. ꝟ. eo. q꞉ ꝓpter. ⁊ ē rō q꞉ moꝛa ī talib⁹ ē piculosa valde. ẜ. eo. c. ꝓxi. et. ꝟ. vt lite nō cōtesta. qm̄. §. j. ⁊ p̄terea qꝺ a maioꝛi parte capl'i fit debꝫ valere: nisi minoꝛ aliq̇d ostenderit rōnabile. ꝟ. de his q̄ fi. a ma. par. ca. cū in cūctis. et sic etiā obseruat̄: ⁊ hoc idem dicitur hic.

† Penalis stipulatio de insula cōstruēda vel sistēdo in iudicio nō cōmittit̄: nisi labatur ītegrū tp̄s: etiam si certū sit infra tēpus parēri nō posse. Jo. and.

a ❡ Alienos. Ex quo nolūt venire vocati pōt ꝓcedi sine illis vt dictum est. arg. ꝟ. de offi. iudi. delega. c. prudentiam. §. adijcimus.

b ❡ Manum. lxxviij. dist. quid est cito. et. xxviij. dist. §. j.

¶ Glo. sequens arguit de facto suppleri ⁊c̄. et remittit ponens hic specialitatis causam: ⁊ dat simile.

c ❡ Ex officio. Nota hic arg. ꝙ iudex potest supplere etiam de facto: q꞉ papa supplet hic de facto. Q̄ñ ī causis iudex debeat supplere: ⁊ q̄liter dictū est. ẜ. de postu. bone memoꝛie. j. sed in isto casu illꝺ teneas: q꞉ et si nihil obijciat̄ electo: ille q̇ cōfirmat electionē debet inquirere de modo electiōis an sit canonice facta: de p̄sona etiam electi an sit idonea. ꝟ. eo. venerabilē. ⁊. xxviij. di. priusqꝫ. vbi de hoc al's si ꝯfirmaret indignū ip̄e puniret̄ ⁊ ꝓmot⁹ dꝫ repelli. ꝟ. eo. ti. nihil est. ⁊ de oīb⁹ talib⁹ debet ex officio suo inquirere cū sua intersit ne puniat̄. Itē et si in alio casu ex officio suo iudex supplet etiā de facto. ꝟ. de excep. exceptionē. in fi. ⁊. c. pia. eo. ti. li. vj. ⁊ q̊s ꝓhibet p̄toꝛ in totū ꝓhibet etiā si nō opponat̄. ff. de postu. quos ꝓhibet. et ī alio casu. ff. de peti. here. l. vlti. s̄m opinionem Pla.

d ❡ Litterature. In p̄lato requirit̄ nō solū litteratura: sed etiā ꝙ sit sollicit⁹ ⁊ prudens in tempoꝛalib⁹. xxxix. di. petrus. Que sciētia exigat̄ in ep̄o habet̄. xxiij. dist. qui ep̄os. et. xxxviij. di. que ip̄is. ⁊ ca. oēs psallētes: tñ cōueniens sciētia tolerat̄ in ipso. hoc dicit. et argu. ad hoc. ff. de edil. edic. sciendum. §. illud. ⁊. l. si q̊s vēditoꝛ. §. vēditoꝛ. Additio. Unde actuū. xxvj. dicit festus paulo. Insanis paule. Multe te littere ad insaniā cōuertunt. Jo. and.

e ❡ Eminētis. Eminēs sciētia bene est desiderāda in p̄lato et cōpetēs tolerāda: q꞉ multa sciētia inflat: sed ei⁹ imp̄fectū supplet perfectio charitatis. ꝟ. de renūci. nisi cū pridē. §. pro defectu.

Scīa multa inflat.

f ❡ Rationes. Ideo dicit rationes: q꞉ voluit seruare vrgentē necessitatem et euidentem vtilitatem ecclesie capuane.

g ❡ Canones. Ideo dicit canōes: q꞉ nō potuit sibi ꝯstare de etate. xxx. annoꝝ q̄ dꝫ esse in quolibet ep̄o ordināndo. ẜ. eo. ti. cū in cūctis: sed videt̄ ꝙ electio valere nō dꝫ vtputa facta de hoīe non plene etatis in ea. cū in cūctis. Solue. fuit nihil obiectū electo vt dicit. ẜ. nec iudex dꝫ cognoscere nisi de his q̄ in iudicio deducunt̄. Uel dic ꝙ hec decre. nō cōtinet ius in eo ꝙ iste cōfirmat̄: sed est quedā ꝓuisio quod patet ex eo ꝙ dicit: nos ecclesie pariter et persone prouidere volentes ⁊c̄.

electionē faciēdam accedere noluerunt) alienos[a] se fecisse videntur: propter qꝺ electiōi a vobis iuxta formā mādati apo. cōcoꝛditer celebrate: de iure nō posse cōtradicere videbant̄: ⁊. ꝟ. ¶ His igitur et alijs allegatis: qꝫqꝫ contra personā illius quē elegistis nihil dictū fuerit vel obiectū: q꞉ tñ (iuxta v̄bū apl'i dicētis: nemini cito manū[b] imponas ⁊c̄) debemus attēdere diligenter ad ea q̄ circa p̄sonā inquirēda fuerāt duxim⁹ ex officio[c] nr̄o (sicut decuit) ꝓcedendū: ⁊. ꝟ. Illi⁹ quoqꝫ litterature[d]: licet nō eminētis[e] tñ cōueniētis elect⁹ existit: vt pro defectu sciētie (sicut pleni⁹ intelleximus ab his qui eū melius cognouerūt) ab electione nō deberet excludi. De legitima tñ etate scire plene nō potuim⁹ veritatē: q꞉ cū a multꝭ cui⁹ etatis existeret curauerim⁹ īdagare: a nemine vnqꝫ audiuim⁹ ꝙ annū etatꝭ xxx. attigisset: ⁊. ꝟ. ¶ Nos ecclesie pariter ⁊ p̄sone prouidere volentes: ⁊ tā rōnes[f] qꝫ canōes[g] obseruare: q꞉ ꝓpositū vestrū prouidū intellexim⁹: ⁊ ideo ꝓpter vrgentem necessitatē: ⁊ euidētē vtilitatē eccl'e capuane (quā in hac p̄te poti⁹ approbam⁹) volum⁹ ip̄m firmiter perdurare: prefatū subdyaconū nostrū vobis in ꝓcuratorē[h] concedim⁹: liberā[i] administrationem ei (tam in tēpoꝛalib⁹ qꝫ in sp̄ūalib⁹) cōmittentes.

Idē cātuariēsi archiepiscopo.

❡ Illegitim⁹ pōt postulari non autē eligi: ⁊ electoꝛes nisi probauerint illū ignorāter elegisse incidūt ī penas lateraū. ꝯcilij. C. xx.

Innotuit nobis ꝙ vigoꝛiēsis ecclesia destituta pastore: prioꝛ ⁊ cōuentus eiusdē loci magistrū. M. archid. eboꝛaceñ. in ep̄m elegerūt: cuius cōfirmationē vsqꝫ in aduētū ipsius (qui absens eligebat̄ ⁊ inscius) distulisti[k]: qui tādē spōtanea tibi ⁊ secreta confessione monstrauit: ꝙ cōsciētia ei⁹ aliquantisper ex natalibus esset lesa. ⁊. ꝟ. Cuius electionē capl'm petijt ꝑ sedē apl'icam ꝯfirmari: p̄ſtato nobis electionis decreto[l] subscriptionibus eligentiū roboꝛato. Quidā aūt suffraganeoꝛū tuoꝝ asseruerunt eū fuisse filiū cuiusdā mili-

¶ Glo. se. querit et soluit. ponit opi. Inno.

h ❡ Procuratorem concedimus. Nūqd ꝑ talia verba cōfirmat electionē? Credo ꝙ sic. † suspēdit tñ ꝯsecrationē vsqꝫ ad legitimā etatē Inno. papa. iiij. dicit ꝙ nō: et cū fuerit ī etate legitima debet eligi in archiep̄m: ⁊ papa dispēsat cū ip̄o: q꞉ cū nō esset etatis legitime papa ip̄m cōcessit in procuratoꝛē eccl'e capuane: ac si esset simpl'r postulat⁹: al's electionē ip̄i⁹ denūciasset irritā et inanē: ⁊ canonici essent eligendi p̄tāte ea vice p̄uati. ẜ. eo. ti. cū in cūctis. ⁊. ꝟ. eo. ca. ꝓxi. si scienter eum elegissent.

† Idē Tā. et Gof. et hoc totū ex gr̄a fm̄ eos q꞉ minoꝛē approbauit ⁊ canonicos nō puniuit. ꝑ eis facit ꝙ p̄latus dꝛ ꝓcuratoꝛ de dona. fraternitatē. Jo. ā.

i ❡ Liberam. Per illꝺ v̄bū nō dat̄ ei p̄tās male administrādi. xxj. q. j. relatio. ar. C. de inof. testa. si qñ. ⁊. ꝟ. c. eccl'a v̄ra. ad fi. Et licet prelatus procuratoꝛ dicat̄. xij. q. j. §. vlt. et. c. vlti. ꝟ. de donā. fraternitatem. tñ donare pōt si cōsuetudo ē. ꝟ. de dona. ceterū. ⁊. ff. de dona. filiusfamilias considerata cōsuetudīe loci et q̄ntitate doni. vt in ca. predicto. ceterum. et. ff. qꝺ vi aut clam. l. ꝓhibere. et nō tantum.

Prelat⁹ est procuratoꝛ: ⁊ nō dominus.

Innotuit. ❡ Illegitim⁹ eligi nō pōt licꝫ postulari possit. Et si eligat̄ electio est nulla ipso iure. Et diuidit̄: quia primo ponitur factum ⁊ electio de inhabili. Secūdo allegatio ꝓ dispēsatiōe ibi: qꝫuis. Tertio electiōis cassatio ibi: habito ergo. Abbas sic. ❡ Casus. Ecclesia vigoꝛieñ. destituta pastoꝛe: canonici eiusdē eccl'ie cōcoꝛditer magistrū. M. archiꝺ. eboꝛacē. ī suū ep̄m elegerūt. tādē petierunt electionē cōfirmari ab archiep̄o cātuarieñ. metropolita. ipsoꝛū: sed q꞉ electus ille absens erat electionē illā distulit cōfirmare: qui tandē veniēs secrete fuit ⁊ spōte cōfessus ꝙ de legitimo mr̄imonio nō fuerat ꝓcreat⁹: postmodum capitulū a se. ap. petijt eādem confirmari electionē: quidam autē suffraganei significauerunt dn̄o pape ꝙ fuit filius cuiusdā militis ex quadā ingenua et nō ꝯiugata suscept⁹: ⁊ idē magister id ipsum est cōfessus. sup hoc scribit pa. archiep̄o cātuarieñ. ꝙ licet canon lateraū. cōsilij ab alexādro edit⁹ nō legitime genitos iō ꝓsequat̄ ꝙ electionē taliū canit nullā esse: tñ nō potuit legē īponere successoꝛi vt cū talib⁹ dispēsare nō possit: cum par in parē non habet imperiū nec potestatē: multa enī in hoc casu dispēsationem inducere videbant̄: moꝛū honestas: l'rarū scīa/ ⁊ fama p̄sone multipliciter approbate: a quibusdā etiam de fratribus dn̄i pape q̇ eum in scholis cognouerant/ ⁊ electio concoꝛditer facta ⁊ humilis confessio cōfitētis. Habito igit̄ diligēti tractatu papa sup hoc intelligens ꝙ capl'm vigoꝛieñ. eūdē magistrū nō postulauerat: sꝫ īprouide eū elegerat: electionē p̄dictā canōis p̄dicti auctoꝛitate cassatā denūciauit irritā ⁊ inanē: parcēdo capl'o vigoꝛieñ. ꝙ ei nō īpōit penā expressam in canone supradicto nō cōpellit eos ꝓbare ignoꝛantiā quā allegant. post cassationē electiōis predicte supplicatū fuit hoc dn̄o pape vt dispēsaret cū eo: sed talis supplicatio noīe capl'i nō fiebat eā nō admisit: cū nūcij capituli ad hoc nō fuerūt deputati: decernēs irritū: ⁊ inane quicq̇d ante receptionē p̄ntiū super oꝛdinatione vigoꝛieñ. ecclesie fuerit attemptatū: ⁊ si vigoꝛieñ. capl'm dictū magistrū duxerit postulādū/ postulationē suam procuret dispensare. ¶ Nota ꝙ illegittime geniti eligi non possunt: sed tātum postulari: ⁊ electio irrita est ipso iure: ⁊ eligentes scienter sua potestate eligendi priuati sunt. ¶ Itē nota nuncius missus ad vnam rem petendam aliam petere non potest.

Sūmariū

Diuisio.

k ❡ Distulisti. Et merito. q꞉ nec ei⁹ electionē ꝯfirmare poterat: nisi primo ipse consentiret electioni sue. ꝟ. eo. ca. ꝓxi. ⁊. ꝟ. de trāsla. licet: ⁊ quia debet examinari. ꝟ. eo. nihil.

¶ Glo. seq. tractat q̇d cōtineat decretū: ⁊ an sit de substātia.

l ❡ Decreto. Decretū dꝫ ꝯtinere totā seriē ⁊ formā electiōis: nomina eligētiū: ⁊ eoꝛū cōsensum: ⁊ subscriptiōes cuiuslibet in hunc modū. Ego talis canonic⁹ talis eccl'ie huic electioni interfui ⁊ cōsensi: ⁊ propria manu subscripsi si scit scribere: alioq̇n ali⁹ pro ipso

Decretū electionis q̇d cōtinere debet.

a tis: et ab eo ex quadā ingenua[a]
b 7 nō ꝯiugata[b] susceptū. Idē quo
qꝫ magister adiecit: q nunqꝫ pa=
ter ei⁹ habuerat vxorē: sz matris
ei⁹ ṽginitatis florem preripuit
q̄si furtim: 7.j. ¶ Quis autē ca=
c non lateraū. cōcilij[c] ab Alexan.
prede. no. editus: non legitime
genitos adeo ꝓsequat: q electio
d nem taliū innuit nullā esse[d]; no=
bis tn̄ p eū adēpta nō fuit dispē=
sandi facultas: cū ea nō fuerit ꝓ
hibētis intētio: q̄ successoribus
suis nullū potuit in hac pte pre=
iudiciū generare: pari post eum
(imo eadē) potestate functuris:
e cū nō habeat iperiū par in parē[e]
7.j. ¶ Multa eni in h̄ casu dispē=
satiōnē inducere videbant: lr̄a=
rū scientia: morū honestas: vite
virt⁹: et fama ꝑsone multiplici=
ter a q̄busdā etiā ex fratrib⁹ no=
f stris (q̄ eum in scholis[f] cognoue
rant) approbate: faciebant etiā
hec ad id nō modicū cōcors ca=
pitl'i vigorieñ. electio: petitio po
puli: assensus principis: votum
tuū: suffraganeorum suffragia: 7
humilis deuotio cōfitentis: qui
sponte ac humiliter suū maluit
g cōfiteri reatū[g]: qꝫ lesa ꝯscientia
thronū conscēdere pastoralem.
¶ Habito ergo sup hoc diligen=
ti tractatu: intelligentes vigori.
capitulū eūdē magistrū non hu=
militer postulasse: sed iprouide
poti⁹ elegisse (cū ad obtinēdum
dispēsationis bn̄ficiū ꝓcedēdū
h fuisset nō p electionē inhibitam:
sed p postulationem ꝑmissam[h])
electionē ipam: ꝑdicti canonis
auc̄te cassatā: denunciam⁹ irritā
et inanē. Parcētes nō modicū
vigori. capl'o: q eis nec penā in=
infligim⁹ expssam in canone su=
pradicto: nec probare cogimus
i ignorantiā[i] quam allegant. Et
qꝫuis post cassationem hmōi no
bis fuerit supplicatū: vt digna=
remur cū eo misericorditer dispē=
sare: supplicationē hmōi q̄ noie
capl'i nō fiebat (cū non ad postu
landā dispensationē sed ad petē
k dam[k] cōfirmationē ipsi⁹ fuerint
nūcij destiati) ad presens nō du=
ximus admittendā: decernētes
irritū et inane quicq̄d sup ordi=
nation ipi⁹ epatus: ante susce=
l ptionē[l] litterarū nostrarū fuerit
attētatum. Qz si vigori. capl'm
eūdē magistrū (propter preroga
tiuā meritorū ipsius) duxerit po
stulandū: postulationē apud se=
m dem aplicam ꝑsentare[m] ꝓcuret.
Idem genueñ. archiepo 7 pla=
centino 7 bobieñ. episcopis.

¶ Non pñt electores i ꝑiudiciū electi cōpromittere: sed si cōsenserit electioni sue vel consentire velit nō obstāte laudo in cōtrariū lato ē ꝯfirmādus si aliud canonicū sibi nō obsistat: lz non sit de gremio illi⁹ ecclesie: quātūcūqꝫ ob causam a maiori parte fuerit appellatum: et in hoc vltimo est iste tex. multū nota. Ca. xxj.

Cum inter canonicos saoñ. super electione pon=

---

et noīe illi⁹ 7 de ipsi⁹ mādato subscribere dz .j. de sen. 7 re iudi. cū inter vos. Et nomē electi dz ꝯtinere: et ad quā dignitatē ē elect⁹: 7 q scriptura illa sit facta per publicā manū: vl' p duos idoneos viros .j. de ꝓba: qm̄ cōtra falsam: 7 sigillū capl'i apponat. Et hodie etiā dz ꝯtinere inquisitionē et volūtates singulorū: et publicationes / et collationē / 7 electionē: ita q p tale decretū appareat formā seruatam fuisse. Et illud decretū ſm quosdā nō est de substātia electōis: hodie vero ita est † de substantia q si nō fiat publicatio voluntatū: 7 inq̄sitio: 7 collatio: 7 electio subsequēter incōtinēti cassatur electio .j. e. cumana eccl'ia. 7 ca. cum post petitam.

† Modo loquit: q2 licz forma sit de substantia nō sequit q lr̄a testimonialis sit de substantia. Jo. and.

a ¶ Ingenua. Ingenu⁹ est is q̄ statim vt nascitur liber est. insti. de inge. in prin.
¶ Glo. se. querit. arguit negatiue: sz ꝯriū soluit.

b ¶ Cōiugata. Si eniz fuisset coniugata filius esset spurius: nec posset legitimari p matrimonium sequens .j. qui filij sint legi. tanta. Quid si contraxisset postea cū ea: nūq̄d iste posset eligi tāqꝫ de legitimo matrimonio nat⁹: Non videtur q2 nō fuit de legitimo matrimonio nat⁹ .s̄. e. cū i cūctis. Nec ꝓdest q res deueniat ad eū casum 7c̄. tp̄s eni natiuitatis videt ꝯsiderari debere sicut tp̄us electionis .j. eo. dudū: 7 ar. xxx. q. v. q̄lis. vt ibi i virginitate despōsata: et h̄ ita pōt dici. Dico q bn̄ pōt eligi: q2 mr̄imoniū seq̄ns oīa ꝑcedētia purgat: 7 ille tāqꝫ legitim⁹ est habendus .j. q̄ fi. sint legi. tāta. idē dr̄ i capl'o qualis: q2 ṽba sunt itelligenda cū effectu .j. de cleri. nō resi. relatū. 7 de biga. debitū. in vl. glo.

c ¶ Lateraū. ꝯcilij. s̄. e. cum in cunctis.
¶ Glo. seq. recitet per. q. an ca. cū in cunctis 7c̄. ar. q sic. ponit opi. T̄ā. q̄ distinguit: quam in altero mēbro reprobat: 7 littere cōtrarie responder.

d ¶ Nullā esse. Sic ergo patet ex eo q dicit innuit nullā esse: 7 ex eo q dicit inferi⁹ electionē ipam ꝑdicti canonis auc̄te cassatam: q canon ille .s̄. e. cū in cūctis. est canon late sn̄ie. et .j. eo. cū vintoniensis. Dixit. T. q talis electio est nulla: 7 in hoc est canō late sn̄ie: sed qꝫtū ad aliā penā q̄ iponit eligētib⁹ nō est late sn̄ie sed ferēde: 7 ad hoc inducit .j. eo. quisq̄s. 7. c. q2 ꝓpter. Sed hoc non dico. imo quo ad oīa canon est late sn̄ie ‡ Sed huic cōtradicit qd̄ dicit inferius nec penā infligim⁹ 7c̄. i. nolum⁹ esse inflictam: q2 ꝑcimus eis: 7 hoc est quod premisit parcentes non modicum 7c̄. Et illa duo. c. quia ꝓpter. et. c. q̄sq̄s in alio casu loquūtur vt ibi dicemus. B.

‡ Hoc probatur .j. eo. si cōpromissarius. §. porro. in fi. lib. vj.

e ¶ In parem. Sic. xxj. di. inferior. et. ff. de arbi. nā magistrat⁹. et ff. ad trebel. ille a quo .§. tempestiuum: nisi se subijciat ei. vt. ff. de iuris. om. iu. est receptum. et. ij. q. vij. nos si incōpeter. nisi ratiōe legationis. xcvij. di. precipimus. vel delegatiōis .j. de offi. delega. sane.

Imperiū nō hz par in parem regl'arit.

f ¶ In scholis. Multū eni operatur noticia scholastica sicut 7 militaris. ff. de castren. pecu. miles enim. et. l. si forte. in fi.

Scholastica noticia multū facit.

g ¶ Reatū. i. defectū siue impedimētū: q2 et si nō sit nota delicti est no. tn̄ defect⁹ ipediētis ꝓmouendū .j. de pur. c. accedens.

h ¶ Permissam. Et sic patet q illegitim⁹ potest postulari. de hoc dictū est .s̄. de postu. ca. vlti. sed nō al'as indign⁹ puta suspēsus: vel qui suspēsionē nō seruauit .s̄. de postu. c. j. Additio. Ibi ex culpa factus est irregularis: hic sine culpa. lxj. dist. nasci. et ibi indignus propter crimen: hic propter defectum. Jo. and.

i ¶ Ignorātiā. Ignorātia crassa et supina nō excusat .j. de eo qui renunci. epi. ca. j. vnde ꝓbare debebant isti ignorantiā quā allegabant vt hic dicitur. lxxxij. dist. proposuisti. crassa fuit istorum ignorantia: q2 iprouide ipm̄ elegerūt nō requirentes de ei⁹ persona ab his per quos certificari potuerūt. xxxvij. dist. §. vlti. et .j. de re. iu. c. penul. et. ff. de iu. et fac. igno. l. regula. et ideo debebāt probare diligentiam adhibitam: 7 sic probarēt ignorātiā: hāc ignorātiā poterant ꝓbare per iuramētum .j. de testi. presentiū. 7 .j. de excep. pastoralis. ar. bo .j. de scru. c. vnico.

Ignorātia crassa non excusat.

k ¶ Ad petēdā. Al's si fuissēt missi ad eligēdū simpl'r bene potuissent postulasse .j. e. i. causis.
¶ Glo. seq. dicit hic solui questionem in qua alle. pro et contra.

l ¶ Susceptionē. per hoc videtur solui q̄stio dn̄icalis q̄ q̄rit si epo deposito canonici eligunt alium anteqꝫ recipiant litteras pape quibus restituitur depositus. Ar. est hic ꝓ restituto. viij. q. vi. c. vlti. C. de mā. ꝑn. l. vna .j. de preben. inter cetera. Ar. cōtra. vij. q. j. eos qui. ff. de decu. l. ij. .j. de renun. ex transmissa. et. C. de nup. neqꝫ.

m ¶ Presētare. Sic patet q metropolitan⁹ nō potest cum illegitimo † dispensare. ex quo illuz sibi precipit presentari. Arg. contra .j. de cor. vitia. cum de tua. Ber.

† Nec tuin miore i epatu. 7 sic seruat curia ſm Cōpo. ad hoc de etate 7 qli. c. vno. li. vj. De ordine dicā de etate 7 qli. a multis. Jo. an.

¶ Cum inter canonicos. ¶ Elect⁹ a maiori parte capituli si est idon⁹ et ꝯsēserit vl' cōsentire velit (etiā si nō sit de gremio eccl'ie) refutari non pōt. Diuidit. Nā primo factū et ptiū allegatiōes ponit. Secundo ibi. Discretioni diffiniendum cōmittit Abbas sic.

Diuisio.

¶ Casus. Vacāte ecclesia saoñ. canonici ꝯuenerunt ad electionē simul celebrādam: et singuli requisiti cōmuni consensu prepositū hasteñ. elegerūt: excepto. S. subdyacono qui prius appellauit ne dictum prepositum eligant morbo epilentico laborātē: pro quo alia vice tanqꝫ inhabilis recusat⁹ fuerat / nec ad ecclesiam debet fieri transitus donec non reperiatur idoneus in ecclesia saoñ: postmodū archipresbyter pro parte sua / et dictus. S. pro se super questione ista in mediolanē. archiepm̄ cōpromiserunt. archiepus magistrū. C. modiceñ. canonicum eis dedit in episcopum: 7 etiam confirmauit: demū super his causa est ad se. ap. delata: hec et alia in presentia dn̄i pape fuerunt allegata. mandat pa. quibusdā quia constat electionē de preposito predicto a maiori 7 saniori pte capituli celebratā fuisse publicatā 7 etiā subscriptā: electionē ipsam debeant confirmare: dummodo dictus prepositus electioni de se facte consenserit: cum per mutuū cōsensum eligētium 7 electi quasi coniugale vinculum sit contractum: nisi sufficiēter sit ostensum eū prepositū morbo epilentico laborare: sup hoc appellatū extitit cōtra ipm̄ nō obstante appellatiōe si qua ex alijs causis superius memoratis fuerit interposita que friuole sunt: nō obstāte eo q post talē electionē ab archiepo dr̄ factū qꝫuis a ptib⁹ ꝯpromissum fuerit in eūdē cū electores ab electione nō poterūt resilire: 7 idē est ac si nō cōpromiserint: etiā si dict⁹ ꝑposit⁹ nōdū electioni facte cōsenserit / dū tn̄ velit cōsentire: electionē illi⁹ debeāt ꝯfirmare dūmō morbo non laboret obiecto. ¶ Nota q electio bene pōt fieri de aliena eccl'ia nō obstāte appellatiōe si ꝓpter h̄ interponat. ¶ Itē nota q vnus solus audit cōtra factū aliorū iustā cām allegans. Item per cōsensum eligētiū: 7 electi quasi cōiugale vinculū est ꝯtractū. Itē electores post factā electionē variare nō possunt: et idem est publicato scrutinio ante electionem.

¶ Glo.seq.not.ibi esse capitulũ vbi est maior pars ⁊c.

a ¶ Capituli. Not. ꝙ licet dissensio sit inter canonicos: et quidã agant contra alios: ibi dicit̃ esse capl'm vbi est maior ps: ⁊ pñt constituere ꝓcuratorẽ: ⁊ ille dicet̃ capl'i ꝓcurator: ⁊ in cõstituẽdo talẽ ꝓcuratorẽ nõ requirunt̃ singuli de capitulo: sed tm̃ illi q̃ sunt maior pars: al's ꝯmitteret̃ falsum si singulorũ noĩa ibi ponerent̃ alijs ignorantibus .j. de his q̃ fi. a prela. sine cõsensu capl'i q̃ẽto. ⁊ iste ꝓcurator habebit expẽsas de capl'o ĩmo de bonis epatꝰ in negocio electiõis. vt .j. eo. vt preterite. ⁊ de procura. cum pro causa.

b ¶ Epilẽtico. De q̃bꝰ habes .xxxiij. dist. maritũ. et .c. clerici. et .c. ꝯmuniter diffinimꝰ. Additio. Et ibi plene not. in glo. magna. et .vij. q. ij. in summa. de epilenticis ⁊ demoniacis: ⁊ his qui aliter vexantur an ꝓmoueri possint vel iã promoti ministrare debeant. Jo. and.

¶ Glo. se. recitet̃ ꝑ ꝯtrariũ de decre. cũ dilectꝰ.

c ¶ Recusatus. Per h' videt̃ ꝙ crimẽ in modũ exceptionis ꝓbatum in vno iudicio p̃iudicet in alio. Ar. s̃. e. sup eo. ⁊ ij. q. j. ꝓhibent̃. licet enim crimẽ ĩ modũ exceptionis ꝓbatũ non infamet .j. de ordi. cogni. cũ dilectus. in fi. tñ grauat eiꝰ opinionẽ. vñ inhonestũ est admittere talẽ. ff. de decu. eos. ⁊ C. de adul. ⁊ si libidine. In cãvero criminali bene repellet̃ testis a testimonio si in alio iudicio esset repulsus: ꝓbato eiꝰ crimĩe in modum exceptiõis de quo grauata est eius opinio .j. de testi. testimoniũ. Sed adhuc probandum est ipsum morbo epilentico laborare: quia non constabat illum sic fuisse repulsum per illam allegationem: sed si de hoc constaret non deberet amplius eligi. ar. s̃. de postu. gratum. vbi cassat̃ electio illius seu postulatio scd̃o facta que primo cassata fuit propter vitium persone. ⁊ s̃. eo. super eo.

¶ Glo. seq. querit. ponit opi. Lau. scd̃o Vincen. et Jo. tertio. Tancredi quam approbat: ⁊ contrarijs respondet.

d ¶ Aliam. Hic sumit̃ ar. ꝙ nõ est electio faciẽda de aliena eccl'ia: q̃diu reperit̃ idoneus in eadẽ. Sed pone ꝙ maior pars capituli ⁊ sanior eligat de alia eccl'ia et minor de eccl'ia sua: q̃ illarũ p̃ualet? In hac q̃stione dixit Lau. ꝙ si due partes capituli eligunt de aliena ecclesia: tenet electio: q2 due partes vicem totius capituli obtinent. s̃. eo. licet de vitanda. et .j. e. scriptũ est in apocalipsi. vbi postulatio facta a duabus partibꝰ p̃fertur electioni facte a m ĩori parte: quia si due partes capituli nõ sunt in ecclesia nõ videtur capitulũ esse. ff. de decre. ab or. fa. l. iij. ⁊ ff. qd̃ cuiusq̃ vniuer. plane. sed si non essent due ptes: licet esset maior ps: ⁊ eligãt de aliena ecclesia non valet electio: si minor pars eligat de sua ecclesia: ⁊ sic intelligit illa iura .lxj. di. obitum. et .c. nullus inuitis. lxxxv. dist. florentinũ. Vincen. et Jo. dixerunt ꝙ semper preualet electio de propria ecclesia a minori parte facta etiã a duobꝰ† ar. p̃dictorũ decretorũ. ⁊ .lxiij. di. lr̃as. et. C. de ep̃is ⁊ cle. in ecclesijs. et .j. de cle. pegri. ca. vlti. ⁊ .vij. q. j. deniq̃. et qd̃ dicit̃ hic/est allegatio: s3 ideo hic obtinuit electio de aliena eccl'ia: q2 minor ps vnũ elegit: sed obstat .j. e. in causis. et illud dicũt ꝓpter formã mãdati: vt p̃ualeret postulatio de aliena eccl'ia electiõi de ꝓp̃a Tan. dixit ⁊ meliꝰ vt mihi videt̃ ꝙ electio facta a maiori et saniori pte capl'i p̃ualet vndecũq̃: siue de sua eccl'a eligant/siue de alia. dũmodo aliđ canonicũ nõ obsistat: ⁊ hoc satis bene colligit̃ in hac decre. q2 ꝓpter. rationẽ illã quã hic allegabat .s. subdyaconꝰ friuolã reputauit: ⁊ inheret illi soli de morbo epilẽtico. vt .j. dicit/nõ obstãte appellatione si qua ex alijs superius memoratis causis cũ eas friuolas ⁊c. et. s̃. c. licet. ĩ fi. ⁊ optime facit .j. eo. q2 ꝓpter. vbi dicit. Is eligatur in quẽ maior et sanior pars ⁊c. nõ distinguendo de q̃cũq̃ eccl'ia ⁊ ca. in genesi. et .c. eccl'ia vr̃a: vbi

† Secꝰ dixerunt de vno: q2 ille se nõ põt eligere Aliũ de ecclesia nõ: ex quo oẽs consenserũt ĩ aliũ s3 si subtiliter aduertissent idẽ esset de duobꝰ. Jo. an.

tificis q̃stio v'teret̃: ad sedẽ apl'icã. S. subdi. saoñ. ⁊ .J. ꝓcurator capl'i a accesserũt: ⁊ .j. Proposuit aũt ꝓcurator predictꝰ ꝙ singuli req̃siti cõi assensu in hasteñ. prepositũ (excepto p̃dicto subdyacono) ꝯuenerũt: quo in sua duricia permanẽte: aliorũ consensus redactus fuit in scriptũ publicũ cõsequẽter. Ceterũ ꝑ pte altera fuit ꝓpositũ ex aduerso: ꝙ cũ septẽ essent canonici saoñ. in capitulo se receperunt: de futura electione pontificis tractaturi: sed archidya. archipresbytero ⁊ preposito dictũ hasteñ. prepositum noiantibus: fuit a p̃fato. S. obuiatũ: asserente ip̃m morbo epilẽtico b laborare: ꝓ quo alia vice tanq̃ inhabilis fuerat recusat c: nec ad aliã d eccl'iam debere fieri trãsitũ: donec reperiret̃ idoneus in eccl'ia saonẽñ. ⁊ .j. Post hec archipresbyter ꝑ pte altera de rato (vt dicebat) lr̃is premunitus: ipse v'o. S. pro parte sua in mediolañ. archiep̃m cõpromittere curauerũt: q̃ magistrum. G. modiceñ. canonicum: eis dedit in ep̃m: et ꝯfirmauit e: et .j. ¶ Di. v. mãdamꝰ: q̃tenꝰ cũ cõstet electionẽ de p̃posito mẽorato a maiori et saniori parte capl'i celebratã fuisse: publicatã etiam et subscriptã f: si dictꝰ p̃positꝰ eidẽ electioni ꝯsenserit: vt ꝑ mutuũ cõsensũ eligẽtiũ ⁊ electi quasi ꝯiugale g vinculũ sp̃ualiter sit ꝯtractũ: nisi sufficiẽter sit ꝓñsum eũdẽ morbo epilentico laborare (sup quo ꝯtra ip̃3 dicitur appellatũ) vos nõ obstãte appellatiõis obiectu si q̃ ex alijs h causis supiꝰ memoratis ꝓponit̃ interposita (cũ eas friuolas reputemꝰ) electionẽ cõfirmetis ipiꝰ: nõ obstãte ꝙ post talẽ electionẽ a p̃fato archiep̃o ꝓponit̃ esse factũ: etiã si a ptibꝰ in eũ fuerit cõpromissum: cũ electores a tali electiõe sic resilire i neq̃uerit. Q2 si electores illius nõ cõpromiserint k in archiep̃m memoratũ: etiã si dictꝰ p̃positꝰ nõdũ electioni de se facte cõsenserit: eo tñ cõsentire volente l (dũmodo a morbo sit imunis obiecto) vos electionem ipsius nihilominus confirmetis.

I dẽ p̃destino ep̃o apo. se. le.

¶ Electꝰ a maiori ⁊ saniori pte capl'i: si est et erat idoneꝰ tpe electionis confirmabit̃: si autẽ erat indignꝰ in ordinibꝰ: scientia: vel etate: ⁊ fuit scienter electus: electus a minori parte si est dignꝰ cõfirmabitur. h. d. Cap. xxij.

dicit̃ ꝙ electio debet fieri a maiori pte capl'i. Quid respondebis illis capitulis .lxj. di. nullꝰ. et .c. obitũ. et illi .c. florẽtinũ? Dicas ꝙ verũ est ꝙ ita deberet fieri: ⁊ honestũ eẽt ⁊ de iure est: si tamen maior ps aliter facit valet: q2 in hoc renũciauit iuri suo qđ in fauorẽ ipsorũ fuerat introductũ. Nã et optimus eligendus est ⁊ melior .lxiij. distin. metropolitano. ⁊ .xxv. di. §. nũc aũt. ⁊ .viij q. j. l3 ergo. ⁊ tñ tolerat̃ dũmodo sit sufficiens. s̃. eo. cũ nobis olim. ⁊ .j. e. cum dilecti. vbi multi meliores erãt in eccl'ia et sufficit ne malus existat. xvj. q. vl. mõasteriũ

Electio an sit faciẽda semper de meliori.

¶ Glo. se. obijcit ⁊ soluit Itẽ arguit negatiue: et soluit contrarium.

e ¶ Cõfirmauit. Sed nõne eo ipso ꝙ elegit cõfirmasse videt̃. vt .lxiij. di. ĩ synodo. ⁊ ff. de auc. tuto. l. j? sed nõ est verũ .j. de fide instru. ĩter dilectos. ver. ceterũ. et. s̃. eo. cũ ĩter vniuersas. in fi. qñ tanq̃ arbiter elegit: ⁊ tãq̃ archiep̃us† cõfirmauit. ar. ff. qñ ap. sit. l. j. §. solet. sic .j. eo. ꝙ sicut. §. preterea .j. de cõcess. p̃ben. postulasti. S3 nunq̃d põt irritare propriã electionẽ si tempe cõsecrationis vel cõfirmationis ꝓbetur ei crimẽ in modum exceptionis? Ar. ꝙ nõ. q2 cum ipsam electionem teneat̃ defendere cã non debet impugnare. ar. .j. de na. ex li. ven. c. vno. et .j. de cleri. cõiug. diuersis fallacijs. ar. ff. de condi. in de. frater a fratre. et. ff. si serui. ven. altiꝰ. Sed nõ est ita q2 tanq̃ alius cõfirmat/⁊ tanq̃ alius eligit. arg. iij. q. vij. §. tria. ver. itẽ si contra patrem pupilli. et de hoc dixi plura. ar. s̃. eo. cum inter vniuersas.

† Ac si dicat glo. si eõ dẽ iure haberet eligere et cõfirmare: tunc cõfirmaret eligendo. Ponit Inno. exẽplũ qñ q̃s ex cõcessione vel priuilegio h3 vtrũq̃ per iura alle. in p̃in. glo. Jo. an.

¶ Glo. se. arguit: ⁊ illud reprobat.

f ¶ Et subscriptam. Ar. colligitur hic a contrario ꝙ ante subscriptionẽ possent recedere electores ab electiõe. arg. .j. de cen. olim. et .j. q. vij. saluberrimũ. et .lxiij. dist. quãto. Sed nõ est verũ: q2 postq̃ electus est aliquis nõ possunt electores mutare propositum suum dũmodo ipse electus velit consentire. vt .j. dicit̃: imo etiã ante electionẽ factã facta publicatione scrutinij variare nequeunt electores .j. e. publicato. ar .j. eo. in causis. et. ff. de ser. ru. pre. per fundum. et. ff. de re. iu. nemo. imo si nollent illũ eligere in quẽ maior ⁊ sanior pars consensit: deberẽt per superiorẽ cõpelli .j. eo. publicato: q2 illũ tenent̃ eligere ex quo iã sic processum est .j. eo. quia propter.

¶ Glosa sequens signat contrarium: ⁊ soluit.

g ¶ Quasi cõiugale. Sed in veritate ꝯtractũ nõ est vinculũ cõiugale ꝑ cõsensũ eligẽtiũ ⁊ electi ante cõfirmationẽ .j. tit. pxi. iter corporalia. v'. vñ cũ nõ sit ⁊c. ⁊ .j. vt lit. nõ cõtest. qm̃. §. si v'o. ĩ p̃n. Et iõ dicit quasi: q2 posset renũciare sine licẽtia ante cõfirmationẽ pape ar. predicte decre. inter corporalia. vt ibi no. ver. sicut autẽ. sed hoc ideo dicit: quia non possunt ab ea recedere: et quia vinculum illđ iniciatum est. Et ideo quasi contractum .j. ti. proxi. ca. vlti.

h ¶ Ex alijs causis. s. q2 erat de alia eccl'ia: ⁊ in eadẽ erãt idonei.

¶ Glosa sequens signat contrarium: et soluit.

i ¶ Resilire. Cõtra. s̃. de postu. bone. Sed aliđ est in postulatiõe: ⁊ aliđ in electiõe ꝑ quã ius acquirit̃. viij. q. ij. dilectissimi. Et ꝑ postulationẽ ius nõ acquiritur. s̃. de postu. c. penul. imo põt dici ꝙ idem est vt si postulatio sit publice facta in scrutino vel superiori p̃ntata non possunt ab ea recedere. s̃. de postu. bone. vt dixi. s̃. de postu. ca. vlti. et penulti. Additio. Dicit Inno. ꝙ etiã in electionibꝰ q̃ de canonicis fiunt post illas publicatas nõ licet variare. ij. q. vj. noiationes. C. de appella. qui ad ciuilia. Jo. and. in nouel.

k ¶ Non compromiserint. maxime supple: quia idem est ac si cõpromisissent vt dicit̃. s̃. q2 siue cõpromiserint siue non: possunt mutare consensum suum vt dictum est.

l ¶ Volẽte. Vt volũtas impleat̃ necesse est: q2 vbi est opꝰ factõ volũtas nõ sufficit .j. de eo q̃ mit. ĩ pos. cã rei ser. ꝯstitut. ⁊ .j. de biga. nup.

Diuisio. Dudum. ¶ Prima pars ponit ꝯmissionẽ priꝰ factã. Scḋa ibi. Ipsi vero: ponit iudiciũ ꝓcessum. Tertia ibi. Cũqꝫ. ponit vniꝰ partis cõparitionẽ: ⁊ alteriꝰ cõtumaciã. Quarta ibi. Gestis. examinat ꝓcessum nõ plene remissum ob quam cãm sub certa forma diffiniendum cõmittit. Ab. sic. ¶ Casus. Vacante prepositura colocẽn. eccl'ie. xiiij. de canonicis elegerunt prepositũ sanctorũ apostolorũ. sed. xxiiij. ꝑpositum sancti georgij elegerũt. sup istis electiõibus fuit cã cõmissa quibusdã iudicibꝰ sub ista forma: vt si de partiũ ꝓcederẽt voluntate cãm terminarẽt eandẽ: alioquin eã sufficiẽter ĩstructã remittant ad sedem apo. Judices vero citauerunt ptes ad pñtiam suam: lite ꝯtestata receperũt testes. examinauerunt eligentiũ cõsciẽtias: ⁊ audierũt allegationes vtriusqꝫ ptis. tãdem ꝑpositus scti georgij dixit ꝙ nollebat stare eoꝝ sñie: vnde iudices ꝓcessum cause ad se. apo. destinauerũt ptibus terminũ statuendo ꝗ deberent in pñtia domini pape cõparere: et termino cõstituto nuncius sctõꝝ apl'orũ accessit ad presentiã dñi pa. prepositus sancti georgij nõ iuit: nec ꝑ se misit aliũ rñsalem. dñs pa. diligẽter inspexit acta iudicũ: et inuenit ꝙ ꝓ preposito sctõꝝ apl'orũ faciebat auctoritas. Sed pro preposito scti georgij numerus: cũ primꝰ a. xiiij. secundus vero a xxiiij. fuisset electus. cõtra ꝑpositũ sancti georgij fuit ꝓpositum ꝙ patiebat in ordinibꝰ/ scia/ et etate defectũ. sed qꝛ allegatiões ipsiꝰ q̃s corã iudicibus allegauit dño pape pñtate nõ fuerũt: nõ potuit intelligere quid rñderet ad obiecta: et sic nõ fuit causa sufficiẽter instructa remissa: et ideo ad diffinitiuã sñiam ꝓcedere nõ potuit: cõmittit ergo causam sub hac forma: vt si notoriũ esset vel cõstaret ꝑ ea que iã dicta erant ꝙ ꝑpositus sancti georgij electiõis tpe pateret defectũ in ordinibꝰ/ vel in sciẽtia/ vel etate: ĩponerẽt ei silẽtiũ sup ista ꝑpositura nõ obstãte ipsius absentia corporali: et ꝑposito sctõrũ apl'orũ ꝑpositurã adiudicarẽt: alioquin cũ q̃si a duabꝰ ptibꝰ sit electꝰ: ⁊ ꝓpter hoc appareat ꝙ bono zelo ipm elegerint ĩpedimẽtis cessantibꝰ ipsiꝰ ꝑpositi sancti georgij electionẽ cõfirmẽt alteriꝰ electiõe cassata. ¶ Nota ꝙ numerꝰ ꝗ multũ excedit ꝑfert auctoritati. Itẽ cã nõ dꝛ sufficiẽter instructa: nisi allegatiões vtriusqꝫ partis iudices audiuerĩt. Itẽ tp̃s electiõis dꝫ inspici an tunc debet electus reputari idoneꝰ. Item ad hoc ꝙ valeat electio tria sunt cõsideranda in electo scꝫ ordo/ scientia/ et etiã tp̃s: et quartũ addit vt sit legitimus.

† al'. denũciart.

.j. Dudum ad audientiã nostrã q̃stiõe ꝑlata/ ꝙ vacãte ꝑpositura colocẽn. ecclesie: in duo se vota eligentiũ diuisissent: causam iudicibus duximus cõmittendã: ⁊. j. ¶ Ipsi vero partes ad suã pñtiã cõuocarũt: receperunt testes: examinauerũt eligẽtiũ cõsciẽtias[a]: audiuerũt allegationes vtrinqꝫ. Et qm̃ ꝑpositus sancti georgij eorum sñie se asseruit nolle stare: ꝓcessum ad sedẽ ap'licam destiarũt[b] † ⁊. j. ¶ Cũqꝫ nuncij prepositi sanctorũ ap'loꝝ statuto termino ad presentiã nostrã accessissent: prepositꝰ sancti georgij nec venit/ nec ꝑ se misit idoneũ respõsalem: ⁊. j. ¶ Gestis igit iudicũ diligẽter inspectis: inuenimus ꝙ pro ꝑposito sanctorũ ap'lorũ auctoritas: ꝓ preposito vero scti georgij numerꝰ[c] eligẽtiũ faciebat: cũ p̃mꝰ a. xiiij. tũ personis: tum canonicis: qui alios dignitate[d]: etate: ⁊ tempe[e] ꝑcedebãt: secũdus vero a. xxiiij. fuisset electꝰ: ⁊. j. ¶ Cũ autẽ allegationes ꝓ eodẽ preposito sancti georgij corã iudicibꝰ ipsis ꝓposite: nobis nõ fuerint ꝑsentate[f]: ꝓpter qḋ non potuimꝰ scire[g] per nos quid obiecerint: vel q̇d responderint ad obiecta: sicqꝫ cã remissa nõ fuit sufficiẽter instructa: ad diffinitiuã sñiam nõ duximus ꝓcedendum[h]: sed decisionem cause ipsius iudicibꝰ cõmisimus sub hac forma: vt vl' si notorium esset: vel per ea que iã dicta erant: constaret ꝙ prepositꝰ sancti georgij electiõis[i] tpe pateret: vel in ordinibꝰ[k]: vel in scientia: vel in etate defectum: q̇ eum iuxta canonũ sanctiões † ĩpediret ad hmõi officiũ ꝓmoueri: ei (nõ obstãte ipsiꝰ absentia corpali[l]) silẽtiũ ĩponẽtes: ꝑposito sanctorũ ap'loꝝ prepositurã adiudicarẽt eãdẽ: alioq̇n (cũ in eũ nõ solum plures: sꝫ due pene ptes cõuenerint: ⁊ ĩpedimẽtis[m] cessantibus appeat: ꝙ eũ bono zelo elegerint) prepositi sctõꝝ ap'loꝝ electiõe cassata: electionẽ cõfirmarẽt ipsiꝰ: ⁊ ei facerẽt tãqꝫ ꝑposito rñderi. ⁊c. dẽ canonicis magũti.

¶ Recipiẽtes postulatũ ad ecclesiã tãqꝫ institutũ vel administratorẽ ante admissionẽ postulationis a supiore factã priuati sũt ptãte eligẽdi: ⁊ ad alios lꝫ pauciores deuoluit ptãs eligendi: et si oẽs ꝑuati sunt: deuoluit ad papã in ecclesijs cathedralibus h. d. ſm principaliorẽ intellectũ qui magis ꝯgruit lr̃e. Ca. xxiij.

Bone memorie magũtiñ. archiep̃o viam vniuerse

b ¶ Procedẽdũ. Procedit tñ cõtra ꝯtumacẽ cã appellatiõis. j. de ap. sepe. et. C. de tẽp. ap. l. vlt. §. illḋ. Sꝫ hec nõ fuit cã appellatiõis. ¶ Glo. se. nõt tp̃s electiõis ⁊c. alle. iij. iura. in contrariũ. alle. duo et soluit. Demũ ponit. Brocar. de initio spectãdo. alle. ꝓ initio. vj. ca. et. xj. ll. pro fine tria cã. et. vj. leges. demum soluit. — ri actis relationis ne lis incognito negocio dirimatur. Jo. and.

i ¶ Electiõis tempe. Ista tria ꝑcipue requirunt in ep̃o. s̃. eo. cũ i cũctis. Et nota ꝙ in hmõi electiõibꝰ tp̃s electiõis spectat an sint tunc idonei. j. de eta. et q̃li. cũ bone. ⁊. j. de cle. excom. mi. postulasti. ar. j. e. auditꝭ. Ar. ꝯ. s̃. ḋ postu. bõe. j. j. eo. ꝙ sicut. §. si aũt. So. tp̃s electiõis debet spectari: et si tũc nõ tenuit † electio ipso iure: nõ põt tractu tp̃is cõualescere vt ĩ p̃mis ꝯcor. ⁊. xvj. q. iij. §. põt. ver. qḋ ab initio ⁊c. si vo ab initio nõ erat nulla ipso iure: sed per exceptionẽ poterat cassari: tũc tractu tp̃is põt rata haberi: ⁊ sic loquũtur cõtraria. Item ar. est hic initiũ spectandũ. j. q. j. principatus. et xvj. q. iij. si sacerdotes. et. lv. di. ꝑcepta. et. j. de ꝓba. post cessionẽ. et. ff. de orig. iu. l. j. ff. de re. iu. qḋ ab initio. ff. de mino. deniqꝫ. §. j. ff. de pub. iudi. is q̇. ff. ḋ iurisdi. om. iu. cũ quedã. et. j. de fo. cõpe. ꝓposuisti. et. s̃. de rescrip. eã te. ff. mã. si ꝓcuratorẽ. j. rñ. ff. ad mace. si tñ. et. ff. de penis. l. j. ⁊. C. de testa. l. j. ⁊. ff. de vac. mu. l. ij. §. q̇ ad mũera. et. ff. de pecu. lꝫ. §. si filiꝰ. ĩ fi. Ar. cõtra. s. finẽ spectãdũ. j. de test. cog. c. ꝑterea. j. de despõ. impu. accessit. et. c. lr̃as. ff. de ri. nup. si q̇s. ff. de iure fisci. non intelligitur. §. si quis palam. ff. de iud. cum furiosus. ff. de sta. ho. liber homo. insti. de inge. §. sufficit. ⁊ pro vtraqꝫ parte. ff. cõmunia pre. receptum est. † Solu. verum est initium fore spectandum in cõtractibus vel quasi et in delictis vel quasi: in omni enim negocio ex quo actio oriri potest: et in decretis et cõstitutionibꝰ nisi propter fauorẽ aliud cõtingat sicut in matrimonio vel libertate vt patet ꝑ concor. ꝓxime positas. Illud qḋ dicit finẽ spectandum habet locũ cum queritur an id dedit vel non dedit: seu quando dedisse videtur. Vel quãdo possidet vel restituit: siue cum capere potuit. in autẽ. de nup. §. quia vero hactenus. col. iiij. et. ff. de ali. ⁊ ci. le. l. mela. inspicit enim tempus quo capax est. ff. de iure fis. non intelligitur. §. si quis palam. Et si ago cõtra te ⁊ nõ cõpetit mihi ius si tempore sententie competit sequitur cõdẽnatio. ff. de pecu. quesitum. ff. de rei ven. si nautẽ. §. j. ff. deposi. l. j. §. non tantum.

† al'. sanctiões canonicas.

† Alia iura circa idẽ et circa medium spectãdũ et nõ spectandũ. vide. j. de cens. c. iij. ĩ gl. ij. Jo. and. in nouel.

a ¶ Cõscientias. Nota conscientias eligentiũ examinãdas sicut conscientia accusatoris. ij. q. vij. si qui sunt.

b ¶ Destinarunt. Qm̃ ita mãdauit papa ꝙ si altera ptiũ nollet ꝙ ipsi iudices cãm terminarẽt: causam instructam remitterent ad ipsum: al's non fuisset eis licitum recusare.

c ¶ Numerus. Ex eo ꝙ hic dicit in fine colligit ꝙ numerꝰ ꝑfert auctoritati. j. de ap. constitutis. nõ enĩ preferenda est dignitas nisi cũ numerus est par vel in modicũ excedit. ff. de pac. maiorem. et. j. eo. ecclesia vestra. vbi numerus non profuit. j. de testi. in nostra. et de hoc dicemus in illa decre. ecclesia vestra.

d ¶ Dignitate. Ecce in q̇bꝰ ꝯsistit auctoritas. xxiij. dist. ca. j.

e ¶ Et tempore. Quia ante ordinati fuerunt vel instituti in ecclesia. j. de maio. et obe. c. j.

f ¶ Presentate. Et sic nõ remiserunt cãm sufficienter instructam et ideo male fecerunt: quia cãm instructam remittere debuerũt. vt C. de ap. ne causas † . j. de ap. constitutis. C. de rela. l. j. et. ij.

g ¶ Scire. sic. s̃. eo. significasti.

¶ Glosa sequens recitetur per contrarium et solutionem.

† Plena instructio debet inse

k ¶ In ordinibus. Talis electio nulla est: ⁊ deuoluitur potestas eligendi ad alios licet pauciores vt hic patet expresse: et hoc intellige quando ex certa scientia eligitur al's nõ essent priuati si probarent ignorantiã: ⁊ ita ista tria ⁊ qḋlibet illoꝝ reddũt electionẽ nullã. ¶ Glo. seq. signat contrarium: et soluit.

l ¶ Corporali. Sic. j. de re iudi. cũ olim. et bene põt procedi cõtra absentem in isto casu etiã lit. nõ cõtest. j. vt lit. nõ ꝯtest. qm̃ frequenter. §. porro. Ar. ꝯ. j. de dolo et ꝯtu. cum olim. vbi expectat ꝑ annũ. Sed illud in eo qui appellauit: illud quod dixi ꝙ põt procedi contra absentem legitime eo citato intelligas. j. de ap. per tuas.

m ¶ Impedimentis. Propositis contra ipsum in etate/ in ordinibus/ in scientia/ in litteratura.

Bone memorie. ¶ Qui per ĩpressionẽ laicorũ aliquẽ postularũt ip̃o iure sunt ꝑuati ptãte eligẽdi. h. d. ſm ĩtellectũ q̇ multũ placet Inno. hec tñ lectura nõ multũ cõuenit huic lr̃e: sed allegatiõi ꝯtente in antiqua. Itẽ legitur ſm eundẽ Inno. alio mõ ſm quẽ. h. d. Qui post et contra appellationẽ legitimã aliquẽ postularũt: ip̃o facto sunt ꝑuati ptãte eligẽdi: ⁊ ad alios lꝫ pauciores ptãs deuoluitur: hec etiã lectura nõ multũ cõgruit lr̃e: sed magis elicit ex antiqua. Diuiditur principaliter in quattuor partes. In prima Diuisio.

ponit factū ⁊ sub certa forma facti cōmissio. In secūda ibi. Licet autē. processus factus iuxta dictā formā. In tertia ibi. Contra vero oppositio cōtra pcessum legati: ⁊ respōsio. In quarta ibi. Nos igitur. motus principis et confirmatio processus. Abbas siculus.

quominus contumax iudicet. Itē cū oēs canonici in electione delinquunt: ad superiorē deuoluit eligēdi ptās. Itē electio siue postulatio que nulla est: nō īpedit electionē secundam.

¶ Casus. Vacante eccl'ia magūtina ꝑposit⁹ sancti petri magūtini/et qdā alij q tūc erāt absētes: nec ad eādē ecclesiā accedere poterāt mandauerūt capl'o magūtino vt sine ipis non pcederent ad electionē pastoris: ⁊ ne sec⁹ facerēt appellauerīt. capitulū magūtiñ. nō obstāte appellatiōe postulauit epz vuarmacieñ. appellās ne ꝑposit⁹ et alij cōtra suā appellationē attemptarēt: ⁊ lnīa pape nec petita nec habita trāstuit dict⁹ vuarmacieñ. eps ad eccl'am magūtiñ. ⁊ canonici auc̄te ppria receperūt eūdē. quo facto ꝑposit⁹ ⁊ alij q tūc erāt absētes vidētes q capl'z appellationi de ipsis facte nō detulerāt: ⁊ dictū vuarmacieñ. epm sine lnīa pape receperāt: illi q cū ꝑposito erāt: licz pauciores numero ītelligētes ius eligēdi pꝑter aliorꝝ delictū ad ipos deuolutū fuisse: dictū ꝑpositū in archiepm elegerūt: istō negociū ꝑ partes delatum ad se. apo. fuit. Auditis q ꝑtes pponere voluerūt: qꝛ de allegatis a ꝑtib⁹ dño pape plene nō cōstitit. mādauit epo prenestino vt si dictus vuarmacieñ. eps recepisset eccl'iam magunti. q ad tpalia vel spūalia: vl' ministraret in ea postulationē de ipo factā irritam nūciaret: de grā cōcedēs eidē eccl'ā vuarmacieñ. cū de iure esset vtraq꜃ priuādus: q si pare recōtēneret priuaret vtraq꜃: postmodū Xo inqreret vel requireret de ipsi⁹ ꝑpositi electiōe veritatē: et si cōstaret ei de vi quā ipse ꝑposit⁹ ⁊ sui metuebāt electionē cōfirmaret ipsius: nō obstāte q post appellationē fuisset elect⁹: qꝛ alij q appellatiōi nō detulerāt ipsi⁹ cōtra ap. ipam opponere nō valebāt. cū frustra iplorat legis auxiliū q cōmittit in legē. Preterea non poterat ei opponi q esset a paucioꝛib⁹ elect⁹: qꝛ cū ipsi appellationē interpositā cōtēpsissent: ⁊ ꝑter lnīam pape recepissent dictū vuarma. epm se reddiderūt indignos. Si vero nō recepisset quo ad tpalia vel spūalia eccl'iam magūti. tūc legat⁹ reqreret tā de electiōe q̄ de postulatiōe: ⁊ inqsitiōez ad sedē ap. destiaret. Legat⁹ Xolz oīa eēnt notoria q ꝯ vuar. epm opponebant: ad maiorem tñ cautelā multos testes ex ꝑte prepositi inductos recepit. Vñ ipse scd'm mādatū pape postulationē de epo vuar. factā penit⁹ cassauit: et electionē ꝑpositi ꝯfirmauit: ⁊ ipm ꝯsecrauit: quo facto nūcij vtriusq꜃ partis ad se. ap. accesserūt. ex ꝑte vuar. epi ppōnebat cōtra factū legati q eo nō citato ⁊ suis sequacib⁹ pcessisset: Rñdit pa. q excessus notorius examiatione nō indiget: qꝛ factū istud notoriū erat: ⁊ oīa presumunt legitime facta q facta sunt a legato: nec possent pbare q citati nō fuerūt: qꝛ negātis factū nulla est pbatio scd'm rerū naturā: qꝛ et si qlibet de se diceret q nō fuit citat⁹/singuli essent in suis testimonijs singulares: ⁊ sicut ad ipm legatū secure nūciū trāsmiserīt/ ita potuerūt pcuratorē idoneū destiare. Dñs papa qbuscūq꜃ auditis ꝑtes pponere voluerunt q̄uis pꝑter auctoritatē iudiciariā presumant q a legato facta sunt eē legitime acta: plus tñ illā rōnē aduertit q aduersarij ipsius ꝑpositi ex trib⁹ causis ꝑmissis intantum se reddiderunt indignos q cōtra ipm ꝑpositū nō deberēt audiri: ⁊ ideo q factū de ipso ꝑposito per eos nō pōt īpediri/īmo et si electores ꝑpositi sil'r deliqssent et se reddidissent indignos: ad papā fuisset eligēdi ptās deuoluta: qre potuisset ꝑdictū ꝑpositū ꝑficere eidē ecclesie ī pastorē. Sup his igit habito tractatu diligēti cassationē postulatōis de vuar. epo facte ratam habuit papa: ⁊ electionē ꝑpositi ꝯfirmauit. ¶ Noq. eps q sine lnīa pape trāsit ad aliā eccl'iam hoc ipo dz cā pdere/⁊ etiā ppriā. Itē canonici q sine lnīa pape ipm recipiunt priuati sunt ptāte eligēdi: ⁊ ptās ad alios deuoluit: lz sint nūero pauciores. Itē q nō defert appellatiōi aduersarij sui contra ipsam appellationē nō debet opponere: qꝛ frustra implorat legis auxiliū q cōmittit in legē. Itē q a iudice fiunt ꝑsumuntur legitime acta q̄diu ꝯtrariū nō ostendat. Itē negatiua directe pbari nō pōt. Itē testes singulares nō valēt. Itē sicut mittit qs nunciū: ita pt mittere pcuratorē: ⁊ sic per nunciū nō excusatur

carnis ingresso: et qbusdā petentib⁹ vuarmacieñ. epm: qbusdaz Xo archiepm vr'm tunc ꝑpositū scti petri magūtiñ. sibi eligētib⁹ in pastorem: ꝑnestino epo a sede apl'ica legato dedim⁹ ī mādatis: vt si eūdē epm quo ad tpalia vel [a] spūalia recepisse ꝯstaret[a] eccl'iaz magūtiñ. vel ministrasse in tpalib⁹ aut spūalib⁹ in eadē/postu[b] lationē factā de ipo nūciaret[b] irritā: et. j. Deinde inqreret de ipsius electiōe archiepi Xitatē: et [c] si ei de vi[c] quam ipse ⁊ sui metue[d] [e] bāt[d] cōstaret[e]: (eo nō obstante q post ap. ad nos interpositā fuerat in ipsi⁹ electiōe pcessum: cuz alij q appellationi ad nos interposite ne sine ipso ac socijs eius haberēt in electiōe pcessum non duxerint deferēdū: vti ꝯtra ipm [f] hac exceptione[f] non possent: qꝛ frustra legis auxilium inuocat q cōmittit in legē. vñ nec ab eis posse obijci videbat q idē esset a paucioꝛib⁹ ꝑm eorū assertionē elect⁹: cū ipsi ap. ad nos legitie interpositā contēnentes: et ꝑter [g] lniam[g] nostram recipiētes epm memoratū: reddiderint se indignos) electionē archiepi confir[h] maret[h]: ⁊. j. ¶ Licet aūt eēnt notoria q cōtra dictū vuarmacieñ. epm et ei⁹ fautores fuerant obiecta: ꝑdict⁹ tñ legat⁹ ad maiorem [i] cautelaz multos testes recepit[i] ex ipsi⁹ archiepi parte pductos. Vñ ipse iuxta mādati nostri tenorē pcedēs postulationē factā [k] de vuarmacieñ. cassauit[k]: et electionē archiepi mēorati (q̄uis [l] a paucissimis[l] celebratam) curauit auc̄te apl'ica confirmare: ipsumq꜃ ordinauit in ꝑsbyterū: et tādē in archiepm ꝯsecrauit: et. j. ¶ Cōtra Xo legati pcessum hoc facere videbatur: q non citatis vuarmacieñ. epo et ei⁹ fautorib⁹

a ¶ Constaret. Nam si hoc esset de iure cōi debuit perdere primā et secūdā. xvij. q. j. eps. ⁊ c. si qs eps. ⁊. j. de transla. quanto.

b ¶ Nūciaret. Si. s. eo. qualiter. ⁊. j. de ꝑben. cū iam dudum.

c ¶ De vi. i. violēta impressione inferēda. sic. j. eo. cum vintoniē. vt notatur ī casu: sed ibi fuit illata.

¶ Glo. se. recitet ꝑ qstionē. an vocat⁹ ad electionē qui iuste timet venire/teneat cōmittere: et olim tenuit q sic. In additione distinguit inter impedimentum ppriū ⁊ cōmune.

d ¶ Metuebāt. Si citati non poterāt venire ad ecclesiā cathedralē debebant constituere pcuratores qui vice fungerent illorum. j. eo. qꝛ pꝑter. ⁊ sic videt q non valuisset eorū appellatio quo min⁹ alij pcedere potuissent. Nō credo q hodie valeret tal' appellatio: qꝛ ex q maior pars citat minorē: si iusta cā īpediti venire nō pñt: ꝯstituere debēt procuratorē. j. eo. ti. qꝛ propter. al's credo q electō maioris partis pñtis valeret ꝑ eandē ꝯstonē qꝛ pꝑter. Si aūt maior ꝑs canonicoꝝ iusta de cā † eēt absens: nec posset venire ad ecclesiam in qua debet electio celebrari: ⁊ sint in loco in quo debent ad electionē vocari satis credo q minor pars debet ire ad maiorē si potest: ⁊ ecōuerso. al's ad locū cōmunē cōueniāt oēs: vel constituāt procuratores si ire nō pñt. j. e. quia. xxiij. di. in nomie domini. Xsus fi. vbi dicit q si electio pape ī vrbe romana fieri nō pōt/exeāt ad locū idoneū: sed in casu huius decre. aliud erat impedimētum in q absentes nō debebant ire: nec dare pcuratores: timebāt enim vim sibi fieri in electiōe. i. violentā impressionē: ⁊ sic nō habuissent liberā ptātē eligēdi: nec eoꝝ pcuratores: et iō tenuit eoꝝ appellatio pꝑter iustū metū ipressiōis: ⁊ ita sol⁹ talis timor sufficit: lz impressio secuta non sit: vñ de h mādauit papa inqri. arg. op. ff. locati habitatores. §. vl. ⁊. l. itē qrit. §. exercit⁹. al's aūt nō debebāt ire. vel si aliud iustū īpedimētū habebāt ꝯstituere pcuratores: al's pcedere debent ad electionē ex q vocati erāt ꝑ illā ꝯstōnē/ qꝛ pꝑter. In spūali vero sicut in carnali mr'imonio dz eē liber ꝯsensus: al's null⁹ eēt ꝯsensus. j. de spo. cū locū. Magūtini fauebāt philippo cui⁹ potentiā vuarmarcieñ. eps fuit postulat⁹ ⁊ intrusus: ꝑposit⁹ iste fauebat ottoni: q electi erāt in discordia. vñ timebāt ipse ⁊ sui: q nō possent liberū hr̄e cōsensum in electione. vñ appellauerūt ex illa cā q iusta fuit: vñ in locū securū vtriq꜃ parti cōuenire debebant. Ber.

Electioni nequens interesse an teneatur pcuratorē constituere.

† Si vero voluntarie tm̄ esset absentes. tūc dicit Cōp. cū Inno. q vnus solus posset contradicere toti collegio ne irēt ad illos cū sit ordinariū et regulare ī cathedrali eccl'ia electiōes ipsorū fieri debere. s. eo. cū terra. j. eo. q sicut. xxiij. di. in noīe dñi. ar. de appel. quafrontc. nisi iusta causa aliud inducat. Jo. an.

e ¶ Cōstaret. Al'as nō valuisset appellatio: vel posset suppleri maxime si vocati nō fuissent. Additio. Hoc vex q ad cassandā postulationē: sz nō q ad ꝯfirmādā electionē. j. eo. bone. Jo. and. in no.

f ¶ Exceptione. j. de ap. an sit deferēdū. et. c. cōstitutis. ⁊. j. de vsu. qꝛ frustra. ff. de mio. auxiliū. et. xvij. q. iiij. frater nr̄. xvij. q. j. de viro.

¶ Glosa sequens signat contrarium: ⁊ remittit.

g ¶ Licentiam. Unde priuandi sunt potestate eligēdi illa vice. j. de transla. q̄to. q pōt assignari cōtra id: qꝛ hic ipso iure fuerūt priuati potestate eligendi: vnde tenuit electio postea facta: sed ibi dicit papa: suspendimus. Ibi soluitur.

h ¶ Cōfirmaret. Qz si ecclesia magūti. tali mō nō recepisset: tunc legat⁹ de vtraq꜃ inquireret ⁊ cām instructā ad se. ap. remitteret.

i ¶ Recepit. Et ita qñq꜃ pbat et examinat qd notorium est arg. xxiiij. q. j. pudenda. in fi. ⁊. xj. q. iij. eorū qui accusant: qm̄ licet aliqd manifestū sit: ei⁹ tñ interꝑtatio nō est negligēda. ff. de ven. ispi. l. j. §. nihil. q̄uis nihil tam indubitatum est: quin recipiat quandā sollicitā dubitationē. in autē. de tabellio. circa medium cōstitutiōis. colla. vj. et ita poti⁹ recipiunt h testes ad cautelā q̄ de iuris necessitate. Vel qꝛ ex superabundanti aliqd probatur. ff. de manu. cām. in prin. quia si transiuit non potuit esse non notorium. j. de transla. q̄to. vel forsan quia sibi non erat notorium.

k ¶ Cassauit. i. reprobauit vel irritā nūciauit. vt patet. s. qꝛ constitit ei q administrauit: ⁊ cepit ecclesiam preter auctoritatem ap. se.

l ¶ A paucissimis. Sic. s. de postu. gratum.

a ¶ Notorius. Ut. ij. q. j. de manifesta. et. ĩ. de accu. euidentia.
¶ Glo. seq. reci. per. cõtrariũ de decre. quoniã contra.
b ¶ Presumit. Sic. ĩ. de renũ. in pñtia. et. ĩ. de re iu. sicut. ĩ. de proba. post cessionẽ. ꝛ. ij. q. v. hoc etiã placuit. ff. de publi. q̃cũq̧. Sȝ hodie nõ p̄sumit ꝑ iudicis ꝓcessu ĩ p̄iudiciũ alteri⁹ nisi q̃ten⁹ ꝯstiterit legitimis documẽt͛ ĩ. de ꝓba. qm̃ contra.
c ¶ Quis. i. qꝛ. Sic ponit. ĩ. de iureiur. queadmodũ. v̓si. q̃uis interdum ꝛc̃.
d ¶ Negãtis factum. sic. ĩ. de renũ. super hoc. ꝛ. ĩ. de proba. quoniã cõtra falsã. vj. q. vlti. actor vel accusator.
¶ Glo. se. Primo dupliciter exponit textũ. Secundo distinguit triplicem negatiuã. ꝛ in p̄ria dupliciter subdistiguit
e ¶ Per rerũ naturã. i. s̄m cursum cãꝝ. C. de re. cre. in bone. vl' ꝑ rerꝝ:

ꝓcessisset. Porro excessus notorius[a] examinatiõe non indiget: et ꝑ his q̃ a iudice sunt acta: p̄sumit[b] q̄ oia rite fuerit celebrata: q̃uis[c] ꝛ q̄ citati nõ fuerint: non posset de facili cõprobari: qꝛ negãtis factũ[d] ꝑ rerũ[e] naturã nulla est directa ꝓbatio: cũ etsi q̇libet de se posset asserere: q̄ ad eũ citatio minime ꝑuenisset: singuli tñ vestrum essent in suo testimonio singulares[f]. Ad ip̄m quoq̧ legatum (si voluissent) secure[g] potuissent ꝓcuratorẽ idoneũ destiare: sicut nũciũ[h] destiarãt: ꝛ. ĩ. ¶ Nos igit͛ etsi ꝓpter auctẽ iudiciariã p̄sumam⁹ ꝑ his q̃ acta sunt a legato: illi tñ pl⁹ innitimur rõni: q̄ aduersarij archiep̄i ex tribus causis[i] p̄dict͛ se vsq̧ adeo reddiderũt indignos/ q̄ ꝯ eũ nõ debebãt audiri: vñ qđ ꝺ ip̄o fctm̃ fuerat: nõ poterat ĩpediri ꝑ eos q̇n etiã si electores eiusdẽ pt͛ parit͛ deliq̇ssent: vt se reddidissent idignos: ad nos[k] deuoluta fuisset

naturã. i. s̄m naturalẽ ꝓbationẽ. i. ꝑ cãm rerũ: qm̃ ea q̃ nõ sunt nõ ꝓbant͛ ꝑ aliquã cãm. Ei⁹ enĩ qđ nõ est: nulla est cã. Nõ enĩ rõ p̄usq̧ ꝑsona q̃rẽda est. ff. de iure codi. q̇dã referũt. §. j. ſȝ ea q̃ sunt ꝓbant͛. Uel dic per rerũ. i. cãꝝ naturã. i. cõsuetudinẽ. Cõsuetudo enĩ est altera natura. q. d. s̄m solitũ cursum cãrum negatiua nõ põt probari. De hac negatiua no. q̄ tribus modis ꝺr. Est enĩ negatiua facti/ iuris/ et qualitatis. Negatiua facti duplex est: pura ꝛ simplex q̃ non habet determinationẽ loci/ vel tp̄is/ vel alteri⁹ rei. Et hec negatiua pura et simplex ꝓbari nõ põt directe vel ĩdirecte: vt si aliq̇s dicat se nunq̧ fuisse citatũ: vl' si q̇s dicat se nõ ꝯtraxisse cum bertha: ꝛ de tali negatiua loquit͛ h̄. ꝛ. vj. q. vlt. §. actor qđ asseuerat. vñ on⁹ ꝓbandi transfert͛ ad aduersariũ: ꝛ hoc ĩõ qꝛ negationũ nõ sunt cãe vt dixi. Si aũt adijciat͛ tp̄s/ vel loc⁹/ vel aliqđ cõsil'e: tũc põt ꝓbari indirecte: vt. ĩ. de testi. ex tenore. et. c. series. et. C. de ꝯhẽ. et ꝯmit. stip. optimã. vt si exhibeat͛ ĩstrumẽtũ in q̃ stipulatio ꝯtineat͛ facta tali die et loco vt ĩ p̄dictis iurib⁹. Nõ ob. qđ ꝺr. ĩ. de ꝓba. tertio. ꝛ. ĩ. de testi. tam lr̃is. in fi. qꝛ ibi nõ ꝓbat͛ directe vel indirecte† sed presumptiue. Itẽ negatiua facti ꝓbat͛ cũ habeat ĩ se implicitã affirmatiuã vt si dicat͛: ego nõ sp̄õte renũciaui. q. d. coact⁹ renũciaui. et hoc ꝺȝ ꝓbari ab eo q̃ hoc negat. ĩ. de renũ. sup hoc. Itẽ negatiua iuris bñ ꝓbat͛: vt si negas emãcipationẽ recte factã: hoc ip̄m ꝓbare debes. ff. de ꝓba. ab ea pte. §. j. qꝛ q̃ negat aliquid iuste factũ/ dicit illđ iniuste factũ. vñ illud ꝓbare ꝺȝ. Negatiua q̄litatis ꝺr illa/ iste nõ est idone⁹: h̄ negat͛ q̄litas: ꝛ hic nõ est legitim⁹: iste nõ ẽ diligẽs: nõ est soluẽdo: hoc põt et ꝺȝ ꝓbari ab eo q̃ hoc dicit: quia quilibet p̄sumitur idone⁹ nisi ꝓbet͛ ꝯtrariũ. ĩ. de p̄sump. dudũ. et. ĩ. de seru. in or. fa. c. vno. et. ff. de leg. ij. cũ quidã. et. l. cum pater. §. rogo. et. C. de inoffi. testa. omnimodo. Ar. cõtra. C. de proba. ex persona.
¶ Glo. se. declarat textũ per locũ a diuisione. q̃rit. arguit pro. soluit cõtrariũ. Iterũ q̃rit ꝛ soluit. Tertio querit. alle. negatiue. ꝛ soluit.
¶ Singulares. Et sic ceẽt ĩsufficiens testimoniũ illorũ. ĩ. e. cum dilectus. et. ĩ. de accu. cũ dilectus. in fi. Si autẽ vn⁹ iuraret de facto alteri⁹ subiret anceps periurium quod esse non debet. ff. de in li. iurant. videamus. ff. re amo. marcellus. nisi forte sic iuraret. Ego iuro q̄ ille non fuit citatus q̄ ego sciã. si. ĩ. de pur. c. quotiens. in fi. sic viij. q. iij. artaldus. in autẽ. de here. ꝛ fal. §. si vero absunt. col. j. al'as est sub. §. sancimus. vbi dicitur q̄ testes iurent q̄ nõ sint conscij alicui⁹ malignitatis facte ab herede hoc est dicere q̄ ipsi sciant. Sic patet q̄ null⁹ põt ꝓbare se nõ fuisse citatũ: sed illi incumbit ꝓbatio q̃ dicit aliquẽ fuisse citatũ nõ ei qui negat: legat⁹ enĩ eos citauit qđ apparet ex eo q̄ ad legatum nuncium destinarunt: ꝛ ex eo q̄ dicit omnia presumunt͛ legitime acta: al'as ei incũbit ꝓbatio q̃ dicit aduersariũ fuisse citatũ nõ ei q̃ negat. Sed nõne capl'm erat excusatũ si quilibet de capitulo iuret se nõ fuisse citatũ? Uidet͛ q̄ sic. Negatiua enĩ ꝓbat͛ ꝑ iuramẽtũ ipsi⁹ negãtis. ff. de iureiu. l. iij. §. q̄cũq̧. et. ĩ. de testi. p̄sentiũ. li. vj. et lȝ sit ꝓbatũ de capitl'o. nõ tamẽ singuli probãt de se: sed talis ꝓbatio nõ reuelaret capl'm. Sed q̄liter ꝓbabit capl'm citatũ? Dico q̄ ꝑ h̄ q̄ lr̃e citationis dirigunt͛ prelato: et aliquib⁹ maiorib⁹ de caplo. ar. s̄. de postu. ad h̄. xliiij. di. comessationes. in fi. et. ĩ. de simo. veniẽs. ĩsti. de iu. natu. §. senat⁹. et. ff. de cõ. et demõ. municipib⁹. ar. ĩ. de procu. c. vl. Uel si nõ habet͛ illorũ copia sufficit legi lr̃as publice in capitulo siue in claustro p̄ñtib⁹ q̃ inueniunt͛. ĩ. de do. et ꝯtu. cãm q̃. ꝛ. c. vlt. ꝛ. ĩ. de cle. nõ resi. ex tue. et interrogãdi sunt vicini siue prochiani: si volũt defẽdere. ff. ex q̃. cau. ma. l. ergo. et. ff. de liber. agno. l. j. ff. de dã. infec. l. iiij. §. pretor. Sed si litere p̄ñtent͛ p̄lato ꝛ aliq̇b⁹ de maiorib⁹ vel soli p̄lato: ꝛ ipse occultauerit lr̃as: nec p̄ñtauerit eas capl'o: ꝛ nõ vadat vel mittat ad iudicẽ: ꝛ sic iudex reputãs capl'm cõtumax totũ capl'm suspẽdat vel excõicet: nũq̇d illi q̃ nihil sciuerũt sunt excõicati? Uidet͛ q̄ nõ. nã ꝓpter cõtumaciã ꝓcuratoris dñs nõ punit͛. ff. si q̇s ius di. nõ ob. l. j. §. si procurator. ꝛ. ĩ. vt li. nõ cõtest. c. j. in fi. vbi innuit͛ a cõtrario sensu q̄ ꝓpter ꝯtumaciã ꝓcuratoris dñs excõicari nõ põt si dñs ignorauerit. Sed hoc tuti⁹ videt͛ q̄ capl'm petat absolutionẽ: qꝛ p̄sumptio nõ modica est ꝯ ip̄m capl'm nisi capitulũ doceret se nesciuisse: sed non de facili posset h̄ ꝓbare. ar. q̄ posset. ĩ. de ꝓba. tertio. et c. vlti. ar. q̄ capl'm sit excõicatũ. ar. ĩ. de sen. exc. c. romana. §. vl. li. vj. B.
¶ Glo. se. querit ꝛ soluit.
g ¶ Secure. Alioquin si nõ potuisset ire secur⁹ poterat legitie appellare ab eo: nisi securum locũ eidẽ prouidisset. ĩ. de ap. ex pte. et. ĩ. vt lit. non cõtest. accedẽs: sed hoc fuit falsum: vt hic dicit: et si hoc esset tñ potuit mittere ꝓcuratorem: sicut misit nuncium. ĩ. de ap. ꝯstitutis. ꝛ hic. Sed nũq̇d tenet͛ q̇s mittere ꝓcuratorem qñ ip̄e ire nõ potest: puta sibi loc⁹ est suspectus vel al'as impeditus? † Non credo: qꝛ nemo cõpellit͛ mittere ꝓcuratorẽ precipue in magnis causis: vt erat ista. vt. ĩ. de procu. querelã. vbi de hoc: sed mittere debet qui ꝓponat exceptionem: al'as teneret excõicatio pro cõtumacia. ĩ. de ap. si duobus.
¶ Glosa sequens notat ꝛ signat contrarium.
h ¶ Nuncium. No. simplicẽ nũciũ nõ audiri. ar. de procu. alia q̇dẽ ꝛ. ĩ. de do. et cõtu. cũ dilecti. Ar. ꝯ insti. ꝑ q̄s ꝑsonas nobis acq̇r. §. j. ꝛ. ff. ꝺpositi. l. j. §. si te rogauero. ꝛ. ĩ. de offi. dele. prudẽtia. Addi. s̄m Jo. Prima pars vera quo ad agendũ vel defendendũ. Scđa quo ad excusandũ vel denunciandũ. Host. ĩ. de procu. querelam. ꝛ adde quod no. de appel. cum parati. Jo. and.
¶ Glo. se. p̄n. ꝛ fi. exponit dupl'r qđ dicit de trib⁹ causis. itẽ miscet duo ꝯria ꝛ soluit. opi. interserẽs q̄ h̄. c. ꝯtineat grãm qđ reprobat.
i ¶ Causis. Scȝ qꝛ nõ detulerunt appellationi: ꝛ qꝛ indignũ sine lnĩa pape receperũt: ꝛ qꝛ citati nõ venert̃: ꝛ etiã qꝛ idẽ ep̄s sine lnĩa pape trãsiuit. Cõtra. s̄. e. cõsiderauim⁹. ꝯtra. ĩ. e. auditis. vbi vtraq̧ cassat͛: qꝛ facte fuert̃ electiões post appellationẽ. ꝛ p̄ma nõ cassata facta fuit scđa: idẽ debuit hic fieri: qꝛ vtraq̧ post appellationẽ fctã fuit. Preterea ꝛ ecõtra opponit͛ eo ip̄o q̄ p̄mi postulauerunt post appellationẽ sine alijs nõ fuerũt ipsi p̄uati ptãte eligẽdi: qꝛ alij potuerãt ꝯsentire ꝛ renũciare appellatiõi. s̄. de postu. bone. ij. ꝛ in p̄dictis decre. ꝯsiderauim⁹. ꝛ. c. auditis. ergo scđa electio debuit h̄ etiã cassari: cũ p̄ma postulatio nõ fuerit nulla ipso iure. Sol. ꝑ talẽ postulationẽ factã post appellationẽ nullũ ius fuit acq̇sitũ vel gratia quã petere posset: ꝛ postulãtes poterãt resilire a tali postulatione/ cũ nõdũ ceẽt p̄ñtata supiori. s̄. de postu. bone. ꝛ sic habebãt adhuc ptãtẽ eligẽdi: ꝛ poterãt cũ alijs eligere si voluissent se postea cũ receperũt eũ sine lnĩa pape ĩ ꝯtẽptũ ipsi⁹ cũ nõ possent: tũc p̄mo amiserũt ptãtẽ eligẽdi ꝛ magis deliquerũt qꝛ si indignũ scienter eligerẽt: ꝛ pl⁹ est ipso facto delinq̇re q̧ v̓bo: ꝛ pl⁹ est ꝯtẽnere legẽ viuã q̧ mortuã: vt patet in integra: ꝛ sic penes illos remãsit ius eligendi: q̃uis essent numero paucissimi. s̄. de postu. gratũ. ꝛ appellationẽ nõ p̄ñt opponere: cũ ipsi ꝯ appellationẽ deliq̇rint ꝛ cõtumaces fuerint: ꝛ ita ex trib⁹ causis p̄dictis se fecerũt idignos. Sȝ ex vna p̄cipue amisert̃ ptãtẽ eligẽdi recipiẽdo illũ sine lnĩa pape: al's si nõ recepissent illũ nõ amisissent ptãtẽ eligẽdi: vt patet in integra. Quidam dicere voluerũt q̄ hec decre: cõtinet gratiã: sed forsan hoc dicunt qui intelligũt hãc decre. q̄ hec electio facta fuisset anteq̧ maguntini recepissent vuarmacieñ. vel administrasset. ꝛ si hoc fuisset (quod nõ est verũ) gratiã contineret. Uel dic ex tribus/ p̄sumptione. s. qꝛ virum pastorali dignitate p̄ditũ cõtra formã canonicã nõ solum eligere: sed etiã recipere presumpserũt. Cõtẽptu: qꝛ postq̧ procurator eorũ nr̃as litteras reportauit: q̇b⁹ mãdabat͛ q̄ si vuarmacieñ. ep̄us in tp̄alib⁹ et sp̄ũalib⁹ ministrasset ipsius cassaret͛ electio: ipsi postmodum quasi electo suo: sicut ex eorum litteris apparet: quibus eum electũ suũ nominant: temere paruerunt. Et blasphemia: qꝛ legatum nostrum q̃tum in eis fuit infamãtes cũ fuisse corruptũ pecunia sunt mẽtiti: hec littera est in registro‡ ꝛ sic ex tribus causis reddiderũt se indignos: vnde non debẽt audiri. s̄. eo. consiḋerauimus. vt sequitur in glo.
¶ Glo. se. reci. per opi. Lau. ꝛ ꝯriã. Tã. quã approbat. In additiõe distinguit inter ecclesias cathedrales ꝛ alias. Itẽ an ꝓpter negligẽtiã: an ex delicto priuent͛. In fi. ponit opi. cõtrariam.
k ¶ Ad nos. Dixit Lau. q̄ cũ sil' oẽs deliquũt eligẽdo ĩdignũ tũc tm̃ trãsfert͛ ptãs eligẽdi ad supiorẽ. Si v̓o scđi post electionẽ p̄ores sil'r eligãt ĩdignũ/ reuertit͛ ptãs eligẽdi ad p̄ores: ꝛ facit ꝓ eo qđ dicit ĩ lr̃a pariter. ꝛ. ĩ. eo. cũ vitonieñ. Sȝ Tã. dicit nõ esse verũ ĩmo siue sil'/ siue sepatim dereliq̇rũt trãsfert͛ ptãs eligẽdi ad supiorem sicut hic dicit. Et illđ aduerbiũ pariter nõ notat idẽtitatẽ tp̄is ad peccãdũ qđ exigat͛ vt simul delinquãt: sed vitij sil'itudinẽ. Et illa

Persona p̄ri⁹ est q̃rẽda q̧ rõ
Negatiua est triplex

† Nã si dicor occidisse vel promisisse tali die bononie ꝓbãdo q̄ ea die erã rome: satis est ꝓbatũ me illa die non ꝓmisisse bonõie. Excipe s̄m host. magistrum Petrũ baillardi qui sicut fert͛ ĩ vigilia natiuitatis dñi p̄mã lectionẽ dixit in vrbe: ꝛ tertiã parrhisius. et btm̃ Arigiũ vapiceñ. ep̄m q̇ sicut legitur in vita ei⁹ cum papa q̇dã cũ m̃liere peccasset in vigilia cene dñi vt ei nũciaret ne crisma conficeret fecit se de vapineo vsq̧ romã ꝑ dyabolum ea nocte portari. Jo. an. in nouella.

† In cã electiõis hoc casu tenet͛ vt dicã in. c. statum. all'. et delegatus nõ cõpellit per sonaliter venire nisi vt dicitur de iudi. c. j. lib. vj. Jo. and.

‡ In antiq̃ nõ est. dicit Host. q̄ inepta fuit decisio simi. de iude. ad liberandũ. cũ si. Jo. ã.

hac vice[a] ordinatio ecclesie ma=
gūtiñ. q̄re dictum archiepm̄ sine
iuris iniuria potuissem⁹ eidē ec=
clesie p̄ficere in pastorē. Super
his ꝟo habito diligēti tractatu
cassationem postulatiōis facte
de vuarmaciē. ep̄o ratam habui=
mus: electionē memorati archi=
episcopi confirmantes[b].

Idem clericis sancte agathe.

Sufficit electo ad obtinēdū docere eligentē fuisse in q̄si pos=sessione tp̄e electionis licet non pbet q ꝓprietas iuris eligendi ad illum pertineret. Cap. xxiiij.

Querelā quā. G. tituli† sā
cti vitalis pbr̄ cardi. per
economū eccl'ie vr̄e: cui⁹ idē car
di. est gubernator. ꝯtra. P. pbr̄z
eccl'ie sancti saluatoris: sup eccle
sia ipsa ꝓposuit. C. papa. p. n. no
bis in minori officio cōstitutis:
audiendā cōmisit[c]. ¶ Petebat
igit economus prefatum. P. ab
ecclesia sancti saluatoris (quam
in preiudiciū vr̄e ecclesie ac iniu=
riam cardi. p̄dicti occupare pre
sumpserat) remoueri: cū ipsa ec=
clesia pertineat ad sancte aga=
the ecclesiam pleno iure: petēs[d]
pensionē. xvj. deñ. papieñ: debi=
tā eccl'ie sctē agathe: pro eadē ec
clesia de thermis sibi restitui†:
de nouo subtractā. Predict⁹ ꝟo
P. rñdebat: q ipse nullā iniuri=
am irrogauerat cardinali: nec in
preiudiciū eccl'ie vr̄e receperat
dictā ecclesiā: cū hec ad illā nul=
lo iure ptineat: nec aliquam sibi
reddere pēsionē debebat: sz ipse
p electionē ppl'i: ad quē de anti=
qua ꝯsuetudine[e] ptinet electio:
a cardinali sctē susanne (cui eadē
ecclesia tanq̄ capella suo titulo
in spūalib⁹ est subiecta) canoni=
ce fuerat istitut⁹: ꝛ. j. ¶ Nos igit
rationib⁹ vtriusq̄ ptis auditis:
dictū. P. ab ipetitione econo=
mi[f] vestri: sup electione ac insti=
tutione de se facta in ecclesia scti

decre. cū vintonieñ. nō facit pro eo: q̄ ibi tm̄ vna pars peccauerat
eligēdo indignū hoīem illegitie natū ꝓpt̄ qd̄ ius eligēdi ad alios
fuit deuolutū: ꝛ illi lz quodāmodo deliquerunt eligēdo p ipressio
nē: nō amiserūt ius eligēdi: ꝛ tūc primi et scdi simul postea debent
eligere: vt ibi dicit. Sed vbi vtraq̄ ps peccat eligēdo indignū in
electione ep̄oꝝ ꝛ eoꝝ su
perioꝝ siue eodē tp̄e:
siue diuersis peccēt sē=
per trāsfert eligēdi po=
testas ad dn̄m papā: vt
hec lr̄a dicit. sic. j. de cō=
ces. p̄bē. q̄ diuersitatē:
ꝛ nō reuertit ad p̄mos:
sicut dixit Lau. et eodē
modo itellige. s. e. ti. cū
in cunctis. §. clerici. qd̄
debet itelligi ſm istam
vt ad papā eligēdi po=
testas trāsferat: sec⁹ est
cū clerici sunt negligen
tes in eligēdo: q̄ tūc de
uoluit eligēdi ptās ad
ꝓximū superiorē. j. eo.
ne pro defectu. In ele=
ctionib⁹ vero inferioꝝ
p̄latoꝝ cū eligit vel cō
firmat indign⁹: seruari
debet qd̄ dicit. s. eo. cū
in cunctis. §. vlt. et. j. e.
nihil. Sed in casu negli
gentie ſuat qd̄ dicit. j.
de ꝯcel. prebē. nulla. ex
ceptis abbatijs vbi dāt
tres mēses tm̄: vt dicit
decre. illa. ne pro defe=
ctu. Et q ca. cū in cun=
ctis. debeat sic itelligi:
ex eo patet q papa in. c.
cum in cunctis. §. cleri=
ci. nō dicit ad quē deuoluat eligendi potestas: vnde debet intelli=
gi q ad ip̄m debet deuolui cū in inferioribus dignitatib⁹ dixit ad
quos deuoluat ptās eligēdi: cū eligit vel cōfirmat indign⁹: vt. e.
c. §. vlti. vt qd̄ de minorib⁹ cōcessit / de maiorib⁹ prohibuisse videa
tur. Alij dicunt q ad ꝓximū superiorē deuoluit potestas eligēdi:
et hic nō erat superior nisi papa: et idē dicūt in casu negligētie vt
dicit ca. ne pro defectu. Additio. Primū dictū approbat. j. eo. q̄
q̄. lib. vj. vbi satis de hoc in glo. vt plene scias. Jo. and.

a Hac vice. Hoc ideo dicit: quia qui male eligunt nō puniūtur
nisi semel tantum. j. eo. titu. auditis.

b Confirmantes. Inno. dicit q debuit dicere duximus confir
mandam scz quōdam ſm quod in penul. glo. ibi notatur.

Diuisio. Querelam. Primo ponit facti narratio. Scdo cause dif=
finitio ibi: nos igit. Pria pars facit tria. Primo narrat cau
se cōmissionē. Scdo duplicē actoris petitionē. Tertio rei respon=
sionem. Secunda duo facit. Nā primo diffinit primū articulū cū
expressione cause et quadā determinatione. Secūdo diffinit secū=
dū articulū cū eadē determinatione. Ab. sic. Casus. Populus
eccl'ie sancti saluatoris cū esset in quasi possessione pn̄tandi recto=
rē in ipsa ecclesia. p. pbr̄m elegit in rectorē eccl'ie sancti saluatoris
et per card. sancte susanne in ip̄a fuit institut⁹. G. tituli sancti vita
lis pbr̄ card. p iconomū eccl'ie sancte agates: cui⁹ cardinalis ipse
est gubernator: mouit q̄stionē cōtra dictū pbr̄m sup eccl'ia sancti
saluatoris. Cā ista fuit ꝯmissa dn̄o innocētio p celestinū dum erat
card. corā quo petebat economus sctē agates dictū. p. pbr̄m ab ec
clesia sancti saluatoris remoueri: quā occupauerat in p̄iudicium
eccl'ie sctē agates / ꝛ iniuriā card. cū ip̄a eccl'ia ptineat ad eccl'iam
sctē agates pleno iure: insup petebat pēsionem. xvj. denarioꝝ pa=
pieñ. eccl'ie sctē agates debitā ꝓ eccl'ia scti saluatoris sibi restitui
de nouo subtractam. Ex aduerso rn̄det. p. pbr̄ p̄dict⁹ q ip̄e nullā
iiuriā fecit card. nec i p̄iudiciū eccl'ie sctē agates recepat eccl'iam
sancti saluatoris cū eccl'ia scti saluatoris nullo iure ptineat ad ec=
clesiā sctē agates: nec sibi dz reddere aliquā pensionem p electio=
nē ppl'i ad quē ptinet de antiq̄ cōsuetudine p cardinalē sancte su=
sanne ad quā ip̄a ptinet eccl'ia fuerat institut⁹ lite ꝯtestata: et rece=
ptis ꝓbatiōib⁹ hincinde mortuo celestino successit ei innocētius
ipse rōnib⁹ vtriusq̄ inspectis absoluit ip̄m pbr̄m ab ipetitione eco
nomi sctē agates sup electiōe et institutiōe fctā de eccl'ia scti salua
toris: iponēdo silētiū sup his economo sctē agates: q̄ ꝯstitit q po
pulus scti saluatoris erat in q̄si possessione pn̄tandi clericū qn̄ ip=
sum pbr̄m elegit ad illā: et q eccl'ia ipsa spectat ad titulū sancte su
sanne in spūalib⁹ pleno iure: salua q̄one sup iure patronat⁹ inter ec
clesiā sancte agates ꝛ populū sancti saluatoris. Item q̄ constitit
q pensio. xvj. denarioꝝ papieñ. monete fuit soluta ecclesie sancte
agates annuati ꝓ eccl'ia sancti saluatoris in terminis p multa tē=
pora: sed de nouo subtracta restituit ecclesiā sctē agates in eūdem
statum percipiendi predictam pensionem ab ecclesia sancti sal=
uatoris in terminis: et cōdēnauit p̄dictū pbr̄m ad solutionem pē=
sionis predicte subtracte: salua q̄one ꝓprietatis inter ip̄as eccl'ias
¶ Nota q p solā pn̄tationē factā ab eo q̄ est inquieta possessiōe pre
sentādi: lz dn̄s nō sit ac=
quirit ius i eccl'ia ita q
postea nō remoueret si
ius p̄sentādi alij adiudi
caret. Itē sn̄ia lata sup
possessione nō p̄iudicat
ꝓprietati. Itē spoliat⁹
restitui debet ante que=
stionē ꝓprietatis.
¶ Glo. se. ar. ad questio=
nē dominicalem. alleg.
duo cōtraria ꝛ soluit.

c Cōmisit. Arg. ad q̄=
stionē dominicalē: q si
ille a quo appellat effi=
cit eiusdē iurisditionis
cui⁹ ē ille ad quē appel=
latur: q nihilomin⁹ po=
test de cā cognoscere. ff.
de iudi. si is qui rome.
Ar. cōtra. ff. de iudi. iu=
diciū. et. l. multū. et. l. iu=
lianus. Tn̄ honesti⁹ est
q cām deleget. imo vi=
det q teneat cām illam
delegare. ff. de iu. om. iu
di. l. pretor.
¶ Glo. se. arg. ꝛ alle. v. iu
ra. Scdo op. de ꝯtrarie
tate petitiōis ꝛ soluit.

d Petens. Et ita pa
tet q due actiōes simul
proponi possunt in eo=
dem libello. j. de capel.
mo. dilectus. et. j. de cā pos. cū eccl'ia. et. c. seq. et. ff. fami. hercis. here
des. §. de plurib⁹. ff. de ac. emp. et ven. nō est nouū. et. l. seq. Sed vi=
detur q iste econom⁹ nō fuisset audiēdus: q̄ videbat cōtrarius in
sua petitiōe: petebat enī illū petrū remoueri ab ecclesia / ab eodem
petens pensionē sibi restitui: ista duo contraria vident q remouea
tur / ꝛ pensionē soluat: si enī cōdēnaret vt remoueretur de ecclesia
qual'r cōdēnaret ad pēsionē p̄standā: Sic enī ꝯdēnaret q̄ non est
prelat⁹. vn̄ sn̄ia illa nō p̄iudicat eccl'ie: sz ꝯtraria petēs nō auditur
. j. de ap. sollicitudinē. et. xxiij. q. vij. q aūt. lxxiiij. di. gesta. C. de mu
ne. pa. ꝓfessio tua. lib. x. j. de iudi. examinata. Dico q illa nō obstāt.
lz enī petat remoueri interim: tn̄ tāq̄ legitim⁹ admistrator est ha=
bendus. viij. q. iiij. nōne. et accusato reo pōt solui quod debet ei. ff.
de sol. reo. ꝛ ecōuerso a reo accusato pōt peti qd̄ debet. ff. e. sed nec
illud. et si tibi legat⁹ sit vsufruct⁹ tributa p̄stare debes. ff. de vsufru
ctu relicto. et. l. si pendētes. §. vlt. et q̄ iste sic agebat ꝛc. ff. ad mace
do. l. iij. et. j. de of. dele. corā. et si remoueret nihilomin⁹ cōdēnaret
ad solutionē pensiōis noīe eccl'ie: et teneret talis cōdēnatio: nā si=
cut cōdēnat suo noīe: ita posset cōdēnari noīe eccl'ie. ar. xvj. q. iiij.
volum⁹. et. j. vt lit. pen. q̄si p totum. Additio. Vel dic q licet remo
ueatur cōdēnari pōt ad pensionē subtractam. x. q. ij. §. hoc ius. et
. §. qui rem. Jo. and.

e Consuetudine. Que prouenit ex iurepatronatus. que dat ius
eligendi. j. de causa pos. cum ecclesia. et. j. de his que fiunt a prela. si
ne consen. ca. c. ea noscitur.
¶ Glo. seq. notat q in p̄sonā ꝓcuratoris ꝛc. iducit. iiij. iura ꝛ rōnē. al.
cōtrariū et soluit subdens circa prin. tres opi. demū dat tutū ꝯsiliū

f Economi vestri. Videtur ergo q cōcipiēda sunt ꝟba sn̄ie in
p̄sona procuratoris vel sindici non principalis persone. j. de censi.
olim. et. j. de capel. mo. dilect⁹. C. de sen. et interlo. l. j. ff. de neg. gest.
liberto. §. vl. Si enī dn̄s deberet cōdēnari: quare ergo procurator
caueret de iudicato soluendo: Ar. contra. j. de proba. licet. sed ibi
cōdēnat cōe fauētie in personā procuratoris: q̄ in eo dat actio iu=
dicati. ff. de re iudi. si se nō obtulerit: ꝛ ideo necessario dn̄s. s. cōe fa
uētie cōdēnatur. Vel dicas in spūalib⁹ causis in persona dn̄i de=
beat fieri cōdēnatio in causis matrimonialibus† et criminalib⁹. j.
de procu. tue fraternitatis. ar. C. de iureiu. l. vlt. Sed dn̄s. M. dixit
q tūc ꝓcurator est cōdēnandus: qn̄ dn̄s nūq̄ cōparuit in iudicio
q̄ dn̄s litis fact⁹ est: alioquin dn̄s ꝯdēnabit: et nō ꝓcurator. C. de
sen. et interlo. om. iu. l. j. q̄ tūc nō fuit procurator dn̄s litis qn̄ post
litē contestatā datur ꝓcurator. et ar. ad hoc. ff. de his qui no. infa.
furti. §. si qs dn̄s Jo. B. et. T. dicunt q siue ab initio: siue ex postfa
cto procurator interuenit in personā ꝓcuratoris formanda est sen
tentia. C. de ꝓcur. nihil arbitramur. et. ff. de neg. gest. liberto. §. vlt.
et. ff. de ꝓcu. qui ꝓprio. in prin. et. l. licet in popularib⁹. i ff. Vt autē
nō incidas in aliqd̄ p̄iculū vel dubiū formare debes sn̄iam i perso=

Marginal notes:

† al'. ecclesie.

† al'. per priora iura restitui.

Actionū cumulus amittit.

† Cōsulit Host. in his sic ꝓnūciari. pronuncio ticium maritum seye. et. x. ꝓcuratorem ei⁹ noīe ad matrimōiū de quo agebatur cōdēnō: p̄cipiendo vt tict⁹ titius dein ceps ei adhereat vt vxori: ꝛ tā in lecto q̄ extra maritali affectione pertractet. j. de spō. ex parte. ꝛ. c. veniens. j. io. ā.

nā vtriusq; scꝫ dñi et procuratoris sui sic: talem ꝓcuratorem talis ꝛ ipm dñm condēno vel absoluo: ꝛ ita saluabis vtrāq; opinionem: ꝛ ita seruat. ar. ī. de fide instru. c. inter dilectos. in fi.

¶Glosa sequens signat contrarium et soluit.

a ¶Sup iure. Sed nōne petitoriū ꝛ possessoriū deducta sunt ī iudiciū: qre ḡ non fit ꝯdēnatio sup iure patronatus: ita videt in ꝟbis illis vbi rñsum fuit cum hec capella ad illā nullo iure pertineat ꝛc̄. si. ī. de cā pos. cū eccl'ia. et. c. seq. ꝛ. c. cū dilect⁹: Sed h̄ hodie iō est: qꝛ ppl's nō fuit ī iudicio: et ea q̄ sunt inter pbr̄m facta et cardinalem scti vitalis nō p̄iudicāt pplo: quia res iter alios ꝛc̄. ī. de fi. istru. iter dilectos. ff. de re iudi. sepe. ꝛ. ī. de regu. iur. c. cū sup ꝯtrouersia. ꝛ. c. pe. ꝛ est notabile q̄ð h̄ dr. vt si elect⁹ ipugnet q̄ sit elect⁹ a nō dño sufficit ei ꝓbare q̄ eligens erat in q̄si possessiōe eligendi: lꝫ alter obtineat postmodū ī petitorio. ī. de iure pa. ꝯsultatiōib⁹. et. c. cū ꝓpt discordias. vñ īstitut⁹ ad repñtatiōnē ppl'i non ꝑdet ecclesiā: sꝫ si altera eccl'ia euicat: postea ius patronatus dꝫ ab ea iteꝝ p̄sentari: vt ꝑ hoc sit in q̄si possessione iuris sui. scꝫ patronat⁹. ī. de iure patro. si vero. ꝛ. c. cum propter discordias.

b ¶Tēpora. ī. de censi. peruenit. contra. sed illud in petitorio hoc in possessorio.

¶Glo. seq. alleg. legem in contrarium quam dupliciter soluit.

c ¶Statū. Et de iure. qꝛ ꝯditor lite pēdēte debet soluere pēsionē. xvj. q. iiij. volum⁹. ꝛ. ī. vt lit. pē. q̄si ꝑ totū. ꝛ. C. locati. si q̄s ꝯductōis Ar. ꝯ. C. de agri. ꝛ cen. litib⁹. li. xj. vbi dr q̄ lite pēdēte colon⁹ denegat dño possessionē: nisi diuti⁹ eā soluisset. Sꝫ ibi dñs agebat petitorio ꝛ nō possessorio. Uel ibi nolebat colon⁹ restituere pēsionē: qꝛ dicebat q̄ ille nō erat dñs q̄ ab initio dederat ei rē. ꝛ tūc seq̄stratio fit: nisi longo tempore soluisset: vt ibi dicitur: ꝛ est speciale.

saluatoris absoluim⁹: et sup his p̄fato economo silētiū duximus imponendū: cū nobis cōstiterit q̄ popul⁹ in q̄si possessione p̄sentādi clericū existebat: qñ ipsum p̄sbyteꝝ ad illā elegit: et ecclesia eadē spectat ad titu. sctē susanne in spūalib⁹ pleno iure. salua que-

a stione super iure[a] patronat⁹ iter ecclesiā vestrā et populū sepedicte eccl'ie scti saluatoris. ¶Quia vero fuit liquide cōprobatū: q̄ pensio. xvj. deñ. papieñ. monete fuerit clericis ecclesie vestre ꝓ ecclesia scti saluatoris de thermis

b annuatim ꝑ multa tp̄a[b] ꝑsoluta: sꝫ de nouo subtracta: vos ī eūdē

c statum[c] ꝑcipiēdi hmōi: de eccl'ia scti saluatoris de thermis ecclesiā vestrā decernim⁹ reducendā: et ad solutionē pēsionis subtracte ꝯdēnamus p̄sbyterū antedictū: salua q̄stione ꝓprietatis iter ecclesias memoratas. Idem.

¶Eligētes sciēter indignū p̄uati sunt ptāte eligēdi in electiōe q̄ p̄mo occurrit faciēda. Cap. xxv.

d Cum vintoñ.[d] ecclesia pastore vacaret: archidyaconus cum suis fautoribus salubrieñ. decanū: prior vero ꝛ complices eius precentorem lincoñ. in episcopū elegerunt. ꝛ. ī. Licet igitur oēs in cōmuni de faciēda

e electione tractauerint[e]: quia ta-

f men nequiuerūt esse concordes[f] infecto negocio ad nos habuere recursum: ꝛ hi quidē qui precentorē elegerāt: asserebāt q̄ illi qui decanū elegerāt eligēdi erāt potestate p̄uati: ꝓ illa maxime causa: q̄ hoīem nō legitime natum

g sciēter[g] eligere p̄sumpserūt. vnde s̄m lateraā. cōcilium: et eligendi hac vice ꝑdiderāt potestatem: et per trieniū ecclesiasticis beneficijs carere debebant. ¶Illi vero taliter respondebant: q̄ licet is quē elegerāt: fuisset min⁹ legitime natus: ꝑ grām tamen apo. se.

h legitimari promeruit[h]: ꝛ hoc asserebāt se legitime probaturos.

i ¶Nos igit attēdētes: q̄ isti[i] post

k p̄mā electionē admiserāt[k] illos[l]

l ad celebrandā scdām: et q̄ decretū ꝯcilij mēorati decreuit hmōi presumptores vna vice dūtaxat eligēdi ptāte p̄uatos: qñ electio

m quā corā nobis celebrare[m] vole-

n bāt: nō iā scdā: sꝫ t'tia ꝯcurrebat[n]

Diuisio. Cum vintoñ. ¶Diuidit ꝑncipal'r ī tres ꝑtes. Qꝛ ī p̄ma ponit vota eligētiū diuisa ꝛ allegatiōes vni⁹ partis. In secūda ibi: illi vero. ponit allegatiōes alteri⁹ part'. In tertia ibi: nos igit. ponit sententiā. Ab. si. ¶Casus. Uacāte eccl'ia vintoñ. archidya. cū suis sequacib⁹ elegit salubrieñ. decanū illegitime natū scienter. Prior ꝛ ꝯplices sui elegerūt p̄cētorē lincoñ. ꝓ istis duab⁹ electōib⁹ partes iuerūt ad curiam. papa auditis ꝓbatiōib⁹ vtriusq; electionis iuenit electionē vtrāq; ꝯtra formā electionis attētatā. Prima electio archidyaconi de salubrieñ. decano ꝑ inordinatā p̄sumptionē facta fuit de hoīe. s. illegitime nato. scdā de p̄cētore licoñ. ꝑ violētā īpressionē. †Unde papa habito fratrū ꝯcilio vtrāq; cassauit. postea ꝟo aliquot dieb⁹ elapsis pars illa que p̄cētorē elegerat ad dñm papā accedēs quoddā exhibuit instrumētū signatū cū sigillo ꝯuēt⁹ in quo ꝯtinebat q̄ vintoñ. conuētus vices suas cōmiserat priori ꝛ quibusdā fratrib⁹ sup electione facienda in p̄sentia domini pape. Unde petebat prior ꝛ sui licētiā eligēdi. papa illud īstrumētū fecit exhiberi alteri parti q̄ð ab oīb⁹ extitit approbatum. papa quesiuit ab illo priore et socijs vtrū vellēt admittere alios ad electionē celebrādā. ꝛ ipi rñderūt q̄ saluis exceptiōib⁹ quas cōtra illos habebāt/admittere volebāt: et sic ꝓtestatione p̄missa omnes simul in cōmuni fuerūt ad tractādum de electione: sed non potuerunt ꝯcordare de alia p̄sona eligēda cōmuniter: et sic infecto negocio habuerūt recursum ad papā. ꝛ illi q̄ p̄cētorē elegerūt dicebant illos q̄ salubrieñ. decanū elegerāt iure eligēdi ipso iure p̄uatos: qꝛ hoīem illegitime natū sciēter elegerāt. vnde s̄m cōciliū lateraā. eligēdi potestatē ꝑdiderāt: et bñficijs ecclesiasticis ꝑ triēniū carere debebāt: petētes a papa vt sup hoc interloqui dignaret. Alij vero rñderūt q̄ ille decan⁹ salubrieñ. ꝑ apo. se. legitimari ꝓmeruit. dñs papa sup hoc ꝯsiderās q̄ p̄or et sui post p̄mā electionē suā admiserāt alios ad celebrādā scdām. ꝛ lateraā. ꝯcilium vna vice tm̄ punit huiusmodi presumptores interloquēdo: ꝓnunciauit illos esse ad-

†Ergo et hi etiā erāt eligēdi ptāte p̄uati. ī. eo. q̄squis. Solu. s̄m Inno. Cōpo. ꝛ Hosti. non emanauerat adhuc illa cōstitutio. vel dic vt ibi no. ī. s. gl. q̄ illud hꝫ locū cū clerici sponte admittūt laycos. istud cū ꝑ vim: et sic non sunt puniēdi. vel dic hec violentia illata

mittēdos. qꝛ electio quā nō facere volebāt non iam scdā erat: sed potius tertia ꝯcurrebat. Ab. siculus. ¶Nota q̄ qui sciēter indignū eligit: amittit potestatē eligendi. et deuoluit ad illos qui non peccauerūt. Item ꝑ hoc ꝓbat q̄ ille canon cum in cūctis est canon late sentētie. Item illi qui amiserūt potestatem eligendi possunt admitti ad electionē ab illis ad quos eligēdi potestas fuerat deuoluta. Bernar.

fuit ꝑ clericos/ibi per laycos. Jo. and.

e ¶Tractauerint. Post illas duas cassatas.

f ¶Cōcordes. De persona sumenda: concordes tamē erant de electiōe faciēda: vt postea sequitur.

g ¶Scienter. Quoniā si ignoranter tunc non sunt priuati. vt. s. eo. innotuit. Ber.

h ¶Promeruit. Hec fuisset bona allegatio: si eam ꝓbassent si sup episcopatu fuerat specialiter dispensatum. ī. de cō cess. p̄ben. cū dilectus.

i ¶Isti. Scꝫ prior ꝛ cōplices eius qui non peccauerunt eligendo p̄cētorem.

¶Glosa sequens obijcit et soluit.

k ¶Admiserant. Nota q̄ð semel approbatū est reprobare nō possūt. ff. de nego. gest. pomponius. ff. de adul. si vxor. et. viij. q. ij. dilectissimi. s. eo. cū iter canonicos. ꝛ. xxxij. q. v. horrendus. et sic illos admittendo sibi p̄iudicauerūt: ꝛ ius suū amiserūt quo poterāt illos repellere ea vice: ꝛ sic ꝓtestatio. sua nō ꝓfuit ꝯtrariū faciēdo. sic. s. de ꝯsti. cū. M. ferrarieñ. Preterea quare eos admiserūt: cū essent suspensi ipo facto auctoritate ꝯcilij lateraā. s. eo. ti. cū in cūctis. cum si elegissent eoꝝ electio debuit cassari. s. de consue. cū dilectus. et. ī. de cle. excō. mini. postulasti. Dicas q̄ illi qui eligunt indignū priuati sunt q̄tū ad alios q̄ nō peccauerūt: sed q̄tum ad se nō est potestas eligendi ligata quin bene possint eligere: si ab alijs admittant. Sicut potestas celebrādi in clerico ꝑegrino nō est ligata q̄tū ad se: sed q̄tum ad alios: quia celebraret si ꝑmitteret. ī. de cleri. ꝑegri. tue. sic in monacho q̄ publice celebrare nō potest: tamen nō est suspēsus: quia si inuitaret a populo et ꝑmitteret ab episcopo posset celebrare. xvj. q. j. §. ecce in hoc. Et licet isti sint suspensi a beneficio. nō impediūtur eligere. qꝛ talis suspensio non repellit eos ab electione: nec etiā a diuinis officijs. vnde oīa negocia tā sp̄ualia q̄ temporalia possunt exercere: ꝛ tēpore talis suspensionis deberēt etiā officiare: qꝛ in penā talis suspēsio introducta est: tamen modicā sustētationem debent tunc habere ne ex toto egeāt. Sed si tales suspensi a beneficio haberent patrimoniū vel aliud vnde viuere possent: tūc ex beneficio nihil habere deberent. Jo. an.

Eligētes īdignū nō sūt q̄tum ad se priuati.

Suspēsio a bñficio quem effectū habꝫ.

l ¶Illos. Scꝫ qui elegerant decanum non legitime natum.

m ¶Celebrare. Cū haberēt mādatū a capitulo: vt dixi in casu s̄m q̄ð patet in integra: al's non possent eligere. s. eo. ti. innotuit.

¶Glosa sequens querit et dupliciter soluit. contra primam solutionem quā approbat/obijcit ꝛ respondet.

n ¶Tertia concurrebat. Sed quo respectu dicit tertia? Potest dici q̄ p̄ma electio fuit illa decani nō legitime nati. Secunda fuit precētoris que nō impediebat ꝑ primā: cum illi q̄ elegerāt decanū essent eligēdi potestate priuati: ita q̄ nō poterant obijcere aliquid ꝯtra scdām in quo tm̄ puniunt: qꝛ in prima q̄ faciēda occurrit post illā in qua delinquūt priuati sunt tantū potestate eligendi ꝛ nō in tertia: sed secunda fuit hic cassata: ꝛ ita ius eligendi deuolutū fuit ad omnes. vnde modo tertia cōcurrebat faciēda a qua illi non repellebant immo admittebant auctoritate predicti canonis: et iste videt bonus intellectus. Et sic ex duab⁹ causis isti qui primo peccauerūt debebāt admitti ex eo q̄ ista tertia cōcurrebat: vt dictum est: ꝛ ex eo q̄ alij admiserāt illos ad tractādum de electione: ex eo enim solo admitterent ad secūdam in qua nō deberent admitti: qꝛ postq̄ res iā non est integra nō possunt illos repellere. ī. eo. in causis. ꝛ res de facili ad suam naturā reuertit. ff. de pac. si vnus. §. q̄ si

f

non totū. ꝛ. ff. de iusti. et iur. l. penulti. et etiā si non admisissent illos debebant nihilominus admitti: et sic vtroq; casu debent admitti. Et hoc satis colligitur ex littera sed obuiat huic intellectui littera ista. Isti post primā admiserant illos ad celebrandū secundam. Sed hoc exponitur in fi. Alij voluīt dicere. Prima dicitur electio precentoris que fuit cassata. Secūda electio appellatur tractatꝰ in quo fuerunt admissi ꝛ ꝑ vna electione reputatꝛ: quia si non admisissent illos poterant soli procedere ad electionem: ꝛ ꝑ istis facit opti. quod dicit in littera: isti post primam admiserant illos ad celebrandū secūdā ꝛ ecōtra: ꝛ ita intellexit. T. ꝛ bene cōcordat lr̄e: et dicebat. T. ꝙ electio decani ꝛ electio ꝓcētoris reputabantur pro vna electione: quia simul facte fuerunt vt dicebat: sed hoc est falsum: immo in diuersis temporibus facte fuerunt vt patet in integra: † scdm qđ dicitur in casu. et electio decani appellatur prima: ꝛ electio precētoris fuit secunda: et hec que modo imminet faciēda dicitur tertia respectu illarum: et qđ dicitur isti post primā. i. post secundam que dicitur prima respectu istius que iminet faciēda: et quia alia nulla fuit: et qđ nullum est nec primū nec secundum dici potest: etiā verum est ꝙ post primā de decano que in veritate fuit admiserunt illos: sed non ad secūdam factam de precētore: ꝛ qđ dicit ad celebrādam secūdam. s. respectu sue: que cassata fuit. et ꝙ dicit tertia concurrebat: et vere tertia respectu duarum: que cassate fuerunt. et sic prior intellectus potior videtur. B.

† In antiq̄ non. Dicit Hosti. ꝙ veritas facti latet ꝛ possumꝰ diuinare et cui volumꝰ lecture gratificari. Jo. and.

¶ Glo. seq. signat contrarium de decre. cum super. et soluit.

a ¶ Admittendos. Arg. contra. ī. de offi. delega. cum super abbatia. vbi iudex qui priuatus erat iurisdictione: nō potuit postea associari ad iudicandū. Alia ratio est in iudicibus. ibi enim non potest vnus procedere cum alio: qui iurisdictionem nō habet: nec potest is qui habet iurisdictionē ei dare iurisdictionē: vel eū sibi associare: quin iam ex toto desijt esse iudex: et si hoc faceret a nō suo iudice diceret factum: et ideo quicquid simul faciūt non tenet confitendo per consequēs se non posse ꝓcedere solum: et ita ille qui habebat iurisdictionē perdit illam: vt dicit illa decre. cum super. In eligentibus secus est: quia licet illi qui possunt eligere admittāt illos qui priuati ‡ erant per culpā suam: non perdunt ipsi ius eligēdi quia possunt renūciare iuri suo: nec illi sunt priuati perpetuo: sꝫ vna vice tantum. vnde possunt parcere illis si volunt: sed in iudicibus non est ita.

‡ Et sic erāt clerici aīas vocem habētes vel habere valētes. secus si admitterent laycos vt ius habētes. ī. e. massana. ſm Inno. ꝛ Cōpo. Jo. an.

Per inquisitionem. ¶ Primo ponit confessionē prepositi ex qua infert. Secūdo ipsius indignā ꝓmotionē ibi: Cū igitur. Tertio mādat ipsum amoueri: ibi. Quo circa. Abbas siculus.

¶ Casus. Cum ecclesia tholosana infamata fuisset sup quibusdā excessibus. mandauit papa quibusdā vt inquirerent super hoc veritatem tam in capite q̄ in mēbris. inquisitores ad Tholosañ. ecclesiam accedētes acceperunt iuramenta canonicorū. et in illa inquisitione quidā mascaron cancellarius iuratus asseruit se sciuisse pro certo. R. olim Tholosañ. episcopum ꝛ amicos ipsius anteq̄ ipse robertus eligeretur habuisse colloquiū cum quibusdā canonicis nominatim expressis: ac eos precibꝰ sollicitasse vt ipsum. R. in episcopū eligerent. et vidit ꝛ audiuit quādo episcopus ipse confessus fuit in presentia quorūdam canonicorū prestitisse iuramentum quibusdā canonicis qui sue prime electioni fuerant aduersati: credēs pro certo ꝙ iuramentū illud prestitum fuit vt eligeretur ex pacto. Item dixit idem mascaron ꝙ ipsemet post electiōem. R. cassatam domum episcopalem nomine ipsius. R. detinebat: et recipiebat redditꝰ episcopales quos expēdebat in negocijs ipsiꝰ. R. Judices dubitauerunt qualiter dictus mascaron puniri deberet. papa sup hoc cōsultus rn̄det. Cū ergo dictus mascaron dictū. R. symoniacū scienter elegerit in episcopū: sicut ipse suo iuramento asseruit / et sic beneficijs ecclesiasticis se reddidit indignū in prepositū Tholosañ. postea eligi non potuit. Unde mandat papa inquisitoribus ipsis vt ipsum ab officio prepositure amouentes virū ydoneum faciant assumi ad ipsam. ¶ Nota qui scienter indignum eligit: indignus efficitur beneficijs ecclesiasticis. ita ꝙ interim de iure non potest eligi. Bernar.

ad eligendum illos censuimus admittendos[a].

Idem abbati Cisterciēñ. R. et P. monachis montis frigidi.

¶ Eligens sciēter indignum in episcopū est ob hoc suspensus a beneficijs ecclesie ꝑ trieniū: nec potest interim ad dignitatem illiꝰ eligi vel assumi. Caplm. xxvj.

Per inq̄sitionē quā de mādato nostro fecistis: super statu episcopatus[b] et epi tholosañ. perspicaciter intelleximus: ꝙ Mascaron cancellarius iuratus asseruit se sciuisse pro certo R. olim Tholosañ. episcopum ꝛ amicos[c] ipsius ante suā electionem habuisse colloquium[d] cum quibusdā canonicis nomiatim expressis: eosq; sollicitasse[e] precibus: vt ipsum eligerent in episcopum: seq; vidisse pariter ꝛ audiuisse quādo predictus episcopus recognouit[f] in quorūdā canonicorū presentia: se canonicis illis qui aduersati fuerāt sue prime electioni iurasse: credens pro certo ꝙ iuramentū illud illicitū fuit: et prestitum vt idem. R. eligeretꝛ ex pacto: et ꝙ ipsemet post electionē ipsius cassatā: domum episcopalē eius nomine detinebat[g]: recipiens quosdam redditus et prouentus quos de ipius ꝯsciētia ꝛ ꝯsensu in eiusdē negocijs expendebat. ¶ Cum igitꝛ talem[h] sciēter[i] in episcopum eligēdo (sicut ipe suo iuramēto firmauit) ecclesiasticis beneficijs reddiderit se idignum[k] / graue gerimus et molestū: ꝙ tholosañ. preposito in episcopum conuennarū electo: idē Mascaron in prepositū dicitꝛ substitutus. ¶ Quo circa mandamus: quatenus eūdem ab officio prepositure penitus amouētes: faciatis virꝝ ydoneum ad officium illud assumi.

Idem priori sancti Frigidiani B. et G. canoni. lucañ.

¶ Si non professus eligitur ad regimen ecclesie regularis: cassatur electio: cōsuetudine in ꝯtrariū nō obstāte. Capitulū. xxvij.

b ¶ Episcopatus. Cū agitur de statu ecclesie: recipiuntꝛ testes tā contra prelatum q̄ contra omnes de ecclesia. ī. de accusa. qualiter ꝛ quando. etiam lite non cōtestata: si ꝑ contumaciā se absentāt. ī. vt lit. non cōtesta. quoniā frequēter. §. sunt et alij. Sed ꝯspiratores contra illū contra quē conspirauerunt admittendi nō sunt: sed super statu ecclesie admittuntur. ī. de re iudi. cum. J. et. A.

c ¶ Amicos. Secus si inimici fuissent. ī. de symonia. sicut.

d ¶ Colloquium. Hoc sufficeret ad ipsius remotionem. xl. dist. multi. Et desiderantibꝰ episcopatꝰ est auferendus. viij. q. j. in scripturis.

e ¶ Sollicitasse. Et h idem nocere debuit. j. q. vj. sicut is qui. et. C. de episco. ꝛ cleri. si quēq;. ꝛ hoc ipo suspectus est ꝙ se ingerit. ff. de procura. que omnia. Et ꝓces huiusmodi importune inducere videntur symoniam. j. q. j. sunt nonnulli. ꝛ. c. ordinationes.

f ¶ Recognouit. Talis recognitio siue cōfessio lꝫ fieret extra ius preiudicat ꝯfitēti. maxime si publice fiat. ar. de excel. ꝓla. q̄ sit graue. ꝛ arg. xxij. q. v. hoc videtur. et recognitio debiti prescriptionem interrūpit. C. de prescrip. xxx. an. cū notissimi. §. sed et si quis debitori. ꝛ in alio casu. iij. q. ix. §. sed si debitum scriptum sit.

g ¶ Detinebat. Et male. dilapidabat enim. Arg. ꝙ sicut non suo ita nec alieno nomine hoc facere debuit. lxvj. dist. sicut non suo.

h ¶ Talem. Scꝫ symoniacū † et ambitiosum: vt patet ex ipsa lr̄a.

† Quia āte electiōeꝫ iurauit. viij. q. iij. ca. j. qꝛ quosdā canonicos ꝓcibus sollicitauit: et qꝛ pactum fecit ſm Gof. Jo. and.

i ¶ Scienter. Quia audiuit ab ipō ꝛ sciuit de sollicitatione precū vt dictum est. ꝛ illud dicimur scire quod ab alijs audiuimus. vt dicit. xxij. q. v. hoc videtur. vt dictum est.

¶ Glosa sequēs recitetꝛ ꝑ q̄stionē an accusatus priuetꝛ preteritis. ponit opi. Inno. et decre. quā alle. rn̄det. Scđo fortificat textū. Tertio obijcit ꝛ soluit. Quarto notat dans duo similia.

k ¶ Se indignum. Ad minus per triēnium. s̄. eo. cum in cūctis. s̄. ca. pxi. Immo perpetuo preteritis beneficijs priuari debet. vt dixit Inno. iiij. si criminaliter cōtra eum ageretur. et iducit ad hoc. ī. de confes. cū super. Sed ille plus peccauit q̄ iste. vnde non probat cum dicit de isto: ꝛ ideo ꝓpter huiusmodi suspensionem promoueri non debuit ad honores. s̄. de consue. cum dilectus. et. ī. de eta. et quali. cum bone. quia vilibus personis non sunt concedendi honores. ī. de exces. prela. inter dilectos. et. C. de digni. neq; famosis. lib. xij. et. C. de infami. l. vna. li. x. et. lxxxj. dist. tātis daniel. ī. de accusa. omnipotens. ī. de testi. testimoniū. C. de ꝓcura. reum. ff. de mune. ꝛ ho. reus. §. eū cōtra quem. Et ideo iste mascaron tanq̄ indignus debet remoueri: qui fuit conscius symonię: et symoniacū scienter elegit. et ideo beneficijs ecclesiasticis se reddidit idignū: vt hic dicit. Sed quare punitus fuit iste mascaron? Nam testis fuit: et ideo contra. ī. de ordi. cogni. cum dilectus. in fi. et. ī. de excep. deniq;. ff. qui po. in pig. ha. claudius. et. ī. de fide instru. inter dilectos. ī. de re iudica. cum super controuersia. et. C. res inter alios ac. per totum. Solu. res ista non fuit acta inter alios: immo inquisitio facta fuit tam in capite q̄ in membris: vt dixi. et contra eum et alios. vnde si confessus fuit contra se in iure ei preiudicare debuit: et confessus in iure pro iudicato habetur. ī. de confes. cum super. Si aliquis inducatur testis in causa alterius et in modum exceptionis probetur crimen testis: nō punitur nisi quia a testimonio repellitur nec infamiam incurrit: et sic loquitur contraria proxime signata. Et no. per hanc decre. ꝙ suspensus a beneficio eligi nō potest ad beneficium vel dignitatem: dum manet in suspensione: sicut nec suspensus ab officio. s̄. de consue. cū dilectus. et qui non seruauit interdictum. s̄. de postula. ad hoc. ꝛ. ī. de exces. prela. ca. vlti.

Testis ꝓ textu criminis repulsus nō est puniēdus.

Cum causam que iter Bonum presbyterū et Brunum canonicū sancti Petri lucaneñ. vertitur: super eo ꝙ dictꝰ presbyter Bonus: a maiori parte canonicorum eiusdē ecclesie: predicto. B. et quodam alio contradicentibus in priorem (sicut dicitur) est electus/ olim vobis duximus committendam: et .j. Quis autem multi priores cōtinue vnus post alium in ipsa ecclesia per[a] multa ⁊ longa tempora fuerint non professi: quia tamen prefatus presbyter. B. non est professus obseruātiam regularem: dubitatis[b] (et merito) nobis ꝓcedere incōsultis. ¶ Quia igitur non debemus attēdere solūmodo quid factum sit: sed potius quid sit faciendum. Con. v. t. re. ꝙ cum ꝺm legem diuinā: non sit in boue arandum et asino[c]. nec quisꝗ debeat vestem induere de lana linoꝗ contextam: irritetis[d] electionem predictā: et cōpellatis prefatum presbyterū aliosꝗ clericos non professos: vt vel beati augustini regulā in eadem ecclesia constitutam profiteantur et seruent: aut ipsam ecclesiam omnino dimittant.

Idē. J. ti. sancti stephani in celio monte presbytero cardinali apostolice sedis legato.

Nomiatio vel appellatio eiꝰ cuius non interest electionē non impedit: sed si vocādus cōtēnitur: eo ꝓsequēte contēptū/ cassatur electio etiā cōfirmata: ⁊ potest ꝓsequi: nisi consenserit electioni: qđ potest etiā ex postfacto. h. d. vsꝗ ad. §. super eo. Capitulū. xxviij.

Quod sicut ex litteris tuis: et .j. Uerum cum ex prima electiōe que facta de tribus: dicēda videtur potius nominatio: nihil iuris[e] acquisitum fuerit nominatis: licite procedi potuit ad electionē regulariter celebrandam: presertim in ecclesia armachana: cum iuxta constitutiones[f] canonicas: si fieri potest in cathedrali ecclesia electio debeat celebrari. Nec appellatio interposita electionem illam potuit impedire[g]: cū in ea nihil attētatum fuerit: in preiudiciū regie dignitatis: quia nō simplex nomiatio: sed solēnis electio debet principi presentari: vt postulationi prestet assensum: et si secus aliquando per vsurpationē aliqui faciāt abusiue. Si autem miridiñ. episcopꝰ et abbas mellifontis qui interesse debuerant: non contēpti fuerunt: sed ad electionem vocati (si tamen sine periculo[h] potuerint cōuocari) siue nequiuerint[i]: siue noluerint[k] ad electionem celebrandam accedere: ipsorum absentia non potuit electionem impedire: et .j. Qꝫ si eos vocatos[l] non fuisse constiterit sed contemptos: infirmanda erit electio penitus taliter cele-

Diuisio. Cum causam. Cōmunis diuisio. Secūda ibi. Quia igitur. Casus. Quidā prioratꝰ in ecclesia scti petri lucani vacauit: maior pars canonicoꝝ in priorē elegit ꝑsbyteꝝ bonū. quidam alij ꝯtradicebāt dicētes ꝙ talis electio nō valebat eo ꝙ dictꝰ ꝑsbyter bonꝰ non erat ꝓfessus ordinē regularē. cā fuit cōmissa iudicibꝰ corā qbꝰ allegabatur ꝙ cū dictꝰ ꝑsbyter bonus nō fuisset ꝓfessus ordinem regularē/ eligi non potuit in priorē. Jn ꝯtrariū ꝓponebatur ꝙ multi ꝑores continue vnus post aliū fuerāt in ecclesia ipsa ꝑ multa ⁊ longa tꝑa q̄ non fuerāt ꝓfessi. Dubitauerunt iudices an talis ꝯsuetudo excusaret quominꝰ talis electio valeret. consultꝰ papa rñdet ꝙ non debemꝰ solūmō attendere qđ sit factū: sed qđ sit faciēdū. et ꝺm legē diuinā nō est arādū in boue et asino/ nec aliqs debet īduere vestē de lana ⁊ lino contextā. Unde mādat papa vt ipsam electionem debeāt irritare. ⁊ predictū ꝑsbyteꝝ et alios cōpellant vt beati bñdicti regulā in eadē ecclesia constitutā ꝓfitentur ⁊ seruent: aut ecclesiā ipsam oīno dimittant. ¶ Nota ꝙ nō debet considerari qđ factum sit: sed qđ faciendū. q2 in hoc ꝯsuetudo nō excusat. Jtē oēs q̄ in vno eodēꝗ officio deseruiunt eiusdē ꝓfessionis debēt esse. Ber.

Deuter. xxij.

a Per multa et longa tempora. Consuetudo in hoc nō iuuat. s. de cōsuc. ad nostrā. et. c. cū inter vos. q2 qđ non sit factū: sed faciēdū cōsiderādum est. ff. de offi. ꝑsi. s3 licet. et. ff. de iusti. ⁊ iur. l. penul. † et. xciij. distin. legimus. ⁊ negligētia episcopi hoc accidit. j. de testa. quia īgredientibꝰ. et dispar professio in ecclesia esse nō debet. xvj. q. j. presbyteros. et. q. vj. in noua.

† Pretorius dicit et cū iniq decernit relatione facta nō ad id qđ ꝑtor fecit: s3 ad id qđ eū facere oportebat. Jo. ā.

b Dubitatis. Simile. s. de rescrip. cum contingat.

c Asino. Jd est hoies diuerse ꝓfessionis in vno officio nō sociabis. sic exponitur. xvj. q. vij. ī noua actiōe. vñ ꝟsus. Nemo boues asinis curuo ꝯiūgat aratro. Nec gestet vestē lino lana quoꝗ textam.

d Irritetis. Et merito q2 ꝯ ius cōe facta est. xviij. q. vij. abbatē. ⁊. c. qꝫ sit. ⁊ ꝯ istud ius cōe non ꝑscribitur vllo tꝑe vt hic dicit. Quis ꝑ multa ⁊ longa tꝑa ⁊c̄. et similē casum habes. j. eo. ti. cū in magistrū.

Diuisio. Quod sicut. Diuiditur hec decre. ꝑncipaliter in tres partes. Secūda ibi: in. §. sup eo. Tertia ibi: in ꝟsi. ꝙ autē. Hec ꝑma pars ꝑmo ponit tria q̄ obijciebantur ꝯ formā electionis: et ꝑtinet ad ꝑmā partē rubrice. Potes colligere modū ponēdi casum litteralē. Nā facta electione de quodā ꝓmouēdo in eꝑm in eccl'ia armachana: secuta illius ꝯfirmatione ⁊ consecratiōe instabāt aliq: vt iste archieꝑs deberet deijci. ad cuiꝰ deiectionē allegabāt tria ꝯ ꝑsonam. papa auditis allegatiōibꝰ vtriusꝗ partis decreuit et mādauit vt in lr̄a ꝯtinetur. Ab. si. Casus. Uacāte eccl'ia armachana qdā abbas electꝰ fuit in archieꝑm eccl'ie armachane. ⁊ postmodū ꝯfirmatus ⁊ ꝯsecratus. Quidā eꝑs ⁊ abbas quidā opponebāt se huic electioni. Legatꝰ apostolice sedis corā quo ꝑdicti se opponebāt īquisiuit de modo electionis ⁊ de ꝑsona electi: q2 multa ꝓponebantur tā ꝯtra ꝑsonā electi: qꝫ ꝯtra formā electiōis. ⁊ inqsitione facta inuenit plura tam contra ꝑsonā electi: qꝫ ꝯtra formā electionis. Dubitauit cardi. quid sibi esset faciēdū. consuluit papā. et ipse respondet ad illa que cōtra electionē ꝓponebantur. Primo qdē electio dicebatur facta de tribꝰ: sed illa videtur potius nomiatio qꝫ electio. vnde nihil iuris acquisitū fuit nomiatis. et ideo licite potuit ꝓcedi ad electionem celebrādā in ecclesia armachana. Scđm fuit appellatio a rege interposita. et papa dicit ꝙ appellatio illa electionē non potuit impedire. quia nihil attētatū fuit in preiudiciū regis: q2 non nominatio s3 electio solēnis debet principi ꝑsentari vt suum ꝑstet assensum tāꝗ patronus/ l3 qñꝗ ꝑ vsurpatiōem in cōtrariū fiat. Tertiū fuit q2 dicti episcopus ⁊ abbas contēpti fuerūt vt dicebāt. dicit papa si electioni interesse debuerūt/ ⁊ ipsi nō contēpti/ sed vocati fuerunt/ dūmodo sine ꝑiculo potuerūt vocari: siue nequiuerūt: siue noluerūt ad electionē venire celebrādā: ipsoꝝ sententia electionē non potuit impedire. Si vero non fuerūt vocati: sed cōtēpti cassari debꝫ electio: nisi postea pro bono pacis voluerint cōsentire. Super eo vero ꝙ in die ꝯsecrationis sue anteꝗ missa finiretur: acolitū ordinauit: ꝓ tāto excessu castigetur. q2 solus romanus pōtifex qui ꝯsecratur ante hymnū angelicū. ⁊ postmodū missam incipit ⁊ ꝑficit: cōsecratꝰ in die sue ꝯsecrationis potest ordines celebrare. Alij vero q̄ inter epistolā ⁊ euāgeliū ꝯsecrantur: q2 ipsi ꝯsecrāti celebrabāt ꝑncipaliter celebrāti nō debēt tūc ordines celebrare ne diuidatur ministerium vnitatis. Preterea non licet archieꝑo sine pallio ꝯuocare conciliū/ conficere crisma/ dedicare basilicas/ ordinare clericos/ ⁊ eꝑos ꝯsecrare. et ideo multū ꝑsumit q̄ anteꝗ īpetret palliū ꝑdicta facere ꝑsumit. cū non tāꝗ eꝑs s3 tāꝗ archieꝑs ea facere videatur. Sup eo vero ꝙ tabulā argēteā alienauit dūmō eccl'ie reddat indēnē eq̄nimiter poterit ꝑteriri: cum hoc ꝓcesserit de cleri et ꝑpl'i voluntate. ¶ Nota ꝙ per nominationē nullū ius acq̄ritur nomiato. Jtē appellatio ꝑ laycū patronū interposita ne fiat electio in ecclesia collegiata nō valet. Jtem si quis contēptus sit in electione: nisi ꝯsentire voluerit cassari debet electio. Alia vero que contra personā ꝓponebantur: dispensatiue intelliguntur. Ber.

¶ Glo. seq. distinguit duplicem nominationem.

e Juris. Ex tali simplici nominatione nullū ius acquiritur nominato. vt. ij. q. vj. ꝟsi. noiatione: sed ex illa noiatione q̄ fit in scrutinio iꝑo publicato ius acq̄ritur noiato in scrutinio. j. eo. publicato.

f Constitutiones. xxiij. dist. in noīe dñi. et. j. de ap. qua fronte. et etiam cause spūales in ecclesia sunt tractande. ij. q. ij. preceptum. ⁊ xxiij. q. viij. conuenior. ver. sed etiam in consistorio ⁊c̄.

g Impedire. Et merito: quia layci non debēt interesse electioni. s. eo. cum terra. immo ius eligendi non cadit in laycum in collegiata ecclesia etiā si esset patronatus. j. eo. sacrosancta. non obstante aliqua ꝯsuetudine. j. eo. massana. sed electio facta presentari debet patrono vt suū prestet assensum. s. eo. cum terra. et. c. cum inter vniuersas. ⁊. j. eo. ti. ca. sacrosancta.

h Sine periculo. Et sic patet ꝙ si periculum est etiam in vocando siue in mora: alij ad electionem procedere debent eis non vocatis. s. eo. cum inter vniuersas. argu. j. de sen. excō. sacro.

¶ Glosa sequens signat contrarium.

i Nequiuerint. Ar. contra. s. eo. bone. ꝟ. si constaret de vi ⁊c̄.

k Noluerint. Si noluerint alienos se fecisse videntur. s. eo. cum nobis olim. ⁊. j. eo. ecclesia vestra.

¶ Glosa sequens signat contrarium et soluit.

l Uocatos. Presumitur quis nō vocatus: nisi hoc probetur vt hic patet. ⁊. iiij. q. v. quisquis. lxxxij. dist. ꝓposuisti. Arg. cōtra. s. eo. bone. ꝟ. si. quia nūcio creditur an aliquis sit vocatus. ff. de re. eo. qui sub tuto. vel cura. magis. §. illud. j. de ap. cū parati. Dico ꝙ si quis negat se fuisse vocatū aduersario incūbit ꝓbatio: vt hic innuitur.

brata: nisi postea ꝓpter bonum
a pacis curauerint consentire^a.

¶ Episcop⁹ dum celebrat mis= sa ɔsecrationis sue vel archiepi= scopus ante receptum palliū or= dines conferre non debet. hoc di= cit vsq; ad versi. Q2 autem.

b ¶ Sup eo^b aūt q in die ɔsecra= tiōis sue anteq̄ missarū solēnia finirentur: accolitū ordinauit: p tali excessu eū corripias et casti= ges: cū sol⁹ ro. pon. (q̄ ante hym= num angelicū ɔsecrat: ⁊ postmo= dū ip̄e missarū solēnia incipit: et pficit ɔsecratus) i die ɔsecratio= nis sue valeat ordies celebrare. Ceteri vero q̄ inter ep̄m ⁊ euā= geliū ɔsecrant: q2 ɔsecrati cōce= lebrant principaliter celebranti:
c ne diuidatur^c mysteriū vnitat[is] † non debēt tunc ordines celebra= re. Preterea cū non liceat archi=
d ep̄o sine pallio^d conuocare conci= liū: ɔficere chrisma: dedicare ba= silicas: ordiare clericos: et ep̄os cōsecrare: multū ꝓfecto p̄sumit q̄ anteq̄ ip̄etrat palliū: clericos ordinare festinat: cum id nō tāq̄
e simplex episcopus: sed tanq̄^e ar= chiep̄s facere videatur.

¶ Iste ver. non summatur. tum ꝓpter diuersitatē lecturaꝝ: tum quia non facit ad titulum. Ab.

¶ Q2 autē tabulā argēteā dicit vendidisse (dūmō ecclesiā arma= chanā reddat indēnē) equanimi=
f ter poteris p̄terire^f: cū id de cle= ri ⁊ populi processerit volūtate.

Idem Tole. episcopo ⁊ sagoñ. de ardeñ. Ab.

¶ Electio p minorē partē capli facta nō tenet: nec per subseq̄n= tem consensum ratificari potest. h.d. ẜm cōem itellectū. Ca. xxix.

et. j. de proba. quoniā contra. de hoc dictū est. s̄. eo. bone. Additio Dicit Gof. Puto nūcio ⁊ actis iudicū stādū: nisi valide ꝓbatiōes offerrent ex aduerso. alle. j. de testi. cū a nobis. Quid de nūcio dixe= rit hic Jo. ⁊ Vin. scripsi i spe. de cita. § seqt. sup ṽ. s3 nūq̄d. Jo. an.

¶ Ex hac dissoluta glosa. se. forma tres oppositiones ⁊ duas que= stiones: opponit q con= tēpt⁹ ratificare nō pōt: q2 qd non valet ⁊c. Se= cūdo q non pōt: q2 suo noīe non est gestū qd in spūalib⁹ ⁊c. ponit opi. Jo. quā reprobat. Ter= tio q cogitur habere ra= tum cū sit vtiliter gestū. soluit q remittere non tenet ⁊c. Quarto q̄rit an instāte contēpto eli= gens resilire possit alle. ꝓ et cōtra. Quito an cō= tēpto mortuo requirat ɔsensus substitutoꝝ po= nit solutionē Vincen.

a ¶ Consentire. Sic p3 q electio q̄ nō valet per ratihabitionē pōt cōfir= mari. xvj. q. j. qm̄ q̄cq̄d. et. j. de his q̄ fiunt a pla. sine ɔsen. ca. cum vos. et cū in ap̄lica. j. de dona. pastoral. ⁊. j. de iure pa. cura. ⁊. j. de trāsac. ɔtin= git. Sed ɔtra. j. eo. audi= tis. ⁊. j. de iure pa. illud. ⁊. xvj. q. iij. § pōt. ṽsi. qd ab initio. ff. de re iud. qd ab initio. Sed nōne absentes cogi debēt ratā habere electiōem cū in hoc negociū ecclesie vtiliter gestū sit. ff. de nego. ge. pōponi⁹. cū absentes id facere tenerent. ff. de ri. nup. si filius. Sed dic q iiuria facta est absentibus: ⁊ illam nō tenent remittere sine satisfactione. xxiij. q. iiij. si illic. xc. di. si q̄s ɔtristat⁹. Itē si cogerent ɔsentire p̄sen= tibus/ iā nō haberēt liberū arbitriū: et sic inuitis daret ep̄s qd esse nō debet. lxj. dist. nullus. Itē patet hic q circa spūalia possum ha= bere ratū qd meo noīe non est gestū. ix. q. iij. lugduñ. ⁊. j. de iure pa. cura. ⁊. ij. q. j. in primis. ⁊. iij. q. vj. hoc q̄ppe. Sed nunq̄d in hoc ca= su possent p̄mi electores resilire: cum absentes nolunt consentire? Qd videt cū diffidāt de iure suo. s̄. de postu. bone. lxiij. di. q̄rto. S3 ɔ̄ videt. s̄. e. cū iter canonicos. i fi. et. viij. q. ij. dilectissimi. ff. de fui. rust. p̄di. p fūdū. ff. de adop. leg. si tibi § vni⁹. ⁊. ff. de neg. ge. si ego. Itē pōt dici vt Jo. dixit: q si p̄ntes eligūt ⁊ spē sue electionis po= nūt in absentib⁹ sperātes ipsos ratū habituros: q2 tunc demū p ra= tihabitionē pōt ɔfirmari factū p̄sentiū: sed si statim p̄sentes p suā electionē intendāt ius dare electo: tunc nō potest ratificari ipsorū electio. vt. ix. q. ij. lugduñ. ff. de solu. si q̄s offerēti. qd nō credo: imo qualitercūq; eligāt possent absentes ratā h̄re electionē: dū t̄n non sit nulla ip̄o iure. j. ca. xxi. Itē pone q illi q̄ ɔtēpti sunt mortui sint nūquid subditoꝝ ɔsensus exigit? Vin. dicit † q nō. nisi essent pre= lati q̄ alij succedunt in onere ac honore. j. de of. dele. qm̄ abbas. ⁊. j. de of. or. pastoralis. in canonico secus. ar. j. de testi. requisisti. in fi.

b ¶ Super eo. Iste § diuiditur in tres partes: q2 ponit alia tria que obijciebantur contra personam promoti cōprehenso § fi. par= tes satis patent in littera.

¶ Glosa sequens recitetur per questionem. an missa sit de substan= tia consecrationis: ⁊ an vnus possit consecrare et alter missam di= cere. In fine signat contrarium et soluit.

c ¶ Diuidatur. Sed qualiter diuidat exēplū habes. xxiij. di. quo= rūdā. ita ep̄s q̄ ɔsecrat ɔcelebrat. i. simul celebrat suo ɔsecratori q̄ p̄ncipaliter celebrat: ⁊ ideo tunc non debet dimittere officiū illud qd ip̄e iceperit cū ɔsecratore suo ⁊ alios ordinare: q2 sic diuideret mysteriū illi⁹ misse in qua ɔsecrat qd fieri nō debet: ⁊ toti misse de= bet iteresse. Et ita videt esse de substātia ɔsecratiōis ip̄a missa hac rōne: q2 ɔsecratiōes ep̄oꝝ ⁊ eccl'iaꝝ ⁊ ɔfectio chrismatis debēt fie= ri cū missa. j. de cele. mis. te referēte. ⁊ de ɔse. di. j. oēs basilice. et vno ɔtextu sine aliquo interuallo: ⁊ ille q̄ ɔsecrat debet missam celebra= re: ⁊ ita officiū illud totū ɔtinuū debet fieri sine interpositione vel mutatiōe aliqua p̄sonarū: nisi magna necessitas casualiter supue= niret. vij. q. j. nihil. ⁊. c. illud. q2 sic ordinauit ecclesia romana et ob= seruat. ⁊ idē fit ⁊ obseruat i collatiōe sacroꝝ ordinū. Ex hac cōside= ratiōe videt q missa sit de substātia ɔsecratiōis. Cōtrariū tamē cō= sueuit dici: ⁊ verū est q missa nō est de substātia ɔsecrationis: q2 di= uersa sunt ɔsecratio ⁊ missa: s3 ꝓpter virtutē ⁊ reuerētiā sacramen= toꝝ ⁊ ordinū statuit ecclesia q quādo talia celebrant semp cū mis= sa celebrent. Cōtra est. no. lxxviij. di. in veteri. Tamē si huiusmodi solēnitates nō seruarent nibilomin⁹ valerēt ɔsecratiōes et ordinū collationes clericoꝝ: sed q̄ ɔtra facerēt punirent ordinātes ⁊ ordi= nati. q2 ɔtra ordinationē ecclesie et ɔtra illud qd ecclesia seruat fe= cerūt. Sed q illi qui faciūt cōtra ordinationē ecclesie puniant: ha= betis de tēpo. ordi. sane. ⁊. c. lr̄as. ⁊. c. vel non est cōpos. ⁊ duobus. c. ibidē sequētibus. omnes enim tenent seruare qd ecclesia romana obseruat. j. de sacra vnc. ca. vnico. in fi. ⁊ que omissa sunt in premis= sis debēt suppleri. vt in prin. c. de sacra vnc. ⁊ in ti. seq. ca. j. ⁊. c. presbyte= ri. Hug. dixit q si vnus ɔsecrat: et alter missam dicat/ consecratus erit: sed fieri non debet. De hac materia not. lxxv. dist. ordinatiōes episco= poꝝ. De hoc quod dixit Hug. quesitū fuit a me Bernardo parme: cano= nico Bonoñ. capellano dn̄i pape in ɔsecratione Bonoñ. ep̄i. vtrū archi= episcop⁹ posset cōsecra= re et alius missam cāta= re? Responsum fuit q il= lud fieri nō debebat: cū illud esset cōtra ordina= tionē ecclesie. vt. s̄. dici= tur. et nunq̄ audiui nec legi q hoc aliquādo fa= ctū fuerit: ⁊ hac de cau= sa ponitur hic hec addi= tio Berñ. Sed finita il= la missa: si aliam postea celebraret/ bñ posset or= dines celebrare si neces= sitas esset. ‡ vnde dicit tūc: quasi dicat finita illa missa posset prius pallio recepto: q2 my= steriū diuidi nō debet. xxiij. di. quorūdā. Arg. ɔtra. vij. q. j. nihil. ⁊. c. illud. Sed illud ex necessitate: que legem non habet. s̄. de consue. q̄rto. de conse. dist. j. solēnitates.

d ¶ Sine pallio. Quia in pallio plenitudo pontificalis officij con= fertur. j. de vsu pal. nisi. et ideo ante pallium talia facere nō potest. Alij tamen dicunt q potest alij demādare. s̄. eo. suffraganeis. quia consecrare est ordinis episcopalis. sed episcopalia ante palliū ac= ceptū exercere nō potest: vnde alijs inferioris ordinis hoc deman= dare nō valet. ar. op. j. de conse. eccle. vel alta. aqua. Et ar. s̄. e. trās= missam. s3 suffraganei sui ad mādatū ip̄ius possunt aliū suū suffra= ganeū consecrare. s̄. eo. c. suffraganeis.

e ¶ Tanq̄. Et ita quedam facit quis tanq̄ alius. vt. xxiij. q. iiij. si ecclesia. in fi. ⁊. ff. de adop. si pater § qui duos. et. l. si consul. et. j. qui fil'. sint legiti. per venerabilē. vbi de hoc. q2 nullus ecclesie erat ep̄s tanq̄ archiepiscopus non poterat: quia nōdum recepit pallium.

¶ Glo. seq. notat p restitutionē purgari penā. alleg. v. ca. et. v. ll. pri= me legis causam exprimēs. ad ɔtrariū alle. iij. ll. ⁊ primā exprimit. itē obijcit. dat solutionē Jo. cui respōdet. ponit opi. demū soluit.

f ¶ Preterire. Et ita hic purgat pena criminis p restitutiōem. j. de reb⁹ eccle. non alie. si q̄s p̄sbyterorū. xxxv. q. ix. qd quis cōmisit. ⁊. xij. q. ij. si quis qualibet. si. j. de loca. ⁊ conduc. ꝓpter. ⁊. c. potuit. si= cut si aliquis ante accusatiōem recedit ab incestuosa cōiunctione: sine pena est. ff. de adulte. si adulteriū § idē imperatores. sic. ff. qd me. cau. l. si cū exceptione § satis. ⁊. C. de his qui. vt indig. l. alia. ff. de inoffi. testa. papinianus § meminisse. ff. de ali. mu. iudi. cau. fac. ex hoc edicto § penul. Ar. cōtra. ff. vi bo. rap. non prodest. vbi non ꝓdest raptori rem restituere ad euitādā penā. ff. de fur. qui ea men= te. ⁊. ff. deposi. l. j. § si rem depositā. Sed obijcitur iste est suspectus ⁊ satisdatio nō mutat maliuolū animū tutoris. insti. de suspe. tuto. in fi. Sed iste non erat suspectus al's: et excusatur propter manda= tū cleri et populi. xij. q. ij. de rebus. Jo. Sed ibi maior prestitit au= ctoritatē. hic fuit iste maior q̄ deliquit: immo ip̄se facere nō debuit qd alios facere ip̄m ꝓhibere oportuit. xvj. q. j. nemo. ⁊. c. in canoni= bus. et. ff. si ser. ven. altius. ff. de cōdi. indebi. frater a fratre. Dicunt quidā q hic potest in casu isto ⁊ cōsimili pena purgari q non remo= ueat ab ecclesia: nec deponit. Cōtrariū dico: q lic3 reddat ecclesiā indēnē: ꝓpterea nō euadit penā depositionis: sed euadit solūmo= do penā excōmunicationis. vt. xij. q. ij. monemus. ⁊. c. dyaconi. ⁊. c. statuim⁹. Et hoc etiā dico p iura ꝓxime dicta. hoc ꝓbat p decre. Grego. j. de solu. si quorūdā. vbi dicit qui obligat ecclesiam: suspen= sus est ab administratione spūaliū ⁊ tēporaliū ip̄o iure. Et ita in= telligit. c. illud si q̄s p̄sbyteroꝝ. q2 p restitutionē solūmodo euadit penā excōicationis. Et qd hic dicit dispēsatio fuit ⁊ gr̄a. ⁊ hoc in= nuūt illa verba equanimiter poteris preterire: ⁊ ita fuit solūmodo quedam tolerantia. Huic adminiculū prestitit qd dicit cleri ⁊ po= puli assensu. c. illud quod quis cōmisit. loquitur similiter de mise= ricordia de eo qui toleratur in officio suo: vt ex littera ip̄ius ca. pa= tet. ad hoc prestat bonum ar. ff. deposi. l. j. § si in rem.

Electio i= ualida an possit per ratihabi= tionē con= firmari.

† al. veri= tatis.

† Idē phi. Gof. Inno. Hosti. Cō. ⁊ Ab. Itē ẜm Innoc. Hostieñ. et Cōp. si lite p̄dēte sup cōtēptu mo= ri: cōtēpt⁹ vel trās= fert ad ali= am eccl'iā ⁊ perit actio. C. si re⁹ vel accu. mor. fue. l. fi. Jo. and.

Missa nō est de sub= stātia cōse= crationis nec colla= tionis or= dinum.

Ber. glo= sator de= cretalium māifestat seipsum.

‡ Host. resi= stit dicēs q nō videt q̄= lis possit eē illa necessi= tas cū p̄sen= tes sint alij ep̄i. nec ea die possint sacri ordi= nes ɔferri. de tēp. or. c. j. et. ij. Ex= pōit & Tā. sc3 in die cō= secratiōis. ad qd facit lr̄a supior dicēs q sol⁹ roman⁹ pō= tifex in die ⁊c. Jo. an.

Auditis et itellectis meritis cause de duab⁹ electionibus celebratis in ecclesia baioceñ. vnam[a] de Gu. archi. ꝛ alterā de. R. subdya. † inuenimus vtrāq; cōtra formā canonicā attētatam. Cū enim inquisitis volūtatib⁹ singulorꝫ decanus cum paucioꝛib⁹ in ipm. R.[b] et cantor cū plurib⁹ i dictū Gu. archidya.[c] ꝯuenissent[d]: solo cātore postmodum quēdā aliū videlicet magistrum. R. de algedijs nomināte ad. n. fuit audi. appellatū[e]: ne decanus qui primā in electione vocē habebat: ad electionē ꝓcederet sine ꝯsensu toti⁹ capituli/ vel maioris et sanioris partis ipsi⁹. Ipse vero decan⁹ nō habito consensu maioris partis capituli: sꝫ longe minoris: subito in electionē proꝛupit[f]: appellās ne q̇s cōtra ipsam aliq̇d attētaret: q̄uis asseueret q electioni[g] facte plures alij ꝯsenserunt: cum tamē ex postfacto[h] nequiuerit cōualescere qđ ab initio nō valebat: quoniā electio que fuerat irrita ipso iure: per subsequētem cōsensum (maxime[i] appellatiōe pendēte) nō poterat esse rata. Eis ergo ad ꝓpꝛia recedētibus: cantor et alij qui remanserāt in capitulo: post illā electionē nōdum cassatam[k]. et ap. ad nos interpositā: a nominatione[l] dicti archi. recedentes de nouo p̄fatū subdyaco. eligere p̄sumpserūt. ¶ Nos igit̄ electionē vtrāq; duximus irritādam[m].

Idem grandissilue. et bellepartice abbatibus.

¶ Potestas data cōpromissarijs ad eligēdū p̄latū re non integra reuocari nō pōt. ꝛ desinit res eē itegra postq̄ cōpꝛomissarij ceperūt habere tractatū. Ca. xxx.

Diuisio. Auditis. ¶ Prima pars diffinitiōis causam ponit. Secūda diffinit ibi: nos igit̄. Ab. sic. ¶ Casus. Uacante ecclesia baioceñ. canonici baioceñ. ad electionē conueniētes: pars vna elegit Uuil. archidya. alia pars elegit. R. subdyaconum. Electiones iste delate sunt ad dominum papā. Ipse papa examinatis nūcijs vtriusq; electiōis: inuenit vtrāq; ꝯtra formam iuris attētatam hoc modo. Cū eni canonici i capitulo ꝯuenissent: ꝛ volūtates singulorꝫ inq̇site fuissent: decan⁹ cum paucioꝛib⁹ ꝯuenit i. R. subdyaconū nō ipm eligēdo/ sꝫ nominādo. cantor cū plurib⁹ nominauit Uuil. archidya. tādē solus cātor nominauit magistrū. R. de algedijs: appellās ne decanus q̄ primā vocē in electione habebat ad electionē ꝓcederet sine cōsensū totius capituli vl' maioris partis. Decanus nō obstāte appellatione illa nō habito consensu maioris partis capituli: sed lōge minoris dictuꝫ Uuil. archidya. elegit: statim appellās ne q̇s cōtra electionem aliquid attēptaret. decan⁹ tñ allegabat q electioni sue plures ꝯsenserūt: sꝫ hec allegatio non valebat. q2 electio que fuit irrita ipso iure ꝑ subsequentem ꝯsensum non poterat esse rata. Post electionē cantor ꝛ alij q̄ remāserūt in capl'o post illā electionē decani nōdū cassatā: ꝛ post ap. ad sedē apostolicā interpositam recedētes a noīatione dicti Uuil. archidya. dictū subdyaconū elegerunt. dñs papa q2 vtrāq; electionē contra formā canonicā attētatā vt dictū est vtrāq; cassauit. ¶ Nota q scđa electio attētari nō debet prima nō cassata. qđ itellige cū prima electio nō est in illa ratione electi. ¶ Nota q electio q̄ nulla est ex post facto nō ꝯualescit. Item qđ fit post legitimā appellationem non valet. Ber.

† al'. vnā de. R. archi. et alteram de mgr̄o. R. subdya.

a ¶ Unam de Gu. Inno. dicit q in registro sic erat. vnā de. R. archidyacono. et alteram de magistro. R. subdyacono.

Additio

b ¶ Ipsum. R. Non erat in antiqua.

c ¶ Archidya. Olim verbum istud dictum non erat hic. Ber.

d ¶ Conuenissent. Nominando non eligendo. Additio. Et ꝑ tales nominationes non impeditur electio. s. c. pxi. Jo. an.

e ¶ Appellatum. A cantore et suis in electione.

f ¶ Proꝛupit. Eligendo Gu. archidyaconum: et recedendo a nominatione. R. subdyaconi.

g ¶ Electioni. Facte a decano.

¶ Glosa sequens obijcit: soluit: et remittit.

h ¶ Ex post facto. Hic videt̄ q electio que nulla est ip̄o iure impediat secūdam: et quia dicit electio que fuit irrita ipso iure ꝛc. quia vtraq; hic cassat̄ vnde cōtradicit. s. eo. bone. ꝛ. j. de appel. constitutis. ꝛ. j. eo. cōgregato. in quib⁹ secūda tenet: q2 prima fuit nulla ip̄o iure. Sed dicas q electio illa nō erat nulla ip̄o iure: immo poterat rata haberi: nec erat euidens ipsam non tenere. Et verba ista scilꝫ irrita ip̄o iure non tenent̄ ꝓpꝛie: vnde expone irrita ip̄o iure: id est irritāda de iure. ꝛ hec expositio ꝓbat̄ per fi. ca. vbi dicit vtrāq; electionē duximus irritādā: ꝛ sic nulla ꝯtrarietas: ꝛ loquit̄ in eodem casu hec decre. cū illa. s. eo. considerauim⁹. Et non innuit̄ hic q ratihabitio non possit habere locū in electionib⁹: quia bene habet locū. vt. s. eo. qđ sicut. ꝛ. c. licet. lxiij. di. q̄to. j. de iure patro. cura. et. s. de postu. bone. sed hic nō potest habere locū ratihabitio q̄diu appellatio pēdet. Et ei nō renūciat̄ in totū: quia ꝯtraria sunt consentire ꝛ nolle recedere ab appellatione. si. j. de appel. sollicitudinem. vnde dixit maxime appellatiōe pendente. q. d. si voluit renunciare appellationi ꝛ consentire potest cōualescere: et maxime pro tantū ponitur: et quod dicit ex post facto ꝛc. allegatio fuit partis aduerse: nec ponunt illa ṽba ex postfacto. ꝛ hoc videt̄ per fi. vbi dicebat̄. Nos igit̄ his et alijs auditis: que corā nobis allegata fuerūt. Uel dic ꝓut dicitur in vltima notula. in fi.

i ¶ Maxime. Propꝛie ponit̄: q2 idem esset citra appellationem † et in antiqua non erat hoc aduerbium.

† Unus itellect⁹ ē. i. si appellatio nō pēderet q̄si dicat q electio ꝯtra iu-

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

k ¶ Cassatam. De facto intellige cū nulla fuerit: q2 qđ nō est: cassari nō potest. sic. j. de re. eccle. alie. vel non. si q̇s presbyterorum. Itē qđ dicit in fi. irritādā cōtradicit lr̄e supiori. vbi dicit q electio fuerat irrita ipso iure ergo non poterat irritari si nulla est. Dic q verbū istud irritādā q̄tū ad p̄mā electiōem ponit̄ impꝛopꝛie. i. irritā: q̄tū ad secūdā ponit̄ ꝓpꝛie. si. xxviij. dist. presbyterū. q2 secūda nō erat nulla: sed ꝑ exceptionem fuit cassata. ꝛ si decanus ꝛ sui consensissent electioni secunde confirmata fuisset. vt dicitur in fi. vlti. no.

stā appellatione facta non conualescit lꝫ appellatiōi renūcietur. vt dixi. s. glo. pxi. ali⁹ intellect⁹ ē. i. si appellatū non fuisset. Jo. an.

l ¶ A nomiatione ꝛc. Aduerte q s̄m Innocē. sic in registro habetur a nomiatiōe dicti Gu. archidy. recedētes de nouo mgr̄m. R. subdyaconū cū esset subdyacon⁹: eligere presumpserūt. ¶ Glo. se. disting. q due electiones aut fiūt vno ꝯtextu aut ex iteruallo. scđo casu aut prima est anullāda aut nulla. et si nulla aut istud est euidēs aut dubiū. et opponit q etiā nulla ipediat secūdā iducēs sex silia. Ponit opi. distinguentē nullitatē iuris vel exceptionis vel tm̄ actionis. Querit demū de ratiōe diuersitatis que est solutio ꝯtrarij. ꝛ distinguit an p̄mi qui fecerūt electionē nullā sint etiā priuati potestate eligendi. nec ne. In fi. q̄rit ar. ꝓ et contra et soluit.

m ¶ Irritādam. No. q vbi plures electiōes cōcurrūt q̄ fiunt incōtinēti neutra ipedit aliā vel preualet alij que prior fit. ‡ Sed preualet illa que maioribus iuuat̄ meritis: et plurimorꝫ appꝛobat̄ assensu. lxiij. dist. c. vl. j. eo. ecclesia. s. eo. dudū. si vero ex interuallo fiat scđa: tūc habet locū distictio: aut p̄ma est aliqua lꝫ posset elidi ꝑ exceptionē: aut nulla ipso iure. Si eni euidēs est p̄mā nō tenere ip̄o iure: puta cū eligit̄ q̄ est ineligibilis. s. eo. cū vintoñ. j. de ap. ꝯstitutis. ꝛ. j. e. venerabilē. ꝛ. j. eo. ti. ꝯgregato. vbi tenet scđa a paucioꝛib⁹ facta: tūc prima nō p̄stat ipedimentū scđe. Sed si dubiū est an teneat p̄ma: q2 aliqua causa allegat̄: quare posset tenere: tūc p̄ma p̄stat ipedimentū scđe: nec debet fieri scđa p̄ma non cassata. s. e. ꝯsiderauim⁹. Sed hic videt̄ ꝯtra ex eo q dixit. s. cū tñ ex postfacto ꝛc. q electio q̄ nulla est ip̄o iure ipediat scđam. Prima eni a paucioꝛib⁹: ꝛ post ap. facta fuit. vnde videbat̄ nulla. Et sic ꝑdit̄ dñium ꝑ id qđ nullum est. j. de renū. qđ in dubijs. Sicut vides q ab accusatione q̄ nulla est: non pōt q̇s discedere: nisi iudicis auctoritate. ff. ad turpil. l. j. §. accusatōeꝫ. sic scđm testamētū factū sub cōditione que nūq; erit/ dū tamē esse possit rūpit p̄mū. ff. de iniust. rup. testa. cū in scđo. in fi. ꝛ p̄mū mr̄imoniū qđ nullū est impedit scđm. j. de spō. ad audiētiā. sic manumissio q̄ nulla est: p̄stat ipedimētū vsucapiēdi. ff. de vsucap. ꝓ donato. l. q̄ ꝓ donato. sic accusatio q̄ nulla est ipediat sequēs mr̄imoniū. j. de despō. ipube. ad dissoluendū. in fi. In stipulatione aliud est: q2 si p̄ma stipulatio non valet q̄ pōt elidi ꝑ exceptionē teneat scđa. ff. de verbo. obli. si dari stipuler. Quidā tñ distinguunt: q electio q̄ñq; nulla est iure actionis ꝛ nō iure exceptionis: q̄m ex ea nō potest peti confirmatio: vt hic. ꝛ. s. e. cōsiderauim⁹. vbi prima nō tenet: ꝛ tamē impedit scđam et hic. Q̄ñq; est nulla iure exceptionis ꝛ actionis vt illa q̄ facta est ab excōicatis: siue de ꝑsona indigna: q2 ex ea non potest excipi vt alia impediat̄. j. de ap. constitutis. et si. s. eo. bone. Sicut aliq̇s q̄ñq; consequit̄ sumptus ꝑ retētionem: quos non posset ꝯseq̄ ꝑ actionē. ff. de ꝯdi. idebi. si in area. in fi. insti. de re. di. §. certe ff. de cōpen. etiā. Sed que est ratio quare in casu hui⁹ decre. electio q̄ est ip̄o iure irrita impedit scđam ita q non valet scđa. ꝛ in contrarijs. ꝛ. c. bone. et. c. ꝛ. j. eo. scriptū. ꝛ. j. eo. cōgregato. ꝛ. s. eo. cum in cūctis. ꝛ. c. bone. et. c. cū vintoñ. ꝛ. j. de ap. constitutis. electio que est ipso iure irrita: non prestat ipedimētū scđe: Rō est hic. Licet eni in casu huius decre. prima electio sit nulla: eligētes tñ nō sunt ip̄o iure eligēdi potestate priuati: nec electio ꝓpter hoc deuoluit̄ ad alios. ꝛ ideo cantor ꝛ sui nō debebāt eligere sine decano ꝛ suis socijs: ꝛ q2 elegerūt: decano ꝛ suis socijs nō vocatis post appel. p̄ma nō cassata: ꝛ ex iteruallo cassat̄ vtraq; electio: ꝛ vtraq; pars peccauit in forma siue in modo eligēdi: sꝫ in ꝯtrarijs electio est ip̄o iure nulla. et eligentes sunt ip̄o iure eligēdi potestate p̄uati: ꝛ ius eligēdi deuoluitur ad alios etiā pauciores. s. de postu. gratum. ꝛ. s. e. bone. ꝛ ideo tenet electio cū sit facta ab illis penes quos ius deuoluit̄ eligēdi. ꝛ ista duo cōcurrere debēt ad hoc vt teneat scđa electio. plus enim peccauit eligēdo indignū q̄ peccādo in forma: ꝛ ideo plus puniunt̄. Et est simile q2 qui peccāt hodie ꝯtra formā illā. j. eo. quia ꝓpter. non sunt

‡ Q̄ñ maior ps noiauit idignū i scrutinio cōsulo q mior ꝑius ꝑmit tatillam elīgere eo q ñ ex noīatiōe facta i scrutinio sed ex electione ꝓcedat pena p̄uatiōis. j. eo ꝑpetuo. li. vj. sec⁹ dico in casu. j. eo. c. ij. li. vj adde qđ dicā. j. eo. congregato. et facit qđ dixi. s. eo. bone. sup g'o. sciscitari. x. quid si. Jo. and.

Rō decidendi.

In causis: ⁊ .j. ¶ Cum capitulū tholosañ. ecclesie ad tractādū de electiōe epi ꝯuenissent: duos elegerunt vt. v. de eodē capl'o eligerent electores: qui ꝑstito[a] iuramēto de substituendi pōtificis electione tractarēt: ⁊ a singulis de capl'o statutum est et cōcessum: vt ille quē illi cōcorditer vel tres ex illis eligerent: ab eis (si ꝑsona eēt ydonea[b]) ꝓ epo sine ꝯtradictiōe aliqua haberet: et .j. Postmodū vero cū a ꝑdict[is] duobus .v. electores electi fuissent: ⁊ ad tractandū de electione secessissent in partē: et nō possent oēs in vnā pariter ꝯcordare ꝑsonā: tres ex eis cōuenerūt in epm cōuēnarū: ⁊ deinde electionem[c] quā de postulādo epo fecerant: capl'o publicarūt: ac reliqui duo subsequēter tertia die cū paucis de capitulo reliquis absentibus elegerūt archidya. argeneñ. et .j. ¶ Nuncij vero ꝑdicti archidyaconi ecōtrario respōderūt: ꝙ cū predicti .v. electores seorsum de electiōe tractātes iter se dissiderēt: ita ꝙ contētiose voces eoꝝ a fratrib[us] ꝗ remāserāt in capl'o audite fuissent: capl'm ipsos ꝓpter hmōi ꝯtētiones suspectos habētes† : ad eos duos de canōic[is] destinarūt: ꝑ quos inhibuerūt eis ex parte nr̄a ne vlteri[us] ī facto ꝓcederent: ⁊ ita potestatē[d] eligēdi quā eis cōmiserant / reuocarunt: mādātes eis / vt redirēt ad capitulū ⁊ pariter cū alijs fratribus de electiōe tractarēt: et hmōi reuocatiōi duo ex ipsis electorib[us] adhibentes ꝯsensum: reliq̄s tribus nō ꝯtradicētib[us] ad ipm capitulum sunt reuersi: s[ed] alij tres vsq[ue] ad fores capl'i subsecuti: ab eis postmodū discesserūt. Capitulū vero cum tota die illa ipoꝝ presentiā expectasset: subsequēti die cāpanam[e] pulsari fecerūt: sicut moris est ad capl'm cōgregādū: ⁊ ꝑdictis trib[us] cū paucis cōplicib[us] suis sese cōtumaciter absentātib[us]: ꝑor cū maiori ⁊ saniori parte capituli elegit in epm archidy. supradictū: ⁊ .j. ¶ Qr vero postulatio[f] de epo cōuēnarum q̄ ꝑcesserat facta erat ꝑ eos: i quos totum capl'm eligēdi trāstulerat potestatē: ꝓpter qd̄ vnanimiter de cōsensu totius capituli intelligitur esse facta: quā (cū res non esset itegra[g] / qr in tractatu iā ꝓcesserant electores) capl'm mime potuit reuocare: electionē ipius archidya. decernim[us] irritādam. Quocirca mandam[us] quaten[us] si ꝑsonā ipsi[us] epi vtilē et necessariā iueneritis ad regimē eccl'ie tholosane: et ydoneā tā sciētia l'rarū q̄[uam] sue ꝯuersationis exemplo: ad

priuati eligēdi potestate sed priuādi: sed q̄ peccāt eligēdo idignū sunt ipso iure ꝑuati. si vero vtraq[ue] pars peccat in forma vtraq[ue] cassatur. vt. s. eo. cōsiderauimus. ⁊ hic ⁊ in consimilibus. sed si vtraq[ue] pars peccat in materia: transfert eligēdi potestas ad superiorē. s. eo. bone. i fi. hodie vero seruari debet forma illius decre. j. eo. quia ꝓpter. Sed si cantor et sui vocassent decanum ⁊ suos ad electionē: ⁊ illi etiā noluissent venire: tunc nūquid eorum valuisset electio? Uidetur ꝙ sic. s. eo. cum nobis olim. ⁊ c. ꝙ sicut. §. si autem. Argu. ꝯtra. s. eo. cōsider auimus. Credo ꝙ si decan[us] ⁊ sui q̄ cōtēpti fuerūt in secūda electione a cantore ⁊ suis ꝯsensissent electioni cantoris: valuisset scda. s. eo. ꝙ sicut. cum nullū ius acq̄situz fuisset electo ꝑ primā electiōem: q̄ nulla erat ipo iure: vt dicitur. s. vnde ab eo poterat recedi sine iiuria alicuius. hodie vero debet seruari forma illa q̄ traditur. j. eo. quia ꝓpter.

Diuisio. In causis. Diuiditur principaliter i tres partes. In prima ponit postulati petitionē. In scda ibi: Nuncij vero ponit electi allegationem. In tertia ibi: Qr vero. partim negociū diffinit: ⁊ partim diffiniendum cōmittit. Ab. sic. Casus. Ecclesia tholosañ. vacāte: capl'm ad tractandū de electione insimul cōuenerūt ⁊ duos de capitulo elegerūt: vt. v. de eodem capl'o eligerēt electores q̄ ꝑstito iuramento tractarēt de electione pastoris. et statutum fuit a capl'o vt ille quē illi quinq[ue] eligerent vel tres ex illis / dūmō persona esset ydonea ꝓ epo haberet. postmodū cū illi duo quinq[ue] electores elegissent: et illi ad tractādū de electione secessissent in ꝑtē / ⁊ nō possent oēs ꝯcordare in vnā ꝑsonā. tres ex illis postulauerūt epm de conuēnarū. reliqui duo tertia die cū paucis de capl'o reliquis absentib[us] archidya. ageneñ. elegerūt. Demum causa sup istis electionib[us] ad se. apo. est delata. in ꝑsentia dñi pape oīa ista ex parte illoꝝ q̄ postularant epm conuēnarū ꝓposita fuerūt. econtrario nūcij ꝑdicti archidya. respōderūt ꝙ cū ꝑdicti q̄nq[ue] de electiōe tractarēt: ⁊ inter se discordassent: ita ꝙ contētiose voces eorū a fratribus q̄ remāserant in capl'o audite fuerūt a capl'o. capl'm ꝑ duos de canonicis ꝓhibuit ne vlterius in negocio ipo ꝓcederēt: reuocādo sibi traditā potestatē: mādātes eisdē vt ad capl'm redirent ad tractādū de electione cū alijs: quoꝝ duo ad capl'm sunt reuersi. subsequēti die capl'm (vt moris ē) fecit pulsari cāpanas ad capl'm ꝯgregādū. et cū ꝑdicti tres cum quibusdā alijs ad capl'm nō venissent: prior cū maiori parte capl'i ꝑdictū archidyaconū elegit. Auditis his ⁊ alijs papa sup hoc scribit q̄busdā abbatib[us] in hunc modū. qr postulatio facta de epo conuennarū: facta fuit ꝑ illos in quos totū capl'm eligēdi trāstulerat potestatē. ꝓpter qd̄ de cōsensu totius capituli intelligit esse facta. cum res non esset integra ex eo ꝙ electores in tractatu ꝓcesserāt potestatē illā capitulū nō potuit reuocare: ideo electionem ipsius archidya. cassauit. Unde mandat papa cuidā epo ⁊ duobus abbatibus quatenus si ꝑsonā illius epi inueniāt vtilē ⁊ necessariā ad regimē ecclesie tholosane: ⁊ ydoneam ad hereticorū ꝑfidiā extirpādū: ei tribuāt licētiā trāseūdi ad ecclesiā tholosañ. Nota ꝙ re nō integra potestas alij ꝯcessa non pōt reuocari. Item qd̄ fit ꝑ illos q̄bus totū capitulū contulit potestatē: per ipsum capitulū intelligitur esse factum. Item qui per alium facit: per seipsum facere videtur. Bernar.

† al. propter electionem hmōi cōtēdētes.

a Prestito. Scdm ꝙ lex dicit in aut. de sanc. episco. §. iubemus. igitur abbatem. col. ix.

b Ydonea. Hec clausula semper subintelligitur: et si non apponatur. s. eo. causam que. et. s. de rescrip. cum adeo.

c Electionem. Nota mirabilem significationem huius termini electio: hoc fuit dicere suam postulationem capitulo publicauerunt. argu. j. de renun. post translationem. — Electio ꝓ postulatione q̄nq[ue] accipit.

d Potestatem. Hic confessus fuit de intētione aduersarij: et sic fundauit intētionē aduersarij.

e Cāpanam. j. de of. custo. c. j. ⁊ .ij. dist. ius militare.

¶ Glosa sequens recitet per questionē an datus ad eligēdū postulet. ar. ꝙ sic ꝑ hoc ca. inducens vij. alia iura. ad contrariū inducit sex. soluit et contrarijs respondet.

f Postulatio. Hic habes ꝙ q̄ dati erāt ad eligēdū possunt postulare et de alia ecclesia. sic. j. de renun. cum post trāslationē. Ex quo enī capl'm nihil excipit i illa potestate: oīa intelligunt cōcessa ꝑ que ꝑuenit ad illud: ⁊ q̄cq̄d ipsi possent facere. arg. s. de ꝯsti. ex l'ris. ⁊ .j. de ꝑuile. qr circa. ff. de ꝓcura. ad legatū. ⁊ .l. ad rem mobilē. Et ar. ad hoc. ff. iudi. sol. iam tñ. §. in hac. ⁊ . ff. man. l. vl. in fi. Ar. cōtra. s. eo. innotuit. in fi. ff. de ꝓcu. in mādato. ⁊ . C. de trāsac. trāsactiōis. in fi. et. ff. de mino. illud. §. si talis. ⁊ . ff. de ꝓcu. pōponi[us]. ⁊ . ff. de iureiur. iusiurādū. §. ꝓcurator. Sol. ꝑma rubrica vera: qr talia ꝑparatoria etiā consiūcta sunt ꝑncipali negocio: quia ꝑ postulationem venimus ad electionem vel ad eius effectū. ff. de sponsa. oratio. Contraria casualia sunt. Additio. Et loquuntur in his que requirunt speciale mādatum. j. de procura. qui ad agendum. in fi. lib. vj. Jo. and. — Postulare possūt q̄ dati sunt ad eligendum.

¶ Glosa sequens recitetur per. q. an potestas cōpromissarioꝝ possit reuocari: et primo ꝓbat ꝙ possit re integra inducens. iiij. Scdo ꝙ non possit inducens quinq[ue]. Tertio ꝙ etiam re nō integra reuocari possit inducēs duo. Quarto ꝙ re non integra nō possit. Quinto ponit opi. quā approbat. Sexto opi. quam non approbat.

g Cum res non esset integra. Ergo si res esset integra possent reuocare: vt h[ic] arguit: ad instar mādati qd̄ re itegra reuocari pōt. insti. man. §. recte. cū nihil itersit mādatarij. ff. de ꝯdi. ob cau. da. si ꝑciū. ⁊ .l. si pecuniā. ⁊ .l. dedi. in ꝑn. ⁊ in societate. ff. ꝓ so. vex. §. vl. ⁊ i deposito. ff. deposi. l. j. §. penul. ⁊ .j. de deposito bōa fides. In ꝯriū videt ꝙ re integra non possit reuocari talis potestas: nisi placeret vtriq[ue] parti. sic fit in vēditione. C. de acti. ⁊ obli. sicut in initio. cum gr̄a vtriusq[ue] talis cōtractus factus sit vt ibi. nā ex quo semel ꝯsenserūt ⁊ ꝯtulerūt ius in ipsos ⁊ illi receperūt ⁊ etiā iurauerunt: mutare nō possunt nec reuocare. vt. j. de offi. delega. sup questionū. §. porro. et qd̄ semel placuit amplius displicere non potest. xxxij. q. v. horrēdus. ⁊ . viij. q. ij. dilectissimi. ⁊ . s. e. cū inter canonicos. ✠. fi. preterea hic fuit quedā cōcessio siue donatio iuris: sed ꝑfecta donatio nō reuocatur. C. de dona. siue. C. de transac. q̄uis. ⁊ . C. de reuo. dona. si donationē. ⁊ . C. de dona. que sub modo ꝑfecta: et dixit dñs nō auferā a te qd̄ tibi dedi. xxij. q. ij. nō enī. et remittētib[us] actiōes suas nō est amplius regressus ad eas. ff. de edil. edic. l. querit. §. si vēditor. ⁊ cōmodatū ante vsum cōpletū non reuocat. j. de cōmo. c. vno. ⁊ . ff. eo. ti. in cōmodato. §. sicut. Et sic non videt ꝑ ista iura ꝙ reuocatio posset fieri eis inuitis: cum gr̄a vtrorūq[ue] hoc sit factum: ⁊ intersit istorū non reuocari ius illud ab eis. cū modo possent eligere quē volūt: postea vero non. In contrariū videt ꝙ etiā re non integra possunt reuocare vsq[ue] ad litē contestatā: quia vsq[ue] ad lit. ꝯtest. possum reuocare mādatum ꝓcuratoriū. ff. de ꝓcura. ante litem. et etiā post si suspectus sit. ff. eo. ti. post litē. ⁊ .l. itē si suspectus. et. l. que oīa. sed isti iā suspecti videbant: cū essent in clamorib[us] ⁊ discordia.

Eligendi ptās aliq̄bus ꝯcessa an reuocari possit Compromissarioꝝ ptās ad eligēdum an possit reuocari.

† Hoc verũ ẽ i ordiario cõmittente ẽt re nõ integra. in delegato sec⁹. ĵ. de of. deleg. Quis. li. vj. Sed eligẽre ↄpetit ordinario iure. s̄. eo. c. ĵ. ergo etiã re nõ integra poterit reuocari. Jo. and.

vt. ĵ. de ꝓcura. ex ĩsinuatiõe. ⁊. c. in nr̃a. ⁊. c. mãdato. ⁊ iudiciũ soluit verãte eo q̄ iudicare † iussit. ff. de iudi. iudiciũ. ff. de arbi. ꝫ si seruũ. in fi. Cõtra ꝓbo ꝙ re nõ integra nõ possint reuocari. ĵ. de iudi. ca. j. et ff. de iurisdi. om. iu. si ↄuenerit. ⁊ hic i fi. Quid ergo dicem⁹: Satis ꝓbabilit' posset dici ꝙ talis potestas data reuocari non possit: siue res sit integra siue non. ⁊ hic supple maxĩe: q2 nõ est hoc purũ mandatũ: imo cessio iuris siue donatio vt dictum est. Et Jo. huic opinioni ↄsentire videt'. ⁊ ad hoc optime facit. s̄. eo. cãm que. Alij dicũt ꝙ re integra pñt reuocare vt h̄ inuit' a ↄ̃rio sensu. Et ar. optimũ: q2 non d3 durare talis potestas: nisi cui ꝑmissa durat. ff. quod cuiusq3 vniuersi. itẽ eorũ. §. j. in fi. pma opi. verior est et cõmunior.

a ¶ Perfidiam. Hoc ideo. q2 si esset remissus et negligens ad hereticos extirpandos debet remoueri. ĵ. de here. excõmunicationis. in fi.

b ¶ Tribuatis. Ex hac decre. bñ colligit' ꝙ ius acquiret' postulato post publicationem postulationis. in hoc sc3 acq̄rit' ꝙ postulãtes ab ea recedere non pñt: sicut nec ab electione post publicatiõe scrutinij. ĵ. e. publicato. ⁊ idẽ credo publicata postulatione: vt dixi. s̄. de postula. ca. vl. ⁊ penul. S3 ↄ̃riũ põt assignari. s̄. de postu. bõe. vbi videt' ꝙ postulãtes pñt recedere a postulatione anteq̄ sit ꝑsentata supiori. Sed hic nõ poterãt recedere: q2 ꝓmiserãt illũ hr̃e pro epo: quẽ illi eligerẽt i epm. ⁊ ita nõ poterãt venire ↄ̃ ꝓmissionẽ suã. Additio. Vñ ꝙ nõ tenuit h̄ electio nõ fuit ꝑpt' postulatiõis publicationẽ: s3 ꝑpt' defectũ potestatis in cõpromissarios iã trãslate ꝑ̃m Cõpost. q̄ hoc no. s̄. ti. j. c. fi. Vñ dicebat Inno. h̄ ꝙ obstabat hec fides ꝓstita i cõpromisso. ⁊ q2 nõ ipi s3 cõpromissarij postularãt. Dicebat etiã ꝙ ꝓpriã postulatiõem reuocare nõ posset: nisi cõsentirẽt oẽs/ vl' maior ps. ff. ad munici. q̄d maior. Dicit Host. ꝙ forte req̄rẽtur due ptes. nã alit' nõ est plena ↄcordia. ar. s̄. e. l3. cũ ↄcor. Jo. an.

a hereticoꝝ ꝑfidiamª de tholosanã dyoceśi extirpandã: q̄ ibi ꝑ negligentiã presulum miserabiliter ⁊ dãnabiliter hacten⁹ pullulauit: trãseũdi ad ecclesiã tholosanam ꝓpter vrgẽtẽ necessitatẽ et eorũdẽ vtilitatẽ ei licẽtiã tribuatisᵇ. Idem episcopo florentino. b

¶ De cõsuetudine potest canonicorum electio ad solum capitulum pertinere. h. d. et solet quotidie allegari. Capitulum. xxxi.

Cum eccl'ia vulterana debito canonicoꝝ obsequio lõgoᶜ fuisset tpe destituta: vulteran⁹ eps volẽs ministroꝝ defectũ in eadẽ eccl'ia restaurare: canonicos quosdam elegit: ⁊ instituit in eadẽ: quos canonici recipere noluerũt: asserẽtes ꝙ talis electio fuerat in eorũ preiudiciũ attẽtata: ⁊. ĵ. ¶ Mãdam⁹: quatenus sup primo articulo petitionis episcopi in quo postulauitᵈ ate: vt canonicos ab iiuria quã ei sup electiõe canonicoꝝ vulteraneñ. eccl'ie inferunt ꝓhiberes: ab impetitione ipi⁹ dictos canonicos absoluere nõ postponas: q2 nõ videt' iniuriãᵉ facere q̄ vtit' iure suo: cũ ꝑ testes lõge meliusᶠ sit ꝓbatum: ꝙ canonici supradicti hoc iure vsi fuerit: ãteq̄ eps memorat⁹. In scd̄o quoq3 articulo quo idẽ petebat eps: vt dicti canonici epm ipsum iure electiõis vti libere paterentur: absoluere studeas canõicos sepedictos maxĩe si sit notoriũʰ ꝙ i thuscia generalis consuetudo seruet': vt in cathedralib⁹ ecclesijs solũ capitulũ irreq̄sito episcopo eligendi canonicos habeat facultatẽ. Idem abbati sancti victoris ⁊ decano Parisiensi. et magr̃o. R. de cortoñ. canonico morineñ.

¶ Compromittentes tenentur recipere electum a compromissarijs si sit dignus: nisi cõtra formam cõpromissi eum appareat electum. Capitulũ. xxxij.

Cum dilect⁹ fili⁹ archidyacon⁹ morineñ. nobis intimasset: et. ĵ. Eccl'ia morineñ. epi solatio

¶ Glo. seq. obijcit alleg. cõtra obiec. ⁊ soluit contra solutionẽ alleg. tria iura quibus respondet.

d ¶ Postulauit. Et videt' ꝙ bñ postulauerit: q2 sol⁹ eps debet dare ꝓbẽdas. ar. xxj. dist. in nouo. ⁊. xvj. q. vij. null⁹. ar. xxj. dis. §. j. quia moyses ex ꝓcepto dñi aaron in summũ põtificẽ ⁊ filios ei⁹ in minores sacerdotes elegit: vt ibi dicit'. ⁊ videt' expssum. in auẽ. vt deter. sit nu. cleri. col. j. in ꝓn. Ar. cõtra. ĵ. de his q̄ fi. a pla. sine ↄsen. capitu. in. vj. c. ꝑmis. q2 hmõi eccl'iastica debet facere de ↄsensu capl'i: vt ibi d3. ⁊ cum q̄b⁹ est in ministerio cũ his disponat. xciij. dist. dyaconi. ꝑterea ex eo ꝙ dicit in fine. si ↄsuetudo est ꝙ canonici eligãt irreq̄sito epo: patet ꝙ de iure cõi simĩl' debeãt eligere: sicut et alia negocia simul facere debent: cũ eps sit caput capituli ⁊ canonici membra. ĵ. de his q̄ fiunt a pla. sine cõsen. ca. nouit. ⁊. c. q̄to. ⁊ ꝙ simĩl' eligere debeãt: habes. ĵ. de ↄces. ꝓbẽ. postulastis. Dico ꝙ de iure cõi simĩl' ad epm ⁊ capitulum ꝑtinet collatio bñficioꝝ p iura ꝓxime dicta. ĵ. de iure patro. nobis. et hic in fi. satis patet ita esse: s3 cõsuetudo i plurib⁹ ecclesijs derogat huic iuri: vt hic i fi. hui⁹ decre. ⁊. ĵ. de causa pos. cũ eccl'ia. ⁊. ĵ. de ver. sig. abbate. et. s̄. de ↄsue. cũ dilectus. ⁊. xxiij. q. j. pudenda. ⁊. ĵ. de his q̄ fi. a pla. sine ↄsen. capi. ea noscit'. et consuetudo reddit aliquẽ inhabilẽ ad eligẽdũ. ĵ. de cle. piu. cum olim. ⁊. xij. dist. nos consuetudinẽ. ⁊. ff. de decur'. non tm̃. Ar. ↄtra. s̄. eo. ti. cũ ter ra. ⁊. c. cũ cãm. ⁊. s̄. de ↄsue. cũ venerabilis. ⁊. c. cũ inter. Sed illa cõsuetudo non est rationabilis: immo est cõtra decus ecclesie: ⁊ ideo non est prescriptibilis. s̄. de consue. c. vlti.

Collatio bñficioꝝ ad quos spectat.

e ¶ Iniuriã. Si. ff. de iur. iuriaꝝ. §. j. ⁊. ff. de peti. here. illud. ĵ. rñ. i fi. ⁊. ĵ. de ap. bone. ⁊. xxiij. q. j. q̄d debet. ⁊ q. v. nõ sane. q2 ⁊ si noceat alij/ ita vt auferat ei ↄsueta cõmoda: dũ tamẽ non faciat animo nocẽdi: nõ dicit' facere iniuriã. ff. de aqua plu. arcen. si in meo. et. ff. de dã. infec. ꝓculus. et. xv. q. j. illud. ff. de ser. vr. predio. cũ eo. et. xxiij. q. ij. c. vl. secus si faceret animo nocẽdi. ff. de re iudi. domum. ff. de dã. infec. qui vas. ff. si ser. ven. sicut. §. aristo.

. Secus in ꝓdio rustico q̄d non l3 mihi ita rigare ꝙ noceat vicio ꝓdio. ff. de aq plu. arcẽ. l. ꝑ̃m Ain. Jo. and.

f ¶ Melius. Et ideo ꝓualere debet. ĵ. de ꝓba. l3. s3 si eq̄liter ꝓbatũ fit cõiter ꝑferat: cũ de iure cõi hoc sit faciẽdũ vt dictũ est in notula. ⁊ videt': q2 res ad suũ statũ sic reuertit'. ar. s̄. de ↄsue. cũ dilect⁹. ⁊. ff. de pac. si vn⁹. §. ꝙ si in totũ. al's esset sentẽtiãdum ꝓ possessore. ĵ. de ꝓba. ex l'ris. ĵ. de fi. instru. inter dilectos. in fi. et insti. de interdic. §. cõmodum. nisi in tribus casibus. ĵ. de ꝓba. c. ex litteris.

g ¶ Articulo. Eadẽ videt' petitio cũ pma. Sed dic ꝙ pma erat ne repellerẽt canonicos ab epo istituto. scd̄a erat vt i posterũ nõ ipedirẽt eũ eligere. ⁊ l3 obtineret i pmo: nõ obtineret ꝑpt' hoc in scd̄o arg. s̄. eo. q̄rela. s3 i scd̄o articulo agebat' petitorio: vt p3 ex ipa l'ra.

h ¶ Notorium. Id est manifestũ rei euidentia vel alijs duob⁹ modis. de quibus tribus modis habes. ĵ. de coha. cleri. ⁊ muli. c. vlti. ⁊. ff. de lega. si de interpretatione.

Diuisio. Cum ecclesia vulterana. ¶ Primo ponit' ↄsultatio. Scd̄o rñsio ibi: mãdam⁹. Ab. si. ¶ Casus. Eccl'ia vulterana canonicorũ obseq̄o lõgo tpe fuerat destituta. vñ vulteran⁹ eps quosdã elegit ⁊ instituit in eadẽ. s3 canonici eos recipe noluerũt: dicẽtes ꝙ electio talis fuerat in eoꝝ ꝑiudiciũ attẽtata. ꝓpter q̄d eps contra canonicos l'ras apl'icas ad Floren. epm impetrauit. corã quo petebat eps vt canonicos ꝓhiberet ab iiuria quã faciebãt eidẽ sup electione dictoꝝ canonicoꝝ. Scd̄o petebat vt canonici ipm epm iure electiõis libere vti de cetero paterent'. Florẽtin⁹ eps lite sup dictis articulis ↄtestata/ ⁊ receptis ꝓbatiõibus vtriusq3 partis dubitãs qualiter super ꝑdictis deberet ꝓcedere. consuluit dñm papã cãm ĩstructã remittendo ad ipm. et ipse papa eidẽ rñdet vt sup hoc primo articulo in quo petebat eps vt canonicos ꝓhiberet ab iniuria quã faciebãt eidẽ sup electione ꝑdictoꝝ canonicoꝝ absoluat canonicos vulteranos ab ipetitõe epi. q2 nõ videt' facere q̄ vtit' suo iure: cũ ꝑ testes lõge meli⁹ sit ꝓbatũ ꝙ canonici illo iure sunt vsi anteq̄ eps vulteran⁹. In scd̄o articulo quo idẽ eps petebat vt canonici paterent' epm libere vti de cetero iure electiõis absoluat similiter canonicos sepedictos: cũ sit notoriũ ꝙ in thuscia ↄsuetudo gñalis fuet': vt canonici i cathedralib⁹ ecclesijs ca. solũmõ irreq̄sito epo eligẽdi canonicos habeãt potestatẽ. ¶ Nota ꝙ non facit alicui iniuriã qui vtit' iure suo. ¶ Nota ꝙ in ecclesijs cathedralib⁹ circa electiones consuetudo seruat'. cũ de iure cõmuni pertineant simul ad capitulum et episcopum illius ecclesie. Ber.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

c ¶ Longo. Per hoc videbat' ꝙ eps posset supplere negligẽtiã canonicoꝝ: etiã si al's eligere nõ posset. ĵ. de concel. pre. nulla. ⁊. s̄. e. cũ in cũctis. in fi. Sed hic nõ poterat taliter supplere: q2 nõ erãt distincte ꝓbẽde. ĵ. de ↄces. ꝓbẽ. ex parte. ⁊ si distincte essent/ adhuc nõ posset cũ ipe similiter negligẽs fuisset. vnde potestas translata erat ad superiorẽ: nec morã poterãt purgare. ĵ. de supplẽ. negli. prela. licet. et duobus ca. seq. et ex eo ꝙ dicit longo tẽpore.

Diuisio. Cum dilectus. ¶ Tres h3 ptes. In pma ponit' allegatio ꝓ electo. In scd̄a ibi: verũ. allegatio ↄ̃ electũ. In tertia ibi: nos vero. diffinitiõis cõmissio. Ab. sic. ¶ Casus. Eccl'ia morineñ. destituta pastore archidya. eiusdẽ eccl'ie elect⁹ fuit in pastorẽ. sup ista electiõe iam ↄfirmata. orta fuit postmodũ ↄtrouersia iter epm electũ ⁊ ei⁹ sequaces/ ⁊ quosdã alios canonicos eiusdẽ eccl'ie. tãdem delata est questio ad se. apo. ex parte electi fuit ꝓpositũ corã papa ꝙ cũ eccl'ia ipa vacaret: canonici eiusdẽ ecclesie in tres canonicos morineñ. potestatẽ eligẽdi epm ↄtulerũt: ꝓmittẽtes vt illũ recipere rẽt in rectorẽ quẽ de gremio eccl'ie ducerẽt eligendũ: q̄ examiatis volũtatib⁹ singuloꝝ archidya. eiusdẽ ecclesie elegerũt: metropolitanus electionẽ examinans ac ꝑsonã electi/ ⁊ de etate ipsius/ et de defectu cuius fuerat ab aliquib⁹ dubitatũ veritatẽ inquirẽs ꝓnũciauit ipm in etate nõ sustinere defectũ: ⁊ electionẽ ipsius cõfirmauit. Unde petebat' imponi silẽtiũ parti aduerse que se huic electioni opponebat maliciose. Verũ quidã. B. noie ꝓposuit ex aduerso

destituta: canonici eiusdē de pa-
storis substitutione tractātes in
tres canonicos morin̄. potestatē
eligendi ep̄m vnanimiter cōtu-
lerunt: ꝑmittētes vt illū recipe-
a rēt in pastorem: quē de gremio[a]
ipsiꝰ ecclesie ducerēt eligendū: q̇
b examiatis[b] volūtatibꝰ singulo-
rū/archidy. eiusdē eccl̄ie in ep̄m
elegerunt. metropolitanꝰ quoqꝫ
tā electōez: ꝛ electi ꝑsonā exami
nās: q̄ꝫ etiā sup ipsiꝰ etate (de cu-
ius defectu fuerat ab aliq̇bꝰ du-
bitatū) inq̇rēs sollicite v̾itatē ꝑ
sniam declarādo electū ip̄m mi-
c nime sustinere in etate[c] defectū:
electiōem factā de ipso solēniter
ꝯfirmauit: ꝛ. j. ¶ Verū. B. q̇ con-
tra electū venerat memoratū: ꝓ-
posuit ex aduerso: ꝙ cū supradi-
ctis tribus sub hac forma fuerat
eligēdi cōcessa potestas: vt capi-
tulū eū recipere teneret: quē illi
tres ab oībꝰ: vel maiori ꝛ sanio-
ri parte de gremio ip̄ius ecclesie
nominatū eligerēt in pastorē: ele-
d ctores ipsi terminos[d] potestatis
sibi tradite non seruātes: p̄dictū
archi. eligere p̄sumpserūt: quem
pauci de capl̄o noiarāt: vnde ca-
nonici morin̄. postmodum admi-
rātes qualiter archi. electus fue
rat memoratus: cū plures essent
e in eadē ecclesia digniores[e]: cepe
rūt fere oēs publice profiteri: ꝙ
nullatenꝰ archi. noiarant: ꝛ repu
tātes se in hac parte delusos: qđ
sup hoc factū fuerat nostro cura
f uerunt apostolatui reserare[f]: ꝛ. j.
¶ Nos vero attēdētes: quia res
perniciosa esset exemplo: si ꝑ sur
g reptionis[g] astuciā quis ascende-
ret ad apicē dignitatis: ita duxi-
mus ꝓuidendū: vt prestito a cō-
h tradictoribus iuramēto[h]: ꝙ ipsi
maliciose cōtra prefatū electum
nō moueāt q̄stionē hmōi: predi-
cti tres electores iuramenti vin
culo astringātur dicere veritatē:
quot ex canonicis examiatiōis
tēpore in prefatū archidya. cōue
i nerūt. Et si tres[i] simul: aut duo
saltē ex ipsis iurati dixerint ma
iorē canonicorū partē in ip̄m ar-
chi. cōuenisse: vos cōtradictori-
bus silētiū imponatis: cū cōtra
k hoc eoꝝ esset ꝓbatio[k] isufficiēs:
eo ꝙ singuli essent i suis testimo
nijs singulares. Si vero per eo-
rū depositiones ꝯstiterit sepedi
ctū archidya. extitisse a paucio-
l ribꝰ noiatū: tūc[l] si fuerit sufficien

sub pena bn̄ficij sui se obligans: ꝙ supradictis tribꝰ sub hac forma data fuit potestas eligēdi vt examiatis singuloꝝ voluntatibꝰ illū in quē oēs vel maior ꝛ sanior pars capl̄i de gremio eccl̄ie consentiret: eligere tenerent. s3 ipi electores potestatē sibi traditā nō seruātes: dictū archidya. quē pauci de capl̄o nominarāt eligere p̄sumpserūt. Unde canonici morinen̄. postmodū mirabant q̄liter archidya. fuerat electus. ꝛ cū plures essent in ecclesia digniores: vnde ceperūt fere publice profiteri ꝙ ip̄m archid. nullatenus noiarāt: et reputātes se in hac p̄te delusos. et sic talē surreptiōez dn̄o pape retulerūt. petēs dictꝰ B. dictū archid. remoueri ab eccl̄ia morinen̄. dominꝰ papa his auditis q̄r res erat pniciosa exēplo si ꝑ surreptiōis astutiā q̇s ascēderet ad apicē dignitatis ita duxit ꝓuidēdū: vt ꝯdictores p̄stēt iuramētū qđ maliciose non ꝓponāt hmōi qōnē. et p̄dicti tres electores iuramēto astringant dicere v̾itatē ꝙ ex canonicis examiatiōis tp̄e i dictū archidya. cōuenerūt. ꝛ si tres vl̄ duo illoꝝ duxerint ꝙ maior ps canonicoꝝ ꝯsenserit in dictū archidya. ꝯdictoribꝰ silentiū iponat: cum illoꝝ ꝓbatio isufficiēs esset: eo ꝙ essent in suis testimonijs singlares. Si v̾o dixerint ꝙ a paucioribꝰ p̄dictus fuerit nomiatꝰ: tūc si fuerit sufficiēter ꝓbatū ꝙ illū de gremio eccl̄ie s̄m formā sibi datā eligere tenent: ꝛ illū i quē oēs vl̄ maior ꝛ sanior ps capl̄i ꝯsentirent: electio ipiꝰ cassent. alioqn qđ de archid. factū sit ratū habeat. ꝛ ꝯdictores ꝯpescant ab ipiꝰ molestatione. ꝛ iudices p̄dictū. B. priuēt prebend. morinen̄. ecclesie qui se hāc penā si i ꝓbatiōe deficeret obligauit. nō obstāte ꝙ sup etatis defectu obiectū fuit ꝯ ip̄m cū idē. B. nō m̄ltū istiterit huic obiectiōi. ꝛ sup h̄ a metropolitano iudicatū fuit cuiꝰ snīa i rē trāsit iudicatā a q̄ ifra decēdiū nō fuerat appellatū. ¶ Nota ea que ꝑ surreptionē fiūt cassari debēt. Itē nota ꝙ iuramētū debet exigi ꝙ exceptiones maliciose non opponant vbi est p̄sumptio ꝯ obijciētes. Itē ꝓpter defectū ꝓbatiōis testes recipiunt q̇ vel de facto suo recipi nō deberēt. Itē testes singlares nō valēt. Itē aliq̇s pōt se obligare ad penā bn̄ficij sui. Itē iterlocutoria snīa a qua ifra. x. dies nō appellat transit in rem iudicatam sicut diffinitiua. Bernar.

Cōpro missariꝰ pt eligere ex gremiū.

a ¶ De gremio. Sed si hoc in illa trāslatione potestatis nō fuisset expressum: poterāt eligere vndecūqꝫ vellent. s̄. eo. in causis. Quid iuris sit super hoc dictum est. s̄. eo. cum inter canonicos.

b ¶ Examinatis. Ad hoc non tenebatur s̄m hāc formam: nec fuerunt ista vota redacta in scriptis.

¶ Glo. seq. primo ꝓbat iudicē qui in etate non dispensat de illa iudicare posse. Secūdo querit an ep̄i in ea dispensent arg. ꝙ non. ponit opi. contrariam soluit negatiue.

c ¶ In etate. Pōt enī mior iudex examiare de etate: an sit dignꝰ venia etatis ꝛ docere poterit sup h̄ p̄ncipē. C. de his q̇ ve. eta. ipe. l. ij. nō tn̄ i etate dispēsare pōt. C. e. ti. l. iij. † s3 bn̄ potuit iudicare ip̄m nō pati defectū: ꝛ si mior fuisset debuit cassare electōez. s̄. eo. dudū. s3 dispēsare nō pōt nisi solꝰ papa. S3 nūq̇d ep̄i pn̄t dispēsare vt minor ꝓmoueat ad honores? Videt ꝙ nō ꝑ id qđ habes. s̄. e. cū i cūctis. §. iferiora. ꝛ. j. de eta. ꝛ q̄li. eā te. ibi p̄cipit papa ꝙ nullus ꝓmoueat/nisi sit etatis legitime. j. eo. nihil est: vbi punit grauit q̇ h̄ facit. Et sic hmōi dispēsatio illis ꝓhibet. Dicūt q̇dā ꝙ ep̄i pn̄t dispēsare i etate. ar. ad h̄. j. de eta. ꝛ q̄li. p̄terea. ꝛ. c. idecoꝝ. Credo ꝙ nō pn̄t dispēsare in hoc ꝯ ꝯciliū: l3 de facto h̄ faciāt q̄n̄qꝫ. Et est si͛e: q̄r cū illegitio dispēsare nō pn̄t vt ꝓmoueat ad honores. j. de fi. p̄sby. c. vl. ꝛ pe. vbi dr̄ ꝙ cū illegitime natis solꝰ papa dispēsat: ꝙ illi ꝓhibeant ab honoribꝰ dr̄ i ꝯcilio Picta. j. de fi. p̄sby. c. j. Qua enī rōne ep̄i nō pn̄t ꝯ illđ ꝯciliū dispēsare: eadē rōne dico ꝙ nō pn̄t dispēsare ꝯ ꝯciliū Lateranen̄. ꝛ ꝯtra ꝯciliū gn̄ale. j. eo. nihil. vbi puniunt q̇ hoc fa

† Sic inferior iudex cognoscit d ꝑuilegio sedis ap̄lice l3 de illo nō iudicet. j. de fi. istru. acceꝑimꝰ s̄m Jo. et An. Jo. and. Ep̄i i etate non pn̄t dispēsare.

ciūt: qđ est magis celebre concilium in quo ꝓhibet ne minores ad dignitates ꝓmoueant. s̄. eo. cū in cūctis. i p̄n. §. iferiora. ꝛ ideo stabimꝰ illis cōcilijs ꝛ legibꝰ p̄dictis: ex quo nō iuenio ꝯcessum ꝑ canones ꝙ minores iudices possunt dare veniā etatis. j. de no. ope. nun. intelleximꝰ. vbi enī iura canonica nō ꝯdicūt legibꝰ: imo cōcordāt: illis stabo. Additio. Hodie dispēsant ep̄i in etate i casu. de eta. ꝛ q̄li. ca. vno. li. vj. ꝑ quā decido q̇dā hic notata ꝑ modernos: quaꝝ aliq̄ colligas ex ibi notatis. Dicebat Jo. h̄ circa miores dignitates ep̄m dare veniam etatis. Jo. an.

d ¶ Terminos. Si hoc veꝝ fuisset nihil valuisset eorū electio. s̄. de rescrip. cum dilecta. et. ff. manda. diligenter.

e ¶ Digniores. Quibꝰ dignior locꝰ debet. viij. q. j. illud. ꝛ. lxiij. dist. metropolitano. ꝛ. lxj. di. miramur. ad fi. Et is gradus ceteros antecedit: quem labor ꝓlixior vel stipēdia meliora fecerit anteire. C. de of. ma. of. l. nemo.

Digniores sunt p̄ferendi.

f ¶ Referare. Sc3 denūciādo ꝑ se vl̄ ꝑ alios.

g ¶ Surreptiōis. Sic. j. de re iudi. cū olim.

¶ Glo. se. not. ꝙ in sp̄ūalibus excipiens ꝛc̄.

h ¶ Iuramēto. Sic ergo in cā sp̄ūali p̄stat excipiēs iuramentū calūnie: siue ꝙ maliciose h̄ nō ꝓponit. sic. j. de testi. ꝯstitutis. ꝛ. c. p̄sentiū. ꝛ. j. de resti. spo. l̄ras. et. j. de excep. pastoralis. l3 directe agēs nō prestet huiusmodi iuramētū. vt. j. de iura. calum. l̄ras. Et hoc fuit ratione presumptionis: presumitur enim ꝙ maliciose excipiant ex quo tot p̄sumptiōes sunt ꝓ electo: q̄r s̄m leges p̄stat iuramētū q̄n̄qꝫ in exceptionibꝰ: l3 a p̄ncipio p̄stet sup tota lite. in aut. de testi. §. si v̾o. col. vij. j. de testi. vltra tertiā. Vel dic: ꝙ l3 causa sit super re spirituali: ꝙ etiam directe agens p̄stabit iuramētū calūnie. vt si agatur ad restitutionē rei sp̄ūalis. j. de resti. spol̄. l̄ras. quia sic non agitur spiritualiter. Item si agatur spiritualiter iuramentum de veritate dicenda prestat. j. eo. dudum. ꝛ. j. de iureiur. ex litteris. Sed ibi in causa ecclesiastica iuratur de veritate dicenda.

Iuramētum calūnie p̄stat i causis spiritualibꝰ.

¶ Glosa sequens querit opponendo et dupliciter soluit.

i ¶ Et si tres. Istis enī creditur quasi duobus testibus. Sed nūquid fuerūt isti testes in propria causa vel quasi? Non: sed super eo qđ factū est corā ipsis de facto alieno. argu. C. de fideicōmis. l. vlti. ꝛ insti. de testa. ordi. §. legatarijs. nā iudici creditur de his que coram ipso agūtur. xviij. dist. de cōcilijs. argu. multo fortius istis qui toti negocio interfuerūt. argu. C. de adulte. l. in adulterij. C. ad le. cornel̄. de sicca. l. fi. Sed non est verum ꝙ iudicibus credatur: nisi quatenus ꝛc̄. j. de proba. quoniā contra. Unde melius videtur: ꝙ licet isti suspecti essent ꝛ de facto suo quodāmodo dicant: admittitur eoꝝ testimoniū in defectū ꝓbationis. arg. C. de here. l. vlti. in fi. ꝛ. iiij. q. iij. §. item in criminali. v̾. item s̄m. ij. rn̄. ꝛ ad hoc facit qđ dicit. s̄. ita duximus prouidendum ꝛc̄.

¶ Glosa sequens querit etiam opponendo et soluit.

k ¶ Probatio. Sed videtur ꝙ isti canonici debuerunt audiri ad hoc probādū: quia talis negatiua nos nō consensimus potest probari. j. de ꝓba. tertio. et negatiua idirecte probari potest. j. de testi. ex tenore. De hac materia dictum est. s̄. eo. bone. Sed hic ideo non sunt admissi ad probādum: quia examinatio illa facta fuit secrete et sigillatim. vnde quilibet eorum esset singularis: quia non posset directe nisi de se. sic. j. de accusa. cum dilecti. in fine. quia singularis testis non probat: sed si publice facta fuisset illa examinatio: siue nominatio: tūc probari posset saltem indirecte. vt. j. de proba. ca. tertio.

l ¶ Tunc. Audiatis quid vtraqꝫ pars proposuerit ad probandum formam s̄m quam eligendi potestas tribus dicitur commissa fuisse siue concessa et si ꝛc̄. hec littera est in antiqua decretali. Bernar.

a ter ostẽsum[a] ꝙ illũ de gremio ecclesie ꝫm formã sibi traditã debebãt eligere: in quẽ oẽs vel maior et sanior pars capituli cõueniret: vos electionẽ ipsius archi. b omino cassetis[b]: alioquin qđ de ipso factum est ratũ habẽtes: cõtradictores ab ei⁹ ĩpeditiõe per cẽ. eccle. cõpescatis: ꝑfatũ. B. ꝑbendã moꝛĩ. ecclesie spoliãtes: qui se ad hãc penã (si forsan in ꝓ c batiõe deficeret) obligauit[c]. Nõ obstãte ꝙ sup etatis defectu obiectum est cõtra illũ: cũ idem canonic⁹ huic obiectiõi nõ multũ institerit: et super hoc a metropo d lita fuerit iudicatũ[d]: cui⁹ sententia in rem transijt iudicatam: cũ e infra decendiũ[e] non fuerit ꝓuocatione legitima suspensa.

Idem episcopo baiocẽ.

Si ex septem cõpromissarijs tres eligunt quartũ: et ille cõsentit: et est idoneus confirmabitur electio. Capitulũ. xxxiij.

Cum in iure perit⁹ existas et .j. ¶ Prim⁹ tue consul. articulus continebat ꝙ cuiusdã decano ecclie defuncto / eiusdem loci capitulum sub hac forma in vij. ex ipsis canonicis cõpromi f sit: vt illum quẽ ex se[f] vel alijs de gremio ipsi⁹ ecclesie omnes pariter: vel maior eorũ pars nominaret: idẽ capitulũ reciperet ĩ decanũ. Unñ cũ vn⁹ ex illis. vij. a trib⁹ ipsorũ: ⁊ ali⁹ q̃ nõ erat de nũero eorũdẽ a trib⁹ alijs in decanũ fuerint noiati: requisisti vter eorũ assumi debeat ĩ decanũ. ¶ Super quo taliter rñdemus: ꝙ is q̃ de nũero. vij. a trib⁹ eorũ dinoscitur noiat⁹: iuxta compromissi tenorẽ debet in decanũ assumi: dũ g modo electioni de se facte cõsentiat[g] et aliquod canonicũ nõ obsistat. Idem duci caringie.

Electio imperatoris spectat ad ꝑncipes germanos: tres ꝓlatos: ⁊ quattuor laicos: ⁊ electio facta ꝑ eorum maiorẽ partẽ ceteris nõ ɔtẽptis tenet. Et ad papam pertinet electum examinare: approbare: ⁊ inungere: consecrare: ⁊ coronare si est dign⁹: vel reijcere si est indignus: vt quia sacrilegus: excõicatus: tyrãn⁹: fatuus: ⁊ hereticus: pagan⁹: periurus: vl' ecclesie persecutor. Et electoribus nolentibus eligere papa supplet. Et data paritate vocum eligentium: nec accedente maiori concordia papa potest gratificare cui vult. h. d. no. iste textus. Capitulũ. xxxiiij.

Uenerabilẽ: ⁊ .j. ¶ Inter cetera ꝟo quidam principes hac precipue obiectione

---

Querit ⁊ soluit. a Ostensum. Qualiter cõpellunt̃ canonici probare formã traditam illis electoribus et nõ archidyaconus: Hoc potest esse duab⁹ de causis. Quarũ prima est ꝑsumptio: q̃ multũ faciebat ꝓ eo: vide licet ꝙ iam erat elect⁹ ⁊ cõfirmat⁹. Secũda est: q2 ad hoc se obligauit ille: sicut patet in fi. decre. vbi dicit ꝙ ad hãc penã se obligauit

b Cassetis. Id est nullam pronũcietis.

¶ Glo. se. ponit in prin. ⁊ fi. q̃ pena oli et q̃ hodie. In medio ad notabile inducit tria similia: ⁊ signat contrariũ.

Obligatõ põt fieri sub pena beneficij. c Obligauit. Alioqñ si se nõ obligasset: pena esset in arbitrio iudicis cũ certa pena hic statuta nõ sit. ff. de iure deli. l. j. ĵ. de accu. super his. et ĵ. de off. dele. de causis. Sic habes hic ꝙ aliq̃s obligat se sub pena bñfi cij sui. ĵ. đ falsa. c. vi. Itẽ obligat̃ aliq̃s sub pena ordinis vel anathematis. j. q. vij. q̃tiẽs cordis. ⁊ de ɔse. di. ij. ego berengari⁹. Itẽ et sub alia pena pecuniaria. xxiij. dis. ꝙꝙ. ⁊. xxv. q. ij. quecũꝙ et. ĵ. de arbi. dilecti. Ar. ɔ ꝙ sub pena bñficij nõ possit aliq̃s obligari. C. q̃ res pig. ob. pos. ſpẽ eorũ premioꝝ. Hodie ꝟo certa pena statuta est cõtra illos qui se opponũt ɔtra electos / siue impugnant electionẽ. ĵ. eo. ca. j. in cõcilio lugduñ. Innocen. iiij. lib. vj.

¶ Glo. se. q̃rit ⁊ soluit. solutiõi obijcit ⁊ respõdet

d Iudicatũ. Sed nũquid obstabit alijs hec sñia volentib⁹ agere cõtra electũ? Sicut videmus circa crimina ⁊ populares actiões. ĵ. de accu. de his. et. xxiij. q. iiij. sicillic. ⁊. ff. de ꝓcu. non cogẽdũ. §. qui ita. ff. de popul actio. l. iij. nec eĩ de delicto vni⁹ hoĩs sepe est querendũ. ff. nau. cau. sta. l. licet. Videt̃ tñ ꝙ illis solũ q̃ ꝑsentes fuerĩt: debeat ꝑiudicari. ij. q. v. h3 hoc. ⁊. c. mẽnam. ĵ. de accu. veniẽs. sicut est in ciuilib⁹ actionib⁹. ĵ. de fi. instru. inter dilectos. ibi res inter alios acta ⁊c. Ad ħ dicas ꝙ absolutio ĩ popularib⁹ actionib⁹ ꝑiudicat oĩbus etiã absentib⁹: nisi in duob⁹ casib⁹. Un⁹ est si q̃s suã iniuriã ꝓsequit̃ ⁊ ꝓbet se ignorasse accusationẽ ab alio ĩstitutã. ff. de accu. si cui. §. j. Scđs cũ vult docere de collusione ꝑoris accusatoris. ff. de ꝑuari. l. iij. ff. de iureiur. l. eũ qui. §. in popularib⁹.

¶ Glo. seq. notat ꝙ interlocutoria ⁊c. ⁊ remittit.

e Infra decendiũ. Per hoc patet ꝙ ĩterlocutoria sẽtẽtia trãsit in rẽ iudicatã sicut et diffinitiua. ĵ. de testi. significauerũt nõ tamẽ quo ad hoc trãsit in rẽ etiam iudicatã quin iudex etiã post decem dies possit reuocare† ĵ. de ap. cũ cessãte. ff. de re iu. qđ iussit. de hoc dicet̃ sup illa cõstitutione cũ cessante. ĵ. de appel.

†Nec quo ad hoc qñ releuetur ꝑ appellationẽ ĩterpositã a diffinitiua si paratꝑiudicium negocio principali. vt hic / alĩt nõ. ĵ. de ap pel. c. vi. li. vj. Io. and. in nouel.

Cum in iure perit⁹. ¶ Hoc. c. legit̃ varijs modis: sed inherẽdo ꝟbis lr̃e summat̃ vt ĩ rubro. Uel alit̃ ꝫm ĩtellectũ intrinsecũ. Si electio fit ex forma cõpromissi: elect⁹ ɔsentiẽdo electioni de se facte a media ꝑte eligẽtiũ auget numerũ ⁊ electionẽ ꝑficit. Et ẽ casus singularis ꝫm istũ ĩtellectũ. In ꝑma ponit̃ decisum exordiũ notãs q̃rẽtẽ. In scđa ɔsultatio ex cõpromisso sup duplici electione In tertia ɔsultatiõis rñsio cũ duplici determinatione. Scđa ibi: ꝑmus tue ɔsultatiõis. Tertia ibi: sup q̃. Ab. Casus. Defuncto decano cuiusdã ecclie caplm eiusdẽ ecclie cõpromisit ĩ. vij. canõicos eiusdẽ ecclie sub hac forma vt illũ quẽ ex se vel alijs de gremio ipsius ecclie oẽs ipi septẽ vel maior pars eligerẽt: caplm ipm reciperet in decanũ. tãdẽ vn⁹ ex illis septẽ elect⁹ fuit a trib⁹ ipoꝝ. ⁊ ali⁹ q̃ nõ erat de numero illoꝝ septẽ: a trib⁹ alijs elect⁹ fuit in decanũ: ɔsultus papa q̃s eoꝝ esset potior decan⁹? Rñdet ꝙ ille q̃ de numero septẽ a trib⁹ illoꝝ ẽ elect⁹ ꝫm formã ɔpromissi debet ĩ decanũ / dũmõ electioni de se facte voluerit ɔsentire / ⁊ aliqđ canonicũ nõ obsistat Ex hac decretali cõsueuit dici ꝙ ꝑsona electa auget numerũ eligẽtiũ. ɔtrariũ tñ verũ est ꝙ ꝑsona electi nõ ɔputat̃ ĩ nũero eligentiũ. qđ ꝓbat̃. ĵ. eo. cumana ecclia. Itẽ forma mãdati est sequẽda. Ber.

¶ Glo. seq. ponit opi. dicentiũ ꝙ cõpromissarij ⁊c. quã reprobat. Secũda ps recitet̃ p. q. quid si vnus solus esset cõpromissari⁹: ⁊ soluit negatiue. ponit opinionem contrariam quã improbat.

f Ex se vel alijs. Dicunt q̃dã ꝙ l3 ħ nõ fuisset exꝑssũ: de iure tñ vnũ de se eligere poterãt. vt arg. viij. q. j. in scꝑturis. ver. ecce mitte me ⁊c. ff. đ tu. ⁊ cura. da. ab his. l. vbi absunt. S3 ħ nõ credo q2 a seipõ vr̃ elect⁹: et ħ tenuit electõ ꝓpter formã cõpromissi vt dicit ĩ fi. iuxta ɔpromissi tenorẽ ⁊c. sic. ĵ. de sortile. c. vlt. vbi de hoc. et ħ qđ dico optime probat lex. ff. de ɔhẽ. emp. ⁊ ven. l. l3. ⁊. l. si in emptiõe in fi. S3 si vni † tm̃ collata est ptãs: non posset se eligere. ĵ. de iurepatro. ꝑ nr̃as. ⁊. ĵ. de insti. cum ad nr̃am. et. ff. de tuto. ⁊ cura. da. l. ꝑtor. ⁊. xxiiij. q. j. didicim⁹. ⁊ q2 nemo d3 oriri a seipso. viij. q. j. ĩ scꝑturis. Dicũt q̃dã ꝙ si iurasset eligere meliorẽ et ipe esset melior / tunc posset eligere se: s3 tñ incõueniẽs eẽt ⁊ inhonestũ ꝙ se eligeret: sic ambitiosus videret̃: ⁊ iõ repellẽdus ꝑ illđ. c. ĩ scripturis. poti⁹ d3 renũciare tali ptãti: ⁊ fatu⁹ eẽt q̃ sic iuraret: si credit se meliorẽ vt se eligat. Ul' dic ꝙ tũc ipse intelligit̃ except⁹: q2 in gñali sermone ꝑsona loquẽs nõ cõprehendit̃. C. de solu. inq̃sitio. ff. de cõdi. ⁊ demõ. l. q̃ heredi. §. vlti. de hoc dicitur. ĵ. de iureiuran. petitio.

† Putat Host. ꝙ qñ duo tm̃ sũt cõpromissarij vn⁹ electus a socio poterit consentire. a socio enĩ ⁊ a deo vocat⁹ d2 nõ seipõ sic disputaui ⁊ termĩaui. vide ĩ regula. in toto. de reg. iur. li. vj. et not. ꝙ hic optime procederet opinio Cõ. de q̃ dixi in textu. qñ enĩ duob⁹ daretur ptãs cũ clausula ꝙ de se possint eligere aꝑte patet ꝙ intẽtio cõpromittẽtiũ est ꝙ valeat electio facta ab vno. Io. an.

¶ Glo. se. querit ⁊ distinguit. soluit. demũ dicit ca. correctum.

g Consentiat. Quia si vult cõsentire tũc ꝑsona sua cõputat̃ inter eligentes. ar. ff. qđ cuiusꝙ vniuersitatis. l. plane. ar. ff. de adop. l. si cõsul. ⁊ sic q̃ttuor intelligunt̃: et ita maior ps capituli. Quid si cõsensit in aliũ? Rñdeo si ɔsensus talis facit cũ alijs maiorẽ ꝑtẽ in se nõ põt postea ɔsentire nec mutare ɔsiliũ in alteri⁹ ꝑiudiciũ. ff. de reg. iu. l. nemo. Si ꝟo ɔsensit in talẽ in quẽ minor ps ɔsensit: tũc põt mutare: q2 talis ɔsensus illi nõ ꝓdest. Hodie nõ cõnumerat̃ ꝑsona electa inter eligẽtes. ĵ. eo. cumana. ⁊. c. q2 ꝓpter. nec dicerẽ valere talẽ electionẽ si modo fieret: q2 nõ est elect⁹ a minori parte capituli.

Uenerabilẽ. ¶ Electus in imperatorẽ a maiori ꝑte illoꝝ ad q̃s spectat electio: si fuerit idone⁹ ꝑ papã ɔfirmabitur / vl' poti⁹ approbabit̃. Io. and. Diuidit̃. nã in ꝑma ponit reprehẽsionẽ legati. In scđa ibi verũ. captãdo beniuolentiã ꝑncipũ ipoꝝ ius et ptãtẽ declarat. In tertia ibi: obiectõi / rñdet ad id qđ obijciebat̃ ɔ legatũ. In q̃rta ibi: cos igit̃. monet ꝑncipes vt adhercãt ottoni: ⁊ recedãt a philippo. ⁊ qđ hec facere debeãt ꝓbat q̃ttuor rõnibus. In q̃nta ibi: nobilitatẽ. ħ spãliter mãdat duci ĩ suprascriptõe noĩato. Ab. Diuisio.

Casus. Ut meli⁹ lr̃a intelligat̃: ꝑnotãdũ est. Frederic⁹ ĩpator habuit duos filios: Hẽricũ ⁊ philippũ. Mortuo frederico successit ei henric⁹ ei⁹ fili⁹ in ĩperio. Hoc fctõ hẽric⁹ ĩpator ꝓcurauit ꝙ ꝑncipes alemanie eligerẽt in regẽ in ĩpatorẽ ꝓmouẽdũ post mortẽ ipsius hẽrici fredericũ filiũ isti⁹ hẽrici imperatoris. Et sic fuit elect⁹ philipp⁹ frater hẽrici: ⁊ alij ꝑncipes iurauerũt dicto frederico fidelitatẽ tãꝙ regi. Qui Frederic⁹ postmodũ ꝓmot⁹ in ĩpatorẽ fuit deposit⁹ ꝑ Inno. iiij. in ɔcilio lugduñ. Postmodũ ꝟo mortuo henrico imperatore fratre philippi ac patre dicti frederici ꝑncipes ĩ discordia elegerũt. q̃dã elegerũt Ottonẽ: q̃dã ꝟo dictũ philippũ fratrẽ hẽrici. Cũ g̃ electiões sic iste ĩ discordia facte fuissent papa misit q̃ndã legatũ in alemaniã vt alterã electionũ ꝑdictaꝝ quã canonicã inueniret cõfirmaret. Legat⁹ ꝟo diligẽti examinatione ꝑmissa in dictis electiõib⁹: electionẽ ottonis ɔfirmauit electione alterius reprobata: propter quod pricipes illi qui philippũ elegerunt cõquerebant̃ de facto legati: ⁊ miserunt nuncios suos cum litteris suis ad papã: ⁊ inter cetera principes hac obiectiõe vsi sũt dicẽtes. Legat⁹ iste aut electoris aut cognitoris gessit personã ⁊c. Casus litteralis.

sunt vsi: dicentes ꝙ aplice sedis legatus aut electoris gessit: aut cognitoris[a] ꝑsonam. Si electoris in messem[b] alienam miserat falcẽ suã: ⁊ electioni se ingerens: principum derogauerat dignitati. Si cognitoris: absente altera[c] partiũ videtur perperã processisse: cũ citata non fuerit: ⁊ ideo nõ debuit contumax iudicari: et. j. ¶ Verũ illis principibus ius et potestatẽ eligẽdi regẽ in imperatorẽ postmodũ ꝓmouendũ recognoscimꝰ (vt debemꝰ) ad quos de iure ac antiqua cõsuetudine noscitur pertinere: ꝑsertim cum ad eos ius et potestas hmõi ab aplica sede ꝑuenerit: que romanũ imperiũ in personã magnifici karoli[d] a grecis transtulit[e] in germanos[f]. Sed ⁊ principes recognoscere debent: et vtiq̄ recognoscũt: sicut ijdẽ in nostra recognouere presẽtia: ꝙ ius ⁊ auctoritas examinãdi personã electã in regẽ: ⁊ ꝓmouendam ad imperiũ ad nos spectat: qui eum inungimꝰ: cõsecramꝰ: et coronamus: Est enim regulariter et generaliter obseruatum: vt ad eum examinatio[g] persone pertineat/ad quem impositio manus spectat. Nũquid eni si ꝑncipes non solũ in discordia: sed etiam in concordia sacrilegum[h] quẽcũq̄/ vel excõmunicatũ in regẽ tyrannũ vel fatuũ hereticũ eligerent: aut paganum nos inũgere cõsecrare ac coronare hoiem huiusmodi deberemꝰ? absit oino. ¶ Obiectioni ergo principum respondẽtes asserimus: ꝙ legatꝰ noster approbando regem/ ⁊ reprobando ducem: nec electoris gessit ꝑsonam: vt pote qui nec fecit aliquem eligi: nec elegit. nec cognitoris: cũ neutrius electionẽ quoad factũ eligẽtium[i] cõfirmandã duxerit: aut etiam infirmãdã. Exercuit autẽ denunciatoris officiũ: quia personã ducis eiusdẽ indignã et personã regis denunciauit ydoneam quoad imperium obtinẽdum: nõ tam ꝓpter studia eligẽtium q̄ propter merita electoꝝ: q̄uis[k] plures ex illis: qui eligendi regem in imperatorẽ ꝓmouẽdũ de iure ac de cõsuetudine obtinent potestatẽ: consensisse phibeãtur in ipm regem: et ex eo ꝙ fautores ducis absentibus alijs et contẽptis ipsum eligere pre=

¶ Hunc casum ꝓsequit Bernardꝰ i modũ sequentẽ. Si electoris falcem misit in messem alienam qꝺ facere nõ debuit: si cognitoris: absente altera ꝑte perperã ꝓcessit/ cũ citata nõ fuerit: ⁊ ideo nõ debuit cõtumax reputari. scribit papa sup hoc negocio duci caringie dicens ꝙ bene confitetur et recognoscit ius eligendi regẽ in imperatorẽ postea ꝓmouendũ ad pricipes ꝑtinere: ⁊ de iure ⁊ antiqua consuetudie: q2 se. apo. trãstulit iperiũ ro. nuper a grecis in ꝑsona magnifici Karoli ad theutonicos: sꝫ ꝑncipes bene recognoscunt ꝙ ptãs examinandi ꝑsonã electam spectat ad papã qui euꝫ inũgit cõsecrat ⁊ coronat: q2 illud regulariter verũ est ꝙ ad eũ ꝑtinet examinatio persone ad quẽ manꝰ impositio spectat. nunqd eni si principes in discordia ꝑsonaꝫ eligerent indignã deberet papa illũ confirmare aut coronare? absit ħ oino. His premissis pa. respõdet obiectiõi principum di. ꝙ legatus approbãdo et reprobãdo: nec electoris gessit ꝑsonã: q2 nec aliquem fecit eligi/ nec elegit/ nec cognitoris: q2 q̄tuꝫ ad eligẽtes neutriꝰ electionẽ confirmauit: nec etiã infirmauit: sꝫ exercuit denũciatoris officiũ: quia ꝑsonã phi. reputauit indignã: ꝑsonã vero ottonis denũciauit idoneaꝫ ad imperiũ obtinendũ: non tã ꝓpter studia eligentiũ: q̄ ꝓpter merita electorum: q̄uis maior pars illoꝝ ad quos ꝑtinet electio cõsenserit in ottonem ex eo ꝙ electores phil. alijs absentibus et contẽptis ipm eligere ꝑsumpserunt. patet eos ꝑperã processisse. Verũ quia in electionibus plus nocet contẽptus vnius q̄ multorũ contradictio i presenti. His ergo premissis reputauit pa. ottonẽ idoneũ et phi. indignum ad imperiũ obtinendũ. cũ eni vota principũ in electiõe diuidũtur post ãmonitionẽ ⁊ expectationẽ põt papa alteri ꝑti fauere: maxime postq̄ ab ipso inunctio ⁊ coronatio postulat: ⁊ hoc ꝓbatur iure ⁊ exẽplo. Iure hoc mõ. nũquid si ꝑncipes ãmoniti ⁊ expectati nõ potuerũt vel noluerũt eligere aliquẽ sedes ap. carebit defensore? q̄si dicat nõ. exẽplo hoc mõ. Sciũt eni ꝑncipes ꝙ cũ lotharius ⁊ corardus i discordia fuissent electi. pa. lothariũ coronauit: ⁊ imperiũ obtinuit coronatꝰ: dicto corardo tũc ad eiꝰ gratiã redeũte. Postea monet ꝑncipes vt a phil. reprobato recedãt ⁊ ottoni adhereant: nisi tũc demũ qñ ꝯtra ꝑsonã vel factũ ipsius aliquid obiectũ fuerit ⁊ ꝓbatũ. His dictis ostẽdit multa/ licet phil. esset ab omnibus electus cõcorditer ꝑ que electio sua nõ teneret. hoc mõ ĩpedimẽta phil. sunt notoria. excõicatio publica/ ꝑiuriũ manifestũ/ ⁊ ꝑsecutio diuulgata: quã ipse ⁊ eius antecessores in romana ecclĩa et alias ecclĩas exercuerũt. Nã ipse a ꝑdecessore nr̃o excõicatiõis vinculo ĩnodatus qꝺ postmodũ recognouit dũ ꝑ eius nunciũ absolutionis bñficiũ postulauit. vnde ptꝫ ꝙ fuit excõicatus electꝰ. Ipse vero ꝯtra ꝓpriũ iuramentũ regnũ sibi vsurpare ꝑsumpsit: cũ sup illo iuramẽto sedẽ apo. ꝑmo ꝯsulere debuisset: nec ꝓdest ad suã excusationẽ: si dicat ꝙ iuramentũ illud fuisset illicitũ: q2 nihilominꝰ sedẽ apo. priꝰ sup eo reqrere debuit anteq̄ ꝯtra ipm ꝓpria temeritate veniret: ⁊ hoc ꝓbat exẽplo gabaonitarũ q cũ a filijs isrl̃ ꝑ fraudẽ surripuerũt iuramentũ: ipsi tñ filij isrl̃ cognita fraude contra illud venire noluerũt: nisi priꝰ cõsulerent dñm vtrũ dictũ iuramẽtũ sit licitũ aut illicitũ: ⁊ vtrũ seruandũ sit aut nõ seruandũ: nullus sane mẽtis ignorat ad iudiciũ pape ꝑtinere. Preterea si phil. iperiũ obtineret: ptãs principũ deperiret i electione: ⁊ imperiũ obtinendi de cetero ceteris fiducia tolleretur. si eni phil. succederet hen. fratri suo sicut henricꝰ successit frede. patri suo videret imperiũ nõ ꝑ electionẽ: sed potiꝰ per successionẽ ꝓcedere: ⁊ in ꝑiudiciũ principũ redundaret si nõ nisi de domo phi. ducis sueuie videret aliquis assumẽdus. Vltimo monet papa istũ ducẽ vt oino a phil. recedat non obstante iuramento si qꝺ ei fecit rõne regni: q2 eo reprobato hmõi iuramẽtũ obseruari nõ debet. ¶ Nota ꝙ hic multa notabilia eliciũtur. primũ est: ꝙ ius eligendi regẽ in iperatorẽ ꝓmouendũ de iure cõi ꝑtinet ad ꝑncipes. Item ad eũ ꝑtinet examiatio ad quẽ ꝑtinet confirmatio. Itẽ ad officiũ illius q ꝯfirmat electũ: etiam si nihil ei obijciat ꝑtinet inquirere an sit ydoneus. Item qñq̄ reprobat electio potiꝰ ꝓpter ꝑsonã electi indignam: q̄ propter eligẽtes. Itẽ in electionibꝰ plus nocet cõtẽptus vnius: q̄ si multi ꝑsentes cõtradicant. Itẽ iudex potest alteri parti fauere. Itẽ publice excõicatꝰ repellit ab electiõe. Itẽ ꝑiuriũ manifestũ repellit aliquẽ a dignitate. Itẽ ꝑsecutores ecclĩaꝝ ab ecclĩastico honore debẽt repelli: vt puniant i quo peccauerũt. Itẽ cũ dubitatur an iuramẽtũ sit licitũ vel illicitũ recurrendũ est ad se. apo. Itẽ in honoribꝰ nõ debꝫ semꝑ successio attẽdi. Itẽ in fine nota ꝙ sublato ꝑncipali: accessoriũ nõ tenet. Bernar.

a ¶ Cognitoris. In reprobãdo philippũ ⁊ approbando ottonem.

b ¶ Messem. vj. q. iij. c. j. ⁊. j. de parrochi. ca. nullus. Ber.

c ¶ Absente altera. Qꝺ nõ debuit fieri. j. de testi. in nomie dñi. et. iij. q. ix. quasi per totum.

d ¶ Karoli. Cui etiam ius patriciatus siue dignitas collata est. lxiij. dist. adrianus.

¶ Glosa sequens ponit hystoriam.

e ¶ Transtulit. Legit in cronicis: ꝙ cũ ecclĩa romana opprimeret ab Astulpho rege lõbardorũ petijt auxilium a Constãtino et a Leone filio eius imperatoribus constantinopolitanis. et cũ nollent patrocinari ecclesie romane: Stephanus papa secũdus natione romanus trãstulit imperiũ ad Karolum magnum qui fuit filius Pipini: quẽ Zacharias predecessor eiꝰ substituerat Ludouico regi francoꝝ quẽ deposuerat. de quo legit. xv. q. vj. alius. Et trãslatio illa facta est anno domini septingentesimo septuagesimo sexto: qui Karolus coronatus est a Leone papa. iij. elapsis post hoc quindecim annis.

¶ Glosa seq. reci. per obiectionem.

f ¶ Transtulit in germanos. Sic ergo regnũ mundi trãslatum est ad theutonicos. nam ipsi habẽt regnum romane ecclesie. de cõsecra. dist. v. in die. Et sic patet ꝙ imperiũ non est apud grecos: licet largo nomie appellet imperator. j. de maio. et obedien. solite. sicut et rex scachorũ dicitur rex. quoniã extra ecclesiã non est imperiũ. xxiiij. q. j. §. sed illud. Est autẽ imperator ille super omnes reges. vij. q. j. in apibus. et omnes nationes sunt sub eo. xj. q. j. §. sed si quis. ꝟ. volumus. Ipse enim est princeps mundi ⁊ dominus. ff. ad legẽ rho. de iac. deprecatio. Et etiam iudei sub eo sunt. C. de iude. l. iudei. et omnes ꝓuincie. lxiij. dist. adrianus. et omnia sunt in potestate imperatoris. viij. dist. quo iure. et. xxiij. q. viij. conuenior. C. de quadrien. prescrip. bene a zenone.

Imperiũ ad q̄s est trãslatũ.

Impatoris excellentia.

g ¶ Examinatio. lxxviij. dist. quid est.

¶ Glosa sequens recitetur per obiectionem.

h ¶ Sacrilegum. Nota ꝙ sacrilegum impedit ꝓmouẽdum. nã ⁊ familia sacrilegi repellit a sacramentis ecclesie. xvij. q. iiij. miror. ⁊ ab alijs legitimis actibus. iij. q. iiij. nulli. ⁊ sacrilegiũ inter magna crimina cõnumeratur. xvj. q. iij. qꝺ autem.

i ¶ Eligentium. Quia de meritis siue studijs eligentium non cognouit: sed de qualitate electorum pronunciauit.

k ¶ Quis. Id est quia. vel proprie tenetur. ⁊ quod dicit supra non tam propter studia eligentium ⁊c̃. id est non propter studium eligentium: sed propter merita electorum personam ducis denunciauit indignam: et personam regis ydoneam. sic. s̃. de postula. ca. j. versicu. fina. vnde bene sequitur: q̄uis plures ⁊c̃. et sic non gessit cognitoris personam: quia retulit se tantum ad merita electorum non ad studia eligentium: quãuis potuerunt se referre:

vt.j.sequitur. vel possunt verba teneri ꝓprie: ⁊ q̄uis ponit̃ ꝓ quia vt p̄dixi: sed superior lr̃a.s.cū neutrius electio ⁊c̃. videt̃ contraria.

a ❡ Contradictio.j.eo.bone.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

b ❡ Fauere. Si fauet ergo non debet esse iudex.xj.q.iij.quatuor.⁊ ca.seq. Sed dic ꝙ in dubio pōt fauere cui vult. ff. de lega.ij.si quis seruum.§.si inter duos.ff. de bo.aucto.iudi.pos.in vēditione.§.vltimo. ff. ad sill̃.si quis in graui.§.si cū omnes. Uel potest cogere partes ad cōcordiā. insti.de satisda.tu.sinautem.⁊.j.de offi.de lega.c.suspitionis.§.ab ipso.et.s̃.eo.cum inter.r.tūc demum debet fauere: cum merita electorum ⁊ eligētium paria sunt. ar.j.de iure pa. quoniā in quibusdam. et.lxviij.disti.si forte.† vel cum potestas eligendi deuoluta est ad ip̄m. s̃.eo.bone.circa fi.

[margin: † al.itaq̄; Judex cogit partes ad concordiam. † Adidem de parrochia.c.j.de rescꝑ.c.pe.li.vj.Jo.an.ī no.]

c ❡ Carebit. Aduocatus ecclesie non pōt esse patronus ecclesie: s; cōparatur tutori qui datur pupillo: vt eum defendat a vexationibus aliorū: et appellatur honorari⁹: vel noticie gratia datus vt alios cōtutores īstruat. ff. de solu. qđ si forte. nec cōputatur talis tutela ī numero trium tutelaꝝ: sed est causa honoris tantū. ff. de ri.nup.si qs tutor.

¶ Glosa sequens arguit allegat.l.et duo iura in contrarium.

d ❡ Lothari⁹. Hic est exēplū de quo p̄misit.s. iure patet pariter ⁊ exēplo ⁊ ita ab exēplo p̄ncipum est argumētandū. īstitu.de iure natura.§.sed qđ principi. Arg.cōtra. C. de sen.et interlo.om.iudi.nemo. et.s̃.eo.cum in cunctis.

e ❡ Commonendos. Sc; ꝑ nuncios suos.

f ❡ Publica. Nota ꝙ excommunicatio debet esse publica ad hoc vt aliquis repellatur a ꝓsecutione iuris sui.j.de excep.exceptionem.⁊.c.pia.lib.vj. cum suis cōcordātijs. vnde quicq̄d iterim facit quousq̄ ad ipsum perueniat excōmunicatio tenet et valet.j.de cleri.excō.mini.apostolice. et.j.de re iudi.ad probandum.

g ❡ Periurium. Quādoq̄ periurium nō repellit.j. de iureiuran. sicut nostris. Sed intellige ibi periuriū.i.temerariū iuramentum. Periuri enim non solum nō debēt ꝓmoueri ad honores: immo si ꝓmoti sunt debent repelli.j.de iureiuran.querelam. Infames enī sunt: vt ibi not.j.de fideius.peruenit.in fi.

[margin: Periuri sunt infames.]

h ❡ Progenitores. In filijs enim paterni criminis exēpla metuuntur. vj.q.j.§.verum.et in.l.illa si quis cum militibus. vnde illud. Sepe solet similis filius esse patris.

[margin: Uersus.]

i ❡ Innodatus. Propter inuasionem ⁊ deuastationem patrimonij beati petri: dum in thuscia moraretur.

k ❡ Postulauit. Nota hic eo ipso ꝙ quis petit absolui per consequens se cōfitetur excōmunicatum: nisi ad cautelam fiat quia bonarum mentium ⁊c̃. v. dist. ad eius vero concubitum.

l ❡ Electus. Unde ipso iure nulla fuit electio.j.de appel.cōstitutis.⁊.s̃.eo.cum inter.r.⁊.s̃.de consue.cum dilectus.

sumpserunt/ pateat eos perperā ꝓcessisse: cum electioni plus contēptus vni⁹ q̄ cōtradictio[a] multoꝝ obsistat: et.j. Nos vtiq̄ † nō ducē sed reliquū reputam⁹ ⁊ nominamus regē iusticia exigēte: ⁊.j. Qr autē cū in electione vota principū diuidunt̃: post admonitionē et expectationē alteri ꝑtiū fauere[b] possim⁹: maxime postq̄ a nobis vnctio/ ꝯsecratio/ ⁊ coronatio postulantur: iure patet pariter et exēplo. Nunquid enim si p̄cipes admoniti ⁊ expectati: vel nō potuerūt vel noluerūt in vnū ꝓpositū ꝯuenire: sedes apostolica aduocato ⁊ defensore carebit[c]: eorūq̄ culpa ipi redundabit in penā? Sciūt aūt p̄cipes ꝙ cū Lotharius[d] et Corradus ī discordia fuissent electi Roma. pōti. Lothariū coronauit: ⁊ iperiū obtinuit coronat⁹/ eodē Corrado tūc demū ad eius gratiam redeūte. ¶ Eos igit̃ duxim⁹ cōmonēdos[e] vt a p̄fato duce iusto q̄dē a nobis iudicio reprobato recedāt: et p̄fato regi nō abnuāt adherere: nisi tūc demū ꝯtra ꝑsonā vel factū legitimū: q̄d ab eis obiectum fuerit: ⁊ ostensum: et.j. Sunt enī notoria impedimēta ducis scil; excōicatio publica[f]: periurium[g] manifestū: ⁊ persecutio diuulgata quā ꝓgenitores[h] eius ⁊ ipse presumpserūt in apostolicam sedem ⁊ alias ecclesias exercere. Fuit quoq̄ a pre.n. excōmunicatiōis vinculo innodatus[i]: qđ postmodū recognouit: dum per nūciū suum absolutionis beneficiū postulauit[k]: vnde patet ꝙ ipe fuit excōmunicatus electus[l]: et.j. Idem etiam cōtra ꝓprium iuramētum[m] super quo nec consilium a se.apo.requisiuit/ ambitionis vitio regnum sibi vsurpare presumpsit: cum sup illo iuramēto pri⁹ romana ecclesia cōsuli debuisset. Nec valet ad plenā excusationē ipsius: si iuramētū illud dicat̃ illicitū[n] cum nihilomin⁹ sup eo nos pri⁹ consulere debuisset q̄ cōtra ipsum ꝓpria temeritate venire[o]: p̄sertim illo exēplo/ ꝙ cū gabaonite[p] a filijs israel ꝑ fraudē surripuerint iuramenta: ipsi tn̄ cognita fraude cōtra illud venire temere noluerunt. Utrum vero dictū iuramentū sit licitū vel illicitum: et ideo seruandum/ an non seruandum extiterit: nemo sane mētis ignorat ad nostrū iudiciū ꝑtinere: ⁊.j. Insuper si predictus dux imperiū obtineret: libertas principū in electiōe periret: ⁊ imperiū obtinēdi de cetero ceteris fiducia tolleret̃. nā si ꝓut olim frater dicti ducis p̄ri eorū: sic dux ipse fratri suo succederet: videretur imperiū nō ex electione/ sed ex successione[q] deberi: ⁊ in preiudiciū principū redūdaret: si non nisi de domo[r] ducis predicti videret̃ aliq̄s ad imperiū assumēdus: ⁊.j. ¶ Nobilitate; ergo tuā monētes ꝑ ap̄lica scripta mādamus quaten⁹ a prefato duce recedas oīno: nō obstāte iuramento si qđ ei rōne regni fecisti: cum (eo quātū ad obtinēdū imperiū reprobato) iuramētū hmōi non debeat obseruari[s]. Idem.

❡ Absentes ad electionē de ꝓuincia sunt vocandi: et cōfirmat̃ electio maioris et sanioris partis. Capitulum.xxv.

Coram † dile.fi.tit.scte̅ prudentiane pbr̄o cardi.et.j. ¶ Si vero vtriusq̄ partis fuerit cassata electio: vos (fratrib⁹ omnib⁹ qui fuerint in ꝓuincia[t] ꝯuocatis) que maiori et saniori ꝑti

m ❡ Iuramētū. Quod fecerat Frederico † regi sicilie nepoti suo tanq̄ imperatori futuro: dum adhuc Henricus imperator frater eius dicti pueri pater viueret.

[margin: † Iste fuit ille q̄ post ea fuit per. Inno.dpo sit⁹.j.de re.iud.ad apostolice.lib.vj.Jo.and.in nouel.]

¶ Glosa sequens obijcit: et soluit.

n ❡ Illicitum. Qm̄ fuit de successione viuētis. C. de pact.l.pactū. tn̄ hic voluntas accessit viuentis vnde videt̃ tenere. C.e.l.vlti. sed illa loquit̃ ī hereditaria successiōe: q̄ in imperio locū hr̄e non pōt: nec etiā in beneficijs ecclesiasticis locū habet.j.de concessio.prebē.nulla.j.de decimis.ad hoc.et.j. de iurepa.consuluit. Ber.

¶ Glo.se.recitetur ꝑ obiect.§.vlti.⁊c̃.

o ❡ Uenire. Tali modo sicut fecit.s.vsurpando regnū. nā al's cū fuerit illicitū ꝓpria auctoritate potuit venire contra nō obediēdo illi tāq̄ regi: aut imperatori. xxij. q̄st.iiij.§.ecce. B. Nec expectari debuit supioris auctoritās. ff. de cōdi.l. que sub conditione.§.vlti.qr qđ necessario destruendū est: nō est necessaria supioris auctoritas ī destructione illi⁹.ff.de lega.iij. fideicōmissa.§.si quis illicite.‡ S; si esset dubiū an valeret tūc adiri deb̄ superior: al's autem semp seruandū est iuramentū: dūmodo sine interitu salutis eterne seruari possit.j. de iureiuran.si vero.si sponte sit p̄stitum ⁊ sine dolo.j.de iureiur.cū ꝯtigat. Ber.

[margin: Illicitū ifringi pōt sine supioris auc̄te.]

[margin: ‡ Ualet legatū colūne ex edificio ex quo illud dirui necesse est. Jo.an.]

p ❡ Gabaonite. Hanc hystoriā habes. xxij.q.iiij.§.sed cū his.⁊.c.innocens.

q ❡ Ex successione. Tres successiōes continue vident̃ ius successionis inducere: immo due: qr bin⁹ actus inducit cōsuetudinē.ar.xxv.q.ij.ita nos.⁊.C.de ep̄ali audiētia.nemo.

[margin: Cōsuetudo bino actu inducitur.]

r ❡ De domo. Immo de alia tribu eligi deb;. viij.q.j.moyses.

[margin: † al.cū dilectus.]

¶ Glo.se.textū fortificat scd̄o arguit.al.iiij.iura.

s ❡ Obseruari. Etia; si ei iā coronato iurasset post reprobationē legitimā ei nō teneret̃ ī aliqua rōne iuramēti.xv.q.vj.ali⁹.et.j.de trāsla.q̄to.circa fi. Itē ar.ꝙ destructo p̄ncipali et accessorium.s̃.e.qualiter. C.de vsur.l.eos.et. C. depositi.si deposita pecunia.⁊.ff.de rei ven.l.ex diuersa.⁊ de no.ope.nun.c.ij.

Coram. ¶ In p̄ma ponit̃ decisa narratio. In scd̄a ꝓuisio ibi. Si vo. Et pone casum. Qr celebratis duab⁹ electiōib⁹ in discordia: papa cōmisit illas decidēdas ꝓut de iure fuerit: et si ꝯtingeret vtrāq̄ cassari: papa mādauit electionē celebrari de nouo: ꝓut habet̃ ī lr̃a. Ab.si.vl' sic. ❡ Casus. In q̄dā eccl'ia due electōes fuerūt celebrate: cā sup his electionib⁹ fuit delata ad se.apo.sed qr nō potuit cōstare dn̄o pape de meritis illaꝝ electionū/ mādat quibusdā vt si electio vtriusq̄ ꝑtis cassata fuerit vocatis frib⁹ q̄ sunt ī ꝓuicia qđ maiori ⁊ saniori ꝑti illorū placuerit: faciant ꝑ censurā eccl'asticā firmit̃ obs̄uari ¶ Nō ꝙ vbi electio dēat celebrari: ibi oēs canonici de eccl'a q̄ sunt ī ꝓuicia sūt vocādi. Itē q̄ sunt ī ꝓuicia dicunt̃ p̄ntes. Itē iuiolabil'r obs̄uari d; qđ fit a maiori et saniori ꝑte

[margin: Diuisio.]

¶ Glo.seq.notat illos/ ⁊ solos vocādos ⁊c̃.remittit ⁊ determinat.

t ❡ In ꝓuicia. hic vr̄ exp̄ssū: ꝙ oēs illi ⁊ soli q̄ sūt ī ꝓuicia vocādi

eoꝝ sup p̄dictis videritis cōplacere: per cen. eccle. faciatis firmiter obseruari. Idem parmeñ. epō et eius coniudicibus.

¶ Cassaẗ electio pt̄s maioris facta ɔtēpta minori pte: etiā si est vn⁹ sol⁹: nō tñ ius eligēdi deuoluiẗ ad minorē. h. d. ſm intellectū cōmunem. Capitulū. xxxvj.

ij. Bone memorie. S. cremoneñ. epō i extremis agēte: cū de cōualescētia desperareẗ ipsi⁹: cremoneñ. capl'm. H. canonicū suū regij disciplinis scholasticis insistēte: ad certū terminū in vigilia pēthecostes p futuri electione pōtificis citari fecerūt. et ī. ¶ Cōstituto aūt dicto. H. pro sua electiōe ⁊ dilecto. f. n. J. p electione archipbr̄i corā nobis: electionē ab ipso. H. post electionē archipbr̄i nō cassatam: lȝ de viro multe lr̄ature: honeste vite: ⁊ clare fame: nō tñ sine multa temeritate p̄sumptā: cū de p̄ori nr̄m deberet expectare[a] iudiciū: anq̄ꝫ pcederet ad scd̄am: duximus irritandā: in penā iterdicentes eidē ɔtradictiōis vocē: in p̄mo ɔsensu capl'o pmanente. ¶ Electionē aūt archipbr̄i (q̄uis laudabile testimoniū phibeaẗ de ipso) iusticia exigēte cassauim⁹: tū qꝛ corpore dicti epi nōdum tradito sepulture/ habuerūt de ipa electione tractatū[b] ɔtra canonicas sanctiōes: tū qꝛ inuent⁹ est. H. fuisse ɔtēptus: lȝ vn⁹ solus extiterit cū pl⁹ in talib⁹ cōsueuerit contēptus vni⁹ obesse q̄ꝫ multoꝝ[c] contradictio in p̄senti. Nec p̄dicta[d] debet dici citatio valuisse: qꝛ cū epi mortē preuenerint: temeraria nimis extitit: ⁊ ideo non potuit arcere† citatum. Idem.

¶ Nō monach⁹ i platū regularem eligi nō pōt. Cap. xxxvij.

Cum ad nostram noticiā peruenisset q̄ H. qui se p abbate lexouieñ. gerebat: non fuit ante monachus[e] q̄ꝫ electus. ¶ Nos attendētes q̄ contra regulares traditiōes illud fuerat attentatū: cum nullam spem[f]

Absētes a q̄ꝫ remoto loco sunt vocādi ad electionē.

sunt ad electionē. ⁊ p hoc videẗ sic intelligendū si sunt in puincia ī. e. qꝛ. ppter. De hac materia no. vij. q. j. fact⁹ est. et qđ dicit in puīcia sic est intelligendū si sunt in puincia ita ppinq̄ q̄ cōmode sint vocādi: qꝛ si puincia esset multū lata ⁊ lōga: nō debēt vocari: quia periculū est in mora. s̄. e. cū inter vniuersas. ⁊ eodē modo si esset extra puinciā et ppinqu⁹ tūc vocādus esset. ī. e. c. pxi. vbi fuit vocat⁹ q̄ ex puinciā erat. regiū enī et cremona diuersarum sunt puinciarū. Et ita nec dico vocādos oēs de puincia: nisi q̄ cōmode possunt vocari: nisi cōsuetudo sit q̄ oēs vocenẗ. ī. eo. i genesi. nec dico q̄ tm̄ de puīcia sunt vocādi p capl'm sequēs In talib⁹ enī vocationibus poti⁹ staẗ ɔsuetudini vt absentes vocētur iuxta ɔsuetudinē vniuscuiusq̄ꝫ eccl'ie: ⁊ hic consuetudo erat q̄ oēs de puincia vocarenẗ. vt est ī. eo. i genesi. Additio. Et licet quidā (vt Pe. de sam. q̄ hoc no. ī. eo. cu mana. ⁊ Egi.) dixerunt nō valere ɔsuetudinē q̄ absētes nō vocenẗ/ lȝ valeat d q̄ꝫ remoto loco vocētur. tu dic ɔ̄ vt dixi. ī. de p̄ben. cū in ecclesijs. li. vj. in glo. pe. Jo. and.

Diuisio.

Bone memorie. ¶ In prima poniẗ decisa facti narratō. In scd̄a diffinitio, ibi: constituto. In qua duo facit. primo cassat electionē secūdā exprimēs: quare. scd̄o ibi electionē. cassat etiā primam exprimēs q̄re. ⁊ ponēs antipophorā. Ab. si. ¶ Casus. Epo cremoneñ. in extremis agēte cum desperareẗ de vita ipsi⁹ capl'm ipsi⁹ ecclesie citauit quēdā canonicū suū in ciuitate regia i studio cōmorātē vt ad certum terminum veniret pro electione futuri pastoris faciēda: dicto canonico nō veniēte ad terminū sibi prefixū ⁊ epo elapso termino viā vniuerse carnis igresso anteq̄ꝫ corp⁹ sepulture traderẗ absente p̄dicto canonico capl'm cōtulit ptātē eligēdi q̄busdā canonicis eccl'e sue. ⁊ ipsi canonici post mortē epi ⁊ ante sepulturā ceperūt tractare de electiōe pastoris. ⁊ q̄dā ex illis maior pars cōuenerūt in archipbr̄m ipsi⁹ eccl'ie. alij in archidya. suū. eo vero sepulto minor pars ɔsentit maiori/ ⁊ sic dict⁹ archipbr̄ post sepulturā ab oīb⁹ est electus: cui electiōi dict⁹ archidya. ⁊ capl'm ɔsensert. postmodū vero supuenit dict⁹ canonic⁹ asserēs se fuisse contēptū: ppter qđ (vt dicebat) electio nō valebat. Unde credēs ptātē eligēdi ad se esse deuolutā predictū archidya. elegit. Unde ppter electiones istas dictus canonic⁹ p se ⁊ quidā alijs. H. noīe p archid. ad se. apo. accesserūt. Papa vero de meritis istarū electionū cognito: electionē archid. celebratā post electionē archipbr̄i nō cassatā cassauit: qꝛ nō debuit. H. canōicus pcedere ad electionē secūdā ante cassationē prioris in penā interdicēs dicto. H. canonico vocē contradictiōis: in p̄mo ɔsensu capl'o pdurāte/ ⁊ sil'r electionē archipsbyteri iusticia exigēte cassauit. tū qꝛ corpore dicti epi nōdū tradito sepulture habuerūt de ista electiōe tractatū ɔtra canonicas sanctiones. tū qꝛ dict⁹. H. canonicus contēptus fuit: licet vn⁹ sol⁹ fuerit. quia in talib⁹ plus nocet contēptus vni⁹ q̄ꝫ multorum cōtradictio in presenti/ nec valuit predicta citatio: quia cū mortē episcopi p̄uenit nō potuit arcere citatū. ¶ Nota q̄ secūda electio nō est faciēda prima non cassata. ¶ Item vnius solius contēptus pōt cassare electionē. ¶ Item epo defuncto nondū sepulto non debet fieri electio. ¶ Item citatio nō legitime facta non tenet. Ber.

¶ Glo. seq. obijcit ⁊ soluit. et in additione ptim solutionem corrigit.

Electio aliq̄b⁹ ɔtēptis facta est nulla.

a ¶ Expectare. Sed nōne electio q̄ fit ɔtēptis illis qui debēt iter esse ipso iure est irrita? vt. s̄. e. q̄ sicut. ⁊. venerabilē. ⁊. ī. de arbi. cum olim. ⁊. lxiij. di. obeūtibus. ergo ea nō obstante potest attētari secūda electio. ī. de ap. ɔstitutis. cū enī a iure sit reprobata talis electio: nō est necesse iudicē adire p ea cassanda. ff. de cōdi. insti. l. que sub cōditione. §. vlti. Preterea cū vniuersitas delinquit in eligendo/ electio debet deuolui ad eū q̄ nō deliquit. s̄. e. bone. ⁊. s̄. de postu. bone. Dico q̄ electio archipresbyteri nō fuit nulla ipso iure: sed poti⁹ anullāda: ⁊ ideo debuit expectari cassatio superiorꝭ anteq̄ꝫ pcess⁹ fieret ad scd̄am. vñ ⁊ si vn⁹ habuisset ius eligēdi deliq̄t in hoc q̄ voluit simul esse actor ⁊ iudex† p̄misse electionis. ī. de ɔces. p̄ben. post

† Cū tñ ne

electionem. in parte decisa. Et licet illi deliquerūt in eligēdo: non tñ illud ius deuoluiẗ ad vnū. et hoc ſm Jo. q̄ dicit q̄ vn⁹ nō constituit vniuersitatē: ⁊ inducit in arg. hoc. c. et. lxv. di. si forte. ⁊ ff. de lega. j. si grege. licet ius vniuersitatis dicaẗ stare in vno. ff. q̄ cuiusq̄ꝫ vniuer. sicut. in fi. per quā. l. nos dicim⁹ ɔ̄: et si iste nō elegisset poterat post cassationē eligere si hoc postulasset: et h̄ innuit lr̄a ista cū dicit ibi nr̄m debuit expectare iudiciū: anq̄ꝫ pcederetur ad scd̄am. Et si electio p̄ma nulla fuisset ip̄o iure: qꝛ elect⁹ esset indign⁹: tūc ip̄e sol⁹ potuisset. s̄. e. bone. et. s̄. de postu. gratum. et. ī. e. scriptū est. sed hec non fuit nulla: imo ip̄e poterat eā ɔfirmare si cōsensisset. s̄. c. q̄ sicut. Jo. dixit q̄ non deuoluiẗ ius eligēdi ad alios: nisi qñ eligiẗ psōa ineligibilis ī. eo. scriptū. in fi. ⁊. s̄. de postu. gratū. et. s̄. e. bone memorie. Sȝ dic qñ electio nō est nulla ip̄o iure videlicet vbi aliq̄s est ɔtēpt⁹ tūc nō ip̄o iure/ sȝ p sniam ius eligēdi dȝ deuolui ad alios: vl' si nō seruaẗ forma illi⁹ ɔstōnis. ī. eo. qꝛ ppẗ. tūc sil'r sunt p̄uādi p sniam. vt. ī. eo. qꝛ ppter. ⁊ ca. cu mana. An ius vniuersitatis remaneat in vno: dictum fuit. s̄. de postu. gratū. ⁊ ibi recurrendū est. Q̄ñq̄ꝫ tñ electio ē irrita ipso iure: ⁊ tñ impedit scd̄am. s̄. eo. auditis. nec tūc eligēdi ius deuoluiẗ ad alios. Vñ scd̄a electio ibi nō tenuit vt ibi notaẗ in fi. vltime notule: qꝛ eligentes nō sunt ipso iure p̄uati. Et qđ dixi† q̄ vbi aliq̄s est ɔtēpt⁹: nō ip̄o iure/ sȝ p sniam ius eligēdi dȝ ad ɔtēptū deuolui: itelligo per sniam pape tm̄. ar. istius lr̄e cū de priori nr̄m deberet expectari iudiciū anq̄ꝫ pcedaẗ ad secundā. Vbi enī certa pena statuta est: alia nō est iponēda: nisi p eū q̄ habȝ ptātis plenitudinē: qđ satis innuit hec lr̄a: sufficit enī vt casseẗ electio: vbi q̄s psequiẗ ɔtēptū suū. B.

mo sibi ius dicere debeat. C. ne q̄s i sua cā. l. vna. vnde vi. si q̄s i tātā. ff. quod me. cau. extat edictū. et de vi priua. l. creditores. ī. de ɔcessiōe p̄. post electionē. ad fi. qđ met. cau. c. vlt. ij. q. j. in primis. xvj q̄sti. vj. placuit. quod si fecerit sine pena eē nō debȝ ſm ho. Jo. an.

†al'. arctare.

Electio irrita q̄ñq̄ꝫ aliā impedit.

† Hoc qđ sequiẗ fuit additio in qua glosator. caute correxit qđ dixerat. Jo. and.

¶ Glo. seq. reciteẗ per obiectionē: ⁊ solutionem.

b ¶ Tractatum. No. q̄ cassaẗ electio de qua est habitus tractat⁹ ante sepulturā mortui. lxxix. di. null⁹. ij. Sed ppter hoc solum nō fuisset cassata: sed assumit hic papa q̄si nō cām vt cām: sed cōtēpt⁹ fuit cā cassationis. nam mortuo viro soluta est vxor a lege matrimonij. vt. ī. de secū. nup. c. vl. ⁊ pe. ⁊. vij. q. j. sicut alterius vxor. Ber.

c ¶ Multorum. s̄. e. q̄ sicut. ⁊. c. venerabilem.

¶ Glosa sequens arguit: ⁊ remittit.

d ¶ Nec predicta. Rñsio tacite questōnis. Diceret aliq̄s dño pape ille. H. fuit citat⁹: ⁊ ille rñdit: citatio nō fuit legitima. Et sic est arg. q̄ si aliq̄s citeẗ nō legitime: si aliq̄d fiat contra absentem nō valet. Generale enī est q̄ ad citationē que reprobatur a iure nō tenetur venire citat⁹ etiā vt alleget priuilegiū. de hoc no. per. Jo. iij. q. ij. si eps. et. ī. de do. ⁊ contu. dilectus. vbi de hoc.

Diuisio.

Cum ad nostrā. ¶ Primo ponit factū. Scd̄o illđ cassat ibi. Nos. Ab. sic. ¶ Casus. Quidā simul fact⁹ fuit monachus ⁊ abbas: cū pri⁹ debuerit esse monachus q̄ꝫ abbas: puenit h̄ ad noticiā dñi pape. papa vidēs q̄ ɔ̄ regulares traditiōes fuerit attēptatū electionē de facto factā cassauit: qꝛ null⁹ dȝ monachari spē hñs vel pmissionē q̄ fiat abbas. ¶ Nota sola spes vel promissio simoniā inducit: et ideo ille q̄ sic monachaẗ/ vel eligiẗ: de iure est repellēdus. Itē nota q̄ q̄s pri⁹ dȝ monachari q̄ꝫ in abbatē assumi.

¶ Glo. se. al. duas ɔcor. Sig̃t vnū ɔ̄riū ⁊ sol. pōit dictū cui sig̃t ɔ̄riū.

Monachi q̄ ad aliq̄ sūt melioris ɔditionis q̄ꝫ clerici seculares.

e ¶ Monachus. Hic habes expresse q̄ cleric⁹ secularis non pōt eligi in abbatē: ad idē facit. s̄. e. cū cām. et. ī. eo. cum in magistrum. Ar. ɔ̄. xvj. q. j. pbr̄os. Sed nō est ɔtra: qꝛ illi pbr̄i erāt mōachi: ⁊ ita poterant eligi in abbates: ⁊ ibi soluiẗ ɔtrarium. Et sunt monachi melioris cōditionis q̄ꝫ clerici: qꝛ clerici eos eligunt ad sua officia: viij. di. c. j. et. ij. ⁊. xviij. q. j. c. j. vbi est hoc expressum: sed ipsi non eligunt clericos ad suas dignitates. Ar. ɔ̄. xxviij. q. j. omes. et. ij. q. vij. sicut sacerdotes. Et hoc ideo: quia quilibet monachus cleric⁹ est: sed nō cōuertiẗ: ppterea quilibet monachus in clericali officio videtur instructus: sed clericus secularis non in monachali.

Honores sperare possum⁹.

f ¶ Nullā spē. Pricipalē. viij. q. j. sunt i eccl'ia. sed scd̄ario licitum est alicui sperare honores eccl'iasticos. lxj. di. q̄d pderit. ⁊. lix. di. si

officia.lxxiiij.dist.ꝯsuluit.⁊ verba ista habes.xvj.q.vij.per laycos.
a ¶Irritare. Id est irritam nunciare.j.eo.ca.proxi.

Diuisio. Officij tui. ¶Cōmunis diuisio.scd̄a ibi. Nos autem. Ab.sic. ¶Casus. Uacāte quodā monasterio posito in medio nationis ꝑuerse.monachi cū nō possent sui ordis ꝑsonā ydoneā iuenire ꝑ quā monasteriū posset gubernari in quēdā nobilē ⁊ discretū ocl'os extēderūt: ꝑ quem poterāt meliꝰ defensari. Uñ accesserūt ad p̄rem ipiꝰ humilit̃ postulantes ab ipo vt filiū suum īduceret: q̄tenꝰ habitū susciperet monachalē: nullā spem p̄ri dantes de ipiꝰ ꝓmotiōe. ⁊ p̄r ad h̄ filiū suū induxit.q̄ monachꝰ factꝰ statim ī abbatē est electꝰ. cuiꝰ electio cōfirmata fuit ꝑ rectorē massanū legatum ap'lice sedis. mortuo illo rectore q̄ ꝯfirmauit suā electionem successit sibi q̄dam aliꝰ legatꝰ apo.se.q̄ dubitauit an talis electio valuerit cū dictꝰ paratus sit se purgare ꝙ ad hoc fuit nulla ambitiōe inductus: petēs a papa vtrū dictꝰ electionē potuit ꝯfirmare vel dispēsare cū ipo/⁊ si electio illa sit cassāda an iterum possit eligi in abbatem: Rñdet papa ꝙ ex his q̄ icōtinēti sunt acta ostēdit̃ ꝙ talis taliter eligi nō potuit ī abbatē. et iō papa electiōem illā decreuit irritā et inanē.q2 priꝰ voluit esse magister q̄ȝ discipulus. sȝ postq̄ȝ fuerit ī reg'la cōpetēter instructꝰ/ si necessitas ⁊ vtilitas mōasterij postulauerit poterit ī abbatē assumi: ne mōasteriū opprimat̃ icursibus malignoꝝ.priꝰ tñ ab ipo purgatiōe recepta. ¶Nota ꝙ ex his que incōtinenti fiūt p̄sumit̃ cōtra aliquē. Itē ꝑus debet esse quis discipulus q̄ȝ magister. vt in p̄cedenti capitulo dicebat̃. Berñ.

vel ꝑmissionē habens: vt abbas fiat debeat monachari: electōez de ipso factā curauimꝰ irritare[a].

Idē magr̄o Ca. p̄sbytero cardinali sedis apostolice legato.

¶In abbatem eligi non potest nisi instructus in regula monachali. Capitulum.xxxviij.

Officij tui: ⁊.j. Sane nobis tuis l'ris itimasti: ꝙ cū monasteriū q̄dā positū in medio nationis ꝑuerse: pastore careret: monachi de electiōe abbatꝭ tractātes: cū nō possēt sui ordinis ydoneā iuenire ꝑsonā: ī quēdā viꝝ nobilē oculos direxerunt: ꝑ quē poterāt meliꝰ defensari. ⁊ p̄rem adierūt ipiꝰ: hūilr̃ postulātes ꝙ filiū suū induceret: vt habitū suscipet monachalē: nullā patri de ipius ꝓmotiōe fiduciā tribuētes: ⁊ p̄r ad hoc induxit filiū ꝓuidū ⁊ discretū: q̄ effectꝰ monachꝰ fuit in abbatē electꝰ: cuiꝰ electio extitit ꝑ rectorē messañ. ap'lice sedis legatū q̄ oībus p̄dictis iterfuit cōfirmata. Cū aūt idē sit paratus purgare se: ꝙ nulla fuit ad hoc ambitiōe inductꝰ: postulas edoceri: vtrū dictꝰ legatꝰ electiōem cōfirmare vel dispensare potuit: vel quod factū est stare possit: et vtrū electiōe cassata iteꝝ valeat eligi in abbatem: ¶Nos aūt cōsul.⁊.⁊. rñdemꝰ ꝙ cū ex his q̄ incōtinēti[b] subsecuta sunt ostēdat̃ ꝙ talis taliter non possit eligi in abbatem: maxime ꝓ eo ꝙ āteq̄ȝ esset discipulꝰ: voluit esse magister/ electiōem illā irritā esse decreuimus et inanē. Uerū postq̄ȝ fuerit in regula competenter[c] instructus (si vrgens necessitas: et euidens vtilitas ipsius monasterij postulauerit) purgatiōe recepta poterit in abbatē assumi: ne monasteriū opprimatur icursibus malignoꝝ. Idem.

¶Electio al's canōica ꝯfirmat̃ licet quidā eligētiū eēnt minori excōicatione ligati. Ca.xxxix.

Illa quotidiana instātia: et.j. ¶Quia pro certo didicimus electionē canonicam[d] extitisse: ipsam auctoritate ap'lica duximꝰ ꝯfirmandā: supplētes[e] de plenitudine potestatis si q̄s in ea ex eo fuisset defectꝰ: ꝙ quidam interfuerunt electioni eiusdem qui ex sola participatione in simplicis[f] excōmunicationis laqueū inciderūt. Idem magistro maximo notario nostro.

¶Si postulatio cum electione cōcurrit: et numerus postulātiū est duplo maior: et postulatꝰ est idoneus: postulatio admittit̃ reiecta electione. Si vero indignꝰ ⁊ hoc maior pars postulantium ignorauerit: postulatio ⁊ electio reprobantur. Si vero sciebant: ⁊ electus est idoneus: cōfirmatur electio: et idem si numerus postulantium non est duplo maior. h.d. intelligendo s̄m ꝙ continet ius cōmune. Capitulū.xl.

Scriptū est in apocalipsi iohānis: ꝙ in medio et in circuitu sedis erant q̄ttuor aīalia: et.j. ¶Sane ad hanc ecclesiā

Apocalip.iiij.

professionis debent esse q̄ eligunt ⁊ qui eliguntur: ne quasi in boūe et asino videret̃ arari: q2 quasi simul et semel esset laicus et abbas. Et q2 p̄sumptio ambitiōis maxima est: q2 al's nō fieret forsan monachus. Et ambitio bene repellit quēlibet a dignitatibꝰ. viij.q.j. in scripturis: quia nō ambitione: sed labore ad augmentū honoris vnūquēq̄ȝ conuenit peruenire. C. de re mili. contra publicam vtilitatē. li.xij. et ambitus notari solet. lxj.dist. miramur. in fine.

miseri.l.di. considerandū s̄m Gof. Jo.an. Ambitio repellit a dignitate.

c ¶Competēter. Per tres menses. argu.j.de eta.et quali. preterea.et in auten.de.sanc.epis.§. damus.col.ix. Uel al's competēter.i. per annū s̄m quosdam: ⁊ inducūt pro se.lxxviij.distin. monachus nouitius. Additio Concor. Johan. Tan. et Compost. Sed Hostien. dicit ꝙ per annum.j.de reg. statuimꝰ. potiꝰ crederem hoc arbitrarium s̄m diuersas conditiones personaꝝ. Johannes andree.

Diuisio. Illa quotidiana. ¶In prima ponit̃ electionis decisa narratio. In secunda ipsius confirmatio ibi: quia ꝓ certo. Ab.si. ¶Casus. Quidam electus fuit in episcopū vel in aliū prelatum. In hac electiōne quidam interfuerūt qui per solam participationem inciderāt in minorem excōmunicationem. dubitatur an propter hoc electio vitiaretur. Cōsultus papa respondet ꝙ pro certo inuenit electionem illam canonicā fuisse: et ideo eam confirmauit. Uerū tamen si quis defectus fuit in ea propter hoc ꝙ illi excōmunicati minori excōmunicatione interfuerūt: papa supplet hoc de plenitudine p̄tā tis. Nota ꝙ excōicatus minori excōicatiōe pōt eligere: q2 nō ē separatꝰ nisi a sacramētis. Ber.

¶Glo.seq. coadiuuat textū. alle.iiij. iura. scd̄o obijcit ⁊ soluit. tertio querit. arguit pro et soluit ꝯtra. quarto querit obijciēdo ⁊ soluit.

b ¶Incontinēti. Presumit̃ aliq̄d ex eo ꝙ icōtinēti est subsecutū. xxxj.q.j.si q̄s.⁊.l.di.si q̄ femia. q̄ eni incōtinēti fiūt īesse vident̃. ff.si cer.pe.lecta est. † q2 ex h̄ p̄sumit̃ ꝙ turpit̃ ⁊ ex ꝯuētiōe sit electꝰ: q̄d eē nō dȝ.j.q.ij. q̄ȝ pio. Sȝ si hec rō est q̄re clericꝰ nō possit eligi ī abbatē: q2 nō est īstructus ī reg'la monachali: sic eadē rōne monachꝰ nō dȝ eligi in ep̄m: vel p̄latū alicuiꝰ eccl'ie sec'laꝝ: cū ipe nō nouerit reg'las clericoꝝ vt possit p̄fici ecclesijs. xvj.q.j. sic viue. ⁊.c. si clericatꝰ. q̄d eēt veꝝ si oīno ignoraret. Sed bñ eligunt̃ monachi ⁊ regulares ad sec'lares p̄latiōes ꝓpt̃ officiū p̄dicādi: q̄d p̄uilegiatū est.j. de sta.regu. ꝙ dei timorē.⁊.j. de vo.⁊ vo.redē.ꝑ tuas.⁊.xviij.q.j. statutū.⁊.lviij.di.c.j.⁊.ij. Sȝ q̄d si peritꝰ eēt sec'laꝝ clericꝰ ī reg'la monachoꝝ: posset ne tūc eligi ī abbatē: Uī̃ ꝙ sic: q2 rō ꝯstōnis ī eo cessat lxj.di.§. his oībꝰ. sicut monachꝰ peritꝰ ī reg'la clericali pōt eligi in ep̄m ꝑ p̄dicta cap'la. Sȝ nō est ita: q2 ⁊ si scit regulā: nō tñ est exptꝰ ī ea. Nā graue est iexptos diuis obsequijs applicare. xix.q.iij. monasterijs. ‡ Sed q̄re nō potuit iste postulari ī abbatē: cū laycꝰ nesciēs reg'las clericales possit etiā ī epȝ postulari.lxj.di.oīsꝰ. postea ꝑ tres mēses discere pñt reg'las clericales. in aut̃. de san.epi.§. damus.col.ix. Itē heremita postulat̃ in abbatē.s.eo.cū monasteriū. Dic ꝙ nō fuit heremita: sȝ de monasterio q̄d erat in heremo. Et eadē est rō: q2 si laycus est peritus/ non est necessaria in eo ꝓbatio habitꝰ clericalis. Sed oīa ista nō ꝓsunt: q2 q̄ȝtūcūq̄ȝ sit laycus peritꝰ in regula monachali: ⁊ expertus ⁊ ꝓbatus in ea: nunq̄ȝ potest eligi vel postulari in abbbatē ꝓpter rōnem que hic reddit̃. ⁊ q2 eiusdem

† Pacta icōtinēti facta stipulatiōi īesse dicūt̃. Jo.an.

Clericus secularis etiā p̄itus ī reg'la monachali in abbatē nequit eligi.

‡ Sicut dominus voluit btm̄ petrū in seipo experiri fragilitatē humanā vt disceret alijs

¶Glo.seq. distinguit electionē actiuā et passiuam/et reddit cām vtriusq̄ȝ. signat contrarium et soluit.

d ¶Canonicā. No. ꝙ licet aliqui sint excōmunicati minori excōicatione: tamen eligere possunt: et talis electio dicitur canonica: vt hic habes. sed talis scienter eligi nō pōt pro eo ꝙ eligitur ad ea a q̄bus est ipse remotus.j. de except. a nobis. et hoc est hodie exp̄ssum .j. de cleri. excōmu.mi. si celebrat. nec incurrit irregularitatem si celebrat: peccāt tamē tales celebrando: vt ibi dicit: sed criminosi a ꝓsecutione sui iuris nō repellūtur nisi sint excōmunicati maiori excōmunicatione: et ita isti possunt vti iure suo in eligendo ⁊ in alijs negocijs ecclesie tēporalibus ⁊ spiritualibus. Arg. contra.s.eo.cū inter. R.⁊.s. de consue. cū dilectus. vbi dicit̃ ꝙ suspensi nec eligere nec eligi possunt. Sol'. hic ⁊ in ca. si celebrat intelligitur de suspensione canonis. cōtraria de suspensione iudicis: ⁊ mitius agitur cū lege q̄ȝ cum ministro legis. ff. de arbi.l. celsus. Unde versus.
Supplicium leuius dat ius q̄ȝ iura ministrans.

e ¶Supplentes. Hec suppletio † ex superabundanti nō ex necessitate hic fit ex eo ꝙ obiectum fuit de tali excōmunicatione que repellit ab electione per decre.predi. si celebrat.

f ¶Simplicis excōicationis. Hic potest sumi ar. ꝙ vtile nō vitiatur per inutile.j.e.c. proxi. in fi. ver. nisi forsan ⁊c̄.

Scriptum. ¶Habet materiā subtilem ⁊ difficilē intantum ꝙ glo. et aliqui dixerūt extra eā hoc ca. cōtinere potiꝰ quādam prouisionē papalē q̄ȝ ius cōmune. iste tamē intellectus cōmunitet nō tenet̃: q2 s̄m eū hec decretalis esset hic sup̄flua ꝯtra id q̄d habet̃ in ꝓemio.s. Diuiditur p̄ncipaliter in quattuor partes. In prima

† Si vis dicere ꝙ necessaria fuit hec suppletio. potes dicere ꝙ hic vocat minorē excōi. verba lē ad differētiā solēnis que dicitur anathema. de iudicijs. cū nō ab homine. vel ꝙ etiā ipe electus participauerat: ita ꝙ erat excōicatus minori vt recitat Hostiē. sed exquisite sunt he lecture. Jo.and.

ponit exordiū decisum. In scđa ibi: sane. narrat factū electionis et postulationis. In tertia ibi: verū quia. ponit cōmissionis causam. In quarta ibi: p aplica. ponit cōmissionis formam. Et hec vltima pars subdiuidit: qr primo ponit pcessum quē faciet delegat9 partib9 iuitis. scđo ibi τ si partes. ponit diffinitionē quā faciet si partes cōsentiāt quattuor casus declarando: secūdus est ibi: q si. tertius ibi: si vero. quartus ibi: nisi. Abb. si. ¶ Casus. Uacāte cōstātinopolitana ecclesia duo vocati sunt ad eā. pars vna postulauit archiepiscopum eradieñ. alia vero elegit plebanū scti pauli de venetijs. procuratores vtriusq3 partis ad sedē aplicam pпter hoc accesserūt: hec et alia in presentia dñi pape ppo nentes. ex parte postulātiū archiepm ppone bat q due partes τ amplius postulauerant archiepm. Ad hoc pbandum iducebat quoddā publicū instrumētū cōputatis. vij. prepositis et prelatis cōuentualiū ecclesiarū qui de cōmuni ɔsensu ad electionem fuerūt vocati. τ pcuratorpartis aduerse illud idē fuit confessus in iudicio: sed eius confessio extitit reuocata. Unde pars postulantiū ppo nebat suam intētionem pbatā. quia de his que partes in iudiciū dedu xerāt: nō potuit fieri domino pape plena fides. mandat papa cuidā notario suo vt sup his inquirat diligētissime ṽitatē de meritis electi et postulati apud venetias vbi vterq3 nat9 fuit / τ diutius ɔuersatus / τ de studijs eligētiū τ postulātiū / τ de oīb9 q̄ cām pñt istruere apud cōstātinopolim vbi electio τ postulatio facte fuerūt. τ si partes ɔcordauerint pcedat h mō. vt si cōstiterit q de cōi ɔsensu pr̄iarche admitterent. vij. p̄positi siue p se siue p alios. τ duo alij ex parte vniuersitatis p oīb9 platis ɔuētualiū eccliarū. τ tūc tpis tot essent plati quot erāt ecclie ɔuētuales: ita q cū septē p̄positis τ nouē canonicis facerēt duplo maiorē numerū q̄3. xvj. electores plebani tūc postulatiōem admittat: nisi postulat9 indignus reptus fuerit. τ electione plebani cassata absoluat illū ab ecclia eradieñ. et det sibi licētiā trāscēdi ad ecclesiā ɔstātinopolim. Si ṽo oēs p̄dicti nō fecerūt duplo maiorem numerū / siue dignus siue idignus fuerit postulatus / eo repulso electionē plebani cōfirmet. nisi τ ipe pleban9 reptus fuerit indignus. Si ṽo numer9 postulātiū fuerit duplo maior q̄3 eligentiū: τ psona postulata fuerit indigna. τ electio τ postulatio reprobet: nisi forsitā oēs vel maior pars postulātiū ex certa scīa idignū postulassent. τ illa vice postulādi seu eligēdi essent ptāte p̄uati. τ in hoc casu electionē plebani ɔfirmet si eā de psona ydonea ɔstiterit celebratam. ¶ Nota q inq̄rēdū est de cōuersatione electi apud illos cū q̄b9 fuit ɔuersatus. ¶ Nota q q̄ sciēter eligit indignū ea vice postulādi vel eligendi potestate priuat. Qui vero ignoranter eligit vel postulat indignum / nō punitur. Item si maior pars ignorat vitiū minoris partis non imputatur maiori parti que hoc ignorauit. Hec decre. continet ius in fine: alia vero p̄cedētia ex cōmuni cōcordātia partiū τ ɔuisione pape dicta sunt. Bernar.

a ¶ Reuocatam. Sine aliquo interuallo: sicut testis q̄ potest corrigere dictum suū incontinēti. j. de testi. cogē. preterea. An factum pcuratoris p̄iudicet dño. dicit j. vt lit. non ɔtest. c. j. et c. accedens. τ j. de cau. pos. cum olim. τ j. de censi. olim.

b ¶ Altera. Scilicet postulantium archiepiscopum.

c ¶ Electi τ postulati. Sic. s. eo. venerabilem. Sed ibi ad studia eligentium non retulit se legatus q̄3uis potuerit.

d ¶ Ubi nati. Quia ibi melius potest inquiri. s. eo. postq̄3. et j. de presump. quosdam. τ. xxiij. dist. illud.

e ¶ Consenserint. Scilicet vt notarius iste diffiniat s̄m q inferius continetur: et in isto consensu necessarius est consensus electi et postulati: al's non possunt partes recedere a iure. s. eo. cum inter canonicos.

scz cōstantinopolitanā duo aīalia sunt vocata: vtinā plena oculis τ alas habentia senas: videlicet eradieñ. archieps et plebanus scti pauli de venetijs: sicut per pcuratores tā postulātiū archiepm q̄3 eligētiū plebanū fuit ppositū corā nobis: τ j. ¶ Uerū qr de his q̄ p assertionē ptiū i iudiciū deducta fuerāt: nobis non potuit fieri plena fides: q̄3uis super his q̄ de nūero dicta sunt postulātiū p quoddā instrm publicū: necnon confessionē pcuratoris aduerse partis in iudicio factā: s3 postea reuocatā[a] pars altera[b] assereret suā itētionē esse fundatā: cām discretiōi t. duximus cōmittēdam. ¶ Per ap. scripta mādātes q̄tenus sup his τ alijs iquiras diligētissime ṽitatē: de meritis electi[c] et postulati apud venetias vbi[d] nati fuerūt et diutius conuersati. De studijs autē eligentiū et postulātiū: et oībus generaliter q̄ cām pñt instruere: apud cōstātinopolim vbi hmōi postulatio τ electio celebrate fuerūt. ¶ Et si partes ɔsenserint[e] pcedas hoc mō: vt si cōstiterit de mutuo[f] cōuenisse consensu q ad electionē pr̄iarche. vij. admitterent prepositi: siue per seipsos: siue p alios[g]: τ duo[h] alij ex pte vniuersitatis p ceteris cōuētualiū eccliarū platis: totq3 tunc tpis[i] cōuentuales ecclesias habuisse platos: q cū. vij. p̄positis et nouē canonicis quos quidē canonicos cōstat in postulatiōe p̄fati archiepi ɔuenisse: duplo maiorē facerēt nūerū q̄3. xvj. electores plebani: tu vice nostra postulationē admittas: nisi pbatū fuerit postulato aliq̄d obuiare de canonicis institutis[k] qđ promotionē ipsi9 debeat impedire: ac (plebani electione cassata) ipm archiep3 absoluas a vīculo quo eradieñ. ecclie tenet: concedēdo ipm constātinopolitane eccle in pastorē. ¶ Qr si ad faciēdum duplo maiorē[l] nūerū simul oēs predicti minime sufficerent: siue dignus: siue indign9 fuerit postulatus: tu (postulatione repulsa) electionē plebani aucte nr̄a confirmes[m]: dūmodo nihil obsistat eidē qđ ipm tanto presulatu reddat indignū. ¶ Si ṽo numerus

f ¶ De mutuo. Hoc ideo dicit: qr pars eligentium hoc negabat: ideo papa mandat inquiri cum de iure cōmuni interesse debuerit j. de cau. pos. cum ecclesia. B.

g ¶ Per alios. Qualiter q̄s per aliū hoc facere possit habes. j. e. qr ppter. §. illud. sed ibi de iure cōi: hic de mutuo cōsensu.

h ¶ Duo. Isti duo habebant vocē. p. xij. platis singulariter p quolibet. Additio. Hoc itelligit Inno. q̄n oēs vt singuli singulariter habebāt vocem: aliud si vniuersitas platorū vnicā vocē habuisset. Dicebat ergo Cōp. q tot voces habebāt isti quot ɔmittētes. nemo eni pl9 τc. de reg. iur. nemo plus. Jo. an. ¶ Glo. seq. exponit lr̄am expositiōi signat ɔ̄riū. τ cōtrario acquiescit.

i ¶ Tpis. Hoc iđ dicit: qr si tūc aliq̄ ɔuētualis ecclia vacasset p ea nullus potuisset admitti se de vacante: qr tūc nō est q̄ iura illi9 tueat / vel eis possit vti. j. ne sede va. c. j. et. ij. τ j. de prescrip. de q̄rta. tūc eni dormit ius ecclie: ita q nō currit p̄scriptio. j. de p̄scrip. auditis. τ. ca. j. τ. c. de q̄rta. nec ad caplm ius illud deuoluit. j. ne se. va. c. ij. Ar. ɔ̄. j. de maio. et obe. his q̄. τ. c. cū olim. q̄bus forte staret in casu isto: quia diuersi sunt isti casus a precedētibus: sed hec lr̄a infert cōtrariū.

Prescriptio dormit cōtra ecclesiā ipsa vacante

k ¶ Institutis. Que habes. j. co. titu. nihil est.

l ¶ Maiorem. Hic habes q electio semp preualet postulationi s̄m illos qui dicunt: q hec est iuris diffinitio: nisi due partes sint in postulatiōe. De hac materia dictū est. s. de postu. bone memorie. j. τ ideo statur hic iudicio duar partiū: qr quod due ptes faciūt totū caplm facere videtur. τ ff. q cuiusq3 vniuer. plane. τ s̄m hanc decre. intelligit qđ dicit decre. s. de postul. bone memorie. q postulatio in discordia non consueuit admitti. hoc intellige put dr in no. sequenti. Itē nota hic q cum in electione lōge maior numerus est ex vna pte q̄3 ex alia: nō habet respect9 ad meritū psone: dū tñ sit ɔueniēs ille q̄ est elect9 a maiori pte: nec ad zelum eligendū. ar. s. eo. dudū. τ j. de ap. ɔstitut9. sed si nūerus in modicū excedat: tūc recurrit ad merita τ ad zelū: τ preferunt nūero. ar. j. de test. in nr̄a. τ est exp̄ssum. j. e. ecclia vestra. vbi de hoc. ¶ Glo. seq. obijcit: τ soluit recitādo opinionē quā approbat

m ¶ Confirmes. Hic dicit papa electionem a minori parte capituli factā ɔfirmari: τ tñ ps alia nō est eligendi ptāte p̄uata: qr nō postulauerat indignā personā: τ de iure licite poterāt postulare sicut et eligere: τ ita postulando non peccant: ergo ius eligendi nō fuit deuolutum ad pauciores: qđ tūc demū locū habet: cum maior ps scienter postulat vel eligit indignū. vt in fi. decre. dr. Et ideo ɔtra j. e. cumana. τ in. c. ecclesia. τ. ca. in genesi. in quib9 dicitur q electio non valet nisi sit facta a maiori parte capituli. et hic confirmat facta cum longe minori pte. Propter hec τ alia que hic dicuntur: dicunt quidā q hec decre. ius cōe nō cōtinet: sed fuit quedā prouisio de consensu partiū: τ hoc videt p verba illa superi9: si ptes cōsenserint hoc modo pcedas: τ ex eo q papa admittit hic postulationē i discordia factā: cū p eā nullū ius acquirit postulato. s. de postu. c. pe. τ qr non consueuit admittere tales postulationes in tanta discordia. s. de postu. bone memorie. Et ita in his duob9 ɔtinet gratiam: qđ satis potest cōcedi. Et ita videt q vtraq3 ps renūciet iuri suo: τ qđ dicit de consensu ptiū taliter pcedat. vt. s. dr in ṽbis premissis si partes consenserint τc. al's si contradicerent nō taliter pcessissent: sed facta inquisitione super his de quib9 premittit: cām instructā remisissent ad papā. hoc pbat. s. eo. bone memorie. in pte decisa. Sed vbi due partes postulant aliquem: licet ius non acquiratur postulato vt agere possit: tñ pōt petere gr̄am: τ iniuria fit ei si nō fiat illi gratia. ar. ff. de aqua quoti. τ esti. l. j. §. permittit. de hoc no. s. de postu. grarū. τ. c. penul. τ. vlti. Et idē crederem si maior ps postulat q gr̄am deberet hr̄e. Et qđ dicit de duab9 ptib9 nō credo necessariū: sed quedam ɔuisio fuit hic vt dictū est: quia siue maior

pars et sanior. siue due partes/ siue oẽs: totum dependet a superiore: sed quod in fine dicitur ius est.
¶ Glosa sequens ar. a cõtrario: soluit et determinat.

a ¶ Maior. Et ita videt a ꝯrio: ꝙ si minor pars capituli sciuisset illũ esse indignũ: alij nõ punirent ꝓpter hoc: et ita est hic ar. ꝙ vtile nõ vitiat per inutile. sic s. c. ꝓxi. Et est notabile illud ꝙ culpa et dolus minoris ptis nõ nocet: nec ea que fiũt a minori pte irritant ꝓpt hoc: et isti soli priuati essent ipso iure eligendi in ꝓxĩa electione si alij nõ elegissent. s. e. cũ in cunctis. et hic. et alij admitterent: dũ tñ ꝓbarẽt ignorãtiã s. eo. innotuit. Et si maior ps ignorasset illũ indignũ: vtraq; ps dꝫ reprobari a ꝯrio: vt dr. s. Et qđ dr hic ꝙ electio facta a maiori parte ꝯfirmet qñ maior ps postulãtiũ sciẽter eligit indignũ itelligit qñ vno cõtextu fiũt postulatio et electio/ seu electiones: vt hic cõtingit: secꝰ si ex iteruallo: tũc enĩ illi soli q sciẽter postulãt vel eligunt indignũ: sunt eligendi seu postulãdi ptãte ꝑuati: ⁊ illi q ignoranter postulauerũt seu elegerũt indignum: debẽt ab alijs ad electionẽ admitti: als ꝯberet electio cassari ꝓpter ꝯtẽptũ. vt dicit. s. in eadẽ notula.

b ¶ Postulata. i. ignoranter.
¶ Glo. se. obijcit ⁊ soluit

postulantiũ inuentus fuerit duplo maior[a] queãdmodũ predictũ est: et ꝑsona postulata[b] reperta fuerit idigna: tu tam postulationẽ q̃ electionẽ nõ differas reprobare. ¶ Nisi forsan oẽs/ aut maior pars postulantiũ presumptione[c] dãnabili postulauerint scienter indignũ: vt hac vice merito debeãt eligẽdi/ seu postulandi ptãte ꝑuari[d]. Et hoc quoq; casu electionẽ ꝯfirmes[e]: si eã de ꝑsona idonea cõstiterit celebratã.

Idem in concilio generali.

¶ Si illi ad quos spectat electõ negligunt eligere prelatũ cathedralis vel regularis ecclesie ifra tres mẽses: primꝰ supior ecclesiam ordinabit: qđ si infra tres alios mẽses non fecerit/ canonice punietur. Ca. xlj.

Ne ꝑ defectu pastoris gregẽ dñicũ lupus rapax inuadat: aut in facultatibꝰ suis eccl'ia viduata graue dispẽdiũ patiatur: volẽtes i hoc etiã occurrere periculis aĩarũ ⁊ ecclesiaꝝ indẽnitatibꝰ ꝓuidere ¶ Statuimꝰ vt vltra tres menses cathedralis[f] ec

c ¶ Presũptione. i. ex certa sciẽtia. s. e. innotuit. Sed qualiter potuit esse dignꝰ iste postulatꝰ archiepatu/ et indignꝰ patriarchatu † et qui iudicatus fuit dignus a papa/ vel a suo patriarcha quãdo cõfirmauit eũ quare denuo inquiri iubet de moribꝰ suis cõtra illud. xvij. q. iiij. §. qui autẽ. et. C. de cri. fal. l. ij. ⁊. j. de eta. et quali. accepimꝰ? Dico ꝙ licet quis reputetur dignus ad vnã dignitatẽ: propterea non est dignus ad maiorem. licet enĩ dispensetur cũ aliquo in minori dignitate: nõ tamen dispẽsatur ad maiorem. xij. dist. nos consuetudinẽ.

† Non enĩ põt quis esse in vno loco sanctꝰ: ⁊ in alio peccator. j. q. j. sicut xp̃s. io. an. ĩ no.

¶ Glo. seq. recitetur per contrariũ: et dupliciter soluit.

d ¶ Priuari. Istud referas ad factũ: cum sint ipso iure priuati. s. eo. cũ in cũctis. illi scilicet qui sciẽter hoc fecerũt. Uel dic. i. nũciati priuati. Additio. Per qđ not. Hostiẽ. ꝙ licet due electiões fiant vno contextu et maior pars eligat indignũ/ ⁊ minor dignũ nunq̃ obtinebit minor nisi maior sciẽter deliquerit. Dicit tamẽ presumi contra maiorẽ nisi probet ignorantiã. remittit. s. eo. innotuit. hoc dictũ est pro opinione mea contra suam opinionem. Hostiẽ. de quadicã. j. eo. congregato. Io. and.

e ¶ Cõfirmes. cũ sit facta a maiori pte illoꝝ q habebãt ius eligẽdi.

Diuisio. Ne ꝑ defectu. Prĩo ponit ꝯstõnis cã. Scđo ibi: statuimus. cõstitutio: q ꝯstõ q̃ttuor facit. Nã pmo statuit tp̃s electioni. Scđo ꝑuat negligẽtes ibi: infra q̃s. Tertio ad superiorẽ deuoluit ibi. ac ipsa. Quarto punit superiorẽ si negligit ibi: is vero. Abb. sic.

¶ Casus. Quia propter defectũ pastoris ecclesia viduata tam i teporalibus q̃ in sp̃ualibꝰ frequẽter sustinet lesionẽ. et ideo conciliũ volẽs periculis aĩaꝝ ecclesiarũ ⁊ indẽnitatibꝰ ꝓuidere statuit vt eccl'ia cathedralis vel regularis vltra tres menses non vacet: ita ꝙ impedimẽto iusto cessante electio celebrata nõ fuerit: electores eligẽdi potestate carcãt ea vice/ ⁊ potestas ad ꝓximũ superiorẽ transferat. ⁊ ille ad quẽ fuerit deuoluta potestas infra alios tres mẽses de cõcilio capituli ⁊ religiosoꝝ de ꝑsona idonea ipsiꝰ eccl'ie viduate/ vel si ibi idoneus non reperitur: de alia non differat ordinare: si ipse canonicã voluerit effugere vltionem. ¶ Nota ꝙ ecclesia cathedralis vel regularis nõ debet vacare vltra tres menses. ¶ Item illi qui nõ põt agere nõ currit prescriptio. ¶ Nota ꝙ per negligentiam q̃s amittit ius eligendi. ¶ Itẽ regularis eccl'ia q̃tum ad tẽpus eligendi equiparat ecclesie cathedrali. ¶ Itẽ nota ꝙ q̃diu reperit in ecclesia idonea ꝑsona: nõ debet eligi de aliena. Ber.

f ¶ Cathedralis. Quãtũ ad hoc nihil additur: qꝛ idẽ erat ßm antiqua iura. l. dist. postq̃. et. lxiij. dist. obeuntibus. ⁊ alij tres dantur ad consecrationem petendã. c. dist. quoniã quidẽ.

g ¶ Regularis. Et sic ptꝫ ex hac ꝯstõne ꝙ canon lateran. ꝯcilij. j. de ꝯces. pbẽ. nulla. hodie nõ extẽdit ad regulares ꝑlaturas: qꝛ hic eq̃parant epatꝰ ⁊ ꝑlature regulares. sil'r. xvj. q. vl. si q̃s deinceps.

h ¶ Impedimẽto. Et ita nõ currit p̃scriptio ꝯ canonicos: si iusta cã interueniẽte nõ eligãt. xxviij. di. de siracusane. ⁊. lxj. dist. bene nouit. ⁊. j. de cõces. pben. qꝛ diuersitatẽ. C. de inoffi. testa. l. ꝯ maiores. ff. q. ex cau. l. ꝙ quidã. et. l. sequẽti. ⁊. l. ait ptor. Sꝫ si papa iterdiceret electionem: nõ minus curreret ei tp̃s: nisi petant licentiã eligẽdi infra tp̃us statutum. j. e. c. vlti. Sed nunq̃d est hic necessaria ꝓtestatio ꝙ nõ possint eligere infra tres menses? qđ videt. j. de offi. ordi. pastoralis. in fi. et. j. de ap. si iustus metꝰ. Non credo ꝙ necessaria sit i casu isto protestatio: qꝛ debẽt petere licẽtiã: ⁊ si nõ petant sunt in mora: vt ibi dicit.

clesia vel regularis[g] prelato non vacet. ¶ Infra quos (iusto ipedimẽto[h] cessante) si electio celebrata nõ fuerit: q eligere debuerãt: eligendi potestate careãt ea † vice[i] ¶ Ac ipsa eligẽdi ptãs ad eũ qui proximo preesse dinoscit/ deuoluat[k]. ¶ Is vo ad quẽ fuerit deuoluta potestas deũ pre ocul habẽs nõ differat vltra tres mẽses cũ cõsilio[l] capl'i sui et aliorũ virorũ prudentiũ viduatã ecclesiã de ꝑsona idonea: ipsiꝰ[m] q̃dẽ eccl'ie vel alteriꝰ: si digna non reperiatur in illa: canonice ordinare: si canonicã voluerit effugere vltionem.

† al. hac.

Idẽ in eodem.

¶ Per aliquã de tribꝰ formis hic cõtentis scꝫ scrutinij: cõpromissi: ⁊ inspiratiõis ꝓcedi debet ad electionẽ i ecclesijs cathedralibꝰ: aliter electio celebrata non valet. Et ꝯtra faciẽtes priuãdi sunt ea vice ptãte eligẽdi. hoc dicit vsq; ad. §. illud. Cap. xlij.

Quia ꝓpter diuersas electionũ formas q̃s q̃dam inuenire conant: ⁊ multa ipedimẽta ꝓueniũt: ⁊ magna ꝑicula

i ¶ Ea vice. i. in prima electione: q si cassaret/ vel si nollet venire/ vel si eligeret indignꝰ/ stati recuperarent ius suum s. eo. cum vintonieñ.

k ¶ Deuoluat. Oli nõ deuoluebat ad ꝓximũ supiorẽ. j. de ꝯces. pben. dilectꝰ. sed ad papam i epatibus. ⁊ sic reducit ad ius cõe aliarũ dignitatũ: vt sicut ibi post sex menses: ita hic vt post tres deuoluatur ad proximũ superiorẽ. j. de cõces. preben. c. nulla.

¶ Glosa sequens querit arguit pro ⁊ contra: ⁊ dupliciter soluit.

l ¶ Consilio. Sed nũq̃d tenet semp hr̃e ꝯsiliũ capl'i sui: vt al's nõ valeat electio: nisi habito cõsilio capl'i ⁊ assensu? Uidet ꝙ sine illis eligere nõ possit: sicut nec alia negocia dꝫ facere sine illis. j. de his q fi. a ꝑla. sine ꝯsensu capl'i. nouit. ⁊. c. q̃to. ⁊ q̃si ꝑ totũ. ar. j. eo. cũ in veteri. vbi cassat electio: qꝛ nõ fuit expectatũ rñsum eoꝝ: de quorũ ꝯsilio debuit fieri electio. ⁊. lxiij. di. obeũtibꝰ. ⁊. xv. q. vij. ep̃s nulliꝰ. Sed ꝯ. sufficit enĩ petere ꝯsiliũ. j. de arbi. cũ oli. ⁊ ex ꝯsilio nẽo obligat. xiiij. q. j. qđ pcipit. Credo ꝙ h facere possit ꝑ iura pdicta. Uel dic ꝙ sufficit tm̃ req̃rere cõsiliũ capl'i in isto casu: ⁊ de honestate cũ ad ip̃m solũ deuoluat electio: ⁊ nõ ad capitulũ: cõsilium vero aliorum non inducit necessitatem: sed de honestate requiritur.

Cõsilium neminem obligat

¶ Glosa seq. successiue ponit tres obiectiones ⁊ solutiões ipsarum.

m ¶ Ipsius. Scꝫ vacãtis. Hic pcipit vt de eadẽ eccl'ia eligat. Sed nõne ad metropolitanum deuoluit idẽ ius qđ habuit capl'm? sed capitulũ potuit eligere vndecũq; vellet. s. e. cũ inter canonicos. et c. cũ nobis. ⁊. c. i causis. q̃ ⁊ metropolitanꝰ? Dico ꝙ pmo dꝫ inq̃rere ꝑsonas eccl'ie vacãtis: ⁊ eligere de gremio ipsius eccl'ie: ⁊ illud debuit fieri ꝑ illa iura. lxj. di. c. obitũ. ⁊. c. nullꝰ. ⁊. xviij. q. ij. q̃ sit. sed si h nõ fecerit: nihilominꝰ valebit electio † nã multa fieri nõ debent: facta tñ manent. xxvij. q. j. nuptiarũ. ⁊. xxvij. di. si vir. et nusq̃ inuenies ꝙ ꝓpter hoc casset electio. De hac materia tractat. s. e. cũ inter canonicos. Sꝫ q̃re dꝫ hic ꝙ metropolitanꝰ eligat de eadẽ eccl'a: cũ ipsi ꝑdiderĩt ius eligẽdi? Rñ. ipsi ꝑdiderũt ius eligẽdi actiue. i. qꝛ ipsi nõ pñt eligere: sꝫ nõ passiue: qꝛ bñ pñt eligi: ⁊ satis puniunt in h: ⁊ nõ debent ꝓpter h dupl'r puniri: qꝛ pene restringẽde sunt. de pe. di. j. §. pene. Hic habes ꝙ q eligere nõ pñt eligi pñt. Sꝫ ꝯ. aliq pñt eligere sꝫ nõ eligi. j. de cler. excõ. mi. si celebrat. hic ꝑuat negligẽtia eos potestate eligẽdi: ibi nõ. Et ibi ideo nõ pñt eligi: qꝛ nõ habent id ꝓpter qđ eligũtur: hic bene habent executionẽ sacramẽtorũ.

† Host: contra nisi canonici ratũ haberẽt: qꝛ limitata est forma qđ satis videtur in scholis: sed contrariũ ſuat Et cõpost. tenet dictũ glo. dicens ꝙ sic papa rñdit. Io. an. in no.

Quia propter. Hec decretalis est multũ famosa et pncipalis in titulo. Diuidit pncipal'r in duas ptes. In pma ponit cõstõnis cã. In scđa ꝯstõ ibi: statuimꝰ. ⁊ hec scđa ps subdiuidit in tres ptes. Nam tria ponit principal'r statuta. scđa ps ibi: illud. tertia ibi: electiões. Et iterũ illa scđa statuimꝰ subdiuidit i q̃nq; ptes Nã pmo ponit formã scrutinij in electiõibꝰ celebrandis. Scđo cõpromissi. Tertio cassat electiões aliter factas. Quarto excipit in q exceptione includit formã diuine inspirationis. Quinto eligentes cõtra formas supradictas mandat priuari. Scđa ibi: vel saltem. Tertia ibi: aliter. Quarta ibi: nisi. Quinta ibi: qꝛ vero. Ab.

¶ Casus. Quidā maliciose ⁊ fraudulēter nitebant̄ diuersas formas electionū inuenire: ꝓpter qđ pericula multa ⁊ īpedimēta proueniebāt ecclesijs viduatis. ⁊ ideo ad hec pericula euitāda statuit cōciliū generale tres formas circa electiōes cathedraliū ⁊ regulariū ecclesiaꝝ. Prīa forma est hec. vt vocatis oībus q̇ volunt debēt et possunt cōmode interesse. eligant̄ tres de capitulo fide digni qui sigillatim et secreto vota oīm diligēter inq̇rant/⁊ inscriptis redigāt. quo facto incōtinenti anteq̄ȝ ad alia diuertāt vota illa publicent in cōi in p̄sentia capl̄i. et si plures electi sunt: fiat hinc ⁊ inde collatio numeri ad numerū/meriti ad meritū/zeli ad zelū. ⁊ sic collatione habita nō obstāte appellatione alicuiꝰ is eligat̄ in quē oēs vel maior pars ⁊ sanior cōsētit. Scđa forma est vt eligendi ptās aliquibꝰ viris idoneis cōmittat̄ q̇ vice omniū ꝓuideāt ecclesie viduate de pastore. Aliter vero q̄ȝ dictum est duobꝰ modis p̄dictis electio fctā nō valeat. Tertia vero forma est si q̄si p inspirationē diuinā cōiter ab oībꝰ absq̄ȝ vitio electio fuerit celebrata. Qui vero ꝯtra p̄dictas formas eligere attēptauerint eligēdi ea vice ptāte priuent̄. Postmodū dicit̄ ꝙ nullꝰ in electiōis negocio ꝓcuratorē ꝯstituat nisi sit absens in eo loco vnde debeat aduocari: ⁊ si iusto sit impedimento detentus vt venire nō possit sup hoc si opus fuerit fidē faciat iuramēto: ⁊ tūc si voluerit cōmittat alicui de capl̄o vices suas. Et ī fine reprobat papa clādestinas electiōes: statuēs vt q̄ȝcito electio facta fuerit solēniter publicet̄. ¶ Nota hic tres formas canonice eligendi. ¶ Itē ꝙ vbi sunt plures ī electiōe vocē habētes debet fieri collatio numeri ad numerū/meriti ad meritū/zeli ad zelum. ¶ Item appellatio ne fiat electio s̄m formā canōicā nō valet. ¶ Itē absens in loco de quo debet vocari pōt cōstituere procuratorem in electione. ¶ Item clādestine electiones in iure sunt reprobate. ¶ Item q̇c quid hic dicitur pro notabili habeatur. Ber.

[a] īminēt ecclesijs[a] viduatis. ¶ Statuimus vt cū electio fuerit celebrāda: p̄ntibꝰ oībus q̇ debēt[b] et volūt[c]/et p̄nt cōmode[d] interesse: assumant̄ tres de collegio[e] fide digni: q̇ secrete[f] et sigillatī vota cūctoꝝ diligēter exq̇rāt † ⁊ ī scriptis redacta[g] mox[h] publicēt[i] in cōi: nullo prorsus appellationis obstaculo interiecto: vt is collatione[k] hītā eligat̄: in quē oēs vel maior et sanior[l] ps capl̄i ꝯsentit. ¶ Vel saltē eligēdi potestas aliquibus viris[m] idoneis cōmittatur: q̇ vice[n] oīm eccl̄ie viduate ꝓuideāt de pastore. ¶ Alit̄ electio facta nō valeat. Nisi forte cōmuniter esset ab oībꝰ quasi p inspirationem absq̄ȝ vitio celebrata. ¶ Qui vero cōtra p̄scriptas formas eligere attētauerint: eligendi ea vice potestate priuentur[o].

¶ Interdicit ꝓcuratorem in electionis negocio cōstitui: nisi cōcurrāt hic contēta vsq̄ȝ ad. §. electiones. h. d. Abbas siculus.

¶ Illud autē penitus interdicimus: ne quis in electionis nego

† al. ī qui rant.

¶ Glo. seq. querit ar. negatiue. ponit opi. ad illā partē et soluit cōtrariū. Finis recitetur per aliā questionem.

a ¶ Ecclesijs viduatis. Per hoc videt̄ ꝙ loquit̄ tm̄ de electiōibꝰ prelatoꝝ. i. epoꝝ nō canonicoꝝ. Sed nūquid extēdemꝰ istā constitutionē ad oēs dignitates etiā ad nō cathedrales: ⁊ ad plebanatꝰ/ ⁊ ad alias dignitates q̇ prelatos habēt ī ecclesijs collegiatis? Nō videtur: cū ecclesie propter illas dignitates nō dicant̄ viduate cū habeant epm. Satis pōt dici ꝙ nō extēdit̄ ad alias dignitatis: sed tm̄ ad ep̄atus et regulares p̄laturas. vt. s̄. e. ne ꝓ defectu: tū de facto bene extendit̄ ad alias dignitates/ et de iure etiā bene pōt itelligi ꝯstitutio ista de illis p̄latis q̇ habēt iurisdictionē generalē in ecclesijs collegiatis: q̄ꝛ tales p̄lati spōsi quodāmodo appellant̄. xxj. q. ij. sicut in vnaquaq̄ȝ. Sed nō debet itelligi de dignitatibꝰ/seu ꝑsonatibꝰ in eccl̄ijs cathedralibꝰ: q̄ꝛ in vacatiōe illarū dignitatū nō dr̄ eccl̄ia viduata cū habeat ep̄m q̇ solꝰ est ibi maritꝰ. B.

b ¶ Qui debēt. Hoc ideo dicit: q̄ꝛ omnes qui habēt ius in electione sunt vocandi. s̄. eo. ꝙ sicut. Et qui sunt in quieta possessiōe eligēdi simul sunt vocandi. s̄. eo. ꝙ sicut. c. corā. et. c. bone. et de cōsuetu. si qua est. ī. de cau. pos. cum ecclesia.

c ¶ Qui volūt. Bene dicit q̇ volūt: quia si quis non vult interesse electioni: alij procedere possunt sine illo postq̄ȝ cōstiterit. s̄. eo ꝙ sicut. et ca. cum nobis. et ar. ī. eo. ecclesia vestra. vbi de hoc dicitur: et sic omnes vocandi sunt qui cōmode possunt vocari. Qui sunt vocandi dictū est. s̄. eo. corā. et. ī. eo. in genesi.

d ¶ Cōmode. Hoc ideo dicit: q̄ꝛ si cōmode et sine periculo vocari non possunt: nō sunt vocandi. s̄. eo. ꝙ sicut. §. j.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

e ¶ De collegio. Per hoc videt̄ dari occasio discordie: q̄ꝛ faciliꝰ possent ipsi cōcordare in vnā ꝑsonā quē assumāt in p̄latū q̄ȝ in istos tres. ⁊ si discordāt canonici in eligēdo istos tres: eq̇ inq̇ret̄ de meritis ⁊ zelo eligētiū: sicut in electiōe epi. Dico ꝙ in istis inq̇sitoribus nō req̇rit̄ illa examinatio: q̄ꝛ ipsi nō eligūt sed inq̇runt vota fratrū. et hoc pōt fieri p quoslibet de capl̄o: dū tñ sint viri digni: et cā inq̇sitionis secrete fiat: q̄ꝛ quidā forte timore vel fauore timēt aliquem noīare in publico quē nominant in secreto: ⁊ libere noīat quē vult. Libera enī dȝ esse volūtas ī eligēdo †. viij. q. ij. dilectissimi. ⁊. s̄. eo. bone. ⁊. ī. c. ꝓxi. sicut in matrimonio carnali. ī. de spon. cū locū ⁊ preterea per hoc obuiatur malicijs quorūdam: qui statim eligebāt et appellabāt ne alij eligerēt. s̄. eo. ꝯsiderauimꝰ. per istam cōstitutionem malicijs et cauillationibus talium obuiatur.

† Per hoc dixit Host. ꝙ si ep̄s vl̄ aliꝰ de collegio cuius vultꝰ esset terribilis assumeret̄

f ¶ Secrete. Sicut testes ī secreto depōere debēt: vt liberiꝰ dicāt veritatē: al̄s nō valet dictū testis. ī. de testibꝰ. venerabili. ⁊. C. de test. nullū. ⁊. ī. de accusa. inq̇sitiōis. §. iij. al̄as non valet nisi fiat secrete.

inter hos scrutatores appellari posset hic cā adiecta: maxime si intenderet etiā alijs ī uitis aliquē ꝓmouere: si de hoc se iactasset. Jo. ā. ī no.

g ¶ Redacta. Per ipsos scrutatores vel p tabellionem. et ꝙ dicit secreto capl̄m tm̄ excluditur et non persone necessarie.

h ¶ Mox. Id est incōtinenti nullo actu ꝯ̄rio intermedio post vota q̄sita ⁊ vno ꝯtextu: sicut testm̄. ff. de testa. heredes palā. ī fi. optie pōit. sensum istiꝰ mox. ī. eo. cū post petitam. vbi cassat̄ electio: q̄ꝛ statī post collatōēȝ celebrata nō fuit. ar. ī. de testi. cog. p̄terea. q̄n̄q̄ȝ mox aliter accipitur. i. statim cum quodā tēperamento. x. dieꝝ. ff. de ꝯsti. pecu. ꝓmissor. et mox q̄n̄q̄ȝ dr̄ ad ānū. xx. q. ij. si in q̇libet. ⁊. c. puella. ⁊ cū q̇dā tēperamento siue spacio. ff. de solu. qđ dicimus. ff. ad le. fal. l. j. §. si ita. Itē q̄n̄q̄ȝ cū primū potuit. ff. ad tertul. l. ij. ī. §. itē ꝯfestī. ⁊ illico. i. vsq̄ȝ ad triduum. C. de iud. cū specialis. ⁊ C. de erro. aduo. l. vl.

i ¶ Publicent. Postq̄ȝ publicationem variare nequeunt electores. ī. eo. publicato. ⁊ ideo locum non habet appellatio: immo compellendi sunt ad electionem. vt. ī. eo. publicato.

k ¶ Collatione. Scȝ numeri ad numerum: vt sciat̄ in quem maior pars ꝯsentit: ⁊ zeli ad zelū: ⁊ meriti ad meritū: ⁊ numeri ad numeꝝ debet fieri collatio. hoc enī est forma electiōis q̄n̄ duo electi sunt: al̄s q̄n̄ vnꝰ. ⁊ sic nō est necesse: et sic tria ꝯferunt̄: numerꝰ ad numerū: meritū ad meritū: ⁊ zelꝰ ad zelū. ī. eo. in genesi. ⁊. c. eccl̄ia vestra. ⁊ ibi de hoc tractat̄. ⁊. s̄. eo. venerabilem.

¶ Glo. se. reci. p questionem. scȝ q̇ sint substātialia huiꝰ forme: ⁊ nūquid vocatio absentiū: numerus triū scrutatorum: et esse de collegio sint de substantia.

l ¶ Sanior. Dic vt. ī. eo. eccl̄ia vr̄a. Circa formā istam q̇dā ita sunt exacta diligētia obseruāda: vt si ꝯ̄ factū fuerit: electio aliq̄n̄ est irrita. ī. e. eccl̄ia vr̄a. ⁊. c. in genesi. aliq̄n̄ est irritanda. ī. e. cū post petitam. ⁊. c. cumana. in vtroq̄ȝ tñ casu nō valet: vt hic dr̄ in ℣. aliter ⁊c̄. Ista q̇dē sunt de substātia electōis siue forma: vt secreto ⁊ sigillatim inq̇sitio fiat: ⁊ publicatio in cōi: collatio ⁊ cōis electio incontinenti nullo actu in ꝯtrario ītermisso vnū post aliud faciēdo. ⁊ hec ꝓbant̄. ī. eo. cū post petitā. ⁊. c. cumana in fi. ⁊. c. in genesi. et vota in scriptis redacta: vt appareat p scripturā de consensu cuiuslibet: vt si vellet mutare ei scriptū obuiet. j. q. vij. saluberrimū. et. xxvij. q. j. omnes femine. et. xx. q. j. vidua. Et ꝙ q̇libet sit vocādus q̇ cōmode vocari possit: nō credo esse de substātia electionis vt ꝓpterea cassēt electio: dūmodo contēptus postea consentiat electioni facte. s̄. eo. ꝙ sicut. Qꝫ tres tm̄ debeāt esse inq̇sitores: nō credo esse de substātia: dūmodo tot sint inq̇sitores ꝙ fraus fieri nō possit. ar. s̄. e. cū dilecti. q̄ꝛ qui plus facit nō videt̄ facere. Cōtra. ff. de ser. vr. predi. si arborē. ⁊ supflua nō vitiāt: necessaria vero p̄termissa diminuūt cōtractū. C. de testa. l. testamētū. ⁊. ff. de sup. leg. l. legata. in prin. ⁊. l. labeo. Nec credo esse de substātia ꝙ sint de eodem collegio: q̄ꝛ in electionibꝰ cōciliū religiosoꝝ virorū iniri debet. lxiij. dist. obeūtibꝰ. ⁊. s̄. c. ꝓxi. dūmodo non sint layci. ī. eo. massana. ⁊. c. sacrosancta.

Electio hȝ quedā substātialia sine q̇bus nō valet.

¶ Glosa sequens recitetur per duas questiones.

m ¶ Viris. Et isti possunt esse alij a capl̄o: dūmō viri religiosi. nec ipsi exprimūtur de capl̄o: q̄ꝛ bñ p̄nt potestatē suā dare alijs. s̄. eo. cām q̇. ⁊ lȝ dicat̄ aliq̇bꝰ: vni tñ cōmitti pōt. vt ī p̄dicta decre. cām q̇. q̄ꝛ nō est illud de forma: īmo meliꝰ pōt expediri p vnū q̄ȝ p plures scȝ duos: quia tunc res fere sine exitu est. ff. de arbi. item si vnus. §. vlti. Argu. contra. ī. de offi. dele. prudentiam. vide. c. si cōpromissarius. eo. titu. lib. vj.

¶ Glo. se. querit. argu. soluit. ponit opinionē ꝯtrariā quā reprobat.

n ¶ Vice oīm. Sed nūquid maior pars posset seq̇ istā formā alijs cōtradicētibꝰ? Videt̄ ꝙ sic: q̄ꝛ qđ maior pars facit: totū capl̄m facere videt̄: ⁊ firmitatē debet sortiri: nisi rationabilis cā ‡ a paucioribꝰ ostēdat̄. ī. de his q̇ fi. a maio. par. ca. cū in cūctis. Satis videtur equū ⁊ sic vitiatur discordia: ⁊ facilius cōsulit̄ ecclesie isto modo q̄ȝ p scrutiniū. Sed littera ista cōtradicit: vbi dicit vice omniū: ⁊ ꝙ dicit aliter electio facta nō valet. ⁊ alia potest ratio esse: q̄ꝛ cum quilibet habeat vocē in electione nō debet priuari iure suo: nec aliquis debet cōpelli ius suū dare alij. C. de contrahen. emp. inuitū. ⁊ l. in vendēdis. sicut ⁊ emptio volūtaria est. ff. famil. hercis. si pignori. §. vlti. Alij dicūt ꝙ maior pars bene potest potestatē eligēdi cōmittere minori parte ꝯtradicēte qđ mihi nō videt̄: q̄ꝛ nō seruat̄ forma secūda: cū ⁊ illa debet seruari: sicut ⁊ alie due.

Electio p cōpromissū fieri neq̇t: nisi oēs ꝯsentiāt.

‡ Sed rōnabile est ꝙ q̇s nō p̄uet̄ voce sua: vt sequitur in glo. et sic hoc. c. concordat dic. glo. Jo. an.

¶ Glosa sequens signat contrarium et remittit.

o ¶ Priuentur. Per sentētiā nō ip̄o iure. ī. eo. cumana. in fi. vnde signat̄ ꝯtra. s̄. eo. cū in cūctis. vbi ipso iure priuati sunt. De hoc dic vt dixi. ī. eo. cumana. in fi.

a ❡In eo loco. De hoc dixi. s. eo. corā.
¶Glosa sequens obijcit ⁊ soluit. secūdo ar. ad opi. ⁊ remittit. Tertia pars recitetur per duas questiones an canonicus procurator absentis habeat duas voces: ⁊ an constituens habeat necesse iurare. In fine querit ar. pro. et soluit.

b ❡Venire nō possit. Si venire nō potest q̄re citatꝫ: Non videtꝫ citād⁹ vñ alij eligere pñt: sꝫ h̄ nō est verū: q2 citādi sūt semp absentes: ex q̄ possunt cōmode citari: siue venire pñt/ siue nō. ⁊ q2 hoc ipm dubium posset eē p̄sētib⁹. s. e. ꝙ sicut. Et intelligo illū venire nō posse: q̄ pp̄ter timorem nō pōt venire ad locū. s. eo. bone memorie. Sed in casu illi⁹. c. bone: non tenetꝫ cōmittere vices suas. vt no. ibi in glo. que incipit: si citati. Vel pp̄ter infirmitatē v. q. iij. si egrotās. Vel si vocetꝫ ad maius tribunal. ff. de re iudi. contra pupillū. et ideo cū iusta cā sit impedit⁹: iure suo p̄uari sine culpa sua nō debet. vt. j. vt lit. nō contest. qm̄ frequenter. §. ij. vñ qd̄ p se nō pōt: p aliū exequatꝫ. ff. de pcu. l. j. sicut ī iudice. j. de offi. dele. si p debilitate. ⁊. c. pastoralis. in fi. Et est ar. opt. cōtra illos q̄ dicūt ꝙ si plures iudices sūt cū illa clausula: ꝙ si nō

cio pcuratorē constituat: nisi sit absens ī eo loco[a] de quo debeat aduocari: iustoq3 īpedimēto detētus venire[b] nō possit: sup quo si opus fuerit: fidem faciat iuramēto: ⁊ tūc si voluerit vni ꝯmittat de ipso collegio vicē suam.

❡Precipit electiōes solēniter publicari: ⁊ clandestinas reprobari. h. d. vsq3 ad finē. Ab. sic.

❡Electiōes quoq3 clādestias[c] reprobam⁹: statuentes vt q̄cito electio fuerit celebrata: solēniter publicetur. Idem in eodem.

❡Cōsentiēs electōi de se facte p abusum ptātis sc̄laris efficitꝫ ineligibilis ad dignitatē: et electio est nulla. Eligētes aūt a bñficijs p triēniū suspēdūtꝫ: ⁊ tūc sūt p̄uati ptāte eligēdi. Ca. xliij.

Quisq̄s electioni de se facte p sc̄laris ptātis abusum[d] ꝯsentire p̄sumpserit cōtra canonicā libertatē[e]: ⁊ electiōis commodo careat: ⁊ ineligibilis fiat[f]: nec absq3 dispensatione ad

oēs. ⁊c. ꝙ ille q̄ non pōt interesse lꝫ cōmittere possit vices suas: socij nō tenentꝫ ipm admittere: q2 extat cōditio: qd̄ falsum est. hic nō pōt interesse: ⁊ tñ alij tenentꝫ pcuratorē illi⁹ admittere. De illa materia dꝫ. j. de offi. dele. corā. Et iste pcurator cū sit de caplo habebit duplicē vocē †. j. e. cōgregato. et ar. j. de re iudi. cū olim. ar. s. e. scriptū. Nec credo ꝙ multū expediat ꝙ iste q̄ dat pcuratorem debeat iuramētū p̄stare: sed ideo dicit: si opus est fidē faciat iuramēto ꝙ si pñtes nollēt ei credere sup īpedimēto q̄ detinetꝫ: nec aliter admittere velint pcuratorē: q̄ nō haberet verisimilē p̄sumptionē: tūc dꝫ iurare ꝙ īpedit⁹ venire nō possit: tūc tenentꝫ illū admittere. Sed q̄d si null⁹ vellet de caplo recipere vicē suā: nūq̄d posset alij cōmittere q̄ nō esset de collegio: Videtꝫ ꝙ sic: q2 p hāc lr̄am cōstat ꝙ ipse dꝫ interesse p se vel p aliū: et ita si null⁹ vult recipe vicē suā pōt alicui viro religioso clerico cōmittere vicē suam: al's nō valet electio si eligerēt: et hoc nō credo esse ꝯtra substātiā si aliū admittāt q̄ nō sit de collegio: q2 et viri religiosi vocādi sunt ad electionē: et de eorum ꝯsilio est facienda: ita ꝙ nō valet al'as electio. lxiij. dis. obeūtib⁹. Tñ nō credo ꝙ hodie canonici ad h̄ teneantꝫ nisi velint. Et illud. c. obeūtib⁹. nō tenet nisi q̄ ad honestatē: canonici tñ tenentur recipe illū cui cōmiserit vices suas auc̄te canonis. Ar. ꝯ de rescrip. cū ꝯtingat. ⁊. j. de app. cū spāli. Vel si nolint recipere pōt exprimere suā volūtatē p lr̄as suas: ⁊ volūtas illa cū alijs publicetur: ⁊ sic extra caplm̄ nō cōmittat. Ista opinio est hodie reprobata per. c. si quis iusto. §. fi. eo. ti. lib. vj.

† Non tñ pōt duos eligere nisi in casu. j. e. c. penul. li. vj. i. iij. glo. Jo. an. ī no.

Electio clādestia. c ❡Clādestinas. Illa electio dꝫ clādestina q̄ fit singulariter ⁊ occulte p occulta ꝯuēticula. lxxix. dist. c. ij. et q̄diu publicatio facta nō est: dꝫ clādestina. vt hic in fi. et q̄cito facta est debet publicari: al's nō valet: vt dictū est. ⁊. j. vt eccle. bene. vt nostrum.

Diuisio. Quisq̄s. Sunt due ptes. In prima punit electū cōsentientē. In sc̄da punit eligētes et electionē vitiat ibi: qui vo. Ab. sic.

❡Casus. Frequēter eligebantꝫ multi p īpressionē siue p abusum sc̄laris ptātis vel alteri⁹ ptātis: et electi ꝯsentiebāt qd̄ erat ꝯ eccl'e libertatē. Ne de cetero talia fierēt: statuit cōciliū gñale ꝙ si q̄s electiōi taliter de se facte cōsenserit contra canonicā libertatē careat cōmodo electiōis/ et fiat ineligibilis: ⁊ sine dispensatione ad aliquā eligi nō possit dignitatē: hec est pena illi q̄ cōsentit. Sc̄do imponit penā electorib⁹/ dicēs ꝙ q̄ electionē taliter celebrare p̄sumpserit q̄3 dicit: papa irritā ipso iure ab officijs et beneficijs p triēniū suspendatꝫ: ⁊ sint tunc ptāte eligendi priuati. ¶No. ꝙ ī electiōibus dꝫ esse liber cōsensus eligētiū: si vo coact⁹ nō valet/ imo irrita est electio/ ⁊ ꝯ eccl'iasticā libertatē. Itē electores q̄ taliter eligunt de iure illa vice potestatē eligēdi amittunt: et ipse electus consentiens fit ineligibilis. Ber.

Electio d ❡Abusum. Vt laic⁹/ p̄nceps/ vel ptās intersit electiōib⁹: ⁊ talis nō est vsus sed abusus. vt. s. e. cū terra. et. c. ꝙ sicut. et cōtra ecclesiasticam libertatē vt ibi dicitur: et hoc intellige cū clerici sponte laicos admittūt. Secus si per vim vel impressionē eligerent: q2 tunc non puniuntur. s. eo. cum vintonienꝫ. B.

qñ dꝫ fieri p abusum ptātis secularis.

e ❡Libertatem. Q2 si admitterentꝫ laici/ siue hmōi ptātes assumerent sibi ius in posterū: et sic periret libertas ecc'lie: q2 in electōib⁹ liberū dꝫ esse arbitriū cuiuslibet. viij. q. ij. dilectissimi. sicut in matrimonio carnali. j. de spon. cū locū. ⁊ ideo talis electio nulla est que fit cōtra libertatem ecclesie. j. e. sacrosancta. et. c. massana. et. s. eo. cum terra. ⁊ ita laici omnino excludendi sunt in collegiatis ecclesijs.
¶Glo. se. recitetꝫ p. q. an ipso iure ⁊c. ar. p et ꝯ. et soluit. In fi. q̄rit an dispēset eps: ⁊ soluit ꝙ sic

aliquā valeat eligi dignitatem. ¶Qui vo electionē hmōi quam ipso iure irritā[g] esse censem⁹: presumpserint celebrare: et ab officijs ⁊ bñficijs penit⁹ suspēdantur[h]: p triēniū eligēdi tunc[i] potestate priuati[k]. Idem in eodem.

❡Si platus p negligētiam cōfirmauit indignū electum ad regimē aiaꝝ pdit ptātē cōfirmandi primū successorē: ⁊ a pceptione pp̄ij bñficij suspēditꝫ/ ⁊ promotus deijcitꝫ. Si vo p maliciā hoc fecit graui⁹ punitur. Electi vo imediate subiecti pape p se aut p psonas instructas debent adire papā/ ⁊ petere cōfirmationē. Et si sunt electi in concordia et valde remoti: videlicet vltra italiam ꝯstituti: interim administrant: ita tñ ꝙ nil alienēt: bñdicūtur autē et consecrātur prout consueuerunt. Capitulū. xliiij.

Nihil ē quod ecclesie dei magis officiat q̄3 ꝙ indigni assumantꝫ p̄lati ad regimen

f ❡Fiat. Per hoc ꝙ dicit fiat (qd̄ futuri tpis est) videtꝫ ꝙ non ipo iure/ sed p sniam debeat suspendi. ⁊ facit ad h̄. j. de iure pa. p̄terea. Videtur tñ ꝙ ipso iure p id qd̄ sequitꝫ non absq3 dispēsatiōe ⁊c. Et est veꝝ ꝙ ipso iure fit ineligibilis. et ad hoc facit. xvj. q. vij. si q̄s deinceps. et s. e. ne p defectu. V. careant ea vice. sed ibi suspēsio durat quousq3 dignitatē taliter adeptaꝫ dimiserit: ⁊ q̄ sic suspēsus ē sicut p suū factū suspēditꝫ: ita p actū cōtrariū restituitꝫ. xv. q. vj. nos sctoꝝ. ⁊. lxxxj. dist. si q̄s pbr̄. et. c. si q̄s āmō. Sꝫ nūq̄d eps pt dispēsare cū talib⁹: Credo ꝙ sic. ex eo eni ꝙ cōditor canonis h̄ nō reſuauit sibi dispēsationē: alijs cōcessisse videtur. j. de sen. exc. nuper. ⁊. j. de pben. multa. in fi. ⁊. c. graue. in fi. et h̄ min⁹ est adulterio in q̄ pōt eps dispēsare. j. de iudi. at si clerici.

g ❡Irritam. Sic. s. e. cum in cūctis. vbi electio ipso iure irrita est: que fit de persona indigna.
¶Glo. seq. recitetur per questionem an per sententiam ⁊c. arg. pro et contra. ponit opinionē: ⁊ soluit ꝙ per sententiam.

h ❡Suspendantur. Per sniam. sic. j. e. cumana. in fi. sic intelligitꝫ s. c. q2 pp̄ter. Cōtra. s. eo. cū in cūctis. vbi ipso iure bñficijs eccl'iasticis sunt priuati. Quidā dicūt ꝙ stādū est huic ⁊ nō illi: ⁊ in alio etiā corrigitꝫ ille canō ibi eligēdi ptāte priuatos p. c. px. q2 pp̄ter. diuersitas isti⁹ vbi q̄tū ad electionē habetꝫ. j. e. cumana. in fi. Sꝫ ꝙ dicit ab officijs ⁊ bñficijs p̄uentꝫ: h̄ est verū ꝙ p sniam p̄uādi sunt. ⁊ illud. c. cū in cūctis. nō corrigitꝫ: vñ ipo iure p̄uati sunt bñficijs p triēniū. Et rō diuersitatis hec est: h̄ priuantꝫ officijs ⁊ beneficijs: ⁊ sic in duob⁹ puniuntur: q2 plus peccāt: ⁊ ibi p̄uati sūt ī bñficijs tm̄: q2 min⁹ peccāt ibi q̄3 h̄: vt sic q̄dā cōpensatio [illegible] vicinde. Vel veri⁹ diuersi sunt isti casus: ⁊ in diuerso casu loquūtur: ⁊ ideo diuerse pene: hic maior pena imponitꝫ q̄3 ibi: q2 pl⁹ offendit qui contra eccl'iasticam libertatē aliq̄d facit: sed ibi eligitur persona indigna.
¶Glo. seq. ponit duas lecturas: ⁊ primā reprobat.

i ❡Tūc. i. ea vice. sic. s. e. cū in cūctis. Sꝫ si ī illo triēnio q̄ suspēsi sunt iteꝝ vacaret: videtꝫ p illā expositionē ꝙ canonici possent eligere: ⁊ ita suspēsi eligēt: sꝫ h̄ eē nō pōt. s. e. cū inter. R. ⁊ iō istud tunc respicit totū triēniū: ⁊ hoc ītellige qñ oēs delinquūt: sed si aliq̄ nō deliquissent ipsi eligerēt. s. e. scriptū est. in fi. ⁊. c. cū in cūctis. Ber.
¶Glosa sequens signat contrarium: ⁊ soluit.

k ❡Priuati. s. c. c. proxi. cōtra. vbi priuantur per sentētiam. Idē est: quia plus peccant isti q̄3 illi (vt dictum est) ⁊ ideo hic ipso iure ibi non: ⁊ in diuerso casu loquūtur.

Nihil est. Diuiditꝫ tota decre. in duas ptes. Primo ponitꝫ constitutionis cā. In sc̄da cōstitutio ibi: volētes igitꝫ. al's ibi: irrefragabili. Cōstitutio vo habet tres partes. Prima puidet circa cōfirmationes eoꝝ q̄ eligūtꝫ ad curā aiarū. Sc̄da ibi epi: puidet circa pmouēdos ad dignitates ⁊ ordines sacros. Tertia ibi: ceterū. circa cōfirmationē ⁊ priuilegiū exēptorū. Adhuc prima ⁊ vltima possēt subdiuidi: qd̄ p te videas panor. post Jo. an. ❡Casus. Quidā non idonei tā scia q̄3 etate aut inhoneste vite eligebantꝫ ad regimē aiarū pp̄ter qd̄ ecclesijs multa pericula īminebant: volēs cōciliū generale huic morbo congruā adhibere medelā: statuit vt cū aliq̄s fuerit ad regimē aiarū electus: ille ad quē ptinet ꝯfirma Diuisio.

tio/diligēter examinet electiōis ꝓcessum: ⁊ personā electā: ⁊ si electio fuerit canonica et persona idonea: electionem confirmet: ⁊ si in contrarium fecerit: repellatur electus: et ꝯfirmator puniat̃ hoc modo: vt si ꝯstiterit ꝙ per negligentiā ꝓmouerit hominē insufficientis scīe/ vel inhonestē vite/ vel illegitime etatis: ptātē ꝯfirmandi successorē ipsiꝰ āmittat: ⁊ a ꝑceptione ꝓprij bñficij suspēdat̃ quousq3 fuerit restitutꝰ. Si vero hoc ꝑ maliciam fecerit: grauiꝰ puniatur. Scđo dicit ꝙ epi tales ad sacros ordines ꝓmoueāt q̄ cōmissum sibi officiū valeāt exercere digne si voluerit effugere canonicā vltionē. Tertio dicit ꝙ illi q̄ nullo mediāte ptinēt ad romanum pont. ad ip̄m personalit̃ presentent̃: aut nūcios trāsmittāt idoneos per quos diligēter inquiratur de electiōibus ⁊ electis: ⁊ sic postmodū cōfirment̃ si nullū obstiterit impedimentū: ita tñ ꝙ si aliqui sint valde remoti vltra italiā: ⁊ electi sint in ꝯcordia dispēsatiue interim administrent ne eccl'ie ex mora aliqđ dānū incurrāt: s3 de rebꝰ eccl'ie nihil alienent: munus bñdictionis siue cōsecratiōis recipiant sicut ꝯsueuerūt. ¶ Nota diligēter ꝙ tria sunt necessaria illi q̄ ad regimē eligit̃ aīarū sc3 vite honestas/ sciētia/ ⁊ etas legitima/ ⁊ quartū ꝙ sit legitime natꝰ: ⁊ pena hec statuta est illis q̄ ꝓmouent indignos ad aliquas eccl'ias gubernādas. ¶ Nota ꝙ quando q̄s indignꝰ ꝓmouetur nō solum ꝓmotꝰ: s3 promouēs venit puniēdus. Item plus punit̃ delinquēs ex certa sciētia: q̄3 ex ignorantia. Itē quis potest petere cōfirmationē per interpositā personā. ¶ Item nota vnum speciale ꝙ illi qui sunt vltra italiam possunt ante confirmationem administrare si electio eorū fuerit facta in cōcordia: et sint sine medio subiecta romane eccl'ie. Itē q̄ est vltra italiā censet̃ eē remotꝰ. Item in cōsecratiōe recipiēda seruāda est consuetudo.

a ¶ Examinet. Ad illum enī ptinet examinatio ad quem pertinet cōfirmatio: ⁊ ex officio suo d3 examinare ꝑsonā electi et formā electionis/ etiā si nō obijciat̃ aliqđ electo. s̄. e. cū nobis oli. ⁊ c. venerabilē. ꝟ. est enī gñal'r ⁊c. et. lxxvij. di. q̄d est cito. ⁊ .j. de here. cū ex iniuncto: q2 eiꝰ interest ne puniat̃ si ꝓmoueret indignū vt .j. e. sequit̃

b ¶ Indigne. sic. lxxj. di. c. tantis.

c ¶ Scientie. Q̄ impedit promouendū .j. eo. congregato. ⁊ deijcitiam promotum .j. de eta. et quali. ca. vlti.

d ¶ Etatis. s̄. e. cū in cūctis. Et ita exp̄sse patet h̄ ꝙ epi in etate dispēsare nō pñt. de h̄ di. s̄. ca. cū dilecti. in glo. sed nūq̄d. cū puniant̃ si hoc fecerint: al's nō deberēt puniri: q2 q̄đ legitime factum est: penā nō meret̃. C. ad. l. iuliam. de adul. graccus. — Eps̄ in etate non dispēsat.

e ¶ Ptāte. Ip̄o iure. s̄. e. ti. ne ꝓ defectu. ⁊ c. cū i cūctis. in fi. Lau. ¶ Glo. seq. ꝑmittit q̄nq3 species penarū. signat cōtrariū: ⁊ soluit.

f ¶ Suspendat̃. Varie pene statuūtur a canonibꝰ circa illos qui illicite ꝓmouēt indignos/ ⁊ illos q̄ illicite ꝓmouent̃. Q̄nq3 ꝑuant̃ ptāte ꝯferendi illū ordinē quē illicite ꝯtulerūt. vt. j. q. j. si q̄ epi. ⁊ .j. de tēp. or. l'ras. xxxvj. di. is q̄ eccl'iasticis. ⁊ ordinatꝰ remouet̃ a clero. l. dist. ex penitētibꝰ. Q̄nq3 suspēdit̃ a celebratiōe misse ꝑ annum lv. dist. nullꝰ. Q̄nq3 deponit̃. lxiiij. di. c. vl. vbi eps̄ ordinatus ꝑter sciam archiepi deponit̃. lj. dist. c. j. et hic statuit̃ pena circa illos qui ꝓmouēt indignos: q̄ debent suspēdi vt hic dicit ꝑ sniam a supiore cū hoc ad ip̄m ꝑuenerit. Huic assignat̃ ꝯ .j. de ꝑben. graue. ibi enī nō punit̃ q̄ ꝓmouet indignos nisi post primā ⁊ scđam correctionē: et hoc statim sine aliq̄ admonitione. Itē h̄ ordinati siue ꝓmoti remouent̃: ibi non. Dicas ꝙ in alio casu h̄: ⁊ in alio ibi: hic loquit̃ de his q̄ ꝓmouent̃ ad dignitates/ ⁊ ad regimē aīarū: vt dicit in prin. ⁊ q2 plꝰ peccāt plus puniunt̃ sine aliq̄ admonitione: q2 et porte dignitatis ꝑsonis vilibꝰ patere nō debēt .j. de exces. ꝑla. iter dilectos. et .j. de iureiurā. q̄relā. et. C. de infa. l. vna. lib. x. et. C. de. digni. neq3 famosis. lib. xij. Ibi loquit̃ de bñficijs simplicibꝰ vbi non requirit̃ — Dignitates nō sūt vilibꝰ conferende.

tāta maturitas: ⁊ iō h3 ibi locū correctio: q2 in ꝓmotiōe illorū non ē tale ꝑiculū. vñ illi nō remouent̃: s3 isti sic. ⁊ ita ꝯ nō est: q2 diuersitas ꝯdictionē īpedit: sicut d2 diuersum tp̄s īpedit ꝯdictionem.

g ¶ Grauiori. Ad arbitriū iudicis: cū hoc non determinet̃ .j. de of. dele. de causis .j. de accusa. super his. et magis puniēda est malicia q̄3 negligentia .j. de fal. ad falsariorum.

h ¶ Canonicā. s̄. e. cum in cunctis. in fi.

i ¶ Ad romanū. Siue sint abbates. s̄. de ꝯsue. cū venerabilis. siue epi ¶ Glo. seq. recitetur ꝑ. q. quid de vicinis licet extra italiam.

k ¶ Ultra italiā. Lic3 fines italie non vbiq3 distent a roma: eq̄liter tñ oēs dicunt̃ remoti: q̄ vltra duas dietas ex̄ dyocesim suā distāt. s̄. de rescrip. nōnulli. Sed istđ verū est quo ad iudicia S3 q̄tū ad hūc casum q̄ distāt ꝑ duas: ⁊ dimidiā/ vel tres/ aut parū plꝰ: nō credo ꝙ debeant habere illud bñficiū: q2 modica distantia est: tñ cōsuetudini stet̃. Et ita aliq̄d statuit̃ ꝓpter distantiā: qđ al'as non fieret. sic. lxiij. dist. cū lōge ⁊ .j. de dolo et cōtu. cum olim. — † al'. deinde. — † al'. exequant̃.

¶ Glo. seq. ꝑmittit duos casus spāles. Scđo querit de illo q̄ distat a metropolitano. ar. ꝓ et cōtra. Tertio q̄rit q̄d de gestis ꝑ ip̄m si cassēt electio. arg. ꝓ. soluit ꝯrīū. Quarto q̄rit q̄d de acq̄sitis ꝑ intrusum. ar. ꝓ. ⁊ cōtrariū soluit.

l ¶ Administrēt. In duobꝰ casibꝰ ex sola electōe habet̃ ius administrādi: in his videlicet q̄ subsunt nullo medio romano pontifici: vt hic. ⁊ in romano pōtifice. xxiij. di. in noīe dñi. S3 q̄d si suffraganeꝰ est valde remotꝰ a suo metropolitano: nūq̄d eodē modo pōt ministrare? Videt̃ ꝙ sic: cū eadē cā subsit: q̄ videt̃ ꝙ idē ius. s̄. de cōsti. trāslato. ⁊ c. nā cōcupiscētiā. ⁊ .j. de trāsla. inter corꝑalia. ⁊ .j. de confir. vti. vel. inuti. cū dilecta. ⁊ si nimia subtilitate vtamur res ecclesiarū depereūt. C. de ꝟbo. sig. cū q̄dā. circa fi. ⁊. C. ad trebel. l. pe. S3 ꝯ videt̃: q2 cū illđ etiā dispēsatiue † sit dictū: tal' dispēsatio ad sil'ia nō ꝓtēdit̃ .j. de re iud. ī causis. ⁊. lvj. dist. cenomanen̄. nec excusat h̄ rerū ꝑiculū .j. de maio. ⁊ obe. illud. S3 pone ꝙ talis ꝑlatꝰ tp̄e ꝯfirmatiōis sue reperit̃ minꝰ idoneꝰ ⁊ sic repellit̃: nūq̄d ea q̄ medio tp̄e fecit sunt cassanda? Videt̃ ꝙ sic .j. de here. fraternitatis. ⁊. xij. q. ij. alienatiōes. ⁊. xiiij. di. c. vlt. ⁊ si ꝑncipale cassat̃ ⁊ oīa q̄ secuta sūt ex eo/ vel ob id. C. de leg. nō dubiū. ⁊ .j. de fi. instru. inter dilectos. Sed ꝯrīū verū est in h̄ casu: q2 fuit in quieta admīstratione/ ⁊ in q̄si possessiōe ꝑlatiōis de lnīa pape/ ⁊ ꝓ ꝑlato habitꝰ est. vñ oīa q̄ fecit medio tp̄e rata sūt q̄ poterat facere. ar. .j. de iurepa. ex l'ris. et. c. consultationibꝰ. ⁊. s̄. e. querelā. iij. q. vij. §. verū. et. ff. de procu. si ꝓcuratorem. in fi. ⁊. C. de testa. l. j. que facere poterat ideo dixi: quia de rebꝰ ecclesie alenare nō posset: quia illud ei prohibetur: vt hic dicit: sed circa spiritualia valet quicquid fecit: et etiā in temꝑalibus bene administrando: emendo: recipiendo ad vtilitatē ecclesie nō dādo. ar. ff. si cer. peta. eiꝰ qui in prouincia. ⁊. j. q. j. si quis a symoniacis. ⁊ hoc cōfirmat l'ra hic in fi. Sed si q̄s intrusus acq̄rat ecclesie: nunquid ⁊ illud cassabitur cum ipso? Videtur ꝙ sic: per iura prius dicta: ⁊ q2 cōmodum cum incōmodo debet compensari. ff. de nego. gest. si negociū. Credo ꝙ nō cassabunt̃ nisi ea q̄ ꝑperā facta sunt in preiudicium ecclesie: sed vtilia remanebūt penes ecclesiā: q2 cū in fauorē eccl'ie talia cassent̃ in lesionē eiꝰ nō debent retorq̄ri. ff. de leg. j. quod fauore. ⁊. ff. de mino. si iudex. — Electus ante cōfirmationē q̄nq3 licite admīstrat — † Sc3 contra iura q̄ nōlūtante cōfirmationē administrari. ⁊ hoc soluit ꝯtraria: vt. j. de reg. iur. q̄ a iure. cū cōcor. lib. vj. Jo. and. in nouel.

Ut preterite. Primo ponit dictum qđ scđo determinat ibi: dūmodo. Ab. sic. ¶ Casus. Statuit papa in capitulo isto vt expense necessarie q̄ fiunt vacante ecclesia per capl'm pro negocio electiōis de bonis epatus siue patriarchatꝰ integraliter restituūtur: dummō canonici nō occupent bona epatꝰ post decessum prelati. hoc est quod dicit. ¶ Nota ꝙ de bonis vacantis ecclesie expense que fiunt ad vtilitatem successoris solui debēt: dummodo canonici nō occupauerunt bona epi decedentis. — Diuisio.

aīarꝫ ¶ Volentes igit̃ huic morbo adhibere necessariā medelā irrefragabili ꝯstōne sācimꝰ: q̄tenus cū q̄sq3 ad regimē aīarꝫ fuerit electꝰ: is ad quē ꝑtinet ipsiꝰ ꝯfirmatio diligēter examinet[a]: ⁊ electiōis ꝓcessū ⁊ ꝑsonā electi: vt cū oīa rite ꝯcurrerint: munꝰ ei cōfirmatiōis īpēdat: q2 si secꝰ fuerit īcaute ꝑsumptū: nō solu3 deijciēdus est indigne[b] ꝓmotꝰ: verū etiā īdigne ꝓmouens puniēdus. Ip̄m quoq3 decernimꝰ hac aīaduersiōe puniri: vt cū de ipsiꝰ cōstiterit negligētia: maxie si hoīem insufficiētis sciētie[c] vel inhoneste vite vel etatis[d] illegitime approbauerit: nō solū ꝯfirmādi ꝑmū successorē illiꝰ careat ptāte[e]: verū etiā (ne aliquo casu penā effugiat) a ꝑceptiōe ꝓprij bñficij suspendatur[f]: quousq3 (si equū fuerit) īdulgētiā valeat ꝓmereri. Si v'o ꝯuictꝰ fuerit in h̄ ꝑ maliciam excessisse: grauiori[g] subiaceat vltiōi. ¶ Epi quoq3 tales ad sacros ordines ⁊ eccl'iasticas dignitates ꝓmouere procurēt: q̄ ꝯmissū sibi offīn digne valeāt adiplere: si ⁊ ip̄i canonicā[h] cupiūt effugere vltionē. ¶ Ceterū q̄ ad romanū[i] ꝑtinēt īmediate pōtificē ad ꝑcipiēdā sui cōfirmationē officij: eiꝰ se ꝯspectui (si cōmode fieri pōt) ꝑsonaliter representēt: aut ꝑsonas trāsmittāt idoneas: ꝑ q̄s diligēs inquisitio sup electiōibus et electis possit haberi: vt sic demū † ꝑ ipsiꝰ circūspectionē ꝯcilij sui plenitudinē officij assequant̃: † cū eis nihil obstiterit de canonicis institutis. Ita ꝙ interim valde remoti videlicet vltra italiam[k] cōstituti: si electi fuerint in cōcordia dispensatiue ꝓpter necessitates eccl'iarū et vtilitates: in spūalibꝰ et tꝑalibus administrent[l]: sic tñ vt de rebus ecclesiasticis nihil penitus alienent. Munus vero bñdictiōis seu ꝯsecrationis recipiant: sicut hactenꝰ recipere cōsueuerunt. Honorius. iij. capitulo cōstātinopolitano.

¶ Expense necessarie quas facit capl'm ꝓ electione prelati de bonis prelature debent fieri vel reddi. Capitulū. xlv.

Ut preterite: ⁊ .j. Presentium auctoritate statuimus: vt

¶ Glo. seq. reci. per triplicem. q. scz quid de expensis in electionib⁹ inferiorum prelatoꝝ. Scđa q̃les expense debeantur: et dicit q̄ necessarie moderate: ⁊ que ꝓbabiliter expedire credebantur. Tertia quid si duo sint electi. ponit opinionem: ⁊ soluit.

a ¶ Expense necessarie. Sic patet q̄ si capl'm fecit expẽsas vacãte eccl'ia ꝓnegocio electiõis promouẽde: aut etiã ꝓ electiõe epi cõfirmãda vel al's: totũ pñt repetere ab epo. idẽ intelligo ꝓ electiõe alterius plati: qꝛ hincinde eadẽ ratio ⁊ idem ius. C. ad. l. fal. l. vlt. C. de inof. dona. pcib⁹. C. de libe. pte. l. j. et iste expense necessarie debẽt eẽ et moderate: q̃s fecerũt occasione isti⁹ electionis: vt hic dicit. ⁊ ꝟ. de do. ⁊ cõtu. cũ dilecti. et ꝟ. de eo qui mit. in pos. cũ venissent. in ff. nec debẽt excedere ꝓbabilẽ modũ. ff. de dã. infec. inter q̃s. §. vl. cũ. l. seq̄. nec delicate: quia nec delicatus debitor/ nec onerosus creditor est audiẽdus. ff. de pig. act. si seruos. Et dicũtur expense necessarie sine quib⁹ negociũ expediri nõ põt: vel sine q̃b⁹ res efficiat̃ deterior. ff. de ĩpen. in reb⁹ do. fa. l. j. ij. iij. et. iiij. et. ff. de ꝟb. sig. ĩpẽse. et sufficit si credat expedire: lꝫ nõ expediat. ff. de bo. auc. iudi. pos. ptor. §. ij. Et cũ ipsi canonici vtilitatẽ pñarche ꝓcurauerint: dignũ est vt suũ stipẽdiũ consequãtur. xj. q. iiij. quicũq̄. qꝛ illõ de suo facere nõ tenebat̃: qꝛ nemo cogit̃ inuit⁹ de suo facere bñficiũ. x. q. ij. pcarie. et vtiliter negocium suũ gestũ est. ff. de nego. gest. põponi⁹. in fi. cũ. l. se. sed an vltro. Sed q̃d si duo in discordia electi essent? Dicũt quidã q̄ tũc nõ reputẽt expẽsas. Idẽ credo dicẽdũ q̃ de vno: dũmodo maioꝛ pars capl'i certet ꝓ electo et obtineat: qꝛ idẽ est ac si totũ capl'm: q̃re eodẽ modo nõ solueret illi cõfirmatus expẽsas nõ video eadẽ rõ est hic.

Expense electionũ a q̃b⁹ possũt repeti.

Expense necessarie.

a expẽse necessarie[a] quas capitulũ cõstantinopolitanũ: vel eius b nuncij vacãte sede ꝓ electionis[b] negocio fecerint de bonis patriarchat⁹ fiãt totaliter vl' reddant̃ ¶ Dũmodo ipi bona decedẽtis c pñarche nõ occupent[c] vel vsurpent. Idẽ electo Lugduneñ.

¶ Electio post collationẽ ex interuallo celebrata: nõ valet. h. d. ẽm opinionẽ magl̃ cõez. C. xlvj.

d Cum post petitã[d] instãter ⁊ demũ obtẽtam: quõdã lugdũñ. archiepi cessionem vota canonicoꝝ lugdũñ. in te tũc ipsorũ ꝑpositũ ꝯcorditer ꝯuenissent ¶ Oꝛ tãdẽ examinato (sicut decuit) ꝓcessu electiõis tue inuenimus eã post publicationẽ ꝯsensuũ/ ⁊ collatiõis tractatum aliq̄ c diu fuisse ꝓtractã[e]/ assẽsũq̄ tuũ f priusq̄ elect⁹ fueris req̃situ[f]: electionẽ eandẽ (ex ipsi⁹ dũtaxat in g ordinato[g] ꝓcessu) iusticia cassauimus exigẽte. Idẽ eboraceñ. ꝑori ⁊ mgr̃o guidoni de canopo.

¶ Monachus vni⁹ monasterij alteri⁹ fact⁹ abbas: in electione abbatis ꝑoris monasterij vocẽ nõ hꝫ: etiã si tale ius ab abbate et monachis prioris monasterij sibi fuit reseruatum. Ca. xlvij.

Constitutꝭ in pñtia nr̃a ꝓcuratorib⁹ sancti taurini eboraceñ. ⁊ scti leofredi de cruce abbatũ: et ꝟ. ¶ Cũ aũt ꝓcuratores ipoꝝ abbatũ iussi eẽnt expri h mere quo iure[h] ipi abbates d̃berẽt electiõi abbatis fiscañ. mõasterij iteresse: r̃ndeũt q̄ olim cũ assumerent̃ in suoꝝ mõasterioꝝ abbates: fuit spãliter indultum eis ab abbate ⁊ ꝯuẽtu monaste i rij fiscañ. vt haberẽt vocẽ[i] in capitulo

contextu totum fieri debet. ꝟ. e. quia propter. et. ff. de testa. heredes palam. in fi. De hoc dicitur. ꝟ. e. auditis.

¶ Glosa sequens querit: et soluit.

f ¶ Requisitum. Sed nũq̃d sola req̃sitio sufficeret ad cassationẽ? Nõ videt̃: qꝛ in fraudẽ posset ab aliquo emulo ꝓcurari. sic ꝟ. de symo. sicut. ⁊ ideo nõ videtur impedire sola requisitio: sed si cõsentiat: tũc sufficit ad cassandũ ꝓpter ambitionẽ. ⁊ sic ꝟ. eo. officij. et. c. cũ ad nostrã. ⁊. j. q. vj. sicut his. ⁊ C. de epi. et cler. si quẽq̄ ⁊ nõ ambitiõe sed labore ad dignitatẽ ꝑuehit peruenire. C. de re. mi. ꝟ publicã. li. xij. ⁊ ita vtruq̄ istorũ reddit formaꝫ inutilẽ ħ requisit⁹ ꝯsentit: et ista fuit cã quare cassata fuit electio: si vo dissentiat nõ est eligẽd⁹

Dignitas labore q̄renda est.

g ¶ Inordinato. Oꝛ ex his q̃ iordinate fuerũt facta nõ põt aliq̃d ordinaliter agi. ꝟ. de accu. q̃liter ⁊ quãdo. sic. ꝟ. de rescrip. cũ dilecta. Et q̃liter forma ꝟuari debeat dictũ est. ꝟ. e. qꝛ ꝓpter.

Constitutꝭ. Prio ponit petitionem actoris. Scđo exp̃ssionem cause. Tertio sententiam contra actores propter cãm ineptã. Scđa ibi: cũ aũt. Tertia ibi: nos autẽ. Ab. si.

Diuisio.

¶ Casus. Uacãte monasterio fiscanẽsi elect⁹ fuit q̃dã in abbatẽ: huic electioni se opponebant quidã abbates ꝓpter q̃d procuratores ipsorum ⁊ ipsius electi ad dñm papã habuerũt recursum: procuratores abbatũ petebant electionẽ illã cassari: dicẽtes abbates ꝑdictos se debere electioni interesse abbatis fiscaneñ. et fuisse contemptos. ex parte aduersa fuit petitũ vt illi ꝓcuratores exprimerent quo iure abbates deberent electioni fiscaneñ. interesse. et iussi fuerunt exprimere ius: ⁊ r̃nderunt cũ olim assumpti fuerunt in abbates suorũ monasteriorum cõcessum fuit eis ab abbate et cõuentu monasterij fiscañ. vt haberent vocẽ in capitulo eorũdẽ. papa ꝓbatione illã friuolã reputans super hoc imposuit ꝑpetuũ silẽtium abbatibus supradictis. ¶ Nota monach⁹ trãslat⁹ nõ habet vocẽ in capitulo a quo trãslat⁹ est. ¶ Nota q̄cũq̄ vult se opponere electiõi qui non sit de capitulo quo iure se opponat debet dicere cũ ius cõmune pro se nõ habebat: ⁊ si sit laicus debet dicere quo iure: quia forte patronus. Itẽ nota q̄ regulariter ad illos de capitulo solũ pertinet electio prelati.

¶ Glosa sequens obijcit: et soluit. Jo. and.

b ¶ Pro electiõis negocio. Illas autẽ tm̃ soluẽt q̃s ꝓpt̃ hoc fecerũt. ꝟ. de eo q̃ mit. in pos. cũ venissent. in fi. et. ꝟ. de ꝓcu. cũ ꝓ cã. et ꝓpter hoc negociũ inierunt: al's si ꝓ suis negocijs iuissent vel misissent: licet tractassent ꝑ̃dlctũ negociũ nõ haberẽt expẽsas. ꝟ. de ꝓcu. cũ ꝓ causa. nisi quatenus plus expedissent ꝓpter longiorẽ morã. ff. fami. hercis. ex parte. in prin. ff. nego. gest. si cõmunes.

¶ Glo. seq. recitet ꝑ q̃stionẽ quid si ꝓ suis negocijs iuissent.

c ¶ Occupent. Tunc eni q̃ ius sibi dicũt in reb⁹ occupatis: debẽt cadere a iure suo. ff. q̃d met⁹ cã. extat edictũ. et. ff. ad. l. iul. de vi priua. creditores. et. xvj. q. vj. placuit. imo tenẽtur bona decedẽtis cõseruare futuro successori. xij. q. ij. hec hui⁹ placiti. et. c. cũ nõ liceat. ꝟ. de offi. ordi. cũ vos. sed si occupent bona: tunc sufficit q̃d habẽt.

Diuisio.

Cum post. Prio narrat factũ electiõis quã scđo cassat ibi: qꝛ tãdẽ. Ab. si. ¶ Casus. Archieps lugđ. postulauit Inñm cedẽdi et obtinuit: post renũciationẽ ipsius canonici lugđ. ꝑmisso scrutinio publicatiõe ⁊ collatiõe secuta ꝑpositũ suũ ꝯcorditer elegerũt in archiepm: electio pñtata fuit dño pape. examiato electionis ꝓcessu inuenit pa. q̄ post publicationẽ ꝯsensuũ: ⁊ electiõis tractatũ electio nõ fuit facta stati: sꝫ aliq̄diu ꝓtracta: et ꝯsẽsus electi pri⁹ fuit req̃sit⁹ q̄ electus: et iõ papa electionẽ cassauit iustitia exigẽte solũmõ ꝓpter inordinatũ ꝓcessum: qꝛ nõ fuit forma obseruata. ¶ Nota q̄ incõtinẽti electio faciẽda est post publicationẽ et cõsensuũ collatiõe factã al's cassatur electio. Itẽ eligendus non debet requiri ante electionem ne tanq̄ ambitiosus repellatur. Item forma seruari debet in electione.

¶ Glo. seq. ponit quattuoꝛ similia circa instantiam.

d ¶ Petitam instanter. Peti dꝫ instãter anteq̄ admittat̃ sicut ⁊ palliuꝫ. c. di. prisca. sicut et libelli dimissorij. ij. q. vj. post appellationẽ. ꝟ. de ap. cordi. li. vj. et. ff. de libel. dimisso. l. vna. † Itẽ et spõsa nõ debet statim tradi: vt carioꝛ sit dilata. xxvij. q. ij. institutum. Itẽ remissio peccatorum. de pe. di. j. importuna. et ea obtenta necesse habet cedere. ꝟ. de renun. quidam.

† Instãter et sepi⁹ petunt̃ dimissorie. Instãtiã eni repetẽtis dimissorias ꝯsti eutiones de siderãt Jo. an. in no.

¶ Glosa sequens obijcit: et soluit.

e ¶ Protractã. Sed videt̃ q̄ ꝑ talẽ ꝓrogationẽ non dꝫ cassari: qꝛ nõ omne q̃d differẽdi cã fit adnumerãdũ est moꝛe. ff. de vsur. sciendũ. et q̃d differt̃ nõ aufert̃. xxxij. q. ij. ancillã. imo maturioꝛ cõsilio ꝑficit̃. de pe. di. vij. c. j. ideo nõ debent differre: qꝛ ampli⁹ deliberare nõ pñt: cũ etiã mutare nequeant vota sua. ꝟ. e. publicato. Et iõ in continenti electio fieri deberet anteq̄ ad alia diuertant: vno enim

b ¶ Quo iure. Isti abbates petebant electionem fiscani abbatis cassari: in qua dicebant se fuisse contẽptos: et sic cũ diceret se fuisse in quasi possessione eligendi videt̃ q̄ inique sit actum cum illis quia possessoꝛ nõ tenetur dicere titulum sue possessiõis. C. de petibere. cogi. ⁊. ij. q. v. §. j. nõ est ita: quia isti tempe petitiõis sue expulsi erant de possessione iuris: quod se habere credebant: quia q̄nq̄ forte habuerunt vocẽ in capitulo fiscani. Et ideo qꝛ eis ꝯtẽptis facta erat electio: petebãt illã cassari. sic ꝟ. de cau. pos. cuꝫ ecclesia. cũ enim poterant illam cassari: ⁊ ad eos de iure cõi non pertinet electio: merito debebant exprimere quo iure hoc petebant: quia sine actione vl' causa nemo experit̃. C. de edicto diui adriani tollẽ. l. fi. ff. de nego. gest. si pupilli. §. vlt. et. ff. de administra. tuto. quotiẽs. §. item si tempale: qꝛ ineptã actionẽ siue causam exposuerunt imponitur eis silentium. ꝟ. de iudi. examinata. quia in diuersis monasterijs non potest quis esse monachus: ergo nec vocem habere. ꝟ. de relig. domi. ca. vlti. in fi. Sed si allegassent solũmodo cõsuetudinẽ noĩe ecclesiarum suarum: et probauissent se in quasi possessiõe fuis se: tunc cassata fuisset electio. ꝟ. de causa posses. cum ecclesia. sed nomine suo nõ poterant allegare consuetudinẽ. Et sic. no. q̄ qui non est de collegio si electionem petit cassari debet assignare causam sue petitionis ⁊ idoneam: al's repellitur vt hic habes. Item idem est si ante electionem dicat se debere iteresse: ⁊ ab illis de collegio hoc negatur ꝓtestatione premissa: vt si docuerit de iure suo valeat vox eius possunt procedere omnes ad electionẽ: ⁊ in hoc casu necesse est docere de iure suo: ⁊ sola possessio in hoc casu non prodest. ꝟ. eo. cumana. hic enim agit̃ confessoria et negatoria. De hoc dicit̃ ꝟ. de causa pos. cum ecclesia.

Actionem ineptã ꝓponẽti silẽtiũ ẽ imponẽdũ.

i ¶ Uocem in capitulo. Isti abbates erant monachi monasterij fiscañ. quando assumpti fuerunt in abbates: ⁊ tunc conuentus reseruauit illis confraternitatem: ⁊ q̄ haberẽt vocem in capitulo

fiscañ. et ita hoc pretextu se credebant debere vocari ad electionẽ abbatis. sic consueuerunt facere multi monachi† vt quasi sint de collegio vtriusq; monasterij: vt sic possint eligi si cõueniant vt de collegio eodẽ fit electio. Istud hodie reprobaꝛ: nullꝰ eni potest esse monachus in pluribus monasterijs: nec abbas potest preesse diuersis monasterijs. ĩ. de relig. domi. ne nimia. §. fi. et ideo causa allegata ab istis abbatibꝰ nulla fuit: si aptam causam etiam postq̃ cã illa fuit repulsa allegassent bene debuissent audiri p predictam decre. examinata. et. ĩ. de dona. inter dilectos. et. ff. de excep. rei iudi. et an eadẽ. et. ĩ. de causa pos. cũ ecclesia et. ĩ. de iudi. examinata.

† Experientis q̃ sepissime monachi vocati ad alia loca te consulẽt super hoc casu. Jo. and

E Cclesia vr̃a. Casus huiꝰ decre. notus est et quotidie allegatur. Primo poniꝛ ꝑpositio negocij. Scõ ipsius examinatio ibi: verũ. Tertio sententia ibi: vnde. Abbas sic.

¶ Casus. Ecclesia rothomageñ. vacãte canonici ad electionẽ cõgregati premisso scrutinio ꝟm formã concilij. Quidã cõsenserũt in thomã quidã in cancell'. ⁊ q̃dã alij singulares in singulares personas eiusdez ecclesie cõsenserũt: electiones iste delate sunt ad papã: papa vero auditis sup his ⁊ alijs q̃ i pñtia et fratrũ suoꝝ proposita inuenit q̃ illi qui cõsenserant in thomam maiorẽ ptẽ faciebant respectu aliorũ q̃ in alios cõsenserũt: sed ad maiorem partem totius capituli non perueniebant: preterea considerauit papa q̃ post publicationẽ cõsensuũ ⁊ collationis tractatum nulla subsecuta fuit electio: sed deportatio ad sedẽ facta post appellationẽ legitimam: sed talis deportatio ꝓ electione haberi non debet: vnde quicquid factum fuit de thoma papa cassauit / id est cassam et irritam nunciauit: petitione cancellarij non admissa. ¶ Nota q̃ nõ tenet electio nisi sit facta a maiori pte totiꝰ capituli vt hic probatur expresse. Item publicatio et collatio et maxime electio sunt de forma electiõis siue de substãtia: ita q̃ si aliquod eorum defecerit: non tenet electio. Item quando electio coelecti irritaꝛ: nõ tñ ꝑpter hoc alteri coelecto ius acquiritur.

a ¶ Diuisis. Pone q̃ cũ duodecim canonici essent: quinq; nominauerunt thomã: quattuor cancellarium. et tres alij alios tres.

¶ Glosa sequens obijcit: et soluit.

b ¶ Dirigebant. Consentiẽdo in ip̃m ⁊ nominãdo ipsum. Sed videtur q̃ sufficiebat ex quo thomas habebat maiorẽ partem q̃ aliquis aliorum. arg. ff. de verb. signi. maiorem. vbi dicitur quis possedisse maiorem partem anni: et tamen non possedit nisi duobꝰ mẽsibus: illud verum est q̃ maiorem partem totiꝰ capituli debet habere electus: ad hoc vt sua electio confirmetur etiam per antiqua iura. ĩ. de his que fiunt a maio. par. ca. cum in cunctis. et. lvj. dist. apostolica. et. s̃. e. c. quia propter.

¶ Glosa sequens reci. per obiectionem q̃ ip̃o facto possessio apprehendiꝛ et appellatur.

c ¶ Processus. Et ideo nõ valuit: etiam si maior ps capituli ꝯsensisset in illũ. ĩ. e. in genesi. Et ita q̃ p̃cipuũ est hic deficit scz electio: et talis deportatio nõ obtinet vicem electionis: ⁊ ita per aliũ actũ fieri nõ põt electio: licet possessio tradita videaꝛ: q̃uis possessio nõ apprehendaꝛ. ar. s̃. de cõsue. ex lr̃is. et. ff. de acqui. pos. qð meo. §. si ꝑ venditorẽ. Sicut appellat q̃s ipso facto. ĩ. de appel. dilecti. et ca. vt nostrũ. Ista eni principalia et precipua necessaria sunt: sine quibus electio nõ valet collatio / publicatio / inquisitio: ⁊ incontinenti electio et scriptura. s̃. e. q̃ ꝑpter. et. ĩ. e. cumana. et. c. in genesi.

Electio hz aliqua precipua.

d ¶ Appellationẽ. Que locũ non habet publicato scrutinio cum mutare nequeant voluntatẽ. ĩ. e. publicato. s̃. e. quia ꝑpter.

e ¶ Cassauimus. i. cassum ⁊ irritũ ostẽdimꝰ. sic. ĩ. e. in genesi.

f ¶ Non admissa. Ex eadem causa: quia non fuit electus: ⁊ quia minorem partem habebat q̃ thomas.

Diuisio.

C Um in magistrum. Primo recitat factũ. Scõ prouidet ibi: mandamus. Ab. sic. ¶ Casus. In quibusdã ecclesijs regularibꝰ q̃dã eligebanꝛ in abbates q̃ nõ erant ꝓfessi ordinẽ regularẽ: h intelligẽs papa scribit diocesano ep̃o dicẽs: q̃ in mgr̃m assumi nõ dz q̃ nõdũ fuit discipl'us. nec dz ꝑfici q̃ nõ nouit subesse: vñ mãdat vt q̃scũq; tales iuenerit q̃ ꝓfessi nõ fuerint: ab hm̃oi remoueat abbatijs. ¶ No. q̃ priꝰ q̃s esse debet discipulꝰ q̃ magister. Itẽ monachus non ꝓfessus non debet eligi in abbatẽ / et si electus fuerit: debet ab eccl'ia remoueri.

pitulo eorũdẽ. ¶ Nos autẽ rõnẽ hm̃oi friuolã reputãtes sup hoc ꝑpetuũ silentiũ imponimus abbatibus supradictis.

I dem rothomageñ. capitulo.

¶ Electio debet fieri verbo: et de illo in quem consenserit maior pars capituli: ⁊ non respectu aliarũ partiũ. Ca. xlviij.

E Cclesia vr̃a destituta pastore ⁊ votis vr̃is cum de futura p̃lati haberetis successione tractatũ in diuersa diuisis[a]: q̃dã in thomã: q̃dã in cãcellariũ: ⁊ q̃dã singulares i singulares ꝑsonas eiusdẽ eccl'ie ꝯsensistis. ¶ Veruz cũ sup his in nr̃a ⁊ nr̃orũ fratrũ pñtia multa fuissent hincinde ꝓposita: iuenimꝰ q̃ illi q̃ sua i thomã desideria dirigebãt[b]: lz maiorẽ ptẽ facerẽt partiũ ꝯparatione minoꝝ: nõ tamẽ ad maiorem ptẽ capl'i ꝑuenerũt. Considerauimꝰ nihilominus q̃ post publicationẽ cõsensuũ / et collationis tractatũ ad electionẽ nullus habitꝰ est ꝓcessus[c]: q̃uis deportatiõis solẽnitas: etiã post appellationẽ[d] legitimã fuerit subsecuta quã pro electiõe nec deceret: nec etiã expediret haberi. ¶ Vñ qð factũ est de. T. ꝓdicto cassauimus[e]: petitiõe cõsentiẽtiũ in cãcellariũ nõ admissa[f]. G. reg. ix.

¶ Non professus in abbatẽ eligi non potest. Capitulũ. xlix.

C Um in magistrũ assumi nõ debeat: q̃ formã discipuli[g] nõ assũpsit: nec sit ꝑficiendus[h] q̃ subesse nõ nouit: nos intellecto ꝑ te q̃ i q̃busdã regularibꝰ domibꝰ iure tibi dyocesano subiectis: sunt q̃daz in abbates nõ ꝓfessi ordinẽ regularẽ assumpti. ¶ Mãdamꝰ q̃tenus cũ abbates tales esse nõ debeãt q̃ p ꝓfessionẽ[i] monachi ⁊ regulares canonici nõ fuerint: ad amotionem[k] eoꝝ quos tales iueneris (sublato appellatiõis ipedimẽto) ꝓcedas.

I dem cumañ. capitulo.

¶ Electio facta a nõ maiori pte capl'i ⁊ omissa collatiõe nõ valet.

C Umana ecclesia. Ca. l. pastoris solatio destituta / et cõgregatis die ad celebrandã

g ¶ Discipuli. Et merito: q̃ prio dz q̃s eẽ discipulꝰ q̃ magister. lix. di. ordiatos. ⁊. lxj. di. miserũ. ⁊. xvj. q. j. si cl'icatꝰ. Additio. Et q̃ remsi tenere nõ didicit scd̃m locũ in tabernaculo nõ assumat. xl. dis. añ oĩa. ⁊ multo tpe disce q̃ postmodũ doceas. xvj. q. j. sic viue: ⁊ discere debes a peritiori. xxxvij. di. relatum. ꝟm Gof. Jo. an.

h ¶ Pficiendus. Simile. ĩ. de eta. ⁊ q̃li. inde corũ. q̃ eni sub tutela dz esse: sub se alium hr̃e nõ dz. C. de leg. tu. l. vlti. ⁊ q̃ sub alio est: alium sub se habere non debet. ff. de adul. sic eueniet. ⁊. ff. ad mace. filium habeo. et. j. q. j. estote.

i ¶ Professionẽ. Professio eni sola monachũ facit ⁊ non habitus. ĩ. de reg. porrectũ. ⁊. c. ad apostolicã. et hm̃oi professionẽ in scriptis facere debent. vt. xx. q. j. vidua. xxvij. q. j. omnes femine. vt si reclamare voluerint obuiet eis propria professio p scripturã facta. j. q. vij. saluberrimũ. ar. C. de nõ nu. pecu. gñaliter. ⁊. ij. q. j. legum. et. ĩ. de proba. per tuas

k ¶ Ad amotionẽ. Qz in vno eodẽq; officio dispar nõ dz esse ꝓfessio. xvj. q. vij. in noua. et ꝯsuetudo nõ ꝓdest in hoc. s̃. eo. cũ causã q̃. in qua idẽ diciꝛ et. ĩ. de testa. qz ingrediẽtibꝰ. ⁊ in hoc casu idẽ iudiciũ est habendum de monachis ⁊ canonicis regularibꝰ: qz nõ differũt: nisi qz deseruiũt regule laxiori. ĩ. de statu regu. q̃ dei timorẽ.

Diuisio.

C Umana ecclesia. Pria pars narrat factũ electionũ. Secũda ibi. cũ. xviij. ipsas electiões irritat exprimẽs cãm quare: ⁊ electores punit. Abb. si. ¶ Casus. Vacãte ecclesia cumana statuta die ad celebrandã electionẽ: canonici ⁊ tres abbates q̃ vocem in electione habere dicunꝛ ceperũt de electione tractare: capellani ⁊ clerici ciuitatis eiusdẽ dicebãt se debere electioni interesse: et q̃ sine ipsis electio fieri nõ deberet: tandẽ ne ꝑpter hm̃oi cõtradictionẽ differreꝛ electio capellani ⁊ clerici admissi fuerũt sub hm̃oi ꝓtestatiõe: ita q̃ vox eoꝝ q̃ nõ deberẽt interesse de iure vel de ꝯsuetudine nõ valeret: ⁊ sic p̃misso scrutinio septẽ canonici et vnꝰ abbas. xj. capellani. ⁊. ix. clerici in archipbr̃m eiusdẽ eccl'ie cõuenerũt. ix. canonici: vnus abbas: vnus capellanꝰ: ⁊ nouẽ clerici in archidyaconũ eiusdẽ ecclesie cõsenserũt: ⁊ publicato scrutinio a pte sua extitit electus vterq;: electiones iste ad se. apo. sunt delate: dñs papa meritis auditis vtriusq; electiõis: et auditis alijs q̃ ptes ꝓponere curauerũt inuenit q̃. xviij. sunt canonici. ⁊. xiiij. capellani. xx. clerici: ⁊ tres abbates: sed neutra electio ꝑuenit ad maiorẽ ptẽ totius capl'i: qz nõ fuit ꝓbatũ q̃ clerici admitti debuerint: nec q̃ capellani admissi fuissent de iure vel cõsuetudine: qz et si capellani interfuissent vterq; elector ep̃orũ ⁊ scrutatores dederint volũtatũ: non tñ vota illoꝝ inq̃sita fuerunt nec aliq̃s elegerũt. Sed dato q̃ vota illoꝝ inq̃sita fuissent vel aliquos elegissent: p hoc tñ nõ fuit ꝓbatũ q̃ illud eis cõpeteret de iure vel cõsuetudine p̃scripta: et ideo dñs papa electiões predictas factas etiã cõtra formã cõcilij gñalis: qz collatio in cõi fuit omissa q̃ statim post publicationẽ scrutinij fieri debuisset cassauit: ⁊ electores hac vice ptãte eligendi priuauit. ¶ Nota q̃ in electionibus faciẽdis valet ꝓtestatio lz cõtra ꝓtestationẽ fieri videaꝛ. Itẽ nõ valet electio nisi sit facta a maiori parte totiꝰ capl'i. Itẽ hic ꝓbaꝛ q̃ ꝑsona electi nõ cõputaꝛ in numero eligentiũ: nec auget numerũ: qz si archid. fuisset cõputatꝰ obtinuisset si fors̃a ꝑuata fuisset: et lr̃a hoc probat vbi dicit neutrã electionẽ inuenimꝰ ad maiorẽ ptẽ capl'i ꝑuenisse. Itẽ ꝯsuetudo inh nõ ꝓdest nisi sit p̃scripta. Itẽ q̃ peccãt in forma cõcilij p sñiam priuandi sunt potestate eligendi: hic fuit omissa collatio: ⁊ sic fuit pctm̃ in forma.

¶ Gloſa ſequens arguit:⁊ remittit.

a ¶ Preſentes. Per hoc videt̃ ꝙ abſentes nõ debeant vocari ad electionem.ar.vij.q.j.factus.et.x.q.ij.hocius porrectũ.ſup hac vocatione ſtatur conſuetudini.vt dixi.ſ.eo.coꝛam.

b ¶ Abbatibus. De qb⁹ cõſtabat p ſpeciale priuilegiũ vel p ↄſuetudinẽ.ſ.de cõſue.cum dilect⁹.⁊.ſ.e.ꝙ ſicut.ſʒ de clericis ⁊ capellanis in dubiũ reuocabat̃.et ideo ſub ꝓteſtatiõe admiſſi fuerũt. Et iõ ꝗ de capl̃o nõ ſunt: ⁊ dicunt ſe intereſſe debere ĩ electione debẽt dicere quo iure hoc dicant.ſ.eo.cõſtitutus. hic allegabat̃ conſuetudo.

¶ Glo.ſeq.ar. p ꝓteſtatiõe.alle.x.iura.in ↄtrariũ alle.iiij.et ſoluit.

c ¶ Proteſtatõne. cui cõſenſerunt clerici ⁊ capellani: al's nõ p̃iudicaret eis ꝓteſtatio: ſic ergo ꝓteſtatio valet.ſic.ĩ.qď metus cau. platũ.et xxxj.q.ij..lothari⁹. et.ff.q̃.mo.pig. vel hypo.ſol. debitoꝛ.§.j.⁊.vij.q.j.põtifices.⁊.xxiiij. diſ.pb̃ri xxviij. di. dyaconi.et.ĩ.de offi.oꝛdi. paſtoꝛalis. et.ĩ.de app.c.vlti.et.xvj q.iij.§.põt.et.ff.de neg. geſt.nẽſeni⁹. † In ↄtrarium videt̃ ꝙ ꝓteſtatio iſta non debeat ꝓdeſſe.ſ.de conſti.cum.M.ferrarienſ.⁊.ĩ.de ap.ſollicitudinẽ.⁊.ĩ.de cẽſi. olĩ cauſam.et.ff.de cõdi.inde.ꝙ quis ſciens. Sed valuit hic ꝓteſtatio: vt patet in fi.al'as ſi proteſtatio non p̃ceſſiſſet bene habuiſſent vocem in electione:cũ eſſent in quaſi poſſeſſiõe.ĩ.de cau.poſ.cũ eccleſia. et.C.cum olim.⁊.ĩ.de iure pa. ↄſultatiõib⁹. et.ſ.e.querelã.et etiã ſi nõ eſſent in quaſi poſſeſſione valuiſſet eorũ vox:ex quo ſpõte admiſerũt illos.ſ.eo.ſcriptũ. Et ideo qꝛ hic negabat̃ ab initio illos debere intereſſe/nec admittebãt illos ſine ꝓteſtatiõe:⁊ totũ ius eoꝝ in iudiciũ deductũ fuit: vox illoꝝ non valuit:nec ꝓfuit ꝙ interfuerũt duab⁹ electiõib⁹:qꝛ p̃ſcriptionẽ legitimã nõ ꝓbauerũt. Et ſic̃.ĩ.de cau.poſ.cũ eccl'ia. vbi totũ ius capellanoꝛũ deductũ fuit in iudiciũ:culpa tñ illoꝛũ ⁊ poſt factã electionem: ſed iſti inuiti hoc fecernut compulſi ab aduerſarijs qui negabant illos ius habere:⁊ eſt multum notabile hoc.

† Mater ĩpẽdens in alimẽtã filij repetit ſi fuerit proteſtata qď ab ipſo vel tutoꝛib⁹ repetere intẽdebat. al's nõ. Jo.an.

d ¶ Cõſuetudine. Clerici ⁊ capellani/et etiã abbates de iure cõi in electione eſſe nõ debent:cum ad capitulum tantũ ſpectet electio xvj.q.vlt̃.cõgregatio.⁊.xviij.q.ij.abbatẽ.et.ſ.e.c.j.et.ĩ.de iurepa. a nobis.ſed de cõſuetudine poſſunt.ĩ.de cau.poſ.cum eccleſia.

¶ Gloſa ſeq.cõputãdo ꝓbat ꝙ vox electi nõ auget numerum.

e ¶ Ad maioꝛẽ partẽ. Sic.ſ.e.eccleſia veſtra.⁊.ĩ.eo. in geneſi.qꝛ cum clerici et capellani nihil probauerint: vox eoꝛũ nulla fuit: et ſic remanſerunt ſeptem canonici ex vna parte:⁊ vnus abbas ⁊ ita octo:ex alia parte nouẽ canonici ⁊ vnus abbas et ita decẽ:qꝛ totũ capitulũ cũ abbatib⁹ ꝗ ius habebãt viginti vnus erant:qꝛ canonici erant.xviij.et ſic nulla electio ꝑuenit ad maioꝛẽ partẽ illoꝛum: quia vocẽ habebant:⁊ ſic caſſatur vtraqʒ electio. Uel ſi vis intelligere maioꝛẽ partẽ reſpectu capituli tantũ:adhuc idem eſt. Sic patet ꝙ conſenſus electi nõ cõputat̃ inter eligẽtes: qꝛ ſi ſic cõputaret̃ vna pars fuiſſet maioꝛ etiã quo ad totum capitulũ:ſcʒ pars archidyaconi:que habuit nouẽ:⁊ ipſe fuit decim⁹/et ſic extat maioꝛ ps capituli:⁊ tamẽ nõ valuit electio ſua. Q̃ ꝑſona electi nõ auget numerũ eligẽtiũ:euidenter ꝓbatur per conſtitutionẽ illam.ſ.eo.qꝛ propter. qꝛ anteq̃ʒ quis eligat̃ opoꝛtet ꝙ in ſcrutinio maioꝛ pars capituli ↄſentiat in aliquẽ: vt ibi dicit̃.et.ſ.e.eccleſia veſtra.vt hic. ⁊.ĩ.e.in geneſi.⁊ ita cũ nõdum ſit electus/nec etiã ſciant in quẽ conſenſerit maioꝛ pars:nõ poteſt augere numerũ. Sic ergo patet ex illa ↄſtitutione:qꝛ propter.⁊.c.eccleſia.ꝙ perſona electi nõ dʒ cõputari inter eligentes:⁊ qď dicit̃.ſ.e.cum in iure.obtinet ex foꝛma cõpromiſſi: vt ibi dixi.⁊ hoc dicit̃ in littera:nec hoc credo ꝙ talis electio valeret hodie.⁊ ita eſt de foꝛma electionis ꝙ maioꝛ et ſanioꝛ pars totius capituli cõſentiat in aliquẽ in ipſo ſcrutinio.

Electi vox nõ auget numerum.

f ¶ Non tamen inquiſita. Et ita nõ ſufficit dare inquiſitoꝛes niſi vota eoꝛum inquirantur: ſed alterum per ſe ſufficeret:ſcʒ inquiſitio votoꝛum.ſ.eo.quia propter.opus eſt hic facto: et ideo nõ ſufficit alterum.ĩ.de eo qui mit.in poſ.conſtitutis.

g ¶ De iure cõpetere. Q: dicit de iure vel ex cõſuetudine: vel ponit̃ p id eſt:qꝛ de cõſuetudine p̃ſcripta debẽt intereſſe: ſed non de iure cõmuni. Uel ꝓprie põt iſtud teneri: vel id eſt ex priuilegio ſibi cõceſſo a papa † ſimile.ĩ.de his ꝗ fi.a p̃ela.ea noſcitur.

† Concoꝛdat.vt lite penden.c.j. Jo.and.

a electionẽ p̃fixa:ꝗ p̃ñtes[a] erãt de cumanis canonicis:ac trib⁹ ab- b batib⁹[b] qui vocẽ in electione hr̃e noſcunt̃:capellani ⁊ clerici ciuitatis electiõi ſe debere intereſſe c dicẽtes ſub hmõi ꝓteſtatione[c] admiſſi fuerũt:ꝙ vox eoꝝ ꝗ non deberent intereſſe de iure vel de d cõſuetudine[d] nõ valeret. Tandẽ p̃miſſo iuxta foꝛmã cõcilij generalis ſcrutinio.vij.de canonicis vn⁹ abbatũ.xj.capellani.⁊.ix.clerici in eiuſdem eccleſie archipreſbyterum cõuenerũt nouẽ canonicis vno de abbatibus:vno capellano:⁊.xj.clericis in ipſi⁹ eccleſie archidy. dirigentibus vota ſua:⁊.ĩ. ¶ Cũ.xviij.fuerunt canonici: tres abbates.xx.clerici: et.xiiij.capellani: neutrã electio e nem cõperimus ad maioꝛẽ[e] ptẽ toti⁹ capituli ꝑueniſſe:nec ꝓbatum fuerat ꝙ clerici admitti debuerint:nec ꝙ capellani admiſſi fuerint de cõſuetudine vel de iure. Nam et ſi capellani electionibus epoꝝ interfuerint:⁊ ſcruta- f toꝛes dederint voluntatũ:nõ[f] tñ inquiſita vota ſua fuiſſe:vel eos aliquos elegiſſe ꝓbat̃:ſed et ſi inquiſita fuiſſent vota:vel ipſi aliquos elegiſſent: per hoc tñ non g conſtitit id eis de iure[g] ↄpetere: h vel ex conſuetudine iam[h] p̃ſcripta. Unde nos electiones ipſas i preſumptas etiã contra[i] foꝛmã concilij generalis cum collatio in cõi omiſſa fuerit que poſt publicationẽ ſcrutinij fieri debuiſſet:de.f.n.cõ.ſententialiter duximus irritãdas:electoꝛes hac vi- k ce eligendi ptãte priuantes[k].

Idem abbati cluniacenſi.

¶ Per ↄpoſitionẽ factã cũ prelato ⁊ capl̃o nõ põt ius eligendi ↄpetere laico etiã p̃rono ĩ eccl'ia collegiata. Capitulũ.lj.

Sacroſancta ro.eccle.et.ĩ. ¶ Sane ꝓpoſuiſti ĩ nr̃a p̃ñtia ꝙ ſup oꝛdinatiõe p̃oꝛis monaſterij ſcti pãcratij ad cluniaceñ. eccleſiã ptinẽtis † cuʒ comite de valernia p̃rono ipſius: ꝗdã p̃deceſſoꝛ tuus de ↄſenſu capl̃i ſui cõpoſiti

h ¶ Jam preſcripta. Sic patet ꝙ ſola poſſeſſio nõ dat nec creat ius niſi ſit p̃ſcripta.ĩ.de cauſa poſ.cum eccleſia.⁊ ſic conſuetudo nõ valet niſi ſit preſcripta et rationabilis.ſ.de ↄſue.cum dilect⁹.et.c.vlti. Sic et poſſeſſio ſola non facit aliquẽ decurionẽ.ff.de decurio.herẽnius.et ſic poſſeſſio non facit aliquẽ clericũ ſine canonica inſtitutione.ĩ.de prebẽn.dilecto.⁊.ĩ.de inſti. ex frequentib⁹.ar.C.de libe.cauſa.nõ iccirco.⁊ ff.de decurio.herẽnius

i ¶ Contra foꝛmã. Et ſic patet ꝙ foꝛma ꝗ traditur.ſ.eo. qꝛ ꝓpter.ſit de ſubſtãtia electionis quo ad quedã ꝗ ibi ponuntur: vt ibi dixim⁹:⁊ eſt verũ ſm ꝙ hic dicit. Ex quo enĩ foꝛma iſta attẽtatur:diligenter ſeruanda eſt: ita ꝙ ꝗ cõtra facit punit̃: vt hic dicit. Inqſitio /publicatio/ collatio ſunt de ſubſtantia: vt ſi omittantur:caſſatur electio:⁊ incõtinẽti debet fieri electio:al's ſi protrahat̃ nõ valet.ſ.eo.cum poſt petitam.⁊ ſic electiões caſſate fuerũt duplici de cauſa:quia neutra facta fuit a maioꝛi parte capituli:⁊ qꝛ foꝛma ſeruata non fuit.

al̃.pertinẽte.

¶ Gloſa ſeq.ſignat ↄriũ.ponit opinionẽ quã reprobat:demũ ſoluit.

k ¶ Priuantes. Et ita qui facit cõtra foꝛmã illã.ſ.eo.qꝛ propter. priuari debet per ſñiam ⁊ nõ ipſo iure: vt dicit illa cõſtitutio.℣.ſi. qui vero cõtra ⁊c̃. Uñ ſignat̃ cõtra.ſ.e.cũ in cũctis.et.c.innotuit. ℣.qui cõtra iſtã foꝛmã ⁊c̃.ibi/ſunt ipo iure priuati. Unde quidam dicunt ꝙ illa ↄſtitutio:qꝛ ꝓpter.coꝛrigit illũ canonẽ:cũ in cũctis. in hoc ꝙ illi hodie non ſunt priuati ipſo iure:ſed priuandi p ſñiam prout hic factũ fuit:⁊ dicitur in illa conſtitutiõe.qꝛ propter. Iſtď nõ credo:imo vtraqʒ conſtitutio locũ ſuũ obtinet:⁊ in ſuo caſu loquitur. Illa decre.cũ in cunctis:loquitur cum quis ex certa ſcientia eligit indignam perſonam vnde ipſo iure ſunt priuati ptãte eligẽdi.ſ.e.ſcriptũ eſt.in fi.et beneficijs eccl'iaſticis p trienniũ. vnde dico ꝙ ſi foꝛma iſti⁹ conſtitutiõis qꝛ ꝓpter.per oĩa ſeruaret̃:⁊ venirent cõtra illã cõſtitutionẽ.cũ in cunctis.nihilominus eſſent p̃uati ſm tenoꝛem illius canonis.ĩ.e.congregato. Aliud eſt peccare cõtra foꝛmã illius capituli:cum in cunctis:⁊ aliud contra illam conſtitutionẽ:quia propter.quia plus peccant eligendo indignas perſonas:q̃ʒ faciendo contra foꝛmã iſtius cõſtitutionis: quia ꝓpter. Ibi enim nõ peccant in perſonã aliquã:⁊ ideo maioꝛ pena in vno q̃ʒ in alio/et ipſo iure in vno:⁊ per ſñiam in alio.⁊ ſic vtraqʒ conſtitutio remanet in ſuo ſtatu quia diuerſe foꝛme ſunt.

Sacroſancta. Primo narrat iniuſtã cõpoſitionẽ:quã ſcďo reuocat ibi:attendentes. Ab. ¶ Caſus. Quidam comes de varenna patronus monaſterij ſancti pancratij pertinẽtis ad monaſteriũ cluniaceñ.cõtendebat cũ abbate cluniaceñ. ſuper oꝛdinatione prioꝛis ipſius monaſterij ſancti pancracij:tandẽ dictus comes cũ abbate cluniaceñ.de cõſenſu capl̃i ſui fecit quandã cõpoſitionẽ vt videlicet eſſet in arbitrio ipſius comitis recipe ad prioꝛatum dicti monaſterij vnũ de duobus melioꝛibus totius oꝛdinis cluniaceñ.quos abbas duceret noĩandos exceptis prioꝛibus cluniaceñ.⁊ de caritate. abbas cluniaceñ.ſucceſſoꝛ illi⁹ ꝗ fecit compoſitionẽ iſtã:videns illã cõpoſitionẽ monaſterio dãnoſam: acceſſit ad dñm papã oſtendendo cõpoſitionẽ ſibi in preiudiciũ ſui monaſterij factam:papa cõſiderãs ꝙ ius eligẽdi nõ cadit in laicum in eccleſia collegiata:⁊ ideo illud erat pernicioſum exemplo:⁊ redũdabat in diſpendiũ eccl'iaſtice libertatis:ſtatuit vt abbas cluniaceñ.dictũ prioꝛatũ poſſit libere oꝛdinare/nõ obſtante ipſa cõpoſitione iuri cõtraria:denũciando poſtmodũ oꝛdinationẽ factam patrono vt ſi voluerit ſuum preſtet aſſenſum. ¶ Nota ꝙ cõpoſitio in ſpiritualibus cum laico facta circa eccleſiaſticam libertatẽ:et iuri

Diuiſio.

onem quādā iniuit iuri[a] ɔtrariā et eccłie ipsi dānosam: videlicet vt in optiōe sit ipius comitis assumere ad prioratū dicti monasterij (cluniaceñ. et de charitate priorib⁹ dūtaxat exceptis) vnū de duobꝰ meliorib⁹ totiꝰ cluniaceñ. ordinis: quos abbas duxerit noiandos: τ .j. ¶ Attendētes itaq̧ q ius eligēdi in collegiata eccłia nō cadit in laicū[b]. et iō id esset pniciosū exēplo: τ redundaret in dispēdiū ecclesiastice libertatis[c]: volumꝰ vt dictū prioratū libere possis (nō obstāte ɔpositione ipsa) sicut alios p̄oratꝰ tibi subditos ordiare: denūciādo ordinationē factā p̄rono vt suū si voluerit honestū † ipartiat assēsū.

Idē decano τ capło sancti ioānis τ sancti stephani bisuntinē.

¶ Si p papā mandat habētibꝰ eligere q eligāt cum consilio aliquoꝝ: alioq̄n ɔsiliarij puideāt: eligētes debēt cōsiliū req̄rere in tractatu electiōis τ cōgruo tempore expectare responsum: al'as electio nō tenet. Capitulū .iij.

Cum in veteri lege: et .j. ¶ Porro iā dudū vobis dedimꝰ in mādatis: vt infra .xl. dies post susceptionē litteraruz nostrarū cū ɔsilio sancti benigni τ morismundi abbatū: τ fratris S. de ordine predicatoꝝ elegeritis psonā idoneā canonice i pastorē: alioquin dicti ɔsiliarij vobis de archiepō prouiderēt. Verū die ad eligēdū p̄fixa sex ex vobis ptātē eligendi dedistis vsq̧ ad ɔsumptionē cuiusdā cādele: q̄ ibidē accēsa extitit duraturā. Tādē cū electores hmōi ɔuenissent in predictū abbatem sancti benigni: τ sup hoc sociorū[d] eius ɔsiliū requisissent: pponēte vno ex illis q deliberato ɔsilio rñderent: τ differētibꝰ eis festināter dare rñsum: prefati electores (cū candela ipsa deficeret) non expectato ipsoꝝ[e] ɔsilio dictū abbatē in bisunti. archiepm elegerunt: et .j. ¶ Relato ergo ad apo. sedez negocio archiepō vieneñ. et abbati de firmitate iniūximus: vt si cōstaret ab eisdē electorib⁹ de electōe tractatū fuisse habitum: τ i tractatu[f] electiōis † p̄dictoꝝ ɔsiliū requisitū: electionē ipius abbat (si psona esset idonea) cōfirmarent. Qꝫ si in tractatu electionis nō fuisset illorū consiliū requisitū / licet postea req̄situm[g] fuerit nō ɔpetēti tpe: nec etiā expectatū[h] responsum ipsorū: aut nō esset idoneꝰ idē abbas: qd̄ de sup hoc rescribit q̄busdā dicēs: cū aūt nō fuerit cōpertū tpe cōpetenti requisitū cōsiliū de psona p̄dicti abbatis: et qñ fuit rñsum nō fuit expectatū nisi modico tpe: τ cū nō debeat alijs obesse q electores intantū se artarēt electionē ipsiꝰ abbatis nō ppter vitiū psone: sed ppter vitiū electiōis cassauit.

contraria nō tenet: etiā si facta sit a toto capitulo. Item ius eligendi non cadit in laicum in ecclesia collegiata etiā patronū. Itē electio a toto collegio facta presentari debet patrono vt assentiat.

¶ Glosa sequens fortificat textum per similia.

a ¶ Iuri cōtrariā. Et ideo nō tenuit. si'e. s̄. e. cū terra. vbi noiabātur due psone auribꝰ p̄ncipis vel patriarche. sic .j. de transac. de cetero. cum sit facta de re spūali cū laico: quā ipse obtinere nō pōt. sic .j. de prescrip. cām que. et .xvj. q. vij. c. j. sicut nec pactio p spūalibus adipiscendis valet .j. de pac. pactiones. et .c. clerici. ad hoc facit .j. de collu. audiuimus. et spiritualia iudicio laicorū disponi non debēt .j. de iudi. decernimus. nec laicꝰ i spiritualibꝰ arbiter esse potest .j. de arbi. contingit. ideoq̧ hmōi cōpositio fuit iuri ɔtra. Itē dānosa fuit ipsi monasterio: τ iō improbāda .j. de in integ. resti. requisiuit. et si de iure fuit ex quo dānosa fuit dꝫ reuocari saltem p in iteg. resti. dicit p̄dicta decre. req̄siuit.

Arbiter eē nequit laicꝰ p re spūali.

† al'. honeste.

¶ Glo. se. alle. ɔ cōsuctudinē bonoñ. signat contrariū quod dupliciter soluit: τ remittit. Jo. a.

b ¶ In laicū. Sic patꝫ ex hac decre. et ex illa .j. eo. massana. q ius eligēdi nō cadit i laicos etiā patronos in eccłia collegiata. Et ita hic tollitur cōsuetudo bononiē siū q̄ eligūt capellanos in capella: q̄ etiā nō sūt patroni sed parrochiani: τ q̄ patroni sunt eligūt cū clericis p̄latū in collegiata ecclesia. Ar. contra .j. de iurepa. nobis. vbi innuit q p̄ronus hꝫ vocē eligēdi in ecclesia collegiata. Sic enī corrigit † illa decre. τ oīa alia iura que idē dicere vident: τ sic stabimꝰ huic vt. T. dicebat. Sed electio facta dꝫ p̄ntari p̄rono (vt hic dicit) vt suū prestet assensum. sic. s̄. e. cū terra. τ. c. q sicut. Vel itelligas illā decre. nobis. cū eccłiastica psona obtinet ius patronatꝰ: τ sic nō cōtradicit: licet gñaliter loquat nō distinguendo inter laicū patronū τ clericū. Dic vt ibi no.

Eligēdi ius nō cadit in laicum.

† Per hāc posteriorē que fuit gregoriana .j. de cōsti. c. j. li. vj. Jo. and.

c ¶ Libertatis. Que enim in preiudicium libertatis ecclesiastice tentantur: firmitatem sortiri non debent. s̄. de consti. que in ecclesiarum. et. s̄. eo. cū terra. τ .xcvj. dist. bene q̄dem. et. s̄. eo. quisq̄s. vbi laici prohibentur ab huiusmodi electionibus.

Diuisio.

Cum in veteri. Primo ponit electionis formā. Scd̄o cause cōmissionē τ decisam iudicū relationē ibi: relato ergo. Tertio cause diffinitionē ibi: cum autem. Ab. sic. ¶ Casus. Vacante bisuntina ecclesia mandauit papa capitulo bisuntino vt infra .xl. dies post receptionē lr̄arū psonā idoneā sibi eligerēt in pastorē cū cōsilio sancti benigni τ morismundi abbatū: τ fratris. G. de ordic fratrū predicatorū: alioquin dicti cōsiliarij puiderēt eccłie bisuntine de pastore. Recepto mādato die ad eligendū p̄fixa canonici ptātem eligendi archiepm sex ex canonicis suis cōtulerūt vsq̧ ad ɔsūptionē cuiusdā cādele duraturā q̄ extitit corā eis accēsa: tādē electores ceperūt tractare de electiōe pastoris: τ cōuenerūt in predictū abbatē sancti benigni: τ cū sup hoc cōsiliū sociorum requisissent vnꝰ eorū rñdit q habito inter se cōsilio rñderent cū illi differrent dare rñsū: et cādela deficeret electores ipsi nō expectato rñso ipso dictū abbatē in bisuntinū archiepm elegerūt: pcessus huius electiōis ad se. apo. est delatus. Sꝫ q̄ de hmōi processu nō cōstitit dño pape archiepō vieneñ. τ abbati de firmitate iniūxit vt si cōstaret q electores p̄dicti sup electiōe tractatū habuissent: τ in tractatu electiōis requisitū fuisset cōsiliū p̄dictoꝝ / electionē ipsiꝰ abbatis si psona esset idonea ɔfirmarēt: τ si in tractatu electiōis nō fuisset aliorū ɔsiliū requisitū q̄uis postea requisitū fuerit tpe nō cōpetenti: nec etiā fuit expectatū rñsum ipsorū: vel si idē abbas nō esset idoneus / qd̄ de ipso factū erat cassaret. Inquisitores ipsi s̄m mandatū dñi pape pcedētes inquisitionē suā dño pa. remiserūt: papa sup hoc rescribit q̄busdā dicēs: cū aūt nō fuerit cōpertū tpe cōpetenti requisitū cōsiliū de psona p̄dicti abbatis: et qñ fuit rñsum nō fuit expectatū nisi modico tpe: τ cū nō debeat alijs obesse q electores intantū se artarēt electionē ipsiꝰ abbatis nō ppter vitiū psone: sed ppter vitiū electiōis cassauit. ¶ Nota q forma mādati diligēter est obseruāda: et q̄ isti nō seruauerunt formā sibi dataz cassatum fuit factū illoꝝ. ¶ Nota cū dꝫ de cōsilio taliū pcedas: q̄cito icipis de hoc tractare debes req̄rere ipoꝝ consiliū: nec expectare q̄diu iam fixisti animū tuū. Itē negligētia siue factū vniꝰ alijs de iure nō dꝫ obeē ¶ Gl. se. obijcit: τ soluit.

d ¶ Sociorū. Et sic requisiuerūt cōsiliū duorū tm̄: vñ nō vident seruare mādatū: qd̄ q̄dem exacta diligētia est obseruandū. s̄. de rescp̄. cū dilecta .j. de of. dele. venerabilis. Sꝫ lꝫ nō req̄rerent ɔsiliū tertij: quē eligere volebāt nō dicūtur fecisse ɔtra formam mādati nec p̄ter formā: q̄ ipsum eligendo illo cōsentiēte ɔsiliū ipsiꝰ requirūt τ obtinent. ar. s̄. eo. cū in iure. et. ff. qd̄ cuiusq̧ vniuer. plane.

e ¶ Ipsorū. Scꝫ duoꝝ et non illiꝰ q̄ electꝰ fuit: q̄ ille nō debuit requiri cū hoc ipso cassaret. vt s̄. e. cū post petitā. De h̄ dicitur. s̄. e. cumana.

† al'. electione.

¶ Glo. seq. no. et dat si'e. querit et solutioni obijcit: et respondet.

f ¶ In tractatu. Hic patet q tractatꝰ debet haberi ante electionē et collationē adinuicem: al'as quō eligerent nisi primo de aliquo eligendo tractarēt. s̄. e o. cū terra. τ. s̄. e. q̄ ppter. et .j. de arbi. cum olim. sicut in carnali matrimonio tractatꝰ p̄cedere dꝫ: et ideo si isti nō fuerūt requisiti in tractatu electiōis cassatur electio. Sed q̄d si cōsiliarij discordarēt ab istis electoribꝰ: nūq̄d valebit electio ipso iure? Certe ex ipa lr̄a satis innuit q si req̄rat ipsorū ɔsiliū ipso tractatu cōpetēti tpe anteq̄ cōueniāt i aliquē: et ɔferant ad inuicē de persona eligēda / siue cocordēt / q valeat eoꝝ electio: q̄ per hāc formā nō iponit necessitas vt cōsilium eoꝝ sequi teneant: vel nō viderent hr̄e ptātē eligendi: cū talis ptās penderet ab illorū arbitrio. ad hoc facit opt. argu .j. de arbi. cū olim. et ex cōsilio nemo ad id obligat. † xiiij. q. j. q̄sq̄s arg. iiij. di. deniq̧. in fi. ar. Sed circa fi. vbi dicit q nec expectatū fuit eorū rñsum videt ɔdicere huic dicto. Sed dic q nō ɔdicit: q̄ rñsū eoꝝ semp est expectādū: al's delusoriū videret tale ɔsiliū petere. Additio. Et q̄d operetur sic petere cōsiliū ex quo sequi non tenent: notatur in dicta decre. cum olim. Joan. and.

† Añ vt dicit Cōp. nō excusarent p hoc eligētes idignū q hoc fecerint de illorum ɔsilio. ff. manda. idemq̧. §. si q̄s. facit de reg. iur. nullus ex cōsilio. lib. vj. vbi scripsi i fine q̄stionis de ppositionibꝰ cū τ de. Jo. an.

¶ Glosa sequens dat simile cui signat contrarium.

g ¶ Requisitum. Et ideo p nō requisitis habent sicut sero appellat qui tpe cōpetēti nō puocat. ij. q. vj. biduū. ver. siquidē. Et est simile qd̄ dicit lex: si pmisisti facere insulā infra certū tp̄s: τ tantum tp̄s trāsierit q ammodo infra tp̄s statutū fieri nō pōt: lꝫ totū tp̄us nō trāsierit: possum agere cōtra te: q̄ perinde est ac si totū tp̄s trāsierit. ff. de vb. obli. si ita stipulatus essem. et .l. cum stipulatus. et .l. hoc iure. Ar. cōtra. ff. eo. insulam. Et illud dꝫ tp̄s ɔpetēs quo deliberare cōgrue poterāt .j. de of. deleg. consuluit. Et tarde fuerūt requisiti. sicut econuerso tēpestiua citatio nō tenet. s̄. e. bōe mēorie. ar.

¶ Glosa sequens signat contrarium / et soluit. Secūda pars recitetur per questionē: quid si cum assensu τc.

h ¶ Expectatū. Et sic videt q nō sufficit cōsiliū tm̄ petere: sed expectandū est cōsiliariorū rñsū: τ sine ipsoꝝ cōsilio et rñso nō valet electio. Sed cōtra .j. de arbi. c. cū olim. vbi cōsiliū tm̄ requirit: sꝫ assensus nō exigit: τ illud gñale est: τ obtinet rōne arbitrij: τ sufficit licentiā petere: licet nō obtineat .j. de reg. et trans. ad reli. licet. Itē tutor ɔsiliū matris pōt omittere: licꝫ testator h̄ mādauerit. ff. de admi. tu. q̄dā. §. papinianꝰ. Et p̄tor nōnūq̄ a volūtate patris recedit.

ff. vbi pu. edu. de. l. j. ⁊ ita videt̄ ꝙ sufficiat requirere consiliū tm̄ et nō rn̄sum attēdere. Hic nō valet qđ faciūt: nisi eorū ꝯsiliū habitū sit in tractatu electiōis. vt. lxiij. di. obeūtibꝰ. et. xv. q. vij. eps nulliꝰ. et. xij. q. ij. sine exceptiōe. s̄. e. ne ꝓ defectu. vbi de hoc. Sꝫ si mādatū fuisset ꝙ cū eorū ꝯsilio ⁊ assensu obtēto: tūc nō valeret electio: nisi sequerent̄ voluntatē ꝯsiliarioꝝ. ⁊ talis potestas non est libera: qꝛ nō pn̄t eligere quem volūt: ⁊ tūc nō astringunt̄ ad aliquā formā: sed oībus p̄sentibꝰ requirunt electores siue canonici cōsiliū cōsiliarioꝝ: ⁊ ſm eoꝝ cōsiliū ⁊ rn̄sum eligant oēs vel vnus vice oīm de ipoꝝ mandato. Sic fuit factū ī electione p manū nepotis dn̄i pape vbi talis forma data fuit capitulo. Si capitulū bisuntiū. voluisset in casu isto eligere p formā scrutinij: tūc ante scrutiniū cōiter oībꝰ pn̄tibus tractare debebāt de electiōe cū consiliarijs: ⁊ requirere eos et audire ꝯsiliū eorū: et postea ꝓcedere ad scrutinium: ⁊ eligere quem vellent: ⁊ etiā post scrutiniū requirant cōsiliuꝫ illorum: ⁊ postmodū eligāt seruata forma scrutinij. Ber.

¶ Glosa sequēs arguit: allegat tria iura.

a ¶ Alijs imputari. Imputet sibi: qꝛ tm̄ se artauerūt. Et est arg. ꝙ negligētia vniꝰ alij obesse nō debet. Iniquū ē enī aliquē alteriꝰ odio pregrauari. C. de inof. test. si qs. et pena suos debet tenere actores. j. de his que fi. a ma. par. ca. quesiuit. et. C. de penis. l. sancimus.

¶ Glosa sequens inducit simile.

b ¶ Artarant. Sic iudex cuiꝰ iurisditio expirat in termīo: nō debet ita se artare: sed ea hora ꝓcedat qua possit ꝑficere qđ incūbit ante noctis tenebras ⁊c. j. de of. dele. cōsuluit. et. ff. de ferijs. pridie. et. l. more romano

Diuisio. ¶ Congregato. Electus a maiori p̄te capituli si est idoneꝰ cōfirmat̄: al's cōfirmat̄ electio facta a minori p̄te de digno. h. d. ⁊ hec sūmatio est multū gn̄alis. Prio ponit̄ duplex electio: ⁊ sup vtraqꝫ partiū allegationes. Secūdo ibi: nos igit̄ diffinitionis cōmissio. Ab. ¶ Casus. Eccl'ia niuernēsi vacāte: capl'm eiusdē die p̄fixa ad celebrandā electionē cōuenerūt p̄misso scrutinio ſm formā cōcilij gn̄alis. xviij. cōputato quodā ꝓcuratore absentis cōuenerūt in cantorē eiusdē ecclesie. xiij. vero in decanū eiusdē eccl'ie cōsenserūt: illi q̄ cantorē in scrutinio noīauerant vidētes ꝙ essent nūero plures q̄ꝫ illi q̄ in decanū cōuenerāt ip̄m cantorē in pastorē elegerūt. Postmodū p̄s decani videns ꝙ alij plurimū delinquissent eligēdo ꝑsonā scīe l'rarū īexp̄tē: ꝓpter quod illi erāt ipso iure eligendi potestate priuati ſm statuta lateranē. cōcilij. ⁊ ad eos potestatē eligēdi deuolutā decanū ī suū ep̄m elegit ad se. ap. appellās et sic negociū istđ ad se. ap. ē delatū. Petebat p̄s decani electionē ipsius cōfirmari: reliqua infirmata cū facta esset de persona indigna. Pars altera petebat electionē cātoris a maiori parte capl'i canonice factā reliqua infirmata cōfirmari. Mandat papa ep̄o siluanectēn. vt si dictꝰ cātor defectū in litteratura nō patit̄: ⁊ al's est idoneus/ipsius electio cōfirmet̄ reliqua infirmata: alioquin cātoris electione irrita nūciata: decanū ipsum si al's idoneus est preficiat in pastorē eccl'ie niuernēn. ¶ Nota ꝙ si aliqs defectū in litteratura patit̄ electio de ipso facta nō valet: ⁊ ad alios lꝫ pauciores numero deuoluit̄ potestas eligendi. ¶ Item nota ꝙ nescientia ꝓmouendum impedit/et promotum deijcit.

c ¶ Procuratore. s̄. eo. quia propter. et. c. scriptum. et. ff. de admini. tu. ita autem. §. gessisse.

d ¶ Electus. Seruata forma scrutinij in vtraqꝫ electione.

e ¶ Postmodum. Anteq̄ꝫ diuerterent ad aliū actum: ne sit cōtra s̄. eo. cū post petitā. Additio. Poterāt etiā ex interuallo facere repetito tamen inter eos scrutinio et tractatu: vt dixi in textu super versi. elegerunt. Jo. and.

f ¶ Laterañ. concilij. s̄. eo. cum in cunctis.

ipso factū erat tanq̄ꝫ inualidum irritarēt: ⁊ . j. ¶ Cū autē cōpertū nō fuerit ꝯpetenti t̄pe requisitū cōsiliū de ꝑsona p̄dicti abbatis: ⁊ quādo extitit req̄situ non fuit expectatū respōsum: nisi modico t̄pe: nec debeat alijs[a] iputari ꝙ intm̄ illi sibi tēpus artarant[b] electionē abbatis ipsiꝰ nō ꝑsōe: sed electiōis vitio duximus irritandam. Idē ep̄o siluanectēn.

¶ Si maior p̄s capituli sciēter eligit indignum valet electio de digno a minori p̄te: etiā ex eodē scrutinio facta. h. d. ſm veriorē intellectū et intrinsecū. Ca. liij.

Congregato niuerñ. capitulo ad electionē futuri pastoris. xiij. in decanū. et. xviij. ꝯputato ꝓcuratore[c] cuiusdā absentis ī cātorē ipsiꝰ eccl'e ꝯuenerūt. q̄ cū plures in eū ⁊ pauciores in aliū sua desideria direxissent: a p̄te sua electꝰ[d] extitit in pastorē eccl'ie niuernēn. Postmodum[e] credēte p̄te decani ꝙ alij plīmū deliq̄ssent eligēdo ꝑsonā sciētie l'ralis exp̄tē: ꝓpt̄ qđ illis ſm statuta laterañ.[f] ꝯcilij ipso iure eligēdi ptāte p̄uatis: ptās eligēdi ad eos extitit deuoluta: decanū ip̄m q̄ in eū sua vota direxerāt: ī suū ep̄m elegerūt ad se. ap. appellātes: ⁊ . j. Reliquis petētibꝰ: vt irritare decani electionē attētatam a paucioribꝰ: et post aliā nō cassatā: ac cōfirmare reliquā veluti canonice celebratā a pluribꝰ de persona idonea dignaremur. ¶ Nos igit̄ mādamꝰ q̄tenꝰ si dictus cātor defectū ī l'ratura[g] nō patit̄: ⁊ al's est idoneꝰ ad regimē pastorale: ipiꝰ electionē ꝓcures auctē nr̄a (infirmata reliq̄) cōfirmare. Alioq̄n (ipsiꝰ cantoris electione irrita[h] nunciata) p̄noīatū decanū (si nihil ei de canonicis obstiterit statut̄) eadē auctē p̄ficias eccl'ie mēorate. Idē siluanectēn. ep̄o. et Jo. de mōte mirabili archy. et succentori parisiē.

¶ Habēs plr̄es dignitates vel plura bn̄ficia curata sine dispensatiōe pape ineligibilis est. h. d. quo ad titulum. Cap. liiij.

Dudū eccl'ia rothomagē. pastorꝭ solatio destituta ꝯ electionē q̄ in eadē † eccl'ia fue

g ¶ In litteratura. Et ita defectus scientie facit aliquē ineligibile. s̄. eo. cū in cūctis. ⁊ nō solū ipedit ꝓmouēdū: sed deijcit iā ꝓmotū. j. de eta. ⁊ q̄li. c. vlti. ⁊ defectꝰ sciētie inducit renūciationē. j. de renū. nisi cū pridē. §. ꝓ defectu. ⁊ qꝛ si nō sit eminētis scīe: saltē sit sufficiētis. s̄. eo. cū nobis oli. Et nō solū dꝫ h̄re sciam sacrarū l'rarū: sꝫ etiā scl'ariū negociorū. xxxvj. di. §. j. ⁊. c. q̄ ecclesiasticis vt sit patꝰ oī poscēti reddere rōnē. ca. di. §. ecce. ad fi. qꝛ cū ipse debeat alios docere: nō dꝫ tūc discere. ī autē. de sā. epi. §. damꝰ. col. ix et nos q̄ epi sumꝰ alioꝝ doctrīa nō indigemꝰ. j. q. vij. ca. conuenientibꝰ. Scīe defectꝰ reddit aliquē ineligibilem.

¶ Glo. seq. reci. p. q. q̄re hec electio irrita et reliqua cōfirmanda. ⁊ arg. contra opinionem.

h ¶ Irrita. Ipo iure. s̄. eo. cū in cūctis. cū indignā ꝑsonā elegerint. vn̄ eligēdi ptās remāsit penes alios: q̄uis nūero pauciores: cū p̄mi eligēdo talē reddiderit se indignos. s̄. de postu. c. ij. vn̄ cōfirmat̄ h̄ electio a minori p̄te celebrata: nō obstāte priori electiōe: et ita electio q̄ nulla est: nō p̄stat ipedimētum secūde. si. s̄. e. scriptū est. ī fi. et de hoc dictū est. s̄. e. auditis. et p hāc decr. exp̄sse reprobat̄ dictū illoꝝ q̄ dicunt ꝙ canon ille: cū ī cūctis: nō est hodie late snīe/sed ferēde. vt dixi. s̄. e. cumana. ī fi.

Diuisio. ¶ Dudū. Diuiditur p̄ncipaliter ī tres p̄tes. In p̄ma ponunt̄ narratiōes ptiū corā papa. In scđa ibi: nos igit̄. ꝯmissio ⁊ ꝓcessus iudicū. In tertia ibi: lꝫ aūt ꝓcessus pape. Ab. si. ¶ Casus. Vacāte rothomagē. eccl'ia canonici cōuenerūt ad celebrādū electionē: decanꝰ ipsiꝰ eccl'ie electꝰ fuit in pastorē: ꝯ istā electionē se opponebat. A. archid. ipiꝰ eccl'ie et q̄dā alij canonici dicto archid. ꝓ se ⁊ ꝓ p̄te sua. ⁊. G. archid. ꝓcuratore eoꝝ q̄ electionē celebrauerāt ī p̄sentia pape cōstitutis īter alia q̄ ꝯ electū obiecta fuerūt: proposuit archid. p̄dictꝰ ꝙ idē electꝰ post ꝯciliū gn̄ale adeptꝰ fuerat archidyaconatū ambiañ. et ip̄m cū pluribꝰ ꝓchialibꝰ ecclesijs q̄s ip̄e habuerat ante ipsum conciliū retinere presumpsit: ⁊ dimisso illo archidiaconatu eccl'ias ip̄as retinuit. Sꝫ ī ꝯcilio illo đr q̄cūqꝫ receperit bn̄ficiū h̄ns curā aīarū annexā si priꝰ tale bn̄ficiū obtinebat ip̄o iure sit isto bn̄ficio p̄uatꝰ: et si illđ retinere cōtenderit: etiā alio spoliet̄. Sꝫ idē electꝰ ꝯ p̄dictū ꝯciliū veniens notā cupiditatis incurrit quā ī alijs debuit reprobare: ⁊ retinēdo bn̄ficia q̄ nō spectabant ad ip̄m rē cōtrectauit alienā: ⁊ sic furtū cōmisit quodāmōvel rapinā. Preterea in sue salutis piculū ⁊ multarū aīarū dispēdiū illas eccl'ias retinebat cū earū cura nullatenꝰ ad eū ptineret: cum illis eēt ipso iure p̄uatꝰ: ⁊ sic p ip̄m prochiani dānabil'r sunt decepti. Ex aduerso rn̄dit ꝓcurator alteriꝰ ptis ꝙ et si dictꝰ electꝰ plura bn̄ficia obtinebat p cōcessionē rothomagē. archiepi excusabat eundē dn̄o pape exhibitā. dn̄s pa. excusationē illā friuolā reputauit: mādans quibusdā vt si cōstaret ꝙ idē electus post receptū archidiaco. predictū curā aīarū h̄ntē p̄fatas eccl'ias electiōis t̄pe tenuisset: nec ondēderet secū sup h̄ p se. ap. dispēsatū fuisse: electiōeꝫ cassarent ipsiꝰ eccl'e: ⁊ de ꝑsona idonea ꝓuiderēt. Partibꝰ igit̄ in iudicū p̄n̄tia cōstitutis et p̄stito iuramēto de veritate dicēda: ⁊ factꝭ positiōibꝰ ⁊ rn̄sionibꝰ hinc ⁊ inde: tādē idē decanꝰ electꝰ ex q̄busdā grauaminibꝰ ad sedē ap. appellauit: iudices nō obstāte appellatione cassauerunt electionē eiusdē decani/et eidē eccl'ie de conomeñ. ep̄o ꝓuiderūt. Postmodū vero cā ad se. apo. est delata. papa examinato ꝓcessu iudicū p̄dictorū lꝫ positiōes ⁊ rn̄siōes facte fuissent sup q̄busdā articulis corā p̄dictis iudicibꝰ: qꝛ cū papa nō inuenit litē ꝯtestatā fuisse: qꝛ p positiōes ⁊ rn̄siones nō fit cōtes. lit. sed per petitionē in iure positā/⁊ rn̄sionē secutā cōtes. li. fiat. ꝓcessum eorūdē iudicū denūciauit irritū et inanē. post ista oīa archid. ex cā premissa petijt electionē irritari: electꝰ predictꝰ rn̄dit ꝙ electio eiꝰ non erat irritāda: sꝫ potiꝰ cōfirmāda lite corā pa. legitime cōtes. ⁊ prestito a ptibꝰ iuramēto de veritate dicēda: electꝰ ipse cōfessus fuit electiōis t̄pe se beneficia tenuisse p̄dicta: sed excusabat se dicēdo

† al. ea.

ꝙ nō credebat dictū archidiaconatū curā aīarū habere:sed tñ ipe ɔfessus fuit in iure ꝙ archid. ambianeñ. de ɔsuetudīe suspēdit/ex cōicat:⁊ absoluit pbr̃os/et priores/et parrochiales eccl'ias interdicit/visitat/inquirit/et ꝓcuratōes recipit:ex hoc patet ꝙ curam aīarū habet annexā:et si etiā nō haberet curā aīarū/ꝑsonatus tñ extitit:sꝫ idē est iudiciū de ꝑsonatib⁹ ⁊ bñficijs curā habentib⁹. Itē indulgētiā quā sup hoc se dicebat hr̃e papa friuolā reputauit: qꝛ fuit ipetrata veritate tacita et falsitate suppressa:q̄ tacita vel expressa.s. veritate eā nullaten⁹ habuisset: expressit eni ꝙ p̄dictas eccl'ias canōice fuit assecutus an̄q̄ꝫ archidyaconatuꝫ habuisset: cum nullus ꝓchiales ecclesias plures hr̃e:nisi vna pēdeat ab altera. vel nisi vnā intitulatā ⁊ aliā ɔmēdatā haberet: sed tñ ipse vtrāq̄ꝫ intitulatā habuit illas canonice nō potuit obtinere Itē dixit ꝙ reddit⁹ sui ꝑsonat⁹ erant tenues et exiles:suppressit etiā ꝙ plures parrochiales ecclesias cū alijs bñficijs in diuersis ecclesijs obtineret:⁊ nō fuit intētio pape secū ī tot bñficijs dispensare:nec de nouo sibi aliqd cōcedere. Ad vltimū cū nō restaret nisi sn̄ia ꝓferenda renunciauit iuri si qd ei cōpetebat:⁊ liti spōtanea volūtate cessit:⁊ papa ei⁹ renunciationē admisit. ¶ Ex hac decretali plura notabilia colligunt̃. Primo ꝙ q̄ hꝫ curā animarū vel ꝑsonatū:si recipit consimile beneficiū ip̄o iure vacat primū. Itē dū retinet bñficia cū cura aīarū vel plures ꝑsonatus ineligibilis efficit̃ dū illa retinet. Itē sol⁹ papa sup h̄ pōt dispēsare vt q̄s habeat plura bñficia vel ꝑsonatus. Itē tp̄e electiōis spectandū est an q̄s sit idone⁹. Itē ꝑ petitionē in iure ꝓpositā ⁊ r̃nsionē secutā fit litis cōtestatio ⁊ nō per positiones ⁊ r̃nsiones. Itē vbi litis cōtestatio nō ꝓcessit:null⁹ est ꝓcessus nec iuramētū in cā illa factū:sed iterū litis contestatio faciēda est/⁊ iterū iurādū est. Itē confessio in iure facta p̄iudicat. Itē si q̄s p̄latus excōicat/absoluit/inq̄rit/et visitat:ex hoc curā hꝫ aīarū. Itē beneficia cū cura aīarum et personatus equiparantur. Item indulgentia impetrata veritate tacita vel falsitate suppressa non valet.

† al'. omisso.

a ¶ Celebrata. De decano eiusdem ecclesie qui prīo fuerat archidyaconus ambianensis.

b ¶ Illorū. No. ꝙ eligētes pn̄t petere ɔfirmationē sue electiōis: sꝫ hoc intelligo de cōsensu electi esse faciēdū:al's nō. s̄. eo. innotuit.

c ¶ Cōtra electū. No. ꝙ q̄ opponit in formā electiōis et non ꝓbauerit qd opponit:cōdēnari debet alteri parti in expensis. Qui vero deficit a probatione ei⁹ qd obijcit in ꝑsonā:a beneficijs eccl'iasticis ꝑ triēniū nouerit se suspensum:ad que si infra id tp̄s se ingesserit:ip̄o iure illis ꝑpetuo est priuat⁹:nullā spem de mīa habitur⁹ nisi ꝓbauerit euidēter ꝙ probabilis et sufficiens causa ipsum a calūnia excusauerit: vt hec statuuntur in decre. Inno. iiij. eo. ti. ca. j. que incipit statuimus.

d ¶ In eodē cōcilio. j. de p̄bē. de multa. cui⁹ v̄ba h̄ inferi⁹ ponunt̃.

e ¶ Cupiditatis vitiū. j. de cle. nō resi. qꝛ nōnulli. j. de preben. cum iam dudum. et c. quia intantum. vnde contra lateraū. cōciliū:⁊ cōciliū generale beneficia huiusmodi retinebat.

¶ Glo. seq. alleg. iij. concor. inducit. iiij. similia.

f ¶ Reprobare. Sic patet ꝙ nō debes facere id a q̄ alios debueras ꝓhibere. j. de nat. ex li. ven. c. vno. et. ff. de cōdi. ide. frater a fratre. et. ff. si ser. ven. altius. et quod quis debet exigere ab alijs: multo forti⁹ a seipso. ff. de ne. gest. si pupilli. §. videam⁹. et. ff. de fideius. tutor dat⁹. nec pōt esse hortator viduitatis q̄ cōiugia freq̄ntauerit. xxvj. dist. vna tñ. nec pōt de medio ecclesie malū auferre q̄ in si'e delictū corruerit. xxv. di. primū. Et qd aduersus aliū prestare debuit tutor pupillo suo:id aduersus se prestare debuit. ff. de admi.

a rat celebrata[a]. A. archidy. ⁊ quidā alij eiusdē eccl'ie canonici ad se. apo. accesserūt. Dicto vero archi. pro se ac parte sua ⁊. G. archi
b dya. procuratore illoꝝ[b] qui electionē celebrauerāt ī nostra presentia cōstitutis inter alia q̄ con
c tra[c] electū obiecta fuerāt archi. ꝓposuit memorat⁹ ꝙ idē elect⁹ post generale cōciliū archidyaconatū ambianē. adeptus ip̄m cū plurib⁹ parrochialibus ecclesijs quas ante idē conciliū obtinuerat:retinere p̄sumpsit:eoq̄ꝫ dimisso† retinuit eccl'ias memo
d ratas. Vñ cum in eodē[d] concilio sit statutū vt quicūq̄ꝫ recepit aliqd bñficiū curā aīarū habēs annexā:si pri⁹ tale bñficiū obtinebat:eo sit ip̄o iure p̄uat⁹:et si forte illud retinere ɔtēderit:etiam alio spoliet̃:p̄dict⁹ elect⁹ ɔ̄ hmōi veniēs statuta trāsgressiōis no
e tam:necnō cupiditatis[e] vitiū qd
f in alijs reprobare[f] debuerat: ex pluralitate beneficioꝝ incurrit Et retinēdo bñficia q̄ nō spectabant ad ip̄m: cū post receptionē alterius p̄ora beneficia vacaue
g rint ipso iure[g] rem ɔ̄ctauit ꝑ con
h i sequēs alienā[h]:et sic furtū[i] ɔmisit quodāmodo vel rapinam. In sue quoq̄ꝫ salutis ⁊ multarū animarū dispendiū p̄dictas parrochiales eccl'ias retinebat: cū earū cura qua iam p̄uatus fuerat ipso iure:ad eū nullatenus pertineret: et sic ꝑ ip̄m eedem aīe dā
k nabiliter sunt decepte[k]. ¶ Verū ꝓcurator eoꝝ q̄ elegerāt ip̄m:⁊ si pluralitatē beneficioꝝ hmōi corā nobis ɔfiteret̃ in iure:ꝑ cō
l cessionem[l] tñ rothomageñ. archiep̄i nobis exhibitā:eundē electū nisus† ē multipliciter excusare. ¶ Nos igit̃ dictā excusationē vtpote friuolā nullaten⁹ admittētes: vobis dedimus in mandatis/vt si cōstaret ꝙ idem post receptū archidyaconatū predictū curā aīarū habentē:p̄fatas par
m rochiales eccl'ias electionis[m] tē
n pore retineret: nec ondderet secū ꝑ sedē apl'icā[n] sup h̄ dispēsatum: electionē illi⁹ auc'te apl'ica cassaretis:⁊. j. ¶ Partib⁹ ergo ꝓpter hoc in v̄ra p̄sentia ɔstitutis:prestito quoq̄ꝫ† iuramēto de v̄itate dicēda: et factis positiōib⁹ et responsionib⁹ hincide:tandē eodē
o decano[o] ptextu quorūdā grauaminū ad n̄ram audientiā appel

† al's. visus.

† al's. qs.

tu. quoties. §. ij. et. xlij. di. §. j. in prin.

g ¶ Iure. j. de preben. ca. de multa.

h ¶ Alienā. Sic. ff. de ꝓcu. pōponi⁹. et. C. vñ vi. l. vlti.

¶ Glo. se. dicit qd sit furtū: opponit ꝙ hic nō cadit furtū:⁊ soluit.

i ¶ Furtū. Sic. vij. q. j. non furē. Furtū ɔmittit q̄ rē alienā inuito dño cōtractat. insti. de obli. q̄ ex delic. nascunt̃. §. furtū aūt. Et dicitur furtū cōtractio rei aliene fraudulosa. vt īsti. e. ti. in p̄n. vt iste q̄ rē alienā sciēter tenebat: et ñō nō excusat̃. Si eni quis rem contractauerit alienam credēs esse suā:nō cōmittit rapinā vel furtū. insti. de vi bo. rap. §. qꝛ tñ. Itē nec excusat h̄ etiā si credat dñm ꝑmissurum cū exigat̃ expressa dispēsatio apostolice sedis. vt. j. sequit̃. et. j. de prebē. de multa. Sed in furto excusat̃ si credat dñm ꝑmissurū. insti. de obli. q̄ ex q̄si deli. nas. §. placuit. Sꝫ ꝙ dicit furtum vel rapinā: hoc nō est verū:qꝛ furtū nō cōmittit̃ in re īmobili. institu. de vsucapioñ. §. q̄ autē. nec de re incorporali qualis erat hic. ff. de acquirē. re. domi. seruus. §. incorpales. Sed hic ista verba īproprie dicunt̃:et iste poti⁹ dicitur inuasor: sic exponit̃ vij. q. j. nō furē ⁊ latronē .i. inuasorē. Et hoc etiā exponit cū dicit quodāmodo.

Furti cōmissio.

Furtum qd dicit̃.

¶ Glo. se. causam reddit q̄rit:arguit:et soluit.

k ¶ Decepte. Qꝛ cū desierit esse p̄latus ip̄oꝝ: nihil ptātis habebat in eis. vñ nō poterat illas aīas soluere vel ligare. j. de pe. ⁊ remis. oīs vtriusq̄ꝫ. et de pe. di. vj. placuit. Sed nūqd valebit illis absolutio illius talis p̄lati/siue pn̄ia ꝑ illū imposita? Nō videt̃:qꝛ nullā potestatē habet ligādi vel soluēdi:sicut nō valet sn̄ia a nō suo iudice lata. j. de iud. at si clerici. ⁊ si sic peribāt. In casu isto nō credo ꝙ perirēt:non qꝛ ille h̄ posset:sed ꝓpter fidē quā habebāt de sacramento/cum crederēt illum adhuc esse suū prelatū:⁊ ita in sola fide saluantur. j. de bap. ⁊ ei⁹ effec. debitum. et. j. de presby. nō bap. apostolicam. et de consecra. di. iiij. baptismi vicem.

l ¶ Per concessionē. Ante consiliū gn̄ale. j. de p̄ben. de multa. poterāt ep̄i de talib⁹ dispēsare ꝑ illd decretū. lxx. di. sctōꝝ. sed postea nō: et ideo nō ꝓfuit huic cōcessio facta post illud conciliū. B.

¶ Glo. seq. notat tempus electionis spectandū: et dat duo similia. demum querit: arguit pro et contra: soluit et remittit.

m ¶ Electionis tp̄e. Nō tēpus electiōis spectādū. s̄. eo. dudū. vbi de h̄. ⁊ ita si tūc nō habuisset nō īputaret̃ ei: cū iā purgat⁹ eēt ꝑ restitutionē. Sic et q̄ in crimine detinet̃/repellit̃ a testimonio: sed si iā emēdat⁹ est admittit̃. j. de testi. testimoniū. cū distinctiōe illi⁹ capl'i. et ita repellit̃ vt indign⁹: qꝛ nō erat capax tūc. ff. de iure fisci nō intelligit̃. §. si q̄s palā. Sic etiā cōsiderat̃ tp̄s ɔ̄ct⁹ an eccl'ia decepta fuerit vel lesa vltra dimidiū iusti p̄cij. j. de emp. et ven. cum dilecti. et. ff. de euic. ex mille. §. j. C. de rescin. ven. si volūtate. Sed si medio tempe† dimitteret illas parrochiales eccl'ias nunquid prodesset ei vt sic reputaret̃ dign⁹? Videt̃ ꝙ sic: qꝛ si tp̄e litis cōtestate nō cōpetit mihi ius cōtra te: qꝛ tūc non possides/⁊ tp̄e sn̄ie tu possideas sequit̃ cōdēnatio. ff. de rei vē. si autē. §. j. ff. de peti. here. si quo tp̄e. ⁊ ff. de pecu. q̄sitū. r̃nso. j. et. ff. depositi. l. j. §. nō tm̄. et merito cum res peruenit ad eum casum a quo potuit efficax hr̃e principiū. j. de cōuer. cōiuga. placet. Sed cōtra. ipso sui principio inhabilis erat: qꝛ ītus ortus occidit. j. q. j. q̄busdā. et talis ɔ̄ctus nō sumpsit initium ab origine eq̄tatis. xvj. q. iij. si sacerdotes. Verū est ꝙ nō prodesset dimittere hmōi bñficia: vt ꝑ hoc ɔfirmaret̃ electio sua. De hac materia q̄ñ cōsiderādū est principiū vel finis. no. s̄. e. c. dudū.

n ¶ Per sedē apl'icam super hoc dispensatū. j. de preben. de multa. Et sic euacuatur opinio Joannis qui notauit ibi: ꝙ episcopi adhuc possunt in talibus dispensare.

o ¶ Eodē decano. Scilicet electo: qui decanus erat eiusdē eccle

† Si glosa intellexit post electionē et ante ɔfirmationē q̄stio nō hꝫ dubiū et ꝑsequētia sic videt̃ intellexisse. Sꝫ si glosa ponit mediū tp̄s scꝫ vacatiōis añ electionem. dicit Abbas ꝙ nō v̄r p̄nia ꝫ

lãte: vos electionẽ hmõi irritantes: eidẽ ecclesie de cenomaneñ. epo ꝓuidistis: et .j. ¶ Licet autẽ positiones et rñsiones sup pluribus articulis facte fuerint coram vobis: qꝛ tñ cõtestationẽ litis non inuenim⁹ esse factã (cum nõ per positiones ꝛ rñsiones ad eas factas: † sed ꝑ petitionẽ i iure ꝓpositã et rñsionẽ[a] factã cõtestata lite fiat) eũdem ꝓcessum de fratrũ .n. cõsilio: irritũ[b] duximus nunciandũ. Tandẽ archidyaconus electionẽ ex premissa causa petijt irritari[c]: electo[d] respõdente p̃dicto ꝙ nõ erat ei⁹ electio irritãda. Lite vero corã nobis legitime cõtestata / p̃stitoqꝫ de veritate[e] dicẽda a partib⁹ iuramẽto: idẽ electus et si confiteret̃[f] se dicta beneficia electiõis tẽpore tenuisse: tamẽ excusare se sup hoc nihilomin⁹ nitebat̃ †: qꝛ videlicꝫ dictũ archidyaconatũ nõ credebat curã aĩarũ habere. Sed cum in iure confessus fuerit ꝙ archidyacon⁹ ambianeñ. de cõsuetudine suspẽdit[g]: excõicat: ꝛ absoluit p̃sbyteros ꝛ priores: ꝛ parrochiales ecclesias interdicit: necnõ archidyaconus visitat et inquirit / q̃ viderit inquirẽda: et ꝓcurationes rõne visitatiõis recipit: euidenter apparet ꝙ curam habet aĩaꝝ annexã: quã si etiam non haberet / negare non põt q̇n ꝑsonatus existat: cũ idẽ[h] de ꝑsonatibus qꝺ ꝛ de beneficijs curã aĩaꝝ habẽtib⁹ iudiciũ sit habendũ[i]. Insup indulgentiã quã sup hoc asserit se habere: inualidã reputauim⁹: cũ in ea falsitatẽ suggesserit: ꝛ suppresserit veritatem qua tacita vel exp̃ssa[k] ip̃am nullaten⁹ habuisset. Suggessit enĩz ꝙ p̃dictas parrochiales ecclesias anteqꝫ fuisset in archidyaconũ assumptus canonice fuerat assecut⁹: cũ nullus potuerit plures parrochiales ecclesias obtinere: nisi vna penderet[l] ex altera: vel vnã intitulatã[m] / et alterã cõmẽdatã haberet: vnde cũ idẽ vtrãqꝫ illarũ intitulatã haberet: ipsas

verã egisse dicẽs ꝙ sic fecerat magister Jac. de alber. a q̃ sperãs vacãte ecclĩa astẽ si eligi in epm̃ archidyaconatũ albeñ. dimisit quẽ tenebat cũ q̃dã ecclĩa ꝑrochiali. ꝛ vide qꝺ dixi i tex. ꝑte vj. sup. ꝟsi. electionis tꝑe. Jo. an.
† al. habitas.

sie: post dimissum archidyaconum ambianeñ.
¶ Glosa sequens querit an per cõfessionem fiat contestatio. arguit contra et soluit pro. distinguendo tamen.
¶ Responsionẽ. Sed pone ꝙ reus cõfiteatur qꝺ petitur ab actore: nũquid ꝑ cõfessionẽ fit litis cõtestatio? Videt̃ ꝙ nõ: qꝛ dicit lex ꝑ narrationẽ ꝓpositã ꝛ contradictionẽ obiectã fit litis cõtestatio. C. de iudi. rẽ nõ nouam. §. patroni. et alibi dicitur lis ꝯtestata: cũ iudex ꝑ narrationẽ cãm audire ceperit. C. ꝺ lit. ꝯtest. l. vna ꝛ ita ꝙ dixit simpliciter ꝑ narrationem determinatur ꝑ illã. l. rẽ non nouã. que est posterior: et ita videtur ꝙ fiat contestatio litis tm̃ ꝑ ꝯtradictionẽ / ꝛ nõ ꝑ confessionem. Dicas ꝙ si libell⁹ datus est aduersario et ꝓposita narratiõe actoris aduersario: ipse confiteatur aĩo cõtestandi litẽ: tũc lis est ꝯtestata: et ex tali confessione dãnatur. ff. de confes. iulianus: et ita sñia diffinitiua fert̃ ꝯtra reũ. Sed si nõ sit dat⁹ libell⁹ / ꝛ reus ꝯfiteat̃ in iudicio: tunc nõ dicit̃ fieri litis contestatõ: nec fertur sñia diffinitiua: sed iudex precipit reo vt soluat ad certũ tẽpus. ff. de iudi. si debitori. ꝛ tale preceptum nõ appellat̃ sñia: sed simpliciter dicit̃ p̃ceptũ: et ita seruat̃. Est ergo verum ꝙ oblato libello aduersario: ꝛ postea ꝓposita petitiõe actoris in iudicio: siue re⁹ neget / siue ꝯfiteat̃ litẽ ꝯtestando: litis ꝯtestatio est facta. Et hoc satis habet̃ ꝑ hoc qꝺ dicit: ꝙ ꝑ narrationẽ et rñsionem ꝯtestatio litis fiat nõ distiguẽdo / cõfitẽdo / vel negãdo: ꝛ etiã ipsa significatio ꝟbi hoc ꝓbat satis. Cõtestari. i. simul testari: ꝛ ita reus qui cõfitetur cũ actore simul testat̃ super re petita. Ber.

† al. videbatur.

b ¶ Irritum duximus. Sic patet manifeste ꝙ litis cõtestatio est de substantia ordinis iudiciarij: ꝛ nihil valet sententia vel testis receptio illa omissa. j. vt lit. non cõtest. c. accedens. et. c. ad hoc. ꝛ hic. et ita per positiones ꝛ respõsiones ad eas non fit litis cõtestatio. j. de lit. cõtest. c. vno. ꝛ. C. de iudi. rem non nouam.

c ¶ Irritari. Hic agebat̃ ꝯtra electũ: vt ei⁹ electio cassaret̃ ex causa predicta. sic̃. j. de iudi. exhibita. et eadẽ causa possent ipsi ijdem excipere cõtra electũ: si peteret electionẽ suã cõfirmari. j. de excep. dilecti. et sic ex eadẽ causa cõpetit actio ꝛ exceptio: diuerso tamen iudicio: qꝺ nõ ꝯtingit in alijs iudicijs cũ exceptio sit actionis exclusio. ff. de excep. l. ij. ꝛ idẽ est effectus quocũqꝫ modo ꝓcedat̃. B.

Exceptio est actiõis exclusio.

d ¶ Electo respondente. Hic ergo patet qualiter litis ꝯtestatio fiat: qꝛ per petitionẽ in libello petitã et responsionem directe factã ad ipsum: vt hic patet. sicut etiã tradit̃. C. de lit. contest. l. vna. et. j. de lit. contest. c. vno. C. de iudi. rem non nouam. §. patroni.

Litis contestatio q̃liter fit.

¶ Glosa sequens notat. querit. ar. contra. Iterum querit et soluit. Allegat in fine ius nouum.

e ¶ De veritate dicẽda. Notat ergo ius nouũ: licet ratio esset antiqua: ꝛ sic etiã obseruat̃ ꝙ in causis sp̃ualibus iuramentũ de veritate dicẽda tantũ p̃stat̃ ꝛ non de calũnia. j. de iura. calũ. lr̃as. Sed nunq̇d hmõi iuramentũ debet exigi a p̃lato qñ litigat̃ per syndicũ noĩe collegij in causis sp̃ualib⁹? Nõ videt̃: qꝛ illud iuramentũ dꝫ prestare syndicus: q̇ videt̃ dñs litis fact⁹ ꝑ cõtestationẽ: sicut prestat iuramentũ de calũnia. j. de iura. calũ. in ꝑtractandis. ꝛ. c. seq. ꝛ c. cũ in causa. ꝛ idẽ dico in hoc iuramẽto qꝺ in iuramento de calũnia: vt q̇ illud p̃stare nõ vult actor cadat ab actiõe instituta: ꝛ reus pro confesso habeat̃. de iura. calũ. cũ in causa. ꝛ. C. co. ti. l. vlti. §. ꝙ si actor. Iuramentũ illud de veritate dicenda quidã exigunt a p̃lato: licet prestitũ sit a syndico: et in sp̃ualibus ꝛ in ciuilibus causis: vt prelatus dicat inde veritatem de causa illa: sed quo iure hoc faciat non vidi ius super hoc † sed ex quadã eq̇tate hoc dicunt que posset continere qñqꝫ iniquitatẽ: qꝛ posset corrumpi prelatus. Sed nunq̇d crederet̃ cõfessioni p̃lati vt per talẽ cõfessionẽ condẽnaret̃ ecclesia: et si iam fundasset ecclesia intentionẽ suã: nunq̇d preualeret cõfessio p̃lati contra ecclesiã facta? Certe nõ. arg. opti. xxv. q. ij. postea vero qꝫ. qꝛ factũ prelati non debet ecclesie sic iputari. xvj. q. v. si epm̃. et. j. de excep. cũ venerabilis. Qui tale iuramentũ exigũt dicunt ꝙ cõfessio prelati sola non p̃iudicaret ecclesie: sed cum alijs adminiculis p̃iudicaret: vt si altera pars semiplene ꝓbasset / ita ꝙ nõ sufficeret ad condẽnandũ: tunc cõfessio prelati complet probationẽ. Sed nõ credo ꝙ deberet, talis exigi confessio / nisi forsan cũ prelatus deberet respõdere de eo qꝺ ipse fecit: sicut seru⁹ qñqꝫ iterrogatur ꝺ facto suo. iiij. q. iij. §. item serui neqꝫ. ꝛ C. de questio. interrogari. nec tũc dicerem ꝙ cõfessio illa preiudicet ecclesie: quia delictũ persone ꝛc̃. nisi id fecisset de mãdato capituli: vel ratum postmodũ habuisset: et hoc probat decre. illa presentiũ. que hic inferius allegat̃: licet consuetudo se habeat in cõtrariũ. Hodie vero habemus quãdã decretalẽ sup hoc que dicit ꝙ p̃latus nomĩe suo ꝛ i animã capituli / vel maioris partis prestat hoc iuramentũ de veritate dicenda. et sic debet rñdere veritatẽ quã ipse scit et intelligit per eos in q̃rũ animas iurauit: ꝛ incipit presentium tibi auctoritate: ꝛ mittitur cuidã archiep̃o: et ẽ modo sub titu. de testi. lib. vj. Et ita confessio solius prelati nõ preiudicat ecclesie et ita nõ debet exigi. Ber.

Iuramẽtũ de ꝟitate nõ dꝫ p̃lat⁹ p̃stare
† Dicit Hostien. ꝙ videre potuit. j. de iura. calũ. in pertractandis. C. de ꝓcu. l. fi. de ed. l. ij. de testi. l. seruos. ff. de ꝓcura. si actor. et. ff. de testi. curent. subueniendũ enĩ est cũ ꝓcurator est vialis. ff. ꝺ edẽ. l. si qs. §. j. ꝛ ij. q. j. in p̄rimis. §. ꝙ aũ Jo. and.

f ¶ Cõfiteret̃. Et ideo pro conuicto debet haberi cum sua excusatio non valeret: quia cõfessos in iure pro iudicatis haberi placet. C. de cõfes. l. vna. et. j. de cõfes. cũ super. ꝛ. c. ex parte. tamẽ si quis probat se errasse nõ nocet cõfessio. c. vlti. ꝛ. C. de iu. ꝛ fac. igno. error facti. De hac materia tractatur plene. j. de confes. c. vlti. ꝛ. j. de iudi. c. at si clerici.

Confessio non nocet erranti.

¶ Glosa seq̃ẽs arguit a cõtrario. allegat tria iura. ꝛ arg. fortificat per vnã decre. Scꝺo cõtra arg. allegat q̃tuor iura. Tertio soluit.

g ¶ Suspendit. Innuit ꝙ secus sit de iure cõmuni. q. d. archidyaconus ea que sequunt̃ facere non debuerat de iure cõmuni: sed de consuetudine. j. de offi. archidya. ad hoc. j. de exces. p̃la. ad hec. Itẽ ꝙ non de iure cõmuni hoc faciant. est arg. xvj. q. vij. nullus omino. imo videt̃ de iure cõi ꝙ consuetudo nõ ꝓsit. j. de off. archi. cũ satis. Immo cõtrariũ videt̃ ꝙ de iure cõmuni hec spectẽt ad archidyaconũ. xxv. dist. perlectis. lxiij. dis. si in plebibus. j. de offi. archi. c. ad hec. et. c. vt nostrũ. Quid est ergo tenendũ de iure cõmuni? Videt̃ ꝙ hec ꝑtineant ad archidyaconũ per iura ꝓxima. Sed cõsuetudo seruatur in talib⁹. De hac materia dicetur. j. de off. archi. ad hec. et eo ipso ꝙ archidyaconus vel alius prelat⁹ hoc exercet: intelligere potes ꝙ curã habet animarũ annexam.

Archidyaconus an habeat curam aĩaꝝ.

h ¶ Idem de personatib⁹. j. de prebẽ. de multa. §. vlti. et est arg. ꝙ de similibus idẽ debet esse iudiciũ. j. de transac. inter corporalia. et s̃. de rescrip. inter cetera. in fi. Similis enĩ eq̇tatꝭ ratio similia iura suadere videt̃. C. ad. l. fal. l. vlti. ff. ad. l. acquil. illud. et. C. de consti. pecu. l. vlti. et. j. de cõfir. vti. vel inuti. cũ dilecta. et. s̃. de consti. nam concupiscentiã: et quotiẽs ex vna radice vitiũ nascit̃ cõsequẽs est vt eadẽ lege tollatur. C. de nup. si libertam.

i ¶ Habendum. Potest hic dici prout dicitur. xvij. q. iiij. vxor felicis. versi. sic est ad singula. ꝛc̃.

k ¶ Exp̃ssa. s̃. de rescrip. sup lr̃is. multa exẽpla potes hr̃e. s̃. de rescrip. cũ adeo. ꝛ. c. ꝯstitut⁹. j. de of. deleg. corã. j. de re iudi. iter monasteriũ. ꝛ sic idẽ iuris est in idulgẽtijs siue ꝯfirmatiõib⁹ sicut i rescriptis: vt hic patet. et in p̃uilegijs. j. de deci. ex multiplici: vt non valeãt veritate tacita ipetrata. Ad hoc vt ꝯfirmatio valeat: necesse ẽ ꝙ papa ex certa sciẽtia cõfirmet oĩa bñficia: al's nõ valet vt hic ptꝫ. et. j. de cõsang. ꝛ affi. c. qꝛ circa. j. de cõces. preben. quia diuersitatem.

l ¶ Penderet. De hoc no. j. de eta. ꝛ quali. cã. te.

¶ Glosa seq. ponit qnqꝫ modos quibus dicitur titulus. Scꝺo põit regulã et qnqꝫ casus exceptos. Tertio q̃rit et soluit.

m ¶ Intitulatam. No. ergo ꝙ nullus põt habere duas ecclesias intitulatas. Ut hoc melius intelligas videas primo quid sit titulus. Titulus quandoqꝫ dicit̃ signũ. vt. xvj. q. vj. consuetudo. Et dicit̃ titul⁹ oĩs causa acq̇rẽdi dominij: vt titul⁹ ꝓ emptore / ꝓ dõato / ꝓ herede / pro suo / ꝓ dote / ꝓ legato / pro derelicto † vñ dicit̃ ꝙ in p̃scriptionib⁹ ecclesiasticis bona fides ꝛ iustus titulus exigunt̃. j. de

† Pro soluto: et pro trãslato. et de his oĩb⁹ ponit Host. speciales rubricellas in summa sua de prescrip. super prima ꝑte rubrice qua tractat de vsucapio. Jo. and.

nequiuit canonice habuisse. Itē
a suggerens ꝙ redditꝰ ꝑsonatꝰ[a] sui erant tenues et exiles: suppressit ꝙ alios redditꝰ in pluribꝰ ecclesijs noscitur obtinere. Supp̄ssit etiā ꝙ plures parrochiales ecclesias cū pluribꝰ alijs bñficijs in diuersis ecclesijs obtineret: cū intentionis nostre nō fuerit secū in tot bñficijs (p̄sertim habētibus curā aiaꝝ) dispensare: nec ītētionis nostre fuerit aliqͩ ei de nouo concedere: sed vt per indulgē
b tiā posset habita licite retinere[b]. et .j. ¶ Tandē cū non restaret nisi ꝓferēda sententia: idē tā iuri (si
c qͦ[c] ei ꝯpetere videbaṫ) ꝙ̄ liti cessit spōtanea volūtate: cuiꝰ cessionē duximꝰ admittendā. Idem.

Irrita est electio quam collatio non precessit: vel q̄ facta non est a maiori parte capituli: vel q̄ non fuit cōmunis. Ca. lv.

I n genesi legiṫ: et .j. ¶ Cū i
d cōcilio[d] caueaṫ vt is colla-
e tione[e] habita eligaṫ: in quē oēs vel maior et sanior pars capituli consentit: ⁊ in Gu. maior pars totiꝰ capituli nō cōsenserit: ꝙ̄ꝙ̄
f maiorē partē habuit ꝑtiū[f] cōparatione minorū. ¶ Nec plene numeri ad numeꝝ/ qꝛ vtrū. G. ⁊ H. de qͦbꝰ aduersarij referunt q̄stionē in electiōe vocem habuerint: tractatū nō extitit nec discussū:
g nec zeli ad zelum[g]/ nec meriti ad meritum collatio facta fuerit.
h ¶ Nec etiam electio cōiter[h] celebrata: qm̄ licet in eūdem Gu. singulariter singuli cōsensissent: nō tñ debuit subseq̄ singularis ele-
i ctio sed cōis: ne vel idem repeti[i] videreṫ: vel ex hoc sequereṫ absurditas: vt tot essent electiōes: quot essent numero eligentes.
k Nec ex singularibꝰ[k] vel ꝑticularibꝰ cōsensibꝰ appareret vniuersalis electio vel cōis: licet q̄libet singularis veritatē exp̄mat sue ꝑtis quēadmodū ex singularibꝰ ꝓpositiōibꝰ lꝫ veris: vniuersalis propositio non apparet: nisi ꝑ signū

prescrip. si diligēti. ⁊ q̄ aliquē talē hꝫ titulū/ habet cām ꝑscribendi. Itē dr̄ titulꝰ ipsa eccl'ia: vt titulꝰ scti petri. vnde singuli tm̄ clerici per singulos tm̄ titulos sunt ponēdi. i. ecclesias. lxx. dist. epi. vñ in ordinationibꝰ qñ vocanṫ clerici: dr̄ talis ad titulū † talis plebis. Itē titulꝰ dr̄ clericatꝰ vel canonicatꝰ in aliq̄ ecclesia. vñ dr̄ intitulari. i. inclericari vel canonicari. Et dr̄ titulus q̄libet ordo ecclesiasticꝰ et q̄libet dignitas vel p̄latio. vñ diciṫ q̄s intitulari in aliq̄ ecclesia. i. ordinari vel p̄fici. lxx. dist. sctōꝝ. Est ergo regulariter verū/ ꝙ nulli clerico de iure cōi lꝫ hr̄e duas eccl'as: vel quo ad titulū clericatus: vel quo ad titulū canonicatus: vel ordinationis: vel p̄lationis: vel dignitatis vt. lxx. dist. sctōꝝ. et hic vbi dicit ꝙ nullꝰ pōt habere plures parrochiales eccl'ias vel dignitates/ cū idē iudicium de hmōi sit habēdū: vt hic dicit. ⁊ .j. de p̄bē. de multa. ⁊ .xiij. q. j. ca. j. ⁊ .lxxx. di. epi. et. vij. q. j. i apibꝰ. ⁊ .xxj. q. j. clericꝰ ab instāti. nā habere plures ecclesias est genus negociatiōis: vt in predicto ca. clericꝰ ab instanti. qꝛ eis seruire nō pōt .j. de p̄bē. qꝛ intantū. et .j. de cleri. nō resi. qꝛ nōnulli. ⁊ q̄ ad vtrūq̄ festinat neutrū bene ꝑagit. xvj. q. j. pbr̄os. Item sicut vxore viuēte nullꝰ aliam pōt hr̄e: sic nec clericꝰ secundā ecclesiam pōt hr̄e. vij. q. j. sicut alteriꝰ. ⁊ sic accipiṫ titulꝰ in decre. p̄dicta. et in decretis p̄dictis. Ista q̄dē sūt regulariter vera. Tñ in casibꝰ ‡ pōt q̄s hr̄e plures eccl'as. Primo vbi vna pēdet ab altera: vt h. ⁊ .j. de eta. et q̄li. eā te. et .j. de p̄bē. extirpāde. §. j. Itē si habet vnā intitulatā/ ⁊ aliā cōmēdatā: vt hic. ⁊ .xxj. q. j. q̄ plures. Itē ꝓpter paupertatem ecclesiarū. x. q. iij. vnio. ⁊ .j. de eta. et q̄li. cā te. Itē olim ꝓpter penuriā clericoꝝ. xxj. q. j. c. j. in fi. Itē ꝑ dispensationē dn̄i pape .j. de p̄bē. de multa. et hodie in talibꝰ epi dispensare nō possunt: vt etiā dicit illa decre. de multa. sed in illa quā q̄s habet cōmendatā nō diciṫ p̄latꝰ esse. vnde v̄sus. Pauptas: pēdēs: defectꝰ: gratia: seruās. Eccl'ias retinere duas dat quodlibet horū. Hec vera sunt in p̄laturis et dignitatibꝰ. Quid dicemꝰ de alijs clericis: nūq̄d possunt esse clerici in pluribꝰ ecclesijs ⁊ ibi habere p̄bēdas? De iure cōi pōt dici ꝙ in pluribꝰ eccl'ijs ītitulari nō p̄nt: nisi essent tenues in substātia: vt dictū est de p̄laturis: sꝫ ꝑ dispēsationē epoꝝ bñ p̄nt: qꝛ epi dispēsatio cū talibꝰ clericis nō est ꝓhibita: īmo tacite videṫ cōcessa ꝑ contrariā ꝯsuetudinē quā scit papa ⁊ tolerat: sic ⁊ ip̄o facto derogatū est illi decre. lxx. di. sctōꝝ. Sed ī diuersis ep̄atibꝰ necessaria ē vtriusq̄ epi dispēsatio. Sed hic videṫ ꝑmitti ꝙ clerici possint hr̄e titulū in pluribꝰ eccl'ijs: qꝛ nō ꝓhibet hic nisi de parrochialibꝰ: ⁊ sic ꝑ ꝯ̄riū sensum ꝑmittit clericꝭ hr̄e plures canonias. Sed credo ꝙ si primū bñficiū sit sufficiēs ꝙ secundū nō possit habere nisi dispensatiue.

† Unde dicebat Ab. bas ꝙ sicut titulus designat nomē libri: sic bñficiū intitulatū nomē vel cognomen/ vel denoiationē clerici. Io. an.

‡ Ut casus not. xxj. q. j. in sūma. et Host. ponit hic versus. Depēdēs/ tenuis/ rarus/ vl' gr̄a pape. Utilitas vrgēs vel cōmendatio iusta. Diuersos titulos permittunt iure teneri. Io. and.

Prebendas plures cū epi dispēsatio ne pōt q̄s habere.

a ¶ Personatus. i. decanatꝰ super quo impetrauit indulgentiam vt ip̄m cū predictis parrochialibus ecclesijs retineret. Uel forte loquitur de archidyaconatu: vt illas retineret cum archidyaconatu .j. de consang. et affi. quia circa.

¶ Glosa seq. notat et dat simile.

b ¶ Retinere. No. ꝙ q̄ habet plura bñficia quoꝝ alterū per se sufficeret: nō pōt sine mortali peccato retinere aliud: sed dispēsatio reddit licitū qͦd erat illicitū. Sicut vides simile: cōsuetudo facit ꝙ in absentia licite possit beneficiū percipi. s̄. de cōsti. cum omnes.

Dispensatio illicitū reddit licitum.

c ¶ Si qͦd. Qꝛ non videbatur competere: ideo cessit spōtanea volūtate. sic .j. de symo. ꝑ tuas. quasi male cōscius sibi cessit.

Diuisio.

I n genesi. Sunt due ꝑtes. Prima ponit tres cassationis causas. Scd'a cassat ibi: nos his. p̄ma cā vsq̄ ibi: nec plene. scd'a vsq̄ ibi: nec ēt. ⁊ ab īde tertia Ab. sic. Et aduerte: qꝛ totū legiṫ suspēsiue vsq̄ ad finē. ¶ Casus. Uacāte quadā ecclesia cathedrali cū canonici statuta die ad celebrandā electionem conuenissent. Quidā canonicus. G. nomine fuit admissus cū protestatione: quidā canonicus. H. nomine cū esset in regno frācie nō fuit ad electionem vocatꝰ cū de consuetudine vocari debuit. Premisso scrutinio ꝑm formā concilij generalis: quidā consenserūt in guil. quidā vero in alias ꝑsonas singulares: ita ꝙ ī ipso scrutinio plures nūciati ⁊ electi fuerunt. publicato scrutinio illi qui in eūdem guil. in scrutinio singulariter cōsenserunt eūdem guil. singulariter elegerūt. demū causa sup istis electionibꝰ ad se. apo. est delata. examinatis istis electionibꝰ pa. sup his ita ꝓcessit. dicit pa. in cōcilio generali cauetur vt is collatione habita eligaṫ in quē oēs vel maior et sanior pars cōsenserit: sed ī guil. maior pars totiꝰ capl'i non consensit: ꝙ̄uis habuit maiorē partē cōparatione minorū: nec fuit plene collatio facta numeri ad numerū: qꝛ in collatione tractatū nō extitit nec discussum vtrū predicti duo. G. ⁊ H. vocē in electione habuerīt: nec fuit collatio zeli ad zelū/ nec meriti ad meritū: p̄terea electio non fuit cōiter celebrata: qꝛ licet in dictū guil. singuli singulariter cōsensissēt/ nō tamē publicato scrutinio debuit subseq̄ singularis electio: sꝫ cōis. ne idē repeti videretur vt tot essent electiones quot essent numero electores/ qͦd est absurdū: qꝛ ex singularibus ꝯsensibus electō nō apparet vniuersalis/ nec cōis: ꝙ̄uis quilibet singularis veritatē exprimat sue ꝑtis. ⁊ hoc ꝓbaṫ ꝑ quodā simile ex singularibꝰ ꝓpositionibꝰ: licet sint vere nō apparet vniuersalis propositio: nisi per signū vniuersale exprimaṫ. Preterea p̄dicti duo nō debebāt sic excludi: qꝛ. G. erat in possessione canonicatꝰ/ vel qꝛ habēdo stallum in choro ⁊ locū ī capl'o legēdo ⁊ cantādo/ ⁊ in tractatu electionū tāq̄ canōicus sit vocatꝰ: ꝙ̄uis fuerit cū ꝓtestatiōe admissus. Aliꝰ vero erat ī tali loco de q̄ debuit vocari cum de toto regno frācie vocenṫ absentes de ꝯsuetudine ecclesie gallicane. His igiṫ plenius examinatis pa. electionē premissam cōtra formā concilij generalis in pluribꝰ attēptatā decreuit irritam et inanē. ¶ Nota q̄ sunt de forma electiōis: que si ad mittanṫ vel aliq̄d ex istis nō valet electio. Primū est ꝙ maior et sanior pars totius capituli debet esse in electione: aliter nō valet electio. Item collatio necessaria est numeri ad numerum/ zeli ad zelum/ meriti ad meritū. ¶ Itē cōmunis debet esse electio siue vniuersalis. i. omnes qui in scrutinio cōsenserunt. Publicato eodē omnes vna voce debēt ip̄m eligere/ vel vnus de mandato aliorū. ¶ Item omnes qui requisiti fuerunt in scrutinio: debent esse in collatione. ¶ Item absentes vocandi sunt in loco vnde consueuerunt vocari. sed istud vltimū nō est de forma: quia si absens postea vellet cōsentire nō cassaṫ electio propterea: sed potiꝰ cōfirmatur. Ber.

d ¶ Concilio. s̄. eo. titu. ca. quia propter.

e ¶ Collatione. Que si nō fiat nō tenet electio. s̄. eo. cumana. in fi.

f ¶ Partiū cōparatiōe. Sic. s̄. eo. ecclesia vestra. ⁊ c. cumana.

g ¶ Ad zelū. Sic patet ꝙ in electionibus hodie cōsideraṫ zelus: ⁊ merita electoꝝ cōsiderātur: et dignitas eligentiū: vt ex oībus istis maior ⁊ sanior pars cēseatur .j. eo. ecclesia vestra. ⁊ ita nō semp stādū est numero. vt .j. e. ecclesia. in fi. et .j. de testi. in nostra. Illa enim maior pars ⁊ sanior censeṫ que est iustior et maiori ratione nitiṫ et equitate. xl. dist. multi. in fi. et. ff. de pac. maiorem.

Electio q̄liter dr̄ fieri a maiori et saniori parte.

h ¶ Cōiter. In cōi enī ⁊ publice dꝫ electio celebrari: ⁊ nō singulariter vel clādestine. s̄. e. qꝛ ꝓpter. in fi. ⁊ h̄ ē exp̄ssum q̄liṫ fieri debeat.

i ¶ Repeti. Sic videreṫ idē repeti: qꝛ in scrutinio publicato quilibet ꝑ se consentit singulariter et solus: si postea publicato scrutinio quilibet ꝑ se eligeret: vel si q̄libet ꝑ se separatim elegerit idē repeti videretur: qͦd esse nō debet: vt sequiṫ: vel tot essent electiones.

¶ Glo. seq. inducit duo sil'ia de testibꝰ singularibꝰ/ ⁊ de actione cōi pluribꝰ. Signat ꝯtrariū de. l. ꝑ fundū. cū sil'ibꝰ. ⁊ de decre. bone.

k ¶ Nec ex singularibꝰ. Cōsensus eligentiū oēs simul adinuicē cōuenire debent: et simul exprimi per vnum vel per plures † vel simul oēs. s̄. e. qꝛ ꝓpter. et. s̄. eo. bone memorie. vbi nō crediṫ testibꝰ qui sunt in suis testimonijs singulares. et. c. cū dilectꝰ. et .j. de accu. cū dilecti. Nec voces eorū tanq̄ pluriū admittuntur quos diuersitas temporū simul interfuisse ꝓhibuit. iij. q. ix. nihilominus. simul enī testes in vnū cōcordare debēt: sicut etiam electores ī vnum cū ius eligēdi cōmune sit oībꝰ ꝑ singulos diuidi non debet. Sicut cū vna actio cōmunis est omnibꝰ et pluribꝰ non debet diuidi per sin-

† Immo ꝑ vnū tm̄ ⁊ ꝑ v̄ba singularis numeri .j. eo. cum ab vno. de reiudi. ca. pe. lib. vj. Io. and.

gulos:sed tota simul ĩ iudiciũ venit vel venire debet.ff.de iurisdi. om.iudi.si idẽ.§.si vna actio.ꝛ arg.ad hoc.ff.de ser.ru. p̃di.si vnus ex socijs.Ar.ↄ.ff.de serui.ru.predi. per fundũ.vbi ius cõe eũdi per fundũ cõem plurib⁹ potest mihi separatĩ ꝑcedi:ꝛ cũ oẽs cesserint ius habeo eundi.ꝛ.ff.cõmu.p̃di.receptũ.et.l.si quis duas.§.item si duo.ꝛ.ff.de aqua plu.ar cen.si autẽ † et diuersis tẽporibus possunt aliq̃ cõsentire electioni.s̃.de postu.bone. in fi.ꝛ.s̃.eo. ca.ꝙ sicut.

† Si pl'res sũt dñi illi⁹ loci ꝑ quem aq̃ ducit vo luntas oĩm req̃rit vlti mã tñ p̃tor tuet. Jo.ã.

¶ Glo.se.reci. ꝑ ob.et solutionem et remissionẽ.

a ¶ Nec p̃missi duo.de qb⁹ nihil discussum fuit Et ita nec papa debuit aliq̃d dicere eis:cũ de q̃ re cognouerit iudex:de ea tm̃ debeat iudicare.j̃.de cau.pos.cũ sup.et.ff.de iudi.de q̃ re. Sꝫ ipse ħ supplet ex officio suo. Qñ iudex supplere debeat dictũ est.s̃.de post.bone.Et hoc p̃cipue dꝫ inq̃rere an forma sit seruata:et an ꝑsona sit digna:etiam si nihil dicaꝶ De ħ dixi.s̃.e.cũ nobis.et ca. venerabilem.

b ¶ Primus. scꝫ guilꝶ. ¶ Glo.se. signat contrarium et soluit.

c ¶ Possessiõe vel q̃si. Unde ab electiõe exclu di nõ debuit sed vocari .j̃.de cã pos.cũ eccłia.et põt eligere:ꝛ valet talis electio etiã si ius in dignitate nõ haberet dũmõ possideat q̃ete:q: credat hr̃e ius.vt.s̃.e.querelã.et.j̃.de cã pos.cũ olim.ꝛ.j̃.de iurepa.cõsultatiõib⁹.Si tñ ab initio anteq̃ fiat electio negatũ fuerit illos hr̃e ius ĩ electiõe.ꝛ admittanꝶ sub ꝓtestatiõe vt vox eoꝝ valeat si de iure debeat valere: nec valebit vox eoꝝ nisi ꝯstiterit eos ius hr̃e.vnde talis possessio nõ ꝓdest.s̃.e.cumana.vnde ꝯtradicit ei qđ hic dicit. Nõ est ↄ:q: nõ fuit hic discussũ an debeat itereſſe vel nõ.ꝛ ita remãsit adhuc in sua q̃si possessiõe:ꝛ ita ꝓtestatio ħ nõ fuit necessaria rõne p̃missa. Preterea aliud ẽ ħ:q: iste ius cõe ꝓ se habebat:q: canõic⁹ erat:ille ꝟo nõ.

† al'.messana.

¶ Glosa seq.ar.et opi.ponit quam reprobat.

d ¶ De consuetudine. Sic vr̃ ꝙ in talibus potius standũ sit ꝯsuetudini q̃ꝫ alicui iuri. Quidã dicũt ꝙ oẽs de ꝓuincia vocandi sunt et soli ad electionẽ.ar.illi⁹ decre.s̃.e.corã.q: cõis debet esse electio. vt ibi notaꝶ.de hoc verius credo vt cõsuetudini steꝶ:vt ibi dixi.

e ¶ Formam. Arguiꝶ ꝙ forma mãdati exacta diligentia est obseruanda.s̃.de rescrip.cũ dilecta.j̃.de offi.dele.venerabilis.et qui cõtra facit nihil fecisse puteꝶ.vt ibi.ꝛ.s̃.eo.quia propter.ꝛ ca.cumana. Per hoc et per illud quod diciꝶ in ca.illo cumana.et.c.cum in veteri.ꝛ.j̃.de offi.dele.venerabilis.patet qualiter illa cõstitutio quia propter:sit intelligẽda.ꝛ ꝑ hoc qđ habebis.j̃.eo. ecclesia.

f ¶ Irritam. Sic intellige.s̃.eo.ecclesia vestra.Ber.

Diuisio. Massana eccłia. Hec decre.tria facit. Primo ꝓhibet. Scđo decretũ põit. Tertio dãnat ꝯtrariã ꝯsuetudinẽ. scđa ibi:quesi.tertia ibi:nõ obstante.Ab.si. ¶ Casus In ecclesia massana consuetudo inoleuit ꝙ eadẽ ecclesia vacante quidã laici cũ canonicis eiusdẽ ecclesie admittebãtur ad electionem pastoris.significatum fuit hoc dño pape. ipse attendẽs talem consuetudinem esse contra canonicas sanctiões edicto perpetuo prohibet ne per laicos cum canonicis fiat electio pontificalis:et si forte facta fuerit nullã obtineat firmitatem: non obstante cõtraria consuetudine que dici debet potius corruptela q̃ꝫ consuetudo. ¶ Nota laici ad electionem nõ debent aliquo modo admitti. Ber.

¶ Glo.seq.fortificat textum.secũdo ar. ad bro.vtile vitiari per inutile.alle.v.iura ad hanc partẽ.et.v. ad contrariã.

g ¶ Per laicos. Quia ius eligendi in collegiata ecclesia nõ cadit in laicum.s̃.eo. sacro sancta. hmõi enim mere spiritualia in laicis possideri non possunt.xvj.q.vij.ca.j.et.j̃.de prescrip.causam que.cũ de ecclesiasticis dignitatibus nulla sit eis attributa disponẽdi facultas.xvj.q.vij.laicis.quos obsequendi manet necessitas non auctoritas imperãdi.vt ea.cã.ꝛ.q.c.nõ placuit.ꝛ.xcvj.di. bene quidẽ. quod si attentare voluerit tanq̃ꝫ sacrilegus iudiceꝶ.vt ea.ca.et.e.q. si quis principũ.et per laicos null⁹ ecclesiã teneat. vt.e.q.ꝑ laicos. et talis electio nulla est.s̃.e. q̃squis.imo sunt excõicandi.vt.ea.q.si quis deinceps.et duobus ca.seq. Item hic habes ꝙ vtile vitiatur per inutile.sic.j̃.de offi.dele.cũ super abbatia.ff.de arbi. pedius.et

Laicus ĩ eccłia collegiata eligere nõ p̃t

vniuersale forsitan exprimatur. a Nec p̃missi duo canõici poterãt b sic excludi:cum p̃m⁹ᵇ existeret in c canonicat⁹ possessiõeᶜ vel quasi habendo stallũ in choro: locũ in capitulo:legẽdo ꝛ cantãdo vt canonicus:et ad tractat⁹ ac electiones dignitatũ et ꝑsonatuũ que occurrerũt ꝓ tꝑe faciẽde tãq̃ꝫ canonic⁹ sit vocat⁹: q̃q̃ꝫ hac vice fuerit cũ protestatiõe admissus: scđs vero esset in tali loco de quo fuerat ad electionẽ vocãdus: cũ de toto regno frãcie vocẽtur ab- d sentes de ꝯsuetudineᵈ eccłie gallicane. ¶ Nos his pleni⁹ intellectis de cõ.f.n.p̃missam electionẽ e vtpote ꝯtra formãᵉ ꝯcilij attẽtatã f decernim⁹ irritamᶠ ꝛ inanem.

Idem cap.massano.

¶ Nõ valet electio pontificis ꝑ laicos ꝛ canõicos facta:etiã si ħ habeat ꝯsuetudo.h.d.ꝛ quotidie solet allegari. Ca.lvj.

Massana † ecclesia pastore vacante:et .j̃. Edicto perpetuo g prohibemus: ne per laicosᵍ cuꝫ canonicis pontificis electio presumaꝶ. ¶ Que si forte p̃sumpta fuerit: nullã obtineat firmitatẽ. ¶ Non obstante contraria cõsue h tudineʰ q̃ dici debet potius corruptela.

Idem ca.cathalañ.

¶ Non sufficit ad cõfirmationẽ electionis ꝙ sit facta a maiori parte capituli: nisi etiã illa pars sit sanior. Capitulũ.lvij.

Ecclesia vr̃a destituta pastore conuenientes in vnũ (absente.Gu.qui tunc noluit in- i tereſſeⁱ)ad celebrandam electionem terminũ statuistis. Ueniente vero termino et Gu.dicto(cũ k absens existeret)non vocatoᵏ: p̃misso iuxta formã cõcilij gñalis scrutinio.xiiij.magistrum.G.p̃sbyterum cardinalem cõcanonicũ vestrum. et. xvij.R.remenꝶ. canonicum elegerũt: p̃fato Gu. postmodũ electioni eiusdem.R.

ix.dist.si ad sacra.ꝛ.iij.q.ix.pura et simplex.viij.q.j.sciendum.Arg. contra.s̃.e.illa.et .j̃.de cle.excõ.mi.si celebrat.et.j̃. de p̃ben. dilect⁹. et.vij.q.ij.si quos.ꝛ.xxij.q.iiij.inter cetera.

¶ Glo.se.exprimit quare non valeat consuetudo.

h ¶ Consuetudine. Cũ talis ꝯsuetudo sit ↄ ecclesiasticã libertatẽ. s̃.e.sacro sctã.ꝛ.c. cũ terra.ꝛ.s̃.e. q̃sq̃s.et.j̃. de re iudi.cũ cã.et nulla tꝑis lõginq̃tate defendiꝶ.s̃. de ꝯsue.cũ iter.ꝛ.c.cũ venerabilis.ꝛ.c.ad audiẽtiã.ꝛ.s̃.e.cãm q̃.ꝛ.j.q.iij. si q̃s prebẽdas.ꝛ q: nõ ẽ rõnabilis non põt p̃scribi.s̃.de consue.c.vlti.

Ecclesia vestra. ¶ Non sufficit ad validitatẽ electionis ꝙ sit facta a maiori pte capituli: sed req̃riꝶ ꝙ illa pars sit sanior.h.d.Et ẽ casus notabilis ꝛ semp mẽti tenend⁹. Diuidiꝶ. Nã p̃mo poniꝶ duplex electio. Scđo allegatio pro vno electorum ibi: tãdem. Tertio pro alio ibi:pars ꝟo. Quarto diffinitio ibi:nos g̃. Ab.si.

Sũmariũ

Diuisio.

¶ Casus. Uacante ecclesia catelañ. canonici cõuenientes in vnũ terminũ statuentes ad electionẽ celebrandũ absẽte guil. cõcanonico suo q̃ noluit interesse cũ eis aduenıẽte termino. G. p̃dicto absente ꝛ eo non vocato premisso scrutinio s̃m formã concilij.xiiij.ex canonicis elegerũt.B.magistrũ cardinalẽ canonicũ suũ.xvij.elegerũt. R.canonicũ remẽsem.postmodũ vero superuenit dict⁹ Guil.ꝛ electiõi dicti.R.ꝯsensit.ꝓ istis duabus electionib⁹ procuratores vtriusq̃ꝫ ptis ad se.apo.accesserũt.ex pte dicti.R.ꝓ electiõe ipsi⁹ allegabaꝶ ꝙ cũ ĩ q̃ttuor excederẽt aliã G.p̃fato cõputato maior ꝛ sanior pars reputari debet:ꝛ vbi est maior numerus ibi maior zelus reputaꝶ.allegabaꝶ etiã ꝙ dict⁹ guil. fuerat ab eis ꝯtẽpt⁹/et ꝙ postea cõsenserat p̃dictus guil.in p̃dictũ R.Ex aduerso respondebaꝶ ꝙ dict⁹.R. in etate patiebaꝶ defectũ. nec erat sufficiẽtis sciẽtie ad ecclesiã supradictã. Suus aũt elect⁹ erat eminẽtis sciẽtie/et etatis mature.ꝛ electores ipsi⁹ p̃cellebant alios meritis ꝛ auctẽ:ꝛ ideo meliorẽ zelũ eos ꝯstabat habere. Preterea ex pte. G.dicebatur ꝙ cõsensus p̃dicti guil.quẽ pars.R.dicebat esse contẽptũ asserẽte pte. G.poti⁹ ab eo capl'm contẽptũ fuisse cũ nõ fuerit p̃stitus in scrutinio.ꝛ lꝫ post accessionẽ accesserit nihil adijcere poterat.allegabaꝶ etiã ex pte.R.ꝙ pars.G.peccauerat cõtra formã cõcilij generalis quo caueꝶ ꝓ oĩb⁹ p̃sentib⁹ ꝛc̃. Sꝫ guil. non fuit presens:ergo ꝛc̃. Sed contra hoc dicebat pars.G.ꝙ conciliũ qđ dicit electionem nõ valere qñ cõtra formã peccaꝶ:nõ dꝫ referri ad cõtẽptũ/nec ad alia q̃ nõ sunt de forma:vnde dicitur ꝙ in cõcilio electio aliter facta nõ valeat:ea tantũ respicit q̃ ꝯtra formã cõcilij attẽptenꝶ:ꝛ nõ alia q̃ ibi cõtinenꝶ.quale est illud qđ p̃sentib⁹ oĩbus q̃ volũt/debẽt/ꝛ possũt cõmode interesse electio sit faciẽda: ne alia iura q̃ sup hoc statuta sunt vnico verbo tollanꝶ:nec est credendũ ꝙ dñs pa.q̃ iura tueꝶ ꝙ illud qđ est al'as excogitatũ ꝛ multis vigilijs ĩuentũ vnico ꝟbo alia iura subuertere voluisset:papa auditis hinc et inde ꝓpositis cũ ex cõci. Lat.ita de his que fiũt a maiori pte ca.j.in ordinatiõibus ecclesiarũ maior ꝛ sanior pars capl'i exigaꝶ.et ĩ generali cõcilio caueaꝶ vt ijs ĩ quẽ maior ꝛ sanior pars capituli non ꝯsenserit in eũdem:cassauit/ꝛ electionẽ G.cardinalis cõfirmauit. ¶ Nota ꝙ nõ semp statur maiori numero:nisi numerus maior sit sanior. ¶ Item auctoritas p̃fertur numero.

l ¶ Interesse. Si noluit interesse:sic videtur iuri suo renunciasse: vnde sine ipso alij procedere potuerũt.s̃.eo.qđ sicut.et.j̃.de offi.dele.prudẽtiã.§.adijcimus.s̃.eo.quia ꝓpter.ꝛ.s̃.eo.cũ nobis: nec ipsius absentia electionẽ habuit retardare. C.de decu.nominationũ. Uel dic si noluit interesse ad terminũ statuendũ.in quo debeat electio fieri nõ renũciauit ꝓpter hoc quomin⁹ vellet interesse electioni:et intellige ex ista causa absens erat. Ber.

¶ Glosa sequens querit ꝛ dupliciter soluit.

k ¶ Uocato. Sed nũquid debuit iterum vocari? Non credo:quia dicẽdo se nolle interesse: per cõsequens dixit ꝙ vlterius non vocaretur si.j̃.de offi.delega.cum super. † et aliquo negato omnia negãtur que sequuntur ex illo.s̃.de constitu.nam concupiscentiam.et q̃ scit certiorari nõ debuit.ff.de ac.emp.et ven.l.j. in fi.s̃. eo. cũ inter.

† Ad hoc.j̃. de eo. et cõ. cũ qui.li.xj. et vide qđ ibi dicã sup glo. videbatur.ꝛ.j̃.de ꝓcur.auditis. in glo.maxime.io.an.

et scietī ꝑtor nō subuenit/sed igrāti. ff. qđ cū fal. tu. l. ij. in fi. ipse enī decepit. scietī enī et voletī nō fit iniuria siue dolꝰ. C. de transac. cuꝫ dōatiōis. Vel dic ꝙ debebat vocari: vt ad terminū statutū veniret ad electionē celebrādā: ꝛ qꝛ nō fuit vocatꝰ conteptꝰ videtur: vnde cassari debebāt electiōes/nisi postea ꝯsensisset si ꝓsecutꝰ fuisset ꝯtēptū. s. e. ꝙ sicut: qꝛ licet tunc noluerit interesse/ nō tñ renūciauit ꝓpter hoc quominꝰ vellet iteresse vt dicitur in fine prime notule. B.

¶ Glo. seq. recitet per. q. an vocatio absentiū sit de substantia.

g ¶ Sicut est istud. Nō credo ꝙ istud sit de forma electionis: vt si aliq̄ nō vocenť q̄ vocādi sunt: nec ꝓpter hoc cassabiť electio: dūmō ipsi postea ꝯsētiāt. s. eo. qđ sicut. ꝛ. s. de postu. bōe. ī fi. Que sūt illa q̄ sūt de substātia dr̄. s. e. qꝛ ꝓpter. q̄ nō sūt de substātia collige. s. e. cumana. in fi. ꝛ. c. in genesi.

a ¶ In etate. Si hoc esset verū electio nulla fuisset. s. eo. cum in cūctis sed hoc non fuit verum. vt patet. j. in fi. ca. in versi. non persone.

b ¶ Sufficiētis. Et ex hoc electio reddiť nulla vnde electio alteriꝰ partis: etiā longe minoris valet. vt. s. eo. congregato. ꝛ ca. cum in cunctis. al's si esset sufficientis scientie: licet nō eminentis toleraretur. s. eo. cuꝫ nobis. de hoc dicitur. s. eo. congregato.

c ¶ Dicebatur. A pte electoꝝ cardinaliū.

¶ Glo. seq. querit. arg. negatiue ꝛ affirmatiue: et soluit negatiue. Iteruꝫ querit et soluit.

d ¶ Adijcere. Iste dixit se nolle interesse: vt dictū est in pricipio: nūquid cōsensus istiꝰ post electionē prestitus computādꝰ est: dato ꝙ pars sua esset equalis alteri dignitate et electus sit idoneꝰ? Videtur ꝙ non quia semel renunciauit iuri suo: ergo vlteriꝰ ad id redire non pōt. Esau enim ꝑmatus suos postmodū recipere non potuit: quia semel cessit. vt vij. q. j. ꝙꝫ periculosum. ꝛ

Esau primatꝰ suos recupare nō potuit.

suū ꝑbente ꝯsensum. ¶ Tandem ꝓcuratoribus vtriusqꝫ partis in n. pre. cōstitutis allegabať ꝓ electione dicti. R. ꝙ cū in. iiij. excederet aliā cōputato Gu. ꝑdicto maiorē capituli partē habebat: et per hoc debebat pars sua sanior reputari: cū vbi maior numerus est: zelus melior presumatur. Pars vero altera electionē eādem multipliciter impugnabat: proponens prenominatum R. in etate[a] pati defectum: nec esse sufficiētis[b] sciētie ad ecclesiā supradictā: cū etatis mature/et eminētis sciētie prefatꝰ cardinalis existat: ꝛ cum electores cardinalis alios meritis et auctoritate precellerēt: habito ꝑsertim respectu ad personā electaꝫ: meliorem zelū eos habuisse cōstabat. Dicebať[c] preterea ꝙ consensus dicti Gu. (quē pars eiusdem. R. confitebatur fuisse cōtemptum: asserente parte reliqua capitulum potius cōtemptum ab ipso fuisse) cum non fuerit consensus prestitꝰ in scrutinio: sed post electionem accesserit: adijcere[d] nil valebat[e]: et. j. Deniqꝫ[f] statutum gene. conci. qđ electionē decernit inualidā: cū ꝯ eiusdē concilij formā in electione peccať: nō debet ad contēptū et alia q̄ nō sunt de forma referri. vnde qđ ibi dr̄: ꝙ aliter electio celebrata nō valeat ea respicit tm̄ que attētanť ꝯtra formā cōcilij memorati: nō autē alia q̄ ponūtur ibidem: sicut[g] est istud ꝙ ꝑsentibꝰ oibꝰ q̄ debent/ volunt: et possunt cōmode interesse: haberi debeat in electione ꝓcessus: nec cetera q̄ sup hoc alibi statuta noscuntur vno verbo videātur euerti. Neqꝫ ei † credēdū est ro. pon. (qui iura tueť) qđ al's excogitatū est multis vigilijs[h] et inuentum: vno verbo[i] subuertere voluisset. ¶ Nos ergo q̄ hinc inde fuere ꝓposita plenius intellectis (cū ex lateraneñ.[k] concilio in ordinationibus ecclesiaꝝ maior ꝛ sanior pars capituli exigať: ꝛ statutū gñalis cōcilij cōtineat inter cetera vt is eligať in quem oēs vel maior ꝛ sanior pars consentit) electionē dicti. R. non persone: sed potius electionis vitio (cū maior et sanior pars nō consenserit[l] in eūdem) de fratrū nostrorum cōsilio duximus sententialiter irritādam. Idem.

¶ Publicato scrutinio nō possunt electores variare: sed compelli debent ad collationē et electionem. Capitulū. lviij.

Publicato scrutinio[m] variare[n] nequeunt electores

b ¶ Vigilijs. Quia noctes ducit insomnes: vt subiecti quiete viuāt. in auten. vt iudi. sine quo. suffra. in ꝑn. col. viij. et dicit īperator voluntarios labores appetimꝰ/ vt quietem alijs preparemus. in auť. vt diuine iuś. vel subscri. ha. glo. q̄sto. in ꝑn. colla. viij. et. j. de resti. spoľ. frequens.

i ¶ Verbo. C. de inoff. test. si quādo. ar. s. de rescrip. cām q̄ inter. p.

† al'. nec enim.

k ¶ Ex lateranēsi cōsilio. j. de his q̄ fi. a maio. par. ca. cū in cunctis.

¶ Glo. se. tria ꝓsequiť q̄ in electionibꝰ attenduntur. demū format vnam ꝑncipalem/et duas vel quattuor incidentes q̄stiones: ꝛ illas soluit.

l ¶ Nō cōsenserit. Ex hac decre. ptꝫ ꝙ nō semper standū est numero ī electionibꝰ. Et ideo no. ꝙ plura consideranda sunt in electione. auctoritas/zelus/et numerꝰ. Auctas cōsideraťi in dignitatibꝰ ꝛ meritis vite Zelus ꝯsistit in animo: vt sine carnali amore eligāt: sed ꝭm meritū vite persone sunt ītelligēde. viij. q. j. si ergo. ꝛ. j. vt eccle. bene. vt nr̄m. De numero patet. Dicas ꝙ ꝭꝫ ista tria dꝫ fieri collatio zeli ad zelum: meriti ad meritū: numeri ad numerum habito respectu ad dignitatē. vt hic. ꝛ. s. eo. in genesi. Si enī ex vna parte sit dignitas ꝛ zelus melior tam respectu eligentiū ꝙꝫ electi: et ex alia parte maior numerus: ꝑualebit dignitas cū zelo ipsi numero. vt hic habes arg. j. de testi. in ꝑsentia. quia hic erat maior numerus ab vna pte: nec tamē stať numero. ꝛ hoc intelligo dūmodo numerꝰ nō excedat multū: al's stareť numero dū tamē electꝰ esset sufficiēs. s. e. dudū. j. j. de ap. ꝯstitutꝰ. sed hic maior et sanior pars censeť: lꝫ numerꝰ sit maior ex alia pte. nā illa pars diciť maior ꝛ sanior q̄ maiori zelo ꝛ maiori pietate moueť. xl. di. multi. in fi. ꝛ. ix. di. sana q̄ppe. ꝛ ar. viij q. j. si ergo. ꝛ. ff. de pac. maiorē. Si vero ex vtraqꝫ pte meritū par sit: stādū est numero: lꝫ ex alia pte sit auctas. ar. C. q̄ bo. ce. pos. l. vlti. §. ij. et sic zelus ꝛ numerus ꝑferunť auctoritati in hoc casu. Sed qđ esset si par zelus in meritis eligentis numerus ꝛ auctoritas hincinde? Recurrendū est tunc ad meritū electi. lxiij. dist. si forte. et. c. vl. vbi de hoc. Sed si oīa sint hincinde eq̄lia: neutra electio valebit de iure: quia neutra facta est a maiori pte ca. s. eo. cumana. et. c. eccl'ia vestra. ꝛ ca. in genesi. ꝛ sic vtraqꝫ est cassanda. In casu isto non credere illos priuandos: quia nō videnť facere contra formā ita directe vnde iterū eligant. ar. lxxix. dist. si duo. Si iterū taliter eligant tunc ꝑueniť iure eligēdi: superior † tamē pōt facere gratiā cui vult ar. j. de parro. c. j. ꝛ. ff. ad silleg. si quis in graui. §. si cū oēs. ꝛ. ff. de reli. et sump. fu. l. vlti. in prin. ꝛ. s. eo. ca. venerabilem.

Eligētes multa ꝯsiderare oꝫ.

† Papa. s. qꝛ nō posset hoc inferior contra formā cōcilij. s. e. qꝛ propter. qđ intellige ꝑ viam ꝯfirmationis: sꝫ ꝑ viā ꝓuisionis si ad eū deuoluta esset bñ possꝫ alteꝝ ꝑficere. s. c. bōe. j. in fi. ꝛ sic aliter canonista aliť theologꝰ quē ꝑferat dicā. de cōsan. et affi. ca. j. super Xpi. discretos. Ioan. andree.

Publicato scrutinio. Breue est. Primo ponit dictū. scđo rationem vel potiꝰ aliud dictum ibi: cū sit. tertio aliud dictū ibi: ad quod. Abbas sic. ¶ Casus Vacante aliqua ecclesia canonici procedunt ad electionem per formā scrutinij: in ipso scrutinio quilibet cōsentit ꝭm qđ sibi placet. publicato scrutinio ipsi volunt variare ꝛ eligere alium. querebatur vtrum possint? Respōdetur ꝙ nō. cū fieri debet collatio ꝛ electio faciēda: ꝛ si hoc facere noluerit ꝑ superiorē cōpellātur. ¶ Nota ex isto capitulo ex quo quis semel cōsenserit: suū propositum variare non pōt. Ber.

m ¶ Scrutinio. Quid sit scrutiniū. habes. s. eo. quia propter.

¶ Glo. seq. obijcit et soluit. Finis iterum obijcit et soluit.

n ¶ Variare. Sꝫ q̄re nō possūt variare: cū tñ nōdū sit electꝰ: imo

remittentibus actiones suas non est ampliꝰ dandus regressus ad eas. ff. de edilitio. edicto. queritur. §. si vēditor. ꝛ. xxiij. q. iiij. si illic. ꝛ dicit lex qui semel noluit petere bonorum possessionē: perdit ius eius. vbi enim noluit cepit ius eius pertinere ad alios. ff. de succe. edic. l. j. §. tutor. et quādo semel potuit noluit: et qñ voluit adimplere nō potuit. j. de of. dele. cū sup. ꝛ ꝑcipue cū res iā nō esset integra. s. e. in causis. ꝛ sic ad ius suū amplius redire nō pōt: ex quo remisit ius suum alijs nō potest vlteriꝰ se intromittere: sicut iudex qui refert cām ad supiorē. j. de of. deleg. licet. et si tm̄ dicat se velle referre nō pōt se vlteriꝰ intromittere. j. de appel. intimasti. Sꝫ ꝯtra vr̄ ꝙ adhuc valeat eius ꝯsensus: qꝛ licitū est eis penitere. ar. ij. q. vj. §. si q̄s libellos. ne iuste penitudinis humanitas auferať. ꝛ iudex pōt mutare suā īterlocutoriā nō obstāte appellatiōe. j. de appel. cū cessante. ꝛ. ff. de re iudi. qđ iussit. ꝛ magne sapiētie est hoīem reuocare qđ male locutꝰ est. xxij. q. iiij. magne. Nō credo ꝙ vox sua sit cōputanda: cū nō fuerit in scrutinio: ex q̄ dixit se nolle interesse ꝛ se absentauit quousqꝫ electio sit celebrata: lꝫ vocari debuerit. vt dr̄ in fi. scđe notule. ꝛ qꝛ cōsensit electiōi. R. nō pōt ꝓseq̄ ꝯtēptū. Si ꝟo ante electionē factā ꝛ scrutiniū reuersus fuisset: bene admittereť: qꝛ res integra est. sil'e. ff. de mino. §. sceuola. Si vero facto scrutinio ꝛ añ electionē reuertať: iterū debet fieri scrutiniū si vellet ꝯtradicere ꝛ ꝓsequi ꝯtēptū: si erat in loco vñ vocari debebat: al's nō. Itē q̄d si aliq̄s erat absens in loco de q̄ nō debebat vocari: ꝛ tādē post factā electionē siue scrutiniū q̄si casu supuenit: nūq̄d si ꝯsentiat alťi electiōi valebit cōsensus talis vt per talē cōsensum ꝑualeat electio? Non credo ꝙ talis cōsensus debeat cōputari: qꝛ nec electionē posset impugnare: eo ꝙ non fuit vocatus tēpore electiōis faciende publicato scrutinio. Dico spectandū q̄s habuerit maiorē ptē sicut ꝯsideratur an fuerit tūc electꝰ idoneus. s. e. dudū. al's posset cōtingere vt q̄ tpe electionis haberet ius: postea ꝑderet illud ꝑ alios supuenientes qui vocādi nō erāt. ꝛ hoc per constitutionem: qꝛ propter.

Verbum malum reuocare sapiētis est.

e ¶ Valebat. Et si. R. ꝯtēptꝰ fuisset electionē īpugnare nō posset tāꝙꝫ ꝯtēptꝰ: ex quo ꝯsensit electiōi et numerū eligentiū non auget.

f ¶ Deniqꝫ. Allegatio pro magistro.

necessaria est subsequẽter electio: alʼs nõ valeret electio. s. eo. i gene si. ⁊. c. eccl'ia vestra. ⁊ ita videt̃ ꝙ possunt variare cũ nõ videat̃ adhuc ius acq̃sitũ iõ nõ possunt variare. qꝛ iã res nõ est integra. s. e. in causis. ⁊. c. eccl'ia vestra. ⁊ nemo põt mutare ꝯsiliũ in alteriꝰ ꝑiudiciũ. ff. de re. iu. nemo. et talis mutatio posset esse dãnosa eccl'ie: qꝛ sic ꝓtraheret̃ electio. et mora est ꝑiculosa. s. eo. cũ inter vniuersas. et. j. vt lit. nõ contest. q̃m frequẽter. §. porro. ⁊ sic ꝑ hmõi publicationẽ electio iam initiata quodã modo videt̃: sicut ꝑ citationẽ negociũ est quasi ceptũ. j. de off. dele. gratũ. ⁊. j. de fo. cõpe. proposuisti. Et est si. si q̃s mihi cesserit seruitutẽ: ipse quidẽ postea mutare nõ põt: lʒ ex toto mihi ius nõ sit acquisitũ: nisi cuʒ oẽs cesserit. ff. de ser. ru. ꝓdi. ꝑ fundũ. ⁊ ita hic lʒ per talẽ cõsensum et publicationẽ nõ sit ius acquisitũ plenum variare nõ possunt: ĩmo ꝑ supiorem eligere ꝯpellunt̃ vt hic dicit. Sʒ ꝯtra. j. de trãsla. licet. ibi dicit̃ ꝙ in electiõe initiat̃ spãle matrimoniũ: ⁊ ꝑ hoc videt̃ ꝙ antea possit mutari volũtas: sed ibi vere initiat̃ in electiõe: sed hic ꝓ tanto videtur initiari: qꝛ variare nequeũt electores ratione predicta.

Al'. postulatiõe

¶ Cum sit facienda collatio/ et electio celebranda. ¶ Ad quod per superiorem si oportuerit cõpellantur[a]. Idem.

¶ Cassata electiõe ꝓpter simoniam etiam sine culpa electi nõ dispẽsat episcopus ea vice cum cassato: secus si electꝰ libere resignauit. h. d. ṡm intellectum glo. ij. in fine. Capitulũ. lix.

Si alicuius electionẽ propter simoniam eo ignorãte ac ratum[b] non habente cõmissam: contigerit reprobari: cũ eo super prelatiõe† ad quã taliter fuerat electꝰ illa vice[c] nõ ꝑt eṗs dispẽsare. ¶ Quis circa eũ qui ignoranter recipit simplex beneficiũ per simoniacã prauitatem post liberã resignationẽ episcopi dispẽsatio[d] toleret̃. Idem.

¶ Electoribꝰ impeditis currit tempus si possunt impedimẽtũ tollere. Capitulũ. lx.

His quibꝰ † ĩterdicitur: vt absq̄ superioris licentia eligere non presumant: tempus statutũ[e] a canone currit[f]/ ex quo in mora fuerint licẽtiã huiusmodi postulandi.

¶ Glosa sequens primo fortificat textũ. secunda pars recitet̃ per. q. Finis per contrarium et solutionem.

a ¶ Compellant̃. Quia ex quo quasi ceptũ negociũ est ꝑ cõsensuʒ prestitum in scrutinio necesse est cõsummare. et est simile. qui enim mãdatũ suscepit necesse est cõsummare. ff. cõmo. l. in cõmodato. §. sicut. et. ff. manda. §. si quis alicui. §. qui mãdatũ. adiuuari enĩ bñficijs non decipi nos oportet. vt in. d. l. incõmodato. §. sicut. in fi. ⁊. j. de cõmo. ca. vno. ⁊ quod semel placuit/ amplius displicere non potest. xxxij. q. v. horrendus. j. de despõsa. impu. de illis. ff. de neg. gest. pomponius: ⁊ q̃ simpliciter ꝓmittunt̃ sine cõditiõe soluant̃. xxxij. q. vlt. ca. vl. et q̃ non cepit deliberet. que ingressa est ꝑseueret. xxvij. q. j. nuptiarum. ideoq̄ merito sunt cõpellendi ꝑficere quod ceperũt Idem credo in postulatione vt postq̄ fuerit publicatum scrutiniũ ab ea recedere nõ ꝑñt: ĩmo tenent̃ illã porrigere superiori: licet per postulationẽ ius nõ sit postulato acq̃situm ratione predicta: et de hoc dictum est. s. de postu. ca. vlti. ⁊ pe. ⁊ in hoc casu valet electio: licet nõ fiat incontinenti: qꝛ fraus et dolus eorum non debet obesse nominato: et ita nõ cõtradicunt. s. e. qꝛ ꝓpter. ⁊. c. cũ post petitã.

Si alicuiꝰ. ¶ Inherẽdo ṽbis lr̃e summa sic. Cassata electione prelati propter simoniã sine vitio electi cõmissam: non dispẽsat episcopus ea vice cum cassato super illa prelatione. secus in simplici beneficio super quo dispẽsat si libere resignauit. h. d. et habet duo dicta. secundũ ibi: q̄uis. Ab. sic. ¶ Casus. Aliq̃s electus est in prelatũ alicuiꝰ ecclesie ꝑ simoniã: eo tñ ignorante nec ratum habẽte talis electio ꝓpterea reprobata est. q̃rit̃ vtrũ eṗs cũ illo poterit dispẽsare: sed iterũ ad eãdem ꝑlaturã eligat̃. Rñdet̃ ꝙ eṗs illa vice cũ illo dispẽsare nõ põt: sed cũ illo q̃ ignorãter simplex bñficiũ ꝑ simoniã est adeptꝰ post liberã resignationẽ põt eṗs dispẽsare ¶ Nõ ꝙ in symonia ratihabitio retrotrahit̃ a ꝯtrario. ¶ Itẽ mitiꝰ et leniꝰ agit̃ cũ sponte renũciante q̄ cũ illo q̃ sñiam expectauit. B.

b ¶ Ratum non habẽte. Al's si postea ꝯsentiret: idẽ esset ac si ab initio ꝓcurasset. j. de simo. sicut. Sic enĩ ratihabitio ĩ maleficijs retro trahit̃ ⁊ mãdato ꝯpat̃. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. quotiẽs. et. j. de resti. spol'. cũ ad sedem. in fi. ⁊. ij. q. j. notum. in fi. nec refert vtrum ante vl' post dederit vel promiserit. j. q. j. eos. in fi. accipere enim est q̃ñcũq̄ accipere. vt ibi. ⁊. j. q. iij. si q̃s obiecerit in fine. et. c. si quis. ⁊ sic quod meo nomĩe gestũ nõ est ratũ hr̃e possum. ff. de neg. gest. si pupilli. §. itẽ q̃rit̃. ⁊. ix. q. ij. lugdunẽsis. et ita habes ꝙ ignorãtia excusat ip̃m: vt possit cũ eo postea dispẽsari. j. q. v. ꝑñtiũ. j. de renũ. post translationẽ. ⁊ ita hẽs. j. de simonia. ex insinuatione. vbi capl'm dispensat. ¶ Glo. se. ĩ ꝑn. dat simile ⁊ soluit ꝯtrariũ ꝙ sine culpa ⁊c̃. scdo signat cõtrariũ de ca. ꝑsentiũ. ⁊ tripliciter soluit. tertio signat ꝯtrariũ de decre. nobis. ⁊ remittit. quarto format vnũ q̃re ⁊ dupliciter soluit.

c ¶ Illa vice. Vt sic per factũ illoꝝ puniatur illa vice sicut illi qui delinquũt in forma electionis vel eligẽdo indignũ ꝑuant̃ iure eligendi ea vice. ⁊ punitur electꝰ: qꝛ eiꝰ electio nõ valet ⁊ cassatur. vel in persona electi puniunt̃ electores in electiõe illa vice tm̃. s. eo. cũ in cunctis. et. c. quia propter. et. c. cumana. Et sic aliquis punitur sine culpa. cã tamẽ subest ꝓpter ꝓximitatẽ vitij: qđ purgabitur per intermediã personam. si. j. de fil'. ꝑsby. ex transmissa. et quia ex his q̃ incontinenti fiũt presumptio nascit̃. s. eo. officij. et que incontinẽti fiũt inesse vident̃. ff. si cer. pe. lecta est. ⁊ ex vicinitate consortiũ trahitur: de pe. dist. j. sed ⁊ cõtinuo. ⁊ etiã cõmodũ. insti. de re. di. §. in-

Electꝰ ꝓpter eligẽtes punit̃.

sula. Sed huic qđ dicit illa vice non põt eṗs dispensare manifeste cõtradicit. j. q. v. ca. presentiũ. qđ loquit̃ in codẽ casu in ꝑlatione. s. et tamẽ dicit ꝙ eṗs post renũciationẽ põt iterũ ad curã regiminis illum assumere. Põt dici ꝙ ibi mitius ⁊ benignius agitur: qꝛ vltroneus supplicauit vt deponeret̃: et cũ talibus mitius agit̃ q̄ cum cõuictis. l. di. ꝑsbyterũ. sed iste sententiam expectauit. vnde notoriũ est ꝙ tali modo fuit electꝰ. j. de coha. cle. et mu. ca. vlti. sed in ca. presentiũ non fuit notoriũ: ⁊ ideo stat̃ ibi dispensat̃ ⁊ non hic. et ideo hic plus punitur: vel forsan standũ est hodie huic ꝓpter rationes superius dictas. Vel dic ꝙ diuersi sunt casus: ⁊ ideo nõ contradicit. Illud. c. presentiũ loquit̃ de ipso qui inuitus† ordinẽ suscepit ꝑ simoniam ab alio cõmissam eo ignorante/ ⁊ non de dignitate. ca. istud loquit̃ de eo q̃ eligit̃ ad dignitatẽ per simoniã eo ignorante cuiꝰ electio per sentẽtiã fuit reprobata. vnde eṗs nõ põt statim cũ eo dispensare‡ ad eãdem dignitatẽ: sed in ca. presentium põt dispensare eṗs vt eligatur ad curã regiminis ad quã nõ fuerat electus: ⁊ sic est diuersitas nõ ꝯtrarietas. Ar. ꝯtra. j. de simo. nobis. vbi cũ tali non põt eṗs dispensare. sol. vt ibi. Sed quare secꝰ in beneficio simplici in quo statim eṗs põt dispẽsare post liberã resignationẽ q̄ in prelatione vt dicit in fine? Quia circa maiora cautius est agendũ. quia ibi nõ das sed accipis. xlij. dist. quiescamꝰ: et de tãta re segniꝰ nõ est agendũ. vij. q. ij. c. vl. et integritas ꝑsidentiũ salꝰ est subditorum. lxj. disti. miramur. circa prin. ⁊ dicit lex vbi maius periculũ intendit̃ magis est cõsulendũ. ff. de carbo. edic. l. j. §. ij. vnde primũ locũ ĩ empta ecclesia habere nõ debet. s. administrationẽ sed simplex beneficiũ põt. j. q. v. quicũq̄. in fi. ⁊ facilius dispensatur in bñficio q̄ in administratione vel in ordine. alia ratio est/ hic spõte renũciauit: ibi ꝑ sententiã reprobat̃ electio. forte idẽ dici posset ꝙ eṗs posset cũ isto electo dispẽsare si statim ante motã questionẽ renunciaret spõte: audito ꝙ taliter esset electꝰ: ⁊ in hoc non ꝓhibetur hic prout dicit̃. ⁊. j. de renũc. post translationẽ. in glo. q̃ incipit: qꝛ ergo. ad fi. Itẽ ar. ꝯtra. j. de symo. nobis fuit. Sol'. vt ibi.

† al'. eis quibus.

† Exponit ibi glo. i. coactꝰ a parẽtibꝰ: vel ĩuitus postq̄ sciuit. io. ã.

‡ Nisi euidens vtilitas eccl'ie hoc req̃rat ṡm Host. et sic põt solui cõtrariũ de ca. ꝑsentiũ. ṡm Hostiẽ. Jo. and.

d ¶ Dispẽsatio. Cõcigit̃ est ambobꝰ. s. dignitati ⁊ bñficio sic obtẽtis ꝙ necessaria est dispẽsatio vt possit ad illa reassumi. Jo. and.

His quibus. ¶ Breue est: ⁊ ideo non diuiditur. Abbas sic. ¶ Casus. Dũ vacat aliqua ecclesia papa vel eius legatꝰ interdicit canonicis vt absq̄ eius licentia eligere nõ presumãt. querebatur vtrum tẽpus statutũ a canone: si triũ vel sex mẽsiũ currat illis: et respondet̃ ꝙ bene currit ex quo in mora sunt postulãdi licẽtiã eligẽdi. ¶ Nota ꝙ hic currit tẽpus ei qui non põt agere: sed hoc est ꝓpter negligentiã: qꝛ infra tẽpus debẽt petere licentiã. Itẽ mora nocet: nec põt hic purgari. ⁊ hoc sufficit de electione. Ber.

e ¶ Tẽpus statutũ a canone. Duobꝰ modis intelligitur hoc. s. qꝛ in ecclesijs cathedralibꝰ et regularibus dant̃ tres menses. s. eo. ne pro defectu: in minoribus dignitatibꝰ siue beneficijs dãtur sex mẽses. j. de conces. preben. nulla.

Tẽpꝰ ad ꝓuidẽdũ ecclesijs ẽ diuersũ.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit. solutioni obijcit et respondet. In fine ponit duos intellectus capituli.

f ¶ Currit. Sed mirũ videt̃ dicere lr̃a ista ꝙ tp̃s currit illis q̃ agere nõ possunt vnde ꝯtraria plura signant̃. j. de cõces. ꝑben. qꝛ diuersitatẽ. et. j. ne se. va. ꝑ totũ. ⁊. j. de ꝑscrip. placuit. ⁊. c. de q̃rta. Item tẽpore scismatis non currit. j. de ꝑscrip. cũ nobis olim. Itẽ filiofamil. nõ currit tẽpus: sed isti loco filijfamil. habẽtur: qꝛ sunt in ꝑtãte superioris vnde nõ debet eis currere ꝑscriptio. C. de an. exce. l. j. §. vl. C. de bo. ma. l. j. in fi. Ratio põt esse: qꝛ licet interdicta sit eis electio nõ debẽt ip̃i propterea ius suũ negligere ⁊ ꝓuisionẽ eccl'ie: sed diligentes debẽt esse ⁊ petere licẽtiã infra tp̃s: qꝛ negligentibꝰ iura nõ subueniũt. ff. ex qui. cau. maio. nõ enĩ ⁊ negligẽtie ignosci nõ debet ff. de edĩ. l. veluti. in prin. nec stultis solet succurri sed errãtibꝰ. ff. de iu. ⁊ fac. igno. l. regula. §. si q̃s ius. in fi. et ei etiã q̃ valitudine impedit̃ tp̃s currit si nõ mãdauerit ꝑ aliũ actionẽ mouendã. ff. de diuer. ⁊ tẽp. ꝑscrip. l. j. ⁊ ei q̃ appellare nõ põt iusta de cã currit tẽpus appellatiõis: nisi hoc corã publicis ꝑsonis fuerit ꝓtestatꝰ aliter negligẽtia obesset ei nõ obstãte illa clausula. j. de ap. si iustꝰ metꝰ. si. j. de of. or. pastoralis. Et ita ĩ mora sũt q̃ dʒ eis obesse. nã mora nocet. ff. de vsur. mora. ⁊ nõ põt purgari ĩ isto casu. j. de sup. neg. ꝑla. lʒ. et ca. se. Cõtra mora põt purgari: qꝛ si ꝓmitto tibi stichũ ⁊ offero tibi illũ post morã purgatur mora. ff. de ṽbo. ob. interdũ. §. vlti. ff. si quis cau. ⁊ si post tres. Itẽ si ego fui ĩ mora agẽdi tecum: ⁊ ĩteri mortua sunt aĩalia mihi subtracta. mihi mora nõ nocet. ff. de vi ⁊ vi ar. l. pe.

Eṗs ĩ simplici bñficio simoniace adepto dispẽsat: secꝰ in ꝑlatione.

Mora an possit purgari.

Sed verū est ꝙ in h casu nocet: nec pōt mora purgari cū ius nō habeāt eligēdi: qꝛ translatū est ad superiorē: vnde si eligerēt nulla esset talis electio: sicut nulla est snīa illi⁹ q̄ amisit iurisditionē. ꝟ. d of.
Pro casu dele. cū super. Loquit̃ ca. istud cū de ꝯsuetudine alicui⁹ loci eligere nō possūt: nisi p̄mo lnīa īpetrata a sup̄iore. arg. s̄. eo. cū iter vniuersas. Vel intellige cū sup̄ior q̄ h̄z ptātem inter dicit ne sine ipsius sp̄āli mādato ad electionē p̄cedant: sicut sepe facit papa vel eius legatus.
Rub. de trāslatione epi. Viso de q̄busdā modis q̄bus p̄uidet̃ ecclesijs: restat videre d translatiōe ep̄oꝝ p̄ quā eis etiā p̄uidet̃. De materia rubrice habet̃. vij. q. j. p totū. De hac materia tractatur. vij. dist. et. xxj. q. ij. p totum.
Cōtinuatio.
Cum ex illo. Cōtinet q̄tuor partes. Prima p̄bat translationes ep̄oꝝ soli pape cōpetere. Secūda narrat rep̄hensibile factum p̄riarche ibi: miramur. Tertia ibi: licet. respōdet tacite questioni. Quarta ibi: ne igit̃. penā imponit. Joan. and.
Diuisio. † al's statuta.

De translatione epi

Inno. iij. antiocheno p̄riache.

Patriarcha q̄ confirmatū in archiep̄m transfert ad sedē ep̄alem ab ep̄oꝝ cōfirmatiōe suspendit̃. Jo. an. Ca. j.

Cum ex illo gn̄ali priuilegio[a] qd btō petro ⁊ p eū ecclie ro. dn̄s nr̄ indulsit canonica postmodū mānauerit instituta[b] † ꝯtinētia maiores ecclie cās ad ap̄licā sedē p̄ferēdas: ac p hoc trāslationes[c] ep̄oꝝ ac sediū mutationes[d] ad sūmū ap̄lice sedis antistitē de iure ptineāt[e]: nec sup his q̄cq̄ p̄ter ei⁹ assensū debeat īmutari. Miramur ꝙ. L. apameñ. electū i tripolitanā ecclesiā trāstulisti: ⁊ nouo quodā mutationis gn̄e paruificasti maiorē: et magnū quodāmodo miorasti: ep̄are archiep̄m: imo poti⁹ dearchiepiscopare p̄sumēs. Licet eni dict⁹. L. nondū fuisset in archiep̄m consecrat⁹: ꝯfirmatiōis tñ munus recepat: ⁊ archiep̄alia (q̄tū ei licuit ministrarat: sicut nobis ipsi⁹ relatiōe inotuit: q̄ se ualiē. ep̄m asseruit confirmasse[f]. Ne igit̃ p̄petrādi silia ceteris[g] audacia tribuat̃: te ab ep̄oꝝ confirmatiōe duxim⁹ suspendendū.

Idē decāo ⁊ capitulo andega.

Electos in ep̄os ⁊ confirmatos trāsferre pōt sol⁹ papa. C. ij.

Inter corporalia ⁊ spiritualia eam cognouim⁹ differē

Casus. Antiochenus patriarcha quendā. L. noīe electū in apamieñ. archiep̄m et cōfirmatū auc̄te propria sine licētia dn̄i pape transtulit in tripolitanā ecclesiā. peruenit hoc ad noticiā dn̄i pape. vnde scribit pa. ipsi patriarche dicēs ꝙ ex illo generali priuilegio qd dn̄s cōcessit beato petro dū dixit. Tu es petrus / ⁊ sup hanc petrā ⁊c̄. et per eū eccle. ro. est īdultum. vnde postmodū ꝯstituta emanarūt cōtinētia maiores ecclie cās ad se. apo. referēdas. vnde trāslatores ep̄oꝝ et sediū mutatiōes ad se. apo. de iure ptinere noscuntur: nec aliq̄d sup his mutari debet p̄ter licentiā sedis ap̄lice. ⁊ idō multū mirat̃ papa q̄re patriarcha dictū. L. electū de maiori ecclesia transtulit ad minorē ip̄m de archiep̄are p̄sumens q̄uis nondū fuisset in archiep̄m ꝯsecrat⁹: ꝯfirmādus tñ erat ⁊ archiep̄alia ministrauerat q̄tū sibi licuerat q̄ sicut ip̄e asseruit dn̄o pape se ꝯfirmasse seualienſ electū. Ne ergo audacia p̄petrādi similia ceterꝭ tribuatur. dn̄s papa suspēdit istū p̄riarchā a ꝯfirmatiōe ep̄oꝝ. Nota illa q̄ sibi sedes apostolica reseruauit: ab alijs nō debēt attemptari.
Itē ꝯfirmat⁹ in archiep̄m pōt bene suos suffraganeos ꝯfirmare.
Itē merito debet quis puniri in quem ipsemet peccauit.
Glo. seq. ponit differentiā inter imperiū et papatum.
a Priuilegio. Quo videlicet pretulit eā cūctis ecclesijs. xxj. di. in nouo. et. c. q̄uis. ⁊ in hoc differt a papatu imperiū: quia imperator habet suā iurisditionē a populo. insti. de iu. natu. § sed ꝙ principi. ⁊. C. de vete. iur. enu. l. j. § cū eni. in auc̄. quomodo oportet ep̄os. vbi dicitur ꝙ ab eodē principio † sunt: sed romana ecclia voce dn̄i tm̄ prelata est vt hic. et. xxj. dist. q̄uis.
b Instituta cōtinētia. Quia questio religiōis et fidei ad petrū tantū referenda est. xij. dist. preceptis. ⁊. xxiiij. q. j. quotiens. et. xvj. q. j. frater noster. ⁊. xxiij. q. vlti. conuenior.
c Translationes. Et depositiōes. iij. q. vj. q̄uis. et. c. dudum. et ꝟ. c. proxi. ⁊. vij. q. j. mutationes.
d Mutationes. vij. q. j. temporis qualitas.
Glo. seq. ponit versus de casibus reseruatis.
e Pertineāt. Que sint illa q̄ ad solū papā ptineāt his versibus cōprehēde. Restituit papa solus: deponit et ipse. Diuidit / ac vnit / eximit: atq̄ probat. Articulos soluit: sinodūq̄ facit gn̄alē. Transfert: ⁊ mutat: appellat null⁹ ab illo. De singulis istis habebis ꝯcor. ꝟ. de exces. p̄la. sicut vnire. ⁊ ꝟ. de of. dele. ꝙ trāslationē. i glo. hec sūt
Glo. se. ponit opi. q̄ soluit ꝯtriū cōtra quā textū coadiuuās signat cōtrariū ponit duas opi. quarū primā repetit: deinde soluit.
f Confirmasse. s̄m quosdam factū narrat: qꝛ ante palliū receptū non pōt confirmare: qꝛ in pallio plenitudo pontificalis officij confert̃. ꝟ. de vsu pal. nisi specialis. ar. s̄. de elec. ꝙ sicut. circa fi. Ar. ꝯ. s̄. de elec. suffraganeis. Dicūt quidam ꝙ illa nō tenet. Alij dicūt ꝙ cōfirmare pōt ⁊ omnia alia facere q̄ sunt iurisditionis: vt hic. et. s̄. de elec. trāsmissam. ⁊. c. nosti. qꝛ in confirmatione ꝯsequit̃ oīa que sunt iurisditiōis: et cōfirmare iurisditionis est: qꝛ eo ꝯfirmato potest cōferre bn̄ficia. s̄. de elec. nosti. ergo eadē rōne cōfirmare: qꝛ capitulū vacante sede confirmat. ꝟ. de ma. ⁊ obe. cum olim. et. c. is qui. ar. vel cōprouiciales ep̄i. lxiiij. di. qꝛ per ambitiones. ar. ꝟ. de here. ad abolendam. § et qm̄. ⁊ ar. ꝟ. de concel. p̄ben. nulla. multo fortius electus cōfirmatus: sed videt̃ ꝙ tunc ad papā spectet ꝯfirmatio. c. di. qm̄. ⁊ ꝟ. de cōces. prebē. qꝛ diuersitatē. illud est verū ꝙ elect⁹ in archiep̄m cōfirmat⁹ oīa q̄ sunt iurisditionis pōt et nō q̄ sunt ordinis: vn̄ licet possit cōfirmare electos: illos tñ ꝯsecrare non pōt ante palliū acceptū. s̄. de elec. ꝙ sicut. ꝟ. de cōse. eccle. vel al. aq̄. ⁊ illā decre. suffraganeis q̄dā volūt intelligere: qn̄ nō est i mora: ⁊ illā ꝙ sicut. qn̄ est i mora petēdi palliū. Alij dicunt ꝙ illa decre. suffraganeis. nō tenet. Et tu dicas et credo veri⁹ ꝙ decre. illa. suffraganeis. teneat: ⁊ ꝙ electus in archiep̄m ꝯfirmatus pōt ꝯfirmare suffraganeos suos vt hic innuit̃: et pt mandare suffraganeis suis vt electū debeāt cōsecrare: lꝫ ipse hoc facere nō possit. Video eni ꝙ ipse nō pōt clericū ordinare: ⁊ tñ pōt mandare alicui ep̄o vt ordinet hoc idē faciūt abbates exēpti de clericis suis: qꝛ faciūt illos ordinari p ep̄os: quos ipsi nō ordināt sine licentia eorū prelatoꝝ: multo fortius electus talis pōt mādare h suffraganeis. et hec est ratio: qꝛ per hanc demādationem cōmittit: cū ipi ep̄i ex ordine ⁊ cōsecratione quā habēt facere possunt: nec deest illis nisi ꝙ consecrandus nō est de sua iurisditione: nec sequitur: hoc facere non pōt: ergo non pōt alijs mandare. instantiā habes in abbatibus exemptis et in electis cōfirmatis ar. vij. q. j. pontifices.
Glosa sequens arguit duo.
g Ceteris audacia. Sic ꝟ. eo. q̄rto. ar. ꝙ pena vnius est metus alterius. ij. q. vij. qua propter. ⁊ ꝟ. de sta. re. ea que. Itē punitur quis i eo in quo deliquit ꝟ. de temp. ordi. litteras. ⁊ ꝟ. eo. q̄rto.
Inter corporalia. Diuiditur i duas partes principales. In prima exordiū. In scd̄a narratio ibi: sane. ⁊ ibi debet incipi casus in terminis. Et prima subdiuiditur in tres. Prima p̄bat cōiugiū sp̄uale dissolui nō posse nisi per papā. Scd̄a ibi: sicut aūt p̄bat vinculū sp̄ualis cōiugij esse inter electū confirmatū: licet consecratus nō sit ⁊ eius ecclesiā. Tertia ibi: sed neq̄. soluit cuiusdam canonis ꝯtrarietatē. Jo. and. Diuisio.
Casus sumitur in illo versu: sane. qm̄ archiep̄s turoñ. ⁊c̄. Sic ergo pōe casum. Eboraceñ. eccl'a subest rothomageñ. ecclie: ⁊ ecclesia andegauensis subest turoñ. archiep̄o. eboracē. elect⁹ ⁊ cōfirmat⁹ postulatus fuit ad ecclesiā andegaueñ. qd turoñ. ep̄s trāstulit p̄pria auctoritate ad ecclesiā andegaueñ. ⁊ ip̄m in episcopū consecrauit: et absoluit eū rothomageñ. archiep̄s ab ecclesia eboraceñ. hec omnia facta fuerūt sine licētia dn̄i pape: papa hoc audiens mādauit archiepiscopo bituricensi: vt si res taliter se haberet: suspenderet archiepiscopos a cōfirmatione ⁊ consecratione episcopoꝝ: ⁊ suspenderet ep̄m illū ab executione officij pontificalis: sup quo archiep̄s veritatē inquirēs mandatū apostolicū adimpleuit: licet ijdē archiep̄i tanq̄ maiores plus excesserāt in premissis. Ep̄us vero prefatus errorem illorū minus delinq̄rit. papa intellecta illoꝝ confessione spōtanea: pepercit eisdem: quia non ex malicia: sed ex simplicitate peccauerūt. et ep̄s iste q̄ minus peccauerat: plus cū fuerat punitus misericordiā postulās nō iudiciū: papa intelligēs ꝙ munus ꝯsecrationis sibi impēsum: nec prioris ecclesie / nec secūde ipsum fecerit ep̄m: cū ad primā nō fuerit cōsecratus. ad secūdam vero primo vinculo perdurāte nō poterit cōsecrari. absoluit eū a suspensione predicta / ⁊ a vinculo quo tenebat̃ priori ecclesie: dans ei licentiā transeūdi ad ecclesiā andegaueñ. capitulo in priori cōsensu adhuc durāte. hoc est factū qd contingit occasione huius negocij. Premittunt̃ precedētia per q̄ probatur ꝙ archiep̄i nō potuerunt qd facere presumpserūt. Dicit ergo papa ꝙ inter corporalia ⁊ spiritualia illa est differētia. corporalia eni facilius destruūtur q̄ cōstruūtur. sp̄ūalia vero facili⁹ construūtur q̄ destruant̃. qꝛ ep̄s solus honorē dare potest: sed sol⁹ auferre nō pōt. Item ep̄i a metropolitanis suis consecrantur: sed dānari non possunt nisi a papa. Item p̄bat secūdo ꝙ archiep̄i nō poterāt illi ep̄o dare licentiā transeundi ad aliam ecclesiam hoc modo. spirituale vinculū dignius est q̄ carnale: sed dn̄s dissolutionem carnalis matrimonij suo tantū iudicio reseruauit dissoluēdū qd est inter virū et vxorē: ergo multo forti⁹ reseruauit dissolutionē m̄rimonij sp̄ūalis qd est īter ep̄z ⁊ ecclesiā. postea r̄ndet tacite q̄stiōi: diceret aliq̄s dn̄o pape multū frequēter trāsferunt̃ ep̄i de vna eccl'a ad aliā ⁊ deponunt̃ ⁊ renūciāt / ⁊ ip̄e r̄ndet. Istud nō fit h̄ūano iudicio īmo potestate diuina auc̄te romani pō. q̄ est vicari⁹ iesu christi. ⁊ ideo illa

† Dicit Hostiē. Ois potestas ē a deo vt patet ad Ro. xiij. ergo largo respectu ptās p̄ncipis est a deo de maioritate vero pape remittit ꝟ. q ñ. sit leg. p venerabilē §. rōnib⁹ Jo. an.

tria scz translatio/depositio/cessio/siue renunciatio soli ro. pon. sunt reseruata. Tertio pbat rñdendo tacite qstioni q idem est in electo pfirmato qd dictū est de epo pscrato. sicut ei eps pscrat⁹ sine licentia ro. pon. ecclesiā suā relinqre nō pōt: sic ꝛ elect⁹ pfirmat⁹: qꝛ post electionē ꝛ cōfirmationē inter psonas eligentiū ꝛ electi spūale cōiugiū est cōtractū:

imo manēt cōiuges separatim .s. ppter fornicationē. xxxij. q. vij. c. j. et ij. ꝛ .j. de iureiuran. tua nos. et durat vsq ad mortē. vij. q. j. sicut alterius .j. de sepul. de vxore. nisi in casu ante carnalem copulam .j. de conuer. cōiug. ex publico. spūale vero coniugiū in multis dissoluitur casib⁹: trāslatione/ renunciatione/ et dispositione auctoritate pape. vt .s. ca. proxi. ꝛ ideo minus est forte: sed dignius.

cui coniugio epalis dignitas nil addit: qꝛ aliquis bene pōt esse eps et nulli⁹ ecclie eps erit. sicut cōtingit in illo qui renūciat loco ꝛ non dignitati. vnde cū idē sit vinculū epi ad ecclesiā et electi maxime confirmati: idē iuris obtinet i vtroq. Sicut ergo trāslatio epoꝝ/ depositio/ ꝛ cessio: sic ꝛ electoꝝ post confirmationē soli sunt ro. pon. reseruata. Quis vsq ad tēpora ista q tm̄ fuerat de epis nō fuerat expressum de electis. ppter similitudinē vel potius indēnitatem: nulli poterat videri dubium/ ꝛ de similibus idem debet esse iudicium. Ultimo respondet tacite qstioni q posset fieri per canonē vbi cauet de electiōe vt si vltra sex menses ecclesiam retinuerit viduatā/ nec ibi nec alibi donū consecrationis accipiat imo cedat iudicio sui metropolitani p qd decretuz videbat q archiepi predicti bene fecissent. Respōdet pa. q nō obstat decretū illd et aliter intelligētib⁹ q dixerimus decretū suffragari nō pōt: qꝛ ecclia nō itelligit viduata: qꝛ sponsum nō habeat: sed quia qdā sunt q nō pōt facere cū nondū sit consecratus/ et qd sequit a canōe iudicio metropolitani cedat. illd fuit statutū ad penā: vnde non debet trahi ad gratiaz. vt sicut deijcit propter suā negligentiā a metropolitāo: ita possit ab eodem ad aliam ecclesiaz transferri. qꝛ et illud auc te pa. dicit fieri qui p canonē illud concessit archiepis. Unde quidā dixit de cessione: poterat dicere de trāslatione si fieri hoc voluisset. qꝛ intelligit phibitū qd non est aliqñ in iure exp̄ssum. ¶ Nota q idē est iudiciū de electo ꝛ pfirmato sicut de epo cōsecrato. ¶ Itē de similib⁹ simile est iudiciū. ¶ Item ecclia illa dicit viduata q iutilē habet epm. ¶ Itē pena nō debet trahi ad gratiā. ¶ Itē qd nō est exp̄ssum aliquādo intelligit phibitū. Ber.

a tiā: q corpalia facili⁹[a] destruuntur q̄ cōstruant: spūalia[b] vero facilius pstruūtur q̄ destruantur[c]. Unde iuxta canonicas sanctiones eps solus[d] honorē dare pōt: solus auferre nō pōt. Epi quoq a metropolitanis[e] suis munus consecrationis accipiunt: qui tñ non possunt nisi per ro. pon.[f] condemnari. Cum ergo fortius[g] sit spūale vinculū q̄ carnale: dubitari non debet qui oipotens de⁹ spūale cōiugiū qd est iter epm et ecclesiā suo tm̄ iudicio reseruauerit dissoluendū: q dissolutionē et carnalis cōiugij (qd est iter virū et feminam) suo tm̄ iudicio reseruauit: precipiens vt quos deus cōiūxit hō nō separet[h]. Nō eniz[i] hūana sed poti⁹ diuina[k] ptāte cōiugiū spūale dissoluit: cū p translationē: dispositionez: aut cessionem auctoritate ro. pon. (quē cōstat esse vicariū[l] iesu xp̄i) eps ab ecclia remouet: et ideo tria hec q premisim⁹ nō tam pstitutiōe canonica q̄ institutiōe diuina soli sunt ro. ponti. reseruata. ¶ Sicut autē eps consecratus sine licētia ro. pon. suā non debet ecclesiam derelinquere: sic et electus cōfirmatus[m] cum non debeat in dubiū reuocari qui post electionez et confirmationē canonicā inter psonas eligentiū ꝛ electi piugiū sit spūale contractū: cui[n] pfecto episcopalis dignitas nihil addit[o]: cum quis epali preditus dignitate: nulli⁹[p] tñ ecclesie possit esse eps: queadmodū de illo contingit qui oneri pontificali renūciat nō honori[q]. Unde cum non sit maius vinculum episcopi ad ecclesiā q̄ electi: maxime cū fuerit confirmatus: imo idem penitus et nō aliud: idem iuris[r] obtinet in vtroq. Sicut ergo episcoporū translatio: depositio: ꝛ cessio: sic et electoꝝ[s] post[t] cōfirmationē (spiritualis coniugij ratione) soli est romano pontifici reseruata: licet vsq ad tēpora ista qd cautum fuerat de episcopis: expressum non fuerat de electis. ppter exp̄ssam tñ similitudinē[u] vel idēptitatem potius nemini poterat videri dubium subtiliter intuenti: cū de similibus idē iudicium sit habendum. ¶ Sed neq[x] istud quod in canone legitur de electo: vt si vltra sex menses[y] per suā negligentiā retinuerit ecclesiam viduatam: nec ibi/ nec alibi donū cōsecrationis accipiat: immo metropolitani sui cedat iudicio: aliter intelligentibus poterat suffragari. cū non intelligatur ecclesia viduata quasi sponsum non habeat: sed quia sponsus eius nondum sit consecratus: adhuc quo ad quedam[z] quasi viri maneat solatio destituta. Sicut (iuxta cōmunez modū loquēdi) illa dicit ecclia viduata: q licet episcopūz habeat: vsū inutilē[a] tñ phibet habere. Nec qd de cessione subsequitur ꝛ statutū fuit ad penam: trahi debet ad grām[b]: vt sicut metropolitani iudicio electus deijcitur: ita

te pape. vt .s. ca. proxi.

b ¶ Homo nō separet. xxxiij. q. ij. an qd in subditis. ꝛ c. quos deus.
i ¶ Non eni. Respōsio tacite questionis. Diceret aliquis: quotidie dissoluuntur. et ipse respondet: nō enim ꝛc.
k ¶ Diuina. Et sic qd fit auctoritate pape dicit fieri, auctoritate dei. ꝛ est verū si iusta causa. hoc faciat. xxiiij. q. j. qd cūq. et. q. iij. si quis non recto iudicio.
l ¶ Uicariū. Et tamē successorem piscatoris. xxij. q. j. qm̄ vetus. ꝛ episcopus dicitur etiam vicarius christi. xxxiij. q. v. mulierem. et successores sunt episcopi aliorū apostolorū. lxviij. disti. quorum vices.
m ¶ Confirmatus. Ante ergo confirmationez pōt qd veruz est: adhuc tamen habet tenue ius cum posset repelli p exceptionem .j. de accu. super his.
n ¶ Cui. Scz coniugio spirituali.
o ¶ Nihil addit. Cōsū mat tñ in consecratione illud m̄rimoniū .j. eo. lz.
p ¶ Nulli⁹ tamē. Ergo non probat hoc esse qd ab hoc cōtingit abesse. C. d pba. neq natales[†] ac. et. C. vnde cognati non boc. et .j. de resti. spol. cū ad sedem. in fi. arg. .j. de testi. cum tu. et. xxxviij. dist. que in ipsis.
q ¶ Nō honori .j. de oc. ab epo q renūci. epi. c. j.
r ¶ Idē iuris obtinet in vtroq. Quia de silibus simile debet esse iudiciū. .s. de elec. dudū. similis eni equitatis ratio similia iura suadere debet. C. ad. l. fal. l. vlti .j. de cōfir. vti. vel inuti. cū dilecta.

† Nō valet ad pbādū igenuitatē filie pbare patrē ingenuū vel honores gessisse: qꝛ nibil impedit ingenuū esse et filiam ancillā fore. Jo. and.

¶ Glosa sequens ponit duo exēpla.
a ¶ Facilius. Hoc est generale. nā et peculiū facilius reuocat q̄ constituat. ff. de pec. nō statim[†] et possessio facilius amittit qꝛ solo animo q̄ acquirat: qꝛ ibi necessarius est actus corporalis. ff. de acqui. pos. possideri .§. in admittenda.

† Cōstituit peculiū verbo re: adimit vbo tā tū. Jo. ā.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.
b ¶ Spūalia. Tamen spiritualia nisi legaliter conseruent de facili destruūtur. xl. di. sicut. sed illud intelligas quo ad destructionem virtutū: qd fit per peccatū. vnde dicit: qui peccat in vno factus est omniū reus .j. de re iu. defleat. ꝛ qd dicit hic referas ad sacra bmōi. s. ordinationes/ cōsecrationes/ ꝛ similia ꝛc.
c ¶ Destruant. Unde lex dicit: q difficilior est dissolutio matrimonij q̄ cōiunctio. C. de repu. consensu. in princi.
d ¶ Solus. xv. q. vij. ca. vlti.
e ¶ A metropolitanis. lxiiij. dist. ca. proxi.
f ¶ Ro. pon. Ut. iij. q. vj. q̄uis dudū. ꝛ .s. c. j. ij. iij.
¶ Glo. seq. reci. per obiec. et solutionem.
g ¶ Fortius .i. dignius: quoniā carnale i veritate fortius est: quia dissolui non pōt: etiā si interueniat cōsensus pape ꝛ ipsoꝝ cōiugū:

s ¶ Sic ꝛ electoꝝ. Qd dictū erat de epis progat ad electos pfirmatos: sicut qd dr de vxore. progat ad spōsam. ff. de iure doti. si spōsa. ff. de fun. dota. lex iulia. C. de bo. q libe. nō sine. in'fi .j. de iureiur. queadmodum. ar. C. qui po. in pig. ha. l. vlti. in fi.
t ¶ Post. Ergo ante confirmationē potest.
¶ Glosa seq. arg. in contrariū alle. duo iura.
u ¶ Similitudinē. Arg. q de silibus simile debet esse iudiciū. Ar. ptra. xxviij. q. j. sic eni. .s. perinde. ꝛ. xxvij. q. j. nuptiarū. circa me.
x ¶ Neq istud. Hic respondet tacite qstioni q posset fieri per ca. c. dist. qm̄ quidē. ibi quia dicitur q ecclesia que habet electū confirmatū appellatur vidua: et ille cedit iudicio metropolitani: ꝛ hic dicit q non pōt sine licentia pape. Papa respondet huic obiectioni qꝛ non videt vidua: nisi quo ad qdā. Itē nec obstat illud. qd de cessione subsequit: qꝛ illud statutum fuit ad penam.
y ¶ Sex menses. Meli⁹ diceret si vltra qnq: qꝛ de qnq mensibus dicitur in canone illo: cui⁹ sentētia hic ponitur.
z ¶ Ad quedā. Illa .s. que ministeriū consecrationis desiderant. .s. de elec. transmissam.
a ¶ Inutilē. In alijs etiā mortu⁹ reputat. probat etiā de pe. disti. j. hoc idem. probatur. .s. scindite. et qui inhabilis est ad agendū nulli⁹ dicit. ff. qd cuiusq vni. l .j. §. pe. et. ff. qui satisda. cog. l. iiij. et. vl. et ff. ad velle. q̄uis .§. si conuenerit.
b ¶ Ad gratiā. Ar. ff. de exce. rei iu. euidēter. pena eni nō debet tribuere alicui imunitatē. ff. de interdic. ꝛ rele. l. relegatoꝝ .§. vlt. ꝛ. l.

seq. nec ecõuerso gr̃a debet trahi ad penam. C. de leg. quod fauore et quod ꝓuisum est ad cõcordiã trahi non debet ad noxã. xlv. di. lʒ.

a ¶ Auctoritate romani pontificis. Scʒ generali.

b ¶ Superstitiosis. ij. q. v. cõsuluisti. et qḋ apostolus non diffinit/ nec nos diffinire debemus. xxxj. q. j. ꝙ si dormierit.

·j· de offi. deleg. cũ super. ⁊. C. si quis sibi vel alteri. multum. et. C. de iure do. si genero. et. ff. de here. insti. quotiens. Arg. contra. C. de insitu. sub condi. fac. l. si testamentum.

Quanto. Primo narrat factum. Secundo aggrauat ibi: non attendens. Tertio punit ibi: ne autem. Joã. and. ¶ Casus. — Diuisio.

etiã ad aliã ecclesiam possit trãsferri: p̃sertim cum nec sine auctẽ[a] romani põtificis fiat cessio vel deiectio memorata: q̇ vt hec possent ex illo canone metropolitanis idulsit. Vñ si circa trãslationẽ idẽ fieri voluisset: qḋ de cessione dixerat/ de translatione poterat expressisse: ⁊ qḋ nõ est sanctorũ patrũ decreto sancitũ: supsticiosis[b] non est adinuentionibus presumendũ: presertim cum nõ nũꝙ intelligatur prohibitum: quod non inuenitur[c] concessum. ¶ Sane qm̃ turoñ. archiep̃s electũ abriceñ. per metropolitanũ suũ cõfirmatũ in ecclesiã vestrã (p̃ter auctem sedis ap̃lice) transferre p̃sumpsit: et in ep̃m cõsecrare: quẽ rothomagẽ. archiep̃s citra mãdatũ nostrũ absoluit: ⁊ ei lñiam tribuit trãseũdi: p̃dictos archiep̃os a consecratione ⁊ confirmatione pontificũ: ep̃m vero ab executione põtificalis officij bituricẽsis archiep̃s iuxta mandati nostri tenorẽ suspendit. Et ꝗuis ijdẽ archiep̃i tanꝗ[d] maiores plus excesserint i premissis: prefatus vero episcopus minus vtpote illorũ tanꝗ maiorum errorem secutus: nos tamen intellecta eorum confessione spontanea et supplicatione deuota: veniam errori dedimus: qꝛ non ex malignitate sʒ ex simplicitate[e] peccauerunt. Et quoniã p̃fatus episcopus qui min⁹ peccauerat seuerius fuerat castigat⁹: reatuʒ suũ recognoscẽs humiliter et deuote ac misericordiã postulãs et iudiciũ nõ requirẽs: nos intuentes ꝙ licet sibi munus consecrationis impensum: nec prioris ecclesie ip̃m põtificẽ fecerit: nec secunde: cum ad primã non fuerit cõsecratus: ⁊ ad secundã (priori vinculo perdurante[f]) non potuerit[g] canonice consecrari: adhuc cõiugaliter alteri alligat⁹: ei tã a vinculo p̃oris eccl̃ie ꝙ a pena suspensionis penit⁹ absoluto de benignitate sedis ap̃lice duxim⁹ concedendum: vt priori consensu hacten⁹ ꝑdurãte: andegaueñ. ecclesiã studeat gubernare.

Idem episcopo et Petro scholari Maguntineñ.

¶ Ep̃us qui ꝓpria auctoritate de sua eccl̃ia se transfert ad aliã: carebit vtraqꝫ. Ca. iij.

Quanto personam[h] hildeseñ. episcopi: et ·j· Jpse vero relicta hildesenẽ. ecclesia ad herbipoleñ. ecclesiam auctoritate ꝓpria se trãstulit. ¶ Non attendens qḋ v̄itas in euangelio ꝓtestatur. Quos deus cõiunxit[i] hõ nõ separet. ⁊ ꝑtãtem trãsferendi pontifices ita sibi retinuit dñs ⁊ magister: ꝙ soli beato petro vicario suo: et per ip̃m successoribus suis sp̃ali p̃uilegio tribuit et cõcessit: sicut testat̃ antiq̇tas[k] cui decreta patrũ sanxerũt reuerentiã[l] exhibẽdã: ⁊ euidenter asserũt sacrorũ canonũ sanctiões. Nõ eni hõ sed de⁹ separat quos ro. pon. (qui nõ puri homis[m]/ sʒ veri dei[n] vicem gerit in terris) ecclesiarum necessitate vel vtilitate pẽsata/ non humana: sed diuina potius auctoritate dissoluit: et ·j· ¶ Ne autẽ facti peruersitas transeat p̃sumptoribus in exemplum[o] (quod quidem si verum est non potest non esse notorium[p]) sibi precipimus vt administrationem herbipo. ecclesie penitus derelinquat: et ·j· Ceteruʒ quoniam herbipo. ecclesie canonici vota sua in ipsum prorsus

¶ Glosa seq. arg. alleg. viij. iura. in contrarium alleg. vij. et vnã solu. interserit. Jn fine soluit distiguendo.

c ¶ Nõ inuenitur. Ar. qḋ nõ est concessum intelligitur prohibitũ. ff. de colle. illi. l. j. ī prin. ff. de do. fili⁹. et. xviij. q. ij. hoc tamẽ. ⁊. ix. q. iij. conquest⁹. xxxij. dist. de illo clerico. ⁊. xl. dist. si euangelica. ff. qḋ cuius. vni. nulli. ff. de postul. l. j. §. ait pretor. regula ista locũ habet in iudicijs stricti iuris: quia quicquid astringendo obligationis causa dictũ est: nisi id verbis exp̃mat̃ omissum intelligit̃. ff. de v̄b. obli. quicquid. et in arbitris id locũ habet. ·j· de arbi. cũ dilectus. ff. d̄ arbi. si cũ dies. §. plenũ. et. l. q̇d tamen. in fi. et in p̃ui. ·j· de deci. ad audientiã. et ·j· eo. licet. et ·j· de p̃uileg. si de terra. sec⁹ est in iudicijs bone fidei. Hic sumit̃ contrariũ ar. oĩa cõcessa intelligunt̃ que nõ sunt exp̃sse ꝓhibita/ ⁊ habet locũ in iudicijs bone fidei prout sequit̃: quia ibi oĩa ītelliguntur venire in iudiciũ: nisi exp̃sse prohibeãtur. ·j· de cã posses. cũ ecclesia. et. ff. de iudi. solemus. ff. deposi. luci⁹. secus in beneficijs que latissime sunt interpretanda. ·j· de ver. signi. olim. ⁊ ·j· de do. cũ dilectus. in fi. et secus in absolutionibus. ·j· de sen. excõ. nuper. Ar. contra ꝙ illa scʒ intelligũtur concessa q̄ expresse nõ inueniũtur prohibita. xxx. q. iij. illḋ ⁊. q. iiij. qui spiritualem. et. xvj. q. j. sunt nõnulli. ⁊ ff. de procu. mut⁹. §. j. et v. dist. ad eius. ⁊. ff. de testa. l. j. et. xxviij. q. j. iam nunc. in verbo illo. ⁊ hoc nõ vetat dñs. Sup hoc consueuit dici vbi cõstitutio promulgata fuit affirmatiue† intelligit̃ cõcessum/ nisi reperiat̃ ꝓhibitũ. patet exẽplũ. xxxj. q. j. deus masculũ. ⁊. c. seq. ꝙ si dormierit. Si vero negatiue fuerit exp̃sse ꝓmulgata semꝑ intelligit̃ ꝓhibitũ: maxime vbi fuerit eadẽ ratio: nisi inueniat̃ cõcessum. exemplũ patet. xxiij. q. v. si nõ lʒ. nã cũcta licerent nisi iura vetarent.

Argumẽtum. Cõcessuʒ intelligit̃ qḋ exp̃sse nõ ꝓhibet̃

† Ut q̇s q̇s possit mr̃imoniũ contrahere/ in suo edificare: licebit ergo ter tio ⁊ pluries edificare ⁊ cõtra e here. io. an.

d ¶ Tanꝗ maiores. xl. di. hõ xp̄ianus. ⁊. ff. de re mi. oẽ. §. qui manus. iuxta illud. Omne animi vitiũ tanto conspectius in se crimen habet: ꝗto maior qui peccat habetur. Juuenal.

e ¶ Ex simplicitate. Simplicitati eni parcendũ est. lxxxvj. di. tãta nequitia. ⁊ ·j· de re. permu. cum vniuersorũ. vbi plures concordãtie sunt ad hoc.

f ¶ Perdurante. i. si adhuc durant in suo sensu. simile. lxiij. distin. ꝗto. ⁊ ·s· de elec. bone memorie cremoñ. et qḋ hic dicit de gratia solũmodo dicitur: quia ille debuit vtraqꝫ priuari: sed qꝛ ex simplicitate hoc cõtigit pepercit illi. simile ·j· de re. permu. cũ vniuersoꝝ: et capitulũ qḋ ipsum recepit priuari debuit ea vice eligendi potestate: si papa eũ repulisset: vel cũ eo nõ dispensasset ·j· eo. ca. ꝓxi.

¶ Glosa seq. alle. quattuor concor. et vnũ contrarium.

g ¶ Non potuerit. Et ita qḋ voluit nõ potuit: et qḋ potuit noluit

Ep̃s hildeseneñ. a sede apo. indulgentiam obtinuit sub hac for̃a. si ad maiorẽ dignitatẽ forsitan vocaret̃: eã sibi liceret assumere: dummõ et nihil obsisteret de canonicis institutis: ipse de hac indulgẽtia cõfisus vocat⁹ ad herbipoleñ. ecclesiã ad eã ꝓpria temeritate transiuit: non attẽdens qḋ in euangelio dicit̃. quos deus cõiũxit hõ nõ separet. ꝑtãtem transferendi põtifices dñs sibi reseruauit. ita ꝙ soli beato petro vicario suo ⁊ successorib⁹ suis suo priuilegio prebuit et cõcessit. nõ enim homo: sed deus separat quos ro. pon. q̇ vicẽ veri dei gerit in terris auctoritate diuina dissoluit. ne ergo facti peruersitas trãseat p̃sumptoribus ī exẽplũ ꝙ non põt nõ eẽ notoriũ/ p̃cipit illi ep̃o vt admĩstrationẽ illi⁹ eccl̃ie penit⁹ derelīquat: et qꝛ canonici vota sua prorsus illicite cõtulerũt in ep̃m: vt in eo puniant̃ in quo peccauerunt/ ipsos eligẽdi ꝑtãte hac vice suspensos denũciat: qꝛ vero hildeseneñ. eccl̃ia improbe dereliq̇t: p̃cepit ei papa ne vlteri⁹ ad ip̃am reuertatur/ et careat ꝓpria: nec illis p̃sideat q̄s ꝑ supbiam spreuit: nec illis q̄s ꝑ auariciã ꝯcupiuit. B.

Matth. xix.

h ¶ Quanto personã. Hoc. c. ⁊. c. sequẽs. et illud ca. ·j· de maio. et obe. illud humi. et de cle. excõ mini. illud. de eadem materia loquunt̃.

i ¶ Cõiunxit. xxxiij. q. ij. quos deus. ⁊. c. an qḋ ⁊. xxx. q. j. ad limina

k ¶ Antiq̇tas. Sic. xxv q. j. ꝯtra statuta. et. ix. q. iij. conq̇stus. ⁊ antiquitas venerãda est. ij. q. vj anterioꝝ. §. illud. ⁊. ff. de iure immu. l. semꝑ. mos enī retinẽdus est fidelissime vetustatis. C. de testa. testamẽta.

l ¶ Reuerẽtiã. Tãꝗ iuri scp̃to. xj. di. eccl̃asticaꝝ. ⁊. c. catholica. et [·j· de cau. pos. cũ eccl̃a

m ¶ Puri hoĩs. Ueri tñ hoĩs q̇ ẽt aliq̇d ẽ sʒ ꝙ hõ. ·j· de here. cũ xp̃s. ⁊ ẽ ver⁹ de⁹ ⁊ ver⁹ hõ. ·s· d̄ sũ. tri. ⁊ fi. cat. c. j

n ¶ Ueri dei vicẽ. Unde dr̃ habere celeste arbitriũ. C. de sum. tri. l. j. in fi. ⁊ iõ etiã naturã rerũ īmutat substantialia vni⁹ rei applicando alij. ar. C. cõia de le. l. ij. ⁊ de nullo põt aliq̇d facere. C. de rei vxõ. acti. l. vna. ī p̃n. ⁊ de ꝯse. di. ij. reuera. ⁊ sñiam q̄ nulla est facit aliquã iij. q. vj. hic quippe. qꝛ in his q̄ vult ei est ꝓ rõne volũtas. insti. de iure natu. §. sed qḋ p̃ncipi: nec est q̇ ei dicat cur ita facis. de pe. dist. iij §. ex p̃sona. al's est. c. ꝗuis. ip̃e eni põt supra ius dispensare. ·j· de cõcess. p̃ben. ꝓposuit. Jdẽ de iniusticia põt facere iusticiam corrigendo iura ⁊ mutãdo ·j· de ap. vt debit⁹. et ·j· de cõsang. ⁊ affi. nõ debet. et plenitudinẽ obtinet potestatis. ij. q. vj. vt de cetero.

Papa de nihilo aliquid facere potest.

o ¶ Exẽplũ. Qꝛ facilitas venie p̃bet īcẽtiuũ ⁊c. xxiij. q. iiij. ẽ īiusta ⁊ si ea q̄ male vsurpant̃ omittim⁹: excessus viam alijs apim⁹. xxxv q. ix. loci. ⁊. xciiij. di. ꝓuenit. ⁊. C. de indi. vi. l. ij. ī fi. ꝓpagat̃ eī vitiũ/ nisi ꝑ cohertionẽ disciplie subsequat̃ correctio. xxj. q. ij. placuit. ī fi.

p ¶ Notoriũ. Notoriũ est qḋ transiuit: sed qḋ sine licentia transiuit — Notoriũ.

non est notorium. si. j. de cleri. excommunica. mini. illud.

a ¶ Illicite. Ipm recipiendo sine licētia pape. sic. s. ti. pxi. bone. j. nō postulādo. Additio. Dupliciter pōt itelligi. i. nō peccauerunt in eo ꝙ postularūt sꝫ ꝙ recipiūt. vel peccarūt q2 nō postulauerūt sꝫ elegerunt. primum placet Hosti. per decre. seq. ſm Gof. Jo. and.

b ¶ In quo peccauerunt. Sic. s. c. pxi. j. de tēp. ordi. litteras. ꝛ. j. de offi. delega. cum olim. ¶ Glo. se. alle. concor. sꝫ signat ɔtrariū ꝛ soluit.

c ¶ Suspēdim⁹. Per sniam. ꝛ sic nō ipo iure. sic. s. e. de elec. cumana. in fi. Sic arg. cōtra. s. ti. proxi. bone. vbi videt ꝙ ipso iure sunt priuati. et ideo expone suspēdim⁹. id est suspensos denunciamus.

† al. minus prouide.

d ¶ Debebat. Sua auctoritate: immo i ea vocatione in qua vocatus erat debuit ſm apostolū ꝑmanere. vt. xxj. q. j. clericus.

e ¶ Canonicas. vij. q. j. si quis episcopus.

f ¶ Maiorem. Maxime. q2 idē si ad parē vel minorem. Bernar.

Diuisio. ¶ Licet intantum. ¶ Prio ponit dictū. scdo recitat factū. tertio rñdet cuidā obiectiōi. scda ibi: hoc autē. tem. tertia ibi: nec illa.

Matth. xix. ¶ Casus. De predicto negocio adhuc scribit papa in caplo isto sicut viculū matrimonij qd est iter virū et vxorē hō dissoluere nequit. de quo dicitur in euāgelio Quos de⁹ cōiunxit homo nō separet: sic vinculū istd qd est iter epm ꝛ ecclesiā sine illi⁹ auctoritate dissolui nō debet qui est vicari⁹ iesu xpi.

[a] illicite[a] ɔtulerūt: volentes (sicut dignū est) vt i eo puniant in quo [b] peccauerūt[b]: eligēdi eos hac vi- [c] ce suspendimus[c] potestate: et. j. Quia vo hildeseneñ. ecclesiā cui fuerat alligat⁹: vnde (ſm aplm) [d] solutionē q̄rere non debebat[d]: nimis iprobe † dereliq̄t: ne ad ipaꝫ redeat vlteri⁹ districtius ꝓhibemus. cū ſm traditiones canoni- [e] [f] cas[e] q̄ ad maiorē[f] se plebē trāstulerit: a cathedra repelli debeat aliena: et carere ꝓpa: vt nec illis presideat: quos ꝑ supbiam spreuit: nec illis quos per auariciā cōcupiuit. Idem bāber. epō et scholastico maguntineñ.

¶ Solus papa trāsfert epos. et idulgētia ꝑ eū sup tali trāslatiōe ɔcessa ad lrām ꝓuāda est. Ca. iiij.

[g] Licet itātū[g]: ꝛ. j. Sicut legitimi mrīmonij vinculū qd est iter virū ꝛ vxorē hō dissoluere neq̄t: dño dicēte i euāgelio. Quos de⁹ ɔiūxit hō nō separet: sic ꝛ spūale fed⁹ ɔiugij qd est iter epm et ecclam: qd i electiōe initiatū: ratū in ɔfirmatiōe: et in ɔsecratiōe intelligit ɔsummatū sine illi⁹ auctoritate solui nō potest: q̄ successor est petri ꝛ vicari⁹ iesu xpi. ¶ Hoc aūt. C. quōdam hildeseñ. eps nō attēdēs ad herbipoleñ. ecclesiā ꝓpa temeritate

hoc nō cōsiderauit hildemeñ. eps qui ꝓpria auctoritate ad herbipoleñ. ecclesiā trāsiuit: ꝛ illa idulgētia quā sup hoc se habere ꝓponit nō excusat ꝓsumptiōem illi⁹ in qua dicit ꝙ si ad maiorē dignitatē vocaret eā sibi liceret assumere: dūmō nihil obstaret de canonicis istitutis. Unde licet videret aliq̄b⁹ ꝙ si ad maiorē dignitatē vocaret eā sibi liceret assumere. ad parē tñ sibi trāsire nō licuit cū in maiori dignitate ꝓpter maiorē vtilitatē facili⁹ soleat dispēsari. Preterea postulatio sicut electio examiāri debet diligēter ꝙ q̄dē in eadē indulgētia reseruabat: dū dixit: dūmō nihil obstaret de canonicis istitutis. Unde anteq̄ postulatio ꝑ papā examinata fuisset: debuit nulla rōne trāsire in ꝓximo. ¶ Nota ꝙ eps sine licentia pape ad aliam ecclesiam trāsire nō debet. qd si fecerit: ꝑdere debet vtrūq̄. Itē canonici q̄ ipm auctoritate ꝓpria recipiūt: ea vice eligēdi potestate sunt priuati. Item punitur quis in eo in quo peccauit. Item nota similitudinē inter matrimonium spirituale et carnale. Itē facilius dispēsatur cū aliquo vt ad maiorē trāscat dignitatē: q̄ ad parē vel minorē ꝓpter maiorē vtilitatē. Itē et postulatio et persona postulata debet examinari. Ber.

g ¶ Licet intatum. ſm ꝙ verba ista sonare vident: colligit ꝙ q̄s possit hr̄e ꝓncipiū mrīmonij sine medio ꝛ sine fine. Sed cōtradicit Ambrosius † dicēs ꝙ sacramētū mrīmonij aut plenū est aut nullū: q2 mrīmoniū res est idiuidua ꝛ simplex sicut ꝛ carnale mrīmoniū: qd est ɔiūctio maris ꝛ femie idiuiduā vite retinens ɔsuetudinē. j. de ꝓsump. c. illud. ꝛ. xxvij. q. ij. §. j. ꝛ insti. de pa. po. §. ij. Rñ. ista vba possunt referri ad solēnitatē poti⁹ q̄ ad substantiā mrīmonij. Uel dicas ꝙ ꝓ tāto dr initiatū: q2 post electionē ab ea non possunt recedere electores. s. de elec. cū iter canonicos. imo hodie etiā āte electionē publicato tñ scrutinio variare non possunt. s. de elec. publicato. ꝛ postea ꝑ ɔsensum electi ꝑficit ꝛ in ɔfirmatiōe fit ratū. ita ꝙ ampli⁹ ꝑ se renūciare nō pōt. s. co. iter corporalia. ꝛ in ɔsecratiōe ɔsummatū intelligit: ꝛ hoc tm̄ quo ad illa q̄ ministeriū ɔsecratiōis desiderāt. ar. s. de elec. trāsmissam. sꝫ quo ad vinculū ɔiugale cōsecratio nihil opat. s. co. iter corporalia. sic et in carnali matrimonio

Spōsalia. ista possunt ɔsiderari ꝑ spōsalia: q̄ sunt futurarū nuptiaꝝ ꝓmissio.

† Dic host. ꝙ Ambro. loquitur de mrīmonio cōtracto qd sine dubio aut stati tenet aut non tenet. Joā. and.

xxx. q. v. nostrates. quodāmō videt initiari. q2 ꝑ illa ad mrīmoniū ꝑuenit. ff. de spō. oro. ꝑ ɔsensum aioꝝ ɔbit ꝛ efficit ratū ita ꝙ nūq̄ postea separant nisi āte carnalē copulā cā religiōis. j. de ɔuer. ɔiu. ex publico. ꝑ coniūctionem corporꝝ cōsummatur. j. de diuor. q̄to.

b ¶ Maiorem. Quia gradatim ɔferunt honores. ff. de mu. ꝛ ho. vt gradatim. ꝛ q̄ ꝓmouent de miori ad mai⁹ ꝓmoueri debēt. xciij. di. legimus. in fine.

Honores gradatim ɔferant.

trāsiuit: ꝛ. j. ¶ Nec illa p̄. no. idulgentia ꝓsumptionē excusat ipi⁹: sꝫ ābitionē accusat. cū i ea sit ex- [h] pressum ꝙ si ad maiorē[h] vocaret forsitā dignitatem: eā sibi liceret assumere: dū tñ nihil ei de statutis canonicis obuiaret. vñ lꝫ for- [i] sitā aliq̄b⁹ videatur[i] vt idulgentie occasione ipi⁹ ad dignitatem [k] possit trāsire maiorē: ad parē[k] tñ ipi trāsire nō licuit: cū in maiori dignitate ꝓpt maiorē vtilitatē facili⁹ soleat dispēsari. Preterea cū postulatio sicut ꝛ electio examinari soleat diligēter: ꝛ tenor illius indulgētie nō solum videat postulatiōis examiationē sꝫ ꝑsone etiā reꝑuare: subiūgēs dūmō nihil de canonicis obuiet istitu- [l] tis āteq̄ ꝑ eū postulatio[l] examinata fuisset: cui fuerat facienda: nulla ratione debuerat trāsusse.

De Auctoritate et vsu pallij.

Clemens tertius.

¶ Intra quālibet ecclesiā ꝓuincie sue archiepiscopus pallio vti pōt sꝫ extra nō potest. Caplm. j.

Cum sup aliq̄ re: et. j. Quesiuisti qūo itelligatur qd i forma traditionis pallij ɔtinet videlꝫ tradi

i ¶ Uideat. Si alicui videri possit: sꝫ nulli potest videri ergo nec huic sic. viij. q. j. moyses. ꝛ ar. xxv. q. v. ad sedē. ꝟ. hoc q̄ euigilēt: ꝛ aciē mētis si ꝓñt itēdāt. q. d. nō possunt. ꝛ. xxiiij. q. iij. si habes. ꝟ. si iuenirent ydonei ꝛc. Sed Augu. dicit se nescire: ꝛ lꝫ forsitā hoc videat aliq̄b⁹ ꝙ possit trāsire: nō tñ est veꝝ cū ꝑsona pri⁹ sit examināda: sicut postulatio ꝓut seq̄t. Additio. Tñ veꝝ est ꝙ poterit sine licētia pape trāsire ꝛ in h bñ videt istis ſm Ho. Jo. an. ¶ Glo. se. obijcit ꝛ soluit

k ¶ Ad parē. Sꝫ nōne ɔcesso qd maius est: vr cōcedi qd min⁹ est. j. de deci. ex pte. xvj. q. ij. visis. j. d do. pastoralis: ‡ Sꝫ dic ꝙ min⁹ ē trāsire ad maiorē q̄ ad parē vl miorē: q2 min⁹ est ɔ ius cōe: vñ magis est dispēsabile trāsire ad maiorē q̄ ad parem vel minorē ꝓpter maiorē vtilitatē: vt hic dicit. ¶ Glo. seq. obijcit et soluit. scdo q̄rit opponendo ꝛ dupliciter soluit.

‡ Itē q̄ñq̄ trāsire pōt ad parē vel ad minorē ꝓhibitus a maiori. de rescrip. sedes. Jo. an.

l ¶ Postulatio. Sꝫ q̄re hec verba ꝓuilegij siue idulgētie nō iterꝑtatur papa largissime. vt. j. de ver. sig. olim: Rñ. ꝙ forma vboꝝ hoc nō patit. sic. j. de ꝓuile. si de terra. ꝛ. s. de ɔsue. cū dilect⁹. Itē q2 ꝑ talē idulgētiā noluit subuertere ɔsuetā examiationē postulatiōis. ar. C. de iof. testa. si qñ. et. s. de elec. ecclia vr̄a. Sꝫ q̄ro quā vtilitatē ɔsecut⁹ fuit iste ꝑ illā idulgētiā siue ꝑ istā iterꝑtationē quā h facit papa: cū potius iterꝑtatio fieri debeat vt res valeat q̄ pereat. j. de ver. sig. abbate. §. si vn⁹ eligit. et. ff. de re. du. quotiēs. ꝛ. j. de ꝓuile. in his. ar. op. ꝛ qd hic dr sine ꝓuilegio tali hic fieri non potuisset. et ꝓuilegiū aliq̄d adijcere dꝫ iuri cōi. ff. ad muni. l. j. ff. de leg. si qñ. poti⁹ eni adiuuari bñficio nos opꝫ q̄ decipi. j. de cōmo. c. vnico. et. ff. cōmo. i cōmodato. §. sicut. in fi. Rñ. ideo attenuat vires hmōi ꝓuilegij q2 ꝑ ambitionē obtētū fuit. vt. j. q. j. ꝓncipat⁹. ꝛ. C. de senatuscōsul. l. vna. ex eo eni ꝙ aliq̄d ɔ ius obtinet ꝓsumit ābitiose obtētū. ff. ad muni. l. iij. i ꝓn. Uel dic ꝙ sup examiatiōe nō dabat ei aliq̄ idulgētia: ꝓut ptꝫ ex vbis isti⁹ idulgētie. ꝟ. dū tñ ei nihil obstaret ꝛc. ꝛ. j. vbi dicit ꝛ tenor illi⁹ ꝛc. sꝫ in hoc valebat ei idulgētia: vt si vocaret ad maiorē dignitatē poterat ɔsentire vt ꝑ mutuū cōsensum illi⁹ ꝛ postulātiū initiatū eēt spūale ɔiugiū qd nō eēt si indulgētiā nō haberet: q2 ɔsentire nō posset. s. eo. iter corporalia. ad fi. si eni seruasset indulgentiā ꝛ vocat⁹ fuisset ad maiorē dignitatē: tunc ad illā potuisset trāsire nulla alia licētia petita. qui enim non seruat ꝓuilegiū ꝑdit illud. s. de ɔsti. cū accessissent. cū suis cōcor. et priuilegiū siue indulgētia ita est seruāda ſm ꝙ in ea continet. j. de priuile. porro. sed iste voluit ampliare indulgentiā transeundo ad parem ꝛ sine examinatione: ꝛ ideo non ꝓfuit: nec etiā ad minorem sine examinatione: vt patet ex tenore indulgentie. Bernar.

¶ Rubrica De auctoritate ꝛ vsu pallij. ¶ Uisum est. s. de postulatis/electis/ꝛ translatis: sed q2 per hos modos assumptos vti pallio decet si ecclesijs ad quas assumuntur dignitas pallij debeatur: ideo subijcitur hec rubrica. Jo. and. ¶ De hac materia tractatur. c. dist. per totum. xxv. q. ij. in galliarum. — Cōtinuatio.

Cum super. ¶ Sunt due partes. In prima ponit ɔsultatio. In scda rñsio scda ibi: qd ita. Jo. and. ¶ Casus. In traditiōe pallij forma hec seruat: tradim⁹ tibi palliū vt vtaris eo infra ecclesiā tuam. Quesitū fuit a domino — Diuisio.

papa qualiter hoc verbũ infra ecclesiã tuã sit intelligẽdũ? Respõdet q ita debet intelligi ĩfra ecclesiã tuã.i.infra quãlibet ecclesiam ꝓuincie tue. Si vero in ꝓcessione vel aliquo alio modo exiuerit ecclesiam/tunc vti pallio non potest. Bernar.

a ¶ Ecclesiam. Uerba ista habes.c.dist.pallium.

¶ Gl.se.sigt ꝯriũ ⁊ soluit

b ¶ Quãlibet. Signatur ꝯ.j.de ꝟ.si.cũ clerici. Sol.ibi placẽtina ecclesia stricte accipiꝫ ꝓ cathedrali tm̃.hic large ꝓ q̃libet eccl'ia sue ꝓuincie: rõ põt esse q2 ꝑ hanc interꝑtatiõem nulli fit ꝑiudiciũ s3 ꝑ illã posset ꝑiudicari vasallis † ecclesie ⁊ cito possent ĩcurrere periurium.

† Qui iurãt obedire epõ ecclesie Jo.and.

c ¶ Pallio. Per qd̃ significaꝫ plenitudo pontificalis officij ‡ .j.e.cũ sis.⁊.j.e.nisi. ⁊ eo vtẽdũ est tm̃ ĩtra missarũ solẽnia.c.di.ꝯtra morẽ.⁊ certis dieb⁹.j.eo.ad honorẽ. qui continenꝫ in priuilegio suo.j.eo.ti.c.fi.

‡ Scio me audiuisse q sigt eũ hre alas ligatas ⁊ iõ sup vtrũq brachiũ extendiꝫ ala.hĩ q hoc dicunt non ꝓbant hoc ꝑ aliqd̃ ius s3 Lau. Jo.an.

Ad hoc. ¶ Sunt due ꝑtes.secunda ibi:inquisitiõi. Jo.and. ¶ Casus. Quesitum fuit a papa vtrũ archiepũs possit palliũ suum alij archiepo accõmodare. papa dicit q non. cum ꝑsonã pallium nõ transeat: sed cum pallio archiepũs sepeliꝫ. Ber.

d ¶ Cõmodes. Et ita quia palliũ ꝑsonale est alijs cõmodari nõ põt: imo nec ĩ alia ꝓuĩcia potest vti eo sine licẽtia illi⁹ cuius est parrochia: etiam si priuilegium habeat.j.eo.ex tuaꝝ.ea enĩ q̃ ĩherẽt ꝑsonis: cũ ꝑsonis extiguunꝫ. arg.j.de of.deleg.qm̃ abbas.⁊.c.p.et.g.ff.de reg.iur.ꝑuilegia.insti.de iur.natu.§.sed quod principi.⁊.vij.q.j.petisti.

† al's troiani.

mus tibi palliũ vt eo infra eccle
a siã[a] tuã vtaris. ¶ Qd̃ ita ĩtelligiꝫ
b videl3 infra quãlibet[b] ecclesiam ꝓuincie tibi cõmisse. Si vero te sacris indutũ vestib⁹ ecclesiã ꝓcessionaliter vl' alio modo exire
c cõtigerit: tunc tuo pallio[c] minime vti debes. Celestinus.iij.

¶ Archiepũs alt'i archiepo palliũ suũ accõmodare nõ p̃t. Ca.ij.

Ad h q2 q̃situ est a nobis ex ꝑte tua vtrũ liceat tibi palliũ tuũ metropolitano alij cõmodare: ⁊.j. ¶ In q̃si.t.t.rñdemus q nõ videꝫ esse ꝯueniẽs vt
d palliũ tuũ alicui cõmodes[d]: cu3 palliũ ꝑsonã nõ trãseat: sed q̃sq cũ eo debeat (sicut tua nouit di-
e scretio) sepeliri[e]. Innocẽ.iij.C. presbytero cardi.apo.se.lega.

¶ Per palliũ confertur plenitudo põtificalis officij et nomẽ archiepiscopale. Capitulum.iij.

Nisi specialis dilectio illa: ⁊.j. ¶ Sane si postulatio troianeñ.† epi ad panormitanã ecclesiã fuisset ꝑ nos etiã approbata: nõ tamen deberet se archiepũ appellare: ꝑusq a nobis palliũ suscepisset: ĩ quo põtificat' officij plenitudo cũ archiepalis
f nois[f] appellatiõe ꝯferꝫ. ¶ Tu ergo qd̃ factũ est sic studeas pallia-
g res[g]: vt id in cõfusionẽ tuã ⁊ sedis aplice opprobrium nõ redũdet. ¶ Qm̃ si oporteat vt nos vel tu ex hoc negocio ꝯfundamur: eli-
h gem⁹[h] poti⁹ te ꝯfundi q̃ ledam⁹ sedis aplice dignitatẽ. Idem.

¶ Romanus põtifex semper et vbiq vtiꝫ pallio: alij in ecclesijs suis et certis dieb⁹ tãtũ. Ca.iiij.

i Ad honorẽ[i] dei: ⁊.j. ¶ Sane sol⁹ roman⁹ pontifex ĩ missaꝝ solẽnijs pallio sp̃ vtiꝫ: ⁊ vbiq/qm̃ assumpt⁹ est ĩ plenitudinẽ eccl'iastice potestatis: q̃ per pallium significaꝫ. ¶ Alij aũt eo
k nec sẽp nec vbiq: s3 ĩ eccl'ia[k] sua ĩ q̃ iurisdictõe3 eccl'iasticã acceperũt certĩ debẽt vti dieb⁹. ¶ Qm̃ vocati sunt in partẽ sollicitudi-
l nis[l]: nõ ĩ plenitudinẽ potestatĩ. Idem cõpostellano archiepo.

¶ Archiepũs extra suã ꝓuinciã pallio vti nõ potest: etiam si hoc habeat cõsuetudo. Capitulũ.v.

Ex tuarũ tenore lraꝝ accepim⁹: q cũ fuerit ĩ ꝯcessione pallij tibi dictũ vt ipo ĩfra[m] ec-
m clesiã tuã vtereris: ⁊ tibi ꝓ eccl'ie tue negocijs frequẽter extra tuã ꝓuĩciã cõmorãti verecũdum sit
n absq pallio[n] ministrare (cũ ꝯsue-
o tudo[o] sit ĩ hyspania gñalis q archiepĩ extra suas ꝓuĩcias pallio indifferẽter vtãtur) vt extra tuã ꝓuĩciã vti pallio valeas: ĩdulge-

xxij.q.ij.primũ.⁊.xj.q.iij.si quis vero.

Ad honorem. ¶ Duo sunt dicta.secũdũ ibi: alij. Et diuersitatĩ cãm reddit ibi: qm̃. Jo.an. ¶ Casus. Quesitũ fuit a papa qñ ⁊ vbi archiepũs suo pallio vtaꝫ. ⁊ qñ et vbi alij archiepĩ eodẽ pallio vti debeãt. Papa respõdet q roma.ponti.solũ infra missarũ solẽnia semp vtitur ⁊ vbicũq pallio. q2 assũptus est in ecclesiastice potestatis plenitudinẽ. Alij ꝟo sc3 archiepĩ nec semp nec vbiq: s3 solũ ĩ eccl'ia sua in qua acceperũt iurisdictionẽ certis dieb⁹ debẽt vti q̃ vocati sunt in partẽ sollicitudinis: ⁊ nõ in plenitudinẽ potestatis. Bernar.

germanior vnico mr̃is tue. Et socrates amico ita prodesto ne tibi noceas. Jo.and.

¶ Glo.se.ponit formam traditionis pallij.

i ¶ Ad honorem. Sub hac forma ꝟboꝝ tradiꝫ palliũ. Ad honorem dei oĩpotentis et btẽ marie ꝟginis: et beatoꝝ petri et pauli aplo'ꝝ ⁊ dñi pape grego. et ecclesie romane: ⁊ ecclesie talis tibi cõmisse tradim⁹ tibi palliũ de corpore btĩ petri sumptũ in plenitudinẽ pontificalis dignitatis: vt vtaris eo ĩtra ecclesiã tuã certis dieb⁹ q̃ exprimunꝫ in ꝑuilegijs ecclesie tue ꝯcessis a ro. eccle.j.e.c.vl. Sunt ⁊ hi Natiuitas dñi: festiuitates sancti Johãnis ⁊ sctĩ Stephani: in circũcisione: in epyphania: ĩ ramis palmarũ: in cena dñi: in sabbato sctõ: tribus dieb⁹ resurrectõis: pẽthecostes: in festiuitate sctĩ iohãnis baptiste: ⁊ oĩm aplo'ꝝ: in trib⁹ festiuitatib⁹ btẽ marie: in cõmemoratiõe oĩm sanctoꝝ: in dedicatione ecclesiarũ: in principalib⁹ festiuitatib⁹ ecclesie tue: in ordinationib⁹ clericoꝝ: et in ꝯsecrationib⁹ episcopoꝝ: in die anniuersarij sue consecrationis. et argu.ad hoc.j.de fer.c.vlti.et de conse.dist.iij.pronunciandum.

Pallium sub q̃ forma ꝟborũ tradiꝫ.

Pallio vtẽdũ est certĩ diebus tãtũ.

¶ Glosa sequens signat contrarium et soluit.

e ¶ Sepeliri. De ꝯse.di.j.nemo cleric⁹.cõtra hoc spãle est de vestimẽtĩ sacerdotalib⁹/spũalib⁹/⁊ de pallio.⁊ sic nõ ob.ff.de reli.⁊ sũp.fu.⁊ si qs.§.funeris.⁊ vbi ornamenta ⁊ anuli ꝓhibenꝫ cũ cadaueribus poni vel sepeliri ne forte propterea effodianꝫ.⁊.c.nemo.loquiꝫ de layco qui non debet inuolui vestib⁹ sacris: secus de clericis.

Diuisio.

Nisi specialis. ¶ Facit ad p̃mã partẽ rubrice.⁊ p̃ma decisa factũ narrat. Scd̃a factũ aggrauat ibi; sane. Tertia ꝯcludit ibi: tu ergo. Quarta cõminaꝫ ibi: qm̃. Jo.an. ¶ Casus. Troian⁹ epũs postulatus fuit ad Panormitañ.ecclesiã.legat⁹ pape q̃ erat in partib⁹ illis dedit ei licẽtiã trãseũdi sine auc'te dñi pape. ille statim se appellauit archiepũm anteq palliũ recepisset. ꝑuenit hoc ad noticiã pape. sup hoc scribit illi Card. dicẽs q si postulatio illius archiepĩ ꝑ papã eẽt approbata: non tñ se debuit archiepũm appellare anteq palliũ recepisset in quo cõferꝫ plenitudo officij põtificalis. postea mandat illi Card. vt sic qd̃ factũ est: studeat palliare. vt in confusionẽ se.apo.nõ redũdet. quia potius illũ papa eligit confundi: q velit ledi sedis apo.dignitatẽ. ¶ Nota q legatus Card. non potest dare licẽtiã epĩs trãseũdi ad alias ecclesias. Item in pallio cõpleꝫ auctoritas et potestas archiepalis dignitatis. Item quilibet tenetur se magis diligere q alium. Bernar.

f ¶ Nominis. Et ita licet consecratus sit in episcopum non est appellandus archiepiscopus ante pallij receptionem.

g ¶ Palliare. Palliare debet quis qd̃ malefecit et reuocare congruẽter si potest ne vilescat eius auctoritas.j.de accusa.qualiter ⁊ quando.⁊.j.de appel.cũ cessante.ff.de regu.iur.qd̃ iussit.

¶ Glosa sequens signat contrarium.

h ¶ Eligem⁹. Poti⁹ tenemur nos magis diligere q aliũ. nã q̃sq regulã diligẽdi ꝓximũ a semetipo † accipit.xxiij.q.v.si nõ licet. ⁊ agris tuis sitiẽtib⁹ alij irrigãdi nõ sunt. C.de ser.ꝑses.lxiiij.di.q2 ꝑ synã: deĩde ꝓxio.de pe.di.iij.sane cauẽdũ. vñ etiã mihi possum cõsulere cũ dãno alterius.ff.ad le.aquil.si qs fumo. in fi. Arg.contra.

† Berñ.ad eugeniũ.li.de cõsideratiõe In acq̃sitiõe salutĩ tue nẽo tibi

¶ Glo.seq.exponit litteram.dat duo similia ⁊ signat contrarium.

k ¶ In ecclesia sua. Id est intra quãlibet ecclesiã tue ꝓuincie.s.eo.ti.c.j.sed ex̃ ecclesiã in ꝓcessiõe vti nõ debet.s.e.ti.c.j.⁊ sic miles post finitã militiã cũ cingulo nõ ibit. C.de ꝑpo.sac.scri.l.vl.lib.xij. ꝓconsul non vtiꝫ insignijs suis priusq intret ꝓuinciam.ff.de offi.ꝓcõsul.l.j.si.est de vsufructuario q̃ serica veste nõ põt vti nisi in cena.ff.de vsufru.sed ⁊ sicut.§.ij. Ar.ꝯtra.j.vt lit.pen.a memoria.

l ¶ Sollicitudinis.ij.q.vj.quise.

Diuisio.

Ex tuarum. ¶ Sunt due partes. In p̃ma gr̃e petitio petentis motiuũ ꝯtinẽs. In scd̃a petitiõis limitata exauditio motiuũ reprobãs.secũda ibi: licet. ¶ Casus. Archiepo cõpostellano in datione sui pallij dictum fuit. accipe palliũ ⁊ vtaris eo ĩfra ecclesiam tuã. ipse archiepũs ꝓ negocijs eccl'ie sue frequẽter exibat prouinciã suã: vnde reputabat sibi ad verecũdiã q pallio nõ vtereꝫ: cũ alij archiepĩ de hyspania vltra ꝓuinciã suã de ꝯsuetudĩe gñali suo pallio vterenꝫ. quare petebat a papa q extra ꝓuinciã suã posset eo vti. Ad qd̃ papa rñdet q illa ꝯsuetudo sit poti⁹ dicenda corruptela: cũ de speciali gr̃a eisdẽ cõcedit: vt si alia necessitate fuerit impeditus ita vt ad ecclesiã sibi subiectã accedere nõ possit ꝓ ꝯsecrãdis suffraganeis suis vel clericis ordinãdis: ⁊ ad ecclesiã alienã necesse habeat declinare: vtẽdi pallio habeat facultatẽ. ⁊ iã dictis casib⁹ dũmodo ad quẽ ecclesia ꝑtinet id ꝑmittat. ¶ Nota licet papa alicui priuilegiũ concedit: non tamẽ ipse papa vult q ille cui concessit eo in preiudicium alterius vtatur. Bernar.

m ¶ Infra ecclesiã. Id est ĩfra quãlibet eccl'iã ꝓuĩcie tue.s.eo.c.j.

n ¶ Pallio. Rationabili tamẽ causa potest vti vbiq.xxxvj.dis.§.ecce.similiter videꝫ q infula ‡ possit vti vbiq.xxj.dist.cleros ⁊ clericos.videtur q vbiq.j.eo.cum sis.

‡ Forte mitra.in his enĩ nõ desigñaꝫ plẽitudo officij sicut ĩ pallio. Jo.and.

o ¶ Consuetudo. Et mala: ⁊ est rõ: quia sicut palliũ fortiter postulanti datur. vt.c.di.prisca.ita datum fortiter custoditur. ⁊ si transferat se ad aliam sedem non tñ cum eo palliũ transfertur.s.de postu.

bone.ij.in fi. vnde ꝑ parte est bñficiū ꝑsonale: quia cū ꝑsona sepe-
litur.s̄.eo.ad hoc. et pro parte locale quia non transfertur cum ꝑso
na ad aliū archiepiscopatū: sꝫ remanet ibi.s̄.de postu.bone.ij.in fi.
¶ Glosā sequens obijcit.

a ¶ Corruptela. Sed videtᷣ ꝙ nō sit corruptela ⁊ ꝙ sit tolerandū:
ff.de offi.ꝓcōsul.l.j. vbi
procōsul vtitur suis isi-
gnijs vbiqꝫ postꝙ egre-
ditur vrbem.
¶ Glo.se.reddit rōnem.

b ¶ Indulgem⁹. Hoc
iō dicit: q2 non est licitū
alicui celebrare vel p̄di
care in alia ꝓuincia nisi
ad hō fuerit inuitat⁹.vij.
q.j.epi vel pbri.et.ix.q.
ij.nullus p̄mas.et.vj.q.
iij.scriptum.

c ¶ Propter hoc. Scꝫ
ꝓ ecclesijs ꝯsecrādis et
clericis ordinandis.

d ¶ Permittat. No.ꝙ
papa lꝫ alicui det priui
legiū: nō vult tñ ꝙ vtatᷣ
eo ī ꝑiudiciū alicuius.
sic.j.de offi.ordi.lꝫ.et.s̄.
de transla.licet.

e ¶ Pallio. Tuo.s.⁊ nō
illius ad cuius prouin-
ciā declinas.cū sit per-
sonale.s̄.eo.ad hoc.

f ¶ Casibus. Duobus
p̄missis nō alijs.qđ eni
in quibusdā ꝑmittitᷣ in
alijs ꝓhibetur.ar.ff.de
iudi.cum pretor.

Diuisio. Cum sis. ¶ In
p̄ma decisa ꝯsulta
tio. In scđa respōsio ibi
vbicunqꝫ. ¶ Casus.
Quesitū fuit a papa qñ
⁊ qb⁹ diebus archieps
vti debeat pallio. Re-
spōdet ꝙ vbicūqꝫ fuerit
archieps intra suā ꝓui
ciam in celebratiōibus
missaꝝ solēnib⁹ diebus
pallio suo vti pōt. Ber.
¶ Glo.se.obijcit ⁊ dupli
citer soluit.

g ¶ Ubicūqꝫ. Hic vi-
detur ex eo ꝙ dicit vbi-
cūqꝫ ꝙ etiā extra ꝓuin-
ciā archieps pallio pos
sit vti: sicut procōsul.ff.
de offi.ꝓcōsul.l.j. Sꝫ cō
tra.s̄.eo.c.j.⁊.c.ex tuaꝝ.
sꝫ ꝙ dicit vbicūqꝫ restri
ge. † id est intra quāli-
bet ecclesiā tue ꝓuincie
s̄.ca.j.vel vbicūqꝫ si habeat priuilegiū ad hoc: ⁊ ille ad cui⁹ ꝓuin-
ciam vel dyocesᷣ.transit id ꝑmittat.s̄.eo.ex tuaꝝ.⁊ sic planum est.

† Dicebat Hostiē. hoc ꝟbum gñale vbicūqꝫ ad q̄ttuor restrīgēdū ad ꝓuinciā ad ecclesiam: ad missaꝝ solēnia et ad certos dies. h et sic videtᷣ ꝙ si sub papilione vel in castris in aliq̄ ꝓuī ita domo extra eccle k sm.c.de cōsecra.dist.j. cōcedim⁹. Quis infra suā ꝓuīciā archiepiscopus celebret pallio nō vtetur. Io.and.

Quia nos. ¶ In p̄ma decisa ꝯsultatio. In scđa rñsio ibi inq̄
sitiōi. ¶ Casus. Quidā archieps q̄siuit a papa vtrū tam in
sua dyocesi qꝫ ī aliena possit celebrare absqꝫ pallio ⁊ sādalijs: Re-
spōdit papa ꝙ pōt: nō tñ semꝑ in sua dyoce.debet celebrare cū pal
lio/sꝫ certis dieb⁹ q̄ sunt in suo ꝑuilegio expssi. et ꝑ hoc soluitᷣ alia
questio qua q̄siuit vtrū ꝓ defunctis pallio debet celebrare. Ber.

h ¶ In aliena. De licētia dyocesani epi: al's nō: quia nō debet po-
nere manū in messem alienā. vt.vj.q.iij.scriptū est.et.ix.q.ij.nullus
primas. priuatim tamē posset sine licētia.j.de cle.ꝑegri.tue. dyoce
sanus debet illum inuitare.vij.q.j.epi vel presbyteri.

i ¶ Priuilegijs. Qui precise sint dies illi nescimus nisi sint illi
qui enumerati sunt.s̄.eo.ad honorem.⁊.j.de fer.conquestus.

k ¶ Quarta. Satis soluta est ꝑ hāc rñsionē: q2 respicere debꝫ ꝑuile
giū suū: ⁊ si ibi ꝯtinetᷣ ꝙ possit celebrare cū pallio ꝓ defūctis ita ob-
seruet sm ꝙ ibi ꝯtinetᷣ.si.j.de ꝑui.si de terra. ⁊ meli⁹ ī caplo porro.

¶ Rubrica De renūciatiōe. ¶ Qr ea q̄ postulatiōe/electōe/vl
trāslatōe acq̄runtᷣ plerūqꝫ renūciatōe ꝑduntᷣ.iō ponitᷣ hec rubrica.
¶ De hac materia tractatur.vij.q.j.⁊.q.ij.⁊.xvij.q.j.⁊.xxj.q.ij.

Litteras. ¶ In p̄ma ponitᷣ decisa supplicatio. In scđa
ibi: si tuā.ipsius repulsio. In tertia ibi: monemus.cōclu-
sio. Io. ¶ Casus. Eps lōdoñ. sepe petijt licētiā ceden-
di a domino pa.rescribit ei pa.di.ꝙ qꝫuis ipe cōsiderans

ri tibi a sede apostolica postula-
sti. ¶ Licet autē talis cōsuetudo
dicēda sit poti⁹ corruptela[a]: nos
tñ de speciali gr̄a indulgemus[b]
tibi/ vt si necessitate aliqua pre-
peditus ad ecclesiā tibi subiectā
accedere forte nequiueris: ꝓ cō-
secrandis suffraganeis tuis: vel
clericis ordinandis: et ad eccle-
siā alienā ꝓpter[c] hoc te cōtigerit
declinare (dūmō is ad quē eccle-
sia ꝑtinet id ꝑmittat[d]) vtēdi pal-
lio[e] in iā dictis casibus[f] liberam
habeas facultatem. Idem.

¶ In q̄libet ecclesia sue ꝓuicie
ꝑmissis dieb⁹ archieps missam
celebrans vti pōt pallio. Ca.vj.

Cum sis: et.j. ¶ Ubicūqꝫ[g]
fueris in missarū celebra-
tionibus cōstitutus: diebus so-
lēnibus vsum pallij (per qđ ple-
nitudo pōtificij designatur) po-
teris liberius exercere.

Honorius.iij.archiepo.Tri.
¶ Sine pallio et sandalijs pōt
archieps celebrare. Caplm.vij.

Quia nos: et.j. ¶ Inquisi
tioni.t.t.rñ.ꝙ tā in tua qꝫ
in aliena[h] dyocesi potes sine pal
lio ⁊ sandalijs celebrare: q̄ vtiqꝫ
in tua dyocesi nō debes semper
celebrare cū pallio: sed diebus il
lis dūtaxat q̄ in ecclesie tue ꝑui-
legijs[i] sunt expressi. Sicqꝫ solu-
ta est quarta[k] questio qua quesi-
uisti an tibi sit licitum pro defun
ctis cum pallio celebrare.

De Renūciatione.

Alexāder.iij.londoñ.episcopo.
¶ Non datur licētia cedēdi epi
scopo qui ꝓpter senectutē vult
cedere si necessarius vel vtilis sit
ecclesie sue. Capitulum.j.

Litteras tuas: et
j. ¶ Si tuam aut
senectutē[l] aut in
sufficientiā[m] for
te considerās te
tāqꝫ immeritū †
postulas relaxari: scito nos cre-
dere ꝙ tuti⁹ sit hoc tpe si cōmis-
sa tibi eccl'ia sub vmbra tui nois
gubernetᷣ: qꝫ si alteri noue[n] inco-
gniteqꝫ ꝑsone gubernāda ī tāto
discrimine cōmittatᷣ: maxime q2
ī te vigor deuotiōis et fidei (etiā
corpore senescēte) nō deficit: sed
vergēte deorsum cōdictione cor
porea/ feruor spūs in sublimiora
cōscēdit: et.j. ¶ Monem⁹ te igitᷣ
vt sup hoc dieb⁹ istis nulla te fa-
cias īportunitate molestū: quia
indecēs omnino ꝓbatᷣ prius sol
uere militie[o] cingulum qꝫ cedat
victori aduersitas preliorum.

† al'.meritum. al'. emeritū.

Idē abba.doleñ.et ꝑori de art.
¶ Qui abiurat beneficium lici-
te potest illud (si denuo eliga-
tur) obtinere. Capitulum.ij.

Cum inter. P.gaufridi et
quosdaꝫ alios canonicos
sancti.I.sup spūali bñficio.s.stal
lo in choro et loco in caplo que-
stio fuisset diutius agitata: et.j.
¶ Ideoqꝫ vobis mādam⁹ q̄ten⁹
si p̄fatū. P.inueneritis de ꝯsen
su maioris partis capituli fuisse
de predicto beneficio auctorita-
te apostolica inuestitū: eū facia-
tis beneficiū ipsum pacifice pos-
sidere. nō eni videtur nobis ipe-
dimētū afferre iuramētū[p] qđ de
eodē nō petēdo vlterius ꝓponitᷣ

senectutē suā aut insufficiētiā suam petat renūciādi licētiā sciat ꝙ
papa credit ꝙ tuti⁹ sit ei illā ecclesiā sub vmbra sui nois guberna-
ri qꝫ alicui noue incogniteqꝫ ꝑsone in tāto discrimīe cōmitti: q2 in
ipo vigor deuotiōis ⁊ fidei etiā corpore senectute nō deficit: sꝫ ver-
gēte deorsum ꝯditiōe corporali feruor spūs ad sublimiora cōscen-
dit. monet ergo illum vt
sup hoc dieb⁹ istis ī nul
la īportunitate faciat se
molestū. q2 indecēs est
p̄us soluere militie cin-
gulū qꝫ cedat victorib⁹
aduersitas ꝑlioꝝ. ¶ No
ta ꝙ nō statim dāda est
cedēdi licētia lꝫ q̄s di-
cat se senē ⁊ insufficien-
tē: maxime cū bñ admi-
nistrauerit. Itē idecēs
est prius militie solue-
re cingulū ⁊c̄. Bernar.
¶ Glo.se.textū determi-
nat. ⁊ remittit.

l ¶ Senectutē. Nō eni
q̄libet senectus facit vt
q̄s possit petere cessio-
nē: sꝫ ea sola que hoīem
reddit ꝓrsus ieptū.j.e.
nisi.§.debilitas.ꝓpter
quas cās possit q̄s renū
ciare traditᷣ.j.e.nisi. ⁊.j.
eo.post translationem.
¶ Glosa sequēs textum
fortificat.

m ¶ Insufficientiam.
Hec ē iusta cā ad renū-
ciādū: q2 defect⁹ scīe nō
solū impedit ꝓmouen-
dū.s̄.de elec.ꝯgregato.
īmo deijcit iā ꝓmotū.j.
de eta.⁊ q̄li.ca.vlti.⁊ de
hoc habebis.j.eo.nisi.

n ¶ Noue. Sic enim iu-
dex poti⁹ debet cām dif
ferre qꝫ eam nouo iudi-
ci delegare. ff.de vaca.
mu.ꝑtor.§.vl.ar.xix.q.
iij.monasterijs.
¶ Glo.seq.dat similia.

o ¶ Militie. Si.vij.q.j.
sciscitaris. nō eni solui
debēt milites nisi cōple
tis stipendijs. C.de his
qui non exple.stipē.l.ij.
lib.x. et nil creditur esse
actum ⁊c̄. C.de his qui.
vt indig.l.pe.in fi. ⁊ fru-
stra velociter currit qui
priusqꝫ ad metas ꝑue-
niat deficit. ‡ de pe.dis.
iij.ī cassum.ar.vij.q.j.ni
hil. et magis delinq̄t qui
īterceptā cām dimittit/qꝫ q̄ nūqꝫ ad cām vēit.ī autᷣ.de litigi.§.oēs.
col.viij.et q̄ ponit p̄ncipiū: totū supplere debet vsqꝫ ad finē.de ꝯse.
di.j.null⁹ eps. B. Additio. Et cordi nobis est oīa cepta ad finem
ꝑducere. Et alibi dicit Tuli⁹.ꝙ nihil est in humano genere diffici
li⁹ qꝫ īuenire ꝑfectionem. C.de emē.iusti.co.l.vna. in p̄n.et de⁹ op⁹
īperfectū nō nouit.j.de bap.maiores.ꝟ.sꝫ adhuc.sm Hosti. Io.an.

‡ Hieronym⁹ ad lucinū. Cepisse multorū est ad culmen peruenisse paucorum. Io.and.

Casus. Cum iter. P. ¶ Casus. Iste. P.ipetrauit lr̄as ⁊ subiecit se
mīe capl'i: renūctādo ⁊ abiurando lr̄as: ⁊ maior pars eū rece
pit/minor ꝯtradixit sm Hosti. Prima pars decise narrat factum.
Diuisio. Secūda ibi: ideoqꝫ.dat iudiciū. Io.an. ¶ Casus. Iste. P.Gau-
fredi abiurauit bñficiū suū.postea obtinuit lr̄as a domīo pa.vt in
eadē ecclesia recipetᷣ. ⁊ sic auctoritate lr̄aꝝ dñi pape a maiori par-
te capl'i fuit recept⁹. Quidā canonici cōtradicebāt eidē opponēdo
sibi iuramētū. ⁊ ideo ꝯtra iuramētū nō erat recipiēdus cū sup hoc
fuisset q̄stio diutius agitata. Mandat pa.quibusdā quaten⁹ si pre-
dictū. P.inuenerit de ꝯsensu maioris partis capl'i fuisse de predi-
cto bñficio auctoritate apo.inuestitū: eū faciāt beneficij possessiōe
pacifica gaudere: nō obstāte iuramēto ꝙ nō de repetendo vlterius
eodē beneficio preponitᷣ prestitisse in quo consensus maioris et sa-
nioris partis capl'i ītercessit. ¶ Nota ꝙ iuramētum nō extenditur
ad ea de quibus vel sup quibus nō est iuramentū faciēdum. Item
ius semel amissum non renascitur. Item sentētia maioris ⁊ sanio-
ris partis debet preualere. Bernar.

p ¶ Iuramētum. Iste. P.abiurauit bñficiū suū: ꝙ de cetero ipm

nō repeteret: ſʒ nō iurauit ꝙ nō recipet ſi iter eligeret. j. qđ me. cau. ad audiētiā. iuramentū non extendit ad ea de qb⁹ non fuit cogitatū in iuramento. et que tūc nō extāt. j. de iureiur. clericus. ſicut nec reſcripta extēdūtur ad lites q̄ nō extabāt tēpore īpetrati reſcripti. ſ. de reſcrip. c. vl. ⁊ trāſactio nō extēdit ad ea de quibus nō fuit dictum vel cogitatū. C. de tranſac. ſi de certa. et C. de iudi. licet. vnde non ob. in alijs. et ſic iſti. P. nō ob. iuramētū cū non agat ex prima ſua receptione: ſed ex nouo iure poſt iuramētū ꝓſtitum acq̄ſito de ꝯſenſu maioris ⁊ ſanioris partis capituli quia alia eſt modo cauſa petendi. ff. de excep. rei iudi. et an eadē. ff. de inſti. ac. l. habebat. ⁊ j. de cā poſ. c. vl.

a ¶ Maioris et ſanioris. Et ſic ſtādū eſt maiori parti. lxv. diſt. ſane. ⁊ xix. diſt. in canonicis. ⁊ ff. ad municip qđ maior. Quid iuris ſit ſeruādū de hoc no. ſ. de elec. ca. eccleſia veſtra. in fi.

b ¶ Intercessit. Supple poſt ſuā renunciationē. Iſte. P. poſt ſuā renunciatiōem obtinuit lr̄as a papa vt reciperet in eccleſia illa. ſic iſte inueſtitus fuit de beneficio illo auctoritate pape ⁊ de ꝯſenſu maioris partis: ⁊ ſic pars minor non poteſt obijcere iuramētū.

a preſtitiſſe: ſi conſenſus maioris[a] et ſanioris partis canonicorum b eccleſie interceſſit[b].

Idem epiſcopo verulano.

¶ Qui renunciauit bn̄ficio ſuo illud repetere non pōt. Capi. iij.

c Ex trāſmiſſa relatione abbatis[c] ſcti. N. de ceparano noſtris eſt aurib⁹ itimatū ꝙ. P. d rubeus cleric⁹ dū īfirmitate[d] laboraret: apud monaſterium ſcti ſaluatoris ſibi petijt habitū monaſticū idulgeri: qui recuperata poſtmodū ſanitate ad monaſte- e riū illud grā cōplēdi votum[e] acceſſit: et ibidē morā aliquantulā faciens ea q̄ ꝓdicte eccl̄ie ſcti. N. cōtulerat: ſibi fecit reſtitui. nunc aūt mutato aīo laborat vt reſtituatur in eccl̄ia ſupradicta. ¶ Verū qm̄ iā dicta eccl̄ia ab eo ſoluta dinoſcitur: ex quo ea q̄ ſibi cōtulerat ad petitionē ſuā reſigna- f uit[f] eidē. mādamus q̄ten⁹ (ſi res ita ſe habet) ꝓdictū abbatē et ſocios eius ad receptionē. P. nulla ratiōe cōpellas inuitos. nec a populo † ceparano cōpelli ꝑmittas. hortari tamen eos poteris vt illum non tanq̄ vnum de ec-

Ex transmiſſa. ¶ Pria pars ponit q̄relā. Scda ꝓuidet ibi: verum qm̄. Io. and. ¶ Caſus. P. rubeus ſancti Nicolai clericus de ceparano infirmitate laborās apud ſcti ſaluatoris monaſteriū: petijt ſibi habitū monaſticū indulgeri. tādem ſanitate recuperata trāſiuit ad monaſteriū predictū gratia cōplēdi votū ſuū: ⁊ aliqua mora facta in monaſterio fecit ſibi reſtitui illa que cōtulerat eccleſie ſcti nicolai. poſtmodum nihilominus iſte. P. volebat vt reſtitueretur in eccleſia ꝓdicta volūtate mutata. ſed abbas de ceparano et quidam clerici eū recipe nolebāt. vnde ſignificauit hoc dn̄o pa. idem abbas. Sup hoc ſcribit pa. eṗo verulano. ꝙ dicta eccleſia ab eo ſoluta eſt: ex quo ea que ſibi contulit ad petitionē eius reſtituit. mandat pa. quatenus ſi res ita ſe habet predictū abbatē et ſocios eius ad receptiōem illius. P. nulla ratione cōpellat nec compelli permittat. tamē rogare poterit illos vt illū recipiāt non tamē vnū de eccleſia: ſed quaſi de nouo recipiāt eū in ſociū ⁊ in fratrē. ¶ Nota ꝙ ſuo iuri quis tacite renūciat. Itē nō poteſt q̄s redire ad illud cui renunciauit. Item actio ſemel extincta non reuiuiſcit. Ber.

c ¶ Abbatis. Id eſt p̄lati: q: eccleſia ſecularis eſt et nō regularis ⁊ eſt nomen dignitatis. ⁊ iſte. P. rubeus erat ibi canonicus.

d ¶ Infirmitate. Iuxta illud. Dum fero lāguorē: fero religionis amorem. Expers languoris / non ſum memor huius amoris.

¶ Gloſa ſequens ſignat contrarium. et dupliciter ſoluit.

e ¶ Votum. Non ꝙ emiſiſſet votum: ſʒ ꝙ emittere ꝓponebat. j. de reg. cōſulti. Ar. ꝯtra. j. de reg. ſup eo. Nō eſt cōtra / ibi habitus fuit ad ꝓfeſſionē hic ad ꝓbationē tm̄. vel hic nullū habitū ſuſcepit: ⁊ ſi ſuſcepiſſet: nō obſtat. nā habitus ſolus ſine ꝓfeſſione non facit monachū. j. de reg. porrectū. ⁊ j. qui cleri. vel vouen. ca. conſuluit.

¶ Gloſa ſequens obijcit. et tripliciter ſoluit. et remittit.

f ¶ Reſignauit. Sed q̄lr bōa illa ſibi reſtituta fuerūt: ex q̄ eni ſemel fuerūt acq̄ſita eccl̄e nō debēt ei āpli⁹ reſtitui. xij. q. ij. nulli. xvij. q. iiij. ſūt q̄ opes: Rn̄. iure poli nō iure fori. xvij. q. iiij. q̄cūq̄. ar. j. de dona. iter vir. ⁊ vxo. mulieres. ⁊ ī aut. de mona. §. ſi ꝟo. col. j. Vel de facto fuit h̄ poti⁹ q̄ de iure ſi trāſiuerūt ī ꝓꝑetatē eccl̄ie. Vel forſā ſub ꝯdictione contulerat illa bona ſi ibi ꝑpetuo remanere deberet.

¶ De hac materia notat. j. de cleri. coniuga. c. qđ ad te.

Diuiſio. Admonet. ¶ Primo ponit ꝓhibitionē. Secūdo ipius trāſgreſſionē puniri ꝓcipit ibi: ꝙ ſi q̄s. Io. and. ¶ Caſus. Eṗs torn̄. ſignificauit domino pa. ꝙ quidā intrabāt eccl̄ias ſue dyoce. q̄ ꝑtinebāt ad ſuā iuriſdictionē: ⁊ detinebāt ⁊ dimittebant eas abſq̄ ſuo aſſenſu et ꝓpria auctoritate. pa. mandat ſibi vt ipſe prohibeat oībus perſonis ſui epiſcopatus: vt nullus auctoritate ſua audeat intrare eccleſiā: vel eam dimittere ſine auctoritate ſui ſuperioris. et qui contra hoc fecerit merito punietur. Bernar.

g ¶ Intrare. xvj. q. vij. nullus omnino. j. de iure patro. cura paſtoralis. al's niſi talia beneficia dimiſerint ſunt excōmunicandi vſq̄ ad debitam ſatiſfactionem. j. de inſti. ex frequentibus.

cleſia: ſed quaſi de nouo recipiāt in ſocium et in fratrem.

Idem epiſcopo tornaceſi.

Bn̄ficiat⁹ ſine licētia p̄lati ſui bn̄ficio renūciare nō pōt. Ca. iiij.

Admonet: et. j. Vniuerſis ꝑſonis † tui epiſcopatus ſub diſtrictione ꝓhibeas ne eccl̄ias tue dyoceſis ad ordinationē tuā ꝑtinētes abſq̄ aſſenſu g tuo ītrare[g] audeāt: aut detinere: h aut te dimittere īcōſulto[h]. ¶ Qr̄ ſi q̄s ꝯtra ꝓhibitionē tuā venire ꝓſumpſerit: in eū canonicā exerceas vltionem.

Clemens. iij.

¶ Cōtra petētē bn̄ficiū admittitur ſpontanee abiurationis exceptio: etiā cā renūciatōis nō adiecta: ꝯ quā actor replicare poterit ꝙ nō ſpōte renūciauit: et qui meli⁹ ꝓbauerit obtinebit. Ca. v.

i Super hoc[i] ꝙ ſciſcitaris vtrū eccl̄iaſtica bn̄ficia repoſcē- k tibus[k] obiecta ſpōtanee abiura- l tiōis exceptio ſine cauſe[l] cognitiōe ſit admittēda. et an actoris / ꝙ ſponte nō renūciauit: an rei de ſpōtanea renūciatiōe debeāt ꝓbatiōes admitti. ¶ Sic tue experiētie rn̄demus ꝙ † nulla rō hoc

¶ Glo. ſe. alle. duas concor. tractat quid de inferiorib⁹ p̄latis: exponit qđ dicit finis. c. de canonica vltione dicit. quid ſi p̄latus ratificet: et q̄d de trāſitu ad religionē. demum. ar. ꝓ opi. Vin. quā reprobat.

b ¶ Inconſulto dimittere. Vt. vij. q. j. eṗs de loco. j. de priuile. cum et plantare. §. in eccleſijs. idē eſt in clericis alioꝝ p̄latoꝝ vt abbatū ⁊ cōſimiliū ſine quoꝝ conſenſu eccleſias non debent dimittere. lxiij. diſt. c. j. ⁊ ij. ⁊ liiij. di. c. j. qđ ſi fecerint poſſunt reuocari: ⁊ niſi admoniti redierint ſunt excōmunicandi. vij. q. j. ſi q̄s vero. ⁊ c. ſe. ⁊ hec eſt canonica vltio vt dicit hic in fi. et ſi prelatus ſuis trāſitū ratum habere noluerit poteſt illa eccleſia ordinari ꝑ illum ad quem ſpectat. j. eo. qđ in dubijs. ⁊ hic in fi. ad religionē tamē trāſire poſſunt. xix. q. ij. due ſunt. et etiā regulares petita licentia q̄uis non obtenta. j. de regu. licet. Item arg. eſt ex hac lr̄a ꝙ vnus prelatus nō poſſit ad aliā p̄laturam eligi in alia eccleſia vel etiam canonic⁹: ſʒ tm̄ poſtulari: qm̄ p̄latus ille vel clericus nō h̄ʒ facultatē recedēdi ab eccl̄ia ſua ſine licētia eṗi ſui. Vn̄ eius ꝯſenſus illegitim⁹ eſt: qđ ꝯcedebat Vin. † et ſi eṗs malicioſe eū nō vult cōcedere cogēdus eſt per ſuperiorē. ar. j. de iure patro. nullus. et ſ͛m eū habet locū electio tm̄ in clericis eiuſdē eccleſie. nos hoc nō dicimus / immo clericus alteri⁹ eccleſie bene poteſt eligi ad aliā eccleſiā: dūmodo al's ſit ydoneus: et in eodem epiſcopatu: et in alio. et tenet electio. ſ. de elec. cum inter canonicos. vbi de hoc. implorāda eſt tamen licentia ſui epiſcopi: et ſi denegaret eam compelleretur per ſuperiorem ‡ ſi malicioſe hoc faceret per decre. nullus. j. de iure patro.

i Super hoc. ¶ Cōmunis diuiſio. ſecunda ibi: ſic tue. et habet varias lecturas. Io. and. ¶ Caſus. Quidā petebat beneficiū ſuū de quo fuerat canonice inſtitutus. obijciebatur ei in modum exceptionis: ꝙ nō poterat repetere ipm̄ q̄uis ad ipm̄ pertinuerit: quia dum quiete poſſidebat illud ſponte abiurauerat. replicabat actor ꝙ non ſponte renunciauerat: et hoc vterq̄ probare volebat. Primo queritur an exceptio ſpontanee abiurationis obiecta nulla cauſa reſignationis aſſignata ſit admittenda: et dato ꝙ ſit admittēda: queritur an teſtes actoris qui dicunt ꝙ non ſponte renūciauit poſt ſint admittēdi: an teſtes rei qui dicūt ꝙ ſponte forte renunciauit: Rn̄. papa. ꝙ non eſt veriſimile ꝙ aliquis renunciet beneficio ſuo ſponte multis laboribus acquiſito ſine magna cauſa: tamen teſtes ſuper ſpontanea renunciatione ſunt recipiēdi. nec eſt ſuperuacuum ſi iudex inquirat cauſam renūciationis ſi voluerit: al's non tenetur. et ſi inuenerit illam probabilem. id eſt non vi vel metu ⁊c̄. amittit eam et imponetur ſilentium actori: niſi ipſe replicando probauerit ꝙ ſponte non renunciauit. in fine. rn̄. quaſi tacite queſtioni: et quomodo poteſt hoc eſſe cum illa ſit negatiua. ſcilicet ꝙ ſponte non renunciauit. et ipſe rn̄. ꝙ licet videatur negatiua tamen talis negatiua habet in ſe implicitam affirmatiuam. ſcilicet ꝙ coactus renunciauit: et ideo ſuper illa aſſertione implicita probationes actoris ſunt admittende: et ſententia proferenda pro eo qui melius probauerit. Ab. ſic. ¶ Nota ꝙ nō eſt veriſimile ꝙ aliquis renunciet ſponte iuri ſuo cum cōtra talem preſumptionē admittatur probatio. Item licitum eſt vnicuiq̄ ſuo iuri renunciare. Item negatiua habens in ſe affirmatiuā probatur. Itē dignitas et teſtium opinio de iure eſt conſideranda. Bernar.

k ¶ Repoſcentibus. Id eſt petentibus.

l ¶ Sine cauſe. Id eſt ſine adiectione iuſte cauſe renūciationis.

† al'. nec ab alio. al's nec ab alio / nec a te.

al'. huic verbo ceparano adiungitur abbate.

† al'. cleri cis.

† al'. q:.

Prelat⁹ an debeat eligi vl' poſtulari ad aliam p̄laturam.

† In antiquo appatu ſʒ ī apparatu hui⁹ cōpilationis dixit hic cōtrariū. Io. and.

‡ Nomine ſuperioris ītellige papā cū null⁹ alius poſſit rem vnius alteri dare. vt no. de of. leg. dilect⁹. de relig. do. ꝯſtitut⁹ ſ͛m Abb. dic ꝙ aliud ē licētiam dare ⁊ aliud cōpellere. vt dixi ī decre. nullus. Io. an.

a ¶ Verisimile. Contra istā p̄sumptionē bene admittit ꝓbatio in contrariū: vt .j. dicit in responsione .j. de p̄sump. quia verisimile.
¶ Glosa sequens primo dicit valere renūciationem sine causa. Secundo ad textum signat contrariū. ponit opi. et solutionem.
b ¶ Resignationis. Licet nō sit allegata ab ipo reo: forte iō renūciauit: q2 habebat plura bñficia .j. de p̄bē. c. referēte. vl' q2 simoniace fuerat adeptꝰ illd † .j. de p̄sūp. nō est v̄isile. maxie dico: q2 idē esset si nullā cām allegasset. ⁊ h nō o2 ꝙ reꝰ cām allegauit: sed iudex hic q̄siuit q2 sufficit allegare spōtaneam renunciationē sine aliq̄ cā: nec tenet etiam allegare cām: nec iudex tenet īquirere cām. et hic nota cū dicit infra iōq3 supuacuū esse ⁊c. q. d. si vult pōt inq̄rere: al's nō tenet. q2 sufficit ꝙ sponte renūciauit .j. c. proxi. Quidā signāt ꝯtra .j. de resti. spo. sollicite. ibi nō recipiūtur testes illiꝰ q̄ allegabat spōtaneā abiuratiōem ante restitutionē ⁊ hic recipiuntur ante ⁊ post restitutionē. Ita soluebāt quidā. hic non allegabat ꝙ spoliatus renūciauerit si hoc fecisset nō admitterent ꝓbatiões ꝯtra eū: vt ibi. sed vt cessit non spoliatus: l3 p̄sumat ꝓ eo ꝙ īuitꝰ hoc fecerit: audit tñ aduersarius volēs ꝓbare spōtaneam abiurationē: qua ꝓbata si iter actor vult replicare ꝙ nō sponte bene audit. Ad hoc vt nullū sit ꝯtrariū ita dicas ꝙ hic ⁊ illa sollicite: in diuersis casibꝰ loquunt nec se tangūt: q̄ enī ꝑ metū vel ꝑ vim renūciat beneficio vel iuri suo tenet q̄dē renūciatio: q2 hoc voluit l3 coactꝰ. ⁊ sic ꝑdit dñium ex toto: q2 coacta volūtas volūtas est. xv. q. j. merito. et. ff. qd me. cau. si mulier. §. si metū. ⁊ l. metū autē. §. l3 ꝙ p̄tor. ⁊ sic habet locū in hoc casu actio qd metꝰ cā q̄ appellat actio p̄toria. ff. e. ti. ⁊ si mulier. §. sed metu. ⁊ in hoc casu loquit hec decre. nec talis ꝓprie dicit spoliatꝰ. vñ nō pōt petere restōnē cū nō fuerit spoliatꝰ: īmo tradidit dñiū l3 ꝑ metū vt dictū est: sed dat illi actio p̄toria: qd metꝰ cā: et h agebat actione in rē simpl'r petēdo ecclesiā suā s3 opponebat sibi spōtanea abiuratio qñ res petita tradita est ꝑ metū: agit actiōe ī rē et in ꝑsonā. ⁊ si ꝓmissio tm̄ ꝑ metū facta est: et agit vt res tradat h3 exceptionē qd metꝰ cā. ff. qd me. cau. metū. §. l3 qd p̄tor. s3 spoliatꝰ remanet dñs vel q̄si. ⁊ ꝑdit solā possessionē. ⁊ in hoc casu h3 locū actio vñ vi. siue īterdictū possessoriū. ⁊ in hoc casu loquit illa decre. sollicite. ⁊ ibi renunciauit spoliatꝰ. et ꝭm hec nulla exceptio pōt opponi q̄ tāgat dñiū eiꝰ q̄ petit restitui: q2 q̄stio spoliatiōis ꝓuilegiata est .j. de ordi. cogni. sup spoliatiōe: nec potest referri spoliato q̄stio ꝓprietatis ꝙ nō habebat ius: vel ꝙ non sit canonice institutꝰ .j. de resti. spo. itē cū q̄s. ⁊ c. in l'ris. et. c. ex ꝯquestione. ⁊ ideo in casu. ca. sollicite nō audit q̄ ei refert q̄stionē q̄ spōte renūciauit siue abiurauit: q2 illa duo simul stare non pñt ꝙ vnꝰ petat restitui ⁊ aduersariꝰ agat de ꝓprietate / hoc esset ꝯtra ordinē iuris. C. de rei ven. ordinarij. s3 hoc petebat ecclesiā agēdo reali actione simpliciter. vñ aduersariꝰ pōt obijcere exceptionē ꝑemptoriā ⁊ docere de iure suo: ⁊ actor pōt replicare: et sic vterq3 debet docere de sua intētione ꝭm ꝙ hic fit vt dicit in fi. ⁊ in fi. apparebit q̄s melius probauerit: et ita plana est que consueuit difficilis reputari.
c ¶ Non vi. Sed sponte.
d ¶ Metu. Et tamen metus continet in se vim: et ideo superflue ꝙ dicitur non vi. ff. qd me. cau. l. ij.
e ¶ Oppressione. C. qd me. cau. per impressionem.
¶ Glo. seq. ar. a contrario: et illud argumentum reprobat.
f ¶ Pecunie. Que ꝓ expēsis etiā in talibꝰ non d3 dari .j. de pac. cū pridē. ⁊ .j. de re. ꝑmu. ad q̄stionē. ex eo ꝙ dicit nō interuētu pecunie videt a ꝯtrario sensu: q2 si interuētu pecunie renūciasset ꝙ talis renūciatio nō tenuisset: ⁊ sic restituet ei ecclesia. sed hoc falsum est: q2 licet renūciatio nō teneat: tamē priuari debet iste. quia symoniam cōmisit pecuniā recipiēdo ꝓ re spūali. ⁊ ideo potest suppleri maxime si restitueret in casu isto de gratia sola hoc fieret.
g ¶ Promissione. In casu isto bene restitueret ꝓpter dolū aduersarij. si .j. eo. sane.
h ¶ Malo. Sc3 nō credētis. xxij. q. j. ita g̊. ⁊ .j. de iureiur. et si xp̄s.
i ¶ Canonica. Sc3 vt actor neget se sponte renunciasse.
k ¶ Opposita. Et probata supple vt sequit in. §. porro.
l ¶ Admittere. Cum effectu. maxime si probabit reus iustā cau

† Scd3 ab. et Tan. Et idē Inno. q̄ dat etiam exemplum de omni lesione conscientie: et de volente religionē ingredi. Jo. and.

Renūciatio bñficij facta ꝑ vi an teneat.

a verisimile[a] reddit vt quisq3 beneficium multis forte expēsis ⁊ laboribus acquisitū quo sustentari debet: facile sine magna causa sua sponte resignet: ideoq3 superuacuum esse nō credimꝰ: causam resignationis[b] diligēter inquiri: quā si forte ꝓbabilē: id est non vi[c] / nec metu[d] / nec oppressione[e]: nec interuentu pecunie[f]: nec promissione[g] extortam iudex inuenerit: maxime si non interuenerit iuramētū qd vix fieri de voluntate propria creditur: qd fere semper a malo[h] est (nisi replicatio canonica[i] fuerit opposita[k]) admittere[l] non postponat. Porro licet negātis[m] factum per rerū naturā nulla sit ꝓbatio: eius tamen qui spontaneā renunciationē negat[n] (cū implicite ⁊ quodāmodo replicādo īficietur[o] super assertione sua habito ad dignitatē[p] ⁊ opinionē † respectu) ꝓbationes credimꝰ admittēdas. Idē.

¶ Qui sponte renunciauit electioni de se facte: sup ipa ulteriꝰ audiri nō debet. Capitulum. vj.

In p̄sentia nostra: et .j. Licet igitur iudex non semper ad vnā speciem[q] probatiōis applicet mentē suam: sed ex confessionibus / depositiōibus / allegationibꝰ: et alijs que in eius presentia ꝓponūtur: formet animi sui motū: ⁊ tāta sit iudicialis auctoritas vt semꝑ pro ipso presumi[r] debeat: donec contra ipsum aliq̄d legitime cōprobetur: quare si tu corā dulmeñ. epo et eius cōiudicibus nihil penitus ꝓbauisses: stādum[s] tamē sentētie fuerat: nisi aduersarius eam ostēderet irritādā. ¶ Quia tamē preter

sam recusationis obtinebit: nisi actor per replicationē repellat exceptionem: et hoc est quod sequitur nisi replicatio.
m ¶ Negātis. De hac negatiua dictū est. s̄. de elec. bone. dic vt ibi.
n ¶ Negat. Est enī quoddā factū ꝑgnās qd includit in se affirmatiuā: q2 hec ꝓpositio nō spōte renūciauit: īcludit in se hāc affirmatiuā coactꝰ renūciaui. ⁊ hāc ꝓbat actor ī sua replicatiōe. si. C. de codicil. nec codicillos. et .j. de suc. ab ītest. cum dilectus. ⁊ iij. q. ix. indicas.
o ¶ Inficietur. Id est neget spontaneā renunciationem.
¶ Glo. seq. nō. et dat simile. scdo arg. ꝓ ⁊ ꝯtra. remittit. ⁊ opi. ponit q̄ dat aliam lecturam.
p ¶ Ad dignitatē. Sc3 testiū. ⁊ sic nō semꝑ stat numero testiū: īmo cōsiderari deb3 dignitas testiū: ⁊ alia de q̄bꝰ habes iiij. q. iij. si testes. cū duobus. ca. se. et .j. de testi. in nr̄a. sic ⁊ in electiōibꝰ. s̄. de elec. ecclesia vr̄a. vbi de hoc. et sic obtinebit q̄ meliꝰ ꝓbabit de sua ītētiōe. S3 q̄liter ꝓnūciabit h iudex / nūq̄d d3 ꝓnūciare ꝙ spōte renūciauit: vel ꝙ nō spōte renūciauit? Videt ꝙ sic: q2 sup his inducunt testes s3 hoc nō videt: īmo videt ꝙ iudex ꝓnūciare debeat sup ꝑncipali q̄stione q̄ est de renunciatione eccl'ie. De hac materia an debeat iudex ꝓnūciare sup īcidēti vel nō dicet .j. de or. cog. intelleximꝰ. Alij intelligūt hāc l'ram habito respectu ad dignitatē .s. partiū: q2 si ille q̄ dicit ꝙ metu renūciauit: esset hō preclare dignitatis ⁊ opiniōis: p̄sumptio eēt ꝯtra illū q̄ dicit ꝙ nō spōte renūciauit. ff. qd me. cau. nō est. ⁊ ideo magis apte ꝓbatiōes requirunt ab ipo. vt in. l. illa dicit: ⁊ nihilominus habēdus est respectꝰ ad dignitatē et opinionē testiū. vt dictū est. Si enī ille q̄ obijcit ꝙ sponte renūciauit habeat meliores testes ei stabit nō obstāte dignitate alteriꝰ. ar. illiꝰ decre. q2 v̄isile .j. de p̄sump. ⁊ h ver. nulla rō ⁊c. ⁊ tñ recipiunt ꝓbationes ꝙ sponte renūciauit. In casu isto posset dici iure nouo: ꝙ exceptio hec abiuratiōis sponte facte ꝑ iuramentū lite ꝯtestata īpediat sup ꝑncipali q̄stiōe cū negociū ꝑ iuramētū sit finitum .j. de lit. ꝯtesta. c. vno. ⁊ .j. de cele. mis. cū marthe. vel h reus de plano ꝯfitebat ꝙ bñficium illud qd petebat actor ad ipm actorē ꝑtinuit: sed spōte illud renūciauerat. et sic nō fuit alia contestatio necessaria hoc. B.

In presentia. ¶ Primo ponit generalem causam confirmationis sentētie. Secundo specialem ibi: quia tamen. Jo. and.
¶ Casus. Duo electi fuerūt ad quādā abbatiā. sc3. R. et q̄dā aliꝰ. cā cōmissa fuit iudicibꝰ: vl' ꝑ ordinariū tractabat cā: fuit lata sn̄ia ꝯ ipm. R. ⁊ alteri fuit adiudicata abbatia. ⁊ ipe. R. appellauit. causa appellatiōis cōmissa fuit epo dulmeñ. ⁊ eiꝰ cōiudici: corā q̄bꝰ dicebat. R. sn̄iam nō valere. q2 in sn̄ia nō exꝓmebat quare ꝯ ipm lata fuisset: ⁊ ꝓpterea pars aduersa ꝓbare debebat sn̄ia3 iustā fuisse. In ꝯriū rñdebat ꝙ ista nō sunt necessaria p̄sumēdū erat ꝓ sn̄ia iudicis. demū cā ista delata est ad dñm papā. papa v̄o auditꝫ hīcide ꝓpositꝫ dicit ꝙ iudex nō semꝑ debet animū suū applicare ad vnā spēm ꝓbatiōis: s3 oīa d3 ꝯsiderare q̄ fiūt ī eiꝰ p̄sentia. ⁊ ex his informare d3 motū animi sui: ⁊ formare sn̄iam: ⁊ ꝓ sn̄ia semꝑ p̄sumit donec ī ꝯriū aliq̄d ostēdat ꝓpter iudicis auc̄tē: s3 si nihil ꝓbatū fuisset corā epo dulmeñ. ⁊ suo ꝯiudice stādū est sn̄ie: nisi iste. R. eā ostēderet irritādā. tñ q2 ꝯstitit dño pape ꝑ l'ras quorūdā epoꝝ ꝑ cōfessionē ipiꝰ. R. de ipiꝰ renūciatiōe spōtanea īponit ei silētium sup dicta abbatia. ⁊ ītellige ꝙ renūciatio facta fuit ante electionē aduersarij ipiꝰ. R. ad h vt renūciatio aliq̄d opet. si. s̄. de elec. cū īter. R. .j. de his q̄ fi. a ma. par. ca. ex ore. ar. .j. de arbi. ex ꝑte. et h ꝭm vnū casū. secꝰ ꝭm aliū puta ipe se opposuit nulla alia electione facta. Ab. sic.
¶ Nota ꝙ iudex nō debet se applicare ad vnam speciē ꝓbationis. Itē semꝑ p̄sumit ꝓ sn̄ia donec in ꝯtrariū ostendat. Itē l'ris epoꝝ credit in ꝑiudiciū alterius. Itē ex ꝯfessiōe q̄s ꝯdēnat. Item periculosum est ꝙ aliquis renunciet suo iuri. Bernar.
q ¶ Ad vnam speciem. Sic. ff. de testa. ob carmen. §. vlti. et. iiij. q. iij. si testes. §. in criminali. ⁊ .j. de re iudi. causam.
r ¶ Presumi. Sic .j. de re iudi. sicut. et. c. cū inter vos. et. ff. de regu. iur. res iudicata.
¶ Glo. seq. arg. contra iohannem: ⁊ respondet legi quā inducit.
s ¶ Standum. Hic est ar. ꝯtra Jo. q̄ dicebat ꝙ in cā appellatiōis victor necesse habebat probare sn̄iam recte latā fuisse. ⁊ hoc ꝑ auc̄.

Negatiua ꝑgnās ꝓbari pōt

† al. oppositioe3

Testiū dignitas est ꝯsiderāda

Diuisio.

Casus literalis.

C. de his q̄ ingre. ad appel. §. illud. vbi dicitur ꝙ victores nō aliter potiunt̄ sentētijs: q̄ꝫ si eas recte latas mōstrauerint. Sed dicēdum est ꝙ semꝑ stat̄ sentētie nisi ꝓbet̄ ꝙ iniusta sit. C. de ap. q̄ ad ciuilia: ⁊. C. vt causa pubertatꝭ. assit tutor. l. vna. ar. detegere enī debet iniquitatē sentētie. ff. si pendē. ap. l. j. §. j. † et docere debet se iuste appellasse. j. de appel. cum in ecclia. Quid ergo respōdebis auc̄? Dicas ꝙ hoc ipso ꝙ nō reprobat̄ ꝓbat eā iustā. C. q̄ mili. nō pos. suꝑ seruis. li. xij. Si vero q̄s diceret sentētiā iniustā rōne ꝓcessus: q̄ꝛ diceret litem nō fuisse ɔtestatā: vel ordo iudiciariꝰ nō fuit seruatus in alijs: tūc necesse hꝫ docere sniam iustam ꝑ ipsum processum. j. de ꝓba. q̄m ɔtra. dic vt ibi no. in fi. vlti. no.

† Loquit̄ cū dānatꝰ erat aliq̄s de crimine cum bonis et appellauerat/ quo mortuo heres ꝓpt̄ bona detegere ɔ iniq̄tatē sentētie. Jo. and.

a ❡ Litteras. Quibus stādū est quādoq̄ꝫ. j. de proba. post cessionem. ⁊ xij. q. iij. cure.

b ❡ Confessionem. Et hoc solū sufficit q̄ꝛ confessos in iure ꝓ cōuictis haberi placet. C. de cōfes. l. j. ⁊. j. de ɔfes. cū suꝑ. ⁊. c. vlti.

Diuisio. Sane dilecto. ❡ In p̄ma ponit̄ subdyaconi q̄rela. In secunda prouisio ibi: q̄ꝛ vero. Jo. an. ❡ Casus. Dominus papa mādauit cuidā legato apo. se ꝙ. H. subdyaconꝰ in pictauieñ. ecclia canonicū istituere ꝓcuraret. q̄ mādatis pa. obtemperās ipm̄ istituit canonicū in eadē. ſꝫ cū canonici ipm̄ suꝑ ipo bñficio molestarēt de ɔsilio quorūdā canonicorū illiꝰ ecclie snie capli se subiecit: eis lr̄as suas resignādo. ſꝫ ipꝫ postea recipe nō curabāt. Uñ mādat eis pa. cū ipe apđ eos debuerit grām obtinere apđ q̄s dispēdiū dinoscit̄ sustinere. mandat caplo q̄tenꝰ ipm̄. H. recipiāt i canonicū ⁊ i fratrē eo nō obstāte ꝙ eis lr̄as suas reddidit. ¶ Nō ꝙ q̄ restituit instrumēta iuris sui: renūciare videt̄ iuri qđ sibi ex lr̄is cōpetebat. Itē vnde grām q̄s meret̄: dānū sustinere nō debet. Itē deceptis ⁊ non decipientibus merito subuenitur. Ber.

c ❡ Instituit. Et canonicos suspendit. vt patet in integra.

d ❡ Ductus cōsilio. Dato forte in fraudē ⁊ sui lucri cā vñ erāt in dolo. ff. de dolo. si cū scires. ⁊ ex consilio fraudulēto obligabant̄. ff. de regu. iur. ɔsilij nō fraudulēti. vñ habuit ɔ̄ illos actionē de dolo: tñ apđ se debuit explorare an ei expediret tale ɔsiliū. ff. mā. l. ij. i fi. q̄ꝛ non tenebat̄ sequi tale consiliū. xiiij. q. j. qđ p̄cipit̄. vnde videt̄ ꝙ non teneant̄ sed tenent̄ si hoc ɔstaret. ⁊ si vellet allegare hoc/ illud deberet ꝓbare. ff. de ꝓba. quotiens. §. qui dolo. sed hic presumitur dolus. vnde ipsum recipere compelluntur.

¶ Glo. seq. ꝑ vnū ca. et ꝑ. iiij. similia ꝓbat ꝙ tradēdo litteras videt̄ renunciasse. alleg. contrarium. ⁊ ibi remittit.

e ❡ Reddēs. Et sic tradēdo lr̄as renūciauit iuri suo. sic. j. de pac. cū p̄dē. ⁊ donatꝭ ⁊ traditꝭ istrumētis mācipiorꝫ mācipia ipa donata itelligunt̄. C. de dona. l. j. ⁊ q̄ cyrographū legauit ⁊ actiōes q̄ ɔtinent̄ ibi legauit. ‡ ff. de lega. iij. q̄ cyrographū. ⁊ q̄ obligauit instrumēta agrorꝫ suorꝫ de agris ipis cogitasse intelligit̄. C. q̄ res pigno. obli. pos. l. ij. ⁊ si restitui tibi cautionē pignoris ius pignoris remisisse videor. C. de remis. pig. creditricē. ⁊. ff. de pac. l. ij. secꝰ est si restituo tibi pignus: quia nihilominꝰ possum petere debitū. ff. de pac. l. iij. ratio diuersitatis est: quia in altero vtilitas in altero non. Ar. contra. j. eo. veniens. Sol. ibi.

‡ Nō huiꝰ no. j. de offi. deleg. corā. in fi. j. glo. Jo. and.

¶ Glo. seq. alleg. vnam concor. ⁊ coadiuuat textum. secūdo obijcit. et dupliciter soluit.

f ❡ Sustinere. j. de fideius. ꝑuenit. et sic reddebant mala ꝓ bonis: ⁊ hoc q̄dē malorꝫ sunt. vñ de eis not. et. xxiij. q. iij. sex sunt differentie. ⁊ exhibitio sue reuerētie siue honor ipēsus nō dꝫ ei eē dānosus. ff. de fur. fuꝰ cōis. §. ꝙ nō. ⁊. ff. quēad. testa. aper. ſꝫ si q̄s. et iō. q̄ꝛ fuit deceptꝰ ꝑmissiōibꝰ ei subuenit̄. s. c. suꝑ hoc. nā deceptis ⁊ nō decipientibꝰ iura subueniūt. ff. ad vell. l. ij. §. j. ⁊. j. de re. ꝑmu. cū vniuersorꝫ. ⁊. j. de dona. inter dilectos. ⁊. C. si mi. se maio. dixe. l. ij. Sed q̄lit̄ iste audit̄ cū nullū ius habeat. ⁊ nemo sine actiōe expit̄. ff. de nego. ge. si pupilli. §. vl.? Uerū est ꝙ nullū ius hꝫ: sed q̄ꝛ iste iplorauit officiū iudicis admittit ɔ̄ eos q̄ eū talit̄ deceperūt: q̄ꝛ cū deficit actio officiū iudicis est iplorādū. j. de offi. iudi. c. iudicis officiū. et. ff. de mino. in causę. si. habes. j. de pac. cū p̄dē. ⁊ ibi officiū iudicis iplorauit: al's non audiret̄. ar. s. de elec. cū inter. R. seniorē. Sed potest dici ꝙ ꝑ restitutiōeꝫ hmōi lr̄arꝫ nō renūciauit istitutiōi quā habuit a legato auc̄te se. apo. q̄ꝛ non renūciauit facto legati ꝑ talē restitutionē subijciēdo se eorū misericordie: ita de iure fuit auditus. B.

ista cōstitit de ipsiꝰ renūciatione a spōtanea ꝑ quasdam epōrꝫ lr̄as[a] b et cōfessionem[b] ipsius: nos ei suꝑ eadem abbatia silētium duximꝰ imponendum. Celestinus. iij.

❡ Qui renunciauit lr̄is beneficialibꝰ nō ideo institutioni iā facte renūciare videt̄. Caplm̄. vij.

Sane dilecto filio. n. J. p̄sbytero cardina. tūc apli̅ce sedis le. nos meminimꝰ iiūxisse. vt. H. subyaconum canonicū in pictauieñ. ecclia istituere ꝓcuraret. qui mādatis nostris obtē c perās/ ibidē instituit[c] in canonicum subdya. memoratum: et. j. Postmodū idē. H. quorūdā ve d strū ductꝰ consilio[d] lr̄as suas vo e bis reddens[e] vestre misericordie se subiecit: et. j. ¶ Quia ℣o vnde miam debuit ipetrare: ide cogit̄ f dispēdium sustinere[f]: mādamus quatenus (hoc nō obstāte) ipm̄ i g fratrē et canonicū admittatis[g]. Inno. iij. Nidrosieñ. archiepo.

❡ Renunciatio bñficij facta in manibꝰ layci nō tenet: renūciās tñ est bñficio spoliādus. Ca. viij.

Quod in dubijs: ⁊. j. ¶ Ꝑterea q̄ bñficiū ecclīasticū sibi collatū spōte i manū lay b cā[b] resignātes illđ denuo a layco susceperūt: eodē sunt bñficio spoliandi: licet resignatio talium facta layco nullam obtineat firmitatem. Idem Ebor. archiepo.

❡ Papa concedit licētiam cedendi episcopo qui sine mortis ꝑiculo in ecclesia sua morari non potest. Capitulum. ix.

Ad supplicationē Raguſieñ. archiepi/ eum a cura qua tenebat̄ ecclie ragusieñ. duximꝰ absoluēdū: eo ꝙ ibi nō po i terat secure morari[i]: et si accessū haberet ad illā: mortis sibi periculū iminebat: et. j. ¶ Ne ℣o idē in vituperiū ministerij nr̄i: defe k ctum[k] in rebus tēporalibꝰ patiatur: mādamꝰ quatenꝰ beneficiū (qđ de liberalitate regia ac ɔcessione tua: in episcopatu carleoli: ⁊ ecclesia de malebron est illi col l latum) ad sustētationem[l] cōseruet ipsiꝰ. ita vt sine vsu pallij in epātu illo officiū epāle valeat exercere. eidē archiepo tāq̄ꝫ metropolitano obediētiā ⁊ reuerentiā ipēsurꝰ.

g ❡ Admittatis. Datꝭ executoribꝰ suꝑ hoc: vt patet in integra.

Quod in dubijs. ❡ Propt̄ breuitatē non diuidit̄. Et ꝑs huiꝰ habet̄. j. de ɔse. ec. vl' al. ⁊ de peni. ⁊ re. qđ i dubijs. Jo. ❡ Casus. Quidā renūciauit bñficio suo in manu layci: ⁊ illud postea recepit ab ipo q̄rit̄ an talis renunciatio valeat? Rñ. ꝙ talis resignatio nulla est. verūtñ spoliari debet illo bñficio. ¶ Nota illud qđ nō tenet iducere priuationē bñficij. Itē spiritualia a layco recipiēda non sunt: nec sibi renuncianda. Ber.

¶ Glo. se. reci. ꝑ. q. an renunciatio valeat. arg. ꝙ non. sol. ꝙ valet quo ad eū. alle. vnā. l. in ɔ̄rium. scđa ꝑs. q. an sit suspēsꝰ ⁊c̄. ar. ꝙ sic. alle. in ɔ̄riū. ⁊ illud soluit. ponit opi. Jo. et cōtrariam quam approbat.

b ❡ In manū laycam resignantes. Non videt̄ ꝙ talis renūciatio teneat nisi fiat in manꝰ eiꝰ a q̄ bñficiū recepit. vj. q. iij. deniq̄ꝫ. xviij. q. ij. abbas. ⁊ i aut̄. de defen. ciui. §. ꝙ iterim. col. iij. ⁊. ff. de orig. iu. l. ij. §. ⁊ cū placuisset. et ar. xvij. q. ij. gōsaldꝰ. ⁊ op. ar. C. de defē. ciui. l. vl. ⁊. s. e. admonet. ⁊ h̄ i fi. Sol. verꝫ est ꝙ q̄ꝫtū ad ecclias vl' q̄ꝫtū ad supiorē talis renūciatio nō tenet: q̄m ecclia vl' supior pōt illū repetere si vult. vij. q. j. nō opꝫ. ⁊ etiā supior. xxxiij. q. v. mulier. Sed ipe nō pōt eā repetere: ⁊ ita q̄ ad se tenet pactum: q̄ꝛ ⁊ si iutilis sit talis renūciatio: tñ hꝫ i se tacitū pactū ne repetat sicut acceptilatio iutilis. ff. de pac. si vnus. §. pe. ⁊. ff. de acceptil. si acceptilatū. ⁊. xvij. q. j. eos. Ar. ɔ̄. ff. de accep. an iutilis. in p̄n. ⁊ q̄ꝛ postea recepit de manu layci suspēsus est. xvj. q. vl. si q̄s deinceps. ⁊. c. se. imo plꝰ dicit ɔciliū gñale q̄ ɔsentit electiōi de se facte ꝑ sclarꝭ potestatꝭ abusū/ ieligibilis efficit̄. s. de elec. q̄sq̄s. Ar. ɔ̄. de iure pa. ꝑterea. ſꝫ expone ℣bū illud cōione p̄uet̄. s. fideliū cū iā sit p̄uatꝰ cōione sacramētorꝫ recipiēdo ecclesiā de manu layci. Jo. h̄ dicebat ꝙ clericꝰ q̄ sic recipit bñficiū de manu layci: suspēsus erat ipso iure. ꝑ. c. si q̄s deinceps. qđ satꝭ posset dici. ſꝫ decre. p̄dicta ꝑterea ɔ̄dicit: vt dictū est. ⁊. c. q̄sq̄s. cōciliū gñale aliā penā iponit: q̄ꝛ efficit̄ ineligibilis: ⁊ iō meliꝰ videt̄ dicēdū ꝙ illa iura. xvj. q. vij. si q̄s deinceps. et. c. se. q̄ dicunt ꝙ clerici q̄ faciūt hoc sunt suspēsi: et layci sunt excōicati q̄ clericos istituūt nō tenent in hoc vt ipso iure penā imponāt. sed hodie layci sunt excōmunicandi: ⁊ clerici q̄ recipiūt beneficia suspendendi ⁊ ineligibiles fiunt ꝑ iura illa. j. de iure pa. preterea. ⁊. s. de elec. quisquis. B.

Diuisio. Ad supplicationē. ❡ Pr̄ia recitat ad missionē renūciationis ⁊ eiꝰ cām. Scđa ibi: ne vero. cām mādati ⁊ ipm̄ mādatū. Tertia ibi: cui. concessionē illi factā ⁊ ipius moderationē. Jo. an.

❡ Casus. Archiepꝭ ragusinꝰ petijt licētiā cedēdi a dño papa. q̄ꝛ secure ibi nō poterat cōmorari. ⁊ ipe obtēta licētia cessit. archiepꝭ eboraceñ. de ɔsensu regis āglie ɔcessit eidē quoddā bñficiū in q̄dā ecclia i epātu carleoli. mādat archiepo eboraceñ. ne i vitupiū ordinis clericalis mēdicare cogat̄. q̄tenꝰ bñficiū illud ad sustētationē ɔseruet ipsiꝰ. ita vt sine vsu pallij in epātu illo officiū epāle valeat exercere. eidē archiepo tāq̄ꝫ metropolitano obediētiā ⁊ reuerentiā ipēsurꝰ. ¶ Nota ꝙ cū q̄s timet iterfici i ecclia sua pōt petere cessionē. Itē nota ꝙ supior clericꝰ ꝓuidere tenet̄ ne i opprobriū ordinis clericalis mēdicēt. ⁊ sic ꝑ hoc videt̄ necessitas vniꝰ tāgere omnes. Itē nota casum ꝙ archiepꝭ q̄ subest archiepo nō vtit̄ pallio. Ber.

i ❡ Morari. Forsitan ꝓpter intēperiem aeris. lxxiiij. di. quorūdā. vel quia habebat capitales inimicos. s. de elec. bone.

k ❡ Defectum. Si. xciij. dist. dyaconi. ℣. mendicat infelix ⁊c̄.

l ❡ Ad sustētationem. Huic ꝓuidēdū est i bñficio quē nō crimē ſꝫ cā necessitatꝭ abducit. vij. q. j. q̄ꝫuis triste. ſꝫ male meritꝰ publica

ues ipsius. ¶ Cui cōcessimus vt in ipso episcopatu absq; vsu pal-lij[a] officiū ep̄ale valeat exercere: tibi tāq; metropolitano reuerentiā ⁊ obedientiam impensurus.

Idem episcopo arelate.

¶ Ponit sex causas ex q̄b⁹ ep̄i p̄nt petere: ⁊ papa ɔsueuit ɔcedere cedēdi licētiam: que sex cause his ꝟsibus cōprehendi possunt. Debilis/ ignarus/ male cōscius. irregularis. Quē mala plebs odit: dās scandala cedere possit. Capitulū. x.

Nisi cū pridē: et. j. ¶ Si in huiusmodi cessione frugē tibi melioris vite ꝑmittis[b]: scire te debes non esse sanctificato[c] in vtero sāctiorē: ⁊ ideo nō oportet te predicatiōis iam suscepte deserere ministerium[d]: cum[e] ille cuius[f] fieri baiul⁹ recusabat: tādē predicādū receperit verbum dei. Qꝛ si forsan humilitatis causa de culmine queris pontificali descēdere: eo ip̄o humilitatis videris erigere male verticem q; te nimis in resignandi ꝓposito exhibes pertinacem: quia tunc in te verā humilitatē custodies: cū et ꝑ eam locū sublimē fugies: et per obedientiam non dimittes. ¶ Intueri te itaq; volumus: q; hec sunt illa ꝑ q̄ cedendi ep̄s licētiā pōt postulare: cōsciētia criminis: debilitas corporis: defect⁹ sciētie: malicia plebis: graue scādalum: irregularitasq; ꝑsone. sed in his oībus est obseruanda cautela. Propter ɔsciētiā enim criminis † cedēdi pōt licētia postulari: et forsitan[g] nō cuiuslibet/ sed dūtaxat[h] illius ꝑpter qḋ ipsius officij executio post peractā pe-

egestate laborare debet. ff. deposi. bona fides. ⁊ merito huic ꝓuidēdū est: quia deposito subuenitur in necessarijs. l. di. studeat. erit autem iste tanq; plebanus ecclesie huiusmodi.

¶ Glosa sequens signat contrarium.

a ¶ Usu pallij. Ar. ɔ. C. quēadmo. ciuilia mune. indi. l. iij. lib. x. q̄m maiorib⁹ honorib⁹ functos nō lz descēdere ad miores vt dicit lex p̄dicta. et ar. ad idē. xiij. di. legimus. in fine. et. s̄. de transla. licet.

Diuisio. Nisi cū pridem. ¶ Sūt quattuor principales ptes. Pria reprobat has duas cās cedēdi zelū melioris vite ⁊ humilitatē. Secunda ibi: intueri. ponit sex cās ex q̄b⁹ ep̄i p̄nt petere licētiā cedendi. Tertia ibi: verum. reprobat alias causas cedēdi: vt ociū/ laborē/ inspirationē et his siles: ꝓbās id auctoritatib⁹ ⁊ r̄ndens ad id qḋ opponi posset. Quarta ɔcludit ibi: monem⁹. Itē scḋa subdiuidit in sex q̄ facile patēt. Jo. an.

Hiere. ij. ¶ Casus. Kalaritan⁹ archiep̄s sepe petijt licētiā renūciādi a dn̄o papa: sup hoc papa rescribit eidē dicēs. q; si ꝑpter hmōi cessionē ꝑmittit sibi fructū melioris vite: scire debet q; ip̄e nō est sanctior q̄ fuerit Hieremias. et ideo non debet deserere officiū p̄dicatiōis cū ⁊ ip̄e Hieremias p̄dicādo recepit ꝟbū dei: lz renūciauerit p̄dicādi officiū. si eni ꝑpter humilitatē vult cedere: eo ip̄o videt in superbiā se erigere q; in ꝓposito resignādi se exhibet ptinacē. qꝛ tunc verā obediētiā ostēderet: cum ꝑ ip̄m locū regiminis non dimittet. ¶ Intueri te itaq; in. §. isto ponunt cause ꝑpt q̄s pōt q̄s petere cedēdi licētiā. primo ɔsciētia criminis/ debilitas corporis/ defect⁹ sciētie/ malicia plebis/ graue scādalū/ et irregularitas ꝑsone. Sed in his oīb⁹ diligēs est adhibēda cautela. ꝑpter ɔscientiā criminis pōt q̄s petere licētiā renūciādi: sed nō ꝑpter ɔsciam cuiuslibet criminis. sz illi⁹ ꝑpter qḋ executio officij etiā post ꝑactā penitētiam īpedit q; si ꝓ quolibet crimine q̄s cederet: pauci vel nulli remanerēt. ¶ Alia vero debilitas corporis est cā cedēdi q̄ ꝓcedit vel ex īfirmitate/ vel senectute: ꝑ quā īpotēs reddit ad exequēdū officiū pastorale. nō eni ꝓ qualibet debilitate corporali debet q̄s deserere officiū suū. ⁊ hoc ostēdit exēplo ap̄li. ¶ Pro defectu. ꝓ defectu sciē pōt q̄s petere cessionē. scīa eni circa āministrationē sp̄ualiū et corporaliū est valde necessaria: et ideo ꝓ vtriusq; sciē defectu vel ignorātia licite renūciat. Un̄ dicit dn̄s papa. Tu sciam repulisti: ⁊ ego repellā te. ⁊ lz eminēs scīa desiderāda sit in p̄lato: cōpetēs tn̄ tolerat. quia multa scīa (vt dicit ap̄ls) īflat. impfectū cuius charitas supplet. ¶ Propter maliciā. ꝑpter maliciā plebis aliquando cedere debet p̄lat⁹. videlz qn̄ plebs adeo mala existit vt ꝓficere neq̄at apud ipsam. ⁊ q̄to p̄lat⁹ magis laborat tāto deterior fit. Un̄ dixit dn̄s ꝑ ꝓphetā. Linguā tuam adherere faciā palato tuo. Et ap̄li dixerūt iudeis. Ecce conuertimur ad gētes: qꝛ ꝟbi dei vos fecistis īdignos. nō tn̄ ꝑpter quālibet culpā subditoꝝ pastor dimittere debet gregē suū ne mercēnario cōparet: q̄ dimittit oues et fugit. sz tūc demū dz fugere cū oues ɔuertunt ī lupos: ⁊ tn̄ tales sunt aliqn̄ tolerandi quia sanguinē elicit q̄ nimis emūgit. ¶ Pro graui. pro scādalo licitū est ep̄o petere licētiā cedēdi: cū alit scādalū sedari nō potest. ne pl⁹ corporalē honorē videat affectare q̄ salutē eternā. Sed īter scādalū ⁊ scādalū est distiguēdū: sicut dn̄s distinxit dū dixit ap̄lis. sinite illos qꝛ ceci sunt: ⁊ duces cecorū. ⁊ alibi dixit. q̄ scādalizauerit vnū de pusillis istis q̄ in me credūt: expedit ei vt suspendatur mola in collo eius et demergat in ꝓfundū maris. ¶ Persone vero propter irregularitatē debet petere cessionē. vt si sit bigam⁹: maritus vidue. vn̄ dixit ap̄ls. oportet ep̄m esse vnius vxoris virū. nō tn̄ ꝑpter quālibet irregularitatē dari dz licētia cedēdi ei q̄ bene administrauerit. vt si nō sit nat⁹ de legitimo m̄rimonio: qꝛ lz nō debuerit tacuisse īpedimētū si occultū est factū. pōt cū eo misericorditer dispēsari. hoc adhibito moderamīe vt īter naturales ⁊ spurios distiguat: nothos et māceres. ¶ Uerū. si ꝟo ꝑpt alias cās petat aliq̄s cessionē nō est audiēdus cū talis postulatio non videat discreta. quia propter laboris angustias/ vel ꝑsecutiones nō debet q̄s dimittere spōsam suā cui ꝑ manū se fide media copulauit. quoniam beati sunt q̄ ꝑsecutionē patiūtur ꝑpter iusticiā. Sed diceret aliq̄s sp̄us vbi vult spirat ⁊ nescit̄ vn̄ veniat aut quo vadat. et q̄ sp̄u dei ducat. nō est sub lege: ⁊ iō si cedēdi licētia ei deneget: tn̄ cedet. sz pōt ei r̄nderi q̄ñ sp̄u dei agit q̄ ɔtra ꝟitatē aliq̄d agit. i. qꝛ ɔ sp̄m dei agit q̄ ɔ ꝟitatē aliq̄d attentat. Porro sz si dicat q; forsan alia cā latēs est ꝑpt quā cedēdi licētia diuinit⁹ īspiratur. pōt ei r̄nderi. Et tu q̄ñ scis q; talis īspiratio sit diuina: et subiecit exēplū de btō martino ostēdēs illius exemplo q; renūciare nō debeat. ¶ Quippe. dic̄ pa. i. §. isto qn̄cūq; q̄s virtutib⁹ fulgeat/ charitatem aūt nō habeat: nihil hr̄e videt. Sz nulla est maior charitas q̄ vt pōat animā suā ꝓ subditis suis vl' ꝓ amicis suis dūmō possit ꝓficere ipsis. et si nō oīb⁹: tn̄ multis. Unde ab eoꝝ regimine ꝑpt laborē se excusare nō debet exemplo ap̄li. qꝛ ⁊ si nō sꝑ laborē sequat effectus: nihilomin⁹ labor meritori⁹ est apud deū. iuxta illḋ. Reddet de⁹ mercedem laboꝝ sctōꝝ suorū. ¶ Nec putes. dic̄ pa. in. §. isto q; nō dz credere q; ideo martha malā ptē elegerit q̄ circa plurima ī actiua vita multū laborabat. qꝛ maria optimā ptē ɔtēplatiuā vitā videlz elegit: q̄ nō auferet ab ea. qꝛ lz contēplatiua vita sit mag̃ secura: actiua est magis fructuosa. Un̄ lippitudo lye ꝑpt sobolis fecūditatē p̄fert pulchritudini rachelis. et p̄terea sil' pōt q̄s esse actiu⁹ ⁊ ɔtēplatiu⁹. exēplo moysi q̄ qn̄q; ascēdebat in montē vt ibi gloriā dn̄i cū maiori cerneret libertate. qn̄q; descēdebat in castra vt pp̄lo p̄dicaret. propter hoc īducit illū dn̄s papa ne cedat. Monet g ip̄m vt laborē regimis nō recuset. verūtn̄ qꝛ ī postulādo cedēdi licētiā īstitit dn̄o pa. reliq̄t illū ɔsciē sue. vt si ꝑpt aliquā cām vtilē et honestatē distinctis sibi causis p̄dictis in suo ꝓposito ꝑseueret: de licētia sua cedat. alioq̄n cedēdi licētiā nouerit sibi īterdictā. qꝛ lz habeat pēnas q̄b⁹ ī solitudinē auolare desideret: ligate sunt sibi tn̄ nexib⁹ p̄ceptoꝝ. ¶ Per hanc decretalem nota causas ꝑ quas pōt q̄s petere licentiā renūciādi. ¶ Nota q; in oīb⁹ factis discretio est adhibēda. Item quedā sunt crimina que etiā post penitētiā ꝑactā īpediūt vt symonia in ordīe/ ⁊ homicidiū. Itē scīa inflat: charitas edificat. Itē distīguit īter irregularitatē ꝑpter ɔsciētiā seui criminis ⁊ aliā. Itē cōis vtilitas p̄fert ꝑuate: si in cōi īcludit ꝑuata. Itē lz laborē nō sequat effect⁹ est tn̄ labor renūciād⁹. Itē tpalia ⁊ sp̄ualia p̄nt sil' exerceri sine pctō. Itē in iudicio volūtario relinquit quis ɔsciētie sue: nō in contētioso. Bernar.

† al'. siue eni ɔsciā crimis.

b ¶ Promittis. Quasi credens q; cedendo placeas deo.

c ¶ Sanctificato. Scz hieremia.

d ¶ Ministeriū. Qḋ priuilegiatū est. ɔ. de sta. mona. q; dei timorē.

e ¶ Cum ille. Scz hieremias qui predicationis recusabat † officium et tamen postea recepit. viij. q. j. in scripturis.

† Dicendo a a a. domine puer sū ego ⁊ nescio loq̄ Jo. and.

f ¶ Cuius. Scz verbi dei.

g ¶ Forsitan. Istud forsitan nō videt poni dubitatiue sed affirmatiue. si. xxxiij. q. ij. admonere. ⁊. ɔ. de ꝓcu. tue. ⁊ de pe. dist. j. q̄obrem. et. ff. de rei vendi. item si. §. j. et verba sequentia hoc innuūt. et. s̄. de rescrip. super litteris. ver. nisi forsitan.

¶ Glo. seq. ar. et opponit. ponit solutionē consonam argumēto. ponit contrariā. Jo. et Tan. cui obijcit. ⁊ soluit partim approbando. Item querit et soluit.

h ¶ Sed dūtaxat. ‡ Ex isto loco colligitur q; ꝓ nullo crimīe pōt ep̄s renūciare sine licētia pape q̄tūcūq; graui. Sup h̄ dicunt q̄dā q; null⁹ crimīosus: null⁹ irreg'laris pōt renūciare sine licētia pape. ar. ɔ. c. pxi. ꝟ. vn̄ q̄dā. ⁊. vj. q. iij. deniq;. ⁊. ff. de admi. tu. l. tutores. §. q̄ se. etiā si talis sit q̄ titulū nō habeat vt symoniac⁹: ⁊ ītrusus in morte: tn̄ ꝑpter necessitatē possent renūciare. ar. illi⁹. c. xvij. q. iiij. si q̄s suadēte. Tā. ⁊ Jo. dicūt q; symoniac⁹ ⁊ ītrusus nō h̄nt titulū: sz fures ⁊ īuasores sunt. j. q. j. ordinatiōes. ⁊. ix. q. j. ordīatiōes. et iō q̄to pl⁹ rē tenēt: tāto pl⁹ peccāt: ⁊ fur semꝑ est ī mora. ff. de ɔdi. fur. si ꝓ fure. §. pe. arg. qꝛ nō remittit pctm̄ ⁊c̄. xiiij. q. vj. si res aliena. vn̄ dicūt q; renūciare p̄nt sine licētia pape: qꝛ ip̄i ad hoc tenent canonis auc̄te. j. q. j. si q̄s neq;. In alijs q̄ titulū h̄nt sec⁹ est: ibi necessaria est licētia pape: vt h̄ dicit ar. ɔ. c. pxi. §. rursus. et seq. Sz l'ra ista ɔdicit scz nō cuiuslibet: sz illi⁹ dūtaxat cui⁹ executio post ꝑactā penitētiā īpedit sz hec duo crimīa talia sunt: ⁊ sic videt q; h̄ sit petēda licentia: qꝛ lz titulū nō habeāt symoniacus tn̄ videt hr̄e titulū: cū ꝑ electionē habuerit ecclesiā: ad cōmunē opinionē hz titulū cū occulta

‡ Abb. hic formabat quādā distinctionē ad instruēdū: an prelat⁹ teneat cedere distinguens an electio sit canonica rōne ꝑsone ⁊ forme: an canonica ex ꝑsona tm̄ vl' ex forma tm̄. cui⁹ distinctiōis materiā vide plenius tactā. s. de elec. qḋ sicut. ī fi. Jo. and.

Nisi cū p̄ride.

fueritsymōia: vñ saltē ꝓpt̄ h̄ tenet̄ lniam petere: ⁊ cā p̄t subesse. q2 si
bñ admīstrauerit papa de facili dispēsabit cū eo. ar. ꝟ. e. c. §. ꝑsōe v̄o.
Satꝭ possꝫ h̄ dici: ꝙ itrusꝰ oīno dꝫ cedere q2 nec q̄tū ad opionē nec
q̄tū ad v̄itatē titulū hꝫ. Que ḡst crimia q̄ post pactā pniaꝫ ipediūt
executōeꝫ ordis: Dic ꝙ symōia ē vnū ð ill̄. j. q. j. erga symōiacos. ꝟ.
de symo. tāta. Jtē hōici
diū. ꝟ. ð tē. or. c. vl. ⁊ l. di.
miror. ⁊ ð his duobꝰ cri
minibꝰ habemꝰ exp̄sse. ꝟ.
† al. sine illo. de accu. inq̄sitiōis. i p̄n.
Jtē ſm Jo. oē pctm̄ qð
† al. corporalis. ipo iure irrogat īfamiā
iij. q. vij. infames. §. por
ro. q2 lꝫ cl̄pa p pniaꝫ tol
lat̄: īfamia tñ nō abolet̄
ij. q. iij. §. hic colligit̄. de
h̄ no. ꝟ. de tē. or. et q̄li. or.
ex tenore. in istis eñi cri
minibꝰ q̄ post pniaꝫ ipe
diūt executōeꝫ ordinis
aut bñficij retētiōem dꝫ
ep̄s petere lniaꝫ cedēdi
q2 penitere nō p̄t nisi re
nūciet. Jn alijs v̄o cri-
minibꝰ de q̄bꝰ pōt pēite
re remanēdo ī offō suo:
ij. Cor. xij. nō tenet̄ petere cessiōeꝫ.
ar. illiꝰ ðcr. ꝟ. ð tē. or. c. vl.
a ¶ Culpe. Hoc ē ꝯtra
illos q̄ dicūt oñe crimē
īducere irregularitatē.
b ¶ Pauci. Q2 res pene
ꝯ naturā ē ꝙ q̄s sit sine
pctō. xxv. di. §. nūc aūt.
⁊. lxxxj. dis. apl̄s. ī fi. si. ꝟ.
de p̄ben. c. penul.
c ¶ Jmpotēs. Talis eī
† Constis gñis oīs. i. nocens tis. Jo. and. morbꝰ dr̄ sōticꝰ. † q2 cu-
iusq3 rei agēde ipedimē
to est. ff. de re iudi. q̄situ.
⁊. ff. de ver. sig. l. morbꝰ.
d ¶ Jnfirmitas. Q2 fer
Osee. iiij uor spūs ad sublimiora
conscendit. s. eo. lr̄as.
e ¶ Plerūq3. Nisi eēt
tal̄ scia quā cito addisce
j. Cor. viij re p̄t. ad qð sp̄ tenet̄ ep̄s
xxxviij. di. c. vl. vñ dicit
☞ iuriscōsultꝰ. si vnū pedē
tenerē ī sepl̄chro adhuc
addiscere vellē. ff. de fi-
dicō. liber. apð iulianū.
xxiiij. q. iij. si habes. nā
ab āniculo puero dicit
se velle addiscere. vt. e.
ca. habetur.
f ¶ Spūaliū. xxxviij.
dist. per totum.
g ¶ Tp̄aliū. lxxxvj. dis.
Ezech. v frem nr̄m. ⁊. xxxix. di. pe
trꝰ. xxxvj. di. §. j. ⁊ meri-
Act. xiij. to necessaria ē scia spūa
liū ⁊ tp̄aliū. q2 ī his ali-
os docere dꝫ ep̄s ⁊ ideo
alioꝝ doctrina īdigere
Jo. x. nō debet. j. q. vij. ꝯueniē
tibus. ⁊ aut̄. de san. epis.
§. damus. col. ix.
h ¶ Jn vtrisq3. Scꝫ tē-
poralibus ⁊ spūalibus.

nitētiā ipedit̄: cū si oēs quos ar-
a guit ꝯscia cuiuslibet culpe[a] cede
b rēt: pauci[b] vl̄ nulli ī illo † misterio
remāerēt: ⁊. ꝟ. ¶ Alia v̄o cā ē de
bilitas corpis: ‡ q̄ vl̄ ex īfirmitate
vl̄ ex senectute ꝓcedit: nec tñ oīs
c sꝫ illa solūmō p quā ipotēs[c] red-
dit̄ ad exequēdū offm̄ pastorale.
nā si p q̄lꝫ corꝑali debilitate/ su-
scepte suitutꝭ offm̄ posset deseri:
frustra fateret̄ se apl̄s in suis īfir
mitatibꝰ gl̄iari: cū īterdū nō plꝰ
hortet̄ senil̄ debilitas aliquē ce-
dere: q̄3 moralis maturitas (q̄ ī se
nibꝰ eē solet) ip̄m ī suo suadet offi
cio ꝑmācre: p talibꝰ ei de se dicit
apl̄s. Cū īfirmor tunc fortior sū:
d q2 nō nūq̄3 corpis īfirmitas[d] forti
tudieꝫ cordis augmētat ¶ Pro
e defectu quoq3 scie/ plerūq3[e] pōt
q̄s petere cessionē: q2 cū ip̄a circa
f spūaliū[f] admīstratiōeꝫ sit potissi
mū necessaria: et circa curā tp̄a-
g liū[g] oportuna: p̄sul q̄ ꝯmissā sibi
h dꝫ ecclesiā regē ī vtrisq3[h] salubrit̄
ei renūciat: si sciam (in q̄ ip̄am re
gat) ignorat. Tu eñi (iquit dñs)
i sciam repulisti[i]: ⁊ ego te repellā:
ne sacerdotio fūgarꝭ mihi. q̄3q3 ⁊
si desiderāda sit eminēs scia ī pa
k store: ī eo tñ sit ꝯpetēs tolerāda[k]:
q2 ſm apl̄m. Scia īflat: charitas
aūt edificat: ⁊ ideo impfectū scie
potest supplere pfectio charitatꝭ
l ¶ Propt̄ maliciā aūt plebꝭ[l] co
git̄ interdū p̄latꝰ ab ip̄iꝰ regimie
decliare: qñ plebs adeo dure cer
uicis existit vt pficere neq̄at apð
m ip̄aꝫ: sꝫ ꝓpt̄ eiꝰ duriciā quo[m] ma
n gis satagit/ eo[n] magis iusto iudi
cio deficere ꝑmittat̄ dicēte dño
o p ꝓphetā. Liguā[o] tuā adherere
faciā palato tuo: q2 domꝰ exaspe
p rās ē[p]. ⁊ apl̄i legūt̄ dixisse iudeis
Ecce ꝯuertimur ad gētes: q2 v̄bi
dei vos īdignos fecistꝭ. Nō tñ p
q q̄lꝫ cl̄pa[q] pastor dꝫ gregē debere:
ne mercēnario ꝯparet̄: q̄ videt lu
pū veniētē ⁊ dimittit oues ⁊ fu-
r git[r]: sꝫ de supioris lnia: tūc demū

p̄t nō tā timide fugere: q̄3 ꝓuide
dcliare. cū oues ꝯuertūt̄ ī lupos:
⁊ q̄ debuerāt hūilit̄ obedire iā ir
reuocabilit̄ ꝯdicūt: cū et si tales
sint grauit̄ p crimie puniēdi: sūt
s tñ p tp̄e vtilit̄[s] tolerādi: q2 sāgui
t nē elicit[t] q̄ nimis emūgit ¶ Pro
graui quoq3 scādalo euitādo (cū
alit̄ sedari nō pōt) lꝫ ep̄o petē ces
sionē ne plꝰ tp̄alē honorē q̄3 et̄nā
videat̄ affectare salutē: mēor illiꝰ
u qð dic̄ apl̄s. Si esca[u] scādalizaue
rit frēꝫ meū: nō māducabo carnē
ī et̄nū. Sꝫ int̄ scādalū et scādalū
x ē subtilit̄ distiguēdū[x]: sic dñs ip̄e
distixit: cui cū dixissēt apl̄i. Scis
y q2 pharisei audito h̄ v̄bo[y] scāda
z lizant̄: rñdit sinite[z] illos: ceci sūt
⁊ duces cecoꝝ. Alibi vero dixit.
Qui scādalizauerit vnū de pusil
lis istis q̄ ī me credūt: expedit ei
vt suspēdat̄ mola asinaria ī collo
eiꝰ: ⁊ demergat̄ in ꝓfūdū maris.
¶ Persōe v̄o irregl̄aritas (vt si
forte sit bigamꝰ: vel vidue mari-
tus) est cā ꝓpt̄ quā petē p̄t lniaꝫ
aliq̄s resignādi: attestāte apl̄o q̄
a dic̄. Opꝫ ep̄m eē vniꝰ vxorꝭ virū[a]
Nō tñ ꝓpt̄ q̄lꝫ irregularitatē
b ꝑsōe dꝫ ei q̄ regularit̄[b] mīstrauit
cedēdi lnia īdulgeri: vt pote si de
legitio mr̄imōio nō sit natꝰ: q2 lꝫ
c irregl̄aritatē hmōi nō potuerit[c]
d e f subticere: si tamē et culpa[d] latet[e]
et cā[f] cū eo q̄ laudabilit̄ suū iple-
uit offm̄ (iūcta sibi pnia ꝯpetēti)
pōt nō minꝰ vtilit̄ q̄3 misicordit̄
dispēsari. Ego sū (inq̄t deꝰ) zelo-
g tes:[g] vidicās pctā p̄rm ī filios ⁊
vsq3 ī t̄tiā ⁊ q̄rtā gñatōeꝫ: ī his q̄
oder̄t me. i. ī ill̄ q̄ ꝯ me p̄rnū odiū
h imitāt̄. vñ ptꝫ[h] ꝙ ill̄ q̄ p̄rna vitia
nō sequūt̄: p̄pe p̄nt ī talibꝰ suffra
gari v̄tutes: illo discretōis adhi
bito moderamie: vt iter notos ⁊
i māꝫeres[i] naturales ⁊ spurios di
stiguat̄: ⁊. ꝟ. ¶ Uerum † si ꝓpter
alias causas cessiōeꝫ affectes/ nō
est in hoc tibi postulāti fauendū
cū hmōi postulatio videat̄ nō eē

fac̄ correctio deteriorē. Sꝫ moderata satꝭ correctio gignit amorē.
u ¶ Esca. ꝟ. de no. ope. nuncia. cum ex iniuncto.
¶ Glo. seq. circa scādalū distiguit. triplicē v̄itatē ⁊ ī vltia subdisti.
x ¶ Distiguēdū. Prout Greg. distiguit sup ezechielē. homel̄. vij.
vtrū scādalū sine pctō vitare possumꝰ an nō. ‡ nā ī q̄tū possumus ‡ Si v̄o dubitat̄ an sit pctm̄ videt̄ scandalū vitādum. ar. xiiij. dist. c. fi. j. q. vl. ⁊ si illa. xxiij. q. j. q̄d culpat̄. nā si dubitatur de peccato et certum sit de scādalo. dicemus cum Augu. Tene certū et dimitte īcertū. de pe. di. vij. §. j. ad fi. Jo. an.
sine pctō scādala vitare
debemꝰ. alioq̄n vtilius
scandalū nasci ꝑmittit̄:
q̄3 v̄itas reliquat̄. ꝟ. ð re.
iur. q̄ scādalizauerit. ve
ritas eñi bone vite vl̄ iu
sticie nūq̄3 deserēda est:
veritas disciplie q̄nq3.
tūc aūt dꝫ deseri v̄itas
discipline qñ ml̄titudo
peccātiū est in cā: nō tñ
volūt defēdere malum
qð faciūt. ar. xliiij. di. cō
messatiōes. vbi de h̄. ⁊. l.
di. vt cōstitueret̄. ⁊. ꝟ. de
cleri. ex. mi. latores. Si
v̄o ðfēdere volūt malū
faciūt et excusare illud j. Corint. viij.
q̄si ex aucte: tūc ml̄titu-
dini parcēdū nō ē ꝓpt̄
scādalū. de pe. di. vj. c. j. Mat. xv.
ī fi. ar. lxxxij. di. pl̄imos.
⁊. vij. q. j. §. cū aūt. v̄. fer
rū q̄ppe. de h̄ dr̄. ꝟ. de tē.
or. ca. sanc. ī t̄tia notula.
y ¶ Hoc v̄bo. s. nō oē qð Matthei xviij.
in os intrat sꝫ qð ex ore
ꝓcedit coinq̄nat hoīeꝫ.
tūc dixerūt apl̄i: scis q2
pharisei q̄ꝝ religio est ī
cibis discernēdis audi-
to h̄ v̄bo ⁊c̄. vsq3 ibi. vt
xj. q. iij. inter verba.
z ¶ Sinite. Quasi nō ē
curādū de scādalo coꝝ.
a ¶ Uiꝝ. s. monogamū.
⁊ ī decre. ī tractatu ordi
nādoꝝ in pluribꝰ locis.
b ¶ Regulariter. Al̄s
cū irregl̄arꝭ sit regl̄arit̄
mīstrare nō p̄t. Ex his
eī q̄ īordiate st̄ acta ñ p̄t
aliq̄d ordiabil̄r fieri. ꝟ. ð
accu. q̄l̄r ⁊ qñ. sꝫ dic rl̄a
rit̄. i. laudabilit̄ ⁊ vtilit̄.
c ¶ Nō poterit. i. nō de Possumꝰ qð de iure possumꝰ.
buerit ð iur̄ tp̄e sue exa
minatiōis: ⁊ sic est ar. ꝙ Exo. xx.
illud dicimur posse qð
de iure possumꝰ. xxij. q.
ij. faciat. ⁊ argu. s. de re
scrip. sciscitatus. sꝫ de-
buit cōfiteri saltē in se-
creto. de elec. c. īnotuit.
d ¶ Culpa. Jn culpa
fuit q2 nō manifestauit
īpedimētū tp̄e sue ꝓmo
tiōis: vñ imponi dꝫ sibi
pēitētia cū dispēsat̄ cū
eo vt sequēs lr̄a dicit. tñ † al. verūtñ.
si culpa talis ⁊ cā: scꝫ ir-
regularitas dispēsat̄ cū
ipso propter vtilitatem
ipsius ecclesie.
¶ Glo. se. ar. et alle. ꝯtrā.

i ¶ Scientiam repulisti. xxxviij. dist. omnes psallentes.
k ¶ Tolerāda. s. de elec. cū nobis olim. ⁊. ꝟ. de p̄ben. venerabilis.
l ¶ Plebis. Si. vij. q. j. §. hoc tunc seruandum. et. c. vlti.
m ¶ Quo. Jd est quantum.
n ¶ Eo. Jd est intantum.
o ¶ Linguam tuā adherere faciam palato tuo. Jd est tacere.
p ¶ Domus exasperans est. Populus. s. israeliticus.
q ¶ Culpa. Subditorum. s.
r ¶ Fugit. xxiij. q. iiij. tres personas.
s ¶ Utiliter. Nūq3 enim dormire debet seueritas discipline. xxiij.
q. iiij. ne admisso. ⁊. c. non potest. ⁊. xj. q. iij. quandoq3.
t ¶ Elicit. Ut. iiij. dist. deniq3. ⁊ alibi noli esse nimis iustꝰ. q2 iustus
quādoq3 in iusticia sua perit. ij. q. vij. §. de his. ⁊ de pe. dis. j. serpēs.
Uersus. Uñ v̄sus. Qui nimis emūgit/ solet extorquere cruorē. Et violēta

e ¶ Latet. Ar. p opi. illoꝝ q̄ dicūt ꝙ pctā latētia faciūt hoīes irrl̄a-
res. l. di. sacerdos. ⁊. c. sacerdotes a ꝯrio sēsu. ⁊. c. ð his v̄o. ar. xxxiij.
di. habuisse. ⁊ ar. ꝯ. xxxij. q. v. xp̄iana. Sol. ī foro scl̄ari nō hñt vidi-
f ¶ Et causa. Si ipsa irregularitas occulta [ctā: sꝫ ī foro aīe sic.
est dispensat̄ cum ipso ꝓpter vtilitatem ipsius ecclesie. Bernar.
g ¶ Zelotes. Jd est zelans et vlciscens peccata. vel exactor casti- Zelotes.
tatis. j. q. iij. saluator. §. econtra. ⁊. xxxiiij. q. ij. §. j.
h ¶ Patet. A contrario sensu.
i ¶ Māzeres. Sic̄ legit̄ ī hystorijs ī rubrica q̄bꝰ nō ē fas ecclīā di Manzer.
ītroire. Māzer p̄pe dr̄ de scorto natꝰ. Spuriꝰ ð ꝯcubiā. † Nothꝰ ð † Dixit Jsidorus ethimol. lib. xj. ad fi. ꝙ nothus est ex nobili p̄re
adult̄io natꝰ. sic dr̄ notha febris q̄ affligit sic̄ q̄rtana. ⁊ tñ nō ē v̄a q̄r
tana. sic nothꝰ q2 vr̄ verꝰ filiꝰ sꝫ nō ē. Et oēs tales illegitimi ab ho
noribꝰ repellūt̄. s. ð elec. cū ī cūctꝭ. ⁊. s. ð elec. īnotuit. ⁊. ꝟ. ð fi. p̄sby.
c. j. ⁊ vl. Naturat̄ dr̄ natꝰ de ꝯcubia q̄ tenet̄ ī domo: q̄si loco vxoris

et ignobili matre. cuius contrariū est spurius q̄si extra puritatē genit⁹. a Jo. an.

vnica: ꝛ tal' i bōis p̄ris ab itestato succedit i duas vncias p̄ne sbe: si alij filij ñ extēt: nec ꝯiūx legitia. C. ō na. li. auc. lꝫ p̄ri: ꝛ i bōis m̄ris succedit cū legitimis filijs. C. de senatuscō. orfi. si q̄. §. vl. Vñ ō talib⁹ repiūt isti x̄s⁹. Māzerib⁹ scortū/ sꝫ mecha notꝫ ōdit ortū. Ut seges a spica: spuri⁹ sic ē ab amica. Sūt naturales/ q̄ nob sūt spāles

o ¶ Multis. vt. vij. q. j. ibi.
p ¶ Plus. xxiiij. q. iiij. quis nos.
q ¶ Effect⁹. iuxta illō. Nō est in medico sēp releuet vt eger: ꝛ q̄nq̄ꝫ est vitiū materie nō artificis. ꝭ. de loca. ꝛ ꝯdu. ppt. ff. ad. l. acq̄l. si seruus. §. si calicē. ꝛ. xliiij. di. ephesijs. nec euēt⁹ mortalitatis medico

min⁹ supplicium. vt ibi Jo. and.

discreta: qm̄ (vt id tanq̄ꝫ notissi- a b mū omittam⁹ᵃ q̄ ociositasᵇ ꝛ voluptas arma sūt hostis ātiq̄ admiꝑas aīas captiuādas) ppt laboris āgustias: aut psecutiōis i- c cursꝰ: nō debes deꝑere spōsāᶜ tuā d cui defigēdoᵈ manū apud extraneū te fide media copulasti: sciēs q̄ bti sūt isti q̄ psecutionē patiūt ppt iusticiā: qm̄ cū pbati fuerit accipiēt coronā vite: quā repromisit de⁹ diligētib⁹ se. Sꝫ dices e Spūsᵉ vbi vult spirat: ꝛ nescꝫ vñ vēiat/ aut quo vadat: ꝛ iō nō ē q̄ f possit viasᶠ illi⁹ spūs pscrutari: q̄ g x̄o spū dei agūt nō sūt sub legesᵍ: qm̄ vbi spūs dei/ ibi libertas: q̄re si cedendi tibi lnīa data ab hoīe nō fuerit: nihilomin⁹ tñ cedes: qꝛ data ē tibi libertas cedēdi a deo Certe desipis si sic sapis: nā q̄ūo spū dei agit q̄ ꝯ spm̄ dī agit? si ei x̄a sūt q̄ p̄misum⁹ (imo qꝛ idubi- h tāterʰ sūt x̄a) pculdubio ꝯ spm̄ dei agit q̄ aliq̄d ꝯ x̄itatē attētat: qm̄ ip̄e ē spūs x̄itatꝫ. ¶ Porro si dicas q̄ forsā alia ē cā latēs ppt quā cedēdi volūtas tibi celitus inspirat: ꝛ nos siq̄dē r̄ndem⁹: tu q̄ūo scis q̄ talis ispiratio sit celestis? nōne recol' q̄d ille gl'ios⁹ pō- i tifexⁱ dixit: cū cepisset virib⁹ corporꝫ repēte ōstitui. Dn̄e si adhuc pp'lo tuo sū necessari⁹ non recuso k laborē: fiat voluntas tua: illiusᵏ exēplū secut⁹: q̄ dixit. Cupio dissolui ꝛ esse cū xp̄o: manere aūt in carne necessariū est ppt vos: ꝛ. ꝭ. ¶ Quippe si q̄tocūq̄ꝫ x̄tutū flo l reˡ r̄fulgeas: ꝛ i te ñ hēas charita m tē: nihilᵐ te ꝯprobarꝫ h̄re: nulla si q̄dē maior poterit eē charitas q̄ vt aīam suā ponat q̄s p amicis n suis: cū aūt pptrⁿ hāc te deceat aīam tuā p subditꝫ tuis ponere: nulla occasione (dūmō pficere il o lis possis: ꝛ si nō oīb⁹ tñ m̄ltisᵒ) ab eoꝝ regimine te ꝯuenit excusare: qm̄ si laboris cām p̄tendis: exēplū te apl'i subleuabit: q̄ suadet tibi laborē hm̄ōi nō refuge-

p re: dū se asserit p cōi salute pl⁹ᵖ ceterꝫ laborasse: qꝛ lꝫ nō semp seq̄ q tur laborē effect⁹ᑫ/ nihilominus tñ ip̄e laborē meritori⁹ apō deū: iuxta q̄ō legit Reddet de⁹ mercedē laboꝝ sctōꝝ suoꝝ: ꝛ. ꝭ. ¶ Nec putes q̄ iō martha malā p̄tē elegerit: q̄ circa plurima satagebat: r qꝛ mariaʳ optimā p̄tē elegit q̄ nō s auferetur ab ea: qm̄ licet illaˢ sit t u magis securaᵗ: istaᵘ tñ est magis fructifera. ꝛ lꝫ illa sit magis suauis: hec tñ magis vtilis: cū i fecū x ditate sobolis lippitudo liexˣ rachelis pulchritudini sit prelata: q̄uis sil'i vnū ꝛ ꝯtēplatiu⁹ eē va y leas ꝛ actiu⁹: legislatorisʸ exemplo q̄ nūc ascēdebat i mōtem: vt ibi gl'iā dn̄i cū maiori cerneret libertate: nūc x̄o descēdebat in castra: vt cū vtilitate maiori n̄cita- z tib⁹ pp'li puideret: q̄propterᶻ facili⁹ idulget vt ascēdat mōach⁹ a ad p̄sulatūᵃ q̄ p̄sul ad mōachatū descendat: ꝛ. ꝭ. ¶ Monem⁹ itaq̄ꝫ vt laborē pastoralis regiminis nō recuses: ne fortassis ad pedes suos cū maria spneret te accipe q̄ si b bi apō te diuertētiᵇ spreuisses cū martha sollicita mistrare: ꝛ. ꝭ. Qr x̄o i postulādo cedēdi lniam istitisti: tibi te duxim⁹ relinq̄ndū vt distinctꝫ causis ppt q̄s cedē oporteat: si ppt aliquā cām vtilē ꝛ honestā i hm̄ōi pposito pseueres: c de lnīaᶜ nr̄a cedas. alioqui cedēdi lniam aucte apl'ica tibi scias esse penit⁹ iterdictā: qm̄ si p̄nas hēas q̄b⁹ satagas i solitudinem aduolare/ ita tñ stricte sūt nexib⁹ p̄ceptoꝝ: vt liberꝝ nō hēas (absq̄ꝫ nr̄a pmissiōe) volatū. Idē epo fauētino i archiep̄m rauēnateñ.

¶ Ep̄s q̄ ppter crimē electo. renūciauit ep̄atui: ꝛ ad religionē trāsiuit: ad ep̄atū reassumi nō p̄t Sec⁹ si renūciauit ppter psecutionē: ifirmitatē: defectū sciētie: symoniā ipso ignorāte cōmissā: vl' aliā similē cām. Ca. xj.

Post trāslationē tuā ad ecclesiam ...

¶ Omittam⁹. Et tñ stati subiūgit de illo ꝛc. ꝛ est color rhetoric⁹ qui dicitur p̄occupatio. si. viij. q. j. moyses. in fi.

b ¶ Ociositas. Iux illō Ocia si tollas: piere cupidis arc⁹. ꝛ alibi. Querit egist⁹ quare sit fact⁹ adult. In p̄ptu cā ē: desidiosus erat. Et dic Hiero. ad mōachū. Sp facito aliq̄d bōi opis: vt te dyabol⁹ iueniat occupatū. de ꝯse. di. v. nūq̄ꝫ. — Ociū est fugiēdū. — Mat. v.

c ¶ Spōsā. ꝭ. de trāsla. int corpalia. ꝛ. ff. so. ma. si cū dotē. §. si marit⁹. et expone sponsam. i. ecclesiam militantem. — Joh. iij.

¶ Gl. se. pōit triplicē lec.

d ¶ Defigendo manū Verba sunt salomōis i pabol' loq̄ntꝫ de fideiussore q̄ obligauit se apō exneū. i. apō creditorē q̄ ē exne⁹. i. ali⁹ a fideiussore ꝛ reo p̄ncipali. sic ep̄s defigēdo manū. i. p manualē obediētiā obligauit se p ouib⁹ suis apud exneū. i. creditorē. i. apō deū q̄ sibi credidit gregē suū mediāte suo metropolitano/ cui obediētiā fecit manualē. ep̄s eni tenet reddere rōnē deo p aīabus sibi cōmissis: si male custodierit oues suas. ꝭ. de regu. iur. c. pe. Et expone apud extraneū. i. apud aliū: qꝛ de⁹ est ali⁹ ab homīe in eo q̄ de⁹: qꝛ de⁹ est creator: ꝛ hō est creatura. Vl' dic q̄ de⁹ exne⁹ est a q̄cūq̄ꝫ xp̄iano ꝛ tamē quilibet xp̄ianus est ei⁹ filius. filius eni dr̄ esse in potestate p̄ris q̄usq̄ꝫ est omācipat⁹. eo emācipato dr̄ exne⁹ sicut q̄libet ali⁹ ꝛ tñ est ei⁹ filius. ita deus emācipauit hoīeꝫ cū dedit ei liberū arbitriū faciēdi q̄ō lꝫ bonū vel malū: ꝛ ita dict⁹ est exne⁹. — ij. Cor. iij — Ep̄us de ouib⁹ deo reddet rationem. — Philippen. j. — Jo. xv.

e ¶ Spūs vbi vult spirat. Unde de eo dr̄. Tu spiras vbi vis. tua munera diuidis vt vis. Scis cui des q̄ō vis: q̄tūuis tēpore quo vis. — Versus.

f ¶ Vias. Quia nō sunt in hoīe vie ei⁹. xlvij. dis. §. necesse est. in fi. — j. Corint. xv.

g ¶ Sub lege. xix. q. ij. due sunt. ꝛ. ꝭ. de regu. licet.

h ¶ Indubitanter. Quia nephas est dicere q̄ scriptura mentiatur. xxiij. q. v. quid ergo.

i ¶ Pontifex. beatus martinus.

k ¶ Illius. Scilicet beati pauli apostoli.

l ¶ Flore. Id est opibus virtutū: qꝛ virtutē nullus pōt habere sine charitate: qm̄ q̄ habet vnā virtutē in actu habet oēs: ꝛ q̄ caret vna caret oīb⁹. xxiiij. q. j. vbi sana. xxxij. q. j. cum renūciat. de pe. dist. ij. si enim inquit. ꝭ. de re iudi. defleat peccator.

m ¶ Nihil. Iuxta illud apostoli: si tradidero corpus meū ita vt ardeam: charitatē autē nō habeam: nihil † mihi pdest. de consecra. dist. iiij. solet. de peni. dist. iij. si quis autem. ad fi. di.

† Quo ad vitā eternam. pdest eū quo ad n

n ¶ Propter hanc. Scilicet charitatem.

q̄ diligēs fuit iputari dꝫ ff. de of. p̄si. illicitas. §. si cuti. ꝛ sufficit diligentiā adhibere quā pōt. xlvij di. c. vlti. ꝛ si negociū nō habeat effectū sufficit si sit vtiliter ceptum. ff. de neg. gest. sed an vltro. §. j. lꝫ secus sit in negocijs pupilli. ff. eo. ti. si pupilli. in p̄in. et. l. litis. — Sapi. x. — Luce. x.

r ¶ Maria. De q̄ dicit Maria vile forum: vas septem demonioꝝ. Plorans immodice fit apl'a de meretrice.

s ¶ Illa. s. vita ꝯtēplatiua.

t ¶ Secura. q̄po- ti⁹ amplectāda. nā tenere certū ꝛ dimittere icertū debem⁹. de pe di. vij. c. vl. ff. de ri. nup. adoptiu⁹. §. j. sꝫ vtraq̄ꝫ ē certa — Exodi. xxiiij.

u ¶ Ista. s. actiua.

x ¶ Lie. Lia lippa erat. oculis q̄ q̄ttuor† filios genuit ex iacob: sed rachel duos tantū. scꝫ ioseph et beniamin.

† Immo sex scꝫ ruben: simeō leui: iudā ꝛ de his genesis. xxix. et isacar: et zabulon. et de his. xxx. de oīb⁹ mixtim. xxxv. Jo. and.

y ¶ Legislatorꝫ. s. moysi. xxxvj. dist. si q̄s vult.

z ¶ Quapropter. i. pter quā causam.

a ¶ Ad p̄sulatū. xviij. q. j. c. vno. ꝛ. viij. q. iij. c. iij.

b ¶ Diuertenti. Id ē accedenti.

c ¶ De lnīa. q̄ petit licētiā ꝛ obtinet cōpelli dꝫ vt cedat. ꝭ. eo. quidam.

Post trāslationē ¶ Sūt tres partes Prima pōit postulationē ꝛ postulātiū petitionē. Scd̄a ibi: verū. canonē postulatiōi et petitioni ꝯtrū quē iterp̄tat ponēdo casus q̄b⁹ canō obsistit/ et quib⁹ non. Tertia ibi: cuꝫ ergo ꝯmittit postulationē certis casibus admittēdā ꝛ i alijs repellendam. Jo. and. — Diuisio.

¶ Casus. Vacante ecc'a fauētiñ. canōici ꝯtulerūt liberā p̄tātē eligēdi i. J. eoꝝ canōicū. ip̄e x̄o postulauit Jo. canonicū scti fridiani oli ep̄ꝫ sarnateñ. p̄positus ꝛ capl'm fauētiñ. postulationē illā petierūt approbari a dn̄o pa. sed huic postulatiōi videbat obstare capl'm ꝯstantinopol'. ꝯcilij i q̄ dr̄ vt q̄cūq̄ꝫ de pōtificali dignitate ad mōasticā vitā ꝛ pnie locū descēdit: ad pōtificatū vlteri⁹ nō resurgat. vñ ꝯ illō ꝯci. q̄ō ē vnū ō q̄ttuor ꝯcil'. q̄ seruat ecc'a sicut q̄ttuor euāgelia: nō videbat eadē postulatio admittēda: verūtñ i q̄busdā casib⁹ nō obstāte illo ꝯcilio is q̄ mōasticā vitā elegit: pōt iteꝝ ad ep̄atū assumi. Prio si ppt psecutionē vl' ppt corpis ifirmitatē ad mōasticā vitā descēderit: de supioris lnīa his cessātib⁹ ad ep̄alē poterit resurgere dignitatē. Itē si q̄s pp cupiditatē parētū eo igrāte fuerit ep̄atū adept⁹. ꝛ h̄ cōpto ad mōasteriū ō lnīa supioris trāsiuit: q̄uis ad illū redire nō possit: ad aliū tñ licite poterit reassūi. In istꝫ casib⁹ nihil dr̄ attēptari ꝯ ꝯcil'. p̄dictū q̄ō loq̄tur i eo casu cū aliq̄s dimittit ep̄atū ppt aliq̄ō crimē: ꝛ ad mōasticā vitā pnie cā descēdit alijs opiniōib⁹ relectꝫ q̄ i l'ra ponūt. qꝛ ñ ꝯstitit pa. ppt quā cāꝫ p̄dict⁹. J. cesserit ep̄atui: mādat pa. rauēnati

electo. qb⁹ si cōstiterit ei q ꝓpter aliquā de pmissis causis vel cōsimilib⁹ pdict⁹. J. renūciauerit epatui dūmō necessitas vel vtilitas id exposcat det ei licētiā trāseūdi ad ecclesiā faueñ. maxime si verū est qd asserit q ille loco tm̄ cesserit ⁊ nō dignitati vel ordini. q tūc psumēdū est q nō ꝓpter aliqd crimē a se cōmissum causa penitentie trāsiuit ad vitā regularē. alioqn cū durū eēt nimis ɔtra tā solēne cōciliū hui⁹ postulationē admittere iiūgat caplo fauent. vt de alia psona ydonea sibi ꝓuideāt in pastorē. ¶ Nota hic qttuor casus in qb⁹ ille q renūciauit episcopatui trāsiēs ad monasticam vitā potest iterū in epm reassumi. ¶ Itē nota q ius et ptās eligēdi epm in vnū tm̄ pōt trāsferri. ¶ Itē eligi pōt postulādus ad hoc vt postulet. ¶ Itē nota regulā q cessante cā: cessat effectus. ¶ Itē necessitas ⁊ vtilitas parificātur. ¶ Item plat⁹ cōtra ius scriptū petitionē admittere nō debet. Bernar.

dño papa vt hic dicit: et sic non potest renunciare sine lnīa pape† quis symoniac⁹: al's ratihabitio retro sibi preiudicat. j. de symo. sicut. vel intra breue tps. j. q. j. ɔstat. et. j. de regu. c. ij. qd in maleficijs verū est. ff. de vi et vi arma. l. j. §. quotiens. xxxiij. q. ij. si ergo. C. de trāsac. quis. et. C. quomodo et quando. iud. ab eo.

¶ Glo. seq. not. q dat⁹ vt eligat ⁊c.

a ¶ Liberā. Et ideo potuit eligere vnūcūq. Et no. q q pōt eligere potest postulare. s. de elec. in causis.† sed nō econtrario. arg. ff. de ri. nup. gnāli. hic exp̄sse habet q vni potest cōmitti potestas eligendi. si. s. de elec. causam que.

† Ubi de hoc. vl' facvim i eo q dicit liberā sm̄ Hostiē. Jo. and.

¶ Glo. se. reci. p. q. quare iste postulat⁹ fuit. duas causas reddit. et primā reprobat.

b ¶ Postulandum elegit. Simplicit eligi nō potuerat: q erat de alia ecclesia. lxiij. dist. lr̄as. ⁊ lxxj. di. fraternitatē. sed in postulandū eligi potest.‡ lxiij. dist. valentinianus: q eps fuerat: ⁊ ideo non eligi s postulari debet. et hec fuit cā qre fuit postulatus ⁊ nō illa: quia de alia ecclesia vt dixit Jo. de hoc dicitur. s. de elec. cum inter canonicos.

† al'. baculū.

‡ Sec⁹ hodie. de postulando. c. vno. lib. vj. Jo. and.

ecclesiā rauēnateñ. cū pposit⁹ ⁊ canōici fauētiñ. i. J. eoꝝ cōcanōicū
a liberā[a] eligendi auctē vnanimit ɔtulissent ipe. J. scti fridiani lucañ. canonicū oli epm sarnateñ. i
b fauētineñ. epz postulādū[b] elegit.
c Porro a scti fridiani pore[c] sup h reqsito ⁊ obtēto ɔsēsu: pposit⁹ ⁊ alij postulatōez eādē approbari a nobis hūilit petierūt. ¶ Verū postulatiōi hmōi videbat ɔcilij
d ɔstātinopolitani[d] caplz obuiare: i quo statutū est vt qcūq de pōtificali dignitate ad monachoꝝ vitā ⁊ pnie locū descenderit: neq vlteri⁹ ad pōtificatū resurgat. vñ
e ɔ dictū ɔsiliū (cū sit vnū ex quattuor[e] principalib⁹: q sicut qttuor euāgelia ecclia catholica veneratur) nullaten⁹ videbat eoꝝ postulatio admittenda. Ceteꝝ spāles qdā cas⁹ iueniunt. i qb⁹ (pdicto ɔsilio nō obstāte) is q vitā monachalē elegit: rursum licite pōt ad epatū assumi. si ei qsq psecutōis rabie seuiēte/ vel ppediēte iualitudie corporis: cū pficere neqat in regimie pastorali: de supioris auctē ad mōasticā vitā descēdat:
f psecutionis vel egritudis ipedimēto cessante[f]: ad epalē poterit resurgē dignitatē. Itē si qs ppt lrature defectū (ne tanq cec⁹ ce-
g co[g] ducatū pbeat) locū† regimis
h auctē aplica deserendo[h] ad ociū se ɔtulerit mōachale: ac p exercitiū lectiōis: scie reppit margaritā: pculdubio poterit denuo vocatus a dño cathedrā reascēdere pastoralē. Rursus si qs cupidi-
i tate pentū[i] (eo tñ penit⁹ ignorāte) fuerit epatū adept⁹: ⁊ h ɔperto epatū de lnīa supioris dimit-
k tēs[k] obsuātiā elegerit regularē: ⁊ si ad epatū eūdem redire post-
l modū neqat[l] iuxta canōicas sanctiones: ad aliū tñ poterit licite reassumi. Qūq āt i his ⁊ ɔsilib⁹ casibus his q epatu dimisso: monasticā vitā elegit: resurgere valeat ad offīn pastorale: nihil tñ i his ɔ pscriptū † itelligit cōciliū
m attētari: qd i eo loquit[m] casu cū ꝓpter aliqd crimē epatū qs deserēs ad vitā monasticā pnie cā descēdit. Vñ qdā in eo casu loq dixerit caplm supradictū: cū qs p crimie de quo ɔuict⁹ fuerat vl' ɔfessus ab epali dignitate deposit⁹: i monasterio extitit ad penitētiā agēdā iclusus: vel cū aliqs ppt graue crimē p quo epatū retinēs pniam digne agere nō va-
n lebat[n] cedēdi obtēta lnīa: vitam monachalē elegit. Alijs asserētib⁹ sic itelligēdū eē caplm ante dictū: vt p se resurgere neqat. i. repetere qsi debitum q tali mō di-
o misit[o] qūq eligi possit: psertim si
p q locum[p] tñ et nō ordinē[q] resignauit. ¶ Cū ergo nobis cōstare nequiuerit: ob quā cām pdict⁹. J. epatui olim cesserit: mandamus quatenus si tibi constiterit: q p
r pter aliquam ex pmissis[r] causis seu ɔsilib⁹ idē. J. epatui cesserit memorato: tu auctoritate nostra dūmodo necessitas vel vtilitas

† al'. pfatum.

¶ Glosa seq. reci. per. q. an dispensari possit cū symoniaco et symoniace promoto alle. v. iura q non. et qttuor in ɔtriū ponit opi. vin. ⁊ demum aliorū q distiguūt symoniacū in ordine ⁊ in bñficio: ⁊ symoniacū et symoniace pmotū et spōte cedentē ⁊ litigantem

l ¶ Neqat. Q erga symoniacos nulla mīa est adhibēda. j. q. j. erga symoniacos. ⁊. vij. q. j. psētiū. et. s. de ele. sup eo. et j. q. j. q qdā. ⁊. j. de symo. nobis fuit. Sz ɔ videt q possit cū symoniacis dispēsari. vt. j. q. v. qcūq. ⁊ c. pñtiū. ⁊. j. de symo. de symoniace. ⁊. s. d elec. si alicui⁹. Sol. vī. dicit q talis de iure non potest eligi siue postulari: sed dispensatiue dz postulari. Alij dicūt q si cōmissa fuit symonia in ordie nullus pōt cū eo dispēsare. vt. j. q. j. erga. et. ca. qd qdā. nec etiā dñs papa vt dicūt: q caracterem habet vitiosum: cui renūciare nō pt: ⁊ iō nō purgat vitium istud. vt xiiij. q. vj. si res aliena. Sed h nō credo imo pt papa bñ dispēsare cum symoniacis qui caracterē hñt vitiosum q scient symoniā ɔmiserūt. j. de symo. c. pe. s inferiores plati nō pñt dispensare cū sciēte s papa: ⁊ h iō q bñ purgat vitiū furti re furtiua apd furem remanēte de volūtate dñi ff. de vsuca. si fur. i pn.‡ et. j. q. j. qd qdā. v. si forte militie caracterē ⁊c. idē in violēto detētore. ff. de pca. certe. §. iulianus.† Sed cū symonia cōmissa est ignorante illo cui acqsitū est bñficiū: vel q ordinē vel dignitatē adept⁹ est ignorāter pñt epi dispēsare post liberā resignationē. Sed i hoc distingue si bñficiū etiā simplex eo mō est adept⁹ statim post resignationē potest resumi ad illud dispensatiue. vt. s. de elec. si alicuius. in fi. et capitulū etiā tunc dispēsat. et. j. de symo. ex insinuatiōe. In illo qui dignitatē sic est adeptus distingue si spōte resignet petēs humiliter resignationē admitti. statim pōt eps dispensare cum illo: et ad eandē prelaturā. ar. j. q. v. pñtiū. vbi dispensat in dignitate assumēda cū eo q spōte renūciauit ordini ignorāter recepto. et ar. illius. c. qcūq. circa pn. tñ loquit de dispēsatiōe pape. Et ar. illi⁹ decre. si alicui⁹. a cōtrario sensu. Si vo de hoc contendit in iudicio: et electio sua reprobata fuerit: q symoniace fuit facta licet eo ignorāte: tunc eps illa vice ⁊ in sua vacatione cum eo non poterit dispensare: sed postea sic. s. de elec. si alicuius. in prin. et ita teneas circa huiusmodi dispensationem symoniacorum.

† Dicit hosti. q statim cū hoc sciuit vocare dz psonas idoneas qbus reuelet q tale qd competit: ⁊ ptestet q inuit⁹ epatum tenet cui sine pape lnīa cedere nō pōt ⁊ corā illis tūc faciat pcuratorē quē in illoꝝ pñtia mittat ad curiā: ⁊ sic nō aliter purgat illū tutum. al'. de appel. c. fi. Jo. an.

‡ Si fur emit a dño rē furtiuā et habuit p tradita desinit pro furtiua possidere ⁊ possidet p suo Jo. and.

† Uide de symo. tāta. sup glo. ij Jo. and.

¶ Glo. seq. reci. per. q. an solus prior ⁊c.

c ¶ A priore. Et a caplo: q solus por nō posset psonā alienare. ar. xij. q. ij. sine exceptiōe. ⁊. xix. q. iij. statuim⁹. cum maior sit alienatio psone q reꝝ. xxij. q. j. pcipim⁹. si autē nollet dare ipm cōpelli debet per superiorē. j. de iure patro. null⁹. nisi iustā habeāt causam nō dādi tunc cōpelli non debent. lxxiij. di. litteras. ⁊. lxxj. dist. c. j. ⁊. ij.

d ¶ Concilij constantinopolitani. vij. q. j. hoc nequaq.

e ¶ Ex quattuor. Et sunt hec. scz nicenū. constantino. ephesinum primum. et calcedoneñ. xv. dist. sicut.

¶ Glo. se. ponit brocar. alleg. vj. iura. p. ⁊ duo ɔ. et tripliciter soluit.

f ¶ Cessante. Ar. est h q cessante cā cessat effect⁹. vt. j. q. vij. q p remedio. ⁊. j. q. j. p necessitate. ⁊. lv. di. pcis. ⁊. lxj. di. §. his oībus. et. c. neophit⁹. j. de ap. cū cessante. Arg. ɔ. xxxij. q. j. dixit dñs. et. xix. q. ij. due sunt. Sol. si p cām fiat dispēsatio vl' aliqd ɔsil'e: cessante cā cessat qd factū est ex cā vt in primis ca. si vo ius cōe statuit ex cā lz cā cesset etiā remanet ius qd statutū fuit ex illa cā. ff. de postula. l. j. §. sexū. vt in ɔrijs. vl' sic lz cā ipulsiua cessat remanet ius qd ex ea statutū est. ɔ. xxxij. q. j. dixit dñs. Si finalis ē cā q diu cā durat qd ex ea cā statutū est: vl' qd ex illa cā fit: ea vo cessante cessat ɔstitutū ex illa cā ɔ. xxxij. q. vij. c. fi. vel cessat qd ex ea cā ɔstitutū est qñ in ɔstitutione dictū est. q cā cessante cessat ɔstitutio vt in pmis pcor.

Cā cessante cessat effect⁹ dupl'r exponi pōt.

g ¶ Ceco. Unde versus. Si cecus cecum conatur ducere secū. In foueam ductor primus cadit inde secutor.

Vers⁹.

h ¶ Deserendo. s. ca. proxi. §. pro defectu.

i ¶ Parentum. Data pecunia vl' pmissa. j. q. v. qcūq. ⁊. c. psentiū.

k ¶ Dimittens. Stati cū illud sciuit pmo petita ⁊ obtēta licētia a

m ¶ Loquitur. Hec interpretatio tenenda est super ca. illo. vij. q. j. hoc nequaq exclusis opinionibus ibi notatis.

n ¶ Non valebat. j. q. j. si qs neq. ex hoc colligo q symoniac⁹ sine licētia dñi pape renūciare nō potest. de hoc nota. s. c. pxi. §. j.

o ¶ Dimisit. vij. q. j. q periculosum.

p ¶ Locū tantū. j. de ordi. ab epo qui resigna. epi. c. vno.

q ¶ Ordinē. Id est ordinis executionē quia caracteri nemo posset renunciare.

r ¶ Ex pmissis causis. Quattuor de qb⁹ dictū est. s. in lr̄a scz ppt ppl'i psecutionē: vel corpis infirmitatē/defectū scie vel ꝓpter symoniam ab alijs eo ignorante cōmissā. cū qs renūciat ppt aliquā cām talē nō phibet iterū postulari ad dignitatē epalem vt h dicit

¶ Glo. sequens duo querit et soluit.

a ¶ Ordini. i. ordinis executioni. Sed quid si renũciasset ordini: adhuc põt reassumi de lĩa pape: nunqd recõsecrabitur? Nõ: q2 caracterẽ retinuit. i. q. i. qd quidã. ꝟ. si forte militie. xxxij. q. vij. licite. et ideo sola executio sibi deest: quã reassumit de licẽtia pape.

b ¶ Alioquin. i. si nõ renũciauit ex aliqua depdictis causis que fiunt sine peccato: sed ex alia ppt peccatũ. Additio. Uelid est nisi epus probauerit predicta vel al's tibi de illis pstiterit ſm Inno. Jo. and. (†al'. est.)

¶ Glo. se. re. q̃stionem.

c ¶ Durũ. Nõ tamẽ impossibile: q2 bene dispensat dñs papa ptra quatuor concilia/ et contra apl'm † dũ tamen nihil statuat contra fidẽ. xxv. q. i. sũt quidã. ar. xxxiiij. dist. lector. lxxxij. distin. presbyter. qd autẽ legit. xv. di. sicut de articulis fidei intelligitur.

(† Et contra verba euangelij de numero testiũ l3 nõ cõtra mẽtem ſm Inno. io. ã.)

Diuisio. Quidam cedẽdi. ¶ Prima pars ponit factum. Scda corrigit causam reddẽs ibi: s3 cũ. Jo. an. ¶ Casus. Quidã impetrant cedẽdi licentiã/ et ea obtẽta licẽtia cedere nolunt: dicit pa. q compellẽdi sũt vt cedãt. ¶ Nota q si qs licentiã cedendi a papa obtinuerit: cõpellẽdus est vt cedat. Itez quod semel placuit: amplius displicere non põt. Itẽ qd pmo fit voluntariũ: postea fit necessariũ. B.

d ¶ Cedendi cũ instãtia. Ex eo q cũ instãtia perseuerando petunt psumitur cõtra eos magis. de pe. di. j. diuortiũ. et. C. ad velle. si mulier. in fi. sic etiam palliũ cũ instantia peti debet. c. di. prisca. ꝛ. ff. de q̃stiõibus. l. j. §. diuus.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

e ¶ Compellendos. No. q aliquis cogitur renũciare obtenta licentia renũciandi: tñ ſm leges reintegra recuperabunt bona quib9 cessit. ff. de cessi. bo. his q. sed hoc ideo est: ne illudat papa ‡ sicut si postulatio psentat pape: nõ põt postea recedere ab ea. ꝟ. de postu. bone. ratio quare cõpellant redditur i littera. In hmõi cõpulsiõe considerat papa cõmodũ ecclesie vel propriã salutem petẽtis quorum neutrũ vult impediri: et ideo cõpellitur.

(‡ Uel alteri superiori cũ textus. de papa nihil exp̃mat Jo. and.)

id exposcat) licẽtiã ei tribuas ascendendi ad regimẽ ecclesie fauentinẽ. maxime si veritate subnixit: q dict9. J. loco tantũmodo a cesserit memorato: ꝛ non ordini a vel etiã dignitati: tũc enĩ eẽt † vehemẽtissime psumendũ: q nõ p pter crimẽ aliquod ab ipso commissum: sed cã penitẽtie ad vitã migrauerit regularẽ. psertim cũ apostolica sedes: post cessionem multominus q̃ antea pmisisset eidẽ tali crimine irretito: in põtib ficali ordine ministrare: alioqui b c (cũ durũ c nimis extiterit contra tã solẽne conciliũ huiusmodi postulationẽ admittere) ppposito et canonicis memoratis iniũgas: vt aliam personam sibi idoneam eligant in pastorem.

Idem in concilio generali.

Qui petijt cedẽdi licentiã/ ex quo illam obtinuit cedere compellitur. Capitulũ. xij.

d Quidã cedẽdi d licentiã cũ instãtia postulãtes/ ea obtẽta cedere ptermittũt. ¶ S3 cũ i postulatiõe hmõi aut ecclãrũ cõmoda qb9 psunt: aut salutẽ videant ppriã attẽdisse (qua2 neutrũ suasionib9 aliquorũ q̃rentiũ q̃ sua sũt: seu etiã leuitate q̃libet nolum9 ipedire) eos ad cedendũ e decernimus compellendos e.

Diuisio. Ueniens. ¶ Prima pars ponit appellationem impetrantis et eius causam. Secũda ipsius prosecutionem et auditoris dati sententiam. Tertia ipsius sententie confirmationem. Secũda ibi ad quẽ. Tertia ibi: nos igitur. Jo. and. ¶ Casus. Johãnes subdyaconus impetrauit litteras ad quosdã iudices vt ei prebendã vacantẽ in ecclesia sancti florentini in cõfluentia assignarent: et cũ ipsi vellent mandatũ apostolicũ adimplere: quidã canonici illius ecclesie se opposuerunt: dicẽtes q ipse renũciauerat iuri qd sibi ex ipsis litteris competebat: sed ipse subdyaconus hoc negauit. canonici testes induxerunt ad hoc probandum: per quos videbatur pbatum q ipse gratia capituli se cõmisisset. duo iudicũ sententiauerunt eũdem subdyaconũ non posse vti litteris supradictis pro eo q gratie capituli se cõmisit: quare iuri suo renũciare visus fuit: a qua sententia ipse appellauit: sue appellationi vigiliã epyphanie terminũ prefigẽs. ille accessit ad terminũ: sed aduersarius post terminũ per duos mẽses ꝛ amplius expectatus: tandẽ nũcius aduersarij cũ litteris ad contradicendũ et ad impetrandũ tantũ comparuit corã auditore dicto Jo. concesso: sed cum sufficiẽs ad cãm tractandã nõ esset: idẽ auditor sententiã iudicũ pdictoꝝ cassauit iustitia exigẽte. ¶ Nota q licet qs pmittat se gratie aduersarij nõ renũciando lrĩs ipetratis ptra ipm nõ intelligit. ppter hoc renunciasse iuri qd sibi ex lrĩs competebat. Itẽ cũ aliqs statuit terminũ sue appellatiõi: vtraq3 pars appellatiõis cãm psequi debet p sufficientẽ pcuratorẽ ad totã cãm cũ perẽptorie ad hec citata itelligat. Item nõ statim post terminũ perẽptoriũ debet iudex pcedere. Ber.

f ¶ Negante. Et sic per negationem facta fuit res dubia. † C. qui. ad li. procla. non licet. l. iij. et sic per narrationem et responsionem litis contestatio facta fuit. ꝟ. de li. cõtest. c. vnĩo. et. ꝟ. de elec. dudũ.

(† Et sic dicẽti icũbit pbatio. ff. de proba. ei qui dicit. Jo. and.)

¶ Glosa sequens fortificat textũ: et dat simile. obijcit et soluit. in fi. alleg. pro simili ca. sane. et ponit dissolutionem: et ipsius duas lecturas.

Honori9. iij. maioris ecclesie decano et magistro. R. cant. sancti dioñ. leodieñ.

Non renũciat iuri suo q̃ gr̃e aduersarij se submittit. Ca. xiij.

Ueniẽs ad apo. se. J. sub. proposuit: q cum bone me. J. papa. p. n. abbati de emenco. ꝛ maioris ecclesie ac scti pauli cãtorib9 treue. suis dederit litteris in mandatis: vt si nihil canonicũ obuiaret prebendã in ecclesia sancti florẽtiñ. in confluentia: quã Jacob9 decan9 ipsius ecclesie resignauit: sublato ap. obstaculo assignarẽt: ꝛ. J. Cũq3 iudices apostolicũ vellent adimplere mãdatũ: q̃dã se opposuerũt canonici ecclesie memorate: dicentes subdyaconũ antedictũ renũciasse iuri: quod sibi ex ipsis lrĩs cõpetebat. Dicto igit subdyacono hoc negãte f iã dicti canonici ad hoc pbãdũ testes aliquos pduxerũt: p quos cũ videret p g batũ ipm se gr̃e capl'i pmisisse g: h duo iudices h pdictoꝝ sententialiter decreuerũt eundẽ nõ posse vti lrĩs supradictis: p eo q idẽ aduersarij se gr̃e cõmisisset: p qd i visus est renunciasse i iurisibi ex ipsis lrĩs pcetẽti. A q̃ snĩa idem appellans: in vigiliã epiphanie k terminũ sue appellatõis pfixit k

g ¶ Commisisse. Et sic commisit se gratie capituli tantum: sed in veritate nõ erat probatum q per hoc litteras renũciasset: quare ipsoꝝ sententia retractatur: quia et si verum esset q se eorum gratie cõmisisset non videtur renũciasse litteris nisi expresse litteras ipas restituisset. ꝟ. e. sane. et. ꝟ. de pac. cum pridem. et si cõmisit se illorum gratie/ ꝛ ipsi nullam gratiam faciebant poterat vti iure suo. Et est simile: licet eamus ad arbitros in causa appellationis propterea non renuncio appellationi: imo postea possũ prosequi appellationẽ: nec mihi currit tempus interim. C. de temp. ap. auc. si tamen. nec inde debet dãnum sustinere vnde meruit gratiã reportare. ꝟ. e. sane. et. ꝟ. de fideius. peruenit. et. ꝟ. de pac. cum pridem. Sed contra videtur q tacite videtur renunciasse litteris suis. ꝟ. de offi. dele. gratum et. ꝟ. de testi. cũ venissent. et. ꝟ. de his q̃ fi. a ma. par. ca. ex ordine. et. ꝟ. de preben. p illorum. et. C. de iure do. l. ij. ff. de lege cõmis. post diem. et nihil refert an alterum ex equipollentib9 ‡ quis faciat. ff. de re iudi. in summa. et. ff. de arbi. quid tamen. §. j. et. ꝟ. de verbo. sig. in his. Dic q per hoc non renunciauit per prima iura: et quia cassata fuit illa sententia: simile videtur. ꝟ. e. sane. sed ibi plus petit tradendo litteras aduersarij quare iuri suo renunciauit: hic non tradidit litteras licet commiserit se gratie aduersarij. Unde ibi auditus fuit potius iudicis officio q̃ iure actionis: hic vero ipso iure: vel ibi auditus fuit de iure: vt dicitur ibi: in fine vltime not.

(Appellatiõi nõ renũciat q̃ p ca arbitros assumit.)

(‡ Ista non sunt eqpollẽtia renunciare ꝛ submittere se gr̃e. vt. ꝟ. dixit glo. ꝛ sa cit. j. de in. sti. cũ venissent. Jo. ã.)

h ¶ Duo iudices. Et propter hoc solũ etiam debuit cassari sententia cũ nõ appareat q tertius se excusasset vel cõmisisset eis vices suas. ꝟ. de offi. delega. causam matrimonij. et. ff. de re iudi. duo ex tribus: sed si se excusauit bene potuerunt procedere. ꝟ. de offi. delega. prudentiam. quod intellige sic clausula illa q si non omnes ꝛc. erat in lrĩs: sed ex alia cã fuit cassata snĩa: et mandatur iudicibus istis vt prebendam illam faciant conferri. vt dr in integra. in fi.

¶ Glosa sequens arg. et argumentum determinat.

i ¶ Renunciasse iuri. Ar. q per litteras executorias acquiratur ius alicui impetranti al's non posset renunciari iuri ex ipsis litteris competenti si nõ acquireretur ius: quia ei quod non est etiam renunciare non potest. Dicas q per litteras monitorias precepto rias siue executorias nullum ius acquiritur: per quod ecclesia siue clerici contra quos impetrantur littere obligati sint impetranti: nec aliquod ius habet in ecclesia ante receptionem: sed officiũ executoriũ implorare potest: vt mandatum apostolicum exequatur: et ipsi mandatũ tenentur adimplere: ꝛ huic officio bene posset renunciare restituendo litteras/ ꝛ renunciando litteris impetratis: et etiam impetrandis: quo facto executores vlterius nõ procedent: et sic nec officiũ iudicis: nec aliud per litteras illas implorare poterat: huic officium nõ fuit renũciatũ. ꝟ. eo. sane. cum iam executor fuerit, psecut9 officiũ suũ: sed litteras tantũ restituit: quarũ auctoritate fuerat restitutus: ꝛ inde non obfuit renunciatio lrãrũ et ideo de iure fuit auditus: vt no. in fi. vlt. notule. Ber.

(† Et ca. cõsuluit in fi. glo. vlti. dic q q̃stio ista bñficialis erat et hodie in ea tene qd habes. j. de elec. c. j. lib. vj. nec ꝛ vera distictio glo. q sola termini pfixio et post in lrĩs desecat causam ad curiã. vt dicit in ca. iterposita §. j. de appel. Jo. an.)

k ¶ Prefixit. Quod quidem bene potuit: ꝛ iudex idem facere potest et debet. ꝟ. de ap. oblate. et. c. sepe contingit † et terminũ pfixit vt tunc esset in curia vt sequitur. quãdoq3 statuit ad iter arripien-

dum: ꝛ tunc sufficit arripere iter in termino. ꝭ. de appel. peruenit. et in istis casibus littere ante terminos impetrate non valent: vt dicit illa decre. oblate. et. c. sepe. termin⁹ vero datus a lege est annus: vel ex iusta causa biēnium. ꝭ. de appel. cum sit romana. et talis terminus bene potest preueniri. vt in. c. oblatam.

¶ Glosa sequens signat cōtrarium. et dat duas solutiones.

a ¶ Minus sufficiens. Sed nō videt̄ ꝙ iste fuerit ꝯtumax ex quo misit nūciū ad ipetrādū ꝛ cōtradicēdū cū ipe nō appellauerit: ʒ ille Jo. cōtra quem lata sententia fuit: et ideo non debuit sententia contra ipsum ferri: licet forsitan posset in expēsis condēnari. vnde ꝯtra. ꝭ. de appel. nicolao. vbi ꝯdēnat̄ appellās in expēsis: ʒ non fuerit ꝓsecut⁹ nisi quo ad impetrādū ꝛ ibi non fuit ꝯcessum sup principali. Potest dici ꝙ in illa Nicolao hoc nō fuit petitū. Jlle Nicolaus tm̄ petijt alterā partē in expensis condēnari: qꝛ nō miserat sufficientem ꝓcuratorē: hic vero petijt vt ꝓcederet̄ ad sententiā infirmādam. Uel melius hic fuit lis contestata ꝛ sentētia diffinitiua lata. et ideo cū statutus eēt termin⁹ ad ꝓsequendam appel. et altera pars nō fuerit sufficiēter ꝓsecuta ad sentētiā defendēdam contumax debet reputari: siue sit pars appellata siue appellās: quia iudex appellatiōis: altera parte absente debet procedere ad cassandā vel cōfirmādā sententiā. C. de tēp. ap. l. vl. ꝭ. illud. ij. q. vj. ꝭ. appellatore. ꝛ. ꝭ. de ap. ꝑ tuas. vbi hoc est exꝓssum: qꝛ non misit nūciū sufficientē sibi imputet. nec potest dici ꝙ citata nō fuerit: qꝛ terminus cōstitutus ad appellationē ꝓsequendā ab appellāte vel iudice vicem obtinet peremptorij: vt eo elapso perinde ꝓcedatur ac si ꝑemptorie sit citatus. ꝭ. de appel. sepe cōtingit. Et no. ꝙ hic appellatus tenet̄ mittere nūciū sufficientē ad appellationē ꝓsequēdam si terminus sit prefixus a iudice vel ab appellante: ꝛ appellās eodē modo. al's finietur causa altero ꝓsequente legitime. ꝛ hoc est cū lis est contestata: et appellat̄ a diffinitiua sententia siue post lit. contest. vt hic. habes al's in expēsis punit̄. vt dicit illa decre. Nicolao. qꝛ ibi nō fuit lis ꝯtestata. et appellatū fuit a grauamine. Unde non poterat procedi ad sentētiam altera parte absente: vnde punitur tm̄ in expensis quia nō venit sufficiēter instructus. Si vero appellatio ante lit. contestatā a iudice recepta non fuit: nec ab aduersario approbata: tūc sufficit appellāti mittere ꝓcuratorē ad impetrandū et contradicendū. ꝭ. de ap. interposita. ꝭ. j. saluo eo qd̄ dicitur. ꝭ. de ap. cordi. ʒ cū appellat̄ a sentētia diffinitiua nō refert vtrū appellatio approbetur ab aduersario vel iudice: saluo eo qd̄ dicitur extra de appel. cordi. sed consideratur vtrum terminus sit prefixus a iudice: vel ab appellante: et tunc vtraqꝫ pars tenetur mittere sufficientem procuratorem ad totam causam: vt hic patet al's procederetur contra absentem tāq̄ contumacem: vt hic patet et. ꝭ. de appel. interposita. vbi de hoc.

Appellationis iudex an possit altera pte absēte ꝓcedere.

¶ Ad quē cū venisset. P. de collemedio: capellanū nostrum super hoc sibi ꝯcessimus auditorē. Sed cū eius aduersarius nō accesserit/ ꝑ duos mēses et ampli⁹ expectatus: nec vllus cōpareret ꝓ eo sufficiēs respōsalis: tādem quidā litteras habēs ad ꝯtradicēdū ꝛ ipetrādū: corā eodē cōparuit: qui cum ad tractādum causam minus sufficiēs[a] crederetur: idē auditor sentētiam predictorum iudicum sententialiter (iusticia exigēte) cassauit. ¶ Nos igitur ratam et firmā habemus capellani sententiam memorati.

Jdem archiepiscopo treuereñ.

¶ Si prelatus ab obediētia subditos absoluit: non propter hoc ꝓlature renunciat. Capl'm. xiiij.

Lecte coram nobis. f. t. littere cōtinebāt ꝙ abbas sancti Petri tulleñ. tibi humiliter est confessus ꝙ cū adeo graui egritudine laboraret: ꝙ de vita desperaretur[b] ipsius ad cuiusdā emuli sui concilium[c]: de quo ipe (cum nō crederet eum emulum) confidebat monachos suos ab obedientia in qua sibi tenebant̄ absoluit: vocato dyocesano episcopo: vt abbatiā in ei⁹ manib⁹ resignaret: qd̄† tamē visus ꝯsilio saniori nō fecit[d]: ꝛ eidem abbati

† ar. d

Diuisio.

Lecte coram. ¶ Cōis diuisio. Secūda ibi: nos autē. Jo. an.

¶ Casus. Quidā abbas adeo graui egritudiē laborabat ꝙ de vita desꝑabat̄ ipsius. ad ꝯsiliū cuiusdā emuli sui quē emulū nō credebat/ absoluit monachos ab obediētia sua: ꝛ epm̄ suū vocauit vt in manib⁹ suis renūciaret: non tamē renūciauit. postmodū recuperata sanitate monachi obediētiā/ ꝛ reuerētiā fecerūt eidē. dubitauit abbas an ex tali facto renunciasse intelligatur abbatie. Rū. ꝙ nō. ¶ Nota ꝙ nō itelligit̄ qs renūciare regimini suo lʒ absoluat subditos ab obediētia sua: qꝛ illa nō est forma renūciādi. Ber.

b ¶ Desperaretur. Sic. ꝭ. de regula. et transeunti. sicut tenor.

c ¶ Concilium. De quo tenebat̄ ille emul⁹ actiōe de dolo. si fraus intercessit. ff. de reg. iur. cōcilij.† ꝛ cōtra illū potest agi de dolo quā ti ei⁹ interfuit id factū nō esse. ff. de dolo arbitrio. ꝭ. dolo. et hoc verum est si fuisset soluēdo: sed hoc nō esset si vera renūciatio fuisset. vnde in eo casu debet restitui ad pristinū ius. ff. de dolo. et eleganter. ꝭ. pe. ꝛ. ff. de eo ꝑ quē factū erit. l. vl. hic ista cessant: qꝛ non fuit ħ renūciatio cū effectu.

† Uide de sen. excōi. nup. super glo. ij. ꝭ. ā.

postmodū restituto sanitati: vniuersi et singuli de cōuentu obedientiā ꝛ reuerentiā requisiti ab eo i caplo ꝓmiserūt[e] et. ꝭ. ¶ Nos aūt ex tali facto eūdem abbatē suo resignasse regimini non videmus. Grego. ix. agatheñ. et viceñ. episcopis.

¶ Abbas exēptus sine licentia pape renūciare nō pōt. Ca. xv.

Dilecti filij ꝯuent⁹ monasterij sācti. U. † immediate ad ro. ꝑtinētis ecclesiā: itimauerūt ꝙ abbas eorū sentiēs se in sufficientē[f] oneri regiminis abbatie: cessit i manib⁹[g] eorūdem: ipi quoqꝫ. G. mōachū scti victoris elegerūt canonice in abbatē. et. ꝭ. ¶ Cū igitur dictus abbas cedere[h] sine licētia nostra nequiuerit nos tā electionē[i] q̄ cessionē ꝓdictas decernētes irritas ꝛ ianes. Mandam⁹ quatenus abbatem ipsum loco suo restitui faciatis: quo integre restituto: vice nostra recipiatis cessionem ipsius.

† ar. G.

De supplenda negligentia prelatorum.

Alexan. iij. cisterciensibus.

¶ Si dyocesan⁹ requisit⁹ bñdicere nolit cisterciēsem abbatem: ipse monachos suos benedicere poterit. Capitulū. j.

¶ Glo. se. fortificat tex. ꝑ simile obijcit de tacita renūciatione ꝑ vnus ca. id coadiuuans ꝑ quiqꝫ similia. et soluit.

d ¶ Non fecit. Et ideo volūtas talis nō obfuit qꝛ nō processit ad factū simile. volūtas nō sufficit vbi opus est facto. ꝭ. de eo q̄ mit. in pos. cā rei ser. c. j. ꝛ arg. ꝭ. de re iudi. cū aliquib⁹. Sed ꝯtrium videt̄ ꝙ tacite videt̄ iuri suo renunciasse. ꝭ. de bis q̄ fi. a ma. par. ca. ex ore. vbi ipso facto videt̄ renūciasse: sicut ipso facto deū negam⁹. xj. q. iij extimāt. ipso facto mētimur. xxij. q. v. cauete: et ipso facto appellamus. ꝭ. de appel. dilecti. ca. vt nostrū. et eo ipso ꝙ quis salutat ꝑlatū cōsentit i illū quē nō pōt reprobare. lxiij. di. cū adrianus. nec est opus scripto qui obedientiā suā ipso voluntarij aduentus probat officio. ꝭ. de maio. et obe. legebatur: cōtrariū tamē ver est: qꝛ propter hoc nō renūciauit. ¶ Glo. seq. ar. Jo. an.

e ¶ Promiserūt. et sic videt̄ reassūpsisse obedientiā: a q̄ illos absoluerat: tali mō non poterat cū esset ꝑlat⁹ eoꝝ sine lnīa epi sui. xviij. q. ij. abbas. ꝛ. c. ꝑxi. ꝛ. ꝭ. eo. admonet: cū sit de substantia regule ipsa obedientia. ꝭ. de ma. ꝛ obe. cū in ecclesijs. Jtē ar. ꝙ reintegra licitū est penitere. ꝭ. de elec. in causis. ꝛ. ff. de iurisdi. om. iudi. si conuenerit.

Dilecti filij. Jn ꝑma pte ponit̄ cōuent⁹ petitio. Jn scd̄a ibi: cū igit̄ ipsi⁹ repulsio ꝛ negocij cōmissio. Jo. and. ¶ Casus. Quidā abbas ad romanā eccl'iam nullo medio ꝑtinēs/ ꝛ sentiēs se isufficiētē: renūciauit i manib⁹ monachoꝝ regimini abbatie sine licētia pa. ꝛ mōachi aliū elegerūt. ꝑuenit hoc ad papā. cū ergo dict⁹ abbas sine lnīa pape renūciare nequerit abbatie: ipe tā renūciatione q̄ electionē denūciauit irritas ꝛ ianes: mādās qbusdā q̄ten⁹ abbatē ipm̄ faciāt restitui loco suo: q restituto recipiāt vice pape renūciationē ipsi⁹. ¶ Nō ꝙ resignatio fieri dʒ i manu sui ꝑlati: aliter nō valet. Jtē abbas imediate subiect⁹ ro. ec. nō pōt cedere si lnīa pa.

Diuisio.

f ¶ Jnsufficientē. Propter isufficientiā debet remoueri. xviij. q. ij. si qs abbas. Jtē ꝑpter negligentiā ꝑlat⁹ repellit̄. ꝭ. q. j. ꝭ. ecce cū. et iudex similiter. C. de offi. ꝑfec. orientis. l. iij. ꝛ sic bñ dʒ admitti renunciatio si fiat debito mō propter sufficientiā. ꝭ. eo. titu. nisi. ꝭ. pro defectu. in fi. ꝛ. c. post translationē. ꝭ. itē. ꝛ papa hic admittit illā ꝑpter negligentiā. ꝭ. de of. custo. ca. j. et magister ꝑpter insufficientiā dʒ remoueri a docendo. C. de profes. et me. l. ij. lib. x.

g ¶ Jn manib⁹. Quia ad quē pertinet cōfirmatio ad ipm̄ pertinere dʒ resignatio†. xviij. q. ij. abbas. et ideo talis renūciatio non tenuit. Arg. ꝭ. eo. ꝙ in dubijs. sed q̄tum ad se bene tenuit‡ quia non posset repetere. de hoc dictū fuit. ꝭ. eo. ꝙ in dubijs: tamen cōpellit̄ postea cedere: sed hoc cōtingit propter insufficientiam.

† Uide qd̄ no. in cle. c. ti. c. vno. i glo. f. io an.
‡ Unde dicebat Goff. ꝙ supiore hn̄te ratam cessionē ꝛ ꝑ bēde licentiā eligēdi poterat electio fieri. Jo. and.

h ¶ Cedere. nec ad aliā abbatiā se trāsferre. ꝭ. de ꝑsue. cū venerabil.

¶ Glosa sequens infert/ dat simile et arguit.

i ¶ Electionē. Si nō tenuit renūciatio nō tenuit electio: sic si aliqs nō est legitime destitut⁹ ali⁹ in locū illi⁹ nō fuit legitime institutus. iij. q. vj. hoc dqꝑpe. ꝛ. ꝭ. de accu. ad petitionē. si. lxxxj. di. tātis daniel. ꝛ. vij. q. j. ꝑsentiū. Jtē ar. ꝙ si ꝑncipale nō tenet: nec id qd̄ ex eo secutū est. ꝭ. de ff. instru. inter dilectos. ꝛ. C. de legi. nō dubiū. Jo. an.

¶ Rub. De supplēda negligētia platoꝝ. ¶ Uiso de modis q̄bus ꝑlati assumunt̄. qꝛ sepe i ꝑlaturis negligēter res agunt̄. xl. dis. ā oīa. ꝛ qd̄ negligit̄ supplēdū: ꝛ qd̄ omittit̄ istaurādū. iō ꝛc. Jo. ā.

¶ De hac materia tractat. lxxxiiij. et. lxxxvj. di. ꝛ. ij. q. vij. negligere.
Statuimus. ¶ Casus. Cistercienses aliqñ remouent abbates de monasterijs suis vel moriunt / et alios in locū eoꝝ substituūt: episcopi dyoce. nolunt bñdicere substitutos abbates statuit pa. hic ꝙ si episcop⁹ tertio requisit⁹ eos benedicere renuerit: liceat ipsis abbatib⁹ ꝓprios monachos bñdicere / et alia exercere q̄ ad officium ptinēt: donec epi illos bñdicāt. ¶ Nota negligētiā platoꝝ puniendā circa officiū suum. Item nota ꝙ q̄s dat qđ non hꝫ. Ber.

a ¶ Substitutos. Et ꝯfirmatos. qꝛ ante nihil facere vl' disponere possunt. s̄. de elec. nosti.
¶ Glosa sequens arguit allegat. v. iura. in cōtrarium allegat. vj.

b ¶ Benedicere. Ar. ꝙ aliquis pōt dare qđ nō hꝫ. C. de testa. manu. cū ꝯstitutio. ꝟ. fi. arg. C. de iure emphi. l. vl. ar. ad h̄ s̄. de elec. suffraganeis. ꝛ. ff. de acq̄r. re. do. nō est nouum. ꝛ. ff. de vsufruc. qđ vestrū nō est. Ar. cōtra. j̄. de iure pa. qđ aūt. in fi. ꝛ. j̄. de dona. iter vi. ꝛ vxo. nup. et. ff. de regu. iur. nemo. ꝛ. ff. de acqui. re. do. traditio. ꝛ. j. q. vij. daybertum. ꝛ. ff. de offi. ꝓcōsul. obseruare. in fi.
¶ Glosa sequens exemplificat. obijcit ꝛ soluit. ꝛ dat simile.

c ¶ Alia. Scꝫ vt ꝯferāt lectoratū in ꝓprio monasterio. j̄. de eta. et q̄li. cū ꝯtingat. ꝛ ar. lxix. di. c. j. si tñ p̄sbyteri sint: vt ibi. cū ꝛ illa iposītio manus nō sit nisi q̄dā bñdictio. vt. j. q. j. man⁹. Sed qualiter possunt hoc facere ante suā bñdictionē? Dic ꝙ dñs papa hoc ꝯcedit p ipam ꝯstitutionē: ne ꝓpterea in spūalibus vel alijs patiant monasteria detrimētū ꝓpter negligētiā epoꝝ. Similem indulgentiam habes. s̄. de elec. nihil est. §. vlti.

Diuisio. Sicut nobis. ¶ Cōis diuisio. Secūda ibi: nolentes. Jo. an.
Casus. Quidā regulares hñt ecclias ad eoꝝ p̄sentationē ptinētes quas vsib⁹ ꝓprijs appropriare nitunt. nolūt ad eas cum vacāt alios p̄sentare: sꝫ istituūt ꝓ sua voluntate. ꝛ ita grauant eos pēsiōib⁹ cōpetēter i pauptate deseruire: nec epo in epalib⁹ rñdere: nec hospitalitatē seruare. Significatum fuit hoc dño pape. nolēs igit papa. vt antiquus stat⁹ ecclesie ꝓpter hoc subuertat. mandat quaten⁹ nisi sint exēpte ecclesie supradicte a iurisdictiōe epi excessus illos studeat rōnabiliter emēdare. ꝛ nisi ifra tp̄s ꝯcilij lateran̄. statutū p̄dicti monachi p̄sentauerit ei psonas ad vacātes ecclias extūc liceat sibi ap. re. in eis ordinare rectores. ita tñ ꝙ p hoc nullū patronis i posterū p̄iudiciū generet. ¶ Nota ꝙ exēpti a dyocesano puniri non pñt. Itē nota ꝯcessionē eccliaꝝ ab epis factā sine iuris solēnitate nō valere. Itē ꝓpter negligentiā amittit q̄s ius p̄sentādi illa vice sine preiudicio in futurum. Bernar.

d ¶ Nituntur. Quod facere non possunt. nam ad priuatū cōmodū trahi non debēt que ad cōmunem vtilitatem prefixa sunt. xxv. q. j. que ad perpetuā. et. j̄. de offi. archipresby. vt singule. ar. et. ff. pro so. actione. §. labeo. ꝛ. j̄. de preben. nulla ratio.

e ¶ Concessionis. Concessio epi sine ꝯsensu capituli vel maioris partis nō sufficit vt possit transferre ecclesiā vel fructus ipsius ad regulares. j̄. de dona. pastoralis. et. j̄. de his que fiunt a p̄la. sine cōsensu capitu. cum nos.

f ¶ Destituunt. In ecclesijs que ad eos pleno iure non spectant: instituere vel destituere non possunt presbyteros: sed illos debent episcopis presentare vt ipsi episcopi de cura plebis respondeāt: et monachis de rebus temporalibus exhibeāt ratiōem. j̄. de preben.

Statuimus preterea vt si episcopus tertio cū humilitate ac deuotione (sicut cōuenit) req̄sit⁹ substitutos[a] abbates vestros benedicere[b] forte renuerit: eisdem abbatibus liceat ꝓprios monachos bñdicere: ꝛ alia[c] que ad officium huiusmodi ptinent exercere: donec ipsi epi suam duriciā recogitent: et abbates benedicere non recusent. Clemens. iij.

¶ Regulares in suos vsus conuertere non possunt ecclesias in quibus ius obtinent patronatus: et si infra tempus lateran̄. concilij quando vacant nō presentēt rectores ad eas: superior ordinabit easdem. Capitulū. ij.

Sicut nobis tua fraternitas itimauit monachi q̄dā ꝛ canonici regulares ecclias q̄ ad p̄sentationē eorū ptinent: in tuo epatu habētes ꝓprijs vsib⁹ deputare nitunt[d]. Nec volūt ad eas cū vacauerit vocare psonas q̄n poti⁹ occasiōe ꝯcessiōis[e] quorūdā epoꝝ: vicarios in eis ꝓ sua instituūt et destituūt[f] voluntate. admissos ita pēsionibus[g] onerātes: ꝙ nec ecclesijs ꝯpetēter possunt i pauptate[h] nimia deseruire: nec epo in epalibus[i] respōdere: neq̧ hospitalitatem[k] (sicut ꝯuenit) transeuntib⁹ ipartiri. ¶ Nolentes autē vt stat⁹ ecclie debit⁹ et antiqu⁹: p insolertiā[l] †alicui⁹ subuertat: mandam⁹ q̄ten⁹ (nisi a iurisditiōe tua[m] exēpte sint ecclesie supradicte) predictos[n] excessus studeas rōnabiliter emēdare. Et nisi p̄dicte psone infra tp̄s lateran̄. cōcilij[o] ꝯstitutū: ad vacātes ecclias tibi psonas idoneas p̄sētauerit: ex tūc tibi liceat (appellatōe remota) i eisdē ordinare rectores: q̄ eis preesse nouerint et ꝓdesse: ita tñ ꝙ ex hoc nullū patronis p̄iudiciū i posterum[p] generetur. Inno. iij.

¶ Supplet supior iferioris negligētiā in beneficijs cōferēdis si tp̄us lateraneñ. ꝯcilij lapsū sit. et collatio per iferiorē postea facta non valet. Capitulū. iij.

Licet magr̄[q]. H. ꝛ. R. procurator. R. de sctō cadimodo: sup archidyacōatu richemundie diuti⁹ litigauerint corā nobis: ꝛ. j̄. ¶ Ne igit ius nr̄m negligere videamur[r]: q̄ alios i sua iusticia cōfouem⁹: mādam⁹ q̄tenus si vobis ꝯstiterit archidyaconatū richemūdie vacasse per annū (tpe semestri quo vel ad archiepm̄ vel ad capl'm donatio ptinebat: nō a vacatiōe: sed a noticia[s] computato) cū pro eo ꝙ eborac. archieps aliū supiorē nō hꝫ extūc fuerat ad nos donatio deuoluta: vtriq̧ sup eo silētiū iponatis[t]. Idē mgro. P. de castro nouo. ꝛ. R. monacho fontis frigidi. aposto. se. lega.

in lateran̄. cōcil. †ꝛ. j̄. de p̄ui. cū ꝛ plātare. §. i ecclesijs. ꝛ. c. sane. ꝛ. c. statuēdū. sꝫ si pleno iure ad eos ptineāt tūc pñt istituere ꝛ destituere. xvj. q. ij. c. j. et. j̄. de prescrip. cū olim. ꝛ. j̄. de p̄ui. qm̄ p ꝯfessionem.

g ¶ Pensionibus. Nobis ꝙ nō licet. j̄. de censi. prohibemus.

h ¶ In paupertate. Magna ꝙ nō pñt honeste deo seruire: qꝛ cum ad vtrūq̧ festinant neutrū bene peragunt. xvj. q. j. presbyteros. et. C. de assesso. l. nemo.

i ¶ In epalibus. s. i ꝓcuratiōib⁹. x. q. iij. cauēdū. relatū. ꝛ. c. in cathedratico. vt ea. cā. q. iij. illud. si eps donet ecclia monachis cathedraticū ibi dꝫ hr̄e. j̄. de dona. pastoralis. ꝛ tm̄ debent sacerdotes monachoꝝ hr̄e vñ iura epalia soluere valeant: ꝛ hospitalitatē seruare: ꝛ vitā suaꝫ honeste hr̄e. vt h̄ dicit. ꝛ. j̄. de p̄bē. de monachis. Additio. Et hꝫ locuꝫ etiā in exēptis vt. eo. titu. c. j. li. vj. Jo. an.

k ¶ Hospitalitatem. Tenent ei clerici ad illā hospitalitatē que cōtinet officiū pietatis. xlij. di. §. j. nō ad illā q̄ fit ex debito suitutis. C. d̄ epi. ꝛ cle. l. j. j̄. de imu. ec. c. j.

l ¶ Per isolertiā. Id est incuriā siue fatuitatē. al's insolentiā. i. supbiam. Jo. and.

m ¶ Tua. Qꝛ tunc nihil habet eps. j̄. de p̄ui. cū ꝛ plātare. §. in ecclijs. ꝛ. j̄. de prescrip. c. olim. et. j̄. de priui. quoniam.

n ¶ Predictos excessus. Ergo si exēpti sūt eps illoꝝ excessus punire non poterit. ar. xvj. q. j. frater nr̄. aliter inutile esset illoꝝ p̄uilegiū: qꝛ priuilegia ita sunt seruāda s̄m ꝙ cōtinet in illis. j̄. de priui. porro. Quid iuris sit de hac materia tractat. j̄. de priui. tuarum. et. c. cum ꝛ plantare. et. vj. q. iij. placuit.

o ¶ Lateran̄. cōcilij. j̄. de conces. preben. nulla.

p ¶ In posterū. Per istā eni ordinationē nō fit eis p̄iudiciū i alia ꝓpria p̄sentatiōe: nisi hac vice tm̄. ar. s̄. de elec. cū in cūctis. ꝛ nulla admonitio ē h̄ necessaria: qꝛ tp̄s ipsos admonet. j̄. de loca. ꝛ ꝯduc. c. vl. et. C. de iure emphi. l. vl. ‡ et. C. de ꝯhē. et cōmit. stipu. magnā.

Licet. ¶ Pria ps decise narrat factū. Scđa dat iudices sub certa forma / p quā ius suū papa tuet: ibi ne igitur. Jo. and.
¶ Casus. Mgr̄ ho. et rogeri⁹ diuti⁹ litigarūt corā pa. sup archidiaconatu richemūdie: qꝛ dicebat ꝙ collatio archidiaconat⁹ ifra tp̄s ꝯcilij facta nō fuerat. ne igit papa ius suū negligere videat / Mādat quibusdā quaten⁹ si cōstiterit archidyaconatū richemundie vacasse per annū tpe semestri quo vel archiepm̄ vel ad capl'm donatio ptinebat ꝯputato nō a tpe vacationis: sed a noticia. cum extunc ad papā fuerat illi⁹ donatio deuoluta: vtriq̧ sup eo silentiū imponat. ¶ No. tp̄us sex mēsiū currere a tpe noticie nō a vacatiōis. Itē tp̄s nō currit ignorāti. Itē post tempus illud elapsum nō possunt eligere qui fuerāt negligentes.

q ¶ Licet magister. De archidya. isto habes. j̄. de conces. preben. post electionem.
¶ Glosa sequens ar. alle. duo iura et remittit.

r ¶ Videamur. Qꝛ ordinata charitas a seipso incipit de pe. di. iij. sane. ar. xxiij. q. v. si non licet. ꝛ. s̄. de vsu pal. nisi. vbi de hoc.
¶ Glosa sequens alle. vnā concor. signat cōtraria: ꝛ soluit.

s ¶ A noticia. Sic ergo patet ꝙ tp̄s istud currit a tēpore scie tantum. j̄. de cōces. preben. qꝛ diuersitatē. in fi. Ar. tamē est ꝙ currit ab eo tempore quo scire potuit. vt. ff. quis ordo in bo. po. ser. l. vlti. arg. ꝯ. ff. de peti. heredi. itē veniūt. §. petitā. Qđ pri⁹ dictū est valet.
¶ Glo. se. improbat opi. et soluit contrarium.

t ¶ Imponatis. Hic euacuat opinio illoꝝ qui dicunt ꝙ mora in

†Etca. de monachis vbi satis di cā de hoc. ꝛ vide de excep. cū venerabilis ad fi. Jo. an.
†al'. insolentiam.

‡Et vide hāc et se. in pre. ca. vl. sup vlti. glo. Jo. an.

electionib⁹ possit purgari q̄ cōsueuit notari. ī. de cōces. pben. nulla. nā hic fuit nulla electio quia fuit facta post sex menses. ī. e. dilecto. et ca. sequens non ob. quia illud fuit tolerantia: ⁊ sic planū est qd̄ dicitur. per totum titulum istum.

Diuisio. Litteras. ¶ Cōmunis diuisio. Scd̄a ibi: discretioni. Jo. an.

¶ Casus. In q̄busdā ecclesijs quedā beneficia et dignitates tanto tempore vacauerant q̄ donatio illorū f̄m lateranē. ɔcil. ad sedē apostolicā fuerat deuoluta. † al's. deuotionis illi ad quos collatio ptinebat intelligētes legato ap. se. ad partes illas accedere: instituerūt in bñficijs illis personas minus idoneas. legati inuenerūt illa beneficia taliter collata: dubitauerūt an deberent illos īstitutos remouere. mādat illis pa. quatenus si beneficia et dignitates personis idoneis sunt collata permittāt illos de patiētia pacifice possidere: alioqn remoueātur: et de personis idoneis illa nō differant ordinare. † al'. ca. ¶ Nota q̄ collatio que nō tenet de patientia supioris tenet al's non valeret.

a ¶ Patientia. Ita de iure talis ordinatio nō valebat. s. c. proxi. et ī. ca. px. nā multa p patiētiā tolerant̄ que si in iudiciū venirent cassarentur. ī. de preben. cum iā dudum. et sic. no. q̄ sola patiētia dat hoc ius talibus institutis. non ex illa institutione extunc: sed ex nūc ex tali patiētia sic. ff. de of. procō. obseruare. in fi. ii. q. j. in primis. Ber.

Diuisio. Dilecto. ¶ Pria pars dcise narrat factum. Scd̄a ibi: q̄ nobis diffinit. Tertia sub ɔditiōe cōfirmationem cōmittit ibi: mādam⁹.

¶ Casus. Uacante salamātina ec. decan⁹ cū q̄busdā sequacib⁹ suis quedā. P. noīe mercatorē elegit: appellās ne contra suam electionem aliquid attemptet̄: archiepūs ad quē vt dicebat̄ electio cantoris fuerat deuoluta: aliū. G. noīe in cantorē elegit. ppter hm̄oi electiones pcuratores vtriusq̄ partis ad ro. ec. accesserūt: q̄ ɔstitit pape q̄ electio a decano et eius sequacib⁹ facta post elapsum. vj. mēsium spaciū extitit celebrata: infra qd̄ ep̄s ⁊ capl'm cōiter eligere debuerunt: electionem de dicto. P. factā decreuit irritā et inanē / et appellationē a decano interpositā factum archiepī ad quē erat eligendi auctoritas deuoluta nō potuisse aliquaten⁹ impedire: vnde mādat quatenus electionē de predicto. G. debeat ɔfirmare nisi ei aliquod canonicū obuiaret. ¶ Nota q̄ ppter negligētiam amittit quis ius eligendi. Itē mora in talib⁹ nō purgatur.

¶ Glosa seq. reci. per. q. quis eligat ad prebendā vel beneficia ecclesie collegiate: et dicit q̄ prelatus et capitulū: nisi habeat aliud cōsuetudo cui statur. Signat contrarium: et soluit.

b ¶ Cōmuniter. De iure cōi electio spectat simul ad capitulum et episcopū: vt pōt h̄ colligi. et. ī. de cōces. pben. postulastis. ⁊. ī. de his que fi. a prela. sine cōsensu capituli ca noscit: ⁊ ideo cum oēs simul sunt negligentes transfert̄ eligendi potestas ad superiorē vt hic / et. c. postulastis. ⁊ sicut alia tractare debēt cōmuniter. ī. de his que fi. a prela. sine cōsensu capituli. per totū. ita ⁊ electio debet fieri cōmuniter nisi cōsuetudo repugnet. s. de electio. cū ecclesia vultera. in fi. vbi de hoc. et ita si capitulū p se cōfert beneficia: vel qn̄q̄ ep̄s per se: illud tm̄ fit de cōsuetudine singulari. vt. c. ea noscit. sicut vides q̄ in quibusdam locis eligit capitulū: et in quibusdā locis eligit ep̄s: vn̄ soli cōsuetudini ascribēdū est: et talis cōsuetudo rōnabilis est: ⁊ ideo pōt prescribi: de tali potes intelligere et de cōsimilibus. s. de consue. ca. vlti. in fi. Huic qd̄ dixi cōtradicere videtur. xvj. q. vij. nullus oīno. † Sed illud intelligas f̄m ea q̄ dicta sunt: et hanc consuetudinē approbat cōciliū lateranē. ī. de cōces. pbē. nulla. vbi habet̄ q̄ quādoq̄ ad capitulū spectat collatio pbēdarū dignitatū: ⁊ cura animarum: quādoq̄ ad epm̄: et tūc vn⁹ supplet negligētiā alterius: vt ibi dicitur: et illud non potest intelligi nisi de ɔsuetudine: de iure cōmuni non. † Ibi de q̄ curā aīarū vl' pbēdas null⁹ cōfert sine auctoritate epi. Jo. and.

Electio ad q̄s spectat de iure.

Si is ad quē spectat bñficij collatio lapso tp̄e latera. concilij cōferat: nō valet collatio nisi de misericordia tolerēt. Ca. iiij.

Litteras vr̄e discretiōis † accepim⁹: q̄ cum in quibusdā ecclīs legatiōi vr̄e subiectis: q̄dā bñficia ⁊ dignitates tāto tp̄e vacauissent: q̄ tā plati q̄ capitula f̄m tenorē laterañ. cōcilij essent iure instituēdi priuati: postq̄ aduēt⁹ vester innotuit: in bñficijs illis psonas minus idoneas instituere presumpserūt: et ī. ¶ Discretioni vestre mādam⁹ quaten⁹ si bñficia et dignitates noueritis psonis idoneis assignatas: eas † de patiētia[a] pmittatis ab ipsis pacifice possideri: alioquin psonas amouētes prorsus ab ipsis: eas de psonis idoneis: auctoritate nostra suffulti nō differatis quantotius ordinare.

Idem episcopo samo.

Is ad quē primo loco spectabat collatio beneficij lapso tempore lateranen. concilij conferre non poterit. Capitulū. v.

Dilecto filio. P. ti. sancti marcellini psbytero cardi. S. et. R. procuratoribus. P. et. G. apud sedē apostolicā constitutis: auditore concesso: et. ī. ¶ Cū nobis ɔstitit a salamantino decano ⁊ eius sequacib⁹ post elapsum sex mensium spaciū: infra qd̄ ep̄s et capitulū (put communiter[b] spectabat ad eos) procedere ad electionē cantoris neglexerāt: electionem supradicti. P. minus canonice celebratam eādem decernim⁹ irritā[c] ⁊ inanē et appellationē a decano et suis fautoribus interpositā: factum archiepiscopi (ad quē iam erat eligēdi auctoritas deuoluta) nequiuisse aliquatenus impedire: et. ī. ¶ Mādamus quatenus nisi dicto. G. aliquod canonicū obuiet: electionē de ipso factā / sublato ap. obstaculo cōfirmetis.

De tēporib⁹ ordinationū ⁊ qualitate ordinandorū.

Alexan. iij. batoñ. episcopo.

Dieb⁹ dominicis vel sabbato penthecostes: sacri ordines ab alio q̄ a papa conferri nō debent. Capitulū. j.

Subdyaconos autem nulli: nisi roma.[d] pon. liceat diebus dominicis ordiare ¶ Quāuis cōsecrandi deo dicatas virgines[e]: et minores ordines his diebus habeant licentiā celebrādi. ¶ Sabbato quidē penthecostes non liceat alicui sacros ordines celebrare: cum in sequēti septimana (recepta spiritussancti gratia) celebrent̄.

Idem ep̄o herford.

Non valet consuetudo q̄ extra statuta tēpora sacri ordines conferantur. Capitulū. ij.

Sane sup eo qd̄ moris esse dixisti i ecclesijs q̄busdā scotie ⁊ vallic in dedicatiōib⁹ ecclesiarū vel altariū extra ieiunia

c ¶ Irritam. ⁊ sic patet q̄ mora in talib⁹ purgari nō pōt: q̄ talis electō nulla est. vt hic dicit. de hoc dictum est. s. eo. ti. li cet. ⁊ in proxi. capi.

¶ Rubrica. De tēporibus ordinationū ⁊ q̄litate ordinādorū.

Cōtinuatio. ¶ Uiso de pmotione p̄latorū tractandū est de ordinatione clericorū: ⁊ quia certis tēporibus ⁊ cū scrutinio debent fieri: ideo ⁊c̄. Jo. an. De hac materia tractat̄. xxj ⁊. xxiiij. et. xxv. et. l. et. lj. dist. et in multis alijs. ⁊ ix. q. j. et. q. ij. ⁊. xv. q. viij. per totum.

Diuisio. Subdyacōos. ¶ Sūt tria dicta. scd̄m ibi: q̄uis. tertiū ibi: sabbato. Joan and.

¶ Casus. Hic duo dicūtur. Primū est q̄ nō licet alicui nisi ro. pōti. aliquē diebus dñicis in subdyaconū ordinare: q̄uis deo dicatis virginib⁹ velū cōsecratorū imponēdi: ⁊ minores ordines cōferendi diebus dñicis habeat potestatē. Secundū est q̄ nō licet alicui in vigilia penthecostes sacros ordies celebrare: q̄ in sequēti septimana recepto spūs sācti flamine celebrant̄. ¶ Nota virgines possūt consecrari dieb⁹ dñicis et minores conferri. ¶ Glo. se. ar. ad ɔtrū all. viij. iura. et soluit.

d ¶ Romano. Et ita patet q̄ ab alijs attētari nō possunt q̄ sibi tm̄ ro. ecc. reseruauit. si. s. de trāsla. iter corporalia. ⁊. c. s. ⁊. s. de ele. q̄ sicut. §. sup eo. Et est ar. q̄ ɔsuetudo ro. ec. ad ɔsequentiā trahi nō dʒ ab alijs. Ar. ʒ. xij. dist. c. j. ⁊. ij. ⁊ de ɔse. di. j. basilicas. C. de edifi. pua. cū dubitat̄. ⁊ qd̄ rome fit‡ spectandū est. ff. de offi. psi. sed lʒ. ⁊ f̄m q̄ papa facit ⁊ nos facere debem⁹. ī. de re iudi. i causis. ⁊ eadē rō que mouet ipm̄ mouere debet alios iudices. s. de rescrip. sup lr̄is. arg. optimū insti. de satisda. tu. §. vl. i fi. † So. q̄ romana ecclīa seruat et docet alios obseruare: ad illa seruanda tenent̄ subditi eius. que vero in signū puilegij sibi tm̄ seruauit null⁹ ali⁹ sine sua spāli lnīa attendere debet: que sint illa dicitur. ī. de of. leg. ca. q̄ translationē.

‡ Ibi dicit spectādum nō qd̄ fit: sʒ qd̄ fieri debet. Jo. an. † Ibi dicit̄ necesse est oēs prouincias caput omniū nostrarum ciuitatum. i. hanc regiā vrbē eiusq̄ obseruātiā sed. Jo. an.

¶ Glosa sequens signat contrariū et soluit.

e ¶ Uirgines. xx. q. j. deuotis. contra vbi dicitur q̄ non nisi in die epyphaniarū: in albis paschalibus. et natalibus apostolorum virgines sunt velande: adde ibi et hoc qd̄ dicitur hic et hoc quod ibi: ⁊ ita alterum per alterum suppletur.

Sane. Cōmunis diuisio. Secūda ibi: significamus. Jo. and.

¶ Casus. Consuetudo erat in quibusdā ecclesijs scotie ⁊ vallie q̄ in dedicationibus ecclesiarū vel altariū extra quattuor tempora clerici ad sacros ordines pmouebant̄. Rñ. pa. q̄ illa ɔsuetudo est ecclīastice īstitutiōi īimica: ⁊ ideo iprobāda. et si multitudo et antiq̄ cōsuetudo nō esset: taliter ordinati nō deberēt in susceptis ordinibus ministrare. sed in ro. ec. sic ordinati deponerent̄: et ordinatores aucte ordinandi priuarent̄. ¶ Nota q̄ multitudo inducit dispensationem. vnde v̄sus. Ob populū multū: crimē ptransit inultū. ¶ Nota q̄ multitudo et consuetudo antiqua excusat.

a ¶ Quattuor tempoꝝ. Supple ꝛ extra sabbatū sanctū: ꝛ in sabbato hebdomade medie quadragesime. ꝭ. c. pxi. quia tunc licet.
b ¶ Ad sacros. Ad minores pōt dieb⁹ dn̄icis ꝛ alijs dieb⁹ et solēnibus. ꝭ. c. pxi. tn̄ si sec⁹ fiat: caracterē recipiunt. ꝭ. eo. consultationi.
¶ Glosa sequens ar. alle. iiij. iura. demū ar. determinat ꝛ triplicem veritatem distinguit.

Dispēsatio fit ꝑpꝰ multitudinem.

c ¶ Multitudo. Ar. ꝙ multitudo dispensationē inducit. l. dist. vt constitueret. et. j. q. vij. quotiens. ij. ꝛ. xliiij. di. ca. comessationes. et. xxiij. q. iiij. nō pōt. ꝟsus. Ob populū multū crimē pertrāsit inultū. In multitudine tn̄ illis nō parcitur quos magis causa delicti esse constiterit. ꝭ. de cle. excō. mi. latores. et ita ꝑpter scandalum aliquid omittiꝰ impunitum. cum al'as non esset omittendū. qđ fieri pōt si veritas nō offendiꝰ: q̄ triplex est. s. iusticie. ꝭ. de reg. iur. qui scandalizauerit. veritas doctrine siue disciplie. xj. q. iij. qn̄ ergo veritas bone vite. xxij. q. ij. primū. in pn̄. ꝛ. xxxij. q. v. ita'ne. hec nūq̄ꝫ dimittenda. propter scandalū. xj. q. iij. inter verba est: sed veritas iustitie ꝛ veritas doctrine siue discipline quādoq̄ꝫ omittiꝰ propter scandalū: puta qn̄ multitudo ē in cā: vt hic diciꝰ. ꝺ hoc diciꝰ. ꝭ. de renū. nisi cuꝫ pridē. §. ꝑ graui quoq̄ꝫ. Veritas iusticie ad iudicē doctrine siue discipline ad prelatū bone vite ad quēlibet ꝑtinet. Unde versus. Est verum vite: doctrine iustitieq̄ꝫ.

Versus. Primū semper habe: duo propter scandala linque.

¶ Glo. se. ar. alle. ij. iura. ꝛ tria all. in ꝯriū ꝛ dupliciter soluit. Jo. an.

Cōsuetudo an excuset a peccato.

d ¶ Antiqua. Ar. ꝙ consuetudo excusat in delictis. ar. xxxij. q. iiij. obijciuntur. et. iiij. dist. deniq̄ꝫ. Arg. cōtra ꝭ. de symo. non satis. et. ꝭ. de eo qui duxit in matri. quā pol. per adulteriū: cum haberet. ꝭ. de consue. ca. vlti. j. rn̄. Sol'. consuetudo siue multitudo excusat a pena tēporali que propter scandalū imponi nō pōt: sed a pena eterna nō excusat: imo ampli⁹ accusat vt dicūt cōtraria: ꝛ nō minus ardebunt qui cū multis ardebūt. ij. q. j. multi. in fi. Uel dic ꝙ cōsuetudo excusat in his q̄ sunt cōtra ius positiuū dū tamē sit rationabilis et prescripta. ꝭ. de ꝯsue. c. vl. ī fi. In his vero q̄ sunt cōtra ius naturale nullo modo nec illa cōsuetudo excusat vt ibidē. j. responso.

e ¶ Deponerentur. Ab executione: et suspensi haberentur cū tamen recepissent caracterem. vt. ꝭ. eo. ca. penul.

Diuisio.

De eo. ¶ Cōis diuisio. Scđa ibi: taliter respondemus. Jo. an.
¶ Casus. Quesitū fuit a papa an liceat extra ieiunia. iiij. tēporū ꝓmoueri aliquos in hostiarios ꝛ ad alios minores ordines/ aut in subdyaconos: Rn̄dit papa ꝙ licitū est epis dn̄icis et alijs dieb⁹ festiuis vnū vel duos ꝓmouere ad minores ordines: sed ad subdyaconatū nō licet: nisi ī quattuor tēporib⁹/ aut sabbato sācto/ aut in sabbato de passione: ꝑterq̄ꝫ romano pontifici. ¶ Nota quo tēpore debent sacri ordines conferri: scꝫ in quattuor tēporib⁹/ in sabbato sancto/ et in sabbato ante dominicā de passione.
¶ Glosa sequens querit et soluit.

f ¶ Aut duos. Nūqđ plures: vtiq̄ꝫ dūmō nō videaꝰ gn̄al' ordiatio
¶ Glo. seq. reci. per quest. an oēs minores ꝛc. soluit.

g ¶ Ad minores. Et sic videꝰ ꝙ oēs minores ordines possit aliqs simul recipere ex eo ꝙ dicit pōt promouere vnū ad minores: quia indeterminate dixit ad minores de oībus pōt intelligi. xix. dist. si romanorum. in fi. ꝭ. de priuil'. quia circa. qđ satis pōt cōcedi: ꝛ de facto obtinet. vt hic. et. ꝭ. de eo qui fur. or. re. cū. h. nisi consuetudo repugnet q̄ scādalū generaret. Cōsuetudo eni ea q̄ licita sunt reddit illicita. ꝭ. de cle. cōiug. cū olim. et. ꝭ. de cog. spi. super eo.

h ¶ Sabbato. Ut. lxxv. di. ordinatiōes. ij. †nō ergo die dn̄ica. ꝭ. eo. litteras. etiā continuato ieiunio vt quidam dicebant.

† Ibi vocat sabbatū mediane q̄dragesimalis hebdomade. Jo. an.

Ex tenore. ¶ Cōis diuisio. Scđa ibi: verū. Jo. and. ¶ Casus. Quidā clericus. M. noie volebat ꝓmoueri ad maiores ordines: tn̄ intantū deliquerat ꝙ si peccatū eius publicū esset degradaretur ab ordie quē suscepit: nec posset ad superiores ꝓmoueri. q̄situ fuit a papa qđ obseruari deberet: q2 peccatū isti⁹ occultū ē. Mādat papa quaten⁹ ei penitētiā cōdignā īponat: ꝛ ei suadeat vt parte penitētie pacta: ordie suscepto vtaꝰ. sed ad supiores nō ascēdat. verūtamē q2 peccatū occultū est si ꝓmouere voluerit eū: ꝓhibere nō debet. ¶ Nota ꝙ occulta pctā vindictā nō habēt: ꝛ lꝫ eps peccatum occultū nouerit ꝑ confessionē: nō potest ꝓhibere illum ab ordinibus. Bernar.

a quattuor[a] temporū: clericos ad
b sacros[b] ordines promouere. Significamus ꝙ consuetudo illa (vtpote institutioni ecclesiastice inimica) est penit⁹ improbanda.
c d et nisi multitudo[c] ꝛ antiqua[d] cōsuetudo terre esset taliter: ordinati nō deberent ꝑmitti in susceptis ordinib⁹ ministrare: nā apōs
e nos sic ordinati deponerentur[e]: et ordinātes priuarētur auctoritate ordinādi. Idem eidem.

¶ Minores ordines ꝯferri possunt dieb⁹ festis. Sacri vero conferri debent in quattuor tēporibus: vel sabbato sancto: vel sabbato de passione. Ca. iij.

De eo aūt qđ quesiuisti an liceat extra ieiunia quattuor temporū: aliquos in ostiarios: lectores: exorcistas: vel accolitos/ aut etiā subdyaconos ꝓmouere. T. r. ꝙ licitum est episcopis dominicis et alijs festiuis
f diebus: vnū aut duos[f] ad mino
g res[g] ordines ꝓmouere. Sed ad subdyaconatū nisi in quattuor
h tēporibus: aut sabbato[h] sctō: vel sabbato ante dn̄icā de passione: nulli epoꝝ preterq̄ꝫ roma. pon. licet aliquos ordinare. Idem.

¶ Criminosus occult⁹ moneri pōt ne ꝓmoueaꝰ ad ordines: sed prohiberi nō debet. Caplm. iiij.

Ex tenore †tuaꝝ lr̄aꝝ acce
i pim⁹ ꝙ. M. clericus adeo[i] deliquit: ꝙ si peccatum ei⁹ esset publicum degradareꝰ ab ordine quē suscepit: et ampli⁹ nō posset ad superiores ordies ꝓmoueri. ¶ Uerū quoniā peccatū ipm forē occultū dixisti: mādam⁹ quaten⁹ penitētiā ei cōdignā imponas: ꝛ suadeas vt parte peniten
k tie pacta: ordie suscepto vtatur[k]. quo contēt⁹ existēs ad supiores āpli⁹ nō ascēdat. Uerūtamen q2
l pctm̄ occultū[l] est: si ꝓmoueri voluerit: eū nō debes aliq̄ rōne ꝓhi
m bere[m]. Lucius. iij. archi. turoñ.

†al'. ex lr̄aꝝ tuarū tenore.

¶ Religiosus ꝯtra ꝓhibitiōem ꝑlati sui ordiari nō debet. Ca. v.

Ad aures nr̄as ꝑuenit ꝙ religiosi quidā ad supio-

i ¶ Adeo deliq̄t. Puta piuriū vel adulteriū cōmisit. vt. ꝭ. e. ti. c. vl.
¶ Glosa sequēs alle. iiij. ꝯcor. ꝛ ī ꝯtrariū tria iura. ponit opi. quā reprobat. demum ponit opi. Hu. et Tan. q̄ dixerunt iiij. consideranda.

k ¶ Utatur. Nota ergo ꝙ dicit ꝙ h̄ crimiosus acta penitētia pōt ꝓmoueri: ꝛ in susceptis ordinib⁹ ministrare. Arg. ad hoc. xxxiiij. di. fraternitatis. l. di. q2 tua. ꝛ. c. domino. et. c. pōderet. et in plurib⁹ alijs. Ar. ꝯ. xxv. di. primū. ꝛ. j. q. vij. si q̄s omnē. ꝛ. xlviij. dist. quoniā. Sol. quidā dixerūt ꝙ si ꝓmotus nō est nullomodo debet ꝓmoueri ꝑ. c. prime dicta: hec fuit rigida opinio: quia res pene ꝯtra naturam est vt aliqs sit sine peccato. ‡xxv. dist. §. nunc aūt. Unde videꝰ idē dicēdum circa ꝓmotos ꝛ ꝓmouēdos. facilius tn̄ impediꝰ ꝓmouēdus q̄ꝫ deijciaꝰ iā ꝓmotus. xv. q. j. §. vl. Circa ꝓmotos anth. et. T. distinguunt ꝙ quattuor cōsiderāda sunt. Primū. s. q̄ꝫtitas criminis. vtrū videlꝫ sit enorme vel mediocre: ꝛ in hoc ꝯsideraꝰ q̄ꝫtitas crimis. Scđm est q̄ est q̄litas crimis: vtrū sit occultū vel manifestū. Tertiū est modus publicatiōis an sit videlicet publicum ꝑ operis euidentiā: vel ꝑ iudicis sn̄iam: vel ꝑ spōtaneā ꝯfessionē ī iudicio. Istis trib⁹ modis notoriū fit crimē. ꝭ. de cohabi. cle. ꝛ mu. c. vl. Quartū est satisfactio penitētis: videlꝫ an egerit verā pn̄iam vel simulatā: si crimē est enorme ꝛ manifestū vt sil' ꝯcurrāt q̄ꝫtitas ꝛ q̄litas crimis depōiꝰ: nec vnq̄ꝫ restituiꝰ post q̄ꝫtācūq̄ꝫ pn̄iaꝫ. l. di. miror. si ꝟo enorme ꝛ occultū/ ī eo casu monēd⁹ est vt abstineat ꝛ nō cogēd⁹: q2 solū deū hꝫ vltorē: q2 latētia pctā vīdictā nō h̄nt. xxxij. q. v. xp̄iana. ꝛ acta pn̄ia poterit officio suo vti: ꝛ ad maiores ordies ascēdere: vt h. ꝛ. ꝭ. de symo. ex tue. ꝑter reos homicidij. ꝭ. e. q̄sitū est: vbi exēplificanꝰ crimia talia. Si ꝟo mediocre fuerit ꝛ occultū acta pn̄ia vel ꝑte ei⁹ poterit remanere ī officio suo ꝛ ad maiores ordies ꝓmoueri forti⁹ q̄ꝫ ī alio casu. l. dist. de his ꝟo. Si mediocre ꝛ manifestū: si ꝯuict⁹ est ī iudicio vel tiore ꝓbationū cōfessus: ī eo casu deponiꝰ. lxxxj. di. si q̄s cleric⁹. Si ꝟo publicū est ꝑ opis euidētiā vel spōtaneā ꝯfessionē: tūc acta pn̄ia poterit cū eo misericordiꝰ agi s'm ꝙ visum fuerit epo qn̄q̄ꝫ pl⁹ vl' min⁹. xv. q. vl. si q̄s pbr̄. l. di. pbr̄m. ꝛ hoc totū intelligas cū verā penitētiā egerit et nō simulatā: q2 si simulatā nō restitueretꝰ. l. di. vt constitueretur.

‡ Ecclesiasti. xxxj. Quis est hic ꝛ laudabim⁹ illū. Jo. and.

l ¶ Occultū. Et sic ꝓbatiōe cessante vīdicte rō ꝯq̄escit. xxxij. q. v. xp̄iana. ꝛ secretoꝝ de⁹ iudex ꝛ cognitor est. xxij. di. erubescāt. ꝛ. ij. q. v. consuluisti. ꝛ solum deū habēt vltorem. C. de iureiur. iusiurandi.
¶ Glosa sequens signat contrarium. et tripliciter soluit. Jo. an.

m ¶ Prohibere. Etiā si in crimie teneanꝰ ꝓhibēdi nō sunt. sed cōmonēdi. ꝭ. e. c. vl. Ar. ꝯtra. ꝭ. c. pxi. Sol. hic loquiꝰ de seculari. ibi de regulari q̄ ꝓpriā volūtatē nō h̄nt. xiij. q. j. nō dicatis. ꝛ. c. nolo. Uel illud ꝑpter scādalū ꝑlatorū/ hic nullū scādalū. Uel meli⁹ istud est cū q̄s petēs ordines habet ius petēdi rōne tituli quē hꝫ vel dignitatis †illud cum ius petēdi nō habet: et ideo ꝑlatus suus q̄ nouit secreta sua potest eum repellere. argu. ꝭ. de spon. preterea. ij.

† Dicit Al cē. ꝙ occultū peccatorē ꝑlat⁹ ab ordie repelleꝰ nō pt̄: si ueordo petaꝰ ad titl'ꝫ siue nō: saluo eo ꝙ si teneꝰ epus ordiare nō h̄ntē titulū. Cōsulit tn̄ Hos. ꝙ eps h̄ns lesā cōsciētiā alteri cōmittat ordiatienē. ff. de nego. gest. at qui natura. §. cū me absēte. Jo. and.

Ad aures. ¶ Cōmunis diuisio. Secunda ibi: Tuc. Jo. and.
¶ Casus. Quidā religiosi volūt ad ordines ꝓmoueri: ꝑlati coꝝ nolūt eos ꝓmoueri. queriꝰ qđ iuris sit. Rn̄dit papa ꝙ tutius est eis ministrare in īferiorib⁹ ordīb⁹ suis ꝑlatis obediētiā īpēdēdo: q̄ꝫ cū scandalo suoꝝ ꝑlatoꝝ ad ordines supiores ꝓmoueri. nec sunt in hoc audiendi: q2 pōt esse ꝙ ꝑlati coꝝ aliqua sua secreta cōmissa nouerit/ ꝑpter que salua ꝯsciētia nequeāt ꝓmoueri. q2 nō in sublimitate graduū: sed amplitudine charitatis acquiriꝰ regnum dei. ¶ Nota ꝙ regulares ꝯtra volūtatē suoꝝ ꝑlatoꝝ ꝓmoueri non debent. Item nihil cum scandalo est faciendum. Bernar.

a ¶ Prelati. Id est abbates vel priores regulares large sumpto vocabulo. j. de verbo. signi. q̄uis.
¶ Glo. se. alle. v. ꝯcor. ꝛ i ꝯtrariū qnq₃ iura: ꝛ soluit: distiguēs excōicationē a p̄cepto: ꝛ in p̄cepto distiguit an spectet ad eiꝰ officiū vel non. Et p̄mo casu subdiuidit an sit iustū vel iniustū vel dubitetur.

b ¶ Obedientiam. Et ita p₃ q̄ minores suis p̄latis obediētiā seruare debēt. ar. c. di. ꝯ morē. et xix. dist. i mēoriā. ꝛ. viij. q. j. sciēdū. ff. de re mili. l. iij. §. in bello. xj. q. iij. absit. Ar. ꝯ. q₂ nō est sēp obediēdū. xij. dist. nō liceat. xv. q. vj. iuratos. xj. q. iij. nō sēp. C. de decur. oēs. li. x. i fi. ꝛ. j. e. dilectꝰ. Solu. si p̄latus † excōicet siue iusta sit snīa siue iniusta obediēdū est snīe. xj. q. iij. snīa pastoris. ꝛ. c. si ep̄s forte. nisi i duobꝰ casibꝰ. j. de sentē. ex. p tuas. Itē p̄cepto p̄lati si nō ptinet ad officiū suū q̄d p̄cepit nō est obediēdum. ff. de regu. iur. factum a iudice. ar. vij. q. j. q₂ frater. Si vero ptinet ad officiū suū obediēdū est: vt hic ꝛ in similibus qn̄ nō decipiꝭ in p̄cepto. Si vero p̄cipiat q̄d oīno est malū: nō faciat ꝯtra ꝯsciētiā: l₃ iustū videaꝭ p̄lato. j. de resti. spo. l̄ras. seruato q̄d dicíꝭ. j. de sen. ex. inquisitiōi. si vero p̄cipiat q̄d malū est nō obediēdū est ei. xj. q. iij. qui resistit. ꝛ. c. si dn̄s. ꝛ. c. iulianꝰ. ꝛ. c. nō semper. Si vero dubiū sit p̄ceptum ꝑpter bonū obedientie excusaꝭ a peccato: licet in veritate sit malū. xxiij. q. j. q̄d culpatur.
¶ Glo. seq. alleg. v. iura ꝛ tria in contrarium. soluit et remittit.

Obedientia an sit sp p̄latis seruāda.

† Intellige cū Host. nō p̄cisꝰ. si eni talis esset vt hereticus scismaticꝰ rebellis et excōicatꝰ: tūc nō deb₃ ei subditꝰ i aliq̄ obedire. j. de offi. or. q̄d sedē. d excel. p̄la. tanta. Joā. and.

res desiderāt ordines ꝓmoueri: s₃ p̄lati[a] eoꝝ desiderijs ꝯdicunt. ¶ Tue igiꭍ q̄stioni. ta. rn̄. q̄ honestius ꝛ tutiꝰ est subiectis debitā p̄positis obediētiam[b] ipēdēdo i inferiori misterio deseruire: q̄ cū p̄positoꝝ scādalo[c] graduū appetere dignitatē. nec est i hac parte subiectoꝝ desideriū ꝯfouēdum: q̄m esse[d] p̄ōt q̄ p̄lati eoꝝ cōmissa secreta nouerit ex quibus cōstat eis q̄ salua ꝯscia nequeūt sublimari. Quia nō i sublimitate graduū s₃ in amplitudie charitatis acquiritur regnum[e] dei. Idem.

¶ Metropolitanꝰ ab omnibus suffraganeis cōsecretur. Suffraganeus vero a tribus metropolitano iubente. Capitulum. vj.

SI archieps obierit: et aliꭍ fuerit ordinādꝰ[f]: oēs epi eiusdē ꝓuincie ad sedē metropolitanā[g] ꝯueniāt vt ab oībꝰ[h] ordinetur[i]. ¶ Reliq̄ v̄o cōprouinciales epi (si necesse fuerit) ceterꝭ cōsentiētibꝰ: a tribꝰ iussu archiepi poterūt ordinari. s₃ melius[k] est si ip̄e cū oībꝰ eū q̄ dignus est elegerit[l]: et cuncti pariter pontificem ꝯsecrauerint. Ex concilio arel.

c ¶ Scādalo. Ar. nihil cū scādalo faciēdū eē. ar. liiij. di. gn̄alis. i fi. ꝛ. lj. di. c. j. xj. di. illa. xxviij. q. j. vxor. ꝛ. c. iā nūc. Arg. ꝯ. j. de reg. iur. q̄ scādalizauerit. xj. q. iij. iter v̄ba. ꝛ. s̄. de renū. nisi cū pridē. §. ꝑ graui quoq₃. Sol. ꝑ vitādo scādalo sepe cessat rigor ecclesiastice sententie: sed malū perpetrari non debet. ar. xj. q. iij. quid ergo. de hoc dictum est. s̄. eo. sane. ꝛ in. c. nisi cum pridem. §. pro graui.

d ¶ Esse potest. No. aliquid esse faciendū vel omittendum ad cautelam eorū que fieri non possunt. xxxij. q. j. dixit dn̄s. ff. de nego. ge. diuortio. j. rn̄. in fi. ff. de his q̄ eie. vel effu. si vero. §. pretor. ff. de dā. infec. qui bona. §. si quis stipulatus.

e ¶ Regnum dei. Quia apud deum nō gradus elegātior: sed vite melioris actio cōprobaꭍ. xxiij. q. iiij. sicut excellētiā. ꝛ ille maior dicitur in regno dei qui est iustior. xl. dist. non loca. ꝛ. c. multi. in fi.

Diuisio. SI archieps. ¶ Ponit duo dicta. scd̄m ibi: reliq̄ v̄o. Jo. an.
¶ Casus. Quādo archieps debet cōsecrari oēs suffraganei ꝯueniāt ad sedē metropolitanā vt ab oībꝰ ꝯsecreꭍ. epi vero cōprouinciales si necesse fuerit: iussu archiepi a tribꝰ epis possunt ꝯsecrari alijs ꝯsentiētibꝰ. s₃ meliꝰ est si archieps cū alijs oībꝰ pōtificē cōsecrauerit. ¶ Nota q̄d oēs tāgit: ab oībꝰ approbari debet. Item l₃ quis aliq̄d possit ꝑ aliū gerere: melius tn̄ est si ꝑ seip̄m gerat. Ber.

f ¶ Ordinandus. Id est consecrandus: nisi forte haberēt ius in electione. xciij. dist. miratus sum. et tunc dic ordinandus. i. eligendus. quia de consuetudine vocandi sunt.

g ¶ Metropolitanam. lxiij. dist. metropolitano. ꝛ. l. di. c. vlti.

h ¶ Ab oībus. No. q̄d oēs tāgit ab oībꝰ cōprobari debet: q₂ in ꝯcedēdo haustū aq̄ oēs debent venire ad quos ius aq̄ spectat. ff. de aq̄ plu. arcen. in ꝯcedēdo. ꝛ. C. de auc. p̄stā. l. vl. ꝛ. C. de cōi agro deser. quicūq₃. ij. in fi. li. xj. ꝛ. viij. q. j. licet ergo. ꝛ. ff. de adop. nā diuus. Dicas q̄ in tali casu oēs vocandi sunt: et debēt adesse si fieri potest: et tūc sufficit q̄ maior pars cōsentiat. ‡ ff. ad muni. q̄ maior. ꝛ q̄ oēs suffraganei debeāt ip̄m ordinare. legiꭍ. lxiiij. di. q₂ ꝑ ambitiones. ꝛ hoc q̄d dixi q̄ maior pars sufficit locū habet in collegijs: secus in priuatis: vt dictum est. s̄. de consti. cum omnes.

‡ Dissoluiꭍ societas si expediat sociis l₃ nō expediat oībꝰ ff. pro so. actiōe. §. labeo. ꝰm Ai. Jo. an.

i ¶ Ordinetur. Id est eligatur cum habēt ius in electione vt dictum est. al's expone: ordinetur id est consecretur.

k ¶ Meliꝰ est. Et sic videꭍ q̄ licet possit aliq̄d fieri ꝑ aliū et ꝑinde habeaꭍ ac si ꝑ se. ff. q̄d cuiusq₃ vniuersi. itē coꝝ. §. j. ff. de administra.

tu. ita. tamen. §. gessisse. melius tamen res expeditur per seq₃ ꝑ aliū. ar. ij. q. vij. accusatio.

l ¶ Elegerit. Cum non habeat ius in electiōe vt dictum est. Al's expone elegerit. i. electum approbauerit.

Diuisio. NEc epi. ¶ Ponit duo dicta. Secūdum ibi: q̄ si. Johā. and.

¶ Dicit idē q̄d i p̄cedēti. C. vij.

NEc epi sine metropolitani ꝑmissu[m]: nec metropolitanꝰ sine tribꝰ[n] vel duobꝰ epis ꝯprouincialibꝰ: p̄sumat ep̄m ordinare[o]: ita vt alij epi cōprouinciales admoneāꭍ ep̄lis: vt se suo responso significent consensisse[p]. ¶ Qz si inter partes aliqua dubitatio fuerit maiori[q] nūero metropolitanus consentiat. Urbanus. iij. archi. pisano.

¶ Casus. Querebaꭍ in concilio vtrū epi possent cōsecrare cōsuffraganeū suū. rn̄deꭍ q̄ epi sine ꝑmissu archiepi nō p̄sumāt ep̄m cōsecrare: nec archieps aliquem cōsecrare presumat sine duobꝰ vel tribꝰ epis: ita vt alij cōprouinciales epi per suas l̄ras cōsentiant: q̄ si inter illos discordia fuerit: archiepiscopus maiori numero cōsentiat. ¶ Nota stādū esse maiori parti.

m ¶ Permissu. Ita q̄ ipse sit pn̄s vel alius cui cōmiserit vices suas. j. de offi. or. q̄ sedem. sic iudex iusta de causa potest cōmittere alij vices suas. j. de offi. delegati. pastoralis. j. rn̄. sic ꝛ predicationis officium potest ordinarius alij cōmittere cū id per seip̄m complere nō possit. j. de offi. or. inter cetera. si. ff. de procu. l. j.
¶ Glosa sequens soluit contrarium.

n ¶ Sine tribus. Inclusiue. ꝛ sic non est contra. lxiiij. di. comprouinciales. Quidā intelligebāt olim litteram sicut sonat ꝛ male: q₂ sic videreꭍ q̄ archieps minorē auctoritatē q̄ ep̄us haberet: cum hoc possit fieri a tribus epis iussu archiepi. vt. s̄. cap. ꝓxi. et ideo aditum fuit in littera: vl' duobꝰ quod nō erat in antiqua compilatione: et quod dicit tribus est de substantia consecratiōis al's non esset consecratus si essent pauciores. lxvj. dist. porro. vbi traditur forma consecrationis ab apostolis.

o ¶ Ordinare. Id est consecrare.

p ¶ Consensisse. lxiiij. dist. ca. j. ij. iij. et. iiij.

q ¶ Maiori. Quando maiori numero sit stādū vel non. s̄. de elec. ecclesia vestra. ij.

¶ Ordinatus extra tempa suspēditur donec dispenseꭍ cū eo: et ordinans punitur. Cap. viij.

CUm q̄dā: ꝛ. j. Ep̄m q̄ die quo nō debuit ordies celebrauit: canonica[r] disciplia corrigere/ ꝛ ordiatos a susceptis ordinibꝰ tādiu reddere debes expertes: donec apd̄ nos[s] restitutionis gr̄am cōsequanꭍ. Celestinus. iij. hidron̄. archiepiscopo.

¶ Greci a latinis ordinari non debent: nec econtra: si in ritu ordinandi sunt diuersi. Cap̄lm. ix.

CUm ꝰm regulas eccl'iasticas: ꝛ. j. ¶ Qz v̄o (sicut d̄r) i ꝑtibꝰ calabrie: latini a grecis ꝛ greci a latinis ꝰm alterutriꝰ isti

Diuisio. CUm quidā. ¶ Primo punit ordinātē. Secūdo ordinatū. ꝑs huius de iureiu. cū quidā. Ab. ¶ Casus. Quidā ep̄s ꝯtulit sacros ordines extra. iiij. tempa die quo nō debuit: diciꭍ q̄ ep̄s puniri debet canonica disciplina: sc₃ vt priueꭍ p̄tāte ꝯferēdi ordines quos illicite contulit: ꝛ ordinatis interdicaꭍ executio ordinum susceptorū: donec apud se. apo. restitutiōis gratiā cōsequātur. ¶ Nota q̄ quis debet puniri in eo in quo deliquit. ¶ Item nota q̄ ab homine non potest restitui per eundem.

r ¶ Canonica. vt priueꭍ potestate cōferendi ordines: quos illicite contulit. s̄. e. sane. ꝛ. j. eo. litteras. al's si pena statuta nō esset pro arbitrio superioris puniretꭍ. j. de of. dele. de causis.

s ¶ Apud nos. Et sic talis dispensatio soli pape reseruatur. j. eo. litteras: quia ex eo q̄ dicit apud nos alijs abstulit potestatē arg. j. de preben. de multa. in fi. vbi dicit per se. apo. ꝛ ita nō per alios. ar. j. de senten. excōi. nuper. ꝛ. j. de preben. graue. in fi. et. j. e. dilectus. i fi. et sic habes vnum casum in quo episcopi vel archiepiscopi dispēsare non possunt. tamen dicvt. j. eo. consultationi.

CUm ꝰm. ¶ Casus. Clerici latini in partibus calabrie ordinabantur a grecis episcopis ꝰm institutionem grecorum extra quattuor tempora ordines conferendo: et econuerso greci a latinis: et ita permixtim se ordinabant ad inuicem. Et hoc prohibetur q̄ latini de cetero ritum illorum seruent: sed in quattuor temporibus ordines conferant: non obstante consuetudine antiquitus obtenta: cum sit potius contra ecclesiasticam institutionem. s̄. eo. sane. Arg. contra. j. eo. quod translationem: vbi toleratur talis mos: sed hodie talis mos reprobatur vt de cetero talis commixtio esse non debeat: sed vnus sit episcopus qui omnibus presit. j. de offi. ordi. quoniā in plerisq₃. Ab. ¶ Nota q̄ certis tēporibus sunt ordines conferendi. ¶ Item nota q̄ in collatione ordinū non est sequendus proximorū ritus. Ber.

Diuisio.

Ex parte. Cōmunis diuisio. Secunda ibi: mandamus. ¶ Casus. Quidā monachus cariloci trāstulit se ad nigros monachos/ et habitū illoꝝ assumens: ⁊ in p̄sbyterū est promotus: dubitabāt isti monachi vtrū i ordine sic suscepto debeat mīstrare Mandat eis pa. q̄tenus monachū illū ꝑmittant officiū sacerdotis exequi libere: nisi aliud canonicum obstiterit. ¶ Nota ꝙ ordo sacer in apostasia irregularitatem non inducit. Ber. ¶ Glo. se. q̄rit ⁊ soluit.

a ¶ Ad nigros. Sed q̄ fuit dubitatio hmōi q̄stiōis? iō dubitauit q2 monachus iste fuit apostata vnde nō debuit admitti ad legitimos act⁹ vt. iij. q. iiij. beat⁹. et ita videt̄ ꝙ abbas non possit dispēsare cū eo: q2 tēpore q̄ recepit ordies suspēs⁹ erat. ar. j. de eta. ⁊ q̄li. cū bone. ⁊ j. de cle. ex. mi. postulastis. Ar. ꝯ. s̄. de elec. cum inter. r. Uel dic ꝙ non est apostata: nisi q̄ ad sc'lm redit. j. de aposta. c. j. ⁊ l. di. c. vlt. † q̄nq3 dicunt̄ apostate retro abeūtes. xxvj. q. vlt. nō obseruetis. Item is apostata dicit̄ q̄ recedit a fide. ij. q. vij. non pōt.

Apostata dr̄ tripl'r.

† Per q̄d capl'm dicit hic Inno. illū apostatā q̄ sine cā dimittit. ꝓfessionē quā dimittere nō l3: sed coronā dimittere l3. de cle. cōiug. iohānes. ergo ꝑt3 ꝙ non est de substātia ordinis. Jo. an.

b ¶ Libere. Si mōasteriū ad q̄d transiuit. fuit maioris religiōis tūc n̄ peccauit. j. de re. l3. ⁊ tūc de iure cōi pōt i ordie susc̄epto libere mīstrare: ⁊ h̄ ita vr̄ fuisse. si v̄o minoris tūc peccauit mortalit̄: ⁊ tūc cū eo ē dispēsādū: et aliter nō d3 ministrare. Additio. Eo saluo ꝙ si relicto mōachatu/ ordinē q̄s assumat n̄ poterit secū dispēsari nisi ꝑ papā. j. de aposta. c. vl. s̄m Gof. Jo. and.

Diuisio.

Quod translationē. ¶ In ꝑma ꝑte decisa ꝯsultatio. in sc̄da ibi: ꝯsultatōi q̄ distiguit ⁊ sc̄dm mēbrū ꝓsequit̄ ibi: si v̄o. Jo. an. Pars huius de offi. dele. q̄d translationē. Jo. an. ¶ Casus. Quidā clerici greci existētes i dyocesib⁹ latinoꝝ/ ab ep̄is grecis extra. iiij. tp̄a ordiabant̄: postmodū a latīs ep̄is celebrare ꝓhibebant̄. q̄situ fuit a pa. q̄d de talib⁹ sit agēdū. R̄n pa. ꝙ cū cleric⁹ grec⁹ ep̄o latīo subiectus a greco pōtifice ordinat̄: īterdicēda ē ei executio ordinis sic suscepti tāq3 ab alieno ep̄o ordinato: nisi de mādato vel licētia sui ep̄i illud fiat. Sed si de licētia sui ep̄i id factū sit: l3 culpād⁹ sit ep̄s q̄ cl'icos suos a greco ep̄o facit ordinari: q̄3diu ab eccl'ia talis mos tolerat̄: impediri nō debet executio ordinū taliter susceptoꝝ. ¶ Nō ꝙ ordinat⁹ a nō ep̄o suo ordinis executionē non habet. ¶ Itē nota ꝙ rōne ꝯsuetudinis tolerat̄ i executiōe ordinis quē male accepit.

c ¶ Ordinatur. extra quattuor tempora sicut est in antiqua compilatione. et sic bene facit ad titu.

d ¶ Uel licentia. ix. q. iij. lugdunēsis. lxxj. dist. ca. j. ij. ⁊ iij.

e ¶ Tolerat̄. Hec fuit cōparatiua ꝑmissio. vt hic innuit̄. ar. j. de p̄ben. cū iam dudū. forte ꝓpter scādalū ⁊ multitudinē talis consuetudo tolerat̄. ar. s̄. e. sane. ⁊ xxiij. q. iiij. nō pōt. mos iste hodie nō toleratur. j. de offi. ordi. q̄m in plerisq3. et. s̄. eo. cum s̄m.

Cum in distribuēdis. ¶ Casus. Si aliq̄s ordinat⁹ fuerit in subdyaconū a dn̄o pa. ab alio ad supiores ordines sine licētia pape ordinari nō debet. ¶ Nō ꝙ ordinati a papa ab alio sine ei⁹ mādato ordinari nō debēt. ¶ Nota ꝙ collatio ordinis pōt delegari ¶ Glo seq. obiicit. et sol. ar. contrariū. et soluit.

f ¶ Indultū. Sed nōne ep̄s talē iudicat. j. de ma. ⁊ obe. ꝑ tuas. p̄terea videt̄ ꝙ potius sit onus q̄3 honor? Dic ꝙ licet sit onus in hoc in multis tamē est honor: quia nō potest nisi plurib⁹ testibus cōuinci. ij. q. iiij. presul. ca. nullam. Item non potest cogi ab ep̄o recipere ordines. ar. de conse. dist. ij. ca. vl. Item quia maior honor ei debet̄ q̄3 alijs. j. de ma. et obe. ꝑ tuas. et. ff. de al. scri. l. vl. Sed iste potest iudicari ab ep̄o suo vt dicit illa decre. per tuas. vnde contra. ix. q. ij. null⁹ primas vbi dicitur qui non potest ordinare non potest iudicare: et econuerso. Illud ordinarium est regulare: hoc speciale est propter excellentiam superioris qui manum imposuit. ar. ca. illius. de consecra. distin. ij. ca. vlti.

Ordinat⁹ a papa honoratur ⁊ oneratur.

tutionis obseruantiam ordinantur: nolum⁹ decetero cōmixtiones ⁊ ꝯsuetudines rituū in ordinibus obseruari. Innocē. iij. abba. et conuentui cariloci.

¶ Si monach⁹ vni⁹ ordinis in sc̄do ordine ad quem trāsiuit recipit sacerdotiū: ad ꝑmū ordinē rediēs i eo libere mīstrabit. C. x.

Ex parte vr̄a nr̄o fuit apo. refatū: ꝙ q̄dam monach⁹ vester se ad nigros[a] monachos trāsferēs: ⁊ habitū eoꝝ assumēs ad sacerdotij ordinē i ipso habitu est ꝓmot⁹: vnde q2 dubitastis vtrū i assūpto taliter ordīe ministrare debeat. ¶ Mandam⁹ q̄tenus (nisi canonicū aliud obuiet) ip̄m monachū officiū sacerdot' libere[b] exequi permittatis.

Idē. C. pbr̄o cardi. apo. se. le.

¶ Si grec⁹ episcopo latino subiectus ordinatur sine latini licētia a greco: interdicitur sibi executio. Si vero de licētia: tunc toleratur. Capl'm. xj.

Quod translationē pōtificis: ⁊. j. ¶ Cō. t. t. r. ꝙ cum cleric⁹ grec⁹ ep̄o latino subiect⁹: a greco pōtifice ordinat̄[c] (nisi de mādato vel licētia sui ep̄i fiat) interdicēda est ei ordinis executio sic suscepti: tāq3 ab alieno pōtifice sine mādato vel licētia sui ep̄i ordinato. ¶ Si v̄o de mandato vel licētia[d] sui p̄sulis a greco pōtifice s̄m morē grecoꝝ fuerit ordinat⁹: l3 culpandus sit ep̄s latinus: q̄ clericos suos a greco facit antistite ordinari: q̄3diu tn̄ talis mos ab eccl'ia tolerat̄[e] ipediri nō d3 ab executiōe ordinū taliter susceptorū. Idē mutiñ. ep̄o.

¶ Ordinat⁹ a papa sine licētia pape ad superiores ordines non promouetur. Capitulū. xij

Cum in distribuendis. ⁊. j. Meminim⁹ a nobis fuisse supplicit̄ † postulatū ⁊ clemēter indultū[f] vt q2 prefatus. Ecclesie romane subdyacon⁹ erat: mandarem⁹ ip̄m ꝑ bonoñ. ep̄m ꝓmoueri. Idem eidē et magistro. H. subdyacono nostro.

¶ Duo sacri ordines nō possūt cōferri eidē vno die vel duobus cōtinuato ieiunio. Ca. xiij.

Litteras vr̄as recepim⁹ sup iordinata ordiatiōe Immoleñ. electi: quem bonoñ. episcopus precedenti sabbato i dyaconū: ⁊ sequēti die dn̄ico (cōtinuato ieiunio) in p̄sbyteꝝ ordinauit. ¶ In quo q̄3tū vterq3 deliq̄rit euidēter ītelligit q̄ prudenter attendit. Si enī vtrūq3 ordinē eodē die cōferre illi nō licuit: pari nō licuit ratiōe vnū ordinē vno die[g]: ⁊ aliū altero (ieiunio cōtinuato) cōferri: cū propter cōtinuationem[h] ieiunij fictione[i] canonica: siue mane diei dn̄ice trahat̄ ad sabbatū: siue vespera sabbati ad diē dn̄icā referat̄: profecto mane cum vespera seu vespera cū mane ad eūdē diē ꝑtinere[k]

Diuisio.

Litteras vestras Primo narrat factum q̄d sc̄do improbat improbatiōis causam i serens ibi: in quo. tertio punit facientes ibi: prefatum itaq3. ¶ Casus. Quidā canōic⁹ bonoñ. A noīe eccl'e ro. subdyaconus: elect⁹ fuit in ep̄3 imoleñ. ep̄s bonoñ. recepto mādato p̄cedentis capituli: ordinauit ip̄m die sabbati in dyaconū/ et die dn̄ico continuato ieiunio in pbr̄m. peruenit hoc ad noticiam dn̄i pape: vnde mādauit inquiri veritatē sup hoc ꝑ ep̄m mutineñ. et magistrū. H. subdyaconum suū ipi factum s̄m q̄d est dictum significauerunt dn̄o pa. et ipse rescribit eis dicēs ꝙ ipse recepit l'ras suas sup inordinata ordinatione imoleñ. electi: in qua ordinatiōe q̄3tum ordinator et ordinatus deliq̄rit: euidenter intelligit q̄ prudēter atendit. q̄d ꝓbat h̄ mō. Si enī nō licuit bonoñ. ep̄o vtrūq3 ordinem illi conferre eodē die: eadē rōne nō licuit ei vnū ordinē cōferre vno die/ et aliū alio die cōtinuato ieiunio. cū ꝓpter cōtinuationē ieiunij fictione canonica siue mane diei dn̄ice trahatur ad sabbatū/ siue vespa sabbati ad diē dn̄icam referat̄: illa duo ad eūdem diē ꝑtinere dicunt̄. Si enim dicat̄ ꝙ mane diei dn̄ice ad vnā diē et vesperā sabbati ad diē aliam referantur: nō esset continuatio ieiunij necessaria: q2 sabbato ante cenā/ et dn̄ica ante prādiū ieiuni intelligūtur: ideoq3 papa bonoñ. ep̄m vt puniat̄ in q̄ peccauit: suspēdit a collatiōe ordinū dyaconij sc3 ⁊ pbr̄ij. alteꝝ vero ab executiōe sacerdotalis officij suspēdit: donec de ip̄is alit̄ duxerit disponendū. ¶ Nō ꝙ null⁹ duos sacros ordines recipere d3: nec aliq̄s illos ꝯferre eodē die: q̄ ꝯtra fecerit: punit̄ prout hic dicit̄ ¶ Nota hic regulā ꝙ quis debet puniri i eo i quo deliq̄t. Ber.

† al's. humiliter.

g ¶ Uno die. Hoc ergo solū reprehēdit̄ hic ꝙ ordinē vnū vno die: ⁊ alterū altero die cōtulit eidē ep̄s. vnde collige ꝙ si die sabbati nō potuit perficere ordinationē sequenti die dn̄ico cōtinuato ieiunio pōt eā quam incepit perficere. et vno die intelligunt̄ ordines collati fictione iuris: ⁊ sic loquitur. ca. lxxv. di. ꝙ a patribus. ¶ Glosa sequens dat simile. ⁊ alle. contrarium.

h ¶ Continuationē. Cōtinuatio de duob⁹ facit vnū: ⁊ cōiūgit illa ar. xvj. q. iij. §. pōt. ver. hic de p̄scriptiōib⁹. ⁊. vij. q. j. illō. ⁊. c. nihil. sicut cū bissext⁹ occurrit duo dies ꝓ vno ꝯputāt̄. j. de v̄b. sig. q̄siuit. ⁊ ff. de mino. deniq3. §. minorē. S3 ar. ꝯ. ff. de sta. li. cū heres. §. stich⁹.

i ¶ Fictione. Immo et sine fictiōe aliq̄ b̄n vespera ⁊ mane ad vnā diē naturalē referunt̄ iux̄ illō. ⁊ factū est vespere ⁊ mane dies vn⁹. ¶ Glo. se. recitet̄ ꝑ. q. q̄ die sint ordines ꝯferēdi. sol. ponit opi. Hug. tractat demū de sabbato paschali. ⁊ pōit opi. Ui. quā nō approbat.

k ¶ Pertinere. Teneas incūctāter ꝙ oēs ordines die sabbati cōferri debēt. s̄. eo. ca. j. ij. ⁊. iij. ⁊. lxxv. di. c. vl. p̄ter ep̄alem † dignitatē que die dn̄ico tm̄ confert̄. lxxv. dist. c. j. p̄ter minores ordines q̄ possunt cōferri dieb⁹ dn̄icis: ⁊ alijs solēnibus. s̄. e. ca. ij. et. iij. ⁊ subdyaconat⁹ ordo potest cōferri die dn̄ico a solo papa. vt. s̄. eo. de eo. l3 q̄ die dn̄ica cōtinuato ieiunio ꝯferant̄: sabbato tn̄ ꝯferri intelligunt̄. et ideo cōtinuatio ieiunij necessaria est. H. vero dicit oēs ordines die dn̄ica conferēdos: ⁊ nō die sabbati/ ⁊ idē dicit de baptismo. de

† Dicunt q̄dā ꝙ rō q̄re alij ordies i sabbato cōferuntur et ep̄alis i dn̄ica est: q2 sicut vigilia seruit festo ita ꝓmoti ad sacros ep̄o. de consecra. distin. j. ep̄s sacrificās. et. c. se. Jo. and.

cōsc.di.iiij.venerabilis.ꝛ.c.se.ar.lxxv.di.ꝙ a patrib⁹ versu.sed post diē sabbati eiusdē noctis q̄ lucescit ī pma sabbati exordia ꝯsecrādi eligant in qb⁹ his q̄ꝯsecrādi sunt ieiunis/et a ieiunātib⁹ sacri bñdictio ꝯferat.qḋ eiusdē obseruātie erit:si mane ipse die dñico cōtinuato sabbati ieiunio ordinatio celebret:a q̄ tpe pcedentis noctis initia nō recedūt. et ṡm

sancimus.et non debet alteri per alterū iniqua conditio afferri.ff. de reg.iur. nō dꝫ.ff.qḋ vi aut clā. ne in ptāte. sed hoc fuit qꝛ etas repugnat.† Sꝫ nunqd tenet ad ꝯtinentiā iste q̄ īfra annū discretiōis suscipit ordines sacros: De hoc notat de cle.p sal.pro.c.vno.

b ℭ Cōpetenti.s.psone q̄litate īspecta.ar.xlj.di.nō cogant.ff.de iure do. cū post diuortiū.

opi.ei⁹ nō vr̄ q̄re sit ꝯtinuatio ieiunij necia:vt vna dies fingatur sabbatū ꝛ dñica:nā sicut ordo epalis pōt ꝯferri die dñica sequēti:ꝛ nō exigitur ꝯtinuatō ieiunij:nec fingat dies sabbati trahi ad dñicā:ita si q̄s ordinetur mane die dñica posset hoc facere sine cōtinuatiōe ieiunij. Nō tñ ꝙ ī sabbato magno paschali nō celebrat ordo: qꝛ nec missa cantat. de cō.di.iij.sabbato.Dicūt quidā ꝙ illi ordines qui celebrant die dñica trahunt ad sabbatū:ꝛ ideo fit ordinatio die sabbati qm̄ sabbatū significat requiē:ꝛ q̄ ordinat transit ad requiē clericalē.requiescit enī a laborib⁹ secularib⁹. Uin.dicebat specíale de sabbato paschali: vt missa trahatur ad dñicā sequē.et ordines ad sabbatū: sꝫ hodie nō fit hoc in illo sabbato.ꝛ ꝫ.eo.de eo. vbi dicit ꝙ ī sabbato sancto ordines ꝯferunt:imo ita celebratur tūc missa sicut ī alijs sabbatis ordinationū:ꝛ ita fuat ḋ facto:et bñ celebrant ordīes.ꝫ.e.c.iij.

a ℭ Nā si q̄ztū. Rñsio tacite q̄stiōis.diceret aliq̄s.duo dies sunt: et ita nō vno die duos ordīes ꝯtulit.et rñdet de facto.
¶ Glo.seq.recitet p obiectionē ꝛ solutionem.

a dicet:nā si q̄ztū[a] ad hunc necessitatis articulum pertinet: mane ad vnum diem et vespera refera tur ad aliū:cur esset ꝯtinuatio ieiunij necessaria:cū et sabbato ante cenā:ꝛ dñica ante prādiū itelligant eē ieiuni? ¶ Prefatū itaqꝫ bonoñ.epm (vt puniat ī quo de-
b liquit[b])a collatiōe ordinū dyaconij.s.et psbyterij:alterū vero ab executiōe officij sacerdotalis tādiu volumus manere suspēsos: donec de illis aliter disponam⁹.
Honori⁹.iij.epo ꝛ archi.legi.

ℭ Ordinans puerū.xiij.annoꝝ in dyaconum suspenditur a collatione ordinū:et ordinatus ab ipsius executione vsqꝫ ad etatē legitimam. Capitulū.xiiij

Uel non est compos sui episcopus conuentreñ. vel nimis videtur a se scientiam
c repulisse[c] qui. M. puerū latorē presentiū adhuc.xiij.annorū cō-
d tra sacrorū canonū instituta[d] inordinate in dyaconū dr̄ ordinasse:in ludibriū ordīs clericalis et ꝫ. Di.v.mādam⁹ q̄ten⁹ si rē inueneritis ita esse:pdictum epm a
e collatiōe ordinū suspendentes[e]/ ipm vt eidē. M. quem ab execu-
f tione officij dyaco.vsqꝫ ad etatē[f]
g legitimā ī iniuriā[g] suspēdim⁹ ordinantis: puideat ī ecclesiastico
h beneficio ꝯpetēti[h] p censu.eccle. ꝯpellatis. Idem leoñ.et sal.ab.

ℭ Eps ꝯferēs eidē vna die plures sacros ordines: etiā si de mādato metropolitani h̄ fecerit ab ordinādi ptāte suspēdit. Ca.xv.

Dilectus fi. Gu.humilieñ. canonic⁹ nr̄o dudū apl'a
tui refauit.ꝙ humilieñ.ecclesia suo viduata pastore: canonici ip
i sū vnanimiter elegerūt[i]:q̄ cū eēt circa sacros ordines cōstitutus: archiepus cassalē.metropoli.eorū:epo treceñ.mandauit:vt eum
k vno ꝛ eodem die ad tres[k] sacros ordines pmoueret: qḋ ille (non ausu pprio sed ipsi⁹ archiepi mādato)pfecit.¶ Cū ergo nobis cōstiterit supradictū epm in pluribus deliq̄sse:tū qꝛ sine mandato archiepi (vt ipse ꝯfessus extitit) ad hmōi ordinationē iordinate pcessit.tū qꝛ si de mādato archiepi cōstaret:cū illi hmōi dispēsa
l tio a canone minime sit pmissa[l]
m ipi obtēperare[m] nō debet in hac
n pte.tū etiā qꝛ reatū piurij[n] sepi⁹
o variauit[o]:iurādo prius ꝙ archieps id pceperat:ꝛ postea ꝙ illḋ nō mandauerat in iudicio confitendo:ipm tādiu ab ordinādi su
p spendim⁹ potestate:donec nr̄ā[p] meruerit gratiam obtinere.
Grego.ix.archiepiscopo.barañ.

·ꝭ·genc.et.l. quero.ff.de admi.tu.cū plures.ꝭ.cū tutor.ꝛ.ff.de vsufru. sed et si qd.ꝭ.j. Et scientia ꝯsideratur.ꝫ. de pbe: de multa. ad hoc enī tenet si titulū nō hꝫ.ꝫ.de pbē. cū ṡm apostolum.

Dilect⁹ fili⁹. Prima pars ponit reprehensibilē ordinationē.Scḋa punit ordinātem.ibi:cū ergo. Jo.an.
ℭ Casus.Eccl'a humilieñ. vacante:canonici humilieñ.Guil.eoꝝ canonicū ī minorib⁹ ordinib⁹ ꝯstitutū ī epm elegert.archieps cassaleñ. metropolitan⁹ eoꝝ mādauit epo treceñ.vt ipꝫ vno et eodē die ad tres sacros ordines promoueret:qḋ nō ausu pprio sed ḋ mādato archiepi nō distulit adiplere. qḋ totū dict⁹ guil.dño pa. reserauit. Super his dñs pa. inq̄siuit veritatē:ꝛ qꝛ cōstitit ei ipsum epm treceñ.in pluribus deliquisse.tū qꝛ ꝯfessus fuit sine mandato archiepi hoc fecisse.tū qꝛ si de mādato archiepi cōstaret:ei obtēperare nō debuit in hac pte: cum hmōi dispēsatio illi a canone nō sit pmissa. et qꝛ sepe reatū piurij variauit pri⁹ iurādo ꝙ archieps id pceperat. ꝛ postea fuit in iure confessus ꝙ archieps id nō mādauerat:ipm tādiu ab ordinādi ptāte suspendit: donec suā meruerit gratiā obtinere.¶ Nota hic argumentū ꝙ epi dispēsare nō possunt nisi in casibus a iure pmissis. Itē in iniusto mādato plato non est obediendū. Item auctoritas superioris nō excusat. Itē qui ī iure varius est in dicto suo siue cōtrarius:periurus reputat. Ber.
¶ Glosa sequens soluit contrarium.

† Quasi dicat nō ē solū odiū ordinātis: sꝫ defect⁹ ordinati. Jo.ā.

b ℭ Deliquit. Immo ī plurib⁹ puniuit eū q̄ꝫ deliquit:qꝛ nō peccauit dyaconatū ꝯferēdo:ꝛ tñ fuit punit⁹ ī eo:ꝛ iō pl⁹ punit ordīator q̄ꝫ ordinat⁹:qꝛ debuit esse prudētior:ꝛ qꝛ maior.ar.ꝫ.de trāsla.iter corporalia ꝛ vt alij a similib⁹ arceant.ꝛ est simile.ꝫ.ca.proxi.

Diuisio. Uel nō ē. Prio narrat factū:qḋ scḋo puniri pcipit ibi:discretioni. Jo.an. ℭ Casus. Eps conuentreñ.quedā puerū. M. noīe.xiij.annos habēte inordinate ꝛ sine certo titulo in dyaconū ordinauit in ludibriū ordinis clericalis:puer ille hoc significauit dño pape/ꝛ ꝙ nō puideat eidē. Unde mandat q̄busdā q̄ten⁹ si res taliter se hꝫ pdictū epm suspēdant a collatiōe ordinū:et cōpellant eūdem vt eidē. M. puideat in eccl'astico bñficio cōpetenti:suspendētes eūdē. M. ab executione ordinis dyaconat⁹:donec ad etatē legitimā puenerit ī iiuriā ordinātis.¶ Nō ꝙ aliq̄s punit odio alterius.¶ Itē q̄ ordinat aliquos ante legitimā etatē punit put hic dicit.¶ Itē q̄ ordinat aliquē ad sacros ordines: tenet ei puidere. B.

c ℭ Repulisse. vñ possꝫ ei dici:ꝛ ego repellā te ne sacerdotio fūgarī mihi.xxxix.di.oēs psallētes.ī fi.ꝛ.ꝫ.ḋ renū.nisi cū pdē.ꝭ.p ḋfectu.

d ℭ Instituta. Que dicūt ꝙ ante.xx.an.null⁹ dꝫ ī subdyaconū promoueri.xxviij.di.in his.lxxvij.di.in singulis.ꝛ.c. quicūqꝫ.ꝛ ca.sub dyaconus.ergo multomin⁹ in dyaconū quis ante.xxv.annū ordinari nō debet.lxxvij.di.placuit.ꝛ ca.in singulis.ꝛ ca.quicūqꝫ.

e ℭ Suspendentes. Ut puniat in quo peccauit.xij.q.ij.q̄ ꝛ humanis.ꝛ.c.de viro.ꝛ.xvj.q.j.reuertimini.ꝛ.ꝫ.c. pxi.lr̄as.ꝛ punit hic in collatione omniū ordinū:qꝛ in hoc tm̄ deliquit.

f ℭ Etatē. Et ita lꝫ nō sit in etate legitima nihilomin⁹ recipit ordines:sed executio suspenditur vsqꝫ ad legitimā etatē.ſi.ꝫ.de etate et quali.ex ratione.vbi suspendit administratio talibus cōcessa vsqꝫ ad legitimā etatem.sic et tēpus non impedit ordinis collationē.ꝫ. eo.consultationi.et.ꝫ.eo.sane.ꝛ.c.cū quidā.
¶ Glo.se.alle.duas concor.obijcit ꝛ soluit.demū querit et remittit.

g ℭ Iniuriā. Si.lxxj.di.ca.j.ꝛ.xvj.q.vij.decernim⁹.sed pppter factū prelati iste nō debuit in executione puniri.iniquū est enī aliquē alterius odio pregrauari. C.de inof.test.si q̄s ī suo.ꝛ pctā suos debēt tenere auctores.ꝫ.de his que fi.a ma. par.ca. quesiuit.et. C.de pe.l.

i ℭ Elegerunt. In postulandū.s.qꝛ si simpliciter elect⁹ fuisset non valuisset electio.ſi.ꝫ.de renū. post translationem.

k ℭ Tres sacros. Qḋ nullo modo debet fieri: sed vnus ordo vno die debet conferri.ꝫ.e.litteras.ꝛ ideo punitur vt in fi.
¶ Glo.seq.ar.alle.duo iura et vnum in contrariū.et remittit.

l ℭ Permissa. Ar.op.ꝙ epi dispensare nō possunt/nisi in casib⁹ sibi concessis a iure.qḋ quidā ꝯcedūt.ꝛ facit p eis.ꝫ.de fi.psby.c.vlt. ꝛ pe. Ar.ꝯtra.ꝫ.de sen.ex.nup.in q̄ opi.sunt Lau. Jo. Uin.ꝛ. T.de B tradit.ꝫ.ḋ iudi.at si clerici. De hac materia no.l.di.miror.ꝛ.j.q. vij. ꝭ.nisi permissa.imo phibita.ꝫ.eo. lr̄as.ꝫ.de eo qui fur.or.re.c. vlti. ꝛ ita colligit ar.pdictū. Uel dic ꝙ nō lꝫ epo dispensare in his q̄ ptinent ad generalē statū ecclesie. vt hic ꝛ.ꝫ.eo.sane.ꝛ.ꝫ.e.lr̄as. In criminibus dispensare possunt/nisi sit expresse probibitū.
¶ Glo.seq.alle.v.concor.ꝛ tria cōtraria.demū ar.et determinat.

m ℭ Obtēperare. Hic habes ꝙ auctoritas superioris nō excusat. xij.q.ij.q̄cūqꝫ.ꝛ.c.de reb⁹.ꝛ.xj.q.iij.si dñs.ꝛ.xvj.q.j.in canonib⁹. et q.vij.decimas. Arg.ꝯtra.lxiij.dist.salonitane.xiiij.q.j.dixit dñs.ꝛ. xxviij.di.dyaconi. Itē est ar.ꝙ preceptū iniustū prelati non est ad implendū.xj.q.iij.iulian⁹.si certū sit ꝙ est iniustū.secus si dubitaretur.xxiij.q.j.quid culpatur.in fi.ꝛ.ff.de re iudi.nam ad ea.

n ℭ Periurij. Unde posset puari eccl'ia ꝛ deponi.ꝫ.de iureiu.querelā.ꝛ.ꝫ.eo.ti.c.vl.cū in iudicio sit confessus. et cōfessus p cōuicto habet.ꝫ.de confes.cum sup.ꝛ. C.eo.ti.l.vna.sed ei pepercit.

o ℭ Uariauit. Unde non erat ei credendū.ꝫ.vt eccle.benefi.vt nostrum.et.ꝫ.de presump.litteras.ꝛ.iiij.q.iij.ꝭ.itē in criminali.ꝭ. qui falso vel varie.sic.ꝫ.de pe.super his.

p ℭ Nostram. Et sic solus papa super hoc dispensat. de hoc dixi.ꝫ. eo.cum quidam.et melius.ꝫ.ca.proxi.

Consultationi. ¶ Casus. Aliqui ordines sacros receperūt extra tpa cōstituta: querit vtrū caracterē receperūt: Rñ. papa ꝙ sic. Qbus ꝓ trāsgressione hmōi pnīa cōpetens est imponēda: ⁊ postmodū sustineri poterūt i susceptis ordinib⁹ ministrare. ¶ Nō ꝙ ordo tꝫ quocūq tpe ꝯferrꝫ/ lꝫ cōferri nō debeat nisi certis dieb⁹. B.

¶ Glo. seq. ar. ꝙ tps ⁊c. dat simile de etate ⁊ baptismo.

a ¶ Caracterē. Et ita quocūq tēpore ordies cōferunt caracter imp̄mit. qꝛ tempus nō est de substātia ordinis: sic nec etas impedit caracterē. s. e. vel nō est cōpos. tū qꝛ trāsgressor est canōis q̄ recipit ordines ex tps debitū punit: vt hic: qꝛ ei interdicit executio ordinis sic suscepti. s. eo. q̄dā. et qui cōferunt puniunt: qꝛ priuant ptāte ordinādi. s. eo. sane. Sic ⁊ baptism⁹ a q̄cūq ꝯferatur i forma eccle tenet: licet a iudeo vł pagano q̄uis ab eo recipi nō debeat. s. de sum. tri. c. j. in fi. et de cō. dist. iiij. a quodā. ⁊ ca. romanus.

b ¶ Cōpetēti. Prīo eis suspensis ab executiōe ordinū. s. e. cū quidā. et c. vl. vel non est arbitriū iudicis ex quo nō est determinatū. j. de off. dele. de causis. ⁊ ff. de iure de li. l. j. §. ait pretor. ¶ Glosa se. signat cōtrariū soluit solutiōi opponit. respōdet ⁊ oppositioni acquiescit.

c ¶ Poteris. Et videt ꝙ epi possunt cū talib⁹ dispensare ex eo ꝙ dicit poteris sustinere. Unde signat ꝯtra. s. e. cū q̄dā. ⁊ c. litteras. vbi dicit donec apud nos. ⁊. s. c. pxi. i fi. Dicas ꝙ possunt aucte isti⁹ ca. si bi cōcessa. alr̄s nō vr̄ iure ordinario p iura p̄dicta. ⁊ c. lr̄as. Sed videt ꝙ suo iure hoc facere possūt: qꝛ hic papa rñdet ad ꝯsultatiōnē: lꝫ qꝛ cōsultatio in hoc solo fuit: vtrū tales reciperēt caracterē: qđ se quit addit papa p̄ter ꝯsultatiōnē. Uel dic ꝙ bene pōt eps cū talib⁹ dispēsare cū hic respōdeat de iure. ar. s. eo. cū q̄dā. in prin. ⁊ ar. s. de ele. qđ sicut. §. sup eo. ⁊ ꝯtria intelligunt cū papa ex certa scia sibi reseruat dispensatiōnē illoꝝ vt magis alij terreant ⁊ ipi puniantur.

¶ Ordinatus ad sacros extra tpa statuta ordinē recipit: ⁊ post pnīaꝫ cū eo dispēsat eps. C. xvj.

Consultationi. t. t. r. ꝙ eos qui extra tpa statuta sacros ordines receperūt: caracte a rē nō est dubiū recepisse: quos ꝓ trāsgressiōe hmōi (p̄mo eis peni b tētia iposita ꝯpetenti[b]) sustinere c poteris[c] i susceptis ordinib⁹ ministrare.

¶ Occult⁹ cri- Idē minos⁹ p̄ter homicidā p⁹ penitētiā i suscept̄ mīstrat: ⁊ ad supiores ascendit: añ pnīam monet vt etiā i suscept̄ nō mīstret. C. xvij.

Quesitū ē de sacerdotib⁹ vel alijs cleric̄ q̄ p reatū adulterij: piurij: homicidij: vel falsi testimonij bonū cōscie recte pdiderunt. ⁊. j. ¶ R. ꝙ si ꝓposita crimia ordie iudiciario ꝯproba d e ta[d] vel alr̄s notoria[e] nō fuerit: nō f debēt hi (p̄ter reos homicidij[f]) post pnīam in iā susceptis vel suscipiendis ordinib⁹ ipediri: q̄(si g h nō penituerit[g]) monēdi[h] sunt: et sub iterminatione diuini iudicij obtestādi: vt i testimoniū sue dāi nationis[i]: in susceptis etiam ork dinibus non ministrent[k].

Diuisio.

Quesitum est. Cōis diuisio. Scđa ibi: respōdem⁹. Jo. and.

¶ Casus. Sacerdotes et alij clerici cōmittunt q̄nq adulteriū/ piuriū/ homicidiū/ ⁊ falsum testimoniū: q̄rit an pmitti debeāt in susceptis ordinib⁹ ministrare: Rñ. papa ꝙ si crimina p̄dicta ordine iudiciario ꝓbata/ vel alr̄s notoria nō fuerūt nō debent p̄dicta p̄ter reos homicidij in susceptis/ vel in suscipiēdis ordinib⁹ impediri post pnīam pactā. Si vero nō penituerint monēdi sunt sub obtestatiōe diuini iudicij vt in piculū sue dānatiōis i susceptis ordinib⁹ nō ministrēt. ¶ Nō oēs criminosos p̄ter reos homicidij cōculcatos post pactā pnīam in susceptis ordinib⁹ posse mistrare. B.

d ¶ Cōprobata. Per testes vel confessionē in iure factam.

Notori- e ¶ Notoria. Notoriū trib⁹ modis videt crimē: p sniam: p ꝯfessiōnē in iure factā: ⁊ p rei euidentiā. j. de coha. cle. ⁊ mulie. ca. vlti.
um trib⁹ modis videt crimen.

f ¶ Homicidij. Sic patet ꝙ homicida q̄tūcūq occult⁹ etiā post pactā pnīam ministrare nō pōt. sic. j. de accu. inq̄sitiōis. j. rñ. Uñ dñs dixit dauid ꝓphete† Post pnīam nō edificabis mibi tēplū: qꝛ vir sanguis es. j. q. vij. si q̄s oēm. et de cōse. di. j. c. j. de hoc dictū est. s. e. ex tenore. isti vero añ actā pnīam ministrare nō debēt vt hic videt a cōtrario sensu: imo possunt tpe pnīe peracta. s. eo. ex tenore.

Ante hāc p̄hibitiōnē homicide pbr̄i erant qđ dic vt no. xxj. di. §. j. io. ā.

g ¶ Non penituerint. Si vero nōdū penitentiā egerint: ⁊ ideo videt ꝙ non sint pmittendi in suis ordinibus ministrare.

h ¶ Monendi. Sed nō cōpellēdi cū sint occulta pctā ipsoꝝ. s. e. ex tenore: sed pmittendi sunt arbitrio suo. s. j. de iurciu. mulieri. ¶ Glo. se. recitet p. q. an i occultis sit dispēsatio nc̄ia. alle. p ⁊ ꝯtra.

i ¶ Dānationis. Si. j. de simo. mattheus. in fi. ⁊ vere dānationis: nisi cū eis suus eps post pactam pnīaꝫ duxerit dispēsandū: qđ q̄dē pōt. j. de iudi. at si clerici. ⁊ valde necessaria est dispēsatio i occult̄ nō ꝓpter depositiōnē vitādā: qꝛ ꝓpter occulta pctā nō punit q̄s q̄ vindictā nō habent. xxxj. q. vj. xp̄iana. sed vt licite suū officiū exequtur qđ aliter nō pōt. xxxiij. di. habuisse. qꝛ de eo sup q̄ dispēsatū est

Dispensatio an sit i occult̄ necessaria.

postea accusari nō pōt. j. de fil. p̄sby. ex tua. ⁊. j. de scisma. fraternitati. alioqn possꝫ ēt post pactā pnīam accusari. xxxiij. q. ij. admonere. xv. q. v. pbr̄. Ar. ꝯtra de pe. di. iiij. diuia clemētia. ⁊ xxiij. q. iiij. si illi. ⁊. j. q. iiij. si illic. ⁊. j. q. iiij. iā itaq. sꝫ vex est ꝙ accusari ēt posset. Ala.

k ¶ Non ministrēt. Si nō penituerint: ergo si penituerint possunt ministrare sine periculo dānationis. et sic videt contra Ala. qui dicit licite non ministrēt etiaꝫ post pnīam sine dispēsatione vt dixi in pma notula: saltem valet dispēsatio q̄tū ad accusatiōnē: alr̄s sufficit pnīa i occultis: vt hic ptꝫ. B.

¶ Rub. de scrutinio i ordine faciēdo. ¶ Dicto de ordinādis: qꝛ ordinādi examinādi sunt ideo ⁊c. ¶ De hac materia tractat. xxiiij. di. per totum. ⁊ xxiij. di. q̄ eps. lj. di. qui in aliquo.

Cōtinuatio.

De scrutinio in ordine faciendo. Inno. iij.

¶ Eps interrogatus in scrutinio epi ordinandi potest respondere illū dignū/ si non nouit illū indignum. Ca. vnicū

Ex parte tua fuit propositum: ⁊. j. ¶ F. t. t. r. ꝙ cum aliquē in dyaconum vel p̄sbyterum pmouem⁹: prior dyaconorum qui nobis assistit dicit. Postulat scta mater ecclia hūc dyaconū: vel subdyaconū ad on⁹ p̄sbyterat⁹: vł dyaconat⁹ assumi: ⁊ nobis interrogātib⁹ si eū cognouerit† eē dignū idē rñdet: ꝙ q̄tum humana fragili l tas nosse sinit/ et[l] scit et testificatur illū ad huiusmodi onus officij esse dignū. Unde i tali respon sione aliquē peccare nō credim⁹ m dūmodo ꝯ cōsciētiā[m] nō loquat. qꝛ nō simpliciter illū asserit eē dignū: sꝫ i q̄tū humana fragilitas nosse sinit: cū illū quē indignum esse non nouit dignū debeat estin mare[n]. Huiusmodi ergo respon

Ex pte. Sunt due ptes. In prima ponit decisa cōsultatio. In scđa responsio ibi: fraternitati. In qua primo eccle ro. morē inducit. scđo rñdet: rñsuꝫ moderat ⁊ moderatum declarat. Jo. an.

Diuisio.

† Al. agnouerit

¶ Casus. Cū aliq̄s ep̄us debet ꝯsecrari: metropolitanus ꝓuocat alios suffraganeos ad faciendā consecrationē. epi p̄sentant cōsecrandū archiepo dicētes. Reuerēde pater postulat mater ecclē. hūc electū in ep̄m cōsecrari: et ipse illos iterrogat si sciūt illum esse dignū. eps q̄dā in hmōi rñsione ne hominē offēderet: deum existimat offendisse: q̄nq p̄ter q̄nq cōtra cōsciētiā respōdendo. cū electi cōuersatio est illis minus bene cognita vel penitus ignota. q̄siuit qualiter in hmōi interrogationib⁹ salua conscientia debeat rñdere: Rñdet papa: cū nos aliquē pmouem⁹ in dyaconū/ vel pbr̄m: prior dyaconoꝝ dicit. postulat sancta ma. eccle. hūc dyaconum ad onus presbyteratus: vel hunc subdyaconum ad onus dyaconatus assumi. ⁊ papa interrogat. Scis illum esse dignū. et ipse respondet: scio et testificor illum esse dignū ad hoc onus q̄tū humana fragilitas nosse sinit. Uñ i tali rñsione nō credit papa aliquē peccare dūmō ꝯtra ꝯscientiā non loquat. qꝛ nō simpl'r dicit illū esse dignū: sed inq̄tū humana fragilitas pmittit: qꝛ quē indignū nō nouit: dignum debet estimare. Hac ergo rñsione secure poterit vti: nisi forte sibi constet ꝙ sit indignus. Si vero sciat illū indignū: significet hoc metropolitano anteq̄ veniat ad scrutiniū. Sed papa hāc interrogatiōnē nō facit in ꝯsecratiōe epi: sed in ordinatiōe pbr̄i vel dyaconi. ¶ Nota ꝙ q̄ facit cōtra consciam peccat mortaliter. Itē qlibet p̄sumi debet dignus qui nescit indignus. Item hic sciētia ꝓ credulitate accipit. Ber. ¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

† Itē quō testificat̄ ꝺ eo qđ nō nouit cōtra id. iij. q. ix. testes. Jo. ā.

l ¶ Et scit et testificatur. Mirabilis est responsio ista: potius enim dicere deberet se nullā habere scientiam de eius dignitate vel indignitate. † Respondeo ex eo ꝙ videt illum electum a bonis ‡ quādā videtur habere noticiā de dignitate ipsius: et de tali respondet qꝛ audiuit ab alijs. xxij. q. v. hoc videtur.

‡ Qui p̄phetari videnꝫ illum futurū bonū. xciij. di. nolit. vbi de hoc. Dicebat etiā Ho sti. ꝙ huius interp̄tatio nis auctori tate talis excusatur. xxiij. q. iiij. q peccat. et remittit ad not. de homi. postulasti. Jo. an.

m ¶ Cōtra conscientiā. Quia tunc edificaret ad gehēnam. j. de re sti. spo. litteras. j. de prescrip. q̄m omne. xxviij. q. j. §. ex his. ¶ Glo. se. ponēs brocardū alle. ꝓ ⁊ tria iura. i ꝯtrariū alle. ⁊ et soluit.

n ¶ Estimare. No. quēlibet p̄sumi dignū: nisi pbet̄ idign⁹. ⁊ de q̄libet p̄sumendū est bonū/ nisi pbet̄ ꝯtrariū. j. de p̄sump. dudū. ff. de manu. testa. seruos. ⁊ ff. de leg. ij. cū pater. §. rogo Sed ꝯ videt̄: qꝛ p̄sumit̄ nō idone⁹: nisi pbet̄ idone⁹. C. de his q̄ ve. eta. impe. l. ij. ⁊ C. de pba. ex p̄sona. ff. de magis. cōue. l. j. §. si magistrat⁹. ⁊ in dubio p̄sumit̄ q̄s excōicat⁹. j. de sen. excō. cū desideres. §. scđe q̄stioni. ⁊ p̄sumitur poti⁹ fornicatio q̄ matrimoniū. xxx. q. v. aliter. Sol. hoc generale est vt vbi periculū aīe vertit̄ p̄sumit̄ in deteriorē partē. j. de sponsa. iuuenis. ⁊ lxviij. di. pbr̄i. sed lꝫ videat̄ deterior: tñ melior et tutior est. simile de cōse. di. iiij. paruulos. alr̄s circa iudicia potius p̄sumit̄ iustū vel bonū q̄ ecōuerso. lxxxvj. di. si quid. xj. q. iij. in cūctis. xxij. q. iiij. innocens. ff. de proba. ab ea parte.

Cõtinuatio. ¶ Rub. de ordinatis ab epo. ¶ In tractatu ordinãdo℞ q̃ precedit ꝛ sequit̃/interponit̃ hec rubricella de ordinatis ab epo ꝛc. Gof. Jo. and. ¶ De hac materia tractat̃. ix. q. j. p totũ. et. j. q. j. ventum. et q. vij. daibertum. et. s. de tẽpore or. ver. quid iuris de ordinatis ab episcopo. et ver. vtrum ordinatio. tiones. Sed ꝯ eadẽ cã. q. j. ca. j. vbi dr̃ q̃ nullo mõ dicit̃ cõsecratio q̃ ab excõicatis est celebrata. Dic q̃ ibi nõ fuit seruata forma eccl'ie. Uel dicas nõ dr̃ ꝯsecratio. vel est q̃tũ ad executionẽ: qꝛ qd nõ habet dare nõ possũt. vt. j. q. j. q̃ pfecto℞. ꝛ. c. vetũ ẽ. ꝛ. c. j. de pse. di. iiij quo. Sed nunqd põt alios excõicare? Uidet̃ q̃ sic: qꝛ confert ordines qd plꝰ est vt videt̃: ergo põt aliũ excõicare sꝫ nõ est ita: cũ eni sit extra ecclesiã aliũ eiscere extra ecclesiã nõ põt. xxiiij. q. j. audiuimꝰ: secꝰ i ordie. qꝛ licet sit extra ecclesiã caracterẽ tamẽ retinet: et illũ põt conferre si ecclesie forma seruetur. Additio. Itẽ ordinatio requirit vbũ ꝛ actũ. j. de sacra. non iterã. ca. fi. excõicatio vero vbũ tantũ Host. et facit ad no. de conse. eccle. vel alta. ca. aqua. Jo. an. (gne glo. Alij q̃ hoc i vituperiũ ordinatiũ. Jo. and.)

¶ Glosa sequens recitet̃ per contrarium.

sione secure vti poteris: nisi forte de indignitate tibi ꝯstiterit cõsecrãdi. Si aũt illũ indignũ esse cognoscis: metropolitão (ꝓusq₃ ad hmõi scrutiniũ veniat) secrete studeas nũciare vel intimare: q̃uis nos interrogationẽ hmõi: nõ in ꝯsecratiõe põtificꝫ: sꝫ i ordinatiõe dyacõi vel pbri faciamꝰ.

De ordiatis ab epo qui resignauit episcopatui.

Alexan. iij. toletano archiepo.

¶ Eps q̃ renũciauit loco tm̃ ciuitatꝭ: cõferre potest ordines sicut prius. Si vero ꝛ dignitati: cũ ordinato p eũ ad miores vl' ignoranter ad sacros dispensat epus suꝰ: cũ ordinato vero sciẽter ad sacros non dispensat. Ca. j.

Requisiuit a nobis. t. f. vtrũ clerici q̃ post renunciationẽ † factã a pdecessore tuo ordies recepert: i ipis debeãt remãere. † ꝛ. j. ¶ Respõdemꝰ igit̃ distiguẽdo vtrũ renũciauit loco tm̃: an loco sil' ꝛ dignitate. nã i primo casu ordines (sicut ãtea) rogatꝰ ab epo aliquo poterit de rõne cõferre. In scdo vero casu distinguendũ putamꝰ vtrum sacros ꝯtulerit aut minores. Si enim a tali ordines vsq₃[a] ad subdya. aliquis acceperit: qꝛ et hmõi ordines a nõ epis[b] q̃nq₃ cõferunt̃: et in illis deseruire poterit: et ad maiores (si idoneꝰ fuerit) ꝓmoueri. Sane si ab eodem sacros ordines sciẽter qs receperit: qꝛ indignũ se fecit: executionẽ[c] officij nõ habebit: vbi aũt nõ sciẽter: poterit (nisi crassa[d] ꝛ supina fuerit ignorãtia[e]) discretꝰ põtifex dispensare. Grego. ix.

¶ Breue est. Ca. ij.

Cum clericis qui ab excõmunicato[f] epo ignorãter ordines receperunt: per suos poterit episcopos[g] dispensari.

De etate et qualitate et ordine preficiendorum.

Ex concilio Pictauen.

¶ Non sũmatur. Capl'm. j.

Ut abbates[h] decani ꝛ prepositi[i] qui pbri nõ sunt pbri fiãt[k]: ꝛ Qui archidyaconatꝰ tenent: dyaconi Qui vo archipsbyteratꝰ: pbri. aut amittãt[l] † honorẽ. Qꝫ si aliq̃ iusta cã ꝓhibente: pbri aut dyaconi esse nõ potuerit: plationes amittant. Alexã. iij. cant. archi.

¶ Ecclesia dispẽsãti (epo, ue minori cõcessa: nõ p laicos sꝫ p clericos regi debet: donec ille puenlat ad etatẽ. Ca. ij.

Ex ratione: et. j. ¶ Accepimus q̃ ꝯuetreñ. eps pueris[m] q̃ sunt infra decẽniũ ꝯstituti: in archidyaconatu[n]. R. archidya. cistreñ. ecclias[o] plures ꝯces-

---

Diuisio. Requisiuit. Sunt due ptes. In pma consultatio. In scda ibi: respõdemꝰ responsio distinguens. Jo. and. ¶ Casus. Archieps toletanus renũciauit archiepatui: post illã renũciationẽ quosdam clericos ordinauit. successor illiꝰ q̃siuit vtrũ illi i ordinibus ipsis debent remanere? Rñ. pa. distinguendo vtrũ ille renũciauit loco tm̃: an loco simul et dignitati. In pmo casu cũ loco tantũ renũciauit: põt ordines cõferre sicut ante inuitatus ab epo aliquo. In secũdo casu cũ simul renũciauit loco et dignitati: distinguitur vtrũ cõtulit sacros/an minores. Si eni aliqs ordines minores a tali recipit: ꝛ i illis poterit ministrare/et ad maiores promoueri: qꝛ hmõi ordines q̃nq₃ a nõ epis cõferũtur. Si vero sciẽter a tali sacros ordines qs recipit: executionẽ officij non habebit: quia eã nõ habebat. Si vero ignoranter/eps cũ tali poterit dispẽsare: nisi crassa ꝛ supina fuerit ignorantia. ¶ Nota q̃ minores ordines possunt ꝯferri a nõ episcopis. Item q̃ nõ habet executionem ordinis: eam dare non põt. Itẽ ignorãtia crassa et supina non inducit dispensationẽ. Ber.

† al. resignatõnẽ

† al. pmanere.

a ¶ Usq₃. Exclusiue vt probant sequẽtia sic ponitur. ff. de his qui not. infa. ait pretor. quandoq₃ ponitur inclusiue. xciij. distin. a subdyacono. ff. de senat. l. vlti. §. senatores.

b ¶ A non episcopis. i. abbatibus. lxix. di. quoniã videmus. ꝛ. j. ti. proxi. cum contingat.

c ¶ Executionẽ. Ergo suspẽsus est q̃ a suspẽso recipit ordines. j. q. j. statumꝰ. et resignatio nõ abstulit illi ordinẽ/sed executionem.

d ¶ Crassa. Tunc dr̃ crassa ꝛ supina ignorãtia: q̃n aliquid publice fit vel corã populo. ꝛ hec nõ excusat. vt. ff. de vbo. sig. lata culpa.

¶ Glosa sequens obijcit et dupliciter soluit.

e ¶ Ignorãtia. Si. j. de cle. ex. mi. c. pe. ꝛ ita si pbabilis fuerit ignorãtia cũ eo poterit per epm dispensari. j. c. pxi. Sed ꝯtra pbabilis facti ignorãtia quẽlibet ignorantem excusat ex toto. ff. de iur. et fa. igno. error. et. l. regula. ergo fm̃ hoc nulla dispẽsatio est necessaria? Rñ. in culpa fuit recipiẽdo ordines ab epo nõ suo. ix. q. ij. lugdunẽsis. ꝛ ideo necessaria est dispẽsatio. Uel meliꝰ dicas q̃ lz pbabilis sit ignorãtia/necessaria † tñ est dispẽsatio: qꝛ cũ talibus ordinator nõ haberet executionẽ sui officij. eã alij conferre nõ potuit. vt. j. q. j. statuimꝰ: qꝛ qd non habet dare nõ põt. j. q. vij. daibertũ. Et pro nõ dato habetur qd ab illo dat̃ qui de iure dare non põt. j. de iure pa. qd autẽ. in fi. ergo necessaria est dispensatio ad hoc vt habeat executionem ordinis.

† Dicebant quidã istos suspectos de scia: qꝛ si certũ esset de ignorantia locꝰ eẽt ꝯtrarij. et hoc conabatur defendere Inno. sꝫ postea se correxit. qd vide de scisma. c. j. ad fi. ma.

Cum clericis. ¶ Casus. Querit̃ quid sit faciendũ de clericis qui ignoranter ordinãtur ab excõmunicato. Et respõdetur q̃ põt per suos epos cũ talibus dispensare. ¶ Nota q̃ eps dispẽsare põt cũ ignorãter ordinatis ab excõicato.

¶ Glosa sequens signat contrariũ et dupliciter soluit. Itẽ querit arg. affirmatiue soluit negatiue.

f ¶ Excõicato. Sic patet q̃ excõicatus ꝯfert ordinẽ lz extra ecclesiã: ꝛ heretici etiã cõferunt ordinẽ. ix. q. j. ab excõicatis. ꝛ. c. ordinationes.

g ¶ Epos. Et sic epi dispẽsant h. sic. ix. q. j. ab excõicatis. et. c. ordinationes: qꝛ ignorãtia eos excusat: si vero scienter ordines recepissent nõ dispensaretur cum eis. vt ca. ordinationes. sic. s. co. ca. proxi. in fi.

¶ Rub. de eta. et qli. ¶ Dicto de ordinandis dicẽdũ est de pficiẽdis. Et qꝛ i pficiẽdis ꝯsideratur etas/et qualitas/ et ordo ideo ꝛc. Jo. an.

† aut prelationes amittãt. fm Host.

Ut abbates Decre. ista facit ad titu. de ordi. pficiẽdorũ. et cõcor. j. e. querĩ. vel ad ti. de q̃litate preficiẽdo℞. J. a. ¶ Casus. Qꝫ dicit̃ hic abbates/ decãi/ꝓpositi fiãt pbri: archidyaconi fiant dyaconi. Scdo dicitur q̃ si aliqua causa nõ potuerunt promoueri dimittãt platuras. ¶ Ex hac decretali nota q̃ si aliq̃ iusta cã prelatus ad sacros ordines ꝓmoueri nõ põt: prelaturã debet amittere. Ber.

† al. dimittant.

h ¶ Ut abbates. Supple statuimus.

i ¶ Prepositi. Dignitas est per se q̃uis sit nomẽ generale ad oẽs qui habent prelationem. j. de vbo. sig. q̃uis.

k ¶ Fiant. Sic. s. de elec. cum in cũctis.

¶ Glosa sequens alleg. quattuor iura in contrariũ et soluit.

l ¶ Amittant. s. de elec. cũ in cũctis. §. hic sane. cõtra. de cle. egro. ca. j. ꝯtra. ff. de sta. ho. q̃ furere. ꝯtra. ff. de postu. l. j. §. casũ. ꝯtra hoc intellige q̃n per culpã suam ad talẽ statum peruenit q̃ promoueri nõ potest: cõtraria vero quando sine culpa: et tunc non debet addi afflictis afflictio. j. de cleri. egrotan. ca. j. ꝛ ca. penul.

Ex ratione. Sũt due ptes. Pria ponit rephensibile factũ epi Scda illud corrigit ibi: vñ q̃m. q̃ duo facit. Prio. puidet circa pterita. Scdo. circa futura cũ pene cõminatiõe ꝛ decreti appositiõe ibi: eidẽ. Et facit ad pmã ptẽ rubrice de etate pficiẽdo℞. J. an. Diuisio.

¶ Casus. Eps cõuentreñ. cõcessit ecclias in archidyacõatu. R. cistreñ. pueris ifra decẽniũ ꝯstitutis: q̃ nõ p clericos/sꝫ p laicos disponunt̃. Mandat pa. cãtuarieñ. archiepo q̃tenꝰ epm illũ corrigat sup his. ꝛ custodiã illa℞ ecclesia℞ cõmittãt psonis idoneis donec pueri ad ꝯgruã etatẽ puenerit laicis idc ãmotis. et decetero taliã nõ psumat. Idẽ pcipit papa in sequẽti caplo. ¶ Nõ q̃ regimẽ ecclesia℞ psõis idoneis scia ꝛ etate tm̃ cõmitti debet: ꝛ nõ pueris. B.

m ¶ Pueris. Puer dicit̃ a septẽnio vsq₃ ad. xiiij. annũ. j. de reg. ad nostrã. ꝛ. xx. q. j. ca. j. et. xxij. q. v. pueri. et. j. q. j. pueri. ꝛ ca. estote. s. de tẽpo. or. vel nõ est cõpos. ꝛ puer dicit̃ q̃tum ad beneficium obtinẽdum qui seruire non põt. j. de preben. super. (Puer q̃n dicitur.)

n ¶ In archidyacõatu. Ar. q̃ istituere nõ ptiet ad archidyaconũ xvj. q. vij. nullꝰ oĩno. j. ꝛ. de pbẽ. referẽte. sup hoc statur ꝯsuetudini.

o ¶ Ecclesias. i. prelaturas eccli'a℞ qd fieri nõ dꝫ. j. e. c. j. ꝛ. ij. quia

pueri ad hoc nō reputant idonei .j. de pbē. sup inordinata. bñficia enī simplicia in tali etate ꝯstitutis licite ꝯferunt. lxxvij. di. in singulis. ꝛ rōne ordinis debēt hr̄e titulū. lxx. di. c. j. ꝛ ita rōne ordis ꝛ tituli bñficiū pōt hr̄e. de hoc tñ dicas ꝓut dr̄ ī ca. sup inordinata. Ala.

a ¶ Predicti pueri. Impuberib⁹ dignitas dari nō dꝫ †. ff. de iure immu. l. ij. §. impuberes et. j. q. j. pueri. ꝛ c. estote.

† Etiā sub tali ꝯditione vt sit prelat⁹ cū fuerit in etate. ff. de her. instit. here ditas ex die ff. de reg. iu. actus ſm Vi. Jo. an.

re q post. xiiij. annū stati cōcedat: qꝛ qđ de vno ꝓhibet de alio ꝯcedit. ar. xxv. di. qualis. sed nō est ita. qꝛ lꝫ ꝓhibeat infra. xiiij. annū: non tamē concedit in xv. vel. xvj. imo infra. xxv. annū ꝓhibet. s. de elec. cū in cūctis. ꝛ. j. ca. proxi. §. inferiora.

¶ Eam te. ¶ Facit ad partē rubri. de eta. et q̄li. Et sūt due ptes: secunda ibi: sed etiam. — Diuisio.

¶ Glo. se. querit ꝛ arguit negatiue.

b ¶ Ad congruā. Idē dicit lex in eo qui se obligat ꝓ filio suo decurione: qꝛ tenet quousqꝫ perueniat ad etatē ꝯgruā. ff. ad muni. lucius. §. imperatores. Sed pone q ep̄s aliquē minorē facit archi. habebit ne iste vocem ī capl'o sicuti si eēt legitime etatꝭ. Ar. q nō qꝛ minores. xxv. an. decuriōes facti: lꝫ decurionū sportulas recipiant nō tñ iterī suffragiū ferre possūt. ff. de decu. spurij. §. minores. sicut nec minor factus miles debet sapientū iura tractare. vt. C. de tes. mili. l. vl. ¶ Glo. se. p̄mo soluit cōtrariū. scđo q̄rit. ar. affirmatiue. soluit cōtrariū. solutiōi obijcit. ꝛ obiec. respondet.

c ¶ Etatē. Dispēsatiue tolerant isti pueri. al'as nō deberēt. s. de elec. cū in cūctis. ꝛ. j. c. eā te. Sꝫ nunqđ talis rector potest oīa facere tanqꝫ maior? Videt q sic. ff. de re iudi. quidā consulebāt qđ tñ nō est verū. j. c. ꝓxi. ꝛ. C. de testa. mili. l. vlti. Sed nōne iste ex quo tolerat per dispensationē videtur veniā etatis impetrasse. vt. C. de his qui ve. eta. īpe. l. eos? sed nō est ita qꝛ lꝫ q̄s veniā etatꝭ impetret: nō tñ potest alienare sine decreto: nec hꝫ liberā admīstrationē vsqꝫ ad etatē. xxv. an. vt ī ꝓdi. l. cos

sit: q nō p clericos sꝫ p laicos disponunt. ¶ Unde qm̄ nō dꝫ hoc aliq̄ten⁹ tolerari / mādam⁹ q̄ten⁹ p̄dictū ep̄m sup his corripias: et clericꝭ idoneis administratiōes et custodiā p̄scriptarum eccl'iar̄ donec p̄dicti pueri[a] ad cōgruā[b] veniāt etatē[c] (laicis amotꝭ) ꝯmittas. ¶ Eidē epo ꝓhibēs ne decetero eccl'ias (nisi psonis q̄ etatē et sciētiā habeāt) regēdas concedat. Qꝫ si sec⁹ egerit: ei debitam penā infligēs: institutionē et cōcessionē ipsius omnino viribus carere decernas. Idem Cant. archiepiscopo ꝛ eius suffraga.

¶ Regimē ecclesie minori. xiiij. annorum committi non debet. Capitulū. iij.

Indecorum est: vt hi debeant eccl'ias regere: qui non nouerūt gubernare seipsos[d]: cuꝫ ad ecclesiarū regimen tales psone sint admittēde: que discretione p̄emineāt: et morū fulgeāt honestate. ¶ Nolentes itaqꝫ sustinere: vt paruulis ecclesie regimē cōmittat: mādamus quatenus nemini infra[e] annū. xiiij. constituto: psonatū cuiuslibet ecclesie concedere p̄sumatis. ¶ Scituri ꝓ certo q si contraire p̄sumpseritis: quod ide feceritis irritabimus: et inobedientiam vestram grauiter puniemus. Idem.

¶ Ad regimen ecclesiarum non debet institui indignus scientia moribus vel etate: et qui habet duas ecclesias alterā dimittere cogitur: nisi causa subsit. Ca. iiij.

Eam te decet. et. j. Artius inhibemus: ne personas que in ecclesijs tui ep̄at⁹ ad curā aīarū fuerunt ordināde in ipsis instituas: nec aliqua occasione vel etiā l'rarū[f] nr̄arū obtentu isti tui patiaris: que sciā / morib⁹ / et etate: cōcilij[g] nō cōgruāt institutis. ¶ Sed etiā habentes plures eccl'ias q̄ ex vna nō p̄deant[h]: tibi liceat ap. postposita cogere ad vnam ipsaruꝫ quā maluerint dimittēdā[i]: nisi ita fuerit tenues[k] in substātia: q ꝓꝓos sacerdotes nō possint ꝯueniēter hr̄e. Idē.

¶ Is q̄ nōdū est ī sacris si al's ē idone⁹ ad regimen parrochialis eccl'e dispēsatiue pt assumi. C. v.

Preterea licet ad regimen ꝓrochialis eccl'ie nō debeat aliq̄s nisi subdyacon⁹[l] sit ad min⁹ / admitti. ¶ Dispēsatiue tñ in minorib⁹ ordinib⁹ ꝯstituti cō sueuerūt assumi. ¶ Dū tamen tales sint q † infra breue[m] tp̄s possint in pbr̄os ordinari. Idem.

¶ Propter necessitatem et vtilitatē ecclesie cōpellūtur clerici ipsi⁹ recipere ordines suis bñficijs nō annexos. Ca. vj.

¶ Cas⁹. Prohibet papa ne aliq̄s instituat in ecclesijs curā animarū aliqua occasiōe vel etiā obtentu litterarū ap'lice se. q̄ sciā / moribus / et etate cōcilij nō cōgruat institutis. Scđo dicit q si aliq̄s habet plures ecclesias quarū vna non dependeat ab altera dimittat vnā quā voluerit: nisi ita sint tenues in substātia q ꝓprios prelatos nō possint cōgrue sustentare. ¶ Nota q q̄ ad curā aīarū eligitur: tria p̄cipue debet hr̄e: sciam litterarū: etatē legitimā / ꝛ mores. Item null⁹ pōt hr̄e plures ecclesias quarū vna sufficiat. Berñ.

¶ Glo. se. recitet p obie. scđo ar. ꝛ determinat.

f ¶ Litterar̄. Supple ꝓ etatꝭ taciturnitatē ipetratarū: si enim ex certa sciā scriberet papa pro minori: ei⁹ mādato eēt obediēdū: qꝛ sacrilegij istar obtīet dubitare an is sit dignus quē princeps eligit. xvij. q. iij. §. qui autem. ꝛ. C. de cri. sa cri. l. ij. p̄terea ꝯtra ius ꝛ ꝯtra publicā vtilitatē ē tale rescriptū: ꝛ ideo nō valet. C. de p̄ci. ipe. of. rescripta. ar. s. de rescrip. ex pte. ꝛ. j. de testi. cāꝫ q̄. Itē est h̄ ar. q nō ē obediendū sēp mādato dn̄i pape. arg. s. de rescrip. si quādo. ꝛ. c. cū adeo. ꝛ. j. de here. ad abolendam. — al'. qui.

Diuisio. Indecorū. ¶ Prima pars ponit exordiū ꝛ cām mandati. Secūda mādatū. Tertia cōminationē irritatiōis et penē. Scđa ibi: nolētes. ꝛ tertia ibi: scituri. Et facit ad rubricā de etate. Jo. an.

¶ Casus. Primo dicit q indecor̄ est vt regant eccl'ias q̄ seipsos regere nō nouerunt: cū discreti ꝛ litterati ad regimē ecclesiarū debeant ꝓmoueri. Secūdo dicit q āmodo minorib⁹. xiiij. annis regimen ecclesie nō cōmittat: ꝛ si secus fuerit irritabitur: ꝛ ep̄s puniet. Hec decretalis non cōtinet ius cōe. s. de elec. cū in cūctis. ¶ Nota qui seip̄m regere nescit: alijs p̄fici nō debet. Ber.

¶ Glo. se. recitet p. q. an sacer ordo ꝛc. alle. v. l. ꝓ. ꝛ. vj. in contrariū p quas tenebat Lau. q nō: pōit opi. ꝯtrariā quā ꝓbat duabus rationibus: per locū a minori et hanc approbat.

d ¶ Qui seipsos. Qui enī in p̄latum eligit: ꝛ si minor sit nō dꝫ esse sub pr̄is ptāte. ar. ff. ad trebel. nā qđ ad ius. ꝛ. ff. de adul. sic eueniet ꝛ. C. de leg. tu. l. vl. insti. de excu. tu. §. minores. ꝛ. ff. ad mace. filium. habeo. Ar. ꝯtra. ff. de adop. p adoptionē. ꝛ. ff. de his q̄ sūt sui vel ali. iu. filiusfamilias. ꝛ. ff. de mu. ꝛ ho. l. ij. ꝛ. ff. de iudi. cū p̄tor. ī fi. vbi dr̄ nihil interē an iudices in potestate an sui iuris sint: ꝛ pbr̄ dr̄ ī ptāte pr̄is esse. C. de epi. ꝛ cle. auc̄. pbr̄os insti. q̄. mo. ius pa. po. sol. §. filiusfamilias. licet adipiscat honores: remanet tñ in ptāte patris. p ista iura videt q sacer ordo nō liberet a pr̄ia ptāte. Lau. ꝛ alij dicūt q q̄libet sacer ordo liberat a pr̄ia ptāte qm̄ liberat a dn̄ica que maior est. De ep̄ali ordine hēs. liiij. di. si seruus sciēte. de sacerdotio ea. di. ex antiq̄s. ꝛ. c. frequēs. de dyacono dr̄ q p̄stādo vicariū liberat. eo. ca. ex antiq̄s. subdyacon⁹ eodē iure vtit cum dyacono. j. de ser. non or. miramur. ꝛ nulla dignitas secularis similis est sacerdotio. Ar. xcvj. di. duo sunt. j. de ma. ꝛ obe. solite: et dignitas patriciat⁹ soluit ius patrie ptātis: ergo multo forti⁹ sacerdotiū: et quilibet sacer ordo. ar. j. de sen. ex cō. cū voluntate. §. vlti. hoc credo verius.

Ptās patria an tollat p sacrum ordinem.

¶ Glosa sequens ar. a contrario quod reprobat.

e ¶ Infra. xiiij. annū. ex eo q ꝓhibet. j. xiiij. annū videt cōcede-

in fi. sed nō dicit mandatū quādo ignoranter mandat.

g ¶ Concilij. Lateranē. s. de elec. cū in cūtis. §. inferiora.

¶ Glosa sequens querit et soluit.

h ¶ P̄deat. Qualiter dr̄ vna eccl'ia p̄dere ex altera. pōt dici ſm q legit. j. de reli. do. qꝛ mōasteriū. ar. ff. de arbo. fur. ce. si gemia. ꝛ si ali q̄ ꝓrochialis eccl'ia subsit alij: lꝫ p̄lat⁹ maioris eccl'ie duas eccl'ias hr̄e dicat: tñ ali⁹ pbr̄ erit in subiecta. Itē si eccl'ia ꝓrochialis ī fundo suo aliā ꝯstituat: nihil īpedit vicariū ī ea īstitui. ꝛ p̄latū maioris eccl'ie p̄latū esse vtriusqꝫ: nō tñ p se seruet vtriqꝫ: nā dispēsatiōe epi vn⁹ p̄lat⁹ diuersis p̄est eccl'ijs in habēdo vnā cōmēdatā: ꝛ aliā intitulatā. lxx. di. sanctor̄. Lau. hoc tñ ītellige ſm determiatiōnē illarū decre. s. de ele. dudū. et. j. de p̄ben. de multa. Itē in casu quē habes. j. de p̄bē. extirpāde. potest q̄s habere plures eccl'ias. §. q̄ vero.

Ecclesia vna q̄liter dr̄ depēdere ex altera.

i ¶ Dimittēdā. j. de p̄bē. referēte. ꝛ h̄ ſm illā decre. de multa ītelligi dꝫ. Addi. Credo h̄ posse locū hr̄e qñ nescit q̄ fuerit sibi p̄mo collata: vel fuit h̄ gr̄a. Ui. vł loq̄t de collatꝭ añ ꝯciliū lateranē. vt dixi ī p̄di. c. referēte. J. an.

k ¶ Tenues. In casu isto ꝓmittit papa ꝓpter pauptatē hr̄e plures eccl'ias. x. q. iij. vnio. Itē ꝓpt raritatē clericor̄. xxj. q. j. c. j. ī fi. Itē ītitulatā vnā ꝛ aliā ꝯmēdatā †. xxj. q. j. qui plures. s. de elec. dudū. vbi de h̄. Un̄ v̄sus. Pauptas: p̄dēs: defectus: gr̄a: seruās. Eccl'as retinere duas dat quodlibet horum.

† Inno. dicebat vnā ītitulatā et plures ꝯmēdatas. sed dic hodie vt. j. de elec. nemo deinceps. li. vj. Jo. and.

Preterea. Pr̄ia ps pōit rigorē. Scđa dispēsationē. Tertia dispēsatiōis t'minationē. scđa ibi: dispēsatiue. tertia ibi: dū tñ. Jo. an. ¶ Casus. Dicit in hac decre. q null⁹ debet ad regimē animarū admitti: nisi ad minus sit subdyacon⁹: tñ dispēsatiue in minorib⁹ ordinib⁹ ꝯstituti pñt admitti: dūmō tales sint q̄ infra breue tp̄s possint in pbr̄os ordinari. ¶ Nō q nō pōt eligi ad curā animarū in minorib⁹ ordinibus ꝯstitut⁹: dispēsatiue tñ pōt postulari. B.

l ¶ Subdyacon⁹. Qui hodie potest eligi ī ep̄m. j. e. a multis. ꝛ eodē priuilegio gaudet quo dyacon⁹. j. de ser. non or. miramur.

¶ Glo. se. recitet per q̄stionē ꝛ solu. scđo arguit. querit et remittit.

m ¶ Breue tēpus. Qñqꝫ breue tp̄s dicit q̄ttuor mēsium. C. de vsur.

rei iudi.eos.ff. de iudi.si debitori.q̄n̄q; decem dierū.ff.de cō̄sti.pecu.ꝓmissor.§.j.q̄n̄q; duoꝝ mensiū.C.de secū.nup.l.ij.quādoq;.xxx dierū.ff.de iti.actuq; pri.l.j.§.j.sed hic appellat breue temp⁹ ann⁹. In anno enim et dimidio potest aliquis promoueri ad sacerdotiū lxxvij.di.monachus nouitius.et hic dimittim⁹ dimidiū annū ꝓpt minores ordines. vincē. Item ar. ꝙ parū ē vtrū aliq̄d fiat in p̄senti: an ī breui tēpore.ff.si cer.pe. lecta est.ff.de in integ.resti.diu⁹.ff.vt in pos.leg. l.si is a quo.sic ergo patet ꝙ episcopi possunt dispensare cum eo q̄ est in minorib⁹ ordinibus. nunq̄d cum eo qui est in minori etate? Dicunt q̄dam ꝙ sic.arg.huiusmodi.c.De hoc no.s̄.de cle. cū dilecti.ar. ꝙ possit.s̄. eo. indecorum.

(marg.:) Tps breue dicitur diuersimode.

(marg.:) †al's. sacros.

Queris a nobis quid agendum sit de clericis tue iurisdictioni cōmissis: qui cū bñficijs ecclesiasticis multū abūdēt: a te cōmōiti nolūt ad maiores† ordines promoueri: se tale quid secreto cōmisisse dicētes: qđ eos salua ꝯsciētia ordinari nō sinit[a]. ¶Cū igit sup hoc casu videātur sacri canones discordare (cū quidā dicant eos minime compellēdos[b]: alij vero cōtrariū[c] asseuerent) omnis ꝯtrarietatis vinculū presenti pagina enodamus. ¶Statuentes vt si p̄dicti clerici perceptiōe maiorū ordinū (propter occulta sua peccata) se indignos esse fatētur[d]: inferiores in eccl'ia: quoꝝ sit vita ꝓbabilis: † preferantur eisdem. Et nisi forte illi qui ordinari ꝑ iam dicta causa recusant: in alijs ecclesie seruitijs valde vtiles fuerint: auferātur eis beneficia: et alijs canonice conferantur. ¶Qz si ꝑ sola voluntate renuerit ordinari: ⁊ suaserit vtilitas[e] ecclesie: aut necessitas: ipsos (dūmodo idonei sint) ad maiores ordines recipiēdos: per amissionem locorum et beneficiorū subtractionem appellatione cessante compellas.

Clemens.iij.R.coloñ.can.

¶Euētus mortalitatis infirmi non īpedit ꝓmoueri ei⁹ medicū peritum/sollicitū et traditiones artis obseruantem. Ca.vij

Ad aures n̄ras te significāte peruenit: ꝙ cum in arte phisica eruditus: pluribus (iuxta ipsi⁹ artis traditionē) exhibuisti cū diligētia[f] medicinā: licet pluries in cōtrariū successerit: et q̄b⁹ putabas adhibere medelā: medicinis perceptis: mortis periculū incurrerūt: verū qz ad sacros ordines desideras ꝓmoueri: sup eo nos consulere voluisti. ¶Tibi breuiter respon. ꝙ si super premissis ꝯscientia[g] tua te remordeat[h]: ad maiores ordines de n̄ro cōsilio[i] nō ascendas.

Celestinus tertius.

¶Qui stetit ꝑ annū in suspēsione priuat bñficio qđ prius habebat ⁊ qđ iteri acq̄siuit. Ca.viij.

Cum bone memorie Clemens papa pre. n. J. buccarū et quosdā alios barañ.clericos vocauisset vt ad presentiam ipsius accederent. B.archi.suo quē grauiter leserant[k] respōsuri (qz venire iuxta mādatum apl'icū contēpserunt) in eos fecit sententiā suspēsionis ꝓmulgari: in qua triēnio[l] ꝑmanentes: quidā ex ipsis suspensi[m] aliud bñficiū ecclesiasticū sunt adepti. Et qz non ...

(marg.:) Diuisio.

Queris a nobis. Cōis diuisio. Secūda ibi: cū igit: q̄ duo facit. Prio ponit cōtrarietatē canonū q̄s scđo distinguēdo concordat ibi: statuētes. et secūdū membrū distinctiōis ꝓsequit ibi: ꝙ si. Jo.and. ¶Casus. Clerici bñficijs ecclesiasticis habūdantes: moniti a prelato suo vt ad maiores ordines ꝓmoueant. nolūt ꝓmoueri dicētes secreto se tale quid cōmisisse qđ eos salua consciā ordinari nō sinit: queritur quid de talib⁹ sit agendū? Rñ. papa ꝙ in casu isto vident canones discordare: cū q̄dā dicant eos nō compellendos. Alij vero contrariū asseuerēt. hanc contrarietatē volens amputare: statuit vt si clerici se dicāt indignos ꝓpter occulta sua peccata ꝑceptione maioꝝ ordinū: inferiores clerici de ecclesia ꝓbabilis vite et opinionis p̄ferant eisdem: et beneficia sibi auferant ⁊ alijs ꝯferantur. nisi forte qui ordinari recusant ī alijs seruitijs eccl'ie fuerit vtiles. Si vero sola volūtate ordinari recusant/⁊ vtilitas ecclesie vel necessitas suaserit/si idonei fuerint: cōpellendi sunt ad maiores ordines recipiēdos ꝑ amissionē locoꝝ ⁊ bñficioꝝ subtractionē. ¶Nota ꝙ clerici q̄ nolunt ꝓmoueri si ꝓpter occulta peccata hoc faciūt: ab eccl'ia remoueri possunt/si sola volūtate cōpellunt ꝑ amissionē bñficiorū suorū. Item vtilitas ⁊ necessitas parificant. Ber.

(marg.:) †al'. laudabilis.

a ¶Nō sinit. simile de tempo.or.c.vl.et.j.c.ꝓxi.et.j.de symo.ex tue. et.c.mattheus.⁊.j.q.j. sacerdotes.

b ¶Cōpellēdos. lxxiiij.di.honoratus.⁊.c.cōsuluit.⁊.c.j.et.ij.

c ¶Contrariū. lxxiiij.dist.si qui clerici.et.c.placuit.xxiij.q.iiij.displicet.⁊.j.q.vj.sicut.ar.viij.q.j.in scripturis.

¶Glosa sequens distinguit. signat contrariū ⁊ soluit.

d ¶Fatent. Aut ipsi cōmiserunt ista peccata occulta ante suā promotionē/aut post: si ante remouēdi sunt: qz tēpore sue examinationis hoc nō fuerūt cōfessi.xxiiij.di.c.vl.⁊.l.di.ex penitētib⁹.⁊.lxxxj. di.si q̄s sine.⁊.c.seq.sed si postea cōmiserūt illa pctā se fecerunt indignos. vnde sunt expellēdi ex quo sua culpa se fecerūt indignos.ar. s̄.eo.c.j.si tamē vtilitas eccl'ie fuerit ꝙ nō remoueant: qz ī alijs negocijs eccl'ie sunt valde necessarij et vtiles: tolerant in ea: ⁊ ita ꝫm hoc dispensat cū eis ꝓpter vtilitatē: maxime cū pctā sunt occulta. Sed ꝯtra videt de tēpo.or.ex tenore.⁊.c.vl.vbi criminosi tolerant. qz peccata sunt occulta et hic priuātur. Sed illi volūt et petūt promoueri acta pnīa. Et isti fatētur se indignos et nolunt ꝓmoueri si vellēt ꝓmoueri acta penitētia admitterent preter reos homicidij vt dicitur in cōtrario. Additio. Unde dicebat Bos. ꝙ isti non priuātur beneficijs propter crimen: sed ꝓpter id ꝙ renuūt ordinari: licet illi hoc faciāt ex consciētia criminis. Jo.and.

e ¶Utilitas. Ergo ꝓpt vtilitatē eccl'ie ꝯpellit q̄s recipe ordīes ⁊ ꝓpt necessitatē. al's est etiā puniend⁹ ꝑ subtractionē bñficioꝝ vt sequit.s.s̄.de elec.cū ī cūctis.§.īferiora.⁊.lxxiiij.di.cōsuluit.vbi eodē modo cōpellunt: vt sic indirecte de nolentib⁹ fiant volentes.

(marg.:) Diuisio.

Ad aures. ¶Cōis diuisio. Scđa ibi: tibi breuiter. Et melius fuisset hec decre posita ī rubrica. de tēp.or.⁊ q̄li.ordi. Jo.an. ¶Casus. Quidā canonic⁹ coloñ. eruditus in phisica/et cū pluribus ꝫm artē suā medicinā cū diligētia exhibuisset plurib⁹ in cōtrariū successit/medicinis ꝑceptis mortis periculū īcurrerēt. Iste volebat promoueri ad sacros ordines: consuluit dñm papā. papa super hoc rñdit ꝙ si sup p̄missis cōscia ipm remordeat: ad maiores ordines de suo ꝯsilio nō ascēdat ¶Nota ꝙ contra ꝯscientiā null⁹ dz promoueri.

(marg.:) Casus fortuit⁹ non imputat sine culpa

f ¶Cū diligentia. Et io nō vr̄ īputādū si adhibuit diligentiā quā potuit. l.di.hi q̄ arborē.⁊.c. sepe. ⁊ iō si p̄ter culpam suā casus fortuit⁹ cōtingit ei nō īputat.j.de cōmo.c.vno.et.j.de homi. c.vlti.⁊.ff.cōmo.in reb⁹. et.ff.de off.p̄si. illicitas. casus eni fortuiti preuideri nō possunt. vt in p̄dictis ꝓximis cōcordātijs. et absit vt nobis imputet qđ preter volūtatē nostrā cōtingit. xxiij. q.v.de occidēdis. v'sus. Nō est in medico semp releuet vt eger. vt ī p̄dicta.l. illicitas.§.sicuti.

(marg.:) Uersus.

g ¶Conscientia. xxxiij. di.habuisse. Qui eni facit contra conscientiam edificat ad gehēnā.j.de resti.spo.litteras.et.j.de prescrip. quoniā omne. xxviij.q.j.§.ex his.j.de sen.excō.inquisitioni.

h ¶Remordeat. Ut si forte iperite medicinaz dedisset infirmis: al'as euēt⁹ mortalitatis non est īputand⁹ ei.vt.ff. de off.presi.illicitas.§.sicuti.et.ff.ad.l.aq̄l.q̄ actiōe.§.vl.ff.de vari. ⁊ extraor.cogni.medicus. Uel si negligēs fuerit: qz dissoluta negligētia prope dolum est.ff.māda.si fideiussor.j.rñso. Additio. An medic⁹ tenet infirmū pauperē vel diuitē nolentē soluere: vel nolentē sumere medicinā curare gratis not.lxxxiij.di.c.j.⁊ in spe.de sala.§.fi.in j.col. Et quō penā Gyezi euadat medic⁹ q̄ ꝓ dāda sanitate p̄cium recipit.not.j.q.j.qui studet. Et quō medicus a sano salariū recipit vbi nō liceret ab infirmo. dicā de postu.c.j.in glo.notandū. Jo.an.

i ¶Consilio. Hoc est consiliū reuerētie cui obediendū est. vj.dist. testm̄.et.xiiij.q.j.q̄squis.et.j.de symo.matthe⁹.in fi.sec⁹ in cōsilio ꝑfectiōis.xiiij.q.j.q̄squis.q̄le est illud. si vis ꝑfect⁹ esse: vade et vēde oīa q̄ habes et da pauperib⁹. Et de tali ꝯsilio pōt intelligi qđ dicit in ca. quisquis in verbo illo: si consilio vti volueris.

(marg.:) Diuisio.

Cum bone. ¶Sunt due ꝑtes. Consultatio: et rñsio. scđa ibi: Respondem⁹. Et facit ad partē rubrice de qualitate preficiēdorū. Jo.an. Casus. Clemēs papa vocauit quosdam clericos barañ. ad presentiā suā vt satisfacerent archidyacono suo quē grauiter leserāt: qz ipsi venire contēpserūt/fecit in eos suspēsiōis sn̄iam promulgari/in quatriēnio ꝑmanētes: quidā ex illis suspēsi aliqua beneficia ecclesiastica sunt adepti. Quesitū fuit a papa: vtrū beneficia sic recepta possint licite retinere? Et ipse respōdet ꝙ nō: licet q̄ habuerāt vel que postmodū sunt adepti aliquatenus retinere. Unde mādauit archiep̄o barañ. vt eos ꝑ tanta cōtumacia ⁊ cōtempto apostolico: beneficijs q̄ habēt nō differat spoliare. ¶Nota ꝙ suspēsi ab hoīe bñficia eccl'astica adipisci nō possunt. Itē q̄ ꝑ triēniū steterit suspensus ꝑtinaciter: debet suis beneficijs spoliari. Ber.

(marg.:) Cōtumacia ē capite punienda.

k ¶Leserant. Miles qui ꝓposito man⁹ intulit capite puniatur: ⁊ oīs cōtumacia aduersus presidē vel ducē capite punit.ff.de re mi. omne delictū.§.j.⁊.ij.et qui resistit castigari volēti.ff.co.ti.milites.§.irruens.et iuxta diuinū oraculū cōtumacia parētis morte luit. lxxxvj.dist.nō satis. v'.ceterū.in fi. Et ꝙ hic dicit leserāt ītellige in rebus/quia si in persona ipso iure fuissent excōicati.

l ¶Triēnio. Factū narrat: qz idē si per annū. Jo.an.

m ¶Suspensi. Suspensi eligere non possunt: nec etiā eligi.ix.q.iij. nos in hominē.et.s̄.de cōsue.cū dilect⁹.s̄.de elec.cū inter.R.⁊ ca.

(marg.:) Suspens⁹ nec eligit nec eligit.

per inq̄sitionē. et. ꝭ. de ap. cōstitutis: nec bñficia eis tpe suspēsionis cōferri possunt: vel l'ras ꝓ bñficio obtinēdo impetrare: vt hic: et interī beneficia ecclesiastica sunt deneganda † ꝭ. de ap. pastoralis.

† Si sunt ī mora pe a tēdi absolutionē aliter secus. ȿ. de elec. ca. vlti. ij. q. v. super cā. ꝭm Tā. et Vincen. Jo. and.

¶ Postmodū sunt adepti. Talia beneficia tenere non possunt etiā si postea fuerīt absoluti: q2 tūc tpe obtēti bñficij ibabiles erāt/ et indigni: q2 ī talib9 ꝑncipiū cōsiderandū est. ȿ de elec. dudū ad audiētiā. et. j. q. j. principatus. xvj. q. iij. si sacerdotes. Et est ar. ꝙ tꝑs ipetrati rescripti ꝯsiderādū ē: puniēdi ergo sunt q̄ suspensi spūalia ꝓsumunt tractare intantū ꝙ eꝑs cum talibus dispensare nō potest. xj. q. iij. si quis eꝑs. et. ꝭ. de sentē. excōi. cum illorum.

b ¶ Spoliare. Ex quo per annū ꝛ vltra q̄s stat in excōicatiōe: ꝓuari dz bñficio suo. xj. q. iij. rursus. et excōicatus q̄ tractat spūalia deponi dz. ꝭ. de dolo ꝛ cōtu. veritatis. Idē videt in suspenso: vt hic. Ber.

Diuisio. A Multis. ¶ Prio ponit q̄stionē. Secūdo allegat ꝓ et ꝯ ibi: Siquidē. Tertio diffinit vl' soluit ibi. Nos volentes. Jo. an. ¶ Cas9. Dubitabat a multis an subdyaconus possit in eꝑm eligi ꝑ decretū vrbani pa. ꝑmi qui decreuit ꝙ nullus in eꝑm eligat nisi fuerit in sacris ordinib9 constitutus. sacros appellans dyaconatū ꝛ ꝑsbyteratū: referendo se ad statum ꝑmitiue ecclesie: in quo subdyaconatus sacer minime dicebat: postea ostēdit ꝑ decretū vrbani secūdi ꝙ hodie ordo subdyaconat9 inter sacros ordīes reputat: sacros appellans pbr̄atū/ dyaconatū/ et subdyaconatū: et hoc idē ostendit ꝑ plura decreta. dicēs: vt subdyaconus in pbr̄m libere possit eligi sicut dyaconus vel sacerdos † al'. spectate. ¶ Nota ꝙ hodie subdyaconus eodem gaudet priuilegio cum dyacono. Bernardus.

vtrū beneficia sic recepta possint rationabiliter retinere: nos consulere voluisti. ¶ Respondemus ꝙ nō licet eis illa que habuerūt beneficia: vel q̄ postmodū[a] sunt adepti: aliq̄ten9 retinere. Unde baraū. archiepo dedim9 in mandatis. vt eos ꝓ tanta ꝯtinacia: ꝛ ꝯtēptu apl'ico bñficijs q̄ habent nō differat spoliare[b]. Inno. iij.

¶ Subdyaconus ī episcopum eligi potest. Capitulū. ix.

A Multis multotiens an subdyacon9 in eꝑm eligi valeat hesitat. ¶ Siquidē vrbanus papa ꝑmus decreuit vt nullus[c] in eꝑm nisi in sacris ordinibus religiose viuēs inuent9 fuerit/ eligat: sacros (iquit) ordines dyaconatū dicimus ꝛ ꝑsbyteratū: hos siq̄dē solos[d] ꝑmitiua ecclesia legitur habuisse: subdyaconis ꝟo (q2 etiā ipsi ministrant altaribus) opportunitate exigēte cōcedimus in episcopos eligi: si tamē ꝑclare † sciētie ac religiōis existāt. quod ipsum non sine ro. pon. vel metropolitani[e] licentia fieri ꝑmittim9. In q̇bus[f] verbis innuit ꝙ vrbanus ad statū ꝑmitiue ecclesie se referēs ī quo subdyaconatus ordo sacer mīme dicebat: īstituit vt de subdyacono (nisi vtilitatis cā: ꝛ tunc etiā de ꝑmissione metropol. vel ro pō.) non posset electio celebrari. Uerū[g] cū hodie subdyaconat9 inter sacros ordines cōputetur: sicut Urban9 papa scḋs sub his verbis exꝑssit. Erubescant[h] impij ꝛ intelligāt iudicio spūssancti eos qui in sacris ordinibus pbr̄atu: dyaconatu: subdyaconatu sunt positi: si caste nō vixerint/ excludendos ab oī eorūdē graduū dignitate. Et iterum. Nemo[i] ad sacrum ordinē ꝑmittat accedere: nisi aut virgo/ aut ꝓbate castitatis existat: ꝛ qui vsq3 ad subdyaconatū vnicā et virginē habuit vxorē. Et ad similitudinem dyaconi ꝛ pbr̄i subdyaconus debet cōtinentiā obseruare[k]: sicut ꝛ in sexta[l] synodo cōstitutum est: vt si q̇s eorū qui ad clerū accedunt: nuptiali iure mulieri[m] voluerit copulari: h̄ ante subdyaconat9 ordinē faciat. Et beatus Gregorius statuisse legitur: vt nullu3[n] facere subdya. ꝓsumant eꝑi: nisi qui se caste victurū promiserit. ¶ Nos volētes sup hoc articulo disceptatiōis † materiā amputare: statuim9: vt subdyacon9 in eꝑm valeat libe[o] eligi: sicut dyacon9 vel sacerdos. Idē. T. sancte crucis ꝑsbytero cardinali.

† al's disputationis.

¶ Irregularis et in minoribus potest dispensatiue in abbatem institui. Capitulū. x.

T Uam in dño diligētiam cōmendam9: quā super monasterio scti quirici reformādo dinosceris adhibere. ¶ Mandam9 q̄ten9 si nō potes eidē monasterio de persona idonea melius ꝓuidere: tu monachū illum quē litteris tuis de honestate ac industria cōmendasti: per quem status eiusdē loci credit reformādus (nullū prorsus[p] habēs respectū ad petitionem illicitā: quam quidā laici faciebant: sed ex tue dūtaxat ꝓuisiōis officio) institu as in abbatē. Ita videlicet ꝙ ad sacros ordines nō ascēdat[q]: cum

dictū erat. si. de transla. inter corporalia. et. ȿ. de consuetu. cū venerabilis. et eodem priuilegio gaudet subdyaconus quo et dyacon9 ꝭ. de ser. non ordi. miramur.

Diuisio. T Uā. Prima pars ponit exordiū. Scḋa mandatū ibi: māndamus. et facit ad duas ꝑtes rubrice. sc3 ꝺ q̄litate ꝛ ordine. Jo. an. ¶ Casus. Monasterio sancti quirici vacante: cardinalis quidā volens ipm de ꝑsona idonea ordinare: et cū sup hoc diligentiā adhibuisset: nec posset ꝑsonā idoneā inuenire per quam posset status mōasterij in meli9 reformari. Tādem inuenit quēdā monachum discretu3 ꝛ vtilē monasterio qui al'as de iure nō poterat eligi in abbatē. ꝓ quo quidā laici apud cardinalē intercedebāt: cōsuluit papā quid sup hoc eēt agēdū. papa cōmendat diligentiā cardinalis: mandans eidē q̄tenus si nō pōt eidē monasterio de ꝑsona magna idonea ꝓuidere monachum illū quē sibi cōmendauit ꝑ quem status mōasterij credit reformandus ibi preficiat in abbatē. nullum habēs respectū ad petitionem illicitam laicorū: sed ex officio suo tantū ad hoc procedat/ ita tñ ꝙ ad sacros ordines nō ascendat: cū necessitate instāte possit ī abbatē assumi in minorib9 ordinib9 constitutus. ꝛ laici ipsi non sint illi aliqua cōsanguinitate vel affinitate coniuncti: vt propter hoc ꝯtra ipm aliqua suspicio possit oriri. ¶ Ex decretali nota ꝙ licet ꝑces sint illicite: tñ si nō habeatur respectus ad illas nō cōmittit simonia. ¶ Nota ꝙ ex necessitate dispensat cū aliquo vt in abbatē assumatur: ꝛ in minoribus ordinibus ministret. Item officium abbatis in administratiōe consistit. Bernar. ¶ Glo. seq. circa ꝑces an symoniā inducāt distinguit ꝓprias et alienas.

c ¶ Nullus. ponit tenorem illius decreti. lx. dist. nullus in episcopū. vsq3 ibi: in quibus verbis. ¶ Glosa seq. reci. per questionem.

d ¶ Solos. supple sacros/ q2 subdyaconat9 bñ fuit ī ꝑmitiua eccl'a sed nō reputabat sacer. xxj. di. in fi. §. j. ꝛ. xxv. di. c. j. ꝛ. xxv. di. ca. vlt.

e ¶ Metropolitani. Sic olim dispēsabat metropolitan9 cū ineligibili circa episcopatū: sed cū illegitimo dispēsare nō pōt. ȿ. de ele. innotuit. nec in etate. C. de his qui ve. eta. ipe. l. ij. et. iij. sed cū his qui patiūtur defectū in ordine satis videt ꝙ pōt adhuc archieꝑs dispēsare in archieꝑatu. sicut olim poterat. ar. lx. di. null9 in eꝑm: ꝛ in alijs dignitatib9 inferiorib9 bene pōt. ȿ. co. ꝑterea.

f ¶ In quibus. Uerba ista sunt Inno. interpretantis capitulū vrbani qui locutus fuit ꝭm antiqua tempora.

g ¶ Uerū cū hodie. nūc īcipit allegare ꝙ subdyacon9 eligi possit

h ¶ Erubescant. xxxij. dist. erubescant.

i ¶ Nemo. xxxij. distin. nemo.

k ¶ Obsuare. Ex q̄ onerat dignū ē vt honoret. xvj. q. vj. de lapsis

l ¶ Sexta synodo. xxxij. dist. si quis eorum.

m ¶ Mulieri. xxxviij. dist. vt nullum.

n ¶ Nullū. xxxviij. dist. nullus. ꝛ. xxxij. dist. ante triennīū.

o ¶ Libere. Et ita qḋ fuit pri9 dispēsatio hodie est ius cōe: sic. ꝭ. de ol. leg. ꝙ trāslationē: ꝛ ad subdyaconatū extēdit qḋ de superiorib9

In primo casu ponit opi Hug. et ꝯtrariā. In scḋo subdistīguit an sint spirituales/ an carnales: et tunc ar. pro indigno: aut ꝓ digno: et tunc aut habetur respect9 ad illas/ aut nō.

Symōia an inducatur ꝑ preces.

p ¶ Nullū prorsus. Nō eī ꝑces carnales dz respicere q̄ est ordinator: sed tantū merita ꝛ ꝓuidentiā ordinādi. j. q. j. q̇busdā. ꝛ. viij. q. j. moyses. ꝛ. c. si ergo. Et ideo no. ꝙ cū q̄s eligit/ vl' ordinat/ aut suis ꝑcibus interueniētib9/ aut alienis. Si suis/ dicūt quidā ꝛ hugo cū eis ꝙ q̄tūcūq3 sit idone9 symonia cōmittit. ar. viij. q. j. ī scriptur. ꝛ j. q. vij. si cū is. et. q. j. ordinatiōes. ꝛ ꝭ. de iure pa. per nostras. Istud credo si est indign9 ꝭm qḋ dicit. T. sed si dign9 est/ pōt etiā preces porrigere superiori cū īdiget: q2 tūc nō ꝓsumit ambitiosus: sed potius ꝓpter necessitatē † al's pōt dici ꝙ symonia esset. ar. j. q. j. §. nō ita quorūdā. Et ar. ꝭ. de symo. tua. Si ꝑces q̄s ꝓ se porrigat: vt in prelatū eligat ambitiose sunt ꝛ illicite. j. q. j. nullus itaq3. Si vero ꝑcibus alienis ꝓmouet: aut ꝑces sunt spūales: aut carnales. Si sūt carnales ꝛ fiunt ꝓ indigno symonia cōmittit. j. q. j. de ordinationibus. q2 succedūt tales ꝑces loco ꝑcij. j. q. j. sūt nōnulli. Si ꝓ digno: dūmodo superior nō habet respectū ad preces: sed ad meritū licite possunt admitti. vt hic. et. j. q. j. quibusdā. Si vero sunt spirituales admitti possunt: nec inducunt symoniam. j. q. j. latorem.

† Dicit Hosti. ꝙ nō reprobaret si plat9 ꝯsanguineū egētē non indignum ꝑferret magis idoneo non egēti in simplici bñficio: cū et talib9 ꝓuidere teneatur lxxxvj. dist. non satis. ꝺ coha. de. c. j. de testa. relatū. §. lic3. Jo. and.

q ¶ Non ascendat. Forte erat irregularis: ꝛ sic pōt q̄s esse abbas in minoribus ordinib9 ꝓpter necessitatē: al'as non valeret: nam et

Infamis pōt esse abbas.

† Id ē pl⁹ q̄z negari ñ pōt qn sit honoris et dignitatis de puile. vt apłice. lib. vj. Sȝ pl⁹ labori q̄z oē q̄d eminet ⁊c̄. xiij. di. nerui. et. xl. di. añ oīa. Jo. an.

dyaconus pōt esse abbas. l. dist. accedens. ar. Immo et infamis curam monasterij gerere pōt: vt ibi. Infamis eni a ciuilibus muneribus nō excluditur. C. de his qui nō iple. stipē. sa. so. sunt. l. j. lib. x. nomē abbatis potius† est sollicitudinis q̄ȝ ordinis vel honoris. xviij. q. ij. hoc tm̄. Ar. cōtra. s̄. e. c. j. ⁊ laicus pōt esse abbas causa necessitatis. xciij. di. a subdyacono. et. xvj. q. j. generaliter. ar. tamen hoc q̄d dicit hic dispensatiue itelligit: q̄z abbas debet esse sacerdos. al's remouetur. s̄. e. c. j.

a ¶ Cũ instāte. Hic rñ⁼det tacite obiectiōi que posset ei fieri. Diceret eī aliq̄s quō erit iste abbas cũ nō possit ad ordines pmoueri/nec sacerdos fieri? Rñ. Cũ. i. q̄z ⁊c̄.

Diuisio. Cum contingat. Cōis diuisio. Secũda ibi: sup q̄. Et principale dictũ nō facit ad titulũ: sed inq̄ȝtũ loquit de preficiendo. Jo. an.

¶ Casus. Laici aliqñ transeũt ad monasteria et ibi a suis abbatibus tonsorant. quesitũ fuit a papa an clericalis ordo in tonsura hmōi conferat. Et ipse rñ. q̄ cum in septima sinodo sit statutũ vt liceat abbatib⁹ in pprio monasterio solũmodo facere lectores p man⁹ impositionē. dũmodo et ipsis abbatib⁹ ab epō man⁹ impositio facta noscat: ⁊ sacerdotes existant p primā tōsurā in forma eccl'ie datā clericalis ordo cōfertur. ¶ Nota q̄ abbates possunt conferre ordines vt hic dicitur.

b ¶ Synodo. lxix. disti. quoniam videmus. ¶ Glosa se. recitat p duas. q. an psalmistat⁹ sit ordo: ⁊ an p pbr̄m pferri possit. In pma ponit opi. quā reprobat.

c ¶ Abbati. hoc idē pt elect⁹ in abbatē ⁊ cōfirmat⁹: si eps eũ differat bñdicere. vt. s̄. de sup. negli. prela. statuim⁹. talis ordo appellatur psalmistatus: tamē vbi agitur de singulis ordinibus: nihil agitur de hoc. xciij. distin. illud. vnde q̄dam dixerunt nō esse ordinem: sed eorum. opinio corrigitur hic in fi. vbi dicit q̄ per primā tonsurā clericalis ordo cōfertur: et in hoc etiā p̄sbytero licet. xxiij. dist. psalmista. vbi de hoc in summa. Host.

d ¶ Ordo ɔfert. Sed nũquid qui tales pcutiũt incidũt in canonē late sentētie? Dic q̄ sic: q̄z clerici sunt vt hic: ⁊ quicũq̄ȝ clericũ percutit excōmunicatus est. vt. j̄. de sen. excō. nō dubiũ.

Diuisio. Intellexim⁹. Primo narrat factũ: ex quo scd̄o dubium elicit ibi: ne igit. cui tertio respōdet ibi: discretioni. Et facit ad eam partē. ti. de qualitate p̄ficiēdo. Jo. an. ¶ Casus. Quidam monachus sine licētia sui abbatis leuitatis causa transiuit ad monasteriũ sancti Vincētij: et cũ ibi ī ordine illo aliquādiu permāsisset: de consilio quorũdam redijt ad domũ priorem/⁊ ibi meritis exigentibus elect⁹ fuit in abbatē. Q̄z in scd̄o mōasterio morā fecerit: dubitabat ministrare ī officio abbatie: ɔsiderās q̄d legitur in canone ne q̄s canōicus regularis efficiat monach⁹: nisi forte (quod absit) publice lapsus fuerit: ⁊ si factus fuerit: ad canonicatus ordinem reuertatur. vltimus in choro manēdo. Cōsuluit papā super hoc: mādat ei pa. quatenus circa curam sibi cōmissam sollicitudinē adhibeat diligentē/sequentia bona cōtinuādo prioribus. ¶ Nota q̄ canonic⁹ regularis factus monach⁹ pōt preſici in abbatem.

a instāte[a] necessitatis articulo possit in abbatem assumi etiā in minoribus ordinibus cōstitutus. Et laici memorati non sint consanguinitate vel affinitate cōiũcti monacho memorato: vt ex ipsorum petitione debeat cōtra eũ aliqua sinistra suspitio suboriri. Idem rothomageñ. archiepō.

¶ Abbas si est presbyter/ et est benedictus: cōferre potest ordinem clericalem. Ca. xj.

Cum cōtingat interdũ q̄ laici ad monasteria cōuolantes a suis abbatib⁹ tōsurent: req̄sisti an clericat⁹ ordo in tōsura hmōi cōferat. ¶ Sup quo tibi

b t. rñ. q̄ cũ in. vij. synodo[b] sit statutũ: vt lectores p manus imposi-

c tionē licētia sit vnicuiq̄ȝ abbati[c] in pprio monasterio solũmō faciēdi: dũmō ipis ab epō (ſm morē pficiendoꝝ abbatũ) man⁹ ipositio facta noscat. ⁊ cōstet eũ existere sacerdotē: p primā tonsurā iuxta formā ecclie datā a talib⁹

d clericalis ordo[d] cōfertur. Idē.

¶ Si canonicus regularis factus monachus iusta de causa ad canoniā reuersus/ibi postea preficiatur: licite tenere poterit prelaturam. Capitulũ. xij.

Intellexim⁹ q̄ cum in monasterio tuo fueris laudabiliter conuersatus: ad monasteriũ sancti Innocentij talis ordinis accessisti: vbi cum aliquādiu in ipso ordine pmansisses: demũ ad cor reuersus de metropolitani et aliorũ consilio ad primā demum redire curasti: in qua tādē sub regularis obseruantie disciplina taliter deo et hoib⁹ placuisti/q̄ per tuoꝝ exigentiā merito rũ fratres tui p̄fecerũt te vnaniminiter in abbatē. ¶ Ne igit occasione more quā ī prescripto monasterio cōtraxisti (q̄si cōsciētia tua te remordeat) in suscepte administrationis cura tepescas: at-

e tendēs q̄ cautũ est ī canone[e]: ne q̄s canonicus regularis (nisi forte publice lapsus sit (q̄d absit) efficiatur monachus: ⁊ si fact⁹ fuerit ad canonicatus ordinē reuertat: vltim⁹ in choro manendo cucullā ad memoriam delaturus. ¶ Di. t. mandam⁹ quaten⁹ circa

f curā[f] tibi cōmissam sollicitudinē exercere studeas indefessam: ⁊ taliter sequētia bona cōtinuare p̄orib⁹: q̄ dignũ a deo possis meritum expectare. Idem.

¶ Ordinatus ad sacros sine titulo ab ordinatore iuste petit beneficium. Capitulũ. xiij.

Accepim⁹ te nr̄is aurib⁹ intimante: q̄ q̄dā clerici qui ad sacros ordies sine titulo sunt pmoti/te ad ecclesiā bracareñ. sup bñficijs obtinēdis infestāt: ⁊. j̄. ¶ Licet igit ī ordinatio nib⁹ clericoꝝ illā tu ac p̄decessores tui diligētiā debueritis adhibere: vt min⁹ idonei non ordinarētur a vobis. ac iō post pmotio-

g nē eorũ exceptionē[g] non poteris ptendere ɔ̄ illos: nisi forte postq̄ȝ pmoti fuerit: reddiderit se indignos: ex supabundāti tñ (q̄ñ scribere p talibus nos oportet) facimus in lr̄is nr̄is apponi: vt si ordinat⁹ p quo scribim⁹ idone⁹ habeat: ⁊ ecclesiastico bñficio nō indign⁹: ei ab ordiatore vel successore ipi⁹ ɔpetēs bñficiũ tribuat: cũ ⁊ si tecũ de iure agere vellem⁹: te possem⁹ merito ad puisionem eoꝝ ɔpellē: quos a te vel p̄decessorib⁹ tuis ordinatos fuisse con

e ¶ In canone. xix. q. iij. mandamus. ¶ Glo. seq. signat contrariũ ⁊ quadrupliciter soluit.

f ¶ Curam. Hic videt q̄ si aliquis transit ad strictiorē religionē sine licentia prioris vel abbatis q̄ reuocādus sit ad priorem ecclesiam. Sed videtur obstare. j̄. de reg. licet. Sed pōt intelligi quod hic dicit q̄ñ ex leuitatis cā trāsit: prout intelligi cōsueuit ille canō. xix. q. iij. mandamus. Vel dicatur q̄ iste fuerat tm̄ ī habitu probatiōis. Vel iste locus quem intrauerat fuerat laxioris religionis q̄ȝ prior. Vel dic q̄ si aliquis petita licentia licet nō obtēta trāsit ad strictiorem regulam q̄ tunc non potest reuerti ad priorem locum: et sic loquitur illa decre. lȝ sed si nullo mō petit licentiam tunc redire cogetur prout hic fecit.

Religiosus trāsiēs ad strictiorem regulam sine licentia reuocatur.

Diuisio. Accepimus. Cōmunis diuisio. secunda ibi: licet. Et facit ad secundā partem rubrice de qualitate preficiendorum. Joan. an.

¶ Casus. Episcopus zamoreñ. quosdam clericos pmouit ad sacros ordines sine certo titulo. clerici isti impetrauerunt litteras super sua prouisione cōtra episcopum zamorē. ad quosdam executores. episcopus quando citabatur ab eis exceptiones proponebat cōtra ipsos clericos: sed ipi eas admittere nolebāt. vñ petijt si bi sup h̄ puideri. vñ pa. rescribit ei dicēs: lȝ ī ordinatiōib⁹ clericoꝝ tā ipse q̄ȝ antecessores ipi⁹ eā diligētiā debuerit adhibere: vt min⁹ idoneos nō ordinarēt. vñ ſm hoc contra illos exceptionē opponere non possent: nisi forte post promotionem reddiderint se indignos: tamen pa. ex abũdanti quādo scribit pro talibus facit apponi in litteris suis: si ordinat⁹ pro quo scribit sit ecclesiastico beneficio nō indign⁹. Unde pa. sine aliq̄ examinatiōe posset illũ cōpellere ad puisionē illoꝝ q̄s ipse vel antecessores sui ad ordines promouerunt. cum illos ad beneficium obtinendum debeat idoneos reputare quos ad ordines recepit. Unde non debet grauiter sustinere si illos facit per alios examinari quos non credit sine examinatione ordinatos fuisse anteq̄ȝ ipsum compellat ad prouisionem illorum. Mandat pa. eidem quatenus prouideat illis pro quibus litteras suas recipit in forma cōmuni: in maiori ecclesia vel in alijs diocef. bracħareñ. et exceptiones q̄s contra ipsos duxerit proponendas: precipit audiendas. ¶ Nota argumentũ q̄ semel examinatus amplius examinari non debet: nisi de his que postea cōtingunt. Item qui dignus reputatur ad ordinem: dignus reputari debet ad beneficium. Item semel examinatus: iterum examinatur. Item per formam communem poterit executor prouidere in maiori ecclesia. Item quantũcũq̄ȝ absolute scribatur: exceptiōes legitime sunt admittēde. Ber.

g ¶ Exceptionem. Nota q̄ qui ordinauit aliquem postea nō pōt ei irregularitatem aliquam vel crimē aliquod obijcere nisi ex causa superueniente: sic nec elector contra electum. viij. q. ij. dilectissimi. et est si. iiij. distin. in istis. et. iiij. q. iij. si quis testibus. et. j̄. de cōcess. preben. cum super questione. in fi. sic. xxviij. dist. dyaconi. ⁊. j̄. de cle. coniug. diuersis fallacijs.

a ¶ Eõ. Id eſt ideo.
b ¶ Preſertim. Id eſt certe.
¶ Gloſa ſeq. alle. vnã cõcoꝛ. et duo cõtraria. alle. etiã duo iura ſil'ia ꝑ caſum ↄuerſum. demũ q̃rit. ponit opi. Jo. ⁊ ↄtriũ ſoluit.
c ¶ Reputare. No. ꝙ q̃ reputat̃ dign⁹ ĩ vna dignitate ſi poſtea eligit̃ ad alterã etiã tũc dign⁹ debet reputari. ſic. lxxiiij. di. geſta. Ar. ↄ. xij di. nos ↄſuetudinẽ. ⁊ .ꝫ. de ele. ſcriptũ eſt. Econtra ꝟo q̃ reputat⁹ eſt indign⁹ ĩ vno officio dꝫ indign⁹ haberi in alio. ff. de ſuſpe. tu. l. iij. §. queri ꝑt. vbi dꝛ ꝙ ſi aliq̃s male ſe habuit in tutela: deinde det̃ curatoꝛ tanq̃ʒ ſuſpectus remoueri dꝫ. C. de ſuſpec. et archa. ſi aliq̃d. lib. x. Itẽ quid dices ſi aliq̃s irregulariſ / vel crimĩoſus tolerat⁹ eſt ĩ officio ſacerdotali nunq̃d ſi talis eligit̃ ad dignitatem põt excipi cõtra eũ ab illis q̃ eũ tolerauerũt in offõ ſacerdotali: Videt̃ ꝙ nõ: qꝛ q̃ eũ reputauerͭt dignũ ad ordinẽ ⁊ ad bñficiũ reputabũt eum dignũ. ar. ↄ. de accu. nulli. ↄ. de ſen. excõ. ĩ pñtia. ⁊ ff. de libe. cã. q̃ ſciẽs. ſicut nec vir accuſare põt mores vxoꝛis q̃s pꝛius pꝛobauit.† ff. de adul. ſi vxoꝛ. in fi. h̃ ↄcedebat Jo. ſed iudex ex officio ſuo põt inquirere de talib⁹. ij. q. vij. q̃rẽdũ. ff. de poſt. q̃s ꝓhibet. ⁊ ff. de here. l. vlti. et. ff. de adul. l. j. §. ſi publico. et. ↄ. de exce. exceptionẽ: ⁊ ꝙ ſupioꝛ debeat de his inquirere habes expꝛeſſe. ꝫ. de elec. nihil eſt. et in. c. venerabilem. Tñ qð dicit Jo. ꝙ iſti qui tolerauerunt in ſacerdotio ipm: non pñt ei poſtea obijcere non credo: qꝛ lꝫ toleraſſent eum in tali officio ꝓpterea non debent tolerare eum in maioꝛi: nunq̃d ſi eligat̃ in epm vel in maioꝛẽ ꝑlatũ non poſſunt ei obijcere aliq̃d: ĩmo poſſunt: qꝛ licet ſit dignus in minoꝛi nõ tamen in maioꝛi debet idoneus reputari. xij. diſt. nos conſuetudinem. Et ar. ꝫ. de ele. ſcriptum eſt. accuſare ipſum poſſunt per. c. pꝛedictũ nulli. ſed ſi pꝛomoueatur ad dignitatẽ credo ꝙ pñt ↄtra illũ excipere.

Excipi pt ↄ crimino ſum ĩ vno officio toleratũ ẽt ab his qui eũ tolerauerunt: ſi ad maius ꝓmoueat̃

† Sed bñ ĩpꝛobat ſequẽtes matrimonium de iureiur. queãdmodũ. Jo. an.

¶ Gloſa ſequens litteram exponit: ⁊ nõtat aliquẽ ſepi⁹ examinari. alle. iij. iura. ⁊ duo in contrarium: et ſoluit.
d ¶ Examinari. Intelligo tñ ꝙ ĩ eo caſu ꝑmittat̃ epo examinatio ſiue exceptio qñ nõ ꝑ ſe examinauit eps: ſed ꝑ archidyaconum. de of. archi. ad h̃. ſic ptꝫ ꝙ aliq̃s ſepe examinat̃. ↄ. de ꝑben. cũ ꝶm apl'm. et. ij. q. v. mẽnã. et. q. j. votũ. Ar. ↄ. ↄ. de of. leg. licet. et. ff. nau. cau. ſta. l. lꝫ. Sed videt̃ ꝙ tmmõ debeãt examinari de his q̃ poſtea ↄtigerͭt. ar. ꝫ. e. c. j. imo bene debẽt examiari ne indigni ꝓmoueant̃. ⁊ negligentia pꝛioꝛis examiatoꝛis nõ dꝫ ĩpedire quo min⁹ q̃rat̃ an dign⁹ ſit: et ad hoc tenetur ſupioꝛ. ꝫ. de elec. nihil eſt. ⁊. c. venerabilem.

Exami d nat⁹ iterũ examiat̃.

e ¶ In foꝛma cõmuni. ↄ. de pꝛeben. cum ꝶm apl'm.
¶ Gloſa ſequẽs not. querit. et ſoluit.
f ¶ In maioꝛi eccleſia vel alijs. No. ꝙ ꝑ foꝛmã cõem q̃ mãdat̃ alicui vt ꝓuideat alicui in aliq̃ eccl'iarũ ciuitatis vel dyoceſis põt ꝓuideri in eccl'ia cathedrali. vt bñ patet hic. et. ↄ. de ꝑbẽ. pꝛo illoꝝ. et. c. cũ ꝶm apl'm. ſed ꝑ foꝛmã illã non poſſet ꝓuidere in aliqua pꝛelatura. ↄ. de pꝛeben. c. vlti. qꝛ ad ꝑlaturas nõ extenditur intẽtio mãdatoꝛis. Sed q̃d ſi dicat̃ tm̃ ꝓuideas tali in aliqua eccleſia dyoce. bonoñ. nunquid poteſt pꝛouidere in aliqua eccleſia ciuitatis. Vel ſi dicat̃ in aliq̃ eccleſia ciuitatis bonoñ. nũquid in eccl'ia dyoceſ. Dicas ꝙ nõ. qꝛ ꝑ clauſulã illã in aliq̃ eccleſia dyoceſ. bonoñ. nõ cõpꝛehendunt̃ eccl'ie ciuitatis vel ecõuerſo. ꝫ. de reſcꝑ. rodulphus.
g ¶ Exceptiões. Quãtũcũq̃ʒ papa ꝑciſe ſcribat exceptiones legitime admittende ſunt. ↄ. de offi. deleg. ex pte. j. niſi dicatur ꝙ nulle debeant admitti: qð nunq̃ʒ de facili dicit: vt ibidẽ: ſed ſi enumerẽtur non obſtante tali et talibus exceptionibus tunc ille nõ ſunt admittende. arg. ff. ſi quis cau. ſed et ſi. §. queſitum.

[a] ſtaret: eo[a] ꝑſerti[b] ꝙ ad obtinẽdũ eccl'iaſticũ bñficium eos debes idoneos reputare[c] quos ad oꝛdines ſuſcepiſti. Vñ grauit̃ ſuſtinere nõ debes / ſꝫ nobis poti⁹ deuote inclinare teneris: ſi illos examiari[d] ꝑ alios facim⁹: quos ſine examinatiõe nõ credim⁹ oꝛdinatos: anteq̃ʒ ad ꝓuiſionẽ eorũ te cõpellere velim⁹. Mandamus igit̃ q̃ten⁹ eis ꝓ q̃b⁹ te cõtigerit recipe nr̃a mandata in foꝛma cõmuni[e]: ĩ maioꝛi eccl'ia[f] vel alijs dyoceſib⁹ bꝛacareñ. ꝓuidere nõ tardes. Exceptiões[g] aũt ſi q̃s ↄ tales ꝓpoſueris: ꝑcipim⁹ audiẽdas. Idẽ in ↄcilio gñali.

¶ Minus idoneus in ſacerdotem ꝓmoueri: vel ad regimẽ aiarum aſſumi nõ debet. Cap. xiiij.

Cum ſit ars artiũ[h] regimẽ aiaꝝ: diſtricte ꝑcipimus vt epi ꝓmouẽdos in ſacerdotes diligẽter inſtruãt ⁊ ĩfoꝛmẽt: vel ꝑ ſeipſos: vel ꝑ alios[i] idoneos viros: ſup diuinis officijs: eccleſiaſticiſq̃ʒ ſacramẽtiſ: q̃liter ea rite valeant celebꝛare. ¶ Quñ ſi de cetero rudes ⁊ ignaros oꝛdiare ꝑſumpſerit (qð q̃dẽ facile poterit depꝛhẽdi[k]) ⁊ oꝛdiatoꝛes / ⁊ oꝛdinatos vltioni graui decernimus ſubiacere. Sãctius eñi eſt (maxĩe ĩ oꝛdinatiõe ſacerdotũ) paucos bonos q̃ʒ multos malos[l] hr̃e miniſtros: qꝛ ſi cec⁹ cecũ ducit: ambo in foueã dilabunt̃. Honoꝛi⁹. iij. capl'o bꝛemeñ.

¶ Defectus ſcientie deijcit iam pꝛomotum. Caplm. xv.

Quãuis multa pꝛopoſita fuerit ↄ epm calineñ. qꝛ tñ ↄfeſſus[m] ẽ coꝛã nobis ſe nũq̃ʒ de grãmatica didiciſſe: nec etiã legiſſe donatũ[n]: et ꝑ euidẽtiã facti vſq̃ʒ adeo de illiteratura ⁊ inſufficiẽtia ſua conſtat: ꝙ cõtra deũ eſſet et canonicas ſanctiões: tantũ in epm tolerare defectũ[o]: ipm a põtificalis officij executione: et ab adminiſtratiõe calineñ. eccleſie penitus duximus amouẽdum.

¶ De ſacra vnctiõe.

Innocentius tertius.

¶ Eccl'ia grecoꝝ in oꝛdinatioib⁹ ⁊ cõſecratiõibus ſeruare dꝫ vnctiões q̃s ſuat eccleſia romana. Eps aũt cũ cõſecrat̃ inungit̃ chꝛiſmate ĩ capite ⁊ manib⁹: qð ſi fuerit ꝑtermiſſum ꝑ tres epos eſt ſupplendum. Capitulum. j.

Cum veniſſet ad aplicã ſedẽ bꝛacareñ. eps qui in conſecratiõe ſua ſanctã non acceperat vnctionẽ:

Cum ſit ars artiũ. Pertinet ad titulum de qualitate: et diuiſio per ſe patet. Secunda ibi: qñ. ¶ Caſus. Pꝛecipit pa. vt epi diligenter inſtruant ⁊ infoꝛmẽt illos quos ꝓmouent ad ſacerdotiũ ꝑ ſe vel ꝑ alios viros idoneos ſup diuinis officijs / ⁊ eccleſiaſticis ſacramẽtis / ꝙ ſi decetero rudes et ignaros ꝓmouerit: et oꝛdinatoꝛes ⁊ oꝛdiati grauit̃ punient̃: quoniam meli⁹ eſt paucos bonos: q̃ʒ ml'tos malos habere miniſtros. Hoc vltimũ verbũ notãdũ ẽ
h ¶ Ars artiũ. Bñ dicit qꝛ aĩe ſũt ꝑcioſioꝛes omnib⁹ alijs reb⁹ ⁊ coꝛpoꝛibus. xij. q. j. pꝛecipimus. et. xxiiij. q. iij. ſi habes. et. ↄ. de pe. et remiſ. cum infirmitas. in fi.
i ¶ Per alios. per clericos ſuos de latere ſuo miſſos. xxiiij. di. quãdo
k ¶ Depꝛhẽdi. No. ꝙ eo ipo ꝙ oꝛdiat⁹ apparet indign⁹ ⁊ oꝛdinãs ſil'r. vt. lxxxj. di. tãtiſ daniel. in fi. nec eñi põt ĩgrare ꝑlat⁹ vitiũ ſubditi. ↄ. de re iu. q̃uis. ar. ꝫ. de ele. innotuit. C. de reſci. vẽ. q̃ſq̃s. et. ff. loca. ſꝫ addes §. j. † et. ff. de edil. edic. l. j. §. cã. ſꝫ h̃ ẽ veꝝ cũ eos examinat ꝑ ſe. ſec⁹ ſi per alios. xxiiij. diſt. qñ. et. ↄ. de of. archidya. c. ad h̃.
l ¶ Malos. Sil'r. xxiij di. tales. et dicit lex melius eſt pauca idonee effundere q̃ʒ multis inutilibus hoĩes pꝛegrauari. C. de vete. iu. enu. tanta. §. ↄtrariũ. ⁊ melius ẽ pauca agere caute q̃ʒ multis periculoſe intereſſe. in autẽ. de tabel. circa mediũ. cõſti. col. iiij. Et ẽ ar. ↄ illos q̃ multa inutilia allegãt. de ↄſe. di. v. nõ mediocrit̃. ⁊. xxiiij. q. j. odi ⁊ pꝛoieci. qꝛ multitudo oneroſa nihil hꝫ hõeſti. in aut. de referẽda. ad fi. col. ij.

† Si lõcauit vaſa vitioſa et vinũ efflu xerit teneoꝛ: nec me excuſat ĩgrãtia. io. an.

Quãuis. Facit ad rub. de qualitate: ⁊ nõ diuidit̃. ¶ Caſus. Quidã electus fuit in epm calineñ. ⁊ cõſecrat⁹: poſtmodum coꝛã pa. multa fuerũt ꝑpoſita cõtra ipm vt tanq̃ʒ indignus ammoueret̃: ipſe tñ fuit cõfeſſus coꝛã papa ꝙ nunq̃ʒ audiuit grãmaticã / nec etiã legiſſe donatũ: ⁊ qꝛ ꝑ euidentiã facti cõſtitit adeo de ipſi⁹ illiteratura ꝙ cõtra deũ eſſet tantũ in epo ſuſtinere defectũ: ipſum remouit ab executione põtificalis officij: ⁊ ab adminiſtratiõe eccleſie calineñ. ¶ Nota ꝓpter defectũ ſcĩe remouet̃ q̃s ab epatu: multo foꝛtius debet repelli ab obtinendo.
m ¶ Cõfeſſus. Et iõ ꝓ ↄuicto dꝫ hr̃i. ↄ. de ↄfeſ. cũ ſup. ⁊. c. vl. ⁊. C. de ↄfeſ. l. vna.
n ¶ Donatũ. Et ideo grãmaticã ꝓpl'o exponere nõ valebat ‡ vnde in hoc repꝛehendi non potuit ſicut ille. lxxxvj. diſt. cum multa: vbi repꝛehenditur qui grãmaticã populo exponat.
o ¶ Defectum. Tria enim pꝛecipue requiruntur in epo: litterarũ ſcientia / etatis maturitas / et grauitas moꝛũ: adde et quartũ ꝙ ſit de legitimo matrimonio natus. ꝫ. de elec. cum in cunctis. ⁊. ꝫ. e. cã te. Defectus ſcientie ſufficit ad cedendum. ꝫ. de renũ. niſi cum pꝛidem. §. pꝛo defectu: competens tamen ſcientia in epo tolerat̃. ꝫ. de elec. cum nobis olim. et. c. pꝛedicto niſi cum pꝛidem. §. pꝛo defectu. ignominioſum eſt epiſcopo cum ipſe deberet alios docere ſi tunc querat ab alijs edoceri. in autẽ. de ſan. epiſ. §. damus. col. ix. et. j. q. vij. conuenientibus. et. q. j. viliſſimus. et qui doctioꝛ eſt et ſanctioꝛ eligendus eſt. viij. q. j. licet ergo. et talis debet eligi cuius comparatione ceteri grex dicantur. xv. diſt. §. nomine vero criminis.

‡ Ouidius ij. triſtium. Qð mĩme nouit nemõ docere põt. Jo. and.

Epus tria principaliter dꝫ habere.

¶ Rubꝛica. De ſacra vnctione. Qꝛ ex oꝛdinãdis et ꝑficiẽdis aliq̃ inungunt̃. Viſo de illis: de ſacra vnctiõe videndũ eſt. Jo. an.

Cõtinuatio.

¶ De hac materia tractatur. xcvj. diſt. et. xcv. per totum. De ſecũda parte rubꝛice tractatur. lxiiij. et. lxv. diſt. per totum.

Cum veniſſet. ¶ Diuidit̃ in duas ptes pꝛincipales. In pꝛima inſtruit eccleſiã grecoꝛũ circa materiã vnctionũ. Scða reſpõdet ad queſtionẽ ꝑncipalẽ. Scða ibi: lꝫ. Et pꝛima põt diuidi in tres ꝑncipales. Scða ibi: ſcire. Tertia ibi: monem⁹. Et in hac pꝛia pte dicit ſe feciſſe ꝑ tres epiſcopos

Diuiſio.

qm̄ apud vos[a] nō consueuerunt pōtifices cū consecrant̄ inungi: nos qđ illi defuerat/ mādauim⁹ in ipso suppleri[b]: faciētes caput eius et manus ꝑ albañ. epm̄ (assistentib⁹[c] ei duobus ep̄is ſm̄ morem ecclesiasticum) sacro chrismate deliniri: ⁊. j. ¶ Scire te volumus duas esse species vnctionis: exteriorē que materialis est et visibilis: et interiorē que spiritualis est et inuisibilis. Exteriori visibiliter inungitur corpus: interiori inuisibiliter inungitur cor[d]. De prima Jacobus ap̄l's ait. Infirmatur[e] quis in vobis: inducat pb̄ros eccl'ie: et orent super eum: vngentes eum oleo in noīe dn̄i: ⁊ oratio fidei saluabit infirmum. De scd'a Jo. ap̄l's ait. Vos vnctionē[f] quā accepistis ab eo maneat in vobis: et non necesse habetis vt aliquis doceat vos: sed sicut vnctio vos docet de omnibus ita faciat[?]. Unctio visibilis ⁊ exterior signū est interioris ⁊ inuisibilis vnctiōis. Unctio ꝟo inuisibilis ⁊ interior nō solū est signū sed etiā sacramentū[g]: qꝛ si digne sumit̄: vel agit[h]: vel auget[i] absq3 dubio quod designat. Ad exhibendū autē exteriorem et visibilē vnctionē: bn̄dicit̄ oleū qđ dicit̄ cathecuminorū vel infirmorū: ⁊ cōficit̄ chrisma: qđ ex oleo fit ⁊ balsamo mystica[k] ratione. Per oleū enim nitor cōscientie designat̄ iuxta qđ legit̄[l]. Prudētes virgines acceperūt oleū in vasis suis cū lāpadibus. Per balsamū odor fame exprimit̄ ꝓpt̄ qđ đr[m]. Sicut balsamū aromatizās odorem dedi. Hoc ergo chrismate vngi debet ep̄s: nō tā in corpe q̄3 in corde: vt et interi⁹ nitorē ɔsciētie q̄3tū ad deum: ⁊ exterius habeat odorē fame quo ad ꝓximū[n]. De nitore cōsciētie dicit ap̄l's. Gloria nostra hec est: testimoniū ɔscientie nr̄e: nā oīs gloria filie regis ab intus[o]. De odore fame. idē ap̄l's ait. X̄pi bon⁹ odor[p] sum⁹ in oī loco: et alijs sumus odor vite[q] ī vitā: alijs odor mortis[r] in mortē. Debet eni ep̄s bonū hr̄e testioniū: ⁊ ab his q̇ sunt int⁹: ⁊ ab his q̇ sunt foris[s]/ vt cortina[t] cortinā trahat: ⁊ qui audit: dicat veni. Hoc vnguento caput ⁊ manus ep̄i consecrent̄. Per caput enum mens intelligit̄: iuxta illđ[u]. Unge caput tuū/ ⁊ faciē tuam laua. Per manus opa intelligunt̄: iuxta illud. Man⁹ mee distillauerūt myrrā. Man⁹ igit̄ vngitur † oleo pietatis: vt ep̄s operet̄ bonū ad oēs: maxime autē ad domesticos fidei: caput autē vngit̄ balsamo charitatis: vt ep̄s diligat deum ex toto corde: et ex tota anima: ⁊ ex tota mente sua: et proximū suū sicut seipsum[x]. Caput inungitur ꝓpter auctoritatem: et dignitatē: ⁊ manus ꝓpt̄ ministeriū ⁊ officiū. Caput eni3 vngit̄ vt ostendat̄ illi⁹[y] representare personam: de quo dicitur ꝑ prophetam. Sicut vnguentum in capite ⁊c̄. caput eni viri[z] x̄pus caput x̄pi de⁹: q̇ de se dicit. Spiritus domini super me eo qꝫ vnxit me: euangelizare pauperib⁹ misit me. ¶ Manus ep̄i inunguntur: vt ostendat̄ accipere potestatē benedicendi ⁊ consecrandi. Unde cū eas ɔsecrator inungit: consecrare[a] (inq̇t) ⁊ sanctificare digneris dn̄e manus istas: per istā vnctionē ⁊ ꝑ bn̄dictionē nostrā: vt q̄cūq3 ɔsecrauerint cōsecrent̄: ⁊ quecūq3 benedixerint benedicant̄ in nomine dn̄i.

Tractat de vnctione regū: et de differentijs in vnctione inter reges ⁊ pontifices. Panor.

Unde in veteri testamēto nō solū vngebat̄ sacerdos/ sed etiā rex ⁊ ꝓpheta: sicut in libro regū dominus precepit Helie: vade et reuertere in domū tuā per desertū in damascū. Cūq3 perueneris illuc: vnges azabel in regem suꝑ syriā: et Jehu filiū Nausi vnges in regem suꝑ israel. Heliseū aūt filiū Saphat: q̇ est de Abel vnges prophetam pro te. Sed vbi[b] Jesus nazarenus (quē vnxit[c] deus spiritu sancto/ sicut habet̄ in actib⁹ ap̄l'orū) vnctus est oleo pietatis pre cōsortib⁹ suis: qui ſm̄ ap̄l'm est caput ecclesie: que est corpus ipsius pricipis: vnctio a capite ad brachium est trāslata: vt p̄nceps extūc[d] nō vngatur in capite: sed in brachio: siue humero: vel in armo: in quibus p̄ncipat⁹ cōgrue designat̄. iuxta illud qđ legit̄. Factus est principat⁹ suꝑ hūerū ei⁹ ⁊c̄. Ad qđ etiā significādū Samuel fecit poni armū añ Saul: cui dederat locū ī capite añ eos q̇ fuerāt inuitati. In capite ꝟo pōtificis

supplerí qđ huic ep̄o deerat. Jo. and. Casus. Quidā ep̄s grec⁹ ad ap̄l'icā sedē accedēs † cōfessus fuit dn̄o pape: qꝫ ī ɔsecratiōe sua sacrā nō acceperat vnctionē. vñ papa qđ illi defuerat ī eo fecit suppleri. scribit g̊ papa suꝑ h̄ ɔstātinopoli. p̄riarche: oñdēs qꝫ due sūt spēs vnctiōis. Exterior: et interior. Exteriore inūgit̄ corp⁹. Interiore cor. ⁊ vngit̄ quis oleo ⁊ chrismate: ostendēs q̄re de vno ⁊ q̄re de alio. Et q̄re ep̄s inūgit̄ ī capite: ⁊ p̄nceps ī hūero: ⁊ q̄libet fidelis inungit̄ ī scapulis et pectore oleo sctō añ baptismū: ⁊ post baptismū inūgit̄ chrismate ī vertice ⁊ frōte: ⁊ ośdit q̄d significāt ista: ⁊ a q̄b⁹ debēt ɔferri Dicit ēt qꝫ ɔsecrat̄ altare ⁊ calix exēplo beati siluestri: ⁊ auc̄te dn̄i q̇ p̄cepit moysi vt faceret oleū vnctiōis de q̇ vngeret̄ tabernaculū. Dicit ēt qꝫ sacr̄m vnctōis aliđ figurat ī nouo testō q̄3 ī veteri. vñ non iudaizat eccl'a vnctiōis celebrās sacr̄m. sicut q̇dā mētiūtur q̇ diuinas nō intelligūt scripturas: ī fine dicit qꝫ roman⁹ pōtifex nō vtit̄ bacl'o pastorali: tū ꝓpter hystoriā: tū ꝓpt̄ mysticā rōnē: iste tñ patriarcha poterit vti baculo ad sil'itudinē aliorū pōtificū. Ab. ¶ No. qꝫ ꝑ sacr̄m collatū īfundit̄ gr̄a. Itē nota seriem decretalis de cōsecratiōe ep̄orū: et regum: ⁊ sacerdotū q̄liter ɔsecrant̄/ et inungūt̄. quō et q̄b⁹ mēbris: ⁊ de q̄ vnctiōe q̄libet eoꝝ inūgat̄: ⁊ de signatiōe vnctorū. ¶ Itē nota qꝫ summus sacerdos dicitur ep̄s. Ber.

a Apud vos. Id est apđ grecos. scribit eni p̄riarche ɔstātinopo.

b Suppleri. vt. j. q. j. §. ecce qñ ab hereticis. g̊ caute supplēdū ē qđ ī caute p̄termissū fuerat. j. ti. ꝓxi. c. j. et vlt. vñ nō đr actū cū aliq̄d supest ad agēdū. C. ad sylleianū. in fi. ⁊. vij. q. j. nihil.

c Assistētib⁹ ei duobus. Qꝛ in ɔsecratione ep̄orū ad min⁹ tres ep̄i debēt esset. lxvj. dis. ca. porro. et. ĩ. de tempo. ordi. si archiep̄s.

d Inungit̄ cor. Immo aīa: sed h̄ iō dicit qꝛ aīa sedē h3 in corde p̄ncipaliter: vel potius qꝛ nō fructificat vnctio in aīa nisi ex corde et volūtate procedat. Uin.

e Infirmat̄. xcv. dis. §. sed istud.

f Unctionē. i. vnctio figura est antithosis. cū casus ponitur pro casu. s. xxv. dis. c. vlti. et. lxv. dis. c. j. ver. oīs sanctificatio. i. omnē sanctificatum. et. j. de iudi. c. j. verbo. quem. i. qui.

g Sacramentū. Si. de conse. dist. iiij. c. j. ⁊. j.

de cele. mis. cum marthe. §. ex eo. in fine.

h Agit. Salutem.

i Auget. Iuxta illud. Super egros man⁹ imponent ⁊ bene habebunt: et vere auget sicut cōfirmatio. j. e. c. ver. qꝛ per eam spiritus sanctus ad augmentum datur et robur ⁊c̄.

k Mystica ratiōe. Prout statim sequit̄.

l Legitur. In euangelio sancti Matthei.

m Dicit̄. In li. sapiē.

n Quo ad ꝓximū. Ista duo necessaria sūt xij. q. j. nolo. et. xj. q. iij. non sunt audiendi.

o Ab intus. Procedit supple.

p Bon⁹ odor. i. exemplū et imitatio ap̄l'oꝝ: qm̄ ap̄l'i ꝑ p̄dicationē ⁊ famā inuitabant hoīes ad salutē: ꝟba ista h̄ēs. xxiij. q. iiij. nabuchodonosor: ⁊ đr bon⁹ odor p̄dicatio bonoꝝ quā q̇dā ex charitate suscipiūt: ⁊ īde isti ī aīa viuūt. vñ dicit alijs sum⁹ odor vite in vitā. s. eternā. Alij vilipēdūt et ɔtēnūt p̄dicationē bonoꝝ: ⁊ isti de tali ɔtēptu mortē īcurrūt aīe: vnde đr alijs sum⁹ odor mortis in mortē: scilicet eternā: et ita ex eodem bono odore alij saluant̄: et alij pereūt.

q Uite. i. dilectiōis ⁊ bone opinionis: ducentis eos in vitā. s. eternā.

r Mortis. i. īuidie et male opiniōis ducētis eos in mortē. s. eternā.

s Foris. Si. viij. q. j. licet g̊. et. lxiij. dist. plebs dyotrens. et. c. nosti. ⁊. c. vota ciuiū. et. c. vlt. ⁊ de cōse. dist. j. iubemus.

t Ut cortīa cortinā trahat. i. vt fidelis trahat infidelem. xviij. q. j. iam nunc.

u Iuxta illđ. Euāgelij. Uel dic iuxta illđ in canticis canticorum.

x Sicut seip̄m. i. ad id qđ seip̄m: hoc aduerbiū sicut nō est sicutissimū: quia ordinata charitas pri⁹ debet incipere a seipso. xxiij. q̄st. v. si nō licet. vnde primo debet quis facere elemosinam sibi. deinde ꝓxīo. de pe. di. iij. sane cauendum. C. de serui. presēs.

y Illius. Id est x̄pi.

z Caput eni viri. xxxiij. q. v. cum caput.

a Cōsecrare inquit. Hec benedictio dicitur ab episcopo dum consecrat manus presbyterorum: et sic cōis † est hec bn̄dictio ep̄orū et pb̄rorū. xvj. q. j. §. ecce.

b Ubi. Id est postq̄3.

c Unxit. Mystica fuit ⁊ īuisibil' vnctio x̄pi. ij. q. vij. his q̇. qꝛ nec in regē nec in sacerdotem fuit vnct⁹. vt. j. q. vij. §. his ita respondetur.

d Extūc. Id est ex tēpore christi.

† Forte in legatione patriarche cōstantinopol. q̄rētis an posset vti baculo pastorali cū romanus pōtifex nō vtat̄ vt p3 ī fi. Jo. an.

Jaco. v.

j. Joh. ij.

Math. xxv.

Eccl'ia. xxiiij.

ij. Cor. j.

ij. Ti. iij.

Mat. vj.

Canti. v.

† al. iungunt̄.

p̄. cxxxij.

j. Corint. ij.

Lu. iiij.

iij. Regū xix.

Sicut nō semꝑ est sicutissimū id est non dic̄ oīmodā similitudinem.

Actuū x.

Ephe. j.

Colos. ij.

† Sed liq̇ꝛ ē diuersus. vt hic pa3. Jo. and.

Esa. ix.

j. Reg. ix

†al. delibatio. sacramentalis est delinitio† cōseruata: q2 ꝑsonā[a] capitis i pōtificali officio repñsentat. Refert aūt iter pōtificis et ꝓncipis vnctionē: q2 caput pōtificis chrismate cōsecrat̃: brachiū vo ꝓncipis oleo delinit̃: vt ostendat̃ quāta sit differentia[b] inter auctoritatē pōtificis: ⁊ ꝓncipis potestatem.

Tractat de christianorum omnium vnctione.

Apo. j. j. Pe. ij. Qz vero xp̄s fecit nos i sanguine suo deo nr̄o regnū et sacerdotes (ꝓpt̃ qđ apl's petr⁹ ait. Uos estis gen⁹ electū: regale sacerdotiū) iccirco i nouo testamēto nō solū reges et sacerdotes vngunt̃: sed etiā oēs xp̄iani bis ante baptismū. s. oleo benedicto p̄mū in pectore: deide iter scapulas: et bis post baptismū. s. chrismate sctō: p̄mū in vtice: demū in frōte[c]. Jn pectore[d] nāq3 baptizandus inūgit̃: vt per scti spūs donū abijciat errorē ⁊ ignorantiā: et suscipiat fidē rectā: q2 iustus ex fide viuit. Jnter scapulas: vt p spūs scti grām excutiat negligētiā ⁊ torporē: ⁊ bonā opationē exerceat: q2 fides sine opibus mortua est: vt p fidei sacramentū sit mūdicia cogitationū i pectore: vt p opis exercitium sit fortitudo laborū. Jn scapulis q̄ten⁹ fides p dilectionē ꝓm apl'm operet̃. Jn vtice vo baptizat⁹ iungit̃: vt sit pat⁹ oi petēti† de fide reddere[e] rōnē: q2 p caput itelligit̃ mēs. iuxta qđ legit̃. Oculi sapiētis i capite ei⁹: cui⁹ supior ps est ratio: ⁊ iferior est sensualitas: vn̄ bene p verticē q̄ est supior ps capitis: itelligit̃ rō q̄ est superior ps mentis. Jn fronte vngit̃ baptizat⁹ vt libere cōfiteat̃ qđ credit. Qz corde credit̃ ad iusticiā: ore vero fit cōfessio ad salutē: memor ei⁹ qđ dn̄s ait. Qui me ꝯfessus fuerit corā hoib⁹ ⁊c. Ante baptismū ergo vngit̃ oleo benedicto: ⁊ post baptismum chrismate sancto: q2 chrisma soli cōpetit xp̄iano. Christ⁹ eni a chrismate dr̄: vel poti⁹ a christo dr̄ chrisma: nō ꝓm nominis formā: sed ꝓm fidei rōnē. A xp̄o vero xp̄iani dicuntur: tanq̄ vncti deriuentur ab vncto: vt oēs cōcurrant in odorē illi⁹ vnguenti: cui⁹ nomen oleum est effusum.

[Left margin: Heb. x. abacuc. j. Jaco. ij. Gala. v. †al. poscenti. Ecclesia stes. ij. Roma. x. mat. x. et mar. viij. Christus Chrisma. Xpiana.]

Tractat de vnctione chrismatis post baptismum que dicitur confirmatio.

Per frōtis chrismationē: man⁹ ipositio designat̃: q̄ alio noie dr̄ ꝯfirmatio: q2 p eā spūsscts ad augmētū dat̃ ⁊ robur. vn̄ cū ceťas vnctiōes simplex[f] sacerdos vl' pbr̄ valeat exhibere: hāc[g] nō nisi summ⁹ sacdos[h]. i. eps d3 ꝯferre: q2 de solis aplis legit̃ quoꝝ vicarij[i] sūt epi q p man⁹ ipositionē spūsctm dabāt: queadmodū actuū aploꝝ lectio manifestat. Cū audissent (inq̄t) apli qui erant hierosolymis: q2 recepisset samaria vbū dei: miserunt ad eos petrū ⁊ iohānē: q̄ cū venissent orauerūt p ipsis vt acciperēt spiritū sanctū: nōdū eni in quēq3 illoꝝ venerat: sed baptizati tm̄ erant in noie dn̄i iesu: tunc imponebāt manus sup illos: et accipiebāt spūsctm: cui⁹ aduēt⁹ p vnctiōis ministeriū designat̃: q2 colūba in qua[k] spūsscts sup xp̄m in baptismo descēdit: ad vesperū in cathaclismo[l] reuertēs[m] ramū retulit virentis oliue: cui⁹ vtiq3 sacramētū. Dauid ꝓpheta prenoscēs: exhilarādā faciē in oleo predicauit.

[Left margin: act. viij. mat. iij. Mar. j. Lu. iij. Geñ. viij. ps. cviij.]

Tractat de consecratione altaris. Abbas.

Ungit̃ ꝓterea ꝓm eccl'iasticū morē: cū cōsecrat̃ altare: cū dedicat̃ tēplū: cū bn̄dicit̃ calix: nō solum ex mādato legis diuine: verū etiā exēplo bti Siluestri: q̄ cū ꝯsecrabat altare: illud chrismate perungebat: ꝓcepit eni dn̄s moysi vt faceret oleū vnctiōis: de quo vngeret testimonij tabernaculū: ⁊ archā testamēti: mēsamq3 cū vasis. Uerū vnctionis sacramētū aliđ q̄đe[n] efficit ⁊ figurat: tā in nouo q̄ in veteri testamēto: vn̄ nō iudaizat ecclesia cū vnctiōis celebrat sacramentū: sicut antiqui mentiunt̃: qui neq3 scripturas / neq3 dei nouere virtutē. Monem⁹ igit̃ vt illū in ordinādis pbr̄is: ⁊ cōsecrādis epis morē serues ⁊ facias obseruari: quē aplica sedes obseruat: ⁊. ꝯ. Licet † roman⁹ pontifex non vtat̃ baculo pastorali[o] tum ꝓpter hystoriā[p]: tum propter misticam[q] rationem: tu tamen ad similitudinem alioꝝ pontificū poteris eo vti.

[Left margin: exo. xxx. †al. et l3 et me li⁹ ꝓm host.]

a Personā capitis. Jđ est xp̄i qui est caput ecclesie.
b Differētia. Qđ ostdit̃. xcvj. di. duo sūt. et. s. de ma. ⁊ obe. solite.
c Jn fronte. Et de cōse. di. v. de his. et. c. nouissime. et. c. manus. Jn quibus habetur significatio istarum vnctionum.
d Jn pectore. De conse. dist. iiij. deinde. et. c. presbyteri.

De sacramētis nō iterandis. Inno. iij.

Jn ordinato in subdyaconū sine manuū ipositione: ⁊ confirmato nō chrismatis / sed olei vnctione: non fiet iteratio / sed supplebitur pretermissum. Cap. j.

Pastoralis: et. s. Preterea nos cōsulere voluisti an ꝑmitti[r] debe at ministrare q̄ sine impositiōe[s] manuū fuerit ad ordinē subdya conat⁹† assūpt⁹. Et si cōfirmatiōis sacramētum in eo debeat iterari: q̄ p errorē fuit non chrismate sed oleo delinit⁹. Ad qđ breuiter duximus rn̄dedū: q in

e Reddere rōnē. vt xxxvj. di. ꝯ. ecce. ad fi.
f Siplex sacerdos. De cōse. dist. iiij. pbr̄i.
g Hāc. Sc3 confirma tionē in frōte soli epi cō ferūt. s. de consue. q̄to. vbi de hoc. Arg. ꝯ. xcv. di. ꝓuenit. vbi pbr̄i chris mabāt in frōte. So. illđ cōcessit Greg. dispensatiue ad tps ꝓpter scandalū: vt ibi exp̄sse patz. al's sacerdos nihil conferret: vt in. c. quanto.
h Sūm⁹ sacerdos. i. eps. ij. q. vij. accusatio.
i Uicarij. lxviij. dis. quorum vices.
k Jn qua. Simplex relatio ē h̄ sicut ibi: mulier saluauit q̄ dānauit q̄m alia fuit columba q̄ detulit ramum oliue in archa noe: ⁊ alia que de scendit super xp̄m dum baptizaretur. T.
l Jn cathaclismo. i. in generali diluuio siue tempore diluuij.
m Reuertens. Ad archam noe.
n Aliud quidem. Et sic colligit̃ hic q aliū ordinem habuit in substantia olim leuita et alium hodie: al's videtur etiam ecclesia iudaizare in idemptitate.

[Right margin: †al. dyaconatus.]

o Pastorali. De cōse. dist. j. null⁹ eps. et. xlv. di. disciplina. B.
p Propter hystoriam. Martialis vn⁹ de discipulis petri quē posuit dn̄s inter discipulos: cū dixit. Nisi efficiamini sicut paruu lus iste: nō intrabitis in regnū celoꝝ ⁊c. quē postea petrus cū alio sc3 materno ad p̄dicandū misit in germaniā: q̄ cū iret mortuus est et redijt collega ad petrū et petrus ait. Accipe baculum et tāgens eū: dic vt in noie dn̄i surgat: ⁊ p̄dicet: ⁊ iuit: ⁊. xl. die a tpe mortis te tigit eū et surrexit ⁊ p̄dicauit: et ita petr⁹ remouit a se baculum et dedit subditis. Designant̃ autē p baculū ea q̄ his vsibus cōprehēdunt. Jn baculi forma presul dat̃ hec tibi norma. Attrahe p p̄mū: medio rege: punge per imū. Attrahe peccātes: rege iustos: punge vagantes. Attrahe: sustenta: stimula: vaga / morbida / lenta. Uin.

[Right margin: Baculi epalis significatio]

q Mysticā rationē. Qz bacul⁹ h3 in summitate recuruationem quasi ad trahendū: qđ nō est necessariū romano pōtifice: q2 null⁹ ab illo diuertere potest: finaliter† q2 eccl'ia nō pōt esse nulla. xxiij. q. j. pudenda. in fi. Uel q2 per baculum designat̃ coertio siue castigatio: ideo alij pōtifices recipiunt a suis superioribus baculos: q2 ab homine potestatem‡ recipiunt. romanus pontifex non vtit̃ baculo: quia potestatem a solo deo recipit.

[Right margin: †Considerato scisma te grecoꝝ. hec ratio vꝛ insufficiēs ꝓm Hostiē. Jo. and. ‡Et recuruatio designat eum ſi nō bn̄ rexerit a beo q̄ dedit baculū recuruādū id est remouendum qđ i roma. pon. locum non habet. Jo. and.]

De sacramētis nō iterandis. Dicto de sacro vnctionis: quia sunt q̄đā sacra q̄ nō iterant̃: ne p iterationē fiat iniuria sacro pri⁹ collato. ideo ⁊c. Qualiter autē dicit̃ iniuria fieri sacro. Uide glo. de apost. c. ij. de cōse. di. j. ostēdit. Uel quia in sacramentis que iterantur si vnctio fiat in eis iteratur vnctio: al's non. ideo ⁊c. De hac materia habet̃. lxviij. dist. ecclesijs. ꝯ. qđ ergo. cum se. j. q. vij. saluberrimū. in fi. de conse. dist. iiij. quod bis ⁊c. Jo. and.

Pastoralis. Due sunt partes. Secunda ibi: ad qđ. Et prima subdiuidit̃. Secūda ibi: et si. Jo. and. Casus. Quidā fuit ꝓmotus ad ordinē subdyaconatus sine ma nus impositione: quesitū fuit an ꝑmitti debeat ministrare in tali ordine. Jtē quidā fuit per errorē vnctus oleo cū deberet inungi chrismate. querit̃ vtrū sacramētū cōfirmationis debeat in eo iterari? Rn̄. pa. q in talib⁹ nō est aliqđ iterandū: sed supplēdū: q2 incaute fuerat ꝓtermissum. No. q non dr̄ iterari qđ pri⁹ factū nō fuit. Jtē q̄ obmittunt̃ in ordinibus ꝯferendis: suppleri debent. Glosa sequens recitet̃ per obiectiones ⁊ solutiones.

r Permitti. Ad hoc non videt̃ rn̄dere: sed q anteq̄ suppleantur ista ministrare nō debet. lij. di. sollicitudo. et satis videtur respondere ex eo q dicit littera suppleri: q2 nō dicit̃ actum cū aliqđ supest ad agendū. vij. q. j. illud. et. c. nihil. et. c. ad sil. l. penul. in fi. Glosa sequens signat contrarium: et soluit.

s Impositiōe. Quā sol⁹ eps facere pōt dyaconib⁹. xxiij. di. dyacon⁹. Sed ꝯ. xxiij. di. subdyacon⁹. vbi dicit̃ q subdyacon⁹ non recipit manus impositionem: sed illud. c. loquit̃ de impositione manus consecratoria que non dat̃ subdyacono: sed hec impositio manus est q̄đā bn̄dictio: sic accipit̃. lxix. di. q̄m. et. c. j. q. j. manus.

a ¶ Iterandū. Et sacramentū nō debet iterari: ne sacramēto fiat iniuria. de conse. distin. iiij. ostenditur. et. j. q. j. quod quidam.
b ¶ Supplendū. Sic. s. c. pxi. circa pn. et. j. q. j. §. ecce. et. j. e. pbř.

Diuisio. A Nobis. Sunt due partes: quarū quelibet subdiuidi potest in tres. Secūda ibi: nos autē. ¶ Casus. Quedam corpa defunctorū sepulta sunt a scismaticis tpe cuiusdā scismatici vualdemarij. qrit vtrū debeāt exhumari. Itē qdā pbři degradati celebrauert cū indumētis sacerdotalib⁹ sup altarib⁹: qrit vtrū altaria debeāt recōsecrari/ et vestes bñdici. Rñ. pa. φ corpa defunctorū pdictorū non sunt exhumāda nec vestes bñdicēde: nec altaria supradicta reconsecrāda. ¶ Nota φ vtile p inutile nō vitiat. ¶ Itē nota φ ppř defectū psone ornamenta ecclesiasti ca nō polluunt.

c ¶ Exhumādos. propter hoc corpora exhumari nō debēt: quia illis nō nocet talis sepultura: dūmodo al's boni fuerint. † j. de sepul. sacris. et. xiij. q. ij. anime defunctorum.

† Unde dicūt Inno. et Hosti. φ si tales fuissent in culpa vt quia elegissēt a talib⁹ sepeliri grauiter peccassent et exhumandi essent arg. lxxxviij. di. ca. fi. et. xc. dis. c. fi. Jo. an.

¶ Glosa sequēs recitat per. q. et solutionē.

d ¶ Benedici idumēta. Propterea iterū benedici nō debēt ex quo semel cōsecrata sūt. Et hec fuit dubitatio: q vestimētis ecclesie alij φ sacrati hoīes vti nō debent. de conse. di. j. vestimēta. sed vestimenta propterea nō polluuntur.

e ¶ Altaria. Iterū propter hoc recōsecrari nō debēt. de cōsc. di. j. si mo tū. et. c. eccl'ijs. q2 propter hoc non sunt execrata: sicut nec ecclesia l3 polluatur sanguine. de conse. di. j. ecclesijs.

† al'. ipositio. al's iter positio.

Diuisio. Presbyter. ¶ Casus. Dicitur i hoc ca. φ qñ pbř et dyacon⁹ ordinantur recipiūt tactū corpalē p man⁹ impositionē ritu introducto ab apl'is. qδ si fuerit obmissum: statuto tpe ad hmōi ordines cōferendos debet caute suppleri: qδ p errorē extitit pretermissum: nec dicit ppterea aliqd iterari: suspēsio manuū tūc d3 fieri: cū oratio supinfundit ordinādi. ¶ No. φ pbř et dyaconus p man⁹ impositionē debēt ordinari. ¶ Itē nota φ ordīatio sacerdotis et dyaconi inducta est exēplo aplorū. ¶ Itē nota φ l3 in pferēdo sacramēto sit defect⁹ nō tñ reiterat qδ legitime factū est: sed suppletur defect⁹. ¶ Itē nota φ suppletio ordinis non debet fieri: nisi in diebus cōstitutis ad ordines faciēdos: et sic nota φ idē est in pte qδ in toto. Itē nota φ duo impfecta faciūt vnū pfectum.

a talib⁹ nō est aliqd iterādū[a]: sed
b caute supplendū[b] qδ icaute fuerat ptermissum. Honori⁹. iij. archiepo lōdoñ. et ei⁹ suffraganeis

¶ Prohibet sepultos a scismaticis exhūari: vestimēta cū qb⁹ celebrarūt iter bñdici: et altaria in qb⁹ celebrarūt iter cōsecrari.

A Nobis hūilit q Cap. ij. siuistis: qd fieri debeat de mortuorū corpib⁹: q tpe scismatici et reprobi vualdemarij: a scismaticis sūt sepulti? Et de indumētis sacerdotalib⁹ cū qb⁹ necnō de altarib⁹ i qb⁹ degradati pbři celebrarunt. ¶ Nos autē inqsitiōi vře breuit rñ. φ nō credūn⁹ ob hoc dūtaxat sepultos
c hmōi exhumādos[c]. Aut debere
d indumēta talia iterū benedici[d].
e Uel recōsecrari altaria[e] supradicta. Greg. ix. archiepo londoñ.

¶ Si i ordinatiōe pbři vel dyaconi man⁹ ipositio fuerit pretermissa statutis tpib⁹ supplebit.

Presbyter et dya- Ca. iij
f con⁹ cū ordinant[f]: man⁹
g impositionē[g] tactu corpali (ritu
h ab apl'is[h] introducto) recipiunt: qδ si omissū fuerit: nō est aliqtenus iterandū: sed statuto tpe ad hmōi ordines pferendos caute
i supplēdū[i] qδ p errorē extitit pre
k termissum. ¶ Suspēsio[k] † autem manuum d3 fieri cū orō sup caput effunditur ordinandi.

De filijs pbřorū ordinandis vel non.

Ex concilio picta.

¶ Illegitim⁹ nō ordinat nisi vt religiosus fiat: nec tunc pficit. i. ad platurā nō habilitat. Ca. j.

l Ut filij[l] pbřorū: et ceteri ex forni-
m catiōe[m] nati ad sacros ordies † non pmoueant. ¶ Nisi aut monachi fiant: vel in cōgregatione canonica regulariter viuentes:
n plationē[n] do nullaten⁹ habeāt.
o ¶ S3 neq3 serui[o]: nisi a dñis suis libertati donentur.

Alexander. iij. lincoñ. electo.

¶ Illegitim⁹ filï sacerdotis q hoc tacito p rescriptū aplicū paternā ecclesiā impetrauit remouet ab illa. Caplm. ij.

A D pñtiā nřam accedēs
p R. pbř: tacito[p] φ esset fili⁹ sacerdotis: ipetrauit a nobis/ vt i ecclesia in q pat ei⁹ mistrauit: existeret capellanus. ¶ Ideoq3 mādam⁹ quaten⁹ si tibi pstiterit: φ mēorat⁹. R. sit in sacerdotio genitus: et φ pater in eadē ecclesia
q ministrauit[q] (non obstātib⁹[r] pre
r dictis litteris nřis) ipsum amoueas ab eadem. Idem.

¶ Nō pōt fili⁹ sacerdotis ecclesie paterne pesse. b. d. cū se. C. iij.

Presentiū auctē iubem⁹: vt filios sacerdotū in ec
s clesijs paternis[s] mistrare vel eas qualibet occasione obtinere nul
t latenus patiaris[t]: sed ipsos ab ecclijs in qb⁹ patres eor ministrasse noscūtur: studeas penit⁹ amouere. Idē vigorneñ. epo.

pbři oēs q pmo tāgebāt caput debēt eleuare man⁹ ita φ nō tāgāt caput ordinādi: qδ ex ipso facto meli⁹ patet qualiter debeat fieri φ aliquo iure exprimi. sic. ff. de dona. apostolice. qdā sūt que meli⁹ possunt intellectu percipi φ locutione exprimi. ff. de solu. ratū. ff. rem ratam haberi. quo enim. §. iulianus.

¶ Rubrica De filijs pbřorū. ¶ Uidim⁹ de ordinandis q ex varijs causis impediunt/ iter quos est vitiū originis. ideo ꝛc. Cōtinuatio.

¶ De ista materia habet. lv. di. p totum. et repetitur in vj.

Ut filij ¶ Due sunt ptes. secūda ibi. S3 neq3. nō faciens ad titulū. Pria ps duas phibitiones ponit: et a prima vnum casum excipit ibi: nisi. Jo hā. an. ¶ Casus. Primo dicit φ filij psbyterorum non promoueātur ad sacros ordies nisi fuerint monachi vel i canonica regulari laudabiliter cōuersati. Secūdo dr φ platias nullaten⁹ hře pñt. Tertio dr φ serui nō sunt ordinādi: nisi a dñis suis pri⁹ donent plenarie libertati. ¶ Ex hac dcretali nota φ igressus monasterij tollit irregularitatē puenietē ex alteri⁹ delicto. Itē filij pbřorū prelatias hře nō pñt. Itē serui ordinari nō debēt nisi fuerint manumissi.

† al'. gradus.

l ¶ Ut filij. Statuim⁹.
m ¶ Ex fornicatione. Si. s. de elec. cū in cunctis. j. de ser. nō ordi. cōsuluit. et. xxv. q. iij. de incestis.
n ¶ Prelationē. Sic. j. e. c. vlti. sine dispēsatiōe sedis aplice vt ibi.
o ¶ Neq3 serui. j. de ser. nō ordi. cōsuluit.

Diuisio. Ad presentiā nostram. ¶ Pria narrat surreptitiā impetrationē circa quā secūda dat iudicē ibi. idoq3.

¶ Casus. R. presbyter accessit ad papā tacito φ esset filius sacerdotis: ipetrauit vt capellanus existeret in ecclesia in q pater suus mistrauit: significatū fuit dño pape φ cū eēt in sacerdotio genit⁹: veritate tacita lřas ipetrauit. Unde mādat lincoñ. epo qten⁹ si cōstiterit ei φ dict⁹. R. pbř sit in sacerdotio genit⁹/ et φ pater eius in eadē ecclia ministrauit: remoueat illū ab illa ecclesia nō obstātib⁹ lřis pdictis. ¶ Nota φ lře veritate tacita impetrate nō valent. Ber.

p ¶ Tacito. Et ideo non valuerunt littere. s. de rescrip. super litteris. † et. xxv. q. ij. et si legibus.

† Maxime bñficiales. de hoc. eo. ti. ad audiētiam. ij. Jo. and.

q ¶ Ministrauit. Nullo modo. q2 si media psona interuenisset sec⁹ esset. j. c. ex transmissa. et. c. ad extirpandas. ex tunc enim si fuisset legitimus licite posset ibi ministrare: al's nō. j. e. c. fi.

r ¶ Non obstātibus. Quia impetrate sunt tacita veritate. si. s. de eta. et quali. eam te. sec⁹ si ex certa sciētia illū recipi mandasset. Et sic est ar. φ non est semp obediendū lřis siue mādato pape. ar. s. de rescrip. si quando. et. c. predicto eam te. Item est arg. hic φ littere impetrate tacita veritate nō conferūt iurisdictionem.

Presentium ¶ Casus. Prohibet hic papa ne filij sacerdotum debeāt ministrare in ecclesijs paternis/ vel eas aliq occasione detinere: sed inde penitus ammoueant. ¶ Nota filiū in paterna ecclesia non posse ministrare. Ber.

s ¶ In paternis. Idē iuris est de alijs. j. e. c. vlt. vñ supple maxie.
t ¶ Patiaris. Nisi habeāt illas per dispensationem apostolice sedis. j. e. c. ex tua. et. c. pe. et vlti. Et idē est si fuit ppetuus vicarius. j. eo. constitutus. Al's expellant et alijs idoneis conferantur. j. eo. c. vlti. De hac materia dicetur. j. e. c. vlti.

f ¶ Odinantur. Manus pbři et dyaconi chrismatis liquore perungi non debent. vt. xxiij. di. preterea.

¶ Glo. seq. ponit dñiam in man⁹ impositiōe pbřali et dyaconali.

g ¶ Impositionē. Sacerdotib⁹ et dyaconib⁹ man⁹ iponit. xxiij. di. quorūdam. et eorū pscratio siliis est. xvj. q. j. §. ecce euidēter. sed dña est q2 eps et oēs pbři q ibi sunt sup caput ipsi⁹ pbři ordinādi man⁹ iponūt. xxiij. di. pbř. cū ordinat: dyacono do sol⁹ eps manus super caput illi⁹ ponit. vt dis. e. c. dyaconus.

h ¶ Ab apostolis. Apostoli eni cum de precepto spūs scti paulū et barnabā mitterēt ad euāgeliū pdicādū gētib⁹ man⁹ eis iposuerūt: et iō ritu introducto ab apl'is/ pbřis/ et dyaconib⁹ man⁹ iponit vt dr. lxxv. dist. φ die dñico. simiter ordinatio epoꝝ siue cōsecratio ab apl'is. scz petro/ iacobo/ et iohanne introducta est dantibus formam successoribus. lxvj. di. porro.

i ¶ Supplendum. s. e. pastoralis.
k ¶ Suspensio. Qñ eps incipit orōnē ad bñdicēdū sacerdotē tūc

Diuisio. Conquerente. ¶ Casus. Mortuo pbr̃o ecclesie sancte marie. M. clericus fuit pñtatus ad eã a patrono. R. filium dicti presbyteri ĩpediebat eius institutionẽ. vnde dictus. M. ꝯquestus fuit pape. mãdat papa si publicũ est/ ꝛ notoriũ patrẽ dicti. M. habuisse ꝑsonatũ in dicta eccl'ia fili⁹ eius nullo modo instituatur ibidem. et si institut⁹ est: remoueat̃. ¶ Nota ꝙ fili⁹ portat inquitatẽ pr̃is: quod verũ est tpaliter: nõ autẽ eternaliter. B.

a ¶ M. clerico. Qui presentat⁹ erat a patrono ecclesie: ꝛ iste. R. molestabat eum super illa eccl'ia in q̃ pater ei⁹ nullo medio mĩstrauerat.

† al. prescripta.

b ¶ Notoriũ. Qualiter dicat̃ aliq̃d notoriũ eẽ habes. j. de coha. cle. et mu. c. vlt. quia si ibi ministrauit non potest esse non notorium. s̃. de trãsla. prela. quanto.

c ¶ Amouere. Cũ non ostendat dispensationẽ ap̃lice sedis vt dictũ ẽ. s̃. c. pxi. et idẽ h̃ dicas.

Diuisio. Ueniens. ¶ Sunt due partes. Prima ponit q̃relã clerici. Scd̃a ibi: ideoq̃. prouidet distinguẽdo. Secũdũ membrũ ibi: verum. Jo. an. ¶ Casus. Episcopus londoñ. ordinauit. R. clericũ in pbr̃m ad capellã sancti laurẽtij quã ꝯcessit eidẽ: postmodũ vero ip̃m spoliauit eadẽ pro eo ꝙ pater ei⁹ in ipsa eccl'ia mĩstrauit. Sacerdos ille significauit hoc dño pa. vnde mandat papa eidem ep̃o quaten⁹ si ꝯstitit ei q̃ñ eccl'iã ei concessit ꝙ pater eius pbr̃ in ip̃a ecclesia ministrasset/ ip̃am sibi restituat: ꝛ in pace dimittat ammoto alio si quẽ in ea instituit. Sed si hoc ignorauit ex quo eum ad ip̃am ordinauit: eam sibi restituat: vnde honeste valeat sustẽtari. ¶ Nota in oĩb⁹ decretalib⁹ istis ꝙ fili⁹ nõ debet succedere patri in ecclesijs paternis. Itẽ q̃ sciẽter ordinat indignũ: cõpellitur ei prouidere.

d ¶ Ministrauit. Maxime. j. eo. c. vlti. ex quo nõ est legitimus. ¶ Glo. seq. q̃rit ꝛ dupliciter soluit. iterũ q̃rit et alle. pro et contra.

e ¶ Innotuerit. Sed q̃liter potuit ei innotescere? Rñ. si ipse fuit ei cõfessus q̃ñ ip̃m examinauit. xxij. q. v. hic videt̃. Uel dicas innotuit quoquomodo. ff. de admi. tu. quidem decedens. §. vlti. ꝛ si ep̃s hec sciebat non tenebat̃ ei dicere: q̄ qui sciuit certiorari nõ debuit ff. de acti. emp. et ven. l. j. in fi. Sed q̃s ꝓbabit innotuisse ep̃o? Ille q̃ dicit ꝛ allegat sciam debet probare. ff. de ꝓba. veri⁹. ꝛ. lxxxij. di. proposuisti: sed presumptio est contra ep̃m ꝙ ipse sciuerit q̃ cũ examinauit vel fecit examinari. xxiiij. dist. quãdo ep̃us. et presumit̃ ꝙ nihil omiserit de cõtingentibus. xj. q. iij. absit. et. s̃. de eta. et quali. accepimus. vnde videtur ꝙ ipse debeat probare se ignorasse si innotuit. ponitur. s̃. de rescrip. cum contingat. ¶ Glosa sequens obijcit: et soluit.

f ¶ Restituas. Q̄ q̃d benigne contulit fraudis cõsilio nõ debuit reuocare. ff. de edil. edic. ad res donatas. Uincen. et de peni. dis. j. quãtũlibet. si. xxij. q. ij. non enĩ. et. xvj. q. ij. visis. Sed nonne potest ep̃us contra factũ suũ venire si est illicitũ? Ita videtur. xxxv. q. ix. q̃d q̃s cõmisit. et. s̃. de elec. nosti. et. j. de re. eccle. nõ alie. si q̃s pbr̃orum et. C. de euic. si tibi liberã. sed hoc precipit in odiũ ep̃i qui talẽ sciẽter eligit: si. j. de clericis ꝯiugatis: diuersis fallacijs. et in hoc facit papa gratiã huic sacerdoti: vt ille ep̃s de cet̃o tales nõ ꝓmoueat: ꝛ cũ ignorauerit ip̃m fuisse talẽ tolerat̃ in eadẽ eccl'ia de gratia: scʒ quousq̃ ꝓuideat̃ ei in alia ecclesia: et sic in primo casu ꝓpter culpam ep̃i dispẽsat cũ eo papa: in alio casu tolerat̃ ad tp̃s. ¶ Glosa sequens signat contrarium/ et soluit. Scd̃o q̃rit et soluit. contra solu. alleg. et respondet.

g ¶ Ordinasti. Ar. cõtra. l. di. ex penitẽtib⁹. et. lxxxj. dis. si q̃s siue. Contra hoc fit ex dispensatione vt dixi. † Nũq̃d interim est prelatus? Ita/ ꝛ habebit omnia. ff. de bo. pos. l. ij. Sed cõtra videt̃ ꝙ nõ sit prelatus: p̃latura enĩ ad tẽpus dari nõ potest. l v. di. precepta. sicut nec hereditas tẽporalis. ff. de adop. si tibi. et. ff. de here. insti. hereditas. ff. de re. iu. actus legitimi. sicut nec libertas. ff. de manu. testa. libertas. ff. de pe. q̃situ. §. ij. sed hoc intelligit̃ fieri de mandato domini pape: al's non esset prelatus.

† Uel erat talis ꝑsona pbr̃i cui daturus erat eccl'iã dato ꝙ hoc sciuisset: ꝛ iõ valuit illa donatio nõ ĩpediẽte taliignorãtia. C. de leg. alienã rem ſm Ala. Jo. and.

Idem dicit. Capitulum. iiij.

Conquerente nobis. M. clerico[a]: ꝛ. j. ¶ F. t. mandamus q̃ten⁹ si publicũ est et notoriũ[b] patrẽ. R. clerici habuisse in predicta† ecclesia ꝑsonatũ: filiũ eius ibidem ministrare: aut eiusdem ecclesie ꝑsonatũ h̃re nullaten⁹ patiaris: ꝛ si iã institut⁹ est ibi: eũ idẽ nõ differas amouere[c]. Idem londoñ. episcopo.

Ep̃us qui sciẽter cõtulit filio sacerdotis paternã ecclesiã: exinde eũ remouere nõ p̃ot. Ca. v.

Ueniens ad p̃ñtiã nr̃am R. clericus nobis ꝓposuit: ꝙ cũ illũ ad capellã sãcti. L. quã ei cõcessisti in pbr̃m ordinasses: ip̃m ea postea spoliasti: eo ꝙ pat̃ ei⁹ in p̃scripta eccl'ia mĩstrauit[d]. ¶ Ideoq̃. F. t. mãdam⁹ q̃tenus si tibi inotuerit[e] q̃ñ eam sibi dedisti ꝙ pater ei⁹ pbr̃ in dicta ecclesia mĩstrasset: ip̃am ei restituas[f]: ꝛ in pace dimittas: amoto alio si quẽ instituisti forsitan in eadẽ. ¶ Uerũ si hoc ignorans fecisti: ex quo ad eccl'iã ip̃m eũ in pbr̃m ordinasti[g]: eã sibi restituas: donec in alia eccl'ia sibi ꝓuideas vñ honeste valeat sustentari. Idem Oxoñ. episcopo.

Proposuit. ¶ Primo ponit̃ clerici supplicatio. Scd̃o gratiosa ꝓuisio ibi: ceterũ. ab. ¶ Casus. R. cleric⁹ a patrono presentat⁹ fuit ad eccl'am de salab. ep̃s dyoc. voluit curã aiarũ cõmittere ꝓ eo ꝙ accessit ad pa. dicens ꝙ esset in subdiaconũ ordinatus. rescribit pa. ep̃o dicens. ꝙ indignum est vt careat bñficio eccl'iastico q̃ in subdyaconũ est ordinatus. Mãdat quatenus aliquẽ honestum presbyterum cum assensu illius clerici debeat inuenire qui ecclesie ipsi deseruiat: ita ꝙ prefatus. R. habeat medietatem omniũ beneficiorũ ipsius ecclesie: quoniam sol⁹ presbyter missarũ sollẽnia/ vl' alia officia sine clerico nõ p̃ot celebrare. ¶ Nota ꝙ ĩ sacris ordinib⁹ cõstitut⁹ nõ debet carere beneficio. Itẽ sacerdos solus sine clerico nõ debʒ esse. ¶ Glosa sequens ar. all'. iiij. iura.

Gratiã continet. Et. h. d. Ex quo fili⁹ sacerdotis ẽ ordiat⁹/ nõ dʒ carere bñficio. Jo. an. Ca. vj.

Proposuit nobis. R. lator p̃ñtiũ: ꝙ cũ ad eccl'iã de sabel a dño fundi fuerit p̃ñtatus: tu curã aiarũ noluisti sibi cõmittere: ꝓ eo ꝙ eẽt fili⁹ sacerdotis. ¶ Ceterũ q̄ indignum est vt ipse postq̃ʒ est in subdyaconũ ordinatus oĩno debeat ecclesiastici beneficij ꝓuisiõe carere[h]: mandamus quatenus aliquẽ honestũ pbr̃m cũ assensu[i] eiusdẽ clerici inuenire studeas: q̃ ecclesie seruiat supradicte: ita ꝙ p̃fat⁹. R. medietatẽ oĩm beneficiorũ p̃dicte eccl'ie: eidẽ in suo ordine seruiẽdo: pacifice debeat obtinere. Nõ enĩ sol⁹[k] pbr̃ missarũ solẽnia: vel alia diuina officia potest sine ministri suffragio celebrare. Idem archiep̃o cantuarieñ.

h ¶ Carere. Et ita est hic arg. ꝙ qui habet ordinẽ debeat habere beneficiũ. lxx. di. c. j. et. ij. ꝛ. j. de preben. episcopus. et. j. q. iij. si q̃s obiecerit. ¶ Glosa seq̃ẽs obijcit dat solu. p. scd̃am ꝑ supletionem. Tertia vincen. et lau. demũ vacillat quis istorum sit prelatus.

Fili⁹ p̃esse p̃ot eccl'ie cui pbr̃ prefuit mediate. Cap. vii.

Ex trãsmissa ꝯq̃stione Gu. clerici ꝑcepim⁹: ꝙ ad abbatis de castris p̃ñtationẽ: ĩ quodã bñficio eccl'ie de. h. eũ in p̃ñti recipe distulisti: eo ꝙ pr̃ ei⁹ in p̃fata ecclesia ministrauit: quo defuncto media[l] itercessit ꝑsona: cui p̃di-

i ¶ Cum assensu eiusdem. Sʒ q̃re requiritur assensus illius ꝛ nõ patroni contra illud. lxxiij. dist. principali. et. c. sequen. P. dixit ꝙ patronus elegit solum prelatũ: et iste subdyaconus erit prelatus: et ideo consensus eius exigebatur. j. de iurepa. postulasti. vel supple: et patroni consensus principaliter. Uel dicas melius ꝙ sacerdos erit prelatus: vt dicebant Lau. ꝛ Uin. et subdyaconus toleratur ex dispensatione: et ideo consensus patroni debet requiri principaliter: et patronus presentabit presbyterum de assensu clerici: et isti equaliter‡ habebunt bona ecclesie. Et hoc quod dicitur de isto. R. potius credo dictum ex dispensatione q̃ʒ de iure: quia ex eo ꝙ dicit ĩdignũ est vt ip̃e ꝛc̃. quia sacerdos debet habere de iure administrationẽ: et ſm hoc satis videtur ꝙ clericus sit prelatus ex dispensatiõe pape: vt dicit. P. ꝛ sacerdos erit seruitor ecclesie quod ĩnuit illa littera qui ecclesie seruit ꝛc̃. quod satis videtur: sed ex littera potius colligitur ꝙ presbyter sit prelatus q̃ʒ clericus ex eo ꝙ dicit solus presbyter: ꝛ ex eo ꝙ dicit sine ministri suffragio. Et est ar. ꝙ clerici possunt habere prebendas distinctas ꝛ diuisas. ¶ Glosa sequens. ar. alle. v. iura.

‡ Dicebat phi. ĩ italia hoc seruari in multis capellis q̃ habẽt plures clericos nec tñ aliq̃s istorũ hʒ sup alios p̃laturã. vnũ autẽ p̃latũ habebit ecclesia et nõ p̃les. vij. q. j. in apib⁹. xiij. q. j. c. j. xxij. q. ij. sicut. Jo. an. Heres de quo intelligitur.

k ¶ Solus. Ar. ꝙ ecclesia dedicari non debet nisi tm̃ assignetur eidem quod duobus sufficiat. ar. vij. q. j. illud. ꝛ. lxxxj. di. in omnibus de conse. di. j. hic quoq̃ statutum. ꝛ. c. nemo. ꝛ. j. q. ij. placuit.

Ex transmissa. ¶ Primo ponit querelam. Secũdo ꝓuidet/ et soluit obstaculum: secunda pars ibi: ideoq̃. Johan. and. ¶ Casus. Abbas de cast. presentauit guil. clericum archiepiscopo cant̃. ad ecclesiã de. N. sed archiep̃s eum recipere noluit: eo ꝙ pater eius in ipsa ecclesia ministrauit: ipse ad papã accedẽs significauit ei qualiter fuerat repulsus: addens ꝙ pater eius in ipsa ecclesia ministrauerat: media interueniente persona. mandat papa eidẽ cãtuar. archiep̃o quatenus si est ita: p̃dictũ guil. ad ecclesiã predictã admittat: nõ iõ min⁹ obseruato ap̃lici rescripti decreto ꝙ in eccl'a dei ꝑ successionẽ hereditariã detestat̃. ¶ Nota ꝙ ĩ eccl'ia nõ hʒ locũ successio. Itẽ nota ꝙ media ꝑsona tollit vitiũ successionis. ¶ Glo. se. no. nomẽ heredis ꝛc̃. alle. ij. iura. in ꝯriũ alle. iiij. ꝛ soluit.

l ¶ Media. No. ꝙ nomẽ heredis ꝓximũ significat non vlteriorẽ sed nõ semꝑ: sed ĩ quibusdã specieb⁹. ff. de v̾bo. signi. sciendũ v̾o. C. de pe. l. honor. Arg. ꝯ. C. de here. insti. l. vlt. vbi dicitur ꝙ heres be-

redis testatoris est heres.et.C.de leg.in annalib⁹.ff.de vb.sig.here dis.ff.de lib.⁊ posth.l.j.So.regulare est: vt per multas successiōes accipiaꝶ nomē heredis vt in p̄dicta.l.sciendum.et cōtraria sp̄alia sūt.et si iste G.u.fuit legitim⁹ nulla dispēsatio est necessaria:ex quo media intercessit ꝑsona.vt dicit hic in fi.et hic nō dicitur ꝙ nō fuerit legitimus.Ber.

a ℭ Obseruato. Id est nō ꝓpter hoc min⁹ obseruaꝶ decretū illd̄ q̄ ꝓhibeꝶ filios succedere ī paternis ecclesijs.vt.s̄.eo.presentiū.⁊ in ecclesia successio esse non debet.viij.q.j.apostolica.

b ℭ Successionē. Nota ꝙ hereditaria successio in filijs ⁊ etiā in hoibus eiusdē loci consideraꝶ.j.de iure pa.ꝯsuluit et.j.de insti.ad decorē.⁊.j.de decimis.ad hec.

Diuisio. ℭ Onstitut⁹. Prima ponit questionem. Scd̄a p̄uisionem ibi:fraternitati. ℭ Casus. Quidam clericus G.noīe quādā capellā canonice fuerat adept⁹ vt dicebat:⁊ eam pluribus annis possedit quiete:tandē.R.miles ip̄m spoliauit eadē: ꝓpꝶ qd̄ cleric⁹ apud ordinariū deposuit questionē:obiectū fuit ei ꝙ pater ei⁹ in capella mīstrauit eadē/ꝓpꝶ qd̄ capellā non potuit rehabere:ipse cōquest⁹ est dn̄o pape.dicens ꝙ pater ei⁹ nec ꝑsona/nec vicari⁹ ꝑpetuus fuit in ipsa capella: aliq̄n tn̄ stetit ibi : sed nullum ius habebat in ea. Mādat pa.ep̄o vigornien̄.q̄ten⁹ si constiterit ei ꝙ dict⁹ cleric⁹ a p̄dicta capella fuerit ꝑ potētiā laicalē eiect⁹:⁊ ꝙ pater ei⁹ nō fuerit ꝑsōa vel perpetu⁹ vicari⁹ in ip̄a:lȝ q̄nq̄ ministrasset ibidē noīe p̄dicti.G.faciat eā sibi restitui cum fructib⁹ inde percepis.

¶ Nota ꝙ spoliat⁹ restitui dȝ cū fructib⁹ perceptis a tp̄e spoliationis. Itē ꝑpetu⁹ vicari⁹ ius dicit̄ habere ī ecclesia vnde filius eius succedere non potest.

c ℭ Spoliauit. Quod de iure fieri nō potuit.xvj.q.j. laici.et.c.contra scīorū.nec etiā in hoib⁹ clericorū laici habēt p̄tātē. xxiij.q.viij. scire.et.xij.q.ij.ecclesiarum.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

d ℭ Eiectus. Sed cū iste fuerit spoliat⁹ debuit restitui simpl'r ante q̄ȝ cognoscaꝶ de iure suo.j.de resti.spo.in lr̄is.et.c.itē cū q̄s.et.c.ex cōquestiōe. Sȝ h̄ iō fit ꝙ mādat papa inq̄ri:q2 nō agebat ipse possessorio/sed petitorio ⁊ possessorio: qd̄ patet ex ip̄a lr̄a in p̄ncipio: q2 dixit se canonice institutū:⁊ fuisse postmodū spoliatū:⁊ ideo de vtroq̄ȝ mādat inquiri:sic.j.de resti.spo.accepta. Al'as si simpl'r petijsset restitutionē:restitut⁹ fuisset sine cause p̄ncipalis cognitione.

Spoliat⁹ intentans possessorium et petitoriū non est an̄ omnia restituēdus.

¶ Glo.se.ponit duo dicta:ad scd̄m signat cōtrariū:⁊ remittit.

e ℭ Perpetuus vicarius. Nota ꝙ lȝ pr̄ tp̄alis vicari⁹ fuit ibi nō vr̄ īpedimētū p̄stare filio:q2 cū pr̄ nullū habuit titulū vel ius in recessat ius successiōis. Itē si pater fuerit p̄lat⁹: pōt ibi eē canonic⁹ fili⁹ de legitimo matrimonio nat⁹.j.e.ad hec.contrarium videtur dicere.j.e.ad abolendam.et ibi de hoc dicetur.

f ℭ Noīe. Si pater ministrauit ibi noīe filij ptȝ ꝙ filius erat p̄lat⁹ q2 is ēt possidet cui⁹ noīe possideꝶ.ff.de acq̄.pos.qd̄ meo.insti.de interdic.§.possidere.j.de resti.spo.cū venisset.j.de p̄scp̄.si diligēti.

g ℭ Perceptis. Vl' ēt q̄ ꝑcipi potuerīt.j.de resti.spo.q̄uis.vbi de h̄.

Diuisio. ℭ X tua. ℭ In p̄ria poniꝶ ꝯsultatio. In scd̄a r̄n̄sio ibi:sup quo. Jo.an. ℭ Casus. Archieps̄ eboracen̄.obtinuit indulgētiā a dn̄o papa vt posset dispēsare cū filijs sacerdotū vt remanere possent in ecclesijs q̄s patres corū nullo medio habuerūt dūmodo essent bone vite ⁊ opinionis: vel longo tp̄e ecclīas tenuissent. Archieps̄ dispēsauit cū aliq̄b⁹ taliū. Post istā dispēsationē quidā ad iudices īpetrauerūt lr̄as a papa: vt si cōstaret predictos esse filios sacerdotū vel clericorū q̄ ꝓxio ante illos ecclesias tenuerūt īponerent illis silētiū:⁊ ecclīas illas ipsis īpetrātib⁹ assignent tacita veritate de p̄missa dispēsatiōe. Archieps̄ cōsuluit dn̄m papā vtrū ꝑ litteras illas dispēsatio sua d̄beat reuocari? Respōdet papa ꝙ si ꝑ priores lr̄as cū aliq̄b⁹ dispēsauit dispensationē illā non vult ꝑ posteriores litteras irritari. In fine prohibet papa clericos laice donatiōis intuitu ī ecclesijs sine auctoritate ep̄i sui īstitui: ⁊ īstitutos p̄cipit remoueri. Ab. ¶ No. ꝙ dispēsatio semel cōcessa reuocaꝶ. Itē lr̄e veritate tacita īpetrate nō valent. Itē null⁹ dȝ īstitui ī ecclījs sine aucte ep̄i.ber.

ctū bn̄ficiū est collatū. ¶ Ideoq̄ȝ mādam⁹ q̄ten⁹ si est ita: p̄noīatū G.u.ad p̄fatū bn̄ficiū admittere nō postponas:nō iō min⁹ obseruato[a] ap̄lici rescp̄ti decreto:qd̄ successionē[b] ī ecclīa dei hereditariā detestaꝶ. I dē vigor.ep̄o.

ℭ Fili⁹ p̄esse p̄t ecclīe ī q̄ pater sine titulo ministrauit. Cap. viij.

C Onstitut⁹ ī p̄re.n.G.clericus: supplici nobis insinuatione mōstrauit:ꝙ cū capellā de stortoñ.canōice fuisset adept⁹:⁊ eā plurib⁹ annis pacifice possedisset. R.miles ip̄m ea sine iudicio spoliauit[c]. Cūq̄ȝ mēoratus cleric⁹:exinde apud te deposuisset q̄relā:obiectū fuit ei ꝙ pr̄ su⁹ ī capella mīstrauit eadē.⁊.j. ¶ F.tue.mādam⁹:q̄ten⁹ si tibi cōstiterit ꝙ idē cleric⁹ a capella fuerit p̄dicta ꝑ potentiā laicalē eiect⁹[d]:⁊ ꝙ pr̄ ei⁹ p̄fate capelle ꝑsona seu ꝑpetuus[e] vicari⁹ non fuerit(lȝ ī eadē noīe[f] eiusdē.G.q̄nq̄ȝ mīstrauerit)ip̄am sibi cū redditib⁹ ꝑcept[g] restituere nō omittas. I dem ebor.archiep̄o.

ℭ Si is cui ꝯcessū est a papa vt possit dispēsare cū filijs sacerdotū circa ecclīas p̄rnas imediate tenēdas cū aliquo dispensat:ille ꝑ lr̄as iusticie postea ꝯ eū īpetratas remoueri nō poterit. Ca. ix.

E X tua nobis p̄te ē ꝓpositū:ꝙ cū oli ad tuā ꝯsultationē[b] sup filijs sacerdotū:tales a nobis lr̄as recepisses: vt eos posses in ecclījs q̄s pr̄es eorum nullo mediante possederāt sustinere:quos ꝓbate vite ⁊ sane cōuersatōis cognosceres:vl' quos lōgo tp̄e illas tenuisse constaret: q̄dā ad iudices lr̄as īpetrauerīt vt si ꝯstaret eos esse filios sacerdotū vel clericorū q̄ in ꝓxio ante eos[i] ecclīas tenuerūt:sup his īponaꝶ eis ap.cessante silentiū:⁊ ecclīas istas ip̄is[k] assignent:q̄ȝuis in eis se ostēdere nequeāt[l] ꝑ ep̄os institutos. ¶ Sup quo tibi.t.r̄n̄.ꝙ si per priores lr̄as cuȝ aliq̄b⁹ clericis dispēsasti:dispensationē tuā posteriorū lr̄aꝝ ītuitu nolum⁹ irritari[m]. Alios vero clericos laice donatiōis[n] intuitu ī ecclījs sine aucte pō.sui instituī:aut īstitut⁹ remanere: aucte ap̄lica ꝓhibem⁹. I dē cātu.archiep̄o et eius suffraganeis.

ℭ Si manifestū ē ꝙ fili⁹ ī ecclīa imediate successit pr̄i: sine aliq̄ testium receptiōe ab illa remouebitur. Capitulū. x.

Q Uoniā est sacris canonibus ꝓhibitū:⁊.j. ¶ Precipim⁹ q̄ten⁹ si manifestū et publicū fuerit:pr̄es in ecclījs ꝑsonat⁹ gessisse:filios ab eisdē(si ēt eas adepti sūt)penit⁹ excludat[o] nec ad earū gubernationē vlteri⁹[p] assumanꝶ. ¶ Nolum⁹ enim vt cā in iudiciū deducaꝶ:vel testes etiā admittanꝶ si h̄ manifestū[q] existat. I dē cantu.archiep̄o.

ℭ Fili⁹ etiā legitimus remoueꝶ ab ecclīa in q̄ imediate successit pr̄i vicario vel rectori. Cap. xj.

b ℭ Cōsultationē. Im proprie poniꝶ: q2 cū r̄n̄deꝶ cōsultatiōi ius cōe ostēdiꝶ ꝑ r̄n̄sionē.arg.j.de vo.et vo.redemp.ex multa.et iō expone consultationem.i.supplicationē:q2 indulgentiam cōtinet hec decre.⁊ hoc patet ex eo qd̄ dicit.j.dispensasti† et dispēsationem/⁊ ꝓbaꝶ hoc.j.e.ca.pe.et vlt.nā papa tantū cum talibus dispensat vt ibi dicitur.

i ℭ Eos. Scȝ cū quib⁹ fuerat dispensatum.

k ℭ Ipsis. Impetrantibus.

l ℭ Nequeant. Hoc iō dicit:q2 de grā ip̄i obtinuerūt lr̄as pro istis ecclesijs obtinendis. Et ex hoc‡ patet ꝙ ecclīas licite retinere non poterant ꝑ solā cōcessionem ep̄oꝝ ex q̄ papa mādat eos remoueri: et est verum.j.eo.c.vlti.

¶ Glosa seq.notat dispēsationē semel factā ⁊c̄.

m ℭ Irritari. Ergo dispēsatio semel facta nō est reuocanda amplius sicut nec iniurie remissio. xxiij.q.iiij.si illic.immo bn̄ficiū decens est esse mansurū.in autē.cōsti.que digni.li.a pa.§.illud quoq̄ȝ.coll'.vij.deus enim dona sua multiplicat.de pe.di.j.q̄ȝtūlibet.et.j.de scisma.fraternitati.

† Periā nō ptȝ sȝ ꝑ id qd̄ dicit ꝑ p̄ores litteras q̄ lr̄arū virtute ⁊ nō suo iure potuit dispēsare et hoc credo lȝ Host. exponat per priores.i. post p̄ores vel subaudi maxie. Et si dicas ꝙ quo ad ꝓuinciales nc̄ia fuit p̄tās papalis sȝ nō quo ad dyocesanos Respon'.ꝙ decre.non exp̄mit ꝙ hāc p̄tē receperit in ꝓuincia.de hoc tn̄ opiniones vide.j.eo.ti.ca.j.j.r̄n̄so.in fi.lib.vj.

‡ Scd̄m Pe.et Ab. hic deberet eē p̄ncipiū glo.⁊ super v.silētiū.

n ℭ Donationis.j.q.vij.si quis omnem.in fi.immo suspēdi debēt clerici et cōmunione priuari qui ecclīas recipiunt de manibus laicorū:⁊ laici sunt excōmunicandi.j.de iure pa.p̄terea.cum ipsi tale ius possidere non possunt.s̄.de elec.sacrosancta. et.c.massana. nisi in capella vbi patron⁹ habet tantū ius presentandi.j.de iure pa.a nobis.c.ꝙ cum autem.et.c.cum autem.et.c. pastoralis. et non ius conferendi.j.e.ca.vlti.

Q Uoniam ℭ Prima recitat factum. Secunda prouidet ibi: nolumus. ℭ Casus. Mandat papa cantua.archiep̄o ⁊ ei⁹ suffraganeis quatenus si publicum fuerit patres personatum in ecclesijs habuisse filios eorum ab ecclesijs illis excludant:nec ad eas vlterius assumantur:et si hoc publicum est: nec causa in iudicio deducatur : nec testes admittanꝶ. ¶ Nota ꝙ in notorijs ordo iuris non requiritur.

o ℭ Excludatis.s̄.eo.presentium.et.j.e.c.vlti.

p ℭ Ulterius. Et ita loquitur de illegitimis:et sic nec ī paternis/ nec in alijs institui debent. vt.j.eo.c.vlti.

¶ Glosa sequens notat ꝙ in manifestis ⁊c̄.alleg.iiij.concor.in contrarium alle.iiij.iura.

q ℭ Manifestum. Et ita habes ꝙ in manifestis et notorijs ordo iudiciarius non est obseruandus.ij.q.j.de manifesta.et ca.que lotharius.j.de ap.cum sit romana.in fine. C.de accusa.ea quidem. Argu.contra.ij.q.j.deus omnipotens. et.j.de diuor.porro.et.s̄.de elec.bone memorie.

Notoriū nō req̄rit ordinē iudiciariū.

AD extirpādas successiones ⁊.j. ¶ F. tue mādamꝰ quatenus si qui filij presbyterorū[a] ꝓuincie tue teneāt ecclesias: in quibus patres eorū tanq̄ persone vel vicarij[b] (nulla ꝑsona media[c]) ministrarūt: eos (siue geniti sint i sacerdotio siue nō) ab eisdē eccl'ijs nō differas amouere[d]. Clemēs. iij. cassel. archiepo.

¶ Filius epi legitime natꝰ promoueri pōt ad ordines: ⁊ in paterna eccl'ia beneficiari. Ca. xij.

AD hec ex parte tua nr̄is auribꝰ ē relatū: ⁊.j. ¶ Qđ a nobis f. tua req̄siuit an a pōtificibꝰ gn̄ati valeāt ad sacros ordines promoueri: si scia fuerint et morum honestate probabiles. ¶ Sciat. f. t. ꝙ si ex legitimo[e] sūt mr̄imonio ꝓcreati: nec aliud canonicū obuiat: licite possunt ad sacros ordines ascēdere: ⁊ in eisdem ecclesijs in quibus p̄sunt: vel prefuerūt genitores eorum beneficium obtinere[f]. Idem.

¶ Nō pōt filius esse vicarius illius ecclesie in qua pater proximus fuit rector. Capi. xiij.

MIchael pbr̄ de scō germano: transmissa nobis cōquestione monstrauit: ꝙ cum eccl'ia scti. J. de corona tue dyoces. canonice sit adeptꝰ. M. filiꝰ anthonij: qui ꝓximo ante ipsiꝰ ecclesie habuit ꝑsonatum: ad se vicariā ipsiꝰ asserit ꝑtinere: ⁊.j. ¶ F. tue mandamꝰ quatenus si constiterit[g] tibi ipm̄. M. fuisse filiū anthonij q̄ eiusdē ecclesie habuit ꝓximo[h] ꝑsonatū: ei sup eadē vicaria ꝑpetuū silētiū imponere nō postponas. Idem.

¶ Illegitīe genitꝰ ēt de vxore sine dispēsatiōe ad ordines vel bn̄ficia ꝓmoueri nō pōt. Ca. xiiij.

LItteras: ⁊.j. ¶ Intelleximꝰ ꝙ. H. i sacerdotio genitꝰ: de vxore legitīa[i] natꝰ ⁊ cōceptꝰ: affectauit a pueritia mīstrare dn̄o i offō clericali. ¶ Vex lȝ a filijs[k] pr̄na icōtinētia modis oībꝰ ꝓpellēda noscat. si tn̄ alit † dignꝰ iuētꝰ fuerit: ꝑmittimꝰ ipm̄ ordinari[l] i clericū: et ad eccl'iasticū bn̄ficiū (vn̄ ꝯmode sustentari valeat) ꝓmoueri. Innocētiꝰ. iij.

¶ Illegitimꝰ in eccl'ia paterna ꝓbendari nō dȝ. Cap. xv.

CUm decorē domꝰ dei: et .j. ¶ Filijs canonicorū p̄bēdas i eisdē ecclesijs ꝯferri non sinatis quarū † sūt canōici patres eorū. ¶ Cū indecorū sit: vt in altaris officio illegitimꝰ[m] filiꝰ ipudico patri ministret: in quo vnigenitus dei filiꝰ eterno patri pro salute humani generis victimat[n]. Idem in concilio generali.

¶ Si illegitimꝰ mariē filiꝰ spuriꝰ instituat i eccl'ia i q̄ istitutꝰ est pr̄: istitutio nō valet: ⁊ istituēs a suis bn̄ficijs suspēdat. Ca. xvj.

AD abolēdam pessimā (q̄ in pluribꝰ inoleuit ecclesijs) corruptelam. ¶ Firmiter in

Diuisio. AD extirpandas. ¶ Primo ponit decisa cōsultatio. Secundo rn̄sio. scđa ibi: fraternitati. ¶ Casus. Dr̄ hic ꝙ filij pbr̄orū q̄ eccl'ias tenēt in qbꝰ pr̄es eorū nulla ꝑsona media ministrarūt tanq̄ ꝑsone vel vicarij ꝑpetui remoueant ab illis. ¶ Nota ꝙ filij pbr̄orū nō pn̄t succedere pr̄ibꝰ in eccl'ijs i qbꝰ pr̄es eorū ꝑsone vl' vicarij fuerūt ꝑpetui. Itē media ꝑsona purgat vitium successionis.

¶ Gl. se. reci. p. q. an prohibitio filiorum ⁊c̄.

a ¶ Filij pbr̄orū. Vel etiā nepotes: vl' inferiorum q̄libet quorū est ius succedēdi. ar. isti. de here. qua. et dif. §. sui. In collateralibꝰ nō ꝓhibetur. arg. j. de of. dele. ex pte. et q̄libet repellit q̄ q̄si iure successionis ecclesiā sibi vēdicare intēdit: qꝛ ibi nō hȝ locū successio. s̄. e. ex trāsmissa. i fi. et. viij. q. j. apostolica.

b ¶ Vicarij. Perpetui si. s̄. eo. constitutus.

c ¶ Nulla ꝑsona media. s̄. e. ex trāsmissa.

d ¶ Amouere. Etiā si sint de legitimo mr̄imonio nati ne videat locū habere successio. viij. q. j. apl'ica. secꝰ si media ꝑsona intercessisset: qꝛ de iure cōi ibi ⁊ alibi possent preffici cum sint legitime nati.

Diuisio. AD hec. ¶ Cōmunis diuisio: scđa ibi: sciat. Ab. ¶ Casus Quesitū fuit a pa. vtrū filij epōrū possint ad sacros ordīes ꝓmoueri si al'as digni sint. Rn̄. papa si de legitīo mr̄imonio sunt geniti: nec aliđ īpediat: pūt ad sacros ordīes licite ꝓmoueri: et in eisdē eccl'ijs i qbꝰ p̄sunt pr̄es eorū bn̄ficiū obtinere. ¶ Nota ꝙ pr̄ ⁊ filiꝰ legitimꝰ sil' pn̄t eē i eadē eccl'ia. ¶ Itē nota hāc decre. gn̄aliter ꝓ oībꝰ filijs clericorū de legitimo mr̄imonio genitis ꝙ possunt ad sacros ordīes promoueri: ⁊ eccl'iastica beneficia habere: non solū in ecclesijs alijs/sed etiā in paternis: patribꝰ eorum viuis vel mortuis.

¶ Glosa sequens signat contrarium.

e ¶ Legitimo. j. eo. ad abolendā. Arg. cōtra s̄m vnā lec. sed illđ maxime qđ est ibi tenet cōparatiue: al's illegitimus filius simul cum patre in eadem ecclesia esse non debet. j. e. cum decorem.

f ¶ Obtinere. Et ita pōt filiꝰ legitimꝰ in paterna eccl'ia simul cū patre beneficium obtinere. ar. j. e. cū decorē. a ꝯrio sensu in ꝟbo illegitimꝰ: sed in paterno bn̄ficio siue dignitate succedere non debet. viij. q. j. apl'ica. et. s̄. e. cōstitutus. et. s̄. e. c. pxi. Ber.

Diuisio. MIchael. ¶ Diuidit. In pr̄ia facti narratio. In secūda cause cōmissio ibi fraternitati. Ab. ¶ Casus. Michael pbr̄ ꝓposuit corā papa ꝙ eccl'iam sancti Jo. canonice fuit adeptus. Sȝ M. filius antonij pbr̄ q̄ ꝓxio añ habuit ꝑsonatū ipsiꝰ eccl'ie: asserit ad se ꝑtinere vicariā eiusdē eccl'ie. Mādat pa. quatenꝰ si cōstiterit dictū. M. filiū fuisse ipsiꝰ antonij q̄ ꝓxio habuit ꝑsonatū illiꝰ eccl'e sup vicaria ipsiꝰ ei silētiū ꝑpetuū iponat. ¶ Nota ꝙ filiꝰ sacerdotis patri succedere non potest tanq̄ persona vel tanq̄ vicarius in ecclesia permanere.

¶ Glosa sequens querit et soluit. ex solutione infert aliam questionem quam soluit. Iterum ex solutione obijcit et respondet.

g ¶ Constiterit. Sed quō poterit hoc cōstare si ipse negauerit se filiū fuisse illiꝰ? Rn̄. si natꝰ fuit ex illa quā tenebat secū publice in domo ꝓ cōcubina: p̄sumit eni filiꝰ illiꝰ: sicut aliq̄s p̄sumit filiꝰ qꝛ natus est in mr̄imonio: qꝛ pater est is quē nuptie demōstrāt. ff. de in ius vo. qꝛ mater. Et ita p̄sumptiue talē dicimꝰ filiū quē talis cohabitatio filiū demōstrat: qꝛ fuit in possessiōe filiatiōis. C. de suis et leg. lib. l. iij. Sed si nō fuit natꝰ de tali qualiter ꝓbabit? Rn̄. ex eo ꝙ ille vocabat illū et ille appellabat eū patrē: et cōiter habebat ⁊ nōminabat filiꝰ. j. de ꝓba. ꝑ tuas. ⁊ ex dilectiōe sola discernit q̄s cuiꝰ filiꝰ approbet. j. de p̄sum. afferte. Sȝ vr̄ ꝙ talis noīatio non ꝓbet illū filiū: qꝛ ꝯriā admittit ꝓbationē. C. de ꝓba. non nudis. C. de test. neq̄ professio. ff. de inof. test. si istituta. §. j. Bn̄ stat noīationi ꝑ illā decre. ꝑ tuas. i fi. nisi expresse ꝯriū ꝓbaret vt dicunt illa vltima iura.

Filiatio q̄liter probatur.

h ¶ Proximo. s̄. eo. ad extirpandas.

Diuisio. LItteras. ¶ In pr̄ia ponit supplicatio. In secūda supplicatiōis admissio ibi: verū. Ab. ¶ Casus. Quidam vir et eiꝰ vxor cōi cōsensu ꝓmiserūt castitatē se seruaturos: q̄ ꝓmissa in facie eccl'ie vir ꝓmotꝰ fuit postmodum vsq̄ ad sacerdotiū. Tādē in sacerdotio ꝯstitutus habuit accessuȝ ad vxorē: ⁊ ex ea filium gēnuit. H. noīe iste. H. desiderauit a pueritia ministrare dn̄o in offō clericali. dicit pa. lȝ a filijs paterna incōtinētia sit ꝓpellēda si dignꝰ ē al's † permittit eū in clericū ordinari: ⁊ ad eccl'iasticū bn̄ficiū ꝓmoueri vn̄ valeat sustētari. ¶ Nō ꝙ natꝰ de vxore legitīa habet ꝓ non legitimo: ⁊ h iō: qꝛ natꝰ est post ꝯtinētiam cōi volūtate ꝓmissam: ⁊ ita de illicito coitu dici potest.

† al'. al's.

† al'. quorum.

i ¶ Legitima. Ducta ante sacros ordines susceptos q̄ postea vti nō licuit † xxxj. di. āte triēniū. xxxij. di. placuit. qꝛ ꝓmissa ꝯtinētia siue castitate/postea fuit ꝓmotus: vn̄ postea vti vxore nō licuit. lxxvij. dis. eps bn̄dictionē. ⁊. xxxij. di. seriatim. j. de cle. coniu. sane. ⁊. j. de cōuer. cōiu. cōiugatus. ⁊ ideo de iure nō potuit promoueri

† Vn̄ dicit canō ꝙ tal' iuadit vxoris cubile lxxxj. di. ministri. io. an.

k ¶ Licet a filijs. Hic vult dicere licet a filijs ⁊c̄. id est licet filij sint repellēdi propter paternam incōtinētiā ‡ tamen si al's boni ⁊c̄.

‡ Quasi ꝑ illā dehonestetur sicut dehonestat maritus ex vxoris incōtinētia. xxxiiij. di. si cuius. ⁊ dehonestat ex ꝯtractu ancille. e. di. si q̄s viduā. vl' Jo. and.

¶ Glosa seq. querit. ar. pro et contra. et soluit.

l ¶ Ordinari. Sed nunquid per hoc nō dispensat tantū cū eo in minoribꝰ ordinibꝰ? Arg. ꝙ sic: qꝛ ꝓmissio in genere mediocritatē respicit. ff. de au. et ar. le. l. qui lancē. et. ff. de leg. j. legato. et. C. communia de le. l. vlti. §. sed si quis. et. ff. de le. j. apud iulianum. §. scio. ⁊ C. de dona. si quis argentū. §. simili quoq̄. a simili dispensatio i genere respicere debet tm̄ minoritatē. ar. ff. de le. iij. mimis. Arg. contra. s̄. de transla. ca. vlt. et. ff. de consti. prin. beneficium. et. j. de verb. sig. olim. j. de dona. cū dilectus. in fi. et op. arg. j. de symo. c. vlt. Sed tutius est tātum intelligere de minoribus: quia sic papa sensisse videtur: et nos ita sentire debemus. ar. s̄. de rescrip. super litteris. in fi. et. j. de pre. ca. vlti.

Diuisio. CUm decorē. ¶ Primo ponit vnū dictū. Scđo cām reddit ibi: cū indecorū. Pars huius decre. s̄. de vi. ⁊ ho. cle. cum de decorē. Ab. ¶ Casus. Filij canonicorū de illegitimo mr̄imonio nati: nō debēt canonici fieri: vel p̄bēdas hr̄e in eccl'ijs in qbꝰ pr̄es eorū sunt instituti: qꝛ ipudicū est vt nō legitimꝰ filiꝰ ipudico patri in altaris officio ministret. ¶ Nota ꝙ illegitimꝰ filius non debȝ ministrare patri in officio altaris.

¶ Glosa sequens signat contrariū de decre. proxima.

m ¶ Illegitimus. Sed legitimi bene possunt esse in ecclesijs in quibus presunt patres eorum. s̄. eo. ad hec. Sed contra. j. eo. ca. ꝓxi. vbi legitimi prohiberi videntur s̄m vnam lecturā illius aduerbij maxime cui standum est.

n ¶ Victimatur. s̄. de sum. trini. c. j. §. vna vero.

Diuisio. AD abolēdā. ¶ Prio pōit ihibitiōis cāȝ ipulsiuā. scđo ihibet tertio decernit: q̄rto ꝯ faciētes puniri mādat. partes patent.

¶ Casus. In pluribus ecclesijs q̃dã inoleuit corruptela q̃ filij canonicorũ fiebant canonici in ecclesijs secularib⁹ in quib⁹ p̃res erãt eorũ instituti canonici: p̃cipit cõciliũ q̃ canonicorum filij/ et maxime spurij nõ fiãt canonici in ecclesijs secularib⁹ in q̃bus patres eorũ sunt instituti: et si contra factũ fuerit: nõ valeat eorũ institutio: et q̃ tales canonicare presumpserint: a beneficijs suis suspendantur. ¶ Nota q̃ q̃ canonicant indignos suspendi d̃bẽt a bñficijs suis: et instituti remoueant. †al. sed.

a ¶ Filij. Scz illegitimi ¶ Glo. seq. cũ sequẽti p̃sequit duas lecturas illius aduerbij maxime.

b ¶ Maxime spurij. Si istud aduerbiũ maxime ponit p̃ tñ/ tũc legitimi p̃nt institui. vt. s. e. ad hec. Si itelligas p̃prie tũc nec legitimi sũt instituẽdi i ecclesijs in q̃bus sunt istituti p̃res eorum: multominus et spurij: qd̃ satis videt et ita corrigit. s. eo. ad hec. de spurijs nulla dubitatio erat: cum ili essent p̃hibiti per m̃lta alia iura. vt. s. e. c. j. et. i. de fer. nõ or. consuluit. et. ff. de pe. sanctio legũ. sed dic vt i sequẽti notula d̃r. Ber.

c ¶ In secularib⁹. Et hoc iõ dicit q̃ in regularibus bene possunt fil' esse monachi vel regulares canonici pater et filius: q̃ tales p̃sone irregulares non p̃hibent intrare religionẽ. s. e. c. j. et. lvj. di. vt filij. et ita in secularib⁹ p̃hibẽtur tm̃ ex hoc verbo. Sed ex eo quod dicit inferi⁹ qui vero tales: vt dictũ est canonicare presumpserit: a suis beneficijs suspendant videt q̃ loquat tm̃ in spurijs: q̃ cũ illis epi dispẽsare nõ p̃nt. vt. i. e. c. vlti. p̃ legitimis nõ ita puniẽnt: et ita loquit tm̃ de spurijs: et s̃m hoc hec dictio maxime ponit p̃ tm̃ †. i. illegitimi tm̃ p̃hibent et nõ legitimi. lʒ glo. precedens cõtrariũ videat dicere: sed verius credo q̃ de oibus filijs intelligat: al's nihil adderet ista cõstitutio nisi hoc solum q̃ tantũ penam imponit hic ordinatorib⁹: sed cõtrariũ est verũ: q̃ ponit pro tantũ: sed a propria v̈bi significatiõe nõ est recedendũ/ si res aliter salua esse põt. ff. de leg. iij. nõ aliter. et. i. de deci. ad audiẽtiã. et. s. de trãsla. iter corpalia. et in re dubia melius est v̈bis edicti fuire. ff. de exer. l. j. §. si is q̃. et iõ istõ maxie tenet p̃prie: et põt itelligi respectu eorum q̃ nõ sũt spurij sʒ al's illegitimi: vt sũt naturales: et sic idẽ dicit eorum. s. eo. cũ decorẽ. et addit: q̃ pena h̃ statuit c̃ ordinatores et sic nõ tollit. s. e. ad hec.

Pater et fili⁹ p̃nt si[mul esse] monachi.

†Idẽ Rai. i sum. Gof. i sum. circa p̃n. dicit q̃ canoniã nõ p̃nt h̃re vt hic: sʒ beneficiũ bñ. vt in ca. ad hoc. Jo. an.

¶ Glosa sequens arguit: et respõdet.

d ¶ Non valere. Ar. q̃ epi nõ p̃nt dispensare cũ illegitimis in simplici beneficio: et ex eo qd̃ hic dicit decernimus non valere: et q̃ pena imponitur ordinatoribus talium personarũ est ar. i. e. c. vlti. vbi remouẽtur illegitime promoti sine dispensatione pape: h̃ ius cõmune statuitur: sed dispensatio non prohibetur in alijs ecc'ijs in quibus patres nõ sunt instituti: et ita bene possunt epi dispensare cũ illegitimis in simplici beneficio i alijs ecclesijs nõ paternis. sed i paternis nõ possunt: eo eñi ipso q̃ p̃hibet cõciliũ de p̃nis tm̃ dat intelligi q̃ de alijs p̃cedat. ar. i. eo. c. fi. et. s. eo. ad hec. et. c. decorem. De hoc dic vt. i. eo. c. vlti. in notula. sic ergo. Ber.

a bibem⁹: ne canonicorum filij[a] maxime[b] spurij canonici fiant in secularib⁹[c] ecc'ijs in q̃b⁹ instituti sunt p̃res eorum. ¶ Et si fuerit cõtra p̃sumptũ: decernim⁹ non valere[d]. ¶ Qui v̈o tales (vt dictum est) canonicare p̃sũpserit: a suis bñficijs suspendant. Hono. iij.

¶ Ali⁹ q̃ papa nõ dispensat vt filius in eccl'ia paterna imediate succedat. Capitulũ. xvij.

Dilectus fili⁹. G. p̃posit⁹ scẽ. M. trãsmissa nobis petitione monstrauit q̃ cũ Vergilius pbr̃ quãdã ecclesiam curam aiarum habentem: quã nullo medio[e] habuit pater eius obtineat: ipsum monuit vt resignaret eãdẽ sed idẽ asserens q̃ Hu. remeñ. archiep̃s tunc apl'i. se. legã. dispensauit cũ eo: id efficere cõtradicit. ¶ Quo circa mandamus quaten⁹ nõ obstãte[f] dispẽsatiõe aliq̃ q̃ a se. apo. non manauerit: qd̃ canõicũ[g] fuerit (appellatione postposita) statuatis.

Grego. ix. turoñ. archi.

¶ Illegitim⁹ absq̃ dispẽsatiõe pape ad dignitatẽ vel p̃sonatũ vel beneficium curatum promoueri non potest. Capitulũ. xviij.

Nimis in tua p̃uincia ecclesie deformat † honestas: ex eo q̃ filij sacerdotũ: et alij non legitime nati ad dignitates et personatus et alia beneficia curam animarũ habẽtia sine dispensatione sedis apo.[b] p̃mouentur. ¶ Quo circa mandam⁹ quatenus p̃dictis p̃sonis a personatib⁹ et dignitatib⁹ et hmõi beneficijs prorsus amotis ea p̃sonis idoneis p̃ferri facias: p̃ illos ad quos collatiõe ipsorũ de iure nouerỹ p̃tinere. Et ne id de cetero p̃sumat districti⁹ inhibemus.

†al. dissmatur.

¶ De seruis nõ ordinãdis et eorum manumissione.

Ex concilio toletano.

¶ Seru⁹ ante plenã manumissionẽ ordinari nõ debet. Cap. j.

leg. q̃ trãslationẽ. vbi legat⁹ exercet ea que tantũ sunt sedi apostolice reseruata. s. excõicatos propter violentas manus in clericos absoluere: sed illud iam introductũ ex cõsuetudie ex certa scia pape: et ita p̃inde ẽ ac si papa sp̃aliter p̃mitteret: et ita p̃ g̃nalẽ legationẽ nõ trãsferunt ea q̃ sp̃aliter tribuunt. ff. de offi. ei⁹ cui mã. ẽ iu. l. j. et. i. d̃ of. leg. q̃ trãslationẽ. et. ff. de pig. l. obligatiõe. vel forsitã iste legatus erat tm̃ legat⁹ i prouicia sua: et isti legati q̃ nõ mittũt de latere dñi pa. vt. i. de of. leg. cũ nõ igres. nõ h̃nt tã largã legationẽ sicut illi q̃ mittũt a latere dñi pape. i. de of. leg. excõicatis. vñ sa tis posset dici q̃ cardinales legati q̃ q̃si ps corporis dñi pape itelligũtur. vt. vj. q. j. §. si q̃s ex militib⁹. p̃nt cũ talib⁹ dispẽsare: sʒ alij nõ p̃nt vltra id qd̃ sp̃aliter in eorum priuilegio cõtinet: et q̃ illi h̃eant maiorẽ auctẽ et p̃tãtẽ ptʒ: q̃ p̃ntibus legatis missis de latere dñi pape/ isti nõ debent tũc sue legatõis offm̃ exercere. i. de of. leg. volẽtes. et optie facit ad hoc xcij. dist. c. vlt. et. xciij. di. c. j. imo nec illi p̃nt dispẽsare sicut nec p̃nt dispẽsare c̃ cõcilium lateraũ. i. d̃ pbẽ. dilect⁹. et h̃c c. px. et c. ad extirpãdas ¶ Gl. se. querit: et soluit.

mi an possint p̃ legatum dispẽsari.

g ¶ Canonicũ. Sed q̃d erit canõicũ? Rñ. vt ab eccl'ia expellat. vt. i. c. px. fili⁹ eñi p̃ri i eccl'ia succedere nõ dʒ†. s. e. p̃ntiũ. et. c. cõquerẽte. et. c. ad extirpandas. et in pluribus. c. sequẽ. post illud. c. presentium. et. viij. q. j. apostolica.

†Idẽ gof. et Inno. sed Host. defendẽs qd̃ hm eius dixi. s. eo. ex tua. i p̃n. dicit ẽ canonicũ q̃ ab eccl'ia remoueat: nẽ si cũ eo per ep̃m suũ ex cã necessaria fuerit dispẽsatũ.

Nimis. ¶ Prio ponit abusũ p̃uincie: quẽ sc̃do circa p̃terita corrigi iubʒ: et i futurũ p̃hibet ibi. q̃ circa. Jo. an. ¶ Casus. In p̃uincia turoñ. filij sacerdotũ et alij nõ legitie nati p̃mouebãt ad dignitates et p̃sonat⁹ et ad alia bñficia curã aiarũ h̃ntia sine dispẽsatiõe apl'ice. vñ mãdat pa. archiep̃o turoñ. quaten⁹ p̃dictos oẽs remoueat a dignitatib⁹/ p̃sonatib⁹/ et hmõi bñficijs curã aiarum h̃ntib⁹/ et illa p̃sonis idoneis p̃ferri faciat p̃ illos ad q̃s collatio ipsorum noscit p̃tinere: p̃cipiẽs ne id de cetero attẽptare p̃sumãt. ¶ Nota q̃ sol⁹ papa p̃t dispẽsare cũ filijs sacerdotũ vt ad dignitates et curã aiarũ possint promoueri.

¶ Glosa seq. not. sc̃do querit Arg. q̃ sic. alleg. ij. in contrarium: quibus r̃ñdet. tertio iterum querit. arg. p̃ et contra: et soluit.

b ¶ Sedis ap̃lice. Sic g̃ ptʒ apte p̃ decretalẽ istã q̃d iur' sit de filijs pbr̃orum et alijs illegitime nat': q̃ nõ p̃nt ad dignitates vel bñficia curã aiarũ habẽtia p̃moueri: nisi p̃ dispẽsatiõnẽ sedis ap̃lice. sic. s. eo. ex tua. et. c. pxi. ar. s. e. ad aboledã. et si p̃moti sint debent expelli. Sʒ nũq̃d epi p̃nt dispẽsare cũ talib⁹ illegitime natis i simplici bñficio: et vt p̃moueant ad sacros ordines sine aliq̃ p̃latione? Videt q̃ sic. eo eñi ipo q̃ p̃hibet tm̃ illos a dignitatib⁹ et cura aiarũ intelligit p̃mittere de alijs inferiorib⁹ bñficijs: q̃ qd̃ de vno p̃hibet/ de alio p̃mittit. xxv. dist. q̃lis. et. i. de his q̃ fi. a p̃la. sine cõsen. ca. cũ ap̃lica. in fi. p̃terea nõ inuenit eis p̃hibitũ: g̃ intelligit p̃missũ eis. i. de re. p̃mu. ad q̃stiões. et. xxx. q. iiij. q̃ sp̃uale. sʒ v' p̃hibitũ. s. e. c. j. et. c. ad aboledã. et. i. de ser. nõ or. cõsuluit. Sed põt dici q̃ ibi ius cõe statuit: sed dispẽsatio nõ p̃hibet. Sʒ c̃ h̃ videt expressum. s. e. l'ras. vbi dispẽsat papa cũ tali ad clericatũ ibi papa dispẽsauit. p̃ h̃ tñ alijs nõ p̃hibet: q̃ h̃ ab ipo fuit petitũ: et sic patet q̃ illegitime nati de iure cõi p̃moueri nõ p̃nt ad aliquẽ ordinẽ. Sed si monasterijs vel regularib⁹ ecclesijs ministrauerint: nũq̃d postea p̃nt p̃moueri ad ordines vel ad dignitates de iure cõmuni: vel per dispẽsatiõnẽ? Videt q̃ de iure cõi. s. eo. c. j. et. lvj. di. c. j. q̃ igressus religionis oẽm tollit irregularitatẽ. in autẽ. de mona. in p̃n. col. j. Sʒ cõtra videt q̃ nõ tollat irregularitas p̃ ingressum religionis. i. de aposta. ex l'rarũ. et. i. de penis. i q̃busdã. Põt dici q̃ postq̃ intrauerint religionẽ possunt p̃moueri ad ordines sine aliqua dispẽsatione: ad honores vero p̃moueri nõ debẽt sine dispensatiõe prout hic dicit. et arg. s. eo. c. j. ver. prelationẽ vero ⁊c. et ita habes hic casum in quo episcopis aufertur dispensandi potestas.

Beneficium simplex an possint illegitimi obtinere ex epi dispẽsatiõe.

¶ Rubrica de seruis nõ ordinãdis ¶ Viso de ipedimẽto originis: videndũ erat de ipedimẽto cõditionis p̃sone. De materia habet. lx. dist. p̃ totũ. Ad h̃. xij q. ij. liberti. vsq̃ ad. c. aurũ. Jo. an.

Cõtinuatio.

Diuisio. Dilectus filius. ¶ In prima facti narratio. In secunda ibi: quo circa. cause cõmissio. s̃m Jo. and. ¶ Casus. Vergilius pbr̃ habebat quandã ecclesiã/ curã aiarũ habentẽ: quã nullo medio habuit pater ei⁹. p̃posit⁹ sancte marie ipm̃ monuit vt eccl'iam ipam dimitteret: ipse vero dicebat q̃ remeñs archiep̃us ap̃lice sedis legat⁹ cum eo dispensauerat: et ideo eã dimittere nolebat: prepositus significauit hoc dño pa. mãdat pa. quaten⁹ nõ obstante aliqua dispẽsatiõe q̃ a se. ap. nõ manauit statuat q̃ canonicũ fuerit ap. re. ipm̃ ab eccl'ia remouẽdo. ¶ Nota q̃ solus papa cũ filijs sacerdotũ põt dispensare vt p̃sint in ecclesijs in q̃b⁹ patres eorum habuerunt personatum siue curam animarũ nullo medio.

e ¶ Nullo medio. Quare merito dʒ expelli. s. e. michael. et. c. ad extirpãdas. et. c. ex tua. c. p̃ntiũ. et. c. cõquerẽte. etiã si legitim⁹ fuisset. ¶ Glosa sequẽs no. legatum ⁊c. signat contrariũ et soluit. dat lecturam a qua postmodum recedit.

f ¶ Non obstante. Sic patet expresse q̃ legat⁹ dñi pape nõ põt cũ talib⁹ dispẽsare: lʒ habeat g̃nalẽ legationẽ. Sʒ videt c̃tra. i. de of.

Illegiti-

Diuisio. Instruendi. Primo ponit dictū. Scd̄o eiꝰ approbationē. Tertio ex eo dat istructionē. Secūda ibi: reuera. Tertia ibi: ⁊ ideo. Jo. an. Casus. Dicit ꝙ non debet ordinari seruus nisi primo fuerit absolute manumissus: q2 qđ vituperari poterit ꝑcauēdū est. hoc habes ifra. liiij. dis. ꝑ totū.

¶ Nota ꝟbū illud qđ infirmari vel vituperari potest ꝑcaueri debet. Ber. (mg.: † al. istituendi.)

¶ Glo. se. reci. per obiec.

a Ingenuitatis. (mg.: Ingenuus qs dicat.) Improprie tenet illud verbū: q2 igenuus est q statim cum nascit liber est. insti. de ingenu. i ꝑn. vn̄ dic ingenuitatis. i. libertatꝭ plene: quia q ad clericatū ꝓmouet priꝰ plenā libertatē cōsequi debet nullo a dn̄o retento obseq̄o tpali: alioqn promoueri ad clericatū nō debet. liiij. di. q̄cūq₃. (mg.: † al. quia)

¶ Glo. seq. notat futura ꝑcauenda. alleg. tria iura in contrarium.

b Precaueri. No. ꝙ futura sunt ꝑcauēda. † xxiij. di. in nomie dn̄i. et lxiij. dist. cū adrianꝰ. ⁊. j. q. vij. ꝯuenientibꝰ. circa princi. ⁊ exēpla ꝑsentia nos cauere ꝑmonent in futurū. lxxxij. dis. plurimos. in fi. ⁊ maior tristicia est de talibꝰ cū reuocantur ꝙ̄ nascat grā de accitis. i. vocatis. lj. dis. ꝑterea. ⁊. c. designata. et ecclia ꝓ talibꝰ infamatur. ꝟ. ti. ꝓxi. c. vno. et sic ad cautelā futuroꝝ aliquid fit. xxviij. di. de syracusane. et ꝑuidere qs debet qđ ꝯtigere pōt. ff. loca. §. j. Ar. ꝯtra ꝙ non imputatur alicui: si nō diuinauit. ff. ad le. aquil. si putator. in fi. ⁊. ff. māda. si fideiussor. §. si cū debitor. ⁊. ꝟ. vt ec. bene. vt nostrum.

(mg.: † Meliꝰ est eni āte tp̄s occurrere ꝙ̄ postcām vulneratā remediū q̄rere. C. qn̄ lice. vni. sine iudic. se vin. l. j. ꝭm Hostiē. Jo. and.)

Diuisio. De seruorū. Duo facit ꝯciliū. Prio ponit statutū. Secundo ꝯtra factū irritat ibi: ⁊ si. Jo. an. Casus. Statuit cōciliū toletanū vt nullus presbyteroꝝ decetero ꝓmoueat seruos ad sacros ordīes/ nec etiā ad minores: nisi prius a dn̄is libertatē fuerint ꝯsecuti. et si aliq̄s seruꝰ fugiat dn̄m suū ⁊ fraudulēter ad gradus ecclesiasticos ꝓmotus fuerit deponat: ⁊ dn̄s eius eū recipiat. ¶ Nota ꝙ serui ꝓmoueri nō debēt sine licētia dn̄oꝝ suorū. Itē qui ordinatur sine manumissione ignorāte domino/ vel contradicente deponendus est. Item licet aliquis fuerit in possessione libertatis: eam amittit. Bernar.

c Ad sacros. Idem intelligas de inferioribus. liiij. dist. c. j. et. c. quicūq₃. ⁊. c. si quis obligatus. ⁊. ꝰ. c. proxi.

¶ Glosa sequens recitetur per questionem coram quo iudice ⁊c̄.

d Fugiens. Iste fugiēs si de statu suo certare voluerit ad priorē iudicē a quo fugit remitti debet vt ibi cā statꝰ agat. C. vbi cā statꝰ agi de. l. j. si vero est in possessiōe libertatis sub illo iudice vbi est cōuenit. C. e. l. iij. Hoc aūt debes itelligere ꝙ hec q̄stio si dubitet an sit fugitiuꝰ vel nō tractabit ⁊ finiet āteq₃ ichoet cā statꝰ. ff. de libe. cā lib. §. sunt ⁊ alie. ⁊. l. igit. §. pōt. si ꝟo nō est fugitiuus ⁊ vult ꝓclamare in libertatem sequit foꝝ dn̄i. C. vbi causa status agi de. l. iiij.

¶ Glo. se. distiguit aut seruus ordiat aut monachat. ꝑmo casu aut id fit sciēte dn̄o aut ignorāte. ⁊ cū sit aut ꝯdicit aut tacet. cum ignorat: aut ordiator vel ꝑsentator scit aut nō. et cū nescit: aut ordinatꝰ est ad minores aut ad sacros citra pbr̄atū aut ad pbr̄atū. Jo. and.

e Deponatur. (mg.: Serui ordiati an sint dn̄is restituēdi) Quid iuris sit de seruis ordinatis. No. ꝙ si ordinat seruus dn̄o sciēte ⁊ ꝯdicēte ꝟuus remanet: ⁊ restituit dn̄o: etiā si sacerdos sit factꝰ: vt q̄dā dicūt. vt. liiij. di. ex antiq̄s. Alij ꝯtradicūt vt Jo. ⁊ Tan. Si vero sciēte ⁊ nō ꝯdicēte dn̄o: tūc statim liber est. ‡ vt. liiij. di. si ꝟuus sciēte. Si aūt dn̄o ignorante ordinet: s₃ ep̄o vel ꝑsentatore sciēte ꝙ sit ꝟuus: tūc ille efficit liber: ⁊ ep̄s vel ꝑsentator tenet dare dn̄o duos ꝟuos eq̄ bonos. liiij. di. si ꝟuus absente. Si nō habeat vn̄ soluat restituet dn̄o vt statim distinguit. Si vero dn̄o ignorāte ⁊ ep̄o ⁊ ꝑsentatore fuit ordinatꝰ: si cōstitutꝰ est in minoribꝰ ordinibꝰ deponit ⁊ remanet ꝟuus. liiij. di. ex antiq̄s. ⁊. c. frequēs. Dyaconꝰ vero det vicariū ꝓ se: aut si nō h₃ ipse reddatur. † liiij. di. ex antiq̄s. Eodē ꝑuilegio subdyaconus gaudet. ꝟ. eo. miramur. ar. ad id. ꝰ. de eta. et quali. a multis. Si vero est sacerdos: statim liber est: s₃ amissione peculij sui mulctat. vt in. c. illo ex antiq̄s. Uel si nō h₃ peculiū ꝟuiat dn̄o in diuinis officijs. liiij. di. frequēs. Si vero q̄s monachus factꝰ est: vsq₃ triēniū tm̄ pōt eū repetere. vl ꝯtra vero remanet monachꝰ ⁊ liber. liiij. di. si ꝟuus sciente. T.

(mg.: ‡ Nō distiguendo ad quē ordinē fuerit ordinatus ꝭm Gof. l₃ pe. hic contra. Jo. an. † Tn̄ ꝭm Hug. dominus nō posset eū vēdere. de hoc. j. q. j. qui studet. in glo. nunquid iudas. Joan. and.)

Instruendi. † ⁊. ꝟ. ¶ Forte dicet aliquis. Clericꝰ fieri nō ꝑmittit nisi ante clericatū ingenuitatis[a] dignitate potiat. ¶ Reuera veꝝ dicit. ¶ Et ideo quod † ifirmari vel vituperari potest: precaueri[b] debet. Ex eodem.

Seruus sine licentia domini ordinatus deponitur ⁊ domino restituitur. Capitulum. ij.

De seruorū ordinatiōe ⁊. ꝟ. Statutū est vt nullꝰ ep̄orū deiceps ad sacros[c] ordīes eos ꝓmouere ꝑsumat: nisi priꝰ a dominis libertatē fuerit consecuti. ¶ Et si q̄libet ꝟuꝰ fugiēs[d] dominū suuz: qualibet calliditate aut fraude ad gradꝰ ꝑuenerit ecclīasticos: decretū est vt deponat[e]: ⁊ eiꝰ dominꝰ eū recipiat. Ex eodē.

Seruus ab ecclesia manumissus ordinari potest: et qđ acq̄rit/ post suū obitū erit ecclesie manumittentis: quā si accusat vel contra eam testificatur: libertate et ordine ꝑriuatur. Cap. iij.

De famulis ecclesie constituere presbyteros et dyaconos per parrochias liceat: ita tamen vt antea manumissi statū recipiant libertatis. ¶ Quicq̄d autē talibus extiterit debitū: aut quolibet modo collatū eis i ꝑsonas extraneas trāsmittere nō licebit[f]: sed oīa ad ius ecclesie (a q̄ manumissi sunt) post eorū obitū debeant pertinere. ¶ Quibꝰ (sicut ceteris ecclesie libertis) accusandi vl̄ testificādi aduersus ecclīam[g] aditus ꝑcludat. ad qđ si aspirauerint: nō solū libertatis beneficio careāt: s₃ etiā honorꝭ gradu: quē nō dignitate nature: sed necessitate tēporis promeruerūt[h]. Ex concilio apud alichi.

Dn̄s i ꝟuo quē māumittit ꝑt spūales opas retinere. Capi. iiij.

Nullꝰ ⁊. ꝟ. ¶ Si q̄s de ꝟuis suis quemq₃ donauerit libertati: ⁊ ip̄m in pbr̄m fecerit ordiari: ille aūt postea i supbiā elatus domio suo canōicas[i] horas psallere noluerit: accusatꝰ[k] apud ep̄m qui ordinauerit eum: degradetur[l]. Alexan. iij. archi. turon̄.

Spurij vel serui ordinari nō debent. Capitulum. v.

De famulis. Tria sunt dicta. Scd̄m ibi: q̄cq̄d. Tertium ibi: quibus. Joan. and. Casꝰ. Statuit cōcil. toletanū ꝙ ecclīa possit ꝯstituere ꝑsbyteros/ ⁊ dyaconos per parrochias de seruis suis: ita tn̄ ꝙ primo accipiant libertatē. et quicquid illi postmodū acq̄sierit/ vl̄ eis datum fuerit ad extraneas ꝑsonas nō trāsmittāt. s₃ oīa post obitū suū ad ius ecclīe a qua manumissi sunt/ debeāt ꝑtinere. qm̄ accusādi vl̄ testificādi aduersꝰ ecclesiā oīs aditꝰ ꝑcludat sicut et ceteris libertꝭ. ad qđ si aspirauerit: ⁊ libertatē amittāt ⁊ honorem ordīs/ qđ non dignitate nature: s₃ tp̄is necessitate meruerūt. ¶ Nota ꝙ liberti dn̄m suū accusare nō possunt/ vel cōtra ipsum testificari sine venia. Bernar.

¶ Glo. se. signat ꝯriū de duobꝰ canonibꝰ ⁊ soluit. Itē signat ꝯrium de. l. ⁊ quadrupliciter soluit.

f Non licebit. xij. q. iij. c. j. ⁊. ij. Cōtra hoc loquit de libertis ecclesie hac ꝯditione manumissis: illud itelligit de his q igenui sunt. Itē ꝯtra isti. de succes. liber. §. s₃ nr̄a. Hic de rebꝰ acq̄sitꝭ occasiōe ecclesie: ibi de alijs. Uel hoc de manumissis ab ecclīa vt quicq̄d acq̄rāt ecclesijs intelligant acq̄rere: illud a ꝑuatis. Uel isti nō habebāt consanguineos: illi sic. xij. q. ij. ep̄s qui filios. ⁊ rō est. xij. q. ij. pōtifices. et. ꝟ. de testa. cū in officijs. hoc est de his q ituitu ecclīe data sunt ⁊ ꝓ remedio aīaꝝ defunctoꝝ vt ibi dr. ⁊ i. c. pōtifices. Illud verius credo ꝙ hac conditione isti manumissi fuerūt. Si vero simpliciter libertati sunt donati/ tūc liberū est eis facere qđ volūt. ꝟ. eo. eo libentius.

g Ecclesiam. Id est platū: q2 ei ꝑcipue tenent cū sit caput. ꝟ. de ver. signi. cū clerici: secꝰ est de alijs singularibꝰ ꝑsonis. xij. q. ij. qui manumittit. ⁊. c. octaua discussio. ⁊. c. ep̄s q mācipiū. sed ꝯtra ecclesiā testificari nō pōt: cū sit patrona: nisi ipsiꝰ edicti venia ipetrata. C. de in ius vo. l. ij. ⁊. c. ꝑdicto q manumittit. alīas in seruitutem rediguntur vt dicit hic. ⁊. c. qui manumittitur.

h Promeruerunt. Id est acceperūt. vel intellige ꝓprie: q2 ipsi libertatē meritis suis acceperūt. xij. q. ij. si quos de seruis.

Nullus. Casus. Si aliq̄s ꝟuū suū donauerit libertati: et eū fecerit in pbr̄m ordinari. et ille postea in supbiā elatꝰ dn̄o suo noluerit canonicas horas celebrare. accuset ad ep̄m suū ⁊ degradet. ¶ Nota in manumisso opas spūales posse retinere. ¶ Nota aliquā ingratitudinē ad pristinū statū reducendū. Bernar.

¶ Glosa sequens ar. alleg. contrarium ⁊ soluit.

i Canonicas. Ar. ꝙ dn̄s posset retinere opas spūales in eo quē manumittit ad clericatū. Ar. ꝯ. liiij. di. q̄cūq₃. illđ itelligit de obsequio tpali. qđ retinet i eo q manumittit nō ad ordīes: s₃ vt laycus remaneat. et istud de obsequio spūali qđ non ꝓhibetur: immo licitum est. ‡ liiij. dist. frequens. in fi.

¶ Glosa sequens querit et soluit.

k Accusatus. Sed qualiter ꝯtra istū agit ciuiliter an criminaliter? Si criminaliter ⁊ dn̄s nō ꝓbet: qualiter puniet dn̄s? Potest dici ꝙ accusatus nō punit ꝓprie: q2 dn̄s nō accusat s₃ potiꝰ agit vt in seruitutē redigat. ar. C. de edē. q accusare. vel si vis vt ꝓprie teneat accusator puniet ꝓ motu iudicis si defecerit i ꝓbādo: ⁊ obligabit se ad extraordinariam penam. ꝟ. de accusa. super his.

¶ Glo. se. signat contrariū circa qđ ponit sex opi. ⁊ tertiā approbat.

l Degradetur. liiij. dist. ex antiq̄s. ⁊. c. frequēs. ꝯ vbi dr ꝙ sacerdos factꝰ remanet liber. sup hoc varij varia dixerūt. Quidā dicūt ꝙ istud corrigit ꝑ illa. Uel dic ꝙ illa cōtinēt ius cōe: hec spālia sūt i odiū illoꝝ q ꝓmoti sūt vt ꝟuiāt i diuinis officijs. ar. ꝟ. c. eo libētiꝰ. Meledꝰ dixit ꝙ ħ dn̄s dixit i pacto vt redigeret in ꝟuitutē nisi mi

(mg.: ‡ Presertī si hoc fiat ꝯ. aucte ep̄i ꝭm Phi. q hic dixit: q2 quidā dicebant ip̄m ꝯsensum necessarium. Tā. hoc nō credit. Jo. and.)

nistraret dñis suis diuis. B. dicit q̄ itelligit de suo plati. Uel pos- set dici vt q̄dā dicūt q̄ libtas ē res spūal: ⁊ iō pt veire i cōmutatōe cū alia re spūali. ī. de re. pmu. ad q̄ones. Hug. dic̄ q̄ h. c. nō tenet. ve rior vr̄ opi. Uelēdi q̄ dic̄ q̄ eo pacto vl' ɔditiōe liber fact⁹ fuit ⁊ or- dinat⁹: vt fuiret dñis suis i diuis: al's i fuitutē † redigat. ⁊ fac̄ p

† Et sic hoc spūalez Jo. quia delicē tia epi hoc factum fuit al's. xxviij. dist. dyaco- ni. Goff. di- xit q̄ sine a- liqua iposi- tione debet hoc fuitiū dño. al's de gradabitur sz i fuitutē nō rediget. Jo. an.

h. ī. e. eo libēti⁹. ⁊ ē ar. q̄ si dño ignorāte fuus sa cerdos fact⁹ fuerit deb3 reddi dño: vt fuiat ei in diuis. liiij. di. frequēs. ğ multo forti⁹ debet ei fer uire vbi eo pacto pmo- tus est vt dixi: q2 maior ɔtumacia p̄sumit illi⁹: ⁊ sic ppt ɔtumaciā: ⁊ q2 fidem pmissam non ser uat deponit ⁊ redditur dño: et nullo priuilegio clericali gaudebit vlte- rius quo ad dominum.

Consuluit. ¶ Ca sus. Dicit in h ca none q̄ eps non ordinet seruos vel spurios. quo- niā in ɔsecratione cuili bet epo dr. vide ne quē- libet fuil' ɔditiōis p̄su- mas ad ordies pmoue re. ¶ Nota q̄ fu⁹ vl' spu- ri⁹ ordinari nō d3. Ber.

a ¶ Spurios. Spuri⁹ ē cui⁹ p̄r ē vulg⁹: ⁊ sic nō pōt ostēdere patrē: vl' si ostēdit verecūdū osten dit: quē h̄re non l3. ff. de sta. homi. vulgo. ⁊ isti il- legitime nati pmoueri non debēt. ī. de fi. p̄sby. ca. j. et vlti.

b ¶ Seruos. liiij. dist. ca. j. ⁊ ī. e. ti. per totum.

Eo libentius.

Diuisio. ¶ Sūt due ptes. Scđa ibi: in q. Jo. and. ¶ Casus. Aliqs fuus ecclesie filiū suū obtulit ipsi eccl'ie: a q̄ libertatē fuit assecut⁹ vt i ipa ec- clesia dño debeat defui re i ordie clericali. q̄rit vtrū post aliq̄ tps pos

† al'. cau- tum.

Consuluit. ⁊ ī. Const. t. t. rñ. q̄ neq̃ spurios[a] neq̃ ser- uos[b] ordinare debes. ⁊ si memor es i ɔsecratiōe tibi dictū fuit: vi de ne quēlibet fuilis cōditionis ad ordines promouere p̄sumas. Inno. iij. variñ. episcopo.

¶ Manumiss⁹ ab eccl'ia vt fiat cleric⁹ ⁊ ipi eccl'ie ɋpetuo fuiat i diuis: ad aliā eccl'iaȝ se trāsferre nō pōt: secus si pure fuerit manu missus. Uel sic/ sec⁹ si fuerit ma- numissus vt fuiat. Jo. an. ca. vj.

Eo libētius. et ī. Adiecisti aliā q̄stionē: an illoꝝ filij q̄ ecclesie fuili ɔditiōe tenent: tra- diti a parentib⁹ militie clericali: cū suoꝝ ɔniuētia dñoꝝ[c]: vt in ea dē eccl'a debeāt defuire: assequē- tes ppt ea libertatē post tps ea re licta possint ad aliā se trāsferre? ¶ In quo credim⁹ distiguēdum: vtrū eo tenore[d] fuerit manumissi ⁊ obligati ordini clericali: q̄ ma numittēti eccl'ie dū vixerit debe rēt ipēdere[e] famlatū i obseq̄is di uinoꝝ: ⁊ tūc trāsferēdi se ad alia ē eis lnīa ɔnegāda. Ul' māumissi extiterit absolute: sicq̃ libertatē habeant ad aliā[f] trāseūdi. Idē.

¶ Jus qđ est de seruo facto dya cono/ etiam de subdyacono de- bet intelligi. Capitulum. vij.

Miramur nō modicū: cum certū † sit in ɔstōnib⁹ āti-

sint ecclesiā illā dimittere/ ⁊ ad aliā se trāsferre? Papa h distiguit vtrū eo tenore fuerit manumissi/ ⁊ oblati ordini clericali vt i ea dū vixerit debeāt defuire i diuis officijs: ⁊ tūc ad aliā ecclesiā se trās ferre nō p̄nt/ vl' vtrū absolute fuerūt manumissi. ⁊ tūc p̄nt licite ad aliā se trāsferre. ¶ Nota q̄ libertas dat sub conditione vel tenore. ⁊ tunc ille cōpellitur conditionem seruare. Bernar.

c ¶ Dominorum. liiij. dist. c. ij. ⁊ iij.
¶ Glosa sequens signat contrarium et dupliciter soluit.

d ¶ Eo tenore. Ar. ɔ. j. q. ij. ɋpio. ⁊ ī. e. instruēdi. ⁊ ī. de pac. c. vlti. i. eo ituitu vl' modo. nō eni fuit cōditio sz mod⁹ ad quē fuādū tenet ī. eo. istruēdi. ⁊ ī. de pac. c. fi. ar. q̄ nō fuit ɔditio. ff. de tute. muto. ɔ. sub ɔditione. et ī. de pbē. significatū. ff. de ma. te. libertas. vel aliter sicut sp̄osalia p̄nt ɔhi sub ɔditione vt q̄s fidem xp̄ianam recipiat. xxviij. q. j. nō oportet. vel vt corrigat vitā. ī. de spon. iter opa. Item pōt aliquē manumittere vt ordinē recipiat vt hic. ⁊ ī. de ɔdi. ap. ca. ij. libertas eni res spūalis est. et ideo pōt venire in cōmutationē cū alio spūali vt hic. ⁊ ī. eo. nullus. ⁊ ī. eo. de re. pmu. ad questiones.

e ¶ Impendere. Immo si nō impēdūt redigunt in seruitutē. xij. q. ij. dyaconi. et. c. octaua discussio. et illud exaudias ɓm hoc et ɓm distinctionem istius intelligas. ī. eo. nullus. vt ibi dictum est.

f ¶ Ad aliam. De licētia tñ epi: al's nō esset questio. Ex quo enim intitulati sunt in aliqua ecclesia/ debēt in ea ɋpetuo ꝑmanere. lxx. dist. sanctoꝝ. xxj. q. j. c. j. ī. de renun. ad monet. ⁊ ī. de pac. c. vlti.

Diuisio. Miramur. ¶ Primo decise narrat factum. Scđo diffinit ⁊ soluit. Jo. and. ¶ Casus. Aliqi serui ordinant sine licētia dñoꝝ suoꝝ: q̄situ fuit a papa q̄lit isti sic ordiati debeāt i fuitutē vl' nō debeāt reuocari. papa mirat de hac q̄stiōe cū certū sit i canoni- bus quomō debeāt vel nō debeāt in seruitutē reuocari. verūtñ de ordie subdyaconali: cū de eo nulla fiat mētio i decretꝭ. dicit q̄ ille ordo eodē priuilegio gaudet cū dyaconali: q2 l3 olim nō reputaret sacer in ecclesia pmitiua: tñ a tpe Grego. et Urbani ɓm moderna tēpora sacer reputat. ¶ Nota q̄ subdyaconatus et dyaconatus si- mili priuilegio gaudent. Bernar.

g ¶ Antiquorum. liiij. dist. ex antiquis. c. frequens. ⁊ c. quis autē.
¶ Glo. seq. reci. per obiec. decre. ex antiquis.

h ¶ Mentio. Ut p2 i ɔdictꝭ canonib⁹. liiij. di. ex ātiqs. vbi nulla fit mētio de subdyacono exp̄sse: sz de pb̄ro et dyacono fit mētio exp̄s- se. de subdyacono et iferiorib⁹ officijs fit mētio nō exp̄sse sz gñalit

quoꝝ[g] q̄n fui i grad⁹ ecclesiasti- cos ordinati debeāt i fuitutē vel nō debeāt reuocari. ⁊ ī. ¶ De sub dyaconali ordine: q2 de eo nō fit mētio[h] i patrū statutis: exp̄sse vr̄ nobis q̄ et is cū dyaconali gra- du ɋuilegio gaudet eodē. Nā l3 sacer ordo nō reputaret i ecclesia pmitiua: tñ a cōstōne Gregorij[i] atq̃ Urbani[k] ɓm moderna tpa sacer grad⁹ eē minime dubitat. Grego. ix. archi. neapo.

¶ Natus ex patre seruo et libe- ra matre liber est/ ⁊ licite promo- uetur. Capitulum. viij.

Dilect⁹ fili⁹. G. dyaconus ɋposuit q̄. J. miles ea oc casiōe q̄ p̄rem ipi⁹ hoiez suū esse ɋponit (l3 m̄r[l] sua cui⁹ d3 imita- ri ɔditionē libera esse noscatur) ne pmoueat i pb̄rm ipedire p̄su mit. ¶ Quocirca mādamus qua tenus si tibi ɔstiterit de p̄missis: eundem militem ab hmōi impe dimento cessare compescas.

fit de subdyacono men- tio in. c. ex ātiqs. ꝟ. reliq ꝟo officia. Illa clausu- la respicit oēs post dya conū: q2 ɓm antiqua iu ra subdyaconalis ordo nō erat sacer: ⁊ iō cōi iu re cēsebat cū iferiorib⁹ ordinib⁹ in pmitiua ec- clesia. lx. di. null⁹ i epm. ⁊ c. pceđ. in quib⁹ ad ho nores pueħi pħibentur oēs inferiores post dya conū: ⁊ iō oli subdyaco- nus si pmot⁹ fuerat dño suo ignorāte reuocabat i seruitutē. hodie ꝟo cū dyacono eodē ɋuilegio gaudet: vt si q̄s ignorā- te dño subdyacon⁹ fiat vicariū p se p̄stet: aut si nō h3 ipe reddat. hic ca uet de dyacono ⁊ idem iuris est de subdyaco- no per hanc decre.

i ¶ Gregorij. Constitu tionem gregorij habes xxxj. dist. ante trieniū. ⁊ xxviij. dist. nullum.

k ¶ Urbani. Scđi scꝫ. vt. xxxij. dis. erubescāt ⁊ illa iura. lxj. dist. hodie correcta sunt: q2 hñ pōt subdyaconus hodie eli gi in episcopū. ī. de eta. et quali. a multis.

Dilectus. ¶ Pri mo ponit q̄relam. Scđo sup ea dat iudicē Secūda ibi: quocirca. Jo. and. ¶ Casus. Jo hānes miles ipediebat G. dyaconū ne ordiare- tur i pb̄rm: ea occasiōe q2 dicebat p̄rez ipi⁹ dya coni hoiez suū eē: cui⁹ Diuisio.

m̄r ipi⁹ liba eēt. vñ ille dyacon⁹ h ɋposuit corā pa. vñ mādat papa archiepō neapol'. q̄ten⁹ si predicta ꝟa sunt: ipm militē cōpescat ab hmōi ipedimēto. ¶ Nota q̄ fili⁹ sequit ɔditionē libere m̄ris. Ber. ¶ Glo. seq. obijcit p locum a diuisione ⁊ sol. dupliciter.

l ¶ Mr̄ sua. Si iste nat⁹ ē de legitimo m̄rimōio ɔdicit illud decre. xxxij. q. iiij. ubi dicti sūt. vbi dr̄ q̄ nat⁹ de legitio m̄rimōio deteriorē ptē seq̄t semp: ⁊ h dicit pt⁹ seq̄t m̄rez. Si aūt dicis q̄ nō fuit natus de m̄rimonio/ tūc sequit ɔditiōem etiā m̄ris: vt ibi. et h videt idē: sed ɓm h nō pōt stare qđ h dicit: q2 si iste nō est nat⁹ de m̄rimonio le gitimo/ pmoueri nō pt ad sacros ordies. ī. de fi. p̄sby. c. j. et h dicit q̄ i pb̄rm ordiet. Dico ğ q̄ iste erat nat⁹ de legitio m̄rimonio: et tñ seq̄t ɔditionē libere m̄ris. C. de rei vē. ptū. ⁊ ff. de li. cau. placuit. et etiā āncille si sibi nō ē m̄rimoniū. vt. ff. de sta. ho. lex nature. ⁊ c. illud itelligit ɓm lōbardā ɔsuetudinē: q̄ adhuc obfuat in multꝭ regioni bus: vt pt⁹ sequat deteriorē ɔditionē nat⁹ de m̄rimonio legitimo Sz lex romana aliud tenet vt part⁹ sequat ɔditiōez m̄ris nat⁹ de le gitio m̄rimonio: vt dicūt leges ɔdicte. Uel. c. illud liberi pōt redu ci ad. ll. ɔdictas: vt dicas ibi deteriorē partē sequat. i. debiliorē. s. feminea. nā sex⁹ femine⁹ debilis est: ⁊ iō iste cū sit nat⁹ liber de libe ra m̄re pōt pmoueri nō obstāte ɔdictione militis: ɋterea cum iste iam esset dyaconus poterat in libertate remanere dato vicario: et sic dominus ipsum impedire non poterat. liiij. dist. ex antiquis.

Part⁹ ɓm legē lōbar dam sequi tur deteri orem cōdi tionem.

De Obligatis ad ra tiocinia ordinādis vel non.

Ex conci. cartha.

¶ Obligat⁹ rō- cinijs deposito onere et reddita rōne: ordiari pt pri⁹ ꝟo nō. Ca. j

Magn⁹ eps Aug.

¶ Rubrica De obligatis ad ratiocinia ordinādis vel nō.

¶ Uiso de obnoxijs conditione seruili: videndum est de obligatis ad ratiocinia ɓm Goff. Et ɓm eum ratiocinia redditiones sunt ra- tionū: ⁊ sunt rationū redditiones q̄bus est q̄s obligatus ex admi- nistratione rei publice. ¶ De hac materia habetur. lj. ⁊ liij. ⁊ lvj. dis. per totum. ⁊ ī. de tempo. ordi. ꝟ. an obligati. Jo. and.

Cōtinua- tio. Rōcinia q̄ sunt.

Magnus eps. ¶ Sūt tres ptes: q̄stio ⁊ q̄stionis rñsio: et rñsiōis approbatio. scđa ibi: g⁹. tria ibi: vniuersi. Jo. an. ¶ Casus. Eps augusteñ. q̄siuit i ɔcilio vtrū pcurato- res/ actores/ executores pupilloꝝ/ seu curatores debeāt ordiari: grat⁹ eps rñ. q̄ post officia sua deposita: ⁊ reddita rōne sui

Diuisio.

officij pñt ordīari: dūmō al'. digni iuēti fuerit: sz nō āteq̃ libati sint ab officijs suis. q2 eccl'ia īfamat: cū postea pueniūt sup officijs suis. oēs dixerūt. Recte rñdit sctitas vr̄a: τ ita est nr̄a snīa. ¶ Nō q ordinādi libi debēt eē nō solū a suitute: sz etiā ab officijs sclarib⁹. Ber.

¶ Iste pme due glose seq. exponūt qd sit pcurator/actor/executor.

a ¶ Procuratores.

Procurator qs dicitur.

Procurator dr q mandato dñi aliēa negocia in iudicio admīstrat. ff. de pcu. l. j. ali⁹ dr pcurator ad negocia dat⁹. ff. mā. si remunerādi. §. j. τ spālis titul⁹ est ille ad negocia: q2 iste ad cās ille ad negocia actor cō stituit a corpore vl' vniuersitate. ff. qd cuiusq̃ vniuer. l. j. τ debz ɔstitui etiā cū decreto. et ad lites pñtes non futuras. ff. eo. itē eoꝝ. §. sz si ita.

† al'. nūerari.

Executores qui dicunt.

b ¶ Executores. Qui mādata iudicū exequūtur: sicut sunt hmōi officiales: dū tñ seua pcepta nō exercuerit: q2 illi pmoueri nō pñt. lj. di. aliquātos. ita q irregularitatē nō ɔtraxerūt.

c ¶ Curatores. Meli⁹ dixisset tutores p h qd sequit pupillorū: tutor enim dat pupillo infra xiiij. an. curator. post xiiij. vsq̃ ad. xxv.

¶ Glo. seq. distiguit aut retinet officiū aut deponit. Prio casu aut obligat⁹ est sclari psone aut eccl'iastice cuz deponit: aut rōcinia sunt publica aut puata. τ si puata: aut mouet q̄stio aut nō. et si mouet aut de dolo aut de culpa.

Rōcinia an īpediant aliquē pmoueri.

d ¶ Ratiocinia. Rōcinijs obligat⁹ alicui⁹ secularɩ psone nisi fuerit miꝭabilis cui obligat⁹ est: et si in officio suo voluerit † remanere pmoueri nō dz. ar. xxj. q. iij. c. j. τ. ij. ꝭ. ne cleri. vel mo. c. j. τ. ij. τ. c. sz nec pcuratiōes. si ꝟo eccl'iastice psone vl' miꝭabili fuerit obligat⁹ etiā in officio suo pseuerās poterit pmoueri si alid ñ obsistat. ar. lxxxvj. di. pueīt. ar. xvj. q. vij. ī nona. lxxxix. di. iudicatū. Si ꝟo administratiōe deposuerit: cuiuscūq̃ negocia gessit: si ex ea obligatiōe remanet obligatus: si publica sint rōcinia pmoueri nō dz āte redditā rōnē. C. de epis. τ cle. officiales. Si ꝟo puata/aut in ipa pmotiōe mouet sibi q̄stio: aut nō. si mouet aut pri⁹ mota est distiguit: aut ɔuenit de dolo vel de culpa tm̄. si de dolo vel pfidia: nō dz ante finē litɩ pmoueri. ar. lxxxj. di. tātis daniel. τ. xxiij. dist. illud. τ. C. de pcu. reū. τ ī hoc casu pōt itelligi hoc. c. τ tñ debz taxari infra qd tps decidat cā. ar. ꝭ. de clāde. despō. cū ībibitio. τ. ꝭ. q ñ. sint legi. lator. et. j. q. j. quidā. C. de īge. manu. diffamari. ff. de accu. cum titia. Si de culpa tm̄ cōuenit pmoueri pōt nō obstāte reclamatiōe creditoris/cū lis suo marte currere possit vt pri⁹: τ etiā sub eodem iudice. ff. de iurisdi. om. iudi. cū qdā. et. ꝭ. de fo. cōpe. pposuisti. si ꝟo nec lis sibi mouet nec mota est/nō obstāte obligatiōe pmouet: nisi manifestū sit ipm de dolo teneri: tunc enī eps ipsum ex officio suo repellere potest sicut quēlibet criminosum. vj. q. j. infames. Ala.

† Supple vel necesse habz. si enī ad gerendā administratiōem ppetuo est astrictus: et ab ordīb⁹ ppetuo repellit: sic loqt. liij. dist. legē. et liiij. di. quicūq̃. Joan. and.

e ¶ Ante libertatem. Id est ante redditam rationem.

¶ Glosa sequens querit et soluit.

f ¶ Infamat. Quid si phibēte creditore fuerit pmot⁹ ad clericatū? Rñ. nō deponet ppt hoc: sz bona sua cedent ei in solutū: q si nō sufficiāt eps ei tenet qui abstulit ei occasionē negociādi. lxxxviij. dist. fornicari. τ expone infamat. i. inde puniat. Uel dicas q nō teneat vltra id qd facere potest eps. ꝭ. de solu. odoardus.

g ¶ Nostra. Nā omnia nostra facim⁹: quib⁹ auctoritatem impartimur. C. de vete. iur. enu. l. j. §. sz neq̃. ar. ꝭ. de sentē. excō. mulieres.

Continuatio.

¶ Rub. De corpore vitiatis. ¶ Uiso de īpedimēto obligatiōnis ad ratiocinia: de impedimento corporis videndū est. Jo. and.

¶ De hac materia habet. lv. dist. p totū. τ. lxix. dist. p totū.

¶ E presbytero. ¶ Ponit factū de q rñdet illud aggrauās ibi rñdem⁹. Jo. and. ¶ Casus. Quidā pbr̄ obtulit duellū cuidā aduersario suo/τ oblatū ab eo suscepit: pbr̄ in illo duello partē digiti amisit. querebat vtrū possit celebrare in ordine sacerdotis? Rñ. pa. q cum ipse non amisit tantū de digito: quin bene possit sine scandalo celebrare. Unde post pactā penitentiam satis poterit cū eo misericorditer dispensari vt in ordine suo ministret. ¶ Nota casum in quo eps potest dispensare. Bernar.

a dicit pcuratores[a]/actores/ b executores[b] seu c curatores[c] pupillorum si debēt ordinari. ¶ Gratus eps dixit. Si post deposita onera: τ reddita d ratiocinia[d] actus vite ipoꝝ fuerint cōprobati i oib⁹: debēt cum laude dei (si postulati fuerit) honore mūerari: † si enim e ante libertatem[e] negocioꝝ vel officiorū fuerint ordinati: ecclesia f infamatur[f]. ¶ Uniuersi dixerūt. Recte statuit sctitas vr̄a: ideoq̃ g ista est nostra[g] sententia.

De corpore vitiatis ordinandis vel non.

Alexander tertius.

Pbr̄ q in duello digiti partē amisit: ex dispēsatiōe sui epi pōt in suo ordie ministrare. Capl'z. j.

De pbr̄o campanie: qui duellum sponte obtulit: τ oblatum h suscepit[h]: τ i eo ptē digiti amisit. Rñdemus q cū ipse nō pdiderit tm̄ de digito quin sine scādalo possit solenniter celebrare: satis potes post pactā penitētiā cū eo misericordit agere: τ pmittere ipm i in suo ordine ministrare[i]: lz eius excessus grauis admodum extitisset.

Idem cistercieñ. elec.

¶ Hñs i ocl'o maculā q nō inducit magnā deformitatē: etiā ad epatum poterit pmoueri. Ca. ij.

Cum de tua † electione q̄stio mota fuisset: τ. ꝭ. ¶ Tibi q in oculo maculā habeas: et k fili⁹ canonici[k] fueris est obiectū. ¶ Unde cantua. archiepo dedimus i mādatis: vt p eo q canonici fili⁹ diceris: in pmotiōe tua ex multa dispensatione pcedat. ¶ De macula vero archiepo pdicto mādauim⁹: vt cū l cōsilio[l] suffraganeoꝝ suoꝝ qd exide visum m fuerit[m] exequat: i quo tibi ex maxima dispēsatiōe curauim⁹ prouidere.

Clemens. iij. varie epo.

¶ Sectus in cunabulis licite pmouetur. Capitulum. iij.

j. Ex parte. B. monachi petitoriū fuit nr̄o apl'atui psētatū: q cū ipe in cunabulis sect⁹ fuerit: postmodū sub regl'a τ abbate deuote deo militās: in dyaconatus ordinē est pmotus: τ. ꝭ. ¶ Sane cū fm statuta niceni[n] cōcilij: illi ad clericat⁹ ordinē phibeant accedere: et si etiā in clero fuerint/debeāt cessare: q seipsos sani o absciderit[o] vel affectauerint vt ab alijs abscidāt: nō credim⁹ ei īpedimētū afferre: quo minus possit puehi q i cunabulis sect⁹ fuit: q2 nō videt hoc eo tpe affectare.

¶ Glosa sequens signat cōtrariū τ dupl'r soluit.

h ¶ Suscepit. lj. di. si qs post acceptū. cōtra. So. q duellū suscepit lz ipune possit occidere: nō tñ hz affectū vel propositū occidēdi: sz ius suū defendēdi non repellit ab officio suo. Uel qd h dr est dispēsatio p illd ꝟbū misicordit: ita tñ q homicidiū vl' mēbroꝝ trūcatio nō fuerit subsecuta: q2 tūc dispēsare non posset. ꝭ. de cleri. pug. in duel. ca. j. sz de rigore iuris tales deponēdi sunt vt ibi.

† al'. cum in tua.

¶ Glosa sequens signat contrarium τ soluit.

i ¶ Ministrare. ꝭ. d cle. egro. pbr̄z. ꝭ. hic nō fuit debilitas vel deformitas ibi fuit. sic. ꝭ. e. c. vlti.

Cum de tua. ¶ Prio ponit duos obiect⁹ cōtra electū. secundo ibi: vnde: circa vtrūq̃ puidet. secunda ibi: de macula. Jo. and.

Diuisio.

¶ Casus. Quidā electus fuit in epm. opponebatur sibi q habebat maculā in ocl'o/et q nō erat legitimus. mandat pa. q dispenset cū eo in vtroq̃. ¶ Nota q enorme dānū corporis īpedit pmouēdū. Bernar.

k ¶ Canonici. De ɔcubinatu: τ ideo cōtra ius cōmune. ꝭ. de elec. cū in cunctis. vnde sequit ex multa dispensatione.

l ¶ Cum consilio. Ergo isti suffraganei delegati cēsent. ar. l. dist. studeat. sine quoꝝ ɔsilio sup macula illa nihil disponere debet. al's non valeret. ꝭ. de elec. cum in veteri.

¶ Glosa sequens querit et soluit.

m ¶ Uisum fuerit. Ita q ydoneū sit τ iustum qd eis videbit. ꝭ. de elec. cām. τ. ff. loca. si in lege. τ. ff. de ope. libe. si libertus. Itē pone q habeat vnū oculū maiorē alio nunqd remouebit ppter hoc? videtur q non. ff. de edil. edic. qui clauū. §. j. ‡ τ hic non determinat qd facere debeant. vnde arbitrio istoꝝ relinquit. ꝭ. de offi. iudi. deleg. de causis. τ. ff. de iur. delibe. l. j. §. j.

‡ San⁹ videt qui habet oculos eminentes. Jo. and.

Ex parte. ¶ Primo ponit monachi petitio. secūdo ibi: sane. rñsio: arguēdo a phibitis. scdo a pmissis ibi psertim. Jo. an.

¶ Casus. Quidā monachus Bartho. noīe i cunabulis sect⁹ fuit. postmodū fuit ordiat⁹ i dyaconū. q̄rit an possit vlteri⁹ ad maiores ordines pmoueri? Rñ. papa q nicenū ɔciliū phibet illos ad ordines pmoueri. τ si pmoti sunt: debēt deijci q seipos absciderūt/vel affectauerūt vt ab alijs absciderent dū tñ sani erāt. sz q in cunabulis secti sunt bñ pñt pmoueri. q2 cū iudiciū animi nō habeāt: affectare nō pñt vt ab alijs abscidant. τ in canonibus apl'oꝝ legit. q si qs p insidias eunuchus factus sit/vel ita natus/vel in psecutione ei virilia amputata sunt: si al'as dignus est: potest fieri episcopus.

¶ Nota q nō potest pmoueri qui se abscidit. Item qui nolens vel ignoranter absciditur: promoueri potest. Bernar.

n ¶ Niceni concilij. lv. dist. qs p egritudinem. τ si quis a medicis.

¶ Glo. seq. reci. per. q. que est ratio quare se abscindētes τc. Jo. an.

o ¶ Absciderint. Ex īdignatiōe. s. nulla cā supueniēte. xxxiij. dist. maritū. q2 si ex cā supueniēte hoc fecit puta timore lepre nō imputat. ꝭ. eo. ex parte. τ ideo isti ordinari phibent q sani se abscindunt q2 quasi homicide suijpsi⁹ iudicant τ dei ɔditionis inimici. lv. dis. si qs absciderit. et q2 psumit q omne turpe malū faceret qui hoc in seipo ausus est attētare. ff. de edil. edic. cū autē. §. excipit. sed quare aliqs inijcit sibi man⁹: cū mēbroꝝ suoꝝ nemo sit dñs? ff. ad le. aql. liber hō. religione enī et nō ferro querēda est castitas. xxiij. q. v. tūc saluabit. ad fi. ar. ꝭ. c. pxi. τ q dicit affectauerit vt ab alijs τc. itelli-

gas cũ effectu: q2 cogitatõis penã nẽo meref. d pe. di.j. cogitatõis.
a ¶ Judicium. Quia etas illa nescit quid videat. C. de fal. mone.
b ¶ Apostolorum. lv. distin. eunuchus. [l.j. τ. iij. q. vij. §. tria.

Diuisio. Significauit. ¶ In pma factũ. in scda pditiõale mandatũ. scda ibi: q circa. ¶ Cas⁹. Quidã pbr̃ credẽs se obsequiũ pstare deo fecit sibi amputari virilia. dicitur q si dignus est al's: dispẽsari põt vt in officio sacerdotis pter officiũ misse ministret. ¶ Nota qui se abscidit: pmoueri non potest. Bernar.

c ¶ Obsequium. Sed in hoc displicuit. q2 non ferro sed religione qrẽda est castitas. xxxiij. q. v. tunc saluabitur. in fi. et. s. c. proxi.

d ¶ Uirilia. Talem appellat lex morbosum. ff. de edil. edic. si naute. ar. vlti. dist. si quis absciderit. et etiã homicida reputaf. lv. dist. q partem. ¶ Glo. se. reci. p. q. qd sit sacerdotale officium.

e ¶ Officiũ. Sicut baptizare: penitẽtiã dare: τ alia officia pter offm̃ misse: τ alia similia q solis sacerdotib⁹ sunt cõcessa. xvj. q. j. adijcim⁹. de pse. dist. iiij. constat. ¶ Glo. se. reci. p qstionẽ.

f ¶ Nostra. et tua. Et ita dispẽsatio est: q2 deponi debet qui iiusto errore superatus seipsu3 absciderit. lv. disti. si qs absciderit. et. c. q partẽ. xxxiij. di. maritũ. nõ enĩ l3 alicui seuire in corp⁹ suũ: cũ nemo sit dñs mẽbro2 suo2ũ. ff. ad le. aql. liber hõ. j. rñ. τ sic in hoc casu pt dispẽsare eps cũ dicat auc̃te sua: qd credo etiam sine auc̃te dñi pape in alijs admissa.

Diuisio. Ex pte. W. ¶ In prima qrela pbr̃i. in scda prouisio ibi: qm̃. ¶ Cas⁹. Quidã pbr̃ sẽtiẽs sibi lep piculũ iminere fecit sibi pcidi virilia. qrif an possit in officio suo ministrare: Rñ. pa. q si ita est: τ al's ydone⁹ est / exequẽdi officiũ suũ liberã habeat potestatẽ. ¶ Nota q si aliqs absciderit seipm iusta de cã: non efficif irregularis. nec eius pmotio vel officiũ impedif. Bernar.

a ctasse quo iudiciũ[a] animi nõ habebat. Presertim cũ i canonib⁹
b aplo2ũ[b] sit manifeste sãcitũ q eunuch⁹ si p insidias hoim factus: vel ita nat⁹ sit: aut etiã i psecutione sint ei amputata virilia: τ dignus est / possit in epm̃ pmoueri.

Idem rauenna. archi.

¶ Sacerdos q sine cã virilia sibi fecit abscidi credẽs inde mereri: de dispẽsatione epi suũ officiũ preter altaris ministeriũ poterit exercere. Capitulũ. iiij.

Significauit nobis. R. archipbr̃ sancti stephani q
c B. pbr̃ (credẽs se obsequiũ[c] pre-
d stare deo) fecit sibi virilia[d] amputari: et. j. ¶ Quo circa mandam⁹ quaten⁹ si iã dictũ pbr̃m al's deo dignũ iuener[ĩ]: ei sacerdotale of-
e ficiũ[e] absq3 altaris ministerio au-
f ctoritate nr̃a[f] fret⁹ τ tua: put viderĩ expedire pcedas. Inno. iij

¶ Sacerdos q ex iusta cã fecit sibi virilia abscidi: põt vt prius sacerdotale officiũ exercere. Ca. v.

ij. Ex pte. M. pbr̃i fuit pposi-
g tũ: q cũ sibi sẽtiret lep[g] piculũ iminere. de psilio medici virilia fecit sibi abscidi vt posset a
h tã graui ifirmitatis[h] vitio liberari. τ. j. ¶ Qm̃ igif canones sctõ2ũ
i patrũ hũc[i] a sacri altarĩ administratiõe nõ phibent: mãdamus qten⁹ si est ita: τ memorat⁹. M. est al's idoneus: vt sui ministerij
k officiũ exequaf[k] / liberã ei tribuas facultatẽ.

Idẽ miliceñ. epo.

g ¶ Lepre. Que expellit hoiem a cohabitatione alio2ũ. xxxiij. q. ij. hoc ipsum. et. j. de ec. edi. cũ dicat apl's. et. j. de cleri. egro. tua nos. ¶ Glo. se. notat a cõtrario. rõnem reddit. signat cõtrarium et soluit

h ¶ Infirmitatis. Sec⁹ si ex indignatione. lv. dist. si quis abscide c. qui partẽ. τ. c. hi qui se. vel obtentu religionis. s. c. pxi. Et est rõ: q2 eunuchos voluntarios diligit deus τ non ex necessitate factos. xxxiij. q. v. tũc saluabif. lv. di. si quis p egritudinẽ. q2 nemo est dñs mẽbro2 suo2ũ. ff. ad. l. aquil. liber hõ. τ. ff. de pecu. deposui. §. stichũ. Ar. 3. ff. de pecu. sed et si damnũ. §. si ipse. hoc tñ ei liceret q dñs serui ppter hoc dãnũ nihil de peculio serui deducit. Uincen.

i ¶ Hũc. Sc3 qui a dominis / vel a medicis / vel a barbaris sectus fuerit. lv. dist. si quis a medicis.

k ¶ Exequatur. Et ad supio2es pmoueaf o2dĩes. lv. dist. si quis a medicis. τ de iure cõi sine aliqua dispensatione p iura pdicta.

Diuisio. Exposuisti. ¶ Cõmunis diuisio. Scda ibi: nos igif. Jo. an. ¶ Casus. Quidã pmot⁹ fuit i abbatẽ q carebat altera manu. consult⁹ papa rñ. q cũ ipe p tãto defectu nõ possit ad sacros o2dines pmoueri. τ si ipe h tacuerit: i sua pmotiõe ab offõ abbatie d3 ppetuo remoueri. ¶ Nõ q abbas ad sacros o2dĩes pmoueri d3. B. ¶ Glo. se. reci. per. q. quid si amisisset digitos. quid si dentem.

l ¶ Manu. Idẽ eẽt si amisisset digitos ppf quos ĩpediref ad frangẽdum eucharistiã. j. de cle. egro. presbyte2. τ. ff. de edil. edic. si hominis. ‡ Sec⁹ si nõ ĩpediref p amissionẽ digiti. s. e. c. j. s3 ppf carẽtiã dentis nõ impedireť: nec d2 mo2bosus. ff. de edil. edic. cui dens.
m ¶ Enormi. Secus si pro mino2i. s. eo. ca. j. et. ij.

‡ Ar. si homini. τ cõtra incipit m

n ¶ Defectu. Id est irregularitate.
o ¶ Promoueri. Quia abbas d3 eẽ sacerdos. vt. s. de eta. τ qli. c. j. ¶ Gl. se. alf. iij. pco2. qrit: τ qõnis dubiũ apit. põit opi. Jo. τ sol. 3rijs
p ¶ Tacuerit. O2dinãdus enĩ impedimentũ suũ teneť [rñdẽdo. pderc. l. dist. ex penitẽtib⁹. τ. lvj. dist. quia simpľr. τ. liiij. disti. si fu⁹. S3 qre iste remoueť ab abbatia: si dicis ppť irreglaritatẽ 3dicit. s. de eta. et qli. tuã. et. xvj. q. j. legi. τ. l. dis. accedẽs. ar. Dixit Jo. q poti⁹ remoueť ppť scãdalũ q3 ppť irreglaritatẽ: qd nõ credo: immo irreglaritas sufficit ad remotionẽ: τ q2 hoc tacuit fraudulenter. Et abbates de iure debẽt ad o2dines pmoueri. al's si culpa sua ĩpediunť repelluntur. s. de eta. et qli. c. j. Et. c. illud accedẽs. nõ dicit q ille sit abbas: s3 sollicitudinẽ in monasterio d3 habere: puta sindicus vel cellerari⁹ poti⁹ ad laborẽ q3 ad hono2ẽ. Decre. illa tuã q videť 3ria: loquiť de dispẽsatiõe ppť necessitatẽ q abbas talis debeat eẽ sacerdos. est ar. s. de elec. ne p defectu. ibi eqparať regularĩ τ cathedralis ecclesia. vñ videť q sit nomẽ hono2is: et nihilomin⁹ oneris τ labo2is. vñ dicit Gre. Omẽ enĩ qd hic eminet plus afficiť me2o2ib⁹ q3 hono2ib⁹ gaudet. xiij. dist. nerui.

Idem offi li⁹. Jo. an.

¶ Mutilat⁹ manu si pmotus fuerit in abbatem ab abbatia deponitur. Capitulum. vj.

Exposuisti nobis q predecesso2 tu⁹. H. i abbatẽ pro-
l mouit: nesciẽs q ipe esset manu[l] altera mutilat⁹. τ. j. ¶ Nos igif. f.
m n t. t. rñ. q cũ p tã eno2mi[m] defectu[n] ad sacros nõ possit o2dines pro-
o moueri[o]: τ in pmotiõe sua id ta-
p cuerit[p] fraudulenter: ab abbatie officio est nõ imerito amouẽd⁹.

Hono. iij. epo engolismeñ.

¶ Carens vngula pollicis dũmodo sit fortis ĩ pollice licite ad sacerdotiũ pmouetur. Ca. vij.

Thomas monach⁹ pposuit q cũ in annis puerilib⁹ esset cõstitut⁹: qdã barra ferrea sup dextre sue pollicẽ fortuito cadens vngulã auulsit ab eo. ¶ Quo circa mãdam⁹ quaten⁹ si ad frãgendũ eucharistiã sit ĩ pollice ipso potẽs: τ aliud canonicũ
q nõ obsistat: ppter defo2mitatẽ[q] hmõi non dimittas quin eu3 ad o2dinem promoueas sacerdotis

De bigamis non ordinandis.

Ex concilio aurelian.

¶ Breue est. Capitulũ. j.

r Ut bigami[r] / pe-
s nitentes[s]: vel repudiatarum mariti: ad sacerdo-
t tium non ascendant[t].

Diuisio. Thomas. ¶ Primo ponit monachi casum. Scdo conditionale mãdatum ibi: q circa. Jo. an. ¶ Casus Thomas monach⁹ dũ eẽt ĩ ãnis puerilib⁹ pstitutus: qdã barra ferrea casu fortuito cecidit super pollicem dextre manus ipsi⁹ / ita q vngulã auulsit ab eo: dubitabatur vtrũ possit ad sacerdotium pmoueri: Rñ. pa. q si potẽs ẽ ĩ ipo pollice ad frãgẽdũ eucharistiã / τ alid canõicũ nõ obsistat: ppť talẽ defo2mitatẽ nõ d3 ĩpediri qmin⁹ possit ad sacerdotiũ pmoueri. ¶ Nõ q pua defo2mitas nõ ĩpedit pmotõe3. Ber.

q ¶ Defo2mitatẽ. Modica enĩ defo2mitas nõ ĩpedit qlis h fuit. s. eo. c. j. si enĩ magna eẽt defo2mitas vt totũ digitũ vľ pollicẽ pdidisset nõ pmoueť. j. de cle. egro. pbr̃m. De hmõi defo2mitatib⁹ no. ad ĩtelligẽtiã hmõi titľi: q qdã sũt co2pe vitiati spõte: qdã casu: si spõte distiguo aut nulla iusta cã ĩteruẽiẽte. ‡ τ tũc o2dinãd⁹ repelliť: τ iã o2dĩat⁹ deijciť. lv. di. q ptẽ. τ. c. si qs a medicĩ. τ. xxxiij. di. maritũ. aut iusta cã ĩteruẽiẽte: tũc ñ phibeť ab o2dĩe: puta tio2e lepre vľ aliq psiľi cã. s. e. ex pte. ij. nisi gñet defo2mitatẽ: q2 tũc ĩ oĩ casu repelliť. ar. lv. di. lato2. τ. c. si euãgelica. τ. s. e. c. pxi. si casu. in magnis mẽbris siue co2pulẽtia siue dignitate repelliť τ deijciť: si defo2mitatẽ gñet. lv. dist. si euãgelica. in paruis vero mẽbris non ĩpediť si defo2mitas modica sit: τ sine culpa sua vt h. si vero culpa sua in talẽ modicam defo2mitatẽ incidit: de misericordia etiã toleratur. s. eo. c. j.

‡ Et tunc subdistingue q2 aut ptẽ amisit aut totũ: si totũ tũc idistĩcte repelliť: si partẽ tũc subdistingue: q2 aut defo2mitatẽ inducit aut nõ. in pmo repelliť. lv. dis. q ptẽ. in scdo subdistingue: q2 aut est noto2ium q ipe spõte ex idignatione se abscidit: ãt est occultũ. pmo casu sine dispensatiõe nõ põt pmoueri. secũdo pt hm Host. Joan. and.

¶ Rubrica De bigamis non ordinandis. ¶ Quia ĩter ceteras irregularitates bigamia nõ modica reputaf: ideo τc. Jo. and. ¶ De hac materia habeť. xxvj. dist. τ. xxiiij. §. qd g. vsq3 ad finẽ d. et lxxvij. dist. quisquis. τ. xxviij. q. vl. p totũ. τ repetiť in. vj. An. de bu.

Ut bigami. ¶ Casus. Bigami τ solẽniter penitẽtes / τ maritati repudiatarũ: ad sacerdotiũ pmoueri non possunt: vt hic diciť. ¶ Nota q bigamia τ solẽnis penitẽtia impediunt promotionem.

r ¶ Ut bigami. Supple statuim⁹. ppter istud verbũ bigami τ repudiatarum mariti solum facit ad titulum.
s ¶ Penitentes. Solẽniter. l. dist. ex penitentibus.
t ¶ Non ascendãt. Propter defectum sacramenti. j. eo. ca. debitum. vbi de hoc sacramento traditur.

Diuisio.

Super eo. Pmo recitat ꝯsultatio. Scđo dat rn̄sio: ibi rn̄demꝰ. Jo.an. Casus. Quidā bigami pmoti fuerūt ad sacros ordies. q̄rebat an debēt i suis ordibꝰ mistrare? Rn̄.pa. ꝙ ordinatores eoꝝ puādi sūt ptāte ordinādi: ⁊ ordiati ad sacros ordies nō debēt in ipis ordibꝰ remanere. qꝛ ꝯ aplm cū bigamis dispēsare nō lꝫ: tn̄ cū ordiatoribꝰ dispensari pōt. vt ptāte ordinādi nō priuentur. Nota ꝙ eps cū bigamis dispēsare nō pt. B.

a Bigamis. s. ordiatꝭ.

b Ptāte ⁊ offō ordinādi. i. puādi sūt ptāte ⁊ offō ꝯferēdi siles ordines. sic. s. de tēpo. ordi. lr̄as. ⁊. c. dilectus.

Glo. se. ponit q̄nq3 modos qbꝰ qs đr bigamꝰ.

Bigamꝰ quinq3 modis qs đr.

c In bigamis. Uere vel iterptatiue. vn̄ đr bigamꝰ q̄ castitatē pmissā violat. xxvij. q. j. q̄t q̄t. Itē q̄ ꝯxit cū vidua vel corrupta. xxxiij. di. maritū. ⁊. ĩ. eo. debitū. ⁊. c. a nobis. Itē q̄ vnā de facto ⁊ alterā de iure habuit diuersis tpibꝰ. ĩ. eo. nup. Itē q̄ scient cognouit vxorem adulteram. xxxiiij. di. si cuius. ⁊. c. si layci. isti oēs bigami reputant iterptatiue q̄tū ad legē pmotōis. Quidā ỽo ppt defectū sacri vt mariti viduaꝝ ⁊ corruptaꝝ: et q̄ scienter cognouit vxorē adulterā. Alij ỽo nō ppt defectū sacri: sꝫ ppt affectū itētiōis cū ope subsecuto. vt. c. nup. ⁊. c. a nob. Itē ille ỽe đr bigamꝰ q̄ diuersis tpibꝰ successiue habuit vxores duas. xxvj. dist. deide. ⁊. c. acutiꝰ. ⁊ isti nō pmouent ppt sacri defectū. de q̄ dicet. ĩ. eo. debitū.

Glo. se. signat ꝯtrariū decre. lector. ponit. iiij. opi. demum soluit.

Bigami an dispensatiue possint pmoueri.

d Dispēsare. Sꝫ ꝯ. xxxiij. di. lector. ibi dispēsat vt bigamꝰ subdyaconꝰ fiat. sꝫ ibi ōn̄dit. W. ꝙ liceat pape aut alijs epis. s. dispēsare cū bigamo vsq3 ad subdyaconatū ⁊ non supra qđ nō est ꝯ aplm p h̄. c. phibitio apl̄i est de dyacono / pbr̄o / ⁊ epo / ⁊ nō de alijs: qꝛ subdyaconatꝰ nō erat adhuc sacer ordo. R. dixit ꝙ marcellꝰ papa retulit se ad statū pmitiue eccl̄ie in q̄ subdyaconatꝰ nō erat sacer ordo. lx. di. nullꝰ. Quidā dicebāt ꝙ epi olī poterāt dispēsare cū bigamis in ordibꝰ maioribꝰ hac rōne: qꝛ epi dispēsāt cū crimiosis. ĩ. de iudi. at si clerici. ⁊ tn̄ apl's phibuit crimiosū ordiari. xxv. di. §. nūc aūt. nec tn̄ dicunt facere ꝯ aplm: ⁊ sic eadē rōne cū bigamo quoꝝ opi. reprobat. ĩ. e. nup. ⁊. c. a nob. H. dixit ꝙ epi dispēsare nō poterāt cū bigamo vel viduaꝝ marito. ar. l. dis. nō ꝯfidat. cuiꝰ opi. ꝯfirmat p illa. c. nup a nobis. Jo. voluit dicere ꝙ papa nō posset. Qđ dicit. R. ⁊. H. ỽissimū vr̄: qꝛ lꝫ dispēset cū crimiosis: nō tn̄ seq̄t ꝙ cū bigamo. ⁊ illa est rō qꝛ crimiosus post pactā penitētiā restitutꝰ videt in pstinū statū ⁊ icipit eē qđ nō fuit. l. dist. ferrū. ⁊. c. pōderet. ⁊. c. dn̄o sancto. Et ideo cū talibꝰ dispensat: sꝫ bigamꝰ nō phibet pmoueri pter crimē sꝫ ppt sacri defectū. ĩ. c. debitū. ⁊. xxvj. di. acutiꝰ. qꝛ carnē suā diuisit i ples ab vnitate recedēdo: sꝫ illđ sacr̄m āpliꝰ restitui nō pt p aliquā satisfactiōem: cū nō sit crimē. ⁊ h̄ ꝯsiderauit apl's cū dixit nō bigamū. ⁊ aliđ ꝯsiderauit cū dixit / nō crimiosū: qꝛ i crimioso cōsiderauit idignitatē psone: p crimē etiā q̄ purgato nō phibuit dispēsatiōeꝫ. Sꝫ ille defectꝰ sacri nō pt purgari: nec baptismꝰ tollit illā irreglaritatē. xxvj. di. acutiꝰ. ppt qđ vr̄ ꝙ papa nō possit dispensare cū bigamo ppt eādē rōnē: qꝛ ppt dispēsatōeꝫ pape nō restituitur sacr̄m vnitatꝭ cū nec posset. nā cū deꝰ cetera possit: ỽginē tamē post ruinā suscitare nō pōt. xxxij. q. v. si paulꝰ. ⁊ idē dicit ipator. C. de rap. vir. l. vna. circa pn. itē dispēsare nō pōt cū mōacho vt ppriū habeat vel ꝯtinētiā abijciat. ĩ. de sta. mo. cū ad mōasteriū. mltomīnus videt dispēsare posse cū bigamo. Un̄ opi. R. bōa ē: ⁊ lꝫ ipe. H. dubitet / videt tn̄ ꝯsentire ne videat diminui potētia pape: ꝙ possit dispēsare cū bigamo. Tn̄ h̄ qđ đr bigamꝰ i q̄cūq3 ordie ordiet recipit ordinē. ar. l. di. q̄cūq3. penitēs. † p qđ. c. vr̄ ꝙ cū bigamo dispēsare possit. Sed illud tm̄ itelligit de minoribus ordinibus.

† Idē Gof. hic ⁊ i summa de re: e scrip. circa pn. ⁊ i Hosti. i sum. huiꝰ ti. §. fi. vbi f reph̄endūt Nicolaum

e Sacros. Dyacōatū ⁊ pbr̄atū. lx. dist. nullꝰ. hodie idē est de subdyacōatu. s̄. đ eta. ⁊ q̄li. a mltꝭ. ⁊. s̄. de ser. nō or. miramur. vbi đr ꝙ eodē puilegio gaudet cū dyacono.

f In ordinatore. Cum quo pōt dispēsari. p hoc pꝫ ꝙ nō cū bigamo ordiato vt remaneat i ordie vl' vt pmoueat: qꝛ qđ de vno ꝯcedit de altero denegat. xxv. dist. qualis. ⁊. ĩ. de p̄sump. nonne.

Lucius. iij. spal. archiepo.

Cū bigamo q̄ ordinatꝰ est ad sacros nō dispensat: ⁊ ordinator priuabit ptāte ordinādi: nisi cū eo fuerit dispensatū. Caplm. ij.

Super eo qđ tua fraternitas de bigamis[a] req̄siuit Rn̄demꝰ ꝙ ordinatores eorū ptāte ⁊ officio[b] ordinādi: ⁊ ordinati si ad sacros ordines fuerint pmoti: eis iō sunt puādi: qꝛ i bigamis[c] ꝯtra aplm dispēsare[d] nō lꝫ: vt debeāt ad sacros[e] ordines promoueri: vel i eis si pmoti fuerit remanere. In ordiatore[f] autē potest dispēsatio adhiberi: vt ordinandi potestate et officio non priuetur.

Celestinus. iij.

Bigamus vxore viuente vel mortua non ordinatur. Cap. iij.

De bigamis pbr̄is et viduaꝝ maritis: idē sanximus oīo vt nec viuētibꝰ vxoribus nec defunctis[g] ad diuinoꝝ debeāt celebrationem admitti. maxie cū a doctria sit apl̄i: ⁊ institutionibus ecclesie alienum.

Inno. iij. ratispa. episcopo.

Qui mortua vxore pmotus ad sacros cū scđa de facto cōtraxit ⁊ cognouit: bigamie penā incurrit lꝫ nō sit bigamus. Ca. iiij.

Nuper a nobis: ⁊. ĩ. Tertiꝰ[h] articulꝰ videbat hr̄e nō modicū q̄stiōis: qn̄ cū i mr̄imōnijs ꝯhendis[i] non iuris effectus[k] / sꝫ animi destiatio attēdat vn̄ illū comitat ifamia q̄ duas[l] sil' vxores hꝫ: qđ pti ad factū[m] cōuenit retorq̄ri. sicut in canone legit de pbr̄o qui nō legalibus[n] nuptijs detinet: eadē cēsura tales[o] vident[p] iter bigamos reputādi[q]. Licet obuiet ex aduerso: ꝙ opinioni sit ỽitas pferēda: ⁊ ꝙ iuxta premissa: q̄ nullā vxorē habuit foret bigamꝰ reputādꝰ. quod contingeret si quis de facto contraheret cū diuersis / q̄bꝰ de iure nō posset matrimōialiter copulari. Nos aūt in hac questione. ⁊. rn̄. ꝙ cum huiuscemodi clericis qui

De bigamis presbyteris. De facto post bigamiā ordinatis. Casus. De pbr̄is bigamis ⁊ viduaꝝ maritꝭ idē iuris est q̄tū ad pmotiōem. qꝛ cōtra aplm ordiari nō debēt. Nota ꝙ bigamꝰ est ipo iure suspensus a diuinis officijs. Ber.

g Nec defunctis. Et ita illud ipedimētū nō pōt purgari p mortē vxoris: qꝛ nō mr̄imonij viculū sꝫ irregularitas ꝯcta ex carnis diuisiōe est ipedimēto: ⁊ illa nō tollit p mortē vel penitētiā. xxvj. di. vna. ⁊. c. acutiꝰ. nec p baptismū. vt in. c. predicto.

furiosum q̄ dixerat ꝙ bigamꝰ etiā ex dispensatione nō plꝰ recipiebat ordinem ꝙ asinꝰ. Jo. ā.

Nuper a nobis. Pmo ad casū ppositū allegat p vna pte. Scđo p ꝯria. Tertio soluit. Scđa ibi: lꝫ. Tertia ibi: nos autem. Joan. and. Casus. Quidā dū erāt in laycali ordie cōstituti ꝯxerūt mr̄imoniū. postmodum mortuis vxoribus facti sunt clerici / pmoti sunt ad sacros ordies. demū ꝯxerūt scđa mr̄imonia. q̄rit vtrū cū talibꝰ clericis q̄ taliter cōtraxerūt possit dispēsari vt in ordinibꝰ suis remaneant / vel ad supiores possint pmoueri? et pmo ostendit ꝙ tales bigami sint iudicādi. in mr̄imonijs eni ꝯtrahēdis nō attendit iurꝭ effectꝰ: sꝫ animi destinatio. Un̄ q̄ duas hꝫ sil' vxores ifamia notat ꝙ partim ad factum ꝯuenit retorq̄ri. sicut legit de pbr̄o q̄ ꝯtraxit mr̄imoniū q̄ ppt hoc nō legalibꝰ nuptijs đr detineri: qđ ad factū refert nō ad ius: eadē rōne tales de q̄bꝰ est q̄situ / debēt iter bigamos reputari. In ꝯtrariū videt ꝙ nō sint bigami reputādi: cū opinioni sit ỽitas pferenda. si dicamꝰ istos bigamos. ſm hoc sequit ꝙ ille q̄ nullam habuit in vxorē eēt bigamꝰ reputādꝰ: vt si q̄s de facto ꝯtraheret cū diuersis cum q̄bꝰ de iure nō posset ꝯtrahere. Rn̄. pa. ꝙ cū hmōi clericis tāq3 cū bigamis dispēsari nō pōt / lꝫ i ỽitate bigami nō existāt / nō ppt sacramēti defectū: sꝫ ppt affectū itētiōis cū ope subsecuto. qꝛ q̄tū in ipis fuerit: scđa mr̄imonia ꝯtraxerūt. Nota ꝙ ifamis dicit q̄ simul duas hꝫ vxores. Itē nota ꝙ opinioni ỽitas prefertur. Itē reputat bigamus q̄ bigamus nō est quo ad pmotiōem. Item volūtas sine effectu punit: quia pcessit ad effectum. Bernar.

Diuisio.

h Tertius. Alij duo soluuntur. ĩ. de sen. excō. nuper.

i Matrimonijs contrahendis. Illicitis ⁊ prohibitis.

Glo. se. alle. ꝯcor. q̄bꝰ q̄nq3 plꝰ affectꝰ ꝯsiderat: q̄nq3 plus factum.

k Juris effectus. Ut. C. de adul. cū q̄. vbi sunt hec ỽba. si eni aliq̄s ꝯtrahat nuptias cū ea cū qua nō potest de iure ꝯtrahere ifamis est: lꝫ nuptie nō habeāt effectū. ff. de his q̄ not. infa. quid ergo. §. iij. q̄nq3 magis ꝯsiderat effectus q̄3 affectus vel q̄3 factū ipm. de peni. dist. j. §. hec autē verba. qꝛ verba ipsa sunt cū effectu accipienda. ĩ. de cleri. nō resi. relatum. ff. de cōdi. ⁊ demō. hec cōdictio. ⁊. ĩ. de spō. ca. vlti. Q̄nq3 magis ꝯsiderat factū q̄3 ius. ĩ. de conces. preben. litteras. ⁊. c. cum nostris. quādoq3 considerat plus iuris effectus. ff. de condi. et insti. mulier. §. j. ĩ. de sponsa. iuuenis.

l Duas simul vxores habet. C. de adulte. eum qui.

m Ad factum. Quasi diceret de facto ꝯtraxit cū scđa: qꝛ iure nō potuit. Duas enim vxores simul habere non licuit nisi cui ex reuelatione diuina concessum fuit. ĩ. de diuor. gaudemus.

n Non legalibus nuptijs. xviij. dist. presbyterum.

o Tales. Clerici scilicet de quibus primo quesitum est.

Glosa sequens alleg. vij. concor. ⁊ sex contraria ⁊ soluit.

p Uidētur inter bigamos. Hic collige ꝙ opinio pfert ỽitati. simile. ĩ. de spon. iuuenis. ⁊. iij. q. vij. §. tria. ỽ. verūtamē si seruus. ⁊. C. de testa. l. j. et. xxij. q. ij. homines. ff. ad mace. l. iij. ĩ. de offi. delega. corā. ⁊. ĩ. de iure pa. ꝯsultationibꝰ. ⁊. s̄. de elec. querelam. Sed contra. viij. di. veritate. lxxxj. di. quicūq3. ⁊. ĩ. qui fi. sint legiti. per tuas. C. plus va. qđ agi. l. j. ij. ⁊. iij. Solu. verū est ꝙ veritas prefertur opinioni: alia casualia sunt: vt scꝫ opinioni potiꝰ stet q̄3 veritati: vt in fauorem contrahentiū ⁊ odiū decipientiū. ff. ad mace. l. iij. vel in fauorem prolis. ĩ. qui fil'. sint legi. l. cum inter. J. vel fauorē testamentorum. C. de testa. l. j. vel sententiarum. iij. q. vij. §. tria. ver. verūtamen si seruus. Unde versus. Testamenta: fauor: odium: sentētia / proles. Ex istis causis prefertur opinio veris.

Ueritas opinioni prefert: nisi in certis casibꝰ.

Uersus.

quãtum in ip̃is[a] fuit scđas mulieres sibi m̃rimonialiť ↄiunxerũt: tãq̃[b] cũ bigamis[c] nõ liceat dispẽsari[d]: lз in ꝟitate bigami nõ existãt: nõ ꝓpter sacri defectum[e]: sз ꝓpter affectum intẽtiõis cũ ope subsecuto. Idem meth. ep̃o.

Qui cõtraxit cũ virgine licet prius ab alio fuerit desponsata bigamus nõ cẽsetur. Caplm̃. v.

Debitũ pastoralis officij: τ.j. ¶ F. t. duximus rñdẽdũ: ꝙ cũ duo sint in coniugio[f] videlз ↄsẽsus aĩoꝝ τ ↄmixtio† corpoꝝ: quoꝝ alteꝝ[g] significat charitatẽ[h], q̃ ↄsistit in spũ iter deũ et iustã aĩam. ad qđ ꝑtinet illud qđ dicit ap̃lus. Qui adheret deo/ vnꝰ spũs ẽ cũ eo: reliquũ[i] ꝟo designat ↄformitatẽ[k] q̃ ↄsistit ĩ carne iter xp̃m τ ecclesiã: ad qđ ꝑtinet illud qđ euãgelista testatur. Verbũ caro factũ ẽ: τ habitauit in nobis. ꝑfecto ↄiugiũ illud qđ nõ est cõmixtiõe corpoꝝ ↄsũmatũ nõ ꝑtinet ad illud ↄiugiũ designãdũ: qđ inter xp̃m τ ecclesiã ꝑ icarnatiõis mysteriũ est ↄctũ. iuxta qđ Paulꝰ exponẽs illud qđ dixerat prothoplastus[l]. Hoc nũc os ex ossibus meis: et caro[m] de carne mea: et ꝓpť hoc relinq̃t homo patrẽ τ patrem τ adherebit vxori sue: τ erũt duo in carne vna[n]: stati subiũgit: hoc aũt dico magnũ sacrm̃[o]: ĩ xp̃o τ eccľa. Cũ ergo ꝓpť sacri defectũ: inbibitũ sit ne bigamꝰ aut maritꝰ vidue[p] ꝓsumat ad sacros ordines ꝓmoueri: qm̃ nec ĩlla est vnica vnici: nec iste vnꝰ vniꝰ: ꝑfecto vbi deficit inter hmõi ↄiuges cõmixtio corpoꝝ: nõ deest hmõi † signaculũ sacri. ¶ Unde is q̃ mulierẽ ab alio viro ductã: sз minime cognitam[q] duxit vxorẽ (qꝛ nec illa nec ipse carnẽ suã diuisit[r] in plures) ꝓpter hoc ipediri non debet: q̃n possit ad sacerdotiũ promoueri. Idẽ lugđ. archiep̃o apo. se. leg.

Qui plẽs habuit cõcubinas ex eo bigamꝰ non est. Caplm̃. vj.

Gen. ij. — Esdre iiij. — Eph. viij. — j. Cor. vj — Johã. j.

a ¶ Quantum in ipsis fuit. In maleficijs enim volũtas non exitus spectatur. arg. xlix. dist. ca. vlti. et ff. ad le. corneľ. de sicca. diuus. C. de ser. cor. si quis seruo.

b ¶ Tanq̃. Hoc tanq̃ nõ est expressiuum veritatis sed similitudinarium iuxta illud. existis tanq̃ ad latronem τc̃.

c ¶ Cũ bigamis. No. arg. ꝓpter similitudinẽ facti aliquem numerari ĩter eos de quorum numero ipse non est. xxvij. q. j. quotquot. et. l. dist. si ille. ff. man. l. vlti. in fi. ¶ Glo. se. signat contrarium et soluit.

d ¶ Dispensari. Ar. cõtra. j. de cle. ↄiu. sane. Illa loquiť de eo q̃ nunq̃ habuit vxorẽ: sed in sacro ordĩe ↄtraxit: τ ideo cũ tali dispẽsare potest. hic loq̃ videť de eo qui primo in laycali habitu ↄtraxit τ postea factꝰ sacerdos iterũ ↄxit. vñ bigamꝰ reputať q̃tum ad affectũ/ lз ĩ ꝟitate nõ sit τ sic puniť propter affectũ tm̃ cũ ope subsecuto et nõ ꝓpť defectũ sacri. Defectꝰ enim sacri vnitatis nõ est in isto: qꝛ in veritate carnem suã nõ diuisit in plures.

† al. coniunctio.

e ¶ Sacri defectum. De quo. j. eo. debitum.

Diuisio.

Debitũ. ¶ Prio ponit rõnes. vltimo respondet ibi: vnde is. Pars huius habetur. j. de bap. debitum.

¶ Casus. Mulier aliq̃ ↄtraxit m̃rimoniũ cũ aliquo/ et ab eo fuit traducta. tãdẽ ea icognita mortuꝰ est. quidã alius ↄtraxit cũ illa q̃ postmodũ mortua est. quesitũ fuit an vir iste possit ad sacerdotiũ ꝓmoueri. et videbať ꝙ non: qꝛ fuit maritꝰ vidue et tales ꝓmoueri nõ pñt. Rñ. pa. ꝙ duo sunt ĩ ↄiugio carnali copula ↄsummato. s. cõsensus aĩoꝝ/ τ cõmixtio corpoꝝ. ↄiũctio aĩoꝝ significat charitatẽ q̃ ↄsistit in spũ inter deũ τ iustã aĩam. Vñ dicit ap̃ls. Qui adheret deo: vnꝰ spũs ẽ cũ illo. cõmixtio corpoꝝ significat ↄformitatẽ diuine τ hũane nature q̃ ↄsistit in carne ĩter xp̃m τ ecclesiã. Unde dicit euãge. Verbũ caro factũ est. sed illud cõiugiũ qđ nõ est carnali copula ↄsummatũ non ꝑtinet ad illud ↄiugiũ designandum qđ inter m̃rimoniũ τ ecclesiã est ↄctũ ꝑ ĩcarnatiõis misterium. ſm̃ qđ ap̃ls exponẽs verba illa p̃mi parẽtis. hoc nũc os ex ossibꝰ meis/ et caro de carne mea. τ stati subiũxit. hoc aũt dico magnũ sacrm̃ ĩ xp̃o τ ecclesia. His p̃missis dicit papa. ꝙ ꝓpť sacri defectũ ĩhibitũ est ne bigamꝰ aut vidue maritꝰ possit ad sacros ordĩes ꝓmoueri. qꝛ nec illa est vna vniꝰ/ nec iste est vnꝰ vnius. sic ergo pз ꝙ ĩter ↄiuges deficit cõmixtio corpoꝝ: ibi nõ deest signaculũ huiꝰ sacri. vñ soluo tibi q̃stionẽ ꝓpositã: ille q̃ mulierẽ ab alio viro ductã: sed nõ cognitam duxit vxorẽ ꝓpť hoc ĩpediri nõ dз: q̃n possit ad sacerdotiũ ꝓmoueri. qꝛ nec ille nec illa diuisit carnẽ suã in plures. ¶ Nota ꝙ defectꝰ sacri est cã q̃re bigamꝰ vel maritꝰ vidue corrupte ad sacros ordines nõ possit ꝓmoueri. et ita nõ crimẽ sз irregľaritas h̃ facit. Ber.

f ¶ In coniugio. Scilicet carnali copula consummato.

g ¶ Alterum. Scilicet consensus animorum.

h ¶ Charitatem. Id est dilectionem coniunctionum.

i ¶ Reliquum. Id est cõmixtio corporum.

k ¶ Conformitatem. Id est coniunctionem et vnitatem.

l ¶ Prothoplastus. Id est adam primo plasmatus.

m ¶ Caro. xxxv. q. ix. fraternitatis. τ. j. de diuor. gaudemus.

n ¶ In carne vna. Id est ĩ carnali opatõe ad vnã carnẽ ꝓcreãdã. ¶ Glo. seq. tractat de triplici significato matrimonij. secũdo querit de tertio in quo consistat. ponit opi. quã reprobat τ soluit.

o ¶ Sacramentũ. Triplex sacramẽtũ designať in m̃rimonio carnali copula cõsummato. Primũ est vnio fidelis aĩe ad deũ per dilectionẽ τ charitatẽ. τ hec designať ꝑ ↄiũctionẽ aĩoꝝ in ip̃a prima desp̃õsatiõe dũ alter ꝑ mutuũ ↄsensum ↄsentit in alteꝝ. τ de hoc sacramẽto fit mẽtio ibi. alteꝝ signat charitatẽ que ↄsistit in spũ inter deũ τ iustã aĩam. Scđm est vnio humane nature ad deũ q̃ facta est in vtero virginali † per incarnationẽ verbi dei. et hoc designať ꝑ carnalẽ cõmixtionẽ viri τ vxoris: τ de hoc ibi fit mẽtio. reliquũ ꝟo designat cõformitatẽ q̃ cõsistit in carne ĩter xp̃m τ sanctã ecclesiã. Primũ est vnio volũtatis. Scđm est nature cõformitas. vt. xxvj. di. acutiꝰ. de ↄse. di. ij. in xp̃o pr̃. vbi habes de ↄformitate nature diuine τ humane. τ nõ intelligas ꝙ ip̃e actꝰ corporalis designet hoc sacramẽtũ: sз ꝓpť actũ ↄsummatũ sacramẽtũ designať. Tertiũ sacramẽtũ est vnitas ecclesie ex oĩbꝰ gẽtibꝰ collecta et vni viro xp̃o subiecta. hoc sacrm̃ designať ꝑ illũ cõiugatũ qui vnicũ tm̃ m̃rimoniũ seruauit: sз vbi scđm m̃rimoniũ contrahiť/ hoc tertiũ sacrm̃ nõ hз locũ: qꝛ recedit ab illa vnitate q̃ p̃mo signabať ꝑ vnicum‡ m̃rimonium: qꝛ in scđo m̃rimonio diuidit carnẽ suã in plures. vñ vnitatẽ ãmodo signare non põt. xp̃s enim signat vnitatẽ ex oĩbus gẽtibꝰ xp̃o subiectam. vt. c. acutiꝰ. sed ex quo eccľia xp̃o se ↄiũxit ab eo nũq̃ discessit: nec ip̃se ab ea. ergo bigamꝰ talẽ vnitatẽ signare nõ põt: τ ideo ꝓmoueri nõ põt ꝓpter defectũ istiꝰ tertij sacri. duo p̃ma sacramẽta hic exprimuntur vt dictũ est: sed hoc tertiũ nõ exp̃ssit ĩ lr̃a nisi loquendo de ip̃o non ĩponendo aliqua verba ꝑ q̃ illud significet: nisi forsitã ꝑ illa verba: nec illa ẽ vnici: nec ille vnꝰ vniꝰ. ꝑ hoc tm̃ notať recessus ab vnitate τ meliꝰ. j. vbi dз nec illa nec ip̃e diuisit carnẽ suã in plures: et sic in vnitate remãsit vterq̃: τ ibi vbi deficit inter hmõi coniuges cõmixtio carnalis nõ deest signaculum hmõi sacri. s. vnitatj. vel ꝑ illa ꝟba: hoc aũt dico magnũ sacrm̃ iter xp̃m τ ecclesiã. sз de isto tertio sacro legiť. xxvj. dis. acutiꝰ. Sed in quo ↄsistit signatio illius tertij sacri: Quidã dicũt ꝙ in ip̃o ↄiugio: sз hoc est falsum. qꝛ mortua vxore ↄiugiũ desinit: τ sic nulla eẽt signatio. Itẽ m̃rimoniũ nõ ↄsummatũ nõ signat hoc sacrm̃: vt h̃. in fi. Est ergo dicẽdũ ꝙ in eo q̃ m̃rimoniũ vnicũ huauit clerico facto τ ordĩe suscepto ẽ signatio istiꝰ tertij sacri. nec est necesse ꝙ talis clericꝰ sit vel fuerit cõiugatꝰ: qꝛ auc̃tas ap̃li opз ordinãdũ eẽ vniꝰ vxoris virũ ĩtelligiť ꝑ negationẽ: sic vniꝰ vxoris virũ. i. nõ pluriũ: ĩmo q̃ nũq̃ habuit vxorẽ liberiꝰ ꝓmoueť: qꝛ ab vnitate nõ recessit sed in vnitate ꝑmansit.

‡ Quasi vt dicebat In no. ſm̃ coniugiũ potiꝰ haberet designare duas ecclesias vni viro xp̃o subiectas. fateť tñ ꝙ mysteriũ incarnatiõis bñ potest in scđo matrimonio significari. io. ã.

elegerit: merito vxor ordinandi sit virgo. io. ã.

† al. istiusmodi.

p ¶ Vidue. Id est corrupte: quia licet fuisset vidua dũmodo non corrupta non prohibetur: vt hic dicit. ¶ Glo. seq. querit. ponit duas opi. et secundam approbat.

q ¶ Cognitam. Sic pз ꝙ vxor ordinãdi ad hoc vt ille posset ꝓmoueri virgo debuit eẽ. j. e. c. vl. Sз q̃re exigiť maior castitas ĩ vxore q̃ ĩ viro: Rñ. qꝛ maritꝰ corrupte si cũ ea vna caro efficiať ꝓmoueri nõ põt. xxxiiij. dist. ꝑcipimꝰ. curãdũ. si cuiꝰ. si q̃s. τ si layci. sз ille q̃ habuit ↄcubinã post vxorẽ vel ante ꝓmoueri põt. vt. xxiiij. dist. fraternitatj. H. dixit ꝙ vir signat ecclesiã q̃ in ꝑte recessit a xp̃o adulterãdo recedẽdo a fide/ τ si in ꝑte virgo fuit. et iõ nõ deest signatio sacri ĩ viro q̃uis nõ sit virgo. vxor vero signat xp̃m † q̃ nunq̃ ecclesiã diuisit: qm̃ ip̃e est fons viuꝰ: cui nõ cõicat alienꝰ. j. de regu. lз. ĩ fi. de pe. di. j. §. itẽ vt xp̃s ait. Alij dicũt τ videť meliꝰ ꝙ vir signat xp̃m q̃ p̃mo copulauit sibi synagogã et postea copulauit sibi ecclesiã de gẽtibꝰ. s. militãtẽ in q̃ sunt boni τ mali: τ iõ nõ nocet si vir nõ fuerit virgo. Vxor vero signat ecclesiã triũphãtẽ in q̃ nõ est macula neq̃ ruga que semꝑ virgo ꝑmansit saltẽ mente. vnde apostolus. Despõdi enĩ vos vni viro τc̃. xxvij. q. j. nuptiarum. τ ideo exigiť ꝙ vxor carnẽ suã nõ diuiserit ĩ plẽs. qđ si fecerit deest ĩ ↄiuge signatio tertij sacri vnitatis. τ ita illud tertiũ sacrm̃ exigiť tam ex parte viri q̃ ex ꝑte vxoris. vñ ep̃s vnius vxoris signat vnitatẽ ex oĩbus gentibus vni viro. id est christo subiectam. xxvj. dist. acutius. ¶ Glo. seq. reci. per. q. alle. pro. ponit opi. contrariam quã reprobat.

Castitas maior exigiť ĩ vxore q̃ ĩ viro.

† Contra hoc ĩduciť ad Ephe. v. Viri diligite vxores vestras sicut τ xp̃s eccľiã. ergo dici nõ põt ꝙ xp̃us designet vxorẽ vel econuerso vxor xp̃m. io. an.

† Cũ xp̃us ad hãc vnionẽ faciendã sibi matrẽ virginẽ elegerit: merito vxor ordinandi sit virgo. io. ã.

r ¶ Diuisit. Sic. xxxiij. di. valẽtiniano. ꝑ qđ soluebať hec q̃stio. sic ꝯsideramus potiꝰ rõnẽ τ cãm q̃re hec fiãt q̃ factũ ip̃m. τ ita is q̃ duxit vxorẽ a se p̃mo corruptã põt ꝓmoueri: qꝛ rõ et cã nõ inueniť in eo q̃re nõ diuisit carnẽ suã in plures. Dicũt q̃dã ꝙ talis ꝓmoueri nõ debet: qꝛ veꝝ est ꝙ est maritus corrupte. ar. op. ꝑ eis. xxx. q. v. q̃lis. τ. H. in hac opinione fuit/ sufficit ꝙ ita scriptũ est. ff. q̃ et a qui. manu. li. nõ fi. ꝑspexit. τ. vj. q. vij. scriptũ est in lege. qđ nõ credo eadẽ rõne. τ iste de quo q̃situ fuit nõ posset ꝓmoueri: qꝛ veꝝ est ꝙ fuit maritus vidue τ corrupte: quare intelligo qđ dicit. c. qualis. qñ ab alio corrupta est. et capľa plura que ad idẽ possent induci. lxxvij. dist. quicũq̃. τ. xxxiiij. dist. curandum. τ. c. precipimus.

Bigamꝰ non est q̃ a se corruptã ducit vxorem.

Diuisio. Quia circa. Diuidit: qr pmo ponit cõsultatio. scdo rñsio. Scda ibi: ad qd. Et ps hui9 habet .j. de puil. qr circa. Jo. an.

Casus. Pbri hñt plures ocubinas. qrit vtrũ bigami sint censendi? Rñ. q ppt hoc nõ icurrũt irregularitatẽ bigamie. vñ cũ talib9 tanq̃ cũ fornicarijs poterit eps dispẽsare vt suũ officiũ exequãtur. Nota q pbres hñs ocubinas irregularitatẽ nõ icurrit. Nota mirabile q cũ eo qui peccat dispẽsat / et cũ illo q non peccat: nõ dispẽsat. B. Glo. se. signat otrariũ et sol. scdo notat q luxuria et c. signat contrariũ et remittit.

†successi ue hosti.

a Bigami. s. eo. nup. Arg. c. sed ibi loquit qñ vtraq fuit solẽniter ducta tanq̃ vxor: hic vero nõ. et ibi pma fuit vxor: scda vero esse nõ potuit. Nota mirabile q pl9 hz h luxuria q̃ castitas. ar. xxxiiij. di. fraternitatis. Sed otradicit i aut. de resti. et ea que parit. in fi. col. iiij. et stulti nõ debẽt eẽ melioris oditiõis q̃ periti. xvj. q. j. legi epistolã. et. ff. de fur. itaq fullo. §. j. rõ hmõi redditur. s. c. proxi.

Luxuria plus hz q̃ castitas.

A Nobis. Cas9. Quidã subdyaconus quãdã viduã de facto duxit in vxorẽ. qr de iure nõ potuit: qrit vtrũ bigam9 reputet quo ad legẽ pmotiõis? Rñ. pa. q in vitate nõ est bigamus nec maritus vidue cũ inter ipos non fuerit mrimoniũ. verũtñ cum eo tanq̃ cũ marito vidue nõ poterit dispẽsari. nõ ppt sacramenti defectũ lz ppt affectũ itẽtionis cum ope subsecuto. Ex hac decre. nota q bigamus reputat quo ad pmotionẽ: qui bigamus non est. Bernar.

b Viduam. Quia cũ eẽt in sacro ordĩe ostitutus cum ea mrimoniũ contrahere non potuit. xxviij. di. pbrm. et. s. eo. nup. tñ lz nõ fuerit mrimoniũ: qr tñ q̃tũ in ipo fuit cũ vidua otraxit cũ eo dispẽsari nõ põt otra doctrinã apostoli s. eo. sup eo. nõ ppter sacramẽti defectum sed ppter volũtatẽ quã habuit cõtrahẽdi cum vidua nõ otẽta suis terminis cũ pcessit ad actũ: lz nõ habuisset effectũ. sic. s. eo. nup. et est hic et ibi ar. expssum q volũtas non otẽta suis terminis punit: et ea q̃ ibi etiã dicta sunt hic possent repeti cũ sĩlis cã sit qre hoc fiat. cã dicta est. s. e. debitũ.

c Cum opere. Scz carnali. ar. s. e. debitũ. et. xxxiiij. dis. valẽtino.

Cõtinuatio. Rubrica De clericis peregrinis. Quia inter eos qui ab ordinibus phibent: arcent et pegrini: ideo et c. De materia habet xxviij. et. lxxj. et. lxxij. dist. per totum. et. vij. q. j. in multis capitulis.

Diuisio. Tua nos. Sũt due partes osultatio et respõsio. Secũda ibi: tue igit. Jo. an. Casus. Clerici quãdoq se trãsferũt ad remotas partes. et dicũt se ordinatos / nec ostẽdũt litteras eo℞ a qb9 se ordinatos dicũt. querit qd de talib9 sit agẽdũ? Rñ. pa. q tuti9 est in his statuta patrũ sequi: q̃ nouũ aliud statuat. De trãsmarinis statutũ est vt ad minus quinq ep℞ testimonio sup ordinatiõe sua muniant / qd de alijs incognitis similiter est seruadũ. ita vt aliquãto tpe habeant in suspenso in quo de ip℞ actib9 instruant illi cũ qb9 morant. et inquirẽdum est etiam de iferiorib9 ordinib9: quia possit esse q aliqd pretermisissent. His cõsideratis poterũt admitti ad diuina: si alias digni inueniti fuerit. Nota q nõ statim credendũ est alicui super ordinatione sua. Nota q inquirẽdum est de conuersatione alicuius ab illis cum quibus moratur. Ber.

Quia circa minima: et. j. Sane postulasti per se. apo. edoceri: si pbri plures ocubinas habẽtes bigami[a] cẽseant. Ad qd duximus rñdẽdum: q cũ irregularitatẽ nõ incurrerint bigamie: cum eis tanq̃ simplici fornicatiõe notatis: quo ad executiõem sacerdotalis officij poteris dispensare. Idem.

Subdyacon9 q̃ cũ vidua ɔ̃traxit: et eã cognouit bigamie penã icurrit lz bigam9 nõ sit. Cap. vij.

A Nobis fuit: et. j. Ille autẽ q̃ in subdyconat9 ordine cõstitut9 de facto tñ (qr de iure[b] nõ potuit) duxit viduã[b] in vxorẽ: pfecto bigam9 non existit. sed nec vidue põt i veritate dici marit9: cũ inter ipm et illã nõ fuerit vinculũ maritale cõtractũ: cũ eo tñ contra doctrinã apli tanq̃ cũ marito vidue: dispẽsare nõ licet non ppter sacri defectũ sed affectũ intẽtionis cũ ope[c] subsecuto.

De clericis pegrinis

Alexã. iiij. Cenomã. episcopo.

Ultramarini et valde remoti ordinatiõem suã pbare debẽt p quinq ep℞ sigilla. Capitulũ. j.

Tua nos duxit. et. cõsulẽdos: q̃d sit agẽdũ de clericis q̃ in remotis regionib9 ordinati: lr̃as eo℞ ostẽdũt: a qb9 sibi ppoñt man9 ipositas. et vtrũ ep℞ sigilla sint q̃ repñtãt icertũ existit. Tue igit osul. r. tuti9 eẽ vt i his statuta pr̃m veterũ obsuent: q̃ nouũ aliqd statuat: statutũ[d] aũt est de trãsmarinis vt ad minus q̃nq[e] ep℞ sup ordinatiõe sua testionio muniant: qd i alijs (si silr sũt icogniti[f]) credim9 obseruãdũ: ita tñ vt in suspẽsiõe[g] aliquãto tpe habeant: in quo pleni9 de actibus[h] instruant ipso℞: sed et de inferiorib9 ordinib9 inquiri oportet: qr posset cõtingere / vt aliqbus pretermissis saltũ fecissent. His autem peractis: si digni inuẽti fuerint circa eos poterit dispẽsari[i].

Inno. iij. ostãtinopo. pñarche.

Clericus peregrinus qui iurat se ordinatũ nisi aliter probet in illo ordĩe nõ suscipiet: nec ad supiores pmouebit. Capl̃m. ij.

Inter q̃ttuor: et. j. Utrum clericos ad te sine suo℞ ordinato℞ lr̃is[k] veniẽtes et offerẽtes iuramẽtũ q sint i quouis ecclesiastico℞ ordinũ cõstituti debes ad supiores ordies pmouere. Inq. t. t. r. q (nisi de ipo℞ ordinatõe canonica / p ydonea tibi ostiterit argumẽta[l]) eos neci ill̃ suscipe[m]: nec ad maiores debes ordies pmouere: psertim anteq̃ ouersatio eo℞ fuerit approbata.

Idem patriarche hierosoly.

Peregrinus de cuius ordinatione non constat / non permittitur celebrare in publico sed in occulto sic. Capitulum. iij.

Tue frñitati: et. j. Utrũ clericos q̃ ad ptes hiero. sine cõmendaticijs[n] lr̃is veniũt: pmittere debeas celebrare diuina: et. j. Respõdem9 q nisi legitime tibi cõstiterit: siue p lr̃as siue p testes[o] de illo℞ ordinatione

b Statutum. xxviij. dist. per totum.

c Quinq. Ideo enim quinq exigũtur: quia dubitari cõsueuit de sigillo vnius epi: si enim de illo constaret id solũ sufficeret. j. de pba. post cessionem. vel per testes. j. eo. tue.

f Incogniti. Ex quo eni icogniti sunt explorãdũ est cui9 fidei et innocentie sint. xlij. dist. qescam9. ff. nau. cau. sta. l. vlti. §. seruorum.

†Hoc creado de sigillo ordinatoris. secus vi detur de alio testimoniali. p no. in. c. statim alr. Jo. an.

g In suspẽsione. Qd h dr̃ itellige de his q̃ in ecclesijs recipi postulãt tanq̃ clerici / cete℞ si tanq̃ viatores volũt celebrare secreto pmittẽdi sũt. j. e. tue. et ar. de ose. di. ij. nõ phibeat. et. vij. q. j. epi

h Actib9. Nã p act9 sequẽtes psumit de pteritis et ecouerso. xxxiiij. q. ij. cũ p bellicã. et. vj. q. j. q̃ crimẽ. ff. de re mili. non oẽs. §. a barbarj. et. ij. q. j. in pmis. l. di. si q̃s dyacon9. et. lxxvij. di. q̃cũq̃.

i Poterit dispẽsari. Jd est ex bẽignitate recipi poterũt. Additio. Uel sm̃ Inno. h dictũ: qr si cleric9 sit ignotus et littere ignote nõ est sine dispẽsatiõe epi admittẽdus. j. c. fi. vel sm̃ Host. dispẽsari ad litterã est si in aliquo egent dispẽsatione. de ordi. ab epis. ca. j. et. ij. Jo. an.

Inter quattuor. Cõis diuisio. secũda ibi: iq̃sitõi. Jo. an. Pars hui9 sm̃ Jo. ã. habet. j. d ma. et obe. in ꝑ iiij. de cle. non resi. inter. iiij. et de reli. do. iter. iiij. Diuisio.

Casus. Clerici aliqñ trãsferunt se ad ptes ostãtinopolitanas: accedũt ad pñarchã sine litteris suo℞ ordinato℞: tñ offerũt iuramẽtũ q sũt i certj ordib9 ostituti / et petũt ad supiores ordines pmoueri. qrit qd iuris sit? Rñ. q nisi primo ostiterit pñarche p ydonea argumẽta de ipso℞ ordiatõe canõica nõ ds illos suscipe i illis ordinib9: nec ad superiores pmouere ãteq̃ eo℞ conuersatio fuerit approbata. Nota q iuramẽtum ignoti nõ admittit super sua ordinatione: sed hoc ideo / ne illi quibus celebrant decipiantur. Bernar.

k Litteris. Quas hre debet semp. lxxj. di. c. pmatus. s. eo. c. pxi. Glo. seq. rñdet per questionem que vocat hic argumenta.

l Per argumenta. Nõ dicit p testes vel istra: lz p argumẽta eẽ pbãdũ. qr p argumẽta siue p indicia pbat eq̃ sicut p testes. ij. q. vj. §. diffinitiua. v. nullus homicida℞. et. xxxij. q. j. dixit dñs. xxvij. q. j. nec aliq. et. C. de rei vẽ. iudicia. et. j. de psũp. lr̃is. Uel ydonea argumẽta vocat sigilla ep℞. xxviij. di. trãsmarinos. vt. s. c. pxi. vl sigillũ epi sufficit si notũ sit. lxxj. dist. ex neo. et. C. de epi. et cle. si quis p calũniã. in fi. Sed si pdiderit instr̃m pbet amissionẽ et tenorẽ ipius: et q sine vitio fuerit. j. de priuile. cũ olim. in fi. vel p testes. j. c. pxi.

m Suscipere. Nisi vt hospites. vij. q. j. episcopi vel presbyteri. et de conse. dist. ij. non phibeat. et. xlij. dist. quiescamus.

Tue fraternitati. Cõis diuisio. scda ibi rñdem9. Jo. an. Diuisio.

Casus. Clerici aliqñ accedũt ad ptes hierosoly. sine cõmendaticijs lr̃is suo℞ ep℞. qrit pñarcha an pmittere debeat illos celebrare diuina. Rñ. pa. q nisi ostiterit ei siue p lr̃as siue p testes: de canonica ordinatiõe ipo℞ q̃ ignoti sunt nõ permittat illos suis plebibus celebrare. sed si secreto voluerint: celebrare permittantur. Nota q alicui licet in secreto: qd non licet in publico. et hoc est ne decipiatur populus. Ber.

n Cõmẽdaticijs. Ul̃ ẽt dimissorijs. lxxj. di. c. pe. et. xix. q. j. due sũt.

o Per testes. Uel per alia legitima. ar. s. ca. pxi. ar. de psump. c.

litteras. ꝛ de cõuersatione ipsius primo debet constare. s̄. ca. p̄xi.
a ¶ Canonica. i. fm ordinē ecclie facta. s̄. de sum. trini. c. firmiter. in fi.
b ¶ Secreto. Quia tunc nullũ piculũ fit alicui nisi sibi: sꝫ si publice celebraret populo: tũc piculũ esset: vt si nõ esset sacerdos populum deciperet. xlij. dist. quiescamus. ꝛ. j. de celebra. mis. de homine.

Reddit diuersitatis rõnē. Diuisio.

Te nobis. ¶ Cõmunis diuisio. et scḋa pars est ibi attēdētes. Jo. and. ¶ Casus Quidā plati ecclīaꝝ de iurisdictiōe epi regiñ. sine ɔscia ipius epi clericos de alienis epatib⁹ istituebāt in ecclesijs sibi cõmissis. qsiuit eps a papa qd iuris eēt de illis clericis. Rñ. pa. ꝙ illud eis nõ liceat: cũ sit ɔtrarium honestati ꝛ ꝯ institutiões sctõꝝ patrũ. ꝛ iõ põt inde eos remouere: nisi ex dispēsatione eos duxerit dimittendos.

† al. ɔscia
† al. partibus.

¶ Nota clericos istituēdos in ecclesijs de codē loco/ vel de cadē dyocē. ꝛ non extraneos.
c ¶ Institutõib⁹. lxxi. dis. c. j. ꝛ. ij. ꝛ ꝑ totā di. et lij. di. ꝑ totũ. ꝛ. C. de epi. ꝛ cle. i ecclijs. sic de aliena ecclīa nõ est assumēdus plat⁹ dũ repit⁹ ydone⁹ i eadē. lxj. dis. null⁹.
¶ Glo. se. arguit ad duo. ꝛ de secũdo remittit.
d ¶ Ex dispensatione. Mo. ar. ꝙ null⁹ põt eligi de aliena dyoce. sed tñ debet postulari. qꝛ instituti absqꝫ sciētia episcopi remouenf: nisi cũ eis voluerit dispēsare: ꝛ sic ꝑ solā dispensationē de alijs epatib⁹ istituunt: ꝛ ē h̄ bonũ ar. ꝑ opiniōe illoꝝ q̄ dicunt ꝙ sp̄ ꝑualet electio de gremio ecclesie: alij electiōi facte de alia: etiā si sit facta a minori pte. de h̄ dixi. s̄. de elec. cũ inf canõicos.

† al. onere.

¶ Rubꝛ. De offõ archidyacõi. Explicito tractatu ordinādoꝝ de dignitatũ officijs est videdũ: ꝛ qꝛ archidyacon⁹ post epm maior est: iõ ꝛc. Jo. an. ¶ De materia hēf. xxv. di. ꝑlectis. lxxxiiij. di. honorat⁹. xciiij. di. c. fi. An. d̄ bu.

Cõtinuatio.

a canonica^a: q̄ penit⁹ sunt ignoti: nõ debes ipsos ꝑmittere in tuis plebib⁹ celebrare. sꝫ si forsitā eo-
b rũ aliq̄ secreto^b ex deuotiõe celebrare voluerit: poteris sustinere.

Honorius. iij. regiñ. episcopo.

¶ Inferiores plati sine dyocesanoꝝ ɔsensu i ecclesijs suis pegrinos nõ pñt istituere. Caplm. iiij.

Te nobis ꝑponēte didicim⁹ ꝙ q̄dam plati ecclesiaꝝ tue iurisditiõis: in ecclesijs sibi ɔmissis sine sciētia† tua clericos de alienis epatib⁹† istituere nõ verenf. ¶ Attēdentes igif id eis nulla rõne licere: cũ sit hone-
c stati ɔtrariũ: ꝛ a sctõꝝ patrũ institutiõibus^c alienũ: ꝛ. ꝯ. ¶ Jnq̄. t. t. rñ. ꝙ tibi lꝫ eos exide remouere ni-
d si aliquos ex dispēsatiõe^d i eisdē ecclesijs duxeris dimittendos.

De offõ archidyacõi

Ex libro romani ordinis.

¶ Ponit que spectant ad officium archidyaconi. Capitulũ. j.

e Ut archidyaconus^e post episcopũ sciat se vica-
f riũ^f eē ei⁹ i oib⁹: ꝛ oēm curā i cle-
g ro (tā i vrbe^g positorũ q̄ eoꝝ q̄ ꝑ parrochias habitare noscũtur) ad se ꝑtinere: si-
h ue^h de eoꝝ cõuersatiõe: siue honore† ꝛ restauratiõe ecclīaꝝ: siue doctrina ecclīasticoꝝ vł ceteraꝝ rerũ studio. et delinquentiũ rõnē
i corā deo reddituri⁹ est. Et vt^i de

¶ Ut archidyaconus. ¶ Dicit hoc. c. ꝛ sequēs q̄ ad offm̃ archidyaconi ꝑtinere noscanf. ꝛ qꝛ tota hec decre. cadit sub vno ɔstructu lõ cõmode diuidi nõ põt. Anto. de butrio. ¶ Casus. Dicif h̄ ꝙ archiḋ. est vicari⁹ epi in oib⁹ q̄ ad eũ ꝑtinēt/ sił'r ꝛ cause clericoꝝ ꝛ i vrbe ꝛ extra vrbē ad ipm ꝑtinēt. ꝛ cõuersatio eoꝝ ꝛ onus/ ꝛ restauratio ecclīaꝝ ꝛ doctrina ecclīasticoꝝ/ ꝛ correctio excessuũ. Jtē de triēnio in trienniũ cum eps fuerit impedit⁹: debet totā visitare dyocesim/ ꝛ ad vicē sui epi corrigere corrigēda. ¶ Nota ꝙ archidya. est vicari⁹ epi/ ꝛ põt corrigere. Uñ inferf ꝙ hꝫ coertionē q̄ȯ veꝝ est de ɔsuetudine ꝑscripta. Ber.
e ¶ Ut archidyaconus. Scꝫ statuimus vel volumus.
f ¶ Uicarium. Et ita habet cognitionē et iurisditionē ex quo vicarius est. C. de offi. vica. l. ij. ꝛ. ꝯ. de offi. vica. c. penul. ꝛ. xxv. dist. plectis. ar. in auf. de defen. ciui. circa prin. col. iij.
¶ Glosa sequens signat contrarium et soluit.
g ¶ Jn vrbe. Ar. ɔtra. xxv. di. ꝑlectis. Sol. licet quedā ꝑtincant ad officium archidyaconi primicerijs: et thesaurarij vt ibi dicif: tamē preordinator est in cunctis ꝛ loco epi: ꝛ tanq̄ vicarius eius.
h ¶ Siue. Subaudi tractemus. Hosti.
i ¶ Et vt. Repete iterum statuimus.
¶ Glosa sequens signat contrarium et soluit.
k ¶ De tertio. Eps vero singulis annis debet visitare parrochiā suā. x. q. j. epm. decernim⁹. placuit. nisi dimittat hoc: ne ꝑpter ei⁹ accessum grauenf ecclesie: tũc mittat archidyaconum. vel qꝛ eps ire nõ põt: vt h̄ d̄r. Jtē. ꝯ. e. mādam⁹. vbi d̄r ꝙ archidyacon⁹ dꝫ visitare singłis ānis aut etiā plurics si expedit. ibi loquif de visitatiõe suc

ꝑp̄e parrochie: hic q̄n visitat vniuersaꝫ parrochiā ad mādatũ epi.
l ¶ Parrochiam. Jd est dyocesim.
m ¶ Corrigat. Sic ergo archidyaconus hꝫ coertionē ex quo hꝫ iurisditionē: qꝛ iurisdictio sine coertiõe nulla esset. vt. ꝯ. de of. dele. ex lris. ꝛ. ff. de of. ei⁹ cui mā. est iur. l. vl. Quid de iure cõi ꝑtineat ad archidyaconũ habes. ꝯ. e. ad hec. ꝛ. c. ad nostrũ. et c. p̄xi. secus de cõsuetudine. ꝯ. ca. vl. vbi de hoc.

k tertio^k i tertiũ ānũ si eps nõ põt
l parrochiā^l vniuersam circũeat: ꝛ cũcta q̄ emēdatiõe indigēt ad vi-
m cem sui epi corrigat^m et emēdat.

Ex concilio tole.

¶ Nõ sũmat sꝫ ponit q̄dā q̄ spectat ad offm̃ archidyacõi. Ca. vj.

Officiũ vero archidyaconi est euāgeliũ q̄n voluerit legere: vel alicui de dyaconis precipere: ꝛ q̄n eps missam canit ad iussionē illi⁹ iduāt se leuite vesti-
n mētis sacris. q̄liter^n cũ pontifice
o ad missam ꝑcedāt^o: ꝛ. ꝯ. ¶ Omne ecclesiasticũ offm̃ ꝑuidēdo. Lectiones aut respõsoria in matrice ecclīa dare debet/ et ausculta re/ intm̃ vt nullus euangeliũ aut eplam/ responsoria/ vel quālibet i ecclesia lectionē legat vel cātet:
p donec auscultetur^p ab ipo. Acco-
q litos quoqꝫ ipe ordinet^q: q̄s eorum candelabra: quis thuribulum deferre: quisue minoꝝ in ecclesia aliq̄ officia agere debeat.

Greg. iij. archidya. salonitano.

¶ Custodia vasorũ ecclesie spectat ad archidyaconũ. Capi. iij.

Ea que cõtra:† ꝛ. ꝯ. ¶ Scire vero te volum⁹ q̄ȯ a te districte quesituri sumus: quia vel ꝑp̄rie ecclīe: vel ea q̄ de diuersis
r ecclesijs ciminilia^r sũt collecta^r
nõ sub oī sollicitudine ꝛ fide seruanf. Qꝛ si q̄ḋ ex eis vel negligē-
t tia^t vł cuiuscꝫ fraude deperijt tu
u hoc reatu^u astrigeris: q̄ ꝑ archi-
x dyaconatus ordinem custodie^x eiusdē ecclesie arti⁹ deputaris.

Officiũ. ¶ Casus Dicif hic ꝙ ad officiũ archidya. ꝑtinet legere euāgeliũ q̄ȯ voluerit/ vel ꝑcipe alicui dyacono ꝙ legat. et q̄n eps dꝫ missam celebrare ꝑcipere dꝫ sacerdotibus vt induāt se vestib⁹ sacris vt epo ministrēt. Jtē in mřici ecclīa null⁹ dꝫ legere rñsoriũ āte eplam aut lectionē ante rñsoriũ cantare. donec ꝑmo ab ipo ausculteł. dꝫ etiā ordiare accolitos quis coꝝ debeat deferre candelabrũ/ et q̄s thuribulũ. ¶ Nota ꝙ ad officiũ archidya. ꝑtinet euāgelium legere: ꝛ ad officia ecclīe ordiare. et illos q̄ legere vel cātare debēt/ in matrici ecclīa auscultare. Ber.
n ¶ Qualiter. Officiũ archidyaconi est ordinare de clericis/ qualiter ꝛc. Hosti.
o ¶ Procedant. Jn ꝑcessione. s. bini/ honeste/ demisso vultu. Hosti.
¶ Glo. se. obijcit ꝛ soluit
p ¶ Auscultef ab ipo. Uidef h̄ poti⁹ spectare ad officiũ mgri scholariũ: sed poti⁹ ex ɔsuetudine fit hoc sicut ꝛ multa alia q̄ ɔsideranf ꝛ attēdunf in hmõi officijs poti⁹ q̄ ius cõe. ꝯ. de excel. ꝑla. ad hec. ꝛ. ꝯ. e. c. vl. Additio. Uel loqf cũ eps est pñs et mādat h̄ ꝑ archidyaconũ expedıri. ſm̃ Uin. Jo. an.
q ¶ Ordinet. i. dispõat.

† al. continet.

Ea que. ¶ De isto archidyacono habef. lxxxiij. dis. gesta. ꝛ. c. honoratus. et. c. vbi ista didicisti. ¶ Casus. Archidyacon⁹ salonitanus habuit custodiam vasoꝝ ꝛ alioꝝ ornamētoꝝ ecclīe. archiepiscopus salonitanus significauit domino pa. ꝙ archidya. negligens erat circa predicta custodiēda. Sup hoc scribit pa. archidya. dicēs ꝙ districte iquiret ab ipso de vasis ecclīe q̄ illic collecta sũt. q̄lr custodiunf si aliq̄ḋ ex negligētia vł fraude ipi⁹ perierit ipe in hoc puniet. ꝛ tenebif ad restitutionē ipoꝝ cũ ipe ad hoc ex officio teneaf. ¶ Nota in plato negligētiā ꝛ fraudē cõparari. Ber.
r ¶ Ciminilia. Per hoc itellige oīa vasa ecclīe. argu. xij. q. ij. apostolicos. † ꝛ custodia hoꝝ potius ꝑtinet ad custodē siue thesaurariũ. sꝫ vt dixi in. p̄xi. ca. ɔsuetudo attēdif. vbi nõ est thesaurarius. hoc forte pertinet ad archidyaconum: vt hic videtur.
¶ Glo. seq. obijcit et soluit.
s ¶ Collecta. Forte ad custodiā: qꝛ ecclīa isti⁹ archidyacõi securiorē sacristā habebat: ꝛ alie ecclīe suũ thesauꝝ ibi deposuerāt. Hosti.
t ¶ Negligentia. Prelat⁹ enī nõ solũ tenef de dolo culpa lata et leui ad istar tutoris. C. de peri. tu. vel cu. si res pupilli. ꝛ. C. arbi. tu. q̄cq̄d. sed etiā de negligētia: vt hic pꝫ. cũ etiā ꝑpř negligētiā remoueaf. ꝯ. de of. custo. c. j. ꝛ. j. q. j. ꝯ. ecce cũ honoris. ꝛ. lxxxj. dist. dict⁹. ꝛ ar. xviij. q. ij. si q̄s abbas. sic etiā iudex ꝑp̄f negligentiā remoueł. C. de offi. pre. orl. si q̄s. ꝛ. ff. de custo. ꝛ exhi. re. carceri. ꝛ. l. nõ est. q̄ȯ põt intelligi cum negligētia crassa est. ar. j. q. j. quicquid. ꝛ. ff. de ver. sig. magnam. Et arg. s̄. de or. ab epi. qui re. epi. c. j. in fi.
u ¶ Reatu. Argu. ꝙ negligentia plati mortale peccatum est. lxxxj. dist. dictum. ꝯ. de regu. iur. ca. penulti.
x ¶ Custodie. Ad ipsum etiam pertinet cura et sollicitudo totius ecclesie. xxv. dist. ꝑlectis. ꝛ. ꝯ. eo. ad hec.

Ciminilia.
† Et ponit ɔtinēs ꝑ cõtēto. vñ cymiliarcha. i sacrista vel thesaurarius custodiens q̄ in ecclesia deponunf. C. de bo. auc. iu. pos. l. fi. ibi: nec viros idoneos iconomos: vel cymiliarcha ꝛc. Jo. and.

Diuisio. Cum satis. ¶ Prima ponit causam decisiuam ⁊ expressam. Secunda mandatum ibi: mandamus. Jo. and. ¶ Casus. Archidyaconus elieñ. sine licẽtia episcopi sui cõmittebat curã animarũ dicens hoc ex cõsuetudine sibi licere. episcopus conquestus fuit pape. de hoc dicit pa. ꝙ obtẽtu alicuius consuetudinis nõ debet facere cõtra institutiones sanctorũ patrũ. Unde precipit ei ꝙ nulli cõmittat curã animarũ sine licẽtia ⁊ mandato sui episcopi. ¶ Nota ꝙ ad episcopũ pertinet cõmittere curã animarũ non obstante consuetudine ꝗ̃ prescripta nõ sit. Bernar.

† al. institutiões.

¶ Glo. seq. reci. per questionẽ an archidyaconꝰ habeat curã. alleg. duo iura ꝙ non: ⁊ duo ꝙ sic. ponit opi. Hugonis et opi. contrariã ⁊ soluit.

a ¶ Consuetudinis. Archidyaconus an habeat curã aĩaꝝ. Utrũ archidyaconꝰ habeat curã animarũ vel nõ iura videntur diuerso modo loq. de iure cõi non habet curã animarũ. xvj. q. vij. nullꝰ oĩno. ⁊ hic nõ potest etiam de iure cõmuni excõmunicare. j. c. pxi. Ar. ꝯtra. j. de eo qui fur. or. rece: c. j. cũ suis ꝯcor. ⁊ s. eo. ca. j. Hug. dixit ꝙ archidya. de iure cõmuni non habet curã animaꝝ: nisi sibi specialiter ab episcopo demãdet. nec alij potest cõmittere per. c. predictũ nullus. et ꝑ hoc. c. et oĩa illa iura que vidẽtur ꝯtrariũ innuere itelligit ex delegatione episcopi. sic ⁊ illud. c. lxiij. dist. si in plebibꝰ. Alij dicũt contrarium. s. ꝙ habet curã animarũ ⁊ iurisdictionẽ. et ex eo ꝙ episcopus eũ instituit: siue quia ꝑ collegiũ eligit: ⁊ ꝑ episcopũ confirmat generalẽ administrationẽ cũ iurisdictione adipiscit. ⁊ facit ad hoc. j. de pbẽ. referẽte. ⁊ j. de eo ꝗ fur. or. rece. c. j. cum suis concor. ⁊ j. eo. mandamus. Que autẽ sunt illa que de iure cõmuni pertinẽt ad archidyaconũ collige per. c. j. eo. ad hec. ⁊ c. vt nostrũ. Alia vero potius habent archidyaconi de consuetudine ꝗ̃ de iure cõmuni. quia visitãt ⁊ corrigũt de consuetudine. j. eo. c. vlti. ⁊ s. de elec. dudũ. ⁊ sic de consuetudine omnia alia iura consimilia intelligunt. j. de exces. prela. ad hec. et qd dicit hic obtentu consuetudinis intellige non pscripte. j. ca. pxi. ꝙ archidyaconus nõ potest excõmunicare / intellige ꝙ nõ excõmunicabat de consuetudine: ⁊ sic retulit se ad ius cõmune. sic ergo iura que loquũtur diuersimode de iurisdictione archidyaconi intelligenda sunt ſm diuersas consuetudines diuersorum locorum. sic. s. de consue. cum olim.

b ¶ Constitutiones. xvj. q. vij. nullus omnino. et. q. j. cunctis fidelibus. et sic de iure cõmuni archidyaconis non pertinet cõmittere curam animarum. hoc iam patet per notulam precedentem.

Alexãder. iij. Elieñ. archidya.

¶ Archidyaconꝰ sine mandato epi nõ ꝯmittit curã aĩaꝝ. i. nõ hꝫ ĩstitutionẽ auctorizabilẽ. Ca. iiij

Cum satis sit absurdũ: ⁊. j. ¶ Quoniã igit obtẽtu alicuius consuetudinis[a] nõ debes ꝯtra sãctoꝝ patrũ ꝯstitutiões[b] † venire. et qd ad tuum nõ spectat officiũ vẽdicare. ¶ Mandamus vt nemini sine licẽtia ⁊ mandato epi / curam presumas cõmittere animarũ. Idẽ Uigor. epo.

¶ Archidyaconꝰ de iure cõi nõ põt excõicare. An. de but. Ca. v.

Archidyaconis nõ videtur de ecclesiastica institutiõe licere (nisi auctoritas episcopoꝝ accesserit) in aliquos sentẽtiam ꝓmulgare[c]. Idem epo conuentreñ. et abbati cestreñ.

¶ Archidyaconus semel in anno (nisi necessitas exigat plꝰ) visitat suam prouinciam. i. parrochiam. h. d. Capitulum. vj.

Mandamꝰ quatenus ꝓhibeatis cestreneñ. archidya. ne ad ecclĩas sui archidyaconatus visitãdas[d] / nisi semel in anno / accedat. ¶ Nisi forte talis cã emerserit: ꝓpter quam ipsum oporteat prefatas ecclesias sepius[e] visitare. Innocen. iij.

¶ Dicit primo q̇d sit officiũ archidyaconi: ⁊ in quo ꝑ illud releuet epus. Et scdo dicit decanos rurales ꝑ epm ⁊ archidyaconũ eligẽdos et amouẽdos si illorũ vices cõiter gerant. Caplm. vij.

Ad hec nos dicimꝰ: et. j. Sanẽ cõsuluit nos tue frnitatis deuotio: q̇d ad offm archidy. debeat ꝑtinere: et in q̇bꝰ ꝑ ipm cura epalis sollicitudis debeat releuari: et nos ꝓut possumꝰ rñdemꝰ. Archidyaconus (ſm statuta bti[f] isidori) ipat subdyaconibꝰ et leuitis. ꝓchiarũ sollicitudo et earũ ordinatio ad ipm ꝑtinet: et audire dꝫ iurgia[g] singuloꝝ: archipbri q̇ a pluribꝰ decani nũcupant: eiꝰ iurisditiõi se nouerint subiacere. Scdm ꝯo romani[h] ordinis cõstõnẽ maior post epm: et ipsiꝰ epi vicarius reperitur: omnẽ sollicitudinẽ ⁊ cu ream tã in clericis ꝗ̃ in ecclesijs eoꝝ (ꝓut meliꝰ ſm deũ poterit) ipendendo: cũ super his sit redditurꝰ rõnẽ i districti examinis iudicio. Jtẽ in epl'a bti clemẽtis[i] pape pre. n. oculꝰ epi archidyaco

d ¶ Uisitandas. Hoc enim pertinet ad curã animarũ. s. de elec. dudum. ij. et sic est ar. ꝙ Archi. hꝫ curã animarum: et ꝙ possit alij committere: sed intellige hic loqui de consuetudine: vt dixi. s. eo. cum satis.

¶ Glosa sequens signat cõtrariũ: soluit ⁊ ibi remittit.

e ¶ Sepius visitare. Et ita sufficit semel tantum in anno visitare: ex eo ꝙ prohibet pluries visitare nisi noua causa emerserit. Sed contra. j. de censi. cum venerabilis: vbi videtur ꝙ possunt preter aliquã necessitatem bis in anno visitare et procurationẽ habere: intellige illud cuꝫ determinatione istiꝰ ꝑ ut ibi dicit si est opus † quia non solũ bis in anno: sed etiam pluries in anno: si causa subsit põt prelatus visitare. xviij. q. ij. visitandi. et. c. nõ semel. Si vero alia de causa profuit necessitatibꝰ accedat ad ecclesias ꝓprijs sumptibus procuretur. C. de sta. ⁊ ima. l. vlti. de h dic vt. j. de censi. cum venerabilis.

† Uel; illud intellige ex ꝯuctiõe vel ex cõsuetudine spãli. j. de cẽsi. ꝗ to. Jo. and.

Diuisio. Ad hec. ¶ Diuidit in duas ptes ꝑnci pales. Scda ibi: subsequẽter: et q̇libꝫ subdiuidit in cõsultationẽ ⁊ rñsionẽ. An. de bu. ¶ Casus. Quesitũ fuit a pa. q̇d ꝑtineat ad offm archid. et in q̇bus per ipsum cura epalis sollicitudinis releuetur: Rñ. papa ſm statuta ysidori imperat subdyaconibꝰ et leuitis: ꝙ sollicitudo parrochiarũ ⁊ ordinatio earundẽ pertinet ad ipsum: audire dꝫ iurgia singulorũ: archipbri rurales q̇ decani vocant subiacere debẽt eidẽ. Jtẽ ſm ꝯstitutionẽ romani ordinis maior post epm et eius vicariũ reperit. Jtẽ in epl'a beati clemẽtis pape oculus episcopi noĩatur: ⁊ loco ipsiꝰ per episcopum corrigit corrigenda / ⁊ emendanda emendat: nisi adeo ardua fuerint negocia ꝙ absq; maioris sui presentia nequeant terminari. Jtẽ in quadam constitutione innocẽ. cõtinet ꝙ ad ipsum pertinet institutio corporalis / tã in beneficijs ꝗ̃ in dignitatibꝰ: ⁊ examinatio clericorum qui ad ordines ꝓmouentur ad ipm pertinet: ⁊ ipse debet eos epo ꝑsentare. Quesitum fuit insuper vtrum decani rurales qui ꝓ tempe instituunt debeant ad mandatum episcopi vel archid. vel etiam vtriusq; institui vel destitui si fuerint ammouẽdi. Ad hoc rñ. pa. qd oẽs tangit ab oĩbꝰ debet approbari: et ipsi decani cõmune officiũ vtriusq; exercent: ⁊ iõ cõiter eligendi sunt / vel etiã ãmouendi. ¶ Nota in quibꝰ de iure cõmuni cõsistit officiũ archid. Jtẽ nota ꝙ imperat subdyaconibꝰ et leuitis. Jtem sollicitudo et ordinatio parrochiarũ ꝑtinet ad ipm. Jtẽ audire debet causas singulorũ. Jtẽ decani rurales subsunt ei. Jtem maior est post epm ⁊ eiꝰ vicariũ. Jtem dicitur oculus epi ⁊ loco ipsiꝰ corrigit excessus subditorum. Jtem institutio corporalis in beneficijs et dignitatibus ad ipsum pertinet. Jtem examinatio clericorũ qui ad ordines promouẽtur ad ipsum pertinet / et eos debet episcopo presentare. Jtẽ nota qd omnes tangit: ab omnibus approbari debet.

Archidyaconis. ¶ Casus. Archidyaconi de iure cõmuni non possunt in aliquos sententiã ꝓmulgare nisi auctoritate episcoporũ: secus tñ est de consuetudine. ¶ Nota ꝙ archidya. de iure cõmuni nõ possunt excõicare nisi auctoritate epoꝝ. Ber.

¶ Glo. seq. recitet ꝑ contrarium de decre. dudũ. soluit et opi. ponit.

c ¶ Promulgare. Hoc verũ est de ecclĩastica institutiõe. i. de iure cõi: vt h dicit. xvj. q. ij. visis. ⁊. q. vij. nullꝰ. ⁊. xxiij. q. iij. corripiãtur. secꝰ de ꝯsuetudine. vt. s. de elec. dudũ. ij. ꝓut dictũ est in. c. ꝓximo. Dicũt tñ q̇dã ꝙ eoipso ꝙ eligit ab vniuersitate hꝫ iurisdictionẽ in subditos ⁊ põt excõicare. ar. xciij. di. legimꝰ. ⁊ de of. iudi. ordi. cũ ab ecclĩaꝝ. ⁊ qd hic dr ĩ fi. nõ videt licere. veꝝ est quo ad ꝟba canonis ex antiq̃ institutiõe ecclĩastica. arg. xvj. q. j. cũctis fidelibꝰ. sed quo ad iura decretaliũ secus. sed credo verius qd dicit. s. eo. c. pxi.

Archidyacono an liceat excõicare.

Mandamus. ¶ In ꝑma dictũ a q̇ excipit ibi: nisi. An. de bu. ¶ Casus. Dicitur hic ꝙ semel tãtum in anno debet archidyaconus visitare: nisi necessitas exigat ꝙ pluries visitet. ¶ Nota ꝙ archidyaconus non debet pluries in anno visitare nisi ex causa rationabili. Bernar.

¶ Glosa sequens arguit et remittit.

f ¶ Beati isidori. Ut. xxv. dist. perlectis.

¶ Glosa sequens ar. ponit opi. Joh. quã determinat.

g ¶ Jurgia. Et sic est arg. ꝙ archidyaconus habeat iurisditionẽ. per. c. perlectis. et arg. lxiij. distin. si in plebibus. et. j. de penis. licet. dixit Johan. ꝙ habet ordinariam iurisditionem de iure cõmuni: et verum est in omnibus que continẽtur in hoc. ca. et. j. e. vt nostrũ. et ita per consequens cohertionem: licet non possit cognoscere nisi de modicis causis per hoc ꝙ dicit iurgia: quia talis iurisditio sine cohertione nulla esset vt dixi. s. eo. c. j. Jn alijs autem que hic non numerantur stabimus consuetudini prescripte: vt dictum est s. eo. cum satis.

h ¶ Romani ordinis. Supra. eo. ca. j.

i ¶ Beati clemẽtis. xciij. distin. dyaconi. j. et in epistola euaristi. c. distin. dyaconi. ij.

nus appellat: vt loco epi ꝑ eparū ꝓspiciēs: q̄ corrigēda viderit corrigat ⁊ emēdet: nisi adeo fuerint ardua negocia ꝙ absq̃ maioris sui p̄ntia neq̄ant terminari. In quadā vero nr̄a ꝯstōne[a] iā alia vice nos meminimus expressisse: ꝙ institutio corꝑalis tā super beneficijs q̄z etiā dignitatibus ad ipm̄ debeat ꝑtinere: examinatio etiā clericorū si fuerint ad sacros ordines ꝓmouēdi: et h̄ idē in collationib⁹ b̄nficiorū credimus obseruādū: vt q̄ beneficijs eccl'iasticis ꝓficiēdi fuerit: a suo prius examinētur[b] archidyacono: ⁊ ꝑ ipm̄ postmodū epo p̄sentētur. ¶ Subsequēter postea q̄siuisti vtrū decani rurales q̄ ꝓ tpe statuūtur: ad mandatū tuū solū vel archidyaconi: vel etiam vtriusq̃ institui debeāt vel destitui: si fuerint amouēdi. Ad hoc breuiter respōdem⁹: ꝙ cū ab oībus qđ omnes tāgit[c] approbari debeat: ⁊ cōe eoꝝ decanus officiū exerceat: cōiter[d] est eligēdus vel etiam amouendus. Idem.

¶ Archidyacon⁹ nō dat cōmēdaticias ad ordines. Cap. viij.

Significasti: et. j. ¶ Interdicas archidyacono tuo ne sine cōscīa tua ⁊ auctoritate[e] lr̄as[f] suas ꝓmouēdis concedat. ¶ Et eis ēt districte† ꝓhibeas ne ad ordines audeāt cōuolare. ¶ Qui si contra ꝓhibitionē tuā venire presumpserint: executionem eis ordinum susceptorum taliter interdicas. Idem.

¶ Archidyaconus examiat et presentat ordinandos: ⁊ ponit ꝓlatos in sede. Capitulū. ix.

Ut nostrū: ⁊. j. ¶ Nec fuit sufficiēter ꝓbatū ꝙ cancellarius ex officio suo exerceat spūalia memorata: cū ea potius de iure[g] cōi ad archidyaconi spectēt officiū: repn̄tare videlȝ ordinādos epo: ⁊ illos examiare[h]: pōere abbates ⁊ abbatissas in sede. Hono. iij. abbati arimineñ. treceñ. dyoce. et archidya. et decano sancti stephani trecen.

¶ Archidyaconi in mōasterijs iurisditionē nō habent nisi q̄ʒtū tribuit eis generalis vel special' consuetudo. Capitulū. x.

Dilecto. f. et. j. ¶ Ad petitionē archidya. senonē. cōquerētis: ꝙ abbas ⁊ cōuēt⁹ monasterij scti petri senonē. ꝓcurationē annuā et q̄dā alia: rōne sui archidyaconat⁹ ad ipm̄ spectantia: exhiberi sibi ꝯ iusticiā denegabāt: abbati scti crispini et collegis ei⁹ dedim⁹ in mādatis: vt audirēt cām et fine debito terminarent. ¶ Corā quib⁹ petijt p̄dictus archidya. vt cū monasteriū infra metas sui archidyaconat⁹ sit situm[i]: abbas ⁊ monachi sibi obedirēt in his q̄ ꝑtinēt ad iurisdictionē / correctionē / ⁊ visitationē: ad ius (vt dicebat) archidyaconale spectātes: videlicet vt coram se ꝯquerentib⁹ respōderēt: citati etiā venirent ad eius p̄sentiā ⁊ ei⁹ mandata[k] honesta ⁊ sancta: s̄m deū de correctione excessuum et alijs q̄ archidyaconi[l] solent ⁊ p̄nt rōnabiliter iniungere

---

a ¶ Nostra constitutione. Credo ꝙ sit illa. j. eo. vt nostrum. q̄ debuit precedere istā in ordine s̄m ordinationē illarū decretaliū. vn̄ per hoc videt' ꝙ loquat' de alia ꝯstōne: sed forsitan nō seruat' ille ordo: nisi in ordinatione decretaliū diuersorū auctorum s̄m ꝙ patet etiam in alijs locis.
¶ Gl. se. obijcit: et soluit scđo ar. ⁊ illđ ꝯtermiat.

b ¶ Examinentur archidyacono. j. e. vt nostrū. sȝ alibi đr ꝙ istđ est officiū sacerdotū. xxiiij di. q̄n̄. hoc verū est de iure sed illud vbi eps̄ eligit spāliter sacerdotes ad hoc. vel si non est ibi archidyacon⁹ vt ī multis eccl'ijs. videtur ḡ ꝙ eps̄ nō sit puniendus si ꝓmouet indignū: sȝ potius archidyacon⁹ qui examiat ⁊ repn̄tat epo. ar. liiij. dis. si seruus: sed nō est ita: q2 ep̄us tenet' de facto illi⁹ q̄ examiat. cū de mādato illi⁹ illud fiat sicut exercitor nauis de facto mgr̄i tenet' ff. de exerci. l. j. §. mgr̄m nisi forte examinator talis fuisset vt non sit verisimile ipm̄ mentiri. ar. j. de pig. significante. s̄m hoc si talis ordinat' sine titulo epo ignorante: examinator q̄ p̄ntauit eū tenebit' ei ꝓuidere: sed si ille nō sit soluēdo habebit regressum ꝯ ep̄m. ⁊ h̄ ideo: q2 adhuc reseruatū est epo ius examinādi † illū. ar. s̄. de eta. ⁊ quali. accepim⁹. ⁊ ī subsidiū ne ille ordinat⁹ in opprobriū clericoꝝ mēdicet. s̄. de renū. ad supplicationem. xciij. disti. dyaconi.

Eps̄ tenetur de facto examinatoris.

† Examiatus eni examinat' ī his ꝓcipue ī q̄bus vertit' ꝑiculū aīe de probat. cām. Jo. ā.

c ¶ Tangit. C. de auc. prestā. l. vlti. et. ff. de aq̄. plu. ar. in concedendo. ⁊ ff. de ado. nam diuus. et s̄. de tēp. or. ⁊ archieps̄. vbi de hoc.

† al's discrete.

d ¶ Cōmuniter. s̄m cōsuetudinem loci.

Diuisio. Significasti. Sūt tria dicta que patent. Jo. an. ¶ Casus. Archiđ. sine consciētia epi sui ⁊ auctoritate / lr̄as suas ꝓmouēdis nō cōcedat: ⁊ ordinandi ꝑ lr̄as archiđ. ꝓmoueri nō debēt: qđ si fecerint / ep̄us interdicat eis executionē ordinū taliter susceptorū. ¶ Nota ꝙ archiđ. nō pōt dare lr̄as cōmendatitias promouendas.

e ¶ Auctoritate. Hoc iō dicit: q2 sine auc̄te ⁊ cōscia sui epi null⁹ dȝ ꝓmoueri ad ordīes: ⁊ alius eps̄ talē ordinare nō dȝ: qđ si factū fuerit talis ordinatio rata nō est q̄ ad suū ep̄m q̄ eis interdicit executionē. ix. q. ij. c. j. et. c. se. et. j. de parro. null⁹. et interdicēda est talib⁹ executio ordīs sic suscepti. s̄. de tēp. or. ꝙ trāslationē. eps̄ tn̄ pōt cū talib⁹ dispēsare ⁊ recipe eos ī illis ordinib⁹. ix. q. ij. lugdunen̄.
¶ Glo. se. signat ꝯriū: ⁊ sol. reliquū recite. per. q. an absente epo ⁊c̄.

f ¶ Lr̄as. Et ita ptȝ ꝙ archidyacon⁹ nō pōt dare lr̄as cōmēdaticias ad ordines suscipiēdos: sȝ sol⁹ eps̄. lxxj. di. extraneo. et de cōse. di. v. nō opȝ. ⁊. lxviij. di. q̄ʒuis. Ar. tn̄ ꝯ ꝙ hoc possit. s̄. c. ꝓxi. ver. in quadā ad fi. nō ꝯtradicit: q2 lȝ illos examinet ⁊ p̄ntet illos suo epo: nō tn̄ pōt illos alij epo presentare. hoc intellige cū eps̄ est presens. Si vero eps̄ absens esset extra parrochiā suā: ⁊ necessitas vel vtilitas ordinādorū imineret: tūc posset illos p̄sentare alijs epis per quos ordinētur: q2 absente epo suppletvices illi⁹. ar. s̄. eo. c. j. ⁊ c. ad hec. sic et archipbr̄. j. e. c. j. vel vacāte eccl'ia. j. de ma. et obe. cū olim. et hoc intelligo si archidyaconus habet hoc de consuetudine: al's non nisi haberet speciale mandatum ab episcopo.

Diuisio. Ut nostrū. Hec est ps illius. j. vt eccle. benefi. vt nostrū. et. j. de appel. vt nostrū. ¶ Casus. De iure cōi ad archiđ. ꝑtinet repn̄tare ordinādos epo / et illos examinare: ponere abbates ⁊ abbatissas ī sede. ¶ Nō de iure cōi p̄ntatio ordinādoꝝ / ⁊ eoꝝ examiatio / ⁊ abbatū / ⁊ abbatissaꝝ īstallatio ꝑtiet ad archidyaconū. Ber.

g ¶ De iure cōi. Ex eo qđ h̄ đr. ⁊. s̄. e. ad hec. collige q̄ ꝑtineant ad archidyaconū de iure cōi. de h̄ dictū est. s̄. e. cū satis. ⁊. c. sequētib⁹.
¶ Glo. seq. signat contrarium et remittit.

b ¶ Examiare. Ut. s̄. e. ad hoc. in fi. Ar. contra. xxiiij. di. quando. sed solutū est in ca. ad hec.

Diuisio. Dilecto filio. In p̄ma gn̄alis cause cōmissio. In scđa ibi: corā. actor̄ petitio. In tertia ibi: ioq̃. scđa determinata ꝯmissio. Jo. an. ¶ Casus. Archid. senoñ. conquerebat' ꝙ abbas et cōuentus monasterij sancti petri senoñ. conq̄rebat' sibi exhiberi annuā procurationē / et alia quedam rōne sui archidyaconatus ad ipm̄ spectantia. causa ad ipsius archiđ. petitionem cōmissa fuit abbati sancti crispini ⁊ quibusdā alijs: corā q̄b⁹ petijt idē archid. vt abbas et monachi sibi obedirent in his q̄ ꝑtinēt ad iurisditionē / correctionē / et visitationē. spectantes ad ius archid. cū monasteriū ipm̄ sit sitū infra terminos sui archidyaconatus: videlȝ vt corā se r̄ndeāt cōquerētib⁹ de ipsis. et citati venirent ad p̄sentiā suā / ⁊ ei⁹ mādata honesta audituri salua regula sua ⁊ abbatis sui disciplina. petijt insuper ne decetero facerēt aliq̄s de senoneñ. balliuia eo pretermisso corā officiali archiepi senoneñ. conueniri: dicēs ꝙ p̄mo cōueniri debent sub ipo q̄z corā officiali archiepi: exceptis spālib⁹ causis ipsius archiepi ⁊ hoīm ⁊ familie sue. lite vero sup p̄dictꝭ contest. iudices de ꝯsensu vtriusq̃ ꝑtis remiserunt cām ad sedē apo. Sed q2 pa. nesciebat cōsuetudinē q̄ vtit' archid. senoneñ. in alijs abbatijs senoneñ. ordinis p̄fati monasterij nō potuit preferre sn̄iam: cōmisit cām iudicib⁹ p̄ntib⁹ / mādans eisdem quatenus super his veritatē inquirāt ꝑ canōicos senoñ. q̄ de hmōi consuetudine debēt habere notitiā pleniorē: ⁊ nisi ꝯstiterit eis predictū archid. vel eius antecessores de ꝯsuetudine pacifica sic obtēta iurisditionē aliquā in ipo mōasterio / vel ī hmōi abbatijs hactenus habuisse / p̄fatū monasteriū absoluāt ab īpeditiōe archid. sibi sup hoc ꝑpetuū silētiū imponēdo. Si vero ꝑ eosdē canōicos cōstiterit de p̄missis / eādē iurisditionē adiudicāt archid. q̄ ī mōasterio / vel in alijs abbatijs cōstiterit habuisse: sup alijs silentiū imponentes eidem. ¶ Nota ꝙ iurisditio archid. ex ꝯsuetudine in multis cōsistit. vt hic ptȝ. de iure cōi cōsistit in his q̄ dicunt'. s̄. eo. ad hoc. ⁊. c. vt nostrū. Item veritas semꝑ est inquirēda ꝑ illos de quib⁹ magis verisimile est ꝙ eā debeant scire. Item recurrendū est ad consuetudinem aliarū ecclesiarū. Item cōsuetudo debet obseruari ī vna ecclesia que obseruatur in alijs eiusdem ordinis. Ber.

i ¶ Sit situm. Per hoc forte credebat archidyacon⁹ intētionem suā fundatā esse quasi de iure cōi. xvj. q. vij. omnes basilice. ⁊. xviij. q. ij. monasteria: sed hoc est ius episcoporū.

k ¶ Et eius mandata. Ista pertinent ad correctionem: sed ea q̄ precedunt ad iurisditionem.

l ¶ Que archidyaconi solent. Et ita videbatur in hoc respicere consuetudinem. j. de exces. prela. ad hec. et. s̄. de cōsue. cū olim. que tribuit iurisditionē. ar. j. de of. or. duo simul. ⁊. C. de emanci. l. vlti. q̄ in his precipue considerant' vt dixi. s̄. eo. cum satis.

a ¶ Salua sua regula. Correctio enim monachorum primo loco perti net ad abbatem. i. de offi. ordi. quanto. et i. de sta. mona. in singulis.
b ¶ Sub ipso. Per hoc multum preiudicabatur archiepiscopo si hoc esset verum: sed forsan consuetudo est illius archidyaconi.
c ¶ Exceptis. Lite vero contestata super premissis de consensu vtriusque partis causam remiserant † iudices ad apostolicam sedem: quia papa nesciebat consuetudinem qua vtitur archidiaconus senonen. in abbatijs senonen. dyoce. prefati monasterij sententiam proferre non potuit. vnde causam committit sicut sequitur: hoc est in antiqua decre.

† Per consultationem putat Host. quod per appellationem non quia causa non fuit ad eos remissa: sed alijs commissa. Jo. and.

d ¶ Maiores ecclesie senonen. canonicos. Nota ergo quod testes illi regredi sunt ad testimonium de quibus magis est verisimile quod veritatem sciant: et illi sunt potius preferendi. sic. xxxv. q. vij. consanguineos. et i. q. ma. accu. pos. videtur. et ab antiquioribus. vt ibi dr: ad quorum dicta recurrendum est in antiquis factis. ff. de leg. iij. si chor⁹. §. j. et. xx. dist. de quibus. ab illis enim requirenda est veritas quibus lux veritatis potius assistit. iiij. q. iij. si testes. sic ergo canonici preferentur hic: quia melius veritatem scire debet qui forte cum ipso archidyacono predicti quandoque interfuerunt. Sic et illa que in capitulo fiunt per canonicos melius probantur. i. de testi. veniens. et quod domigerunt facilius probantur per domesticos quam per alios. C. de repu. consen su. §. fuis. et. C. de questio. interrogari.

Testes antiquiores sunt ceteris preferendi.

e ¶ Pacifica. Nota quod consuetudo siue possessio debet esse pacifica non violenta. ‡ ad hoc vt prescriptio locum habeat et sine interruptione. i. de prescrip. sanctorum. et c. illud. et. vj. q. iiij. volum⁹. et. C. de prescrip. xxx. vel. xl. an. si quis. et l. vl. et ita patet quod iurisdictio siue officium archidyaconorum potius colligitur ex consuetudine quam ex iure communi: quia huiusmodi visitatio et correctio potius ex consuetudine habentur. ar. s. de elect. dudum. ij. Dic ergo super hoc vt dixi. s. eo. cum satis.

‡ Item non gratiosa de hoc. s. de postu. bone. ij. Jo. and.

a auditurj: et (salua[a] sua regula: et abbati sui debita obedientia) seruaturi. Petijt insuper ne de cetero faceret aliquos de senonen. ballivia: eo pretermisso coram officiali senonen. archiepiscopi conueniri: asserens illos prius[b] debere conueniri sub ipso[b] quam coram officiali predicto specialibus ipsius archiepiscopi et hominum ac familie sue causis duntaxat exceptis[c] et. i. ¶ Ideoque di. v. mandamus quatenus per maiores ecclesie senonen.[d] canonicos qui habere debent de huiusmodi consuetudine noticiam pleniorem super his sollicite veritatem inquiratis: et nisi vobis constiterit prefatum archidya. vel predecessores ipsius de pacifica[e] sic obtenta consuetudine: iurisdictionem aliquam in ipso monasterio vel in huiusmodi abbatijs[f] hactenus habuisse: prefatum monasterium ab eius impetitione penitus absoluatis: perpetuum super hoc ipsi archidyacono silentium imponentes. Si vero de premissis constiterit per eosdem: eandem iurisdictionem duntaxat adiudicantes eidem in monasterio predicto: quam ipsum vel predecessores suos in monasterio ipso: vel in eisdem abbatijs habuisse constiterit: super alijs perpetuum ei silentium imponatis.

De officio archipbri

Ex concilio Tole.

¶ Archipbr ciuitatis subest archidyacono: et principaliter prest pbris et pbralibus officijs. Cap. j.

g V T archipbr[g] sciat se subesse[h] archidyacono / et eius preceptis sicut sui episcopi obedire: et quod specialiter ad eius pertinet ministerium: super omnes pbros in ordine pbrali positos curam agere animarum: et assidue in ecclesia stare: et in episcopi sui absentia ad vicem eius missarum solennia[i] celebret et collectam[k] dicat: aut cui ipse iniunxerit[l]. Leo papa.

¶ Ad idem. Capitulum. ij.

M Inisterium archipbri in eo constituitur: vt diligenti cura prouideat ministerium sacerdotum cardinalium[m]: qui solenne debent agere officium in communicatione corporis et sanguinis domini nostri iesu xpi: a sacro sancto die dominico[n] incipiendo: per omnes horas canonicas indeclinabiliter[o] perseuerent: vt opus dei digne et sancte perficiatur ab eo cui committitur: et. i. Prouideat etiam archipbr vitam sacerdotum cardinalium: preceptis sui obtemperando episcopi: ne aliquando cedant[p] aut scurrilitate[q] torpeant[r]. et. i. Si episcopus defuerit (exceptis his que prohibita[s] sunt) archipbr prouideat cuncta que in sacerdotum ministerio perfici debeant: fontes benedicere: infirmum oleo pungere: penitentem infirmum (consulto episcopo[t]) reconciliare: penitentiam cunctis[u] alijs sacerdotibus iniungere. In precipuis festiuitatibus aut ipse celebrationem misse solenniter impleat[x] aut ad sui iussionem[y] cui committitur peragat veneranter. Idem.

¶ Declarat quod sit officium archipbri ciuitatensis. An. de bu. C. iij

O Fficium archipresbyteri de vrbe constat quando ibi presul defuerit: vice eius officium inchoare: benedictiones[z] pbrales in ecclesia dare: missam quando voluerit cantare: vel cui de sacerdotibus iusserit. Quando vero episcopus missam canit dz precipere sacerdotibus vt induant se vestimentis sacris: et qualiter ad missam procedant. dz enim precipere custodi ecclesie: vt in sacrario eucharistia xpi propter infirmos[a] non desit debet infirmis prouidere et prouidendo precipere sacerdotibus ne forte

g ¶ Ut archipresbyter. Supple statuimus. ¶ Glo. seq. signat contrarium et soluit.
h ¶ Subesse. Sic videtur quod qui maior est in ordine subsit minori. vij. de contra. i. de maio. et obe. statuim⁹. et c. j. Sed dicas quod archidyaconus prest archipbro quo ad dignitatem: non quo ad ordinem. ij. q. vij. puto. et c. queritur. C. de of. vi. l. j. et sic non contradicunt. xxxiij. q. v. est ordo naturalis. sic et in angelis et in potestate et in ordine differt alter ab altero. lxxxix. di. ad hoc.
i ¶ Missarum solennia. Id est missam solennem.
k ¶ Collectam. i. missam matutinalem seu ferialem si. lxix. di. quando videmus.
l ¶ Iniunxerit. sic. xxv. di. perlectis. ad si. vnde sumptum fuit hoc ca. de verbo ad verbum.

M Inisterium. ¶ Casus. Dicitur hic quod archipbr debet habere curam et sollicitudinem de omnibus sacerdotibus vt episcopi sui mandatis obediant. in absentia autem episcopi debet omnia officia episcopi supplere exceptis his que ei sunt prohibita. ¶ Nota ministros ecclesie sibi adinuicem suffragari debere.
m ¶ Cardinalium. i. principalium. si. vij. q. j. pastoralis. et dicuntur cardiales a cardine: quia sicut in cardine regitur hostium / ita per istos debet in ecclesia regi officium. vnde etiam dicti sunt cardinales: quia per eos regitur vniuersis ecclesia sic. xxiij. dist. pbri. et. lxxi di. fraternitatis. ibi exponitur cardinalis. i. proprius et. xxi. q. j. relatio.

Cardinales vnde dicuntur.

n ¶ A sacro sancto die dominico. i. a vespere sabbati: quando tunc incipit dies s[m] canonicam computationem: siue quo ad officium. i. de feri. quando et. lxv. di. a patribus. Additio Et sic tunc debent septimanas incipere: quod quidam non obseruant. Jo. an.

Dominica dies quando incipit.

o ¶ Indeclinabiliter. i. horis statutis et iusto impedimento cessante. i. de cele. mis. presbyter. et ferens illam sententiam: maledictus qui negligenter facit opera dei.
p ¶ Cedant. i. cessent quando officium suum facere debet
q ¶ Scurrilitate. i. rusticitate viuendi sicut scurra facit.
r ¶ Torpeant. i. pigri reperiantur. Jo. an.
s ¶ Prohibita. De quibus habes. lxviij. di. quis. sed ad ea facienda debet vicinos episcopos inuitare cum cautela et studio. vij. q. j. pontifices.
t ¶ Consulto episcopo reconciliare. Ergo eo inconsulto non dz: nisi eo absente maxima necessitas cogat. xxvj. q. vj. c. vl. et loquitur de solenni penitente qui publicum crimen commisit quod vniuersam commouet vrbem: et ibi dicitur in quo etiam casu quilibet sacerdos posset eum reconciliare. ar. xvij. q. iiij. si quis suadente. et etiam laicus. de conse. di. iiij. sanctum est baptisma.
u ¶ Cunctis. Archipresbyter post episcopum curam debet habere animarum in ecclesia cathedrali.
x ¶ Solenniter impleat. Absente episcopo.
y ¶ Iussionem. Sic. s. ca. proxi. et. xxv. di. perlectis.

f ¶ Abbatijs. Ar. quod ad consuetudinem aliarum ecclesiarum siue iurisdictionem recurrendum est si dubitetur quid aliqua ecclesia facere debeat. i. de censi. ecclesijs. et. c. sopite. et c. super eo. et c. dist. contra morem. nisi diuersa esset consuetudo vniuscuiusque ecclesie. ar. s. de consue. cum olim. et ita si archidyaconus probaret consuetudinem huiusmodi in alijs monasterijs sui archidyaconatus obtineret in isto: quia non debet diuerso iure censeri. xij. q. ij. cognouimus. et. i. de deci. cum in tua.

Continuatio.

¶ Rubrica De officio archipresbyteri. ¶ Quia post archidyaconum archipresbyter facit gradum ideo et c. ¶ De materia ista habetur. xxv. dist. perlectis. vsi. archipresbyter.

V T archipresbyter. ¶ Hec prima tria. c. non summantur nec diuiduntur propter multiplicitatem dictorum. Jo. an. ¶ Casus. Dicitur hic quod archipresbyter debet subesse archidya. et ei sicut episcopo obedire: et aliorum presbyterorum curam agere debet. et in absentia episcopi missam debet cantare: aut ille cui ipse iniunxerit. ¶ Nota quod archipresbyter subest archidya. Item curam aliorum presbyterorum agere debet. Item vice episcopi missam celebrat. Bernar.

O Fficium. ¶ Casus. In hoc ca. ponuntur multa que spectant ad officium archipresbyteri que expresse patent in littera. ¶ Nota ex hoc ca. multa que pertinent ad officium archipresbyteri.
z ¶ Benedictiones. In matutinis quando debet legi lectiones.
a ¶ Infirmos. De conse. di. ij. tribus † contra. ibi subaudiendum est nisi ad opus infirmorum. vt hic de conse. di. ij. presbyter eucharistiam.

† Res tanta. ibi dicit quod non debet in crastinum reseruari. Jo. and.

¶ Glosa sequens signat contrarium et soluit.

a ¶ Sine cõfessione. Si culpa vel negligẽtia pbri moriat infirm⁹ sine cõfessione reus erit aĩe illi⁹. xxvj. q. vj. si pbr. et c. cognouimus.

¶ Glo. seq. arg. signat contrarium et soluit.

b ¶ A foris veniũt. i. ex ciuitate: tñ q̃ sint de dyocesi. Et ẽ ar. q̃ qlz de epatu pt sacra recipe i maiori ecclia q̃d vere ẽ. ar. l. di. i capite. Ar. ꝯ. de pe. dis. vj. placuit. ꝛ. ꝯ. de parro. null⁹. nõ ꝯdicunt eps nõ dz recipe parrochianũ alteri⁹ epi. h nullũ ꝓchianũ alteri⁹ recipit: qꝛ oẽs pñt recurrere ad archipresbyterũ maioris ecclesie: vt hic dicit Ber.

† al. dictoꝝ.

U T singule. ¶ Hoc ca. loqt de archipbro rurali: pcedẽs de archipbro ciuitatẽsi. al.

† al. prouisione.

¶ Casus. Hoc c. loqt de ruralib⁹ archipbris. ꝛ diuidit i duas partes. Prĩo dr q̃ singule plebes habeãt singulos archipbros q̃ nõ solũ laycos corrigãt/ sꝫ etiã capellãos sub ipis ꝯstitutos. Scdo dr q̃ non putet eps non egere plebẽ archipbro q̃si ipe solus sit ad oĩa sufficiẽs. q̃si valde ydone⁹ sit: decet tñ vt sua onera ptiat. et sicut mrici eccle pest eps: ita plebib⁹ archipbr. vt ecclia i nullo titubãs videat. cũcta tñ epo referre dz ꝛ nihil ꝯ eius pceptũ ordinare presumat.

¶ Nõ q̃ sol⁹ eps est ordinari⁹ i sua dyoce. Item onera/ et officia ecclastica sũt parciẽda. Ber.

¶ Glo. seq. ponit. v. mõs qb⁹ dr titul⁹ ꝛ remittit.

c ¶ Titulos. Titul⁹ appellat ecclia. lxx. di. c. ij. ꝛ. lxxx. di. epi. et hic etiã dr titul⁹ canõ. l. di. si qs dyaconus. itẽ dr titul⁹ tractat⁹. ff. de postu. l. j. ar. xxvj. q. v. nec mir. ꝟ. s. ꝟ. his duobus titulis Itẽ dr actio titulus. C. fami. her. nõ est ãbiguũ. Itẽ dr titul⁹ dignitas. vñ Ouidius. Gratulor oetaliã titulis accedere nostris. De hoc dictum est. ꝯ. de elec. dudum. ij.

Titul⁹ varijs modis sumit.

sine cõfessione[a] vel cõfirmatione corporis et sãguinis dñi nr̃i iesu xp̃i moriatur. cõfessiões pctoꝝ † eorũ (q̃ a foris[b] veniũt) recipe cũ oib⁹ sacerdotib⁹: ꝛ exinde per ꝓuisionẽ pontificis: magnã debet illis adhibere curã: ad xp̃ianos quoq̃ faciẽdos ꝛ baptizãdos infantes: ꝛ ad succurrẽdũ: oĩa a sacerdotib⁹ p iussionẽ † illius fiãt.

Idẽ ex synodo rauẽne habita.

¶ Archipbr ruralis pbrõꝝ et laycorũ plebanie sue curã gerit: contra decretum tñ epi nihil ordinare potest. Capitulum. iiij.

U T singule plebes archipbr̃m habeãt: ꝓpter assiduã erga ppl̃m dei curã: q̃ nõ solũ iperiti vulgi sollicitudinẽ gerãt: verũetiã pbroꝝ q̃ p minores titulos[c] habitãt: vitã iugi circũspectiõe custodiũt: ꝛ q̃ vnusq̃sq̃ idustria diuinum opus exerceat epo suo renũciet[d]. Nec cõtendat eps nõ egere plebem archipbro q̃si ipse eã gubernare valeat[e]: qꝛ et si valde ydone⁹ sit: decet tñ vt sua onera[f] partiat: ꝛ sicut ipe matrici ecclie preest: ita archipbri[g] p̃sint plebib⁹: vt in nullo titubet ecclastica sollicitudo: cuncta tñ referãt[h] ad epm: nec aliq̃d cõtra eius decretũ ordinare presumãt.

De officio pmicerij.

Idem in libro romani ordinis.

¶ Ponit ea q̃ spectãt ad officiũ primicerij. Anto. de bu. Capl̃m. j.

U T pmiceri⁹[i] sciat se esse sub archidy. sicut et archipbr: et ad ei⁹ curã spẽliter ptinere: vt p̃sit i docendo dyaconis[k]: vel reliq̃s gradib⁹ ecclasticis i ordie positis: vt ipe[l] discipline ꝛ custodie insistat: sicut ꝓ aiab⁹ eorũ corã deo rõnẽ est redditur⁹: et vt ipse dyaconib⁹ donet[m] † lectões: q̃ ad nocturna officia clericorũ ptinẽt: ꝛ de singulis studium habeat: vt i q̃cũq̃ re capacẽ sẽsum habuerit absq̃ vlla vacet negligentia: aut a quo ipse iusserit instruantur.

De officio sacriste

Ex concilio toletano. Ca. j.

U T sciat[n] se sacristã subiectuz archidy. ꝛ ad eius curã ptinẽ custodiã sacroꝝ vasorũ[o]: vestimẽtorũ ecclasticoꝝ: seu totius thesauri ecclastici: necnõ q̃ ad lumiaria[p] ptinent/ siue in cera[q] siue in oleo.

De officio custodis.

Ex libro romani ordinis.

¶ Ponit q̃ spectãt ad officium custodis. h. d. Capitulũ. j.

C Ustos ecclie cui ea q̃ ecclie cõpetunt custodiẽda cõmittũtur: opꝫ vt sui archi. iussiõi i cũctis obediat: in canõicis horis signa tintinabuloꝝ[r] pulsanda ipo archi. iubente ab eo pulsent. pallia vel lintheamia altarꝫ seu cũcta vtẽsilia[s] ecclesie idesinẽter custodiat. lãpades ꝛ laternas in accẽdẽdo seu extiguẽdo puigil existat: ne aut supra modũ[t] lucẽdo oleũ depereat: aut minus lucendo obscurior sit ecclesia: sed oĩa cum

¶ Casus. U T primiceri⁹. In h. c. dr q̃ pmiceri⁹ subest archid. ptinet tñ ad ei⁹ curã pesse dyaconib⁹ ꝛ alijs minorib⁹: ꝛ dz dare lectorib⁹ lectiões: ꝛ cãtorib⁹ rñsoria: ita q̃ oẽs instruere debet et castigare. ¶ Nota ex hoc. c. multa q̃ pertinent ad officium primicerij.

i ¶ Ut primicerius. Supple statuimus.

¶ Glosa seq. signat ptrariũ: ꝛ tripliciter soluit.

k ¶ Dyaconis. ꝯ. de of. archy. officiũ. ꝯ ca. ista loquuntur s̃m diuersas ꝯsuetudines diuersarũ ecclarũ: vl̃ pmiceri⁹ h facit ad mãdatũ archidyaconi: vl̃ tãq̃ vicari⁹ ei⁹: ꝛ ita plat⁹ q̃ subest epo pt alij demãdare vices suas: ꝛ merito: qꝛ ordinarij iudices sũt. lau.

† al. det.

l ¶ Ut ipe. s. archidyaconus: vel ipe. s. primicerius quod est melius.

¶ Glo. se. sigt ꝯtrũ: ꝛ sol.

m ¶ Donet lectiones. Sed h videt ptinere ad officiũ archidyacõi. ꝯ. de offi. archi. officiũ. Diuersa consuetudo diuersarũ ecclarum impedit ꝯdictionẽ q̃ circa hmõi officia ꝯsiderat poti⁹.

¶ Rub. de offõ sacriste. ¶ Uiso de offõ pmicerij vidẽdũ erat d offõ sacriste. i. thesaurarij.

Cõtinuatio.

¶ De mafia hr. xxv. dis. plectis. i fi. An. de bu.

U T sciat. Casus. Dr in h c. q̃ sacrista subest archi. et custodia vasoꝝ: ꝛ vestimẽtoꝝ spectat ad ipꝫ ꝛ cura toti⁹ thesauri/ et luminaria/ ꝛ incensum. ¶ Nota ex hoc. c. multa q̃ pertinent ad officium sacriste.

n ¶ Ut sciat. supple statuimus.

¶ Glo. se. soluit ꝯrium.

o ¶ Uasoꝝ. Scdo post archidyaconũ. et sic nõ ẽ ꝯ. ꝯ. de offi. archi. ea q̃.

p ¶ Luminaria. Lampadũ: vt differat ab eo quod sequitur.

¶ Glo. se. obijcit: ꝛ sol.

q ¶ Siue in cera. Qꝛ i his illuminat ecclia: et s̃m hoc etiã videtur pertinere ad officiũ custodis. ꝯ. titu. proxi. ꝛ. c. pxi. sed hoc referas ad diuersam consuetudinem: vt sepius dictum est. Jo. and.

d ¶ Renũciet. Ar. q̃ sol⁹ eps sit iudex ordiari⁹ i sua dyocesi. xj. q. j. de p̃sõa. lxxx. di. nõ debere. ar. ꝯ. x. q. iij. c. j. ꝛ. c. null⁹. ꝛ. ij. q. j. nẽo. j. rñ.

e ¶ Ualeat. Qꝛ ipe sufficere oib⁹ nõ pt: ꝛ iõ p alios h facere dz. ar. ꝯ. ꝯ. de of. or. inter cetera. nec ipemet eã sibi assumere dz: qꝛ ꝛ ꝓtorẽ tutorẽ dare nõ pt. ff. de tu. ꝛ cu. ꝓtor. sic plat⁹ a seipo platurã accipe nõ potest. ꝯ. de insti. c. vl. ꝛ. ꝯ. de iure pa. p tuas. et. ꝯ. de bap. et eius ef. debitũ. qꝛ differẽtia debet esse iter dãtẽ ꝛ accipientẽ: vt ibi dicitur.

f ¶ Sua onera. Debet enim sua onera partiri cum alijs. ꝯ. de presump. mandata. vbi de hoc.

g ¶ Ita archipresbyteri. Istud ita non notat omnimodã similitudinem: quia aliter preest episcopus q̃ archipresbyteri.

h ¶ Referant. Preter minora q̃ ipsi archipresbyteri determinare possunt † cum habeant ordinariam iurisdictionem. ꝯ. de offi. ordi. cum ab ecclesiarum. ꝛ. ꝯ. de consangui. ꝛ affi. ex litteris.

† Alias ista lra esset sibi ꝯtraria s̃m Hostiẽ. Añ dicebat Innocẽ. q̃ terminabit minora s̃m ordinationes epi. Jo. an.

¶ Rubrica. De officio primicerij. ¶ Uiso de officio archipresbyteri. Sed quia in choro pmicerius est pmus absente archipresbytero: ideo ponit de eo. An. de bu. Et accipit hic pmiceri⁹ p cantore. De officio primicerij/ sacriste/ ꝛ custodis. ꝛ q̃d ad quodlibet specter: vel ad officiũ cuiusq̃ ordinis tractat. xxj. disti. cleros. xxv. dist. plectis. xcij. dist. p totũ. ꝯ. in rubri. de offi. archidya. ꝟ. q̃d sit officium cuiuslibet. ꝛ sequen. ꝛ. ꝯ. in pxi. rubri.

¶ Rubrica. De officio custodis. ¶ Quia custos est quasi minister sacriste: ideo subseq̃ter ponit de eo. An. de bu.

Cõtinuatio.

C Ustos. ¶ Casus. Dicit in hoc. c. q̃ custos ecclie debꝫ obedire archid. et ad ei⁹ mãdatũ canonicas horas pulsare: ꝛ ornamẽta altaris: ꝛ cũcta vtẽsilia ecclie custodire: ꝛ circa lãpades ꝛ lãternas in accẽdẽdo ꝛ extinguendo puigil esse dz: ne nimis ardendo oleum depereat: nec minus incẽdendo obscurior fiat ecclesia. Si autem custos circa hoc negligens fuerit: per archidy. corrigi debet. ¶ Nota q̃ discretio est mater omniũ virtutũ. Itẽ ineptus minister ab ecclia eijci debet.

r ¶ Tintinabuloꝝ. ꝯ. de elec. i cãis. ꝛ. ꝯ. c. px. et. j. di. ius militare.

¶ Glosa sequens signat contrarium: ꝛ soluit.

s ¶ Utensilia. ꝯ. de offi. archid. ea q̃ ꝯ. so. supple sub archi. et sacri

¶ Glo. se. ar. alle. vj. iura ponẽs tres ꝟsus. Ista diuersa ẽ ꝯsuetudo.

t ¶ Modũ. Sic. xxiiij. q. j. manet. ar. q̃ ita exceditur modus in eo quod est amplius sicut in eo q̃d est minus. lj. di. q̃ in aliq̃. xlv. di. disciplina. xlj. di. quisquis. et. ff. de pe. respiciẽdũ. C. de custo. reoꝝ. si qs. in fi. et. ꝯ. de vi. et ho. cle. cleric⁹. ꝛ sic media via tenẽda est. vnde ꝟsus. Cũ media semp gaudebã ludere forã. Maior eñi mediis gr̃a rebus inest. Et illud. Inter vtrũq̃ vola: medio tutissim⁹ ibis.

Media via est eligenda.

Uersus.

a ¶ Cū discretiōe. Discretio enī mater est oīm v̄tutū. j.q.v. pn̄tiū
b ¶ Minꝰ idoneꝰ. Sic ḡ remouet ab officio suo minꝰ idoneus. sic mgr̄ minꝰ idoneꝰ remouet qui primū moribus/demū scia/ꝛ facundia alios p̄cellere debet. C. de pfes. ꝛ medi. l. ij. li. x. ꝛ iudex et p̄latꝰ remouentur ꝑpter negligētiā. s̄. de offi. archi. ea que.

C. de asses. nemo. et eo ipso ꝙ permisit se intitulari in scd̄a: vl' postq̄ translatꝰ est ad eā: pdidit ius qd̄ habuit i vicariā. j. de cōces. p̄ben. lr̄as. xxj. q. ij. si q̄s iā trāslatꝰ. ꝛ q̄ bn̄ficiatꝰ est i vna eccl'ia nō est idoneus ad aliā. j. de p̄bē. sup iordinata. imo nō solū vicariā petere nō poterat: sed vtrūq̄ bn̄ficiū pdere dꝫ si vtrūq̄ retīere ɔtēdit s̄m moderna iura. j. de p̄ben. de multa. qui ei hꝫ vicariā ppetuā bn̄ficiatus ītelligit. s̄. de rescrip. postulasti. ꝛ qui curā hꝫ aīarū vel p̄latiōnē ꝛ ɔsimilem recipit p̄ma ipso iure vacat. j. de p̄ben. de multa. et idē est si q̄s hꝫ ppetuā vicariā sicut si hr̄et ecclesiā ītitulatā. j. e. c. vl. ꝛ s̄. de fil'. p̄sby. ɔstitutus.

Vicaria ppetua est beneficiū.

c ¶ Emendet. Ar. ꝙ p denūciationem offensa prima veniā meretur. xxxv. di. ep̄s. C. de epi. audi. nēo. ꝛ sic quodlibet pctm̄ nō inducit depositionē. v. q. iiij. i loco
d ¶ Denūciādo. Ar. ꝙ p denūciationē aliq̄s remouendus sit. † ar. j. q. vij. q̄ propt. j. de iureiu. q̄relā. j. de fideiuss. puenit. sꝫ nō loquūt i denūciatiōe. ꝛ ar. ad h̄. xxiiij. q. iiij. ecce vndecūq̄.

† Q. d̄ non credo nisi ɔueniatur crimialiter vel p inq̄sitionem. j. de symo. lꝫ s̄m Vin. vn̄ dicebat Host. ꝙ ad denūciationē archidyaconi inquiret ep̄s. remittit etiā ad not. de iudi. nouit. Vsi. sed cū dn̄s dicit Gof. lꝫ p denunciationem agatur ad correctionē: tn̄ quia iste ineptꝰ erat ad ministrandū et sic peccabat: ab administrādo remouetur q2 aliter corrigi nō poterat. io. an.

Custos ¶ Casꝰ. Prīo d2 ꝙ custos dꝫ esse sollicitꝰ de ornamētis eccl'ie lumiārijs et incēso/et de pane ꝛ vino ad sacrificium: et de pulsatiōe cāpanarū: et de elemosinis/d̄cimis/et oblationibꝰ colligendis: ꝛ cū ɔsēsu archi. diuidēdis. Scd̄o dicit ꝙ in his tribꝰ cōsistit scīā mater eccl'ia: archidyacono/archipbr̄o/ꝛ custode. iccirco debēt esse boni ꝛ cōcordes. ¶ No. ex hac dec. multa q̄ ptinēt ad officiū custodis ¶ Itē nota ꝙ eccl'a cōsistit in tribꝰ colūnis/scꝫ archidya. archipresbytero/et custode. Ber.

¶ Absente ep̄o. Ar. ꝙ res canonicorꝫ p ep̄m dispēsari debēt. xij. q. ij. vulterane. ꝛ p ip̄ꝫ dꝫ cōstitui economus. C. de epis. ꝛ cle. omnes. §. h̄ nihilominꝰ. ꝛ ix. q. iij. cum simus.
f ¶ His tribꝰ. q̄ enūerātur inferiꝰ archidyaconus/archipbr̄/ꝛ custos. ¶ Gl. se. no. alle. vj. iura. ad cōtrariū. al. vij. ꝛ sol.
g ¶ Sāctiores. Et ita videt ꝙ sp melior ꝛ iustior sit eligēdꝰ. viij. q. j. lꝫ. et. c. si ḡ. lxiij. di. metropolitano. ꝛ. xxv. di. §. nūc aūt. j. q. j. vilissimꝰ. i aut. de monachis. §. ordinatione. col. j. Ar. ꝫ. xvj. q. vij. monasteriū. ꝛ. s̄. de elec. cū nobis olī. et. s̄. de renū. nisi cū p̄dē. §. p defectu. et. j. de p̄ben. c. pe. lxj. di. cathinēsis. ꝛ. lxxxv. di. florētinū. ar. ff. de le. ij. cū pr̄. §. rogo. Sol. melior/iustior/et sanctior dꝫ eligi: tn̄ si alius eligat lꝫ nō sit melior sufficit ꝙ sit sufficiens: q2 ɔueniēs scientia sufficit in p̄lato. s̄. de renun. nisi cū pridē. §. pro defectu. ꝛ. s̄. de elec. cum nobis olim.

discretione[a] agant q̄ noscit oīm v̄tutū eē mr̄. Si v̄o is minꝰ idone[b] ad h̄ pagēdū extiterit: ab archydya. coerceat vt se emēdet[c]. Si āt idomitꝰ pmāserit. archid. ep̄o denūciādo[d] puideat: vt ide cēte eiecto/aptꝰ domui dei cōstituat minister: vt oīa in laudē dei fiāt. Ex cōcilio Toletano.

¶ Ad idem. Capitulū. ij.

Custos sollicitꝰ dꝫ esse de oī ornamēto eccl'e: ꝛ luminarijs siue incēso: necnō panē et vinū oī tpe p̄paratū ad missam hr̄e dꝫ: ꝛ p singulas horas canonicas signū ex cōsensu archidy. sonare: et oēs oblatiōes seu elemosinas seu decimas (cū eiusdē tn̄ ɔsensu absente[e] ep̄o) iter fr̄es diuidat. In his tribꝰ[f] eccl'e colūnis (vt scīā sanxit synodꝰ) ɔsistere dꝫ alma mr̄ eccl'ia: vt ad hoc opus tales ordinent: q̄les meliores ꝛ sanctiores[g] eē viderint: vt nulla negligētia in sancta dei ecclesia videat: hi tres archidya. archipbr̄: custos: siml' iūcti vno aīo puide pagāt ꝛ pfecte: et nō sit inuidia neq̄ zelꝰ[h] inter illos.

¶ De officio vicarij.

Alexan. iij. episcopo. norwic. et G. archidya.

¶ Vicariꝰ sibeneficiū curatū postea sit adeptus vicaria priuabitur. Cap. j.

Ad audientiā nostrā puenit ꝙ. v. p̄sbyt' mōachos de ramesia petēdo vicariā ecclesie de burnel. a qua. xx. annis retrocessit in diuersis[i] postea ecclesijs personatū adeptus: fatigare p̄sumit. ¶ Quia igitur nō est canonicū: vt qui curā animarū i diuersis habet ecclesijs: vicarius i alienis existat: mandamꝰ q̄tenꝰ (si est ita) p̄dictū pbr̄m a petitione supradicte vicarie desistere cōpellatis. Idem elieñ. ep̄o.

¶ Plures vicarias q̄s habere non potest. Capitulū. ij.

Prouideas attētius ne in ep̄atu tuo patiaris aliquē plures[k] vicarias hr̄e. ¶ Q2 cum vicarij teneantur p̄sonis et ecclesijs deseruire: alienū est ab ordine iuris: vt vicariā quis habeat preter vnā. Idē vintonieñ. ep̄o.

¶ Perpetuꝰ vicariꝰ p ep̄m istitutꝰ p rectorē remoueri vel portiōe sua fraudari nō p̄ōt. Ca. iij.

Ad hec si p̄sona alicuius ecclesie vicario: quē i eadē eccl'ia instituit de assensu ꝛ auctoritate dyocesani epi[l] certā assignauerit portionē: is q̄ p̄sona illa defūcta i p̄sonatū illiꝰ substituitur: nō p̄ōt eūdem ab ecclesia remouere[m]: vel assignatam sibi minuere[n] portionem. ¶ Nisi aliquid cōmittat ꝑpter qd̄ per iudicem in vicaria sit/vel beneficio condēnādus. Idem nor. ep̄o.

¶ Vicarius non p̄ōt substituere vicariū. Ca. iiij.

Clericos in pbr̄atu vel in

Prouideas. Primo ponit dictum. Secūdo ipsiꝰ rationem ibi: q2. An. de bu. ¶ Casus. Precipit papa ꝙ nullus habeat plures vicarias: q2 vicarij tenentur deseruire ecclesijs ꝛ p̄sonis eccl'iarū. et ideo alienū est ab ordine iuris vt aliq̄s habeat vicariā p̄ter vnā. ¶ Nō ꝙ sicut nullꝰ p̄ōt habere plures eccl'ias: ita nec plures vicarias. vtrūq̄ enī contra ius est. ¶ Glo. se. obijcit ꝛ soluit.

Diuisio.

k ¶ Plures. Ex eo ꝙ dicit plures videt ꝙ possit hr̄e vnā vicariā: sꝫ h̄ videt falsū: q2 q̄libet in ꝑpria p̄sona ꝛ nō p vicariū dꝫ i eccl'ia deseruire. j. de cle. nō resi. q2 nōnulli. ꝛ. c. seq. et. s̄. de ele. cū i cūctis. ꝛ meliꝰ i iure nouo. j. de p̄ben. extirpāde. §. q̄ vero. Et hoc ē verū nisi i casibꝰ q̄ ponunt in dicta decre. extirpande. §. q̄ vero. s. cū parrochialis eccl'ia sit annexa dignitati vel p̄bende maioris eccl'ie: vt ibi. al'as hodie vicarij ɔstitui nō pn̄t. ꝛ talis vicariꝰ dꝫ eē sacerdos cū hēat curā aīarū. j. e. c. vl. ꝛ dꝫ esse ppetuus: vt in p̄dicto. §. qui vero. ꝛ canonice institutꝰ cū certa portiōe per ep̄m. j. ca. proxi.

Eccl'e deseruire p vicarium an sit licitum.

Ad hec. Primo ponit duplex dictū. Scd̄o excipit: lꝫ i proprie ibi: nisi. ¶ Casus. Prelatꝰ ecclesie de auctoritate ꝛ assensu epi istituit vicariū i eccl'ia sua. ꝛ eidē istituit certā portionē. decessit p̄latꝰ iste/alter substitutꝰ est illi: q̄rit vtrū possit illū vicarium remouere/vel portionē assignatā diminuere? Et rn̄. ꝙ neutrum facere p̄ōt: nisi aliq̄d cōmittat ꝑpter qd̄ p iudicē sit i vicaria vel beneficio ɔdēnādꝰ. ¶ Nō ꝙ vicariꝰ ppetuꝰ eq̄parat p̄lato vt eo viuente nō possit a vicaria expelli. lꝫ titulū nō habeat: nisi ꝑpter culpā suā [sicut nec p̄latꝰ. Ber.
¶ Glo. seq. ponit opi. quā reprobat.

Diuisio.

l ¶ Epi. Quidā † supplēt ꝛ p̄roni si nō sit collegiata eccl'ia: q̄m p̄roni ɔsēsus desiderat vbicūq̄ ius ppetuū pcipiēdi aliq̄d ɔfertur alicui. ar. xvj. q. vij. decernimꝰ. ꝛ. q. v. si q̄s epor̄. C. de auc. p̄stā. l. vlt. et lxiij. di. p̄ncipali: hoc nō credo ꝙ ɔsensus p̄roni sit req̄rēdꝰ: cū patronꝰ tm̄mō debeat p̄n̄tare vacāte eccl'ia: vt dicūt iura p̄dicta: sed eccl'ia nō itelligit vacare i institutione vicarij. ꝛ hoc videt h̄ inui. ¶ Glo. seq. reci. opponendo ꝙ solus prelatꝰ ꝛc̄. Io.

† Vi. a. ꝛ Inno. q̄ dicūt ꝙ si non interuenit cōsensus patroni ꝑuisio non durat pꝰ mortē p̄sone. remittit d̄ fil. pres. proposuit. Io. an.

m ¶ Remouere. ergo habet ius in re: verū est ꝙ habet ius vicarie: sed nō dicit habere ecclesiā quo ad titulū: solꝰ enī p̄latꝰ habet eā intitulatā: tamē expelli nō p̄ōt ac si haberet eā ititulatā sine iusta cā: et tunc per iudicē ꝛ nō per p̄latū ipiꝰ eccl'ie: vt hic in fi. dicit.
n ¶ Minuere. cū sit ppetuo cōstituta. ar. j. de cēsi. ꝑhibemus. ¶ Glo. se. ponit duas lecturas: circa scd̄am opponit et soluit.

Clericos. Sic pone casū. Prelati eccl'ar̄ i q̄bꝰ hn̄t curā aīar̄ vel aliā dignitatē in ꝑpria p̄sona deſuire debēt eccl'ie et non substituere sibi vicarios: q2 hoc est ꝫ rōnē. ꝛ iste casus ꝓbat. j. de p̄bē. extirpāde. §. q̄ v̄o. ꝛ sic ordinabis litterā. Non pmittas clericos i. p̄latos pbr̄atu vel alios in iferiorībꝰ ordinibꝰ ɔstitutos substitue

Dolus est duplex.
h ¶ Neq̄ zelus. i. odiū: q2 ē ꝛ bonꝰ zelꝰ ꝛ malꝰ zelus. de malo h̄ itelligit: sicut est bonꝰ dolus ꝛ malꝰ dolꝰ. C. de dolo. l. j. §. non fuit.

Cōtinuatio.
¶ Rubrica. De offō vicarij. ¶ Viso de his q̄ fuiūt eccl'ie noīe ꝑprio: videndū est de his q̄ seruiūt noīe alieno: iō ꝛc̄. Et cōiter in isto titu. tractat de vicario q̄ fuit i diuinis: q̄uis in ca. pe. tractet de vicario iurisditiōis. Et de h̄ scd̄o in sexto. et de p̄mo rub. in cle. ¶ De materia. xvj. q. vij. in nona. xciij. di. ca. fi. xciiij. di. c. j.

Diuisio.

Ad audientiā. Prima narrat factū. Scd̄a puidet ibi: q2 igit. An. de bu. ¶ Casus. Quidā pbr̄ vuil. noīe molestabat mōachos de ramesia petēdo ab eis vicariā eccl'e de burnel. a q̄ recesserat. xx. annis elapsis/ꝛ in diuersis eccl'ijs p̄sonatꝰ postea fuerat adeptꝰ: cōquesti sūt mōachi dn̄o pa. Rn̄. pa. nō est canonicū vt q̄ curā hꝫ aīarū i diuersis ecclesijs vicariꝰ fiat in alienis. Vn̄ mandat pa. q̄tenꝰ si est ita: p̄dictꝰ pbr̄ cōpellat desistere a petitiōe vicarie p̄dicte. ¶ No. ꝙ q̄ recipit curā aīarū in alia ecclesia: vicarie renūciare intelligit. ar. colligit hic: qd̄ si nō recepisset curā in alijs ecclesijs ꝙ adhuc posset petere vicariam: q̄uis. xx. anni elapsi essent.
i ¶ In diuersis. Quod esse non debuit: cum pluribus seruire non possit: q2 dū ad vtrūq̄ festinat neutrū bn̄ peragit. xvj. q. j. pbr̄os. ꝛ

re alios ī vicarijs eccl'iarū q̄s.s.eccl'ias adepti sunt tāq̄ p̄lati.et q̄ ita accipiat̄ hoc nomē clericos p̄bat̄: appellatiōe eni clericoꝝ oēs supiores ptinent̄.ī aut.de sanc.epis.§.pbroꝝ.col.ix.ꝛ.xj.q.j.de psona.s̄m aliū casum q̄ poni psueuit: expone clericos.i.vicarios substitutos.alios sc3 vicarios in vicarijs q̄si adepti sunt.q.d.vicari⁹ nō pōt aliū vicariū sibi cōstituere: s3 iste casus nō est bon⁹: quia p hoc innuit̄ q̄ licitū sit pstituere vicariū: qđ nō ē veꝝ: vt dictū ē s̄m ius nouū: nisi tu velis restringere hanc decre.ad casū illi⁹ §.q̄ vo.s3 ī nullo casu l3 vicario aliū sibi vicariū substituere. Ab.si. ¶ No q̄ vicarius nō potest vi carium sibi substituere. Bernar.

† al'.tua nobis.

Sua nobis. ¶ Po nit dictū ꝛ ipi⁹ rōnem ibi: q̄m.quā fortificat ibi: p̄sertim. Ex qb⁹ īfert ibi: mandam⁹. An. de bu. ℭ Casus. Cleri ci cuiusdam plebis epi vulterani iurauerūt sibi eligere p̄latū ad voluntatē laycoꝝ.ꝛ sic ele gerūt sibi p̄latum: ꝛ electionē suā epo p̄ntauerūt.eps cassauit illā ele ctionē/ꝛ excōicauit lay cos illos q̄ clericos cōpulerāt: ꝛ ip̄os etiā clericos p̄ isto et alijs excessib⁹ excōicauit. ꝛ ipe trauit l'ras ad archiepꝫ pisanum ꝛ suos cōiudices vt eos tāq̄ excōica tos faceret euitari vsq̄ ad debitā satisfactionē. post hoc pars aduersa l'ras impetrauit ab epo portueñ.vicario dñi pa.

alijs inferiorib⁹ ordinibus p̄stitutos in vicarijs ecclesiaꝝ quas adepti sūt: alios sibi substituere nō p̄mittas: cū id sat' sit absonū ꝛ absurdū. Innocen.iij. abbati scti euge.ꝛ plebano sancti petri.

ℭ Vicari⁹ pape in vrbe iurisdictionē h3 nō extra vrbem. Ca.v.

Sua nob'.† ꝛ.j. ¶ Nos igi tur vicarij l'ras estimātes per surreptionē obtētas. ¶ Qm̄ a iurisdictio vicarij[a] quem ro.pon. b in vrbe reliq̄t: non extēdit̄[b] extra illā nisi ei specialiter sit p̄cessum. ¶ Presertim cum ipse morat̄ in sua p̄uincia speciali: videl3 inter capuanā prouinciam et pisanā. ¶ Mādam⁹ quaten⁹ q̄cq̄d occa c siōe l'raꝝ illarū actū est: in irritū[c] reuocetis. Hono.iij. vigor epo.

ℭ Cōpellūtur vicarij ordinarij ecclesijs debuire p subtractionē p̄uētuū ꝛ vicariaꝝ. Ca.vi

Ex pte tua fuit p̄positū co rā nobis: ꝛ.j. ¶ Mādam⁹ q̄ten⁹ d p̄petuos[d] vicarios: vt ī eccl'ijs in q̄b⁹ vicarias obtinēt resideāt: et se ī pbr̄os (vt eoꝝ cura exigit) fa e ciāt p̄mouerī p subtractionē[e] p̄ uētuū vl' ip̄aꝝ vicariaꝝ p̄pellas.

ad ep3 lucanū ꝛ suos cōiudices q̄ auctē illaꝝ laycos ꝛ cl'icos absol uerūt: excōicātes epm vulteranū.eps vulteran⁹ significauit h̄ totū dño pape.pri⁹ tñ ex abūdāti appellauit/l3 sn̄ia illa nō teneret.sup h̄ scribit pa.iudicib⁹ dicēs l'ras vicarij p surreptionē obtētas.q̄z iurisdictio vicarij quē ro.pō.reliquit ī vrbe: nō extēdit̄ ex̄ vrbē nisi ei sp̄al'r sit p̄cessuꝫ: p̄cipue cū ipe morat̄ ī sua p̄uicia sp̄ali: videl3 int̄ capuanā p̄uiciā ꝛ pisanā. Unde mādat q̄ten⁹ q̄cq̄d occasiōe illaꝝ l'raꝝ factū est: denūcient̄ irritū ꝛ iane. ¶ Nota q̄ l're p surreptionem obtēte: nō p̄ferūt iurisdictionē: vt h̄ p3. Itē vicari⁹ vel legatus cās alterius p̄uincie vel iurisdictionis cōmittere non pōt. Bernar.

a ℭ Vicarij. Vicari⁹ omnia pōt que ptinēt ad iurisdictionē illius cui⁹ vices gerit. C.de of.eius qui ge.vi.al.l.j.xciij.dist.c.vl.ꝛ.xciiij. dist.ca.j.quedā tamē sunt que sine speciali mādato attētare nō debet.ꝫ.de offi.lega.qđ translationem.

b ℭ Nō extēditur. Nisi forte ītra cētesimū miliare ad istar p̄fecti vrbis.ff.de of.p̄fec.vr.l.j.§.ī initio.ꝛ.ff.de of.p̄cōsul.si in aliā.§.vl.

c ℭ Irritū. Nō q̄d factū est p surreptionē nō valet tāq̄ a nō suo iu dice.xj.q.j.c.pe.ꝛ.C.si a non cōpe.iu.l.vl.ꝛ retractari pōt altera pte absēte.ꝫ.de re iudi.cū oli.ꝛ p̄cipue decre.ista.he eni l're nullā p̄ferebāt iurisdictionē: q̄z iurisdictio vicarij nō extendit̄ ex̄ vrbē: vt h̄ di cit: ḡ si p̄cedat l'ras ex̄ est nulla iurisdictio.ff.de iuris.om.iu.l.vl.C. q̄ p̄ sua iuris.l.vna.ꝛ ita q̄cq̄d factū est h̄ p l'ras vicarij ip̄o iure non tenuit. ¶ De hac materia dictū est.ꝫ.de rescrip.ad audientiam.ij.

Diuisio. Ex parte. ℭ In p̄ma facti decisa narratio. In sc̄da ibi: man dam⁹.mādatū. An.de but. ℭ Casus. Vicarij p̄petui tenent̄ facere residētiā in ecclesijs in q̄b⁹ obtinēt vicarias.ꝛ cū habeāt cu rā aīaꝝ debēt esse in ordine sacerdotis.qđ si facere noluerit: cōpelli debēt p subtractionē p̄uētuū ip̄aꝝ vicariaꝝ. ¶ Nota q̄ p̄petuus vicarius debet esse sacerdos/et in vicaria residere. Ber.

Vicari⁹ d ℭ Perpetuos vicarios. Perpetuus vicarius dicit̄ q̄ canonice p̄petu⁹ q̄s a p̄sona ecclesie et auctoritate epi est īstitut⁹ ꝛ certā debet p̄cipere dicatur. portionē.ꝫ.eo.ti.ad hec.et.ꝫ.de p̄bē.extirpāde.§.q̄ vero.nec potest q̄s habere plures vicarias cū habeat curā aīaꝝ tāq̄ vicari⁹: ꝛ debet residere in loco: vt hic dicit: sicut nec q̄s pōt habere plures ecclesias.ꝫ.de cleri.nō resi.q̄z nōnulli.ꝛ.c.se.ꝛ.ꝫ.de p̄ben.de multa. In quib⁹ casibus possit q̄s cōstituere vicariū dicit̄ in p̄dicta decre.extirpāde.§.q̄ vo.bn̄ficia enim ecclesiaꝝ p̄p̄ officia diuina p̄stituta † Undesim fuerunt.† xij.q.ij.p̄cessio.xvj.q.j.ḡnalit̄.ꝛ.j.q.ij.ca.vl.ar.C.de mili. apl'm.ij.ad testa.l.penul.ꝛ.xxj.q.iij.ca.cyprianus.

e ℭ Per subtractionē. Et sic etiā p̄pellunt̄ alij clerici q̄n necessitas vel vtilitas vt ordinent̄ exposcit.ꝫ.de eta.ꝛ q̄li.q̄ris.nec h3 locū distictio q̄ p̄sueuit notari.lxxxiiij.di.in p̄n.maxie vbi q̄s recipit bn̄ficiū aīaꝝ curā habēs ānexā sibi: idistictē d3 p̄moueri vl' p̄uari illo offō.ꝫ.de elec.cū in cūctis.ꝛ.ꝫ.de eta.ꝛ q̄li.c.j.ꝛ.lx.dis.per totū.

Thessa.iij. Qui nō laborat non manducet. Jo.and.

De officio et potestate iudicis delegati.

Alexan.iij. Ludoñ.episcopo.

ℭ Delegatus pape ptātem h3 nō solū in ptes: sed etiā ī alios q̄ suā iurisditionē īpediūt. Ca.j.

Quia quesitū est † quid faciēdū sit de ptātib⁹ q̄ cū p̄ cipim⁹ alicui iusticiam exhiberi minis ac terrof ribus conq̄rētes silere cōpellūt[f]: et sic mādatū nr̄m eludit̄. Sic ti bi respōdemus q̄ sicut agētes ꝛ g p̄sentiētes pari pena[g] (scripture testimonio) puniunt̄: sic tam eos qui trahūtur in causam q̄ principales eorū fautores (si eos ma nifeste cognoueris iusticiā impe h dire[h]) districtione eccl'iastica po teris coercere. Idē bonoñ.epo.

ℭ Cum diuerse littere sub eadē data et forma cōtraria impetrā tur ꝛ p̄sentant̄ a diuersis ad eosdem indices: sup̄sedet̄ vtrisq̄ do nec cōsulat̄ papa. Ca.ij.

Sane si a nobis sup aliq̄ cā l're ipetrant̄: et alie postea

ℭ Rub. de officio et potestate iudicis delegati. ¶ Uisum est.ꝫ. de his q̄ gerūt vices ali enas in diuinis officijs et in iurisdictiōe volūta ria: restabat videre de his q̄ geꝛt vices aliēas ī iudicijs ꝛ ī iurisdictio ne ptētiosa. Uel q̄z delegat⁹ pape ē maior q̄li bet ordiario.ꝫ.e.ti.sane. ij.ꝛ de off.leg.studuisti. iō ponit̄ hec rub.añ rubricas seq̄ntes s3 Jo.ā. ¶ De cui⁹ materia non habet̄ ita specifice in de cretis. S3 ī aliq̄b⁹.c.p̄ cipue ī ca.q̄ sūt.xxviij. di.ꝛ repit̄ ī.vj.ꝛ ī cle. Be ne.capra. Habet̄ etiam. xxviij.dis.q̄ sūt.lxxiiij. di.quorūdā.xciiij.di.c. j.et.ij.xxv.q.ij.igitur.

Cōtinuatio.

† al'.quesitum est

Quia q̄situ. ℭ Cōis diuisio ponit̄ in hac decre. Sc̄da ibi: sic tibi. Ab.si. ℭ Ca sus. Quidā impetrauit l'ras cōtra aduersarios suos.et cū ipsi eos faciunt ad iudiciuꝫ vocari ptātes ꝛ alij potētes mi nis et terrorib⁹ compel lunt cōquerētes silere. et sic mandatū dñi pa. eludit̄. q̄rebat̄ q̄d iudex facere debeat? Rñ.pa. q̄ sicut agētes et cōsen

Diuisio.

tientes pari pena puniri debēt: sic codē mō tā illi q̄ trahunt̄ ī cām q̄ principales fautores eoꝝ si iusticiā īpediūt: p censurā eccl'iasticā sunt cohercēdi. ¶ Nota q̄ iurisditio iudicis extendit̄ ad oēs illos q̄ iurisdictionē illi⁹ īpediūt: l3 de illis ī l'ris nō fiat mētio. Ber.

f ℭ Compellunt. Unde iactura cause affici debent qui patrocini um potentiorū aduocant. C.ne liceat poten.l.j.et.ꝫ.de ali.mu.iudi. ca.ij.et iudex propter prohibitionem illorū non dimittat suam iusticiam exercere.ꝫ.de iudi.decernimus.in fi.arg.xj.q.iij. quattuor. c.iniustū.et.C.quod me.cau.l.vlti.

¶ Glo.seq.allegat duas cōcordantias et duo contraria: et soluit di stinguendo quadruplicem consensum.

g ℭ Pari pena. Sic patet q̄ faciētes ꝛ cōsentiētes pari pena con stringunt̄.sic.ij.q.j.notū.lxxxvj.di.faciētes. Ar.cōtra q̄ magis puniūtur cōsentientes q̄ agentes.xxiiij.q.iij. qui alioꝝ.ꝛ.xj.q.iij.qui cōsentit. Ad hoc not.q̄ q̄druplex est cōsensus: sc3 negligētie: cōsilij: cooperatiōis: ꝛ auctoritatis: seu defensionis. In primo casu sc3 ne gligētie minus peccat cōsentiēs q̄ faciēs: nisi forte negligentia ni mis crassa fuerit vt in prelato.vt.j.q.j.quicq̄d inuisibilis.ꝛ.lxxxiij. di.cōsentire.ꝛ.c.nihil. In sc̄do casu scilicet cōsilij minus punit̄: pl⁹ tamen q̄ negligens.ar.lxxxvj.di.tāta. In tertio casu cooperationis equaliter peccāt faciētes et cōsentientes: ꝛ s̄m hoc intelligunt̄ oēs auctoritates q̄ dicūt q̄ equaliter puniunt̄. In quarto casu auctoritatis siue defensiōis magis peccat cōsentiēs defendēdo ꝛ auctoritatē p̄stādo q̄ faciēs: ꝛ magis puniēdus est.xxiij.q.iij.q̄ alio rū.ꝛ.xj.q.iij.q̄ cōsentit. Uñ v̄sus. Consensus sp̄ernit: suadet: iuuat: atq̄ tuetur. Hic min⁹: hic q̄ minus luit: hic eq̄liter: hic plus. Con sentis operans: defendens: non reprehendens.

Cōsensus est q̄druplex.

Uersus.

h ℭ Impedire. Uide qualiter iurisdictio extenditur ad illos de q̄ bus in rescripto mentio non habetur. sic excōmunicatio extēditur ad illos in quos lata non fuit.ꝫ.de senten.excō.nuper.et ca.si cōcubine.et hoc contingit: quia impedit ip̄am iurisditionē: ꝛ iudex oīa pōt que ad ip̄am iurisditionē pertinent: ꝛ sine quib⁹ causa expediri non pōt.ꝫ.eo.preterea.ꝛ.c.significasti.et ca.prudentiā.in fi.et ca. suspitionis.j.rn̄.et.ꝫ.de testi.tā litteris.

Sane si a nobis. ¶ Diuiditur: quia primo ponitur statutum. Secundo ibi: ne pro varietate eius ratio. Bene.capra.

Diuisio.

ℭ Casus. Aliq̄s ipetrauit l'ras sup aliqua causa ptra aduersariū suū ad aliquos iudices. ille aduersari⁹ alias litteras ipetrauit ad eosdē iudices in alia forma. dubitabāt iudices q̄d facere deberēt:

Rñ.pa.ꝙ iudices supsedere debēt executiōi vtrarūq lrāꝝ: donec romanū pōtificē ꝯsulāt:ne ꝑpt varietates lrāꝝ cā valeat retardari.¶ Nō ꝙ ignorātia iudicū circa formā diuersaꝝ lrāꝝ facit executionē iurisdictiōis suspēdi:quousq ꝯsulat supior sup hoc.¶ Nota ꝙ ꝑ varietate lrāꝝ:fines causarum non debent impediri.Bernar.

¶ Glo.seq. signat cōtrarium ꝛ sol.dupliciter:et secūdam reprobat.

a ¶ Priorū litterarū. Cōtra.s̄. ƀ rescp.cetēꝝ. vbi valēt prie lr̄e si scd̄e nō faciāt mētiōez de primis. Sed illud ītellige qñ ad diuersos iudices p̄me ꝛ scd̄e lr̄e ipetrant̄ hicqñ ad eosdē iudices p̄me ꝛ scd̄e lr̄e ipetrant̄ ꝛ forma diuersa ē.vñ vr̄ dicere ꝙ supsedere debēt donec ꝯsulāt supiorē qliter debeāt se hr̄e ī cā ipsa ꝭm q̄s lr̄as ꝓcedāt: ne pro tali varittate negociū ex toto impediat̄ si vellēt seq̄ vtrāq formā: sꝫ ꝭm h̄ vr̄ negociū ipediri: nō ipedit̄† finalit̄: sꝫ ad tp̄s:vel q̄usq papa rescribat sup illo. Sꝫ hodie nō videt̄ hr̄e locū qd̄ hic dicit:qꝛ ꝓcedere debēt ꝑ formā p̄mo sibi datā: ex q̄ scd̄e lr̄e nō faciūt mētionem de primis.j̄.de appel.vt debit⁹.et.s̄.de rescrip.c. caplm̄ scte̅ crucis: et qꝛ tacita veritate impetrate sunt cū nō fecerint mētionē de p̄ma forma.Alij volūt intelligere hoc.c.vt concordet cū illo ceterū: ꝛ dicūt ꝙ ꝓcedēdū est ꝑ p̄mas ꝛ supsedere debēt executiōi scd̄aꝝ donec ꝯsulāt papā sup pena iponēda illi ipetranti tacita ꝟitate:sꝫ hec lr̄a vtrarūq ꝯdicit eis:ꝛ est prius dictū verius ꝑ decre.vt debitus: sꝫ sup expēsis pōt puniri.s̄. de rescrip.ceterum.in fi.De hac materia dixi.s̄.de rescrip.c.j.

† ꝭm Lau. et Uin.Jo. and.

† al̄.fuerint.

a (nō facta mētione p̄oꝝ lrāꝝ[a]) lr̄e
b opponunt̄:si iudicib⁹ inotuerit[b]: donec romanū pon.ꝯsulāt:ꝛ suā exide cognoscāt pleni⁹ volūtatē executioni supsedeant vtrarūq. ¶ Ne ꝑ varietate lrāꝝ cāꝝ fines valeāt ipediri. Idē epō lōdoñ.

Delegatus pape impeditus subdelegare pōt cām q̄ sine ipso cōmode terminari pōt. Cap.iij.

c S I ꝑ debilitate[c] vel ꝑ qlibet
d alia[d] graui cā: vel necessitate tractādis causis: q̄ tibi a se.apo.cōmittūtur:interesse nō
e poter̄s:liberꝝ[e] tibi sit ꝑsōis discre
f tis[f] ꝛ ydoneis vices tuas cōmittere.¶ Jta tñ ꝙ si res tāti est ꝯsu
g lere[g] te debeāt.¶ Nisi forte cāe[h]
h ita graues[i] sint:† ꝙ sine p̄sentia tua nō possint ꝯmode termiari. Idem. U.carnoteñ.electo.

Si cā cōmittit̄ ifra certū diē decidēda(nisi ꝑtes ꝓrogēt)ꝑ lapsū diei expirat iurisdictō. C.iiij

b ¶ Jnnotuerit. Scilicet ꝙ non reuocent primas.

Diuisio. S I pro debilitate. ¶ Diuidit̄ in tres partes. Primo ponit dictū. Scd̄o ibi:ita tñ.ipius determiationē. Tertio gñalē exceptionē ibi: Nisi forte.Ab. ¶ Casus. Aliqs est delegat⁹ a pa.super aliq̄ cā. Judex ipedit⁹ nō poterat ī cā ꝓcedere.querebat̄ vtrū possit alij cōmittere vices suas? Rñdet papa ꝙ si ꝑ debilitate vel alia iusta cā ipedit⁹ fuerit bñ pōt vices suas cōmittere ꝑsonis ydoneis ꝛ discretis ita ꝙ si cā eēt dubia iudicē ipm̄ ꝯsulāt.et si forte cā eēt ita grauis ꝙ sine ipsius p̄sentia terminari nō posset tūc nō cōmittat.¶ Nota ꝙ delegat⁹ pape potest cōmittere alij causam sibi cōmissam iusta de causa ipeditus. Jtem nota ꝙ delegatus graues causas cōmittere non debet.Bernar.

c ¶ Pro debilitate. Jd est infirmitate.

d ¶ Alia. Ut si oportet eum ire ad regem.

e ¶ Liberum. Etiā partib⁹ iuitis cū potestas sit talis a lege ꝯcessa.C.de iudi.a iudice.ꝛ.j̄.eo.qm̄ aplica. nisi in casu eiusdē decre.§.is autē.ꝛ.j̄.eo.pastoralis.in prin.ꝛ cōpellere etiā pōt renuentē: nisi maliciose exonerare se vellet: vt ibi dicit. et sic semꝑ iusta cā debet subesse quando causam cōmittit: vt hic habes.

f ¶ Personis discretis.j̄.de ꝯsangui.ꝛ affi.ex litteris.ꝛ.j̄.de p̄bē. super inordinata.

g ¶ Consulere te. Tanq viru discretū: ꝛ non tanq iudicem:si vices suas in totum cōmisit.j̄.eo.sup questionum.§.porro.al̄s si cum eo postea vellet iudicare non valeret.j̄.eo.cum super.

h ¶ Cause ita graues. Puta inquisitio excessuum prouisio ecclesie.arg.j̄.eo.quoniā apostolica.§.ij.ꝭm formā illius.§.alioquin bene posset cōmittere magis perito.

i ¶ Graues. Sic etiam grauia negocia debet quis per se tractare ꝛ non per ꝓcuratorē. C.de ꝓcura.l.vl.nec tamē potest cogi constituere procuratorem.j̄.de procura.querelam.

D E causis. ¶ Diuidit̄ ī duas ꝑtes p̄ncipales sicut sunt duo dicta.p̄mū vt in rubro.scd̄m ꝟo hoc ītēdit. Ubi certa pena ꝑ ius statuta nō est/delegat⁹ imponit arbitrariā. Scd̄a ibi: illis etiā. ¶ Casus. Aliq̄ cā cōmissa fuit decidēda infra certū tp̄s:puta ifra duos mēses.q̄rebat̄ vtrū iudex termio sibi p̄fixo elapso posset vlteri⁹ de cā illa se itromittere si ifra tp̄s p̄fixū nō fuerit termiata? Rñ.pa.ꝙ nisi dies ab aplico p̄fix⁹ de cōi ꝯsensu ꝑtiū ifra tp̄s statutū in lr̄is fuerit ꝓrogat⁹:eo trāsacto mādatū aplicū expirauit. Secundo querebatur. Ecce iudex delegat⁹ citat ꝑtes vt veniāt ad p̄ntiā suā.nolūt vēire vl̄ stare iudicio suo.q̄rit̄ q̄lr̄ puniri debeāt? Rñ.pa.

si tale negociū fuerit ꝙ certa pena ī canonib⁹ exp̄mat̄:illā iponat alioq̄n puniat eos ꝭm arbitrium suū considerata q̄litate delicti et etiā cause.¶ Nota ꝙ iurisditio delegati pōt ad mai⁹ tp̄s de ꝯsensu ꝑtiū ꝓrogari. Jtē delegat⁹ penā statutā in iure iponere pōt:ꝛ non aliam. Jtē si nulla pena statuta est sup negocio: de q̄ iudex cog̊scit penā contumacib⁹ iponat ꝭm arbitriū suum.

¶ Glo.seq.p̄mo dicit qñ currat. scd̄o q̄rit.ar.ꝑ ꝛ contra:ꝛ soluit.

† al̄.tp̄s.

k D E causis q̄ infra certuz[k] t̄minū † decidēde ꝯmittūtur:hoc tuā volum⁹ cognitionē tenere: ꝙ nisi dies † p̄fix⁹ de
l m cōi ꝯsensu partiū[l] ꝓrogeť[m] eo
n transacto[n] mandatum expirat.

Ubi certa pena per ius statuta non est: delegat⁹ imponit arbitrariam.h.d.

¶ Jllis etiā q̄ ꝑ causis tibi cō
o missis: ad citationē tuā venire[o] aut tuo sup his parere iudicio neglexerit:† si tale fuerit negoci
p um ꝙ certa[p] exinde pena ī cano
q nib⁹ exp̄mat̄:eādē ifligas[q]: alio q̄n ipsos ꝑ delicti q̄litate ꝛ cāe:
r ꝭm tuū arbitriū[r] punire ꝓcures. Idem archiepiscopo senoñ.

Per simplicē cōmissionem cause pōt delegat⁹ citare: contumacē punire: ꝛ reliq̄ facere que ꝯspectant ad cām. Ca.v.

P Reterea sup hoc ꝙ nos ꝯsulere voluisti: vtrū liceat iudi

k ¶ Certū terminum. Tp̄us id currit postq lr̄e iudicib⁹ p̄ntant̄.j̄.de ap.sup eo.ij. Quid si infra.xx. dies cā ꝯmittat̄ terminā da † nūq̄d iducie.xx. dierū dāde sunt iij.q.iij.offerat̄? Uidet̄ ꝙ sic:qꝛ bñficiū iur̄ nemini est auferēdū.xxvij di.de his.ī fi.ff.de re iudi.l.iiij.§.si q̄s ex testamēto.et restitutio q̄ ifra q̄driennū determinari dꝫ reo dilationē petēte ꝓrogat̄ vltra q̄driēniū: et tūc ꝑdest tam reo q actori.C.de tēp. in integ. rest.petēde: sꝫ ꝯdicit.in fi.qꝛ tp̄s ꝓrogari nō p̄t nisi in ꝯsensu ꝑtiū. Sol. ꝑpter tp̄is angustiā puto arctādas inducias ꝛ nō ampliādas. interdū eī lꝫ iudici arctare tp̄s a lege statutū.ff.de re iudi.l.ij.et.j̄.de re iud.qd̄ ad cōsultationē:nā ꝛ cā criminalis ifra biēniū terminādā ē.C.de iudi.ꝓperādū.ī p̄n.ꝛ.C. vt.j̄.cer.temp.cri.q̄sti.ter.l.vlti.qnq tñ ifra quiquaginta dies.C. vt omnes tam ciui.q mi.iudi.l.j.Lau.

† al̄.seq̄t ab aplico.

† Nunq̄d tunc ꝑ tp̄is breuitatem ꝓcedi possit die feriato.not.xv. q.iiij.placita.ꝛ in spe.de fer.§.ij. Usi.pen.et nunq̄d reū quē ꝑpter cōtumaciā excōicauit venientem post terminum possit absoluere dicam post. ho.de re iudi.qd̄ ad cōsultationē sup ꝟ.ꝓrogari Jo.ā.

† al̄s cōtēpserit.

¶ Glo.se.ar.alle.ij.iura.et.vj.alle.in cōtrariū.sol.distinguendo.

l ¶ Cōsensu ꝑtiū. Ar.ꝙ de ꝯsensu ꝑtiū solēnitates iur̄ p̄nt remitti.ar.j̄.de resti.spo.lꝫ.ꝛ.ff.de fer.l.j.Ar.ꝯ.j̄.de fer.c.vl.et.iij.q.v.accusatorib⁹.xxiij.di.q̄rūdā.C.de lib.cā.nec si volēs.C.de arbi.auc̄.decernim⁹.C.de iura.calū.l.vlt.§.sꝫ qꝛ. Sol. ille solēnitates iuris que sunt introducta ī fauorē ꝑtiū p̄nt omitti de ꝯsensu ꝑtiū.vt.ff.de fer. l.j.et.j̄.de te.tuis.et.j̄.de resti.spo.lꝫ.sꝫ illis solēnitatib⁹ q̄ sūt itroducte ꝑpt̄ reuerētiā dieꝝ ꝑtes renūciare nō p̄nt.j̄.de fer.c.vl.ꝛ illis q̄ ꝑ cōi vtilitate siue publica: vt ī palleg.§.sꝫ qꝛ.et ceteris q̄ sunt de substantia iudiciorum: vt est libelli oblatio:et litis contestatio: et ꝙ sententia feratur in scriptis.

Juris solēnitates an possint remitti ꝑ partes.

m ¶ Prorogeť. Et ita ꝑꝫ ꝙ iurisditio q̄ certo tp̄e finit̄ pōt ꝓrogari ‡ ad maius tp̄s. De ꝓrogatiōe iurisditiōis dicet̄.j̄.eo.p.et.g. Et si cōpromissū fiat ad certū tp̄s finit̄ cōpromissū: nisi de consensu partium ꝓrogetur.ff.de arbi.diem proferre.

‡ Jd est restringi. vñ si mādet̄ ꝙ lapsis sex mensib⁹ iudex remittat causam instructā: de cōsensu ꝑtiū remitti poterit et ante tp̄us Jnno. C.de tēp.appel. l.penul.in fi.ff.de no. ope.nū.l.j. §.et post opis ꝛ adde qd̄ not. de appel.in timesti.ꝭm ho.Jo.an.

n ¶ Eo transacto. Posset q̄ri in.c.isto. Pone ꝙ iudex vltima die iurisditionis sue tulit sn̄iam:quis mandabit ipsam executioni:nūquid idem ipse iudex? Dico ꝙ sic:quoniā potestas cognoscendi expirauit non potestas exequendi.ar.j̄.c.ex litteris.Ber.

o ¶ Uenire. Dum tamen citatio teneat:al̄s non tenetur de elec. bone memorie.et.j̄.de fer.c.vlt.Ber.

¶ Glosa sequens querit et tripliciter soluit.

p ¶ Certa. Sic est in vsurarijs.j̄.de vsur.qꝛ in oīb⁹.et si illi ꝑseuerauerint excōicent̄.j̄.de vsur.preterea.sed certa pena statuta est:qꝛ si est cōtumax si talis est res dꝫ mitti in possessionē cā rei seruande: si nō est talis excōicetur.j̄.vt lit.nō contest.tue.et.c.qm̄. Quid si diuerse sunt pene? Minor iponat̄.de pe.di.j.pene.l.di.si q̄s volūtate. et.ca.si qua femina.vel loc⁹ erit gratificationi.j̄.de iurepa.cū autē aduocatus.vel illā q̄ magis timet̄. vt in.c.qm̄ frequenter.in fi.

¶ Glosa sequens distinguit inter delegatum ꝛ ordinarium.

q ¶ Eādem infligas. Cum sis delegatus q̄ casu dispensare non potes:sed iure procedere:cum fines mādati exacta diligentia sint seruandi.s̄.de rescrip.cum dilecta:secus in ordinario qui dispensare potest.j̄.de iudi.at si clerici.

r ¶ Arbitrium. Ar.ff.de iure.deli.l.j.§.j.qualitate delicti et cause et persone inspecta.j̄.de homi.sicut dignum.

Diuisio. P Reterea. Pōit casū:ipsi⁹ rñsionē:ꝛ rñonis rōnē. Scd̄a ibi: ꝧ tibi. Tertia ibi:qꝛ.Ab. ¶ Casus. Alicui delegato cā ꝯmissa fuit simplr̄ sub hac forma:cām q̄ vertit̄ iter tales tibi ꝯmittim⁹ terminādā:qd̄ iustū fuerit exeq̄ris:iudex iste qꝛ ī rescp̄to nō ꝯtinebat̄ ꝙ posset punire ꝯtūacē/vl̄ ꝙ posset citare ꝑtes:q̄siuit vtrū posset cōtumacē cogere vt veniat:aut possit eum punire si nō veniat? Rñ.pa.ꝙ postq cā iudici est ꝯmissa/lꝫ bñ simplr̄/p̄t ꝑtes ꝯpellere

vt veniāt: ⁊ punire cōtumaces eccl'iastica seueritate: q̄uis in lr̄is nō ꝯtineat: aut ptes mandatū nō habeāt vt adinuicē accedant: q2 ex quo cā sibi cōmittit sup oibus q̄ ad cām ptinēt: plenariā recipit ptātem. ¶ Nō ꝙ delegatus pōt punire cōtumaces. Itē ex quo causa cōmittit alicui: oīa cōmissa intelligunt sine q̄bus cā cōpetere nō pōt. ⁊ sic extēdit iurisditio ad oīa accessoria. B

a ℭ Nō ordiario. vt puta alicui scholari.

b ℭ Simpl'r. Sine aliq̄ forma expressa: q2 si certa forma esset data illa esset seruāda. s̄. d resc. cū dilecta. sed cū simpl'r mādat qd iustum fuerit exeq̄ris. s̄. de fil'. p̄sby. c. pe. tūc habet locū qd h dicit: ꝙ oīa pōt sine q̄b9 cā expediri nō pōt. j. eo. prudentiā. in fi. ⁊ c. suspitionis. Et sic est ar. ꝙ v̄bū simpliciter positum generaliter intelligitur xix. dist. romanorū. et j. de priuil. quia circa.

Simpl'r positū est gn̄aliter intelligēdū.

c ℭ Coercere. s̄m tenorem illius decre. j. vt lit. nō contest. tue. si lis est contestata s̄m tenorem illi9 decre. j. de do. ⁊ cōtu. prout.

† al'. q̄uis si vnus.

d ℭ Mandatum. s̄m ꝙ habetur. j. de resti. spol'. conquerente.

¶ Glo se. ar. alle. vj. iura ꝙ principali cōcesso ⁊c̄. In contrariū alle. viij. et soluit. Scd̄o ar. ꝙ aliquo prohibito ⁊c̄. alleg. ij. iura. ⁊ i cōtrariū vnā. l. quā soluit. Tertio ar. in cōnexis ⁊c̄. alleg. v. iura. et. iiij. in contrarium et soluit. Jo. an. i nouel.

Princi e ℭ Ex eo ꝙ cā. Arg. ꝙ

ci delegato nō ordinario[a] cogere cōtumacē vt veniat: aut dānare si non venerit. ¶ Hoc tibi auc̄te p̄ntiū innotescat: ꝙ postq̄ ei cā lz simpl'r[b] delegat: satis pōt nr̄a auc̄te ptes cōpellere: et etiā ꝯtumaces seueritate ecclesiastica coercere[c]: etiā si lr̄e cōmissionis id nō cōtineāt: aut ptes mandatū[d] nostrū non habeant vt accedāt. ¶ Q2 ex eo[e] ꝙ cā sibi committit: sup oīb9 q̄ ad cām ip̄am spectare noscunt: plenariā recipit ptātem. Idem vintonieñ. episcopo.

ℭ Si cā pl'ib9 etiā simpl'r est cōmissa: q̄libet subdelegare pōt. h. d. et quotidie allegatur. Ca. vj.

Quāuis simus: † ⁊. j. ¶ Si q̄ duobus[f] cā cōmittit: etiā si nō apponat vt vn9 sine altero procedat i ea: nihilominus vnus ex ipsis: siue suo coniudici siue alij: vices suas pōt cōmittē in hac parte. Idem norui. ep̄o.

ℭ Delegat9 pape exequit sn̄iā suā quā exeq̄ nō pōt aut nō vult is cui eam cōmiserat exequēdā.

Significasti nobis C. vij. et. j. ¶ Cō. t. t. r. ꝙ si iudex ordinarius[g] ad mādatū iudicis delegati a nobis nō vult[h] aut nō pōt (alijs resistentib9[i]) sn̄iam ab eo latā suo effectui mācipare: delegat9 iudex eā auc̄te nr̄a sibi cōmissam: pōt executiōi mādare. ⁊ si qui sibi restiterint[k]: eos sn̄ia eccl'iastica coercere. Idem.

ℭ Si ordiari9 scit eū nō canonice institutū quē delegat9 pape mādat i possessionē iduci: nō resistet violēter: s3 p̄cib9 istabit vt differat dōec papa ꝯsulat. c. viij.

Si q̄ñ clerici coram iudice delegato: p̄latos eccl'iarū sup eccl'ijs q̄s tenēt i cām traxerint: ⁊ corā eodē iudice trāsactione[l] vel alio mō eccl'ias obtinuerint: in q̄b9 certū sit eos istitutionē[m] canōicā nullaten9 habuisse: nec possessionē etiā corporalem. ¶ Ordinari9 iudex nō d3 iudicis delegati mādato[n] resistere[o] violēter: sed apd ip̄m instare: vt differat eos in possessionē mittere: donec nobis rei veritas innotescat. Idem brixiē. episcopo.

ℭ Post diffinitiuā executioni mādatā expirat delegati iurisdictio. Capitulū. ix.

In lr̄is: ⁊. j. ¶ Cō. t. t. r. ꝙ ex

dex iste an delegatus potest sententiam suam mandare executioni si ordinarius ad mandatum suū eam exequi nollet / aut nō posset: Respō. pa. cōsult9 siue iudex ordinari9 ad mandatū delegati a papa nō vult aut nō potest alijs resistentib9 sententiam a delegato latam executioni mādare: delegatus nihilomin9 sn̄iam ab eo latam pōt executioni mādare et punire resistentes. ¶ Nota ꝙ ex ista decre. videt inui ꝙ executio sn̄ie spectet primo loco ad ordinariū. ¶ Itē nota ꝙ delegat9 pa. pōt punire omnes impedientes officiū suū tā in cognoscēdo: q̄ in exequēdo: et suā sn̄iam pōt exequi: et mandare alij vt eam exequatur.

s̄m Hostiē. sed sat ambo ꝓcedūt cū vn9 ꝓcedit cū subdelegatiōe vel subdelegato college. Jo. ā.

¶ Glosa sequens recitetur p questionē. Jo. an.

g ℭ Ordinarius. Dubitatio fuit: q2 iste credebat ꝙ delegat9 iudex nō posset suam sentētiā mādare executioni. ar. ij. q. vj. quisquis. ij. et. ff. de re iudi. a diuo pio. s3 potest: vt hic patet.

h ℭ Nō vult. Si nō vult pōt ꝯpelli a delegato q̄ maior est illo etiam ep̄o q̄ntum ad cām illā. j. eo. sane. ⁊. j. e. pastoralis. j. rñ. etiā si sciat eā iiustā. j. e. pastoralis. §. q2 vero. dū tamen faciat ei fidem de iurisditione sua. j. eo. cum i iure. ⁊. C. de man. prin. l. vna.

Delegat9 est maior ep̄o.

i ℭ Resistētib9. Quos potest excōicare cū habeat coertionem: al's talis executio delusoria videretur. j. eo. ex litteris. et ar. ff. de of. ei9 cui man. est iuris. l. vlti. in fi. ⁊. s̄. e. c. j.

k ℭ Restiterint. Ei sic vr̄ fieri de sua iurisditiōe prestādo impedimentū. vñ illos pōt excōicare. s̄. eo. q2 quesitū. ⁊. j. de testi. tā lr̄is.

Si q̄ñ. Primo ponit questio. Scd̄o solutio ibi: ordinari9. Ab. Diuisio.

ℭ Casus. Aliquis cleric9 impetrauit litteras ad aliquē delegatum contra prelatum ecclesie super ipsa ecclesia: prelatus coram iudice tractus est in causam: tandē per compositionē vel alio modo clericus ille ecclesiam obtinuit coram illo iudice: ⁊ certum est ꝙ clericus nec canonicam institutionem / nec possessionē in ipsa ecclesia habuit corporalem: delegatus mandat alicui vt illū clericum mittat in possessionē ipsius ecclesie. queritur vtrū ep̄us debeat resistere mādato huiusmodi delegati: Rñ. pa. ꝙ ordinarius nō debet violēter resistere delegato: sed apud ipsum debet instare vt differat illum mittere in possessionem: donec pape super hoc negocio veritas innotescat. ¶ Nota ꝙ ordinarius nō debet violēter resistere delegato: nec impedire officiū suum.

¶ Glosa sequens recitetur per obiectionem.

l ℭ Transactione. Trāsactio in spiritualib9 interuenire non pōt ꝓprie sumpto vocabulo. j. de transac. sup eo. amicabilis aūt ꝯpositio posset. j. de trāsac. statuim9. ar. ad h. j. de p̄ben. nisi. ⁊. j. de re. permu. ca. fi. vnde expone trāsactione. i. amicabili compositione.

m ℭ Institutionē. Vñ titulū nō h3 vel cām possidendi: titulus enī nō acquirit p trāsactionē in sp̄ūalibus: sed canonica institutiōe. j. de insti. ex frequentibus. ⁊. ff. de decu. herēni9 modestinus. vbi dicitur ꝙ sola perceptio salarij non facit decurionem.

n ℭ Mādato. De mittendo in possessionem illum transigentem.

¶ Glosa sequens recitetur per questionem.

o ℭ Resistere. S3 p̄cib9 istet: al's appellet si nō admittat preces et tenebit appellatio. j. eo. sup eo. ar. j. de re iudi. cū sup cōtrouesia.

In lr̄is. Diuidit: q2 p̄rio ponit decisa consultatio. Scd̄o rñsio ibi: consultationi. Tertio reddit ratio ibi: quia. Bene. capra. Diuisio.

ℭ Casus. Iudex delegatus tulit sententiā sup aliqua cā sibi cōmissa. querebat vsq3 ad qd t̄ps iudex iste delegatus se interponere posset vt stetur sentētie sue: Rñ. pa. ꝙ ex quo per se vel per alium sn̄iam mandauit executiōi: expirat iurisditio illa: quia semel est officio suo functus ¶ Nota ꝙ delegatus pape: ⁊ per se ⁊ per aliū potest exequi sententiam suam. Itē nota ꝙ q̄ semel officio funct9 est: deinceps non habet iurisditionē: quod verum est cū sn̄iam mādauerit executioni vel mādari p̄cepit cum effectu. Ber.

palı cōcesso an sit accessorium cōcedēdū

concesso principali conceditur accessoriū. viij. dist. quo iure. et. xvj. q. j. si monachus. et. ff. de iurisdi. om. iudi. l. ij. et. ff. de re iudi. quidā. C. vbi et apud quos. l. vl. et. j. de resti. spo. cā. Ar. contra. xx. q. iij. constituit. ff. de po. l. j. §. que depositis. et. j. de testa. ad hoc. ff. de vsufru. item si fundi. §. sed si insula. ij. q. vj. q̄squis. et. C. de epi. audi. auc̄. si liberi. ⁊. C. de libe. pre. vel exhe. auc̄. ex causa. ⁊. C. de leg. h̄uis. Sol'. prima pars vera est. et. c. constituit non est cōtra: q2 ibi intētio principalis fuit circa res: alia nō tāgunt contrariū. Itē est ar. ꝙ aliquo prohibito prohibet omne id per qd ꝑuenitur ad illud. ff. de spon. oratio. j. de ꝓcur. tue. verūtamen licet aliqua sint annexa et alicui concessa: licet vnū adimatur nō tñ aliud: imo nec illud. ff. de libe. et posthu. sitta. §. regula † sed illud est sp̄ale fauore libertatis. Item ar. ꝙ idē iuris est in vtroq3 cōnexoꝝ. s̄. de consti. translato. ⁊. j. q. iij. si quis obiecerit. ⁊. viij. dist. quo iure. et. j. de appel. vna. ff. de appel. si q̄. et. §. si quis. ⁊. §. se. Ar. ꝯtra. j. de eo q̄ dux. in matri. quā pol. per adul. propositū. C. de fide instru. l. ij. ⁊. j. de despo. impu. de illis. ⁊. ij. q. v. interrogatū. Sol. idem iuris est in vtroq3 connexoꝝ: vbi alteꝝ sine altero esse non cōtingit. vt hic: et vbi eadem ratio est in vtroq3 casu. vt. s̄. de consti. trāslato. sec9 vbi diuersa est rō vt p3 p ꝯtraria.

† Quid dicat. vide. s̄. ⁊ est simile j. de p̄ben. c. ant: pe. li. vj. Jo. and.

Quāuis. ℭ Casus. Causa cōmissa fuit sub hac forma: cām que inter tales vertitur vobis cōmittim9 terminandā. faciatis ꝙ dec. ⁊c̄. nulla alia clausula adiecta que aliquādo adijcit hec scilz ꝙ si ambo nō poteritis ⁊c̄. credebatur siue dubitabat vt si alter non posset interesse: vtrū posset cōmittere vices suas: Rñ. papa si duobus causa cōmittitur / licet i litteris nō apponatur: si ambo interesse non poteritis alter nihilominus exequatur: bene pōt alter cōmittere vices suas siue coniudici suo siue alij. ¶ Nota ꝙ iudex delegatus semper cōmittere vices suas pōt qualiscūq3 forma sit: nisi ei prohibeatur. Bernardus.

¶ Glo. seq. soluit questionē que fuerit dubitatio.

f ℭ Duobus. Hec fuit dubitatio: quia causa cōmissa fuit duobus sub hac forma: mādamus vt procedatis in causa: qd iustū fuerit facientes: nulla clausula adiecta: ꝙ si ambo non poteritis ⁊c̄. credebat ꝙ si vn9 nō posset interesse ꝙ nō posset cōmittere ‡ ideo q̄siuit ep̄s vintoñ. an posset cōmittere vices suas: et dicit ꝙ bene pōt: q2 clausula illa nihil facit q̄ntum ad potestatem cōmittēdi: cū habeat illā a lege. j. eo. pastoralis. j. rñso. ⁊. c. q̄m. ⁊. C. de iudi. a iudice.

‡ Vel credebat ꝙ ābo simul deberent cognoscere. j. eo. cām matrimonij.

Significasti. ¶ Primo ponitur decisa consultatio. Secundo responsio ibi: consultationi. Ab. sic ℭ Casus. Dubitabat iu

quo iudex delegat⁹ ꝑse vel per aliũ sniam executiõi mãdauit vl' mãdari ꝑcepit[a]: ei⁹ auctas et iurisditio cessat. ¶ Qr semel ẽ offõ suo fũct⁹[b]. I dẽ abbati scti albi.

Reo absente nõ ꝑ ꝯtumaciã delegat⁹ dat⁹ etiã ad diẽ: nõ restituet actorẽ: lꝫ possessionẽ et deiectionẽ ꝓbare volentẽ. Cap. x.

Consultatõib⁹: ⁊ .j. Quesitũ est vtrũ si aliq̃s eccl'a vl' possessiõe q̃libet se asseuerãs absq3 iudicio et cã rõnabili spoliatũ a nobis ad iudices lr̃as obtinuerit: vt ĩfra certũ tp̃s restituatur sibi possessio: si ꝯstiterit iudici eũ eẽ tal'r spoliatũ: possessio debeat ei restitui: cũ is q̃ tenet ecclesiã vl' possessionẽ quã ip̃e req̃rit: añq3[c] de lr̃is ip̃is aliq̃ mẽtio fieret: studiorũ ꝑegrinatiõis vel alia hmõi cã se absentauerit: nec ĩfra tp̃s ꝓfixũ: † iudici possit suã ꝓñtiã exhibẽ. ¶ Sup quo rñdemus: q nec põt nec dꝫ restõnẽ[d] habere/ q̃uis parat⁹ sit corã iudice delegato testib⁹ idoneis possessionẽ[e] ⁊ deiectionẽ suã ꝓbare: nisi is[f] q̃ possidet se ꝑ cõtumaciã absentasset. I dẽ carno. epo.

Delegatus pape in cã sibi cõmissa iurisditionẽ hꝫ sup ordinariũ ⁊ quẽcũq3 maiorẽ. Cap. xj.

Sane quia nos: ⁊ .j. ¶ Cuestioni duxim⁹ rñdẽdũ: q iudex a nobis delegatus vices[g] nr̃as gerit: vñ in cã illa superior est et maior illis quorũ cãm suscepit terminandã[h]. ¶ Ideoq3 si ep̃s[i] vl' alia ꝑsona[k] q̃ nõ sit de iurisditiõe[l] illi⁹ in cã quã ei delegam⁹ rebellis aut ꝯtumax fuerit: ẜm q̃litatẽ facti: poterit vel iterdicti vel suspensionis snia a iudice delegato cõpelli[m]. ¶ Ita q iudex ẜm negocij q̃litatẽ tẽꝑate

a ¶ Precepit. Cũ effectu scꝫ. nã si mãdauit ⁊ nõ ẽ paritũ: ipsemet postea exequat. vt. s. e. significasti. vba enĩ cũ effectu sunt accipienda. j. de cle. nõ resi. relatũ. et de pe. di. j. hec autẽ verba. et. ff. q quisq3 iur. l. j. §. hec autẽ verba. et. j. de spõ. c. vlti. hec potest facere vsq3 ad annum a die late sententie. j. co. ti. querenti.

¶ Glo. seq. alle. duas cõcor. ⁊ ponit. x. alios casus quibus expirat iurisditio delegati.

b ¶ Officio suo funct⁹. Sic. ff. de re iudi. iudex. et. j. e. c. venerabilis. Et ita expirat delegati iurisditio snia lata et executioni mandata vt h. Itẽ finit mortuo iudice cui ꝓprio noĩe scribitur † . j. e. qm̃ abbas a cõtrario sensu. Itẽ ꝑ mortẽ illi⁹ ꝯ quẽ lr̃e ĩpetrãtur re integra. s. de rescp̃. significauit. Item reuocato mãdato. ff. de iudi. iudiciũ soluit. ⁊ ꝑ scdas lr̃as q̃ expressam faciũt mentionẽ de primis. s. de rescrip. ceterũ. Itẽ si iudex remittit cãm superiori. j. de offi. leg. licꝫ tranen̄. Item elapso termino ꝯmissionis. s. e. de causis. Itẽ si re integra moriat delegãs. j. e. gratũ. et. c. licet. Itẽ per legitimã recusationem. j. de fo. cõpe. lꝫ. ⁊. j. de ap. scdo requiris. Itẽ ꝑ appellationẽ legitimã. j. de appel. vt debitus. Item per delationẽ appellationis. ar. j. de ap. sepe. et ca. interposita.

† Vel qui simpliciter cũ alio vel aliis datus est. j. c. vno. delegatorũ. Jo. and.

† ar. premissum.

Diuisio.

Consultationib⁹. Cõis diuisio. Scda ibi. super quo. Ab. si. ¶ Casus. Aliq̃s fuit spoliat⁹ eccl'ia sua seu alia possessione sine iudicio ecclesie: ⁊ absq3 rõnabili causa. accessit ad pa. et cõquestus fuit ei q taliter fuerat spoliat⁹: ⁊ obtinuit lr̃as ad iudices sub hac forma: vt infra certũ tp̃s restituat sibi possessio: si ꝯstiterit iudicibus eũ taliter fuisse spoliatũ: ille q̃ ip̃m spoliauit absens erat anteq3 aliqua mẽtio fieret de litteris illis cã peregrinationis/ vel cã studiorũ/ vel alia cõsimili. nec infra tp̃s cõprehensum in lr̃is poterat se iudici p̃ñtare: q̃rebat vtrũ possessio debeat illi restitui: cũ paratus sit suã possessionẽ/ et spoliationem ꝓbare. Rñ. pa. q nec põt/ nec debet habere restitutionẽ q̃uis paratus sit probare corã delegato possessionẽ ⁊ deiectionẽ. verũtamẽ si ille q̃ possidet lite ꝯtes. se cõtumaciter absentasset: tũc debet ei possessio ablata restitui si ꝓbauerit se possedisse ⁊ spoliatũ fuisse. ¶ Nota q spoliat⁹ ad hoc vt restituatur duo debet probare: scꝫ possessionẽ et deiectionẽ. Item cõtra absentẽ cã ꝑegrinatiõis vel studij vel alia cõsil'r non est ꝓcedendũ diffinitiue: nec contumax reputatur.

c ¶ Anteq3. Al's si frauduleñter recessisset sec⁹ esset. j. de ap. suggestũ. vel post citationẽ. j. de eo qui mit. in pos. causa rei ser. ca. vlt. sed ibi suppletur maxime: et hic eodem modo.

¶ Glo. seq. reci. per. q. alleg. iij. ll. q non. et. iij. ad ꝯriũ: ⁊ soluit distinguendo tres species possessionum.

d ¶ Restitutionẽ. Sic videt q si q̃s sit absens iusta de cã ⁊ nõ aĩo fraudãdi nõ debet fieri missio in possessionẽ bonorũ ipsi⁹. ff. qui. ex cau. in po. ea. fulcini⁹. §. q̃d si latitare. ar. ff. de iudi. l. nõ videt. ff. de pecu. eo tp̃e. rñ. j. Ar. ꝯ. ff. de resti. mi. ignorare. ⁊. ff. de priui. credi. l. vl. et. ff. qui. ex cau. in pos. ea fulcini⁹. §. si fundũ. q2 in istis cõtradicitur q etiã iusta de causa absens si nõ defendit fit missio in possessionẽ. Sol. aliud est bona alicuius possideri: ⁊ aliud in possessionẽ mitti: ⁊ aliud restituere possessionẽ: q2 si aliquis vocat⁹ latitat causa fraudandi creditores si non defendat boni viri arbitratu bona ei⁹ possideri iubentur et etiã vendunt. ff. ex qui. cau. ĩ pos. ea. fulcinius. circa prin. et. §. q̃d sit latitare. et. C. de bo. auc. iu. pos. cũ ꝓponas. et ẜm q dr̃ in auc. ibi posita: et qui iurat. si autẽ vocat⁹ nõ latitat vt fraudet creditores: sed absens est ex quacũq3 causa probabili vel nõ ꝓbabili: necessaria vel non necessaria. si nõ defendat mittunt creditores in bonorũ possessionẽ cã custodie: nec ea vendere p̃ñt nec possident. ff. q̃. ex cau. ma. in ĩte. re. itẽ ait. §. hic autẽ. ⁊. ff. de acqui. pos. possideri. §. vl. et. j. vt lit. nõ cõtest. qm̃. in fi. et hoc in ꝑsonali actione: sed si quis absens sit cõtra quẽ agat actiõe reali citari dꝫ ad domũ: ⁊ interrogandi sunt amici an ip̃m defendere velint ff. ex qui. cau. ma. ergo et si nõ sit qui eum defendat fit missio in possessionẽ petitam causa rei seruãde. j. vt lit. nõ ꝯtest. qm̃. §. in aliis. et sic intelligit cõtrariũ illud. §. si fundũ. aliud est in possessionẽ restituere vt hic dicit: q2 tunc est possessio quousq3 euincat ꝓprietas: et habet cõmodũ possessionis: ⁊ hoc denegat in casu p̃ñti si daret restitutio: q2 diffinitiue ꝓcederet ꝯ absentẽ lit. nõ cõtest. qd̃ cẽ nõ debet. j. vt lit. nõ cõtest. per totum. et idem est seruandum in hac causa sicut esset si tractaretur causa proprietatis. j. vt lit. nõ conte. c. ij. Quid ergo faciet iste spoliat⁹: fiat denũciatio ad domũ legitiã: et si nõ sit q̃ eum defendat mittat in possessionem causa rei seruande: reo postea veniente iusta ꝓbata cã absentie restituitur in integrũ vel ad appellandũ. et hec missio nõ ꝓhibet hic: sed restitutio tm̃. de restitutione absentis dr̃. ij. q. vj. §. bi duũ. ⁊. §. si aduersus absentẽ. et etiam sine iusta cã restituit ei possessio q̃ñcũq3 infra annũ ꝓut dr̃ ĩ decre. qm̃. §. in aliis

Possidere bona in possessionẽ mitti: ⁊ restituere possessionẽ differt.

e ¶ Possessionẽ et deiectionẽ. No. q h duo tenet ꝓbare q̃ petit restitui. s. possedisse et spoliatũ fuisse. j. de restitu. spo. olim causam. et. j. q̃ fi. sint. legi. causam que. et idem est si aliq̃s spoliauit vel mandauit: vl' ratam habuit spoliationẽ. j. de resti. spo. cũ ad sedẽ. ad fi. ff. de vi et vi ar. l. j. §. deiecisse.

Restitutionẽ petẽs duo ꝓbare debet.

f ¶ Nisi is. Per hãc litterã videt q si iste cõtumaciter fuisset absẽs q esset restitutio faciẽda: quod nõ est verũ nisi post lit. ꝯtest. q2 tunc si esset contumax reciperent testes: ⁊ restitueretur si ꝓbasset suam possessionẽ ⁊ spoliationẽ: et sic intellige versiculum vltimũ: al's testes ante lit. conte. propter cõtumaciã nõ sunt recipiendi in causa restitutiõis. j. vt lit. nõ cõte. c. ij. ⁊ sic mutat casum † similis mutatio est de causa pos. c. pe. q2 supra dixit de eo qui erat absens ꝓbabili causa: ⁊ anteq3 sciret lr̃as ꝯ se ĩpetratas: ⁊ hic loquit cũ lit. cõte. cõtumax inuenit: et in eo casu (si liq̃t) de cã restituit possessio. j. de do. ⁊ cõtu. ꝓut. vel mittet tm̃ in possessionẽ cã rei ẜuãde ꝓpter ꝯtumaciam lit. nõ ꝯte. j. vt lit. nõ cõte. qm̃. §. in aliis. vel põt intelligi ẜm opinionẽ illorum q̃ dicebãt q lit. nõ cõtest. p̃ñt recipi testes ꝯ ꝯtumacẽ et snia ferri. hec fuit opinio hu. et sic ꝓprie tenet istud nisi. B.

† Intendit gl. q fit mutatio in q̃litate ꝑsone ipsius rei ⁊ ĩ statu cãe. Jo. and.

Diuisio.

Sane. Primo ponit decisa ꝯsultatio. Scdo rñsio ibi: tue. In qua tria facit. Primo premittit responsionis cãm. Scdo ibi: ideoq3 rñdet. Tertio ibi: ita q. rñsum declarat. Bñ. capra. ¶ Casus. Aliq̃s clericus vel laic⁹ cãm hꝫ cũ epo: cã ip̃a cõmissa fuit alicui iudici delegato cõtra ep̃m q̃ delegato nõ subest. al's querit q̃liter delegat⁹ ep̃m punire debeat ad aliq̃d faciendũ vel dandũ: cũ rebellis fuerit ip̃i delegato. Rñ. pa. q iudex delegatus ab ipso vices ipsi⁹ gerit: ⁊ iõ maior et supior est illis quorũ cãm suscipit terminãdã. Vñ sic ep̃s vel alia ꝑsona q̃ nõ sit de iurisditione ordinaria iudicis delegati/ in cã q̃ sibi a sede ap̃l'ica delegat rebellis ⁊ cõtumax fuerit: iudex delegat⁹ põt ip̃m ep̃m interdicere vel suspendere: ita q ẜm qualitatẽ negocij temꝑate ꝓcedẽs epo ĩterdicat ingressum ecclesie vel sacerdotale officiũ/ vel terrã ipsi⁹ ep̃i interdicto supponat. ¶ Nota q delegat⁹ vices gerit delegãtis. Itẽ maior est illis quorũ causã suscipit terminandã. Itẽ cõtra maiores ꝑtes ab initio temperate delegatus procedere debet. Item terra põt interdici pro delicto domini.

g ¶ Vices nr̃as. Nota q delegat⁹ vicẽ gerit delegantis. xciij. dis. ca. vl. ⁊. xciiij. di. c. j. ⁊. ff. de of. eius cui man. est iuris. ⁊ si pretor.

¶ Glosa sequens ar. q papa ⁊c̃.

h ¶ Terminãdã. Arg. xxj. di. c. inferior. ⁊ ca. deniq3. itẽ maior est ordinario q̃tũ ad cãm illã. j. de of. or. pastoralis. Itẽ ar. q papa potest ligari ab illo cui pctã sua cõfitet. ij. q. v. mandastis.

i ¶ Si episcopus. Cui⁹ causa cõmissa est delegato: ⁊ ita est de iurisditione dele. q̃tum ad illam causam.

k ¶ Persona. Cuius causa non est delegato cõmissa: tamen si iurisditionem delegati impediat: delegatus potest illum punire: vt hic dicitur. et. s. co. ca. j.

l ¶ De iurisditione. Quia ex tali delegatiõe fit de sua iurisditione cuius causa est delegato cõmissa.

¶ Glosa sequens no. in penis ⁊c̃. et signat contrarium.

m ¶ Cõpelli. Cũ hẽat iurisditionẽ ĩ illũ: al's nulla cẽt delegatio talis. j. eo. ex lr̃is. et. ff. de of. ei⁹ cui mã. est iurisdi. l. vlti. in fi. ⁊ est notabile: q2 defert maiorib⁹ ĩ penis inferẽdis ꝓpter dignitatẽ ꝯhens. j. de sta. re. ea q̃. j. rñ. sed qd̃ verum est ab initio est deferendum.

¶ Glosa sequens recitetur per questionem.

¶ Officiū. Quō sic spālia iterdicunꝫ: alia nō spālia pt exercere. s. de cor. viti. c. significauit: secꝰ si eēt simplr ab officio suspensus. B.

b ¶ Spāliter. Hoc fit cū eps suo noīe ꝯuenitꝫ. ⁊ est ar. ꝙ aliꝰ pro delicto alteriꝰ punitꝫ. Itē. ar. ꝓ delicto vniꝰ totā terrā supponi interdicto. s. de postu. ad h. ⁊ j. de spon. nō est vobis.

formā rescripti. sic. s. de rescꝑ. cām ꝗ inter. Sꝫ ꝯ. s. de rescꝑ. cū dilecta. Sol. semꝑ sequēda est forma rescꝑti: si nō ꝯdicat iuri. si ꝟo ꝯdicat secus est. s. de eta. ⁊ qli. eā te. ⁊ h verū est: nisi papa ex certa scia ꝯriū mādet: tūc ē ei obediēdū. ⁊ si durū sit mādatū. c. dis. ꝯ morē. ⁊ xix. di. in memoriā. ⁊ ille ꝗ recipit legitiās exceptiōes ꝭm ius facere intelligitꝫ: ad qđ etiā tenetꝫ. s. de eta. ⁊ qli. acepimꝰ. in fi. † Itē ar. ꝙ si cōpromisisti ī aliquē vt stares mādato suo: itelligendū est de honesto. j. de iureiu. veniens. et. c. quintauallis.

Rescriptꝫ forma an semper sit sequenda.

Diuisio. Ex pte. Diuiditur qꝛ prio ponitꝫ ptis cōqstio. Scđo prouisio ibi: qm̄ igitꝫ. Ab. ¶ Casus. Quidā clericꝰ. N. noīe īpetrauit lr̄as ad epm̄ conuentreñ. vt archidyaconatū quē ī ecclesia ipsiꝰ ꝑmo vacare cōtingeret assignaret ei dē: litteris istis p̄ntatis quidā aliꝰ. N. noīe litteras al's ad eboracē. archiepm̄ impetrauit sub hac forma: vt si auūculus eiꝰ archidyaconatū quē habebat in terra cōuentreñ. oīno dimittere vellet/ ipm̄ assignaret ei dē: nulla de priorībꝰ litteris habita mentione. eps cōuētreñ. hoc intellecto significauit negociū dn̄o pa. ꝑ eundē. N. sup negocio isto scribit pa. archiepō et epō p̄dictis dicens. ꝙ si memor fuisset ꝓ dicto. N. scripsisse: ꝓ aduersario suo nullas lr̄as direxisset. Vñ mādat eisdē q̄tenꝰ p̄fato. N. archidiaconatū ipius eccl'ie si vacet/ assignēt: nō obstātibus lr̄is posterius īpetratis ¶ Nō ꝙ si lr̄e sup bn̄ficio īpetrarentꝫ/ ⁊ p̄sententꝫ. lr̄e posteriꝰ īpetrāte sup ꝯsili bn̄ficio ī eadē eccl'ia nō faciētes de priorībꝰ mētionē non valent.

a ꝓcedēs: epō vl' igressū eccl'ie vel sacerdotale offiñ[a] interdicat: aut etiā terrā illiꝰ ꝗ ad iurisditionē
b suā pertinet spāliter[b] interdicto supponat. Idem eboraceñ. archiepō ⁊ episcopo cōuentreñ.

¶ Si ꝑmus ipetrauit ꝑmā dignitatē in eccl'ia vacaturā: scđs ipetrauit certā dignitatē ipsius eccl'ie cū vacaret: ⁊ illa postmodū vacat debetꝫ primo ⁊ nō scđo h. d. ⁊ est notabilis decisio. C. xij

.j. Ex pte. N. nobis innotuit: ꝙ cū ad te frater ꝯuētreñ. episcope nr̄as lr̄as īpetrauerit: vt ei archidyaconatū quē in ecclesia tua ꝑmo vacare ꝯtingeret assignares. N. aduersarius eiꝰ: alias ad te frater eboraceñ. lr̄as īpetrauit: nulla de ꝑorībꝰ habita mētione: vt si auūculus suus archidyaconatū quē hēbat ī ec-
c clesia eadē vellet oīno[c] dimitte-
d re[d] ipꝫ ei faceres assignari. ¶ Quō igitꝫ si memores fuissemꝰ nos ꝓ p̄dicto. N. lr̄as direxisse ꝓ aduersario nullatenꝰ scꝑsissemꝰ: mādamus q̄tenꝰ p̄fato. N. archidyaconatū ipsiꝰ eccl'ie (si vacat) nō ob-
e stātibꝰ[e] posteriorībꝰ lr̄is assignetis. Idē eboraceñ. archiepō.

¶ Ubi ꝯtraria voluntas pape nō apparet/ delegatꝰ iuris formā seruare debet: ⁊ rōnabiles exceptiōes admittere. Io. an. C. xiij.

ij. Ex pte tua: ⁊. j. ¶ Questiōi t. t. r. ꝙ si qñ iudici delegato expediat formā sibi statutam
f seruare: debꝫ tñ rōnabiles[f] exceptiones admittere: ⁊ in cā iuxta iuris eq̄tatē procedere. ¶ Nisi ex
g p̄matꝫ in lr̄is nr̄is: ꝙ nulle[g] debeāt exceptiōes admitti. ¶ Qđ nec nos nec añcessores nr̄os cre-
h dimus[h] vnq̄ꝫ exꝑssisse. Idē abbati ⁊ ꝯuētui maiorꝫ mōasterij.

¶ Delegatio fc̄tā dignitati nō exꝑsso nomine ꝓprio/ transit ad successorem. Capitulū. xiiij.

Quoniā abbas leicest. ꝗ suscepto mādato nr̄o pti-
i bus diē ad agēdū p̄fixit[i] abbatē
k vincestrie de nouo substitutū[k] iudici p̄mortuo: illi mandato nr̄o porrecto: qꝛ sub exꝑssis nominibus locorū et nō ꝑsonarū cōmis-

re intelligitꝫ: ad qđ etiā ... (cont.) honesto. j. de iureiu. veniens. et. c. quintauallis.

¶ Glosa sequens recitetꝫ per contrariū.

g ¶ Nulle. Supple ⁊ cōstet‡ intētionē pape talē fuisse et volūtatē: al's eñi nō obstāte tali gn̄alitate: rōnabiles exceptiōes recipi debēt. ar. j. đ resti. spo. audita. ar. ff. de pigno. obligatiōe. C. ꝗ res pig. ob. pos. l. j. ⁊ ff. de pecul. l. peculij. Sꝫ cū spāliter enumerantꝫ: ⁊ dicit nō obstante tali generalitate vel tali exceptōe: illas nō recipiet iudex. ar. ff. si quis cau. sed et si. §. quesitum.

¶ Glo. seq. alle. iij. canones in ꝯtrariū: ⁊ sol. iterū alle. in ꝯriū vnā. l.

h ¶ Credimꝰ vnq̄ꝫ. Ar. ꝯ. ij. q. vij. lator. et. xxj. q. ij. placuit. ꝯtra. xxvij. q. j. si hō esses. So. in ꝯtrarijs notū erat pape factū ipm̄: et qꝛ illa talia sunt vbi locū nō hꝫ exceptio vel excusatio. Itē ar. ꝯtra. C. de decur. exēplo. li. x. sed ibi similiter causa fuit notoria.

† Pe. dicit distinguendū an fiat ꝯtra formā ⁊ tūc nō valet: an p̄ter formā ⁊ tūc valet. alꝫ. qđ not. de re iudi. cāꝫ in. j. glo. ⁊ intellige vt ibi dicam. Io. and.

‡ Sꝫm naso. satis constat qñ scribit ꝙ nulle exceptiōes admittunꝫ vel dici pōt ꝭm Hosti. ꝙ tunc moratorie non admittunꝫ sꝫ pemptorie sic. C. đ p̄ci. impe. offe. quotiens. Idem Gof. alternatiue. Io. and.

c ¶ Oīno. i. sine aliqua pactione: condictione: vel modo.

¶ Gl. se. obijcit obiectioni sigt ꝯriū ⁊ sol. obie. scđo q̄rit ar. ꝓ ⁊ sol.

d ¶ Dimittere. Videtꝫ ꝙ talis renūciatio symoniaca fuerit: qꝛ qui remittit dat. viij. q. iij. talia. ⁊ j. de testi. veniēs. et. ff. de calū. q. netiā et. ff. ꝗ in frau. cre. in fraudē. † Ar. ꝯ. ff. ꝗ in frau. cre. si pignus ‡ rñ. hec dictio oīno soluit. ꝯ. i. sine aliꝗ ꝯditiōe. Itē pone ꝙ simpliciter renūciet: sꝫ ī aīo hꝫ vt ei detꝫ al's nō renūciaturꝰ. vr̄ ꝙ symonia cōmittatꝫ: sola eñi volūtate cōmittitꝫ: sic vsura ꝗ sola volūtate ꝯmittitꝫ. j. de vsur. ꝯsuluit. ⁊. j. q. j. ꝗ studet. sꝫ secꝰ ī symoniacis: qꝛ ꝓhibita: secꝰ ī ꝓhibitis: qꝛ symoniaca. Prohibita: qꝛ symoniaca sunt illa ꝗ in veteri testamēto nouoq̄ꝫ symoniaca erāt in sui natura: vt vendere sacrā: vt p̄dicto. c. ꝗ studet. ⁊ c. sicut eunuchꝰ. Symoniaca: qꝛ ꝓhibita sunt illa ꝗ ꝑ ꝯstōnē eccl'ie facta sunt symoniaca q̄le est h: et etiā pastū dare post receptionē ī canonicū: ⁊ ī istis nō sufficit sola volūtas nec ī alijs: dū tñ sit ꝯtēta suis terminis. Qđ de vsuris dr nō ꝓmouet: qꝛ vsure in vtroq̄ꝫ testamento prohibite sunt. Vin.

Facere videtꝫ in fraudē ꝗ nō facit qđ facere debet. vl' nō vtitꝫ iuribus. Io. and.

Si cōiūx coniugi pignus remittit nō videtꝫ donasse. Io. and.

¶ Glosa sequens contrarium soluit: et remittit.

e ¶ Nō obstātibꝰ. Ar. ꝯ. s. de rescꝑ. c. j. ibi spāle derogat gn̄ali: sꝫ h ꝑme videntꝫ gn̄ales/ ⁊ scđe spāles: ꝗ de vno spāli bn̄ficio faciūt mētionē: ⁊ tñ nō valēt hic scđe. Sꝫ h veritate inspecta spāles sūt tā prime q̄ꝫ scđe: † qꝛ ꝑme tm̄ ad vnū bn̄ficiū restringūtꝫ: sꝫ hodie ī lr̄is ꝓ bn̄ficijs obtinēdis ille sole preualent ꝗ primo p̄ntantꝫ. s. de rescrip. c. caplm̄ sc̄tē crucis. ⁊ ꝭm hoc ꝯcordat cum illa: qꝛ ꝑme ꝑmo fuerūt presentate: ⁊ epō loci hoc mādabatꝫ. j. de ap. vt debitus.

† Idē Inno. ⁊ Host. vel pōt dici ꝙ vtrūq̄ꝫ fuit ꝓuilegiū ꝭm iac. de alꝫ. ⁊ sic reprobatur opi. Mel. vt dixi. s. đ excep. c. j. Io. and.

¶ De hac materia dictū fuit. s. de rescrip. c. j. dic vt ibi.

Ex pte tua. Si simplr scribitꝫ delegato certa forā exꝑssa: dꝫ nihilominꝰ exceptiōes rōnabiles admittere: q̄ꝫq̄ꝫ de eis nihil dicatꝫ in rescripto. h. d. Et diuiditꝫ. nā ꝑmo ponitꝫ decisa q̄stio. Scđo solutio ibi: q̄stiōi. Tertio exceptio ibi: nisi. Quarto q̄dā ꝓtestatio ibi: qđ nec. Ab. ¶ Casus. Dn̄s pa. ꝯmittit cām aliquā sub certa forā. q̄rebatꝫ vtrū ille seꝗ ita đbeat formā sibi datā ꝙ exceptiones legitiās nō admittat: Rñ. pa. ꝙ lꝫ delegatꝰ seꝗ debeat formā sibi datā: tñ exceptiōes rōnabiles admittere dꝫ: ⁊ ꝭm eq̄tatē in cā ꝓcedere: nisi exꝑmatꝫ ī lr̄is ꝙ nulle debeāt exceptōes admitti: qđ nō credit: nec ipm̄ nec antecessores ipsiꝰ exꝑssisse. ¶ Nota q̄liscūq̄ꝫ forma detꝫ delegato: exceptiōes legitimas recipe dꝫ: qꝛ illđ nō est contra formam. Item in iudicijs seruanda est equitas.

¶ Glo. se. ar. alle. vnā cōcor. ⁊ vnū ꝯriū. ⁊ soluit. in fi. iterū arguit.

f ¶ Rōnabiles. Ar. ꝙ magis est ꝓcedēdū ꝭm iuris ordinē q̄ꝫ ꝭm

Diuisio. Quoniā abbas. Diuiditꝫ: qꝛ pria ps narrat factū. Scđa illđ approbat ibi: nos. ⁊ pone casum lr̄alem vt in glo. Ab. ¶ Casus. Cā fuit cōmissa duobꝰ abbatibꝰ: scꝫ abbati leicestrie: ⁊ abbati vincestrie non exꝑssis ꝓprijs noībꝰ: ⁊ ambo citauerūt ptes: abbate vincestrie tandē mortuo ⁊ altero substituto: abbas leicestrie ꝓcessit postea cum abbate vincestrie substituto: ⁊ tulerunt sn̄iam: et dn̄s papa cōfirmauit illā. Vel pōt poni casus ꝙ abbas leicestrie solus citauit mortuo cōiudice suo: qꝛ sub illa forma ꝙ si ambo nō poteritis ⁊c. et postea altero substituto cū eo ꝓcessit: ⁊ ꝙ bene potuit et h potius concordat littere. vt patet in prin. Ab. ¶ Nota ꝑ hāc decre. ꝙ causa committitur dignitati non expresso nomine prelati co mortuo successor in eadem causa procedere debet. Ber.

i ¶ Prefixit. Et etiā solꝰ potuit prefigere altero mortuo si cōtinebatur in litteris: ꝙ si ambo non poteritis ⁊c. qꝛ tūc extitit cōditio: nec ꝓpterea expirauit mandatū q̄ꝫtū ad illū defunctū: sed statim altero substituto ⁊ cōfirmato ambo ꝓcedere debent: quia temporale fuit impedimentum. C. de cur. fu. l. pe.

¶ Glo. seq. primo inducit rationē ⁊ vnā. l. scđo obijcit duplr. scꝫ ꝙ sine noīs expressiōe iurisditio expiret per mortem. scđo ꝙ expressione non obstante transeat ad successorē: ⁊ soluit. tertio querit ar. negatiue ⁊ affirmatiue: ⁊ soluit distinguendo.

k ¶ Substitutū. Ecce ꝙ successor p̄t cognoscere: vñ potuit cognoscere p̄decessor etiā delegatꝰ: ⁊ hoc verū est quādo propriū nomen in lr̄is nō sit exꝑssum: qꝛ ꝓ vna ꝑsona intelliguntꝫ: qꝛ dignitas non moritꝫ: sed si proprium nomē in lr̄is fuerit expressum: qꝛ tūc cōmissio facta fuit ꝑsone/ successor nō cognoscet. ⁊ hec est ratio: quia (vt dixi) dignitas nunq̄ꝫ perit. indiuidua vero quotidie pereunt. ff. de leg. j. l. iiij. si quis in fundi. Sed videtꝫ ꝙ idē sit ⁊ si nō exprimatꝫ propriū nomē: qꝛ hoc nomen abbas talis loci loco ꝓprij nomīs est. ff. de lib. et posthu. noīatim. ar. sed nō est ꝓpriū nomē: sed singulare vt senis: ⁊ appellatiuū vt similiter. ⁊ si electus sit loco premortui idē est: quia idem debet cognoscere vt predecessor. ff. de iudi. mortuo iudice. † ⁊ in autē. vt nulli iudi. §. ⁊ hoc iubemus. col. ix. Sed videtur ꝙ etiā si expressum nō sit nomen dignitatis: ꝙ successor adhuc cognoscere possit. ar. ff. de condi. et demō. l. filia. §. ticia. ⁊ ff. de lib. ⁊ posthu. l. placet. ⁊ l. se. ⁊ ar. ff. de an. leg. l. annua. §. j. sed illud testator voluit. Sed pone ꝙ plures archidyaconi sunt in aliqua ecclesia ‡ sicut sunt in ecclesia parisieñ. ⁊ papa mādat archidy. parisieñ sine additione ꝓprij nominis vel cognominis: ita ꝙ non apparet de quo senserit: cum plures sint archidyaconi: q̄s ergo erit iudex:

† Sequitꝫ ꝙ eum iudicare oportuerat. id ē eū ꝗ subditus est sed oportet. Io. and.

‡ Videtꝫ ꝙ hoc esse nō possit vij. q. j. in apibus in fi. ibi singularis archidyaconi ⁊c. Io. and.

Videt q null9: quia si duo dati sunt tutores eiusdē nois: nec apparet de quo senserit testator neuter erit tutor.ff.de testa.tuto.duo sunt titij.z si testator dicat exheredo filiū meū cum plures habeat nomine ꝓprio nō expresso: null9 ē exheredatus.ff.de lib.z posthu. l.noīatim.z si non apparet quis heres institutus sit †institutio nō valet.ff.de her.insti.l.in tempus.§.quotiens.et ff.de re.du.item si fuerit.§.item si pluribus.z ff.de manu.test.cum ex plurib9. Sed videt q ille sit iudex quē ipetrator elegerit: sicut si iter duos dubitet de eodez legato cui poti9 dari debeat: heres eligere debz cui soluat.ff.de leg.ij.si qs fuū.§.si inter duos. et si quis intentiōe ambigua vsus est/qđ ei vtilius est debet accipere. ff.de iudi.si quis intentiōe.z.ff.de iudi.solem9 et.C.de cōdi.inde.si qs seruū.hoc vidi de facto. Hic satis ptz q ille quē elegerit actor erit iudex: qr de illo sensit cuz ipetrauit lr̄as.ff.de vb.obli.inter stipulantem. Sed si cōi cōsensu partium partes concordassent et consensissent nō distinguēdo de quo qd erit cuz mō dicat actor de vno/et reus de altero: nec potest cōstare de quo intellexerunt: quia non concordāt: Hic dicere possum q ille sit iudex cui primo sunt littere p̄sentate.s̄.de rescp̄.c.capitulum sancte crucis.z.j.de appel.vt debitus.sed si esset sil' pn̄tatio facta: tūc q dignior est: sed si eēnt eq̄liter digni/sorte dirimat.ff.de iudi.sz cū ambo.et.xxxvj.q.ij.sors nō ē.

†At si testator p̄les hz amicos eiusdē nois z nomen solū exp̄mit nec apparet de quo sēserit.hoc vult.§.quotiēs.Jo.ā.

sio emanauit: sibi sociū in cause cognitiōe adiūxit. Nos sn̄iam illorū (sicut est iusta[a]) ratā z firmā habemus. Idem.

Si qstiōez de iure pn̄tādi papa delegat appellatione remota z sub ea forma vt delegatus ad pn̄tationē ei9 ad quē viderit ptinere ordinet ecclesiā: p h̄ non hz instituere sed pnūciare: et is ad quē ptinet instituet: z si iuri suo detrahit licite appellat. Ca.xv.

Super eo vo qđ subiūgere voluisti: si de pn̄tatiōe pbr̄i int̄ aliquos[b] qstiōe suborta: cām ptigerit delegari alicui sub hac forā: vt si constiterit ius[c] de quo agit ad ptē alterutrā ptinere: ad pn̄tationē eiusdē de psona idonea ordinet[d] ecclesiā ap.re.an liceat[e] delegato iudici iscio dyoce.epō: archidyacono vel archipbr̄o reclamāte: pn̄tatū sibi clericū in possessionē ecclesie mittere. z an si archipbr̄[f] vl' archidyaconus[g] vel ep̄s: ad quem institutio ptinet appellauerit: eorū sit appellatiōib9 deferendū. Hoc tuā volum9 discretionē tenere: q lz qstionē q de pn̄tatiōe vtit ap.re.ꝯmittam9 alicui terminādā: nō tn̄ est nr̄e intētiōis[h] dyoc.epo vel archipbr̄o vel archidyacono p̄iudiciū gn̄are: iōq3 pn̄tand9 est illi q instituēdus fuerit: et tenebit[i] eoꝝ ap.si vidētes iuri suo detrahi duxerint appellandū: qr nō illis[k] † sed partib9[l] iter q̄s cā cōmissa ē appellatiōis remedium est sublatum. Idem.

a Sicut ē iusta. Hec verba cū ponūtur in cōfirmatiōib9 conditionaliter intelligunt.j.de cōfir.vti.vel inuti.examinata.et.j.de cōces.preben.qr diuersitatē.secus si ponatur in priuilegio: qr priuilegiū est lex priuata.iij.di.priuilegia.et priuilegiū semp dz aliqd ponere.j.de verb.sig.abbate.et.j.de priuil.in his.z sic ponunt in sentētijs quas papa ex certa scientia cōfirmat vt hic.

Diuisio.

Super eo. Hec decretalis habet casum notabilē: z multū allegat. Cōis ē diuisio. Scđa ibi.hoc tuā. Ab. Casus. Questio vertit iter aliquos sup p̄sentatiōe r̄toris in aliqua ecclesia: cōmittit cā sup hoc alicui sub hac forma: vt si cōstiterit ius de q agitur ad alterutrā partē ptinere/ad p̄sentationē illi9 iudex ordinet ecclesiā ap.re. Prīo q̄rit vtrū liceat iudici delegato ignorāte epo archidyacono vel archipbr̄o ad quē ptinet institutio: pn̄tatum sibi clericū in possessionē eccl'ie mittere: et si aliqs illorū ad quē pertinet institutio appellauerit vtrū sit eorū appellatiōib9 deferēdū. pa.cōsultus.rn̄.q licet qstionē cōmittat de pn̄tatiōe.ap.re.nō tn̄ est eius intētionis facere preiudiciū dioc.epo archid.vel archipbr̄o. vn̄ cleric9 istituēdus pn̄tari dz illi ad quē de iure ptinet institutio. et si cōtra factū fuerit: eorū appellatio valebit: qr appellatio solūmodo inhibita est illis inter quos causa vtit: z nō p̄dictis. Nota q forma rescripti nō est sp seruāda.vt hic patet.sed hoc fit quia p hoc fieret p̄iudiciū illi ad quē ptinet institutio: nec nocet illi qui obtinuit. Itē lz cā ꝯmissa sit inter aliquos/alij tn̄ quos negocium tāgit: admittit ad defensionē suā. Itē ap.re.intelligit illis inter q̄s cōmittit et nō alijs. Item res inter alios acta alijs non nocet.

b Inter aliquos. Qui se dicunt patronos.

c Jus. Scilicet presentationem: vt dixi.s̄.

Glosa sequens ponit que fuerit dubitatio.

d Ordinet ecclesiā. Hec vba ambiguitatē cōtinere vident. vn̄ iudex credebat q ip̄e instituere posset clericū p̄sentandū qđ nō est verū. vnde expone ordinet.i.pnūciet ordinādā ecclesiā ad p̄sentationē illi9 q obtinet iuspatronat9 ad se ptinere: tn̄ si ep̄s: archidyaconus: vel archipresbyter cōsentiret delegato valeret ei9 institutio

e An liceat. Prima questio.

f An si archipresbyter. Secunda questio.

Glo.se.ar.et duos casus exprimit ex quibus illud procedit.

g Archidyaconus. Ar.q archidyacon9/vel etiā archipbr̄ pōt cōmittere curā aīarū: sed hoc est qn̄ ab epo est eis spāliter ꝯcessuz s̄.de of.archidy.cū satis.vel cū al's hoc obtinēt de ꝯsuetudine.ar.s̄.de elec.dudū.ij.et.s̄.de of.archi.dilecto. et.j.de exces.pla.ad hec.

Glosa sequens elicit duo argumenta.

h Intentionis. Ar.priuilegia rescripta z alia ꝯsilia ad ea tm̄ extendi de quib9 cogitatū est.ff.de pac.tres fratres.ff.de transac.cū aq̄liana. z ita itētio mādātis cōsideranda est.j.de resti.spo.audita.z.j.de p̄ben.cū cām.et.c.vl. Itē ar.q iuri nulli9 intendit papa derogare. xxij.q.ij.primū.j.de of.or.licet: et.j.de deci.ex multiplici.z.s̄.de rescp̄.ad aures.

Papa nulli9 iuri intendit derogare.

Si cā simpl'r ē delegata duobus: sn̄ia vni9 nō tenet. Cap.xvj

Causam matrimonij q inter.J.mulierē z Blāchaciū agitari dinoscit furolien.z vapicen.ep̄is nos meminim9 commisisse: qb9 eā viro restitui mandātib9: vir mulierē cruciatib9 et flagellis adeo affecit: q inuita[m] z coacta iter se z viꝝ suū ꝯfessa[n] est parentelā: sicq3 factū est q ad iudiciū[o] vni9 eoꝝ: dimisit eandē: et.j. Dis.v.mādam9 q̄ten9 si inueneritis q p̄fatus.B.dictā.J. ad iudiciū solūmodo[p] alteri9 p̄dictoꝝ a se sepasset (qr cū cā duob9 committit sententia vni9[q] nō tenet) ipm vt eandē mulierē sicut

i Tenebit. Et ita debet differri executio sententie si p cā alicui preiudiciū gn̄at.j.de re iudi.cū sup cōtrouersia: z verū est nisi p̄sūptio sit in ꝯriū q maliciose appellet sicut cōtingit i restitutiōe.j.de in inte.resti.suspicata.

†al.illi.

k Illis.s.epo archidyacono: vel archipbr̄o.

Glo.se.notat tria: z de vltimo remittit.

l Sed ptibus inter quas. Et ita lz appellatio sit remota i litteris/nihilomin9 pn̄t appellare oēs quorū interest.ij.q.vj.nō solēt. Itē nota q oēs pn̄t se opponere q̄s negociū tāgit: lz de illis nō fiat mētio/z sūt admittēdi †al's nō teneret appellatō iterposita p eos. Itē ar.q iurisditio extēdit ad eos de q̄bus non est cogitatū.de h̄ dixi.s̄.e.qr q̄sitū. Itez ar.q res iter alios acta nō nocet alijs.j.de re iu.q̄uis.vbi de hoc tractat: et cōpetēti9 ibi ponitur q̄ hic.

†Dicit Host.q hic sūt bona argumēta q q̄s i audientia curie admittat ad cōtradicēdū.io.ā.

Diuisio.

Causam matrimonij. In prima pte ponit cōsultatio. In secūda rn̄sio ibi.discretioni. Ab. Casus. Quedā cā mr̄imonialis vertebat iter.J.mulierē.et.B.virū illius. Illa fuit cōmissa duob9 ep̄is corā qb9 mulier petijt restitui sibi virū suū q spoliauerat ipam: q cū de spoliatione cōstitisset eisdē: mādauerūt viro vt cā restitueret: vir adeo flagellis z cruciatib9 ipam afflixit q inuita z coacta cōfessa fuit parētelā esse inter ipam z virū suū.ꝓpter qđ alter de p̄dictis ep̄is tulit sn̄iam diuortij inter ipsos. Sup h̄ delata fuit qđ ad papā.vn̄ mādat pa.qbusdā q si iuenerit q dict9.B.vxorē suā dimiserit ad iudiciū alterius: iudiciū p̄dictorū monitione p̄missa cōpellāt eundē vt ipam recipiat: z maritali affectu pertractet: qr cū causa duob9 cōmittit: sn̄ia vni9 nō tenet. Si vo aliq apparuerint postq̄ ab ipso recepta fuerit: q velint z possint ipsoꝝ matrimoniū accusare/cām audiant: z fine canonico decidant eandē. Nota q cōfessio p metū extorta nō preiudicat. Itē cōfessio ꝯtra mr̄imoniū facta nō tenet. Itē cū plures sint iudices altero absente/nec se excusante/nec cōmittente vices suas sn̄ia alteri9 vel aliorū nō valet. Itē restitutio pri9 fieri dz: q̄ principalis qđ agitet.

m Inuita. Et iō tal' ꝯfessio p̄iudicare nō dz.xxxj.q.ij.lothari9.z xv.q.vj.c.j.z si ēt spōte id cōfiteret ꝓpter vni9 cōfessionē vl' etiā amborū matrimoniū separi nō debet: qr sepe adinuicē colluderent.j.de eo qui cog.cōsang.vxo.sue.sup eo.z.xxxv.q.vj.§.vlti.sed si ambo confiteantur et fama publica cōsentit: tunc pn̄t separari.xxxv.q.vj.si duo.quidā tn̄ aliter intelligūt illum canonem.

‡Et tunc aut in fauorē reipublice: vl' ex forma mandati: z tūc irritū est quod agit nec p cōtēptū ratificatur vt hic z silib9. Aut ob fauorē priuatū: z tūc nisi ꝯtēptus ratificauerit irritat vt in ca.qđ sicut 6m.Jo.and.

n Cōfessa ē. Corā vno iudice tm̄: cū tal' ꝯfessio hodie nō teneret

o Ad iudiciū vni9. Et male: quia nō erat ibi posita illa clausula q si nō oēs zc̄.vel alter se litteratorie non excusauit.

Gl.se.ponit brocar.ad p̄mā ptē all'.ix iura.ad scđam.iiij.z sol.

p Solūmō. Ar.q vbi aliquorū p̄sentia desiderat qđ in eorū absentia agit nō tenet.vt.lxiij.di.obeūtib9.z.s̄.de elec.cū in veteri.et C.đ testa.si vn9.z.lxvj.di.porro.z.lxviij.di.corepi.z.ff.de trāsac.cū hi.§.si pretor.et.ff.de re iudi.duo ex trib9.et.C.de aduo.fisci.l.vlt.z ff.de iure fi.si fisc9. Ar.đ.lxiij.di.c.j.et.ij.et.C.de postulan.velamento.z.xv.q.vij.felix. So.duob9 modis desiderat pn̄tia alicui9 q̄tū ad necessitatē. ‡et sic vba est pria rubrica vt h̄.z.s̄.de elec.q sicut.et ca.venerabilē. Itē q̄tū ad honestatē vel vtilitatē: z talis absentia nō vitiat quod actū est vt in contrarijs.et.xxxij.q.ij.honorantur.

q Unus. Quid iuris sit qn̄ iudices ordinarij vel delegati vel

arbitri ferūt diuersas sñias dr. ꝭ. de re iudi. c. vlt. ꝛ ibi dicek de hoc. Si vero sunt duo iudices ꝛ alter sine altero ꝓcedat: non tenet sñia vt h. siue ēt plures ꝛ aliq̄ absēte ꝓnūciāt. ff. de re iudi. duo ex trib⁹. ¶ Glo. seq. allegat concor. signat cōtrariū: ꝛ soluit.

a ¶ Recipiat. Sic. ꝭ. de resti. spo. ex cōquestiōe. Ar. ꝭ. ꝭ. de ordi. cog. intellexim⁹. Hic et in illa ex cōquestiōe possessorio agik: ꝛ iō cū cā spoliatiōis sit ꝓuilegiata illa semp prīo est tractanda: ꝛ conuēt⁹ sup spoliatione recōuenire spoliatum nō pōt: nisi de alia spoliatione. ꝭ. de or. cog. sup spoliatione. facta vero restitutiōe postea cognoscak de ꝓprietate: scʒ de cā mřimonij. Illa intellexim⁹ loquik in petitorio: ſʒ si incōtinenti iste vellet ꝓbare consanguinitatē maxime i gradu indispēsabili restitutio differk ꝭm tenorem illius decre. ꝭ. de resti. spo. lřas. al's semp facieda est restitutio incōtinenti.

Diuisio. ¶ Ausam q̄. ¶ Cōmunis diuisio. Secūda ibi. verū. Ab. sic. Pars huius. ꝭ. de do. ꝛ cōtu. cām q̄. et. ꝭ. q̄. si. fint le. cām q̄. j. et. ij. ¶ Casus. Inter. F. ꝛ. R. ardēna questio vertebak super natiuitate agathe matris dicti. R. cā sup hoc commissa fuit epis veroneñ. mutineñ. et lōdoneñ. ad petitionē ipsius. R. Sed q͛ dict⁹ lōdonē. epus dñs erat dicti. R. pfat⁹. F. habebat eū suspectum: vñ papa ad petitionem ipsi⁹. F. ammouit ipm/ ꝛ loco ipsius subrogauit abbatē herfordensē. ¶ Nota cū iudex est dñs ipetrātis: pōt legitime recusari. ¶ Glo. seq. ponit sex casus recusandi iudicem.

b ¶ Dñs. Ar. est hic euidēs q͛ rōnabilis est cā suspitōis si iudex ē dñs aduersarij. ar. iij. q. v. accusatores. ꝛ. xj. q. iij. quattuor. et. ꝭ. e. insinuāte. ꝛ idem esset si iudex esset vasallus ipetrātis. ar. xxij. q. v. de forma. Item si sit suffraganeꝰ ipetrātis. ꝭ. vt lit. nō ptest. accedēs. Itē si esset ɔsanguine⁹† vl' aduocat⁹ extitit in eadē cā ꝓ ipo. ꝭ. de ap. postremo. idē videk si hʒ ɔsimilē cām. ꝭ. de iudi. cām q̄ inter. ar. op. ad hoc. ꝭ. de testa. ꝑsonas. De cā suspitionis tractabik. ꝭ. e. suspitiōis. et. ꝭ. de ap. cū spāli. vnde ꝟsus. Quattuor ista: timor: odium: dilectio: census. Sepe solēt hominum rectos peruertere sensus.

Delegat⁹ certis ex causis recusatur.

† Ar. heres īstitut⁹ in totū vel in ptē. ff. de iu di. iulianus ij. ei⁹ eni dr esse res cuius ē ꝓ pte ff. de rit. nup. illō. lʒ aūt nō possit eē iudex in sua causa vel sue rei. pōt tñ esse arbitrator ff. de ope. li. libert⁹ bʒ c Ain. Jo. ā.

a vxorem suā benigne recipiat^a. ꝛ maritali affectione ptractet: monitione ꝑmissa cogatis. Si q̄ tñ apparuerint: q̄ (postq̄ ab eo recepta fuerit) matrimoniū ipsoꝝ velint et legitime possint ipetere: cām audiatis: et fine canonico terminetis. **I**dem oxoneñ. ꝛ vinto. episcopis ꝛ abbati herf.

Delegatus qui est dñs impetrātis recusari pōt. Cap. xvij.

ij. **C**Ausam q̄ iter. F. et. R. de natiuitate. Agathe vertik vobis fratres epi: ꝛ londoñ. epo cōmisimus terminādā. ¶ Uerū quoniā idē. F. pfatū lōdoñ. epm b habebat suspectū: ꝑ eo q͛ dñs^b est predicti. F. ipm amouēdū: et te fili abbas loco ipsi⁹ duxim⁹ subrogandum. **I**dem.

A subdelegato delegati pape qui subdelegauit nō in totū: nō ad papā/ sed ad ipm delegatū appellari debet. Cap. xviij.

CUm te cōsulēte: ꝛ. ꝭ. ¶ Si super causa que tibi ex nostra delegatione cōmittik: a ꝑsoc nis^c ecclesiasticis vna vel pluribus: quibus vt parcas laborib⁹ partiū ꝛ expēsis cognitionē ipsius cause ꝛ testium examinationē (sñia tibi reseruata) commitas: appellatio fuerit iterposita: hmōi appellatiōis intuitu: cām ipsam indiffinitam relinquere non teneris.

Lucius. iij. cantu. archiepo: et eius suffraganeo.

Morte delegātis nō expirat iurisditio delegati corā quo lis erat contestata. Cap. xix.

RElatū ē: ꝛ. ꝭ. ¶ Nos itaq̄ cōsul. vestre. r. q͛ si lis fue d rit ante pre. n. obitū cōtestata^d: mandatū morte mādatoris nullatenus expirauit. Si vero ante litis cōtestationē decessit: nō est a iudicib⁹ quos delegauerat ex delegatione hmōi ꝓcedendum: **U**rbanus. iij.

Si delegat⁹ citauit añ mortē delegātis: ꝑpetuata est ei⁹ iurisditio. Et appellationi renunciat qui corā iudice a quo appellauit litē ꝓsequik. Cap. xx.

GRatū gerim⁹. ꝛ. ꝭ. ¶ Sane cōsuluit nos deuotio vřa an ante obitū delegantis ꝓpositoto citationis edicto: lite ꝟo post morte cōtesta. nihilominus debeat in causa ꝓcedere delegat⁹. Et vtrū is itelligak appellatiōi renūciasse: q̄ ea interposita ad ꝓducēdos testes inducias postulauit: et demū ꝓductioni ꝛ allegationi renūciās attestationes petijt solēniter publicari ¶ Nos autē inquisitiōi tue taliter rňdemus: q͛ cū in casu priori citatiōe e facta: negociū sit quasi ceptū^e: ꝛ f maxime^f si delegatus nō sit certus de obitu delegātis: pōt ꝛ debet in cā ꝓcedi: tenebitq̄ qō iusticia fuerit ꝓuia diffinitū. ¶ In scdo ꝟo casu vř ab appellatiōe g recessum^g: si ꝭm ea que premissa sūt: eū q̄ appellauerit constiterit processisse. **C**elestinus. iij.

sus. Hec decre. correcta est: q͛rik si mortuo mādatore possit ꝓcedi p lřas ab eodē ipetratas ante mortē ei⁹: et rň. q͛ si lis est cōtes. pōt ꝓcedi: al'as nō. hodie pōt si ante citank. ꝭ. de of. lega. c. vlti. ¶ Nota q͛ morte mādatoris re existente integra expirat mādatum. Item per litis contestationem perpetuatur iurisditio.

d ¶ Contestata. Quod dicit hic ꝭm leges locū hʒ q͛ si ante lit. cōte. moriatur mādator† expirat mandatū vt hic dr: q͛ lis nō dicik cepta nisi p litis cōtestationem. in autē. de litig. ꝭ. omnē colla. viij. ff. rem ra. ha. ampli⁹ ꝭm canones non cōsideratur tñ litis cōtestatio: sed sufficit sola citatio ante morte mandatoris ad ppetuādum rescriptū. vnde citatiōe ꝑmissa nō finik mandatū p morte mandātis. ꝭ. ca. pxi. ꝛ. c. lʒ. sed si citatio non precedat morte statim expirat mādatū ꝭ. de of. lega. c. vlt. ꝭ. j. et ff. de iu. om. iu. et q̄. q̄liter flat cōtestatio litis hr. ꝭ. de lit. cōtest. c. vno. Itē sicut p libelli oblationē ppetuak actio. C. q̄ñ. li. priñ. da. li. pte. facit. l. j. et. ij. q. vj. antetiorū. et sicut res litigiosa efficik p libelli oblationē: vt in autē. de litig. in priñ. et. C. de lit. auē. litigiosa. eodē modo ppetuak iurisditio delegati p'solā citationē vt dicūt iura predicta.

† Dicūt q̄ dā legiste q͛ i delegato a ꝓncipe morte ꝓnci pis nō expirat mandatū etiā re integra. colligētes hoc ex. l. ff. de iuri. om. iu di. et q͛. ex ponētes qō ibi dr ꝓncipaliter. i. a ꝓcipe ꝭm Gof. accur. ibi contra Jo. and.

Diuisio. **G**Ratū. ¶ Cōis diuisio. Secūda ibi: nos autē. Et q̄libet ps subdiuidik vt patet in textu. Ab. si. ¶ Casus. Quedā causa fuit ꝑmissa iudici delegato: ipse statim citauit ptes: lis ꝟo cōtest. fuit post mortem delegantis: querebak vtrū possit postea ī causa procedere delegatus. Secundo ponitur alia q̄stio: ecce aliq̄s appellauit a iudice/ postmodū petijt terminum ad producendum testes: et attestatiōes receptas petijt postmodū publicari: querik an p hoc appellationi renunciasse intelligak? Ad primam questionem rñ. papa q͛ citatione facta negociū est q̄si ceptum: ꝛ precipue si delegatus non sit certus de obitu delegātꝭ. vnde legitime potest in causa procedere. In secunda questiōe rñ. Si ꝟa sunt premissa: appellationi renūciasse videk. ¶ Nota q͛ p solā citatione ꝑpetuatur iurisditio delegati. Item tacite per contrarium factum renūciat quis iuri suo/ siue appellationi. ¶ Glosa seq̄ns declarat quare dicat quasi.

Diuisio. **C**Um te. ¶ Si delegatus pape ɔmittit cām nō in totū ꝛ a subdelegato appellak ad papā: p hoc nō ipedik ꝓcessus delegati pape. h. d. Cōis diuisio. Secūda ibi. si sup. Ab. ¶ Casus. Querik si delegatus a principe subdelegauerit vices suas alteri si appellak a subdelegato vtrū delegat⁹ debeat dimittere causam indiscussam: Et rñ. q͛ nō: sʒ pōt ꝓcedere scʒ si aliqd sibi de iurisditiōe retinuit. ¶ Nota q͛ ab auditore nō pōt appellari: qō verū est ꝭm distinctionē illius dec. sup q̄stionū. infra. e. ꝭ. tertio. ¶ Glosa sequens ar. et remittit.

c ¶ A personis ecclesiasticis. Id est ab audiētia ꝑsonaꝝ qb⁹ cā comissa est. Et est ar. q͛ delegat⁹ cām ɔmissam sibi subdelegare dʒ ꝑsonis eccl'iasticis ꝛ nō laicis: cū laici de talib⁹ causis eccl'iasticis iudicare nō debeant. ꝭ. de iudi. decernim⁹. et decre. istā habebis. ꝭ. e. sup questionū. circa ꝓncipiū. ꝛ ibi exponik. Sed hodie est ꝓuisum in. c. statutū. in. ꝭ. in nullo. de reg. li. vj. vbi dr q͛ illis personis debet cōmittere delegatus pape quib⁹ cōmittit ipse papa: et que sūt ille persone habetur ibi. in prin.

Delegat⁹ subdelegās qb⁹ ꝑsonis h cō mittet.

Diuisio. **R**Elatum. ¶ Per litis cōte. perpetuak iurisditio. In prima ponik decisa consultatio. In scda ibi: nos itaq̄. rñsio. ¶ Casus.

e ¶ Quasi ceptū. Ideo dicit q̄si ceptū: q͛ q̄tū ad ꝑpetuādā iurisditionē ceptū est negociū: sed q̄tū ad li. ꝓte. nō est ceptū. vñ legitimas exceptiōes pōt opponere. vñ successor ipetrātꝭ poterit ɔueniere reo mortuo ipetrāte. ar. ꝭ. de rescꝑ. significauit. vbi de h. ꝛ ar. ff. de inoffi. testa. posthumus. ꝭ. vlti. C. de noua. si delegatio. ff. de iur. om. iu. ꝛ q. ibi exponeagi ceperit p citationē ad hoc vt faciat ad ꝓpositum. et. ꝭ. eo. licet. ꝛ. ꝭ. de offi. lega. c. vlti. ¶ Glosa sequens signat contrarium.

f ¶ Maxie. Hic bñ dicit: q͛ idē esset si eēt cert⁹ ꝑmissa citatiōe: q͛ pōt ꝓcedere etiā si eēt cert⁹ de morte delegātis ꝛ negociū nō esset q̄si ceptū nō ꝓcederet: et iō pt ꝓcedere cū nōdū sit cert⁹ ꝛ negociū sit q̄si ceptū. Ar. ꝭ. isti. mādati. ꝭ. recte. ibi: innuik q͛ si ignorans post morte citauit: lʒ postea sciat de morte procedere pōt. ff. de acquirē. pos. fundi. ꝭ. j. et. ff. si cer. pe. l. ei⁹ qui in prouincia. ‡ et in eadē. l. contrarium dicitur aliud in iudicio: si enim procurator haberet actionem mandati officiū suū videretur esse dānosum.

‡ Uide de cle. excom. mi. aplice. super glo. ꝛ qō sequik de pbē. diuidū. ad fi. li. vj. Jo. and.

g ¶ Recessum. Ho. ꝑsūptionē iuris: q͛ iuri suo renūciare ꝑsumik q̄ iuri suo ɔriū facit. ꝭ. de test. cū venisset. q̄ loquitur de hoc codē ne

gocio: ⁊ est eiusdē vrbani. ⁊ .j. de appel. sollicitudinem. et .j. de his q̄ fi. a ma. par. ca. ex ore. vbi de hoc multa arg. iuenies. ⁊ .j. de vi. ⁊ ho. cleri. c. vlti. ⁊ C. de iure do. impe. l. ij. et. ff. de mino. si filiꝰ. ff. de inof. test. si exheredatus. ⁊ l. si pponas. §. j. ⁊ lxiij. dist. cū adrianꝰ.

ponas ꝙ tres sunt dati iudices cōtra te: et duo citāt te p lr̄as suas vel nūciū: ⁊ nulla fit mētio de tertio: hic nō es certꝰ de facto: imo potes dubitare an tertiꝰ se excusauerit vel cōmiserit vices suas illis: ⁊ ideo licet minus caute faciant: q2 nō faciunt mētionē de tertio in lr̄is suis: tutiꝰ est ire ⁊ videre an habeāt auctem a ɔsocio: ⁊ si habent bene pn̄t pcedere: si vo non habeant delegationem vel excusationem a suo consocio nō pn̄t pcedere vt .j. c. p xi. ⁊ potes agere ɔ illos ad iteresse: eo ꝙ te calūniose citauerunt: nec in hoc pn̄t ptendere errorē: cū in h sint certi: ⁊ ꝙ teneant ad interesse ptz de sen. excō. sacro. Sed pone ꝙ duo procedāt ɔ istū absentē citatū: ⁊ tertiꝰ postmodum habeat ratū qd illi fecerint: nū quid valet snīa sicut valet in electiōe. s. de elec. ꝙ sicut? Dico ꝙ non valet snīa talis p ratihabitiōez tertij † cū ab initio nulla fuerit. vn̄ post ea ratificari non pōt. ff. de re. iur. qd ab initio. in fi. Itē qd si ptes consentiant vt duo pcedāt: nunquid valeret talis processus tertio non veniēte nec se excusante? Nec credo ꝙ partes possint illis dare illā iurisditionē. C. de iu. om. iu. l. priuatorū consensus. ⁊ .j. e. p. et. g.

Alij dicunt ꝙ duo possunt pcedere in his q̄ non capiūt dilationem ar. ff. de adm. tu. tutor q̄ reptoriū. qd non placet Ain: Jo. and.

† al'. robd ratur.

† Hoc verū qn̄ illiꝰ nomine nō tulerūt sniaz: al's secꝰ fm Hostiē. fm quē ratificatiōe pendēte pcessus nec dz alids neq nullꝰ sz ē in pendenti sicut multa alia de [illegible] gi. fraternitis. ad fi. Jo. and.

Diuisio.

Prudētiā. Diuidit istud pn̄. in duas qōnes. Scdo simul illas soluit ponēdo rationē decidēdi. Scda ibi: i h casu. Ab. Casus. In pria pte ponit talis q̄stio: ecce cā ɔmittit tribꝰ iudicibꝰ cū illa clausula ꝙ si omes interessē nequiuerint: duo nihilominus in cā pcedant. duo illorū citāt reū. q̄rit vtrū ille teneat venire? post istā q̄stionem stati facit aliā q̄stionē. Tres iudices citāt reū in termino cōstituto: cōparuit corā duobus tertio absente/ nec se excusante/ vel cōmittēte vices suas. q̄rit vtrū duo pn̄tes possint in cā pcedere/ ⁊ eā p sniam diffinire. Ad pmā qōnē non rn̄. papa directe: sed rn̄dendo ad scdam intelligit pria soluta. dicit papa ꝙ cū aliqs nō ostenderit legitie se cū alijs iteresse nō posse/ vl' al's de hoc constare canonice nō poterit. Alij in cause cognitionē pcedere nō debēt. qd si fecerint/ non valebit. q2 integrū est iudiciū qd plurimorū sentētijs cōfirmat: ⁊ papa libētiꝰ cōmittit cām duobus q̄ vni: et tribꝰ q̄ duobꝰ: q2 ⁊ si cōtra facerēt/ formā rescripti nō seruarēt: per hoc intelligit q̄stio pria soluta: q2 si tres citāt ptes/ et duo illorū tertio absente pcedere non pn̄t/ ergo ⁊ si duo tātum citant/ reus ad ipsorum citationem venire nō tenetur.

† al's. aduocatus.

† al'. nec.

Si cā cōmittit tribꝰ delegatis cū clausula: ꝙ si non oēs ⁊c. priusq̄ appeat de ipotētia tertij duo procedere nō possunt. Et si procedunt nihil agunt. h. d. vsq̄ ad. §. adijcimus. Cap. xxi.

Prudentiam[a] tuam: et .j. Quito loco[b] supplicas informari: vtrū cū tribꝰ cā ɔmittit: ita ꝙ si oēs interesse nequiuerint: duo eā nihilominꝰ exequātur: si reꝰ a duobꝰ tm̄ fuerit cōuocatꝰ: † venire necessario teneat[c]. Et si citatꝰ a pluribus corā duobus cōparuerit: tertio nec veniēte per se vel † p litteras (vt solet fieri) excusante: an duo pn̄tes in cā possint pcedē: ⁊ eā snie calculo[d] termiare? In h casu talr rn̄demꝰ: ꝙ cū aliqs delegatorū iudicū p certū[e] nūciū vl' excusatorē lr̄atorie destinatū nō oñderit[f] se iteresse nō posse: vel al's de eodē canonice[g] cōstare nō poterit: resi dui pcedē ad cāe cognitionē nō debēt: ꝙ si pcesserint/ nihil[h] reputabunt egisse. Illa q̄ppe[i] fuit antiq̄ se. apo. puisio: vt hmōi cārū recognitōes duobꝰ[k] q̄ vni: tribꝰ q̄ duobus libentius delegaret: cū (sicut canones attestant) integrū sit iudicium qd plurimorū[l] sentētijs cōfirmat. † Mādati siquidē excedere fines pbaretur si quis citra formā[m] rescripti accepti presumeret iudicare.

a Prudentiā. Per hāc decre. no. cautelā si q̄s est excōicatꝰ: ab excōicatore absolui nō pōt vel nō vult: faciat lr̄as ipetrari sup aliq̄ negocio contra aliū suum aduersarium ad amicos iudicis: et sic poterit ab eis absolui: vt hic dicit.

b Quinto loco. Primā q̄stionē habes .j. de mu. peti. c. prudētiā scdaz et tertiā .j. de ap. scdo reqris. q̄rtā. hēs .j. de trāsac. c. pterea. ij. Glo. seq. tractat. q. textꝰ. arguēs prio ad negatiuā. Scdo ad affirmatiuā. Tertio ponit distinctionē Jo. quā approbat. In fi. format duas questiones quas soluit.

c Teneat. Ad hāc q̄stionē nō videt papa rn̄dere: sed vr̄ ꝙ nō teneat venire. s. eo. cā mr̄imonij. ⁊ .j. de eo q̄ mit. in pos. cā rei seruā. cū sicut. ⁊ .ij. q. vj. §. diffinitiua. vers. item si plures. ⁊ ff. de re iudi. duo ex tribꝰ. et. ff. de arbi. si in tres. et l. seq. pterea si veniret illi duo non possent pcedere: et iō nō esset ɔtumax si nō veniret. vt. ff. de iudi. nō videt. et. ff. de pecu. co tpe. et. ff. de arbi. si cū dies. §. si arbiter. preterea nō videt eē in mora q̄ se pōt tueri p exceptionē. ff. si cer. pe. lecta est. ff. de vsur. sciēdū. et .j. vt lit. nō ɔtest. qm̄ frequēter. §. si vo aliter. ad fi. ⁊ ff. iudi. sol. vir bonꝰ. Cōtra videt ꝙ teneat venire: qm̄ q̄libet illorū est iudex insolidū cū sit res indiuisibilis. xxiiij. q. j. loquit .j. de iure pa. c. j. et. ff. de bo. lib. si libertꝰ. in fi. et. ff. de ser. vic. et. C. de relig. si sepulchrū. et. ff. de reli. vl' quod. et. ff. ad l. fal. l. j. §. si vsufructꝰ. Itē vnꝰ solꝰ cōsul pcedere pōt altero absente. ff. de offi. ɔsul. l. vna. arg. C. de auc. pst. l. vlti. §. sancimꝰ. et. ff. de exercito. l. j. §. si plures. tn̄ ille. §. p vtraq̄ pte facit. ⁊ ē ar. bo. ff. de fideicō. li. si delegatorio. §. j. ⁊ q̄libet tenet saltē venire allegaturꝰ puilegiū suū .j. de ap. cū parati. ff. de iudi. si q̄s ex aliena. et. ff. si q̄s i ius vo. nō ierit. l. ij. j. rn̄. Ad hoc distinxit Jo. ⁊ bene. vtrū iudices sint ordinarij vel delegati si iudices sūt ordinarij vno absente reliq̄ pn̄t procedere p iura q̄ ad hoc sunt iducta: cū q̄libet p se insolidū habeat iurisditionē: i delegatis vl' arbitris secꝰ ē: q2 vno absente reliq̄ nihil pn̄t facere: nec tenet qd fit ab eis. s. eo. cām mr̄imonij. ⁊ .j. e. vno delegatorū. et .j. e. c. pxi. ⁊ ff. de re iudi. duo ex tribꝰ. lz eni q̄libet eorū habeat iurisditionē insolidū: cā p se nō pōt exercere: q2 loco vniꝰ intelligūtur: sicut si plures furant vnā trabē ita ꝙ nullꝰ cā furat: ⁊ tn̄ q̄libet tenet ff. ad l. aql. ita vulneratꝰ. in fi. si. s. de rescrip. pastoralis. in fi. ⁊ sic patet ꝙ iste de quo querit ad talē citationē nō tenet venire. Et si dicis ꝙ papa nō rn̄det ad q̄stionē: imo bn̄ rn̄det: q2 rn̄det ad scdam q̄ est vtrū duo pn̄tes absente tertio ⁊ se nullo modo excusante pcedere possint ꝙ nō debent pcedere: et si pcesserint ꝙ nihil putabuntur egisse: bn̄ rn̄det ad primā q̄stionē: q2 scda soluta intelligit pria soluta: q2 si nihil facere pn̄t/ sequit ꝙ nō tenet venire: ⁊ sic q̄si superflua relinquit q̄stio pria. s. de rescp. pastoralis. sic .j. de iure pa. postulasti. vbi p solutionē vltime q̄stionis soluūtur pcedētes sepe si inuenies. Et sic dico ꝙ qn̄ duo citant tm̄: ⁊ hoc ɔstat: citatꝰ nō tenet venire † in quo casu loquit hec decre. q2 hic ponit p q̄stione ꝙ tm̄ duo citant: ⁊ est questio iuris: ⁊ ego rn̄deo ꝙ nō tenetur. Sed si tu

Delegātꝰ tertiꝰ a duobus conuocatꝰ an venire debeat.

Judicibꝰ pluribꝰ datis an vno absēte alij possint pcedere.

† Hoc tenet Lau.

d Snīe calculo. i. finali. vel diffinitiua snīa. vn̄ calculus multipliciter sumit. vt ptz in his versibꝰ. Calculus est ratio: nūerꝰ: sententia: carbo. Calculus est pondus: nūmus: lapis: ensis acutus. Glo. se. querit ⁊ soluit: iterum querit et soluit.

e Per certū nunciū. Qui sit certe et approbate fidei. xcvij. dist. nobilissimꝰ. Sed cui dz fieri fides ꝙ sit certꝰ nūciꝰ? Dico ꝙ iudicibus cōsocijs. ar. ff. rem ra. ha. ne satisdatio. ⁊ fides facienda est iudici: cū fm ea q̄ corā eo pbant debeat iudicare. s. de renun. in psentia. ⁊ .iij. q. vij. iudicet. ⁊ partibꝰ etiā de hac delegatione vel excusatione debet fieri fides: quia per hoc constat an habeant iurisditionē: de qua facere fidē debent .j. e. cum in iure. Sed nunq̄d isti nuncio vel excusatori credit sine lr̄is? Nō credo q̄tūcūq̄ honestus sit vel fidelis .j. de pba. qm̄ cōtra falsā: ⁊ vni testi. non credit q̄tūcūq̄ honestus sit. iiij. q. iij. vers. si. vnius testimonio. ⁊ ideo sequit lr̄atorie destinatū: ⁊ ita potiꝰ credit lr̄is q̄ nuncio. hec eni est idonea pbatio q̄ fit p lr̄as. ff. de pigno. cōtrahit. xviij. di. placuit. ⁊ quod dicit lr̄atorie destinatū/ respicit vtrūq̄ diuisum: ⁊ vel est expositiuū: sed nuncio iurato credit .j. de appel. cum parati. vbi de hoc. Glosa sequens obijcit per locum a diuisione: ⁊ soluit.

f Nō ostenderit. Videt ꝙ nō debeāt eos certificare: q2 ipsi certi sunt si nō interest: hoc ɔtingit vel q2 nō pōt: vel quia nō vult/ sed in vtroq̄ casu pcedere debent: vt hic dicit. §. adijcimꝰ. ergo cū certi sint certificari nō debent. vt. ff. de acti. emp. et ven. l. j. in fi. rn̄. licet sciant hoc eis denunciādū est: semp eni dz ɔstare de hoc anteq̄ pcedat: q2 posset esse ꝙ bene vult interesse: nec p eū stat: sed p ptes q̄ ipm ducere debent suis expensis: q2 cū suis expensis venire nō tenentur. vt bene colligitur .j. de vi. et ho. cle. cum ab omni specie. De hoc ibi notat: ⁊ est sile: silr sciat libellū accusationis esse porrectū: recte tn̄ nubet dū ei nondū est denunciatū. ff. de adul. denunciasse. circa prin. ar. ff. qn̄ dies lega. cedat hmōi legatum.

g Canonice. Puta per testes: vt pbetur absens longe vt haberi non possit vel infirmus. ar. s. de cle. peregri. tue.

h Nihil egisse. Per hoc noueris esse solutā prio loco ppositā q̄stionē: hec solutio includit in se illiꝰ solutionē: vt dictū est in pria notula. sic .j. de fri. ⁊ male. ⁊ impo. co. fraternitatis. ⁊ s. eo. super eo.

i Illa quippe. Interpositio est ob hoc: q2 fecerat mētionem de pluribꝰ iudicibꝰ: q2 nihil facit ad q̄stionē: ⁊ ille versiculꝰ: mādati siq̄dē ⁊c. cōtinuat pcedēti solutiōi: ⁊ illa clausula: illa quippe ⁊c. cōpetentius poneretur post illā clausulā mandati si quidē: ⁊ sic esset tota continua ⁊ planior: vel satis potest legi tota continua.

k Duobꝰ q̄ vni. Secꝰ in arbitris q2 pter naturalē hoīm facilitatē ad dissentiēdū meliꝰ cōpromittit in vnū q̄ in duos: q2 res fere sine exitu est. ff. de arbi. item si vnus. §. principaliter: ⁊ .j. de arbi. innotuit. tn̄ si cōpromittit in duobꝰ tenet ɔpromissum: ⁊ ptor cogere debet illos vt si dissentiāt tertiā eligāt psonā: cuius auctoritati stet: vt dicit. §. principaliter. ⁊ .j. eo. suspitionis. §. j.

l Plurimorū. Qd eni a pluribꝰ querit sapiētibꝰ faciliꝰ inuenit xx. di. de q̄bꝰ. ⁊ p ampliores hoīes pfectissima veritas reuelat. C. de fideicōmis. l. vlti. ad fi. et. lxiiij. di. extra cōscientiam.

m Citra formā. Ver. iste pbat ꝙ duo tantū pcedere non debēt: et citatio est de processu. s. eo. pastoralis. §. j. et .j. de proba. quoniā

contra falsam: ⁊ si ꝓcedant nihil egisse reputabunt: ergo si citant nihil faciūt: q̄ꝛ de toto ad partē negādo valet argumētū: et sic per hoc probant̄ q̄ dicta sunt in prima notula: et sic forma rescripti seruanda est. s̄. de rescrip. cum dilecta. et quia omnibus iurisditio demandatur ab omnibus debet citari.

nō vult: cū alijs alij ꝓcedere pn̄t: cū de volūtate ipsius cōstiterit. Itē exceptio excōicatiōis repellit agentē. Itē ordinari⁹ vel delegatus p negligentiā vel maliciam amittit iurisditionē. Itē delegatus eandē hꝫ iurisditionē in accessorio quā in principali. Item causa recōuētiōis accessoria censet̄ ꝓpter maliciā priorū iudicū.

Clausula si nō oēs poterit⁊ sub ipotētia includit voluntatē quo ad purificādā iurisditionē ꝯiudicū. Idē i duob⁹ dat⁊ cū clausula q̄ si ābo. h. d. vsq̄ ad. §. sexta.

Adijcim⁹ etiā q̄ vbi fuerit in cōmissiōe appositū: vt si oēs int̄esse nequerint: duo eā nihilominus exequant̄ si aliq̄s ex ipis cū possit[a] noluerit[b] interesse duo nihilomin⁹ i cā ꝓcedāt[c]: lꝫ ille terti⁹† grauissime sit arguend⁹[d] ꝓ eo q̄ mādatū aplīcū exeq̄ subterfugiat[e] aut ꝯtēnat[f]. Idē quoq̄ p oīa dicim⁹ obſuādū: in cā que cōmittit̄ duob⁹: eo apposito: vt si ambo interesse nequiuerint: alter nihilominus exequatur.

Si re⁹ corā delegato obijcit excōicationē actori quā nō probat ifra tp̄s debitū: audit̄ actor. si vero ꝓbat delegatus absoluet actorē si excōicatus est ꝓpt̄ cām sibi cōmissam: si ꝓpt̄ aliā ad excōicatorē suū illum remittet: q̄ si non vult eum absoluere delegatus pape eū absoluet: nisi sit de casibus pape reseruatis. h. d.

Sexta nobis ꝓposita ex p̄te tua q̄stio† ꝯtinebat: q̄ cū aliq̄b⁹ iudicib⁹ cā cōmittit̄: et q̄nq̄ contingit q̄ re⁹ actori obijcit q̄ stare nō pōt in iudicio: vtpote vinculo[g] excōicatiōis astrict⁹: si re⁹ nō velit statim[h] eū ꝓbare excōicatum: siue nō possit: an actor nihilomin⁹ audiri debeat donec[i] sup eo qđ obijcit̄ rei ꝟitas fuerit patefacta? Hāc dubitationē taliter remouemus: q̄ si ille qui tale q̄d obijcit statim vel infra terminū[k] cōpetentē[l] nō probauerit legitime qđ intēdit: actor ꝑmitti dꝫ vt sine offendiculo[m] quolibet audiat̄. Ceterū si vel ex confessiōe[n] actoris / vel alio quolibet modo[o] legitīe ꝯstiterit eē actorē vinculo excōicatiōis[p] astrictū a

Diuisio. Adijcimus. ¶ Primo decidit vnū casum Scđo aliū cōsimilē ibi: idem quoq̄. Abbas sic.

Casus. Ubi in commissione apponit̄ si nō omnes interesse nequiuerint: duo nihilomin⁹ exequātur. Si aliquis illorū cū possit noluerit interesse: alij nihilominus ꝓcedere pn̄t / q̄uis ille sit de hoc arguēd⁹ q̄ mādatū aplīcū exeq̄ contēnit: ⁊ idē dicendū est p oīa qn̄ scribit̄ duobus cū illa causula q̄ si ambo ⁊c̄. Ber.

† al'. ad demerito Host.

a Cū possit. Et hoc absq̄ periculo† rei familiaris: q̄ꝛ tūc nō tenetur negligere sua. ff. de iudi. si longius. j. rn̄.

† Graui. j. de dona. ad aplice. X. vn̄ cū q̄ue. cū ꝯcor.

b Noluerit. Hoc ē qđ addit̄ ei: qđ supra dixi si oēs interesse nequiuerint: ⁊ ibi potes hoc verbū supplere īteresse neq̄uerit aut noluerint ⁊c̄.

b al's vix cessaret excusatio cū vix īueniat̄ aliq̄s q̄ nō sit circa singularia nego cia aliquantulū occupatus. ſm Host. Jo. ā.

c Procedāt. Postq̄ cōstiterit q̄ interesse nō vult: vt supra dixit in alio casu: quādo interesse non possunt. s̄. de rescrip. sciscitatus.

¶ Glosa sequens querit et soluit.

d Arguendus. Immo ⁊ puniendus: ꝓ eo q̄ mandatū aplīcum exequi nō vult. vt. s̄. de rescrip. sciscitat⁹. sed q̄s arguet eū aut puniet? Cōiudices nō: q̄ꝛ par in parē nō hꝫ īperiū. s̄. de elec. innotuit. et. ff. ad trebel. ille a q̄. §. tēpestiuū. ordinari⁹ nō: q̄ꝛ delegat⁹ maior est eo q̄tum ad illam causam. ar. s̄. e. sane. ij. et. j. de of. ordi. pastoralis. §. j. superior ergo eum puniet cuius mandatum exequi nō curat. C. de temp. ap. l. vlti. §. illud. Et coniudices debēt superiori denunciare negligentiam ipsius. ar. j. de preben. graue. ad fi. ij. q. vij. ea propter. sufficit sola redargutio: cum per hoc non preiudicetur partibus: quia alij procedere possunt.

e Subterfugiat. Quando se excusat frustratorie.

f Contēnat. Quando non vult.

Cōtinuatio. Diuisio. Sexta. ¶ Supra visum est de his q̄ opponunt̄ in personā iudicis: nūc subijcit de his que opponunt̄ in ꝑsonā actoris. Et vsq̄ ad. §. si vero. primo ponit p̄ncipalē q̄stionē. quā secundo soluit ibi: hanc dubitationē. Ab. si. ¶ Casus. Petrus īpetrauit cām cōmitti cōtra martinū iudicib⁹ sup aliqua q̄stiōe: pendēte ista cōmissione martin⁹ fecit citari petrū p̄dictū ꝓ alia cā corā ordinario vel corā delegato: q̄ꝛ petr⁹ iuri nō parebat fuit excōicat⁹ ab ordinario vel delegato. dū sic esset excōicat⁹ / cepit cōuenire martinū coram suis iudicib⁹ delegatis: martin⁹ re⁹ obiecit petro actori q̄ in iudicio stare nō pōt cū sit excōicat⁹. q̄rit̄ si reus nō velit statim probare ip̄m excōicatū / aut nō possit vtrū actor actori debeat: donec reus ꝓbauerit ip̄m excōicatum? Ad hoc rn̄. pa. q̄ si reus statim / vel infra terminū cōpetētē nō ꝓbauerit qđ obiecit: actor postmodū audiat̄. verūtamē si cōstiterit vel p cōfessionē actoris / vel alio legitimo modo actorem excōicatū esse: tūc ab ipsis iudicib⁹ delegatis ſm formā ecclesie dꝫ absolui. tn̄ si ab ordinario vel delegato ꝓpter aliā iustā cām fuerit excōicat⁹ ad suū excōicatorem debet remitti absoluēdus. et si ille maliciose ip̄m nō absoluerit: iudex delegat⁹ ip̄m absoluat: dūmō nō sit tale gen⁹ excōicationis cui⁹ absolutio sedi aplīce reseruat̄: q̄ꝛ ex quo pricipale sibi cōmittit̄ / ⁊ accessoriū cōmissū intelligit̄: ex solutiōe p̄dicte q̄stiōis orit̄ alia que talis est. Iste actor excōicat⁹ absolut⁹ est p̄stito iuramēto q̄ stabit mādat⁊ ecclesie. querit̄ corā quib⁹ debeat stare iuri de cā illa pro qua fuit excōicat⁹ / an corā suo excōicatore an corā istis delegat⁊? Rn̄. q̄ corā suis excōicatorib⁹ dꝫ iuri parere ꝓ cā illa pro qua fuit excōicatus ab eis: nisi cā illa spāliter alijs iudicibus fuerit delegata. Sed si excōicatores in cā illa maliciose ꝓcedere distulerunt: tūc delegati isti in causa illa ꝓcedere poterunt: ⁊ suā iurisditionē tanq̄ in accessorio exercebūt. Nota plura notabilia i hac decre. Prio cū plures sunt iudices cū clausula illa q̄ si nō oēs ⁊c̄. duo sine alijs ꝓcedere nō pn̄t: nisi si prio ꝯstet legitie q̄ terti⁹ interesse nō potest. Itē forma mādati diligēter est seruanda. Itē delegat⁹ si interesse

g Uinculo excōicationis. Sic videt̄ q̄ si excōicatus impetret rescriptū tacito de sua excōicatiōe q̄ valeat postq̄ fuerit absolut⁹. arg. C. de preci. impe. of. vniuersis. Itē ar. q̄ p absolutionē q̄s in p̄stinū statū reducat̄. ar. iiij. q. j. c. j. et. ij. et q̄ꝛ cum sit pena nō debet extēdi: sed potius restringi. j. de his q̄ fiunt a ma. par. ca. q̄siuit. et de pe. di. j. §. pene. Sed ꝯ. s̄. de eta. ⁊ q̄li. cū bone. ⁊. s̄. de. rescp̄. dilectus. ⁊. j. de ap. pastoralis. Uerū est q̄ lr̄e ab excōicato īpetrate hoc tacito nō valēt ad agēdū vel ad beneficiū obtinēdū vt dicūt ꝯria: sed ad sui defensionē obtente. puta q̄ꝛ appellauit⁊ tunc bene valent littere: licet nō faciant mentionē de excōmunicatione. j. de excep. cum inter. et. c. dilecte. ⁊ ca. significauer̄t. et. c. vlt. ⁊ q̄ hic dicit. scꝫ absoluant eū ⁊ postmodū ꝓcedāt locū habet quando post litteras īpetratas fuerit excōicatus ab hoīe vel a iure: et ideo absoluto valent littere: qđ patet ex eo q̄ dicit nō potest stare in iudicio: nec dicit̄ q̄ littere nō valent: sed dic super hoc ſm q̄ notatur. j. de excep. pia. in glo. que incipit. sed mirum.

Lr̄e p excōicatū īpetrate an valeant.

† al'. petitio.

h Statim. Id est infra octo dies. j. de excep. pia.

i Donec. Hic fuit dubitatio vtrū eēt ꝓcedēdū sup p̄ncipali nō obstāte exceptiōe opposita / donec de ip̄a excōicatiōe ꝯstaret: vt simul super principali et exceptione procederetur: quod non debet esse: imo supersedendū est super principali questione donec termino competenti probetur exceptio. j. de iudi. exhibita.

k Terminū. Et ita plures. j. de ap. scđo req̄ris. ⁊. c. cū speciali.

l Cōpetentē. Hodie termin⁹ iste nō est ad arbitriū iudicis: sed infra octo dies exceptio excōicatiōis ꝓbari dꝫ: die in quo ꝓponitur nō cōputato: q̄ si ꝓbata nō fuerit iudex in causa procedat: reū in expensis actori quas ꝓpter hoc fecisse docuerit cōdēnādo taxatione premissa: ⁊ vltra duas vices hec exceptio nō ꝓponat̄ seruato tenore decre. ⁊ qui excōicationē opponit speciem ipsius ⁊ nomē excōicatoris exprimere debet. vt in decre. Inno. iiij. in qua oīa hec statuuntur: ⁊ incipit pia consideratione. j. de excep. lib. vj.

m Offendiculo. Id est impedimento.

¶ Glo. seq. reci. per. q. an in executionibus contestanda sit lis. ⁊ ar. q̄ sic. in contrarium all'. vnū. c. ponit quorūdā obseruātiam quā in antiqua glosa reprobat. in additione approbat.

n Ex cōfessione. Ex loco isto satis colligit̄ q̄ sup exceptiōe debet lis cōtestari inter p̄tes / ⁊ iurari etiā de calūnia in ciuilib⁹: sed nō in spiritualib⁹: sed de veritate dicēda: q̄ꝛ exceptiōes debēt dari in scriptis. j. de ꝓba. q̄m cōtra. sicut etiā dat̄ libell⁹. j. de lib. obla. ignar⁹ ep̄s. ⁊ ad exceptionem debet ille cōtra quē ꝓponit̄ rn̄dere: vt hic dicit. ⁊ sic lis ꝯtestat̄ si negauerit actor exceptionē tūc iurabit̄ de calūnia. j. de fideius. ꝯstitut⁹. ⁊ est op. ar. C. de iur. calū. l. j. † ⁊ si postea p ꝯfessionē nō cōstiterit: de exceptiōe ꝓbabit illā p testes vel alio mō q̄ poterit: vt p instr̄a: al's ꝓcessus nō valeret lite nō ꝯtestata. j. vt lite nō ꝯte. p totū. Ar. ꝯ. j. de iudi. c. ij. ⁊ sup hac exceptiōe vel alia ꝯsilī: vbi crimia opponūt̄ testes ꝯpelli nō debēt. j. de testi. cogē. dilectoꝝ. q̄dā tn̄ nō obſuāt h̄ i exceptiōib⁹: ⁊ male sicut credo: q̄ꝛ ordo iuris vbiq̄ ē ſuād⁹: cū ꝓcedit̄ iure ordīario. ⁊ h̄ ꝓbat̄. j. de ap. iterposita. §. vlt. tn̄ iura illa q̄ dicūt q̄ lite nō ꝯtestata nō tenet ꝓcessus: loquūtur i negocijs p̄ncipalib⁹. vn̄ satis p̄t dici q̄ nihilomin⁹ valet ꝓcess⁹ i exceptiōib⁹ dilatorijs ⁊ emergētib⁹: lꝫ lis nō fuerit in his cōtestata: ⁊ nullo iure cauet̄ q̄ in his ꝓcessus nō teneat cōtestatione omissa. iuxta illā regulam multa fieri non debent ⁊c̄. j. de regu. c. ad aplīcam. Ber.

Litis contestatio an debeat fieri super exceptiōe.

† Nō cogit̄ pars ꝓbare nisi q̄ probationē exposcit iuret de calūnia. Jo. and.

o Quolibet mō. Puta testib⁹ vel instr̄o. j. de testi. c. veniēs. ⁊. j.

p Excōicationis. Maioris scꝫ [vt lit. nō ꝯte. q̄m frequenter. q̄ꝛ minor non repellit ab agēdo: nec a consortio fideliū. j. de excep. a nobis. nec ab electiōe. j. de cle. exco. mi. si. celebrat.

a ¶ Formā. Que duplex eſt. ȷ. de verb. ſig. ex parte. ¶ Glo. ſeq. not. ꝛ ar. alle. v. iura in contrarium alle. tria ſoluit ꝛ bene: ſed in additione ab illa ſolutione recedit.

b ¶ Aliā iuſtam cām. Secus eſſet ſi ꝓpter eādē cām q̄ nūc delegat qm̄ nō teneret iuriſditio ſi ſe excōicatū ſuppreſſit: vel ſi expreſſit a delegatis iſtis abſolueret: nec remitteret ad p̄mos: imo tacita veritate de alia ɔmiſſione nō valerēt lr̄e: vel de ꝓceſſu ordinarij. ar. ȷ. de ap. vt debit⁹. Lau. ſed h̄ nō dicebat actor excōicat⁹ añ ipetrationē lr̄arū: qđ patet ex ipa lr̄a. et notat in glo. q̄ incipit ſic vr̄. Hoc qđ dr̄ in iſta notula oli ſuabat: hodie vero lr̄e ipetrate ab excōicato bene valēt: et eo abſoluto ꝓcedit per eas. ȷ. de excep. pia. li. vj.

c ¶ Ad excōicatorem. Qꝛ iſti delegati al's nō habēt ptātē illū abſoluēdi: niſi p̄mo illū excōmunicatorē requirant: qđ ſi nō fecerit prim⁹ ordinari⁹ vl' delegat⁹: tūc illū abſoluere pn̄t p̄ſtito iuramēto pri⁹ ꝙ ſtabit mādatis eccl'ie ſup eo ꝓ quo pri⁹ fuit excōicat⁹: al's ſi ſtatī illū abſoluerēt / nō credo ipm eſſe abſolutum. xj. q. j. c. pe. ꝛ C. ſi nō a ɔpe. iudi. l. vlti. et. ff. de regu. iu. facta a iudice. qꝛ ſub ɔditiōe h̄ mandat: ꝛ ita añ cōditionē exiſtētē etiā abſoluere ipm nō pn̄t.

d ¶ Reſeruet. xvij. q. iiij. ſi quis ſuadēte. ȷ. de de ſen. excō. tua nos.

e ¶ Explorati. q. d. hoc nō videt eis cōmiſſum. et papa rn̄det ꝙ cōmiſſum intelligit tanq̄ acceſſoriū: et eſt rn̄ſio tacite queſtionis: ꝛ ſic abſolutio eſt acceſſoriū: qꝛ ſine illa cauſa principalis ꝓcedere nō pōt: qꝛ nō audit niſi abſoluat actor. ſ. e. p̄terea. ff. de iuriſ. om. iu. l. ij. Et expone explorati. i. diſcutiendo declarati: enucleati: manifeſti: et clari.

Cōtinuatio. ¶ Si vero. ¶ Cōtinuat iſte. §. ad p̄cedentē h̄ ordine. Supra fuit dictū ꝙ ſi excōicator nō vult abſoluere actorē ad req̄ſitionē delegati ꝙ ipſe delegatus poterit abſoluere ne ipediat cognitio cauſe ſibi cōmiſſe: ſed qꝛ excōicat⁹ abſoluit p̄ſtita cautione de parendo iuri i illa cā ꝓ q̄ fuit excōicat⁹: dubitat corā quo iudice iſte deberet parere iuri i illa cā ex q̄ iſte delegat⁹ iſtū excōicatum abſoluit: ꝛ rn̄det vt patet in lr̄a. Et primo ponit queſtio incidēs. Scđo ſolutio. ibi: in quo.

f ¶ Ab his. Scꝫ delegatis.

g ¶ Excōicatorib⁹. Niſi ab ipis fuiſſet legitie appellatū: vl' niſi aliā legitimā exceptionē opponere poſſet ɔ̄ illos. ȷ. e. inſinuante.

h ¶ Diſtulerint. Scꝫ ꝓcedere i cā illa ꝓ q̄ ille fuit excōicat⁹. Et ſic vr̄ ꝙ actor et reus eodē tpe pn̄t litigare corā diuerſis iudicib⁹: et ſic eſt ɔtra. C. de ſen. et iterlo. om. iu. i aut. ꝛ ɔſequēter. de hoc di xi. ſ. de reſcrip. c. vlti. hodie ſtādum eſt decre. Inno. iiij. de reſcrip. que incipit diſpendia. lib. vj.

i ¶ In principali. Sic econuerſo idē iuris in acceſſorio et in p̄ncipali. ff. de accep. per iuſiuran. §. et ſi fideiuſſori. ¶ Gloſa ſequens querit ꝛ ſoluit. notat ꝛ dat ſimile.

k ¶ Acceſſorio. Acceſſoriū vocat cām illā ꝓ q̄ fuit excōicat⁹ actor hmōi cauſe: ꝛ ſic rn̄debit reo in hac cā ſub iudicib⁹ delegatꝫ q̄s ipe ipetrauit ſi re⁹ voluerit ipꝫ recōuenire. ȷ. de mu. peti. c. j. et. ij. Et ſi ꝓ cā alteri⁹ tertij ab iſto reo fuit excōicat⁹ qđ erit? nihilomin⁹ abſoluēt eū p̄ſtito iuramēto ꝙ ſtabit mādatis eccl'ie: ꝛ ꝓcedēt i negocio ſibi ɔmiſſo p̄ncipali: ſꝫ in alio ꝓcedere nō poſſēt / ēt ſi ille re⁹ ꝛ ille actor ɔſētirēt: qꝛ iuriſditio iſtoꝝ ꝓrogari ad iſtō tertiū nō poſſet cū de illo i lr̄is mētio nō fiat: cū tal' iuriſditio ſit delegata. ȷ. eo. p. ꝛ. g. i fi. Et no. ꝙ iſti excōicatores ꝑ negligētiā ꝑdūt ſuā iuriſditionē / tā circa abſolutionē q̄ ſup p̄ncipali negocio. ſic. ȷ. de fo. ɔpe. licet. et. c. ſe. et ita delegat⁹ ſupplet negligētiam alterius delegati vel ordinarij ſicut ordinarius ſupplet deſidiam delegati. ȷ. de of. or. ſignificauit

a iudicib⁹ delegatis ſᵐ formā[a] eccleſie valet abſolui: ita vt ſi pro-
b pter aliā[b] iuſtā cām et euidentē: ab ordinario iudice vel delegato excōicatus fuerit: ad excōicato-
c rē[c] dꝫ abſoluēd⁹ remitti: q̄ ſi maliciam adhibuerit: delegati iudices id ritu eccl'iaſtico libere exequant: dūmō nō ſit tale gen⁹ excōicationis illi⁹: cui⁹ abſolutio
d e ſedi ap. reſuet[d]. Explorati[e] quidē iuris exiſtit vt delegatis iudicib⁹ quib⁹ principale ɔmittitur: et acceſſorium cōmittatur.

¶ Abſolut⁹ a delegato ſup cā ꝓ q̄ fuerat excōicatus corā excōicatore parebit ſeu rn̄debit ſup illa cā: niſi ſit alteri delegata: et ſi excōicator malicioſe diſtulerit: delegat⁹ q̄ abſoluit cognoſcet. h. d.

f ¶ Si vero ab his[f] fuerit p̄ſtito iuramēto ꝙ ſtabit mādato eccl'e abſolut⁹. Rurſ⁹ iterrogas an corā eiſdē delegatis vel ordiario a quo excōicat⁹ extitit teneat ſup eadē cā ꝓ q̄ excōicat⁹ fuerat rn̄dere: et quorū debeat iudicio vl' mādato ſtare. ¶ In quo caſu taliter rn̄dem⁹: ꝙ corā ipis excōi-
g catoribus[g] ſup illa cā ꝓ q̄ fuerat excōicatus ſtare dꝫ: et eoꝝ ſuare mādatū. Niſi ſpāliter fuerit illō alijs iudicib⁹ a ſe. apo. delegatū.

Qꝛ ſi excōicatores malicioſe di-
h ſtulerint[h]: tūc delegati eandem
i iuriſditionem quā in principali[i]
k ꝛ acceſſorio[k] exercebunt.

Inno. iij. rhegino archiepo. et epo cephaduleñ.

¶ Si cauſa ſimpliciter delegat trib⁹: duo ſine ſubdelegatiōe tertij ꝓcedere nō pn̄t. Quod ſi fecerit: ab eis poterit appellari. Idē ſi ſunt dati cum clauſula ꝙ ſi nō omnes: non eni valet proceſſus duorum tertio incōſulto. h. d. cōprehendendo vtrūqꝫ intellectū.

Cum cauſa que Ca. xxij. vertitur inter montis regalis et reſañ. archiepos: ſuper q̄buſdā decimis panormitano ꝛ capuano archiepis et tibi fratri regieñ. cōmiſſa fuiſſet a nobis fine debito terminanda: predict⁹ archiepus montis regalis (ſicut accepim⁹) ad primā panormitani ꝛ capuani archiepoꝝ citationem acceſſit: in quorū p̄ntia excipiendo ꝓpoſuit ꝙ pro duabus cauſis eorum non deberet ſtare iudicio: tū qꝛ ipa cauſa trib⁹ fuerat iudicib⁹ delegata: ꝛ idē † ab
l illis[l] duobus tm̄ (te fratre regiñ. incōſulto: nec vices tuas ſuper hoc cōmittēte) ad iudicium fuerat euocatus: tū qꝛ ante ipſoꝝ ci-

Cum cauſa. ¶ Diuidit hec decre. in duas ptes. nā primo recitat actū ſuper quo et ꝓ quo fuerat appellatū. ſcđo cōmittit appellationis cām ibi: fraternitati. Ab. ſi. Diuiſio. ¶ Caſus. Inter archiepos mōtis regalis et reſañ. vertebat q̄ſtio ſup q̄buſdā decimis cā ſup his fuerat ɔmiſſa archiepis / capuano ꝛ panormitano ꝛ epo regio. duo iudices. ſ. archiepi citauerūt archiepm mōtis regalis ad certū terminū: ipſe ɔparuit in termino corā archiepis duobus / tertio ſcꝫ regino abſente. i q̄rū p̄ntia ꝓpoſuit excipiendo ꝙ ꝓ duab⁹ de cauſis eorū nō debeat ſtare iudicio: qꝛ cū cā trib⁹ cōmiſſa fuiſſet / ꝛ ipſe a duobus fuerat tantū ad iudiciū euocatus: tertio nec cōmittente vices ſuas / nec ſe excuſante corā duob⁹ rn̄dere non debebat. Itē añ ipſorū citationē / et noticiā lr̄aꝝ illarū ꝓ cā illa nūcium ſuū ad ſe. ap. deſtinauerat allegando ſup hoc quādā decr. alexan. ſed archiepi has exceptiones admittere noluerūt: ꝓnūciātes vt corā eis rn̄deret. ꝓpt qđ ad ſe. ap. appellauit. iudices illi nō obſtante appellatiōe illi⁹ aduerſariū induxerūt in poſſeſſionē illarū deciarū. Mādat pa. q̄buſdā q̄ten⁹ ſi cōſtiterit dictos archiepos exceptiōes p̄dictas nullatenus admiſiſſe / decimas ipas q̄b⁹ archiepꝰ mōtis regalis aſſerit ſe † ſpoliatū poſtq̄ nūcius ſuus ad apo. ſe. acceſſerat faciāt ei reſtitui cū fructib⁹ inde ꝑceptꝭ: nō obſtāte eo ꝙ per dictos archiepos ſiue ꝑ laicalem potentiā factū fuit: poſtea vo audiāt ſi qđ fuerit q̄ſtiōis. ¶ Nota q̄cq̄d fit poſt legitimā appellationē dꝫ reuocari. Itē cuꝫ legitiā ꝓponit exceptio vt h̄ fuit: et iudex eā nō admittit: ꝛ ꝓpt h̄ appellatur in cā appellatiōis: nō eſt neceſſe ꝓbare ꝙ exceptio ꝓpoſita vera fuiſſet ſi hoc ſolū ꝓbare dꝫ ꝙ nō fuit admiſſus. hodie ad hoc vt illud ſufficiat: debet appellās in exceptione propoſita adijcerē ꝙ parat⁹ eſt illā ꝓbare. infra de appellationib⁹ interpoſita. Ber.

† al'. ipſe

¶ Gl. ſe. ſigt ɔ̄riū ꝛ ſoluit. ſcđo q̄rit. ar. ꝓ et ɔtra. demū obijcit ꝛ ſol.

l ¶ Ab illis duob⁹ tātū. Vñ nō tenebat corā eis rn̄dere nec ēt venire tenebat ſi certū erat ꝙ a duob⁹ tm̄ fuerat vocat⁹. de hoc dictū eſt. ſ. e. c. p̄xi. niſi velit q̄s venire ſuū ꝑuilegiū allegatur⁹: ne de facto ſaltē vexet ſᵐ ꝙ hic ɔtigit: qꝛ nō obſtāte tali exceptiōe iſti duo ꝓceſſerūt de facto ſolūmodo qꝛ de iure nō potuerūt. Sed ɔ̄ vr̄. ȷ. de ap. ſi duob⁹. † vbi tenet ſn̄ia excōicatiōis ab eo lata qui iudex non erat ꝓpter ɔtumaciā illi⁹ q̄ appellauerat ad papā: qꝛ citat⁹ coram metropolitano nō ɔparuit. Sed hoc iō eſt: qꝛ ille q̄ excōicauit credebat ſe iudicē ꝓpt appellationē ad ipm factā: ignorans ꝙ alter ad ſe. apo. appellaſſet. vñ tenuit ſn̄ia qꝛ ille debuit ei ſigr̄e ꝙ appellauerat ad papā: et ꝑ illā ꝓbo ꝙ iſte citat⁹ tm̄ a duob⁹ ire nō tenet cū ille ſciat ‡ ſe ſine tertio ꝓcedere nō poſſe: ꝛ ſi ꝓcedāt nihil valet ſic in decre. ſi duob⁹. ſi ille ſciuiſſet ꝙ ad papā appellaſſet: ꝛ eo nō obſtāte ipſum excōicaſſet nō valuiſſet: vt ibi colligit euidēter. Sꝫ ponam⁹ ꝙ tres ſunt iudices ſub illa forma ꝙ ſi nō oēs ꝛc. Tertius malicioſe nō venit: nec ſe excuſat: vel nō ɔmittit: ꝛ ſic alij nō pn̄t ꝓcedere: qđ fiet de illā cā? Ar. ꝙ poſſunt duo ꝓcedere. lxv. di. ſi forte ad inſtar electiōis. vt. ſ. de elec. ꝙ ſicut. In ɔ̄riū videt ꝙ nō pn̄t: qꝛ p̄io ɔſtare dꝫ eis de ipotētia vel volūtate tertij. ſ. e. c. p̄xi. ꝛ. ſ. de reſcꝑ. ſciſcitat⁹. vel pōt eē ꝙ hꝫ iuſtā cām abſentie. Quid eni ſi poſtea ꝓbaret ſe nō potuiſſe venire iuſta de cā? caſſabit qđ factū ē ad inſtar rei abſentis. ȷ. de re iudi. cū Bertholdus. Itē q̄liter pn̄t duo citare tertiū cū ſit par illis: et par in parē nō hꝫ iperiū. ſ. de ele. innotuit. et. ff. ad trebel. ille a q̄. §. tēpeſtiuū. ſi eni teneret ad coꝝ citationē venire: ergo ſi nō veniret poſſent eū excōicare: qđ non eſt verum. Ad hoc dicas ꝙ citare non poſſunt eum vt veniat: ſed admonere poſſunt vt veniat et rogare: et ſi non venerit vſqꝫ ad tertiā †

† Ibi vnūs ordinarius hic plures delegati vel meli⁹ vt ſequit Hoſti. Jo. and.

‡ Si ergo adiūgeret delegat⁹ ꝑ nouū reſcriptū teneret ꝓceſſus primi delegati hoc ignorātis. ar. decre. ſi duob⁹ Jo. and.

† Idē hic Hoſt. Sed Tanc. et Phi. videntur tenere ɔtrariū loquēdo i ſingulari ſic ſcꝫ ꝙ ſi non veniat termino ſtatuto. Jo. and.

monitionē vel rogationē:nec aliud rescripserit. vel si dixerit se vel le interesse et non venerit:tunc pñt alij ꝓcedere:q2 presumit̃ nolle venire vel nō posse interesse:ꝛ talis presumptio habebit̃ ꝓ rñsione illius.s.ꝙ nō velit vel nō possit venire.ar.iij.q.ix.decernim⁹.et.ff.de re iudi.ꝯtumacia:et op.ar.lxv.dis.si forte.ꝛ sic stati remanet iurisditio apud alios.s̄.e.c. proxi.et.ꝭ.c.pxi.nec obstat si dicat se tūc nō potuisse venire:q2 potuit alij cōmittere vices suas vel se excusare.ꝭ.eo. pastoralis.§.vlt. nec est inconueniens ꝙ vn⁹ delegatus suppleat negligentiā alteri⁹ delegati. vt.s̄.c.proxi.§.sexta.sic etiā ordinarius supplet desidiam delegati.ꝭ.de of.or.significauit. Itē talis iudex q̄ negligit iusticiā facere facit litē suā.xxiij.q.j.dn̄s.ꝛ ꝓpt negligētiā iudex remouet̃. C.de of.pfec.oriē.si quos.sic et prelat⁹.j.q.j. .§.ecce cū honoris.merito ergo cum cōstet de negligentia tertij duo procedere possunt.

a ℭ Nunciū.ꝭ.de ap.me minimus.ꝛ.c.ad hoc sicut.Ar.ꝯ.ij.q.vj.§.eius vero. hodie hec allegatio locū nō h̄z.ꝭ.de ap. vt debitus.in fi.

b ℭ Protulerunt. Et male ex certa scientia quia appellauit. vnde non valuit quod postea fecerunt.

c ℭ Constiterit. Et in absentia partis aduerse cōtumacis pōt cōstare li.non ꝯte.ꝭ.de ap.interposita.§.vlti.et h̄ est casus in quo pōt ꝓcedi lite nō cōtesta.vt patet per decre.predictam.

¶ Glosa sequens signat contrarium ꝛ remittit.

d ℭ Admisisse. Et ita videt̃ ꝙ in causa appellationis sufficit ostēdere se appellasse ex causa probabili:est tñ necesse ꝙ ꝓbet cām appellationis verā fuisse.si.ꝭ.de ap.dilecto.vnde signat̃ ꝯtrariū.ꝭ.de ap.interposita.vbi appellās dꝫ ꝓbare cām appellationis fuisse veram.et.ꝭ.de testi.ex parte ade.de hoc dicet̃.ꝭ.de ap.c. interposita. Quādo debeat ꝓbari verā fuisse vel sufficiat ostendere se appellasse ex causa probabili:dic vt in.ca.ex parte ade.

e ℭ Spoliatū. Ab illis duob⁹ iudicib⁹:q̄ mādauerāt eū spoliari.

f ℭ Cū fructib⁹ inde ꝑceptis. Uel qui percipi potuerūt.ꝭ.de re sti.spo.grauis.et.xij.q.ij.non liceat.

tationē et noticiā lr̃arū:ꝑ eadē cā nūciū^a suū ad ap.se.transmiserat:in quo decretalem alex.pape pre.n.sibi affirmabat aperti⁹ suffragari. At ijdem archiepi exceptiones ipsi⁹ nolētes admittere cōtra eū vt rñderet/ interlocutoriā sniam ꝓtulerūt^b/ ꝓpt̃ qḋ ad se.apo.appellauit:ꝛ.ꝭ. ¶ Fraternitati.v.mādam⁹ quaten⁹ si vobis ꝯstiterit^c ꝑdictos archiepos exceptōes ꝑdictas nullaten⁹ admisisse^d (nō obstāte eo qḋ ꝑ ipos factū est) decimas ipsas q̄b⁹ predictus mōtis regalis archieps se post q̄ nūci⁹ su⁹ ꝓpter hoc ad se.apo.accesserat: asserit spoliatum^e:ꝑcipue cū easdē tā sibi q̄ eccł'ie sue a se.apo.asserit ꝯfirmatas: siue ꝑ laicalē potentiā: siue ꝑ eosdē iudices factū sit: cū fructib⁹^f inde ꝑceptis restitui faciatis: audiētes postmodū q̄tū de iure poteritis q̄cq̄d fuerit q̄stionis. Idē cōuentui de cōchis.

ℭ Si duo sūt d̄legati cū clausula ꝙ si ābo ꝛc̄. vno recusato alter sol⁹ ꝓcedere pt̄: nec tenet ꝓcess⁹ si cū recusato ꝓcedat. Cap. xxiij.

Cum sup abbatia monasterij vr̃i: inter vos et. S. quōdā abbatē vr̃m fuisset q̄stio

mutuo sibi aduersātib⁹:qḋ a duob⁹ factū ē de iure nō valet. ¶ Nō ꝙ si iudex excusationē legitimā nō admittit: desinit esse iudex ap pellatiōe ꝓpt̃ h̄ interposita. Itē tacite ipso facto admittit q̄s iurisditionē ꝛ ipo facto aliq̄s ꝯfiter. Itē vtile vitiat̃ ꝑ iutile. Itē iudex nihil facere debet contra potestatem sue iurisditionis. Ber.

agitata:demū sup ea ad lesioñ. epm ꝛ abbatē de becco nr̃e fuerāt lr̃e destinate:ꝛ.ꝭ. ¶ Quis solus abbas anteq̄ appellaretur^g ab eo:iuxta formā^g lr̃aꝝ nr̃aꝝ ꝓcedere potuisset:q2 tñ ꝓ eo ꝙ cū ipso epo interlocut⁹ est appellationē^h pri⁹ ab eodē epo interpositā nō tenuisse de iure: sine ipso cū posset ꝛ nollet negocio interesse:per cōsequentiā ꝯfessus est^i se nō posse mādatū ap̄licū adimplere: nec sue intentiōis extitit/ vt sine cōiudice suo aliq̄d diffiniret:et cū eo q̄ iā iudex eē desierat^k aliq̄d sup predicto negocio rite disponere non valebat: voluntate ac ꝑtāte sibi mutuo aduersantib⁹:cum noluerit^l qḋ potuerit:ꝛ qḋ voluerit/ adimplere nequiuerit:qḋ a duob⁹ factū fuerat^m effectū nō potuit de iure obtinere.† Idē archiepo toleta.

ℭ Si iurisditio delegati expirat in termino pemptorio quem ptib⁹ assignauit: post ꝯgruā horā pemptorij iudex nō expectabit cōtumacē. Si nō expirat: pt̄ expectare in diem alterā: et iterū citare si vult. Capl'm. xxiiij.

Consuluit nos.t.f. vtrum cū ad recipiendos testes

g ℭ Juxta formā. Que fuit vt alter solus i causa procederet altero nō valente aut nolente interesse: vt dictū ē i casu

b ℭ Appellationē interpositā. Quia nō admisit recusationes propositas ꝯ ipm̄:et pōt dici ꝙ ipo facto interlocutus fuit restituendo cū ipso epo vt dictū ē.s̄.ꝛ i ponēdo silētiū aduersario post illā appellationē:q2 i itegra nō iuenit̃ ꝙ ambo sup hoc interlocuti fuissent sed facto.

¶ Glosa sequens ponit q̄nq̄ similia ꝛ arguit.

i ℭ Cōfessus est. Ipo enī facto ꝯfessus est sicut ipo facto negamus xp̄m.xj.q.iij. estimāt. et ipo facto mētimur.xxij q.v.cauete.ipo facto appellam⁹.ꝭ.de ap. vt nostrū.ꝛ.c.dilecti. ipso facto habemus ratū.ff.de inoffi. testa.si ꝓponas. ꝛ.l.vlti.ff.rē ra.ha.l.iij. .§.falsus.ꝛ ipso facto renūciat q̄s iuri suo.vt.s̄. eo.ti.gratū.ꝛ.ꝭ.de his q̄ fiūt a ma.par.ca.ex ore. vbi plura argu. inuenies de hoc. Itē ar.ꝙ qui vnū dicit vel facit plura facit vl' dicit.ff.de arbi.celsus.§.j.et. xj.q.iij. estimāt. ꝛ ca.se.arg.ꝭ.de do.et contu.cū dilecti.ꝛ ff. qḋ metus cau.l.j.

Ipo facto mita fiūt.

† al'. adimplere.

k ℭ Desierat. Propter recusationes ꝑdictas ꝛ appellatiōes.

¶ Gl.se.notat posse ꝛ velle ꝛc̄.alle. v.iura in ꝯiū.alle. ꝑmo.iiij.iura demū.v.demū decre.cū vintoñ.ꝛ ibi remittit. Item.l.j.ff.qḋ cū fal. quā dupl'r soluit.alle.postmodū duas concor. In fi.ar.ꝙ vtile ꝛc̄.

l ℭ Cū noluerit. Nota ꝙ posse ꝛ velle ꝯria sunt vt h̄:nec valet qḋ valere pt̄:q2 illḋ nō vult:nec valet illḋ qḋ vult q2 illḋ nō pt̄ valere. C.si q̄s alte.vl' sibi.multū interest.C.de iure do.si genero.sic.s̄.de trāsla.iter corpalia.ꝯsus fi.ff.de mili.test.l.si miles.ff.ḋ re.du.i ambiguo.ff.de here.isti.q̄tiēs.Ar.ꝯ.ꝭ.de pbē.iter cetera.ꝛ.c. dilect⁹.ij. et poti⁹ iterpretāda ē res vt valeat q̄ vt pereat.ꝭ.de v̄b.sig.abbate. ꝛ.ꝭ.de puile.in his. Itē arg.ꝯ.xij.q.ij.si q̄s.ff.de ꝯhen.emp.q̄ tabernas.ff.de lib.cā.l.j.ꝛ.l.nō solū.§.j.ꝛ facit ad h̄.insti.de adop.§.vlti. Arg.ꝯ.s̄.de elec.cū vintoñ.sed ibi soluit. Itē arg.ꝯ.ff.cū fal.tuto. l.j.§.j.vbi dicit̃ ꝙ licet ver⁹ tutor auctoritatē prestet cū falso tutore/tñ tenet qḋ factum est. Sed illud iō est:q2 licet plures sint tutores tñ sol⁹ pōt administrare. C.de auc.prestan.l.vlti. Uel cū verus tutor scit se† solū esse tutorē.simile huic est.ff.de arbi.parui.in fi.ꝛ ꝭ.de sen.ꝛ re iudi.ad ꝓbandū. Johā. Itē arg.ꝙ vtile vitiatur per inutile.ꝭ.c.super questionum.§.si vero.vbi de hoc.

Posse et velle ꝯria sunt.

m ℭ Factū fuerat. Pro illo scꝫ ꝯ ipsi⁹ aduersariū.f^m Pe. Jo.an.

Diuisio. † Dr̄ etiam Inno. in q̄dā additiōe posuisse casum sed satis cōtētat casus glo. Jo.and.

Cum super abbatia. ¶ Prima ps decise narrat factū. Secūda diffinit ibi:q̄uis. Ab. ℭ Casus ita colligit̃ ex itegra† Causa vertebat̃ inter ꝯuentū de cōchis.et. S.quōdā abbatē ipsorū sup ipsa abbatia qua dicebat se fuisse spoliatū iniuste:post multas et varias cōmissiones obtinuit iste. S.cām cōmitti epo lesioñ. et abbati de becco siue vallis richerie sub hac forma vt alter solus altero nolente interesse aut etiā nō valēte mādatū ap̄licū adiplere.ptib⁹ in presentia iudicū constitutis ps. R.q̄ dicebat̃ intrusus in preiudiciū istius. S.predictum epm recusauit trib⁹ de causis. tum q2 idē eps cām habebat cum monasterio suo sup quadā eccl'a sua:tū etiā q2 ipꝫ. R.redeūte a romana curia nō admisit ad osculū pacis:ꝛ q2 dicto. R.dixerat ꝙ si posset noceret ei in causa illa: et hoc ꝓbare volebat corā dicto abbate coniudice: vel corā arbitris electis a partibus:dicto episcopo admittere hoc nolēte ante integrum cause fuit ab ipso epo postmodum appellatum:sed ipsi duo nihilominus interloquentes appellationē nō tenuisse dictum. S. decreuerunt restituēdū predicto. R.super abbatia perpetuū silentiū imponētes pri⁹ appellatione interposita ab ipso abbate ne cū eo ꝓcederet.vnde causa demū peruenit ad papā:dicitur hic ꝙ talis sententia nulla fuit:q2 licet abbas anteq̄ appellaret̃ ab eo sol⁹ procedere potuisset:quia causam interlocutus est cum epo qui iā legitime recusatus est appellationē ꝓpter hoc interpositā non tenuisse:per consequentiā confessus est se non posse in causa ꝓcedere:nec erat sue intentionis vt sol⁹ aliqḋ diffiniret: et iō cū eo q̄ iā iudex desierat eē disponere aliquid nō valebat ꝑtāte ac volūtate

Consuluit. ℭ Hoīs diuisio. Scḋa ibi:nos autē. Que subdiuidit̃. Nā pri⁹o distinguit ꝛ distinctionē ꝓsequit̃. Scḋa ibi: ne ꝯo.determinat cōgruā horā iudicij. Tertio ibi: porro. instruit iudicē. Ab. ℭ Casus. Judex peremptorie citat ptes ad testes recipiendos vel ad publicādas attestatiōis eoꝝ vel sniam ꝓferendam.sed ps altera cōtumaciter se absentat in termino constituto. q̄rit̃ an saltē circa vltimā ptē diei iudex in negocio sibi cōmisso ꝓcedere debeat: vel expectare in sequentē diē. Itē si expectauerit: q̄rit̃ vtrū cōtumax iterū sit citādus:q2 nō fuit ꝓcessum in termino cōstituto:papa sup hac q̄stione distinguit vtrū iurisditio delegati duret post terminū pemptoriū, aut expiret in illo.si duret in diē sequētē equitate suadente dꝫ expectare/nec cōtumax ampli⁹ est citandus:nisi iudex ei grām facere voluerit:si vero expiret in termino dato:tunc si partes hoc sciuerūt/ et non presentauerint se corā iudice ea hora qua possit cogrue perficere quod incumbit:extunc ꝓcedat ad faciendū id propter qḋ terminū assignauit: nc instātia

† Et sic nō contradicebat volūtas ptāti:vel hic ver⁹ iudex et falsus tulerūt sniam ibi sepatim auctoritatē ꝑstarūt ver⁹ tutor et falsus Dicit Host. ꝙ ibi errat̃ i fctō hic ꝯo i iure.ff.de iur. et fac.igno. l.regula. Jo.and.

iudicij euaneſcat. iudiciū vero in tenebris exerceri nō debet: qꝛ qui
male agit: odit lucē. lꝫ enī ſm leges more romano dies īmedietate
noctis icipiat: et in medio ſequētis noctis deſinat. vnde quicqd fit
ī duab⁹ dimidiat noctib⁹ ꝑinde habeꝭ ac ſi fieret in die: tñ papa
illam horā ꝯgruā intelligit ex q̄ poſſit ante noctis tenebras ꝑfice-
re qḋ icūbit. In fine di
cit ꝙ diſcretus iudex nō
debet in aſſignādo ꝑem
ptorio iuriſditionē ſuā
taliter coartare: niſi ma
gna neceſſitas id expo-
ſcat. ¶ Nota ꝙ ꝑ princi-
piū capl'i poſt lit. cōteſt.
in his q̄ occurrūt debet
termin⁹ perēptori⁹ aſſi
gnari. Itē in ſequētem
diē debet iudex ſpecta-
re. Itē iudex pōt facere
gratiam poſt terminum
perēptorium alium aſſi
gnando. Ber.

a ¶ Depoſitiones. Id
eſt dicta ipſoꝝ teſtiū.

b ¶ Citādus. Uidebaꝭ
ꝙ perēptoriū fuiſſet cir
cumductū vt iterū eſſet
citandus. ff. de iudi. et
poſt peremptorium.

c ¶ Equitate. Et qdez
equū eſt et honeſtū ī diē
alterum expectare: nec
ſtatim dꝫ dici cōtumax
potuit qdē hre iuſtam
cām abſentie: et ſic reuo
cabiꝭ ſnīa. ꝭ. de re iudi.
cū bertholdus. nec ꝑtor
feſtinare debet ad decer
nēdū vt iubeat poſſide-
re. ff. de dā. ifec. ſi finita.
Joh. iij. ꝧ. forte. nō tñ eſt neceſſa
riū niſi velit in diem al-
terū expectare.

¶ Glo. ſe. ꝑmo ponit vnū
qḋ iudex pōt cui ſiḡt cō
trariū. ꝛ aliud qḋ nō ꝑt
demū obijcit ꝛ obiectio
ni ſignat cōtrariū. quod
dupliciter ſoluit.

Iudex d an poſſit facere gratiā vni pti in alteri⁹ ꝑiudiciū.

¶ Gratiā fecerit. Ec
ce ꝗ̄ta ptās datur iudi
ci circa iudicia vt poſſit
ꝑcere cōtumaci ī ꝑiudiciū alteri⁹. C. qūo ꝛ qñ iu. l. j. ff. de arbi. ſi cū
dies. ꝧ. ſi qs ex litigatorib⁹. non enī qcqd † iudicis ptāti ꝑmittiꝭ iu
ris neceſſitati ſubijciꝭ. ff. de iudi. nō eī qcqd. ꝛ eſt ꝯ id. iij. q. ix. c. vlt.
Itē lꝫ iudex poſſit ꝑcere ī ferēdo ſnīam termino ꝯſtituto: nō tñ ꝑt
ei ꝑcere in expēſis ꝛ ſūptib⁹: alioqn ipe de ſuo reſtituet expēſas. C.
de iudi. ſancimus. Sed vr̄ ꝙ de iure mero teneaꝭ expectare vſq; in
diē ſequētē. ff. de vbo. ob. l. q̄ hoc anno ‡ vel ꝙ ſaltē in ſuꝑma hora
diei poſſit iudicare. ij. q. vj. biduum. ꝛ hoc iō: qꝛ iudex matutino ve
ſpere / ꝛ mane / ꝛ meridie iudicare pōt. ī autē. de iudi. ꝧ. ſedebūt. col.
vj. Sed ꝯ vr̄. ff. de ori. iur. l. ij. et. ꝧ. qꝛ. vbi dicit ꝙ incongruū eſt ꝙ iu
dices veſpere ſedeāt: ſtaꝭ poti⁹ autētico. Uel dicas ꝙ non eſt ꝯ: qꝛ
ibi diciꝭ ꝙ incongruū erat magiſtratib⁹ hora veſꝑtina in publico
eſſe. ꝛ ideo inuēti fuerūt qnq; viri qui eorū vice illa hora fungeren
tur: et ſic potius concordat: ꝛ ſic vſq; ad ſupremā horā ante noctis
tenebras iudex procedere poteſt: vt hic in fine dicit: honeſtū tamē
eſſet iterum ipm citare ad ſeparandā maliciā ei⁹. ſimile. ꝭ. de do. et
contu. prout. ar. ff. de iudi. et poſt edictum.

† Et alibi dr̄ Oibus magiſtratibus cōceſſū eſt: nō dicit iniunctum vel indictū iuriſditionē ſuā ꝛc. ff. ſi qs ī ius vo. non ierit. l. j. in princi. Jo. and.

‡ Illud in obligatiōe hic ſecus ꝑ pter iudicij ꝯtēptū. ff. ꝺ arbi. l. celſ⁹. Jo. ā.

¶ Gloſa ſequens ſignat contrariū et ſoluit.

e ¶ Terminū peremptoriū. Niſi termin⁹ perēptori⁹ ſit ſtatutus
ad ſnīam audiendā nō valet ſnīa in abſentia ptis alteri⁹. ff. q ſen. ſi
ne ap. reſcin. l. j. ꝧ. itē cum ex edicto. Ar. contra. C. qūo ꝛ quādo iu. l.
ij. ſed lex iſta cōtra loquiꝭ: cū iudex ptes in preſentia ſua monuit vt
certo termīo ꝯpareret ad ſnīam audiēdā: ꝛ tūc ſi q pars nō veniat
reuera cōtumax eſt ꝛ ſnīa tenet: lꝫ perēptorie per edictū non fuerit
monita: alia lex loquitur cū abſens citatur per edictū in abſentia.

f ¶ Extunc exequi. Immo videtur ꝙ in vltima die qua futurus
priuat⁹ vel priuandus eſt iudicare nō poſſit. ff. de fer. ꝑdie. ff. de iu-
riſdi. om. iudi. eū qui. Ar. ꝯtra. ff. de pe. l. vl. ſed hic vltima die ſue iu
riſditionis tenetur iudicare. vt hic patet.

g ¶ Inſtantia. i. poteſtas.

h ¶ Qui male agit. Unde Horatius. Ut iugulent homines ſur-
gunt de nocte latrones.

i ¶ Odit lucē. Sic. xviij. q. ij. ꝑnicioſam. vñ ꝑſumiꝭ ꝯ illū q occul-
te cōfert bñficia. ꝭ. vt eccle. bñfi. vt noſtrū. xix. di. anaſtaſius. ꝛ. lxxxj
di. cleric⁹. ff. de ritu nup. palā. ꝛ meli⁹. l. vl. ff. de admi. tu. nō exiſtio.
Et tenebre apte ſunt ad fabricādum falſum. ff. de ven. inſpi. l. j. ꝧ. ſi
mulier. tamē tranſactio pōt fieri de nocte. C. de tranſac. nō minorē.
et teſtamentum. ff. de teſta. ad teſtamentum. ꝧ. vlti.

Falſū apte fabricatur in tenebris.

k ¶ Incipiat. Extum
ad cōtract⁹ qui poſſunt
fieri qualibet hora.

l ¶ Legalis auctas.
ff. de fer. more romano.
¶ Glo. ſe. qrit ꝛ ſoluit. po
nit opinionē cōtrariam

m ¶ Tenebras. Quid ſi
iudex ꝓceſſit ī tenebris
ad lumē cādele / vel ad
cōteſtationē lit / vel ſen
tentiā ꝓtulit: nunqd va
let qḋ agiꝭ? Credo ꝙ va
leat ꝓceſſus: lꝫ procedi
nō debuerit dūmō aliḋ
nō īpediat: ꝛ ꝑcipue ſi iu
dex honeſt⁹ ſit: hic non
dicaꝭ ꝙ ſi ꝓceſſum fue-
rit nō valeat: qꝛ ml'ta fie
ri nō debēt: facta tñ va-
lent. Alij forte contra.

n ¶ Perēptorij. ff. ꝺ iu
di. nonnunq;. ꝭ. de in in-
teg. reſti. tū ex litteris.

o ¶ Coartare. ꝭ. de app.
irrēprehenſibilis. et. ij.
q. vj. appellatore. ff. de
excu. tu. non tantum.

Inſinuante. ¶ In
prima parte ponit Diuiſio.
actoris gratioſa petitio
In ſcḋa ſub duplici cō-
ditione ipſi⁹ exauditio:
ſcḋa ibi: quo circa. Ab.

¶ Caſus. R. rector ec
cleſie ſancti ſaldati ha-
bebat q̄ſtionē cū quodā
alio tho. noīe rectore al
terius eccl'ie ſuper iure
parrochiali. cā fuit com
miſſa epo vigorien. ꝛ offi
ciali ipſius. et cuidā al-
teri ad petitionē recto-
ris ſācti ſaldati ſub hac
forma. ꝙ ſi non oēs: tu
frater epe cum altero il
loꝝ ꝓcedas. Iudices ꝓceſſerunt in cā lit. cōteſt. tractu tpis ante
diffinitiuā ſnīam. dict⁹ eps ꝑfatū. R. ī ſuū familiarē aſſūpſit. vnde
cū tam eps q̄ officialis ipſi⁹ / quos dict⁹. R. impetrauerat: poſtmo
dū familiaris eoꝝ eſſet effect⁹: ab aduerſa pte merito poſſent recu-
ſari. cām ipam alijs iudicib⁹ petijt cōmitti. Quib⁹ mādat pa. q̄ten⁹
ſup his veritatē inqrant. ꝛ ſi ita īuenerit: ꝓcedāt in cā iuxta cōtinē
tiā prioꝝ litterarū: niſi pars aduerſa corā primis iudicib⁹ litiga-
re conſenſerit poſtq; dictus. R. familiaris ipſoꝝ factus fuit. alio-
quin ptes ad examē ꝑoꝝ iudicū reuertātur. ¶ Nota ꝙ ex noua cā
lit. conteſt. pōt iudex recuſari. Itē ſi conſentio in illū quē poſſum
legitime recuſare: illum poſtea non poſſum recuſare. Ber.

¶ Glo. ſeq. ponit paritatem ꝛ imparitatē inter iudicem et teſtem.

p ¶ Familiarē. Familiaritat repellit iudicē ſicut ꝛ teſtē. ꝭ. ꝺ teſta.
ī litteris. Nā familiaritat affectio veritatē impedire ſolet. iij. q. v.
accuſatores. immo tota familia recuſatur ꝓpter dñm. C. ſi quacūq;
predi. po. l. vna. ſed modica familiaritas nō nocet. ff. de vbo. ſig. la-
te. ꝧ. amicos. et eſt ſi. ꝭ. de ap. ex inſinuatione. ꝛ. ꝭ. vt lit. non cōteſt. ac
redēs. et. ꝭ. de reſcrip. ad hec. et. ff. de procu. aut affinitate. hic tamē
aduertas ꝙ minor cauſa repellit iudicē q̄ teſtē: quia qlibet cōſan-
guinitas repellit iudicē. ꝭ. de appel. poſtremo. ſed nō teſtē: qꝛ frater
teſtaꝭ pro fratre. ꝭ. de ꝑſump. litteras. † propterea nō inueniꝭ prohi
bitū: quia edictū de teſtib⁹ prohibitoriū eſt. ff. de teſti. l. j. ꝛ hoc ideo
quia facilius inueniūtur plures iudices q̄ vnus teſtis.

Iudex et teſtis ꝓpꝭ familiaritatē repelluntur.

† Et can. dicitur ꝓ canonico. ꝭ. de offi. archi. c. vl. q tñ a iudicio recuſatur. ꝭ. e. cū. B. io. ā.

q ¶ Sine quo. Quia mandabaꝭ ꝙ ſi nō oēs tu frater epe cum alte
ro ipſoꝝ in cauſa procedas: tunc enī alij nō poſſunt procedere ſi-
ne ipſo vel ſuo ſubdelegato. ꝭ. eo. qm̄. ꝧ. j.

r ¶ Officialis. Et ita timeri pōt ne trahatur in partē epiſcopi. et
ſic in partem. R. ar. ꝭ. de eo qui mit. in poſ. cauſa rei ſer. cum ſicut. et
ꝭ. vt lit. non conteſt. accedens. ij.

ſ ¶ Poſt modū ē effect⁹. Sic ptꝫ ꝙ exceptio dilatoria pōt ꝓponi
poſt. lit. ꝯteſt. ſi de nouo icipiat ꝯpetere. ſic. ff. de arb. nō diſtiguem⁹
ꝧ. cū qdā. ꝛ. ff. de iter. act. de etate. ꝧ. ex cā. ꝛ. ꝭ. de in iteg. reſti. c. vlti.

t ¶ Merito. hec cā mouit iſtū. R. vt cāꝫ faceret alijs ꝯmitti: ne ps

---

depoſitiones[a] publicandas eo-
rum: vel ſnīam ꝓferendā perem
ptorie citas ptes et eaꝝ altera ſe
abſētat ꝯtumaciter die data: an
circa vltimā ptē ſaltē diei ſit ī ne
gocio ꝓcedendū: vel in diē expe-
ctandū poti⁹ ſubſeq̄ntē. ꝛ ſi expe
ctaueris vtrū ꝯtumax iterū ſit ci
tādus[b] cū nō fuerit die ptib⁹ aſſi
gnata ꝓceſſuꝫ? ¶ Nos aūt credi
mus diſtiguēdū vtrū iuriſditio
duret poſt terminū ꝑēptoriū an
expiret ī illo. Si durat: in diē al-
terā eq̄tate[c] ſuadēte poter expe
ctare: nec erit ꝑs contumax perē
ptorio elapſo citāda: niſi grām[d]
fecerit ei benignitas iudicantis.
Si aūt expiret: niſi ptes cum id
nouerīt ſe tibi ꝑntauerint ea ho
ra q̄ cōgrue poſſis procedere ad
exequēdū id ꝓpꝭ qḋ eis legitie
terminū[e] ꝑēptoriū aſſignaſti ex
tūc[f] exeq̄ poteris qḋ intendis ne
fruſtra iudicialis īſtātia[g] euane-
ſcat. ¶ Ne vo iudiciū eccl'iaſticū
exerceaꝭ in tenebris: qꝛ iuxta te
ſtimoniū vitatis: qui male agit[h]
odit lucē[i]. lꝫ enī ſm ꝯſuetudinē
ꝛ ꝯſtōnes legitias more romano
dies a medietate noct icipiat[k] ꝛ
ī medio noctis deſinat ſubſeq̄n-
tis. vñ qḋ in duabus dimidiatis
noctib⁹ agiꝭ: ꝑinde ſanxit haben
dū legalis auctas[l] acſi qualibet
pte lucis agaꝭ: nos tñ eā ꝓceden
di horā cōgruā intelligim⁹: ex q̄
poſſis ante noctis tenebras[m] ꝑfi
cere qḋ incūbit. ¶ Porro diſcre-
tus iudex ī aſſignatiōe perēpto-
rij[n] nō dꝫ iuriſditionē ſuam (niſi
neceſſitas exigat) adeo coarta-
re[o]. Idem abbati de bordellis
et priori ſancti ſepulchri.

Ex noua cā remoueꝭ delegatus etiam poſt litē conteſtatā et alius ſurrogatur. Ca. xxv.

Inſinuāte. R. rectore ſācti
ſaldati: ad audiētiā nrām
peruenit ꝙ cuꝫ cām q̄ ſuper iure
parrochiali inter ipm ꝛ. T. vte-
baꝭ vigori. epo ꝛ cōiudicib⁹ ſuis
a nobis obtinuerit delegari: poſt
modū (licet fuerit in eadē q̄ſtiōe
ꝓceſſum) tractu tpis ante diffini
tiue ſnīe calculū idē eps dictum
R. in familiarem[p] admiſit: ſine
quo[q] alij ꝯiudices (ſm ꝙ in nrīs
lrīs mandabaꝭ) in cā ꝓcedere nō
valebant: ꝛ alter ipſoꝝ cōiudicū
officialis[r] eſt epī ſupradicti: ꝓpꝭ
qḋ aduerſe parti poterat ſuſpe-
ctus haberi: vñ cū tā eps q̄ offi-
cialis ꝑdictus (vtpote quos idē.
R. ī iudices poſtularat: et ipſe fa
miliaris eoꝝ poſtmodū[ſ] eſt effe
ct⁹) ab aduerſa pte poſſent meri-
to[t] recuſari: deciſionē ipſi⁹ cauſe
veſtre petijt diſcretioni cōmitti.
¶ Quocirca mandam⁹ q̄ten⁹ ſi ē
ita (niſi poſtq; familiaris ei⁹ eſt

aduersa ꝑpẗ hmõi suspectionẽ recusaret illos iudices et ĩpetraret cãm alijs cõmitti corã q̃b⁹ oportuisset ipm. R. postmodũ litigare: ⁊ ita est ar. ꝙ q̃s dʒ ꝓuidere ea q̃ pñt facere ꝯ ipm sic̃ ꝑ ipo. ar. xj. q. j. de psona. ver. ne obijciaẗ ⁊c̃. ff. loca. si q̃s domũ. §. j. ⁊. ĩ. de ꝓcu. c. j.

a ¶ Cõsenserit. s. pars aduersa. nã ipse. R. cogiẗ litigare coram eis cũ ĩ eos semel ꝯsenserit ⁊ ipos ĩpetrauit. ĩ. e. sup q̃stionũ. et. iij. q. iij. offeraẗ. et. iiij. q. iij. §. venturus. videẗ tñ ꝙ ipse. R. eos possit recusare propter nouã cãm sicut ei⁹ aduersari⁹. absurdũ enĩ esset iudiciũ in vnã ptẽ declinare ⁊ nõ in alterã ff. de arbi. si cũ dies. §. si arbiter. ĩ fi. ar. ff. qd̃ q̃sq̃ iuris. l. j. et merito poterant recusari ꝑpter familiaritatẽ. ff. de aucto. tu. qd̃ dicim⁹. in fi. et. C. de his qui ad eccle. confu. l. vlti. §. sicubi. et. iij. q. v. constituimus.

b ¶ Alioquin. i. si cõsenserit litigare coram illo postq̃ sciuit illũ effectũ fuisse familiarẽ. s̃. e. gratũ. et. ĩ. de testi. cũ venissent. s̃. de elec. cum inter canonicos. et. ff. de iuris. om. iudi. est receptum. et si non consenserit dũmodo consentire velit nõ valent iste lr̃e. vt. s̃. eo. cum inter. B.

a effect⁹: litigare ꝯsenserit[a] corã illo) i cã ßm ꝑoꝝ ꝯtinẽtiã lr̃aꝝ (rõne ꝑuia) ꝓcedatꝰ. alioq̃n[b] partes ad priorũ iudicũ reuertanẗ[c] examen. Idem priori scti fridiani.

¶ Delegat⁹ pape sniam suã exequi põt vsq̃ ad itegrũ annũ. h. d. et est casus singularis. Ca. xxvj.

Quereñti quid per censuram ecclesiasticã: et ĩfra[d] ¶ Si vero delegatus a nobis excõmunicet illũ q̃ rei iudicate parere ꝯtẽnit: lʒ aliquib⁹ videaẗ ꝙ suo sit funct⁹ officio[e]: vt vlterius nõ habeat ex delegata sibi iurisditione ꝓcessum. Alij aũt dicãt ꝙ iurisditio ei⁹ duret donec sẽtẽtie pareaẗ[f]: vt interi absoluere possit parere volẽtem. ¶ Nos tñ per eq̃tatis[g] semitã incedentes: ꝑsentiũ auctoritate statuim⁹: vt delegatus a nobis. (Non solum vsq̃ ad quadrimestre[h] tẽpus qd̃ ad soluẽdũ debitũ a lege reo conceditẗ: sed vsq̃ ad integrũ[i] annũ) iurisditionem sibi cõmissam: ad exequẽdũ sniam valeat exercere sicut obseruaẗ ĩ illo q̃ ante litis[k] contestationẽ cõtumax inueniẗ. Idem cantuarieñ. archiepõ.

¶ Delegatus pape põt principiũ: mediũ: et finẽ cause ꝯiũctim et diuisim subdelegare. h. d. vsq̃ ad. §. verum. Ca. xxvij.

Super q̃stionum articulis de q̃bus nos cõsulere voluisti. ⁊c̃.

c ¶ Reuertanẗ. Hoc iustum est vt reuertaẗ ad eũ quẽ iniuste dimisit. ĩ. de appel. cũ in eccl'ia. et in expensis aduersario ꝯdẽnabitur. in super. ĩ. de appel. vt debit⁹. et. s̃. de rescrip. ceterum. Et ita no. ꝙ ex noua causa superueniente iudex potest recusari.

Diuisio. Quereñti. Diuidiẗ qꝛ in ꝓposita q̃stione. Primo poniẗ ꝑma opinio vsq̃ ibi: alij. Scd̃a vsq̃ ibi: nos tñ. vbi ponit solutionem. l. interserẽdo. quartã opinionem ibi: non solũ. Ab. ¶ Casus. Judex delegatus a papa tulit sniam diffinitiuã: ⁊ qꝛ ꝯdẽnatus nõ parebat snie ipm excõicauit. q̃rebaẗ vsq̃ ad qd̃ tẽpus iudex possit ipm excõicatum parere volentẽ absoluere: quidã dicebãt ꝙ cũ functus sit officio suo vlteri⁹ non põt ipm absoluere. Alij dicebãt ꝙ iurisditio illius durat quousq̃ pareaẗ snie vt semp possit illũ absoluere volentẽ. papa nec primã sniam / nec scd̃am sequiẗ: statuit ꝙ iudex del'. ab ipso nõ solum vsq̃ ad q̃ttuor mẽses q̃ danẗ ꝯdẽnatis ad soluẽdũ debitũ: sed etiã vsq̃ ad annũ iurisditionẽ suã poterit exercere. sicut seruaẗ in illo q̃ añ lit. ꝯtest. cõtumax inueniẗ. ¶ Nõ ꝙ del'. a papa vsq̃ ad annũ põt exeq̃ sniam suã ⁊ nõ vltra. Itẽ in pecuniarijs causis danẗ quattuor mẽses ꝯdẽnatis ad soluẽdũ debitũ. B.

d ¶ Et infra. Per hoc. ĩ. ꝯtineẗ pars isti⁹. ĩ. in ti. de ꝟbo. sig. c. q̃renti: et ibi dicitur quid continetur per censuram ecclesiasticam.

e ¶ Officio. s̃. eo. in lr̃is. ff. de re iu. iudex. ĩ. de iudi. at si clerici. in fi.

f ¶ Pareaẗ. Cũ effectu. s̃. e. in lr̃is. ⁊. ĩ. de cle. non resi. relatum.

g ¶ Per equitatis semitã. Placet ergo media via dño pape. ar. ff. de acqui. re. do. adeo. §. cũ quis. vnde ꝟsus. Cũ media semp gaudebam ludere forma. Maior enim medijs gratia rebus inest. et illud. Medium tenuere beati.

¶ Glo. seq. distinguit personales / reales / et criminales actiones: in primo membro signat contrarium et soluit.

Sniã i | tra qd̃ tps | est execu | tioni man | danda.

h ¶ Quadrimestre. In tempus ꝑsonali actione danẗ q̃ttuor menses reo ad soluendũ. C. de vsu. rei iu. l. ij. ⁊. iij. et si minus tẽp⁹ dareẗ suppleẗ a lege. ff. de re iudi. l. iiij. §. si quis. Arg. cõtra. ĩ. de re iudi. ꝙ ad consultationẽ. et. ff. de re iudi. l. ij. vbi diciẗ ꝙ tẽpus illud põt artari et elõgari a iudice. Sed illud intelligiẗ fieri cum cause cognitione ⁊ iusta de causa: al's nõ dʒ artari: et in illa ꝙ ad consultationẽ sponte recepit terminũ breuiorem. In reali vero actione statim si dixerit reus se velle parere snie al's post. x. dies si nõ fuerit appellatum debet sentẽtia mandari executioni. ar. insti. de of. iudi. §. j. † Et in criminali statim mãdanda est executioni. ar. de pe. dist. j. defleãt. al's incipit adã. C. de pe. l. cũ reis. sed hoc est verum generaliter: nisi in casibus qui notãtur. xj. q. iij. cum apud. Et tẽpus illud quadrimestre datur a die late sentẽtie si nõ est appellatũ: vl' si est appellatũ a die confirmationis sentẽtie. C. de vsu. rei iudi. l. ij. et confessus habet hic tps a die cõfessiõis. ff. de confes. certũ. §. vl. sed si cõfessus fuerit de crimine non statim mãdabitur sentẽtia executioni donec ꝓnuncietur crimen contra ipm: sed in vinculis teneri debet. ff. de custo. et exhi. re. si cõfessus. ⁊. ij. q. j. nos in quĕq̃. Et ista supradicta clare habentur per hos versus. In personali post menses quattuor in re Protinus est oĩs sniã ꝑficienda. Sic in criminib⁹: sed casus excipe quinq̃. Cõfessus / pregnãs / iratus / ⁊ insula / seruus. Horum declarationẽ habes. xj. q. iij. cũ apud. in glo.

† Fit autez | tunc execu | tio ire si re | stitui possit | al's cauebit | ꝯdẽnat⁹ de | restituenda | infra certũ | tps re vel | estiatiõe vt | ibi. Nõ ob. | ff. de vsu. in | fideicõmis | si. ⁊. ff. qd̃ | me. cau. itẽ | si cum exce | ptione. §. ꝙ | si homo. qꝛ | ĩ pma. l.

¶ Glo. se. obijcit et soluit. scd̃o querit. ar. ꝑ ⁊ cõtra: et soluit.

i ¶ Ad integrũ annũ. Sed q̃re nõ põt exeq̃ sniam suã post annũ cũ iudex semp teneaẗ sniam suã tueri. ff. ne vis fiat ei q̃ in pos. mit. l. j. nã iudex q̃tũ ad futurũ tps ꝑspicit ptib⁹. ff. si ser. ven. egi. et. l. harũ. sed lex illa loquiẗ de ordinarijs ne vis fiat ei ⁊c̃. alie due leges loquũtur in seruitutib⁹ q̃ debẽtur in futurũ: sed hic loquiẗ de delegato cui⁹ iurisditio nõ est ꝑpetua: sed ĩfra certas metas tpis finiẗ ßm ꝙ hic dicit. Sed pone ꝙ post sniam victus ĩquietat victorẽ: nunq̃d prior delegat⁹ debet adhuc cognoscere: Videẗ per hanc decre. ꝙ sic: cũ iurisditio duret vsq̃ ad annũ: qꝛ nõ videtur possessionẽ adeptus qui eã stati amisit. ff. d̃ acq̃. pos. non videẗ. ar. ff. de here. vel ac. ven. l. ij. §. peruenisse. et. §. illud. qꝛ cum effectu peruenisse diciẗ: vt ibi. Sed cõtra videẗ: qꝛ funct⁹ est officio suo. s̃. e. in lr̃is. et. ff. de re iudi. iudex. et qꝛ istud ad ordinariuʒ spectat. ĩ. de ap. cũ teneamur. Itẽ qꝛ hic noua iniuria est ⁊ iõ noua interpellatiõe op⁹ est. ff. de excep. rei iudi. l. si mater. §. ij. põt dici ꝙ licet sit noua iniuria / tamen sequela est precedẽtis facti vnde ad ipm spectat. ar. ff. de insti. cuicũq̃. §. pe. aliter delusoria viderentur edicta iudicũ. ff. ne quid in lo. pub. l. vl. et. ĩ. de ma. ꝯtra. cõtra interdic. eccle. c. j. ⁊ satis vr̃ ꝙ saltẽ vsq̃ ad annũ possit cõpescere cõtradictor: ⁊ q̃ nõ patiunẗ illũ quiete possidere excõicãdo illos etiã generaliter: sed nõ assumẽdo aliquã cognitionẽ vlterius. Ad iudicẽ enĩ delegatũ spectãt q̃ accidunt ante sniam: sed post sniam nullã cognitionẽ assumere debet: cũ iã nõ habeat nisi merã executionẽ vñ nõ valet si cognoscere vellet vt iudex. C. de execu. rei iudi. si vt ꝓponis. ea ꝟo q̃ accidũt post sniam spectãt ad ordinariũ: qꝛ nõ agiẗ ex prima causa: sed ex noua.

agebatuř | actiõe ex te | stamẽto. in | scd̃a actiõe | qd̃ metus | cã q̃ ꝑsonales sunt ßm | Inno. ⁊ Ho | stiẽ. Jo. an.

Delegat⁹ | an possit | cognosce | re si post | suã sniam | vict⁹ inq̃e | tat victo | rem.

¶ Glo. se. reci. ꝑ. q. an excõicatũ pro cõtumacia iudex post annũ absoluat. primo et tertio. ar. ꝙ nõ. scd̃o ꝙ sic. vltimo soluit.

k ¶ Ante litis ꝯtestationẽ. Videẗ ꝙ si iudex delegat⁹ añ lit. ꝯtest. excõicet aliquẽ ꝑ cõtumacia ꝙ post annũ ipm absoluere nõ possit. Sʒ ꝯ. ĩ. de off. or. pastoralis. vbi successor ĩ honore ⁊ onere absoluit Itẽ iudex cepit exercere iurisditionẽ suã vñ ꝑpetuata est. ĩ. e. licet ⁊. s̃. e. gratũ. ⁊ ita post annũ põt absoluere ⁊ q̃ñcũq̃. qꝛ eccl'ia nulli claudit gremiũ suũ. C. de sũ. tri. l. vl. Ar. ꝯ ꝙ post annũ absoluere nõ possit. xj. q. iij. rursus. ⁊. q̃cũq̃. So. dico ꝙ post annũ põt illũ absoluere q̃ñq̃ ⁊ ꝓcedere in cã q̃ñcũq̃ ille fuit absolut⁹. et qd̃ dicit h̃ ꝙ post annũ nõ põt illũ absoluere ĩtelligiẗ de eo q̃ excõicat⁹ fuit post diffinitiuã sniam cui nõ parebat. vnde fuit excõicatus iste: ⁊ talis post annũ absolui nõ põt ab eodẽ: qꝛ iurisditio expirauit in totũ et quo ad executionẽ oĩno: sed vbi q̃s excõicaẗ ante litis ꝯtest. vl' post litis cõtesta. ante sniam diffinitiuã semp põt absolui: qꝛ iurisditio durat vsq̃ ad sniam latã ⁊ executioni mãdatam: ⁊ infra annũ post sniam: ⁊ ista lr̃a sic ĩtelligiẗ. si aliq̃s ꝯtumax est q̃ ꝯueniẗ actiõe reali / actor dʒ mitti ĩ possessionẽ rei petite cã rei seruãde: ⁊ si cõtumax venerit infra annũ a tpe interlocutorie late recuperat possessionẽ: post annũ non recuperat possessionẽ: sʒ audiẗ de ꝓprietate. eodem modo delegatus vsq̃ ad annũ suã sniam executioni mandare põt postea vero nõ põt. et in hoc attendiẗ ista similitudo.

Delegat⁹ | an possit | post annũ | absoluere | illũ quẽ ꝑ | ꝯtumacia | ante litem | cõtestatã | excõmuni | cauit.

Diuisio. Super q̃stionũ. Diuidiẗ istud ꝑncipiũ vsq̃ ad. §. verũ. Primo ponit tenorẽ ꝯstitutionũ q̃ cõtrarie videbãtur vsq̃ ad. §. intẽtionis. ⁊ ibi declarat intentionẽ suã vsq̃ ad. §. verũ. Abbas. si. ¶ Casus. Cas⁹ hui⁹ decre. colligiẗ ex vltimo. §. ei⁹ ergo ⁊c̃. h̃ mõ Quidã ĩpetrauit cãm cõmitti a dño pa. cuidã iudici del'. delegat⁹ iste reꝟuata sibi diffinitiua sniã cõmisit audiẽtiã cause q̃busdã reo absente et ignorante. Isti subdelegati citauerũt reũ: ipse cõparuit corã eis. quia ipi dati erant sine ꝯsensu ipsi⁹: appellauit ad se. apo. occasiõe cuiusdã decre. Inno. in qua diciẗ: lʒ delegat⁹ cãm sibi cõmissam. ap. re. nõ possit alij cõmittere sine ꝓuocationis obstaculo: tñ si del'. pa. vl' ali⁹ iudex q̃cũq̃ ad aliquẽ certũ articulũ aliquẽ deputauerit auditorẽ: ab illo nõ poterit appellari: dũmõ de partium deẗ assensu. colligebatur a cõtrario sensu: ergo si nõ sit datus de assensu partiũ põt appellari. Unde appellauit iste: qꝛ illi nõ erãt dati de ipsi⁹ assensu cui⁹ tenor poniẗ in. §. nos igiẗ / vsq̃ ad. §. intẽtionis. Ex parte aduersa dicebaẗ ꝙ talis appellatio nõ valebat ꝑ decre. Alex. in q̃ diciẗ ꝙ si del'. a pa. cõmittit alicui audientiã cãe sibi cõmisse vt testiũ examinationẽ sibi diffinitiua sniã reseruata / ⁊ ab illo appellari cõtingat. delega. ꝑtextu hui⁹ appellatiõis cãm indefinitã relinq̃re nõ teneẗ: cui⁹ tenorẽ põit ĩ ꝑncipio ca. ꝟsu. ꝙ si sup vsq̃ ad. §. nos igiẗ. Iste decre. videbanẗ ꝯtrarie. Dubitatio isti⁹ cõtrarietatis delata ẽ ad cãtuarieñ. archiepm. vnde ipse sup h̃ duas

q̃stiões fecit dño pape. Prima est vtrũ ꝑ decre. Inno. derogatũ sit decre. Alexã. Scd̃a fuit vtrũ appellatiõi illi⁹ q̃ appellauerat occa siõe ꝯstõnis Inno. sit deferendũ. Sup his duob⁹ articulis. Rñ. pa. ⁊ p̃mo ad p̃mũ dicẽs ꝙ ꝑ ꝯstõnẽ Inno. nõ derogat̃ decre. alex. imo in ꝯstõne Inno. supplent̃ q̃ in decre. Alexã. fuerãt pretermissa. Et subijcit stati tenorẽ illi⁹ vsqꝫ ad. §. nos aũt. ⁊ ibi ponit ṽba ꝯstõnis Inn. dicẽs ꝙ lꝫ is cui cã ꝯmittit̃ appel. re. nõ possit: eã alij sine ꝓuocatiõis obstaculo delegare / tamen si aliquẽ articulũ deputauerit alicui audiẽdũ ab illo nõ poterit appellari dũmodo de partiũ det̃ vel recipiat̃ assensu Sꝫ si delegat⁹ ip̃e ꝯmittit exordiũ litis / vl' finẽ cause / vel totũ negociũ ab illo tanq̃ꝫ a iudice poterit ꝓuocari. Postea vero in. §. intẽtionis declarat Inno. intentionẽ quã habuit in ꝯstõne illa: lꝫ is cui. dicẽs ꝙ del'. ab ipso potest cõmittere principiũ / ⁊ finẽ / et mediũ cãe sibi cõmisse: coniuncti vel diuisim ꝫm ꝙ ei visum fuerit expedire vt iudicialis auctoritas valeat liberi⁹ expediri: nõ obstãte qđ dicit̃ i lege / scꝫ ꝙ iudex debet cognoscere ꝑ seip̃m in p̃ncipio / i medio / ⁊ in fine: qꝛ ipse del'. anteqꝫ ferat sñiam videre dꝫ oĩa q̃ acta sũt diligẽter. ⁊ hoc vsqꝫ ad. §. verũ. Ber.

a ❡ Nostrã. Que. j. seqtur: et icipit: licet is cui ⁊c̃. et protendit̃ vsqꝫ ad. §. intentionis.

b ❡ Cõsultationi. Que est. s̃. eo. cũ te cõsulente. et ista ponit̃ stati. scꝫ ibi si super causa ⁊c̃. vsqꝫ ibi. nos autem statuimus.

[a] rñ. ꝙ ꝑ cõstitutionẽ nr̃am[a] cõsultationi[b] Alex. pape nullatenus derogat̃[c]: sed illa ꝑ istã exponit̃: immo in ista verius q̃ in illa fuerant pretermissa supplent̃. Ipse nãqꝫ respondit ꝙ si super causa que alicui ex apostolica delegatione cõmittit̃: a ꝑsonis ecclesiasticis vna vel plurib⁹: q̇bus delegatus (vt parcat laborib⁹ partium et expensis) cause cognitionem ipsius: ⁊ testiũ examinationes: sentẽtia sibi reseruata ꝯmittit[d] appellatio fuerit interposita[e]: huiusmodi appellationis intuitu causam indiffinitã relinq̃re nõ tenet̃. Nos autẽ statuim⁹: ꝙ licet is cui causa cõmittit̃ remota ap. nõ possit[f] eam alijs sine ꝓuocationis[g] obstaculo delegare: si tñ delegatus a nobis vel iudex q̇cũqꝫ[h] nõ tam cognitorẽ q̃ꝫ executorẽ[i] ad aliquem certuꝫ articulũ quẽpiam deputauerit: ab eo (nisi modum[k] excedat) nõ liceat appellari: dũmodo[l] de ꝑtium deputet̃ vl' recipiat̃[m] assensu. ❡ Qꝫ si delegatus a nobis: vl' litis[n] exordiũ vel cause finem[o]: necdum totũ negocium ei duxerit cõmittẽdum: ab ipso tanq̃ꝫ a iudice licite prouocetur[p]: cum ⁊ lis ante iudicem debeat contestari: et causa ꝑ iudicẽ[q] diffiniri. ❡ Intẽtiõis igit̃ nr̃e fuit (sicut ex tenore ꝯstõnis p̃misse põt liq̇de dep̃hendi) ꝙ (vt iudicial' auctas liberi⁹ valeat exerceri) delegat⁹ a nobis licite possit: ⁊ p̃ncipiũ et finẽ et mediũ cãe sibi ꝯmisse non solũ ꝯiũcti[r] sꝫ ẽt diuisim[r] alij[s] delegare. Nõ obstante qđ đr: ꝙ iudex dꝫ cognoscere ꝑ seip̃m i p̃ncipio[t]: i medio ⁊ in fine: cũ anq̃ꝫ ferat sñiam: vniuersa q̃ acta sunt i iudicio: iuestigare[u] đbeat diligẽt̃.

❡ A subdelegato cũ iurisditiõe appellari pt: sec⁹ si sine iurisditione: nisi modũ excedat: tũc eni pt recusari: nisi dat⁹ sit de ꝑtiũ con(sẽsu. Ab.

❡ Verũ cũ totã cãm cõmittit alicui vel principium aut finẽ ipi⁹: ab eo[x] tanq̃ꝫ a iudice pt licite ꝓuocari. Cũ aũt alicui mediũ tm̃ ꝯmittit: ab ipso tanq̃ꝫ ab auditore ꝓuocari non põt: nisi mãdati fines excedat: vl' merito[y] sit suspect⁹. vnde ne valeat recusari ꝓuide statuim⁹[z]: vt de ꝑtiũ detur vel recipiat̃ assensu[a].

❡ A subdelegato nõ in totũ appellat̃ ad subdelegãtẽ nõ aũt ad primũ delegantẽ: sec⁹ si in totum h. d. vsqꝫ ad. §. quẽ vero.

o ❡ Cause finẽ. i. cognitionẽ cũ calculo sñie q̃ ipõit finẽ cause. ff. đ arbi. diẽ autẽ. ff. de re iud. l. j. ante sententiã non appellatur. j. de appel. vt debit⁹. ⁊. c. interposita.

p ❡ Prouocet̃. Si grauat̃. al's hodie ... litis. C. de iur. calũ. l. cum iudices. et extunc. i. post lit. contest. tenet̃ de fructib⁹ etiam bone fi. possessor. C. de rei ven. certum.

q ❡ Per iudicẽ. Ex h̃ probat ꝙ is cui cõmittit̃ litis cõtestatio et cause decisio iudex est ⁊ ab eo potest appellari.

r ❡ Diuisim. i. vnã partem vni ⁊ aliam alij.

❡ Gl. se. per. q. reci. an iudex ꝯppellatõis deleget

s ❡ Alij delegare. Nisi cã sit criminalis q̃ non delegat̃. arg. ix. q. iij. saluo. vbi dicit̃ in cõspectu omniũ ⁊c̃. lꝫ a principe possit delegari. xxiij. q. iiij. illđ. ⁊. ff. de testi. l. iij. §. itẽ diu⁹. vel nisi sit iudex appellatiõis q̃ ꝫ leges nihil põt delegare. C. đ iud. auc̃. ad hec ꝫm canones sec⁹ ẽ. de q̃ aũt h̃ fit mẽtio cui derogat̃ ꝑ hãc decre. saltẽ ꝙ delegat⁹ q̇cũqꝫ sit vel cãe p̃ncipalis sine appellatiõe põt cõmittere vices suas ꝫm tenorẽ hui⁹ decr.

Causa crimĩalis nõ delegatur.

❡ Glo. se. differentiã ponit iter leges ⁊ canones

t ❡ In p̃cipio. Istud obtinet ꝫm leges vt iudex corã eo in principio faciat litẽ contestari ⁊ ꝑ se ferat sñiam. media ṽo ꝯmittat ꝯsiliarijs suis: sꝫ semel ẽt audiat negocium i medio in autẽ. vt defun. seu fune. defun. §. illđ. et. §. seq. col. v. in autẽ. de exhi. reis. §. si ṽo. col. v. et. C. de iudi. auc̃. ad hec. ꝫm canones aliter vt hic dicitur. itẽ ꝫm leges tm̃ suis consiliarijs cõmittit iudex examinationem: vt in dicta auc̃. ad hec. et in autẽ. de iud. §. si quis autẽ. coll'. vj. ꝫm canones cõmittit cuicũqꝫ vult. j. eo. pastoralis.

c ❡ Derogat̃. Immo corrigit q̃ iterpretat̃. ff. ad ter. l. j. §. q̃ operas

d ❡ Cõmittit. Lit. cõtest. vt ꝓbat̃. j. § porro. ver. vnde forsitã.

e ❡ Interposita. Ad papam. scꝫ.

❡ Glosa seq. signat contrariũ et remittit.

f ❡ Nõ possit. Ar. ꝯtra. j. e. ti. ꝓxi. in fi. So. vt ibi. j. eo. cum. R. ad fi.

g ❡ Prouocatiõis. h̃ iõ dicit qm̃ null⁹ pt ꝯmittere cãꝫ appellatiõe remota nisi p̃nceps: qꝛ p̃uilegiũ ẽ p̃ncipis. ff. a q̇b⁹ ap. nõ lꝫ. l. j. in fi.

Appellationẽ remouet solus princeps.

h ❡ Quicũqꝫ. g̃ si ordiari⁹ delegat aliquẽ articulũ cãe alicui ab eo appellari nõ pt nisi modũ excedat ꝓut seq̇t̃ i lr̃a: nec ẽt recusari pt ꝑ eo ꝙ sit suspect⁹. qđ ver ẽ si de ꝯsẽsu ꝑtiũ dat⁹ sit. ff. đ ap. ex ꝯsẽsu

i ❡ Executorẽ. Executor đr ꝓp̃e q̃ rẽ iudicatã ducit ad effectũ. C. de exe. rei iud. executorẽ: ⁊ talis executor ꝑtes iudicij sibi vẽdicare nõ dꝫ: qꝛ nõ hꝫ aliquã cognitionẽ. C. e. ti. si vt ꝓponis. Hic aũt i proprie đr executor q̃ aliquẽ certũ articulũ examiat ⁊ de eo cognoscit. ⁊ iõ p̃misit: nõ tã cognitorẽ q̃ꝫ executorẽ puta de aliq̃ exceptiõe vtrũ testis sit admittẽdus vel de aliq̃ ꝯsil'i: ita ꝙ nullã iurisditionẽ habeat: sꝫ tm̃ exequat̃ mãdatũ ⁊ faciat qđ iniũctũ est. ⁊ si q̃d dubij fuerit dꝫ referre delegato: ⁊ a tali nõ appellat̃ nisi modũ excedat vt hic đr. Et posset forsitã dici ꝙ talis auditor hꝫ iurisditionẽ ⁊ coertionẽ. ar. j. e. ex lr̃is. et tñ nõ põt ab eo appellari nisi modũ excedat Hodie ṽo null⁹ põt appellare ipso iure nisi ip̃e grauet̃ q̃liscũqꝫ sit iudex. ⁊ i q̇cũqꝫ articl'o pt appellari ab eo cui ꝯmissa est iurisditio cũ cognitiõe si aliquã ꝑtẽ grauauerit. j. de ap. vt debit⁹. ⁊ iõ nihil opa(tur qđ dicit appellatione remota.

Executor quis dicit̃

k ❡ Modũ excedat. Qđ si fecerit appellat̃ ad delegatũ nõ ad delegantẽ. j. eo. §. porro.

l ❡ Dũmodo. Supple nec põt recusari dũmodo ⁊c̃. qđ ptꝫ in. §. verum. vbi papa ostendit qualiter constitutio sua sit intelligenda.

m ❡ Recipiat̃ assensu. hic videbat̃ obuiare decre. Alex. a ꝯrio sẽsu

❡ Glo. seq. recitetur per. q. quid sit litis exordium.

n ❡ Litis exordiũ. Exordiũ litis põt appellari q̃ ad ꝑpetuandũ rescriptũ citato. s̃. e. gratum. ⁊. j. e. licet. ⁊. j. de of. leg. c. vlt. ⁊. j. de fo. cõpe. ꝓposuisti. ⁊. C. de prescrip. xxx. vel. xl. an. sicut i rẽ. vel quo ad faciendã rem litigiosam oblatio libelli reo insinuata. C. de liti. aut litigiosa. ꝓprie vero exordiũ litis est litis contest. tunc eni prestat̃ sacr̃m de calũnia. j. de iura. calũ. cum cãm. qđ debet fieri in exordio

Exordiũ litis tripliciter đr.

u ❡ Inuestigare. Hoc non habet locum quãdo cõmittit finem.

❡ Verũ. ❡ Cõtinuatur iste. §. ad p̃cedẽtia. nã. s̃. dixit papa ꝙ ꝑ suã ꝯstitutionẽ nõ intẽdebat derogare ꝯstitutioni alexãdri: qꝛ p̃ncipalis intẽtio sua fuit: ꝓut habet̃ in ver. intẽtionis. Sed qꝛ posset dubitari an et q̃ñ posset appellari a subdelegato subijcit istum. §.

Cõtinuatio.

❡ Casus. In precedenti. §. dixit ꝙ iudex delegatus põt committere principium / mediũ ⁊ finem. ⁊ cõiunctim / ⁊ diuisim. sed non dixerat ꝙ posset appellari. vnde in. §. isto dicit ꝙ si totam causam cõmittit alicui / vel principium / vel finem ab eo tanq̃ꝫ a iudice licite ꝓuocat̃. cũ aũt mediũ cãe cõmittit: ab ip̃o tanq̃ꝫ a iudice appellari nõ lꝫ / nec põt: nisi mãdati fines excedat / vel merito sit suspectus. ⁊ ideo bene statuit in ꝯstitutione sua: lꝫ is cui ⁊c̃. ꝙ talis auditor det̃ de ꝑtiũ volũtate: ne valeat postea recusari. ⁊ h̃ vsqꝫ ad. §. porro. B.

x ❡ Ab eo. Cui p̃ncipiũ vel finẽ ꝯmittit ꝫm qđ determinatur. j. §. ꝓxi. quãdoqꝫ ad papã: q̃ñqꝫ ad ip̃m delegatum potest appellari.

y ❡ Vel merito. Supplere vel recusari nisi merito ⁊c̃.

z ❡ Statuim⁹. Non statuit: sed consulendo dixit dũmodo de partium deputetur assensu ne possit recusari. Ber.

❡ Glo. seq. ponit dictũ cui signat duo ꝯria successiue ⁊ soluit. deinũ(ar. et. q. soluit.

a ❡ Assensu. Et iõ postea recusari nõ potest: semel eni iudex elect⁹ recusari nõ põt. s̃. eo. insinuãte. et. iij. q. iij. offerat̃. ⁊. xxij. q. v. horrẽdus. appellare tñ possum ab eo: nõ tñ eũ recusare. ff. de ap. ex ꝯsensu. ff. qui satis. cog. arbitro. lꝫ sit ꝯtrariũ. arg. j. de re iudi. cãm q̃. non est ꝯriũ: qꝛ ibi fuit appellatũ. ⁊ qđ dicit ibi: in cõfirmatiõe sñie ꝙ de cõi ꝯsensu fuit cã cõmissa: illa nõ fuit cã quare sñia fuit ꝯfirmata: sed qꝛ appellãs nõ ꝓbauit ꝙ sñia fuisset iniq̃. Itẽ ꝯtra. ij. q. vj. a iudicib⁹. sed illud loquit̃ de arbitris cõpromissarijs † a q̇b⁹ nõ appellat̃. C. de arbi. l. j. Itẽ ar. ꝙ assessor q̃ ꝑticipat examĩatiõi cãe ⁊ sil'ib⁹. ff. de of. asses. l. j. de ꝯsensu ꝑtiũ ẽ eligẽd⁹. ar. hic. ⁊. ij. q. vj. placuit. ⁊. xj. q. j. c. iij. sꝫ si ꝑtes nõ ꝯueniãt eligat iudex nõ suspectũ. ar. j. đ ap. cũ sp̃ãli. ⁊. j. c. ꝓxi. i fi. ⁊ illũ recipiẽt ꝑtes etiã inuite: qꝛ iudiciũ in inuitũ reddit̃. ff. de ṽbo. obli. inter stipulantem. §. j. ver. nõ forsan. et ꝓcedentib⁹ verbis. §. si vero. et. §. q̃ñ vero. T.

† Qꝛ volũtate non iuris necessitate adeũt̃. j. eo. ab arbitris. li. vj. Io. and.

Cōtinuatio.

¶ Porro. ¶ Cōtinuat ad p̄cedētia. Supra visū ē an ⁊ qñ a subdelegato possit appellari: nunc subijcit ad quem sit appellandū. Ab. ¶ Casus. Dictū est in .§. verū. q̄ qñ iudex cōmittit totā cām. vel p̄ncipiū vel finē ipsiꝰ: ab ipso pōt appellari: cum vero cōmittit mediū: appellari nō pōt/ nisi mādati fines excedat. In .§. isto ostēdit ad quē sit appellandū. ⁊ primo qñ cōmittit totā causam debet appellari ad papā: ⁊ nō ad delegatū: q̄ cōmittendo totā cām desinit esse iudex. Si vero aliquid sibi de iurisditiōe reseruat: tūc ad delegatum/ et nō ad delegantē debet appellari: q̄ tunc remanet iudex. Si vero committit mediū cause alicui: puta testiū examinationē/ vel aliū articulū: ⁊ ab illo appellet ad papā: eo q̄ mandati fines excedit/ vel sit suspectꝰ del'. non obstante tali appellatione vt pcat laboribꝰ partiū et expēsis causā īdefinitā ſm decre. alex. relinquere non tenet. et sic intelligit decre. alex. qñ cōmittit mediū cāe et sic apparet q̄ Inno. suppleuit de p̄ncipio/ fine/ ⁊ toto negocio. ⁊ h̄ vsq₃ ad .§. quē v°. B.

a ¶ Porro[a] cū delegatꝰ a nobis
b iurisditionē suā i aliū trāsfert[b] to
c tā: si fuerit appellandū: nō ad eū[c]
sȝ ad nos appellari debebit. Cū
aūt sibi aliq̄d de iurisditione re
d seruat: si cā[d] sit ei ap. re. cōmissa
nō ad nos sed ad eū poterit de iu
re appellari. Vñ si forsan appel
e laret[e] ab eo cui media cāe cōmit
tit: siue cognitor vel executor di
f catur vel (q̄d melius est) auditor[f]
pro eo q̄ mādati fines excedat:
g vel merito[g] sit suspectus: nihilo
minus tñ delegatꝰ a nobis iuxta
h cōsultationem[h] premissam: cām
poterit diffinire: vt parcatur laboribus partium et expensis.

¶ Auditor datꝰ sine partiū consensu recusari potest vt suspectꝰ

a ¶ Porro .§. iste respicit .§. nos. et proxi. et .§. verum.

¶ Glo. se. principiū recitat p. q. et solu. scd̄o obijcit et soluit. tertio q̄rit et soluit. ponit opinionē solutioni contrariam cui respondet.

b ¶ Transfert totā. Non tñ iudicis dandi sñiam cōmittere pōt: licet illud sit de iurisditione. ff. de iurisdi. om. iu. l. iij. in fi. nec potest cōmittere remota appellatione. et hoc ideo q̄ illam non habet ex cōmissione sed a lege. C. de iudi. a iudice. et j. eo. pastoralis. j. rñso. ⁊ c. qm̄. vnde in aliū eā transferre nequit: ⁊ sic hoc saltē nō trāsfert in aliū: q̄ si hoc posset subdelegatꝰ posset aliū delegare quod esse nō pōt. j. de appel. cū cām. preterea qualiter pōt abdicare a se iurisditionē saltē sine lñia eiꝰ a quo habet eā. vt. ff. de offi. p̄con. l. solēt. j. rñ. cū teneat exeq̄ mandatū ipsius etiā si sit p q̄̄ durū. xix. di. i memoriā. et. c. dist. ꝯtra morē. Lȝ enī iudex ꝯmittat totā cām alicui/ nihilominus retinet iurisditionē: lȝ aliꝰ habeat exercitiū illiꝰ cause. ff. de offi. eius cui mā. est iuris. l. j. §. vlti. ff. de iuris. om. iu. more. et. l. et q̄. et reuocare pōt qñ vult. ff. de iudi. iudiciū soluit. Dicas q̄ leges ille omnes q̄ dicūt q̄ nō pōt abdicare a se iurisditionē ⁊ p̄xime ad hoc inducte intelligunt de iudicibꝰ ordinarijs nisi renūcient in totū: ⁊ illi possunt q̄ñq₃ reuocare etiā si totā cām ꝯmittāt: sed i delegato secus est: cū p̄priū nihil habeat: sed eiꝰ qui mādauit. ff. de off. eiꝰ cui mā. est iuris. l. quicūq₃ .§. q̄ mandatū. et ideo nihil reseruat si totā iurisditionē cōmittit. Sed nunq̄d delegatꝰ pōt cōmittere totā cām retenta sibi executione sñie? Satis videt q̄ possit: q̄ illud est de iurisditiōe sua: sed tūc ad eū appellari nō posset: q̄ nihil hȝ iurisditionis q̄̄tū ad cognitionē cause † sed solā executionē vñ vlteriꝰ partes iudicis assumere nō pōt. C. de execu. rei iu. si vt p̄pōis. T. dixit q̄ nō pōt: q̄ sentētiādo desinit esse iudex: sed illa nō videt rō: q̄ ille nō sentētiat: et q̄̄tū ad executionē durat iurisditio. j. eo. pastoralis. ⁊ ſm dictū. T. delegatus nō posset exeq̄ sñiam suam q̄d falsum est. s̄. co. significasti. Ber. vide. c. si delegatus. eo. ti. li. vj.

Delegatꝰ pōt subdelegare retenta sola executiōe sententie.

† Hoc verū qñ mera executio cōmittit vbi ex vi ꝯmissionis nō habet cāe cognitio: aliud vbi retinet vt hic vbi ex vi retentiōis et ex vi appellationis fctē/ ⁊ ex vi huiꝰ iterp̄tatōis reoccupat iurisditio. ar. ff. ad turpil. l. j. i fi. ⁊ j. de appel. vt debitꝰ. ſm Host. Jo. an.

¶ Glo. seq. signat successiue duo contraria et soluit.

c ¶ Nō ad eū. Contrariū dicit in lege: lex indistincte dicit q̄ si delegatꝰ cōmittit alij cām ad eū est appellādū. C. q̄ p̄ sua iuris. l. vna. et illa ītelligit ſm istā qñ nō cōmittit totū: vel aliter ſm leges. Itē aliud contrariū videt. ff. q̄s ⁊ a q̄ ap. l. j. i fi. vbi dr̄ q̄ si iudex delegatus delegat alij cām: si ab illo vltio appellet/ nō appellabit ad ipm qui eū dedit: sed ad iudicē illiꝰ q̄ dedit illū a quo appellat: et ita cōtradicit huic q̄d dicit nō ad eū sed ad nos: ⁊ itelligas illā ſm istā vt dictū est de alia: q̄ ibi totū ꝯmisit: ⁊ ita cōcordat huic qñ totū ꝯmisit. C. qui p̄ sua iuris. l. vna. vel aliter ſm leges: ⁊ aliter ſm canones.

¶ Glosa seq. ponit duas opiniones et p̄mā approbat.

d ¶ Si cā sit ei. Maxime q̄ idē est si non sit remota q̄ vtroq₃ casu appellat ad eū ⁊ nō ad papā: ⁊ q̄ ipo iure hodie remota ē añ sñiaȝ. j. de appel. vt debitꝰ. Alij ꝯtradicūt q̄ si nō est remota appellatio in lrīs appellat ad papā omisso delegato ipsiꝰ: sic pōt appellari ad papā ab alijs iudicibus quolibet medio omisso: quod priꝰ dixi verius credo. ar. s̄. eo. c. in prin. ver. q̄ si super. ⁊ c. cū te cōsulēte ⁊c̄.

e ¶ Appellaretur. ad papam.

f ¶ Auditor. Talis potius dicit habere notionē q̄̄ iurisditionē. ff. de re iudi. p̄tor ait. in prin. et dic notionē. i. cognitionē et iurisditionē. ff. de v̄bo. signi. notionem.

g ¶ Merito. supple vel recusetur pro eo q̄ merito ⁊c̄.

b ¶ Consultationē p̄missam. Scȝ alexandri q̄ ponit in p̄n. v̄. q̄ si super causa. et hic interpretatur in quo casu illa intelligatur.

¶ Quē vero. ¶ Cōtinuat potiꝰ ad .§. verū q̄̄ ad .§. p̄cedentē. nā ibi fuit dictū q̄ ad hoc vt nō possit recusari subdelegatus seu auditor deputandus est cū partiū ꝯsensu: sed ne crederet aliq̄s q̄ de necessitate esset requirendus partiū ꝯsensus subijcit papa istum .§. Ab. si. ¶ Casus. In p̄ximo .§. versu. p̄ eo q̄ mandati fines excedit/ vel merito sit suspectꝰ/ ⁊ in illo .§. verū. dixit: nisi mādati fines excedat/ vel merito sit suspectꝰ. Vnde ne valeat recusari p̄inde statuimꝰ vt d̄ partiū det vel recipiat assensu per hoc videbat q̄ simpliciter posset recusari: nisi datꝰ esset de assensu partiū. sed hoc nō est verū: ⁊ ideo dicit. Si dele. aliquē deputauerit auditorē etiā sine assensu partiū: neutra p̄tiū poterit recusare: nisi corā delegato iustā recusationis cām ostēdat. Ber.

¶ Glo. se. tāgit corā q̄ cā suspitionis tractari dȝ.

Cōtinuatio.

non tamen sine causa. Ab. sic.

¶ Quē v°o delegatꝰ a nobis deputauerit auditorē: neutra p̄tiū
i poterit recusare: nisi corā eo[i] iustā recusationis cām ostendat.

¶ Si vnꝰ ex duobꝰ delegatis p̄ncipis cū cl'a ap. re. subdelegat alteri acceptāti non pōt acceptās subdelegare: nec ap. re. procedere: q̄d tñ ante acceptationē poſat et si ab isto fuerit appellandū appellabit ad papā ēt si fuerit subdelegatꝰ nō in totū. h. d. ſm itel. lectū veriorē.

¶ Si v°o duo sunt a principe delegati: et vnus
k cōmittit vices suas[k] alteri: ille
l nec pōt[l] nec debet ap. re. p̄cedere
m nec cām alij delegare[m]: q̄̄uis in cōmissione facta duobꝰ cōtineat

i ¶ Corā eo. i. corā delegato a papa: ⁊ ideo in isto casu causa suspitionis nō probatur corā arbitris cū al's generale sit q̄ cā suspitionis probari debet corā arbitris. j. de ap. secūdo requiris. ⁊. c. cū speciali. idē credo si ordinarius delegat causam.

¶ Si vero. ¶ Continuat iste .§. ad .§. porro. nā ibi prosecutꝰ fuit auctor qñ appellat ab vno delegato: hic quādo fuerunt duo delegati ⁊ vnus cōmisit alteri vices suas. Diuidit. q̄ primo ponit vnū dictū. Scd̄o ibi: q̄. illius rationē assignat. Tertio ibi: vnde. ponit quādam illationē. Ab. si. ¶ Casus. Dictū est. s̄. in .§. nos aūt. q̄ delegatꝰ a pa. cui cā cōmissa est ap. re. pōt cōmittere alij vices suas. ⁊ pōt cognoscere. In .§. isto ostēdit q̄ istud nō est generaliter verū h̄ mō. duo sūt a p̄ncipe delegati ap. re. vnꝰ cōmittit alteri vices suas Iste q̄ recepit iurisditionē a socio suo delegatꝰ est a pa. ap. re. non tñ pōt alij cōmittere vices suas nec p̄cedere ap. re. q̄̄uis dicat in lrīs q̄ alter i cā p̄cedat sine reliq̄ ap. re. si nō possunt ambo pariter interesse. et reddit rō: q̄ q̄d pōt ex iurisditione sibi a p̄ncipe delegata nō pōt cū iurisditione a ꝯdelegato cōmissa. vnde i hoc casu si appellet ab isto ad papā est appellādū nō ad delegatū: p̄pter rōnem supiꝰ assignatā i .§. porro. q̄ totā iurisditionē ꝯsociꝰ sibi ꝯmisit. B.

Cōtinuatio.

Diuisio.

k ¶ Vices suas. Simpliciter ꝯmittēs vices suas totū ꝯmisisse vr̄. j. de iure pa. ex lrīs. ⁊. j. de do. pastoralis. ⁊ ar. op. ff. de tute. l. iij. i fi. ⁊. C. de execu. tu. l. ij. ⁊ op. ar. j. eo. venerabilis. vbi est hoc expressum q̄ functus est officio suo vices suas cōmittendo. vt ibi dicit.

l ¶ Nec pōt ap. re. p̄cedere. Hodie nō hȝ locū hoc q̄d dicit non pōt appellatiōe remota p̄cedere: q̄ ipo iure appellatio remota est. j. de ap. vt debitꝰ. ⁊ ita p̄pter hoc nō vitiat iurisditio istiꝰ q̄ recipit ꝯmissionē a socio: q̄ ⁊ si vulnerat sua iurisditio p alteriꝰ ꝯmissionē: releuat ipo iure vt ab illo nō appellet nisi grauet p illā decre. vt debitus. Alij ꝯtradicunt q̄ si nō est remota appellatio i lrīs appellet ad papā omisso delegato ipsiꝰ: sicut pōt appellari ad papā ab alijs iudicibus quolibet medio omisso. q̄d prius dixi verius credo. arg. s̄. eo. in prin. ver. q̄ si super ⁊c̄. et ca. cum te.

¶ Glo. se. ponit dictū cui signat ꝯriū ⁊ soluit. ponit scd̄m alleg. duo iura in contrariū alle. v. ponit tertiū alleg. vnum capitulū. in cōtrariū alle. duo iura: et alia duo ad similia per conuersum.

m ¶ Delegare. Hoc enī non pōt cū sit delegatus ab alio q̄̄ a p̄ncipe. j. de ap. cum cām q̄. ff. de offi. p̄con. legatus. et. C. de iudi. a iudice. nisi vbi delegatus est ad vniuersitatem causaȝ. ff. de iudi. cum p̄tor .§. j. ff. quis et a quo ap. l. j .§. j. Arg. contra. j. de re iudi. cum bertholdꝰ. sed illa nō tenet in hoc p decre. predictā. j. de ap. cū cām que. Itē hic habes q̄ minus dignū trahit ad se magis dignū. ar. s̄. de temp. ordi. litteras. † et. s̄. e. cū sup. Ar. contra. j. de ꝯse. eccle. vel alta. q̄ in dubijs. et. j. de cele. mis. cū marthe. v̄. preterea pōt dici. et C. de pe. here. hereditas. ⁊. xiij. q. ij. nō estimemꝰ. ⁊. ff. de sol. si alieni. et. C. de ap. precipimus .§. vl. Itē habes q̄ cū res trāsit de vna persona ad aliā non trāsit cum suo priuilegio/ vel sua causa/ vel honore vel onere. sic. xij. q. ij. qui manumittit. Arg. contra. xj. q. j. si quis laicus. et. j. de pig. ex litteris. sic quādoq₃ aliquod ius inefficax est apud vnū. et si ille mandet illud ius alij: efficax est apud illū. s̄. de elec. suffraganeis. ff. de noua. doli mali.

Delegatꝰ ab alio q̄̄ a p̄ncipe an possit subdelegare.

† Vbi dñica trahitur ad sabbatū ⁊ illō facit necessitas ⁊ ꝯtinuatiō ieiunij: posset etiā dici q̄ quo ad ordines sabbatū dignius est q̄̄ dominica. Jo. andree.

¶ Glo. seq. ponit vnā paritatē circa quā querit ⁊ remit. scd̄o q̄rit et soluit. tertio q̄rit alle. pro. soluit. ponit opi. solutioni cōtrariā. quarto q̄rit. alle. p̄ ⁊ ꝯtra. ponit opi. quā reprobat tenēs ꝯtrariā. Jo. an.

a ¶ Si nō possūt ambo. Hic ptȝ ex isto. §. ꝙ qñ dicit in cōmissiōe ꝙ si ambo in cā ꝓcedere nō potestis alter nihilominꝰ ꝓcedat: ꝙ il le q̄ nō pōt iteresse pōt cōmittere vices suas: siue ergo appōat clau sula illa: ꝙ si ambo vel ꝙ si non oēs ⁊c. siue nō apponat iudex pōt sēp cōmittere vices suas cū habeat illud a lege. ī. c. pxi. et. ī. de ap. cū cām q̄. et. C. de iudi. a iudice. Hic ꝯsueuit illō q̄ri vtrū cōiudices tene antur admittere subde legatū a cōiudice suo q̄ interesse nō pōt? Et vi det ꝙ nō: q2 iā extat cō ditio. ī. co. corā. ⁊ ibi istā q̄stionē explicabimus. Sed illud q̄rit: an īuitꝭ ptibꝰ iudex possit cām aliꝭ delegare? Utiq3 cū hōc habeat a lege vt di cūt iura predicta. et. ī. e. qm̄. j. rñ. et ita nulli facit iniuriā q̄ vtit iure suo. s̄ de elec. cū ecclīa vulte rana. Sed q̄rit vtrū de legatꝰ postq3 cōmisit vi ces suas in totū an pos sit postea reuocare? Ui det ꝯsic. nā iudiciū sol uit vetāte eo q̄ iudicare iussit. ff. de iu. iudicium. Dicas ꝙ si ille cui cōmi sit suscepit subdelegati onē ⁊ ea vti ceperit: post ea eā reuocare nō pōt. ī. e. venerabili. si vero non vult suscipere: tunc pos set nihilominꝰ postea ꝓ cedere: alioqui poterit eā bene re integra reuo care: q2 ꝟba intelligēda sunt cū effectu. ī. ð cleri. non resi. relatū. ff. qð q̄s iur. l. j. §. hec aūt ꝟba. ⁊ ita notauerūt ī hac decre. Inno. iiij. ⁊ Gof. s̄. e. §. porro. in verbo illo totū. ⁊ idē dicit Inno. pa. ī. e. venerabili. sed sola cōmissio nō sufficit etiā si subdelegatꝰ eā receperit: nisi seq̄ tur citatio quominꝰ eā reuocare possit. ⁊ ita sniauit. Inno. vt no. in decre. venerabili. qð ptȝ ex eo ꝙ mortuo delegato re integra subde legatꝰ postea ꝓcedere nō pōt ī. e. l3. ⁊ eadē rōne mortuo subdelega to re integra delegatꝰ resumit iurisditionē hac rōne: q2 iurisditio delegati re integra exñte apud subdelegatū nō est plene trāslata. nec legatꝰ plene dr̄ functꝰ officio suo: nisi citatiōe secuta p subdele gatū. vt ptȝ in decre. venerabili. T. dixit ꝙ si subdelegatus recepit subdelegationē postea reuocari nō pōt. ⁊ idem dixit. B. sed postea mutauit. vt. s̄. dicit. Ordinariꝰ quādocūq3 pōt reuocare iurisditio nē in quo casu intelligit illa lex iudiciū. ⁊. ff. de of. ꝓcō. solēt. §. j. s3 si partē iurisditiōis delegatꝰ sibi retinuit pt reuocare. s̄. e. §. porro. ⁊ p. l. p̄dictā iudiciū soluit. S3 pone ꝙ vnꝰ delegatoꝝ ꝯmittit ꝯsocio ptē iurisditiōis: si ille g̃uauerit ptē ad quē appellabit? ad ꝯdelegā tū nō. q2 par ē illi: ⁊ a pari ad parē nō appellat. ff. de ap. l. j. ⁊. ij. q. vj. antioꝝ. §. illo videl3. ī. de ap. dilecti. ij. nec ꝯsociꝰ a q̄ appellatū ē pos set cog̃scere: imō si h̄ vellet hoc ip̄o pderet iurisditionē. s̄. e. cū sup. Ar. ꝯ. ff. qñ ap. sit. l. j. §. s3 ⁊ si p̄ses. ⁊. §. p̄cedēti ibi appellat ab ordīe ⁊ p̄side ad ip̄m p̄sidē tm̄. ar. xvij. di. multꝭ. ibi enī appellat a metro politano ad ꝯciliū ī q̄ ipse h3 īteresse: ⁊ ita ī hoc casu appellabit ab isto ad eū ⁊ cōdelegatū. Quidā dicūt ꝙ bñ v3 appellatio ad ip̄m ⁊ ꝯdelegatū: ⁊ idē ē si vnꝰ cōmittit aliꝭ a suo iudice: q2 si tūc appella tur ab illis appellari d3 ad ip̄m ⁊ ꝯdelegatū. ar. hmōi. §. p ꝯ̃riū sēsū Credo ꝙ ī nullo istoꝝ casuū taliter sit appellādū. Si eī vnꝰ vellet ꝯfirmare illō qð fecit ⁊ alt cassaret nihil esset. Dic g̊ ꝙ ad supiorē ī talibꝰ ē appellādū. s̄. e. §. porro. ⁊ qð dicit. s̄. nō ad nos/ s3 ad eū ē ap pellādū: ītelligēdū ē qñ vnꝰ solꝰ ē iudex. vł si plures eēnt: ⁊ oēs cō mittūt aliꝭ vel vni soli retēta sibi pte iurisditiōis vices suas: alꝭ q̄ litercūq3 ꝯmisceas semp ē appellandū ad papā † q̄cq̄d aliꝭ dicāt ⁊ h̄ idē dicit Lau. ꝓpt rōnes p̄missas: ⁊ idē seq̄ret ꝙ vnꝰ solꝰ posset ꝓcedere qð nō ē veꝝ: p̄cipue qñ cā ꝯmittit simplr̄ sine clausula illa ꝙ si ābo ⁊c. s3 dñt si eēt ī lr̄is illa clausula ꝙ si ābo vł ꝙ si nō oēs ⁊c. tūc pōt ꝓcedere delegatꝰ q2 reꝟuauit sibi aliq̄d de iurisditiōe: q2 tc̄ extat ꝯdictio. q2 ille a q̄ fuit appellatū ñ d3 cog̃scere ð appellatōe: s3 h̄ ñ credo q2 nō ītēdit pa. ðlegare istꝭ cā3 p̄ncipalē ⁊ appellatōe3. b.

Delegatꝭ duobꝰ da tis cum clausula ꝙ si ambo ille qui nō pt īteresse pōt vices cōmittere

Delegatorū vnus si ptem iuris ditionis cōsocio cō mittit et ab eo ap pellet ad quē appel lari debe bit.

† Idem si duo sint de legati ⁊ vnꝰ delegettotū ⁊ alter ei dē vel alte ri ptem h̄m Jo. all. C. de ap. p̄ cipimꝰ. in fi. io. ā.

expssum: vt ap. re. alter possit ꝓ
a cedere sine reliquo: si nō pñtᵃ am
bo pariter iteresse. ¶ Qr qð pt ex
sola iurisditione sibi a p̄ncipe de
legata: nō pōt cū iurisditiōe sibi
a condelegato cōmissa. Uñ si ab
b eo fuerit appellatū l3 aliquibꝰᵇ
visum fuerit ꝙ ad ꝯdelegatū va
leat appellari: nobis tñ vr̄ ꝙ ad
c p̄mūᶜ dūtaxat appellādū ē dele
d gantē ꝓpt rōnē supiꝰᵈ assignatā

¶ Si delegatꝰ pape subdelegat nō ī totū: ps a subdelegato nō poterit appellare: ex eo ꝙ datꝰ sit sine suo ꝯsēsu: pōt tñ recusari ī ostēdēdo cām iustā corā delegato: et tūc delegatꝰ diffiniet: a quo ēt si noluit recusationem admittere appellatur ad papam. h. d.

e ¶ Eiꝰ ergoᵉ appellatio de quo
tua frn̄itas nobis scp̄sit si nr̄e cō
stitutiōis occasiōe ad nostrā au
diētiā appellauit: ꝓ eo ꝙ delega
tus a nobis reꝟuata sibi diffiniti
f ua snīa: audientiā cāe cōmisitᶠ q̄
busdā: q̄ de ptiū assensu nec dati
g sūt/ nec receptiᵍ (nisi ꝯ̃ eos iustā

recusatōis cā3 ostēderit: vł para tus fuerit ostēdē corā iudice dele gato) nō debuit īpedire quo mi nus ꝓcederēt auditores. ¶ Qui ēt si tāq3 suspecti fuissent merito recusati: delegatꝰ tñ a nobꝭ nihil ominꝰ potuisset sublato appella tiōis diffugio: cām iudicialit ex pedire. ¶ Qr si iustā recusatiōis cām noluit admittē delegatꝰ: s3 corā suspectꝭ eū litigare cogebat
h a tali grauamieʰ licite potuit ad nr̄a3 audiētiā appellare: qðq3 pꝰ appel. hmōi ē p̄sūptū iudicari d3 irritū et inane. Idē ep̄o belieñ.

¶ Delegatus pape nisi malicio se se exoneret: subdelegatū compellit ad suscipiendam subdelegationem: in coactione tñ defert sue dignitati et persone. h. d. vsq3 ad. §. item cū totū. Ca. xxviij.

i Pastoralꝭⁱ officij: et. ī. ¶ Cō su. t. duximꝰ rñdēdum: ꝙ cū delegato a p̄ncipe iurisditio
k dandi iudicē sit a lege concessaᵏ
l (dūmodo ipse exonerareˡ seip̄m maliciose nō q̄rat) pōt cōpellere

decidit tres casus. Secūdꝰ ibi: Qui etiā. Tertius ibi. Qr si. Ab. si.

¶ Casus. Hic respōdet scðe q̄stioni. ex his q̄ dicta sunt concludit papa dicēs ꝙ appellatio illiꝰ q̄ appellauit ad papā occasiōe ꝯstitu tiōis Inno. pro eo ꝙ subdelegati isti dati nō fuerāt: de ꝯsensu illiꝰ nō valuit: nec debuit īpedire quominus ꝓcederent auditores: nisi primo corā ipso delega to iustam cām recusati onis ostēderet. ⁊ si tāq3 suspecti fuissent merito recusati delegatꝰ pape nihilominꝰ debuit in cā ꝓcedere: ac eā termina re. Sed si delegatus iu stā cām recusatiōis nol let admittere allegata3 cōtra subdelegatos: sed cōpellebat illu3 audire corā suspectis a tali gra uamine licite potuit ap pellare. ⁊ quicq̄d factu3 est post illā appellatio nē debet irritū reuocari Hanc cōclusionē sumit ex tribꝰ. §. proximis. §. porro. in prin. vbi dicit ꝙ si appellet ab eo cui mediū cause ⁊c. et. §. si vero. vbi idē dicit a cō trario sēsu. versu. nobis tñ videt ꝙ ad delegan tē: ergo a ꝯtrario sensu: si nō cōmisisset vices in totū: appellādū esset ad ꝯdelegantē. et ex. §. quē vero. vbi dicit si delega tus ⁊c. ¶ Nota ꝙ iudex delegatꝰ de ꝯsensu ptiū datus recusari nō pōt: nisi forte ex noua causa. s̄. e. insinuante. Item cū delegatus aliquid sibi de iurisditiōe reseruat: ad ip̄m est appellandū: qñ totū cōmittit ad papā est appellandū. Itē recusatio subdelegati ꝓbari debet corā delegato. Itē quicq̄d fit post appellationē legitimā: reuocādū est.

e ¶ Eius ergo. Concludit ex premissis tribꝰ. §. porro. §. quē vero. et. §. si vero. ⁊ est ar. a toto in q̄titate: sic. ī. c. pxi. §. j. ⁊. ix. q. iij. cum si mus. et hic respondet scðo articulo questionum.

f ¶ Cōmisit. Lite corā se priꝰ ꝯtestata. ⁊ idē est añ litꝭ ꝯtestationē.

g ¶ Recepti. Nec poterat recusari nisi ⁊c.

h ¶ A tali grauamie. ⁊ reuera a g̃uamie: q2 piculosū ē sub iudice litigare suspecto. iij. q. v. q2 suspecti. ⁊. ī. ð ap. cū spāli. vñ q̄cq̄d fit pꝰ appellationē legitimā d3 in irritū reuocari. s̄. e. cū cām. ⁊ hoc in fi.

Pastoralis. ¶ Hec p̄ma pars diuidi pōt ī tres ptes. Nā in pri ma ponit decisa ꝯsultatiō. In scða ibi: consultatiōi. ponitur responsio. In tertia ibi: delegatus. quedā instructio. Bene. capra. Diuisiō.

¶ Casus. Aliq̄s est delegatꝰ a principe: ⁊ ip̄e cōmittit alicui vices suas. ille nō vult suscipe subdelegationē. q̄siuit ep̄s beliē. vtrū illū possit cōpellere? Rñ. pa. a lege cōcessum est delegato a p̄ncipe ꝙ ip se possit cā3 sibi cōmissam ꝯmittere alicui/ dūmō maliciose hoc nō faciat. ⁊ ideo pōt cōpellere illū vt suscipiat: q2 talis iurisditio nulla videret si cohertionē aliquā nō h̄ret: tñ iudex d3 diligēter videre vt si p̄sonis supioribꝰ ex cā negociū duxerit cōmittēdū ī cōpulsio ne dignitati deferat et p̄sone. Item q̄rebat vtrū delegatꝰ possit cō mittere alicui vt citet ptes? Rñ. pa. cū totū negociū ꝯmittere pos sit vt dictū ē. s̄. citatiōis officiū ꝯmittere pōt: ⁊ punire ꝯtēptorē. B.

i ¶ Pastoralis. Delegatꝰ a papa cām sibi ꝯmissā aliꝭ ꝯmittere vo luit: ille noluit eā recipe. querit vtrū delegatꝰ possit eū compellere.

k ¶ Concessa. C. de iudi. a iudice. ⁊. ī. de ap. cum cām q̄. et. ī. e. c. qm̄.

¶ Glo. seq. reciteturper. q. an nō impeditꝰ subdeleget. arg. negatiue sol. contrariū. secūdo querit. ar. pro ⁊ cōtra et soluit.

l ¶ Exonerare. Nō videtur ꝙ iudex possit cōmittere cām: nisi cū iusta causa īpeditꝰ īteresse nō pōt. s̄. eo. si ꝓ debilitate. ⁊. s̄. de rescp. sciscitatꝰ. C. de pedaneis iu. l. ij. ff. de iudi. l. vl. arg. ī. de testi. in noīe dñi. qð nō est verū. jmo cū de iurisbñficio h̄ habeat pōt cōmittere vices suas. ff. de offi. eiꝰ cui mā. est iurisdi. l. j. et. s̄. c. proxi. et. ī. e. qm̄. Sed nunq̄d stati credendū est iudici cū scribit se nō posse īteresse? Nō videt nisi de hoc ꝯstet. vt. s̄. e. prudētiā. j. rñ. si enī crederet pas sim cuilibet iudici q̄libet se posset maliciose exonerare cum vellet. ar. ff. de va. mu. l. j. et. l. pretor. Ar. ꝯ̃. ī. de re iu. cum sup. in pte decisa. So. nō est p̄sumēdū ꝙ iudex maliciose cām cōmittat. dubia enī in meliorē partē debemus interpretari. ī. de re. iu. estote. ⁊. ff. de re. iu. semp ī dubijs. ⁊ de quolibet p̄sumēdum est bonū nisi ꝯ̃riū appareat et. s̄. de scru. c. vno. et. ī. de presump. dudū. et si quis dicat hoc factū in fraudem: illud debet probare. ff. de proba. quotiens. §. dolum.

b ¶ Aliquibꝰ. Sc3 alex. in antiq̄ cōpilatiōe. de ap. nos ī eminenti.

c ¶ Ad p̄mū. q2 in totū ꝯmisit: g̊ a ꝯ̃rio si reꝟuauit sibi iurisditionē ad ip̄m delegatū debuit appellari: ⁊ h̄ pt respicere qð seq̄t: eiꝰ g̊ ⁊c.

d ¶ Supiꝰ. s̄. eo. c. §. porro. q2. s. nihil remāsit de iurisditione penes subdelegantē vices suas simplr̄. et iō ad ip̄m appellari non potest.

¶ Eiꝰ ergo. ¶ Iste. §. decidit q̄stionē p̄ncipaliter ꝓpositā. Et sic

a ¶ Renitētē. Sic patet ꝙ aliqs ꝯpellēdꝰ est īuitꝰ suscipe iudiciū etiā hō alterius fori. C. q̄ ꝓ sua iuris. l. vna. circa fi. ff. de mune. et ho. munerū: ⁊ iudicādi necessitas: nisi aduocatꝰ q̄ nō pōt cogi alibi ꝙ̄ in suo foro suscipe iudiciū. C. de aduo. diuer. iu. sancimꝰ. ī fi. ⁊ hoc ī delegatꝭ a ꝑncipe† sed ordīariꝰ nō p̄t cogere hoīez alteriꝰ fori. ff. ꝺ iuris. om. iudi. l. vlt. ff. de tu. et cu. da. ab his. l. j. et iij. ⁊ .j. de of. or. pastoral. sꝫ neō p̄t cogi vt arbitrium suscipiat. ff. de arbi. l. iij. §. j. sed postꝙ̄ suscepit dꝫ cōpelli. vt in. d. §.

† Nō ītelligit ſm Hostiē. qñ ꝑcipit salariū de publico vel cum tot est obligatꝰ ꝙ sit recipere subdelegatiōnē oporteret eū fidez frangere .j. de iureiur. veniēs. ar. insti. de excusa. tu. §. itē tria onera. ſm Hosti. Jo. and.

b ¶ Si coertionē. Jurisditō sine coertiōe nulla est. ff. de of. eiꝰ cui mā. est iurisd. l. vl. ⁊ .j. c. pxi. verūtñ verbū coercēdi maiorē ꝯtinet aīaduersionē. ff. de offi. ꝓcō. meminisse. in fi. immo q̄ delegat/ ꝑcipit. C. q̄ ꝓ sua iurisdi. l. vna. in prin. et preceptū necessitatē hꝫ xiiij. q. j. qꝺ debeꝛ. ⁊ īuitus q̄s delegaꝛ. ar. ff. de mu. ⁊ ho. munerꝝ. §. iudicādi. C. de aduo. diuer. iudi. sancimus. in fi.

c ¶ Supiorib⁹. Puta ī dignitate ꝯstitutis. s̄. e. sane. l. dist. cōtumaces. xlv. dis. cū beatꝰ. et .j. de ma. et obe. per tuas. ⁊ ij. q. viij. q̄squis. Et hodie delegatus pape nō pōt subdelegare nisi illis ꝑsonis q̄bꝰ papa delegat de q̄bꝰ ī. c. statutū. in ꝑn. de rescriptꝭ. li. vj. Ab. si.

d ¶ Citatiōis officiū. Ar. a toto in q̄ntitate. ar. s̄. eo. ca. proxi. §. eius ergo. ⁊ ix. q. iij. cum simus.

e ¶ Discretione. Que est mater omniū virtutū. s̄. de offi. custo. c. j. et. j. q. v. presentium.

f ¶ Punire. s̄. §. proxi. et. s̄. eo. sane.

a renitentēᵃ. eo ꝙ iurisdictio illa nulliꝰ videreꝛ momēti si coertionēᵇ aliquā nō hēret. Delegatus tñ dꝫ sollicite ꝓuidere: vt si ꝑsōis supioribꝰᶜ (exigēte nc̄itate) negociū duxerit delegādū ī coactōibꝰ īferēdis dignitati ꝯferat ⁊ ꝑsōe.

¶ Delegatus pape sicut pōt cōmittē totā cām: ita p̄t citatōem: ⁊ ꝓuire ꝯtēnentē acceptare. Ab.

¶ Itē cū totuz negociū alij possit ꝯmittē delegatꝰ: sicut supiꝰ ē expssum: citatiōisᵈ officiū p̄t cui libet (discretiōeᵉ ꝓuia) demādare: ac punireᶠ merito cōtēptorē.

¶ Si papa scienter cōmisit appellationē interpositā a suo delegato dato cū clausula appellatione remota: iurisditio ꝓmi delegati est iteri suspēsa quo ad executionē. h. d. ſm verū intellectū.

¶ Preterea postulasti: si cum a snia lata auc̄te lr̄aꝝ nr̄aꝝ in q̄bꝰ appellatio est inhibita/ fuerit appellatū: et lr̄e post appellationē ad iudices alios emanauerint: an ad mādatū posteriorū iudicū

Diuisio

¶ Preterea. ¶ Primo ponit cōsultatio. Scdo ibi: nos autē responsio. Ab. sic. ¶ Casus. In. §. isto ponit talis q̄stio. Causa cōmissa est alicui ap. re. iudex tulit sniam diffinitiuā. appellatū fuit ab illa snia. cā appellatiōis cōmissa est. ꝓmi iudices mādauerūt alicui vt sniam ab ipsis latā mandarēt executiōi. Judices appellatiōis mādant prioribus iudicibꝰ. q̄ti. nec ꝑ se nec ꝑ aliū sniam illā mandent executioni. q̄riꝛ q̄d iuris sit? Rñ. pa. ꝙ cū ex certa scīa appellationis cām cōmittit alijs cognoscendā: appellationē illā recipit: ⁊ reuocat priorū iurisditionē vt interim illorū iurisditio suspēdatur quousqꝫ de causa appellationis plenius cognoscatur. Ber.

g ¶ Ex certa snia. Certā intelligo si in lr̄is appellatiōis fit mētio de ꝓcessu cause: et de appellatiōe interposita: ⁊ de exceptione ꝓposita: ⁊ hoc est verū quādo appellaꝛ a grauamine añ sniam. j. de ap. vt debitus. sed si appellaꝛ a diffinitiua sententia ibi non est necesse dicere nisi appello ab iniqua sententia a tali iudice lata: et de tali appellatione hic fit mentio. ff. de appel. sed et si apud.

¶ Glosa seq̄ēs q̄rit. duas opiniones ponit. et scdam approbat.

h. ¶ Discussa. Sub ꝯfirmatiōe vel cassatiōe. Sed pone ꝙ iudices appellationis ꝓnūciauerūt male appellatū: ⁊ sic ꝯfirmauerūt sententiā latā: quero q̄s mādabit sniam executioni: vtrū ꝓmi iudices vel scdi? Quidā dicūt ꝙ primi ar. sumētes ex illa littera interī executio snie suspendaꝛ. sed videꝛ ꝙ eorū iurisditio sit reuocata ex eo ꝙ dicit iurisditionē prioꝝ iudicū videmur reuocare. ar. C. de epis. audi. in auc̄. si q̄s litigantiū. ⁊ ideo meliꝰ videꝛ ꝙ scdi iudices debeant eā mādare exececutioni vt dicit. T. et ꝙ scdi hoc facere debeāt videꝛ: q2 si iudices appellatiōis cōfirmarēt sniam vltima die anni a tpe appellationis p̄tꝫ ꝙ ꝓmi iudices nō possunt eā mādare executioni: cū iurisditio sua quo ad oīa expirauerit. s̄. eo. q̄rēti. sed illud est verū vbi nō est appellatū. sicut videmꝰ ‡ ꝙ iudices apppellationis ante diffinitiuā sniam si ꝓnunciēt appellationē legitimā: ꝓcedūt postea in ꝑncipali. j. de ap. vt debitꝰ. ⁊ c. cū in eccl'ia. ⁊ ēt idē est ī diffinitiua q̄nqꝫ. C. de re. credi. ğaliter. §. ⁊ si iudex. sic dicēdū est ꝙ illi q̄ ꝯfirmāt diffinitiuā sniam debēt facere qꝺ supest ad faciendū: sꝫ siue ꝓmi/ siue scdi h faciāt n̄ r̄fert q̄ntū ad effectū snie. Si ꝓmꝰ iudex fuit ordinariꝰ satis pōt dici ꝙ exequeꝛ ipse suā sniam cū sua iurisditio sit ꝑpetua: sed vr̄ ꝙ scd̄s iudex debeat potius eā exeq̄: q2 ex scda snia agiꝛ ꝑ actionē ī factū ⁊ non ex ꝓma. vt no. j. e. corā. et. ff. de his q̄ no. infa. l. furti. ⁊ iō iudex appellatiōis eā dꝫ exeq̄ non ꝓmꝰ ⁊ ideo potiꝰ secūdus ꝙ̄ primꝰ debet exeq̄. ar. a toto in q̄ntitate.

‡ Istud qꝺ sequitur potiꝰ ꝯcludit ꝯtrariū eiꝰ ad qꝺ inducitꝛ: q2 si ꝓcedūt vbi ꝓnūciāt legitimā appellationē. et vbi illegitimam remittūt. ergo si ꝯfirmant sniam ⁊ sic pronūciāt appellationē iiustā remittere debent executionē. io. ā.

¶ Nr̄ xo. ¶ Prīo pōiꝛ cōsultatio. scda ibi: attēdētes r̄nsio. Ab. ¶ Casus. Delegatꝰ a papa tulit sniam diffinitiuā a qua nō est appellatū. mādat iudici ordinario vt sniam illā exequaꝛ: ordinarius scit sniam illā iniustā. q̄riꝛ vtrū debeat illā executioni mādare vel nō? Rñ. pa. ꝙ ꝑ talē demandationē nō cognitio/ sed tantū executio demādaꝛ. ⁊ ordinarius teneꝛ obsequi delegato. Unde teneꝛ sniam illā executiōi mādare: etiā si sciat illā iniustam: nisi apud illū efficere possit vt ab illo mandato eum absoluat. Ber.

Diuisio

executio snie a prioribꝰ delegata debeat retardari: vt ꝑores iudices ipsam neqꝫ ꝑ se/ neqꝫ ꝑ alios exequanꝛ. ¶ Nos autē inq̄sitiōi. t. t. r. ꝙ cū appellationis cām ex certa sniaᵍ iudicibꝰ alijs ꝯmittimus cognoscendā: appellationē videmur recipere: ac iurisditionē ꝑorū iudicū reuocare: vt iteri executio sententie suspendatur: donec appellationis merita pleniꝰ sint discussaʰ: et. j.

¶ Ordinarius ad mandatū delegati exequitur sentētiā/ etiam si sciat eam iniustam. Ab.

¶ Nr̄ xo sepe ꝯtingit ꝙ executio snie ordiario demādaꝛ/ q̄siuisti an si ipam iiustā esse cognouerit debeat eā executioni mandare: an sit ei potiꝰ subsistendum? ¶ Attēdētes itaqꝫ ꝙ nō cognitō sꝫ executio tm̄ demādaꝛ eidē r̄ndemꝰ: ꝙ cū ordinariꝰ teneaꝛ obseq̄ delegato: ⁊ si sciatⁱ sniam illā iiustā exeq̄ nihilominꝰ teneꝛᵏ eā dē: nisi apud eū efficere possit vt ab hoc onere ipm absoluat: et. j.

¶ Glo. se. distiguit merū executorē ⁊ mixtum: dicens q̄d sit vterqꝫ: et an corā eis excipiaꝛ/ vl' ab eis appelleꛝ. Et ī mero subdiuidit inter sniam iniustā ⁊ nullā. Finis reci. ꝑ obiec. de iiusto ꝑcepto cui nō ē parēdū ⁊c.

i ¶ Et si sciat. Ad intelligentiā eius qꝺ h dicit no. ꝙ ē executio mera et ē executio mixta. Mera executio dicit qñ ꝑtibꝰ ꝑsentibꝰ † cognitū ē de cā ab aliquo et ille mandat alicui ꝙ sniam suaꝫ exequaꝛ. C. de execu. rei iudi. executorē. talis executor nō dꝫ audire exceptiones. ⁊ de tali executione hic loquitur. ⁊ C. de execu. rei iu. si vt proponis. et. j. de re iudi. de cetero. ⁊ ff. de iudi. si pretor. j. rñ. vbi sententiatū fuit cōtra absentē. et expone si sciat illā sniam latā iniustā. i. contra ius litigatoris latā: q2 sup hoc nullā hꝫ cognitionē: ideo dicit ⁊ si non cognitio sed executio ⁊c. vnde illā dꝫ tm̄ simplr' mādare executiōi: secꝰ si sciat illā nullā: vt si esset lata auc̄te falsarū litterarū. j. de fal. sup eo. vnde iudex delegatꝰ nō habuit iurisditionē: vel ꝑ falsa instrumēta: vel per dolū aduersarij. et si ista obijcianꝛ corā executore isto/ supersedere debet executiōi/ dūmodo maliciose vel calūniose hmōi nō proponātur: et tūc refert negociū superiori. j. de re iudi. de cetero. et. s̄. c. si qñ. et. C. si ex fal. instru. iudicati. et. ff. de iudi. si ꝑtor. §. marcellus. si executor talis esset ordinariꝰ et deputatꝰ executionibꝰ sniarū debet admittere talē exceptionē vt dicit. l. si pretor. §. marcellꝰ. Calūniose ideo dixi q2 si hoc esset nō deberet differri executio. C. ad. l. cor. de fal. l. ij. vbi crimen falsi obijciebatur cā morande solutiōis: ⁊ ideo executio nō differꝛ cū salua fit ei postea questio falsi: vt ibi. Mixta dicit executio q̄ hꝫ cognitionem annexā: vt cū papa mādat alicui restitui rem suā: vl' mandat alicui dari beneficiū corā tali executore: admittunꝛ legitime exceptiones q̄ntūcūqꝫ absolute scribat. s̄. eo. ex parte. ij. ⁊ xxv. q. ij. et si nō cognitio. ⁊ s̄. de rescrip. si quādo. et. c. cū adeo. et. s̄. de eta. et quali. accepimus. Et no. ꝙ a mero executore nō appellaꝛ nisi excedat modum executionis. C. quoꝝ ap. nō reci. ab executore. ⁊ .j. de re iudi. ꝙ ad cōsultationē. in fi. ⁊ ij. q. vj. sub illo. §. sunt quoꝝ. ꝟ. ab executore. et. s̄. c. proxi. §. verū. ⁊ §. seq. sed ille nō dicit ꝓprie executor: sed auditor vt ibi dicit: sed a mixto executore bene appellaꝛ si nō admittat legitimā exceptionē: vel al's ptes grauauerit. j. de ap. dilecto. et. c. vt debitꝰ. s̄. de eta. et quali. c. accepimꝰ. Item no. ꝙ nō semꝑ obediendū est iudici si euidenter iniquū est mādatū ipsius ‡ siue cōtra ius. xxiij. q. j. quid culpaꝛ. ⁊ xj. q. iij. non semꝑ. et duobꝰ. c. seq. et. l. dist. si q̄s prepostera. secus si al's fuerit iniustū. xxiij. q. v. lex eterna. ⁊ c. cū minister. licet nō sit obediēdū iniquo ꝑcepto iudicꝭ vt dicūt iura hic proxi. signata. hoc preceptū iā nō dicit iīquū. imo iustū est. i. de rigore iuris inductū: ⁊ ideo est exequēdū. nā ex q̄ snia lata est lꝫ iniusta/ et cōtra ius litigatoris a qua nō est appellatū elapso decēnio de iuris rigore mādāda est executioni. ar. C. vt lit. pē. l. vl. spontanea enī appellationis omissio turpitudinē purgat: que snia inerat. ar. ff. de cōdi. ob tur. cām. l. si ob turpē. vel si appellauit scdo et succubuit. et hoc etiā de rigore iuris introductū est. nec litē debet refricare snia lata vt aliq̄s sit litiū finis. j. de do. et cōtu. finē. et. c. venerabilis. si ꝑ iniuriā iudicis sit dānatꝰ ꝯqueraꝛ de ipo. j. de emp. et ven. si vendituri. C. de euic. c. emptor fundi. ff. de euic. si per imprudentiā. et insti. de ob. que ex quasi delicto. in prin.

† Uel altera cōtumaciter absente: seruato tñ in oībus iudiciario ordine. ſm Host. Jo. ā.

Executio mixta.

Appellari an possit ab executore.

‡ Et sic etiam soluiꛝ obiectio q̄ fit quomō ius canonicū qꝺ hꝫ ortū a spiritu sctō. l. di. si ille. et. c. si. q̄s dyaconus vult parere inique sentētie ſm Lau. Tan. et Gof. Joan. and.

¶ Glosa sequens arg. contra Hugonem.

k ¶ Teneꛝ eādē. Ar. ꝯ hugonē ⁊ eiꝰ seq̄ces q̄ dicūt ꝙ iudex nō debet ferre sniam ſm allegata si habeat conscientiā lesam in ꝯtrariū: sed

debet causam alij delegare. ſʒ ſi nõ poſſet alij delegare cũ ſit ſubdelegatꝰ a delegato: qđ fiet ſm eũ: trepidauerũt timore vbi nõ erat timor. pronũcicet ꝙ in noîe dñi ſm allegata ꝛ deponat ꝯſcientiã leſam ij. q. vij. iudicet. ꝛ iudex q̃ ꝯ̄ cõſciam aliqđ facit ĩ grauamẽ ptis punitur: vt ĩ decre. Inno. q̃rti. ꝭ. de ſen. et re iudi. cũ eterni. lib. vj. B.

Diuiſio. ¶ Cum autem. ¶ Cõmunis diuiſio. ſcđa ibi: nos. Ab. ſi. ¶ Caſus. Iudex del. ſtatuit ꝑminũ partibꝰ in quo deberent ſe pñtare corã ipſo ad ꝓcedẽdũ ĩ cã: pars altera ꝓcurauit iudicem ipʒ euocari a rege vel archiep̃o ĩ termino illo vt negociũ ꝓrogeꝛ. papa volẽs obuiare malicijs peruerſoꝛuʒ ſtatuit vt ſi ꝯſtiterit hoc procuratũ fuiſſe malicioſe ab aliq̃ partiũ iudex illã puniat debita pena. Et ne aliqđ lucrũ de malicia ſua reportet/ iudex committat negotiuʒ ꝑſone neutri pti ſuſpecte q̃tũ ad diẽ illũ q̃ ĩ negocio ipſo ꝓcedat ap. re. niſi ptes cõſenſerint terminũ prorogari. In quolibet. ꝭ. eſt ꝓpriũ nota. ¶ Nota ꝙ del. a principe habet a lege facultatẽ dãdi iudicẽ. Itẽ del. põt cõpellere quẽlibet ad ſuſcipiendũ ſubdelegationeʒ: niſi malicioſe ſe exoneret. Item del. põt iniũgere cuilibet vt citet partes. Itẽ põt ſumi regl̃a q̃ põt totũ facere: multo fortiꝰ et eiꝰ partẽ. ¶ Nota ꝙ certa ſciẽtia principis: equalet reuocatiõi. ¶ Item nota mirabile ꝙ ordinariꝰ ſniam del. etiam non iuſtã tenetur exequi. ¶ Item nota caſum vnũ in quo delegatus põt cõmittere cãm alij ap. re. aliũ caſum habuiſti. ſ. c. proximo quãdo ſcilicet media cõmittit.

¶ Delegatꝰ q̃ ĩpedit die ſtatuta ꝓcedere ptẽ h̃ ꝓcurãtẽ puniet: ꝛ q̃tũ ad diẽ illã cãm cõmittet appellatiõe remota ĩ odiũ ꝓcurãtiſ niſi ptes negociũ ꝓrogent. Ab.

¶ Cũ autẽ ſepe cõtingat: ad diẽ quã iudex delegatꝰ a nobis ptibus aſſignauit: eaꝝ altera ꝓcurãte vt negociũ ꝓrogeꝛ: iudicẽ ipm a rege[a] vł archiepiſcopo euocari. ¶ Nos peruerſoꝝ volentes malignitatibꝰ obuiare decernimus: vt ſi delegato cõſtiterit hoc fuiſſe alicuiꝰ ptis malicia ꝓcuratuʒ ipam puniat[b] aĩaduerſione cõdigna. et (ne aliqđ lucrum ex hmõi fraude reportet) perſone neutri[c] pti ſuſpecte: q̃tum ad diẽ illũ cõmittat ipm negociũ audiendũ: q̃ in ipſo appellatiõe[d] remota ꝓcedat: niſi forte ptes ꝯſenſerint negociũ ꝓrogari. Idẽ abbati ſcti hilarij et mgr̃o. G. ca. teruiſiñ.

¶ Subdelegatꝰ a delegato pape iuriſditionẽ hñte põt coercere ipedientẽ. h. d. cõpehendẽdo utrũq; intellectũ. C.xxix.

Ex lr̄is p̃riarche grandeñ. ꝛ. j. ¶ Mãdamꝰ q̃tenꝰ niſi vobis cõſtiterit: ꝙ lr̄e q̃ ſcđo loco ad archipbr̄m paduanũ impetrate di

¶ Gloſa ſequens obijcit et ſoluit.

a ¶ A rege. Sicꝰ. xviij. diſ. ſi ep̃s ꝑ h̃ pʒ ꝙ hec clauſula ſi nõ oẽs. ꝛc̃ nõ ſpectat ad tpales ĩpotẽtias: q2 ſm h̃ iudex q̃ q̃ñq; nõ poſſet ĩter eẽ nõ poſſet alij ꝯmittere vices ſuas: ſʒ vr̃ ꝙ iudex iſte potiꝰ teneaꝛ obedire mandato pape q̃ʒ archiep̃o vel regi: vt. xj. q. iij. q̃ reſiſtit. ff. de re iudi. ꝯ̄ pupillum. ſed cũ vtriq; poſſit obedire diuerſis tpibus vel etiã eodẽ vtriq; obedire teneꝛ. ff. de ope. lib. duoꝝ libertus. imo propter ꝓpria cõmoda põt deſerere iudiciũ. ff. de iudi. ſi longius

¶ Gloſa ſequens reci. per queſtionem quam quadrupliciter ſoluit.

b ¶ Puniat. Forte ad ĩtereſſe. vel põt ei ĩponere mulctã. i. penã pecuniariã. C. de ſpoꝛ. l. ij. vel ad arbitriũ iudicis ex quo pena ſtatuta certa ſup hoc nõ eſt. ſ. e. de cauſis. vel excõicet illũ: q2 ĩpedit iuriſdictionẽ iudicis. vt. ſ. eo. c. j. et. c. preterea.

c ¶ Neutri parti ſuſpecte. Hoc ſp eſt faciẽdũ. ꝭ. de appel. cũ ſpãli.

¶ Gloſa ſequens obijcit et dupliciter ſoluit.

d ¶ Appellatione remota. ꝯ̄. ſ. c. pꝛ. ſi vero. ꝛ. ꝭ. nos aũt. ꝛ. ff. a. q. ap. nõ lʒ. l. j. in ſi. Dic ꝙ ſpãle eſt hoc vt iudex delegatꝰ poſſit cõmittere cãʒ remota appellatiõe ĩ odiũ illiꝰ q̃ ꝓcurauit abſentiã iudicis ſed hodie locũ hoc nõ hʒ. q2 appellatio ipſo iure remota eſt. vñ nullus poteſt appellare ab aliquo iudice niſi graueꝛ. ꝭ. de ap. vt debitus. Vel dic ꝙ nõ cõmittit appellatiõe remota: ſʒ auc̃te huiꝰ decre. ſubdelegatꝰ ꝓcedit. ap. re. ꝛ ſtatutũ fuit h̃ ĩ caſu iſto ꝙ ſubdelegatꝰ ꝓcedit ap. re. in odiũ illiꝰ q̃ ꝓcurauit abſentiã delegati: ita nõ eſt ꝯ̄ qđ ſatis ptʒ ꝑ hãc decre. et eodẽ modo ĩtelligitur. ꝭ. eo. cũ. R. vbi diciꝛ ꝙ delegatꝰ cãm cõmittit ap. re. ſed illud fit ex p̃cepto pape non ꝑ cõmiſſionẽ delegati: quia delegatꝰ nihil cõmittit vbi iudex electꝰ ap. re. auc̃te illiꝰ decre. cum. R. ſm tenoꝛẽ primarũ litterarũ. Ber.

Delegatꝰ q̃ñq; cãm cõmittit appellatione remota.

Diuiſio. ¶ Ex lr̄is. ¶ Primo poniꝛ deciſa facti narratio. Scđo caſus ꝯmiſſio ibi: mãdamꝰ. q̃ diſtinguit: ꝛ ſcđm mẽbꝛũ ꝓſequiꝛ ibi: ſi ꝟo Ab. ſi. ¶ Caſus. Inter. A. pbr̄m et canõicos ſctẽ iuſtine cõtrouerſia ꝟtebaꝛ ſup canõicatu ſctẽ iuſtine. Primo fuit cã cõmiſſa ad petitionẽ canonicoꝝ ſancte iuſtine p̃micerio grãdeñ. ꝛ plebano ſctẽ ſophie ſup eo ꝙ idẽ p̃ſbyter ſe clericũ ipſius eccl̃ie aſſerebat. Scđo ad petitionẽ. A. pbr̄i ĩpetrate fuerũt alie lr̄e archipbr̄o paduano: ĩ quibus de prioꝛibꝰ vt dicebaꝛ mẽtio non fiebat: tãdẽ archipbr̄ paduanꝰ q2 clerici ſctẽ iuſtine nõ recipiebãt illũ pbr̄m in ſociũ ꝛ ĩ fratrẽ: illos excõicatos fecit publice denũciari: poſtea p̃micerіꝰ ꝛ plebanꝰ mãdauerunt p̃riarche grãdeñ. vt dictos clericos denũciaret nõ eſſe excõicatos cũ in ſcđis lr̄is de prioꝛibꝰ mẽtio nõ fiebat: ſʒ cũ p̃riarcha exeq̃ vellet mãdatũ ſibi iniũctũ archidyaconꝰ caſtellanꝰ ipm ĩpediuit: vnde p̃riarcha archidyaconũ illũ ſuppoſuit eccl̃aſtico ĩterdicto: ꝓpter hoc fuit oꝛta inter ipſos cõtrouerſia: et ſic qđ delata ẽ ad papã. ſed q2 non potuit pape de facto ipſo plene cõſtare/ mãdat q̃buſdã iudicibꝰ vt ſuper lr̄is ipſis veritatẽ ĩquirant: ꝛ ſi ꝯſtiterit euidẽter ꝙ ſcđe lr̄e non reuocẽt p̃mas ſniam latã in archidyaconũ caſtellanũ vſq; ad debitã ſatiſfactionẽ faciãt obſeruari. ſi autẽ ꝯſtiterit euidẽter ꝙ ſcđe lr̄e expreſſe reuocent p̃mas: ſniam p̃riarche denuncient irritã ꝛ inanẽ: cũ nullã receperit a primis iudicibꝰ q̃ ĩã reuocati fuerant iuriſdictionẽ. Ab. ¶ Nõ ꝙ in ſecũdis lr̄is debet fieri expꝛeſſa mentio prioꝛũ. ¶ Itẽ nota ꝙ executoꝛ habet iuriſditionẽ ſiue cohertionẽ. Itẽ ſnia lata ab eo q̃ nõ habet iuriſditionem nulla eſt. B.

e ¶ Expſſam fecerint mẽtionẽ. Puta q2 non cõtinent ſeriẽ rei ſue/ ſiue facti. ꝭ. de coha. cle. et mulie. ſup eo. ꝛ. ff. de ap. ſi expſſum † et. ꝭ. de re iudi. inter mõaſteriũ. Vel q2 ſimpliciter fecit mentionem de eccleſia illa tacito de alijs litteris. ꝭ. de dolo et contu. ca. ij.

† Tũc non valet ſnia cõtra ius lata qñ erroꝛ expꝛimiꝛ. Io. and.

cunꝛ: de p̃oꝛibꝰ lr̄is ad p̃miceriũ grãdeñ. ꝛ plebanũ ſancte ſophie obtẽtis expſſã[e] fecerint mẽtionẽ vt ꝑ ſcđas p̃me appareant reuocate: cũ p̃mos iudices auctoꝛitate litterarũ noſtrarum iuriſditionẽ nõ ſit dubiũ habuiſſe: quã poterit poſtmodũ patriarche quo ad executionẽ ſnie demandare: ex qua coertionẽ etiã idem patriarcha receperat: cũ hmõi demãdata iuriſditio deluſoꝛia videretur ſi ſubdelegatus[f] hmõi coertionẽ aliquã non haberet: interdicti ſniam ab eodẽ patriarcha ĩ caſtellañ. archidya. ꝓmulgatã ꝑ eo ꝙ eiuſdẽ p̃riarche executionẽ impediẽs eiꝰ litteras q̃bꝰ mãdatũ p̃dictoꝝ iudicũ nunciabat legi in publicũ nõ ꝑmiſit/ tãdiu faciatiſ iuiolabiliter obſeruari donec eidẽ p̃riarche de iiuris irrogatiſ ſufficiẽter fuerit ſatiſfactũ[g]. ¶ Si ꝟo ꝯſtiterit p̃mas lr̄as ꝑ ſcđas legitime reuocatas: cũ appareat primos iudices iuriſdictionẽ nullã penitus habuiſſe: et ita cõſtet ꝑ ꝯſeq̃ntiã p̃riarchã ipſũ non recepiſſe iuriſdictionẽ vel coertionẽ aliquã ab eiſdẽ: predictã interdicti ſniam denũcietis[h]

¶ Glo. ſeq. notat ſubdelegatũ coercere. ĩducit tria ſimilia. põit opi. cui obijcit et ſoluit. Io. an.

f ¶ Si ſubdelegatus. ſcʒ patriarcha. Hic euidẽter apparet ꝙ iudex ſubdelegatꝰ ꝛ etiã merꝰ executoꝛ q̃lis erat patriarcha habẽt coertionẽ. ꝭ. de re iudi. cũ Bertholdꝰ. ꝟ. alioq̃n. ꝛ. ſ. c. pxi. j. rñ. ꝛ etiam iudex delegatꝰ ab ep̃o. xj. q. j. ꝑuẽit. imo ꝛ ſubdelegatꝰ ſm leges habet iuriſditionẽ. ſ. modicã coertionem. C. de ſpoꝛ. l. ij. ꝛ. ff. de offi. eiꝰ cui man. eſt iuriſ. l. vl. et. C. de defen. ciui. defenſoꝛes. ꝛ. ff. ſi quis ius dicẽti non obtẽpe. l. j. imo et arbiter habet coertionẽ. ff. de arbi. non ex omnibꝰ. ꝛ. ff. de iudi. l. ij. in ſi. Dicũt tamẽ quidã ꝙ delegatus ab oꝛdinario nõ habet aliquã coertionẽ. ij. q. vj. quiſquis. ꝛ. ff. de re iudi. a diuo pio. et. ꝭ. de fo. cõpe. ſi q̃s contra clericũ. niſi lis ſit ꝯteſtata corã ipſo. in auꝛ. de litig. ꝭ. oẽm. coll. viij. ꝛ ſic non põt mittere ĩ poſſeſſionẽ. ff. de iuriſdi. om. iudi. iubere. ſed ꝙ poſſit in poſſeſſionẽ mittere dicit. l. ff. de offi. eius cui mã. eſt iuriſdi. cognitio. ꝭ. vlt. ſed illa iubere loquiꝛ de poſſeſſione q̃ ius tribuit illa cognitio. de alia poſſeſſione loquiꝛ que ius nõ tribuit q̃ ſit cã cuſtodie.

† Vñ ſm eum loquiꝛ in egroto/ vel loquiꝛ in eo q̃ non põt ſtati ſatiſfacere. ff. de iudi. ſi ſe non obtuleꝛit. ꝭ. ait p̃toꝛ. Io. an.

¶ Glo. ſeq. diſtinguit inter excõmunicatũ pro offenſa dubia et manifeſta: cui ſignat contrariũ. ponit opi. ꝛ ſoluit.

g ¶ Fuerit ſatiſfactũ. Hoc obtinet vbi q̃s excõicaꝛ ꝓ crimine ſiue ꝓ manifeſta offenſa vt priꝰ ſatiſfaciat q̃ʒ abſoluaꝛ. ꝭ. de ꝟbo. ſig. ex pte. ſi vero ꝓ cõtumacia vel occulto delicto ſtatĩ debet abſolui p̃ſtito iuramẽto ꝙ ſtabit mãdato eccl̃ie vt ibi diciꝛ. Sed ꝯtradicit. ꝭ. de ap. q̃ frõte. ꝭ. ſane. ſed illa nõ ꝯtradicit imo ꝯcoꝛdat ibi: excõicatꝰ fuit ꝓ ꝯtumacia vel alia cã q̃ nõ fuit manifeſta. vt dicit. T. Sʒ obſtat qđ ibi dr̃ vel q̃libet alia cã. Lau. dicit ꝙ lõ ſtatĩ recepta cautiõe abſolui ne in excõicatiõe decedat. † Sed dic cũ. T. ꝙ nõ ꝯ̄dicit: ꝛ ꝙ dicit ꝓ q̃libet alia cã q̃ nõ ſit mãifeſta: q2 ſi cã illa nõ eſt manifeſta ſtatĩ debet abſolui ante ſatiſfactionẽ: nec teneꝛ ſatiſfacere: nec debet cõpelli niſi p̃mo ꝯſtet de illa iniuria vel offenſa.

† Ex quo ẽ notoꝛiũ ſecus ſi dubium vel non ſit ꝟitas patefacta ꝛ ſic ſoluiꝛ ꝯtrariũ qđ glo. ſignat ꝓ ſimili. ſ. eo. ſi qñ. ꝛ. ſ. e. c. pxi. ꝭ. q2 vero. ſʒ Hoſt. Io. and.

h ¶ Denũcietis irritã. Ex hoc patet ꝙ ſnia q̃ nulla eſt nõ ẽ executiõi mandanda. imo exeq̃ẽti ĩpune nõ ꝑciꝛ. ar. ſ. eo. ſi qñ. imo et violẽter reſiſti põt ei vt hic: ſicut reſiſti põt ‡ officiali veniẽti ad accipiendũ bona alicuiꝰ/ niſi priꝰ ab imperatoꝛe foꝛma fuerit data: C. de iu. fiſ. ꝓhibitũ eſt. li. x. lʒ ita ſit nõ tamẽ patriarcha iſte tenetur iniuriarũ cũ hoc ignoꝛaret: q2 putabat ſententiã aliquã fuiſſe. ar. ff. vi bo. rap. l. ij. ꝭ. ſi publicanus. ar. ꝭ. de ſenten. excõ. ſacro.

¶ Gloſa ſequens arguit et reprobat.

a ¶ Et inanẽ. Utputa latã a iudice nõ ſuo. Et põt notari arg. ꝙ patriarcha ſiue archieps nõ eſt iudex ordinari⁹ in ꝓuincia. ar. ix. q. iij. cõqueſt⁹. ſed hic nõ procedebat patriarcha ordinaria ꝑtãte: imo delegata tm̃: et ſic non colligitur illud ar. hic.

Licet vndiqꝫ. Clauſula illa ꝙ ſi non oẽs duo ꝛc. purificaẜ in vno vicẽ alterius habente etiã duob⁹ impeditis. h. d. Cõis diuiſio. ſecunda ibi: inquiſitioni. Ab. ſi. ¶ Caſus. Cã cõmiſſa eſt tribus iudicibus a dño pa. ſub hac forma. ꝙ ſi nõ om̃es ꝛc. vnus cõmiſit cuidã de ſocijs ſuis vices ſuas/ ꝛ tãdem mortuus eſt. tertius tanꝙ̃ ſuſpect⁹ fuerat recuſatus. qriẜ an ſuperſtes noĩe ſuo ꝛ defũcti poſſit negociũ diffinire? Rñdeẜ ꝙ ſi iudex iſte nõ cepit vti iuriſditione ſibi a cõſocio delegata: eo viuẽte iuriſditio expirauit ꝑ mortem auditoris re ĩtegra. Si vero ante mortẽ illi⁹ cepit vti iuriſditione ſibi cõmiſſa: vices ſuas et illius poterit adimplere. ¶ Nota ꝙ re ĩtegra morte mãdatoris finiẜ mandatũ. Itẽ per ſolam citationem perpetuaẜ iuriſditio delegati. Ber.

Diuiſio

a irritã ꝛ inanẽ[a]. Idẽ epo picta.

Iuriſdictio delegati re integra morte mãdãtis expirat. C. xxx.

Licet vndiqꝫ: et. j. ¶ Cuꝫ igiẜ duxeris reqrendũ: ſi cãm trib⁹ iudicib⁹ delegam⁹ apponi in lr̃is nr̃is illã clauſulã faciẽtes: ꝙ ſi nõ oẽs[b] his exeqndis poteritis itereſſe: duo vr̃m nihilominus eã exeqnẜ: ꝛ vn⁹ poſtꝙ̃ cõmiſerit cuidam ex alijs vices ſuas de medio ſit ſublat⁹: terti⁹ vt ſuſpect⁹[c] merito recuſeẜ: an collega ſupſtes ſuo noĩe ac defuncti poſſit negociũ diffinire? ¶ Inq. t. t. r. ꝙ ſi iuriſdictione a ſuo ſibi collega delegata eo viuẽte vti nõ cepit[d]: qꝛ mandatũ hmõi re integra[e] morte mãdatoꝶ expirauit: nõ hꝫ ſol⁹ offiñ iudicandi. Si ꝟo añ mortẽ illi⁹ iuriſdictiõe vti ceperit taliẜ demãdata: vices ſuas et alius poterit adimplere.

Idem epiſcopo baioceñ.

Nõ crediẜ q̇s delegatus: niſi delegationẽ ꝓbet. Ca. xxxj.

Cum in iure[f] peritus. et. j. Preterea qͣſiuiſti cũ tibi ab aliquo ſub hac forã mãdatur: auc̃te q̃ fungor iiũgo[g] vt talẽ denũcies excõicatiõis ſnĩe ſubiacere: ac tibi ſuꝑ mãdato aplĩco heſitanti[h] ab aliquo nõ ſit facta fides: an mãdatũ hmõi exeq̇ teneris? ¶ Suꝑ quo tibi hmõi damus rñſum: ꝙ niſi de mãdato ſe. apo. cert⁹ extiteris exeq̇ nõ cogeris qͦ mãdaẜ. Idẽ piſieñ. ꝛ treceñ. epis ꝛ abbati ſctẽ genouefe.

Per ꝓcuratorẽ non habentẽ mandatũ de re ad rẽ iuriſditio ꝓrogari non põt. Ca. xxxij.

Cum oli abbas et ꝯuẽtus ꝟgiliaceñ. ſua nobis conqueſtiõi mõſtraſſent ꝙ comes altiſiodoreñ. quoddã ſtagnũ/ molẽdinũ/ et domũ ĩ tra eoꝝ ꝯſtruere nitebaẜ: in ipoꝝ ꝑiudiciũ et grauamen: epo et theſaurario niuerneñ. cõmiſim⁹ cãm ipam. ¶ Per quoꝝ lr̃as accepimus ꝙ lite ſuꝑ petitiõib⁹ eccl̃ie ꝯteſtata receptꝭ vtriꝗꝫ teſtib⁹: ꝛ atteſtatiõib⁹ publicatꝭ: cũ ſuꝑ dictꝭ teſtiũ iter partes fuiſſet poſtmodũ diſputatũ. ¶ Tãdẽ pars comitꝭ ꝓpoſuit: ꝙ

b ¶ Oẽs. s. eo. prudẽtiã

c ¶ Suſpectus. Ut. s. eo. cauſam que. et. s. e. inſinuante.

d ¶ Uti nõ cepit. Salte per citationẽ. s. eo. gratũ. j. de off. leg. c. vl. ff. de iudi. ſi q̇s poſtea. ff. de polli. l. j. ff. de neg. geſt. nã et ſi ſeru⁹. §. ſi viuo.

¶ Glo. ſeq. ponit dictũ cui ſignat cõtraria. et ponit caſum exceptum demũ querit. ar. pro et cõtra. et ſoluit. Iterũ ſubdit tres queſtiones et ſoluit. et vltime ſolutioni ſignat contrariũ.

e ¶ Re integra. Sic ſoluiẜ mãdatũ re integra morte alteri⁹ tã mãdatoris ꝙ̃ mãdatarij: ꝛ idẽ eſt ſi reuoceẜ expſſe re ĩtegra. inſti. mã. §. recte ſoluiẜ. ꝛ morte litigatoris re integra. s. de reſcrip. ſignificauit. ar. ff. qui ſatiſda. cog. ſi deceſſerit. Ar. ꝯtra. ff. fami. hercĩ. ſi filia. §. neraci⁹. Itẽ ar. cõtra ꝙ nõ ſoluaẜ morte legatoris. j. ꝺ iudi. quia v. et. ff. de fidei cõ. li. l. cũ queriẜ. Qꝫ autẽ diciẜ morte mãdatoris finitur mandatũ: illud verũ eſt niſi ſit tale mãdatũ qͦ poſt mortẽ neceſſe ſit adiplere. ff. mã. ſi vero nõ remunerãdi. §. vl. Sꝫ pone ꝙ plures cauſe cõmittanẜ ꝑ vnũ reſcriptũ. citatio fit ĩ vna cã ꝛ nõ in alia nũquid ꝑpetuaẜ iuriſdictio ſuꝑ alijs? Ar. ꝙ nõ. ij q. iij. §. notãdũ. ꝟ. abolitio. ꝛ. ij. q. vj. §. diffinitiua. ꝛ. §. qñꝗꝫ. ar. ff. de ap. cũ in vna. et ff. de neg. geſt. nã ꝛ ſeru⁹. §. ſed ſi viuo. ff. de mino. etiã. §. ex cã. Ar. ꝯ ꝙ̃tum ad oẽs ſit perpetuata iuriſditio. C. de duo. reis. l. vl. verũ eſt ꝙ non eſt perpetuata iuriſditio: niſi in cauſa illa ꝓ qua citatio facta eſt: vnde mortuo mãdatore expirat iuriſditio ꝙ̃tum ad alias. Sed q̇d ſi moriaẜ ante declarationẽ rerũ facta citatione? ar. ꝙ nõ põt procedere. s. de reſcrip. paſtoralis. in fi. qꝛ plures cauſe intelliguntẜ lꝫ cõtra vnũ tm̃. ar. j. ti. ꝓxi. nouit. Itẽ q̇d ſi delegãs nõ moriẜ ſed deponiẜ? nõ ꝓcedet. Quid ſi excõicaẜ? tũc ꝓcedet delegat⁹: qꝛ morte naturali ꝯfirmaẜ donatio ꝛ nõ ciuili. ff. de do. inter vi. ꝛ vxo. cũ hic ſtatus. §. donaẜ. et. j. de cele. miſ. cũ marthe. §. ceterũ. Ar. ꝯ in decre. Inno. quarti de offi. vica. romana. lib. vj.

Donatio morte naturali et non ciuili cõfirmaẜ.

Cum in iure perit⁹. Nõ teneẜ q̇s parere mãdatis aſſerentis ſe delegatũ: niſi mãdatũ ꝓbet. Cõis diuiſio. ſcꝺa ibi: ſuꝑ q̇. ab. ¶ Caſus. Aliq̇s delegat⁹ mãdat alicui auc̃te qua fungor tibi iniũgo vt titiũ denuncies excõicatũ. Iſte cui hoc mandaẜ de iuriſdictione illius dubitat: nec ſuper hoc fidẽ facit eidẽ. qriẜ an teneatur exequi mãdatũ illius? Rñdeẜ ꝙ niſi de mãdato aplĩco fiat fides/ non teneẜ exequi qͦ mandaẜ. ¶ Nota ꝙ niſi delegatus oſtendat iuriſditionẽ ſuã nõ eſt ei credendũ ſi dicat ſe delegatum.

Diuiſio

f ¶ Cũ in iure. Hec eſt ꝑs decre. quã hẽs. s. de elec. cũ in iure. Ber.

¶ Glo. ſe. no. ſnĩam delegati ſine ꝯmiſſiõe nõ ꝓbare. dat ſil̃e. dicit ſecus in ordinario. inſtruit partẽ. inſtruit etiã abſolutum.

g ¶ Iniungo. vt. s. de reſcrip. cũ cõtingat. b. Sed hoc valde notabile eſt ꝙ lꝫ exhibeaẜ ſnĩa delegati ei tñ nõ creditur: nec ꝑſumiẜ pro ſnĩa niſi oſtendaẜ cõmiſſio: nec crediẜ iudici ſi ſe delegatũ dicat. ar.

Delegati ſnĩe nõ cre

j. de teſti. cũ a nobis. ꝛ idẽ dicit. l. in arbitrio. qꝛ nõ ſtaẜ ꝟbo eius ſi dicit iuramentũ a partib⁹ interpoſitũ. C. de arbi. l. iiij. §. ſin autẽ. C. de mã. prin. l. vna. † Caueat ergo quicũꝗꝫ impetrat a principe cãm cõmitti alicui vel delegari: vt ſi ſnĩa lata fuerit ꝓ eo a delegato ita bñ cuſtodiat cõmiſſionẽ ſicut ipam ſnĩam. lapſu enĩ tꝑis ſi cõueniret ꝛ oſtẽderet ſnĩam ſine cõmiſſione non valeret ei niſi ꝓbaret de cõmiſſione. Sententie vero ordĩarij ſemꝑ ſtaẜ/ ꝛ ꝓ ea preſumiẜ: qꝛ ibi cõſtat de iuriſditione. j. de re iudi. ſicut. et. ij. q. vj. ꝟ etiam Lau. Si tñ publicatũ fuiſſet reſcriptũ in iudicio: vr̃ ꝙ ſufficiat ſi ꝺ hoc ꝯſtat: lꝫ poſtea ſit amiſſum. j. de ꝓuile. cuꝫ oli. C. de teſta. publicati et. j. de fi. inſtru. ca. fi. itẽ ſi ſnĩa redacta eſt in publicã carthã vr̃ ꝙ ſufficiat. j. de teſti. ſignificauit. ꝛ in auten. vt fratruꝫ filij. §. j. coll̃. ix. lꝫ ſit ar. ꝯ. j. de re iudi. cũ ĩter vos. Itẽ ſufficit ſi habet ſubſcriptionẽ teſtiũ. xvj. q. iij. §. põt. Sed vr̃ ꝙ hodie ſufficiat ſolus tabellio ad ĩponẽdũ fidẽ ſentẽtie. j. de ꝓba. qm̃ ꝯ falſam. Ut nulla ſit dubitatio ita dꝫ fieri/ ꝙ auc̃te iudicis reſcriptũ dñi pape ſolẽniter in publicaꝫ formã redactũ ĩſeratur in ipa ſnĩa iudicꝭ auc̃te et alia inſtrumenta ꝓcuratoria: qꝛ idẽ iuris eſt de illis vt ſi oſtenderetẜ ſnĩa lata in perſonã ꝓcuratoris vel ſindici: vel ĩ contrariũ ſi nõ cõſtaret de mãdato ꝓcuratorio ſnĩa nõ valeret: nec ſtaretur ei ſi negareẜ illũ fuiſſe procuratorẽ: ſed poſtꝙ̃ in ipſa ſnĩa inſeruntẜ hmõi inſtrumẽta ꝛ reſcriptũ/ iudicis auc̃te ſtabiẜ: poſtea ſnĩe etiã ſi originalia reſcripta nõ appareant. C. de teſta. publicati. Idẽ caueat in ſnĩa excõicatiõis: vt q̇ abſolut⁹ eſt cuſtodiat inſtrumentũ ſiue litteras abſolutionis: ꝑ quas tut⁹ exiſtat ſi ei obijcereẜ excõicatio: al̃s poſſet ei periculũ generari. vt. s. de ele. venerabilẽ. et. j. de cle. excõ. mini. ꝓpoſuit. ar. opti. ꝙ ita ſit faciendũ.

diẜ niſi cõmiſſio oñdatur.

† Idcĩ officialibus ceſariẽſib⁹ volẽtib⁹ capere alicui⁹ bona tanꝙ̃ fiſcalia quib⁹ nõ crediẜ ſine lr̃is. C. ꝺ iur. fiſ. l. ꝓhibitũ. li. x. ẜꝫ Gof. Io. andree.

Abſolut⁹ abſolutionis lr̃as cuſtodire debet.

h ¶ Heſitanti. i. dubitanti.

Cum olim abbas. Excõicatio lata poſt appellationẽ legitimã eſt nulla. h. d. ẜm lr̃am. Diuidiẜ in duas partes principales: ſecũda ibi: qꝛ vero. Et prima pars ſex facit. Nam primo ponit cauſe cõmiſſionẽ. Scꝺo ibi: per quorũ. proceſſum. Tertio ibi: tãdẽ pars comitis. exceptionẽ. Quarto ibi: iudices. iudicũ interlocutionem. Quinto ibi: quo audito. comitis appellationẽ. Sexto ibi: vnde. ipſi⁹ excõmunicationẽ. ¶ Caſus. Comes altiſiodoreñ. quoddã ſtagnũ/ et molendinũ/ et domũ volebat cõſtruere in preiudiciũ ꝛ grauamẽ monachorũ virgiliaceñ. monachi cauſam ſuꝑ hoc epo et theſaurario niuerneñ. obtinuere cõmitti lit. cõteſt. ſuper petitionibus monachorũ receptis vtriuſꝗꝫ partis teſtib⁹ et publicatis. et cũ ſuper illis fuiſſet a partib⁹ diſputatũ. comes ꝓpoſuit ꝙ dãnatis in nemoribus et rebus alijs datis: ſuper quib⁹ teſtes depoſuerũt: cognoſcere nõ debebant iudices: cũ de his in reſcripto nulla mentio habereẜ. iudices interlocuti fuerũt ꝙ ſuꝑ dãnis datis a comite ad eos iuriſditio ꝑtinebat. quo audito comes ſtatim ad ſe. apo. appellauit. ſed iudices nõ obſtante appellatiõe reuocauerũt ipm̃. ꝛ qꝛ nõ venit/ nec miſit/ excõicauerũt eũdem. ꝛ ꝑ litteras ſuas negociũ dño pape ĩtimauerũt. ſuꝑ hoc reſcribit pa. qbuſdã iudicib⁹ dicẽs. ꝙ ſuper dãnis datꝭ ante lit. cõteſt. cognitio ad dictos iudices non ꝑtinebat: cũ de dãnis in reſcripto nulla mẽtio habereẜ: nec ꝓcurator potuit ſuper his ad iudices prorogare iuriſdictionẽ cũ ad illa ſolũmodo cõſtitutus intelligaẜ que in reſcripto cõtinentur. et ꝙ̃cito comes intellexit ſuper dãnis fuiſſe depoſitum: ſtatim cõtradixit vnde pa. pronũciauit iudices illos ꝑperã ꝓceſſiſſe: ꝛ ſepedictũ comitem qui propter hoc appellauit excõicationis ſnĩa non fuiſſe ligatũ. ¶ Nota ꝙ prorogatio iuriſditionis fieri nõ põt ꝑ ꝓcuratorẽ dño ignorante. Item procurator datus ad cauſam certã: ad aliam non põt extendere ſuum officium. Item fines mandati diligenter ſeruandi ſunt. Item ſi dominus non contradicat facto procuratoris excedẽtis fines mãdati ratũ habere intelligiẜ. Item ſnĩa excõmunicationis lata poſt legitimã appellationẽ nulla eſt. Ber.

Diuiſio.

a ¶ In rescripto. Et ideo non valuit qđ factũ est si formã manda ti transgressi sunt. s. de rescrip. cum dilecta.
b ¶ Anteq̃. Maxime q: nec post litẽ ptest. q: dñs nõ habuit ratum factũ ꝓcuratoris. immo postq̃ sciuit statim ꝯtradixit. Ber.
¶ Glo. seq. reci. per. q. an per procuratorem flat prorogatio.

timẽs ne lr̃as portaret vrie scp̄ta illoꝝ apuit. ⁊ qđ suspicat⁹ fuerat adiuenit. Sup h̄ dicit pa. si istc. B. cõsiderasset qđ meli⁹ expediret/ vel nõ recepisset scripta suspecta/ vel ea recepta sibi fideliter pñsentasset ⁊ ostẽdisset corã ip̄o cãm suspitiõis. ꝑterea nõ cõquerebat̃ de iudice quẽ pa. ei ꝯcessit: s; d̄ illo quẽ ip̄e duxerat eligẽdũ. ⁊ iudices cõquerebant̃ de ip̄o. vñ pa. v̄bis illi⁹ fidẽ noluit adhibere: s; vt puniat̃ i q̃ peccauerat. papa ꝯ acta iudicũ q̃ violauerat ip̄m noluit exaudire: ne de dolo suo cõmodum reportaret. ¶ Nota q lit teras iudicũ null⁹ deb; apire iudicib⁹ ignoran tib⁹. Itẽ punit̃ q̃s in eo in q̃ peccauit. Itẽ dol⁹ su⁹ nemini ꝓdest. Ber.

c ¶ Cum procurator. Qui simpl'r ꝯstitut⁹ fuit ad cãm p̄dict; iudicib⁹ delegatã. Et no. q l; p pricipales psonas posset fieri ꝓrogatio iurisdictiõis. ff. de iudi. l. ij. §. s; ⁊ iudex. et. l. de q̃ re. §. j. p ꝓcuratorẽ tñ fieri nõ potest cũ de hoc non fuit cogitatũ † qñ ꝯstitut⁹ fuit ꝓcurator. ar. ff. de aur. ⁊ ar. le. si ita. ff. de trãsact. cũ aqliana. ff. de ꝯhen. emp. ruptilia pol. la. et. C. de trãsac. transactiõis. si. ff. de iureiur. l. iusiurãdum. §. ꝓcurator. et. xxij. q. ij. ne q̃s arbitret̃. Qualit̃ fiet ꝓrogatio. d; r. e. §. et. §. ꝑ textu eni vnius articuli non debẽt sup alio ꝓbationes admitti. C. q leg. ꝑso. l. vl. ⁊. ff. de iureiur. si duo patroni. §. iulianus. circa fi. et talia dicta nõ valẽt: cum iurẽt super alio articulo. s. de testi. de testibus.
¶ Glo. se. reci. p. q. an taciturnitas dñi sibi noceat cũ scit ꝓcuratorem excessisse mãdatũ. Scđa pars reci. p. q. an ꝓrogatio tpis iurisdictiõis fiat p ꝓcura. Finis recit. per obiectionem.

† Querit̃ Egi. an ꝓcurator datus ad cãm matrimõij sufficiẽs sit ad tractandã cã; dot; alle. q sic. s̄ do. inter vi. ⁊ vxo. ca. iij. t; ꝯtrium q: sunt diuerse spẽs. C. de ꝓcu. si ꝓcurator. Ad decre. pall. rñdet q de iure iurisdictio extẽdit̃ ad cã; dot; ꝓpẽ cõnexitatem: sed i procuratorio simpl'r īspicit̃ ꝯtõnis forma: vt h̄. Jo. an.

d ¶ Protinus contradixit. Ex hoc videt̃ q si procurator fines mandati excedit dño sciẽte q ꝑiudicet dño nisi statim cõtradicat. ‡ argu. liiij. dist. si seruus sciẽte. arg. s. de his q̃ fi. a pla. si ne cõsen. ca. c. ij. ff. qđ cũ eo q̃ in alie. po. l. vl. ff. de insti. s; et si. in prin. ff. ad macedo. si fili⁹. ij. C. de nup. si vt ꝓponis. ⁊ si iudex sciẽtib⁹ ptib⁹ excessit fines etiã mãdati eis ꝑiudicat. ar. C. cõia vtriusq̃ iudi. l. ij. al's nõ ꝑiudicat factum ꝓcuratoris dño ignorãti. C. de ꝓcu. si ꝓcurator. ff. de ꝓcura. ꝓcuratoris si ignorãt;. Itẽ no. q l; ꝓcurator nõ possit ꝓrogare cãm de re ad rẽ: tñ videt̃ q posset ꝓrogare de tpe ad tp̄s: q: q̃ dat ꝓcuratorẽ vt ꝯfestim agat: intelligẽdũ est pmittere ꝓcuratori ⁊ postea litẽ pagere. ff. de ꝓcu. q̃ ꝓcuratorẽ. Itẽ ꝓcurator mãdatũ ꝓrogare potest ad id qđ est ꝓpe mãdatũ. s. de elec. in causis. et. s. de renũ. post trãslatione. ⁊. ff. iudi. sol. iã tñ. §. vl. ⁊ ꝓrogat ad ea q̃ sunt pparatoria mãdato. ff. de ꝓcu. ad rẽ mobilẽ. ⁊. l. ad legatũ: ⁊ accessoriũ ipsi⁹ siue seq̃lã. ff. de istito. l. cuicũq̃. §. si ei quẽ. i fi. Prorogatio de re ad rẽ iuito reo nõ valet deficiẽte iurisdictiõe: q: ipator iuito reo non pōt extẽdere rescriptũ ad alias res q̃s i rescripto nõ exp̄ssit. vt i. c. isto ꝯtigit. s; p recõuẽtionẽ bñ extẽdit ad res alias iuito actore de qb⁹ nulla mẽtio habita est iure scripto si actor ꝑsistere velit i sua petitione. s. eo. prudentiã. in fi. ⁊ est ratio. s. de mu. peti. ca. j. Ber.

‡ Host. ꝯtra quo ad hũc casũ cũ nullũ esset iudiciũ ip̄o iure. ff. de iudi. l; qđ puto ꝓpẽ iurisdictiõis defectũ. sit g̃ vãglo. i. ꝓcessu h̄ito p ꝓcuratorẽ vltra formã mandati corã ordinario vel delegato in eo q iudex erat. Jo. ã.

de dãnis i nemorib⁹ ⁊ reb⁹ alijs dat;: sup qb⁹ testes deponere videbant: cognoscere nõ debebãt: a cũ i resc̄pto a nr̄o nulla de dãnis mẽtio haberet: ⁊. j. ¶ Judices autẽ iterlocuti sũt: q sup dãnis datis a comite: ad eos cognitio ptinebat. ¶ Quo audito comes ad appellatiõis bñficiũ cõuolauit. ¶ Unde ip̄m iudices euocatũ: ⁊ nec p se nec p rñsalẽ ydoneũ ꝯparẽtẽ: excõicatiõis vinculo astrixerũt: et. j. ¶ Q: v̄o sup dãnis dat; b anteq̃ b lis fuerit ꝯtestata: neq̃ ad dictos iudices cognitio ptinebat: cũ i resc̄pto nulla de illis mẽtio haberet: nec ad ipsos potuerit iurisdictio ꝓrogari: cũ ꝓcura c tor c ad illa solũmõ itelligat̃ ꝯstitut⁹ q̃ i cõmissiõis lr̃is iueniunt̃ exp̄ssa. et postq̃ comes publicatis attestatõib⁹ itellexit sup his d fuisse depositũ: ꝓtinus d ꝯdixit. nos eosdẽ iudices ꝓnũciauim⁹ min⁹ iuste interlocutos fuisse: ac sepedictũ comitẽ q̃ ob h̄ ad appel. bñficiũ conuolauit: excõicae tionis sñia non fuisse ligatum e.

Idem senoñ. archiepiscopo.

¶ Qui acta cause relationis iudicum delegatoꝝ sigilla violando aperuit. non auditur postmodũ contra illa. Capitulũ. xxxiij.

f Cum oli' magr̃. S. ⁊ B. archidyaconatũ ⁊ ꝓpositurã adiuicẽ ꝯmutassẽt: ⁊. j. ¶ Uerg dict⁹. B. delegatis nr̄is nõ deferens: imo veri⁹ delegãti g sigilla

h violauit h illoꝝ: ⁊ scripta q̃ nobis fuerãt p̄sentãda nõ erubuit aperire. ¶ Qui postmodũ i nr̄a p̄sentia ꝯstitut⁹: aduersario pñte: i excusationẽ suã proposuit q iudices ꝑperã ꝓcesserãt ꝯtra ip̄m: cũ acta i script; min⁹ fidelit̃ redegissent: vñ timens ne lr̃as portaret i Urie i illoꝝ scripta apuit: ⁊ qđ suspicat⁹ fuerat adiuenit. ¶ Sane si qđ expediret meli⁹ notauisset vl' nõ recepisset scp̄ta suspecta: † vl' recepta nobis fidel'r p̄ntasset: ⁊ ostẽdisset cãm suspitiõis ꝑposite corã nobis. ꝑterea cũ nõ con k quereret̃ de iudice quẽ ei ꝓp̄o k motu ꝯcessimus: s; de illo poti⁹ quẽ ip̄se duxerat eligẽdũ: ⁊ iudices suas nobis p eum lr̃as destinassent de ip̄o parit̃ cõquerẽtes: v̄bis ip̄i⁹ fidẽ nõ duxim⁹ adhibẽdã. ¶ S; vt i hoc saltẽ punire l tur i quo peccauerat l ꝯ acta iudicũ q̃ temere violarat: † ip̄; (sicut nec debuimus) noluim⁹ exaudi m re: ne videretur m dol⁹ suus ei patrociniũ attulisse. Idem abbati et capellano sancte. M. boñ.

¶ Delegat⁹ nõ tenet̃ admittere collegã sibi adiunctũ p lr̃as surrepticias: nec ipsi⁹ subdelegatũ. h. d. ſm vnum intellectũ. vel sic. Delegat⁹ subdelegatum collegę ipediti/ nõ tenet̃ admittere si i rescripto est clausula q si ãbo ⁊c. h. d. ſm aliũ itellectũ. Ca. xxxiiij.

Corã dilecto filio. M. dyacono cardinali: quem tibi

† al'. supposita.

f ¶ Cum olim. Hec decre. et illa quã habes. s. de re. ꝑmu. cũ oli. loquũtur de eadẽ materia.

g ¶ Deleganti. Cui⁹ vicẽ gerebãt. s. c. sane. iiuria eni iudicũ ad eũ ptinet cui⁹ legatiõe fungũtur. ij. q. vij. accusatio. in fi. et. iij. q. j. nulli. immo ip̄os tãq̃ delegantẽ honorare debẽt ptes. xciij. dist. c. vl. ⁊. xciij. dist. c. j.

h ¶ Sigilla violauit. Et iõ est puniend⁹ tãq̃ falsari⁹. ⁊ ob hoc solum ꝑuari debuit bñficio. s. de rescrip. olim. et. s. de falsa. ad audientiam.
¶ Glo. seq. reci. hystoriã.

† al'. violauit.

i ¶ Urie. Tãgit illđ qđ legit̃ i lib. regũ. cũ vrias rogat⁹ a rege dauid nollet accedere ad bersabẽ vxorẽ suam quã dauid rex cognouerat: timens ne ꝑcepisset ex eo sicut ⁊ fecerat: qđ cũ ip̄e facere nollet: rex remisit vriã ad ioab p̄ncipẽ militie cũ lr̄is ꝑtinentib⁹ vt poneret eũ int̃ fortissimos hostes vt occideret̃ ab eis: qđ et factũ est. s; iste stult⁹ fuit q: recepit litteras illas et hẽbat eas suspectas: q: primo debuit eas videre diligẽter/ ⁊ si q̃d i eis eẽt iniquũ debuit contradicere relatiõi iudicũ si ꝯ v̄itatẽ referebãt. iudices eni debẽt ostẽdere ptib⁹ relationẽ quã faciũt supiori. ij. q. vj. biduũ. i fi. ⁊. C. de rela. l. j. ⁊. ij. al's posset appellare. vt ibi: ⁊ quotiẽs iudex se relaturũ pollicet̃ illico litigatorib⁹ acta edere tenet̃. s. de appel. intimasti.
¶ Glo. seq. not. et alleg. tria iura in contrarium.

k ¶ Proprio motu. Sic ergo videt̃ q iudex maxime quẽ p̄riceps ꝓcedit possit recusari. Ar. ꝯ. s. de ap. nouit. ⁊. ff. de offi. p̄fc. p̄to. l. j. † credit eni princeps nõ aliter fore iudicaturũ q̃ ip̄se esset iudicaturus: vt ibi dicit̃. Ar. contra. insti. de satisda. tuto. in prin.

† Ibi sp̃ale ꝓpẽ dignitat; honorẽ ⁊ tñ supplicatur q̃uis nõ appellet̃. Jo. an.

l ¶ Peccauerat. Sic. s. de trãsla. c. q̃to. et. c. inter corporalia. et. s. de iure patro. pastoralis. in fi. ⁊. s. de tẽpo. ordi. litteras.
m ¶ Ne videretur dolus. Quia fraus et dolus nemini debent patrocinari. s. de rescrip. sedes apostolica. s. de testa. c. officij.

e ¶ Ligatum. Quia nõ habebãt iurisdictionẽ sup dãnis. sic. s. e. ex lr̃is. Unde posset agere ꝯ iudices ad iteresse q̃ eũ iiuste excõicauerũt. s. de sen. excõ. sacro. ⁊ hic error eos excusare non potest.

Diuisio. Cum olim magr̃. ¶ Prima ps decise ponit factũ p̄ncipale. Scđa ibi: verum. narrat culpã illius. b. Tertia ibi: q̃ postmodũ. ponit ipsius confessionẽ et excusationẽ. Quarta ibi: sane. excusationis reprobationem. Quinta ibi: sed vt. culpe punitionem. Ab.
¶ Casus. M. archidyaconus/ ⁊ B. ꝓposit⁹ adinuicem ꝑmutauerũt dignitates suas: occasiõe h̄mõi ꝑmutatõis orta fuit q̃stio inter ip̄sos. causa sup hoc cõmissa fuit quibusdã iudicib⁹. tãdẽ cũ ꝓcessissent i cã: ad se. ap. trãsmiserãt acta ip̄i⁹ cause p dictum. B. qui nõ erubuit apire lr̃as iudicũ q̃s dño pa. debuit fidelit̃ p̄ntare. Ip̄se in p̄ntia pape se excusabat dicẽs. q iudices ꝑperã ꝓcesserẽt ꝯ ip̄; Uñ

Diuisio. Corã dilecto. ¶ Sũt q̃nq̃ ptes. In p̄ma petitio ⁊ allegatio appellati. In scđa ibi: nũci⁹. petitio ⁊ rñsio appellãt;. In tertia ibi: s; ecõtra. replicatio appellati. In q̃rta ibi: idẽ igit̃. ꝓnunciatio auditor;. In q̃nta ibi: nos g̃. ꝓnũciatõis ꝯfirmatio. Abbas.
¶ Casus. Archip̄br̃ de pastino cepit edificare i parrochia sancte Marie de porta rauẽnateñ. ecclesiam ad honorẽ sc̄tẽ Agathe. post ap. a rectore sc̄tẽ Marie iterpositã. s; ip̄e nihilomin⁹ ecclesiã ꝯstruxit. Uñ rector sc̄tẽ Marie impetrauit sup hoc cãm cõmitti abbati sc̄ti Stephani/ ⁊ p̄ori sc̄ti Johãnis i mõte: q̃ postmodũ tulerũt sentẽtiã ꝓ eccl'ia sc̄tẽ Marie. s; capellan⁹ sc̄tẽ Agathe sentẽtiã illã nolu[i]t obseruare. vñ sup eadẽ cã siue ꝯfirmatiõe scđe lr̃e ipetrate fuerũt ad ep̄m ferrarieñ. ad petitionẽ eccl'ie sc̄tẽ Marie. Cũq̃ sup cã ip̄a lit. ꝯtest. ⁊ testib⁹ recept; p annũ ⁊ ampli⁹ disceptatũ fuisset: ps eccl'ie sc̄tẽ Agathe. de his oĩb⁹ mẽtiõe nõ habita fecit adiũgi ep̄o ferrarieñ. magistrũ. L. boñ. canonicũ sub hac forma. q si ambo

m

interesse nō possent. Tu frater ep̄e in cā procedas. magister. L. cōmisit alij vices suas. sed ep̄s ip̄m admittere noluit: s3 sol⁹ in cā p̄cedēs sn̄iam a p̄mis iudicib⁹ latā ɔfirmauit. ⁊ cū dictus capellanus sn̄iam illā ɔtēneret obseruare: partes ad sedem ap̄l'icā habuere recursū. s3 q2 nūci⁹ sctē agathe nō hēbat l'ras de rato cauit p fideiussores q̄ dn̄s ratū nō haberet. offerēs petitionē i qua petebat ferrarieñ. ep̄i sn̄iam cassari. Nunci⁹ v̄o sctē marie corā auditore vtriq3 pti ɔcesso: oīa p̄dicta p̄posuit petens sn̄iam ferrarieñ. ep̄i cōfirmari. pars aduersa sctē agathe p̄posuit ex aduerso q̄ dict⁹ mgr̄ vices suas alijs cōmisisset: ep̄s subdelegatū admittere noluit: sed post ap. sol⁹ i cā p̄cessit. vnde petebat sn̄iam ep̄i infirmari. Rn̄sum fuit ecōtra q̄ sol⁹ ep̄s p̄cedere potuit. q2 i l'ris scd̄is cōtinebaꝛ q̄ si ambo interesse non possent ep̄s sol⁹ p̄cederet. q̄ clausula vt allegabaꝛ locū nō h3/ vt si p se vel p alium interesse nō posset. q2 id raro ɔtigeret: vn̄ petijt sn̄ia3 ep̄i ɔfirmari. His ⁊ alijs itellectꝫ cardinalis sn̄iam ferrarieñ. ep̄i cōfirmauit: parti alteri ppetuū silētiū iponēs. et dn̄s pa. sn̄iam ei⁹ auc̄te ap̄l'ica ɔfirmauit.

¶ Nota qñ q̄s nō h3 mādatū: si est ɔiūcta p̄sona admittiꝛ ad agendū si caueat de rato. s3 cautio rati tūc regl'ariꝛ p̄staꝛ: cū de mādato dubitaꝛ. Itē l'rē v̄itate tacita ipetrate nō valēt. ⁊ iō h̄ nō valuerūt l'rē illi⁹ magistri: q2 nō faciebāt mētionē de litis ɔtest. ⁊ de testibus iā receptis. et sic pars sctē agathe ɔsenserat in episcopum. Bernar.

¶ Glo. se. obijcit q̄ admitti nō debuerit et soluit dupl'r. scd̄o obijcit de fragilitate cautionis q̄d etiā dupliciter soluit. tertio argu. quarto obijcit q̄ etiam sine cautione debuerit admitti ⁊ soluit.

et. H. nūcio: et clerico sancte agathe aduersario tuo: qui cū instrumētis eiusdē ecclesie: s3 absq3 litteris[a] de ratihabitione: ad apo. se. accesserat: sed de rato cauerat sub fideiussoria cautione concessimus auditorē: proponere curauisti: q̄ cum quidā in parrochia sancte. M. in honorē beate agathe ecclesiā cōstruxisset. Alexan. papa prede. no. cām sup hoc abbati scti stephani ⁊ priori scti victoris cōmisit terminādā: q̄ pro ecc'lia sctē. M. diffinitiuā sententiā p̄tulerūt: verū capellan⁹ sctē agathe sentētie parere cōtēpsit. Cūq3 sup eadem cā corā ferrari. ep̄o p annum disceptatū fuisset: pars ecc'lie sctē agathe hoꝝ veritate supp̄ssa[b]: magistrū. L. boñ. canonicū obtinuit eidem ep̄o in cause decisione[c] adiūgi: q̄ cū cause itceresse nō posset: p̄dictus ep̄s cui p sequētes l'ras mādabaꝛ: vt si ambo itceresse nō possent: mandatis ap̄l'icis exequēdis/ ea ipse nihilomin⁹ adipleret: sn̄iam[d] p̄dictā ɔfirmauit: ⁊. j. ¶ Nūci⁹ vero ecc'lie sctē agathe inter alia p̄posuit: q̄ cū dict⁹ magister. L. vices suas alij delegasset: ep̄s admittere noluit[e] subdelegatū: sed post appel. ad nos iterpositā: solus i cause cognitiōe p̄cessit: ⁊. j. ¶ Sed econtra fuit rn̄sum: q̄ ferrarieñ. ep̄s sol⁹ p̄cedere potuit: cū in vltime cōmissionis litteris fuisset isertū: q̄ si ambo interesse nō possent: p̄dict⁹ ep̄s nihilominus exequi p̄curaret: q̄d nō itelligitur[f] vt si per se vel p alios interesse non possent: q2 id raro vel nūq3 cōtingeret: sed si non posset p̄sonaliter interesse. ¶ Idem igiꝛ

¶ Glosa sequens obijcit. opi. ponit et soluit.

e ¶ Admittere noluit. S3 vr̄ q̄ ferrarieñ. male fecerit: q2 illū subdelegatū non admisit: q2 delegat⁹ a p̄ncipe pōt alij cām delegare: cū id sit ei a lege ɔcessum. C. de iudi. a iudice. ⁊. s̄. eo. pastoral'. in p̄n. ⁊. j. e. qm̄ ap̄l'ica. ⁊. j. de ap. cū cām q̄. sic ḡ male fecit ferrarieñ. ɔ iura p̄dicta: q2 debuit ipsum subdelegatū recipe: s3 ɔ h̄ q̄d dixit facit: q2 sn̄ia ferrarieñ. postea confirmaꝛ. Dicūt q̄dā q̄ iō noluit ipsum admittere q2 sub hac forma scriptum fuerat: q̄ si ambo ⁊c. tu frater ep̄e sol⁹ p̄cedas: q2 tūc extat cōdictio vt vr̄ hic circa fi. s̄m h̄ vr̄ q̄ aliq̄s nō possit cōmittere vices suas qñ clausula illa apponiꝛ: q̄ si non oēs ⁊c. si ipse non possit interesse. Dicas ergo q̄ ferrarieñ. iō istū subdelegatū nō admisit: quia l'rē ipetrate fuerunt tacita veritate nulla facta mētione de p̄cessu corā ferrarieñ. corā q̄ lis fuit cōtestata et testes p̄ducti vt p3 in integra. j. de re iudi. iter monasteriū. vn̄ nō valebāt: ⁊ ita nec subdelegatū nec delegatum admittere tenebatur. ⁊ solus ep̄s iurisdictionem habebat. ⁊ hec fuit causa quare sentētia ipsius confirmabaꝛ. vnde non valuit appellatio propter hoc facta: vt hic dicit.

¶ Glo. seq. querit. ar. pro. ⁊ contra opi. ponit ⁊ distinguēdo soluit.

f ¶ Q̄d nō itelligitur. Pone q̄ plures sint iudices dati cum illa clausula: q̄ si nō oēs ⁊c. q̄ro an ille q̄ nō pōt itceresse possit cōmittere vices suas: et an socij teneanꝛ illius subdelegatum admittere? Q2 possit cōmittere planū est: q2 h̄ h3 a lege cōcessum. C. de iudi. a iudice. ⁊. j. e. qm̄. ⁊. s̄. e. pastoral'. ⁊. j. de ap. cū cām. ⁊ etiā si itceresse nō pōt. s̄. eo. sup q̄stionū. §. si v̄o. ⁊. s̄. eo. si p debilitate. et. c. pastoral'. §. vl. imo al's cōmittere nō d3 nisi qñ est ipedit⁹. s̄. e. pastoralis. i p̄n. ⁊ in. c. si p debilitate. Sic p3 p iura ista q̄ delegat⁹ pōt cōmittere vices: ⁊ qñ etiā ipedit⁹ est: ḡ alij tenenꝛ admittere subdelegatū ipsi⁹: al's talis cōmissio delusoria eēt. ⁊ sic fierēt ludibrio leges q̄d eē nō d3. C. de bo. q̄ libe. l. vl. §. vbi aūt. et cū effectu v̄ba sunt itelligēda. j. de cle. nō resi. relatū. ⁊. ff. q̄d q̄sq3 iur. l. j. §. hec aūt v̄ba. p̄terea optime hoc p̄baꝛ. s̄. de elec. q2 p̄pꝛ. §. illō. vbi habes q̄ ille q̄ nō pōt interesse pōt alij cōmittere vices suas. ⁊ illi tenenꝛ recipe illū al's nō valeret electio. ⁊ q̄d p nos facere non possum⁹ p alios facere debemus. ff. de p̄cu. l. j. ⁊. ff. de admi. tu. ita tñ. §. gessisse. Sed ɔ vr̄ expsse p hāc allegationē q2 s̄m eā ɔfirmata fuit sn̄ia. Preterea nō tenenꝛ illū recipe ad mandatū illi⁹ q2 par est illis: ⁊ par in parē nō h3 iperiū. s̄. de elec. inotuit. ff. ad trebel. ille a quo. §. tēpestiuū. nec illō vr̄ seq̄ q̄ si ille pōt cōmittere q̄ alij ip̄m admittere teneanꝛ. q2 ex alieno facto null⁹ obligaꝛ. ff. de v̄. ob. stipulatio ista. ar. Dicūt q̄dā q̄ l3 ille q̄ nō pōt itceresse/ possit cōmittere vices suas alij: ɔiudices non tenenꝛ eū admittere nisi velit: q2 iā extat ɔdictio: ⁊ sic remansit iurisdictio penes illos vn̄ ipi p̄cedere pn̄t soli si volūt: ⁊ cessante ipotētia poterit postea cū ipis p̄cedere. arg. C. de cura. furio. cū alijs. vbi curator tpe furoris admīstrat: cessante furore cessat: sic delegatus iste cū itceresse nō pōt nō cōmittit vices suas. S3 hoc nō credo: imo dico q̄ ille q̄ itceresse nō pōt p ipotētiā facti tpalis ‡ pōt cōmittere vices suas: ⁊ cōsocij tenenꝛ admittere illū subdelegatū: ⁊ allegatio q̄ hic poniꝛ nō ɔtinet ius. Et circa hmōi subdelegatiōes ita distigue. aliō est cū ab initio deleganꝛ plures iudices cū illa clausula: q̄ si nō oēs ⁊c. ⁊ null⁹ postea adiūgiꝛ: ⁊ aliō cū ab initio delegatus est vn⁹ vel plures: ⁊ postea ali⁹ adiūgiꝛ cū illa clausula q̄ si ambo: vel q̄ si non oēs ⁊c. In p̄mo casu delegat⁹ pōt aliū subdelegare: ⁊ cōsocij tenenꝛ illū admittere. In scd̄o casu refert an res sit itegra vel nō. Si res sit itegra idē est ac si ab initio oēs dati eēnt: ⁊ adiūct⁹ potest cōmittere vices suas: et alij tenenꝛ ip̄m admittere i cause cognitiōe. Si v̄o res nō est itegra: q2 iā p̄cessum erat ad lit. ɔtest. ⁊ hoꝝ veritate suppressa aliq̄s est adiūctus. huiusmodi adiūctus vel subdelegat⁹ ipsius nō est admittēdus tāq3 p veri suppressionē adiūctus siue obrētus sicut cōtingit in p̄senti negocio. ⁊ hoc bñ colligiꝛ ex hac decre. et hoc p̄baꝛ in auꝛ. de exhi. re. §. illud. vn̄ sūp. fuit auc̄. offeraꝛ. vbi idē d2 colla. v. vbi d2 q̄ post litē ɔtest. ali⁹ perit⁹ adiūgi nō pōt: nec p̄m⁹ refutari. ⁊ ideo sn̄ia ferrarieñ. ep̄i cōfirmata fuit. Et q̄d dicit hic q̄ nō intelligiꝛ vt si p se vel p alios ⁊c. nō est vex: q2 clausula illa q̄ si nō oēs ⁊c. pōt locū habere in multis

Judicib⁹ pluribus datis cum clausula q̄ si nō omnes ⁊c. si vn⁹ ipeditus fuerit an possit subdelegare: ⁊ an college teneātur subdelegatū admittere? rñ. q̄ sic.

‡ Sec⁹ ḡ si p p̄petuam cām impediatur. ⁊ sic tenet Gof. ⁊ facit. j. de vo. q̄d sup his. ⁊ q̄d ibi dixi Restat ḡ vt rñdeaꝛ ad decre. s̄. e. si p debilitate et. c. q̄uis. dic s̄m eum p̄mā loq̄ in vnico delegato vel plurib⁹ datis sine clausula. scd̄am in eo q̄ ex volūtate cōmittit nō p ipotentiā. s̄m Gof. Jo. an. Impotētia iuris et facti.

a ¶ Absq3 l'ris de ratihabitiōe. Et iō audiri nō debuit. j. de p̄cu. ca. j. nisi cauisset de rato. Sed q̄liꝛ admittiꝛ iste. h. ad agēdū † ɔ sentētiā cū nō haberet mādatū? Ad hoc dici pōt q̄ ideo admissus fuit q2 erat ɔiūcta p̄sona. q2 cleric⁹ illi⁹ ecc'lie ⁊ canonic⁹ plebis de pastino cui subest ecc'lia sancte agathe: ⁊ ɔiūcta p̄sona l3 admittaꝛ ad agēdū: cauere tñ d3 de rato. ff. de p̄cu. s3 et he p̄sone. ⁊. l. pōponi⁹. in fi. ⁊ iō caueat de rato: q2 pōt ɔtigere q̄ illi de plebe non habebūt ratā. vn̄ eis res iudicata nō obesset. C. q̄. res iudi. nō nocet. l. j. ⁊ iō ille H. cauit de rato sub fideiussoria cautione. Uel pōt dici q̄ iō cauit de rato: q2 de mandato dubitabaꝛ: q2 tūc h3 locū cautio rati. vt. C. de p̄cur. l. j. s3 videꝛ q̄ cautio ista fragilis sit: q2 ex ea nō pōt agi ad itceresse cū res talis sit q̄ nō pōt existimari: vn̄ nō videꝛ admittēda p̄pꝛ fragilitatē ipius. ff. ad trebel. l. q̄ ita. §. j. ⁊. j. vt lit. nō ɔtest. accedens. ij. s3 agi pōt ad ipēsas factas in lite. ff. rem ra. si sine. §. cū autē p̄curator. et hoc magis expedit reo: vt dicit Jo. q̄ ei caueaꝛ de rato q̄3 p̄beꝛ mādatū: q2 p hoc ɔsequiꝛ sumpt⁹: vt hic dicit. sed credo q̄ i tali casu cū res talis sit q̄ existimari nō possit tuti⁹ eēt reo si illi p̄bet mādatū. q2 dn̄s postea ɔ sn̄iam venire non pōt. s3 forte ex ista cautiōe posset agi ɔ fideiussores ad itceresse si dn̄s rē ra. nō habuerit. et estimabiꝛ inq̄3tū lesa sit ecc'lia q̄ non staꝛ sn̄ie ne quotidie litiget. ar. j. de arbi. p tuas. vbi agiꝛ ad interesse in ɔsil'i cā. Itē ex h̄ vr̄ q̄ qñ dubitatur de mādato simpl'r sit cauēdū de rato: etiā si ille diceret se velle p̄bare mandatū. ⁊ h̄ videꝛ p legē. C. de p̄cu. l. j. et q̄ p fideiussoriā cautionē ⁊ nō nudā. ff. de p̄cu. seruū quoq3. §. ait p̄tor. S3 vr̄ q̄ iste sine cautiōe debuit audiri ex eo q̄ habet īstrumēta ecclesie. arg. ff. de lega. iij. l. q̄ cyrographū. Rn̄ ista nō erāt talia instrumēta: s3 instrumēta cause p q̄ intēdebāt p̄bare de iure ecc'lie. ⁊ illa lex loquiꝛ de īstrumēto cautiōis legato. et hoc cōstabat. vn̄ eoipso q̄ legaꝛ īstrumētū itelligiꝛ esse legatū illō q̄d ɔtineꝛ in īstrumēto. al's iutile esset legatū: al's īstrumētū alteri⁹ nō p̄dest cū v̄ba īstrumēti nō adiuuēt recitātē. C. de p̄ba. ad p̄bationē. q̄liter sit itelligēdū q̄d diciꝛ l'ris de rato. diciꝛ. j. de reli. do. cū dilectus. in. j. glo.

†Licet eni esset originalis re⁹: in cā tñ appellatiōis erat actor: ⁊ per hoc s̄z Pe. et Abb. et Egi. dicim⁹ q̄ prestitit cautionē de rato q̄ al's debuisset cauere de iudicato soluendo. p̄ma placet. Jo. an.

b ¶ Suppressa. Et iō l'rē nō valuerūt. cū cōsenserit i ferrarieñ. litē ɔtestādo ⁊ p̄ducēdo testes corā eo. sic. j. de re iudi. iter mōasteriū.

c ¶ Decisione. Id est cognitiōe. Sicut est in antiqua ⁊ bene. ⁊ hoc p̄baꝛ p hoc q̄d diciꝛ: hoꝝ v̄itate suppressa. si de hmōi p̄cessu mentionē fecisset: tūc bene diceret decisionē. ⁊ tunc non posset ep̄s p̄cedere sine adiūcto vel subdelegato ipsi⁹: vt diciꝛ in illa glo. magna. sic. s̄. eo. insinuante. ⁊. j. de iudi. c. penul.

d ¶ Sententiam. Latā p abbatē scti stephani et p̄orē scti victoris.

casib⁹ de iure ⁊ de facto: in qb⁹ casib⁹ duo vł ali⁹ ꝓcedere pñt: puta † de iure: vt si est excōicat⁹ .j. de re iudi. ad ꝓbādū. vel suspectus recusat⁹ .s. e. cū sup. ⁊ c. lʒ. vel īfamis. vel fu⁹. vt .s. de rescrip. sciscitat⁹. de facto īteresse nō ꝑt: puta si mortu⁹ fuit: vł al's ꝑpetuo īpedimēto detēt⁹ puta furiosus: vt ī ꝑdi. decre. sciscitat⁹. ⁊ ī talib⁹ casib⁹ locū hʒ clausula illa: ꝙ si nō oēs ⁊c. Sed qñ ipedit⁹ ē tpali īpotētia bñ ꝑt cōmittere vices suas ⁊ ꝯsocij tenenť admittere subdelegatū. sʒ ī casu istius decre. admitti nō debuit rōnib⁹ ꝑmissis. Ergo sic dʒ ītelligi clausula illa: ꝙ si nō oēs ⁊c. puta si nō ꝑt īteresse de iure vł de facto: vt dixi tūc nō pōt cōmittere cū nullā hēat iurisdictōēʒ. al's bñ hʒ iurisdictiōem ꝗuis īpediať ad tps. et iō tūc ꝑt cōmittere ⁊ cū effectu. ⁊ qđ dicit īpeditus ad tps nō ītelligas ꝙ oīno sit īpedit⁹ vt nullo mō tūc possit interesse: sʒ si vellet oīa alia dimittere bñ posset īteresse. sʒ nō vult ꝯtēnere suā ꝓpť cāʒ illā nec teneť ff. de iudi. l. si lōgi⁹. B.

† De iure distīgui ꝑt vt recitant antiqui īter īpotētiā iurꝭ et facti vt primo casu nō subdeleget scđo sic. nisi sit mortuus. Jo. an.

a ¶ Sniāʒ ꝯfirmauit. Ex hac scđa snīa datur actio ī factū q̄ hic cōfirmať: et nō ex ꝑma. vt. ff. de his q̄ no. ifa. furti. ar. ff. ad trebel. si q̄s ꝓrē. hac tamē ꝯfirmata ꝯfirmať ⁊ prima. Lau.

Executio snīe petiť vigore sententie ꝯfirmantis.

Sūmariū

Cum. R. canonicus. ¶ Si re⁹ ad locū iudicꝭ delegati ire nō ꝑt: dʒ remoueri: ⁊ dari sibi iudex ī alio loco. h. d. Et ꝑmo ponit ꝓuisiōis ⁊ mādati cām. Secūdo mādatū ibi: mādam⁹. Ab.

Diuisio.

cardialis latā ab eodē ferrarieñ. a epō sniam ꝯfirmauit[a]: et aduerse parti super hoc perpetuū silentiū duxit imponendū. ¶ Nos ergo qđ ab eo factū est auctoritate apostolica confirmamus.

Idē ꝑposito sci dñi. subdy. nrō

¶ Locus ad quē reus secure accedere nō pōt: ⁊ canonic⁹ in causa cōcanonici delegatus recusari poterunt. Capitulum. xxxv.

Cum. R. canonic⁹ ianueñ. cām que inter ipm ex vna b parte ac. P.[b] ciuem ianueñ. vertitur tibi obtinuerit delegari: et idē ciuis ꝓpter multas ⁊ graues inimicitias ciuitatis sue: in tua neq̄at ꝑsentia cōparere. ¶ Mandamus quaten⁹ supradicto. R. huiusmodi optionē reliquas: vt (exceptꝭ canonicis ianueñ. quos c cū sint[c] eius socij merito hʒ pars aduersa suspectos) in ciuitate vł dyoce. ianueñ. in qua sunt multi d viri ꝓuidi iudicē eligat[d]: coram quo q̄stio terminetur: cui auctoritate nostra districte precipias: vt eādē causam iuxta rescripti a te obtēti tenorem ap. re. fine debito terminare procuret.

Idē Rothomageñ. archiepō.

¶ Casus. Quedā cā ꝟtebať īter istū. R. canōicū ianueñ. ⁊. P. curie ianueñ. ad petitōeʒ ipi⁹. R. fuit cā ꝯmissa ꝑposito scti dñici. q̄ cū ꝑtē citasset aduersā: ꝑs citata ī ei⁹ ꝑñtia fecit ꝓponi ꝙ ꝓpť graues īimicitias ciuitatꝭ sue in ei⁹ ꝑñtia nō poterat cōparere. dict⁹. R. significauit dño pape. Vñ mādat papa dicto ꝑposito. q̄ten⁹ ꝑfato. R. reliquat hāc optiōeʒ ꝟt ī ciuitate ianueñ. vel dyocesi eligat aliquē virū discretū exceptis canonicis ianueñ. q̄ cū sint ei⁹ socij: merito eēnt ꝑti aduerse suspecti corā q̄ qđ termieť. ⁊ dict⁹ ꝑposit⁹ ꝑcipiat ei vt eādē cāʒ s[m] ꝯtinētiā ꝑoꝝ lraꝝ fine debito termiare ꝓcuret. ¶ Nō ꝙ canōic⁹ dat⁹ iudex ꝓ suo ꝯcanonico ꝑt legitīe recusari. Itē nō ar. ꝙ ad volūtatē īpetrātꝭ iudex delegat⁹ dʒ ꝯmittere cām qñ ad eū ꝑtes secure nō ꝑñt accedere. B.

¶ Glo. seq. querit obijciendo et tripliciter soluit.

b ¶ P. ciuē. Sʒ q̄uo cōmittit papa h cām ꝯ laycū? Intelligo ꝙ cā spectabat ad foꝝ ecclie: puta cā vsuraꝝ vel decimaꝝ: vel ipe layc⁹ noluit excipe. vel est ꝯsuetudo ibi ꝙ layci ꝯueniant ꝑ lras pape.

¶ Glo. se. ponit differentiā inter iudicē ⁊ testē ⁊ ei⁹ causam quā conuertit. ponit etiam paritatem. in fi. querit et soluit.

c ¶ Cū sint eius socij. Hic habes ꝙ canonic⁹ nō pōt eē iudex cōcanonici sui ꝓpť familiaritatē q̄ ꝟitatē aliqñ īpedire solet. iij. q. v. accusatores. testis enī pōt eē canonic⁹ ꝓ canonico: cū etiā frater ꝓ fratre possit testificari .j. de ꝑsūp. lras. cū edictū de testib⁹ sit ꝓhibitoriū. ff. de testa. l. j. ea rōne. qꝛ facili⁹ habētur iudices ꝗ testes. Vñ facili⁹ repelliť iudex ꝗ testis. iudex enim recusať ꝓ modica cā: vt si eēt oriūd⁹ de terra īpetrātꝭ .j. vt lit. nō cōtest. accedēs. ij. ⁊ ar. .j. de ap. ex īsinuatiōe. Itē si iudex est suffragane⁹ ei⁹ .j. vt lit. nō ꝯte. accedēs. ij. Itē ꝯsanguinitas .j. de ap. postremo. sʒ ī teste sec⁹. iiij. q. iij. §. lex iulia. Quīcꝫ tñ aliq̄s ꝑt eē iudex q̄ nō ꝑt eē testꝭ. vt pr ī cā filij. iij. q. vij. §. tria. circa finē. Et criminosi ꝑñt eē iudices / sʒ nō testes. iij. q. vij. §. vlti. Item iudex recusať vel ali⁹ ei adiūgiť si hʒ ꝯsimilē cām .j. de iudi. cām q̄. sic ⁊ testis repelliť q̄ hʒ ꝯsimilē cām .j. de testi. ꝑsonas. Sʒ si dareť iudex ꝯ aliū canōicū q̄d dices? Nō poterit recusari ex hac cā: qꝛ par affectiōis cā oēm suspitionē remouet. ff. de ri. nup. nō solū. §. denuo. Istā causam recusandi cum multis alijs cōprehende his ꝟsib⁹. Subiect⁹. dominus: ⁊ cōmensalis amicus. Incola: canonicus: ac attingēs inimicus. Sic causam similē delegatus tueatur. Vel si patronus fuit olim: tunc moueatur.

Frater ꝓ fratre testificatur.

Iudex facili⁹ repelliť ꝗ testꝭ.

Versus.

¶ Glo. se. signat ꝯtrariū ad id qđ actor eligit. soluit tripliciter. scđo argu. ⁊ id reprobat et respondet. In fi. signat contrarium et soluit.

d ¶ Iudicem eligat. Nota ex hac lrā ꝙ qñ re⁹ ad iudicē ire nō ꝑt secure: ꝙ actor pōt et dʒ eligere iudicē in loco nō suspecto et nō aduersari⁹. Contra habes: qꝛ re⁹ eligit iudices. xj. q. j. iudices. ⁊. xv. q. vij. si autē. ⁊. iij. q. vj. ꝑegrina. ⁊. iiij. q. v. q̄sq̄s. ⁊. ij. q. vj. placuit. Idē videť cū ordinari⁹ recusať ꝙ re⁹ eligat .j. de appella. cum speciali. Cōtrariū dicit lex ꝙ iudex petit⁹ dari nō dʒ nisi ob reuerētiā petiti iudicis ff. de iudi. obseruādum. Decreta ꝑdicta loquūtur in cā crimiali: ⁊ preterea non stať hodie illis. † Qđ dicit h ꝙ iste eligat: ītelligo si altera ꝑs cū eo noluerit ꝯcordare: vel cū altera pars est absens. Vel dic ꝙ de speciali grā dabat ei papa hāc electiōem: cū de ꝯsensu vtriusꝗ esset eligēd⁹. vt .s. eo. sup q̄stionū. ‡ Itē ar. ꝙ si iudex non pōt de cā cognoscere: pōt alij cōmittere vices suas. Sʒ ꝯriū est verū .j. de ap. scđo reqrꝭ. §. tertio. ⁊ h non loquiť de iudice suspecto: sʒ qꝛ re⁹ nō pōt ire ad iudicē vñ iudex teneť locū ꝓuidere secuꝝ .j. de ap. ex ꝑte. ⁊. xxxiij. q. ij. siue. vel cōmittere cām ī loco non suspecto: vt h. vel poti⁹ ꝓcedet iudex iste auc̄te illi⁹ rescripti. Et est hic ar. ꝙ iudex incert⁹ dari possit ꝯtra .s. de rescrip. ad hec. sʒ hoc de gratia fuit. vt dictum est.

Loc⁹ si est reo suspectus vbi ⁊ a quo eligeť iudex.

† Immo stať si loq̄nť ī cā criminali epi ꝑsbyteri vł dyaconi. vt in ꝑdi. c. xv. q. vij. si aūt. Jo. an.

‡ Vł hic petiīt ille. p. dicēs ꝯueniatme ī ciuitate ianueñ ⁊ eligat sibi iudicē quē vult nō suspectū. sm Host. Jo. a.

† al. vtriuslibet.

¶ Si mādať iudici delegato vt illū absoluat qui dicit se iniuste excōmunicatū: ante ꝓbationē illū absoluere debet. Si autem dicat excōmunicationē nullā: ꝓbationem nullitatis ante ꝓnunciationem admittet. Caplm. xxxvj

Cum cōtingat interdū ꝙ layci: et .j. ¶ Insup reqsitisumus: cū quis conqueriť in se a suo episcopo post appel. ad nos legitime interpositā: vel al's iniuste excōicationis sentētiā promulgatā: ⁊ nos iudicib⁹ damus in mādatis: vt si est ita: iuxta formā ecclesie absolutionis bñficiū illi īpēdāt: vel eādē sentētiā denūciēt esse nullā: ac epš paratus sit ꝓbare se in illū anteꝗ vocem appellatiōis emitteret. vel al'as iuste huiusmodi sentētiā protulisse: an ꝓbationib⁹ nō admissis liceat iudicib⁹ excōicatū absoluere vel denūciare sententiā esse nullā? ¶ Ad qđ. t. r. ꝙ cū quis cōqueritur se post appel. ad nos legitime interpositā excōmunicatione fuisse innodatū: semꝑ vtriusꝗ † partis[e] ꝓbatiōes sunt admittēde: anteꝗ ad decernēdū super hoc aliq̄d ꝓcedatur: ꝑ quas

Cum contingat. ¶ Cōis diuisio. scđa ibi: ad qđ. q̄ subdistiguiť ī effectu in duo mēbra ꝑncipalia. Primū est qñ q̄s ꝯq̄riť se excōicatū post appellationē legitimā. Scđm est qñ q̄s cōqueriť se iiuste excōicatū: ⁊ istud mēbrū subdiuidiť. qꝛ ꝑmo loquiť qñ excōicat⁹ volebat ꝓbare se iiuste excōicatū anteꝗ absolueret. Scđo loquiť qñ excōicator volebat ꝓbare se iuste excōicasse āteꝗ excōicatus absolueret lʒ peteret se absolui. Primū mēbrū ꝑncipale est in ꝟ. ad qđ. Scđm mēbrū est in ꝟ. in eo. ⁊ scđm mēbrū scđi mēbri est ī ꝟ. vex. Jo. de imo. ¶ Casus. Aliq̄s cōqueriť dño pape. ꝙ post appellationē legitimā fuit excōicat⁹ ab epō suo: vel al's iniuste excōmunicauit eūdē. vñ mādat pa. iudicib⁹. ꝙ si est ita absoluatꝭ eūdē iuxta formā ecclie vel sniam denūcietꝭ nullā. epš parat⁹ est ꝓbare se illū excōmunicasse ante ap. eius vel sniam iustā esse. q̄riť vtrū liceat iudicib⁹ illū absoluere vel denūciare sniam nullā esse / nō admissis ꝓbationib⁹ epi. Rñ. pa. ꝙ cū aliq̄s ꝯqueriť se post ap. legitimā excōicatū: ꝓbatiōes vtriusꝗ ꝑtis sunt admittēde āteꝗ absoluať. ꝑ quas ꝓbatiōes apparebit vtrū absolui debeat vel denūciari poti⁹ nō ligat⁹. sʒ cū q̄s dicit se iiuste excōicatū fuisse: anteꝗ fuerit absolut⁹ / vix est ei⁹ ꝓbatio admittēda: nisi tūc tm̄ qñ dicit intolerabilē errorē in snīa fuisse exꝑssum. ⁊ ad hoc ꝓbandū dʒ admitti anteꝗ absoluať: sʒ si simpliciť dicat se excōicatū iniuste. ⁊ epš dicit ꝙ iuste excōicauit eūdē. ⁊ sup hoc postulat ꝓbatiōes admitti: non est epš audiend⁹ anteꝗ fuerit absolut⁹. qꝛ ⁊ si ꝯstaret ipm iuste excōicatū fuisse: nihilomin⁹ dʒ absolui. Vñ in hoc casu statim iuxta formā ecclie dʒ absolui. ⁊ postea ꝓbatiōes vtriusꝗ partis sunt admittēde / vt appareat vtrū iuste vel iiuste fuerat excōmunicatus.

¶ Nota ꝙ ī duob⁹ casib⁹ nō tenet excōicatio vt si post ap. legitimā sentētia excōmunicationis lata sit. vel si intolerabilis error in sentētia sit exꝑssus. in quib⁹ casib⁹ ante absolutionē debet admitti ad ꝓbandū. in alijs debet statim absolui. Itē non debet quis admitti ad ꝓbandū: quo ꝓbato non ꝓdest. Ber.

¶ Glosa sequens obijcit ꝙ probatio superflua. et soluit.

e ¶ Vtriusqʒ partis. Et si testes epi dicerēt excōicationem ꝑcessisse appellationē: testes autem alteri⁹ dicerent appellationē precessisse: sentētiare debet iudex ꝙ et ante sniam et post fuit appellatum .j. de testi. cum tu. et ita videtur superfluum: qꝛ semꝑ iudicať ꝓ appellante: qꝛ si testes epi dicerent ꝙ tm̄ post sniam appellasset: illis nō crederet: qꝛ ꝓbarēt negatiuā: qđ eē nō debet .s. de elec. bone memorie. et .j. de cau. pos. cū ecclesia. Dico ꝙ ꝓbationes epi audiri

Diuisio.

debent si vult ꝓbare se illũ excõicasse anteꝗ̃ vocem appellationis emitteret ſᵐ qđ ponit in q̃stione. in prin. vel etiã si vellet ꝓbare appellationẽ iniustã: qꝛ illa non ĩpediret excõicationẽ sequẽtem. j. de appel. vt debitꝰ. vbi dicit ꝙ q̃ appellat rõnabilẽ cãm debet ꝓponere: ⁊ si ꝓbata fuerit iniusta appellatio remittet ad epm̃. j. de appel. vt debitꝰ. ⁊. c. cũ in ecclesia. Nec est veꝝ qđ dicitur: ꝙ semꝑ ꝓnunciabit ꝓ appellãte: qꝛ põt esse ꝙ eps̃ meliꝰ ꝓbet: ⁊ per plures et melioꝛes testes qbꝰ stabitur † j. de proba. licet. j. de testi. in nostra presentia. Et potest dici ꝙ illa decre. cũ tu. loquitur cum testes vtriusq̧ partꝭ erãt equales: vt sic fiat interpretatio pro vtrisq̧ partibꝰ: ne de periurij reatu notentur.

† Vel ꝑrũsiões ad positões vł ad ĩterrogatões appebit semel tm̃ appellatũ. de fi. instru. cũ iohes. X. verũ. Jo. an.

a ¶ Vix vel nũq̃. Scilicet in casu sequẽti tm̃. si. j. de sen. excõ. ꝑ tuas.

b ¶ Intolerabilem errorem. xij. q. ij. qꝛ diuinis. ix. q. iij. eps̃. de her. si quis.

¶ Glo. seq. not. quem nõ debere admitti ⁊c̃.

c ¶ Nihilominꝰ. Nota ꝙ non debet q̃s admitti ad ꝓbãdum illud qđ ꝓbatũ non ꝓdest. C. de ꝓba. ad ꝓbatiõem. et. j. de symo. c. ꝑ tuas. i fi. X. qm̃ et si ꝓbata ⁊c̃. et valet ad exceptiões opponẽdas quas q̃dã admittũt indifferenter. ⁊ in fi. ꝓnũciant ſᵐ illas. si de iure valẽt: alꝰs nõ ꝓdest illa ꝓbatio. Illud fieri nõ debet. Prio cũ ꝓponunt debet ꝓuidere iudex an sint admittẽde vł nõ: si sunt admittẽde tũc demũ audiat ꝓbatiões suꝑ illis: q̃ aliter faciũt nõ bñ faciũt: qꝛ si q̃s bñ ꝓbaret exceptionẽ suã et nõ admitteret: põt eẽ cã appellãdi: ‡ qꝛ audiẽdo ꝓbatiões suꝑ illa: iudex videt eã admittere cũ effectu: ⁊ ideo illud nõ est faciendũ nisi iudex sub illa protestatione illũ ad probãdũ admittat: vt si de iure debeant valere ꝙ valeant: alꝰas non. s. de elec. cumana.

† al. admittendus.

‡ Nõ video quis sit effectus appellatiõis. Pone exẽpluʒ excipi actorẽ ab agẽdo repellendũ qꝛ excõicatꝰ minori iudex admisit exceptionẽ ⁊ ego ꝓbaui: ea ꝓbata non repellit actorẽ dicet ne garet: certe nõ. ⁊ si cõquerat quare admisit me ad ꝓbãdũ. rñdebit quare me i gessi: ⁊ cõpẽsabit culpa culpe: ⁊ certũ est ꝙ iudex appellatiõis ꝑ hoc illũ actorem nõ repellet. Item reuocat iudex suã iniustã interlocutoriã. de hoc de ap. cũ cessãte. Jo. ã.

¶ Glo. seq. querit obijciendo. et soluit.

d ¶ Probationibus. Sed cũ iste iã sit absolutꝰ: q̃re audiunt ꝓbatiões suꝑ hoc? Dico ꝙ duplici de cã põt fieri. qꝛ si ꝓbabit ꝙ iniuste fuit excõicatꝰ nõ iniũgit ei aliq̃d ꝑ iuramẽtũ. ⁊ iõ p̃ceptũ differtur q̃usq̧ ꝯstet vtrũ iuste vł ĩiuste sit excõicatꝰ. j. de of. oꝛ. ad repmẽdã. Si iuste fuit excõicatꝰ: tũc p̃cipiet ei ꝑ iuramẽtũ ꝙ suꝑ eo ꝓ q̃ fuit excõicatꝰ satisfaciat. vt ĩ dicta decre. ad repmẽdã. Itẽ si ꝓbaret ꝙ admonitiõe legitima nõ p̃missa ipm̃ excõicasset: excõicatoꝛ ꝑ mensem erit p̃uatꝰ ĩgressu eccłie. j. de sen. excõ. sacro. Itẽ si ĩiuste excõicatꝰ fuerit excõicatoꝛ tenet illi ad ĩteresse. vt. d. c. sacro. ⁊ in tm̃ tẽpꝰ abstineat q̃tũ visum fuerit suꝑioꝛi. ij. q. j. nemo. ⁊. xxiiij. q. iij. de illicita. Et ecõuerso si s̃nĩa iusta probata fuerit/ excõicatꝰ tenebit ad ĩteresse excõicatoꝛi: vt ĩ decre. sacro. nisi vtrũq̧ ꝓbabilis erroꝛ excuset: vt ibi. ⁊ ita patet q̃re admittant ꝓbatiões post absolutiõem. Additio. Pone ꝙ excõicatꝰ ꝓ ꝯtumacia petat absolui a iudice offerẽdo cautionẽ de stãdo iuri: nũq̃d absente aduersario ⁊ nõ vocato põt absolui? Videt ꝙ sic. s. de rescrip. olim. Preterea vbi lex nõ distinguit: etiã nec nos distinguere debemꝰ. ij. q. v. ꝯsuluisti. ⁊. s. de trãsla. ĩter coꝛpoꝛalia. ⁊. j. de deci. ad audiẽtiã. j. de ma. ⁊ obe. solite. nec sibi p̃iudiciũ fieri vr̃: qꝛ si eẽt p̃ns ⁊ appellaret vł ĩterdiceret nihil ei ꝓdesset: vt ĩ hoc. c. cũ ꝯtigat. Sed ꝯ dici põt. j. de sen. ex. venerabili. j. de eo q̃ mit. ĩ posses. c. j. ⁊. c. cũ venissent. xj. q. iij. excõicatos. vbi dicit excõicatos a sacerdotibꝰ nullꝰ recipiat ante vtriusq̧ partis examĩatiõẽ iustã: dic vt ibi. Additio. Et sic seruat hodie in articulis ⁊ ĩterlocutorijs: qꝛ ad lites abbreuiãdas admittunt saluo iure ĩpertinentiũ ⁊ non admittendoꝝ. Jo. an.

Venerabili fratri. ¶ Primo ponit formam delegationis. Secũdo subdelegatiõis delegati ibi: porro. Tertio reuocat ꝓcessus subdelegatoꝝ causam exprimẽs ibi: quoꝝ. Ab. ¶ Casus Fredericꝰ quõdã ĩpatoꝛ spoliauerat cephaluden̄. epm̃ ecclesiã ⁊ alijs bonis suis. papa rogauit eũ vt dictũ epm̃ restitueret. qđ idẽ promisit se factuꝝ: sʒ nõ adimpleuit ꝓmissum. Vñ papa mãdat archiep̃o cusentin̄. q̃tenꝰ p̃dictũ epm̃ faceret restitui ad ep̃atũ/ et alia qbꝰ fuerat spoliatus. q̃ restituto plenarie ⁊ coꝛpoꝛalẽ possessionẽ ⁊ pacificã adepto: si ep̃s ip̃e de dilapidatiõe suspectꝰ eẽt viꝝ ꝓuidũ coadiutoꝛẽ ꝓuideret eidẽ: sine cuiꝰ cõsilio nihil disponeret de his

Diuisio.

denicq̧ apparebit: an absolutiõe indigeat cõquerẽs: vel denũciandus sit potius nõ ligatus. ¶ In eo vero casu cum excõmunicatũ q̃s se asserit iniuste: vix vel nũq̃ᵃ est eius (anteꝗ̃ absolutꝰ fuerit) ꝓbatio admittẽda: nisi tunc tm̃ cũ asserit ĩ excõmunicatiõis sentẽtia intolerabilẽ erroꝛemᵇ fuisse patẽter expressum: ad qđ ꝓbandum admittitur anteꝗ̃ absolutionis gratiã cõsequatur. ¶ Verum si ꝓponat se simpliciter excõmunicatũ iniuste: ac episcopꝰ ad ꝓbandũ ꝙ iuste ipsum excõmunicauit: suas postulet probationes admitti: nõ est ante absolutionẽ ipsius aliquatenus audiẽdus: † cũ et si pro cetero cõstaret ratiõabiliter ĩ illũ excõmunicationis sententiã ꝓmulgatã: nihilominusᶜ esset ei absolutio ĩpẽdẽda humiliter postulãti: ⁊ ideo in hoc casu illũ credimꝰ iuxta formã ecclesie ꝓtinꝰ absoluẽdũ: vt sic demũ ꝓbationibusᵈ vtriusq̧ partis admissis: vtrum iuste vel iniuste ligatꝰ fuerit decernatur.

Honorius. iij. messan̄. et regin̄. archiepiscopis.

¶ Si subdelegatus delegati pape iurisdictiõe vti ceperit a delegato remoueri nõ potest: et si fecerit contra mandatum: siue excesserit formam rescripti: processus est nullus. Capitulũ. xxxvij

Venerabili. f. n. archiepiscopo cusentin̄. dedimꝰ in mãdatis: vt cephaluden̄. episcopum restitui faceret ad episcopatũ: ⁊ ad alia quibꝰ fuerat spoliatusᵉ/ quo restituto plenarieᶠ ⁊ coꝛpoꝛalẽ ac pacificã possessionẽ adepto: si ep̃s merito esset de dilapidatiõe suspectusᵍ/ virũ ꝓuidum ⁊ honestũ ꝓuideret coadiutoꝛẽʰ eidẽ adiũgere: sine cuiꝰ ꝯsilioⁱ nihil eoꝝ faceret q̃ ad administrationẽ pertinẽt tẽpoꝛalem: quoadusq̧ veritate cõperta duceremus aliter ꝓuidendum: interim omne alienatiõisᵏ genus

que ꝑtinẽt ad tp̃alẽ administrationẽ quousq̧ papa de ip̃o aliť duceret ꝓuidẽdũ ṽitate cõꝑta. ⁊ ĩterim vtriq̧ illoꝝ ĩterdiceret oẽ genus alienatiõis. Sʒ archieps̃ ĩfirmitate coꝛpoꝛis grauatꝰ cõmisit vices suas abbati sctĩ spũs de panoꝛmo. q̃ cum deberet epm̃ facere restitui: cepit inq̃rere vtrũ ep̃s eẽt de dilapidatiõe suspectꝰ ꝯtra formã mãdati. eo nõ restituto. postmodum archieps̃ cũ iã eẽt officio suo functꝰ cõmittẽdo in ĩtegrũ vices suas: idem negociũ cõmisit thesaurario cusentin̄. tãdẽ processus illoꝝ iudicũ dño pa. fuit exhibitꝰ. q̃s dñs pa. iusticia exigẽte cassauit. i. cassas et irritas nũciauit. qꝛ abbas ꝯtra formã mãdati processit ad inq̃rendũ de dilapidatõe: nõ restituto ep̃o. et quia archieps̃ postea thesaurario negociũ nõ potuit delegare. et ideo quicq̃d fecit: nulliꝰ fuit momẽti. ¶ Nota ꝙ spoliatꝰ restituẽdꝰ est ãteꝗ̃ aliq̃d sibi obijciat. Itẽ forma mãdati seruãda est: alioq̃n nihil agitur. Itẽ suspectꝰ de dilapidatiõe nõ statĩ remouetur: sʒ dat ei coadiutoꝛ. et oĩs alienatio ꝓhibet eis interim. Itẽ cõmittens vices suas: postea reuocare nõ potest. nec alij cõmittere. qui ꝯtra facit nil agit. Ber.

e ¶ Fuerat spoliatus. Per fredericũ ĩpatoꝛẽ.

f ¶ Restituto plenarie. Hoc iõ dicit: qꝛ spoliati ad oĩa iura sua tã coꝛpoꝛalia q̃ ĩcoꝛpoꝛalia debẽt restitui añq̃ aliq̃d sibi obijciat vel q̃ inq̃sitio fiat ꝯ ip̃os. vt. ij. q. ij. ꝑ totũ. ⁊. c. nullꝰ. vbi đr ꝙ oĩa iura sunt restituẽda. iij. q. j. ⁊. ij. ꝑ totũ. ⁊. j. de resti. spo. in lr̃is. ⁊. c. item cũ quis. ⁊. c. ex conquestione. ⁊. c. pisanis. vnde dicit plenaria.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

g ¶ Suspectus. Sed videt ꝙ isti nõ sit dãdꝰ coadiutoꝛ ex q̃ erat de dilapidatiõe suspectꝰ ĩmo potiꝰ deberet destitui. ij. q. ij. q̃ ea. C. de suspe. tu. eũ quẽ. ⁊ dolũ facere videbat petẽdo restitutionẽ: cum destitui debeat ꝓpter hoc. ff. de do. excep. dolo. Dic ꝙ hoc olim obtinebat ſᵐ antiqua iura: ꝙ accusatꝰ seu denũciatꝰ suspectꝰ de dilapidatione remouebat pendẽte lite ab administratione. vt. iij. q. ij. q̃ ea. vbi de hoc. ⁊. C. de suspe. tut. eum quẽ. hodie vero secꝰ: quia nõ remouet ab administratione nisi primo probet suspectꝰ de dilapidatione male administrãdo. ⁊ hoc probat: p̃sumit ꝙ de cetero male administrabit. ff. de admi. tu. si cui. §. hisdẽ. ⁊. ff. de suspe. tuto. tutoꝛ. §. q̃ri põt. ⁊. C. de suscepto. ⁊ archa. si aliq̃d. li. x. Et ita accusatꝰ siue denũciatꝰ de dilapidatiõe: et probatꝰ suspectꝰ ſᵐ iura nr̃a remouet ab administratione: vt hic. ⁊. j. de symo. lʒ hely. Et etiam iudex sine accusatoꝛe põt aliquẽ remouere: si aptissimis argumẽtis liq̃at eũ eẽ suspectũ. ff. de suspec. tu. l. iij. §. p̃terea. Nec admittẽdus est si vellet satis dare: qꝛ satisdatio nõ ĩmutat maliuolũ animũ tutoris. isti. de suspe. tu. §. nouissime. ⁊. ff. de suspe. tu. qꝛ satisdatio. Et q̃ ecclesiã suam pro alienis debitis aggrauat siue obligat ip̃o iure suspensus est ab administratiõe tp̃aliũ ⁊ sp̃ualiũ. j. de solu. si quoꝝdã. Ad hãc aũt denũciationẽ q̃libet videt admittẽdꝰ. in aut. de nõ alie. aut ꝑmu. §. hic nobis. in fi. col. ij. ⁊. C. de suspe. tu. pietatis. probabiliꝰ tñ videt ꝙ hi tm̃ admittant quoꝝ ĩterest. vt. xxj. q. vij. filijs vel nepotibꝰ. et. ij. q. vij. quapropter. vel saltẽ soli clerici admittantur. xij. q. ij. non liceat. Ad denũciãdũ admitterem quẽlibet de illa parrochia: qꝛ eoꝝ interest vt ecclesia non ꝑueniat ad malũ statum. argu. xvj. q. j. quoniam quicquid. ⁊. xij. q. ij. aurum habet.

Suspectꝰ de dilapidatiõe an sit remouẽdus ab admĩstratione.

Suspectꝰ de dilapidatione a qbꝰ est denũciãdꝰ.

h ¶ Coadiutorem. Et ita hic dat coadiutoꝛ ꝓpter suspitionẽ dilapidatiõis. alibi dat ꝑpť infirmitatẽ seu senectutẽ. vij. q. j. scripsit. ⁊. c. q̃uis. ar. ff. de tutel. solet. † ⁊. j. de cle. egro. c. vl. ⁊ penul.

Coadiutoꝛ dat duplici de cã.

† Dat curatoꝛ hñti tutoꝛẽ ꝑpť tutoris ĩfirmitatẽ vel senĩũ. Jo. an.

¶ Glo. seq. ponit dictum cui signat contrarium et soluit.

i ¶ Cõsilio. Hoc ĩtelligo ⁊ ꝯsensu. alꝰs nõ valeret multũ talis coadiutoꝛ. arg. ad idẽ. s. de elec. cũ in veteri. et. c. ne ꝓ defectu. Ar. ꝯ. j. de arbi. cum olim. Sed illud videt dictũ ꝓpter formam arbitrij.

k ¶ Omne alienationis genus. Quid cõtineat per hoc ꝙ dicit omne genus alienationis. habes. j. de re. eccle. non alie. ca. nulli. et C. de rebus alie. non alie. sancimus. Largissime sumit hic hoc verbum alienationis: alibi stricte sumit pro eo tantũ cõtractu quo dominium transfertur. C. de fun. do. l. j.

a ¶ Cassauimꝰ. i. cassos ⁊ irritos ꝯnūciauimꝰ. ş. ꝺ rescri. cū dilecta.
b ¶ Mandati. Et merito: quia fines mandati diligenter seruandi sunt. ff. manda. diligēter. ⁊ C. de ꝓcu. si ꝓcurator et. ş. de rescrip. cū dilecta. vbi quasi idem quod hic dicitur: vbi de hoc.
¶ Glosa sequens soluit questionem.
c ¶ Vices suas. Hic soluitur qꝺ dubitatur: an delegatꝰ simpliciter cōmittēs vices suas possit eas reuocare: ⁊ patet ꝙ non: postꝙ ille vti cepit sua iurisdictōe: vt hꝫ ptꝫ. et vt no. ş. eo. sup qōnū. inno. pꝫ ⁊ c̄. qꝛ ꝯmittēdo vices suas simplr̄ omnia ꝯmisit q̄ poterat sup illo negocio. sic. ş. e. sup qōnū. §. si ꝯo. sic q̄ cām simplr̄ ꝯmittit oīa vr̄ cōmittere q̄ ad cām ꝑtinere noscunt. ş. eo. ꝑterea. ⁊ ꝟ. e. suspitiōis. et est ar. ꝙ indefinita eq̄pollet vniuersali. ff. ꝺ ser. vꝛ. ꝑdi. si fuitꝰ. ⁊ ff. ꝺ tutel. l. iij. §. vl. ⁊ ꝟ. ꝺ ꝑui. qꝛ circa. ⁊ ꝟ. de iure patro. ex lr̄is.

Indefinita eq̄pollet vniuersali.

d ¶ Nō potuit demandare. Cū abbas iā processisset ī negocio. antea ꝯo potuit reuocare. B.

Significātibus. ¶ Hic est casus satis notabilis. Primo appellans. narrat factum. Secūdo papa dat iudices ibi: ideoꝙ. Abbas.

Diuisio.

¶ Casus. Juliana vidua ipetrauit lr̄as contra. M. mulierē. ⁊ J. filium eiꝰ sub hac forma. Significauit vobis iuliana vidua et paup ꝙ M. mulier et. J. filiꝰ eiꝰ sup terris ⁊ rebus alijs iiuriant eidē. Judices citauerūt dictam. M. et J. filiū eiꝰ. ipi ī pn̄tia iudicū ꝯstituti excipiēdo ꝓposuerūt ꝙ lr̄e ille ipetrate fuerūt suggesto mēdacio. qꝛ dicta. J. nobilis est ⁊ diues. ⁊ ipa mētita est se pauperē. q̄re ꝑ easdē lr̄as nō poterāt ꝯueniri: nisi req̄sito priꝰ dn̄o sub cuiꝰ iurisdictiōe ꝯsistūt corā quo parati erāt de iusticia rn̄dere. Vn̄ iudices interloquēdo ꝓnūciauerūt se nō debere ꝓcedere ꝑ easdē lr̄as. postea ptes cōpromiserūt ī quosdā arbitros sub hac forma. ꝙ si īfra certū terminū in cōpromisso appositū cām nō determiarēt: ad examē eorūdē iudicū redirēt. arbitri infra tēpꝰ statutū cām nō determiauerūt. Vn̄ iudices ꝑ formā cōpromissi iurisdictōeꝫ resūpserūt. ⁊ cū vellēt ī cā ꝓcedere dicta. M. ⁊. J. filiꝰ eiꝰ sētiētes se ꝑgrauari se. ap. appellarūt. vn̄ mādat pa. q̄tenꝰ si ita est: reuocet in irritū q̄cq̄d ꝑ dictos iudices factū fuit. ¶ Nota ꝙ cū iudex ꝓnūciat se nō hr̄e iurisdictionē siue se nō posse ꝓcedere: statim amittit iurisdictionē/etiā si iuste ꝓnūciat. Vn̄ in cā illa vlteriꝰ nō ꝓcedet ex pmo rescripto. Itē cōpromissum ifra certū tp̄s pōt fieri. Itē quicq̄d fit post legitimā appellationē nō tenet. Ber.

† al. ipis.

¶ Glo. seq. ponit dictum cui signat contrarium. et soluit.

e ¶ Pauperē se dixisset. Et si paup eēt adhuc dꝫ corā suo iudice agere ⁊ seq forū rei: qꝛ cā viduaꝝ nō spectat ꝑncipalr̄ ad eccl̄iaꝫ nisi q̄ ad ꝓtectionē ⁊ defēsionē. ꝟ. de ꝯ. si. sup q̄busdā. lxxxvij. di. c. j. ⁊ ij. Jmmo ad iudiciū regis siue dn̄i illiꝰ loci cā viduaꝝ pupilloꝝ ⁊ orphanoꝝ spectare vr̄. xxiij. q. v. regū. ⁊ q. iij. ab īꝑatoribꝰ. ⁊ C. qn̄ iperator. iter pu. l. vna. scꝺario ad eccl̄iam spectat. xxiij. q. v. admistratores. vel si iudex scl̄aris negligēs eēt. ꝟ. de fo. cōpe. ex parte. B. Sꝫ ibi in possessorio: in quo casu potest implorare iudiciū ecclesie.

Viduaꝝ cause ad q̄s spectāt

¶ Glo. seq. reci. ꝑ. q. an bn̄ ꝓnunciauerint iudices: et dicit ꝙ nō quo ad vnam executionem: quo ad aliam distinguit.

f ¶ Procedere nō debere. Nō vr̄ ꝙ bn̄ ꝓnūciarēt q̄tū ad scꝺam exceptōeꝫ: sꝫ supsedere debuerūt quousꝙ ꝓcederet corā iudice seculari. Et si ille fuisset negligēs ī iusticia exhibēda ipsi postea ꝓcedere potuissent. ꝟ. de fo. cōpe. ex trāsmissa. ⁊ c. lꝫ. ⁊ c. ex tenore. Et ita sic ꝓnūciando amiserūt † iurisdictionē: qꝛ iudex siue bn̄ siue male ꝓnūciādo functꝰ est officio suo. ff. de re iudi. iudex. Sic etiā ipo facto sine ꝓnūciatiōe amittit q̄s iurisdictionē aliū sibi associando q̄ iurisdictionē nō hꝫ. ş. eo. cū sup. Et si referat negociū ad supiorē. ꝟ. de of. leg. lꝫ. Vel si dicat tm̄ se referre velle negociū. ꝟ. de ap. intimasti. ⁊ C. de rela. l. j. Et iō nō potuerūt illā postmodū resumere: qꝛ siue bn̄ siue male functi sunt officio suo. ş. eo. in lr̄is. ff. de re iudi. l. iudex. etiā de ꝯsēsu partiū: qꝛ ex quo expirauit iurisdictio partes nō poterāt eis dare iurisdictionē: qꝛ ꝯsensus ꝑuatoꝝ iudicē non facit eū q̄ nulli ꝑest iudicio. ff. de iurisdi. om. iu. ꝑuatorū. vn̄ vlteriꝰ nō poterāt se itromittere vnde cassat q̄cq̄d fecerūt tāꝙ a nō suo iudice factū: vt dicit ī fi. Sed in eo ꝙ dicit se pauperē: cū eēt diues ⁊ nobilis in fraudē vt citiꝰ haberet lr̄as videt ꝙ bn̄ ꝓnūciasset ne de fraude cōmodum reportaret. ar. ş. de rescri. sup lr̄is. ⁊ c. sedes. si ꝯstitit eis ꝙ dolo siue fraude dicit se pauperē: bene ꝓnūciarunt: secꝰ si ꝑ simplicitatē. vt ī decre. ꝑdic. sup lr̄is. qꝛ tūc siue sit paup siue diues dꝫ requiri ꝑus dn̄s secl̄aris: vt dixi in prin. notule.

† Contra. ꝟ. de ꝑben. dilectus. iij. Sol. ibi ꝑ

cedunt auctoritate secūdi rescripti. vel ibi male fuit ꝓnūciatū hic bn̄ fm̄ Hostiē. vel ibi forte fuerat appellatū ab illa ꝓnūciatione. Jo. and.

eoꝝ vtriusꝙ auctoritate nostra districtius iterdicēs. ¶ Porro idē archiepiscopus corporis ifirmitate grauatꝰ: cōmisit ī huiusmodi negocio vices suas primo abbati sancti spūs de panormo: ac demum thesaurario cusentineñ. ¶ Quoꝝ ꝓcessus nobis exhibitos: de fratrum nostroꝝ consilio cassauimus[a] iusticia exigente: qꝛ videlicet abbas contra mandati[b] nostri tenorē: ad inquirēdum vtrū de dilapidatiōe suspectus esset eps̄ eo non restituto ꝓcessit: et archieps̄ ipse (cū iā suo functꝰ esset officio: dicto abbati cōmittendo in integrū vices suas[c]) huiusmodi negocium dicto thesaurario non potuit demandare[d].

Gregorius. ix. S. precentori et magistro. A. canonicis ambiañ.

¶ Si delegatus pronūciauerit se iurisdictionē nō habere: ipam etiam de consensu partium non reassumit. Capitulum. xxxviij.

Significantibꝰ. M. muliere. ⁊. J. nato eiꝰ: nos noueritis accepisse ꝙ cū nobilis mulier Juliana vidua mentiens se pauperē contra eos sup terris ⁊ rebꝰ alijs ad iudices nr̄as litteras ipetrasset: ijdē corā eis † excipiendo ꝓponere curauerunt ꝙ cū dicte littere suggesto mēdacio ipetrate fuissent: cū predicta Ju. (que nobilis ē ⁊ diues) pauperem[e] se dixisset ī eis: corā ipsis (nisi requisito prius dn̄o sub cuius iurisdictione ipsi consistunt: et coram quo parati erāt eidem exhibere iusticie cōplemētū) nō debebāt de iure ꝑ tales lr̄as ꝯueniri. vnde dicti iudices interloquēdo ꝓnūciarunt se ꝑ easdē litteras procedere[f] nō debere: et. ꝟ. ¶ Demū fuit a partibꝰ ī quosdā tāꝙ in arbitros taliter compromissum: ꝙ si infra terminum[g] in cōpromissum expressum cām nō decideret: partes ad eorūdē iudicum redirent examē. Verū arbitris causam infra terminū negligentibus[h] terminare: dicti iudices iurisdictionē ꝑ formā cōpromissi[i] huiusmodi resumpserūt: a quibus ijdē se sentientes grauari: ꝙ sup his sup q̄bus ab eis fuerant absoluti: litigare compellebant eosdem: ad nostram audiētiam appellarūt. ¶ Ideoꝙ mandamus quatenus si est ita: reuocetis in irritum. Idem.

¶ Arbitri electi ad cām recusatiōis assignāt ꝑtibꝰ terminū ad ꝓbādū cām suspitionis: ⁊ iudex recusatꝰ compellit arbitros ad cām finiēdam. Ca. xxxix.

Suspitionis causa[k] cōtra

eū q̄ nulli ꝑest iudicio. ff. de iurisdi. om. iu. ꝑuatorū... (see above)

g ¶ Si infra terminū. Qꝺ fieri pōt. ff. de arbi. si cū dies. ī ꝑn. sicut ⁊ iurisdictio ad terminū cōmittit. ş. eo. de causis. ⁊ etiā infra terminū posset quis redire ad iudicē ‡ si vellet. ff. de arbi. sed si in seruū. in fi. sꝫ pena cōmitteretur.

‡ Nō expirat iurisdictio ꝑ ꝯpromissū lꝫ expiret ꝑmū cōpromissū ꝑ secūdū. et de hoc q̄ sit diuersitatꝫ rō no. ī spe. de arbi. §. finit. ī fi. ⁊ dicā de arbi. innotuit. super. j. glo. Jo. and.

h ¶ Negligētibꝰ. Poterāt cōpelli ad ꝓcedēdū ex quo erāt negligētes. ff. de arbi. l. iij. §. j. īmo ⁊ si ptes finito termino vellēt iterū ī eos cōpromittere: compellēdi sunt suscipe arbitriū ex quo fuerūt ī mora. ff. de arbi. si cū dies. rn̄. j.
¶ Glo. seq. q̄rit ⁊ soluit.

i ¶ Per formā cōpromissi. Si pēa fuisset apposita in isto cōpromisso nunquid mulier ista q̄ noluit redire ad iudices posset ꝯueniri ad penā? Credo ꝙ non: qꝛ ꝑ hmōi cōpromissū ptes nō poterāt eis dare iurisdictionē: cū ꝑuatoꝝ ꝯsensus eū iudicē nō faciat q̄ nulli ꝑest iurisdictioni: vt dictū est in glo. nō videt. ⁊ ideo cū ꝑncipale nō teneat: nec pena sup hoc adiecta. vt. ꝟ. de ꝑcar. ca. ij. in glo. que incipit. ꝓmissa. ⁊ ꝟ. de cēsi. grauis. in glo. que icipit. hec fideiussio. Si aūt isti iudices essent ordiarij al's: ⁊ ex certa sciētia cōpromisissent subijcere se eoꝝ iurisdictiōi † tūc posset peti pena si nollent se subijcere ipsorum iurisdictioni. Ber.

† Dicebat Phi. ꝙ ēt eo casu āte litē ꝯtestatā licebat pēitere. ff. ꝺ iur. om. iu. si ꝯuenerit. ex q̄ non erant al's sui iudices. ꝺ hoc. ꝟ. de iudi. c. j. Jo. and.

Suspitionis causa. ¶ Vt sunt duo dicta: due sunt partes: scꝺa ibi. ab ipo quoꝙ. ¶ Casus. Reus corā iudice cōstitutꝰ assignauit iustā cām suspitiōis ꝯtra iudicē dicēs ꝙ paratꝰ erat arbitros eligere. sup hac suspitione cognoscenda: electi sunt arbitri a partibꝰ. querit vtrū iudex debeat ipis arbitris terminū assignare infra quē suspitionis causam debeāt terminare? Rn̄. pa. ꝙ iudex q̄ ꝓpt hoc forsitā ꝓuocatꝰ obesset: nō debet ad hoc terminū assignare: sꝫ arbiter potiꝰ corā q̄bꝰ ꝓbatio est faciēda. ⁊ oīa facere debēt q̄ ad hūc articulū ꝑtiere noscunt. Jstud hodie correctū est: qꝛ iudex hoc facere debet ꝑ decre. inno. iiij. q̄ incipit legitima suspitiōis cā.
¶ Ab ipso. dicit in. §. isto ꝙ si arbitri discordes fuerint: iudex cōpellere debet ipsos vt in vnā sn̄iam ꝯueniāt/vel tertiū aduocēt cū quo ipi duo/vel alter eoꝝ ī vnā sn̄iam ꝯueniāt. ne huius occasione ꝑncipale negociū ꝓroget: ⁊ hoc q̄dē facere debet iudex. qꝛ sicut iurisdictio est cōmissa eis: sic et oīa alia sine q̄bꝰ iurisdictio explicari nō pōt. ¶ Nota illa oīa ꝑtinere ad iurisdictionē iudicis: sine quibꝰ ꝑncipalis q̄stio nō pōt exerceri. ⁊ si sint accessoria ad cām ꝑncipalem. Itē nota ꝙ suspēsa iurisdictione iudicis: nihilominꝰ suā exercet iurisdictionē/qꝺ est mirabile. Sed hoc ideo est vt ꝑ hoc sua iurisdictio declaret. sꝫ in omnibꝰ alijs nihil facere pōt: q̄diu ꝓnunciatum sit super causa suspitionis. Ber.
k ¶ Suspitionis causa. Que debet esse rationabilis ad recusandū: talis q̄ si esset ꝓbata deberet legitima reputari. ꝟ. de ap. cū speciali. sic ⁊ in appellatione. vt in decre. cū speciali. ⁊ c. vt debitus. et si est dubia arbitri hoc diffiniant.

a ¶ Forsan. Quia nõ debet iudex ꝓpterea moueri: quia nõ facit ei iniuriã: cũ vtaꝛ iure suo. ꝭ. de elec. cũ ecclesia vulterana. ff. de iniur. iniuriaꝝ. §. j. ⁊ hoc est ei a iure ꝯcessum: vt hic. ⁊ ꝭ. de appel. scdo requiris. §. j. ⁊ c. cũ speciali. Sed refert se ad id qđ cõtingere solet: licet nõ debeãt moueri: tñ indignãter ꝓ maiori parte: et ideo ꝙ forsan ꝓuocatꝰ est cõtra il lũ/ nõ debet terminũ ad hoc cognoscẽdum assignare: ne sibi obesset in artãdo ipm. ⁊ lꝫ sit ꝓuocatꝰ/ nõ tñ ꝓpterea poterũt ipm declinare qsi offensum cũ habeat iurisdictionẽ cessante ꝓbatiõe suspitiõis. ff. a q̃ appellaꝛ. l. vna.

¶ Glo. se. dat siꝛe, q̃rit et soluit. Iterũ q̃rit ar. negatiue. soluit ꝯriũ. not. demũ hic speciale: tractãs qualis sit iurisdictio arbitroꝝ. in fi. notat tria tempora.

b ¶ Ad quos omnia. Sicut eni iudici oĩa cõmissa itelligunꝛ que ad cãm ipsam ptinẽt. ꝭ. eo. ꝑterea. et hic. §. se. ff. de iurisdi. om. iudi. cui iurisdictio: sic et his arbitris: ⁊ habẽt iurisdictionem et coertionẽ: ⁊ possunt cõpellere testes et īpedientes punire: vt pꝫ hic expsse: et põt appellari ab eis. Sed ad quẽ appellabiꝛ? Ad papam appellabiꝛ. Sꝫ qđ dices si isti q̃ eligũtur arbitri a partibꝰ nolũt suscipe arbitriũ quid erit: sunt ne cõpellẽdi? Uideꝛ ꝙ nõ: q: nemo cõpelliꝛ arbitriũ suscipere. ff. de arbi. l. iij. §. j. † q: hec res libera est: vt ibi dr. Dico ꝙ teneꝛ accipe tale arbitriũ: imo in ỽtute obedientie districto ꝓcepto a dño papa iniũcto teneꝛ. ꝭ. de ap. cũ speciali. ⁊ si huic ꝓcepto non obediãt/ sunt cõpellẽdi. Si iudex ordiariꝰ recusaꝛ: ordiariꝰ cõpellat illos. si delegatꝰ de quo hic loquiꝛ eos cõpellat: non obstãte co ꝙ recusatꝰ est. alas iudiciũ nõ ꝓcederet. Itẽ hic est aliud speciale: q: ꝯsensus ꝓuatoꝝ eũ facit iudicẽ q̃ nulli ꝑest iudicio: nec isti veri arbitri dicunꝛ nisi ꝓ tãto: q: eligunꝛ sicut arbitri. alij eliguntur de ꝯsensu partiũ: ⁊ hic pꝫ ꝙ alij arbitri nullã coertionẽ habent: sed tñ metu pene eoꝝ sñie staꝛ. C. de arbi. l. j. vel ꝑ emologationẽ. i. ꝯfirmationẽ/ vel approbationẽ: vel taciturnitatẽ decẽ dieꝝ. C. de arbi. cũ antea. ⁊ isti iudices sunt: lꝫ arbitri appellenꝛ. sic. xj. q. j. pueniț. ⁊ ff. q̃ satisda. cog. l. arbitrio. et. ff. qđ me. cau. si cũ exceptiõe. §. hec autem actio. ‡ C. de sen. ex pericu. re. l. j. ⁊ ff. de ꝓba. si arbiter. Et iurisdictio istoꝝ quasi ordiaria est ꝑ electionẽ: sicut qñ exercitꝰ sibi eligit īperatorẽ. xciij. dis. legimꝰ. ⁊ ꝯstitutio cõfirmat talẽ iurisdictionẽ. ꝭ. de ap. cũ speciali. sicut ⁊ lex mãdata ꝯfirmat talem iurisdictionẽ. ff. de iurisdi. om. iu. ⁊ q: Et ex eo ꝙ dicit oĩa q̃ ad hũc articulũ ⁊c. iudex recusatꝰ nil poterat facere citra articulũ recusationis. et sic nõ poterat ꝓfigere terminũ arbitris ad finiẽda cãm recusationis. sed ante istã decre. iudex recusatꝰ ꝓfigebat terminũ arbitris ad finiendã cãm suspitiõis: sꝫ hodie iudex recusatꝰ debet statuere terminũ arbitris ꝭm ꝙ olim fiebat ante istã decre. ꝭ. de appel. legitima. li. vj. et in hoc solo corrigiꝛ hec decre. p illã alijs nõ mutatis. Ber.

† Ibi locꝰ de ꝯpromisso voluntario. hic de necessario si ne q̃ nõ põt expediri iurisditio delegati. Jo. an.

‡ In hac lege et duabꝰ seq. arbiter põtꝛ ꝓiudice. Jo. an.

c ¶ Terminũ. Scꝫ ad ꝓbatiõeꝫ faciẽdã pñt arbitri terminũ ptibꝰ assignare: ⁊ oĩa alia q̃ ptinẽt ad hãc suspitionẽ ꝓbãdã arbitri facere debẽt: ⁊ nõ iudices. Et ꝑ hanc decre. nõ videꝛ ꝓhiberi iudici qn possit prefigere terminũ cõpetentẽ arbitris: ifra quẽ cãm suspitionis debeãt termiare sicut oli fiebat. Cõtra tñ dici ꝯsueuit: ⁊ hodie redactũ est ad ius cõe. vt. ꝭ. de ap. legitima. in ꝯcilio lugdu. lib. vj.

d ¶ Ut ꝯueniant. Scꝫ arbitri. ff. de arbi. l. itẽ si vnꝰ. §. ꝑncipaliter.

e ¶ Aduocent. Scꝫ arbitri ⁊ nõ ptes. ꝭ. de rescrip. c. pastoraꝛ. et verũ est ꝙ ꝑmi duo eligi debẽt a ptibꝰ: sꝫ tertiꝰ ab arbitris: vt hic.

¶ Glo. seq. obijcit ⁊ soluit. querit ⁊ soluit.

f ¶ Sũt cogẽdi. Siꝛe dicit lex i verſ arbitris. ff. de arbi. itẽ si vnꝰ. §. ꝑncipaliꝛ. ne res sine exitu eẽt. Sed vꝛ ꝙ iste iudex sup ꝑncipali nõ possit se intromittere: cũ sua iurisdictio iterim sit suspensa. sic. ꝭ. eo. pastoraꝛ. §. ꝑterea. ⁊ pẽdẽte dilatõe iudicũ officiũ cõquiescit. † C. de dila. siue ps. et. ꝭ. de ap. significãte. ar. ꝭ. de rescrip. pastoralis. in fi. Sꝫ hoc ꝑmitꝛ iudici i penã illoꝝ q nolũt ꝯcordare: ⁊ ne culpa coꝝ ꝯtingat negocium ꝓrogari: ⁊ ita malicia eoꝝ coerceda est. alas se iudex itromittere nõ põt circa principale: cũ sit iurisdictio suspẽsa: vt dixi. Sꝫ qđ erit si arbitri nõ ꝯueniãt simul maliciose vt negociũ ipm ꝓrogeꝛ? Idẽ credo ꝙ iudex possit eos cõpellere vt ꝓ cedãt: ne diutiꝰ ꝯtingat negociũ differri: als cõtineret iniquitatẽ ista cõstitutio: q: ꝑ hoc dareꝛ causa malicijs hoĩm qbus est potius obuiãdum. ꝭ. de rescrip. sedes apostolica. et. ff. de rei ven. in fundo.

† Hac rõne placet hic Inno. ꝙ si aliq̃ ps etiã recusãs sit cõtumax in certo actu vel articulo coram arbitris assigna

a iudicẽ assignata: nõ ipe (q̃ forsãa ꝓuocatꝰ obesset) sꝫ arbitri potiꝰ corã qbꝰ ꝓbatio est faciẽda: ⁊ ad

b quos oĩab q̃ ad hunc articulũ faciũt ptinere noscunꝛ: possunt ad

c ħ terminũc assignare. ¶ Ab ipso quoqꝫ iudice (cui siꝛe iurisdictio sic ⁊ cetera: sine qbꝰ explicari nõ põt: itelligunꝛ eẽ ꝯmissa) ijdẽ vt

d ꝯueniãtd (si discordes fuerint) in vnã sñiaꝫ vł tertiũ ꝯcordiꝛ aduo

e cẽte cũ quo duo vł alter eoꝝ id fa

f ciat sũt cogẽdif: ne hmõi occasione principale negociũ plꝰ debito ꝓrogeꝛ. Idẽ abba. s. genouefe

¶ Delegata iurisdictio ad personas non expressas in rescripto etiam de ipsarum consensu prorogari non potest. Capitulum. xl.

P.et.G. ꝑ lrãs aplĩcas conquerentibꝰ corã te de epo lõdoñ. ꝙ ꝯcessum ab eis mutuũ:

g ꝑmisso loco ⁊ termiog nõ ꝑsoluit pẽdẽte iudicio. I. laycꝰ q̃ in q̃ntitate q̃dã eisdẽ mercatoribꝰ tene

h baꝛ/ se in tuã iurisdictionẽh (sicut

i asserit) voluit ꝓrogarei: vt si ifra terminũ ꝯstitutũ ꝑdictã non soluerat q̃ntitatẽ: excõmunicatiõis ⁊ interdicti sentẽtias in personã

k ⁊ terrã eiꝰ ꝑmulgaresk. ¶ Quas hmõi occasione a te latas: decernimꝰ nõ valere: cũ et si als iuris

l dictioni ꝑesseł dicaris (quia i dictũ. I. nullã iurisdictiõem habe

m bas) iurisdictõis ꝓrogatiom nulla noscit extitisse: cum hmõi delegata iurisdictio ad alias personas nequeat prorogari. Idem.

¶ Maior. xx. annis põt a quocũqꝫ dari delegatꝰ. Idẽ in maiori. xviij. dũmõ interueniat cõsensus partiũ. Minor vo. xviij. nõ põt dari nisi a principe. Cap. xlj.

P.et.G. ¶ Hoc ca. est multũ famosũ. ꝑtinẽs materiã ꝓrogatiõis satis difficilẽ ⁊ plixã. ⁊ cõis in eo est diuisio. secũda ibi: quos. Ab. ¶ Casus. P.et.G. mercatores lras aplĩcas īpetrauerũt ad abbatẽ scte genouefe ꝯtra epm lauduñ. mercatores isti corã abbate isto ꝯquerebanꝛ de epo lauduñ. ꝙ quandã summã pecunie quã ipsi epo mutuauerunt: ꝑmiserat illis restituere certo loco ⁊ termino. Sed ipse dictã pecuniã nõ ꝑsoluit. pẽdẽte iudicio corã abbate. I. laycus q̃ nõ erat de iurisdictiõe abbatꝭ in quadam sũma pecunie dictꝭ mercatoribꝰ tenebaꝛ/ ise voluit ꝓrogare iurisdictionẽ delegatã ipsiꝰ abbatis: ⁊ terrã suã suppone re interdicto qđ ⁊ factũ est. q: i termio pecuniã non ꝑsoluit: reuocatum fuit i dubiũ an tales sententie tenerẽt. Dicit pa. ꝙ sñie iste nõ tenẽt. q: si alas abbas iurisdictioni ꝑesse dicatur: iurisdictionis ꝓrogatio nulla fuit. cũ i dictũ. I. nullã abbas iurisdictionẽ habebat. ⁊ iurisdictio delegata ad alias ꝑsonas q̃ in rescripto cõtinentur ꝓrogari nõ põt. ¶ Nota abbates iurisdictiõi ꝑesse. Itẽ iurisdictio delegata ad ꝑsonas de quibꝰ in rescripto nõ fit mẽtio: ꝓrogari nõ põt. Itẽ sñia illius q̃ iurisdictionẽ nõ habet: nulla est. Ber.

tis. alle. decre. cũ spãli ꝭ. de app. facit. de elec. ꝯmissa. li. vj i ꝑn. ⁊ istud tenet Guil. in specu. de recusa. §. fi. ⁊. sed pone ꝙ partes. Jo. and.

g ¶ Loco ⁊ termino. Hoc iõ dicit: q: si ꝑmittis pecuniã mutuatã mihi soluere certo loco ⁊ termio: ⁊ nõ soluis eo loco: teneris mihi inq̃ntũ mea itererat mihi solutã fuisse in eo loco. ⁊ ideo ꝑ officiũ iudicis cõdẽnaberis ad iteresse: q: abstulisti mihi vtilitatẽ loci. Idẽ est si ego peto in alio loco q̃ cõueni: q: aufero tibi vtilitatẽ loci vł ⁊ tibi in hoc teneor. ꝭ. de plus pe. c. vno. hec eni actio vtriusqꝫ vtilitatẽ ꝑtinet actoris ⁊ rei. ff. de eo qđ cer. lo. l. ij. ⁊. C. eo. ti. l. vna. Et dicitꝛ hec actio certi ꝯdictio: sꝫ appellaꝛ arbitraria ꝑpter locũ: q: per officiũ iudicis petiꝛ hoc itéresse. cũ eni petiꝛ ꝑncipale debitũ principali actiõe puta ex testamẽto: vel certi ꝯditione: tũc debet īplorare iudicis officiũ: vt habeat rõnẽ vtilitatꝭ/ actoris/ vel rei i ꝯdẽnatiõe faciẽda. ff. de eo qđ cer. lo. l. ij. j. rñso. ⁊. §. j. ⁊. l. si heres. ⁊. l. aut. et l. in bone. Sꝫ in bone fidei ꝯctu: si ꝑmisisti mihi soluere certo loco interesse: venit tũc iure actiõis: ⁊ est in obligatione ad interesse.

h ¶ Iurisdictionem. Sed delegatam: secus de ordinaria.

i ¶ Uoluit prorogare. Sed non potuit: vt in fi. dicit. sed prorogauit de facto.

k ¶ Promulgares. Sic ꝙ volebat se obligare sub pena excõicationis: qđ q̃dẽ põt. de ꝯse. dist. ij. ego berengariꝰ. Itẽ sub pena bñficij sui. † ꝭ. de elec. cũ dilectꝰ. ⁊ ꝭ. de falsa. c. vlti. sꝫ deficit iurisdictio.

l ¶ Iurisdictioni preesse. Uñ videꝛ ꝙ potuit in eũ ꝯsentire: ⁊ illũ ꝯstituere sibi iudicẽ. ff. de iudi. l. j. ⁊ ij. ff. de iurisdi. om. iu. l. si conuenerit. sꝫ ħ ꝓrogare volebat delegatam iurisdictionẽ in se qđ esse non potest: vt hic dicit et non ordinariam.

¶ Glo. seq. distinguit triplicem ꝓrogationẽ: tpis: rei: ⁊ ꝑsone. demũ querit ar. ꝓ ⁊ ꝯtra. ⁊ soluit. in fi. subdit de ꝓrogatione clericoꝝ.

m ¶ Prorogatio nulla. Nota ergo qñ possit fieri ꝓrogatio iurisdictiõis. fit eni ꝓrogatio de tpe ad tps: vt si papa mãdat cãm terminari ifra certũ tps: illo elapso expirat iurisdictio: nisi ptes ifra tps de cõi ‡ ꝯsensu ꝓrogarit tps. ꝭ. e. de causis. ⁊ hoc faciẽdum est de ꝯsensu iudicis. ff. de iudi. l. j. §. si ⁊ iudex. ⁊ ita triplex ꝯsensus requiriꝛ: sic arbitriũ † ꝓrogaꝛ. ff. de arbi. diẽ ꝑferre. ⁊. l. arbiter ex cõpromisso. et si arbiter fuit in mora cõpelliꝛ iterũ finito tpe arbitriũ suscipe. ff. de arbi. l. si cũ dies. j. rñ. Itẽ de re a dre: puta datꝰ est super vna re tñ: sup alia re si consentiãt oẽs. s. partes ⁊ iudex: põt iurisdictio ꝓrogari. ff. de iudi. de qua re. §. j. et. ꝭ. e. cũ olim. j. Itẽ de ꝑsona ad ꝑsonã fit ꝓrogatio. ꝭ. de alie. mu. iu. cã fac. ca. j. et tũc ꝓrogaꝛ iurisdictio altera pte iuita. Itẽ ꝓrogaꝛ iurisdictio iudicis ad eos q̃ nõ sunt de sua iurisdictiõe de ꝯsensu ipoꝝ. C. de iurisdi. om. iu. l. j. ⁊ hic ꝓrogatio i alienũ iudicẽ ex certa sñia ⁊ nõ ꝑ errorẽ fieri debet. ff. de iurisdi. om. iu. si ꝑ errorẽ. ⁊. ff. de iudi. l. j. ⁊. l. ij. in ꝑn. ⁊ hoc intelligeqñ ille i quẽ ptes ꝓrogãt iurisdictionẽ habeat ordiariã als nõ: q: ꝯsensus ꝓuatoꝝ eũ iudicẽ non facit q̃ nulli ꝑest iudicio. C. de iurisdi. om. iu. ꝓuatoꝝ. Ordinariã iurisdictionẽ ideo dixi: q: i delegatũ nõ põt ꝓrogatio fieri/ nec iurisdictio delegati potest extendi ad alias ꝑsonas q̃ in rescripto nõ ꝑtinenꝛ: vbi dr expsse: ⁊ sic sola ordi

† Hoc verũ suꝑiore ratum habẽte ne sit. ꝭ. s. ꝺ renũci. admonet. fin. ꝑost. Jo. ã.

‡ Satis est vtrãqꝫ ptes ꝯsensisse: lꝫ diuersis tẽporibus. de hoc in spec. ꝺ arbi. §. ex cipiꝛ. v. itẽ nunquid. Jo. and.

† Nũquid possit arbiter cui data est ꝓrogãdi ptãs plures ꝓrogare? ⁊ quid si ad diuersos dies ꝓrogat. vide in spe. de arbi. ꝑe. §. v. sed quid si arbiter. et seq. Jo. an.

naria iurisdictio pōt ꝓrogari ad eos q̄ sibi subiecti nō sunt: ⁊ h̄ satis pōt itelligi ex eo ꝙ dicit lex ꝑuatorū ɔsensus eū iudicē nō facit q̄ nulli p̄est iurisdictioni. i. iudicio. sȝ delegat⁹ nulli iudicio siue iurisdictiōi p̄est: ⁊ iō in eū nulla pōt fieri ꝓrogatio. sole enī ille ꝑsone q̄ in rescripto ɔtinent iurisdictionem delegati p̄nt ꝓrogare ad res alias tātū. Sed pone ꝙ ꝑtes ꝓrogēt iurisdictionē delegati ad res alias q̄ȝ ī rescripto ɔtineant: cuiusmodi erit illa iurisdictio: erit ne delegata vl' ordīaria? Ur̄ ꝙ sit ordīaria: q̄ habet a. l.† ff. de iur. om. iu. ⁊ q̄ ecōuerso vr̄ ꝙ sit delegata: q̄ sortit naturā p̄orꝭ iurisdictiōis vt sicut non appellat a p̄ma nec ab ista. ff. de arbi. labeo. et C. de iudi. cū spāli. imo vr̄ ꝙ eadē sit cū p̄ori sicut idē est ṕcariū cū p̄ori: qn̄ ṕcariū ꝓrogat.‡ ff. de ṕca. sed si manēte. ar. ff. de of. ꝓcon. meminisse. ⁊ est veꝝ ꝙ talis iurisdictio delegata ē. p̄ri illō. ma enī iurisdictio extēdit ad res alias p ɔsensum ꝑtiū. Itē illō scias ꝙ clerici nō p̄nt ī se ꝓrogare iurisdictionē in iudicē sclarē q̄ȝtūcūq̄ȝ cōsentiāt: nec etiam alterius iudicis ecclīastici nisi de licentia sui ep̄i. j. de fo. competen. significasti. ⁊ c. si diligenti.

† Si dicas ꝑ viam ɔfirmatiōis vel approbationis non obstabit ei qō tenet glosa. Jo. and.

‡ Idē in locatiōe ⁊ cōpromisso ꝓrogatis. ff. loca. itē q̄ritur. §. q̄ cōpleto. ⁊ ff. ð arbi. l. nō ex oībus. §. vl. ȝm Gof. Joannes and.

† ar. illō.

a Cum vigesimum annum ꝑegeris[a]: dari potuisti in etate huiusmodi delegat⁹. ¶ Ceterū ɔstituto infra etatē eādem[b] (nisi partes scienter consentirēt in eū q̄ annū. xviij. trāscēdisset). ¶ Facta delegatio ab alio q̄ȝ a principe/ non teneret. Idem.

Potestas pluriū delegatorū vel arbitroꝝ simpliciter datorū expirat ꝑ mortē vnius. Ca. xlij.

c Uno delegatorum[c] vel arbitrorum (sicut proponis) rebus humanis exēpto: eorum officium expirauit. ¶ Nisi aliud† in delegatione aut cōpromisso fuisset expressum. Idem.

Delegatus pape subdelegare potest licet datus sit ex officio vel de partium cōsensu/ vel cum clausula preelectionis videlicet ꝙ si nō oēs tu cū alio exequaris ⁊c. h. d. vsq̄ȝ ad §. is aūt. Ca. xliij.

Quoniā apostolica sedes intendit prouidere negocijs[d] et non ꝑsonis quib⁹ eadem cōmittunt: si iudex tertius licet ex officio nr̄o/ vel de assensu partium ꝑ cōmuni a nobis datus eisdē: alij delegauerit vices suas (cū delegato a principe id concedat a iure) delegatio valebit ipi⁹. Idē quoq̄ȝ dicēdū est cū mandatur[e] ep̄o: vt cum altero suorū coniudicū mandatū apostolicū exequatur: et tunc sine subdelegato ab ipso episcopo reliq̄ duo procedere non valebunt.

Is cui cōmittitur negocium vt ꝑsonaliter exequatur: potest si partes cōsentiūt alteri subdelegare. Fallit in casibus hic expressis. h. d. vsq̄ȝ ad §. ceterum.

Is autem cui iniungitur

Diuisio. Cum vigesimū annū. Cōtinet tres ꝑtes vt sunt tria dicta q̄ patēt ī textu. Casus. Quidā. xx. ān̄ū h̄ns q̄siuit a pa. vtrū posset dari delegat⁹ ī cā. R̄n̄. pa. ex q̄. xx. ān̄ū ꝑegit: b̄n potuit dari dele. in tali etate. Sed si esset infra. xx. annū: non tenet delegatio ab alio q̄ȝ a principe facta. nisi partes sciēter ɔsentiant in illum qui annū. xviij. transcēdisset. ¶ Nota ꝙ. xx. annus debet esse cōpletus in eo qui dat iudex ab alio q̄ȝ a principe. Ber.

¶ Glo. seq. alleg. v. concor. signat vnum contrarium. et soluit.

a Peregeris. Et sic videt ꝙ nō sufficit annus inceptus. sic. s̄. de elec. cū in cūctis. ⁊ j. de reg. ad nr̄am. ⁊ c. significatū. ⁊. xx. q. j. c. j. ⁊ c. illud. Ar. cōtra. ff. de mu. ⁊ ho. ad rē publicā. vbi annus inceptus ꝓ cōpleto habet. sȝ illud loquit de his q̄ rēpublicā administrāt: ⁊ de decurionib⁹ q̄ fauoris cā admittunt post iceptū. xxv. annū. si. s̄. de elec. cū in cūctis. §. iferiora. sȝ hic loquit de iudice delegato q̄ dari potest post. xx. annū vbi tāt⁹ fauor nō ɔsiderat. ⁊ q̄ in minori etate est: minoris discretiōis esse ṕsumit. vn̄ ann⁹. xx. debet esse cōplet⁹.

¶ Glosa sequens ponit triplex impedimētum iudicum: scȝ natura/ lege/ et moribus. de primo quo ad impuberem. ar. a contrario. ⁊ illud determinat. Finis ar. obijciendo. et dupliciter soluit.

b Eādē etatē. Nō g̊ ꝙ q̄dā sunt q̄ ipediunt vt iudices eē nō possint: nā vt surd⁹: mut⁹: ꝑpetuo furios⁹: et ipubes: q̄ h̄mōi ꝑsone iudicio. i. discretione carēt. iij. q. vij. §. tria. ⁊ ff. de iudi. cū ṕtor. §. non autē. Itē. l. ipedit: q̄ a senatu remot⁹ ē ꝓpt īfamiā. Itē morib⁹ vt femīe/ ⁊ vt s̄ui. nō q̄ nō h̄nt discretionē: sȝ q̄ ciuilib⁹ nō fungunt officijs: vt ī dicto. §. nō aūt. Ex eo ꝙ dicit ꝙ ipubes iudex eē nō pōt: vr̄ a ɔ̄rio ꝙ stati postq̄ȝ ē pubes possit eē iudex: qō tn̄ nō est veꝝ indistincte. Un̄ dicas ꝙ adult⁹ ordīari⁹ ⁊ delegat⁹ a p̄ncipe ɔstitui pōt: q̄ p̄nceps q̄ eū ɔstituit oīa ab eo facta valere decreuit. ff. de re iud. q̄dā ɔsulebāt. vn̄ sumpta est hec decre. Si ṽo adult⁹ maior. xx. ānis delegat⁹ sit ab alio q̄ȝ a p̄ncipe: tenet delegatio vt h̄ in p̄n. si ṽo sit minor. xx. annis nō tenet delegatio nisi ꝑtib⁹ ɔsentiētib⁹ in eū q̄ sit maior. xviij. vt h̄ ī fi. ⁊ ff. de arbi. cū lege. nisi eēt datus a p̄ncipe. minor ṽo. xviij. ānis ab alio q̄ȝ a p̄ncipe dari nō p̄t iudex/ etiā ɔsentiētib⁹ ꝑtib⁹ vt h̄ inuit: sȝ lex illa q̄dā ɔsulebāt. vr̄ dicere ꝙ ex cōsensu ꝑtiū mior. xviij. ānis dari possit delegat⁹: sȝ dic ibi mior dūmō nō sit mior. xviij. ānis. arbit enī mior. xx. ānis † eē nō pōt. ff. de arbi. cū lege. Preterea ɔsentiētib⁹ ꝑtib⁹ vt vr̄ iurisdictio dat ī. xviij. āno: vt dicit lex q̄dā. arbitriū ṽo nō nisi in. xx. an. ff. de arbi. cū lege. sȝ cū iurisdictio maior ⁊ dignior sit q̄ȝ arbitriū vr̄ ꝙ maior etas eēt req̄rēda: et īfamis arbit eē pōt. iij. q. vij. §. tria. ⁊ §. cognitor. ff. de arbi. pedi⁹. sȝ īfamis iudex eē nō pōt. ea. cā. ⁊ q. vij. īfamis. ⁊ s̄. de rescri. sciscitat⁹. q̄ est g̊ rō diuersitatꝭ? R̄ō p̄t eē duplex: q̄ iurisdictio dat a p̄ncipe: siue a magr̄atib⁹. arbitriū ṽo a ꝑuatꝭ. vel iō q̄ mlta remedia sūt ī iudicio: puta supplicatio/ appellatio/ recusatio. ī arbitrio ṽo sola pene solutio: iō etas maior req̄rit ne ꝑtes in ꝓ̄ptū icidāt ꝑiculū ꝓpt ignorātiā arbitroꝝ. vn̄ arbitri iurare nō debēt ne ꝓpt ignorātiam in piuriū incidāt. in aut. de iudi. §. q̄ ṽo. coll. vj.

Judicem aliquē eē multa impediunt.

† Ab ipso principio nec enī sufficit ꝙ pendēte cōpromisso fact⁹ sit maior. de hoc ī spe. de arbi. §. ij. x. q̄d si pēdente. Jo. an.

Uno delegatorū. Breue est. Pria ꝑs ponit dictū. Scda exceptionē a dicto ibi: nisi. Ab. si. Casus. Si plures iudices dati sunt simpl'r sine clausula illa ꝙ si nō oēs ⁊c. vno mortuo vel recusato: alioꝝ officiū expirauit. ⁊ idē est ī arbitris. ¶ Nota ꝙ arbitriū nō trāsit ad successorē. ¶ Nota ꝙ mortuo dele. finit iurisdictio. B.

¶ Glo. seq. reci. potes repetens. iiij. q. que patent ȝm ordinem.

c Delegatoꝝ. Nota ꝙ si plures sunt iudices delegati: ⁊ clausula illa ꝙ si nō oēs ⁊c. non fuit apposita: vno mortuo alter ꝓcedere in cā non pōt: q̄ cū alter sine altero ꝓcedere non possit ꝑ mortē vni⁹ finit iurisdictio alteri⁹. Idē esset si alter efficiat īfamis. s̄. ð rescrip. sciscitat⁹. Itē si remoueatur vt suspect⁹.‡ s̄. e. l. ȝ. q̄ neuter illoꝝ iudex erat insolidū vt iudicare posset: q̄ loco vnius tm̄ sunt: et oēs q̄dē iudicare iussi sunt. ff. de re iudi. duo ex tribus. tn̄ vn⁹ p̄t ɔmittere vices suas alteri. s̄. eo. q̄ȝuis. ⁊ si eo viuente alter cepit vti iurisdictōe sibi cōmissa: sol⁹ poterit postea ꝓcedere. s̄. eo. l. ȝ. alas nō: vt h̄ dicit. Idē enī est ī arbitris vt vno mortuo eoꝝ offm̄ expirauit cū ī eos ɔpromissum est vt oēs iudicent. ff. ð arbi. itē si vn⁹. §. itē si plꝭs. ⁊ l. si ī tres. ⁊ l. sicuti. ⁊ h̄: ⁊ h̄ veꝝ ē nisi ī cōpromisso expsse sit actū: vt si alter ītERESSE nō possit: alter arbitriū possit ꝓferre. ff. de arbi. nō distiguem⁹. §. cū ī plꝭs. ⁊ j. de testa. raynald⁹. ī p̄n. sicut s̄uat q̄nq̄ȝ ī delegatꝭ iudicib⁹: vbi ponit clausula illa: ꝙ si nō oēs ⁊c. et h̄ est qō seq̄t in fine nisi aliud in delegatiōe aut cōpromisso sit expssū. ⁊ sic idē ī arbitrio qō ī iudicio q̄ȝtū ad h̄ s̄uat: ⁊ eodē mō ɔpromissū finit ꝑ mortē litigatoris alterutri⁹: nisi ī ɔpromisso fiat mētio heredis vtriusq̄ȝ litigatorꝭ. ff. de arbi. diē ꝓferre. §. j. ⁊ l. sȝ si iterpellat. §. si ab altera. ⁊ l. si cōpromissum. et. j. de arbi. c. vl. sȝ sec⁹ est ī iudicio: q̄ ibi nō finit iurisdictio re nō ītegra. de hoc dictū fuit. s̄. de rescrip. significauit. ar. ad idē. j. de iudi. q̄. v.

‡ Supple vel fiat mutus/ vel furiosus/ vel deponebatur ⁊ scribebat ꝑsone: sec⁹ si excōicet. q̄ tunc non expirat sȝ suspēdit. ad hoc. s̄. e. prudentiā. x̄. sexta. ȝm Hostiē. Jo. and.

Diuisio. Quoniam. Istud p̄ncipiū diuidit ī duas ꝑtes p̄ncipales. Scda ibi: idē q̄q̄ȝ. Ab. si. Casus. Tres iudices dati sunt sup aliq̄ cā. terti⁹ dat⁹ fuit ex officio pape/ vel de assensu ꝑtiū. q̄rit an ille possit alij ɔmittere vices suas? Et rn̄. ꝙ sic cū sit ei a iure cōcessum. Idē quoq̄ȝ. idē dr̄ in hoc. §. ꝙ cum mādat ep̄o sub hac forma. tu frat ep̄e cū altero iudicū mādatū aplicū exequaris: ep̄s b̄n pōt alteri cōmittere vices suas sine q̄ alij ꝓcedere nō p̄nt. Ber.

d Negocijs. Sil'e dic lex. reb⁹ enī ⁊ nō ṽbis legē iponim⁹. C. cōia dele. l. ij. ī fi. ⁊ h̄ iō dic: ne credat aliq̄s papā ita elegisse illū: vl' ꝑtes ī eū talit ɔsensisse ꝙ abstulerit ei ꝑtātē delegādi vices suas cū ei visū fuerit expedire: nisi papa h̄ expsse vetaret cū habeat h̄ a lege. C. de iudi. a iudice. ⁊ s̄. e. pastoral. ⁊ ita licet cōiter a ꝑtib⁹ sit electus: nihilomin⁹ eis inuitis poterit cōmittere vices suas: vt hic manifeste colligit. de hoc dictū fuit. s̄. eo. sup questionū. ⁊ hec fuit dubitatio. al's non ꝓuideret papa negocijs suis: sed personis. B.

e Cū mādatur ep̄o. Sic g̊ soluta est q̄stio qua q̄rebatur olim an ep̄s posset cōmittere vices suas: cū sic scribebat. tu frater ep̄e cū eorū altero ⁊c. et ita pōt cōmittere: ⁊ alij nō possunt ꝓcedere sine ipo vel subdelegato ipsius. vnde si moreret ep̄s anteq̄ȝ cōmittat † vices suas expirat alioꝝ officium quousq̄ȝ alter substituatur. ‡ s̄. eo. quoniā. quia sine ipso alij nullo mō poterunt ꝓcedere. s̄. ca. proxi.

Is autem. Primo ponitur dictum. Secūdo exceptio ibi: preterq̄ȝ. Tertio exceptionis ratio: ibi cum in his. Abbas siculus. Casus. Mādat pa. sub hac forma alicui. Mandam⁹ tibi vt ꝑsonalit tale negociū exeq̄rꝭ. q̄rit vtrū iudex possit alij ɔmittere vices suas? et rn̄. ꝙ b̄n pōt: dūmō ꝑtes ɔsētiāt nisi ī trib⁹ casib⁹ in q̄b⁹ cōmittere nō p̄t: etiā volētib⁹ ꝑtib⁹. ꝑm⁹ est cū papa mādat fieri inq̄sitionē/ vl' mādat ꝓuideri ecclesijs de p̄latꝭ vl' alijs mīstris. q̄ ī his casib⁹ pa. eligit fidē ⁊ idustriā eoꝝ q̄b⁹ negocia ɔmittit. Ceterū. Ecce ɔmissū ē alicui ṕdicare crucē/ excōicare/ vl' absoluere aliq̄s. dispēsare cū irreglarib⁹/ vel īiūgere pn̄ias. q̄rit an liceat illi ɔmittere alij h̄ offm̄ suū? R̄n̄. ꝙ nulli lȝ h̄ ɔmittere. q̄ iurisdictio nō ē ei ɔmissa: sȝ poti⁹ certū mīsteriū. ¶ Nō ꝙ dn̄s pa. ꝓuidere ītēdit negocijs tractādis ⁊ terminādis: nō iudicib⁹ q̄b⁹ eadē ɔmittunt. ¶ Nō ꝙ reb⁹ ⁊ nō ṽbis lex est iponēda. ¶ Nō ꝙ iudex dele. a pa. lȝ cōit a ꝑtib⁹ sit elect⁹ nihilomin⁹ etiā eis iuitꝭ p̄t alijs cōmittere vices suas. Itē si cā ɔmittit plurib⁹ int q̄s aliq̄s sit ep̄s adiecta clausula ꝙ si nō oēs ⁊c. tu frat ep̄e cū alio eoꝝ mādatū aplicū exeq̄ris. ep̄s p̄t

† Uel postq̄ȝ cōmisit si subdelegatus eo viuēte vti nō cepit. s̄. eo. l. ȝ. Jo. and.

‡ Hic si proprium nomē non erat expssū: al's expiraret ī totū vt ibi ȝm Host. Jo. ā.

cōmittere alij vices suas. ⁊ alij sine epō vel delegato ab ipō ꝓcede re nō pn̄t. Itē si iniūgit alicui vt negociū psonalit exequat: pōt de ↄsensu partiū alijs delegare vices suas: nisi in duob⁹ casib⁹. scʒ cū psonalr inqsitio mādat / aut de p̄latis ecclie ꝓuideri. Itē qn̄ eligit idustria psone ad aliqd faciēdū nō p̄t illd p aliū adiplere. Itē si cō mittit alicui q̄ predicet crucē / excōicet aliqs / vl absoluat / dispēset cū irrlarib⁹ / iniūgat pn̄as: nō p̄t h offm̄ alijs demā dare: nisi a se. apo. fuerit delegat⁹. Itē arg. q̄ epi aucte ꝑp̄a cū irrlarib⁹ nō possint dispēsare. cū h ex cōmissiōe sūmi pō tificis cōcedatur. Ber.

a ¶ Ut personaliter. Sic p3 q̄ si iiūgit alicui vt psonalr aliqd faciat nō p̄t id p aliū facere: nisi de ↄsēsu illi⁹ seu illoꝝ qꝝ ē negociū illd: qꝛ eorū interest. Pōt etiā de ipsorū ↄsensu cōmittere alij istd exequēdū: als nō p̄t. ff. de solu. l. iter artifices. † Et si testator iusserit aliquē suis manib⁹ domū ↄstruere vel pingere p aliū id facere nō pōt: qꝛ h i psonā illi⁹ ↄclusisse vr. C. de cadu. tol. l. j. §. si ꝟo talis. Sic ecōuerso qd qs i psona sua facere ꝓhibet id per subiectā psonā exercere non d3. ff. de admi. re. ad ci. pti. l. ij. §. j. qd noīe meo facere nō d̄beo nec noīe aliēo. xlvj. di. sic nō suo. et. xxiij. q. vlti. his a

a vt psonaliter[a] negociū exequat:
b pōt (dūmō ptes ↄsentiant[b]) hoc alijs delegare. ¶ Preterq̄ si in-
c quisitiōem[c] fieri vel ecclesijs de p̄latis vel alijs ministris ꝓuideri mādarem⁹. Cū i his oib⁹ casib⁹ industriā ⁊ fidem psone cui talia cōmittimus eligere videamur.

¶ Is cui cōmittitur nudum ministeriū exequendū nō pōt vices suas alteri cōmittere. fallit in legato sedis ap̄lice. Et est tex. notabilis ⁊ multum allegat. Ab. si.

¶ Ceterū (salua legatoꝝ se. apo.
d aucte) nulli cui ↄmissū[d] fuerit p̄dicare crucē: excōicare / vel absol uere aliquos: dispēsare cū irregu
e laribus[e]: vl iiūgere pn̄ias liceat hec de cetero alijs demādare: qꝛ nō sibi iurisdictio s3 certū ministeriū poti⁹ cōmittit in hac parte.

De officio legati.

Alexan. iij. vniuersis suffraganeis cantuarieñ. ecclesie.

¶ Legat⁹ pape etiā per simplicem q̄relā audiri pōt. Caplm. j.

† Sequit. Longa est differētia ī genij nature doctrine ⁊ instructionis. Jo. an.

‡ Hanc et tres sequētes vide in decre. tue. sup glo. pe. Jo. and.

qb⁹. ⁊ h iō ne alia via ↄtigat qd fieri ꝓhibet. ff. de tu. ⁊ cu. scire. ‡ §. si mr̄. ⁊. ff. d ↄdi. isti. q sub ↄdictōe. §. si qs. ⁊. ff. d bo. liber. q̄rit. ⁊. j. de ꝓcu. tue. ⁊. C. si mācipiū ita veneat. l. vl. In casib⁹ ei seq̄ntib⁹ nō p̄t iudex ↄmittere vices suas ēt ↄsētiētib⁹ ill qꝝ negociū ↄmittit i cā iqsitōis. ⁊ cū debēt ordiare eccliaꝫ de p̄lato vl de alijs iferiorib⁹ ministris: qꝛ i his papa eligit idustriā illoꝝ: ⁊ qꝛ i istis mai⁹ piculū vtit iō nō vult papa ea p alios fieri: qꝛ circa maiora cautius est agēdū. xlij. di. q̄escam⁹. vij. q. ij. c. vl. ⁊. ff. d car. edi. l. j. §. ij. ⁊. xlj. di. miramur.

b ¶ Consentiant. Als non possunt.

¶ Glo. seq. ponit opi. et approbat contrariam.

c ¶ Inqsitionē. Hoc itelligūt qdā cū papa ↄmittit iqsitōeꝫ vl ꝓuisionē de p̄latis aut alijs mistris ex offō suo vbi nō sūt ptes: tūc nō pōt delegat⁹ ↄmittere vices suas si mādat vt psonalr itersit. † sec⁹ vbi sūt ptes: qꝛ ptes pn̄t renūciare iuri suo. Ego credo q̄ siue ista fiāt p ptes siue ex offō: q̄ nō possit alij d̄legare ille cui h mādat vt psoalr itersit: qꝛ papa ↄsiderat i his casib⁹ publicā vtilitatē: ne crimia remaneāt ipunita: ⁊ vt poti⁹ ꝓuideat ecclijs q̄ psonis: vt di. i p̄n. de alijs negocijs. ⁊ iō eligit idustriā illoꝝ qb⁹ h mādat: vt h dic. Ber.

† Secus si hoc nō mandetur. et sic soluit ↄtrariū. d decre. s. e. venerabili. Jo. an.

¶ Glo. seq. reci. per. q. an isti ministri possint cohercere: tenet q̄ sic. huic signat contrarium. et soluit.

d ¶ Cōmissum. Isti enī qb⁹ hec q sequunt expediēda cōmittūtur meri executores sunt ad certos articulos expediēdos: ⁊ nullā hn̄t iurisdictionē: vt dicit in fi. ideoq̄ vices suas alij cōmittere nō possunt: coertionē tn̄ vident hr̄e: vt saltē excōicare possint ‡ ipedientes eos exercere suū ministeriū sibi iniūctū: alioqn delusoria ⁊ sine exitu esset talis cōmissio. s. eo. ex lr̄is. qd satis credo. Arg. illius. c. ex litteris. Contradicere tn̄ videt lr̄a q dicit. nō sibi iurisdictio ⁊c. Sed dic: nō sibi iurisdictio. verū est q̄tū ad h vt cōmittere possint: vel qꝛ nullā habēt iurisdictionē iter aliquas partes: s3 tm̄ officiū.

‡ Dicas h verū si i litteris apponatur hec clausula vel sites ↄtradictores ⁊c. Si ꝟo talis clausula non apponitur: potestas excōicandi ↄcessa nō videt qꝛ nō sibi iurisdictio ⁊c. vt dicit i fi. Nec ob. s. e. ex lr̄is. qꝛ ibi ille q iurisdictiōem habebat circa executiōnem

¶ Glo. seq. ar. respondet et remittit.

¶ Cū irregularib⁹. Ar. q̄ epi aucte ꝑp̄a cū irregularib⁹ dispensare nō possunt: ex eo q̄ hoc ex cōmissiōe cōcedit. ⁊ verū est q̄ epi cū qbusdā irregularibus dispensare non pn̄t. s. de fil. p̄sby. c. fi. an epi possint dispēsare vbicūq̄ nō ꝓhibent dicet. j. de iudi. at si clerici.

¶ Rubrica De offō legati. ¶ Quia offm̄ legati in qbusdā sile est offō delegati cū vterq̄ gerat vices supioris: iō post rubricā p̄cedētē subijcit istā. Ab. ¶ De hac materia habet. xciiij. ⁊. xcvij. dist. p totū. lxiij. di. q̄to. ij. q. v. q̄to. c. fi. j. di. ius gētiū. xj. q. j. ꝑuenit. ij. q. j. i primis. xxj. dist. in nouo. iij. q. vj. hoc quippe. xxv. q. j. satagendi.

Cum nō ignoretis. ¶ Prio ponit cām i gn̄e: ex q scdo postea ↄcludit ibi: sane. Ab. ¶ Cas⁹. Archieps cantuar. est dele. in ꝓuicia sua. quidā tn̄ suffraganei sui dicebant q̄ causas subditoꝝ suoꝝ audire nō poterat / nec debebat: nisi cū p appellationē deferunt ad eū. ⁊ sic non ꝑmittebāt clericos ire ad archiepm p simplicē q̄rimoniā. Archieps significauit h dn̄o pa. sup h scribit pa. suffraganeis cantuar. dicēs q̄ ipi ignorare non debēt archiepm suū sibi p̄esse iure metropol. et iure legatiōis. et l3 archieps iure metropol. nō debeat audire cās de epatib⁹ ipoꝝ nisi p appellationē deferā tur ad ipm: tn̄ iure legatiōis vniuersas cās q p appel. vel q̄rimoniā ad suā audiētiā pferuntur audire p̄t ⁊ d3: sicut q vices pape gerit i ꝓuicia sua. ¶ Nota q̄ archieps nō potest audire cās de epatibus suffraganeoꝝ suorum nisi per appellationem. Ber.

Cum nō ignoretis cāt. archiepm vobis nō solū metropol. s3 etiā legatiōis iure p̄esse: ⁊. j. ¶ Sane l3 idē archieps metropolitico iure audire nō debeat causas de epa-
f tib⁹ vr̄is nisi p appellatiōem[f] de
g ferant ad eum: legationis[g] tamē
h obtentu vniuersas[h] que p appel. vel querimoniā ꝑueniunt ad suā audientiā: audire pōt et d3: sicut q in ꝓuicia sua vices nr̄as gerere cōprobatur. Celestinus. iij.

¶ De cā spālit delegata a papa legat⁹ se itromittere nō p̄t. Ca. ij.

Studuisti a nobis querere vtrum de cā quā alicui delegam⁹: ali⁹ q sit gn̄alis in ꝓ-
i uincia legat⁹: ante cognitiōem[i]:
k vel postea cognoscere[k] valeat: vl cōmissionis nostre ꝓcessum: quē iudici delegato transmittim⁹ taliter impedire. ¶ Respōdem⁹ q̄
l cū mādatum[l] spāle deroget gn̄ali: legatus cōmissiōem alij factā

nem ↄmisit simplr vices suas vn̄ transiuit iurisdictio. s. eo. significasti. et. c. venerabili. Nec ob. s. e. pterea. qꝛ ibi nō ministeriū s3 iurisdictio est cōmissa. h3 host. pleni⁹ de hac materia videas hic p Jo. an. in nouella

f ¶ Per appellatōeꝫ. Sūt tn̄ alij casus qb⁹ archieps pōt iudicare de subditis suffraganeorū qui notant. j. titu. proxi. pastoralis.

¶ Glo. seq. q̄rit et soluit. Iterum querit ⁊ soluit De absolutiōib⁹ ⁊ idulgentijs remittit.

g ¶ Legationis tamē obtentu. Ex h loco p3 quā p̄tātē hēat legat⁹: qꝛ de oib⁹ causis tā per appellatiōeꝫ q̄ p q̄rimoniā † p̄t cognoscere. S3 nunqd posset deponere epm? Est dicēdū q̄ nō cū h papa sibi spālit reseruauerit. s. de transla. ca. j. ⁊. ij. imo legat⁹ missus de latere pape puta cardialis hoc facere nō posset: nisi exp̄sse ↄtineret in legatiōe sua. j. c. j. ⁊. ij. illa enī q spālit reꝶuauerit papa mādata iurisdictiōe gn̄ali nō trāsferunt. ff. de of. ei⁹ cui mā. est iuris. l. j. §. vl. mlta enī sunt q in gn̄ali mādato nō intelligunt nisi exp̄mant. ff. de ꝓcur. pōponi⁹. i p̄n. ⁊. l. p̄cedēti. i fi. ⁊. ff. de mino. illud. §. si talis. ff. de iureiur. iusiurādum. §. ꝓcurator. Sed pbr̄m posset deponere adiūctis sibi alijs epis xv. q. vij. felix. ⁊. c. si autē. an possit absoluere illos q in canonē incidersit. habes. j. e. excōicatis. Itē si qs appellaret ad papā posset ne illū cōpellere corā se litigare? non. ar. j. de ap. si duob⁹. quia quolibet omisso ad eū potest appellari. ij. q. vj. ideo. an indulgentiam possit facere dicitur. j. eo. ca. vlti.

† Notat Jo. ij. q. vj. c. iij. ⁊. ix. q. iij. ↄq̄st⁹. et xxv. q. ij. ca. iij. q̄ legatus non potest adiri p simplicē q̄relā. vt. xj. q. j. ꝑuenit. et hic poterat p q̄relā adiri. quia alas inutiliter fuisset officium legati qꝛ metropolitan⁹ erat. s3 bar. brixi. contra Phi. et Gof. hic in sū. hui⁹ tit. §. itē offm̄. ⁊ Host. hic et c. ꝑuenit. intelligit in defēsore nō i legato. vel i legato qui cōpellebat actorē corā se agere et d hoc i spe. d legato. §. si ipse. i p̄n. Jo. an.

¶ Glosa sequens infert ex verbo generali. signat cōtrariū de duobus iuribus. et soluit.

h ¶ Uniuersas. Et ita pn̄t audire cās q mouent ↄtra exēptos sui archiepat⁹. Sed ↄtra. s. de sup. negli. p̄la. sicut. Itē arg. j. xxv. q. ij. seruatis. vbi dicit q̄ ꝓuilegia ꝑpetua sunt. Sed hoc videt derogari illis ꝓuilegijs. Dicas q̄ isti legati p suā legationē nō possunt punire exēptos: vel audire causas q mouent ↄtra eos nisi velīt rn̄dere sub eis: ⁊ hoc de his q in eoꝝ ꝓuilegijs continent: ⁊ tota sua potestas cōsiderāda est ex forma priuilegij. Alij vero legati cardinales vel alij q mittunt de latere dn̄i pape habēt maiorē iurisdictionem tā cōtra exēptos q̄ cōtra omnes alios: saluis his tm̄ que sedi apo. specialiter reseruant: sed iste eps cantuarieñ. et cōsimiles non habent talē potestatē. Arg. j. eo. c. excōmunicatis. hoc intellige s̄m illā decre. j. de appel. vt debitus. vt not. in glo. sed nunquid. ⁊ de fo. competen. ca. proposuisti.

Studuisti. ¶ Cōmunis diuisio. secunda ibi respondemus. Diuisio.

¶ Casus. Legat⁹ dn̄i pape gn̄alis est i aliq ꝓuicia. dn̄s pa. ↄmittit spālit aliquā cām alicui dele. querit vtrū delega. iste possit ipedire ꝓcessum hmōi delegati / vl cognoscere de cā illa āte cognitionē ipi⁹ dele. vl postea? Rn̄. pa. q̄ cū mādatū spāle derogat gn̄ali: legat⁹ cōmissionē alij factā specialit: ipedire nō pōt. et si dele. s̄m formā mādati sn̄iam tulerit: legat⁹ nō poterit eā aliquatenus irritare. tn̄ si rōnabilit lata erit eā poterit ↄfirmare et executiōi mādare. ¶ Nota q̄ legat⁹ gn̄alis potestatē nō h3 de cā alij specialit delegata. quia speciale mādatū derogat generali. Ber.

i ¶ Ante cognitionem. Ante causam cognitā ⁊ per sentētiā diffinitā. et hoc intellige s̄m illam decre. vt debitus. j. de appel. vt no. in glo. sed nunquid. j. de appel. proposuit.

k ¶ Cognoscere. Id est post latam sententiam.

¶ Glo. seq. signat contrarium: et remittit.

l ¶ Mandatum. Simile. s. de rescrip. c. j. ⁊. c. pastoralis. Quid iuris sit sup istis mādatis dictū est. s. de rescrip. c. j. et de offi. dele. ex parte. contra. et illud soluitur. s. de rescrip. ca. j.

a ¶ Non pōt. No enī expirat iurisditio minoris iudicis in presentia maioris. xj. q. j. peruenit. et. xcv. dist. ecce. C. de do. in hac sacratissima. immo specialis delegatus q̄ntum ad causam illā maiorē generali delegato habet potestatem. arg. xciij. dist. precipimus. arg. ī. de offi. ordi. pastoralis. vel saltem par est ei.

b ¶ Mādatū spāle. Qr par in parē nō habet potestatē: nec reuocare pt sniam alterius. C. si aduersus rē iudi. aduersꝰ sententiā. † et. ff. ad trebel. ille a quo. §. tēpestiuū. et. ff. de arbi. nam et magistratꝰ. et. s̄. de elec. innotuit.

† Contra illiꝰ sniam q̄ vice principis iudicauit nō p̄ses vel p̄tor: s; solꝰ p̄nceps restituit. J. an. ī nouel.

¶ Glo. seq. querit opponendo. ponit opi. ala. et soluit. Ad hāc lrām dupliciter respōdet. ⁊ secūdam reprobat. In fi. q̄rit. ar. negatiue ⁊ soluit.

a spāliter īpedire nō pōt[a]. ⁊ si b̄m formā mādati nr̄i snia iā fuerit ꝓmulgata: nō poterit ip̄e legatꝰ

b (nisi sup hoc mandatū[b] speciale receperit.) eā quomodolibet irritare: ip̄am tn̄ (si rōnabiliter lata

c fuerit) cōfirmare[c] valebit et executioni demandare. Inno. iij. ti. scti laurētij ī lucina pbr̄o cardinali sedis apo. legato.

¶ Legatus ēt de latere ex gn̄ali legatiōe nō p̄t trāsferre ep̄os: vel vnā eccl̄iā cathedralē alteri subijcere: ⁊ alteri ꝯcedē ius p̄matie: vel duos ep̄atꝰ vnire: vel vnū diuidere: excōicatos tn̄ ꝓpter manuū iniectionē in clericos absoluere pōt. h. d. cū. c. seq. Ca. iij.

d Nisi spālis[d] illa dilectio quāad personā tuam habuimus ⁊ habemꝰ: iustū motum animi nostri tēperaret: pena do-

e cēte[e] cognosceres q̄ntum excesseris: q̄ spretis canonicis sanctiōi-

f bus[f] et ꝯsuetudine gn̄ali: motu proprio p̄sumpsisti troianū ep̄m de troiana eccl̄ia ad panormita-

g nā de facto trāsferre[g]. I dē eidē.

¶ Summatum fuit. s̄. in ca. precedenti. Capitulū. iiij.

c ¶ Confirmare valebit. Sed qualiter cōfirmabit istā sniam nisi de ea cognoscat an sit iusta vel iiusta? sed de illa cognoscere nō pōt: nisi spāliter ei cōmittat̄: vt superiꝰ dicit. ergo illam cōfirmare non pōt. Dicunt q̄dā vt Ala. ⁊ Gof. ꝙ d ea cognoscet. ⁊ si eā inuenerit iustā cōfirmabit eā: si vero iniustā remittet illam ad superiorē. ff. C. vbi sena. vel cla. l. vl. Uerꝰ esse credo ꝙ nullā habeat sup hac sētētia cognitionē: nec debeat sup hoc se intromittere: tn̄ ad mandatum illius q̄ tulit sniam posset illā mandare executiōi. al's nullo modo se intromittar. et ꝙ dicit confirmare valebit / refert se potius ad factū q̄ȝ ad ius: qr talis ꝯfirmatio nihil operat̄: vel in cōi posset cōfirmare que parū valet: sed nec sic pōt: cū sit q̄ntum ad hoc inferior. Sed nūquid legatus tenetur ei obedire vt ip̄am sententiā mādet executiōi? nō videt̄ ‡ qr cū sit generalis legatꝰ et ab eodē datꝰ maior est illo cui cā delegata est: et ille ei subest: in alijs satis crederē ꝙ deberet illā mādare executiōi qr q̄ntum ad istā cām maior videt̄ ip̄so legato vt superiꝰ dixi: et dȝ super hoc supplicare non ip̄m cōpellere vt ip̄am sniam exequat̄: qr forsitā p aliū nō ita bn̄ p̄t executiōi mādari ex snia illius canonis.

‡ b̄m Ala. ⁊ Phi. hoc dictum placuit Uin. si legatꝰ al's nō est ibi ordinariꝰ tūc enī rōne illiꝰ ordiarie eum cogere posset. J. ā.

Nisi specialis. Cōtinet vnū dictum et non diuiditur. Ab. si. ¶ Casus. Quidā cardinalis apo. se. legatus aucte propria trāstulit troianū ep̄m ad panormitanā ecclesiā ꝯtra canonica istituta. dn̄s papa hoc intelligēs: scribit eidē dicēs: ꝙ nisi esset spālis dilectio quā hȝ ad p̄sonā illius pena docēte cognosceret q̄ntum ip̄e deliq̄t ꝯtra ꝯstōnes canonicas et consuetudinē generalē in translatione troiani ep̄i. ¶ Nota ꝙ iudex ꝓpter amicitiā pōt alicui remittere penā. Itē legatus nō pōt trāsferre ep̄m ad aliū ep̄atum. Ber.

d ¶ Specialis illa dilectio. No. ꝙ iudex rōne amicitie pōt remittere penā. † di. l. clerico. ⁊. xxxv. q. ix. veniā. licet precio non possit eā remittere. ī. de symo. nemo. et. j. q. j. nullus. ar.

† Hoc verū de pena quaȝ possȝ imbursare vel cū ex arbitrio suo pendet sine graui detrimēto aduersarij ad h̄ s̄. ti. j. cōsuluit. hȝ Hostien. Jo. and.

e ¶ Pena docēte. Quia qui stultus est in culpa: sapiēs sit in pena xxx viij. dist. quia ea. si. xxvij. q. j. si homo esses.

f ¶ Sanctionibus. lxxix. dist. ca. vlti. vij. q. j. mutationes. s̄ de trāsla. inter corporalia. ⁊. c. j.

g ¶ Transferre. Hec enī generali mādato nō transferunt̄: qr sunt meri īperij ⁊ spāliter sedi ap̄lice reseruata. ff. de of. eiꝰ cui mā. est iurisdi. l. j. et. s̄. de trāsla. c. j. et. c. lȝ. et. c. inter corporalia. et. ī. ca. proxi.

Quod translationē. ¶ Casus. Cardinalis de quo dicitur in capl̄o precedenti Legatus in regno sicilie auctoritate ꝓpria subiecit panormitanam ecclesiā messan̄. concesso sibi priuilegio primatie: credens hoc sibi licere ex officio legatiōis ex eo ꝙ ex eodem officio pōt absoluere illos qui violentas manus mittūt in clericos qd̄ de speciali cōcessione sepe indulgebat̄ legatis. Papa hoc audiens scribit eidē legato dicens. ꝙ licet generalis legatio ī regno sicilie sit ei cōmissa: tamē ad ea nō debuit manus extēdere q̄ in signū priuilegij generalis soli romano pon. sunt reseruata: licet enī ex officio legationis legati possint absoluere illos qui violētas manus mittunt in clericos: nō debēt propterea estimare ꝙ possit panormitanam ecclesiam subiacere masanēsi. vel ꝙ ex eadē possit duos ep̄atus vnire vel vnū diuidere sine lnīa spāli. ¶ Nota ꝙ nullus legatꝰ ex generali legatione pōt ad illa manꝰ extendere q̄ soli sunt ro. pon. reseruata: excepta illorū absolutione q̄ manus violentas in clericos iniecerunt.

¶ Gl. se. ponit. xviij. cāus reꝶuatos. Finis addit decimūnonū: ⁊ coadiuuat p q̄daȝ iura ꝙ ista trāsire nō debeāt. demū q̄rit ar. p et ꝯ. ponit opi. Johā. et soluit.

Quod trāslationē: ⁊. ī. Lȝ in regno sicilie gn̄alis sit tibi cōmissa legatio: ad ea tn̄ sine spāli mādato nr̄o non debuisti manꝰ extēdere: q̄ in signū p̄uilegij singular{ sūt tm̄ sūmo pōtifi-

b ci reꝶuata[b]: et si q̄dā ex his q̄ de spāli ꝯcessiōe sepe fuere legatis idulta: vt illorū videlȝ absolutio q̄ ꝓpter sacrilegas manuū iniectiones in clericos: icidūt ī canonē ꝓmulgate snie: videāt̄ ex ip̄o legatiōis offō iā licē legatis. An existias qr vices nr̄as tāq̄ȝ legato tibi ꝯmisimꝰ exeq̄ndas: ꝙ panormi. eccl̄iam posses subijcere messan̄. vt illā p̄ficeres isti cōcesso sibi p̄uilegio p̄matie? An putas ex eadeȝ cā tibi licere: duos ep̄atꝰ vnire / vel vnū diuidere sine lnīa spāli? I dē bonon̄. ep̄o. et. M. capellano subdiac. nr̄o.

¶ Ex quo legatꝰ retulit cāȝ pape illiꝰ desinit esse iudex. Ca. v.

Licet tranen̄. canonici ab initio dissensissent: tādē vnanimiter ꝯsenseīt. G. frem cassinen̄. abbatē in archiep̄m eligentes: cuiꝰ electionē portuen̄. ep̄us tūc legatꝰ examinari p̄cepit: ⁊. ī.

b ¶ Reseruata. quedā sunt que sedes apo. sibi specialiter reꝶuauit: vt est questio fidei. xxiiij. q. j. quotiēs. et. ī. de bap. et eiꝰ effe. maiores. Itē maiores eccl̄ie causas: translationes ep̄orū: sediū mutationes. vij. q. j. mutationes. s̄. de trāsl. c. j. Item depositiones ep̄orum † cessiones eorūdē / ⁊ trāslationes electorum. s̄. de trāsl. inter corporalia. Itē cōgregatio cōcilij generalis xvij. dist. c. j. depositio ⁊ restitutio ep̄orū ⁊ summa negocia ecclesie. ij. q. vj. ideo. Itē exēptio ep̄orū. xvj. q. j. frater noster. Itē quedā vota solus papa cōmutat. ī. de voto et vo. redē. ex multa. Itē solꝰ papa dispensat in maioribus criminibus: ⁊ cū filijs presbyterorū ⁊ ceteris illegitime natis vt ꝓmoueantur ad dignitates. ī. de iudi. at si clerici. et. s̄. de fi. presby. c. vlti. Itē ad ip̄m solum omissis medijs appellat̄. ij. q. vj. c. iij. ⁊. iiij. arg. ij. q. vij. metropolitanū. Et est arg. expssū ꝙ appellatio omisso medio nō tenet. ī. de ap. dilecti. Itē sub dyaconos facere p̄t diebꝰ dn̄icl. s̄. de tēp. or. c. j. ⁊. c. de eo. Itē p̄mā vacātē dare nō pōt legatꝰ. ī. de p̄bē. dilectꝰ. j. Itē nō pōt absoluere excōicatos a delegato. s̄. e. studuisti. m̄ltominꝰ excōicatos a papa. Ista oīa q̄ sibi spāliter sedes apo. reꝶuauit gn̄ali demādatiōe non trāsferūt̄. nisi spāliter de his cōtineat̄ ibidē. vt h̄ dicit. ista enī sunt q̄si meri īpij. ff. de iuris. om. iu. iperiū. ⁊ iō gn̄ali ꝯmissiōe nō transferunt̄. ff. de of. eiꝰ cui mā. ē iuris. l. j. ⁊. ē si. qr lȝ pr̄ fa. liberā. cōcedat filio administrationē: nō p̄t tn̄ alienare. ff. de his q̄ ī frau. cre. si pr̄. ff. de pac. ꝯ iur{ ciuilis. §. vl. Itē nec pōt dōare. ff. de dōa. filiusfamilias. ⁊ in gn̄ali ꝑmissiōe ea nō veniūt q̄ spālr̄ q̄s nō ꝯcederet. ff. de pecu. q̄ peculij. Itē maiora nō ꝯmittunt̄ sine spāli mādato. ff. de ꝓcu. pōponiꝰ. ⁊. l. mādato. Sic eodē mō p̄tor missionē in possessionē ex secūdo decreto sibi spāliter reꝶuat. ff. de dā. infec. dies cautionū. §. j. ff. de iur. om. iu. cauere. Que aūt sibi spāliter nō reꝶuat alijs indulgere videt̄. ī. de sen. ex. nup. ar. Sȝ nūq̄d legatꝰ tal' missus a latere pape p̄t iudicare d exēpt{ q̄ subsūt tm̄ dn̄o pape? Ar. ꝙ nō. xvij. di. huic. Ar. ꝙ pōt. xvj. q. j. frater nr̄. Jo. dixit ꝙ nō pōt: ⁊ meliꝰ facit si abstineat. arg. induc. ff. de of. ꝓcō. nec q̄cq̄ȝ. Et credo ꝙ pōt coḡscere de cāis q̄ ꝯ ip̄os mouent̄ nō obstātibꝰ p̄uilegijs suis: qr p p̄uilegia illa eximunt̄ solū a iurisditiōe ep̄oꝝ in q̄rū territorio ꝯmorāt̄. sȝ a iurisditiōe ipsiꝰ pape vel legatoꝝ nō eximunt̄: ⁊ ita ēt videmꝰ de facto seruari: ⁊ qr papa eorū iudicia sibi spāliter tm̄ nō reꝶuauit. Excōicatos q̄ ī canonē īcidūt absoluere pn̄t legati ex officio legatiōis. vt hic. ⁊. ī. de sen. excō. ad eminētiā. ⁊. ī. e. c. pe. Itē solꝰ p̄nceps p̄t ꝯmittere cām appellatiōe remota. ff. a q̄. ap. nō lȝ. l. j. in fi. ⁊. s̄. ti. pri. sup q̄ōnū. §. nos aūt. vn̄ vsꝰ. Restituit papa solꝰ: deponit ⁊ ipse. Articulos soluit: synodūq̄ȝ facit gn̄alē. Trāsfert: ⁊ mutat. appellat nullus ab ipso. Diuidit: ac vnit: eximit: atq̄ȝ probat.

Papę multa sūt reseruata.

† No. Jo. ix. q. iij. per p̄ncipalem ꝙ papa oēs ep̄os nō posset deponere qr hoc esset mutare gn̄alē statū ecclesie. Jo. and.

Legatus an possit de causis exemptorum cognoscere.

Uersus.

Licet. Primo recitat factū electionis et ꝓcessum legati. Secūdo sup processu diffinit ibi: de cōcilio. Abbas. ¶ Casus. Uacante tranen̄. ecclesia canonici vnanimiter elegerūt in archiep̄m. G. fratrē cassinēsis abbatis. Episcopus portuen̄. in partibus illis legatus examinari fecit electionē ipsius: et examinationem illā per nūcios suos ad se. apo. trāsmisit: quo facto legatꝰ electionē eandē iterū examinari p̄cepit: ꝓpter quod abbas predictus conquestus fuit domino pa. ꝙ postq̄ȝ electionem examinauerat: ⁊ eā ad papam direxerat: maliciose electionem eādem examinare presumpsit. dominus papa de consilio fratrum examinationē scdam

Diuisio.

tā𝔮 a nō suo iudice factā postq̄ negociū ad papā direxerat denūciauit irritā et ināē. ¶ Nota q̄ sicut sn̄ia a nō suo iudice lata: nō tz. sic nec examiātio. ¶ Nō q̄ iudex amittit iurisdictionē postq̄ remisit negociū ad suū supiorē. ⁊ si q̄d postea fecerit: nihil valet. Ber. ¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

a ¶ Trāstulerat. In h̄ eni deliq̄t q̄ trāslato negocio ad papā coḡscere q̄s nō posset. vt. ij. q. j. nomen pb̄ri. et. iij. q. vj. multū stupeo. nā eo ip̄o q̄ iudex dicit se velle referre negociū ad supiorē: nō p̄t āmodo cognoscere. C. de rela. l. j. et. C. d̄ ap. ex illo. † ⁊ illico relatiōis exēplū litigatorib⁹ edere tenet̄. j. de ap. ītimasti. qd̄ intelligit̄ si ptes approbauerūt relationē: s̄z si ꝯsentirēt vt itex cognosceret āte factā relationē posset p̄cedere. C. de rela. l. ij. ⁊ iij.

† adde: eiusdem fratris.

† Atp̄e q̄ iudex se p̄misit: ꝯsultaturū vel relaturum nil aliō p̄cedit nisi vt referat. Jo. an.

b ¶ Examiāre. Vr̄ tn̄ q̄ posset examinare negociū nō vt p̄nūciaret: s̄z vt cām mag̃ īstructā remitteret ad papā. j. d̄ ap. ꝯstitutus. ⁊. ij. q. j. nomē. ⁊. j. de sta. re. ea q̄. ꝟ. hec eadē. qd̄ non credo ex q̄ ei semel examiauerat ⁊ examiātionē direxerat ad supiorē: iā iudex eē desierat. ‡ vt. j. se quit̄. ⁊ est si. s̄. de postul. p̄la. bone. et q̄ de facto vni⁹ sepe q̄rēdū non est. ff. nau. cau. sta. licet. i fi.

‡ Hoc soluit cōtraria ad decre. cōstitut⁹. dic vt ibi: no. Jo. ā.

c ¶ A non suo iudice. C. si a non compe. iu. l. vlti. ⁊. s̄. de consuetu. ad audientiā. et. j. de iudi. at si clerici. et. s̄. de offi. delega. cum super. et. xj. q. j. ca. penulti.

¶ Nuncius p̄fati abbatis nobis l̄ras p̄sentauit grauē ꝯtra iā dictū legatū q̄rimoniā ꝯtinentes: q̄ postq̄ † electiōem examinauerat: et eam ad nostre liberatiōis examē trāstulerat[a] / nūcijs iā directis: electionem eādem maliciose nimis examinare[b] presumpsit: ⁊. j. ¶ De cōsilio fratrum nostro⁊ examinationē secūdā tā𝔮 a nō suo iudice[c] factā: postq̄ negociū ad nostrū fuerat translatū examē: cēsuim⁹ irritā ⁊ inanem. Idem sancti. P. ⁊ sancti Leonis abbatib⁹: ⁊. R. archid̄. tuleñ.

¶ Legat⁹ de latere ꝯfert beneficiū vacās / l̄z illud spectet ad presentationē alicuius clerici. h. d. ⁊ est casus notabilis. Cap̄lm. vj.

Dilect⁹ fili⁹. R. methensis canonic⁹ intimauit: q̄ cū p̄nestin⁹ ep̄s apo. se. legat⁹ ecclesiā s̄cti trudonis ꝯtulisset eidem metheñ. archid̄. ad quē illi⁹ ecclesie p̄sentatio ptinebat: asserēs q̄ eodē icōsulto[d] ꝯferri nō potuit a legato: canonicū ip̄m sup eadē ecclesia molestare p̄sumit. ¶ Cū igitur plus iuris[e] habeat in concessione[f] prelatus: q̄ in presentatione patron⁹: nec p̄iudicet̄ p̄lato[g] si quādo per apo. se. legatum eo incōsulto ecclesia cōcedatur: mādamus quaten⁹ dictū archidya. vt ab ei⁹ sup hoc molestatione desistat appel. re. cogatis. Idem illustri regi francorum.

¶ Legatus i plurib⁹ locis p̄ōt in quolibet dictorū locorū iurisditionē suā exercere: ita q̄ facta vni⁹ loci p̄ōt in alio explicare. h. d. panor. Ca. vij.

Nouit ille qui nihil ignorat: et. j. ¶ Ex parte tua q̄rimoniā accepimus: q̄ cū tibi legatus esset certa ratiōe suspect⁹ extra fines regni franco⁊ in terrā tuā interdicti sn̄iam p̄mulgauit: ⁊. j. ¶ Tue magnificētie rn̄demus q̄ et si fines regni francorū exierat: nōdū tn̄ fuerat termios[h] sue legatiōis egressus: cū non solū in regno franco⁊: s̄z in vieneñ. lugd. ⁊ bisuntiñ. p̄uicijs iniūctā sibi a nobis legationis sollicitudinem suscepisset. Grego. ix. patriarche hierosolimitano.

¶ Presente legato de latere minor legatus executionem officij sui dimittere debet. Cap̄lm. viij

dare ecclesiā irreq̄sito p̄rono qd̄ eē nō dz. xvj. q. vij. decernim⁹. Ad h̄ dixit Jo. q̄ hec decre. ꝯtinet grām spālē. q̄ legat⁹ nō p̄t ꝯcedere p̄bēdas vel eccl̄ias in p̄iudiciū alio⁊. j. de ap. c. j. ⁊. j. de p̄bē. dilect⁹ ij. sicut illud ꝯtinet grām qd̄ legat⁹ facit. j. de ꝯces. p̄bē. cōstitutus. q̄ sol⁹ p̄nceps p̄t aliquē p̄uare re sua. ix. q. iij. cuncta. ⁊. c. p̄ p̄ncipalē. ⁊. C. de q̄dri. prescrip. bene a zenone. Hic consueuit distigui vtrū iuspatronat⁹ ptinet alicui iure p̄rimonij sui: et tūc legat⁹ nō p̄ōt ꝯferre ecclesiā eo inuito cū ei in hoc nō subsit † q̄ tanq̄ laicus p̄sentat. j. de iure pa. cū dilect⁹. ar. xvj. q. vij. decernim⁹. Si vero ptiet p̄ronat⁹ ius alicui rōne eccl̄e tūc legat⁹ p̄t ꝯferre ecclesiā etiā inuito illo p̄lato siue p̄rono ad quē rōne eccl̄ie pertinet ius p̄ronat⁹: siue inuito collegio ad qd̄ ptinet illud: q̄ subsūt legato: et ita loquitur qd̄ dicit hic q̄ archidyacon⁹ iste rōne archidyaconatus p̄ntabat. Vn̄ legatus iste poterat ei p̄iudicare: et eo inconsulto ecclesiā ꝯferre. sicut p̄t cōferre bn̄ficiū vacās i ecclesia īuitis canōicis et irreq̄sitis. Et h̄ intellige de legato misso a latere dn̄i pape. Alij vero legati sicuti eboraceñ. ⁊ cantuarieñ. ⁊ cōsimiles q̄ h̄ habent ex p̄uilegio: hoc nō p̄nt. j. e. officij. li. vj. Vn̄ tenet appellatio si hoc facere vellēt. j. de ap. c. j. Et qd̄ dixit Jo. non est verū simpliciter de quolibet legato.

† Dicit hic et in decre. cū dilectus Hosti. se vidisse ⁊ legisse l̄ram papalem directam p̄lat̄ anglie in q̄ ꝯtinebat̄ q̄ q̄n papa scribit pro aliquo bn̄ficiā do non est sue intētionis q̄ ei conferat̄ eccl̄ia in qua laic⁹ obtinet ius patronat⁹: ꝯtrariū tn̄ hui⁹ arguēdo dicebat Vin. j. de p̄ben. dilect⁹ iij. Jo. an.

Diuisio. Dilect⁹ filius. ¶ Cōmunis diuisio. scd̄a ibi: cū igit̄. Ab. si. ¶ Casus. Ep̄s p̄nestin⁹ ap. se. legat⁹ cōcessit ecclesiā sancti trudonis. R. canonico meteñ. archid̄. meteñ. molestabat ip̄m sup dicta eccl̄ia: nec p̄mittebat ip̄m pacifica possessiōe gaudere: dicēs q̄ eo icōsulto ad quē p̄ntatio illi⁹ eccl̄ie ptinebat / ecclesiā illā ei cōferre non potuit. Dict⁹. R. significauit h̄ dn̄o. pa. sup h̄ scribit papa q̄busdā dicēs. q̄ pl⁹ iur̃ hz i ꝯcessiōe p̄lat⁹: q̄ in p̄sentatiōe patronus. nec p̄iudicat̄ patrono si q̄n p legatū ap. se. eo icōsulto ecclesia ꝯcedat̄. Vn̄ mādat pa. q̄ten⁹ dictū archidya. cōpellāt desistere ab inq̄etatiōe dicti. R. sup ip̄a eccl̄ia. ¶ Nota regulā q̄ plus iuris habet in cōcessione p̄latus: q̄ in p̄sentatione patron⁹. ¶ Nota ex hac regula q̄ ex p̄sentatione acquirit̄ ius p̄sentato. ¶ Nota q̄ legatus potest ecclesiam conferre inconsulto patrono. Ber.

d ¶ Incōsulto. Sic. j. d̄ iur̃ pa. cū dilect⁹. S̄z illd̄ de layco ītelligit̄. ¶ Glo. seq. exponit litterā et ponit opi. Jo. ⁊ Lau. quā reprobat.

Institutio pleni⁹ ius tribuit q̄ p̄resētatio.

e ¶ Pl⁹ iur̃. Hoc ita ītellige pl⁹ iur̃. i. pleni⁹ ē ius īstitutiōis siue ꝯcessiōis p̄lati q̄ ius p̄ntatiōis patroni. vn̄ ex sola p̄ntatione layci p̄roni nō ꝯsequit̄ q̄s plenū ius. j. de iure pa. pastoral̄. ⁊. c. q̄ aūt. ⁊. c. cū aūt. q̄ p̄ōt p̄ron⁹ mutare volūtatē suā an̄q̄ ep̄s ꝯfirmet p̄ntatū ⁊ aliū p̄ntare vt dicūt iura p̄dicta. ⁊ ita nō hz plenū ius: sed ex sola institutiōe seu ꝯcessiōe p̄lati q̄n̄q̄ plenū ius acq̄rit̄ instituto p p̄latū: cessāte p̄ntatōe p̄roni: ⁊ īfra q̄ttuor mēses tūc ep̄s p̄ōt īstituere. ⁊ ille hz plenū ius. j. de iure pa. cū p̄pt̄. ⁊. c. q̄m̄. Ecōuerso nūq̄ p solā p̄ntationē p̄roni layci ius plenū ꝯsequit̄: nisi accedat ꝯfirmatio p̄lati. Layci p̄roni iō dixi: q̄ si collegiū vel ecclesiastica psona aliquē ydoneū p̄ntat: ius ei acq̄rit̄ plenū vt possit petere ꝯfirmatiōez tā𝔮 eēt elect⁹: q̄ postea variare nō p̄nt. j. de iure pa. cū aūt. ⁊. c. pastoral̄. Jo. dixit ⁊ Lau. q̄ p p̄ntationē ius nō acq̄rit̄ † p̄ntato. S̄z ē falsū: imo ius acq̄rit̄ p̄ntato intm̄ vt si p̄ntat̄ a collegio vel a psona eccl̄iastica q̄ postea variare nō p̄nt: vt dictū est: ⁊ si a layco p̄rono p̄ntet̄: ius acq̄rit̄ itm̄ q̄ si nō mutet volūtatē p̄ōt petere ꝯfirmationē ab ep̄o. j. de sen. ⁊ re iudi. cū berthold⁹. ⁊ si ep̄s non admittat ille p̄ōt agere ad īteresse ꝯ ep̄z. si postea ali⁹ p̄ntet̄ ⁊ admittat̄ ab ep̄o. j. de iure pa. pastoral̄. ⁊ ita sp̄ ius acq̄rit̄ p̄ntato p factū p̄roni q̄ p̄ōt petere ꝯfirmationē: ⁊ sic est intelligēdū qd̄ dicit plus iuris: vter𝔮 habet ius: sed alter plus quia plus ꝯfert̄ p p̄latū q̄ per patronum. ¶ Glo. seq. opponit ⁊ ponit opinionem Jo. ⁊ soluit distinguendo.

† Credo q̄ ītellexerūt de iure i re nō ad rem. vn̄ dicebat Inno. q̄ p̄uis⁹ hz ius in re p̄ntat⁹ vero hz ius ad rē et psonalē actōez cōtra ep̄m. Jo. an.

f ¶ In ꝯcessiōe. S̄z certe hec rō nō v̄r sufficiēs: q̄ s̄m h̄ ep̄s posset

g ¶ Nec preiudicetur prelato. Patrono clerico. s. tenere dispensationem: et verum est in sequenti vacatione.

Sūmariū Diuisio.

Nouit ille. Legat⁹ in q̄cūq̄ pte legatiōis existat: iurisditionem suā exercere p̄ōt. Jo. an. Pria ps ponit regis q̄relā: cui rn̄det Scd̄o ibi: tue. De materia hui⁹ tex. habet̄ in. c. j. de postu. p̄la. ⁊ in. c. nouit. j. de appel. Ab. si. ¶ Casus. Dn̄s pa. mādauit cuidā legato i frācia legatiōis officio exercēti. q̄ten⁹ i terrā regis frācie p̄mulgaret sn̄iam interdicti. qd̄ legat⁹ nō distulit adīplere. sup hoc scripsit rex francie dn̄o pape dicēs: q̄ legatus cū esset certa rōne suspect⁹ eidē: fines regni franco⁊ exiens in terrā regis sn̄iam interdicti p̄tulit. vn̄ dicebat sn̄iam nō valere. Pa. sup hoc scribit eidē dicēs q̄ et si legat⁹ fines regni franco⁊ exierat q̄n sn̄iam p̄mulgauit: nō tn̄ terminos sue legatiōis egressus fuerat: q̄ nō solū in regno frācie / sed etiā i vieneñ. lugduneñ. ⁊ bisuntina p̄uicijs legatiōis officium exercebat. ¶ Nota q̄ legat⁹ existens exiēs terminos sue legatiōis: officiū legatiōis exercere nō p̄ōt. idē ītellige de alijs iudicib⁹. Itē legat⁹ ad plures prouincias i vna existēs: de alia iudicare p̄ōt. B. ¶ Glo. seq. notat / obijcit / soluit. et opi. ponit. subdēs duo que p̄ōt extra dyocesim. In fi. querit et soluit.

h ¶ Terminos. Ex hoc videt̄ q̄ si legat⁹ exiuit prouinciā ad quā destinatus est q̄ āmodo nec excōicare / nec absoluere / nec cās delegare possit in illa p̄uincia. et idē de alijs iudicibus ordinarijs vr̄. ff. de of. p̄si. l. iij. ⁊. ff. de iurisdi. om. iudi. l. vlti. Videt̄ tamē q̄ possit absoluere aliquos dū est extra p̄uinciā: q̄ ea q̄ spectant ad volūtariā iurisditionē exequit̄ extra p̄uinciā. ff. de offi. p̄con. l. ij. Ad hoc dicas q̄ null⁹ iudex p̄ōt excōicare vel absoluere extra suā p̄uiciā. nā excōicatio fit cū cause cognitiōe. ij. q. j. nemo. sed ea q̄ cāe cognitionē desiderāt debēt fieri iudice sedēte p̄ tribunali. ij. q. iij. §. notādū. ꝟ. si quis. iij. q. iij. §. spaciū. ꝟ. a iudice. sed in aliena dyocesi non p̄ōt sedere p̄ tribunali nec aliq̄d disponere. ix. q. ij. ep̄m. Itē nec absoluere p̄ōt: q̄ si posset absoluere p cōsequēs ⁊ excōicare. xxj. di. denic̄. Ar. ff. de re iudi. l. ij. ⁊ q̄ tn̄ in sua dyocesi habeat iurisditionē. est ar. xj. q. j. si q̄s q̄. ⁊. xcij. di. si q̄s ep̄s ‡ ⁊. j. e. c. pe. s̄. de rescp̄. pastoralis. in fi. ar. ff. de bo. auc. iu. pos. cū vn⁹. §. pe. Dicunt q̄dā q̄ possit ex suā dyoce. excōicare. ar. xj. q. iij. si ep̄s. forte sicut paul⁹ excōicauit corīthiū absentē. ix. q. iij. §. vlti. Hoc tn̄ cōcedo q̄ extra p̄uiciā existens possit delegare cās in p̄uincia. ff. de of. p̄fec. vr. l. vl. maxime si hz cām necessariā absentie. ff. de of. p̄con. aliq̄n. Talis eni delegatio fit sine cause cognitiōe: l̄z q̄ deleget ipet ar. s̄. ti. p̄xi. pastoralis.

‡ Forte nō probat ad q̄ d̄ inducit̄ nisi p hunc modū: quia iubet pēdēte cognitione de iiusta excōicatiōe excōicatum vitari / nec valet qd̄ de paulo sequit̄: q̄ aliud est ep̄m intra dyocesim suā excōicare absentē: et aliud eū absentē hoc facere cū extra territorium ⁊c. de ꝯsti. c. ij. lib. vj. Jo. and.

Sed si ille nollet eā recipe nō posset excōicare. ar. j. ti. pxi. pastoralꝭ. Itē extra dyoce. pōt ɔferre bñficia. j. de ɔcel. pbē. post electionē. in pte decisa. j. de ap. q̄ fronte. Jo. Itē pōt q̄ri si excōicauit aliquē dū erat in puīcia: vtrū possit eū absoluere postqꝫ egressus est puīciā? Dicēdū est ꝙ nō. qꝛ exeūdo puīciā puatus est dignitate. ff. de offi. psi. l. iij. ꝛ statim expirat iurisdictio. j. eo. c. vlti.

¶ Glo. se. signat ɔtrariū.

Volētes. ¶ Casus. Dñs pa. officiū legatōis cōmisit patriarche hierosolymitano i puīcia sua. ita tñ ꝙ si legatus de latere dñi pa. ad ptes illas accesserit: officiū legationis q̄diu ibi fuerit legatus pa. oīno dimittat. ¶ Nota ꝙ iurisdictio minoris iudicis ipedit presente maiore. ¶ Nota ꝙ licet duplicet iurisdictio: tñ maiorē effectū hꝫ secūda q̄ prima. ¶ Nota ꝙ vbi equalis est iurisdictio: scđa derogat prime. Bernar.

a ¶ De latere nostro. Cū legat⁹ de latere dñi pape sit maior eo psente nō exerceat minor officiū suum: sed deferet illi tāqꝫ maiori. xxj. dist. deniqꝫ. ꝛ. j. de pui. antiq̄. §. dñice. ꝛ. ff. de of. pcōsul. l. vlti. et maior ptās ad obediēdū pponit minori. viij. di. q̄ ɔtra mores. in fi. et. xj. q. iij. q̄ resistit. ꝛ interim suspensum est officiū ei⁹. eo vero recedente resumit illud. Ar. cōtra. xcv. dist. ecce. et. xj. q. j. peruenit. et. C. de dona. in hac.

Volētes: et. j. ¶ Frnitati t. legatiōis officiū in puīcia tua duxim⁹ cōmittēdū: ita tñ ꝙ si legatū ad partes illas de latere nostro[a] ɔtigerit destinari: executiōem ipsi⁹ officij q̄diu legat⁹ ipse ibi fuerit: p sedis apo. reuerentia oīno dimittas. Idē.

¶ Legatus nō de latere sꝫ rōne psone extra prouinciā sibi decretā absoluere neq̄t excōicatos p iniectiōe manuū in clericos: nec etiā in puīcia si tales excōicati aliūde veniant. Legat⁹ ꝟo rōne dignitatis nullos tales absoluit. h. d. fm cōem intellectū. Cap. ix.

Excōicatis p iniectiōe manuū violēta: eccl'ie romane legati: q̄ de ipi⁹ latere nō mittuntur[b] extra puīciā sibi cōmissam[c]: vel ibidē si hmōi manuū iniectores illuc ɔtigat aliūde accedere. ¶ Et q̄ eccl'iaꝝ suaꝝ ptextu legationis sibi vēdicāt dignitatem: etiam subditis (q̄uis in puīcia sua existētes) bñficiū absolutionis ipartiri nō possunt. ¶ Nisi de

Diuisio. Excommunicatis. ¶ Primo ponit vnum dictum. Secundo aliud ibi. Et qui. Tertio excipit ab vtroqꝫ ibi. Nisi. Ab. si.

¶ Casus. In caplo isto fit mētio de duplici gñe legatoꝝ. Primo dicit ꝙ legati illi qb⁹ rōne psone ad tps legatiōis officiū iniungitꝛ extra puīciā sibi cōmissam/ vel etiā existētes in puīcia sua nō possit absoluere excōicatos ppt iniectionē manuū violētā. sꝫ isti iniectores manuū ad ipm legatū aliūde accedāt. Scđo dicit. ꝙ illi legati q̄ habēt officiū legatiōis ptextu eccl'iaꝝ suaꝝ q̄uis existāt in puīcia sua excōicatos pdictos etiā subditos nō pñt absoluere: nisi ꝛ istis ꝛ illis a se. apo. de speciali grā ampli⁹ cōcedatꝛ. ꝛ isti legati nō mittuntꝛ de latere pape. ¶ Nota ꝙ legatus ex priuilegio nō habet iurisdictionē ex ipsa legatione nisi in sua puīcia. et circa illos de prouincia sua. Bernar.

¶ Glosa sequens arguit a contrario.

b ¶ Mittūtur. Ergo a ɔ̄trio sensu si missus sit a latere dñi pape pōt absoluere oēs: siue de sua legatiōe siue nō: qđ veꝝ est ꝛ in eūdo ꝛ in redeūdo fm q̄sdā. ex officio enī legatiōis lꝫ legatꝭ de latere dñi pape missis excōicatos p violenta manuū iniectiōe † in eccl'iasticas psonas absoluere. s. e. ꝙ trāslationē. ꝛ. j. de sen. excō. ad eminētiam. Tales enī legati postqꝫ egrediuntꝛ vrbē quousqꝫ i vrbē reuertātur bñficiū absolutiōis ipendūt: ꝛ ita obseruāt de facto. ꝛ hoc introductū est i fauorē aīaꝝ: vt piculū more vitetꝛ. Ar. j. de sen. excō. sacro. ꝛ sic pcōsul vbiqꝫ isignia pconsulatoria hꝫ lꝫ potestatē suā egressus vrbē nō exerceat: nisi i ea puīcia q̄ ei directa est. ff. de of. pcō. l. j. et habent iurisdictionē: lꝫ non contētiosam. ff. eo. l. ij. Ber.

¶ Glo. seq. tractat de triplici genere legatorum. secundo querit. ar. pro. et contra sol. In fi. subdit ius nouum.

c ¶ Cōmissam. Per h̄ qđ dicit h̄ pꝫ ꝙ maior est ptās legatoꝝ q̄ de latere dñi pape mittuntꝛ q̄ alioꝝ. isti enī de qb⁹ pmittit nō pñt absoluere excōicatos ppt sacrilegā manuū iiectionē in eccl'iasticas psonas. vel aliūde veniētes: vel ex suam puīciā existētes: qꝛ nulla ptās est eis ɔcessa ex illā puīciā. arg. ff. de iurisdi. om. iu. l. vlti. ꝛ. ff. de of. psi. l. iij. nisi eis ampli⁹ ɔcedatꝛ: vt dicit i fi. sꝫ illos de sua puīcia absoluere pñt ‡ dū sunt i puīcia. ar. a ɔ̄trio sensu. De duplici genere legatoꝝ fit mētio/ ꝛ pmo de his qb⁹ ad tps cōmittitꝛ officiū legatiōis rōne psone ꝛ nō dignitatꝭ. vt. s. e. ti. c. pxi. ꝛ. j. de accu. cū dilecti. et. j. de psump. mādata. Scđo de his q̄ rōne dignitatis habēt hmōi legatiōis officiū in sua puīcia. s. e. c. j. ꝛ. j. de ap. c. j. isti nō mittuntꝛ de latere pape vñ minor est potestas eoꝝ. ꝛ isti nō pñt absoluere excōicatos etiā subditos: nisi spāliter eis ɔcedatꝛ: vt dicit hic in fi. Illi ꝟo q̄ mittuntꝛ de latere dñi pape. qꝛ et ipsi pars corporis ei⁹

† Nō enormi fm Hostieñ. q̄ hic nōt legatos etiam de latere absoluere nō posse ex gñali legatiōe excōicatos p enormi dicēs patere. de sen. ex. si ꝟo. j. rñ. ꝙ q̄tūcūqꝫ papa aliquē super hoc puilegiet semper ad man⁹ suas retinet hanc enormem. vide qđ dicā de sen. excō. ad eminētiā. i vl. glo. Jo. and.

‡ Not. Jo. xciiij. di. ca.

esse intelliguntꝛ. vt. j. q. j. in. c. si quis cum militib⁹. C. ad. l. iul. maie. quisqꝫ. ex offō legatiōis oīa pñt: nisi illa q̄ spāliter sibi sedes apl'ica reseruauit. s. eo. ꝙ trāslationē. Sed q̄s dicem⁹ de latere dñi pape missos? an cardinales tm: an alios etiā existētes in curia vtpu ta capellanos: archiepos: epos p suis negocijs i curia existētes? Sed videtꝛ ꝙ pprie dicantꝛ de latere pape cardinales: qꝛ ad lat⁹ eius sp assistūt: sed idē vr̄ de capellanis ꝛ alijs curialib⁹: qꝛ ꝛ ipsi assistūt ei: lꝫ nō in secretis ɔsilijs: satꝭ posset dici ꝙ illi dicuntꝛ missi de latere pape q̄s inuenit existētes i curia sua ēt si nō sunt cardinales: ꝛ illos trāsmittit spāliter ad alienā puīciā concedēdo eis gñalē legationem. Itē q̄ pt ex offō suo absoluere pōt ɔmittere vices suas alij: cū viderit expedire. j. tit. pxi. c. vl. Pprie dicūtur missi de latere dñi pape cardinales tm. Ar. j. de sen. excō. ad eminētiā. quia ipsi pars corporis dñi pape dicuntꝛ vt dictum est supra: et ideo istoꝝ potestas latior q̄ alioꝝ: qꝛ etiā de sua ꝛ aliena † prouincia absoluere possunt in eūdo: alij vero absoluere non pñt aliūde veniētes: nisi amplius illis sit cōcessum: vt dicit i fi. Ad hoc no. ꝙ ecclesie romane legati q̄tūcūqꝫ plenam habeant legationē non possunt ex officio legationis conferre beneficia: nisi specialiter eis fuerit concessum: vel nisi sint legati cardinales qui ampliori debent prerogatiua gaudere. hoc totum statuitꝛ in decre. Inno. iiij. que incipit officij nostri debitū.

spāli grā illis/ ꝛ istis amplius a sede apl'ica concedatur. Idem.

¶ Durāt legati statuta ēt legatiōe finita: finitꝛ tñ sui d legati iurisditio si citatio nō pcessit. C. x.

Nemini dubium esse volum⁹ q̄n legatoꝝ sedis apo. statuta[d] edita in puīcia sibi cōmissa durēt tāqꝫ ppetua: licet eādem postmodum sint egressi. ¶ Sec⁹ aūt si causas duxerit delegandas aliq̄bus: cū iurisditio istoꝝ expiret[e]: si añ illoꝝ discessum hoꝝ citatio[f] nō precessit.

De Officio iudicis ordinarij.

Ex synodo Johānis pape.

¶ Epi in suis dyocesib⁹ pñt crimina inq̄rere et pūire: et cū op⁹ fuerit iuocare brachiū seculare.

Capłm primū.

Perniciosaꝫ: et. j. ¶ Habeant igitꝛ epi singularū vrbiū in suis dyocesib⁹ liberā po-

† Quid si sibi resistat lesus? vide in spec. eo. ti. §. nūc dicam⁹. ꝟ. qđ si lesus. Jo. and.

ij. ꝙ capiēs legatum ab eo pōt absolui qđ intelligas saluo eo quod habes. de pe. felicis. li. vj. et eo. titu. si q̄s suadēte. in cle. et de hoc in spec. ti. ij. §. nunc dicam⁹. ꝟ. sꝫ q̄ritꝛ vtrū. Jo. and.

Diuisio. Nemini dubium. ¶ Habet duo circa multū notabilia. Secundū ibi: secus autē. Ab. ¶ Casus. Primo dicitꝛ ꝙ legati ap. se. pñt facere statuta in puīcia sibi cōmissa: ꝛ durāt ppetuo: lꝫ postmodū puinciam exeant. Scđo dicit ꝙ si legat⁹ cōmittit cām alicui: iurisditio illi⁹ expirat: nisi anteqꝫ exeant puīciā citatio precessit. ¶ Nota ꝙ lꝫ legatoꝝ iurisditio sit tempalis: tñ statuta ipoꝝ sunt perpetua: ꝛ sic nota ꝙ sublato principali nō destruitꝛ accessoriū. Itē ex hoc nota ꝙ cā sublata non remouetꝛ effectus. Itē nota ꝙ iurisditio legati nō durat nisi eo in puīcia existente aliq̄s ceperit ea vti: et sic nota ꝙ non tantū morte naturali finitur mandatum: sed ciuili. Ber.

¶ Glo. se. fortificat textū. scđo q̄rit ar. negatiue. ɔ̄triū soluit.

d ¶ Statuta. Sic patet ꝙ statuta q̄ faciūt legati in puīcia sibi cōcessa ppetuo sūt suāda: ꝛ si lata sūt sub anathemate q̄ ɔ̄ faciunt sūt excōicati ‡. j. de lo. ꝛ ɔduc. c. ex rescptis. nā epi q̄ sunt minorꝭ auctꝭ statuta i sua dyocesi facere pñt. j. de ma. ꝛ obe. si quis venerit. Itē de remissiōib⁹ q̄s faciūt locis religiosis siue pontib⁹ q̄d dices: nūquid et ille sunt ppetue? Videtꝛ ꝙ nō: qꝛ pses puīcie nō pōt interdicere alicui vltra tps suū vti arte sua. ff. de pe. l. vlti. ff. de postu. §. vlti. sed verū est ꝙ valent ppetuo sicut statuta. licet enī administratio sit tpalis illđ qđ factū est p eū ppetuū est: vñ q̄ facit ɔ̄ icidit in penā si q̄ pena apposita ē: ꝛ pfect⁹ ptorio ad tps ꝛ i ppetuū pōt phibere alicui ne vtatꝛ aduocatione. ff. de offi. prefec. vr. l. j. §. vlti.

e ¶ Expiret. Et ita patet ꝙ recedendo a puīcia sua expirat iurisditio sicut p mortē expirat. s. de offi. deleg. licet. ꝛ. c. gratū. quia p mortuo q̄tū ad hoc reputatꝛ. Multis modis dicitꝛ iurisditio expirare. vt no. s. de offi. deleg. in litteris.

f ¶ Citatio nō precessit. Ergo si citatio pcessit valebit cōmissio post recessum: sic p citationē ppetuatur iurisditio. sic. s. de offi. deleg. gratum. et. c. licet. et. j. de fo. compe. pposuisti. sic. j. de ap. vt debit⁹. et sic. s. de rescp. capłm sancte crucis. in qb⁹ dꝛ ꝙ sola citatione siue cōuētione † preuenitꝛ iurisditio aliorum.

¶ Rubrica De officio iudicis ordinarij. ¶ Visum est de officio ordinarij spālis vt est legatus: nūc subijcitur i gñe de officio cuiuslibet ordinarij. Ab. ¶ De hac materia tractatꝛ. iij. q. vij. et. ix. q. iij. x. q. j. et. q. ij. et. iij. xviij. q. ij. per totū. ꝛ. xxx. q. vlti. in certa. vsqꝫ ad fi. q. iij. q. v. quia suspecti.

Perniciosam. ¶ Primo ponit decisum exordium. Secundo dispositionem ibi: habeant igitur. Bernardus.

‡ Absoluētur tñ p ordiarios suos si statutum absolutionē maiori nō reseruat. j. de insti. ex frequentibus Jo. and.

Dicit hostiē. ꝙ hec iura pbāt ꝙ ordiaria iurisditio pōt puenire delegatā ꝛ ordiariā. delegata vero nō putat ꝙ puenire possit delegatā et remittit. de appel. vt debit⁹. de reseruatione etiā legati an duret post ipm recessum: tractat h̄ host. quod est expeditum. j. c. pñti. li. vj. Jo. and.

¶ Casus. Statuit iohānes pa. in sinodo ista q̄ epi singulariū ciuitatū habeāt ptātē inquirendi crimina/ ⁊ punire criminosos ſm q̄ canones dicunt sine īpedimēto alicui⁹: et si opus fuerit: inuocent brachiū seculare: ita tñ q̄ per hoc nullū p̄iudiciū fiat epis. vt hoc ipso ius sibi acquirat. ¶ Nota q̄ vbi ecclesia p se nō sufficit: inuocare debet auxilium seculare. Ber.

a ¶ Inquirere. Tūc. s. cū frequens et clamosa fama est cōtra subditū q̄ obtinet vicē accusatoris. ⁊. de accu. q̄liť et q̄n. et. ⁊. de symo. lz hely. et tūc p̄nt testes introducere cōtra illos. xj. q. iij. p̄cipue. etiā lit. nō ptest. ⁊. vt lit. non contest. q̄m frequēter. §. sunt ⁊ alij.

b ¶ Judicare. Vn̄cūq̄ illi sint. p̄ses enī p̄uīcie purgare d3 p̄uīciā suā malis hoī b⁹: nec distinguitur vndecūq̄ sint. ff. de of. p̄si. p̄ses p̄uincie. et. vj. q. iij. placuit. et. C. vbi de cri. agi opor. aucte. qua in prouincia.

Matthei xxvj. Mar. xiiij Luc. xxij. Joh. xiij

¶ Glo. se. dicit de quib⁹ criminib⁹ inq̄rant epi. scd̄o ar. q̄ iudex ſm allegata ⁊c. allegat. ix. iura et. iiij. alle. in ꝯtrariū ponit ij. opi. ⁊ scd̄a3 approbat

c ¶ Scd̄m q̄ canones censent. Dicūt canones q̄ epi causas synodales inq̄rere debent: et testes maturiores i p̄rochia cōstituere vt cām synodalē ad epm deferāt. xxxv. q. vj. eps in synodo. ad epos enī ptinet inquirere de hmōi criminib⁹ eccl'iasticis: de adulterijs. de cōsanguinitate inter vi. et vxo. vt. xxxv. q. vj. eps in synodo. et. c. ab isto die. ⁊ duob⁹. c. sequen. itē de heresi. ⁊. de here. excōicam⁹. §. adijcim⁹. Itē crimē vsurarū: sacrilegij: symonie: ⁊ similia p̄prie spectāt ad eccl'iasticū iudicē. et de his p̄ncipalib⁹ inq̄rere debēt epi ⁊ punire. et etiā de quocūq̄ mortali pctō. ⁊. de iudi. nouit. Itē ex eo q̄d dicit hic: inq̄rere/ vlcisci/ ⁊ punire ſm q̄ canones cēsent. ar. q̄ iudex d3 iudicare ſm allegata: ⁊ ſm canones et leges: ⁊ non ſm cōsciētiā: vt expresse d3. xj. q. iij. sūmope. ⁊. iij. q. vij. iudicet. ⁊. vj. q. j. si tm̄. ⁊. c. placuit. et. ⁊. e. c. pxi. et. C. de iudi. rē nō nouā. et i auť. de iudi. §. q̄rto. coll. vj. et in auť. de defen. ciui. §. iusiurādū. col. iij. et. ff. de of. p̄si. illicitas. §. ⁊. Ar. ꝯ. q̄ pt iudicare ſm q̄d putat † ff. d's et a q̄ ap. sit. l. appellari. et ff. de arbi. l. q̄le. et. xj. q. iij. tūc ꝯa ē. et arg. viij. di. q̄ ꝯtēpta ꝟitate. In h̄ casu q̄n iudex aliō h3 i ꝯsciētia/ ⁊ aliť ꝯstat p p̄batiōes legitias dicūt q̄dā q̄ d3 alij cām delegare. ff. de iuris. om. iudi. p̄tor. Alij dicūt et meli⁹ q̄ l3 iudex aliud habeat i ꝯscia sua q̄ cōstet p allegata d3 iudicare ſm q̄ facta ē fides sibi in iudicio p iura p̄mo dicta: ⁊ nō d3 seq̄ ꝯsciaʒ: q2 nō scit illa tāq̄ iudex s3 tāq̄ de⁹ ‡. ⁊. c. px. ⁊ vj. q. ij. si tm̄. et. c. placuit. nec peccat/ nec d3 facere ꝯ ꝯsciam: † ⁊ ita nec i cōdēnādo/ nec i absoluēdo sequař ꝯsciam. Et q̄ ita sit p̄cedēdū patet. nā dn̄s oīa sciebat: et tñ nullū voluit ꝯdēnare: nisi p̄batoib⁹ ꝯuincereř. ij. q. j. de⁹ oīpotēs. Aduerte tñ q̄ ꝯtra ꝯsciam iudicat puniř ſm tenorē ꝯstōnis Inno. q̄rti. ⁊. de re iudi. cū eterni. lib. vj.

Judex an debeat iudicare ſm allegata.

† Si dicas iformat⁹ ex actis cessat ꝯtrarium. Jo. and.

‡ Vel tanq̄ priuatus. Jo. and.

† Supple et contra iusticiam. Jo. and.

d ¶ Publicū cōuocent auxiliū. s. iudiciū seculare. sic. xxiij. q. v. p̄nceps. ⁊. lxxxvj. di. cū ad verū vētū est vtraq̄ ptās p alterā adiuuař. vt ibi d3. et. ⁊. e. q̄m. et posset cōpelli ad hoc. ⁊. de maledic. c. ij.

¶ Glo. seq. arg. signat contrarium et remittit.

e ¶ P̄reiudicādū. Q2 per hoc nō acquirit ius in preiudicium ecclesie vt sua auctoritate posset in posterū attētare: nisi de mādato eccl'ie: imo teneř auxiliū p̄stare eccl'ie: ⁊ posset ꝯpelli ad hoc. xxiij. q. v. administratores. ⁊. ⁊. de maledic. c. ij. et est arg. q̄ p̄testatio necessaria est q̄n aliq̄ aduocanř ad ea in q̄b⁹ ius nō habent. vij. q. j. pōtifices. ⁊. xxiiij. dist. pbr̄i. Ar. ꝯ. ꝯ. de elec. cū vintoñ. ibi so.

Diuisio.

Si sacerdos. Diuidi pt i duas ptes p̄ncipales sicut sūt duo dicta. scd̄m: s3 si ille. P̄ria subdiuidiř. P̄rio ponit thema ex quo q̄stio. Scd̄o decisio ibi: nō d3. Tertio ratio ibi: sicut dixit An. de bu. ¶ Casus. Sacerdos scit aliquē p certo reū alicui⁹ criminis: vel ipse criminosus ei ꝯfessus fuit: d3 q̄ si ille admonit⁹ noluerit satisfacere: sacerdos nō d3 eū arguere noīatim: nisi ordine iudiciario crimē fuerit ei p̄batū: sed in genere admoneat illū exēplo dn̄i q̄ dixit vn⁹ vestrū me traditur⁹ est. Sed si ille q̄ dānū sustinuit petat iusticiā: sacerdos pōt excōicare illū q̄ dānū dedit h̄ mō: ex cōico q̄cūq̄ fecit tale factū: sed noīe p̄prio nō d3 eū excōmunicare q̄uis ei ꝯfessus fuerit: q2 nō vt iudex scit: sed vt de⁹. et d3 illum admonere ne ingerat se cōioni ipsius sacerdotis: q2 nec xp̄s iudā remouit. ¶ Nota q̄ iudex non debet iudicare ſm cōsciētiam: s3 ſm ea que p̄bantur. Item in genere aliquis pōt excōicari.

testatē adulteria et scelera inq̄rerea: vlcisci: ⁊ iudicareb ſm q̄ canonesc cēsent absq̄ īpedimento alicui⁹. Et cū opus fuerit publicūd ꝯuocēt auxiliū: nō ad p̄iudicādūe: sed poti⁹ ad ea q̄ deo sunt placita ꝓseq̄ndū. Eugeni⁹ pa.

¶ Ordinari⁹ q̄ scit nō vt iudex vel hō s3 vt de⁹ subditū esse criminis reum: indetermiate poterit s3 nō noīati eū arguere vł punire

Si sacerdos sciat p certof aliquē esse reum alicui⁹ criminis: vel si cōfessus fuerit ⁊ emēdare noluerit (nisi iudiciario ordie quis p̄bare possit) Nō d3 eū arguere noīatig s3 in determinate. ¶ Sicut dixit xp̄s Vnus vestrū me traditurus est. ¶ Sed si ille cui dānū illatū est petierit iusticiam: pōt excōicare actorē dāni: l3 etiā ei confessush sit: s3 tñ nō noīatii pt cū remouerek a cōione: l3 sciat euʒ esse reū: q2 non vt iudex scit s3 vt de⁹: sed d3 eum admonerel ne se ingerat: q2 nec xp̄s iudā a cōione remouit. Alexander. iij. flore. epo.

¶ Si ordinari⁹ subiect⁹ epo p̄fert in sibi subiectū iustā cēsurā eccl'iasticā: eps illā seruare d3: et illā sine satisfactione et ꝯsciētia ꝓferētis relaxare nō d3. Ca. iij.

Cum ab ecclesiarū p̄latis eccl'iasticam sn̄ia i malefactores aliquos promulgař: rata d3 et firma ꝯsistere: et vsq̄ ad dignā satisfactionē inuiolabiliter obseruari. ¶ Quapropter māda m⁹ q̄ten⁹ si q̄n pleban⁹ scti. P. i clericos vel laicos parrochiāos suos: iterdicti vel excōicationis

f ¶ Pro certo. Quia forte vidit eū delinquentem: vel q2 ipse idē ei confessus fuit. xxij. q. v. hoc videtur.

¶ Glo. se. pōit brocar. īducit q̄ttuor iura p. ⁊ q̄ttuor cōtra. et soluit.

g ¶ Noīatim. Ar. est hic q̄ aliq̄d l3 ī genere q̄d in sp̄ē nō l3. si. viij. q. j. q̄d aūt. ff. de q̄sti. l. j. §. q̄ q̄stionē. Ar. ꝯ. de of. deleg. q̄m abbas. ff. de pe. l. moris. §. sūt aūt. ad fi. Ar. ꝯ. xxiiij. dist. q̄n. ff. si q̄s cau. sed ⁊ si q̄s. §. q̄ situm. ⁊. ⁊. de ap. inter cetera. ⁊. C. de iure do. īpe. l. j. † Sol'. q̄d licitū est in genere l3 i sp̄ē. ⁊ ecōuerso: nisi descensus ad sp̄alia vel generalitas occasionem mali inducat: vt p3 p exēpla in prima rubrica. ⁊. C. q̄ res pig. ob. pos. l. j. et. C. de pig. ob. s3 singula exēpla tā de prima regula q̄3 scd̄a suum casum obtinent: vt p3 i quacūq̄ ꝯcordātia.

† Creditor h̄ns oīa bona debitoris obligata nō impetrat illorum dn̄ium: sec⁹ si certas res h3 obligatas. io. ā.

h ¶ Cōfessus. Licet enī ꝯfessus sit in p̄nia: nūq̄ tñ excōicabit eū ipm exprimendo: q2 sic p̄deret pctōrē q̄d esse non d3. de pe. di. vj. placuit. et. ⁊. de pe. ⁊ remis. oīs vtriusq̄.

i ¶ Noīatim. i. proprio noīe expsso nō d3 eū arguere vel excōicare: sed in gn̄e sic dicendo. Qui cūq̄ fecit tale factuʒ sit excōicatus: ⁊ p inde habeř ac si p̄prio noīe expresso esset excōicat⁹ q̄tum ad deū: sed q̄tū ad ecclesiā nō: q2 nō vitabiř ab ecclesia. ⁊ est simile. xj. q. iij. excellētissim⁹. et insti. de exhe. libe. §. masculos. et. §. nominatim. ⁊. ff. de libe. et posthu. nominatim.

¶ Glosa sequens querit. allegat pro et cōtra et soluit.

k ¶ Remouere a cōione. Sic. vj. q. ij. si tm̄. et. c. placuit. Sed q̄d si eps dicat/ excōico vnū ‡ de illis q̄ tale factū fecerūt: Videř q̄ nullus sit excōicat⁹: q2 cū ex plurib⁹ seruis eiusdē nois vnus liber esse iussus est neuter liber erit. ff. de manumis. testa. cū ex plurib⁹. de testa. tutel. duo sūt titij. ⁊ noīati q̄s est excōicād⁹. xxiiij. q. ij. sane. Ar. ꝯ q̄ vterq̄ sit excōicat⁹ ff. de adimē. leg. l. iij. §. si duob⁹. ⁊. ff. de reb⁹ du. q̄ duos. Sol'. Sed verū est q̄ neuter est excōicat⁹: q2 sn̄ia incerta est: et ideo rei iudicate auctoritatē nō ptinet sicut sn̄ia q̄ certam q̄titatē nō ptinet nulla est. C. de sen. q̄ sine cer. quā. l. penul. et vlti.

‡ Nō dicit illū: s3 vnū ex illis. Jo. andree.

l ¶ Admonere. In secreto. ne igerat se cōmunioni sue. sic. ⁊. de sē. excō. cū nō ab hoīe. j. r̄nso. s3 publice non d3 eū remouere: sicut nec xp̄s iudā remouit: imo ei eucharistiā dedit. de ꝯse. di. ij. cū omne. ⁊ c. si illud. et cū alijs ad predicandum misit. j. q. j. sicut christus.

Cum ab ecclesiarū. P̄rimo poniř exordiū ex quo scd̄o infert mandatū ibi: quapropter. Ab. si. ¶ Casus. Pleban⁹ sancti pācracij aliq̄n excōicabat aliq̄s p excessib⁹ suis. eps florentin⁹ absoluebat eosdē irreq̄sito dicto plebano. p̄uenit h̄ ad dn̄m pa. pa. sup hoc scribit epo florētino dicēs q̄ si p̄lati eccl'ia℞ ꝓferūt sn̄iam ecclesiasticā in aliquos malefactores/ illa debet firma et rata cōsistere/ et obseruari vsq̄ ad debitā obseruationē. Vn̄ mandat pa. epo florē. q̄ten⁹ si p̄dict⁹ pleban⁹ sn̄iam excōicatiōis vel iterdicti ꝓfert i aliq̄s vel laicos p̄rochiāos suos ip̄am faciet iuiolabiliter obseruari/ nec eā relaxet sine ꝯscia dicti plebani. ¶ Nō q̄ plebani habēt iurisditionē excōicādi. Itē eps d3 ꟊuare sn̄ias subdito℞ suo℞. B.

Diuisio.

¶ Glo. se. reci. p. q. an p̄lati iferiores epo ⁊c. ar. ponit opi. et soluit.

m ¶ Eccl'iastica sn̄ia. Sic ergo p̄lati isti possunt excōicare. xvj. q. j. alia est. et sic sunt iudices ordinarij. ar. ꝯ. de exces. pla. ad hoc. et habent curā aīa℞. ꝯ. de elec. cū in cūctis. §. inferiora. sic ⁊ abbas pt excōicare: ⁊ habet iurisditionē. ⁊. de symo. sicut. ꝯ. de offi. deleg. P. et. G. ⁊. ⁊. de foro cōpe. significasti. et hoc oēs ꝯcedunt: nisi cōsuetudo faceret ꝯ tales: sed anathematizare nō possunt: vt dicūt quidā. xvj. q. j. visis. ⁊. xxiiij. q. iij. corripianř. Et tu dicas q̄ nō possūt anathematizare siue excōicare: cū illa etiā solēnitate de qua traditur. xj. q. iij. debēt. ⁊ de illa excōicatiōe intelliguntř p̄dicta capitula. xvj. q. j. visis. ⁊. xxiij. q. iij. corripianř. ⁊ q̄ h̄ facere possunt isti iferiores p̄lati. habes. ⁊. de eo q̄ fur. or. ac. ca. j. ⁊ q2 hoc nō ē ordinis sed poti⁹ iurisditionis. ꝯ. de elect. trāmissam. ⁊ illud generaliter traditur q̄ quilibet prelatus collegiate ecclesie licet subsit episcopo/ est tamen iudex ordinarius in plebe sua: et habet iurisditionē cognoscēdi ⁊ excōicandi. vt hic dicit. ⁊ in auten. de defen. ciui. §. ij. colla. iij. ⁊. xv. q. iiij. ca. j. et. ⁊. de iudi. decernimus. ⁊ arg. C. de iurisd. om. iudi. l. vl. et illum dico prelatum hoc facere posse: et talem iurisditionem habere qui est electus a collegio siue vniuersitate. ꝯ. de elec. c. j. ⁊. xxiij dist. legimus. ⁊ idē intelligo si p̄ficiatur † collegio vel vniuersitati ab eo qui habet administratione cū iurisditione: puta episcopo.

† Vn̄ dicit Inno. q̄ archidyaconi habēt iurisditionem a canōe etiaʒ si nō eligantur ab vniuersitate: ⁊ etiā sine cōfirmatione epi. de offi. archid. c. j. et. c. ad hec. et remittit. ⁊. eo. q̄to. inducit etiā rōnem vicariique not. in p̄reallegi. c. j. in. j. glo. Jo. and.

a ℭ Rationabiliter. Q̃ semp presumit̃ donec pbet̃ ꝯtrariũ.arg. s.de renũ.in p̃sentia.ꝛ.j.de re iudi.sicut.et seruanda est a subditis: siue sit iusta/siue non.xj.q.iij.sententia pastoris.
¶ Glosa sequens querit et soluit.
b ℭ Nõ relaxes. Sꝫ pone ꝙ ep̃s relaxet talẽ sñiam plebano irreq̃sito:nec aliq̃ satisfactione p̃missa: nũquid tenet absolutio: Utiqꝫ cũ sit supior† et ordiari⁹ sue dyocesis.xj.q.j.de pso-na.sꝫ male facit:imo ꝛ si subdit⁹ ꝯq̃rat̃ epõ: dꝫ illũ remittere ad suum excõicatorẽ absoluẽdũ.j.eo.ad rep̃mendã s̃m tenorẽ illi⁹ decre.nisi periculum eẽt in mora.j.de sen.ex.sacro.et tũc recepto p̃mo iuramento s̃m formã ecclesie:vt traditur in decre.sacro.

† Dixit Vincen. ꝙ vbi cãe sunt cõmunes minori et maiori iudici vt in epõ et archidyacõno p̃fertur maior si citat. ff.de iudi.iudiciũ. viij.di.q̃ cõtra mores. sec⁹ vbi non hñt cãs cõmunes vt monach⁹ q̃ pl⁹ obediet abbati q̃ꝫ epõ et clericus pl⁹ epõ q̃ꝫ metropolitano. scõꝫ fateor de q̃ j.eo.pastoralis.de primo dic:vt j.eo.q̃to. Jo.and.

ℭ Cum vos. ℭ Cõmunis diuisio. Secũda ibi:frñitati. Ab.si.
ℭ Casus. Patroni ecclesiaꝝ cantuariẽ.pui cie p̃sentabãt ad vacantes eccl̃ias psonas minus ydoneas pꝑter qd̃ ordiatio eccl̃iaꝝ deferebat̃: vel etiã iter p̃sentatores et p̃latos alia discordia emergebat. q̃situ fuit a pa.qd sup hoc eẽt istis platꝫ faciendũ. mãdat pa.q̃ten⁹ si aliqñ in vacãtib⁹ ecclesijs in qb⁹ eccl̃iastica psona p̃sentationẽ nõ hꝫ: vel qꝛ min⁹ ydonei p̃sentant̃/ vel alia de cã nõ possint psonas ydoneas ordiare:ponãt i ecclesijs iconomos q̃ debeãt pcipe fructus/ꝛ eos expẽdere i vtilitatẽ ecclesiaꝝ:vel ꝯseruare quousqꝫ psone ydonee fuerit institute. ¶ Nota ꝙ minus ydoneus nõ est in ecclesia recipiẽdus. ¶ Nota ꝙ si q̃stio est sup eccl̃ia vacãte: ordiari⁹ ex officio suo in ea p̃ficiet economum. ¶ Nota ꝙ bona vacãtis ecclesie successori sunt seruãda. Ber.

a sententiã rationabiliter[a] tulerit: ipsam facias inuiolabiliter obseruari/ ꝛ eã sine congrua satisfactione: et absqꝫ eiusdem plebani
b conscientia non relaxes[b].

Idẽ cantuariensi archiepiscopo et eius suffraganeis.

Si ordinatio vacantis ecclesie etiam patronate ex iusta causa differtur: est ibi per episcopũ econom⁹ ponẽdus. Capl̃m.iiij.

Cum vos plerũqꝫ oporteat ordinationẽ ecclesiarũ differre: p eo ꝙ quãdoqꝫ pso-
c d ne[c] vobis minus ydonee[d] presentantur:aut inter vos ꝛ presentatores alia de causa radix dissensionis emerserit:ꝛ.j. ¶ Fraternitati vestre mãdamus quaten⁹ si quãdo in vacãtibus ecclesijs in qb⁹ ecclesiastica psona p̃sentationẽ nõ habet. vel qꝛ psone minus ydonee p̃sentant̃: vel alia de cau-
e sa[e] de iure psonas nõ potueritis in eis instituere: appellatiõe re-
f mota ponatꝫ economos[f] qui debeant fructus pcipere:ꝛ eos aut in ecclesiarũ vtilitatẽ expẽdere:
g aut futuris[g] psonis fideliter reseruare. Idẽ cãtuariẽsi archiepõ.

Si constat ordinario ꝙ absolut⁹ a papa suppressit verã cãm q̃re fuerat excõicat⁹ debet illũ remittere ad papã. Si vo sibi non cõstat:ẽ tñ sibi vrgens suspicio ꝯ eũ/dꝫ cogere eũ se purgare. C.v.

Ex pte tua:et.j. ¶ Qꝛ nos ꝯsulere voluisti: vtrũ illorũ absolutio teneat qui (occultatis excessib⁹ p qb⁹ excõicati fuerãt) absolutionis bñficiũ p sedẽ apl̃icã meruerũt sue excõicationis causam aliã pretendentes: ¶ Taliter.r.ꝙ si ita tibi ꝯstiterit: debes eos ecclesiastica cẽsura cõpellere cũ litteris tuis rei veritatẽ continentibus ad sedem apo-
h stolicã redire[h]. ¶ Si vero id tibi nõ cõstiterit:et eos suspectos habueris ꝙ cõfessi nõ fuerint vitatẽ:ipsos cõpellere debes exinde corã te ꝙ vitatẽ confessi fuerint

c ℭ Persone. Hoc ideo dicit:quia persona ecclesiastica facili⁹ cogitur: puta per suspensionem vel subtractionem beneficij.lxxiiij. dist.consuluit.vt sic fiant concordes.
¶ Glo.seq.reci.per.q.an patronus ꝛc̃.soluit ꝙ non.rationem inducens quã fortificat. In fine ponit ꝯtrariã opi.quã reprobat.
d ℭ Min⁹ ydonee. Sic pꝫ ꝙ p̃ron⁹ layc⁹ lꝫ p̃ntet idignũ nõ est priuat⁹ nec p̃uãd⁹ ptãte p̃ntãdi:sꝫ i collegio/seu eccl̃iastica psona aliõ est:qꝛ si collegiũ eligat vl̃ p̃ntet idignũ est ip̃o iure p̃uat⁹. s.õ elec.cũ in cũctꝫ. Idẽ credo de clerico p̃rono:ꝙ nõ parcit̃ ei si p̃ntet idignũ:imo p̃uat⁹ est eodẽ mõ:vl̃ saltẽ p̃uãd⁹ est sicut vides i alio articl̃o:cleric⁹ p̃ron⁹ variare nõ p̃t/layc⁹ p̃ot ãteqꝫ p̃ntat⁹ sit ꝯfirmatus.j.de iur̃ pa.cũ aũt.ꝛ hec p̃t eẽ rõ q̃re layco p̃rono dant̃ tm̃ quattuor mẽses a tpe vacatõis.j.de iure pa.cũ pꝑt. collegio vo siue clericis dant̃ sex mẽses p illã ꝯstõnẽ.j.de ꝯces.p̃bẽ.nulla.qꝛ layc⁹ non p̃uat̃ ptãte p̃ntãdi:lꝫ idignũ p̃ntet:clerici vo sic:vñ h̃ fit q̃dã cõpẽsatio hĩc iđe:qꝛ layci grauant̃ i tpe ꝛ releuant̃ i alio: qꝛ nõ puniunt̃. ꝛ qꝛ clerici puniunt̃ eligẽdo vel p̃sẽtãdo idignũ:releuant̃ i maiori tpe. ꝛ qꝛ clerici magis debẽt eẽ discreti ꝛ scire iura:ideo puniunt̃ si peccãt in electionib⁹/seu p̃sentationib⁹:ꝛ clerici patroni eodẽ iure vtunt̃ in p̃sentando q̃tũ ad penã si delinquãt:sicut clerici eligẽdo ar.p̃dic.c.cũ autẽ. Quidã tñ dicunt ꝙ ad superiorẽ deuoluit̃ prouisio ecclesie cũ laycus patronus p̃sentat indignum. in aut̃.de sanc. epis.§.si quis oratorij domũ. coll̃.ix.tamẽ iure nostro non cauetur hoc expresse:et ideo standum est canoni et non legi. Ber.

Patron⁹ layc⁹ ꝛ patron⁹ cleric⁹ differũt i ml̃tꝫ.

e ℭ Causa. Puta scãdalũ magnũ.ar.j.de iure pa.c.j.ꝛ.ij.sed p modico scãdalo nõ dimittit ep̃s ecclesiã ordiare.j.de iure pa.qm̃. vel qꝛ de iure patronat⁹ vtit̃ questio inter ep̃os et presentatores.
f ℭ Economos. Hic ꝯstituit̃ econom⁹ ad ꝯseruãdũ/non ad agendũ.lxxxv.di.qm̃.qñqꝫ etiã ad agendũ ꝯstituit̃. C.de epis.et cle.oĩs. §.nihilominus.ꝛ.j.de iura.calũ.iperatoꝝ. ꝛ.j.de capel.mona.dilectus.ꝛ.c.ꝯstitut⁹.et hoc intellige cũ de iure patronat⁹ q̃stio est iter p̃ronos ꝛ ep̃m:vel qñ p̃roni nõ ꝯcordãt de p̃ntãda psona: vl̃ malũ p̃ntãt:cũ dꝫ ep̃s statim ponere economũ q̃ ꝯseruet bona eccl̃ie. Si questio est de iure patronatus iter patronos vsqꝫ ad quattuor mẽses expectabit ep̃s: illis elapsis ordinabit ecclesiam saluo iure in posterũ illi qui obtinebit.j.de iure pa.qm̃ in quibusdã.et.c.cũ propter discordiã. Et ex hac lr̃a notare debes ꝙ patron⁹ se intromittere nõ debet de reb⁹ ecclesie:nisi quo ad defensionẽ. xvj.q.vij.decernim⁹.et.c.filijs. Sed ep̃s vel alius prelatus ad quẽ pertinet institutio debet habere custodiã illius ecclesie vacantis.
g ℭ Futuris psonis. No.bõa eccl̃ie ꝯseruãda in tpe successori.xij. q.ij.hoc hui⁹ placiti.ꝛ.c.charitatẽ.ꝛ.lxxv.di.qm̃ quidam.et.x.q.ij.si q̃s ep̃s.nisi sint talia q̃ seruãdo seruari nõ p̃nt.C.de admi.tu.l.lex q̃ tutores.i fi.ꝛ.ff.de peti.here.diu⁹.in fi.j.rñ.et.x. q.j.si quis episcopus.

ℭ Ex parte tua. ℭ Cõmunis diuisio.secũda ibi:talit̃ rñdem⁹. in qua subdistinguit.et scd̃m membrũ ibi:si vo. Ab. ℭ Casus. Quidaꝫ subditi cãtuariẽ.archiepĩ excõicati fuerunt iusta õ cã.isti excõicati accesserunt ad pa.supprimentes causas p q̃bus fuerãt excõicati et alias p̃cedentes absolutiõis beneficiũ meruerunt. q̃ritur an sint habendi p absolutis: Rñ. pa. ꝙ si ꝯstiterit ita esse compellendi sunt ad apl̃icã sedẽ redire cũ lr̃is rei veritatẽ cõtinẽtib⁹. ꝛ si de hoc nõ constiterit/et suspecti fuerint ꝙ dño pa. veritatem ꝯfessi nõ fuerint:cõpellẽdi sunt purgationẽ p̃stare ꝙ veritatẽ cõfessi fuerũt in absolutione sua impetrãda. ¶ Nota ꝙ excõicatus in absolutione obtinenda debet exp̃mere cãm p q̃ fuit excõicat⁹.al̃s nõ est habẽdus pro absoluto.

Diuisio.

¶ Glosa sequens arg.ponit opinionẽ quã reprobat.demũ querit.et dupliciter soluit.et solutioni signat contrarium.
h ℭ Redire. Ex eo ꝙ isti cõpellunt̃ redire ad curiã patet ꝙ nõ sunt absoluti:qꝛ talis absolutio p suppressionẽ vitatꝫ obtenta nõ pdest .j.de sen.excõ.cũ p cã.ꝛ.c.officij.in fi.ꝛ lr̃e sup hoc ĩpetrate nõ tenẽt. Quidã dicũt ꝙ si pro plurib⁹ criminib⁹ vna tantũ sñia aliq̃s sit excõicat⁹:dũ tñ aliqd̃ eoꝝ expresserit in absolutione. absolutus est si de alijs postea cõterat̃.ar.de cõse.di.iiij.tũc valere.qd̃ non credo† verũ nisi de illo qd̃ expresserit. Sed illa absolutio nõ pdest cum adhuc sit ligat⁹ p alio crimine:et etiã extra ecclesiã.j.de sen.excõ.cũ pro causa. sed tũc demũ valebit absolutio cũ ab alia excõicatione fuerit absolutus. Sicut si quis de vno peccato penitentiã agat et nõ de alio:talis pñia nõ pdest quo ad vitã eternã:nisi cũ alteri⁹ criminis pñiam egerit.de pe.di.iiij.§.vl.in fi. Sed si plurib⁹ sentẽtijs ligatus est oportet vt a qualibet absoluatur:ꝛ vltima confirmabit oẽs precedẽtes:quia tunc incipiẽt valere. Ar.ff.ad trebel.l.j.§.sed et quotiens.sicut dicit̃ de pe.dist.iij.§.vlti.in fi.j.de pe.et re.ꝙ quidam.et.ff.de ser.rusti.pre.per fundum. Et tot sunt necessarie absolutiones quot fuerũt excõmunicationes. Sic.ff.de no.ope.nunci. de pupillo.§.si in pluribus.ꝛ.ij.q.ij.§.si preuaricator.v.si plura crimina. Et talis semper est vitandus quousqꝫ sit absolutus ab omnibus:et etiã si esset excõicatus a plurib⁹:et oẽs excõicatores cõmitterent vices suas vni:et ille absoluat̃ ab oĩbus vna sentẽtia exp̃ssa cuiuslibet excõicationis causa absolut⁹ erit: et idẽ erit ac si singulariter absolueretur a qualibet. Et est simile de acceptilatiõe q̃ capit plures obligationes.ff.de accepti.plurib⁹.sed imo nõ videt̃ vel le soluere hanc questionẽ.j.de sen.excõ.officij. Sed q̃rit̃ quare absolut⁹ p falsa causa nõ habet̃ p absoluto:sicut p falsa cã excõicat⁹ habetur p excõicato saltẽ quo ad ecclesiã.vt.xj.q.iij.c.j.et.ij: Rñ. vtrobiqꝫ ꝯsulit̃ aĩe:qꝛ excõicatio et si sit iniusta nõ est contẽnenda: ne ex ipso cõtẽptu liget̃.xj.q.iij.§.cũ ergo.in fi.et excõicatio est medicina aĩe.j.de sen.excõ.cũ medicinalis.li.vj.si nõ contẽnat̃.xxiiij. q.iij.notandũ.et potius ei obest qui iniuste excõicat q̃ꝫ excõicato/ si nõ contẽnit.xj.q.iij.illud. Alia ratio potest assignari quare non prosit absolutio ex falsa causa:qꝛ excõicatus fuit p certa causa/et oĩs res per quascũqꝫ causas nascit̃ p easdẽ dꝫ dissolui.j.de reg.iur. oĩs res.sed de illa causa nulla est facta mẽtio:et ita illa remanet/ergo ꝛ ei⁹ effectus:et sic remanet excõicatio prima. Preterea durante priore causa ex alia causa ex qua excõicatus nõ fuit/absolui non potuit:qꝛ ab illo qd̃ nil fuit absolui nõ potuit. et sic talis absolutio nulla.ab illa vero non intendebat ‡illũ absoluere:ꝛ ab alia nõ potuit absolui.ar.s.de transla.inter corporalia.et.s.de offi.delega.cũ super.et.ff.de here.insti.quotiẽs. Ar.cõtra ꝙ absolutio ex falsa causa teneat.j.de consang.et affi.quia circa.

† Idem Lau.Tan. Vincen. et Gof.ad.ca.tũc valere. rñde ꝙ ibi sola fictio baptizati ĩpediebat remissionem pctõꝝ: qua cessante et adueniente charitate fit remissio: sꝫ in excõicatione tollenda non sufficit ꝯtritio: ex quo ergo a principio nõ fuit absolutus nũq̃ꝫ ꝯtritio illuꝫ absoluet sicut nec satisfactio.de sent.exc.cũ desideres.i fi.nec iuramẽtũ de parendo.e.ti. qd̃ i dubijs Jo.and.
‡ Nec intẽdere poterat.ar.ff.de ꝯtrahẽ.ẽp.in lege.ĩspicit̃ ergo intentio absoluẽtis sicut baptisantꝫ.de conse.di.iiij.solet. Jo.andree.

a ¶ Purgationẽ. Et ita q̃s ep̃s hꝫ suspectos põt expellere ad purgationẽ pstãdã vt h̃ dicit: dũmõ publica laboret ifamia. ĩ. de purg. cano. nos int̃ alios. ⁊ sint ifamati apd̃ bonos ⁊ graues. ĩ. de pur. ca. cum in iuuẽtute. ⁊ non sit orta ab inimicis. xj. q. iij. in cunctis.

Significauit. ¶ Propt̃ piculũ aĩe supplet ordiari⁹ desidiã vel maliciam delegati.

Diuisio. Cõmunis diuisio. Secunda ibi: cum itaq̃. ¶ Casus. Duob⁹ modis põt poni casus. primo sic. Aliq̃ ꝯxerũt matrimoniũ. publica fama erat ꝙ erãt ꝯsãguĩei vel affines: ⁊ scãdalũ h̃ denũciatũ fuit ep̃o siue accusatũ mr̃imoniũ. Vñ ep̃us vocauit illos. ipsi fuerũt ꝯtumaces nõ venerũt. ꝓpt̃ qd̃ ep̃s illos excõicauit. ipi appellauerũt/ aut etiã p simplicẽ q̃relã significauerũt dño pape ꝙ ipsi nõ erãt ꝯsãguinei vel affines. ⁊ sic lr̃as super h̃ obtinuerunt ad iudices delegatos iudices absoluerũt illos ⁊c̃. put sequit̃. et cũ isti fuerunt absoluti: iudices delegati nõ accedunt ad locũ vbi testes ad ꝓbãdã ꝯsanguitatẽ vl' affinitatẽ debẽt ꝓduci/ nec aliq̃s ꝓ receptõe testiũ illuc trãsmittũt. ⁊ sic illic remanẽt ĩ copl'a iniq̃ ⁊ cã vlteri⁹ nõ ꝓcedit. q̃rebat̃ q̃d iur̃ eẽt: Rñ. pa. ꝙ dol⁹ et fraus nõ debẽt ill' p̃rocinari. ⁊ ꝓ malicia vl' desidia iudicis delegati nõ dꝫ q̃s remanere ĩ copula ꝯiũctiõis iniq̃. ⁊ iõ q̃tiẽs ea q̃ dicta sũt ꝯtigerit euenire/ licite põt ordiari⁹ taliter absolutos ĩ p̃stinã excõicatiõis sniam reuocare. ⁊ tãdiu eos talit̃ retinere ligatos q̃usq̃ cã in testiũ receptiõe/ ⁊ ĩ alijs causis legitimũ ĩcipiat h̃re ꝓgressum. ¶ Nota ꝙ q̃ illicite sunt ꝯiũcti excõicãdi sunt vt ab inuicẽ discedãt. Itẽ ordinari⁹ supplet maliciã seu desidiã iudicis delegati. Secũdo ponit̃ casus. Isti ꝯtraxerũt matrimoniũ. accusatũ fuit mr̃imoniũ sup cõsanguinitate aut affinitate. tãdẽ lata fuit sentẽtia diuortij. sꝫ q̃ ab ĩuicẽ nõ recedebãt fuerũt excõmunicati. Tãdẽ significauerũt dño pape ꝙ sentẽtia lata est p falsos testes. hoc ꝓbare volebãt. Vñ papa cãm cõmisit sup hoc. iudices absoluerũt illos ⁊c̃. put sequit̃ in alio casu. ⁊ iste casus bon⁹ est. q̃ sentẽtia lata ꝯtra matrimoniũ nõ trãsit in rem iudicatã quin possit reuocari veritate reuelata quandocũq̃.

a purgatõeꝫ[a] p̃stare. Celestin⁹. iij.

¶ Si ex desidia vl' malicia delegati pape q̃s ꝑseuerat in pctõ: ordinari⁹ loci p̃t supplere: nõ obstãte ꝙ cã fuerit delegato cõmissa. h. d. ⁊ est casus notabil' ⁊ singl'ar̃. Ca. vj.

Significauit nobis. t. f. ꝙ q̃dã de ꝓrochianis tuis: cũ ꝓ illicita ꝯsãguitat̃ ⁊ affinitat̃ copl'a excõicatiõe no-

b tãtur[b] ad iudices remotiores ab apo. se. lr̃as ĩpetrãt. ꝑ q̃s cũ ab excõicatõe fuerit absoluti: q̃ dicti delegati ad locũ vbi testes ꝓduci valeãt nõ accedũt: nec aliquos

c ꝓ eoꝝ receptione[c] trãsmittũt: in p̃noiata nefarie ꝯiũctiõis copula remanẽt: et cã debitũ nõ sortit̃

d effectum[d]: et. ĩ. ¶ Cũ itaq̃ ꝓ ma-

e licia vl' desidia[e] iudicis delegati: nõ debeat q̃s ad remanẽdũ ĩ copula ꝯiũctiõis iiq̃ suffragiũ inuenire: tale dam⁹. t. f. rñsum: ꝙ quotiẽs ea q̃ p̃dixim⁹ in tua dyocesi euenire ꝯtigerit: licite potes taliter absolutos in p̃stinã excõica-

f tionis sniam reuocare[f]: ipsosq̃ tãdiu eadem snia tenere ligatos

g donec cã in receptiõe[g] testiũ: ⁊ in alijs legitimũ ĩcipiat h̃re ꝓgressũ. † Inno. iij. ausitão archiep̃o.

† al'. processum.

b ¶ Notãtur. Quia noluerũt parere sniẽ diuortij late ꝓpter ꝯsanguinitatẽ vel affinitatẽ: sed si excõicati ĩpetrarũt lr̃as sup reuocatione sentẽtie que non transit in rem iudicatam quã dicebãt p falsos testes. vt habet̃. ĩ. de re iudi. lator. ⁊. c. cõsanguinei. ſm vnum casum. sed glose intelliguntur ante sniam cum fuit appellatũ. Scd̃m alium casum fuerũt excõmunicati ante sententiam.

c ¶ Pro eorũ receptione. Hoc ĩtelligẽdũ est q̃n testes ad iudicẽ venire nõ p̃nt: q̃ sunt valitudinarij: vel alio ĩpedimẽto detẽti: vel etiã sunt in honore cõstituti. ĩ. de testi. q̃ al'as cõpellẽdi sunt venire. C. de testi. si q̃n. dũmodo non p longũ iter. ff. de testi. l. iij. §. vlti.

d ¶ Effectum. Unde postulasti quid sit faciendum.

e ¶ Desidia iudicis delegati. Et ita iudex ordiari⁹ supplet desidiã delegati sicut delegat⁹ supplet ordinarij. s̃. de of. dele. prudẽtiã. §. sexta. ⁊. ĩ. de fo. cõpe. lꝫ. et. c. ex tenore. sꝫ qd̃ d̃ hic. s. ꝙ recidunt in iurisdictionẽ ordinariam ex eo ꝯtingit ꝙ nõ ꝓsequunt̃ appellationẽ suã: ⁊ ne ꝓpter hoc remaneant in incestuosa coniunctione.

¶ Glosa sequens querit et soluit dupliciter.

f ¶ Reuocare. Post admonitionẽ ipsis delegatis factam: vt ꝓcedãt. ⁊ ipis ꝯiugatis vt cãm suã ꝓsequant̃: ⁊ si postea maliciose versat̃ ne ꝓcedãt: tũc reducat illos ordinari⁹ in pristinã excõicatiõis sniam. ar. s̃. de offi. delega. prudẽtiã. §. sexta. Sed q̃ntũ expectabit: certe modicũ tẽpus dabit̃. ĩ. qd̃ possit cõponere sarcinulas ⁊ se parare ad causam. ff. ex qui. cau. maio. in integ. restitu. l. ab hostib⁹. §. sed quo simpliciter. Vel hoc intellige ad arbitriũ boni viri. i. iudicis. ff. de ver. obli. continuus. §. cum ita.

g ¶ In receptione. Per ꝓcuratorẽ. s. cũ sint illi excõicati. Ar. ĩ. de iudi. intellexim⁹. Vel etiã p seipsos p̃nt cãm incipe: q̃ quodãmõ rei sũt† ⁊ re⁹ bñ põt stare in iudicio excõicat⁹. ĩ. de excep. significauerũt. ⁊. c. vl. ⁊ ꝓseq̃ appellationẽ suã ibi: sed postq̃ inceperũt h̃re delegati legitimũ ꝓgressũ: vt hic dicit poterit absolui. est sil't. ĩ. de v̄bo. signi. ex pte. vbi nõ absoluit̃ nisi quis primo satisfaciat: sꝫ hic nõ statim absoluitur ꝓpter ꝓximã suspitionẽ. al'as regulare est ꝙ q̃libet prio absoluat̃. ĩ. de sen. excõ. per tuas.

† Dicit Hosti. hũc esse casum specialẽ in quo excõicatus agit q̃n scꝫ semel absolut⁹ in eodẽ crimie/ ⁊ in eadẽ contumacia perseuerat vt hic et. ĩ. de appel. questioni. hoc autẽ fit in penã ipsorũ ⁊ sic non obstãt contraria. Io. and.

¶ Ordinari⁹ supplet negligentiam abbatis nõ reuocãtis monachum vagabundũ. Cap. vij.

Quãto deuotio religiosorũ: ⁊. ĩ. ¶ Ad audiẽtiã nostrã noueritis ꝑuenisse: ꝙ monachi canonici ⁊ alij regulares tue ꝓuicie cũ deberẽt potius ĩ clau-

h stro[h] iuxta regl'aria ꝯstituta diuinis obsequijs vigilare: de obediẽtijs ⁊ redditib⁹ quoꝝ curã gesserũt: pecunia ꝯgregata claustrũ

i abhorrẽtes p curias p̃ncipum[i] ⁊ potẽtũ discurrere nõ verent̃: ⁊. ĩ. ¶ Mandam⁹ q̃ten⁹ quoscũq̃ ta-

k les ĩueneris[k] nisi ad cõmonitio-

l nẽ tuã resipuerit: vt ꝓpriũ[l] ĩ manib⁹ p̃latoꝝ suorũ sine difficultate resignẽt: ꝯuertẽdũ in vtilitatẽ

m dom⁹ ſm abbat̃[m] ꝯsiliũ: ⁊ regu-

n larẽ vitã obseruent: si p̃lati[n] eorũ post suã ꝯmonitionẽ id exeq̃ negligẽter omiserit p suspẽsionẽ of-

o ficij[o] ⁊ bñficij appellatiõe remota cõpellas. Idẽ rothomageñ. archiep̃o ⁊ eius suffraganeis.

¶ Ab vno ep̃o excõicatus: ab alijs est vitãdus. Et archiep̃us per querelã additus non absoluet: nisi primo remittat.

Ad reprimendã Ca. viij.

Quanto deuotio. Cõis diuisio. Secũda ibi: mãdam⁹. Ab. ¶ Casus. Quidã mõachi canõici et alij regulares cũ d̃bẽt ĩ claustro diuinis obseq̃is vigilare: de redditib⁹ eccl'iaꝝ q̃rũ curã gesserũt ꝯgregant pecuniã: et postea p curias principum discurrere nõ verent̃. Factũ istorũ ꝑuenit ad noticiã dñi pa. vñ mandat pa. archiep̃o dioc. ĩpoꝝ q̃ten⁹ moneat p̃latos p̃dictorũ regulariũ vt ipsi corrigãt illos q̃ claustrũ ꝓpriũ (⁊ hoc negligẽter) dimiserit: tũc archiep̃s moneat illos vt ꝓpriũ si qd̃ habent resignent in manib⁹ p̃latorũ suorũ: ⁊ vitã regularẽ obseruent: qd̃ si non fecerint: compellat eos ad hoc per suspensionẽ officij et beneficij apo. se. ¶ No. ꝙ correctio regulariũ prio ptinet ad prelatos ĩpoꝝ: ⁊ si p̃lati sunt negligẽtes: tũc ep̃i eos corrigãt ſm ꝙ h̃ d̃.

h ¶ In claustro. xvj. q. j. si cupis. ⁊ sine q̃ viuere nõ p̃t. xvj. q. j. placuit

i ¶ Principum. Et si sibi in aliqua administratione caperentur indignum est eis ab ecclesia subueniri: per quos constat scandalũ in ecclesia generari. ĩ. ne cleri. vel mona. sacerdotibus.

k ¶ Inueneris. Per inquisitionem. ĩ. de symo. de regularib⁹. vel euidentia rei. ĩ. de coha. cler. et mulie. c. vlti. ⁊. c. vestra.

l ¶ Proprium. Quod nisi in morte resignauerit: in signum perditionis in sterquilinio cum eo subterret̃. ĩ. de sta. reg. monachi. ⁊ ca. cum ad monasterium.

m ¶ Abbatis. xviij. q. ij. abbates. Nota ꝙ vt testatur Inno. debet esse in textu ſm arbitrij tui cõsiliũ: vbi est ſm abbatis consilium. Additio

¶ Glo. seq. notat. allega duo iura. ponit opi. hugo. quã reprobat.

n ¶ Si prelati. Sic patet ꝙ coertio ⁊ correctio monachi primo locõ spectat ad abbatẽ. ĩ. de ap. reprehẽsibilis. in fi. ⁊. xxiiij. q. iij. corripiantur. Hugo dicit ꝙ si agatur in figura iudicij solus ep̃s cognoscere debet de eius causa: secus si agatur ſm regulã claustralẽ. xj. q. j. de ꝑsona. C. de p̃ria potest. l. iij. ⁊. C. d̃ emẽda ꝓpin. l. vna. Sꝫ probabilius videtur dicendũ ꝙ prelatus ecclesie collegiate hꝫ iurisditionẽ: vt. xvj. q. v. c. j. vt dictũ est. s̃. e. cũ eccl'iarum: ⁊ ꝙ abbas siue prior possit excõmunicare monachos suos est expressum. ĩ. de ma. et obe. cum in ecclesijs. et. ĩ. de symo. sicut. In omnibus his potissime cõsiderãda est cõsuetudo cuiuscũq̃ ecclesie que dat iurisditionẽ. ix. q. iij. conquestus. C. de emã. l. j. et vlti. hodie reuocatio taliũ ptinet p̃mo loco p̃sidentib⁹ capl'is abbatũ et priorũ. ĩ. de regu. ca. vlti. ⁊ ibi adijcit̃ pena scꝫ excõicationis.

Monachi correctio ad quem spectat.

o ¶ Officij. Sic. s̃. de eta. et quali. queris. et. lxxiiij. dist. cõsuluit.

Ad reprimẽdã. Duo facit. Primo p̃mittit g̃nale exordium. Ex quo postea infert speciale mãdatũ ibi: ideoq̃. Abbas si. Diuisio.

¶ Casus. Ep̃us lexoñ. in quosdã subditos suos tulerat snias excõicationis aut suspẽsiõis: archiep̃s rothomageñ. et alij suffraganei ei⁹ nõ s̃uabãt snias illas. ꝑuenit hoc ad papã: vñ scribit archiep̃o ⁊ ei⁹ suffraganeis dicẽs: ꝙ ꝓpt̃ maliciã ꝑuersorum pene certe statute sunt: ⁊ iõ sicut volũt suas snias latas ĩ subditos ab alijs obseruari/ ita debẽt ipi s̃uare snias alioꝝ. q̃re mãdat eis q̃ten⁹ snias q̃s lexonẽ. ep̃s canonice tulit ĩ suos subditos obseruẽt: ⁊ faciant a suis subditis obs̃uari. Tãdẽ loquit̃ archiep̃o dicẽs ꝙ snia excõis nõ suspẽdit̃ p appellationẽ: ⁊ iõ si q̃s excõicat⁹ ab ep̃o lexonẽ. eidẽ archiep̃o conq̃st⁹ fuerit de ĩiusta excõicatiõe remittit illũ ad ep̃m absoluendum ſm formam ecclesie: ⁊ si ille eũ absoluere noluerit/

archiepš eū absoluat recepta pri⁹ iuratoria cautione: ⁊ pcipiat ei ex debito iuramēti q satisfaciat eidē epo sup eo p quo fuit excōicat⁹: nisi pstiterit q in iure fuit excōicat⁹: qd si nō fecerint/ in eādē sniam reducat eūdē. ¶ Nō q sniam epi alij epi seruare tenent. Itē q tibi vis fieri: alteri facere debes. Itē snia excōicatiōis nō suspē dit p appellationē. Itē si aliqs cōquerit archiepo de iniusta excōicatiōe: nō dz eū statim absoluere/ nisi excōicator hoc voluerit adimplere

maliciam[a] peruersor pene certe sunt in canonib⁹[b] cōstitute: q̄s sicut latas a vobis interdū in subditos vult inuiolabiliter obseruari: ita latas ab alijs[c] debetis inuiolabiliter obseruare. ¶ Ideoq mādam⁹ quaten⁹ snias quas lexonē. epus duxerit in subditos suos canonice promulgādas: ⁊ vos ipsi[d] seruetis: ⁊ a vris subditis faciatis inuiolabiliter obseruari. Tu vero[e] frater archiepe (cū excōicatiōis snia p appellationis nō suspēdat[f] obiectū) si qs excōicat⁹ ab ipa de iniusta tibi fuerit excōicatiōe cōquest⁹[g]: ad ipm (ei q̄si coepo deferēs) absoluēdum sm ecclesie formā remittas: q si noluerit ipm absoluere: tu (recepta cautione iuratoria) absolutionis munus ei poteris exhibere: ita tamē q nisi legitime tibi constiterit eum cōtra iusticiam excōmunicatum fuisse[h] ex debito sibi iuramenti pcipias: vt super eo de quo fuerit excōmunicatione innodat⁹: † eidē epo satisfaciat cōpetenter. Quod si facere contēpserit eum in excōicationis sniam appellatiōe remota reducere non omittas.

Idem turonensi archiepo.

a ¶ Maliciā. Sic dis. iiij. facte sūt. nā p leges nēo bñfacere cogit: sed male agere phibet. xxiij. q. v. ad fidē. vt bōi inter malos viuāt quiete. xxiij. q. v. nō frustra. et h solū bñ agit: vt vita hominū corrigatur. xxiij. q. v. prodest.

¶ Glosa sequēs ponit. x. species penarum.

b ¶ In canonib⁹. Varie sūt pene in canonib⁹ pstitute. Quedā īducūt degradationem ⁊ curie sclari traditionem. ī. de fal. ad falsarior. Quedā degdationē ⁊ detrusionē ī mōasterio. vt. l. di. si epus. Quedā depositionē tmmō † . l. dis. si qs viduā. Quedā suspēsionē solūmō. ‡ . ij. q. v. si mala fama. et ca. pbr. ⁊. xxxij. di. null⁹. et. c. pbr. Quedā excōicationē. xvij. q. iiij. si qs suadēte. Quedā puationē officij ⁊ beneficij ppetuo. lxxxj. di. si qs ammō. Quedā officij ad tps. lxxxij. dist. pbr. si ł e. xxj. q. ij. placuit. Quedā priuationē officij tm ad tps. xxviij. di. pbrm. Quedā puationē beneficij tm. vij. q. j. si qs de ordīe. ⁊. s. de elec. cū in cūctis. Quedā puationē tm cōionis. xxxv. di. ante omnia. lv. dist. nullus. et alias penas habes. lxviij. distin. sicut. et. xviij. dist. placuit.

Pene iuris canonici sūt multiplices.

† In homicida post modū promoto.

‡ In pbro īfamato do nec se purget. et in cōcubinario. Io. and.

† al'. nodat⁹ al'. notatus.

c ¶ Ab alijs. ij. q. j. qui se scit.

d ¶ Vos ipsi. xj. q. iij. cure.

e ¶ Tu vero. Supra allocut⁹ est cōiter metropolitanū ⁊ suffraganeos: hic specialiter alloquitur metropolitanum. Io. and.

f ¶ Suspēdat. Hoc iō dicit: qr snia illa secū trahit executionē. ī. de ap. pastoral'. §. j. hinc ē q post. x. dies nō trāsit in rē iudicatā: qr qñcūq pōt peti absolutio. vñ si taceat qs p. x. dies nō intelligit acquieuisse snie. Vñ pcedo q post decē dies/ vel qñcūq possit appellari a snia excōicatiōis ad metropolitanū q̄tū ad h q metropolitan⁹ pt ipm absoluere pstita cautiōe q parebit mādato sup eo p q fuit excōicat⁹ corā excōicatore. Sz h nō vr. qr ex q nō appellauit infra. x. dies postea nō possit appellare. vñ p appellationē nō trāsfert q̄relā ad metropolitanū: sz p simplicē q̄relā posset pq̄ri: ēt post decē dies.

¶ Glo. seq. ponit dictū. signat pziū. et soluit.

g ¶ Cōquest⁹. Sicut pt cōqueri de iniusta excōicatiōe: sic pōt appellare q est iiuste excōicat⁹: ⁊ pseq appellationē/ ⁊ lras ipetrare sup h. ī. de excep. cū iter. et. c. vl. sz pp̄ter h excōicatio nō suspēdit: sed cā ad supiorē trāsfert si. ī. decē dies appellet: et si couenia t sup alia re pōt se defendere. vt dicit decre. pdicta. Et nota q dicit conquest⁹: qr si qs appellat excōicat⁹ nō dz remitti ad excōicatorē: nisi velit ei facere grām. ī. de sen. excō. p tuas. Sz pz vr qr ipo facto vr appellasse: eo q iuit ad metropolitanū. ī. de ap. dilecti. ⁊. c. vt nrm. Solu. iter arreptū nō habet p appellatione post sniam: imo viua voce est statim appellādū postmodū ꝟo in scriptis. ij. q. vj. §. fora. in fi. ff. de ap. l. ij. Sz añ sniam vr appellare q ad curiā sup h pficiscit vt dicūt pzia: sz illa nō hñt locū iudicio cepto: qr qui appellat cām rationabilē corā iudice exp̄mere dz: ⁊ pp̄ter illā appellare. ī. de appel. dilecto. in fi. et. c. dilect⁹. ⁊. c. vt debit⁹. in fi. Hodie qcūq appellat ī iudicio vel ex: ab interlocutoria vel grauamine ī scp̄tis appellet: ⁊ cām appellationis exprimat. ī. de appel. c. cordi. lib. vj.

Excōicatus pt appellare et lras impetrare.

¶ Glo: seq. notat duo presumi pro sententia.

h ¶ Fuisse. Hoc ideo dicit: qr semp presumit p snia iudicis ordinarij. ī. de pba. post cessionē. ī. de re iudi. sicut. et. s. de renū. ī pñtia. Sz si obijciat p sniam rōne pcess⁹: opz q pbet pcess⁹. ad h vt stet snie. ī. d pba. qm pz † ⁊ ita stabit snie ⁊ psūit p ea: nisi infringat rōne pcess⁹. Hic ēt pz q nō pcipit aliqd absolute: nisi pmo pstet an iuste vel iiuste fuerit excōicat⁹. ī. de resti. spo. lras. ī fi. ⁊. ī. de sen. ex. sacro ⁊ h pstabit ptiū assertiōe: et recipient pbatiōes ab vtraq pte. s. de off. deleg. cū ptigat. Absolutio fieri dz sm distinctionē decre. ī. de ꝟb. sig. ex pte. itē p tales probatiōes pstabit an alter alteri teneatur ad iteresse sz q tradit. ī. de sē. ex. sacro. put notat. s. de off. dele. cum ptingat. Ber.

† Per quā decre. dixit hic Io. et male q nō psumit pro snia. Io. ā.

¶ De cāis subditor archiepor et epor suor pīarcha nō cognoscit: nisi per appellationē legitimā: aut vigore cōsuetudinis seu priuilegij. Capitulū. ix.

Duo simul. ⁊. ī. ¶ Cōsul. t. t. r. q cū sit in canonib⁹[i] diffinitū pmates vel pīarchas[k] nihil iuris pre ceteris hre: nisi q̄tuz sacri canōes pcedūt: vel prisca illis psuetudo[l] ptulit ab ātiquo: ita vt sm nicenas[m] regulas sua puilegia[n] seruent ecclijs preterq̄ si apo. se. aliquam ecclesiā[o] vel rectorem ipsius quolibet speciali priuilegio[p] decreuerit honorare q̄diu clerici tui corā te voluerint[q] stare iuri: cōpelli nō debent iudiciū pīarche[r] subire nisi cā p ap. ad ei⁹[s] audientiā perferat: aut ei aliqd sup hoc a se. apo. sit indultū.

Idē turoñ. archiepo.

¶ Archiepš ipedit⁹ pōt psecrationē sui suffraganei alteri committere: et cōsecrandus tenet ab illo cōmissario munus consecrationis recipere. Ca. x.

Quod sedē ap. et. ī. ¶ Nos siqdē psuluisti: vtrū si aliq īfirmitate: vł alia iusta cā detētus aliquē suffraganeorū tuorū psecrare nō posses: alicui coepo

Duo sit. In pma ponit decisa consultatio. In scda rñsio: ibi psultatōi. Ab. ¶ Casus. Patriarcha hierosolimitanus cōpellebat clericos turoñ. archiepi rñdere corā ipo pq̄rētib⁹ d ipis. cū ipi pati essēt rñdere coram archiepo turoñ. ordīario suo. sup hoc pq̄st⁹ fuit turoñ. archiepus dño pa. et ipse rñdit eidē dicēs. q ī canonib⁹ diffinitū est q pmates vel pīarche nihil iuris pre ceteris debēt habere: nisi q̄tuz canōes illis pmittūt/ ⁊ cōsuetudo illis cōtulit ab antiq: nisi sup hoc apo. se. aliqd illor puilegio spāli duxerit honorandū. ⁊ iō q̄diu clerici turoñ. corā ipso voluerint stare iuri: corā pīarcha rñdere nō debēt: nisi cā p appellationē deferat ad ipm. aut aliqd a se. apo. sit indultū. ¶ Nō q pīarcha/ vel primas id solū pōt habere in subdito archiepor suor qd ē in canonibus diffinitū. et idem intellige de archiepo in subditos suffraganeorū suorum/ vel consuetudo illis contulit ab antiquo. ¶ Item nota q consuetudo dat iurisditionē. Itē actor forū rei debet sequi.

Diuisio.

i ¶ Canonibus. ix. q. iij. conquestus. xviij. q. ij. c. j. et vlt.

k ¶ Pīarchas. diuersitas ī noīe ē/ dignitas eadē. xcix. di. §. j. ⁊. c. j. ⁊. ij.

¶ Gl. se. ar. diuturnitatē tpis ⁊ c. al. iiij. iura. ⁊. iij. ī pziū ⁊ sol.

l ¶ Cōsuetudo. Rōnabilis ⁊ pscripta: alš psuetudo nō pdest. s. de psue. c. vl. Et est ar. tpis diuturnitatē/ ⁊ solutionē/ ⁊ obligationem inducere in futurum. ar. xvj. q. ij. statuendū. et. ī. de cen. ex pte. et. c. olim cām. ⁊. C. de agri. ⁊ cen. litib⁹. li. xj. Ar. pz. ī. de exces. prela. cū ad quorūdam. ⁊. x. q. iij. qr cognouim⁹. ⁊. ī. de cen. puenit. Sol. q est in possessione alicui⁹ rei ī ea defendi debet. ī. vt lit. pen. q̄si per totum. Ar. s. de ele. q̄relā. in fi. ⁊. ī. de cā posses. cū ecclia. et. ff. si ser. vendi. l. harū. ⁊. ff. de aq quo. ⁊ esti. l. pe. ⁊ ē defendēd⁹. nisi liq̄at eū vi vel clā vel pcario possidere. ⁊ sic itelligunt pzia. de h dixi. s. de psue. c. vlt.

Possessor in possessione defendi debet.

m ¶ Nicenas. lxv. dist. mos antiquus. ⁊. c. sequenti.

n ¶ Priuilegia. Priuilegia eccliar ppetuo sunt suāda. xxv. q. ij. c. j. ij. et. iij. Sz psonalia puilegia cū psonis extiguunt. vij. q. j. petisti. ⁊. ff. de cē. etatē. ī fi. ⁊. ī. de psum. mādata. ⁊. s. de of. lega. volētes.

Priuilegia sunt duplicia.

o ¶ Ecclesiam. Sic. ix. q. iij. conquestus.

p ¶ Spāli priuilegio. Ar. q dñs papa pōt detrahere vni ecclesie et alij cōferre. qd qdē nullus dubitat. ‡ xvj. q. j. frater noster. ix. q. iij nunc vero. et ca. per principalem.

‡ De epo vero dubitat ⁊ de eo not. de reli. do. cōstitutus. Io. and.

q ¶ Voluerint. Maxime: et si nollent compelli debent ab archiepiscopo: nisi ipse consentiret. ī. de fo. compe. significasti.

r ¶ Patriarche. Hierosolymitani.

s ¶ Ad eius. A grauamine vel a sententia. ī. de ap. cū in ecclesia.

Quod sedē ap. Cōis diuisio. secūda ibi. consultationi. Abb. ¶ Casus. Archiepš pp̄ter īfirmitatē vel aliā iustā cām nō pōt psecrare suffraganeū suū: q̄situ fuit a pa. vtrū possit sup hoc alicui cōmittere vices suas? Rñdit pa. q archiepš taliter ipedit⁹ pt alicui epo vices cōmittere/ ⁊ psecrādus debet ab illo mun⁹ cōsecratiōis accipere: dūmodo catholic⁹ habeat. ⁊ impedimentū ei ex subtractione gratie se. apo. nō obsistat. ¶ Nō q cōsecratio pōt delegari. Itē suffraganei delegationē factā a suo archiepo tenent suscipe. Itē elect⁹ tenet suscipe psectionē a q metropolitan⁹ voluerit. B.

Diuisio.

a rum tuoꝝ vices tuas cõmittere[a] licitum tibi esset: ꝛ .j. ¶ Consul. t. t. r. ꝙ in tali articulo cõstituto: et tuas vices (vt dictum est) tibi cõmittere licet: ꝛ consecrãdus munus debet ab eo cõsecrationis † accipe: cui eas duxeris cõmittẽdas. dũmodo catholicus habeatur: ꝛ impedimentũ ei ex subtractione gratie[b] ap. se. non obsistat. (b)

Idem episcopo heliesi.

Archiepiscopꝰ causam ad se ꝑ appellatiõem delatã subditis suffraganei cõmittere potest: nõ tamen ad ipsam suscipiendã cõpellere potest. hoc dicit. vsqꝫ ad §. Preterea. Capitulum. xj.

Pastoral' officij: et .j. ¶ Ex parte tua fuit isup ꝗsitũ: vtrũ si aliqua cã fuerit ad archiepm ꝑ ap. delata: possit eãdẽ iure ordinarie potestatis suffraganei sui subdito delegare: vel animaduertere in eũdem si cãm renuerit suscipere delegatã? ¶ Ad qð respondemꝰ ꝙ archiepꝯ ipm ad suscipiendam delegationem hmõi compellere nequit iuitũ[c]: (c) cũ in eũ (exceptis[d] quibusdã articulis) nullã habeat potestatẽ[e]: (d) (e) licet eps suꝰ eidem sit metropolitana lege subiectus. et .j.

Mortuo delegato pape ꝗ excõicauit reũ vl' actorẽ i possessionẽ iduxit: si eiꝰ successor i delegatione succedit: absoluere et restituere possessionẽ poterit. al'as solus papa restituet et absoluet: ꝑterqꝫ i mortis articulo: ne tñ currat annalis ꝑscriptio: reꝰ corã ordinario vl' publicis ꝑsonis de stãdo iuri cautionem prestabit. h. d.

Preterea postulasti an alicui[f] ordinario liceat sine specia- (f)

¶ Glo. se. repetẽs textũ addit qño archiepꝯ cogere põt eũ cui ɔmittit: ꝛ ad qd tenet ɔsecratꝰ: distiguit demũ int' ea q̃ sũt iurisdictiõis ꝛ ordis et cãm reddit. In fi. dicit merũ ipiũ ſm canones delegari.

a Cõmittere. Certũ est eni ꝙ archiepꝯ põt mãdare vices suas ꝛ ille tenet recipe: ꝛ põt illũ cõpellere .j. c. pxi. ꝛ iussu archiepi suffraganei illũ cõsecrare debẽt. s. de tẽp. or. si archiepꝯ: al's sine sui ꝑsentia eps nõ debet cõsecrare. lxv. di. nõ debet. ꝛ c. eps nõ est. ꝛ eps sic ɔsecratꝰ debet visitare archiepm ifra duos mẽses. ꝛ si nõ possit impeditꝰ iusta de cã. hoc ei significet. lxv. di. si qs in metropolitana. Itẽ ꝛ ordinãdus tenet recipe cõsecrationẽ ab eo cui mãdauerit. lꝫ i hoc grauet ꝙ iudex superior h facit iure suo: suffraganei ṽo ad mandatũ illiꝰ. sic. s. de offi. dele. sup ꝗstionũ. §. si vero duo. Archiepꝯ pt cõmittere ea q̃ sunt iurisdictiõis etiã illis q̃ eã nõ hñt .j. c. pxi. sꝫ ea q̃ sũt ordinis vl' ɔsecratiõis cõmittere nõ põt his q̃ eã nõ hñt: puta illis qui nõ sunt epi vel archiepi: vl' maiores .j. de ɔse. ec. vel al. aqua. Nec etiã talia dicunt cõmitti. sed mandat archiepꝯ suffraganeis vt h faciant: sola auctoritas eis deest: ꝛ nihil cõmittit eis archiepꝯ: nisi q2 dat auctoritatẽ ꝓpter ꝑlationẽ quã hꝫ sup illis. ꝛ hoc pꝫ ex eo ꝙ qñqꝫ epi iuitantur ad hec faciẽda ab illis q̃ ea facere nõ pñt: vtputa capl'm qñqꝫ inuitat aliũ epm ad ɔsecrãdũ ecclesiã vel altare. vel ad clericos ordinãdos. vij. q. j. pontifices. Itẽ satis põt dici ſm canones ꝙ ea q̃ sunt meri iperij pñt delegari. vt depositio. xxiij. q. iiij. illud. ꝛ ij. q. vij. sicut. lꝫ ſm leges non pñt nisi cũ delegãs nõ põt adesse. ff. de offi. eiꝰ cui mã. est iurisdi. l. j.

† al'. a ɔsecratore.

Iurisdictio ꝛ merũ ipiũ an possint delegari.

b Gratie. Id est si nõ sit excõicatꝰ vel suspẽsus vel scismaticꝰ. talis non põt ordiare vel ordiari. vt. s. de elec. q2 diligẽtia. s. de eta. et quali. cũ bone. ꝛ .j. de scisma. qð a ꝑdecessore. ꝛ. s. de epo q̃ renũ. epi. ca. vl. et hereticꝰ non sit. x. q. j. ab hereticis. ꝛ. c. j. ꝛ ij. huiusmodi eni persone non conferunt executionem.

Diuisio. Pastoralis. Istud ꝑncipiũ vsqꝫ ad §. ꝑterea. diuiditur in duas partes: q2 in ꝑma ponit ɔsultatio. in scða rñsio: ibi. Ad qð. Abb. Casus. Aliqs appellauit ab epo ad archiepm. querit vtrũ archiepꝯ cãm istã sibi delegatã ꝑ appellationẽ possit cõmittere alicui subdito sui suffraganei iure metropolitico. et si nollet cãm suscipe vtrũ possit ipm ad suscipiẽdã delegatiõem cõpellere? Rñ. ꝙ archiepꝯ ipm ad suscipiẽdã delegationẽ cõpellere non põt iuitũ: q2 in eũ nullã hꝫ potestatẽ: nisi in quibusdã certis articulis. qũuis eps suus eidẽ sit metropolitico iure subiectus. Ber.

¶ Glo. se. querit. ponit opi. Hug. ꝛ se. demũ opi. Io. quã approbat.

c Inuitum. Nota ꝙ pinguius ius habet archiepꝯ in epis qꝫ in eoꝝ subditis: vt hic patet. ꝛ. s. eo. ti. qꝫto ar. Sed nunquid idẽ iuris est in epo circa subditos suoꝝ subditoꝝ? Certe nõ: q2 eps eis ꝑponeret si voluerit ꝑ se cognoscere de causis subditoꝝ. cũ sit iudex ordinariꝰ oĩm de sua dyocesi. xj. q. j. de ꝑsona. et ar. ad hoc. ff. de iudi. iudiciũ. ꝛ. xj. q. iij. q̃ resistit. ꝛ. viij. dist. que cõtra mores. in fi. ꝛ ij. q. j. nomen. sed archiepꝯ non est iudex ordinarius totius ꝓuincie: nisi epoꝝ tm̃: nisi in casibꝰ inferius notatis: vt dicit in fi. et ita nõ est simile hoc ſm Hug. ꝛ T. et Vin. Io. dixit ꝙ si tales prelati subditi epoꝝ vel ex electione vel ex longa ɔsuetudine habẽt ordinariã iurisdictionẽ: eps nõ potest cognoscere de causis subditoꝝ taliũ ꝑlatoꝝ nisi ꝑ appellationẽ deferãtur † ad eum. vt .j. de exces. prela. c. ij. et .j. de fo. cõpe. cũ cõtigat. ꝛ .j. eo. irrefragabili. §. j. ar. ad hoc. xviij. q. iij. cognouimꝰ. ꝛ .j. de appel. dilecti. gradatim enim debet ꝓcedere in causa. vt. ij. q. vj. §. anterioꝝ. ꝛ. §. illo ꝓculdubio. ꝛ .j. de sta. reg. in singulis. nisi in principe. ij. q. vj. arguta. et. c. ideo. et .j. de appel. si duobꝰ. Verius credo qð dicit Io. ꝙ episcopi non possunt cognoscere de causis subditoꝝ prelatoꝝ suorum eis inuitis: sic enim posset eos priuare omni sua iurisdictione qð non est verũ. quia nimis esset iniquũ .j. de exces. prela. ad hoc. immo debet seruare sentẽtias subditorũ suorum. s. eo. cũ ab ecclesiarũ. vbi notat de iurisdictione episcoporũ. nam si sua vnicuiqꝫ iurisdictio nõ seruat ecclesiasticus ordo cõfunditur. xj. q. j. peruenit. ꝛ tamen episcopus nihilominus est iudex ordinarius dyoce. sue quo ad multa alia que patent ꝑ se. eps tamen posset bene cõpellere subditos subditoꝝ suoꝝ suscipere delegationem sibi ab ipo factam. secus in archiepo: vt hic.

Epi non cognoscũt de causis subditoꝝ archidyacono et alijs.

† Dixit Hostiẽs. ꝙ ſm hãc opi. seqret ꝙ de archipresbytero subiecto archidyacono nõ posset ad epm appellari, ꝓpt rõnem q̃ sequit in glo. Io. and.

¶ Glo. se. reci. p. q. an. archiepꝯ sit ordiariꝰ ꝓuicie. ponit ꝑmo duas opi. vl. opi. Tã. q̃ dicit eũ nõ ordiariũ nisi in casibꝰ: ꝛ enumerat. xij.

d Exceptis quibusdã articulis. Est tñ iudex ordinariꝰ totiꝰ ꝓuincie q2 eiꝰ gerit solicitudinẽ. ix. q. iij. c. j. et. ij. nec iõ sequit ꝙ cuiuslibet de ꝓuicia. Vel põt dici ꝙ hꝫ iurisditionẽ sup quẽlibet: sꝫ impeditã et ligatã: ex q̃ non habet nisi in articulis. Ar. s. de rescrip. c. pastoralis. §. vl. i fi. et. s. de cle. peregri. tue. ꝛ hoc ſꝫ Lau. T. dicit ꝙ nõ ẽ iudex ordinariꝰ: nisi i casibus spãlibꝰ. Prio cum deuiat i diuis officijs † a ɔsuetudine metropolitane eccl'ie. xij. dist. de his. Itẽ si deliqt in eius dyocesi. vt. vj. q. iij. placuit. in hoc casu efficit aliqs de iurisditione cuiuslibet alteriꝰ. Itẽ si hꝫ ꝑdiũ i dyocesi sua. vt .j. de fo. ɔpe. c. vl. ꝛ iste casꝰ ꝑtinet etiã ad quẽcũqꝫ aliũ. Itẽ si de cã defera tur ad eũ ꝑ appellationẽ. s. de of. leg. c. j. ꝛ. s. e. duo. et. xj. q. j. ꝑuẽit. Itẽ cũ absolutꝰ est ab archiepo nõ vult parere epo. s. eo. ad reprimendam. Itẽ si crimialis ẽ cã int' epm et clericũ suũ: tunc illa cã debet deduci ad sinodũ in qua preest archiepꝯ. vj. q. ij. c. j. Itẽ si clericus habet ciuilẽ cãm contra epm suũ. xj. q. j. si clericus. ꝛ si eps cõtra clericũ corã arbitris terminetur. vt in ca. clericꝰ. Itẽ in alio casu .j. eo. irrefragabili. sed ibi dicit ꝙ tãqꝫ delegatus a papa. Itẽ qñ eps negligẽs est i eo qð ipe facere debet ix. q. iij. cũ simus. et .j. de sentẽ. excõ. ꝑ tuas. ꝛ .j. de appel. quafronte. Itẽ mortuo epo. et si eccl'ia idoneos clericos non habet. xij. q. ij. nõ liceat. Item cum euidens est sententiã episcopi esse iniustam .j. de appel. sollicitudinẽ. Item cum visitat prouinciã .j. de prescript. cũ ex officij. et .j. de cen. sopite. et ca. cum nuper.

† Qð est verum nisi ɔtraria consuetudo et rõnabilis obuiet ex aduerso. xij di. illud breuiter/ vl' ſm Host. ab illa gñalitate excipe casum hũc de diuinis. ff. de leg. non est nouũ. et l. se. Io. an.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

e Nullã habeat potestatẽ. Si nullã hꝫ iurisditionẽ vel ptãtẽ i eũ: ergo talis delegatio nõ vr' valere. ꝛ sic snĩa eiꝰ nulla. arg. C. qui ꝓ sua iuri. l. vna? Rñ. licet in clericũ illũ cui cõmittit cãm nõ habet ptãtem: tamen in causa que ad eum per ap. delata est hꝫ potestatẽ et ita cãm ad suã iurisditionẽ ꝑtinentem delegat: et ille bene recipit iurisditionẽ si vult illã recipere: sed si non vult illã recipere põt partes compellere vt consentiãt in aliquẽ vel aliquos/ et põt mandare epo vt compellat illũ recipere cõmissionẽ qð facere põt ‡ lꝫ sit appellatũ ab eo. ar .j. de fo. cõpe. si qs ꝫ clericũ. et. s. de of. deleg. suspitionis. §. vlti. et .j. de appel. cum speciali.

‡ ſm Vin. Sꝫ si epus põt cogere ꝗ et archiepꝯ: cuꝫ iurisditio ipiꝰ sit deuoluta ad eũ ꝑ appellationẽ. sed dic ꝙ deuoluta est: sꝫ nõ est tã efficax. sic. s. de of. dele. sup ꝗstionũ. Vñ dicebat Vi. ꝙ appellatio ñ dabat iurisditionẽ nisi iter ꝑsonas iter quas agit. Io. and.

Preterea. Diuidit. q2 i ꝑma põit ɔsultatio. in scða respõsio ibi. ad qð. Ab. Casus. Causa cõmissa est alicui per se. ap. delegatus citauit reũ: non venit: cõtumax fuit: ꝓpter contumaciã suam manifestam fuit excõicatus/ vel iudex actorẽ duxit in possessionẽ rei petite causa rei seruande. Tandẽ mortuus est delegatus. reus vult absolui/ vel recuperare possessionem amissam prestita cautione ꝙ iure parebit. queritur an liceat alicui ordinario ipm absoluere/ vel possessionem sibi restituere infra annũ sufficienti cautione recepta sine speciali mandato apo. se. Rñ. ꝙ cum delegatus qꝫtum ad illam causam maior sit ordinario sine speciali mandato dñi pape excõmunicatus ab huiusmodi delegato beneficiũ absolutionis ꝑ aliũ non poterit obtinere preterqꝫ i mortis articulo: nisi talis fuerit ille delegatus cui alius succedat in onere et honore/ nec possessionem amissam poterit recuperare per alium qꝫ per sedẽ apo. In fine dat papa tale cõsiliũ: ne actor post annum efficiatur verus possessor reus coram ordinario/ vel si ordinarium habere non põt: coram publicis et honestis personis offerat et prestat cautionem ꝙ iuri parebit interrũpendo per hoc prescriptionẽ annalẽ. vt sic post annũ recuperare possit possessionem amissam. ¶ Nota ꝙ archiepꝯ non habet iurisditionem in subditos suffraganeorum suorum: nisi in certis articulis. Item delegatꝰ pape maior est ordinario qꝫtum ad causam illam que est ei cõmissa. Item ordinarius non põt se intromittere de his que fiunt a delegato pape. Item si aliquis non põt habere copiam iudicis: illud protestatur coram ordinario/ vl' coram publicis personis si ordinarius haberi non potest quod per eum non stat quo minus faciat quod facere intendebat. et sic post ea non currit ei tempus quousqꝫ copiam iudicis habere poterit. Bernardus.

f Alicui. s. ordinario.

a ¶ Maior. ff. de offi. dele. sane.
b ¶ Sine mandato. C. si aduer. re iudi. aduersus. ff. de mi. minor magistratus. et. xxj. dist. inferior.
¶ Glo. seq. tractat an in periculo mortis laicus possit absoluere. tenuit quod sic. ponebat opinionem contrariam quam improbat: et hoc in additione correxit. Interserit questionem an obsessum vel transfretantem etc. ponit opi. Vincen. quam determinat.
c ¶ Preterquam in mortis articulo. Quo casu de quolibet genere excoicationis et a quolibet ecclesiastico pot absolui. ar. xvij. q. iiij. si quis suadente. et ff. de sen. ex. quod de his. Ar. ad hoc de conse. di. iiij. sctm est baptisma. Sed nunquid in obsidione positum vel transfretare volentem lz absoluere? Vin. dixit quod sic. quia iam iminet periculum mortis. Sed hoc videndum est an emineat naufragium. vel periculum mortis. non enim itrando mare semper imminet periculum sive naufragium. quod si esset nullus transfretaret. sed cum sunt in naufragio in periculo mortis: tunc satis pt dici quod liceat. vel si intret bellum campestre contra sarracenos vel alias iustum. et manifeste appareat periculum mortis: lz absoluere etiam laico ar. predi. ca. sctm est. Quidam dicunt contra: quod nunquam lz laico absoluere a tali excoicatione: quia pot succurri post mortem cum constet per aliquem de confessione per euidentia signa. ff. de se. exc. cum a nobis. Sed hoc non posset ita locum habere in naufragio si omnes submergerent: quia tunc coe est periculum oim de naue. Et sic prima opinio benignior et securior est.

Laicus an possit absoluere in necessitate.

li mandato apost. se. (delegato quod reum propter contumaciam manifestam ex coicationis vinculo innodauit vel petitorem cam rei vuande i possessionem petitorum iduxit rebus humanis excepto) eidem volenti iuri parere: absolutionis beneficium impertiri: et possessionem restituere ifra annum: sufficienti recepta permittus cautione. ¶ Ad quod dicimus quod cum delegatus quantum ad [a] illum sit maior ordinario: sine mandato [b] summi pon. excoicatus ab huiusmodi delegato non pot per alium [c] (preterquam in mortis articulo) absolutionis gratiam obtinere: nisi forsan delegatus tales extiterit cui alius succedat [d] in onere et honore. Nec per alium quam per summum ponti. [e] recuperare poterit possessionem amissam. verumtamen ne alius post annum verus efficiatur possessor [f] coram ordinario. vel si eius copiam habere nequerit: coram publicis [g] et honestis personis (ut quasi prescriptionem interrumpat annalem [h]) offerre ac prestare [i] quod iuri parebit poterit cautionem: ut sic post annum recuperare possessionem per se. apo. me reat. Idem archiepo senonen.

¶ Papa per rescriptum quo mandat ordinario ut subditos suos corrigat non facit ex hoc ipsum delegatum: ideo ab eo poterit appellari ad primum superiorem sicut si papa nullum mandatum fecisset. h. d. Ca. xij.

Licet in corrigendis excessibus iuxta canonicas sanctiones appellationis sit diffugium in [k] terclusum: et ideo parisien. eps cum a nobis receperit in mandatis: ut tam circa viros religiosos quam etiam clericos seculares [l] sue iurisditioni subiectos: qui multa et grauia crimina committere proponunt: inquirat et corrigat ap. re. quod viderit corrigenda: statuens ad reformationem eorum quod regulare fuerit et honestum ¶ Cum tamen intentionis nostre nec fuit [m] nec esse debuit: iurisditioni tue per mandatum huiusmodi derogare: presentium auctoritate duximus declarandum quod si in inquisitionibus ab eodem epo [n] non tanquam delegato: sed tanquam ordinario faciendis: aliquis casus emerserit in quo licitum sit ad sedem me [o] tropolitanam appellare: predicti [p] occasione mandati auctoritati tue quominus ad te tanquam ad me [q] tropolitanum appellari valeat nolumus aliquatenus derogare. Idem in concilio generali.

¶ Glosa sequens dat tria similia in principio / et unum in fine. medium tractat quid si ille nolit recipere.
i ¶ Ac prestare. Ecce consilium iuris et utile. sicut consilium dat tibi lex. ff. de rei vendi. is qui destinauerit. sic et in stipulatione illa quanti ea res cum modus est certam summam adiicere: quia difficile est probare quanti ea res est ff. de pro. sti. l. vl. sicut consilium. ff. de appel. c. vl. Et no. quod dicit offerre ac prestare: quia oblatio sola non sufficit nisi factum sequatur. ff. de eo qui mit. i pos. cam rei seruan. c. j. et hoc intellige si illi volunt recipere: alias non noceret. ff. de eo qui mit. in pos. cam rei ser. c. ij. sicut non sufficit offerre pecuniam ad interrumpendum cursum vsurarum: nisi deponatur in ede sacra. C. de vsur. acceptum.

Licet in corrigendis. Diuiditur: quia primo ponit formam rescripti quam secundo declarat ibi: quia tamen. Ab. ¶ Casus. Eps parisien. recepto mandato a dno pa. ut eam circa regulares quam seculares clericos sue iurisditionis qui multa et grauia committere dicebantur inquirat et corrigat ap. re. quod viderit corrigenda: et statuat ad reformationem eorum quod iustum fuerit et honestum. Occasione huius mandati dicebat eps parisien. quod nullus subditus suus a correctione sua ad metropol. poterat appellare: cum in mandato suo appellationis remedium sit inhibitum. archieps senonen. metropolitanus eius significauit hoc dno pa. et ipse rescribit ei dicens quod lz in corrigendis excessibus appellationis remedium sit inhibitum / non tamen fuit intentionis pape: nec ipse debuit iurisditionem archiepi per mandatum huiusmodi derogare. Unde si aliquis casus emerserit in inquisitionibus faciendis a dicto epo non tanquam delegato / sed tanquam ordinario in quo licitum sit appellare non vult pa. derogare auctoritati ipsius archiepi occasione dicti mandati quominus licitum sit cuilibet ad ipsum archiepm tanquam ad metropolitanum libere appellare. ¶ Non quod a correctione non est appellandum: nisi modus excedatur. Item non intendit pa. alicui per suum mandatum preiudicium generare. Ber.

sabit. de prescrip. c. si. hz Host. Jo. an. Sed ut quod vult rem petere si pot itetet possessorium. Jo. an.

† al. subditos. Diuisio.

Laicus in necessitate pot confessionem audire.

Vel dic quod laico potest quis confiteri in necessitate: sed laicus non potest istum absoluere vel ligare: quia non habet claues ecclesie. ff. de sum. trini. ca. j. §. vna.
d ¶ Succedat. ff. de of. deleg. quoniam abbas. et ff. de imu. eccle. aduersus. quia cum i locum et ius eius succedat partibus eius fungi debet. ff. de iudi. mortuo iudice. ff. de eden. quedam. §. nil interest.
e ¶ Pontificem. Vel per eius delegatum specialiter ad illam causam destinatum. ff. de eo qui mit. in pos. cum sicut.
¶ Glo. se. no. scdm decretum. all. unam corr. alle. iura i contrarium et remittit.
f ¶ Possessor. Ex hoc videtur quod quis sit verus possessor post annum et non ante. ff. de acq. pos. l. iij. §. vlt. Item videtur quod ad hoc ut aliquis dicatur verus possessor non sit necessarium secundum decretum. ff. ut lit. non cotest. quoniam frequenter. §. in alijs. Arg. contra ff. de eo q mit. in pos. causa rei ser. ca. j. et ff. de acqui. pos. l. iij. §. vl. in fi. et. ff. de dam. infec. si finita. §. si quis autem. §. seq. et. §. iulianus: que concordantie loquuntur in actione personali. et hoc dicitur. ff. de do. et contu. contingit.
g ¶ Publicis. C. de an. ex. ut perfectius. et. xvj. q. iij. §. pot. et. C. de epi. audi. sancimus. et. ff. de appel. ca. vlti.
¶ Glo. sequens querit et soluit.
h ¶ Annalem. Sed usque ad quod tempus poterit postea petere rem sibi restitui siue recipere possessionem? Dico quod usque ad. xl. annos secundum iura canonica: vel secundum leges usque ad. xxx. an. quia sola litis contest. perpetuat actiones usque ad. xl. an. vt. C. de prescrip. xxx. an. cum notissimi. et. xvj. q. iij. §. pot. Sed nunquid secundum iura canonica poterit tales prescribere / ex quo hz iam vel debet habere conscientiam rei aliene? secundum iura ciuilia talis bona fide vsucapit lz sciat rem alienam. ff. de nox. act. et generaliter: Credo tamen quod si aliter non habeat conscientiam lesam: nisi quod res fuit deducta in iudicium cum habeat titulum. i. auctoritatem iudicis bene prescribit. ex hoc enim quod res fuit deducta in iudicium per ipsum eam petendo presumitur habere bonam fidem: et precipue quia quando fuit ei tradita possessio debuit iurare de calumnia: † quia aliter non datur possessio etiam causa rei vuande nisi negocio summati examinato. ff. ut lit. non cotest. quoniam frequenter. §. quod si. et ita bene pt prescribere. De hac materia tractatur. ff. de presc. quoniam omnes. et sicut interrumpitur annalis prescriptio i possessione ut post annum recuperet possessionem / sic et i excoicatione. ut si non pt iuenire suum excoicatorem infra annum post annum non perdet causam. xj. q. iij. rursus.

† Si de iera uit non prescribet nec piurum et male conscium auctoritas iudicis excu-

¶ Glosa sequens soluit contrarium.
k ¶ Interclusum. ff. de ap. ad nostram. et. c. reprehensibilis. in fi. et. c. cum speciali. in fi. nec obstat. ff. de pur. ca. nos inter alia: quia non loquitur de correctione: sed de expurgatione. et hec non sunt nisi corrigens modum excedat. ij. q. vj. §. ab executore. sub illo. §. sunt quorum. ff. de sen. exco. vniuersitatis. et hoc intellige de notorijs excessibus: in quibus non admittitur appel. ff. de appel. cum sit romana. in fi.
¶ Glo. seq. reci. p. q. quare clerici non professi etc.
l ¶ Seculares. Clerici ideo dicuntur seculares quia ad modum etiam laicorum ‡ qui vere seculares dicuntur possunt proprium habere et inde facere pro sua voluntate secundum quod habes. ff. de testa. quasi per totum.
m ¶ Nec esse debuit. Ne inde nascantur iniurie vnde iura nascuntur. C. vnde vi meminerit. et. ff. de accu. qualiter et quando. et. ff. de psue. cum oli. et. ff. de cen. cum oli. Item per hoc non intendebat alij preiudicare. ff. ff. de vsu pallij. ex tua rum: et ff. de ma. et obe. cum inferior. et sic videtur quod semper sit recurrendum ad intentionem scribentis sic ff. de preben. c. vl. et ante pe. et. ff. de of. delega. sup eo. et. ff. ne quid in loco pu. l. ij. §. si quis a principe. et. C. de ema. lib. l. nec auus.
n ¶ Tanquam delegato. Si enim tanquam delegatus cognosceret vel inquireret ad dominum papam tamen deberet appellari. ff. de offi. delega. super questionum. §. porro.
¶ Glosa sequens ponit quattuor exempla.
o ¶ Appellare. Puta quia volebat inquirere sup quo non precesserat infamatio. ff. de accu. cum oporteat. vel quia admittit testes conspiratores. ff. de re iudi. cum. i. et. a. et. ff. de simo. lz heli. et. c. p tuas. vel si non citat illum contra quem inquiritur. ff. de accu. qualiter et quando. §. debet. vel in aliquo excederet formam inquisitionis. ff. c. pri. circa prin. ff. de accu. inquisitionis.
p ¶ Mandati. Quo non delegatum constituit: sed ut ordinarium instruxit. quia per tale mandatum non posset procedere ut delegatus: cum ex eo non habeat delegatam iurisditionem. ff. e. ti. graue. vbi simile fuit mandatum.
q ¶ Appellari valeat. Et ita pot appellari i inquisitione sicut i corre

‡ Et ideo quia genus istud mixtum est. in quantum religiosis participant dicuntur clerici: in quantum laici dicuntur seculares. de hoc ff. de sum. tri. c. j. sup. v. coem. secundum Host. Jo. an.

ctione a grauamine. s. cum modus exceditur. ✝ de senten. excō. vniuersitatis. ✝ de appel. de priore. et. c. proxi. circa prin.

Diuisio. Irrefragabili. Hec decre. vsqȝ ad. §. ceterū habet duo dicta Scḋm ibi excessus. Ab. ¶ Casus. In pricipio statuit ɔciliū ꝙ prelati ecclīarū prudēter ac diligēter intēdāt circa correctionē ꝛ reformationē subditorū suorū: et pcipue clericorū ne sanguis eorū de prelatoꝝ manib⁹ requirat. vt aūt liberius correctionis officiū valeāt exercere: decernit ꝙ nulla consuetudo vel appellatio ipsoꝝ officiū valeat impedire: nisi mod⁹ canonicus in talibus excedat. tñ excessus canonicorum cathedralis ecclesie q̄ cōsueuerint corrigi p capl̄m ad cōmonitionē epī infra certū terminū pfigendū / ab ipso p ip̄m capitulū corrigātur in illis in q̄bus talis fuit ɔsuetudo. et si capitulum negligēs fuerit / eps ex tunc deū habēs p oculis ipsos corrigat appellatiōe remota. B.

¶ Prelati subditos corrigūt et reformāt appellatiōe remota: vl' ɔsuetudie n̄ obstāte. Si tñ capl'z ɔsueuit corrigere excessus canōicoꝝ / si īfra terminū ab epo pfigēdū nō facit: ipe eps hoc faciet. h. d. vsqȝ ad. §. ceterum. Ca. xiij.

Irrefragabili constitutiōe sancimus vt ecclesiarū prelati ad corrigendū subditorū excessus maxime clericoꝝ: ꝛ reformādos mores prudenter ac diligēter intēdant: ne sanguis eorū[a] de suis manib⁹ reqrat. Ut autē correctionis ꝛ reformatiōis officiū libē valeant exercere: decernim⁹ vt executionē ipsoꝝ nulla cōsuetudo[b] vel appellatio[c] valeat ipedire: nisi formā i talib⁹ excesserint obseruādā. ¶ Excessus tñ canonicoꝝ cathedralis ecclīe: q̄ ɔsueuerīt corrigi p capl'z[d]: p ip̄m in illis ecclījs q̄ talē hacten⁹ consuetudinē habuerūt: ad cōmonitionē vel iussionē epī corrigātur infra terminū ɔpetētē ab eo pfigēdū: alioqn extunc eps deū habēs pre oculis: ipsos vt aīarum cura requirit. per cen. ec. corrigere non postponat.

¶ Si canonici sine manifesta et rationabili cā (maxime i ɔtēptū epī) cessant a diuinis: epus cessatiōnē nō seruabit: et metropolitan⁹ vice pape cognoscet. h. d.

¶ Ceterū si canonici absqȝ manifesta ꝛ rōnabili cā (maxime in conteptū epī) cessauerint[e] a diuinis: epus si voluerit: nihilomin⁹ celebret in ecclesia cathedrali: et metropolitan⁹ ad q̄relā ipsius tanqȝ sup hoc delegat⁹[f] a nobis

Prelati negligētia est periculosa.

a ¶ Ne sanguis eorū. Durū verbū est istud p platis negligentib⁹ sub ditos corrigere. s. ✝ de sta. regu. c. vl. ꝛ ✝ de sta. reg. cū ad monasteriū. §. vl. et. ✝ de accu. q̄liter et q̄n. §. pe. Nec admittitur pastoris excusatio si lup⁹ oues comedit ꝛ pastor nescit ✝ de re. iur. q̄uis. Et eo ipso ꝙ plat⁹ tacet ɔsentit. xliij. di. sit rector. et ex eo permittit securitas delinquēdi. lxxxiij. di. error. Et facilitas venie incentiuū tribuit delinquēdi. xxiij. q. iiij. est iniusta. Ne ergo subditorū sanguis de platorū manib⁹ reqrat: sequant paulū dicētē: mūde sunt man⁹ mee a sanguine oīm vestrū. xliij. dist. ephesijs.

b ¶ Nulla cōsuetudo. Qȝ non prescribit cōtra epm in talib⁹. ✝ de pscrip. cū ex officij. et ɔtra obedietiā siliter non currit pscriptio. ✝ de pscp. cū nō liceat: tñ in piudiciū archidyacōi iurisditionē exercere nō dꝫ. ✝ de excef. pla. ca. ij. nisi ille esset negligēs vt hic dicit de capitulo: tūc enī posset.

c ¶ Uel appellatio. Qȝ a correctiōe nō appellatur. ✝ de ap. reph̄ēsibilis. i si. et. c. cū speciali. in si. et. c. ad nr̄az. nisi modū excedat: vt hic dicit. de hoc dictū est. s̄. c. pxi. ¶ Glo. se. soluit obiect. ꝛ decre. de psona. Scḋo q̄rit ar. q̄libet canonicus sit iudex. ar. negatiue ꝛ soluit. Tertio obijcit ꝯ deuolutionē iudicādi p tres rōnes q̄s repetit ꝯ deuolutionē eligēdi. po. opi. Jo. et sol. ¶ i. reci. p. q. an eps post terminū reqrat capl'm in corrigēdo.

d ¶ Per capl'm. Uel p decanū vel p aliū platū de capl'o si ɔsuetudo est. ar. ✝ de ap. dilectis. de iure cōi de cā criminali cognoscere debet eps q̄ sol⁹ ordinari⁹ est. xj. q. j. de psona. ꝛ h̄ q̄d dicit hic de ɔsuetudine est vn̄ dicit ɔsueuerūt. Sed nunqd i illo casu quilibet de capitulo erit iudex canōici illi⁹ ꝯ quē inqrit. Nō vr̄ cū q̄libet eoꝝ sit par ei vel forte minor illo. Dicas ꝙ non: sed q̄libet est iudex✝ sicut est i plurib⁹ delegat̄. s. de of. dele. vno delegatoꝝ. sicut est i electionib⁹. s. de ele. qȝ ꝓpter. Sed q̄n deuoluit ptās iudicādi de capl'o ad epm cū eps sit de ipo capl'o tāqȝ caput. ✝ d his q̄ si. a pla. sine cōsensu ca. nouit. ꝛ. c. se. ꝛ. ✝ de xb. sig. cū clerici. Preterea cū eps sit de ca. tanqȝ caput vt dictū e: si oēs negligētes sunt: ergo ad ip̄m epm nō deuoluit ptās: imo ad metropolitanū. si nō oēs sunt negligētes ergo apud illos tm̄ remanebit illa ptās: sicut i paucis remanet ius eligēdi ꝓpter vitiū alioꝝ. s. de ele. bone. et ca. cōgregato. preterea si deuoluit ptās ad epꝫ ḡ videt ꝙ ille sol⁹ possit cognoscere de causis criminalib⁹ alioꝝ: q̄d est ɔtra illd. xv. q. vij. eps nulli⁹. ꝛ. lxxxvj. di. si q̄s xo. ꝛ. ✝ d accu. q̄liter ꝛ q̄n. eadē est q̄stio q̄liter deuoluat electio a capl'o ad epm. Jo. dicebat ꝙ vbicūqȝ est eps de capl'o ꝛ ipse cū alijs est negligēs: deuoluit ius eligēdi vel corrigendi ad metropolitanū: q̄n⁹qȝ nō est de capl'o: ꝛ tūc deuoluit ptās de capitulo ad epm. ✝ de cōcef. preben. postulastis. Ego dico ꝙ eps semp est in capitulo tanqȝ caput ꝛ alij tanqȝ mēbra. Et dico ꝙ de iure cōi ius eligendi simul ptinet ad capl'm ꝛ epm. De hoc dixi. s̄. de ele. cū ecclīa vulterana: nisi cōsuetudo sit in cōtrariū: videlicet ꝙ sol⁹ eps q̄n⁹qȝ cōfert bñficia: q̄n⁹qȝ capl'm in ecclīa sua: ꝛ s̄m h̄ trāsfert ius eligēdi de vno ad aliū. Si xo ius cōe i ecclīa fuat: tūc trāsfert ius illoꝝ ad archiepm: et sic intelligunt oīa iura q̄ faciūt mētionē de tali trāslatione. Nec videt rōnem hr̄e q̄d dicit Jo. ꝙ epus sit q̄n⁹qȝ de capl'o: q̄n⁹qȝ nō: q̄n⁹qȝ tñ eps iterest electiōib⁹ nō tanqȝ eps sed tanqȝ canonic⁹: ꝛ est specialis ɔsuetudo i q̄burdā ecclījs i q̄b⁹ eps retinet ius canonie: ꝛ pter reddit⁹ suos pcipit aliq̄d de capl'o: ꝛ tūc ē i electionib⁹ tanqȝ canonic⁹: ꝛ sic intelligit illa decre. postulastis. ꝛ tūc sil'r trāsfert ptās ad ip̄m epm nisi maliciā adhibeat: vt dicit ibi. Hoc ē verū circa collationē bñficioꝝ: sed cū eps est negligēs i correctionē subditoꝝ: nō deuoluit ius corrigēdi vl' puniēdi ad capl'm: sꝫ potius ad archiepm. ix. q. iij. cū simus. qȝ iurisditio talis pncipaliter spectat ad epm: licet de ɔsilio eoꝝ et in eoꝝ pn̄tia debeat h̄ facere✝ xv. q. vij. eps nullius. et lxxxvj. di. si q̄d xo. Sed cū ius corrigēdi ptinet ad capl'm i ecclīa cathedrali de ɔsuetudine: vt hic dicit cū ipi de capl'o sunt negligētes ius trāsfert ad epm / vt h̄ habes expsse: ꝛ epus postea nihilomin⁹ de ɔsilio eorū dꝫ eos corrigere: quia lꝫ pdiderint ius corrigendi: nō pdiderūt ius cōe: q̄ debēt cū epo i talib⁹ i teresse. s. s̄. d ele. ne p defectu: qȝ lꝫ pdūt p negligētiā ius eligēdi actiue nō tñ pdūt passiue. s̄. de ele. ne p defectu. ꝛ si oēs in cā correctiōis sūt tūc nō ꝓcederet eps cū eis.

Misi ɔtra hoc prescripserit. de consue. c. ij. li. vj. Jo. an.

¶ Ceterum. ¶ Iste. §. loqtur de cessatiōe a diuinis. p q̄ vide. c. si canonici. ꝛ. c. q̄uis. e. ti. li. vj. Ab. ¶ Cas⁹. In. §. isto dicit ꝙ si canōici absqȝ manifesta ꝛ rōnabili cā in ɔtēptu epī cessauerūt a diuinis. eps nihilomin⁹ celebret i ecclīa cathedrali / ꝛ metropolitanus tanqȝ delegatus a pa. super hoc ad q̄relā epī cognita veritate eos taliter corrigat ꝙ metu pene talia de cetero nō ɔsumant. In sine dicit ꝙ plati ecclesiaꝝ hoc statutū ad q̄stū pecunie vel grauamē aliud nō cōuertant: sed diligenter obseruēt si canonicā voluerint effugere vltionē. ¶ Nota ꝙ prelat⁹ tenet corrigere subditos: alas iputabit ei. Itē a correctiōe nō appellat: nisi mod⁹ excedat. Item cōsuetudo dat iurisditionē in excessibus corrigēdis. Item hic est casus in quo metropolitanus est iudex subditoꝝ suffraganeorū: sed nō iure metropolitico: sed auctoritate hm̄oi cōstitutiōis. Ber. ¶ Glo. se. not. alle. vnā cōcor. signat ɔtrariū vnū ꝛ obijcit ꝛ soluit.

e ¶ Cessauerit a diuinis. Ur̄ ꝙ soli canōici pn̄t subijcere ecclesiā iterdicto cū subest cā: cū et sol⁹ decan⁹ h̄ possit. ✝ de ap. dilectj. ꝛ sic est ꝯ. ✝ de his q̄ si. a ma. par. ca. q̄siuit. vbi dr̄ ꝙ reqrit ɔsēsus epī ꝛ canonicoꝝ. Itē vr̄ ꝙ capl'm nō possit suspēdere ecclesiā: qȝ sic seipos supponeret iterdicto q̄d eē nō pōt ꝙ q̄s suspēdat seip̄m: qȝ i ꝓprio facto iudices esse nō pn̄t: nec pn̄t sibi dicere legē: nec sibi pn̄t impare. xxj. di. nunc aūt. ꝛ. ff. de arbi. l. pe. q̄d ɔcedit Jo. Sꝫ ꝯ credo si capitulū de ɔsuetudine h̄ hꝫ bñ pōt ecclīā supponere iterdicto. nec dicunt seipos suspēdere vel iterdicere: sꝫ ecclesiā iterdicūt vt diuinū offm̄ nō fiat in ecclīa ꝓpter delictū alicui⁹ seu aliquoꝝ: ꝛ in alia ecclesia ipsi celebrēt: qȝ seipsos nō interdicūt: nec eps eadē rōne posset interdicere ecclesiā suā cathedralē: qȝ interdiceret seipsum: sed pōt sicut hoc sepe cōtingit de facto: sepe enī ꝓpter factū ciuiū iterdicit ecclesiā: ꝛ eps cessat ibi a diuinis: sꝫ i alijs ecclesijs nō cessat. ¶ Glo. se. primo reci. p. q. q̄lis sit iurisditio. Scḋo q̄rit. obijcit et soluit. et ponit opi. Jo. quā reprobat. Tertio obijcit decre. si clericus. ꝛ sol. ꝛ circa id interserit incidentem questionē quā soluit.

Capitulū pōt ecclesiā supponere interdicto.

f ¶ Sup hoc delegat⁹. Sic. ✝ de here. ad abolēdā. i si. Et dic delegāt⁹ dat⁹: nō eī possꝫ dici illa iurisditio delegata: cū n̄ expirat morte delegāt̄ re itegra: nec etiā expirat tpe: ē ḡ ordiaria vel q̄si auctē hui⁹ canōis archiepō ɔcessa a sede apl'ica. s. s̄. de trāsla. iter corpalia. ✝. d vt h̄ possēt ex canōe ꝛc. ꝛ ē spāl' cas⁹ i q̄ metropolitan⁹ hꝫ iurisditionē i subditos suorū suffraganeorū. Sꝫ q̄re eps nō corrigit excess⁹ istoꝝ in casu isto sicut i alijs. vt. s̄. d. rz̄. Nō reddi pt: qȝ cū iste excessus sit in psona epī ɔmissus✝ siue in odiū suū ei facta ē iuria ꝛ nēo iuriā ꝓpriā vīdicare dꝫ auctē ꝓpa. xxiij. q. iij. iter q̄relas. ꝛ q. v. de occidēdis. ꝛ iudex de facto suo eē nō dꝫ. iij. q. iij. c. j. Jo. assignauit aliā rōnē. s. ꝙ eps sol⁹ nō possit punire aliq̄s: sꝫ cū canonicj eccl'e. xv. q. vij. eps nulli⁹. ꝛ. lxxxvj. di. si q̄d xo. ꝛ sic seqret ꝙ ipi canonici eēnt rei ꝛ iudices. hec nō vr̄ rō sufficiēs: qȝ si canōici alas excederēt oēs: eps bñ pt p se corrigere ꝛ punire illos: ꝛ sibi iputēt: qȝ p delictū suū puati sūt illo iure tūc. s. ✝. de xb. sig. abbate. i si. si eps sol⁹ nō posset corrigere illos cū oēs excedūt / iā viderēt hr̄e puilegiū delinquēdi: ꝛ sic remanerēt i delicto suo: q̄d absurdū eēt. Sed q̄re nō tractat cā ista corā arbitris: cū canō dicat. ꝙ si eps habeat cāz cū clerico suo corā arbitris dꝫ tractari. xj. q. j. si cleric⁹ aduersꝫ sed illud ca. loquit de ciuilib⁹ causis. Sꝫ i casu illi⁹. c. si cleric⁹ nollet eligere cōiter arbitros q̄s ɔpellet ip̄m: eps nō: qȝ nō est iudex i cā sua. archieps nō: qȝ nō hꝫ iurisditionē i eū: nisi i certis casib⁹. ✝.

✝ Dicit hic Inno. ꝙ de nullo canonico dici pt ꝙ sit iudex vel cōiudex cum penes capl'm non penes singulos sit iurisditio: s. d de cis dici pōt xba resonantia actū ꝫ sicut is canonic⁹ coniudicat sicut electō ē penes capitulū et nō singulos et tñ singuli coeligunt. Jo. and.

✝ Text⁹ dicit maxie i cōtemptu epī. Uñ dicit Inno. ꝙ sic placuit pape ꝛ sufficit sic scriptū esse. potuit autem eē motiuū: q̄ cā capli ardua vn̄ i surgeret ɔplexitas. et ꝙ ꝓpter arduitatē reqrendū esset ɔsiliū capli propter suspitionē cōsilij non deberet. Item h̄m Host. vt auferat scādalū. de prescrip. ca. ij. Jo. and.

taliter eos p cen. ec. cognita veritate castiget: q pene metu[a]: talia de cetero non presumant.

¶ Prelat⁹ in ipositiõe pene cauere dz a q̃stu pecunie et ab oĩ alio grauamine. h. d. vsq₃ ad fi.

¶ Prouideant itaq₃ diligenter ecclesiaꝝ prelati. vt hoc salutare statutũ ad q̃stũ[b] pecunie vel grauamẽ aliud nõ ꝯuertãt: sed istud studiose ac fideliter exequãtur: si canonicã velint effugere vltionẽ: qm̃ sup his sedes apo. auctore dño attentissime vigilabit.

Idem in eodem.

¶ Cũ in ciuitate vel dyocesi sũt ppl'i diuersarũ linguarũ: eps dz puidere eis p viros idoneos q̃ ẜm varietatẽ linguaꝝ officia eis celebrẽt/ et sacramẽta ministrẽt. Et si vrgẽs est necessitas: constituet sibi vicariũ põtificẽ illi⁹ lingue: nõ tñ ppter h eadẽ dyocẽ. dz habere duos ep̃os. Ca. xiiij.

Quoniã in plerisq₃ ptib⁹ infra eãdem ciuitatẽ atq₃ dyocesim pmixti sũt ppl'i diuersarũ linguaꝝ/ habẽtes sub vna fide varios ritus ꝛ mores: districte p̃cipim⁹ vt pontifices[c] hmõi ciuitatũ siue dyocesũ puideant[d] viros idoneos: q̃ ẜm diuersitates rituũ et liguarũ: diuina illis officia celebrẽt: ꝛ ecclesiastica sacramẽta ministrẽt: istruẽdo eos ṽbo pit er et exẽplo. ¶ Prohibemus aũt oĩno ne vna eadẽq₃ ciuitas siue dyocesis diuersos pontifices habeat: tãq₃ vnũ corp⁹ diuersa capita q̃si mõstrũ[e]. Sed si ppter p̃dictas cãs: vrgẽs necessitas[f] postulauerit: põtifex loci catholicũ presulẽ nationibus illis cõformẽ: puida deliberatiõe cõstituat sibi vicariũ[g] in p̃dictis: q̃ ei p oĩa sit obediẽs et subiectus. Unñ si q̃s aliter se igesserit/ excõicatiõis se nouerit mucrone percussum[h]. ꝛ si nec sic resipuerit: ab omni ministerio ecclesiastico deponẽdũ: adhibito (si necesse fuerit) brachio seculari[i] ad tantã insolẽtiã repellẽdã. Idẽ in eodẽ.

¶ Epi q̃ p se nõ pñt: tenent assumere idoneos qui suppleant suo loco quo ad p̃dicatiões: visitationes: ꝛ ꝯfessionũ auditiões: ꝛ vt possint epi repire tales/ p̃cipit in ecclesijs cathedralib⁹ ꝛ collegiatis tales institui. Ca. xv.

Inter cetera que ad salutẽ spectãt ppl'i xp̃iani: pabulũ verbi dei pmaxie sibi noscit esse necessariũ: q₂ sicut corp⁹ materiali sic aĩa spũali cibo nutritur: eo q nõ in solo pane viuit hõ: s₃ in oĩ ṽbo qδ pcedit de ore dei. ¶ Unñ cũ sepe ꝯtigat q epi ppter suas occupationes multiplices: vel ĩualitudines corporales: aut hostiles ĩcurs⁹: seu occasiões alias (ne dicam⁹ defectũ scie: qδ ĩ eis reprobãdũ est oĩno: nec de cetero tolerãdũ) p seipsos[k] nõ sufficiũt ministrare ṽbũ dei ppl'o: maxie p amplas dyoceses et diffusas: generali ꝯstõne sancim⁹ vt epi viros idoneos ad scĩẽ p̃dicationis officiũ[l] salubriter exequẽdũ assumãt: potẽtes ĩ opere et sermone: q̃ plebes sibi cõmissas vice ipoꝝ (cũ p se ijdẽ nequerit) sollicite visitãtes: eas verbo edificẽt ꝛ exẽplo: q̃b⁹ ipi cũ indiguerit ꝯgrue necessaria[m] subministrẽt: ne pro necessarioꝝ defectu cõpellãtur desistere ab incepto. ¶ Unñ p̃cipimus tã in cathedralib⁹ q̃₃ ĩ alijs cõuẽtualib⁹ ecclesijs: viros idoneos ordinari: quos epi possint coadiutores et coopatores hr̃e: nõ solũ in predicationis officio verũ etiã ĩ audiẽdis ꝯfessionib⁹ ꝛ penitẽtijs iniũgẽdis: ac ceteris q̃ ad salutẽ pertinent aĩarũ. ¶ Si quis aũt hoc adiplere neglexerit: districte subiaceat vltioni.

Honorius. iij. epo Assisinatiñ.

eo. pastoralis. ꝛ iste nõ est de illis q̃d erit? Credo q l₃ cã sit epi: ipse eps põt illũ ꝯpellere vt arbitros eligat cũ eo. j. δ ap. scδo reqris. §. j. ꝛ. c. cũ spãli. et. s̃. de of. dele. suspitiõis. §. j. sed in casu isti⁹ capl'i. iõ nõ eligunt arbitri: q₂ sic placuit pape: vt dixit Jo. imo rõ alia melior põt assignari. hic enĩ ĩ iniuriã ꝛ ꝯtẽptũ epi suspendit eccl'ia: et sic ẽ cã criminalis: q₂ h agit eps de iniuria sibi irrogata: et de cã criminali arbitri cognoscere nõ pñt: nec de liberali vl' mr̃imõiali. j. de in iteg. resti. cã. §. vlt. ff. de arbi. nõ distinguem⁹. §. iulianus. ꝛ. §. de liberali.

a ¶ Metu pene. Sic eĩ ferro abscindenda sunt vulnera q̃ fomẽtoꝝ non sentiũt disciplinã. lxxxij di. plurimos. in fi. ꝛ. xvj. q. j. in canonib⁹. et. s̃. de ele. cũ in cũctis. §. vlt. et vt alij etiã penã sil'em p timescãt ꝛ terreant. ff. δ pe. capitaliũ. §. famosos ꝛ. ij. q. vij. quapropter. ꝛ. j. de sta. reg. ea que. §. j. iuxta illud Horatij in epl'is. Oderunt peccare bõi ṽtutis amore. Oderũt peccare mali formidine pene. B.

b ¶ Ad q̃stum. De hoc tractat. j. de penis. ca. l₃. an iõ exigere liceat pecuniã p crimĩe symõie. j. de vi. ꝛ ho. cle. vt cleri corũ mores. circa fi.

Diuisio. Quoniã. Sũt duo dicta principalia. Scδm ibi: prohibem⁹. Ab. ¶ Casus. In multis partib⁹ intra vnam dyoc. vel ciuitatem permixti sũt ppl'i diuersaꝝ linguaꝝ q̃ sub vna fide varios habent ritus/ et mores. statuit cõciliũ q epi huiusmodi ciuitatũ eligãt viros idoneos q̃ ẜm diuersitatem linguarũ diuĩa illis officia celebrẽt/ ꝛ ecclesiastica sacramẽta ministrẽt: istruendo eos verbo ꝛ exemplo. p̃terea phibet cõciliũ q vna ciuitas nõ habeat plures ep̃os tanq₃ vnũ corp⁹ hñs pl'a capita q̃si mõstrũ. S₃ si nc̃itas ppter cãs p̃dictas postulauerit eps loci catholicũ presulẽ natiõib⁹ illis ꝯformẽ: cõstituat sibi vicariu₃ q̃ sit ei p oĩa obediẽs ꝛ subiect⁹: et si aliq̃s aliter se ĩgeret: nouerit se excõicatum. ꝛ si nõ recesserit: ab oĩ eccl'astico ministerio deponatur: adhibito (si necesse fuerit) auxilio brachij secularis. ¶ Nota q vnaqueq₃ ciuitas vnũ tantũ debet habere põtificẽ. Itẽ ecclesia inuocare põt et debet auxiliũ seculare si necesse fuerit. Ber.

c ¶ Pontifices. Nisi ex dispensatione. vij. q. j. non autem.

d ¶ Prouideant. Suis expensis. j. c. proxi.

e ¶ Monstrũ. ff. de statu homi. nõ sũt liberi. si. C. de postu. here. institu. q certatim. ĩ fi. ꝛ. ff. de ṽb. sig. q̃ret aliq̃s: q₂ vn⁹ tãtũ debet esse ĩperator: ꝛ singuli epi per suas dyoceses. vij. q. j. in apibus.

f ¶ Necessitas. Dispẽsatiue dictũ est hoc ppter necessitatẽ vt hec lr̃a pbat. ꝛ. vij. q. j. nõ autẽ. ꝛ. s̃. de renũ. ad supplicationẽ. ꝛ iste pontifex subiect⁹ est dyocesano rõne officij † qδ exercet in ei⁹ dyocesi tanq₃ vicari⁹: vt sequẽs lr̃a dicit: sec⁹ ĩ illa decre. ad supplicationẽ. ¶ Glosa sequens querit ar. et soluit.

g ¶ Vicariũ. Et tñ habebit iste vicari⁹ ordĩariã ‡ iurisditionẽ siue ptãtẽ. s̃. de offi. archid. ad hoc. ꝛ. xxv. di. plectis. vbi archidyaconus est vicari⁹ epi: ꝛ tñ iurisditio sua ordinaria est ppetua. sic vr̃ q aliq̃s q̃ nõ est archieps põt hr̃e suffraganeũ. sic ẽt archieps q̃nq₃ est subdit⁹ epo. s̃. de renũ. ad supplicationẽ. S₃ a q̃ consecrabitur iste eps? Rñ. a suo epo: nõ a metropolitano cũ ei nõ subsit. s̃. e. pastoralis adiũctis sibi duob⁹ vicinis epis: q₂ aliter ꝯsecrari nõ dz. lxvj. di. porro. ꝛ. s̃. de tẽp. ordi. si archieps. et ca. nec epi. et illi tenent venire ad vocationẽ illi⁹: q₂ sibi inuicem mutuũ ꝯsiliũ et auxiliũ exhiberẽ tenent. j. de treu. ꝛ pa. c. j. et. xj. q. iij. cure.

† Dicit Inno. cui⁹ rõne debeat subesse dyocesano: sec⁹ si al's vocatur ad supplendũ defectũ suum. vij. q. j. pontifices. Jo. and.

‡ Dicit Hostiẽ. inter illos q̃ sunt sue lingue. Jo. and.

h ¶ Mucrone pcussũ. Et ita est canõ late sentẽtie sicut ille. xvij. q. iiij si q̃s suadẽte. sicut ꝛ illẽ s̃. de ele. cũ in cũctis. et ca. quisquis. vbi ipso iure sunt suspensi.

i ¶ Brachio seculari. Sic. s̃. eo. c. j. ꝛ. xvij. dist. nec licuit. ꝛ. xxiij. q. v. pncipes. al's autẽ nisi clericus sit incorrigibilis non est ĩplorãdũ brachium seculare: ꝛ etiam depositũ nõ põt laicus punire: nisi sit ĩcorrigibil'. j. de iudi. cũ nõ ab hoĩe. ꝛ. lxxxj. dist. dictũ nisi in crĩe falsi. j. δ falsa. ad falsarioꝝ. ꝛ ita vbicũq₃ deficit eccl'iastica ptãs recurrẽdũ ẽ ad auxiliũ seculare. x. q. j. petimus. et xxiij. q. v. de liguribus. et sic vna ptãs p aliam iuuatur. xcvj. di. cũ ad verũ. et. c. ventum est.

Matth. iiij. Luc. iiij. Deut. viij.

Diuisio. Inter cetera. In prima exordiũ. In scδa cõstitutio ibi: vnde In tertia pena ibi: si q̃s autẽ. Ab. sic. ¶ Casus. Inter alia q̃ ptinent ad salutẽ populi xp̃iani p̃dicator verbi dei q̃₃ plurimũ est necessari⁹: q₂ sicut corpus materiali cibo nutrit: ita ꝛ aĩa spirituali cibo reficit: s₃ epi q̃nq₃ ppter ml'tas accurationes ꝛ ml'tas cãs nõ sufficiũt ministrare populo verbũ dei: vnũ statuit conciliũ q epi assumant viros idoneos ad officiũ predicationis q̃ plebes sibi cõmissas eorũ vice instruant ꝛ edificent verbo ꝛ exẽplo: q̃b⁹ ea q̃ necesse fuerit ministrent ne ppter necessitatẽ ab officio predicationis desistant. Unde p̃cipit conciliũ q tã ĩ cathedralib⁹ ecclesijs q̃₃ ĩ alijs conuẽtualibus viros idoneos debebãt ordinare: quos habeãt coadiutores tã ĩ officio p̃dicationis q̃₃ in audiẽdis cõfessionib⁹/ ꝛ alijs q̃ ad salutẽ ptinent aĩaꝝ. qui autẽ hoc adimplere neglexerit: districte subiaceat vltiõi. ¶ Nõ q epi debẽt habere coadiutores nõ solũ in officio p̃dicationis: sed in audiẽdis cõfessionib⁹/ ꝛ penitẽtijs iniũgendis. B.

k ¶ Per seipsos nõ sufficiũt. Et ideo cũ alijs onera sua ptiri debent. j. de presum. mãdata. ꝛ. s̃. de offi. archipres. vt singule.

l ¶ Predicationis officiũ. Quod priuilegiatũ est. j. de sta. reg. q dei timorem. nec tamẽ põt aliq̃s predicare nisi mittat auc̃te epoꝝ. vel apostolice sedis. j. de here. excõicam⁹. §. q₂ vero. Contrarium signauerũt quidã huic. s̃. de offi. deleg. c. vlti. sed non est contra. q₂ ibi loquit in delegato qui officiũ p̃dicatiõis sibi iniũctũ cõmittere non põt. hic loquitur in ordinario cuius officiũ latius patet.

Predicãdi officiũ est priuilegiatum.

m ¶ Necessaria subministrẽt. Sicut legat⁹ pricipis cũ mittit ĩ pũinciã: de reb⁹ fisci vel iperatoris viuere dz. in autẽ. vt nulli iud. §.

nulli.col.ix.ꝛ ĩ auꝛ.de mã.pn.§.illud tñ.col.iij.lꝫ sec⁹ faciant legati dñi pape.ĩ.de p̃scp̃.accedẽtes.ꝛ.ĩ.de cen.cũ istãtia.ꝛ.c.ꝓcurationes

Diuisio.

Onquerente. In p̃ma pte petitio ꝛ ꝯtestatio. In scd̃a sñia ibi:nos aũt.Ab. Casus. Procurator mõasterij scti bñdicti mõtis subasij conq̃rebaꝛ ꝙ eps̃ de assisio dyocesan⁹ ipsius non

istj duo solidi dabunꝛ ꝫm estimationẽ illi⁹ monete q̃ antiquitus et ab initio solui consueuit:nisi circa solutionẽ minoris monete q̃ mõ est in vsu sit p̃scriptũ vt in p̃dicta decre.oli.siue sit maior moneta ĩ vsu:siue sit minor.ĩ.de cen.cumcanonicis.ꝛ.c.predicto olim.
¶ Glosa sequens signat contrariũ. remittit et soluit.

dicã ꝺ resti. spoꝛ. cũ ad sedẽ sup. x. ꝑtinentijs. Jo.and.

cõtentus iurib⁹ ep̃alib⁹ ĩ ecclesijs ꝛ capellis ipsius monasterij q̃ debet habere a q̃busdã eccl'ijs exigebat ꝓcurationes q̃ ad eas p̃standas nõ sufficiebãt. Unde petebat ꝓcurator ipsi⁹ monasterij ꝙ eps̃ specificaret illa q̃ cõpetebant eidẽ in eisdẽ ecclesijs rõne iur' ep̃alis.q̃busdã vero specificatis lis fuit legitĩe contestata. Dñs pa.visis et ĩtellectis ꝓbatiõibus/ꝛ rõnibus vtriusqꝫ partis: decreuit ꝙ eps̃ habeat canõicã obediẽtiã/subiectionẽ/ꝛ reuerẽtiã/ꝛ alia q̃ in lr̃a enumeranꝛ in ecclesijs seu capellis dyoc.ipsius ad monasteriũ ip̃m spectãtibus:ita ꝙ cũ ad ecclesias illas visitandas accesserit:non plus req̃rit ab illis ecclesijs noĩe ꝓcuratiõis nisi q̃ꝫtũ ei poterũt exhibere pensatis facultatibus earũdẽ:ne ampli⁹ aggrauenꝛ in ꝓcurationib⁹ q̃ꝫ cetere capelle eiusdẽ dyoc.et istj iurib⁹in p̃dictis eccl'ijs eps̃ sit ꝯtẽt⁹:nec ampli⁹ exigat p̃ter moderatuꝫ auxiliũ qd̃ iuxta formã lateranẽ.concilij duxerit postulãdũ: si manifesta et rõnabilis cã extiterit ¶ Nõ ꝙ generalitas specificãda est. Itẽ ꝓcuratio q̃ debeꝛ rõne visitationis ꝫm facultates ecclesie debet dari. Item

† al'.pertinẽtiũ.

¶ Eps̃ in ecclesijs dyocesis sue dꝫ esse ꝯtẽtus iurib⁹ ep̃alib⁹:ꝛ q̃ sint iura ep̃alia declarat. C.xvj.

Onq̃rẽte economo monasterij scti bñdicti montis subasij:nobis ĩnotuit ꝙ tu iuribus ep̃alib⁹ nõ contẽt⁹:q̃ ĩ ecclesijs seu capellis eiusdẽ mõasterij debes h̃re:a q̃busdã eaꝝ ꝓcurationẽ exigis: q̃s ad dãdã ꝓcurationẽ minime sufficere ꝓpõebat:
a petẽs vt specificares[a] q̃ tibi rõne iuris ep̃alis ꝯpeterẽt in eisdem: quoꝝ q̃busdã specificat':lis fuit legitĩe ꝯtestata.¶ Nos aũt inspectis ꝓbatiõib⁹:ꝛ que ab vtraqꝫ pte fuere ꝓposita ĩtellect':decreuim⁹ vt ĩ eccl'ijs seu capellis tue dyo.ad monasteriũ ip̃m spectãti
b bus:habeas canonicã[b] obedientiã:subiectionẽ ꝛ reuerẽtiã:institutionẽ ꝛ destitutionẽ:correctionẽ ꝛ reformationẽ.ac cẽ.ec.iuris
c ditionẽ[c] quoqꝫ cãrũ oĩm ad forũ eccl'iasticũ de iure spectãtiũ:† pe
d nitẽtias[d] ꝛ sacroꝝ oĩm q̃ ab ep̃o sũt recipiẽda collationẽ:synodũ ꝛ synodatici seu cathedratici no
e mine duos solidos[e]:q̃rtã decia
f tõnũ[f] ꝛ mortuarioꝝ[g].visitationẽ
g
h quoqꝫ annuã[h]:ita ꝙ cũ ad eas vi
i sitãdas[i] accesser' nõ ampli⁹ ꝓcurationis noĩe req̃ras ab eis: nisi
k q̃ꝫtũ (pẽsat' facultatib⁹[k] earũdẽ)

moderate poterunt exhibere: ne
l pl⁹ ceter'[l] capellis eiusdẽ dyocesis ĩ ꝓcuratõib⁹ onerenꝛ.ꝛ.ĩ.Tuãt his iurib⁹ ĩ p̃fat' eccl'ijs ꝯtẽt⁹ existẽs:nõ ampli⁹ ab eis exigas p̃ter moderatũ auxiliũ qd̃ iuxta
m formã lateranẽ.cõcilij[m] si manifesta ꝛ rõnabil'† cã extiterit cũ charitate postulãdũ sicut ab alijs ecclesijs eiusdẽ dyocesis ꝓ necessitate tp̃is sustinemus. Idem abbati et cõuentui sancti remigij.

¶ Eps̃ visitãs monasteriũ nõ ĩtroducat seculares: sꝫ duos aut tres canonicos suos cũ aliq̃bus religiosis. Ca.xvij.

Ut iuxta:et.ĩ. Attẽdẽtes igiꝛ ꝙ ĩdecẽs est:vt remeñ.archiep̃o ĩ mõasterio vr̃o visitationis
n officiũ exercẽte sc'ares[n] ĩtersint: ꝑ quos possit ĩ claustro dissolutionis materia ꝓuenire.¶ Firmiꝛ inhibem⁹.vt nullos decetero seculares in capl'm (nisi duos vel
o tres de canonic' eccl'ie[o] sue ĩ decẽ
p ti h̃itu[p]:alijs quos expedire vi
q derit religiosis adiũctis[q]) secum visitationis tẽpore introducat.

Idẽ ep̃o broceñ.ꝛ archidyacono.
¶ Lex dyoce (no rothomagẽ. sana ꝛ lex iurisditiõis sunt diuerse:vñ res iudicata ĩ vna ñ obstat agẽti in alia. Cap. xviij.

Ilect⁹ fili⁹ abbas mona

f ¶ Decimationũ. Sꝫ videꝛ ꝙ ꝑceptio deciaꝝ ꝺ iure cõi ꝑtieat ad ꝑrochiales eccl'ias tm̃.ĩ.de deci.cũ ĩ tua.ꝛ.c.p̃cedẽti. Sꝫ ꝯ vr̃.ĩ.de deci.dudũ. vbi eps̃ decias petebat iure cõi debitas sibi solui ꝛ obtinuit. ꝛ ꝺ hac q̃rta habes.x.q.iij.vnio ꝛ.xij.q.ij.vulterane.ꝛ.c. nobis.ꝛ.c.ꝯcesso. Quid iuris sit de hoc diceꝛ.ĩ. de deci.cũ cõtingat.hãc quartã de ꝯsuetudine† eps̃ percipiebat.

† al'.probabilis.

† Immo ꝺ iure:nõ enĩ dꝛ hic ꝙ ꝑceptio decimarum spectat ad ep̃z sed ꝙ de decimis ꝑceptis ab ecclesia recipit q̃rtã qd̃ de iure est. .ĩ. de p̃scp̃. de quarta. ꝫm Abba. Jo.and.

g ¶ Mortuariorum. Qñqꝫ tñ est tertia/quandoqꝫ q̃rta/qñqꝫ medietas.ĩ.de sepul.certificari.ꝛ.c.j.ꝛ.ij. ꝛ dꝛ mortuariũ qd̃ q̃s relinq̃t ꝓ aĩa sua ĩ morte. de istis h̃es .ĩ.de festa.officij.et.c.requisisti.et hãc q̃rtã ꝑcipiebat eps̃ ex ꝯsuetudĩe ꝛ iõ sup his duab⁹ q̃rtis nc̃ia fuit ꝓbatio:sed nõ sup iurib⁹ ep̃alib⁹ q̃ ip̃o iure debebanꝛ:sꝫ ista q̃rta mortuarioꝝ poti⁹ ꝑtinet ad ius ep̃ale. vt ĩ p̃di.c. officij.et.c. req̃sisti.
¶ Glo.se.reci.ꝑ obiectionem et solutionem.

b ¶ Annuã. Sic semel tm̃ in anno põt eps̃ visitare eccl'ias.x.q.j.decernim⁹.ꝛ.c.ep̃m.ꝛ.c.placuit.alibi dꝛ ꝙ bis ĩ ãno.ĩ. de cẽsi. cũ venerabilis. et.ĩ. de hereti. excõicamus.§. adijcimus. alibi etiam dicitur ꝙ visitabit quotiens necessitas fuerit.x.q.j.regenda.xviij.q.ij.non semel.

nõ amplius debet exigi ab vna ecclesia q̃ꝫ exigaꝛ ab alijs ĩ ꝓcurationib⁹ faciẽdis.ꝛ eodẽ iure q̃ꝫtũ ad hoc ecclesie cẽseri debẽt. Ber.
¶ Glo.seq.reci.per.q.ad quid valet specificatio. Scd̃o obijcit ꝙ sine specificatione procedat petitio et soluit.

a ¶ Specificares. Per talẽ specificationẽ p̃cludiꝛ via in posterũ litigãdi:ꝛ lites diminuunꝛ qd̃ dꝫ facere iudex. C.de iudi.l.ꝓperandũ.ff.si cer.pe.q̃dã.ĩ.ꝺ do.ꝛ ꝯtu.finẽ.ꝛ.c.venerabilis.vt sciat q̃d debeat p̃stare re⁹ ꝛ actor:ac recipe si obtineat ne post sentẽtiã alia cõtẽtio oriaꝛ.ar.ĩ.de v̾b.sig.cũ olim.ꝛ meli⁹.c.cũ inter vos. Et iudex dꝫ materiã discordie amputare.in autẽ.de mã.prin.§. demũ.ꝛ.§.si tibi q̃qꝫ.col.iij.imo ꝛ iudex p̃mo loco si potest: ptes ad ꝯcordiã reuocabit.xc.di.studẽdũ.ꝛ.v.q.ij.si p̃mates.ꝛ.xxiij.q.vlt.c.si q̃s membroꝝ.ꝛ.ĩ.de trãsac.c.vl.et.ff.de noui ope.nũcia.l.j.§.cũ potest. Sed videꝛ ꝙ sufficeret dixisse:peto iura ep̃alia in capellis:q᷑ vniuersalis petitio est illa:et in talibus nõ req̃riꝛ specificatio:sicut peto rationẽ administrationis.ĩ.de resti.spo.cũ ad sedẽ.ꝛ.ĩ.de do.inter dilectos.et.ĩ.de reli.do.ꝯstitutus. Satis posset admitti talis libellus cũ ꝓponaꝛ pro vniuersitate:nec cõpelliꝛ quis specificare:nisi quis velit ad cautelã cũ certum sit que sint iura ep̃alia:sꝫ valet etiã actori:vt sñia magis sit certa:imo ꝑ hãc decre.credo ꝙ specificãda sũt iura ep̃alia.ꝛ si non specificenꝛ in libello: intelligitur de his q̃ hic enumeranꝛ† per dñm papã: ꝛ de his nõ poterit questio referri cũ sint expressa in iure. In alijs autẽ singularibus iudicijs specificatio fieri debet.ĩ.de lib.obla.c.penul.et vlti. vbi de hoc.

Discordie materia ẽ ãputãda.

Libellus vl'is an possit admitti.

† Aliter not. glosator ponẽdo dictũ Inno.ĩ.ꝺ reli.do.ꝯstitutus.in fi.pe. gl. et salua vtrãqꝫ gl.vt ibi dicam.ꝛ ad materiã vide qd̃

b ¶ Canonicã. Hic bene specificanꝛ iura ep̃alia:ꝛ est vtile ꝙ ĩ sñia apponaꝛ ne aliq̃ postea dubitatio oriatur.ar.ĩ.de v̾bo.sig.cũ inter.
c ¶ Jurisditionẽ. Nã iudex ordinarius est eps̃ in sua dyocesi tã monachorum q̃ꝫ aliorum.xj.q.j.de persona.
d ¶ Penitentias. Publicas et aliorũ maiorum criminum.ĩ.de excess.prela.accedentibus.
e ¶ Duos solidos. Duos solidos petere põt eps̃ a q̃libet ecclesia sue dyocesis noĩe cathedratici:p̃terqꝫ a mõasterijs.x.q.iij.iter cetera. Et appellaꝛ cathedraticũ:q᷑ ꝓ honore cathedre daꝛ.x.q.iij.placuit.qñqꝫ appellatur synodaticũ:q᷑ in synodo daꝛ.ĩ.de cẽsi.olim.ꝛ

l ¶ Uisitandas. Ad hoc est ordinariũ vt semel tm̃ ĩ anno visitet si tñ fuerit necessitas põt plurics visitare.s̃.de of.archi.mãdamus. quia necessitas legẽ nõ habet.de cõse.di.j. sicut.et sibi imputẽt clerici qui tales se reddunt vt totiens debeant visitari.
k ¶ Facultatib⁹. Juxta facultates faciẽdi sunt sumpt⁹.ĩ.de cẽ.c. cum nuper.ꝛ.c.sopite.ne lõgi temporis victum breuis hora consumat.ĩ.de cen.cum apostolus.ꝛ ne ad exterminationẽ† extreme virtutis ecclesie ꝑducantur.x.q.iij.inter cetera.et.c.illud.

† Al's extenuationem.

l ¶ Ceteris. Q᷑ cũ ip̃i ep̃o eodẽ cõi iure cũ alijs capellis subsint: eodẽ debẽt iure censeri.xij.q.ij.cognouim⁹.et.ĩ.de deci.cũ in tua.et dignũ est vt q̃ similẽ cũ alijs suscipiũt vitã:sil'em sentiant in legib⁹ disciplinam.ĩ.de sta.reg.recolẽtes:q᷑ nec debet alijs fieri remissio: alijs autem tribulatio.xxv.q.j.§.isita.circa fi.
m ¶ Lateranẽ.cõcilij.ĩ.de cen. cum apostolus.

Ut iuxta. Premittit motiuũ prohibitionis. Scd̃o prohibet ibi:firmiter. Ab.si. ¶ Casus. Precipit hic pa.ꝙ cũ prelati exercent officiũ visitationis seculares secũ non habeãt per quos possit in claustris dissolutionis materia ꝓuenire:sed duos vel tres de canonicis suis habeat eps̃ in decenti habitu adiunctis sibi aliquot religiosis.¶ Nota ꝙ in visitatiõibus quas ep̃i faciunt:nõ debent interesse seculares:sed potius regulares. Ber.

Diuisio.

n ¶ Seculares. Q᷑ etiã cohabitare et cõiũgi nõ p̃nt q̃bus studia sũt diuersa.xvj.q.vij.ĩ nona.ꝛ oppido laici ĩfesti sũt cleric'.ij.q.vij. ꝑ laicos:ꝛ sine strepitu iudicioꝝ talia fieri debẽt.ĩ.de accu.oli.‡ ad clericos seculares tm̃ referꝛ.ꝛ qd̃ dicit seculares:q᷑ de laicis nõ est dubiũ:q᷑ ĩ talib⁹ interesse nõ debent:vel de facto ducebant laicos.

‡ Et q᷑ visitator inquirit de his q̃ secreto nunciãꝛ:et sic sũt corrigẽda secreto. ij.q.ij.si peccauerit. Jo. andree.

o ¶ Eccl'ie. Cũ q̃bus hoc facere debet.lxxxvj.dist.si quid vero.xv. q.vij.episcopus nullius.ĩ. de accu.qualiter et quando.
p ¶ Habitu.ĩ.de vi.et hone.cleri.clerici.xxj.q.iiij. per totum.
q ¶ Adiũct'.q̃ sũt ĩ hm̃õi officijs exercitati.ĩ.ꝺ sta.reg.qd̃ ĩ singul'.

Dilectus. In p̃ma poniꝛ partis cõq̃stio. In secũda pape prouisio ibi:cum igitur.Ab.si. ¶ Casus. Inter abbatem monasterij rothomageñ.ex vna parte. et ep̃m veneteñ. ex altera q̃stio

sup q̇busdā q̄stionib⁹ vertebat. dicebat abbas q̄ tertia pars emendarū q̄s hoīes. v. ꝓchiarū ꝑ suis excessib⁹ soluere ꝯpellūt ad suū spectat monasteriū ab antiq̄: ⁊ q̄ orta q̄stione eccl'iastica iter hoīes dictarū ꝓchiarū citatio ꝑtinebat ad ip̄m abbatē. Sz examinatio ⁊ decisio q̄stiōis ad ep̄m veneteñ. ⁊ ad ip̄m abbatē cōiter ꝑtinebāt. Sed ep̄s sup his et sup emēdis inq̄etabat abbatē: sup his de ꝯsēsu ꝑtiū lr̄e fuerunt impetrate a dño Inno. ad istos iudices ꝑ quas mandat eisdē vt auditis hinc et inde ꝓpositis cām sufficienter instructā remitterent ad ap. se. corā q̇bus dict⁹ ep̄s ꝓcessū istorū iudicū īpediebat occasiōe cuiusdā sn̄ie late sr quibusdā eccl'ijs q̄ ad legē dyocesanā ꝑ ip̄o ep̄o sed q̄ iudices nō ꝓcedebāt/supplicauit p̄fatus abbas dño pa. ho. vt cū citatio cāꝝ/examinatio decisio/et emende ad legē iurisditionis ꝑtineāt occasione sn̄ie supradicte nō ꝑmitteret īpediri ꝓcessum iudicū predictorū: super his scribit Ho. p̄dictꝫ iudicib⁹: mādās q̄ cū predicta de lege iurisditionis existāt q̄ten⁹ nō obstante hmōi sn̄ia procedant in negocio iuxta traditam sibi formā. ¶ Nota q̄ alia est sentētia lata quo ad legem dyocesanā: et alia lata quo ad legem iurisditionis: cū vna alij non obstat.

sterij rothomageñ. nobis exposuit q̄ t'tia ꝑs emēdaꝝ q̄s hoīes q̇nq̄ ꝓchiarū ꝑ suis excessib⁹ soluere ꝯpellunt: ad suū spectāt mōasteriū ab antiquo: ⁊. j. Cūq̄ I. papa. p̄. n. vobis dederit ī mādatis: vt auditis hincide ꝓpositis: cām remitteretis ad eū sufficiēter instructā: dict⁹ ep̄s ꝓcessū vestrū diuti⁹ īpediuit occasione cuiusdā sn̄ie: q̄ sup q̇busdā ecclesijs quo ad legē dyocesanā ꝓmlgata extitit ꝑ eodē. Vñ p̄fat⁹ abbas nobis hūiliter supplicauit vt cū citatio: cāꝝ[a] examinatio et decisio ac emēde ad legē iurisditionis pertinere noscant: non sinerem⁹ sn̄ie memorate pretextu negocij ꝓcessum vlteri⁹ īpediri. ¶ Cū igit̄ p̄dicta de lege iurisditiōis[b] existāt: mandam⁹ q̄tenus hmōi sn̄ia nō obstante: ꝓcedatis in negocio iuxta traditā vobis formā. Grego. ix. ep̄o suañ.

¶ Glosa sequens ponit partem casus.

a ¶ Causarū. Dicebat abbas q̄ orta eccl'iastica q̄stiōe inter hoīes ipsarū parrochiarū citatio pertinebat ad ip̄m: sed examinatio ⁊ decisio questionis ad ep̄m veneteñ. et ad ip̄m cōmuniter pertinebāt: sed ep̄s super his inquietabat abbatē et sup emendis: vnde de cōi consensu partiū littere fuerūt impetrate ad istos iudices.

¶ Glo. se. distiguit legē dyocesanā ⁊ iurisditiōis: ⁊ quid spectet ad vtrāq̄. distiguit etiā iter mōasteria ⁊ scl'ares eccl'ias ⁊ mōasterioꝝ capellas.

b ¶ De lege iurisditiōis. No. hic differentiā iter legē iurisditiōis ⁊ legē dyocesanā: in q̇b⁹ legib⁹ consistit totū ius et ꝑtās ep̄oꝝ. Ad legē enī iurisditionis ꝑtinēt ista de q̇b⁹ hic ꝯtendebat̄ datio cure aīarū: delictoꝝ cohertio† ordinatio eccl'iarū/siue ꝯsecratio altariū ⁊ virginū: cōfectio crismatꝫ: ⁊ gn̄aliter oīm sacrorū/et ordinū collatio‡ q̄ cōsistūt in dādo ⁊ alia plura ⁊ sīl'ia q̄ enumerant̄. s̄. e. c. iij. ⁊. c. ꝯq̄rēte. ⁊ incipiūt ibi: habeas canōicā obedientiā ⁊c̄. vsq̄ ad v̄bū synodū: in q̄ v̄bo īcipit enumerare q̄dā q̄ ꝑtinēt ad legē dyocesanā. Ad legē v̄o dyocesanā spectat vocatio ad synodū ⁊ ad sepulturas mortuoꝝ cathedraticū: tertia vel quarta mortuarioꝝ. q̄rta decimarū. De istis duab⁹ q̄rtis dic vt no. s̄. e. ti. ꝯquerente. in no. q̄nq̄ hospitiū. ⁊ cōsil'ia q̄ ꝯsistunt in recipiendo: q̄nq̄ tñ lex dyocesana cōprehendit legē iurisditionis. j. de p̄scp̄. auditis. et s̄. e. conq̄rēte. Dicas ergo q̄ oīa monasteria ip̄o iure in fauorē religionis exēpta sunt a lege dyocesana. x. q. j. c. j. ⁊. q. iij. inter cetera. ⁊ xvj. q. j. c. cū ꝑ vtilitate. ⁊. xvij. q. ij. q̄z sit. ⁊. c. vl. ⁊. xvij. q. j. placuit. ab hmōi superi⁹ enumeratis. et. c. pxi. ad legē dyocesanā spectantib⁹ libera sunt oīa monasteria: nec ad talia faciēda cogi possunt. xviij. q. ij. q̄z sit. a lege vero iurisditiōis nō sunt exēpta: nisi speciali priuilegio sint munita: sed oīa mōasteria sua in dyocesi cōstituta subsūt ep̄o quo ad legē iurisditionis. xviij. q. ij. hec tantū monasteria. et. c. cognouim⁹. xvj. q. j. interdicim⁹. seculares vero eccl'ie subsunt ep̄o q̄tum ad vtrāq̄ legē. x. q. j. de his antiquos. prestant tñ monasteria ep̄o seruitiū ex p̄ma ꝯstitutione. xviij. q. ij. eleutheri⁹. et etiā rōne visitatiōis. j. de p̄scrip. cum ex officij. Vel quod debet ex ꝯsuetudine. xviij. q. ij. seruitiū. ⁊. j. q. iij. q̄sitū. in fi. capelle vero mōasterioꝝ seu regulariū subsunt ep̄o q̄tum ad vtrāq̄ legē. s̄. e. ꝯquerēte. xvj. q. ij. sane. ⁊. j. de p̄uil. cum et plantare. § in ecclesiis. nisi pleno iure subsint monasterijs. j. de priuil. qm̄ ꝑ cōfessionē. Capelle vero monasteriorū exemptorū subsunt ep̄o sicut et aliorū capelle: nisi exempta sint monasteria cū capellis suis. j. de p̄uil. ex orc. ī fi. vñ rōne capellarū ad synodū venire tenent̄: vt ibi. nā ⁊ abbās ad synodū venire tenetur. j. de ma. ⁊ obe. q̄ sup. ⁊. xviij. q. ij. abbates. ⁊ hoc ītelligas de his q̄ ppl'm hn̄t: ⁊ sic nō ꝯdicit illa palea. xviij. di. ep̄s. ⁊. xviij. q. ij. §. vl. Quare nō ꝯdicūt: q̄ illa intelligunt̄ de his q̄ ppl'm nō hn̄t. Sic ergo ex hac lr̄a patet q̄ sn̄ia lata sup his q̄ spectāt ad legē dyocesanā sententia non tangit ea q̄ ꝑtinēt ad legē iurisditionis. et sic sn̄ia lata pro vno non obstat in alio: cum sint penitus diuersa.

Lex iurisditiōis q̄d cōprehendit.

† Item cās audire et oīa q̄ circa iudicium agunt̄: expedire/visitare/corrigere/excōicare/suspēdere/interdicere/statuta facere/inq̄rere tā de vita clericorū q̄̄ de officijs ⁊ statu eccl'iaꝝ s̄m Inno. Jo. an.

‡ Inno. h̄ dicit hoc videri mirabile dictū q̄ collatio sacramentoꝝ sit de lege iurisditionis. ꝓbat tñ id ca. interdicim⁹. xvj. q. j. q̄ id artat monachos. Jo. and.

Graue gerim⁹. In p̄ma pōit̄ q̄stio. In scd̄a ꝓuisio ibi: mādamus. Ab. ¶ Casus. Quidā ep̄s recepit mādatum a dño pa. Greg. sup correctiōe clericoꝝ sue dyoc. ⁊ ciuitatꝫ occasiōe isti⁹ mādati ep̄s tulit sententiā interdicti in eccl'ia sctē marie de orbicello/⁊ q̄sdam alias existentes in in dyoc. ipsi⁹ ep̄i ꝑtinentes ad mōasterium scti anastasij de vrbe/et suspensiōis sn̄iam in clericos earūdē. abbas conq̄stus fuit sup hoc dño pa. cum ipse paratus esset corrigere cunctos dictarū ecclesiarum. mandat pa. dicto ep̄o q̄ cū ī dictas ecclesia nullā habeat iurisditionē ordinariā vel delegatā occasiōe p̄dicti mādati: q̄ten⁹ si ita est: prudenter corrigat q̄ min⁹ ꝓuide attēptauit: ⁊ p̄dictas sētētias sine difficultate relaxet. ¶ Nō q̄ pa. per lr̄as suas nō intēdit preiudiciū generare. Ber. ¶ Glo. sequēs elicit tria argumenta. — Diuisio.

Per rescriptū quo papa mādat ordinario vt corrigat clericos sue dyocesis nō dat̄ ei iurisditio sup exemptos. Ca. xix.

Graue gerimus q̄ cū in ecclesiam sctē marie de orbicello: ⁊ q̄sdā alias existētes ī tua dyoc. ad monasterium scti anastasij de vrbe spectātes: nullā iurisditionē habeas ordinariā: aut etiā delegatā: occasiōe litterarū[c] nr̄aꝝ q̄s sup correctione clericorū tibi trāsmisim⁹[d] in eas iterdicti: ac in clericos earūdē suspensionis sn̄ias promulgasti: q̄z q̄z abbas eiusdē monasterij eos corrigere[e] sit pat⁹: et. j. Madam⁹ q̄tenus si est ita[f] prudēter corrigens ꝑ te ip̄m[g] q̄ min⁹ prouide attētasti predictas sententias sine difficultate relaxes[h]. Idem.

Ordinarius cui ꝯpetit absoluere ab excōicatiōe: potest alijs absolutionē demādare. Ca. xx.

His quibus ex officio ī certis casibus[i] cōpetit illos

c ¶ Lr̄aꝝ. Arg. hic habes q̄ ꝑ gn̄ale mandatū posteri⁹ concessum p̄ori spāli. s. p̄uilegio exēptionis nō derogat̄: q̄ de illo in gn̄ali mētio nō habetur. Item arg. q̄ cōe ius nō tollit priuilegiū. Itē ecclesie sunt exēpte a iurisditione ep̄i: et littere super correctione clericorū: s̄m ius cōmune obtēte non derogant priuilegio exemptionis. si. s̄. de rescrip. cū ordinē. Itē ar. q̄ papa ꝑ litteras suas iuri aliorū preiudicare nō intēdit. s̄. de of. dele. sup eo. ⁊. s̄. de auc. et vsu pal. ex tuarū. si. habes. s̄. e. lꝫ. ꝑ has lr̄as debebat ꝓcedere tāq̄ ordinari⁹ non tanq̄ delegatus.

d ¶ Transmisimus. Si habuisti mandatum. s̄. eo. licet.

e ¶ Corrigere sit parat⁹. Maxie: qm̄ si ille nō corriget illos ꝓpt̄ negligētiā abbatꝫ vl' p̄lati nō trāsfert̄ ꝑtās corrigēdi ad ep̄m: cū nō sit ordinari⁹ illoꝝ: nec ī eos aliquā hꝫ iurisditionē. ar. s̄. de sup. neg. prela. sicut. sed hꝫ locū istud cū abbas subest ep̄o: q̄ tūc si abbas negligēs esset: tūc demū ep̄s p̄t illos corrigere. s̄. e. ti. q̄zto. ⁊. c. irrefragabili. ⁊. ix. q. iij. cū sim⁹. et. j. de ꝯces. preben. nulla. ⁊. j. de appel. c. j.

f ¶ Si est ita. Per hanc clausulā si est ita: huic cognitio nō demādat̄ q̄ de facto suo cert⁹ esse debebat. s̄. de rescrip. ab excōicato.

¶ Glo. seq. alleg. iiij. concor. ⁊ vnum contrarium.

g ¶ Per te ip̄m. Sic ḡ dꝫ aliq̄s emēdare q̄d ꝑperā gessit/⁊ palliare q̄d fecit. s̄. de auc. ⁊ vsu pal. nisi spālis. et. j. de accu. q̄liter et q̄ñ. et xxv. q. ij. q̄d q̄s ꝯmisit. ⁊ idē dicit īpator: nō enī erubescim⁹ corrigere q̄ pri⁹ dixim⁹: nec ab alijs corrigi expeetare volum⁹. vt ī auth. de nup. ī fi. † p̄me colū. col. iiij. Ar. ꝯ. j. de cle. ꝯiug. c. diuersis fallacijs.

† Dic vt ibi et. s̄. de ele. nosti. et. lv. di. penitentes. Jo. an.

¶ Glo. seq. obijcit et dupliciter soluit. et primā approbat.

h ¶ Relaxes. Et sic videt̄ q̄ sn̄ie late tenuerūt: sed cōtradicit lr̄a superior vbi dicit: nullā habeas iurisditionē ordinariā vel delegatā. ⁊ sic videt̄ q̄ sn̄ia nulla fuerit: ⁊ sic debuit dicere denūcies nō tenere. vt. s̄. de of. dele. cū ꝯtingat. vñ dicas q̄ ista sn̄ia absolutiōis potius ad factū refert̄. si. j. de testi. dilecto. q̄ forte illi abstinuerunt timore talis sn̄ie: sed ꝓpter obseruationē talis sn̄ie nullū ius acq̄rit̄ ep̄o. j. de resti. spo. olī inter. Et expone relaxes. i. relaxatas esse ostēdas: sic. j. vtlit. nō ꝯte. accedēs. j. si eccl'ie ille ei nō subsunt: sn̄ia non tenet. j. de reli. do. cū dilect⁹. Vel posset dici q̄ si eccl'e ille nō sūt exēpte: tñ ep̄s non habet p̄mo loco correctionē: sed abbas cui subsunt nullo medio ad quē ꝑtīet correctio p̄ncipaliter illoꝝ clericoꝝ: nec ep̄s pōt ei auferre iurisditionē illā: nisi cū abbas fuerit negligens. arg. s̄. e. irrefragabili. ⁊. c. q̄zto. ꝓut no. s̄. e. pastoralis. et s̄m hoc ponit̄ proprie hoc verbū relaxes: quia nō debuit ep̄s illos corrigere q̄zdiu abbas illos corrigere sit paratus: et ideo dicit minus prouide attentasti: sed potius de facto relaxantur: vt dictum est.

His quib⁹ ex officio. Scꝫ ordinarie ꝑtātis. Ab. ¶ Casus. Dicit̄ in decre. ista q̄ illi q̄ ex officio suo ī certis casib⁹ possūt absoluere illos q̄ ꝓpter violentā iniectionē manuū in clericos incidūt ī sn̄iā excōicatiōis: absolutionē hmōi possūt alijs ꝯmittere cū viderīt expedire. ¶ Nō q̄ bñficiū absolutionis pōt delegari. B. ¶ Glo. seq. ponit q̄nq̄ exēpla: et ad scd̄m exēplū signat ꝯriū et solu.

i ¶ Casib⁹. Pmo ex officio legatiōis. s̄. de of. leg. q̄ trāslationem.

τ.c.excōicatꝭ.τ.c.nemini. Item si cui cōmittat hoc ex ꝑuilegio. vt archidyacono boñ. q ex ꝑuilegio absoluit excōicatos i studio boñ. cōmorātes vel delinquētes ibidē. Sed ɔtra hoc est manifestū arg. ꝙ cōmittere nō possit. s. de off. dele. c. vl. §. vlti. cū ei nō ɔpetat h ex officio: sed ex priuilegio: τ sic certū ministeriū sibi cōmittit in hac parte:† et huic forte stā dū est ꝙ pōt: q: nō dicit illud certū ministerium cū illud sibi ɔpetat rōne dignitatis cui ɔcessum fuit priuilegiū ꝑpetuū. Itē epi in certis casibꝰ possunt tales absoluere. j. de sen. excō. mulieres. τ.c. de monialibꝰ. et. c. ꝙ de his. et. c. vl. Item abbas absoluit tales. j. de sen. excō. cum illorū. Itē i articulo mortis possūt epi et sacerdotes tales absoluere. xvij. q. iij. si ꝗs suadēte. τ. j. de sepul. c. vlti. Et in oībus istis casibus psone superius noīate cū viderint expedire possunt sup his iure ordinario cōmittere vices suas aucte huius canonis. Itē intelligo i oībꝰ alijs excōicatoībꝰ ꝙ illi qui ordinario iure vel delegato a principe possūt absoluere possunt cōmittere vices suas cū viderint expedire: dūmodo delegatꝰ habeat iurisditionē τ sic nō cōtradicit. s. de of. dele. c. vlti. in fi. B.

† Ex hoc tenet h̄ Host. qui inducit hanc lr̃am ex officio q si sꝫꝰ si ex ministerio. Itē grām ꝑuilegij sibi facti non pōt alij cōmittere. s. de vsu pal. c. ij. nec alicui debet ipam vsurpare. ɔ priuil. c. sane. talia eni sunt ꝑsonalia de cōcessione. ꝑben. cōstitutꝰ. dictu3 glo. seruamus. et est verius. Ad ɔtrariū dic ꝙ illō ɔministeriū absoluendi cō petit ꝑ delegationē/ secus si p officiū. vt hic Jo. and.

absoluere/ qui pro violenta manuū iniectione incidunt in canonē sentētie ꝓmulgate: licet alijs hmōi absolutioēm cōmittere: cū viderint expedire.

De officio iudicis.

Honorius. iij. archiepō sancti leonardi et abbati salernitano.

¶ Ad officiū iudicis etiā delegati spectat ꝓuidere aduocatū parti q non pōt hr̃e et poterit dare domesticū. Capitulū. j.

Ex lr̃is vr̃is accepimꝰ: ꝙ cū cām q inter abbatē τ cōuentū fosse noue ex parte vna et abbatē τ ꝯuētū mōasterij[a] caneñ. ex altera super q̃busdā possessiōis mōasterij scti petri de almaphia vertebat: et. j. Qz ps p̄dicti monasterij ꝓposuit ꝙ h̄re nō poterat aduocatū vr̃z sup hoc iplorādo[b] officiū: tu frater archiep̄e eidē de magistro. R. clerico tuo ad exhibendū i cā ipsa patrociniū ꝓuidisti. Uerū frater. S. caneñ. monachꝰ proposuit in p̄iudiciū eiusdē monasterij factū esse eo ꝙ dictꝰ. R. clericus domesticus tuus erat. et. j. ¶ Mādamꝰ q̄tenꝰ hoc nō obstāte[c] in negocio ipso (rōne preuia) procedatis. Gregorius. ix.

¶ Cum imploratur officiū nobile fit litis contestatio: secus in mercēnario. Capitlm. iij.

Iudicis officiū[d] vbicunqꝫ[e] pro[f] actiōe ꝓponitur[g]: ve

¶ Rub. de officio iudicis. ¶ Supra visū est de officio singularꝫ dignitatū et singulorum iudicum: nūc congruo ordine subijcit ide terminare de quodā officio qꝺ est ordinario et delegato cōe. Ab. ¶ De hac materia habetur. iij. q. vij. §. tria. ꝟ. si vero in vno.

Diuisio. Ex lr̃is. Cōmunis diuisio. Scd̃a ibi: mandamus. Ab. si. ¶ Casus. Inter abbatē et ꝯuentū monasterij caneñ. ex vna pte: τ ꝯuentū fosse noue sup q̄bꝰ possessionibꝰ ex altera q̄stio vertebat corā archiep̄o τ abbate scti leonardi salermateñ. corā q̄bus ꝓposuit ꝓcurator monasterij fosse noue ꝙ habere nō poterat aduocatū. Unde sup hoc eorꝫ officiū iplorauit. Archieps dedit eidē. R. clericū suū vt i cā illa suū patrociniū exhiberet. sed q̄dā monachus caneñ. excipiēdo ꝓposuit hoc esse factū in p̄iudiciū sui monasterij. eo ꝙ dictꝰ. R. eius clericꝰ τ domesticꝰ existebat. iudices dubitātes q̄d iuris esset. significauerūt hoc dn̄o pa. τ ipe mādat eisdē q̄tenꝰ nō obstāte hmōi exceptiōe i negocio ꝓcedāt eodē ꝓuia rōne. ¶ Nō ꝙ familiaris epi pōt esse aduocatus in cā coram eo. Itē nota ꝙ aduocatus dicit officio iudicis. Ber.

a ¶ Monasterij. Scꝫ noue fosse.

b ¶ Implorando. Et sic patet ꝙ ad officiū iudicis ꝑtinet ꝓuidere partibꝰ de aduocatis si al's habere nō possint. ff. de off. ꝓcōsul. l. nec quicq̄. §. aduocatos. τ. ff. de postu. l. j. §. ait ꝑtor. debet etiā attēdere iudex vt equa distributio aduocatorꝫ fiat‡. C. de postu. ꝓqui dēdū. τ. iij. q. vij. §. tria. ꝟ. si vero in vno. hoc olī obtinuit qñ salaria de publico dabātur: hodie vero q̄libet d3 sibi ꝓuidere s̄m q̄ melꝰ pōt. C. de iudi. ꝓperandū. §. illo ꝓculdubio. pauperibꝰ tñ τ huiusmodi ꝑsonis debilibꝰ q̄ sibi prouidere nō possunt debet ꝑtor de aduocatis cōsulere τ prouidere. ff. de postu. l. j. §. ait pretor.

‡ Et ꝙ aliqs sit ordo postulātiū ne si honori postulantiūlocꝰ deī mediocres desideria sua nō ꝑ c ferant. ff. de offi. ꝓcō. nec q̄cq̄. §. obseruare. Jo. and.

¶ Glo. seq. signat contrarium et soluit.

c ¶ Obstante. Ex hoc patet ꝙ hec exceptio nō est admittēda: habeo te suspectū: q: aduocatꝰ alterꝰ partis est clericꝰ tuꝰ/ vel cōmensalis/ vel familiaris. Ar. ɔ. j. de ap. ex insinuatione. Sꝫ nō est ɔ: q: ibi nō dicit ꝙ ꝑpter hoc iudex recusari pōt vt suspectꝰ ꝙ aduocatꝰ sit cōmēsalis iudicis: sed dicit ꝙ iudex videbat fouere latēter ꝑtem sui clerici ɔmēsalis q̄ erat aduocatꝰ vnde ex eo sumit arg. ɔtrariū.

Sūmariū. Iudicis officiū. Breue est et per alia verba pōt sic summari. In officio iudicis qꝺ principaliter loco actionis proponitur fit litis cōtestatio: secꝰ si nō principaliter. h. d. Primo ponit vnum dictū cū exemplo. Scd̃o aliud ibi: al'as. Ab. si. ¶ Casus. Ecclesia vel minor lesa est i aliquo cōtractu i quo forma iuris seruata fuit: vel in aliqua sn̄ia a qua nō fuit appellatū: et ita destituti sunt iure cōi. recurrerunt ad officiū iudicis ꝑ beneficiū restitutionis: petijt ecclia vel minor principaliter restitui cōtra ipm contractū/ vel cōtra sn̄iam: querit vtrū in casu isto debeat litis ɔtestatio fieri? Dicit pa. ꝙ vbicūqꝫ officiū iudicis loco actionis ꝓponit: puta cū petit restitutio in integrū: principaliter litis cōtestatio debet fieri. Si vero incidēter/ siue ante ingressū litis siue post ingressum cause hmōi officiū postulet: pōt ad hoc habere recursū sine litis contestatione. ¶ Nō ꝙ cū restitutio ꝑncipaliter postulat: ordo iurꝭ ꝯuari d3 sicut in q̄libet alio iudicio ordinario/ nisi certa actio vl' causa ꝓpōat. B.

¶ Glo. se. ponit quedā exempla quibus imploratur iudicis officiū.

d ¶ Judicis officiū. Officiū latissime ptꝫ. ff. de iuris. om. iudi. l. j. Quedā ergo sunt i q̄bꝰ officiū iudicis implorat: pōt eni iudex supplere de iure q̄ aduocatis desunt. vt. C. vt q̄ aduo. desūt iudex sup. l. vna. de hoc dixi. s. de postu. bone. Itē interrogare d3 quotiēs eqtas mouet iudicē. ff. de interrog. act. vbicūqꝫ. et xxx. q. v. iudicātē. etiam postq̄ est in cā conclusū. j. de fi. istru. cū Jo. Itē locū habet officiū iudicis in oībus q̄ ɔtingunt post lit. ɔtest. circa rē petitā vt in fructibꝰ percē ptis post lit. ɔte. siue dānū det in cā: ea eni que post lit. cōte. accidūt val de ꝑtinent ad officiū iudicis. ff. de rei vē. nō solū. et. l. item. §. j. C. de rei ven. certum. τ. ff. de edil. edic. ediles. §. itē sciendū. oīa talia q̄ cōtingūt post lit. cōte. petunt officio iudicis et non iure actionis. illa q̄ ɔtingūt ante lit. contest. spālitter debēt peti i libello: τ nisi fuerit petita iudex de illis nō pronūciabit. vt in p̄dic. §. itē sciendum. Itē de dolo/ culpa/ τ negligentia post litem cōtestatā admissam. ff. de rei ven. qui petitorio. §. j. et i multis alijs locū habet iudicis officiū: sed hoc officiū cōpetit maiori τ minori: et multa possent poni exempla in his τ alijs incidētibus ante lit. ɔte. et post in q̄bꝰ proceditur sine lit. cōtest. vt. s. c. proxi.

† Ali dicebat Ain. tñ valere iudicis officiū i bone fidei ɔtractibus ɔtum stipulationem i ɔtractibus stricti iurꝭ. ff. de po. l. lucius. et vbi deficit lex contractus iudex facit qꝺ ex bono et equo sibi videt. insti. de loca. §. penult. Jo. andree.

e ¶ Ubicūqꝫ. Id est vbi deficit actio.

f ¶ Pro actione. i. loco iuris cōmunis.

¶ Glo. seq. p̄rio lr̃am exponit τ ratione reddit. Scd̃o signat ɔtrariū. ponit opi. τ soluit. solutiōi obijcit. obiectiōi τ ɔrio r̄ndet. demū ar. signat cōtrariū. remittit et sol. fi. reci. p tres. q. an etiā delegato cōꝑpetat. et an det maiori: τ an sit personalis vel realis actio.

g ¶ Proponit. Hoc ideo dicit: q: iudicis officiū nemini dat nisi tūc demū cū alia actio nō superest: nā si cōi auxilio q̄s munitꝰ est nō d3 ei tribui extraordinariū. ff. de mino. i cāc. in p̄n‡ τ loco actionis habet: τ q: q̄si ordinariū est iudiciū cū ꝑncipaliter postulat sicut i alijs iudicibꝰ d3 lis ɔtestari. ff. d mino. papinianꝰ. §. vl. τ istud officiū iudicis nō perpetuat ꝑ litis ɔte. vt ibi dicit: imo infra certū tps debet terminari: puta si ecclīa esset lesa in aliquo cōtractu celebrato solēniter: tūc debet petere directe restitutionē ɔtra illū ɔctū. Idē est de miore si directe petit restitui. Sꝫ ɔtra videt ꝙ possit expediri cā restitutiōis lit. nō ɔte. Dicit eni lex ꝙ cā cognita τ p̄ntibꝰ aduersarijs: vel si ꝑ cōtumaciā desunt cāe in integrū resti. ꝑpendēde sunt. ff. de mino. i cāc. §. cā cognita. Et sic videt ꝙ si altera pars sit ɔtumax ꝙ possit causa expediri. Quid ergo fiet si est cōtumax? Istud de facto vidi: τ vario modo dicebant sapiētes. Quidā dicebāt ꝙ dāda est restitutio alij: qꝺ nō satꝭ videt expediri ꝑ hāc decre. Dicas ergo ꝙ altera pte absente ꝑ ɔtumaciā lite nō ɔtest. nō est facienda restitutio: nec sn̄ia sup hoc ꝓferēda est: sed d3 actor in possessionē mitti cā rei seruande de illa re sup qua petit restitutio. fi. s. de of. dele. cōsultationibꝰ. Si vero lis esset ɔtestata: tūc daret restitutio lesione ꝓbata. Sed ꝑ auc. videt ꝙ altera pte absente possit restitutio indulgeri citra litis cōtestationē. in autē. vt sponsa. largi. §. hoc aūt. col. ix. τ. C. vt heres ab here. se abstineat. l. j. τ auc. ibi posita intelligit i casu suo spāli tm̄. s. cū minor vult abstinere se ab hereditate: τ tunc vocādi sunt creditores quorꝫ interest p̄sentes esse: cū minor se abstinet: vt videāt bona hereditaria mobilia et imobilia: vbi debēt custodiri: τ si īfra tres mēses nō venerit licitū est minori absqꝫ ꝑiculo abstinere aucte iudicis corā quo illa petit restitutio: et est rō q̄re ꝓcedat in casu illo lite nō cōtest. q: minor nō petit restitui ɔtra aliquē: sed ɔ factū suū vt ei liceat abstinere ab hereditate quā adiuit: q: aliter ei cōsuli nō pōt nisi ꝙ abstineat: τ si creditores essent p̄sentes nō fieret ɔtestatio cū eis: q: cōtra eos nō petit restitutio. Sed cū petit ɔ aliquē τ ipse est ɔtumax lite nō ɔtestata ꝓcedit ꝑ missionē i possessionē: vt dixi. τ lex illa in cāc. §. cā. intelligit lite ɔtestata. cū minor petit restitui ɔ factū suū et nō ɔ aliquē. Et ꝙ sic intelligat satis videt ꝑ legē q̄ dicit ꝙ litꝭ ɔtestatio in hmōi restitutiōibꝰ est faciēda. ꝑ quā etiā litꝭ ɔtestationē nō ꝑpetuat iudicis officiū. ff. de mino. papinianꝰ. §. vl. Itē est hic ar. ꝙ actio s̄m canones sit ꝓponenda. Ar. ɔ. j. de iudi. dilecti. vbi de hoc. vñ expone ꝓ actione. i. loco iuris cōis. τ q: ei q̄ nullo iure cōi iuuat: dat restitutio i integrū ꝑ officiū iudicis: τ hoc offm̄ qꝺ loco actionis ꝓponit ɔpetit ordinario ꝑncipalr̄ τ icidēter: s3 icidēter delegato vl' ꝑncipalr̄ si h

‡ Hec. l. intelligit de extraordinario qꝺ cōpetit ecclīe ꝑ beneficiū restitutiōis vel minori. al's multis casibꝰ dat iudicis officiū vbi competit actio s̄m. S. in spe. eo. ti. §. j. ꝟ. sed opꝑoīt. J. an.

Minor si se ab hereditate abstinet vocādi sunt creditores.

ei pncipal'r omittat ar. ẜ. de i ite. resti. c. pe. vbi de h. Et idē itelligit cū maior restituit principaliter qñ alia actio nō supest. vbi gl'a. ali qs absens fuit cā rei publice: pscriptū ē ꝯ ipm. ppt eiꝰ absētiā dz re stitui offō iudicis. C. ex qbꝰ cāis maio. i iteg. resti. l. j. z. ij. ff. e. ti. p totū. z officiū istud dat fauore rei siue psone: z nō ppt ipam rē. vñ pōt cōputari inter psonales actiōes z nō inter reales cū imploratur a minore vel ecclesia: z ēt cū postulat a maiore.

† Prīa loq tur in illo q erat in legatiōe. secūda in illo q de psidis mādato retinebatur sub custodia militari. Jo. and.

a ¶ Pricipaliter. i. nō incidenter.

¶ Glo. seq. Prīo exeplificat. Scdo ar. sup exceptiōe zc. signat ꝯtrariū et ibi remittit. Jtē sigt aliō ꝯriū et ibi remittit

b ¶ Ante. i. si petat restitutio nō pncipal'r sz incidēter. qñq3 post li. ꝯte. sup pncipali qstiōe: puta apertis attestatōibꝰ: aut etiā postq3 sit i cā cōclusū allegat pars altera ecclesia vel minor q omisit necessariā probatione. vnde petit se admitti ad pbationē omissā officio iudicis. ẜ. de in integ. resti. auditꝭ. z hoc fieri pōt citra litꝭ ꝯte. et ante ingressū litis: vt si omisit aliquā exceptionē quā nō pposuit ifra tps sibi statutū. ẜ. de excep. pastoral'. aut si omisit sup exceptiōe ipsa pbāda pbationē necessariā. Jtē officio iudicis admittit: qz interest eiꝰ litibꝰ z sūptibꝰ nō vexari. ff. de mio. minor. xxv. annis. et si omisit allegationē. ff. de mio. minor. xxv. annis. Jtē est ar. hic q sup exceptiōibꝰ q̄ pponunt añ ingressum litis vel etiaz lite ꝯte. nō sit necessaria litis ꝯte. Ar. ẜ. de of. deleg. prudentiā. §. sexta. ẜ. de h. ẜ. de ap. interposita. §. fi. i qbꝰ pcedit iure ordinario. z hoc offm cōpetit etiā maiori añ litꝭ ꝯte. z post. Jtē ar. ꝯtra. ẜ. de ap. significāte. vbi soluit. Et expone ante. i. anteq3 sit in cā cōclusū. vel expone ante litis cōtestatione exhibito tamē libello post.

f. re. xiij. Deuter. xvij.

Additio.

luti cū restitutio i itegrū pncipa a literᵃ postulat: litis ꝯtestatiōe ex b poscit: al'as anteᵇ et post ingres c sumᶜ cause pōt ad hoc sine litis cōtestatione haberi recursus.

De maioritate et obe diētia.

Gre. augustio āglor epo

¶ Priꝰ ordinatꝰ ceteris paribꝰ prior z maior habēdus est. Ca. j.

C Um certum: z. ẜ. ¶ Sit honoris ista distinctio: vt d si ipse prior et maiorᵈ hēat q prius cōmunitatis ꝯsi e f lio: et concordi fueritᵉ actionēᶠ ordinatus. Idem.

¶ Veniēs ꝯtra decretū vel ꝯsti tutionē epi dz excōicari. Ca. ij.

S J quis venerit contra de g cretūᵍ epi ab ecclesia abij h ciaturʰ. ¶ Jn libro regū legit qui i nō obedierit pricipiⁱ morteᵏ mo k riatur. ¶ Et in cōcilio agathē. q

stitutionē i sua dyocesi. de ꝯse. di. iij. c. j. epi eni possunt cōdere canones epales: qz quilibet populꝰ z qlibet eccl'ia sibi pōt cōstituere ali qd ius. di. j. ius ciuile. z. viij. di. q cōtra. z. xj. di. catholica. et. xij. di. il la. sed de maioribꝰ negocijs non possunt aliquid statuere.

b ¶ Abijciatur. xj. q. iij. si autē nobis. z ca. sequēti.

anathematizetur. Leo papa.

¶ Clericus administratione carens nō tenetur ad iuramētum obediētie: vel ad faciēdū scriptu rā super ea. Capitulū. iij.

L Egebatur i litteris tuis q frater atticꝰ† chartu lā de obedientie spōsione cōscri i pserat: i qua signū prodebatur iuriē ⁱ. Non eni necessariū fuerat vt obligaretur scripto: qui obe dientiā suā ipso iam voluntarij m aduētusᵐ officio comprobabat

† Ar. heb ricus

Clemens papa. iij.

¶ Ab oibꝰ de dyoceſi obediendum est epo. Capitm. iiij.

n O Mnes principesⁿ terre z ceteros hoies epis obedirebeatus Petrus precipiebat.

Inno. iij. caplo herbipolen.

¶ Non obediēs canonicis instiutis incurrit inobediētie notā. i. infamiam. Capitulū. v.

I Llud dñs i beato petro et ẜ. ¶ Cū spūalia sint tpali

¶ Glo. se. querit z soluit.

i ¶ Principi. i. pape. ẜ cōse. di. j. corpora. sic ecōuerso † iperator vocat pōtifex. x. dist. de capitis Sed nunqd layci debēt obedire pape? Pōt dici q sic quo ad spūalia ẜ. e. oēs pncipes. et. ẜ. de iudi. nouit. Sic ecōuerso pncipi seculari. i. iperatori oēs subditi obediant: z clerici q ab eo recipiunt tpalia. ẜ. co. solite.

† Jd est pōtifex. p ipératore. Sz qrit quis eximit clericū de iurisditiōe iperatoris cū priꝰ eēt il li subiectꝰ? Dicit Lau. q papa de ꝯsensu pncipis. xj. q. j. c. iij. i auk. de san. epis. §. si vero ec cle. apō. ꝓrios epos §. si vero ec clesiasticus Tāc. dicit eos iure diuino exemptos. xcvj. di. si ipator plenius de hac materia vide hic in nouella j. reg. xv. Ecclesies. iiij.

¶ Gl. se. qrit z dupl'r sol.

k ¶ Morte. Sz nunqd eccl'a punit taliter? Nō Sed ostendit qd iudex secularis facere debeat Vl' morte. s. eterna. quia peribit ppter delictum cōtumacie nisi peniteat. rit. Vel dic: q nō obedie rit iusto precepto. xj. q. iij. si dñs. Si est iniustū: et hoc est manifestū nō obediat: vt ibi. z. c. iulianus. Si dubiū esset preceptū pricipis propter bonū obedientie quod sibi pcipit faciat. xxxij. q. j. quid culpatur. in fi.

L Egebat. Potest textus iste itelligi dupliciter. Prīo q iste frater atticꝰ scripturā de obediētia ꝯstanda epo noīe pprio scpsit. Scdo pōt intelligi q scripsit noīe alteriꝰ Et nō est vis quis intellectꝰ teneatur: sensus eni littere est q clericus nō habēs curā aīarū nō tenet pmittere epo obedientiā p scripture confectionem vel per iuramēti ꝯstatione: sed satis est verbo obedientiā promittere: et hoc intendit littera iuncta glo. Ab.

¶ Casus. Quidā electꝰ fuit in prelatū alicuiꝰ eccl'ie z ꝯfirmatus: quidā frater atticus noīe absensetrat. hoc audiens stati venit z voluit ei facere obedientiā: sed prelatus volebat q ipse per scripturā obligaret ad obediētiā ꝯstandā et seruandā. et sic scripsit et spopōdit frater atticꝰ: prelatꝰ ipe significauit hoc dño pa. qualiter frater atticus scripserat. Rescribit ei pa. dicens q in l'ris illis signū prodebat iniurie: qz nō fuit necesse vt obligaret scripto qui obediētiā suā spōte exhibuit. ¶ Nota q nō est necessariū vt aliquis se obliget scripto / qui obedientiam voluntarius impendit. Ber.

¶ Glosa se. signat contrarium et soluit.

l ¶ Jniurie. Si. ẜ. de symo. ex diligēti. z. ẜ. de reg. iur. indignū. sufficiebat eni manualē facere obediētiā. ẜ. e. his qui. Ar. ẜ. xxiij. di. q3 et. ẜ. de vsuris. nullꝰ eps. Et p z cōtra sol. qd dicūt ꝯria intelligit de illis qbꝰ aīarū cura cōmitt. Dō hic dicit z i similibꝰ debet intelligi de clericis inferioribꝰ q nō sunt cōpellendi ad iuramētū vel scripturā faciendam: sed solum sufficit si obedientiā simpliciter re promittant suis prelatis: vt dicit in fi. z decre. predicta. nullꝰ eps.

¶ Glosa sequens ar. contra superflua alle. iiij. iura.

m ¶ Aduētus offō. Si. de pe. di. j. quē penitet. vbi dz q mūdati sūt leprosi dñi irēt corā sacerdotibꝰ se ondere. ‡ Et est hic ar. p supfluis resecādis. ẜ. de excel. pla. cū ad qrūdā. z. q. iij. qz cognouimꝰ. et. ff. de aqua quo. et esti. l. j. §. trebatiꝰ. ff. de lega. seu fideico. hec stipulatio.

‡ Sic necē necessaria pmissio cōtinētie cum adeā obliget ordinē sumendo. xxviij. dist. dyacōi. fin Bof. Jo. ā.

O Mnes principes. ¶ Casus. Dicit in hoc ca. q beatus petrus pcipit q oēs principes terre et oēs hoies obedirēt epis. ¶ Nota q sacerdotiū maius est imperio sz in spūalibꝰ. Ber.

¶ Glosa sequens de duobus mixtim querit et soluit.

n ¶ Omnes principes. Ergo pncipes subsunt epis qd verū est: vt hic. et. ẜ. eo. solite. z. xcvj. dist. duo sunt. Quid si rexʰ habet multos epos in regno suo: corā quo tractabit spirituales causas suas: vel cui dabit decimas? Causas spirituales tractabit corā illo epo in cuiꝰ territorio habet larē principalē. C. vbi sena. vel clarissimi. l. ijᵃ decimas prediales dabit illi epo in cuꝰ territorio sita sunt predia ẜ. de parrochi. significauit. alias decimas dabit vbi audit diuinū officiū pportionabiliter diuidēdo si audit in pluribꝰ. ff. admuni. assumptio. Ar. cōtra. z. ẜ. de testa. relatum. in fi. Ber.

I Llud dñs. ¶ Casus. Episcopus hildesemē. vocatus ad aliam sedem episcopalem propria auctoritate se ad illā transtulit. Et redargutus dicebat q fecerat pro cōmodo illius ecclesie: quia nisi forte trāsisset ecclesia illa fuisset passa dānum graue in tē

c ¶ Post ingressum. i. post exhibitū: vel post lit. contest. vel postq3 est in causa conclusum.

Cōtinuatio. ¶ Rub. de maio. z obediētia. ¶ Or ministror z iudicū de qbus supra visum est alij sunt maiores / alij minores: nec aliter posset ecclesia seu statꝰ vniuersalis cōsistere. de quo vide pulchrū tex. in ca. ad hec. lxxxix. di. ideo cōpetēti ordine hic sumit de ipsor maioritate z obediētia ipedēda. ¶ De hac materia tractat. xxj. z. xxij. z. xciij et. xcvj. et. xcix. di. per totū. xxxiij. q. v. §. finis. vsq3 ad finē. q. viij. q. iiij. et. ix. q. iij. §. sola. vsq3 ad finē. q. xj. q. iij. et si vt dictū est ad. §. cū ergo z. c. si autē nobis. z tribꝰ. c. seq. xxij. q. iij. et. ij. q. vij. admonēdi. xxiij. q. iiij. duo. xxij. q. vlti. de forma. lxxxj. di. c. vlt. xxiij. di. q3. de conse. di. v. in oibus. lxxiiij. di. episcoporum.

Sūmariū C Um certū. ¶ Breue est. Vel p alia vba pōt sic sūmari. Jn honoribꝰ reuerētialibꝰ ipēdēdis ponderat ceteris paribꝰ maioritas ex prioritate ordinatiōis. Ab. ¶ Casus. Qui priꝰ ordinatꝰ est: maior z prior his q posteriꝰ sunt ordīati debet haberi. ¶ Nō q q prior est tēpore potior est iure.

d ¶ Maior. Nisi posterior ordinatus fuerit a maiore. ẜ. co. p tuas. et. ff. de albo scri. l. j. et vlti. z. xciij. di. c. vlti.

¶ Glo. se. Ponit brocar. de pori tpe iducēs. vij. iura p. z. vij. ꝯ z sol.

e ¶ Fuerit. Ar. q pōr ē tpe potior ē iure. lxxv. di. c. vl. vij. q. j. factꝰ ē xxvij. q. ij. duobꝰ. xvij. di. hinc. §. etiā. z. c. vl. z. C. q potior. in pig. ha. diuersis. et. l. si ifundū. Ar. ꝯ. lxxiiij. di. epor. et. ff. q potior. i pig. ha. iterdū. z. ff. si cer. pe. creditor. Ar. ꝯtra. ẜ. de iure pa. illud. ff. de relig. et sumpti. fu. l. pe. viij. q. j. licet. ff. qui et a quibꝰ ma. liberi. nō fi. si qs habēs. q etiā facit p cōtraria ꝯte. ‡ Sol. j. rñ. est vera: ꝯtraria sunt specialia et casualia. vt patet per singula contraria.

‡ Sz qñ e hñs creditores manumisit plures seruos et pmo nominatus maioris precij. et scdo noiatꝰ nō sufficit ita q reuocan do scdm ne cesse ē vtrūq reuocari sed sufficit ad creditū reuocatio pmi. Jo. an.

¶ Glo. seq. dupliciter exponit litterā.

f ¶ Actiōe. i. tractatu. sic. xvj. q. vij. in nona actione. i. tractatu nono die habito. z. xvj. q. iij. prima actione. Vel dic cōcordi actione. i. cōcordi cōsensu: vel saltē maioris partis. lxv. di. c. j. z. ij. z. iij.

S J qs vene. Prīo dictū. Scdo corroborat p vnā auctē ibi in libro regū. Tertio p aliā ibi: z in cōci. Ab. sic. ¶ Casus. Dicitur in hoc capitulo q si quis fecerit contra decretum sui epi: excōicandus est. ¶ Nota q epi possunt facere decretum. Ber.

¶ Glosa seq. arg. et excipit.

g ¶ Decretū. Justū. s. et sic habes q eps pōt facere decretū siue cō

bus digniora[a]: ⁊ obedientia me-
lior sit ꝙ̄ victima[b]: ⁊ auscultare[c]
magis ꝙ̄ adipē arietū offerre/ nō
debuerat hildesemēsis eps̄ pro
tpali cōmō[d] iobediētie notā icur
rere: ⁊ aplicis iussiōib⁹ ꝯ̄ire. I dē
illustrissimo ꝯstātino. imꝑatori.

¶ Imperiū nō p̄est sacerdotio:
sed subest ⁊ ei obedire tenet. Vel
sic. Eps̄ nō dꝫ subesse p̄ncipib⁹:
sꝫ p̄esse. h. d. ⁊ ē multū allegabile.

Solite benignita- C. vj.
tis affectu: et. j. ¶ Mirata
est impialis sublimitas: ꝙ te nisi
fuim⁹[e] in nostris lr̄is increpare.
Huic aūt tue admiratiōi nō cāꝫ
sꝫ occasionē p̄buit ꝙ legisti bea-
tū petrū aploꝝ principē sic scri-
psisse. Subditi[f] estote oi hūane
creature ꝓpt̄ deū: siue regi tāꝙ̄
p̄cellenti: siue ducib⁹ tanꝙ̄ ab eo
missis: ad vindictā malefactoꝝ/
laudē ꝟo bonorū: ⁊. j. ¶ Verū[g] si
ꝑsonā[h] loq̄ntis ⁊ eoꝝ ad quos loq̄
baṫ: ac vi locutiōis diligenti⁹ at
tēdisses: scribētis nō exp̄ssisses ta-
liṫ intellectū. Scribebat ei apl's
subditis suis et eos ad hūilitatis
meritū ꝓuocabat: nā si ꝑ hoc qd̄
dixit: subditi estote sacerdotib⁹
voluit iponere iugū subiectiōis
et eis p̄latiōis auctē afferre: qui
bus eos subiectos eē mōebat: se
q̄reṫ ex h̄ ēt ꝙ seru⁹ q̄libet i sacer
dotes iperiū accepisset: cū dicaṫ
oi hūane creature. Qd̄ autē seq̄-
tur regi tāꝙ̄ p̄cellēti: nō negam⁹
q̄n p̄cellat ipator i tpalib⁹ illos
dūtaxat q̄ ab eo suscipiūt[i] † tpa-
lia: sꝫ pōtifex i spūalib⁹[k] antecel
lit: q̄ tanto sunt tpalib⁹ digniora
ꝙ̄to aia p̄ferṫ[l] corpi: lꝫ nō simpli
ciṫ dictū fuerit subditi estote: sꝫ
additū fuit ꝓpter deū[m]. nec pure
sit subscriptū regi p̄cellenti: sed i
terpositū forsitan non sine causa
tāꝙ̄.[n] Qd̄ aūt sequiṫ ad vidictā
malefactorū/ laudē ꝟo bonoꝝ: i-
telligēdū nō est ꝙ rex vel ipator
sup bonos et malos gladij acce
perit ptātē: sed i eos solūmō qui
vtētes gladio ei⁹ sunt iurisditio
ni cōmissi: et. j. ¶ Potuisses autē
prerogatiuā sacerdotij ex eo po
ti⁹ itelligere qd̄ dictū ē nō a quo
libet sꝫ a deo: nō regi sed sacerdo
ti: nō de regia stirpe sed de sacer-
dotali ꝓsapia descendenti: de sa
cerdotib⁹ videlicet q̄ erāt i ana-
thot. Ecce cōstitui te[o] sup gētes
et regna: vt euellas[p]: et dissipes:
edifices: ⁊ plātes[q]: ⁊. j. ¶ Preter
ea nosse debueras ꝙ fecit deus
duo magna luminaria in firma-
mēto celi: luminare mai⁹[r] vt p̄es
set diei: ⁊ lumiare min⁹ vt p̄esset
nocti: vtrūꝗ magnū: sꝫ alterum
mai⁹. Ad firmamētū igiṫ celi h̄
est vniuersalis ecclesie fecit deus
duo magna luminaria. i. duas in
stituit dignitates q̄ sūt pōtifica-
lis auctoritas/ et regalis ptās.
Sed illa q̄ p̄est dieb⁹. i. spūalib⁹
maior est: q̄ vero carnalib⁹ mior:
vt ꝙ̄ta est iter[s] solē ⁊ lunā tāta i-
ter pontifices et reges differētia
cognoscaṫ. ¶ Hec aūt si pruden-
ter attēderet ipatoria celsitudo
nō faceret aut ꝑmitteret ꝯstanti
nopolita. patriarchā magnū qui
dē ⁊ honorabile mēbrū eccl'ie iu
xta scabellū pedum suorū in sini
stra pte sedē: cū alij reges et p̄nci
pes archiepis/ et epis suis (sicut
debent) reuerēter assurgāt[t]: ⁊ eis
iuxta se venerabilem[u] sedem assi

---

poralib⁹: papa vero illū hic redarguit: q2 ꝓpter cōmodū tpale nō debuit venire cōtra canones disponētes ꝙ, citra licētiam pape nō debet eps̄ epatum suū dimittere. vt in. c. ij. de trāsla. prela. forte iste eps̄ pro suo cōmodo proprio se trāstulit. Ab. ¶ Nota ꝙ spiritualia sūt tēporalibus digniora. Itē obediētia p̄fertur oibus. Ber.

a ¶ Digniora. Quo ad qd: qm̄ spūalia sine tpalibus non proficiunt: sicut nec aia sine corpore. j. q. iij. si qs obiecerit.

b ¶ Victima. lxxxj. dis. si q̄ sūt pbr̄i. xxxij. dis. §. vex. et. viij. q. j. sciēdū.

c ¶ Auscultare. i. attendere ⁊ audire mandatū cum effectu.

d ¶ Cōmodo. Occasione siue pretextu pietatis non est facienda impietas. † vt. j. q. j. non est putāda. xiiij. q. v. forte. ar. ⁊. xxx. q. j. nosse.

† Infra necle. vel mona. non magnopere vbi de hoc satis. Jo. an.

Solite benignitatis. Primo ponit admiratione iperatoris ⁊ auctoritatē qua mouebaṫ. Scd̄o ibi: verū. exꝑōit illā. Tertio ibi: potuisses: ad declarandā prerogatiuā sacerdotij inducit auctoritatē hieremie. Quarto ibi: preterea. auctoritatē genesis. Quinto ibi: hec aūt. cōcludit ꝯtra imperatorē. Sexto ibi: nos autē. se excusat ꝙ non increpauit dicens ꝙ increpare poterat: ⁊ hec auctoritatib⁹ comprobat. Septimo ibi: vtrū. relinq̄t imperatorē suo iudicio Ab. si. ¶ Casus. Imperator cōstantinopolitanus faciebat ptriarchaꝫ constātino. iuxta pedes suos i pte sinistra sedere. Papa hoc itelligēs scripsit ei ꝙ nō decebat cum taliter se habere erga suū patriachā: cum alij reges et p̄ncipes suis prelatis vt debent: reuerenter assurgāt: ⁊ eis iuxta se sedē venerabilē assignēt. Imperator rescripsit ei dicens ꝙ multū mirabaṫ ꝙ eū super hoc nisus fuerat increpare: dicens ꝙ sacerdotiū suberat impio aucte petri dicētis. Subditi estote oi hūane creature ꝓpter deū: siue regi tāꝙ̄ p̄cellēti: siue ducib⁹. tāꝙ̄ ab eo missis ad vidictā maloꝝ: laudē ꝟo bonoꝝ. Rescribit enī papa sibi/ respondēdo auctoritati petri illā exponens: ꝙ si personā loquētis et illorū ad quos loquebatur diligēter cōsiderasset nō expressisset taliter intellectū illius auctoritatis: scribebat enī subditis suis: quos ad humilitatē iducebat: nec per hoc voluit subesse sacerdotiū: quia s̄m intellectū illius seq̄retur ꝙ quilibet etiā seruus imperiū in sacerdotes accepisset: ex eo ꝙ ibi dicitur omni humane creature: sed nō negat quin imperator presit suis: et illis qui ab eo tēporalia receperūt. Tādem exposita premissa auctoritate petri ostēdit exēplo xp̄i sacerdotiū preeminere regib⁹ dicto Hieremie. Ecce cōstitui te super gētes ⁊ regna ⁊c̄. et per auctoritatē Genesis. Fecit deus duo magna luminaria ⁊c̄. Dicit enī ꝙ si ista considerasset: nō fecisset taliter patriarchā suum sedere ad pedes suos: et licet nō increpasset eū/ poterat tamē rationabiliter icreparc: cū ipe super oēs acceperit potestatē i ꝑsonam petri cui dictū fuit a dn̄o: quecūꝗ ligaueris super ⁊c̄. in fi. dicit ꝙ imperialis celsitudo discernat vtrū ad bonū ⁊ vtile inuitauerit imperatoriā excellentiā: cū ipse solūmodo ad vtilitatem eccl'ie et terre hierosolymitane subsidiū ipm̄ duxerit inuitandū. Ab. ¶ Nota ꝙ ꝑsona loquēs consideranda est/ et eorū ad quos aliq̄s loquiṫ vim locutionis debet q̄s ꝯsiderare. Itē imperator p̄excellit illis q̄ ab eo tēporalia recipiūt ⁊ sacerdotes: sed in spūalibus pontifex antecellit ipm̄. Itē imperator ⁊ alij oēs laici inferiores in clericos non habent potestatē: q2 nō sunt eius iurisditioni cōmissi. Ber.

e ¶ Nisi fuimus icrepare. Sed hoc nō fecit aīo increpandi/ sed aīo admonēdi ex affectu dilectiōis. v. q. v. nō oīs. ⁊. c. nō osculaṫ. et C. de sen. et interlo. om. iu. ex stipulatione. si. xxiij. q. v. non putes.

i. Pet. ij.

f ¶ Subditi. j. de censi. omnis anima. et. xj. q. j. ꝙ̄ magnum.

g ¶ Verū si. Hic papa r̄ndet auctoritati petri inducte ab imperatore.

h ¶ Si personā. Considerāda est ꝑsona loquētis. et cui quis loquitur xxvj. di. deinde opponitur et. j. de cōsang. ⁊ affini. de infidelibus. et aliquid probatur ratiōe ꝑsonarum colloquentiū. arg. j. q. vij. didici. ¶ Glosa sequens querit. ar. soluit. cōtra solutionē opponit. In additione dat verā solutionem

i ¶ Suscipiunt. Nunqd ergo appellabiṫ ab epo ad imperatorem? Videtur ꝙ sic. j. de foro cōpe. verum. tunc enim cognoscit qualis ciuilis iudex. ar. j. de ap. si duobus. Dico ꝙ sic nisi consuetudo sit cōtraria. ar. ad hoc. xviij. dist. si eps̄ Videtur tamē ꝙ illa tēporalia penitus essent a iurisditione imperatoris separata. x. q. j. nouerint. Joā. † Dicas ꝙ appellādū est ad archiepiscopū: nisi de cōsuetudine vel p̄uilegio: vel alio iure ad aliū sit appellandū. j. de appel. romana. §. debet. lib. vj. ‡

Hiere. j.

Gen̄. j.

ps. xxxv

† Et. j. de iurepa. c. vnoli. vj. J. an.

‡ De hoc ꝟ delic. pue. c. ij. Jo. and.

k ¶ In spūalib⁹. x. dis. suscipitis. xcvj. dis. cum ad verum.

l ¶ Prefertur. xij. q. j. precipimus. et. xxiiij. q. iij. si habes. et. xxxviij. di. sedulum.

m ¶ Propter deū. per qd̄ videtur esse conciliū perfectiōis i quo liberū ē arbitriū. xiiij. q. j. c. vl. ¶ Glo. se. arg. alle. iij. iura. in ꝯtrariū vnā legē.

n ¶ Tāꝙ̄. Quod qn̄ꝗ similitudinē poti⁹ ꝙ̄ veritatē notat vt illd̄ euāgelij tāꝙ̄ ad latronē ⁊c̄. nihil enī est sil'e sibi: vt sit sil'itudinariū nō exp̄ssiuū ꝟitatis. si. ff. de pecu. l. iij. §. si filiusfamilias. † Et ē har. ꝙ nulla dictio debet vacare i rescripto/ alioquin frustra mēbranas occupat. xix. dist. si romanorum. arg. ad hoc. xxviij. q. j. sic enim. ⁊. ff. de vsu. l. iiij. arg. contra. C. de fide. non recte.

† Si igitur q̄si intercessor seruus interuenerit nō rē peculiarem agens non obligatur dn̄s ꝟ peculio. Jo. an.

o ¶ Constitui te. Hic loquitur dn̄s Hieremie prophete dās ei potestatē super gentes et regna.

p ¶ Euellas. Vitia scilicet.

q ¶ Plantes. Virtutes.

r ¶ Maius. xcvj. dist. duo.

s ¶ Inter solem et lunam. Igitur cum terra sit septies maior luna: sol autem octies est maior terra. restat ergo vt pontificalis dignitas q̄dragesiesseptics ‡ sit maior regali dignitate. Lau. ¶ Hoc adducit dictū Tholomei. Manifestum est ꝙ magnitudo solis continet magnitudinem terre centies: et quadragesiesseptics: et duas medietates eius. Item palam est ꝙ magnitudo solis continet magnitudinem lune septies milies/ et septingesies/ et quadragesies quater: et insuper eius medietatem. Item dicit ꝙ terra cōtinet magnitudinē lune trigesiesnonies. Jo. and. dicit qd̄ ratiōe nō capio astrologis relinquo.

‡ Al's q̄ttuordecies: al's q̄dragesies neutra lr̄a s̄m positionem glo. ꝓcedit nā si terra est septies maior luna et sol octies maior terra ergo sol maior luna octies septies. et sic quinq̄ginta sex vicibus: nam octo vicib⁹ septē valēt. lvj. Jo. an.

t ¶ Assurgant. Et inclinent eis. vt. lxiij. dist. valentinianus.

u ¶ Venerabilem. Ex sede enim venerabili presumitur. vt. s̄. de consuetu. cum olim.

† al'. recipiunt.

a ¶ Non distinguens. Nec nos distiguere debem⁹. ij.q.v. ꝯsului stis. xxj.q.j. qḋ si dormierit. ⁊. xxxiij.q.ij. q̄s de⁹. ⁊. s̄. de trāsla. inter corpalia. ar. xxij.q.v. hoc videt. Ar. cōtra. ff. de testi. quesitum.
b ¶ Omittam⁹. Dicit se omissurū qḋ statim inducit: et est quidā color rhetoric⁹ qui dicit̄ poccupatio. viij.q.j. moyses. in fi.

gnent: ⁊.j. ¶ Nos autē et si nō increpando scripserimus: potuissemus tñ rōnabiliter increpare: et.j. Nobis aūt i btō petro sunt oues xp̄i cōmisse: dicēte domio. Pasce oues meas: non distinguēs[a] inter has oues et alias: vt alienū a suo demōstraret ouili q̄ petrū et successores ipsi⁹ mgr̄os nō recognosceret et pastores: vt illud tā𝔮 nouissimū omittam⁹[b] qḋ dñs dixit ad petrū: ⁊ i petro dixit ad successores ipsi⁹. Quodcū𝔮[c] ligaueris sup terrā erit ligatū et in celis ⁊c̄. nihil excipiēs q̄ dixit qḋcū𝔮: ⁊.j. ¶ Utrū aūt imperatoriā excellentiā ad bonū ⁊ vtile p lr̄as nr̄as duxerim⁹ inuitādā: vtrū tibi iusta suggerim⁹ ⁊ honesta: tua sollicitudo discernat: cū nō nisi ad vtilitatē eccl'ie et terre hyerosolimitane subsidiū nos te meminerim⁹ iuitasse.

Idem episcopo floreñ.

¶ Ordinat⁹ per papam nō per hoc eximitur a iurisditione sui episcopi. Capitulū. vij.

PEr tuas nobis lr̄as: et.j. ¶ Postulasti p sedis ap. oraculū edoceri: vtrū q̄s p ordinē subdyaconat⁹[d] a roma. pon. susceptū a debita tibi reuerētia subtrahat. ¶ Ad qḋ breuiter respōdem⁹/ q ⁊ si decēs sit vt illis q̄tū cōuenit a te inter alios tibi subditos deferat̄ quos benignitas apostolica collatione ipsius ordinis honorauit: per eā tamē ab obediētia quā al's tibi debēt minime absoluuntur[e]. †

Idem constan. patriarche.

¶ Qñ de obedientia vel subiectione agit̄ nihil attentari debet in preiudicium rei vel possessoris non citati. Capl'm. viij.

INter q̄ttuor: ⁊.j. ¶ Petitionē ꝯ eccl'ias q̄s tibi subijci postulabas: que priusq̄ cōstātinopolis ciuitas caperet̄[f] cōstāti. p̄riarche minime r̄ndebāt: duplici rōne nō duxim⁹ admittēdā. Juris nā𝔮[g] rō postulat vt in eoꝝ p̄iudiciū[h] q̄b⁹ eedē eccl'ie sunt subiecte: nihil ordinem⁹ de ipis: cū nec citati[i] sint: nec conuicti: nec p cōtumaciā se absentēt[k] et.j. ¶ Sup obediētia ꝟo quā vt tibi impēdi faceremus ab archiepō ⁊ epis regni cypri sil'r postulasti: fere idē duxim⁹ r̄ndēdum. Cū et ipi[l] añ tuā pmotionē fuerint exempti: qñ videlȝ ꝯstāti. ecclesia erat inobediēs[m] ⁊ rebellis. Et in eoꝝ absentia[n] ꝯ statū eorū nō debuerim⁹ aliquid imutare. ¶ Justiciā tñ non negabim⁹ tibi cū eā duxeris postulandā.

Idē

¶ Abbates ⁊ sacerdotes q̄ sūt dyocesani epi: ad ei⁹ synodū venire ⁊ sibi obedire cōpelli pñt p censurā ecclesiasticā. Cap. ix.

QUod super his: ⁊.j. ¶ Abbates ⁊ sacerdotes dyocesana[o] tibi lege subditos: q̄ ad tuā synodū venire contēnunt. (Dūmō i ipa synodo nō ducas aliq̄d statuendum qḋ canonicis obuiet istitut[is]) p cen. ec. ad synodum illā venire ꝯpellas: et debitam tibi obediētiā[p] et reuerētiā

c ¶ Quodcū𝔮ȝ. Qui dicit oīa nihil excipit. xix. di. si romanorum. ff. de of. presi. l. iij.

Diuisio. PEr tuas. ¶ Cōis diuisio. Scḋa ibi: ad qḋ. Abb. ¶ Casus. Aliq̄s recepit ordinem subdyaconat⁹ a dño papa: quesitū est a dño papa vtrū per ordinē subdiaconatus subtrahit̄ a debita reuerētia sui episcopi? Rñ. pa. q ⁊ si decens sit vt illi s̄m q conuenit inter alios subditos a suo epō deferatur qui a sede apo. fuerit ordinatus: ppterea tamē ab obedientia epi non absoluit̄. ¶ Nota q subdyaconi dñi pape subsunt epis a quibus habent beneficiū. Itē fallit regula q quos ordinare quis non pōt: nec iudicare potest. Itē q̄ honorem recipit: et on⁹ recepisse intelligitur.
¶ Glosa sequēs exponit. Scḋo ar. Tertio querit ar. p. et soluit ꝯtrariū. ⁊ opinionē ponit.
d ¶ Subdyaconatus. Eis enī q̄ in maiori ordine sunt cōstituti: non pferunt̄. ff. de albo. scri. l. j. † et. xvj. di. ysidor⁹. et merito est illis deferendū: ceteris enī cōcurrētib⁹ ratio priuilegij habenda est. ff. q cum eo q̄ in alie. po. l. iij. et ē h̄ ar. pro exemptis epis vt in synodo sedeāt in meliori loco: q̄ lex dicit q primo scribenda sunt noīa eorū qui dignitates iudicio principis sunt cōsecuti. ff. de albo. scri. l. vlti. et si isti eligātur ad prelationem ad on⁹ intelliguntur eligi priuilegio suo non obstante: recipiendo honorem et onus recepisse intelliguntur. j. de preben. significatū. C. de testi. nullū. s̄. de renū. ad supplicationē. C. de postu. quisq̄s. Sed nunquid pōt epus talem subdyaconū deponere ppter crimen? Ar. est hic q sic ex eo q dicit ab obedientia etiā minime absoluūtur ✠ sed non credo: tamen cām instructā debet remittere ad papā. arg. iij.q.vj. q̄uis. C. vbi sena. vel claris. l. iij. §. ij. ⁊. j. de sta. reg. ea que op. ar. iste etiā nō cōuincitur nisi septē testibus. ij.q.iiij. presul. Quidam dicunt q episcopus eos deponere potest.
e ¶ Absoluuntur. Si. est. C. de iurisdic. om. iud. l. vlt. † et q̄uis absoluti nō sint ab obediētia quā al's debent prelatis suis: tamen ad superiores etiā ordines sine licentia pape promoueri nō possunt. s̄. de temp. or. cū in distribuēdis. et hoc fit propter reuerentiā maioris: qui manus eis imposuit. de conse. di. ij. c. vlti.
INter quattuor. ¶ Primo decisum exordiū ponit̄. Scḋo duplex petitio q̄ reijcitur ibi: petitionē. Tertio ꝑtestat̄ ibi: iustitiam. Scḋa ps subdiuidit̄. Nā primo ponit vnā petitionē. Scḋo aliā ibi: super. ¶ Casus. Ista q̄ petebant̄ p istū p̄riarchā fuerant olim subiecta ecclesie cōstātinopolitane: sed cū ista ecclesia laberet̄ in heresim/ seu scisma: subtraxerūt se ab obediētia patriarche ⁊ adheserūt romane eccl'e. demū capta ciuitate cōstātinopolitana per fideles populos: et p̄riarcha ibidē ꝯstituto per ro. eccle. petijt idem patriarcha illas ecclesias compelli ad obediendum sibi: papa autem petitionē suā duplici ratione nō duxit admittendā: primo q̄ ipsi nō obediebāt patriarche anteq̄ ciuitas cōstantinopolitana caperet̄: ⁊ sic ecclesia cōstantinopolitana nō erat in possessione subiectionis. Scḋa ratio: q̄ in preiudiciū illorū quibus ille ecclesie obediebāt cū nō fuissent citati vel cōuicti nō debebat aliq̄d attētari. Nam patriarcha petebat extra iudiciū illas ecclesias sibi subijci. Et hoc quo ad primā petitionē. respectu vero scḋe petitiōis littera est in se clara. Ab. Super. Preterea petebat patriarcha vt dñs pa. faceret sibi īpendi obedientiam ab archiepō ⁊ epis regni cipri. ⁊ pa. fere idem respōdet in hac petitione s̄m q in alia: cū ⁊ ipi ante pmotionem p̄riarche exēpti extiterāt qñ constantinopol'. eccl'ia erat inobediens ⁊ rebellis: ⁊ in eorum absentia circa statum illoꝝ nihil debeat imutari: si ꝟo iusticiā de illis postulauerit: audiet ipm. ¶ Nota q ꝯtra absentē nō citatū/ nō cōuictū/ vel confessum: nō est pcedēdū.
f ¶ Caperet̄. A venetij.
g ¶ Juris nā𝔮ȝ. Prima ratio.
h ¶ Preiudiciū. Nulli enī auferēda est possessio ante cause cognitionē. vt. xij.q.v.c.j. i fi. ar. xvj.q.vj. placuit. j.q. iij. volum⁹. ⁊. j. vt lit. pē. p totū. C. vnde vi. si q̄s in tantā. C. si per vim vl' alio modo. l. ij.
¶ Glo. se. notat duo.
i ¶ Citati. Uñ snīa nō tenet cū citatio nō peruenit ad eū: nec fuit publice pposita. ff. q̄ senten. sine ap. rescin. l. j. §. itē ex eo edicto. Et no. q ille q̄ est in possessione obediētie ꝯueniēd⁹ est ⁊ nō subdit⁹ q̄ p̄stat obedientiā ⁊ agit p ecclesijs: et defendit eas sibi subiectas. j. de reli. do. constitutus. ⁊. c. cū venerabil'. Itē no. q oēs q̄s negociū tāgit vocādi sūt: vt hic ptȝ: qḋ si nō fiat non preiudicat̄ absenti: nisi forte sciuerit cām suam agi ⁊ taceat. j. ḋ re iudi. q̄uis vbi de hoc
k ¶ Se absentent. Si. iij.q.ix.c.ij. ⁊ p totū. ⁊. s̄. de rescrip. ex pte. j. et. s̄. de ꝯsti. eccl'ia. nec tenet rescriptū qḋ precipit aliq̄d fieri absente altera pte: ⁊ nō p ꝯtumaciā. C. vnde vi. meminerint. et. C. si per vim vel alio modo. pos. l. vlti.
l ¶ Cum et ipsi. Prima ratio.
¶ Glosa sequens obijcit.
m ¶ Inobediens. Uidet̄ q hoc licite potuisset petere ar. s̄. de elec. q̄ diligentia. ⁊. ff. de bo. lib. etiā † §. si deportatus.
n ¶ Et in eorū absentia. contra al's circa secunda ratio.
QUod super. ¶ Prio ponit decisū exordiū. Scḋo dictū cū inclusa limitatione. dictū est ibi: abbates. limitatio ibi: dum modo. Ab. ¶ Casus. Abbates q̄dā qñ vocabant̄ ad synodū ab epō dyocesano dicebāt. q abbates nō tenent̄ ire ad sinodū. q̄siuit eps a pa. q̄d iuris eēt? Rñ. q abbates ⁊ sacerdotes subiecti epō lege dyocesana q̄ ad sinodū venire ꝯtēnūt p censurā eccl'iasticā ad sinodū venire cogant̄ obediētiā ⁊ reuerētiam suo epō exhibētes: dūmodo nihil iniquum statuat̄ in ipsa. ¶ Nota q abbates ad synodum venire debent.
¶ Glosa sequens obijcit et soluit.
o ¶ Dyocesana. Sȝ q̄re vocāt̄ abbates ad synodū ꝯ illḋ qḋ legit̄. xviij. di. eps. ⁊. xviij.q. vlt. §. fi.? Rñdeo abbates habētes ppl'm tenent̄ venire ad synodū de q̄b⁹ loq̄t̄. xviij.q.ij. abbates: sȝ nō hñtes ppl'm nō tenent̄ venire: nisi cā rōnabilis subsit. vt ḋr in illa palea. xviij. di. eps. vñ cistercīēses ēt si nō eēnt exēpti: cū nō habeāt pplȝ nō tenent̄ venire: exēpti enī q̄ ppl'm nō hñt nō tenent̄ venire. xviij. q.ij. q̄ sit necessariū. in fi. de hoc dictū est. s̄. de of. ordi. dilectus.
p ¶ Obedientiā. Q̄ iudex siue prelatus iurisditionē suam defendere pōt penali iudicio. ff. si quis ius di. non obtemp. l. j.

Io. xxj.

Matth. xvj.

† Ubi non apparet cō suetudo municipū attendit̄ in subscriptionib⁹ decurionum dignitatis honor. Io. an.

† al's. absoluētur.

✠ Tolle instātiam in epō q̄ lȝ sit sub obediētia metropolitani tñ ab eo nō deponit̄ idem de subditis minorū prelatorum. Io. and.

† Ubi ex p rogatiua militie vel dignitatis nō eximit̄ q̄s ab ordinarij ptāte Io. and.

Obedientie contro uersia si sit: q̄s conueniet̄.

† Inno. al's le. hanc. l. p cōtraria. Dicit Ab. q hñ ꝯcor. huic fini in q̄ reseruat̄ iusticia. et dicit q in decr. q̄ diligētia. nullus erat in possessione iuris spectantis ad p̄riarchā sed hic sec⁹ facit de preb̄ē. licet. ij. lib. vj. Io. and.

Diuisio. Cum in ecclesijs. ¶ Primo narrat factū. Scd̄o dat iudices ibi: ideoq;. Prima ps facit tria. Nā primo ponit̄ pape mādatū. Scd̄o rebellio. iiij. canonicoꝝ et ipsoꝝ excōicatio ibi: cūq;. Tertio ipsoꝝ absolutio ꝛ preceptum eis factum ibi: cum igitur. Ab. ¶ Casus. Significatū fuit dn̄o pape q canonici ecclesiarū sanctorū victoris et iohannis i mōte inobediētes erāt suo priori: ꝛ i alijs q̄plurimū excedebant. papa vero volēs intēdere circa reformationem eoꝝ: mandauit canonicis vniuersis vt priori suo in his que ad deum ptinent obedirē. Litteris dn̄i pa. receptis: oēs rn̄derunt q parati erāt in omnib⁹ obedire excepti s quattuor q̄ ꝯ priorem se in supbiā erexerūt: q̄uis de obediētia pstāda pstitissent iuramentū: ꝛ cū nō possent ad obediētiā reuocari: dictus prior excōicauit eosdē. Tandē petiuerūt absolui ab ipso priore: ꝛ ipse p̄cepit eisdem vt iurarent parere mādatis ipsius/ qd̄ ipsi facere noluerūt: vnde noluit eos absoluere. Postmodū dicti q̄ttuor ad se. ap. accesserūt. et cū cōstitisset pa. de ipsoꝝ cōtumacia p l̄ras multorū p̄latorū recepto ab eis iuramento f̄m formā eccl'e istos fecit absolui: p̄cipiens eis sub debito iuramēti vt ad claustrū redirēt: et suo priori hūiliter obedirent: sup negocio isto scribit pa. duob⁹ abbatibus: mādans eisdē q̄tenus cōpellāt p̄fatos canonicos redire ad obedientiā sui prioris: ꝛ ne de sua malicia valeant gloriari cōpellāt eosdē vt prestēt eidē priori iuramētū qd̄ de parendo mādatis prioris p sua absolutione superbe negauerūt: si viderit expedire: qd̄ si facere noluerint de mōasterio expellant. ¶ Nota q priores ꝛ abbates pn̄t excōicare. Itē iuramētū d' obediētia a cōtumacib⁹ pt exigi. Itē l̄ris prelatoꝝ credit̄ in preiudicium alioꝝ. Item excōicati debent absolui prestito prius iuramento. Itē a periuro iterum exigit̄ iuramentū. Itē qui priori suo vel abbati suo non vult obedire dꝫ expelli de monasterio. ¶ Glo. se. notat ꝛ signat ꝯriū.

exhibere. Idē sancti stephani ꝛ sancti proculi abbatib⁹ bon̄.

¶ Canonici regulares iobediētes p̄ori suo p ip̄m excōicari pn̄t: et si fuerint incorrigibiles de fratrū consortio expelli debēt. Ca. x.

Cum in eccl'ijs scti victoris et scti. J. de mōte: ꝛ. ꝯ. ¶ Nos igit̄ ad reformationē earūdē ecclaꝝ diligēti sollicitudie itēdētes: vniuersis canonicis dedim⁹ i mādatis: vt p̄ori suo i his q̄ ad eū ptinent obedirēt. ¶ Cūq; oēs (q̄ttuor dūtaxat exceptis) se obedire velle cōcordit̄ rn̄disssent: p̄dicti q̄ttuor se ꝯ p̄orē i supbiā erigētes/ lꝫ de obediētia suo p̄ori pstanda pstitissent iuramētū[a] corporalr: tn̄ exhibiti iuramenti īmemores: suo p̄ori p oīa restiterūt: et cū p ꝯtūacia sua nequissēt ad debitā obediētiā reuocari: dict⁹ prior i eos excōicatōis[b] sn̄iaꝫ promulgauit. ¶ Cū igit̄ p̄fati canonici ad aplicā sedē accessissēt: p scp̄turas autēticas[c]/ ex multorū testiōio p̄latorū effecti de ipsorū cōtumacia certiores[d] recepto f̄m formā eccl'ie ab eisdē corporalr iuramēto[e] ipis fecim⁹ absolutiōis bn̄ficiū ipēdi: p̄cipientes eis sub debito iuramēti: vt ad suū claustrū de quo exierant redeūtes: p̄ori suo f̄m deū deuote ac hūilit̄ obedirent. ¶ Ideoq; mādam⁹ q̄ten⁹ prefatos canonicos: vt ad prioris sui obediētiā reuertant̄ p cen. ec. cōpellatis. et ne de sua possint cōtūacia vel malicia gloriari: cogatis eos (si videritis expedire) vt iuramentū qd̄ de parēdo mādatis prioris: p absolutiōis bn̄ficio ipetrādo supbe negauerāt: hūiliter prestare pcurent: alioq̄n eos de fratrū cōsortio penitus excludatis[f].

Hono. iij. S. pb̄ro. cardi. et capitulo scti Laurentij in damaso.

¶ Pb̄ri ꝛ clerici capellarū subditaꝝ titulo cardialat⁹ d̄bēt cardinali obediētiā ꝛ reliq̄ de q̄bus hic. Et vacāte titulo succedit capitulū illi⁹ eccl'ie: nisi p bono pacis aliq̄d sit exemptū. Ca. xi.

His q̄ p eccl'ia scti laurētij i damaso ex pte vna: et capellis sibi subiectis ex altera sup scrutinio: alijsq; articl'is fuere p posita diligēter auditis: sn̄iando decreuim⁹: vt earūdē capellarū pb̄ri et clerici: cardinali q̄ nūc est in ipa eccl'ia: et q̄ fuerint per tpa: manualē obediētiā[g] ꝛ reuerētiā: et honorificētiā oēm exhibeāt: et ad ecclesiam ipsam pro scrutinio[h] baptismo: et capitulo celebrandis cōueniāt tpibus cōsuetis: correctionem ipsi⁹ cardi. recipientes humiliter: et excōicationis: interdicti: vel suspensionis sn̄ias quas tulerit in eos ꝛ ecclesias eorūdē inuiolabiliter obseruātes. ¶ Qn̄ aūt eccl'ia ipsa cardinali vacabit: capellani ꝛ clerici mēorati: eidē eccl'ie reuerenter exhibeant oīa supradicta: excepto qd̄ de correctione et excōicatione: et suspēsiōe ipoꝝ: p bono pacis[i] nr̄e puidētie reseruam⁹.

Idem abbati sancti michaelis abradeñ. dyocesis.

¶ Licet abbatissa subditos excōicare nō possit: ipsi tn̄ sibi obedire tenent̄. Caplm̄. xij.

Dilecta filia in xp̄o abbatissa de bubrigeñ. trāsmissa no-

f ¶ Excludatis. Ecce pēa iobediētiū: ꝛ nihilomin⁹ excōicādi sūt/ et ab oib⁹ euitādi vsq; ad satisfactionē. ꝯ. de reg. et trāseū. c. vl. i fi.

His que. ¶ Duo sunt dicta. Scd̄m ibi: quādo. Ab. ¶ Casus. Inter ecclesiā sancti laurentij i damaso ex pte vna: ꝛ capellas sibi subiectas ex pte altera qd̄ vertebat̄ sup scrutinio et alijs articulis corā pa. ipe auditis q̄ vtraq; ps coraꝫ ipso pponere voluerat: sententiādo decernit vt pb̄ri et clerici earūdem capellarū cardinali qui tunc erat in ecclesia ipsa: et qui per tpa fuerit: pstēt manualē obedientiā et reuerentiam: ꝛ ad eccl'iam ipam pro scrutinio/ baptismo/ ꝛ capitulo cōueniāt tpib⁹ cōsuetis: correctionē ipsi⁹ cardinalis recipiant: et sn̄ias excōicatiōis/ iterdicti vel suspēsionis q̄s in eos et eorum eccl'ias contulerit: inuiolabiliter obseruent. Cū vero ecclesia illa cardiali vacabit: capellani et clerici supradicti cap̄l'o ipsius ecclesie exhibeant omnia supradicta: excepto qd̄ dictū est de correctione/ excōicatione/ ac suspensione ipsorum. q2 dn̄s pa. pro bono pacis sue prudentie reseruauit. ¶ Nota h̄ que debent capellani et clerici suis plebibus. Itē vacāte ecclesia capitulū exercet vicem prelati.

g ¶ Obedientiā. Hic eni patet qualiter subditi obedientiam† facere debeant suo prelato sine scriptura. ꝯ. e. legebatur: ꝛ sine iuramento. ꝯ. de iureiur. nullus. sic. ꝯ. de resti. spo. cū oli. ꝛ quādoq; per iuramentū: vt ca. nullus. nisi essent suspecti. vt. ꝯ. ti. pxi.

h ¶ Pro scrutinio. sic ꝯ. de capel. mo. dilect⁹. vbi de hoc i glo. que incipit sic. vt. ꝯ.

¶ Glo. se. ar. vacāte sede ꝛc. signat ꝯriū ꝛ soluit.

i ¶ Pro bono pacis. Ergo vr̄ q de iure cōi vacāte eccl'a p̄lato trāsferat̄ ptās ad caplꝫ: sed pro bono pacis papa h̄ sibi reßuat: cū oīa alia libere cap̄l'o reßuauerit. Et ita vacāte eccl'a caplm̄ pt iudicare: absoluere: ꝛ excōicare. ꝯ. de here. ad abolēdā. i. rn̄. ꝛ. ꝯ. e. cū oli. ar. lxv. dist. c. vlti. ꝛ. vij. q. j. pōtifices. ꝛ. xxiij. di. i noīe dn̄i. Ex ꝯo q̄ misteriū ꝯsecratōis desiderant/ facere nō pn̄t: imo vocabūt vicinos epos cū cautele studio vt i dicto. c. pōtifices. Prebēdas tn̄ vel dignitates: vel curā aiarū q̄ ptinēt tm̄ ad p̄latū. caplm̄ vacāte eccl'ia ꝯferre nō pt: q2 nusq; inuenit̄ q vacāte sede ptās ꝯferēdi bn̄ficia trāsferat̄ ad caplꝫ. ꝯ. ne se. vacan. illa. Ar. ꝯ illḋ qd̄ dictū est q caplm̄ possit absoluere. xj. q. iij. si qs eps dānat̄. Illḋ verū est q si excōicat⁹ a p̄decessore nō sit absolut⁹ q successor illū absouere pt: cū ei succedat i onere ac i hono re. ꝯ. de of. or. pastoral̄. Sꝫ nō negat q̄n caplm̄ possit illū absoluere necitate exigēte: ꝛ ita ppt piculū aiaꝝ h̄ pmittit̄. Et sat̄ pōt cōcedi. ar. hui⁹. c. q caplm̄ vacāte eccl'ia (cū causa rationabilis subest) pōt excōicare subditos si fuerint cōtumaces ꝛ inobedientes.

†Sꝫ ꝯ manualem et hoc in clericis simplicibus et sacerdotibus nō curātis et ꝯtra hāc nō currit prescriptio de p̄scp. cū non liceat. Illi contra dicentes hoc specialē in cardinalibus vt eis talis obediētia prestetur. vel de ꝯsuetudine sic obtinebat f̄m Inno. sed Host. pri⁹ dictū verius putat. Jo. an.

†al's. lūbur geñ.

Bn̄ficia ꝯferri nequeūt per caplm̄ sede vacāte.

Diuisio. Dilecta filia. ¶ Prima pars ponit querelā. Scd̄a ibi: quocirca. dat iudices. Ab. ¶ Casus. Abbatissa bubrigeñ. cōquesta fuit dn̄o pa. q cū ipsa canonicos suos: et clericos sue iurisditioni subiectos suspēderet ab offō ꝛ beneficijs exigētib⁹ suis culpis/ ipsi cōfisi ex eo q ipsa eos excōicare nō possit: suspēsionē ipsi⁹ nō seruabant: et sic eorū excessus ipuniti remanebāt. Mandat papa cuidā abbati quaten⁹ dictos canonicos et clericos cōpellat p censuram ecclesiasticā vt abbatisse prefate obedientiam ꝛ reuerentiā

a ¶ Iuramentū. Nota q regularis suspect⁹ de inobedientia cogi potest iurare obedientiam. arg. ff. de iudi. in omnibus †. Arg. contra. ꝯ. eo. legebatur.

†Ex iusta cā cogitur qs caue re de eo qd̄ debet in die vel sub cōditione. Jo. and.

b ¶ Excōicationis. Et ita prior ppter inobedientiam pōt excōicare subditū suū. sic et electus in abbatem. ꝯ. de symo. sicut. ¶ Glo. se. ponit duo argumenta: et primū reprobat.

c ¶ Autēticas. Videt̄ q p scripturas pbet̄ crimē alicui⁹: ꝛ ita p chartā pōt pbari piuriū alicui⁹. ar. v. q. vlt. epiphaniū. qd̄ non est verū. Itē est arg. hic q l̄ris prelatoꝝ credit̄ in p̄iudiciū aliorum: cū viue voci nō credat̄. ꝯ. de pba. q̄m cōtra. Itē habes hic q littere prelatorum scripture dicūtur autētice. sic. ꝯ. de fi. instru. c. ij. et. c. cum dilecti. et de proba. post cessionem.

d ¶ Certiores. Non reputat pbatū q̄tū ad depositionē: sed q̄tū ad absolutionē. Itē nō agebat̄ criminaliter. f̄m Inno. Jo. and.

Additio e ¶ Iuramēto. Nota q a periuro et suspecto recipitur de nouo cautio iuratoria qd̄ est ꝯ illḋ. xxij. q. v. paruuli. et ꝯtra illḋ. ꝯ. de prestare nō possunt cum nil habent. vt. xij. q. j. non dicatis. sump. l̄ras. ꝛ. ꝯ. de coha. cle. et mulie. clericos. sed illud fit in maiorem confusionem ipsorum et maius opprobriū: ꝛ q2 aliā cautionē

impendant/ et eius salubria mandata obseruent. ¶ Nota ꝙ mulier excōmunicare non potest.

¶ Glo. seq. alle. vnā cōcor. in cōtrariū alle. iij. iura. et soluit.

a ¶ Jurisditioni. Sic ergo mulier hꝫ iurisditionē. ꝭ. de arbi. dilecti. Sed cōtra videt ꝙ mulier iudicare nō pōt. xxxiij. q. v. mulierē. nec ciuilib⁹ fungit officijs. C. de procu. alienā. ff. de reg. iur. l. ij. Dicas ꝙ abbatissa habet iurisditionē talē qualē/ non ita plenā sicut vir habz. Dicas ꝗ ꝙ pōt suspēdere ab officio et beneficio monachas suas et clericos sue iurisditioni subiectos: ꝭm ꝙ hic satis innuit si inobedientes fuerint: habet eni administrationē temporalium et spūalium. ar. ꝭ. de con. ſtr. cū dilecta. ꝭ. de his q̄ fiunt a prela. sine cōsensu ca. c. ij. Jtē rōne sue administratiōis pōt suā cōfirmatione pōt cōferre ecclias et bñficia: et instituere clericos i ecclesijs sui monasterij: sicut faciunt confirmati. ꝭ. de elec. nosti. et sicut abbates. ꝭ. de his q̄ fi. a prela. sine consensu ca. ea noscit. Sicut enim abbas de consensu capituli representat. vt dicit illa decre. ea noscit: eodē modo abbatissa. Excōicare autē nō pōt vel absoluere. ꝭ. de sen. excom. de monialib⁹. Et pōt dici ꝙ nec ab officio pōt suspendere/ nec interdicere: qꝛ et hꝯ ptinet ad claues. ꝭ. de exces. prela. tā. et nō dicit hꝯ papa ꝙ possit: qꝛ nō sexui femineo/ sed virili tradite sunt claues regni celorū. licet eni beatissima virgo maria excellentior sit apostolis vniuersis: nō tamē illi sed illis tradidit claues regni celorū. ꝭ. de pe. et re. noua. nec pōt velare moniales. xx. q. ij. statuim⁹. Preterea mulier nō dꝫ habere talē ptātē: qꝛ nō est facta ad imaginē dei/ sed vir qui est imago et gloria dei: et mulier dꝫ subesse viro et quasi famula viri: cū vir caput sit mulieris et nō ecōuerso. xxxiij. q. v. hec imago et. c. cū caput. Et ideo qꝛ excōicare nō pōt: pcipit papa ꝙ clerici et moniales qui cōtemnūt suspensionem ipsius: compellant per cen. ec. ad seruandam ei⁹ suspensionē et salubria mandata eius.

Abbatissa an possit hr̄e iurisditionē.

Abbatissa pōt bñficia con ferre.

Mulier nō ē facta ad dei imaginē.

bis petitiōe mōstrauit/ ꝙ cū ipa plerūꝗ canonicas suas et clericos sue iurisditioni^a subiectos ppꝛ inobedietias et culpas eoꝝ officio bñficioꝗ suspēdat: ijdē cōfisi ex eo ꝙ eadē abbatissa excōicare eos nō pōt/ suspensionē hmōi nō obseruāt: ppter qꝺ ipsorū excessus remanēt icorrecti. ¶ Quo circa mādam⁹: q̄ten⁹ dictas canonicas^b et clericos: vt abbatisse pfate obedientiā et reuerētiā debitā ipēdētes: ei⁹ salubria^c monita et mādata obsuēt: ecclesiastica censura cōpellas. Gregori⁹. ix. pñarche grād.

¶ Si metropolitan⁹ a suffraganeo iuramētū exigit vltra formā statutā a canone: i eo qꝺ est vltra suffragane⁹ nō tenet. Cap. xiij.

Dilecti filij archi. et capꝉz castellañ. suā ad nos q̄rimoniā ꝺtulerūt: ꝙ cū a castellañ. epo exigeres iuramētū pter formā canōicā: quā ceteri suffraganei metropolitanis suis ꝯsueue re pstare: ijdē ꝯspicientes ex hoc ecclesie sue piudiciū gñari: ad se. ap. appellarūt^d: et ꝭ. ¶ Cū igit nō deceat alij te fecisse qꝺ ab alio fieri tibi nolles^e: mādam⁹ q̄ten⁹ ꝯtent⁹ forā^f canōica: quā nos a coepis nostris nobis imediate subiectꝭ recipim⁹: nil ampli⁹ a castellañ. epo obtentu alicui⁹ ꝯsuetudis^g exigas ptextu pstiti iuramēti^h: sciēs nos eūdē epm: ab hmōi iuramēto quo ad alios articulos absoluisse: vel deñuciasse poti⁹ nō teneri. Jdē priori fratrū pdicat. et archidyac. rheginē.

¶ Vacāte epatu caplm confirmat et ifirmat electiōes. C. xiiij.

Cum oli cā: et ꝭ. Quo circa mādam⁹ q̄ten⁹ lꝫ ꝯuētus monasterij sancti saluatoris messañ. sint ipso iure hac vice eligēdi ptāte priuati^i: de gr̄a tamen eligēdi seu postulādi detis ipis auctoritate nr̄a liberā facultatē. ¶ Mādātes eisdē vt cū ecclesia messañ. vacet ad pn̄s: electionē suā cōfirmādā: put de iure fuerit: vel etiā infirmādā: presentēt caplo^k messañ. Jdē archipbro sctē. M. maioris de vrbe.

¶ Qui maior est ordine licet in ecclesia posterius receptus: i loco et portione prefertur. h. d. ꝭm veram lec. Caplm. xv.

b ¶ Canonicas. Nō dicit monachas loquit ꝭm ꝯsuetudinē theutonicoꝝ vbi sunt canonice seculares q̄ nullā faciūt pfessionē nec renunciant proprijs: imo qꝗꝫ cōtrahūt mr̄imoniū† de talib⁹ potest intelligi. ca. xij. q. vlt. c. vlti. in fi.

c ¶ Salubria. Si certū est ꝙ sint salubria: vel etiā si sit dubiū. xj. q. iij. qd ergo. et. xxiij. q. j. qd culpat. in fi. Si certū est ꝙ essent mala nō est obediendū. xj. q. iij. nō semp. c. si. domin⁹. et. c. iulianus.

†Dicit hic Jo. et Vin. idē de q̄ libet cōuerso vel ꝯuersa eccl̄ie secularis. ꝙ contrahere pt. nec gaudet imunitate canonis si quis suadēte. sectus in ꝯuersis religiosorū de sen. exc. non dubiū. vbi de hoc. Jo. an.

Dilecti filij. ¶ Jn prima pte ponit querela. Jn scd̄a prouisio ibi: cū igit. Ab. ¶ Casus. Patriarcha grandeñ. occasione cuiusdā cōsuetudinis exigit iuramentū fidelitatis ab epo castellano preter formā canonicā quā alij suffraganei cōsueuerūt pstare suis metropolitanis. archi. et canonici castellani videntes ex hoc eccl̄ie sue piudiciū gñari: ad se. ap. appellarūt/ ne occasiōe illi⁹ nihil exigat ab epo castellano vltra id qꝺ faciūt alij epi suis metropolitanis ppꝛ aliquā ꝯsuetudinē. vñ mādat pa. pñarche grādeñ. q̄ten⁹ cōtēt⁹ existat forā canonica quā ipe recipit ab epis subiectꝭ sibi nullo medio/ nec ampli⁹ exigat a castellano epo obtētu alicui⁹ cōsuetudis ptextu iuramēti pstiti: sciēs ꝙ pa. absoluit eū ab hmōi iuramēto q̄tū ad alios articulos: imo ipm deñuciat potius nō tenere. ¶ Nota ꝙ vbicūꝗ videt aliqs sibi preiudicium generari: potest appellare. Jtem quod tibi fieri non vis: alij nō facias. Jtē iuramentū nō extendit ad ea q̄ de iure prestanda non sunt.

¶ Glo. seq. reci. per obiect. de decre. cum inter. R.

d ¶ Appellarunt. Qꝛ eorū intererat: per tale eni iuramētū piudicabat eccl̄ie saltē de facto: q̄re admissa fuit appellatio. ij. q. vj. non solet. et ꝭ. de elec. cū iter. R. Et sic eps p iuramētū suū nō poterat ecclesiā obligare cū nō tenuerit q̄d ad illa q̄ preter formā canonicā continebant in eo. sꝭ. ꝭ. de reli. do. cū dilect⁹. nā delictum psone et ꝭ. xvj. q. vj. si epm. nec cōditionē ecclesie in hoc potuit facere deteriorē. ꝭ. de bōis. fraternitatē. sꝭ. ꝭ. de insti. cū venissent. vbi dicit ꝙ iuramētū a plato in piudiciū sue dignitatis prestitum nō piudicat ecclesie. et inuito prelato et cōtradicēte eccl̄ia posset p defensione ecclesie contradicere et repetere quod prestitum esset occasiōe talis iuramenti. xij. q. ij. non liceat pape. et ꝭ. de iureiur. sicut. ij.

e ¶ Nolles. Sic. dist. j. in pn. Unde ꝯsus. Qꝺ tibi vis fieri/ mihi fac: quod nō: mihi noli. Sic potes i terris viuere iure poli.

Versus.

f ¶ Forma. Quam hābes. ꝭ. de iureiurā. ego. N. †qua forma papa cōtētus est: vt ibi dicit. ergo multo forti⁹ et alij debent esse illa contēti. ſi. xxij. q. v. de forma. Jn qua forma debet spāliter inseri iuramentū de fidelitate et obedientia ꝭ. de priui. antiquā. ¶ Glosa sequens recitetur per obiec. quare cōsuetudo nō iuuat et soluit. scd̄o arguit.

†De forma abbatū de symo. ne dei. De forma canonicorū. deuerbō. sig. cū clerici. De forā rectoris ecclesie nōt. de iureiur. tua nos. ꝭ. ꝭm Host. Jo. an.

g ¶ Consuetudinis. Sic patet ꝙ cōsuetudo nō habet locū in hoc casu. cum talis cōsuetudo sit contra generalem ecclesie cōsuetudinē. c. di. cōtra morē: seruare eni debet morē alioꝝ etiā metropolitanoꝝ vt ibi dicit: et qꝛ per vsurpationem hoc faciebat: nō pdest ꝯsuetudo. x. q. iij. qꝛ cognouimus. et. xcij. di. illud. et. xxij. q. j. scisma. et. j. q. j. null⁹ eps. Jtē ē ar. ex eo ꝙ dicit: nil amplius exigas: ꝙ sua auctoritate pōt denegare quod cōtra generalē cōsuetudinē alioꝝum metropolitanoꝝ prestitit. x. q. ij. quia cognouimus. licet illud diu prestiterint. C. de agri. et cen. litibus. li. xj. et ꝭ. de cen. peruenit. ar. tps enim non inducit obligatiōnē sicut nec tollit. ff. de act. et obli. obligationū. ꝭ. placet.

¶ Glosa sequens tria notat.

h ¶ Juramenti. Nota ꝙ iuramētū nō extendit ad ea que de iure prestanda nō sunt/ licet super his iuretur. Juramentū eni nō fuit inuentū vt esset iniquitatis vinculum. ꝭ. de iureiu. q̄to. et. xxij. q. iiij. inter cetera. immo ipso iure nō tenet iuramentum quo ad alios articulos: qui in forma iuramēti non continent: vt dicitur hic in fi. et iuramenta contra statuta canonū prestita non tenent. ꝭ. de fo. cōpe. si diligenti. in fi. et quia iuramentū illud prestitū fuit in dānū ecclesie‡ vnde non tenuit. ꝭ. de iureiu. sicut. Jtem habes hic ꝙ iuramentum tenet pro parte: et pro parte non tenet. sic. xxij. q. ij. inter cetera. Jtem ar. ꝙ vtile non vitiatur per inutile.

Juramentū non est vinculum iniqtatis.

‡Jdaūt sꝺ id qꝺ post appellatione vel ante pstitum fuerit non ipedit q̄mi mus obligetꝰ dūmō sine interitu salutis seruari possit. ꝭ. de iure iur. si vꝺ. Jo. and.

Cum olim. ¶ Primo prouidet circa electionem faciendam. Scd̄o circa confirmationē ibi: mādātes. Ab. sic. ¶ Casus. Vacante monasterio sancti saluatoris messañ. monachi elegerūt quendam in abbatem personā videlicet indignā: et sic ipo iure fuerunt eligendi potestate priuati. mandat pa. priori fratrū predicatorum et archidia. regino quatenus auctoritate ipsius de gratia speciali concedant dictis monachis eligendi in alia seu postulandi liberam facultatem: lꝫ ipso iure hac vice sint eligendi potestate priuati: et cum ecclesia messañ. vacet ad presens: electionem suā presentent capitulo messañ. confirmandā prout de iure fuerit/ vel etiam infirmandā. ¶ Nota ꝙ ecclesia vacante capitulum supplet vicē episcopi in cōfirmationibus prelatorum.

i ¶ Priuati. Quia elegerunt indignū. ꝭ. de ele. cum in cunctis. et cum vintonieñ. et. c. congregato. et sic de gratia tantū restituit eis electio. vel quia non elegerūt infra tpꝰs. ꝭ. de elec. ne pro defectu.

¶ Glo. se. alleg. duas ꝯcor. in ꝯrium alle. iij. iura. et soluit rñdendo. ad ꝯtraria et remittit. Finis reci. p. q. quā soluit et remittit. Jo. an.

k ¶ Caplo. Sic patet hꝯ manifeste ꝙ vacāte eccl̄a ptās siue iurisditio epi deuoluit ad caplꝫ sic. ꝭ. de here. ad abolēdā. i pn. et. ꝭ. e. his q̄. Ar. ꝯ multa habes ꝙ ptās epi nō deuoluit ad caplm vacāte ecclia. ꝭ. ne se. va. illa. et. xxiiij. di. pbr̄i. ꝭm Jo. vt ibi no. lxxi. di. fraternitatē: vbi dꝫ ꝙ vacā. ec. collatio bñficioꝝ nō deuoluit ad caplꝫ: et ꝙ caplm nō pōt dare lniaꝫ alicui trāseundi ad aliā eccl̄iam si illic eligat: et hꝯ dꝫ ꝙ caplm pōt cōfirmare electū i abbatē vacāte eccl̄ia

†Quid de collegio cardinalium mortuo papa. not. lxxix. di. null⁹. ij. pleni⁹ de scisma. ca. vno. ꝯ ē hodie expeditū p cōsti. cle. de elec. ne ro. mani. Jo. and.

a S Tatuimus vt pbr̄i p̄mū locū:[a] dyaconi scd̄m: subdyaconi tertium. ¶ Et sic de reliquis obtineant ordinatim: etiā si posteri⁹ admittātur. ¶ Et qui maior est ordine: etiā si postea sit receptus: et in portiōe percipiēda potiorē[b] esse volum⁹: ac mino
b res facere seruitia consueta[c].
c

Idem archiepō coloceñ.

¶ Si ecclesia sita in aliquo archidyaconatu erigit̄ i cathedralem: a iurisditiōe archidyaconatus eximitur. Capl'm.xvj.

b C Um inferior potiorē soluere nequeat vel ligare[d]: sed potior inferiorē liget regulariter et absoluat: et satis absonū videatur: vt fili⁹ potestatem habeat in parentē[e]: miramur q̄ cū
e tu monasteriū de cheur. cōstitutum in firmien. archidyaconatu tue dyoceß. ecclesiā erexeris ca-
f thedralem[f]: archidya. firmiē. in tantā prorupit temeritatis audaciā: vt in episcopum ibi cōsecratū: et ecclesiā suā iurisditionē exercere presumat: et c. ¶ Mādamus q̄ten⁹ prefato archidyacono a cui⁹ iurisditione dictū epm
g denūciam⁹ exēptū[g]: id districte studeas inhibere. ¶ Prouiso vt

Que est ratio diuersitatis hinc inde? Ratio illa pōt eē: capl'm iō nō pōt alicui dare lnīam trāscundi ad aliā eccl'iam: q2 ibi ē q̄dā alienatio psone: s3 capl'm sine psensu p̄lati alienare nō p̄t se. vacāte. xij q.ij. si q̄ de reb⁹: s3 maior est alienatio psōe q̄ rerū. xij. q. j. p̄cipim⁹. Et iō nō p̄t dare lnīam transcūdi: sed p cōfirmationē de qua fit h̄ mentio nulla fit alienatio: nec p̄iudicat̄ epō futuro: et sic loquūtur ca. p̄dicta q̄ signant̄ p contrarijs. Ad illā decre. illa. dicas q̄ capl'3 nō potest cōferre beneficia q̄ ptinēt ad epm vacante eccl'ia: q2 oēs fructus et iura epat⁹ debēt fideliter custodiri et reseruari successori. xij. q. ij. hec huius placiti. et c. nō liceat. et. s. de of. or. cum vos. Sed collatio beneficiorū inter bona ep̄alia et fruct⁹ pputant̄: et magnū fieret p̄iudiciū epō successori p talē collationē: et iō nō pōt pferre nec distrahere tales fruct⁹ sicut nec alios: et de hoc dictū est. s. co. ti. his q̄. Et qd ibi min⁹ dr̄ supple hic. Et corā capitulo poterit obijci electo q̄cq̄d posset corā epō: et ita capl'm cognoscet tanq̄ eps de his q̄ obijcient̄ p electū: et cassabit electionē si cassanda fuerit al's nō assumet capl'm iurisditionē epi. de hoc dixi. s. de of. or. irrefra-
Additio. gabili. Alij dicūt q̄ cōtinet grām p illam decre. j. ne se. va. illa. vbi dr̄ q̄ nō inuenit̄ in iure q̄ collatio beneficij spectet ad capitulū.

Diuisio. S Tatuimus. Tria sunt dicta. Scd̄m ibi. et sic. Tertiū ibi: et qui. Ab. ¶ Casus. In ecclesia sancte marie maioris de vrbe talis erat cōsuetudo q̄ illi q̄ primo recipiebant̄ ibidē: p̄ferebātur illis q̄ posteri⁹ recipiebant̄ in sessiōib⁹/ et in portiōib⁹ pcipiēdis: etiā si esset maiori ordine cōstitut⁹: q2 istud inhonestū erat. statuit papa q̄ pbr̄i p̄mū locū teneāt. dyaconi scd̄m. subdyaconi tertiū: et sic de reliq̄s obtineāt ordinati: etiā si posteri⁹ sint recepti: et in portione pcipiēda q̄ in maiori ordine fuerūt: minorib⁹ preferant̄: et minores clerici faciant seruitia cōsueta. ¶ Nota q̄ maiores et digniores reputantur in maioribus ordinibus constituti.

¶ Glosa sequens. Signat contrarium et soluit.

a ¶ Primū locū. Q2 s̄m dignitatē cuiuscūq̄ q̄libet honorād⁹ est in sede. s. de cōsue. cū oli. et q̄ p̄or est in eodē ordine vl' dignitate ordinat⁹ in loco et in subscriptiōib⁹ premitti d3. xvij. di. ca. vl. et ff. de albo scri. l. j. et. lxxiij. di. epōrū. sic. s. e. c. j. et. lxxv. di. c. vl. miores enī maiorib⁹ obsequiū prestare debent. xciij. di. a subdyacono. C. de offi. rec. l. j. Ar. p. xxiij. q. iiij. sicut per excellētiā. vbi dr̄. nō gradus excellētior vel elegātior/ sed vite et c. et. xl. di. nō loca vl' ordines. Sed ibi loquit̄ quo ad virtutes siue de merito vite. xl. di. c. vlt.

¶ Gl. se. dicit ad ptē q̄ b̄nda sit rō psonarū et c. alle. ix. canones vnā decre. et iij. ll. i p̄riū alle. duos canones. q̄nq̄ decre. et vnā. l. et. soluit.

b ¶ Potiorem. Sic videt̄ q̄ in pceptione beneficiorū habenda sit rō psonatuū siue dignitatū vt plus pcipiant q̄ in potioribus sunt ordinib⁹ constituti: et meliora stipēdia cōferant̄ s̄m dignitatem cuiuscūq̄. vt. xij. q. ij. nobis. ca. vulterane. et c. cōcesso. et. di. j. ius militare. et. j. q. ij. c. vlt. et. lxxiiij. di. cōsuluit. et. lxj. di. miramur. in fi. Et his gradus ceteros antecedat quem labor plixior et stipendia meliora fecerint anteire. C. de offi. mag. offi. l. nemo. Et rō stipēdiorū habēda est. ff. de re mili. nō oēs. in p̄n. et in autē. de defen. ci. in p̄n. col. iij. vbi nobilitatis ratio habet̄. de pe. di. iiij. i domo. et. j. de preben. de multa. §. vl. et. xlj. di. nō cogant̄. Sed ptra videt̄ q̄ oēs q̄ in vna eccl'ia famulant̄: eq̄liter pcipere debēt. s. de consti. cū oēs. et c. cū. m. nec vni dandū est/ vnde alij scrupuloso corde moueant̄. xvj. q. vij. c. j. et dicit apl's. † Nō eni volum⁹ vt alijs sit remissio: nobis autem tribulatio. xxv. q. j. §. his ita. ad fi. ff. pro socio verū. §. si cū tres: vbi dr̄ q̄ ex eadē societate nō deb3 vn⁹ pl⁹ percipere q̄ alter: nec nobilis p̄ponit̄ ignobili: ar. j. de ap. cōstitutis. nec refert vndecūq̄ sunt. j. de insti. ad decorē. et dū q̄s laudabiliter officiū suum exequit̄: ex abundanti requirit̄ sue notio nationis. j. de iudi. cū deputati. Quid ergo est dicendum? Dico q̄ ab initio consideranda est nobilitas siue scia: vt etiā maiorib⁹ et pluribus b̄ñficijs honorent̄ ab illis qui eos pmouēt. j. de p̄bē. de multa. et circa eos qui simul sunt in ecclesia honestū esset vt q̄ maiores sunt plus pcipiant et digniores: s̄m q̄ dicūt iura priora. Sed circa hoc plus cōsideratur vniuscuiusq̄ ecclesie psuetudo. s. de cōsti. cū oēs. et c. cū. m. S3 si nulla sit psuetudo puta q2 eccl'ia fundat̄ de nouo: tūc videtur q̄ s̄m locū et meritū cuiuscūq̄ sunt danda stipēdia. Sed videt̄ q̄ recurrendū sit tunc ad psuetudinē vicinarū eccl'iarū siue puincie. j. de cen. super eo. Iure cōi nō plus credo dādū maiorib⁹ q̄ minoribus nisi consuetudo cōtrariū inducat. et s̄m hoc pōt exponi potiorē. i. priorē vt p̄mo pcipiāt q̄ in maiori ordine sunt pstituti: et h̄ seruari pōt i ecclesijs vbi nō sūt disticte p̄bēde: vbi vo distincte sunt q̄lib3 pcipit p se suos reddit⁹: et h̄ nō credo p̄bēdas eē distictas: sed fructib⁹ collectis q̄tidie forte pcipiūt quilibet portionē suam. ¶ Glo. se. distinguit duplex seruitiū diuinorū et c. Itē reuerentiā et obedientiam.

Persona rum rō an sit habenda in bñficiorū pceptione.

c ¶ Seruitia cōsueta. Nota q̄ minores seruitia facere debēt maioribus. hoc intelligo circa seruitia exhibēda in obsequijs diuinorū vt s̄m q̄ quilibet minor est in ordine maiora seruitia faciat s̄m suū ordinē debita put dr̄. xciij. di. subdyacon⁹. et c. seq̄n. i quibus ostendit̄ quid pertineat ad officiū cuiuslibet. Alia vo seruitia ex diuinorū celebrationes facere nō tenent̄: si que nō ptinent ad obsequia ecclesie. Reuerentiā tamen minores maiorib⁹ exhibere tenent̄: vt minor assurgat maiori: et cedat ei primū locum i sedendo et in eūdo. xciij. di. a subdyacono. nisi minori in ordine maior administratio sit concessa. vnde archipbr̄ archidyacono debet reuerentiā rōne administrationis et officij sibi cōmissi. xxv. di. perlectis. et. s. de offi. archi. ad hec. in mādato siue iudicio nemo tenetur alteri: nisi ei q̄ habet administrationē vel iurisditionē sup eum cui obedire tenet̄ in his q̄ spectant ad officiū suū: et eius honesta et salubria mādata obseruent. s. e. dilecta. et. s. de offi. archi. ad hec† s. de offi. archipsby. c. j. ij. et. iij. et. j. c. proxi.

† Vel cum minor gerit locū maioris. xciij. di. c. vlti. Jo. and.

C Um inferior. Primo narrat factū. Scd̄o puidet epō ibi: mādam⁹. Tertio puidere mandat archidyacono ibi: prouiso. Ab. ¶ Casus. Archiep̄us coloceñ. de lnīa dn̄i pa. monasteriū de cheur. constitutum in firmieñ. archidyaconatu. dyoc. colocē. erexit ecclesiā cathedralē. et pa. ec. illā exemit a iurisditiōe ipsius archi. Archid. p̄dict⁹ in tantā prupit audaciā: vt in epm ibi cōsecratū: et in ecclesiā suā iurisditionē exercere presumpsit: significatū fuit hoc dn̄o pape. vn̄ sup hoc scribit ipsi coloceñ. dicens q̄ inferior potiorē soluere nequit/ vel ligare: sed potius maior minorem regulariter absoluit: et inhonestū est et absurdū vt filius potestatē habeat in parentē: et ideo mādat ipsi colocē. vt p̄fato archi. districte precipiat: ne de cetero i dictū epm talia attēptare p̄sumat: cū dn̄s pa. ab ipsi⁹ iurisditiōe ip̄m exemerit: ita tn̄ vt si pter hoc archidyaconatus iura ledunt̄ in dyoc. sua absq̄ iuris alieni p̄iudicio: recōpensationē faciat congruentē. ¶ Nota q̄ minor in maiorē potestatem habere non debet. Item sine alterius preiudicio ecclesia construi debet/ aut ampliari.

¶ Glo. seq. ponit tres regulas: et a qualibet illarum excipit. secundo ar. et illud determinat.

d ¶ Ligare. xxj. di. inferior sedes. Nota ex hoc loco q̄ inferior superiorē nō pōt ligare vel soluere. Itē q̄ pōt ligare pōt et absoluere. Et econuerso q̄ pōt absoluere pōt ligare sic. ff. de re iudi. l. iij. Primū recipit exceptionē: cū maior subijcit se etiā miori. ij. q. vij. nos si incōpetenter. et. ff. de iurisdi. om. iud. est receptū. Scd̄m recipit exceptionē. s. de of. dele. q̄renti. vbi aliq̄s pōt ligare: sed post annū nō pōt absoluere. Tertiū silr h3 exceptionē. de cō. di. iiij. sanctū est vbi penitēs q̄s pōt absoluere tpe piculi: q̄ tn̄ nō pōt ligare. Itē est hic ar. q̄ si papa mādat alicui vt excōicet aliquē q̄ pōt absoluere illū: q2 excōicatio et absolutio pari pditione censent̄: vt cui vnū cōmittit̄ et reliquū. de pe. di. j. vbū. Sed hoc nō credo si hoc sibi tātū q̄si executori pmittat̄: cū ad certū articulū dat⁹ sit executor. ar. s. de offi. dele. super questionum. §. j. et c. fi. §. fi.

Excōicare valens ex mādato pape an possit absoluere

e ¶ Parētē. Immo ecōuerso fili⁹ d3 eē i p̄ris ptāte. j. de puer. ifi. ca. vlt. et insti. de p̄ria po. §. ius aūt. Ar. p. s. de renū. ad supplicationē: vbi minor preest maiori: et iurisditionē h3 in ip̄m: imo pater d3 regere plēs suā. xxiij. q. iiij. duo ista nomia. et. C. de emenda. ppin. l. vna. j. de sen. exc. cū volūtate. §. vlti. et fili⁹ etiā dū est in ptāte patris agere p reb⁹ suis nō pōt. C. de anna. excep. l. j. §. j. in fi.

¶ Glo. se. in p̄n. et in fi. fortificat textū. in medio signat contrariū.

f ¶ Cathedralē. De lnīa dn̄i pape. xvj. q. j. p̄cipim⁹. et. xxij. di. c. j. et. j. de exces. pla. sicut vnire. et. j. ne se. va. ca. j. al'as auctoritate ppa nō potuisset: q2 hmōi mutatiōes translatiōes et cōsimilia debēt fieri de auctoritate pape. vij. q. j. mutatiōes. Ar. p. s. de offi. ordi. qm̄ i plerisq̄. §. phibem⁹. et h̄ factū fuit ppt lōgā et latā puinciā: vel pter diuersitatē linguarū. s. de. of. ordi. qm̄. et. c. inter cetera. qd l3 ex aucte illius canonis: qm̄. et. s. de transla. inter corporalia.

¶ Glo. se. reci. p obiec. et solu. et solutiōi signat p̄riū cui respondet.

g ¶ Exemptum. Nā sol⁹ papa eximit epōs. xvj. q. j. frater noster.

Sed per hãc exceptionẽ q̃ fit ab archid. nõ intelligit̃ exẽpt⁹ a iurisditione epi: ⁊ sic videt̃ q̃ nisi fuisset exẽpt⁹† a iurisditiõe archi. iurisditionẽ haberet in eũ: s; q̄r h̄ erat inhonestũ: vt maior subesset minori et c̃ iura .xxj. dist. iferior. ⁊ .xciij. dist. a subdyacono. ⁊ ideo exemptus fuit omnino a iurisditione ipsius.

† Non eximit: imo denunciauit exemptum Jo. and.

q̃ sic. ar. huius. c. x. q. ij. hoc ius. Sed q̄s dicem⁹ p̄ntes: an illos tm̃ q̃ sunt in eccl'ijs suis: an etiã illos q̃ sunt i p̄uincia: q̄ d vr̃. C. de prescrip. lõg. tẽp. l. vlt. Vñ credo q̃ req̄rẽdi sũt: dũmõ sint in p̄uincia: q̄r p̄ p̄nte ibi habent̃. Idẽ crede si minor ps capl'i sit p̄ns q̃ debeat vocare alios q̃ sunt in p̄uincia / si cõmode vocari p̄nt quousq; saltẽ sit ibi maior pars capl'i.

a ¶ Preiudicio. Et sic papa nõ intẽdit alij p̄ suas lr̃as p̄iudiciũ irrogare. sic. s̄. de p̄sue. cum oli. i fi. et. s̄. de offi. or. l; cũ p̄cor. ⁊. s̄. de vsu. pal. ex tuar. ff. ne q̄d in loco publi. l. ij. §. merito. ⁊. §. si q̄s a p̄ncipe. et. s̄. de offi. deleg. sup eo. et. ix. q. ij. nunc vero.

si ex hoc archidy. firmien. iura ledunt̃: i dyocesi tua (vbi expedire viderit) absq; alieni iuris p̄iudicio a recõpẽsatione illi facias cõgruentẽ. ¶ Idẽ lemouicen. archidy. ⁊ p̄ori scte radegũdis picta:

¶ Cõpositionẽ sup iure p̄matie vn⁹ solus cui⁹ interest poterit impedire. Capl'm. xvij.

Diuisio. Humilis doctrina. In p̄positione sup iure p̄matie facienda debẽt oẽs p̄lati p̄uincie ⁊ capitula eccl'iarũ cathedraliũ p̄sẽtire. Et duo facit: nã mãdat p̄positionẽ publicari si p̄lati consentiãt. Scd'o ibi si qui vero. dissentiẽtes mandat citari ⁊ publicationẽ nõ fieri. Ab.

¶ Casus. Inter archiep̄m bituricen. et archiep̄m burdegalen. cõtrouersia fuit diuti⁹ agitata sup iur̃ p̄matie q̄s eorũ d; eẽ p̄mas. dñs pa. greg. post diutinã p̄certationẽ quãdã fecit p̄uisionẽ inter ip̄os: quã p̄uisionẽ misit q̄busdã: mãdãs eisdẽ quaten⁹ requirãt assensum p̄latorũ burdegalen. p̄uincie in ea p̄ntiũ / ⁊ cõsensum capitulorũ cathedraliũ eccl'iarũ eiusdẽ p̄uincie: ⁊ assensum bituricen. capl'i sup ip̄a p̄uisione: quo habito p̄uisionẽ illã solẽniter publicauit: ⁊ si aliq̄ cõsensum p̄stare noluerint publicatiõi p̄dicte supsedeant: et eisdẽ precipiant vt p̄sonaliter si p̄lati fuerint: ad p̄ntiã pape accedãt: vel si capl'a fuerint p̄ p̄curatores idoneos cõpareant: p̄secuturi corã papa ius si quod habẽt: satisfacturi p̄ti alteri si succubuerint in exp̄ẽsis. ¶ Nota q̄ oẽs vel aliq̄s tãgit eorũ cõsensus requirẽd⁹ est. Itẽ q̃ succubit in exp̄ẽsis / cõdẽnari d;: s; hoc ideo statuit̃ in casu isto: q̄r quasi fundata erat intentio bituricen. per illam prouidentiam: et ideo si succumbant calumniari videntur. Ber.

b Humilis doctrina b magri ⁊. c ¶ Mandam⁹ q̃ten⁹ p̄latorũ c burdegalen. p̄uicie i ea p̄ntiũ d: ⁊ cathedraliũ capl'orũ eiusdem: e necnõ ⁊ bituricen. capl'i e sup p̄uisione quã inter biturice. ⁊ burdegale. archiep̄os i cã p̄macie duximus faciẽdã: req̄rat assẽsũ: quo hito / p̄uidẽtiã nr̃a; solẽniter publicet. ¶ Si q̄ vo p̄sensum p̄stare noluerit f: vos supsedẽtes publicatiõi p̄dicte: districte p̄cipiatis eisdẽ: g vt p̄sonaliter g: si p̄lati

h fuerint: vel si alij h p̄ p̄curatores idoneos nr̃o se p̄spectui rep̄sentent: p̄secuturi corã nobis ius si q̄d h̄re p̄tẽdũt: et satisfacturi p̄ti i alteri si succubuerit: in exp̄ẽsis i.

De treuga et pace

Alex. iij. in conci. lateran.

¶ Statuit tp̄a treugarũ p̄ẽas violantiũ. Ca. j.

k Treugas k a q̄rta feria post occasũ solis: vsq; ad secũdã feriã i ortu solis: ab aduentu dñi vsq; ad octauas epyphanie: ⁊ a. lxx. vsq; ad octauas pasche: ab oĩb⁹ inuiolabilit̃ obs̄uari p̄cipim⁹. ¶ Si q̄s autẽ treugas l frãgere l p̄sũpserit: post tertiã admonitionẽ (si nõ satisfecerit) su⁹ ep̄s sniam excõicationis dictet

Si autẽ sint extra p̄uinciã aut ita remoti q̃ cõmode vocari nõ possũt / presentes disponant de rebus ec. q̄r tota p̄tas et ius vniuersitatis remanet penes illos q̄cumq; sint. ff. quod cuiusq; vniuer. l. sicut.

e ¶ Capituli. Per hãc decre. p̄bat̃ q̃ p̄latus si ne cõsensu capl'i nõ p̄ōt agere nec cõponere. sm̄ q̃ notat̃. s̄. de rest. sp. e do ceri. ⁊. j. de p̄cu. c. j. Ar. ad h̄. s̄. eo. dilecti. B.

¶ Glo. se. arg. duo.

f ¶ Noluerint. Not. q̃ ille cui⁹ iterest ip̄edit p̄uisionem pape: sicut aliquis retardat executionẽ sn̄ie. j. de testi. veniẽs ij. et. j. de re iu. cũ sup cõtrouersia. ar. q̃ nõ intendit papa alicui preiudicare per suas litteras.

g ¶ Personaliter si p̄lati. Cũ eni q̄s citat̃ vt p̄sonalit̃ veniat ad causam non sufficit tũc mittere procuratorẽ vt hic videt̃. Si vero simpliciter citet̃: tũc potest mittere procuratorẽ. C. de procu. l. vlti. in prin. vel ipse debet ire. j. de do. et cõtu. cũ dilecti. et. C. de p̄cu. l. vlt. Sed cũ p̄sonaliter q̄s citat̃ ⁊ ipse ire nõ p̄ōt: vl' etiã in alio casu cũ simpliciter citatur. si cã sua ardua sit: nõ cõpellit̃ mittere p̄curatorẽ. C. de p̄cu. l. vlti. sed debet in vtroq; casu nunciũ destinare ad allegãdas cãs q̄re venire nõ possit. j. de p̄cu. querelã. ⁊ ibi dicit̃ de hoc. Et illd' scire debes q̃ delegat⁹ a sede ap̄lica nõ p̄ōt iubere alterutrã p̄tẽ corã se p̄sonaliter p̄parere: si de h̄ nõ habeat sp̄ale mandatũ: nisi cã sit criminalis vel p̄ veritate dicẽda: vel p̄ iuramento calũnie faciendo iuris necessitas hoc exigat in decre. Inno. q̄rti. j. de iudi. iuris esse ambiguũ / sed papa hoc facere potest: q̄r non astringitur legibus vel canonibus† vt hic patet.

Citat⁹ an possit mittere p̄curatorem.

† Vnde ex plenitudie p̄tãt; cogit cos hic p̄sonalr̃ venire vel p̄p̄t p̄sonar legalitatẽ. ff. de procur. si actor. vel p̄pter magnitudinẽ cãe. j. de p̄cur. ca. ij. al's p̄lat⁹ etiam sñ lit. p̄ref. dat p̄curatorem. j. de procur. si. calum. cũ causam. sm̄ Gof. Jo. and.

b ¶ Humilis doctrina. Bene dicit humilis: nã magister d; eẽ humilis ⁊ benign⁹ auditorib⁹: ⁊ humiliter docere nõ cũ austeritate ⁊ potentia. vt. xlvj. di. h; hoc. austeritatis aũt nimie increpatio nec correptionem recipit nec salutẽ. xlv. dist. cũ beat⁹. ⁊ nimia seuicia p̄ceptoris culpe p̄parat̃. ff. ad l. aquil. p̄ceptoris. modica tñ ⁊ leuis cohertio p̄cedit̃ mgr'o: ita vt excõicationẽ nõ incurrat. j. de sen. excõ. cũ voluntate. et. c. ex tenore. ⁊. xxiij. q. v. circũcelliones. ad fi. nec seuiendi audacia d; p̄cedi: nec paterna diligẽtia omitti. vt ibi dicit̃. ⁊. c. circũcelliones. in fi. q̄r dũ nimiũ seruat̃ humilitas regendi frangitur auctoritas ‡ lxxvj. di. quando necessitas.

Mgr'i q̄litates sunt multiplices.

‡ Vñ non patiatur se p̄tẽni. ff. de of. p̄resi. ob seruãdũ ⁊ tenendũ est ergo mediũ de of. custo. c. j. Jo. and.

¶ Gl. sc. q̄rit. obijcit q̄re ex p̄te burde. nõ suffic̃ cõsensus capl'i: sicut ecõuerso cũ p̄lat⁹ cũ capl'o litiget donec p̄poat. So. q̃ p̄p̄t iteresse

c ¶ Prelatorũ. Sed q̄re req̄rit̃ cõsensus istor p̄latorũ: Videt̃ q̃ cõsensus capl'i burdega. sufficiat in tali p̄uisione: sicut ex alia p̄te sufficit p̄sensus capl'i bituricen. q̄r p̄lat⁹ de cõsensu capl'i sui litigare p̄ōt. j. de p̄cu. alia q̄dẽ. p̄ōt etiã donare. j. de do. pastoralis. i fi. et. j. de his q̃ fi. a p̄la. sine p̄sen. ca. cũ nos. p̄ōt etiã p̄positionẽ facere. j. de trãsac. p̄tingit. et. j. de deci. ex multiplici. Dicas q̃ ideo requirit̃ cõsensus prelatorũ ⁊ capitulorum cathedraliũ ecclesiarũ burde. p̄uicie: q̄r p̄ illã p̄uisionẽ reñuabat̃ ius bituricen. archiep̄o i burde. p̄uicia vt possit visitare. Vñ hoc respiciebat p̄latos et capl'a: q̄r tũc eũ p̄curare tenerent̃: cũ accedit ad eorũ eccl'ias† . j. de prescrip. cũ ex officij. j. de cẽ. sopite. et ita eor̃ intererat cõsentire vl' cõtradicere. q̄r q̄d oẽs tãgit ab oĩb⁹ ẽ approbãdũ. s̄. de offi. archi. ad hoc. in fi. et. s̄. de temp. or. si archiep̄s. ⁊. lxvj. di. archiep̄s. ⁊. liiij. di. c. j. et in cõcedẽdo haustũ aque oẽs vocandi sunt qui ius habẽt. ff. de aqua plu. ar. in cõcedẽdo. et ideo requirunt̃ vt cõsentiãt vl' dissentiãt. Ex alia p̄te sufficit p̄sensus capituli bituricen. q̄r per illam p̄uisionẽ p̄sulebat̃ bituricen. archiep̄o: nec intererat aliquid prelatorũ bituricen. prouincie de illa prouisione.

† Itẽ ex iure p̄matie ip̄or̃ cause ad ip̄m deferri poterũt per appellationẽ gradatim. Itẽ p̄ negligẽtiã de voluct ad ip̄os b̄ñficiorũ col latio et his similia. Jo. andree.

¶ Glo. sc. ar. querit ⁊ soluit. Iterũ querit ⁊ soluit: ⁊ dat simile.

d ¶ P̄ntiũ. Ar. q̃ p̄ntes tm̃ requirẽdi sũt ad cõponẽdũ ⁊ codẽ mõ ad litigãdũ: sic in alienatiõib⁹ faciẽdis. x. q. ij. hoc ius. ver. si autẽ. ar. ⁊. vij. q. j. fact⁹. Sed q̄d esset si modica p̄s prelatorũ eẽt p̄nsit lõge maior eẽt absens: ⁊ codẽ mõ de capl'is: nũq̄d sufficit p̄sensus illorũ paucorũ ad p̄sentiẽdũ huic p̄uisiõi vel ad mouendã litẽ: Vr̃

b ¶ Vel si alij. Ut capl'a q̃ nõ nisi p̄ p̄curatores venire possunt.

¶ Glo. seq. ar. et remittit ⁊ argumento respondet.

i ¶ In expensis. Sic vr̃ p̄ lr̃am istã q̃ vict⁹ victori cõdẽnandus est semp in exp̄ẽsis. ar. j. de pe. calũniã. de hac materia tractat̃ plene. j. de do. et cõtu. finẽ. Sed hoc ideo q̄r iã q̄si intẽtio actoris fundata erat p̄ cõpositionẽ: et iõ si succũbant q̄si calũniose videant̃ h̄ fecisse: q̄r tũc demũ p̄sueuit dici q̃ vict⁹ in p̄ma cã victori sit cõdẽnãdus: ⁊ q̄si ad terrorẽ hoc dixit papa: vt si dubitarẽt de iure suo nõ litigarẽt. Et ẽar. op. q̃ vict⁹ victori sp̄ sit p̄dẽnãdus in exp̄ẽsis.

¶ Rubrica De treuga et pace. Quia iudicũ ẽ ad pacẽ discordantes reducere. xc. di. per totũ. ideo q̄r est tractatũ de offi. iudicũ merito annectit̃ hec rubrica. Vel aliter sic: q̄r maiorũ ⁊ sup̄iorũ ẽ treugas ⁊ pacẽ inire: subditor̃ vero obedire. ergo ⁊c. ¶ De hac materia tractat̃. xc. di. per totũ. xxiiij. q. iij. si q̄s romipetas. et. c. illi.

Treugas. ¶ In p̄ia p̄te determinat tp̄s feriarũ in actu bellandi. In secũda ponit penã rũpẽtiũ treugã. In tertia instruit oẽs q̄d facere debẽt vt treuge ⁊ paces seruẽtur: ⁊ ponit penã cor̃ rõne negligẽtie. An. de bu. ¶ Casus. Primo dicit̃ q̃ treuge durare debẽt a q̄rta feria post occasum solis vsq; in diẽ lune in ortu solis ab aduẽtu dñi vsq; ad octauam pasche: hoc tñ nõ seruat̃. Scd'o dicit q̃ q̃ treugas fregerit: excõicetur post tertiã cõmonitionẽ: et null⁹ excõicato cõmunicet. Tertio dicit q̃ triplex funicul⁹ difficile rũpit̃: iõ mãdat̃ q̃ ep̄i oẽs sibi cõsiliũ et auxiliũ ip̄ẽdãt. et q̃ sec⁹ fecerit / puniat̃. ¶ Nota q̃ trina amnitio debet p̄cedere vindictã. Itẽ sententia ferenda est in scriptis. Item funiculus triplex difficile rumpitur.

k ¶ Treugas. Treuga est securitas prestita rebus et personis discordia nondũ finita. Additio. Pax vero est finis discordie q̃ debet haberi in voluntate: guerra in necessitate. vnde bellam⁹ vt pacẽ habeam⁹. xxiij. q. j. nisi bella. et. c. noli estimare. Jo. an.

Treuge diffinitio.

¶ Glo. sc. notat. obijcit p̄ locũ a diuisione ⁊ dupliciter soluit.

l ¶ Frangere. No. q̃ hec treuga canõica ẽ‡ ⁊ nõ p̄uẽtõalis: si eni eẽt p̄uẽtionalis sp̄ s̄uaret̃: nã fides hosti s̄uãda ẽ. xxiij. q. j. noli estimare. S; q̄liter itelligit̃ q̄d d̃r de ista treuga? Si itelligit̃ de iusto bello: a tali nll'o die cessãdũ ẽ et dñico die. xxxiij. q. vl. si nulla. j. de reg. iu. q̄d nõ ẽ licitũ. Si vo de bello iniusto: h̄ nll'o tp̄e faciẽdũ. So.

‡ Que dissidet a iure s̄uãda nõ ẽ vt scripsi ĩ homi. p̄ humani. li. vj. sup vbo p̄petuo. Jo.

pt itelligi de iusto bello: ⁊ lȝ nūq̄ sit cessādū a tali: min⁹ tū vacādū est ei i h tpe q̄ i alio: vñ capl'm illō sī nulla: itelligit qñ ineuitabil' vrget necessitas. Ul' pt itelligi de iiustis bellis: vel pa. respexit ip sum factū vt nō semp darēt opam bellis: ⁊ iō ob reuerētiā dierum tūc cessarent: ⁊ nullo tpe debet fieri: ⁊ multomin⁹ isto tpe. Sed q̄ dicit h hodie nō tenet: et epi q̄ non seruāt hāc pstōnē: nō dicunt trans gressores: quia nō fuit a maioribus vtentium ap probata hmōi treuga. iiij. dist. §. leges. Uin.

a ¶ Uicinis. xj. q. iij. ca. cure.

b ¶ Cōfirmet. i. obfuet: ⁊ ita ipo facto cōfirmat eā: al's necisirmare pōt cū nō hȝ iperiū par i pa rē. xxj. di. inferior. ⁊ c. de niq̄. ⁊ melius. §. de elec. innotuit. et. ff. de arbi-tris. l. nā magistratus. †al' timo re.

c ¶ Periculo. Id ē ex cōmunicatiōi subijciat xxiiij. q. iij. illi q. vbi hoc idem dicitur.

d ¶ Funicul⁹. Prim⁹ est excōicatio pprij epi Scōs est vicinorū epo-rū obseruatio seu cōfir-matio. Terti⁹ cōsiliū et auxiliū eorūdē: ⁊ ideo quāto fortior est diffici-lius rumpit. C. cōia de successo. autē. itaq̄. ff. de libe. leg. l. iij. in fi. Funicul⁹ excōica-tionis tri-plex.

e ¶ Consilium. Not. q̄ prelati tenent sibi mu-tuū prestare ɔsiliū ⁊ au xiliū. xciij. di. pcipim⁹. ⁊ c. perlatum.

in eū: ⁊ scriptā vicinis[a] epis an-nūciet: quoȝ nullus excōicatū i cōione recipiat: imo scriptā sen-tentiā quisq̄ ɔfirmet[b]. Si quis autē hoc violare psumpserit: or-dinis sui piculo[c] subiaceat. ¶ Et qm̄ funicul⁹[d] triplex difficile rū-pitur: precipimus vt epi ad solū deū et ad salutē ppli habētes re spectū oi trepidatione seposita ad pacē firmiter tenēdā: mutuū sibi cōsiliū[e] et auxiliū prebeant: neq̄ hoc alicui⁹ amore† vl' odio pretermittāt. Q̄ si quis in hoc ope tepidus inuēt⁹ fuerit: dānū pprie dignitatis icurrat. Idē.

¶ Persone hic enūerate plena securitate gaudēt tempe guerre.

Innouam⁹[f] vt pbr̄y C. ij. teri/ monachi/ cōuersi: pe-grini: mercatores: rustici: eūtes vel redeuntes: vel in agricultu-ra existētes[g]: ⁊ aialia q̄b⁹ arāt ⁊ semina portant ad agrū: ɔgrua securitate letentur.

¶ De pactis.

Ex concilio Aphri.

¶ Pacta q̄tūcūq̄ nuda seruā-da sunt. Capitulū. j.

Innouam⁹. ¶ Ca sus. Dicit hic q̄ pbri/ monachi conuersi/ via-tores/ agricole/ ⁊ aima lia que portāt ad agrū semina vel arant: potiant securitate. ¶ No-ta que persone/ ⁊ que animalia gaudent treugis.

f ¶ Innouamus. Quia iam statutum erat. xxiiij. q. iij. si quis ro mipetas. et. c. paternarū.

g ¶ Existentes. Ergo dū vacāt agriculture tm̄ hñt priuilegiū† si cut militi nō currūt tpa dū est in militia. C. qb⁹ nō obest longi tpis prescriptio. l. vlti. sed aialia semp habent: vnde pignori dari nō pos sunt. C. que res pigno. ob. non pnt. l. pignorum. †Idē in pegrinis scȝ q̄diu pegrinant. bm̄ Ho. si-cut ⁊ legati priuilegium hñt q̄diu i legatiōe sūt ff. de iudi. l. ij. §. legatj. Jo. and.

¶ Rubrica De pactis. Supra visum est de pace: sed q̄ pacta ⁊ transactiones sunt q̄dā ɔuētiōes ex pace facte. ideo ⁊c. Abbas si. ¶ De hac materia habetur. xxij. q. iiij. in multis. ca.

Antigon⁹ eps. ¶ Judex ecclesiastic⁹ puidet seruāti pactū cōtra nō seruantē. h. d. Diuidit. Nā pmo ponitur dictū antigonij epi. Secūdo approbatio concilij ibi: di xerūt. Ab. ¶ Casus. Antigon⁹ eps maturen. in concil. africano grauē depoluit q̄rimoniā de optantio epo: q̄ cū inter se pactū fecissent q̄ alter nō subtraheret alteri⁹ pplos: optāti⁹ eps non seruauit pacta inita inter eos: sed alliciebat pplos antigoni. Unde petebat vt pacta inita inter eos seruētur/ aut cōuētus si se nō correxerit: eccl'asticā sentiat disciplinā. vniuersi dixerūt. pax ser uetur: ⁊ pacta custodiantur. ¶ Nota q̄ pacta seruari debent. ¶ Glo. se. notat pacta seruāda. alle. iij. canones et vnā legem. ponit quattuor casus quibus non valet pactum. In fi. arg. ex nudo pa cto ⁊c. rationem reddit et remittit.

h ¶ Pax seruet. Reformata per pacta inita inter epos q̄ cōtēde-bant ad iuicē de iure parrochiali. Et ita est ar. q̄ pacta legitia cu stodiant. xx. q. j. puelle. i fi. ⁊. xxij. q. iiij. innocēs. ⁊. xviij. q. ij. cleutbe rius. Pacta eni legitia que neq̄ dolo malo neq̄ aduersus leges: neq̄ qb⁹ fraus alicui fiat facta sunt: seruabo ait pretor. ff. de pactj. l. iuris gentiū. §. ait ptor. Pactū ↄo qd̄ dolo initū est non valet. §. de rerū pmu. cū vniuersorū. C. de excep. ⁊ pscriptio. aduersus. Itē si alteri sit captiosum. ff. de rescindenda venditiōe. id qd̄ q̄si. in fi.‡ Itē si sit ɔ bonos mores. C. de inutilib⁹ stipulationi. ex eo.† Itē quod obseruatum vgit ad dispendiū salutis eterne nō tenet. §. eo. pactiones. vbi de hoc. Itē habes h ar. q̄ ex nudo pacto orit actio. xij. q. ij. q̄cūq̄ suffragio. ⁊. q. v. q̄ Jo. lȝ sit ɔtra pm̄ leges. ff. de pac. l. iurisgētiū. §. igit. nuda pactio obligationē nō parit/ sȝ parit exce-ptionem: q̄ mortaliter peccat recedēdo a pacto. ar. xxij. q. j. pdicā dū. q̄ inter simplicē loq̄lā et iuramētū nō facit de⁹ differētiam. ‡ Si abem ptione pfe cta tutoris auctē pu-pillus sine ipsi⁹ aucto-ritate p pa ctū discedit nō valet pa ctū qd̄ esset alteri ca-ptiosum vt scȝ teneret vēditor et nō emptor Jo. and. † Loquit

xxij. q. v. iuramēti. De h dic vt habes. xij. q. ij. c. q̄cūq̄ suffragio. de pacto fu ture succes-sionis.

Quotiens. Fuit forte hoc. c. exordiū cōfirmationis quorun-dā pactoȝ. Ab. ¶ Casus. Si aliqua pactio vel ɔuentio fa cta est inter aliquos ne dubitatio sit in futurū sup cōuentione illa pa. requisitus debet illā ratā habere p securitate ptiū. ¶ Nota q̄ ratihabitio retrotrahi-tur: ⁊ mādato cōparat. ¶ Glo. seq. arg. q̄ ratiha bitio retrotrahitur. all'. vnam cōcor. signat vnū cōtrarium. soluit distin guendo: ponens primā partē p regl'a: dat tres casus exceptos.

Antigon⁹ eps di xit: ⁊. j. ¶ Aut ini ta pacta suā obti neant firmitatē: aut conuētus (si se non cohibue-rit) ecclesiasticam sentiat disci-plinam. ¶ Dixerunt vniuersi: pax seruetur[h]: et pacta custodiā-tur. Gregorius.

¶ Cōuētio inualida p ɔsensum superioris validatur. Cap. ij.

Quotiēs in ɔuētiōib⁹ no-ster expectat assensus: ne i dubiū veniāt que gerunt/ rati habitio[i] eas debet p securitate partium solidare[k]. Idem.

¶ Judex dȝ studiose agere vt p missa adipleant. Ca. iij.

Qualiter in sardinia: et. j. ¶ Studiose agēdū est: vt ea q̄ p-mittūtur ope cōpleant[l]. Alex. iij. Exoneñ. et Uuig. epis.

¶ Nō valet pactū p qd̄ bñficiū eccl'iasticū dȝ pecunia resignari.

Cum pridē. S. Cap. iiij clericus procurator poris ⁊ monachoȝ de acra. ⁊. P. cleric⁹ p cā q̄ inter eos et predictū. P. ac fratrē ei⁹: cui⁹ vicem se gerere

i ¶ Ratihabitio. i. con firmatio: ⁊ ita si pactū ab initio etiā nō teneat per ratihabitionē supe-rioris fit validū. §. ti. p xi. c. j. Argumētū est er-go q̄ ratihabitio retro-trahit ⁊ mādato ɔpara tur. ar. §. de clandesti. de spon. c. ij. Sed cōtra vi-det. ff. de his q̄ notā. in-famia. quid ergo. Sȝ di stingue. vtrū tale sit qd̄ ab initio mādare vel cō cedere potuit q̄ ratū ha bet: ⁊ tūc mādato cōpa rat al's nō: vt potes col ligere ex fi. illius. l. ff. de of. procōsul. obseruare. ⁊. ff. de suitutib⁹ rustico rū pdiorū. p fundū. et. §. de reg. significatū. et. c. cū virū. sȝ q̄si reglare vi det vt ratihabitio retro trahat et cōfirmet pce-dētia. ff. de pig. si fund⁹. §. si nesciēte. §. de his q̄ fi. a prela. sine consensu capl'i. cū nos. Ratihabi tio tū hȝ exceptiones in filia que nubit tpe luct⁹ postea pferatū hñte. ff. de his q̄ nota. i famia. qd̄ g. fallit in pupillo vbi non valet ratihabitio tutoris: nisi presens sit in ipso negocio. insti. de auctoritate tutorū. §. tutor. et. ff. de auctē tutorū. l. obliga-ri. §. pupillus. fallit in seruo. ff. de acquirenda hereditate. l. si quis. §. iussum. vbi debet precedere iussus domini.

k ¶ Solidare. i. ɔfirmare. ⁊ itellige cum cāe cognitiōe. §. de cōfir. vti. vel inuti. c. j. ⁊. ij. vbi de h. al's parū valeret ɔfirmatio i forā cōi

Qualiter. Casus. Dicitur q̄ studiose est agendū vt que ore ɔmittunt/ opere cōpleant. ¶ Nota q̄ ea q̄ pmittunt: adim pleri debent. Itē nota q̄ verba accipienda sunt cū effectu. Ber. ¶ Glosa sequens inducit simile. ar. et signat contrarium.

l ¶ Cōpleant. si. xxiij. di. psalmista. et illud† ⁊ que procedunt de labijs meis nō faciā irrita. Et est ar. q̄ verba cū effectu sunt intel-ligenda. §. de cle. nō resi. relatum. Itē nec sufficit voluntas nisi se-quat effect⁹. §. de eo q̄ mit. in pos. cā rei ser. c. j. si. §. de re iudi. cum ali quibus. Ar. contra. §. de biga. nuper. ⁊ ca. a nobis. † Ps. lxxx viij. Mise ricordias domini ⁊c. Jo. and.

Cum pridē. ¶ Primo factū sub quo cōtinetur pcessus cau-se/ partium transactio/ ipsius reprobatio/ papalis ordinatio et intercessio. secundo dat iudicēs ibi: ceterū. Abbas. ¶ Casus. Monachi de acra. et. P. clericus pro se ⁊ fratre suo habebant cō trouersiam inter se super ecclesia et capella dc. L. quibus spolia-ti fuerant a monachis. S. clericus procurator monasterij: ⁊ predi ctus. P. pro se et fratre suo accesserunt ad dominum pa. procura-tor et. P. clericus pro se et fratre suo cuius erat/ quandam fece-runt cōpositionem scȝ q̄ dicto. P. pro expensis quas fecerat: tres marce argenti soluerentur a monachis: et idē. P. liti cederet/ et ab infestatione monachorum cessaret: quā compositionem petie-runt per dominū pa. confirmari: sed ipse noluit confirmare q̄ illi cita erat: tandē papa monuit illū. P. vt p se ⁊ fratre suo renuncia ret liti quod et fecit: et instrumenta que super hoc habebat in ma-nibus dñi pa. resignauit: que destinauit monachis mandans prio ri et fratribus vt eidem. P. et fratri suo aliquod beneficium as-signarent de quo magis lucrum haberent q̄ de illa illicita pa-ctione: sed prior et monachi acquiescere noluerunt. propter quod dictus. P. clericus ad dominum papam redijt exponens ei om-nia supradicta: super hoc mandat papa quibusdam iudicib⁹ qua-tenus moneant priorem et monachos vt prefato. P. et fratri suo competens beneficium conferant et assignent: quod si non fece-rint: si ɔstiterit eis dictos clericos a pdicta eccl'ia ⁊ capella absq̄ Diuisio.

ordine iudiciario violēter electos faciant illas sibi restitui: nō obstātib⁹ lrīs cōfirmatiōis quas dicti monachi sup hoc ipetrasse dicunt. ¶ Nota q̄ nulla pactio illicita in spūalib⁹ faciēda est/nec aliquid dādū etiā p expensis. Itē q̄ renūciat instrumētis liti renunciare intelligitur. Bernardus.

q̄d mādauit papa sic. s. de renū. sane. de h̄ dictū fuit. s. de elec. cū in ter. R. † Sz pone q̄ mōachi iā ptulissent ecclesias alijs qd fieret: Ar. q̄ non remoueant instituti. vi. q. i. eos. immo remouendi sunt: et monachi tenentur prouidere illis. vij. q. i. presentium. s. de preben. inter cetera.

† Et fuit hoc in fauore obedientiū τ odiū iobedientiū de postu. ca. i. et q̄r decessit τc. de pmu. cū vniuersorū Jo. and.

a ¶ Dicebat. Iste enī cū eēt piūcta psona: etiam sine mādato audiretur agēs p fratre. ff. de pcura. sed h̄ de psone. τ. l. pponi⁹. §. vlt. et C. eo. ti. exigēdi. τ. s. de rescriptis. nōnulli. tñ cauere dz de rato. al's nō obesset. C. quibus res iudi. non nocet. l. j.

b ¶ Liti cederet. Hec renūciatio fratri nō nocerz: lz eēt pcurator ei⁹ et gñalē administrationē haberet. ff. de pcur. mādato gñali. et. C. e. ti. si pcurator. τ. C. de trāsact. transactionis.

c ¶ Nō duximus admittēdā. s. ti. px. statuimus. s. Solu. ibi cōpositio sup decimis facta licita est vt. s. de deci. ex multiplici. τ. c. nup. hic ꝟo symōia exp̄sse ꝑmittebat recipiēdo pecuniam p re spūali quā renūciauit. Itē arg. s. de prebē. nisi eēnt. Ibi nulla ꝯpositio vl' pactio turpis iter ptes interuenit/sed iudices p bono pacis i q̄s ꝯpromissum fuit statuerūt vt ad tps certa pecunia soluerent: et iō papa illā ꝯpōnem ex cā pdicta tolerauit. sed hic pactio turpis inter partes interuenit. ¶ Glo. seq. reci. per. q. an auctoritas pape purget symoniam. ponit duas opiniones: contra secūdam allē. τ soluit. demū opi. distinguendo concordat.

Successiue signat duo ꝯria τ soluit.

† Replicat τ declarat. ꝯtrariū nō soluit. Un̄ dic h̄ Tā. Uin. τ Jnno. q̄ hic erat suspitio turpis pacti q̄ sēp p̄sumit nisi p aliā suspitionē tollatur. ibi vero supior sua auctoritate illā tollit. vel ibi amicabilis ꝯpositio hic transactio f̄m Gof. vel f̄m Ho. ibi ꝯpositio sup fructib⁹: hic sup iure spūali. Jo. and.

d ¶ Illicite pactiōis. Ar. ius spūale p pecunia remissum fuit. Quidā dicūt q̄ pactum valuisset si auc̄tas pape interuenisset. ar. ff. de his q̄ notā. ifamia. furti. §. q iussu. T. dixit q̄ ppt auctoritatē supioris symonia nō purgat: ex q̄ aliqs ē symoniac⁹. Si ꝟo cū ius habeo ꝺdero tibi pecuniā redimēdo vexationē meā nō pecco. ar. j. q. iij. q̄situ. et. s. de symo. c. dilect⁹. iux illō apl'i. Redimētes tps q̄m dies mali sūt. Ar. ē tñ. s. de symo. matthe⁹. Sz ibi data fuit pecūia his q̄ ius hēbāt i electōe. Sz vr̄ q̄ si ꝯpositio eēt pfirmata p papā q̄ excusati fuissent isti fr̄es: q̄r papa hz plenitudinē ptātis: τ potsupra ius dispēsare. s. de ꝯces. pbē. pposuit. τ de co q̄d nō ē ius facit ius. iij. q. vj. h̄ qppe. Itē ipē naturā rei imutare pōt. C. de rei. vxo. actio. l. j. i pñ. Pōt dici q̄ i his q̄ i sui natura symonia ca sunt i veteri testō vt vēdere sacramēta et hmōi spūalia: ibi nō excusat auc̄tas pape: τ f̄m hoc intellige q̄d dixit Tā. In his ꝟo que per constitutionem ecclesie symoniam inducūt excusaret auctoritas pape q̄r potest dispēsare in talib⁹. Et de hoc dicitur. s. de offi. deleg. ex parte. ij.

Simonia an excusetur ppter pape auctoritatē.

e ¶ Resignauit. Ad cautelam et ex superfluo: q̄m facta renunciatiōne ipso iure irrita sunt instra. C. de cōdi. ex le. dissolute. et. s. ti. p xi. c. j. aduersarius pōt illa petere. C. ad exhi. l. vlti. ¶ Glo. seq. signat cōtrariū. ponit opi. demū soluit. In fi. querit ar. negatiue contrariū soluit.

f ¶ Restitui faciatis. Ar. s. vij. q. j. q̄ periculosum. vbi habes q̄ casu recipe postea nō potuit q̄d semel cessit. Pōt dici q̄ non tenuit renūciatio: cū eēnt co tpe spoliati ar. s. de resti. spo. sollicite. Dicas meli⁹ q̄ isti iplorauerūt bñficiū pncipis τ de gra restituunt: τ illa renūciatio tacitā hēbat ꝯditionē annexā. s. si monachi adiplerent

a dicebat[a] sup eccl'ia et capella de L. vertebat: ad nostrā p̄ntiā accessissent: inter se (non tñ nobis mediātib⁹) ꝯuenerūt q̄ eidē P. pro expēsis q̄s fecerat: tres marche argenti soluerent: et idē P.
b liti cederet[b]: τ a monachorū infestatione cessaret. Cūq̄ cōpositionē istam auc̄te apo. peterent
c cōfirmari: nos eā nō duxim⁹[c] admittendā: pro eo q̄ videbat prauā illicite[d] pactionis speciē cōtinere: et. s. Ille igit nostris monitis acq̄escēs: et eidē liti pro se ac fratre suo renūcians auctentica instrumenta que super hoc habebat in nostris manibus resigna-
e uit[e]: que nos priori τ monachis destināte mandauim⁹ vt eidē P. et fratri eius in aliquo studerent beneficio puidere: de quo maius lucrū valeant ap'lica intercessione pcipere: q̄ eis deberet ex illa pactiōe illicita prouenire. ¶ Ceterū q̄r prior τ fratres acquiescere noluerūt: mandam⁹ quaten⁹ moneatis eosdē: vt prefato P. τ fratri ei⁹ cōpetēs bñficiū cōferant τ assignēt: alioq̄n si vobis constiterit dictos clericos pnominata eccl'ia et capella/absq̄ ordine iudiciario violēter eiectos: ipsas eisdem restitui
f faciatis[f]: non obstantibus litteris nr̄e cōfirmationis: q̄s pdicti por τ monachi a nobis ipetrasse noscūt. Idē archiepo eboracē.

¶ Non valet pactū de succedēdo post mortē plati i ipi⁹ eccl'ia. Ca. v.

Accepimus q̄ q̄dā sūt eccl'ie clericī tali tenore cōcesse: q̄ post eorū obitū

g alij noīatim[g] succedant. ¶ Uerū
h q̄m hoc iniquū est: et sacris canonib⁹[h] inimicū: et iō nō dz aliquaten⁹ tolerari: mādam⁹ quaten⁹ hmōi successiōes: tam detestabiles τ iniq̄s appellatiōe cessante phibeas τ oīno friuolas et inanes eē ꝺcernas. Idē cātuarieñ. archiepo et eius suffraganeis.

¶ Qui p pactū augende pēsionis consecutus est ecclesiam: debet ea priuari et al'as canonice puniri. Capitulum. vj.

Cum clerici vestre iurisdictiōis (sicut accepim⁹) de cēdētib⁹ eccl'arū psonis: paciscā
i tur[i] ex ipis eccl'ijs maiores soli-
k to soluere pēsiones[k]: vt facilius possint easdē ecclesias adipisci. ¶ Nos ad tā detestabile vitiū extirpandū. f. v. mandam⁹ q̄ten⁹ ne id attētare psumāt districti⁹ phibētes (si p̄ phibitionē vr̄am vēire psūpserit) ap. cessante eos taliter adeptis ecclesijs spolietis: al'as p tāte psūptiōis excessu se
l ueritate ecclesiastica[l] punientes eosdē. Inno. iij. in cōci. gñali.

¶ Si eccl'ia rē suā locādo vel in feudū ꝯcedendo apponit pactū i pīudiciū iuris parrochialis alterius ecclesie/ nō tenet: τ q̄cq̄d hac occasione pceperit/reddere cogit illi ecclesie. Ca. vij.

Plerique (sicut accepimus) regulares clerici τ sc'lares iterdū cū vel domos locāt vel feuda cōcedūt: in pīudiciū ꝓchialiū ecclesiarū pactū adijciunt: vt ꝯductores τ feudatarij decimas eis soluāt: et apd eosdē eligāt sepulturam. ¶ Cū autē id de auaricie

Accepimus. ¶ Diuiditur. Pria ps narrat factum quod secunda precipit corrigi ibi: verum. Ab. siculus. ¶ Casus. Quedam ecclesie concesse fuerunt quibusdam clericis tali modo siue tenore. q̄ illis defunctis: alij nominibus proprijs designatis succedāt eisdē. significatū fuit hoc domino pape. Mādat pa pa eborace. archiepo cū hoc sit iniquū et sacris ꝯstōnib⁹ cōtrariū quaten⁹ huiusmodi successiones detestabiles et iniquas decernat omnino friuolas et ianes. ¶ Nota q̄ in beneficijs et ecclesijs successio locū nō habet. Ber. ¶ Glosa sequens fortisi cat textum.

g ¶ Nominatim. Hoc etiam improbatur a iure ciuili: quia nō possumus pacisci de hereditate alterius nisi ei⁹ voluntate. † C. de pac. l. vl.

h ¶ Canonibus. Qui prohibent successiones in ecclesia dei fieri. viij. q. j. apostolica. s. de fil. presby. ad extirpādas. c. presentiū. et. ca. ex trāsmissa. et quasi per totū.

¶ Cum clerici. Diuidit. Pria narrat factum. Scda corrigit ibi: nos. Ab. siculus ¶ Casus. In cantuarieñ: prouincia decedētibus prelatis ecclesiarū clerici qui istituebātur in eis pactum faciebant cum illis a quib⁹ ecclesias recipiebant q̄ ipsi soluerent maiores pensiones de ecclesijs illis quas solui consueuerant vt sic facili⁹ possent ecclesias adipisci. Unñ papa mandat archiepo cantuarie. τ ei⁹ suffraganeis q̄tenus prohibeant clericis ne de cetero id attemptare psumant: et si cōtrafecerint/illos ecclesijs ipsis debeant spoliare: et eos pro tanta presumptione ecclesiastica seueritate punire. ¶ Nota q̄ pensio antiquitus constituta non debet augeri: et qui contra faciunt puniuntur.

† Secūdū Uin. τ Tā. idem Ho. Ego dico in spiciendo τ ponderanda verba re stitutionis τ mandati de priuil. porro. f̄m q̄ q̄ns pria q̄ns scda opinio veritatē hēbit Jo. andree.

† al'. addit intēdentes.

† Sed nec hoc sufficit in bñficijs de hoc de cō ces. pben. ca. ij. in. iij. glo. Jo. an.

Diuisio.

i ¶ Paciscantur. Pactum istud non valet: quia est contra canōnes. s. de cen. prohibemus. s. de preben. auaricie. et pactum turpe non valet. s. eo. pactiones. τ iuramentum super hoc prestitum non tenet. s. de cen. grauis. s. de iureiur. tua nos. argu. ¶ Glo. seq. querit arg. p et contra: soluit distinguendo.

k ¶ Pensiones. Sed pone q̄ facultates ecclesie sint augmentate: nunquid pensio debet augmentari? Ar. est hic q̄ non. s. de cen. si. prohibemus. Sed contra ar. s. de cen. q̄to. et. s. de consti. cū. M. Potest dici q̄ si diligentia clericorum bona sunt augmentata: non debet augeri pensio: ne diligentia sua sit illis damnosa. C. de alluui. l. vlti. † Si vero aliunde bona ecclesie augmentata fuerint: tūc potest τ debet augeri pensio: quia iusta causa subest vt augmentetur. ar. s. de cen. q̄to. De hoc dic vt. s. de cen. prohibemus.

† Uide in palt. ca. cū M. sup gl. hoc videbatur. Jo. an.

l ¶ Ecclesiastica. Que erit depositio cum symoniaci sint. j. q. i. reperiuntur. et. c. erga symoniacos.

Plerique. Primo narrat factū. Scdo corrigi precipit ibi: cum autē. Ab. ¶ Casus. Quidā clerici regulares τ sc'lares cū ipi domos suas locāt vel cōcedunt feuda. pactū adijciūt in pre

iudiciũ prochialiũ ecclīarũ vt cõductores et feudatarij decimas soluãt eis/ ꝛ apd eorũ ecclīas eligãt sepulturã: hoc puenit ad noticiã dñi pa. cũ ergo id de auaricie radice ꝓcedat: papa pactũ tale penit⁹ reprobauit: statuẽs vt quicquid fuerit occasione hui⁹ pacti pceptũ: eccl'ie prochiali reddat. ¶ Nõ ꝙ pactũ in ꝑiudiciũ alteri⁹ factũ ei non nocet.

¶ Glosa sequens signat contrarium et soluit.

a ℭ Reprobam⁹. Pactũ eni tale nõ nocet ecclesie qꝛ a quolibet possessore possit petere decimã. ff. de pac. inter debitores. ff. de insti. si cũ villico. ✝ Et ar. ad hoc. xvj. q. j. si qs laic⁹. ꝛ hoc patet ex eo qḋ dicit ĩ fi. ecclesie prochiali reddat. Ar. cõtra. ff. de pac. epistola. §. pactũ. vbi dicit ꝙ tale pactũ iustum est. So. tale pactũ iustũ est vt creditor qui possidet pign⁹ tributum soluat vt dicit. §. pactũ: qꝛ et sine tali pacto possessor cõueniendus est. Si vero in contrariũ fieret pactũ: q̃tũ ad ipsos paciscẽtes valet pactũ: ſʒ nõ q̃tũ ad dñm tributorũ qꝛ pactũ priuatorũ formã iuris fiscalis nõ tollit vt dicit lex predicta. inter debitorẽ. et. ꝭ. de fo. compe. si diligẽti.

b ℭ Reddatur. Et ita ecclesia põt agere ꝯtra regulares vel seculares clericos vt ei reddãt quod perceperũt occasione talis pacti. posset etiam agere contra possessores si vellet. arg. xij. q. ij. apostolicos. et. C. si tutor vel cura. l. iij.

✝ Sic vil=licomeo cõ traxisti in me nõ dat actio qꝛ nõ ꝓpter q̃stũ sed ad fruct⁹ colligendos ꝓpositus erat: secus si etiã distrahendis reb⁹ illũ ꝓposuisset. Jo. an.

radice procedat: pactũ hmõi penitus reprobamus[a] statuẽtes vt quicquid fuerit occasiõe hmõi pacti perceptũ ecclesie ꝓchiali reddatur[b]. Greg. ix.

ℭ Non valet pactio in spũalib⁹ vel que pactum inducit: vel turpis seu de re turpi: vel impossibilis de iure vel de facto. Ca. viij.

Pactiones facte a vobis (vt audiuim⁹) ꝓ q̀busdã spũalibus obtinẽdis: cũ ĩ hmõi oĩs pactio: oĩsqꝫ ꝯuẽtio debeat oĩno cessare[c]: nulli⁹ pẽit⁹ sũt momẽti. ¶ Qḋ ẽt de alijs ẽ dicẽdũ: q̃ obſuare ꝯ gũt ĩ aĩe detrimẽtũ. Nã etiã iuxta legitĩas[d] sanctiones: pactũ turpe. vel rei turpis[e] aut ĩpossibilis de iure vel de facto: nullã obligationẽ inducit.

ℭ De trãsactionib⁹

Greg. iij. A. subdi. et domi. ab.

ℭ Instrumenta ꝛ alia iura par=

Diuisio. Pactiones. ¶ Primo ponit dictũ et ei⁹ rationem. Scḋo ampliat illam ꝛ probat ibi: qḋ etiã. Ab. ℭ Casus. Dicit greg. ꝙ pactiones ꝓ spũalib⁹ obtinẽdis: nulli⁹ sunt momẽti: qꝛ in talibus oĩs pactio/ ꝛ oĩs cõuentio cessare dꝫ: et idẽ dicẽdũ est de alijs qui sine piculo aĩe obseruari nõ pñt: qꝛ vt dicũt leges: pactũ turpe/ vl' rei turpis aut ĩpossibilis: nec de iure/ nec de facto obligationẽ inducit. ¶ Nota ꝙ in spiritualibus omnis pactio et conditio cessare debet. Item pactum turpe vel impossibile non obligat.

c ℭ Cessare. In spiritualib⁹ eni oĩs pactio illicita siue conuentio cessare debet. vt. j. q. ij. q̃pio. et. ꝭ. de symo. tua. et. ꝭ. ti. pxi. ꝑterea. et c. super eo. ꝛ. ꝭ. vt eccle. beneficia vt nostrum. qꝛ huiusmodi pactiones simoniam inducunt. vt. s. e. cũ pudẽ. tacite ‡ etiã vel expsse. xvj q. vij. per laicos. Itẽ si hmõi pactũ siue promissio aut etiã iuramẽtum vergat in anime detrimentum/ vt hic dicit: si solus hominem spoliare non possit inueniat socium cũ quo paciscatur: vt simul id faciãt ꝛ diuidant spolia. xxij. q. iiij. si ad peccatum. et ca. mulier. nõ enim fert opem qui adiuuat ad peccandum. xiiij. q. vj. si res. de iuramento habes multa exempla. xxij. q. iiij. si aliquid. et ca. non est seruandum. et in pluribus alijs ca. ibidem.

‡ Petrus exẽplificat ꝑ decre. cũ ad nr̃am. de elec. ꝛ. c. se. Jo. an.

d ¶ Legitimas sanctiones. Scḋm leges turpe pactũ non tenet ff. de ꝟbo. oblig. generaliter. Turpe pactũ dicit siue turpis rei. puta si quis ꝓmittat se facturũ homicidiũ vel sacrilegiũ. ff. de verb. obli. veluti. ꝛ institu. de inutilibus stipulationib⁹. §. ꝙ turpi. Item pactũ qḋ continet turpem cãm non tenet: puta si paciscar ne furti agã vel iniuriarũ. ff. de pac. si vnus. §. pacta. ſ[m] canones etiã turpes promissiones nõ tenẽt. xxij. q. iiij. vnusquisqꝫ. et ca. in malis ꝓmissis. ꝛ. c. nõ semp ꝓmissa. ꝛ. c. diffinitio. ꝛ ca. si ad peccatũ. ꝛ. c. mulier. et hoc est pactũ turpis rei. Pactũ turpe dici põt qḋ fit de turpi re. vt ca. si ad peccatũ. Et pactũ dicit turpe qḋ fit etiã de re sacra siue spirituali: vt hic ꝛ in omnib⁹ q̃ in sua natura bona et licita sunt: sed per pactũ fiunt illicita. Itẽ pactũ de re cui⁹ cõmerciũ per rerũ naturã haberi nõ põt nullius est momenti. ff. de reg. iu. ĩpossibiliũ. et. ff. de ꝟbo. obli. si stipuler ✝ et insti. de inutilib⁹ stipulatiõib⁹. circa principiũ. ‡ et gñaliter pactũ qḋ ꝯtra leges ꝛ cõstitutiones: vel cõtra bonos mores fit nulli⁹ est momenti. C. de pac. pacta que. ff. soluto mr̃imonio alia. §. j. Uel ꝯ senatuscõ. plebiscita. decreta edicta principũ. ff. de pac. iurisgentiũ. §. ꝑtor. Sic ꝛ ĩpossibile ꝑceptũ nullũ est siue sñia. ff. q̃ sententie sine appella resci. paulus.

Pactum turpe ꝛ rei turpis.

✝ Si stipulor id fieri qḋ natura fieri nõ pꝯ dari nõ magis obliga tio valet ꝙ si stipu= e lor id dari qḋ natu ra dari non patitur. Jo. and. ‡ Ponit ea

g ¶ Rei turpis. Rei turpis nulla est obligatio. ff. manda. si remunerandi. §. rei turpis.

ℭ Rubrica De transactionibus. Cõtinua hanc rubricam vt dictum fuit in precedenti titulo. Est autem transactio de re dubia et lite incerta pactio nõ gratuita. Et vnam differentiã inter trãs-

actionem et pactum habere potes in his versibus. Incerta de re transactio dicitur esse. Sed fiunt certe pacta fauore rei. ¶ De hac materia tractatur. v. q. ij. si primates.

Sicut graue. ¶ Diuiditur. nam prima pars discernit. secunda supplet ibi: cui si quid. Ab. ℭ Casus. Quidam prelati ecclesiarũ habebant ꝯtrouersiã iter se sup aliqua questione: ꝛ ꝑ transactionẽ illa ꝯtrouersia fuit decisa: sed ne aliqua dubitatio remaneret in posterũ: petierunt a papa vt eam cõfirmaret: sup hac transactione statuit papa vt oĩa instrumẽta et q̀cq̀d aliud esset qḋ opem alicui parti afferre posset vel ex prescriptione/ vl' ꝑuilegio sint cassa ꝛ vacua/ ꝛ sola pacta perpetuã obtineãt firmitatẽ: ꝛ si aliq̀d omissum fuerit: ex auctoritate domini pape plenũ et firmũ vigorẽ ꝛ robur obtineat sola trãsactio siue pactũ. ¶ Nota ꝙ ea q̃ sunt infirma/ vel minus valida: per confirmationẽ pa. recipiũt firmitatem ¶ Glo. se. signat ꝯ rium ꝛ soluit distinguendo.

sum in eo q̀ ꝓmittit hominẽ qui mortu⁹ est quẽ viuere credebat. vel ꝓmisit aĩal natum ex eqͣ ꝛ tauro qḋ nõ inuenitur. Jo. and.

tium contraria transactione tolluntur. Capi. j.

Sicut graue: et. ꝭ. ¶ Post salubrẽ decisionẽ de controuersia vr̃a facta decreuimus vt omnia instrumẽta: vel q̀cq̀d aliud est: qḋ partibus quoquomodo: aut ex tpis prescriptione seu aliter: opẽ de lege aut quocũqꝫ priuilegio ferre poterat: sit vacuũ[f] et omĩ ꝟtute cassatum: et sola pactorũ inter vos nũc habitorũ[g] pagina: validũ ꝑpetuũqꝫ robur obtineat[h]. ¶ Cui si quid forte incuria vel iperitia minus firmitatis insertũ est: vires plenissime notionis[i] ex hac nostra auctẽ[k] suscipiat. Alexand. iij.

ℭ Tenet ꝯpositio sup decimis facta cũ assensu supioris. Ca. ij.

Statuim⁹ vt si super decimis[l] iter vos ꝛ aliquã p=

f ℭ Sit vacuũ. Ergo licet postea reperiãtur instrumenta nõ tamẽ lis restaurabitur. C. de trãsac. sub pretextu. ꝛ. ꝭ. de re iudi. inter monasteriũ. et. c. sequen. Ar. cõtra. ff. de iudi. licet. ꝛ insti de inutilib⁹ stipulationib⁹ circa ꝑn. sup ħ ita notabis: est petitio spãlis/ gñalis/ et indefinita. Specialis. Hic trãsactio specialis nõ obest in alijs specialibus. C. eo. age cũ geminiano. Hic trãsactio gñaliter restringit ad hoc de quo spãliter actũ est. ff. eo. qui cũ tu. §. j. et. C. eo. ti. si de re certa. Hic gñalis transactio nõ restringit. C. e. sub ꝑtextu. hic specialis transactio in vno capitulo nõ impedit ꝓcessum aliorũ. C. e. l. penul. Indefinita: hic generalis trãsactio de rigore iuris tenet: sed replicatiõe doli rescindit. ff. de pactis: tres fratres. ff. de admistra. tuto. lucius. §. tutor. Hic indefinita vt specialis transactio in alijs non obest que in iudicium deducta non sunt. C. de iudi. licet. R.

Petitio põt ẽẽ triplex.

g ℭ Habitorũ. Ar. nouissima pacta dũtaxat valere. C. de pactis. pacta. et. ff. e. si vnus. §. pactus. et. s. de rescrip. ceterum. in fi.

h ℭ Obtineat. Nisi dolo transactio talis sit extorta: quia tũc nõ valeret. C. eo. sub pretextu. ff. de pac. emptor. §. lucius.

i ℭ Notiõis. Facte cũ cause cognitiõe. vt dĩ. s. ti. pxi. c. ij. ꝛ. c. px.

¶ Glosa sequens inducit duo similia.

k ℭ Auctoritate. Nota ꝙ si transactio: vel pactũ ab initio inualidũ sit per confirmationẽ pape sumit vigorẽ vt hic ar. s. ti. pxi. quotiens. sic et sñia q̃ nõ tenet ꝑ cõfirmationẽ pape efficit valida. iij. q. vj. hec quippe. ꝛ oĩa nostra facim⁹ (dicit impator) quibus auctoritatẽ nostrã impertimur. C. de vete. iure enucle. l. j. §. sed neqꝫ. sic testamentum omniũ testamentorum solẽnitatem superare videtur: quod conscientiã ✝ principis tenet. C. de test. omnium.

Statuimus. ¶ Nõ diuidit: qꝛ cõtinet vnũ dictũ. Ab. siculus. ℭ Casus. Aliquod collegiũ questionẽ habet cũ aliqb⁹ sup decimis: dubitabat vtrũ ꝯpositio posset interuenire? Statuit pa. ꝙ si super decimis inter collegiũ illud et eccl'iasticã ꝑsonã cõpositio facta fuerit: de assensu epĩ sui rata ꝛ firma ꝑmaneat. ¶ Nota ꝙ transactio locũ hꝫ in decimis: qḋ verũ est cũ dat spũale ꝓ spũali. ¶ Glosa seq̃ẽs arg. al. v. iura. in contrarium. al. x. soluit. respõdẽs ad tria iura de primis.

✝ Uel presentiã. fm Ta. ꝛ Uin. qui ꝓ hoc dicebãt sẽtentiã vel transactionem factã pñte papa omni solẽnitate munitam. Jo. a.

l ℭ Super decimis. Hic est ar. ꝙ in spiritualibus potest interuenire transactio. iiij. di. generalis. ꝛ. c. ex antiquis. ꝛ. x. q. ij. casellas. in fi. ꝛ. xxiij. q. iiij. si illic. ꝛ. ꝭ. de rerũ ꝑmutatione. ad q̃stiones. Sed contra. j. q. ij. q̃pio. et. s. de pac. cum pridem. et. c. pactiones. et. ꝭ. c. constitutus. ꝛ. ꝭ. de rerũ permu. ad questiones. ꝛ. c. vlt. et. xvj. q. vij. decimas quas. ꝛ. xiij. q. ij. in ecclesiastico. ꝛ. j. q. j. placuit. ꝛ. ꝭ. eo. super eo. Solutio in spiritualibus transactio proprie sumpto vocabulo interuenire non potest. vt aliquod tpale detur pro spirituali quia simoniacũ esset: ꝛ sic intelliguntur contraria hic signata. Qḋ dicunt due prime concordantie de seruo ordinato: ꝙ ibi potest interuenire transactio: non est verũ: quia ibi non datur tempale pro spirituali: qꝛ licet detur ne reuocetur in seruitutẽ: nil datur pro ordine: nec aliqḋ spũale emit: sed emitur libertas: ꝛ seruitiũ corpale

redimit vt libere possit mīstrare: qđ lȝ. xxxvj. q. j. de raptorib9. sicut cū emit terra vt ibi edificet eccl'ia qđ lȝ: qȝ nō đȝ, ppterea emi eccle sia: vł symonia cōmitti. Capl'm casellas nō obstat/ nec dicit hoc: ſȝ dicit ꝙ res eccl'ie alienari nō debēt excepta cā captiuoꝝ: vt ibi đȝ. ſȝ nō đȝ trāsactio: ſȝ ꝑꝑe captiuoꝝ redēptio. τ dat pecunia recepta de reb9 τ vasis eccl'ie et redimūtur captiui. Et amicabilis ꝯpositio po test īteruenire ī spūali bus: v ħ dic. τ. j. de deci. ex multiplici. τ. c. nup. τ c. dilecti. τ. j. e. de cetero. τ. c. super eo. in fi. τ. j. eo. veniens.

Layci a spūale si ne ꝑiculo aīe nō pñt possidere.

a ¶ Personā ecclesia sticam. Quasi dicat cū laycis non possent talit cōponere vt ex illa spi rituali qđ eccl'ijs debēt aliqđ retinere possēt: cū laycis spūalia posside re sine ꝑicl'o aīaꝝ nō li ceat. j. de deci. prohibe mus. et. xvj. q. vij. deci mas. et. j. de ꝑscrip. cām que. Et sic videt ꝙ cum laycis nō possit fieri cō positio vt min9 soluāt: nisi papa auctem ꝓsta ret. j. de cōfir. vti. c. vl. tñ ꝑpt vtilitatē ecclesiarū videt licere saltē de au ctoritate epi: qȝ sic mul tū ꝯsulit eccl'ie. arg. j. de his q̄ fi. a ꝑla. sine cōsen. ca. cū aplica. Additio. Hoc tenet Hosti. dicēs ꝙ ħ scribit layc] al's di xisset papa aliā ꝑsonam non aliquā. Nec obstat ſm eū ꝙ đȝ laycos nō ꝑscribere nec possidere posse. dicit enim ꝙ nō possident nec ꝑscribunt ius decime: ſȝ ꝗtitatē partis. τ ſm hoc pōt intelligi qđ legitur de parro. c. fi. de deci. in aliquibus. pro hac par te ſm vnū intellectū. facit qđ not. j. eo. sup eo. in fi. j. glo. Jo. an.

† alia lr̄a hȝ ac si ꝯsenserit Hosti.

Diuisio.

Contingit. ¶ Cōis diuisio. Scđa ibi: vñ. Ab. si. ¶ Casus. Abbas siue ꝑor alicui9 ꝯuētualis eccl'ie hȝ cām cū aliquo cle rico vel layco corā ordiario vel delegato. abbas vel ꝑor sup q̄stiōe illa transactionē fecit cū aduersario sine ꝯsensu capl'i. vnde capl'm transactionē illā nitit reuocare. querit vtrū possit? Rñ. pa. ꝙ si ab bas vel ꝑor habuit mādatū siue lr̄as de rato a capl'o suo: trāsactio nē illā si aliquot annis seruata fuit nō poterit reuocare/ ac si nō cō senserit a ꝑncipio. τ si lr̄as de rato nō habuit/ reuocare non poterit qȝ eā postea ratā habuit. ¶ Nota ꝙ ꝓcurator ad agēdū τ defendē dū datus nō pōt trāsigere nisi dñs postea ratū habeat. Ber.

¶ Glosa sequens primo notat. scđo ponit opi. Uin. ꝯtra quā alle. et remittit. tertio ponit differentiam quā improbat.

b ¶ Lr̄as. No. ꝙ abbas simpl'r ad agēdū ꝯstitut9 sine licētia capl'i trāsigere nō pōt. C. de trāsac. trāsactiōis. vñ ꝓcurator trāsigere nō pt: etiā si haberet gñale mādatū ad agēdū. ff. de ꝓcu. mādato. Ui. dicit ꝙ lȝ abbas vł ali9 ꝑlat9 nō possit trāsigere sine spāli mādato: ad ħ tñ pōt exercere actionē. ff. qđ cuiusqȝ vniuer. l. vl. Arg. ꝯ. expꝯ sum. ff. de iur. deli. ait ꝑtor vbi đȝ ꝙ ille q̄ nō pōt alienare nō pōt rē ī iudiciū deducere. de ħ đȝ. j. de ꝓcu. c. j. Si tñ abbas ꝑter mādatū ꝓcuratoriū habeat lr̄as de rato a capl'o suo ꝯtinētes simpl'r ꝙ q̄c q̄d sup tali negocio fecerit ratū habebit: pōt trāsigere: vt sic notent differētie īter lr̄as ꝓcuratorias τ lr̄as de rato. j. de reli. do. cū dile ct9: vbi de hoc. τ hic idē videt. Qȝ dicit lr̄as de rato: expone vt ibi dixi. i. mādatū ꝓcuratoriū ꝯtinēs qđ etiā abbas transigere posset sup q̄stione de q̄ corā delegato agebat. cū illa clausula: τ q̄cq̄d sup his p abbatē factū fuerit capl'm ratū hr̄e ꝓmisit. al's nō valeret ta lis transactio: vt dictum est. Uel abbas habuit simplex mādatum transigendi tm̄ coram delegato: et ita capitulū nō poterat reuoca re transactionē ex eo ꝙ non consenserat. Uel dic vt in no. se.

Trāsactō an possit fieri p ꝑla tū sine spe ciali man dato.

c ¶ Aliquot annis. Hoc iō dic: qȝ si trāsactio fiat ſm formā iur]: post q̄driēniū rescindi nō pōt: ante ꝟo pt: si eccl'ia ꝓbaret se lesā. j. de in īte. resti. req̄siuit. al's nō pōt venire ꝯ trāsactionē etiā stati. C. de trāsac. q̄ꝗuis. † τ ſm hoc supple maxie: qȝ idē eēt si nō fuisset ser uata. τ hoc īnuit lr̄a q̄ dicit capl'm ac si nō ꝯsenserit ī eā nō pōt reuo care: q̄si diceret nō poterit eā reuocare tāꝗ nō ꝯsenserit qȝ ꝯsensit ꝯcedēdo lr̄as de rato: vł poti9 ꝯsensit eā obseruādo. Si enī abbas nō habebat mādatū de trāsigēdo: statī debebāt ꝯdicere mōachi. et ideo cū īpugnare nō pñt q̄si nō ꝯsenserit. Et ꝙ dicit aliq̄t ānis sup ple maxie: qȝ idē est ac si semel ꝯsenserint. j. de arbi. p tuas. vñ de iu re cōi nō pōt reuocari: sed p in ītegrū restitutionē si nō fuit aliquot

Trans actio ec cl'ie an pos sit rescidi.

† Uide de renun. post trāslatiōe. ꝯ. in glo. stati. Jo. and.

a sonam ecclesiasticam[a] de assensu epi vel archiepi sui cōpositio fa cta fuerit rata τ icōcussa ꝑsistat. Idem dulmeñ. episcopo.

¶ Si capl'm ꝯsensit trāsactioni quā fecit ꝑlat9 nomie ecclesie vl terius dissentire non pōt. Ca. iij.

Contingit iterdū ꝙ lȝ ab bas vel ꝑor alicuius ꝯuē tualis eccl'ie cū eccl'iastica vel se culari ꝑsona sup his de q̄b9 iter eos ꝯtrouersia ꝟtit: corā delega to vel ordinario iudice trāsigat: capl'm tñ eādē trāsactiōem nitit reuocare. ¶ Uñ qȝ nos cōsulere voluisti. t. r. ꝙ si abbas vel prior

b a capl'o suo de ratihabitōe lr̄as[b] habuerit: trāsactiōem quā fecit

c (si fuerit aliquot annis[c] seruata)

d capl'm ac si[d] nō ꝯsēserit † i eā: nō poterit reuocare. Idem abba ti de strat. τ priori sancti eusebij.

¶ Super ecclesiastico beneficio transigi non potest etiā cū iura mēti iterpositiōe. Ca. iiij.

Constitut9 i nr̄a presentia G. clericus sua nobis assertione mōstrauit: ꝙ cū inter ipm. et. A. clericū sup capella de strat] ꝯtro uersia emersisset: tādē p trāsacti onē sopita fuit. et lȝ hincide fide

e ꝑstita[e] firmata fuisset: eā tñ ꝑfa tus. A. seruare recusat. ¶ Qȝ igit hmōi trāsactiones speciē ꝯtinēt symonie: mādam9 q̄ten9 reuoca ta transactione in irritū cām au

f diatis[f] τc. Idem carnot. epo.

¶ Per trāsactionem factā sine auctoritate epi pōt ꝑlatus ſȝ nō ecclesia ꝯstitui censualis. Ca. v.

De cetero noueris: ꝙ cū aliquis ad extraordina

g rium[g] iudicē litteris impetratis cū aduersario suo cōponit: post modū in ecclesia de qua agit ius aliqđ habiturus. ¶ Si cōpositio

h nō est iuri ꝯtraria[h]: non est a loci epo reprobāda. ¶ Sȝ cēs9 absqȝ epali auctoritate cui preest eccle sie sub hoc ꝑtextu solutus: vitā eius q̄ soluerit nō excedit. Idē ebora. archiepo et vigorñ. epo.

annis. i. quattuor seruata. et hec expositio ꝓbat. C. de tēpo. in iteg. restitu. l. vlti. vbi habes ꝙ oīs restitutio tā maioris ꝗ minoris ifra quadriēniū debet fieri. τ hoc est contra opinionē illoꝝ qui dicunt ꝙ restitutio semper est danda τ ante quadriennium τ post τ quan docūqȝ ar. illius aduerbij semper. et. j. de in integ. restitu. ca. j. B.

Restō ifra q̄driēniū debȝ fieri.

d ¶ Ac si. Id est tanꝗ si nō ꝯsenserit qȝ re ꝟa cō sēsit: dādo lr̄as de rato.

Constitutus. ¶ Pria ps pōit q̄relā. Scđa dat iudicē ibi. qȝ. Ab. si. ¶ Casus. Inter. G. clericū ex vna ꝑte. et. A. clericū ex alia sup q̄dam capella q̄stio ꝟtebat: tādē sopita fuit p trāsactionē τ fide hic τ ide ꝑstita ꝯfirmata. tñ ꝑfat9. A. eā ꝟuare nole bat. vñ. G. clericus dño pa. fuit cōquestus. dicit pa. ꝙ hmōi trāsactiōes speciē hñt symonie. mā dat q̄busdā q̄ten9 trāsactiōe ī irritū reuocata audiant cām. ¶ Nota ꝙ trāsactio ī spūalib9 in teruenire nō potest. Itē nō solū a malo/ sed etiā ab oī specie mali absti nendū est. Ber.

Diuisio.

¶ Glo. se. ponit duas le cturas de ide arg. alleg. duo iura. vnū allegans in contrarium.

e ¶ Fide ꝑstita. Id est iuramento qđ non fuit obligatoriū: ‡ qȝ sup re illicita τ ꝯ leges τ cano nes. C. de leg. nō dubiū. τ. xxij. q. iiij. iter cetera. τ. j. de iureiur. tua. τ. s̄. titu. ꝓxi. c. vl. τ. ff. de pac. iurisgētiū. §. ſȝ τ si q̄s. ꝟ. τ gñalit. q̄tiēs pactū a iure cōi τc. Uel ꝓprie itelligit: qȝ eque punit trāsgressor fidei vt iuramēti. τ. j. de fi deius. ꝓuenit. τ. j. qđ me. cau. ad aures. Itē arg. ꝙ si nō tenet ꝑncipa le: nec accessoriū. si. j. de fo. cōpe. si diligēti. τ. j. de fi. istru. inter dile ctos. Ar. ꝯ ꝙ accessoriū tenet: ſȝ nō ꝑncipale. j. đ iureiur. debitores.

‡ Nisi quo ad delicti laqueum. Jo. and.

¶ Glo. seq. obijcit τ soluit. Iterum obijcit τ soluit.

f ¶ Audiatis. Sȝ cū sit trāsactio symoniaca q̄re nō deponit: īmo ꝯ iuramētū siue fidē suā audit? Dicas † ꝙ de gr̄a tm̄ audit ad ꝑsti nā cām: qȝ de iure deponi debuit: cū ipse ꝯfiteret pctm̄ suū τ turpi tudinē suā: īmo audiri non debuit ꝯ factū suū τ turpitudinē suā. j. de conces. ꝑbē. cū sup. τ. j. de dona. īter dilectos. Sed videt obstare huic exceptio doli: cū vterqȝ in culpa fuerit volēdo seruare trans actionē. ff. de doli excep. apud celsum. §. marcell9. ꝑterea in pari ca su turpitudīs potior est ꝯdictio possidētis. ff. de ꝯdi. ob tur. cau. l. si ob turpē. §. porro. Solu. vterqȝ de iure cōi puniri dȝ: ſȝ de iure poli audit: vt qđ prauū est corrigat. j. de re iudi. lator. τ. c. ꝯsanguinei. j. de collu. c. j. τ cām ꝑstitit dispēsationi: ne alter de dolo suo dānū: al ter vero cōmodū sentiret. et ideo nō admitteret hec exceptio doli: qȝ alius remaneret in dolo τ symonia. τ ꝑpter hāc rōnē contra ex ceptiōem doli nō dat replicatio. vt in. §. marcell9. Et ista materia meli9 explicata est. j. de excep. cū dilecti. hoc qđ dicit ī isto ca. hȝ lo cum cum vna ecclesia agit contra aliam de subiectione vel pro ali quibus iuribus coram delegato: τ cōpositio inde fiat.

† ſm Tan. vel dic ſm Innocē. vt dixi i textu. τ dicit Ho stieñ. ꝙ ista gr̄a poti9 re spicit iudi cē ꝙ ꝑtē q̄ ꝑticipatio. criminis adeo reddi dit se indi gnā ꝙ ꝯtra dicēdi fron tē nō hȝ si. de elec. bo ne. j. ad fi. Dicit etiā Host. hic pō derari ꝙ nō irritat ſȝ ir ritam decer nit. vñ pro cessū cause ex illi9 ꝟtu te non pote rit īpedire qđ irritum erat. Jo. ā.

De cetero. ¶ Trāsactio facta sine auctē epi sup eccl'ia si nō est iuri ꝯria nō est p epm reprobāda: ſȝ si p eum cēsus ecclesie ꝑponit nō excedit vitā trāsigētis. Prio ponit q̄stio. Scđo solutio: ibi si cōpositio. Et ibi duo dicta: scđm ibi ſȝ cēsus. Ab. si. ¶ Cas9. Rector eccl'ie cuiusdā īpetrauit lr̄as a dño pa. ꝯ rectorē alteri9 ec clesie: corā iudice cōposuit cū aduersario ita ꝙ p cōpositionē in il la eccl'ia ius aliqđ eēt/ puta aliquē censum annuatim. querit vtrū talis cōpositio valeat? Rñ. pa. ꝙ si cōpositio nō est iuri cōtraria nō est reprobāda ab epo. ſȝ cēsus sub hoc ꝑtextu solut9 siue soluendus illi eccl'ie cui ꝑest q̄ lr̄as īpetrauit: vitā illi9 q̄ soluerit non excedit. ¶ Nota ꝙ cōpositio in spūalib9 ſm ius fieri debet. Item census in telligitur personalis esse: nisi exprimat ꝙ sit realis. Ber.

g ¶ Extraordinarium. Id est delegatum. sic. iij. q. iij. §. spacium. ver. ei autem.

¶ Glosa sequens Ar. a contrario: et dat duas lecturas.

h ¶ Cōtraria. Quia si eēt ꝯtraria iuri nō tolerare t. s̄. de elec. sacro sancta. et. s̄. de of. dele. si q̄ñ. ar. s̄. ti. ꝓxi. accepim9. τ. c. cū clerici. τ. j. de collusi. audiuimus. τ. s̄. de maio. τ obe. dilecti. si autē consona sit iuri tenet. s̄. eo. statuimus. τ. j. e. sup eo. in fi. Et pōt itelligi qđ dicit hic: q̄ñ de ꝓuisiōe ipsi9 iudicis ex officio suo sine aliq̄ pactiōe ꝑtiū

statutũ fuit factũ et iusta causa ĩteruenieñte: al's symoniaca eẽt. j. de pbẽ. nisi. ꝛ talis cõpositio psonalis erit: nec trãsit ad successorem il li⁹ q̃ soluit. j. e. veniẽs. ꝛ. c. pdicto: nisi essent: q2 cẽsualẽ ecclesiã ɔsti tuere nõ potuit. j. de cẽsi. phibem⁹. nisi facta fuerit de auc̃te epi: vt dicit in fi. Vel dic q̃ hoc ca. locũ habet/cũ vna ecclia agit ɔ̃ aliã de subiectiõe: vel p aliqb⁹ iurib⁹ corã delegato: et ɔpositio ĩde fiet corã de legato: et qδ dixit. j. cui preest. s. impetrator.

Ex litter. ¶ Qui fuit transactionis mediator ɔ̃ eã nõ audit

Diuisio. Pria ps narrat factũ. Scd̃a diffinit ibi: cũ au tẽ. ¶ Cas⁹. Inter. R. ꝛ A. clericos q̃stio ṽtebat super ecclia de vult. corã vigorñ. epõ a se. apo. delegato. i cui⁹ p̃sentia trãsactio inter p̃dictos clericos facta fuit me diãte. G. q̃ eidẽ. A. i ea dẽ cã patrocinium p̃sta bat. ꝛ testis etiã ĩscript⁹ fuit ĩ illa trãsactõe. post modũ dict⁹. G. mẽtiẽs se clericũ cũ nõdũ fue rit tõsurat⁹ i clericũ sup ecclia illa tacito de trãs actione ɔ̃ dictũ. R. lr̃as ĩpetrauit ad archiepm eboraceñ. ꝛ vigorñ. epm corã qb⁹ pponebat lit teras nõ valere p eo q̃ cũ nõdũ fuerit tõsurat⁹ ĩ clericũ: ipe dixit se cle ricũ. et q2 nõ dixit ĩ lr̃is q̃ eo mediãte ꝛ auctori tate ipi⁹ trãsactio fuerit facta. vñ iudices remiserũt cãm ad dñm pa. ipe examiato negocio cũ dict⁹. G. ɔfiteret se ĩterfuisse ĩ illa trãsactiõe. ꝛ nõ fuisse tõsuratũ in clericũ qñ lr̃as ĩpetrauit. eidẽ. G. sup dicta ecclia silẽtiũ ĩposuit. ¶ Nota q̃ tacite renũciat q̃s iuri suo p̃stãdo aduocationẽ in causa in qua ius habet. Itẽ q̃ dicit se clericũ cũ nõ sit: nõ valẽt lr̃e ĩpetra te cum hoc in fraudem dicat vt eas citius habeat. Ber.

† al'. ĩpe trauit.

¶ **Si beneficiũ qδ p transactionẽ habet impetrat vt vacans ab eo qui fuit transactionis mediator non valet ĩpetratio. h. d. quo ad titulum. Capitulũ. vj.**

Ex lr̃is vr̃is accepimus q̃ cũ olim iter. R. ꝛ. A. clericos sup ecclia de vult. corã te frater epe q̃ iudex fueras delegat⁹ auc̃te. G. q̃ tũc eidẽ. A. p̃ocinabat[a] i cã et testis[b] inscript⁹ fuerat trãsactio[c] facta fuisset: postmodũ idẽ. G. se mẽtiẽs clericũ cũ nõdũ eẽt i cleri cũ tõsurat⁹: sup eadẽ ecclia taci to de trãsactiõe lr̃as nr̃as ĩpetra uit[d]. ¶ Cũ aũt idẽ. G. non ĩficiaret[e] se trãsactioni ĩterfuisse ꝛ nõ dũ fuisse tonsuratũ[f] cũ lr̃as istas obtinuit: † ei sup p̃dicta ecclia si lẽtiũ duxim⁹ imponẽdũ. I dẽ.

¶ **Sup eccliastico bñficio nõ pt trãsigi: sz amicabilr ɔponi. h. d. ꝛ quotidie allegat. Ca. vij.**

Super eo qδ q̃siuisti vtrũ de eccliastico bñficio in litigium deducto possit fieri transactio.

† Sz q̃le a ius habere poterat qui clericus nõ erat? vñ nõ placet hec lectura. Jo. and.

¶ Patrocinabatur. Per hoc iuri suo † tacite renũciare vide bat. q̃ eni sciẽter patrocinat petẽti rẽ suã sibi p̃iudicat: vt h. ꝛ. ff. de inoffi. testa. l. vl. sec⁹ si ignorãter. ff. de rei ven. inter officiũ. et. C. de rei ven. re tua. ꝛ. C. de prescrip. long. tempo. nec petentem. ¶ Glo. seq. querit arg. et soluit.

b ¶ Testis inscriptus. In istro trãsactiõis ꝛ nõ ĩ cã in q̃ p̃ocina bat: q2 ꝛ testis ꝛ aduocat⁹ ĩ eadẽ cã eẽ nõ dz. ij. q. vj. statuẽdũ. Sed

Questio. q̃rit an ob h̃ solũ q̃ testis ĩscript⁹ fuit possit a petitiõe repelli? Vi det q̃ nõ: q2 nõ ob. h̃ iuri suo renũciare ĩtelligit. ff. de pig. ac. caius. sz ibi ignorabat q̃d ɔ̃tinebat in testamẽto ‡ qδ signauit caius cum ãnulo suo. sec⁹ si auc̃tẽ p̃stitit. ff. de pig. fideiussor. §. pr̃ seij et hic.

‡ Quo cre ditor fũdũ vni ex fi liis deputa uit in testõ dicens se il lud emis se a debi tore ꝛ debi tor signauit Jo. and.

c ¶ Transactio. Id est amicabilis cõpositio. s. c. pxi. in fi. ꝛ. c. statuim⁹. ꝛ. j. c. pxi. in fi. al's transactio pprie de re spũali fieri non po test. s. eo. constitutus. ꝛ. j. c. pxi. quia quid symoniacum esset.

d ¶ Impetrauit. Contra ipsum. R. contra quẽ fuerat aduocatus.

e ¶ Nõ ĩficiaret. Et ita ex ɔfessiõe ɔuicit: q2 ɔfessus ĩ iure p ɔui cto habet. j. de ɔfes. c. j. ꝛ vl. ꝛ. C. eo. ti. l. vna. Ex duob⁹ eni debet iste succũbere: q2 p̃stãdo auc̃tẽ trãsactiõi iuri suo renũciauit: ꝛ q2 men daciũ dixit ĩpetrãdo ꝛ ṽitatẽ occultãdo. merito g̃ silẽtiũ ei ĩpõit.

f ¶ Tonsuratum. Ergo lz postmodũ tõsurã acceperit nõ pfuisset ei. Ar. de rescrip. cũ adeo. p̃ncipiũ eni in talib⁹ ɔsiderandũ est. s. de elec. dudum. vbi de hoc. ꝛ. j. q. j. principatus.

Diuisio. Super eo. ¶ Cõmunis diuisio. Secunda ibi tale. Ab. sicul⁹. ¶ Casus. Aliq̃s corã iudice petebat bñficiũ ecclesiasticũ in aliq̃ eccl'a. q̃rebat vtrũ sup h̃ bñficio sic ĩ iudiciũ deducto possit fie ri trãsactio? Rñ. q̃ sup re sacra litigiosa nõ p̃t fieri trãsactio. q2 res sacra dato aliq̃ vl' retẽto aut pmisso vt possideat: spẽz ɔtinet symo nie. Si ṽo grat ꝛ amicabilit fiat cõpositio int litigãtes nõ obuiat sacris canonib⁹. ¶ Nota q̃ in spũalib⁹ nõ hz locũ trãsactio. Ber. ¶ Glo. seq. distinguit an ecclesia veniat vt pprietas an vt bñficiũ.

g ¶ Super re sacra. Hic euident pz: q̃ de re sacra siue spũali trãs actio ĩteruenire nõ põt. s. c. ɔstitut⁹. ꝛ. j. e. p̃terea. ꝛ. c. ex pte. neq3 pa ctio. s. de pac. pactiones. ꝛ. c. cũ p̃dẽ. ꝛ duob⁹ seq. ca. vt dictũ est. ꝛ. s. eo. statuim⁹. ꝛ det tpale p spũalib⁹. j. de re. pmu. c. vl. sz si spũale de tur p spũali bñ tenet: ꝛ valet talis pmutatio seu transactio. j. de re. pmu. ad q̃stiões: ꝛ sic tm̃ det spũale vl' remittat p alio spũali. Sed distigue vtrum agat de re etiam spirituali que petat tanq3 benefi cium an tanq3 pprietas. si agat sup bñficio vt aliq̃s recipiat ad be

Trãsactõ an sup re sacra fieri possit.

¶ Tale damus rñsum q̃ trãsigi

g sup re sacra[g] † ꝛ litigiosa nõ põt. eteni res sacre vt possideant ali

h quo dato[h] vel retẽto seu pmisso

i spẽm credim⁹ h̃re symõie[i]. Alias

k si grat ꝛ amicabiliter[k] iter se liti

l gãtes ɔponãt: sacris canõibus[l] neq̃q3 † dicim⁹ obuiare. I dẽ ab bati de strapho. et p̃ori de phebi.

¶ **Trãsactio facta de reb⁹ ecclie p platũ sine supioris ɔsensu non obligat successorẽ. Caplm. viij.**

Veniens ad aplice sedis clemẽtiã mgr̃ Gu. de fa uil. sua nobis ĩsinuatiõe mõstra uit: q̃ monachi maioris mõaste rij terras in pochia sctẽ. M. de marchia excolunt: et ab eadẽ ec clesia coloni eorũ oĩa eccliastica

m tã necessaria[m] q̃3 volũtaria susci piunt sacramẽta: ꝛ tñ eidẽ ecclie decias soluere ɔ̃dicũt: ꝛ. j. ¶ Ar bitrãt aũt se posse tueri cuiusdã trãsactionis p̃textu iter p̃fatos monachos ꝛ quẽdam sacerdotẽ memorati Guil. p̃decessorem fa

nesiciũ ecclie vel ɔ̃tũ ad plationẽ: tũc nulla põt interuenire trans actio pprie: et hoc notauit dũ dixit ecclesiastico bñficio in litigiũ deducto: q2 symoniacũ eẽt. et q2 talis titul⁹ nõ habet ex trãsactiõe sz p canonicã ĩstitutionẽ. j. de isti. ex frequẽtibus. ꝛ. s. de renun. ad monet. ꝛ. xvj. q. vij. null⁹ oĩno. ar. ff. de decu. herẽnius. Si ṽo res sa cra siue spũalis ĩ litigiũ deducat tanq3 pprietas tũc bñ potest ĩteruenire transactio: puta due ec clesie siue duo epi liti gãt sup aliq̃ ecclesia vel aliqb⁹. q2 alter dicit il las sibi subiectas: alter negat q̃ possidet: ibi põt ĩteruenire trãsactio: q2 ꝛ pmutatio. j. de re. per muta. ad q̃stiones. vt si vnus haberet vnã eccle siam et alter aliã p trãs actionẽ: vel q2 vn⁹ eps aliq̃ spũalia in ecclesia pcipet: ꝛ ali⁹ alia: h̃ to tũ põt fieri p trãsactio nẽ. sic etiã põt ĩtelligi. s. eo. statuim⁹. potuit fie ri diuisio decimaꝝ inter partes. Quedã tñ sunt in qb⁹ nõ admittit trãs actio seu cõpositio. vt. j. eo. ca. vl. vbi de h̃. Ber. ¶ Glo. se. ponit ꝛ expõit diffinitionẽ trãsactõis.

† al'. sup re religiosa et sacra.

† al'. nũq3

h ¶ Dato. Transactio nõ pcedit vel nõ fit nisi aliq̃ dato vel retẽto vel promisso: vt hic dicit. et C. eo. tit. trãsactio. q̃ eni transigit quasi de re du bia ꝛ lite incerta: neq3 fi nita transigit. ff. eo. l. j. Et ideo dixi dubia ꝛ etiã lite ĩcerta: q2 credit se h̃re bonã causam: alioq̃n si euidẽs esset calũnia † nõ tenet trãsactio. ff. de cõdi. ĩdebi. in sum. j. rñ. Neq3 finita ideo dixi: q2 si finita esset causa p sentẽtiã a qua non esset appellatũ postea non teneret transactio. ff. de condi. indebi. eleganter. §. si post rem iudicatam.

† Ex parte actoris sec⁹ si ex pte rei. C. e. tit. sub p̃textu licet alia via sc3 actione vel replicatiõe doli ɔsulat actori ad hoc p reum in dubio vt ibi dicit de hoc ĩ. l. stati alr. ꝛ. C. eo tit. l. ij. Jo. and.

i ¶ Symonie. s. eo. constitutus. et. j. eo. preterea. ꝛ. c. sequen.

k ¶ Amicabiliter. s. eo. statuimus. et. c. de cetero. et. j. eo. ca. proxi. ꝛ. j. de deci. ex multiplici. ꝛ. c. nuper.

l ¶ Canonib⁹. Qui phibẽt illicitas pactiões in spũalib⁹. vt. j. q. ij. q̃pio. ꝛ. q. j. eos. ꝛ. q. iij. si q̃s p̃bẽdas. cũ suis ɔcor. ꝛ. s. ti. pxi. ca. fi.

Veniens. ¶ Pria ps ponit q̃relã. scd̃a dat iudices ibi: mã dam⁹. Ab. ¶ Casus. Monachi q̃dã maioris monasterij ex colũt terras ĩ parrochia sctẽ marie de marco. ꝛ coloni ipoꝝ mona choꝝ oĩa sacramẽta tã volũtaria q̃3 necessaria recipiũt ab eadẽ ec clesia: monachi p̃dicti talẽ fecerũt cõpositionẽ cũ rectore ipius ec clesie sctẽ marie p̃decessore istius rectoris/vt monachi de duabus carruat terre q̃s monachi retinẽt in dñio suo tertiã partẽ decima rũ tãtũ soluãt ecclie sctẽ marie. et de oĩb⁹ aliis decimã integre sol uãt. demũ mortuus est sacerdos ille cum quo talis trãsactio facta fuit: successor illi⁹ ĩtegralit petebat decimã de oĩb⁹ possessiõib⁹ q̃s ipi mõachi ꝛ coloni mõachoꝝ excolũt in pochia sctẽ marie. Mo nachi volebãt se defendere p̃textu trãsactionis p̃dicte. nec pmitte bãt colonos suos soluere decimas p̃dicte ecclie. rector iste ɔq̃stus est dño pa. vñ mãdat pa. q̃busdã q̃ten⁹ cõpellãt mõachos ꝛ agrico las ipoꝝ soluere decimas eidẽ ecclie ĩtegralit de oĩb⁹ reb⁹ de q̃b⁹ decime debẽt solui: ꝛ de subtract satisfaciãt ɔpetent. nisi p̃fati mo nachi docuerint trãsactionem predictã super duab⁹ carruatis ter re p se. apo. cõfirmatã fuisse: cum al'as trãsactio illa sup duab⁹ car ruatis fuerit psonalis. ꝛ pacta inter alios acta: aliis obesse nõ de beãt. ¶ Nota q̃ factũ antecessoris nõ p̃iudicat successori in rebus ecclie. Itẽ transactio facta inter psonas: nisi cõfirmata fuerit p se dẽ apo. psonalis est. Itẽ res ĩter alios acta: aliis nõ obest. Ber. ¶ Glosa sequẽs declarat que sint sacramẽta necessaria. que volun taria. et quare sic vocantur.

m

Sacra ne cessaria q̃ sunt.

Sacra vo luntaria q̃ sunt.

a ℭ Transactionem. Id est cōpositionem.j.eo.statuimus.et.j.de deci.ex multiplici: vbi similis est cōpositio.vel ꝓprie tenetur. ¶ Glosa sequens querit.ar.pro et contra ꝛ soluit. Jo.and.in nouel.

b ℭ Confirmatā. Sed nunqd ꝯfirmatio pape transactionē ꝑsonalē facit realem: vt sic imutet ei⁹ substātiam: videt̄ ꝙ sic: qꝛ auctoꝛitas principis facit qñqꝫ ex nudo pacto actionem dari: et auctoꝛitas legis hoc facit. arg.ff.de pac.legitima: et qđ cōfirmat̄ dat̄. ff.de verbo. signi. l.lege obuenire. ꝛ pnceps vnit duas res i vnā naturā. C.cōia de lega.l.ij. Arg. contra.xij.dist.p̄ceptis. ꝛ.j.de ꝯfirma.cum dilecta.et ca.vlti. Dic ꝙ hec trāsactio ab initio q̄ꝫtū ad intētionē trāsigētiū fuit realis: sꝫ sacerdos ille hoc facere non poterat sua auctoꝛitate: nec successoꝛē poterat obligare sine auctoꝛitate superioꝛis.ar.s̄.e.de cetero.ꝛ.c.ꝯtigit.si.habes.j. de ꝯfirma.vtili.c.penul. ꝛ ita ꝯfirmatio.pape facit realē trāsactiōem q̄ q̄ꝫtum ad ipsas ꝑsonas ꝑsonalis erat si ex certa sciētia hoc facit: qꝛ pōt facere ꝙ illa q̄ nulla est sit aliqua. ar.xvj.q.j.ca.vl.et.j.de his q̄ fi.a p̄la. cū ap̄lica. et plus est de nihilo aliquid facere q̄ꝫ de aliquo aliud. arg.de ꝯse.dist.ij.reuera. ar.C. de rei vxo. actio.l. vnica.circa prin.

Trāsactō ꝑsōalis ꝑ pape cōfirmatiōez efficit̄ real.

† al̄.retinuerāt.

cte: vt de duab⁹ carrucatis terre quas i dominio suo monachi tenēt: tertiā tm̄ decimarū partem exsoluāt: et.j. ¶ Mādam⁹ q̄ten⁹ nisi p̄fati monachi trāsactiōem[a] p̄scriptā aucte ap̄lica ꝯfirmatā[b] eē docuerit: cū al̄s int̄ ꝑsonas facta poti⁹ q̄ꝫ inter eccl̄ias videat̄: ne pacta inter alios[c] acta alijs obesse patiamur: ip̄os[d] ꝛ agricolas deciatiōes ex q̄buslibet reb⁹ ꝓueniētes ex itegro[e]: ꝛ illaꝝ q̄s illicite detinuerāt † iustā estiatio nē restituere eidē eccl̄ie ꝯpellat̄.

Lucius.iij.oꝛmeñ.ep̄o.

ℭ Sicut sup iure p̄ñtādi ita sup ānexo nō pt trāsigi vt recedat̄ a lite ı̄cuēiēte aliq̄ tp̄alitate. C.ix.

j. PReterea qñ iter laycos ꝛ viros religiosos de p̄ñtatiōe alicui⁹ eccl̄ie q̄stiōe suboꝛta trāsigitur[f]: ita ꝙ p̄ñtatōez layc⁹ obtineat: religiosi vero nouā vel maioꝛē ꝑcipiāt in eccl̄ia in q̄ pri⁹ nullā[g] vel minoꝛē h̄re ꝯsueuerāt portionē: an hm̄ōi transactio teneat q̄siuisti. ¶ Cum igit̄ ipsa pactio symoniaca[h] merito videat̄. Rñde. ꝙ de iure nō tenet: nec ex ea religiosi vllū debent cōmodū obtinere.

Celestinus.iij.

c ℭ Inter alios. Si.ff.de pac.si vn⁹.§.item si experiar.in fi.et ita pactū p̄decessoꝝ nō obligat successoꝛē. ar.j.de p̄ca.c.ij.sic ꝛ ꝯfessio iter alias ꝑsonas nō nocet alij.ij.q.v.iterrogatū.j.de adulte.significasti. Sed nūquid ille sacerdos posset reuocare talē trāsactionē anteq̄ꝫ ꝯfirmet̄ a papa cū sit ꝑsonalis? Ar. ꝙ sic.xxxv.q.ix.ꝙ quis. ꝛ.c.q̄squis.ꝛ.j.de reb⁹ eccle.nō alie.si q̄s pb̄roꝝ. † Credo ꝙ licet sit ꝑsonalis trāsactio: ipse tm̄ q̄ꝫdiu vixerit: nō poterit reuocare: sicut nec monasteriū eā posset reuocare.j. de deci.ex multiplici. nisi ꝑ in integrū restitutionē si ecclesia esset lesa de in inte.resti.ca.j.

† Hoc ca.et p̄cedens. loquuntur de alienatione q̄ non tenet: ista vo. tp̄alis pactio tenet e bat ad tp̄s. Jo.an.

d ℭ Ipsos. Scilicet monachos de parte sua.j. de deci.tua nobis ꝛ colonus de sua. vt ibi. B.

e ℭ Ex integro. Sic.j.de deci.cum homines.ꝛ.c.tua nobis.

PReterea. ℭ Nō valet trāsactio sup iure p̄sentādi ꝑ quā nouus cēsus imponit̄. h.d. Cōis diuisio.scđa ibi: cū igitur. Ab.

Sūmariū ℭ Casus. Ecce vacat aliqua eccl̄ia. cōtētio est iter laycos et aliquos religiosos sup p̄sentatiōe rectoꝛis: venerūt ad talē trāsactio nē vt layci habeāt p̄sentationē: religiosi ꝑcipiāt ab eccl̄ia maioꝛē pēsionē q̄ꝫ recipe ꝯsueuerūt/vel nouā. cū nihil antea ꝑcipiebāt. q̄ritur an talis trāsactio teneat? Rñ. pa. ꝙ talis transactio symoniaca videt̄: ꝛ ideo de iure nō tenet / nec monachi ex ea illū debēt cōmode obtinere. ¶ Nota ꝙ ꝑ transactionē noua pensio imponi non potest/nec vetus augeri partiū pactione sine vitio symonie. Ber.

f ℭ Transigitur. Propria auctoꝛitate.

g ℭ Nullam. Immo etiā auctoꝛitate sup̄ioꝛis non posset de nouo constitui censualis ista ecclesia: nec vetus census augeri.j.de cēsi. prohibemus.ꝛ.c.scientes.

h ℭ Symoniaca. Cum non liceat transigere de re sp̄ūali interuentu pecunie: vt dictum est.s̄.eo.sup eo. ꝛ.c.statuimus. si.s̄.de pac.cū clerici.j.ca.proxi.quia ius patronatus est sp̄ūale.

Diuisio. PReterea. ℭ Cōmunis diuisio. scđa ibi: respōdem⁹. Ab.sic.

ℭ Casus. Quedā cella voluit eximi a subiectiōe q̄ tenebatur matrici ecclesie. oblato libello ꝛ lite cōtest. fratres illius celle ꝑ syndicū suū cōfessi fuerūt in iure se olim fuisse subiectos matrici ecclesie/ꝛ q̄stionē de hac subiectione olim motā fuisse/et ꝑ trāsactionē sopitā. ita ꝙ quēdā cēsum soluerēt annuatim matrici ecclesie/ꝛ essent a subiectiōe illi⁹ ecclesie exēpti. prioꝛ matricis ecclesie ꝓponebat ꝑ ip̄a ꝙ de sp̄ūali subiectione trāsigere nō licebat/et ex confessione illoꝝ factū apparet ꝙ olim subiecti erāt matrici eccl̄ie: ergo adhuc ad subiectionē tenent̄: cū priuilegiū exēptionis nō ostēdāt. iudex dubitauit q̄d iuris esset? Rñ. papa ꝙ ex cōfessione illoꝝ fratrū defert sentētia ꝯtra eos: cū illa trāsactio iniquitatē ꝯtineat/ licet nō cōstiterit dño pa. de illo ꝙ celle determinate reddere tenebat̄.

ℭ Super spirituali subiectione non licet trāsigi. Capitulum.x.

i ij. PReterea q̄rto loco[i] q̄stio talis accessit: ꝙ q̄dā cella eximi[k] voluit a subiectiōe q̄ matrici domui tenebat̄: et.j. ¶ Fr̄es illi⁹ celle se ꝯfitētes[l] i iure illi domui quondā fuisse subiectos: referebāt q̄stionē olim de hac subiectiōe fuisse motā ꝛ trāsactione sopitā: eaten⁹ vt quēdā annuum cēsum[m] ecclesie matrici reddēdo essent a subiectione[n] principalis dom⁹ exēpti: ꝛ.j. ¶ Prioꝛ ꝯseq̄nter pro maioꝛi eccl̄ia ꝓponebat: ꝙ de sp̄ūali subiectiōe trāsigere non liceret. ¶ Rñdem⁹ igit̄ ꝙ ex p̄dicta fratrū ꝯfessione[o] ꝯtra eos sniā ꝓcedere debeat: p̄serti cū illa transactio (lꝫ nobis de illo qđ cella determinate reddere tenebat̄ ꝯstare nequerit) iniq̄tatē symoniacam[p] cōtinuisse putetur.

Honoꝛius tertius. J. tituli sancte praxedis presbytero cardi.

ℭ Iudex pōt ꝛ debet se interponere ꝑ transactione inter partes faciēda: p̄terq̄ꝫ in casibus in q̄b⁹ iura hoc nō admittūt vt sup matrimonio. h.d. Capl̄m.xj.

EX pte tua: et.j. ¶ Poteris

¶ Nota ꝙ de subiectione trāsactio nō pōt fieri. Item ꝯfessus in iure ꝓ conuicto habetur. Item ꝯfessio capl̄i p̄iudicat. ꝛ sic videt̄ ꝙ confessio p̄lati nō p̄iudicet: nisi esset syndic⁹ in causa/vel nisi ꝯfiteretur in aīam suā ꝛ fratrū suoꝛū s̄m ꝙ ītellexisset ab eis qđ quidē verū est. Ber.

i ℭ Quarto loco. Primus habetur.j.de mut. pe.ca.prudentiā. secundus et terti⁹.j.de appel. secūdo requiris. ꝛ quartus hic.quint⁹ ꝛ sext⁹.s̄. de offi. dele.c.prudētiā.

k ℭ Eximi. Contendēdo in iure ꝙ nō debeat subesse nō priuilegium allegando. L.

¶ Glosa sequens soluit contrarium.

l ℭ Confitētes. Similē confessionē habes.j. de excep.cum venerabilis.sed illa eis nō obfuit qꝛ excipiendo hoc fecerūt ‡ ꝑ hāc confessionē fundata fuit intētio alterius partis. Poterāt sic respōdere: olim fuit questio de subiectiōe sꝫ illa fuit transactione.i. amicabili ꝯpositiōe terminata.

‡ Qđ dic vt ibi et plen⁹.j.d reg. iur. excepti onē. lib.vj. Jo.and.

¶ Glo.seq.reci.per.q.scꝫ an possit matrix ecclesia cellam eximere.

m ℭ Censum. Qui scilicet census licet esset recognitio debite subiectionis. vt.j. de censi. omnis anima. argu.xviij.q.ij. eleutherius. non tamen debuit sic transigi. Immo videtur ꝙ non possit eximi: sicut nec ep̄s pleno iure eximit etiam ecclesiā.j.de dona.pastoꝛalis. sꝫ si gratis vellet q̄s ecclesiā sibi subiectā non ꝑ trāsactionē eximere: bene posset remittere q̄cquid iuris habeat in ea retinēdo etiam pensionē annuatim soluēdā maioꝛi eccl̄ie: nec eēt symonia.j.de reli.domi.cōstitut⁹. ita tm̄ ꝙ illi de cella deberēt obediētiā ꝛ reuerētiā matrici domui.j.de censi.cū venerabili. qꝛ sine capite esse nō debet qꝛ in hoc non posset maioꝛ ecclesia illos eximere.xciij.dist.nulla ratione.

n ℭ Subiectione. Non poterat hic allegari prescriptio qꝛ contra subiectionē nō currit p̄scriptio.j.de p̄scrip.cū nō liceat. ꝛ qꝛ malā fidem presumebantur habere propter confessionem propꝛiam.

o ℭ Confessione. In iure facta ꝛ corā iudice suo.j.de iudi.at si clerici.ꝛ.ff.de iterro.ac.voluit.ꝛ ita ꝯfessio ꝯtra se p̄iudicat.j.de cōfes. cū sup.ꝛ.c.vl. vbi de hoc. ꝛ ītellige ꝙ ꝑ syndicū ꝯfessi sunt: q̄ꝫuis dicat hic fratrū confessione: nec reuocauerunt confessionem.

p ℭ Symoniacam. s̄.ca.proxi.et.c.constitutus. et.s̄.de pac.cum pridem.et.c.pactiones.

Diuisio. EX parte tua. ℭ Sup matrimonio trāsigi nō potest. Diuiditur. nam primo hortat̄ legatum vt cōponat etiam in casibus exp̄ssis a iure. In fi. dicit quid de casib⁹ non exp̄ssis ibi: in his. Ab.

ℭ Casus. Quidam greci furtiue recipiebāt sacros oꝛdines a nō suis episcopis. Quidam etiam celebꝛabāt in ecclesijs interdictis: nec volebant obedire latinis. Et quidam alij greci ꝛ latini episcopi consecrationes celebꝛabāt in episcopatib⁹ alioꝛum: et decimas percipiebant ibidem in eoꝛum preiudicium ꝛ grauamen. Itē quidam layci ꝛ greci propꝛias vxoꝛes auctoꝛitate sua dimittebant: et alias illis viuentib⁹ recipientes. Et quidā alij abbatias ꝛ eccl̄ias cū hoībus eccl̄iaꝝ detinebant: ꝛ in alijs pluribus excedebāt: vt dꝛ in integra: super his excessibus cardinalis consuluit papam: qualiter esset contra istos agendum: ꝛ ipse hic respondet ꝓut sequitur. ¶ Nota ꝙ iudex primo ad cōponendū debet laboꝛare. Item seueritati detrahendū est. Item ꝯtra matrimoniū cōpositio vel dispensatio locū nō habet. Item vbi ius nō inuenit̄/equitas seruāda est. Itē in humanioꝛē partē semp debet iudex declinare. Item persona/causa/loca/tēpoꝛa/ꝛ status terre consideranda sunt. Ber.

a ¶ Ad cōponēdum. Sic enī iudex prius debet ꝯcordare partes ꝙ ad iudiciū venire † ſi poteſt. v. q. ij. ſi pmates. ⁊. xc. diſt. ſtudēdū. xxiij. q. vl. ſi quis mēbroꝝ. ⁊. q. iiij. ſi illic. ⁊. ſ. de ſymo. querelam.

† Et ſic per prīū ꝯcordiam rema b nebūt crīa īpunita. ſol ue vt no. xc. di. c. j. Jo. ā.

¶ Seueritati. Nūqꝫ enī detrahēdum eſt ſeueritati vt maiorib⁹ malis ſanādis charitas ſincera ſubueniat. l. di. vt ꝯſtitueret. ⁊ vbi ſaluti nil detrahebatur humilitati poſteriores doctores aliqd addide rūt: vt ibidē dicit.

c ¶ Multitudie. Quia qḋ peccat a plꝛ̄ib⁹ trāſire ſolet inultū. j. q. vij. qͣtiens a plꝛ̄ib⁹. ⁊. xxiij. q. iiij. nō pōt. ſ̄. de tēpo. or. ſane. et cum multitudie peccātiū magis docendo ꝙ iubēdo agēdū eſt: ſeueritas autē exercenda eſt ī peccata paucorum. xliiij. diſt. cōmeſſationes. ſ. de cle. excō. miniſtran. latores.

¶ Glo. ſeq. rōnē reddit ⁊ dat ſilr̄. obijcit ⁊ ſoluit.

d ¶ Sacrm̄. Sic ptꝫ ꝙ in matrimonio nō habꝫ tranſactio ſeu compoſitio locū vt ꝯ mr̄imoniū aliqd ſtatuat cū ſit ſtatutū a dn̄o in paradiſo. Quia quos de⁹ cōiūxit hō non ſeparet. vt. xxvj. diſt. deinde opponit. et ſ̄. de trāſla. iter corporalia. ⁊. xxxiij. q. ij. an qḋ. ⁊ ca. quos deus. et cauſa matrimonialis p arbitros tractari non pōt. ſ. de in inte. reſti. cauſa. in fi. ſed per iudices diſcretos q̄ poteſtatē habeāt iudicādi. ſ. de cōſan. ⁊ affi. ex lr̄is. in fi. nec diſpēſatio locū habet: vt dicit hic. Sed cōtra videt: qꝛ circa matrimoniū diſpenſat. xxxv. q. iij. quedā lex. ⁊. c. qḋ ſcripſi. ⁊. q. viij. de gradibus. Dicas in mr̄imonio circa gradus ꝯſtitutione canonica īterdictos diſpēſatio adhibet ex iuſta cauſa vt ſimul remaneāt: in quo caſu loquuntur ꝯtraria. Circa gradus lege diuina ꝓhibitos vel vt matrimonia legitime ꝯtracta ‡ ſeparent nulla diſpenſatio adhibet ab eccleſia. et de tali diſpenſatione hic intelligit. nā vt ptꝫ in integra. quidā vxores legitimas dimittebāt ⁊ alias ducebāt: cum talib⁹ nulla diſpēſatio adhibet vt ſic remaneāt cū ſcḋis. De gradibus diuina lege ꝓhibitis. habes. ſ. de reſti. ſpo. lr̄as. Hodie vero de facili non diſpenſaret eccleſia circa cōſanguinitatē cum vſqꝫ ad quartū gradū reſtricta ſit copula coniugalis. ſ. de conſangui. et affi. non debet.

Trāſactō nō fit ſup mr̄imōio.

‡ Carnali copula ꝯſūmata. quod dic vt no. ſ. ḋ ꝯuer. ꝯiu. ex publico. i vl ti. Jo. and.

e ¶ Et īfideles. xxvj. diſ. deīde opponit. ⁊. xxviij. q. j. p totū. ſꝫ apḋ īfideles nō eſt ratū q̄n poſſit ſeparari altero veniēte ad fidē catholicā in īfidelitate reliquo remanēte. ſ. de diuor. ꝙto. ⁊. c. gaudem⁹.

¶ Glo. ſe. ar. a ꝯtrario ſignat ꝯtrarium. ſoluit ⁊ dat textui duo ſilr̄a.

f ¶ Equitate. Quā iudex pre oclīs ſemp debet habere. ff. de eo qḋ cer. lo. ꝙ ſi epheſi. in fi. Et ita videt ex eo qḋ dicit. in quib⁹ ius non inuenitur expreſſum procedas equitate ⁊c̄. ꝙ ius ſemp ſit ꝑferēdū equitati. Ar. contra. C. de iudi. placuit. ſed potes ītelligere illud de equitate ſcripta que debet preferri rigori iuris hic de equitate non ſcripta: que tūc ſolum ſeruāda eſt cum ius deficit. hoc verbū ſumptū fuit de lege illa. ff. de aqua plu. arcen. in ſumma. §. itē varus. in fi. ſic dicit de ꝯſuetudine que ſeruat: cū deficit lex. j. di. ꝯſuetudo. et vbi ius ſcriptū nō eſt: de ſimilib⁹ ad ſimilia eſt ꝓcedēdū. ff. de legi. nō poſſunt. ⁊. ſ. de re iudi. ī cauſis. ⁊. ſ. de ſta. reg. ſup quodā. in fi. ⁊. c. recolētes. ⁊. ſ̄. de reſcrip. iter ceteras. ⁊. ſ̄. de trāſla. iter corporalia.

g ¶ In humaniorem. Quia ſemp debem⁹ ꝓniores eſſe ad abſoluēdū ꝙ ad ꝯdēnādū. ff. de ac. ⁊ obli. arrianus. ⁊. ff. de pe. reſpiciendū. ⁊. ſ. de ꝓba. ex lr̄is. ⁊. xxvj. q. vij. tēpora penitudinis. et prōptiores ad miſericordiā ꝙ ad rigorē: qꝛ melius eſt ꝑſtare cauſas ꝓ miſericordia ꝙ ꝑtēdere in clemētiā. lxxxvj. di. nō ſatis. ad fi. poſt me. colū. ⁊ melius eſt ꝓ ꝟitate pati ſuppliciū: ꝙ ꝓ adulatione bn̄ficiū. xj. q. iij. nemo peritoꝝ. ⁊ ſentētia q̄ miſericordiā vetat fugiēda eſt. l. diſt. pōderet. et. xxvj. q. vlti. alligant. vbi dicit ꝙ ſi dominus eſt largus diſpenſator eius famulus non debet eſſe tenax. et. ix. diſtin. ſana. et. j. q. vij. ca. exigunt.

¶ Gloſa ſequens proſequitur. iiij. in penis conſideranda.

h ¶ Cauſas. In oib⁹ penis inferēdis ꝯſiderant iſta q̄ttuor principaliter. Perſona primo conſideranda eſt: que ſit: qꝛ aliter ꝓcedit cū maiorib⁹ ꝙ cū minorib⁹. ſ̄. de offi. delega. ſane. ⁊. c. paſtoralis. et xlv. diſt. cū beatus. ⁊. xxiiij. q. j. qui contra pacē. ⁊. ſ. de ſymo. p tuas.

Penas h īferre volēs q̄ttuor conſiderare debet.

a ad cōponēdum[a] īterponere partes tuas: et iterdū aliquid ſeue-
b ritati[b] detrahere prout (ſtatu ipe
c rij: et excedētium multitudine[c]
ꝓuida deliberatione pēſatis) videris expedire: exceptis nimirū caſib⁹ q̄ cōpoſitionis ſeu diſpoſitionis remediū nō admittunt:
d vtpote coniugij ſacramentum[d]: qḋ cum nō ſolum apud latinos et grecos: ſꝫ etiam apud fideles
e et infideles[e] exiſtat a ſeueritate canonica circa illud recedere nō licebit. ¶ In his vero ſup quib⁹ ius non inuenit expreſſum pro-
f cedas (equitate[f] ſeruata) ſemper
g in humaniorem[g] partem decli-
h nando: ſm ꝙ ꝑſonas et cauſas[h] loca ⁊ tēpora poſtulare videris.

De Poſtulando.

Ex concilio lateraneſi.

¶ Clericus in ſacris vel minoribus beneficiatus in ſeculari foro poſtulare nō debet niſi pro ſe: vel ſua eccleſia: vel miſerabilibus perſonis. Capitulum. j.

Cauſa etiā cōſiderāda eſt. ſ. de vo. ⁊ vo. redemp. magne. in fi. ⁊. ſ. de accu. cū dilectus. ⁊. xxiij. q. vlti. occidit. ⁊. ff. de fur. vex. et. xvj. q. vj. ca. j. in fi. Et op. ar. vj. di. teſtamētū. Et locus ꝯſiderat in iudicijs. ar. ſ̄. de reſcrip. nōnulli. qꝛ cōſuetudo loci attēdi debet. iiij. diſt. erit autē lex. ⁊. xxxj. diſt. ante triēniū. ⁊. c. aliter. et. ſ. de cle. cōiu. cū olim. Et tēpus etiā ꝯſiderat: qꝛ eſt tēpus tacēdi: ⁊ tēpus loquēdi. xxxvj. diſt. §. ecce. In quo ſtatu ſit princeps loci: vt hic dicit: ꝓut ſtat⁹ īperij ⁊c̄. quia in turbatiōe regni rigor iuris ſeruari nō poteſt. Et propter nouitatē gētis tēp⁹ ꝯſiderat. vt. xxxv. q. iij. qḋ ſcripſi. ⁊. ſ. de pe. ⁊ remiſ. de⁹ q̄ eccleſiā. ꝓpter nouitatē fidei multa ibi attēdunt: ⁊ hoc totum habes. xxix. diſt. ſciendū. ſ. de homici. ſicut dignū. j. rn̄. vbi iſta q̄ttuor conſiderātur et quedā alia. Unde ꝟſus. Cauſa: locus: tēp⁹: ꝑſonaqꝫ ꝑſpiciet. In penis dandis: vt eas iudex moderet. Verſus.

¶ Rubrica De poſtulado. ¶ Si vocati ad iudicia nō paciſcuntur neqꝫ trāſigunt: ſolēt ſibi q̄rere aduocatos ⁊ ꝓcuratores. ideo poſt duas rubricas ꝑcedentes ſubijcit iſta et ſequēs q̄ premittit ante tractatū de iudicijs: qꝛ hec ſunt preparatoria iudicioꝝ. Quid aūt ſit poſtulare. habes tex. i. l. j. ff. eo. et p glo. i. c. vl. ſ. e. Et aduerte ꝙ mlt̄e ſūt ꝑſone q̄ poſtulare ꝓhibent. vt ptꝫ i his ꝟſib⁹. Nō cuicūqꝫ dat ꝙ poſtulet: imo negat. Addict⁹ pene: fu⁹: puer: actor arene. Lumib⁹ caſſus: mulier muliebria paſſ⁹. ¶ De hac materia tractatur. iij. q. vij. xv. q. ij. de peni. diſtī. j. nemo. xiiij. q. v. deniqꝫ.

Cōtinuatio.

Poſtulādi officiū eſt multis īterdictū.

Clerici ī ſubdyaconatu: et ſupra ī ordinib⁹ quoqꝫ minoribus: ſi ſti-
i pēdijs[i] eccleſiaſticis ſuſtententur: coram ſeculari iudice aduo-
k cati in negocijs ſecularibus[k] fieri nō ꝑſumāt. ¶ Niſi ꝓpriā cauſam vel eccleſie ſue fuerint proſecuti: aut pro miſerabilibus forte perſonis que ꝓprias cauſas adminiſtrare non poſſunt.

Innocē. iij. cōpoſtel. archiepō.

¶ Canonici regulares poſtulare nō poſſunt ſicut monachi: niſi ꝓ vtilitate eccl̄ie vl̄ ſui monaſterij et ꝑcepto abbatis. Capl̄m. ij.

Ex parte tua nobis fuit ꝓpoſitum: ꝙ quidā canonici regulares non ſolū in eccleſiaſticis: verūetiā in forenſibus cauſis preſumūt aduocati officium exercere. Cūqꝫ obijcit eis ꝙ non debent eſſe forenſis vel eccleſia-
l ſtici[l] negocij ſuſceptores vel executores: niſi forte id monaſterij

Clerici. ¶ Diuidit: quia prima pars ponit prohibitionē a qua ſecūda excipit ibi: niſi. et adde etiā de perſonis ſibi cōiūctis. vt ꝓbat. ſ. eo. ca. fi. Ab. ¶ Caſus. Statuit cōciliū laterāñ. ꝙ clerici in ſacris ordinib⁹ conſtituti / et etiā in minorib⁹ qui ſtipēdijs eccleſiaſticis ſuſtētātur corā ſecularib⁹ iudicibus ꝓ ſecularib⁹ negocijs aduocati fieri non ꝑſumant niſi ꝓpriā cauſam vel ſue eccleſie ꝓſequātur. aut ꝓ miſerabilibus ꝑſonis. ¶ Nota ꝙ clerici in maioribus / nec in minoribus conſtituti aduocare non debent. qḋ verum eſt in foro ſeculari. niſi in ꝓpria cauſa / vel eccleſie / vel miſerabili perſona. Ber.

Diuiſio.

¶ Glo. ſeq. ar. a contrario qḋ approbat diſtinguēdo inter criminales ⁊ ciuiles cauſas ꝯſtitutos in minorib⁹ / in ſacris / ⁊ ꝓfeſſos.

i ¶ Stipendijs. Videt ergo a ſenſu contrario ſi ſtipendia nō habeant ꝙ poſſint aduocare: † qḋ verum credo de minoribus in cauſis ciuilib⁹: qꝛ in crimīalib⁹ cauſis vel vbi de pena ſanguinis agitur intereſſe nō debēt. ſ. ne cleri. vel mona. ſentētiā. ⁊. xxiij. q. vl. his a quibus. De his qui ſunt in maioribus ordinibus aliud eſt dicendū: quia illi corā ſeculari iudice aduocare nō debēt: et ſi ſine titulo ſunt ꝓmoti / ep̄s eis debet ꝓuidere. ſ. de ꝑbē. non liceat. ⁊. c. epiſcopus ſi aliquē. ⁊. c. cū ſm̄. de regularibus planū eſt ꝙ aduocare non debent. ſ. c. ꝓxi. quia ⁊ negocijs ſecularibus ſe īmiſcere nō debēt. ſ. ne cleri. vel mona. non magno. et. xvj. q. j. alia eſt cauſa. c. placuit. et ca. monachi. de ſacerdote habes. ſ. ca. vlti.

† An debeat matr̄nis ꝟbꝫ loq̄ ſic ꝙ aduerſari⁹ ītelligat not. xxviij. q. j. ſic eī. ad fi. et ē q̄ſtio dn̄icalis clerīc⁹ q̄dā ⁊ ī ſpe. ḋ aduo. §. nunc de exordijs. in fi. Jo. an.

k ¶ Secularibus. Immo opprobriū eſt clericis ſi ſe ꝑitos forēſiū diſceptationū oſtēdere voluerit. C. de epi. ⁊ cle. repetita. ⁊. C. de te. conſulta. ꝓ miſerabilib⁹ tamē ꝑſonis poſſunt poſtulare. ſ. eo. ca. vl.

Ex parte tua. ¶ Cōmunis diuiſio. ſecūda ibi: vnde. Ab. ſic. ¶ Caſus. Quidā canonici regulares aduocabant in cauſis eccleſiaſticis ⁊ forēſib⁹. ⁊ cum eis obijcit ꝙ aduocati eſſe nō debēt niſi forte ꝓ vtilitate monaſterij / ⁊ abbate etiā monaſterij īperante. ad ſuā defenſionē allegabāt ꝙ capl̄m illud quo talia ꝓhibent / de monachis tm̄ ⁊ nō de regularib⁹ loquit. cōſult⁹ pa. rn̄. ꝙ idem iudiciū de canonicis regularib⁹ / ⁊ de monachis eſt habendū. lꝫ de monachis in canone ſpecialiter ſit expreſſum. ¶ Nota ꝙ regulares et monachi quo ad ſecularia eodem iure vti debent. Ber.

l ¶ Eccleſiaſtici. Ut. xvj. q. j. monachi. c. de ꝑſentiū. et. ſ. ne cle. vel mona. non magno. opprobriū eſt talib⁹ ſi velint videri periti forēſium diſceptationū. C. de teſt. ꝯſulta. ⁊. C. de epiſco. ⁊ cle. repetita.

a ℭ Imperante.xvj.q.j.monachi.ij.nō sufficit vtilitas monasterij nisi hoc faciat de mandato abbatis ꝓpter bonū obediētie. ar.ff.de re mili.l.iij.§.in bello.nec audiṫ eo ꝑtextu ꝙ est cōiuncta persona: nisi habeat speciale mādatū. leges enī de hoc loquētes itelligunṫ de factis priuatoꝝ.ff.de ꝓcura.sed he ꝑsone.ꝛ.l.pōponius.in fi.

b ℭ Insolertiam. Idē verbū habes.s.de sup. negligen.prela.c.ij.ꝛ ibi exponitur.

¶ Glo.se.dat.v.similia.

c ℭ Idem iudicium. Siṁis habeṫ extensio ꝑ īterꝑtationē.xxviij.q.j. ydolatria.sic nomē venditiōis ad alias alienationes extēdiṫ. ff.q̄.mo.pig.vł hypo.sol.sicut.§.vēditiōis.ꝛ vbū alienatiōis ad alios ꝯct⁹ extēdiṫ ꝑ quos etiā dn̄iū nō trāsferṫ.j.de re.eccle.nō alie.nulli liceat. sic et id qđ dr̄ de symo.extendiṫ ad alios. xvj.q.vij. et ħ scripsim⁹. vbo.et arbitroꝛ ꝯuenire verbū ꝛc̄. sic et ꝓhibitio de legibus audiēdis de monachis et regularibus extēdiṫ ad ꝑlatos sclares.j. ne cle. vel mona.sup specula † ꝛ reglares canonici eq̄parātur monachis: nisi qꝛ reglē īseruiūt laxiori.j.de sta.reg.ꝙ dei tiorē.

† Qđ dic vt eo.ti.ca.j.lib.vj.sic ꝛ ex.iij.capite.l.acquil. vbū rupti extēdiṫ ad scissum col̄lisū effusuꝫ vel aliquo modo ꝑemꝑtū vel deteriozatū.istis.ad.l.acquil.§.itē ī omnib⁹.ſm Jo.and.

exposcat vtilitas: abbate nihilo a minus imperāte[a]: ad suā propob nūt insolertiam[b] excusandam: ꝙ capitulum illud per qđ predicta ꝓhiberi videtur: de monachis: nō de canonicis regularibus loquiṫ manifeste. ¶ Unde.cō.t.t.r. c ꝙ idem[c] iudicium de canonicis regularibus qđ et de monachis q̄ꝰtum ad supradicta credimus obseruādū: licet de monachis in canone specialiter sit expressum.

Gregorius nonus.

ℭ Se summat. Capitulum.iij.

Cum sacerdotis sit officiū d nulli nocere[d]/ oībus autē e velle ꝓdesse. ¶ Non nisi ꝓ seipo[e] vel ecclesia sua: vel (si necessitas immineat) pro personis coniunctis: aut miserabilibus sibi licif tum est postulare[f]: et.j. ¶ Clerig cus autē qui contra[g] ecclesiam a

Cum sacerdotis sit. ℭ Prīo poniṫ rō: scđo dictū cū clausula exceptiua ibi: nō nisi. tertio pena ibi: cleric⁹. Ab. ℭ Casus Prīo diciṫ ꝙ sacerdos aduocare nō debet: nisi ꝓ seipso/vel ecclesia sua. vł si necessitas imineat ꝓ ꝯiūctis ꝑsonis aut miserabilib⁹. Scđo dicit ꝙ cleric⁹ q̄ ꝯtra ecclesiā suā a qua bn̄ficiū recipit ꝓ extranea ꝑsona aduocat⁹ vel ꝓcurator extiterit: tanq̄ꝫ ingrat⁹ bn̄ficio illius eccłie poterit spoliari. ¶ Nota ꝙ sacerdos in certis casib⁹ tm̄ pōt aduocare. Itē ingratus pōt ꝑuari bn̄ficio qđ recepit. vel recipit ab eo contra quē ingratus est. Ber.

¶ Glo.seq.dicit vnde sumpta.et ar.inducens multa similia.

d ℭ Nulli nocere. Ista vba sūpta fuerunt ex illo canone.xiiij.q.v. deniq̄ꝫ. Ad hoc aūt teneṫ q̄libet xpian⁹: sꝫ magis sacerdos q̄ debet velle ꝓdesse oīb⁹: vt ibi dr̄: ꝛ ħ qꝛ q̄sq̄ꝫ ꝓhibeṫ alij īferre qđ sibi nolit fieri.j.di.in ꝑn.ꝛ.s.de ma.ꝛ obe.dilecti filij. Et est ar.ꝙ nulli cōsulēdū est cū alterius iiuria.xxij.q.ij.ꝑmū. ff.de ꝯdi.īdebi.nā natura.ꝛ.xj.q.iij.si q̄s nō obediat.xxix.di.null⁹.ꝛ nō debꝫ alteri ꝑ alterū iniq̄ ꝯdictio afferri.ff.de reg.iur.nō dꝫ.ꝛ cauēdū est ne ꝑtextu nocētis inocētes punianṫ. C.de his q̄ latro.occultauerunt.l.ij.ꝛ sancti⁹ est nocētē impunitū relinq̄: q̄ꝫ inocētē dānare.ff.de pe.absentem. ꝛ pena debet suos actores tenere.j.de his que fi.a maio.par.capitu. quesiuit. et.C.de pe.sancim⁹. Et sic patet ꝙ sacerdos aduocare nō debet: nec se negocijs secularibus immiscere nisi ꝓ cura miserabilium personarum.lxxxviij.dist.ca.j.et per totam distin.

e ℭ Pro seipso. Sic q̄dā sunt ꝑsone q̄ ꝓ se tm̄ ꝛ pro q̄busdā ꝑsonis pn̄t postulare.iij.q.vij.§.sunt aūt.vbi habes q̄ ꝑsone pn̄t postulare ꝛ q̄ nō: ꝛ ꝓ q̄b⁹. sic ꝛ sacerdos ꝓ se ꝛ ꝓ q̄busdā alijs ꝑsonis hic enumeratꝭ postulare pōt ꝓ eccłia sua ꝛ ꝓ ꝑsonis ꝯiūctis: sꝫ nō indistīcte nisi necessitate īstāte: puta qꝛ sunt min⁹ potētes: vel qꝛ non pn̄t hr̄e ita bonū aduocatū. ꝛ sic restrīgiṫ quodāmō ad necessitatē q̄ꝰtū ad ꝯiūctas ꝑsonas. Que sunt ꝯiūcte ꝑsone dr̄.ff.de ꝓcu.sꝫ ꝛ he ꝑsone.ꝛ.iij.q.vij.§.sunt aūt.vbo.alij enim.inter quas ꝑsonas satis credo intelligēdos cōfratres suos eiusdē eccłie: ꝛ ꝓ ꝯiūctꝭ ꝑsonis posset etiā lr̄as īpetrare sine mādato.s.de rescrip.nōnulli.ꝛ agere.ꝛ.ff.de ꝓcu.pōponi⁹.in fi.dū tn̄ nō appareat ꝯᷓria volūtas: vt ibi dicit: ꝛ ꝓ ꝑsonis miserabilib⁹.de q̄b⁹ habes.lxxxvij.dist.ꝑ totū.lxxxviij.di. ca.j.ꝛ.c.eps gubernatione.ꝛ in pluribus alijs ca.ibidem.

f ℭ Postulare. Postulare est desideriū suum vel amici sui in iure apud eū qui iurisdictioni ꝑest exponere: vel alteri⁹ desiderio cōtradicere.iij.q.vij.§.sunt autē.ꝛ.ff.de postu.l.j.§.postulare.

Postulare qđ est.

¶ Glo.seq.textū fortificat ꝑ similia.ꝛ q̄stionem īterserit quā soluit.

g ℭ Cōtra ecclesiā. Cleric⁹ ergo q̄ ꝯtra ecclesiā a qua bn̄ficiū habet aduocat vel est ꝓcurator tanq̄ꝫ īgrat⁹ bn̄ficiū ipsi⁹ ꝑdere debet. ar.bonū.j.q.vij.ca.j.ꝛ.xcvj.di.si īperator.iij.q.j.nulli.sicut vasallus teneṫ dn̄o.xxij.q.v.de forma.alꝛ ꝑdit feudū. vt in libro feudorum queādmodū feudū amitti. et milites rēpublicā de qua aluntṫ ab oī necessitate belloꝝ defendāt. C.loca.milites. Sed si habet clericus bn̄ficia in plurib⁹ ecclesijs: nunq̄d pōt ꝑstare patrociniū vni cōtra aliam? Nō videṫ. in eo casu neutrā iuuet vel offendet.ar.hui⁹.c.et xiij.q.v.deniq̄ꝫ.sꝫ si eēt ꝑlatus in vna eccłia ꝛ in alia habuisset simplex beneficiū videṫ ꝙ rōne ꝑlatiōis posset ꝯtra aliā stare.ar.ff.de in ius vo.q̄sitū.ꝛ.iij.q.vij.§.itē si ꝯtra patrē. sic et libertus eccłie si contra ipsam agat vel testificaṫ tanq̄ꝫ ingratus in seruitutē redigatur.s.de ser.non or.de famulis ecclesie. et.xij.q.ij.octaua discussio. sic ꝛ donatio propter ingratitudinē reuocaṫ.j. de dona.ꝓpter eius ingratitudinem. C.de reuo.do.l.j.ꝛ vl.ꝛ in auṫ. de nup.in.§.si maṫ.col.iiij. et in auṫ.vt liber.de cetero aureo nō idigeāt ānulo.§.illud. col.vj. et iustū est vt eccłia ī sinu suo nō retineat fraudatorē quē suscepit extraneum. xij.q.iiij.sacerdotes. ꝛ eccłia sua maṫ ei⁹ est.ij.q.vj. ad romanā. q̄ ipsum dn̄o sociauit.j.de pe.c.ij.si ꝓpter ingratitudinem pater potest filium exheredare in totū.xix.q.vlti.c.vlti.et in auṫ.vt cum de appel.cognosciṫ.§. causas. col.viij.sed si ꝯ aliquē de ecclesia in ꝓpria cā q̄ non tāgit ecclesiā postulauerit vel ꝓcurator fuerit non puniret.xij.q.ij.qui manumittitur.sed si ecclesia esset ei igrata: tūc contra ipsam aduocare posset: nec succederet ei ab intestato etiam si non haberet ꝓpīquos. C.de inoffi.testamen.liberi. vbi mater excluditur a filij successione propter ingratitudinem cōmissam erga filium.

vno ꝯ alterū postulare.

† al.nūc.

qua beneficiū obtinet pro extraneis aduocat⁹ vel ꝓcurator esse presumit: tanq̄ꝫ ingratus potest (maxime si clericus sit eiusdē ecclesie) beneficio hmōī spoliari.

De Procuratorib⁹.

Grego.maximo saloneñ.epo.

ℭ Non auditur quis tanq̄ꝫ alterius ꝓcurator nisi habeat mandatum legitime factū. Caplm̄.j.

Alia quidē: et.j. ¶ Scripsisse te q̄busdam cōperimus: ꝙ ꝑdictos viros tunc † ad cām nō miseris: et ideo que cum ipsis facta sunt subsistere nō debere: sed et Thomas sibi hoc a te dictum perhibuit: ex qua re nec presentiū porh titoribus[h] iudicauimus esse cre=

ℭ Rubrica De procuratoribus. ¶ Dic vt.s.in precedenti titulo ꝓ continuatione rubrice. Et quid sit ꝓcurator in.l.j.ff.eo. Ab. ¶ De hac materia tractaṫ.v.q.iij.per totum.lxxxix.dist.per totum. ix.q.iij.cum simus.ij.q.vij.infamis.

Alia quidem. ℭ Prīo ꝑmittit motiuū. Scđo submittit mādatū ibi: qꝛ ḡ. Ab. ℭ Casus. Eps saloneñ.hēbat quādā cām cū q̄dā aduersario suo ī curia dn̄i pape. ꝓ cā illa q̄dā accesserūt ad pa.nō hn̄tes mādatū ab epo/et cū aduersario epi iudiciū sunt īgressi sn̄īam ꝯᷓriā reportātes. eps hoc ītelligēs scripsit q̄busdā de curia ꝙ illos ad cām illā nō miserat: q̄ cū ipsis ī ꝑiudiciū epi facta erāt absistere nō debebāt. ꝛ ipse idē eps dixit ħ cuidā. I.noīe q̄ dixit hoc pape ꝙ ab illo audiuerat ꝙ illos nō miserat. Demū ꝓ cā illa misit q̄sdā nūcios ad dn̄m pa.q̄ cū non haberēt mādatū: nō fuerūt auditi. Un̄ pa.scribit huic epo dicens: ꝙ ꝑsentib⁹ nūcijs credere noluit sine mandato: ne idem diceret de istis qđ dixerat de priorib⁹: vn̄ si vult cām suā tractari: mittat ꝑsonā instructā cū mādato legaliter facto/ cū subscriptiōib⁹ presbyteroꝝ ꝛ dyaconoꝝ suoꝝ roborato. quicq̄d cū eo factū fuit: iure subsistat. ℭ Nota ꝙ factū falsi ꝓcuratoris dn̄o nō ꝑiudicaṫ. Itē sine cōsensu capituli non admittiṫ ad agendum. Ber.

Diuisio.

¶ Glo.se.distinguit tria mēbra: ꝛ in tertio tres opiniones ponit.

h ℭ Portitoribus. Quia ꝯstabat istos nō hr̄e mādatū ad agendū nō fuerūt admissi. Un̄ circa ꝓcuratorē actoris distingue vtrū certū sit ꝓcuratorē hr̄e mādatū: vt qꝛ reus hoc ꝯfiteṫ: vel ipse ostēdit mādatū sufficiēs: vł si neget ꝓbet ħ ꝓcurator ꝑ testes vel instr̄m. ꝛ ſm ħ ꝓcurator nō teneṫ satisdare dn̄ꝫ ratū hitu᷑: sic nec dꝫ satisdare ꝓcurator pn̄tꝭ ꝛ ꝯfirmātꝭ: vel apud acta ꝓcurator fact⁹. C.de satisda.l.vna.an certū sit eū nō hr̄e mādatū: aut dubitaṫ vtrū hēat vł nō hēat mādatū.si certū ē eū nō hr̄e mādatū repelliṫ: vt ħ.ꝛ si velit satisdare nō ē audiēd⁹: nisi sit ꝯiūcta ꝑsōa q̄ admittiṫ cū satisdatione: nisi appeat de ꝯᷓria volūtate dn̄i.ff.d ꝓcu.pōponi⁹.§.vl.ꝛ.l.sꝫ he ꝑsone.ī casib⁹ tn̄ admittiṫ ꝯ volūtatē ꝓ libertate.ff.de libe.cau.l.j. ij.ꝛ.iij.ꝛ ꝓ defēsiōe ꝯdēnati.ff.de ap.nō tm̄.vbi aūt dubitaṫ de mādato dicebat. P.semꝑ esse ī electiōe rei an velit exigere ꝓbatiōem mādati an satisdationē. B.dicebat distiguēdo vtrū re⁹ diceret ꝓcuratori: nō hēs mādatū: et tūc ꝓcurator tenebaṫ ꝓbare mādatū: an diceret dubito an hēas mādatū: ꝛ tūc ē ī optōe ꝓcuratorꝭ qđ facere velit. Az.dicebat ꝙ ī arbitrio ꝓcuratorꝭ ē an velit ꝓbare mādatū: an cauere de rato: qꝛ cū q̄s teneṫ ad alterū duoꝝ.s. ꝓbare vel cauere qđ voluerit ꝑstādo liberaṫ. ff.d iur.do.plerūq̄ꝫ.§.vl.ꝛ.C.de ꝯdi.īde.si q̄s ꝑuū. Hec satisdatio dāda ē qn̄ de mādato dubitaṫ.C. e.l.j.ꝛ.ff.vt ī pos.leg.si is a quo.§.j. ‡ idē ī actore vniuersitatꝭ.ff.qđ cuiusq̄ꝫ vniuer.itē coꝝ.§.actor.itē clerici īter ꝯiūctas ꝑsonas nūeranṫ.ar.xij.q.ij.liceat. Itē nō ꝙ lꝫ ꝓcurator actorꝭ nō caueat de rato qn̄ constat de mādato cauere dꝫ defendēdo.C.de satisda.l.vna. alꝛ denegaṫ ei actio. ff.eo.ti.mut⁹.ꝛ.l.diu⁹.§.pena.ꝛ de oīb⁹ etiā q̄ ꝯtra ipam mouenṫ defendere dꝫ.ff.de ꝓcu.oīm.ꝛ duab⁹.ll.sequen.

Procurator actorꝭ an debeat satisdare.

‡ Procuratori de cui⁹ mādato cōstat et petit satisdatōēꝫ legatoꝝ cauēdū est: sꝫ si dubiteṫ de mādato cauet de rato. Jo.an.

Clericus hn̄s duo bn̄ficia an possit pro vno ꝯ alterū postulare.

dendum: ne de ipsis similiter diceretur. ¶ Quia ergo hoc cautiores nos esse premonuit[a]: instructam personā cum mandato[b] legaliter[c] facto: et presbyterorum seu dyaconorum testiūq; subscriptionibus roborato: gestisq; ex more īdicto[d] trāsmitte: vt q̄cq̄d cū ea actū fuerit: iure subsistat.

Alexander. iij.

Non valet sentētia etiā expēsarum condēnatoria lata contra absentem ex probabili causa legitime per nunciū excusatū. h. d. q̄ztum ad verū intellectū. Ca. ij.

e Querelam[e]. A. clerici accepimus: ⁊ .j. ¶ Mandamꝰ quatenus si ɔstiterit vobis ꝙ vigor. ep̄s prefatū. A. in restitutione expēsarum[f] pro nulla alia rationabili cā[g] cōdēnauerit: nisi ꝓ eo tm̄ ꝙ termino cōstituto ad eiꝰ presentiā non accessit infirmitate detētus[h]: cū nō possit q̄s cogi nisi velit in grauibus[i] causis ꝓcuratorem constituere: ⁊ ipse ad ꝓbandū infirmitatē suā presbyterū et dyaconū destinauerit: eū absoluere[k] ab eadē sententia minime differatis. Clemens. iij.

¶ Glosa sequens ar. alleg. vj. iura.

a ¶ Premonuit. Ar. ad cautelā futuroꝝ habēdā. xxiij. dis. ī noīe. ⁊ exēpla p̄ntia nos cauere p̄monēt in futurū. lxxxij. di. plurimos. in fi. ⁊ ar. ff. loca. si quis domū. §. j. ⁊ .j. q. vij. ɔueniētibus. hic presumit' ex p̄teritis circa futura. sic .j. de p̄sump. mandata. ⁊ .c. scribam.

b ¶ Mandato. Tria dz continere mādatū. s. nomen eiꝰ q̄ ꝓcuratorē eū ɔstituit: ⁊ cāz ad quā cōstituit': ⁊ ꝙ ratū habebit q̄d cū eo factū fuerit. vt ff. eo. ti. si ꝓcuratorē. Sz pone ꝙ de mandato dubitet': q: sigillū incognitū est q̄d erit? De eo fieri debz fides. ar. ff. ꝙ cuiusq; vniuersi. Item. §. actor. et. ff. de admi. tu. vulgo. ⁊ C. de fi. instru. quidā. et ar. ff. de publi. quicūq;.

Mandatū tria dz cōtinere.

¶ Glo. seq. no. p̄latū sine capl'o vl' ecōtra litigare non posse. ad ɔ̄riū inducit. iiij. leges. vnū cano. et. ij. decre. ponit opi. et soluit. rn̄dens ad ɔ̄ria.

c ¶ Legaliter. Lr̄a seq̄ns expōit h̄ ꝟbū legalit'. Ex eo q̄d h̄ dr̄ ⁊ legit' .j. de iudi. cām q̄. colligit' euident' ꝙ nec p̄latꝰ sine ɔsensu capl'i: nec capl'm sine ɔsensu p̄lati pōt iudiciū exercere nec ɔuēiri: q: nec alienari p̄t alter sine reliq̄. xij. q. ij. sine exceptiōe. nec cōmutare: nec donare: vt ibi dr̄. ⁊ .j. de dona. pastoral'. ⁊ .j. de his q̄ fi. a p̄la. sine ɔsē. ca. ꝑ totū. ⁊ eodē mō nec capl'm sine cōsensu p̄lati: cū oēs vnū corpꝰ ītelligant' .j. de his q̄ fi. a p̄la. nouit. Et p̄terea dicit lex ꝙ q̄ non pōt alienare: non pōt rē in iudiciū deducere. ff. de iur. deli. ait p̄tor. et ꝑ iudiciū q̄dā alienatio fit. ī iudicio enim ɔ̄hit': sic ī stipulatiōe. ff. de pecu. lz. §. sz si filiꝰ. ī fi. p̄terea si p̄latꝰ sine ɔsensu capl'i posset agere vl' ɔuēiri: ⁊ p̄iudicaret eccl'ie factū p̄lati fraus posset fieri eccl'ie ⁊ p̄iudiciū: q: ꝑmitterēt imo ꝓcurarēt q̄nq; p̄lati se ɔuēiri ⁊ facerēt collusionē. Sz ɔ̄ vr̄ ꝙ solꝰ p̄latꝰ ɔuēire ⁊ ɔuēiri possit. ff. q̄d cuiusq; vniuer. l. vl. vbi dicit: vtilis actio admistratori ciuitat; debet'. et. ff. de ɔdi. ⁊ demon. municipibus. ⁊ ff. ad municip. municipes. ⁊ C. de iura. calū. l. ij. §. h̄ etiā. ī fi. ⁊ xij. q. ij. nō liceat. ⁊ .j. de reb. ec. nō alie. si q̄s pbr̄oꝝ. ⁊ .s. de p̄scrip. cū doceri. vbi de h̄. Dicūt q̄dā ꝙ p̄latꝰ pōt cōuenire ⁊ ɔuēiri sine ɔsensu capl'i ꝑ iura p̄dicta. Ego dico ɔ̄ ꝙ p̄latus sine ɔsēsu ca. nec capl'm sine ɔsēsu p̄lati agere vl' ɔueniri nō pōt ꝑ priora iura: tn̄ ɔcedo ꝙ si p̄latus vel collegiū agat sine ɔsensu alterutriꝰ ⁊ vellet cauere de rato dz audiri: cū sit administrator ⁊ teneat' negocia eccl'ie ꝓcurare. vt. s. de rescrip. cū doceri. si ꝟo ɔueniat' nō dz audiri sine cōsensu ca. i. nisi caueat de iudicato soluēdo: cum q̄libet alter se possit offerre defensiōi si velit cauere de iudicato soluēdo ⁊ picl'o suo litē suscipe. ⁊ illa. c. si q̄s pbr̄oꝝ. et nō liceat: ī sp̄āli casu loquunt'. s. cū agit' de reuocatiōe rei alienate īdebite et male: q: ꝑ h̄ ɔsulit' eccl'ie nec p̄t ledi: q̄d ɔtigere posset ī alijs casibus vbi nō agit' sp̄ālit' de reuocatōe rei alienate īdebite nō obstātibꝰ legibꝰ ꝓ ɔ̄rijs signat;: q: ītelligi p̄nt. s. vt ɔpetat actio admistrādi nō q̄ztū ad h̄ vt agere possit solꝰ: nisi caueat de rato: vel nisi h̄eat sp̄āle mādatū ad h̄: nec ī rebꝰ eccl'iasticis stamꝰ legibꝰ illis: sz canonibꝰ. Et quo iure nō pōt cōponere seu trāsigere sine ɔsensu ca. s. de maio. et obe. c. fi. s. de trāsac. ɔtingit. eodē iure nō pōt agere vel respondere sine consensu capituli. ar. ad hoc. s. de maio. ⁊ obe. c. vlti.

Prelatꝰ sine ɔsensu capituli aut ecōuerso nec ɔuēit nec ɔuenit'.

d ¶ Indicto. Id est īstituto vel redacto: vl' habēte sup̄ioris auc̄tē.

Sūmariū

Querelam. ¶ Reuocat' sn̄ia qua ɔdēnatꝰ fuit in expēsis ex iusta cā absens legitime excusatus: q: in ardua causa ꝓcuratorē cōstituere noluit: ita cōmuniter summat'. Prima pars decise ponit partis querelam. Secūda dat iudicē ibi: mādamus. Ab. sic.

Diuisio.

¶ Casus. Int' ep̄z salūmeñ. ⁊ A. clericū sup q̄dā eccl'ia q̄d ꝟtebat'. cā cōmissa fuit ep̄o vigorñ. ep̄s citauit illū clericū. ip̄e in īfirmitate īpeditꝰ ad terminū vēire nō potuit. q̄d ꝓbare voluit corā ip̄o ep̄o ꝑ quēdā pbr̄m ⁊ dyaconū q̄s ad h̄ destinauit. ep̄s h̄ nō obstāte cōdēnauit eū ī restitutiōe expēsaꝝ q̄s nūciꝰ ep̄i fecerat ad terminū illū. sup hoc ɔquestus fuit clericꝰ ille dn̄o pa. Vn̄ mandat q̄busdā ꝙ si ɔstiterit ꝙ vigorñ. ep̄s p̄fatū. A. nō ɔdēnauerit ī restitutiōe expēsaꝝ ꝓ alia rōnabili cā: nisi pro eo ꝙ in termīo constituto īfirmitate detētꝰ ad eiꝰ p̄sentiā nō accessit: ⁊ ipse ad probādā infirmitatē suā nūcios suos miserit: eūdē. A. ab eadē sn̄ia absoluāt: q: nemo pōt cōpelli nisi ī grauibꝰ causis ɔstituere ꝓcuratorē. ¶ Nota ꝙ q̄ ad terminū nō vēit: pōt ī expēsis p̄ti alteri ɔdēnari: nisi iusta de cā fuerit impeditꝰ ⁊ hoc ɔster. Itē iusta causa ꝓbata: reuocat' sn̄ia. Item in grauibꝰ causis nō cōpellit' quis cōstituere procuratorem. Bernar.

e ¶ Querelam. Et ita non per appellationem: vt notat' in fine.

f ¶ Expensarum. Quas fecerat aduersarius veniēdo ad terminum corā vigoreñ. delegato a papa ad petitionem salubrineñ. episcopi super ecclesia ipsius.

¶ Glo. se. alle. ɔcor. pōit opi. ad quā īducit vnū capl'm. eā reprobat et ca. rn̄det. demū obijcit de duabꝰ legibꝰ ⁊ soluit. Item obijcit de duabus decre. ⁊ soluit. Notat a ɔ̄rio. q̄rit. ar. pro. ponit opi. ⁊ soluit.

g ¶ Rōnabili cā. Si enī nō fuisset īfirmitate detētꝰ: vel alia iusta cā rōnabilis fuisset q̄re ꝓcessit ɔ̄ eū. s. ɔtumacia: bn̄ tenuisset statim ɔdēnatio expēsarū .j. de dolo. cū dilecti. et. C. de iudi. sancimꝰ. et .j. de ap. rep̄hēsibilis. Sz nūq̄d reꝰ si nō venerit in p̄ma citatōe ɔdēnari dz ī expensis? Hic vr̄ ꝙ sic: q: ꝓpt' īfirmitatē tm̄ excusat': et nisi ɔstiterit h̄: nō reuocabit' sn̄ia. ⁊ ita pōt q̄s ɔdēnari ī expēsis ꝓ p̄ma ɔtumacia. arg. ff. si q̄s ī ius vo. nō ierit. l. ij. §. j. ⁊ actor cōdēnaret' si nō veniret. ff. de iudi. eū quē temere. ⁊ ī ɔcil'. lug. idē dr̄ .j. de do. ⁊ ɔtuma. actor. lib. vj. ⁊ actoris et rei est eq̄ cōdictio. ff. de reg. iur. nō debet. Dicūt q̄dā ꝙ si reꝰ nō veniat ī p̄ma citatiōe vel in sc̄da etiā: nō dz ɔdēnari: q: nō dr̄ adhuc ɔtumax nisi post ꝑemptoriū terminū. Dico † ꝙ etiā pro p̄ma ⁊ pro sc̄da citatiōe puniri dz in expēsis si ad trinā citationē veniat. si ꝟo nō vēiat ad citationē ꝑemptoriā: tūc al's punit': q: mittit' actor in possessionē rei petite: vel excōicat' si missio fieri nō pōt .j. vt lit. nō ɔtest. tue. Et si postmodū reuertit' īfra ānū: restituit oēs expēsas factas ab eo tp̄e q̄ fuit ɔtumax. ⁊ si nō vēit ad aliquā citationē: ad oēs expēsas ɔdēnabit' quas fecit aduersariꝰ veniēdo ad p̄mā citationē ⁊ ad sc̄dam ⁊ tertiā: ⁊ sic punit' p̄ma ɔtumacia. et eodē mō dico ꝙ dz puniri p̄ma cōtumacia lz veniret ad sc̄dam: al'as deberes dicere ꝙ q̄n nullo mō venit nō debet ɔdēnari in expēsis: nisi factis ad terminum peremptorium.

Reꝰ ad citatiōem ēt p̄mā nō veniēs est in expēsis cōdēnādus.

† Idē not. lxxiiij. dist. honoratus. ⁊ .iiij. q. v. in sūma. ⁊ hāc opinionem sic intellige ꝙ vna citatio maneat gratuita sit p̄ma vl' vltima. Jo. an.

h ¶ Infirmitate detētus. Iusta fuit cā nō veniēdi: vn̄ ꝓbata cā dz reuocari q̄cq̄d fuit actū ɔ̄ absentē. ff. de iudi. si p̄tor. ⁊ .j. de re iud. cū bertholdꝰ. ⁊ ff. de re iudi. q̄situ. §. j. q̄rtana tn̄ nō excusat vt ibi dicit. ⁊ ar. v. q. iij. si egrotās. xviij. di. placuit. ⁊ xciij. di. iuxta. Dicūt tn̄ q̄dā ꝙ tenet' mittere ꝓcuratorē ex q̄ vēire nō pōt si ita fuit citatꝰ vt vēiat vel rn̄salē trāsmittat .j. de do. ⁊ ɔtu. cū dilecti. sz h̄ nō credo ꝙ ꝓpt' citatōez iudicis teneat' mittere ꝓcuratorē si vēire nō p̄t: maxime si ī grauibꝰ causis q̄s cogi ad h̄ nō possit vt h̄ dicit: ⁊ iudex h̄ ei auferre nō potuit: q: bn̄ficiū iur; nemini est auferēdū. xxviij. di. de his. ⁊ ī aut. de nup. §. sz h̄ q̄dē. col. iiij. ⁊ ff. de re iu. l. iiij. §. si q̄s ɔdēnatꝰ. Iudex delegatꝰ nō pōt iubere alterutrā p̄tē ɔpere corā se ꝑsonalit': nisi ī delegatiōe hoc ɔtineat': nisi ī cert; casibꝰ ī ɔci. lugd̄ .j. de iudi. iur; esse ābiguū. li. vj. ⁊ illa decre. cū dilecti. nō ɔ̄dicit: q: papa hoc fecit ex plenitudīe p̄tāt;. Et alia rō est: q: ille nō allegauit nec ostēdebat nec ꝓbauit iustā excusationē: vn̄ vel debuit ire vel sufficient' mittere: q: neutrū fecit de ɔtumacia fuit ɔdēnatꝰ. Et illd̄ scire debes ꝙ q̄ ad iudiciū vocat' pōt īdisticte ī pecuniarijs causis cōstituere ꝓcuratorē: lz ī citatiōe hoc nō dicat' nisi ī duobꝰ casibꝰ: puta si dn̄s iustior est q̄z ꝓcurator. ⁊ si cā sit vehemētior admistratiōe. C. de ꝓcu. l. vl. Et iō nō ɔpellit' ɔstituere ꝓcuratorē: q: nec recipet' si veniret: puta si ageret' de admistratōe sua vl' tutela: vl' etiā si al's eēt ardua. nec ita ɔfidit de alio. ad hoc enī ostēdēdū dz mittere excusatorē ne ꝓcedat' ɔ̄ eum: q̄ sn̄ia nō reuocabit' nisi cā probata ⁊ cū maiori difficultate: sz vr̄ ꝙ q̄s ɔpellat' ɔstituere ꝓcuratorē ēt in īfirmitate detētꝰ. ff. de diuer. ⁊ tēpo. p̄scrip. l. j. ⁊ ff. de mino. papinianꝰ exuli. vbi cōpellit' q̄s agere īdirecte ne currat ei p̄scriptio: sz a iudice nō cōpellit'. sz ille q̄ nō pōt agere ad hoc vt nō currat ei p̄scriptio ɔstituet ꝓcuratorē ad agēdū vt lis ɔtest. sz reꝰ nō ɔpellit' dare ꝓcuratorē: ⁊ ita nō ɔ̄dicūt leges ille. Itē signat' alid̄ ɔ̄riū. s. de elec. bone. ⁊ .j. de ap. ɔstitutꝰ. vbi dr̄: sicut misit nūciū ita potuit mittere ꝓcuratorē. sz ibi nō suberat iusta cā q: semp tenet' q̄s ire vel mittere nisi sit iuste impeditus: et tunc debet mittere excusatorem ad allegandum impedimentum: vt hic contingit. B.

Delegatꝰ non citat ꝑsonalit'. Citatꝰ p̄t ꝑ ꝓcuratorē ɔpere.

i ¶ In grauibus. Qualis erat ista: quia sup ecclesia ipsius.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

k ¶ Absoluere. Vr̄ ꝙ nō fuerit absoluēdꝰ: q: q̄ nō appellat a sn̄ia iudicāt; acq̄euisse vr̄: ⁊ sn̄ia etiā interlocutoria a qua non appellat' trāsit in rē iudicatā .j. de testi. significauerūt. et .j. de re iudi. ad ɔsultationē. sibi ḡ imputādū videbat' q: nō appellauit. Pōt dici ꝙ iste fuit auditꝰ beneficio restitutiōis: quia iustā causam habuit absentie: qua ꝓbata absoluit': q: ⁊ diffinitiua sentētia reuocat' iusta causa absentie ꝓbata .j. de sentē. et re iudi. cū bertholdus. imo videt' ꝙ sententia nō teneat. ff. de re iudi. q̄situ. et īterlocutoria lz trāseat in rē iudicatā a qua nō appellat' q̄ztū ad litigātes: nō tn̄ quo ad iudicem quin possit eā reuocare cū viderit eam īiustā. ff. de re iudi. q̄d iussit. ꝓut notat' .j. de ap. cū cessante. ⁊ ideo audit' iste. Ber.

¶ Sententia lata cum procuratore reuocato et de hoc certificato nõ preiudicat dño. h. d. ſm cõmunem intellectũ. Capitulũ. iij.

Ex insinuatione archidya. ſag. accepimus: ꝙ cũ inter ipsum ⁊ magistrũ. G. ſuꝑ quadã prebenda lexo. ecclesie cõtrouersia mota fuisset: et. j. ¶ Licet ab eodē archidyaco. ꝓcuratori ſuo duobus clericis presentibus expresse fuisset inhibitum[a] ne cause cognitionē ſusciperet[b]: ipse nihilominus in causa ꝓcedēs sententiam contrariam reportauit. ¶ Ceterꝫ quia alter de predictis clericis dicit̄ obijsse: mãdamus quatenus ſi per ipsius archidya. et superstitis clerici[c] iuramentũ cõstiterit de premissis: ſentētia[d] cõtra eum lata nequaꝙ̄ obstãte: predicte prebende possessionē cũ fructibꝰ inde ꝑceptis (ſi eius restitutioni aliud canonicum[e] non obsistat) auctoritate nostra restitui faciatis eidē. Restitutiõe vero facta ſi archidya. ipse suam canonicã institutionē probare[f] potuerit: ipsam ratam permanere ap. postposita decernatis. Inno. iij. cabilloñ. et cathalañ. epis.

¶ Rescriptũ ſuꝑ ꝯsecutiuis iudicij ĩpetratũ a ꝓcuratore reuocato et de hoc certificato nõ valet: nec ꝓcessus vel ſñia lata ꝑ ipm̄ ſi reuocatio peruenit ad aduersariũ. h. d. ſm glo. Capitulum. iiij.

In nr̄a p̄sentia[g] tulleñ. ep̄s est cõquestus ꝙ cũ ad causam q̄ inter ep̄m ⁊ decanũ tulleñ. ſuꝑ dilapidatione: excõicatiõe: ⁊ ꝑiurio: ac quibusdã alijs criminibꝰ vertebat̄. T. ⁊ G. presbyteros ꝓcuratores[h] institués ipsos ad ſe. apo. duxerit destinãdos: cũ de ipsoꝝ fide postmodũ titubasset[i] mãdatũ qđ eis dederat: ĩfra modicũ tēporis ſpaciũ reuocauit[k]: ſed ipi licet mãdati lr̄as reuocatorias recepissent: nihilominus in negocio ꝓcesserũt: et pro ꝓcuratoribus ſe gerētes cũ ad-

Diuisio. Ex insinuatione. ¶ Prima pars ponit partis narratiõem ſuꝑ qua secũda dat iudices ibi: ceterũ. ¶ Casus. Inter archidya. ſagieñ. et magistrum. G. ſuꝑ prebenda lexoñ. ecclesie q̄stio vertebat̄. archidya. pro causa illa quedã constituit ꝓcuratorē contra illũ magistrũ. G. ad ſe. apo. accedētē. ſꝫ cũ postea idē archidya. de fide illiꝰ ꝓcuratoris dubitaret p̄sentibꝰ duobus clericis eidē ꝓcuratori exp̄sse ꝓhibuit/ sciēte aduersario ſuo ne iudiciũ ipiꝰ cause ſusciperet/ nec lr̄is ſuis vteret̄ ĩ iure. nec de ipsa ſe vlteriꝰ ĩtromitteret: ipse nihilominꝰ in cã ꝓcedēs ꝯriã ſñiam reportauit. et ille. G. in possessiõem illiꝰ p̄bēde fuit ĩductꝰ. archidya. hoc ĩtelligēs his oībꝰ ꝯdixit. ⁊ significauit predicta domino pa. mandat papa quibusdã ꝙ ſuꝑ iuramentũ illiꝰ archidya. et clerici ſup̄stitis/ cum alter mortuus ſit ꝯstiterit de premissis nõ obstãte ſñia ꝯ archid. lata possessionē dicte p̄bēde cũ fructibꝰ ꝑceptꝭ restitui faciãt eidē archidya. ſi aliud canonicum nõ obsistat facta restitutiõe: ſi archidyaco. ſuã canonicã ĩstitutionē ꝓbauerit: ipam ratã habeant ⁊ firmam. ¶ Nota ꝙ factũ falsi ꝓcuratoris dño nõ p̄iudicat. iste ꝓcurator falsus fuit a quo mãdatũ fuit legitime reuocatũ. Itē reuocatio mãdati ꝓbat̄ ꝑ ꝓpriũ iuramētũ. ⁊ ꝑ iuramētũ vniꝰ testis. Itē ſpoliatꝰ ꝑ iniquã ſñiam debꝫ restitui. Itē ꝓbare debet quis ſuã institutionē ſi reuertat̄ in dubium. Ber.

† Respicĩ a antiquã vbi dr̄ ꝙ illi dederat lr̄as vt ĩ glo. seq. Jo. and.

a ¶ Inhibitũ. Vñ eoipso ꝓcurator lr̄as †reuocauit. j. e. c. pxi. qđ indistincte potuit cũ lis nõ fuerit cõtest. ⁊ res ſit integra. ff. eo. l. ante litē. ar. s. de elec. in caussis. nã depositũ quãdocũꝙ̄ põt repeti. ff. depositi. l. j. §. pe. ⁊ sciēte aduersario hoc fecit. de hoc dicet̄. j. e. mandato. ⁊ ita sententia nulla fuit lata cum falso ꝓcuratore. j. c. pxi.

b ¶ Susciperet. Id est ne ad ſuscipiendũ iudiciũ in iure ſuis litteris vteret̄ ꝓut in antiqua decretali continet̄.

¶ Glo. se. ar. alle. vj. iura. obijcit dupl'r et ſoluit cõiungēs duas opi.

c ¶ Clerici. Ar. ꝙ dicto vniꝰ testis ſit credēdũ. ar. j. de testi. ĩ oĩ negocio. ſi. viij. q. iij. talia. et. xxviij. di. de ſiracuſane. ⁊ ar. op. ꝙ vni iurato testi credit̄. ff. de dote p̄le. theopõpꝰ. ⁊ ff. quēadmo. te. ap. l. j. §. vl. ar. ff. d iureiu. ſi duo p̄roni. j. Ar. ꝯtra. iiij. q. iij. §. itē ĩ crimĩali. v. itē vnꝰ vo. ⁊ v. itē vbi nũerꝰ. ⁊. j. d testi. lꝫ. ⁊. c. veniēs. Itē ar. ꝙ dictũ archid. istiꝰ ꝑ teste vno recipiat̄. ⁊ ſic erũt duo testes. j. de testi. in oĩ negocio. ſꝫ dictũ illiꝰ nõ debꝫ ſibi ꝓdesse: qꝛ nullꝰ ydoneꝰ testis ĩ re ſua ĩtelligit̄. iiij. q. iij. v. nullꝰ ĩ re. Põt dici ‡ ꝙ hic erat p̄ſũptio ꝓ archid. ⁊ erat reꝰ. vñ fauorabilior: iõ delatũ ei fuit iuramētũ qđ fieri p̄t ⁊ dꝫ. C. de re. cre. ⁊ iureiur. ĩ bone fidei. ⁊. ff. de iureiu. admonēdi. ⁊ qꝛ ꝑ h modicũ p̄iudicat̄ actori: cũ salua ſit ei actio ſua. ⁊ ĩ talibus nõ req̄rit̄ ita plena ꝓbatio. ar. j. de re iudi. cũ bertholdus. v. lꝫ autē. ⁊. j. de in ĩte. rest. ex lr̄is. ⁊ iniquũ eēt vt ꝑ talē fraudē puniret̄. vñ merito debuit ei deferre sacramētũ cũ vno teste: qꝛ ĩspectis circũstãtijs ꝑsonaꝝ ⁊ cause: iudex quoꝙ̄ debet deferre sacramētũ actori quoꝙ̄ reo. j. de iureiu. c. vl. in fi. ⁊ hic talis causa est ⁊ talis ꝑsona. ⁊ op. facit ad hoc. ff. de legi. tu. legitimos.

‡ ſm Lau. Bar. dicit h fuisse: qꝛ p̄mortuꝰ clericꝰ ĩ alio iudicio fuerat ĩtroductꝰ ⁊ ſic faciebat fidē in scđo. C. de testi. l. fi. Jo. an.

d ¶ Sñia ꝯtra eũ lata. Cũ ſit lata cũ falso ꝓcuratore: et iõ nulla. C. de ꝓcur. lꝫ. ⁊. j. e. c. pxi. in fi. ⁊. s. de rescrip. ex parte decani.

e ¶ Aliud canonicum. Puta excõmunicatio vel pactũ de nõ petēdo restitutionē post ſñiam: vel res iudicata: vel ſi ratum habuit sententiam latam cum falso ꝓcuratore. Ber.

¶ Glo. seq. obijcit. ponit opi. quã reprobat ⁊ ſoluit. ⁊ iterꝫ duas ſolutiones ſubdit quas non approbat.

f ¶ Probare potuerit. Sꝫ q̄re iste cõpellit̄ ꝓbare titulũ ſue possessiõis ꝯtra illđ. ij. q. v. §. j. ⁊ actore nõ ꝓbãte reꝰ dꝫ absolui. xj. q. vl. §. actor. j. vt ec. bñfi. vt nr̄m. ⁊. j. de cau. pos. cũ ecc'ia. ff. de ꝓba. l. ij. ⁊ C. de edē. q̄ accusare. ⁊. C. de rei vēdi. res alienas? Dicũt q̄dã ꝙ iste archid. ꝯfidēs de iure ſuo ſibi onꝰ ꝓbãdi assũpsit. ſic. j. de resti. ſpo. lꝫ. ⁊. xxix. q. ij. cuiꝰ rei grã. ⁊ ita mos ꝓbare volēti gerēdus est. ff. de ꝓba. circa eũ. §. fi. Hanc nõ credo verã ſolutionē: ꝓpterea dicas ꝙ iõ iste tenet̄ ꝓbare canonicã ĩstitutionē: qꝛ cũ eēt archid. in illa ecclesia de iure cõi illã p̄bēdã cũ archidyaconatu hr̄e nõ poterat nisi ꝓbaret secũ dispēsatũ fuisse. ar. op. c. di. ꝯ morē. ar. op. j. đ deci. duduũ. ⁊ ꝑ eũ q̄ potuit dispēsare. j. de ſcisma. fraternitati. ⁊. j. de p̄bē. preterea. ⁊. c. cũ non ignores. ⁊. j. de ꝯces. p̄bē. lr̄as. ⁊. c. cum nr̄is. ⁊ qꝛ in pluribꝰ ecclesijs ĩtitulatꝰ eē nõ põt. s. de elec. dudũ. ij. lxx. di. ſctõꝝ. vñ ꝓpt̄ hmõi p̄ſũptionē dꝫ ostēdere ſuã canonicã ĩstitutionē. p̄ſũptio eñi trãſfert onꝰ ꝓbãdi ad reũ quoꝙ̄. C. de ꝓba. ſiue possidetis. ⁊. j. vt eccle. bñfi. vt nr̄m. ſola eñi possessio nõ ſufficit ĩ bñficijs eccl'iastic: nisi adſit canonica ĩstitutio. j. de ĩsti. ex frequētibꝰ. vñ dꝫ hr̄e lr̄as ſue ĩstitutiõis. ij. q. j. legũ. ſicut nec ſola possessio facit aliquē decurionē: ſꝫ iusta electio. ff. de decu. herēniꝰ. ⁊ p̄ſcriptio hec nõ ꝓdest: cũ habeat malã fidē ex quo nõ fuit legitime ĩstitutꝰ: qꝛ bona fides exigit̄. j. đ p̄ſcrip. ſi diligenti. ⁊. c. q̄m oē. ſꝫ hoc nõ prodesset aduersario nisi ius haberet. † Alij dicũt. ſ. papa ꝙ ex q̄ est in possessiõe nõ ꝯpellit̄ ꝓbare ſuã canonicã institutionē. nemo eñi cogit̄ probare titulũ ſue possessiõis. C. de pe. her. cogi. Sꝫ lr̄a ista ꝯtradicit: ſꝫ posset ſuppleri maxie ſm h: vl' ſic eoipo ꝙ aduersariꝰ nõ probat ꝯtra archid. satꝭ ĩtelligit̄ probare ſuã canonicã institutionē. C. qui mili. non pos. l. ſuꝑ seruis. li. xij. lr̄a tamen ꝯtradicit. qđ priꝰ dixi veriꝰ credo.

ſuã canonicã ĩstitutionē probare.

Possessio ſola nõ ſufficit in beneficijs.

† Vel nisi ita corã papa cõuenisset. ſm Hos. Jo. and.

Diuisio. In nostra. ¶ Prima pars narrat factum. Scđa diffinit ibi: nos vo. Ab. ¶ Casus. Decanus tulleñ. denũciauit ep̄m ſuũ ſuꝑ dilapidatiõe/ excõicatiõe/ ꝑiurio/ ⁊ alijs q̄busdã articulis dño pape. Vñ pa. vocauit ipm̄ vt veniret vl' mitteret ad ſui defensionē. ep̄s ad cãm illã q̄ int̄ ipm̄ et decanũ ſuꝑ p̄dictꝭ vtebat̄. ꝯstituit. B. ⁊. T. pbr̄os ꝓcuratores ad ſe. ap. destinãdos: cũ postmodũ de ipsorũ fide titubaret: mãdatũ eis factũ reuocauit sciēte ꝑte aduersa. ſꝫ ipi lꝫ lr̄as reuocatorias recepissent: nihilominꝰ in negocio ꝓcesserũt/ ⁊ cũ aduersario ĩgressi iudiciũ ad parisieñ. archid. ⁊ eius collegas lr̄as ĩpetrauerũt in eiꝰ p̄iudiciũ ⁊ grauamē. Ep̄s hoc audiēs accessit ad iudices: petēs ab eis terminũ ad ꝓbãdũ ꝙ illi erãt falsi ꝓcuratores/ ipi exceptionē eiꝰ friuolã reputantes/ dilationē ad hoc ꝯcedere noluerũt. vñ ad ſe. ap. appellauit. ſꝫ nihilominꝰ lite nõ ꝯtest. testes ꝯtra eũ recipe p̄ſumpserũt: ipm̄ a tulleñ. eccl'ia ꝑ ſñiam remouēdo. Suꝑ his oībꝰ ep̄s dño pa. fuit cõquestus. pa. vero licet vix fidē talibꝰ adhiberet ꝙ dicti iudices viri ꝓuidi ⁊ discreti talit̄ ꝓcessissent: cũ in ſua relatiõe quã pape fecerũt nullã de hmõi exceptiõe fecerint mētionē: qꝛ tñ ep̄s ꝑ viros prouidos ⁊ honestos de q̄bꝰ nõ est v'isile ꝙ falsum tulerũt testimoniũ ſuꝑ p̄missis fecit plenã fidē. cõsiderans etiã ꝙ exceptio falsi ꝓcuratoris ⁊ ante ſñiam ⁊ post: põt opponi. qua ꝓbata iudiciũ nullũ/ ⁊ ꝯtrouersia nulla ꝓcessum p̄dictoꝝ iudicũ duxit irritandũ. ¶ Nota ꝙ exceptio falsi ꝓcuratoris ⁊ ante ſñiam ⁊ post: obijci põt. et ſñia talit̄ lata domino nõ nocet. Item iudex q̄ refert negociũ ad papã: debet facere mentionem de exceptionibꝰ propositis et de toto processu. Ber.

¶ Glosa sequens reci. per ſolutionem contrarij.

g ¶ Presentia. Per inq̄sitionē quã iste decanꝰ proseq̄bat̄ vl' denũciatiõem eiusdē decani vel exceptiõem: al's procurator ĩteruenire nõ posset in criminali. v. q. iij. in criminali. et. j. de accusa. veniens.

h ¶ Procuratores. Simul: et tunc occupantis melior est conditio. j. eo. non iniuste. vbi de hoc.

i ¶ Titubasset. Titubare dr̄ is q̄ ſuspitionē hꝫ ſuꝑ eo de q̄ ꝯtēdit̄. ar. C. de acq̄. pos. l. nemo. ĩ fi. ⁊. C. de ꝯdi. ĩdebi. l. vl. ⁊ põt ſuspectꝰ remoueri ĩdistīcte ãte lit. ꝯte. ſiue ſit ſuspectꝰ ſiue nõ. ar. s. e. c. proxi. ff. eo. ti. ãte lit. ꝯte. de h dixi. s. de rescrip. ex ꝑte decani. nisi ſit procurator ꝯstitutꝰ ĩ rē ſuã: et nisi velit vti aliq̄ retentiõe. et h post lit. ꝯtest. qꝛ tũc de facili nõ trãſferret̄ ab eo cã. ff. e. ti. q̄ oĩa. ad fi. v. plane. Titubare

¶ Glosa sequens obijcit et ſoluit.

k ¶ Reuocauit. Et iõ nõ valuit qđ cũ eo factũ fuit. Ar. ꝯtra. C. de satisda. l. vna. ⁊. ff. eo. ſi procuratorē. vbi dicit ꝙ lꝫ procurator reuocet̄: iudiciũ tñ qđ cum eo factũ est ratũ esse debet. ille. ll. ĩtelligunt̄ cũ vetitꝰ est procurator agere ignorãte aduersario vel iudice: quo casu nihilominꝰ valet qđ idem q̄si procurator postea fecit. j. eo. mã

Possessor bñficij tenet̄ quoꝙ̄

dato. vbi de hoc. et. s. de rescrip. ex parte decani. Si vero aduersario sciēte reuocatū est mādatū: non valet † iudicium post reuocationem: in quo casu intelligo qđ hic dicit. z. s. c. pxi.

a ¶ Falsi procuratores. Si. j. de in integrum restitu. ex litteris. s. de offi. delega. cum olim.

¶ Glose sequētis princi. reci. p obiec. z solu. secūdo obijcit de decre. sup litteris. z soluit.

b ¶ Inutilem. Cum in lris cōmissionis cōtineret ipos fuisse pcuratores: patet q procuratio fuit pñtata dño pape: z q reuocatio non peruenit ad ipm q ad ipm vel ad aduersariū puenire debet. j. eo. mandato. po ti9 q lra de rato q semper iudici vel aduersario exhibēda est. ff. rem ra. habe. ne satisdatio. et ff. eo. si pcuratorē. quare videbat iudicibus q calūniose pponeret huiusmodi exceptiōem: sz p hāc rōnem repellit: qr ipse probare volebat q essent falsi pcuratores: qr poterat esse q reuocatio puenit ad aduersariū. z hoc potuit pbare qđ sufficit. j. eo. mandato. vñ appellatio ei9 tenuit. Sed videret q lre iste deberent valere saltē quo ad hoc vt pcederēt s'm veritatē negocij: qr hoc fuit tale falsum qđ si fuisset dictum nihilomin9 obtinuisset litteras decanus. s. de rescrip. super lris. Sed isti falsi pcuratores reuocato mandato iudicium sunt igressi cū aduersario: et de cōsecutis ‡ lras cū aduersario ipetrauerūt. et iō nil valuit qđ fecerūt: qr si nō valuit igressus iudicij nec cōmissio sup futuro pcessu. et qr in fraudē h fecerūt z vn9 alteri9 odio nō debet pgrauari. C. de inoffi. test. si qs suo. si. j. de symo. nobis. z dign9 est mīa q alieno vitio laborauit. C. de natu. libe. l. legē anastasij. §. xvj. q. j. frater noster. in pñ.

uersario ingressi iudiciū cum eo ad parisieñ. archidya. z collegas suos in eiusdem preiudiciū nostras litteras impetrarunt: et. j. ¶ Cūq3 predictus eps ad pbandum q falsi[a] pcuratores fuerāt: ab ipis iudicib9 inducias postulasset: ipi exceptionē oppositam inutilem[b] z superuacuā reputantes: ad pbationē ipsius dilationem pcedere noluerūt: ppter qđ ad appellatiōis beneficiū cōuolauit. Sed ijdē nihilominus lite nō cōtestata et iuris ordine pretermisso testes cōtra eū recipere presumpserūt: ipsum a tulleñ. ecclesia per sentētiam remouendo. ¶ Nos vo licet vix fidem[c] adhibere potuerim9 q dicti iudices: vtpote viri litterati: puidi: z honesti taliter pcessissent: maxime cū in sua relatione quā ad nostrā pñtiā trāsmisere: de huiusmodi exceptione nullā fecerūt mentionem[d]. quia tamē eps p viros religiosos[e]: puidos: z honestos de qb9 nō est verisimile q sue salutis obliti[f]: ac iuramēti religione ptēpta: falsum testimoniū tulerint nobis fecit sup his q sunt pposita plenā fidē: attendentes etiam q falsi procuratoris exceptio[g] nō solū ante sentētiam: verūetiā postea potest obijci: vtpote qua pbata iudiciū nullum[h] et nullius momēti[i] cōtrouersie reputant: pcessum supradictoꝝ iudicū sentētialiter duximus irritādum[k]. T. dē brixieñ. episcopo.

¶ Si agit de adulterio corā iudice sclari ad penā legalē nō interueīt pcurator: sec9 si corā ecclāstico ad separationē thori. Ca. v.

Tue. f. z. j. ¶ Cō. tue. t. r. q si vir accusat vxorē de crimine adulterij corā iudice sclari ad penā legitimam[l] infligendā: qr tūc inscriptionis vinculū debet arripe: seq3 ad penā taliōis[m] astringere: nō p pcuratorē/sed p seipm pñtē oportet pñtialiter accusare. ¶ Si vero vir accusare velit vxorē de adulterio corā ecclesiastico iudice: vt ab ei9 cohabitatione discedat: quia tūc et si forsan[n] oporteat eū inscribere: vt designet in scriptis nomē[o] locum[p] z tempus[q]: z oīa que cōprehendūtur in lege[r] ciuili: ad talionē tamē nō debet se aliquatenus obligare: ne forte cū in pbatione defecerit: intētiōis sue pseq̄re.

k ¶ Irritandum. Irritat hic papa factū iudicis altera parte absente vt videtur: quia nō apparet q altera pars fuerit pñs. z lit. nō ptesta. et hoc potest facere iudex appellationis. j. de appel. sepe. sed ibi pemptorij loco est terminus statutus z ad psequēdū appellatione. C. de tēpo. appel. l. vlti. §. illud. z illud obtinet cum iā est lata diffinitiua sentētia. z ij. q. vj. ei qui appellat. z op. ar. s. de renūcia. veniēs. sic vbi agit de surreptione. j. de re iudi. cū olim. Sed credo q altera pars fuerit pñs: qr nūq3 pcedit ɔtra absentem: nisi citet tacite vel expresse: et presumit ex h q iudices retulerunt negociū ad papā. et sic pars altera fuit pñs ī alijs que acta sunt corā papa vel contumaciter absens: que forte procurauit relationē fieri domino pape. z q dixit: duximus irritandū. i. irritū esse ostendimus. j. vt lit. nō ptesta. accedens. ad hoc probat lra ista: qua probata z c.

Tue fraternitatis. ¶ In prima decisa ɔsultatio. In secunda respōsio ibi: consultatiōi que distinguit z scdm mēbrum psequitur ibi. Si vero. ¶ Casus. Aliqs vult accusare vxorē suā de adulterio. querit vtrū hoc possit facere p pcuratorē: Rñ. q si vir accusat vxorē de adulterio corā iudice seculari ad penā legitimā infligēdā non p pcuratorē sz p seipsum illud facere debet. quia tūc debet iscribere z ad penā talionis se astringere. Si vero accuset eam de adulterio coram ecclesiastico iudice ad separatiōem thori sustineri potest vt p pcuratorē accuset. quia et si accusatio sit de crimine: nō est tamē criminalis sed mixta iter criminalē et ciuilem. quia si oporteat ipsum inscribere vt designet in scriptis nomē: adulterij locū/z tēpus. z omnia que in lege ciuili cauent: ad talionē tamen se obligare non debet ne forte cū in pbatione deficeret: intentionis sue consequeret effectum. ¶ Nota q in causa criminali pcurator nō interuenit. Item q non pbat qđ intēdit: debet puniri sicut reus conuictus punireт. qr calūniose accusauit. Item vbi ciuiliter agitur de crimine: potest procurator interuenire. Item si aliquis probibetur vna via: alia via ad id non debet admitti. Bernar.

¶ Glosa sequens reci. per. q. que sit pena adulterij s'm. ll.

l ¶ Legitimam. Per leges veteres puniebatur mulier conuicta de adulterio ad penā sanguinis. C. de adul. castitati. et etiam s'm legem mosaycā lapidabatur. xxxij. q. v. hec imago. Hodie vero detrudit in monasteriū. C. de adul. autētica sed hodie. z. j. de conuer. coniu. gaudemus. Et potest vir vxorē conuictā de adulterio z cōdēnatā retinere si vult: z vxor virū. vt dicit in pdicta autētica.

m ¶ Ad penam talionis. Olim itra. lx. dies vtiles a tēpore diuortij vir accusare poterat vxorem iure mariti ‡ sine metu calūnie. C. de adulte. §. quis adulterij. z. l. iure mariti. z. ff. de adul. is cul9. §. vl. z. l. mariti. §. ptcrea. Hodie vo ɔstāte mrīmonio pōt eam accusare: z tenet inscribere ad penā talionis obligando se. in auc. vt lice. ma. z auie. §. causas. z. §. quia vero plurimas. col. viij. z hic.

n ¶ Si forsan. Hic nō notat dubitationem sed expressiuū veritatis. sic. xxxiij. q. ij. admonere. circa mediū. z de peni. dist. j. §. hobrem. et. ff. de re iudi. item si. §. j.

o ¶ Nomen. Adulterij.

p ¶ Locum. In quo cōmissum fuit adulterium.

q ¶ Tempus. Sc3 annum et mensem admissi criminis.

¶ Glo. seq. ponit que requirunt in libello accusatorio per versus.

r ¶ In lege ciuili. Quā habes. ij. q. viij. libellorum. et. ff. de accu. z inscrip. l. iij. Quid ptineri debeat in libello accusationis notat his versibus. Consule: mense: dic coram pretore professus. Te deferre reum: crimen: loca: pone sodalem. Et licet hora: dies: non mensis pretereatur.

c ¶ Fidem. Si. s. de renuncia. in presentia. z. c. super hoc ar. et. j. de preben. nisi essent ar.

d ¶ Mentionē. Hoc faciebat psumptionē p eis cū nil dixerunt. z hanc psumptionē elidet pbatio in contrariū: z est notabile q iudices in sua relatione debent facere mētionē de exceptiōib9 ppositis z alijs q rationabiliter pponunt. ar. j. de re iud. inter monasteriū.

e ¶ Religiosos. Immo p seipm z vnū testē posset hoc pbare. s. eo. ca. pri. z. j. de iureiur. c. vlti. in fi. z. C. de re. cre. in bone fidei.

f ¶ Obliti. De nemine presumendum est q sit immemor sue salutis. j. q. vij. sancimus. quia quilibet presumit bonus nisi pbet malus. s. de seru. c. vno. z. j. de presump. dudum.

¶ Glosa sequens tractat de duplici exceptione procuratoria.

g ¶ Exceptio. Quādo dicat falsus pcurator dixi. s. de rescrip. ex parte decani. z illa est exceptio falsi procuratoris. Est et alia exceptio pcuratoria. sc3 cū qs nō pōt esse pcurator veluti miles † z nō pōt opponi post lit. contesta. cū sit dilatoria. ff. eo. filiusfamilias. §. veterani. z. C. eo. ti. ita demum. z hanc potest omittere fideiussor. ff. māda. si fideiussor. §. qdā. Et est alia exceptio pcuratoria. sc3 non hre mādatū. de qua hic dr: qr plus est mandatū fuisse reuocatū q̄ nō habuisse mādatū. s. de rescrip. ex pte decani. i fi. et hec exceptio post litē cōtestatā pōt opponi: z hāc exceptionē nō debet omittere fideiussor. ff. manda. inter causas. §. mandato. z talis exceptio non potest opponi post sententiā: vt hic. z. C. eo. ti. licet. Ber.

h ¶ Nullum. Ex eo tamen iudicio qđ nullum est solutum non repetitur. ff. de iudi. de qua re. §. ij.

i ¶ Momēti. Nō est hoc speciale in hoc casu: s3 idē est in omni exceptiōe p quā pbat retro nihil actū esse: vtputa a nō suo iudice. xj. q. j. c. j. et pe. C. si nō a cōpe. iudi. l. vlti. si. j. de re iudi. ad pbādū. j. de excep. exceptionem. z si qđ donet ab eo q nō pōt dare nō valet. j. de iure pa. qđ autē. z si donet ei q capax nō est. j. de cle. ex. mi. postulasti. z. s. de eta. z quali. cū bone. si. C. de inoffi. testa. fratres.

¶ Glosa sequens reci. per obiec. quomodo altera parte absente z c.

Margin notes:

† Accur. in l. vna. C. de satisda. no. q si iudex sciuit reuocatōes tūc nulla ē snīa cū eam tulerit ī nō legitimā psonā. Si vo aduersari9 tm/tunc qr iudex nil de ɔtingētibus omisit. tenet snīa: sed ppt suā sciam repellit ille a cōmodo snīe ope replicationis. Jo. an.

‡ Exponit Abbas. i. d ɔsequētib9 ptib9 iudicij. Jo. an. Odiū vnius alteri nocere nō debet.

† Hoc nen h3 locum in militib9 nostri tpis l3 cingant ense s'm. G. in spe. de pcu. §. j. v. itē q est miles. et sex q sūt necessaria ī h veris militibus not. ff. ex q. cau. maio. l. pe. vide qđ dixi post Hosti. de sē. ex. cū desideres. ī pñ. Jo. an.

Diuisio.

Marit9 accusās vxorē an teneatur se inscribere.

‡ In quib9 cōsistat hoc ius not. ith. q. iiij. §. ali qñ. Jo. an.

Versus.

¶Glo.se.sol.dubiū.pōit brocar.alī.iiij.iura ad ꝑmā ꝑtē ⁊ vnū i ꝯriū
a ℂ Effectū. Nō cēt si separent̄:ꝑt tñ teneri ad aliā penā vt ꝑpetuo ei adhereat q̄ carere voluit.xxxiij.q.v.hec imago.vl' ad penā extraordinariā se alligabit.j.de accu.sup his. Itē habes h̄ ꝙ si qd ꝓhibet̄ vna via:altera via nō d3 admitti.C.ne māci.ita vene.l.vl.⁊.ff.de tu. ⁊ cur̄.scire.ff.de ꝯdi.isti. q̄ sub ꝯditiōe.§.si qs.et ff.de bo.lib.l.q̄rit̄.Ar.ꝯ. iiij.q.iij.§.serui neq3.

Uia vna si deneget̄ alia nō cōcedat̄.

b ℂ Mixta. Sicut solet dici de q̄rela iof.testa.q̄ est mixta inter ciuilē et crimialē. Ciuilis est:q2 q̄ eā ꝓponit ꝓponit hereditat̄ petitionē.ff.de iof.testa.q̄ de iofficioso. ⁊ ico accedit ad crimialē:q2 si nō vēit die statuta postea nō audit̄.ff.de iof.test.papinian⁹.§.j.† ar.C.qui accu.nō pos.si ea.⁊.j.de accu.licet.

† Et quia qñq3 q̄rit̄ d̄ crimīe cāe igratitudinis ꝯmisse. i auc.vt cū d̄ ap.cog.§. illō.col.viij. ⁊ iō interdū vocat̄ accusatio. C.de iof.testa.l. parētib⁹.et l.i arena.in terdū q̄rela ff.co.tit.l.j. Jo.and.

C Um pro causa. ℂ Pria ꝑs ponit decisā ꝑtis q̄relā. Scda dat iudices ibi:discretiōi. Et icipe casū lr̄alē: ꝙ iter istū. G.q̄ erat ꝓcurator capl'i ⁊ archidyaconū erat ꝯtētio sup expēsis factis ꝑ istū archidyaconū i cā quā susceperat ꝓmouēdā de mādato capl'i:⁊ papa ꝓnūciauit:vt habet̄ i lr̄a.ꝑt tñ casus figurari alijs modis. Abbas siculus. ℂ Casus. Int̄ G.⁊ F. archidyaconos gabillon̄.eccl'ie.q̄stio ꝯtebat̄ ꝓcuratores vtriusq3 accesserunt ad pa.ꝓcurator ipsius.F.ꝓposuit ꝙ F.archidya.īpetrauit a C.pre.innocen.lr̄as cōfirmatiōis sup q̄busdā institutiōib⁹ ecclesie de cōsensu capl'i fact̄ ex quaꝝ in obseruātia eccl'ia ledebat̄. petēs causam cōmitti ⁊ ꝯfirmari ꝯstitutiones ꝑdictas/⁊ ea sibi restitui q̄ in vtilitatē eccl'ie ipē expēdebat. mādat pa.q̄busdā q̄ten⁹ expēsas faciāt restitui archid̄. si legitie ꝓbare poterit de mādato capl'i se suscepisse ꝑdicta negocia ꝓmouēda. ⁊ ꝑpt̄ h̄ ad se.ap.accessisse. ¶Nō ꝙ si qs fec̄ expēsas in ꝓcurāda vtilitate eccl'ie: nec res habuit effectū nisi h̄ fecerit de mādato capl'i:nō recuꝑabit eas. et sibi iputet ꝙ sine mādato capl'i hoc acceptabat.sec⁹ si res effectū habuisset etiā sine mādato. Ber.

a quat̄ effectū[a].sustineri pōt si necessitas id postulauerit: vt ꝑ ꝓcuratorē accuset: qm̄ hm̄oi accusatio ⁊ si de crimine fiat:nō est tñ crimial':s3 q̄si mixta[b] int̄ ciuilē ⁊ crimialē:q3q3 in ꝑn̄tia ꝑncipaliū ꝑsonarū securius ꝓcedat̄. Idē.

ℂ Qui de mādato dñi cām ꝓcurauit ab eo repetit expēsas propter hoc factas. Capi.vj.

C Um ꝑ causa q̄ inter. G.et F.gabion̄.ecclesie archidya.vertebat̄:⁊.j. ¶Dis.v.mādam⁹ q̄tenus expensas archidyacono restitui faciatis:si legitime ꝓbare potuerit se de mandato[c] capl'i suscepisse ꝑdicta negocia ꝓmouēda:⁊ ꝑpt̄ hoc[d] ad se.ap.accessisse. Idem scholaribus parisien̄.

ℂ Uniuersitas etiā scholarium pōt ad agēdū ⁊ defēdēdū ꝓcuratorē ꝯstituere. Capl'3.vij

Q Uia i causis q̄ ꝯ vos ⁊ ꝑ vob' mouet̄: vr̄a vniuersitas ad agēdū ⁊ rn̄dēdū cōmode iteresse nō pōt:postulastis a nobis vt ꝓcuratorē istituere sup hoc vobis de nr̄a ꝑmissione liceret. ¶Licet igitur de iure cōi[e] hoc facere valeatis:istituēdi tamē ꝓcuratorē

¶ Glosa sequens recitetur per questionem.
c ℂ De mādato. Immo et si nō interuenisset mādatū:posset tñ ea petere q̄ vtilit̄ expēdit i negocijs eccl'ie.xij.q.iiij.q̄cūq3.ff.de nego.gest.pōponi⁹.⁊.j.de fideius.ꝙ quibusdā.⁊.j.de deposito.c.j.
d ℂ Propter hoc. Si.s̄.de elec.vt ꝑterite.q2 si al'as fuisset itur⁹ ad curiā nō posset petere expēsas factas nisi q̄ten⁹ pl⁹ expēdisset ꝑpt̄ lōgiorē morā.ff.fami.her.ex ꝑte.in ꝑn.⁊.ff.de neg.gest.si cōes.distiguit̄ tñ:q2 si egit de mādato siue succubuit siue nō:pōt petere expēsas.vt.C.mā.l.etiā.s3 si egit sine mādato ⁊ succubuit:nō petet expēsas.ff.iudi.sol.iam tñ.§.in hac.iste autē expēse nō excedēt ꝓbabilē modū.ff.de dā.infec.inter quos.§.vlti.et.l.se.in prin.sic.j.de eo qui mit.in pos.cū venissent.in fi.⁊.j.de sequestra.c.j.in fi.

Diuisio.

Q Uia in causis. ℂ In ꝑma pōit̄ petitio. In scda ibi⁹ admissio ibi:l3 igit̄. ℂ Cas⁹. Uniuersitas scholariū parisien̄.qñq3 cās mouebat ꝯ alios/⁊ alij ꝯ ipm̄:q2 vniuersitas i causis ꝑ se iteresse nō poterat.petebat a pa.vt sup h̄ ꝓcuratorē sibi istituere liceret. Rn̄det̄ ꝙ l3 de iure cōi illd̄ facere possit/tñ idulget eis.pa.facultatē ꝓcuratorē istituēdi sup his. ¶Nō ꝙ vniuersitas de iure cōi pōt ꝯstituere ꝓcuratorē. Itē qd̄ iure cōi ꝯpetit idulget h̄ dñs papa. B.
¶ Glo.se.no.dr̄ia3 int̄ legē ⁊ canonē.scd̄o reddit duplicē ꝯstōis cā3.
e ℂ De iure cōi. Nō ꝙ vniuersitas ꝑt ꝯstituere ꝓcuratorē nō obstāte qd̄ d2: ꝓcurator est q̄ mādato dñi negocia admistrat.ff.eo.l.j.sed vniuersitas loco dñi habet̄. Scd̄3 leges ꝓcurator ꝯstituit̄ tm̄ a vero dño.ff.eo.l.j.ꝑm canōes nō ē dr̄ia i vocabul' dūmō ꝯstet ꝙ h3 ꝑtātē agēdi ⁊ defēdēdi.j.c.petitio. ⁊ q̄l3 admistrator ꝓcurator d2.j.q.iij. saluator. S3 illa fuit dubitatio:q2 scholares nō videt̄ ꝯstituere vniuersitatē:cū ius vniuersitat' nō sint a ꝑncipe ꝯsecuti.ff.qd̄ cuiusq3 vniuer.l.j.ff.d̄ colle.illi.l.j. Itē q2 si eēt vniuersitas:sindicū vl' actorē deberet ꝯstituere auct̄e epi.C.de epis.et cle.oēs.§.nibilomin⁹.s3 pa.rn̄dit ꝙ d̄ iure cōi h̄ l3.et ē vex ꝙ vniuersitas ꝯstituit ꝓcuratorē

Procurator a q̄ pōt cōstitui.

⁊ ꝑ ip3 ꝓcuratorē iurat.j.de iura.calū.cū cā3.s3 ꝓcurator a vero dño ꝯstitut⁹ nō iurat de calūnia:s3 dñs. ‡C.d̄ iura.calū.l.ij.§.sinaūt. ⁊ scholares ꝑnt h̄re rectores siue cōsules suos.C.de iuris.om.iu.l.vl.
f ℂ Concedimus. Id est cōcessum esse ostēdim⁹ a iure cōi.

‡ Iurat ēt ꝓcurator si hab3 spāle mādatū.de iura.calū.c. vl.li.vj.⁊ dicit hic Hos. ꝙ iō iurat syndic⁹ procurator nō: q2 q̄ melius ꝑsumit̄ scire ꝟitatē/h̄ iuramētū ꝑstare d3.C. e.l.fi.j.d̄ iura.cal'.c.iij. Sed negociū vniuersitat' meli⁹ ꝑsumit̄ scire syndic⁹ cū vniuersitas sēsu careat ⁊ negligi solet qd̄ cōit̄ possidet̄.C. qñ ⁊ q̄.q̄rta ꝑs.l.j.lib.x. negociū autē ꝓuati meli⁹ ipse scire ꝑsumit̄ ꝙ ꝓcurator.ꝯ ⁊c̄. Jo.an.

A Uditis. ℂ Si post ꝯclusiōe3 cause apparet ꝓcuratorē reuocatū: nihilomin⁹ fertur sn̄ia. Diuidit̄.nā primo fert sn̄iam sup ꝓcessib⁹: et soluit obstaculū. Secūdo ibi:ceterum.in expēsis condēnat. Ab.sic. ℂ Casus. Cā vertebat̄ int̄ ep̄3 egitan̄.⁊ ep̄m colubrien̄.sup q̄busdā decimis.cā commissa fuit q̄busdā iudicib⁹:demū illi subdelegauerūt cā3 q̄busdā alijs qui nō seruarūt formā sibi datam processus istorum iudicum trāslati sunt ad papam ad petitionē colubrien̄.papa eos cassat et quicq̄d secutū est ex eis Sed posset aliqs ei dicere q̄re cassauit:nonne colubrien̄.ep̄s reuocauit ꝓcuratorē:Et papa rn̄det non obstat illa reuocatio: q2 iā erat in cā ꝯclusum.vn̄ nihil posset obijcere si esset ꝑsens.et q2 ille colubrien̄.ꝓcurauit negociū differri ad papā:ergo nō sine cōtēptu pape ⁊ dāno alteri⁹ partis hoc fecit.ꝯdēnat eum papa ad expensas factas et faciendas donec ipē legitime comparebit. Ab. ¶Nō ꝙ cassato principali:et oīa consecutiua intelliguntur. Itē nō ꝙ nō valet reuocatio mādati postq3 est in cā cōclusum. Itē q̄ in contēptu se.apo.et in ꝑiudiciū aduersarij reuocat mandatū:punitur ꝑpter hoc in expensis factis. Ber.

super his auctoritate presentiū vobis cōcedimus[f] facultatem. Hono.iij.episcopo egitan̄.

ℂ Si citatus ad totā cām cōstituit ꝓcuratorē quē postea reuocat: pōt nihilomin⁹ contra eum ꝓcedi inq3tum status cause patitur sine alia citatiōe.h.d.quo ad intellectum. Capitulū.viij.

A Uditis et itellect' q̄ sup delegatorū nr̄oꝝ ꝓcessi-[g]bus fuere proposita:processus[g] ipsos et q̄cūq3 secuta sunt ex eis vel ob eos[h] noueris nos irrita iudicasse: nō obstantib⁹ lr̄is q̄s de reuocatiōe mādati procuratori suo colubrien̄.ep̄us destinauit: cū anteq3 ad illū[i] lr̄e hm̄oi peruenirent fuisset sup eisdē ꝓcessibus hincinde cōclusum. ¶Ceterum memoratū colubriē.ep̄m q̄ procurauerat totū negociū ad examen sedis apo.aduocari:et postmodū mandatū factū ꝓcuratori nō sine nr̄o[k] ꝯtēptu ⁊ tuo dispendio reuocauit: condēnandū tibi duximus in expensis q̄s fecisti a tp̄e quo ad ꝓcuratorē ipsi⁹ reuocatorie lr̄e ꝑuenerūt[l]: ⁊ facies etiā[m] vsquequo ꝑ se idē ep̄s vl' ꝑ

g ℂ Processus. Qualit̄ ꝓcesserūt nō hēm⁹ h̄:s3 pōt poni diuersitas ꝓcessuū ꝑ illā decre.s̄.de rescꝑ.cū dilecta.s̄.de off.dele.venerabili
h ℂ Ob eos. Et ita cassato principali cassatur ⁊ accessorium. C.de legi.l.nō dubium.j.de fi.instru.inter dilectos.et.s̄.de elec.qualiter. et.xvj.q.vij.hec scripsimus.et.j.de scisma.c.j.
i ℂ Ad illum. Sc3 procuratorem vel aduersarium/vel iudicem.j.eo.mandato.et sic reuocatio ista peruenit ad iudicē. et cū iam esset super processibus cōclusum. non obstante tali reuocatione potuit super his sententia ferri:cum procurator nil poterat facere postea: vnde talis reuocatio nō impedit sentētiā ferri super his i quib⁹ est cōclusum:et ita quodāmodo fertur sentētia cōtra absentē:sed pro presente reputatur:q2 et si presens esset nihil posset obijcere:⁊ si tēpestiue reuocatio fuisset facta non ostensa iudici vel aduersario:nihilominus valuisset quicq̄d fecisset vsq3 ad ostēsionem reuocationis.j.eo.mandato.et.C.de satisda.l.vna.et.ff.eo.si procurator.in fi. Sic in iudice tenet quod facit donec intelligit reuocatam iurisditionem.j.de appel.si duobus.arg.et q3diu seruus habetur pro libero valet sententia illius.iij.q.vij.§.verum.et arg.ix.q.j.ordinationes.et.ff.de offi.presid̄.si forte.et.ff.manda.si mandasset.arg.ff.si certum peta.eius qui in prouincia. Si vero reuocatio tempestiue fuisset ostensa aduersario vel iudici:quicquid fieret postea non valeret.⁊ sic possunt itelligi.s̄.eo.ex isinuatiōe.⁊.c.in nostra.vt ibi d2.
k ℂ Nostro contēptu. Sic.s̄.de postula.bone.⁊:s̄.de off.lega.licet et.j.de appel.intimasti.et.C.de rela.l.j.quia sic illuderetur superiori.et ar.ff.de succes.edic.l.j.§.decretalis.
¶ Glosa seq.reddit rationem et dat simile.
l ℂ Peruenerunt. Quia tunc quasi cōtumax fuit:⁊ ex tunc expectare incepit.simile.j.de sequestra.c.j.de do.⁊ contu:cum dilecti.in fine.⁊ hoc in culpa illius epi qui negociū ad curiam procurauit destinari.si.j.de appel.nicolao.et ca.interposita.et ca.reprehensibilis et.s̄.de restitu.spolia.cum causam.§.ij.
¶ Glo.se.successiue signat tria contraria et soluit.
m ℂ Facies etiā. Et sic sn̄ia ꝯdēnationis ꝓfert̄ anteq3 cōstet de futuris expensis.vnde signat̄ ꝯtra.ff.de vsu.l.j.§.j.vbi dicit ꝙ tractatus futuri temporis non spectat ad iudicem: hic iam cōstabat ꝙ facturus esset expensas. Sed videtur ꝙ sentētia q3tum ad futuras expensas non teneat:quia nō cōtinet certā quātitatē: ⁊ incerta sen

† Illd̄ verū ita ꝙ statim det̄ exactio ⁊ sic nō ꝯtradicit Goff. adde quod no.j.d̄ sepultu.in nr̄a.dicebat Inn. ꝙ illud locū h3 i vsuris quesūt odiose.al's bñ ꝓuidet iudex in futurum.⁊ facit qd̄ no.j.de homi.ꝑlatis.lib.vj. vel fm̄ cū illud locū h3 vbi non est obligatio: sed hic icōtinenti erat obligat⁹ ex cōtumacia. Jo.andree.

tētia nulla est. C. de sen. que sine cer. qͣti. pfer. l. hec sentētia. sȝ illud habet locū vbi certa qͣtitas petita est iure actiōis vel species: qꝛ si ibi sentētia īcerta est: nō parit actionē rei iudicate. Sed iste expēse petunt officio iudicis ꝓ interesse ꝑpter ꝯtumaciā alterius partis. ꝛ ideo pōt ꝯdēnari etiam ad expensas factas ꝛ faciēdas: quas declarabit postea suo sacramēto. ꝛ fit hic ꝯdēnatio expēsaꝝ: nulla taxatione ꝓmissa: qḋ est contra id. iij. q. iij. ꝙ fieri. sic ꝛ .j. eo. cōstitutus. ꝛ .j. qḋ me. cau. c. fi. sȝ illa taxatio potest fieri postea qͣ iurabit sup expensis. vt dicit .§. qḋ fieri.

Divisio. **P**Etitio vestra. ¶ Diuidit. nam ꝑmo ponit petitio. Secūdo responsio ibi: nos igit. Ab. sic. ¶ Casus. Episcop⁹ mutiñ. de mādato se. ap. in liuoniam ꝑfecturus. ꝯstituit. M. ꝛ .J. canōicos mutineñ. suos vicarios ꝛ ꝑcuratores generales ꝑ ipso epatu. Isti ꝑcuratores auctoritate huius generalis mādati agebāt cōtra detētores bonorum epi mutineñ. vel conueniebāt ꝑ ipo. obijciebatur eis ꝙ ex isto mandato id facere nō valebāt ꝑ eo ꝙ etiā in instrumēto vicarie sue siue hmōi ꝑcurationis non exprimebantur ꝙ ipe constituerit eos syndicos vel actores. sed ꝑcuratores gñales tenorē hui⁹ instrumēti miserūt ad pa. papa inspecto tenore instrumēti ꝯstitit ei euidēter ꝙ intētio fuit ipius epi dare illis liberā potestatē agēdi ꝛ rñdēdi ꝑ ipso epatu. Unde hmōi exceptionē friuolā reputauit. ¶ Nota ꝙ nō refert an dicat ab vniuersitate vel collegio talē ꝑcuratorē vel syndicū vel actorē dūmodo appareat ꝙ ad agēdū vel respondendū sit ꝑ sequētia vel ꝑcedētia. Ber.

ꝑcuratorē ydoneū se nr̄o cōspectui ꝑsentabit: in ꝑncipali negocio legitime ꝑcessurus. **I**dem M. et. R. canonicis mutineñ.

¶ Procurator epi cās epatus agit et defendit: lȝ nō fuerit dat⁹ sub noīe syndici vl' actoꝛ. Ca. ix.

PEtitio vr̄a nobis exhibita cōtinebat: cū mutineñ. eps ī liuoniā ꝑfectur⁹ vos vicarios ꝛ ꝑcuratores suos ꝯstituit gñales[a]: vobis volētib⁹ agere ꝯ detentores bonoꝝ epi mutineñ. vel ꝯ illū agētib⁹ rñdere: frequēter opponitur ꝙ facere nō potestis: ꝑ eo ꝙ in instrumēto vicarie siue ꝑcurationis hmōi nō exprimit ꝙ eps ipse constituerit vos syndicos vel actores[b]: ꝛ .j. ¶ Nos igitur ex tenore ipsius istrumēti liquido cognoscētes ꝙ intētio[c] fuit ipi⁹ epi dare vobis agēdi et rñdēdi ꝑ ipo epo liberā potestatē: exceptionē huiusmodi penitus reprobam⁹. **G**regorius. ix. nobili viro vbaldo ciui pisano.

¶ Glosa sequens querit. ar. pro. et soluit.

a ¶ Generales. Licet fuerint generales ꝑcuratores: nō tamē poterāt trāsigere. ff. eo. mādato generali. nec possunt alienare nisi fructus aut alia que de facili corrūpi possunt. ff. eo. ꝑcurator tutoris. Sed nunqd alter istoꝝ possit agere vel administrare sine reliquo? Videt ꝙ sic: quia in tutorib⁹ ꝛ actoribus id seruat: vt alter sine altero administrare possit. ff. de nego. gest. cum alicui. ꝛ. ff. de admini. tuto. decreto. ꝟ. j. ꝛ. l. lucius. §. j. ꝛ. l. si plures. §. quis. ff. manda. creditoꝛ. §. duob⁹. Credo ꝙ si insolidū constituti sunt vnus pōt agere sine altero: ꝛ alia facere ꝑut negocia occupauerint: al's non potest vnus agere sine alio: licet in tutoribus aliud sit benigne receptum. vt dicunt ille. ll. decreto. ꝛ lucius. et lex illa creditoꝛ. §. duobus. intelligitur in eo casu cum insolidum vtriqꝫ mandauit. de hoc notatur. j. ca. penul. in notula. sic ergo.

Procuratorib⁹ plurib⁹ cōstitutis an possit vn⁹ sine altero agere.

b ¶ Actores. ꝺm canones nō videbatur ista dubitatio: quia canon omnes administratores nomine ꝑcuratoris intelligit. j. q. iij. saluator. est enim nomen generale. ꝛ. s. eo. quia in causis. vbi vniuersitas de iure cōmuni constituit procuratores.

c ¶ Intentio fuit. Sic patet ꝙ quando ꝟba generalia siue dubia ponunt in huiusmodi instrumētis ꝑcurationis: recurrendum est ad intentionē constituentis. sic etiā de priuilegijs. j. de deci. ex multiplici. s. de offi. ordi. licet. ꝛ ī rescrip. j. de arbi. exposita. ꝛ. j. de resti. spo. audita. s. de offi. delega. sup eo. ꝛ in beneficijs conferēdis. j. de preben. sup inordinata. et. c. vlti. Et illa est causa: quia verba debēt deseruire intētioni: non intentio verbis. ꝑ verba enim exprimitur intentio. xxij. q. v. humane aures. ꝛ. xxxviij. dist. sedulo. ꝛ. j. q. j. marchion. ꝛ. j. de verbo. signi. intelligētia. ꝛ. c. preterea. et de consecra. dist. iiij. retulerunt. ꝛ facit ad hoc. ff. de iudi. si quis intētione ambigua. Argu. contra. ff. de pac. veteribus. et. ff. de contrahen. emp. labeo. ꝛ. l. cum in lege. sed illa locū habet in contractibus: vbi venditor debet aperte omnia exprimere: al's fit interpretatio cōtra ipm. et ita manifestū est ꝙ non est semp consideranda verboꝝ forma in huiusmodi cōstitutionibus: sed quid est eis cōmissum ꝛ in quo officio: quia hoc nomē ꝑcurator est generale nomē ad quālibet administrationem: ꝛ ꝑ sequentia que ponuntur in constitutione restringit ad id de quo agit: vt patet hic. Unde si diceret: ego do titio potestatē agendi et defendēdi in causa vel in causis quā vel quas habeo cū tali / sufficiens est mādatū nō obstāte subtilitate legali que

Intentio ꝯstituētis est attēdēda in dubijs.

in hoc casu solūmodo videt legem īponere verbis ꝛ nō rebus: cum sit potius cōtrariū faciendū. C. cōia. de lega. l. ij. infi.

Divisio. **A**Ccedens. Primo ꝑuidet libertati mulieris. Secundo citat ad cām ibi: tu ergo. Ab. ¶ Casus. Quedam nobilis mulier. D. noīe damassa Lucanē. dyoc. noīe filij sui cōtraxit spōsalia cum vbaldo ciue pisano noīe filie ipsius vbaldi filijs ipsis sciētib⁹ arra forsitan hinc ꝛ inde apposita: quia nobilis illa forsitan nolebat ꝑficere quod cōuenerat cum dicto vbaldo. Idem vbal b⁹ detinebat eā sub potentia sua: significatum fuit dño pa. vñ mandat dicto vbaldo qͣten⁹ nobilē illā restituat pristine libertati: ꝛ ipsam faciat secure reduci ad castrū de massalucañ. dyoce. vt ibi existēs libera: ꝑcuratorē libere valeat ordinare q̄ corā pa. suā iusticiā ꝑsequat: et ipe idē vbaldus super spōsalib⁹ q̄ dicunt ꝯtracta inter filiā suā: ꝛ filiū dicte nobilis ꝑcuratorē idoneū ad ꝑñtiā pa. transmittat q̄ plenā habeat ptātē ad agēdū et defendendū. ¶ Nota q̄ agere vult vel respōdere nō debet esse in ptāte alterius: sed libertatem habere debet.

¶ Prouidere debet iudex maxime in causa matrimōiali ꝙ cōstituēs ꝑcuratorē gaudeat plena libertate. Capitulum. x.

ACcedens ad apo. se. et. j. ¶ Mandam⁹ qͣten⁹. D. nobilē mulierē q̄ sub tua ptāte tenet plene restituas libertati: faciēs ipaꝫ ad castrū ꝺ massa lucane dyocesis secure perduci: vt b existēs ibidē libera[b]: ꝑcuratorē libere ordiare valeat: q̄ suā corā nobis iusticiā ꝑseqͣt. ¶ Tu ergo sup spōsalib⁹ q̄ int natā tuā et filiū eiusdē nobilis ꝯcta ꝑponūt: ꝑcuratorē idoneū ad ꝑñtiā nostrā mittas q̄ ad agendū ꝛ respōdendū[c] plenā habeat potestatē. **I**dem cantuarien. archiepo.

¶ Si ꝑcuratori generali denegant inducie ad ꝯsulēdum dñi ex causa probabili absentē: poterit procurator appellare. Ca. xj.

DIlectus fili⁹ mgr. A. rector ecclie de auna transmissa nōbis petitiōe mōstrauit:

¶ Glo. seq. fortificat text. scdo q̄rit ꝛ soluit.

d ¶ Libera. Qui enim agit libe rtatē dȝ hre† vt libere confiteat et possit esse in iudicio. qꝛ cōfessio per metū siue timorē extorta non ꝑiudicat. xxxj. q. ij. lothari⁹. et. xv. q. vj. c. j. ꝛ. xxij. q. iiij. inter cetera. in fi. ꝛ ꝑcipue ī matrimonio in quo libertas oīmodo restituēda est: ꝛ loc⁹ ꝑuidēd⁹ est in quo nulla possit esse formido. xxxiij. q. ij. siue de cōiugij. ꝛ plena debet gaudere securitate cui⁹ est anim⁹ indagādus / ne per timorem dicat sibi placere quod odit. j. de spon. cum locum. ꝛ quod qs nō diligit facile cōtēnit. xx. q. iij. ꝑsens cleric⁹. ꝛ coactiones difficiles cōsueuerūt exit⁹ hre. j. de spon. requisiuit. Sed qualiter agit ꝑ filio cum mater filium in potestate non habeat. j. de conuer. inf. ca. vlti.? Hic agebatur de facto illius mulieris: quia contraxerat cum illo nobili sponsalia nomine filij sui cum arris ꝑmissis hinc inde: si staret per alterum quo minus matrimonium perficeretur. quod licet. C. de sponsa. l. vlti. sed pena apponi non potest: et si apponatur peti non potest. vt predi. l. j. in fi. et. j. de sponsa. gēma mulier. de verbo. signi. titia. j. responso.

† Scdm hoc q̄ null⁹ captiu⁹ vel obses ꝑcuratorē cōstituere pōt si cut nec testamētū facere. ff. ꝺ testa. obsides ar. ff. ꝺ iur. fi. diu⁹. nec q̄ detinet iuit⁹ vt hic Jo. and.

¶ Glosa sequens primo docet formā constituendi procuratorem. secundo querit et soluit distinguendo.

e ¶ Respondēdum. Sic ergo dȝ cōstitui ꝑcurator ad agēdū datus vt possit etiā defendere et respōdere aduersario si eū reconueniat: al's si nō defenderet denegabit ei actio. ‡ ff. eo. mut⁹. §. pena. et in expēsis alteri parti tāqͣ cōtumax cōdēnat. j. eo. ꝯstitutis. ar. in qua cōstitutione dȝ satisdationē exponere ꝑ quā ipse fideiussor sui ꝑcuratoris existat iudicatū solui sub hypotheca reꝝ suaꝝ. in fi. de satisda. §. si ꝟo. et ꝙ tpe snīe erit ī iudicio: al's oīa dabit ꝗ in ꝯdēnatiōe veniūt: vt ibidē dicit. ꝛ ita plenā hȝ ptātē. Et est notabile: qꝛ ꝑcurator qñqꝫ nō posset cauere iudicatum solui: qꝛ forsan nō hȝ ibi amicos q̄ ꝑ eo velint fideiubere: ꝛ ita cōtumax reputaretur: ex q̄ sic citat⁹ est vt hic dicit: sed si hoc fiat sufficiens erit ꝑcurator. Et hoc hȝ locū in ꝑcuratore rei q̄ dȝ cauere semp iudicatū solui: qḋ est dicere soluere id in quo cōdēnat: ꝛ ꝙ defēdat reū: et ꝙ non cōmittat dolum. ff. iudicatum solui. l. iudicatū. et in ꝑcuratore actoris id est ꝟuādū si recōueniat. Sȝ nūqd ꝑñt isti parētes litigare de mr̄imonio filioꝝ vt fieret ꝑiudiciū ei ꝯ quē sentētiaret ꝑ mr̄imonio? Dico ꝙ sic: dūmō filij cōsentiāt ad h ꝛ ratū habeant facta parētū: qꝛ ꝑinde habet ac si ipi h facerent ꝑ alios: ꝛ ꝑcipue ꝑ parētes ꝯhit mr̄imoniū. xxxij. q. ij. honorant. et. j. de couer. coiu. ex parte. Si ꝟo filij nō cōsentirent factis parētū: tūc nō noceret snīa ꝯ aliquē lata. ibi enī nō pōt pater vel mater litigare filio inuito: cū ibi solus ꝯsensus illoꝝ de quoꝝ cōiunctione agit sit necessarius. xxvij. q. ij. sufficiat. et inuitis etiā parētibus cōtrahere possint: qꝛ qͣtū ad hoc nō dicunt in ptāte parentū esse. j. de despon. ipub. c. j.

‡ Hoc non hȝ locū ī ꝑcuratore necessitate dato in rē suā. ff. eo. seruū in fi. ꝛ. l. se. ꝛ vide ī spe. co. ti. §. j. ꝟ. itē excipit Jo. and.

Cautio iudicatū solui tria cōtinet.

DIlectus filius. Prima pars narrat grauamen appellantis. Secunda dat iudicem ibi: quo circa. Abbas siculus.

¶ Casus. Magister Laurenti⁹ rector eccl'ie de auna volens veni re bonõ. cã studij cõstituit quendã suũ procuratorẽ ad oĩa sua negocia procuranda/ et sic venit bonõ. Quidã pbr. R. noĩe ɔtra ipm sup dicta eccl'ia lr̃as ĩpetrauit. fecit ipm citari apud ecclesiã ipam. procurator ipsius generalis p eo petijt terminũ sibi dari infra quẽ dictũ magistrũ cõsulere posset vtrũ deberet cedere/ vł ɔtẽdere. q\꞉ cũ iudices facere denegarẽt: ad se. ap. appellauit. Unde mandat pa. quaten⁹ si ita est: decidat quid factũ ẽ post appellationẽ debeat in irritũ reuocari. Nota dilationem dandã procuratori ad denũciãdũ dño. B.

a ¶ Citato. Ad eclesiam suam per suũ procuratorem: ibi enĩ debet citari. ĩ. de do. et cõtu. causam que. et. c. vlti. nã ipe fuit bononie. vt. ĩ. de eo qui mit. in pos. ca. vlti.

b ¶ Generalis. potest ergo quis cõstituere generalem procuratorẽ ad oĩa tã ad iudicia † q̃ ad negocia: vt hic dicit. et ĩ. e. petitio. tñ talis procurator transire nõ potest nec alienare. de hoc dixi. ĩ. e. petitio. imo aliquãdo non habet tenẽ dimittere procuratorẽ: al's pcederet cõtra absentẽ si non defenderetur. ff. quibus ex cau. ma. Item ait. et. l. seq. de hoc dixi. ff. de off. delega. consultationibus.

† Vult ergo glo. q iste fuerit procurator et ad iudicia: sed idem si fuisset ad negocia quod dic vt. ĩ. eo. q generaliter. j. riiſo. li. vj. Jo. andrea.

‡ Qui non fuerat ĩ culpa nõ istruendo procuratorẽ cum listũc non fuisset mota nec forsitã cogitata. et vide q\꞉ no. in spe. de dila. §. fi. v\꞉. sz q̃ro ecce. et q\꞉ dicã. ĩ. de iura. calũ. ĩ ptractandis. sup. v. oĩno. Jo. an.

† Uel dederat vxor viro noĩa ido tem q\꞉ fieri põt. C. de act. et obli. l. noibus. sicut etiã phĩt vẽdi. C. de here. vł act. ven. l. noĩa. et donari. ff. de dona. si donatiõis. et delegari. ff. de noua. et deleg. l. j. bm̃ Goffr. Host. dicit q mulier hec nomĩa marito ɔcessferat vt illo loco pro fernaliũ repeteret et hẽret ĩ q̃ casu nomine vxoris viro ɔpetũt actiones vt hic. et. C. de pac. ɔuen. et fi. Jo. and.

‡ Et dicunt q̃dã hoc. p

q cũ. R. presbyter cõtra ipm cã studij bononie cõmorãtẽ sup eadẽ ecclesia ad iudices nr̃as lr̃as impetrasset: earũ auctẽ a iudici-a bus ipsis eodẽ rectore citato: p-b curator ipsius generalis ad oĩa ei⁹ tractãda negocia: p eo q ɔpetentẽ terminũ ĩfra quẽ rectorem ipm cõsuleret vtrum deberet cõ-c tendere vel cedere questioni: sibi concedere denegabãt: pro eodẽ nostrã audientiã appellauit. ¶ Quocirca mãdam⁹ quatenus si est ita reuocato in irritum et c̃. Idem episcopo lexoui.

¶ Si reus recedit a iudicio dimisso procuratore solũmodo ad agendũ cõtumax est: et condẽnatur in expensis. Ca. xij.

Cõnstitut' ĩ pre. n. H. priore seigeñ. et. T. laico dilectum filiũ. G. subdya. nostrũ sup causa que inter ipsos super quadã summa pecunie vertit: cõcessim⁹ auditorẽ. et. ĩ. ¶ Qz prior sup ipsa pecunia in q̃ dict⁹. T. eũ si-d bi sue vxoris nomĩe teneri dice-e bat: recepto libello illicẽtiat⁹ recessit: quẽdã procuratorem dimit-f tẽs solũmõ ad agẽdũ: quẽ cũ auditor ipe p mãdatũ procuratoriũ sibi datũ ad defendendũ priorẽ sufficientẽ nõ viderit: eũ ex h reputans ɔtumacẽ ipm pfato. T. in vnã marchã sterlingorũ cõdẽ-g nauit: taxatione phabita in expẽsis: et. ĩ. ¶ Nos autẽ finẽ liti-h bus iponere cupiẽtes: et q\꞉ ab auditore pfato factũ esse dinoscitur approbãtes: mãdamus q̃tenus ptib⁹ ɔuocatis et c̃. Idem.

¶ Tenet iudiciũ agitatũ cũ procuratore reuocato si reuocationem iudex et aduersarius ignorauerunt. h. d. bm̃ cõmunẽ intellectum et verum. Capl'm. xiij.

Mandato procurator' post litem contestatam a dño

ds pmittere. isti. de iuti. stipu. §. si qs aliũ. et ĩ pdi. l. stipulatio ista. ĩ pn. §. si vxor agere velit p tali obligatiõe: nũqd ẽ pferẽda illa viro: et an vir posset agere iuita vxore? Nõ: qz vtilis actio acq̃sita vxori pferẽ directe acq̃site marito: nec pt agere ea inuita. ff. de pcur. si procurator. vbi d\꞉ q si procurator me⁹ stipulat⁹ fuerit satisdationẽ iudicatum solui: vtilis actio mihi daẽ: nec põt agere procurator me inuito.

e ¶ Illicẽtiat⁹. xj. q. iij. certũ: iõ cõtumax reputaẽ: qz nullũ responsalẽ sufficientem dimisit.

f ¶ Ad agẽdũ. Jõ nõ valuit mãdatũ: qz cum prior esset re⁹/ debuit dimittere procuratorẽ ad defendẽdũ et nõ ad agẽdũ: nisi vellet recõueni re actorẽ. et iõ cõtumax reputaẽ: qz non dimisit idoneũ. Qualiter autez dz mittere qs procuratorẽ et sufficientẽ dictũ ẽ. ĩ. e. accedẽs. et iste procurator noluit eũ defendere: q\꞉ si fecisset. nõ fuisset cõdẽnat⁹ prior in expẽsis: sicut credo.

g ¶ Taxatiõe. Que sp dz pmitti añ ɔdẽnatiõnẽ. iij. q. iij. §. offeraẽ. et etiã iuramento pmisso. ij. q. j. ĩ pmis. et. ĩ. q\꞉ me. cau. c. fi. q\꞉ debuit h premitti. Et sic nota q sententia sup expẽsis p ɔtumacia pt ferri in absentem. et hoc ẽ q\꞉ dixi. ĩ. e. querelã. de expẽsis scz qz nõ venit: vel si venit et recedit sine licẽtia cõdẽnatur in expensis.

cedere iure iuctionis. sed planũ ẽ eũ nec psanguineũ nec affinẽ: sz qz est affinitas tis cã iudicatum de ipso vt de affinita. vt no. ff. eo. ti. sed hec. in pn. Jo. an.

¶ Glo. se. reddit cãm et docet certas iducias arbitrarias certas nõ.

c ¶ Cedere. Ad hoc enĩ danẽ inducie deliberatorie vt infra illas deliberet an cedat vel contẽdat. iij. q. iij. §. offeraẽ: sed iste procurator per se deliberare nõ poterat vtrũ deberet cedere vel contẽdere sup facto alterius. vnde debebat cõsulere dñm pricipalem: ‡ ergo inducie tales esse debebãt q posset illũ requirere: vnde cũ hoc nõ faceret iusta fuit appellatio: termin⁹ enĩ semp cõstituendus est bm̃ distantiã locorũ et negocij et personarũ qualitatẽ. ĩ. de appel. cũ sit romana. et. ff. de iudi. nõnunq̃. Et ex hoc patet q hmõi inducie deliberatorie arbitrarie sunt: qz debẽt moderari bm̃ locorũ distantiã et personarũ et negocij qualitatẽ: licet dicaẽ. xx. dierũ gaudeat inducijs: immo plus vel min⁹ bm̃ q visum fuerit iudici expedire. ĩ. vt lite nõ cõtesta. q\꞉ frequẽter. §. si vero. alie vero inducie puta q̃ dãtur ad appellandum nõ sunt arbitrarie: ibi iudex nil habet officij. ĩ. de re iudi. q ad consultationẽ. et. ij. q. vj. biduũ. que sunt decẽ dierum. vt. c. causa. et. q. e. §. anteriorum. et inducie que danẽ condẽnatis in causa pecuniaria nõ sunt arbitrarie. ff. de re iudi. l. iiij. §. si quis. nisi causa cognita et iusta de causa. ff. e. l. ij. tamen quidã illas dant ad arbitrium bm̃ consuetudinem loci.

Cõnstitutis. Prima pars narrat cõtumaciã et cõdẽnationẽ actoris. Scd'a ibi: nos autẽ. ɔdẽnationẽ approbat et cãm cõmittit. Ab. ¶ Casus. Quidã prior sagiñ. H. noĩe tenebatur in quadã quãtitate pecunie. T. laico nomine vxoris sue eis ĩ psentia pa. constitutis. G. subdyaconũ suũ super cã illa cõcessit auditorẽ oblato libello dicto priori recessit prior sine licẽtia dimittens quendã procuratorẽ solũmodo ad agendũ cũ esset reus: auditor insufficiẽs eũ per mãdatũ eius ad defendẽdũ ipm priorẽ reputãs cõtumacẽ cõdẽnauit eũdem predicto. t. in vnã marcham sterlingorũ in expẽsis: et dñs papa sñiam illã ratã habet et firmã: mandãs huic epõ q̃tenus partibus conuocatis audiãt cãm. ¶ Nota q qui procuratorẽ idoneũ nõ dimittit et recedit sine licentia: cõtumax reputatur. et debet parti alteri in expẽsis condẽnari. Ber.

¶ Glosa sequens recitetur per questionem quomodo iste pro vxore auditur. secundo querit et soluit.

d ¶ Sue vxoris noĩe. Forte noĩe vxor' sue recepit iste obligatõnẽ a pore mutuãdo ei pecuniã vxoris noĩe † illi⁹. aut p alio ɔtru: p q etiã sine mãdato agere posset ĩ reb⁹ ipsi⁹ pstita cautione ‡ de rato. C. eo. ti. marit⁹. sed si maritus habeat mandatũ nõ põt agere nisi q̃ten⁹ in mãdato cõtinẽ. vt ibi dicit. in fi. l. preallc. sic etiã noĩe alteri⁹ qs recipit istitutionẽ siue iuestiturã. ĩ. de pbẽ. accedẽs. et nomine alteri⁹ qs recipit vsuras q\꞉ esse nõ debet. xl vj. di. sicut nõ suo. sic et noĩe vxoris sibi potuit obligare priorẽ p stipulationẽ: sed vxori simplr̃ nõ potuit. dicẽdo pmittis vxori mee soluere tantã pecuniã: qz alteri p alterũ stipulari vel pacisci nemo põt. isti. de inuti. stipu. §. alteri. ff. de v\꞉b. ob. stipulatio ista. §. alteri. nec factũ alteri⁹ põt

b ¶ Finem litibus. ĩ. de do. et contu. finem. et. c. venerabilis.

¶ Glo. se. facit q̃ttuor dicit pmo q\꞉ cõtinere debeat procuratoriũ. scd'o quõ de procuratorio rei oĩno ɔstare debeat. tertio q procurator rei cauet de iudicato soluendo: nõ de rato: nisi in casib⁹ et septẽ enũeraẽ. quarto quando cautiones prestenẽ. quinto de syndico et tutore q non cauent de iudicato soluendo: et causam reddit.

Mandato procuratoris. De mãdato procurator' actoris dictũ ẽ. ĩ. e. c. j. ĩ mãdato enĩ procuratorio dz ɔtineri pcipue nomẽ ei⁹ q ɔstituit procuratorẽ et nomẽ procuratoris: et ĩ q̃ cã: et q ratũ hẽbit q\꞉ cũ eo actũ erit: sicut in lr̃is de rato: et corã q\꞉b⁹ iudicibus maxĩe si sũt delegati: corã ordinario nõ est necesse multũ q fiat de eo mentio. ff. de pcu. si procuratorẽ. et iste lr̃e mitti debẽt aduersario vt cert⁹ sit: q\꞉b⁹ releuaẽ procurator a satisdatiõe de rato: cũ de mãdato dubitaẽ vt ibi d\꞉. De mãdato procuratoris rei oĩno cõstare dz: et si nõ ostẽdaẽ mandatũ repellitẽ: nec admittiẽ taꝗ̃ procurator etiã si dubitareẽ: nisi vellet se offerre defensioni: et siue qs habeat mãdatũ † siue nõ. et q̃tũcũq̃ sit idone⁹ procurator rei debz pstare aliquã aliã cautionẽ. s. iudicatũ solui. C. de satisda. l. vna. et. ff. e. q̃ pprio. §. qui aliũ. et. l. minor. in fi. et isti. de satisda. §. si v\꞉o. q̃ clausula. s. iudicatũ solui: tria ptinet. s. q defẽdat reũ in cã: et q dolũ nõ pmittat: et q soluat iudicatũ. et h ipm q\꞉ v\꞉bũ sonat. ff. iudi. sol. l. iudicatum solui. et hec satisdatio dz interponi ab ipo dño/ q̃n phs pstituit procuratorẽ dũ puenĩ. et si absens ex iudiciũ pstituiẽ/ cautionẽ iterponat p suo procuratore: p quã fideiussor existat sub hypotheca rerũ suarũ. instituta. de satisda. §. si v\꞉o. al's ipemet procurator exponere dz pdictã cautionẽ ‡ q̃tũcũq̃ locuples sit et idone⁹: vt dictũ est. Cautionẽ v\꞉o de rato nõ pstat procurator rei. s. rem ratã dñm habiturũ: cũ et si ille. s. dñs ratũ nõ hẽat: ipe soluat de bursa sua: qz reuocare nõ põt dñs. Porro vbi reuocare posset vel retractare q\꞉ actũ est dz procurator pstare cautionẽ rẽ ratã dñm habiturũ: vt cũ q̃si defẽsor cõuenĩ rei vẽdicatiõe vel cõi diuidũdo vel fami. hercis. vel finiũ regũdoꝝ: et eccl'ia vel minor: et restitutionẽ in integrũ postulã do: et cã stat⁹ cũ seruus clamat in libertatẽ ɔtra procuratorẽ dñi duplicẽ cautionẽ pstat procurator rei: iudicatũ solui/ et rẽ ratã dñm habiturũ. ff. e. põponi⁹. §. sed his. et. l. si defunct⁹. §. vlti. qz in h iudicio vtraq̃ psona sustinet vicẽ duarũ psonarũ. ĩ. de pba. ex lr̃is. et. ff. e. nõ solũ. §. si stat⁹. et. §. et est et casus. et si tutor postulaẽ suspect⁹: et ipe p procuratorẽ defendiẽ. ff. e. nõ solũ. §. vlti. et hmõi cautiões añ lit. cõtest. peti debẽt. ff. e. põponi⁹. §. ratihabitiõis. Procurator vniuersitatis siue collegij cautionẽ de iudicato soluendo non prestat: qz sustinet vicẽ vniuersitatis: et iurat de calũnia in animã ppriã. ĩ. de iura. calũ. in ptractãdis. et. c. se. et. C. de iura. calũ. l. ij. §. finautẽ. qz q̃si dñs intelligiẽ sicut et tutor. ff. p emp. l. q fundũ. §. si tutor. ar. ff. rẽ ra. ha. actor. nec tutor cauet de iudicato soluẽdo. C. q admi. tu. l.

† Quare mãdatũ habẽs caueat de iudicato soluẽdo et non de rato no. ff. eo. nõ solũ. §. j. et hic p Ab. sed pleni⁹ in spec. de satisda. §. iij v\꞉si. sed que est ratio. Jo. and.

‡ Et añq̃ hoc faciat põt iudicẽ recusare exciperẽ: et alia facereq̃ precedunt lit. contest. de hoc ĩ spe. q satisda. §. pe. v\꞉si. sed pone. Jo. an.

vl.§.defensionē.sicutnec verꝰ dn̄s illā ꝑstaret.isti.de satisda.§.sed hodie.⁊ iō de necessitate est istud offm̄.s̄.e.qꝛ.ꝫ offm̄ ꝓcuratorꝭ est volūtariū:qꝛ nēo cōpellit̄ ꝯstituere ꝓcuratorē. † s̄.e.q̄relā. al's nō eēt differētia int̄ ꝓcuratorē ꝑuate ꝑsōe ⁊ syndicū vniuersitatꝭ. Ab.

† Nec recipere procuratiōis officium.⁊ hoc plus facit ad ꝓpositū .j.ca.pri.in glo.ij. Joā. and.

Casus. Aliqs ꝯstituit aliquē ꝓcuratorē in cā quā hꝫ corā iudice ordiario vel etiā delegato. ꝓcurator iste cū aduersario īgressus est iudiciū.dn̄s postmodū reuocauit mandatum a suo ꝓcuratore.q̄rit̄ vtrū ea q̄ cum ip̄o ꝓcuratore postmodū fiunt valeāt: Rn̄.pa.ꝙ si reuocatio ista ad iudicē illum vel aduersariū nō ꝑuēit: iudiciū qđ ip̄e q̄si ꝓcurator postea ē exptꝰ: ratū dꝫ eē. Nota ꝙ reuocatio ꝑuēire dꝫ ad iudicē: vel aduersariū.al'as nihilominꝰ valet qđ agitur ꝑ illum ꝓcuratorem ne de dolo quis cōmodum sentiret. Bernar.

a reuocato[a]: si hoc ignorante iudice vel[b] aduersario factum fuerit iudicium qđ idem quasi procurator postmodum expertus est: ratum esse debebit. Idem.

Filiusfamilias potest esse ꝓcurator in iudicio etiam ad futuras lites: ⁊ ꝓcurator datꝰ cū pluribus simul insolidū prefertur si ꝑoccupauit negociū: secus si diuerso tēpore fuit datꝰ. Itē ꝓcurator appellare debet a sentētia nisi ex causa excusetur: quo casu debet domino nunciare de sententia: appellationem tamen ꝓsequi non tenet̄. Ca.xiiij.

Non iniuste iudex processit qui filiūfa.[c] in procuratorem admisit. Quis ad futuras[d] controuersias constitutum Qui licet simul cū alijs[e] datꝰ fuerit: prius tamē procuratiōis officiū occupauit. Qđ fieri nequiuisset i ꝓcuratoribꝰ diuersis tēporibꝰ[f] ꝯstitutꝭ: qm̄ dato posteriori ꝑoris eēt ꝓcuratio[g] reuocata. Potuit quoqꝫ is ⁊ debuit a sn̄ia i eo ꝙ lata extitit ꝯ ip̄m[h]:

cōstitutꝰ: ip̄se tn̄ priꝰ ꝓcuratiōis officiū occupauit: ꝫ talis occupatio nō hꝫ locū in ꝓcuratoribꝰ diuersis tēporibꝰ ꝯstitutis: qꝛ dato posteriore: prioris ꝓcuratio esset reuocata. Potuit. Procurator condēnatus est vtrum teneatur appellare/⁊ prosequi appellationem: Rn̄.ꝙ i eo ꝙ sn̄ia est lata ꝯtra ip̄m: pōt ⁊ debet appellare. vel si ex aliqua iusta cā appellare nō pōt: debet hoc dn̄o significare vt si voluerit appellet: ꝫ cāꝫ appellationis prosequi non tenetur iuitus. Totū est notādū qđ hic dicitur. Nota ꝙ plures possūt dari ꝓcuratores simul. Item nota ꝙ filiusfamilias pōt dari ꝓcurator. Item nota ꝙ qs dādo scđm procuratorē reuocat ꝑmū. Itē nota ꝙ procurator non tenet̄ appellationē prosequi. Itē nota ꝙ licitū est alicui agere noīe alterius et non suo. B.

Glo.se.sic reci.s.ꝑmo finis q̄ sigt̄ ꝯriū ⁊ sol.scđo ꝑncipiū qđ distinguit an ad solū ꝓcuratorē ꝑuenerit reuocatio: an ēt ad aduersariū vl' iudicē mediū.ar.a ꝯrio.⁊ illđ reprobat ꝯ qđ īduc̄ legē quā soluit

a Reuocato. Circa hm̄ōi reuocatōeꝫ notabis. Cū aliqs reuocat mādatū factū ꝓcuratori ad agēdū vl' defēdēdū ꝯstituto: aut reuocatio ꝑuēit ad ꝓcuratorē tm̄: aut ēt ad aduersariū vl' iudicē. Si tm̄ ad ꝓcuratorē nō ꝑiudicat aduersario: qꝛ iudiciū qđ idē q̄si ꝓcurator postmodū ē exptꝰ: ratū eē dꝫ: vt h̄. ⁊ s̄. de rescrip. ex ꝑte decani. ⁊.ff.e.si ꝓcuratorē.i fi.⁊.C.đ satisda.l.vna.etiā an̄ iudiciū ceptū.ff. iudi.sol.si aūt.ad idē.ff.de sol.q̄ hoīem.§.si ticiū.⁊.l.si qs ꝑuo.⁊.l.cū quis.§.j. Et si pr̄ iusserit filio credi: postmodū ignorāte creditore mutauerit volūtatē: cessat senatuscōsultū: qm̄ initiū spectādū ē.ff. ad macedo.si tamē. Et si dicā: q̄ voluerit cū ꝑuo meo ꝯhere: ꝑiculo meo ꝯhat: possum mutare volūtatē: si certificauero creditorē.ff.qđ iussu.l.j.rn̄.j.i fi. Si ꝟo reuocatio ꝑuēiat ad iudicē vel ad aduersariū: q̄cq̄d fit cū eo tāqꝫ cū falso ꝓcuratore nō valet. vt h̄ a ꝯrio sensu.s̄.de rescrip.ex ꝑte decani.postea nō ꝓcedat iudex cū illo ꝓcuratore.s̄.e.auditꝭ.⁊ sic ītelligit̄ qđ dr̄.s̄.e.ex īsinuatiōe. ⁊.c.i nr̄a.q̄ eni vult reuocare ꝓcuratorē/certificare dꝫ aduersariū vel iudicē: vt h̄ dicit. Sicut lr̄e de rato mittunt̄ iudici ⁊ aduersario. ff.eo.si ꝓcuratorē.ff.rē ra.ha.ne satisdatio.sic ml'to fortius lr̄e reuocatorie. Sed q̄re dicit post lit.ꝯte: Innuit̄ a ꝯrio sensu ꝙ āte lit.ꝯte.posset reuocatio fieri etiā ignorāte iudice vel aduersario: et ꝙ necesse nō sit significare iudici vl' aduersario. sic videret̄ loq̄ decre.s̄.e.ex īsinuatiōe.⁊.c.ī nr̄a. Ex lr̄a illarū nūqꝫ colligit̄ ꝙ reuocatio ꝑuenerit ad iudicē vl' ad aduersariū: ⁊ tn̄ reuocat̄ qđ factū fuit ꝑ illos ꝓcuratores. Sꝫ ibi supplet̄ ꝙ reuocatio venit ad aduersariū. Sic ḡ supple h̄ maxīe: qꝛ idē est āte litē ꝯtestatā ⁊ post litē.sic eni ml'ti possēt decipi si sola reuocatio ꝓcuratoris sufficeret: si non denūciet̄ aduersario vl' iudici: qn̄cūqꝫ fiat reuocatio certificādꝰ est aduersariꝰ: al's īputet sibi q̄ h̄ tacuit. Ar.ꝯ.ff.mā.si mādassem. Illud i negocijs vbi nō decipit̄ vēditor: h̄ decipit̄ aduersariꝰ: et iō secꝰ. Sꝫ si reuocatio sit missa ꝓcuratori an̄ lit.ꝯtest.⁊ ip̄e occultat h̄: videret̄ ꝙ ꝓcuratori sit iputādū ꝙ ea nō ostēdit: ⁊ sn̄ia q̄ꝫtū ad eū valeat: ꝫ nō q̄ꝫtū ad dn̄ꝫ: qꝛ se liti obtulit aliene. ff.rē ra.ha.l.iij.§.falsꝰ.⁊.ff.đ iud.đ q̄ re.§.ij.⁊.ff.de rei vē.is q̄ se obtulit.⁊.l.ꝑdicta.si qs ꝑuo.i fi. ‡ Sꝫ h̄ forsitā posset habere locū: cū procurator est soluēdo: al's nō. ar.predictarū decre.ex īsinuatiōe.⁊.c.in nr̄a. Vel dic ꝙ tenet sentētia: ⁊ iputet sibi dn̄s q̄ hoc nō insinuauit iudici vel aduersario: vt ꝓbat hic lr̄a. Item ex hac lr̄a videt̄ ꝙ etiā post litē cōtestatā indifferēter reuocari possit absqꝫ cause cognitione: ⁊ ideo cōtra. ff.eo.post litē autē contestatā. Non est contra: quia hoc nō habet locū quādo ꝓcurator ꝯsentit. Si vero ꝓcurator nollet: debet hoc fieri causa cognita: tamē non procedet̄ in cā post reuocationē: nisi post cām cognitam: et tamē nō debet audiri ꝓcurator qui sibi assumpsit procurationem vel se asserit procuratorē: hoc ip̄o suspectꝰ est. † ⁊ ita semꝑ remoueretur. ff.eo.que omnia. sed hic dicit ꝓcurator: vt sine nota suspitionis remoueatur. vt.l.predicta: que omnia.

‡ Pōit casū.l.cū q̄s.s̄.alleg. hoc addito ꝙ ille titiꝰ tenetur furti.

† ꝙ ingerit opas in iuitū. Jo.an.

b Vel. Pro et: al's sequeret̄ a ꝯtrario ꝙ si reuocatio ad alterum peruenisset valeret qđ cum eo factum esset: qđ non est verum.

Diuisio.

Non iniuste. Sex sunt dicta ꝑncipalia istius textus. Secundū ibi: q̄ꝫuis. Tertiū ibi: qui licet. Quartum ibi: qđ fieri. Quintū ibi: potuit. Sextū ibi: licet. Ab.si. Casus. Filiusfamilias ꝯstitutus ꝓcurator in aliqua causa.et etiā ad futuras lites cū q̄busdā alijs ⁊ insolidū.et ip̄e ꝑuenit alios. obijciebat̄ ꝙ non poterat esse ꝓcurator: cū eēt i potestate alteriꝰ: ⁊ ꝙ ad futuras cās ꝯstitui nō poterat: iudex nihilominus ipsum admisit. querit̄ q̄d iuris sit: Rn̄.papa ꝙ iudex iuste fecit qui ipsum admisit: q̄ꝫuis ad futuras controuersias fuerit cōstitutus/ et licet cum alijs simul fuerit

c Filiū familias etiā sine mandato pro patre admittit̄ ad agēdū ⁊ defendendū prestita satisdatiōe. Immo ⁊ si esset minor: qꝛ iustius est talē admittere q̄ꝫ absentē indefensum condēnare. C.eo.ti.exigēdi. Itē potest ꝯstitui procurator ad agendū ⁊ defendendū: vt hic dicit.⁊.ff.e.filiusfamilias.§.ipse quoqꝫ. vnde iudex iuste fecit qui illum admisit: nisi esset minor quē nō debuit admittere: quia si decipiatur potest restitui ip̄se et fideiussores eiꝰ.ff.eo.minor.nisi forte ꝓ patre ad defendēdū ex benignitate et nō de rigore. vt in.l.exigendi.in fi.

† Nota qꝛ nō dicit gl. simpl'r ꝙ sit eadē rō ibi dātis īsolidū. et nō in solidū. constat enī ex clausula in tētio ꝯstituētis qui vult alterū solū agere. secꝰ vbi non est clausula. Sed dicit Gof. ꝙ rō de cōtrarietate rn̄si vrget pariter in vtroqꝫ si ambo ꝓsequantur. Jo.and.

d Ad futuras. Ad ꝑsentes ⁊ futuras lites bn̄ dat̄ ꝓcurator i diē et sub ꝯditiōe: ⁊ in ꝑpetuū: ⁊ ad tp̄s.ff.e.l.iij.⁊.iiij.ad vnā cām.et in plures et ad oēs. vt.ff.eo.l.j.⁊.l.mādato.⁊.s̄.e.dilectꝰ.⁊ ꝑsens et absens dari pōt.ff.eo.l.j.in fi.nec dat̄ iuitus. C.eo.īuitꝰ.⁊ debet exp̄sse ꝯsentire: al's inuitꝰ videt̄.ff.eo.filiusfamilias.§.inuitus. ⁊ quilibet qui nō prohibetur dari potest: quia prohibitoriū est hoc edictum. ff.eo.inuitus.§.j.et certus debet esse procurator.ff.eo.l.ij.

Glo.seq.querit.ar.negatiue.soluit distinguendo.

e Cū alijs. Sic ergo patet ꝙ pl'es ꝓcuratores simul dari pn̄t.ij. q.vj.§.forma.in fi.et.j̄.de testi.insup.et.ff.eo.pluribꝰ.⁊.ff.de administra.tu.decreto.§.j. Sed nunq̄d ambo vel etiā si sunt pl'es simul agere debēt: vel vnꝰ sine altero: Videt̄ ꝙ vnꝰ sine altero agere nō possit.arg.s̄.de offi.deleg.cām.⁊.ff.de re iudi.duo. Dicas si plures dati sunt simul insolidū potior est ꝯditio occupātis: vt hic. vn̄ supple hic īsolidū.sil'e.ff.eo.pluribꝰ.⁊.ff.de lega.j.si pluribꝰ.in fi.⁊.j̄.de ap. vt debitꝰ.⁊.s̄.de rescrip. capl'm sancte crucis.sic.ff. de administra.tuto.decreto.in fi.⁊.ff.de ꝟb.obli.si titius.ar.ff.de duobꝰ reis. ex duobus.quādoqꝫ tantū ille dicit̄ occupare q̄ ꝑmo ad sn̄iam venit.ff.de pecul.si vero.⁊.ff.de noxa.si qs.sed si simul occurrerēt ad litem contestatā: iudex tūc pōt eligere magis idoneū: ne repugnātia inde ꝯtingat.⁊ si vnꝰ negaret et alter cōcederet.ff.de accu.si plures.et.ff.de administra.tu.decreto.in fi.si vero non sint dati insolidū sed simpliciter: tūc neuter agere pōt vel defendere sine reliquo: et sunt simul admittēdi: sicut iudices q̄ dant̄ sine clausula illa: ꝙ si nō oēs ⁊c̄.sed idē videt̄ dicendū: siue addat̄ īsolidū: siue non cū ratio illiꝰ.l.† si plures.§.q̄ꝫuis.⁊.l.decreto.nihilominus remaneat.et ideo forte nō ponitur hic in textu insolidum quin aduersarius ab initio prouiderat sibi: vt iudex magis idoneū admitteret. Ber.

‡ Immo ē ꝯtrariū i iudicibus. qꝛ scđm rescriptū nō tollit ꝑmū si đ illo nō faciat mētionē vt ibi. et de offi.dele.ex lr̄is. ꝫ in secūdo ꝓcuratore non est necesse ꝙ fiat mentio ꝑmi. et hec sit ratō ſm Ho. q̄re in rescriptꝭ nō ē melior ꝯditio occupātis. est et alia rō. non fit tale ꝑiudiciū in procuratore sicut in iudice. iudex eꝭ iudicat et cōis ꝑsona est et grauare pōt que oīa cessant in ꝓcuratore ſm eū lꝫ verū dicat Host. bonū intellectuꝫ habuit glo. Jo.and.

f Tēporibꝰ.pōit tenorē illiꝰ.l.ff.de ꝓcu.si q̄s cū ꝓcuratore.§.fi.

Glo.se.ponit casum exemptum et inducit simile.

g Procuratio. In quo casu nō est melior occupātis ꝯdictio: qꝛ dādo scđm ꝑorē reuocare videt̄ vt h̄ dicit.⁊.l.ꝑdicta.si q̄s cū ꝓcuratore.§.vl.nisi dādo scđm exp̄mat ꝙ priorē vult durare ī ꝓcuratorē.ff.de lega.j.si pluribꝰ.sicut est in iudicibꝰ: qꝛ scđm rescriptū derogat primo.s̄.de rescrip.cetex.‡ qn̄qꝫ scđs priori adiūgit̄.s̄.de of.dele.corā. Ad vnā autē litē pluriū personarū et vnꝰ et plures ꝓcuratores dari possunt.ff.eo.si quis cū.§.vnus. Quādoqꝫ tamē plures persone nō possunt agere vel experiri: nisi per vnū defensorem seu defendere: vt vbi plures fideiussores sūt ⁊ volūt defendere eū pro quo fideiusserunt iudicatū solui.ff.iudi.sol.iā tamē.§.si tn̄. Et plures heredes necesse habent dare procuratorē ne actor incōmodo afficiat̄ si defensor in plures ꝑsonas diuidat̄. vt in.l.ꝑdicta.iam tamē.§.si tamē.et.ff.de exerci.ne in plures. Idē est in redibitoria. ff.de edil.edic.qđ si nolit.§.si plures. Idē est vbi ille qui agebat iudicio fami.hercis.cōi diui.fi.re.decessit pluribꝰ heredibus relictis: quia oēs vnū procuratorē dare debēt.ff.famil.hercis.si familie herciscunde.et.ff.de procur.licet.in fi.

Glosa sequens arguit et remittit.

h Contra ip̄m. Bn̄ dicit ꝯ ip̄m: qꝛ i ꝑsona ꝓcuratoris sēꝑ formāda est sn̄ia al's nō tenet. C.de sen.et interlo.om.iudi.l.j.siue ab īitio siue post litē cōtestatā ꝓcurator interuenit. C.e.nihil. De hoc dixi

s. de elec. q̄rela. Et nota q̄ iste §. ponit tenorē illi⁹. l. C. eo. inuitus.
¶ Glosa seq. reci. per. q. an domino scienti sententiam latam rc.

a ¶ Appellare. Procurator q̄ appellare tenet sz p̄seq̄ non cogit. C. eo. iuit⁹. q̄d si nō fecerit iputat ei. ff. de neg. gest. liberto. §. vl. i ff. Uel saltē denūciare tenet dño s̄niam latā ɔ̄ ipm vt dñs appellet si voluerit: q2 culpa ipius amisit cām r ipse nō poterat diuiare. vñ iputat sibi. sic ff. mā. si fideiussor. §. si cū debitor. r hoc est ver cū dñs nesciuit. si ỽo sciuisset certiorari nō debuit. ff. de ac. emp. r ve. l. j. i fi. r. s. de rescri. ab excõicato. vñ tūc sibi iputet dñs q̄ non appellauit. Uel pōt dici q̄ appellare tenet pcurator: vel dño denūciare: q2 hic non distinguitur. vtrū dñs hoc sciat vel ignoret ptra se iudicatū: al's mādati tenebit: nisi alter faciat: nisi iusta causa eū excuset. vt dicit lra sequēs: puta iustus metus: tūc denunciet dño. s. de ap. c. vl. vl' inopia: sicut dicit de fideiussore condēnato vltra ver debitū. Qui nō pōt pter inopiā appellare debet hoc denūciare principali persone. † ff. mā. si procuratorē. §. si ignorantes.

b ¶ Justa causa. Puta infirmitas: paupertas: vel metus. Hosti.

c ¶ Contestari. Id est denunciare coram testibus. vt. ff. manda. l. si procuratorem. §. si ignorantes.

† Et hui⁹ dictiē efficacitō: q̄ lz dñs sciat ɔ̄ se sniatum pbabiliter credere potuit q̄ pcurator sollicitus appellaret. Jo. an.

a nram audiētiā appellare[a]: vel (si b iusta[b] cā excusabat eūdem) saltē c dño ptestari[c] vt ad appellatiōis bñficiū puolaret. ¶ Lz appellatiōez p̄seq̄ nō teneret iuit⁹. I dē

¶ Procurator vniuersitatis cuius maiores r iurati sunt excõicati nō repellit ab ipetrādo: nisi illi in pcuratorio sint expssi: vel eorū auctoritate factū sit: vel ad id scienter sint admissi. h. d. et est decisio notabil' r subtil'. Cap. xv

Consulti sum⁹ an constitutus ad ipetrādū a cõitate aliq̄ pcurator ab ipetrādo deberet excludi: p eo q̄ maiores r iurati d p quos eadē cõitas regebatur: tpe quo iniunctū fuit pcurationis officiū: erāt excõicatiōis s̄nia innodati. ¶ Lr. q̄ nisi essent e illi in lris pcurationis expressi[e]: vel al'as eor auctoritate pcuratoris[f] institutio facta fuisset: aut g sciens eos esse tales[g] ipsa cõitas vna cū eis cōstituisset eundē: nō est pcurator hmōi repellēdus.

¶ De Syndico.

Gregorius papa subdy. defensori sicilie.

¶ Religiosi debent habere syndicū q̄ causas monasterij agat r defendat: etiā (si oportuerit) cōstituto illi salario. Cap. j.

Sicut studij nri esse dz a litigijs forensib⁹ monachos submouere[b] ita necesse ē nfa puisiōe queadmodum negocia eor disponi debeāt ordiare. ¶ Pro q̄ re tibi p̄cipim⁹ q̄tenus cū Fausto loqui debeas: cui (si voluerit) pstituto salario mōasterij gñali[i] debeas negociā pmēdare. Expedit ei p

credētes. s. tabellio. q2 eadē rō rc. de rescrip. super litteris.

c ¶ Expssi. Expressio q̄ nocet h: † q2 p h apparet q̄ eor mandato fuit pstō facta tāq̄ maior vñ nō valet: q2 si maior de vniuersitate puta admistrator/cōsules/plat⁹/excõicati sint: vniuersitas agere nō pōt: q2 q̄si mortua tūc habet. xj. q. iij. nēo eporū. et ita q̄si vacare itelligit: vñ agere nō pt. s. ne se. va. ca. j. ij. et. iij. Idē ē si ī pcuratiōe nō sint expssi: dū tñ pstet q̄ eor aucte pstō sit facta: vt h dicit. sz cū expressi sūt: tūc pstat: r sic expssa nocēt. nō expressa nō nocēt. ff. de reg. iu. expssa. et q2 eor aucte factū ē pprīū factū cēset: q2 oīa nra facimus qb⁹ auctoritatē impartimur. C. de ve. iur. enu. l. j. §. sz neq. in fine.

f ¶ Procuratoris. Puta q2 dicebat in pcuratiōe: talis cõitas fecit ticiū suū pcuratorē ad ipetrādū: r maior et iurati interposuerūt suā auctoritatem.
¶ Glo. se. ar. ad brocar. q̄ vitiatur vtile rc. alle. vij. iura. r. v. alle. i ɔ̄riū. demū querit. ar. p r cōtra. et soluit.

g ¶ Tales. Et lō iputatur: q2 nō debebat illos ad hoc associare. s. s. de elec. scptū est. in fi. Et ē ar. q̄ vtile vitiat h p inutile. ar. ad h. ix. di. si ad sacras. et. s. de of. de le. sup q̄stionū. §. si ỽo. r. iij. q. ix. pura. et. ff. de edil. edic. cū eiusdem. Sic et vna ouis morbida totū gregē inficit. xxiij. q. iij. resecande. et. s. de sta. regu. ea q̄. j. rñ. in fi. r. s. de of. dele. cū sup. Ar. ɔ̄ q̄ nō noceat factū illor. s. de elec. illa. r. ɔ̄ de cle. ex. mi. si celebrat. r. s. de ele. cū vitoñ. r. C. de trāsac. si ex falsis. r. ɔ̄ re iudi. cū. J. r. A. Sz dato q̄ valeat pstō r ipetratio lrarū: q2 nō sūt expssi i pstōne vel ignorabāt illos eē tales: sz cōi volūtate oim h factū est: nūqd poterit agere vniuersitas vel collegiū p sindicū aucte illar lrarū pstitutū ab illis r ab alijs cōiter si obijcit q̄ maior. s. admistrator/plat⁹ r aliq̄ de maiorib⁹ sint excõicati: r parat⁹ sit h pbare exciplens? Et vr q̄ potuerit agere: q2 sicut valet pstō ad ipetrādū/ita dz valere cōstō sindici ad agendum: dūmodo pstitutio syndici similis sit cōstitutioni procuratoris. Sed videt q̄ hoc esse nō possit: q2 in syndicatu debent exprimi maiores persone: r alij etiā r precipue prelat⁹ administrator vt appareant an sint due partes vel maior pars vniuersitatis. ff. quod cuiusq̄ vniuer. plane. et collegiū sine prelato nō conuenit vel cōuenitur. s. de iudi. causam. sed hoc non potest constare nisi exprimant nomia in ipa constitutione. Uel satis potest dici q̄ littere valeant predicto modo impetrate: constitutio tamē syndicatus non valeat nisi illi absoluant: nec est hoc inconueniēs quia vnus solus vel pauci de capitulo possent impetrare lras pro ecclesia vel constituere procuratorē ad hoc. cū sint cōiuncte persone. vt ar. s. de rescrip. nonulli. r. xij. q. ij. non liceat. Ber.

† Hec glo. fuit additio tpe Inno. qui dicit respectu illi⁹ nil q̄d pōit text⁹: q2 in instrumēto nō dr q̄ illorū auctē fecisset: vñ nō vr tale cōe fecit talem actorem et tanq̄ iudices r iurati decretū interposuerīt. alr. ff. q̄d cu iusq. vni. l. itē eorum. r hoc iō quia constitutio actoris vim capit ex auctoritate decreti. Scias q̄ corruptiōe scptoris vel alr̄ difficile fuit hūc sensū. Inno. sz oponit hoc stare non posse. q2 vniuersitas (cū sit dña. ff. de re. di. ui. intantū) non facit actorē sed sindicū. ff. q̄d cuiusq. iur. l. j. vbi nō est nēriū decretū: sz tñ cōtrariū est in eo. l. vbi dr q̄ licitum ē vniuersitati habere actorē de hac materia vide hic in nouella. per Jo. and.

Consulti sumus. ¶ Cōis diuisio. Scda ibi: taliter. Ab. sic. ¶ Casus. Quedā cōmunitas cōstituit quedā pcuratorem ad ipetrādū. maior de illa cōmunitate/r iurati p quos cōmunitas regit erāt excōmunicati eo tpe quo iniūctū fuit illi pcuratiōis officiū. querit vtrū talis pcurator pter hoc ab ipetrādo debeat repelli: Rñ. q̄ nō est pcurator hmōi repellēdus: nisi illi excõicati expressi essent in lris pcurationis/vel nisi al'as eor auctoritate pcuratio facta fuisset/vel nisi ipa cōmunitas sciēs eos tales esse: simul cū eis pstituisset eūdē. ¶ Nota q̄ si maior pars sciēter admittit indignū: nihil valet q̄d agit. sed si ignoranter: pter paucos non vitiat factum maioris partis. Item vtile vitiatur per inutile. Item expressa quandoq̄ nocent: non expressa non nocent. Ber.

¶ Glo. se. apit dubiū. scđo q̄rit. ar. r sol. solu. opponit r oppo. rñdet.

d ¶ Jurati. Per h videbat q̄ pcuratio nō valebat: q2 maior r iurati p q̄s cõitas regebat erāt excõicati: ipi q̄si caput vniuersitatis cēsent: r ipi iurāt p causis vniuersitatis. C. de iura. calū. l. ij. §. h ēt. i fi. ff. de pdi. r demō. municipib⁹. ff. ad munici. municipes. hmōi maiorib⁹ cura toti⁹ rei publice pmissa ē vt dicit lex illa: municipes. vñ vr q̄ institutio pcuratoris nō valeat: r sic ille pcurator dz repelli: cū auctores illi⁹ nō recipent. s. de testi. lz. Sz q̄d dices: ipetrator est excõicat⁹: ipetrauit lras p nō excõicatis ēt credētib⁹ illū nō esse excõicatū: vel ēt credētib⁹ nūqd valēt lre vt p eas pcedat? Ur q̄ sic. q2 nō refert p quēcūq̄ p̄ces oblate sint. C. de pci. ipe. offe. vniuersis: r mulier etiā admittit ad ipetrādū q̄ al's ab iudiciū p alio nō admittit. ff. de reg. iur. l. ij. C. de pcu. alienā. Sup h dicas q̄ tales lre bñ valēt r tenēt: ‡ lz ipetrator q̄ eas ipetrauit repuls⁹ fuiss; ab ipetrādo si vicecācellari⁹ illū excõicatū sciuisset: cū ēt si p̄ncipal' dñs eas ipetrasset valeret eo absoluto. s. de exce. pia. li. vj. de h tenens s̄m q̄ ibi no. i glo. sz mir. Sz vr q̄ lre ipetrate ab excõicato nō valeāt p h q̄d dicit: si maior r iurati excõicati eēnt expssi i lris pcuratiōis: pcurator eor deberet ab ipetrādo repelli r ipi ijdē repelleret. Ergo mlto forti⁹ lre ipetrate ab excõicato nō valēt: q2 si excõicat⁹ repellit ab ipetrādo r lre ipetrate ab ipo repellēde sūt. Hoc ita itelligēdū ē cū vicecācellari⁹ r ali⁹ q̄ lras pcedit sciit illos. s. maiorē r iuratos excõicatos: tunc dz pcurator eor repelli ab ipetrado: q2 r ipsi repelleret. r ita nō decet eis p aliū q̄d p se nō liceret. s. de testi. lz. Excõicati publice nec p se nec p aliū ad agēdū vl' ad ipetrādū vt agāt admitti debēt. s. de excep. exceptionē. i fi. Si ỽo vicecācellari⁹ ignorat ipetrāte excõicatū nec ɔ̄ ipz excipiat r lras obtinuerit: valebūt: r poterit agere p eas cū fuerit absolut⁹. s. de excep. pia. Ber. Quidā dicūt q̄ valēt lre: ego credo q̄ nō valēt: q2 sūt ipetrate ab excõicato cui⁹ pcuratio nō tenet. s. de pba. post cessionē. lz ille ad litē eēt dat⁹: r indignū est scripturā illi⁹ admitti cui⁹ actor dānat. s. de here. fraternitatis. nā si sciuisset illū talē q̄ lras pcedit fuisset repulsus: ergo et tu debes repellere ipm cū suis instrumētis. s. de here. excõicam⁹. §.

‡ Dic ptra. vt. s. de. pba. post cessionē. r h tenebat olim hic Ber. in glo. quā postea cancellauit. Et si dicas q̄ hm hoc puniet q̄ nō peccauit dñs. s. nō excõicat⁹ q̄ fuit rescriptū ipetratum. Rñ. si sciebat illū talē sibi ipuiet. si ignorabat agat cōtra illū q̄ sciēs se ihabilē se igessit illi actui sibi. phibito p q̄d dānificat⁹ est dñs. Hosti. ỽo h fatet in publice excõicato dicens sec⁹ eē i occulto cui⁹ cōtrariū tenet Joh. mo. vt scripsi. de rescrip. c. j. super glo. q̄d si. Jo. and.

¶ Rubrica De syndico. ¶ Uiso de procuratore qui gerit negocia domini: merito subijcitur de syndico qui gerit negocia vniuersitatis. Cōtinuatio.

Sicut studij. Diuidit. nā primo premittit exordiū ponens duas causas mādati. Scdo in medio ponit mandatū ibi. p qua re. Ab. ¶ Casus. Hic dicit papa q̄ ad ei⁹ officiū ptinet monachos remouere a forensibus litigijs. et eodē mō ad ipm ptinet qualiter eor negocia debeat ordinari. Uñ mādat isti subdyacono defensori sicilie quaten⁹ loquatur cū quodā fausto/et ei pstituat salariū de bonis monasterij: constituens syndicū siue pcuratorē generalem ad oīa negocia monasterij in iudicio pcurāda: expedit enī vt modicū dānum sustineāt: vt ab hmōi litigijs cōquiescāt: r diuinis intēdāt. ¶ Nota q̄ monachi nō debēt esse sindici etiā p causis monasterij: sed istud ex honestate dictū est/ q2 cōtrariū seruat: nec repellunt pter hoc. Diuisio.

b ¶ Submouere. xvj. q. j. monachi.

¶ Glo. seq. tractat de syndico: q̄d sonet hoc nomē: ad quas causas det: a q̄: an caueat de rato vel de iudicato soluēdo: an iuret de calūnia: an possit esse laicus. subdit hoc ca. de honestate loqui.

i ¶ Generaliter debeas negocia cōmendare. Et proprie talis vocatur syndicus. Unde nota q̄ hoc nomen syndicus nomen grecum est: latine defensor appellatur: et ad certam causam agendam vel defendendam eligitur. ff. de mu. et bo. munerum. §. defensores. et generaliter ad oēs causas p̄ntes et futuras. vt hic r. s. Syndic⁹.

† Collegia liter ꝛ non vt a singul. ꝙ hoc i spe. eo. ti. ꝟ. ꝗd. si vn⁹. ꝭ eta te ꝟo cōstituētiū et an admittant seruí et an mulieres. i ꝟ. ibi seq̄ tib⁹ dicā. j. de no. ope. nū. c. ij. in glo. magna Jo. and.

de iur. calū. ꝑ procuratoꝝ. ꝯstituiť ab vniuersitate seu collegio vl̄ corpe† ff. qđ cuiuſcꝫ vniuer. l. j. ꝛ. l. itē eoꝝ. §. si decuriones. Et sindic⁹ iste si dubitať de mādato ꝺꝫ cauere de rato si agat et ptib⁹ ꝓcuratoris fungiť: ꝛ ex eisdē causis mutari pōt ex qbus ꝓcurator. vt. l. ꝑdicta. itē eoꝝ. §. pe. et vl. Sꝫ nō cauet de iudicato soluēdo vt cū defendit vt dictū est. s̄. ti. pxi. mādato. q: talis syndic⁹ ꝑsonam sustinet vniuersitatis siue collegij. sic et tutor non cauet de iudicato soluēdo: sꝫ iudicio sisti. C. de admi. tu. l. sancimus. §. defensionē. et iurat de calūnia iste syndicus in aīam ꝓpriā. j. de iura. calū. in ꝑtractādis ꝛ. c. imperatoꝝ. ꝛ tutor ꝛ curator iurant de calūnia. vt. C. de iura. calū. l. ij. Itē posset esse laicus vt videť hic. in fi. q: seruos dei litigare non opꝫ. ij. q. vij. sicut sacerdotes et. xj. q. j. te quidē. ꝛ. §. ex his oīb⁹. ꝟ. ad secularia iudicia. si habueritis cōtēptibiles ꝛc. in auť. de san. epi. §. aliū autē. col. ix. et. j. de iura. calū. c. j. i fi. Qđ dictū est satis eēt honestū: q: qlibet ꝑsōa ecclesiastica debet habere procuratorē bone fame‡ pro quolibet ecclesiastico negocio. v. q. iij. q: epi. tñ ꝯtrariū fit quotidie: q: clerici ꝛ monachi possunt esse sindici ꝛ tractare vtilitates ecclesiarū. xvj. q. j. qui vere. ꝛ c. monachi. et iura predicta loquūtur solūmodo de honestate: sicvt demus seruari de facto. Et debet cōstitui q̄ncꝫ ab epo: q̄ncꝫ a capitulo ꝑut notatur. s̄. de rescrip. c. edoceri.

† Ar. auri bus nr̄is

‡ Et bone ꝯscie. nō sit icola syndicus marsilietum qui cuiꝗ positioni comitis ꝑuicle/ lꝫ patenter vere respondet negat i colafꝫ IIIo. ꝛ adde a qđ posteā dicā. j. de iura. calū. in ꝑtractādis Jo. andrec.

a paruo incōmodoᵃ a strepitu causarum seruos dei esse quietos.

De his q̄ vi metusue cā fiūt.

Alexāder. iij. exoñ. epo ꝛ priori sancte marie cesarragieñ.

Si qs timore mortis postea ratū non habēs religionē ꝓfiteť exire/ ꝛ matrimoniū ꝯtrahere pōt: secus si a ꝑncipio vel ex postfacto libere consensisset. Ca. j.

Perlatū est ad audiētiā nr̄am† ꝙ cū qdā nobiľ et ꝑotēs M. vxorē suaꝫ suspectamᵇ hr̄et/ milites sui ei⁹ precepto eā ad quādā siluam ducētes: euaginato gladio occidere voluerūt: sed tandē pietate ducti sub tali cōditione pepercerunt eidē: ꝙ i mōasterio de colobris habitū susciperet monachalē. ꝛ. j. Epi ꝟo missi a viro vt ei velū imponerēt (q: iuuenis erat et filiū paruulū habebat) mutationē vite sue suspectā habētes: seorsū ꝯuenerūt eandē: q̄ rē pate faciēs ꝙ mortꝭ timore monasteriū itrabat ꝓposuitᶜ: ꝛ ꝙ inde q̄ncūcꝫ posset exiret: sꝫ alter epo rū (vt viri tyrānidi satisfacē viderež) mulieri velūᵈ iponere simulauitᵉ: tādē viro de medio sublato: ꝑdicta mulier de mōasterio exiēs: aliū maritū accepit: quos galagoritanē. eps ad instātiā sororꝝ vīcło excōicatiōis astrixit: ꝛ. j. Ideo mādam⁹ q̄ten⁹ ꝑdictā mulierē et virū (recepto sacꝛo ꝙ vꝫᶠ debeāt stare mādato) ab excōicatiōis vīculo absoluatꝭ. De inde tā mulierē q̄ priorissam et moniales ꝑscripti mōasterij: añ vr̄am p̄ntiaꝫ ꝯuocātes si legitie ꝓbatū fuerit: nō timoreᵍ mortis ꝑdictā mulierē religioēm itrasse aut qđ fecit postmodūʰ ratū habuisse: ipsam ad monasteriū redire ꝛ habitum depositū reassumere cēsura ecclīastica ꝯpellatꝭ. Idem episcopo vigornieñ.

ꝯ. xviij. dist. dyaconi. ꝛ. vij. q. j. pōtifices. ꝛ. s̄. de elec. cumana. §. de consti. cum. M. in quibus de hoc. Sed quid si nō audet ꝑtestari: Non obest. C. de re. cre. generaliter. §. ipse. arg. xxxiiij. q. ij. non satis. in prin. quod intelligitur si constet in iudicio.

ᵇ Velū. Scꝫ ꝯuersiōis: qm̄ velū ꝯsecratiōis qđ tm̄ virginibus daꝫ iponere non debet. xx. q. j. de votis. et. j. de reg. vidua.

¶ Glo. seq. notat ad bro car. simulationis. alleg. ad primā partē septem iura: ꝛ ad secundā alia septem: et soluit.

ᵉ Simulauit. Nota ꝙ vtilis simulatio ꝑmittiť. xxij. q. ij. vtileꝫ. ff. de noua. doli exceptio. i. fi. ꝛ. xxiij. q. ij. dn̄s. ff. ꝺ do. l. j. §. nō fuit. ꝛ. xliij. dist. in mādatis. insti. de ac. §. alie. ꝛ. xxiij. q. vlti. vt pridē. Ar. ꝯ. xxvij. dis. ꝙ interrogasti. ff. de iusti. et iure. l. j. §. j. ꝛ. xij. q. j. certe ꝗ. ff. de of. ꝑsi. congruit. §. vl. C. ꝺ iure do. in reb⁹. in fi. xxij. q. v. cauete. ꝛ. C. de ince. nup. l. vlt. i. fi. So. dol⁹: fraus: ꝛ simulatio sunt nomia reat⁹ q̄ nūcꝫ ꝑmittitur a canone: q: q peccat nō peccat legis auctē. xxiij q. iiij. q peccat. aliq̄n vulgari ꝯsuetudie denoīat actus legitimos. ꝛ tunc permittunť vti i primis cōcor. xxxvj. q. ij. §. his auctib⁹. ꝛ sic simulatio boni q̄ncꝫ bona ē: vt h. et permittiť. ꝛ q̄ncꝫ mala vt ypocrisis. vt. c. ꝙ interrogasti. et. c. certe. ꝛ. c. cauete. simulatio mali q̄ncꝫ bona ē: vt fuit simulatio dauid qui simulabat furorē. vt. c. vtilē. et. c. dn̄s. et de conse. dist. ij. accesserunt. vbi ꝺꝛ ferebať dauid manib⁹ suis: sed manib⁹ suis nemo portať: xp̄s eni manib⁹ ferebať. de cōse. dist. ij. accesserunt.

† Sequit ꝙ sacrm̄ sibi illatū dare recusat vel hoc attestetur: vl̄ forte nō audeat hēat sibi in vlt̄ia ꝯuocatione repositum auxilium. Jo. and.

¶ Glosa sequens reci. per contrarium.

ᶠ Ꝙ vꝫ. sic. j. de sentē. excō. ex tenore. sꝫ cōis fo̍a ē ꝙ iuret q absoluiť stare mādatꝭ eccle. j. de ap. ad h. ꝛ. j. de sentē. excō. cū desideres. sꝫ nō refert q̄cūcꝫ istoꝝ modoꝝ iuret: q: lꝫ iuret stare mādato iudicꝭ ꝑ illā formā nō itelligiť aliđ q̄ ꝑ aliā. nec magꝭ astrigiť: q: mādatū suū ꝺ eē ꝑm ius. nec ad aliđ extēdiť: q: nec de alio itēdit

¶ Glosa sequens obijcit de negatiua ꝛ soluit. Iterū obijcit ꝛ quadrupliciter soluit: ꝛ primam reprobat.

ᵍ Nō timore mortꝭ. Sꝫ quaľr ꝑt h ꝓbari cū sit negatiua: Rñ. ista negatiua includit i se affirmatiuā hāc scꝫ spōte religionē itrauit. si. s̄. de renū. sup h. de hac negatiua dictū ē. s̄. de elec. bone. Et hāc negatiuā debet ꝓbare moniales q mulierē illā repetebāt. Sꝫ vꝫ ꝙ poti⁹ mulier illa debuit ꝓbare ꝙ timore mortꝭ itrasset: q: moniales fuerť in q̄si possessiōe ill⁹ siue mōasteriū: ꝛ q̄si fundata erat intētio monacharū ꝑ talē possessionē ꝛ cohabitationē ꝛ veli susceptionē: ꝛ mulier allegare videť metū mortꝭ: sꝫ q h allegat illđ ꝺꝫ ꝓbare. ff. qđ me. cā. nō ē. Rñ‡ ꝙ vꝫ h: sꝫ q: ꝯstabat de ꝑtestatiōe voluntatis ab initio facta adhuc ꝑsumiť nolle. xxxj. q. ij. lothari⁹. ff. de leg. iij. si qs. i ꝑncipio. ꝛ q volūtatē imutatā allegat h ꝓbare ꝺꝫ. vt h. ꝛ. ff. de ꝓba. cū q. C. de testa. sancim⁹. ꝛ. C. de ap. pcipim⁹. i fi. ꝛ. ff. de le. iij. fideicōmissa. §. si rē. ꝛ. ff. ꝺ le. j. si mihi. §. iterū. Sꝫ h nō hr̄ ex hac lr̄a ꝙ ꝯstaret de ꝑtestatione: nisi ꝑ narrationē ꝑmissā.† Iō aliť ꝺꝛ eo ipo ꝙ mulier hec nō ꝓbat: itelligūť moniales ꝓbasse suā intētionē ꝑsū ꝑtiue: cū de facto ꝯstaret: lꝫ nō de fo̍a facti. C. q mil. nō pos. sup fuis. li. xij. Ul̄ moniales spōte onus ꝓbādi subire volebāt. vñ mos eis gerēd⁹ fuit. j. de resti. spo. lꝫ. i fi. ff. de ꝓba. circa eū. ꝛ talis met⁹ bñ excusat/ siue tior/ ꝛ met⁹ stupri: ꝛ tior fuitutꭍ: ꝛ metus ꝟbeꝝ. ff. e. isti qdē. ꝛ. C. de trāsac. iterpositas. ꝛ. j. c. pxi. et q fiūt iusto timore reuocanť. C. de re cre. l. ḡnaliter. Uel dic ꝙ vtracꝫ ps debet docere de iure suo. simile. s̄. de renū. super hoc. Ber.

Negatiua q̄ncꝫ ꝓbari pōt.

‡ Prime tres rn̄siones fuerūt. Ui. Jo. an.

† Añ ꝛ hic de fctō sub q ꝯtinet ꝑtestatio mādatīn quiri. Jo. andrec.

¶ Glosa sequens notat. signat contrariū. remittit ꝛ soluit.

ʰ Postmodū. q. d. si constaret de metu ab initio: ꝛ postea sponte ratum habuit votum suum tenuit. si. j. de regula. significatum. ꝛ c. cum virum. vbi habes ꝙ istud quod ab initio non tenebat ꝑ ratihabitionē roborať: sic etiā i matrimōio carnali. j. de spō. ad id qđ. et. j. de despō. ipub. de illis. in fi. no. et aliud colligiť hic manifeste ꝙ aliqs vxorat⁹ vel vxor alicui⁹ etiā iuuenis siviuente altero sciete ꝛ cōsentiēte intret religionē ꝑfitendo de timore aliq etiā iusto: vt hic erat: ꝛ postea ratū hēat spōte: vel interi ēt mortuo marito ꝙ

ᵃ Incōmodo. i. potius deberet modicū incōmodum siue dānū sustinere in eo quod dabunt syndico ꝛ cessare a litibus et per alios litigia exercere.

Rub. De his q̄ vi metusve cā fiūt. Supra in ꝑcedētibus titulis visum est de his q̄ spōte egim⁹ in iudicio vel extra: merito subijciť de his q̄ agim⁹ coacti ꝛ iuiti. nā iura dāt remediū rescissoriū aduersus ea q̄ fiunt ꝑ metū. et appellať actio qđ metus cā. Et scias ꝙ regulariter gesta per metū tenent: sed veniūt rescindenda per actionē qđ metus causa. fallit in quibusdā casibus in quibus met⁹ vitiat ipso facto vt plene no. j. eo. ca. abbas. Et competit hec actio ad interesse vt colligiť in. l. si cū exceptione. in ꝑn. ff. eo. Ab. si.

¶ De hac materia tractať. xv. q. vj. xx. q. iij. ꝛ. xxiij. q. vj. ꝛ. q. v. ꝑ totū. et. q. iij. i mulꭍ. ꝛ. vj. q. j. §. hoc tunc. j. q j. cōstat. xv. q. j. merito.

Diuisio.

Perlatū. Prima pars narrat factū. Scđa dat iudices ibi: ideocꝫ. Ab. Casus. Quidā nobilis cum haberet vxorē suā suspectā ꝑcepit militib⁹ suis vt eā ducerent ad quandā siluā ꝛ eā occiderēt: ipsi duxerūt illā ad siluā et gladio euaginato vt eā occiderēt: tñ pietate moti pepcerť eidē sub tali cōditiōe ꝙ in monasterio monialiū suscipet habitū mōachalē. et sic ducta fuit ad monasteriū: miles marit⁹ ipsi⁹ misit duos epos ad monasteriū vt ei velū iponerēt: epi vero (q: iuuenis erat/ ꝛ filiū ꝑuulū habebat) suspectā habuerūt mutationē vite ipsi⁹. traxerť eā in partē q̄rentes ab ipsa q̄re hoc faciebat: et illa rē ꝑ ordinem exposuit illis: dicēs ꝙ timore mortis hoc faciebat/ ꝛ q̄ncūcꝫ posset inde recederet. alter illoꝝ vt satisfacere videreť crudelitati viri illius: velū sibi iponere simulauit. postmodū vir de medio est sublatus. mulier statī de mōasterio exiuit/ ꝛ alium maritū accepit. ꝑpter qđ eps dyoc. ad instantiā monialiū ipsos excōicauit: mulier factum illud dn̄o pape significauit. Unde mādat qbusdā iudicib⁹ quaten⁹ dictā mulierē ꝛ virū eiusdē a snīa excōicatiōis absoluāt. recepto iuramēto ꝙ eoꝝ stabūt mādato: deinde mulierē illā ꝛ abbatissam et mōiales ante p̄ntiā suā faciant ꝑsentari: ꝛ si legitie ꝓbatum fuerit mulierē illā monasteriū intrasse nō timore mortis: sed spōte: vel si etiā timore intrauit/ et postmodū mortuo viro ratū habuit qđ pri⁹ fecit: per censurā ecclesiasticā ad monasteriū redire cogať. ¶ Nota ꝙ ꝑtestatio valet. Itē votū timore mortis emissum non tenet. Itē qđ ab initio non tenuit: cōfirmať ratihabitiōe sequēti. Ber.

ᵇ Suspectam. Scilicet de adulterio.

¶ Glo. seq. ar. pro protestatione. alleg. iiij. iura et vnū in contrariū: et ibi remittit. scđo querit et soluit.

ᶜ Proposuit. Hic ergo valet protestatio. ꝛ. xxxj. q. ij. lotharius.

Qui p metū amissiōis patrimonij suo beneficio renunciat: illud repetere potest. Capitulū.ij.

Abbas sancti eadmundi a quo. R. pñtiū lator patrimōiū suū tenere dinoscit milites τ burgēses ad domū eius (sicut accepim⁹) destinauit: q̄ eū a domo τ vniuersa possessiōe expellerēt: nisi ecclesiā suā penit⁹ abiuraret. qd̄ cū idē. R. tali modo coactus[a] fecisset: abbas alij ɔcessit supradictā ecclesiā. ¶ Unde qz q̄ metu τ vi fiūt de iure debēt in irritū reuocari: mādam⁹ quaten⁹ predicto. R. cū integritate restituas vniuersa. Clemens.iij.

Qui terrore laycoꝝ electioni de se facte renūciat: si renūciatio iuramento vel fide firmata non sit: regimini ad qd̄ electus erat prefici poterit. Ca.iij.

Ad aures nr̄as te significāte puenit q̄ elect⁹ q̄dā i plebanū cuiusdā ecclesie ad terrorē laicorū[b] renūciauit electiōi q̄ de ipo fuerat a clericis vno excepto vnanimiter celebrata: τ.j. ¶ Tue igit̄ discretiōi pñtib⁹ īnotescat q̄ renūciatio facta ad terrorē laicorū (nisi forte iuramento[c] vl' fide īterposita sit ɔfirata) nō īpedit quomin⁹ is q̄ renūciauit ecclie: ad cui⁹ regimen prius erat electus: pficiat̄ eidē. Inno.iij. decano τ subdyacono licoñ.

Qui p metū q̄ cadere potuit in cōstantē virū beneficio suo renūciare iurauit et renunciauit: illud repetere poterit. Ca.iiij.

intātū teneat votū q̄ nō possit vlterius ad sclm̄ redire. τ si redierit cōpelli dz reuerti ad monasteriū: τ tñ viuēte marito nō tenebat votū vsquequaqz q̄ztū ad maritū qn possit eā reuocare. ar. ad idē.j. de ɔuer. ɔiu. ex pte ɔsuluit. ɔ.j.e.ti. placet. τ.c. q̄dā itrauit. vbi de h. Et dic postmodū.i. post mortē viri.† τ ita planū est: quia viuēte viro met⁹ mortꝫ durare itelligit̄: qd̄ ex eo colligit̄: qz ante mortē mariti nō fuit ausa exire. Uel dic q̄ mulier ista habuit viri assensum. qd̄ ptz i antiq̄ decre. qz marit⁹ duxit epos ad monasteriū vt illi mulieri velū iponerēt: siue misit illos: vt h dr̄.s̄.x.epi xo. τ ita cōsensit: sꝫ castitatē nō pmisit. et ita solēnizauit votū suū si spōte h fecit. si xo tiore mortꝫ hoc fecit τ postmodum tractu tpis ratū habuit: tenuit votū ratihabitōe sequēti: cū vtroqz casu habuerit viri assensum. Sꝫ stādū videt̄ illis iurib⁹.j. de cōuer. ɔiu. cū sis. τ.c. ad aplicā. Sꝫ itellige illas fm̄ qd̄ notat̄ i.c. vxorat⁹.j. de conuer. ɔiu. inno. sed pone.

† Ratificat ei manēdo ibi postea p itegrū mensē fm̄ q̄sdā. ar.j.q.j. cōstat. Aliū dicūt de duobus mensibus. arg. de ɔuer. ɔiu. ex publico. fm̄ Inno. Jo. and.

Diuisio.

Abbas. ¶ Pria ps narrat factuz. Scd̄a dat iudices ibi: vñ qz. Ab. ¶ Cas⁹. Quidā cleric⁹. R. noīe hēbat ecclīam ab abbate scti eadmūdi. abbas milites τ burgēses suos misit ad clericū illū vt eū a domo / τ vniuersa substātia expellēt: nisi ecclesiā suā in manu abbatꝫ abiuraret. qd̄ tali mō eā coact⁹ abiurauit / τ abbas ecclīam illā alij ɔcessit. Uñ iste. R. ɔq̄stus fuit dño pa. mandat pa. epo vigorñ. q̄ten⁹ si ita est pdicto. R. cū itegritate restituat vniuersa: qz q̄ metu vl' vi fiūt: debēt i irritū reuocari. ¶ Nota q̄ met⁹ āmissiōis rex excusat. τ iustum est vt ea reuocent̄ q̄ tali metu tradita sunt. et iuramentum non obstat. Ber.

¶ Glo. seq. notat signat ɔriū τ soluit. scd̄o notat p metū facta valere dūmō τc. reddit cām. dat modū rescīdēdi et ɔ quē agat̄ cui signat ɔriū τ soluit. circa modū rescindendi dat casum exceptū cui signat contrarium qd̄ soluit dando regulam: et sex casus exceptos. ponit opi. contrariam quam reprobat.

a ¶ Coactus. Nota q̄ si q̄s p metū amissiōis rex suaꝝ aliq̄d faciat vel iuret se facturū τ illud adimplet iuramētū: pōt repetere qd̄ tali mō fecit vel abiurauit. ar. l. di. pbr̄os. Et itellige de talib⁹ rebus sine q̄bus vita corporis amittit̄ vel patit̄ grauē iacturā. xxij. q. iiij. §. vl. x. q̄squis ergo. Arg. ɔ. xxxij. q. vij. oēs causationes.‡ sed non tangit hoc. Nota ergo circa hāc materiā: q̄ ea q̄ p timorē vel metū fiūt qui possit cadere in cōstātem virū tenent: τ obligat̄ q̄s p hoc lꝫ coact⁹: τ iuramentū sup hoc factū tenet: dū tamē tale sit factū sup quo iurat̄: vl' qd̄ pmittit̄ siue etiam tradit̄: qd̄ seruari possit sine interitu salutis eterne: al's nō tenet iuramētū. xxij. q. iiij. si aliq̄d. arg. s̄. de pac. pactiōes. qz p nullo metu debet q̄s peccatū opari mortale.j. eo. sacris. et potius quelibet mala pati q̄ꝫ malo ɔsentire. xxxij. q. v. ita ne. τ ita tenēt ea que p metū fiūt τ iuramētū.j. eo. ad audiētiā. Et hoc ideo: qz coacta volūtas est volūtas. xv. q. j. merito q̄rit̄. Sed ɔtra hoc dat̄ actio qd̄ met⁹ causa. τ pbato metu restituit̄ per officiū iudicis ei qd̄ dedit vl' tradidit: aut absoluet̄ si pmisit. ff. eo. l. metū. §. sed qd̄ ptor. Nec refert in hoc casu q̄s metū fecit an is q̄ possidet: an alius: dūmodo pbet se p metum rem pdidisse. qz met⁹ iustā i se habet ignorātie causam. ff. eo. si cum exceptione. §. in hac. Et pōt agere tā ɔ possidentē q̄ꝫ cōtra illū qui metū intulit. ff. eo. ti. l. pedius. j. rñ. sed si ab vno ɔsequit̄ ius suū: ɔ aliū agere nō potest. vt in pdicta. l. pedi⁹. §. vl. in fi. sic. ff. de dolo. l. si plures. et. ff. de eo p quē fac. erit. l. j. §. si plures.† C. de ɔdi. fur. l. j. Arg. ɔ. ff. ad le. aq̄l. itē mela. §. sꝫ si plures. Sꝫ illud est pena h iteresse: τ pena vni⁹ nō liberat aliū. vt in. l. itē mela. §. sꝫ si plures. Et est verū q̄ subuenit̄ metū passo: nisi culpa sua iciderit in metū. ff. eo. si mulier. et. xxij. q. iiij. iter cetera. Ar. ɔtra.j. de spō. veniēs. τ ibi culpa sua icidit in metū: τ tñ nō tenet mr̄imoniū ɔctū p metū. Solue hoc ɔriū p distinctionē talē. Tenent ergo q̄ p metū fiūt τ subuenit̄ metū passis: nisi culpa sua icidāt in metū. Ab ista doctrina siue gn̄alitate excipiunt̄ casus in q̄bus fallit etiā si culpa sua icidisset in metū. Et primo in cā mr̄imonij q̄liscūqz met⁹ interueniat culpa sua vel sine culpa: mr̄imoniū ɔctū p metū nō tenet: nec obligat̄ qui hoc facit etiam si iurat: qz mr̄imonia libera debēt esse. qz iuite nuptie difficiles exitus ɔsueuerunt hr̄e.j. de spō. req̄siuit. τ.c. gēma. τ. C. de spon. l. vlti. in fi. et vbi met⁹ vel coactio itercedit / ɔsensus liber dici nō pōt.j. de spō. cum locū. τ mr̄imoniū solo ɔsensu ɔbitur. xxvij. q. ij. sufficiat. Sed

‡ Loquit̄ de illa q̄ se vult excusare de adulterio ppt̄ metū. Jo. an.

† De h. xij. q. ij. monemus. Dabat h Hosti. talē doctrinā q̄ quandocūqz mihi pl̄es obligati sunt ex eodē facto: et peto qd̄ mihi abest et eis adest q̄ vno soluēte liberant̄ ceteri. et qñ pena p pua

ca. predictū inter cetera videt̄ dicere contrariū. Sed nō ɔtradicit qz ibi nō interuenit iust⁹ metus q̄ possit cadere in constantē virū q̄ solus excusat. ff. eo. metum. Uel dicas prout ɔsueuit exponi matrimoniū sit firmū et stabile: quia illud verbū sit nō ponitur precepti ue: sed cōsultiue. τ sic. c. illud inter cetera loquit̄ de consilio tm̄: vel metus nō fuit pbatus. Itē et dos pmissa p metū vel soluta non tenet: qz est accessoria ad matrimoniū. ff. eo. si mulier. §. si dos. vbi dicit̄ q̄ si dos p metū pmittat̄ nō nascit̄ obligatio. Itē in reb⁹ ecclesie est spāle q̄ nō tenet traditio vel pmissio vel iuramentū factū p metū de reb⁹ eccle. xv. q. vj. c. j.j. de iureiur. puenit. qz etiā si sponte prelat⁹ res ecclesie traderet / nō tenet traditio sine solēnitate. de q̄ cauetur. xij. q. ij. sine exceptione. multo forti⁹ non tenet traditio de rebus ecclesie facta per metū: nec iuramentū sup hoc factū: qz si nō tenet pncipale nec accessoriū. C. d legi. non dubiū. et.j. de fo. cōpe. si diligenti. Itē in voto: qz votum per metū factū non tenet. s̄. eo. perlatū. quia votū res est voti τ precepti. et liberū est arbitriū i vouēdo: al's non est votū. xxxij. q. j. integritas. τ.j. de voto. licet. et voluntariū militem sibi eligit xp̄s: coactum autē sibi auctionatur dyabolus. xv. q. j. non est. Itē nō tenet iurisditio p metum extorta. ff. de iudi. l. ij. j. rñ. Item auctoritas tutoris per metū extorta nulla est. ff. de auc. tu. l. j. §. vlti. In oībus alijs casibus tenent que p metum fiunt: vt dictū est: dū tamē talia sint q̄ sine interitu salutis eterne seruari possint. Alij dicūt cōtra: q̄ ea que p metū fiunt nō tenent ipso iure. Ar. ff. eo. l. j. vbi dicitur quod metu factū est ratum nō habebo dicit pretor. Sed illud nō est verū: immo poti⁹ contra innuit̄ ex verbis illis: quia qd̄ nō est / ratum haberi non pōt. B. Et hec supradicta patent in his versib⁹. Tutor: iudicium: dos. sacrū: copula: votum. Hec sex vi facta de iure scias fore nulla. Cetera iuspatitur: sed postea restituentur.

to ɔmodo introducit̄. secus qñ peto id qd̄ mihi abest τ tibi nō adest. τ qñ pēa p bono publico est introducta. ff. de iur. om. iu. l. si q̄s id. §. fi. Uel qñ ē pura pena. ff. si q̄s iud. nō ob. l. vna §. fi. hic eni vno soluēte nō liberant̄ alij. per. §. si pl'es. Jo. ā.

Ad aures. Cōis diuisio. Scd̄a ibi: tue igitur. Ab. ¶ Casus. Quidā electus fuit in plebanū cuiusdā ecclesie concorditer vno excepto. Ipse ad terrorē laicorū renūciauit electioni de se facte. querebat̄ vtrū non obstāte tali renūciatione prefici deberet eidē ecclesie: Rñ. pa. q̄ renūciatio facta ad terrorē laicorū nō impedit quomin⁹ ille preficiat̄ eidē ecclesie: nisi forte illā renūciatio cōfirmata sit iuramēto / vel fide interposita. ¶ Nota q̄ renūciatio ad terrorē laicorum nō tenet: tamē si iuramentū interuenisset / vel fides data fuisset: cum tale iuramentum sine periculo anime seruare nō possit: non debet prefici ex illa electione. Item iuramētum et fides equiparantur. Bernardus.

Diuisio.

¶ Glo. seq. reci. per questionē an valuerit renunciatio.

b ¶ Laicorū. Talis renūciatio nō tenet etiā si sponte fieret: qz non est facta in manu plati. vt. s̄. de renū. admonet. et.j. eo. c. pxi. τ.c. qd̄ in dubijs. vbi de hoc. ar. xvij. q. j. gonsaldus. tamen si sponte renunciasset quo ad se bene teneret: sed quo ad superiorem † nō. vt no. in illa qd̄ in dubijs. et ar. s̄. de renun. super hoc.

¶ Glo. seq. ar. a ɔrio. alle tria iura. in ɔtrariū ponit opi. demū soluit.

c ¶ Juramento. Ergo si iuramentū interuenisset vel fides interposita fuisset q̄ vlterius nō repeteret / nō pōt eā repetere iuramēto vel fide obstāte: qd̄ pōt seruari sine interitu salutis eterne.j. eo. cum dilect⁹.j. de iureiur. si vero. et. xxij. q. iiij. si aliq̄d. sic.j. de resti. spo. acceptā. Ar. cōtra.j. de resti. spo. c. ij. s̄. de renū. cum inter. P. et. s̄. eo. abbas. So. quidā dicūt q̄ hoc qd̄ hic dicitur. τ in similib⁹ signatis ius cōe est: qd̄ dicit̄ in cōtrarijs dispēsatio est: sed ex littera nō colligit̄ dispēsatio. Illa decre.j. de resti. spo. c. ij. non ɔtradicit: quia in alio casu loquitur: quia aliud est repetere qd̄ per metū tradidit vl' renūciauit: vt hic. τ. s̄. c. proxi. et.j. c. pxi. Aliud est petere restitutionem eius quo fuit spoliatus‡ vt dictū est. s̄. de renū. sup hoc. Et illa decre. cū inter. P. nō cōtradicit: quia ibi nō agit ex prima sua institutione. Illa decre. abbas nō ɔtradicit: qz ibi iurauit solūmodo abrenunciare et renūciauit: sed nō iurauit q̄ nō repeteret. Sed hic dicit papa si iuramētū interuenisset in renūciatione. s. q̄ nō reciperet illā plationē: tūc nō posset pfici illi ecclesie ppter iuramētū qd̄ pōt seruari sine interitu aīe: sed nō negatur quin prefici possit probato metu superioris officio implorato. fm̄ q̄ fecit in illa decre. abbas. et similibus. et sic non contradicūt cōtraria signata.

† Unde dicebāt Tan. et Uin. i arbitrio superioris pēdere. Jo. and.

‡ Et sit rō qz pmo cāu non est res affecta quādo traditur τ iteruenit volūtas tradentium: lꝫ coacta. In scd̄o res affecta et vitiosa qñ iuratur: nec iteruenit volūtas spoliati in traditiōe rei fm̄ Hos. Jo. and.

Diuisio. Ad audientiam. ¶ Diuidit. Quia pmo ponitur partis cōquestio. Scdo dat iudices ibi: mandamus. Ab. si. ¶ Casus Magister Guil. rector ecclie de cheuellis grauissimo metu regis coact⁹ iurauit q ecclesiā illā renunciaret in manib⁹ illoꝝ ad quos illa ecclia ptinebat/ qd factum est. cōquestus fuit dño pa. ⁊ ipse rn. q vi vel metu fiūt: carere debēt robore firmitatis. Uñ mādat pa. quibusdā quaten⁹ si pstiterit magistrū illū ad resignationē p talē metum fuisse coactū q poterāt cadere in constātē virū pfatā ecclesiā faciāt illi restitui. nō obstāte iuramento pdicto q solūmō tenebat ad resignādū: sꝫ nō tenebat ad non repetēdū. ¶ Nota q iuramētū p metū pstitū seruādū est. dūmō sine periculo aie seruari possit: vt hꝫ patet. Itē iuramētū nō extēdit ad illa sup qb⁹ pstitū nō est. B.

Ad audientiā nostrā magistro Guil. de cheuel. significāte peruenit: q cum ecclesiam de cheuel. canonice fuisset adept⁹: ⁊ aliquādiu pacifice possedisset: grauissimo tādē metu regis q eam resignaret iurare coactus/ eam in eorum ad quos[a] pertinebat manibus resignauit. Quia vero q vi metusve causa[b] fiunt: carere debēt[c] robore firmitatis. ¶ Mandam⁹: quatenus si eūdē ad resignationem[d] cōstiterit vobis per talē metū fuisse coactū qui potuerit et debuerit cadere in virum constantē: non obstāte iuramēto predicto: quo nō ad repetendum[e] sed ad resignandum[f] solūmodo tenebatur: prefatā ecclesiā ei restitui faciatis.

Idē vidroneñ. archiepiscopo.

¶ Excōicat⁹ non est q absolute coactus excōicato cōicat: secus si coactio fuit pditiōalis. Ca. v.

Sacris est canonibus: et. ī. ¶ Distiguim⁹ aūt vtrū is qui cōicat excōicatis inuit⁹: sit per coactionē[g] astrict⁹: aut p metum inductus. ¶ In primo casu talē nō credim⁹ excōicatione teneri: cum magis pati q agere videatur. In secūdo licet met⁹ attenuet[h] culpā: qꝛ tñ nō eā p̄sus† excludit[i] cum pro nullo metu debeat quis mortale peccatum incurrere[k]: excōicationis labe credimus inquinari.

Idem marsil. et agateñ. epis.

¶ Metū passo non subuenit si non fuit talis qui cadere potuit in constantē virum. Cap. vj.

Cum dilectus filius: ⁊. ī. ¶ Quia cōstitit nobis de voto emisso ⁊ de prestito iuramēto a canonicis insularū q regulam cisterciē. obseruarent: vl trāslationē ipsius ecclesie[l] ad ordinē illorū nullatenus ipedirent. Cū vtrūq pnatū nō vergat in dispēdiū salutis eterne[m]: nolētes viā piurijs aperire[n]. ¶ Nō obstante violētia[o] q proponebat illata: cū magis proficiant. ī. de senten. excō. cū voluntate. et. c. rñso.

a ¶ Ad quos ptiebat. Al's non tenet resignatio. s. de renū. admonet. et. c. qd in dubijs. et. s. c. pri. ar. vj. q. iij. deniq. ¶ Glo. se. ponit antiquū edictū ptoꝝ: et dicit qd sit vis. et in fi. qd sit metus. interserit qnq modos quib⁹ dicit vis.

b ¶ Causa. Olī ita dicebat qd vi metusve causa gestū est: ratū non habeo. vis eni fiebat mentio ppt necessitatē ꝯriā spōtanee volūtati. Sꝫ hodie detracta est vis mētio: iō scꝫ qꝛ qd fit vi atroci: id metu q fieri videt: qꝛ vis icludit i se metū: ⁊ est superi⁹ ad metū. ff. eo. l. j. ⁊. ij. Et dr vis ipet⁹ maioris rei cui resisti non pōt. ff. eo. l. j. ⁊. ij. Ui dico cōpulsiua q iducit actionē qd me. cā. vt. ll. pdict. ⁊ nō expulsiua: qꝛ illa iducit iterdictū vñ vi de reb⁹ imobilib⁹ tm: ⁊ de his que imobilib⁹ coherent. Nec ablatiua i reb⁹ mobilib⁹ q inducit actionē vi bonoꝝ raptoꝝ circa mobilia tm. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. si fund⁹. ⁊. §. ij. et isti. vi bo. rap. §. sꝫ nedū. Nec etiā turbatiua q iducit iterdictū vti possidet; i reb⁹ imobilib⁹/ ⁊ i reb⁹ mobilib⁹ iterdictū vtrobi: cū duo se possidere pteđūt. Nec inqetatiua q iducit iterdictū qd vi aut clā. vt cū qs nō sinit aliū vti re sua detere vel curare: vel alia facere: vel qñ alter eo iuito vult aliqd edificare i suo: vel iam forte edificauit: nec distiguit in hoc iterdicto iuste vel iiuste fecerit. ff. qd vi aut clā. l. j. Met⁹ autē est istātis vel futuri piculi cā mētis trepidatio. ff. eo. l. j. Et nota q licet non sit necessarium periculum psens esse/ tñ exigitur metū esse presentē saltē pro futuro piculo: non eni sufficit suspicari eam inferendā. ff. eo. metū. j. rñso. Et dicitur metus quia mentem tenet.

Met⁹ qd sit.

c ¶ Debent. Qualiter hoc intelligatur dicitur. s. eo. abbas. ¶ Glosa sequens recitetur per questionem.

d ¶ Ad resignationē. No. q lꝫ met⁹ iteruenisset i pstatiōe iuramēti vel alicui⁹ pmissiōis: si postmodū in resignatiōe vel solutiōe nō intercessit met⁹: qꝛ spōte postea renūciauit vel soluit: nō pōt repetere. prima eni violētie turpitudinis cā sublata est. C. eo. ti. l. ij. ff. de condi. ob tur. cau. si ob turpem causam. ⁊. s. eo. perlatum. in fi. ¶ Glosa sequens signat contrarium et respondet.

e ¶ Repetendum. s. eo. ad aures. ar. ꝯtra vbi obstat iuramētum. Non est ꝯtra: qꝛ ibi iurauit q non repeteret vt ibi dictum est. hic iurauit tm renūciare sed non iurauit q non repeteret. ¶ Glosa sequens querit et soluit.

f ¶ Resignādū. Sꝫ qd si iurasset nō repetere? Rñdeo tūc nō repeteret. C. si aduer. vē. l. j.† ⁊. ī. de iureiur. si vo. ⁊. s. e. abbas. papa vo ex officio suo mādabat illū restitui ad denūciationē sibi factā. ī. de iureiur. ad nrām. ⁊ ille idē nō obstāte iuramēto posset hꝫ denūciare pape. ī. de iureiur. queadmodū. posset etiā ipetrare absolutionē iuramēti sicut fit i vsur; ī. de iureiur. ex admistratōis. ⁊ i hꝫ dolū facere nō videt: q fraudē ⁊ dolū excludit. ff. de lega. ij. cū pr. §. titio. i. fi.

† Uide de procura. in psentia. sup glo. penul. Jo. and.

Diuisio. Sacris. ¶ In pma pte ponit decisa ꝯsultatio. In scda distinguēs rñsio ibi: distiguim⁹. Et pmū mēbrū ꝓsequit ibi: in primo. Scōm ibi: in scdo. Ab. ¶ Pars huius decre. de sepul. ⁊ de sentē. excō. sacris. ¶ Casus. Aliqs inuit⁹ participauit excōicatis. querit vtrū sit excōicatus. distinguit hic papa vtrū ille q cōmunicat excōicatis inuit⁹ sit atractus p coactionē an p metū coactus. in primo casu non est excōicatus cū pati magis q agere videat. in scdo casu est excōmunicatus sed licet metus illatus culpam attenuet eam prorsus nō excludit: quia pro nullo metu debuit mortale peccatum incurrere. ¶ Nota q cōmunicās excōicato per attractionē nō est excōicatus: qꝛ magis patit q agit. Itē si quis metu cōicat excōicato excōicat. Itē metus culpam attenuat. Item nota regulam q p nullo metu debet quis incurrere mortale peccatum.

g ¶ Per coactionem. absolutā. xlv. dist. de iudeis. et. l. di. pbros. j. q. j. constat: cum magis pati q agere videatur. vj. di. testamentū. Sic nec valet testamētū vbi testes inuiti detinētur. ff. qui testa. fa. pos. qui testamento. §. vlti. Et tutor si per vim detentus sit nō valet qd agit immo dormiēti pparat. ff. de auc. tu. l. j. in fi. ¶ Glo. seq. cū se. recitet per duas obiectiones.

† al'. non penitus.

h ¶ Attenuet. Hic metus attenuat pctm. ij. q. j. i pmis. qñq nullo modo excusat. de conse. di. iiij. eos.† et. xj. q. iij. quis quis metu.

† Al's hos qs. ibi parificat rebaptizatos sponte vel p metū. Jo. andre.

i ¶ Excludit. Minor tñ cā excludit eā. ar. xj. q. iij. qd pdecessor. ante cessor. sed illō est indultū a iure ⁊ eis possum⁹ pticipare in his q ad salutē aiarū illorū pertinēt: nec incurrit qs excōicationē: lꝫ alia incidenter proponantur vt

k ¶ Incurrere. si. xxxij. q. v. ita ne.

Diuisio. Cum dilectus filius. ¶ Primo premittit diffinitiōis cām. Scdo soluit obstaculū ibi: nō obstāte. Tertio diffinit ibi: super. Ab. si. ¶ Casus. Canonici insularū volētes obseruare ordinē cisterciē. emiserūt votū prestito iuramēto q regulā cisterciē. ordi. obseruarent: vel q trāslationē sue ecclie ad ordinē illorū nullatenus impedirent: ⁊ hec facta fuerunt fratribus cisterciē. psentibus: postmodū vero predicti canonici voluntate mutata voluerūt reuocare qd fecerāt: petierūt restitutionē cōtra factū suū dicētes q p metū et dolū cisterciē. ad hoc fuerāt inducti: et ideo non valebat qd fecerant: recepte fuerant pbationes hinc et inde. papa examinato negocio: qꝛ constiterat ei de voto emisso: ⁊ de iuramēto prestito a canonicis predictis q regulā cisterciē. obseruarent/ vel q nō ipediēt trāslationē ipsius ecclesie ad ordinē illoꝝ: impo fuit illis silentiū sup restitutione petita: cū vtrūq seruatū non vergat in dispendiū salutis eterne/ nec velit viā periurijs aperire: nō obstāte violētia q pponebāt illata: cū nō cōtineat metum mortis vel corporis cruciatum: nec obstāte dolo quo se proponebāt fuisse seductos: cū talis dol⁹ poti⁹ ad fatuitatē ipsoꝝ q ad circūuentionē cisterciē. debeat retorqueri. ¶ Nota q iuramentū semp est seruandū: dūmodo sine periculo aie seruari possit. Itē met⁹ q nō continet metū mortis vel cruciatū corpis non excusat. Itē dolus quo quis inducit ad bonū aie nō iputat: nec ipedit ꝓpositū melioris vite. Item nemo debet viam periurijs aperire. ¶ Glosa sequens recitetur per questionem.

l ¶ Ecclie. Non tñ potuerūt ecclesiā suā subijcere ordini cister. vel etiā alij inconsulto dyocesano epo. ī. de excef. prela. sicut vnire. sed est verū qtum ad epm hoc non potuerunt: ⁊ nullū preiudiciū fit epo: sed qtum ad se bene tenuit talis translatio. ī. de do. inter dilectos: ⁊ epus habebit iura epalia sua sicut consueuit. ī. de reli. do. quia monasteriū: sed non videtur q ipsi subiecerint ecclesiā ordini cister. sed seipsos personaliter obligauerūt seruare regulā‡ illorū: ⁊ bene potuerūt promittere non impedire trāslationē ecclesie sue ad ordinē cister. faciēdā per illos ad quos pertinet. sed ipsi p se hoc facere nō possent sed per episcopū de consensu capituli.

‡ Dicit Jn. q p̄hte ri potuerūt hunc cisterciensem ordinē arctio rē. de regu. lꝫ Jo. an.

m ¶ Salutis eterne. Et ideo bene seruari dꝫ. ī. de iureiur. si vero. ⁊. xxij. q. iiij. si aliquid. idem si salutis corporalis. xij. q. iiij. §. vlti. ⁊. quisquis ergo. et. ī. de iureiu. verum.

n ¶ Aperire. Ut. C. de iudi. vidui. l. j. in fi. C. si aduersus ven. l. j. et. ī. de iureiu. si vero. ¶ Glosa sequens reci. per. q. ⁊ incidentem opinionem.

o ¶ Uioletia. Que fuerit illa violētia igram⁹. forte aliq vba icusserāt eis timorē q nō sp sufficiūt ad iustū tiorē. ff. qd me. cau. metū.

et. j. q cle. vel vo. insinuãte. vel forte ẽt minabaṫ eis excõicationem: sed ille tiõr nõ excusat: cũ excõicatio sit medicinalis. ij. q. j. multi.
¶ Glo. se. tractat multiplicẽ spẽm metꝰ: ꝛ diuersa circa ipm auxilia
a ¶ Metũ mortis etc. Nõ solũ in duobꝰ istis sed etiã in pluribꝰ alijs casibꝰ excusat metꝰ. qñq3 metꝰ ꝟborũ. ar. vij. di. fuerũt. ꝛ. xxiij. q. vij. conuenior. et. ff. de acqui. here: q in aliena. §. vl. qñq3 metus rerũ. l. di. pbr̃os. et. s̃. e. abbas. et ꝑpter metũ libertatꝭ exigere nõ possum que onerãde libertatꝭ cã stipulatꝰ sum. ff. quarũ rerũ actio non daṫ. l. j. §. q onerande. qñq3 metꝰ iudicis. ij. q. j. i primis. vel alicuius potẽtis. C. eo. ti. l. pe. et vlti. qñq3 metꝰ statꝰ vel honoris vel sui ipsiꝰ vel filiorũ ꝛ metus stupri. ff. eo. isti qdẽ. Itẽ qñq3 nõ tm̃ metꝰ: sed suspitio metꝰ† excusat. ff. locati habitatores. §. vlt. ꝛ. ff. ad. l. aquil. item si quis fumo. §. vl. qñq3 metꝰ mortis aut cruciatus corpis tm̃ excusare vr̃ vt hic. ꝛ. C. de transac. interpositas. Vñ videtur relinquẽdũ arbitrio iudicis an verba vł mine vel potentia hois sit iusta cã metꝰ. vt. ff. ex qui. cau. ma. l. iij. ꝛ ar. ff. eo. nõ est verisimile. Itẽ subueniṫ metũ passo ꝑ hoc edictũ qꝺ metꝰ cã. tunc tm̃ qñ metꝰ cadit in cõstãtẽ virũ. ff. eo. metꝰ. ꝛ. j. de spõ. veniẽs. Sed vbi qs minorẽ metũ passus est. videlicet ꝑ ipressionẽ siue potentiã iudicis: vel dolo alterꝰ qs vẽdit res suas: tunc subueniṫ ei iudicis officio. ff. eo. nõ est verisimile. §. fi. vel ꝑ cõstitutionẽ principũ. C. e. l. pe. et vlti. et. ff. de offi. p̃si. illicitas. vel ꝑ rñsa prudentũ siue interpretationem prudentũ. ff. de var. et extraor. cog. medicꝰ. iudex vero alicui nõ d3 inferre metũ. ff. eo. l. ij. sed iniuriã facere põt vt ibi. ff. ad. l. acql. queadmodũ. §. mgr̃atꝰ. et. j. de emp. ꝛ ven. c. vlti. vbi de hoc. Et nota q ſm canones siue vi: siue metu: siue dolo aliquis renũciat rei sue: subueniṫ ei ꝯ omnẽ possessorẽ. iij. q. j. reintegrãda. et. q. ij. c. ij. et. ff. de inoffi. test. eũ qui. j. rñ. ‡ et ꝑ eꝑm suũ põt qs iplorare hãc restitutionẽ. Quis aũt metꝰ excusare possit/ patet per hunc ꝟsum Host. Excusat carcer. status. ꝛ mors. verbera. stuprum. Excusare metus hos posse puta: q2 nescis. Stupri siue status: verberis: atq3 necis. ff. eo. ego puto. et. l. nec timorẽ. isti quidẽ. §. j. et. ij. et. iij. Itẽ metus substantie sue. s̃. c. proxi. Ber.

Metus in multis casibꝰ excusat.

† Immo suspicabiṫ ibi periculum. Io. and.

‡ Filiꝰ propones q̃relã q fraude scriptis heredi destitit repetit e: ꝑ sequiṫ icho atã. Io. ã.

¶ Glo. se. elicit tria notabilia et cuiq3 signat vnũ contrarium.
b ¶ Ad fatuitatẽ. Sic patet q l3 dolꝰ interueniat in hmõi spũalibus: nõ tñ subueniṫ dolũ passo l3 dolꝰ det cãm ꝯtractui simile. xx. q. iij. cõstituit. Idẽ i mr̃imonio. j. de cõuer. cõiu. ex ꝑte. et. c. veniẽs. in fi. ꝛ. c. dudũ qꝺ est ꝯ id. ff. de do. et elegãter. in p̃n. Itẽ habes hic q dolus nõ ꝓponderat culpe: qꝺ est ꝯ id. ff. ad. l. aquil. itẽ mela. in prin. Itẽ nota q in spũalibꝰ nõ h3 locũ in integrũ restitutio: q2 nõ videntur decepti qui meliorem vitam elegerunt. † Arg. contra. j. ti. proxi. ex litteris.

† Ibi nõ super mr̃imonio sed super absentia restituitur q ꝑ alterius fraudẽ abfuit. Io. ã.

Super eo. ¶ In prima ꝑte poniṫ partꝭ cõquestio. In scꝺa pe respõsio ibi: verum. et est notabilis casus. Ab. ¶ Casus. Quidã dicebat se spoliatũ a qbusdã aduersarijs suis ꝑ violentiã. cõuenit illos in iudicio lite cõtest. ꝓbauit solũmõ per ꝓpriũ iuramẽtũ singula q amiserat: s3 de violẽtia sibi illata ꝓbauit ꝑ testes/ ꝛ sic ꝯdẽnati fuerũt: cõquerebanṫ q iniuste condẽnati fuerãt: cum iuramẽto illiꝰ credi nõ debuit. Dicit pa. q iniuste ꝯquerunṫ: quia postq3 de violẽtia cõstitit ꝑ testes: ꝛ de rebꝰ amissis per iuramẽtũ ipsius/ bene potuit iudex taxare premissa: condẽnare illos in estimatiõe rerũ amissarũ: declarata ꝑ iuramentũ actoris/ cõsiderata ꝑsonarũ ac negocij q̃litate. ¶ Nota q in casu isto cũ qs dicit se spoliatũ ꝑ violentiã: illã d3 ꝓbare ꝑ testes: de rebꝰ amissis ꝑ iuramentũ ꝓpriũ: iudex tñ prĩo cõsiderabit q̃litatẽ ꝑsone an sit talis vt cõtra ipsam non presumatur quod propter hoc deieraret: et quãtitatem rerum amissarum.
¶ Glo. se. ponit differentiã circa interesse ꝛc̃. secũdo cui ꝑti rubrice adaptetur ca. tertio querit opponendo: ꝛ dupliciter respondet.
c ¶ Per testes. Sufficit enĩ ꝓbare ꝑ testes in iudicio violẽtiã sibi illatã: ꝛ sup rebꝰ amissis stabiṫ iuramẽto ipsiꝰ. sicut hoc totũ habes. C. vnde vi. si qñ. totũ tenorẽ illiꝰ. l. hic habes. Et sic iteresse qꝺ surgit ex maleficio ꝓbaṫ ꝑ iusiurãdũ. sic. ij. q. j. in primis. secus est

Interesse qualiter ꝓbatur.

a neq3 metũ mortꝭ[a]: neq3 cruciatũ corporis contineret: et ideo non debuerat cadere i cõstãtes. Nec obstãte dolo ꝓ quo se proponebãt fuisse seductos: cũ talis dolꝰ nõ tã ad circũuẽtionẽ p̃dictorũ b cistercieñ. q3 ad fatuitatẽ[b] eoꝝ debeat retorqueri. ¶ Super restitutiõe petita silẽtiũ eis duximꝰ sententialiter iponẽdum. G reg. ix.

¶ Probata violẽtia per testes res amisse ꝓbanṫ ꝑ iuramẽtũ. Et sup valore rerũ amissaꝝ taxatiõe iudicis p̃missa: ꝛ secuto petẽtis iuramẽto fit ꝯdẽnatio. Cap. vij.

Super eo q aduersariꝰ vester se ꝯquerebaṫ a vobis ꝑ violẽtiã spoliatũ arbitramini ꝯ vos fuisse iniuste ꝓcessũ: cũ nõ nisi ꝓprio iuramẽto probauerit singula q amisit. ¶ Verũ postq3 c de violẽtia ꝑ testes[c] ꝛ ꝺ amissis[d] d rebꝰ ꝑ ipsiꝰ ꝯstiterit sacramẽtũ: e potuit iudex taxatione[e] ab ipso f facta ꝓ ꝑsonarũ[f] ac negocij q̃litate: vos in estimatiõe rerũ amissarũ iuramẽto aduersarij declarata: rõnabiliter ꝯdẽnare.

De In integrum restitutione.

Alex. iij. alfaneñ. episcopo.

¶ Si i ꝯctu vẽditiõis vel locationis ecclĩa fuit enormiter lesa p̃t aduersus talẽ ꝯctũ petere restitutionẽ i integrũ: ẽptor tñ siue cõductor nõ d3 fraudari in p̃cio suo vel in sũptibꝰ ꝑ eũ factꝭ. C. j.

Requisiuit. t. f. quid agendum sit de possessionibꝰ laicis sub mo g dico censu[g] concessis. ¶ Noueris itaq3 q si ecclesia lesa est: et h manifeste apparet detrimentũ[h] ipsius (cum episcopo eius cõdi i tionẽ facere deteriorẽ nõ liceat[i]:

si surgit ex cõtractu: q2 tũc ꝑ testes ꝓbãdũ est. insti. de ꝟbo. obli. §. nõ solũ. ff. de mino. si in emptiõe. et. ff. de edẽ. argẽtariꝰ. §. fi. Et qꝺ hic dicit nõ ꝑtinet ꝓprie ad actionẽ qꝺ me. cã. sed ad interdictum: vnde vi/ siue vi bonorũ raptorũ. vnde lex illa vnde hoc sumptũ est poniṫ. C. vñ vi. si qñ. Et ita facit ad illã ꝑtẽ tituli: vbi dicit de his que vi. precedentes decretales pertinent ad illam partẽ que dicit metus ve cã. Et sic in actione q metꝰ cã sufficit ꝓbare metũ fuisse sibi illatũ: q̃uis nõ ab eo qui cõueniṫ metꝰ illatus sit: ff. eo. si cũ exceptiõe. §. in hac. Sed q fuit causa quare statur in casu isto iuramẽto illiꝰ q vim passus est: cũ iuramentum nõ sit deferendũ nisi ad sit bona ꝓsumptio: puta q2 habet vnũ testẽ ꝛc̃. vt. s̃. de ꝑcu. ex insinuatione. ꝛ. j. de iureiur. ca. vlt. ꝛ. C. de re. credi. i bone: Ratio illa prima est ꝓpter difficultatẽ ꝓbãdi singula vtẽsilia et huiusmodi minuta q defacili ꝓbari nõ possent: † et ideo indultũ est in fauorẽ spoliati ꝛ in odiũ violenti: ꝛ hoc idem d2. ij. q. j. in primis. Et preterea ideo staṫ iuramento actoris: q2 hab3 optimã presumptionẽ. s. violentiã illatã sibi ab illo qui conueniṫ: quã deb3 per testes ꝓbare vt hic dicit. ꝛ in predicta. l. si qñ. Et sic iuramẽto statur in expensis restituendis: q2 et ibi similiter difficile esset hoc probare. C. de iudi. l. sancimus.

† Qz nec secreta patrimonũ cuilibet reuelantur immo. qñq3 crediṫ diues qui pauꝑ est: et econtra. insti. ex quibꝰ cau. maio. §. i fraudẽ: sed dominꝰ hoc nõ presumiṫ ignorare. C. de rescin. ven. quisquis. Io. and.

d ¶ Amissis. Tempore violentie vel damno dato. vt in predicta. l. si quando. ꝛ. c. in primis.
e ¶ Taxatiõe. Ultra quã. s. taxationẽ nõ iurabit. vt p̃dicta. l. si qñ sic. s̃. de ꝑcu. cõstitutis. ꝛ. iij. q. iij. §. qꝺ fieri nõ debet. et illum. §. habes. C. de dila. auc̃. quod fieri. ꝛ in auṫ. de exhib. et introdu. reis. §. quoniã mox. et ſm quod iuratũ est debet condẽnare. vt. l. si quãdo et non minus. ij. in auṫ. de iudi. §. oportet. col. vj.
f ¶ Pro personarũ. Persona ergo respiciẽda est an honesta fuerit: vtrũ sit pauper vel diues. ar. op. ff. de legi. tu. legitimos. ar. s̃. de offi. deleg. sanc. ꝛ. c. pastoralis. j. rñ. et. ij. q. vlti. quisqs. q̃litas etiam negocij cõsiderãda est. simile. j. de appel. cũ sit romana. et. ff. de iudi. nõnũq3. et. j. de iureiur. c. vlti. in fi. et. C. vnde vi. l. si quando.
¶ Rubrica. De in integ. resti. ¶ Supra visum est de quadã restitutione spãli q sc3 daṫ occasione metus: sed q2 quedã est restitutio generalis per quã subueniṫ ecclesijs ꝛ minoribꝰ iure spãli: maioribus vero ex clausula gñali/ iusta. s. cã suggerẽte: merito post rubricam precedentẽ subijcitur ista in qua tractaṫ generaliter de restitutiõe in integrũ. Et dic q restituere in integrũ est idẽ qꝺ in pristinũ statũ reponere. ij. q. iij. in fi. et. in. l. j. C. de sen. pas. Abbas sic.
¶ De hac materia tractatur. xxxv. q. ix. ꝛ. vij. q. j. et. ij. per totum.

Cõtinuatio.

Restituere in integrum.

Requisiuit. ¶ Cõtra ꝯtractũ al's legitie celebratũ restituiṫ ecclesia si manifeste apparet ipsius detrimẽtũ. h. d. Cõis diuisio. Secũda ibi: noueris. Ab. ¶ Casus. Ecclesia quasdã possessiones alienauit pro modica pecunia quibusdã laicis seruata forma alienationis: querebaṫ qd agẽdum sit huic ecclesie? Rñ. pa. si ecclesia lesa est/ et manifeste apparet detrimẽtũ ipsius/ siue etiã ꝓbari possit: q2 ecclesia fungiṫ iure minoris: ꝛ semꝑ debet illesa seruari q taliter alienata sũt: ad ꝓprietatẽ ecclĩe debẽt redire: cũ nõ licuerit eꝑo cõditionẽ ecclĩe facere deteriorẽ: ita tñ q si emptores possessiões illas fecerint suis expẽsis meliores: nõ debẽt defraudari sumptibꝰ bona fide factis. ¶ Nota q qñcũq3 lediṫ ecclĩa enormiter: debet restitui sicut minor.
¶ Glosa sequens ponit duas lecturas.
g ¶ Sub modico censu. i. pro modica pecunia distracta: ꝛ sic nõ cõtradicit lr̃a sequens vbi dicit ad ius et ꝓprietatẽ cõuenit redire ꝛc̃. et qꝺ dicit in fi. coloni. i. emptores colẽtes ipsas possessiões: vł p̃t itelligi q ꝟba ꝓprie ponanṫ vt de vtroq3 ꝯctu itelligaṫ vt si ecclĩa ledaṫ i ꝯctu locatiõis: puta q2 ad lõgũ tꝑs locauit rẽ aliquã ꝓ certa pẽsione: in q lesa est † ecclĩa siue in ꝯtractu venditionis.
h ¶ Detrimentum. Magnum. s. nam pro modica causa nõ datur restitutio. ff. de mino. si ex causa iudicati. j. rñ. in fi. et. ff. de in integ. rest. scio illud ‡ j. de rebus ec. non alie. c. pe.
i ¶ Non liceat. j. de dona. fraternitatẽ. meliꝰ est enim iura ecclesie

Sũmariũ † Nec tenetur exp̃mere an dolo aduersarij: an sui facilitate sit lesa. De hoc et an plures cãs possit exprimere: vel vna expressa altera ꝓsed vide in spec. ij. ꝑte. co. ti. §. q̃liter. in p̃n. Io. an.

‡ Propter minimã rẽ vel summã si maior rei vel summe preiudiceṫ non datur restitutio. Io. and.

a et eccl'ia iure[a] minoris debeat sp illesa fuari) q̄ in dānū ei⁹ data cō b stiterit[b]: ad ipsi⁹ ꝯuenit ius[c] ⁊ ꝓ c d prietatē redire[d]. Prouidēdum est tñ ne si forte coloni possessiones illas expensis ac labore suo reddiderint meliores: sumptib⁹ quos bona fide fecerūt debeant e defraudari[e]. Inno. iij. sancti georgij et sancti sergij abbatibus.

Restituit ecclesia lesa ꝓpter negligētiā ꝓcuratoris q̄ iura ecclesie non produxit. Cap. ij.

Cum venissent ad apo. se. elect⁹ et monachi rothoñ. ꝓ se ac ꝓ monasterio suo. ac magister. A. ꝓ epō venet. eis sancti georgij dya. cardia. dedim⁹ auditorē. ¶ Corā quo idē mgr̄ ꝓ epi pte ꝓposuit: ꝙ cū mōasteriū rothoñ. esset sitū in dyoc. venetē. et eccl'ie venetē. subiectū predict⁹ f g epūs possessiōe[f] subiectōis[g] vsus est hacten⁹ incōcusse: sed cū occasione cuiusdā electōis q̄ ibidem h facta fuerat[h]: ptes de cōi assensu ad nateñ. epm̄ et ei⁹ collegas cōmissiōis lr̄as ipetrassent: duo eo i rū[i] ad monasteriū accesserīt: quo rū aduentū intrusus p̄sentiens: k renūciauit[k] hmōi electiōi: et se a monasterio absentauit. Sz iudices aucte apo. monachis iniūxe l runt: vt syndicū vel ꝓcuratorē[l] eligerent: q in causis† mōasterij ⁊ cōsulte ageret: ⁊ vtiliter rñdem ret: districti⁹ inhibētes[m] eisdē: ne aliquē eligerēt in abbatē: donec pleni⁹ agnosceref de iure qđ eps se hr̄e in abbatis electōe dicebat Monachi xo ⁊ si ꝓcuratorē ad mādatū iudicū elegissent: abbatē tñ ꝯ inhibitionē† eorū eligere n p̄sumpserūt[n]: cui⁹ electionē eps petijt infirmari: ⁊ se ad possessionē restitui q̄ eū monachi spolia o rant[o]. Deinde iudices diffinitiuā sniam ꝓtulerūt: electionē cassantes eādē: quā sniam dict⁹ magister petijt cōfirmari. ¶ Ad hoc fuit rñsum: ꝙ lz p ꝓcuratorē ex pte mōachoꝝ fuisset ꝓpositum ꝙ mōasteriū ip̄m ad ro. ec. nullo medio ptineret: dicti tñ iudices ꝯ eos ꝓcedere nimis aīose cepe rūt: ⁊ .j. ¶ Nos igif inspectis pui p legijs[p] pre. no. Leonis. Gre. et Cle. q̄ monasteriū illud ad ius et ꝓprietatē indicāt se. apo. ptinere: intelligētes ꝙ monasterij

† al. cā.

† al. ꝓhibitionē.

intacta seruari q̄ post vulneratam causam remedium q̄rere. C. in qui. cau. in integ. resti. nō est necessaria. l. vlt.

¶ Glo. se. reci. per. q. an post quadriēniū restituaf ecclesia et ponit opi. quā approbat. ponit etiam contrariam.

a Iure minoris. Sic est. j. c. auditis. vbi de h. et fungif iure rei publice. xxiij. q. iiij. qđ ergo. ⁊ dic iure minoris facte maioris: et cōparatur minori in hoc: q2 sicut minor postq̄ excessit. xxv. annū petit restitui vsq3 ad quadriēniū de his in qb⁹ lesus fuit īfra. xxv. annos: sic ⁊ ecclesia tñ vsq3 ad q̄driēniū petit restitui vbicūq3 ledif a tpe lesiōis cōputādū. Et qđ dicit sp debet illesa seruari illđ semp nō notat tp̄s circa eundem cōtractum: vel circa eandem lesionem vt de eodem contractu: vel de eadē lesione semper ī perpetuū possit ecclesia restitui: absurdū istud videf. ⁊ est ꝯ id qđ legif. C. de tēp. in integ. resti. l. vlti. vbi dr̄ ꝙ oīs restitutio infra quadriēniū dz terminari: sed sic dz intelligi illđ semp. i. quotiēscūq3 ledif illa ecclesia dz petere restōnē sup illa lesione vsq3 ad quadriēniū. et ita si millesies lederef millesies pōt restitui / ⁊ ita semp est minor: q2 semp restituif / ⁊ restituetur q̄diu durabit in his in qb⁹ ledef: ⁊ sic reuera fungif iure minoris: et hec est cōis opinio. Alij dixerīt vt alanus. et. G. naso. cū eo quod in infinitum possit ecclesia restitui super eo contractu in quo lesa est: nec currit ei illud quadriēniū. ar. j. eo. tū ex lr̄is: ⁊ inherent supficiei istius verbi semp et male: ⁊ dic semp id est in omni cōtractu siue q̄ncūq3 leditur vt dictum est.

b Cōstiterit. In iudicio presentib⁹ partibus. j. eo. tum ex litteris. vel per contumaciā absentibus. ff. de mino. in cause. §. causa. ⁊ l. etiam. §. vlti. et. j. de rebus ec. non alie. c. pe. et. C. si aduersus dotē l. vna. et. ff. de adop. nam ita. et in aut. vt spon. lar. §. ad hoc. col. ix. de hoc dictum est. s. de offi. iu. c. vlti.

c Ad ius. Id est ad proprietatem.

Circa alienationē distinguit an teneat vl' nō

d Redire. Et sic patet ꝙ ꝯctus fuit alienationis nō locatiōis: vt dixi in p̄n. et alienatio tenuit. Vñ auxiliū restōnis necessariū fuit q2 tūc demū daf cū alia actio nō supest. ff. de mino. in cause. in p̄n. et. s. de offi. iudi. c. ij. Unde no. ꝙ si alienatio rei ecclesiastice facta ē ī casu licito sicut dz: et tradif. x. q. ij. h ius. ⁊. xij. q. ij. sine exceptione. bñ tenet ꝯct⁹: ⁊ si lesa sit in ꝯctu illo nō subuenif ei nisi p bñficiū restitutiōis: nisi eēt decepta vltra dimidiū iusti precij: q2 tūc iure cōi iuuaf. j. de emp. et vē. cū dilect⁹. et. c. cū cā. et. C. de rescin. ven. l. ij. Si vero alienatio non sit facta predicto modo. s. cū consensu capituli ⁊ meliorationib⁹ inspectis / null⁹ est cōtract⁹ ipo iure. xij. q. ij. sine exceptione. ⁊. c. apostolicas. ⁊. c. alienationes. ⁊ predicta decre. cū dilecti. ⁊ agitur tunc iure cōmuni contra possessorē. arg. C. de sacrosan. ec. iubemus. ⁊. C. si aduersus dona. l. ij.

e Defraudari. Sicut enī ecclesia in dāno morari nō debet: ita nec in lucro ex vtraq3 pte fieri debet restitutio. C. de repud. l. vna† ff. de mino. ꝙ si minor. §. restitutio. et. l. intra vtile. in fi.

† Qui ī integrū restituitur sicut in dāno morari nō dz: ita nec in lucro. Jo. an.

Cum venissent. ¶ Pria ps ponit ꝯparationē ptiū ⁊ dationē auditoꝝ. Scđa ibi: corā. allegationē epi. Tertia ibi: ad h allegationē monasterij. Quarta ibi: nos igif. interloquitur. Abb.

Casus. Uacante monasterio rothoñ. monachi elegerūt quendā in abbatē. epūs veneteñ. opposuit se cōtra istā electionē: ꝓpter qđ electus ipse ⁊ quidam monachi rothoñ. et magister. A. pro epo veneteñ. ad se. ap. accesserūt. dat⁹ fuit q̄dā cardinalis auditor corā quo p̄dict⁹ mgr̄. A. ex pte epi ꝓposuit ꝙ cū monasteriū p̄dictū situ sit in dyoc. venetē. et ecclesie venetē. Dict⁹ eps possessione subiectionis: ⁊ iure eligēdi abbatē vsus est: hacten⁹ quiete ac pacifice: tandē occasione cuiusdā electiōis q̄ facta fuerat ibidem de cōi cōsensu ptiū littere īpetrate fuerūt ad epm vanecteñ. ⁊ collegas ipsius: quorū duo ad monasteriū accesserūt. Intrusus eorū aduētū intelligēs renūciauit electiōi hmōi / ⁊ de monasterio recessit: iudices p̄ceperūt monachis vt syndicū facerēt q in causis monasterij respōderet: ꝓhibētes eisdē ne aliquē eligerēt in abbatē donec cognosceref de iure qđ eps dicebat se hr̄e in electiōe abbatis: monachi fecerūt ꝓcuratorē ad mādatū iudicū: tñ abbatē cōtra eorū p̄ceptū elegerūt. cuius electionē eps petijt infirmari: et se restitui ad possessionē vel q̄si q̄ eū monachi spoliarāt: iudices diffinitiuā sniam ꝓ epo ꝓtulerūt / cassantes electionē p̄dictam: quā sniam petebat ꝓcurator epi cōfirmari. Ad hoc fuit ex aduerso rñsū ꝙ coram p̄dictis iudicib⁹ p ꝓcuratorē mōasterij ꝓpositum fuit ꝙ monasteriū ip̄m nullo medio ad romanā ecclesiā ptinebat: iudices tñ cōtra mōachos nimis animose ceperūt ꝓcedere: ⁊ ꝙ monasteriū nō fuerat defensum: nec priuilegia libertatis fuerunt exhibita corā eis q̄ priuilegia exhibuit coram auditore. Vñ petebat ꝓcurator monasterij per beneficiū restōnis se admitti ꝯtra p̄dictā sniaz et priuilegia libertatis inspici. Dñs pa. inspectis priuilegijs que declarabāt monasteriū ad ius et ꝓprietatē romane ecclesie ptinere: intelligēs insup ꝙ lz ꝓcurator monasterij priuilegia corā primis iudicib⁹ exhibere negligēter obmiserit tñ ipse fuit ꝓtestatus tā ius monasterij q̄ romane ecclesie videlicet ꝙ monasteriū ad romanā ecclesiā nullo medio pertinebat. vñ papa restituit monasteriū rothoñ. ad audiētiā ne ꝓcuratoris negligētia in damnū monasterij redūdaret. tñ electionē predictā a monachis factā / nec cōfirmandā pendēte ꝯtrouersia ex qua pēdet. ¶ Nota ꝙ eccl'ia ꝓpter negligentiā ꝓcuratoris restituif. Item pendēte principali qōne iuris eligendi: nō debet electio confirmari. Item protestatio prodest.

f Possessiōe. Uel q̄si possessiōe: quia incorporalia nō possidentur sed quasi possidenf. ff. de vsuca. sequitur. §. si autem.

g Subiectionis. Et possessiōe iuris eligendi abbatē.

h Fuerat. Per mōachos: ⁊ ita spoliauerīt epz possessiōe eligēdi

i Duo eorum. Tertio eis cōmittente vices suas vel se excusante: al's nil fecissent. s. de of. dele. prudētiam. j. rñ. ⁊. c. cum causam. ⁊. c. causam matrimonij. in antiqua tñ cōtrariū allegabatur.

† Et hoc vbi ī rescripto erat clausula si nō oēs piura hic alle. Jo. and.

k Renūciauit. An ꝯfirmationē sufficit renūciatio fctā eis q ele¶gerunt.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

l Procuratorem. Et sic videf ꝙ collegiū possit constituere ꝓcuratorē sine consensu p̄lati etiā vacante ecclesia pro causis monasterij ꝯ id qđ est. j. de iudi. cām que. et. j. ne sede va. p totū. Sic intellige qđ dicit hic eligunt ꝓcuratorē vel syndicū vacāte ecclesia vt de facto sine electiōe ip̄a p̄lati agaf de q̄ erat ꝯtētio inter epm ⁊ ꝯuētū q̄ aliter tractari nō poterat: ⁊ ad hāc cām tm̄ ꝯstituit nō ad alias q̄ tractari nō possent‡ vacāte ecclesia p iura p̄dicta.

‡ Ad hoc s. de cōsue. cū dilect⁹. Sz videref ꝙ hoc casu constituendus ē actor de cōsensu archiepi. argu. inst. de aucto. tu. §. fi. sed his subtilitatib⁹ ſm canones nō est loc⁹. ar. j. de iudi. dilectis m Do ſti. Jo. an.

¶ Glo. se. reci. p. q. ⁊ solu. cui solutioni signat ꝯriū: ⁊ remittit.

m Inhibētes. Nō vr̄ ꝙ ipi potuerint ihibere cū monachi essent in q̄si possessiōe eligēdi / aliū eligēdo q renūciauit: et sic vsq3 ad sententiā tuendi erāt in possessione. xvj. q. iiij. volum⁹. ⁊. xij. q. v. c. j. ⁊. j. vt lite penden. p totū. Unde pa. hic in fi. nō cassat electionē factā post inhibitionē illā. arg. ad hoc. xj. q. j. q2 res in litigio. ⁊. C. de proba. l. ij. Ar. cōtra. ff. de peti. here. l. diuus. vbi ꝓhibef possessori aliquid detrahere de bonis hereditatis: nisi prestita satisdatione de restitutione: sed hoc soluif in fi. notule que incipit sed nōne.

n Presumpserūt. Ex h xbo videf ꝙ nō debuerāt eligere post prohibitionē: sed licet nō debuerant facta tñ electio nō cassabitur quousq3 cognoscatur de iure eligendi: vt dicit in fi.

o Spoliarant. Et ius eligendi abbatem ad episcopum de cetero pertineret: quia ad ipsum pertinebat ius eligendi.

p Priuilegijs. Hmōi īspectio iure debuit suspēdere ꝯfirmationē snie late ꝓ epo. ar. j. de testi. veniēs. ⁊. j. de re iudi. cum super.

procurator et si eadē ꝑuilegia corā p̄dictꝭ iudicib⁹ exhibere omiserit negligēter: ius tñ nō tā suū ꝙ̄ nr̄m fuerit ꝓtestat⁹ᵃ: videlicet ꝙ mōasteriū ip̄m ad ro. ec. nullo medio ꝑtineret: ne ipsi⁹ negligentiaᵇ in dānūᶜ tā nr̄ꝫ ꝙ̄ monasterij redūdaret: ad audientiā restituimusᵈ mōachos rotho. ⁊ .j. ¶ Electionēᵉ aūt a mōachis (sicut dr̄) ꝯcorditer factā: pēdēte cōtrouersia ex q̄ pēdet: nec ꝯfirmādā duximus nec etiā infirmandam.

I dē belieñ. et floreñ. ep̄is.

¶ Ecclesia lesa in ꝓbatiōe ncīa omissa p̄t petere restitutionē i integrū: nō obstāte termino iuris probationis exclusiuo. Et restitutionem petere potest nō solū contra priuatum/ sed etiam contra eccl'iam. h.d. Cap. iij.

Auditis ⁊ itellectꝭ cause meritis: i q̄stiōe q̄ v̇tit inter vigoriē. ep̄m ⁊ abbatē de euesā: sup eccl'ijs i valle de euescā. q̄s ep̄s asseruit ad se dyocesana lege spectare: abbas autē eas ab ei⁹ iurisditiōe ꝓrsus eē exēptas cognouim⁹ euidentꝰ eccl'as illas per priuilegia illa ro. pon. nō esse ab ep̄ali iurisditione subtractas nisi forte vallis de euescā: sit ille locus qui fuit a duobus regib⁹ Roe videlicet ⁊ Offa libertatiᶠ donatus: et quē bone memorie Cele. papa libertati donauit: sicut in ipsius priuilegijs continenturᵍ. Verū tāto tp̄e ꝓbanꝰ per testes ab abbatib⁹ de euescā pleno iure possesse: vt videaꝰ in eis ius ep̄ale legitie p̄scripsisse: nisi forte per tm̄ tp̄is spaciū vigorieñ. ecclesia interī vacauisset: vt tp̄e vacatōis subductoʰ p̄scriptio minime sit ꝯpleta: ⁊ .j. ¶ Lꝫ āt vtrīꝗ sit i cā ꝯclusū: q̄ tñ vtraꝗ ꝑs ncā riā (vt asserit) probationē omisit: nos attendētes ꝙ vtraꝗ eccl'iaⁱ

Auditis. Etiā ꝯ eccl'iam restituiꝰ eccl'ia q̄ g̃uiꝰ fuit lesa ꝓpꝰ probationem omissam. Sūmariū

Prio recitat factū. Secūdo interloquiꝰ ibi: lꝫ. Ab. sic. Diuisio.

¶ Casus. Inter ep̄m vigorieñ. ex parte vna: ⁊ abbatē de euescam ex altera sup q̄busdam eccl'ijs in valle de euescā constitutis q̄stio v̇tebaꝰ: q̄s dicebat ep̄s ad se spectare lege dyoce. abbas dicebat illas esse exēptas ab ep̄ali iurisditione: ⁊ si h̄ nō esset dicebat se in illis ep̄ale ius legitime p̄scripsisse Recepte fuerūt ꝓbationes hincinde corā iudicib⁹ delegatis. Tādem cā delata est ad se. apo. Vidēs ep̄s ꝙ eccl'ie predicte ꝑ ꝑuilegia nō erāt exēpte ab ei⁹ iurisditione: tñ abbas p̄scp̄tionē ꝓbauerat. ꝯ ip̄m allegauit ꝙ vigoriē. eccl'ia vacuerat tāto tp̄e ꝙ illo de medio subducto p̄scriptio nō esset cōpleta. et ad hoc ꝓbādum ꝑ bn̄ficiū restōnis petijt se admitti. Abbas predict⁹ h̄ audiēs allegauit ꝙ vallis de euescā est ille loc⁹ qui fuit libertati donatus ꝑ duos reges: ⁊ quē Celestin⁹ libertati donauit: ⁊ ad hoc probādum petijt se admitti per idē beneficiū. Papa auditis ⁊ intellectis meritis hui⁹ cause licꝫ esset in cā cōclusum: q̄ tñ vtraꝗ pars necessariā ꝓbationē omisit: ⁊ vtraꝗ ꝑs fungiꝰ iure minoris: eq̄tate pēsata vtrāꝗ ecclesiā admittit ad ꝓbādā rōnē omissam ne ꝓpter hmōi negligētiā graui iactura ledaꝰ. Ab. ¶ Nota ꝙ eccl'a fungiꝰ iure minoris. Item nota ꝙ eccl'ia restituiꝰ incidēter ad ꝓbandū allegationē obmissā. Itē postꝗ est in causa cōclusum: datur istud beneficiū. Ber.

¶ Gl. se. ar. de ꝓtestatōe. alle. iiij. iura. alꝰ. vnū i ꝯtriū: ⁊ remittit ⁊ sol:

a ¶ Protestat⁹. Et sic ꝓtestatio ꝓdest. s̄. de elec. cumana. ⁊ s̄. de offi. ordi. pastoralis. in fi. et s̄. de his q̄ vi. metusve cau. fi. platum. ⁊ vij. q. j. pōtifices. Ar. cōtra. s̄. de ꝯsti. cū. M. ferrarieñ. de hoc dictū est i. c. cumana. ⁊ sine ista protestatione admissi fuissent monachi per beneficiū restitutionis. vñ supple maxime.

b ¶ Negligentia. De q̄ negligētia teneꝰ monasterio si ꝓpriū hꝫ. ar. ff. mā. diligēter. cū omiserit exceptionē monasterio cōpetētē. ff. manda. si fideiussor. j. rñso.

c ¶ In dānū. Cū ad defensionē vocari debuerimus. j. de cōstr. vti. cum dilecta. ⁊ dn̄s semp i iudicio noiandus est. j. vt lit. nō contest. qm̄. §. penul. ⁊ C. vbi i rē. act. l. ij.

¶ Gl. se. reci. p. q. an hec restitutio deꝰ cū ꝓcurator ē soluēdo. ponit opi. ꝙ nō. subdit d̄riam iter restitutionē minoris et maioris quā ꝑtī reprobat. In fi. ponit priuilegium ecclesie.

d ¶ Restituimus. Hec restō (vt q̄dā dicūt) daꝰ q̄ñ ꝓcurator nō est soluēdo: vt tūc fiat restitutio cōtra eccl'iam. vt. ff. mā. si ꝓcuratorē. † i ꝑn. et. ff. de do. et eleganter. §. si dolo. h̄ procurator nō est soluēdo: etiam si alꝰs sit locuplex: quia libertas ⁊ stat⁹ monasterij estimari non posset. ff. de re. diui. sacra. §. vlti. Ex hac enī causa q̄libet erit restituēdus: q̄ ex q̄cūꝗ cā iusta dicit p̄tor in integrū restituā. ff. ex q̄ cau. ma. l. j. alꝰs nūꝗ rescinderꝰ sn̄ia ꝓpter dolū vel ꝓpter negligētiā ꝓcuratoris: sꝫ dn̄s āgat ꝯ procuratorē si dolū cōmisit. C. de ꝓcu. si ꝓcurator. in fi. et ip̄e de oī dolo ⁊ culpa teneꝰ dn̄o. C. mā. a ꝓcuratore. q̄ nec ꝓcurator omittere dꝫ exceptionē ꝯpetentē ex persona rei. ff. mā. ideꝗ. et l. fideiussor. j. rñ. ⁊ ita h̄ videꝰ loq̄ nō tm̄ de restitutione minoris/ sꝫ etiā de restitutione maioris ex clausula gn̄ali si q̄ iusta ⁊c. vt dictū est. Et est d̄ria inter restōnē q̄ fit iure minoris: q̄ illa daꝰ offō iudicis deficiēte actiōe. ff. de mino. ꝙ si minor. §. vlti. et. s̄. de offi. iudi. c. ij. et illā q̄ fit iure maioris: q̄ tūc hꝫ actionē suo iure. s. vtilē accedēte iudicis officio. ff. q̄ me. cā. l. metū. §. ex hoc edicto. et. §. p̄ce. et ar. l. C. q̄ me cā. si vi vel metu. sed certe. l. j. ff. de do. et elegāter. §. fi. ⁊ illa. ff. man. si ꝓcuratorē. nō restituit actionē cū per negligētiā ‡ ꝓcurator succubuerit/ sꝫ cū ꝑ dolū. vñ si negligēs fuit ꝓcurator iputet sibi q̄ tali negociū suū ꝯmisit. ff. de mīo. cū mādato. Ar. ad h̄. s̄. de offi. dle. cū olim. ff. de tribu. ꝓcuratoris. verūtamē si ꝓcurator esset soluēdo satis vr̄ ꝙ fauore eccl'ie i optione habet an velit ꝯuenire procuratorem vel velit restitui ad rem. C. si tutor vel curator. l. etiam.

† Cōtra ꝓcuratorem meum ꝑ cuius collusionē absolut⁹ est aduersari⁹ ago mandati. ⁊ si nō est soluēdo ago contra aduersariū de dolo. Jo. and.

Restitutio minorꝫ et maiorū diuersa ē.

‡ Hic nō restituit ecclesiā lesā per negligētiā: ergo loquiꝰ de restitutione q̄ fit iure minoris.

¶ Glo. se. obijcit ⁊ soluit. solutiōi opponit ⁊ ponit opi. cui sig̃t ꝯtriū. et ibi remittit. demū ꝑfecti⁹ recitat ip̄am opi. Jo. cui coaptat h̄. c.

e ¶ Electionē. Sꝫ nōne fuit facta h̄ electio post ihibitionē iudicꝭ q̄ cassāda erat. j. de mr̄i. ꝯ. ꝯ iter. ec. c. j. ⁊ c. vl. ⁊ ff. ne q̄d i lo. pu. l. vl. j. de no. op. nū. c. ij. ⁊ j. de despō. ipu. ad dissoluēdū. † i fi. sꝫ certe ex eo ꝙ isti erāt i possessiōe aliū eligēdo lite pēdēte ꝑuari nō debent. viij. q. iiij. nōne. ⁊ xvj. q. iiij. volum⁹. sꝫ hec so. nō vr̄ posse stare. nam mota ꝯtrouersia p̄ron⁹ p̄sitare nō dꝫ. ar. j. de iure pa. ex lr̄is. g̃ eodē mō mota ꝯtrouersia eligere nō debēt. ex h̄ ei sequereꝰ incōueniēs: q̄ si postea ꝓbareꝰ illos nō habuisse ius eligēdi cassanda eēt electio: q̄ oēs fruct⁹ ꝑcepti restituēdi sūt. C. de rei vē. certū. ⁊ sic seq̄reꝰ ꝙ electio facta ab eo q̄ credebaꝰ h̄re ius eēt cassanda: q̄d eē nō dꝫ. s̄. de elec. q̄relā. j. de iure pa. ꝯsultatōib⁹. Ad h̄ dicit Jo. ꝙ licite pōt eligere q̄ est in quieta possessiōe: lꝫ fiat ei cōtrouersia. ff. de aq̄ quoti. et esti. l. vlti. ⁊ vti oī iure suo vsꝗ ad fi. cāe. viij. q. iiij. nōne. Cōtra tñ vr̄ in h̄ casu q̄d dr̄. j. de iure pa. ex lr̄is. Tu tene ꝓut ibi notaꝰ. s. ꝙ nō dꝫ eligere: sed si eligat iudex tñ siue supior ad quē pertinet institutio nō cōfirmabit electionē nec cassabit pēdēte ꝯtrouersia ex q̄ pēdet: ꝓut dicit decre. i fi. Sed Jo. dicit ꝙ si de hoc fiat ei cōtrouersia an possideat tale ius tūc nō dꝫ eligere. Ar. s̄. de consti. cū. M. in fi. et ita vr̄ h̄. ep̄s enī petebat restitui ad possessionē iuris eligēdi. ⁊ sic nō possidebāt monachi q̄cte: ⁊ iō caute dixit papa electionē nec cōfirmari ⁊c. i. donec cognoscaꝰ ad quos ꝑtinet ius eligēdi: ⁊ ꝑcipue q̄ꝫtū ad possessionē: vt sicut prīa electio nō esset cassanda nisi pri⁹ cōstitisset an ep̄s possideret ius eligēdi tp̄e electionis: ita nec alia q̄ facta fuit post istā sic. j. de cā pos. cum eccl'ia: vbi agebaꝰ possessorio ⁊ petitorio: etiā ⁊ hic silr̄/ q̄ de iure eligendi. vt patet ex littera. s̄. versus p̄n. et iō q̄ꝫdiu pēdet questio iuris seu possessionis electio confirmari vel infirmari non debet.

† Soluit Inn. hic cōtraria ꝙ hoc iterdū non fuit iustū. non enī debuit ꝓhiberi eligere q̄ erat i possessione vel nulla poti⁹ ē ꝓhibitio de iure pa. consultationib⁹. pleni⁹ de hac materia vide hic per Jo. an. i nouel.

¶ Glosa sequens ar. al. vnum canonem.

f ¶ Libertati donatus. Ar. ꝙ reges possunt dare ꝑuilegia libertatis. lxiij. dist. in synodo.

g ¶ Continetꝰ. In ꝑuilegijs Cel. continebaꝰ ꝙ ipse exemerat a iurisditione ep̄i locum illū quem p̄dicti reges libertati donauerāt. ⁊ de valle euescā in ꝑuilegio mētio nō fiebat: ⁊ ita ꝑ ꝑuilegiū Ce. nō ꝓbabaꝰ ꝙ eccl'ie de euescā sint exempte a iurisditione ep̄i: ⁊ sic recurrēdū † est ad priuilegiū illorū regū: ⁊ si ibi ꝯtineaꝰ ꝙ illi reges vallē de euescā donauerūt libertati: tūc erit ꝓbata exēptio: ⁊ sic dubia ꝓbatio nō ꝓdest. Reges enī donauerūt locū illū libertati quo ad tp̄alē iurisditionē: papa ꝟo quo ad sp̄ūalem.

† Vidēꝗ q̄d ad hui⁹ declarationē et notitiorꝫ aduocatorū istructionē dixi de prescrip. auditis. sup gl. celestinus. q̄d ⁊ hic dici posset. Jo. an.

h ¶ Tp̄e vacatiōis subducto. Deducēdū est g̃ tp̄s vacatiōis in prescriptione. j. de prescrip. c. j. et c. de quarta. ⁊ c. auditis. ⁊ c. cū nobis. ⁊ illud tp̄s deducendū est quo solet succurri cuilibet qui lediꝰ primū sit mediū vltimū ve. C. de resti. mili. q̄d tp̄e. ⁊ C. q̄bus. nō ob. lōg. tēp. p̄scrip. p̄scriptione. ff. q̄. ex cau. ma. necnō. §. si quis.

¶ Gl. se. pōit tria q̄b⁹ fungiꝰ eccl'ia ⁊ q̄rtū q̄ non fungiꝰ. demū q̄rit ponit duas opi. soluit. ⁊ subdit alias duas.

i ¶ Ecclesia fungaꝰ iure minoris. Eccl'a enī fungiꝰ iure minoris vt h̄. ⁊ s̄. c. c. j. Itē fūgiꝰ iure rei publice. xxiij. q. iiij. q̄d g̃. ⁊ j. di. ius publicū. ⁊ C. de sacrosanc. ec. vt inter diuinū. Hinc est ꝙ plati eccl'iarꝫ ꝯparanꝰ tutorib⁹ ⁊ curatorib⁹. i auꝰ. de eccle. ti. §. vl. col. ix. ar. ad h̄. iij. q. ij. q̄ ea. Itē fungiꝰ iure iperij. i auꝰ. de non alie. vel ꝑmu. §. sancim⁹. col. ij. imo maior est ipio. xcvj. di. duo. ⁊ s̄. de ma. ⁊ obe. solite. sꝫ nō fungiꝰ iure pupilli: q̄ ꝯ pupillarē etatē non currit p̄scriptio. C. de p̄scrip. xxx. an. sicut in rē. Sꝫ in q̄b⁹ casib⁹ cōpaꝰ ecclesia minori dubitari posset. Dicūt q̄dā ꝙ in oībus eccl'ia cōparatur minori: qm̄ eccl'a pōt restitui ꝯ p̄scriptionē sicut minor. C. si aduer. vsuca. l. vna. ⁊ ff. de mīo. etiā ei. et. C. si tutor vel cura. iteruenit. l. mīorib⁹. ⁊ C. de in iteg. resti. mi. l. minorib⁹. ⁊ i auꝰ. de here. et fal. §. pupill⁹. col. j. q̄d bn̄ vr̄ exp̄ssa rōne. vbicūꝗ enī eccl'ia lediꝰ dꝫ restitui: sꝫ añ cōpletā p̄scp̄tionē nō est lesa: imo iure cōi agere pōt: sꝫ tūc demū finita p̄scriptiōe dr̄ lesa: q̄ iure cōi si agat repelliꝰ prescriptiōe ꝓbata: sꝫ a tp̄e lesiōis. i. tp̄e p̄scriptiōis finita vsꝗ ad quadriēniū pōt repetere restōnē vt dicit lex illa. C. de tēp. resti. in integ. l. vlti. ⁊ ita pōt peti restitutio ꝯ p̄scriptionē vsꝗ ad q̄driēniū. Quidā dicūt ꝙ ꝯ p̄scriptionē nō daꝰ restitutio: q̄ canones volūt ꝑiudi

care eccl'ijs ꝑ ꝑscriptionē. xvj. q. iij. placuit. ꝛ. q. iiij. volum⁹. immo ꝟᵐ illos q̄ dicūt ꝙ ꝯ ꝑscriptionē dat̃ restitutio/ sequeret̃ ꝙ nūꝙ prescꝑtio curreret ꝯ eccl'iā. Sꝫ huic facile est rn̄dere: qꝛ bn̄ currit prescꝑtio eccl'ie: sꝫ si petit restitui ꝯ bn̄ audit̃ sicut minori currit sꝫ restituit̃. Nō video ꝙ aliō sit i eccl'ia q̄ꝫ i miore: nisi qꝛ nō iueni scꝑtū iure canonico ꝙ eccl'ia restituat̃ ꝯ ꝑscriptionē: sed eadē rōne qua minores restituunt̃ fauore iꝑfecte etatꝭ/ sic fauore eccl'ie itroductum fuit ꝙ vteret̃ eccl'ia iure mioris: sꝫ vbi eadē est ratio ibi dꝫ esse idē ius. s̄. de ꝯsti. nā ꝯcupiscētiā. ꝛ. c. trāslato. ꝛ. s̄. de trāsla. iter corꝑalia. sꝫ xi⁹ vr̃ qđ dr̃ ꝙ ꝯ ꝑscꝑtionē nō dat̃ restitutio/ ne frustra iura loq̄ntia de ꝑscriptione sint statuta: ꝛ ꝑt etiā dici ꝙ ēt post q̄driēniū audiret̃ si ꝓbaret se illo q̄driēnio iusta de cā impeditū fuisse. ar. iiij. q. v. ca. j. ꝛ. j̄. de ap. ex rōne. ff. de mino. ait ꝑtor. et. l. si sine. §. vlti. et. C. de tēp. ap. l. vl. §. illđ. Quidam ponūt eccl'iam i primo āno mioris restituētes eā vsꝙ ad. xxix. an. sicut minor. Alij restituūt eā vsꝙ ad. xv. ponentes eā in. xiiij. an. sꝫ h̄ nil ē: nec dꝫ poni i aliq̄ āno: sꝫ ad similitudinē mioris facti maioris restituit̃ ecclesia vsꝙ ad q̄driēniū sicut minor vt dictū est s̄. eo. c. j.

a ¶ Restituimus. In his eni ꝑscriptiōib⁹ que spectāt ad statum iudiciorum vbicūꝙ leditur ecclesia restituitur: vt si ꝯtūax ꝯdēnata est. ff. de mino. miorē. si. ar. s̄. c. xxi. Vl' si nō appellauit: vel etiā si dū agit vl' ꝯuenitur in aliquo capta est vt minor. ff. de mio. ait ꝑtor. §. sꝫ i iudicijs. ꝛ. l. e. §. itē si non ꝓuocauit. et. j̄. eo. c. vl. Vl' si omisit allegationē † vl' ea q̄ faciūt ad istructionē cāe vt h̄. ꝛ. ff. de mino. minor. xxv. an. et. j̄. eo. corā. Itē q̄cq̄d omisit nō solū in dāno/ sꝫ ēt in lucro. ff. de mino. ait ꝑtor. §. vlti. et. l. nō oīa. Itē in cōfessiōe. ff. de ꝯfes. certū. §. pe. ꝛ ꝓpt̃ nouas defensiōes tūc apparētes vel nouiter ꝯtingētes. ar. C. si sepi⁹ i integ. resti. postu. l. vlti. ꝛ. j̄. e. c. vl. Sꝫ in ꝯctib⁹ certū est ꝙ eccl'ie subuenit̃. s̄. e. c. j. vbi de hoc.

b ¶ Cōtra reliquā. Sicut minor ꝯ minorē nisi cū pecuniā amisit. ff. de mino. verū. §. vlt. ff. ex q̄. cau. ma. l. vlt. Et nota ꝙ restituere in integrū ē reducere in eū statū i q̄ erat añ lesionē. s̄. e. c. j. et. C. de repu. l. vna. C. de in iteg. resti. postulata. ‡ et. ff. de mino. ꝙ si minor. §. restitutio. ꝛ gn̄alit̃ restituit̃ nō solū cū de bonis diminuunt̃: sꝫ etiā cū interest eccl'ie litib⁹ ꝛ sumptib⁹ nō vexari. ff. de mino. minorib⁹.

c ¶ Omissā. Admiss⁹ fuit eꝑs ad ꝓbādū vacationē vigorēn̄. eccl'e ꝯ ꝑscꝑtionē abbatꝭ: qꝛ dicebat eꝑs ꝙ i illo medio vacauerat eccl'ia vigorēn̄. pastore. vñ illđ tꝑs vacās subduci debebat de medio. Abbas xo admissus fuit ad ꝓbādū ꝙ loc⁹ ille in q̄ eccl'ie ille de quib⁹ erat contētio erāt posite: fuit locus qui dicebat̃ vallis de cuescam.

Ex lr̄is. Cōtra sn̄iam latā in cā mr̄imoniali restituit̃ ex iusta cā etiā maiori bn̄ficio supplicationis. Prima ꝑs ponit mulieris supplicationē ꝛ iudicis relationē. Scđa dat iudicē ibi: licꝫ autē. Ab. ¶ Casus. Inter. I. virū. ꝛ. L. mulierē cā mr̄imonij vertebat̃: q̄ cōmissa fuit duob⁹ archipb̄ris: q̄ cum inter ipsos sn̄iam diuortij ꝓtulissent: mulier ad se. apo. appellauit. appellatiōis cā cōmissa fuit abbati de caluen̄. ꝛ archiep̄o paduano. qꝛ mulier ad terminū ꝑemptoriū statutū ad sn̄iam audiendā nō accessit: abbas cui alter cōmiserat vices suas sn̄iam a priorib⁹ iudicib⁹ latā cōfirmauit. post octo dies a tꝑe sn̄ie pr̄ mulieris ad abbatē accessit: ꝛ intellecto ꝙ sn̄iam ꝓtulisset: iurauit ꝙ q̄dā ad eū ꝛ filiā ei⁹ accesserat: et fraudulēter noīe ipsi⁹ abbatis falsas lr̄as ꝑn̄tauit: ꝯtinentes vt qꝛ iudex in termīo quē eis assignauerat: nō poterat interesse. post octo dies a termino illo ipsius se ꝯspectui ꝑn̄taret: ꝛ postmodū appellauit: ꝛ ēt supplicauit: qđ totū abbas dn̄o pa. significauit. sup h̄ scribit pa. q̄busdā iudicib⁹ dicēs. lꝫ de fraude taliter ꝑpetrata non constet ad plenū: tñ ad fauorē mr̄imonij de benignitate canonica predictā admisit supplicationē mulieris: ꝛ eā restituit ad audien=

†Dixit. G. obtinuisse ꝙ eccl'ia exclusa ꝑ ꝑēptorium datū ad ꝓponēdas exceptiōes re b stituit̃ ad ꝓponēdū crimina vel defect⁹ contra eū cū q̄ litigat sup bn̄ficio. Hoc c no. i specu. e. ti. §. ij. v. sed pone ecclesia. Io. and.

‡ Petita restitutiōe in integrū oīa sunt in suo statu donec causa finiatur. Io. an.

fungatur iure minoris: equitate ꝑēsata vtrāꝙ restituim⁹ᵃ contraᵇ reliquā: ad ꝓbādam rōnē omissaꝫᶜ: ne alterutra ꝑs ꝓpter huiusmodi negligentiā graui iactura ledatur. Idem priori sancte. M. ad carceres. ꝛ. L. cañ. sancte. M. de mandria.

¶ Restitutio ex iusta cā etiā maiori est concedenda: dūmodo iusta causa petendi ꝓbetur. Si autem non probat̃ plene vel semiplene conceditur restitutio in cā fauorabili. h. d. Cap. iiij.

Ex lr̄is abbatis de caluen̄. didicim⁹: ꝙ cū ramisane ꝛ grimol. archipb̄ri iter. I. virū ꝛ. L. mulierē ex delegatiōe nr̄a sententiā diuortij ꝓtulissent. ꝛ ap. interposita cognitionē sentētie ipī abbati ꝛ archipresbytero paduano duxerimus cōmittendam: qꝛ pars mulieris ad ꝑemptorium terminū nō accesserat: abbas ipse cui alter coniudex cōmiserat vices suasᵈ allegatiōnib⁹ diligēter inspectis latā a iudicibus predictis confirmauitᵉ sn̄iam: sed post octo dies pater puelle accedens ad ipm̄: intellecto ꝙ sn̄iam ꝓtulisset: firmauit ꝓpo iuramēto ꝙ q̄dā ad eūᶠ et filiā ei⁹ accedēs: fraudulēter sub ipsi⁹ † abbatis noīe: falsas eis litteras presentauit: q̄bus mandabatur eidē vt quia iudex ad diē quā assignauerat venire nō poterat: post octo dies a termino cōstituto: † ipsi⁹ se cōspectui ꝑsentaret: ꝛ postmodū appellauit ad sedē apo. et etiam supplicauitᵍ. ¶ Licet autem de fraude taliter ꝑpetrata ꝑ hmōi iuramentū nō cōstet ad plenūʰ: in fauorē tñ matrimonij de benignitate canonica contra fraudē ꝓpositā supplicationē mulieris admisimus: et ad audiētiā restituim⁹ⁱ eā ꝓ matrimonio postulātē. Idꝙ mādamus quatenus de cā prioris appellatiōis ordine iudiciario cognoscētes: cōfirmetis vel infirmetisᵏ: sicut iustū fuerit: sn̄iam a primis iudicib⁹ promulgatā. Idem ep̄o ꝛ capitulo osen̄.

¶ Etiā contra sn̄iam pape restituit̃ eccl'ia: hoc primo. Et cā restitutiōis in integrū dꝫ ꝑsentibus ꝑtib⁹ tractari. hoc scđo. hec duo dicit quo ad titulum. Cap. v.

Cum ex lr̄is. C. pape. ꝑ. no. tñ ex his q̄ ipī⁹ tꝑib⁹

tiam fauore mr̄imonij. Vñ mādat quaten⁹ de cā prioris appellationis cognoscāt ordine iudiciario cōfirmātes: aut etiā infirmantes sicut iustū fuerit sn̄iam a primis iudicib⁹ latā. ¶ Nota ꝙ fauore mr̄imonij audit̃ q̄ tanꝙ cōtumax al's repelleret̃. Itē ar. ꝙ sententia cōtra mr̄imoniū lata: nō trāsit in rē iudicatā. sed q̄dā cōtrariū sumūt ar. ꝙ transeat ex eo ꝙ ꝑ bn̄ficium restitutionis mulier ista audita fuit: al's si nō trāsiret: iure cōi deberet audiri. Item iudex appellationis debet sn̄iam latā ꝯfirmare vl' ifirmare.

d ¶ Uices suas. Al's nō tenuisset sn̄ia. s̄. de off. dele. causa mr̄imonij. et. c. cū causa.

e ¶ Cōfirmauit. Hoc ē spāle ꝓuilegiū i cā appellatiōis ꝙ iudex altera ꝑte absente ꝓcedere possit ēt lit. nō ꝯtest. C. đ tēp. ap. l. si. §. illđ. ꝛ. ij. q. vj. appellatore. ꝛ. j̄. đ appel. ꝑ tuas. ꝛ. c. int̃posita. ¶ Gl. se. reci. ꝑ duo ꝯria.

f ¶ Quidā ad eū. Si iste fuisset soluēdo ꝯ ipsū dūtaxat daret̃ actio mulieri: sꝫ qꝛ i casu isto soluēdo esse nō poterat. iō fauore mr̄imonij restituit̃ mulier. ff. de eo ꝑ quē factū erit. l. vlti. ꝛ. ff. de dolo. ꝛ elegāter. §. si dolo. ꝛ si de hac falsitate cōstitisset iure cōi audiret̃ † argu. ff. si mensor fal. mo. dix. l. iij. §. j.

¶ Glosa seq. ponit duas ꝯrias inter supplicationem ꝛ appellationem.

g ¶ Supplicauit. supplicare ꝑt q̄libet quātūcūꝙ remota ‡ sit appellatio. ar. ij. q. v. §. añriorū. ꝛ. §. illud. C. de ꝑci. ꝑpe. of. si q̄s aduersus. † nā et f̃uus supplicare pōt ꝓ dn̄o si dn̄s nolit appellare. ff. de ap. fui. Sꝫ in h̄ differt appellatio a supplicatiōe: qꝛ appellatiōe interposita nil est inouādū: sꝫ pēdēte supplicatiōe mādat̃ sn̄ia executiōi/ ꝑstita cautiōe ꝙ oīa restituat si sn̄ia fuerit retractata. C. de ꝑci. ꝑpe. offe. aut̃. q̄ supplicatio. sic i restitutiōe in integrū qñ suspect⁹ est q̄ petit restitui mādat̃ sn̄ia executiōi sub cōsimili cautiōe. j̄. eo. suscitata. Itē i hoc differt appellatio a supplicatione: qꝛ appellat̃ vsꝙ ad decē dies. supplicari autem pōt vsꝙ ad biēniū: qđ verū est cū supplicatio porrigitur supiori. C. de sen. ꝑfec. ꝑtor. l. vna. Si xo supplicatio porrigit̃ iudici tūc vsꝙ ad decē dies. vt in aut̃. preallegata que supplicatio.

h ¶ Ad plenū. Hoc iō dicit: qꝛ si plene ꝓbasset hāc fraudē et cām absentie iure cōi fieret restitutio. j̄. de re iudi. cū berthold⁹. vbi minus sufficiēs ꝓbatio sufficit ne ꝑiudicaret opinio veritati. vt. s̄. de ꝓcu. ex insinuatione. et. c. in ꝑn̄tia. et hoc ideo: qꝛ absens legitime citat⁹ ꝑsumit̃ cōtumax si nō venerit. iij. q. ix. decernim⁹. lxv. dist. si forte. ff. de re iudi. cōtumacia: sed talis ꝑsumptio pōt elidi ꝑ aliam ꝑsumptionē. ff. de in intest. resti. diuus. ꝛ inde est ꝙ ꝑ ꝑsumptiuā ꝓbationē ꝛ min⁹ plenā elidit̃ presumptio cōtumacie. Vñ per sacr̄m vni⁹ pōt ꝓbare se nō cōtumacē. nā violēta presumptio elidit̃ ꝑ iuramētū. xxxv. q. iij. extraordinaria. ꝛ op. ar. j̄. q̄ ma. ac. pos. cū i tua. et sic pōt intelligi. iiij. q. v. q̄sq̄s. in fi. Tñ h̄ iuramētū nō facit plenā ꝓbationē: sed fauore mr̄imonij admissa fuit mulier ad agēdū: nec audit̃ mulier pretextu appellatiōis sue qꝛ cōtūax ꝑsumit̃: sꝫ ꝑ fraudem semiplene ꝓbatā ꝛ in fauorē matrimonij restituitur.

¶ Glosa sequens arguit: ꝛ opinionem ponit.

i ¶ Restituimus. Ar. ꝙ nullo tractu tꝑis trāsit sn̄ia contra matrimoniū in rē iudicatā. j̄. de re iudi. lator. ꝛ. c. cōsanguinei. Sed ex h̄ sumūt q̄dā contrariū. Arg. et male ex hoc ꝙ dicit restituimus/ probant ꝙ transit in rem iudicatam.

¶ Glosa seq. arguit et remittit.

k ¶ Infirmetis. Hoc tm̄ hꝫ facere iudex appellatōis. ij. q. vj. in fi. Et h̄ hꝫ locū qñ i cā appellatiōis nil noui ꝓponit̃: ꝛ vnic⁹ tm̄ est articul⁹ vt h̄ erat. al's iudex appellatiōis ꝓ ꝑte pōt ꝯfirmare sn̄iam ꝛ ꝓ ꝑte infirmare. vt. j̄. de testa. raynuci⁹. ꝛ. c. rainaldus. ‡ Item ex eo ꝙ dicit confirmetis: videtur ꝙ executio non spectet ad ipsos. de hoc dictum est. s̄. de offi. dele. pastoralis. §. preterea.

Cum ex litteris. ¶ Diuidit̃ in tres partes. Primo ponit pe

† al'. eius

† al'. statuto.

† Adde qđ no. xviij. di. qm̄ quidē. in glo. pen̄. ꝛ. j̄. de prescrip. auditis. in glo. vlti. Io. ā.

‡ Hic est ꝙ a iudicibus supplicat̃ a q̄b⁹ nō appellat̃. Itē appellatur scđo: sꝫ nō supplicat̃. Io. and.

† Supplicans cōtra sn̄ia ꝑ̄fecti pretorio victus iterū supplicare nō poterit. Io. and.

‡ Dicebat Gof. per illas decre. patere ꝙ ēt qñꝙ adiudicatiōes facit alle. ēt. ff. iudi. solui. cum apud. io. ā.

titionē ecclesie hylerdeñ. Secundo examinationem/deliberatiōnem/⁊ interlocutionē pape ibi: nos igit. Tertio citationē partis aduerse cum cōminatione processus ibi. quo circa. Ab. ¶ Casus. Inter eccl'iam osceñ. ex vna pte/et eccl'iaꝫ hylerdeñ. ex altera corā eugenio pa. sup quibusdā ecclesijs questio vertebat: ipse cognito de meritis cause prout sibi visū fuerit: tulit sententiā pro ecclesia osceñ. ꝯtra eccl'iā hylerdeñ. super eccl'ijs illis. Demū mortuo eugenio successit ei anastasiꝰ: tpe anastasij celestinꝰ dñ erat in minori officio ꝯstitutꝰ: legatꝰ ī hyspania ex delegatiōe ipsiꝰ anastasij cepit cognoscere de illa cōtrouersia: sꝫ eā nō determinauit. tandē mortuo anastasio successit ei alex. q̄ eidē celestino legato denuo in hyspania cām cōmisit eādem. postmodū mortuo alexā. successit ei celestinꝰ q̄ dictā cōtrouersiā cōmisit. G. scti angeli dyacono cardinali sub eo tenore vt inspectis priuilegijs eccl'ie hylerdeñ. auditꝫ etiā allegatiōibꝰ ptiū nō obstāte sñia eugenij diffinitiuā ꝓferrꝫ sñiaꝫ: ⁊ illā faceret obſuari. Verūtñ ꝑ legatū illū aut ēt ꝑ alios qbꝰ cā sub eodē tenore ꝯmissa fuit: lꝫ testes qdā producti fuerit ex pte hilerdeñ. eccl'e mādatū apl'icū adimpletū non fuit. Postmodū tpe innocētij magister. A. canonicꝰ hylerdeñ. postulauit a dño inno. per officiuꝫ suū dictā sñiam ī meliꝰ reformari: ⁊ cōtra eā ecclesiā restitui hilerdeñ. dñs pa. cū fratribꝰ deliberatione habita. qdā dicebāt ꝙ celestinus videbat eā restituisse ex eo: ꝙ nō obstante dicta sñia cōmisit negociū illud. vñ eadē rōne petitionē eiusdē ecclesie admittere debebat: cū sñia romane sedis debeat in meliꝰ ꝯmutari quotiēs ꝑ surreptionē aliqd factū fuerit. et ſm iura ciuilia principes etiā cōtra res bis iudicatas examinari restitutionē in integrū ꝑmiserūt. papa cōsiderās ex data sñie in registro eugenij repte ꝙ primo mense sui apl'atus tulit sñiam illā qñ nō videbat plene instructus de cā innittēs illi rōni precipue ꝙ priuilegiū vrbani scdi a pte oseñ. eccl'ie ꝓductū: subiectū fuerat falsitati cuiꝰ tenor in registro ipsius inuētus fuit incorruptus: omnibus istis cōsideratis deliberatio dñi pape: in hoc resedit vt vtraq̄ pte p̄sente cognoscat vtrū restitutio data sit an danda cōtra predictā sñiam. Unde mādat epo et capl'o osceñ. q̄tenus vsq̄ ad festum beati luce legitime cōpareāt corā ipso: ostensuri si poterūt ꝙ dicta sñia nō debeat retractari: vel si reuocāda fuerit appareant sufficiēter instructi vt in p̄ncipali negocio ꝓcedat: quē terminum statuit ꝑemptoriū: ꝙ si iniuncta cōtēpserit adimplere/procedat in cā: nihilominus q̄tū de iure fuerit ꝓcedendū. ¶ Nota ꝙ sñia etiā pape qñ per surreptionē lata fuit: dꝫ in melius reformari. Item in breui tēpore non videt qs plene instructus saltē in ardua cā. Itē vtraq̄ parte presente cā restitutiōis in integrū debet examinari. Itē causarū merita partiū assertione manifestant. Itē prima citatiōe potest ꝓponi peremptorium edictum propter distantiam viarum: et etiam ex alia iusta causa. Ber.

a ¶ Ipsius. Scilicet anastasij.

¶ Glo. seq. obijcit et soluit. circa solutionē obijcit ⁊ respondet.

b ¶ Sñia nō obstāte. Per hoc videt ꝙ celestinꝰ restituerit ecclesiā hylerdeñ. sed cū multa tpa sint elapsa a tpe eugenij q̄ tulit sententiam ipsam vsq̄ ad tp̄s celestini. s. xlv. anni quomodo audit eccl'a hylerdeñ. sup restitutiōe: ⁊ Inno. sil'r videt eā admittere ad restitutionē petendā. ꝟ. vbi dicit an data vel danda. Sed est cōtra alia iura. nā vltra q̄driēniū dari nō dꝫ. C. de tempo. in integ. resti. l. vl. nec etiā perpetuat per contestationē litis. ff. de mino. papinianus. in fi. Potest dici ꝙ restitutio data fuit tpe anastasij q̄ cōmisit negociū celestino in minori officio cōstituto: qꝛ anastasius fuit proximus successor eugenij: ⁊ ꝙ cā terminata nō fuit/stetit per iudices: vnde non est iputandū actori. ij. q. vj. anteriorū. † et. C. de in integ. resti. l. petēde. sicut satis patet ꝑ multas cōmissiōes. vnde etiam dicit. ꝟ. an data sit vel danda. Si ṽo data fuit postea dari non debet. C. si sepius in integ. resti. postu. l. vlt. vl' si esset denegata. ꝟ. eo. c. vlt. nisi ex causa vt ibi dicitur. Sed obijcit/ eugenius tulit sñiam primo mēse sui apostolatus: vt ꝟ. dicit. et vixit. viij. an. et mēsibꝰ. iiij. ⁊ xxj. diebus. sed anastasiꝰ successit eugenio qui cām super hoc cōmisit celestino tūc in minori officio cōstituto: ⁊ ita videt ꝙ restitutio dāda sit post quadriēniū. vnde ex h̄ trahūt qdā arg. ꝙ restitutio semꝑ sit danda vt dictū est. ꝟ. eo. c. j. qꝛ hec videt dari post q̄driēniū. Sꝫ tu potes respondere ꝙ ex eo qd dicit h̄ nō cōstat ꝙ anastasiꝰ dederit restitutionē: sꝫ cōmisit cām sup restitutione an esset dāda vel nō. Sed obstat fortiꝰ factū celestini q̄ mādauit nō obstāte sententia eugenij diffinitiuā sñiam ꝓferri sup ecclesijs predictis: sed hoc fecit celestinus potius de grā q̄ de iure. qd patet: qꝛ restitutio danda est cā cognita presentibus partibꝰ vt dicit. ꝟ. et. ff. de mino. in causis. §. i. causa. Unde papa voluit inniti facto ipsius: sed deliberauit decernere p̄sentibꝰ partibꝰ vtrū sit data vel dāda: et ideo non plene ꝓbatur per hanc decre. ꝙ dari debeat restitutio post quadriēniū: qꝛ nec papa hic determinat h̄.

gesta fuerūt: † graue hilerdeñ. ecclesie intelleximꝰ q̄stionē ꝑ sententiā Eugenij pape sup ecclesijs q̄busdā ꝓlatā: se lesam enormiter: ⁊ olim ⁊ nūc etiā cōquerētis vñ cū idē Cel. tpe Anastasij pape. ꝓximi successoris eiusdē Eugenij in minori adhuc officio cōstitutꝰ: in ptibꝰ hyspanie legationis officio fungeret: ⁊ ex delega-
a tiōe ipsiꝰ[a] cognoscere cepit de cōtrouersia mēorata: cui ēt Alex. successor ipsiꝰ Anastasij: officio legatiōis denuo in ptibꝰ eiusdē fungenti: cām cōmisit eandem: idem quoq̄ Cele. ad apicē summi pontificis promotus. G. sancti angeli dyaco. cardi. tūc apo. se. leg. dictam cōtrouersiam sub eo tenore commisit vt inspectis hilerdeñ. ecclesie priuilegijs: auditis etiā partiū rationibus: me-
b morata sentētia[b] nō obstante diffinitiuā ꝓferret sentētiā: eāq̄ faceret obseruari: verū qm̄ per ipsum legatū: aut ꝑ alios q̄bꝰ sub eodē tenore causa eadē cōmissa
d extitit[c] (licet producti testes[d] ex pte hilerdeñ. epi recepti fuerāt) mandatum ap. nō extitit adim-
e pletum: magister[e]. A. canonicꝰ
f hilerdeñ. postulauit per officiū[f] nostrū dictā sententiam in meliꝰ
g reformari: ⁊ cōtra eam restitui[g] ecclesiā hilerdeñ. ¶ Nos igit cuꝫ fratribus nostris: ⁊ alijs deliberauimus diligenter: nōnullis assentientibus: ꝙ cuꝫ predictus. C. pre. no. contra iam dictā sententiam visus fuerit hilerdeñ. ecclesie restitutionis beneficiū indulsisse: cum eā nō obstante duxerit
h negociū ꝯmittendū[h]: ⁊ nos supplicationē eiusdem ecclesie admittere debebamus: presertim
i qꝛ sñia[i] ro. se. nō negatur posse in melius cōmutari: cum aut surreptū aliq̄d fuerit: aut ipsa pro cōsideratiōe etatum et temporum seu grauiū necessitatū dispensatiue quicq̄ ordiare decreuit. Et ſm iura ciuilia principes etiam cōtra res bis iudicatas: in auditorio suo examinari restōnē ī in-
k tegrū permiserunt[k]. Prosperimus quoq̄ ex data sententie: in registro dicti Eugenij pape reperte ꝙ primo mense sui pontificatus fuerit promulgata: quādo nō plene de meritis ipsiꝰ cau
l se videbat instructus[l] illa nitens p̄cipue rōne: ꝙ p̄uilegiū vrbani
m scdi: ex pte vr̄a[m] ꝓductū: subiectū fuerat falsitati: cuiꝰ tenorem nos in registro ipsiꝰ inuenimꝰ incorruptū. Tādē deliberatio nr̄a

c ¶ Extitit. Post recessum predicti cardinalis.

d ¶ Testes. Qui producti fuerunt ad probandū ꝙ dari debeat restitutio: et quod potius per iudicē et non per ecclesiam hylerdeñ. steterat ꝙ non fuerat processum vt hic dicit. B.

e ¶ Magister. Habens ad hoc speciale mandatum. vt. ff. de mio. illud. §. si talis. et. ꝟ. eo. ca. coram.

f ¶ Officium nostrum. Hoc ideo dicit: quia tantū iudicis officio et non iure actionis petitur restitutio. ff. de mino. l. quod si minor. §. vlti. ⁊. s̄. de offi. iudi. c. ij. B.

g ¶ Restitui. Ergo non fuit restituta per celestinū.

h ¶ Cōmittendum. Eo eni ipso ꝙ cōmisit negociū principale videt cōcessisse beneficiū restitutionis sicut cōmittēdo cām videtur cōmisisse appellationē. s̄. de offi. deleg. pastoralis. §. p̄terca. sed hic ignorat que causa cōmissa fuisset an causa restitutionis an causa illa scꝫ an dāda esset an nō vt patet per sequētia: sed videt ꝙ danda esset restitutio vt dicitur ī predicta notula. et hoc probat ꝑ hoc ꝙ eccl'ia hylerdeñ. petebat restitui coram Inno. papa.

i ¶ Sñia ro. se. Ponit tenorē. c. xxxv. q. ix. sñiam. et. c. veniam.

k ¶ Permiserūt. Sed illud ꝑraro fit. ff. de mino. minor autē magistratus. et. C. si sepius resti. in integ. postu. l. j. et. ij.

¶ Glosa sequens ar. alle. in contrarium.

l ¶ Instructus. Ar. ꝙ ī modico tpe nō pōt qs multū addiscere. ‡ arg. xlviij. di. §. j. qꝛ nemo repēte fit summꝰ. de pe. dis. ij. §. hec q̄ de charitate. Ar. cōtra. qñq̄ eni ingeniū supplet tp̄s in bene studētibꝰ sicut industria supplet tp̄s. lxxvij. di. monachus ‡ nec sufficit diu in scholis fuisse: sed laudabiliter vixisse inquirēdū est. xij. q. ij. gloria epi. in fi. et ar. C. de his qui ve. eta. impetra. l. ij.

¶ Glosa sequens ponit tres lecturas.

m ¶ Ex parte vestra. Per hanc l'ram videt ꝙ pars oseñ. ecclesie priuilegiū suū falsauerat addēdo aliq̄d vel diminuēdo vt magis faceret pro se propter qd eugeniꝰ tulit sñiam contra hylerdeñ. ecclesiā. Sꝫ eo ipso ꝙ qs falsat l'ras iudicū debet amittere causam. sicut dicit illa decre. s̄. de rescrip. olim. qd hic non fecit eugeniꝰ credens priuilegiū verū cum nō esset vt dicit littera ista illa nitēs precipue ⁊c. et hic patet ꝙ falsauerat priuilegiū quod postea repertū.

†ar.sūt.

† Maxime cū id stetit per p̄cipē vt ibi. ⁊. ꝟ. de appel. ex insinuatione. ⁊ videri posset cum tp̄s istud sit cōtinuū quod erat: sꝫ det restitutio sicut cum iudex nō vult tūs dicere. ff. ex qbus cau. ma. sꝫ ⁊ si ꝑ p̄tōrē in p̄n. Sed vt dixerūt Jo. ⁊ Phi. hoc non est verū ꝙ ſm hoc peteretur restitutio tpe restitutōis: ⁊ sic iterum scōi tpis posset peti restitutio: ⁊ sic in īfinitū. Si vero denegetur quid iuris. ꝟ. c. fi. Jo. and.

‡ Unde dicit canō. Multo tpe discē q̄ postmodū doceas. xvj. q. j. sic viue. vt dicit Gof. l. dicit i. v. ānis quē imbui legali sciētia in ꝯstitutione. ffor. pe. col. Jo. and.

Ubi de hoc Seneca de cōsol. ad matrem circa fi. bñficio rapacis ingenij plusq̄ ꝓ tēpore auxisti. Hiero. ꝯtra ruffinū Memoriter tenendo p̄cepta doctoris ingenio ꝓ libris vtebantur. ⁊ ad paulinū. c. iij. Ingenium docile etiā sine doctore laudabile est. Jo. and.

est integrum et incorruptũ in registro. Si ꝰ falsitas habetur. ĩ. de excep. cum venerabilis: et iõ tale delictũ nõ dꝫ obesse hylerdeñ. ecclesie: quominꝰ saltẽ restituatur in isto beneficio. Uel forte pars hylerdeñ. ecclesie falsauerat priuilegiũ oseñ. ecclesie: ⁊ hoc cõstitit in iudicio. vñ papa sententiauit cõtra hylerdeñ. ecclẽam: ⁊ iõ dicit illa nitens ⁊c. et hoc videtur verꝰ ſm hãc lrãm. In antiq̃ ꝯpilatõe dicebatur ab altera pte productũ / ⁊ ſm illã lrãm planior ẽ sẽsus: ⁊ ſm h ps hylerdeñ. eccl'e falsauit priuilegiũ suũ: ⁊ ideo ꝯtra ipam fuit sñiatũ. qđ melius videt ſm illã regulã delictũ psone ⁊c. ⁊ ita concordat cũ illa decre. cum venerabilis. vñ nõ debet obesse hylerdeñ. ecclesie delictũ illiꝰ qui priuilegiũ falsauit quin saltẽ restituatur isto bñficio: cũ eccl'ia hylerdeñ. nõ fuerit in culpa. B.

a ¶ An danda. Ideo iubet inquiri q2 nõ ꝯstabat an fuisset admissa ecclesia hylerdeñ. ad restitutionẽ et pñtibꝰ ptibus hoc est faciẽdũ: vel per cõtumaciã absentibꝰ. ff. de mino. i cause. §. j. et in aut. vt spõ. lar. §. ad hoc. col. ix. et. C. si vt se ab here. absti. autẽ. si omnes. de hoc dictũ est s. e. c. j. ⁊ s. de offi. iudi. ca. ij. meliꝰ. Et p hãc literam nõ cõstat ꝙ restitutio data fuerit: sꝫ modo apparebit an fuerit data an danda: licet papa Celesti. non obstante sententia eugenij negocium commiserit.

b ¶ Assertione. C. si per vim vel alio modo. l. vlt. ar. s. de ma. ⁊ obe. inter quattuor.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

c ¶ Ostensuri. Sed quare cõpellunt isti hoc probare cũ ille q̃ petit restitui nõ admittatur nisi doceat se lesum. ff. de iureiu. nã postea. §. si minor: Itẽ est cõtra id ꝙ actore nõ ꝓbãte reꝰ debet absolui. vj. q. vj. §. actor. ⁊. ĩ. vt eccle. bñfi. vt nostrũ: Forte ꝓsumptio erat cõtra eos: et ideo papa voluit hoc: vt dicit predicta decre. vt nr̃m. sed nõ cõpellunt hoc ꝓbare nisi voluerint: sed si altera ps noluerit ꝓbare ꝙ sit retractanda: ipsi probent contrarium si potuerint: ⁊ hec facienda sunt vtraq̃ parte absente.

¶ Glo. se. notat ꝓpt distãtiã ⁊c. alle. in ꝯtriũ. ponit ⁊ exponit ṽsus.

d ¶ Locorũ distãtiã. Propter locorũ distãtiã et vt parcatur laboribꝰ et expẽsis prima vice põt poni ꝑemptoriũ. † xxiiij. q. iij. de illicita. ⁊. ff. de iudi. nõnũq̃ necessitate ingruẽte. ĩ. de dila. c. j. Ar. ꝯ. ff. de iudi. ad ꝑemptoriũ. multa eni ꝓpter distantiã ꝑmittunt q̃ al's ꝓhiberent. vñ ṽsus. Nõ facit ergo parũ distantia longa viarum. Prorogat inducias: aufert onus: impedimẽtũ. Cogit adire forũ cõseruat ius dñorũ. Pone exemplũ. Prorogat inducias appellatori. ĩ. de ap. cũ sit romana. Aufert onus electo et electoribus. lxiij. dist. cũ longe. Impedimẽtũ aufert dño volẽti repetere seruũ suũ factũ monachũ. xvij. q. ij. si q̃s incognitus. Cogit adire forũ: q2 sine lñia prĩs absentis filius causam agere potest. ff. de iudi. si longius. Cõseruat ius dñorũ: in possessione turbata dño absente. C. si per vim vel alio modo. l. j. vbi admittitur ad possessionẽ turbatã recuperandã seruus vel amicus qui al's nõ admitteretur de iure. Sed qualiter ꝓcederetur in hoc casu restitutionis dato ꝙ pars citata nõ veniat / nũq̃d põt ꝓcedi ad testiũ receptionẽ vel diffinitiuã sententiam sup ipsa restitutione? Uidetur ꝙ non. q2 litis contestatio in h faciẽda est. s. de offi. iudi. c. ij. ff. de mino. papinianꝰ. §. vlt. sꝫ lite nõ cõtestata testes nõ sunt recipiendi. ĩ. vt lit. nõ cõtest. per totũ. Et hoc innuitur hic ex eo qđ dꝛ quãtũ de iure ⁊c. cũ al's lit. cõtest. citari debeat vt si nõ venerit / ad sñiam ꝓcedatur. qual'r h fieri debeat dictũ est. s. de offi. iudi. c. ij. Sed cõtra videt ꝙ ad sñiam ꝓcedi nõ possit. ff. de mino. in cause. §. j. et. C. si vt se ab here. absti. aut. si oẽs. Solu. hec contrarietas habetur. s. de offi. iudi. c. ij.

† Dicit ho. prima vice non mittitur ꝑemptoriũ sine iusta cã exp̃ssa: vt q2 citatio nõ est facilis: vt hic al'as posset appellari. remittit de dila. c. j. ⁊ ꝓut dicit vbi fit hoc ex causa solẽt tres termini in vna citatione ex primi. de testi. co. c. ij. Jo. an.

Sũmariũ. Suscitata. ¶ Si restituatur in integrũ cõtra sñiam is ꝯtra quẽ est presumptio: mãdatur sñia executioni prestita cautiõe de restituẽda re: si priꝰ ꝯdẽnatꝰ in h iudicio preualeat.

Diuisio. Diuiditur in quatuor ptes. Nã pria ponit decisam facti narrationẽ. Scda ibi: nos intellectis. ipsius diffinitionẽ. Tertia ibi: sñia. restitutionis petitionẽ. Quarta ibi: ne vero. ipsius cõcessionẽ cũ certa ꝓuisiõe. Ab.

¶ Casus. Inter epm burgeñ. et monasteriũ ouieñ. vertebatur questio super q̃ttuor articulis / ⁊ sup q̃busdã decimis monasterio acq̃sitis per quantã transactionẽ que cõmissa fuit q̃busdã iudicibꝰ corã q̃bꝰ ꝓcessũ fuit ⁊ conclusum in cã. Tãdẽ causa super his delata fuit ad dñm pa. Auditꝭ que cũq̃ ptes ꝓponere voluerũt: papa ꝯdẽnauit monasteriũ sup q̃ttuor articulis predictis lata sñia sup ꝓdictis articulis dũmõ pa. vellet sup decimis proferre sñiam sup q̃bꝰ coram iudicibꝰ fuerat in cã conclusum. ꝓcurator mõasterij petijt bñficiũ restõnis ĩ integrũ ad ꝓbandã ꝓscriptionẽ tã sup q̃ttuor articulis ꝓdictis: q̃ etiã sup decimis ꝓdictis acquisitis monasterio per transactionẽ. ⁊ dñs pa. dicto procuratori restitutionis bñficiũ sup dictꝭ articulis ꝯcessit. Ne vero ꝑ excogitatã maliciã (sicut ex q̃busdã presumptiõibꝰ videbatur) effectũ sñie in dãnum epi cõtingeret ĩpediri: ⁊ ne monasteriũ ꝑ executionẽ detrimẽtũ ĩcurreret: ꝓpter diuersas presumptiones dñs papa eq̃tate pẽsata ita ꝓuidit: vt predicta sñia executiõi mãdetur añ aliquã ꝓbationẽ: ita tñ ꝙ sufficiẽtẽ ꝓstet cautionẽ eps burgeñ. ꝙ si monasteriũ obtinuerit in cã: oĩa q̃ ꝑceperit occasiõe ipsiꝰ sñie monasterio restituantur. ¶ Nota ꝙ eccl'ia restituitur ad ꝓbandam ꝓscriptionẽ post sñiam et ante sñiam / lꝫ sit in cã cõclusum. Itẽ propter ꝓsumptionem sñia mandatur executioni que al's mãdari nõ deberet. et hoc de equitate / ⁊ non de rigore.

¶ Glosa sequens recitetur per contrarium.

e ¶ Monasteriũ ouieñ. Hic fertur sñia ꝯ monasteriũ. si. ĩ. de cens. sopite. alibi ĩ ꝑsonã ꝓcuratoris siue sindici. s. de elec. q̃relã. vbi de hoc ⁊. ĩ. de capel. mona. dilectꝰ. Sed eccl'ia nõ multũ curat de illa solẽnitate: sicut nec facit differentiã inter procuratorem ⁊ sindicũ ex quo constat de potestate tradita. s. de procu. petitio. Uel dic cõdẽnari monasterium in persona procuratoris. B.

f ¶ Decimis. Sup q̃bꝰ iã cõclusum erat in causa. si. s. e. auditis.

g ¶ Per transactionem. Id est amicabilem cõpositionem. s. de transac. c. ij. et. ĩ. de deci. ex multiplici.

h ¶ Postulauit. Iste fuit ꝓcurator cõstitutꝰ ad cãm ⁊ sñia lata ꝯ monasteriũ postulauit in integrũ resti. ⁊ obtinuit. Sed ꝯ videtur dicere lex: q2 sine spãli mãdato ad hoc ꝓcurator non admittitur. ff. de mino. illud. §. si talis. ⁊. ĩ. c. ꝓxi. Põt dici ꝙ lex illa locũ hꝫ: cũ restitutio principaliter postulatur. vt. s. e. cũ ex lrĩs. nõ tñ ꝑ illũ ꝯtra quẽ lata fuit sñia / vt tũc exigatur spãle mãdatũ ad hoc. sed qñ incidẽter postulatur restitutio sicut hic: lꝫ post sñiam sup quibusdã: q2 incontinenti post sñiam ante factã executionẽ ⁊ per eũ qui factꝰ erat dñs litis per contestationẽ intelligitur incidenter factũ: et super quibusdam q̃ petebantur ante sñiam: vnde ꝓcurator ad cãm constitutꝰ bene potest petere restitutionẽ sup articulo incidenti. s. eo. auditis. quia omnia que ad causam instruendã faciũt / sibi concessa intelliguntur. ar. ff. de procu. ad rem mobilem. et. l. ad legatum. ⁊ ar. ad hoc ff. e. ti. q̃ ꝓprio. §. item queritur. ar. ad hoc. s. eo. auditis. et si. C. eo. ita demum. † et. ff. an per alium cau. ap. exer. pos. l. ij. Ar. contra. C. de ap. si actor. et quia hic locum nõ habebat appellatio necesse habuit recurrere ad beneficiũ restitutiõis: si potuisset appellare iure cõi poterat ꝓscriptionẽ ꝓbare siue aliã exceptionẽ ꝑẽptoriã. ĩ. de fi. instru. c. cum Johannes. ⁊. C. sen. rescin. non pos. l. ij.

Restitutio an possit peti ꝑ ꝓcuratorem.

† Exceptio milicie non opposita cõtra procuratorẽ ante lite ꝯtestatã. etiã ĩ causa appellationis opponi non potest. Jo. and.

i ¶ Sententie. Hoc regulare est vt sententia mandetur executioni: nõ obstãte aliqua exceptione. vt. ij. q. j. sicut. nisi incontinenti ꝓbetur exceptio. ĩ. de testi. veniẽs. ⁊. ĩ. de resti. spo. litteras. in fi. ⁊ ĩ quibusdam casibus qui notantur. xj. q. iij. cum apud. Item licet incõtinenti velit quis probare exceptionem suam: si tamen est presumptio contra ipsum ꝙ maliciose excipiat primo mãdabitur sententia executioni: vt hic. deinde si q̃d velit proponere nõ in modũ ex-

in h resedit: vt an data sit restitutio: an dãda[a] ꝯ ꝑmissam sñiaꝫ: ꝑtibꝰ pñtibꝰ decernatur: q̃rũ assertione[b] merita cãꝝ pẽdunt. ¶ Quocirca mãdamꝰ q̃tenus vsq̃ ad festũ bti luce: vl' ĩ ꝓpriis ꝑsonis: vel ꝑ idoneũ rñsalẽ nr̃o vos conspectui pñtetis: ꝙ dicta sñia retractari nõ debeat (si poteritis) ostẽsuri[c]: vel si forte exigẽte iusticia fuerit retractãda: vel ꝑ vos: vl' ꝑ rñsalẽ idoneũ appareatis sufficiẽter ĩstructi: vt in ꝓncipali negocio canonice ꝓcedatur: ꝑ certo scituri: ꝙ cũ ꝓpter multã locoꝝ distantiã[d] nõ possit ad vos sine magnis laboribꝰ et expẽsis sepius hr̃i recursus: si ad premissum terminũ quẽ vobis ꝑemptoriũ assignamꝰ: iiũcta vobis cõtẽpseritis adiplere: nos nihilominus in ip̃o negocio quãtũ de iure poterimus procedemus. I dem.

¶ Petitio restõnis in itegrum ꝯ sñiaꝫ suspẽdit regulariter executionẽ sñie in euẽtu istiꝰ cãe restõnis: fallit si cõtra petẽtẽ restitutionẽ est ꝓsũptio malicie ꝙ cã differẽdi executionẽ hoc petat: quo casu executio fit ꝓstita cautione de restituendo si petẽs restitutionẽ obtinebit i cã. h. d. ſm mẽtẽ iũcta glo. pe. ⁊ in h vltimo est iste tex. valde singl'aris respectu vtriusq̃ iuris.

Cap. vj.

Suscitata super diuersis articulis: iter burgeñ. episcopũ ⁊ ouiense monasteriũ questione: ⁊c. ĩ. ¶ Nos intellectis que vtraq̃ pars ꝓposuit corã nobis sup q̃ttuor articulis prenotatis: monasteriũ ouieñ[e]. iusticia cõdẽnauimꝰ exigente ¶ Sñia ṽo lata: ꝓcurator monasterij ad ꝓbãdã ꝓscriptionẽ factã tã sup q̃ttuor articulis ꝓnotatis: q̃ etiã sup q̃busdã decimis[f] ꝑ trãsactionẽ[g] acquisitis: restitutionem in integrũ noĩe mõasterij postulauit[h]: quã eidem duximus indulgendã: ⁊. ĩ. ¶ Ne ṽo ꝑ excogitatam maliciam (sicut ex presumptionibꝰ pluribus videbatur) effectum sñie in dãnũ epi contingeret ipediri: neve monasteriũ ꝑ executionẽ sñie[i] ꝓpter diuersas suspitio-

ceptionis: sed in modū actionis audietur. j. de appel. constitutus. in fi. ⁊ j. de accu. accedēs. sed ⁊ hoc ibi non dr: imo defecerat in quibusdā exceptionibus: nec dicebat q̄ al's vellet ꝓponere. vt. C. ad l. cor. de fal. satis aperte. ⁊. C. de edic. diui adri. tol. l. ij.

a ¶ Detrimentum. Quia delictum persone ⁊c. xvj. q. vj. si epm.

¶ Gl. se. re. p̄ ꝯriū cui dat simile: ⁊ sol. cui sigt contrariū ⁊ respondet.

b ¶ Pēsata. Hic pfert eq̄tas iuri. C. d iudi. placuit. s3 hoc contingit ꝓpter presumptionē: cum al's de iure cōi postulata restitutōe in integrū oīa in statu suo esse debent donec restitutio finita sit. C. de in integ. resti. postulata. l. vna. Sicut appellatiōe iterposita nil est innouandū. ff. nil. inno. ap. pen. iterposita. l. vna. et. ij. q. vj. §. appellatione interposita. S3 cōtra de transac. c. vlti. vbi dr q̄ ius fuadū est. vbi vero ius deficit: equitas seruāda est Sed presumptio soluit cōtrarium.

¶ Glosa seq̄ns allegat similia et arguit.

c ¶ Cautionē. Hoc generale est vbicūq̧ in dubio aliq̄s admittit q̄ ipse qui admittit prestabit cautionē. C. de leg. si in fraudē. † C. de peti. here. l. vlt. j. rn̄so. ff. de rei ven. is a quo. et. l. seq. ff. vt legatorū vel fideicō. seruā. causa caueat. l. postq̄. §. j. ff. de dā. infec. pretor. in ꝑn. ar. j. ne lite. pen. ecclesia sancte marie. Item. ar. est hic q̄ cautio sit prestanda ab eo qui mittitur in pos. causa rei seruan. de fructib⁹ restituendis si suspectus est. j. de sequestra. c. ij.

† Uide de appell. sup eo. j. super glo. vlti. Jo. an.

† al. iter eos.

a nes icurreret detrimētum[a]: nos b eq̄tate pēsata[b]: iure duxim⁹ prudēdū: vt āte oīa supradicta snīa executiōi mādetur: ⁊. j. Volum⁹ nihilomin⁹ et mādamus: vt ab epo ipo recipiat idoneā c cautionē[c]: q̄ si mōasteriū in cā ipa preualuerit: vniuersa q̄ medio tpe snīe ipsi⁹ occasiōe ꝑcepit: monasterio rstituat mēorato. Hono. iij. archiepo⁊ capitulo brachar.

¶ Post perēptoriū non audit ecclīa de iure cōmuni: audit tamen per beneficiū restitutionis in integrū. Capitulū. vij.

Coram felicis me. J. papa pre. n. lite īter archiepm toletaū. ⁊ te frater archiepe sup d ꝑmatia[d] solēniter cōtestata: fuit perēptori⁹ terminus assignat⁹: et. j. ¶ Verū elapso termino constituto: post expectationē nō modicam: cōparuerūt ꝓcuratores e vestri[e]: sed q̄ nō attulerāt deposif tiones testiū ⁊ alia munimēta[f]: dilationē cū instātia postularūt ¶ Postq̄ vero cōtra eos † interlocuti fuimus sup dilatione peti-

g ta[g]: tandē indulgeri ecclesie brachareū dilationem ꝓpter instructionē cause p̄ auxiliū restitutionis in integrū postularunt: exhibentes sup hoc ex pte vestra speh ciale mādatū[h]. ¶ Nos autē vsq̧ ad octauas pēthecostes: p̄ restitutionis beneficiū: id vobis dui ximus[i] indulgendū. Greg. ix.

¶ Restituitur minor in eo q̄ cōtraxit vel omisit si probat exinde se lesum ⁊ sit infra tpa restitutionis petende. Caplm. viij.

Constitutus in nostra presentia magister Guil. p̄ se k ac fratre[k] suo. J. canōico parrosineū. exhibita nobis petitiōe mōstrauit: q̄ cum eis in minori cōstitutis etate: ac eorū matre (cul ius successores[l] existunt) rebus humanis exempta: quondā. G. pater ipsorum quasdā possessiom nes vtriq̧[m] † cōes q̄busdā vendidit p̄ quadā pecunie quātitate: ac (vt huiusmodi vēditio robur firmitatis haberet) emancipan uit eosdem[n]: et fecit eos contractui ꝯsētire. Quare supplicauit

¶ Glosa sequens signat contrarium: et soluit.

i ¶ Duximus. Et ita aliquid cōcedit hic vna via quod alia via denegat. j. s. de ꝓcu. tue. cū suis cōcor. ibi positis: s3 illa intelligitur de iure cōmuni: vt si i iure cōi aliquid vna via prohibet: ⁊ alia via eodem iure debet prohiberi. hic vero secus.

Uia vna cōceditur q̄ alia denegatur.

Diuisio.

Constitut⁹. ¶ In prima ponit parts petitio. super q̄ scdo dat iudices ibi: quo circa. Ab. si. ¶ Casus. Pater ⁊ mater mgrī vuil. et ioānis fratris ipi⁹ canonici prosineū. habebāt quasdā possessiões cōes matre ipsorū defuncta cui succedere debet. G. pater ipsorū eis in minori etate ꝯstitutis possessiones p̄dictas vtriq̧ cōmunes vēdidit p̄ certa pecunie quātitate: et q̄ vēditio hui⁹ nō valebat pro ea pte q̄ ex successiōe materna fratres cōtingebat predictos: emācipauit eosdē/ et fecit eos cōtractui cōsentire: ꝑterea consuetudo ē in prosineū. mūicipio q̄ si aliq̄s vēdat possessiones suas alicui extraneo a ꝯsāguinitate sua/ ille q̄ est ꝑximior vēditori vsq̧ ad annū ⁊ diē a tempore vēditiōis pōt offerre preciū emptoribus: ⁊ illi tenent recipere pciū ⁊ restituere rem precium offerēti. magister vuil. p̄ se ⁊ Jo. fratre suo accessit ad dn̄m pa. ⁊ exposuit ei predicta petens a dn̄o pa. cū adhuc existerent infra tp̄s ad obtinēdū beneficiū restōnis in integrū vt venditionē predictā ꝓ ea portione que ex successione materna cōtingebat eosdē: faceret nūciari nullā: vel p̄ beneficiū restitutionis in integrū ꝯ ipam venditionē subueniret eisdē in alia portione: paterna petebāt sibi p̄ idē beneficiū subueniri tāq̄ ꝑximiori bus ad offerendū preciū emptorib⁹ iuxta cōsuetudinē municipij prosineū. q̄d hacten⁹ omiserūt: cū in hoc enormiter ledant: ⁊ ipi parati sunt offerre preciū emptorib⁹: vel eo⁊ heredibus. Un̄ mādat pa. quibusdā quaten⁹ si p̄missa inuenerint eē vera: venditionē predictā quo ad partē q̄ ipsos cōtingit ex successione materna denūcient esse nullā si in ea iuris sollēnitas est omissa: vel si fuit seruata et eos cōstiterit esse lesos tam super illa: q̄ sup alia portione paterna in integrū eosdē restituant: dū tn̄ q̄d offerūt: duxerint faciēdū. ¶ Nota q̄ frater ꝓ fratre sine mādato admittit ad ipetrandū. Itē si iuris sollēnitas in cōtractu minoris nō seruat: null⁹ est contractus in preiudiciū minoris: idem est in cōtractu ecclesie. Si vero iuris sollēnitas interuenit: ⁊ lesus sit minor vel ecclesia: subuenitur eis per beneficium restitutionis in integrum.

† al. vtriq̧.

Diuisio. Coram felicis. Prima pars narrat factū. Scda iterloquitur ibi: nos autē. ¶ Casus. Inter archiepm bracarē. et archiepm toletaū. corā innocē. sup iure primacie questio vertebat lite inter predictos archiepos contest. corā ipo. cām cōmisit quibusdam iudicibus vt ipsam causam sufficiēter instructā remitterent ad apostolice sedis exameē ptibus terminū pemptoriū assignando in quo cū oīb⁹ munimētis p̄q̄ causa istrui possit/ sedi ap̄lice se presentent sentētiam audituri. termino vero elapso post lōgā expectationem cōparuerūt ꝓcuratores archiepi bracarē. sed q̄ nō portauerant depositiones testiū et alia munimēta dilationē ad hoc faciendū postularūt. pa. interlocutus fuit q̄ sup h audiēdi nō erant: cū ad hoc sibi termin⁹ pemptori⁹ assignatus fuisset. ipsi petiuerūt ad hoc se admitti p̄ beneficiū restitutiōis: exhibētes sup hoc spāle mandatū. vnde papa ho. dedit illis dilationē vsq̧ ad octauas pēthecostes per beneficiū restitutionis. ¶ Nota dilationē dandā per beneficiū restitutiōis ad depositiōes testiū/ ⁊ alia munimēta portanda q̄ in termino constituto fuerant admissa.

d ¶ Super primatia. Et patriarchatus vna tm̄ dignitas est: licet nomina sint diuersa. xcix. dist. c. j. et. ij.

e ¶ Procuratores vestri. Et ita ad vnam causam plures ꝓcuratores dari possunt. de hoc dictum est. s. de procu. non iniuste. et. j. de test. insuper.

Munimenta. f ¶ Munimēta. Munimēta dicunt q̄b⁹ cā munit ⁊ instruit vt testes: instrumenta: cōfessiōes: et q̄cquid aliud quod adiuuet cām.

g ¶ Petita. Denegando ipsam eis. vt. j. patet.

¶ Glo. se. ponit octo casus in q̄b⁹ requirit speciale mādatum.

h ¶ Mādatū. In hoc casu nō videt ḡnale sufficere mādatū ꝓcuratoris simpliciter constituti ad cām. ff. de mino. illud. ‡ §. si talis. Et quidā alij casus sūt in quib⁹ nō sufficit ḡnale mādatū: vt in cā suspecti tutoris. ff. de ꝓcu. nō solū. §. vlti. Ali⁹ q̄n aliq̄s reliqt duos ꝓcuratores omniū rerū suarū: tunc alter ab altero nō pōt exigere sine spāli mādato. ff. de ꝓcu. qui duos. Ali⁹ ē i interdicto de liberis exhibendis. ff. de lib. exhi. l. iij. ff. de ꝓcu. pomponi⁹. in prin. Quintus est in transactione. ff. de ꝓcu. mādato. et in alio casu ꝓcurator nō pōt deferre iuramentū sine spāli mādato vel recipere. ff. de iure iur. iusiurandū. §. ꝓcurator. et in acceptilatione. ff. de accepti. l. iij. de hoc dixi. s. c. p̄xi. qualiter locum habeat in alio casu exigit speciale mandatum. s. de rescrip. nōnulli.

‡ Ex hac. l. arguit Jo. ij. q. v. qua de cā. q̄ generali mandato nō delegatur dispensatio. ⁊ de hoc in spe. ti. ij. §. ꝯsequenter ver. ḡnalit.

¶ Glosa sequens recitetur per questionem.

k ¶ Fratre suo. Et merito cū sit coniuncta persona. s. de rescrip. nonnulli. ⁊ etiam ad agendū admittit. dū tū cōtraria voluntas nō appareat. ff. de ꝓcu. sed he persone. ⁊. l. pōponius. §. vlti. ⁊ in causa restitutionis non admitterect ad agendū: nisi constaret de volūtate ipsius. ff. de mino. patri. j. responso.

l ¶ Successores. Q̄ filii⁹ succedit etiā matri ab intestato † siue ex testamento. C. de bo. ma. l. j. pater vero habet vsumfructū in cuius potestate est qui omnē diligentiā tuēde rei debet habere: alienare tamē rem filij vel donare non potest. C. eo. ti. l. j. et. ij.

† Ex senatusconsulto orficiano et si alieno iuri sit subiect⁹ ꝑfertur ꝯsāguineis mris et eadē rōe succeditne pos ⁊ ꝓnepos auie et ꝑauie mat ne: nec oīno repellit l3 sint vulgo q̄siti: vel passi minimā capitis diminutioē. insti. de senatuscō. orfi. j. rn̄so. et. §. j. ⁊. ij. ⁊. C. e. l. j. bm̄ Phi. io. ā.

¶ Glosa sequens signat contrarium: et soluit.

m ¶ Utriq̧ cōes. Sc3 p̄ri ⁊ matri q̄s possessiones de cōi pecunia emerūt. s. j. de dona. iter vi. ⁊ vxo. significauit. S3 ꝯ videt: q̄ q̄cq̄d h vxor totū ꝓsumit esse de bonis mariti. C. de dona. inter vi. ⁊ vxo. si vxoris. et. ff. de do. inter vi. ⁊ vxo. quint⁹ muti⁹. Illud verū ē q̄n nō ꝯstat vn̄ res ille ꝓcesserūt: sed hic cōstat vt dixi de pecunia cōi empte vel vtriq̧ cōiter legate fuerūt: ⁊ hoc certum erat.

n ¶ Emancipauit eosdem. Hoc ideo dicit q̄ dū filius est in potestate patris alienare vel al's disponere de rebus suis non potest: nec agere pro his: nec ei tunc temporis currit prescriptio. vt. C. de bo. ma. l. j. et. C. de anna. excep. l. j. §. vlti. Ideoq̧ emancipauit eos vt consentirent et ratam haberent venditionem eādē quo ad partem maternam in qua debebant succedere matri.

a ¶ Ut vel venditionē. Quatenus cōtingebat eos de bonis maternis in alia parte quo ad partem patris petebāt restitui ad ius offerendi preciū: τ si venditio de bonis maternis teneret petebant restitui similiter contra eam.

b ¶ Nullam. Quasi factam a minore .xxv. an. si iuris solēnitas nō fuit seruata.

c ¶ Uel cū. Supple si iuris solēnitas fuit fuz ra in venditione.

d ¶ Tps. s. quatuor annorū. C. de tēp. in integ. resti. l. vlt. est τ h̄ ar. q̄ vltra quadriēniū non detur restitutio. B.

e ¶ Cōsuetudinē. Cōsuetudo erat approbata illi⁹ loci q̄ si q̄s rē cōmunē cū alio: vel rē suā venderet extraneo vel alicui magis remoto q̄ ꝓximior est illi alienanti a tpe contractus vsq̄ ad annū τ diē τ post potest offerre precium emptori quod soluit pro re illa: τ ille teneť recipere ꝑcium et restituere rē: τ isti fratres omiserāt offerre preciū infra annū et diem ꝓ re patris alienata: cum ipsi essent ꝓximiores: τ ad hoc offerendum petebant restitui vt rem patris rehaberent.

Consuetudo p quā cōsanguinei retrahūt res extraneis alienatas.

f ¶ Debita iuris solēnitas. Ut si habebant curatorē τ ei⁹ auctoritas non interuenit: ipso iure nulla fuit vēditio. C. de in integ. rest. minorum. si curatorē. τ si decretū nō interuenit: siue auctoritas ꝑtoris nō tenet venditio seu consensus subsequēs: q: tutor et curator alienare rē minoris sine auctē pretoria nō pōt. C. de predi. mino. si decre. nō aliena. l. j. τ. ij. τ. l. minorū. τ. l. siquidē. τ in plurib⁹. ll. ibidē. Si vo isti nullū habebāt curatorē τ cōtraxerūt vel consenserūt auctē pretoris venditiōi facte a patre obliganť. sed si lesi sunt† restituunť. vt. l. ꝑdi. si curatorē. in fi. τ ita si solēnitas iuris est omissa nulla fuit vēditio. τ sic etiā nulla ꝓnunciabitur si solēnitas seruata fuit: τ ꝓbauerit se lesos restituenť tam contra venditionem contingentem ipsos ex successione materna q̄ etiam ad ius offerendi in venditione paterna

Distinguit.

† Ledit minor aut ī iudicio aut in ɔtractu. de hoc .lxxxvij. di. irreligiosū. jo. ā.

g ¶ Constiterit. Probabunt ergo isti se minores τ lesos: al's non audirenť. ff. de iureiu. nam postea. §. si minor. quo ꝓbato restituētur tam contra venditionem q̄ ad ius offerendi.

a vt vel vēditionē[a] eandē mādare b c mus nunciari nullā[b]: vel cū[c] ad d huc existāt īfra tps[d] ad obtinendū bñficiū in integrū restōnis indultū: τ infra annū τ diē a tpe cōtract⁹ ipis tāq̄ ꝓximiorib⁹ ɔpeteret super illa portione ius offerendi emptorib⁹ precium: iuxta municipij parronesi. consuetudi e nem[e] approbatā: quod hacten⁹ omiserūt: dignaremur eis super vtroq̄ (cum in h̄ nō modicū lesi noscanť: τ emptorib⁹ portionis eiusdē vel eoꝝ successorib⁹ ꝑciū sint offerre parati) ꝑ idē bñficiū subuenire. ¶ Quocirca mādam⁹ q̄ten⁹ si ꝑmissa iueneritis vitate subnixa: vel vēditionem ꝑdictā quo ad partē ex successione materna ipsos ɔtingentē: nullā nū f ciare curetis: si in ea debita[f] iuris solēnitas est omissa: vel si forsitā interuenerit τ eos lesos esse ɔsti g terit[g]: tam sup ea q̄ sup residua portōe: dum tñ q̄d offerť duxerit faciendū: auctoritate nr̄a in integrū restituere studeatis. Idem.

¶ Restitutio in itegrū postulāda est ab ordiario administratōez habēte vel a delegato ab eo: siue hec cā sit spāliter delegata: siue icidat in cā generaliter cōmissa. Ab ordiario vo administrationem nō hñte: vel a delegato peti nō dz nisi veniat incidēter in cā. Arbiter aūt de cā restitutionis nō cognoscit: nec pōt assumi in maioribus causis. Ca. ix.

Causa restitutiōis in integrū: corā iudicib⁹ ordiarijs ad b ministrationē habētib⁹[h] vel delegatis ab eis tractari poterit τ fi i niri: siue h̄ ipis delegatis[i] spāliter demādatū fuerit: siue in ɔmisso eis negocio contingat incidere hmōi q̄stionē. ¶ Delegati vo ab ordiarijs q̄ administrationē nō ha k bēt[k]: sz tm̄mō facultatē iudicādi seu arbitri: de hac cā cognoscere nequeunt: nisi corā eis mota fue l rit incidēter[l]. ¶ In matrimonia m li[m] quoq̄ cā / liberali / vel criminali: cū maiores iudices exigāt: arbiter nequit assumi. Idem.

¶ Restitutio denegata ecclesie vlteri⁹ sibi nō cōcediť: nisi ex noua cā: restituiť tñ ad appellandū a sñia denegationis. Caplm. x.

a Beneficio restitutionis in integrū ecclie tue in alio

Diuisio.

Causa restitutionis. Tria sunt dicta ꝑncipalia. Scdm ibi: delegati. Tertiū ibi: in matrimoniali. Abbas si. ¶ Casus. Quia beneficium restitutionis extra ordinariū est: τ nō datur nisi deficiente iure cōmuni dubitari poterat quis dare possit beneficium restitutionis. τ ideo pa. ostendit in capitulo isto qui iudices h̄ facere possint hoc modo. Quidam sunt iudices ordinarij habentes administrationē: isti possunt causam restitutiōis in integrum examiare ac finire. Item delegati ab eis hoc idem facere possunt / siue hoc ipsis delegatis cōmissum fuit specialiter: siue in ipo negocio incidat questio restitutiōis. Item quidam alij sunt ordinarij nō habētes administrationē. τ arbitri de hac causa cognoscere nō possunt: nisi coram eis mota fuit incidenter: in fine dicit q̄ in causa matrimoniali / liberali / τ criminali / arbiter assumi nō potest: cū huiusmodi cause maiores iudices exigant. ¶ Nota q̄ arbitri incidenter cognoscunt de causa restitutionis. Item in tribus casib⁹ hic signatis: arbiter assumi non potest.

¶ Glosa sequens recitetur per questionem.

b ¶ Habentibus. Sicut est eps: prās: τ hmōi. et alij etiā minores ordinarij cōtentiosam iurisditionē habētes qui presunt alicui vniuersitati qui habent administrationē cū iurisditione. ff. de postu. l. j. §. vlti. et. C. vbi τ apud quos. l. vlti. xj. q. j. de persona. ff. quod cuiusq̄ vniuer. l. vlti. et alij etiam minores ordinarij cōtentiosam iurisditionem habentes.

¶ Glo. se. obijcit et soluit: solutioni opponit: τ tripliciter respōdet.

i ¶ Delegatis. Et sic delegati ab ordinarijs hoc edicto pñt cognoscere de cā restitutionis: siue ꝑncipaliter mandeť eis siue incidenter eis ɔtingat q̄stio restōnis: τ multo forti⁹ delegat⁹ a ꝑncipe sicut hoc totū tradiť. C. vbi et apd̄ quos resti. in integ. postu. l. vlt. que ponit totū tenorē hui⁹ decre. Sed videť q̄ esse non possit: scz q̄ ordinari⁹ possit alij demandare cognitionē istā: cū in integrū restitutio cause cognitionē desiderat. ff. de in integ. resti. l. iij. et. s̄. e. tū ex l'ris. et. ff. de mino. in cause. §. cā. sed q̄ officio iudicis cā cognita expediunť: alteri demādari nō pñt. ff. de offi. ꝓcon. nec q̄cq̄. §. vbi decretū.† So. restitutio ī integrū ɔpetit iure magistratus: τ trāsit cognitio restitutiōis siue specialiter siue gñaliter cōmittatur. C. vbi τ apud quos. l. vlt. sed ea q̄ ɔpetūt iure mgr̄at⁹ delegātur. de offi. ei⁹ cui man. est iuris. l. j. j. rñ. Sed cōtradicit lex: q: ea q̄ magis sunt imperij q̄ iurisditionis magistrat⁹ facere nō potest: sed restituere est magis imperij q̄ iurisditiōis: ergo nō ꝑmittiť mgr̄atib⁹. ff. ad munici. ea q̄. ergo multominus pñt delegare. Potest sic responderi. oīa que ɔpetūt iure magistratus delegari possunt: sed non oīa q̄ delegant specialiter ɔpetūt iure mgr̄atus: vt in hoc exēplo. τ in mero imperio cui⁹ cognitio spāliter demandať si contingit ꝑsidem abesse. vt in l. predicta. ff. de offi. ei⁹ cui man. est iuris. l. j. Ut dic. pōt delegari nō cuilibet: sed mgr̄atui municipali. Ueri⁹ ē q̄ hodie hmōi cognitio possit delegari. vt. in. l. C. vbi et apud quos. l. vlti. et hic et. l. ea que corrigitur.

† Dicit gof fre. illō gñale. fallit in restitutiōe mioꝝ ꝓpť ipsi⁹ fauorē vel lz requirat cāe cognitionez: nō tñ decreti interpositionem. Jo. andree.

¶ Glosa sequens recitetur per questionem.

k ¶ Administrationē nō hñt. Ut illi q̄ danť a pricipe ad aliqua officia exercenda: puta vt cognoscāt de appellatiōib⁹ vel de sententijs / vel etiā de alijs q̄stiōib⁹: si q̄ volūt se subijcere eoꝝ iurisditioni pñt cognoscere de in integ. resti. τ de alijs causis: sed neminē cōpellere pñt corā se litigare. τ de talib⁹ pōt itelligi. ff. de iudi. l. j. ver. vel aliā iurisditionē τc̄. C. de iudi. rem nō nouam. vel vt possint dare tutores et curatores vel emancipare. isti dicuntur ordinarij sine administratione a talibus delegati: τ arbitri de restitutione cognoscere nō possunt principaliter si directe agatur de restitutiōe: q: nec talis iudex sine administratione si esset ad h̄ elect⁹ a partibus posset cōmittere causam restitutionis / sed maiores tantū.

l ¶ Incidēter. Principal'r eni isti cognoscere nō pñt de restōne cū cā ista req̄rat maiores iudices q̄ hoc ex officio suo faciāt: si aūt inciderit q̄stio restitutiōis in negocio de q̄ cōpromissum est. vel q̄d est alijs delegatis ɔmissum pñt tūc de restitutione cognoscere. sic C. de iudi. quotiēs. τ. C. de ordi. iudi. l. j. vbi eni iudex cognoscit de cā status incidenter qui al's cognoscere nō valet. Nec diciť arbiter tūc facere extra ɔpromissum: q: hmōi restitutio nō est alia cā siue negociū ab eo de q̄ cōpromissū est: sz oriť ex illo et ei coheret de quo compromissum est: vtputa si omisit probationem: arbiter pōt de hoc cognoscere: vel de cōsimilibus que incidunt in causa.

¶ Glosa sequens successiue signat duo contraria: τ soluit.

m ¶ In matrimoniali. Cause eni mr̄imoniales ꝑ iudices discretos debent tractari qui ptātem habeant iudicādi. j. de ɔsan. τ affi. ex l'ris. et est expressum. s̄. de transac. c. vlti. vbi de hoc. Itē cā liberalis et criminalis maiores iudices req̄rūt. ff. de arbi. non distinguem⁹. §. iulian⁹. τ. §. de liberali.‡ vñ sumptū est h̄. Ar. ɔ. ff. de his qui no. infa. quid ergo. §. ex compromisso. vbi dicitur q̄ sententia arbitri nō infamat: vnde videť q̄ possit cōpromitti de crimine: q̄d dicit lex illa quid ergo. §. ex cōpromisso: nō intelligitur de famoso delicto: sed de tali q̄d nullo modo infamat: τ q: nō per oīa sententia est vt ibi dr̄: hic vero et in. l. non distinguem⁹. intelligiť de famoso delicto: de q̄ arbiter assumi nō potest. Item ar. ɔ. j. de presump. l'ras. sed ibi nō fuit simpl'r arbiter: q: retinuit sibi delegatā ptātē.

‡ Et ibi no. de cā monachatiōis vł ɔuersionis cōpromitti non posse. q̄d de cā alimentorū: et q̄d de cā tutele quā petit mať contra tutores testa. ī spe. de arbi. §. restat. v. sz nū q̄d ɔpromissum. et v. q̄d ī mť. Jo. and.

Beneficio. ¶ Casus. Lata fuit contra eccl'iam: a qua sentētia nō fuit appellatū: ecclesia ɔtra sentētiā illā petijt bñficiū restitutiōis in integrum: negata fuit restitutio. petijt iterū in alio

iudicio restitutionem. queritur vtrum debeat audiri? Respondet q denegari debet ecclesie beneficiũ restitutiõis preterq̃ ad appellandum: nisi nouis defensiõibus ad hmõi beneficium sit admittenda: sed restitui debet ad appellandũ. Nota q contra sententiã latam in vno iudicio/non datur restitutio in alio iudicio nisi ad appellandum. Item que de nouo emergũt nouo auxilio indigent.

a Denegato. Si aliquis petat restitutionẽ in integrũ et ꝯ ipm lata fuit snĩa denegãdo restitutionẽ: si iterũ petat restitutionẽ denegari debet: tñ põt restitui ad appellandũ cõtra snĩam a qua nõ appellauit. qr denegata fuit restitutio vt hic dicit. et. C. si sepius in integ. resti. post. l. j.

a iudicio denegato/restitutio (preterq̃ ad appellationẽ omissam) videt eidẽ ecclie posse denegari: b nisi nouis defensiõib⁹ ad hmõi sit beneficium admittenda.

De alienatione iudicij mutandi causa facta.

Alexander tertius.

Is in quem facta est alienatio rei causa mutandi iudicij/cõuenitur per rescriptum impetratum contra alienantẽ. c. j.

Ex quorũdã relatiõe audiuim⁹ q cũ aliq lr̃as a nobis cõmissiõis impetrant aduersarij (vt mãdatum nr̃m eludãt) anteq̃ lr̃e ad iudicẽ pueniãt: vl' et postea pulsq̃ citet ab eis † i vocẽ appellatiõis prorũpũt c. et c. Nos igit ꝯ pdictã calliditatẽ et versutiã puidere volẽ d tes mãdam⁹ q̃ten⁹ si aduersarij eoꝝ p euacuando nr̃o mandato e taliť appellauerit: aut de possessiõe de q ꝯtrouersia f vertit: cõmutationẽ fecerit g: vel se maliciose duxerit absẽtãdos h: eos q i possessiõe se igesserunt. ap. cess. cogat sub vr̃o examie iuri et eq̃tati parẽ. O reg. ix. abbati sct̃i Nicolai et decano faresi. morineñ. dyoce.

Cleric⁹ cã mutãdi iudiciũ nõ dz recipere cessionẽ a laico. c. ij.

Ex parte scabinorũ hꝑretẽs fuit ꝓpositũ q inter laicos eiusdẽ loci questionib⁹ emergẽtib⁹ dirimẽdis p iudiciũ seculare: quidã clerici sibi dono vel pcio ab aliquib⁹ laicoꝝ ipsorũ cedi faciunt actiões: vt aduersarios ad eccl'asticũ forũ i trahant: et predã ex hmõi ꝯmertio assequãtur. et c. Cũ igitur cessiones et emptiones litiũ legitime phibeant sanctiões k: ita q iactura cae

b Nouis defensionibus. Tũc enim ꝓpter nouas defensiones itex audit. C. si sepi⁹ in integ resti. postu. l. j. l. ij. et l. iij. ex illis trib⁹. ll. sumptũ est qd hic dicit. Sed qliter intelligas q dicit nouis defensionibus. (Defensiones noue q dicũtur.) Noue dicũtur defensiones siue q tunc erant/sed allegate non fuerũt: quia occulte erãt: siue q postea emerserunt. († al. a iudicibus.) Sed quidam intelligũt de omissis primis tñ: quasi nõ possint de nouo alie superuenire: qd credo verius et ita propter nouas defensiones que tũc erant admittit iterũ ad beneficium restitutionis: nõ obstãte q in alio iudicio fuit denegatũ. Sed ꝯtra videt. qr ex noua causa recusat iudex post litẽ cõtestatã. s. de offi. dele. insinuãte. i. et. de excep. pastoralis. et. iiij. q. iij. §. si quis testib⁹. et q de nouo emergũt auxilio indigẽt. ff. de interro. act. de etate. §. ex cã. princeps vero etiã cõtra res bis iudicatas restitutionem i suo auditorio admittit. ff. de mino. minor aũt magistrat⁹. ar. s. co. tũ ex litteris. Itẽ videt q plures possint dari. ff. de mino. et si sine. §. restitut⁹. vbi sepi⁹ restitut⁹ fuit minor. Solu. Põt dici q illud spãle est in hereditate. vel etiã ibi non fuit denegata sed sepe cõcessa: puta petij restitui in integrũ que cõtra sententiã concessa fuit mihi: iterũ lata fuit sentẽtia contra me in principali. iterũ dabitur mihi in integrũ restitutio non cõtra primã sententiã: sed cõtra scdam. qd põt fieri nisi in casu. C. de bo. q libe. l. vlti. §. vbi autẽ. hic vero fuit denegata. vnde ammodo nõ auditur nisi noue defensionis et c. et est speciale quod dicitur in. §. vbi autẽ. propter paternam verecũdiam: et ne leges ludibrio fiant.

Cõtinuatio. Rub. De alie. iudi. Supra visum est de beneficio seu remedio restitutiõis p qd puidet lesis tã minorib⁹ q̃ ecclesijs et maiorib⁹ ex cã. Nũc ꝯpetẽti ordine annectit aliud remediũ p qd puidet illis i q̃rũ piudicio est fcta rei alieãtio cã futuri iudicij mutãdi. ab. De hac materia tractat. xj. q. j. c. vlti. et in multis capitulis.

Diuisio. Ex quorũdã. Prima pars narrat factũ: contra qd scđo prouidet ibi: nos igitur: et est casus singularis. Abbas. Casus. Aliqui ipetrant lr̃as ꝯtra aduersarios suos: aduersarij illi anteq̃ littere ad iudices pueniãt/vel etiã postea vt mandatũ aplicũ eludãt anteq̃ citent appellãt/aut ꝯmutationẽ faciunt de possessionib⁹ sup qb⁹ cõtrouersia verti sperat. significatũ fuit hoc dño pape. mãdat papa qbusdã q̃ten⁹ si aduersarij illorũ taliter appellauerint: aut de possessionib⁹ de qb⁹ controuersiã sperãt cõmutationẽ fecerint/vel si etiã maliciose se absentauerint: illos qui in possessionib⁹ se ingesserint: cõpellant sub eorum examine rñdere ap. remota. Nota q rescriptũ extendit ad eos de qbus in ipso mẽtio facta nõ fuit: et cõueniunt p illud: sed hoc est ꝓpter dolum et fraudem ipsorũ beneficio hui⁹ decre. Ber.

c Prorũpũt. Supple. vel possessiões super quibus cõtrouersia verti speratur in alias personas transferũt: vel maliciose absentãt vt patet inferius in textu.

d Volentes. Quia maliciis hominũ est obuiandũ. s. s. de rescꝓ. sedes. cũ suis concor. et. ff. de rei ven. in fundo.

e Taliter appellauerit. Tali appellatiõi nullaten⁹ est deferẽdũ: cũ nõ nisi a mãifesto guamine sit appellãdũ. i. de app. vt debit⁹.

f Vertit. i. verti speratur. al's ꝯtinet ad titulũ de litigiosis.

Glo. se. ponit ꝯ quẽ det h edictũ. itẽ q ad trãslationẽ possessionis ꝯtinet. Itẽ tria q in eo reqrunt. s. q sit iudiciũ futurũ: q dolo fiat et q intersit. Itẽ duos casus qbus cessat. signat ꝯtrariũ. et soluit.

g Cõmutationẽ fecerit. In trãsferẽdo seu alienãdo rẽ in aliã psonã cã mutãdi iudicij. Et ex hoc edicto datur actio tã ꝯtra alienãtẽ q̃ ꝯtra emptorẽ vt quẽ volueris poteris cõuenire. C. eo. ti. l. vna. cõtra alienantẽ dat actio in factũ ad interesse. ff. e. l. j. et. l. iij. §. op⁹. ✠. ex quib⁹. cõtra emptorẽ dat rei vẽdicatio vt hic. i fi. et. C. e. l. vna. Itẽ nõ solũ ad translationẽ dñij pertinet hoc edictũ/sed et possessionis. ff. e. l. nõ solũ. Itẽ nõ q tria necessaria sũt ad hoc vt ex h edicto actio cõpetat q sit alienatio facta cã mutãdi iudicij futuri: et nõ ei⁹ qd iam sit. ff. eo. ti. ex hoc edicto §. ait ptor. (Actio rõe alieãtiõis facte causa mutãdi iudicij cõpetit si tria cõcurrant.) Futuri iudicij iõ dr: qr si fiat alienatio rei litigiose incidit i edictũ de litigiosis. C. d liti. l. vl. et hoc debet fieri libello pncipi dato: et per eũ reo insinuato. in auc. ibi posita. C. de liti. tunc res alienari nõ pt sine pena litigiosi. vt. C. de liti. l. vlt. §. vt lite pen. eccl'a sancte marie. Itẽ q dolo fiat alienatio rõne loci et psone: qr potẽtiorib⁹ pares esse nõ possum⁹ et c. vt duriorẽ aduersariũ constituat etiã alterius puincie: et q mea intersit. ff. e. l. j. ij. et iij. in prin. et l. nõ solũ. §. hec actio. et dat ad interesse vt dixi de offi. iudi. q̃ti interest actoris. et si quas forte fecerit expensas vel aliã incõmoditatẽ passus sit. ff. e. l. iij. §. opus. in fi. et l. nõ solũ. in fi. Itẽ q ex necessitate alienat hoc edicto nõ tenet. ff. e. nõ solũ. §. si qs. † Itẽ si parat⁹ sit subire iudiciũ ac si possideret. ff. e. qr etiã. in fi. Itẽ notandũ q hic fit prorogatio iurisditionis delegate de psona ad psonã et inuita altera pte. et est ꝯtra id qd habes. s. de of. dele. p. et g. vbi dicit q delegata iurisditio non põt prorogari ad psonas alias q̃ i rescripto ꝯtineat: sed h est spãle i odiũ illoꝝ: qr eis iuris hoc fit cũ al's prorogatio fiat de ꝯsensu ptiũ s. de of. dele. de causis. et ff. de iudi. l. ij. §. si iudex. de hoc dictũ est. s. de of. dele. p. et. g. et est prorogatio iuris bñficio hui⁹ decre. cũ al's rescripta nõ possunt prorogari ad psonas q ibi nõ ꝯtinent. vt i. c. p. et g.

(† Ponit cã sũm in eo q ꝓpter iualitudinem: vel etatem vel occupationem aliquã litem i aliũ trãsfulit. Jo. an.)

h Absentandos. Qualiter cõtra tales sit procedendũ dicit. s. d offi. dele. consultationibus. et §. vt lit. nõ cõtest. qm. §. in alijs.

Diuisio. Ex parte. Due sunt ptes. Pria põit q̃relã. Scđa puidet ibi: cũ igit. Ab. Casus. Apud ypretũ aliqñ emergũt q̃stiones iter laicos eiusdẽ loci q dirimi debẽt p iudiciũ seculare: qdã clerici faciũt sibi cedi actiões ab aliqb⁹ laicis dono vel pcio vt aduersarios trahãt ad eccl'asticũ foꝝ. et sic predã ex tali ꝯmercio assequũt. scabini. i. officiales eiusdẽ loci significauerũt hoc dño pape. Unde sup hoc scribit qbusdã dicẽs q hmõi cessiões et emptiones litiũ phibent p leges: ita q iactura cause afficiũt illos q aduocãt sibi patrociniũ potẽtioꝝ. et odiose sunt hmõi cessiões: qr ex cupiditate pcedũt. vñ mãdat qbusdã q̃ten⁹ pdictos clicos ꝯpescãt ab hmõi pꝯũptiõe p cẽsurã eccl'asticã. Nõ h q clerici cõuenire possunt laicos corã eccl'astico iudice: sed hoc est de consuetudine illi⁹ loci. Ber. Glo. se. ar. duo et fi. sol. contrarium.

i Eccl'asticũ forũ. In h facit ad titulũ: qr p hoc mutat iudiciũ p ea ei q sequunt spectaret ad titulũ ne liceat potẽtiorib⁹: et ad titulũ mãdati. et sic materie legũ diuersoꝝ tituloꝝ h ꝯprehẽdunt. Itẽ ẽ hic ar. q clerici al's pñt laicos ꝯuenire i foro eccl'astico. Itẽ ar. ex hac decre. q clerici maiores reputant q̃ laici: et ẽ de ꝯsuetudine illi⁹ loci q clerici trahere pñt ad eccl'asticũ foꝝ laicos al's de iure nõ. Glo. se. de cessiõe actiõis distiguit. aut fit in vltima volũtate aut inter viuos ex pacto. scđo casu aut fit potentiori aut nõ potẽtiori: et hoc casu aut est dubitata aut idubitata: et scđo casu aut est vera/aut simulata/aut dubitatur.

k Sanctiones. C. man. l. pe. et vlti. Et no. q hmõi cessiones quãdoq tenent/quãdoq nõ tenent. Si cessio actionis fit in vltima volũtate tenet cessio. ff. de le. iij. nomẽ. et in casib⁹. C. mã. per diuersas. et l. ab anastasio. nisi res vel actio legata sit litigiosa. C. de liti. q̃cũq̃. et in aut. nũc si heres: sed legatari⁹ põt adesse liti ne colludat vt ibi dicit. Si ꝯo ex pacto siue iter viuos fiat cessio vel donatio potẽtiori nulla est: nec agere põt ille ex ea cessiõe: imo iactura cause afficiũtur q hoc faciũt vt hic dicit. et. C. ne lic. po. l. j. et. ij. et. l. fi. Si vero fiat cessio non potẽtiori. si actio sit dubitata. i. in iudicium deducta nõ tenet cessio: non tamen admittitur actio si agit ille q cessit i casib⁹

nō tenet. C. de liti. l. ij. et l. vlti. Si vero actio sit indubitata. i. nōdū ī iudicium deducta tenet. C. de here. vel act. vē. per to. Itē distigue vtrū etiā sit simulata: qꝛ tunc nulla est. C. plus va. qđ agi. per to. et dicit simulata si id actū est inter cedentē et illū cui fit cessio. Si vero dubiū sit an sit simulata vel vera ꝑsumit ꝙ sit simulata ex eo ꝙ actio pro parte donata/ ꝓ pte vendita videt. C. mā. l. vl. τ in tali casu nō agit is cui cedit nisi ad qđ dedit in supfluo. nec is cui cessit: nec is cui ceditur vt ibi dr. §. si quis. Idē ꝑsumit si modicū pcij dat: τ h̄ nō agit nisi ad id qđ dedit. τ ex q̄titate pcij simulata ꝑsumit. Item si dubitat an sit vera vł simłata ꝑsumit simulata in q̄ casu loqt. C. mā. l. pe. exceptis. qui busdā casib9 ibi positꝭ.

¶ Glo. se. reci. p duas. q. an ipso iure. et de quib9 potentioribus τc.

a ❡ Afficiant. C. ne lic. po. l. j. τ. ij. et dicas afficiant p sniam nō ipo iure. vt pꝫ p. l. predictā. C. ne lic. po. vbi dicit iactura cause mulctet. i. afficiat ꝑ sniam intelligēdū est. hmōi cessiones odiose sunt: qꝛ de vitio cupiditatis ꝓcedunt vt hic. et C. ne liceat po. l. vlt. Et not. ꝙ titul9 iste de alie. iudi. τc. intelligit de potētioribꝰ q̄ nō sunt ī aliqua dignitate siue administratiōe: sed titul9 ille nō liceat potentioribus ꝑrocīniū litigatoribus ipartiri: intelligit de potētiorib9 q̄ sunt in dignitate siue admīstratiōe ꝯstituti† τ eodē mō intelligit lex illa. C. qđ me. cau. si p īpressionē. τ tñ sub isto titu. īterserit breuiter naturā hui9 tituli ne liceat: et de natura illius tituli mādati vt dr in prima not.

b ❡ A ꝑsumptiōe. Sic pꝫ ꝙ clrici nō debēt recipe hmōi cessionē: qꝛ si simulata sit cessio nō valet. C. mā. l. pe. et si esset vera cessio vel datio ꝑsumit nihilominꝰ in fraudē facta et auaricie cā. clericī enī ab illicita negociatiōe ꝓhibent. xiiij. q. iiij. clerici. τ. c. canonū. qꝛ sic negociari iam facto clerico non licet. lxxxviij. dist. fornicari.

❡ Rub. de arbitris. ❡ Supra visū est de pparatorijs iudicioꝝ merito de ipsis iudicijs erat videndū. Sed qꝛ arbitria sūt redacta ad instar iudicioꝝ. vt. l. j. ff. de arbitris. ꝑmisit cōpilator istā rubricā. Ita cōiter continuat. τ in. C. τ. ff. seruat iste ordo. nā ꝑmittit ibi de arbitris: τ postea sequtur de iudicijs. Et qđ sit arbitrium dic vt no. p Inno. τ alios ī. c. q̄ntaualł ð iureiu. Ab. ¶ De hac materia tractat. ij. q. vij. §. arbitrari. τ. c. a iudicib9. τ. §. se. iij. q. vij. §. tria. ꝑpe fi.

S Ane. ❡ Casus. Statuit conciliū affricanum ꝙ si inter epos cā vertit/ et ipsi sup hoc voluerit eligere arbitros aut vnū eligant/ aut tres: quoꝝ triū sequnt sniam aut duoꝝ. ¶ No ꝙ arbitri ī pari numero eligi debēt. Ber.

¶ Glo. seq. reddit cām. et questionem soluit.

c ❡ Vn9 eligat aut tres. Vn9 vero aut tres sunt eligendi τ non duo: qꝛ res fere sine exitu futura est ꝓpter naturalē hoīm facilitatē ad dissentiendū. ff. de arbi. Itē si vn9. §. principaliter. tamē si cōpromittatur in duos: tenet arbitriū. et si non cōcordauerint cogēdi sunt vt vel concordent: vel tertiā personā assumāt vt ibidem dicitur. et. s̄. de offi. dele. c. suspitionis. §. vlti.

d ❡ Aut duoꝝ. Sufficit duoꝝ snia pn̄te tertio lꝫ ille dissentiat: eo vero absente nō vꝫ. ff. e. l. si in tres. nisi in cōpromisso exp̄ssum sit vt duo sine tertio ꝓcedant. ff. eo. non distinguem9. §. cū in plures. sic obtinet in iudicibus. s̄. de offi. dele. prudentiam. τ de vtrisq̄ hic cauetur. s̄. de offi. dele. vno delegatoꝝ seu arbitroꝝ.

Diuisio. N On sine. ¶ Nō valet arbitriū symoniacū vel dolosum. In p̄ma pte ꝑoīt facti narratio. in scđa cause cōmissio ibi: q̄m igit. Ab. ¶ ❡ Casus. Alanus ꝑsbyter institutus fuit capellanus in ecclesia sancti alfridi p archid. de suella. eodē archid. mortuo. M. nepos ipsius qui archid. in ipsa eccl'ia successit: eūdē presbyterum capellanū iterū instituit ibidē. et illū fecit postmodū predicta eccl'ia spoliari. Eādem p fraudē et dolū ipsius. M. extortum fuit ab ipo iuramentū vt arbitriū duoꝝ clericoꝝ susciperet τ seruaret. et illi arbitrati fuerunt ꝙ ipse. M. dicto presbytero. v. marchas persolueret/ τ toti cederet q̄stioni. Unde ꝑsbyter ista significauit dño pa. et ipse scribit sup hoc archiepō eboracen. dicēs ꝙ nō decet aliq̄tenus sustinere vt qđ perperā arbitrati sunt relinqui de beat incorrectū. mādās quaten9 si ꝑfati clerici cōfessi fuerint se tā neq̄ter arbitratos fuisse vel al'as de hoc constiterit dictū presbyterū ab illo iuramēto absoluat: τ ipsum restituat ad eccl'iaꝫ suā: vel si arbitriū ipm fuerit eq̄tate subnixum vtrāq̄ ptē ad ipsius obseruationē compellat.

¶ Nota ꝙ arbitriū iniq̄ latū nō valet. Itē super re spūali ꝯpromitti pōt in clericū. Ber.

a afficiant9 illos q̄ sibi potentioꝝ patrociniū taliter aduocare ꝑsumunt: τ ex eo sint ēt. odiose: ꝙ ex fōte cupiditatis videnł ꝓcedere mandam9 q̄ten9 clericos memoratos a ꝑsumptiōe b huiusmodi per cen. eccle. compescatis.

De Arbitris.

Ex concilio aphricano.

❡ Arbitri sunt in dispari nūero assumēdi: τ eis discordātib9 statur sniemaioris partis. Ca. j.

S Ane et. j. Si autē ex cōi placito episcoporū: inter quos cā versat arbitros elegerit: aut vn9 eligatur/ aut tres c. vt si tres elegerint: aut oīm seq̄nt sniam: aut d duoꝝ.

Alexan. iij. eborac. archiepo.

❡ Nullū ē arbitriū seu arbitramētū cōtinens pctm̄ p ptes non remissibile. Capitulū. ij.

N On sine multa necessitate. A. presbyter nobis ꝓposuit: ꝙ cū in eccl'ia scti alfridi per manum. R. archid. de suella ꝑsone illius eccl'ie capellanus institut9 fuisset: eodem. R. mortuo. M. nepos ei9: qui sibi in ecclesia iā dicta successit: eūdē ꝑsbiterū e capellanū ibidē iterū ordinauit e et. j. Cū aūt idē presbyter: extra ꝓuinciā exulās: de suo beneficio nō posset iusticiam obtinere: nec suā vlteri9 inopiā sustinere: p do f lū et fraudem ipsi9. M. ab eo est g sacramētū g extortū: vt arbitriū clericoꝝ duoꝝ exinde susciperet et seruaret: q̄ iā dicto. M. fauen h tes h ꝑsbytero ꝓcepert: vt q̄nq̄ i marchas ꝓ eodē susciperet: τ toti cederet q̄stioni. ¶ Qm̄ igit nō decet te aliq̄ten9 sustinere vt qđ ꝑperā arbitrati sūt debeat incorrectū relinqui: mandam9 quate k nus si se cognouerint k ꝑfati clerici tā nequiter arbitratos fuisse: dictū ꝑsbyterum ab obseruātia iuramēti auctoritate nr̄a ꝑsus. l absoluas l. vel si arbitrium ipm noueris eq̄tate subnixū: ad obseruātiā† ipsi9 vtrāq̄ partē ap. cess. compellas. Idem.

❡ Arbiter assūpt9 in ꝑrimonia li cā clerici nō pōt adiudicare rē eccl'ie possidendā et ad vitā clerici. h. d. τ est casus notabilis. C. iij.

P Eruenit ad nos ꝙ cū. G. de cal. sororē. Gu. clerici duxisset in vxorem: idē Gu. fidei interpositione firmauit: ꝙ. v. sol. sterlingoꝝ annuatim daret ei dē. vnde cū sup eisdē. v. sol. inter ipsos ꝯtrouersia mota fuisset: in quattuor cōpromisere ꝑsonas:

e ❡ Ordinauit. i. institutio rē predictā confirmauit ad cautelā supple: τ illū fecit postea p dicta eccl'ia spoliari.

f ❡ Dolū. Dantem cām ꝯctui vł̄ nō tenuit. ff. ð dolo τ elegāter. † secus esset si īcidit ī ꝯctū. ff. de act. emp. τ vē. iulianus. §. si vēditor. τ si. s̄. de renū. sane. vbi dolose ille induct9 fuit vt eoꝝ misericordie se subijceret.

g ❡ Sacramentū. Qđ interuenire in arbitrio siue in cōpromisso ꝓhibet. C. e. ti. auc. decernimus. ex quo tamen iter uenit seruandū est: dūmodo arbitriū sit licitū vel equū. vt hic in fi. τ. j. eo. cum tempore.

h ❡ Fauētes. Et ita p gratiā arbitrati sūt vn̄ ꝯpetebat huic exceptio doli si ageret ex illo arbitrio. C. eo. arbitroꝝ nō obstan. ipsoꝝ iuramēto: qꝛ iuramētū ad hoc nō extendit nisi ad ea q̄ legitime arbitrarent. al's illicitū esset et non seruandū. j. de iureiur. q̄to. et. c. quintauallis.

i ❡ Quinq̄ marchas. Et sic cōtinebat symoniacā prauitatē. s̄. de pactis cū p̄ldē. τ. s̄. de trāsac. ꝓterea. j. τ. ij. τ. c. cōstitut9. τ iō arbitriū nō valuit: nec etiā pena si esset apposita cōmitteret si nō staret tali iniquo arbitrio. ff. eodē non distinguemus. §. cūquidā.

¶ Glo. seq. signat contrariū et soluit. io.

k ❡ Cognouerint. i. cōfessi fuerint coram archiepo: et ita creditur istis in iure in eo ꝙ male fecerunt. ar. s̄. de electione. cū dilecti. Ar. tamen cōtra. j. de testi. sicut ‡ sed hoc videtur admitti propter inopiā probationum q̄m forte per alios cōstare non pōt vt in decre. cū dilecti. et ar. ad hoc. C. de here. l. penul.

l ❡ Absoluas. supple. et ipm absolutum restituas τ pōt exponi ab soluas. i. absolutū ostendas: quia iuramentū nō extendit ad istum casum vt dictū est. et ita retractat arbitriū superioris auctoritate. vt. j. c. pxi. sed nō fuerūt isti veri arbitri sed mali ꝯpositores τ arbitratores: τ ideo dictū est boni viri arbitrio pōt corrigi. ff. p so. socie tatem. al's inique sententie arbitri statur. ff. e. diē. §. stari. sed in hoc casu nō valeret sententia talis propter symoniam.

P Eruenit. Arbiter sua auctoritate spūalia laico adiudicare nō pōt. ita cōiter summat. Primo ponit factū. Scđo corrigē dū ꝯmittit ibi: vnde. Ab. ¶ ❡ Casus. Guil. cleric9 quādā sororē suā tradidit in vxorē. G. de callis. ꝯmittens eidem. G. ꝙ annuatim daret eidē. v. solidos sterligorum super eisdē. v. sol. orta fuit discordia inter eos. Unde super hoc compromiserunt in quattuor personas que taliter arbitrate fuerunt ꝙ idem. G. perciperet annuatim decimas quas guil. habebat in parrochia de callis ꝓ q̄nq̄ solidis ꝑdictis. Significatū fuit hoc dño pape: quia hmōi arbitriū in posterū eccl'ie posset esse dānosum. mādat pa. cuidā q̄ten9 si est ita: ꝑmōitū. g. moneat τ cōpellat vt predictas decimas liberas omnino dimittat: nec huius occasione aliqđ sibi vlterius ꝓpter hoc vēdicare ꝑsumat. τ clericū illū mōeat vt cū eodē. g. amicabiliter pueniat.

† Ita ꝙ rōne officij terribilē et minacē vultū inferant in his ergo q al's sed non rōne officij potētiores sunt et terribiliores forte nō hꝫ id locū: cū et aduocās possit habere iusticiā: nec sit verisimile quęꝫ in terra iusticie violentiā pati. ff. qđ me. cau. nō est. maximeq̄: si ille ita vellet terrere posset sine procuratiōe c sicut cū illa s̄m Innoc. Ho. Jo. an.

† q̄. obs. uatione.

† Vide de emp. τ ven. cū dilecti. sup vł. glo. et in ea. glo. vide. §. si vē ditor. I. ā.

‡ Ibi obstabat testium pluriū. hic nō. dicebat Hosti. cū de intētiōe inidatis q̄rit adipos recurri in defectū ꝓbationū vt sed tur in glo. Si vero de corruptiōe q̄rit non est eis credēdū cum per alios ꝓbari possit. ad de qđ dixi ī tex. Jo. an.

q̄ taliter arbitrate fuerunt φ idē a G.decimas[a] quas in parrochia de cal. ꝑfat⁹.G.habere dinoscit: p.v.ꝑtaxatis sol.ꝑciperet annuatim. Vñ qm̄ hmōi arbitriū ecclesie posset in posterum ꝑniciosum b existere[b]:mandamus quatenus si ita inueneris: ꝑnominatū.G. diligēter cōmoneas.et ec.dis.cōpellas vt ꝑlibatas decimas liberas oino dimittat: nec sibi occasione hmōi aliq̄d vlteri⁹ vēdica c re[c] ꝑsumat.Clericū vo moneas vt cū eodē.G.amicabiliter studeat cōuenire. Inno.iij.cācellario et mgr̄o loth.canōico Parisieñ.

In mulierē singularē tanq̄ i arbitratricē cōpromitti nō pōt. secus si mulier habet al's iurisdictionē de iure cōmuni vel cōsuetudine.nā tunc etiā sup reb⁹ tpalibus eccl'ie potest i eā valide cōpromitti.h.d.clare. Cap.iiij.

Dilecti filij abbas et cōuētus ŏ scardūa cisterciēn. ordinis sua nobis querela monstrarunt: φ cū inter eos ex vna ꝑte: ac hospitalarios ex altera su d per vsuario[d] cuiusdam nemoris e q̄stio verteret:in reginā[e] francoꝝ fuit cōpromissum vtrinq̄.q̄ cause merit̄ intellect̄ arbitriū duxit ꝑ diffinitiuā sniam ꝓmulgādum: et.j. ¶ Quis autē ſm regulā iuris ciuilis femine a publicis offi f cijs sint remote[f]: ⁊ alibi dicatur φ lz sūme opiniōis existāt: si arbitriū i se susceperit/ vel si patrone inter libertos suos iterposuerint audiētiā: ab oī sunt iudiciali examie separāde: vt ex earū ꝓ g latiōe nulla pena[g] aduersus eaꝝ contēptores/ nullaq̄ pacti exceptio habeat: q2 tñ iuxta cōsuetu h dinē[h] approbatā q̄ ꝓ lege ſuat. in ꝑtib⁹ gallicanis femie ꝑcellētes i subditos suos ordinariā iurisditionē hr̄e noscūtur: mandamus q̄ten⁹ hospitalarios: vt arbitriū ipm̄ ꝑsertim cū epoꝝ fuerit ꝑñtia ⁊ cōsilio roboratū: sicut ꝓuide latū est/ et ab vtraq̄ parte spōte receptū:† obseruēt per pe i nā[i] in cōpromisso statutam apo. postpo.cōpellatis. Idem abbati et conuentui de pigrauia.

Ecclesia exempta non pōt in preiudiciū exēptionis cōpromittere.h.d.et clare. Ca.v.

Cum tpe.C.pape.p.n.et.j. Super cōtrouersijs q̄ inter te et mersburgeñ.epm̄ ⁊ quosdam tuos monachos vertebant te ꝓmi k sisti arbitriū magdeburgeñ.[k] archiepi ſuaturū.et.j. ¶ Q2 legitie l ꝯstitit φ fide[l] hincinde data cō

¶ Nota φ factū prelati in dānum ecclesie valere non debet: nec delictum persone in dānum ecclesie debet redundare. Ber.

a ¶ Decimas.i.fructus decimarum.

¶ Glosa sequens reci.per.q.vel obiect.

b ¶ Existere. In hoc arbitriū posset esse i posterū dānosum ecclesie: quia occasione illi⁹ arbitrij iste.g. vellet decimas illas post decessū illius clerici retinere: ⁊ ita eccl'ie preiudicaret: quia et si non de iure de facto tñ dānū sustieret: ⁊ ꝯpellerent litigare cū illo ⁊ expēsas facere: q2 interest ecclesie ne sumptib⁹ vexetur.ff. de mino.minoꝝ.xxv.annis.

c ¶ Vēdicare. Occasione hmōi arbitrij nil ꝑt vēdicari ab eccl'a vl' decimas illas retinere: q2 nō licuit illi clerico condictionē ecclesie facere deteriorē.j.de dona.fraternitatez. nec alienare potuit rē eccl'ie i dānū ipsi⁹ eccl'ie.xij.q.ij. sine exceptiōe: ⁊ ita ipo iure nō tenuit arbitriū.sic ḡ ad factū tm̄ respicit reuocatio huius arbitrij.

Dilecti filij. Clerici de tpalibus cōpromittere possūt i mulierē al's de ꝯsuetudine iudicantē. Jo.an. Prima pars narrat factum Scd̄a dat iudicem ibi: q̄uis. Ab.si. — Diuisio.

¶ Casus. Inter abbatē et conuētum de scarduna cisterciēn. ordinis ex vna pte: et hospitalarios ex altera vertebat q̄stio super vsuario cuiusdā nemoris.in reginā francoꝝ fuit cōpromissū vtrinq̄ sub certa pena. Ipsa auditis cause meritis per diffinitiuā sniam arbitriū ꝓmulgauit: de cōsilio quorūdam epoꝝ. hospitalarij intelligētes φ femine ſm regulā iuris a ciuilibus officijs sint remote: et etiā si inter libertos suos ad audientiā susceperint: ex illarū snīa nec pena cōmittitur nec datur: ipsius arbitrium obseruare ꝯtēnebant: ꝑpter qd̄ monachi dño pa.sunt conq̄sti. Vñ sup hoc scribit quibusdā dicēs: licet femine (vt dictū ē) a publicis officijs sint remote: q2 tamē iuxta ꝯsuetudinē approbatā que pro lege seruat in partib⁹ gallicanis hmōi femine ꝑcellētes habēt ordinariā iurisditionē i subditos suos. mādat pa. ist̄ iudicib⁹ q̄ten⁹ cōpellant hospitalarios ꝑ penā in ꝯpromisso appositā ap.re. vt arbitriū ipm̄ sicut ꝓuide latū est/ et ab vtraq̄ pte sponte receptū obseruent. ꝑcipue cū epoꝝ ꝑsentia ⁊ consilio fuerit roboratū. ¶ Nota φ cōsuetudo dat iurisditionē persone: que al's est inhabilis ad iudicandū. Itē eccl'ia et viri etiā religiosi possunt petere penam. B.

d ¶ Vsuario.i.vsu. Quid sit vsus. habes insti. de vsu. ⁊ hab. in prin.

e ¶ Reginā. Ar. φ de rebus eccl'iasticis possit cōpromitti in laicū. ar.j.eo.per tuas. Ar ꝯtra.j.e.contingit. vbi dicitur de hac materia.

¶ Glo.se.ponit regulam.et tres casus excipit.

f ¶ Sint remote. Verū est φ femine a ciuilib⁹ officijs sint remote iij.q.vij.§.tria.⁊.xxxiij.q.v. mulierē.et.ff.de re. iu.l.ij. nisi princeps sciēter eis delegauerit cām.ij.q.v.mēnā.⁊.xxiij.q.iiij.si q̄s.xlj.q.ij. cū deuotissimā.† et ar.ff.de re iudi.q̄dā tñ in veteri lege populū iudicabant.xv.q.iij.§.j. Itē tutelā gerere pōt si renūciat velleiano et scd̄is nuptijs.in autē.de here.q̄ ab intestato deferunt.§.ex his.col. ix. itē cōstituit ꝓcuratrix a dño papa.j.de cōfir.cū dilecta.

g ¶ Nulla pena.si.C.e.l.vlti.

¶ Glosa seq.ar.allegat quinq̄ iura.

h ¶ Cōsuetudinē. Que ꝑ lege seruat. Et ita est ar. φ ꝯsuetudo dat iurisditionē et derogat iuri scripto.ar.ŝ.de ꝯsue. ex lr̄is. C.de emāci.l.j.et vlti.et.C.que sit lon.cōsue.l.ij.et.xj.dist.in his.

¶ Glo.se.ar.alle.iiij.iura.in cōtrariū alle.iij.primo dat vnā solutionē.scd̄o distinguit triplicē penā. In fi.q̄rit.ar.negatiue.et soluit.

i ¶ Per penā. Sic ergo religiosi viri possunt petere penā ꝯuētionale‡.xxv.q.ij.si ecclesie.⁊.xij.q.ij.eps q̄ mancipiū.⁊.xxiij.di.q̄sq̄s. et.xxj.q.v.si q̄s cuiuslibet. Ar.ŝ.j.de dolo ⁊ cōtu.ca.j.⁊.ij.et.j.de pe. suā.⁊.xij.q.ij.fraternitatis. Dic φ penā a iure ꝓmissam petere ꝑñt. vt.xvj.q.j.statuim⁹.et.j.q.vl.quotiens.⁊.l.sancimus.in fi.x.q.vl.ca.vl.et satis videt φ possūt petere penā ꝑ iura priora nisi auaricie cā extorqueāt. vt.j.de symo.nemo.ar. Vel meli⁹ dicas φ si pena apponitur loco interesse ſm hoc pōt petere penā q̄ti sui interest †.ff.de emp.⁊ ven.predia.sed si pena apponit loco contumacie/ tūc pōt peti pena et res.ff.de col.bonorū.l.ij.§.si cū duobus.⁊ ff.de tab.exhi.locum.§.condēnatio.si aūt apponitur in fraudē vsurarū peti nō pōt.j.de emp.et ven.ad nr̄am.⁊.ff.de ac.emptio.⁊ ven.iulianus.§.idē papinian⁹. Et ita isti per penā cōpellendi sūt stare arbitrio. vel ēt ꝑ res depositas vt eas darent victori.ff.eo.litigatores.§.quid ergo: sine ergo pena promissa fuit a parte parti: siue ꝓmissa ipsi arbitro: q2 tūc cōpellitur mihi cedere actionē: q2 qd̄ cā mei fit mēcū est.ff.de edē.ꝑtor.§.j.et si cōtēplatione alicui⁹ aliq̄d fit: ei⁹ est periculū.ff.de ꝑscrip.ver.si gratuitā.§.vlt. Sed nū quid pena recepta pōt peti vt stet sentētie? Ar. φ nō.ff.e.l.ij.et.C.e.l.j.⁊ ij. q2 cōtrarietas actiones intēdit: et ideo non auditur.ar.ŝ.de elec.cū inter.r.et.b.et.C.de fur.l.j.et.j.de ap.sollicitudinē.et in autē. de iudi.§.quia vero.col.vj. vbi de hoc dicitur expresse. et hoc est verū: nisi in compromisso dictū sit vt pena soluta stet arbitrio. ff.de trāsac.l.pe.et.C.de transac.cum proponas. ⁊.xxv.q.ij.si ecclesie. vbi de hoc.et predicto ca.qui mancipium.

Cum tēpore. Minor ecclesia in preiudiciū pape de libertate cōpromittere non pōt. Et diuidit.nā in prima recitat factum cōpromissi.in secūda laudū latū qd̄ pro parte approbat: et pro parte reprobat: q2 legitime.in tertia rōnē reprobatiōis ibi: cū ⁊ si. Ab. — Sūmariū Diuisio.

¶ Casus. Abbas de pigrauia priuilegia ⁊ alias indulgētias a sede apo.tpe Celest.meruit obtinere. ꝑpter qd̄ eps mersburgeñ. dyocesanus ei⁹ contra ipm̄ grauiter est cōmotus. vnde abbas sup controuersijs q̄ inter ipm̄ ex vna pte/ ⁊ epm̄ ⁊ quosdā monachos ipsi⁹ abbatis ex pte altera vertebat: ꝓmisit se arbitriū magdeburgeñ. archiepi fide hinc inde data seruaturū. Archieps arbitriū sub certa forma sup cōtrouersijs illis ꝓmulgauit: ꝓnūciās φ abbas renūciaret priuilegijs/ ⁊ indulgentijs libertatis. Demū orta est discordia inter ipsos occasione hmōi arbitrij: ꝑpter qd̄ ipse abbas et procuratores epi ad se.apo.accesserūt.pa.examinato cōpromisso et arbitrio: q2 cōstitit ei legitime φ fide hincinde data cōpromissū fuit in archiepm̄ predictū/ arbitriū ipm̄ decernit obseruādū: exceptis capl'is illis q̄ contra libertatē ipsius monasterij/ et duarū capellarum eiusdē in arbitrio sunt expressa: q2 etsi sponte vellet abbas illis renūciare: de iure tamē nō posset renūciare priuilegijs/ vel indulgentijs libertatis sine licentia romani pon. q̄ iudicant monasteriū ad ius et proprietatē romane eccl'ie ꝑtinere. ¶ Nota φ iuramētum quaten⁹ tangit ius alterius nō tenet. Item arbitriū pro parte tenet/ et ꝓ parte nō tenet. Itē exēptus nō potest renūciare priuilegio libertatis sine licentia illius cui subest. Ber.

¶ Glo.seq.no.in iudicē cōpromitti.signat contrariū.et soluit.

k ¶ Magdeburgeñ.archiepi. Ex hoc videt φ ordinari⁹ possit esse arbiter.ar.ŝ.de elec.cām q.⁊ in autē. vt differētes iudices.§.si vero cōtingit.col.ix. itē ⁊ delegatus.j.de ꝑsump.lr̄as.de ꝑben.nisi.⁊.j.eo.cū olim.lex tñ videt ꝯtradicere.ff.e.sed ⁊ si in seruū.§.ij.⁊.iij.q.vij.§.tria.ꝟ.si q̄s vero. sed hic solū ꝓhibet lex φ ordinari⁹ nō ꝑt iubere vt ptes in se cōpromittāt.ff.de tuto.⁊ cura.l.iiij.§.pretor.

l ¶ Fide hincinde data. Sic.j.eo.ex pte.et.C.eo.ne in arbitris‡ sed iurare arbiter non debet.C.e.auc.de cernimus. ſm quosdā.sed verius est etiā partes.j.eo.c ij. vbi de hoc.

---

facit stilus curie q̄ semper sic scribit ꝯtra nō seruantē arbitriū fctm̄ sub pena. ad idem.j.eo.ꝑ tuas. Jo.and.

Dicit In no.j.de penis suā.i fi. φ licite petit tota pena etiam si excedat interesse. Jo.andree.

al's. susceptum

† Per qd̄ ca.dicit In no.hic φ ēt de iure se domine e iudicare possunt si habent regnum f vel comitatum. Idē Hosti. de alijs qui patrib⁹ in magna terra succedūt ex testō g vel ab intestato ⁊ ꝑ h hoꝝ dicto bene facit. de ꝑuil.ex parte.iij.de malo.⁊ obedi.dilecta. Jo.an. i

‡ Ad hoc

‡ Ibi ptes iurāt stare in arbitrio. Jo.and.

a Obseruandū. Metu pene si apposita fuit. s. e. c. pxi. vel metu iuramenti. xij. q. j. omne quod. et. vj. q. iiij. qd bene semel. idē esset si neutrū predictorū interuenisset si partes arbitrio consensissent vel verbis. s. x. dies non contradixissent. C. e. cum antea.
Glo. se. no. p parte rc. alle. tria iura. signat vnū ptrariū z soluit.

b Capitulis except. No. q arbitriū pro pte tenet: et pro parte nō tenet. sic. s. de pbē. dilect⁹. et. c. nisi. z. ij. q. vj. §. si qs ex pluribus: lz videat q arbitri sentētia debeat p parte valere p parte non. ff. de arbi. qd tñ. in prin. Sed illud obtinet vbi simul de plurib⁹ debuit ferre sententiam et nō tulit de oibus: sed in vno capitulo nō pōt tenere pro parte. ff. fami. her. in hoc iudicio. Sic z snia pro pte tenet. z p parte nō: immo corrigitur. i. de testa. raynuci⁹. et ca. raynaldus.

† Etiam in vno solo capto p iudicē appellatiōis bm Host. J. an.

c Requiueris. Ar. ff. de libe. causa si vsumfructum. et. l. j. et. ij.
Glo. se. sigt 2riū et sol.

d Libertatis. Nec et poterat arbiter in hoc interuenire: quia in causa liberali arbiter interuenire non pōt. ff. eo. nō distiguemus. §. de liberali. et. s. de in integ. resti. causa restitutiōis. in fi. Sed ptra. s. de prescrip. cum olim. Sed qtū ad se potuit renūciare. z nō qtum ad papam puilegijs libertatis. vt. s. de re iudi. suborta. et. s. de dona. inter dilectos. alijs autem priuilegijs bene posset renunciare. s. de priuile. si de terra. et ca. accedentibus.

promissū est in archiepm memoratū: nos arbitriū ab ipso platū decernim⁹ obseruandū[a]: illis dūtaxat capitulis[b] except: q cōtra libertatē ipsi⁹ monasterij et duarū capellarū eiusdē i arbitrio sūt expssa. Cū etsi spōte volueris: de iure tñ nequeris[c] sine licētia ro. pō. renūciare puilegijs vel indulgētijs libertatis[d] q monasteriū illud indicāt ad ius et pprietatē ro. ec. pertinere. Idem epo scti andree et abbati de becbot.

Arbiter nō hz ptātē iudicandi vltra pprehēsa in ppromisso: iō corā eo nō fit recōuētio. C. vj.

Cum dilectus filius: et. s. Utrū corā arbitris recōuētiōi sit loc⁹: postulasti p sedem aplicā explicari. Nos igit rñdem⁹ q lz in iudicio puenētē recōuenire valeat is q corā iudice puenit: corā arbitris tñ recōuenire nō pōt[e] cū arbitri iudicare nō valeāt nisi[f] de his tm sup qb⁹ in eos extiterit ppromissū. Idē rectori z frib⁹ hospital scti bartho.

Qui per arbitriū (lucani. tenet eligere cū aliquorū psilio: tenetur illorū psiliū in tractatu electionis requirere: sed sequi nō astringitur. Capitulū. vij.

Cum oli sup eligēdo in hospitali vro rectore z frib⁹ inter vos et priorē scti bartho. lucañ. corā iudicib⁹ delegatis qstio verteret: z vtraq pars in eos cōpromittēs[g] ipoz arbitriū se promiserit suaturū: sup plato ab ipsis arbitrio vtriq dubitatio ē exorta: quā petistis p sedē aplicā declarari. Nos igit publico istrumēto arbitriū ptinente diligēter inspecto cognouimus q bm formā arbitrij: prior scti bartho. luca. tenetur hre cōsiliū cū familia hospital eiusdē: et tractare cū ea de inueniendo rectore. Propt qd dicim⁹: q nisi prior sup inueniēdo rectore tractauerit cum familia hospitalis: et ipsi⁹ psiliū reqsierit: nō hz ptātē eligēdi rectorē: et si alio mō eū elegerit: ei⁹ electio haberi dz irrita et inanis. Uerū bito cū familia sup hoc † psilio: z tractatu prior libere pōt rectorē eligē dūtaxat idoneū siue cōcordet siue discordet[h] familia cum ipso super inuētione rectoris. Idem in concilio generali.

De rebus spūalib⁹ in laicum cōpromitti non pōt. Ca. viij.

Contigit interdū q cum actor: z. s. Ad hoc gnālit

sm illā de iudi. qz arbiter nullā hz iurisdictionē. ff. de re iudi pretor. Itē arbiter nō pōt pnūciare nisi vtraq pte psente: nisi hoc inter litigatores puenerit. ff. e. diē. §. si qs litigator. Itē nō pōt citare partes nisi ad locū in q ppromissū factū est. ff. e. si cū dies. §. si arbiter. Itē arbiter nō pōt delegare arbitriū. ff. e. i ppromissis. z. l. nō distiguem⁹. §. qsitum. Itē sa tisdatō nō pstat corā arbitro: qz sufficit pene ppmissio i autē. d liti. §. ad excludendas. in fi. coll. viij. Itē in arbitrio non pōt mora purgari vbi dies pfix⁹ ē ab hoīe. ff. e. celsus. secus i iudicijs. C. de fi. instru. sancim⁹. et. ff. si quis cau. z si post tres. Itē snia arbitri si ifamat. ff. de his q no. i. fa. qd g. §. ex cōpromisso. z b iō qz nō pt cogscere de crimie qd ifamet. ff. e. nō distiguemus. §. iulian⁹. z. s. de in integ. resti. cā. in fi. i his oibus discrepant arbitria a iudicijs. Item z in alio si ptes renūciant appellatiōi: et pactū faciunt de non recedendo ab arbitrio nihilomin⁹ recedere possunt. C. e. l. pe. sec⁹ circa iudicia. C. de tēp. ap. l. vl. in fi. z in qbusdā cōueniūt: qz p vtrūq in terrūpit pscriptio. C. e. l. vl. §. fi. et qtū ad iura mentū calūnie. C. de iura. calū. l. j. et. ij. §. sed qz.

istā q cōtumaciā puni re non pōt mulctādo z sed in expēsis, cōdēnādo bñ: nam de interesse cognoscit. ff. eo. l. nō distinguem⁹. §. item non est cogend⁹ in fi. bm Jn no. s. eo. ex p te. et Hosti. dicebat Jo. et Uin. l. nō ex oibus intelligendā de actione arbitraria: in q arbiter cōtra contumacē facit ilitē iurari Jo. and.

† Alij libri si habent sup hoc sz loco ei⁹ habēt de inueniēdo rectore. bm Host.

Cum oli. Primo ponit cōsultatio. scdo rñsio ibi: nos igit.
Casus. Inter priorē sancti bartholomei lucani ex vna pte/z rectorē et fratres hospitalis sancti bartholomei ex altera sup eligendis rectore z fratribus in ipso hospitali qstio vertebat. sup hoc cōmissa fuit cā quibusdā iudicib⁹ tādem vtraq pars in ipsos iudices cōpromisit: et ipi protulerunt arbitriū: sup quo vtriq dubitatio est exorta: quā petiuerūt p sedē apo. declarari. dñs papa viso instrumēto arbitriū ptinente ac diligenter inspecto: inuenit q prior sancti bartholomei sm formā arbitrij tenetur habere cōsiliū cū familia hospitalis tractare z tractat cū ea de inueniēdo rectore. pter qd dicit pa. q nisi prior tractauerit cū familia hospitalis/z ipsius consiliū reqsierit sup inueniendo rectore: nō habet potestatē eligēdi rectorē: z si elegerit electio irrita erit: sed habito psilio et tractatu cū familia sup hoc. prior libere poterit eligere rectorē siue cōcordet/siue discordet familia cū ipso rectore. Nota q forma arbitrij seruanda est. Item aliquis tenet requirere consiliū alterius: sed nō tenetur illud sequi. Ber.

g Cōpromittens. Sic. s. eo. cū tēpore. vbi de hoc.
Glosa sequens primo hanc interpretationem adducit ad duo secundo obijcit. et soluit.

h Discordet. Per interpretationē hmōi arbitrij possum⁹ illud decretū interpretari. lxiij. dist. obeūtib⁹. Plerisq eni tenet quis q rere concilū: sed nō tenet seq illud. s. de reg. licet. C. de iure emphi. l. vl. ff. de admi. tu. qdā decedēs. §. papinian⁹. ff. vbi pupil. educ. debe. l. j. Itē et sm hanc interpretationē videt intelligēda illa decre. s. de elec. cū in veteri. vbi de hoc. Sed videt q supfluū sit petere cōsiliū qd qs sequi nō tenet. ar. C. de pba. ad pbationē. Sed certe pōt esse q tale psiliū sit vtile: qz pōt mouere porē ad aliqd faciēdū/ qd forsitā per se nō fecisset. ar. xxxj. di. nicena. z. ff. c. itē si vn⁹. §. vlti. als est lex. et incipit si in tres. Et qd a plurib⁹ querit facili⁹ inuenitur. xx. dist. de qbus. z. C. de fideicō. l. vl. ad fi. z ar. ad hoc. lxiiij. dis. extra pscientiā. Et diligens inquisitio faciēda est in electionibus. s. de elec. cū terra. Et habito psilio deliberet an expediat ei seq cōsiliū. ff. mā. l. j. iff. Et pterea sufficit q ita scriptū est. ff. qui et a qui. pspexit. z. vj. q. iij. scriptū est in lege. et. s. de prescrip. ad audientiā. Et qz istud arbitriū approbatū fuit a partibus: ideo seruandū est.
Glo. se. fortificat textū per tria iura. alle. v. iura in contrariū soluit distiguēdo ciuiles z spirituales causas. laicos solos: z mixtos clericis auctoritate pape et inferiorū.

† Et est stile qd dr in rta beati bndicti. ij. c. vbi sic dr. Conuocet ab bas oēm cōgregationē et audiens consiliū fratrū tractet apud se. et quod vtili⁹ iudicauerit id faciat. Seneca li. de quattuor vrtutib⁹ Prudētis est propriū examinare consilium. Jo. andree.

Contingit. Casus. Prohibet z i hoc capto ne sup rebus

Summarii diuisio. Cum dilect⁹. Corā arbitro nō habet locum recōuētio. Cōmunis diuisio. secūda ibi: nos igit. Ab. Casus. Reus conuentus in iudicio pōt recōuenire actorem suū. qrebat vtrū corā arbitris locū haberet recōuentio sicut in iudicio cū arbitria ad instātiā iudiciorū sunt redacta. Rñ. pa. q lz in iudicio cōuentus reconuenire valeat: cōuenientē tñ corā arbitris recōuētio locū nō hz: qz arbitri iudicare nō possūt nisi de his tm sup qb⁹ i eos extitit cōpromissum. Nota q recōuentio coram arbitris fieri non potest. Ber.
Glo. se. ponit. iiij. vel. v. casus in quibus nō procedit recōuentio.

e Non pōt. Cessat recōuentio corā arbitro. vt hic dicit. Item in criminibus nō habet locū recōuentio. iij. q. xj. c. j. quia nō relatiōe criminū: sed innocētia reus purgat. ff. de pub. iudi. is qui. item in causa spoliatiōis. s. de resti. spo. ex cōquestione. z meli⁹. s. de or. cog. super spoliatiōe. nisi de alia spoliatione vbi est hoc expssum. itē in omni momētanea possessione. C. qui legit. pso. l. vlti. Itē in spoliatiōe facta ecclesijs z ecclesiasticis viris. ar. s. de iure pa. relatum. §. ad hoc. et est expressum. ff. de iudi. l. ij. §. item si agatur.

Recōuentio cessat in multis.

Glo. se. potuisset aperti⁹ recitari distinguēdo cum Jo. et Uin. q arbitraria et iudiciaria conueniūt in principio medio et fi. cause.

f Nisi de his. Uel cis coherentibus sine qbus cā cōmode expediri nō pōt. vnde pōt statuere diē solutiōi faciēde. ff. e. si cū dies. §. vlti. z. l. qd tamē. §. solutiōi. z. l. celsus. Itē pōt cognoscere de cā in integrū restitutiōis q incidit i negocio de q cōpromissum est. s. de in integrū resti. cā restitutionis. Sed nunqd pōt cognoscere super petitione dupli. vt. ff. ad. l. aql. inde nerati⁹. §. pe. Uidet q sic: qz sequit ex delicto in arbitrio cōmisso. Sed ptra ar. est q nō cognoscit sup pena ptumacis. ff. e. qd tñ. §. vl. arbitraria redacta sunt ad similitudinē iudicior. ff. e. l. j. Circa istā materiā no. q arbitria stricta via incedūt: nil eni extra cōpromissum facere pōt arbiter. ff. e. nō distinguem⁹. §. vl. nā solū id venit in arbitriū de quo dictū est vt veniat. ff. e. si cū dies. §. plenū. saluo eo qd dicit in pn. notule: sed i iudicio veniēt oia q expsse nō phibent. s. de cā pos. cū ecclesia. z. ff. de iudi. solem⁹. Itē arbiter nō pōt punire ptumaciā litigatoris nec testes pōt cogere. ff. e. qd tñ. §. j. nisi in casu quē habes. s. de offi. dele. suspicionis. z hoc est verū q nō pōt punire cōtumaciā nisi in cōpromisso hoc actū sit. ff. de iudi. l. ij. §. vlt. et. ff. e. nō ex oibus † q intelligit

Arbitria in multis differūt a iudicijs. Arbitro multa sūt iterdicta.

† Dic per. l.

a phibem⁹: ne sup reb⁹ spūalib⁹ᵃ cōpromittat̄ in laicū: q̄z nō decet vt laicus in talibus arbitretur.

Idem pisano archiepō.

Auctoritate iudic[is] cause etiā delegati p̄t de cā spūali i clericū et laicū cōpromitti. Et si arbitrium ē a ptib⁹ receptū/ dz a ptibus executiōi mandari. lz p gnālē pcuratorē factū fuerit ɔpromissū. Si aūt nō fuit arbitriū approbatū: ꝛ pena fuit apposita: agit̄ ad penā al's ad interesse. h.d. gnāl'r inherēdo littere. Caplm. ix.

Per tuas lr̄as itimasti: q̄ cū sup executiōe arbitrij qđ iter hospitalarios scti Johānis et plebanū de piscia sup hospitali scti Allucij latum erat: a nobis lr̄as accepisses: et. j. Pleban⁹ pposuit q̄ ad cām tractandā pcuratori dedit gnāle mādatū ᵇ: nō tn̄ ei mādauit: vt sine speciali mādato cōpromittē posset vel transigere sup eo. Et p̄terea pcurator iā dict⁹ de assēsu canonicorūᶜ suorū nō fuerat institut⁹ et iō dicebat arbitriū nō valere: Presertī cū pcurator fines mādatiᵈ excesserit. Et arbitriū fuerit p vnū clericū et duos laicos pmulgatū: lz ipsi de assensu Genueñ. archiepi cui cā ɔmissa fuerat arbitriū ptulissent: ꝛ. j. Sup quo. f. t. t. r. q̄ si ex parte plebani arbitrium receptū fuerit: indisticte ratūᶜ h̄ri dz: ac p hoc iuxta tenorē mādati ap. executiōi mādari. Si v̄o receptū nō fuerit: refert vtrū fuerit vel nō: de obs̄uādo ipm pena statuta. Et q̄dem si pena apposita fuit: agi p̄t ad penā. at si nll'a statuta fuerit: lz simplicit̄ fuit q̄ staret̄ s̄nie ɔpromissū: pcurator ad interesse poterit ɔueniri: q̄z iuramento suo seipm psonal'r/ non eccl'iam poterit obligare. Qđ autē a duob⁹ laicis ꝛ vno clerico dr̄ esse prolatū: neq̄q̄z obuiare vr̄: cū auctoritateᶠ dicti archiepi factum sit cui cā de q̄ dr̄ cōpromissū fuerat delegata.

Hono. iij. archiepo coloñ.

Si per duos electos ad eādē platurā i discordia cōpromittit̄ i ordinariū: morte alteri⁹ cōpromittentiū expirat cōpromissum ordinari⁹ tn̄ ex ptāte ordinaria pcedit sup iure supstit[i]s añq̄z fiat trāsit⁹ ad aliā electionē. h.d. C. x.

Ex pte tua n̄ris ē aurib⁹ intimatū: q̄ vacāte p̄positura sancti cuneberti i colonia: canonici eiusdem ecclesie vota sua

spiritualibus cōpromittatur in laicū. ¶ Nota q̄ non valet compromissio facta i laicum de rebus spiritualibus.

a Spūalibus. Sic eni ptz q̄ de reb⁹ spūalibus in laicū compromitti nō pōt ēt incidenter: q̄z laic⁹ de talib⁹ cognoscere nō pōt. j. q̄ fi. sint legi. lator. Et eccl'iastica negocia tractare nō debent laici. j. de iudi. decernimus. Et de vniuersa eccl'ia male iudicat/ q̄ q̄rit iudiciuz laicorum. xj. q. j. placuit Sz ɔtra. ij. q. vij. nos si. et. xvj. q. j. plures. xxxij. di. §. verū. et. ij. q. v. mennā. nā ꝛ in infamē ɔpromittit̄. iij. q. vij. §. tria. in fi. Dicas q̄ de reb⁹ mere ciuilib⁹ quibus nullū spūale est annexū bn̄ p̄t cōpromitti in laicū. ar. hui⁹ ca. cum eni tm̄ prohibeat de spūalibus: de tēporalibus pmittit. ar. q̄z quod de vno prohibetur de altero cōceditur. xxv. di. qualis. j. e. exposita. Si vero cōpromittat̄ in laicū de reb⁹ etiā spūalib⁹ non tenet arbitriū vt hic. Sed si cōpromittat̄ i clericū et laicū auc̄te tamē supioris videt̄ q̄ valeat. tū quia nō simpliciter i laicū: tum q̄z auc̄te superioris. j. e. c. pxi. al's auctoritate propria hoc facere non possent: ꝛ magis dignū trahit ad se min⁹ dignū vt sic poti⁹ res valeat q̄z pereat. j. de conse. eccle. vel alta. qđ in dubijs. et. j. de verbo. sig. abbate. sed in laicū tm̄ compromitti etiam auctoritate epi non pōt sicut credo/ nisi auctoritate pape, vt xxxij. dist. §. verū. ij. q. v mennā. et. c. nos si. e. c. q. vij. q̄z eps. etiā cām spiritualē laico cōmittere nō posset: cū ius spūale nō cadat in laicum xcvj. dist. bene quidē. et arg. s̄. de elect. sacrosancta. et. c. messana.† Unde dico q̄ laic⁹ de reb⁹ spiritualibus nullo modo iudicare pōt nec p̄ncipaliter nec incidēter. Et q̄ ecclesiasticis psonis tm̄ causa spiritualis sit cōmittenda est. arg. s̄. de offi. deleg. cū te consulente. et. c. super questionum. §. fi. v̄. qđ si.

† Per que iura ptz q̄ etiā sup electione plati vel clerici nō posset in laicū cōpromitti bz In no. Jo. an.

Per tuas. In prima parte ponit̄ cōsultatio. In secūda diffinitio al's distinguēs respōsio ibi: sup quo. Ab. Casus. Inter hospitalarios sancti Johānis/ ꝛ plebanū de piscia sup hospitali sancti Allucij q̄stio vertebat̄. causa sup hoc fuit cōmissa ianueñ. archiepo. Tādem pcurator plebani cū parte altera auc̄te ianueñ. archiepi iudicis delegati cōpromiserūt de q̄stione illa in vnū clericū et duos laicos iuramēto a pcuratione plebani interposito. illi protulerūt arbitriū: hospitalarij impetrauerūt lr̄as ad archiepm pisanū sup executione arbitrij. cū pleban⁹ nollet arbitriū obseruare. plebanus corā archiepo pposuit q̄ ad cām tractandā pcuratori dedit generale mandatū: nō tn̄ ei mandauit vt sine spāli mādato cōpromittere posset/ vel trāsigere. ꝛ pcurator ille de mādato capl'i sui nō fuerat ɔstitutus/ ꝛ ideo dicebat arbitriū nō valere: cū procurator fines mādati excesserit. et p̄terea arbitriū illud fuerat p vnū clericū et duos laicos pmulgatū: ꝛ ideo etiā nō valebat. archieps super his cōsuluit dn̄m pa. r̄ndit papa q̄ si ex pte plebani arbitriū receptū fuit: indistincte ratū debet haberi/ et executioni mandari f̄m formā mandati apl'ici. Si vero nō fuit receptū distinguit̄/ vtrū fuerit de obseruādo ipso pena statuta vel nō: si pena fuit apposita potest agi ad penā/ si nulla fuit pena statuta: sed simpl'r pmissum fuit q̄ staret̄ s̄nie arbitrorū pcurator ad interesse poterit cōueniri: q̄z iuramēto suo seipm psonaliter obligauit: et nō ecclesiā. q̄ aūt a duobus laicis et ab vno clerico dicit̄ esse latū: nō nocet: cū auctoritate dicti archiepi factū sit cui cā de qua ɔpromissum est: fuerat delegata. ¶ Nota q̄ procurator generaliter ad agendū vel defendendum dātus: non pōt cōpromittere vel transigere sine speciali mandato. Item pcurator de cōsensu capl'i ɔstitui debet. Itē pcurator fines mādati nō debet excedere. qđ si fecerit: eccl'a vel dn̄s nō tenetur: nec ei nocet vt hic patet. Itē iuramentū personale est: et ideo non obligat aliū q̄z iurantē. Item in laicū et clericū de re spiritua-li et auctoritate superioris pōt cōpromitti vt hic videt̄. Ber.

b Generale mandatū. Bene allegabat: q̄z licet haberet generale mandatū/ trāsigere tn̄ nō poterat seu cōponere. ff. de pcu. mādato. ꝛ. C. de trāsac. transactiōis. Sz si clausula de rato fuit apposita tūc videt̄ q̄ transigere possit aliter nō: q̄z adiectio illi⁹ clausule aliq̄d operatur. ar. ff. de vsur. si stipulat⁹. et. j. de relig. do. cū dilectus. et videt̄ expssum. s̄. đ trāsac. cōtingit. Sed obstare videt̄. ff. mā. creditor. §. vlti. Dic de hoc vt notatur in p̄dicto ca. cū dilect⁹. ꝛ vt dixi. s̄. de trāsac. contingit. in glo. que incipit. no. in fi.
¶ Glo. se. cū se. ordinati iustificat p̄mā: scđam: ꝛ t̄tiā allegationē plebāi.

c Canonicorū. Unde non valuit quod per eū factū fuit: si consensum canonicorū non habuit s̄. de pcu. c. j. et caplm si ne consensu p̄lati agere nō pōt. j. de iudi. cām q̄. De hac materia dictū ē s̄. de rescript. edoceri. et s̄. de procu. c. j.

d Fines mandati excesserit. Un̄ nō valuit qđ vltra fecit. s̄. de of. de leg. cū oli. et. C. de pcu. si pcurator. et. ff. mā. diligēter.† ꝛ. s̄. de rescrip. cum dilecta.
¶ Glo. se. iustificat mandatū pape dicens id sumi ex tribus. ll. in fi. que rit opponendo. ꝛ soluit.

† Sequit̄ fines mandati custodiēdi sunt. Jo. and.

e Ratū haberi debz Licet pcurator non habuisset mādatū ad hoc: ex quo tn̄ clerici ratum habuerunt arbitriū est obseruandū. et vz. ff. de procu. mādato. et. s̄. de transac. contingit. Idē esset si egressus fuisset fines mādati. ex quo ratū habuit dn̄s factū procuratoris. s̄. de offi. dele. cū olim. Idē esset et si nullū mandatū habuisset postq̄z ratū habuerūt qđ eorū noīe fecit. ff. de iudi. lz vex. ideoq̄z debet arbitriū executioni mādari. vt hic dicit. Et qđ dicit̄ hic colligit̄ de trib⁹ legib⁹. Si eni arbitriū a partib⁹ approbat̄ vel etiā silētio. x. dierū/ ex eo dat̄ actio ꝛ exceptio. C. co. cū antea. Si v̄o arbitriū nō fuit receptū ꝛ pena fuit apposita tūc agit̄ ad penā. C. e. l. j. et ita p penā ad seruandū arbitriū quis ɔpellit̄. s̄. co. dilecti. Si nulla fuit pena statuta: sed simpl'r ɔpromiserant stare arbitrio: agi pōt ad interesse ex stipulatu. et hoc vltimū colligit̄. ff. e. diē. §. vl. ff. si q̄s in ius vo. nō ierit. l. vl. vnde iste pcurator tenet̄ f̄m istā dist. ad penā vel ad interesse cū ipse seipm etiam suo iuramēto psonaliter obligauit si nō habebat ad hoc mādatū. Sed q̄liter agit̄ ɔtra pcuratorē cū ipe nō intēderit se obligare: nec aduersarij intēdebāt eū sibi obligare? Sed iō cōuenit̄ q̄z se obtulit defensioni aliene/ cū nō haberet mandatū sufficiēs ad hoc. ff. de pcu. plauci⁹. et licet pars aduersa nō intēderat eū sibi obligare: tn̄ obligabat̄ vt dicit lex: q̄z sepe extra id qđ agitur nascitur obligatio. ff. cōmoda. si is in fi.

Arbitrio non seruato ad q̄d agitur.

¶ Glo. seq. notat q̄ deleg ꝛc. signat contrarium et soluit.

f Auc̄te. Et ita auc̄te supioris pōt cōpromitti in laicū ꝛ cl'icū simul de reb⁹ spūalib⁹. de h̄ dictū est. s̄. c. pxi. Itē vr̄ hic q̄ delegat⁹ mādauit s̄niam arbitri executiōi. ꝛ si ipse nollet pcedere q̄ delegatus possit arbitrū compellere et non ordinari⁹. ar. C. de iudi. l. vlti. Ar. ɔtra. j. de fo. cōpe. si q̄s ɔtra. Sed hoc verū est qn̄ delegat⁹ dat̄ vel ad exequēdū arbitriū ‡ vel ad cōpellendū arbitrū. al's ordinari⁹ dz ɔpellere arbitrū vt procedat. ff. e. l. iiij. §. ait pretor. Ber.

‡ Uel non arbiter assūptus sit ad cognoscendū de recusatiōe legati. s̄. de offi. deleg. suspitiōis. J. an.

Ex parte. Morte alterius cōpromittētium expirat cōpromissum. Primo ponit̄ consultatio. Scđo r̄nsio ibi: breuiter. Ab. Casus. Uacāte prepositura sancti cuneberti in Colonia: canonici eiusdē ecclesie vota sua diuiserunt in duos: quidā elegerūt. H. de iuliaco: et quidā alij elegerunt. C. de lombardia. Postmodum cū partes essent in p̄sentia colonieñ. archiepi/ ꝛ tractarēt sup hmōi electiōib⁹: in ipm sup hoc fide p̄stita cōpromiserunt. Qui cause meritis diligenter auditis et intellectis: diē ad ferendā diffinitiuam sententiā partib⁹ assignauit: pendente dilatione alter electus. H. de iuliaco de medio est sublatus. Archieps hoc audito canonicis

diuiserũt[a] ĩ duos. videlʒ. H. ð Juliaco. ⁊ C. de lõbardia: ⁊. j. Cũq; postmodũ tractaretur super electiõe hmõi: ⁊ ptes eẽnt ĩ tua p̃ñtia ↄstitute: ĩ te demũ sup hoc fide[b] p̃stita cõpromittere curauerũt: q̃ cause merit[is] diligẽter ĩspectis: ad ꝓferẽdã diffinitiuã sententiã: diẽ ipsis ↄsentientib⁹ p̃fixisti. Interim vero p̃fato. H. ab vna pte electo sublato de medio supradict[is] canõicis ĩhibere curasti[c]: ne (tua pendente sñia) ꝓcederetur ad electionẽ aliã faciendã: quoꝝ q̃dã nihilominus. B. coloniẽ. canõicũ elegert. Die igit quo sñia ꝓferri debuit: ĩ tua p̃. ptib⁹ cõstitutis: dictus. B. allegauit[d]. q̃ ꝓcedere vlteri⁹ non deberes: Quapropt tibi edoceri a nobis hũiliter postulãti. Breuiter rñdem⁹: q̃ lʒ arbitriũ[e] sit finitũ p morte ipsius. H. ꝓus tñ de p̃me electiõis merit[is] debuisti cognoscere[f] q̃ ꝓcessus fieret ad secundã. nã si dict⁹. C. supstes ĩ electione ius hʒ: secũdã ↄstat penit⁹ nõ valere. Idẽ electo et abbati sancti zenoñ. et. C. canonico. veroñ.

Arbiter post rẽ iudicatã sup discordijs nouis assũpt⁹ nõ pt p suũ arbitriũ sñiam imutare: et si de cõponẽdo inter partes mandatũ acceperit a papa. Ca. xj.

Exposita nobis feltreñ. et belueñ. electi petitio cõtinebat: q̃ cũ cã q̃ inter antecessorẽ suum ex pte vna: et ciues teruisinos ex altera: sup districtu et reb⁹ alijs ꝟtebat p sñiam hostieñ. epi tũc ap. se. le. fuerit terminata et. j. Tandẽ super q̃busdã discordijs q̃ hĩcinde videbant exorte[g] in ducẽ venetoꝝ tãq; in arbitrũ cũ pte alt'a ↄpromisit[h]: ⁊. j. Lʒ aũt eidem duci lr̃as nr̃as miserim⁹: vt ad ↄponẽdũ inter ptes laborare deberet: cũ tñ intẽtionis[i] nr̃e non fuerit ĩmutare sñiam ipsam: vel sopitas p eã q̃rimonias suscitare: mãdam⁹ q̃ten⁹ (p̃fatis lr̃is nõ obstãtib⁹) q̃cq̃d p p̃noiati duc[is] arbitriũ ↄ̃ ipsi⁹ legati sententiã ĩuenerit[is] eẽ factũ: ĩ irritũ reuocet[is][k], ei districti⁹ ĩhibentes ne vlteri⁹ ĩ ↄpromisso procedat: eũdẽ ad restitutionẽ obsidũ[l] occasiõe illius cõpromissi sibi datoꝝ vt ipsi⁹ arbitriũ fuaret p cẽsurã eccl'iasticã cõpellentes. Gregorius nonus decano et mgr̃o. P. cañ. scti petri atrabateñ. dyoce.

Nõ valet ↄpromissum factũ ĩ duos siue plures hoc adiecto vt in casu discordie eligat terti⁹ per eosdẽ vel alios. h. d. Ca. xij.

Innotuit nob[is] Guilielmo laico conquerente: q̃ cum G. laic⁹ ipm sup quadã sũma pecunie corã iudicib⁹ auc̃te apl'ica ↄuenisset: tãdẽ fuit a ptib⁹ in duos arbitros ↄpromissũ: sic tñ q̃ si illi duo adinuicẽ discordarẽt: tertiũ adderẽt iudices noiati/retẽta penes se ↄpellendi ptes ad obseruandũ arbitriũ p dictos ar

prohibuit ne pendẽte sua sñia ad aliã electionẽ ꝓcederẽt: sed q̃dã coꝝ nihilomin⁹. B. colonieñ. canonicũ in p̃positũ elegerũt die quo debebat ferri sñia. partib⁹ corã archiep̃o ↄstitutis. dict⁹. B. allegauit q̃ archiep̃s vlteri⁹ ꝓcedere nõ debebat: cũ p mortẽ alteri⁹ ↄpromittẽtis videat ↄpromissũ finitũ. archiep̃s cõsuluit sup h̃ dñm papã. Rñ. pa. q̃ lʒ compromissum p mortẽ ipsius. h. sit finitũ: prius tamẽ de meritis prioris electionis cognoscere debuit q̃ ꝓcessus fieret ad secũdã: q̃ dict⁹. C. superstes ius habet: scđs vero nõ. ¶ Nota q̃ finitur cõpromissum p mortem alteri⁹ cõpromittentis/secus in iudicio.

a ¶ Diuiserũt. Qđ non est nouũ nec rep̃hensibile. viij. q. j. nõ est nouũ. ⁊ lxiij. dist. c. vlti.

b ¶ Fide prestita. De q̃ habes. s̃. eo. cũ tpe. ſm leges nõ debent iurare: sʒ penã possũt ptes apponere. in autẽ. de iudi. §. quia vero. col. vj. et. C. e. auc̃. decernimus.

c ¶ Curasti. Et bñ: q̃ pẽdẽte electione illi⁹ superstit[is] nõ ẽ alia electio celebrãda. s̃. de elec. cõsiderauimus. et ista electio p̃mo debuit reprobari q̃ fieret trãsit⁹ ad scđam. j. de cõcess. p̃ben. post electionẽ. ad fi. ⁊. s̃. de elec. audit[is]. vbi de h̃. ¶ Glo. se. ponit duo que fortificãt allegata p. b. ⁊ eis respondet.

d ¶ Allegauit. Et male vt declarãt sequẽtia: q̃ p̃mo ↄstare debuit de hac electione vt dictum est in p̃ma notula: sʒ mouit eũ forte: q̃ dicit lex q̃ mortuo altero ex litigatoribus: q̃ dederat fideiussorẽ iudicio sistendi cã: p̃tor nõ dʒ eũ iubere ammodo exhibere. ff. q̃ satisda. co. si decesserit ⁊ sñia lata post mortẽ litigatoris nõ vʒ. ff. de re iudi. in sentẽtijs. §. vl. l. seq. Sed hoc nõ est verũ generaliter: immo sñia dʒ ferri post mortẽ saltẽ ꝓpter accessoria. ff. de rei ven. vtiq;. et mortuo eo qui appellauit necesse est heredibus cãm finiri. C. si pẽdẽ. ap. mors interueniat. et. l. j. quasi p to. Ita et hic necessaria est sñia q̃tũ ad canõicos q̃ q̃si heredes sunt quo ad ius eligendi si alteri⁹ electio cassef: et q̃tum ad aliũ electũ vt sciatur an sua electio sit canonica: p mortẽ alteri⁹ nõ pdit iste ius suũ nec acquirit si ius nõ habebat: ideoq; debuit iudex cãm finire anteq; sic terti⁹ eligeretur vt de oĩb⁹ ↄstaret. Sed illa videbat melior allegatio q̃ vlteri⁹ nõ procederet: q̃ cũ ipse cognosceret tanq; arbiter ex cõpromisso: et cõpromissũ finiat morte litigatoris: vt hic dicit. et. ff. e. diẽ ꝓferre. §. j. et. l. sed interpellat. vlteri⁹ cognoscere non debebat. Sed lʒ sit finitũ cõpromissũ per mortẽ alteri⁹/tñ ꝓcedere põt cũ sit iudex ordinari⁹ suo iure ꝓpter rõnẽ q̃ reddit. s̃. ⁊ in ip̃a lr̃a inferius. nec vt ver⁹ arbiter cognoscebat. ar. j. de preben. nisi q̃ de matrimonio carnali in arbitrũ cõpromitti nõ põt. s̃. de transac. c. vl. et. s̃. de integ. resti. ca. pe. in fi. et hic de matrimonio spũali agit. al's arbiter post mortẽ alteri⁹ litigatorũ nõ procederet nisi iterũ cõpromittat in ipso a successoribus per leges predictas proximo.

Canonici sunt quasi heredes q̃ ad ius eligẽdi ⁊c̃.

e ¶ Arbitrium. i. compromissum. ff. eo. diem. §. j.

f ¶ Debuisti cognoscere. Ut ordinari⁹ vt dixi. al's si ordinari⁹ nõ fuisset nõ posset cognoscere vt dictũ est. Et sic habes q̃ in ordinarium põt compromitti. s̃. e. cũ tẽpore. vbi de hoc.

Diuisio.

Exposita. Cõis est diuisio. scđa ibi: licet aũt. Ab. ¶ Casus. Inter ep̃m feltreñ. et belueñ. ex vna pte: et ciues teruisinos ex altera/sup districtu seu iurisditiõib⁹/et reb⁹ alijs q̃stio vertebatur: que p sñiam hostieñ. ep̃i apl'ice sedis legati fuit terminata: tãdẽ occasione ipsius sñie q̃dã discordie orte fuerũt inter eos. sup q̃bus discordijs ptes cõpromiserũt in ducẽ venetoꝝ: ⁊ vt eius arbitriũ seruaret: obsides sup hoc ab vtraq; pte recepit. papa ĩsup eidẽ duci mãdauit vt ad cõponẽdũ ĩterponeret ptes suas. Itẽ dux cõtra sñiam legati ĩiquũ ꝓtulit arbitriũ. ep̃s feltreñ. ↄq̃stus fuit dño pape. et ipse scribit q̃busdã iudicib⁹ sup hoc dicẽs. q̃ licet eidẽ duci litteras suas misisset vt ad cõponendũ interponeret ptes suas: nõ tñ fuit sue intẽtiõis ĩmutare sñiam legati/vel suscitare q̃stiones p eũ sopitas. Uñ mandat q̃ten⁹ nõ obstantib⁹ lr̃is illis q̃cq̃d p p̃dictũ ducẽ factũ inuenerint: cõtra sñiam p̃dictã debeant irritum reuocare. districtius p̃hibẽtes eidẽ ne vlteri⁹ in cõpromisso procedat. ⁊ cõpellentes eũdẽ p cẽsurã eccl'ia. ad restitutionẽ obsidũ datorũ vt ipsi⁹ arbitriũ seruetur. ¶ Nota recurrendũ esse ad intentionem scribẽtis. Itẽ arbiter ð alio arbitrari nõ debet nisi de quo cõpromissũ est: qđ si fecerit nõ valet et ita forma cõpromissi seruanda est. Ber.

g ¶ Exorte. Ex hoc pʒ q̃ cõpromissum nõ fuit factũ sup his q̃ ĩ sñia cõtinebant: sed sup discordijs q̃ postea orte sunt. ¶ Glo. se. obijcit ⁊ soluit

h ¶ Cõpromisit. Supple q̃ ↄtra sñiam veniẽs ĩiquũ arbitriũ ꝓmulgauit. et sic põt cõpromitti in laicũ de reb⁹ ciuilib⁹ vt h̃ dr: sʒ nõ ð spũalib⁹. vt. s̃. e. ↄtingit. vbi de h̃. Sʒ q̃liter potuit cõpromitti in ducẽ de his sup q̃b⁹ sñia lata erat: nam transactio siue ↄpositio fieri dʒ de re dubia et lite ĩcerta. ff. de transac. l. j. sʒ cũ res hic certe erãt p sñiam a q̃ non fuit appellatũ nec supplicatũ. ⁊ iõ trãsigi siue compromitti nõ potuit †. C. de trãsac. si cã. ⁊. ff. ð trãsac. et post rẽ. ⁊. ff. de condi. inde. elegãter. §. si post. Ad q̃d ↄpromissum fuit hic de certa re: hec dubitatio soluit in lr̃a. q̃ nõ fuit ↄpromissum ad hoc vt sñia mutaret: sed vt illi duo duce mediãte desisterẽt ab ĩiurijs q̃s faciebãt ep̃atib⁹ illis. vt. j. sequit.

Trãsactõ nõ põt fieri super certo.

† Host. stabat huic obiectioni dicens ꝓpter hoc compromissum nõ valuisse. Jo. and.

i ¶ Intẽtiõis. Semp recurrendũ est ad intentionẽ scribentis. vt hic dicit. et. s̃. de ꝓcu. petitio. et. s̃. de off. or. licet. ⁊. s̃. de vsup. ex tua rũ. et. j. de p̃ben. cũ cãm. ⁊. c. vl. q̃ ei⁹ est interpretari cui⁹ est cõdere. j. de sen. excõ. inter alia. ⁊. xj. q. j. §. ex his. ¶ Glo. seq. obijcit et soluit.

k ¶ Reuocetis. Sed videt q̃ arbitriũ tale non sit reuocãdum siue sit equũ siue iniquũ. ff. de arbi. diẽ. §. stari. Dicas ergo q̃ siue q̃s fuerit arbitrator siue amicabilis cõpositor nõ est standũ iniquo arbitrio. sed reducendũ ‡ est ad arbitriũ boni viri. ff. ꝓso. l. societatẽ. §. arbitroꝝ. imo ⁊ si iurasset debet reuocari. j. de iureiur. quĩtauallis. et. ff. de ritu nup. q̃q;. ff. de ope. li. si libertus. siue etiã arbiter fuerit et eodẽ modo non est standũ iniquo arbitrio. s̃. eo. c. j. et. ij. ⁊ p̃terea ideo reuocat: quia iã latũ erat cõtra sñiam directe: sed sup hoc nõ fuerat cõpromissum vt sñia reuocaret p arbitriũ ſm q̃ in lr̃a dicit et arbitriũ nõ extẽdit nisi ad ea tm̃ de q̃bus cogitatũ est et expressum in compromisso. s̃. eo. cum dilecti. vbi de hoc. Ber. ¶ Glo. se. alle. tres cõcor. et duo iura in contrariũ. et soluit.

‡ Quo iure ⁊ ĩfra q̃d tẽpus: ⁊ q̃d de illo q̃ iurauit hic ñ petere, vide in spe. ð arbi. §. fi. ꝟ si. itẽ q̃d si cõpromissũ ⁊ trib⁹ ꝟsi. se. Dy. in regl'a scienti de re. iu. li. vj. tenet de illo q̃ id ꝓmisit sub pena q̃ nõ incidit ĩ penã. Jo. an.

l ¶ Obsidũ. Sic. j. de iureiur. ex rescripto. ⁊. xxiij. q. vl. vt pridẽ. et ff. qui testa. fa. pos. obsides. Sed ↄtradicunt leges: q̃ liberi hoĩes obligari nõ possũt. C. q̃ res pig. obli. pos. q̃ filios. ⁊. j. de pigno. lator. Sol. obsides bene dari possunt vt dicunt iura primo inducta. nec dicuntur obligari loco pignoris: sed tenent obsides vt fiat qđ iter partes conuenit: et ita cum solutum sit arbitriũ et reuocatũ debẽt obsides restitui † quia sublato principali et accessorium. j. de fide instru. inter dilectos. j. de fo. cõpe. si diligenti.

† Nõ videt hec solu. sufficiens. Hostiẽ. ħʒ quã idẽ esset de pignore: remittit autẽ ad not. in. c. ex rescpto. et qđ no. de pigno. c. ij. ſm Goff. Jo. and.

Innotuit. Nõ vʒ cõpromissum de incerta persona in arbitrũ

Diuisio. assumēda.h.d.quo ad titulū. Primo pōit factū. Scdo dat iudices ibi:ideoqȝ.Ab. ¶ Casus. Quidā laicus.C.noīe impetrauit lras ꝯtra Guil.laicū sup quandā summā pecunie ad quosdā iudices de legatos:corā quib⁹ dictus guil.tentus:ī cām tandē fuit a partib⁹ in duos arbitros cōpromissum:ita ꝙ si illi duo adinuicē discordarent:tertiū adderent iudices noīati:retenta penes se ptāte cōpellendi ptes ad obseruandū arbitriū p dictos arbitros ꝓmulgandū: sed cū dicti arbitri nō possent eē cōcordes:dicti iudices tertiū adiūxerūt qui cū altero illoꝝ dictū guil. condēnauit: idem guil. a dictis iudicibus compellebaꝛ sententiā obseruare.inde sentiēs se agrauari ad se.apost.appellauit.Sed ipsi ei⁹ appellatione contēpta:tulerūt excōicationis sententiā in eūdē.vnde mādat pa. quaten⁹ si ita ē: dictam sniam denūciēt esse nullā: cū iure sit ciuili statutū:vt compromissum de īcerta persona assumēda in arbitrū nō tenet.¶ Nota ꝙ compromissum de incerta ꝑsona in arbitrū assumēda/nō tenet. Itē snia excōicatōis post legitimā appellationem lata nulla est.Bernardus.

¶ Glo se.dat silr de iudice.scda pars reci.per.q. an potuerint delegati sibi retinere executionē arbitrij.

bitros ꝓmulgandū nihilomin⁹ ptāte[a].Cūqȝ tertius arbiter a iudicib⁹ pdictis elect⁹ cum altero duoꝝ ipm pti alteri cōdēnasset: idem ex eo sentiens a sepedictis iudicibus se grauari:ꝙ ipm ad obseruantiā hmōi arbitrij compellebant nostrā appellauit audientiā:sed ipsi appellatiōe contēpta excōicatiōis tulerūt sniaȝ in eūdem.¶ Ideoqȝ mādamus q̄tenus si est ita: cū legali[b] sit ꝓuisiōe statutū:vt cōpromissū de incerta ꝑsona in arbitrū assumēda nō teneat:dictam excōicationis sniaȝ denūcietis penit⁹ nullā esse.

Idē abbatisse ⁊ ꝯuētui iotreñ.

¶ Valet cōpromissum factū in vnū vel ī plures vt ipsi ꝑ se cām diffiniant/vel p alios quos ipsi elegerint.h.d.ꝺm intellectū quē sensit glo.hic et Inno.i.c.pcedēti q̄ placet mihi panor.

Ca.xiij.

Cum a nobis petiit:et.j. Ex pte vr̄a fuit ꝓpositum:ꝙ oli inter vos et senoñ.archiepm q̄stiōe suborta sup eo ꝙ idem archieps asserens monasteriū vr̄m metropolitico iure sibi subesse: procurationes ⁊ res alias exigebat a vobis.Tādem in.R.sancti angeli dyac.cardia.tūc aplice sedis lega.a ptib⁹ ꝯcorditer[c] ꝯpromisso et ꝓmisso sub certa[d] pēa ꝙ arbitrio seu ordiatiōi eiusdē vel duoꝝ mediatoꝝ[e] quos idē sup h̄ deputaret precise parerent mgr̄ P.capellan⁹ noster:et.J.archidyacon⁹ senoñ. mediatores ab eodē sup h̄ deputati legato:ordinādo ⁊ diffiniēdo cām hmōi terminauerūt.¶ Nos igiꝛ qd̄ p pdictos mediatores sup hoc actū ē: aucte aplica ꝯfirmam⁹.Idem.

¶ Cōpromissum añ sniam latā finiꝛ morte alteri⁹ ꝯpromittētiū vnde nō trāsit in heredes ꝯpromittentiū nisi de eis sit cautū in cōpromisso.h.d.cōprehendendo mentem capituli.

Ca.xiiij.

Compromissū nō extēdiꝛ in compromittentis heredes[f]:si de ipsis nō caueaꝛ ibidē.

¶ Finit Liber.j.

Cum a nobis. Primo ponitur factū. Secūdo confirmatio ibi:nos igiꝛ. Ab.sic. ¶ Casus. Inter abbatissam et cōuentū iotreñ.monasterij/⁊ archiepm senoñ. vertebatur q̄stio sup eo ꝙ idē archieps dicebat monasteriū ipm metropolitico iure sibi subesse.petens ꝓpterea ab ipo monasterio procuratores et res alias. Tandem concorditer a partib⁹ compromissum fuit in.R. sancti angeli dyaconū cardīalē aplice sedis legatū.et cōpromissum fuit sub certa pena ꝙ pcise pareret arbitrio seu ordinatiōi eiusdē/vel duoꝝ mediatorū quos idē cardinalis sup hoc deputaret. Legat⁹ sup hoc deputauit magistrū. P.capellanū dñi pape.⁊.J.archidyaconū senoñ.mediatores et ipsi ordinādo et diffiniendo causam. hmōi terminauerūt. postmodū petiuerunt partes a dño papa vt ordinationē et diffinitionē predictā ꝯfirmaret:et ipse qd̄ per dictos mediatores sup hoc factū fuit: cōfirmauit.¶ Nota ꝙ hec decre.nō ꝯtradicit iuri: qꝛ licet ī certo arbitrio cōpromitti nō possit:tamē sic potest cōpromitti ꝙ valeat arbitriū qd̄ laudatum fuerit arbitratu cardinalis.ff.de arbitr͛ si ita.Ber.

a ¶ Potestate.Sic ēt cōpromittiꝛ in iudicē retēta delegata potestate.j.de pbē.nisi.et.j.de psump.lras.⁊ tūc iudex pōt vti delegata iurisditiōe si expedierit ⁊ arbitraria ptāte: vt ī decre.nisi. sȝ hic non poterat retinere hmōi arbitrij executionē/nisi per prorogatiōnē iurisditionis de cōsensu partiū que hic interuenit:sed hic nō valuit prorogatio:qꝛ nō valuit cōpromissum de incerta persona assumenda:et sic non poterat fieri executio:licet intēderēt prorogare iurisditionē delegatā de vno negocio ad aliud.B.

¶ Glo.seq.dat simile de iudice ꝓcuratore et tutore.signat cōtrariū decre.ꝓxi.et ibi remittit.elicit tria argumēta.signat contrariū decre.cū speciali.et dupliciter soluit.

b ¶ Legali. Ut.ff.c.itē si vnus.§.si in duos.qꝛ cōpromissum de incerta ꝑsona nō valet vt ibi dicit:quia in assumēda illa tertia persona isti iudices poterāt dissentire † ⁊ sic res sine exitu futura est. Ar.cōtra.j.ca.ꝓxi.Sed ibi soluiꝛ.Et sic iudex cert⁹ esse debet:al's nō valet cōmissio.s.de rescrip.ad hoc.et sic ꝓcurator cert⁹ esse debet.ff.de ꝓcur.l.ij.sic et tutor incert⁹ dari non pōt.ff. de testa.tute. tutor incertus.et.l.duo sunt titij.et insti.de leg.§.tutor.⁊ ideo cum a principio nō tenuerit cōpromissum:licet fuerint postmodū cōcordes in assumēda tertia persona:nō tamē tenuit arbitriū.⁊ sic nec sententia etiā excōicationis ꝓpter hoc lata.Et sic est ar.ꝙ si principale nō tenet/nec accessoriū.j.de fo.ꝯpe.si diligēti.et.j.de fi.instru.inter dilectos.et.C.de legi.non dubiū. Item est ar.qd̄ ab initio nō tenet postea nō cōualescit.ff.de reg.iur. qd̄ ī initio.⁊.xvj.q.iij.§.potest.v.qd̄ si priuat⁹. Itē est ar. hic ꝙ licet res ad cū casum ꝑueniat a quo pōt habere initiū:tamē nō valet:hic nō valuit cōpromissum quia terti⁹ arbiter incert⁹ erat. Sed manifeste ꝯtradicit.j.de app. cū speciali.vbi dicitur ꝙ duo arbitri sūt eligēdi:et si cōcordare nō possunt/assumant tertiū:et sic terti⁹ arbiter incert⁹ est:qualiter respōdebis? Pōt dici ꝙ illud est speciale in cā recusationis:quia illi arbitri nō dicunꝛ arbitri:imo quasi naturā iudicū sapiūt:quia iurisditionē videtur habere.ar.s.de of.dele.suspitiōis.Uel dicas ꝙ nō est cōtra:ibi enī statuit ius ꝙ duo arbitri eliganꝛ a partib⁹ qui de suspitionis causa cognoscāt:⁊ si illi duo nō cōcordant ipsi arbitri eligant tertiū.s.de offi.deleg.suspitionis:sed partes nō eligant illos:vt si discordes fuerint eligant tertiū.sed simpliciter eligant duos nulla mentione habita de tertio:et ius ostēdit ibi quid facere debeāt partes:et quid postea ipi arbitri: cū in fine non poterunt concordare.et etiā qd̄ dicit hic respicit ipm factum vt si tertius eligatur incertus nō teneat cōpromissum vt hic factū fuit. Si dictuȝ fuisset hic ꝙ certam personā eligerent si discordassent tūc valeret ff.eo.item.si vnus.§.si in duos.

c ¶ Concorditer compromisso. Et sic de re spirituali pōt in eccl'asticam personam compromitti.qd̄ verum est.s.eo. contingit.vbi de hoc.

d ¶ Sub certa pena.s.c.dilecti.cui tm̄ metu pene stabiꝛ.vt ibi.C. e.l.j.⁊ sic religiosi pñt exigere penā.q̄liꝛ ⁊ qñ h̄ liceat dr.s.e.dilecti.

¶ Glo sequens duo notat.et remittit.

e ¶ Mediatorum. Sic videꝛ ꝙ arbiter incert⁹ possit assumi:qꝛ h̄ nō fuit expressum de mediatorib⁹ istis. vnde signat ꝯ.s.c.ꝓxi.ff.e. itē si vn⁹.§.si in duos. Sed dicas ꝙ cardinalis nō fuit assumptus vt ver⁹ arbiter/nec illi mediatores: sed potius fuerūt amicabiles ꝯpositores q̄ de plano ⁊ sine ordine iudiciario/⁊ sine aliq̄ cognitione partes cōcordauerunt:⁊ hoc patet ex v̄bis illis arbitrio seu ordinationi.et ex eo ꝙ dicit inferi⁹ ordinādo ⁊ diffiniendo. vnde qd̄ factū fuit per legatū siue p illos q̄s ad hoc mediatores elegit tenet Uel si fuerūt arbitri adhuc cessant ꝯria:qꝛ hic nō fuit ꝯpromissum factum de incerta persona:sed partes dederūt ptātē legato vt ipse eligeret arbitros seu mediatores: et ipse elegit certos: ⁊ hoc nō est cōtra iura superi⁹ signata:⁊ ideo papa cōfirmat ordinationē illoꝝ: quia nec cardinalis poterat discordare:sed in superiori decre.potuerunt discordare:et ita nō contradicit.B.

Compromissum.Casus. Queriꝛ si cōpromissum ī arbitros extendaꝛ ad cōpromittētis heredes? Et rñ.ꝙ nō:nisi in compromisso de heredib⁹ fiat tātū.¶ Nota ꝙ cōpromissio nō transit ad successores:nisi de ipsis facta fuerit expressa mentio.Ber.

¶ Glo.seq.facit qnqȝ. Primo dicit vnde sumi potuit ca. Scdo pōit differentiā inter iudicia et cōpromissa:⁊ cām reddit. Tertio dat simile in pacto. Quarto dicit q̄d si alter cōpromittens solū expressit heredem. Quinto notat ⁊ dat simile de morte arbitri.

f ¶ Heredes. Hoc sumptū est de legib⁹ illis.ff.e. diē ꝓferre.§.j.et l.sed interpellaꝛ.§.si ab altera pte:sec⁹ est in iudicijs. iudiciū † enī trāsferꝛ ad heredes:q̄uis de heredib⁹ mētio nō fiat. C.de iur.calū. auc.pricipales.et hoc ideo qꝛ arbitria stricti iuris sunt: cōpromissum vero nō extendiꝛ nisi ad ea tm̄ de q̄b⁹ expsse in cōpromisso cauetur.s.e.cū dilecti.et.ff.e.nō distiguem⁹.§.de offō.nec ad alias ꝑsonas vt in legib⁹ predictis.sic pactū personale nō extendiꝛ ad heredes qñqȝ.ff.de pact. idem in duob⁹.§.ꝑsonale.et.l.iurisgentiū.§. pactorū.si alteri⁹ partis tm̄ heredis mentio etiā fiat morte nihilominus soluiꝛ cōpromissum:vnde ex vtraqȝ pte debet fieri mētio heredū.‡ al's nō transit ad heredes vt dicit lex pdicta.sed ⁊ interpellaꝛ.§.si ab altera.vnde meli⁹ diceret in cōpromittentiū heredes:⁊ ita soluiꝛ cōpromissum p mortē alterius cōpromittentis.s.eo. ex parte.et p mortē alterius arbitroꝝ.s.de offi.deleg.vno.B.

¶ Finis primi. ¶ Sequitur secūdus.

† Añ dicebat Inno. ꝙ arbitriū non fuit bñ fundatū qd̄ īcipiebat a dissēsu q̄re sup edificiū stare nō pt.j.q.j.principat⁹.qñ vero ꝯpromittitur ī duos tm̄ et dissentiunt cōpelluntꝛ eligere tertium.ff.e.si vnus.§.principaliter.hic enī ab initio iustū ⁊ firmū ponitꝛ fūdamētū. q̄uis edificando interuenire possit impedimentū et si interuenīat p mgr̄m operis.i.p iudicem remoueꝛ.tñ aliq̄ legiste in.§.pncipaliter tenēt ꝙ valet ꝓ q̄bus facit ꝙ taciti et expssi dȝ esse eadē cā.s.de consti.cū.M.⁊ ex ꝓssio taciti nil operaꝛ.s.de psūp.c.fi.⁊ equalet dispositio legis et hoīs.C.cōmunia de leg.l.j.Sed in terminis hui⁹.c.sec⁹ qꝛ id nō est tacitū.glo.ibi tȝ ꝙ nō valet expsse nisi cōsentiant in tertio eligēdo valet tñ bñficio ptorj.si teneaꝛ qd̄ pdixi solutuȝ erit qd̄ dubitatur an si cōpromittiꝛ ī duos vt tertiū īcertū assumant si discordes fuerint et ipsi tertium nō assumunt: qꝛ ꝯcordāt ꝙ valet laudū. Jo.an.

† Dicebat Host. naturā arbitrij mediā iter naturam societatꝭ et iudicij.i societate enī nō succedit heres etiā ex spāli pacto q̄uis ī actione succedat p quaȝ teneꝛ rōneȝ reddere et reliq̄ prestare.ff.pro socio.l.nemo pōt.in iudicio vo sēp succedit ēt si nihil sit dictū.ff.de pro.stipu.l.ij.ī arbitrio succedit si hoc dictum sit.al's non succedit vt in concor. Jo.and.

‡ Sicetiā ex vtraqȝ pte dȝ eē penalis stipulatio.ff.co.litigatores.§ pe.q̄d autē si sit inequalitas vel in q̄titate: vt qꝛ alter solus fideiussores dat: vel solus iurat. vide in spe.de arbi.§.fi.v.hoc q̄qȝ pretermittēdum. Dura ergo et crudelis est mors q̄ nen solū cōpromissa dissoluit: sȝ ēt vt Hier. in epithaphio nepo. iter fr̄es diuidit et sociatos amore dissociat. Sed vt ipe dicit ad theodorā. Si h̄ solatio erigimur ꝙ in breui visuri sum⁹ quos absētes dolem⁹.cōcedat de⁹ hūc librum studētib⁹ ꝙ ipsorū mutua visio sit in patria.amē Jo.andree,

Cõtinuatio. ¶ Rubrica. De iudicijs. ¶ Supra dictũ est de preparatorijs iudiciorum: nunc de ipsis iudicijs videndũ. Uel sic. In proximo precedẽti titu. dictũ est de arbitris. verum quia arbitria sunt redacta ad istar iudiciorũ. l. j. ff. de arbitris: ideo de his subdit. ¶ De materia rubrice habet. ij. q. j. et. v. q. iiij. xiiij. q. j. xv. q. vij. xvj. q. vj. xxx. q. vlti. §. bis ita. vsq₃ ad finẽ. et habetur in. vj. et in cle. Abbas si.

Liber secũdꝰ

De Iudicijs.

Equouult deo potest multipliciter summari ſm varios intellectus. et primo sic. Qui promisit non declinare iudicẽ penitere nõ potest. Uel ad eũdẽ intellectum sic et clarius. Pactũ de non declinãdo iudice alr̃s suo qui ex ceptiõe legitima repelli poterat est irreuocabile. Diuisio. Diuiditur i tres partes ſm Anch. In prima ponitur facti narratio. In secunda iuris dispositio. In tertia incidentis questionis decisio. Scđa ibi: placuit. Tertia ibi: nam. Abbas sic. ¶ Casus. Quidã ipetebat quouultdeũ epm centurieñ. petijt illũ introduci in cõcilio affricano. Interrogatꝰ fuit an cum aduersario suo vellet in iudicio experiri. primo id promisit. altera die respõdit hoc sibi nõ placere atq₃ recessit. petebat aduersarius vt remoueretur ab epatu/et conciliũ excõmunicauit ipm. statutũ fuit in cõcilio ꝙ nullus eidẽ quouultdeo cõmunicet donec satisfactione ꝓstita fuerit absolutus. et sic fuit excõicatus. epatus tamen ante cause exitũ adimi sibi nõ debet. ¶ Nota ꝙ ꝓpter contumaciã aliquis est excõicandus/nec debet absolui nisi satisfecerit: sed i ꝓncipali causa procedi non debet. Item sine cause cognitione nullus deponi debet. Bernardus.

† alr̃s. ingressum.

Ex concilio aphricano.

¶ Cõtumax in nõ cõparẽdo vel non respondẽdo excõicari põt: beneficio autẽ priuari nõ debet. h. d. abbas siculus. Capitulũ. j.

Equouult deo[a] centuriensi epo quẽ[b] cũ aduersariꝰ ipsius eũ petijsset ad cõciliũ introduci: interrogatꝰ[c] an cum eo vellet experiri[d]: prio id ꝓmiserat: ⁊ altera die rñdit hoc sibi nõ placere[e]: atq₃ discessit. ¶ Placuit vt nullꝰ eidem cõicet: donec[f] satisfactione ꝑmissa fuerit absolutus. ¶ Nã adimi[g] sibi epatũ[h] añ cause eiꝰ exitũ† nulli põt de iure videri. Ex synodo eugenij pape.

¶ Laici ecclr̃iastica negocia tractare nõ debẽt: s₃ ꝑlatoꝝ iudicio disponunt. h. d. ab. si. C. ij.

Decernimus vt laici[i] ecclesiastica tractare negocia non ꝑsumãt[k]. ¶ Sed episcopi: abbates: archiepi[l]: ⁊ alij ecclesiaru₃[m] prelati de negocijs ecclesiasticis (maxime de illis que spiritualia esse noscũtur) laicorũ iudicio nõ disponãt. ¶ Nec propter eorum prohibitionem ecclesiasticã dimittant iusticiã exercere.

Alexan. iij. illustri regi anglie.

¶ Causa iurispatronatus spectat ad iudiciũ ecclr̃ie. h. d. specifice et ad litterã. Capr̃m. iij.

Quanto diuina gr̃a: et. j. Causa vero iurispatronatus ita cõiuncta est et connexa[n] spiritualibꝰ causis: ꝙ nõ nisi ecclr̃iastico iudicio valeat diffiniri.

Idem salernitano archiepo.

¶ Clericũ conuictũ vel confessum de crimine coram iudice seculari ex eo nõ punit eps: sed corã se cõuictũ vel cõfessum punit pena debita: nisi cum illo dispenset: qđ põt in adulterio et minoribus. depositũ vero nõ stati tradit curie seculari. h. d. vsq₃ ad finem. Ab. sic. Ca. iiij.

At si clerici corã seculari iudice cõuicti fuerit vel

a ¶ De quouultdeo. Proprium nomen est.

b ¶ Quẽ. i. qui. casus pro casu. et est antitosis figura. sic. lxxv. dist. ordinatiões. ⁊. xviij. q. ij. quidã. vbi eos ponitur pro hi. Ber.

¶ Glo. se. obijcit. dupliciter soluit. et scđam reprobat.

c ¶ Interrogatꝰ. Et superabũdanti interrogat. qm̃ alr̃s ex necessitate tenebatur sub eis respõdere: quia iudiciũ reddit in inuitũ. ff. de vbo. ob. inter stipulantẽ. §. j. quia oẽs cause tũc in synodo tractabant. vel forsitã ne posset postea iudicẽ recusare. iij. q. iij. §. offerat. s. de offi. deleg. sup questionũ. §. nos. et. §. vep. nisi aliquid postea de nouo emergat. s. de off. dele. insinuante. et. ff. de inter. act. de etate. §. ex causa. et. ff. de procur. si post datũ dãnũ. et de pe. dist. vj. placuit. sed illa nõ fuit causa: quia synodũ totã nõ potuit recusare.

d ¶ Experiri. Experiri ponit hic pro defendere. aliquãdo tamen ponitur ꝓ agere. j. de cã pos. et propri. pastoralis. et not. j. de senten. ⁊ re iudi. ca. penulti.

e ¶ Non placere. Sed nõne fuit locus pnie? Ur̃ ꝙ sic. ff. de iur. om. iudi. si cõuenerit. rñdeo locus est pnie. j. de iure pa. cũ laici. sed non hic: q₂ nõ põt penitere in alterius preiudiciũ. ff. de reg. iur. nemo. et quia cõtumaciter recessit fuit excõmunicatus. xj. q. iij. certũ. imo inuitus compellit respondere. vt dictum est. Ber.

f ¶ Donec. Loquit ſm antiqua tẽpora quãdo causa excõicati tractabat anteq₃ absolueret. xj. q. iij. si eps forte. intellige ſm antiquã litterã: que olĩ in antiqua cõpilatione talis erat: hic nullus eidem cõmunicet donec causa eiꝰ qualẽ potuit terminũ sumat. et ſm istã litterã bene loquit ſm hodierna iura: q₂ cũ pro ꝯtumacia fuerit excõmunicatus nullꝰ debet ei cõmunicare: donec satisfactione ꝑmissa. i. satisdatione prestita iudicio sisti fuerit absolutus. j. de vbo. sig. ex parte: hodie vero† stati debet absolui: ⁊ postea cognosci de causa excõmunicationis: nisi in casibus. vt. j. de sen. excõ. per tuas: ⁊ nisi quis excõmunicatꝰ sit pro manifesta offensa. j. de vbo. sig. ex parte. et. xxiij. q. vl. pessimã et. j. de sen. excõ. solet. lib. vj.

† Meliꝰ diceret ergo: s₃ aduersat ad gl. Ala. q̃ finit ibi pꝰ ꝑncipiũ si eps forte. Jo. an.

g ¶ Nam adimi. Respondet tacite questioni. Ber.

h ¶ Epatum. Immo debet expectare per annũ anteq₃ adimatur† xj. q. iij. rursus. et ca. seq. maxime cũ lis nõ fuit cõtest. de hac materia tractatur. iij. q. ix. in summa. et ca. decernimus. ⁊. xj. q. iij. rursus. et. j. de do. et contu. ca. veritatis.

† Nisi crimẽ esset notoriũ. de acc. euidentia. ſm Ho. vel nisi ageret de federe matrimonij. vt lit. nõ ꝯtest. qm̃. ꝓpter suspitionẽ tñ dilapidationis qñq₃ interdicit administratio de offi. dele. venerabili. ſm Goffr. Jo. and.

Decernimus vt laici. Tres sunt partes. Scđa ibi: sed epi. Tertia ibi: nec ꝓpt. ab. ¶ Casus. Statutũ fuit in synodo eugenij pape ꝙ laici negocia ecclr̃astica tractare non presumant. Itẽ ꝑlati ecclr̃iaꝝ de negocijs ecclr̃iasticis nõ disponãt iudicio laicorũ/et ꝑcipue de spũalibus. et ꝓpter eoꝝ prohibitionẽ nõ dimittant ecclr̃iasticã iusticiã exercere. ¶ No. ꝙ laici ecclesiastica negocia tractare nõ debẽt: maxime spiritualia. Itẽ oẽs prelati sũt iudices ordinarij. Item abbas est nomen dignitatis. Itẽ propter prohibitionẽ laicoꝝ nõ debet iudex ecclesiasticus omittere exercere iusticiã ecclr̃iasticã. B.

i ¶ Laici. Laici enĩ de ecclr̃iasticis negocijs intromittere se non debẽt. j. de re. ec. non alie. cum laicis. s. de arbi. contingit. ⁊. s. de ꝯsti. ecclesia. ⁊. xcvj. dist. bene quidẽ.

k ¶ Nõ presumãt. auctoritate sua: delegari tamẽ possunt‡ saltẽ cãe pecuniarie siue huiusmodi mere ciuiles vt h colligit. et in laicos etiã de talibꝰ põt cõpromitti. s. de arbi. exposita. papa ꝟo ciuiles: criminales ⁊ spirituales cãs põt laico delegare. ar. xxxij. dist. §. verũ. et. ij. q. v. mennã. ⁊. lxiij. dist. in synodo. et ca. adrianꝰ. ⁊. x. q. iij. illud. vr̃ etiã ꝙ eas teneat delegare. xj. q. j. te qđẽ. ⁊. §. ex his oibꝰ. ij. de hoc dictũ est. s. ti. ꝓxi. cõtingit.

‡ Nõ est cõtrarium qđ no. j. ti. ꝓxi. significasti vt ibi dicã. Fran. dicebat hoc verũ cũ nõ reperiuntur clerici ydonei. alr̃s non. Alle. de reli. do. inter q̃ttuor. ne cle. vel mo. relatum. Jo. and.

l ¶ Archiepi. Alr̃s est archidyaconi. ⁊ melius.

¶ Glosa sequens arg. alleg. vij. iura.

m ¶ Ecclesiarũ prelati. Ar. oẽs ecclesiarũ prelatos esse iudices ordinarios. ar. s. de offi. ordi. cũ ab ecclesiarum. xxv. dist. perlectis. ij. q. j. nemo. xj. q. j. experientie. et. c. si qui ex fratribus. ⁊. j. de app. reprehensibilis. et. j. de eo qui fur. or. reci. c. j.

Quanto. Laici causas connexas spiritualibus tractare non possunt. h. d. ¶ Casus. Dicit hic ꝙ cã iuris patronatꝰ ita est annexa spũalibus causis: ꝙ nullus nisi iudex ecclr̃iasticus de ea iudicare debeat. ¶ Nota ꝙ cã mixta inter spiritualẽ et ciuilẽ/magis sequit naturã spũalis q₃ ciuilis. Itẽ idẽ iuris est i cõnexis quo ad iurisditionẽ: sicut in mere spiritualibꝰ. Itẽ ratione rei potiꝰ dicit spiritualis q₃ ratione ꝑsone. et sic qđ est minus dignũ in sui substãtia: maioris est efficacie quo ad iurisditionem. Ber.

¶ Glo. se. sũmari põt ꝑ modũ obiectiõis assumẽdo ibi: ⁊ laicꝰ: vel ꝑ modũ q̃stiõis q̃re. s dicat annexũ: ⁊ nõ simpliciter spirituale ⁊c̃.

n ¶ Cõnexa spũalibus cãis. Ius vero patronatus nõ dicit proprie spũale: sed spirituali annexũ. j. de iure pa. de iure. et ideo dicit hic Hug. ꝙ eiꝰ causa annexa est spũalibus causis vnde spũale censet ꝓpter cõnexitatẽ: quia q̃ religiosis adherent religiosa sunt. ff. de rei vẽ. q̃ religiosis. ⁊ ex tali coherẽtia sumit suã naturã sic. j. de paro. super eo. ⁊ ideo talis cã per iudicẽ ecclr̃iasticũ tantũ tractari debet vt hic. et ar. s. c. ꝓxi. vnde vẽdi non põt. j. de iure pa. de iure. Et laicus tale ius põt possidere cũ nõ sit mere spũale: sed ei annexũ: s₃ alia iura spũalia mere possidere nõ põt: vt. j. de ꝑscrip. causam que ⁊. xvj. q. vij. c. j. et. s. de elec. sacrosancta. ⁊. c. messana. Et ius funerãdi põt laicus possidere. ff. de mor. inferen. l. j. ⁊ tamẽ dominiũ sepulture non habet. insti. de re. diuis. §. nullus. Ber.

At si clerici. Diuidit in quattuor partes ſm ꝙ quattuor sũt dicta. Secũda ibi: si vero. Tertia ibi: de adulterijs. Quarta ibi: sed non debet. Ab. si. ¶ Casus. Quidã clerici fuerũt inuiti coram iudice seculari: cõuicti: vel cõfessi fuerũt ibi de crimine. querebat an ꝓpter talẽ confessionẽ sint a suo epo condẽnãdi: quia sicut snĩa a nõ suo iudice lata nõ tenet: ita et cõfessio facta corã eodem. Si vero corã epo suo de criminibꝰ in iudicio cõuicti fuerint vel cõfessi: dũmodo sint talia crimina ꝓpter q̃ suspẽdi debeãt vel depõi: Diuisio.

suspēdēdi sunt a suis ordibꝰ: vł ab altarꝫ misterio ꝑpetuo remouēdi. Scđo querebaꝝ vtrū epi dispensare possint cū clericis ꝗ adulteria ꝯmiserūt: Rň. pa. ꝙ eṗs dispēsare pōt cū clericis post pactā penitētiā de adulterijs ⁊ alijs criminibꝰ ꝗ sunt minora. Tertio ꝗriꝝ vtrū clericꝰ depositꝰ iudici tradēdꝰ sit sclari: Rň. ꝙ clericū ꝓ suis excessibꝰ depositū: eṗs nō dꝫ iudici tradere seculari. qꝛ cū suo sit functus officio duplici afflictiōe nō dꝫ ipm̄ affligere. ¶ Nota ꝙ cōfessio facta corā nō suo iudice nō p̄iudicat ꝯfitēti: nec snīa a non suo iudice lata. Itē eṗs pōt dispēsare ĩ adulterio. Item nō est ꝗs dupliciter puniēdus. Itē depositꝰ sclari iudici tradi nō dꝫ. Ber. ¶ Glo. seq. ponit casum exceptū. scđo signat cōtrariū decre. multi.

cōfessi de crimiē nō sunt propter
[a] hoc a suo eṗo aliq̄ten ꝯdēnādi[a].
Sicut enĩ snīa a nō suo iudice la
[b] ta nō tenet[b]: ita ⁊ facta ꝯfessio co
rā ipso. ¶ Si vo corā eṗo de cri-
[c] minibꝰ ĩ iure ꝯfessi sūt[c] seu legiti
[d] ma ꝓbatione[d] ꝯuicti (dūmō sint
talia crimia ꝓpter q̄ suspēdi debeāt vł deponi) nō ĩmerito suspēdēdi sunt a suis ordibꝰ vł ab altaris misterio ꝑpetuo remouendi.

[a] ¶ Condēnandi. Nisi ex hoc grauata sit multū eoꝝ opinio. arg. op. ĩ. de testi. testimoniū. ⁊ ĩ. de sen. excō. cū desideres. §. j. in eo casu ꝓpter infamiā debet se purgare vt dicit illa decre. cum desideres. alš si se purgare nō pōt debet puniri quasi ꝯuictꝰ interp̄tatiue. ĩ. de purga. cano. c. cū. P. et ĩ. de symo. insinuatū. † De hoc ar. cōtra. ij. q. j. multi. Sed ibi exponitur circa prin.

† Sed h̄ nō vr̄ sic oīno tenēdū. laycieni sūt nobis ĩfesti. ij. q. vij. layci. quod dic vt no. ĩ. de pur. ca. cū ĩ iuuētute. §. j. ſm̄ Host. Jo. ā.

¶ Glo. se. alle. iij. cōcor. ⁊ soluit ꝯ̄riū decre. si diligēti. Scđo ꝗrit sub nube de snīa ꝯ̄ clericū lata ꝑ laycū in cā recōuētionis. Tertio ꝗrit de sic condēnato de crimine qđ infamet an. ⁊c̄.

[b] ¶ Non tenet. Ut. ij. q. j. in primis. ꝟ. de persona. et. s̄. de consue. ad audiētiam. C. si a nō compe. iudi. l. vlti. Ex eo enim ꝙ isti ex tali ꝯfessiōe nō puniunꝝ / seu snīa ꝯ̄ eos lata nō tenet colligiꝝ ꝙ isti ĩuiti tracti fuerūt ad iudiciū sclare. nā si volūtarij hoc fecissent: etiā si ꝑ eis eēt lata snīa locū suū amitterēt in crimīali: ⁊ in ciuili ꝑderēt cām. xj. q. j. inolita. ⁊ c. placuit. ⁊ ĩ. de fo. cōpe. si diligēti. vñ non p̄iudicat eis. Sꝫ si clericꝰ ꝯueniat laycū corā iudice layco: ⁊ ille laycꝰ recōueniat clericū ciuiliꝝ de crimiē: si feraꝝ snīa ꝯ̄ clericū / bñ tenet: qꝛ suꝰ iudex est ꝑ recōuētionē. ĩ. de mu. pe. c. j. ⁊. ij. ⁊. iij. q. viij. §. cuiꝰ in agēdo. ⁊. C. de sen. ⁊ ĩterlo. om. iu. cū papinianꝰ. ⁊ auc̄. et ꝯsequēter. Crimīaliꝝ vo ipm̄ ꝯuenire nō posset corā iudice sclari. xj. q. j. c. j. ⁊. ij. nec recōuenire. qꝛ in crimiē nō admittiꝝ recōuētio. iij. q. xj. negāda. qꝛ nō relatiōe crimīnū. sꝫ innocētia reus purgaꝝ. ff. de publi. iudi. is ꝗ. Sed pone clericū ꝯdēnatū ciuiliꝝ de furto vel de alio crimine qđ ĩfamet a iudice sclari ꝑ recōuētionē: nunꝗd eṗs suus ꝓ tali snīa ex qua ĩfamis videꝝ seu ꝯfessiōe ꝯdēnabit illū ꝙ talis sit ĩfamis: Dicit lex ꝙ nō pōt facere p̄ses ꝓuĩcie q̄n ꝯdēnatū de furto sequaꝝ infamia. ff. de fur. nō pōt. Rň. ex tali snīa nō deponiꝝ. qꝛ cū ciuiliter actū sit nō debet dici ĩfamis. Si vo ex tali snīa vel ꝯfessione grauata est eiꝰ opinio: ab officio debet suspēdi vsq̄ ad debitā purgationē. ar. ij. q. v. pbr̄ si a plebe. ⁊ ĩ. de symo. accusatū. et. c. seq. ar. ff. de suspe. tu. l. tutor. §. p̄terea. ⁊. C. de testi. nullum ar. deponi vel beneficio p̄uari nō debet donec aliud ꝯ̄ ipm̄ ꝓbareꝝ. ar. s̄. eo. c. j. ⁊. xv. q. vl. c. vl. in fi. ⁊ p̄terea nō debet puniri: qꝛ nōdū fuit actū ad hoc. et ideo pena ordinaria sibi ĩponi nō debet. ĩ. de or. cog. cū dilectꝰ. et. ĩ. de excep. c. j. in fi. et iuxta iudicij formā sentētia debet formari. ĩ. de symo. lꝫ hely. Q̄ñ ꝯfessio p̄iudicet vel q̄n nō diceꝝ. ĩ. de ꝯfes. c. vlti.

Clericꝰ an possit corā iudice sclari recōueniri.

Clericꝰ ꝑ iudicē secularē cōdēnatꝰ de crimine famoso an sit ĩfamis.

[c] ¶ In iure confessi sunt. Confessus in iure ꝓ cōuicto habeꝝ. C. de confes. l. vna. ⁊ ĩ. de confes. c. penul. ⁊ vlti. ff. eo. certum.

¶ Glo. seq. reci. per questionem. scilicet que sit legitima probatio. et soluit considerari personas et modum.

[d] ¶ Legitima ꝓbatiōe. Puta ꝙ ꝑ legitimos testes ⁊ oĩ exceptione maiores. vt. ij. q. j. in p̄mis. in fi. in criminibꝰ enĩ apte debent esse ꝓbatiōes et luce clariores. C. de ꝓba. sciāt cūcti. ij. q. vl. sciāt cūcti. ⁊. v. q. vj. epyphaniū. ⁊ in absentia iudicis testes tales nō sunt recipiēdi: sꝫ tm̄ in p̄sentia iudicis ‡ vt si res exegerit tormētis subijciātur. C. de fi. ĩstru. auc̄. apud eloquētissimū. ⁊. v. q. v. illi ꝗ. ⁊ ita demū sunt puniendi ſm̄ qualitatem ⁊ ꝗ̄titatē criminis. ĩ. de homici. sicut dignum. vt iuxta iudicij formam sentētia dicteꝝ. ĩ. de symo. lꝫ hely. ⁊ ĩ. de or. cog. cum dilectus. in fi.

‡ Saluo eo qđ de mulieribꝰ dr̄. ĩ. co. c. ij. li. vj. Jo. and.

¶ Glo. seq. primo signat cōtra de decre. ꝗd in oībꝰ. et dat duas solutiōes. Scđo ar. a ꝯ̄rio ꝙ epi nō dispēsent in maioribꝰ adulterio nec vbi nō sunt exp̄sse ꝑmissi dicēs ꝙ hoc est quorūdā opi. ad quā ĩducit duas decre. deinde reci. opi. contrariā ad quā inducit. v. exēpla maioꝝ criminū subdens genꝰ ad qđ inducit duas decre. ⁊ vnam. l. et exprimit quoꝝ fuit opi. et illā vna ratione coadiuuat.

[e] ¶ Minora. Ar. ꝯ̄. xxxij. q. vij. ꝗd in oībꝰ adulterio grauius: Sol. illa ĩterrogatio nō ĩplicat ꝙ adulteriū sit grauiꝰ alijs criminibꝰ: sꝫ quasi raritatē denotat. et est si. de pe. dist. j. si sacerdos. Uel dic grauius. i. cōmunius. ⁊ illud dictū fuit in detestationē criminis vt magis vitareꝝ: qꝛ multa alia pctā grauiora sunt adulterio: vtputa incestus. xxxij. q. vij. adulterij malū. Ex vbis istis colligūt ꝗdam ꝙ eṗs de adulterio tm̄ ⁊ inferioribꝰ criminibꝰ pōt dispēsare: ⁊ non in maioribꝰ quasi a ꝯ̄rio sensu cū dicat de adulterio † et alijs que sūt minora. ꝗ̄ nō de maioribꝰ: qꝛ hoc qđ de ꝗbusdā cōcedit de alijs negare videꝝ. ar. xxv. di. qualis. ⁊. C. de ꝓcura. maritꝰ. et. ĩ. de p̄sump. nōne. ⁊ ar. ĩ. e. de his ꝗ fi. a p̄la. sine ꝯsen. ca. cū aplica. ad fi. et dicunt ꝙ tm̄ dispēsare p̄ñt in casibꝰ exp̄ssis a iure. ar. huiꝰ. c. vbi de ꝗbusdā ꝯcediꝝ. vñ in alijs videꝝ ꝓhibitū ꝑ iura p̄dicta. ⁊ est ad hoc ar. s̄. de tēp. or. dilectꝰ. ex eo ꝙ ibi dicitur cum illi huiusmodi dispensatio a canone minime sit ꝑmissa. et sic ar. ex eo ꝙ ĩtelligiꝝ ꝓhibita eē. ⁊ sic ꝗlibet dispēsatio ꝓhibita eṗis intelligiꝝ: nisi eis sit expresse ꝯcessa: qꝛ nōnūꝗ̄ intelligiꝝ eē ꝓhibitū qđ nō est expresse cōcessum. s̄. de trāsla. inter corporalia. Alia est magis cōis opinio: ꝙ eṗs vbicūq̄ pōt dispēsare vbi nō inueniꝝ ꝓhibitū. et vacat hoc ar. a cōtrario sensu: quia in multis grauioribꝰ criminibꝰ ꝗ̄ de adulterio dispēsatio est ꝑmissa eṗis: puta in heresi. l. dist. pbr̄os. itē cū sacrilego. l. di. si quis pbr̄. ⁊ ĩ. c. criminibꝰ occultꝫ. l. di. de his vo. Itē cū symoniaco quādoq̄ in bñficio q̄nq̄ in ordine. j. q. v. ca. j. ⁊ vl. et. s̄. de elec. si alicuiꝰ. Itē cū scismatico. l. dist. vt ꝯstitueret. Et gñaliter vbicūq̄ nō ꝓhibeꝝ dispēsatio ĩtelligiꝝ esse ꝑmissa. arg. ĩ. de sen. excō. nup. et. c. a nobis. ij. ⁊ lex hoc optime probat. ff. ꝗ. ex cau. maio. necnō. §. j. Edictū de dispēsatiōe ꝓhibitorium est ſm̄ hāc opinionē. ⁊ in hac opinione fuit Hu. vt inuenies. l. dist. si quis pbr̄. ⁊ Jo. ‡ ꝗ notauit de hac materia. l. di. miror. et. j. q. vij. §. nisi. ⁊ Lau. Uin. ⁊ Tan. hoc idē dicūt. Q̄nq̄ ĩuenies ꝙ ꝓhibeꝝ dispēsatio vt in casibꝰ quos distinxit. Jo. in. c. miror. q̄nq̄ ĩuenies ꝙ ꝑmittiꝝ vt ĩ casibꝰ notatis in p̄dicto. §. nisi. Immo eṗs ⁊ ꝗlibet sacerdos pōt dispensare ⁊ mitigare canones penitentiales ꝗ satisfactionē iniūgūt ꝓ pctō ꝯfesso in penitentia. ar. de pe. di. j. mensurā. ⁊. l. dist. de his clericis. ⁊. c. hi qui. ⁊. xxvj. q. vij. tēpora penitudinis. sed canones illos ꝗ inducūt penā depositiōis vel suspēsiōis in enormibꝰ criminibꝰ mitigare vel dispēsare nō p̄ñt. l. di. miror. ⁊. xij. q. ij. de viro. ⁊. ĩ. de accu. inꝗsitionis. j. rñ.

† Quod in veteri testō puniebatur morte. Leui. xx. Deutero. xxij. ergo nil ꝗ̄uiꝰ quo ad penā: Joan.

‡ Uin. dixit eṗꝫ posse dispēsare vbi nō ĩueniꝝ ꝓhibitū ⁊ inueniꝝ aliq̄n dispēsatū si enĩ nouū ĩopinatū ꝯtĩgeret ꝯsuleꝝ superior ⁊ ĩ illis ĩtelligiꝝ ꝓhibitū ſꝫ eū. Jo. and.

¶ Sūmatꝰ est iste. §. s̄. in p̄n. c. tñ qꝛ hꝫ materiā separatā ⁊ notabilē. ideo dic aliter. In adulterio ⁊ mioribꝰ pōt cū clericis pacta penitentia eṗs dispēsare: depositū aūt ꝓ suis excessibꝰ nō tradit indifferenꝝ curie sclari. h. d. Ab. sic.

¶ De adulterijs vo ⁊ alijs cri-
[e] minibꝰ ꝗ sunt miora[e] pōt eṗs cū
[f] clericis post pactā penitentiam[f]
[g] dispēsare[g]. Sed non dꝫ quēlibet

[f] ¶ Penitētiam. Hoc ideo dicit qꝛ venia nō ꝯcediꝝ nisi penitēti. xxiiij. q. ij. legaꝝ. ⁊ quomō gaudebis ⁊c̄. xxiij. q. vij. c. vlti. Et nemo pōt bene agere penitētiā nisi sperauerit indulgentiā. de pe. di. j. nemo. vel saltē partē penitētie egerit. lxxxij. di. presbyter. in fi.

[g] ¶ Dispensare. Quia de potestate epi q̄n valeat dispensare et q̄n nō: varij varia referunt ⁊ aduersa: nōnullis asserētibꝰ eṗm dispensare posse vbicūq̄ nō inueniꝝ ꝓhibitū. ar. eius qđ legiꝝ. ĩ. de sen. ex. nup. ⁊. ff. qui. ex cau. maio. l. necnō. §. j. ĩ qua snīa fuerūt Tā. ⁊ Lau. et est magister. B. et notaꝝ ꝑ eū in isto. c. Alijs in ꝯtrariū sentiētibꝰ vt. G. nasone. ꝗ scripserūt ꝙ eṗs dispēsare nō potest nisi vbi inuenitur ꝯcessum. ꝓ ꝗbꝰ facit. s̄. de tēpo. or. dilectꝰ. ⁊. s̄. de trāsla. ĩter corporalia. Uincētio ꝯcedēte dispensationē eṗis vbicūq̄ eis nō inueniꝝ ꝓhibitum: ⁊ inueniꝝ aliq̄n ꝑ eos fuisse dispensatū: ⁊ in alijs nouis casibꝰ dispensationē eṗis nullatenꝰ cōcedēdā ꝑ preallegatam decre. dilectꝰ. et. c. inter corporalia. Sed vt oīs opinionis diuersitas euiteꝝ: ita est distiguēdū. Refert an eṗs velit dispēsare ꝯ̄ canones ꝗ non inducūt irregularitatē. an ꝯ̄ illos ꝗ irregularitatē inducūt. In p̄mo casu nō pōt. verbi gr̄a. Canones ꝓhibent ne ordineꝝ ꝗs ad plures sacros ordĩes vno die. hoc nō est ꝓpter irregularitatē: sꝫ vt mysteria vel ĩtersticia tēporū obseruenꝝ. nō enĩ irregularis p̄sumiꝝ ꝗ statim est ordiatꝰ. In hoc casu eṗs dispēsare nō pōt. cum hmōi dispēsatio nō ei a canone sit ꝑmissa. s̄. de tēpo. or. dilectꝰ. Itē ꝓhibitū est vt eṗs sine licētia pape de ecclia ad ecclesiam minime trāsferaꝝ. hoc nō est ꝓpꝝ irregularitatē: sꝫ qꝛ papa hoc sibi in signū specialis p̄uilegij reseruauit. vt. s̄. de of. leg. qđ trāslationē. ⁊ in hoc casu archieṗs cū suffraganeo dispēsare nō potest. s̄. de trāsla. inter corporalia. Si vero eṗs velit dispēsare ꝯ̄ canones ꝗ irregularitatē inducūt: distingue vtrū irreglaritas ꝓueniat ex defectu aut ex delicto. Si ex defectu: aut ex defectu nataliū: aut ex defectu sacramenti. Si ex defectu nataliū: in hoc casu pōt episcopus dispensare in minoribꝰ ordinibꝰ et bñficijs. s̄. de fi. p̄sby. c. veniēs. ⁊. c. fi. Si ex defectu sacri: puta ꝯ̄xit aliꝗs cū vidua corrupta: vel habuit duas vxores: vel alš est factꝰ bigamꝰ: tūc eṗs dispēsare nō pōt. vt. s̄. de biga. sup eo. ⁊. c. nup. Si aūt ꝓueniat ex delicto iteꝝ distigue an ex ꝓprio aut ex alieno. Si ex ꝓprio pōt dispēsare eṗs: vt ĩ adulterio ⁊ ĩ alijs ĩferioribꝰ. vt hic dꝛ: nō aūt ĩ maioribꝰ: qꝛ ex quo ꝯcediꝝ de minoribꝰ de maioribꝰ ꝑ ꝯsequens denegaꝝ. xxv. dis. qualis. cū suis ꝯcor. Si vo ꝓcedat irreglaritas ex alieno delicto tūc pōt dispēsare eṗs in maiori crimiē ꝗ̄ sit adulteriū. da exēplum. Symonia est maius pctm̄ adulterio. ĩ. de symo. ꝑ tuas. ⁊ tñ ibi dispēsat eṗs: cum ꝓcedat ex alieno delicto: puta dedit aliꝗs amicꝰ tuus pecuniā te ignorāte alicui vt tibi daret p̄bēdā: vel te ad ordĩes p̄sentaret: pōt tecū dispēsare eṗs post tuā liberā resignatiōem ꝗ̄uis in dignitate

Additio. Dispensatio in ꝗbꝰ casibꝰ est eṗis ꝑmissa.

Questio. Irreglaritas ꝑ ꝗsdā canōes ĩducit.

Irreglaritas ꝓuēit dupliciꝝ.

Questio. Epus dispēsat ꝯ canones q̄ irreglaritatē iducūt.

taliter acq̄sita dispēsare nō posset. vt. j. q. v. c. j. ⁊ vl. ⁊. s̄. de elec. si alicuiꝰ. Sȝ q̄rit q̄re eps pōt dispēsare ꝯ canones q̄ irreglaritatē inducūt: ⁊ nō ꝯ illos q̄ nō inducūt irreglaritatē: vt dictū est. s̄. cū videret ꝯriū potiꝰ esse dicēdū? Rñ. diuersitatis hmōi pōt ista rō assignari. in canonibꝰ q̄ inducūt irregularitatē dispensat eps: q̄ cā ꝯstitutionis cessat tpe dispēsatiōis: vt potes videre in quolibȝ crimīoso: criminosus enī non prohibet pmoueri nisi pp̄ter crimē qđ cōmisit. Sed cā hmōi cōstitutiōis cessat post penitētiam a criminoso pactā: q̄ scriptū ē. memor esto vñ cecideris et age penitētiā: et p̄ma opa fac. l. dis. dño sctō. c. ferrū. cum igit cā cesset merito pōt eps dispēsare: q̄ cessāte cā / cessat effectꝰ. j. de ap. cū cessāte. Sȝ i canonibꝰ q̄ nō iducūt irregularitatē nūq̄ȝ pōt rō ꝯstōnis cessare. ⁊ iō nec effectꝰ ex q̄ cā nō cessat. Nūq̄ȝ eni p̄t cessare cā ꝯstitutionis q̄ phibet epm trāsferri de ecclesia ad ecclesiā sine licētia pape: q̄ cū cā illiꝰ ꝯstitutiōis sit (vt dictū est. s̄.) signū spālis p̄uilegij eccle. ro. nunq̄ȝ pōt cessare rō illa. cū p̄uilegia semp sint obſuāda. xxv. q. ij. ca. j. ⁊. ij. ⁊. l. canonizata q̄cunq̄ȝ. sub. c. decessoꝝ. nō obstat his q̄ dicta sūt de dispēsatōe. nec. c. l. di. pbr̄m. lȝ videat ꝯ. j. c. j. de p̄scrip. vbi eps dispēsat i maiori crimīe q̄ȝ sit adulteriū. s. i heresi. q̄ illđ hodie nō hȝ locū cū heretici debeāt īmurari siue īcarcerari. j. de here. c. pe. Itē nec obstat illđ. c. si q̄s pbr̄. e. dist. vbi dispēsat cū sacrilego: q̄ illđ sacrilegiū nō est tm̄ pctm̄ q̄ȝtū est adulteriū. Et sic breuiter de similibꝰ dici potest. P. de sampsone.

depositū p suis excessibus (cum suo sit fūctus[a] officio) nec dupli[b]ci debeat ipm ꝯtritiōe cōterere: iudici tradere[c] seculari. Idem.

Uasallus corā dño feudi ꝯueniēdꝰ ē: etiā si dñs feudi sit ecclesiastica persona: dūmō ibi actor possit suā iusticiā ꝯsequi: al's loci ordinariꝰ poterit adiri. ⁊ ſm hoc est casus notabilis. Ca. v.

Ceteꝝ q̄ i eos quos ab ecclesia tua ꝯstat possessiōes tenere i feudū: occasiōe ipaꝝ excōicatiōis seu iterdicti s̄nia pmulgat. Nos id districtius ihibemus. Q̄ȝdiu parati[d] fuerit sup his i tua p̄ntia iusticiā exhibē. Idē exonen̄. epo ⁊ capitulo lōdonen̄.

Nomē actionis in libello exprimere pars nō cogit. debet tamē factū ita clare pponere vt ex eo ius agēdi colligatur. h. d. quo ad intellectū. Ab. sic. Caplm. vj.

a Functus officio. Sic. s̄. de offi. delega. in litteris. et. c. venerabili. ff. de re iudi. iudex.

b Duplici. lxxxj. di. pbr̄ aut dyaconꝰ. ⁊ de pe. dist. iij. §. his auctoritatibꝰ. ⁊. §. auctas. nō dȝ duplici pena ꝯteri: ita q̄ vtraq̄ȝ p se sufficiat. Al's bñ posset īferre duas penas. xxj. q. v. si q̄s cuiuslibȝ. ⁊. xvij. q. iiij. attendendū. ⁊. c. si q̄s deīceps. ⁊. j. de rap. in archiepatu. ⁊. v. q. vj. q̄ iuxta. ⁊. j. de calū. cū fortiꝰ. ⁊. j. vt lit. nō ꝯte. q̄m. §. vl. ⁊ crescēte contumacia crescere debet et pena. ff. de pe. relegati. †

† Relegatꝰ nō parēs c deportatur in ppetuū: et deportatus non parens capite punit. Jo. and.

c Judici tradere sc̄lari. Nisi post depositōeȝ fuerit īcorrigibil' tūc pōt excōicari ⁊ postmodū crescēte ꝯtumacia tradi curie sec̄lari. j. eo. cū nō ab hoīe. ⁊ sic ītelligit. iij. q. iiij. clericꝰ. xj. q. j. si q̄s sacerdos. Quare debeat tradi curie sc̄lari. ‡ habes. j. de v̄. si. nouimꝰ. B.

‡ Et qualiter debeat degradari. habes. j. de pe. ca. ij. lib. vj. Jo. and.

Ceterū. Uasallꝰ patꝰ corā dño rñdere corā alio sup feudo ꝯuēiri nō dȝ. h. d. Uel sic. Cognitio feudi int' vasallos spectat ad dñm feudi. Diuidit: q̄ primo ponit excessus. scđo phibitio ibi: nos. Et illa diuidit i duas. Nā p̄mo phibet. Scđo limitat restringēdo phibitōeȝ ibi q̄ȝdiu. Casus. Quidā habebāt possessiōes i feudū ab eccl'ia bon̄. Isti vasalli eccl'ie trahebātur in cām sup possessiōibꝰ illis corā delegatis a q̄busdā alijs q̄ dicebāt se potiores ī feudo illo. isti excipiebāt q̄ parati erāt rñdere corā dño feudi. iudices hoc nō obstāte s̄nia excōicatiōis seu etiā īterdicti pmulgabāt in ipos. eps dñs feudi significauit hoc dño pape. vñ districtius id fieri phibet q̄ȝdiu illi parati fuerīt sup possessionibꝰ illis in presentia epi dñi feudi iusticiā exhibere. Nota cū vertit q̄stio feudi inter vasallos corā domino feudi causa illa tractari debet. Ber.

Gl. se. hȝ duas ptes. ⁊ q̄lȝ illaꝝ tria dicta. scđa distiguēs ibi. ⁊ nōt.

d Q̄ȝdiu parati fuerit. Q̄ȝdiu ḡ dñs feudi est patꝰ facere iusticiā īter vasallos: ⁊ ipi etiā parati sunt rñdere sub eo nullꝰ aliꝰ dȝ se ītromittere de illa iurisdictōe: al's si negligēs eēt dñs trāsferret iurisdictio ad aliū. ar. si. j. de fo. ꝯpe. lȝ ex suscepto. ⁊. c. ex tenore. ⁊ si alter de vasallis nollet rñdere sub dño p̄t illū punire: ⁊ ipi tenent litigare đ feudo sub dño feudi † j. ti. pxi. ex trāsmissa. ⁊. c. veꝝ. Sȝ ī iudicio possessorio p̄t agere vasallꝰ corā ordiario. j. ti. pxi. ex pte. B. q̄ exceptio tal' locū hȝ ī petitorio: vt ibi dic̄. Et no. sup h̄ q̄ si q̄stio feudi v̄tit int' dñȝ ⁊ vasallū. vtrū vasallꝰ debeat ipȝ hr̄e vl' nō: tūc p alios vasallos cā illa dȝ tractari. si v̄o int' duos vasallos tractat cā: scȝ q̄s illoꝝ sit potior ī feudo: tūc dñs feudi dȝ cognoscere vt h̄ ⁊ in ꝯsti. frederici. hac edictali. §. p̄terea. ⁊. j. eo nouit. Si v̄o inter vasallos ⁊ alios q̄ nō sunt vasalli agat de illa re rei vēdicatione tūc dñs nō cognoscet: quia esset iudex in causa sua qđ esse nō debet. C. ne q̄s in sua causa. l. vna. sed ordinarius tunc cognoscet vel delegatus. j.

† Etiam si al's iurisdictionem nō habeat ſm Uin. q̄ hoc not. j. eo. nouit. nā quo ad hunc casum hȝ iurisdictōeȝ ratiōe iure. Jo. ā.

titu. proxi. cum sit generale. et. xj. q. j. experientie. B.

Sūmariū. Diuisio.

Dilecti filij. Suffic actori factū ppōere: nec cogit nomē actōis exp̄mere. h. d. Et due sūt ptes. In p̄ma q̄rela. In scđa ꝯuisio ibi: ꝯuideatis. Ab. si. Casus. Prior ⁊ clerici de guiseburna hēbāt q̄ōnē ꝯ eboracen̄. archiepm. ꝯq̄sti sūt dño pa. ⁊ ipe cām illā cōmisit q̄busdā: mandās eisdē vt attētiꝰ puideāt ne inquirāt cuiusmodi actio intētet sicut a multis fieri solet: sȝ simplicit factū et cām facti diligent inquirāt: et ſm formā canonicā cām terminare pcurēt. Nota q̄ ſm canones actiōem nullꝰ tenet pponere sȝ cāȝ sufficit dicere. Ber.

Dilecti filij prior et clerici de guiseburnen̄. ꝯ eboracen̄. archiepm ap. se. le. graue q̄rimoniā trāsmiserūt: ⁊. j. Prouideatis attētiꝰ ne ita subtiliter[e] sicut a multis fieri solet: cuiusmodi actio itētetur[f] inq̄ratis: sȝ simpliciter[g] ⁊ pure factū ipm et rei veritatē ſm formā canonū et sctōꝝ patrū istituta iuestigare curetis. Idem paduano episcopo.

Excōicatꝰ i iudicio: nisi tāq̄ȝ reus stare nō potest. Caplm. vij.

Intelleximꝰ: et. j. Q̄ postulasti a nobis vtrū excōicatꝰ i iudicio stare possit. Rñdemꝰ q̄ cōueniri[h] pōt ⁊ dȝ p aliū rñdere i iudicio. Ne videat de sua malicia cōmodū reportare. Luciꝰ tertiꝰ strigor. archiepo.

Clericꝰ de oī crimine dȝ corā eccl'iastico iudice ꝯueniri: nec valet cōsuetudo ꝯria. Caplm. viij.

e Subtiliter. Nota subtilitates ī causis ecclesiasticis reprobādas. si. de iura. calū. l'ras. ⁊. j. de do. ⁊ cōtu. ca. j. ⁊. j. de resti. spoli. scpe. q̄ hmōi subtilitates ad pniciem reuertūtur. C. ad trebel. l. penul. ⁊ stricta rō q̄nq̄ȝ omitti solet. ff. de reli. et sump. fu. l. sunt psone. et ff. ad le. aq̄l. ita vulneratus. §. vl. ⁊. ff. q̄. mo. pig. vel hypo. sol. sicut te. §. si debitori. cū eni de bona fide agit de apicibꝰ iuris nō ē disputādū. ff. mā. si fideiussor. §. q̄dā. Glo. se. alle. ī ꝯriū. vij. iura. soluit. subdit deinde opi. Lau. et postea materiam prosequitur.

f Actio intentetur. Sic patet q̄ nō tenemur actionem proponere ſm canones. Argu. contra. j. de mu. pe. ca. j. ⁊. xij. q. viij. ⁊. xj. q. j. experiētie. ⁊. c. seq. ⁊. j. eo. examinata. ⁊. C. si p vim vel ali. mo. l. j. ⁊. j. deposi. grauis. Solu. dicas q̄ nullus cōpellitur vt pponat actionem: nec tenet si non vult pponere in iudicio ecclesiastico. si autem q̄s vult pponere i iudicio ecclesiastico et pponat admittit. si autē ieptā pponat succūbit. sȝ pōt pponere aptā ⁊ ꝯgruētē postea ⁊ admittit. j. e. examiata. Lau. tamē dixit q̄ tenet q̄nq̄ȝ aliq̄s pponere actionē: q̄ cū ex vna cā plures actiōes oriunt nō sufficit pponere cām simpl'r. ff. de iureiur. duobꝰ. §. colonꝰ. ⁊. ff. de isti. ac. hēbat. ⁊. ff. arb. fur. cesaꝝ. l. j. ⁊. l. si colonꝰ. ⁊. ff. de le. ij. cū filiꝰ. §. varijs. q̄ alit fit ꝯdēnatio ī vna q̄ȝ ī alia: ⁊ tūc satis videt q̄ eligere debeat ex q̄ via ‡ pcedere debeat. cā v̄o petēdi semp exp̄mēda est: al'as nō audiet. j. de libel. ob. c. vl. ⁊. j. de cēsi. ꝯuēit. ⁊. C. de edic. di. ad. tol. l. vl. v̄. sin aliq̄d ꝯdictoꝝ. ⁊ cā petēdi semp pcedere dȝ. † ff. q̄n di. le. cedat. hmōi legatū. ⁊ hoc i psonali. ī reali secꝰ vbi nō tenet q̄s specificare nisi velit. vt no. j. de libel. ob. ca. ij. et illa iura canonica q̄ videnṫ dicere de actione expone actio. i. petitio. ſm leges v̄o actio pponēda est: q̄ nemo sine actōe expit. ff. de neg. ge. si pupillꝰ. §. vl. ⁊. ff. de edē. l. j. ff. de admi. tu. q̄tiēs. §. itē si isti. de ac. ī p̄n. actio eni est ius psequēdi ī iudicio qđ sibi debet. sȝ ſm canōes exponimꝰ actionē. id est cām.

Actio an sit ſm canones p̄ponēda.

‡ Dicit frā. q̄lȝ tunc cogat obscuritatē declarare / tñ id fiet alit' q̄ p p̄positionem actiōis. Jo. and.

† Sȝ ⁊ quādoq̄ȝ ex eadeȝ cā due obligatiōes insurgunt: nec tollitur vna p aliā. ff. de tu. ⁊ ratio. di. l. j. §. ī tutela. ſm Host. Jo. ā.

g Simpliciter. Sic. j. eo. pastoralis.

Intelleximus. Excōicatus pōt ꝯueniri sȝ nō ꝯuenire. sic cōiter summat. Primo ponit q̄stio. Scđo rñsio ibi: rñdemꝰ. Tertio rñsionis rō ibi: ne videat. Ab. Casus. Querebat vtrū excōicatꝰ i iudicio stare possit? Rñ. q̄ cōueniri pōt ⁊ p aliū rñdere ne de malicia sua videat cōmodū reportare. Nota q̄ excōicatus cōueniri pōt ⁊ p aliū debet rñdere. Itē q̄s pōt facere p aliū qđ p se nō pōt. Itē nemo debet de sua malicia cōmodū reportare. Ber.

Glosa sequens reci. in textu: reliquū per duas questiones. ⁊ secūda querit de tribus.

h Conueniri potest. Excōmunicati enī cōueniri possunt sȝ nō cōuenire. j. de here. excōmunicamꝰ. §. credētes. j. de sen. excōmu. si vere. ne ex suo dolo cōmodū habeant vt ibi dicit. et p procuratorē vt hic dicit debēt in iudicio respōdere. Sed q̄d si noluerit ꝯstituere pcuratorē cum nemo ad hoc sit cōpellēdus. s̄. de pcura. querelam. et p̄terea pricipalis psona de calūnia debet iurare. quomodo ergo p pcuratorē hoc facere debet? Sol. si non vult cōstituere pcuratorē non credo illū cōpellēdū: quia forsitā non inuenit qui ita fideliter tractet causam suā: et participātes ei in eadē causa nō sunt excōicati. j. de sen. excō. si vere. cū talis participatio sit tm̄ ad dānū illorū. Sed nūquid potest recōuenire? non. j. de excep. cū inter. excipere vero potest ⁊ appellare. ⁊ alia omnia q̄ ad sui defensionē pertinent. j. de excep. cum iter. et. c. seq. p totū. q̄ cui principale permittit ⁊ accessoriū cōcedit. arg. s̄. de offi. delega. preterea. et. c. prudentiam. §. sexta. et. c. suspitionis. et. ff. de iurisdi. om. iudi. l. ij.

Excōicatus nō cōpellit pcuratorē ꝯstituere.

Excōicatus nō p̄t recōueīre.

Diuisio. Clerici. ¶ Duo facit. Primo legē pbat. Scdo ɔsuetudinē iprobat ibi: nō debet. Et pone sic casum. Consuetudo erat q oēs fures puniret iudex layc⁹. ⁊ hāc ɔsuetudinē papa hic dānat: ⁊ in rōne decidēdi arguit hic papa p locū a maiori: ⁊ iō facit hic mētionē de lege: al's non faceret ad ppositū. q. d. ꝭm Jo. and. si canon hoc casu nō vincat legē scriptā ⁊ cōem fortius. l. nō scriptā: et particularem vel localem. Ab. si.

¶ Cas⁹. Jn archiepātu strigonieñ. de ɔsuetudine ɔueniebant clerici corā iudice sc̄lari de criminib⁹. quesiuit strigonieñ. archieps a domino pa. qd sup hoc eēt seruādum ⁊ ipe. Rñ. cū dicat impator q leges nō dedignantur sacros canones imitari in qbus generalit tradit vt cleric⁹ de oī crimie corā eccl'iastico iudice debeat ɔueniri. mādat pa. eidem q in hac pte nō pmittat canonib⁹ ex aliq ɔsuetudine piudicium generari. ¶ Nota q leges non dedignantur sacros canones imitari. Jtē cleric⁹ de oī crimie corā iudice eccl'iastico debet ɔueniri. Jtē ɔsuetudo in hac parte nō preiudicat canonibus. Ber.

†al. ipse.

a ¶ Nō dedignātur. ꝭ. de iura. calū. ca. j. ⁊ ꝭ. de no. ope. nū. intellexim⁹. ⁊ i auē. vt cleri apud pprios episcopos. ꝭ. pe. col. vj. Ber.

b ¶ Crimie. xj. q. j. c. j. et ij. ⁊ in plurib⁹ ca. seq. ¶ Glo. seq. colligit ar. et signat contrarium.

c ¶ Consuetudie. Ar. q ɔsuetudo iuri scripto nō piudicat. ar. xj. di. ɔsuetudinis. Ar. ɔtra di. e. c. in bis. Sed verū est vbi ɔsuetudo nō est rōnabilis nec pscripta. ꝭ. de ɔsue. c. vlti. vbi de hoc: ⁊ ita in casu isto nō potest hr̄e locū ɔsuetudo q̄tocūq tēpore obtēta esset: quia esset ɔtra ecclesiasticā libertatē ⁊ statutū ecclesie. sic. ꝭ. de consue. ad audientiā. et. c. cū inter. et. ꝭ. de elec. c. causam que. et melius ca. cum terra.

Clerici: ⁊ ꝭ. ¶ Cū iperator dicat q leges nō dedignā[a]tur sacros canones imitari: in [b]qb⁹ gñalr tradit vt de oī crimie cleric⁹ debeat corā eccl'iastico iudice ɔueniri. ¶ Nō ōz i hac pte canonib⁹ ex aliqua consuetudine[c] piudiciū generari. Clemēs. iij.

Judex ex officio ɔuidere ōz vt debite solēnitates ꝟuēt i iudicijs: qb⁹ omissis iudiciū reddit frustratoriū. h. d. Ab. sic. Cap. ix.

Causam q̄ vertit inter fratres dulmeñ. monasterij ⁊ monachos sancti Albani: et ꝭ. ¶ Prouideas inter cetera vt fratres dulmeñ. mōasterij cū aucto[d]ritate ⁊ assensu epi⁹ sui igrediant negociū. ¶ Ne si fr̄es sc̄ti albani obtineant: eps idē † abbatē monasterij se pponens litē sopitam valeat suscitare. Celestinus. iij.

Cleric⁹ deposit⁹ icorrigibilis excōicād⁹ est ⁊ successiue anathematizandus: et si sic non resipuerit / per iudicē secularē cōprimendus est. h. d. Ab. sic. Ca. x.

Cum non ab homine: et ꝭ. A nob[is] fuit ex pte tua q̄situ vtrū liceat regi vl' alicui sc̄lari pſōe iudicare clericos cuiuscūq ordi[e]nis in furto: siue i homicidio: vel piurio: seu q̄buscūq fuerit criminib⁹ dep̄hēsi. ¶ Cōsultationi tue talit rñ. q si cleric⁹ in quocūq ordine ɔstitut⁹ i furto vl homicidio vel piurio seu alio crimie fuerit dep̄hēsus[e] legitie atq ɔuict⁹ ab ecclesiastico iudice deponēdus[f] est. Qui si deposit⁹ icorrigibilis [g]fuerit / excōicari[g] ōz: deinde cōtumacia crescēte anathematis mu[h]crone feriri. postmodum[h] ꝟo si i pfūdū maloꝝ veniēs ɔtēpserit: cū ecc'lia non habeat vltra qd faciat: ne possit eē vltra pditio plurimoꝝ: p secularē cōprimēd⁹ est ptātē: ita q ei deputet exiliū vel alia legitima pena iferat. † Idē

Per rescriptū ipetratū ɔ violētū cōuenit q̄ sciēter succedit in vitiū. h. d. ꝭm cōem modū q̄ mihi placet. Panor. Ca. xi.

Quia. V. q̄ violenter dicebat ecclesiā. P. clerici occupasse defunct⁹ est vt accepim⁹. ⁊ R. eam postmodum est ingressus. ¶ Precipim⁹ vt ꝭm formā † porū litterarū inter ipos. R. et P. sub eisdē iudicib⁹ mediāte rōne [i]sicut iter[i] eūdem. P. ⁊ pfatū. V. si viueret negociū terminetur.

Summariū. Diuisio. Causam que. ¶ Judex ɔuidere debet ne collegiū litiget corā eo sine aucte plati. sic cōiter summat. Primo cām cōmitit. Scdo delegatū istruit ibi: ɔuideas. Tertio cām istructiōis ponit ibi: ne si. Ab. sic. ¶ Casus. Fratres dulmeñ. monasterij habebāt cām cū monachis sc̄ti albani. pa. cōmisit cām illā cuidā iudici delegato: mādās eidem vt iter cetera ɔuideat vt fratres dulmeñ. monasterij igrediant cām cū assensu ⁊ voluntate epi sui. qr si forte monachi sc̄ti albani obtineāt eps dulmeñ. dicēs se abbatem illoꝝ litē sopitā valeat suscitare. ¶ Nota q capitulū sine ɔsensu plati ad agēdū vel defendēdū admitti nō debet. Jtem iudex ɔuidere debet an persona que agit vel defendit sit legitima. Ber.

d ¶ Assensu episcopi. Quia sine assensu plati collegiū nec ɔuenit nec cōuenitur. † C. de episco. ⁊ cleri. omnes. ꝭ. nihilomin⁹. ⁊ ar. xj. q. ij. si qua de rebus: sic et prelatus sine assensu capituli ɔuenire vel conueniri non potest. ꝭ. de procura. ca. j. ff. de iure delibe. ait pretor. De hac materia dicitur. ꝭ. de rescrip. edoceri. ⁊ ꝭ. de procura. ca. j.

†Nisi ɔuicretur ex maleficio ꝭm Vin. qd eē pōt ꝭm ca q̄ not. ꝭ. de symo. dilect⁹ ij. Jo. an.

Cum nō ab hoīe. ¶ Cleric⁹ deposit⁹ icorrigibilis cōprimit p curiā sc̄larē: sic cōiter summat. Cōis diuisio. scd'a ibi: cōsultationi. ¶ Casus. Clerici aliqñ dep̄hēdunt in furto / homicidio / vel piurio / vel alijs q̄buscūq criminib⁹. querit vtrū liceat regi vel cuilibet iudici sc̄lari eos iudicare? Rñ. q si cleric⁹ in quocūq ordine fuerit ɔstitut⁹ in furto vel alio quocūq crimie dep̄hēsus fuerit / ⁊ ɔuict⁹: ab eccl'iastico iudice deponi debet. Et si deposit⁹ icorrigibilis fuerit: suspēdi debet. Deinde crescēte ɔtumacia: excōicari debet. ⁊ si postmodū in pfundū maloꝝ veniēs ɔtēpserit cū ecclesia nō habeat qd vltra faciat: tradēdus est curie sc̄lari. ita q ei exiliū vel alia pena legitima inferat. ¶ Nota q clerici in quocūq crimine ⁊ quocūq ordine dep̄hēsi fuerint a suo iudice sunt ɔdēnādi. Jtē crescēte cōtumacia: crescere debet pena. Jtem clericus incorrigibilis tradi debet curie seculari. Ber.

e ¶ Dep̄rehensus legitime. Jta q aliq clerici itersint dep̄hēsioni ⁊ detētioni p spaciū. xx. horaꝝ. ar. ff. ad le. iul. de adul. capite. sed etiā p laycos pōt cōp̄hēdi cleric⁹ in ipo facinore vt ita notoriū fiat ‡ crimē ⁊ detinere sine nota excōicationis: dū tamē hoc faciāt de prelatoꝝ suoꝝ auctoritate. ꝭ. de sen. excō. c. vt fame.

‡Jz a laȳs i eum nō possint layci testificari. ꝭ. de testi. de cetero ɔ̄ Phi. Jo. and.

f ¶ Deponendus. ꝭ. eo. at si clerici. et. ꝭ. e. clerici. C. de spoꝛ. l. ij. C. vbi sena. vel clar. l. vlti.

g ¶ Excommunicari. Jd est suspēdi † vt differat a seq̄ti qui dicit anathematis. al's as verbo excōicationis maior excōicatio itelligit. ꝭ. de sen. excō. si quē. ¶ Glo. se. ponit. iiij. pcor. scdo tria ɔ̄ria. tertio solutionem distinguentē.

†Quomō suspēdet iā deposit⁹: ni si dicas cū Pe. q suspēdat ab igressu ecclesie vl' filijs b⁹ tā q laycⁱ. ⁊ idem Abb. Jo. and.

h ¶ Postmodū. Nota q̄r in criminib⁹ sit pcedendū vt p̄mo deponat postea excōicet. si. lxxxj. di. dictū. et. iij. q. iiij. cleric⁹. ⁊. xj. q. j. si qs sacerdotū. et. ꝭ. e. at si clerici. Ar. ꝭ. xxiij. q. iiij. forte. ⁊ xxxiiij. di. q̄rūdā. lxxxiij dis. honorat⁹. Sol. qñq pcedit ɔ̄ aliquem p crimine qñq p ɔtumacia. vbi p crimie: p̄mo loco pcedit ɔ̄ aliquem: si crimen tale est q inducat suspensionē: p̄mo debet suspēdi. vel si iducat depositionē deb3 deponi. et si corrigibilis apparuerit non pcedit ap̄li⁹ cōtra ipsum. sic itelligitur. ꝭ. eo. at si clerici. Si ꝟo incorrigibilis fuerit fuat qd h̄ ōr: vt tūc demū tradat curie sc̄lari: cū eccl'ia non habeat vltra qd faciat: ⁊ sic itelligunt illa. c. iij. q. iiij. cleric⁹. et. xj. q. j. si qs sacerdotū. l3 q̄dā itelligāt illa specialiter in cā epoꝝ ppt enormitatē delicti ⁊ excellētiā pſonaꝝ. ⁊ sic etiā illa. c. itelligūtur de icorrigibilib⁹. xvij. di. nec licuit. xj. q. j. petim⁹. xxiij. q. v. de ligurib⁹. ‡ sic ꝭ pcedēdū est qñ pena icipit a crimine. Excepto falsario lr̄aꝝ apo. se. ille in exaggeratiōe ⁊ odio crimis ipo iure excōicat⁹ est ⁊ deposit⁹ oī pūilegio clericali. et icōtinēti tradit curie seculari. ꝭ. de falsa. ad falsarioꝝ. ⁊ in crimie heresis. ꝭ. de her. excōicamus. ⁊. c. ad abolēdā. ꝭ. j. q ꝟo falsat lr̄as alioꝝ puniri ōz: vt traditur. ꝭ. de falsa. ad audiētiā. Vbi ꝟo pena icipit a ɔtumacia. p̄mo debet suspēdi: postmodū crescēte ɔtumacia excōicari: deinde deponi vt dicit. c. forte. ⁊ alia ca. ɔtraria. vltimo debet tradi curie seculari.

Processⁱ i criminosos.

†al. feriatur.

†al. tenorem.

‡Et sic nō pōitiste canon cā ɔ̄ spe cialē in scismatico. lic3 hoc dixerit Bonag. sed gñalē in incorrigibili. si tamē eēt scisma ɔtra romanā ecclesiā tūc icludi pt sub casu heresis. sec⁹ si ɔ̄ epm. vt dicā. ꝭ. de scis⁹ ma. sup rubrica.

Quia. V. ¶ P̄rio narrat factū. Scdo ɔuidet ibi: pcipim⁹. Ab. ¶ Casus. Quidā noie. V. p violētiā occupauit ecclesiā. P. clerici. ipe. P. cleric⁹ ipetrauit lr̄as ɔ̄ dictū. V. sup eccl'ia illa. tādē ille. V. mortu⁹ ē. R. cleric⁹ eādē ecc'iaꝝ postmodū est igress⁹. dubitabat vtrū ille. R. p lr̄as ipetratas ɔ̄ dictū. V. sup eadē ecclesia posset ɔueniri. cōsultus papa pcipit vt ꝭm formā prioꝝ lr̄aꝝ interdict⁹. R. P. corā eisdē iudicib⁹ pcedat. sicut iter eūdē. P. ⁊ dictū. V. si viueret pcederet. ¶ Nota q p rescriptū ɔuenit successor q̄ succedit i vitiū: nec pōt hic allegare bonā fidem: cū ecclesia sine iusto titulo possideri de iure non possit. Ber. ¶ Glo. se. ar. q successor ⁊c. allc. p̄mo q̄ttuor. p scdo tria ɔtra. tertio sol. quarto ad hāc decre. rñdet. quinto dat aliā responsionem.

i ¶ Sicut iter eūdē. P. ⁊ pfatum. V. Sic ꝭ videt q singularis successor possit conueniri p rescriptū ipetratū ɔ̄ antecessorē etiā re itegra. ar. ꝭ. de ɔces. pbē. pposuit. ⁊ videt expssum. q q̄cūq succedit possit ɔueniri. ꝭ. de alie. mu. iu. c. j. ⁊ decretalis ep'la † vim ɔstōnis h3. xix. di. i memoriā. ⁊. c. si romanoꝝ. ꝭ ad filia oia illa trahere possum⁹. ar. ff. de le. nō pñt. ꝭ tā singlarł q̄ vniuersalis successor ɔueniri pōt. ⁊ decretū factū i psonā antecessoris iā defūcti i psonā heredis trāsfert. ff. de fideicō. li. l. cū q̄si. S3 ɔtra vr q nō sit ɔueniēd⁹ successor. qr rescripta ad alias psonas vel res nō extēdunt nisi q ɔtinent ibidē. vt. ꝭ. de of. dele. P. ⁊ G. i fi. ⁊. c. cū oli. ad fi. ⁊ est expssum etiā de successore vniuersali. ꝭ. de rescrip. significauit. ⁊ iudicij datio nō trāsit ad heredē illi⁹ q̄ nō erat i reb⁹ humanis ɔtra quē dat⁹ fuit iudex. ff. q̄ se. sine ap. resci. eū q̄. Vez est q rescriptū re integra nō trāsit ad successorē: nec successor illi⁹ ɔtra quē ipetrat pt ɔueniri. vt. ꝭ. de rescrip. significauit. vbi de hoc. qd hic dicit intelligit de illo successore

†Rescptū aūt datū ad alteri⁹ ɔsultatōe3 cēset decre. ep'a. sicut ꝭ reliq̄ iura trahūt ad filia sic ⁊ hec rescpta ad h̄ iducit S3 dic q l3 trahant ad filia q̄ad iuris diffinitiōē. nō tñ q̄ad iurisdictionē delegati. Jo. an.

Inno. iij. sancti sergij. et sancti georgij abbatibus.

Solus papa cognoscit de dubijs priuilegiorū apostolice sedis ⁊ non inferior. Capitulū. xij.

Cum venissent: et. j. ¶ Cū sup priuilegijs sedis apostolice causa vertatur: nolumus de ipsis per alios iudicari[a].

Idē platis p franciā ꝯstitutis.

Judex ecclesiasticus potest p viā denūciationis euāgelice seu iudicialis procedere ꝯ quēlibet pctōrē etiā laycū: maxime rōne piurij vel pacis fracte. Cap. xiij.

Nouit ille qui nihil ignorat: ⁊. j. ¶ Nō putet aliqs ꝙ iurisdictionem illustris regis francoꝝ perturbare aut minuere intendamus: cum ipse iurisdictionē nostram[b] nec velit nec debeat impedire. Sed cum dn̄s dicat in euangelio. Si peccauerit in te frater tuus vade et corripe eū inter te et ipsum solū. si te audierit: lucratus eris fratrem tuū. si te non audierit adhibe tecū vnū vel duos: vt in ore duoꝝ vel triū testiū stet omne verbum. ꝙ si nō audierit: dic eccl'ie. si aūt eccl'iaꝫ nō audierit: sit tibi sicut ethnicus[c] et publicanꝰ. Et rex anglie sit paratus sufficienter ostendere ꝙ rex frācoꝝ peccat[d] in ipm: ⁊ ipse circa eū in correptione processit[e] sm regulā euāgelicā. et tādē qꝛ nullo modo pfecit dixit ecclesie. Quomō nos q̄ sumus ad regimen vniuersalis ecclesie superna dispositione vocati mādatū diuinū possumꝰ nō exaudire vt nō pcedamꝰ sm formā ipsiꝰ: nisi forsitā ipse coram nobis vel legato nostro sufficientē in ꝯtrariū rōnē ostēdat. Non enim intēdimus[f] iudicare[g] de feudo cuiꝰ ad ipm[h] spectat iudiciū: nisi forte iuri cōmuni p speciale priuilegiū vel ꝯtrariā ꝯsuetudinem[i] aliqd sit detractū: sed decernere de peccato cuius ad nos ptinet sine dubitatiōe cēsura: quā i quēlibet exercere possumus ⁊ debemus. ¶ Nō igiꝉ iniuriosū sibi dꝫ regia dignitas reputare si super hoc aplīco iudicio se cōmittat: cū valētinianꝰ inclitꝰ ipator suffraganeis mediolañ. ecclesie dixisse legaꝉ. talem in pōtificali sede ꝯstituere pcuretꝭ cui et nos q̄ gubernamus iperiū sincere nr̄a capita submittamꝰ: et eiꝰ moni-

fore q̄ sciēter occupauit rē alterius quā sciebat ad se nō ptinere. vn̄ quasi in vitiū successit: sicut ille q̄ sciēter recipit rē a deiectore. j. de resti. spo. sepe ꝯtigit. ⁊ sicut ille q̄ recipit rē ab alio causa mutādi iudicij. s. de ali. mu. iu. c. j. isti eni q̄si siles sunt in vitio vn̄ pn̄t ꝯueniri corā eisdē iudicibꝰ / ⁊ p easdem lr̄as sicut antecessor vt hic dicit. et in illo tit. de ali. mu. iu. cau. fac. ca. j. et eoipso ꝙ R. occupauit rem q̄ iste P. spoliatꝰ fuit p illum G. vr. videꝉ hr̄e ratum factū illius. ff. j. de imu. ec. c. aduersus. al's q̄re apposita fuisset hec decre. in hoc titu. Alij dicūt ꝙ iudices illi pcedunt tm̄ ex vi istaꝝ lraꝝ. nec al's poterant pcedere p primas qd̄ non credo. B.

Cum venissent. Hec est pars illius quā habes. s. de in integ. resti. cū venissent.

Casus. Diciꝉ hic ꝙ qn̄ oriꝉ q̄stio de priuilegijs romane ecclesie nō debet de ipsis iudicare nisi solꝰ papa. ¶ Nota ꝙ eiꝰ est iterptari cuiꝰ est cōdere. Itē cā priuilegioꝝ se. ap. gn̄ali mādato nō delegaꝉ. Ber.

¶ Glo. seq. reddit rōnem dicti. scd̄o ponit q̄stionē in qua alleg. pro ⁊ ꝯtra. et soluit. tertio format obiec. quā soluit.

Matth. xviij.

a Judicari. Et hoc io qꝛ eiꝰ est iterptari cuius ē ꝯdere. vt. j. d̄ sē. ex. inter alia. et. xj. q. j. §. ex his.† ⁊. C. de le. l. vl. ⁊. ff. d̄ pro. stip. i ptorijs. Sꝫ nūqd icidenꝉ pt aliꝰ cognoscere q̄ papa: Vr̄ ꝙ sic. C. d̄ iudi. q̄tiēs. ⁊. s. d̄ in ītc. resti. cā. i fi. ispiciēdo puilegiū. ⁊ si v̄ba sūt manifesta iudex pōt dicere: nō obstat puilegiū. ar. j. de fi. istru. accepimꝰ. Ar. ꝯ. ff. de postu. q̄s phibet. ⁊. j. de excep. exceptionē. in fi. j. q̄ fi. sint le. lator. Dicas ꝙ hoc hꝫ locū cū v̄ba obscura sūt et ambigua tūc eiꝰ est iterptatio cuiꝰ est cōdere: vbi v̄o apta sunt ⁊ clara pōt iudex dicere obstat puilegiū vel nō obstat. arg. p̄dicte decre. accepimus.‡ Sꝫ q̄liꝉ pt papa eē iudex i cā sua cū aliꝰ debet esse iudex q̄ actor. vt. iiij. q. iiij. c. j. ⁊. ij. C. ne quis i re sua ius sibi di. l. vna. Papa eni in tali casu litigat p pcuratorē. j. de cōfir. vti. cū dilecta. Itē qꝛ lites sine oī suspitiōe pcedere debēt. iij. q. v. qd̄ suspecti. Itē qꝛ res ec. ro. ppe sunt pape: sicut res fisci sunt ipatoris q̄si pr̄imoniū. ff. ne qd̄ i loc. pub. l. j. §. h̄ iterdictū. Itē de cā fiscali cognoscere debet pcurator cesarꝭ. ff. de of. pcō. ne q̄cq̄. Sꝫ dic ꝙ papa pōt eē iudex i sua cā sicut ipator i cā fiscali. ff. de his q̄ i testa. dele. l. pxime. ⁊. xxj. di. nūc aūt. ⁊ platꝰ pt eē testꝭ i cā eccl'ie sue. xxiiij. q. ij. sup prudētia. sic ep̄s iudex est i cā eccl'e sue. xxiij. q. iiij. guilisariꝰ. ⁊. vij. q. j. sic. Cōsultiꝰ tn̄ ⁊ honestiꝰ faciet si alij hoc ꝯmiserit. ar. ij. q. vij. nos si icōpetēter. ⁊. ff. de offi. pcōsul. l. nec q̄cq̄. ⁊ itelligiꝉ de priuilegijs q̄ papa ꝯcedit alijs ecclesijs ⁊ nō de illis priuilegijs q̄ a dn̄o papa collata sunt ro. ec. s. de trāsla. c. j. ⁊. xxj. dist. in nouo. ⁊. c. q̄uis. de alijs priuilegijs bn̄ iudicat p alios. Vel pōt exponi: nolumꝰ iudicari p alios nisi p delegatos a nobis. et sic est planū: qꝛ ex q̄ papa dat puilegiū vel indulgētiā: vel etiā ꝯfirmationē nullꝰ de illis cognoscit ammodo sine eius mādato. j. de ꝯfir. vti. vel inuti. c. j. ⁊. ij. B.

† Ubi de multiplici iterp̄tatōe nor. ⁊. s. de postu. ca. j. Jo. an.

‡ Unde dicebat Gof. si expsse apparet ꝙ priuilegiū eximit vl' ꝙ nō eximit sed tm̄ sub ptectiōe recipit tūc tā ordinariꝰ q̄ delegatus poterit iudicare. de priuil. recepimus. ⁊ cognoscet hoc p ea q̄ dicūꝉ e. ti. si papa. li. vj. Dicūt ergo q̄dā ꝙ aut dubiū ē de puilegio aut de puilegiato. Primo casu locus est huic decre. In secūdo nō. bn̄ ei iferior cognoscet an ille sit puilegiatꝰ vt ē dictū. Jo. an.

Nouit ille. Quilibet laycus rōne pcti ⁊ maxie piurij: vel pacis fracte corā iudice eccl'iastico ꝯueniꝉ. ita cōiter sūmaꝉ. Diuiditur in tres ptes p̄ncipales. in p̄ma excusat se papa dicēs: ꝙ nō intēdit iudicare de feudo: sꝫ de pctō. in scd̄a ibi: non igiꝉ ostendit ꝙ rex nō dꝫ pcessum suū ad iiuriā reuocare. ⁊ hoc pbat diuersis exēplis ⁊ testimonijs scripturaꝝ. in tertia ibi: ne ergo ꝯcludit ꝙ ipse papa hoc dissimulare non dꝫ: ⁊ ꝯcludit sub triplici forma. Ab.

Casus. Rex frācie ⁊ rex āglie sup q̄dā discordia quā iter se habebāt occasiōe feudi sup comitatu pictauie cōposuerūt adiuicē. et cōpositio illa fuit hincīde iuramēto firmata: tādem rex francie nō obstāte iuramēto veīt ꝯ illā ꝯpositionē occupādo dictū comitatū: rex anglie sepe monuit illū vt cōpositionem seruaret / ⁊ pacta inita iter eos: sꝫ cū ille desistere nollet: rex anglie denūciauit h̄ eccl'ie. vn̄ dn̄s papa itellecta denūciatiōe illa: qꝛ ille veniebat ꝯ pacē et pacis federa iuramēto firmata cū ad ipm ptineat corrigere de pctō quēlibet xp̄ianū. scribit dn̄s papa platꝭ francie. ⁊ p̄io inducit ꝯ eum illā auctoritatē euāgelij: nec tn̄ pptera in hoc derogare vult i aliquo iurisdictiōi illiꝰ / nec intēdit iudicare de feudo cuiꝰ censura ad ipm spectat: nisi p puilegiū vel ꝯtriā ꝯsuetudinē iuri cōi sit detractū: sed decernere de pctō cuiꝰ cēsura ad ipsum ptinet. Tādē ostēdit ꝙ ipse nō debet sibi iniuriā reputare exēplo valētiniani ⁊ alioꝝ ipatoꝝ: ostēdendo ꝙ ad ipm ptinet corrigere quēlibꝫ de peccato ⁊ pacis federa reformare. vn̄ cōmittit causam istam cuidā abbati q̄ de plano de q̄rimonia illa cognoscat: ꝙ si rex frācie humiliter nō acquieuerit: p̄cipit cuidā legato ꝙ ipse procedat in negocio † sm formā sibi traditā. Ab. ¶ Nō ꝙ papa non dꝫ alioꝝ iura pturbare nec ecōtra. cū iurisdictio sit distincta. Itē admonitio euāgelica dꝫ precedere cām ⁊ denūciatiōeꝫ. Itē q̄stio feudi ad dn̄m feudi ptinet: nisi ꝯsuetudo p̄iudicet vel priuilegiū. et ita ꝯsuetudo derogat iuri. Itē ad pa. ptinet corrigere quēlibet de peccato. Itē in iudicio nō est psonaꝝ distictio attēdēda: sꝫ ita magnū iudicabis vt paruū. Itē ad ecclesiā spectat pacē fouare. Itē ꝯ denūciatiōem admittiꝉ exceptio. B.

† Prelatis aūt mādat ꝙ sententiā quā ferri cōtigerit obsuēt: al'as cōminaꝉ ꝙ illos de iobedientia puniet. vt ptꝫ i āntiq. Jo. ā.

¶ Glo. se. p hoc pbat papam nō hr̄e vtrūq̄ gladiū. alle. vj. iura. secūdo tenet cōtrarium. tertio remittit.

b Jurisdictionē nostrā. Per hoc qd̄ diciꝉ hic ptꝫ ꝙ eccl'ia vel papa nō habet vtrūq̄ gladiū. xcvj. dist. cū ad veꝝ. ⁊. j. de ap. si duobus. ⁊. j. qui fi. sint legiti. causam que. Imperiū eni ⁊ sacerdotiū ab eodē principio pcesserunt. in auꝉ. quomodo opor. epi. in prin. col. j. nō ergo de tēporali iurisdictiōe debet intromittere se papa: nisi in subsidiū. s. cū iudex secularis negligens est: vel cū vacat imperiū. j. titu. pxi. licet. ⁊. c. se. Sed videꝉ ꝙ papa maior sit imperatore. xcvj. dist. duo sunt. ⁊. s. de maio. ⁊ obedien. solite. nā iura celestis imperij ⁊ terreni petro cōmissa a deo sunt. xxij. dist. c. j. ipse enim vtrūq̄ gladiū habuit: vt dicit euāgelista. ‡ Ecce duo gladij sunt hic. quā potestatē suis successoribus trāsmisit. xl. dist. c. j. verū executionē gladij tēporalis imperatoribꝰ ⁊ regibꝰ cōmisit ecclesia: ⁊ tamē iurisdictionē causarū ciuiliū aliquādo p sacerdotes exercuit. xj. q. j. relatū. quedā enim possumus alijs cōmittere que nobis nō possumus retinere. ar. j. de insti. c. vl. nec debet ep̄s sibi retinere qd̄ debet alijs dare. xij. q. ij. quattuor. et melius. xj. q. j. te quidem. De hac materia habes. j. qui fil'. sint legiti. causam.

Papa est maior ipe ratore.

c Ethnicus. xlv. dist. sed illud. xxiiij. q. j. omnibus. j. de iureiur. quemadmodum.

d Peccat in ipsum. Id est offendit vel ledit eum. aliter accipiꝉ peccare in aliquē in auctoritate illa. si peccauerit ⁊c̄.

e Processit. Illū admonendo vt seruaret federa pacis. al's denuncians nō auditur nisi admonitione premissa. j. de accusa. cum dilectus. cum suis concordantijs.

f Non enim intendimus. Responsio tacite questionis.

g Judicare de feudo. Directe. s. sed tm̄ ratione peccati et inducendo ad penitentiam. vj. q. j. illi qui. et. xxij. q. j. predicandum. et xxiij. q. iiij. ecce. et sic per consequentiam cogit restituere feudum. ar. xiiij. q. vj. si res aliena. Qualiter questio feudi tractari debeat dicitur. s. eo. ceterum.

h Ad ipsum. Scꝫ qn̄ questio est de feudo inter vasallos: tunc iudiciū ptinet ad dn̄m feudi. De hac materia no. s. eo. ceterum.

i Consuetudinem. Nota ꝙ cōsuetudo parificaꝉ priuilegio. ix. q. iij. conquestus. ⁊. lxiiij. dist. quia sancta. ⁊. lxiiij. dist. quia p ambitiones. Item patet hic ꝙ consuetudo dat iurisdictionē. s. de arbi. dilecti. ⁊. C. de eman. l. j. ⁊ vl. ⁊. lxiij. dist. quia sancta. Et ꝙ consuetudo iuri cōmuni preiudicet habes hic.

ta (cū tāq̄ hoīes deliquerimus) suscipiam⁹ necessario velut medicamenta curātis. Nec sic illud humillimū omittamus qd theodosius statuit imperator: et karolus innouauit: de cuius genere rex ipse noscitur descendisse: quicūq̄ videlicet[a] litē habens siue petitor fuerit/siue re⁹/siue initio litis: vel decursis tēpoꝝ curriculis: siue cum negociū perorat̄ur: siue cū iam ceperit ꝓmi sententia: si iudicium elegerit sacrosancte sedis antistitis: illico sine aliqua dubitatione (etiā si pars alia refragetur) ad episcopoꝝ iudiciū cum sermone[b] litigātiū dirigatur. Cum enim nō humane constitutioni: sed diuine potius innitamur: quia potestas nostra nō est ex homine: sed ex deo[c]: nullus qui sit sane mentis ignorat quin ad officiū nostrū spectet de quocūq̄ mortali peccato corripere[d] quēlibet christianū: ꝛ si correptiōem contēpserit: per districtionem ecclesiasticam coercere. Sed forsan dicet̄ ꝙ aliter cū regibus[e] et aliter cū alijs est agendū. Ceterū scriptū nouim⁹ in lege diuina ita magnum[f] iudicabis vt paruum. nec erit apud te acceptio ꝑsonaꝝ: ꝛ.ī. ¶ Licet autē hoc modo ꝓcedere valeamus super quolibet crimīali peccato vt peccatorē reuocemus a vitio ad virtutē / ab errore ad veritatem: precipue cū contra pacem[g] peccatur que est vinculū charitatis. ¶ Postremo cum inter reges ipsos reformata fuerint pacis federa: et vtriq̄ prestito ꝓprio iuramēto firmata: que tamen vsq̄ ad tēpus pretaxatū seruata non fuerint: nūquid non poterimus de iuramēti religione cognoscere: qd ad iudicium ecclesie nō est dubium[h] ꝑtinere/ vt rupta pacis federa reformentur? ¶ Ne ergo tantam discordiā videamur sub dissimulatione fouere: predicto legato dedimus in preceptis vt (nisi rex ipse vel solidā pacē cum predicto rege reformet: vel saltē humiliter patiat̄ vt idem abbas et archieps bituricen̄. de plano[i] cognoscāt vtrū iusta sit querimonia quā cōtra eū ꝓponit corā ecclesia rex anglorū: vel eius exceptio[k] sit legitima: quā contra eū per suas nobis lr̄as duxit exprimendā) iuxta formā sibi datam a nobis procedere non omittat. Idem episcopo belien̄.

¶ Pricipalis ꝑsona ꝑ se nō per aduocatū dꝫ factū ꝓponere ī iudicio: nisi sit indiscreta. Ca. xiiij.

Pastoralis: et.ī. ¶ Statuimus preterea vt pricipales ꝑsone nō per aduocatos sed ꝑ seipas factum[l] ꝓponant. ¶ Nisi forte sint adeo īdiscrete vt earum defectus de iudicis licētia per alios suppleatur. Idem nobili viro Mattheo de riparia.

¶ Si actio et ītētio sunt inepte vel sola intētio: debet reus absolui ab instātia iudicij: iteꝝ tamen actor audiet̄ si apte egerit. h.d. quo ad intellectum. Capl̄m. xv.

Examinata causa q̄ vertit̄ inter te ꝛ milites cāpanie: et.j. ¶ Actionem quā sup iure patronatus eiusdem ecclesie: cōtra p̄fatos milites intētabas: incongruētem cognouimus ꝛ ineptā. ¶ Quia cum testes īduxeris ad ꝓbādū ꝙ qn̄ p̄fatus. A. vicedn̄s ecclesiā eādem tāq̄ seq̄stratam[m] accepit: tu iuspatronatus ipius ecclesie possidebas[n] profecto nec rei vēdicationē intētare: nec ipi⁹

¶ Glo. seq. ponit obiectionem. ipsius sol. et quoddam argumētum.

a ¶ Quicūq̄ videlicet. Sed cū hec lex sit abrogata penam sustinet recitator et auditor. C. de vete. iur. enu. l. vlti. §. hec omnia. igitur vt quid mēbranā occupat. xix. di. si romanorū? Rn̄. licet sit etiā sublata: † noticia tn̄ ipsi⁹ necessaria est. vt. vij. di. fuerūt. vt ostēdat q̄tā dilectiōem habuit ꝓmulgator legis erga sacerdotiū. ꝛ rō eius durat. lꝫ ius ciuile destruatur. ff. de cap. dimi. eas. Itē est ar. ꝙ ecclesia potest īducere legē cū pro ipsa facit. sed eā cōtra se recipe nō tenet̄. x. dist. lege. legē istā habes. xj. q. j. quicūq̄.

b ¶ Cū sermone. s̄. de ī inte. resti. c. tū ex lr̄is.

c ¶ Ex deo. Similiter imperiū a solo deo est. xxiij. q. iiij. quesitum. et xliij. dist. sit rector.

d ¶ Corripere quēlibet. Saltē indirecte. ij. q. j. multi. ꝟ. si q̄s frater ꝛc̄. Arg. ꝯtra. ff. de peti. heredi. hereditas. in fi. Quādoq̄ tamē aliquis malū facit nō tamē punit̄ / īmo remunerat̄ vt ille q̄ colligit oliuā īmaturā aīo nō dādi dānū. ꝛ nō tenet̄ aq̄lia. ff. ad. l. aq̄l. si fuus fuū. §. si oliuā. Additio. Si colligit īmaturā tenet̄. l. aq̄lia. si maturam tūc dn̄s cui colliges expēsas donasse videt̄ cū remunerat ƀm Hostiē. Aquilia respicit dānū. nec illi legi loc⁹ est vbi dānū datum non est. Jo. and.

Malū faciēs aliq̄n nō punit̄.

e ¶ Cum regib⁹. s̄. de offi. delega. sane. ꝛ. c. pastoralis. ꝛ. xij. q. ij. si qua de rebus. et. xviij. dist. si eps̄. ꝛ. xxiiij. q. j. qui contra pacem.

Deute. j.

f ¶ Ita magnū. vt. iij. q. ix. ca. vlti.

g ¶ Pacē. Ad ecclesiā enī spectat pacē seruare ꝛ obseruari facere. s̄. de treu. et pa. ca. j. et. xxiiij. q. iij. si q̄s romipetas. et ca. paternarum.

h ¶ Non est dubium. xxij. q. j. omne quod. ꝛ. c. predicandū. argu. xciij. dist. dyaconi.

i ¶ De plano. Non in forma iudicij: sed in modum denūciationis. sic ij. q. iij. §. abolitio. vl' de plano. i. sine strepitu iudiciorum ‡ .ī. de accusa. olim. ꝛ. c. sicut.

‡ De sta. mo. c. fi. vbi de hoc. prie expositioni stādū est

k ¶ Eius exceptio. Sic ergo contra denūciationē admittit̄ exceptio .ī. de despon. īpube. ad dissoluendū. qd verū est si obijciatur ꝙ sit criminosus. ꝛ hoc siue ꝓsequat̄ iniuriā suā siue non: cū in modū denunciationis agit̄ repellit̄ pretextu criminis: qꝛ tunc agit quasi quilibet extraneus. qualiter enim moueret̄ bono zelo ad correctionem alterius qui nōdum est correctus? † iij. q. vij. qui sine. ꝛ. e. q. §. porro. in fi. ꝛ. c. iudicet. ꝛ. j. q. j. multi. ꝛ. xxv. dist. c. vl. ꝛ. xxxv. q. vj. episcopus in synodo. ꝛ. ī. de testi. cogen. preterea. ꝛ. ī. de spon. cū in tua. De hac materia dicitur. ij. q. j. si peccauerit.

hec ei denūciatio iudicialis ī q̄ ꝓcedēdū ē de plano: sꝫ nō ē vitatꝫ examinatio omittenda. vt no. est. s̄. ƀm Hostiē. Jo. and.

Pastoralis. ¶ Primo statuit. secūdo a statuto vnum casum excipit ibi: nisi. Ab. sic. ¶ Casus. Principales ꝑsone ipm̄ factum ꝑ seipas ꝓponere debēt/ nisi fuerint ita indistincte vt earum defectus ꝑ aliquos suppleat̄. ¶ Nota ꝙ in iudicio principalis persona debet per seipsum factū ꝓponere. Item iudex potest supplere defectum partis. Ber.

l Infames tn̄ bene admitterēt̄ ad denūciādū dūmō egerint penitētiam. vt no. hic Joan. ꝛ Bar. brix.

¶ Glo. se. inducēs duas. ll. ad coadiuuādū textum. ponit deinde. x. casus quib⁹ quis per alium respondet qui per se patent.

l ¶ Factum proponant. Quādo iurat̄ de calūnia: vel etiā quando fiūt confessiones in iudicio ꝓponāt ꝛ ꝑ seipōs respōdeāt ꝛ non ꝑ alios. ff. de interro. ac. qui seruū. §. vlti. ꝛ. C. de iuramen. calū. aut̄. principales. nisi vbi tenent̄ ratione officij. ff. de ꝓcura. non solum. Itē vniuersitas ꝑ aliū respōdet. xij. q. ij. q̄ manumittit̄. et. ff. qd cuiusq̄ vniuersita. l. j. §. quibus. et. l. item eorum. §. actor. Item excōmunicat⁹ per alium debet respōdere. s̄. e. intellexim⁹. Itē ꝛ episcopus. v. q. iij. quia episcopi. Item illustres. C. de ꝓcura. l. pe. ꝛ indiscrete ꝑsone: vt hic. ꝛ minores s̄. de eta. et qualī. ex ratione. C. de auc. prestan. clarū. Itē furiosi / ꝓdigi / et mulier luxuriosa. ff. de cura. furio. l. ꝛ mulieri. T.

ij. q. j. si peccauerit. Jo. an.

Judiciū ꝑ aliū coguntur multi subire.

Examiata. ¶ Si actor ineptā actionē ꝓponit re⁹ absoluit̄ ab instantia iudicij. Si postea aptā ꝓponit re⁹ respōdere cogit̄: ita cōmuniter summat̄. Diuiditur in quattuor partes. In p̄ma ꝓnunciationis ratio. In secūda ipsius rationis declaratio ibi: quia. In tertia pronunciatio ibi: vnde. In quarta protestatio ibi: ita tamen. Ab. sicū. ¶ Casus. Inter nobilē virū. W. de riuaria / ꝛ quosdā milites de cāpania vertebat̄ questio super iure patronatus ecclesie scti angeli de cōmuni cōcordia. seq̄strata fuit ecclesia illa apd vicedn̄m sabinen̄. tādē idē. W. intētauit actiōnem suā ꝯtra milites illos vendicando ab eis ius patronat⁹ ipsius ecclesie. lit. contesta. testes induxit ad ꝓbādum ꝙ ipse ius patronat⁹ ipi⁹ ecclesie possidebat quādo vicedn̄s sabin̄. eādē tanq̄ seq̄stratā accepit. cā ista delata fuit ad dominum pa. et ipe diligēter examinata cā predicta actionē quā intētauit cōtra milites predictos sup iure patronatus ipsius eccl'ie incongruentē et ineptā inuenit. qꝛ cū testes induxerit ad ꝓbādū ꝙ ipe ius patronatus ipius ecclesie possidebat quādo dictus vicedn̄s eādē tāq̄ seq̄stratā accepit. apparet ꝙ nec rei venditionē intēdere: nec ipsius restitutionē poterit postulare. Unde pa. ꝓnūciauit ītētionē ipsius nobilis nō tenere absoluēdo milites ab eadē: tn̄ si cōgruētē ꝛ aptā voluerit ꝓponere actionē: rn̄dere sibi nihilomin⁹ teneant̄. ¶ Nota ꝙ cā iuris patronat⁹ corā iudice eccl'iastico debet tractari. Itē ei q̄ possidet nō cōpetit rei vēdicatio nec restitutio. ꝛ ideo qꝛ iste possidebat ius patronat⁹ qn̄ seq̄strata fuit ecclesia: nō cōpetebat ei rei vēdicatio. Itē cū libell⁹ inepte ꝯcipit̄ / reus ab īstātia iudicij absoluit̄. ꝛ si postea cōgrue reformet̄: nihilomin⁹ reus tenet̄ rn̄dere. Itē ex hac decre. videt̄ ꝙ actio ƀm canones sit ꝓponēda. Ber.

Sūmariū

Diuisio.

m ¶ Tāq̄ sequestratam. Sequester appellat̄ ille apud quē res in litigiū deducta cōmuniter a litigatoribus deponit̄: et huiusmodi depositio nō potest fieri nisi a pluribus ‡ q̄uis al's et vnus et plures deponere possint. ff. deposi. licet.

‡ Hoc verū est regl'arit̄ qꝛ īterdum fit ab vno. puta a iudice q̄ mādat ex offō quādoq̄ res seq̄strari. s̄. ꝺ rescrip. ol'ī. de seq. ꝑos. ꝛ fru. c. j. Hos. remittit ad sūmā de depo. §. ī q̄b⁹. Jo. an.

¶ Glo. seq. dat duplicē lecturā quaꝝ vtraq̄ ꝯcludit ꝯtra actorē. ponit deinde duplex remediū quo vti poterat actor scꝫ depositi contra sequestrum. vel negatoria contra reos.

n ¶ Possidebas. Si ita ītelligit̄ lr̄a ista: ꝙ iste dicebat se possedisse anteq̄ deponeret̄ apud seq̄strū: ꝛ cū seq̄strata fuit tunc planū est

qđ ħ dic: qꝛ tūc hēt ꝓ possessore nisi ea mēte deposuisset eccl'az apđ seq̃strū vt ip̄z seq̃strū ꝯstitueret possessorē poti⁹ q̄ custodē. ff. đ acq. posses. iteresse puto. ff. deposi. l. lz. §. j. vñ nō poterat ītētare rei vēdi. ꝯ illos milites. nec ītdictū possessoriū cū ip̄e possideret. possessori eni nō daŧ rei vēdicatio. isti. de ac. §. j. ⁊ C. de alie. iu. mu. cau. fac. l. vna. Si ꝟo dicebat se possidere postq̄ đposuerat rē apđ seq̃strū seip̄m posuit custodē: tūc adhuc đꝛ possessoꝛ: al's nō vt. ff. depo. l. lz. §. j. † ⁊ iđ nullo mō agere poterat rei vē. nec ītdicto possessorio ꝯ milites: sꝫ ꝯ seq̃strū poterat agere depositi. ff. deposi. ei apud §. j. ar. ff. de pecu. l. depositi. j. rñso. et. ff. de ꝑuile. credi. si neutri. §. ij. i fi. ⁊ C. de vsur. acceptū. i fi. Qñq̄ tñ rei vendicatio daŧ possidēti. nā a depositorio vl' a ꝯmodatario possū rēvēdicare: lꝫ ego rē illā possideā. ⁊ hoc đꝛ fieri rōne detētionis. ff. de rei vē. offm̄. ad fi. Et cōfessoria similiter daŧ possidēti ne iquieteŧ. ff. si ꝑui. vē. si forte. §. j. ⁊ l. sicuti. §. sꝫ si q̃riŧ. et ħ cū ē i q̄si possessiōe ꝑuitutꝭ ne vicin⁹ alti⁹ tollat domū suā si ille vult alti⁹ edificare: tunc ꝑ ꝯfessoriā ille pōt ꝓhibere vicinū edificare. vt đꝛ i. l. si forte. ⁊ l. sicuti. §. sed si q̃riŧ. Et cōfessoria daŧ etiam ei q̄ nō possidet ⁊ ꝯtēdit sibi ꝑuiturē debe ri. ff. si ꝑui. vē. l. ij. Negatoria daŧ dño qui negat aliū hr̄e ꝑuiturē: vt in. l. ꝑdicta. Isto mō debuit agere miles iste negando milites illos hr̄e ius in ecclesia petendo ne inquietarent eum sup iure patronatus. ⁊ de istis duabus habes. j. de cau. pos. cum ecclesia.

† Ibi đꝛ q̄ deponens possidet nisi deponaŧ apđ seq̃strū id enim tūc agiŧ vt neutri⁹ possessionis tp̄s ꝓcedat. Jo. and.

Actio cōfessoria cui daŧ.

Actio negatoria cui daŧ.

¶ Glo. se. habet duo dicta. pmū distiguit. et scđm facit tria argu. duas opiniones ponit: et remittit.

a ¶ Non tenere. Cū eni inepta ꝓponiŧ actio iudex nō đꝫ stati illā corrigere si ē dubia. qꝛ lꝫ debeat supplere de iure: đ facto tñ supplere nō đꝫ. ‡ lꝫ đꝫ absoluere reū cū postea ꝓpēderit eā ineptā ex ꝓbatiōib⁹: vt ħ. ff. si mes. fal. mo. dix. l. j. §. j. et. j. de dona. inŧ dilectos. ⁊. j. de resti. spo. cū ad sedē. Si ꝟo manifeste cognoscit q̄ sit inepta stati eā recitat iudex vl' assessoꝛ. s̄. e. cū cām. ⁊. ff. de asses. l. j. ⁊. j. de despō. ipu. ad dissoluēdū. ⁊. s̄. de elec. cōstitutꝭ. Itē ex hoc loco vŕ q̄ actio ꝭm canones sit ꝓponēda. arg. j. de mu. pe. c. j. ꝯ. s̄. e. dilecti. vbi de ħ. Dicūt tñ q̄dā q̄ i spūalib⁹ causis actoꝛ nō teneŧ ꝓponere actionē: vt sic itelligant iura q̄ dicūt actionē nō esse ꝓponēdā: i ciuilib⁹ ꝟo teneŧ Jo. dixit q̄ ꝭm canōes nō teneŧ q̄s ꝓponere actionē q̄ magnā req̄rit subtilitatē sed leuē: sicut est rei vendicatio / locati: depositi. ⁊ hmōi leues teneŧ nomiare. Dicas vt dictū est. s̄. eo. dilecti.

‡ De ħ. s̄. đ postu. c. iij. i j. glo. Dixit Host. ⁊ Ab. q̄ istđ ē supplere de iure nō de facto videre an apta sit petitio. et lꝫ conenŧ reprēhēdere glosā. qꝛ nō viderūt additionē illā si ē dubia. nec illā vidit ēt G. in spe. j. ꝑ. đ of. iudi. §. debuit. ꝟ. i fnīe. i itellectu tñ concordant: cū glo. hoc itelligat cū est dubium qđ esse pōt i facto. Jo. an.

Cum deputati. ¶ Duo facit. Prio ponit iiuriā q̄ inferebaŧ ꝑceptoꝛib⁹ tēpli. Scđo eā deiceps ihibet fieri: ibi. ne q̄s. Ab.

¶ Casus. Magr̄ ⁊ fr̄es militie tēpli in ytalia ꝯstituti hñt quosdā i domib⁹ suis quos appellāt ꝑceptores. Iudices tā clerici q̄ seculares nō admittebāt eos i causis ꝓ sua iusticia ꝓsequēda: illud allegātes i repulsione ipsoꝝ q̄ eis eoꝝ generatio nō est nota. significatū fuit hoc dño pape. Vñ ꝓhibet aucte apo. ne aliq̄s hmōi preceptores in ꝓsecutione causarū hac occasione ab agēdo ⁊ rñdēdo repellat. ¶ Nota q̄ q̄libet ꝑsumiŧ ydoneus: nisi ꝓbeŧ idign⁹. Ber.

b ¶ Laudabiliter exequātur. Et sic propter industriā et ꝓbitatem luebant penam. C. depositi. l. vlti.

¶ Glo. seq. ponit duas causas dubitandi. ⁊ tres decidendi.

c ¶ Natiōis. Forte ideo q̄rebāt isti de natiōe istoꝝ vt scireŧ de fama ip̄oꝝ. nam ifames ꝯsueuerūt fugere loca nationis sue. xix. q. ij. due sunt. ar. ad ħ. s̄. de cle. pegri. tue. et ifamis nō pōt esse ꝓcuratoꝛ vel iudex. iij. q. vij. c. j. ⁊ c. ifames. §. sunt aūt. vel iđ q̄rebaŧ vt scireŧ an cēnt ꝑui: qꝛ ꝑu⁹ i iudicio stare nō p̄t. C. de iudi. ꝑu⁹. nisi i casib⁹ ff. de iudi. vix certꝭ ex causis. Sꝫ ꝓpretꝭ his ꝑsumit ius quēlibet esse q̄lꝫ liber: ex q̄ appet in possessiōe libtatꝭ. iij. q. vij. §. tria. ꝟ. verūtñ si

† Nisi pueteŧ liber. iij. q. vij. §. tria. ff. de offi. ꝓ. to. barbari.

Cum deputati. ¶ Preceptores tēpli ꝓ domib⁹ suis agere et defendere possunt: nec obstat eis religio: vel q̄ ignota sit eoꝝ origo. Cap. xvj.

Cum deputati: ⁊. j. ¶ Accepim⁹ q̄ q̄dā tā sclares q̄ eccl'astici iudices illos quos habetꝭ i domib⁹ vr̄is ꝑceptores i causis ad ꝓsequēdā suā iusticiā nō admittant: tāq̄ licitū nō sit eis sup litigiosis negocijs curā gerere: q̄ pacificis decreuerūt studijs iherere: illđ allegātes i repulsiōe eoꝝ q̄ eoꝝ ipsis gñatio nō est nota: q̄ vndecūq̄ venerit gr̄a diuia vocati dū laudabil'r[b] exequātur officiū sui ordinis ex supabūdāti req̄riŧ sue notio natiōis[c]. ¶ Ne q̄s igiŧ in ꝓsecutiōe cāꝝ ꝑceptores eosdē ab agendo vel rñdēdo occasione hmōi repellat auctoritate ꝑsentiū inhibem⁹. I dē vercelleñ. epo ⁊ abbati de toleto.

restitutiōem poteras postulare. ¶ Vñ ītētionē tuā i hac ꝑte ꝓnūciauimus nō tenere[a]: absoluētes eosdē milites ab eadē. ¶ Ita tñ q̄ si ꝯgruētē ⁊ aptā ītētare volueris actionē: rñdere tibi nihilominus teneanŧ. I dē mgr̄o ⁊ fr̄ib⁹ militie tēpli in ytalia cōstitutis.

seru⁹. i fi. ⁊. ff. de of. ꝓto. barbari⁹. si. j. de isti. ad decorē. Vel dic q̄ eo ip̄o q̄ deputauerūt se obseq̄o iesu xp̄i oīs tolliŧ irregl'aritas si qua fuit. ar. xix. q. vi. nō lꝫ. i auŧ. de mo. i p̄n. col. j. iđq̄ nō sūt repellēdi: qꝛ legitime ꝑsone ꝑsumunŧ. xj. q. iij. eoꝝ. ff. de ꝓba. verius. et. l. j. us. C. de testa. l. j. vnde et snia lata ꝯ talē mandareŧ executioni ꝯtra eccl'iaz. ff. si q̄s cau. l. fi. ff. de euic. illud. q̄uis durante cā fieret absolutio: si de ꝑuitute apꝑeret. ff. eo. non iccirco. de hoc. s̄. de ser. nō ordi. c. j. ꝭm Host. Jo. and.

Qualiter ⁊ quando. ¶ Iudices eccl'iastici debēt de clericꝭ laycꝭ iusticiā facere: sic cōiŧ sūmaŧ. ⁊ ꝭm hāc sūmationem ista decre. est de idubio. ff. ad municip. l. j. Et tria facit. prīmo ꝑcipit. scđo impedimentū remouet ibi non obstātib⁹. tertio grauamē suspicaŧ: ⁊ ꝓhibetur ibi: ne pro defectu. Ab.

¶ Cas⁹. Precipit pa. ꝑlatꝭ eccl'iaꝝ vt laycꝭ cōq̄rētib⁹ de clericꝭ plenā iusticiā faciāt: nō obstātib⁹ appellationib⁹ frustratorijs q̄s clerici cōtra laycos freq̄ēter opponūt: ne ꝓ defectu iusticie clerici trahātur a laycis ad iudiciū seculare: qđ oīno ꝓhibet fieri. ¶ Nota q̄ nemini est iusticia denegāda. Itē ar. q̄ in defectum iusticie clerici ad iudiciū seculare trahi p̄nt: sic ecōtra ꝓpter defectū iusticie iudicis secularis ecclesia potest se intromittere. j. de fo. compe. lꝫ. et ca. ex tenore. Ber.

¶ Prelati debēt laycis de clericis (appellatiōe frustratoria non obstāte) iusticiā facere: ad secularē tamē foꝝ clerici a laycis trahi non debēt: etiā data ipsoꝝ prelatoꝝ negligentia. Capitulū. xvij.

Qualiŧ ⁊ qñ: ⁊. j. ¶ Precipiatis ex parte nr̄a prelatis vt laycis de clericis ꝯquerētib⁹ plenā faciāt iusticiā exhiberi. ¶ Nō obstātib⁹ appellationibus[d] frustratorijs q̄s in eoꝝ grauamie clerici frequenŧ opponūt ¶ Ne pro defectu iusticie clerici trahanŧ a laycꝭ ad iudiciū scl'are qđ oīno fieri ꝓhibemus[e]. I dē.

¶ Iudex hñs vt ꝑuat⁹ pene cōsimilē cām quā hꝫ vt iudex: a iudicādo remoueŧ. h. d. Cap. xviij.

Causam que iter abbatē ⁊ ꝯuētū vindō. ⁊ archidyaconū carnoteñ. sup q̄busdā ꝓcuratōib⁹ vertiŧ: vobis ⁊ archidyacono parisieñ. meminim⁹ cōmisisse: ⁊. j. ¶ Quia ꝟo cum eūdē archidyaconū sil'is pene[f] cā cōtingat: nimis fauoꝛabilis parti alteri videreŧ: nos te fili decane loco ip̄i⁹ archidyacōi surrogātes[g] mādam⁹ q̄ten⁹ (nō obstātib⁹ ꝑorib⁹ lr̄is) i cā rōne ꝑuia ꝓcedatꝭ.

d ¶ Appellatiōibus. Que ipso iure non tenent. j. de ap. pastoralis. j. rñso. ⁊ c. vt debitus.

¶ Glo. se. fortificat textū quo đꝛ q̄ inuiti non trahunŧ. nec mix: qꝛ etiam volētes ⁊c̄. et de ꝯsensu episcopi: et remittit. dicit vltimo cōtrariū esse in casu conuerso.

e ¶ Prohibem⁹. Immo ⁊ si velit nō p̄nt laycū suū iudicē ꝯstituere. j. ti. pxi. si diligēti. ⁊ c. significasti. xj. q. j. iolita. ⁊ c. placuit. Et vŕ q̄ etiā de ꝯsensu ep̄i nō possit. ⁊ puto illđ vex. j. ti. pxi. significasti. licet iura antiqua cōtraria innuere videanŧ vt đꝛ ibi. Sed ecōuerso layci trahunŧ ad foꝝ eccl'iasticū ꝓpter desidiā iudicis secularis. j. ti. pxi. licet. ⁊ c. seq. ⁊ c. ex transmissa.

Causā q̄. ¶ Iudex hñs ꝯsil'em cām a iudicio remoueŧ. Prio recitat delegationē cause. Scđo cām remotiōis vni⁹ delegati: ⁊ aliū subꝛogat ibi: qꝛ ꝟo. Ab. sic. ¶ Casus. Inŧ abbatē ⁊ ꝯuētū vidoñ. ⁊ archiđ. carnoteñ. sup q̄busdā ꝓcuratoꝛib⁹ q̄stio ꝟtebaŧ. cā sup ħ ꝯmissa fuit archiđ. parisieñ. ⁊ q̄busdā alijs. Sꝫ qꝛ archiđ. parisieñ. sil'em fere cām hēbat: pti alteri nimis fauoꝛabil' videbaŧ. loco ip̄i⁹ archiđ. subꝛogauit quēdā decanū: mandās vt nō obstātib⁹ ꝑoꝛib⁹ lr̄is ꝓcedat i cā ꝑuia rōne. ¶ Nota q̄ cū iudex habet similē cām cause sibi cōmisse: pōt et debet remoueri et alter subꝛogari: cū ꝓpter cām suā sil'em / nimis fauoꝛabilis videŧ alteri parti. Ber.

Diuisio.

¶ Glo. se. repetēs textū illū fortificat ꝑ duo sil'ia: qꝛ scꝫ sil'itudo cause vel moꝛbi repellit testē ⁊ excipiētē. Dicit deide sil'itudinē nō extendendā. ꝑterea ponit lecturā Jo. quā fortificat. Finis patet.

f ¶ Sil'is pene cā. Et ita vŕ q̄ iudex q̄ hꝫ cōsimilē cām cause sibi ꝯmisse possit recusari ex eo q̄ dicit nimis fauoꝛabil' ⁊c̄. qđ est mirabile vt ex eo nascaŧ suspitio. Vñ si aliq̄s ageret de iure exēptionis corā aliquo iudice q̄ i sil'i cā laboꝛat iudex ille de facile sñiaret ꝓ illo. Sil'e est i teste q̄ hꝫ cōsil'em cām: qꝛ ille nō đꝫ admitti in testem ꝓpŧ hmōi suspitōez: ne de facili testificareŧ ꝓ illo. j. đ testi. ꝑsonas. ⁊ q̄ cōsil'i moꝛbo laboꝛāt nō sunt admittēdi in testimonio. vt. iiij. q. iij. §. liberi. et. c. testes. si. j. de excep. cū eccl'iastice ‡ Nō tñ extēdas hāc sil'itudinē ad oēs cās. nā si iudex habeat cām decimaꝝ: et alia cā puta iurispatronat⁹ vel electiōis ei cōmittaŧ: illud ei nō nocet. Vel etiā vt dixit Jo. bñ possū petere eccl'iam vl' aliđ corā iudice q̄ hꝫ ꝯsil'em cām. Vel hec cā non vŕ sufficiēs ad recusandū iudicē: lꝫ sit sufficiēs ad surrogādū. nec đꝛ q̄ cā ista sufficiat ad recusādū iudicē / lꝫ sit sufficiēs ad surrogandū. cū eni plures iudices dati sunt ad petitionē alteri⁹ partꝭ sine qualibet tali suspitiōe vel ꝯsil'i remoueŧ aliq̄s illoꝝ ⁊ alter surrogaŧ: vt cā sine suspitiōe ꝓcedat. frequēter hoc cōtingit. vel dic qđ prius dictū est.

Iudex recusaŧ ex similitudie cause.

‡ In hoc est sil'e qꝛ ibi sil'i moꝛbo laboꝛās repelliŧ etiam ab excipiendo. Jo. an.

g ¶ Surrogātes. Sic ꝓpter suspitionē dñatiōis alius surrogaŧ.

ff. de offi. dele. causam que. Itē si necessarius sit iudex in testem remouetur et alter surrogatur ff. de testi. dilecto.

Diuisio.

Exhibita. ¶ In pma ponit̃ appellãtis petitio. In scda appellationis cōmissio. Scda ibi: q2 vo. Ab. ¶ Casus. Uacāte ecclesia virduñ. elect⁹ est qdā. R. noie ꝯ istū electū. H. archid. et qdā alij canonici virduñ. se opponētes ipetrauerūt lrãs ꝯ ipm ad epm parisieñ. et cōiudices suos sub hac forma. vt vocatis q forēt vocādi xitatē inqrerēt sup his q pposita fuerāt / ⁊ alijs negociū ptīgētib⁹ partib⁹ corā iudicib⁹ cōstitutis pdict⁹ elect⁹ qbusdā ex illis qui ꝯ ipm agebāt i modū exceptiōis obiecit ꝯspiratōez ⁊ qbusdā excōicationē se illa offerens pbaturū. Judices interlocuti fuerūt q de hmōi exceptōib⁹ ⁊ negocio pncipali simul īquireret: volētes admittere pbatiōes sup pdictis exceptiōib⁹ q̃si nō essent iudices: ſ3 inqsitores / et iuris ordinē puertēdo simul ceperūt inqrere de exceptionib⁹ ⁊ negocio pncipali et testes super eodē receperūt lite non ptestata. vñ dict⁹ elect⁹ ad se. ap. appellauit. oīa ista dict⁹ elect⁹ dño pa. significauit. vñ mandat quibusdā iudicib⁹ q cū nō in modū inqsitiōis: sed cōmissiōis negociū extitit delegatū. qten⁹ si ex dictis grauaminib⁹ vl aliquo ipoꝝ ꝯstiterit appellatū reuocato in irritū qcqd post appellationē hui⁹ iuenerit esse factū. in cā ipa iuxta cōtinētiā pꝛioꝝ lrãꝝ pcedāt pūia rōne. ¶ Nota q in cā electiōis oēs vocādi sunt quos ipm negociū tāgit. ⁊ de oib⁹ negociū ptīgētib⁹ inqrēdū est. Itē ꝯspiratores nō admittunt̃ ꝯ electū tāq̃ iimici vel excōicati: q2 ab agēdo sūt exclusi. Itē exceptio pemptoria vt ꝯspiratio ante lit. cōtest. debet admitti. q2 est pīudicialis. Itē de exceptiōib⁹ ⁊ negocio pncipali ꝯ iuris ordinē simul cognosci nō debet: sed de illis pmo cognoscēdū est q̃ sui natura pcedit. Ber.

Nono. iij. archi. remensi: et decano brimensi coloñ. dyocef.

¶ Si iudices de pricipali ⁊ exceptiōibus preiudicialib⁹ simul cognoscūt: vel sup principali lite non ptestata testes recipiūt / licite ab eis appellat̃. Capitulum. xix.

Exhibita nobis. R. virdunēsis electi petitio declarauit: q cum sup facto electiōis sue. H. archidya. ac quoꝛūdā canoñ. virduneñ. aduersarioꝝ suoꝛū pcuratores ad nr̃am audientiam accessissent: parisieñ. epo. et cōiudicib⁹ suis sub certa forma lrãs nr̃as direxim⁹ inter alia ptinētes vt vocatis q forēt euocādi[a] sup ppositis ⁊ alijs negociū ptigētibus[b] inquirerēt[c] xitatē: et. ī. ¶ Cū aūt idē elect⁹ quibusdā ex his q ꝯ eū agebāt ꝯspiratiōem[d]: ⁊ qbusdā excōicationem[e] in modū exceptiōis obiecerit: se id oferēs pbaturū: pfati iudices interlocuti fuerūt: q de his ⁊ principali negocio sil' inqrerēt: nolētes q̃si nō iudices ſ3 iquisitores existerēt sup dictis exceptiōib⁹ ipsi⁹ electi pbatiōes admittere: ſ3 puertēdo[f] iuris ordinē de pmissis exceptionib⁹ ⁊ principali pariter p se inquirere intēdentes: ⁊ procedētes etiam ad receptionē testiū lite nōdum sup eodē negocio cōtestata[g]: quare pfat⁹ elect⁹ nr̃am audiētiam appellauit: ⁊. ī. ¶ Q2 vo nō in modū inqsitiōis ſ3 cōmissiōis negociū extitit delegatū. mādam⁹ quatenus si ex dictis grauaminibus[h] vel aliquo ipsoꝝ appellatū cōstiterit: reuocato in irritum q̃cqd post appel. hmōi inueneritis attētatū: in cā ipa iuxta prioꝝ cōtinentiā lrãꝝ rōne pūia pcedatis. Idē magro Tancredo canonico bononieñ.

¶ Lapsu triennij non obstante potest delegatus in causa sibi cōmissa procedere. Capitulum. xx.

Uenerabilis frater nr̃ archieps rauēnas proposuit corā nobis q cū decisio cause q inter ipm ⁊ cōitatem ceruie: sup iurisdictiōe ciuitatis ceruie et q̃busdā alijs articulis vertit̃: sit p subterfugia ⁊ cauillationes eoꝛū p triēniū prorogata. Dicti cerurieñ. asserētes istantiā iudicij p decursum triēnij pijsse rñdere sub tuo examie recusauerūt: et. ī. ¶ Mandam⁹ quaten⁹ exceptiōe hmōi nō obstāte[i] in negocio isto pcedas iuxta traditā tibi formā. Idē epo ⁊ magris. T. ⁊. B. prateñ. bononie cōmorantibus.

¶ Actor obtinēs in possessorio corā iudice rei / non tenet̃ corā eo iudice sup pprietate respondere si est prorsus alteri⁹ fori. h. d. Et est casus notabilis. Capitulum. xxj.

a ¶ Euocandi. Oēs enim illi euocādi sunt q̃s negociū tāgit. ff. de tēpo. ordi. si archieps. ⁊. lxvj. dist. archieps. ⁊. viij. q. j. l3 ergo. ⁊. ff. de adop. uã diuus. ⁊. ff. de mino. in cause. §. cā. C. de aucto. pstā. l. vlti.

b ¶ Negociū ptīgētib⁹. Id est q̃ sunt ptingētia ipsā electōez puta de meritis electi ⁊ studijs eligētiū. ⁊ d3 zelo: ⁊ an aliqd symōiace prauitatis itercesserit. ff. d elec. scptū ē. ⁊. c. sup eo. ⁊. ff. d excep. deniq3. ist.

c ¶ Inqrerēt. Ex h vbo visū fuit iudicib⁹ q i modū inqsitiōis deberēt pcedere ⁊ nō i forma iudicij. ⁊ ita lit. nō ptest. poterāt pcedere ppt ꝯtumaciā alteri⁹ ptis. ff. vt lit. nō ptest. qm frequent. §. sunt ⁊ alij. ⁊. ff. de accu. qlit ⁊ qñ. §. d3. ſ3 errauerūt cū forma ista nō fuisset i modū inqsitiōis cōmissa: ſ3 in modū iudicij †mera inqsitio nō cōmittit̃ in tali casu: q2 inqsitio fit sup excessib⁹. et inqsitoꝛ d3 accedere ad locū. ij. q. j. de⁹ oipotens. ⁊. ff. de symo. licet hely.

d ¶ Cōspiratiōnē. Q8 si veꝝ fuisset repellēdi erāt nec audiēdi ꝯ electū: q2 quasi iimici: ⁊ ex odio h facere psumunt̃. vñ ab agēdo sūt repellēdi sicut a denūciatiōe seu inqsitiōe. ff. de accu. cū oportet. et ff. co. nouit. in fi. nec tales ad testimoniū sūt admittēdi. ff. de symo. l3 hely. ⁊. c. p tuas. conspiratio eni grauissimū crimen est: ita vt accusatū a pprio gradu repellat. xj. q. j. cōiurationū. ⁊. c. seq.

e ¶ Excōicatiōnē. Exceptio excōicatōis repellit ab agēdo: ⁊ q2 isti agebāt ꝯ electū talis exceptio admittēda fuit: q2 excōicati audiēdi nō sunt ‡. ff. de sen. ex. p tuas. ⁊. c. si vo. ff. de here. excōicam⁹. §. credētes. S3 cū elect⁹ petit ꝯfirmatiōnē agēdo ꝯ ipos q se sibi opponūt si opponāt aliqd electo i modū exceptiōis ad defensiōnē ecclesie sue ꝯ illos nō admittit̃ replicatio excōicatiōis: q2 si ꝯstet illos eē excōicatos nō repellerent̃ a defensiōe. ff. de excep. dilecti. q2 a defensiōe null⁹ excōmunicatus repellit̃. ff. de excep. in trib⁹ vlti. ca.

f ¶ Peruertendo iuris oꝛdinem. Uñ nōn valuit q8 fecerūt: q2 fines mādati seruādi sunt. ff. de rescrip. cū dilecta. ⁊. ff. de of. dele. venerabili. imo et si vba rescripti viderent̃ esse contra oꝛdinē iuris: tamē nō debet recedi a iure. † ff. de rescrip. causam que.

g ¶ Lite nōdū sup eodē negocio ptestata. Q8 fieri non d3. ff. vt lit. nō ptesta. p totū. nisi electus eēt ꝯtumax. tūc eni ne patiat̃ eccl'ia detrimētū ex mora psit recipi testes lit. nō ptest. ff. vt lit. non ptest. quoniā. §. porro.

b ¶ Dictis grauaminib⁹. Sc3 q2 sil' sup exceptiōe ⁊ pncipali negocio pcedebāt. et lit. non ptest. Et colligit̃ ex hac lrã: q si plura grauamina assignent̃ in appellatiōe sufficit alterū pbare dūmō qlibet p se sit sufficiens. ff. ff. de appel. significauit. ⁊. ff. de pbē. cum iã dudū. ⁊. ff. de rescrip. ex pte. vbi de hoc. Si aūt plures pponuntur q̃ hñt diuersos effectus non sufficit alterū pbari quo ad vtrūq effectū. ſ3 sufficit quo ad alterū. exēplū habes. ff. de rescrip. olim. ſ3 oīa q̃ hic dicta fuerūt habent eūdē effectū. s. vt appellatio legitima fuerit: ergo sufficit q8cūq pbetur: quia vtrūq per se sufficit.

Uenerabilis. ¶ Instātia iudicij nō perit per lapsum triēnij. sic cōiter sūmat̃. Et sunt due ptes. in prima partis q̃stio. in secūda pape puisio: ibi. mādamus. Ab. ¶ Casus. Inter archiepiscopū rauēnateñ. ex vna parte / ⁊ cōitatē cremeñ. ex altera sup iurisdictiōe ciuitatis ipi⁹ / ⁊ q̃busdā alijs articulis q̃stio xtebat̃. q cōmissa fuit magro Tācredo boñ. canōico: ſ3 p cauillatiōes cremēsiū ⁊ subterfugia decisio huius cause p triēniū fuit progata. ⁊ tādē post lit. ptest. ⁊ cōmissiōes varias dicti cremeñ. asserebāt istātiā iudicij p decursum tpis pijsse. et ita nolebāt vlteri⁹ sub examie iudicis rñdere. Archieps significauit h dño pape. vñ ipe mandat eidē iudici q exceptiōe hmōi nō obstāte i negocio ipo pcedat iuxta traditā sibi formā. ¶ Nō q instātia iudicij ſm canones p lapsū triēnij nō perit. q2 iurisdictio iudicis est ppetua / ⁊ rescripta ppetua sūt. B. ¶ Glo. seq. notat. l. pperandū in eccl'iastico foro ⁊c. dicēs q etiā ſm legē licet pereat instātia nō perit iurisdictio delegati. dicit deinde q hoc non videtur p hoc ca. corrigi: q2 ⁊c. ad quod rñdet. Jo. and. Et pcedit multum intricate: et in effectu sentit. iiij. lecturas quas vide per Panormitanum.

i ¶ Non obstante. Sic ḡ p3 q hodie nō h3 locū lex illa. C. de iudi. pperādū. j. rñso. §. vl. ⁊. §. plerūq. vbi d2 q instātia iudicij perit nisi cā finita sit ifra triēniū a tpe litis ptestate cōnumerādū vt iterz icipiat de nouo pcedere ac si nūq fuisset pcessum. Si eni isti rñdere nolebāt q2 instātia iudicij pierat nō erāt audiēdi: q2 l3 ſm legē pdictā istātia iudicij pierat decursu triēnij lrē siue iurisdictio iudicis nō pierat: q2 iurisdictio iudicis est ppetua: et rescripta ppetua sūt. C. de diuer. rescrip. falso. ⁊ ar. C. de psti. pe. l. ij. ⁊. C. de pscrip. xxx. vl' xl. an. l. vlti. Poterāt tñ dicere: nō tenemur rñdere: nisi nouus libellus det̃ de nouo: ⁊ oīa iterz pcedāt ab initio p legē pdictā pperandū ‡ q modo habet locū q̃tū ad hūc articulū p decre. istā. ⁊ sic obuiādū est malicijs eoꝝ q causas maliciose volūt progare. Sed et hac decre. nō videt̃ q lex illa pperādū corrigat̃: q2 nō colligit̃ hic q lis fuit ptestata: ſ3 p subterfugia ⁊ cauillatiōes cā sit progata: et hoc potuit esse totū ante lit. cōtesta. immo lis cōtestata fuit: q2 decisio etiā cause progata fuit vt dicit: ⁊ sic fuit lis cōtesta. et ita habet̃ expssum in antiqua q lis erat ptestata: ⁊ ex eo q dicit instātiā iudicij perijsse apparet q pcessum erat i pncipali negocio q8 dicit̃ fieri per litis contestationem que est principium cause.

† Q8 colligitur ſm Phi. ⁊ Jo. ex eo q dic vocatis q̃ fuerunt euocandi: ⁊ sic i dubio ex q pātē nō ꝯstat q8 in modū inqsitiōis p sumētis q8 i modū iudicialis ꝯmissionis ſm Un. et de hoc i spe. de inqsi. §. j. x. qd si. in fra Jo. and.

‡ Et not. Ab. ex hoc q excōicatus

tus nō pōt pseq popu lares actiones. Jo. an.

† Q2 papa vno vbo nō itēdit iuris ordinem tollere. de elec. eccl'ia. ij. ſm Un. nō valuit etiā iste pcessus q2 fact⁹ est cōtra itētiōez delegātis. de prebē. c. si. ſm Hostie. Jo. and.

Sūmarii.

Diuisio.

Judicij i̇stantia an pereat triennio.

‡ Et hoc tenet Phi. dicens. l. non correctam. vel ſm eum iō nō perūt hic instātia ne ceruieñ. p q subfugia fuerat cā progata de suo dolo reportēt cōmodū q8 eē nō d3. ff. de rescp. sedes. de dolo. cōtingit.

Significauerũt nobis oli abbas ⁊ conuẽtus sancte marie de florẽtia: ꝙ florẽtina potestas ꝓ eis cõtra cõmunitatem castri de signa sup possessione vel quasi iuris ibidẽ eligendi rectorem qđ ad se pertinere dicebant diffinitiuã sentẽtiam promulgauit[a]. Sed postmodum abbatẽ et conuentũ prefatos ipa potestas coegit cõmunitati predicte sup ꝓprietate vel quasi memorati iuris in seculari iudicio respõdere. Unde vobis iniunxim⁹ vt si ita esset cogeretis cõmunitatẽ eãdẽ electum a monachis i rectorem admittere: audituri postea que partes super ꝓprietate[b] vel quasi predicti iuris ducerent proponẽda: ⁊ .j. ¶ Uerũ pars altera inter alia excipiendo proposuit se tũc respondere coram vobis de iure nõ teneri cum tẽpus ꝓpter vindemias[c] existeret feriatũ: respondẽte syndico monasterij hoc maliciose ꝓponi vt videlicet causa ꝓtracta tẽpus regiminis electi predicti inutiliter elabatur: et .j. ¶ Mãdamus quatenus hoc nõ obstãte in negocio ratiõe preuia procedatis.

De Foro cõpetenti.

Ex concilio calcedo.

¶ Clericus coram suo episcopo conueniri debet. Capitulum. j.

Si quis clericus aduersus clericum negociũ habeat nõ deserat[d] episcopum proprium. sed prius apud ipsum actio[e] vẽtiletur: vel cõsilio eiusdẽ[f] apud alios[g] quos vtraq;[h] pars voluerit iudicium obtinebũt. Ex ꝯcilio parisiẽsi.

¶ Iudex secularis si clericum ꝑ se distringit vel condẽnat: excõmunicari debet. Capitulum. ij.

Nullus iudicũ[i] neq; ꝑsbyterum neq; dyaconũ aut clericum vllum / aut minores[k] ecclesie sine permissu[l] pontificis ꝑ se distringere aut ꝯdẽnare[m] pre-

Sũmariũ. Significauerũt. ¶ Nõ obstãte exceptiõe tpis feriati ꝓpter vĩdemias mãdãda est snĩa executiõi. hoc dicit ꝑm vnũ itellectũ. vel ꝑm aliũ ita cõiter summat. Cũ actor ⁊ reus sunt diuersi fori cã ꝓprietatis ⁊ possessiõis: põt corã diuersis iudicib⁹ agitari. sʒ h̄ nõ videt indistĩcte verũ ꝑm Panor. Sũt due partes. In p̃ma partis

Diuisio. conquestio. In scđa pape ꝓuisio ibi: mãdam⁹. Ab. si. ¶ Casus. Inter abbatẽ ⁊ cõuẽtũ monasterij sctẽ marie de florẽtia ex vna pte / ⁊ cõitatẽ castri de signo florẽ. dyoces. ex altera sup possessiõe vel q̃si iuris eligẽdi ibidẽ rectorẽ corã potestate floreñ. q̃stio vtebat. dicta ptãs ꝓ monasterio sup possessiõe vel q̃si iuris eligẽdi rectorẽ i castro p̄dicto diffinitiuã snĩam ꝓmulgauit. lata p̄dicta snĩa monachi elegerũt ibi rectorẽ: sed illi castellani nõ recipiebãt illũ rectorẽ. et insup ptãs floreñ. cõpellebat abbatẽ ⁊ cõuẽtũ sup ꝓprietate vel q̃si predicti iuris i sclari iudicio cõitati p̄dicte rñdere. Significatũ fuit h̄ dño pape. vñ mãdat ep̃o boñ. ⁊ cõiudicib⁹ suis q̃tenus si est ita: cõpellãt cõmunitatẽ p̄dictã electũ ab eisdẽ monachis admittere in rectorẽ castri p̄dicti. audituri postmodũ sup ꝓprietate vl q̃si dicti iuris q̃cq̃d ptes duxerit ꝓponẽdũ. partib⁹ in p̄ñtia iudicũ ꝯstitutis Ex pte cõitatis p̄dicte fuit excipiẽdo ꝓpositũ ꝙ tũc corã eis rñdere nõ tenebat d iure: cũ tp̄s vĩdemiaꝝ tũc existeret feriatũ. Ex pte monasterij fuit rñsum hoc maliciose ꝓponi vt videlʒ cã protracta: tp̄s electi p̄dicti ĩutilit laberet. Cõsult⁹ pa. mãdat sup hoc eisdẽ iudicib⁹ q̃ten⁹ hoc nõ obstãte ꝓcedãt in negocio p̄uia rõne. ¶ Nota ꝙ hic diuidit cõtinẽtia cause: sʒ h̄ fit ꝓpt diuersum foꝝ. Itẽ ex causa ꝓcedit tpe feriato vindemiaꝝ altera parte inuita. Ber.

a ¶ Promulgauit. Et h̄ bñ fieri potuit cũ cã ista nõ fuit spũalis: sʒ sup iurisdictõe tpali: ⁊ abbas ⁊ ꝯuẽt⁹ fuerit actores vñ debuerũt seq̃ foꝝ rei .j. ti. ꝓxi. cũ sit gñale. ⁊ xj. q. j. experiẽtie. ⁊ c. seq. et. C. de iurisdi. om. iu. iuris ordinẽ. ⁊ a sentẽtia lata sup possessione diffinitiua appellat .j. vt lit. non contesta. ca. ij. et hic.

¶ Glo. seq. mixtim dupliciter obijcit ⁊ soluit satis clare.

b ¶ Super ꝓprietate. Sʒ videt ꝙ isti monachi tenebant rñdere aduerse pti sup ꝓprietate corã iudice q̃ cognouit de possessiõe: qꝛ iudex ille q̃ cognouit de possessione cognoscere dʒ de ꝓprietate .j. de cau. pos. c. j. ⁊ est illi audiẽtia denegãda: q̃ ꝯtinẽtiã cause nitit diuidere vt corã vno agat de possessione: et in alio iudicio de ꝓprietate. C. de iudi. nulli. p̄terea cause cõuẽtionis ⁊ recõuẽtiõis corã eodẽ iudice fieri debent. C. de sentẽ. ⁊ ĩterlo. om. iudi. cũ papinianus. et. iij. q. viij. cuius: vbi dicit cui⁹ in agẽdo quis obseruat iudicium ip̄m in eodẽ negocio habere cõtra se iudicem nõ dedignet: vt in. l. cũ papinian⁹. ⁊ iij. q. viij. cui⁹ i agẽdo. ⁊ illud quasi videt idẽ negociũ .j. de mu. pe. c. j. Sol. veꝝ est ꝙ ꝯtinẽtia cause diuidi nõ debet. et ille q̃ cognouit de possessiõe debet cognoscere de ꝓprietate: siue sit ordinari⁹ siue delegat⁹: cui cã simplr q̃ ad vtrũq; fuit cõmissa .j. de seq̃stra. ad hec. ⁊ hoc locũ hʒ cũ actor ⁊ reus sunt eiusdẽ fori. sʒ in casu p̄senti nõ sunt eiusdẽ fori. † vñ monachi q̃ p̄mo egerũt de possessiõe debebãt seq̃ foꝝ rei qđ fecerũt ⁊ obtinuerũt: ⁊ si aduersarij: volebãt postea ꝯuẽire monachos sup ꝓprietate debebãt seq̃ foꝝ monachoꝝ. Et cã possessiõis ⁊ ꝓprietatis bñ pñt tractari corã diuersis: maxie vbi cã talis subest. qꝛ nihil cõe hʒ cã possessiõis cũ causa ꝓprietatis. ff. de acq. pos. naturalit. § nihil. Et si aliq̃s postulauerit aliũ iudicẽ sup ꝓprietate: ⁊ aliũ sup possessiõe nõ est audiẽd⁹. ⁊ sic loquit .j. de cau. pos c. j. ⁊ C. de iurisdi. om. iu. nulli. ⁊ ita nõ ꝯtradicũt huic decr. qꝛ hoc isti mõachi nõ fecerũt. Alia iura cui⁹ i agẽdo ⁊c. nõ tãgũt cãm istã: qꝛ illa loquunt in recõuẽtione q̃ dʒ fieri simul cũ ꝯuẽtiõe .j. de mu. pe. c. j. ⁊ .j. de oꝛ. cog. cũ dilect⁹. et tũc etiã si vellent recõuenire de alia re nõ poterãt / cũ q̃stio spoliationis de q̃ agebãt mõachi p̄uilegiata sit .j. de oꝛ. cog. sup spoliatiõe: nec de ꝓprietate simul tũc cũ possessione poterat agi. C. de rei vendi. ordinarij.

† Sʒ obijcitur. istud castrũ d̄r esse de feudo cõitatis Florẽtie / ergo in hoc cõitas castri ⁊ monachi erant eiusđ fori .j. ti. j. ex trãsmissa. et ca. v. ꝑ. Sol. lʒ p̄õam⁹ ꝙ castrũ ẽ feudale: electio tñ nõ ẽ feudal.

¶ Glo. se. tractat de ferijs fauore hominũ introductis: ⁊ quomodo illis renũciatur alijs nõ. ⁊ quomõ ex causa quis tũc cogit litigare.

c ¶ Propter vindemias. Tpe enĩ vĩdemiaꝝ ⁊ tpe messiũ nõ cõpellit q̃s i iudicio rñdere: ita ꝙ snĩa lata ꝯ absentẽ nõ tenet. Tamẽ si ꝯsentiũt ptes bñ valet iudiciũ. ff. de fer. l. j. ⁊ l. si feriatis. et de istis ferijs habes. C. de fer. oẽs dies. i p̄n. sʒ illis ferijs q̃ iducte sunt ob reuerẽtiã dei ⁊ alioꝝ sãctoꝝ null⁹ põt renũciare: etiã si partes vellent. Alijs vo iductis i fauorẽ hoim bñ renũciat: h̄ est expssum .j. de fer. c. vl. et de ꝯse. dist. iij. c. j. Et ar. ad h̄. ff. de arbi. si feriatis. xv. q. iiij. c. j. ⁊ ij. p̄t tñ tali die vt vl libell⁹ offerri. ff. de adul. l. miles. § sexaginta. ⁊ § illi⁹. sʒ ex cã tali tpe aliq̃s ꝯpellit litigare. vt h̄ dicit i fi. ne tp̄s illi⁹ electi ad regimẽ illius loci elabat. ‡ Et idẽ credo si finiretur iurisdictio iudicis tẽpore illo ꝙ tũc posset ꝓcedi ne iudicialis instãtia euanescat. arg. s. de offi. delega. consuluit.

vl dic vt dixi sup v. rñdere. Jo. an. Ferijs an possit renũciari.

‡ Idẽ Hos. vl ꝑm Guil. na. q̃ dic se fuisse aduocatũ in hac cã: ideo fuerũt cõpulsi. qꝛ tota cõitas circa vĩdemias nõ poterat occupari et ꝑ vnũ syndicũ litigauit ff. quod cuiusq; vni. l. j. Jo. and.

¶ Rubrica De foro cõpetẽti. ¶ Quis rei ad iudicia vocati freq̃nter excipiunt de foro. et plerũq; dubitat ꝙ forũ sic excipiẽs seq̃ debeãt. iõ ⁊c. ꝑm Gof. Sed ego ꝯtinuo sic. Tractatur⁹ auctor de singul actib⁹ et partib⁹ iudicij: qꝛ ãte aliũ actum iudicialẽ dʒ discuti de ꝯpetẽtia fori iuxta no. i. c. iter monasteriũ. de re iudi. et in. c. pe. de excep. iõ p̄mittit istã rubricã: qꝛ posito fũdamẽto põit edificiũ. j. q. j. cũ paul⁹. Et forũ ꝓpe neutri gñis ꝓut h̄ põit significat territoriũ cuiusq; iudicis ĩfra qđ p̄t i facinorosos aiaduertere. ff. de v. sig. l. si pupill⁹. § territoriũ. Uñ tota dyocesis d̄r territoriũ ep̃i. xvj. q. vij. oẽs basilice. ex qđ territoriũ ipune nõ paret. d ꝯsti. c. ij. li. vj. De hac materia habet xcvj. di. iij. q. vj. ⁊ vj. q. iij. xj. q. j. xxj. q. v. ꝑ totũ. repetit i. vj. ⁊ cle. Ab.

Si q̃s cleric⁹. ¶ Cas⁹. Statuit ꝯciliũ calcedoñ. ꝙ si cleric⁹ cãm hẽat aduers⁹ aliũ clericũ / vl layc⁹ aduers⁹ clericũ: nõ defat ep̃ʒ clerici ꝯuẽti. vl de ꝯsilio illi⁹ aliũ iudicẽ eligãt ⁊ ecclasticũ. ¶ Nõ ꝙ actor foꝝ rei dʒ seq̃. Itẽ sine licẽtia ep̃i clerici aliũ iudicẽ eligere non possunt. Ber.

d ¶ Nõ defat. Qđ si fecerit puniri dʒ ꝓut d̄r. xj. q. j. iolita. c. placuit.

e ¶ Actio. Id est petitio: qꝛ ꝑm canones actionẽ ꝓponere nõ tenetur. s. c. ꝓxi. dilecti. vbi de hoc. ⁊ c. examinata. ⁊ .j. e. si diligẽti.

f ¶ Cõsilio eiusdẽ. Alit enĩ nullo mõ pñt eligere i p̄iudiciũ alioꝝ immo de licẽtia ep̃i iudiciũ sclare nõ pñt eligere: sʒ ecclasticã ꝑsonã bene de licẽtia ep̃i .j. eo. significasti. als nec volẽtes nec ĩuiti pñt deserere ep̃m: etiã si iuramẽtũ interueniret .j. eo. si diligenti.

g ¶ Alios. Id est ecclasticos .j. c. significasti. vl ep̃s ꝯmittat alicui.

h ¶ Utraqʒ pars. Honestũ ⁊ iustũ est istud vt ãbe partes si p̄ñtes sint eligãt iudicẽ cõit: vt h̄. ⁊ ij. q. vj. placuit. Arg. ꝯ. s. de of. dele. cũ R. sʒ illã ĩtelligo qñ altera pars est absens: vl cũ nõ vult ꝯcordare re⁹ vt ibi d̄r: als iniquũ eẽt illud qđ daret ad volũtatẽ alteri⁹ altero p̄ñte ⁊ sic obseruat in curia romana. cõtra. xj. q. j. c. iudices. ⁊ xv. q. vij. c. si autẽ. sed illa intelligunt in criminali: ⁊ non tenet hodie.

Nullus iudicũ. ¶ Duo fac p̄mo ꝓhibet. scđo adijcit penã ibi: qđ si. Ab. ¶ Casus. Statuit ꝯciliũ parisieñ. ꝙ nullus iudex sclaris ecclasticã ꝑsonã p̄sumat distrĩgere vl ꝯdẽnare. qđ si fecerit / ab eccl̃ia cui fecit iniuriã tãdiu maneat seq̃strat⁹ q̃usq; satisfaciat. ¶ Nota ꝙ sclares iudices ecclasticas ꝑsonas iudicare vel ꝯdẽnare nõ debẽt. Itẽ q̃ ĩiuriã facit eccl̃ie: cõione ipsi⁹ p̄uari debet. Ber. — Diuisio.

i ¶ Judicum. Scilicet secularium.

¶ Glosa sequens querit et soluit.

k ¶ Minores. Quos appellat hic minores? Potest dici ꝙ scholares siue seruiẽtes ecclesie deputatos ad ei⁹ obsequiũ: qꝛ illi eodem priuilegio censent. ar. xij. q. ij. ecclesiaꝝ seruos.

l ¶ Sine permissu pontificis. Hic vacat ar. a contrario sensu vt probatur .j. eo. significasti. vbi de hoc.

m ¶ Aut condẽnare. Nisi forte in cã recõuẽtionis: qꝛ bene respondere tenent de ciuili: sʒ nõ de spũali: vt dictum est. s. ca. ꝓxi. ⁊ s. de iudi. at si clerici. c. vl. Ar .j. de mu. pe. c. j. ⁊ ij. ⁊ iij. q. viij. cui⁹ in agẽdo. C. de senten. ⁊ ĩterlo. om. iudi. cũ papinian⁹. in aut. ⁊ ꝯsequẽter. — Excipit.

sumat. ¶ Quod si fecerit ab eccle
a sia dei cui iniuriam[a] irrogare di-
b noscitur: tādiu sit sequestratus[b]
quousq̧ reatū suum cognoscēs
emendet. Ex concilio aphri.

¶ Ratiōe rei de qua agitur sortitur quis forum ibi vbi res est. Sic cōmuniter summaṫ. Ca. iij.

Sane si episcopi iter quos causa versatur sint diuer-
c sarum prouinciarū: ille primas[c]
d det iudices in cuius prouincia[d]
est locus de quo contenditur.

Grego. bonoñ. defensori corsice.

¶ Episcopus vt suspectus recusatus de cuius suspitione notorie cōstat potest dare delegatum partibus nō suspectū cuius sententiam poterit per se executioni mandare. Capitulum. iiij.

Si q̄s ↄtra clericū causam habuerit: epm̄ ipsius ad-
e eat: qui si vt suspectus[e] fuerit re-
f cusat⁹ executor[f] ab eo deputeṫ.
g ¶ Aut si hoc actor[g] refugerit: ab
eodē epo est deputandus: q̄ partes sibi mutuo consensu iudices
cōpellat eligere. ¶ A q̄b⁹ q̄cq̄d
h fuerit diffinitū ipi⁹ sollicitudīe[h]
i (seruata lege[i]) modis omnibus
cōpleatur. Alexander tertius.

Recōuentio nō fit ī crimīali a. sed in criminali nō habet locum recōuētio corā iudice seculari: nec etiam coram quocūq̧: vt dictū est. s. ti. p̄xi. at si clerici.

a ¶ Cui iniuriā. Qui iīuriā facit eccl'ie dȝ p̄uari cōione ipi⁹. xvij. q. iiij. sicut antiq̄t⁹. nec ad supplicādū dȝ admitti vbi sacrilegiū cōmittere non dubitauit. e. cau. q. iiij. fraṫ ꝛ coeps. xij. q. ij. de viro nefando: vt sic puniaṫ in q̄ peccauit. sic. j. d iure pa. pastoral'. in fi. ꝛ. s. de of. dele. cū oli. ꝛ. s. d trāsla. q̄to. ꝛ. s. de tēp. or. lr̄as. et. j. de iude. ad liberandū. ꝛ. j. de imu. ec. c. fi.

b ¶ Seq̄stratus. Per sententiā. si. xxx. di. quasi per totum.

Sūmariū. Sane si. ¶ Ep̄s ratione rei ↄueniṫ corā archiep̄o in cui⁹ prouincia res sita est. h. d. magis specifice. Ab. sic.

¶ Casus. Si duo epi diuersaꝝ ꝓuinciaꝝ sup aliq̄ possessione vel loco adīuicē ↄtēdāt. ille primas / vel p̄triarcha / vel archiep̄s ī cui⁹ iurisdictione est loc⁹ de q̄ ↄtēdiṫ cognoscat / vl' det iudices qui cām dirimāt. ¶ Nota q̧ rōne rei sortitur quis forum. Ber.

c ¶ Ille primas. Et h̄ intellige cū ipse non potest † siue nō vult per se cognoscere.

† Uel remotus est a ptibus vltra duas dietas: tūc dabit iudices ꝓpinq̄ores nisi īpediatur ex iusta cā: puta q̄ subditi suffraganeoꝝ nolunt recipere. s. de offi. ordi. pastoralis. s̄m Uin. Jo. ā.

d ¶ Prouīcia. Sic p̄ȝ q̧ sub illo iudice agere dȝ actor in cui⁹ ꝓuīcia res est litigiosa: vt ex ip̄a re sortiaṫ foꝝ. ff. de cēsi. forma. §. si xo. ꝛ. j. eo. c. vl. ꝛ. xj. q. j. experientie. et. C. vbi ī rē actio. actor. ꝛ. C. de p̄di. mino. si p̄diū. et C. de p̄scrip. lō. tēp. l. vl.

Sūmariū. Si quis contra. ¶ Coram suo ep̄o ↄueniēd⁹ est cleric⁹: q̄ si recusaṫ dabit delegatū ptib⁹ non suspectū sic solet cōiter sūmari. Sȝ Panor. sūmat aliṫ ↄsiderata poti⁹ mēte legis q̧ cortice. Ep̄s si recusatiōe ↄ eū ꝓposita ad arbitros venire nō vult: pōt etiā partiū nō req̄sito ↄsensu cām principalē alicui nō suspecto cōmittere: cuius sentētiā executioni mādabit. Et s̄m ītellectū meliorē diuidiṫ: q̄ primo ꝓuidet qñ iudex vt suspectus recusaṫ a reo. Scd̄o quādo delegatus in locū recusati recusaṫ ab actore ibi: aut si. Tertio prouidet circa executionem ibi: a quibus. Ab.

Diuisio.

¶ Casus. Diciṫ h̄ q̧ si aliq̄s cām habuit ↄ clericū corā ep̄o suo eū ↄueniat. ꝛ si ep̄s tāq̧ suspect⁹ fuerit recusat⁹ cōmittat alij causam ip̄am. sȝ si actor recusauerit illū cui ep̄s cām cōmisit / ep̄s det aliquē q̄ ptes cōpellat vt ↄcordiṫ iudices eligāt ne possint postea recusari. ꝛ idē eēt si reus recusaret illū executorē. ꝛ q̄cq̄d p illos fuerit diffinitū / p ep̄m executiōi mādaṫ lege seruata. ¶ Nota q̧ ordīari⁹ pōt recusari. Item delegat⁹ epi suā sñiam nō pōt executiōi mādare vt hic colligiṫ. cōtrariū notaui in glosa in hoc capl'o signata. Ber.

e ¶ Ut suspectus. Quid tenendū sit cū iudex ordinarius recusatur vt suspectus plene dicitur. j. de appel. cum speciali. que videtur hanc decre. interpretari: et illi standum est.

¶ Glo. seq. post principium querit ad quem appelletur ꝛc̄.

f ¶ Executor. Id est delegat⁹: q̄ ordīari⁹ cū fuerit recusat⁹ dȝ cāȝ ↄmittere p̄sone neutri pti suspecte vt dicit ↄstō illa. j. de ap. cū speciali. ꝛ. ij. q. vj. placuit. ij. ꝛ. xj. q. j. ꝑuenit. Sed si appelleṫ a tali delegato ad quē appellabiṫ? Pōt dici q̧ ad papā cū ad ordīariū recusatū nō videaṫ appellādū: nec ad metropol'. omisso medio: quia talis appellatio nō tenet. j. de ap. dilecti. sed satis posset appellari ad ep̄m nō obstāte tali recusatione. non q̧ ip̄e cognoscat: sȝ vt alij p̄sone non suspecte cōmittat. Ar. contra. c. predicto placuit. ij.

g ¶ Aut si hoc actor. Supra dixit q̧ reus pōt recusare ordīariū et actor silr' vt h̄ dicit. ꝛ tūc ep̄s cōmittit alicui q̧ cōpellat ptes eligere iudices sup cā illa q̄b⁹ ep̄s cōmittet cām hoc ip̄emet facere posset. sȝ cā vitāde suspitiōis hoc dictū est: et idē iurꝭ credo eē siue re⁹ siue actor recusauerit ordīariū. et est sil'e huic. xj. q. j. ꝑuenit. Uel sic pōt ītelligi q̄d dicit si actor ꝛc̄. i. si actor recusauerit istū executorē ab ep̄o datū: tūc ep̄s dȝ aliquē eligere q̄ cōpellat ptes vt in aliquē cōueniāt: ne postea ip̄m valeāt recusare. s. de offi. dele. sup questionum. §. j. idem esset si reus recusaret istum executorem.

¶ Sup re eccl'ie vel clerici pōt laic⁹ corā eccl'iastico iudice cōueniri: sed si ꝓbabiliter negat rem esse eccl'ie vl' clerici ad iurisditionē ecclesiasticā declinādam ↄuenitur coram suo iudice. Cap. v.

Si cleric⁹ laicū de reb⁹ suis vel eccl'ie impetierit: et laic⁹ res ip̄as nō ecclesie esse aut clerici: sed suas proprias asseuerat debet de rigore iuris ad forē sem iudicē trahi. ¶ Cū actor foꝝ
k rei[k] seq̄ debeat. ¶ Licet ī plerisq̧ partibus aliter de consuetudi-
l ne[l] habeatur. Idem.

¶ Si q̄stio feudalis ē iter clericū ꝛ laicū ↄgnoscet dñs feudi: sȝ eo negligēte cognoscet delegat⁹ pape etiā añ negligētiam dat⁹. h. d. s̄m lecturam glo. Capl'm. vj.

Ex trāsmissa nobis īsinuatione. B. G. ꝛ vu. militum ecclesie tue intelleximus q̧ cum
m R.[m] de cassauille eos super quadam possessione corā treceñ. ep̄o traxisset in causam: nobilis vir
n de cāpis eoꝝ dñs[n] sub debito fidelitatis eis inhibuit ne de secu
o lari feudo in iudicio[o] eccl'iastico respōderent: ꝛ. j. ¶ Per dñm feudi cām iubeas terminari. Et si

b ¶ Ipsius sollicitudine. Hoc ideo dicit: q̄ delegatus ab ordinario non pōt suam sñiam executioni demandare: sed ille ordinari⁹ illā debet exequi. ff. de re iudi. a diuo pio. j. rñ. nec pōt possessionem dare. ff. de iuris. om. iudi. iubere. Sed non credo illā subtilitatem seruandā quin possit exequi suam sñiam: q̄ ex quo cā sibi cōmittiṫ intelliguntur sibi oīa esse cōmissa q̄ ad causam ipsam spectare noscūtur: ꝛ sine q̄b⁹ causa expediri nō pōt. s. de offi. deleg. p̄terea. ꝛ. c. suspitōis. ꝛ lex illa a diuo pio. ꝛ hec decre. nō prohibent hoc: licȝ dicaṫ in eis q̧ ordinarius hanc sentētiā exequaṫ: ꝛ hoc etiā notauit Johānes. ij. q. vj. quisquis. Sed si velles hoc seruare posset dici q̧ hoc habet locū cū ordīari⁹ ē p̄sens: sed eo absente delegat⁹ vel officialis eius exequatur sentētias suas. al's perniciosum esset hanc subtilitatē seruare. Ber.

Delegat⁹ ab ordinario an possit suā sententiā exequi.

i ¶ Seruata lege. que loquiṫ de tp̄e executionis sñie / que faciēda est in personali actiōe post quattuor menses. C. de vsur. rei iudi. l. vlti. ꝛ. ff. de re iudi. l. ij. et. iij. §. si quis. s. de of. dele. querenti. vbi de hoc.

Sūmariū. Si cleric⁹ laicum. Laic⁹ a quo clericus vel ecclesia rem vēdicat debet coram iudice laico conueniri. Sic cōmuniter sūmaṫ. Primo ponit dictū. Scd̄o rōnē dicti ibi: cū actor. Tertio localē cōtrariā cōsuetudinē ibi: lȝ. Ab.

Diuisio.

¶ Casus. Si clericus conueniat laicum de rebus suis vel ecclesie: et laicus dicat res illas suas: tunc actor forum rei sequatur: licet de consuetudine alicubi aliter obseruetur. ¶ Nota regulam generalē. Actorē forū rei sequi debere in quibusdā ptib⁹: aliter de consuetudine seruaṫ.

k ¶ Actor forū rei. ꝛc̄. Hec regl'a gñal' ē. j. e. cū sit. ꝛ. xj. q. j. experientie. ꝛ. c. se. ꝛ. iij. q. vj. c. ij. ꝛ. c. neminē. ꝛ. C. de iuris. om. iu. in criminali. ꝛ. C. vbi in rē ac. l. vlt. ꝛ. ff. de alie. iu. mu. cā fac. q̄ etiā in autē. vt cle. apud proprium ep̄m rñ. col. vj. fallit hec regula in casibus notatis. j. eo. cum sit. ꝛ ca. licet. ꝛ ca. ex tenore.

l ¶ De cōsuetudine. Talis ↄsuetudo ↄ oīa iura p̄dicta ē † lȝ ītroducta ē ꝓpṫ negligētiā laicoꝝ ī exhibēda clericꝭ iusticia. j. e. cū sit gñale. ꝛ. c. lȝ. ꝛ. c. ex tenore: sȝ papa siue sint negligētes siue nō quotidie ↄcedit lr̄as clericꝭ ↄ laicos sup q̄cūq̧ q̄ōne: ꝛ ita assumit sibi iurisditionem alioꝝ contra id q̄d dicit. s. ti. p̄xi. nouit. in prin.

† Sed est seruāda q̄ fauorabilis xj. di. in his. s̄m Pe. et Abba. Jo. and.

Ex trāsmissa. Questio feudi dȝ p dñm termīari: q̄ si negligit eccl'iastic⁹ iudex: al's supior ei⁹ h̄ faciet: ita cōiter sūmaṫ. Uel sūma sic s̄m aliū intellectū. Questio feudi dȝ terminari p dñm feudi īmediatū: ꝛ hec lec. incidit cū p̄ra: sed est magis clara ꝛ no. Et p̄rio poniṫ partis cōquestio. Scd̄o ibi: p dñm. pape ꝓuisio. Ab. si.

Diuisio.

¶ Casus. Quidā noīe. R. de cassauille corā treceñ. ep̄o traxit in cām. B. G. et. Uuil. milites cuiusdā epi sup q̄dā possessione: quidā nobilis vir de cāpis eorū dñs sub debito fidelitatis eis inhibuit: ne de seculari feudo in ecclesiastico iudicio respōderent: cū paratus esset eidē. R. iusticiā exhibere: ep̄us treceñ. eos reputans cōtumaces tulit excōicatiōis sñiam ī eosdē: ꝓpṫ q̄d milites cōquesti sunt dño pa. Uñ mādat ep̄o istoꝝ militū q̧ ip̄e cām illā iubeat p dñm feudi terminari: ꝛ si ip̄e maliciose distulerit: ep̄s idē cām ip̄am terminare ꝓcuret. ¶ No. cām feudi p dñm ipi⁹ feudi terminari. Itē ꝓpter negligētiā seu malitiā amittit quis iurisditionem.

m ¶ R. Forte cleric⁹ erat iste. ‡ R. q̄ al's papa nō dedisset ei lr̄as: q̄ lȝ cōcedat clerico ↄ laicū nō tñ cōcedit laico ↄ laicū: dum tñ habeāt aliū supiorē cū ↄsuetudo curie sic se habeat: nisi de cōsuetudine et spōte se subijciāt iurisditiōi eccl'ie. Sic pōt ītelligi. s. de arbi.

‡ Et ideo desiderabat ibi iudiciū epi. s̄m Ala. Jo. ā.

n ¶ Dñs. Quo ad feudū illud [illegible] sī notuit. ꝛ ↄsil'ia. ꝛ. s. c. p̄xi. ī fi. al's videṫ q̧ erant milites ecclesie. vt. s. dicitur in littera.

o ¶ Ne ī iudicio eccl'astico. Q̄d q̄dē facere potuit cū papa talē ꝓhibitionē admittat. q̄liṫ cā feudi debeat tractari dr̄. s. ti. p̄x. ceterū

a ¶ Distulerit. Et sic per negligentiā iudicis secularis iurisditio que prius erat inefficax apud delegatū modo est efficax. sic. j. eo. l3. et. c. ex tenore: sic etiā delegatus per negligentiā perdit iurisditionem: et transfert ad ordinarium. s. de offi. or. significauit. s. de offi. dele. prudentiam. §. sexto. in fi.

Sūmariū. ¶ Verū. Dn̄s feudi siue sit eccl'iasticꝰ siue secularis cām feudalem cognoscit: sic cōiter sūmatur.

Diuisio. Primo ponit factū. Scd̄o statutū ibi: statuimꝰ. Abbas sic.

¶ Casus. Vacāte quadā eccl'ia mota fuit questio a quodā sup quibusdā feudis aduersus prepositū ptinentibꝰ ad ꝓprietatē vacātis eccl'ie: dubitabat qd̄ fieri deberet de hmōi q̄stione. consultus pa. statuit ꝙ ad p̄sēs supsedeat huic q̄stioni quousqꝫ ep̄us fuerit ibi electus ⁊ cōfirmatꝰ. ⁊ si feudū illud ad ecclesiam ptineat ep̄i bn̄placito relinquat sicut iustū fuerit. qd̄ si ad ecclesiā non ptineat: iperiali bn̄placito relinquat. ¶ Nō ex hac decre. bonū ar. ꝙ vacāte eccl'ia iurisditio ep̄i ad capl'z nō ptineat. Itē cā feudi per ipsius dn̄m debet expediri. B. ¶ Glo. seq. reddit duplicē rationē quare differt questio in tp̄s fieri.

b ¶ Questio mota fuit. Vacāte eccl'ia. vnde nō erat q̄ de illa q̄stione posset cognoscere. nec tunc aliq̄d fieri pōt in p̄iudiciū vacātis eccl'ie. j. ne se. va. per to. Unde prepositus non tenebatur nec debebat respondere de feudo eccl'ie corā alio iudice. s. c. pri. ⁊. s. ti. pri. ceterum. Et ideo papa mādat ꝙ differatur questio illa quousqꝫ eccl'ia prelatum habuerit.

c ¶ Consecratꝰ. Idē esset si electꝰ esset ⁊ confirmatꝰ: q꞉ tūc h3 plenam administrationem q̄tum ad ea q̄ ptinent ad iurisditionē. s. de elec. transmissam. ar. ad idem. s. de transla. inter corporalia.

d ¶ De feudis. Supple cognitio de feudis.
¶ Glo. se. reci. p. q. quid sc3 si ep̄s feudi dn̄s negligit ⁊c.

e ¶ Cognitionē. Q꞉ forte dicebat ab aduersarijs ꝙ nō erat feudū eccl'ie sed potiꝰ iperatoris: vn̄ dicit hic sub ꝯditiōe: ⁊ si ep̄s esset negligēs in q̄stiōe feudi ꝓcedere: secularis iudex postea ꝓcederet sicut ecōuerso. s. e. c. pri. nō enī cognitio feudi eccl'iastici semp ad iudiciū eccl'ie spectat. vt no. s. ti. pri. ceterū.† Sed ꝯtra videt potiꝰ ꝙ secularis iudex nō possit supplere negligentiā ep̄i: sed p papam tūc supplēda est illa negligētia: q꞉ nō ad iudicē secularē de hac cā ptinet etiā si laici sint. ar. s. de iudi. ceterum.

† Scd̄m Tan. ⁊ Vi. idē Hostiē. Nec ob. s. tit. j. q̄liter qd̄ itelligit in actionibus psonalibus nō feudalibus sicut de re spūali ꝯpromitti nō pt in laicū de tpali sic. de arbi. cōtingit. ⁊ ca. exposita. J. ā.

f ¶ Alioquin. Id est si ad ecclesiam non pertineat.

¶ Cum sit generale. Primo ponit regulā. Scd̄o casum exceptū et triplicē ipsiꝰ cām. Ab. ¶ Casus. Primo premittit papa regulā generalē sc3 ꝙ accusator forū rei sequat. q꞉ iudices seculares remissi sunt ⁊ negligētes i reddēda iusticia psonis eccl'iasticis: statutū fuit fauore eccl'ie vt rectores ecclesiarū malefactores suos q̄ sacrilegi sunt cēsendi: possint cōueniri sub quo iudice voluerint eccl'iastico vel seculari. ¶ Nota regulā. actor forū rei debet seq. Itē ꝓpter negligentiā iudicis secularis deuoluit iurisditio ad ecclesiasticū. Itē sacrilegi cōtra eccl'ia sunt cōueniendi: ⁊ in electione est prelatorū sub quo iudice eos velint cōuenire. Ber.

g ¶ Forum rei. s. eo. si clericus. et in concor. ibi positis. et. C. de iu. om. iudi. iuris ordinem.

h ¶ Remissi. In quo casu possunt per excōicationē cōpelli iusticiā exercere. xxiij. q. v. administratores: immo iudex qui negligit facere iusticiam litem facit suā. xxiij. q. ij. dn̄s noster. ⁊. iij. q. vij. qui sine peccato. ar. in autē. vt diffe. iu. §. hoc autem. col. ix. et. C. de appel. si appellationem‡ Et si per dolum vel gratiam/vel inimiciciā iudicauerit in veram litis estimationem condēnari debet. ff. de iudi. si filiusfamilias. ⁊ i decre. noua. j. de sen. ⁊ re iudi. c. cū eterni. li. vj. B. ¶ Glosa sequens tractat de pena ⁊ foro sacrilegoꝝ. scd̄o ponit q̄nqꝫ

‡ Cōque hritur appellans de iudice q̄ non suscepit appellationē vel denegauit aplos. Jo. and.

a ipse maliciose distulerit[a] tu ei debitum finem imponas. Idem.

¶ Per dn̄m feudi secularē siue eccl'iasticū q̄stio feudalis terminari dz etiā si vasalli sint clerici. ⁊ si plures ꝓtēdant dn̄i nō pōt vnus cognoscere maxīe alio absēte an feudum ad eū ptineat. h. d. fm lecturā magis notabilē. Ca. vij.

Verū q̄m de q̄busdā feudis aduersus ꝓpositum b q̄stio mota[b] fuit. ¶ Statuimꝰ vt ex quo ep̄s fuerit in eccl'ia conse c d cratus[c]: de feudis[d] ipsis sub suo iudicio cognoscat/ si ad ecclesia e sticā cognitionē[e] pertineāt: alio f q̄n[f] beneplacito impiali (sicut iustū fuerit) relinquat. Lucꝰ. iij.

¶ Malefactores ecclesiarū in vtroqꝫ foro ꝯueniri possūt. C. viij.

Cum sit generale vt actor g forū rei[g] sequat. ⁊. j. ¶ Verū q̄m seculares iudices in exhibenda iusticia psonis ecclesiastih cis sepe in iudicio sunt remissi[h]: in fauorē eccl'ie est introductū vt i malefactores[i] suos qui sacrilegi sunt cēsendi: venerabiliū locorū rectores possint sub quo maluerint iudice cōuenire. Cele. iij.

¶ Cause clericorū fm iura non fm ꝯsuetudines laicoꝝ terminā

crimina ecclesiastica. tertio arguit a contrario.

i ¶ Malefactores. i. raptores rerū eccl'iasticarū ⁊ inuasores. xij. q. ij. de viro. Et isti q̄ sic bona eccl'iarū eripiūt tāq̄ sacrilegi iudicant: ⁊ possunt excōicari vsqꝫ ad cōdignā satisfactionē. xij. q. ij. nulli liceat ignorare. ⁊. c. q̄cūqꝫ. ⁊. c. p̄dia. ⁊ est expressum. j. eo. conquestus. ⁊ q̄si homicide reputant. xij. q. ij. q̄ abstulerit: ⁊ q꞉ isti sacrilegiū cōmittūt vt dicunt iura p̄dicta corā eccl'iastico iudice sūt trahēdi. cum istud crimē sit eccl'iasticū: vt h̄ dr. ⁊ hoc sacrilegiū q̄nqꝫ p iudicē secularē punit. C. de ep̄is et clericis. si q̄s in h̄ genꝰ. Itē crimē vsurarū. j. de vsur. cum tu. heresis: symonie. periurij: ⁊ adulterij: hec pertinēt ad ecclesiā: ⁊ ꝯsilia. ⁊ de quocūqꝫ pctō. s. de iu. nouit et h̄ qd̄ hic dicit ītroductū est in fauorē eccl'ie. Et q꞉ hoc dicit spāliter de malefactoribꝰ ꝙ possint cōueniri sub q̄ iudice velint secꝰ vr̄ ītelligēdū de alijs ꝙ coraz suo iudice sint trahendi dūmodo ibi possint suā iusticiā cōseq: vt dr. s. e. ex transmissa. q꞉ qd̄ de vno cōcedit de alio ꝓhibere vr̄. xxv. dis. q̄lis. cum suis ꝯcor. nisi ꝯsuetudo ꝯriū inducat: vt dr̄. s. e. si clericus. in fi.

Crimina q̄dā sunt eccl'astica

† al's successorio.

tur. Vel sic. In loco tpalis iurisditionis eccl'ie cause clericorum sūt fm ius canonicū terminā de. h. d. fm glo. ⁊ vtrūqꝫ sūmariū recipit determinationē. Cap. ix.

Quod clericis: ⁊. j. ¶ Mādamꝰ q̄tenꝰ si q̄scās pecuniarias clerici parisiꝰ ꝯmorātes k habuerint ꝯ aliquos[k] vel aliq̄ ꝯ eos: ipsas iure canōico decidat. Innocen. iij. vercellesī. ep̄o.

¶ Laicus laicu3 super re ciuili corā iudice ecclesiastico ꝯuenire nō potest: nisi in defectu iusticie secularis/ vl' nisi ꝯsuetudo id exposcat. Capitulū. x.

Licet ex suscepto: † et. j. ¶ Mādamꝰ q̄tenꝰ si q̄n a laicis vercellesī. lr̄as sup rebꝰ (p̄cipue que forū seculare ꝯtingunt) a se. apo. contigerit īpetrari: sublato appellatiōis obstacl'o decernas auctoritate nr̄a irritas ⁊ inanes dūmodo ꝯsules ⁊ cōmune de se cōquerentibꝰ in iudicio seculari l exhibeant iusticie cōplementū[l]. ¶ Liceat tamē ipsis q̄ sub eisdē cōsulibꝰ taliter duxerit ꝯtēdēdū si se in aliquo senserint p̄grauari ad tuā (sicut hactenꝰ ꝓuatū ē) vl' ad nostrā si maluerint audiētiā appellare hoc p̄sertim tp̄e quo

¶ Quod clericis. ¶ Diuidit q꞉ p'io ponit decisa cōquestio in secūda mandatū ibi: mandamꝰ. Abbas sicu.

Diuisio.

¶ Casus. Mādat pa. ꝙ si clerici parisiꝰ ꝯmorantes causas pecuniarias habuerint ꝯ alios vl' alij ꝯtra eos: iure canonico decidant. ¶ Nota qd̄ dicit in ista decretali: speciale est parisius et fauore vniuersitatis introductū.

k ¶ Aliquos. Etiam laicos. et est speciale Parisius vbi ep̄us habet temporalem iurisditionem ⁊ gerit vicem comitis: vnde ⁊ preco bannū ibi nūciat noīe ep̄i et regis. al's laici debent in causis pecuniarijs coram suo iudice conueniri: nec tractaretur ibi causa iure canonico sed ciuili: siue iure gētiū vel iure municipali: ⁊ sic cause tractantur inter clericos ⁊ laicos quos conueniunt: vel si conueniantur iure canonico non obstante consuetudine.

Licet ex suscepto. Diuidit: primo ponit dictū cum sua modificatione. Secūdo ibi: liceat prouidet contra grauamina cōsulū. Tertio ibi: si vo ꝓuidet cōtra recusationes ipsoꝝ. Ab. sic.

Diuisio.

¶ Casus. Quidā laici vercellesī. super q̄stiōibꝰ q̄ forū eccl'iasticū nō cōtingūt: lr̄as īpetrabāt ꝯ alios laicos fatigātes eos laboribꝰ et expēsis: ⁊ iurisditionē consulū vercellesī. eneruātes cū ipsi parati essent cōquerētibꝰ iusticiā exhibere. Vn̄ cōsules vercellesī. significauerūt hoc dn̄o pape. et ipse sup hoc mādat ep̄o vercellesī. quatenꝰ si aliq̄n a laicis vercellesī. sup rebꝰ q̄ forū seculare contingūt: lr̄as ꝯtigerit a sede apo. īpetrari: illas decernat irritas ⁊ inanes: dūmodo cōsules/ ⁊ cause vercellesī. de se cōquerētibꝰ iusticiā exhibeāt: ⁊ si aliq̄ corā consulibꝰ fuerint aggrauati: ad ip̄m ep̄m sicut hactenꝰ seruatū est/ vel ad sedē ap. poterūt appellare: hoc p̄sertim tp̄e quo impio vacāte: cū ad supiorē secularē nō pn̄t habere recursum. si vero consules iusticie tanq̄ suspecti fuerint recusati corā arbitris a ptibus electis de causa suspitionis agat: q̄ si probata fuerint: ad ip̄m ep̄m vel ad papā ꝓ iustitia recurrat. ¶ Nota ꝙ littere apl'ice impetrate sup his q̄ ad forū ecclesie non pertinent: sunt in pendenti. nec ꝓcedit p eas quousqꝫ secularis iudex negligens apparuerit in iustitia exhibenda. ⁊ sic ꝓpter negligētiā iudicis secularis ecclesia se de his intromittere pōt. Itē vacāte impio ecclesia supplet vicem imperij/ ⁊ ad eā appellat vacāte impio. Itē iudex ordinariꝰ pōt recusari q꞉ isti ꝯsules ordinarij sunt: l3 cōtra opinionē legistarū. vt. C. de iurisdi. om. iudi. l. nemo.

l ¶ Iusticie cōplementū. Ergo quousqꝫ ad sn̄iam ꝑuenit semp est in pendēti an valeat rescriptū. j. c. proxi. ⁊. s. e. ex trāsmissa. q̄nqꝫ enim rescriptum est in pendenti. s. de rescrip. si autem.

¶ Glo.se.ad casum quem ponit lr̃a addit quinq; casus quibus ⁊c̃.

Iudex ecclꝰasticꝰ inter laycos cognoscit i multis casibus.

¶ Uacante imperio. Iste est ꝗ vnꝰ casus in quo iudex ecclꝰiasticus pōt se imiscere seculari iurisdictioni.s.cum supior nō inuenit. Alius est cū iudex secularis negligit facere iusticiā: vt h.e̾.dūmodo ⁊c̃.et.i̾.c.proxi.⁊.c.ij.arg.xxiij.q.v.administratores. Tertius est cum aliqd ambiguū fuerit ⁊ difficile:⁊ inter iudices variat.i̾.q fil.sint le.ca.ꝑ venerabilē.circa mediū. Quartꝰ est in oī crimīe ecclꝰiastico puta vsura/sacrilegio:et siīlibus. vt.vj.q.ij.c.j.et.xij.q.ij. nulli liceat.et.i̾.de vsur.qm̄. Quītꝰ est cū ꝑ denūciationē crimis cā defert ad iudicē ecclꝰiasticum. s̾.tit.pxi.nouit. Itē rōne ꝯnexitatis vt i dote.i̾.de dona.iter vi.⁊ vxo.de prudētia. Istos casus cū multis alijs cōphēdit Host.his vsibꝰ.

† Dicit pe. h facere ad q̄stiōem de duabꝰ q̄rtis not.i̾.de testa.raynucius.ꝙ.s.in ābiguitate opinionū legistarū stet iterp̄tatiōi canonice. Io.and.

Uersus.

Hereticꝰ: symō:seruus piurꝰ:adulter. Pax:ꝑuilegiū: violētꝰ:sacrilegusq;. Si vacat ipiū:si negligit ambigit an sit Suspectꝰ iudex: si subdita fra:vl' vsus. Rusticus ⁊ fuꝰ/pegrinꝰ: feuda. viator. Si qs peniteat: miser aut sit:causaq; mixta. Si denūciat ecclꝰie qs iudicat ipa.

† al.E

b ¶ Ad te vel ad nos. Cōtra.i̾.de ap.cū spāli.⁊.s̾.e.si qs ꝯ clericū.vbi ordiāriꝰ recusatꝰ cōmittit cām. Sol.illa ꝯtinēt ius cōe.⁊ qđ hic dicit locale est. De recusatione iudicis ordinarij ⁊ delegati.⁊ de illis habes.i̾.de appel.scđo reqris.⁊.c.cum speciali.

vacāte[a] iperio ad iudicē secularē recurrere nequeunt: q̄ a supioribus in sua iusticia opprimūtur. ¶ Si vero consules iusticie tāꝗ̄ merito suspecti fuerint recusati corā arbitris cōmuniter electis de causa suspitionis agatur: que si probata fuerit esse iusta: ad te vel ad nos[b] pro iusticia recurratur: sicut superius est expressum.

Idem archidyacono ⁊ thesaurario turoneñ.

Uidua laycum coram iudice ecclesiastico conuenire nō potest nisi sup causa ecclesiastica; vel in defectū iudicis sc̄laris. Capi.xj.

Ex tenore litterarum comitis britānie est nr̃is auribꝰ intimatū: ꝙ cū cām que iter mulierem nobilē F† .et. I.de meduano super hereditate sua noscitur agitari: vobis cōmisimus terminādam: ipse comes eidē mulieri cū tā ipsa ꝗ̄ p̄dictus. I. essent de foro ipiꝰ mādauit vt cām deferrent ad ipm: ꝓmittens eidē ꝙ faceret ei iusticie plenitudinem exhiberi[c] et.i̾. ¶ Nos igit attendentes ꝙ sic sumꝰ viduis i iusticia[d] debitores: ꝙ alijs iiusticiā facere nō debemꝰ: mādamꝰ q̄tenus nisi sit talis cā q̄ ad ecclꝰasticū[e] iudicem ꝑtinere noscat: ei supsedere curetis: dūmō ꝑ iudicē secularē suā iusticiā possit obtinere. alioqui nō obstāte ipsiꝰ ꝯdictiōe cām ipam rōne preuia terminetis[f].

Idem pisano archiepiscopo.

Clericus non pōt cōstituere sibi iudicem laicū: etiā si propriū iuramentum et aduersarij consensus accedat. Ca.xij.

Si diligenti.⁊.i̾. Asseruisti te vsq; ad hec tpa tenuisse ꝙ licitū sit clerico renunciare saltē in tēporalibꝰ causis iuri suo: ⁊ sibi laicū iudicē ꝯstituere: p̄serti vbi aduersarij voluntas accedit ac tenere iuramētū sup hoc interpositū respondisti. ¶ Immemor ꝯstitutiōis q̄ cauet pacto ꝑuatorū[g] iuri publico mime derogari.

f ¶ Terminetis. Per lr̃as priꝰ ipetratas vt icipiāt valere ex nūc quo ad effectū.s̾.de of.dele.c.iij.§.j.ff.de leg.iij.l.j.§.j.C.de dona.inter vi.⁊ vxo.donationes.⁊.s̾.de rescrip.eā te. Interi eni iurisditio dormit.sic.s̾.de rescrip. pastoralis. in fi. Uidet eni cōmitti cā sub cōditione: si iusticia corā seculari haberi nō possit. Ar.i̾.de iureiur. quēadmodum.sicut cognitio principalis cause sub cōditione cōmittitur in cā appellatiōis.i̾.de ap.vt debitꝰ.sic.s̾.de of.deleg.insinuāte.et.ff.de iure do.stipulationē. Qd aūtē lr̃e q̄ ab initio nō valēt postea cōualescāt est.ar.s̾.de rescript.si autē.i̾.de cōuer.ꝯiug. placet.ff.de iniusto rup.etir.test.cū in scđo.ff.de liber.et posthu.si quis posthumos.in prin.⁊.ff.de pig.ac.si in rē.§.vlti.et.s̾.de elec.ꝙ sicut. Ar.ꝯ.s̾.de elec.dudū. vbi d̾ hoc.et.i̾.de pba.post cessionē. Itē hic habes ꝙ iurisditio ꝑdit ꝑ negligentiā.sic.s̾.de of. dele. prudentiā. in fi.et.s̾.de offi.ordi.significauit.et ca.licet. et sic littere iste sunt in pendēti quousq; appareat de negligentia iudicis secularis.s̾.eō.c.pxi. sicut in pendēti est an i senatuscō.macedo.cōmissum sit.ff.ad maced.l.j.§.j.si pēdeat.

Si diligēti. Pars huius.i̾.de p̄scrip.si diligenti. Diuiditur i tres partes. In prima ponit falsa opinio archiepi pisani. In scđa ipius ipugnatio ibi: imemor. In tertia cōclusio ibi: manifeste. Ab.

Diuisio.

¶ Casꝰ. Quidā clericꝰ pisanꝰ cōtraxit cū aliquo ꝓmittens eidē ad certū terminū soluere certā pecunie quātitatē: alioqn posset eū cōuenire corā iudice seculari. ⁊ clericus ꝓmisit ei r̄ndere sub illo iuramēto interposito. dubitatū fuit an posset sic renūciare iuri suo saltē in tēporalibus.et iudicē laicū sibi cōstituere: et an iuramētū teneret. Sup hoc cōsultus fuit archieps pisanus qui fuerat doctor legis. Et ipse r̄ndit ꝙ vsq; ad tēpora illa tenuerat ꝙ licitū sit clerico renūciare iuri suo saltē in tēporalibus/⁊ sibi laicū iudicem constituere/⁊ iuramētū super hoc prestitū seruandū erat. R̄nsio et opinio archiepi ꝑuenit ad papā. vnde scribit eidē archiepo referendo sibi opinionē suā qualiter asseruit ꝙ licitum erat clerico renunciare saltē in tēporalibus iuri suo: et laicum iudicē sibi constituere: et ꝙ iuramentū super hoc p̄stitum erat seruandū oblitus cōstitutionis illius q̄ dicit ꝙ pacto priuatorū iuri publico nō derogat: et ꝙ nō potuerit renūciare: nec laicū iudicē sibi cōstituere/ostendit per concilia mileuitaneñ et cartagiñ. In cōcilio mileuita. continet ꝙ clerici nō ꝓtrahāt clericos ad iudicia publica relicto pōtifice suo: qđ si fecerint cām ꝑdāt: ⁊ a cōione habeant extranei. Et in ꝯcilio cartagiñ. dicit ꝙ tam epi ꝗ̄ dyaconi ⁊ qlibet clerici i criminali seu ciuili negocio si derelicto iudicio ecclesiastico voluerint se purgare publicis iudicijs etiā si pro eis lata fuerit sn̄ia locū suū amittāt: et hoc in criminali actione. in ciuili vero ꝑdant qđ euicerint: si locum suū obtinere voluerint. Ex quibꝰ concilijs manifeste apparet ꝙ clerici nec iuiti/nec volētes possunt pacisci vt secularia iudicia subeant. quia hoc nō est beneficiū ꝑsonale cui renūciari possit: sed potius toti collegio ecclꝰiastico publice est cōcessum: cui pactū priuatorū derogare nō pōt: et iuramentū sup hoc p̄stitū licite seruari non pōt qđ cōtra statuta canonica illicitis pactionibꝰ informatur. ¶ No.ꝙ ius publicū pacto priuatorū nō tollit. Item clerici neq; in criminali/neq; in ciuili possint laicū iudicē eligere suo derelicto. qđ si fecerint/puniunt vt hic dicit. Item ius istud publicū est: et ideo nullꝰ ei renūciare pōt. Itē si principale nō tenēt/nec accessoriū. Item iuramentū contra canones prestitū nō tenet. Ber.

¶ Glosa sequens ad id qđ dicitur hic ius publicū nō tolli pacto priuatorū.alleg.xij.iura pro cōcor. In contra.alle.xj.iura. So.distinguendo inter ius publicū fauorabile tantū: et fauorabile ⁊ odiosū. et ponit exempla. Subdit etiā quattuor rationes quare clericꝰ nō consentit in nō suū iudicē dicens secus de laico in ciuilibus: dicit deinde aliud in arbitris.

g ¶ Pacto priuatorum. Sic ergo ptz ꝙ ꝑuatorū pacto iuri publico nō derogat.ff.de pac.ius publicū.et.l.inter debitorē†.s̾.de arbi.cū tēpore.et.i̾.de sen.excō.cōtingit.j.nemo eni ius publicū remitte=

† Et meliꝰ ff.de reg.iur.neq; pignꝰ.§.ꝑuatorū. Io.an.

Diuisio.

Ex tenore. ¶ Diuidit.nā in p̄ma ponit comitis conquestio. In scđa pape prouisio. Scđa ibi: nos igit: que tria facit: reddit causam: supsederi mandat: duos casus excipit. Ab. ¶ Casus. Inter nobilē mulierem. F. viduā.⁊. I. de meduano sup hereditate ipiꝰ mulieris q̄stio vertebat. cā sup hoc fuit cōmissa archiepo ⁊ thesaurario turoñ. Comes britānie sub cuiꝰ iurisdictiōe pars vtraq; cōsistit: mulieri p̄dicte mādauit vt cām deferret ad ipm: ꝓmittēs eidē ꝙ faceret ei iusticie plenitudinē exhiberi. ⁊ qr iudices nihilominꝰ ꝓcedebāt i cā. Comes hoc significauit dn̄o pa.ipse vero ꝯsiderās ꝙ viduarum talit debet iusticiā defensare ꝙ alijs nō debeat iniusticiā facere. mādat eisdē iudicibꝰ ꝙ nisi tal' cā sit q̄ ad ecclꝰiasticū forum ꝑtinet: ei debeāt supsedere: dūmō ꝑ iudicē sc̄larē suā possit iusticiā obtinere. alioqn non obstāte ꝯtradictiōe ipius comitis cām ipam ꝑuia rōne termiare ꝓcurēt. ¶ Nota ꝙ ꝓpter negligētiā iudicis sc̄laris trāsfert iurisdictio ad ecclꝰiasticū iudicē. Itē cā viduarum principaliter ad forū seculare ꝑtinēt. Itē littere que ab initio effectū non habēt: tractu tpis incipiūt habere effectum. Ber.

c ¶ Exhiberi. Et quia iudices nihilominus procedebant in causa comes significauit hoc domino pape.

¶ Glo.seq.notat causas viduarum non pertinere ⁊c̃.

d ¶ In iusticia.i̾.de dona.int vi.⁊ vxo.nup. Per h pz ꝙ cā viduarum nō ꝑtinet p̄ncipal'r ad ecclꝰiasticū iudicē: lz ꝑtineat ad ecclesiā q̄tū ad ꝓtectionē. vt.lxxxvij.dis.c.j.⁊.ij. imo ad iudiciū sc̄lare spectat‡ p̄mo causa viduarū/pupillorum/⁊ orphanorum.xxiij.q.v.regū.⁊.q.iiij.ab ipatoribꝰ.⁊.C.qn̄ ipe.iter pu.l.vna. scđario q̄tū ad defensiōem ad ecclesiā spectāt.xxiij.q.v.administratores.⁊.i̾.de cēsi.lz.⁊ cā viduarum ⁊ aliarum miserabilium ꝑsonarum spectat ad ecclesiā vbi agit de iniuria siue de violētia eis illata.xxiiij.q.iij.si qs de potētibus. Et sic itellige.i̾.e.ex ꝑte. vbi papa ꝯmittit cām vidue sup violētia irrogata.⁊ sic pōt itelligi.i̾.de ver.signi.sup.§.vl.et p̄cipue circa dotes. vt in p̄dicta decre.nup. cā penitētiū ad ecclesiā ꝑtinet.xj.q.j.aliud heresis.symonie: adulterij: cū agit ad sepationē mr̃imonij.i̾.vt lit.nō ꝯtest.c.j.⁊.s̾.de ꝓcu.tue.⁊ alie de quibꝰ dicet in sequen.notula.⁊ idirecte rōne pcti oēs cause ꝑtinēt ad ecclesiā. vt.s̾.ti.pxi.nouit.

‡ Quid ꝗ spāle i istis cū istud reliqs sit cōe.d̾ hoc.lxxxvij dis.eos qui. Io.and.

e ¶ Ecclesiasticum iudicem. Sicut sunt cause mr̃imoniales.s̾.de offi.delega.causam matrimonij.⁊.i̾.de cōsangui.⁊ affini.ex litteris. Itē causa natiuitatis alicuius.i̾.qui fil.sint legi.lator.et.c.causam. Itē iurispatronatus.s̾.de iudi.q̄rto. Itē decimarū.i̾.de deci.per totum. Itē causa vsurarum.i̾.de vsur.qm̄.⁊ ꝑ totum.⁊ alia plura: vt dictum est.s̾.eo.cum sit.et.c.licet.

¶ Glo.seq.reci.per questionem.an.s.cōmunitate negligente procedant isti delegati virtute primarum vel secundarum ⁊c̃.

re pōt aliqb⁹ pactiōib⁹: nec mutare formā antiqtus cōstitutā. ff. de admi. tu. qdā decedens. ⁊. ꝭ. de testa. reqsisti. ⁊ nemo pōt facere ꝙ leges i testamēto suo locū nō habeāt. ff. de lega. j. nemo. ⁊. ff. ad le. fal. qd̄ de bonis. §. j. ⁊. C. de ꝯdi. iser. l. ij. ⁊. C. de iura. calū. l. vlti. §. sꝫ qꝛ. ⁊. x. q. j. sic qdā. ff. de postu. qs ꝓhibet. ꝭ. de excep. c. exceptionē. Arg.

Cū ergo ius hoc in mileuitañ. et [a] carthaginēsi ꝯciliis[a] sit spālit̄ ꝓ [b] mulgatū ne clerici[b] clericos relicto suo pontifice ad iudicia pu[c] blica ptrahāt[c] / alioqn cām per[d] dāt[d]: ⁊ a cōione[e] habeātur extra[f] nei. Et tam epī[f] ꝙ dyacones seu qlibet clerici in crimiali seu in ciuili negocio: si derelicto ecclesiastico iudicio publicis iudiciis se [g] purgare[g] voluerint: etiā si ꝓ eis [h] sit lata[h] sentētia: locum suū amittant. et hoc in criminali actione: [i] in ciuili ꝟo pdant[i] qd̄ euicerint / [k] si locū[k] suū maluerint obtinere.

[l] Manifeste ptz[l] ꝙ nō solū inuiti / sed etiā volūtarij pacisci non pñt: vt secularia iudicia subeant cū nō sit beneficium hoc psonale cui renūciari valeat: sed potius toti collegio eccłiastico sit publice indultū: cui puatorū pacto de[m] rogari nō pōt. Nec iuramentū[m] licite seruari potuit qd̄ cōtra canonica statuta illicitis pactiōib⁹ iformat̄. I dē beluaceñ. epo.

Clerici super excessibus corā suo epo ꝯueniri debēt: non corā his qbus seruiūt: nisi ꝯsuetudo vł puilegiū aliđ iducat. Ca. xiij.

ꝫ. ff. ō pac. pacisci. ⁊. l. pactum iter heredes. ff. a qb⁹ appel. nō lꝫ. l. j. in fi. ⁊. §. j. ⁊. C. de temp. ap. l. vl. i fi. ⁊. ff. de ser. l. j. et. ff. de mino. si iudex. ⁊. ꝭ. de regu. ad apłicam. ⁊. ꝭ. de puile. si de terra. ⁊. c. accedentib⁹. ⁊. C. de pac. si quis i ꝯscribēdo. vbi vr̄ expressum. ⁊. ꝭ. e. dilecti.

Juri suo an possit qs renūciare. Super hac ꝯrietate dicas ꝙ illi iuri qd̄ est tm̄ itroductū in fauorē aliquoꝝ bñ pōt qs renunciare. sed si aliqd̄ ius introductū est i fauorem quorūdā ꝓ publica vtilitate ipoꝝ / ⁊ odio aliorū null⁹ pōt tali iuri renunciare. tale est hoc de quo hic agit̄: qd̄ itroductū est nō tā in fauorē clericoꝝ ꝙ̄ in odiū laycoꝝ: ipsi enim clericis opido sunt ifesti. vt. ij. q. vij. laycos. ⁊. c. layci. et tale est illud. xvij. q. iiij. si qs suadēte. qꝛ ei renūciare non pōt. ꝭ. de sen. excō. ꝯtingit. Sicut potes videre in simili. mulier pōt renūciare velleyano: qꝛ in fauorē ipsi⁹ tm̄ itroductū ē. ff. ad vełł. l. vl. §. pe. ⁊. C. e. ti. iubem⁹. ꝓpt̄ ifirmitatē sex⁹. C. ad vełł. si sine. ⁊. ff. eo. l. ij. §. ꝟba. sꝫ macedoniano nō pōt renūciari: qꝛ illud i fauorē quorūdā itroductū est: ⁊ in odiū creditoꝝ. ff. ad mace. sꝫ ⁊ si pr̄. in fi. Silr̄ bñficio restitutiōis nō pōt renūciari: qꝛ tā in fauorē ꝙ̄ in odiū itroductū est. lꝫ sit ar. ꝯtra. ff. de mino. si iudex. † Itē ⁊ alia rō ꝯsueuit assignari: q̄re nō possit cleric⁹ i aliū iudicē ꝯsentire: qꝛ piudicat̄ epo suo: sine cui⁹ ꝯsēsu iurare nō pōt: nec aliū iudicē hr̄e. xj. q. j. clericū. et. iij. q. vj. nō liceat. ꝭ. de iura. calū. c. j. in fi. Itē ab alio nō pōt recipe ordinē nisi ab epo suo: ergo nec iudiciū qd̄ est maius. Sic argumētat̄ canō. ix. q. ij. null⁹ pmas. ⁊. ꝭ. de parro. ca. iij. Item nō pōt ab alio plato petere aīe iudiciū qd̄ est occultū / multofortius nō pōt petere iudiciū psone. ꝭ. de pe. et re. oīs vtriusqꝫ. ⁊ de pe. di. vj. placuit. sic posset ꝯtingere ꝙ oēs subditi epi aliū sibi iudicē eligerēt. Layc⁹ ꝟo bñ pōt aliū iudicē sibi eligere in ciuili negocio. ff. de iudi. l. j. ⁊. ij. sꝫ in crimiali nō. xj. q. j. si qs cū clerico. ⁊. C. de iuris. om. iu. itē in criminali. Clerici tamen arbitros bñ possunt eligere pter consensum epi. s̄. de arbi. c. j. ⁊. ij. ⁊. c. dilecti. ⁊ p totū titulum. Item dixi ꝙ illi puilegio. si quis suadēte renūciare nō potest: tamen cleric⁹ ꝟberat⁹ a layco vel ab alio potest ei remittere iniuriam quantū ad se: sed nō ꝙ̄tū ad ecclesiā. xxiij. q. iij. si is qui. lxiij. dist. salonitane.

Velleyano renūciari pōt: sꝫ nō macedoniano.

† Ibi renūciat ipso facto nolendo vti restōne sibi ꝯcessa. ⁊ vide vbi de hoc ⁊ i spec. ij. pte de restitu. in ite. §. q̄liter. circa fi. Jo. an.

a Conciliis. Que ꝯcilia tu habes. xj. q. j. inolita. ⁊. c. placuit. quorum verba hic ponuntur.

b Ne clerici. Hic ponit tenorem. c. inolita. et. c. placuit. quorum verba hic ponuntur.

c Pertrahant. Et sic trahuntur inuiti: et ideo punitur ille qui eos trahit: et sic loquitur. c. inolita. in actore.

d Causam perdant. Sed nunqd p sentētiā an ipo iure? H. dicebat ꝙ ipo iure pdit cām: sꝫ videt̄ poti⁹ ꝙ p sniam ar. pdicti. c. iolita. vbi dicit cōuēt⁹: et cām pdāt. ⁊. C. de iurisdi. om. iu. itē in criminali. vbi dicit actor actiōe cause mulctet̄: reus ꝓ ꝯdēnato habeat̄. et ar. pdicti. c. placuit. vbi dixit locū suū amittat re⁹: qd̄ verius videtur opti. ‡ ad hoc ar. ꝭ. de exces. pla. grauē. hoc dicit Jo. H. ꝫ. Sed nūqd itelligim⁹ hāc penā iponēdā stati vel post ꝯuētionē: vel post litis ꝯtestationē: vel tm̄ si pseuerat vsqꝫ ad finē cause? Et vr̄ certe ꝙ postqꝫ vocat⁹ est ad iudiciū. xj. q. j. inolita. vbi dicit ad iudicia publica nō ptrahāt: si ꝯ fecerit cām pdāt. ⁊. c. placuit. vbi dicit: q de seculari iudice poscit auxiliū ⁊c̄. et. C. de iurisdi. om. iu. in criminali. vbi dicit q iuocauerit in vetito examine. Sꝫ vr̄ ꝙ āte lit ꝯtestationē possit penitere: nec icidit in penā. ff. rē ra. habe. ampli⁹. ⁊. ff. de in ius vo. l. ꝙ̄uis. † ⁊. ff. de iurisdi. om. iudi. si cū venerit. Et ar. illi⁹. c. placuit vbi dicit si crimē fuit intētatū: vel ciuilis causa cōmota: p que ꝟba innuit̄ ꝙ lis fuit cōtestata: imo etiā videt̄ ꝙ quandocūqꝫ ante sentētiā licitū sit penitere. ar. ff. de inoffi. testamen. papinian⁹. §. meminisse. ⁊. C. de his quib⁹ vt indig. alia causa. et. ff. qd̄ me. cau. si cū exceptione. §. hec actio. ⁊. §. satis. Hu. dicebat ꝙ hic non est locus penitētie. benignius tamē est ⁊ tutius dicere ꝙ āte litis ꝯtestationē sine pena desistere potest. ar. illius ca. placuit. quia promptiores debemus esse ad misericordiā ꝙ̄ ad rigorem. ff. de actio. ⁊ obli. l. arrianus. Post litē vero contesta. nō potest vitare penā ar. predictarū. ll. ampli⁹. et c. ꝙ̄uis. ⁊. l. si cū venerit. Sed in causa spirituali sola depositio querimonie sufficit vt ab ecclesia tanqꝫ mēbrum putridum abscindatur ⁊ beneficia aliis cōferantur. ꝭ. de exces. pla.

‡ Argu. ad hoc. C. de asser. tol. l. j. in fi. ⁊. C. de here. qcūqꝫ añ fi. Jo. ā.

† Libertus euadit penā si desistit a vocatione patroni in ius āte litē contestatā. Jo. an.

grauem. Sed potest dici ꝙ illd̄ est propter excessum nimiū: eo ꝙ in suū epm tātū facinus attentare presumpsit vt merito augeri debeat pena. ff. de re mili. omne delictum. §. j. sed de rigore debēt puniri qui in vetitum examē alios trahunt.

e A cōione. Sacramētorū. qꝛ in penā remouebunt̄ a sacramentis ad tps. Ar. ij. q. vj. catholicus. vel poti⁹ a cōmunione. i. officio et beneficio si cleric⁹ est priuet̄. vt dicit Hug. sꝫ nimis rigida esset hec pena: nec etiā talis expositio cōsonat littere: ⁊ ita dicit ꝙ nō pdit locū suū si pdere vult quod euicit. Et hucusqꝫ loquit̄ i actore. sequentia verba: ⁊ tam epi ⁊c̄. in reo.

f Tam epi. Hic pōit tenorē illi⁹. c. placuit.

g Purgare. Et sic loquitur i reo. c. placuit. ⁊ ideo qꝛ spōte eligit vetitum iudiciū punit̄: ⁊ expone purgare. i. examiare causam suā. Et dic ꝙ voluerint cū effectu. i. fecerint ꝙ examinaret̄ ibi cā: nā si inuiti traherent̄ nō punirent̄. Ar ꝯ. s̄. de iudi. at si clerici. ⁊. xj. q. j. i clericoꝝ. Vñ ꝟsus. Clerice si queris examē qd̄ ꝓhiberis. Et deponeris: ⁊ causa destitueris.

Versus.

h Pro eis sit lata. Sed qd si ꝯ eos lata sit? Vr̄ ꝙ non teneat: qꝛ snīa a nō suo iudice lata nō tenet. s̄. de iudi. at si clerici. xj. q. j. clericoꝝ. satis ptꝫ qd dicēdū sit: nā si obtineret snīa nō valeret. Sed si ꝯ eos lata ē de iure tenere nō deberet: tñ quātū ad se / ⁊ in odiū illoꝝ seruabit̄ talis snīa: ⁊ cōpellet̄ ad h ꝓpt̄ culpā suā: imo multofortius pro cōdēnato debet haberi. arg. s̄. de renūcia. quod in dubiis

Glo. seq. tria dicit. finis de qua causa. prin. cui applicetur. mediū quid cum vterqꝫ fuit in culpa.

i Perdāt qd̄ euicerit. i. rē q ab eis petebat̄ de q fuerūt absoluti ⁊ habebunt̄ ꝓ ꝯdēnati: ⁊ res illa dabit̄ actori cui facta ē iiuria: qꝛ re⁹ aliter se ꝯuenire nō patiebat̄: qꝛ forte potēs erat et actor ipꝫ timebat. vñ nō audebat illū ꝯuenire corā suo iudice: ⁊ sic actor inuit⁹ et coactus cōuenit illū. Sic in pñti casu actor pdit qd̄ euicit: ⁊ dat̄ reo q iuit⁹ tract⁹ fuit ad iudicē alienū. Sed si vterqꝫ fuerit in culpa tūc dꝫ dari illi eccłie cui facta est iniuria: ⁊ iurisditio ei⁹ sprete. Et ꝙ dicit pdāt qd̄ euicerint: intellige cū cā est ꝓpria clerici: secus si negociū sit eccłie: qꝛ delictū psone ⁊c̄. xvj. q. vj. si epm.

k Si locū. Ecce re⁹ hꝫ electionē / vt vel pdat cām / vel amittat locū. Si poti⁹ vult pdere locū: nūqd habebit qd̄ euicit? Sic: si actor fuit in culpa: ałs nō. qꝛ factū istius nō debet obesse actori innocēti: ⁊ sic est casus in quo tenet sententia a nō suo iudice lata.

Glo. se. querit ar. affirmatiue. soluit cōtrariū. et remittit.

l Manifeste ptꝫ. Hic ꝙ ptꝫ ar. ex pcedētib⁹ ꝯciliis ꝙ nec inuiti ⁊ h ex ꝯcilio mileuita. xj. q. j. inolita. nec volētes. ⁊ h ex cōcilio cartha. placuit. pacisci pñt. vt iudicia secularia subeāt. Sed nūqd tacite pñt renūciare suo foro? Videt̄ ꝙ sic rñdēdo corā laico. ar. iij. q. vj. pulsatus. nam et papa renunciat suo foro. ij. q. vij. nos si incōpetenter. et. q. v. mandastis. multa eni possumus tacite ad que nō possumus nos pacto astringere. ff. de procu. filiusfamilias. §. veterani. ⁊. C. de pac. l. vlt. ⁊. C. de iuramēto calū. l. ij. in fi. Dicas ꝙ neqꝫ tacite neqꝫ expresse potest cleric⁹ alium iudicem constituere: imo in ecclesiasticam personam sine licentia speciali epi sui consentire non potest: nec illum in iudicem eligere. vt. iij. q. vj. non liceat. ꝭ. eo. significasti. vbi determinat̄ ista dubitatio. vt ibi dicit.

Clerici neqꝫ tacite neqꝫ expresse pñt suo foro renūciare

Glosa sequens notat ⁊ dupliciter probat. ar. ꝙ si principale ⁊c̄. alle. in cōtra. deinde ad casum cōuersum ꝓ et cōtra. in fi. vbi dꝛ ꝙ vbi factum lege prohibente non tenet non tenebat stipulatio mandatum vel iuramentum adiectum.

m Iuramentū. Sic ergo patet ꝙ si cōtract⁹ nō tenet siue pactū iuramētū de obseruādo ipm cōtractū vel pactū nō tenet neqꝫ obligat. C. de legi. non dubium. et quia iuramentum cōtra bonos mores et vim legum ⁊ auctoritatē iuris nulli⁹ est momenti. ff. de leg. j. si quis inquilinus. §. si quis. ⁊ quia iuramentū nō debet esse vinculum iniquitatis. xxij. q. iiij. inter cetera. ⁊. ꝭ. de iureiu. ꝙ̄to. Item ar. ꝙ si pricipale nō tenet nec accessoriū. vt. C. de vsur. eos. ⁊. C. de positi. l. si deposita pecunia. ⁊. l. pdicta nō dubiū. ⁊. ꝭ. de fide instru. inter dilectos. ⁊ qꝛ idē iuris est in principali ⁊ accessorio. s̄. de offi. deleg. prudentiam. in fi. Ar. contra. ꝭ. de iureiu. debitores. ⁊. c. cum cōtingat. Similiter quod iuris est in accessorio ⁊ in principali ar. xxiij. q. j. parat⁹. versus. fi. ꝟ. nā si xpiana. in fi. ałs est. c. Ar. contra. ꝙ aliud est in accessorio ꝙ̄ in principali. ff. de pac. l. iij. Ar. ꝯ. sublato accessorio tollit̄ principale. ff. de pac. l. ij. Ar. contra. C. de remis. pig. creditricē. Itē signat̄ ꝯ. ꝭ. de iureiur. cū cōtingat. vbi iuramentū sup cōtractu cōtra legē facta pstitū seruat̄. ⁊ ibi de hoc. Ber.

CUm cōtingat. Sūt due partes cōsultatio/ et responsio. scḋa ibi: sup quo. Ab. si. ¶ Casus. Aliqui clerici deputati sunt seruitio capl'i beluaceñ. aut seruitio aliorū clericorū beluaceñ. dyoce. clerici isti sic ad seruitiū deputati cōmittūt excessus aliquos: q̄siuit eps̄ beluaceñ. vtrū clerici isti cū impetant̄ super excessib⁹ suis cōueniendi sint corā ipso/ vl' potius corā illis quibus seruiūt cū quib⁹ seruiūt hmōi iurisditionē vēdicare cōtēdat: q̄uis eos nō possint excōicare/ vel al'as cobercere. Ad hoc rñ. papa q corā ipso beluaceñ. tanq̄ ordinario ꝯueniendi sunt maxime sup his q̄ i sua dyoce. cōmisisse dicunt̄. nisi forte illi q̄b⁹ ipi delinquētes deseruiūt ex indulgētia speciali vel cōsuetudine vēdicēt sibi hmōi iurisditionem. ¶ Nota q priuil'. et consuetudo derogant iuri cōi etiā in criminibus. Item sol⁹ cognoscit de criminibus in dyoc. sua cōmissis de iure cōi: nisi cōsuetudo vel priuilegiū sit in contrariū. Itē eps̄ solus est ordinari⁹ in dyoce. sua. Ber.

a ¶ Maxime. i. tm̄. sic xj. q. iij. si q̄s eps̄ dānat⁹ nam tm̄ ab illo puniendus est vbi deliquit. vj. q. iij. placuit. ꝟ. de rap. c. j. vbi de hoc. Uel dic q licet alibi possit excōicari non tñ ab alio pōt deponi q̄ a suo dyocesano. secus si ciuiliter ageretur de beneficio. ꝟ. eo. postulasti. Quādo reus sit remittendus ad suū iudicem dicitur. iij. q. vj. c. j. et. ꝟ. de rap. c. j.
¶ Glo. seq. notat alle. v. iura. scḋo obijcit et soluit per tria similia.

CUm ꝯtingat interdū: et. j. Insup postulasti: an cum aliq̄ clerici deputati seruitio capituli beluac. aut alioꝝ clericoꝝ tue dyocesis sup excessib⁹ ipetūtur: sint cogēdi corā te vel poti⁹ corā illis q̄b⁹ seruiūt q̄relantib⁹ rñdere: cū illi sibi iurisditionem hmōi vēdicare ꝯtēdant: lz illos excōicare nō valeāt. vel al's etiā coercere. ¶ Sup quo taliter rñdemus: q ad te (vtpote ordinariū) de talibus debēt ꝯquerētes hr̄e recursum. maxime[a] si sup his ipetunt̄ q̄ in tua noscunt̄ dyocesi cōmisisse. Nisi forte hi q̄bus delinquētes ipi deßuiūt ex idulgētia vl' ꝯsuetudine[b] spāli iurisditionē hmōi valeāt sibi vēdicare. Idē.

¶ Eps̄ delicti cōdēnat clericū de delicto: sz nō ꝑuat bñficio alibi existente: sed eps̄ bñficij ꝑuabit q̄si exequēdo ꝯdēnationē iudicis delicti. h. d. fm̄ vnū itellectū. Scḋm aliū itellectū. h. d. Eps̄ delicti ꝯdēnat clericū de delicto ꝑuādo beneficio alibi sito: sz executio realis fit ab eṗo beneficij.

POstulasti q̄ te- Ca. xiiij. dem apo. edoceri vtrū sacerdos h̄ns ecc'iam in vna dyocesi: et residēs in eadē: domiciliū vero patrimonij ratione in alia ibi delinquēs ab eo i cui⁹ dyocesi hz p̄rimoniū ꝑ delicto ibidem ꝯmisso debeat iudicari: p̄sertim i cāis q̄ officij sui seu bñficij ꝑuationē exposcūt? ¶ Ad qḋ breuit̄ rñdemus: q p epm̄ i cui⁹ dyoce
c si deliq̄t[c]/ snīa ꝓmulgari poterit in eūdē. Sed ab eo in cui⁹ dyoce si bñficium obtinet/ erit quo ad
d illud executio facienda[d].

Honori⁹. iij. archiepo: decano/ et archidyacono turoñ.

¶ Miserabilis persona pōt laicum interdicto vnde vi coram iudice ecclesiastico conuenire: etiam si res subtracta dicatur feudalis. Capitulum. xv.

EX pte. B. quōdā anglie regine fuit propositū q cū nobilē virū Gu. detētorē castri se
e grey. rōne dotalitij[e] ꝑtinētis ad
f ipā zquo p eū vl' ei⁹ ꝯplices[f] ꝯ iusticiā fuerat spoliata: auctē bōe mēorie. Io. pape pre. n. coram vobis traxisset in cām. ¶ Dict⁹ nobilis excipiēdo proposuit: q lr̄e ap'lice nō valebāt: ꝑ eo q castrū guargie vbi ē ei⁹ domiciliū principale: ꝯsistit i dyoc. rodoñ. q̄ vltra duas dietas a turonis est remota. Uerū replicatū fuit ex pte regine: q idē nobilis turonis satis poterat ꝯueniri: cū nō solū in rodoñ. dyoc. sz ēt i andegauē
g si[g] dyocesi existat: eo q et castra

b ¶ Uel cōsuetudine. No. q cōsuetudo dat iurisditionē. ix. q. iij. cōquest⁹. s̄. de arbi. dilecti. C. de emā. l. j. et vlt. et. s̄. de of. ordi. irrefragabili. Sz q̄liter pōt in hoc casu ꝑuilegiū vel ꝯsuetudo dare iurisditionē cū nemo sibi vel suis ius dicere possit. ff. de iurisdi. om. iu. q̄ iurisditiōi p̄est. et. C. ne q̄s in sua cā ius sibi dicat. l. vnica? Sed dic q dñs facillime pōt hr̄e ordinariā iurisditionē super familiā suā: sicut magister sup discipulos suos: vt in cōsti. federici. C. ne fi. ꝑ pa. auc̄. h̄ita. sicut eps̄ in suos canonicos: et sicut pr̄ sup filio suo. vt. iij. q. vij. §. tria. circa fi. et. xxiij. q. iiij. duo ista noia. et si suspect⁹ fuerit dñs petat actor ei aliquem associari. iij. q. iij. §. offerat̄. vel eligat arbitros. s̄. e. si q̄s ꝯ clericū. et. xj. q. j. ꝑuenit. ꝟ. de ap. cū speciali.

Consuetudo dat iurisditionē

Sūmariū

POstulasti. Hoc ca. legit̄ principaliter duobus modis. Primo q eps̄ delicti fert sentētiā tantū sup crimine. Sed eps̄ beneficij fert sententiā priuatoriā beneficij. Scḋo legit̄ q eps̄ delicti fert sententiā etiā sup beneficio. Sed realis executio vt possessionis subtractio debet fieri p iudicē beneficij. Diuidit̄ in duas ptes Primo ponit̄ q̄stio. Scḋo solutio ibi: ad quod. Abb. si. Pars hui⁹ decre. de homici. postulasti. ¶ Casus. Ecce aliquis sacerdos habet ecclesiam in dyoce. boñ. in qua residet: domiciliū vero ratione patrimonij sui habet i dyoce. mutiñ. et ibi deliq̄t. q̄ritur a quo eṗo pro delicto ibi cōmisso debeat iudicari precipue in causis q̄ officij vel beneficij priuationē inducūt? Rñ. q p epm̄ in cuius dyoce. deliquit/ sentētia in eūdem clericū debet ꝓmulgari: sed p illū episcopū in cuius dyoce. habet ecclesiā sentētia debet executiōi mādari. ¶ Nota q rōne delicti efficit̄ quis de foro alterius. Itē per alium fertur sententia/ et per aliū executioni mandatur. Ber.

Diuisio.

c ¶ Deliquit. Et ita delictū dat iurisditionē. ꝟ. eo. c. vlti. et. vj. q. iij. placuit. et eps̄ iste in cui⁹ dyocesi deliq̄t debet ferre snīam ꝯ ipsum sup crimine et nō sup ecclesia: et hec snīa lata sub vno facit fidem et in alio iudicio. simile. xxiij. q. j. subdyacon⁹. xj. q. j. statuimus. ff. de iureiuran. si duo patroni. † C. de libe. cau. iubemus.

† Si deferēte vno d ex duobus p̄ronis libertus iura uit se illi⁹ libertū nō esse: hoc multū ꝓficit alteri cōtēdēti se solū eē patronum. Io. and.

d ¶ Executio facienda. Ille enī iudex in cuius dyocesi est res in qua fieri debet executio debet sententiā mādare executiōi: et sic ille eps̄ cui subest illa eccl'ia isti⁹ clerici ꝑuabit illū per sententiam ab alio episcopo latam. ar. ff. de re iudi. a diuō pio. §. in criminibus. si crimen magnum est ille iudex exequat̄ sententiam vbi delictū est perpetratum. ꝟ. de rap. c. j. et. ff. de re mili. desertorem. in prin. et in auc̄. vt nulli iudi. §. si vero quis cōprehensorū. col. ix.

EX parte. ¶ Sūt due ptes. In pria ptis conquestio. In scḋa iudicū istructio ibi: mādam⁹. Prima subdiuidit̄. Primo ponit cause cōmissionē/ et rei vocationē. Scḋo ibi: dictus rei exceptionē/ et actoris replicationē ad replicationem illam. Abbas si. ¶ Casus. B. regina quōdā anglie ipetrauit lr̄as ad iudices delegatos cōtra nobilē virum vuil. qui cōtra iusticiā spoliauerat eā castro segrei ꝑtinēte ad eā rōne dotalicij. corā quib⁹ dictus nobilis excipiēdo ꝓposuit q littere nō valebāt ꝑ eo q castrū garchie vbi est ei⁹ domiciliū principale ꝯsistit in dyoc. rodoñ. q̄ distat a turoñ. vltra duas dietas. Cōtra hoc ex pte regine fuit replicatū q nobilis ille turoñ. bene poterat ꝯueniri: quia etrodeñ. et andegaueñ. dyo. existit. et castrū de q̄ questio vtit̄ in dyoc. andegauē. existit q̄ nō distat a turoñ. vltra duas leucas. Pterea idē adiecit q ipse coram dño feudi debuit cōueniri: et iō lr̄e ap'lice nō valebāt: cū nō faciāt mētionem q dñs feudi fuerat requisit⁹: et in exhibēdo iusticiā fuerat negligēs vel remissus. Insuper dicebat q lr̄e expressa falsitate fuerāt ipetrate ex eo q sug gestū fuerat castrū illḋ ad reginā illā rōne dotalicij ꝑtinere. cum nec ab initio nec durāte mr̄imonio sibi a viro in donationē ꝓpter nuptias fuerit assignatū. Contra ista ex parte regine fuit responsum q vidua spoliata irrequisito dño feudi spoliatorē seu detentorē rei corā ecclesiastico iudice cuius interest viduas defensare: bene poterat conuenire iudices: super propositis dubitarūt: vnde regina dño pa. predicta significauit. vnde mādat iudicib⁹ p̄dictis quaten⁹ si cōstiterit dictū nobilē terrā et māsionem habere in andegauē. dyoc. in qua interdū habitare cōsueuit: et ipsa dyoc. a turoñ. nō distat vltra duas dietas. et in eadē dyoc. res litigiosa existit inde ipso negocio iuxta tenorē priorū lr̄arū preuia rōne ꝓcedāt: nō obstātib⁹ alijs exceptionibus que in petitorio potius q̄ in possessorio qḋ regina ꝯtradictū nobilē intētauit/ locum habuit. ¶ Nota q causa viduarū quo ad possessorium ꝑtinet ad ecclesiam. Itē nota q diete cōputant̄ a dyoc. in qua res litigiosa existit. Item causa feudi quo ad petitoriū iudiciū corā dño feudi tractari debet: et ita tria requirunt̄ corā delegato: q habeat domicilium infra duas dietas a iudice delegato: et q res litigiosa sit infra eandem dyocesim. Ber.

† Et tūc intelligas q pacto vel cōsuetudie fuerat illud lucrata. ꝟ. de dona. inter virū et vxo. ca. vlti. Io. and.

e ¶ Dotalicij. Id est donationis ꝓpter nuptias. mulier enī dr̄ dote dare viro: vir aūt dicit̄ dare vxori donationē ꝓpter nuptias. † ꝟ. de dona. inter virum et vxo. nuper. in fi.

f ¶ Cōplices. Nota q tenet̄ q̄s de interdicto siue q̄s fecit: siue complices eius ipsius mandato: siue etiā ratū habuerit. ꝟ. de resti. spo. cū ad sedem. et. ff. de vi et vi ar. cū a te. et. l. iij. §. cū procurator. q2 facientes et consentientes pari pena puniunt̄. s̄. de of. del'. c. j. et. ij. q. j. notū. in fi. et tenent̄ etiam alia ratione si rem illam scienter recepit a deiectore. ꝟ. dz resti. spo. sepe contingit. et. s̄. ti. ꝓxi. quia.

‡ Dicit Inno. Idem si haberet ibi magnā ptē bonoꝝ suorū. vel larē. i. familiā. vel si nihil hz: ibi tñ assidue ꝯuersat̄. C. vbi sena. vel clar. l. ij. in hac. l. cōit̄ in vltio mēbro non est disiūcta sed cōiūcta: vt ponit glo. ij. in decre. dilectus. ij de rescrip. Io. an.

g ¶ Andegauēsi. Pōt enī q̄s hr̄e domiciliū i diuersis locis. ff. ad muni. assūptio. §. iure. et. l. filij. §. senatores. et. ff. de sena. senatores ‡ verūtamē sola possessio dom⁹ q̄ cōparat̄ i alia ciuitate nō facit domiciliū. ff. ad muni. libert⁹. §. sola dom⁹. nisi eā ihabitauerit. vñ dī infra in qua interdū cōsueuerat habitare: sed desinit eē municeps adept⁹ senatoriā dignitatē. ff. ad muni. municeps. Sed hoc verum est q̄tū ad munera nō q̄tū ad dignitatem vt ibi dicit.

a ¶ In eadem est dyocesi. Id est andegaueñ. Hoc enĩ sufficeret solũ si corã ordĩario andegaueñ. q̃stio ista mota fuisset: q2 rõne rei de qua q̃s ꝯuenit sortit q̃s foꝝ. š. e. sane. j. e. c. vlti. τ. C. vbi ĩ rẽ ac. l. actor. etiã si res sit mobilis. ff. de iudi. qđ legat. τ de hoc dr. j. e. c. vl. ¶ Glo. seq. nõt ex tex. hui⁹ glo. lr̃as ĩpetratas ꝯtra laycũ τc. signat. ꝯtraria et soluit. Scđo no. ꝙ cã viduarũ τc. remittit. Tertio declarat q̃re nõ fuit recipiẽda vltima exceptio. Ultimo obijcit ad denoĩatiõem isti⁹ regĩe. Io. an. diuidit. Sed panor. expedit hãc glo. ꝑ quattuor oppositiones.

b ¶ Exceptõib⁹ alijs. Qꝛ castrũ illud assignatũ nõ fuit ipĩ ĩ donationẽ ꝓpt nuptias a viro. Itẽ et alia ꝙ dñs feudi nõ fuit req̃sit⁹ anteꝗ̃ litteras ĩpetraret: iste exceptiões locũ nõ hñt in possessorio: sꝫ in petitorio locũ hñt: vt h̃ dicit. Et sic vr̃ ꝙ lr̃e ĩpetrate ꝯtra laycũ nõ valeãt: nisi p̃mo iudex sclar̃ fuerit req̃sit⁹ τ negligẽs/ siue fuerit dñs feudi/ siue ali⁹ iudex: nisi de hoc in lr̃is fiat mẽtio: cum hec exceptio in petitorio locũ videat hr̃e. vñ signat ꝯtrariũ. š. e. ex tenore. et c. lꝫ. τ. c. ex trãsmissa. τ. š. ti. ꝓxi. ceteꝝ. vbi expsse vr̃ ꝙ nõ sit necesse de h̃ facere mẽtionẽ: sꝫ sufficit ꝙ supsedeat litteris dũmõ dñs feudi vl' ali⁹ sclaris velit τ pat⁹ sit iusticiã exhibere: τ postꝗ̃ ꝯstiterit de negligentia ꝓcedãt alij. Sic g̃ ĩtelligẽ qđ h̃ dicit q̃ potius ĩ petitorio locũ hr̃e videtur. vt scꝫ nõ ꝓcedat delegat⁹ ꝑ lr̃as ĩpetratas sup ꝓprietat̃ iudicio: si dñs feudi/ vl' etiã alius sclar̃ parat⁹ sit iusticiã exhibere: τ ita littere ab initio suspẽse manẽt. Postꝗ̃ vero apparuerit de negligẽtia iudicis † secularis/ siue dñi feudi: ex tũc incipiũt habere effectũ sed ex toto nõ elidunt ꝭm ꝙ hic iste nobilis ĩtẽdebat. De hoc dictũ est. š. de offi. dele. significãtib⁹. Itẽ est arg. ex hac decre. ꝙ causa viduarũ ꝑtinet ad ecclesiã: q2 hic dñs papa audit viduã istã non obstantib⁹ exceptionib⁹ p̃dictis. Dic de hoc vt dixi. š. eo. ex tenore. Item hec exceptio ꝙ castrũ non fuerit in donatione ꝓpter nuptias assignatũ merito debuit reprobari: q2 erat q̃stio principalis si regina ageret de ꝓprietate. vnde nõ debebat ꝓponi in modũ exceptiõis. hic enĩ debebat ꝓbare regina si principaliter ageret petitorio iudicio. Illud scias ꝙ illud qđ venit in principali q̃stione siue ipm contingat: aut exceptio ꝑemptoria nõ debet ꝓponi in exceptione dilatoria: q2 talis exceptio non ĩpedit litis ꝯtestationẽ vt hic tradit in quadã decre. Inno. iiij. in cõcilio lugdu. de lit. ꝯtest. que incipit. exceptionis ꝑemptorie. lib. vj. nisi in casib⁹ ibidẽ ꝯtentis: q2 exceptio est actionis exclusio vt ꝑemptoria. ff. de excep. l. ij. siue iudicis/ siue actoris repulsio. sicut sũt dilatorie. j. de excep. pastoralis. τ. j. de ap. scđo requiris. Sed quare appellatur mulier ista in pricipio: et hic regina: cum rex qui fuit maritus ipsius mortuus sit? Potest τ debet sic appellari quousq; nupta fuerit viro inferioris dignitatis. ff. de senten. femine. et. C. de nup. cũ te. τ. ff. ad muni. filij. §. vidua.

Lr̃e ꝯ lay cũ a papa impetrate an valeãt.

† Etiam ex postfacto: puta q2 icepit cognoscere secl'aris: τ postea tepescit ꝭm Ain. τ facit qđ not. š. e. lꝫ. in. j. glo. Io. and.

Exceptionis diffinitio.

Regis vxor etiã mortuo rege dicitur regina.

Diuisio.

Conquestus. ¶ Primo ponitur querela episcopi. Secundo iudicum datio: quã primo iustificat ibi: cũ autẽ. Abb. sic.

¶ Casus. Potestas et cõmune bonoñ. per violentiã vsurparunt iurisdictionẽ in q̃busdã castris / villis tẽporalẽ/ que pertinet pleno iure ad bonoñ. ecclesiã: τ in cuius quasi possessione ecclesia ipsa erat. propter qđ bonoñ. episcopus cõquestus fuit domĩo pa. vnde causam cõmisit cuidã iudici mandans eidẽ ꝙ cũ iniquũ sit ea que ꝓ remedio peccatorũ venerabilibus ecclesijs sunt relicta/ vel aliter iuste acquisita humanis vsibus applicari. inuasores ipaꝝ rerũ tanꝗ̃ sacrilegi sunt excõmunicandi vsq; ad debitã satisfactionem.

τ reddit⁹ plures hꝫ ĩ ipa: τ castrũ de quo q̃stio vtit ĩ eadẽ est dyocesi[a] q̃ a turoñ. nequaꝗ̃ vltra. xij. leucas distat. Idẽ quoq; adiecit: ꝙ cũ dicta regia ius suũ corã domino feudi ꝓsequi debuisset: lr̃e aplice nõ valebãt cũ nõ faciebãt mẽtionẽ ꝙ dñs feudi fuerit req̃sit⁹/ τ ipe ĩ exhibẽda iusticia extiterit negligẽs vl' remiss⁹: subijciens ꝙ eedẽ lr̃e falsitate expressa fuerãt impetrate: eo ꝙ suggestũ fuerat castrũ illđ ad eãdẽ reginã rõne dotalicij ꝑtinere: cũ nec ab initio/ nec durãte matrimonio a viro sibi fuerat in donationẽ ꝓpter nuptias assignatũ. Ad hoc aũt fuit ex parte ipius regine respõsum ꝙ vidua spoliata irreq̃sito feudi dño spoliatorẽ seu detẽtorẽ rei corã ecclesiastico iudice poterat ꝯuenire cuius ĩterest viduas defensare: τ. j. ¶ Mãdamus: q̃ten⁹ si vobis cõstiterit dictũ nobilẽ terrã et mãsionẽ hr̃e ĩ andegaueñ. dyocesi in q̃ interdũ ꝯsueuit ꝯmorari: τ ipam dyoce. vltra duas a turoñ. non distare dietas: τ in eadẽ litigiosã rẽ esse: nõ obstãtib⁹ exceptionib⁹ alijs[b] q̃ in petitorio poti⁹ q̃ in possessorio qđ regina ꝯ eũdẽ nobilẽ intẽtabat: locũ hr̃e videnť: in ipo negocio iuxta poꝝ cõtinentiã lr̃aꝝ rõne p̃uia ꝓcedat̃. Grego. ix. fri palmerio canõico scẽ trinitat̃.

¶ Laici vsurpantes iura eccl'iastica velut sacrilegi ꝑ iudicem ecclesiasticũ cõpelluntur. Ca. xvj.

Conq̃stus est nobis bononiẽ. epus ꝙ ptãs et cõe bononiẽ. tpalẽ iurisditionẽ q̃ in quibusdã castris τ villis eccl'e bononieñ. cõpetit pleno iure[c]: et ĩ cui⁹ q̃si possessiõe[d] fuisse ac eẽ dinoscitur: ꝑ violẽtiã vsurpare p̃sumũt. τ. j. ¶ Cũ autẽ valde sit ĩiquũ ea q̃ collata sũt ꝓ remedio pctõꝝ venerabilib⁹ eccl'ijs vel relicta: aut eis iustis mõis alijs acq̃sita alijs vsib⁹ applicari: ꝓpter qđ merito inuasores[e] ipsarũ reꝝ tãꝗ̃ sacrilegi sunt anathemati vsq; ad satisfactionẽ ꝯgruã supponendi et. j. ¶ Mãdam⁹ q̃ten⁹ si tibi ꝯstiterit de p̃missis monitione p̃missa per cẽsu. eccle. cessare ipsos ab hmõi/ et satisfacere de p̃terit̃ dãnis et iniurijs appellatiõe remota cõpellas. Idẽ epo dulmeñ.

¶ Priuilegiat⁹ vt non teneat r̃ndere nisi in certo loco: si in alio loco r̃ndere vel soluere ꝓmittit: ibi poterit ꝯueniri: et etiam vbi hꝫ domiciliũ ꝭm Io. an. C. xvij.

Dilecti filij. I. et. A. ciues romani sua nobis petitione monstrarunt: ꝙ cum abbati scẽ genouefe parisieñ. sup quadã pecunie sũma ꝯtra[f]. R. predecessorẽ tuũ lr̃as ĩpetrassent: tu ꝓponi fecisti ꝙ oĩb⁹ anglicis est a

Unde si ꝯstiterit eis de p̃missis mõitiõe p̃missa ꝑ censurã eccl'asticã cõpellat ĩuasores p̃dictos ab hmõi cessare/ τ de p̃teritis dãnis τ iniurijs satisfacere cõpetenter. ¶ Nota ꝙ eccl'ia põt cõuenire malefactores suos corã iudice eccl'iastico: cũ sint sacrilegi. qđ crimen ecclesiasticũ ẽ. Itẽ qđ semel deo dedicatũ ẽ: ampli⁹ ad hũanos vsus applicari nõ debet. Itẽ monitio debet p̃cedere vindictam. Ber.

c ¶ Pleno iure. Id est quo ad spũalẽ et tẽporalem iurisditionem.

d ¶ Quasi possessiõe. Hoc ideo dicit: q2 iurisditio τ oĩa iura incorporalia τ ꝭuitutes nõ possident: sed quasi possidẽtur. † sic. j. de cau. pos. cũ ecclesia. τ habes hoc. ff. de vsucapio. sequit. §. si viã. q2 incorporalia corporaliter apprehẽdi nõ possunt. Possessio vero corporalis dicta ẽ quasi pedũ positio. ff. đ acq. pos. l. j. B.

e ¶ Inuasores ipsarũ rerũ. Sic pꝫ ꝙ inuasores rerũ ecclesiasticarũ tanꝗ̃ sacrilegi sunt vsq; ad satisfactionem excõicandi: q̃cq̃d enĩ datum est ecclesie pro remedio pctõꝝ ad humanos vs⁹ nõ debet ampli⁹ applicari: vt hic dicit. et. j. de rerũ ꝑmu. iniustũ videt. sic. xij. q. ij. nulli liceat. q̃ cũq;. p̃dia. q̃ abstulerit. et. c. j. de illis capitulis hic fit mẽtio. de hoc qđ dictuꝫ est. š. eo. cum sit. Istos inuasores potest ecclesia sub quo maluerit iudice cõuenire. vt. š. eo. cum sit. generale. et isti nõ sũt excõmunicati ipso iure: sed sũt excõicandi quousq; satisfecerint tã de iniurijs q̃ de dãnis vt hic patet. immo iniuriam ecclesie factã prelatus remittere nõ põt. xxxiij. q. iiij. si is qui. et. lxiij. dist. salonitane.

† Et ideo interdictum vnde vi vel vti possidetis nõ cõpetit in eis: sꝫ q̃si v. ĩ possidetis. ff. de serui. quotiẽs. vel cõpetit actio ex canone. iij. q. j. reintegranda. ꝭm Gof. Io. andree.

Dilecti filij. Priuilegiũ alicui ꝯcessũ vt nõ teneat nisi certo loco r̃ndere nõ extẽdit ad locũ vbi ex aliq̃ cã de iure cõmuni cõuenire põt. τ ẽ casus notabilis. Diuidit. Prĩo ponit q̃rela actoris: q̃ ꝯtinet cãe ꝯmissionẽ/ τ rei exceptionẽ. Scđo põit mãdatũ factũ reo cũ cõminatione τ ꝓuisione si nõ pareat ibi: verũ. Abbas si.

¶ Casus. Quidam ciues romani. I. τ. A. quãdã q̃titatẽ pecunie mutuauerãt epo dulmeñ. q̃ ꝓmisit eisdẽ dictã pecuniã soluere certo loco videlꝫ citra mare. Sed q2 dict⁹ eps pecuniã vt ꝓmisit non ꝑsoluit. ĩpetrauerunt lr̃as ꝯtra dictũ cp̃m ad abbatẽ scẽ genouefe Parisieñ. abbas citauit successorẽ dicti epi dulmeñ. q̃ mutuũ cõtraxit. corã quo ex ꝑte ipsi⁹ epi fuit excipiẽdo ꝓpositũ ꝙ oĩbus anglicis a se. apo. est indultũ vt sup causis pecuniarijs citra mare cõueniri nõ possunt. ꝓpter qđ abbas nõ ꝓcessit. Uñ illi mercatores significauerũt hoc dño pa. τ ipe scribit epo dulmeñ. dicẽs ꝙ τ si fuisset tale p̃uilegiũ ꝯcessum: nõ tñ ꝓdesset illis q̃ aduersarijs certo loco soluere ꝓmiserũt: q2 τ ibi vbi domiciliũ habẽt possũt ꝯueniri. τ ideo mãdat eidẽ q̃ten⁹ dictis mercatorib⁹ satisfaciat de dicta pecunia cũ iustis τ moderatis expẽsis/ τ ꝯgrua satisfactione dãnorum cessantib⁹ vsuris: alioq̃n mãdat dicto abbati vt ĩ negocio sibi ꝯmisso ꝓcedat nõ obstãte dicta indulgẽtia iuxta traditã sibi formam. ¶ Nõ ꝙ successor põt cõueniri ꝑ lr̃as ĩpetratas ꝯtra p̃decessorẽ: lꝫ antecessor citat⁹ non fuerit. Itẽ licitũ est cuilibet renũciare iuri qđ ꝓ se introductũ est. τ ita ista indulgẽtia non ꝯtinet ius publicũ. B. ¶ Glo. se. reci. per modũ obiectiõis q̃uo cõuenitur per rescriptũ nõ nominat⁹ in illo. soluit τ remittit.

f ¶ Cõtra. Lice propriũ nomẽ antecessoris † sit expressum: ad successorẽ tamen extenditur rescriptũ. τ hoc ideo: quia nomine eccl'ie et ꝓ ipsius eccl'ie vtilitate mutuũ ꝯtractũ hoc fuit ‡ τ ideo successor ꝯuenit ꝑ rescriptũ ĩpetratũ ꝯtra antecessorẽ. nec obstat expssio nois q̃ vna ꝑsona ĩtelligit de hoc no. š. de rescrip. significauit.

† Qui forte hic citat⁹ fuerat ꝭm Phi. I. an.

‡ Uñ tenetur successor sicut filius et heres de solu. ca. j. hoc dictum glo. q̃ fuit additio placuit. Guil. na. Inno. τ Hosti. et ꝙ lis nõ fuisset hic cõtestata pꝫ: q2 nũc ꝓponebat dilatoria q̃ nõ proponit post litẽ. j. de re iudi. inter. Nõ enĩ sꝑ expssio facit rescptũ ꝑsõale sicut đ pacto no. j. de isti. cũ venissent. Io. andree.

¶Glo. seq. primo ponit dictum de quo remittit. secundo soluit contrarium de decre. si diligenti. et ibi remittit.

a ¶Qui se certo loco. Qui certo loco soluere ꝓmittit ꝛ nō soluit/ tenet aduersario ad itereſſe ꝓ eo ꝙ nō soluit loco ꝓmiſſo ſi ſua intereſt ꝙ ibi nō fuit ſatiſfactū. ff. de eo q̄ cer. lo. l. ij. de hoc dictum eſt ſ. de offi. dele. P. et G. Per hoc eni ꝙ certo loco ſoluere ꝓmiſit renunciaſſe intelligitur indulgētie conceſſe anglicis. qđ facere potuit cū tm̄ i fauorē cuiuſlibet ꝛ ſingularit̄ ꝯceſſa fuerit cū non ſit tale ꝑuilegiū qđ ſit publicum vtilitate ꝛ auctē. vn̄ qlibet ei⁹ iuri q̄ten⁹ tāgit ꝑſonā ſuam pōt renūciare. C. de pac. l. ſi qs in ꝯſcribēdo. ſ. de regu. ad aplicā. De hac materia dictū eſt ſat̄ ſ. eo. ſi diligenti.

hoc facere nō potuit: ꝛ hāc ignominiā vel cōtumeliā irrogauit. ff. de arbi. litigatores. C. de iureiur. ſi quis. al's puniet̄ ꝑut dz. iij. q. vj nō liceat. Cleric⁹ eni nō ꝑtvenire ꝯ ſniam q̄ vr̄ hr̄e tacitū pactū in ſe: ne vlteri⁹ petat ſicut acceptilatio iutilis † ff. de pac. ſi vn⁹. §. pe. ff. de accepti. ſi acceptilatū. Eps ꝟo ſi vult ꝑt talē ſniam ratā hr̄e. ar. ſ. de renū. qđ in dubiis. Sz ꝯ h̄ qđ h̄ dicit vr̄ ſ. iij. q. vj. pulſat⁹. vbi vr̄ dari optio clerico pulſato corā nō ſuo iudice an velit ibi r̄ndere vl̄ nō. Ibi dicit pulſat⁹ ſi voluerit taceat. Sz ibi nō hz locū. arg. a ꝯrio ſenſu cū alia iura ꝯdicāt. iij. q. vj. non liceat. ꝛ h̄. ꝛ ita tollit̄ h̄ ar. a ꝯrio ſenſu. Vl̄ itellige illđ pulſat⁹ cū iſte hz ꝯſenſū epi: q̄ ꝛ tūc adhuc hz optionē nec ꝑt ꝯpelli. Sz nūqd ꝑt cleric⁹ ꝯſentire in laicū iudicē de ꝯſēſu epi? Vr̄ ꝙ ſic. xj. q. j. clericuz null⁹. ibi dicit null⁹ preſumat clericū apđ ſecularē iudicē epō nō permittēte pulſare: g̊ de cōſenſu epi vr̄ ꝙ poſſit. Sz non credo ‡ q̄ nec ꝯſenſus epi ſufficit: h̄ ſupple in. c. clericū/ maxime: q̄ nec de ꝯſenſu epi ꝑt. Sicut eni cleric⁹ huic ꝑuilegio qđ itroductū ē in fauorē toti⁹ ordīs clericalis renūciare nō pōt: ita nec eps ꝑt huic ꝑuilegio renūciare vl̄ ꝯſentire vt clerici h̄ poſſint: nec pōte eos ꝯpellere ad hoc cum eadē ratio ſit hincinde: q̄ episcopus priuilegiū clericorū minuere non poteſt: ſicut nec poſſet facere ꝙ aliquis cleric⁹ verberaretur ſine ſententia excōicationis. ar. ſ. de ſen. excō. contingit. De hac materia dictum eſt ſatis. ſ. e. ſi diligenti. B.

ſede aplica indultum: vt ſup cauſis pecuniarijs citra mare cōueniri nō pn̄t: ꝑpt̄ qđ idē abbas in negocio nō ꝓceſſit. ¶Verū q̄ et ſi fuiſſet ꝑuilegiū tale cōceſſum: non tn̄ ꝓdeſſet illis q̄ ſe certo loco^a reſpōdere vl̄ ſoluere aduerſarijs ꝓmiſerūt: cū ibi ꝛ vbi domiciliū^b habēt valeāt ꝯueniri: mandam⁹ q̄ten⁹ eiſdē de pecunia ipa cū iuſtis ꝛ moderatis expēſis^c ꝛ ꝯgrua ſatiſfactione dānoꝝ (vſuris oīno ceſſantib⁹) ſatiſfacias vt teneris. alioq̄n eidē abbati nr̄is dam⁹ lr̄is i mādatꝭ vt i ꝯmiſſo ſibi negocio (ꝓpoſita ex ꝑte tua indulgētia nō obſtāte) iuxta ꝑoris mādati nr̄i tenorē ſine diſpēdio more ꝓcedat. Idē abbati trec.

¶Q̄ꝙ̄ layci pn̄t iuriſdictiōem nō ſui iudicꝭ ꝓrogare: clici tn̄ nō pn̄t niſi epi dyoceſani ꝯſēſ⁹ accedat: ꝛ iudex cui⁹ iuriſdictōēz ꝓrogare volūt ſit eccl'aſtic⁹. c. xviij

Significaſti nobꝭ ꝙ. P. clericꝰ ad petitōez. C. mercatorꝭ ſe tue iuriſdictōi ſubiecit ſi i termio nūc elapſo de pecūia mutuata nō ſatiſfeciſſet eidē: ꝛ. ſ. In quiſitiōi tue talit̄ r̄ndem⁹ ꝙ licz ꝑuatoꝝ ꝯſenſus^d eū q̄ iuriſditōi ꝑeſſe dinoſcit̄ ſuū poſſit iudicem ꝯſtituere: clerici^e tn̄ in iudicē nō ſuū (niſi forte ſit ꝑſona eccl'iaſtica: ꝛ epi dyoceſani voluntas accedat) ꝯſentire nō poſſunt. Idē.

¶Legitiē citat⁹ tenet̄ corā iudice citāte cāz ꝓſeq̄: nō obſtāte ꝙ poſt citationē mutauerit forum

Propoſuiſti nobis: ꝙ q̄dā ſubdit⁹ tuus ad petitionē cuiuſdā aduerſarij ſui a te legitiē citat⁹ ad cām: q̄ poſtmodū iuriſditiōis alterius eſſe cepit: tuū intēdit iudiciū declinare. ¶Porro tue prudentie dubiū eē nō credim⁹: ꝙ is in ꝑdicta cā ius reuocādi forum nō hz q̄ſi ab alio iam ꝑuent⁹^f. Idem. Ca. xix.

¶Quiſq̄ꝫ cleric⁹ pōt in curia romana cōueniri/ lz al'as ſpecifice forum ibi nō ſortiat̄: hz tamē ex cā ius reuocandi domū.

Licet Capitulum. xx.

b ¶Ubi domicilium. Et ſic duob⁹ locis poterat ꝯueniri: ſcz vbi ꝓmiſit/ ꝛ vbi hz domiciliū. ſ. eo. c. vl. ꝛ. ſ. e. c. ex ꝑte. ſic eſt in electione creditoris. vbi malit ipm cōuenire. ſimile. ſ. eo. cū ſit. ¶Glo. ſe. tractat quales expēſe veniāt. et remittit. ſcđo q̄rit quomō ꝓbent̄ expenſe et dāna. et ſoluit.

c ¶Cum iuſtis et moderatis expēſis. Expenſe iſte moderate debent eſſe. ſ. de ſeq̄ſtra. ad hoc. ꝛ. ſ. de do. et cōtu. ſinē. ꝛ cū dilecti. ꝛ. ſ. vt lit. nō cōteſt. q̄m. §. in alijs. ꝛ non ſupflue ſiue delicate. ff. de pigno. ac. ſi ſeruos. in fi. ꝛ. ff. de dā. infec. inter quos. §. vl. ꝛ. l. ſeq. de hac materia dz. ſ. de do. ꝛ cōtu. finē. ꝛ. c. cū dilecti. et dāna q̄ ſuſtinuit reficere debet. ſ. de fideiuſ. ꝑuenit. Sz q̄lit̄ ꝓbabunt̄ expēſe ꝛ dāna illata ꝑpt̄ hoc: Expēſe ꝓbabunt̄ ꝑ iuramētū illi⁹ q̄ eas fecit ꝑmiſſa taxatiōe a iudice: ſicut hic bene ꝓbat̄. C. de iudi. ſancim⁹. ꝛ. ſ. d̄ peu. ꝯſtitut⁹. ꝛ. ſ. qđ vi metuſve cā. ca. vl. ꝛ. C. vn̄ vi. ſi q̄n. ꝛ. ij. q. j. i ꝑmis. vbi ſtat̄ iuramēto ꝑmiſſa taxatiōe: lz illa loquat̄ in alio caſu. De dānis ſiue itereſſe dico ꝙ debēt ꝓbari ꝑ teſtes. iſti. de ver. obli. §. nō ſolū. ꝛ iō vtile eēt certā ſummā adijcere: q̄ difficile eſt ꝓbare itereſſe. ff. de ꝓto. ſtipu. l. vl. §. non ſolū. et iudex hoc intereſſe inq̄rere debet ꝑ ſuā ſubtilitatē. C. de ſen. q̄ ꝓ eo. quod intereſt ꝓfe. l. vna. Et ita hoc eſt no. dignū ꝙ expenſe ꝛ dānū datū ꝑ dolū ſiue ꝑ violētiā vel rapinā poſtq̄ꝫ ꝯſtiterit de violētia ꝑ teſtes/ ꝓbat̄ ꝑ iuramentū vt dicit iura ꝓdicta. ſ. qđ me. cā. ca. vlti. ꝛ. l. ſi q̄n. C. vnde vi. ꝛ. c. in primis. ꝛ. l. ſancim⁹. Intereſſe vero aliūde veniens per teſtes probandum eſt.

Expēſe ꝑ qđ ꝓbant̄.

Sūmariū Diuiſio.

Significaſti. ¶Clericus ſine dyoceſani epi licētia iuriſdictioni nō ſui iudicis ſe ſubmittere non pōt. Cōis diuiſio. Secūda ibi: inq̄ſitiōi. Ab. ¶Cau s. Quidā cleric⁹ tenebat̄. C. mercatori in quadā pecunie q̄ꝫtitate. cleric⁹ iſte ſubiecit ſe iuriſdictiōi treceñ. abbatis ſi in termio dato ſibi a mercatore nō ſatiſfeciſſet eidē. termin⁹ ille elapſus fuit: nec ſatiſfecit. querebatur vtrū abbas poſſet exercere iuriſdictiōez i illū clericū/ ꝛ vtrū potuerit ſe ſubijcere iuriſdictioni abbatis. R̄ndit pa. lz priuat⁹ cōſenſus eū q̄ preeſt iuri poſſit ſuū iudicē ꝯſtituere: tn̄ clerici in nō ſuū iudicē conſentire nō pn̄t: niſi forte ſit ꝑſona eccleſiaſtica/ et volūtas dyoce. epi acceſſerit. ¶Nota ꝙ clerici nō poſſunt cōſentire in iudicē nō ſuū: niſi in aliū clericū: ꝛ de volūtate epiſcopi. al's non poſſunt. Ber.

d ¶Priuatorum conſenſus. Et. C. de iuriſdi. om. iudi. priuatorum. ꝛ. l. j. dū tamē ex certa ſcientia ꝛ non per errorem. ff. de iudi. l. ſi. ꝛ. iij. ff. de iuriſdi. om. iudi. ſi per errorem. ¶Glo. ſe. format ꝑmo et vltimo duas q̄ſtiōes: in medio ſignat ꝯrīū ꝛ recitat. ꝑmo ꝯrīū. ſcđo vlti. q. tertio primā et oīa ſatis clara.

e ¶Clerici tn̄ i iudicē nō ſuū. Hic expſſe pꝫ ꝙ cleric⁹ i nō ſuū iudicē etiā eccl'iaſticū ſine ꝯſēſu expſſo ſui epi ꝯſētire nō pōt. ſic. iij. q. vj. nō liceat. ꝛ. ix. q. ij. c. j. ꝛ. ij. qđ ſi fecerit ſnīa nō tenet: vt in ꝑrimis ca. ix. q. ij. c. j. ꝛ. ij. ꝛ. vj. q. iij. deniq̄ꝫ. Sz nunqd clerici q̄ ꝯſentiūt in iudicē eccl'iaſticū nō ſuū cadūt ꝑpterea a iure ſuo. ſicut cū trahūt vl̄ trahūt̄ ad ſeclare iudiciū. ſ. e. ſi diligēti. ꝛ. xj. q. j. inolita. ꝛ. c. placuit: Nō credo ꝙ i caſu iſto dz ꝑdere cām: lz ſnīa lata ſit ipō iure vl̄ ꝯ ipm: q̄ nō tm̄ delīqt q̄ꝫtū cū iudicē laycū ſibi ꝯſtituit † niſi velis dicere ꝙ in odiū ipſius eps habeat cā ratā q̄ cū dimiſit: ſine cuius licētia

†Ibi eñ lo' ſēdit vniuer

Propoſuiſti. ¶Si citat⁹ ad cām poſtea mutat forū: in cā illa corā primo iudice reſpōdere coget̄. h. d. Cōis diuiſio. ſcđa ibi: porro. Ab. ¶Caſus. Quidā ſubditus bonon̄. epi legitime citatus fuit ad cauſam ad petitionē aduerſarij ſui. poſtmodū fact⁹ fuit alteri⁹ iuriſditionis: ꝓpter qđ intendebat eius iudiciū declinare. querit̄ an poſſit? R̄n̄. ꝙ ille in cauſa predicta ius reuocandi forū nō habet quaſi ab alio iā preuētus. ¶Nota ꝙ ꝑ ſolā citationē ꝑpetuat̄ iuriſditio q̄ꝫtum ad cauſam illā ꝓ qua q̄s citatus eſt.

Sūmariū Diuiſio.

f ¶Preuentus. ff. de iudi. ſi quis poſtea. vnde hec ſumpta eſt. ꝛ. l. vbi ceptum eſt. ff. de iuriſdi. om. iu. cum quedam. ſic ergo patet ꝙ per ſolā citatiōe perpetuatur iuriſditio tā ordinarij q̄ꝫ delegati vt hic et in predictis iuribus. vt. ſ. de of. dele. c. gratum. et. c. licet. et. ſ. de of. leg. c. fi. et per ſolam citationem ſeu cōuentionem preuenitur iuriſditio. ſ. de ap. vt debitus. et. ſ. de reſcrip. c. capitulū ſancte crucis. in quibus habes ꝙ qui primo litteras preſentauit facta citatione obtinere debet iudices ſuos: non obſtante ꝙ alter prius litteras impetrauit qui litteras ſuas non preſentauit. Qui ergo cōuenitur coram aliquo iudice cōpetenti neceſſe habet vſq̄ꝫ ad finē perſiſtere/ etiam ſi mutauerit forū: quia preuentus eſt per hanc cōuētionē vt hic dicit† et patet hoc per iura predicta.

Licet. ¶Clerico in curiā romanā conuento nō cōpetit declinatoria fori: poſſet tamen ſibi ex cauſa cōpetere ius reuocandi domū. h. d. Et pmo ponit quattuor modos ſortiēdi forū. Secūdo addit quintū cū modificatione ibi: quia tamē. Ab. ¶Caſus. Quidā eps apud ſe. apo. conſtitutus: conuentus fuit ab aduerſario ſuo: ipſe dicebat ꝙ non tenebat̄ reſpōdere: cū ꝑpter hoc vocatus nō fuerit: nec ibi cōtraxerit: vel domiciliū habuerit: nec poſſeſſio de qua ipſe cōueniebat̄ erat ibi: ex quib⁹ cauſis ſortit̄ quis forū. ſuper hoc ſcribit papa capl'o ipſius epi dicens. ꝙ licet ex cauſa aliqua de predictis ex quibus q̄s ſortit̄ forū: eps illorū apud ſe. ap. cōuentus nō fuerit: q̄ tn̄ romana eccl'ia oīm eccl'iarū mater ꝛ magiſtra. eps ꝓdictus recte potuit cōueniri vt ibi aduerſarius reſpōderet: niſi ꝓ alia iuſta ꝛ neceſſaria cauſa veniſſet: quā ſi tunc allegaſſet ius reuocādi domū ſaluū fuiſſet eidē. ¶No. ꝙ ex quattuor cauſis hic poſitis poteſt quis in foro alio cōueniri. Itē dn̄s pa. ordinarius iudex eſt oīm eccl'iarū et clericorum. Item ſi quis ad romanā curiā pro cauſa iuſta et neceſſaria ſit vocat⁹ nō tenetur tūc ibi reſpōdere niſi voluerit: ſed habet ius reuocādi domum.

ſum iuriſdictiōis eccleſiaſtice: hic ſpēz tm̄. ad ꝑmū. xj. q. j. placuit. ad ſecūdū. ſ. de his q̄ fiūt a pla. cū apli ca. Jo. an.

†R̄ōne rei puta q̄ꝛ is q̄ non dubis ſed re obligat⁹ ē liberari intendit: ſecus vbi inutilis eſt r̄ōne cōceptiōis puta facta inter abſentes. illa nē ꝑ pe nec tacitū pactum hz ſic itelli ge. l. alleg. hic. ꝛ. ff. de acceptil. an inutilis Jo. and.

‡Nō ē contrariū ei qđ not. ſ. ti. ꝓxi. ca. ij. q̄ aliđ ē delegare: aliud iuriſditionē ꝓrogare vn̄ in delegata appellat̄ ad delegātē: in ordinaria ꝓrogata ad ſuperiorem Jo. and.

†Intelligē vt maior ſit dubitatio de illo q̄ al's nō tenebat̄ ratiōe rei vel alterius fori corā primo iudice reſpōdere: ſed ſolū r̄ōne domicilij. Jo. ā.

ratione[a] delicti seu cōtractꝰ[b] aut domicilij[c] siue rei de qua contra possessorē[d] cā mouet q̄bꝰ forꝫ regularit̄ q̄s sortit̄ eps vester apd sedē aplicā ꝯuētꝰ nō fuerit. Cū tñ oīm eccłiaꝫ mr̄ est eadē ⁊ magistra: rite cōpelli potuit[e] vt ibi suis aduersarijs rñderet: nisi pro alia iusta ⁊ necessaria cā venisset: quā si tūc allegasset: ius reuocādi domū saluū fuisset eidem.

De Libelli oblatiōe

Ex concilio apud sanctū me.

Actor tenet̄ i scriptis libellū porrigē. Uel sic. Iudex nō dꝫ admittē actorē ad litigādū: nisi priꝰ libellū i scriptis offerat. h.d. ꝑ alia verba. Ca. j.

Ignarus eps dixit. Habetis libellum reclamationis[f]/vel postulationis? Illi responderunt se premanibꝰ nullum habere libellū. Ignarꝰ eps dixit: oportet vos sm ecclesiasticā auctoritatē reclamationē vestrā libelli serie ꝺclarare: eāq; vestris manibꝰ roboratā: synodo porrigere: vt tunc vobis canonice valeat respōderi. Et tunc ipsi fratres libellum conscribentes porrexerunt. Inno. iij.

Cū agitur reali nō sufficit rē generaliter peti: sꝫ debet ita specificari vt euitetur obscuritas ⁊ equiuocatio. Caplm. ij.

Significātibus[g]. L. ⁊ R. fratribꝰ nr̄o fuit aplr̄atui declaratū: q cū iter ipos ex vna parte: ⁊ U. ex altera super quadam terra corā iudicibꝰ delegatis tracti fuissent in cām: oblato

¶ Glo. se. cū tribus seq. et principio vltime recitari solent textualiter. Et deinde de vltima q̄rit que sit iusta cā reuocandi domū. Et glo. ponit sex exempla declarans ⁊c̄.

a Rōne delicti. Nō q rōne delicti efficit̄ q̄s de iurisditione alterius. sic. ꝭ. de rap. c. j. ⁊ iij. q. vj. ibi cā. ⁊. ij. q. j. si peccauerit. et. vj. q. iij. placuit. et. C. vbi de cri. agi opor. auc̄. qua in ꝓuincia. et. C. vbi sena. vł cla. l. j. et. s. e. tit. postulasti. et. ff. de accu. l. vl. et. l. si cui. §. idē imperator. ⁊ ita delictum dat iurisditionē ei q̄ alr̄s eā non habet. Itē delictū tollit ꝓuilegiū: vt i ꝑdicta auc̄. qua in prouincia. et. xj. q. iij. ꝓuilegiū. Quid iuris sit de priuilegiatis dicitur. ꝭ. de priuileg. ex tuarū. et pro delicto cōuenit̄ quis vbi domiciliū habet/vel vbi iuenit̄ C. vbi de cri. agi opor. l. j. et si crimē graue sit remittit̄ puniēdus ad iudicē vbi deliquit. in autē. vt nulli iudi. §. si vero quis comprehensoꝝ. col. ix. et. ff. de re mili. de sertorē. et. ff. de custo. et exhi. re. l. solent.

b Seu ꝯtractꝰ. Hoc nomē cōtractꝰ largissime sumit̄ siue sit verus cōtractus/vel q̄si cōtractus: vel aliud vnde obligatio orit̄. ff. de iudi. heres absens. §. j. ⁊. l. oēm obligationē. et. l. interdū. §. vl. ⁊ hoc itellige siue inueniat̄/siue nō: debet enī illuc remitti: sicut in criminibꝰ dicit̄ cū in hoc parificent̄. in aut̄. vt oēs obe. iudi. in. ij. colū. §. hoc ꝯsiderātes. colł. v. In delictis enī hoc seruat̄. i aut̄. vt nul. iudi. §. si ꝟo q̄s ꝯprehēsoꝝ. ⁊. §. se. colł. ix. Quidā tñ dicūt illū esse cōueniēdū si ibi inueniat̄ vbi cōtraxit. per. l. heres. in ꝓn. Itē ⁊ vbi q̄s soluere ꝓmisit pōt cōueniri. s. de offi. deleg. p. et. g. ⁊. s. e. dilecti. qd̄ dicit littera ista rōne contractus intellige sm̄ q tradit̄ expresse. ꝭ. eo. tit. romana. §. cōtrahētes. ca. vl. in decre. Inno. iiij. ꝭ. de priuileg. c. volentes. et. c. vlti.

c Aut domicilij. Rōne domicilij sortit̄ q̄s forū: et ibi ꝯueniri pt̄ s. e. dilecti. et. ff. de iudi. heres absens. §. ꝓinde. Et pōt q̄s hr̄e domiciliū in luribꝰ locis †. s. e. ex pte. et. ff. ad muni. assūptio. §. viris prudentibꝰ. De hoc dictū est. s. de rescrip. dilectꝰ filius. B.

d Contra possessorē. Rōne possessiōis de q̄ q̄s ꝯuenit̄ sortit̄ q̄s forū. ⁊ corā illo iudice ꝯueniri debet in cuiꝰ iurisditione res est. s. e. sane. et. C. vbi in rē acti. l. fi. ⁊. s. eo. ex parte. B. etiā si res sit mobilis ar. C. vbi in rē acti. l. vlti. et. ff. de iudi. qd̄ legatur. §. si autē. Quidā tamē dicūt hoc habere locū: tantū in rebus imobilibus. B.

e Compelli potuit. Cū dñs papa sit iudex ordinariꝰ singuloꝝ nullū fore priuilegiū poterat allegare. ix. q. iij. cūcta. ⁊ Roma cōis patria est oīm. ff. ad munici. roma. ergo nullus declinare pōt forū eiꝰ. vnde ille cōpellit̄ ibi suis aduersarijs respōdere. nec ius reuocādi domū haberet: nisi ꝓ alia iusta cā et necessaria venisset: vt dicit lr̄a ista: puta si fuisset vocatꝰ a ꝓ̄ncipe ꝓ publica vtilitate: in aut̄. d̄ san. epis. §. si vero epi. col. ix. Uel clerici legati/aut epi tūc nō tenēt̄ respōdere: nisi tūc ibi cōtraxissent: vel si in delegatione deliq̄ssent: vel rē aliquā tūc emissēt respōdere tenebunt̄: alr̄s daret̄ eis occasio res alienas deferendi domū. ff. de iudi. nō alr̄as. ꝭ. rñ. et. §. j. et. l. seq. Itē qui causa dicēdi testimonij ibidē vocatꝰ est: vel q̄ iudicādi cā ibi accersiti sunt: vel q̄ causa exercēde appellatiōis illuc venerūt: vel cā reddēde tutele. iste ꝑsone i his casibꝰ habēt ius reuocādi domū si nō ibi cōtraxerūt vbi cōueniunt̄: ⁊ hoc totū dicit̄. ff. de iudi. l. ij. §. legatis. ⁊. §. se. Sed legati ‡ nō tenent̄ respōdere nisi de his tm̄ que tēpore legatiōis sue ꝯtraxerūt: vt ibi dicit̄. Itē si legati agant tūc tenent̄ se defendere si recōueniant̄: nisi agāt ꝓ iiuria sibi illata: vt ea. l. §. sed si agāt. si quis allegauerit talē cām nō cōpellit̄ respōdere vt hic patet: et hoc est expꝭssum. ꝭ. de dila. exposuit. vbi q̄ vocat̄ a ꝓ̄ncipe ꝓ vtilitate romane eccłie habet ius reuocādi domū.

Rub. De libelli oblatione. Supra visum est de foro cōpetēti/⁊ an ⁊ q̄ñ forꝰ possit declinari. Uerū q̄ rei ad iudicia vocati si nō declināt forū petūt sibi edi libellū vt sciāt q̄d et qualiter petat̄: et sup quo debeāt rñdere: iō cōpetenti ordine subijcit istā rubricā. De hac materia habet̄. ij. q. viij. ꝑ totū. lxxxj. di. v. maximianꝰ. Ab.

Ignarꝰ eps. Nō diuidit̄: q̄ pōit vnicā facti narrationē. Ab. Casus. Quidā fr̄es in cōcilio conq̄rebātur de quibusdā aduersarijs suis. Ignarus eps dixit: habetis vos libellū reclamationis vel postulatiōis vestre: fr̄es illi responderūt se nullū habere libellū. Ignarꝰ eps dixit: oportet vos habere reclamationē vestrā in serie libelli: ⁊ sinodo porrigere vt vobis possit canonice rñderi: ⁊ tūc fratres illi cōscripserunt/et sinodo porrexerūt. ¶ Nota q libellus semꝑ dādus est aduersario et sic libellꝰ videt̄ esse principiū ordinis iudiciarij: vt sine eo nullum sit iudicium.

¶ Glosa seq̄ns recitet̄ ꝑ modū summe q̄rēdo de vij. scꝫ quot sūt species libelloꝝ: q̄d sit libellus cui offerat̄/q̄liter/q̄ñ/q̄s sit eiꝰ effectꝰ/⁊ an sit de substātia ⁊c̄.

f Libellū reclamationis. No. q duplex ē libellus. Est aūt libellꝰ ꝯuētiōalis/seu postulationis qui dat̄ in ciuilibus q̄stionibꝰ. ꝭ. eo. c. vl. de quo hic itelligit̄. Et est libellus accusatiōis qui dat̄ in criminalibꝰ actionibꝰ. vt. ij. q. viij. libelloꝝ ⁊. ꝭ. de acti. ꝑ totū. et. ij. q. j. legū. Est ergo libellꝰ scriptura in q̄ cōtinet̄ res q̄ petit̄ et cā petēdi/⁊ nomē actoris et rei: ⁊ corā quo iudice vt. ꝭ. e. ꝑ totū. ⁊ sic patet q semꝑ offerēdus est libellꝰ iudici/⁊ ꝑ ipm reo vt ipse reꝰ possit deliberare. vt. iij. q. iij. offerat̄. ⁊ in scriptis debet dari vt hic patet. ⁊ in aut̄. offerat̄. et. ꝭ. de ꝓba. q̄m cōtra. ⁊ in principio litis ꝑ ꝑdictā aut̄. offeratur. No. tñ ar. cōtra. xj. q. j. si q̄s cū clerico. Sed illud obtinet in modicis ⁊ vilibus causis vbi scriptura nō requirit̄. Itē ꝯtra. ꝭ. de do. et cōtu. ꝑut. et illud intelligo q libellus antea datꝰ fuerat: ⁊ ꝑ talē libellū sic oblatū iudici/⁊ postea reo: actio annalis ꝑpetuat̄. C. q̄ñ libel. ꝓn. de lit. cōtest. fa. l. ij. ⁊ rem litigiosam facit subsecuta ꝑ executorē cōuentiōe. et. C. de litig. aut̄. litigiosa. ⁊ interrūpit ꝑscriptionē. C. de prescrip. xxx. vł. xl. an. sicut. Sed nunq̄d libelli oblatio est de substantia ordinis iudiciarij? Uidet̄ q sic. q̄ cōciliū istos fratres noluit audire nisi primo libellū scriberent. ⁊ optimū arg. ꝭ. de proba. q̄m cōtra. ⁊ per libellū apparet de modo agendi sm̄ quē sꝑ debet formari sententia. ꝭ. de symo. licet heli. ꝭ. de accu. q̄liter ⁊ quando. ⁊ per aut̄. predictā offerat̄. optime videt̄ ꝓbari vbi dicit. Litis autē cōtestatio cōtra hoc indultū habita ꝓ nihilo est. Et sic videt̄ q sicut de substātia sit ⁊ litis cōtestatio. ꝭ. de lit. cōtest. c. vnico. et. s. de elec. dudū. ij. Dicūt tñ q̄dā q nō est de substātia iudiciarij ordinis oblatio libelli: ⁊ sic pōt omitti tacite sicut ꝯsueuit dici de iuramento calūnie. Alij cōtra q nō valet q̄cq̄d factū est: ⁊ hoc per iura ꝑdicta nisi sit vilis cā vt dictū est qd̄ melius videt̄ iure canonico † ista enī principalia sunt libellꝰ qui est principiū et fundamentum cause. litis cōtestatio: ⁊ q sn̄ia feratur in scriptis. Que debeāt in libello ꝯprehendi habes his ꝟsibꝰ. Quis. q̄d. corā quo. quo iure petatur/⁊ a quo. Recte cōpositꝰ q̄sq; libellus habet. Uel sic ⁊ clariꝰ Conuenti nomē/⁊ nomē cōueniētis. Iudicis et nomē scribet: causamq; petendi. Et q̄scūq; petet res istas scribere debet.

Significantibus. Diuidit̄. Nā in prima ponit̄ appellātis narratio. In scd̄a appellatiōis commissio. Scd̄a ibi: quo circa. Ab. sic. Casus. Duo fratres. J. ⁊ R. corā iudicibꝰ delegatis a quodā. U. noīe tracti fuerūt in cām: oblatꝰ fuit eis libellus in q̄ petebat̄ ab eis quedā terra. ipsi cū plures terras haberēt: petierūt a iudicibꝰ vt terrā illā sup qua cōueniebant̄ facerēt designari: qd̄ ipsi facere denegarant: ꝓpter qd̄ ad sedē apostolicā appellarunt. Mādat papa quatenꝰ si est ita: quicq̄d factū est post appellationē debeat irritū reuocari. ¶ Nota q cū agit̄ rei vēdicatione: semꝑ designanda est res que petitur certo loco: ⁊ etiā finibus certis.

¶ Glosa sequēs duo facit. Primo tractat qualis declaratio libelli fiat in iudicijs singularibus/vniuersalibꝰ/⁊ gn̄alibus. Scd̄o an libellꝰ possit mutari. Jo. an. Panor. diuidit istā glo. in. v. ptes. In primo ponit practicā libellandi in actionibus singularibꝰ. Scd̄o in vniuersalibꝰ. Tertio in gn̄alibꝰ. Quarto querit an libellus possit mutari/corrigi: seu emēdari/vel aliquid de nouo accumulari. Quinto q̄rit an eo casu quo mutat̄ sint dande noue in duplici.

g Significantibus. Nota ad intelligētiā istius. c. et sequētis. et eorum que circa hanc materiā dicunt̄. Aut enī conuenitur quis actione reali puta rei vendicatione vt hic: ⁊ tūc exprimēda est res que petitur: ⁊ vtrū petat̄ tota/aut ꝑs. vt peto talē fundū. ff. de rei vēdi. si in rē. alr̄s enī reꝰ deliberare nō posset vt hic dicit: nec iudex sn̄iam ferre dꝫ sup incerto. ar. insti. de act. §. curare. et. xxxiij. di. habuisse. ⁊. xj. q. iij. graue. Itē duos proximos vicinos illiꝰ fundi ad

† Habet ei sacerdos domiciliū bñficij ⁊ patrimonij s. eo. postulasti. in hoc tñ casu regularit̄ spectat̄ domiciliū bñficij: regulariter dixi: q̄ si de primonio vel delicto ibi cōmisso q̄ratur tūc illd̄ domicilium patrimonij spectat̄: vt ibi: quid de vagabūdo? sol. locū hꝫ vbi te inuenero ⁊c̄. C. vbi de cri. agi opor. l. j. Jo. and.

‡ Hoc dicit aduersariꝰ: q̄ differētia est inter legatos et alios qui ex ꝓbabili cā vel necessaria veniunt ad sedē apo. q̄ alij preter legatos vt q̄ cā testimonij vel consilij veniunt tenent̄ ꝑcise rñdere de ꝯtractibus extra locū sue iurisditionis celebratis ⁊ añ legationem. Nā i eis solis q̄ in ciuitate sua vel intra suā ꝓuinciā contraxerūt h̄ priuilegiū habent. ff. de iudi. l. ij. §. item si extra ꝓuinciā legati vero nō possunt: sed et legatoꝝ ꝓuilegio gaudēt peregrini. ar. ꝭ. de peregri. c. vno. sm Inno. Jo. an.

† Idē hic Inno. et Host. Alr̄. Host. aut̄. de exhibē. ⁊ iuro. reis §. illd̄. colł. v. ꝑ quā dicit q nec expꝭsse/nec tacite remitti pōt. erāt enī q̄dā q̄ aduersarios simplices vocabant ad iudiciū. et eis negātibꝰ dicebāt litē ꝯtestatā qd̄ ibi reprobat ipsa tor. i. §. vrꝫ in spe. de libel. cōcep. statuēs q libellꝰ offerat̄ ⁊ q lit. ꝯtesta. hac oblatione omissa habeatur pro nlł'a. tñ Ui cē. ⁊ Phi. dicebāt q sm leges erat de substātia/sm canōes nō. inducebāt ca. si q̄s cū clerico. et decre. ꝓut q̄bꝰ rñsum est in glo. et hoc dicebā ꝑ autē. offerat̄. q̄ ē canonizata Jo. and.

Rei vēdicationē ꝑponēs an cām exprimere teneatur.

minꝰ designare dz.ff. de cēsi.fora cēsualis.qꝛ gñalitas parit obscuritatē.ff.de iure fis.Arg.ↄ.ff.de rei vē.ꝗ de tota.§.icerta.et.ff.cōmu.diuidū.ꝛ si nō oēs.§.si icertū.Sed ↄria ista spālia sunt circa defalcationē legatoꝝ.Et lʒ in casu isto debeat qs specificare rē et ipsam designare vt est dictū:cām tñ exprimere nō tenet in libello.cā enim expssa est eo ipso ꝙ ꝑponit rei vendicationē:cā eni non est alia nisi ipm dñium cū dicit rē ad se ptinere iure dñij vel q̄si ff.đ excep.rei iudi.si mater.§.eadē.et.§.j.et.ij.et meliꝰ in.l.et an eadē.§.actiones.Itē et hoc nota cū agit rei vēdicatione ꝙ si aliquis subijciat vnā cām in libello ꝛ succūbat: pōt adhuc eādē rē petere ex alia cā:non obstāte exceptiōe rei iudicate.ff.de excep.rei iudi.si mater.§.j.et.ij.et.l.et an eadē.et.C.de peti.here.hereditas.ff.ad exhibēdū de eo.§.sepius.et.ŝ.de iudi.examinata Idē est in possessorio.ĵ.de dona.inter dilectos.et hoc tutius est actori.Ar.cōtra.ff.de iureiur.duobꝰ.§.colonꝰ.vbi dicitur ꝙ qui ꝑponit vnā actionem non pōt aliā proponere pro eadē re.Sed illud est: quia ille actiones surgunt ex eadē causa.Si vero nullā cām expssit tunc totum ius suū in iudiciū deduxisse videt: vñ obstabit ei exceptio rei iudicate si absoluit reus:qꝛ actor nō ꝓbauit.ff.de excep.rei iudi.l.ꝛ an eadē.§.actiones.ꝛ.ĵ.de cā pos.cū ecclia. Itē si fuit absolutus reꝰ: qꝛ ipse nō possidebat:si postea icipiat possidere nō obstat exceptio iterū petēti.ff.de excep.rei iudi.si a te.j.rñ.ꝛ.l.si rem meā.et.ĵ.de excep.c.penul.

Agēs ꝑsonalit cām exprimere debet.

Si autē agatur ꝑsonali actiōe: vt si petas.x.dari tibi: cā petēdi expmēda est in libello,aliter eni nō tenet rñdere.ĵ.c.pxi.et.C.de edic.diui adri.tol.l.vlti.ꝛ.ĵ.de cēsi.ꝓuenit.qꝛ cā semp ꝑcedere dz ex q̄ aliqd debet.ff.qñ di.le.ce.hmōi legatum.Et si absoluitur reꝰ nō obstat exceptio si idē postea petat ex alia cā.ff.de excep.rei iudi.l.et an eadē.§.actiōes.et.ĵ.de cā pos.c.vlti.ꝛ idē est ↄtū ad hoc qđ in rei vēdicatiōe.assignata eni vna cā petēdi in libello siue actio sit personalis/siue realis/non obstat rei iudicate exceptio:si agat ex alia cā vt dicūt iura ꝑdicta.

Actionē vniuersalē proponēs qd exꝑmere dz. Actō gñalis qd ↄtinere dz.

In vlibus iudicijs non est necesse expmere siue designare singulas res:sed sufficit dicere/peto talē hereditatē: qꝛ sum heres.ff.de peti.here.l.iiij.et.l.si quo tpe.ff.si pars heredi.pe.l.j.§.vl.et sic pōt sñia ꝓferri cōdēno te vt restituas hereditatē q̄ fuit talis. Itē peto ecclesiā cū ptinentijs suis.ĵ.de resti.spo.cū ad sedē.et.ĵ.de ꝓba.licet.et.ĵ.de dona.iter dilectos. In gñalibꝰ vero iudicijs scʒ tutelis. neg.gest.ꝓ socio ꝛ cōsilibus sufficit expmere cām vel factū:sic/peto rationē de administratiōe quā gessisti. nec exigit expssio aliquarū rerū.C.de iudi.licet.

Libellus an possit mutari.

Itē no.ꝙ libellꝰ pōt mutari ꝛ emēdari/ꝛ corrigi sicut placet vsq̃ ad litis cōtestationē.ij.q.viij.libelloꝝ.et.C.de edē.l.iij.et post litis cōtestationem nō pōt mutare/nec aliqd addere:vel minuere.ff.de iudi.non pōt.et.ff.de excep.rei iu.egi.et.l.cū qrit.et sic noua interpellatione opus est vt dicit lex illa nō pōt.Et si mutauerit actionē vel addiderit:hr̄e dz nouas inducias ad deliberādū:nisi ex primo libello potuit esse instructꝰ:ꝛ hoc licet sine preiudicio aduersarij.vt scʒ ei teneatur ad interesse † totiēs variādo.ff.de iterrog.acti.de etate.§.vlti.ar.ff.de edē.vbi.§.is autē.ꝛ.ff.de iudi.eū quē temere.ꝑpter leuē ꝛ minimā additionē non dz hr̄e nouas inducias.ĵ.de dila.littere. Illud preterea scias ꝙ si reus sit iā cōuentꝰ edita sibi actione ꝑ iudicē vel executorem reo postulāte/necesse habet perficere litem actor.C.qñ et quādo iu.auc.q̄semel.si vero nō sit reus ꝑdicto mō cōuentus:licitū est ei desistere:qꝛ nemo inuitus agere cōpellit.C.vt nemo inui.agere.l.vna. Qđ aūt dictū ē ꝙ actio pōt mutari: hoc locū habet in his in qbꝰ vna non tollit per electionē alteriꝰ.Sed si vna tollit per electionē alteriꝰ tunc nō pōt mutari qđ obtinet in casibus.scʒ in sequē.cōcor.C.de fur.l.j.et.C.si ser.exte.se māda.emi.l.j.et.C.de codicil.l.vl.et.ff.de tribu.qđ in heredē.§.eligere.et.C.de pac.iteremp.l.cōmissorie.ff.de leg.ij.cū filius.§.varijs ‡ Et quod dixi ꝙ actio pōt mutari non intelligas ꝙ ab ea in totū recedi possit:sed necesse habet accusator cam cū noua actione vsq̃ ad finem perducere.C.quomodo et quādo iu.auc.qui semel.sic intelligunt doctores legum illā autenticam.

† Quid ei si aduocatū reus duxit de lōginquo: ꝛ cum dz rñdere mutatur libellus.ſm Uin.Jo.an.

‡ Et.ĵ.de postu.ca.vno.đ elec.vt qs duas li.vj.vbi de hoc.Jo.an.

eis libello:illi (cū plures terras haberēt) vt terra illa sup q̄ q̄stio ↄtebat ostenderet eisdē a iudicibꝰ postularūt:qđ cū ipi facē denegarēt:ad nr̄aʒ audiētiā ꝓuocarūt ¶ Quo circa mādamꝰ q̄tenꝰ si ē ita reuocato i statū debitū si q̇d pꝰ appellationē hmōi noueritis attentatū ꝛc̄. Greg.ix.archid.ciuitatis noue/et.M.cañ.culmeñ.

¶ Nō tenetur reus respōdere libello in actione ꝑsonali: si nō exprimit causa petendi. Ca.iij.

Dilecti filij fratres ecclie sancte marie de hispida: sua nobis petitiōe mōstrarūt:ꝙ cū prior et cōuentꝰ sancte marie ad carceres ipsos sup q̄dā pecunie sūma corā ꝑore sancte trinitatis veroñ.auctē aplica ↄuenissent:ex pte ipoꝝ fuit excipiendo ꝑpositū ꝙ cū dicti ꝑor et ↄuētꝰ nollēt expmere in porrecto libello ↄuētionali[a] q̄re[b] sibi dicta pecunia deberet sup h̄ mime rñdere tenebant: et qꝛ dictus iudex exceptionē hmōi admittere denegabat:nr̄am audiētiā appellauerūt.Ideoq̃ mandamꝰ quatenus si est ita reuocato i irritū ꝛc̄.

De mutuis petitiōibus.

Alex.iij.epo ꝛ ab.de spōg.

¶ Judex etiā delegatꝰ cōpellit actorē ad rñdēdū reo in cā reconuētiōis:ꝛ vtrāq̃ cām ordine successiuo simul audiet: et vna sñia terminabit.h.d. Ca.j.

Ex lr̄is:et.ĵ. Qm̄ rōnis ordo exigit vt plebanꝰ ꝛ clici martureñ.abbati ꝛ fr̄ibus martureñ.monasterij:de his q̄ aduersus eos ꝑponūt:debeāt in vr̄a pñtia rñdere[c] cū sibi ex ipsis corā vobis a se.apo.delegatis iusticiā postulant

Dilecti filij.Diuidit.vt.ŝ.c.pxi.Scđa ibi:ideoq̃.Abbas si. ¶ Casus. Prior et cōuentus sancte marie ad carceres petebāt quādā quātitatē pecunie a fratribꝰ sancte marie de hyspida corā priore sancte trinitatis veroñ.auctoritate aplica fratres sancte marie de hyspida petiuerūt a iudice vt cām faceret exprimi i libello ex quo dictā pecuniā soluere tenebātur: aliās rñdere nō tenebātur: et quia dictus iudex hanc exceptionem admittere denegabat:sedē ap. appellarunt. Unde mandat papa q̄tenꝰ si est ita reuocetur in statū pristinū quicq̇d post appel.hmōi fuerit attēptatuʒ. ¶ Nota ꝙ qui agit personali actiōe:semper tenetur cām exprimere in libello ex qua cōpetat sibi quod petat.Ber. *Diuisio.*

a ¶ Cōuētiōali. Quid sit libellus cōuentionalis dictum est.ŝ.eo.ca.j.

b ¶ Quare sibi.hic manifeste patet ꝙ in personali actione tenet quis exprimere causam petitionis.De hoc dictū est ŝ.ca.proxi.

¶ Rub. De mutuis petitiōibus. ¶ Supra titu.pxi.visum est de libelli oblatione. Sed qꝛ plerūq̃ libelli porrigūtur ab vtraq̃ pte et fiūt hincinde mutue petitiones/ꝛ dubitat de modo et practica procedendi: ideo cōpilator annectit hūc titulū. ¶ De hac materia habet.iij.q.viij.cuiꝰ in agendo.Ab. *Cōtinuatio.*

Ex litteris.Reus recōuenire pōt actorē etiā corā iudice delegato:q̄ simul audiet et finiet cām vtrāq̃. Primo iustificationē mādati ponit. Scđo ipsum mādatum subiūgit ibi:mandamus.Ab.si. *Sūmariū. Diuisio.*

¶ Casus. Plebanus ꝛ clerici marturē.corā epo vulterano/et abbate de spongia a sede apo.delegatis abbatē et cōuentū martureñ.monasterij traxerūt i cām super quibusdā questionibꝰ. abbas ꝛ cōuentus ꝑdicti corā eisdem iudicibus recōuenire volebant plebanū et clericos ꝑdictos super suis questionibꝰ quas contra eos habebāt:dubitauerunt iudices vtrū super his haberēt cognoscere cum de negocijs monachoꝝ nihil eis cōmissum fuisset expresse.pa.cōsultꝰ rñ.ꝙ ordo iuris exigit vt plebanus ꝛ clerici abbati et cōuentui ꝑdictis debeāt respōdere de iusticia corā eis:cū ipi petant ex ipis de suis q̄stionibꝰ sibi iusticiā exhiberi:mandās quatenꝰ actione plebani et clericorū proposita et respōsione facta cōpellant eosdē abbati et fratribus incōtinēti de suis q̄stionibus respondere.ꝛ vicissim rationes partiū audiētes cōcordia vl iudicio vtriusq̃ negocii debeant terminare. ¶ Nota qui petit iusticiam ab alio: tenetur eidē iusticiā reddere. Item reconuentio coram delegato pōt fieri. Item cōuentio et recōuētio simul procedere debēt. Item iudex primo ad concordiam si pōt intēdat. Itē iurisditio delegata extenditur ad res de quibus in rescripto nō fit mentio:altera parte inuita.Ber.

¶ Glo.se.facit tria. Primo ponit modū i recōuētiōe tenēdū. Scđo tractat an post litē ↄtestatā ꝑcedat recōuētio. Tertio arg.ex textu ꝙ frustra petit ꝛc̄.alle.viij.cōcor. demū all.v.ↄria.et vltimū soluit.

c ¶ Respondere. Nota qualiter debeat fieri recōuētio corā iudice delegato prout hic satis colligit. Proposita eni petitiōe actoris reꝰ actorē si vult recōuenire ante litis cōtestationē suā porrigat ei petitionē:ꝛ ita deliberatiōe sup vtraq̃ petitione hincinde habita/debet fieri cōtestatio litis sup petitiōe actoris pmo:ꝛ incōtinēti super petitiōe rei rñdere debet actor:ꝛ postmodū iudex vicissim audiat vtrāq̃ cām:ꝛ vna sñia terminare debet causas vt hoc totū ptʒ hic.ꝛ.ĵ.de or.cog.cū dilectꝰ.ꝛ si actor nollet reo rñdere iudex debet ei iusticiā denegare/nec audire ipm sup cā sua.vt.ĵ.đ iura.calū.imperatorū.et.c.vlti.§.pena.et.ff.de ꝓcur.mutꝰ.§.pena.et.C.de ↄpē.neq̃ scriptura.ꝛ.ff.de var.et extraor.cog.l.j.§.vlti.in fi.ꝛ si iudex h̄ negligeret ꝛ ꝑcederet in ꝑposita q̄stiōe nō tenet factū eiꝰ:vel ē potius appellandū ab ipso.ff.q̄ sen.si.ap.re.l.j.§.vlti.in fi. Si vero reꝰ differat suā petitionē porrigere post litis ↄtestationē nō videt ꝙ sit audiēdus.C.de sen.et interlo.om.iu.auc̄.et cōsequēter.vbi dicit ꝛ cōsequēter ego pulsatꝰ ab aliquo si vicissim ipm lite pulsare velim/stati q̄dē hoc nō lʒ nisi apđ eūdē iudicē.Et sic videt ꝙ stati debeat ipm recōuenire:ꝛ idē videt expssum in autēticoꝝ corpore de executoribꝰ.§.sācimꝰ.col.vij.vbi dicit si reꝰ vult recōuenire actorē mox

ab initio† apud eūdē iudicē recōueniat ipsum:sed nō apud alium nisi lite finita‡ poterit illū cōuenire. Et qdam dñi legū intelligūt istud statim vsq3 ad sniam. quidā tñ vsq3 ad aperturā testiū. Hodie ista diuersitas determinat p decre. Inno. iiij. in ɔcilio lugduneñ. de rescp. dispēdia. §. reus qq3. lib. vj. vbi dicit expsse q re9 pōt acto rē suū reconuenire corā eodē iudice durāte iudicio :et si tūc coram alio ipm traheret processus nullus esset: et in expensis condēnabit:et q dicit durante iudicio itelligo quousq3 renūciatū est et cōclusum in cā: qr tūc tm̄ dicit iudiciū dū negociū discutit. j. de v bo. sig. forus. ar. ad hoc. C. de cōpē. l. vlti. Itē est ar. ex hoc loco q frustra petit debitū qui quod debet non impendit. iij. q. viij. cuius in agendo. et. xxij. q. vj. nil iniqui9. xcv. di. esto subiect9. et. j. de iureiur. ɔuenit. ij. et. j. de vsur. qr frustra. et eadē lege ɔuenit qs q̄ ius sibi tribui postulat. C. de rei vendi. ratas. et in aute. de san. epis. §. reuerēdissimi. col. ix.† et. j. de ap. an sit. Ar. ꝯ. xxiij. q. v nos vos. et. xvj. q. vij. si quis deinceps. et. xxiij. di. in noīe dñi. circa fi. et. j. de here. excōicam9. §. credentes. et. C. de ɔpē. l. vl.‡ Sed istud vltimū est speciale in deposito.

† Exponit .i. in. i. post initium.

‡ Ad hoc facit ordo istorum titulorū: qr post libelli oblatione/et añ litē cōtestatā ponit rubrica de recōuētione sm Hosti. Jo. and.

† Conueniens pro ecclesia recōuenit pro illa. Jo. an.

‡ Precedētia etiā sūt spālia i scismaticis itrusis et excōicatis: q nō conueniunt et cōueniri possūt. s. de iudi. intelleximus. Jo. an.

a ¶ Actione. i. petitiōe: qr sm canones nemo tenet ꝑponere actionem. de hoc dictum est. s. de iudi. dilecti.

b ¶ Rñsione facta. hic patet qualiter litis contestatio fiat de qua dicet. j. ti. pxi. B.

c ¶ Incōtinēti. Istud icōtinēti itelligēdū est nullo actu medio interposito. et est simile illi mox qd habes. s. de elec. qr ꝑpter. ibi habes multas interptationes de hmōi dictionib9: istud incontinenti intellige durāte iudicio: vt dicit in prima notula. in fi.

¶ Glo. se. docet duo: sc3 qd si mutue petitiōes sūt possessorie/vl vna possessoria et altera petitoria. scdo q virt9 recōuētionis est et c.

d ¶ Sup suis qstiōib9. Idē est ac si actor ageret possessorio/et re9 vellet recōuenire actorē sup alia spoliatiōe: sec9 si actor ageret possessorio/et reus vellet cōuenire eū petitorio: qr qstio spoliatiōis priuilegiata est vt pmo expediat. j. de or. cog. sup spoliatiōe. Sed si prima sit petitoria re9 sup spoliatiōe bñ pōt recōuenire actorē i modū actionis. j. de or. cog. cū dilect9. Sic nota q p recōuētionē fit iudex q als iurisditionē nō h3 in re ɔueniēte qtū ad illā cām recōuētiōis siue sit ordinari9/siue delegat9: cū cā recōuētionis delegato nō est cōmissa vt hic habes. et. s. de of. dele. prudentiā. in fi. et iudex laicus ordinari9 h3 iurisditionē p recōuentionē: puta cū clericus cōuenit laicū corā laico iudice/tūc cleric9 tenet rñdere laico corā eodē iudice: nisi sit cā q corā iudice eccl'iastico sit tractāda. de quib9 dictū est. s. de fo. ɔpe. ex tenore. et. c. pcedēti. neq3 in criminib9 locū habet recōuentio. de hoc dixi. s. de iudi. at si clerici.

e ¶ Cōcordia. Est hic ar. q iudex primo si pōt debet partes reducere ad cōcordiā. ar. ad idē. v. q. ij. si primates. vbi de hoc. et. xxiij. q. iiij. si quis membrorum. Et est si. ff. de vsufruc. equissimū. † et. j. de symo. querelā. et. s. de transac. c. vl. vbi de hoc. B.

† Nō enim ad arma et rixā procedere patiat ptor quos pōt sua iurisditione cōpescere. Jo. and.

Prudentiā. Actor q impetrat rescriptū appellatiōe remota: in cā recōuentionis appellatione remota rñdere tenet. Cōis diuisio. Scda ibi: nos vero. Ab. si. ¶ Casus. Quidā impetrauit litteras cōtra aduersariū suū. ap. re. reus recōuenit actorē corā eodē iudice. actor appellat sup recōuētiōe. qrit an tali appellatiōi sit deferendū. Cōsult9 pa. rñ. q cū actoris et rei eadē sit ɔditio: et in vno et eodē iure circa appellationē censeri debet vterq3 sicut actor vult q iusticia sibi fiat. ap. re. eodē modo debet recōuenienti rñdere de sua iusticia. ¶ Nota q actor et reus eodē iure censet et eadē est cōditio vtriusq3. Item eodē modo quo quis vult sibi iusticiam fieri sub eadē forma alij respondere tenetur. Ber.

f ¶ Eadē sit cōdictio. Qr i iudicijs nō d3 esse psōarum acceptio. s. de iudi. nouit. et. iiij. q. iiij. c. ij. et nō d3 actori licere qd reo nō pmittitur. ff. de reg. iur. nō d3. et ita si remota est appellatio q ad agētē et reo

exhiberi. ¶ Mandam9 quaten9 a actiōe[a] plebani et clericorum ꝑpo b sita/et rñsione facta[b]: monitione pmissa cōpellat eosdē: mēoratis c abbati et frib9 icōtinēti[c] corā vo d bis sup[d] suis qstionib9 rñdere: et vicissim postmodū rōnes ptium e audientes/cōcordia[e] vel iudicio vtriusq3 negociū terminetis.

Celesti. iij. rothoma. decano.

¶ Quod9 pcedēdi dat9 p rescriptū in cā ɔuētiōis itelligit repetitus in cā recōuentionis. Ca. ij.

Prudentiā: et. j. Sane ɔsuluisti nos: vtrum cū cā appellatiōe remota ɔmittit: et re9 corā eodē iudice actorē recōuenerit: et actor sup recōuētione appellatiōis obstaculū iterponit: an sit hmōi appellationi deferēdū? ¶ Nos vo ita sentim9 q cū f actoris et rei eadē sit ɔdictio[f]: et vno eodēq3 iure circa appellationis remediū debeat vterq3 cēseri sicut ɔsiderat actor: vt sibi iuxta mādatoris rescriptū iusticia fiat g appellatiōe remota: eodē mō[g] recōuenienti d3 i sua iusticia rñdere

De litis cōtestatione

dē mō q ad recōuenietē: qr eodē iure qd qs in alterum statuit ipo d3 vti. ff. q qsq3 iur. in alterū. l. j. ij. et. iij. et. s. de consti. cū oēs. Et hodie nō vr hre locū qd dr de appellatiōe: qr ipso iure remota est appellatio in qualibet qstione. j. de ap. vt debitus. et. c. pastoralis. in prin.

¶ Glo. se. pro ar. scdo fortificat et soluit. ij. q. vltio sigt ꝯriū et soluit.

Gre. ix. abbati scti iohānis i vineis.

¶ Nō p positiones et rñsiones: s3 p petitionē i iure propositā/et rñsionē secutā fit litis ɔtestatio: q omissa null9 est pcessus. Caplm. j.

Olim iter epm† nouieñ. ex parte vna. et caplm ecclesie scti qntini ex altera: sup quibusdā iniurijs et excōicationu3 sētētijs: et qbusdā alijs articulis orta fuit materia qstiōis: et. j. Judices factis qbusdā positionib9 et rñsionib9 ad easdē: audit etiā q ptes voluerūt ꝑponē corā eis cām eādē ad examē aplicū remiserūt. ¶ Procuratorib9 igit ptiū ꝑpter hoc in nra pñtia cōstitut qbuis positiōes et rñsiones[h] hinc inde sup plurib9 articulis facte fuerit corā iudicib9 memoratis: qr tñ litis cōtestationē nō iuenimus esse factā: cū nō† p positiones/et rñsiones ad eas: sed p petitionē in iure ꝑpositā: et rñsionem secutā cōtestatio litis fiat: pcessum ipsorū de fratrū nrorū cōsilio: irritū duxim9 nūciandū.

g ¶ Eodē mō. i. sm eādē formā q procedit iudex in pncipali et in recōuentiōe. et parē ptātē habet iudex quo ad oīa in vtraq3 qstiōe. Et sic ē ar. q iudex eādē h3 auctoritatē in ꝓrogata iurisditiōe sicut et in delegata. de hoc dictū est. s. eo. de off. dele. P. et. G. Remotio enī appellationis repetita itelligit i recōuētione. sic. e. xxxij. q. vij. apl's. sicut cum aliquid relinquit ab herede itelligit repetitū et a substituto. C. ad trebel. l. non iustā. et. ff. de leg. ij. debitor. §. j. et. ff. de v bo. obli. titia. §. j. Sed pone q actor super vna re tm̄ lras ipetrauit: nūquid reus pōt illū conuenire sup pluribus? Videt q non. ar. ff. de iurisdi. om. iu. si idē. §. qd et si. et ar. hui9 lre. S3 ꝯ credo. ar. s. c. pxi. ibi suis qstionibus. Itē retenta hac eadē positiōe reus recōuenit actorē sup pluribus vel super vno tm̄: et sic actor efficit. Nunquid actor qsi reus recōuenięs pōt agere ɔtra reū sup alia re q in lris expressa nō fuit. ar. ff. de excep. l. ij. §. illud? Nō credo q hoc possit: qr recōuentio non intelligit nisi qtum ad illū q pmo cōuenit. Item ar. ꝯ C. de legi. qd fauore nō est ɔtra: qr illud itelligit cū pnceps suo motu in fauorē aliqd ius cōcedit puta minoribus vel ecclesijs. Qd dicit hic intelligit qñ aliquis impetrauit illud ius: et papa ad instātiā† petentis illud concessit: vnde ipse debet vti eodē. ff. qd quisq3 iuris. l. j. et. s. de consti. cum omnes. Sed hodie vt dixi ius cōmune est qtum ad omnes. j. de appel. c. vt debitus.

† al. cū iter epm.

† al. nec.

† Dixerunt Can. et Vi. q romana ecclesia tales lras cōcedit: etiā sine petētis instantia clausulam apponendo et dixi in tex. in glo. videt. et sm id intellige hoc de istātia quo ad rescptū: nō q ad clausulā. Jo. an.

¶ Rub. De litis ɔtestatiōe. ¶ Qr post libelli oblationē et mutuā petitionē seq d3 litis ɔtestatio: iō subijcit istam. ¶ De hac materia habet. iij. q. iij. offerat. et repetitur in. vj. Ab. si.

Olim inter epm. Primo ponit pcessum iudicū/et ipsorum relationē. Scdo ipm pcessum decernit irritū et dicit quare. Scda ibi: procuratoribus. Abb. si. ¶ Casus. Inter epm nouiē. ex pte vna/et capitulum ecclesie sancti quintini ex altera: vertebat questio super quibusdā iniurijs: sētentijs excōicationū et quibusdā alijs articulis: sup quib9 cā commissa fuit quibusdā iudicib9. iudices factis solūmodo quibusdam positionib9 et respōsionib9 ad easdē: et auditis q ptes ꝑponere voluerūt: cām remiserunt ad aplicā se. pcuratorib9 vtriusq3 in pñtia pa. ɔstitutis/et examinato pcessu iudicū dñs pa. qr nō inuenit lit. cōtest. factā fuisse: pcessum ipsorum iudicū irritū nūciauit: qr l3 positiones/et rñsiones hincinde facte fuissent sup articulis pdictis. super hoc tñ nō fuit ɔtestatio litis facta: sed p petitionē in iure ꝑpositā/et rñsionē secutā fit cōtestatio litis. ¶ Nota q vbi contestatio litis omissa fuit: nullus est pcessus. Itē cōtestatio fit p petitionē appositā/et responsionē secutam: et hoc in scriptis debet apparere. Ber.

¶ Glosa seq. opponit et duas solutiones dat. Vnā in pricipio. Aliā circa finē glo. In medio dicens quid sit ɔtestatio: et quomodo fiat et q protestatio proponentis vel respondēdis impedit cōtestationē. Vltimo ponit questionem.

h ¶ Responsiones. Sic. s. de elec. dudū. ij. Sed videt q istud sufficeret: qr positiones super ipso facto satis fiunt. vnde satis intelligitur litis contestatio fieri p positiones et responsiones: sed nō est verū: quia lis contestatio est exordiū litis siue principiū cause appellat. s. de off. dele. sup qstionū. §. j. et. ij. Et res deducta in iudicium nō videtur per simplicē petitionē vel per editionē actionis. C. eo. titu. l. vna. et vbi principiū deest nihil supedificari pōt. j. q. j. cū paulus. et. j. de psby. nō bapti. veniēs. et cuiusq3 rei principiū potissima pars est. ff. de ori. iur. l. j. et licet contestatio litis sit principiū/tamē

necesse est libellū ꝓcedere vel porrigere sup quo litis ꝯtestatio fiat: vt dictū est.s̄.de libel.obla.c.j. Est aūt litis ꝯtestatio negocij ꝑnci palis hincinde apud iudicē facta narratio/ꝛ subsecuta rn̄sio vt h: siue negādo/siue ꝯfitēdo.de hoc no.s̄.de elec.dudū.qđ est ita intel ligendū vt fiat aio ꝓcedendi in cā:ꝛ ea intētione directe ex ꝓposi to. Unde si aliqs ꝓpo nat factū corā iudice nō ea mēte vt litē conteste tur vel rn̄deat saluo iu re suo: et sine ꝑiudicio: nō erit ꝓpterea litis cō testatio facta cū hoc fi at nō ad iudicis interro gationē sȝ motu ꝓprio. Litis ꝯtestatio fieri dȝ interrogāte iudice acto re ꝓponēte suā actionē et reo rn̄dēte ad interro gationē iudicis vt mos est fieri.ar.C.e.l. vna.in fi.j.de do. ꝛ cōtu.prout. sic pȝ ꝙ nō erit facta li tis ꝯtestatio cū factū ꝓ ponit cū ꝓtestatiōe ꝛ si ne ꝑiudicio.ar.op.ff.qui bus mo.pig. vl' hyp.sol. si debitor.§.si in vēditi one. † Et ar.s̄.de ele.cu mana. vbi dicit de ꝓte statiōe. vbi ergo litis cō testatio non ꝑcedit/nil valet qđ agit:vt hic.ꝛ.j. ti.pxi.p totū. Et pōt rō assignari q̄re p positio nes ꝛ respōsiōes ad eas nō fit litis contestatio: qui eni ponit aliqđ di ctū vel factū nihil petit ab aduersario:nec ēt oñdit se p h̄ velle agere:ꝛ ita non posset p hoc fieri snīa ꝯdēnationis vel absolutiōis cū nil petitū sit p positionē: sȝ oñdit aliqd esse factū vel dictū seu ꝓmissū:ꝛ snīa semp ferēda ē ſm modū agēdi.j.de accu.q̄liter ꝛ qñ.ad fi.et.j. de symo.lȝ hely. et cōdēnatio nō ē faciēda nisi ad h̄ sit actū.j.de ordi.cog.cū dilectus. ad fi. ‡ Et h̄ ēt ꝓbat qꝛ īterrogatiōes ꝛ rn̄siones aliqñ fiūt añ litis ꝯtestationē.ff.de īterrog.act.q̄si p totū.de qb⁹ qđ ē notat.j.de iura. calū.l.pe.in glo.q̄ incipit oīa q̄.ꝛ p illas īterrogationes ꝛ rn̄siones nulla fieret cōdēnatio:vel absolutio nisi fieret postea litis contesta tio sup petitiōe actoris: ꝛ ita pȝ ꝙ ibi fiūt tm̄ positiones ꝛ rn̄siones nulla petitione ꝑmissa:vel nulla litis ꝯtestatiōe facta nullus est ꝓ cessus.vt.s̄.de elec.dudū.et hic. Sed quid si petitio oblata fuit ꝛ in actis redacta:sed cōtestatio litis nō fuit facta:sed positiones et re sponsiones facte fuerunt? Idem credo scȝ ꝙ processus non valeat: quia litis contestatio nō est facta. Ber.

† Si creditor cōsensit alienationi pignoris quam fecit debitor libe ratu ȝ est pi gn⁹ nisi fue rit ꝓtestat⁹ ꝙ saluū esſȝ ius pignorꝭ Jo. and.

‡ Hec vera nisi agatur corā papa. tūc eni sine petitiōe por recta narra tio actoris et rn̄sio rei litis cōtesta tionē facit ar.j.de isti. cū venisset. vt pn̄tia ei⁹ suppleat oēm solēni tatem.ar. C.de testa. oim.et.s̄.đ transac.c.j. ſm Inno.ꝛ hoc tȝ cu ria maxie qñ agit de electiōibus vel ꝓuisio nib⁹ ecclia rū ſm Hos. in qb⁹ etiā hodie ꝓce di pōt sine lit. cōtest.p clem. de iu di.dispēdio sain. de ver bo.sig. sepe Jo. and.

Ut lite nō cōtestata nō ꝓcedat ad testiū receptionē: vel ad sententiam diffinitiuam.

Innocētius.iij.abbati scti pro culi.et.L.canonico bononiensi.

Si agat de adulꝰio ad separa tionē thori:et añ litis ꝯtestatio nē re⁹ est ꝯtumax:pōt excōicari: sed testes recipi non possunt:nec causa diffiniri. Capl'm.j.

Ad hec deus: ꝛ.j. ¶ Cū cā q̄ inter R.ꝛ.B. vxorem eius ꝯtit aucte aplica vobis cō missa fuisset: tā dem ꝓcurator eiusdē. R. libello vxorꝭ quo virū ad sepationē tho ri:ꝛ vt dotē reciperet[a] de adulte rio accusabat:noluit respōdere[b] donec aduocat⁹[c] ei⁹ veniret idu cias postulādo:qui cū hmōi idu cias sepe petēdo: vobis illudere videret: tādē ad pn̄tiā vr̄am ac cedens: dixit se respōdere para tū: sed die statuto cū crederet re sponsurus libello:restitutionem vxoris ꝑmo fieri postulauit: ne sec⁹ fieret appellādo. Uerū qꝛ di cebat mulier se virum hr̄e suspe ctū[d]:et idē ꝓcurator nec de mu lieris ipunitate cauere:nec vr̄o se curasset postmodū ꝯspectui ꝑ sentare:vos testes mulieris reci pere studuistis:ꝛ.j. ¶ Cōsultatio ni vr̄e taliter rn̄dem⁹: ꝙ lȝ ordo iudiciari⁹ in alijs controuersijs sit ꝑuand⁹:ꝛ ī mr̄imonialib⁹ cau sis non vsqȝquaqȝ ꝑuetur[e]: qꝛ tñ in pn̄ti negocio nō est actum de federe mr̄imonij:sed de crimine adulterij: p qđ ad separationem cōiugij[f] nō ad ꝯiūctionē itēdit: qꝛ lite nō ꝯtestata testes fuerāt re cepti:ꝛ attestatiōes etiā publica te:siue deferēdū:siue nō deferen dū appellationi fuisset: nō est ad diffinitiuā sniam ꝓcedendū.

Rub. Ut lite nō ꝯtestata. Supra visū ē de litis ꝯtestatiōe q̄ liter fiat. Uerū qꝛ plerūqȝ lite nō ꝯtestata petunt testes recipi: vel de facto recipiunt:ꝛ dubitat qđ iuris:iō subijcit istā rubricā. † Et nō ex rubro negatiue posito ꝙ regulariter lite nō ꝯtestata nō debēt testes recipi:nec ad diffinitiuā sententiā procedi. Ab.si.

Ad hec. In ꝑma ponitur delegatoꝝ ꝯsultatio. In scđa diffinitio seu rn̄sio ibi:cōsultatiōi. Ab. Casus. Que dā cā mr̄imonialis ꝯtebat inter. R.ꝛ.B. vxorē eius.cā cōmissa fuit abbati scti ꝓculi ꝛ eius coniudici corā qui bus dicta. B.accusabat virū suū de adulterio ad thori sepationē:ꝛ vt dotē suā recipet ab eodē.oblato libello ꝓcurator viri noluit rn̄ dere ꝑtextu aduocati quē nō habebat iducias postulādo.tādē di xit se patū rn̄dere libello. Sed die statuta dū credebat ꝙ rn̄deret li bello petijt restōnē vxoris ꝑmo faciendā marito.ꝛ ne sec⁹ fieret/ap pellauit.mulier dicebat se virū habere suspectū:sȝ ꝓcurator noluit cauere de ipunitate ꝑsone nec viri:postea voluit cōparere.iudices nō obstāte appellatiōe illi⁹:testes mlꝛieris receperūt. attestatiōib⁹ publicatis dubitabat de ferēda snīa.qdā dicebāt deferēdū esse ap pellationi/alij deferendū nō esse.cōsult⁹ pa.qđ iuris esset. Rn̄.ꝙ lȝ ordo iudiciari⁹ ī alijs cōtrouersijs sit ꝑuād⁹:in mr̄imonialib⁹ cau sis nō vsqȝquaqȝ. Sed qꝛ in pn̄ti negocio nō est actū de federe ma trimonij:sed de criē adulterij ad thori sepationē testes lit.nō ꝯtest. recipi nō debuerūt.vñ siue deferendū siue nō deferēdū appellatio ni fuisset:nō est ad diffinitiuā sniam ꝓcedēdū. tñ ꝑfat⁹.R. si cōtu max fuit potuit excōicari/vel ꝓpter ꝯtumaciā ꝓcuratoris si sciēs nō purgauerit cādē. ¶ Nota ꝙ in cā criminali cū ciuiliter agit pōt īteruēire ꝓcurator. Itē ar.ꝙ ꝑtextu aduocati dāde sūt iducie. Itē in cā criminali cū agit de federe mr̄imonij:ordo iudiciarius p oīa nō seruat. Itē lite nō ꝯtest.nō sunt testes recipiēdi:nec snīa diffini tiua ferēda. Itē ꝓpter ꝯtumaciā ꝓcuratoris nō est dn̄s puniēdus sed cū sciuerit ꝛ nō purgauerit pōt excōicari.

† Cōgruit rubrice de intur.olim. vbi papa re ceptionem testium fa ctā lite non cōtestata re uocauit in irritū de sē tetia habes s̄.de elect.

a ¶ Recipet. Et ēt donationē ꝓpter nuptias:nā sicut ꝓpter adul teriū vxoris vir lucrat dotē:ita mulier ꝓpter adulteriū viri lucrat donationē ꝓpter nuptias. C.de re pub.ꝯsensu.§.si ꝟo.qꝛ vir et mu lier nō ad iparia iudicant.xxxij.q.j.si quis vxorē.si tñ filij extent ex eoꝝ matrimonio: tūc dos/siue donatio spectat ad filios.in aut. vt li. matri et auie.§.si de adulterio.col.viij.

dudū.ij.ꝟ. lȝ aūt. Itē fallit in ca su decre.eū qui de eo q̄ mit. in pos. li.vj. Jo.an.

b ¶ Noluit rn̄dere. Lȝ agat h̄ de crimine:qꝛ tñ nō agit crimīalit ꝑt int uenire ꝓcurator ꝛ rn̄de re et agere.s̄.đ ꝓcu.tue. ¶ Glo.se. dicit quō ī ꝑn cipio cāe/ꝛ in medio ex cā:et si dolose non petit dant inducie ꝓ aduoca to habēdo:non tñ nocet sentētie si aduocat⁹ ab fuit. fallit in fisco.

c ¶ Aduocat⁹. Si ali qs vocat ad iudiciū et dicat se nō hr̄e aduoca tū dāde sunt sibi iducie ad q̄rēdū aduocatū.ff. ex qb⁹ cau. ma.l. ab ho stib⁹.§.sed qđ simplicit et.l.ait ꝑtor.§.vlt. et ar. ad idē. C.de iudi.prope randū.§.penul.ff.de po stu.l.j.§.ait ꝑtor.ꝛ ex cā etiā medio tpe dāde sūt iducie ꝓpter † absentiā aduocati si iusta de cau sa cēt īpedit⁹:cū nimis esset difficile ꝛ graue ali um q̄rere aduocatū qui merita cāe non nouit.et sic eodē modo ꝓ alio in ducias obtineret vt īstrueret:sed si maliciose petant nō sunt dāde ar.j.de do.ꝛ ꝯtu.put.post sniam nō hȝ locū si diceret/nō habui ad uocatū tpe snīe. C.de postu.velamēto.ꝛ iō ꝓpter hoc nō retractabi tur snīa:est tñ spāle in cā fisci vt nō valeat snīa lata cōtra fiscum ad uocato ei⁹ absente.ff. de iur.fis.si fiscus. C.de aduoca.fisci.l.vlti. ¶ Glo.se.ponit quinqȝ casus quibus non fit restitutio.

† Maxime qñ ex hoc nō multum leditur ad uersari⁹ ſm Innocen. ꝛ Hostien.et maxie si ps id ꝑuidere non potuit. et vide in spec.de di la.§.j.ꝟsi.ꝑ paratorie.ī fi. Jo an.

d ¶ Suspectū. Hic est vn⁹ cas⁹ vbi spoliato viro vxor nō restituit scȝ cū timet de seuicia viri ‡ .j.de resti.spo.ex transmissa.ꝛ ca.lr̄as. in fi.ꝛ.xxxij.q.j.de bn̄dicto. Itē si icōtinēti ꝓbet ipedimētū saltē ī gdu idispensabili in q̄ casu nō dȝ fieri restitutio.j.de resti.spo.lr̄as. Itē si publice fornicat.j.de diuor.significasti. Itē si virgo fuerit ꝛ timeat corrūpi.j.de spō.cū locū.ꝛ ar.j.de resti. spol'.ex trāsmissa.et ca.ex pte. Item ꝛ si non vult habitare cū viro sine cōtumelia crea toris denegat ei restitutio q̄uis iniuste fuerit spoliata.j.de diuor. gaudem⁹.§.qui aūt.al's viro faciēda est restitutio ante ꝑncipalis cause igressū.j.de resti.spo.ex ꝯq̄stione.ꝑstita ꝑmo sufficiēti et ido nea cautione de ipunitate ꝑsone.j.de resti.spo. ex trāsmissa.ꝛ ca.lit teras.ꝛ.xxxij.q.j. de benedicto.nisi tanta esset viri austeritas ꝙ nō auderet se viro cōmittere:tūc nullo mō dȝ restitui:vt in ca.lr̄as.ī fi. etiā si vellet satisdare. Uñ ꝟsus. Si nō ꝯtinuit:si mox ꝓbat īpedi mentū. Sitqȝ vir auster⁹:moysi si lege relict⁹. Si ꝟgo fuerit:et cor rūpi timeat. Si vir possideat:iiuste vel violenter. Casib⁹ bis septē dn̄s nō restituet. Uel sic ꝛ breui⁹. Blassemo. dn̄i seuo.mecho mani feste. Stirpe parente sato:neqȝ virgo redditur vxor.

‡ Nā et do min⁹ nimis seuerus in suū cogit eū vendere ff.de his q sui vel alie. iur.l.ij.ſm Jo.et not. xxv. dist.§. nūc aūt.ad fi. Jo.an.

e ¶ Seruet. Nota ꝙ plura sunt spālia in causis matrimōialib⁹:qꝛ vbi agit de federe mr̄imoniali pōt agi ꝯ cōtumacē lite nō ꝯtestata ad diffinitiuā sniam.j.co.qm̄.§.porro. Itē qꝛ minor pōt esse in cau sa etiā p procuratorē.j.de resti.spo.ex parte. Itē cōfessio cōtra ma trimoniū nō ꝑiudicat .j.đ eo q̄ cog.ꝯsang.vxo.sue.sup eo. Itē quia pater ꝛ mater possunt testificari tā in ꝯiūgēdo q̄ in disiūgendo ma trimonio.j.q̄ mr̄i.accu.pos.videt. † Itē qꝛ snīa lata ꝯtra matrimo niū ad separationē eoꝝ qui iā coniūcti erāt nō trāsit in rē iudicatā .j.de sen.et re iudi.lator.et ca.cōsanguinei. Itē nec transactio siue cōpositio pōt in matrimonio interuenire.s̄.de transac.ca.vl. Item nec arbitriū.s̄.de resti.in integ.cā.in fi. Item nec pena locū habet. ff.de ꝟbo.obli.ticia.et. C.de spon.l.vl.ꝛ.j.de spon.gēma. Itē licet ī alijs causis possit remitti iuramentū testib⁹.vt.j.de testi.c.tuis.nō tamē in cā matrimoniali.vnde ꝟsus. Cōiugij iura sunt hic specia lia plura. Nō cōtestata ꝙ stat sentētia lata. Procuratores tali dāt lite minores. Hec nō cassat homo ꝯtra si fateat. Et nō iurati testes sunt hic reprobati. Hic si procedit concordia q̄qȝ recedit. Hic non trāsigit:non arbitriūqȝ subit. Nō ꝯfirmat snīa si qua ferat. Hinc spāle tene:cessat stipulatio pene. Itē breui⁹. Nō cōtestata fert snīa lite. Et mādat pubes:non fit snīa perpes. Arbitriū/pena/pactum/ transactio cessat. Et non iurati testes/cōfessio contra.

Mr̄imo nialis cā multa hȝ specialia.

† Q đ dic vt.j.de testi. super eo.ij. Jo.and.

f ¶ Cōiugij. Uerbū istđ ꝯiugij iproprie ponit:qꝛ ꝓpter adulteriū

ip̄m ꝯiugiũ nõ dissoluit: imo manẽt ꝯiuges ẽt separati. xxxij. q. vij. c. j. et. ij. Et iõ expõe ꝯiugij. i. cõiugiũ: q̃ ꝓpter adulteriũ separant ad inuicẽ quo ad mutuã ſuitutẽ tñ vinculo m̄rimonij nihilomin⁹ ꝑdurãte: et hoc patet qꝛ lꝫ sic absoluat ille q̃ nõ peccauit a seruitute alteri⁹ q̃ adulteriũ ꝯmisit: ꝯ̃bere tñ non põt. xxxiij. q. j. dixit dñs: et si contraheret cõpellere tur redire ad primã. ·j· ḋ diuoꝛ. ex litteris.

¶ Glo. seq. reci. circa materiã opinionẽ ãtiquoꝝ.

a ¶ Ad diffinitiuã sententiã. Hic pꝫ q̧ i ciuilib⁹ cãis nũq̃ est ferẽda snĩa lite nõ ꝯtestata. ar. ·j· de do. ⁊ contu. ꝑut. et C. q̃ũ et q̃ñ iu. l. consentaneũ. in fi. et ·j· e. ti. ꝑ totũ. ⁊ in auc. de exhi. reis ·§· si vero. col. v. siue i criminali ciuiliter mota: vt hic. Hu. ꝯ̃dicit q̧ testes pñt recipi / ⁊ snĩa ferri: ⁊ i criminali: dũmõ de cã liq̃at vel liq̃re possit: siue cã sit criminalis siue ciuilis. De hac tñ materia tradit. iij. q. ix. i summa ·j· de do. ⁊ ꝯtu. ꝟitat. Et nõ q̧ dñs papa ꝑ totũ titu. istũ fuit in opi. Jo. q̃ dixit q̧ lite nõ ꝯtestata nõ sũt recipiẽdi testes. Mar. ꝯ̃ cum Hu. ⁊ dñs papa q̃ñq̃ sequitur opi. Mar. ·j· de testa. rainuci⁹. et ca. rainaldus. † vbi tractat de duab⁹ quartis deducẽdis.

† Et q̃ñq̃ distinguit ad opiniones saluandas. de rescrip. super lr̄is. de resti. spo. lr̄as de symo. ꝑ tuas s̄m Ho. Jo. an.

¶ Glo. se. p̄mo ꝓbat ꝯtumacie factũ: nisi excedat confessionẽ et dolũ ꝓcuratoris nocere dño ⁊ duplicẽ cãm reddit. scðo alleg. in ꝯtrariũ. tertio soluit. Deinde format. q. i q̃ alle. ꝓ ⁊ ꝯtra ⁊ postea soluit.

b ¶ Procuratoris. Ex hoc loco euidẽter apparet q̃ñ dñs puniẽdus sit. Est ergo dñs puniẽd⁹ q̃ñ ip̄e ꝯtumax fuit. Jtẽ ꝓpter cõtumaciã sui ꝓcuratoris eo sciẽte ⁊ eã nõ purgãte: qꝛ tũc itelligit ratã h̄re ꝯtumaciã sui ꝓcuratoris: vnde põt excõicari / aut al's puniri: qꝛ alienã culpã fecit ꝓpriã ꝑ ꝯsensũ. Et ita punit dñs ꝓpter factũ ꝓcuratoris / siue ei⁹ cõtumaciã. ar. ·j· de ap. sepe ꝯtingit. ⁊. ij. q. vj. ·§· biduũ. ꝟ. si aduersus. nã factũ ꝓcuratoris nocet dño. ·s· de in iteg. resti. cũ venissent. ⁊ cõfessio ꝓcuratoris nocet dño ·j· de re iudi. subortã. etiã ignorãti vt ibi: ⁊ dolus ꝓcuratoris nocet dño. ff. de tribu. ꝓcuratoris. et. C. de exacti. ⁊ trãsac. mili. an. l. in actiõe. lib. xij. ⁊ q̧ factũ ꝓcuratoris dño ꝑiudicet habes ·j· de cã pos. ⁊ ꝓprie. cũ oli. ⁊ generaliter factũ ꝓcuratoris dño ꝑiudicat: nisi excedat fines mãdati. ·s· de offi. dele. cũ olim. ⁊. C. de ꝓcu. si ꝓcurator. ⁊ sibi iputet q̃ malũ ꝓcuratorẽ eligit. ff. de mino. cũ mãdato. nã cũ ꝓsit dño factũ procuratoris etiã si iniuste obtinuit. ff. de ꝓcu. q̃ ꝓprio ·§· vt in ceteris. sic et ei dꝫ nocere. Sꝫ ꝯtra vr̄ q̧ ꝯtumacia ꝓcuratoris nõ dꝫ nocere dño. ff. si q̃s ius di. nõ ob. l. j ·§· si ꝓcurator. et expsse tradit q̧ tñ procurator cõueniẽdus est nõ dñs. ff. mãda. si mãdato. nisi expssisset. in prin. Jtẽ ignorãtis dñi ꝯdictio ꝑ ꝓcuratorẽ deterior fieri nõ dꝫ. ff. ḋ ꝓcu. ignorãtis. nec tñ sciã ei⁹ dño ignorãti nocet. ff. de libe. cau. in seruo. nec delictũ ei⁹. in aut. de ec. titu ·§· si q̃s i sua domo. col. ix. nec alien⁹ dol⁹ alteri nocere dꝫ. ff. de excep. do. si ꝓcurator. Sol'. dicas q̧ ꝓcuratoris cõtumacia ipsi dño ꝑiudicat in eo casu i quo loquit hic: puta qꝛ scit ei⁹ ꝯtumaciã et ratã hꝫ eã / eoipso q̧ nõ purgat ip̄aꝫ vnde in eo casu põt dñs excõicari. Si vero dñs ignorat ei⁹ ꝯtumaciã: nec eã ratã hꝫ ip̄e ꝓcurator punit de dolo suo ‡ ⁊ nõ dñs. et sic loquit. ff. si q̃s ius di. l. j ·§· si q̃s ꝓcurator. ⁊ alia iura ad hoc iducta: qꝛ iniquũ est aliquẽ alteri⁹ odio ꝑgrauari. C. de inof. test. si quis in suo. ꝟ. si. fi. et pctã suos debẽt tenere actores ·j· de his q̃ fi. a ma. par. ca. quesiuit. ⁊. C. de pe. sancim⁹. al's ergo dñs nõ est excõicãd⁹ ignorans culpã et dolũ sui ꝓcuratoris. vel cũ eã scit statim eã purgat. Et est hoc notabile circa ea q̃ facit in iudicio: s̄m formã mãdati bene fit ꝑiudiciũ dño per cõfessionẽ procuratoris / seu per factũ illi⁹: vt dicunt iura p̄mo inducta: dũmodo nõ egrediat formã mãdati: al's nõ obesset dño si cũ primũ scit cõtradicat. ·s· de of. dele. cũ olim. Sed q̃d si propter cõtumaciã procuratoris tñ dñs excõicetur a iudice dño ignorante cõtumaciã procuratoris: nec eã ratam habẽte: nũquid erit excõicatus? hoc sepe cõtingit. Videt q̧ nõ teneat: qꝛ ꝯ̃ dicit: potuit excõicari ꝓpter suã contumaciã vel procuratoris: ⁊ illud dicit posse fieri q̃ð de iure fit. xxij. q. ij. faciat homo. Sed videt q̧ excõicatio teneat cũ sit lata a suo iudice siue iuste / siue iiuste. xj. q. iij. sentẽtia pastoris. ⁊ in culpa quodãmodo videt q̃ talẽ ꝓcuratorẽ cõstituit q̃ nõ obtẽperat iuri: ⁊ aliq̃s ꝓ facto alterius etiã sine culpa punitur ·j· de spon. nõ est. Credo q̧ tuti⁹ sit dicere q̧ sit excõicatus licet nõ debuerit excõicari: ⁊ debet absolui sine aliqua satisfactione et absq̧ grauamine: et credo q̧ iudex tenet ei ad interesse ·j· de sen. excõ. sacro. quia illũ excõicauit iniuste etiã nõ citatum.

Procuratoris fctm an domino noceat.

‡ Nõ tñ excõicat: sed sufficit stipulationeꝫ cõmitti ob rẽ nõ defensam. et hoc verum vbi ipse ꝓcurator ꝓ se cauit / vel dñs ꝓ eo absente. Si vero cauit ꝓ eo apud acta procurator cogit p̄cise defendere: nec sufficit stipulationẽ cõmitti ff. de ꝓcu. fi lius. ·§· fi. et l. non cogendũ. ·§· j. s̄m Jo. Vin. et Phi. et ad de q̃ð habetur in cle. de ꝓcu. c. j. Jo. and.

a diffinitiuã sniaꝫ[a] ꝓcedẽdũ. Potuit tñ p̄fat⁹. R. ꝓpt̄ suã ꝯtuma-

b ciã / vel ẽt ꝓcuratoris[b] (si sciẽs nõ purgauerit eãdẽ) excõicationis snĩa inodari. X dẽ hierosolymitano p̄triarche ⁊ archiep̄o cassen̄.

¶ In cã restitutionis ꝯtra cõtumacẽ lite nõ cõtestata sententia ꝓferri nõ põt. h. d. comprehẽdendo oẽm modũ summãdi. Ca. ij.

j. Accedens: ⁊ ·j· ¶ Cũ in iudicũ delegatoꝝ p̄sentia: archiep̄s cirenen̄. restitutiõis beneficiũ postularet: pleban⁹ sãcti marci de venetijs ꝯtra quẽ agebat: nihil ad obiecta respondit: sed ad nostrã audientiã appella-

c uit[c]: ⁊ licet sepe fuisset admonit⁹ vt iuri pareret: qꝛ ei⁹ appellatio nõ tenebat: noluit tñ respõdere ampli⁹: vel corã eis etiã comparere. Jpsi vero iudices (cũ plebanus i sua ꝯtumacia † ꝑduraret)

d testes receperũt[d] ab aduersa parte ꝓductos: ⁊ depositionibus redactis in scriptis: mãdauerũt ei dẽ: vt ad eos accederet i ꝑsonas vel i dicta testiũ obiectur⁹. Qð cũ facere noluisset: in ip̄m excõi-

e cationis sententiã protulerũt[e]:

f possessionẽ iuris[f] parrochialis adiudicãtes archiep̄o memorato: et eũ restituentes in itegrũ: districtius vetuerunt ne q̃s posses sionẽ cirenen̄. ecc̄lie restitutã pre

g sumeret ꝑturbare[g]. ¶ Cũ igitur lis corã eisdẽ iudicib⁹ non fuerit cõtestata: ⁊ manifeste pateret litteras ipsas ꝑ veri suppressioneꝫ obtentas: cũ manifestũ esset duos predictoꝝ iudicum accon̄. videlicet et cirenen̄. episcopos: eidem archiep̄o tanq̧ suffragane-

h os suo metropolitano subesse[h]:

† al'. malicia ꝑmaneret.

Accedens. Duo facit. Primo ponit ordinẽ ꝓcessus. Scðo ip sius retractationẽ ibi: cũ igit. Ab. ¶ Casus. Jnter archiep̄ꝫ cirenen̄. ex vna ꝑte et plebanũ sancti marci in tyro ex altera sup iure parrochiali ipsius ecclesie q̃stio vertebat. cã sup hoc cõmissa fuit tribus ep̄is: i quoꝝ p̄ntia archiep̄s ciren̄. petijt restitutiones iuris parrochialis in ecc̄lia sancti marci q̃ dicebat se spoliatũ: pleban⁹ allegans q̧ cũ notori⁹ esset duos de predictis ep̄is suffraganeos esse archiep̄i cirenen̄. ⁊ ꝓpter hoc essẽt sibi suspecti / nihil ad obiecta r̄ndẽs sedẽ apo. appellauit: ipsi vero iudices cũ pleban⁹ sepe monit⁹ vt iuri pareret i sua cõtumacia ꝑduraret. receperũt testes ex ꝑte archiep̄i productos. mandãtes postmodũ plebano vt ad eos accederet cõtra testes obiecturus qð cũ ad eoꝝ p̄sentiam non accederet: excõicauerũt eũdem / adiudicãtes possessionẽ iurꝭ parrochialis archiep̄o / et eũ restituẽtes in itegrũ prohibuerunt ne aliq̃s dictã possessionẽ ꝑturbaret: negociũ istud delatũ fuit ad se. ap. sup hoc scribit pa. p̄triarche hierosolimitão / et arichiep̄o cassan̄. dicens q̧ lis corã p̄fatis iudicib⁹ cõtest. nõ fuit: ⁊ manifeste petebat lr̄as impetratas fuisse ꝑ iuris supp̄ssionẽ. qꝛ notoriũ erat duos iudicũ p̄dictoꝝ suffraganeos esse archiep̄i ciren̄. ⁊ idẽ pleban⁹ legitime appellauit: ⁊ si etiã appellatio legitĩa nõ fuisset: iudices forte ꝓpter ꝯtumaciã potuerũt plebanum excõmunicare: sed non debuerunt plebanum excõmunicare: lite nõ contest. super negocio p̄ncipali diffinitiuã proferre sententiam. Unde dñs pa. snĩas p̄dictoꝝ iudicum cassauit: imo cassas ⁊ irritas nunciauit dãs i mãdatis archiep̄o ciren̄. vt ecc̄lie sancti marci restituat istrumẽta / ⁊ alia vniuersa q̃ occasiõe p̄dicte snĩe ꝑ se vel ꝑ alios occupauit. Quidã intelligũt hãc decre. loq̃ q̧ archiep̄s agebat ꝑ bñficiũ restitutiõis in integrũ iure minoris. ¶ Nota q̧ iudex subdit⁹ actoris põt legitime recusari. Jtẽ cũ notaria est suspitio littere ꝑ iurꝭ suppressionẽ obtẽte dicunt ex q̃ in eis de illa nõ fit mẽtio. Jtẽ lite non ꝯtest. testes recipiẽdi nõ sunt / nec diffinitiua snĩa ꝓferẽda. q̧ si fiat snĩa nulla. Jtẽ cũ snĩa nulla est: nõ dꝫ cassari: sed cassa ⁊ irrita nunciari: qꝛ qð nihil est cassari nõ põt: et oĩa restituenda sunt i pristinã cãꝫ ꝑ talẽ sniaꝫ habita. Jtẽ snĩa lata sup possessõe diffinitiua ḋꝛ. B.

¶ Glo. seq. reci. signando contrariũ de decre. vt debitus. et dilecto. Solu. triplex. istud vetus. vel supple. vel hic ꝓpter notoriũ.

c ¶ Appellauit. Hic nullã cãꝫ appellãdi seu ꝑuaminis expssit. vñ nõ valet s̄m hodierna iura appellatio ·j· de ap. vt debit⁹. qꝛ cã semꝑ dꝫ exprimi corã iudice ⁊ ꝓpt̄ illã appellari ·j· de ap. dilecto filio. G. al's admitti nõ dꝫ q̃re talis appellatio nõ valet hodie: hic eñ appellauit ꝓpter suspitionẽ ⁊ appellare nõ dꝫ hoc mõ: debuit eñi cãm suspitionis corã iudicib⁹ allegare ꝓbabilẽ: ⁊ si nõ admisissent legitimam suspitionẽ: tũc debuit demũ appellare ·j· de ap. cũ spãli: tñ infra videt q̧ legitĩa fuerit appellatio. ꝟ. ex his plebanũ legitime ⁊c. Et ita s̄m antiq̃ iura sufficiebat appellare: lꝫ cãm nõ expmeret vt ꝯ̃ videt: qꝛ papa talẽ appellationẽ videt admittere: qꝛ illi iudices fuerũt suffraganei archiepi: sed hodie nõ teneret. Vel dic q̧ cã suspitiõis fuit allegata nec admissa. vnde tenuit appellatio et ita nullũ cõtrariũ. Vel qꝛ suspitiõis cã notoria erat / valuit appellatio plebani q̧uis cãm nõ expssierit † vt infra sequit in ip̄a lr̄a: sec⁹ cũ causa suspitiõis aut etiã appellationis latẽs est: qꝛ tũc dꝫ exprimi s̄m q̧ tradit ·j· de ap. vt debit⁹. et. c. cũ speciali. et. c. interposita.

Appellatio nõ expssa cã an valeat.

d ¶ Testes receperũt. Lite nõ ꝯtesta. ⁊ male. ·s· e. c. ꝓxi. ⁊ ·j· e. ꝑ totũ.

e ¶ Protulerũt. Et male qꝛ nemo ꝯpellit obijcere i ꝑsonas testiũ

f ¶ Possessionẽ iuris. Nõ aũt possessionẽ cã rei ſuande qð forte facere potuerũt: imo sine forte si ꝯtumax fuisset ·j· e. c. ꝓxi. et ca. q̃m ·§· in alijs. sꝫ appellatio p̄missa vr̄ defendere ip̄m plebanũ a contumacia. vñ nõ tenuit snĩa excõicatiõis vt inferi⁹ sequit. Quidã itelligũt hãc decre. loq̃. in cã restitutionis in integrũ iure minoris.

g ¶ Perturbare. Arg. q̧ iudex debet defendere inductũ in possessionem ·j· de symo. querelam.

¶ Glo. se. nõt. iiij. i cãm recusatiõis. et addit. iiij. dicẽs nõ sic i teste.

h ¶ Subesse. Hec est iusta cã recusationis q̧ iudex sit suffragane⁹

† Licet cã sit notoria non credo eũ releuari ab exceptione recusationis ꝓponẽda. sed in hoc ꝓdest notoriũ iuris q̧ cã rõnabilis: et facti q̧ ꝟa qꝛ releuabitur ab ea ꝓbanda / nec erit necesse ad arbitros recurri. Jo. and.

aduersarij: sicut et illa ꝙ iudex sit dñs aduersarij. s. de of. dele. cām q̄ inter. R. vbi plures casus notant̄ de recusatione. Idē vr̄ si esset affinis. iij. q. ix. absens. et. ff. de iureiur. lex cornelia. in pnci. et. iiij. q. iij. §. itē lege iulia. Itē si est comes. ff. de off. pre. senatusconsultū. et s. de off. dele. cū. R. ꝑpter dñm tota familia pōt recusari. C. si quis q̄cūq; p̄di. po. l. vna. ⁊ lʒ ex istis causis repellat̄ iudex a iudicādo nō repellit̄ testis a testificando: et hec est cā q̄ facilius posset habere multos iudices q̄ vnū testē vñ repellit̄ iudex a iudicio propter defectum testis: vt sic ferat testimonium i cāusa. j. de testi. dilecto.

¶ Glo. seq. opponit. vsi. plurali. soluit.

a ¶ Ac ex his. Quare dicit ex his: q̄ nō appellauit ex pluribꝰ causis: sed tm̄ q̄ erāt suffraganei post appellationem vnica videbat̄ cā appellatiōis eo tpe quo appellauit: lʒ tm̄ nō expsserit: scʒ q̄ iudices duo erāt suffraganei: sed post appellationem alia cā grauamis supuenit: scilʒ q̄ receperūt testes lite nō contestata. ⁊ ꝑpter hoc dicit ex his: q̄ ex supueniēti † grauamine sumpsit appellatio maiorē firmitatē/ et sic ex his q̄ postea fiūt intelligit̄ fortiꝰ valere: sed ab initio vnica videt̄: ⁊ sic legitimā vocat appellationē. ⁊ tm̄ nulla cā fuit expssa vt dictū ē: ⁊ ita ex postfacto apparet legitima. j. de frigi. et malefi. fraternitatis. Vel dic ꝙ duo iudices recusati fuerāt: ⁊ q̄ nō admiserūt recusationem appellatū fuit: ⁊ sic est planū qđ dicit̄. vt. s. dictū est. B.

† Idē Io. et Uin. nō est verū sm Host. et hoc teneas q̄ si grauamen etiā precedens nō facit validam appellatiōnē nisi et illud appellatione sit expressū: multo minus subsequēs. primū ꝓbatur ꝯ appel. dilecto. ⁊ patet hoc hodie in cōsti. clemen. de app. appellāti. J. ā.

b ¶ Propter ꝯtumaciā. Si appellatio nō fuisset legitiā ꝑpter cōtumaciā debuit ⁊ potuit excōicari: vel aduersariū in quasi possessionē iuris mittere causa rei seruāde. vt. j. c. proxi. sed diffinitiuam nūq; potuit proferre sniam sup possessione q̄ erat q̄stio spoliationis cū lis nō esset cōtestata. j. eo. per totū. ⁊ qđ dicit forte non notat dubitationem: sed potius affirmationem.

c ¶ Cassauimus. Id est cassam denūciauimꝰ. Hoc iō ita exponit: q̄ ꝓprie dr̄ cassari snia vbi tenet: sed cū snia nulla est vt hic snia nō dʒ cassari: q̄ qđ nō est cassari nō dʒ: sed dʒ denūciari nulla: sicut fit in sentētia excōicationis. j. de sen. excō. ꝑ tuas. ⁊. s. de offi. deleg. cū contingat. et hic due fuerūt sentētie: scʒ excōicationis in plebanū: ⁊ alia sup restitutione possessionis iuris parrochialis.

d ¶ Uniuersa. Qz si principale non tenuit: nec illud qđ ex eo noscitur esse secutū. j. de fide instru. iter dilectos. §. cū igit̄. in fi. ⁊. C. de legi. nō dubiū. cū suis ꝯcor. Oīa ḡ restituēda sūt q̄ occasiōe ipiꝰ snie habuit. Sicut cū restituit̄ minor aduersus sniam: pignora ‡ p̄stita debēt restitui. ff. de mino. si ex cā. §. j. ⁊ cū retractat̄ snia oīa debent restitui in pristinū statū vt hic: et ex vtraq; pte fieri dʒ restitutio. C. de repu. l. vna. ff. ꝯ mio. qđ si minor. §. restitutio. s. de i itcg. resti. c. j.

‡ Capta ex cā iudicati et tunc restituūtur cum grāde dānū est minoris carere pignoribus etiā si haberet pecuniā ex illis receptā. Io. and.

Ue fraternitatis. In prima ponit̄ decisa cōsultatio. In secūda distinguēs respōsio. Et secūdū membrū ibi: ꝙ si. Ab. si.

¶ Casus. Aliq̄s citatus est ad cām legitime lite nō contesta. ⁊ ita cōtumax est. querit̄ qualiter cōtra eū sit ꝓcedēdū: Rñ. si reus lite nō cōtest cōtumax inuenitur si talis est causa ꝙ actor possit in possessionē rei petite induci: causa rei seruāde inducendus est in eadē qđ si nō sit talis causa ꝙ possit mitti in possessionē: debet excōicari. ¶ Nota ꝙ in actiōe reali pena cōtumacis ordinaria est missio in possessiōe rei petite. Item vbi non pōt fieri missio: reus debet excōmunicari. Bernardus.

e ¶ Cōtumaciter. Pluribꝰ modis dicit̄ quis ꝯtumax. j. eo. qm̄. §. j. et. xj. q. iij. certum. ff. de re iudi. cōtumacia. §. j.

f ¶ Possessionē. Uel q̄si possessionē. j. de cau. pos. cū ecclesia. j.

¶ Glosa sequens in duobꝰ instruit iudicē. de tertio remittit. Scđo ponit quinq; auxilia ⁊c.

g ¶ Inducēdus. Nō tm̄ iudex multū debet festinare ad decernendam hmōi missionē in possessionē: al's fieret restitutio cōtra eā. ar. ff. de dam. infec. si finita. §. si forte. q̄ etiā snia diffinitiua reuocatur iusta de cā. j. de re iudi. cū bertholdus. et dʒ sūmatim negociū perscrutari ante missionē. arg. C. vbi in rē act. l. ij. et. j. eo. qm̄. §. penulti. an iste sic missus sit custos tm̄ vel verꝰ possessor: dicit̄. j. de do. ⁊ contu. cōtingit. Nota tm̄ ꝙ quinq; auxilia ꝓdita sunt ꝯtra illos qui nō admittunt actorē in possessionē sm mādatū iudicis. Primū: quia puniūtur in expēsis. j. eo. qm̄. §. in alijs. et. j. de seq̄stra. ad hoc. Secūdū est: q̄ eo nō obstāte ꝙ non possidet verꝰ efficit̄ possessor anno elapso. j. de do. ⁊ cōtu. cōtingit. ff. de bo. auc. iu. pos. q̄uis. Tertium est: q̄ pōt excōicari † vt hic. et. j. eo. qm̄. §. vlti. Quartū: q̄ pōt cōuenire aduersariū quanti sua interest possessionem nō habuisse. ff. vti pos. l. si duo. §. vlti. et. ff. ne vis fi. ei qui in posses. mit. l. j. in prin. Quintuʒ quia manu militari eijci pōt. ff. ne vis fi. ei qui i pos. mit. si quis missus ff. de rei vendi. qui restituere. Unde vsus. Anno verus eris possessor si ꝓhiberis. Expensas reddēt quem militis arma repellent. Utilitatis opē reddet: feret ac anathema.

† Ita tm̄ ꝙ deferat̄ dignitati et ꝑsone. de off. deleg. ca. ij. li. vj. J. an.

b ¶ In possessionē nequeat. Puta si causa esset criminalis siue ciuiliter/ siue crimīaliter agat̄: vel mr̄imōialiter scʒ quādo agit̄ ad separationē matrimonij: cōtumax est excōicandus s. eo. ca. j. in fi. et. xj. q. iij. rursus. et. c. quicūq;. B.

Additio. Itē si sit ciuilis personalis: sed reus nō potest pati missionē: quia nō habet imobilia nec mobilia sm Hostiē. Idē si reus abscondit rem vel petijt dolo suo sm Uincē. Io. and.

Ac ex his[a] plebanū legitie appellasse constaret: i quē etiā si minꝰ legitie appellasset: ⁊ iudices ipsi lʒ ꝑpt cōtumaciā[b] excōicatiōis forte potuerūt ꝓferre sniam. nō tm̄ debuerunt sup pncipali negocio diffinitiuā sniam lite nō cōtestata ꝓferre: p̄dictas cassauimꝰ[c] snias: imo cassas denūciauimꝰ: et inanes. Unde ciren. archiepo dedimꝰ in mandatis vt ecclesie scti marci instrumenta restituat: et etiā vniuersa[d] q̄ hmōi occasione snie: per se vel per alios occupauit. Idem epo brixien.

Si lite nō ꝯtestata reꝰ est contumax: si fieri pōt: mittit̄ actor i possessionē cā custodie: al's reus excōicabitur. Ca. iii.

Ue fraternitatis deuotio et. j. Cōsultationi tue taliter duximꝰ rñdēdū: ꝙ si reꝰ lite nō contestata absentauerit se ꝯtumaciter[e]: talisq; cā sit ꝙ actor possit i petitaꝝ rerū possessionē[f] induci: et in eadē causa custodie inducēdus[g]. Qz si causa talis fuerit ꝙ idē in possessionē neq̄at[h] intromitti: vt iuri pareat ꝑ censurā ecclesiasticā est ꝯtumax ꝯpellēdꝰ. Idē de decima et elemosina abbatibus aurel. et carnot. dyoce.

Receptio testium facta ꝯ nō cōtumacē lite nō cōtestata in cā matrimoniali est nulla. Ca. iiii.

ij. Accedens ad sedē aplicā nobilis vir Gu. vicecomes nobis exposuit: ꝙ cum cori sopiten. eps. comitē britānie proxima linea[i] ꝯsanguinitatis attingat: et archidyaconꝰ eiꝰ[k] sit clericꝰ cōmēsal̄: q[l] eidē vicecomiti est aduersariꝰ pncipalis: vtpote q̄ vxorē suā ⁊ t̄rā publice detinere p̄sumit: et magister. P. de terra vxoris sue oriūdꝰ[m] existat: nimis

Accedens. Sunt due partes. Prima ponit appellātis querelā. Secunda cōmissionis cām ibi: mandamus. Abbas. sic.

¶ Casus. Uir Guil. vicecomes cū vxore sua cām matrimonialē habebat. que ad petitionē vxoris cōmissa fuit epo cori sopiten. ⁊ archidyacono cuidā/ et magistro Petro. iudices citauerūt dictū nobilē: ipse corā eis fecit proponi ꝙ erant sibi certa ratione suspecti: eps erat proxima linea cōsanguinitatis coniūctus comiti britānie qui erat eius aduersarius manifestꝰ: qui vxorē suā publice detinebat: et archidyaconꝰ erat cōmensalis eiusdē comitis britānie. magister. P. erat oriūdus de terra vxoris ipsius nimis fauēs eidē/ et omēs existūt sub districtu ipsiꝰ comitis: nec poterat ire ad eos nisi per terrā ipsius comitis/ nec volebāt eidē nobili terminū assignare nisi in terra inimicorū suorū: et quia nō admittebāt hmōi accusationes ad se. apo. appellauit: iudices nihilominꝰ lite nō cōtest. receperunt testes super cōsanguinitate inter dictū nobilē et vxorē ipsius: dictus nobilis dño pa. est cōquestus petens etiā vxorē suā et terrā eius sibi restitui. Unde mādat pa. quibusdā iudicibꝰ. q̄tenus sup p̄dictis veritatē inq̄rant: ⁊ si cōstiterit ꝙ ante lit. cōtest. vel etiā post ap. ex causis p̄missis interpositā/ testes sup ꝯsanguinitate contra matrimoniū absq; culpa ꝯtumacie recepti fuissent: attestatiōes illas decernant irritas et inanes: et mulierē illā compellant ad virū suū redire facta restitutione plenaria: tā terre q̄ vxoris cām audiāt/ fine canonico terminantes eādem. ¶ Nota tres cās recusationis ꝙ iudex cōsanguineus illius qui morat̄ cū aduersario meo/ et ei prestat consiliū et auxiliū pōt recusari. Item iudex qui ortus est de terra in qua aduersarius meus habet iurisditionē pōt recusari. Itē nullus debet citari ad locū nō tutū. Item nō tenet̄ nec debet quis propter cautionē cōmittere se suis inimicis. Item testes recepti lite nō contestata vel post legitimā appellationem non valēt. Itē in causa matrimonij ꝑpter contumaciā/ etiam lit. non cōtest. testes recipi possunt. Item restitutio primo faciēda est ante ingressum cause principalis. Ber.

i ¶ Linea cōsanguinitatis. Que est sufficiēs cā recusationis. j. de appel. postremo. idem esset si esset affinis. iij. q. ix. absens. de hoc dixi. s. eo. accedens. et. s. de offi. deleg. causam que.

k ¶ Eius. Scʒ comitis britānie: ideoq; erat suspectus illi. s. de off. dele. insinuante.

l ¶ Qui. Scilicet comes.

m ¶ Oriūdus. Unde quis oriūdus fuit ibi domiciliū retinere dicitur. ff. de sena. l. penul. Et est ista admirabilis suspitio quā sufficere non credo ‡ sed que nō prosunt singula multa iuuant. vt no. j. de proba. cū causam. Uel dic oriūdus de terra sua. i. de terra que pertinebat ad iurisditionem illiꝰ comitis: et ad proprietatē ipsius domine: et ita est sufficiēs causa recusationis ꝙ isti iudices erant de districtu ipsius comitis britānie. Uel dic si vis intelligere de terra vxoris: de terra que pertinet ad iurisditionem vxoris: et tunc valet recusatio.

‡ Saluo eo qđ habes. j. de rescript. statutum. § cū autē. lib. vj. Dixit Hostien. ꝙ ista sufficeret i duobꝰ cōciuibꝰ q̄ essent in remotis partibꝰ: q̄ consueuerūt se sicut fres diligere. et vide quod post eū dixi de appel. legitima. lib. vj. Io. and.

fauens[a] eidem: et oēs sub districtu[b] existūt comitis mēorati: nec nisi districtū ipsius ei patet accessus ad eos: et ipsi qb⁹ cā inter ipm et vxorē suā cōmissa fuerat: nūꝗꝫ ei voluerūt (nisi in terra inimicoꝝ[c] suoꝝ) locū ⁊ terminū assignare: vbi sine mortis periculo accedē nō audebat: ⁊ lʒ lrās non habuit de cōductu: si tn̄ misse ei fuissent: non debebat se credere suis capitalibus inimicis[d] et .j.

¶ Mādam⁹ ꝗten⁹ cū ꝓpinquiores sitis terre nobilis iā dicte ꝗꝫ sue: et cā ipsa ꝑ vos cōmodius valeat terminari: cū ad vos securus pateat accessus: vtrinꝗꝫ partib⁹ cōuocatis: si vobis cōstiterit ꝙ ante litē legitime ꝯtestatā: vel post appellationē ex ꝑmissis causis[e] iterpositā: testes sup consanguinitate ꝯ mr̄imoniū absꝗꝫ culpa ꝯtumacie recepti fuissent: vos attestatiōes hmōi decernatis irritas et inanes: cōpellētes dictā nobilē: vt reuertat ad virū suū quē incōsulte dimisit: ita ꝙ postꝗꝫ ipse vir plenariam restitutionē habuerit tā vxoris ꝗꝫ terre[f] cām sup mr̄imonio audiat: eāꝗꝫ fine canonico terminetis. Idē.

Lite nō cōtestata nō recipiūtur testes regulariter sup ꝑncipali. Fallit in casib⁹ hic annotatis: scʒ cū timet de morte vel absētia diuturna testiū: tunc eni seruata solēnitate hic posita possūt etiā lite nō cōtestata testes examinari. h. d. vsꝗꝫ ad § porro. Ca. v.

Quoniā frequēter in dubiū reuocat a multis: an lite nō cōtestata testes recipi valeant: auctoritate ꝑsentiū† duximus declarandū regulariter verū esse[g] ꝙ lite nō cōtestata nō est ad receptionē testiū ꝓcedendū[h]. ¶ Nisi forte de morte testium timeat/ vel absentia diuturna: in quib⁹ casib⁹: cū ciuiliter[i] est agēdū: ne veritas[k] occultet: et ꝓbationis copia fortuitis casibus subtrahat[l]: senes/ et valitudinarij: et alij testes de qbus ex aliq̄ rōnabili cā timet[m]: etiā lite non contestata sūt ꝓculdubio admittēdi: seu ps ꝯuēta[n] sit cōtumax: seu sit absens absꝗꝫ malicia vt cōueniri non possit. ¶ Sed si actor nō cōuenerit aduersariū[o] īfra annū[p] ex quo cōueniri poterit: vel

† ar. apli ca.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

a ¶ Nimis fauens. Sed nunqd tenet quilibet diligere proximū suū. de pe. dist. j. oīs qui diligit? Rn̄. nō omis amicitia repellit iudicē: sed maxima. ff. de vbo. sig. late § amicos. sicut nec omes inimicicie repellūt testē nisi maxime. j. de symo. licet beli. et. c. per tuas† et causa cognita illud disquiri debet. ff. de questi. l. j. § per questionē. nā ꝓpter leues inimicitias nō extinguit legatū. ff. de adi. lega. l. iij. in fi. Sed videt ꝙ modica causa iudicē repellit: vt dictū est. s. eo. accedēs. et. s. de offi. deleg. cām que. quia lites sine suspitione ꝓcedere debēt. iij. q. v. quia suspecti. et. C. de iudi. apertissimi. Sʒ ꝙ dicit nimis fauens soluit quod dictum est. Additio. Quasi dicat nō sufficit si dicatur nimis fauens nisi fauoris cā exprimat: al's qlibet iudex posset sine causa recusari: subaudi ergo vt dixi in textu. Jo. an.

† Vbi de h. ⁊. iij. q. v. accusatores. ⁊ .j. de accusa. cum oporteat. Jo. an.

b ¶ Sub districtu. hec exceptio omnes tangit.

c ¶ Inimicoꝝ. Hec fuit sufficiēs cā appellādi iij. q. ix. hortamur. ⁊. j. de appel. ex parte. ff. de iudi. si lōgius. ff. de arbi. si cū dies § si arbiter.

d ¶ Inimicis. Simile. j. de sen. excō. de cetero. et ca. ꝗꝫuis. nec ī hoc casu sufficiens potuit cautio prestari. ar. j. de resti. spol. litteras. in fine. et hoc propter fragilitatē cautionis. ff. ad trebel. qui ita § j.

¶ Glosa sequens soluit contrarium de decre. causam.

e ¶ Ex premissis causis. Scʒ qꝛ eps erat cōsanguineus comitis: et archidyacon⁹ cōmensalis eiusdē: et alter oriūdus de terra vxoris et locū assignabāt per terrā inimicoꝝ: quia hmōi exceptiones nō admittebant: legitima fuit appellatio: et quelibet etiā per se sufficeret ad appellandū preter illā ꝙ oriūdus fuit alter iudicum de terra vxoris illā solam nō putarem sufficientē ad recusandū iudicē vel iudices: sed ꝑstat adminiculū alijs. vt dixi. s. que nō ꝓsunt singula multa iuuant. sic. ff. qui. ex cau. ma. necnō § si quis sepius. nisi velis dicere de terra que pertinet ad iurisditionē vxoris tunc bona est exceptio: et quia omnes erant de districtu ipsius comitis arg. j. de presump. tertio. et ita siue testes recepti fuerūt ante litem cōtestatam: siue post appellationē premissam ex premissis causis nō valet receptio testium super consanguinitate nisi ille fuisset cōtumax: tunc enim in causa matrimoniali ante litē contestatam recipiūtur testes non obstante absentia illius. j. eo. ca. proxi. § j. ⁊ hoc est qd sequitur absꝗꝫ culpa contumacie.

f ¶ Terre. Scʒ dotalis. ei⁹ eni cognitio pertinet ad papā ratione conexitatis: quia est accessoria ipsi matrimonio. j. de dona. inter vi. et vxo. c. j. ij. et. iij. et sic nō est contra. j. q̄ fi. sint legi. cām q̄. ij. Vin.

Quoniā frequēter. Quia ista decre. est valde ꝓlixa: ⁊ habet materiā satis separabilē: ideo Panor. eā legit per ptes. Et diuidit hoc principiū vsꝗꝫ ad § porro. in quattuor partes. Nā primo ponit regulam. Scdo duos casus excipit ibi: nisi. Tertio solēnitatē requisitā ibi: sed si actor. Quarto quid iuris si illa nō seruet ibi: attestationes. Abb. sic. ¶ Casus. Quia dubitabat frequenter vtrū lite non cōtest. testes recipi valeant vt patet per precedētia iura. statuit pa. regulariter verū esse ꝙ lite non contest. nō est ad receptionē testiū procedendū: ab ista generalitate excipiūtur quidā casus in quibus lite nō ꝯtestata testes recipi possunt: vt si de morte testiū timeatur/ vel absentia diuturna: tunc si causa sit ciuilis ne veritas occultet et copia probationis aliquib⁹ casibus fortuitis subtrahat. Senes et valitudinarij/ et alij testes de quib⁹ ex aliqua rationabili causa timet: recipiēdi sunt lite nō ꝯtest. siue pars cōuenta sit cōtumax siue sit absens absꝗꝫ malicia vt cōueniri nō possit. Sed si actor nō cōuenerit aduersariū infra annū ex quo poterit cōueniri/ vel saltē nō renūciauerit illi exceptiōi hmōi testiū attestatiōes ille non valeant: ne forte hoc procuret in fraudē vt processu temporis legitime defensiones locū habere nō possint. Ber.

Diuisio.

¶ Glo. se. ponit. xx. casus cōputatis textualib⁹ qb⁹ fallit regula.

g ¶ Regulariter verū esse. Hec regula fallit in casib⁹ hic positis: scʒ vbi timet de morte vel absentia testiū: ⁊ vbi agitur de electiōe/ vel mr̄imonio: ⁊ in cā inqsitionis ⁊ publicationis. Itē in cā denunciationis. s. de iudi. nouit. Item in actoris absentia ꝑsente reo recipiūtur testes lite nō cōtestata. C. quō et qn̄. in auc. qui semel. j. de do. ⁊ contu. cām que. Item vbi actor nō pōt agere ꝓpter iuramētū quo iurauit non repetere vsuras† j. de iureiur. ad nostrā. Itē cū minor ab hereditate officio iudicis se abstinet. vt in auc. vt spon. larg. § ad hec. col. ix. Item vbi aliquid iudicis officio expedit. C. vt mili. se ab he. absti. in auten. ibi posita. Itē cum in integrū restitutio incidenter postulat officio iudicis. s. de off. iudi. ca. ij. Item cū agitur de iniquitate iudicis in casu quē habes. j. de appel. interposita § vlti. Item in petitione legati vel fideicommissi. argu. C. de vsu. et fruc. l. ij. sed ibi dicit post litem non cōtestatam. in fi. vn̄ casus iste nō debet excipi de regula. Itē cū agitur finiū regūdoꝝ iudicio: vt. C. fi. regun. l. iij. Itē in trebellianica restitutione. C. ad trebel. l. penult. § cū autē. Item ī causa heresis post mortem. xxiiij. q. ij. sane. ij. Itē vbi offenditur publicū cōmodū. C. de pe. ne diu. et. iij. q. iij. qꝛ ea. ar. itē cū persona est incerta. v. q. j. quidē. et. q. ij. c. ij. et ſm quosdā in causa libertatis. C. de inge. manu. diffamari. Ar. cōtra. j. de testi. cū olim. Itē vbi agitur de beneficio obtinendo ecclesiastico. vt in cōcilio lugdun̄. Inno. quarti. j. de eo qui mit. in pos. cau. rei ser. eū qui. Unde versus. Absens: vel moriens: necnon electio: coniunx. Nunciat/ inquirēs/ si publicat: ⁊ fugit actor. Iurans nō agere: vel si minor abstinet heres. Restituiꝗꝫ petens medio: qui prouocat absens. Post hec trebellans: legatū qui petit: errans. Ac reus incertus: libertas: publicus vsus. Non contestādo: possunt distinguere lites. Istis iudicium iungas de fine regundo.

Testes in multis casib⁹ recipi possūt lite nō cōtesta ta.

† Et idē vbi vsurarius ī testamento reddi iussit nā tunc recipiūtur testes lite non contestata. et idē dicūt quidam vbi cunꝗꝫ quis iurat aliqd tale illicitū: puta non repetere rem raptam: et etiā sine testamēto ſm Inno. cum ergo sit eadem ratio ergo idē ius de consti. translato. Jo. and.

h ¶ Procedēdū. Sup ꝑncipali: sed sup incidēti interdū vel emergentī† bn̄ recipiunt testes: vt ꝓbet ꝙ citatio puenit ad aliquē: vel ꝙ cōtumax fuerit in casu quē habes. j. de appel. interposita § vlti.

† Et sup exceptione qd dic vt no. s. de of. deleg. prudentiā. § sexta. Jo. and.

i ¶ Ciuiliter. Hoc ideo dicit: qꝛ in criminalibus nunꝗꝫ recipiunt testes lite nō contestata: ⁊ ibi ꝓbationes strictissime reqrunt.‡ v. q. vj. epiphaniū. C. de proba. l. vlti. Qualiter in criminali causa ꝓcedatur: dicitur. iij. q. ix. in summa. ⁊. j. de dolo ⁊ contu. veritatis.

‡ Idē gof. Innocen. ⁊ Host. nec ei est ī eis bursale interesse sicut in ciuilib⁹ ſm Ab. ſm Inno. est ratio qꝛ testes recipi non debēt nisi precedat accusatio que hʒ fieri ꝑ presentem/ ⁊ de ꝑsente. ij. q. viij. ca. ij. et c. ꝑscripta. Vin. dixit alternatiue tn̄ ꝙ in criminali possint recipi testes de qꝛum morte timetur: qꝛ iam tenetur actor ad talionem: sed hoc est verū post inscriptionem. de accu. licʒ Jo. and.

k ¶ Ne veritas. xiiij. q. ij. ꝗꝫꝗꝫ.

l ¶ Subtrahatur. Tunc eni curare debet iudex ⁊ magistratus: vt salua sit rerū probatio. ff. de testi. curent. ⁊ in autē. de testi. in vlti. colū. col. vij § pe. ⁊ § hic vero. et. j. de testi. si quis testium. ⁊. ff. ad. l. acquil. l. j. Vel etiā si timetur ꝙ testes propter moram variēt fidem suam/ aut moriantur. ff. ad carbo. l. iij § duc. arg. j. eo. c. § sunt ⁊ alij. j. de testi. significauit.

m ¶ Timetur. Tūc illi soli recipiuntur de quibus timet ⁊ non alij nisi in causa publicationis. j. de testi. significauit. et. j. eo. c. § sunt et alij. licet in his casibus recipiātur testes lite nō contestata: veritate tamē inspecta et quo ad effectū non intelligūtur recepti lite non contestata: quia non publicātur nisi lite cōtestata: et cū alijs si alij lite contestata inducti fuerūt. nec ad sententiā ꝓcedat iudex ꝑ tales testes: sed in sequēti § recipiūtur lite nō cōtestata et fertur sententia: et sic est differētia in. j. rn̄so. et. ij.

n ¶ Cōuenta. Idem est si nōdum sit cōuenta: sed cōuenienda.

o ¶ Aduersariū. Cum fuerit absens et non contumaciter.

p ¶ Infra annū. Ecce prescriptio annalis. sic. s. de rescrip. plerūꝗꝫ et. s. de off. ordi. pastoralis. C. de here. auctē. idem. et. j. eo. § ī alijs. et. j. de here. excōmunicamus § j. et. xj. q. iij. rursus. et ca. quicunꝗꝫ. et iste ann⁹ vtilis est ab initio: qꝛ nō currit nisi ab eo tēpore quo potuit experiri: vt in decre. plerūꝗꝫ. et. ij. q. vj. biduū.

a ¶ Nō valeāt. Illi q testes pduxit sȝ aduersario bene valebūt q dolū nō adhibuit.xiiij.q.v.c.nō sane. qꝛ pro vtraqȝ testificantur.

b ¶ In fraudē. Non enī artāda est alicui pbādi facultas.ff.de ince.rui.et na.nequit.§.de his. et.iij.q.vij.§.tria.⁊.si qs ex litigatoribus.⁊.j.de testi.significauit.⁊.c.dilecto. Itē est hic psumptio iuris et de iure cōtra quē nō admittit probatio.liiij.dist.fraternitatem.j.de iudi.ca.vlti.et.j.de spō.ad id.et.c.is qui.vbi de hoc.sec⁹ si esset etiā tm̄ de iure.ff.quod met⁹ cā non est verisimile.xxvij.q.j.nec aliqua.Ber.

c ¶ Ad repellendū testes. Testib⁹ humanis reb⁹ exēptis per quos testes recepti reprobarētur siue eorū dicta.j.de testi.ex tenore.et ca.presentiū.et.C.de cōtra hen.stipu.optimā.⁊.et si inter p̄sentes partes.vel qꝛ se absentarēt: vel efficerent inimici actoris.ff.de carb.edic.l.iij.§.due.et.ff.de fur.l.qdē.et ar.ff.ad.l.aqliā.in lege aqlia. Dicta vero illorum posset qn̄qȝ reprobare ex ipsis depositionibus: et p testes etiam post mortē ipsorū testiū ⁊ in personas: dūmodo testes haberet p quos posset hoc probare.C.d testi.l.fi.xxiiij.q.ij.sane.ij.ar.C.si pen.ap.q̄uis.sed quia poterat cōtingere q illi interim morerent/vel al's vt dictū est impedirētur: ideo infra annū debet denūciari ipsi reo receptionem talē factā esse contra eū: quod nisi fecerit non valebit talis receptio testium.

Testes mortui an possunt reprobari.

saltē receptionē hmōi testiū non denunciauerit illi. ¶ Attestationes sic recepte nō valeāt[a]: ne forte hoc pcuret in fraudē[b]: vt processu tpis exceptiones legitime ad repellendum testes[c] vel alie[d]: locum habere non possint.

¶ Cū agit de mr̄imonio carnali vl' spūali: pn̄t ꝯ cōtumacē etiā lite nō contestata testes recipi: ⁊ sn̄ia diffinitiua ferri. Si vero re⁹ est absens sȝ nō cōtumaciter: tūc in carnali non pceditur sȝ expectatur absens. In spūali vero si agat de ꝯcto stabit iuribus antiqs: si de ꝯtrahendo expectat absens p sex mēses. Sȝ de hoc vltimo qn̄ agit de ꝯhendo dic hodie vt in.c.q̄sit.⁊.c.cupiētes.de elec.in.vj.vbi aliter est puisum.h.d.

¶ Porro speciales cause possūt occurrere i quib⁹ casualiter est aliud obseruādū: vt vbi grā si sup alicui⁹[e] electione[f]: vel copula[g] maritali questio moueat: tūc eteni ne ppter lōgā morā in spiritualib⁹ et tpalib⁹ patiat ecclesia lesionem: vel viro siue mulieri fornicationis occasio p̄beatur: maxīe cū ppinqtatꝭ gradus opponit lege diuina phibitus[h]: in huiusmodi[i] casib⁹ si cōtumax apparuerit is ī quem fuit actio dirigenda: seu quia peremptoria[k] citatione recepta venire cōtēnit: seu quia maliciose seipsum occultat[l]: seu qꝛ ipedit[m] ne possit ad eū citatio puenire: testes lite nō cōtestata sūt merito admittēdi: ⁊ nihilomin⁹ si de cā liqueat: ad diffinitiuā sn̄iam pcedendū. ¶ Si vo aliter[n] absens fuerit: ⁊ agat de spūali cōiugio iter ecclesiā ⁊ p̄latū iā ꝯcto electione maxime[o] cōfirmata illd ī hoc articulo volum⁹ obsuari qd sup exceptiōe taliū psonarū ī sacris ē canōib⁹[p] diffinitū. ¶ Qꝫ si forsan agat de spūali cōiugio ꝯhendo: is q est in p̄latū electus: p spaciū sex mēsiū expectet: nisi (pensatis negocioꝝ circūstātijs) per supiorem

d ¶ Uel alie. Exceptiones elidētes principale negociū vtputa p̄scriptio quā tūc poterat probare: vel pactū de nō petēdo: vel consimiles† quia potest esse q tūc temporis pbationes super his haberi nō possent.arg.ff.ad.l.aquili.in lege.et.ff.de fur.quidam.

† Puta velleiani: macedoniani: vel q pecunia non sit versa ī vtilitatē eccl'ie ⁊ hmōi.ſm Innocen. Jo.and.

¶ Porro. ¶ In isto.§.vsqȝ ad.§.sunt ⁊ alij. excipiūtur alij duo casus a regl'a supra posita: ⁊ pingui⁹ excipiūtur isti q̄ pcedētes cū in istis possit etiā ad sn̄iam pcedi. Et diuidit in duas partes principales. Nā primo decidit qd iuris quādo reus est absens per contumaciā. Scdo ibi: si vero.ponit qd quādo est absens sine cōtumacia. Et ista scda subdiuidit in tres. Nā primo tractat de matrimonio spūali iam cōtracto. Secūdo de cōtrahendo ibi: q si. Tertio de carnali ibi: si autē. Ab.si. ¶ Casus. In isto.§.excipiunt adhuc duo casus a p̄dicta regula in qb⁹ testes recipi possunt lit.nō ꝯtest. Prim⁹ est si sup electiōe alicui⁹ questio moueat. Scds si sup mr̄imonio/siue copula maritali q̄stio oriat. In his duob⁹ casib⁹ ne ppter longā morā in spiritualib⁹ ⁊ tēporalib⁹ patiat eccl'ia lesionem et ne viro vel mulieri fornicatiōis occasio prebeat.si cōtumax fuerit ille contra quē actio fuerit proponēda: testes lite nō cōtest.sunt admittēdi: et si liquet de cā ad diffinitiuā est pcedēdū. ¶ Si vero aliter. In isto.§.dicit q si ille cōtra quē pcedit sit absens et non per contumaciā ⁊ agatur de spūali cōiugio inter prelatū ⁊ ecclesiā iā cōtracto.illud obseruet qd sup exspectatione taliū est in sacris ordinibus constitutū. Sed si agatur de spirituali cōiugio cōtrahēdo electus per spaciū sex mensiū exspectet: nisi superior plus vel minus viderit exspectandū pēsatis negocij circūstantijs. Si vero de carnali cōiugio sit agēdū tādiu alterutrū cōiugiū exspectetur: donec de ipsius obitu iuri similiter p̄sumat: qꝛ cū sine culpa sit absens vt iusto forsan impedimēto detineat/vel volūtate ppria: sed nō maliciose in remotis partibus morā faciat: ita q in breui citari nō possit.et ideo contra eū procedi nō debet.cū si presens esset forsitā legitimas defensiones haberet.eo nō obstāte q de lapsu carnis posset opponi: qꝛ in matrimonio multi casus occurrūt in quib⁹ cōiuges cōtinere cogūtur sine culpa: causa tamē subest.Ber.

e ¶ Alicuius. Electi nō confirmati ⁊ qui nōdum cōsensit.

f ¶ Electione. Puta q nō sit canonice celebrata: vel q electus sit criminosus: et licet videatur loqui capl'm in prelato potest idē dici in electione cuiuslibet clerici: quia ibi leditur ecclesia ex longa mora: vel etiam si vocatur vt consentiat et non veniat.s̄.de elect.statuimus.in concilio lugduneñ.

g ¶ Copula. Contrahenda/vel cōtracta: sed is qui abest cōtumax est: et sic variat a sequēti.§.si autem.ſm Hosti. Jo.and.

h ¶ Prohibitus.j.de resti.spo.litteras.⁊.xxx.q.iij.pitatium.

i ¶ In huiusmodi casibus. Superfluūt isti ablatiui: quia hoc aduerbium tunc quod precessit sufficeret.

k ¶ Peremptoria. Ergo quoad hoc non sufficit prima: licet sec⁹ quo ad cōdēnationē expensarū: et dic vt not.s̄.de pcur.querelā et quo ad iurisditionis p̄uentionem et perpetuationem.vt dixi.s̄.de foro cōpe.ca.penul.de of.deleg.licet.Jo.and.

Additio

l ¶ Maliciose occultat. Si.v.q.j.quidā.s̄.d alie.iudi.mu.cau.fac.c.j.et.s̄.de of.deleg.ca.cōsultationibus.

m ¶ Impedit. Talis habet pro citato denūciatiōe facta publice ad domū suam.j.de cleri.non resi.ex tue.et.j.de do.et cōtu.ca.vlti.ff.de euic.si dictū.§.si p̄sente.et.l.si ideo.§.presenti. Et ita sufficit q publice edictum pponatur ad domū† suā vl' eccl'iā vt dicunt iura p̄dicta: et citari pōt l'ris vel edictis.ff.de fideicō.l.cum vo.§.pe.⁊ sunt tres modi ꝯtumacie: ⁊ qcūqȝ illoꝝ aliqs ꝯtumax sit: habet p cōtumace. Primū modū hēs h̄ et alios duos modos cōtumacie hēs.xj.q.iij.certū est.vn̄ vs⁹. Casib⁹ ī trib⁹ qs dꝫ esse rebell'. Impedit: occultat: iussis parere r̄cusat.

n ¶ Aliter.i. non p contumaciā.s̄.de offi.deleg.consultationibus.B.

† Immo in hoc casu vl' cū domiciliū vel loc⁹ citādi libere ⁊ tute nō p̄tadiri sufficit q citatio fiēda auctoritate apl'ica fiat ī palatio papali vel in audiētia literarū publice: ipō tamen papa spāliter et ex certa sciētia hoc mādāte et postea figatur ianuis maioris ecclesie ipsi⁹ loci vbi degit papa cū curia: ⁊ tūc sic artat citatum ac si ad ipm psonalit puenisset: etiā si fiat extra dies solēnes qbus papa facere ꝯsueuit generales pcessus hoc ptꝫ ī extra.Boñ. rē nō nouā. Jo.and.

o ¶ Maxime. Proprie sic.s̄.de elec.cū inter.iij.vsi.vt per mutuū ⁊c. Alij exponūt maxime.i.tm̄.

¶ Glo.se.ponit.vj.varietates tēpoꝝ de qb⁹ loquunt iura sup absentia clericoꝝ: distinguēs aut scit vbi est cleric⁹ absens aut ignorat. Et ad hāc distictionē oppōit ⁊ soluit.subdit de expectatōe electoꝝ ⁊ suoꝝ aduersarioꝝ ⁊ de absētia accusatoꝝ vel denūciatoꝝ. J.an.

p ¶ Canonibus diffinitū. De hac absentia varie loquūtur canones. Quidā dicūt de duob⁹ mēsibus.vij.q.j.p̄sentiū. Quidā de tribus septimanis.vt ea.cā.q.j.si qs in clero. Et qdā de qnqȝ annis.j.de cleri.nō resi.c.ij. Quidā d trib⁹. Quidā de qnqȝ mēsib⁹.c.di.qm̄.et.lxxv.di.qm̄. Quidā de vna hora.xcj.di.cleric⁹.xcij.di.c.vlti. Super hac expectatiōe dicendū est q si aliqs est absens in eo loco vn̄ possit citari: vel in studio vel ī aliquo loco vbi apparet manifeste: quia nō latitat: p̄latus illi⁹ ipm̄ legitime monere dꝫ vt ad suam ecclesiā reuertatur infra tps conueniēs ſm locorū distantiā et tēporis qualitatē ab ipso p̄lato p̄figēdū.‡ Qꝫ si nō venerit poterit post modū suo beneficio spoliari nisi rationabilē cām ostēdat quare venire nō possit.j.de cle.nō resi.inter q̄ttuor.⁊.c.vlti.j.de ap.peruenit.ij.vel si al's de licentia p̄lati sui se absentat: vsqȝ ad certū temp⁹ sibi ī statutū īfra quod reuertat: tunc si nō reuertat ad terminū eps pōt illum priuare beneficio et officio. nisi iusta causa impediat.⁊ sic loquit illud ca.vij.q.j.presentiū. Dico tamen q siue cleric⁹ sit absens de licentia epi ad certū temp⁹: siue p̄ter licentiā: eps semp ipm̄ primo monere debet vt redeat p iura p̄dicta.j.de cleri.nō resi.c.inter.et.c.vlti.et.j.de ap.peruenit.ij.al's nō teneret sentētia lata cōtra absentē non vocatū neqȝ citatū: et iura antiqua que hic signant sic intelliguntur. Uerū est q clerici ab ecclesijs suis abesse nō debent: tamē si hoc cōtingat taliter sunt vocādi anteq̄ spolient.et ita seruandū est circa eos q cōparēt ⁊ citari possunt. Si vero nescit vbi sint† nec citari possunt psonaliter: trine citatiōis edictū apud coꝝ ecclesias publice pponat vt reuertātur: et si vltra sex mēses venire distulerint suis beneficijs postea spolient.j.de cleri.nō resi.ex tue.et sic q̄litercūqȝ sit aliqs absens semp debet citari p̄dicto modo. Itē videt q melior sit cōditio illoꝝ q maliciose se absentāt q̄ conditio illorū q cōparēt ⁊ citari possunt psonaliter: qꝛ illi habent sex menses isti citant ad arbitriū prelati vel ad mensem: vel duos: vel plures: vel minus ſm q reqrit et exigit distātia locorū.sed illud cōtingit qꝛ nescit vbi sunt: qꝛ pōt esse q sunt multū remoti vel impediti nec in breui possunt p consanguineos reuocari vel amicos. Et iō maius tps et certū dat eis vltra qd eccl'a vacare nō dꝫ.j.de cōces.p̄ben.nulla.et hoc locū habet in his clericis ⁊ p̄latis q iā ꝯfirmati sunt et possessionē diutius habuerūt vel etiā ꝯsenserūt. De his vo qui solūmō electi sunt nec ꝯfirmationē vel possessionē habuerunt

‡ Et iō diuersa tpa sūt statuta p canones vt denotet id arbitrariū ſm Ho. Jo.and.

† Añ dari non debuit tps arbitrariū ⁊ de quo de elec.cupientes.j.rñ.li.vj.ignorato enim loco ī possibile foret illō arbitrari. Jo.and.

ris pũidentiã magis vel minus fuerit expectãdus[a]. ¶ Si aũt de carnali cõiugio sit agẽdũ[b]: tãdiu alteruter ꝯiugũ expectet donec de ipsi⁹ obitu verisimiliter p̃sumat[c]: qꝛ cũ sine culpa sit absens: vt si captiuitate vel egritudine aut alio iusto ĩpedimento forsitã teneat: aut etiã ꝓpria sed nõ maliciosa[d] volũtate ĩ remotis partibus morã faciat: vt de facili vel in breui citari non possit[e]: ei q̇dẽ p̃iudicari non debet[f]: cũ habeat forsan exceptiões legitimas ad intentionẽ cõtrariam elidendã: eo nequaꝗ̃[g] obstante ꝙ de lapsu carnis possit opponi: quoniam in coniugio casus[h] multi occurrunt in quib⁹ cõiuges sine culpa sed nõ sine cã continere cogunt.

¶ Ad perpetuam rei memoriã vel cũ agitur per viã inquisitionis pñt testes sine litis contestatione recipi: et etiam publicari. hoc.d. vsq; ad .§. in alijs vero.

¶ Sunt et alij[i] casus siliter spãles in q̇bus absq; litis ꝯtestatione legitime pñt testes ꝓduci: vt qñ excessuũ ĩquisitio[k]: vel testiũ publicatio[l] imminet facienda.

¶ Si re⁹ lite nõ cõtestata est cõtumax/et agit reali mittit actor in possessionẽ rei petite cã custodie: quã tñ recupat re⁹ veniẽs infra annum si offerat cautionẽ de stãdo iuri et restituat expensas. post annũ vo his nõ p̃uatis non audit/nisi sup ꝓprietate. Sed si ꝯuenit reali q̇ noĩe alieno possidet: noĩabit dñm ĩ iudicio et statuet sibi termin⁹ ĩfra quẽ faciet dñm cõparere: q̇ si ĩfra terminũ non venerit: iudex illum citabit. quo adhuc non veniente: iudex mittet actorẽ ĩ possessionẽ verã. Si vero re⁹ ꝯtumax cõuenitur actiõe personali: mittet actor in possessionẽ bonorũ ipi⁹ rei ꝓ modo debiti declarati. ⁊ primo mobilium: scdõ imobilium si mobilia non existant: vel excõmunicabitur reus. h.d. vsq; ad finem.

¶ In alijs vo casib⁹: prudẽter est attẽdẽdũ vtrũ ꝯtumax reali

---

teneas quod hic dr: qꝛ expectant ꝑ sex mẽses plus vel minus s̃m ꝙ visum fuerit supiori cũ ꝑ cõtumaciã nõ est absens. Si vo ille q̇ accusabat electionẽ aut excipit ꝯ̃ electũ nõ ꝯparet anno elapso elect⁹ põt ꝯfirmari. ff. de mu. ⁊ ho. re⁹. Sed nõ credo ꝙ tm̃ sit expectand⁹: ĩmo supior p̃figit ei certũ terminũ infra quẽ ꝯpareat ꝓsecutur⁹ intẽtionẽ suã: alioq̇n confirmabit eũ. ꝟ. de accu. licet. ⁊ ꝟ. de clã. despon. cũ ĩhibitio. ⁊ ꝟ. q̇ mr̃i. accu. pos. cũ in tua. ⁊ hoc totũ expeditũ est. s̃. de elec. statuim⁹. sed ĩ eꝑatu dã tur accusatori tres menses. in autẽ. de sctis. epis. §. si quid autẽ. coll. ix. sꝫ poti⁹ ista in arbitrio superioris consistunt. ꝟ. de do. ⁊ contu. cũ olim. j. ꝯ̃. sed ibi soluit. si vero cõtra p̃latũ absentẽ agat criminaliter vel etiã ciuiliter per denunciationẽ alicui⁹ tunc citet vt veniat ad defendendũ se: si non veniat excõicetur ꝓpter contumaciã: et expectabit per annũ et post annũ ꝓcedat cõtra ipsum sup bonis nõ sup crimine s̃m ꝙ traditur. xj. q. iij. rursus. et c. quicũq;. et ꝟ. de do. ⁊ cõtu. ꝟitatis. vbi de hoc.

a ¶ Expectãd⁹. Post modũ ꝓcedit ꝯ̃ eũ et recipient testes et diffinitiue ꝓcedetur: vel alius eligat si nõ vult consentire et nil ei opponitur.

b ¶ Sit agẽdũ. Cũ nõ sit absens ꝑ cõtumaciã.

c ¶ Presumatur. Per famã qꝛ senexerat: vel etiam qꝛ in acie fuit nec redijt p̃sumit ꝙ his casib⁹ sit mortu⁹. ⁊ si cõtrahat credens ita excusat ab adulterio: etiã si viuat ꝓpter ignorantiã. xxxiiij. q. ij. cũ per bellicã: qꝛ nõ cõmittit adulteriũ sine dolo. ff. de adul. l. pe. † vel si receperat lr̃as illoꝝ cũ quib⁹ militauit. C. de repu. auctẽ. hodie. dic tñ ꝙ nõ debet cõtrahere nisi primo sit certa de morte ipsius. ꝟ. de secũ. nup. dñs. ꝟ. de spo. in presentia. sed satis certũ est illi ꝑ solas hmõi violentas p̃sumptiones postq; aliquãto tẽpore duxerit expectãdũ forte per annũ vel etiã q̇nq; annis vt in p̃dicta auc. hodie.

† Qui ig-rans mulierẽ non iure repudiatã do illã ducit adulteriũ non cõmittit. Jo. and.

d ¶ Maliciosa. iiij. q. iij. §. itẽ his q̇ nõ detractandi causa. ¶ Glo seq. arg. ꝙ nõ tenet ⁊c. tenet ꝯtrariũ quod postea moderat.

e ¶ Citari nõ possit. Si nõ põt citari cõtra ipm ꝓcedi nõ potest. Et sic est arg. ꝙ nõ tenet sñia cũ peremptoriũ nõ ꝑuenit in noticiã absentis. iij. q. ix. caueãt. ff. q̇ sen. sine ap. resci. l. j. §. itẽ ex eo edicto ‡ C. q̃ũ et q̃ãdo iu. ea que. ⁊ ff. locati. §. item querit. §. exercitu. Sꝫ verius est ꝙ sufficiat si diligẽs sit inq̇sitio facta: licet nõ sit inuẽtus ꝟ. de do. et cõtu. cãm. et c. vlti. ⁊ ꝟ. de cleri. nõ resi. ex tue. ⁊ vij. q. j. presentiũ. ⁊ C. de iudi. properandũ. §. si quidẽ. ff. de euic. si ideo. §. presenti. ⁊ l. si dictũ. §. si presente. ⁊ hoc verũ est quãdo maliciose est absens. alr̃s nõ proceditur cõtra eũ q̃ꝫtum ad casum presentis littere. Additio. Nam q̃ꝫtum ad missionẽ in possessionẽ bene procederetur. quod dic vt. ꝟ. de eo qui mit. in pos. ca. si. s̃m Inno. Jo. an.

‡ Ibi nõ ꝑuenit: qꝛ nec ꝓpositũ fuit. s̃m Jo. q̇ hoc not. in canone statuit alr̃. et facit qd̃ not. s̃. de postu. c. j. in. iiij. glo. Jo. an.

¶ Glo. se. successiue signat et soluit duo contraria.

f ¶ Non debet. Arg. cõtra. ꝟ. qui fil. sint legit. perlatum. sed ibi agebatur tantũ de prole an esset legitima vel nõ ⁊ non contra absentẽ. vel ille fuit requisitus vt ibi innuit. Contra. ꝟ. qui ma. accu. pos. c. j. illa corrigitur per istam. Preterea ille fuit absens culpa sua ꝓpter maleficium quod cõmiserat: vnde non preiudicat mulieri. ⁊ sic differt casus ille ab isto et ibi soluitur.

g ¶ Eo nequaꝗ̃ ⁊c. Rñdet tacite q̃stiõi. Diceret aliq̇s si mulier tm̃ ꝯpellit expectare ĩcideret forte in fornicationẽ: ⁊ papa rñdet ad h.

h ¶ Casus multi. Ut si alter de fidelib⁹ labat in heresim. ꝟ. de diuor. quanto: vel si alter cõiugum incidatur: vel si mulier impotẽs casu reddatur ad reddendum debitum. xxxij. q. vij. illi qui sani. vel si alter furiosus factus sit. xxxij. q. vij. neq; furiosus. et ca. hi qui. vel si in captiuitate alter teneret. ꝟ. de spon. in presentia. vel si vir incidat in casum lepre. ꝟ. de coniug. lepro. c. j.

Coniugũ alter qñq; etiam iuitus cogit cõtinere.

¶ Sunt et alij. ¶ Hic excipiũtur duo alij casus a regula. Et nõ diuidit. Abbas si. In isto. §. adhuc excipiũtur duo alij casus in q̇bus testes recipiũtur lite nõ contest. puta cum prelatus ex officio suo procedit per inquisitionẽ circa subditorũ excessus. Itẽ quãdo testes ad perpetuã rei memoriã publicantur. Ber.

i ¶ Sunt ⁊ alij. Aliũ casũ habes qñ agit de bono ecclĩastico obtinendo in decre. noua. ꝟ. de eo qui mit. in pos. cã rei seruã. eum qui.

k ¶ Inquisitio. Et hoc est cũ absens est ꝑ contumaciã ille contra quem fit inquisitio. ꝟ. de accu. qualiter et quãdo. ij. §. debet. et. ꝟ. de symo. licet heli.

l ¶ Publicatio. Hoc tunc fit quãdo aliquis timet ꝙ sibi in posterũ super aliquo contractu cõtrouersia moueatur: tunc potest petere a iudice vt testes q̇ interfuerũt negocio publicẽtur. i. eorũ dicta redigãtur in publicã formã ad eternã rei memoriam. ꝟ. de testi. significauit. in auten. de testi. §. penult. col. vij. et ĩ hoc casu oẽs testes recipiũtur: siue senes: siue debiles: siue iuuenes: ⁊ statim publicãtur: ⁊ in hoc est differentia inter hanc receptionem ⁊ illã de qua premisit in principio capituli qꝛ ibi recipiũtur tantũ senes et infirmi: vel de quorum absentia timetur: et illi non statim publicantur. vt dixi.

¶ In alijs. ¶ Totus iste tex. vsq; ad finem loquitur iuxta regulã s̃m quam lite non contestata nõ debet procedi ad sententiam vel ad receptionẽ testium: ideo dicit ĩ alijs vero casibus: quia supra prosecutus est cõpilator quid faciẽdũ quando põt procedi lit. non cõtestata. Diuidit principaliter in duas partes. In prima ponit modũ procedendi cũ agitur reali: in secũda cum agitur personali ibi: si autẽ agitur personali. Abbas sic. — Diuisio.

¶ Casus. In. §. isto dicit ꝙ in alijs casib⁹ a p̃dictis sex hoc mõ est procedendũ: videndũ est vtrũ agatur actione reali an personali: si agatur reali actione/et reus cõtumax fuerit: mittend⁹ est actor ĩ possessionẽ rei petite/vt tedio affectus reus veniat responsurus. et si infra annũ venerit: prestita cautiõe iudicio sisti: et satisdatione accepta de restituẽdis expensis possessionẽ suã recuperet: ꝙ si cautionẽ offerre neglexerit infra annũ: post annũ actor ver⁹ erit possessor reseruata defensione legitima super ꝓprietate absenti.

¶ Qꝫ si. In. §. primo dictũ est qñ q̇s cõuenit noĩe suo. in isto. §. dicit ꝙ si aliq̇s cõuenit sup reb⁹ ĩmobilib⁹ quas possidet noĩe alieno debet ille statim noĩare dñm in iudicio/⁊ iudex debet ei terminum assignare vt hoc denũciet dño vt ipe corã eo veniat/vel idoneũ dirigat responsalẽ vt actioni rñdeat. Si vero dñs ad tẽpus statutũ nõ venerit: tanq; lite cõtest. q̃ꝫtum ad interrũpendã p̃scriptionẽ lõgi tẽporis ex eo die quo possessor ad iudiciũ vocat⁹ fuit iudex vocabit dñm legitimis edictis: ⁊ si nõ venerit iudex: sũmatim examinabit negociũ: ⁊ in possessionẽ rerũ petitarũ actorẽ mittere nõ tardabit oĩ allegatiõe absenti super p̃ncipali questione seruata.

¶ Si aũt sup ꝑsonali. In isto. §. ꝓsequit aliud mẽbrũ distĩctiõis. dicit hic ꝙ si aliq̇s cõueniat super actiõe ꝑsonali/et cõtumax fuerit/vel mittẽdus est actor in possessionẽ mobiliũ bonoꝝ ipsius/vel ĩmobiliũ si forsan nõ habeat mobilia pro modo debiti in libello declarati: vel ipse cõtumax excõicetur: ita scꝫ ꝙ iudex a principio alterutra pena sit ꝯtẽtus quã magis viderit expedire ad alteram nihilomin⁹ ꝓcessurus si hoc meruerit proteruitas cõtumacis: ⁊ si venerit infra annũ/vel etiã post annũ: audiet s̃m ꝙ auditur ille qui cõuenitur actiõe reali q̇ infra annũ recuperat possessionẽ vt dictũ est. s̃. §. in alijs. eodẽ modo audit iste ante annũ et post sicut ille auditur ante annũ. ¶ Nota ꝙ ad iudicẽ pertinet habere curã ⁊ diligẽtiam vt salua sit rerũ probatio. ¶ Item nota regulam ꝙ lite non cõtest. testes non sunt recipiendi: nisi de morte eorum teneatur vel absentia diuturna. Item propter defectum probationis recipiuntur testes lite non contestata. ¶ Item nota annalem prescriptionem que currit contra illum qui producit senes et valitudinarios: ⁊ alios de quorũ absentia timetur. Item non est alicui artanda probãdi facultas. Item in matrimonio carnali ⁊ spirituali recipiũtur testes lite non contest. quãdo altera pars est contumax. ¶ Item nota hic ꝙ tribus modis dicit quis cõtumax/scꝫ quando venire contẽnit/vel quãdo maliciose seipm occultat/vel quãdo impedit ne possit ad eũ citatio peruenire. Itẽ qui impedit ne citatio ad eũ perueniat/habetur pro citato. Item mulier debet virum suũ expectare do

nec de ipsiꝰ morte sit certa et ecõuerso. Itẽ qñq; priuat q̃s iure suo sine culpa: nõ tñ sine cã. Itẽ nota q̃liter agit ꝯ̃ cõtumacẽ. Itẽ reus possessionẽ ꝯ̃ se datã p̃t ĩfra annũ recupare. Itẽ missus ĩ possessionẽ cã rei ꝯ̃uãde s̃m canones verꝰ possessor est. Itẽ q̃ ꝯuenit noĩe alteriꝰ: dʒ dñm in iudicio noĩare. Itẽ illa pena reo est infligẽda que magis timet. Itẽ diuersis penis põt iudex reũ punire. Itẽ crescẽte cõtumacia: crescere debet et pena.

·§· aliq̃ñ. ff. de noxa. de illo. et ff. de admi. re. ad ci. pti. ĩpatores ·§· j. Ar. cõtra. xij. q. ij. de rebꝰ. et ff. de ser. cor. in h. ⁊ ff. de cõtrahẽ. emp. l. vlti ·§· luciꝰ. ⁊ ff. de his q̃ in frau. cre. q̃ a debitore. arg. j. de p̃scrip. auditis. ⁊ xvj. q. iij. inter memoratos.

k ¶ Stãti. Id est ante libelli oblationẽ: vel etiã post añq; r̃ndeat.

a actiõe[a] / an ꝑsonali cõueniat. Si reali: mittendꝰ ẽ actor ĩ rei petite
b possessionẽ: vt tedio affectꝰ[b] reus veniat r̃nsurꝰ. Qui si venerit infra annũ: iudicio sisti p̃stita cau-
c tiõe[c]: ac exhibita satisfactõe cõ-
d e grua expẽsarũ[d] possessionẽ[e] recuperet. ¶ Qr̃ si cautionẽ offerre ne-
f glexerit[f] ĩfra annũ: actor post an-
g h nũ verus[g] ꝯstituet[h] possessor: sup ꝓpietate dũtaxat aduerse pti defensiõe legitĩa reseruata. ¶ Qr̃ si
i sup rebꝰ ĩmobilibꝰ[i] quisq; conueniat q̃ eas possidet noĩe alieno:
k dʒ stãti[k] in iudicio dñm noĩare: certo diex spacio a iudice finiendo: eoq; ad eiꝰ noticiã ꝓducen-
l do[l]: vt vel ipse veniens: vel idoneũ dirigẽs respõsalẽ actoris in-
m tẽtionẽ excipiat[m]. ¶ Si vo post tp̃s indultũ qđ dispositũ est noluerit adiplere: tanq; lite q̃ ingerit: ex eo die quo possessor ad iudiciũ vocatꝰ est: ad interrumpendã p̃scriptionẽ longi tẽpis cõ-
n testatã[n]: dominũ possessionis iu-
o dex tribꝰ edictis[o] legitimis euocabit: ⁊ tunc ipso in eadẽ voluntate manente / negociũ summa-
p tim[p] examinãs: in possessionem ipsarum rerũ actorẽ mittere nõ tardabit: omni allegatione absenti sup principali questione re-
q seruata[q]. ¶ Si autẽ super personali actione conueniat: vel mittendꝰ est actor in possessionẽ mo-
r biliũ ipsiꝰ: vel ĩmobiliũ[r]: si forte mobilia nõ h̃eat: pro mõ debiti
s declarati[s] vl̃ ĩ ꝯtumacẽ est eccl̃astica s̃nia ꝓferẽda: ita videlicʒ ꝙ
t alterutra pena q̃ magis timeri[t] d̃beat iudex a p̃ncipio sit ꝯtẽtꝰ:
u ad alterã[u] nihilominꝰ ꝓcessurus si h̃ meruerit ꝓteruitas cõtumacie.

a ¶ Actiõe reali. Duo sũt gñа actionũ. aut sũt in rẽ aut ĩ ꝑsonã. qualr̃ h̃ sit intelligẽdũ tradit bñ ĩstit. de acti. ĩ p̃n. B.

¶ Glosa sequens declarat qđ sit tediũ passi missionẽ ĩ reali ⁊ ꝑsonali.

b ¶ Tedio affectꝰ. Tediũ erit in h̃ casu: quia actor missus ĩ possessionẽ expellet reum de possessione et erit possessor ⁊ ꝑcipiet fructꝰ ⁊ ꝯseruabit eos. j. de seq̃stra. c. ij. ⁊ iij. ⁊ si reꝰ venerit ĩfra annũ p̃stita cautiõe iudicio sisti recupabit rẽ cũ fructibꝰ d̃ductꝭ expẽsis vt. j. sequit. sʒ ĩ ꝑsõali actõe tediũ erit: qr̃ cũ cultura spectet cõtũacẽ ille admissus erit cũ eo ĩ agro vt custodiat fructꝰ ne ille ꝯsumat illos ff. vt ĩ pos. le. is cui ·§· qui legatorũ † et. ff. de dã. infe. si finita ·§· si q̃s autẽ. de hoc dicet pleniꝰ. j. de do. ⁊ contu. contingit.

¶ Glo. se. notat ex v̾bo cautiõis ꝙ nuda. ⁊c̃. tenet contrarium.

c ¶ Cautione. Ex eo ꝙ dicit simplici cautiõe videt sufficere nuda cautio. C. de verbo. sig. sancimus. sed non est verum immo sufficiẽtem cautionẽ prestare debet. j. de sequestra. ad hoc. in fi. ‡ ⁊ ita pignora vel fideiussores. ff. manda. si mandato ·§· vlti. et. ff. de fidei com. liber. l. ergo ·§· adijci. Ber.

d ¶ Expẽsarũ. Prio ergo dʒ satisfacere in expẽsis anteq; audiat: vel absoluat. sic. C. de bo. au. iudi. pos. auc̃. qui iurat. C. de iudi. sancimus. C. quomõ ⁊ quando. iudi. auc̃. qui semel.

¶ Glo. se. no. contra opi. canonistarum: ⁊ soluit dupliciter.

e ¶ Possessionẽ recupet. g̊ vr̃ ꝙ eã amiserit ⁊ sic alter erat verꝰ possessor. qđ ẽ ꝯ̃ nos. ff. de acq̃. pos. possideri. Sʒ expone possessiõeʒ. i. detẽtionẽ possessiõis recipiat quã illa h̃eat: ⁊ talis possessio ẽ facti ⁊ nõ iurꝭ ⁊ ymagiaria. Uel dic recupet. i. retineat verã possessionem quã nõ amisit. si. iij. q. v. qr̃ suspecti. xxvij. q. ij. priusq;. in fi.

f ¶ Neglexerit. Nec sufficit offerre nisi eã p̃stet. j. de eo q̃ mit. in poss. ca. j. arg. s. de offi or. pastoralis. in fi. ꝙ si eã põt prestare iudici p̃stet ep̃o vel alijs publicis ꝑsonis. vt eo. ca. pastoralis. arg. ꝯtra. j. de eo q̃ mit. ĩ poss. c. ij. sed vbi iudex voluerit recipere cã. in. c. pastoralis. nullus fuit iudex cui posset vel deberet offerri.

g ¶ Uerꝰ. Id est vere ⁊ incõmutabiliter: nã ⁊ añ s̃m q̊sdã est verus possessor: sʒ nõ incõmutabiliter: qr̃ infra annũ tenet restituere possessionẽ: ⁊ ita statim est verus possessor. arg. C. de prescrip. xxx. vel xl. an. si quis emptionis ·§· pe. Nos tamẽ ꝯ̃riũ dicimꝰ s̃m iura canonica arg. s. de offi. ordi. pastoralis. ⁊ j. de do. ⁊ contu. cõtingit.

¶ Glosa seq. tractat an scd̃m decretũ sit necessariũ ⁊ remittit.

h ¶ Constituet. Et ita ẽ arg. ex eo ꝙ dicit ꝯstituet ꝙ ante annum nõ sit verꝰ possessor vt dictũ est in ꝓxima notula. Sed qualiter cõstituit: forte ab ip̃o iudice si petat ⁊ sine sorte. j. de eo q̃ mit. in poss. c. j. ⁊ ff. de dã. infec. si finita ·§· sed ⁊ si q̃s. ⁊ ·§· se. et arg. s. de offi. ordi. pastoralis. in fi. Ueriꝰ est ꝙ in realibꝰ actionibꝰ † nõ hʒ locum scd̃m decretũ: nisi aliq̃s ad cautelã illud ĩpetret: qr̃ solus trãscursus anni ꝯstituit aliquẽ possessorẽ verũ. vt. s. de offi. or. pastoralis. ⁊ j. de do. et contu. contingit. In ꝑsonalibꝰ vero scd̃m decretũ locũ hʒ sed nõ vniformiter. De hoc pleniꝰ dr̃ in predicta decre. ꝯtingit.

¶ Gl. se. tractat an in rebus mobilibꝰ sufficiat dominũ nominare: ⁊ an in rebus immobilibus ius habens id possit.

i ¶ Rebus ĩmobilibꝰ. Secꝰ eni vr̃ ĩ rebꝰ mobilibꝰ: ibi nõ vr̃ ꝓdesse noĩare dñm in iudicio cũ habeat facultatẽ restituẽdi rem. ff. de rei ven. offm̃. in fi. Idẽ iurꝭ ẽẽt in rebꝰ mobilibꝰ. qr̃ p̃t et dʒ dñm noĩare in iudicio. C. vbi de cri. agi opor. auc̃. q̃ in ꝓuĩcia. sʒ in rebꝰ ĩmobilibꝰ q̃s aliq̃s possidet noĩe alieno vbi nullũ ius hʒ / si ꝯuenia tur dʒ statim in iudicio dñm noĩare: vt h̃. C. vbi ĩ rẽ act. l. ij. si enim ius habʒ in re nõ ꝓdest dñm noĩare: qr̃ ipse posset agere ꝓ iure suo g̊ tenet se defendere. arg. op. j. de fide instru. G. ꝑpetuꝰ. possessor ciꝑ ꝯuenicdꝰ ẽ. xij. q. ij. q̃cũq; ‡ ⁊ xvj. q. j. ĩ canonibus. ar. j. de ap. ad audiẽtiã. ⁊ s. de alie. iudi. mu. c. j. ⁊ ff. qđ me. cau. l. si cũ exceptione

tenor istius ·§· ponit q̃si de v̾bo ad verbũ. C. vbi in rem acti. l. ij.

l ¶ Producẽdo. Alias ꝑducẽdo ꝑ illũ ‡ q̃ in iudicio dñm noĩauit.

m ¶ Excipiat. i. suscipiat. sic. xxiij. q. v. non est nr̃m. et. j. ti. ꝓx. ĩpatorũ. ⁊ j. de plus peti. c. vnõ.

n ¶ Cõtestatã. Scʒ ne currat p̃scriptio possessori: qm̃ p̃scriptio possessoris ĩterrupta ẽ ꝑ hãc denũciationẽ: lʒ videat lis quasi cõtestata: non tñ actor audiret volens ꝓducere testes sup proprietate ac si lis esset cõtestata: qr̃ illud locuʒ hʒ qñ lis est vere contestata ꝑ narrationẽ ⁊ r̃nsionem: sed hic nõ est vere ꝯtestata: sed quasi quo ad interrumpẽdam prescriptionẽ. vt hic dicit.

o ¶ Edictis. Id ẽ citationibus ad domũ eius missis. j. de do. et contu. causam que. ⁊ c. vlti.

¶ Glosa sequens tractat quid veniat in cognitione summaria.

p ¶ Sũmatim. Sic. C. vbi in rẽ. act. l. ij. ⁊ ff. vt in pos. lega. si is a q̃. et. ff. de carbo. edicto. l. iij ·§· cãe. ⁊ C. de bo. auc̃. iu. pos. auc̃. et qui iurat. Et dic sũmatim. i. semiplene. nõ eni statim iudex ꝓpter contumaciã alteriꝰ ptis cõstituit p̃sentem possessorẽ: vel etiã mittet eum in possessionẽ cã rei seruãde: nisi aliquã videat primo p̃sumptionẽ pro eo: qr̃ posset esse ꝙ si aliq̃s calũniose peteret. vnde iudex primo recipiet ab actore iuramentũ de calũnia. ff. de car. edic. l. iij ·§· cause. ⁊ sic obseruat. ⁊ istud iuramentum sufficiet. ita ꝙ aliud vlterius nõ prestabit si reus infra annũ rediret volẽs in cã procedere. ar. ff. ad exhi. thesaurus. vñ petet ab actore iudex vt super h̃ scʒ ꝙ nõ calũnie cã petat h̃ exhibeat calũnie iuramentũ. ff. ad exhi. thesaurꝰ. ⁊ j. de resti. spo. lr̃as. ⁊ s. de elec. cũ dilecti. nõ eni dʒ iudex festinare ad missionẽ faciendã: qr̃ si reꝰ ꝓbabit iustã absentie cãm restituet. ff. de dã. infec. si finita ·§· itẽ si forte. ⁊ j. de re iudi. cum bertholdꝰ. † et sic obs̾uat hodie de facto: ⁊ istud iuramentũ sufficiet: ita ꝙ aliđ actor vlteriꝰ nõ prestabit si reꝰ infra annũ redierit volẽs procedere in cã. vt in ·§· j. sʒ ĩ casu hmõi ·§· iterũ. iurabit actor tanq; reꝰ qñ cõuenit: qr̃ p̃mo iurabit vt actor / postea vt reus: ⁊ idẽ est si post annũ agere velit qui prio cõueniebat s̃m ꝙ est in casu huius ·§·

¶ Glosa sequens querit q̃diu ⁊c̃. soluit. solutioni opponit. oppositioni respondet. ponit deinde opinio. quã reprobat. vlti. querit de diuersitatis ratione ⁊ dupliciter soluit.

q ¶ Reseruata. Sed q̃diu reseruabit q̃stio ꝓprietatis: s̃m canones videt ꝙ perpetuo cũ res sit facta litigiosa: ⁊ debebat ꝑ h̃ dubitare de iure suo. Dico ĩ casu isto bñ põt p̃scribere: qr̃ bonam fidem vr̃ h̃re: qr̃ credit rẽ ad se ptinere: cũ etiã iurauerit ꝙ non maliciose seu per calũniã petit rem illã: ⁊ iõ p̃scribere p̃t: ⁊ iuste possidet qui actore pretore possidet. ff. de acquiren. possess. iuste. Quidam dicũt ꝙ in casu isto sicut in priori seruatur questio super possessione vsq; ad annũ absenti. Sed priꝰ dictũ veriꝰ credo: ⁊ absolute dicit hoc. nã sicut reseruat ius saluũ possessionis vsq; ad annũ. in ·§· proxi. sicut ibi expresse hoc dicit / ita hic diceret si hoc esset verũ. Sed que est ratio quare ibi audit vsq; ad annũ sup possessione hic vero statim est verus possessor: nec audit vsq; ad annũ sup possessiõe: Ratio illa consueuit assignari: qr̃ maior cõtumacia p̃sumit ĩ casu isto q̃ in priori: qr̃ per plures citationes vocatꝰ est ⁊ plꝰ contẽpsit. primo eni vocauit colonũ ⁊ colonꝰ denũciauit dño: post quã denũciationẽ citat dñs edictis legitimis: ⁊ iõ plus punit ⁊ sufficit legislatorem ita voluisse: sic eni est in lege. ff. qui ⁊ a quibꝰ prospexit legislator. ⁊ vj. q. iij. scriptũ est in. l. scriptũ. ergo ita tenendum est.

r ¶ Uel ĩmobiliũ. Hoc ordine iudices s̃niam exequent. vltio ad actiones decurritur. ff. de re iudi. a diuo pio.

s ¶ Declarati. in libello suo. C. de bo. auc. iu. pos. auc̃. ⁊ q̃ iurat.

¶ Glo. seq. cum sequenti signant duo contraria ⁊ soluunt.

t ¶ Magis timeri. Illa enim potius est infligenda: quia hoc solũ bene agitur ⁊c̃. xxiij. q. v. prodest. Arg. contra. s. de of. dele. sane. ⁊ c. pastoralis. j. responso sed ibi soluitur. ‡

u ¶ Ad alterã. Quia crescente contumacia crescere dʒ pena. ff. de

ꝙ licet conuictꝰ rei vẽ. possit dñʒ ĩ iudiciũ nomiare ꝯuẽtus possessorio non. Jo. an. ĩ nouel.

‡ Uel ꝑ iudicẽ si forte nominans minꝰ idoneus ẽ s̃m Inno. ⁊ Ho. et qr̃ piculosũ esset dño ꝙ ĩterpellatõ facta colono ꝯstitueret ip̃m dominũ ĩ mora cõtra id ff. de peti. he. item veniunt. ·§· petitã. iõ tutũ consiliũ ꝙ actor denũciet vl̃ faciat iudicẽ denũciare. nã si colonus nõ nũciaret dño sibi nõ preiudicaret. ꝑ p̄al. ·§· Jo. an.

† Nec mirũ si aliđ ĩ vno ꝙ̃ ĩ alio. qr̃ in reali dico me ius h̃re in re in qua sũ missus. qđ nõ est in ꝑsonali s̃m Gof. de hoc in spe. de ꝓui. credi. ·§· iã de effectu. v̾. sed q̃ est ratio. Jo. and.

‡ Qđ g̊ hic omittit ibi supplet et sic cessat cõtrarium. Jo. and.

Missio in possessionẽ an stati sit facienda ꝓpter ꝯtumaciã alteriꝰ partis:

† Ul̃ dic ꝙ iõ iudex sũmatim examinat qr̃ colonus reclamat ⁊ dicit dñʒ ius habere s̃m Jo. an. ĩ no.

† Ul̃. dixit ꝙ si missus in reali detinuit rẽ cã custodie post annũ sine iudice v̾us est possessor. Si vero nõ detinuit ꝑ iudicẽ efficiet possessor. alr̃. de rest. spo. sepe. Jo. and.

‡ Et ibi de hoc et ibi not. Jo.

‡ Spãle ꝓpter reuerẽtiã ꝑsonarũ Jo. an. in nouel.

pe.l.relegati. Sic ergo due pene ab initio nō sunt infligende. s̄. de iudi. at si clerici. Ar. contra. xvj. q. j. statuimus.
¶ Glosa sequens obijcit de.l. si prius. ponit primo opi. Jo. secundo opi. Lau. tertio suam opi. ⁊ solutionem contrarij.
a ¶ Distinctionē. Sed nō videt̄ ꝙ distinctio facta in reali actione locū possit i ꝑsonali habere lʒ lr̄a h̄ innuat: q2 debitor pōt recupare pignora sua qn̄cumqꝫ venerit dūmō nō sint distracta C. de distra. pigno. si prius. Creditor eni nullo tpe ꝑscribit rē sibi obligatā pignori. ff. de vsuc. nō solū. §. q̄ pignori. ⁊ l. pigri. q2 creditor ꝗtum ad hunc casum nō possidet pignus. ff. q̄ satisda. cog. sciendū. §. creditor Et ad h̄ dixit. Jo. ⁊ bn̄ q2 creditor post annum nō efficit̄ possessor ꝗtū ad vsucapionē: sed tātū post annū hʒ ꝯmodum possessiōis i h̄ ꝙ cū ꝑus teneret̄ ꝓbare pecuniā quā petebat esse debitā post annū etiā transfert̄ ꝓbatio ad reū: vt tunc aduersari⁹ teneat̄ ꝓbare illā idebitā † ⁊ sic efficitur petitor de possessore argumētum bo. ad h̄. ꝭ. de solu. is qui. Lau. dixit ꝙ huic seruat̄ questio possessiōis ⁊ ꝓprietatis quousqꝫ ꝑscriptū est iuri offerendi. ar. C. de prescrip. xxx. vel. xl. anno. l. cuʒ notissimi. §. sʒ cū illō. v̄si. eodē iure. nisi ex secundo decreto res sint ei iam pro debito assignate: vel distracte. al's vsqꝫ ad. xxx. annos recuperet res suas oblato debito. Dicas ꝙ debitor semper audit̄ quousqꝫ ꝑscp̄tū sit volēs recuperare rē suā restitutis expensis: ⁊ restituta cautione iudicio sisti. nisi pignora distracta sint. vel insolutū data auc̄te iudicis: vl' ꝑm legem cōuentionis distracta vt dixit lex ꝑdicta si pri⁹: ⁊ ita infra annū ⁊ post annū veniēs restitutis expensis ꝑstita cautiōe ꝙ iuri parebit recupabit res suas: siue cōfiteat̄ debitū siue neget. C. de bonis auc. iudi. possidē. auc̄. et qui iurat. Et ꝙ dixit iuxta distinctionē i alio ⁊c̄. sic itellige iuxta distinctionē. i. ꝑm ꝑmū mēbrū distictiōis in q̄ tm̄ silitudo notat̄. ⁊ nō iuxta scd̄m. q̄si dicat: sicut ibi veniēs infra annū in reali actione audit̄ ꝑstita cautiōe. ⁊ restitutis expēsis recuperat possessionē: ita in ꝑsonali actiōe siue infra annum siue post annū veniat recupat res suas: dum tn̄ caueat iudicio sisti ⁊ restituat expēsas: vt sic notet̄ ‡ silitudo tm̄ in h̄ casu: ⁊ i illo cū an̄ ānū ꝯtumax īuenit̄: ita ꝙ silitudo nō trāseat ad aliū casum post annū: ⁊ ita plana est lr̄a. Lau.

Creditor pign⁹ nullo tpe prescribit.

† Hic nō pt ꝓbari si nū ꝙ fuit debitū nisi ꝑ cōfessionē. ⁊ ē simile qd̄ ꝯ ꝓcu. dixi. s̄ de rescp̄. nō nulli. ⁊ ca. ex ꝑte. iij. ⁊ facit de confes. c. j. li. vj. Jo. and.

‡ An̄ dicebat Ai. litterā ꝯstruēdā. ita ꝙ v̄bū post ennū ponat̄ ī fine. ⁊ tūc nō repetat̄ iuxta distinctionē post annū simplicit̄. ⁊ dicit similem constitutionem. xxxiij dist. habuisse. Jo. and.

¶ De iuramēto calūnie. ¶ Quia actiōe in iudicio edita et litis contesta. facta succedit ex ordine iuramentū calūnie. ideo post rubri. precedentes subijcit istam ꝑm Gof.

Inherentes. ¶ Diuidit̄ q2 prio papa ponit ꝙ dubia determinare spectat ad ipsum. Secūdo ponit dubiū procedens ex cōtrarietate duarū legū ibi: legib⁹. Tertio illō diffinit ibi: vt ergo. Quarto moderat̄ ibi: vex. Quito cōminat̄ ibi oībus. Ab. ¶ Casus. In legib⁹ inuenit̄ vt null⁹ cleric⁹ iurare ꝑsumat. Alibi reperit̄ in lege ꝙ oēs ꝑncipales ꝑsone in primo litis exordio subeāt calūnie iuramētū. Propter hāc diuersitatē plerīqꝫ dubitant vtrū clericus iuramētū hoc ꝑstare debeat: an alij officiū illud cōmittere: q2 ꝯstitutio diui marci vbi clerici iurare ꝓhibent̄: de clericis cōstātinopol'. loqui videt̄. ⁊ ideo ad alios nō credit̄ ptinere: quesitū fuit ab impatore henrico q̄liter ista contrarietas eēt intelligēda. Et ip̄e hēricus vt ista dubietas auferat̄ ꝯstōnē diui marci ita interpretat̄ vt ad oēs clericos eccl'iarū gn̄aliter ptinere iudicet̄. Et honori⁹ ei⁹ interpretationē cōfirmat. et illā cōstitutionē diui marci ita interpretari decreuit vt ad oēs clericos gn̄aliter pertinere dicat̄. Et impator iustinian⁹ decreuit vt canones vim legū obtineāt: et in canonib⁹ patrū reperit̄ vt clerici iurare nō audeāt: ⁊ iō clericalis ordo a prestādo iuramēto calumnie sit imunis. Un̄ statuit impator hēric⁹ nō ep̄s / nō pbr̄ / nō cuiuscūqꝫ ordinis cleric⁹ / nō abbas / nō aliq̄s monach⁹ / vel monialis in quacūqꝫ cā criminali / vl' ciuili iusiurādū calūnie subire cogatur: sed alijs defensoribus hoc officium cōmittat̄. In fine dicit pa. ꝙ si iurare voluerint: null⁹ ep̄s incōsulto rōano ponti. vl' aliq̄s cleric⁹ incōsulto suo ep̄o iurare audeat: ⁊ q̄cūqꝫ in h̄ edictū cōmiserit: veniā sibi nouerit denegādā. ¶ Nota ꝙ q̄libet eccl'a suū habere dʒ defensorē / vel ad agendū ⁊ defendendū q̄ iuret de calūnia. Itē nota ꝙ grauiores q̄stiones ꝑ romanū pon. debēt terminari. Item canones vim legum obtinent. Item nullus clericus taliter iurare debet sine licētia sui prelati.

cis: q̄ veniēs infra annū vel post annū etiā audiet̄ iuxta distictionē[a] i alio casu superi⁹ annotatā.

De iuramēto calūnie

Hono. iij.

¶ Clericus in causa ecclesie sue iuramentū calūnie potest alteri cōmittere: ⁊ ꝑ se iurare nō cogit̄: nec dʒ sine supioris licētia. Cap. j.

Inherētes vestigijs ꝑdecessorū nostrorū dicētiū grauiores[b] questiones per summū pontificē terminari: ⁊c̄. ¶ Legib⁹[c] itaqꝫ cōperim⁹ esse cautū: vt nullus cleric⁹ iurare presumat. Alibi v̄o reperit̄ scp̄tum: vt oēs principales[d] ꝑsone i prio liti exordio subeant iuramentū calūnie[e]: ꝓpt̄ qd̄ plerisqꝫ venit in dubiū: vtrū cleric⁹ iusiurādū ꝑstare debeat: aut alij hoc officiū delegare: q2 illud cōstitutiōis edictū vbi clerici iurare ꝓhibentur: a Marco augusto de cōstātinopolitanis clericis ꝓmulgatū fuisse v̄r: idcirco ad alios nō credit̄ ptinere. ¶ Ut ergo dubietas ista auferat̄: ꝑm etiam decisionē filij nr̄i. H. quōdā impatoris: cui⁹ sunt v̄ba[f] hec. ei⁹ itaqꝫ iterp̄tationē corroboram⁹: ⁊ diui[g] Marci ꝯstitutionē ita interpretari debere decernim⁹: vt ad oīm eccl'iarū[h] clericos gn̄aliter ptinere iudicet̄. Nā cū impator Justinian⁹ decreuerit vt canōes patrū vim[i] legū h̄re oporteat: ⁊ i nōnullis patrū canonib⁹[k] reperiat̄: vt clerici oīno iurare nō audeant: dignū ē vt tot⁹ clericalis ordo a iuramēto calūnie ꝑstādo sit imunis. Preterea statuti ꝑncipis[l] tenor talis esse dinoscitur. Nos[m] itaqꝫ (diuine ⁊ hūane leg' intētiōe ꝑuata) decernim⁹ ⁊ imperiali auc̄te irretractabiliter diffinim⁹: vt nō ep̄s: nō pbr̄: non cuiuscūqꝫ ordīs cleric⁹: non abbas nō aliq̄s monachus: vel sctimonialis: in cā q̄cūqꝫ siue ꝯtrouersia: seu crimiali[n] seu ciuili: iusiu-

b ¶ Grauiores q̄stiones. Que dicant̄ maiores cause: dictum est. s̄. de offi. deleg. quod trāslationem.
c ¶ Legib⁹. C. de epis. et cleri. cum clericis. v̄. ꝙ si lis.
d ¶ Pricipales. C. e. ti. auc̄. principales.
¶ Glosa sequens ponit quīqꝫ capitula iuramēti calumnie.
e ¶ Calūnie iuramentum. In iuramento calūnie q̄nqꝫ capitula continent̄. s. ꝙ credat se bonā causam habere: iterrogatus nō negabit qd̄ verū esse credit: nec vtetur sciēter falsa ꝓbatione: et ꝙ dilationē nō petat in fraudē: nec dedit: nec dabit: nec promisit: nec promittet aliq̄d pro hac causa: nisi illis ꝑsonis quibus leges dare permittunt. C. eo. ti. l. ij. circa ꝑncipium. et aut̄. principales. ⁊ in autentico. vt litigā. iurent. in ꝑn. col. ix. vn̄ v̄sus. Illō iuret̄: ꝙ lis sibi iusta videt̄. Et si queret̄ verum nō inficiet̄. Nil ꝓmittetur. nec falsa probatio detur. Ut lis tardetur: dilatio nulla petetur.
f ¶ Verba hec. Ab illo loco legib⁹ itaqꝫ vsqꝫ ad illū locū verum cū ⁊c̄. exceptis ꝑdictis scʒ scd̄m etiā vsqꝫ ibi corroboramus.
g ¶ Diui Marci. C. de epis. ⁊ cler. cum clericis. v̄si. ꝙ si lis.
¶ Glo. seq. ar. ad brocar. alle. v. iura in ꝯtrū all'. ij. canones. ⁊ soluit.
h ¶ Ad oīm eccl'iarū. Ar. qd̄ vni ꝯcedit̄ ad ꝯsequētiā trahi pōt a ceteris: ⁊ quod vni conceditur nulli est denegandum. xvj. q. j. predicator. et. v. di. ad eius vero. in fi. de cōse. dist. iiij. proprie. l. dist. et purgabit. C. de fideicō. l. pe. † Arg. contra. xvj. q. j. hinc etiā. et. vij. q. j. petisti. Solutio. quod vni iure cōi cōcedit̄ trahi pōt ab alijs in exēplū ⁊ nulli dʒ denegari. v. di. ad ei⁹ vero. quod vero per priuilegiū alicui ꝯcedit̄ nō extendit̄ ad alios: ⁊ sic intelligit̄. xvj. q. j. hinc etiā. et. xxvj. q. ij. nō exemplo. ⁊ ff. de constitutio. ꝑn. l. j.

† Quod dictū erat de filio exheredato ꝙ non tenet̄ ad fideicōmissū locū hʒ ī nepotib⁹ ⁊ ꝓnepotibus q̄s exheredari necesse ē. Jo. an.

i ¶ Vim legum. In autē. de eccle. ti. in ꝑn. col. ix. ⁊ in autē. vt cle. apud proprium epi. §. illud. colla. vj.
k ¶ Canonibus. xxij. q. j. in nouo. ⁊ ꝭ. de iureiur. et si christus. ⁊. ij. q. v. si quis presbyter. xxij. q. v. c. vlti.
l ¶ Principis. s. henrici.
m ¶ Nos. Scʒ henricus.
¶ Gl. se. qd̄ not. ex textu duab⁹. ll. coadiuuat. duas alle. in ꝯtrū. sol. respōdēs etiā ad rationē cōtrariā. demū ad tex. obijcit et soluit.
n ¶ Criminali. Hic colligit̄ ꝙ in criminali cā iuramētū de calūnia sit prestādū argumētū. C. e. ti. l. j. vbi dr̄ ꝙ in oībus causis vbi ꝓbatio requirit̄ est iurandum de calumnia. vt. C. de fide instru. l. vlti. v̄si. sancimus. Arg. contra. instit. de publi. iudi. in prin. et. ff. de bo. eo. qui mor. sibi consci. l. j. Sed contraria ista non obstant. quia magna differentia ⁊ diuersitas eorū est in instituendis et exercendis hmōi causis. nam ꝑm hoc nec lis contestaret̄: nec libellus daretur in cā criminali: sed omnino aliter ꝗ ciuiliter deberet tractari. Itē nō valet cā quā q̄dam assignāt ꝙ in criminali trāsigere liceat: ⁊ iō iuramētū de calūnia nō exigit̄: nā sacramētū de calūnia trāsactionē nō excludit nec ab ea excludit̄: q2 ꝗuis licitū sit ‡ reo transigere: nō tn̄ sequit̄ ꝙ liceat ei falsa instantia vti. nam idem diceres ꝑm hoc in pecuniaria causa. Sit'r soluit̄ illud. ff. de bo. eorum qui mor. l. j. vbi dicitur ꝙ in causa sanguinis licitū est cuilibet aduersariū suum corrumpere: ⁊ ita licitū est ei mētiri. Dn̄s azo est in hac sn̄ia: ꝙ in cā criminali de calūnia sit iurandū: ⁊ inducebat hāc decretalē ꝓ se. Sed q̄liter cleric⁹ potest hoc iuramentū alijs delegare in causa ciuili siue criminali: ꝯ illa iura q̄ dicūt ꝙ ꝑncipales ꝑsone debent hoc iuramētū ꝑstare: ⁊ ꝯ illa q̄ dicūt ꝙ in cā criminali non interuenit ꝓcurator: Dicas ꝙ forte q̄nqꝫ obtinuit quod hic dicit. vt clerici etiā in cā propria hoc iuramentum possent alij de-

Iuramentū de calūnia: an sit ꝑstandū i criminali causa.

‡ Nō dr̄ ꝙ sit licitū: sʒ ꝙ ignoscit̄ vn̄ vitio nō caret. xiij. di. nerui. ꝑm Gof. B. ā.

legare. Et hoc in fauorē ipsorū cōcessum est. Sed hodie hoc nō obseruaꝛ imo qlibet in cā ꝓpria psonaliter iurare debet. vt. ꝭ. e. cete. ꝛ. C. eo. ti. auc. pncipales. ꝛ sic obtinet de iure ꝛ de consuetudine: ꝛ sic nō tenet qđ h dicit ꝗtū ad ꝓpas causas clericoꝝ qcūqꝫ sit cā. ꝛ restringiꝛ tm̄ qđ dicit h ad cās eccl'iarū. Et h satis ptꝫ ꝑ lr̄am illā q̄ sequiꝛ vbi dicit si ecclesie sue nouerit expedire: ꝛ sic nō habet locū qđ obijciꝛ: et etiā clericus ꝛ prelatus ecclesie: si in ꝓpria persona voluerit litigare ī causa ecclesie ꝓ̄stat hoc iuramētum. ꝭ. eo. c. vlti. tm̄ si ī cā ecclesie voluerit deferre alij hoc iuramentū non compellitur subire h iuramentū: vt hic dicit. et ꝭ. eo. imperatorum.

† ar. iuramentum

a ¶ Defensorib⁹. Id ē syndicis vel actoribus: aut ꝓcuratorib⁹: lꝫ noīa sint diuersa officium tm̄ est idē: vnde sufficit siue dicaꝛ ꝯstituim⁹ talē syndicū ꝓcuratorē siue actorem ad causam talem. s̄. de procu. petitio. et iste persone in causis vniuersitatis siue collegij de calūnia iurant. ꝭ. eo. in pertractādis. ꝛ. c. imperatorū. ꝛ. c. vlti. vt hic patet.

b ¶ Incōsulto roma. pōti. Istud difficile videꝛ vt ep̄us ꝓpter h debeat reqrere roma. pontī. sꝫ hoc nō seruaꝛ † vn̄ si ep̄s litigat in propria psona ipsemet ꝓ̄stet iuramētū de calūnia. nec est necesse requirere papā. ꝭ. eo. c. vlti. cleric⁹ facili⁹ pt reqrere ep̄m: vn̄

† ar. casibus.

† Seruari possꝫ ī ep̄is vicinis curie ſm Gof. Io. andree.

rādū † ꝯpellaꝛ qlibet rōne subire sed alijs idoneis defensoribus[a] (si expedire eccl'ie sue nouerint) hmōi officium liceat delegare. ¶ Verū cū hac moderatione vt ep̄s icōsulto[b] ro. pōti. quisqꝫ cleric⁹ incōsulto ꝑlato suo minime iurare audeat. ¶ Oibus autem ep̄is ꝛ vniuerso clero ita custodiri debere mādam⁹/ vt si qs in illam ꝯmiserit: veniā sibi deinceps nouerit denegari. Idē ordinatori ec. subdy. ꝛ mgr̄o oī bono.

¶ In spūalib⁹ causis de calumnia nō iuratur. Capitulum. ij.

Litteras: ꝛ. ꝭ. Sane ro. ec. in his casib⁹ in quib⁹ de eccl'ijs/ decimis/ ꝛ reb⁹ spūalib⁹[c] tm̄ agiꝛ: iuramētum calūnie nec dare nec recipe cōsueuit: eo ꝙ tales cause nō ex legū districtiōe[d] sed ex canonū eqtate finē ðbitū sortiunꝛ. canones autē iuramentū calūnie ī hmōi causis † nulli prorsus indicūt. ¶ Vn̄ ꝯtētione de iuramento calūnie prestando omissa/ ad vlteriora discretio vr̄a procedat. Eugenius papa.

¶ Pricipalis psona nō idistincte releuaꝛ ab onere iurādi de calūnia: lꝫ cōpareat ꝑ economū: sꝫ sibi vel economo ē deferendū inspecta qualitate cause et personarū. h. d. Caplm. iij.

In ꝑtractādis cāis sacr̄m calūnie nō passim[e] ꝓ̄cipim⁹ exhiberi: sꝫ cāe et pncipaliū ꝑsonarū qlitate inspecta: qn̄qꝫ ꝑ ip̄as pncipales[f] personas: qn̄qꝫ ꝑ economos[g] q̄ cām oīno nō nesciant[h] in aīam iurātis[i] illđ ꝓ̄cipim⁹ ꝓ̄stari. Idem magal. ꝛ neumacē. ep̄is.

¶ Uniuersitas teneꝛ iurare de calūnia nisi releuet se constituendo economum. Cap. iiij.

Imperatorū: ꝛ. ꝭ. ¶ Accepimus ꝙ ab abbate ꝛ fratrib⁹ clareuall' (sicut ab alijs) exigitur calūnie iuramētum. ¶ Ad qđ faciēdum eos cogere non debem⁹[k]. ¶ Sed ne aliena iura videantur hmōi occasiōe illicite detinere: ꝛ ipsi a cā sua decidāt[l]: si ex pte ipsorū ꝓ̄dictū iuramētū cū res postulauerit nō fuerit ꝓ̄stitū: eisdē precipim⁹ vt in suo monasterio economū[m] statuāt: q̄ ꝓ eis petē/ ꝛ excipere/ atqꝫ iuramētū de calūnia (cum necesse fuerit) valeat exhibere: et. ꝭ. ¶ Tu vero frater

Summariū.

In pertractādis. ¶ Iurari pōt de calūnia per principales ꝛ per economos cām notā habētes. Et non recipit diuisionem cōgruā. Ab. ¶ Casus. Querebatur vtrū in causis tractādis iuramentū calūnie indifferenter sit prestandū/ ꝛ a quacūqꝫ psona? Respō. ꝙ nō passim ꝓ̄standū est tale iuramētū: sed cōsiderari dꝫ qlitas cause ꝛ pncipalium ꝑsonarū: qn̄qꝫ ꝓ̄staꝛ per pricipales ꝑsonas qn̄qꝫ ꝑ syndicos q̄ in animā suā iurare debent. Nota ꝙ pricipalis dn̄s cause ꝛ nō ꝓcurator de calūnia iurat. syndicus vero in animam suam.

e ¶ Non passim. Quia nō in spūalib⁹. s̄. c. pxi.

f ¶ Principales. s̄. e. c. j. et. ꝭ. eo. ceterū. Ber.

g ¶ Economos. s̄. eo. ca. j.

h ¶ Non nesciant. i. bene sciant. aliter enim anceps subiret ꝑiuriū qđ facere nō dꝫ. ff. de in litem iurā. videam⁹. ꝛ. ff. rerum amo. marcell⁹. et §. qui rerum.

¶ Glo. se. parificat syndicos tutores ꝛ curatores et dicit sec⁹ de procu.

i ¶ In animā iurātis

teneꝛ prio reqrere ip̄m: ꝯtriū tm̄ sepe ꝯtingit: sed iudicium ꝓpterea nō vitiaꝛ. Et est ar. hic ex eo ꝙ clericus iurare nō pōt sine lcīa sui ep̄i ꝙ nō pōt in iudicē nō suū consentire de h tradiꝛ. s̄. de fo. ꝯpe. si diligēti. et. c. significasti. et. xj. q. j. inolita. ꝛ. c. placuit.

Diuisio. Litteras. ¶ Primo ponit ius et cōsuetudinē curie. Secūdo īfert processum cause ibi vnde. Et hodie. h. c. corrigiꝛ per ca. j. eo. titu. lib. vj. vbi statuitur ꝙ etiam in istis causis iuretur. Ab.

¶ Casus. Quedā cā decimarū ꝯmissa fuit quibusdā iudicibus: cōtentio erat inter ptes de iuramento calumnie: quesiuerunt iudices a papa vtrū iuramētū illud deberet ī hac cā ꝓ̄stari? Rn̄. ꝙ ro. ec. in his casib⁹ in qb⁹ de ecclesijs decimis ꝛ rebus spūalib⁹ tantū agiꝛ iuramētū de calūnia: nec dare nec recipe cōsueuit: quia hmōi cause spūales tractari debēt ex canonū eqtate: ꝛ nō ex legū districtione: cū canones in causis hmōi nulli iudicāt calūnie iuramētū. vn̄ dimissa cōtētione de iuramēto calūnie in cā ꝓcedāt. ¶ Nota ꝙ in causis spūalib⁹ iuramētū calūnie nō est prestandū: nec rigor iuris ciuilis seruandus/ sed equitas canonica.

¶ Glo. se. distinguit cās spūales ꝛ q̄si mere ciuilis criminales ꝛ mixtas. ꝛ obijcit ꝙ in spūalibus ꝛc. ꝛ fateꝛ id honestū/ subdēs in possessorio ꝛ exceptionibus etiam spūalibus iurandum.

Iuramētū ð calūnia an possit prestari ī causis spūalibus.

c ¶ Rebus spūalib⁹. Quedā cause dicunꝛ spūales: vt hic ptꝫ: vel spūalibus annexe vt cā iurispatronat⁹. vt. s̄. de iudi. ꝗto. et in istis nō iuraꝛ de calūnia vt h ptꝫ: sed de veritate dicenda. s̄. de elec. dudū. ij. et. ꝭ. de iureiu. ex lr̄is. qꝛ aliter iudex veritatē de facili nō posset quā tenet inquirere. xxx. q. v. iudicātē. xxiij. q. viij. occidit. C. de eden. l. ij. ꝛ. C. de ꝓcu. l. vlti. Sed certe forti⁹ ‡ videreꝛ iurandū de calūnia in hmōi spūalib⁹ causis ꝗ̄ in ciuilib⁹: qꝛ graui⁹ est ꝑiculū si calūniose in spūalib⁹ qs litiget: ꝛ ideo debet iurari ꝙ calūniose nihil faciet: qꝛ circa maiora maius periculum vertitur: ꝛ ideo cauti⁹ est agendū. vij. q. ij. c. vlti. ꝛ. xlij. di. quiescamus. ꝛ. ff. ad carbo. l. j. §. ij. licet serueꝛ qđ diciꝛ hic: honesti⁹ esset vt de calūnia iurareꝛ ratione ꝓmissa. qdā vero cāe sūt mere ciuiles vtputa cū agiꝛ rei vendicatiōe vel pecuniaria cā. s̄. de libel. ob. c. pe. et vlti. Alia est criminalis vbi agiꝛ directe de crimīe ꝛ dꝫ se obligare ad talionem. ꝭ. de ac. veniēs. ꝛ. c. sup his. ꝛ in istis iuraꝛ de calūnia. s̄. e. c. j. multo forti⁹ iurare deberet in spūalib⁹ ꝗ̄ in criminalib⁹. Alie sūt mixte vt cū agiꝛ de crimine ciuiliter. s̄. de ꝓcu. tue. hec ꝓbanꝛ. xiiij. q. ij. super prudētia. xj. q. iij. placuit. xvj. q. j. frater noster. Et nota ꝙ lꝫ ī causis spūalib⁹ de calūnia nō ureꝛ: tm̄ si agaꝛ possessorio ꝓ re spūali iuraꝛ

‡ Pro eo. maxīe qꝛ tres cause hui⁹ sacramenti ꝓ̄stādi potissime ſm canones locū habent. vt dixit Hos. q̄ sūt ille videbis. ꝭ. eo. ceterum. Io. and.

de calūnia. ar. ꝭ. de resti. spol'. lr̄as. Itē lꝫ nō in actionib⁹ tm̄ in exceptiōib⁹ positis in re spūali iuraꝛ de calūnia. s̄. de elec. cū dilect⁹. ꝭ. de testi. pn̄tiū. ꝛ. ꝭ. de excep. pastoral'. ar. ad h. ꝭ. de accu. cū dilectus.

d ¶ Districtione. s̄. de iudi. dilecti. et. ꝭ. de do. et contu. ca. j. xxvij. q. ij. sunt qui dicunt.

Et ita sindic⁹ † collegij siue vniuersitatis iurat in ꝓpriā aīam sic ꝙ tutores ꝛ curatores cū habeāt legitimā admistrationē. C. e. l. ij. §. si autē. vel dignitas: sec⁹ est ī ꝓcuratore q̄ nō iurat: sꝫ dn̄s pncipalis. C. e. ti. l. ij. §. si autē affuerit alterutra ps: ꝛ ī autē. ibi posita pncipales. Additio. Hodie iurat ī aīaꝫ dn̄i si hꝫ spāle mādatū. vt. ꝭ. e. c. vl. li. vj. ꝛ nihilomin⁹ ī propriā. vt. ꝓbaꝛ. ꝭ. c. ij. ij. rn̄. li. vj. io. ā.

† Generalis sec⁹ in spāli ad certā cām ſm Guil. ī specu. eo. titu. §. restat. x. sꝫ qđ dices. Io. and.

Diuisio. Imperatorū. ¶ In cā collegij nō singuli de collegio: sꝫ economus ipsi⁹ iurat de calūnia. hoc dicit. Et primo narrat reprehensibile factū. Secūdo id prohibet ibi: ad quod. Tertio ꝓuidet quid in posterum faciēdū sit ibi: sed ne. Ab. ¶ Casus. Quidā iudices exigebāt calūnie iuramētū ab abbate et fratrib⁹ clareuallis. Sed quia ipsi iurare nolebāt: petebaꝛ a pa. vt ad hoc eos ꝯpelleret. Rn̄. pa. ꝙ eos ad hoc compellere nō debet. verūtamē ne hac occasione aliena iura illicite detineāt: ꝛ ipsi etiam a causa sua decidant si ex parte ipsorum huiusmodi nō fuerit prestitū iuramentū precipit ei pa. quaten⁹ in suo monasterio economū statuāt qui pro eis agat et respondeat/ ꝛ de calūnia iuret: ꝛ si hoc non fecerit: episcopus neumasen̄. dyoc. illorū economū idoneū statuat in ip̄o monasterio. ¶ Nota ꝙ qui de calūnia iurare nō vult cadit a causa. Itē monachi non compelluntur iuramentum de calumnia prestare: dummodo per alium prestetur.

¶ Glosa sequens obijcit ꝛ dupliciter soluit.

k ¶ Cogere nō debem⁹. Sꝫ vr̄ ꝙ abbas poti⁹ cēt ꝯpellēd⁹ vl' etiā alij qb⁹ cura mōasterij ꝯmissa ē. ff. ad muni. mūiceps: qꝛ hmōi psone intelligunꝛ scire ỽitatē: vt ibi dꝛ. ff. de ꝯdi. ꝛ demō. municipib⁹. C. e. ti. l. ij. §. h ēt. in fi. ꝛ ꝛ iō tales instituēdi sūt q veritatē sciāt. s̄. e. c. pxi. sic etiā cōtingit in ꝓcuratorib⁹. C. de ꝓcu. l. vlti. sed aliud est in collegijs illis scl'arib⁹ ‡ vl' est spāle priuilegiū clericorum.

‡ Que forte non habebunt syndicos de ꝯsuetudine ſm Vin. vl' aliud ſm. ll. aliđ ſm canones. ſm Gof. Io. ā.

l ¶ Decidant. Qui eni de calūnia iurare non vult: si est actor cadit a causa ꝛ reus habetur pro confesso. vt hic. et. ꝭ. c. vlti. §. pena. et C. eo. ti. l. ij. §. quod si actor. ꝛ. §. sequen.

¶ Glosa sequens tractat quid sit economus. ꝛ quis in ei⁹ constitutione auctorizet: ꝛ quis suppleat.

m ¶ Economū. Economus est cui res ecclesiastica gubernanda mandatur. lxxxix. di. qꝛ in qbusdā. ꝛ. c. volum⁹. ꝛ idē ē econom⁹ qđ syndicus siue ꝓcurator vel actor † in cā vniuersitatis siue collegij de quo habes. ix. q. iij. cū sim⁹. ꝛ. v. q. iij. qꝛ ep̄i. ꝛ s̄. de syndi. ca. vno. et iste economus auc̄te ep̄i ordinari debet. C. de ep̄is et clericis. oēs. §. nihilominus. ꝛ hic in fine. et iste iurabit de calūnia siue sit

† De his oībus notauerat hic Io. qđ etiā no. ij. q. vij. si qs erga. et xvj. q. vij. qm̄. Io. an.

re⁹ siue actor: si monachi h̄ nõ faciãt: tũc eṗs h̄ facere dꝫ vt h̄ dicit. ⁊ si eṗs in reb⁹ sui eṗatus hoc neglexerit tunc archieṗus sibi economum constituet. ix. q. iij. cum simus.

¶ Glo. seq. dicit idoneũ facti constitui nõ infamẽ. signat ↄ̃riũ ⁊c̃.

a ¶ Idoneũ. Idone⁹ ẽ dũmõ cãꝫ oĩno nõ ĩgret. s̃. ti. ṗxi. ⁊ si sit bone fame: al's infamis et suspect⁹ eẽ nõ dꝫ. v. q. iij qꝛ eṗi. ⁊. iij. q. vij. c. j. ⁊. c. ĩfames. Cõtrariũ tñ vr̃ lex ꝙ ꝓcurator propter infamiã nõ repellit. insti. de excep. §. vlti. Hic habes ꝙ de auc̃te eṗi syndic⁹ cõstitui dꝫ in ecclesijs sibi subditis. Et dic statuas. i. auctoritatem prestes. Ber.

Sũmariũ

[C]Eterũ qꝛ nouis morbis ¶ In proprijs causis iurãt clerici de calũnia: nec obstat ↄ̃ria cõsuetudo: ita cõiter sũmat: et certe in lr̃a nõ ponit spãlitas ĩ causis ꝓprijs sꝫ gñaliter loquit. Et diuidit. nã premissa causa ponit mandatũ. Scd̃o cõtrariam ↄsuetudinem dãnat ibi: consuetudine ⁊c̃. Abb.

Diuisio.

¶ Casus. Dr̃ h̄ ꝙ causis ciuilib⁹ iuramẽtũ calũnie prestari dꝫ ad h̄ vt veritas eliciat nõ obstãte ↄtraria consuetudĩe.

neumaceñ. eṗe economũ idoneum[a] statuas: q̃ ĩ tali offõ ↄueniẽs ĩpi mõasterio videat. [L]uci⁹. iij. elieñ. eṗo ⁊ archidya. noruiceñ.

¶ Clerici etiã in eoꝝ causis iurãt de calũnia: cõtraria cõsuetudine nõ obstãte. Cap. v.

[C]Eteꝝ[b] qꝛ nouis morbis[c] noua ↄuenit antidota p̃parari: mãdam⁹ q̃tenus in cã q̃ inter. R. clericũ de sctõ albano. ⁊. I. et. F. canonicos lõdoñ. vertit: ad veritatẽ[d] eliciendã appellatione cessante p̃stare faciatis ab vtraq̃ꝫ[e] ṗte calũnie iuramentum. Consuetudĩe que legi[f] ↄ̃ria est nõ obstante. [I]nno. iij. eṗo placeñ.

¶ Procurator vel syndic⁹ vniuersitatis ecclesiastice vel secularis de calũnia iurare põt. h. d.

[C]Um cãm q̃ iter Ca. vi. rauennateñ. archieṗm et

¶ Nota ꝙ q̃ de nouo emergunt nouis auxilijs indigent. Item in causis ciuilibus clerici iuramentum calumnie p̃stare debent. Itẽ consuetudo iuri non preiudicat.

b ¶ Ceterum. Hec est pars illius. j. de fideiuss. peruenit.

c ¶ Nouis morbis. Nã experimẽta morboꝝ cogũt nos ĩuenire multas medicias. l. di. vt ↄstitueret: ⁊ q̃ medicamẽta morbis exhibẽt hec iura negocijs. ĩ autẽ. hec ↄsti. q̃ innouat. con. ĩ ṗn. coll'. viij. et que de nouo emergũt nouo auxilio indigẽt. ff. de ĩter. ac. de etate. §. ex causa. ⁊. ff. vt in possessio. legati. plane. † ⁊ nouis reb⁹ nouũ remedium est adhibendum. ff. de ventre inspici. l. j. in principio.

d ¶ Ad v̾itatẽ. Hec ẽ p̃cipua cã q̃re iuramẽtũ illd̃ p̃stat vt v̾itas eliciat. j. de iureiur. ex lr̃is. Scd̃a vt timore iuramẽti ↄtẽtiosa litigãtiũ ĩstantia ↄpescat. C. e. ti. l. j. Additio. Tertia. vt tiore iuramẽti nõ efficiat ĩmemor sue salutis q̃ ad alia capl'a q̃ not. s̃. e. ti. j. ⁊. j. q. vlti. sancimus. s̃m Gof. Io. and.

¶ Gl. se. signat ↄ̃riũ ⁊ soluit. ⁊ format. q. ⁊ soluit.

e ¶ Ab vtraq̃ꝫ ṗte. Vtraq̃ꝫ ṗs p̃ncipalis dñs. s. istud iuramẽtũ p̃stare dꝫ. s̃. e. ĩ ṗtractãdis. Sꝫ pone ꝙ aliq̃s litigat ṗ ꝓcuratorẽ et dñs q̃ ↄstituit ꝓcuratorẽ ẽ lõge remot⁹: puta vltra mare vl' ĩ alia ṗegrinatione q̃d erit ĩ h̄ casu cũ iste ꝓcurator de calũnia iurare nõ possit? In casu illo dꝫ dari curator bonis: ⁊ ille iurabit de calũnia ff. de cur. bo. dã. l. j. et. ij. Cõtra vr̃. s̃. e. c. j. vbi dr̃ ꝙ clerici h̄ iuramẽtũ debẽt alijs delegare: ⁊ h̄ dr̃ ꝙ iurẽt nõ est ↄ̃: qꝛ ibi loquit de causis collegij siue vniuersitatis. hic causa ꝓpria singularis clerici.

f ¶ Que legi contraria est. No. ꝙ ↄsuetudo q̃ ↄ̃ legẽ ẽ / nõ est seruãda ⁊ hec consuetudo est contra legẽ quam habes. C. e. ti. l. j. ⁊ ij. ⁊ ↄ̃ canones qui iuramẽtum admittũt. ij. q. v. c. j. ⁊. ij. ⁊ ↄtraria de cretalibus de ti. isto. B.

[C]Um cãm. ¶ Procurator eccl'e ⁊ vniuersitatis de calũnia iurare p̃t: ⁊ nõ diuidit. Est enĩ q̃dã narratio ꝓcessus vsq̃ꝫ ad iuramẽtũ calũnie. Ab. ¶ Casus. Int̾ archieṗꝫ raueñ. ex ṗte vna. ⁊ cõe fauẽtie ex altera q̃ cõtẽdebat sup villa luci ⁊ q̃busdã alijs: q̃ ↄmissa fuit q̃busdã iudicib⁹: ⁊ qꝛ ĩpĩ ĩ negocio nõ ꝓcedebãt pa. dedit ṗtib⁹ in mãdatis vt ṗ cã ĩpã ad sedẽ apo. ꝓcuratores idoneos destinarẽt ꝓcuratorib⁹ ĩ p̃ñtia pa. ↄstitut' petitionẽ archieṗi fecit exhiberi: ⁊ ad eã ṗtẽ alterã r̃ñdere: factis q̃busdã interrogatiõib⁹ ⁊ r̃ñsionib⁹ redactis in sc̃ptis / ⁊ lite legitĩe ↄtestata iuramentũ calũnie fecit a p̃dictis ꝓcuratorib⁹ vtriq̃ꝫ p̃stari. ¶ No. ꝙ ꝓcurator dꝫ h̃re lr̃as de rato. Itẽ ṗ petitionẽ ĩ iure ꝓpositã ⁊ r̃ñsionẽ ad eã factã fit litis cõtestatio. Itẽ lite ↄtestata iuramẽtũ calũnie prestari dꝫ. Itẽ ꝓcurator vniuersitatis iurat de calũnia.

¶ Glo. seq. tria facit. primo notat etiam per vniuersitatẽ vel collegium de vtroq̃ꝫ iure procuratorem constitui qui iurat de calũnia. secũdo et tertio format duas questiones. In vtraq̃ꝫ arg. ad negatiuam. ⁊ soluit contrarium.

g ¶ Per procuratorẽ. Hic ṗtꝫ ꝙ collegiũ siue vniuersitas p̃t ↄstituere procuratorẽ: ⁊ est exp̃ssum. s̃. de ꝓcu. qꝛ in causis. ⁊. c. petitio et. c. nõ etiã oẽs administratores gñali v̾bo ꝓcuratores appellat j. q. iij. saluator. ⁊ lex dicit ꝙ monasteriũ se defendere dꝫ per procuratorem. in autẽ. de san. eṗis. §. si vero eṗi. in fi. coll'. ix. et ita tam iure canonico q̃ꝫ ciuili collegiũ siue vniuersitas constituit procuratorem. de hoc dixi. s̃. de ꝓcu. petitio. ⁊ talis procurator de calũnia iurabit: vt hic dr̃. ⁊. s̃. eo. in pertractãdis. ⁊. c. iṁpatorũ. Sed cũ iuramẽtum de calũnia sit de credulitate: vt s̃m ꝙ credit ⁊ estimat debeat respõdere. C. e. l. ij. §. j. nunquid potest petere tempus ad deliberandum sup eo de quo interrogatur? Et videtur ꝙ non: quia aut credit aut non credit illud super quo ĩterrogatur. Et statim potest et debet respondere: credo vel non credo † nec potest dicere dubito: sed ĩ sacramento de veritate dicenda potest dubitare: vnde habebit inducias ad deliberandũ si dicat se dubitare. ff. de inter. act. qui interrogat. C. de iu. deli. si curator. ⁊. ff. de iureiu. l. iusiurãdum. j. respõ. ⁊ etiã vbi de calũnia iuratur datur tempus ad deliberãdum. Sed si excõicat⁹ cõueniat nunq̃d prestabit hoc iuramentũ? Videtur ꝙ non: quia nõ est ei licitũ ĩgredi sacra: ergo nec tangere ea. v. di. ad eius vero. ⁊ quib⁹ reliqua sacra negantur quõ vnũ gen⁹ sacramẽti eis ↄcedit? vt. xcv. di. illud. Dico ꝙ bene debet prestare iuramentum nõ obstãte excõicatiõe. ar. j. de sen. ex. a nobis. et. c. cũ d̾sideres. j. r̃ñ. vbi iuramẽtũ excõmunicati nõ admittit antequã absoluatur. Preterea cũ possit ⁊ debeat in iudicio respõdere oĩa licent eis sine quibus causa expediri non potest ‡ ar. s̃. de of. deleg. c. preterea. ⁊. ff. de iuris. om. iudi. l. ij. et est expressum. ar. j. de excep. cum inter. alioquin in potestate sua esset etiam respondere vel nõ respondere: ⁊ sic reportaret cõmodũ de sua malicia quod esse nõ debet. j. de sen. excõ. si vero.

cõe fauẽtinũ sup villa luci ac quibusdã alijs cõtendit: delegat' iudicibus duxerim⁹ cõmittẽdã: ⁊ ijdẽ ĩ negocio mĩme ꝓcessissent: nos ṗtib⁹ dedim⁹ ĩ mãdat': vt ṗ ĩpã cã nr̃o se ↄspectui p̃ñtarẽt: quorũ ꝓcuratorib⁹ cũ istr̃is de rato in nr̃a p̃ñtia ↄstitutis petitionẽ ĩpi⁹ archieṗi ṗ ꝓcuratorẽ[g] ei⁹ fecim⁹ exhiberi: ⁊ ad eã ṗtẽ alterã[h] r̃ñdere. ac iterrogãtib⁹ † ⁊ r̃ñsiõibus[i] redact' in sc̃ptis: ⁊ lite corã nobis plenissime cõtestata: fecimus calũnie iuramẽtũ ab ipsis ꝓcuratorib⁹ vtrinq̃ꝫ prestari.

† al. interrogationibus.

[G]rego. ix. eṗo beluaceñ.

¶ Eṗus iurat de calũnia si ṗ se ĩpm elegit litigare: ꝓpositis tñ nõ tact' euãgelijs. Si v̾o ṗ syndicum litigat: per illũ poterit iurare. h. d. Capitulũ. vij.

[C]Um ĩ cã pecuniaria quã

h ¶ Alteram. Per hec facta est litis cõtestatio. s̃. de elec. dudum ij. ⁊. s̃. de lit. contesta. c. vno.

¶ Glo. seq. ponit. viij. vel. ix. interrogatoria que fiunt ante litis contesta. subdens ꝙ generaliter vbicũq̃ꝫ ⁊c̃.

i ¶ Responsiõibus. Omnia que in iudicio fiunt sunt redigenda in scriptis. j. de probationibus. quoniã cõtra falsam. Quedam vero interrogationes faciende sunt ante litis contestationẽ que non debent omitti ante litis cõtestationem. reus debet interrogari an possideat rem que petitur ab eo: ⁊ pro qua parte: vel si desijt dolo possidere. ff. de interrog. actio. qui seruus. §. in iure. ff. de rei vendi. qui petitorio: ⁊ si quis respondeat se nõ possidere cum ipse possideat: si actor hoc ꝓbauerit res auferẽda est illi: ⁊ debet dari actori: q̃uis non probet rem suam esse. ff. de rei vendi. l. vlti. al'as est peñ. hec interrogatio omitti nõ debet ne iudicium delusorium sit. j. vt lite pendente ecclesia sancte marie. Et alie interrogatiões plures faciende sunt: puta an sit heres: vel quota ex parte sit heres: et an in potestate seruum habeat cuius nomine noxali iudicio agitur. Item an quadrupes qui dãnum dedit sit eius. Item an ex testamento sit heres. Item an edes sit sua ex qua damnum timet. que colligũtur. ff. de interrogatoria actione. qui interrogatur. ⁊. l. si q̃s in iure. ⁊. l. si defensor. §. illud queritur. et. l. non alienum. Item ꝙ respondeat cuius etatis sit reus si de ea dubitetur. ff. eo. de etate. Item quandocũq̃ꝫ et ante litis contestationem: ⁊ post litis contestationẽ vbicũq̃ꝫ equitas mouet iudicem † debet interrogare. ff. eo. vbicũq̃ꝫ. ⁊. xxx. q. v. iudicantem. pars ad interrogationẽ aduersarij respondere non cogitur ‡ tamen si responderit tenet responsio. ff. e. si sine. et. j. de do. ⁊ contu. prout. ⁊ certum debet respondere. ff. eo. de eta. §. nihil. B.

[C]Um in cã. ¶ Eṗs ṗ aliũ agẽs cãm ꝓpriã ṗ illũ iurat de calũnia: si ṗ seĩpm agit ĩpe iurat ꝓposit' nõ tact' euãgelijs ita summat. Io. an. sꝫ mihi nõ placet ꝙ tex. restringat ad cãm propriã quinĩmo poti⁹ innuit ↄ̃riũ. Et due sũt ṗtes: scd̃a ibi: pena. Abbas

¶ Casus. Inter eṗm beluaceñ. ⁊ quẽdã. R. noĩe q̃dã cã pecũiaria cõtẽdebat: q̃siuit eṗs vtrũ in cã ipsa deberet ipse de calũnia iurare? R̃ñ. ꝙ si per sindicũ vel actorẽ elegerit litigare: ṗ ĩpm p̃stãdum erit iuramẽtũ: si v̾o ṗ seĩpm litigare voluerit. ĩpe idẽ eṗs p̃stare dꝫ hmõi iuramẽtũ ꝓposit' añ ĩpm euãgelijs: sꝫ nõ tact'. sicut ĩ ferẽdo testĩonio fieri cõsueuit. In fine dicit ꝙ pena illi⁹ q̃ h̄ iuramẽtũ prestare nõ vult est vt actor cadat ab instituta actiõe: re⁹ vero ꝓ ↄfesso habeat. ¶ Nota ꝙ eṗus in ꝓpria ṗsona si vult potest tractare cãm

† Propter mortẽ vl' nouã ĩopiã fideiussoris exigit noua cautio et no. d̾ morte. de exce. pastoral'. in gl. pe. ibi. l. j. in ṗn. vbi nouo casui d̾ marito dicẽte post diuortiũ mulierẽ ṗgnãtẽ ⁊ muliere negante ꝓuisũ ẽ nouũ remedium. mulieris. s. ĩspiciẽ de per tres obstetrices Io. and.

Procu g rator põt ↄstitui ab vniuersitate.

† Preiudicat tamen cõfessio de credulitate sicut de veritate. vt no. d̾ iureiuran. ex lr̃is ĩ glo. fi. Io. an. ĩ nouel.

‡ Et ṗ hoc vr̃ ꝙ pupillus ⁊ mĩor hiscasib⁹ q̃b⁹ in iudicio esse ṗñt p̃stẽt hoc iuramẽtũ. de hoc in spe. e. ti. §. restat v̾s. sꝫ cũ pupill⁹. ⁊ v̾s. sed nunq̃d mĩor. de iudeo ⁊ sub q̃ forã iuret. e. §. v̾. sꝫ nũquid iude⁹. Io. and.

† Vel assessorẽ. qꝛ ⁊ ipse ṗticipat ĩterrogationib⁹. ff. de offi. asses. l. j. idẽ nota vel alio cui iudex hoc offiñ delegaret. s̃. de of. dele. sup questionũ. s̃m Phi. Io. an. ĩ nouel'.

‡ Ad positionẽ bñ. ⁊ est rõ. quia interrogationon fit ṗ iuramentũ sꝫ positio sic. sꝫ Gof. qui remittebat ad ea q̃ notauerat de elec. dudũ. Ioh. an. in nouel'

suã: ꝛ tũc iurat de calũnia: ſʒ nõ tãgit euãgelia ꝓpter reuerẽtiam ep̃alẽ. Itẽ q̃ nõ vult iurare de calũnia: amittit cauſam.

a ¶ Per illum quidem. Iſtud regulare eſt. s. c. proxi. et. c. in pertractandis. et. c. imperatorum. ꝛ. s. eo. ca. j.

¶ Gloſa ſequens obijcit et ſoluit.

b ¶ Per teipſum. Ex quo aſſumpſit officium in ſe debet iurare de calũnia cũ ſit acceſſorium ſine quo nõ poteſt cauſa expediri. arg. s. de offi. deleg. preterea. et ca. prudẽtiam. et in hoc ei deferꝛ: qꝛ non tangit ſacra: ſicut et in teſtionio. xj. q. j. imperator. ꝛ. C. de epiſ. et cleri. auct. ſi iudex. ꝛ in autẽ. de ſãctiſ. epi. §. nulli vo. co l. ix. et ij. q. v. qua de cauſa. quãdoqꝫ tñ tãgit ſacra. j. q. vij. quotiẽs. ꝛ. C. de ſanctiſ. epiſ. autẽ. ſʒ iudex. Sed cõtra. s. eo. c. j. vbi dꝛ ꝙ ep̃us iurare nõ dʒ: ſed alijs hoc officiũ delegare nõ eſt ↄ: qꝛ nõ dꝛ ibi ꝙ nõ debeat iurare: ſed dꝛ ꝙ nõ debeat compelli: vt ibi dꝛ. Hodie vero nouo iure dʒ iurare in aĩam ꝓpriam ꝛ in aĩam ſui capituli. vt dicit illa decre. j. de teſti. preſentiũ. li. vj.

¶ Glo. ſe. querit ꝛ ſoluit

c ¶ Pena vero. Sic. s. eo. imperatorum. ꝛ. C. e. titul. l. ij. in auten. vt litig. iud. i exor. lit. §. ſi autem. in fi. col. ix. vñ ſumpt⁹ eſt. §. iſte. Sic actor q̃ nõ vult iurare cadet a cauſa. Sed nũq̃d ip̃o iure an ꝑ ſñiam? † Dicas ꝙ per ſñiam iudicis: qꝛ iudex ꝓcedit cõtra illũ ac ſi nihil probaſſet reũ abſoluendo: ꝛ eodẽ modo de reo. C. eo. autẽ. ꝓ̃ncipales. in fi. ꝛ finis illi⁹ auten. nõ legiꝛ ſup. C.

† Dicit ho. q̃ſdã tenere ꝙ ꝑ ſñiam ꝛ ꝑiura q̃ alle. hic gl. ꝛ ꝑ. l. ꝓperãdũ. C. de iudi. §. et ſi q̃dẽ. ſʒ ſm eum alij dicũt ꝙ puniꝛ ip̃o iure et ꝑ ſñiam nã ꝛ ip̃o iure cadit ab actiõe qꝺ ꝑ ſñiam iudicis declaratur. qui reũ abſoluit reus ip̃o iure habeꝛ ꝓ cõfeſſo ꝛ ĩpetitꝭ ſine probatiõe illa ꝑ iudicẽ cõdẽnaꝛ. vt in legib⁹ vñ ſumpt⁹ fuit §. iſte q̃s al. glo. ꝛ auc. de litig. §. edita. in fi. col. viij. x. q. ij. §. q̃ res ſam dictas. X. emphiteoſi. et ſm hoc dicit Hoſt. intelligẽdum qꝺ not. in ſumma. e. tit. §. fi. Jo. and.

inter te. ꝛ. R. motã eẽ ꝓponis nõ ꝑ te ſʒ ꝑ ſyndicũ vꝉ actorẽ elegeris litigare: ꝑ illũ[a] q̃d ẽ ꝑſtãdum erit calũnie iuramentũ: qꝺ ſi ꝑ te ip̃m[b] ꝓpoſitꝭ tñ: ſʒ nõ tactis euãgelijs: ſic in dicẽdo teſtionio a te vꝉ hmõi iuramẽtũ exhibẽdũ ꝛ. j.

¶ Actor refutando iuramẽtum calũnie ſine cauſa cadere debet ab inſtituta actiõe: re⁹ aũt debet haberi pro cõfeſſo. h. d.

c ¶ Pena[c] vo recuſantis hoc iuramentũ cũ ꝑſtandũ fuerit: eſt vt actor ab inſtituta cadat actiõe: reus aũt haberi debeat ꝓ ↄfeſſo.

¶ De dilationibus.

Alex. iij. cãtu. ꝛ vigoriẽ. epis.

¶ Sũma ſic ne videaꝛ ↄuenire Rubri. de appellationib⁹. Citatio vocatoria cũ ꝑẽptoria nõ dʒ eẽ nimis breuis: maxime vbi de reb⁹ eccl'iaſticis agiꝛ: niſi neceſſitas aliud ſuggerat. Caplm. j.

Dilecti filij abbas et monachi de. h. nobis inſinuare curarunt ꝙ cũ cãm q̃ vertiꝛ inter ipſos ꝛ moniales de ledeñ. ſup eccleſia de alteñ. decano et archidy. lincoñ. cõmiſerim⁹ terminãdã: ipſi timẽtes ſe a iudicib⁹ aggrauari eo ꝙ ad primã citationem terminũ ſibi nimis[d] breuẽ ꝛ ꝑemptoriũ ſtatuerũt: ad nr̃am audiẽtiã duxerũt appellãdũ: ꝛ. j. ¶ Qꝛ vero nõ ſpectat ad iuris ordinẽ diẽ ꝑemptoriũ[e]: maxime cũ de reb⁹ eccl'iaſticis agiꝛ (niſi forte neceſſitate vrgente) taliter maturare[f] Mandam⁹ q̃ten⁹ ſi eſt ita: reuocato in irritũ ſi q̃d inuenerit poſt appellationẽ hmõi attẽtatũ: in cauſa iuxta priorũ tenorẽ lr̃arũ procedatis. Celeſtinus. iij.

¶ Inducie deliberatorie denegãꝛ reo ſi ꝑ lr̃as citatorias plene potuit iſtrui ꝛ deliberare ſuper eo de quo queritur. Ca. ij.

Preterea adiecisti ꝙ cum cãe tibi a ſe. ap. delegãtur ꝛ i lr̃is citatorijs reſcriptũ ap̃licũ inſeris vt eo viſo deliberare[g] valeat q̃ ab altero conueniꝛ: et. j. ¶ Qꝛ igiꝛ q̃d agẽdũ ſit in h̃ caſu deſideras edoceri: taliter tibi rñdem⁹: ꝙ reo ad iudiciũ legitime cõuocato: ſi ex reſc̃pto ſibi trãſmiſſo plene[h] potuit iſtrui ſup eo de quo i iudicio ↄueniꝛ: iducie deliberatorie nõ ſũt vlteri⁹ idulgẽde.: ſʒ ꝓcedẽdũ poti⁹ ẽ ad examinationẽ cãe: ꝛ finẽ ei debitũ iponẽdũ. Hono. iij. ferẽtino ep̃o.

¶ Ex declaratiõe verbi gñalis vel ambigui poſiti in libello noue inducie deliberatorie dande nõ ſunt: ſi ꝑ exp̃ſſa potuit re⁹ deliberare ſup ambiguitate illa vꝉ generalitate. h. d. Capitulũ. iij.

rio qꝺ ↄtinere dʒ tñ tp̃s q̃ztũ tria edicta. xxiiij. q. iij. de illicita. circa medium. vſi. quicũqꝫ. ꝛ in auten. de litig. §. ſi vero caſu. col. viij. et. ff. de re iudi. ↄtumacia. ꝛ. ff. de iudi. ad peremptoriũ. ꝛ. l. nõnũqꝫ. vnde qꝛ nimis breuẽ terminũ ſtatuerũt iuſta fuit cauſa appellandi: ex cauſa tamen ꝑemptorium iſtud poteſt moderari ſicut iudex viderit expedire. † ff. de iudi. nõnunqꝫ. ꝛ. s. de offi. dele. conſuluit. circa fi. ꝛ hic. ver. niſi forte. ſicut temp⁹ quod datur condẽnatis arbitrariũ eſt. j. de re iudi. quod ad conſultationẽ. ꝛ. ff. de re iudi. l. ij. ſic et temp⁹ appellatiõis põt moderare iudex. j. de ap. cum ſit romana. ꝛ. c. cũ ſpeciali. Et q̃ ex cã nimis breuẽ terminũ ꝑemptoriũ ſtatuerit exprimere dʒ cauſam i citatiõe: vt ꝑs illa cãm nõ habeat appellãdi. s. de in integrũ reſti. tum ex liiteris in. fi.

† ſm conditiõnẽ cauſe ꝑſonarũ et temporis. Jo. and.

f ¶ Maturare. Id eſt feſtinare.

Preterea. ¶ Cõis diuiſio. Scda ibi. Quia. Ab. ¶ Caſus. Aliq̃ cã cõmiſſa eſt alicui iudici delegato: ip̃e citat reum: ꝛ in lr̃is citatiõis inſerit tenorem reſc̃pti: vt re⁹ eo viſo deliberare valeat ſup eo de quo ↄueniꝛ. re⁹ in termino cõſtituto ꝛ libello ſibi oblato petit iducias ad deliberãdũ: actor dicit ꝙ nõ eſt audiendus: qꝛ bene potuit deliberare ſi voluit i ſpacio dilatiõis: q̃riꝛ q̃d iuris ſit? Rñ. ꝙ ſi re⁹ ad iudiciũ vocat⁹ potuit inſtrui ſuper eo de quo conueniꝛ ex reſcripto ſibi ↄmiſſo iducie deliberatorie nõ ſunt ei vlteri⁹ indulgende: ſed ꝓcedere debʒ iudex i negocio ſibi ↄmiſſo. ¶ Nota ꝙ iudex delegat⁹ tenorẽ reſcripti dʒ inſerere in lr̃is citatõis ꝛ ille inducie tũc erunt deliberatorie ita ꝙ reo ad terminũ veniẽte recepto libello ſtatĩ dʒ rñdere: nec habebit inducias ad deliberandũ ſi ex reſcripto inſtrui plene potuit: qꝛ nõ debet certiorari qui certus eſſe potuit ꝛ noluit.

Diuiſio.

¶ Rubri. De dilationib⁹. Qꝛ iudicio cepto ſolẽt litigãtes iducias petere qñqꝫ ad poſitiones: qñqꝫ ad ꝓbatiões faciẽdas: iõ ꝛc̃. Et aduerte ſm Gof. ꝙ lʒ rubri. ſit gñalis: tamen decretales huius titu. loquũtur de dilationibus q̃ daꝛ ante litis cõteſta. tantũ. Et ſic nota ꝙ rubrum quandoqꝫ eſt generalius nigro. ¶ De hac materia habetur. iij. q. ij. ꝛ. iij. ꝛ. vij. q. ij. per totum. Abbas ſiculus.

Dilecti filij. ¶ Si detur nimis breuis termin⁹ ꝑẽptorius vbi nõ ſubeſt neceſſitas licite appellaꝛ. Et ſũt due partes. In prima appellantis ꝓſecutio. In ſecũda ipſi⁹ appellationis cõmiſſio. Scda ibi: qꝛ vo. Ab. ¶ Caſus. Inter abbatem ꝛ monachos de heñ. ex vna parte / ꝛ moniales de leſeñ. ex altera ſup eccleſia de alteñ. coꝛam decano ꝛ archid. lincolnienſi a ſe. apo. delegatis queſtio vertebaꝛ: iudices predicti ad petitionẽ monialiũ citauerũt monachos ꝛ ꝑẽptorie / et nimis breuem terminũ ſtatuerũt: abbas ꝛ monachi timẽtes ſe a iudicib⁹ aggrauari: eo ꝙ p̃ria vice terminũ ꝑemptoriũ ꝛ nimis breuẽ ſtatuerũt ad ſe. apo. appellarũt. reſcribit pa. iudicib⁹ dicẽs: qꝛ nõ ſpectat ad iuris ordinẽ diẽ ꝑemptoriũ taliter mutare: ꝛ p̃cipue cũ agiꝛ de reb⁹ eccl'iaſticis niſi neceſſitas imineret. Vñ mãdat pa. q̃ten⁹ ſi eſt ita: quicq̃d factum eſt poſt illã appellationẽ totũ debeat in irritũ reuocari / ꝛ iuxta priorum cõtinẽtiam lr̃arũ in cauſa ꝓcedi. ¶ Nota ꝙ p̃ria vice ꝑemptoriũ ꝓponi nõ debet: niſi ex magna cauſa: ꝛ appellatio ꝓpter hoc facta valet. vt hic patet. Ber.

d ¶ Nimis breuẽ. Sed quẽ terminũ dicis nimis breuẽ: cũ hic non exprimatur: quot dierum terminũ iudices ſtatuerũt: hoc relinquo arbitrio iudicis inſpecta qualitate negocij et locorum diſtantia. j. de appella. cum ſit romana. circa medium. ver. quicũqꝫ. ꝛ in auten. de litig. §. ſi vero cauſam. col. viij.

¶ Glo. ſeq. reci. per queſtionẽ. Nũq̃d ex cauſa ꝛc̃. ſoluit ꝙ ſic. qꝺ ꝓbatur per duo ſimilia. In fine inſtruit iudicem.

e ¶ Perẽptoriũ. Qꝺ eẽ nõ dʒ: imo trib⁹ edictis vel vno peremptorio qꝺ ↄtinere dʒ ...

g ¶ Deliberare valeat. Si. iij. q. iij. offeraꝛ. ꝛ in auten. de litig. §. omnem. colla. viij. B.

¶ Glo. ſeq. tractat quõ lr̃a plena inſtruat vt dicit textus. ꝛ de dilationibus teſtium ꝛ quomodo dentur ꝛ qualiter.

h ¶ Plene potuit inſtrui. Qꝛ in lr̃is cõtineꝛ q̃d velit petere ꝛ cã petendi: et qualiter agere velit: ꝛ res a parte ſpecificanꝛ qꝺ facere dʒ q̃ aliq̃d petit. s. de libel. oblati. c. ij. ꝛ. iij. ibi de hoc. ꝛ. ff. de rei ven. ſi i rẽ. ſed raro contingit ꝙ per litteras pape oĩa ſic ſpecificẽtur: ſic ꝛ in criminali debet apponi in litteris citatorijs quicquid reo obijcitur: vt paratus veniat. v. q. ij. ſi primates. Quidã vero ad cautelã in fine citatiõis apponũt libellũ actoris: vt ſic plene deliberare poſſit. ꝛ ſi tũc per lr̃as vel libellũ plene inſtrui potuit non debet alias inducias deliberatorias hr̃e ‡ qꝛ potuit plene eſſe inſtruct⁹ niſi forte ad querẽdũ aduocatũ: ꝛ cõſilia amicorũ. iij. q. iij. de inducijs. ꝛ. ff. qui. ex cau. ma. l. ab hoſtib⁹. §. ſed quod ſimpliciter. ſed in hoc caſu cum ad libellũ debeat rñdere: de ipſo facto nõ dabuntur inducie ad querendũ aduocatũ. ar. s. de iudi. paſtoralis. quia per factum ipſum de quo agitur debet ſcire. vtrũ verum ſit quod ab eo petiꝛ vel non: al's enĩ dilatio ſemper dãda eſt ei qui vocaꝛ ad iudicium. iij. q. iij. offeraꝛ. ſed actori dilatio ab initio dari non debet: qꝛ inſtructus venire potuit. iij. q. iij. ſpaciũ. ver. ei autem. Item danꝛ dilationes gr̃a teſtiũ vel inſtrumentorũ qñqꝫ ſm diſtinctionem illius. l. C. eo. l. j. et. iij. q. iij. §. ſpaciũ. dilationes iſte hodie videntur arbitrarie vt iudex conſiderata locorum diſtantia et tp̃is qualitate inducias concedat. arg. j. de appel. cum ſit romana. ꝛ. c. cum ſpeciali: vltra mediũ. et. j. de re iudi. quod ad conſultationẽ: niſi forte illis de quibus diciꝛ. iij. q. iij. §. ſpaciũ. ꝛ. C. eo. l. j. In illis inducijs

‡ Alias habebit ſaltẽ ad deliberãdũ ſup cõceptiõe libelli imo ſm hoſtiẽ. lʒ oblatio libelli extra iudiciũ ſit facta ſufficiat ad denegandas deliberatorias: nõ tñ ad ferendã ſñiam ſm Inno. imo erit neceſſe ꝙ libellus iterũ i iudicio offeraꝛ ꝑti. C. de lit. cõteſt. l. vna. ꝛ auc. offeraꝛ. et p̃ſente aduerſario. iij. q. ix. charte qꝛ nec daꝛ dilatio a iudice procedente. ad h̃ C. de adul. iure mariti ibi q̃ b⁹ i publico ei⁹ facultas ꝛc̃. Jo. and.

non debet iudex maiorē dilationē dare: sed illas bene pōt abbreuiare vt ex illa littera patet. In pecuniarijs causis tm̄ vna dilatio dz dari: ⁊ illa sine cause cognitione: secūda vel tertia dāda nō est nisi cā cognita. ff. eo. l. vlti. ⁊ l. oratiōe. in crimiali dant duo actori: tres reo. ff. eo. l. vlti. ⁊ dilatio dari dz iudice sedente ꝓ tribunali ⁊ vtraqꝫ pte p̄sente: et cā cognita de plano vel semiplene. iij. q. iij. §. spacium. ver. a iudice. ⁊ data dilatione iudicis officiū conquiescit donec tp̄s dilatiōis effluxerit C. eo. siue ps. ⁊ j. de ap. significāte. Item iudex dz dare dilationē q̄nqꝫ ad maliciā rei cōuincēdam. j. de do. et cōtu. p. vt. et. c. cum olim. ꝟ. volētes. Itē potest facere gratiā etiam post peremptoriū. s. de of. dele. cōsuluit. vltra mediū.

Diuisio. Littere tue. ꝑ declarationē libelli quē natura negocij nō mutat noue dilatoie ñ dabūt. h. d. Jo. an. Diuidit nā i pria pōit iudicis ꝯsultatio ⁊ appellātis petitio. In scd'a ibi. Nos igit. r̄nsio ⁊ appellatōis repulsio. Ab. ¶ Casus. Inter archipb̄rm sctā p̄sce et aquile de vrbe. ⁊ quosdā nobiles. A. et G. corā epō ferētino super possessione quarundā possessionū q̄stio vertebat. archipb̄r noie ecclesie sue obtulit libellū predictis nobilib⁹ cōtinētē φ pensio de possessionibus quibusdā ptinētib⁹ ad ecclesiā suam ipsi ecclesie soluta non fuerit iā trib⁹ annis ⁊ vltra: ipsi nobiles petiuerūt explicari spaciū qō ꝑ hāc dictionē et vltra significare volebat. ⁊ archipb̄r exp̄ssit φ septē annis elapsis fuerat in solutiōe p̄dicte pensiōis cassatū: ijdē nobiles dicētes libellū esse per hmōi exp̄ssionē mutatū. vnde petebāt inducias ad deliberandū: ⁊ qz iudex h̄ denegauit: appellarūt. papa vero appellatione hmōi friuolā reputans: mandat epō qtēn⁹ ea nō obstāte ꝓcedat in negocio ipso iuxta priorū ꝯtinētiā lrarū. ¶ Nota φ ꝓpter leuē expressionē in libello factā: nō dz q̄s habere nouas inducias: cū in pria dilatione deliberare potuit. Item nota φ omne verbū dubiū in libello declarari debet.

¶ Glosa seq. tractat de emphiteota eccl'ie/priuati/cōductore ad tēpus longū et rei fiscalis. Scd'o ostendit φ si declaratio aliqd addidisset vt si peteret pensio deliberatoria dari debuisset.

Littere tue ac petitio archipb̄ri sctā p̄sce ⁊ acq le. de vrbe nobis exhibite ꝯtinebant: ⁊ j. Idē archipb̄r ꝯtra nobiles viros. A. et. G. libellum ecclesie sue noīe obtulit ꝯtinētē φ pēsio de possessiōib⁹ soluta non a fuerat ipsi eccl'e elapsis iā trib⁹ a annis ⁊ vltra. Nobilib⁹ ꝟo ipsis petētib⁹ vt explicaret ipsis spaciū qō ꝑ hāc adiectionē et vltra significari volebat: ⁊ ipso archipb̄ro exp̄mēte: φ septē ānis fuerat i dicte pēsiōis solutiōe cessatū: ijdē dicētes libellū esse hmōi exp̄ssione mutatū: longiores ad deliberādū petierūt iducias: q̄s qz denegasti eisdem: ad n̄ram audientiā appellauerūt. ¶ Nos igitur ap. hmōi friuolā reputantes mādam⁹ q̄ten⁹ ea neq̄q̄ obstāte b i negocio ipo rōe p̄uia ꝓcedas b iuxta priorū ꝯtinētiā lrarum.

Greg. ix. abbati sā̄ vine turoñ. dyoce. ⁊ archidya. turonē.

Si citat⁹ in cā ardua de longinquo vocat ꝑ publica vtilitate etiā ad locum iudicij: ita φ infra terminū citatiōis deliberare: ⁊ alia sibi necessaria ad ꝯparendū explicare nō potuit: i termio r̄ndere nō cogit si repiat in loco iudicij: sed habebit nouas inducias. h. d. notabiliter. Cap. iiij.

Exposuit nobis bituricēs archieps: ⁊ j. Burdegal. archiepō dedim⁹ in mādatis vt sup iure primatie: quā in eo ⁊ in ꝓuincia sua dictus bituricē. archieps se h̄re ꝓposuit: ad initiū ꝓxie preterite q̄dragesime qō ei c terminū p̄eptoriū assignauim⁹ p se aut ꝑ ꝓcuratorē idoneū: se conspectui n̄ro p̄sentaret. Cūqꝫ d postmodū p̄sonaliter vocat⁹ ꝓ ecclesie romane subsidio: ad no. audi. accessisset bituricē. archieps apud se. ap. cōstitut⁹: postulauit instanter vt i eodē negocio procedere deberemus. Idē vero burdegal. archiepūs ad ꝓpa rediēs cōstituit p se ꝓcuratorē i ipso negocio: q̄ (saluis e exceptionibus sibi ꝯpetētib⁹) i r̄ndēdo ⁊ defēdēdo: ac alijs) oīa faceret q̄ in ꝓpa erat p̄sona factur⁹. Petēte ergo archiepō supradicto: vt prefatus ꝓcurator r̄nderet eidē: ille excipiēdo ꝓposuit se ad h̄ nō teneri: cū ꝑ alia maiori cā ꝑ publi

rare. iij. q. iij. offerat. de hoc dixi. s. de libel. obla. c. pe. et sic patet φ vbi q̄s plene pōt instrui per primū libellū: lꝫ aliqd addatur quod nō mutet naturā negocij non habebit nouas inducias. B.

b ¶ Procedas. Et ita quando appellatio frustratoria est remittitur ad eum a quo appellauit. j. de appel. cum in ecclesia. ⁊ c. vt debitus: ⁊ in exp̄sis debz cōdēnari vt ibi dicitur.

¶ Exposuit. ¶ Si post citationē ad causam reus pro publica vtilitate vocetur: circūducit peremptoriū ⁊ habebit nouas iducias. Ita cōmuniter summatur: sꝫ ista summatio est nimis generalis. quid eni si causa nō ē ardua et reperit citat⁹ in loco iudicij post expeditionem publice vtilitatis: vel fuit vocatus eo tempore quo iam deliberauerat vel potuisset iam deliberare si voluisset: Certe teneret respōdere vt satis innuit ex ratiōe littere. Diuidit: qz pria pars narrat factū. secunda ibi: nos igit interloquit. et prima continet plura vt in ea patet. Abb. si. ¶ Casus. Inter bituriceñ. ⁊ burdegaleñ. archiepos vertebat questio sup iure primacie. papa citauit burdegalē. archiepm̄ vt ad ītiū quadragesime per se vel idoneū respōsalem ad presentiā suā accederet: quem terminū sibi pemptorium assignauit bituriceñ. archiepo sup iure primacie respōsurus. postmodum vero dictus burdegalē. pro subsidio ro. ec. vocatus ad p̄sentiam dñi pape personaliter accessit. dictus bituricē. in curia cōstitutus postulauit instanter vt papa in negocio primacie procederet. burdegalē. ad ꝓpria rediēs quēdā ꝯstituit ꝓcuratorē q̄ saluis exceptiōib⁹ sibi ꝯpetētib⁹ in r̄ndēdo et defendēdo oīa faceret que ipsemet burdegalē. f. cere posset bituriceñ. archiepus petijt vt dictus ꝓcurator respōderet eidē: ille excipiēdo proposuit se ad hoc non teneri: qz ꝑ alia causa scꝫ ꝑ publica vtilitate dictus burdegalē. vocatus fuerat qualiter pro absente debuit reputari: ⁊ p̄uilegiū reuocādi domū habere: ⁊ adhuc nō deliberauerat cum suffraganeis suis ⁊ alijs quorū consilio causa ista requirit: nec habuerat tempus in quo ad vtrūqꝫ negociū potuerit esse paratus: ex aduerso fuit respōsum φ cum ipse prius vocat⁹ fuisset super questione premissa non fuit intentionis pape primū mandatū ꝑ posteri⁹ reuocare: et tantū tempus habuit φ bene potuit deliberare. super vtroqꝫ negocio dñs pa. de cōsilio fratrū suorū dilationē adhuc sibi ꝯcessit vsqꝫ ad festū natiuitatis dñi. ¶ No. φ q̄ ad curiā ro. vocat⁹ ē propter publicam vtilitatem ec. ro. non tenetur tunc suis aduersarijs respondere/ licet pa. sit ordinarius omnium: sed habet ius reuocandi domum.

c ¶ Peremptorium. Sic enim iudex propter distantiam viarū ex causa prima vice potest peremptorie citare. s. de in integ. resti. tum ex litteris. in fi. et. s. e. c. j. Ber.

d ¶ Personaliter. Cum quis personaliter vocatur per papā non sufficit mittere procuratorem. s. de maio. et obe. c. vlti. et. j. de do. ⁊ contu. cum dilecti. ar. sic cum alicui aliquod negocium personaliter ꝯmittit: alij cōmittere nō potest. s. de offi. delegati. quoniā apostolica. ⁊ s. de rescrip. c. cum dilecta. tamen delegat⁹ non potest iubere partes corā se personaliter comparere: nisi id in rescripto cōtineat: nisi in casibus quos habes. s. de iudi. iuris eē ambiguum: que est. Inno. iij. in concilio lugdunē.

¶ Glo. seq. reci. p. q. an procurator rei simpliciter cōstitutus domū reuocet vel declinet forum: ⁊ tenet φ sic. qz ⁊c.

e ¶ Saluis exceptiōib⁹. Et ita ꝓtestatio valet. s. de elec. cum a na. vbi de h. ⁊ s. qō met⁹ cā. platū. al's si h̄ nō dixisset videret ꝯsentire vt r̄nderet aduersario. nec haberet ius reuocādi domū vt ꝟ. Sed certe cōtrariū credo † si eni simpliciter constituisset illū procuratorem posset opponere exceptiones domino cōpetentes: imo ad hoc tenet: exceptio eni que ꝯpetit reo cōpetit fideiussori. ff. mā.

Pēsio a ¶ Tribus annis et vltra. Si quis nō soluit pensionē rei ecclesiastice in emphiteosim date per bienniū cadit a iure suo. x. q. ij. §. hocius porrectum. versi. qui rem hmōi. et j. de loca. ca. pe. ⁊ vlt. hodie vero potest emphiteota purgare morā si celeri restitutione sibi ꝓspererit. vt in dictis decretis: iure priuati requirit trienniū. C. de iure emphi. l. ij. Idē est si colon⁹ cessauerit in solutione pensionis per bienniū in re sibi locata. † ff. locati quero. §. inter locatorem: ⁊ h̄ cum ad longum tempus fuit locatio facta pro re fisci. similiter cadit a iure suo. ff. de pub. vec. l. vectigalia. §. non solutus. tamē sine auctoritate principis agri publici reuocari a curatore fisci nō possunt qui perpetuo locati sunt. ff. de pub. ⁊ vec. contē. ferro. §. agri. Hec autē adiectio ⁊ vltra nisi aliter exprimeret ad modicū tp̄us referet. ff. de ꝟb. sig. hec adiectio. ⁊ licet per hanc adiectionem vltra non cōstet de certa q̄titate temporis nil nocet q̄tum ad iudicem et reum: quia certi sunt super hoc quod dixit per triennium quod tempus sufficit ad cōdēnationem ‡ quod patet per iura predicta vnde superflue additū fuit et vltra: ⁊ pro nihilo petebat determinatio illius q̄tum ad rei restitutionem: vnde non debuit eis dare tempus vlterius ad deliberandum: quia plene potuit instrui per libellum primū sine vlla adiectione. s. ca. proxi. Si vero pensio tātum subtracta peteret que diceretur non soluta tribus annis ⁊ vltra/ tunc bene peteret † vt determinaret illud vltra: quia q̄tum ad illud tēpus non potuit † deliberare reus per primum libellum: et ideo facta expressiōe illi⁹ temporis debet habere inducias ad deliberandum. ff. de testa. heredes palam. §. quod vero quis: si ꝑ primum libellū deliberare non potuisset: sed hoc satis potuit delibe-

Pēsio a nis solutō omissa facit quē priuari re sua.

† Idē not. x. q. ij. q̄ rē. in fi. j. glo. Jo. and.

‡ Nā petebant possessiones tāq̄ cōmisse. Jo. andree.

† Aū alter natiue dixit Inno. vel dic φ nec tūc eēt

danda dilatio qz ⁊ sup possessionibus ꝯuenie bant. ⁊ sup toto negocio īducias habuerūt. ⁊ iō sup eo debuerūt deliberare. Jo. andree.

Diuisio.

† Dixit Ar cē. φ valet in hoc φ cōfessio fctā omissa exceptione dilatoria nō valet. ff. man. diligenter. artat eni et limitat pro curatio vel mādatū cū al's cōfessio ꝓcuratori nōceat dño s. ti. ⁊. c. j. nō tñ tenet mentiri. ff. mā. dnus. vl' tm̄ eē vtilis clausula ne videatur simpliciter cōstitut⁹ ⁊ sic cogat illū defendere. vel expone h̄m eum sal uis. i. si exceptiōes q̄s saluat non fuerūt recipiēde. facit qz ipe fateatur erat plenius de hoc vide. Jo. ā. Ino.

quia de mutua. al's est. l. ideoq; §. gnaliter. et si scienter illa omittat iputat ei. ff. de excep. omnes exceptiões. et. ff. de fideius. ex psona. et pcurator ad ea oia intelligit cõstitut⁹ q ad cam spectare videntur. ar. §. de of. dele. pterea. et. ca. cu olim. j. et. ff. de pcu. ad legatu. t l. ad rẽ mobilẽ. et ita ad cautelã quiq; talia dicunt: utilior tñ est ptestatio: vt cu aliqd pponit ptestet sic saluo iure meo: vel saluis alijs exceptionib⁹ mihi cõpetentib⁹. ff. q. mo. pig. vel hypo. sol. si debitor. §. j.

a Utilitate. Cu eni burdegal. p publica tm vtilitate vocat⁹ fuisset ad illu terminu non debebat tũc cõueniri: imo ius reuocãdi domũ habebat. i autẽ. de san. epi. §. si ꝟo epi. col. ix. Itez pro alia cã iusta ius hz reuocãdi domũ. §. ꝯ fo. cõpe. c. vlt. vbi de h. Et plẽs alie cãe sũt ex qb⁹ ius reuocãdi domũ qs hz. ff. de iudi. l. ij. §. legatis. t. v. q. ij. c. j. t iõ inducie progãtur huic: vt dicit in fi. al's offm suũ eẽt dãnosum ei qđ eẽ nõ dz. ff. de fur. si fuus cõis. §. qđ ꝟo. t. ff. queadmodũ testa. api. l. z t si qs. et. ff. qb⁹ ex cau. ma. l. videlz. t. iiij. q. iij. §. vẽtur. nec dz dãnũ psequi/ vñ pmiũ meret. j. ꝯ fideiu. pucit. t. §. de renũ. sane. Ber.

b Priuilegiũ. quasi diceret pueiri dz i terra sua. vt in. §. illo legatis.

c Cũ suffraganeis. Cũ qb⁹ et ẽt cũ capl'is cathedraliũ ecclẽiarum dz deliberare: cũ eoꝝ in intersit. §. de ma. t obe. c. vlti. Vñ appellãt inducie ad tractãdũ sup iure primatie vt sequit. et q2 qđ oẽs tangit ab oĩbus dz pprobari vel reprobari. §. de of. archid. ad hoc. Uel dic q ideo dãde sunt inducie. s. propter cãm supueniẽtem pter quã noue inducie dãde sunt. ff. de interro. act. de eta. §. ex causa. al's dãde nõ sunt. §. e. c. ij. et. iij.

Additio.

a ca scz vtilitate[a] dict⁹ burdegal. vocat⁹ p absẽte reputari debuerat: t reuocãdi domũ puilegiũ[b] habuisset. Modũ etiã sup h deliberauerat cũ suffraganeis[c] suis t alijs quorũ ꝯsiliũ tã ardua cã reqrit: nec tps[d] habuerat in quo ad vtrũq; negociũ valuerit (sicut expediret) eẽ parat⁹. Sed ps altera ecõtra rñdit: q cũ sup q̃stione pdicta pri⁹ fuerat euocatus: nr̃e itẽtõis nõ fuerat pmũ mãdatũ p posteri⁹ reuocare: tpis quoq; spaciũ habuerat tã plixum vt potuisset (si voluisset) sup cã deliberare pdicta sicut fecerat cũ q̃busdã: t cõmode vtriq; negocio iminere[e]. t. j. Nos igit ꝯ ꝯsilio fratrũ nr̃oꝝ vsq; ad primũ vẽturũ festũ natiuitatꝭ dñice dilatiõnẽ ad h sibi duxim⁹ idulgẽdã[f].

De Feriis.

Ex cõci. apud compendium.

Diebus dñicis mercari: litigari: iudicari: vel iurari non debet: sed de vespera in vesperam debent celebrari. Capitulũ. j.

g Omnes dies dominicos[g]: a vespa i vespam: cũ oi veneratõe decernim⁹ obseruari: t ab oi illicito ope abstiñere: vt i eis mercatũ mime fiat: neq; placitũ: neq; aliqs ad morte[h] vl ad penã iudicet[i] nec sacramenta (nisi[i] p pace vel alia nc̃itate[k]) pstent. Alex. iij.

Festoꝝ pncipiũ t finis fieri dz bm ipoꝝ magnitudinẽ et cõsuetudinẽ regiõis: h prio. In pcipuis festꝭ t itra pascha t pẽthecostẽ nõ fit solẽnis genuũ flectio Si tñ tũc clerici vl' epi ordinent bm ordinatiõis modũ genua flectũt h scdo. Ro. ecclia spãle festũ de trinitate nõ facit: huat tñ de h cuiusq; ecclie ꝯsuetudo. h tertio

Q Uoniã i pte. t. j. Ca. ij.

l Q Lz scptũ[l] sit de vespa i vespaz celebrabitꝭ sabbata vr̃a: festoꝝ tñ pncipiũ t finis: iuxta eoꝝ q̃litatẽ t diuersarũ regionũ ꝯsuetudinẽ dz attẽdi: t sicut magnitudo dierũ exigit pri⁹[m] icipe t tardi⁹ termiari: t. j. Dieb⁹ ãt dñicꝭ t alijs pcipuis[n] festiuitatib⁹: siue iter pascha t pẽthecostẽ genuũ flexio neq; dz fieri: nisi aliqs ex deuotiõe id velit face in secreto[o]. In ꝯsecratiõib⁹ autem epoꝝ t clericoꝝ ordiatiõib⁹: cõsecrans et cõsecrat⁹ tñ genua flectere pñt: bm q cõsecratiõis modus requirit. Preterea festiuitas scte trinitatis bm cõsuetudines[p] diuersarũ regionũ: a q̃busdã cõsueuit i octauis[q] penthecostes: ab alijs i dñica pria añ aduentũ dñi celebrari. Ecclia[r] siq̃dẽ rõana i vsu nõ hz q i aliquo tpe hmõi celebret spãlit festiuitatẽ: cũ singlis dieb⁹ glia pa. et fi. et spi. san. t c. silia dicantur: ad laudẽ ptinẽtia trinitatis.

Idẽ triburieñ. archiepo.

Propter necessitatẽ alimentorũ: lz dieb⁹ feriatꝭ i honorẽ dei opi huili itẽdere: maxie circa rẽ tpe periturã. h. d. Ca. iij.

L Jcet tã veterꝭ q̃ noui te

k Necessitate. puta p fide/ p obedientia/ p fama. §. de elec. significasti. vbi de hoc. Et isti casus cũ q̃busdã alijs patẽt in his ꝟsibus. Pax/ t fama: fides: reuerentia: cautio damni: Defectus veri sibi poscunt magna caueri.

Quoniã. Tria sunt dicta. scdm ibi dieb⁹. tertiũ ibi pterea. Ab. si. Casus. Primo dicitur q in festis celebrãdis dierum magnitudo et regionis cõsuetudo attendi debet. Scdo dz q dñicis diebus t alijs precipuis festiuitatibus/ t a pascha vsq; penthecostẽ null⁹ debet flectere genua: nisi ex deuotiõe velit in secreto. Tertio dz q i cõsecrationib⁹ epoꝝ/ t ordinationib⁹ clericorum cõsecrãs t cõsecrat⁹ tantum genua flectere debent. Quarto dz q festũ sancte trinitatis bm diuersarũ regionũ cõsuetudines diuersis tpib⁹ anni celebrat: ecclesia siquidẽ romana festũ sancte trinitatis aliquo tẽpore specialiter nõ celebrat: cũ singulis diebus gloria patri t c. t similia dicant ad laudẽ trinitatis. Nota q cõsuetudo regionum in festis celebrandis debet attendi. Item cõsuetudo ro. ec. non est semper in oĩbus seruanda.

l Scriptum sit. Ergo ita seruãdum est. vj. q. iij. scriptum est. ff. qui et a quib⁹ ma. pspexit. Glo. se. ponit. v. diuersos modos quib⁹ dies incipitur et finitur.

m Prius incipe. Dies incipit t terminatur diuersis horis diuerso respectu. incipit i vesperis q̃tum ad officij celebrationẽ: vt hic et canonicam computationẽ † actione iuris. lxxvj. di. qui a patribus: quo ad iudicium incipit in mane et terminat in fi. diei ante noctis tenebras. §. de offi. dele. cõsuluit. et in aut. de iu. §. sedebũt. col. vj. quo ad contractus media nocte terminatur et incipit. vt in decre. consuluit. t. ff. e. tit. more. quo ad esum carnium post cenam: de conse. dist. iij. de esu q̃tum ad obseruationem treuge in ortu solis. §. de treu. c. j. et bm consuetudinem locorum consideratur hoc. lxxvj. dist. vtinam.

post vesperas nõ obeãn cause audiri Nec ob decret. cõsuluit. q intelligẽda est de dieb⁹ professis. Jo. and.

Gene. ij. Exo. xvj. et. xx. Leuit. xxiij. Nume. xxviij. Deut. v.

Dies qñ incipit et finitur.

† Qua q̃ ad ordinandum mane cõiungitur vesperi. de tem. ordi. litteras. Jo. and.

d Nec tps. s. sufficiẽs. et iõ ampliant et iducie sup h vt sequit.
e Imminere. i. itẽdere t deliberare. sic expõit. lxxxviij. di. pñs.
f Indulgendam. s. suffraganeorum nomine: et ita intelligitur §. de resti. in integ. coram. in fine.

Cõtinuatio. Rubrica De feriis. Uiso. §. de dilationib⁹ q̃ dantur a iudice: videndũ est de dilatio. que dãtur a iure iõ t c. ita cõtinuat Gof. et alij. Uel dic q ferie largo modo sunt dilatiões iõ t c. De ferijs causarũ et alijs colendis habetur. xv. q. iiij. t de conse. di. iij. c. j. de ferijs autẽ nuptiarũ habetur. xxxiij. q. iiij. Ab.

O Mnes dies dñicos. Casus. Dicit hic q oẽs dies dñici sunt a vespa in vesperã feriãdi/ t ab oi ope seruili obseruãdi. nec in eis mercatũ vel placitum fieri dz: nec aliqs ad morte vel ad penã sanguinis iudicari. nec sacramenta prestari debent: nisi p pace vel magna necessitate. Nota q oẽs dies dñici sunt feriandi. Itẽ iudiciũ mortis vel sanguinis die dominico exerceri non debent. Item multa in necessitate licent que al'as non licerent.

g Omnes dies dñicos. sic. j. eo. c. vlti. et. C. e. ti. oẽs. qđ dicit de vespera sabbati nõ seruat q̃tũ ad causas: imo põt iudex pcedere vsq; ad illã horã qua possit pficere quod incumbit ante noctis tenebras. §. de offi. delega. cõsuluit. † Sed q̃tũ ad celebratiõnẽ offõ [...] crũ h dz. j. ca. pxi.

h Ad mortẽ. Maxime q2 nec aliq cã tũc tractari debet nisi pietas hoc suadeat. j. eo. c. vlti.

i Nisi pro pace. Pro pace qdẽ oi die iurari põt cũ sit opus pietatis. xxij. q. j. omne quod. arg. j. eo. ca. fi.

† Idem Ho. dicebat Pe. et Egi. q in vigilia scti vl' die sabbati

n Precipuis. Que enumerant. de cõse. dist. iij. ca. j. t. j. eo. ca. vl.
Glosa sequens signat contrarium.
o In secreto. Et deuotione. Arg. xxx. dist. ca. vlt. t. lxxvj. dis. scire. sed illa contraria intelliguntur cũ determinatione istius.
p Cõsuetudines diuersarũ. Si. xij. illd. t. c. illa. t. lxxvj. di. vtinã. t. j. de sepul. certificari. t sic cõsuetudo cuiuslibet loci huabitur.
q Glo. seq. cum seq. duo contraria signat.
In octauis. Arg. contra. j. eo. capellanus. vbi dicitur q pẽthecostes caret octauis.
r Ecclesia romana. Et sic est arg. q consuetudo romane ecclesie non est ab alijs obseruanda. ar. xj. dist. quis nesciat. Ar. contra. xij. dist. nouit. et. c. non decet. Ber.

L Jcet tam veteris. Propter necessitatem diebus festis piscari lz: seu lz intẽdere rei tpe periture. Et primo ponit diuinũ preceptũ. Scdo pter necessitatẽ dat indulgẽtiã cõtra illd cũ determinatione ibi: indulgem⁹. Ab. Casus. Dr q lz hic tã inveteri q̃ in nouo testõ septima dies data fuit ad requiẽ: t eccl'a festa sanctoꝝ martyrũ decreuit obseruãda: indulget tñ dñs pa. q̃busdã piscatorib⁹ q dieb⁹ dñicis et alijs festis minorib⁹ ingruẽte necessitate possint capture pisciũ intẽdere: ita q de captura illa ecclesijs

† Et ibi rõ reddit q̃re his diebus nõ fit genuũ flexio. Jo. and.

circũpositis ⁊ pauperib⁹ cõgruã faciãt portionem. ¶ Nota ꝙ dies dñicus deputat⁹ ē ad requiē. Itē ncītas fac̄ licitũ qd al̄. ē illicitũ.
a ¶ Septimũ diem. Vet⁹ testm̃ ad lr̃am precipiebat sabb̄atũ custodiri. Nouũ ꝟo spãliter illd̄ ſuat pmã diē ꝓ septimana. sicut enĩ carnalia sacramēta ad lr̃am seruare nõ possum⁹: ita nec sabbatum ad lr̃am ꝫ ſuare. de ꝯse. di. iij. peruenit ad me.

feriatum. Impedisit fieri: ꝑmittunt facta teneri.
l ¶ Consensu legitimo. s. mutuo: q2 solus ꝯsensus facit matrimoniũ. xxvij. q. ij. sufficiat. ⁊ j. de spon. si inter virum.
¶ Glosa sequens recitetur per obiectionem.
m ¶ Subtiliori. Subtilitas hic cõmēdaꝛ: sed alibi nõ excusat errãtes in fide. xxiiij. q. j. scisma. Alibi etiam subtilitas ꝑnitiosa ē. C. ad trebel. sancimus. ⁊ ᷤ. de iudi. dilecti. ⁊ c. examinata. nec de apicib⁹ iuris ē disputandũ. ff. man. si fi deiussor. §. quedam.

a stamenti pagina septimũ[a] diem ad humanã quietē spãliter ꝺputauerit: ⁊ tã eũ ꝙ̃ alios dies ma-
b iestati[b] altissime deputatos: nec
c nõ natalicia sctõꝝ martyꝛũ[c] ecclia decreuerit obſuãda: ⁊ i his ab oĩ ope ſuili cessãdũ: ⁊ c. ¶ Indulgemus: vt liceat ꝓchianis vr̃is diebus dñicis ⁊ alijs festis
d ꝓterꝙ̃ in maioꝛib⁹[d] anni solēni-
e tatib⁹: si alecia[e] terre se inclinauerint: eoꝝ captiõi ingruēte necessitate intendere: ita ꝙ post factã
f capturã ecclijs circũpositis[f] et xp̄i paupib⁹ ꝯgruã faciãt portionem. Clemēs. iij. al̄s Cele.

Tres septiane qb⁹ canõ ꝓhibet fieri nuptias añ festũ iohannis baptiste non ꝯtinuanꝛ festo: sed intelligiꝛ de septiana ascēsionis cũ duab⁹ sequētib⁹. Ca. iij.

Capellan⁹ tu⁹ frat̄ ep̄e: corã nobis ex ꝑte tua ꝓpo-
g suit: ꝙ cũ statuta[g] canõica declarēt nuptias trib⁹ septianis añ festum nati. bti Johãnis baptiste mĩme celebrari ꝺbere: q̇dã hebdomadas illas absꝙ̃ interpola-
h tiõe ꝯtinuãdas[h] itelligũt. Alij[i]
i ꝟo inter festũ ⁊ ip̄as volētes facere iteruallũ: illd̄ dicũt ob reuerētiã festiuitatꝭ pēthecostes fuisse statutũ: q̄ in septianis istis solet iteruenire qñꝙ̃: ⁊ sic a tribus dieb⁹ rogationũ ante ascensionē dñi ichoãtes: vsꝙ̃ ad octauũ diē post penthecostē illis hebdomadis ꝯputatis illo tm̃ spacio tp̄is celebrari nuptias nõ ꝑmittunt/ earũ celebrationē abide nullatenus inhibētes. ¶ Q2 ergo ꝯsulti fuim⁹ vtra istaꝝ opinionum potioꝛ videaꝛ: nobis ⁊ fr̃ib⁹ nr̃is apparuit: ꝙ ꝫ ea sit ro. ec. cõsuetu-

k dovt quocũꝙ̃[k] tp̄e mr̃imonium
l ꝯhaꝛ ꝯsensu[l] iteruenīēte legitio de p̄senti: q2 tñ a septuagesima vsꝙ̃ ad. vij. dies post penthecosten celebrari nuptie nõ sinunꝛ: et postea ēt trib⁹ septimanis vel plib⁹ añ festiuitatē scti Johãnis sine dr̃ia celebrãꝛ: posterioꝛ sñia
m melioꝛi ⁊ subtilioꝛi[m] nitiꝛ rõne: ⁊ siue ꝫm canões a septuagesima vsꝙ̃ post octauas pasche: siue iuxta ꝯsuetudinē ecclie roma. vsꝙ̃ post. vij. dies festi penthecostes: qd caret octauis: nuptie suspendanꝛ: i dñica q̄ sequiꝛ ⁊ deiceps pñt licite celebrari. Grego. ix.

In ferijs introductis in honore dei ⁊ sanctoꝝ (nisi ob necessitatē vl̄ pietatē) iudiciũ exerceri nõ põt: etiã de cõsensu ꝑtiũ. ferijs tñ introductis fauoꝛe hoim partes renũciare possunt. Ca. v.

Conquestus ē nobis: et. j. ¶ Quãuis nõ ꝓrogari[n]:
n sed expedire deceat q̄stiones: dꝫ tñ iudicialis strepit⁹ dieb⁹ conquiescere feriatis: q̇ ob reuerentiam dei noscunꝛ esse statuti: scꝫ natalis dñi. Scti stephani. Joh. euangeliste. Innocētiũ: scti siluestri. Circũcisionis Epyphanie. vij. dieb⁹ dñice passionis. Resurrectionis cũ. vij. sequētib⁹. Ascēsionis. Pēthecostes cũ duobus qui sequũtur. Natiuitatis iohãnis baptiste. Festiuitatũ oĩm virginis glioſe. xij. apl̄oꝝ et ꝓcipue Petri ⁊ Pauli: Beati laurētij. Dedicatiõis bti michaelis. Solēnitatꝭ oĩm sctõꝝ: ac dieb⁹ dñicis ceterisꝙ̃ solēnitatib⁹ q̄s singuli ep̄i i suis dyocesib⁹ cũ clero ⁊ ppl̄o duxerit solēniter venerã-
o das: q̇b⁹[o] vtiꝙ̃ solēnibus ferijs

b ¶ Maiestati. j. e. c. fi. et. C. eo. omnes dies.
c ¶ Martyꝛum. j. e. ca. fi. et de conse. dist. iij. c. j.
d ¶ Maioꝛib⁹. Utputa natiuitatis domini. dies epyphaniarũ. pascha: ascensio domini: ⁊ penthechostes.
e ¶ Alecia. Genus piscis ē ⁊ raro ⁊ certis diebus apparet: ideoꝙ̃ ꝓpter necessitatē facilius indulgeꝛ dñicis dieb⁹: vt captioni intēdãt: sic enĩ ꝓpter necessitatē vl̄ pietatē posset eodē die iudiciũ exerceri. j. e. ca. vlt. ⁊ ff. e. titu. l. solet. † ⁊ l. penul.
f ¶ Ecclesijs circũpositis. Quib⁹ ꝓpter eandē necessitatē congruã faciãt portionem: ⁊ ꝓcipue illis in cui⁹ territorio captio facta ē: quia q̄si decime ꝑdiales esse censenꝛ vnde saltē ꝓ decima ꝑte eis soluãt. j. de deci. ad apostolice.

Diuisio. Capellan⁹. ¶ Cõmunis diuisio. secũda ibi: q2 ergo. Ab. si.
¶ Casus. In canonibus diciꝛ ꝙ nuptie celebrari nõ debent in trib⁹ ebdomadis ante festuꝫ beati iohãnis baptiste. Quidam dicebãt septimanas illas sine aliq̄ interpellatione cõtinuandas ip̄i festo. Alij volũt facere interuallũ inter ip̄m festũ: ⁊ illas ebdomadas: ⁊ ob reuerētiã festiuitatꝭ penthecostes fuisse statutũ. q̄ festiuitas pēthecostes solet in septimanis ipsis interuenire quãdoꝙ̃: ⁊ sic a trib⁹ dieb⁹ rogationum ante ascēsionē dñi vsꝙ̃ ad octauũ diē post penthecostes cõputatis illis septimanis illo tãtũ tp̄is spacio nuptias celebrari nõ ꝑmittũt: postea vero nullaten⁹ nuptias īpediũt celebrari. q̄siuit q̇dã ep̄us ꝑ capellanũ suũ q̄ istarũ opinionũ melioꝛ esset? Rñ. papa ꝙ ꝯsuetudo est ro. ec. vt quocũꝙ̃ tp̄e mr̃imoniũ ꝯtrahaꝛ ꝑ cõsensum legitimũ de p̄nti: tñ a septuagesima vsꝙ̃ ad. vij. diem post penthecostē nuptie celebrari nõ sinunꝛ/ ⁊ postea sine differētia celebranꝛ: siue sint tres septimane vel plures ante festũ beati iohannis: ⁊ ideo posterioꝛ sñia melioꝛi ⁊ subtilioꝛi rõne iuuaꝛ: ⁊ siue ꝫm canones a septuagesima vsꝙ̃ ad octauam pasche siue post vij. diem festi penthecostes nuptie suspendanꝛ in dñica q̄ sequiꝛ: ⁊ deinceps licite celebrantur. ¶ Nota ꝙ illa sententia semper debet obseruari que melioꝛi ratione et subtilioꝛi iuuatur. Item cõsuetudo ro. ec. debet seruari.
g ¶ Statuta canonica. xxiij. q. iiij. non opoꝛtet. ij.
h ¶ Continuãdas. Ip̄si festo beati Jo.
i ¶ Alij vero. In his vero que ad solēnitatē spectant diuersa tenere nõ est pctm̃. q2 vnaqueꝙ̃ ꝓuicia abũdat i suo sensu. lxxvj. dis. vtinã. ⁊. xij. di. illd̄. ⁊ c. illa. ⁊ j. de sepul. certificari. xij. di. innotuit.
k ¶ Quocũꝙ̃ tp̄e. Et ita quolibet tp̄e põt mr̃imoniũ ꝯhi: sed nuptiarũ solēnitas tm̃ his dieb⁹ ne carnaliter ‡ cõiunganꝛ ꝓhibeꝛ. si. j. de mat. ꝯc. contra inter. ec. c. j. et ꝫm hoc intelligiꝛ. xxxiij. q. iiij. non opoꝛtet. j. et. ij. et. c. se. vnde ꝟsus. Ecclesie vetitum nec nõ tp̄us

Diuisio. Conquest⁹. ¶ Diuidiꝛ q2 duo continet dicta scdm̃ ibi: licet dieb⁹. Abb. ¶ Casus. Quesitum fuit qui eēnt illi dies quibus ob reuerentiã dei iudicioꝛuꝫ strepit⁹ cõquiescere debet: ⁊ vtrũ ꝑtes renũciare valeãt ferijs illoꝛum dierum? Rñ. pa. ꝙ ꝫ nõ ꝓrogari sꝫ expediri debeant questiones: tamē dieb⁹ illis q̄ ob reuerentiã dei statuti sunt iudicioꝛũ strepit⁹ cõquiescere dꝫ: ⁊ enumeranꝛ hic dies illi: ⁊ illis vtiꝙ̃ dieb⁹ solēnib⁹ vsqueadeo ab hmõi conuenit abstinere: vt etiã ꝑtib⁹ cõsentientib⁹ nec ꝓcessus tũc habit⁹: nec sñia dieb⁹ illis ꝓmulgata valeat: nisi necessitas vigeat/ vel pietati suadeat: illis autē ferijs q̄ gratia messiũ vel vindemiarum introducte sunt pñt ꝑtes renũciare vt tũc iudicialis processus ⁊ sñia valeat. ¶ Nota ꝙ ferijs introductis ob reuerētiã dei null⁹ põt renũciare: nisi necessitas vl̄ pietas alid inducat. Itē necessitas vl̄ pietas nõ ē sub lege. Itē alijs ferijs potest renunciari.
n ¶ Nõ ꝓrogari. j. de do. ⁊ cõtu. finē. ⁊ c. venerabilis. ⁊. C. de iudi. ꝓperandũ. circa p̄n. ⁊ boni pretoꝛis ē lites diminuere. ff. si cer. pe. q̇dã. ⁊. j. de re iudi. iurgantiũ: nec ꝑmittere debꝫ ꝓtoꝛ ꝑtes ad arma vel rixam venire q̄s põt sua iurisditione cõpescere. ff. de vsufruc. l. si cuius. §. equissimum.
¶ Glo. se. tractat de triplici feria solēni. subdens ꝙ ferie introducte fauoꝛe hoim renũciari possunt: ⁊ ex causa eo tempoꝛe procedi.
o ¶ Quibus vtiꝙ̃ solēnib⁹ ferijs. Nota ꝙ ferie diersi ꝓceden tiũ introducte sunt ob reuerentiã dei vt h̄ dicit in p̄n. et. C. e. ti. oēs dies. et. l. dies festos. ⁊ solēnes ferie appellanꝛ. Alie etiam ferie dicuntur solēnes ob reuerentiam principis et honoꝛē: vt dies natiuitatis sue: vel dies principij de imperio. C. e. oēs. Itē et alie ferie dicunꝛ solēnes vt tp̄s messiũ/ ⁊ tp̄s vindemiarũ. de quibus h̄ inferius sequiꝛ. ⁊. ff. e. ti. l. j. et iste ferie inducunꝛ ad requiē laboris † vt quiescant tunc hoies a causis: et iste ferie inducunꝛ varijs tēpoꝛibus ꝫm diuersitatē locoꝛũ: q2 quidã tardius colligunt messes siue vindemiã: quidã citi⁹. ff. e. l. presides. Ferijs introductis ob reuerentiã dei ꝑtes renunciare nõ possunt vt hic dicit expresse: alijs autē ferijs introductꝭ ob fauoꝛē hoim bene possunt partes ‡ renũciare. vt hic i fi. ꝯpelli tñ nõ pñt nisi in casib⁹. ᷤ. de iudi. significauerũt. et. ff. e. l. j. §. vlti. et. l. seq. al̄s nõ valet sñia. vt. ff. eo. l. j. et iste ferie oēs cõtinue sunt ⁊ cõputanꝛ in anno vel biēnio appellatiõis prosequende: et quolibet die feriato potest quis appellare: sed nõ prosequi appellationem. C. eo. l. j. Tempoꝛe messium vel vindemiarũ qñꝙ̃ ꝯpellunꝛ aliqui ad iudiciũ venire. ᷤ. de iud. c. vl. saltē vt litem

Marginal notes:

† Seqꝛ etiam messis ⁊ vidémiaꝝ frũ tp̄e ius dici de reb⁹ q̄ tp̄e vel moꝛte ꝑituresunt. Jo. and.

‡ Sed non ne alie carnes his die

b⁹ ĩ macello vendunꝛ ꝫm Lau. q̄ dixit ēt tp̄e luct⁹ ꝫm. l. spõsalia cõtrahi posse ff. de his q̄ not. infa. solent. qd intelligas de futuro. vt ibi. not. Jo. and.

† Alias causas hēs in textu ⁊ ĩ gl. xv. q. iiij placita. ĩ fi. Jo. and.

‡ Etiã extra iudiciũ puta in instrumento ꝯtract⁹: ⁊ ēt tacite puta sciēter recipiēdo talē terminũ. de his ĩspe e. ti. §. fi. et licet valeat hec renunciatio q̄ ad ꝑtes: nõ tñ tũc cogenꝛ testes. vt ibi et not. C. e. l. oēs. in vlt. glo. Jo. an. in nouel.

ꝯtestenꝶ: puta si actio vel res sit tp̄e peritura: puta actio furti/iniu rie/dāni ⁊ alij. vt. ̄s. de iudi. significauerūt. ⁊. ff. e. ti. l. fi. §. sȝ excipiū tur. ⁊. l. ij. ⁊. iij. Ea ꝟo q̄ ptinēt ad pacē vel ꝯcordiā quolibet die feriato possunt expediri. C. eo. l. vl. puta trāsactiones. pacta vt ibi.

a ¶ Necessitas. Puta si eēt res tp̄e peritura. exēpla plura habes ff. e. l. j. ij. et. iij. et vbi res celeritatē desiderat. ff. de dā. infec. l. j.

b ¶ Pietas. Puta causa debilium vel miserabilium personarū: quia in opibus misericordie dierū distinctio † nō est habenda. ar. lxxvj. dist. vtinā. ⁊ de conse. dist. v. nunq̄. et summa est ratio que pro religione facit. ff. de reli. sunt persone. i fi. Ber. vnde ꝟsus. Hec faciunt causas festis tractare diebus. Pax. scelus admissum. manumissio. res peritura. Terminus expirās: mora testis abesse volentis. Cunc̄ potestatis patrie ius filiꝰ exit.

† Prosper libro epygrāmatū. Non recto seruat legalia sabbata cultu. Qui pietatis opꝰ credit i his vetitū. Jo. an.

a (nisi necessitas[a] vrgeat vel pie-
b tas[b] suadeat) vsq̄ adeo ꝯuēit ab hmōi abstiere: vt ꝯsētiētibꝰ etiā ptibꝰ nec ꝓcessus habitꝰ teneat: nec snīa quā ꝯtingit diebꝰ hmōi ꝓmulgari. ¶ Lȝ diebꝰ feriatis q̄ grā videmiaꝝ vl' messiū ob necessitates hoīȝ idulgeāꝶ: ꝓcedi valeat: si de ptiū ꝓcesserit volūtate.

¶ Rubrica De ordine cognitionum.

Cōtinuatio. ¶ Quia lite cōtestata/ prestito iuramento datis dilationibus ab homine/ ⁊ a iure solent rei suas questiones ꝓponere: de q̄bꝰ quo ordine sit cognoscēdū posset merito dubitari. ideo ⁊c̄.

De Ordine cognitionum.

Clemens. iij. alatrino ep̄o.

¶ Cōtra mulierē vendicātē aliquē in maritū admittiꝶ exceptio ꝯsāguitatꝭ q̄ priꝰ discutiēda ē q̄ȝ sup mr̄imonio ꝓnūcieꝶ: ⁊ sufficit sup ip̄o p̄ncipali ꝓnūciare. hoc dicit. Capitulū. j.

Intelleximus q̄ cum q̄dā mulier peteret quēdā i virꝝ: testes ad sue itētōis assertionē iduxit: ꝑ quos ps viri futurū sibi p̄iudiciū metuēs: exceptōeȝ ꝯsāguitatꝭ obiecit: ex q̄ itēdit petitionē mulierꝭ elidi: ⁊. ̄j. ¶ Inq̄sitiōi tue talir duximꝰ rn̄dendū q̄ cū exceptione ꝓbata q̄stio p̄ncipalis ꝑimaꝶ: āte est cognoscēdū[c] de ipsa q̄ȝ ad diffinitiōis articulum ꝓcedaꝶ: quo facto virum ab impetitione mulieris (prout ex poscit ratio iuris) absoluas.

Inno. iij. episcopo narmariū.

¶ Si reus ꝯ actoreȝ spoliatorē spoliationem opponit: aut excipiēdo: ⁊ tūc priꝰ audiꝶ: et ea probata rn̄dere nō cogiꝶ: sȝ ꝑ hoc nō restituiꝶ. aut agēdo: ⁊ tunc simul vtraq̄ q̄stio terminaꝶ: et ea ꝓbata restitueꝶ. Capitulū. ij.

Cum dilectꝰ filius abbas de ferentino: de nobilibus viris dn̄is de artone deposuerit q̄stio-

¶ De materia habetur. ij. q. ij. et. iij. q. ij. et. q. j. Abbas siculus.

Sūmariū Diuisio. Intelleximus. ¶ De ꝑemptoria exceptiōe ante snīam iudex cognoscit: sȝ sufficit sup p̄ncipali ꝓnūciare. Cōis diuisio. scd̄a ibi: inq̄sitiōi. Ab. ¶ Casus. Quedā mulier petebat quēdā in virū. induxit testes ad ꝓbādū suā intētionē. Uir timēs sibi fieri p̄iudiciū ꝑ testes illos exceptionē cōsanguinitatꝭ obiecit ꝓpꝶ quā petitionē mulierꝭ repellere itēdebat. q̄rebaꝶ an p̄mo eēt de ipedimēto ꝯsanguitatꝭ agēdū: q̄ȝ sup cā mr̄imonij snīa ꝓferaꝶ? Rn̄. pa. q̄ exceptiōe ꝯsāguinitatꝭ ꝓbata p̄ncipalis q̄stio est ꝑempta. ⁊ iō de ipa est ātea cognoscēdū q̄ȝ ad diffinitionis articulū ꝓcedaꝶ. quo cognito ⁊ ꝓbato vir ab ipetitiōe mulierꝭ debet absolui. ¶ Nota q̄ exceptio ꝑemptoria ante snīam opposita dȝ examīari: ⁊ cognosci de ea āteq̄ȝ snīa sup p̄ncipali q̄ne feraꝶ. q̄r ex illa appebit q̄l'r debeat formari snīa. Itē sup exceptiōe ꝑemptoria siue incidēti nō ꝓnūciaꝶ: sed sup principali questione. Ber.

¶ Glo. seq. sup questione an in his que occurrūt inter litē sit pronūciandū. primo ponit opi. B. q̄ non. et inducit tres leges Mediam Jo. et Azo. distinguentium. et hanc approbat respondendo. l. pla. et. M. contra solu. alle. decre. cū. cui dupliciter respondet.

c ¶ Cognoscēdū. Ex hac decre. colligiꝶ manifeste q̄ cū reꝰ in modū exceptiōis aliquā exceptionē obijcit actori q̄ de illa icidēti tm̄ cognoscere debeat fūdata itētiōe actoris p̄mo. C. de ꝓba. exceptiones. ⁊. C. de excep. si q̄dē: ⁊ nō sentētiare sup ea/ sed tm̄ sup p̄ncipali ꝓnūciādū sit. Sup h̄ fuit diuersitas inter docto. B. dicebat q̄ sup icidēti q̄ne siue exceptione ꝓnūciari nō dȝ: sȝ tm̄ cognosci de ip̄a: sȝ sup p̄ncipali solūmō: q̄r eoip̄o q̄ ꝓnūciaꝶ sup p̄ncipali q̄ne satꝭ itelligiꝶ eē ꝓnūciatū sup icidēti ꝑ quādā ꝯsequētiā. et h̄ dicebat ꝑ leges illas. C. de ordi. iudi. l. j. ⁊. l. iij. ⁊ q̄r ibi d̄r ad officiū iudicꝭ ptinet vniuersam icidētē q̄stionē examiare. q̄m nō de ea ꝓnūciat sȝ de hereditate. C. de or. cog. l. ij. ij. rn̄. ⁊. C. ad le. iul. de adul. q̄m alexandrū. ⁊. C. ad le. fal. de pla. l. p̄ses ꝓuīcie. M. et. P. dicebāt q̄ sup hac semp dȝ ꝓnūciari. ff. de iudi. de qua re. ⁊. ̄j. de cau. pos. cū sup. ⁊. ff. de mino. intra vtile. ⁊. ff. de p̄ua. l. iij. ⁊. ff. de libe. cau. liberis. §. vlti. nisi ipediaꝶ ꝓpꝶ ꝯditionē sue ꝑsone: q̄r est pedaneꝰ iudex. vt. C. de iudi. q̄tiēs. vel ꝯditionē rei. vel q̄r pupillꝰ est cui moueꝶ q̄stio statꝰ icidēter: tūc nō ꝓnūciaꝶ sup cā status: sȝ sup hereditate. C. de ord. iu. l. j. Dn̄s Jo. ⁊ Azo. ‡ cū eo distiguit ⁊ bn̄ iter q̄nes siue exceptiōes icidētes ⁊ emergētes. Incidēs q̄stio d̄r q̄ cōpetit reo etiā ante litꝭ cōtestatiōem: † puta pactū de nō petēdo: res iudicata: delatio iuramēti: ꝯsanguitatꝭ q̄ obstat mr̄imonio: vel aliud q̄dcūq̄ȝ ipedimētū ꝑpetuū ⁊ cōsil'a. In his enī obtinet snīa. B. q̄r nō ꝓnūciaꝶ i his: sȝ sup p̄ncipali vt h̄ exp̄sse appet: et in his nō ꝓnūciaꝶ: nisi q̄n ciuilis incidit in crimīali: vel ecōtra. iij. q. xj. §. aliq̄n. ꝟ. q̄ ꝯfiteꝶ. ⁊. C. ad le. iul. de adul. quoniā alexādrum. C. ad le. fal. de plagi. p̄ses ꝓuincie. ⁊ econtra. cū ciuilis ciuili p̄iudicat. ̄j. e. tuā. ⁊. iij. q. xj. §. si de hereditate. ̄j. q̄ fi. sint le. lator. Emergētes dicunꝶ ille q̄ cōpetūt ⁊ emergūt i lite: puta an dilatio sit dāda an nō: an talis testis sit recipiēdꝰ vel

Exceptio si obijciaꝶ an sup illa sit pronunciandū.

‡ Hos sequitur Innoc. nō hic sed i decre. cū int̄ R. de elec. Jo. and.

† Et sic oriꝶ ex circūstātijs negocij s̄m Goff. et h̄nt vetustiorē cāȝ. s. āte

nō: an talis positio vel iterrogatio faciēda sit vel nō: vl' vtrū aliq̄s sit i possessiōe libertatꝭ vl' nō. ⁊ i istis emergētibꝰ obtinet snīa. M. ⁊ P. ⁊ sic itelligiꝶ lex illa. ff. de libe. cau. liberꝭ. §. vl. ⁊ in istis ꝓnūciari dȝ al's nō posset ꝓcedere iudex i p̄ncipali: nisi i his ꝓnūciareꝶ: ⁊ sic itelligiꝶ. l. ff. de iudi. de qua re. ⁊ decre. cū sup. Uel dic de qua re cognouit veꝝ est principaliꝶ. Ad illā. l. itra vtile. rn̄detur q̄ ibi nō fuit ꝓnūciatū sup icidēti: sȝ sup etate. ⁊ est sp̄āle. vel vt restituereꝶ in itegrū rōne etatis fuit ꝓnūciatū: ⁊ ita ꝑ ꝯsequētiā sup etate ꝓnūciaꝶ. Ad. l. illā ff. de p̄ua. dicūt q̄ sp̄āle est ibi. Uel dicas q̄ necessariū est: vt ibi ꝓnuncieꝶ de p̄uaricatiōe anteq̄ȝ admittaꝶ ad accusationē ⁊ in modū replicatiōis illō obijciꝶ. ⁊ q̄r illud cōpetit ante lit. cōtesta. tm̄: iō ꝓnūciandū est: ⁊ in hoc est siꝶe exceptiōe dilatorie: q̄r i hoc ante lit. ꝯtesta. dȝ opponi. ⁊ iō debet ꝓnunciari super illa: sicut i dilatorijs ante lit. ꝯtesta. ꝓnūciaꝶ: ⁊ postea est ꝑēptoria. ‡ Ar. ꝯ. ̄j. de fi. istru. cū iohānes. ibi ꝓnūciat papa sup exceptiōe incident ꝓposita i cā appellatiōis. Nō ibi pōt assignari: q̄r cū nō ꝓnūcieꝶ in cā appellatiōis directe sup p̄ncipali q̄stione: sȝ tm̄ ꝯfirmaꝶ vel īfirmaꝶ snīa ꝓnūciari dȝ sup icidēti q̄stiōe opposita i cā ap. vel si ꝓnūciaꝶ sup talibꝰ nō est ꝯ substātiā ordinis iudicioꝝ ⁊ sup incidēti siue ꝑemptoria exceptione ꝓnūciaꝶ. ̄s. de elec. cū dilectꝰ. ad fi. illa exceptio videꝶ potiꝰ incidens q̄ȝ emergēs. Et idē etiā pōt dici in. l. itra vtile. q̄ ꝓnunciatū fuit sup icidēti q̄stiōe. s. sup etate: nec ꝓpterea ius offendiꝶ nec est ꝯ ordinē iuris q̄ ibi ꝓnūcieꝶ sup etate q̄ fuit icidēs q̄stio: nec d̄r i iure q̄ talis snīa nō teneat. Differētia euidēs iter q̄stionē icidentē et emergētē pōt h̄ri ꝑ hūc ꝟsū. Incidēs ꝑimit: emergēs q̄stio differt.

iudiciū ceptū. q̄d veꝝ est cōiter. nam et post iudiciū ceptū posset fieri pactū de nō petēdo q̄ est incidēs. ⁊ prius potuisset excōicari actor vel testis vl' reꝰ spoliari. ̄j. c. p̄xi. que est emergens. Jo. and.

‡ Intelligas h̄ sp̄āl'r dictū de exceptiōe p̄uaricatiōis: q̄r ꝓnunciato q̄ ille fuerit p̄uaricator non audieꝶ āplꝰ ꝯ illū. vt. ff. d̄ p̄ua. l. iij. nō aūt. hoc intelligas in oībꝰ dilatorijs s̄m Abb. Jo. and.

Diuisio. Cum dilectus. ¶ Sūt due ptes. In p̄ma facti ⁊ ꝓcessꝰ narratio. In scd̄a iudicis iterlocutio ibi: nos autē. Itē p̄ria subdiuidiꝶ i tres. Pria ꝓpōit actoris petitionē. Scd̄a ibi: ei citra. rei exceptionē. Tertia ibi: veꝝ. actoris replicatiōeȝ. Itē scd̄a p̄ncipal' facit duo: q̄r p̄mo iterloquiꝶ distinguēdo duo mēbra. primū ibi: cū ea. secd̄m ibi: sȝ q̄m. scd̄o ibi: veꝝ. declarat iterlocutoriā ꝓbans id ꝑ duo sil'ia. p̄mū ibi: quēadmodū. scd̄ȝ ibi: testes etiā. Ab. si. ¶ Casꝰ. Abbas de ferētino accedēs ad p̄n̄tiā dn̄i pape. ⁊ cōquestꝰ fuit noīe monasterij sui de q̄busdā nobilibus dn̄is de artone q̄ ipsi manu armata ⁊ cū exercitu ad castrū monasterij veniētes: monasteriū ip̄m dānificauerūt in p̄dijs aīaliū et rebꝰ alijs de q̄bꝰ iusticiā sibi fieri postulauit. ex pte dictoꝝ nobiliū i modū exceptiōis citra litꝭ ꝯtest. fuit rn̄sum q̄ milites ipsi ꝑ dolū ⁊ violētiā ip̄ius abbatis amiserāt castrū suū q̄d ipsi ⁊ ꝓgenitores ip̄oꝝ tenuerāt ⁊ possederāt inq̄ete petētes illud sibi restitui p̄usq̄ȝ petitiōibꝰ abbatꝭ rn̄derēt: cū testes haberēt p̄sentes ꝑ quos icōtinēti intentionē suā ꝓbare volebāt. ex pte abbatis fuit taliꝶ replicatū q̄ ab ipso restitutio peti nō poterat q̄ nō fuerat spoliator: p̄sertim cū castrū illō ad ꝓpietatē monasterij ptineret: q̄d nō diffitebaꝶ ps aduersa. vn̄ cū ad ip̄m monasteriū res sua redierit ab alio possessa: dȝ retētiōis cōmodū obtinere/ etiā post tp̄a lōgiora ⁊ iudiciū restitutoriū ꝯ spoliatorē tm̄ cōpetit. dn̄s papa his et alijs itellectis distiguit hoc mō. vtrū spoliatiōis q̄stio ab illis nobilibꝰ obiecta sit i modū actiōis ad restōnē petēdā: an i forma exceptiōis ad itētionē aduersarij repellēdā. Si ꝟo sit ꝓposita in modū actiōis tūc itelligunꝶ mutue petitiōes se tāq̄ȝ diuerse mīme ꝯtigētes/ et s̄m regulā illā q̄ p̄or appellat: p̄or agat. illa q̄stio q̄ primo ꝓponiꝶ p̄ma dȝ retractari. et vicissim tractatē eadē debēt snīa termīari. Sȝ q̄r illa q̄stio fuit a p̄dictis nobilibꝰ i modū exceptiōis ꝓposita. Interloquēdo ꝓnūciat vt ꝓbatiōes eoꝝ sup ip̄sa exceptiōe p̄mitꝰ audianꝶ/ et ea ꝓbata abbati rn̄dere nō cōpellanꝶ: donec restituanꝶ ab ip̄o. q̄r spoliatꝰ āte restōnē suo spoliatori rn̄dere nō cogiꝶ: sȝ spoliatiōe i modū exceptiōis tm̄ ꝓbata: nō est ꝓpter hoc restitutio faciēda. sicut si in modū exceptiōis crimē testi opponiꝶ: vt a testionio repellaꝶ. et si crimē ꝯ testē ꝓbatū fuerit ciuiliter/ nō iō sibi pena ordiaria dȝ īfligi: sȝ testimonio eiꝰ credi nō dȝ. ⁊ hoc ꝯtigit. q̄r in ip̄m accusatio nō ꝓcedit ⁊ iter īfames q̄si ex falso testimonio nō habenꝶ: quoꝝ testioniū reprobaꝶ. ¶ Nota q̄ q̄stio spoliatiōis duobꝰ modis pōt opponi ꝯ suū spoliatorē. in modū actiōis. ⁊

sic sunt due petitiōes et simul tractāde: ⁊ in hoc nō est priuilegiata
qñ ambe sunt restitutorie. Itē in modū exceptiōis: ⁊ ꝯm hoc nō te=
neṫ aduersario rñdere spoliatione ꝓbata quocūq₃ modo agat spo
liator. Itē nota regulā. ꝙ prior appellat: prior agat. Itē spoliatus
suo spoliatori ante restitutionē nō cogiṫ rñdere. Itē cū crimē ciui
liter ꝓbaṫ/ testis nō pu
niṫ pena ordīaria: ẜ so=
lūmodo a testimonio re
pelliṫ. Itē ex modo agē
di formari dẓ sñia. Ber.

a ¶ Armata. Illa vis
que fit cū armis publi=
ca est: ꝙ vero sine armis
priuata dr. insti. de pub.
iudi. circa fi. §. itē lex iu
lia de vi publica. ⁊ ff. de
vi pu. l. j. vnde isti plus
Versus. peccauerunt. Vñ ꝟsus.
Vis priuata reū depo=
nit ab ordine rerū. Sed
deportaṫ si vis armata
probatur.

b ¶ Exceptionis. Er=
go ꝙ excipit non ꝯtestaṫ
litem. ⁊ sic patet ꝙ ꝙ ne=
gat nō excipit: ergo qui
excipit non ꝯfiteṫ. ff. de
excep. non vtiq₃. et. j. de
excep. cū venerabilis.
¶ Glosa sequens obijcit
ꝙ delictum ⁊c.

c ¶ Ipsius dolū. Sed
q̄re debuit nocere eccle
sie dolꝰ abbatis siue vio=
lētia cum delictū ꝑsone
⁊c. xvj. q. vj. si epm̄? Sẜ
hic totus ꝯuētꝰ cōsense
rat abbati vel ab initio
vel ex postfacto. ar. j. de
resti. spo. cū ad sedē. i fi.
ẜ ratihabitio in malefi=
† Violētie vel deiectionis. vt pẓ in l. se. Jo. an.
cio † retrotrahiṫ ⁊ man
dato cōparaṫ. ff. de vi et
vi ar. l. j. §. sed si cū ꝗs.

d ¶ Incontinenti.
Hoc multū faciebat ad
hoc vt restitueret. j. de
restitu. spolia. litteras. et. j. de testi. veniens. ij.

e ¶ Retentionis. xvj. q. iij. §. potest. ꝟ. qđ si mala. ⁊ C. de prescrip.
xxx. vel. xl. an. si quis emptionis. §. si autem.

f ¶ Cōtra spoliatorē tātū. Vel ꝯ eum ꝙ mādauit vel ratā habuit
spoliationē. sic. j. de resti. spoľ. cū ad sedē. in fi. et. ff. de vi ⁊ vi ar. cū a
te. nisi sciēter rē recipiat a deiectore: cū ꝑ hoc ei succedat in vitiū. j.
Judiciū restitutoriū est ꝯm canones valde latum.
de resti. spo. sepe cōtingit. ⁊. s. de iudi. quia. Gu. et hic: quia ꝑ dolum
abbatis spoliati sunt. Et latius patet restitutoriū iudiciū ꝯm cano
nes ꝙ ꝯm leges: etiā vbi quis dolo vel metu perdit rē. iij. q. j. reinte
granda. Secus est in actione qđ metus causa que datur contra il=
lum qui metū non adhibuit. ff. qđ me. cau. si cum exceptione. §. ali=
quando. ꝟ. pedius. ⁊. §. in hac.
‡ Qñ locū hēat hec regula ⁊ quādo fallit ibi no. ⁊ in spe. de icidē. q̄stio. ꝟsi. vidimꝰ. Jo. ā.

g ¶ Juxta regulam iuris. ff. de iudi. qui prior. B. ‡

h ¶ Eadem sententia terminande. Nā si isti nobiles ꝓposuis=
sent spoliationē suā in modū actionis directe essent due principa=
les questiones: cōuētio sc₃ ⁊ recōuētio. ⁊ tūc simul sunt tractande.
vt. s. de mu. pe. c. j. ⁊ non valet sentētia sup vna: nisi ⁊ sup alia in ea=
dē sententia feraṫ. ff. ꝗ sen. sine ap. l. j. §. vl. ⁊ C. de cōpē. neq₃ scriptu
ra: vel saltē appellandū est: vt ibi dr in. l. primo inducta. et vnā vo=
cat hic sñiam ꝓ tāto: quia ꝯtinue vna post aliā ferṫ: sed reuera due
etiā sñie sunt. j. de cau. pos. cū ecclesia. ⁊ c. cum super. nam quot sunt
articuli tot sunt sententie. ff. de mino. etiam. §. ex causa.
¶ Glosa sequens quinq₃ querit. que patent.

i ¶ In modū exceptiōis. Hic patet ꝙ q̄stio spoliatiōis nō ꝑiudi
cat ciuili q̄stioni: nisi ꝓponaṫ in modū exceptiōis: ẜ crimiali sem=
per ꝑiudicat siue i modū exceptiōis siue in modū actiōis ꝓpona=
tur. ⁊ sic loquunṫ iura. iij. q. ij. ꝑ totū. ⁊. ij. q. ij. ꝑ totum. Quidā intel=
ligūt hāc decre. cū ambe q̄stiōes sunt possessorie. Sed h nō est verū.
qꝛ abbas non agebat h possessorio iudicio. imo h petebat sibi iusti=
ciā fieri sup dānis sibi datis in ꝑdis aialiū et i alijs. vt patet in an=
Prescriptio nō interrūpiṫ ꝑ exceptiōez spoliatōis
tiq̄ decre. De h diceṫ. j. e. sup spoliatiōe. Illud pōt hic ꝗri: vtrū ex=
ceptio spoliatiōis iterrūpat ꝑscriptionē. Et est dicēdū ꝙ nō: quia
ꝑscriptio in odiū non petētium inducta est. j. de ꝑscrip. vigilanti. ⁊
xvj. q. iij. §. pōt. sed qui excipit nō petit: sed petentem repellit vt h. ⁊
ff. de excep. l. j. ergo nō interrūpit. Licet sit ar. ꝯtra. ff. qđ me. cau. l.
metū. §. sed qđ ꝑtor. in fi. vbi dr ꝙ excipiendo videṫ experiri. ⁊. ff. rē
ra. habe. quo eni tutore. in fi. ⁊. ff. de excep. l. j. ⁊. ff. de proba. in exce=

a nem: ꝙ manu armata[a] ⁊ cū exer=
citu ad castrū monasterij venien
tes in ꝑdis animaliū ⁊ alijs dā=
nificare dictū cenobiū ꝑsumpse=
runt: de ꝗbꝰ iusticiā sibi fieri po=
stulabat. ¶ Ei citra litis cōtesta=
b tionē sub forma exceptiōis[b] fuit
ex aduerso responsum: ꝙ ꝑ ipsiꝰ
c dolum[c] ⁊ violētiā castrum sirati
amiserant qđ ⁊ ꝓgenitores eoꝝ
tenuerāt: ⁊ ipsi possiderāt i ꝗete:
sibi petētes prius restitui ꝙ pe=
titionibꝰ ipsius respōderēt: pre=
sertim cū testes haberent presen
tes: per quos intētionē suā incō
d tinenti[d] ꝓbare volebāt. ¶ Verū
ex parte abbatis fuit taliter re=
plicatū ꝙ ab eo restitutio peti=
nō poterat qui nō fuerat spolia=
tor: presertim cū dictū castrū ad
ius ⁊ ꝓprietatem sui monasterij
pertineret qđ etiam pars aduer=
sa nullatenꝰ denegabat. vnde et
verus dñs ad quem ab alio res
sua possessa reuertiṫ etiā post tē=
e pora longiora: retētionis[e] debe=
bat cōmodum obtinere: et iudi=
ciū restitutoriū contra spoliato=
f rem[f] tm̄ cōpetere dinoscitur: et. j.
¶ Nos autē distinguēdū esse cre
dimus vtrū spoliatiōis q̄stio ab
eisdē nobilibꝰ sit obiecta in mo=
dum actionis ad restitutionē pe
tēdam: an in forma exceptionis
ad intētionē aduersarij repellen
dā. ¶ Cū ea in modū actiōis ꝓ=
posita: itelligant mutue petitio=
nes sese tāq₃ diuerse minime cō=
g tingētes: ac ꝑ hoc iuxta[g] regulā
iuris qua diciṫ. Qui prior appel
lat: prior agat: ꝙ prius esset ꝓpo=
sita: prius foret tractāda: q₃q₃ in
idē iudiciū ambe deducte vicis=
h simq₃ tractate simul essent eadē[h]
sñia termināde. ¶ Sed qm̄ q̄stio
illa fuit ab eisdē nobilibus tm̄ in
i modū exceptiōis[i] obiecta iterlo
quēdo ꝓnūciauimus: vt ꝓbatio
nes eoꝝ sup ipsa exceptione pri=
mitꝰ audirenṫ: ⁊ ea ꝓbata legiti
k me: abbati nō cogerenṫ[k] rñdere
sup petitionibꝰ mēoratis donec
restituerenṫ ab ipō: cū spoliatori
spoliatꝰ ante restitutionē nō co=
gatur vllatenus rñdere. ¶ Verū
spoliatione in modū exceptiōis
l tm̄ ꝓbata nō est ꝑ hoc restitutio[l]
faciēda. ¶ Queādmodū si in mo
dū exceptionis aliqđ crimē testi
obijciṫ: vt a testimonio repellaṫ:
et si crimē cōtra eū ciuiliter ꝓba
tū fuerit: nō ideo sibi pena infli=

ptionibꝰ. Itē ꝗriṫ vtrū exceptio spoliationis possit opponi in ꝗli= Spoliationis exceptio an obstet petēti depositum.
bet causa? Et pōt dici ꝙ nō: qꝛ non opponiṫ actioni depositi: qꝛ ibi
nō admittiṫ cōpēsatio. C. de cōpē. l. vl. ⁊. C. depositi. si ꝗs pecunias.
⁊. j. de deposi. bona fides. §. sane. Alij dicūt ꝙ petēti depositū bene
obstat exceptio spoliationis: qm̄ obijciṫ petēti restitutionē saltē in
modū recōuentionis et
etiā exceptiōis: et q̄stio
spoliatiōis est ꝑuilegia
ta. j. e. sup. Et ideo satis
videtur ꝙ oppōi possit
actiōi depositi: qꝛ fauo=
rabilior videṫ spoliatio
ꝙ actio depositi: licet il
la sit bone fidei. Sed ꝗd Questio.
si in modum exceptiōis
ꝓbaui spoliationē: nū=
ꝗd eedē ꝓbatiōes vale=
bunt: si volo directe pe=
tere possessiōem? Dico
ꝙ non nisi aduersarius
consentiret. j. de testi. ve
niēs. ij. Sed pone ꝙ suc
cubui in exceptiōe nun
quid possum postea di=
recte agere possessorio?
Videṫ ꝙ nō. quia eādē
q̄stionē volo refricare:
ẜ alio gñe iudicij qđ nō
ẜ. ff. de excep. rei iudi. ꝙ
ꝗs cū totū. §. vl. Sed tm̄
dico ꝙ possum: nec ipe=
dit si succubui: qꝛ posses
sorīū directe etiā potest
intētari: etiā ex dissimi=
libus causis. j. de dona.
iter dilectos. Et si pmo
agaṫ criminaliter et nō
obtinuit: postea agi pōt
ciuiliter. † C. qñ cri. ac.
preiu. ci. l. vna.
† Et hoc est cōtēplatiōe rei familiaris ꝯm Inno. ꝙ etiā h ꝗrit quid si abbas succubuit i exceptione: postea militibꝰ contra ipm agētibus obtinuit in iterdicto et absolutꝰ est ab ipsoꝝ impetitione: demū abbas reicipit eādē q̄ōnē nūꝗd obstabit ei exceptio ꝑdicte spoliationis vľ sñia? Dic ꝙ nō ꝓpṫ eq̄tatē supueniētis sñie. ff. ꝯmoda. l. i cōmodato §. fi. ꝓpter quā eq̄tatē is qui tulit iterlocutoriā ipam reuocarē dẓ. ff. de re iudi. qđ iussit. et qꝛ reo absoluto in iterdicto dareṫ exceptio si iterū ꝯueniretur/ multo fortiꝰ dāda replicatio si ē reꝰ excipiat de spoliatiōe de ꝙ victꝰ est in interdicto ꝯm Inno. Jo. and.

k ¶ Non cogerentur.
Quia nec nudi cōtēde=
re: nec inimicis iermes
debemꝰ nos opponere.
iij. q. ij. oportet. Sẜ si cō
ueniaṫ ab alio ꝙ a spo=
liatore nō obstat ei exce
ptio spoliatiōis: ẜ si criminaliṫ accuseṫ pōt excipe ꝙ spoliatꝰ est ab
alio ꝙ a suo accusatore: si tota sua substātia vľ maiori parte sit spo
liatꝰ vt in quadā ꝯstitutiōe. Inno. iiij. j. de resti. spo. frequens. et sic
intelligunṫ canones isti. ij. q. ij. ꝑ totū. ⁊. iij. q. ij. per totum.
¶ Glo. se. alle. iiij. ꝯcor. signat ꝯtrā de ꝗtuor capitulis ⁊ vna. l. ⁊ an=
teq₃ rñdeat format. q. et soluit. demū rñdet ad tria ca. ⁊ ad. l.

l ¶ Restitutio faciēda. Qꝛ ad h nō agebaṫ. Sēꝑ eni vidēdū ē ad
ꝗd agaṫ: quia ꝯm modū agēdi formaṫ sñia. j. de symo. ẜ hely. ⁊. j. de
accu. sup his. ⁊ meliꝰ ca. ꝗliṫ ⁊ qñ. nec eni ptās iudicādi vltra id ex
tēdiṫ ꝙ i libello est deductū. ff. cōi di. vt fundꝰ. Ar. ꝯ. j. de ꝯcef. ꝑbē.
ex pte. ⁊. xxiiij. q. iij. ecce. ⁊. j. de ꝯfes. cū sup. ⁊. s. de elec. ꝑ inꝗsitionē.
⁊. ff. de adul. l. j. §. si publico. vbi accusator ꝯuictꝰ i modū exceptio=
nis puniṫ: ẜ testis nō puniṫ: ẜ crimē ei i modū exceptiōis ꝓbeṫ. vt
dr. j. de excep. deniq₃. nec infamis reputaṫ vt h: ẜ eiꝰ testimoniū re=
probeṫ. ff. de his ꝙ not. ifa. luciꝰ. Itē ꝗd dices si ꝓbeṫ excōicatio in
modū exceptiōis ꝯ aliquē vt repellaṫ a testimonio vel ab electiōe:
nunꝗd debet vitari? Potest dici ꝙ si ex tali facto publica fama la=
borat nō est ei cōicādū. j. de sen. excō. cū desideres. §. scđe. ar. ij. q. j.
multi. ꝟ. si ꝗs frater noiaṫ ⁊c. Idē dico si i modū exceptiōis crimē
ꝓbeṫ testi qđ ipedit ꝓmouēdū. ar. s. de elec. sup eo. vt si grauata sit
eiꝰ opinio. j. de testi. testimoniū. nec sufficit ꝙ ex tali facto nō irro=
geṫ infamia: ẜ ꝙ eiꝰ opinio in nullo vacillet. xxxiij. dist. layci. sicut
dicit lex de eo ꝙ fustibꝰ cesus est: ẜ nō sit ifamis tm̄ ad honores non
dẓ admitti. ff. de decur. eos. sic. C. de adul. ⁊ si libidie. lxxxj. di. tātis
daniel. j. de accu. oipotēs. ⁊. C. de ꝓcura. reū. ⁊ sic ꝓpṫ talē infamiā
facti pōt idici purgatio. ar. j. de sen. excō. cū desideres. §. scđe. ij. q. j.
multi. ꝟ. si ꝗs frater noiaṫ. Ad ꝯria signata supius dicas ꝙ illud. c.
ecce. intelligiṫ cū de crimie ꝯstat: siue accusando siue denūciando
aut iquirēdo: ⁊ quocūq₃ tali mō ꝯstet puniṫ. ⁊ ideo dicit ecce crimi
na vndecūq₃ claruerit ⁊c. Ad illā decre. cū sup. sic rñdeas: quia ibi
testis i iure ꝯfessus est: ⁊ crimē illud ꝯtinebat cām de qua agebaṫ:
vñ punitꝰ fuit. j. de excep. deniq₃. in fi. ⁊ ei obiectū fuit ꝙ esset parti=
ceps symonie. vnde interrogatꝰ et ꝯfessus puniṫ. In illa ꝑ inquisi=
tionē agebaṫ: ibi tā in capite ꝙ i mēbris. Ad. l. illā. ff. de adul. l. j. §.
si publica. pōt dici ꝙ iudex ꝙ cognoscit de adulterio: ex officio suo
punit maritū de lenocinio sine accusatore: qꝛ cum exceptio lenoci=
nij nō ꝓsit vxori obesse dẓ marito: alꝰs maritꝰ nō puniret de crimie: Crimina sunt punienda.

qđ esse nō debet quia publice vtilitatꝭ est: ne crimīa remaneāt īpunita. ꝭ. de sen. ex. vt fame. ⁊. ff. ad le. aq̄l. ita vulneratus. ꝟsus finē.

a ¶ Reprobatur. Ar. ꝯ. ꝭ. de testi. cū tu. vbi dr̄ ne piurij reatu notetur: sꝫ illud ītelligiẗ quo ad factū ⁊ opinionē. ⁊ qđ hic dicit referas ad ius: qꝛ de iure nō censeẗ infamis: sꝫ īfamiā facti forsitā non euitat † vt ibi dr̄. et h̄ dicitur expresse. ff. de obse. a li. ⁊ liber. parentibꝰ ⁊ patronis prestan. l. ij. B.

† Dic̄ Hos. ꝙ hic loqẗ qñ non piurium sꝫ aliud crimē qđcunqꝫ vis obiīciẗ testi. ibi qñ de piurio cōuinciẗ. ⁊ tūc est speciale ꝙ de cetero vt īfamis a testimonio repellaẗ. ꝭ. de testi. testiōniū. Jo. an.

Diuisio.

Quam nō credimus. ¶ Pēdēte cā nataliū corā ecclesiastico iudice q̄stio hereditatis ex illa dependēs p secularē iudicem inchoari nō debet. h. d. extra glo. intelligēdo ꝙ hec cā legitimitatꝭ fuit mota priꝰ corā iudice ecclesiastico: ⁊ ea pendēte petebaẗ hereditas corā seculari. Primo narrat factū de pterito. Secundo ꝓuidet circa futurū ibi: qꝛ v̄o. Ab. ¶ Casꝰ. Mortuo comite cāpanie sine prole. regina cypri dicebat ꝙ debebat illi succedere ī comitatu tāq̄ꝫ primior. Quidam aliꝰ hoc ītelligēs accessit ad dominū pa. ꝓponēs ꝙ cū ipa regina nō fuisset de legitimo matrimonio nata: dicto comiti succedere nō debebat: sed ipse. qđ paratus erat ꝓbare in presentia dn̄i pape: petēs ab ipo vt mādaret regi frācie vt si forsan dicta regina sup successione comitatus ꝑdicti coram ipso ꝓponeret q̄stionē: nō audiret eādē: donec cā nataliū ex qua illa dependebat fuerit terminata. qđ papa nō distulit adimplere. mortuo ipso rege cui pa. predicta mādauerat successit ei ludouicus filius eiꝰ. Unde pa. scribit eidē sup eodē negocio credēs prudētiā ipsius nō latere cām nataliū dicte regine q̄ ad forū ecclesiasticū ptinet: ad examen ipsius esse delatā / licet pa. dictam reginā in suo iure velit fouere. tamē qꝛ anteq̄ꝫ cā nataliū termīata esset: īcipe cām successiōis depēdentē ex illa nihil aliud eēt: q̄ꝫ negociū ipm diuersis ꝓcessibus intricare / ⁊ ordinē iuris pturbare. ⁊ ideo si ab ipsa regina fuerit req̄situs sup hoc: patienter expectet: donec cā nataliū p sedē apo. fuerit termīata. ¶ Nota ꝙ cā nataliū ad forū ecclesiasticū spectat. Jtē cā natiuitatis ꝑiudicialis est ad cām successionis. ⁊ ideo p̄mo debet terminari si ꝯtrariū fieret ordo iuris pu erteret qđ esse non debet. nec valeret ꝓcessus successionis / si legitima non pronūciareẗ. Jtem negocium diuersis ꝓcessibꝰ non est intricandum. Ber.

Quam nō credi gitẗ ordinaria: sꝫ eiꝰ dūtaxat testimonio nō crediẗ: qđ ea rōne ꝯtigit: qm̄ in ipm accusatio nō ꝓcedit. ¶ Testes ēt quorū testioniū a reprobaturᵃ inẗ īfames q̄si ex falso testionio non habenẗ. Hono. iij. Ludouico regi francorum.

¶ Petēti hereditatē obstat exceptio natiuitatis q̄ priꝰ dꝫ corā ecclesiastico iudice termīari. h. d. ſm glo. intelligendo ꝙ hic erat prius corā iudice seculari petita hereditas: ⁊ exceptum fuit de illegitimitate. Capl̄m. iij.

Quam nō credimꝰ latere prudētiā cām nataliū regine cypri ad examē nostrū: vtpote q̄ ad b forū eccl̄iasticūᵇ ptinet eē delatā: ⁊. ꝭ. ¶ Qꝛ v̄o āteq̄ꝫ nataliū cā ter c minata eēt: depēdētē ex illaᶜ suc d cessionisᵈ cām incipe: nihil aliud eēt q̄ꝫ diuersis ꝓcessibꝰ intricare

b ¶ Ad forum ecclesiasticum. Et ita causa natalium ad ecclesiā ptinet. Que sint ille cause que spectāt ad ecclesiasticū forū: dictum fuit. s̄. de fo. cōpe. cū sit. ⁊. c. licet. ꝭ. ⁊. c. ex tenore.

¶ Glo. seq. distinguit an due. q. ciuiles sunt principales: aut altera incidens: ⁊ tunc quandoq̄ꝫ ciuilis incidit ⁊c̄.

c ¶ Dependentem ex illa. Ex hoc loco satis patet ꝙ si q̄stio ꝑiudicialis īcidat in cā: de ea sola p̄mo est cognoscēdū anteq̄ꝫ de p̄ncipali: qꝛ ea ꝓbata principalis q̄stio est pempta: vt hic dr̄. Et nota ꝙ si due sint p̄ncipales q̄stiōes ⁊ sunt ābe ciuiles: q̄ p̄mo ꝓponiẗ primo tractaẗ: ⁊ vna sn̄ia terminaẗ. s̄. e. c. ꝓxi. ⁊. ff. de iudi. q̄ prior. Sed qñq̄ꝫ q̄stio ciuilis īcidit et ꝑiudicat ciuili: ⁊ tūc de īcidēti est antea cognoscendū ⁊ ꝓnūciandū. vt si q̄s agit de hereditate directe: ⁊ alter incidenter ꝓponat ꝙ nō sit legitime natꝰ: de hac est antea ꝓnūciādū: vt hic. ⁊. ꝭ. q̄ fi. sint legi. lator. vel si ꝓponaẗ q̄stio seruitutis: ⁊ hec p̄mo expediēda est. iij. q. xj. §. si de hereditate. ⁊. C. d̄ or. cog. l. ij. Qñq̄ꝫ q̄stio ciuilis ꝑiudicat criminali ⁊ est p̄mo tractāda: vt si aliq̄s q̄ credat se liber accuseẗ de crimīe: et postea moueaẗ ei q̄stio status: p̄mo tractabiẗ incidēs q̄stio de statu. iij. q. xj. §. si crimē. ⁊. C. de ordi. cog. l. iij. ⁊. C. ad le. iul. de adul. qm̄ alexādrū. et. C. ad le. fal. de pla. ꝑses ꝓuicie. Qñq̄ꝫ crimīalis ꝑiudicat ciuili. ‡ Qñq̄ꝫ criminalis preiudicat crimīali. iij. q. xj. §. aliq̄ñ. ꝟ. ciuili. ⁊. §. ꝑus est. vbi de hac materia habes satis. et sic qñq̄ꝫ vna q̄stio depēdet ab altera et tūc nō sunt simul tractāde: qꝛ sic eēt diuersos ītricare ꝓcessus: ⁊ sine vtilitate. si. s̄. de iudi. exhibita. vbi simul de p̄ncipali ⁊ exceptionibꝰ cognoscere voluerūt iudices qđ esse nō debet. s̄. de offi. deleg. prudentiā. §. sexta. ⁊. s̄. de fo. cōpe. ex parte. ⁊. c. ex tenore.

Questiones ꝑiudiciales sūt ī q̄drupliꝫ differētia.

‡ Ar. C. si q̄s ali. testa. ꝓhi. l. j. vbi petēs hereditatē accusaẗ ꝙ testatorē ꝯpulit vt eū heredem īstitueret. ⁊ ibi habeẗ satis. in spe. d̄ īcidē. q̄stiōi. ī ꝓn. Jo. and.

d ¶ Successionis. Super comitatu cāpanie: in quo dicebat regina ista se debere succedere.

e ¶ Patienter expectes. Et ita pꝫ ꝙ iudex ciuilis etiā īcidēter ⁊ p recōuētionē de cā spūali cognoscere nō pōt. ꝭ. q̄ fi. sint le. cām. j. ⁊. c. lator. ⁊ h̄. De materia dictū est. s̄. de iudi. at si clerici. Sꝫ ꝯ v̄r ꝙ saltē incidēter de tali q̄stiōe cognoscere possit. C. de iudi. q̄tiēs. C. de or. iud. adite. ff. de iurisdi. om. iu. si idē. ⁊. ff. de iudi. q̄ nō cogitur. sed est verū qđ prius diciẗ: lꝫ secus sit in ꝯtrarijs causis ciuilibus.

Super spoliatione. ¶ Agens īterdicto vn̄ vi nō recōueniẗ: nisi de alia spoliatiōe de q̄ etiā excipi pōt ꝯ eū. Diuidiẗ. Nam p̄mo dicit q̄d iuris cum agēs possessorio recōueniẗ. Scd̄o q̄d iurꝭ: cū cōtra eū excipiẗ ibi: q̄ꝫq̄ꝫ. Prīa subdiuidiẗ. Nā primo ponit dictū exceptionē īterserēs. Scd̄o submittit ratiōem dicti ibi: cū restitutiōis. Ab. ¶ Casus. Aliquis fuit spoliatꝰ ab aduersario suo. spoliatꝰ suū spoliatorē traxit ī cām petēs restitui sibi rē illam qua eum spoliauerat. spoliator volebat eum recōuenire. q̄riẗ quid iuris sit? Rn̄. ꝙ spoliator iste nō est audiēdꝰ: volēs recōuenire de alia spoliatione. qꝛ petitio spoliatōis in hoc ꝓuilegiata est: vt q̄ illam ītētat nō cogiẗ respōdere suo spoliatori anteq̄ꝫ fuerit restitutus. Sed si spoliator in modū exceptiōis opponat de alia spoliatōe cōtra ipm spoliatū repellitur ab agendo. ¶ Nota ꝙ questio spoliationis ꝓuilegiata est vt spoliator nō possit recōuenire spoliatū iudicio petitorio. Jtē spoliator non pōt opponere de alia spoliatione in modum exceptionis. Ber.

Sūmariū

Diuisio.

negociū: ⁊ ꝯfusione quadā iudicij ordinē perturbare: si forte ab ipsa regina fueris sup hoc requisitus: donec iā dicta causa nataliū ap̄lico iudicio finē acceperit patienter expectesᵉ. Grego. ix.

¶ Agens possessorio recuperande nō tenetur ante restitutiōem suis spoliatoribꝰ: nisi sup q̄stione spoliatiōis respōdere. potest tn̄ ab agendo repelli p exceptionē spoliationis. h. d. Capl̄m. iiij.

Super spoliatiōe ꝯuētus aduersus restitutionē petētēᶠ nō est (nisi sup q̄stiōe spoliatiōis si eū recōueniat) audiendꝰ. ¶ Cū restitutiōis petitio ī h̄ ꝓuilegiata noscaẗ vt ipsam intētās nō cogaẗ āte restitutionē spoliatoribꝰ rn̄dere. ¶ Quāq̄ꝫ ab agendo (spoliatiōe ab eis in modum exceptiōis ꝓposita) repellatur.

¶ Glo. se. not. ꝙ lꝫ agēti possessorio nō referaẗ q̄stio dn̄ij: tn̄ agēti petitorio vl' possessorio referẗ q̄stio spoliatiōis: ⁊ tūc aut ī modū actionis aut exceptiōis ⁊c̄. Scd̄o īstruit reū spoliatorē q̄ etiā est spoliatus vt videat qđ sibi magꝭ ⁊c̄. Ultio format duas. q. ⁊ illas soluit.

f ¶ Petentem. Qui eni petit restitui ab aduersario recōueniri nō pōt petitorio: nisi de alia spoliatōe vt hic dr̄: nec pōt ei referri q̄stio ꝓprietatis ab eo sup eo de quo ꝯueniẗ. ff. de iudi. si de vi ⁊ possessione. † ⁊. C. de rei vē. ordinarij. ⁊. ꝭ. de resti. spol'. in litteris. Jtē cū q̄s ex ꝯquestiōe nisi p̄mo fuerit restitutꝰ: vt h̄. ⁊. ꝭ. de resti. spo. sollicite. Unde no. ꝙ vbi due questiōes possessorie ꝓponunẗ a diuersis: ille pn̄t simul tractari: vt h̄ ſm illā regulā: qui prior appellat: p̄or agat. ff. de iudi. q̄ p̄or. ⁊ tūc vna sn̄ia debent terminari. s̄. e. cum dilectus. qꝛ vtraq̄ꝫ spoliatio priuilegiata est. Si vero vnus agit petitorio et alter possessorio: distingue qualiter reus obiīciat spoliatiōem. Si enim petat directe restitui due sunt petitiones: qꝛ in modū actiōis fit recōuētio de spoliatiōe: tūc simul tractāde sunt. vt. s̄. eo. cū dilectus. Si in modū exceptiōis ꝓponaẗ spoliatio: tūc p̄mo tractatur exceptio spoliatiōis ſm ꝙ dr̄ in illa decre. cū dilectꝰ. Si vero quis agat de spoliatiōe ꝯtra suū spoliatorē vel etiā de re alia: tūc spoliator pōt opponere exceptionē de sua spoliatiōe: ⁊ ī modū actiōis et in modū exceptiōis: vt hic dicit. Sit ergo cautus qđ sibi magis expediat: vtrū agere directe vel excipe. Si magis expediat reo possidere rē aduersarij q̄ꝫ suā recupare excipiat: quia ꝓbata exceptiōe sua nō cōpelliẗ rn̄dere nisi p̄mo fuerit restitutꝰ. vt in. c. cū dilectus. Si magis expediat recupare rē qua est spoliatꝰ ꝓponat spoliationē suā directe ⁊ ea ꝓbata restitueẗ. vt colligiẗ hic. ⁊. c. cū dilectus. ⁊ idē si petitorio agaẗ: qꝛ reus dupliciter pōt ꝓponere suā spoliationē. vt. s̄. e. ti. cū dilectꝰ. ⁊ hoc cū sup diuersis rebꝰ fit ꝯuētio ⁊ oppositio spoliatiōis. Secꝰ videẗ qñ sup eadē re fit ꝯuētio ⁊ recōuētio: tūc vtilius est ꝓponere spoliationē in modū actiōis. ꝭ. de resti. spo. ex cōquestione. qꝛ restitueẗ in eo casu ante īgressum p̄ncipalis cause. Si vero in modū exceptionis non restitueẗ sꝫ repellit agentē: et sic vtroq̄ꝫ casu ꝑiudicat q̄stio spoliationis in hoc casu. Jtē recōpēsatio nō pōt opponi petēti restitutionē: qꝛ sic indirecte admittereẗ recōuētio. C. de cōpē. l. vl. ar. ꝭ. de excep. cū inter. in fi. Jtē in momētanea possessione cessat recōuētio. C. q̄ leg. p. l. vl. Sed si ago cōtra te possessorio ⁊ tu recōuenis me possessorio: ⁊ ego excipio ꝯtra te ī modū exceptiōis de spoliatione eadē de qua cōuenio te: nunquid debeo admitti? Dico ꝙ sic. qꝛ ad aliud proponiẗ vt actio: ad aliud vt exceptio. ar. ff. de inoffi. testa. cōtra veterani. al's est. l. papinianꝰ. §. sꝫ nec īpuberis. ‡ ⁊. ꝭ. de testi. veniēs. ij. ⁊. c. cū in tua. Sed q̄d si ille excipiat de sua spoliatiōe? Dico ꝙ pōt ⁊ elidit actionē meā: ⁊ ita remanet ꝯuētio ⁊ recōuētio inefficax. Si autē expediret ei magis agere q̄ꝫ excipe ꝓponat de sua spoliatiōe in modū replicationis: ⁊ sic per replicationem elidit exceptionem meam: et sic remanet conuentio et reconuentio efficax.

† Sed̄ q̄ratur prius cognoscēdum de vi q̄ꝫ de proprietate rei. Jo. an.

‡ Substitutus directe filio impuberi eo mortuo ꝯ mr̄em impuberis agētē de ioffícioso dicit testm̄ illud fuisse pꝑn̄ū cōtra fratrē testatorꝭ dic̄ illō fuisse filij. Jo. an.

¶ Rubrica De plus petitionibus. ¶ Continuatur s[ecundu]m Gof. et Jo.and. plerūq[ue] in iudicijs plus petitur: ideo ꝛc. Uel sic. s. in proxi. rubri. dictum est de ordine cognitionum: verum quia interdum excipitur actorem plus petere: et dubitari posset de ordine et modo procedendi: ideo subijcitur. Abbas siculus.

Diuisio.

Consilium. ¶ Diuidit[ur] i duas ptes. secunda ibi: te quoq[ue]. Ab. ¶ Casus. Aliqs mutuauit pecuniā alicui amico suo restituēdā sibi certo termino. iste añ terminū repetebat pecuniā. rñdebat[ur] ei q[uod] nō poterat eā repetere ante terminū: īmo de h[oc] puniri debebat. cōsuluit pa. sup hoc. rñdet ei papa. nō fuit ꝯsiliū ꝓuidētie q[uod] ante terminū pecuniā tibi debitā repetisti. vñ punit[ur] iportunitas pl[us] petētiū si i iudicio ꝑsistēt in sua petitiōe hoc modo. vt q[ui] pl[us] petit re sine cā i expēsis aduersario ꝯdēnat[ur]. qui pl[us] petit loco: ad itereſſe tenet[ur] ꝓ eo q[uod] vtilitas adimitur debitori quā habuiſſet si loco statuto soluiſſet. ꝛ ei q[ui] pl[us] petit tpe: duplicant[ur] inducie. nec rñdere tenet[ur]: nisi ei soluantur expense. ¶ Te quoq[ue]. In. §. isto exponit q̄ttuor modos p̄dictos pl[us] petendi. Ille petit pl[us] cā q[ui] cū aliqd debetur sibi i gñe vel sub alternatiōe: rē i specie. vel vnū p̄cise petit. Re vero plus petit si. x. sint debita. et ipse petit. xx. Loco plus petit. cū quis alibi cōuenitur q[uam] soluere cōuenit. Tempore plus petit[ur]: cum ante terminum vel ꝯditionē petit[ur] qđ debet[ur]. ¶ Nota hic q̄ttuor modos plus petendi / ꝛ penā q[uae] ꝯ facit. Itē q[ui] pl[us] petit re sine cā: cōdēnat[ur] aduersario in expēsis. Itē q[ui] plus petit tpe: loco ad intereſſe tenet[ur]. Ber.

† al. pl[us].

De Pl[us] petitionib[us].

Gregorius nonus.

¶ Ponit q̄ttuor modos pl[us] petēdi: ꝛ penas plus petētiū. Ca. j.

Consiliū ꝓuidētie dici nō pōt q[uod] pecuniā tibi debitā añ terminū ab aduersario repetisti: punit[ur] eni iportunitas pl[us] petētiū si sup petitiōe sua duxerit in iudicio[a] ꝑsistēdū. Ita q[uod] q[ui] repetūt āpli[us] sine cā: i expēsis aduersario ꝯdēnant[ur]. Qui autē pl[us] loco[b] ad itereſſe tenent[ur] ꝓ eo q[uod] vtilitas admittitur debitorib[us]: quā haberēt si statuto loco soluiſſent. Ei vero a quo āpli[us][c] † tpe petit[ur]: iducie duplicāt[ur] nec litē excipiet nisi ei soluant[ur] expēse. ¶ Te quoq[ue] dubitare nō credim[us] q[uod] cā pl[us] petitur[d] cū aliqd i gñe vl' sub alternatiōe debet[ur]: ꝛ rē i specie vel vnū p̄cise peti ꝯtigit. Re aūt si. x. sint d̄bita. ꝛ. xx. petāt[ur]. Loco v[er]o cū q[ui]s nō vbi ꝯuēit soluere s[ed] alibi ꝯuēit[ur]. Tpe quoq[ue] cū añ diē vl' ꝯditiōe[m] petit[ur] qđ debet[ur].

¶ Glo. se. reci. p. q. vsq[ue] ad qđ tps ꝛc. alle. q[uod] ante lit. ꝯtest. scđo alle. q[uod] ante sniam. primū tenet. l. inducit: quā tamē fatet[ur] alio casu loqui.

a ¶ In iudicio persistendū. Et ita si volūt desistere a petitiōe licitū est nec puniunt[ur]. et h[oc] pñt facere vsq[ue] ad lit. ꝯtest. † postea v[er]o nō pñt desistere sine pena. C. e. ti. l. vna. sic licitū est ei penitere ante litē ꝯtest. ff. rē ra. ha. āpli[us] h. S[ed] videt[ur] q[uod] licitū sit penitere q̄ncūq[ue] ante sniam. vt. ff. de iof. test. ꝯ veterani. al's est. l. papinian[us]. §. meminiſſe. ꝛ. C. de his qb[us] vt idig. alia. ꝛ. C. ad le. cor. de fal. l. q[ui] falsas. ꝛ. C. loca. cōductores. in qb[us] pōt penitere añ sniam. S[ed] pri[us] dictū veri[us] est: q[uod] añ lit. ꝯte. penitere debēt: al's puniunt[ur] in expēsis. C. e. l. vna. ꝛ hic. ꝛ hoc etiā cū re aut cā pl[us] petit[ur]: s[ed] lex illa loquit[ur] cū aliqs p dolū sup maiori q̄titate exigit cautionē: et ille si ꝑsistat a toto debito punit[ur]: exceptis duob[us] casib[us]. s. trāsactiōis et scđe ꝯfessionis q[ui] excipiūtur in. l. illa. ꝛ ita de alijs plus petitionibus loquitur hic.

† Al' donec aduersari[us] refecerit expensas. Iniquū eni eēt si non restitueret[ur] expēse q̄s fecēt añ lit. ꝯtest. Unde dixit Ho. q[uod] l[icet] añ lit. ꝯte. desistere poſſit tenet[ur] tñ ad itereſſe aduersario si qđ sit. Joā. and.

b ¶ Plus loco. Qui petit alio loco q[uam] ꝯuenit ad itereſſe p officiū iudicis pōt ꝯueniri i eo in q[uo] dānificat[ur] q[uod] i alio loco ꝯuenit[ur]. ff. de eo qđ cer. lo. l. ij. §. fi. De hoc itereſſe dictū est. s. de of. dele. P. ꝛ. G.

c ¶ Ampli[us] tpe. In istis q̄ttuor modis pl[us] petēdi olim puniebatur in tota cā. insti. de acti. §. si qs agēs. ꝛ insti. de excep. §. appellantur. Sed hodie nō ita puniunt[ur]. q[ui] enim ante tps petit: iducie duplicant[ur]: ꝛ nihilomin[us] in expēsis punit[ur]. insti. de excep. §. hodie aūt. ꝛ h. Si aūt re/cā/loco/pl[us] petat: ꝛ reus aliqđ dānū sustinuit circa sportulas: actor tripli penam patit[ur]. isti. de act. §. tripli. ꝛ. §. sed hoc quidem antea. ꝛ in alijs expēsis ꝯdēnabit[ur]. vt dictū est in littera.

Pl[us] pe[ti]t[ur] q̄ttuor modis.

d ¶ Causa plus petitur. Hic exēplificat p̄dictos q̄ttuor modos pl[us] petēdi: q[uia] cā pl[us] petit[ur]: vtputa ꝓmisi tibi. x. vl' stichū: in optione mea est soluere quē volo. C. de ꝯdi. īde. si qs seruū. ff. de iure do. plerūq[ue]. §. fi. vel ꝓmisi hoīem i gñe: nō istū vel illū: si tu petis a me p̄cise. x. vl' stichū: auferre vis mihi electionē ‡ qđ eſſe nō d[e]z. vñ puniri debes i dānis q[uae] sustinui vt dictū est. vt isti. de act. §. huic autē. et. §. preterea. Loco et re patet in ipsa lr̄a. Tpe: vt si ꝓmisi tibi. x. soluere vsq[ue] ad annū: ꝛ tu antea petas. vel ꝓmisi tibi si impator intraret ytaliā ꝛ tu petas ante ꝯditionē extātē. Exēplū de his habes. insti. de act. §. plus aūt q̄ttuor modis. Unde isti q̄ttuor modi plus petēdi cōprehendunt[ur] in hoc v[er]su. Plus petit[ur] cā: vel tpe: req[ue]: loco q[ue].

‡ Et p h[oc] p[at]z penā locū hr̄e ēt si petat qđ est vili[us]: vt dixit h[oc] Frā. ꝛ p[at]z insti. de act. §. preterea. Jo. and.

¶ Rubrica De causa poſſeſſionis ꝛ proprietatis. ¶ Dictū est. s. de ordi. cogni. verū quia dubitari poſſet de ordine adhibēdo cū causa poſſeſſionis ꝛ ꝓprietatis ab eodē vel diuersis deducunt[ur] in iudiciū: merito hic subijcit[ur]. Ab.

Cōtinuatio.

Susceptis. ¶ Doctores nr̄i nō sūmāt s[ed] ponūt casū: forte q[uia] actor p̄ns petebat reū absentē cōdēnari in vtroq[ue]. s. i cā poſſeſſiōis ꝛ ꝓprietatis: aut q[uod] papa cām poſſeſſiōis cōmitteret vni: ꝛ cām ꝓ̄petatis alteri. Papa vero rñdit vt i lr̄a. Uel p̄mo petijt vnū vt vtrūq[ue] iudicium diuersis iudicib[us] cōmitteret[ur]. ꝛ ab h[oc] repulsus petijt scđm vt saltem papa pronunciaret: ꝛ iterato fuit repulsus. rō repulsionis habet[ur] i lr̄a. et pōt hec decre. summari vt i rubro. Et scđa ꝑs ibi: nec nos. Ab. ¶ Casus. Quidā felix noīe de sicilia habebat cāz cū aduersario suo. petebat a pa. vt cām poſſeſſionis cōmitteret vni iudici / ꝛ cām ꝓprietatis alij. Ad hoc rñ. pa. q[uod] legali ꝓuisiōe decretū est cām poſſeſſiōis et ꝓ̄petatis sub vno ꝛ eodē iudice debere cognosci: vñ non admittit petitionē ipsius. Itē petebat a pa. vt cōtra aduersariū suū absētem: diffinitiuā ꝓferret sniam. ꝛ ipse rñ. q[uod] cōtra iauditā ptē ꝛ absentē nihil p[ossi]t diffinire. ¶ Nō q[uod] cā poſſeſſiōis ꝛ ꝓ̄petat[is] apud eūdē iudicem debēt cognosci et finiri. et sic continētia cause diuidi nō debet. Itē contra absentem nō contumacem non est procedendum. Ber.

al. iudice.

De Causa poſſeſſionis et proprietatis.

Gregorius duci sicilie.

¶ Causa poſſeſſionis ꝛ proprietatis sub eodē iudice terminari debet. nec cōtra absentem est ꝓnunciandum. Capitulum. j.

Susceptis: et. j. ¶ Legali ꝓuisione decretū est tā momēti[e] q[uam] ꝓ̄petat[is] cāz sub vno[f] eodēq[ue] iudicio † debere cognosci. ¶ Nec nos ꝯtra inauditā partē aliquid poſſum[us] diffinire[g]. Celestinus tertius.

¶ Si actum est poſſeſſorio ꝛ petitorio pōt iudex receptis ꝓbationibus sup vtroq[ue] / prius discutere ꝓbationes sup poſſeſſorio ꝛ illud termiare. h. d. Capitulū. ij.

Ad vltimum interrogati fuimus si iudices deputati[h] vt de poſſeſſione ꝛ ꝓprietate cognoscāt: grauibus partium sumptibus parcere cupiētes: de vtraq[ue] cōmixtim audiāt allegatiōes pariter et testes admittāt:

e ¶ Momenti. Id est poſſeſſiōis. Et d[icitu]r poſſeſſio momētum: nō q[uia] durat p momētū. s[ed] q[uia] † pax duratura est apud poſſeſſorē: cū actor docuerit de ꝓprietate. ꝛ a snīa momētanee poſſeſſionis s[ecundu]m. l. nō appellat[ur]. C. de momen. pos. l. vna. ꝛ. ij. q. vj. §. sunt quox. v[er]. si de poſſeſſione. secus s[ecundu]m canonēs. s. de iudi. c. fi.

† Dicebat Tā. q[uia] apta est tm̄ p momētū durare. idē Gof. ꝛ Hosti. Est q[ue] momētanea aptitudine et non actu. et lex aqlia d[icitu]r penal[is]: q[uia] apta est ad penā nō tñ semp est penalis. īstitu. ad le. aquil. §. his autem. s[ecundu]m Host. Jo. ā.

¶ Glo. seq. obijcit et soluit: signat contrarium et ibi remittit.

f ¶ Sub vno. S[ed] q̄re dicit cū alia sit cā poſſeſſiōis ꝛ alia ꝓ̄petat[is]: nec habeāt aliqd cōe. ff. de excep. rei iudi. ꝛ an eadē. §. vl. ꝛ. ff. d[e] acq. pos. naturalit[er]. §. nil cōe. ꝛ. l. ꝓmisceri. Et h[oc] iō dicit: q[uia] ꝯtinētia cause diuidi nō d[e]z. j. de seq̄stra. c. j. et. C. de iudi. nulli. h[oc] est dicere iudex q[ui] cognouit de poſſeſſiōe debet cognoscere de ꝓprietate. Et ita expone in vno eodēq[ue] ‡ iudicio. i. corā eodē iudice. vt dicūt iura p̄dicta. q[uia] facili[us] cognoscit de ꝓ̄petate q[ui] cognouit de poſſeſſiōe. Ar. ꝯ. s. de iudi. significauerūt. ꝛ hoc est ꝓpter diuersitatem fori.

‡ Dicebat i vno eodēq[ue] iudicio. glosator nō aduertens q[uod] lr̄a erat mutata posuit in āntiq[ua] glo. ti. Jo. and.

¶ Glo. seq. ponit tres lecturas vltimi versiculi.

g ¶ Diffinire. Nota q[uod] dicit diffinire. q. d. diffinitiuā sniam contra absentē nō poſſum[us] ꝓferre ante litē ꝯtestatā. s. vt lit. nō ꝯtesta. p totū. vel dic nō poſſum[us] diffinire etiā lite ꝯtestata ꝯ inauditā partē: q[uia] nō liquet de cā. Et iō p̄cise diffinire non poſſum[us] q[ua]n salua sit ad min[us] q̄stio ꝓprietatis absenti. j. de do. ꝛ ꝯtu. ꝓut. ꝛ. s. vt lit. nō ꝯtest. q[uonia]m. §. pe. et. C. q[ua]n̄do ꝛ q[ui]ñ iud. Et ita duob[us] modis pōt intelligi particula ista vt lit. nō ꝯtest. vt sic nō fiat diffinitio s[ed] ꝓpt[er] ꝯtumaciā in poſſeſſionē miſſio. vel lit. etiā contest. q[ua]ñ nō liquet de cā. Uel tertio modo: q[uia] ꝯ absentes nō citatos: nō ꝯuictos: nō ꝯfeſſos nil poſſum[us] diffinire. s. de maio. ꝛ obe. inter quattuor. ꝛ sic plana est lr̄a. B.

Ad vltimū. ¶ Si poſſeſſorio ꝛ petitorio sil' est actū: p[ote]st iudex pri[us] poſſeſſoriū t[er]miare. Cōis diuisio. Scđa ibi: nos aūt. Ab. ¶ Casus. Cā cōmiſſa fuit q[ui]busdā iudicib[us] quo ad poſſeſſoriū et petitoriū. indices volētes pcere laborib[us] ptiū ꝛ expēsis: de vtraq[ue] q̄stiōe cōmixtim audiūt allegatōes ꝛ testes recipiūt. postmodū audiūt allegatiōes ꝛ testes sup poſſeſſiōe ꝛ ꝓnūciāt s[ecundu]m tenorē illarū. querit[ur] vtrū hoc licite fieri poſſit: Rñ. pa. q[uod] licite illud fieri pōt: cū etiā sit i iure ciuili expſſum. ¶ Nota q[uod] cā poſſeſſiōis ꝛ ꝓprietatis simul tractari poſſunt: al's causa poſſeſſiōis p̄cedere debet. Ber.

Sūmariū Diuisio.

h ¶ Deputati. Quia cā est eis vtraq[ue] cōmiſſa: ꝛ idē est si simpl'r cā indiffinite cōmittit[ur]: quia vtraq[ue] causa itelligitur eſſe cōmiſſa. j. de sequestra. ad hoc. quia diuidi nō debet ꝯtinētia causax. s. c. pri. C. de iudi. nulli. sic et causa ꝓprietatis ꝛ vsufruct[us] apud eūdē iudicē

Deinde prius audiāt[a] attestatiōnes de possessione ⁊ ꝓnūciēt[b] ſm tenorē illaꝝ vtrū licite hoc agat. ¶ Nos aūt (cū hoc sit ī iure ciuili exꝓssum[c]) ꝙ licite possit fieri respondemus. Inno. iij. archiepiscopo et canonicis sutrinis.

Si spoliatꝰ possessorio ⁊ petitorio sil' agens possessionē ⁊ spoliatiōem ꝓbat sed nō dn̄ium seu ꝓprietatē: obtinet in possessorio sed succūbet in petitorio. Ca. iij.

Cum ecclia sutrina pastore vacaret: vos ꝯueniētes ī vnū[d] ⁊ (sic moris ē) spūs scti grā inuocata: pastorē vnanimit' elegistis: petentes ipsiꝰ electiōem a se. apo. cōfirmari. ¶ Verū clerici ꝯuētualiū ecclaꝝ ciuitatꝫ eiusdē ꝯsequent' suā deposuere q̄relā: ꝙ cū ī epoꝝ electiōibꝰ ipi ac p̄decessores eoꝝ ꝯsueuerūt ītéresse: vos eis renitentibꝰ ⁊ exclusis ad electionē ꝓcedere p̄sumpsistis: quā ob h̄ nō ꝯfirmari sꝫ infirmari potiꝰ postulabant. ¶ Partibꝰ ergo apd̄ sedē apo. cōstitutꝫ ī auditoꝝ p̄n̄tia testes vtriꝫ producti fuerāt: ⁊ eoꝝ depositionibꝰ publicatis. ¶ Pars canonicoꝝ per testes a se ītroductos ītētionē suā ꝙ ad eos tātū spectaret[e] electio: sufficienter dicebant esse ꝓbatā. ¶ Parte clericoꝝ nihilominus asserēte: ꝙ ꝑ dicta testiū quos ꝓduxerāt: ⁊ ipi assertiōez suā ꝙ electiōi pōtificū ītéreē deberēt: pleniꝰ ꝓbauissēt: ꝑ q̄ ꝯstare dicebāt eos electiōibꝰ triū epoꝝ: q̄ ecclie sutrine vltimo[f] ⁊ imediate p̄fuerāt cū canōicꝫ cathedral' ecclie affuisse: vocēꝫ habuisse[g] cum alijs eligēdi. ¶ Nos igit' q̄m dep̄hēdimus testes vr̄os ī ꝓhibēdis testimonijs varios extitisse: atꝫ aduersus fidē attestatiōis sue corā auditoribꝰ vacillasse[h]: ⁊ ꝙ negatiuā[i] quodāmō astruere satagebāt: ꝓbare volētes ius electiōis ita ad vos spectare ꝙ ad aduersarios mīme ptieret. ꝑ testes ꝯo aduerse partꝫ fuit sufficient' ostēsum: ꝙ ī triū epoꝝ[k] electiōibꝰ de q̄bꝰ p̄missum est clerici p̄sētes

sunt tractāde. ff. de libe. cau. si pariter. et sic et in alijs. ff. de qui. cau. ad eūdem iudicem eatur. l. j. Ber.

a ¶ Audiant. Id est publicent.

b ¶ Pronuncient. Scilicet super possessione. ¶ Glo. se. alle. iiij. ꝯcor. subdēs de iure canonico sil' petitorio et possessorio ab eodē agi posse quā dic̄ fuisse opi. M. Sꝫ Jo. ꝯ ⁊ remittit. demū duplicit' exponit h̄ prius hic positum.

c ¶ Expressum. Scꝫ ꝙ p̄us audiāt attestatōes de possessiōe ⁊ ꝓnūciēt sup illa: illd̄ est exꝓssum ī iure ciuili. C. de rei vē. ordīarij. C. de interdic. īcerti iurꝫ est. ff. de acq̄r. pos. exitꝰ cōtrouersie. ff. de iudi. si de vi ⁊ possessione. Tn̄ ſm iura canonica siml' pōt ꝓcedi sup vtraꝫ q̄stiōe: et vna debēt sn̄ia termīari. ꝭ. e. cū dilectꝰ. ⁊. c. ꝑxi. ita ꝙ primo ꝓnūciet' sup possessiōe: ⁊ icōtinēti sup ꝓp̄etate: vt ibi d̄r. et. c. cū super. ⁊ ita cā possessiōis ⁊ ꝓp̄etatꝫ ab eadē ꝑsona ītētari pt sil': ⁊ vno iudicio tractari ⁊ termīari: q̄ nō sunt ista ꝯrīa. de h̄ dicet' ꝭ. e. pastoralis. ⁊. c. cū dilectus. et ī hac opi. fuit dn̄s. M. ⁊ eiꝰ sequaces. Dn̄s Jo. et eiꝰ seq̄ces volūt īstare. ll. p̄dictis. sed illa diuersitas determīabit' ꝭ. eo. pastoralis. ⁊. c. cū dilectꝰ. ⁊ ꝙ dicit hic ꝙ p̄mo ꝓnunciēt sup possessione: ⁊ nihilominꝰ de ꝓp̄etate ꝓnūciare debēt icōtinēti: ex q̄ siml' est actū ⁊ publicatio sil' facta: ⁊ de vtraꝫ liq̄at: al's differt' q̄stio ꝓp̄etatꝫ ꝭ. de testi. significauerūt. al's si volūt differre iudices iudiciū ꝓp̄etatis: nec testes publicare cū alijs etiā pn̄t ꝓcedere sup possessione tm̄. et sic intellige qd̄ hic dicit: vt ꝯcordet iuri ciuili ꝑut dicit in fi. al's cōtradicerent iura ciuilia. tn̄ ſm canones si aliquis vult agere simul vtroꝫ iudicio iudex simul expedire debet vtrūꝫ ꝭ. ca. ꝑxi. † et. c. cū sup. ⁊. c. cū dilectꝰ. al'as ꝯdicerēt: h̄ iudices ex officio suo hoc fecerūt: vt cōmixtim audirēt: sꝫ piꝰ volebāt ꝓcedere sup possessiōe: qd̄ licitū est ſm iura ciuilia: nec canonica contradicunt.

Possessorio ⁊ petitorio siml' agi pōt.

† Sic ex vno ꝓcessu ꝯseq̄t' q̄s duplex cōmodū h̄ꝫ Lau. Vi. ⁊ Tā. q̄ īducūt iura q̄ no. ꝭ. eo. cū sup. Jo. an.

Cum ecclesia. ¶ Due sunt ptes p̄ncipales. In p̄ma facti et ꝓcessꝰ narratio. In scd̄a diffinitio ibi: nos igit'. Prīa subdiuidit' ī q̄nꝫ. Prīo ei pōit petitōez actorꝫ. Scd̄o recōuētōez reoꝝ ibi: verū. Tertio modū ꝓcessus ibi: ptibꝰ g̃. Quarto allegatōez actorꝫ ibi: ps canōicoꝝ. Quīto allegatōes reoꝝ ibi: pte clericoꝝ. Scd̄a p̄ncipalis subdiuidit' in duas. Nā p̄ma diffinit possessoriū. Scd̄a petitoriū ibi: veꝝ. Ab. ¶ Casus. Ecclia sutrina vacāte canonici cōueniētes ī vnū. ⁊ īuocata spūsscti grā. pastorē cōiter elegerūt. petētes postmodū electionē ipius ꝑ sedē apo. ꝯfirmari. clerici ꝯuētualiū ecclīaꝝ ciuitatꝫ eiusdē opposuerūt se huic electioni in auditoꝝ p̄n̄tia ꝓponētes/ꝙ cū in electiōibꝰ epoꝝ ipi ac eoꝝ p̄decessores cōsueuerīt ītéresse: canōici sutrinēses eis ꝯtēptꝫ ⁊ exclusis: ad electionē ꝓcedere p̄sūpserūt. vn̄ nō ꝯfirmari sꝫ īfirmari potiꝰ petebāt eādē/petitoriū ⁊ possessoriū ītētātēs lit. ꝯtesta. testes recepti fuerunt vtriꝫ attestatōibꝰ publicatꝫ. pars canōicoꝝ dicebat intētionē suā cē ꝓbatā sufficient' ꝙ ad eos tm̄ spectaret electio. ps clericoꝝ asserebat ꝙ ꝑ dicta suoꝝ testiū plene ꝓbauerat ꝙ electioni pōtificis interesse debebāt. ⁊ ꝙ ī triū epoꝝ electōibꝰ q̄ vltīo et īmediate ecclie sutrine p̄fuerāt vocē habuerāt cū canonicis eligēdis. Dominꝰ pa. examiatꝫ attestatiōibꝰ an̄dictꝫ dep̄hēdit testes canonicoꝝ ī ꝓhibēdis testimōijs varios extitisse/⁊ vacillasse ꝯ fidē suā. ⁊ ꝙ negatiuā ꝓbare nitebant' vt ad ipos ⁊ nō aduersarios ptineret ius eligēdi. ps ꝯo clericoꝝ sufficiēter ostēdit ꝙ ī tribꝰ electiōibꝰ epoꝝ de q̄bꝰ p̄missum est fuerūt p̄n̄tes/⁊ habuerūt vocē eligēdi. Vn̄ pa. electionē p̄missam factā ꝯtēptꝫ et exclusis clericis āte dictꝫ cassauit. reducēs clericos ipos ī eā quasi possessionē quā an̄ motā ꝯtrouersiā habuerūt. veꝝ q̄ vtraꝫ ps q̄cq̄d iurꝫ habuerat ī q̄ōne p̄dicta deduxerat ī iudiciū. ⁊ ī iure ciuili sit cautū nō solū illd̄ venire ī iudiciū de q̄ dictū est vt vēiat: sꝫ etiā illd̄ vēit ī iudiciū qd̄ noīatim nō est ꝓhibitū. ⁊ ſm statuta canōica electiōes epoꝝ ad canonicos cathedraliū ecclīaꝝ nō est dubiū ptinere: nisi secꝰ alibi obtineat de cōsuetudine spāli. et lꝫ clerici p̄dicti ꝓbauissent tertio se interfuisse in electiōibꝰ epoꝝ de q̄bꝰ p̄missum est: ius tn̄ eligēdi ꝓpt' breuitatē tpis nō ꝑduxerūt vsꝫ ad legitimā p̄scriptōez. vn̄ ius aliqd̄ sibi acq̄rere nō potuerūt. ⁊ actore nō ꝓbāte reꝰ d̄ꝫ absolui. His oībꝰ rōnibꝰ ꝯsideratꝫ papa absoluit canonicos p̄dictos ab īpetitiōe sua p̄dictoꝝ clericoꝝ sup faciēdis electiōibꝰ epoꝝ sibi sup hoc silētiū ꝑpetuum īponēte. ¶ Multa notabilia hic notant' p̄mo ꝙ testis q̄ variꝰ est ī dicto suo non valet. Itē q̄ vacillat reicit'. Itē q̄ negatiuā directe ꝓbare nititur: nō valet. Itē possessoriū ⁊ ꝓpetitoriū sil' pt ītētari. Itē q̄ ꝓbat spoliationem restituit'. et si deficit ī ꝓp̄etate statim destituit'. Itē cū simul agit': possessorio et petitorio p̄mo ꝓnūciat' sup possessorio. Itē de iure cōi electio epoꝝ ptinet ad canonicos: nisi ꝯsuetudo p̄scripta aliđ īducat. Itē ius eligēdi pōt p̄scribi: sꝫ h̄ nō p̄scripserūt/⁊ ideo succubuerūt. Item actore nō ꝓbāte: reꝰ debet absolui. Ber.

d ¶ In vnum. Q̄r spūs sctūs non venit nisi sup ꝯgregatos ī vnū. xxiiij. q. j. §. si autē. et vbicūꝫ duo vel tres cōgregati fuerīt in nomīe meo ibi sū in medio eoꝝ ‡. j. q. j. cū scriptura. et. xxiiij. q. j. alienꝰ. ⁊. xx. di. c. vl. ¶ Glo. se. obijcit ⁊ soluit

‡ Matthei xviij.

e ¶ Spectaret. Sꝫ q̄l'r fuerūt admissi canonici ad aliquā ꝓbationē: cū pars aduersa diceret se spoliatā cum nil obijci possit spoliato ante restitutionē: nec sup eo q̄stio ꝓp̄etatꝫ referri ꝭ. de resti. spo. ī l'ris. ⁊. c. itē cū q̄s. ⁊. c. ex ꝯq̄stione. s̄. de or. cog. sup spoliatiōe? Sꝫ dicas ꝙ isti clerici ꝯuētualiū ecclesiaꝝ nō tm̄ possessoriū intētarūt. sꝫ petitoriū simul cū possessorio vnde licitū fuit alteri parti de iure suo docere. Et in hoc minꝰ caute fecerūt isti clerici: q̄r q̄̄diu pōt aliq̄s intētare aliqd̄ possessorium non debet agere de ꝓprietate. ff. de rei vendi. is qui.

f ¶ Vltimo. Bn̄ dicit vltimo: q̄r lꝫ q̄n̄ꝫ fuissent ī eligēdi possessione: hoc nō ꝓdesset ad hoc vt possent petere restitutionē: lꝫ secꝰ sit ī dn̄io. C. de ꝓba. siue. Item bene sequit' ⁊ īmediate: q̄r si nō ꝯtinuassent tēpora nō prescripsissent. ff. de diuer. ⁊ tēp. p̄scrip. in vsucapione. §. j. ⁊ de vl. tēpore caute dixit: q̄r ī p̄scriptiōe vltima tpa spectāda sunt. C. ne de statu defunc. si mater. ⁊. C. de apo. publi. l. q̄cūꝫ. † lib. x. ar. xxxv. dist. ab exordio. ⁊. xxviij. dist. quia sunt.

† In m̄re q̄ q̄n̄ꝫ se gessit ꝓ libera q̄n̄ꝫ ꝓ ācilla tps mortis inspicit'. Jo. and.

g ¶ Vocēꝫ habuisse. Caute etiā dic̄ vocēꝫ habuisse: q̄r posset eē ꝙ interfuissent cā cōsilij dādi: ⁊ tn̄ nō elegissent: nec scrutatores volūtatū dedissent: aut vota sua inq̄sita nō fuissent. s̄. de elec. cumana ecclesia. ⁊. lxiij. di. obeūtibꝰ. vel forte eēnt īuitati. lxiij. dist. cū adrianus. sed ꝑ talem inuitationē ius nō acquirit'. ix. q. iij. nūc ꝯo. ⁊. c. se. ⁊ arg. ad h̄. s̄. de postu. bone. ij. Hoc enī nō sufficit ꝙ aliq̄s possidet sed ꝙ ītēdat ius sibi acq̄rere. ff. de iti. actuꝫ p̄ua. l. vl. ff. queadmodū suit. amit. l. fi. īmo ī dubio p̄sumēdū est istos potiꝰ non h̄r̄e ius. ar. xxiiij. di. pbr̄i. ⁊. vij. q. j. pōtifices. q̄r nō verisimile est ꝙ q̄s iactet res suas. ff. de proba. cum de indebito. ⁊. s̄. de elec. q̄r diligentia. nec enī sequit' ꝙ si fuerint electi ꝙ ideo possiderint. ff. de acqui. pos. si q̄s antea. ꝭ. de resti. spo. olim. ⁊. ff. de vi ⁊ vi arma. l. j. §. vim vi.

h ¶ Vacillasse. Hoc solū sufficeret ad repellendos testes: ⁊ qd̄ dixit varios extitisse. vt. iij. q. ix. pura. ⁊. iiij. q. iij. §. itē q̄ falso. ⁊ ꝭ. d̄ pe. sup his. ⁊ ꝭ. vt ec. bn̄fi. vt nr̄m. ⁊. xxxv. q. vj. de parētela. ij. ī fi. ⁊. ff. de q̄sti. de minore. §. tormēta. ī fi. ⁊. l. ex libero. §. j. ī fi. tn̄ q̄n̄ꝫ ꝯbis ⁊ nō re aliq̄ dissentiūt ꝭ. de ꝯ. sig. nihil obstat. ⁊ ꝭ. de testi. cū tu fili. ⁊. ff. de re iudi. actoꝝ. ‡ viij. q. j. in scripturis. de pe. dist. j. periculose.

‡ Verba mutare tenore sētētie ꝑseuerante non est ꝓhibitum. ad idem ꝭ. de conuer. coniug. dudū. Jo. and.

i ¶ Negatiuam. Forte dicētes ꝙ illi cōuētuales clerici nunq̄ꝫ interfuerūt electiōi vel vocē habuerūt. arg. s̄. de elec. cū dilecti. qd̄ tn̄ fieri nō pōt. s̄. de elec. bone. j. ⁊. s̄. de renū. sup hoc. ⁊. vj. q. vl. §. actor. ¶ Glo. seq. querit ⁊ soluit ⁊ respondet solutionis obstaculo.

k ¶ Triū epoꝝ. Ex h̄ vr̄ ꝙ si aliq̄s ter vtit' aliq̄ iure ꝑ hoc est ī q̄si possessiōe illiꝰ. arg. C. de fideicōmis. l. j. ⁊. ff. de vsu. cū de in rē ꝯso. ff. de fui. quotiēs. ij. Sed q̄d si semel eligit ī. xl. annis. q̄r eps ille ī tāto tpe vixit? Dico ꝙ ꝑ h̄ est in q̄si possessiōe illiꝰ iuris. ar. s̄. de cōsti. cū accessissent. ⁊ ꝭ. de p̄bē. ꝓ illoꝝ a ꝯrio sensu. nā aq̄ d̄r quotidiana q̄ tm̄ semel in anno ducit'. ff. de aq̄ quoti. ⁊ esti. l. j. §. ij. ⁊. iij. ⁊ si īmisi

tignũ in parietē tuũ statim possideo seru[...]tē. ff. de ser. vr. pdio. seruitutes q̄ in supficie. vñ tuēd⁹ sum i illa q̄[...] possessiōe. j. vt lit. pē. c. j. ꝛ. ij. ꝛ. xvj. q. iiij. volumus. nisi ꝯstet ꝙ vi vel clā vel pcario possiderim. arg. j. de exces. pla. ad quorũdā. ꝛ tūc q̄ dedit auc̄te sua poterit reuocare: vt ibi. ꝛ. x. q. iij. qꝛ cognouim⁹. nec obstat ꝙ dꝛ de. xxx. diebus qb⁹ ad min⁹ vti debet in anno ad h̄ vt habeat īterdictũ de itinere actuq̧ puato. ff. d iti. actuq̧ pua. l. iij. §. h̄ interdictũ a supiori. qꝛ h̄ itelligit de eo iterdicto qd hꝫ mixtā cāꝫ. qꝛ duo dꝫ pbare ꝛ h̄ āno se fuisse vsum: ꝛ seruitutē sibi cōpetere ꝛ ꝯstitutā fuisse vt ibi dicitur.

¶ Glo. se. signat ꝯtrium.

a ¶ Quasi possessionē. Hoc iō dicit. qꝛ icorporalia nō possident: sꝫ quasi possident.† ff. de vsucap. sequit. §. si viā. ff. de serui. vrba. pdio. si edes. §. libertas. Ar. j. iij. q. j. reintegranda.

b ¶ Reducētes. Verbo tm̄ ꝛ non re: cũ iā cōstet de ppetate vt sequitur in lr̄a. ꝛ. j. c. pxi.

¶ Glo. se. obijcit ꝛ soluit

c ¶ Quicquid iuris Sic. ff. de excep. rei iud. ꝛ an eadē. §. actiones. ꝛ C. de an. excep. l. vl. Sꝫ q̄d deduxit i iudiciũ pars canonicoꝝ: cũ ipi eēnt rei et possiderēt: Nō videt ꝙ aliq̄d deducerēt i iudiciũ: īmo de iure cōi ad eos spectat electio: ꝛ possidēti nō est pdita actio. īsti. de ac. §. iste quoq̧. et j. de iudi. examinata. ꝛ ita nec petitoriũ nec possessoriũ deduxerūt i iudiciũ. Sol. hec oppositio hꝫ locũ in actiōib⁹ in rē q̄ cōpetunt p reb⁹ corporalib⁹. vt in. §. iste quoq̧. sꝫ in actiōib⁹ i rem q̄ cōpetūt p reb⁹ icorporalib⁹ vt i seruitutib⁹ dat actio possessori p tuēdo iure suo. ꝛ hec dꝛ negatoria q̄ cōpetit dño q̄ negat aliũ seruitutē hr̄e i re sua: ꝛ hāc negatoriā deduxerūt canonici i iudiciũ dũ negabāt clericos hr̄e ius i electiōe: qꝛ aliud nō poterāt i iudiciũ deducere. Cōfessoria vero dat ei q̄ sibi debere seruitutē cōtēdit: s̄m ꝙ isti clerici faciebāt q̄ dicebāt se habere ius i electione: ꝛ hoc deduxerūt i iudiciũ loco ppietatis ꝛ possessorij. hec pbant. ff. si serui. ven. l. ij. j. rñ. ꝛ. l. si forte. §. j. et. l. sicuti. §. sed si queritur. ꝛ insti. de ac. §. eque si q̄s. et sic intelligitur qd hic dicit: vtraq̧ pars deduxerit in iudicium quicquid iuris habebat in electione.

¶ Glosa sequens dupliciter exponit litterā. primo de singularibus iudicijs quo ad accessoria non quo ad alia. ꝛ soluit contrariũ de. l. fi. C. de anna. excep. scd̄o de generalibus ꝛ vniuersalibus dicēs secus in actionib⁹ stricti iuris ꝛ personalibus ꝛ arbitrarijs. Vltimo ar. ꝙ illud tm̄ ꝛc̄. signat contrarium de. iiij. ll. ꝛ soluit.

d ¶ Id venire in iudicium. Hoc sumptũ est ex illa. l. ff. de iudi. solem⁹. illa eni veniūt q̄ icludi pn̄t i actiōe pposita vt loquat in speciali iudicio: vt i rei vēdicatiōe: vt fruct⁹ ꝛ expēse ꝛ vsure q̄ accessoria sunt ꝛ ad eādē rē spectātia. ff. de aqua plu. ar. hacten⁹. in fi. ff. de edil. edic. ediles. §. itē sciēdum. nō aũt veniūt oīa alia. Nec est ꝯ. C. de anna. excep. l. vl. ibi spōte receptus fuit libell⁹ gn̄alis: vñ fatuus fuit. Sed regula ista meli⁹ itelligit de gn̄alib⁹ iudicijs vt negocijs gestis: tutela: petitione hereditatꝭ: actiōe p socio: cōi diuidūdo: finiũ regūdorũ: familie herciscūde vbi oīa veniūt i iudiciũ: nisi fiat specificatio i libello vl' i psecutōe cause. tūc eni nō obstat exceptio in nō specificatꝭ. C. de iudi. l. sꝫ. ff. de excep. rei iudi. si ex testamēto. et ff. de insti. act. habebat. ꝛ. ff. cōi diui. i iudiciũ. ff. fami. her. heredes. §. pe. ꝛ. ff. de peti. here. si hereditatē. ꝛ. l. si quo tpe. ꝛ hec vera sunt i bone fidei iudicijs: sec⁹ i iudicijs stricti iurꝭ: qꝛ ibi nō veniūt nisi illa tm̄ de qb⁹ noīatim actũ est vt venirēt.‡ vt. ff. de do. elegāter. §. nō solũ. ff. de ver. obli. q̄cq̄d. Simile est etiā in psonali actiōe: vt si vnā cām sum psecutur⁹ ꝛ succūbo nō obstat si peto idē ex alia cā. ꝛ hoc dictũ est. j. de lib. ob. c. ij sic etiā in arbitrio vbi tm̄ veniūt ea de q̄b⁹ dictũ est i cōpromisso. vt. j. de arbi. cũ dilecti. vbi de h̄. ar. ex h̄ loco illud tm̄ venire i ꝯdēnatiōe qd i libello ꝯtinet sup quo lit. ꝯtest. facta fuit. ar. ff. de iudi. nō pōt. ꝛ. l. de q̄ re. Arg. ꝯ. de ap. l. vl. ad fi. ꝛ isti. de act. §. si min⁹. ff. de peti. here. l. iiij. ff. de rei vē. si nautē. §. possidere. In istis oīb⁹. ll. dꝛ ꝙ pl⁹ venit i ꝯdēnatiōe q̄ꝫ i petitiōe. Sol. istarũ. ll. pꝫ i pn̄. glo. an sint extnea an ꝯiūcta ꝛ accessoria. sic aliqñ min⁹ venit i ꝯdēnatiōe q̄ꝫ i petitiōe. ff. de ꝯdi. furti. si fu⁹ furtiu⁹. ff. de rei vē. si nautē a ticio. §. possidere. ꝛ. ff. de pe. here. si quo tpe. §. ex diuerso. Nota ꝙ hec clausula id venire in iudiciũ ꝛc̄. sub alijs v̄bis hoc habet. Non solum illud videtur esse deductum in iudicium qd ex-

pressum est: sed totum illud quod non est exceptum.

e ¶ Non solum. Argumētat papa ex hac lege p locũ a minori. si id de quo min⁹ videt inesse inest: ꝛ id de quo magis: siue ecōtrario.

f ¶ Ne veniret. Arg. omnia esse concessa que non sunt phibita.

g ¶ Cathedralium. lxiij. dist. c. j. §. ex his. ꝛ. j. de elec. cum terra.

† al. duximus.

† Credo ꝙ ad hoc iduc̄ i ꝯtrariũ qꝛ ibi dic̄ tex. restituēdũ eũ q̄ res eccl'ie vl' ppas. i. suas substantias pdidit. Sꝫ dic ꝙ lꝫ ibi dicat fieri corpaliũ restōnē non ppt̄ hoc negat quietiā i icorpalib⁹ fieri debeat qd ēt alibi exprimit. ij. q. ij. null⁹. ij ff. de serui. l. pe. in fine. Jo. and.

affuerint ꝛ vocem habuerint eligendi: premissam electionem factam eis cōtradicentibus et exclusis decreuimus† irritādā: clericos sepedictos in eā quasi possessionem[a] quam ante cōtrouersiā motā habuerāt reducentes[b].

¶ Verũ quoniā in questione p̄dicta quicquid iuris[c] vtraq̧ pars in electione habebat deductũ in iudiciũ videbat: cum iure ciuili sit cautũ: id venire in iudicium[d] nō solum[e] de quo actũ est vt veniret: sed id nō venire de quo nominatim actum est ne veniret[f]: ꝛ s̄m statuta canonica electiones episcopoꝝ ad cathedralium[g] ecclesiarũ clericos regulariter ptinere noscant: nisi alibi secus obtineat de consuetudine[h] speciali: nec ex eo ꝙ clerici ātedicti se inter eligentes sutrinos ep̄os pbauerunt tertio[i] extitisse: ius eligēdi ppter breuitatē tpis[k] vsq̧ ad p̄scriptionem[l] legitimā nō pducti sibi acq̄rere potuerūt: ꝛ actore non pbāte[m] q̄ ꝯuenit ꝛ si nihil p̄stiterit obtinebit: ab eoꝝ īpetitiōe sup electiōib⁹ faciēdis vos duxim⁹ absoluēdos: sepedictis ecclesiarum clericis sup hoc perpetuum silentium imponentes.

Idem canonicis de bethleem.

¶ Idē dicit quo ad itellectũ qd decretalis supra prima. Ca. iiij.

Cum sup electione bethlemitañ. eccl'ie inter. R. subdyaconũ nostrum ꝛ. P. canonicum sepulchri dominici questio verteretur: vtroq̧ se p electo gerente. Cum p̄fatus subdyacon⁹ a patriarcha hieroso. fuerit confirmatus[n]: et. j. ¶ Cũ q̄ se pbauerat p secularē potentiā spoliatũ:

h ¶ De consuetudine. Introducta de volūtate ei⁹ cui p̄iudicat. ff. cōmunia pdi. vēditor. §. j. ꝛ ita necesse est ꝙ sit prescripta vt h̄ innuitur. ꝛ. j. de cōsue. cum dilect⁹. et ca. vlti. vbi de hoc. et. j. de ver. signi. abbate.

i ¶ Tertio. Non ḡ tres vices inducūt ꝯsuetudinē: nisi i criminib⁹. xxv. q. ij. ita nos. ꝛ. C. de epis. audiē. l. iij. de pe. di. ij. §. ecōtrario. si enim cōsuetudo eēt ex trib⁹ vicib⁹ iuuaretur: vt hic. sed nō prodest nisi legitime sit p̄scripta. vt dicit h̄: licet tueat aliquē i possessione q̄usq̧ cōstet an sit debitũ. xxviij. q. ij. suitiũ. ꝛ. j. vt lit. pen. c. j. ꝛ. ij.

¶ Glo. se. no. a ꝯrio lr̄e ꝙ prescribit ex vnico actu cũ tpis cursu ꝛ soluit cōtrariũ. scd̄o obijcit ꝛ dupliciter soluit ꝛ solutioni signat contrarium et ibi remittit.

k ¶ Breuitatem temporis. Et ita pꝫ ꝙ si breuitas tpis nō obstaret isti clerici p̄scripsissent.† ius eligēdi etiā si semel elegissent. ar. C. de serui. l. vl. lꝫ videat ꝯtra: qꝛ seruitutes q̄ nō habēt ꝯtinuā cām duplicatũ tps req̄rūt. ff. queadmodũ s̄ui. amit. si sit ꝯstituta. sꝫ sec⁹ est s̄m canōes. ar. j. de p̄scrip. c. de q̄rta: ꝛ h̄. Sꝫ ꝯtriũ videt huic loco qd dici ꝯsueuit: ꝙ in p̄scriptōe eccl'iastica req̄rit bona fides ꝛ iust⁹ titul⁹: al's nō p̄scribit. j. de p̄scrip. si diligēti. ꝛ. j. de deci. dudũ. sic ꝛ i ꝯsuetudīe causa allegari debet. ar. j. de censi. puenit. Et ita dici cōsueuit: ꝙ in ꝯsuetudine allegari debet causa: ꝛ in p̄scriptiōe titul⁹. De hac materia iuenies. j. de ꝯsue. c. vl. sꝫ hic nulla cā siue titulus fuit allegatus: ꝛ tamē p̄scripsissent si peruenissent ad legittimũ tēp⁹: vt hic patet. Ad hoc pōt dici ꝙ in huiusmodi incorporalibus sola patiētia habet p titulo. Nā patiētia loco traditionis habet in seruitutib⁹. ff. de pub. si ego. §. j. ꝛ. ff. de serui. quotiens. ij. Vel dicas ꝙ speciale est circa ista icorporalia iura: ꝙ nō est necesse allegare ibi titulũ: sꝫ hoc solũ sufficit ꝙ nec vi nec clam nec precario vsus sit‡ tali iure. ff. de serui. ven. si q̄s diuturno. ꝛ ex eo ꝙ erāt in quieta possessione: p̄sumebat ꝙ nec vi nec clam nec precario possiderent. Ar. cōtra. j. de p̄scrip. si diligēti. Sol. qui enim facit gratiā illud debet protestari. vij. q. j. pōtifices. ꝛ. j. de elec. cumana. et hoc forsitan voluerūt pbare isti canonici: ꝙ illi clerici non fuerant in electione iure pprio: sed de gratia quasi negatiue.

† Dicebat h̄ Jo. ꝛ Vi. h̄ius p̄scriptibile: non eni erat tale ꝙ nō posset cōpetere nisi ex puilegio. Illd eni nō p̄scriberet. xij. q. j. in sum. Jo. and.

‡ Dicebat Hosti. ꝙ refert an ꝯsuetudo allegetur vt videatur acq̄situ ius s̄uitutis ꝛ tūc nō exigit cā sꝫ vs⁹ h̄t loco tituli vl' cause p l. stati. alle. an ad hoc videat acq̄situs cēsus: ꝛ tunc req̄rit cā vt i dcre. puenit. ꝛ sit rō qꝛ hō sine causa nō obligat alicui. insti. de obli. §. sed res. plerũq̧ ꝯcedit occupanti cũ ad s̄uitiũ hoīs facta sit. et sic facili⁹ acquirit ius i ea q̄ꝫ i hoīe. ar. ff. d edil. edic. iustissime. Vñ si nil teneo a te nō debeo tibi cēsũ nisi aliud pbes de hoc. j. de censi. q̄to. Jo. and.

l ¶ Prescriptionem. Videtur ꝙ hoc ius (quia quasi seruit⁹ est) prescribi non possit: quia seruitus nec in bonis alicuius: nec extra bona est. ff. de vsufruc. lega. l. j.

m ¶ Probante. C. de eden. q̄ accusare. vj. q. vlti. §. actor. C. de pba. actor. ꝛ. j. vt eccle. benefi. vt nostrum. B.

Cum super. ¶ Diuidit. nam primo decise narrat factũ. Secūdo diffinit ibi: eũ qui. Pars huius. j. de ꝯfes. cũ sup. Et primo possessoriũ. Scd̄o petitoriũ ibi: verũ. Ab. ¶ Casus. Vacante bethlemitana eccl'ia / duo electi fuerunt ad eā. R. subdyacon⁹ dñi pa. ꝛ. P. canonic⁹ scti sepulchri. R. subdyacon⁹ fuit ꝯfirmat⁹ p patriarchā hierosolymitanũ / ꝛ possessionē adept⁹: sꝫ postea p secl'arē potētiā spoliat⁹. Postmodũ vterq̧ elect⁹ ad se. ap. accessit. p̄dict⁹ R. subdyacon⁹ pposuit ꝙ cũ eēt canonice elect⁹ ꝯfirmat⁹ etiā p patriarchā ꝛ spoliat⁹ p potētiā secl'arē: petebat electionē suā ꝯfirmari ꝛ restitui ad possessionē q̄ fuerat spoliat⁹. p̄dict⁹. P. petebat suam electionē ꝯfirmari lite ꝯtest. sup p̄dictꝭ petitiōib⁹ ꝛ pbatiōib⁹ hinc īde receptꝭ ꝛ examiatꝭ. qꝛ dict⁹ subdya. pbauit se p potentiā secl'arē spoliatũ. papa iusticia mediāte ipm restituit. veꝝ qꝛ tā possessoriũ q̄ꝫ petitoriũ deductũ fuit in iudiciũ. ꝛ tā restōnis q̄ꝫ electiōis q̄stio pleni⁹ examinata: ꝛ cōstitit dño pa. electionē vtriusq̧ canonicā nō fuisse. ꝛ iudex de qua re cognouit pronunciare debeat / electionem vtrāq̧ cassauit. ¶ Nota ꝙ possessoriũ ꝛ petitoriũ simul pōt intentari. et idē intellige hic quātũ ad hoc qd notat. j. c. pxi. Ber.

n ¶ Confirmatus. Ex hoc pncipio ꝛ ex fine ca. colligit ꝙ ꝯfirmatio nil iurꝭ ꝯfert vbi electio canonica nō fuit. j. de elec. cũ iter canonicos. ꝛ. c. cũ dilecti. tm̄ si possessionē fuerit adeptus: ꝛ postmodum spoliet debet restitui. q̄uis nō fuerit electio canonica: vt hic patet.

Judicia gn̄alia q̄ sunt ꝛ q̄d in illis veniat.

‡ Sꝫ obstat vt. C. de p̄scrip. xxx. an. cũ notissimi. ibi agēdo psōali deducit i iudiciũ hypotecariā: sꝫ illd iō qꝛ est illi⁹ accessoria s̄m Joā. et Vi. Jo. an.

¶ Glo. seq. alle. vnā concor. querit et dupliciter soluit. secundo querit arg. affirmatiue per duas. ll. contrarium soluit.

a ¶ Restituendum. Solo ṽbo restituit eū: qꝛ ī eadē snīa destituit eū. sic. s. c. pxi. Quid ergo ꝓdest talis restitutio? q̃ꝫtum ad hunc casum nil ꝓdest: nisi qꝛ satisfit iuri ꝛ petitiōi actoris. ff. de iudi. de qua re. ꝛ hec posset quādoqꝫ ꝓdesse q̄ ad fruct⁹ restituēdos: vt spoliatoꝛ restituat fruct⁹ ꝑceptos: ꝛ q̄ ꝑcipi potuerunt a tpe deiectionis vsqꝫ ad tēp⁹ lit. cōtest. sup ꝓpꝛietate. et ita lꝫ obtineat in pꝛopꝛietate: tñ ꝓpterea qꝛ ius sibi dixit q̃ꝫtum ad possessionem restituere dꝫ fruct⁹ ꝑceptos. Sed nunq̄d ille q̄ est ī possessione vtet̃ fructib⁹? Videt̃ ꝙ sic: qꝛ alimentoꝝ cā ṽitati non ꝓiudicat. ff. de his q̄ sui vel alie. iur. sunt. si iudex. Et pupill⁹ ꝓpter inopiā q̄nqꝫ ꝑcipit alimēta a scripto herede q̄ appellauerat vsqꝫ ad finem litis. ff. de īof. testa. si īstituto. §. de īofficioso. Sꝫ ꝯriū ve𝔯 est: qꝛ cū canonicū nō habuit īgressum dꝫ restituere fruct⁹ q̄s ī de ꝑcepit. ꝛ est exp̄ssum ar. j. de p̄bē. dilecto. ꝛ meli⁹. j. de iure pa. cū dilect⁹. ī fi. quia q̄si ītrusus est. vñ nil dꝫ inde cōmodi h̄re † ne de īpꝛobitate sua cōmodum ꝯsequat̃. ꝛ est ar. ad hoc quasi expꝛessum. j. de resti. spo. grauis. ꝛ fructus illi restituendi sunt ecclesie vnde illos percepit.

† An nec tunc posset creare canonicos fm Vin. cū inde stati sit eiectus. et snīa lata statim hꝫ effectū. ff. d pe. in seruoꝝ. §. j. ꝛ. l. q̄ vltimo. Jo. ā.

a restituēdum[a] decreuimus iusticia mediante. ¶ Verū quoniā tā b possessoriū q̃ꝫ petitorium[b] deductum fuerat in iudiciū: ꝛ tā restitutionis q̃ꝫ electiōis questio plenius agitata: et ꝯstitit nobis electionē vtriusqꝫ minus canonicā c extitisse (cū iudex de q̄ re[c] cognouerit pronūciare debeat) vtrāqꝫ duxim⁹ sententialiter irritandā.

Idem episcopo nouioneñ.

¶ Qui agit de proprietate ante cōclusionē cause possessorio adipiscende vel recuperande agere potest. post conclusionem vero ꝛ ante sententiā hoc non potest nisi iusta causa subsit. Capitulū. v.

Pastoral' officij: ꝛ. j. ¶ Sane sicut ītimasti ꝯtigit aliqñ: vt cū is q̄ se asserit spoliatū suū trahit spoliatoꝛē in cām: iter d e ipā iuris auspicia[d] req̄situs[e] quo f malit expiri[f] iudicio: litē ꝓpꝛietatis ingredit̃: de illata sibi violētia nullā faciēs mētionē: cū autē fuerit in causa ꝓcessum: nouū iudiciū sup possessorio nititur inchoare: ꝛ. j. ¶ Cōsultatiōi tue taliter respōdemus: ꝙ possessorio g quidē iudicio q̄d[g] de recupanda

¶ Glo. seq. not. duas petitiones ꝛc. alle. viij. iura. secundo querit et dat tres solutiones.

b ¶ Tā possessoriū q̃ꝫ petitoriū. Et sic due petitiōes eodē iudicio expediunt̃. ar. C. de of. rec. ꝓuin. l. j. ꝛ ī eodē libello. ꝛ sic vno ꝓcessu duplex cōmodū q̄s ꝯsequit̃. arg. ff. ꝓ so. si īter fratres. §. si plures. ꝛ. ff. fa. her. heredes. §. si de plurib⁹. ff. de ac. emp. ꝛ vendi. nō est nouū. ꝛ. ff. quo𝔯 leg. l. j. §. q̄d aūt. ꝛ. j. eo. cū dilect⁹. ꝛ. s. eo. c. ij. et. j. de capel. mona. dilect⁹. Sꝫ q̄lit̃ possessoriū ꝛ petitoriū deductū fuit in iudiciū ab vtraqꝫ pte? de h̄ dixi. s. eo. c. pxi. Quidā dicūt ꝙ neuter possidebat: al's nō potuit ītētari: sed ab vtraqꝫ pte h̄ nō posset fieri: nisi vterqꝫ fuerit spoliat⁹: sꝫ alter tm̄ fuit spoliatus: vt pōt dici ꝙ in reb⁹ īcoꝛpoꝛalib⁹ dat̃ actio possessoꝛi ꝓ tuēdo iure suo. vt ī pxi. c. dictū est. Vel veri⁹ dicas ꝙ hic alter tm̄ fuit spoliat⁹ q̄ intētauit simul petitoriū ꝛ possessoriū: reus ṽo q̄ possidebat defendebat se super vtroqꝫ. ꝛ sic quodāmō vtraqꝫ pars deduxit vtrūqꝫ in iudiciū. j. eo. cū dilectus. quia nō debet actoꝛi licere q̄d reo nō licet. ff. de reg. iur. nō debet. sed verius est ꝙ alter tm̄ petitoriū intētauit qui dicebat se canonice electū: quia ꝛ hic nō dicit̃ ꝙ vtraqꝫ pars deduxit in iudicium vtrūqꝫ possessorium et petitorium.

Petitoriū et possessorium simul ītētari pñt.

c ¶ De qua re. ff. de iudi. de q̄ re. hec regula fallit ī cā crimīali epi. iij. q. vj. q̃ꝫuis. ꝛ. c. dudū. fallit ī snīa lata a supioꝛi. j. de re iudi. de cetero. fallit vbi sola cognitio demādata est. j. de testi. cū olim. ꝛ. s. de of. oꝛ. dilect⁹. Jtē fallit in īcidētib⁹ q̄stiōib⁹ vt dictū est. s. de oꝛdi. cog. c. j. ꝛ. C. de oꝛ. iudi. adite. ‡ vñ ita ītelligit̃ de q̄ re cognouit p̄ncipaliter: scꝫ de ea ꝓnunciare debet vt hic: quia petitorio ꝛ possessorio principaliter agebatur ab altera parte.

‡ Jtē fallit ꝓpt̃ appellatiōes / recusatiōes vl' reuocatiōes ꝓnūciare nō p̄t mīoꝛ iudex qui cognouit. j. de ap. dilectis. Jo. and.

Pastoralis. ¶ Due sunt ptes. Jn p̄ma cōsultatio. Jn secūda rñsio ibi: ꝯsultatiōi. Scđa subdiuidit̃ in duas ptes. Nā p̄mo rñdēdo distīguit an sit vl' nō sit ī cā ꝯclusum. Et scđm mēbꝛū ibi: si ṽo. Prima scđe tria facit. Pꝛio rñdet ad p̄mū mēbꝛū distictiōis. Scđo ibi: cū legali. rñsionē ꝓbat lege. Tertio ibi: alijs ꝓtestatur. Scđa scđe etiā facit tria: qꝛ p̄mo rñdet scđo mēbꝛo rñsiōis cām inserēdo ibi. ne lites. Scđo in ṽ. nisi. vnū casum excipit quē stati exēplificat ibi: puta. Tertio ibi: his igit̃. dat generalē doctrinam. Ab.

¶ Casus. Aliquis fuit spoliat⁹ ab aduersario suo. spoliat⁹ traxit suū spoliatoꝛē in cām. req̄sit⁹ a iudice quo iudicio velit expiri. ipse stati obtulit libellū sup ꝓp̄etate de illata violētia nullā faciēs mētionē. postq̃ꝫ fuit ī cā ꝓcessum vult redire ad possessoriū ꝛ agere de violētia sibi illata nouū iudicium sup possessorio ītētādo. q̄rit̃ q̄d iurꝭ sit? Rñ. ꝙ ille q̄ cepit rē vēdicare bñ pōt agere possessorio iudicio q̄d ꝓponit̃ ꝓ recuperāda possessiōe seu etiā adipiscēda anteq̃ꝫ sit renūciatū aut ꝯclusum ī iudicio ꝓp̄etatꝭ p̄mitus īstituto. ꝛ hoc ꝓbat̃ ꝑ legē q̄ d̄r ꝙ ille q̄ fundū cepit ab illo vēdicare cū quo īterdicto vñ vi poterat expiri pēdēte iudicio ꝓp̄etatꝭ pōt nihilominus agere īterdicto. vñ vi alijs possessorijs iudicijs. s. īterdicto vti possidetꝭ ꝛ vtrobi ī suo roboꝛe duraturꝭ q̄ de sui natura p̄cedūt vendicationē dñij / nec simul tractari pñt cū ꝓp̄etate. Si ṽo renunciatū sit aut ꝯclusum ī iudicio ꝓp̄etatis vt iā possit ꝑ diffinitiuā snīam terminari ne lites ex litib⁹ oriunt̃ / et via possit fraudib⁹ apiri. cā non decisa possessorio nō erit vtēdū: nisi iudex q̄ de cā cognoscit ex iusta cā viderit h̄ expedire: puta si ex aptꝭ indicijs facile arguit̃ iniq̄tas inuasoris / vel sup maliciā vel casu spoliato subtraxit facultatē ꝓbādi dñiū. His et alijs causis īspectꝭ q̄ ꝯtinēt eq̄tatē aut iusticie mouerit animū iudicātꝭ poterit agi iudicio possessorio postq̃ꝫ etiā fuerit ꝯclusum ī iudicio ꝓp̄etatꝭ. ¶ Nota ꝙ iudicio ꝓp̄etatꝭ anteq̃ꝫ sit in eo ꝯclusum / pōt q̄s redire ad iudiciū possessoriū: ꝛ etiā postq̃ꝫ ꝯclusum fuerit ex iusta cā vt d̄r hic in fi. Ber.

d ¶ Auspicia. Jd est exoꝛdia litꝭ. C. de excep. l. penul. et. C. de codicil. l. vlti. j. rñ.

¶ Glo. se. not. tres casus qb⁹ delegat⁹ petitoriū ꝛ possessoriū cognoscit. et signat ꝯtrariū de. l. ꝛc.

† Solū. ill'd pōt ītelligi qñ delegās expꝛsse ꝓhibuit ne cognosceret d possessione: vl' vbi petitoriū tm̄ fuit ꝓpositū ꝛ sup possessorio pronūciatū. s. de oꝛ. cogni. cū dilectus. ad fi. vel veri⁹ ibi d̄r ꝙ ꝑ snīam latā sup possessiōe nō ꝓiudicat̃ volēti agere super ꝓpꝛietate. fm Hostiē. Jo. and.

e ¶ Requisitus. A iudice scꝫ ꝛ hic. cū vtraqꝫ cā cōmissa est iudici. vt. s. eo. c. j. Jdē videt̃ si causa ꝓp̄etatis est ei cōmissa. ar. C. de rei vēdi. oꝛdinarij. Jdē est etiam vbi causa est simpliciter cōmissa. j. de sequestra. c. j. Licet sit contra. ar. C. si a non cōpe. iu. si de propꝛietate. † quia cōtinentie causa diuidi non debet. C. de iudi. nulli. et. s. eo. ca. j.

f ¶ Experiri. Jd est agere: alibi ponit̃ ꝓ defendere. s. de iudi. c. j. neq̄ enī sine actiōe expit̃. s. de iudi. examiata. ff. de admi. tu. q̄tiēs. §. itē si tpali. ff. de neg. ge. si pupilli. §. fi. Jtē ē h̄ ar. ꝙ cū pl'es actōes noīe eiusdē rei cōpetūt. vt. ff. de mino. verū. vna illa𝔯 est eligēda. ff. de tribu. q̄d ī heredē. §. eligere. ff. de reg. iur. nemo. ij. §. quotiēs.

¶ Glo. se. ꝯsequit̃ triplex possessoriū adipiscēde: recuperāde: ꝛ retinēde: ꝛ ponit tria īterdicta p̄mi: duo scđi et duo tertij. demū ponit quadruplicē lecturā illius ṽ. Alijs possessorijs. prima ꝙ loquit̃ de possessorijs retinende: ꝛ soluit ꝯtrariū de. §. nihil. scđa loquitur de interdictis que habent mixtā causam. tertia de p̄paratorijs. quarta fm casum. l. j. C. de ap. et in fi. primam appꝛobat.

‡ Nā cum ius ciuile nō recognosceret filiū emācipatū ad successionē p̄ris. petebat ipse a p̄toꝛe vt posset agnoscere et adire p̄rna bona. ꝛ postea cōtra detentores bonoꝝ illo𝔯 dabat̃ h̄ īterdictū ac si diceret ago vt assignes mihi possessiōem tal' rei cū sit de illis bōis q̄𝔯 bonoꝝ de au̇cte iudicꝭ possessionē agnoui. ꝛ d̄r adipiscende. qꝛ adipiscitur possessiōem quā pri⁹ nō habuit. Jo. and.

g ¶ Quod de recuperanda. Ad ītelligētiā h̄mōi nota ꝙ triplex est iudiciū possessoriū: vel ꝓ adipiscēda possessiōe vl' recuperāda: vl' retinēda. Pꝛo adipiscēda possessiōe ꝓponit̃ īterdictū quo𝔯 bono𝔯 ꝛ īterdictū quo𝔯 legato𝔯: et saluianū interdictū. ff. quo. bo. l. j. ꝛ. ff. quo𝔯 lega. l. j. ꝛ. ff. de saluiañ. īterdi. l. j. Jnterdictū ꝓ adipiscenda possessiōe dat̃ bono𝔯 possessoꝛi ꝛ heredib⁹ hereditarijs. insti. de īterdic. §. adipiscēde. Bono𝔯 possessoꝛ nomē est iurꝭ: sicut ꝛ bonoꝝ possessio. ff. de verbo. significa. hereditatis. j. et bonoꝛum possessoꝛ dicitur ille q̄ succedit de iure p̄toꝛio. ‡ insti. de īterdic. §. restitutoꝛia. Et d̄r iō adipiscēde possessiōis: qꝛ lꝫ heres h̄ ip̄o ꝙ est institut⁹ ꝛ hereditatē adijt efficiat̃ dñs re𝔯 hereditariarū: tñ possessionē ea𝔯 nō adipiscit̃: nisi app̄hēdat possessionē. ff. de acq̄. pos. cū heredes. ī p̄n. et si ab alio possideant̃ pōt adipisci ea𝔯 possessionē per istud īterdictū. Pꝛo recuperāda possessione dat̃ īterdictū vñ vi. et q̄d vi aut clā. Pꝛo retinēda possessiōe dat̃ īterdictū vti possidetꝭ: vel vtrobi. ꝛ hoc habes īsti. de īterdic. §. adipiscēde. et. §. seq. et. j. de ꝓba. c. lꝫ. Si ergo aliq̄s cepit agere rei vēdicatiōe pōt redire ad iudiciū possessoriū q̄d ꝓponit̃ ꝓ recuperāda possessiōe vel adipiscēda pēdēte iudicio ꝓp̄etatis: vt hic d̄r. ꝛ. j. de testi. significauerūt. et ff. de vi ꝛ vi ar. cū fundū. §. vl. ꝛ econuerso de possessorio pōt redire ad iudiciū ꝓp̄etatis: sꝫ ad īterdictū de retinēda possessione nō pōt redire pēdēte iudicio ꝓp̄etatis p̄mit⁹ īstituto. s. vti possidetis: vel vtrobi q̄ ꝓponunt̃ ꝓ retinēda possessione: nec ecōuerso pōt redire ad iudiciū ꝓpꝛietatis postq̃ꝫ cepit agere vti possidetis. qꝛ sibimet eēt ꝯri⁹. q̄ enī ꝓponit rei vēdicationē dicit aliū possidere. vt. s. de iudi. examiata. qꝛ possidēti nō dat̃ actio. īsti. de act̃. §. iste quoqꝫ. ꝛ q̄ agit vti pos. dicit se possidere. vñ pēdēte iudicio ꝓpꝛietatis nō pōt redire ad aliđ. Nec obstat q̄d legit̃. ff. de acq̄. pos. natural'r. §. nihil. in fi. vbi d̄r ꝙ nō negat̃ ei īterdictū vti possidetis q̄ cepit rē vēdicare: qꝛ illđ ītelligit̃ de eo q̄ ignoꝛabat se possidere. † Vel pōt dici ꝙ ibi renūciauit p̄me actiōi anteq̃ꝫ īchoaret scđam. Et de his īterdictis scꝫ vti possidetis / ꝛ vtrobi pōt ītelligi q̄d sequit̃ ī l̃ra alijs possessorijs iudicijs ī suo roboꝛe duraturis ꝛc. qꝛ ī his īterdictis pri⁹ opꝫ scire q̄s sit possessoꝛ q̃ꝫ q̄s sit petitoꝛ. vt īsti. de īterdic. §. retinende. ꝛ iō dicit h̄ ꝙ iudiciū possessiōis de sui natura p̄cedit vēdicationē dñij Jo. Alij volūt ītelligere ꝙ d̄r alijs possessorijs iudicijs in suo roboꝛe ꝛc. de illis īterdictis q̄ mixtā h̄nt cām ī q̄b⁹ dꝫ q̄s ꝓbare dñiū seruitutis ꝛ possessionē suā. s. se iuisse. xxx. dieb⁹ illo anno: sicut est īterdictū de itinere actuqꝫ p̄uato: q̄d dat̃ volēti reficere iter. ff. de iti. actuqꝫ p̄ua. l. iij. §. hoc aūt īterdictū. et. l. j. §. ij. sic. j. de resti. spo. ex trāsmissa. ꝛ idē in īterdicto q̄d dat̃ de aqua ex castello ducēda. ff. de aq̄ quoti. ꝛ esti. l. j. §. ait p̄toꝛ. Jn talib⁹ enī interdictis non redijt q̄s ad cām possessionis omissa cā dñij. Sed certe de istis nō videt̃ ꝙ possit ītelligi: quia illa īterdicta de sui natura nō p̄cedunt q̄stionem dñij: qꝛ ibi simul agit̃ de possessiōe ꝛ de iure dñij. vt d̄r. ff.

† Jdē Jnnocē. ꝛ si dicas q̄ño potuit ignoꝛare se possidere? Rñdit Hosti. ꝙ is cui successit ꝓaliū possidebat / et h̄ potuit heres pꝛobabiliter ignorare. ff. de reg. iur. q̄ ī alteri⁹. ꝛ sic debꝫ pꝛobabili ignorātie subueniri fm ea q̄ not. de cle. excō. mini. apostolice. Jo. and.

de iti. actuq3 puato. l. iij. §. hoc autē iterdictū. Uel itellige illud de alijs interdictis q̄ sunt quasi pparatoria ad rei vēdicationē vt sūt interdicta de liberis exhibēdis: ⁊ de talib⁹ exhibēdis vt prius appareat q̄s possideat: ⁊ tūc dek alteri rei vēdicatio. ar. C. de rei ven. ordinarij. Uel pōt itelligi q2 cū agik de possessione ⁊ violētia pus agi debet de possessione vt appareat quis possideat: vt postea q̄ possidebat de violētia sibi illata sibi experiak: et sic nūq3 ecōuerso. C. de ap. l. j. ⁊ illa vba q̄ vendicationē ⁊c̄. non faciūt iplicationē: sed demonstrationē notāt. q. d. possessoria interdicta volunt pus tractari q3 rei vendicatio. ff. de rei ven. is q̄ destinauerit. l3 quandoq3 sec⁹ fiat: por tamē intellectus verior est.

a ¶ Conclusum. Hoc sumptum est ab auk. de testi. §. quia vero multi. col. vij. sic. j. de fi. instru. cū dilect⁹. ⁊ si mādatū † reuocek post pclusionē: nihilomin⁹ ferk sententia nō obstāte tali reuocatiōe. s. de pcu. audit. j.

† Procuratorij nō iudicis ne sit cōtra. j. ti. j. audita. Jo. ā.

b ¶ Agi potest. Nouo tamē iudicio ⁊ renūciato priori: et sic saluabis opinionem Jo. et Ber. que hic reprobari videtur. ⁊ j. ca. pxi. q̄ dixit q nunq3 simul agendū est possessorio ⁊ petitorio etiā ab eodē. C. de rei vē. ordiarij. ⁊ C. quoꝝ bo. l. vl. ⁊. C. de iterdic. icerti. sic itelligik illa lex. ff. de acq̄. pos. naturaliter. §. nihil. q2 ibi renūciauit prime qui inchoauit secundam.

seu adipiscenda possessione proponitur: anteq3 renūciatū sit aut conclusum[a] in proprietatis iudicio primit⁹ instituto: agi potest[b] ab eo qui rem ceperit vendicare. ¶ Cum legali sit puisione statutum: eum qui fundū vendicauerit ab eo cū quo interdicto vnde vi potuit experiri: pendēte[c] iudicio interdictum[d] posse nihilominus intentare[e]. ¶ Alijs possessorijs iudicijs suo robore duraturis: que vēdicationē dominij: sui natura precedūt. ¶ Si vero renūciatū fuerit vel cōclusum: vel iā possit causa proprietatis diffinitiue sententie calculo terminari. ¶ (Ne lites litibus inculcentur: et via possit fraudibus aperiri) causa[f] non decisa possessorio non erit vtendū. ¶ Nisi iudex qui de causa cognoscit hoc ipsum ex iusta causa viderit expedire. ¶ Puta cū ex perspicuis[g] indicijs facile arguitur iniquitas iuasoris: ⁊ spoliato casu seu malicia pbādi dominiū subtraxerit facultatem[h]. ¶ His igitur et alijs causis inspectis que continēt equitatem[i]: aut iuste mouerint animum iudicātis postq3 etiā conclusum fuerit posse agi possessorio iudicio non negamus. Idē episcopo ⁊ officiali sācti andree.

c ¶ Pendente. Id est renūciato s^m Jac. bu. s3 hec expositio multū est extranea ⁊ ptraria huic lr̄e. nec pbak aliquo iure. s^m canonicam eq̄tatē plane stat verbū in sua significatione. vt. j. de testi. significauerūt. vel pēdēte quousq3 pstet de possessorio: vt si succūbat in possessorio reuertak ad petitoriū. Sed si obtineat in possessorio q̄d erit de priori iudicio? Fiat q̄d d2 in predicta decre. significauerūt.

Interdictū vn̄ d2. d ¶ Interdictū. Interdictū d2: q2 iter duos reddik: nō ab iterdicēdo. isti. de iterdic. §. sunt tn̄. Interdictū olim erat q̄dā formata ⁊ solēnis pceptio vboꝝ quib⁹ ptor aliq̄d fieri iubebat vel phibebat. isti. de iterdic. i pn̄. hodie nō suak solēnitas interdictoꝝ: s3 loco cuiuslibet iterdicti dak vtilis actio in factū. insti. de interdic. §. vl. B.

¶ Glo. seq. querit. ar. affirmatiue. soluit contrarium. Uel ponit tres effectus sententie late super possessorio s^m Panor.

e ¶ Intētare. S3 nunq̄d si pbauerit violētiā debet ei adiudicari ppetas? Uidek q sic. xvj. q. vj. placuit. C. vn̄ vi si q̄s in tātā. s3 h̄ nō est veꝝ: q q̄s amittat dn̄ium rei: id q2 cōmisit violētiā. et hoc nō est ex natura iterdicti s3 ex pena illi⁹ pstitutiōis si q̄s i tātā. vn̄ si vult sibi rē adiudicari: pponat cōditionē ex illa. l. si q̄s in tātā: quia per interdictū vnde vi non psequik hic/sed possessionē cū fructib⁹.

¶ Glo. seq. not. q. succūbens ⁊c̄. obijcit et soluit.

Propetatē pdēs in iudicio an possit post sniā3 ad possessorium redire? f ¶ Causa non decisa. Ergo si aliq̄s succubuit i iudicio ppetatis adhuc post sniam pōt redire ad possessoriū sicut ecōuerso. ar. s. de elec. q̄relā. ⁊. j. eo. ti. c. iij. q2 ali⁹ est mod⁹ agēdi: ⁊ aliud petik q3 pus. ff. de excep. rei iudicate. cū querik. ⁊. l. seq. Ar. ptra. j. eo. c. pxi. vbi ille q̄ obtinet in ppietate: obtinet in possessorio. Possessio eni videtur esse pars proprietatis: sicut vsufructus pars dn̄ij. ff. de vsufru. l. iiij. vnde obstat exceptio rei iudicate. ff. de excep. rei iudi. si q̄s cū totum. in fi. Ad hoc dicas q si nuda proprietas deducta est in iudiciū: post sniam pōt agi de possessione: q2 nil h3 cōe ppietas cū possessione. ff. de acq̄. pos. naturaliter. §. nil. secus si vtrūq3 deductū est in iudiciū. s. e. c. j. iij. ⁊. iiij. ⁊. j. c. pxi. Judex tn̄ q̄ cōdēnat de ppietate p psequens pdēnabit de possessione: nisi reus excipiat de possessione. s. pactum vel vsucapionē. ⁊ hoc faciat ante sniam. ff. de rei ven. officiū. in fi. Jo. Si eni aliq̄s pbauit de possessione ⁊ nō de ppietate: et ideterminate ‡ de vtraq3 actū est: succūbit in vtroq3. s. eo. ca. j. ⁊. ij. et. j. ca. pxi. Uerū est ergo q qui succūbit in proprietate ⁊ in possessorio: adeo enim preualet ppietas possessioni: q q̄ obtinet in ppietate erit potior in possessione: cū de vtraq3 simul actū est: licet solo verbo pdiderit cōmodū possessiōis. ar. xvj. q. iij. §. potest. v. q si mala fide. ⁊ possessio semper sequitur proprietatem. ff. de rei ven. officiū. in fi. arg. ff. de deposito. bona fides. verūtamē iudex qui de ppietate tātū datus est: nō potest cognoscere de possessione. C. si a non cōpe. iudi. si de ppietate.

‡ Quasi secus sit si q̄si duobus modis agendi ab eodem agebatur ⁊ de possessione p se. ⁊ de proprietate p se. j. titu. j. cū ad sedē.

g ¶ Ex perspicuis. Id est manifestis.

¶ Glosa sequens querit obijciendo: et respondet.

de elec. q̄relā. Jo. an.

h ¶ Facultatem. Si nō potuit pbare dn̄iū (vt hic dicit) q̄d valet redire ad possessoriū: cū videak cōdēnandus: quia sententia super ppietate trahit ad se sentētiā sup possessione. j. c. pxi? Rn̄deo/potest valere quo ad fruct⁹ quos recupat a tpe deiectionis. Itē q2 ex quo habuit possessionē habebit cōmodū retentionis: nisi aduersarius ppietatē pbauerit. C. de rei vēdi. res alienas. q2 si spoliator rem petat potest ei obijci q̄ amisit ius: si q̄d habebat p pditionē ex. l. predicta. si q̄s in tantam.

i ¶ Equitatē. Quā iudex semp debet habere pre ocl'is. ff. de eo q̄d certo loco. q si ephesi. ⁊ vbi pditū non est ius pcedere debet iudex eq̄tate pensata. s. de transac. ca. vlti. Ber.

¶ Si petitorio et possessorio sik est actū vna snia kmiak: ⁊ pmittik possessoriū i terminādo: s3 i exequēdo pualet petitoriū. Cap. vi.

Cum dilectus: et. j. ¶ Ad quartū breuiter respondemus: q cū sup possessorio[k] et petitorio simul est actum. Utrūq3 vna snia debet termiari. S3 l3 in pnūciatiōe sit possessio pmittēda: in executiōe tn̄ debet ppietas pualere[l]. Idem veron. epo

Cum dilectus. ¶ In pcedēdi facultate pn̄t pcurrere petitoriū et possessoriū. in terminādi modo possessoriū petitorio pferk. in exequēdo vo petitoriū possessorio pualet. h. d. — Sūmariū

Primo ponik decise cōsultatio. Scd̄o respōsio ibi: ad quartū. que facit tria. Primo psupponit modū pcedendi. Scd̄o declarat ordinē terminādi. Tertio effectū exequendi. Ab. si. — Diuisio.

Pars huius habetur. s. de arbi. cū dilect⁹. ⁊. j. de fi. istru. cū dilect⁹. ¶ Cas⁹. Aliq̄s possessorio et petitorio simul egit ptra aduersariū suū. quesiuit iudex qualiter deberet ferre sniam. Rn̄. papa q cū sik est actū possessorio ⁊ petitorio vtrūq3 debet sententia terminari. sed in pnūciatione premittēda possessio. et in executione debet ppietas preualere s^m q factū fuit. s. eo. cū ecclesia ⁊. c. cū sup. ¶ Nota q petitorio ⁊ possessorio simul potest agi/⁊ vtrūq3 vna sentētia termiari debet. Itē in executione sentētie q̄stio ppietatis pferk questioni possessionis. Ber.

¶ Glosa sequens ponit vnam lecturam cui signatur contrariū. ponit aliā cui signat etiā contraria: ex quib⁹ cōcludik cōtra cōclusionem alle. de. §. quia autē. et soluit. reuertik ad scd̄am opinionē quā dicit fuisse. W. et respondet ad ipsius contraria.

k ¶ Possessorio et petitorio. Quidā itelligūt q̄d hic dicit: q vn⁹ agebat iudicio vti possidetis: ⁊ aduersarius agebat ptra eū rei vēdicatione: et sic intelligunt. s. eo. ad vltimū. et ita planus est casus Sed ptra est q̄d legik. ff. vti pos. l. j. §. inter litigatores. quia vti possidetis dicik dari inter duos qui dicūt se possidere. † vt ibi. Unde verius est q idem homo pponebat simul de recuperāda possessione ⁊ ppietate cōtra aduersariū suū. et s^m hoc signank cōtraria. C. de rei vendi. ordinarij. et. ff. de iudi. si de vi. C. de interdic. l. incerti. C. quo. bo. l. vlti. Per. ll. istas dicebant. J. ⁊. B. q nunq3 poterat simul agi iudicio possessionis ⁊ ppietatis. Ar. cōtra. ff. quoꝝ leg. l. j. §. q̄d autē. Sed illud est q reus non certificabat ‡ actorem: et ideo simul pponitur petitio hereditatis et quoꝝ legatorū. W. in cōtraria fuit opi. q possit agi simul de illis: ⁊ nos sumus in eadē opinione. s. q simul possit agit de possessione recuperāda: et de proprietate ab eadē psona. nec est istud ptra ordinē iuris: nec ptrarietas vel repugnātia hic inuenik: q2 nō sunt cōtraria: vt hic patet. et. s. eo. cū ecclesia. ⁊. c. cū sup. ⁊. j. de capel. mo. dilect⁹. ⁊. ll. pdicte ordinarij incerti. ⁊. C. quo. leg. l. fi. nō intelligunk de tali possessorio p recuperāda possessione: sed interdicto vti possidetis. ibi eni ordinariū est: q possessoriū pmo tractek: q2 ppter euidētem cōtrarietatē simul agi nō potest de ppietate ⁊ vti possidetis ab eadem parte. vt dictū est s. ca. proxi. Si vero vnus vult agere possessorio et alter petitorio: illud nullo modo † est admittēdū. j. ti. pxi. sollicite in litteris. Itē cū quis ex cōquestione: quia questio spoliationis priuilegiata est. s. de or. cogni. sup spoliatione. ⁊. iij. q. j. ⁊. ij. p totū. et cum actor agit vtroq3 iudicio: reus potest se defendere sup vtroq3. s. eo. cum ecclesia. ⁊. c. cum super. ⁊. C. de offi. rec. pro. l. j. Ber.

† Immo dak ēt possidēti ptra eū q̄ non possidet s3 iquietat. j. de proba. l3. vbi d hoc. Jo. an.

‡ An sc3 p herede vel possessore an p legato Jo. and.

† Nisi aduersari⁹ consentiat. j. ti. proxi. ca. j. Jo. and.

¶ Glosa sequens signat contrarium.

l ¶ Preualere. Semper enim ppietas tāq3 dignior trahit ad se possessionem vt sequatur dominiū: quia iustior est petitio proprietatis. ff. deposi. bona fides. arg. C. de pigno. ack. si rem alienam. ar. xvj. q. iij. §. potest. v. q̄d si mala. argu. j. de sequestra. ca. j. Argu. contra. j. de re iudi. suborta. et q̄d dicit preualere intellige q simul est actum: vt hic dicit. Ber.

Sūmariū. Cum olim. Pōt summari principaliter duob⁹ modis. Uno modo vt faciat ad primā partē rubrice. s. de cā possessionis: et facit largo modo videlicet respectu cōmodi possessionis: et hoc intēdit. Sufficit ei cui bñficiū seu dignitas est collata si ꝓbat ꝗ cōferens erat in possessione ꝯferēdi collatiōis tpe. Scḋo mō pōt sūmari magis ꝓprie ⁊ ad titulū ⁊ ad scḋam ptē rubrice: ⁊ sic. Succūbēs i possessorio de ꝓprietate pt agere. Et certe hec lectura lȝ sit vera in se: nō tñ colligit̄ ex lr̄a. Et primo decise narrat ꝓcessum. Scḋo ibi: qm̄ redit diffinitionis causā: soluit obstaculū et diffinit. Tertio ibi: reseruata: ꝓtestat̄ et cām subdit. Abb. ¶ Casus. Inter archidyaco. vicenti. ex vna pte/ ⁊ archipbr̄ꝫ et canonicos eiusdē ecclesie ex altera orta fuit q̄stio sup iure eligēdi archidy. dicebāt eñi canonici ꝗ ad eos ptinebat electio archid. quare volebāt eū remoueri: cum non fuisset elect⁹ ab eis. archid. dicebat ꝗ elect⁹ fuerat canonice ab epo vincent. ꝗ erat in quieta possessione eligēdi archid. ⁊ duos antecessores ipsius elegerant epi vincent. sine cōditione canonicoꝝ: sup hoc ꝓcuratores vtriusq; partis ad sedē apo. accesserūt. corā pa. petebat ꝓcurator canonicoꝝ electionē archid. cassari. procurator archid. petebat eā cōfirmari ex cā ꝑdicta. ⁊ litē cōtestati fuerūt super q̄stione ꝑmissa: ⁊ qr ibi de ꝑmissis cōstare nō poterat de cōi cōsensu ꝓcuratoris vtriusq; partis cā fuit iudicibus delegatis cōmissa. iudices receptis lr̄is citauerūt ptes/ canonici petebāt inducias deliberatorias vt possent iudices recusare: iudices nō obstantib⁹ allegationib⁹ canonicoꝝ receperūt testes archid. et cām ipam cū attestationib⁹ ad se. apo. remiserūt. Dñs pa. examinato negocio: qr cōstitit ei p attestationes ꝗ archidyaconatus eccl'ie vincent. ab epis vincent. collat⁹ fuit duob⁹ archid. cōtinue q̄ ante ipm extiterant sine contradictione aliqua canonicoꝝ. et qr canonici ꝑdicti non potuerūt iudices recusare/ nec inducias deliberatorias petere: cū de assensu ꝓcuratoris vtriusq; partis dati fuissent. archidyaconatū ꝑdictū dicto archid. p diffinitiuā sñiam adiudicauit: canonicis vincent. perpetuū silentiū imponētes salua q̄stione ꝓprietatis sup collatione archidyaconat⁹ ipsius si cōtra epm vincent. contēdere voluerūt: cū res inter alios acta/ alijs obesse nō debeat. ¶ Nota ꝗ ille qui est elect⁹ ⁊ institut⁹ ab eo qui est in pacifica possessione eligēdi: obtinet ex sola possessiōe/ licet postea appareat ius ad alios ptinere. Item iudex datus de assensu ꝓcuratoris dñi: recusari ab ipso non pōt. Item res inter alios acta: nō nocet alijs. Item sententia lata propter possessionē: nō preiudicat proprietati. Ber.

Diuisio.

¶ Glosa sequens obijcit contra binū actum: ⁊ soluit.

a ¶ Duob⁹. Sed qualiter potuit iste archidyaconus ex bino actu epi ꝯsequi ius: cū nec trin⁹ tribuat. s. e. cū eccl'ia. sed q̄druplex act⁹ necessarius videt̄. C. de serui. l. vlti. Sed hoc ideo ptingit: qr q̄ est i quieta possessione eligēdi vel presentādi: pōt eligere ⁊ ꝑsentare. et ille cōsequit̄ iue ex hoc. s. de elec. q̄relā. ⁊. de iurepa. cōsultationib⁹. qui eni est in quieta possessione debet vti iure suo † quousq; euincatur ab eo. ⁊. vt lit. pen. ca. ⁊. ⁊. ij. ⁊. xvj. q. iiij. volum⁹. ⁊ sic ꝯsequit̄ aliquis dñium ab eo qui nō est dñs: ⁊ sufficit hoc electo vel presentato tm̄ in possessorio obtinere. i. ꝗ elector sit in quasi possessiōe eligendi ad hoc vt ꝯfirmet̄ electio vel presentatio per iura predicta.

¶ Glosa sequēs obijcit et soluit distinguendo: et ad instructionem casus iterū distinguit. Secūdo obijcit ꝗ lite nō cōtest. ⁊c. dat tres solutiones quarū prima plus placet.

b ¶ Iudices recusare. Sic patet ex hoc loco ꝗ si ꝓcurator tu⁹ impetrauit ibi iudicē: ꝗ nō potes eū postea recusare: ac si tuipse cū impetrasses. s. de offi. deleg. sup q̄stionū. §. verum. Sed mirū videtur ꝗ factū procuratoris in hoc casu preiudicet dño: cū hic nō possēt habere dñs recursum contra procuratorē: qr in casu isto ꝓcurator est nō soluēdo. vnde nō debet nocere dño. ff. de do. ⁊ elegāter. §. pe. ⁊. ff. de co p quē fa. erit. l. vlti. Sed illa iura intelligunt̄ cū ꝓcurator dolū cōmisit. sec⁹ esset si negligēter ꝯstatus esset: et sibi imputet qui min⁹ diligentē ꝓcuratorē cōstituit. ff. de mino. cū mādato. i fi. pōt tamē pars lesa ꝓpter negligentiā ꝓcuratoris noie ecclesie petere in integrū restitutionē. s. de in integ. resti. cū venissent. In casu isto dico ꝗ si dñs dedit certam formā de certis personis pro iudicibus obtinēdis: ⁊ ipe egressus est illā formā petēdo alios iudices: tūc nō fit ꝑiudiciū dño quin possit illos recusare si voluerit. ar. s. ꝺ

† Ant. sm̄ host. etiam si vacāte archidyaconatu canonici appellassent ne epus conferret et epus nihilomin⁹ cōtulisset tenet collatio epi cui appellatio possessionē suā nō aufert. ad hoc de sup. neg. ꝑ la. ca. si. vbi dixit de hoc ⁊ de maio. ⁊ obe. dilecti. in glo. sȝ dā Io. and.

¶ Adiudicat illi bñficiū q̄ ꝓbauit collatorē suū fuisse i possessione ꝯferendi collatiōis tpe: ꝑ h̄ tñ nō ꝓhibet̄ succūbēs agere de ꝓprietate iuris cōferendi cū ipso collatore. h̄ vult tota lr̄a. Ca. vij.

Cum olim q̄stio q̄ inter archidyaconū ex vna pte: ⁊ archipbr̄m ⁊ canonicos vincētine eccl'ie ex altera: ⁊. ⁊. ¶ Qm̄ pattestatiōes nobis ꝯstitit euidēter ꝗ ab epis vincē. archidyaconatus ipse sine reclamatiōe aliq̄ canonicorū duob⁹ᵃ archidya. cōtinue q̄ ante ipm extiterāt fuerat assignat⁹. et qr canōici ꝑdicti iudicesᵇ recusare mīme debuerūt: cū cā ꝑdict̄ iudicib⁹ fuisset delegata de vtriusq; ptis ꝓcuratorū assēsuᶜ: ꝑdictū archidyaconatū eidē ꝑ diffinitiuā sñiam adiudicare curauim⁹: canonicis vincē. ꝑpetuū silētiū iponētesᵈ. ¶ Reseruataᵉ tñ eis q̄stione ꝓpetatis sup collatione archidyaconat⁹ ipsi⁹: si forte sup h̄ cōtēdere voluerint aduersus epm vincē. cū res inter aliosᶠ acta nō ꝺꝫ eis ꝑiudiciū gn̄are. Hono. iij. abbati sancti cypriani torcel. dyocesis ⁊ sācte marie noue de venetijs.

¶ Si petens rem ex vna cā succumbit: ex alia cā petere poterit h. d. quo ad litterā. vel sic. Peteti rem iure dñij possessionē probare non sufficit. h. d. quo ad titulum. Capitulum. viij.

In cāᵍ q̄ inter patriarcham

offi. deleg. cū oli. ⁊. C. de ꝓcu. si ꝓcurator. ⁊ h̄ ē exp̄ssum. ⁊. de ap. significāte. Sȝ si simplr̄ fuit ꝯstitut⁹ ꝓcurator ad ipetrādū iudices nō dādo certū mādatū de cert̄ ꝑsonis: tūc nō pt iudicē recusare. ar. l. ꝑdicte. si ꝓcurator. Qn̄ ꝑiudicet factum ꝓcuratoris dño: ⁊ qn̄ nō. ꝺꝫ. s. vt lite nō pte. c. j. Sȝ qualr̄ fuerit h̄ recepti testes lit. nō pte. post recusationem si nō cōsentiebāt i iudices: lȝ de ꝯsēsu ꝓcurator̄ eoꝝ fuerūt obtēti? Iō recepti sūt nō obstante recusatiōe: qr i ꝑsentia pape lis fuerat p illos ꝓcuratores ꝯtestata. vt ptȝ in antiq̄ dcre. † al's nō fuisset recepti si nō ꝯsēsisset vł nō valuisset receptio testiū lite nō ꝯtest. s. vt lit. nō pte. p totū. Uł dic ꝗ bñ valuissent attestatiōes et lite nō ꝯtest. cū isti canōici fuissent actores si fuerūt ꝯtumaces. vt. ⁊. de do. ⁊ ꝯtu. cām q̄. vbi de h̄ no. vt lite nō cōtest. qm̄ frequēter. in ꝑn. vł si erāt rei q̄d veri⁹ vꝑ ꝑ ipaȝ lr̄am. ⁊ si cōtumaces ‡ fuerīt bñ pūt testes recipi lite nō pte. s. vt li. nō pte. qm̄ frequēter. qr agebatur de electione: sed verum est ꝗ lis erat contestata.

c ¶ Assensu. Et ab eis esset rescriptū ipetratū: nec inducie deliberatorie dāda sūt ipetrāti. iij. q. iij. §. spaciū. ⁊. ei aūt. nec dilationis inducias petere debēt: cū apd sedē ap'licā p ꝓcuratores vtriusq; ptis lis erat ꝯtestata. ⁊ hec lr̄a ꝓbat ꝗ canōici erāt actores q̄ñ ipetrauerūt rescp̄tū.

d ¶ Imponētes. Et hec lr̄a ꝓbat ꝗ canōici erāt actores: qr reo nō ipōit̄ silētiū: sȝ absoluit̄ actore nō ꝓbāte. B.

¶ Glosa sequēs obijcit ꝗ exceptio rei iudicate ⁊c. et dupliciter soluit: ⁊ in fine soluit improprietatem ad titulum.

e ¶ Reseruata tñ etc. Sic. s. de elec. querelā. Sȝ nūq̄d eps pōt repellere istos p exceptionē rei iudicate. nā cū ille obtinuit q̄ habuit cām ab epo: illō ꝺꝫ epo ꝓdesse: sicut pactū factū a debitorib⁹ heredibus: ne ab ipsis petat̄ cū emptore hereditatis: nocet venditori ipsi⁹ hereditatis. ff. de pac. si cū emptore. Sed nō est verū: qr exceptio rei iudicate trāsit ab autore suo ad aliū scȝ emptorē: lȝ nō reuertit̄ ad autorē suum. ff. de excep. rei iudi. si a te. §. vl. sic. s. de elec. q̄relā. Est ēt alia rō † qr hec sñia lata est rōne possessiōis inter capitulū ⁊ archidyaconū: sed si capitulū postea noluerit agere ꝯ epm illa erit questio ꝓprietatis: ⁊ sic erit oīno alia causa: qr sñia lata super possessiōe nō obstat agere volenti de ꝓprietate: sed hec res inter alios acta fuit. vt. ⁊. dicit. vñ non obstat sup ꝓprietate etiā inter easdē personas: licet ista decre. competētius deberet poni in ti. de elec. sicut decre. querelā. sed ti. ille loquitur quādo inter easdē personas vertitur questio possessionis ⁊ ꝓprietatis: q̄d hic nō fuit. vt patet. s. per totū. nec ꝺꝫ hec ꝓprie q̄stio possessiōis: qr nō tm̄ est possessorio iudicio in quo casu loquit̄ iste ti. sed archi. obtinuit: q̄d patet: qr epus erat in possessione vel quasi iuris eligendi. Uel dic ꝗ ista decre. respicit tantū secundam partem rubrice. Ber.

f ¶ Res inter alios acta. ⁊. de re iudi. ca. pe. ⁊. de ꝓbē. dilecto. in fi. et. ⁊. de do. inter dilectos. in fine. ⁊. s. de offi. dele. super eo. et. ⁊. de fi. instru. inter dilectos.

In causa. In pria decisa diffinitio. In secūda ꝓtestatio ibi: ad hec. Ab. sic. ¶ Casus. Patriarcha grādeñ. petebat subiectionem in monasterio sancti georgij. ⁊ l. solidos venetorū ad iudiciū subiectiōis intētans sup duobus predictis articulis. lite cōtest. ps vtraq; suas ꝓbatiōes induxit: ⁊ quia patriarcha probauit se possedisse ac percepisse predicta/ scȝ possessorium ⁊ petitoriū: cū diceret se spoliatum predictis: ⁊ ideo facit ad titulum propter partem decisam: sed per ea que in lr̄a ponunt̄ nō ptinēt ad titulū istū cōpetentius ponent̄ infra de re. iudi. dñs pa. ipm restituit. verū qr vtraq; ps deduxerat in iudiciū q̄cq̄d iuris habuerat in predictis ꝑ. visis priuilegijs predecessorū suorū ex parte monasterij ꝓductorū pronūciauit monasteriū liberū: et ad roma. ec. nullo medio pertinere: absoluendo monasteriū in premissis et alijs que iurisditionē et subiectionē respiciūt ab impetitione patriarche: nō obstāte possessione ab ipso patriarcha probata: qr nō ꝓbauit tanto tpe se percepisse predicta ꝗ per hoc renūciatū fuerit priuilegijs libertatis secum de predictis. l. solidis q̄s patriarcha petebat ad iudicium subiectionis sit actū ab ipso p sentētiā quā super hoc ꝯtriā reportauit: papa sibi nō adimit ptātem si alio iure de ꝑmissis. l. solidis voluerit experiri. ¶ Nota ꝗ non obstat res iudicata/ si ex alia causa eadem res petat̄ sup qua fuerat aduersari⁹ absolutus.

g ¶ In cā que. In ista decisiōe cōtinetur ꝗ petebat patriarcha. l.

Diuisio.

† Et i registro sm̄ Inno. q̄ dicit ibi patere ꝗ post litē cōtest. de cōsensu ꝓcuratoris dati fuerunt tres iudices quorū alterū recusabāt canonici. qr ꝯsanguine⁹ archidyaconi Io. and.

‡ Dato ēt ꝗ appellauerint ex ꝑdicta cā frustratoria sm̄ Inno. ad hoc ⁊. de dolo. ⁊ contu. eum qui. lib. vj. Io. andree.

† Q̄ṙ emptor here ditatis habet vtilem vēditor directam. Io. and.

solidos in signum subiectiõis monasterij: ita videbat possessorio: ita petitorio: sed contrariã super hoc reportauit sententiam.

¶ Glosa sequens soluit impertinentiam tituli.

a ¶ Ad subiectõis idiciũ. Petebat pr̃iarcha subiectõez ĩ mõaste rio scti Georgij. τ .l. solidos ad idiciũ subiectiõis ab isto abbate, vt pbaret p h̃ q̄ ei subesset .j. de cẽsi. oĩs aĩa. x. q. iij. illð. τ C. de epi. τ cle. nulli. et in his actum fuit a pr̃iarcha possessorio et petitorio: in possessorio obtinuit: ĩ petitorio succubuit. τ sic facit ad titulũ: al's nõ vr̃ facere ad titulũ: τ sic p3 q̄ male fuit decisa: τ meli⁹ fuisset posita ĩ titu. de re iudi. siue de excep. Quãq3 ꝓ cẽs⁹ talis ẽ signũ exceptõis. quãq3 solũmõ signũ ꝓtectionis .j. de ꝑui. recepimus. τ tũc non eximit a iurisdictiõe dyocesani. vt ĩ. c. recepim⁹. s3 h̃ petebat ĩ signũ subiectiõis: sic ẽt .j. de cẽsi. cũ venerabil'. s3 q2 mõasteriũ liberũ erat τ exẽptũ p ꝑuil'. ro. põti. succubuit ĩ illo casu τ ĩ alijs: q2 nõ ꝑcepit illa tãto tpe q̄ renũciatũ vl' ꝑscriptũ fuerit ꝑuilegiũ libertatis. vt patet in integra.

Cẽsus cu ius rei si gnũ est.

† al'. experiri.

b ¶ Jure. Sic p3 q̄ q̄ rẽ petit τ ꝑcipue ĩ ꝑsonali actõe ex vna cã: si succũbat q̄ nõ obstat ei exceptio rei iudicate si postea petat eãdẽ rẽ ex alia cã. ff. ð excep. rei iu. cũ q̄rit'. τ .l. an eadẽ. §. actões. Jdẽ est ĩ rei vẽdicatiõe si exꝑmat' tm̃ vna cã. ff. de excep. rei iudi. si mr̃. §. eãdẽ. Jdẽ est ẽt in possessorio .j. de dona. int' dilectos. τ ff. de acq. pos. possideri. §. ex plib⁹. † ar. de h̃ dictũ ẽ. s̃. de lib. ob. c. ij. vbi de h̃.

† Emptor q̄ vsucepit possidet ꝓ suo τ ꝓ ẽptore. et heres emptoris ꝓ herede et ꝓ ẽptore. Jo. and.

grandeñ. ex vna parte: et abbatẽ τ cõuẽtũ monasterij sancti georgij de venetijs super subiectione ipsi⁹ monasterij ex altera vertebat': inuenim⁹ ꝓ eodẽ patriarcha probatũ: q̄ inter alia abbas quandoq3 iuit ad eius synodum l. so. venetorum ei per plures annos exsoluẽs: τ .j. ¶ Ad hec cum de premissis .l. sol. quos petijt ad subiectiõis indicium[a] a patriarcha sit actũ: per sententiã diffinitiuã quã super hoc contrariã reportauit: ei nõ adimimus (si alio iure[b] de ipis expediri † voluerit) potestatem.

De Restitutiõe spoliatorum.

Gregorius. ix. episcopo cõstañ.

¶ Aduersus restitutionẽ petentem non est audiendus reus de proprietate opponens nisi actore consentiente. Capitulum. j.

Licet multũ: et .j. ¶ Conquest⁹ est nobis Philasi⁹ cecus eius campũ ab eccl'ie hominibus irrõnabiliter occupatũ. ¶ Qð si ita est q̄cq3 añ oẽm ꝯtentionẽ[c] possessio ei debuerat violẽter ablata restitui[d]: tñ q2 Euẽtus dyacon⁹ ipi⁹ eccl'ie ꝯsentiẽte illo ꝯstituit se legitime ꝓbatuꝝ: dictũ cãpũ eiusdẽ eccl'ie iuris ẽẽ: inq̄re veritatez τ si hoc ꝓbatũ fuerit. huic dicendũ est vt a sua intẽtiõe discedat. ¶ Alioq̄n res ei ablata reddat'.

Alexander. iij. vigoreñ. epõ.

¶ Petẽti restõnẽ bñficij nõ obstat renũciatio facta post spoliationẽ: q2 ꝑ̄sumit' nõ spõtanea. Et seriose addidi q2 ꝑ̄sumit' nõ spõtanea: qm̃ τ si ꝓbaret' spontanea deberet obstare talis exceptõ vl' renũciatio in bñficialib⁹. Ca. ij.

Sollicite cures ꝑquirere quo tẽpore. H. renunciauit ecclesie: et si tibi cõstiterit eũ spoliatũ[e] cum eidẽ eccl'ie renunciauit: contra eũ testes alterius partis de iuramẽto τ renũciatione spõte facta anteq3 restitutus fuerit nõ admittas. Q2 nõ est verisimile[f] q̄ spõte iuri suo renũciauerit q̄ renũciat spoliat⁹. ¶ S3 testes eiusdẽ. H. q̄bus intẽdit se ꝓbare q̄ violẽt' ꝑdicta eccl'a fuerit

¶ Rub. De restõne spoliatoꝝ. ¶ Visũ ẽ. s̃. de cã possessiõis: s3 q2 cã restõnis possessoria ẽ: iõ de illa submittit ꝑm Gof. vel sic. Viso q̄lit' possessio ꝑdat': q2 ꝑdita restituẽda ẽ: iõ τc̃. ꝑm Host. vel sic. Vidim⁹. s̃. q̄ ordĩe cause possessiõis τ ꝓꝑetat] tractãde sunt: s3 q2 dubitari posset an spoliat⁹ sit ĩdistincte restituẽd⁹: iõ subiecit hãc rubricam. Ab. si. ¶ De hac materia tractat'. ij. q. ij. τ. iij. q. j. τ. ij. q. ij. ꝑ totũ.

Sũmariũ

Diuisio.

Licet multũ. ¶ Si ꝯsẽtit is q̄ restõnẽ petit ꝑt sibi q̄stio ꝓꝑetat] referri. h. d. Jn p̃ria spoliati ꝯq̄stio. Jn scða ibi: qð si ita. cãe ꝯmissio bimẽbris. Et scða ibi: alioq̄n. Ab. si. ¶ Casus. Quidã cec⁹ ꝯq̄st⁹ fuit dñopa. q̄ hoĩes eccl'ie cãpũ ipi⁹ ceci occupauerãt irrõnabilit'. Quidã dyacon⁹ ipi⁹ eccl'ie euẽt⁹ noĩe aduersario r̃ndit q̄ cãp⁹ erat ipi⁹ eccl'ie. τ hoc obtulit se ꝓbaturũ. τ cec⁹ r̃ndit si h̃ ꝓbare posset q̄ eẽt ꝯtẽtus. vñ sup h̃ scribit pa. cõstãtino epo dicẽs. q̄uis añq3 qð ꝓꝑetat] tractari debeat: possessio violẽter ablata ipsi ceco deberet restitui. tñ quia dyacon⁹ ꝑdict⁹ ꝯsẽtiẽte ipo ceco obtulit se ꝓbatuꝝ dictũ cãpũ ad suã ecclesiã ꝑtinere inq̄rat de hoc ỽitatẽ. τ si h̃ ꝓbatũ fuerit: ipi ceco silẽtiũ ĩponat: alioq̄n res ei oblata reddat'. ¶ Nota q̄ cã possessiõis prius tractãda est/ et restitutio faciẽda q3 q̄stio ꝓꝑietatis. sed cecus iste in hoc iuri suo renunciauit. Ber.

¶ Glo. seq. obijcit ad ti. ꝑ tres. ll. τ vnã decre. τ ad illas respondet.

c ¶ Contentionem. Si hoc petiuisset .j. eo. c. ꝓxi. τ. c. ĩ l'ris. τ itẽ cũ q̄s. et. s̃. de or. cogni. sup eo. τ. ij. q. ij. ꝑ totũ. τ. iij. q. j. τ. ij. ꝑ totũ. τ sibi ĩputet iste cec⁹ q̄ renũciauit iudicio possessorio. ‡ xxix. q. ij. cui⁹ rei cã. S3 vr̃ q̄ nõ est restituẽd⁹ si aduersarius ĩcõtinẽti vellet ꝓbare dñiũ. ff. ad exhi. l. iij. §. ibidẽ. τ ff. ad treb. ille a q̄. §. j. τ meli⁹. ff. vt in pos. leg. si is a quo. j. rñ. τ .j. c. l'ras. s3 nõ obstãt leges ille: q2 nõ loquũtur in ĩterdicto vñ vi: imo in ĩterdicto de adipiscẽda possessione. τ qð dicit decre. l'ras. illud speciale est ꝓpter ꝑiculũ anime in casib⁹ vbi ecclesia dispensare non potest: vt ibi patet.

‡ Vñ dicebat Jnnoc̃. q̄ ex cõuentiõe partiũ duo fuerũt hic contra ius. q̄ agenti ĩterdicto refert' q̄stio dñij. τ q̄ possessori incũbit ꝓbatio. Jo. and.

¶ Glo. seq. querit et soluit.

d ¶ Restitui. Cũ fructib⁹ ꝑceptis: et q̄ ꝑcipi potuerũt a tpe deiectiõis .j. e. c. ꝓxi. τ. c. grauis. S3 q̄d si sũpt⁹ aliq̄s fecit ille dyacon⁹ ĩ rẽ illã? R̃ndeo nec petitionẽ h3 ĩuasor: nec retẽtionẽ: q2 donare vr̃ ferit' vel edificat': oẽ solo cedit si radices pri⁹ egit. ĩsti. de re. diui. §. ex diuerso. et q̄cq̄d plãtat' si tici⁹. ĩmo tenet' etiã de eo qð casu perijt. ff. de leg. j. cũ res. in fi. tñ

sumptus necessarios sine quib⁹ res facta esset deterior debet restituere. C. de rei ven. domũ. τ ff. de peti. here. si a dño. §. vlti.

Sollicite. Petẽti restitutionẽ nõ obstat exceptio abiurationis facte post spoliationem. h. d. ꝑm glo. Jo. an. Diuidit'. Primo ponit cause cõmissionẽ: in q̄ pri⁹ ꝓuidet replicatiõi: qua ꝓbata repellit exceptionem submittẽs rõnem ibi: q2 nõ est. Scðo ponit finalẽ determinationẽ ibi: s3 testes. Ab. si. ¶ Casus. Quidã cleric⁹. H. noĩe dicebat se spoliatũ ecclesia sua. Vnde petebat restitui sibi ecclesiã. R̃ndebat' econtra q̄ nõ fuerat spoliat⁹: sed sponte ipsam renũciauerat τ abiurauerat dñ eã possidebat: vnde nõ erat audiẽdus τ hoc probare volebat. R̃ndebat' qð τ si verũ esset q̄ renũciauerat spoliat⁹ tñ renũciauit τ inuit⁹/ τ hoc ꝓbare volebat. Cõsult⁹ pa. q̄d super hoc esset agẽdũ: mãdat pa. Vigornieñ. epo vt diligẽter inq̄rat quo tpe. H. renũciauit ecclesie. τ si ꝯstiterit illũ spoliatũ cũ eidẽ ecclesie renũciauit: contra ipm testes alterius partis de spõtanea renũciatiõe τ iuramẽto ꝑstito non admittat anteq3 fuerit restitut⁹: q2 nõ est verisil'e q̄ spõte iuri suo renũciauerit qui spoliat⁹ renũciat: sed testes ipsi⁹. H. recipiant' q̄bus ꝓbare intẽdit q̄ violenter ꝑdicta ecclesia fuerit spoliatus. ¶ Nõ q̄ ei q̄ petit restitui nõ ꝑt referri q̄stio ꝓꝑietatis q̄ ius nõ habeat: τ sic questio proprietatis nõ ꝑiudicat q̄stioni possessionis: q2 questio spoliatiõis ꝑuilegiata est vt ei nihil possit oppõi qð tãgat q̄stionẽ ꝓꝑietat]: nisi ꝑmo fuerit restitut⁹. b.

Diuisio.

¶ Glo. seq. ar. a cõtrario. scðo obijcit q̄ ante ingressum τc̃. soluit. signat contrariũ de decre. super hoc et remittit.

e ¶ Eũ spoliatum. Ergo a contrario sensu si nõ esset spoliat⁹ bene reciperẽtur testes cõtra eũ .j. ca. ꝓxi. ex eo q̄ spoliat⁹ renũciauit ꝑ̄sumit' q̄ inuit⁹ et coactus renũciauit. vnde cõtra talẽ ꝑ̄sumptionẽ nõ admittunt' testes (vt hic innuit') nisi facta restitutiõe. Sed quare mãdat papa inquiri quo tẽpore renũciauit: cũ spoliat⁹ ante cause ingressum debeat restitui. s̃. ca. ꝓxi. τ .j. eo. in l'ris. τ. c. itẽ cũ quis? Jdeo de hoc inquirit': q2 si nõ renũciasset eo tẽpore quo possidebat et ipse postea peteret ecclesia se spoliatũ † tũc reciperent' testes cõtra eũ q̄ spõte renũciauit: vt sic defẽderet se iste reus contra istũ petentẽ restitutionem. vt sequitur in glo. ad fi. τ. s̃. de renũ. super hoc. que cõsueuit signari contraria huic: sed non cõtradicit: quia ĩ alio casu loquit': vt ibi dictũ est. Sed si aliq̄s spoliatus petit restitutionẽ beneficij sui: τ obijciat' ei q̄ non fuerit canonice ĩstitutus: vel q̄ sponte renũciauit: vel abiurauit nõ est audiẽdus: quia ei nõ potest referri questio proprietatis: nisi postq3 fuerit restitutus: quod esset si audiretur obijciens in iure minus canonicã institutionẽ vel abiurationem spontaneam. vt .j. eo. in litteris. item cũ quis. et. c. ex cõquestione: quia q̄stio spoliationis priuilegiata est. s̃. de or. cog. sup spoliatione. Hic ergo tantũ agit' possessorio. vñ aduersarius non est audiẽdus mouẽs ei questionẽ ꝓꝑietatis: quia nihil habet que stio cõe proprietatis cũ possessione. ff. de acqui. pos. naturaliter. §. nihil. quare nõ obstat iuramentũ restitutionẽ petenti: cũ in ea non agatur de iure ꝓꝑietatis: sed iuramentũ et renũciatio spontanea tãgũt ius proprietatis: cui abiurãdo renũciauit spoliatus: sed possessioni nõ renũciauit vel abiurauit: q2 iam amiserat cã per spoliationẽ: τ ei quod nõ possidebat: renũciare nõ poterat: quare petit restitutionẽ si nõ obstaret q̄ spoliat⁹ renũciasset bene reciperẽtur testes aduersarij ‡ q̄ spõte renũciauerit dum quiete possidebat. vt ĩ ca. seq. Et sic est ar. q̄ lata sñia super proprietate nõ obstat agere violenti de possessione. vt no. s̃. de cã pos. c. pastoralis. τ etiã ar. contra colligitur ibi: q̄ obstat in glo. ergo si aliquis τc̃.

† Vel q2 veniens nõ fuit admissus vel q2 fuit elect⁹ cũ renũciando possessionẽ amiserit s3 Jnno. alle. decre. super hoc. Jo. an.

Proprietas et possessio nihil habẽt cõmune.

‡ Quasi istud nõ sit excipe contra petitionem sed reprobare ꝓbationẽ ꝑm Pe. Ja. et ab. Jo. an.

¶ Glo. seq. ad rationẽ ti. addit aliã. secũdo signat ꝯtrariũ. de decre. se. ponit opinionẽ et dupliciter soluit.

f ¶ Q2 nõ est verisil'e. Contra hanc ꝑ̄sumptionẽ nõ admittũtur

spoliat⁹ᵃ (dūmodo ydonei sint) recipere nō postponas. Idem.

¶ Petens restitutionē beneficij nō audit etiā si spoliationē probat: si pbat eū spōte illud beneficium pri⁹ resignasse. Caplm. iij.

Accepta questiōe. P. clerici q violēter fuerat ecclesia spoliat⁹: vobis dedimus ī mādatis vt si hoc pstaret: eā sibi restitui faceretis. Quo cognito responsum est ab aduersario id non debere proficere: eo q spōtanea volūtate corā eboracē. archiepo apo. se. le. pscriptā ecclīam abiurasset: et infra. ¶ Mandam⁹ q̄ten⁹ si vobis cōstiterit q prefatus. P. nullo metu vel vi coact⁹: sz spontanee plibatā ecclesiā taliter abiurauerit^b: ei super hoc ppetuū silentium imponatis. Idem vigoreñ. epo. et clieñ. archidya.

¶ In interdicto de retinēda succūbit reus ipsi⁹ abiuratiōe pbata. h. d. quo ad titulū. Caplm. iiij.

Audita querela. T. clerici q. H. psona ecclesie de sander ipm sup ecclīa sua de peleñ. indebite molestaret. Lōdoñ. epo: et tibi fili archi. dedimus in mādatis: vt si vobis pstaret q pdictus. H. alteri⁹ ecclīe^c psonatū hr̄et: vel iuramēto spōtanee pstito firmauerit se memorato. T. super eadē ecclīa q̄stionē de cetero nō moturū: ab ei⁹ molestia sup h cōpesceretis eūdē. τ infra. ¶ Cū vo vobis pleni⁹ pstitisset dictū. H. nō solū ecclīe alteri⁹ psonatū hr̄e: sz etiā spōtanea volūtate ecclīam de peleñ. ī perpetuū abiurasse: phibuistis eidē ne dictū. T. sup h de cetero molestaret^d ¶ Licet autem nuncius eiusdē. H. posteriores litteras impetrauerit formā aliam cōtinentes: q non obstantibus litteris a parte altera impetratis reuocari deberet si quid imutatum esset in causa postq̄ idem nuncius iter ad nos arripuerit veniendi. ¶ Quia tamen non intelleximus^e nec intelligi debuit: vt reuocaretur quod per vos factū esset auctoritate lr̄az nostrarū: sz si q̄d psumptiōe vel violētia imutatū esset: mādam⁹ q̄ten⁹ sniam quam ptulistis āte posterioz lr̄az receptionem^f: occasione ipsaz^g nullaten⁹ reuocare tentetis: et si ptra sententiā ipsam aliquid statuistis: studeatis id (sublato ap. obstaculo) reuocare. Si vero post receptionē sequētiū lr̄arū sententia lata fuerit: eo nō obstante^h iuxta tenorē ipsaz ap. postposita procedatis.

Idem brixieñ. episcopo.

¶ Petenti restitutionē beneficij q̄stio institutionis nō canonice referri non pōt. Caplm. v.

---

testes ex quo cōstat q spoliat⁹ sic renūciauit. τ hoc nō tm̄ ex vi presumptiōis: sz poti⁹ ex natura τ puilegio spoliatiōis: qr eā intētans nō est recōueniēdus nisi de alia spoliatiōe pueniret: vel ei ī modū exceptionis alia spoliatio obijceret. s. de or. cogni. sup spoliatiōe. Sed manifeste videt ptraria decre. sequēs vbi obijciēs spōtaneā abiuratiōem agēti possessorio audit. Quidam sic soluūt ptrarietatē q hic metu renunciauit τ nō corā suo iudice. et in seq. c. renūciauit spōte τ corā suo iudice. Verior est solutio: qr hic agebatur possessorio tm̄: in sequēti possessorio τ petitorio vt patet in antiq. Vel dic q hic cōstabat eū spoliatū fuisse: cū renūciauerit: qr hoc pmo quesitū fuit.† vt dicit ī prin. sed in sequenti dicebat q nulla spoliatione facta sponte dū possidebat renūciauit: τ sic admittit ad pbandū q nō spoliauit indirecte. sic. j. e. cū ad sedē. τ. j. de testi. significauerūt. τ. j. eo. olim. j. ar. q sicut admittit actor ad pbādū q fuerit spoliat⁹: sic re⁹ potest admitti ad pbādū ptrariū qd erit dum pbauerit q spōte renūciauerit: cū possidebat τ coram suo iudice. et si hoc pbauerit pz q ipm nō spoliauit: et sic nulla pdictas: τ ibi pcessit renūciatio spoliationē. sz ecōuerso h: τ iō secus: τ ita nō fuit spoliatus.

† Ergo non obstabat sz refert seq. glo. ad tps q̄ repellet spontanee pbatio renūciatiōis. Jo. and.

a ¶ Spoliatus. Quid si spoliat⁹ stetit p annū q nō petijt restitui: nūq̄d postea audit? Videtur q non: qr interdictū actio est ptoria que āno expirat. isti de ppe. τ tē. ac. in pn. Rn̄deo: pretorie actiōes tpales sūt q̄ ad penā: ppetue quo ad psecutionem ipius rei. ff. de ac. τ ob. ī honorarijs. ff. de vi τ vi ar. l. j. ī pn. imo sm canōes videt q etiā ad dānū siue ad penā ppetuo agi possit: qr nulla pditio tpis opponi pōt. vt. iij. q. j. reītegrāda.

Spoliat⁹ an possit post annū petere restitutiōez.

Sūmariū. Diuisio.

Accepta questiōe. ¶ Petēti restōnē ecclīe obstat exceptio spōtanee abiurationis. h. d. In pma pte ponit psultatio cōtinēs pmissiōis formā τ exceptōez. In scda rn̄sio ibi: mādam⁹. Ab. si.

¶ Casus. Quidā cleric⁹. P. noīe pq̄stus fuit dn̄o pa. q ecclīa sua violēter fuerat spoliat⁹. mandauit pa. q̄busdā iudicib⁹ vt si de hoc pstaret: ecclesiā facerēt sibi restitui. partib⁹ corā iudicib⁹ pstitutis: rn̄sum fuit ab aduersario q ipe nō fuerat spoliat⁹: sz corā eboraceñ. archiepiscopo dum ecclesiā possidebat spōtanea volūtate abiurauit eādē. τ hoc offerebat se pbaturū. iudices psuluerūt sup hoc dominū papā. τ ipe mādat eisdē q̄ten⁹ si pstiterit eis q pdict⁹. P. nullo metu vel vi coact⁹: sz spōte dū ecclesiā possidebat abiurauit eādē/ ei sup hoc ppetuū silētiū imponāt: cū p hoc appareat q nō fuerit spoliat⁹. ¶ Nota q petēti restitutionē potest opponi q non fuerit spoliatus/ et auditur volens hoc probare. Ber.

¶ Glo. seq. signat contrariū de decre. s. pxi. ibi remittit. τ in fine ponit opinionē. secūdo τ tertio signat τ soluit duo contraria.

b ¶ Abiurauerit. Cōtra. s. c. pxi. vbi nō admittunt testes: ibi soluit. Itē ar. p. j. de isti: cum venissent. sz ibi possessorio actū fuit: τ ibi etiā abiuratio vl renūciatio psonalis fuit: sz pcessio fuit realis. Itē ar. aliud p. j. de pces. pbē. post electiōez. ibi nō fuit abiuratio pbata. vn̄ ibi restituit: et post restōnē pōt opponi abiuratio. vt ibi dr. ‡ in fine. Quidā dicunt q illa decre. sollicite: continet dispensationē ex eo q ibi auditur contra iuramentum. hec vero ius cōtinet: ex eo q hic non audit contra iuramentū. † ar. j. de iureiuran. si vero. Ber.

‡ Dic̄ Hos. q d his duobus pzijs non curat nec de solutiōib⁹ ipoz. Jo. and.

Audita querela. ¶ Per scdas lr̄as facientes etiā expssam mentionem de primis non reuocat sentētia lata per primas. h. d. sm Jo. and. sed adde ad istud summariū etiā si in scdis lr̄is dicatur q debeat reuocari quicquid imutatū erit in causa a certo tēpore. Diuidit. nam primo ponit tres cōmissiones. Primo primā τ pcessum ipsius vsq ibi: licet. Scda vsq ibi: qr tn̄. ibi incipit tertia vbi pmittit cām mādati. scdo mandatū bimēbre qd p se patet. Ab.

† Alij dicūt illud loq̄ ex vi expulsiua istud ī cōpulsiua sed hoc falsū ē. qd pz hic p vbū spoliatus. Jo. an.

¶ Casus. Quidā cleric⁹. T. noīe accessit ad dn̄m pa. et cōquest⁹ est ei q. H. rector ecclīe de sand. ipm. T. sup ecclīa de peleñ. indebite molestabat cū esset rector alteri⁹ ecclīe: τ iurasset q ipsi. T. sup eadē ecclīa nō moueret qōnem: papa mādauit epo londoñ. τ archidy. elieñ. vt si pstaret eisdē: dictū. H. alteri⁹ ecclesie psonatū habere: vel q iuramēto spōtanea volūtate pstito sup eadem ecclīa dicto. T. qōnē de cetero nō moueret: ipm H. ab ipsi⁹ molestia phiberēt: tādē cōstitit eisdem q nō solū habebat psonatū alterius ecclīe: sed volūtate spontanea abiurauerat ecclīaz de peleñ. vnde iudices preceperūt eidem. H. ne dictū. T. sup ecclīa ipa de cetero molestaret. Sed dict⁹. H. nunciū suū ad curiam destinauit/ lr̄as ipetrās formā aliā cōtinētes/ scz q non obstātibus lr̄is a pte altera impetratis: reuocaret ī irritū si q̄d esset imutatū ī cā. Postq̄ nūci⁹ ipsi⁹ H. iter arripuit ad sedē apo. veniendi. audito q dict⁹. H. tales lr̄as ipetrasset dictus. T. ad curiā accessit exponēs domino pa. oīa pdicta. sup h rescribit papa vigorniē. epo/ τ eidem archidyacono elieñ. dicēs q nō intellexit nec ītelligi debuit vt reuocaret qd per eos factū eēt auctoritate lr̄arū ipsius: sz si aliq̄d indebite imutatū eēt. vn̄ mādat quaten⁹ sniam quā tulerūt ante receptionē posterioruz lr̄arū occasione ipsarū nullaten⁹ debeāt reuocare: τ si p sniaz ipaz aliq̄d statuerit: illd debeāt reuocare. Si vero post receptionē seq̄ntiū lr̄arū snia lata fuit: ea nō obstāte iuxta eaz tenorē in cā pcedāt. ¶ No. q aliq̄s duas ecclīas q̄ ad rectoriā sil hr̄e nō pt. Itē q p rn̄ūciationē spōte factā amittit q̄s ius suū. Itē ad itētionē pa. sp recurrēdū ē. Itē qd legitiē factū ē: papa nō intēdit reuocare. Itē snia recte lata: p rescptū pa. nō reuocat. Itē snia lata post reuocationem litterarum non tenet.

c ¶ Alteri⁹ ecclīe psonatū hr̄et. Sz et qdcūq istoz pbaret sufficiebat. j. de pbē. referēte. de mlta. τ. s. de elec. dudū. ij. τ. s. c. px. τ. s. qd me. cā. ad audiētiā. τ. j. de iureiur. si vo. τ. xxij. q. iiij. si aliquid.

d ¶ Molestaret. Et sic pz q. T. possidebat. τ. H. illū ipediebat τ molestabat eū sup ipa ecclīa. vn̄ agebat. T. vti possidetis† scz ne inquietaret. vn̄ sm formā petitiōis format h snia. j. de symo. lz heli.

† In q̄ iter dicto vterq agit: τ vtrq ipetrare pt sicut in cōi diuidūdo τ finiū regundorum iudicijs sm In no. vt. j. de pba. ex lr̄is Jo. and.

e ¶ Non intellexim⁹. Nota q nō vult papa p suū rescptū statuta rescidi. s. de eta. et q̄li. eā te. nec vult derogare iuri alicui⁹. xcix. di. null⁹. τ. c. ecce. τ. s. de offi. or. lz. et. j. de vsu pal. ex tuarū. τ. C. de emāci. nec auus. et ea que causa cognita statuūtur rescriptis reuocari non possunt. vt. C. cōminatio. eplas: programata τc. l. iij. ad h facit. C. sententiam rescin. nō pos. impetrata. et. C. de test. τ queādmodum testa. l. si testamentum.

f ¶ Receptionem. Nota tempus receptionis lr̄arum considerandum et non date. sic. j. de preben. dilectus. ij. vbi de hoc.

¶ Glosa sequens signat contrarium et soluit.

g ¶ Occasione ipsarū. Nota q hic fit in scdis litteris mentio de primis etiā expressa: nō tamen reuocant prime. vnde signat cōtra s. de rescrip. ceterū. τ. ca. ex pte. ij. sed hoc ideo est: qr snia iam erat lata p pmas q̄ valide fuerūt als scde reuocāt illas: vt hic patet: a qua sentētia nō fuit appellatum. vt. C. vt lit. pen. l. j. et. ij. ‡ C. de trās ac. causas. et. C. sen. rescin. non pos. l. impetrata.

‡ Pria dicit rescptum nō patrocinari p sententiā a qua nō fuit appellatū. Secūda dicit talē pdēnādū in litis veram estimationem. Jo. and.

h ¶ Non obstante. Hoc ideo quia iurisditio per primas litteras attributa reuocata erat. vnde nulla fuit sentētia lata post receptionem secundarum. sic. s. de offi. deleg. ex litteris. Ber.

Diuisio. In litteris. Primo ponitur q̄stio. Scd̄o ipsiꝰ r̄nsio. Tertio responsionis rō: et partes patent. Ab. si. ¶ Casus. Aliqs dicit se de possessiōe eccl'ie sue violēter eiectū: vn̄ petit restitui: aduersariꝰ dicit eū nō fuisse canonice institutū. q̄rit̃ qd iuris sit? R̄n. ꝙ primo cognoscendū est de violenta eiectione q̄ȝ de canonica institutione: q2 preda de iuris rigore debet restitui. ¶ Nota ꝙ q̄stio spoliationis precedere debet q̄stionē proprietatis. Itē petenti restitutionē nō pōt referri q̄stio ꝓprietatis: nisi primo fuerit restitutio fcā. ¶ Glo. se. i prin. alle. vnū sil'e. scd̄o opponit cōtra textū in hoc ꝙ dicit priꝰ agendū de violenta eiectiōe. glo. exponit. scd̄o opponit̃: videt̃ ꝙ simul possessorio et petitorio possit agi. Panor.

In lr̄is tuis et .j. ¶ Sup illa q̄stiōe videlȝ cū q̄s dicit se de possessione violēter eiectū: et aduersariꝰ dicit eū nō fuisse canonice īstitutū. R̄ndemꝰ priꝰ de violēta eiectiōe[a] q̄ȝ de canōica[b] institutione agi debere. Quia p̄do[c] etiam est ſm rigorem[d] iuris restituendus. Idē exoñ. ep̄o.

Nō obstat exceptio criminis agenti interdicto vnde vi vel qd̄ vi aut clam. Capitulū. vj.

Item cum quis dicit se de possessione violēter eiectū vel aduersarium clam[e] possessionē intrasse: ⁊ aduersariꝰ ei crimē obijcit[f] vt eū a sua intentione repellat: nō occurrit nobis ꝙ illiꝰ obiectio admitti debeat: vel principalis[g] cause ꝓpter hoc executio retardari: quoniā criminaliter[h] aduersus eum ante restitutionem agere non potest: cū presumatur eius existere inimicus. Idem Can. archiepiscopo.

Spoliatus etiam a iudice iuris ordine pretermisso ante oīa restituatur. Cap'm. vij.

a ¶ De violēta eiectione. Cū enī agit̃ de violentia ⁊ possessione priꝰ agendū est de possessiōe q̄s possideat. s. vt ꝑ hoc appareat q̄s fecerit violentiā. C. de ap. l. j. Si vero agat̃ de possessione ⁊ ꝓprietate: de possessiōe priꝰ agi debet vt hic. Et expone de violenta eiectiōe. i. de possessiōe violēter ablata. vt. ff. d̄ iud. si de vi ⁊ ꝓprietate. ⁊. ff. ad. l. iul'. de vi publi. q̄ ceteru. §. si d̄ vi† cū q̄stio spoliatiōis sit ꝑuilegiata. s̄. de or. cog. sup. et hoc cū vnū intētat̃ ab vna pte: et alterū ab altera: secꝰ si vtrūqȝ ab eodē: q2 tūc pōt vtrūqȝ simul ꝓponi s̄. ti. pri. cū ecclesia. ⁊. c. seq. et. c. cū dilectꝰ. et interdicto vti possidentis naturaliter prius de possessione agit̃. C. de interdi. icerti iuris. cū suis concor. quia et ciuilis et naturalis ratio suadet vt alter possideat ⁊ alter a possidente petat. insti. de interdi. §. retinende.

† Et possessiōe vel dominio q̄rat̃ priꝰ cognoscendū de vi q̄ȝ de proprietate rei Jo. and.

b ¶ Canonica institutiōe. Et sic patet ꝙ spoliato nō possit referri q̄stio dominij: nisi primo fuerit restitutꝰ. s̄. eo. sollicite. vbi de hoc.
¶ Glo. se. signat contrariū ⁊ soluit ⁊ determinat. Jo. and.

c ¶ Predo. ff. de vi ⁊ vi arma. l. j. §. q̄ a me. ar. ꝯ q2 dolo facit q̄ petit qd̄ statim restituere debet. ff. de doli excep. dolo. Sed illud pōt itelligi in petitorio iudicio: ⁊ hoc verū est nisi sit talis predo cuiꝰ vite nullus pcere debet. C. quando. li. vnicu. si. iu. se vin. l. j.
¶ Glosa sequens casum excipit.

d ¶ Rigorē. Nisi dn̄s rē petat eodē tēpore cū fure‡. ff. de pos. bona fides. tñ eq̄tas q̄nqȝ p̄fertur rigori. C. de indi. placuit.

‡ Sed illō iur̃ auctētico videt̃ correctū in aut̃. de pos. in p̄n. coll'. vj. et signat̃ C. de po. et incipit. sed cautū. iam ibi d̄z ꝙ nullus extrinsecus. i. aliꝰ a deponēte īterdicere p̄t rei de posite restitutōnē. Sȝ certe verꝰ ē ꝙ simplr̄ iterdicere nō p̄t: sȝ vēdicādo ⁊ ꝓbādo rē suā eē/aduocat rē. et sic īpedit ne fiat furi restitutio ſȝ Gof. idē ibi not. Accur. Jo. an.

Itē cū quis. Diuidit̃: vt prima. Ab. ¶ Casus. Aliqs dicit se de possessione sua violēter eiectū. vel dicit aduersariū suum clā possessionē illā intrasse. vnde petit restitui. aduersariꝰ opponit ei crimē vt sic p̄textu criminis repellat eū a sua intētiōe. q̄rit̃ qd iuris sit? R̄n. ꝙ obiectio talis nō debet admitti/nec executio pricipalis cause ꝓpter hoc debet differri. q2 nullū crimen pōt ei opponere anteq̄ȝ fuerit restitutꝰ: cū presumatur eiꝰ inimicꝰ existere. ¶ Nota ꝙ petenti restitutionē aduersariꝰ crimē opponere non pōt ante restitutionem: quia p̄sumitur inimicus. Ber.
¶ Glo. se. dicit eū cuiꝰ possessionē aduersariꝰ itrauit restitutiōe non egere nisi i duobꝰ casibꝰ. ⁊ qd ꝯsequit̃ agēs per hoc interdictum.

e ¶ Clā possessionē intrasse. In hoc casu nō eget restitutione: q2 possessionē nō amisit: nisi in duobꝰ casibꝰ: puta si veniens nō fuerit admissus. Itē cū nō accedit q2 suspicat̃ se posse repelli. ff. de acqui. pos. clā possidere. §. qui ad nūdinas. et. l. si id. §. vlti. ꝯsequit̃ tamē vt quod iā edificatum est tollatur ⁊ cōseruetur indēnis prout iuratū fuit in litis taxatiōe a iudice facta. ff. qd̄ vi aut clā semp. §. i hoc interdicto. ⁊. l. j. §. deniqȝ. vbi dicit̃ ꝙ nulla iusta exceptione se tueri potest quis aduersus factum quod vi aut clā fecit.

f ¶ Crimē obijcit. Et male q2 separata est cā criminis a cā possessionis. C. de dona. inter vi. et vxo. si maritus. in fi.

g ¶ Pricipalis. s. cā restōnis: q̄ pncipal' ē ⁊ prio expediēda. s̄. e. c. j

h ¶ Criminaliter. Ut. iij. q. j. et. ij. p totū. ⁊. j. eo. ca. frequēs. li. vj.

Conquerēte. Primo ponit̃ q̄rela. Scd̄o ibi: q2 vero p̄ceptū. Tertio ibi: restitutiōe iudicis datio. ¶ Casus. Quidā clericus. R. noīe ꝯq̄stus fuit dn̄o pape ꝙ archiep̄s Cantua. ip̄m sine iuris ordīe spoliauit eccl'ia sua. pa. scribit archiep̄o dicēs. ꝙ nō decet honestatē suā taliter clericos suos spoliare b̄nficijs sine rōnabili cā: q̄bꝰ potiꝰ paterna d̄ȝ ꝓuisiōe cōsulere. Un̄ mādat q̄tenꝰ si ē ita p̄dicto clerico eccl'iam restituat cū fructibꝰ inde pceptis/⁊ in pace ipsam dimittat eidē: facta vero restitutione si aliquid super eccl'ia p̄dicta ꝯ ip̄m ꝓponere voluerit corā exoneñ. ep̄o ad hoc delegato cū eodē. R. poterit ordine iudiciario experiri.

Conquerēte nobis Renaldo clerico accepimꝰ ꝙ ipsum eccl'ia de vuerfort sine iudicio spoliasti. ¶ Q2 v̄o iā nō decet honestatē tuā clericos tue iurisditionis sine manifesta cā ⁊ rationabili[i] suis b̄nficijs spoliare: q̄bꝰ teneris paterna[k] ꝓuisiōe cōsulere. Mādamꝰ q̄tenus si ē ita[l] predicto clerico p̄fatā ecclesiam cū redditibꝰ inde perceptis[m] restituas: ⁊ in pace eā possidere ꝑmittas. ¶ Restitutiōe aūt facta si q̄d aduersus eū sup p̄scpta ecclesia ꝓponere volueris[n]: coram exoñ. ep̄o delegato a nobis ꝑ te vel per sufficientē r̄nsalē tuū cuȝ eodē. R. ordine iudiciario poteris experiri[o]. Idem.

Restituit̃ ꝯiunx viro ꝓbāti desp̄ōsationē ⁊ copulā: ⁊ de ipsiꝰ impunitate caventi: nisi magna sit viri seuitia. Cap. viij.

Ex transmissa nobis: et .j. Mādamꝰ q̄tenꝰ si vobis cōstiterit ꝙ p̄fata mulier predicto militi legitie[p] d̄sp̄ōsata fuisset ⁊ ab eo[q] cognita: ip̄aȝ ei restitui facia

¶ Nota ꝙ nullꝰ d̄ȝ destitui vel spoliari etiam a suo prelato iuris ordīe nō seruato. Itē restitui d̄ȝ res cū fructibꝰ perceptis. Itē spoliatꝰ nō tenet̃ r̄ndere de ꝓprietate donec fuerit restitutꝰ.

i ¶ Rōnabili. lvj. di. satis puersum. ⁊. xvj. q. vlti. inuentum.

k ¶ Paterna. xvj. q. j. p̄dicator. ⁊. viij. q. j. clemens. ⁊. j. de p̄ben. c. ij. ⁊ c. cū ſm apostolū. ⁊. j. de censi. cum apostolus.
¶ Glosa sequens querit obijciendo.

l ¶ Si ē ita. Sȝ q̄re dicit si est ita: nūq̄d d̄ȝ ip̄e cognoscere de fctō suo? R̄ndeo nō: q2 cum de facto suo debeat eē certꝰ: sup hoc nullā h̄ȝ cognitionē: sȝ ille cui cā ꝯmittit̃: sȝ i h̄ vt qd̄ iniuste fecit emendet defert̃ eidē s̄. de rescrip. ca. ab excōmunicato.

m ¶ Perceptis. Et qui percipi potuerunt. j. eo. grauis.

n ¶ Volueris. Ex quo enī aduersariū se sibi cōstituit nō d̄ȝ eē iudex in facto suo. C. ne q̄s i sua causa ius sibi dicat. l. vna. ⁊. iiij. q. iiij. ca. j.
¶ Glosa sequens reci. per notabile et questionem.

o ¶ Experiri. Et sic videtur ꝙ eccl'iam sibi retinuerit. ⁊ non alij dederit: al's etiam ille cui dedisset deberet experiri: ⁊ iudex de his q̄ corā eo acta essent: si interrogaret̃ scriberet de legato. xviij. di. de concilijs. ⁊ si archiep̄s eū nō restituerit vt mādat̃ tūc delegatꝰ cognoscet an taliter fuerit spoliatꝰ: q2 hoc illi mādat̃ ex eo ꝙ dicit si est ita vt dictū est: semp enī p̄sumit̃ ꝓ snīa† iudicis quousqȝ ꝓbet̃ ꝯriū. s̄. de renū. in presentia. ⁊. j. de re iudi. sicut. ⁊. s̄. de ele. bone. ⁊. j. de ꝓba. post cessionē. ff. de instru. ⁊ iu. l. pe. §. pretor.

† Sed hic nō fuit sentētia vel iudicialis priuatio. sȝ extra iudicialis spoliatio. Jo. an.

Ex transmissa. Primo mandat restōnē cū cautione. Scd̄o prouidet q̄d agēdū sit cū fragilis est cautio ibi: si autē. Abb. ¶ Casus. Quidam miles petebat restitutionē vxoris sue que ab ipso sua temeritate diuerterat q̄ cōtra m̄rimoniū cōsanguinitatē opponebat. R̄ndebat̃ ꝙ nō debebat ei restitui cū nōdū ipiꝰ possessionē habuerit: ⁊ etiā q2 timet sibi ꝑsone piculū iminere. mādat papa q̄busdā q̄tenꝰ si cōstiterit ꝙ p̄dicto militi p̄fata mulier fuerit legitime desp̄ōsata/⁊ ab eo cognita ipsam faciāt ei restitui: recepta cautiōe sufficiēti ab ip̄o ꝙ ei nō debeat malū inferre. Si vero ita crudelis ⁊ seuerus fuerit ꝙ merito de viro diffidat: ꝯmittat̃ alicui honeste mulieri vsqȝ ad finē cause custodiēda i loco vbi vir vl' parētes ipsiꝰ nullā possint mulieri violētiā facere. ¶ Nota quoddam sp̄ale i ista restōne/videlȝ ꝙ d̄ȝ ꝓbari ꝓprietas scȝ m̄rimoniū ꝯctū eē legitīe/⁊ ꝙ eā cognouerit/⁊ ꝙ spoliatꝰ fuerit. Itē cū timet̃ seuitia viri: d̄ȝ cauere vxori de īpunitate ꝑsone. Itē q̄n capitali odio vir odit vxorē nō est ei restituenda: etiā si vellet cauere.

p ¶ Legitime. Id est ꝑ legitimū consensum de presenti vtriusqȝ‡ per verba idonea expressum. j. de spon. si inter. et. c. tue. ⁊ in facie ecclesie: ⁊ iō nō obstaret restōni. lȝ obijceret̃ consanguinitas. j. eo. ex cōquestiōe: nisi obijceret̃ gradꝰ idispēsabilis: vel etiā qd̄cūqȝ aliō īpedimētū ppetuū: et ꝓbatiōes eēnt incōtinēti parate. j. eo. lr̄as. secꝰ si ageret̃ petitorio. s̄. de ordine cognitionū intelleximus.
¶ Glosa sequens notat in hoc possessorio duo ꝓbāda. ponit simile ⁊ rationem subdit.

‡ Ita ꝙ tenuerit rōne consensus dato ꝙ alit̃ sit nullū. simile. j. de spō. c. j. lib. vj. Jo. an.

q ¶ Et ab eo cognita. Et ita ꝑ h̄ habuit possessionē. Et sic patet ꝙ duo d̄ȝ ꝓbare q̄ petit restōnē: videlicet legitimā d̄sp̄ōsationē vere vel p̄sumptiue: ⁊ carnalē copulā: ⁊ est sil'e in ſuitutibꝰ vbi q̄s d̄ȝ ꝓbare duas res. s. seruitutem cōstitutā fuisse: ⁊ se vsum fuisse. ff. de iti. actuqȝ puato. l. iij. §. h̄ aūt interdictū: ⁊ h̄ ſuitꝰ est hincinde: nec est simile hoc possessoriū alijs possessorijs de recuperāda possessione: q2 ibi nō est necesse probare de iure. s̄. de of. dele. ꝯsultationibꝰ.

Restitutionē ꝯiugis petēs duo ꝓbare debet.

Hic nō sufficit sola possessio qꝛ possessio hic haberi non pōt sine iure. vt. ī. eo. ex parte. Quare non sufficit sola possessio: quia liber homo possideri nō pōt: hic est talis possessio ꝙ q̄ possidet possidet. ī. eo. lr̃as. in fi. ꝛ. c. ex parte. ꝛ. ī. de rapto. cum causa.

et si quis. ff. de rei vē. quedā mulier. ꝛ est ar. ad hoc. ff. de acqui. pos. qđ meo. §. ꝛ si ꝑ venditorē. et. l. qui bona. ꝛ. l. si aliquam. nec mortuo clerico statim canonici amiserūt possessionē quā prius habebant: sed tūc demū si neglexissent. ff. de acqui. pos. si de eo. §. j. Ber. (q̄rta ꝑs. l. sī li. x. Jo. an.)

¶ Glosa seq. ponit partem casus decisam.

tis: recepta tñ sufficiēti[a] cautiōe ꝙ illi nō debeat aliqđ malū iferre. ¶ Si autem capitali odio ita mulierē vir ꝑsequitur: ꝙ merito de ipso diffidat: alicui ꝓbe ꝛ honeste mulieri vsqꝫ ad cause decisionē custodienda studiosius cōmittatur in loco vbi vir vel parētes eius mulieri nullā possint violentiam[b] inferre. Idem.

¶ Per solutionē pēsiōis rei donate factā donatario cum aucte donatoris acq̄rit illi donatario rei donate possessio: adeo ꝙ si ab illa expellit ꝑ interdictū recuperāde agere poterit. Capitulū. ix.

Cum vēisset ad nos. B. canonicus sctē trinitatꝭ de hasul. a suo ꝑore ꝛ caplo destinatus ī audiētia nr̃a ꝓposuit: ꝙ cū eboraceñ. archiep̄s ecclesiam de M. eis ꝯcessisset: † et ꝑ scriptū ꝓpriū ꝯfirmasset: ita ꝙ post decessum. G. clerici (qui p̄fatā ecclesiā tūc retinebat[c]) vsibꝰ eorū oībus modis ꝓficeret: et iterim auctoritate ipsiꝰ archiepi. idē. G. ipsis canonicis annuā solueret pēsionē: ꝛ. ī. ¶ Rn̄demus ꝙ si p̄fati canonici de p̄dicta ecc̃lia auctoritate eiusdem archiepi viuēte clerico perceperūt annuam[d] pensionē eo mortuo q̄uis auctoritate eiusdē archiepi nō quesierūt: vitiose tñ nō sunt possessionē igressi: cū (sicut cautum est) is possidēat cuius nomine[e] possidetur.

Lucius. iij. G. archidya. et. J. presbytero turoneñ.

¶ Si actore agēte petitorio reꝰ sup eadē re deducit possessoriū: ꝓcedit in solo possessorio: suspenso petitorio. Capl̃m. x.

Ex conquestione. B. mulieris ad nos noueritis peruenisse ꝙ cum. C. miles eam sibi matrimonio copulasset: ꝛ maritali affectione ꝑtractans ex ipsa filiā suscepisset: sine iudicio[f] ecclesie a se remouit eādem: et de accusando sup ꝯsanguinitate matrimonio remoto appellationis obstaculo litteras ad iudices ipetrauit: cū autē priusqꝫ a iudicibꝰ mulier citaret: per dyocesanū episcopū virū sibi restitui petijsset: et ob hoc ad nos ꝓpriū nūciū destinasset: demū coram prefatis iudicibus constituta modo ꝑ se: modo ꝑ ꝓcuratorē[g] ante ipsius cause igressū[h] et post: virū sibi restitui postulabat. Judices ꝟo restitutiōe de

Cautio a sufficiēs q̄ dicat.

a ¶ Sufficienti cautione. ī. eo. lr̃as. in fi. Sufficiēs cautio dicit: si pignora vel fideiussores dent. ff. māda. si mādato ticij. §. vlti. ff. de fideicōmis. liber. l. ergo. §. adijci. sed noīe cautionis simplicit posito cautio nuda itelligit. C. de ver. signi. sancimꝰ. ꝛ iudex recipiat cautionē ꝑ quam magis possit mulier esse secura. ā. vt lit. nō ꝯtest. quoniā. §. vl. et h solū bñ agit ꝛc̃. xxiij. q. v. ꝓdest. sic. xxxij. q. j. de benedicto. si vero nō posset secure caueri nō est restitutio faciēda. ī. eo. litteras. ꝛ. ā. vt lit. nō cōtest. accedēs. ij. et hoc ꝓpter fragilitatem cautiōis. ff. ad trebel. q̄ ita. §. j. ꝛ hic idem dicitur.

b ¶ Violentiā. Ad extorquendā forte aliquā confessionē. xxxj. q. ij. lotharꝰ. vel aliud iniquū in ipsam cōmittat. Ber.

Sūmariū † al. concesserit.

Cum venisset. ¶ Si is q̄ ꝑ aliū possidet illo mortuo possessionē ingressus expellit: restitutionē ꝑ iterdictum petere poterit: ita cōiter sūmant doc. sꝫ ꝑm hāc sūmationē forte de nihilo ꝓuidet. h. c. et iō sūma sic ꝛ no. vt ī rubro. Et ꝑm hoc est casus notabilis. ꝛ ꝓbat no. ꝑ glo. ꝛ Bar. ī. l. q̄ vniuersas. ꝛ in. l. q̄uis. ff. de acquir. posses.

Diuisio.

Diuidit nā in prima ponit cōsultatio partiū decisa: in scđa rn̄sio ibi: rn̄demus. Ab.

¶ Casus. Archiep̄s eboraceñ. ecclesiā de. M. concessit canonicis sancte trinitatis / et ꝑ scripturā ꝓpriā confirmauit. ita videlicet ꝙ post decessum. G. clerici qui ecclesiā tūc tenebat in vsus cederet canonicoꝝ. et interim clericus ille auctoritate archiepiscopi canonicis p̄dictis annuā solueret pensionē quā archiepiscopo soluere cōsueuit: quā ꝯcessionē dn̄s papa inspecto instrumēto cōcessionis archiepi cōfirmauit. Mortuo clerico p̄dicto canonici predicti confisi de cōcessione et cōfirmatione predictis sine auctoritate archiepi possessionē ipsius ecclesie sunt igressi. Archiep̄s quia auctoritate ꝓpria ꝛ eo nō req̄sito possessionē ipsius fuerūt ingressi fecit spoliari p̄dictā ecclesiā oībꝰ q̄ clericus defunctꝰ ibi dimiserat ipsis canonicis. Vñ canonici p̄dicti dn̄o pape de archiep̄o sunt ꝯquesti. Rn̄. pa. sup hoc ꝙ si canonici predicti a p̄fata ecclesia viuēte clerico supradicto auctoritate archiepi ꝑceperunt annuā pensionē eo mortuo / q̄uis nō habuerūt auctoritatē archiepi. vitiose tamē non sunt ingressi possessionē cum sit cautū in iure vt is possideat cuius nomine possidetur. et ideo archiepiscopus tenet ad restitutionē eorū que inde fecit asportari. ¶ Nota ꝙ qui per alium possidet: possidere intelligitur. et ita viuente clerico intelligebatur possidere per ipsum. Bernardus.

¶ Glosa sequens obijcit ꝙ non vacans ꝛc̃. et soluit.

c ¶ Retinebat. Sic colligit ex hoc ꝙ bñficium nō vacās fuit illis ꝯcessum: vnde eoipso debent perdere illud. ī. de conces. preben. qui in viuorum. ꝛ. c. post electiōem. licet donator aliud donare illis teneatur. ī. de p̄ben. inter cetera. ꝛ. vij. q. j. p̄sentium. sed hoc nō habet locum in hoc casu. qꝛ qđ collegio datur nemini dat. ar. xij. q. ij. qui manumittit. ꝛ nullꝰ suo noīe īde capit emolimētū. ij. q. vj. §. biduū. ꝟ. palam. et sic nullus desiderat mortē viuentis † ī. de ꝯces. prebē. nulla. ꝛ talis donatio licite fieri pōt de ꝯsensu ep̄i etiā a patrono sine preiudicio possidētis. ī. de dona. cōsultationibus. q̄ ponit istum casum. ꝛ. ī. de iure patro. qđ autem. Ber.

† Maxime qꝛ naturale vitiū est negligi qđ cōmunit possidetur vt se nil hr̄e q̄ totū nō habeat arbitret. C. q̄ñ ꝛ qui.

d ¶ Annuam pēsionem. Per hoc itelligunt canonici accepisse possessionem: ꝛ archiep̄s sic eam amisit: ꝛ receptio pensionis fuit signum tradite possessionis. ar. ā. de cōsue. ex litteris. sicut ꝛ donādo vel vendēdo rem aliquā: si vsufructum sibi retinuerit: eam tradidisse videtur. C. de dona. si quis rem. et. l. si quis argentum. §. sed

e ¶ Cuiꝰ noīe possidet. ī. de ꝑscrip. si diligenti. et. ā. vt li. non ꝯte. qm̄. §. ꝑe. isti. de interdi. §. possidere. ff. de acq. pos. qđ meo. ꝛ. l. gn̄aliter. supple vt intelligas q̄re faciat ad titulū ꝙ mortuo clerico illo canōici statim intrauerunt possessionē sine requisitione archiepi. vnde ipse spoliauit eos predicta ecclesia: et omnia bona ecc̃lie fecit asportari: vnde petebāt canonici restitui † vt pꝫ in itegra. ꝛ sic ꝑ respōsionē pꝫ ꝙ sunt restituendi qꝛ possidebāt: et iniuste spoliauit eos.

† Archiepiscopꝰ dicebat eos non restituēdos qꝛ nō possederāt. J. an.

Ex conquestione. Si altero cōiugū matrimoniū accusante alter petat restitui ante oīa restituitur. Primo ponit appellātis q̄rela Scđo iudicū datio ibi: Mandamus. Abbas si.

Diuisio.

¶ Casus. Quidā miles. C. noīe. B. mulierem in vxorē accepit / et eā maritali affectōe ꝑtractās filiā suscepit ex ea: tandē sine iudicio ecclesie a se remouit eādem: ꝛ litteras ad iudices ipetrauit vt matrimoniū accusaret de cōsanguinitate. Sed anteqꝫ a iudicibꝰ citaret: corā dyoce. ep̄o virū sibi restitui postulauit. et ob hoc ad sedē apostolicā nūciū destinauit: demū corā prefatis iudicibꝰ ꝯstituta / aliquādo per se / aliqñ ꝑ ꝓcuratorē ante cause ingressum et post virū sibi restitui postulabat. iudices restitutione denegata in principali ꝓcedere voluerūt. vnde ipa ad sedē aposto. appellauit: mulier cōquesta fuit hoc dn̄o pa. vnde mādat iudicibꝰ quatenus si est ita mulieri virū restitui faciant. ꝛ quicquid post appellationē factum est / debeant in irritū reuocare. audiētes postmodū cām super consanguinitate et debito fine terminātes eādē. ¶ Nō ꝙ restitutio sēp facienda est anteqꝫ tractet q̄stio p̄ncipalis. Item quicquid fit post appellationem legitimā: debet reuocari. Ber.

f ¶ Sine iudicio ecc̃lie. Et ideo male: etiā si consanguinitas notoria esset. ī. de diuor. porro. quia talis separatio pena est q̄ nō debꝫ iponi nisi per iudicē. xxxiij. q. ij. seculares: ꝛ melius. §. in hoc.

g ¶ Per procuratorem. Quod bene licet ‡ etiā si esset minor. xxv. annis. ī. eo. ex parte. etiā si ageret ad thori separationē tm̄. ā. de ꝓ ꝓcu. tue. sed si criminaliter ageret non. vt in ca. tue. ꝛ. ī. de accu. veniēs. in crimine eni non interuenit ꝓcurator. v. q. iij. in criminalibꝰ An aūt cōparendo per se videatur reuocare ꝓcuratorē vide bonū tex. in. c. si quē de procuratoribus. lib. vj. additio.

‡ Quāuis de icestuoso matrimonio ageret ciuiliter tñ nō ad penā icestus ꝑm Hoff. J. an.

¶ Glosa sequēs no. ex textu ꝙ etiā post lit. ꝯtestatā ꝛc̃. ꝛ adducit ca. pastoralis. Obijcit de decre. inter monasteriū. Soluit: ꝛ stādo obiectioni respōdet ad hoc ca. et ad ca. pastoralis.

h ¶ Ante ipsiꝰ cause igressum ꝛ post. Per hoc videtur ꝙ q̄stio spoliationis in modū actionis proposita preiudicet p̄ncipali: ꝛ añ lit. ꝛ post lit. ꝯtest. ar. ā. de cā pos. pastoralis. Sꝫ vr̃ ꝙ nō sit audiēda mulier ista petens restitutionem lit. conte. super principali sicut in mutuis petitionibꝰ q̄ ante ingressum p̄ncipalis proponēde sunt. ā. de mutu. peti. ca. j. ꝛ. C. de sen. ꝛ interlo. om. iu. auc̃. ꝛ ꝯn̄r: ꝛ quia dilatoria est qualitercūqꝫ proponatur: ꝛ dilatorie questiōes oēs siue exceptiones ante lit. ꝯte. debēt ꝓponi: postea vero nō. ī. de re iudi. iter monasteriū. Satis videtur dicēdū ꝙ si aliq̄s ꝯtestet litē cū actore intētata questione ꝓprietatis: sicut faciebat vir iste: qui agebat de consanguinitate: si nihil reus dicat de spoliatione ante lit. cōte. nō sit postea audiendus: siue in modum actionis vel exceptiōis velit obijcere spoliationem: siue sup eadē re. sed super diuersis bñ posset peti restitutio in modū actiōis recōueniēdo lit. ꝯte. durāte iudicio ā. de or. cog. cū dilectus. ꝛ. ā. de rescrip. in cōcil. lug. lib. vj. ca. dispen

negata (qđ fieri nõ debuit[a]) ĩ pn
cipali ꝓcedere voluerũt: vñ ipsa
nostrã audientiã appellauit: ⁊.j.
¶ Mãdam⁹ q̃tenus si est ita: mu
lieri virũ restitui[b] faciatis: q̃ post
appellatiõem[c] ipi⁹ acta sunt ĩ ir-
ritũ reuocãtes: postmodum sup
mr̃imonio cãm audiat[?]: ⁊ fine ca
nonico[d] termiet[?]. Celestin⁹. iij.

Violent⁹ rẽ cũ fructib⁹ etiã q
pcipi potuissent restituere: dãna
resarcire: ⁊ de iiurijs satisfacere
cõpellitur. Capitulũ. xj.

Grauis ad nos q̃rela: et.j.
¶ Mãdam⁹ quatenus si vobis
ꝯstiterit de p̃missis[e]: p̃dictum ar
chidyaconũ ablata p̃noiati mo-
nasterij fr̃ib⁹ cũ integritate resti-
tuere: dãna plenarie resarcire: et
de illatis iiurijs[f] cõpetẽter satis-
facere ꝯpellat[?]: puisuri vt nõ tm̃
fructus[g] a nouo ⁊ violẽto posses-
sore pceptos: sꝫ quos (si eis pos-
sidere fuisset licitum) possessores
veteres pcepissent reddi faciat[?].
eisdẽ. Inno. iij. ep̃o ⁊ ca. tridõ.

Ingressus possessionem igno
rate dño ad quẽ ptinet: p̃t p ipm
dñm stati cũ sciuerit repelli etiã
violẽter: nec ex tali repulsiõe cõ
petit repulso ꝯ dñm interdictuꝫ
possessoriũ. h. d. Cap. xij.

Olim cãm q̃ inter vos noie
tridoñ. eccl'ie. ⁊ mgr̃m ⁊ fr̃es mi-
litie tẽpli in lõbardia sup domo
caluẽtie ꝯtebat[?]: de locedio ⁊ de
colũba abbatib⁹ memim⁹ ꝯmi-
sisse ⁊.j. Ep̃s tridoñ. possessiões
q̃sdã hũiliatis[h] sub ea cõditiõe[i]
ꝯcessit: ꝙ noie tridoñ. ep̃i orato-
riũ ibidẽ: ⁊ hospitale ꝯstituerẽt†
⁊ tres sol. censuales tridoñ. ep̃o
annis singl'is exhiberẽt: a quo ẽt
psõa q̃ loco p̃ficeret[?] eidẽ: inuesti
turã pcipet: ⁊ p se: ⁊ alijs fr̃ib⁹:
ei ⁊ successorib⁹ eius obedientiã

dia. §. reus quoq3. sꝫ nõ in modũ exceptiõis. Et in casu hui⁹ decre.
q̃stio spoliatiõis ꝑposita in modũ actionis prius debet terminari.
et facta restitutione ꝓcedat[?] super petitorio. ⁊ sibi imputet qui hoc
omisit: sꝫ h̃ iõ mulier audit[?]: q2 ⁊ ante ĩgressum lit[?] ⁊ corã ordinario
⁊ corã delegato mulier h̃ istant[?] petebat ⁊ post ĩgressũ: ⁊ nihilomi-
nus cõpulsa p iudices
ĩgredi iudiciũ petijt re-
stitui: ⁊ cum nihil ꝓfice
ret appellauit. et qđ đr ĩ
decre. pastoralis. intelli
git[?] qñ p̃mo q̃s ĩtẽtat pe
titoriũ: ille idẽ ãte ꝯclu
sionẽ põt redire ad pos-
sessoriũ: vñ nõ est sil'e.
¶ Glo. seq. ponit q̃ttuor
casus in quibus non fit
restitutio coniugis.

a ¶ Non debuit. Nisi ĩ
casib⁹: puta si eẽt publ
ce adulterata. j. đ diuor.
significasti. vl' nisi time-
ret[?] seuitia viri: ita ꝙ nõ
posset ei caueri. j. e. litte-
ras. ⁊. s̃. e. ex trãsmissa. ⁊
ĩ casu quem habes. j. de
diuor. gaudemus. in fi.
Itẽ vbi petitur restitu-
tio† in modũ exceptio-
nis: ibi non dat[?] restitu-
tio: q2 nõ agit[?] ad hoc. s̃.
de ordi. cog. cũ dilect⁹.

† Meli⁹ di-
xisset vbi po
nit[?] spolia-
tio. Jo. an.

b ¶ Restitui faciatis.
Ar. ꝯ. s̃. de or. cog. ĩtelle-
xim⁹. ibi petitorio ⁊ hic
possessorio: sic nõ est ꝯ.
¶ Glo. se. reci. per obiec.

c ¶ Post appellatio-
nẽ. Et ita tenuit appellatio: lꝫ eẽt ĩhibita ĩ lr̃is. q2 remotio appella
tiõis nõ ĩpedit appellationẽ vbi manifeste quis grauat[?]. j. de ap. vt
debit⁹. ⁊ iõ oĩa reuocãt[?] q̃ post appel. legitimã facta sũt. j. e. lr̃as. B.

d ¶ Fine canonico. Verbũ istđ fere semp põit[?] ĩ causis spũalib⁹: ⁊
p̃cipue ĩ mr̃imõialib⁹ q̃ p canões termĩari debẽt. j. de ꝯsã. ⁊ affi. c. j.
ĩ fi. In ciuilib⁹ causis põit[?] debito fine: sꝫ ĩ hoc nõ est ius q2 ĩ spũa-
lib⁹ ponit[?] qñq3 debito fine. j. e. cũ ad sedẽ. j. de testi. ex tenore. Ber.

Diuisio.

Grauis. ¶ Prima ps decise ponit q̃relã sup qua scđa dat iu
dicẽ ibi: mãdamus. cui quattuor tm̃ mandat q̃ p se patẽt. Ab.

¶ Casus. Archiep̃s iste de quo fit hic mẽtio spoliauit monachos
istos dolẽsis monasterij: ⁊ dãna alia et iniurias irrogauit eisdem.
Unde monachi domĩo pa. grauiter sunt cõquesti. mandat pa. qui-
busdã quatenus si cõstiterit eis de p̃missis: cõpellant p̃dictum ar-
chiepiscopũ restituere oĩa que abstulit predictis monachis / ⁊ dã-
na plenarie resarcire. et de iniurijs satisfacere competenter. proui-
deãt insuper vt fructus pceptos ab archiep̃o a tẽpore violentie. et
quos pcipere monachi potuissent si nõ fuissent spoliati eisdẽ resti-
tui faciant vniuersos. ¶ Nota ꝙ spoliati plenarie sunt restituendi
ad omnia que amiserunt. et cum fructibus perceptis / et qui perci-
pi potuerunt. Ber.
¶ Glo. seq. reci. per. q. quomodo cõmunicare debeat ⁊c̃.

e ¶ De premissis. De violẽtia p testes cõstare debet si aduersari⁹
ipsam negauerit. De reb⁹ amissis p ꝓprium iuramẽtum qualitate
psonaꝝ ac negocij inspecta. et sic taxatione iudicis premissa potest
sequi condẽnatio. s̃. qđ me. cau. ca. vl. vbi de hoc. ⁊. C. vnde vi. si qñ.
⁊. ij. q. j. in primis. ⁊ de iureiur. olim.

f ¶ De illatis iniurijs. Quas specificare debet qui agit iniuria-
rum. ff. de iniur. pretor. j. rñ.
¶ Glo. se. reci. per. q. quid intelligitur appellatiõe fructuum. et dicit
id qđ supest ⁊c̃. distinguẽs inter fructus industriales ⁊ naturales:
et inter possessorẽ male fidei ⁊ bone fidei ⁊ violentum.

g ¶ Fructus. Nota ꝙ fruct⁹ dicunt[?] q̃ supsunt deductis expẽsis q̃
fiũt gr̃a q̃rẽdoꝝ: colligẽdoꝝ ⁊ ꝯseruãdoꝝ fructuũ: qđ locũ hꝫ tã in
bone fidei possessorib⁹ q̃3 ĩ male fidei etiã predonib⁹. ff. de pe. he. si a
dño. §. fructus. et. l. plane. in fi. et. C. de fru. ⁊ li. expẽ. l. j. nam nullus
casus interuenire põt q̃ hoc genus deductiõis impediat. ff. fa. her.
fund⁹ qui. j. rñ. in fi. ⁊. ff. solu. ma. fructus. nisi in vno casu. j. de deci.
tua. fructus enim intelligunt[?] deductis necessarijs impensis. ff. de
ope. ser. fructus. ⁊. ff. de vsur. qđ in fructus. et. ff. man. qui de mutua.
§. idem labeo. ar. xij. q. ij. nobis. cum hac distinctiõe bone fidei pos-
sessor tenet[?] restituere tm̃ extãtes ante lit. ꝯtest. ⁊ nõ ꝯsumptos. post
litẽ ꝯo ꝯtest. vniuersos. C. de rei vẽ. certũ. male fidei‡ possessor. nõ
autẽ violentus: talis tenet[?] reddere oẽs q̃ ꝓbant[?] ad eum puenisse
ante lit. cõtest. ⁊ post. C. de rei ven. si fundũ. Si vero fuerit violẽt⁹:
tũc tenet[?] restituere perceptos ⁊ eos q̃ percipi potuerunt p veteres
possessores: vt hic dicit. ⁊. s̃. e. ꝯquerẽte. ⁊. s̃. de offi. dele. cũ causa. ⁊
xij. q. ij. nõ liceat. qđ tñ nõ loquit[?] ĩ re male alienata. si. j. de ap. bone.

‡ Notat
Ui. j. de de-
spõ. ĩpu. ad
dissoluẽdũ.
ꝙ sola denũ
ciatio nõ fa-
cit aliquem

⁊. ff. de peti. he. sed et si lege. §. qđ autẽ ait. ⁊. ff. de rei ven. si nauis. §.
vlti. et. C. vnde vi. si de possessiõe. ⁊. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. qui vi deie
ctus est. ⁊. §. non solum. sicut in pignoraticia actione. C. de pig. ac.
l. ij. et hoc potest intelligi de fructib⁹ industrialibus: vt frumento:
vino: ⁊ cõsimilibus. secus videt[?] de alijs scꝫ de naturalibus: vt po-
mis: ficub⁹: ⁊ consil'ib⁹:
quoniam istos nõ facit
suos possessor etiã bone
fidei. vnde reddere tene
tur vniuersos. vt. ff. de
vsur. l. fruct⁹. Et de fru-
ctibus istis qualiter re-
stituendi sunt habes in
sti. de offi. iu. in prin. ff.
de rei vẽ. ex diuerso. ibi
no. ⁊ in verbo restitutio
nis: om̃is vtilitas acto-
ris continet[?]. ff. de verb.
signi. cũ pretor. ⁊. iij. q. j.
per totũ. ⁊. ij. q. ij. ꝑ totũ.

male fidei
possessorẽ.
ff. quod fal.
tu. p totũ.
sꝫ in sola pe
titione here
ditat[?] effici
tur p denũ-
ciatiõeꝫ ma
le fidei pos-
sessor. ita ꝙ
postea nil
alienare p̃t.
ff. de peti.
here. itẽ ve-
niunt. §. qđ
aũt. lex aũt
si fũdum. j.
al'r. loquit[?] ĩ
eo q̃ hẽbat
ꝯsciam rei
aliene sm
eũ. Jo. an.

Olim cãm. ¶ Ei q̃
non possidet dene-
gat[?] restõ. Ita cõiter sũ-
mat[?]. In pria ponit[?] cõ-
missiõis ⁊ fcti narratio.
In scđa cãe diffinitio
ibi: intelligentes. Abb.

Sũmariũ

Diuisio.

¶ Casus. Quidã hu-
miliati olim impetraue
rũt ab ep̃o tridoñ. vt ho
spitale et oratorium cõ-
struerent in loco caluen
cie: ⁊ eis quasdam pos-
sessiones cõcesserat sub
ea conditione ꝙ nomĩe
episcopi tridoñ. oratori
um ibidem et hospitale
construerent. et tres solidos noĩe census eidem episcopo soluerẽt
annuatim: ⁊ ille qui eidem loco preficeretur inuestituram ab eo-
dem episcopo percipet: ⁊ pro se et fratribus suis eisdem ⁊ successo-
ribus suis obedientiam faceret manualẽ ep̃o retinente nihilomi-
nus dominiũ loci: ⁊ sic fuit multis temporibus obseruatũ: postmo
dum magister militie templi ad eandẽ domũ aspirans: ipsos fra-
tres adeo circũuenit: ꝙ preter cõsciẽtiã ep̃i se et sua in eius mani
bus tradiderũt: ea tñ cõditiõe apposita si ep̃o ⁊ capl'o tridoñ. com
placeret / sine quorũ assensu se nihil posse facere assercbãt: ⁊ magi-
ster cõditionẽ acceptauit appositã: magister statim accessit ad lo-
cum: ⁊ omnia que ibi inuenit asportauit: ep̃s hoc intelligẽs ad do
mũ illã accessit: ⁊ quos inuenit ibi ad custodiã domus a magistro
dimissos eiecit ab ea: cum liceat repellere vim vi sm ꝙ iura permit
tunt. quo facto ad petitionẽ magistri causa super hoc fuit quibus-
dam abbatib⁹ cõmissa: corã quib⁹ petebat dictus magister prefa-
tam domũ sibi restitui qua ipm episcopus spoliarat lite ꝯtes. et te-
stibus hincinde receptis. iudices causam instructã ad se. ap. remi-
serunt. dñs pa. diligenter examinato negocio / ⁊ intelligẽs predi-
ctam domũ eidẽ magistro traditã sub ꝯditione fuisse: ⁊ ꝙ nullum
preiudiciũ iuri ep̃i ⁊ canonicorũ fuerat irrogatum ex eo ꝙ dictus
magister ignorãtib⁹ ep̃o ⁊ canonicis possessionẽ accepit / sciẽs do-
mũ illã ptinere ad ipos p̃cipue: q2 q̃3cito illud sciuerũt: expulerũt
vim vi: ⁊ q2 idẽ magister p̃ter ꝯsciaꝫ ep̃i ⁊ capl'i possessionẽ accepit
q̃s suspicari debuerat sibi q̃stionẽ moturos ꝓcuratorẽ ep̃i ⁊ capl'i
ipsorũ noĩe ab ĩpetitiõe ipsius mgr̃i noĩe dom⁹ militie templi quo
ad faciẽdã restitutionẽ quã petebat absoluit: tñ si ep̃s ⁊ capl'm in
currerũt offensam ipsi⁹ mgr̃i defendendo ius suũ / modũ exceden
do: satisfactionẽ debitã eidẽ exhibere ꝓcurẽt. ¶ Nota ꝙ qui possi-
det sub conditione: nõ đr possidere: ⁊ ideo nõ cõpetit ei restitutio
si deijciat[?] de illa possessione. Item vim vi in continenti vel q̃3cito
intelligit vim illatam repellere licet. Item fit preiudiciũ dño si eo
ignorante alius possessionẽ illius accepit quo minus illum expel-
lere possit: cũ hoc sciuerit. Item vim vi repellere licet: cũ modera-
mine inculpate tutele: et qui modum excedit tenetur.

h ¶ Humiliatis. Olim isti humiliati condẽnati fuerũt ab eccl'ia
per lucium papam. sm qđ cõtinebat[?] in decre. j. de here. ad abolen
dam. in particula q̃ modo est decisa in prin. illius ca. sed postea tpe
clementis recepti sunt ab ecclesia: quia in nullo errabant: nisi quia
condẽnabant iurantes: sed ipsi in hoc se correxerunt: ⁊ iurãt quã-
do expedit: ⁊ ecclesia eos modo approbat.
¶ Glo. seq. recitetur per obiectionẽ ꝙ conditio in spiritualibus ⁊c̃.
et sit triplex solutio.

i ¶ Sub ea conditione. i. sub ea forma. xviij. q. ij. eleutherius. ⁊. j.
de preben. significatũ. j. de cen. quãto. vel in traditiõe terre potest
apponi cõditio. j. de cõdi. appo. verũ. ⁊ ita nõ est hec cõditio symo
niaca* cum etiã al'as ad hmõi illa eccl'ia teneat[?]: ex q̃ surgit ĩ terri
torio tridoñ. ep̃i sicut non est symoniacũ si ep̃s ecclesias concedit

†al'r. con-
strueret.

‡ De hoc
de trãsac. c.
ti. in. j. glo.
Unde dicit
Inno. ꝙ ẽt
si eo pacto
dedisset vt
ibi fieret ec-
clesia nõ est
symonia.
dat enim rẽ
prophanã
vt fiat sa-
cra qđ ẽ me
ritorium si-
cut dare
aurũ vt ca-
lix fiat. sibi
eni nihil ac
quirit q2 ta
lia in nulli⁹
bonis sũt. i.
sti. de re. di-
ui. §. nulli⁹
ad qđ idu-
cit Ho. de
ser. nõ or. c.
ij. Jo. and.

pijs alijs locis si in eis aliqd sibi referuet noīe pēsionis .j. de relig. domi. cōstitut⁹. ver. cū autē. ꝛ census etiā soluit ad indicium subiectionis. s. de cā pos. ca. vlti. ꝛ .j. de censi. oīs aīa. in fi. ista quidē de iure cōmuni cōcedūtur vnde expresse possūt cōstitui cēsus in fundatione ecclesiarū ꝙtum ad inferiores nō ꝙtum ad prelatos.

excōicationis † qꝛ vim vi repellere lꝫ: sꝫ cū moderamine īculpate tutele. ar. xxiij. q. iij. nō inferenda. ꝛ ff. ad. l. aql. si ex plagis. §. tabernarius. ꝛ .j. de sen. excō. vt fame. in fi. Sꝫ si nō aliter possent se defendere: nisi modū excederēt: nec tūc credo illos incidisse sn̄iam. arg. ff. ad. l. aql. sꝫ ꝛ si. j. rn̄. Si ꝟo casu ꝛ ignorāter excesserūt modū: tunc nō essent excōicati. ar. .j. de homi. sicut dignū. §. illis preterea. Ber.

a faceret manualem[a]: ep̄o sibi loci dominiū nihilominus retinēte. Dict⁹ vero magr̄ ad eādē domū aspirās: ipsos adeo circūuenit/ ꝙ p̄ter consciam vr̄am se et sua i ei⁹ manib⁹ tradiderūt: ea tn̄ ꝯdi- b tione[b] apposita si vobis qꝺ facerent ꝯplaceret: sine quoꝝ assensu c se nihil posse facere asserebāt[c] ꝛ .j. ¶ Intelligentes autē p̄dictā do- d mū eidē magr̄o traditā[d] sub conditione fuisse: ꝛ ꝙ nullū iuri vr̄o e p̄iudiciū[e] fuerat irrogatū: ex eo ꝙ idē magister iusticie vr̄e nō inscius vobis ignorātib⁹ possessio- f nem accepit: p̄serti cū statim[f] ex quo id vobis inotuit: vim vi duxeritis repellēdā: ꝛ ꝙ idē sua temeritate possessionē p̄ter ꝯsciam vestrā ad quos ipsam possessionē nouerat ptinere: et quos questionem sibi moturos suspicari g debuerat[g] est ingressus: procuratorē vr̄m ꝛ vr̄o noīe ab ipetitiōe ipsius mgr̄i noīe domus milicie h tēpli quo ad faciēdā r̄stōnē[h] quā petebat reddim⁹ absolutū: decernētes vos mgr̄o satisfactionē debitā exhibere si defendendo ius vr̄m in offensam ipsi⁹ vel dom⁹ milicie tēpli domū forsitā exces- i sistis[i]. Idem bituricē. archid.

¶ Si ꝯ petentē restitutionē cōiugis opponit ꝯsanguinitas in gradu ꝓhibito ꝛ offerūtur ꝓbatōes parate recepto ab opponēte iuramēto de malicia: negabitur restitutio quo ad thorū ꝛ fiet quo ad reliq̄: si vero ꝓbatiōes prōpte non sint: fiet plena restō: nisi sit magna viri seuitia. c. xiij.

Litteras tuas recepim⁹: ꝙ cuꝫ q̄dā mr̄imonialis cā bituricē. archiep̄o in remotis

Litteras. Sunt due ptes p̄ncipales. P̄ria ponit thema et consultationē. Scd̄a rn̄det ibi: sane. Et hec scd̄a subdiuidit. P̄rio ponit ꝛ ꝓsequit triplicē opinionē vsq̄ ibi: nos autē. ibi ꝯria soluēs. cōtra alterā opinionē allegat vsq̄ ibi: propterea. ibi subdistinguēdo soluit. Et scd̄m mēbrū prosequit ibi: ꝙ si nō hēat. a qua solutione vnū casum excipit ibi. si vero. Ab. ¶ Casus. In presentia bituriceñ. archy. inter. U. mulierē. et. B. virū ei⁹ q̄dā cā mr̄imonialis vertebat: corā q̄ mulier illa petebat sepa- ri a viro cui se q̄rto gradu ꝯsanguinitatis ꝓponebat esse ꝯiūctā: ꝛ h̄ incōtinēti ꝓbare volebat: vir autē petebat pri⁹ illam sibi restitui q̄ ab eo sua temeritate diuertit: ps mulieris ecōtra viri seuitiā allegabat: ꝓpter qꝺ nō erat restituēda marito. P̄rio petijt archidya. a dn̄o pa. vtrū restō indulgēda sit an neganda qn̄ aliq̄s gradus cōsanguinitatis opponit in q̄ sedes ap. dispēsare nō pōt: nec etiā cōsueuit: ꝛ ꝓbationes sint in ꝯtinēti pate: q̄siuit etiā an idē esset si gradus dispēsabilis/vel ipedimētū dispēsabile allegeꝶ: ꝛ ꝓbatōes silr̄ sūt pate. Rn̄. papa dicēs ꝙ circa solutionē ꝓposite q̄ōnis diuerse sunt sn̄ie diuersoꝝ. Quidā dicūt restōnē faciendā: alij ꝯriū asseuerāt: alij mediā viā eligūt dicētes qn̄q̄ faciēdā/ qn̄q̄ denegandā. primi iuuari videnꝶ per dec̄. lucij pa. s. e. ex conq̄ōne. cui⁹ sn̄ia ꝛ ꝟba hic ponunꝶ: sed ꝯ istos vr̄ obstare piculū incestus: sꝫ ipi rn̄dēt timorē illū vanū eē: qꝛ ꝛ si restō sit obtēta q̄ ꝯsanguinitatꝭ hꝫ noticiā/nec dꝫ exigere debitū nec ꝯ ꝯsciam reddere: alioq̄n peccat mortalr̄ sicut ille sup cui⁹ copl̄a nulla qō moueꝶ nec reddere nec exigere si hꝫ cōsanguinitatis noticiā. Scd̄i iuuari videnꝶ per dec̄. clementis/cuius ꝟba ꝛ sn̄ia h̄ ponitꝶ q̄ est. s. de ordine cognitionū. itellexim⁹. cū i multꝭ casib⁹ differaꝶ restō. Ultima opinio satꝭ vr̄ ꝯgrue adaptari/vt i gradib⁹ diuina lege ꝓhibitis restō denegeꝶ: sꝫ i gradib⁹ hūana ꝯstōne ꝓhibitꝭ sit cū effectu restō indulgēda/in qb⁹ pōt dispēsari: sicut beat⁹ greg. ꝛ multi alij dispēsarūt. vn̄ nō peccat q̄ ad mādatū eccl̄ie debitū reddit in talib⁹ gradib⁹: sꝫ i alijs gradib⁹ diuina lege ꝓhibitis nō pōt dispēsari. Dn̄s papa nullā de p̄missis opiniōib⁹ ad pn̄s reprobare intēdit/tn̄ dec̄. lucij pa. referꝶ. ad possessoriū. dec̄. clemētꝭ ad petitoriū. Uerūtn̄ cū mulier hꝫ noticiā ꝯsanguinitatꝭ p̄sertim i gradib⁹ diuina lege ꝓhibitis nō p̄t sine mortali pctō viro carnalr̄ cōmisceri: frustra adiudicareꝶ i tali casu restō spoliato: cum illa ꝯ deū ꝛ ꝯ cōsciam nō debeat iudici obedire: sꝫ poti⁹ excōicationē humilr̄ sustinere: ꝛ si eēt q̄si pplexa: qꝛ ꝓpꝶ sn̄iam eccl̄e dꝫ reddere debitū: ꝛ ꝓpꝶ ꝯsciaꝫ reddere nō deberet: ꝛ sic vtriq̄ laque⁹ pareꝶ: cū inter se carnalr̄ ꝯiūgi nō pn̄t/nec alteri licite copl̄ari. ꝓpterea meli⁹ vr̄ dicēdū dn̄o īnocē. ꝙ cū opponiꝶ ꝯsanguinitas/ꝛ maxīe i gradib⁹ diuina lege ꝓhibitis: ꝛ ꝓbatiōes offerunꝶ incōtinēti pate in oīb⁹ adiudicāda est restō p̄terq̄ ad carnalē copulā: ꝛ ad maiorē cautelā iuramentū recipi dꝫ ab ip̄a ꝙ talis obiectio maliciose nō fiat: p̄cipue si fama cōsentit/quousq̄ auditis ꝓbatiōib⁹ cā termineꝶ. Si vero nō habeat ꝓbatōes incōtinēti patas: sꝫ dilatiōes petat: qꝛ p̄sumptio est ꝯ eā q̄ sua temeritate recessit a viro: ad restōnē plenariā ē cogēda eccl̄astica cēsura quā dꝫ hūiliter sustinere: donec ꝓbatiōes offerat paratas: ꝛ tūc absolutiōe petita ꝛ p̄stita ꝓcedaꝶ s̄m ꝙ est p̄missum nullo mādato īterim sibi facto: si ꝟo tāta sit viri seuitia vt ei nō possit de iure caueri: nō solū nō dꝫ ei restitui sꝫ ab eo poti⁹ amoueri: alioquin sufficiēti cautiōe ꝓuisa si fieri pōt ꝯiūx añ cause cognitiōem est restituēda marito. Nota ꝙ poti⁹ debet q̄s sequi cōscientiā: q̄ sn̄iam ecclesie. Item cū probatiōes incōtinēti sunt parate non est restitutio quo ad carnalē copulā faciēda. Itē cū p̄sumptio est contra aliquem ꝙ maliciose proponat exceptionē: iuramentū debet p̄stare ꝙ maliciose cā nō opponat. Item cum ꝓpter seuitiam viri vxori ꝓuideri non potest: nō est restitutio facienda.

a ¶ Manualē. s. ꝺ ma. et obe. his qui. ad quam subditi teneñ vt ibi: et etiā per iuramentū quādoq̄. .j. de iureiurā. nul- l⁹. ꝛ .j. ꝺ no. ope. nūci. cū ex iniūcto. xxiij. di. q̄q̄. vbi de hoc.

b ¶ Ea cōditiōe apposita. Nisi hec cōditio fuisset apposita valeret cōtra hūiliatos: si simplex fuisset hmōi traditio: sꝫ nō preiudicaret ep̄o vel alteri q̄ ius haberet .j. ꝺ dona. inter dilectos. ar. s. qꝺ me. cau. cū dilecti. ꝛ. s. de arbi. cum tēpore. arg. .j. de re iudi. cum super controuersia.

c ¶ Asserebāt. ꝛ .j. Sub isto .j. cōtineꝶ ꝙ ille minor sub ea cōditione recepit domū: ꝛ episcop⁹ superueniēs cū magno posse expulit magistruꝫ et suos vn̄ minor dicēs se esse spoliatū petijt restitutionē: sed denegaꝶ ei: quia non possedit.

d ¶ Traditam sub conditione. Qua non existēte traditio nō valebat. arg. .j. de condi. ap. de illis. ꝛ ca. verū. et insti. de verbo. obli. §. ex condictionali. et ideo dict⁹ magister non possidebat: tunc demū dicitur quis possidere cum cōditio extat. ff. de acqui. pos. qui absēti. §. si quis. et eodē modo non amittit possessionē qui sub cōditiōe recedit. ff. de acqui. pos. si cum me. j. rn̄so. in fi. ꝛ ideo cum non possederit: non poterat spoliari: ꝛ ideo nō restituitur iste magister/quia non fuit spoliatus.

¶ Glo. seq. circa possessionē perdendā distinguit ꝛ subdiuidit.

e ¶ Preiudiciū fuerat. Unde scias quādo alicui preiudiciū fiat circa possessionē vel q̄diu cā possidere intelligitur notabis: qꝛ aut possideo rē aliquā per me/vel per aliū: puta per seruū vel colonū. Si per me licet sponte recedam nō aīo deserendi possessionem: adhuc eā retineo: nisi scienter negligam. ff. de acqui. pos. si de eo. §. j. et si alter intret talē possessionē quam solo animo retineo: adhuc retineo possessionē: nisi ille me venientē nō admittat. Uel si nō audeo accedere ad possessionē: et etiā suspicor me posse repelli. ff. de acq. pos. si quod. §. vlti. et. l. clam possidere. §. q̄ ad nūdinas. ꝛ q̄cito sciuero aliū esse ī possessiōe possum expellere ip̄m. vt hic patet. ꝛ. ff. de acqui. pos. qꝺ meo noīe. §. vlti. ff. de vi ꝛ vi ar. idem. §. legitur. sed si alius est in possessione noīe meo: tunc si ille expelliꝶ vel alij tradat possessionē statim perdā eā. ff. de acqui. pos. l. possideri. §. ꝙ si seru⁹. et hec vera sunt in rebus īmobilibus: sed si quis rem tuā mobilem occupat statim perdis possessionē. vt. ff. eo. si rem mobilem.

f ¶ Cum statim. Id est q̄cito potuerint. ff. ad tertu. l. ij. §. et cōfestim. iste. §. extenditur vsq̄ ad annum vnum.

g ¶ Suspicari debuerat. Ut. ff. quod vi aut clā. seruus. ff. de acqren. pos. l. possideri. §. si quis nūciet.

¶ Glosa sequens reci. per. q. quid debeat probare.

h ¶ Restitutionē. Et sic patet ꝙ non sufficit probare ꝙ aliq̄s fuerit spoliatus nisi ꝓbet se possedisse † duo eni probare debet q̄ petit restitui: se possedisse et spoliatū fuisse. s. de offi. dele cōsultationib⁹. sed hic nō possidebat (vt dixi) quia sub cōditione possessionē accepit. Itē si quis possedit ex precario vel ex gratia non pōt petere restitutionē. xj. q. iij. quia. vel si obijciaꝶ ꝙ incōtinenti deiecit. ff. de vi et vi arma. l. j. §. vim vi. et. ff. ad. l. aquil. scientiā. §. qui cū alter. et .j. de sentē. excō. §. si vero. aliud est possidere: aliud in possessione fuisse. ff. de acqui. pos. si quis autem.

¶ Glo. seq. querit allē. pro et cōtra et soluit distinguendo.

i ¶ Excessistis. Debuerūt hoc facere cū moderamine inculpate tutele. C. vnde vi. l. j. Sed nūquid isti sunt excōmunicati qui expulerūt illum magistrū et alios religiosos de domo illa? Uidetur ꝙ sic .j. de senten. excō. non dubiū et ex pluribus alijs capitulis ibidē. Sed cōtra videꝶ ꝙ licitū est cuilibet se defendere .j. de sentē. excōi. si vero alicui⁹. §. si vero. et quia isti admissi sunt ad agendū qꝺ non eēt si papa eos excōicatos reputaret .j. de ꝓba. post cessionē. Dicas ꝙ hec ratio nō videꝶ bōa: qꝛ nō agebāt sed defendebāt se cōtra istū magistrū q̄ petebat restitutionē. Dicas ꝙ si isti sciēter et ex proposito excesserūt modū i expellēdo eos de domo illa iciderūt i sn̄iam

Possessor qualiꝶ intelligiꝶ ꝑdere possessionem

† Cōsilium spoliati qui non pōt possessionē probare vide in sp̄e. de pe. et pos. §. j. ī fi. Jo. and.

Excōicatio an incurraꝶ ꝑ eū qui vi expellit clericū.

† Idē dicit Inno. de pena tēporali et irregularitatꝭ qꝺ sic itelligit D. ꝙ sit excōicat⁹ primo loco/ si celebret sit irregularis sed non hoc ip̄o ꝙ modū excessit penā etiā tpalēꝫ vt dicit nō īcurrit ipso facto sꝫ ē iusta cā ad ipsam infligēdam. Ego credo ꝙ Inno. intellexit de irregularitate q̄ cōtrahiꝶ ꝑ mutilationem vl̄ mortē q̄ā ex ꝓposito modū excedēs statim īcurrit si alterū illoꝝ sequatur. Jo. an.

¶ Glo. se. ad suprascriptiōeꝫ iducit duo silia. signat ꝯtrariū ⁊ soluit.

a ¶ In tua. Ar. archidyaconū habere iurisdictionē causaꝝ mr̄imonialiū: sic ⁊ abbas. j. de exces. ꝑla. accedentib⁹. in fi. sic ⁊ archipbr̄. j. de ꝯsan. ⁊ affi. ex lr̄is. Arg. ꝯtra. xxxv. q. vj. ep̄s in synodo. ⁊ in decre. ꝑdicta: accedētib⁹. in his enī ꝯsuetudo seruat̄ q̄ dat iurisdictionē. ix. q. iij. cōquestus. C. de emāci. l. j. ⁊ vl. s. de arbi. dilecti. i fi. ⁊ ita poti⁹ cognoscūt ex consuetudine q̄ꝫ ex iure. arg. ꝑdicte decre. accedētib⁹. et ar. ad hoc. s. de offi. archi. ca. vl. ad fi.

b ¶ Primi per decretalē. Istorū opinio. s. q restitutio sit facienda multis iuribus iuuat̄: et primo per decre. s. eo. ex cōquestione. ⁊ c. in litteris. ⁊ ca. itē cū quis. ⁊. s. vt lite nō cōte. accedēs. ij. C. de appel. l. j. et. C. de dona. iter virū ⁊ vxo. si marit⁹. nec obstat illa decre. s. de ordi. cog. c. j. quia loquit̄ in petitorio vt hic. ⁊. j. dicitur. nec obstāt leges ille. ff. vt i possessio. l. si is a quo. ff. ad exhibendum. l. iij. §. ibidem. ⁊. ff. ad carbo. l. iij. §. cause. quia loquūtur in possessione adipiscenda etiā in exhibitiōe rei vbi differt̄ missio in possessionem si incontinēti probet̄ de proprietate† et fallit in casibus notatis. s. eo ex ꝯquestiōe. et in casib⁹ qui notant̄. iij. q. j. in summa. s. c. pxi.

† Uide q̄d dicam de spo. venīes. j. i glo. nisi aliq̄s. Jo. an.

agente: in tua[a] p̄sentia tractaret̄. M. mulier separari a. B. viro suo īstātissime postulabat: cui se q̄rto gradu ꝯsanguinitatis proponebat esse coniūctam[b]: ⁊. j. ¶ Uir autē sibi vxorē postulabat restitui q̄ ab eo sua temeritate diuertit[c]: et. j.[d] ¶ Rescripto petebas apostolico edoceri vtrū quando aliq̄s ꝯsāguinitatꝭ grad⁹ obijcitur in quo sedes ap̄lica dispensare non potest[e]: nec etiā ꝯsueuit: ⁊ ꝓbationes prōpte sint ⁊ parate indulgēda restitutio sit an negāda: ⁊. j.[f] ¶ Sane circa solutiōem ꝓposite q̄ōnis diuerse sūt sn̄ie diuersoꝝ: alijs asserētibus restōnē faciēdā: alijs sētiētib⁹ i ꝯtrariū: nōnullis viā[g] mediā eligētib⁹ ac dicētib⁹ eā faciēdā iterdū: q̄nq̄ꝫ penit⁹ denegandā. Primi ꝑ decretalem[h] epistolā lucij pa. iuuari vident̄ arguētis quosdam iudices delegatos q̄ restōnem viri q̄ sine iudicio ecclesie vxorē dimiserat. et ei consanguinitatē postmodū opponebat: spoliate ac repetēti cōiugē denegabāt. ⁊ mādātis sibi ꝑus restitui taliter spoliatā: ⁊ postea de mr̄imoniali cā cognosci. Hoꝝ aūt assertionē incestus videt̄ piculū oppugnare: sꝫ ipi timorē icestus inanē esse respōdēt cū etiā beneficio restōnis obtento q̄ cōsanguinitatis hꝫ noticiā: nec exigere debitū: nec ꝯ ꝯsciam soluere teneat̄: q̄m si sec⁹ egerit/ edificat ad gehēnā: sicut nec cōsanguinitatis cōsci⁹ sup cui⁹ cōiugio q̄stio non mouetur[i]. Scd̄a vero assertio ꝑ oraculum[k] clemētis[l] pa. fulcit̄: a quo cū fuisset q̄situ vtrū mulier quedā quēdam i virū petēte: q̄ vt eā repelleret exceptionē cōsanguinitatꝭ obiecit: ꝑus esset de ipedimēto ꝯsanguinitatis agendū q̄ꝫ sup matrimonio sn̄ia ꝓferret̄: sic inq̄sitiōi facte respōdit q cū exceptione probata ꝑncipalis questio ꝑimatur prius est cognoscendū de ipsa q̄ꝫ ad diffinitionis articulū ꝓcedatur: cū etiam i multis casibus[m] restitutio differat̄ ꝫm canonicas sanctiōes. Opinioni aūt vltime videtur nō incongrue adaptari. vt in gradibus cōsanguinitatis diuina[n] lege ꝓhibitis restitutioni adit⁹ precludat̄: sed ꝯstitutione iterdictis humana: restitutio locū habeat cū effectu: cū in illis dispensari nō possit: et in istis valeat dispēsari. sicut beat⁹ gregorius[o] et multi alij dispēsarūt. vn̄ nō peccat[p] q̄ i hoc articlo ad mādatū eccl'ie reddit debitū ꝯiugale. ¶ Nos aūt ad p̄sens nullā de predictis sentētijs reprobam⁹: nec cuiq̄ꝫ[q] earū aliq̄d p̄iudiciū ex nr̄a rn̄siōe volum⁹[r] gn̄ari: q̄uis p̄scriptū lucij pape mandatū ad possessoriū: rn̄sum vero clemētis ad petitoriū referat̄. Porro[s] cū mulier q̄ ꝯsanguinitatis hꝫ noticiā/ presertī in gradib⁹ quos lex diuina ꝓhibuit: nō possit hm̄oi viro sine mortali pctō carnaliter ꝯmisceri. Qm̄ oīe q̄d nō[t] est ex fide pctm̄ ē: et q̄cq̄d fit ꝯ ꝯsciam edificat ad gehēnā: frustra i tali casu adiudicaret̄ restitutio spoliato: cū illa ꝯ deū non debeat in h̄ iudici obedire: sed poti⁹ excōicationē[u] hūiliter sustinere. sicq̄ꝫ difficultas occurreret q̄si perplexa: q2 ꝓpter sn̄iam oporteret eā reddere debitū: ⁊ ꝓpter ꝯsciam reddere nō deberet: vn̄ ꝯtigeret eos grauiter ipediri. et vtriq̄ꝫ laqueus[x] pararetur: cū inter se carnaliter ꝯiūgi non possent: nec alter alteri mr̄imonialiter coplari.

b ¶ Cōiūctam. Et hoc incōtinenti probare volebat

¶ Glo. se. ar. ꝑmo a ꝯtrio lr̄e: et illi⁹ argumēti tenet ꝯtriū. Scd̄o q̄rit. ar. affirmatiue. soluit ꝯtria: ⁊ adducit duo similia.

c ¶ Diuertit. Al's si eā a se repulisset: nō posset petere restitutiōem: cū seipm̄ expoliasset. argu. xxvij. q. ij. agathosa. Sꝫ cōtra credo q hoc non obstaret si velit ipsā rehabere q̄ eā expulit: q2 eoipo q repetit ipsam: ⁊ ipa nō vult ad eū redire: intelligit̄ eū spoliasse. Sed nūquid haberet locū pactū de nō petendo? Uidet̄ q sic. xxxiij. q. v. q̄d deo pari. in talibus nō valet pactū vel cōpositio. s. de trāsac. c. vlti. ita q vterq̄ꝫ remaneat in seculo: nullū pactū ibi valet: nec absoluere se pn̄t. etiā si iurarent. j. de iureiur. tua. et etiā si vouerēt. arg. j. de cōuer. ꝯiu. ex parte. ij. in fi. q2 ꝓfessio etiā ibi locū nō haberet ꝯtra mr̄imoniū. ⁊. xxxv. q. vj. si duo. ⁊. j. de eo qui cogno. consangui. vxo. sue. sup eo. nec etiā exceptio rei iudicate locum habet ibi: vn̄ volūtas ibi deambulatoria est. j. de re iudi. lator. ⁊. c. ꝯsanguinei.

d ¶ Et. j. Sub isto. j. continetur q pars mulieris econtra viri seuitiā allegabat† propter q̄d nō erat restituēda marito.

† Et icest⁹ periculū. et q probationes impedimenti parātas hēbat. ⁊ quia inuita et expulsa a viro recesserat. hec patent in anti. Jo. and.

¶ Glosa seq̄ns reci. per obiec. et dupliciter soluit: primo violentando litteram. secundo plane legēdo vt sit casus specialis sicut et alij quinq̄ꝫ quos enumerat.

e ¶ Dispēsare non pōt. Id est nō vult vel nō expedit. sic. xxxij. q. v. si paulus. quoniā papa in omnib⁹ dispēsare potest que nō sunt contra articulos fidei: vel generalem statū ecclesie. xv. dist. sicut. et xxv. q. j. sunt quidā. nec in his que sunt contra substantiam monachatus. j. de statu regu. cū ad monasteriū. in fi. nec in his que in sui natura sunt mala: vt sine peccato posset quis adulterari. argu. j. de iureiurā. et si christus. §. quedā etiā. nec potest dispensare vt simul quis habeat plures vxores. s. de transac. ca. vlti. Idē credo de gradibus diuina lege prohibitis vt hic dicit: vnde ꝓprie ponitur hoc verbum non potest. et ideo hec expositio non vult vel non expedit non habet locum hic.

f ¶ Et. j. Sub isto. j. continetur q quesiuit etiā an idem esset: si gradus dispensabilis: vel aliud impedimentū dispensabile allege. et probationes essent incontinenti parate. Ber.

g ¶ Uiam mediam. Arg. de medio spectādo. sic. s. de offi. delega. querēti. vnde Ouidius. Inter vtrūq̄ꝫ vola/ medio tutissimus ibis.

Ouidius metamorpho. lib. ij.

¶ Glosa sequens adiuuat primam opi. per quattuor decre. et duas leges. et soluit duo obstantia.

i ¶ Mouetur. Resume nec exigere nec reddere debet debitum.

k ¶ Oraculū. i. rn̄sum.

l ¶ Clementis. s. de ordi. cog. c. j. Ber.

m ¶ Casibus. De quib⁹ aliqui notant̄. s. eo. ex conquestione.

¶ Glosa seq̄ns notat se cūdū gradū prohibitū lege diuina. signat cōtrariū de decre. gaudemus ⁊ soluit.

n ¶ Diuina lege. In leuitico. c. xviij. ca. Prio quidem propter hominū raritatem tantū due persone excludebantur a coniugio: vt nec filius matrem nec filia patrē duceret. Sub lege excepit fere duodeci matrē: nouercam: sororem neptem: amitam: materteram: vxorē patrui: vxorē fratris. sed hoc recepit determinationem. viij. q. j. olim. Sub tēpore vero gratie ꝑuignā: filiam priuigni: vel priuigne: sororem vxoris: paucas tamen exclusit vt multiplicarentur homines. Sub gratia no. s. tēpore xp̄i plurime ꝑsone excluduntur: vt io cū haberet continentia: et est illa ꝓhibitio cōiugij: nam a fornicatione q̄libet ⁊ quelibet excludūtur. Et ita cum ecclesia in istis gradibus diuina lege prohibitis nō consueuerit dispensare eis oppositis non est restitutio faciēda: et hoc videtur sonare littera ista. Tredecim personas diuina lege ꝓhibitas habes his versibus. Nata: soror: neptis: matertera: fratris ⁊ vxor. Et patrui cōiunx: mater: ꝑuigna: nouerca. Uxorisq̄ꝫ soror: priuigni nata nurusq̄ꝫ. Atq̄ꝫ soror patris cōiūgi lege vetantur.

Coniugalis ꝓhibitio iter q̄s nū raritatem ... psonas fuit i lege diuina.

Uersus.

o ¶ Beatus gregorius. xxxv. q. iij. quedam lex.

p ¶ Non peccat. Allegatio est.

q ¶ Nec cuiq̄ꝫ earū. Omnibus enī iuris auctoribus equa prerogatiua‡ seruāda est. C. de ve. iur. enu. l. j. §. is ita. ar. xix. dist. sic om̄es. et. xx. dist. de libellis. in fine.

‡ Hiero. super Dame. ꝑiculosū est de magroꝝ eccl'ie iudicare sentenrijs ⁊ c. Ipse tn̄ dixit ad Alexandrū non doctoris opinio: sed doctrie rō pōderāda est. Jo. andree.

r ¶ Uolum⁹ generari. Et tn̄ generat̄. Judices enī ꝫm suam opinionē sententiāt. xj. di. nolite. ⁊. j. de cele. mis. de homine. ar. de cōse. dist. j. precepta. et papa hic loqui videtur vt magister.

s ¶ Porro. Hec allegatio gregorij est.

t ¶ Non est. xxviij. q. j. §. ex his. j. de prescrip. quoniam omne. et. j. de simo. per tuas.

u ¶ Excōmunicationē. Hoc ꝫm distinctionem illius decre. j. de senten. excōi. inquisitioni.

x ¶ Laque⁹. eccl'ia ei nulli dꝫ laqueū iijcere. xxvij. q. j. d̄ viduis. ij.

a ¶ Diuina. Ergo videt q i scdo gradu eccla dispẽsare nõ possit cũ istud fuerit diuina lege ꝓhibitũ. xxx. q. iij. pitaciũ. et in leuitico ꝓhibet scdos gradus in cõsanguinitate & affinitate: vbi dicit turpitudinẽ sororis vxoris tue & filie ei9 nõ reuelabis: filiã filij eius: & filiã filie nõ assumes. Sz ꝯ videt. j. de diuor. gaudem9. vbi dr q si pagani ꝯtraxerit i scdo gradu post fidẽ receptã debẽt insimul remanere. Dicas q in leuitico ꝓhibet scdos gradus ẽt in descẽdẽtib9 nõ i collateralibus† vñ in scdo collaterali dispẽsare pt eccla: & expone ꝑsertim .i. maxie qz si ꝓbatiões in cõtinẽti sunt parate: nõ est faciẽda restitutio qͣ tũ ad carnalẽ copulã in quocũqz gradu: sz multo forti9 in gradib9 diuina lege prohibitis: als fiat restitutio q ad omnia: vt infra sequitur.

b ¶ In cõtinẽti. Hic patet q licz spoliator velit ꝓbare incõtinẽti exceptiõem cõsanguinitatis: tñ spoliat9 pri9 est restituẽdus si periculum aĩe non iminẽat: qz hec mulier restituit i ceter[is] preterqz ad copulã: & tamẽ ꝓbationes incõtinẽti offerũtur. vnde tollit distinctio quorũdã qui dicũt q si spoliator velit stati ꝓbare exceptionem restitutio differt ꝑ id qd legit. ff. ad exhibẽdum. l. iij. §. ibidem. & ff. vt i pos. leg. is a q. Sed ille leges in alio casu loquũtur vt dictũ est. s.

† Equalilinea qz i ieq li nõ contra hũt. vñ filij duorũ frm ꝯtrahũt: sz patruus cũ nepte nõ et sic ẽuãt iudei. Dixit autem hic Phi. q in scdo gradu ascendẽtiũ & descendẽtiũ nõ posset ecclesia dispensare. Jo. and.

Propterea meli9 vr q cũ opponit ꝯsãguinitas ꝑsertim i gradi-
a bus diuina[a] lege ꝓhibit[is]: & ꝓba-
b tiões offerunt icõtinẽti[b] parate: in ceter[is] adiudicãda sit restõ: sed ad maiorẽ cautelã iuramento re-
c cepto[c] q talis obiectio maliciose nõ fiat sola quo ad ꝯmixtionẽ carnalẽ (maxie si fama cõsentit) est restitutio differẽda: donec auditis ꝓbatiõib9 & discussis: cã sine diffugio terminet: cũ vtrũqz sit meli9 talr expediri qͣ manere taliter ipeditos ¶ Qz si nõ habeat probationes incontinenti paratas: sz dilatiões expetat lõgiores: qz ꝑsumit ꝯ eã q sine iudicio eccle sua tantũ temeritate recessit a viro: ad restitutionẽ plenariã eccliastica dz cẽsura cõpelli: quã tñ ipa thori negãdo ꝯsortiũ
d dz hũiliter tolerare[d] donec ꝓbatiões offerat ꝑparatas: & tũc ab solutione petita ßm formã ecclesie absoluet: sed anteqz fiat ei mãdatũ sub debito iuramenti: receptis ꝓbatiõib9 procedat queãdmodũ est ꝑmissũ. ¶ Si Xo tanta

¶ Glo. se. not. q in spiritualibus super emergentibus &c.

c ¶ Juramẽto recepto. Hoc est notabile: q lz in causa matrimonij & alijs causis spiritualib9 de calũnia siue malicia nõ iuret: vt s. de iuramen. calũ. l[ite]ras. iuratur tamẽ de calũnia super exceptiõibus post emergẽtib9, si tamẽ per eas alterius ius aliqualiter ipugnet. s. de elec. ca. cũ dilecti. et. j. qui ma. accu. pos. c. fi. & j. de elec. c. cũ dilecti. et. j. q ma. accu. pos. c. fi. & j. de testi. presentiũ. ff. de dã. infec. q bona. §. si qs stipulat9. ar. ff. q satisdã. cog. de die. §. iubetur. Dicas q vbi in principio semel lite ꝯte. iuratũ est de calũnia postea non iurat: qz iuramẽtũ illud extẽdit ad oẽs exceptiões peremptorias: que postea occurrunt siue sint emergentes, siue incidẽtes C. de iura. calũ. auc. hoc sacramẽtũ. Olim aliter obseruabat: qz iurabat sup quolibet caplo. vñ hodie nõ valẽt iura q hoc dicebant & sic nõ cõtradicũt leges ꝑdicte. qñqz etiã iurat ob aliud: puta q nõ didicit testificata. j. de testi. vltra tertiã. ante lit. cõtest. bene iurat super exceptionib9 ꝑpositis: & ꝑcipue vbi arguit malicia excipiẽtis vt hic. et. s. de elec. cũ dilecti. et. j. de excep. pastoralis. siue sit cã spiritualis, siue ciuilis: & nihilomin9 iurat postea de calũnia super principali questione: qz aliud est iurare sup exceptiõib9 ante lit. cõtest. ꝑpositis. qz ibi declinat iudiciũ: nec tangũt ꝑncipalẽ qstionẽ: nec ex ea oriunt: & aliud est iurare sup exceptiõib9 post lit. contest. qz illa tãgũt pricipale negociũ: & oriunt ex eo vñ iuramentũ de calũnia ad oĩa extendit q emergũt post lit. conte. & q incidũt: & ideo post lit. contest. prestito iuramento super principali questione non iuratur postea: quia sic quasi bis iuraretur.

Juramẽtũ calumnie an possit i cadẽ causa reiterari.

¶ Glosa sequens querit et soluit.

d ¶ Tolerare. Hoc itellige ßm distictionẽ illi9 decre. j. de sentẽ. excõi. inqsitioni. Sed pone q talis excõicata iniuste moriatur: nũquid dz sepeliri in cimiterio eccle cũ apud deũ nõ sit litigata. xxiij. q. iij. si qs non recte? Dicas q nõ‡ qz qͣtũ ad ecclesiam ligata est q nõ iudicat de occultis. ꝑ. vt ec. benefici. sine dimi. cõfe. vt nostrũ. & sic ecclesia pro ipsa nõ dz orare† quo ad deũ soluta est: nec nocet ei villis sepultura. j. de sepul. sacris. poti9 eni cõsulẽdũ est aĩe qͣ corpori: & in tali casu vbi mulier certa est poti9 dz deo obedire qͣ iudici ßm consiliũ pape. & xj. q. iij. nõ semp. xxiij. q. j. quid culpatur: nec cõtra conscientiam suam edificet ad gehennam.

‡ Nisi ßm Jo. moriẽs petijsset absolui. j. de sen. excõi. a nobis. ij. vel nisi eccla se vidẽs decẽptam post mortẽ illã absoluat qd põt et li sat. xxiij. q. ij. sane. & j. de here. si qs eps. ßm Tã. & Gof. Jo. andree.

† Specialiter. gñales tamen oratiões q fiũt p oib9 fidelibus & defunctis ꝑderit ei ßm Hin. Jo. ã.

e ¶ Sufficiẽs securitas. xxxij. q. j. de bñdicto. ex q eni ꝑpter seuitiã vnus reliquũ dimittere põt ßm legẽ i autẽ. de nupti. §. si igit mulier tale aliqd. colla. iij. qͣ multomin9 ẽ restitutio faciẽda: qz turpi9 eijcit qͣ nõ admittit hospes. j. de iureiur. queãdmodũ. & i h cãu alicui honeste mulieri ꝯmittẽda ẽ vbi secure morẽt. s. e. ex trãsmissa. & j. de spon. cũ locũ. ar. s. de pcu. accedẽs. & ꝑterea satisdatio nõ imutat maliuolũ ꝓpositum: insti. de suspec. tuto. §. nouissime.

Sũmariũ

Ex parte. M. ¶ Petens restitutionẽ cõiugis habet probare cõiugiũ legitimũ ex consensu. Jta cõiter summat. Sz ex hac sũmatione infert vt sufficiat ꝓbare solũ cõiugiũ licet nõ ꝓbetur carnalis copula: de quo tñ sunt opiniones.

Diuisio.

Jn pria ꝑte ponit mulieris querela ptim decisa. Jn scda dat iudicem ibi: qz igit. Abbas sic.

¶ Casus. M. quidã ciuis seneñ. habebat quãdã neptẽ suam infra pubertatẽ cõstitutam. M. noĩe volebat eã copulare mrĩmonio filio. B. ciui seneñ. nondũ septem annorũ, & traducta fuit in domũ eiusdẽ: sed ipa añqͣ puer cõpleret. vij. annũ recessit ab ipso: et postqͣ ad nubiles ãnos ꝑuenit noluit ratũ habere qd a patruo suo fuerat icboatũ: & de domo illi9 recessit postulans a senẽ. epo cũ alio licẽtiã cõtrahẽdi. epus citauit ꝑtes ad ꝑñtiã suã. Mulier ꝑ ꝓcuratorẽ suũ petebat possessiões et res alias sibi restitui datas ꝑ ipo noĩe dotis: & pars alia sibi lnĩam cõtrahendi. ps altera petebat testõnem mulieris, asserens illã ꝑ ꝓcuratorẽ causaz agere nõ posse: sed debebat ꝑsonaliter interesse epus sup hoc dubitauit cõsuluit dñm pa. pa. rñ. q non est dubiũ qn ipsa mulier qͣuis sit mior possit cãm mrĩmonij ꝑ ꝓcuratorẽ tractare: & ps altera restõnẽ mulieris postulare nõ põt: cum nullo cõmodo iuris seu possessiõis fuerit destituta: qz ꝑ talẽ traductionẽ quã nõ ꝑcesserũt spõsalia vel consensus legitim9: nec etiã subsecuta fuerũt nullũ obligatoriũ vinculũ cõtractũ fuit inter eos: vñ mandat qͣtenus si est ita: nõ obstãtib9 exceptiõib9 supradictis audiat q ꝑtes hinc inde duxerit ꝑponẽda: & qd canonicũ fuerit: ap. re. decernat.

sit viri seuitia vt mulieri trepidã-
e ti nõ possit sufficiẽs[e] securitas ꝓuideri: nõ solũ non dz ei restitui: sz ab eo poti9 amoueri: alioquin sufficiẽti (si fieri põt) securitate ꝓuisa: ꝑfecto videt ꝯiũx añ cause cognitionẽ restituẽda marito.

Idem vultañ. episcopo.

¶ Per solã traductionẽ mulieris ad domũ viri factã nõ precedẽtib9 sponsalib9: vel inualidis nõ acqritur possessio: vñ ea recedẽte ꝓpria auctoritate nõ cõpetit restitutio. Ca. xiiij.

Ex pte. M. mulierẽ fuit ꝓpositũ q cũ eã infra pubertatis tpa cõstitutã patru9 su9 filio. B.
f seneñ. ciuis nõdũ[f] vij. ãnoz matri-
g monio voluerit copulare[g]: ac eadẽ traducta fuerit i domũ eiusdẽ: ipa ex quo ad nubiles annos ꝑuenit ratum nolẽs hr̃e qd a patruo suo circa h ꝓcuratũ fuerat a seneñ. epo nubẽdi alij licentiã
h postulauit[h]: &c. ¶ Qz igit nõ credim9 ambigendũ qn ipa mulier
i qͣuis[i] minor cãm possit mrĩmonij ꝑ procuratorẽ tractare: ac ps

¶ Not. q minor. xxv. annis. maior. xij. vel. xiiij. in cã mrĩmoniali cẽset maior: & ꝑ se, & ꝑ ꝓcuratorẽ cãm tractare põt. Jtẽ in tali restõne petẽda: necesse est ꝓbare ius mrĩmonij & possessionẽ corporalẽ: scz ꝑ carnalẽ copulã ad hoc vt det restitutio. Jtẽ ista possessio nõ ꝓcedit sine iure. Jtẽ qui intendit cõtrahere matrimonium nec possit etate prohibente: nec etiam sponsalia contrahit.

¶ Glosa sequens ar. q volens matrimoniũ cõtrahere &c. signat cõtrariũ. Secundo obijcit de decre. de illis. Soluit distinguendo inter sponsalia nulla et aliqua.

f ¶ Nodũ septẽ annorũ. Et ita nihil egit: cũ etas ipediret. j. de despon. ipu. l[ite]ras. & c. accessit. Jtẽ ar. q vbi qs vult cõtrahere mrĩmoniũ: nec põt etate ꝓhibẽte: nec spõsalia cõtrahit: qz nõ vult: nec matrimoniũ: qz nõ põt: nec illud intelligit contrahere. ff. de dona. inter vi. et vxo. cũ hic status. §. penul. & s. de offi. delega. cũ super. & C. si qs alteri vel sibi. multũ interest. Ar. ꝯ j. de despon. impu. de illis. in fi. & c. tue. Sed videt q ille lz fuerit minor: auctoritate sua tñ nõ debuit recedere. j. de despõ. impu. de illis. Sed in hoc distingue vbi sponsalia nõ tenuerũt etate ꝓhibẽte: nec postea cursu tempis placuerũt: vt hic. qz añqͣ puer. vij. annos cõpleuerit ab eo recessit vt hic. vel si ꝑ vim contracta fuerant: vt. j. de despon. impu. ex l[ite]ris aucte sua põt mulier recedere: qz nulla obligatio fuit hincinde cõtracta. vt i ꝑdictis decre. l[ite]ras. & ca. accessisset. vbi spõsalia tenent. nec debet recedere alter sine lnĩa eccle. j. de despon. impu. de illis.

g ¶ Copulare. Hoc qd dicit voluerit matrimõio copulare: tollit oĩa ꝯria: & h qz volũtas patrui ad nullũ actũ ꝑcessit: nec q ad spõsalia nec q ad mrĩmoniũ: & ita nulla obligatio fuit ꝯcta: vt. j. seqt.

h ¶ Postulauit. Et etiã res si qs dedit ei in dotẽ nã semp subintelligit talis ꝯditio: si mrĩmoniũ fuerit subsecutũ.† ff. de iure do. stipulationẽ. & l. dotis ꝑmisso & fructus & part9. ff. de condi. causa data causa non secuta. qui se debere. §. fundus.

† De iure et de facto. j. de dona. inter virũ & vxo. & si nec. &c. Jo. ã.

¶ Gl. se. pmo ponit decẽ casus qb9 minor cẽset maior. Scdo qrit an i spũalib9 restituat minor: & soluit. Tertio qrit de renũciãte bñficio &c. alle. iij. iura ad negatiuã. & iij. ad affirmatiuam & soluit.

Minor in certis casib9 censetur maior

i ¶ Quãuis minor. Sic patet q in cã matrimoniali minor. xxv.

t

a ris seu possessionis cōmodo[a] destituta: cū per solā traductionez quā nō p̄cesserūt spōsalia vel cōsensus legitim⁹: nec fuerit etiā

alia que mulieris restitutionem sibi fieri pri⁹ postulabat restitui nequaq̄ d̄beat: vtpote nullo iu=ris seu possessionis cōmodo[a] de=stituta: cū per solā traductionez quā nō p̄cesserūt spōsalia vel cōsensus legitim⁹: nec fuerit etiā subsecuta[b]: nullū inter eos obli=gatoriū vinculū sit ꝯctū: manda=mus q̃ten⁹ si est ita (nō obstantibus exceptionib⁹[c] supradictis) audias que hincide ptes duxe=rint pponēda: ꝛ qd̄ canonicum fuerit ap. re. decernas. Idem.

Interdictū vñ vi nō cōpetit cōtra illū q̄ nō spoliauit: nec spoliari mādauit: nec spoliationem ratam habuit. Capitulū. xv.

annorū cēset̃ maior. Silr̃ in voto. xx. q. ij. c. j. et. ij. Itē et ī alio casu cū minor mortē pr̄is exequit̃: vel cū agit de testō patris. xv. q. iij. de crimine. vbi de hoc. Itē cū agit de recuperāda possessione. C. q̄ legi. ps̄. l. vlti. Itē cū agit de thoro violato. ff. de adul. si marit⁹. §. lex iulia. Itē cū agit de libero hoīe exhibēdo. ff. de libe. ho. exhib. l. iij. §. vlt. Itē cū ipetrauit veniam etatis. C. de his q̄ ve. eta. ipe. l. j. Itē cū agit negocia alteri⁹. ff. de mino. cū mādato. Et gñaliter videt̃ q̄ s̄m canones etiā ꝯ patrem suū minor agere possit. vt. ij. q. vij. querit̃. Sed nūqd minor pōt petere restitutionē in integrū in hmōi spūalib⁹ siue ecclesiasticis negocijs si doceat se lesum. vt si cōtraxit cū paupe: cū poterat cōtrahere cū diuite? Dico q̄ non: qz error diuitiarū nō ipedit matrimoniū. xxix. q. j. §. j. & nec spōsalia: qz in h̄ censet̃ maior: et vbi minor mutat statū nō restituit̃. ff. de mino. l. si ex cā. §. ait papinianus. arg. xx. q. ij. ca. j. ꝛ. ij. ꝛ si maiorē xx. annis potest se pmittere venundari ad participandum preciū. vt insti. de iure pso. circa finē. Sed si minor. xxv. an. renunciat bñficio suo: nunqd pōt implorare restitutionē? Videt̃ q̄ nō: qz in talib⁹ loco maioris habet̃: qz in rebus eccl'asticis sñia lata ꝯ minorē absentē et indefensum tenet. s̄. de elec. dudū. j. Sed in reb⁹ imobilib⁹ sñia lata cōtra minorē absentē nulla est. ff. de re iudi. ꝯtra pupillū. Itē ex h̄ sequeret̃ incōueniēs: qz si minor renūciasset eccl'ie: si postea illa ꝯferat̃ legitime alicui: demū minor petat restitui q̄ ei abiudicabitur eccl'ia q̄ legitime est eā adeptus ꝛ sine culpa: qd̄ esse non dz. j. de ap. bone. lvj. di. satis puersū. xvj. q. vlt. inuentū est. Itē qz in reb⁹ eccl'iasticis cēsendus est sui iuris: sicut ꝛ filiusfamilias ī castrensi peculio. ff. ad mace. l. ij. ꝛ. iij. in fi. E contra videt̃ q̄ possit: qz ꝛ maiori ꝯpetit restō in integrū. s̄. de resti. in integ. c. ex lr̃is. Itē in reb⁹ eccl'iasticis maius periculū est q̄ in alijs: ergo ī eis cauti⁹ est agēdū. xlij. di. quiescam⁹. vij. q. ij. c. vlti. ff. ad carbo. l. iij. §. iij. incōgruū enī esset q̄ p assumptionē rei ecclesiastice pderet bñficiū restitutōis: qz vtilitas dz augeri nō minui p dignitatē. ff. de iudi. si lōgi⁹. in fi. ꝛ ar. ad h̄. ff. cōmo. in cōmodato. §. sicut. in fi. ꝛ. j. de cōmo. c. vno. ꝛ. C. de indi. vidui. l. ij. in fi. Ad h̄ dicas q̄ minor pōt petere ī integrū restitutionē si omisit pbationē necessariā: vel al's capt⁹ sit in iudicio et beneficio sicut ꝛ eccl'ia q̄ ꝯparat̃ miori. s̄. de in integ. resti. c. j. et c. auditis. ꝛ q̄si p totū. ꝛ. ff. de mino. q̄ si minor. §. j. ꝛ. l. minor. xxv. an. Sz si renūciauit bñficio eccl'iastico: ꝛ illd̄ iā sit alij collatū nō subuenit̃ ei.† ff. de mino. q̄ si minor. §. sceuola. In mr̃imonio vero puta cū sñia lata ꝯ mr̃imoniū est vbi ecclesia decepta est: ipso iure seruat̃ illesus. j. de re iudi. lator. et. ca. consanguinei.

Glo. seq. reci. p. q. q̄re nō sufficit h̄ casu traductio? Rñ. qz p̄mo ꝛc. subdit tres casus vbi petit̃ restitutio: nec habet̃ possessio.

a Cōmodo destituta. Sic. ff. de spon. q̄situ. qz p solam traditionē nihil egit. vbi enī nulla precedūt spōsalia vel matrimoniū: nulla habet̃ possessio: qz liber homo possideri nō pōt. ꝛ possessio illa talis est q̄ q̄ possidet possidet̃. vnde ex sola possessione facti nulla seruitus vel obligatio hincinde cōtrahit̃: nec restitutio peti p̄t: cū nulla possessio iuris hic fuerit. vnde et heretic⁹ nō pōt in iure petere rerū eccl'iasticarū restitutionē. xxiij. q. vij. ca. j. ꝛ. ij. nec laicus restitutionē decimarū lz de facto possideat: qz aliud est possidere ꝛ aliud detinere. j. de prescrip. cām que. nec enī sufficit pbare spoliationē: nisi probet q̄ possederit. s̄. de offi. dele. consultationib⁹. et s̄. eo. olim. vt ibi dictū est. Quādoq̄ tamē petit̃ restitutio vbi nulla pōt esse possessio. vt cum petit̃ restitutio consanguinee. s̄. ca. proxi. Sed illud est quia possessio iuris p̄cessit: de qua cōstat sic. j. de preben. referente. ar. s̄. de procur. ex insinuatione. Item seruus‡ petit restitutionē rerū dñi absentis: q̄s de iure nō pōt possidere. C. si per vim vel alio modo. l. vlti. Silr̃ vxor restituit̃ ad res datas sibi a viro: quas de iure possidere nō pōt. ff. de vi et vi ar. l. j. §. deicit̃. de h̄ tradit̃. xxiiij. q. j. §. j. ꝛ nota q̄ lz aliqua appareat traducta nō tamē p̄sumendū est starim p spōsalib⁹ vel matrimonio vt hic patet. ꝛ. l. p̄dicta quesitū. ff. de spon. sed vbi spōsalia p̄cedūt infra pubertatē: si spōsa compleuit. xij. annū apd̄ sponsum: p̄sumit̃ mr̃imoniū. j. de spon. ad id. ff. de ritu nup. mulierem.

b Subsecuta. Qz nūq̄ spōsalib⁹ puella ꝯsensit: vel añq̄ puer septimū annū compleuerat ab eo recessit.

c Exceptiōib⁹ supradictis. Scz q̄ petebat fieri prio sibi restonē: ꝛ q̄ illa nō poterat agere p pcuratorē q̄ nō habēt locū hic.

Minor lesus circa matrimonia ꝛ bñficia an possit restitui

† Si nō collatū subuenitur ꝛ hec fuit opinio Jo. ꝛ Vin. hic quā approbat Ho. si eccl'ie et aīab⁹ expediat vt sic magis ꝯside ret lesio eccl'ie q̄ psone. ar. s̄. de ele. ī causis Jo. and.

Restitutō certis spoliatis denegatur.

‡ Qui regulariter ī iudicio esse non potest. C. de iudi. l. seruus. et intelligitur hoc nō solū de seruo electo sed etiā de alio hāc aūt petitionē facient noīe dñi nō pprio. iura

Cū ad sedē. Diuidit̃ p̄ncipaliter in duas ptes. In pria p cessus narratio. In scd̄a cause diffinitio. Scd̄a ibi: nos prioris. Abbas sic. Casus. Inter hospitalarios hierosol'. ex parte vna. ꝛ episcopū cumanū ex altera: vertebat̃ q̄stio sup eccl'a et hospitali de mōte citano q̄ cōmissa fuit abbati de acconē. vt audiret oīa tā ad possessoriū q̄ ad petitoriū iudicium pertinētia / q̄ ps vtraq̄ duceret pponēda: ꝛ cāz ipsam fine debito terminaret: coram quo petijt procurator hospital' ecclesiā ꝛ hospitale predictū cū possessionibus ꝛ pertinentijs suis q̄ tenebat eps̄ sibi restitui: dicens illa ad hospitalarios hierosol'. d̄ iure spectare: ꝛ q̄ ipsa diutius possedissent possessoriū solūmodo intētādo. ad que rñ. pcurator epi se nec scire / nec credere supradicta ab hospitalarijs possessa / vel ad eos aliquaten⁹ ptinere: sed eps̄ tenebat et possidebat p̄dicta tanq̄ in sua dyoc. cōstituta lite contes. Ad probādū intentionē suā. ps vtraq̄ testes pduxit. abbas examinato negocio ꝯdēnauit pcuratorē epi ad restitutionē oīm p̄dictoꝝ. ps epi ad se. ap. appellauit a sñia illa. pcuratores vtriusq̄ ptis cōparuerūt in presentia pa. q̄ cām examinauit eandē: ꝛ videbat̃ p testes probatum q̄ nūci⁹ epi cumani abstulerit cruces hospitalarijs inhibēdo eisdēne ad supradictā ecclesiā vel hospitale redirēt: ꝛ q̄ eps̄ p̄dicta oīa possidebat. vñ pcurator hospitalariorū petebat dictā restōnis sententiā confirmari. Rñdebat̃ ex pte epi q̄ ꝛ si forsitan sit ostensum q̄ nūcius epi predicta fecisset: nō tñ fuit pbatū q̄ de mādato epi illud factū fuisset: papa cōsiderās acta prioris iudicij quia cōstare nō potuit p dicta testiū vel ꝯfessiones ptiū / vel etiā p instrumēta / vel per euidentiā facti q̄ cuman⁹ eps̄ spoliauerit hospitalarios / vel mādauerit spoliari / vl' ratā habuit spoliationē pnūciauit ī q̄stiōe p̄dicta interdictū: vnde vi locū nullaten⁹ habuisse: cassando sñiam restōnis latā a predicto abbate: lz ps aduersa diceret q̄ p sñia iudicis eēt p̄sumēdū q̄ ex alijs causis animū suū potuit informare. Nota q̄ acta ī vno iudicio fidē faciūt in alio. Itē nō p̄sumit̃ de iudice ex quo nō cōstat de facto. Itē nota hic quattuor modos pbandi. p testes / cōfessiones / instrumēta / ꝛ p euidentiā facti. Itē interdictū vnde vi nō dat̃ nisi cōtra illū q̄ spoliauit / vel mandauit / vel ratā habuit spoliationē: q̄uis familia spoliauerit: et iō inepte fuit ppositū istud possessoriū cōtra epm. Item a sententia sup possessorio appellat̃ / lz in legib⁹ cōtrariū caueat̃: qual'r leges ille itelligant̃ d̄r ī glo. sup ista dec. sigta q̄ incipit sic patet in fine.

Cum ad sedē apo. accessissent cumañ. epi ꝛ fratrum hospital' hierosoli. procuratores ꝛ. j. Abbati de accoñ. cāz q̄ sup eccl'a ꝛ hospitali de mōte citano iter eos ꝯtebat̃: tal'r duxim⁹ cōmittēdā: vt audiret oīa tam ad possessoriū q̄[d] ad petitoriū iudiciū ptinētia: q̄ vtraq̄ ps duceret pponēda: ꝛ cām ipam fine debito t'minaret. Corā quo pcurator hospitalis p̄dicta cū possessionibus ꝛ ptinentijs[e] suis q̄ tenebat eps̄ sibi restitui postulauit: asserēs illa de iure ad hospitale hierosoli. spectare: ꝛ q̄ ipsa diutius possedisset[f]. Ad que respondit procurator episcopi se nec scire

bunt de calūnia. et cauebūt de rato nō de iudicato soluendo. hec oīa ibi not. an aūt pro possessione turbata agat vti possidetis. vide de appel. cum teneamur. sup. j. glo. Jo. an.

d Et ad petitoriū. Siue simul siue separatim poterat agere pcurator hospitalis: de hoc dictum est. s̄. de causa possessionis. cum ecclesia. et. c. cum super. ꝛ. ca. cum dilectus.

Glosa sequens signat cōtrarium ad generalitatem libelli. soluit. Scd̄o q̄rit ꝛ soluit distinguendo triplicem statum cause.

e Cū pertinētijs. Hic ergo dat̃ libell⁹ gñalis sic. j. de dona. iter dilectos: ꝛ sñia fert̃ ibi gñaliter. ꝛ. j. de pba. lz ad fi. Ar. ꝯ. s̄. de libel. ob. c. ij. et. c. iij. vbi plene no. de h̄. Ar. ꝯ. ff. de rei vēdi. si in rē. ꝛ insti. de act. §. curare. Sol. ꝯria ista locū hñt ī rei vēdicatiōe ī singularib⁹ iudicijs vbi oīa debēt specificari q̄ petunt̃: vt h̄: ꝛ. j. de dona. inter dilectos. cū oib⁹ cōsil'ib⁹ locū hñt in iudicijs vniuersalib⁹. Nā si q̄s petit eccl'iam cū suis ptinentijs vniuersitatis est: ꝛ in h̄ casu ad id qd̄ nō extat tpe petitionis apud eū q̄ ꝯuenit̃ si tpe sñie possideat ꝯdēnat̃ ac si tpe litis cōtesta. possideret. ff. de peti. here. si quo tpe. ꝛ. ff. de pecul. q̄situ. Sz qual'r pcedet̃ circa pertinētias: cū re⁹ neget eas ptinere ad eccl'iam vel ad hospitale? Rñdeo vbi obscure ꝛ indeterminate aliqd pponit̃ circa initiū iudicij accipim⁹ id qd̄ vtili⁹ est actori. ff. de iudi. si q̄s intētiōe. ꝛ. ff. de ꝟb. obli. inter stipulantē. §. j. ꝛ id qd̄ nocet reo. ff. de interrog. ac. de eta. §. nihil. ī medio litis eq̄liter p̄sumit̃ p vtroq̄. ar. xxx. q. v. iudicantē. ꝛ. j. de testi. cū tu. In fine magis p̄sumo p reo. j. de pba. ex lr̃is. ꝛ. j. de fide instru. inter dilectos. in fi. debet enim actor declarare in pcessu† de pertinētijs: al's non fieret executio ad voluntatem suam ar. j. de pscrip. auditis. ꝛ. j. de spō. ex lr̃is.

Glo. se. querit ꝛ soluit.

f Diutius possedisset. Nūqd h̄ solū sufficit pbare: q̄ q̄ñ possedit ad h̄ vt posset restitui: nō nisi pbet spoliationē. s̄. de offi. deleg. cōsultationibus. et. s̄. eo. cū olim. vbi de hoc. Secus est in dñio qz ibi sufficit pbare q̄ sit dñs ꝛ ad hoc vt habeatur pro dño. C. de pba. siue. et est ratio: quia dominiū nō ita de facili perditur sicut possessio. ff. de acqui. pos. si quis vi. §. differentia.

Libellus gñalis an sit admittendus.

† Id ē tpe executiōis ꝛ fiet hec pbatio fine libelli oblatione vel lit. ꝯtest. h̄z In no. ꝛ Host. q̄ hoc not. hic. ꝛ. s̄. de libel. obla. c. j. ꝛ facit. qd̄ not. de lib. ꝯcep. §. nūc dicēdū ꝟ. xxv. Jo. an.

a nec credere[a] supradicta ab hospi
tali possessa: vl' ad illō aliq̃tenus
ptineri: que cumañ. eps̄ vtpote
in sua dyocesi cõstituta rationa
biliter detinebat. Cū igitur ad
fundandā itentionem suā pars
b vtraq; testes[b] pduceret: dictus
abbas pcuratorē epi condēna=
uit ad restitutionez oim̄ p̄dicto
rū: ⁊ .j. ¶ Nup aūt vtriusq; partis
pcuratorib⁹ ↄparētib⁹ corā no=
bis: cām ipaz examinauim⁹ dili
gēter: ⁊ q̊dē p testes videbat eē
pbatū: q̄ cumañ. epi nūcius cru
ces hospitalarijs abstulit: inhi=
bēdo ipis ne ad supradictaz ec=
clesiā vel hospitale redirēt: et q̄
eps̄ supradicta oīa possidebat:
vñ pcurator hospitalarioꝝ pe=
tijt dictā restōnis sniam ↄfirari
⁊ .j. ¶ Nos p̀oris acta iudicij re=
c cēsētes: q2 nec p dicta testiū[c] vel
ↄfessiões ptiū: cū nulle penit⁹ in
iudicio facte fuerit: vel ēt instra
q̄ nullaten⁹ de spoliatiõe tracta
bant: nec p euidētiā facti nobis
cõstare potuerit: q̄ cumanē. eps̄
hospitalarios spoliauerit vl' mā
dauerit spoliari: vel spoliationē
factā saltē ratā habuerit: pnūci
d auim⁹ i q̄stõne pdicta intdictū[d]
vñ vi locū nullatenus habuisse:
restitutionis sniam a p̄dicto ab
bate platā (lз ps aduersa propo
neret q̄ p̄sumēdū esset p snia iu
e dicis q̊ motuz[e] animi sui potuit
ex causis alijs informare) iusti=
cia exigente cassantes. Idem.

¶ Exceptio inopie de q̄ ↄstat a clerico opposita ipedit executionem snie etiā late in possessorio h.d. cõprehēdendo mētem lr̃e et .j. veram lecturam. Ca. xvj.

Olim vobis dedisse memi=
nim⁹ i mādatꝭ. vt oueteñ. epз ad
debitā ptꝭ restōnē zamoriñ. dyo.
quā tenebat cū ide pceptꝭ fructi
b⁹ cogeretꝭ restituere: ⁊ .j. ¶ Vex
f qm̄ ianis[f] ē actio quā iopia debi
torꝭ excludit: mādam⁹ q̄ten⁹ nō
p̀us epm̄ ad restōnē fructuū cō=
pellatꝭ: q̄ꝫ ipse fuerit talit' restitu=
g tus[g] / vt restituere possit qȯ pce=
pit de puētib⁹ alienis. Idem.

¶ Per excõicatiõis pbationē no pbat q̄si possessio iurisditio=nis: lз aliq̊b⁹ dieb⁹ fuerit obser=uata: ideo petens restitutionem hoc solo pbato succumbit. h.d. quo ad intellectū. Caplm. xvij.

ij. Olim inter te pro abbatia
tua / ⁊ parisieñ. epm̄ nomie

---

a ¶ Nec credere. Per hoc enī fuit facta lit. contesta. per narratio
nem ⁊ respõsionem. s̄. de lit. contesta. ca. vno. ar. C. de excep. si qui=
dem. ⁊ ff. de peti. here. si debitor.
¶ Glosa seq̄ns obijcit ⁊ soluit.
b ¶ Testes. Sed cū agat' hic possessorio tantū nūq̊d debet pbare
pars altera contra quā
agebat' tm̄ possessorio?
Videt' q̄ nō. q2 et q̄stio
spoliationis p̀mo retra
ctāda est. s̄. eo. in lr̄is. ⁊
c. itē cū q̊s. ⁊ c. ex conq̄=
stione. Dicas q̄ sup eo=
dē possessorio pōt se de=
fendere: puta q2 incōti=
nenti deiecit† vel q2 ad
uersarij possidebāt sub
cõditiõe. s̄. eo. olim. Itē
q̄ inuenit vacuā posses=
sionē: ⁊ sic poterit pba=
re de iure suo: vel dum
quiete possidebat spōte
renūciauit: et sic nō cō=
petit restō. vt. s̄. e. c. iij.

† Ar q̄ ip̄e possidebat eo tp̄e q̊ aduersariū dicebāt se eiectos. fm̄ Gof. Jo. ā.

c ¶ Dicta testiū. Not.
q̄ttuor modos ↄuicēdi
vel pbādi: ⁊ quītus pōt
addi. s. violēta p̄sūptio.
xxxij. q. j. dixit dn̄s. B.
¶ Glo. se. p̀mo reci. p̀n. ⁊
fi. glo. Jo. s. de īterdicto
vñ vi. s. cui detur: q2 spo
liato ⁊ ipsius vl'i succes
sori. ↄtra quē: q2 ↄtra eū
q̊ spoliauit ⁊c̄. Itē ↄtra
vniuersalē successorem
nō ↄ singulos: ⁊ i ħ dif=
fert a cõditõe ex canõe
et offō iudicis ⁊ condi=
tiõe dec. sepe. ⁊ actõe qȯ
met⁹ cā. et interdicto qȯ
vi aut clā. ⁊ edicto noui
opis. Scd̄o reci. mediū
qȯ obijcit ⁊ soluit. Ter
tio finis q̊ fuit B. q̊ obij
cit ⁊ dupliciter soluit.

Interdictū vñ vi contra quem debet dari.

d ¶ Interdictū vñ vi.
Sic ptз q̄ iste pcurato
ri ineptā pposuit petitionē. nā interdictū vñ vi nō dat' nisi ↄ illū q̊
deiecit: vel mādauit: vel ratū habuit. vt ħ d2. ⁊ ff. de vi et vi ar. cū a
te. ⁊ l. iij. §. cū pcurator. ⁊ ij. q. j. notū. vel nisi ↄ illū q̊ rē sciēter a de
iectore recepit. j. e. sepe. Itē dat' ↄ vl'em successorē. ff. de vi et vi ar.
l. j. in fi. ⁊ l. iij. §. vlti. ⁊ dat' successori spoliati. ff. e. l. j. §. ħ interdictū
ij. ⁊ j. de testi. significauerūt. sз nō dat' ↄ successorē rei: sз ↄ emptorē
vel donatariū fm̄ leges. ff. de vi ⁊ vi ar. cū a te. Dixerūt tñ quidā q̄
actiõe in factū pōt agi ↄ quēlibet possessorē. ff. e. l. j. §. vlt. Sз illud
nō est verū: q2 illȯ intelligēdū est de successore vniuersali. Vel pōt
intelligi q̄ tūc agi posset ↄ possessorē rei q̄ñ possidēs cām hз a deie
ctore succedēdo in vitiū. j. e. sepe. Videt' tñ q̄ in rebus eccl'iasticis
posset agi ↄ quēlibet possessorē. iij. q. j. reintegrāda. p totū. ⁊ q. ij. c.
ij. et q̄si p totū. ⁊ s̄. de iudi. q2. v. ⁊ j. e. sepe. ar. xij. q. ij. quicūq;. ⁊ xvj.
q. vj. si epm̄. ħ verū est: sed nō p interdictū vñ vi: sed cõditiõe ex illo
canone. iij. q. j. reintegrāda. ⁊ iij. q. ij. ca. ij. Itē ↄueniri p̄t q̊libet pos
sessor iudicis officio. arg. j. de appel. bone. vel cõditione ex illa de=
cre. j. c. sepe. Sз nõne ex eo q̄ familia isti⁹ fecerat violētiā ‡ ⁊ ad do=
minū res illa ↄuenit: p̄sumēdū est ex ħ de volūtate dn̄i factā fuisse
j. q. iiij. q2 p̄sulat⁹. ⁊ j. de testi. ↄstitutis. ij. ⁊ ff. de mino. l. iiij. Sз ħ nō
est verū: q2 p̄t eē q̄ dn̄s vacuā possessionē inuenit: ⁊ sic intrādo vio
lentiā nō fecit. vñ talē rē vsucapere poterat. insti. de vsuca. §. qȯ au
tē. ⁊ ff. de vsuca. sequit'. §. si tu me vi expulisti. nec enī de facto fami
lie sue tenet' dn̄s: nisi mādauerit vel ratū habuerit: sз si seruus ei⁹
deiecerat: tūc tenet' in q̄ꝫtū ad ip̄m ↄuenit: vel si nil ad ipsum perue
nit tenet' noxaliter noīe ipsi⁹ serui. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. sз ⁊ si cū q̊s.
⁊ §. se. Itē si familia alicui⁹ deiecit aliquē: nō tñ noīe dn̄i: dn̄s illȯ
nō pōt ratū h̄re. ff. de vi et vi ar. si vi me. a ↄ2io sensu. ff. de neg. gest.
si pupilli. §. sed ⁊ si ego. nisi velis dicere q̄ fm̄ canones ratū possum
h̄re qȯ meo noīe nō est gestū. ix. q. iij. lugduneñ. ⁊ xvj. q. j. ca. vlti. et
j. de his q̊ fiunt a p̄la. sine ↄsensu capl'i. ca. iij. ⁊ s̄. de elec. qȯ sicut.
Itē nota q̄ lз interdictū vñ vi nō det' nisi ↄ deiectorē (vt dictū est)
tñ actio qȯ metus cā dat' ↄ quēlibet possidētē. vt. s̄. de his q̊ vi me=
tusve cā fiunt. c. abbas. ⁊ c. ad audiētiā. ⁊ xvj. q. vj. ca. j. ⁊ ff. qȯ me.
cau. si cū exceptiõe. §. aliq̄ñ. ⁊ C. eo. ti. nō interest. sil'iter interdictū
qȯ vi aut clam. ff. qȯ vi aut clā semp. in p̀n. sil'iter interdictū de no=
ui opis nūciatione. ff. de no. ope. nun. l. vlti. Et no. p hāc decre. q̄ a
snia lata sup possessione momētanea appellat' cõtra illȯ. ij. q. vj. sūt
quorsi. xv. de possessiõe. ⁊ C. de momen. posses. l. vna. ⁊ C. quõ ap. nō
re. q̊sq̊s. vñ aliȯ fm̄ canones: ⁊ aliȯ fm̄ leges. Vel dic q̄ leges ille
intelligunt' in possessione adipiscēda vt in legatario: ⁊ in credito=
re: † ⁊ scripto herede. sз in īterdicto vñ vi bñ pōt appellari: q2 p ta=
lem sniam pōt fieri preiudiciū ppretati. C. vñ vi. si q̊s in tātā. ⁊ ta
lis snia diffinitiua ap=
pellat'. s̄. vt lite nō cõte=
stata. accedens. j. ⁊ s̄. de
iudi. significauerunt.

‡ Vt recitāt Inno. ⁊ Ho. dici pōt ad sol. hui⁹ q̄ hoc videbat' pbatū sз pbatum non erat. multa enī vident' que nō sūt vt dicit Placē. ff. de acq̊r. pos. l. naturaliter. vel fm̄ eos dic vt. j. dicam. Jo. and.

Interdictū vnde vi ⁊ actio quod metus causā differunt.

† Exēplificat Pe. Judex mādat legatario q̄ restituat possessionē legati quā occupauit q2 volebat heres detrahere q̄rtam si appellat non audiet' Itē si creditor p hypothecariam petat possidere pign⁹ et debitor cui iudex p̄cipit q̄ pign⁹ restituat appellet nō dз audiri. ⁊ sit rō q2 soluta pecunia stati tenet' creditor restituere. ⁊ hoc respectu d2 momentanea. Jo. an.

e ¶ Motū. iiij. q. iij. si te
stes. j. de testi. i nr̄a p̄sen
tia. ⁊ s̄. de renū. in p̄sen=
tia. ⁊ s̄. de elec. bone. j. ⁊
j. de re iudi. sicut.
Olim vobis. Vio
lent⁹ q̊ non est sol=
uēdo ad restitutionem
fructuum nō vrget'. h. d.
fm̄ Jo. an. ⁊ lз hec sūma
tio sit vera i se: tñ nimis
restringit terminos lr̃e.
P2io ponit q̄relā. Se=
cūdo pvidet ibi: verū.
Ab. sic. ¶ Casus. Eps̄
oueteñ. spoliauit episco
pū zamoreñ. quadā pte
dyoc. sue. mandauit pa.
q̊busdā iudicib⁹ vt ipi
cõpellerēt epm̄ oueteñ.
ad restõnē ptis dyoc. za
moreñ. quā tenebat cuз
fructibus inde pceptis.
Eps̄ oueteñ. corā iudi=
cib⁹ pponebat q̄ cū ip̄e
spoliat⁹ esset a rege epi=
scopatu suo nō debebat
nec poterat ad ħ ↄpelli
cū nihil haberet qȯ re=
stituere posset nisi p2iō
ad ep̄atū suū fuerit re
stitut⁹ taliter vt restitue
re possit qȯ percepit de
fructibus alienis. Judi
ces sup ħ dubitātes cō=
suluerūt dn̄m pa. ⁊ ipse
rescribit eisdē dicens q̄
inanis est actio quā ex=
cludit inopia debitoris. mādās eisdē vt nō p2i⁹ cõpellāt epm̄ oue
teñ. ad restitutionē fructuū q̄ꝫ ipse taliter fuerit restitutus vt resti
tuere possit qȯ pcepit de fructib⁹ alienis. Ab. ¶ No. q̄ ↄ eū q̊ nō hз
vñ restituat: nō cõpetit bñficiū restōnis cum effectu / q̄ꝫ diu ad pin
guiorē fortunā ↄuenerit: rō reddit' in lr̃a / q2 inanis est actio. Ber.
f ¶ Inanis. ff. de dolo. nam ⁊ is qui nihil habet ei⁹ periculo nil
est. ‡ ff. de fur. itaq; fullo. ⁊ j. de vsur. cū tu.
¶ Glosa sequens ponit duas lecturas q̄ oueteñ. parte qua spolia=
uerat fuerat spoliatus: ⁊ fm̄ hāc obijcit de. l. cum a te. ⁊ soluit aliam
q̄ fuerat spoliatus suo episcopatu.
g ¶ Restitutus. Q2 ali⁹ ip̄m priuauerat eadē pte. vñ sup ea nō po
terat cõueniri quousq; ipse fuerit restitut⁹. vt. iij. q. j. cp̄i. ħ tñ incō=
ueniēs videt' vt spoliat⁹ repellat' p talē exceptionē q2 spoliator est
ab alio spoliat⁹ vñ signat' ↄ2iū. ff. de vi ⁊ vi ar. cū a te. vbi d2 q̄ ↄtra
p̀mū deiectorē agi pōt ⁊ nō ↄ scd̄m †lз ipse ab alio sit deiect⁹. Sed
dic q̄ tūc agi pōt ↄ eū cū ip̄e est soluendo vel in illo vel i equalēti.
arg. j. vt lit. pen. ecclesia. ij. nā nullus casus excusat latronem. C. de
fur. subtracto. ⁊ ita patet q̄ spoliator hз interdictum vñ vi / si ipse ab
alio spoliet'. s̄. eo. in lr̄is. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. q̊ a me. ⁊ ħ. Itē ecclesia
isti⁹ nō dз puniri ppter delictū isti⁹. xvj. q. vj. si epm̄. Et iō cum al's
nō sit soluēdo nō pōt agere zamoreñ. ↄ oueteñ. q2 cū spoliat⁹ fuerit
a rege ep̄atu suo nō pōt restituere qȯ de fructib⁹ alienis pceperat
donec restitueret': iō dicit inanis est actio: ideo etiā dicit nō cõpel
latis ipsum restituere priusq̄ꝫ ipse taliter fuerit restitutus ⁊c̄. B.
Olim inter. ¶ Per excõicationē aliquib⁹ diebus obseruatā
in obseruātes non acquirit' iuris parrochialis possessio. h. d.
fm̄ Jo. an. Prima pars decise ponit factū ⁊ pcessum. Secūda dif
finit ibi: nos attēdētes. Ab. ¶ Casus. Inter epm̄ parisieñ. ex vna
pte / ⁊ quēdā abbatē sue dyoc. ex alt'a qȯ ↄtebat' sup possessiõe iurꝭ
prochialis vel q̄si / in prochia de mõte quo iure dicebat eps̄ se spo=
liatū: vñ petebat restitui ad ius prochiale i p̄dicta parrochia. Cõ
tra p̄dictū abbatē ad pbandū suā intentionē inducebat quādam
sententiam quā tulerat in populū dicte parrochie propter quā ali
quot diebus popul⁹ abstinuit a diuinis per hoc volēs probare se
fuisse in possessione iuris parrochialis ipsi⁹ parrochie. dn̄s pa. exa
minato negocio cõsiderās q̄ ex eo solo q̄ ppl's dicte parrochie ti=
more sententie dicti ep̄i per aliquot dies abstinuit a diuinis nullā

‡ Seneca i xiiij. ad lucillū. Etiā i obsessa via paupi pax est. Ouidi. de nuce. Cur timeā tutū carpit inanis iter. Jo. and.

† Et hac rō ne p̄do dep datus agit ↄtra p̄donē ⁊ hec est rō q̄re sibi cō=petit interdictū et nō actio furti. sз ho. q̊ hic not. qȯ dixi s̄. eo. i lr̄is. sup. xv. p̄do. Jo. and.

possessionē iuris ꝓchialis fuerit assecutus: nec aliquo ꝓbauit ꝙ eo tempe quo ꝓtulit sentētiā ipsam: possessionē iuris ꝓchialis haberet in populo dicte ꝓchie vel prius etiā habuisset: vnde restitutionē dicto ep̄o adiudicare nõ potuit: cū nõ ꝓbaucrit se possedisse/ nec spoliatū fuisse ¶ Nota ꝙ lz q̄s obseruet sn̄iam timore ipsius a nõ suo iudice latā ex eo solo nullam possessionē acquirit ꝓlator ipsius. Itē q̄ petit restitui: debz probare se possedisse ꝛ spoliatū fuisse.

a ℂ Parrochialis. Et ita possessoriū potest intentari circa res incorporales. sic. s. de causa pos. cum ecclesia.

¶ Glosa sequens obijcit ꝛ soluit. Notat etiam timorē excõicationis.

b ℂ Timore sententie. Sed nunq̄d ꝑdit possessionem qui timore deuictus abstinet se ab illa. ff. de acqui. pos. possideri. §. si quis nunciet. ꝛ. l. clam possidere. §. q̄ ad nūdinas? Item nonne ex eo ꝙ quis paret mandato alicuius gerit se ꝓ subdito ei⁹ vt. j. de cap. mona. dilect⁹. ꝛ. j. ꝺ his que fiunt a ma. par. ca. ex ore. quia facit ea que alij subditi faciunt. xx. q. j. quem progenitores? Sed dic ꝙ talis timor non priuat ipsum possessione: quia nõ facit hoc animo obediēdi sed potius deliberandi quod sibi expediat. non enim gerit se quis ꝓ obediente: si non hoc faciat animo obediendi. ff. de acqui. here. pro herede. Item ea ratione. quia qui ex timore facit iam non dicitur facere. j. de re. iu. qui ex timore. No. timorē excõicatiõis equiparari metui qui cadit in constantē virum. vnde non preiudicat. Itē in tali dubio tutius † est abstinere. Item excõicatio nõ dat iurisditionem: nec per hoc acquirit possessionem qui sic excõmunicat. B. cum ipse tunc non possideat. vt hic dicit.

parisieñ. ecclie sup possessione iuris ꝓchialis[a] in parrochia de mõte q̄stione suborta: ꝛ. j. ¶ Nos attēdētes ꝙ ex eo solo ꝙ populus ꝑdicte ꝓchie timore[b] sn̄ie sue ꝑ aliquot dies abstinuit a diuinis: nullam in eos iuris parrochialis possessionē idē ep̄us fuerit assecutus: nec fuerit aliquomodo ꝓbatū ꝙ eo tpe quo sentētiā ip̄e ꝓtulerit/ possessionē i ipsis iuris ꝓchialis haberet: vel prius etiā habuisset restitutionē ei adiudicare de iure nequim⁹: cū ip̄m nõ ꝯstiterit spoliatum.

Idem in concilio generali.

ℂ Recipiēs scienter rē inuasā a spoliatore tenet eā spoliato restituere: lz nõ ꝓbet dn̄iū. Ca. xviij.

Sepe cõtingit ꝙ spoliat⁹ ꝑ spoliatorē i aliū re trāslata/ dū aduersus possessorē non subuenit[c] ꝑ restitutionis beneficiū spoliato: ꝯmodo possessiõis amisso: propter difficultatē ꝓbationū ius ꝓꝑetatis amittit effectum ¶ Unde nõ obstante iuris ciuilis rigore[d] sancimus vt si q̄s decetero sciēter[e] rem talē receperit: cū spoliatori q̄si succedat in vitiū[f] eo ꝙ nõ multū itersit quo ad periculū aīe iniuste detinere[g] ac inuadere alienū cõtra possessorem hm̄õi spoliato per restitutionis beneficium succurratur.

Grego. ix. ep̄o lucañ.

ℂ Occupans certū locū in quo quis iura libere possidebat/ si ꝑ ipsi⁹ occupationē nõ pôt possessor sua iura libere possidere sicut prius: conueniri potest possessorio ꝓ libertate possidēdi: ꝛ restitutio fieri non pôt nisi dimittat locum in pristina libertate. h. d. valde singulariter. Cap. xix.

Pisanis ac lucanis ciuib⁹ ꝑ grauē discordiā quam diu inter se habuerāt afflict[is] grauiter et attritis: ꝛ. j. P. subdyacono nr̄o dedim⁹ in mādatis: vt possessione quā i q̄busdā castris cõstat[h] lucanā eccl̄iam habuisse: sibi pri⁹ plene ac libere sicut tempore mote discordie habuerat

† Quia bonarꝫ mētiū ꝛc̄. v. di. ad ei⁹ et de obser. ieiu. ca. ij. hac ꝯsideratione dicūt Inno. et Ho. ꝙ si ex deuotiõe ꝛ in reuerētiā eccl̄iastici nerui obediuissent lz nõ aīo deliberādi nõ habuisset ep̄s possessionē. xxiiij. q. v. excõicatorū. not. autem hic Ho. ꝙ titubās non haberet pro cõsentiente. C. de cõdi. inde. l. fi. Jo. and. ‡ Hoc tene as licet ibi videat notasse cõtrariū in glo. pe. Jo. an. † Unde dixit Inno. c. reintegrāda intelligicū ille cõtra quē agitur dolū vel violentiam cõmisit circumventionem

Sepe contingit. ¶ Spoliatus restitutionem petit ab illo q̄ scienter rem a spoliatore recepit. Primo ponit factum corrigendum. Secūdo corrigit ibi. vnde. Ab. ℂ Casus. In iure ciuili cauet ꝙ beneficiū restitutionis ꝯ spoliatorē tantū daṫ. Uñ cõtingit aliq̄ñ ꝙ spoliator transfert in aliū rem illam qua alium spoliauit: ꝛ sic spoliat⁹ nõ pôt petere restitutionē cõtra possessorē q̄ non spoliauit: vnde oportet ipsum intentare contra possessorē iudiciū proprietatis: sed ꝓpter difficultatē probationum amisso cõmodo possessionis spoliat⁹ amittit proprietatem: ꝓpter quod statuit cõcilium vt non obstante iuris ciuilis rigore: si aliquis decetero sciēter rem talem receperit. cum spoliatori succedat in vitiū: cõtra huius possessorem succurratur spoliato per beneficium restitutiõis quia non multum interest quo ad periculum anime iniuste detinere/ ac inuadere alienū. ¶ Nota iuris rigorem non esse seruandū in casu isto propter vitiū successionis.

¶ Glosa sequens repetit iam dicta. s. e. cū ad sedem. in glo. pe.

c ℂ Nõ subuenit. Uerū ē ꝙ spoliato nõ subuenit ꝑ iterdictū vñ vi s̄m canones. nisi cõtra illū qui deiecit. vel mandauit/ vel ratum habuit. s. e. cum ad sedem. in fi. ‡ ff. de vi et vi ar. cū a te. ꝛ. l. j. §. deiecisse. ꝛ. §. se. sed subuenit iudicis officio contra quēlibet possessorem. ar. s. de iudi. qr. U. ꝛ. j. de ap. bone. ꝛ condictione ex canone siue dolo/ siue vi/ siue metu/ siue alio modo rem perdidisset semper subuenit. iij. q. j. reintegranda. licet actio de dolo detur tantū contra dolū facientē: actio vero quod me. causa. cõtra quēlibet possessorem. † ff. qꝺ me. causa si cū exceptiõe. §. aliquādo. similiter actio quod vi aut clā. ff. quod vi aut clam. l. semp. j. responso.

d ℂ Rigore. Illi⁹ legis. ff. de vi ꝛ vi ar. cū a te. ꝛ ita s̄m canões rigor iuris ciuilis nõ est seruādus. j. ti. pxi. et. c. j. ꝛ nimia subtilitas iuris quādoqꝫ perniciosa est. C. ad trebel. l. pe. ꝛ. s. de iudi. dilecti. ꝛ. xlix. dist. hinc etenī. ver. paruo. aut etiā in verbo sepe.

¶ Glo. seq. notat sciam necessariam ad cõditionē ex hac decre. subdens hanc locū nõ hr̄e in re litigiosa vel de qua speraṫ litigium.

e ℂ Scienter. Sic ergo sol⁹ ille pôt ꝯueniri cõditiõe ex canone isto qui scienter recipit rem alienā sic. s. de iudi. qr gu. sed si ignorāter recipit conueniaṫ conditione ex illo canone. iij. q. j. reintegrandam. vel ex illa decre. obligatur. qr gu. nõ itelligas qꝺ hic dicitur cū quis alienat rem litigiosam de qua timeṫ fieri controuersia: qr si alienaṫ res litigiosa nulla est alienatio. C. de liti. l. ij. ꝛ. j. vt lit. pē. ca. iij. si autē alienat rem nõ litigiosam: sed de qua speraṫ litigium teneṫ ad interesse. i. q̄nti interest illius rē alienatā nõ esse. ff. de alie. iu. mu. cā fac. l. j. De hoc tractaṫ. s. ꝺ alie. iu. mu. cā. ca. j. vbi de hoc.

f ℂ In vitiū. Qr vitiuz rei sequiṫ oēm possessorem. C. de acquirē. pos. vitia: ꝛ facto actor[is] successio dānaṫ heredis. j. q. j. cito turpē. ꝛ. j. de pe. in q̄busdā. ꝛ. j. de imuni. ec. aduersus. in fi.

¶ Glo. seq. signat contrarium et soluit.

g ℂ Detinere iniuste. Nota ꝙ iura ꝓ eodē reputāt auferre ꝛ detinere iniuste vt h. ꝛ. xvj. q. j. decime. sil̄r auferre ꝛ nõ dare. xlvij. dist. sicut. et xlij. di. §. j. xij. q. ij. indigne. Ar. cõtra. xij. q. ij. ꝛ si illi. in p̄n. sz illud intelligiṫ tpe necessitatis in quo omnia dicuntur esse cõmunia. Ber.

ea rē in illā ar. de ordi. cog. c. ij. vel cum datur libell⁹ ꝯtra possessorē sub quo pôt ꝯprehendi actõ qꝺ metus cā vt si dicat peto restitutionē talis rei q̄ mihi per metū ablata est. vl̄ peto rem talē mihi restitui q̄ fui ꝑ violētiam spoliat⁹. ar. C. de āna. excep. l. fi. Jo. and.

Pisanis. ¶ Si mādaṫ restitutionem fieri sub certo modo: necesse est non solum in facto sed etiā in modo pareri: aliter non valet qꝺ agitur. Ita cõmuniter summaṫ. Sed ego sum sic. Mandatum factum de restituēda libera possessione alicui⁹ rei: si nõ pôt adimpleri respectu possessionis rei: qr nõ cõstat de ipsius spoliatione: dz adimpleri respectu libertatis possidendi si de ipsa spoliatione libertatis ꝯstat: et est casus valde no. Primo ponit querelā ep̄i lucani. Scd̄o expressa cā diffinit ibi: porro. Et s̄m Hosti. decre. ista cõtinet ꝯmissionē ꝓcessuū: iniustā appellationē: primi mādati iterpretationem: ꝛ iniusti ꝓcessus retractionē. Casus l[itte]ralis poniṫ varijs mõis. Ab. — Sūmariū — Diuisio.

ℂ Casus. Pisani occupauerunt q̄dā castra ep̄i lucani: ꝓpter qꝺ orta fuit discordia inter lucanos ꝛ pisanos: ꝛ qr pisani nõ restituebāt castra illa ep̄o lucano: de mādato dñi pa. excõicati fuerūt. Demū cū diu stetissent in excõicatione: petiuerūt absolui a dño papa parati stare mādatis eccl̄ie. vnde pa. quēdā subdyaconū suū. P. noīe misit ad eos: dās eidē in mādatis vt eccl̄e lucane restitueret plene ac libere possessionē quā in q̄busdā castris cõstabat ip̄am ecclesiā habuisse: sicut tpe mote discordie habuerat: ꝛ sup ea de qua dubietas oriret: sufficiēti cautiõe recepta ꝙ ꝑdicti pisani corā domino papa iuri parerēt excõicatiõis sn̄ias in eos ꝓlatas pro occupatiõe castrorū relaxaret. Post ꝯtētiones multiplices dicebāt pisani ꝙ per ep̄m lucanū stabat quo min⁹ restõ fieret iuxta mādatū dñi pape. vñ petebāt q̄ten⁹ subdyacon⁹ ꝑdictus sn̄ias ꝑdictas relaxaret. ip̄e receptis cautiõib⁹ ꝙ iuri parerent corā dño pa. sn̄ias relaxauit easdē. ep̄s ꝓpter hoc reputās se grauatū: ad ap. se. accessit: ipugnaturus ꝓcessum ꝑdicti subdyaconi: auditis allegationibus ptiū dicit dñs pa. ꝙ in mādato suo duo cõtinebanṫ vt videlicet possessio quā ꝯstabat lucanā eccl̄iam habuisse tpe mote discordie prius restitueret eidē/ ꝛ vt eiusdem possessiõis restitutio fieret plene ac libere sicut eā habuerat tpe mote discordie: quorū p̄mū referṫ ad factū/ alterū referṫ ad modū: vñ lz in facto formā mandati subdy. ip̄e adimplere nequiuerit vt pisani dicebāt: qr non poterat facere restitui ep̄o possessionē castrorū de qua nõ cõstabat eidem: nec etiā possessio affictuū ꝛ pensionū poterat ep̄o restitui vt ip̄e dicebat: qr ea nõ fuerat spoliat⁹: tñ peccatū fuit i modo/ qr subdy. debuit facere vt pisani possessionē pensionū ꝛ affictuū dimitterēt ep̄o plene ac libere: sicut ip̄e habuerat tpe mote discordie: quā possessionē cõfitebātur pisani ep̄m habere in castris ꝑdictis: ꝛ hoc eē nõ poterat/ nisi pisani castra illa oīno dimitterent: qr illis tenētib⁹ castra ꝑdicta i q̄b⁹ hz affict⁹ ꝛ pēsiões: ea plene ac libere hr̄e nõ poterat sicut habebat q̄ñ pisani castra eadē nõ tenebant: qr i ptāte pisanorū erat ep̄m admittere vl̄ repellere. His ḡ ꝯsideratis dñs pa. ꝓcessū subdya. añdicti iudicauit irritū ꝛ inanē. ¶ No. ꝙ forma mandati diligēter s̄uāda ē/ et q̄ ꝯ facit: irrit⁹ ē ꝓcessus. Itē q̄ restituiṫ: plene ac libere debet restitui: ꝛ in pristinū statū reponi. Ber.

b ℂ Constat. s. per euidētiā facti cū eēt notoriū ep̄m ibi possessionē

habuisse. sic. s. e. cum ad sedem. ad fi. nec poterat aliqua tergiuersatione celari ꝛ sic notoriū erat. j. de coha. cler. ꝛ mu. c. vlti. super illa possessione de qua dubietas esset cautio prestatur.

a ¶ Restituta. Quia hec offensa erat notoria per confessionē ptis aduerse: ꝛ iō satisfactio debuit pcedere. c. ex parte. de ꝟbo. signi.

b ¶ Sufficiēti cautione. Simile. j. de seqstra. pos. c. j. i fi. j. de ꝟb. sig. c. ex pte. sufficiens cautio erit si pignora vel fideiussores dent † ff. mā. si mādato. §. vl. ꝛ. ff. de fideicō. li. l. §. adijcim⁹. ¶ Gl. se. notat q nō sufficit ipleri alterū ex duobus q̄ pncipaliter mandantur. dat sic̄e ꝛ ar.

† Dicit Phi. q suf ficit isto casu iuratoria nisi illi valde suspecti essēt q periuriū nō timerent. de ꝟb. sig. ex parte de pꝛsump. lras. Itelligo hoc vbi de suffi ciēti nō fuisset expssū3 Jo. an.

c ¶ Ad modū. No. q cū duo mādank pncipaliter nō sufficit alterū si ne altero adipleri: vt h̄ ptz. Primū fuit vt possessio castrorū restitueret epo. istud i facto cōsistit hoc facto opus est. Scōm vt possessiōis restitutio fieret plene ac libere: sicut habebat eam tempe mote discordie. ꝛ istud cōsistit in modo: ꝛ hec duo sub vno includebank: vt patet in pn. ꝟ. vt possessionē quā ꝛc. sub illa forma duo mandank. sic. j. tit. pxi. ca. cū dilecti. ꝛ. ff. de arbi. celsus. Et ita ptz h̄. q si qs peccat tā i facto q̄ i modo: vel in altero tm̄: nō valet qđ agit. sic. j. vt ec. bnfi. vt nr̄m. sicut etiā si qs peccat tā in psonam electi. q̄ i modū electionis non valet qđ agit. s. de elec. sup eo. et. c. q2 ppter. Et ita est optimū ar. q forma mādati diligenter seruāda est. s. de rescp. cū dilecta. ꝛ. s. de of. deleg. venerabili.

d ¶ Possessionem. Et dicit possessionē hic cōprehendit possessionem castrorū: ꝛ possessionez iuriū q̄ lucan⁹ eps habebat in castris de qb⁹ cōtendit: ꝛ sic cōphēdit possessionem affictuū ꝛ pensionū: q̄ possessione eps nō fuerat spoliat⁹: vt. j. sequit. vnde debuit facere subdyacon⁹ iste q eꝑus iste plene ac libere posset percipere pensiones et afficitus: quod cū non fecerit non seruauit formam sibi datā: ꝛ ideo processus nullus fuit vt dicit. in fi.

e ¶ Castrorum. i. iurium que eps habebat in castris illis. ¶ Glo. seq. declarat quomodo fuit in modo peccatum.

f ¶ Fuit tñ in mō peccatū. Hic exꝑsse ptz q̄liter peccauit in mō: q2 cū ipsi pisani ꝯfiterenk epm hr̄e pēsionē ꝛ affict⁹ i castris pdictis ꝛ ipi eā possiderēt eps nō habebat plenā libertatē pcipiēdi h̄ pensionē ꝛ affict⁹: imo in eorū ptāte erat ipm admittere vel repellere. vt. j. sequit: g̃ eꝑus nō habebat plenā libertatē: q2 hec ptās pendebat ex ptāte illoꝝ. s. de pcu. accedēs. vñ capellan⁹ debebat castra ista epo restituere † qđ si nō fecerit peccauit in mō: q2 si dubitabak de possessione castroꝝ/ꝛ de pēsiōib⁹ ꝛ affictib⁹ nō dubitabak: ꝛ ita qđ ꝯsitebat i mō certificabat id qđ respiciebat i factum: ꝛ ita siue dubitek de possessiōe siue nō ex q̄ ꝯstabat de pēsiōib⁹ ꝛ affictib⁹ plena ac libera debuit fieri restō castrorū in qb⁹ habebat pēsiōes. B.

† Dicunt Pe. et Ab. q hec glo. turbat itellectū q2 nō erat loc⁹ restitutiōi s3 dimissioni quo ꝟbo pa pa hic vtik vt dixi i tex tu. Jo. a.

g ¶ Ea plene ac libere. No. q q̄ restituik: plenā h3 restōnē i pristinā cām. ff. de vi ꝛ vi ar. l. j. §. q vi delect⁹. §. nō solum. sic et vacua possessio nō tradik emptori si ali⁹ in ea sit cā legatorū vel fideicōmissorū. ff. de ac. emp. ꝛ ven. l. ij. §. vacua. q̄nq3 fit restitutio: sed non plena. s. eo. litteras. sed propter periculum anime.

h ¶ Irritū. Nota q dicit irritū. Et ita patet q iudex q̄ nō seruat formā mādati: ipso iure irritū est qđ facit sicut. s. de rescrip. cū dilecta. vbi de hoc. Et p hoc apparet pisanos absolutos nō esse. † sic s. de li. con. c. j. in fi.

† Ar. dic im pugnat⁹ fu

restituta[a]: ꝛ sup ea de q̄ dubietas oriret sufficiēti[b] cautiōe recepta q iuri corā nobis pdicti pisani parerēt: platas p occupatōe castrorū ipoꝝ in eos snias relaxaret: ꝛ. j. Pisanis igit asserētibus q pte stabat quomin⁹ tibi iuxta mādatū nr̄m fieret restō: ꝛ instāter petētib⁹ vt dictas snias pfatus subdyacon⁹ relaxaret: ipse receptis cautionib⁹ de parendo iusticie corā nobis snias relaxauit easdē: ppter qđ tu reputans te grauatū: ad nr̄am pñtiā accessisti: ipugnatur⁹ pcessū subdyaconi sepedicti: ꝛ. j. ¶ Porro duo testes in fo cōtinebank mādato: vt videl3 possessio quā cōstabat lucan. eccliā3 habuisse tpe mote discordie: pri⁹ restitueret eidē: ꝛ vt eiusdē possessionis restō fieret plene ac libere sicut eā habuerat tpe supradicto: quorū pmū ad factū alterū ꝟo referebat ad modū[c]: vñ l3 (put ps pisanoꝝ dicebat) i facto mādati formam sub dyacon⁹ ipe adiplere nequerit: q2 nō poterat facere tibi restitui possessionē castroꝝ[e] de q̄ nō ꝯstabat eidē: nec etiam (fm q tu ipse dicebas) affictuū ꝛ pēsionū possessio poterat tibi restitui: q2 ea nō fueras spoliat⁹: fuit[f] tñ i mō pctm̄: q2 debuit facere vt pisani possessionē pēsionū ꝛ affictuum quā p eorū ꝯfessionē cōstabat te i castris pdictis hr̄e: tibi dimitterent plene ac libere sicut ecclā tua illam habuerat tpe mote discordie: qđ q̄dem esse nō poterat nisi pisani castra ipa oīno dimitterēt: q2 illis detinētib⁹ castra et munitiōes castroꝝ: i q̄b⁹ dictas pēsiones recipis ꝛ affict⁹: ea plene ac libere[g] hr̄e non posses sicut habebas q̄n ipsi castra eadē minime detinebant: eo q q̄diu ea detinent: in eorū potestate relinquitur te nō admittere vel repellere q̄n velint. His ergo diligenter auditis processum huiusmodi de fratrum nostrorum concilio irritum[h] iudicamus.

De dolo et cōtūacia.

Alexāder. iij. herfordeñ. epo.

¶ Re⁹ q̄ mittendū in possessionē ad mādatū iudicis nō admisit: nō multcabit de canonica eq tate: si infra annū caueat stare iuri. Caplm. j.

Ad hec cū ꝯtigat actorē multotiens[i] mittēdū eē in possessionē cā rei[k] fuāde. ppter absentiā ptis aduerse: ꝛ p ei⁹ dolū siue potentiā non possit rē custodiēdā[l] nācisci[m]: ac iminēte fine anni re⁹ ne possessionē amittat: ꝺbitā offerat cautionē: cuiusmodi sit pena multcād⁹: q2 iussioni non paruit iudicis: a nobis tua fraternitas reqsiuit. ¶ Ad qđ dicim⁹ q i ecclāsticis psōis ꝛ negocijs rigor[n] ꝛ districtio iuris non reqrit: s3 cū iusticia ppter hoc nō periclitat[o] patiēter admitti d3: cum reus per cautionem standi iudicio se astringit.

¶ Rubrica. De dolo et cōtumacia. ¶ Uiso de spoliatis ꝛ eiectis aduersarioꝝ potētia: videdū ē nūc de fatigatis i iudicio aduersarioꝝ dolo ꝛ cōtumacia fm̄. G. Uel cōtinua sic fm̄ Hostieñ. q2 spoliat⁹ q̄nq3 dolo vel cōtumacia rei restōnē cōseq non pōt: iō merito subijcit hec rubri. Et vtraq3 ꝯtinuatio ē sat3 bona. ¶ De hac materia habek. iij. q. ix. ꝛ. iiij. q. v. ꝛ. v. q. ij. ꝛ. iij. p totū. xj. q. iij. certum. reperik in. vj. ꝛ cle. Abbas.

it pcessus q2 post appellationē hic⁹ appellauit enim eps ne fieret absolutio nisi pcederet libera restitutio. fm Jnno. s3 hoc ē diuinare; Jo. and.

¶ Ad hec. ¶ Cōmunis diuisio. Scda ibi ad qđ. Abb.

¶ Casus. Re⁹ vocat⁹ ad iudiciū nō venit: ptumax est: iudex ppter cōtūaciā rei. pnūciat actorē mittēdū eē i possessionē rei petite cā rei fuandę: s3 ꝑpt potētiā rei siue dolū nō pōt nancisci possessionē: tādē iminēte fine āni re⁹ ne possessionē post ānū amittat: offert cautionē standi iuri. Querik h̄ cuiusmodi pena iste sit puniendus q̄ nō paruit iussioni iudicis: Rn̄. ps. q i ecclāsticis psonis ꝛ negocijs rigor iuris nō requirik: sed cū iusticia ppk h̄ q iudici nō paruit non periclitek admitti d3 re⁹: cū p cautionē standi in iudicio se astrigit. ¶ Nota q rigor iuris nō ē seruadus fm canones/ et precipue vbi ius actoris nō est factū deteri⁹. B.

i ¶ Multotiēs. No. q̄ sp: q2 aliq̄n ꝯtumax excōicak. vt. s. vt lit. nō cōtest. tue. ꝛ. ca. q̄m. §. vlti. Quib⁹ aūt remedijs pcedak ꝯ cōtumacē et rebellē no. s. vt lit. nō contest. c. tue. Et ēt pōt brī p hos ꝟsus. Judicis offō mulctat: pign⁹ capiek. Diruit: ac retinet: ius denegat: itereritq3. Seruat: anathema: punitur q̄q3 rebellis.

k ¶ Cā rei seruāde. In q iudex eū tueri d3. † ff. ne vis fi. ei qui in posse. mit. l. j. §. j. ar. j. de symo. querelam. in fi. ꝛ. ff. de ori. iuris. l. ij. §. post originem.

† Ar. si fru stra fieret missio. Jo. and.

l ¶ Custodiēdā. Qui ei i possessiōem mittik ex pmo decreto tm̄ custos efficik ꝛ nō possessor. j. ti. pxi. c. vlt. de h̄ pleni⁹ d2. j. e. ꝯtigit. ff. de acquir. pos. possideri. §. vl. B. ¶ Glo. se. distinguit.

m ¶ Nancisci. Licet ipediak ab aduersario ne possessionē nācisca tur semp tñ intelligik possidere. ar. ff. de bo. auc. iud. pos. q̄uis. ꝛ est expressum. j. eo. cōtingit. si ꝟo ipediak p aliū ille tenek et ad interesse. ff. ex qui. cau. in pos. eak. si quis creditorem. hoc intelligo si fuerit soluendo: al's obtinet quod dictū est. † ar. ff. de dolo. ꝛ eleganter. §. si dolo. ꝛ. ff. de eo per quē factum est. l. vlt. j. rn̄so. ¶ Gl. se. ar. q. l. si qs in tātā ꝛc. ꝛ tripl'r soluit. Rn̄det ad cā. placuit.

† Sc3 q in telligor possidere: ita ponit glo. iiij. i decre. contingit. Jo. and.

n ¶ Rigor. Ar. q subtilitas iuris siue rigor fm̄ canones nō est fuādus. vt. s. ti. pxi. sepe. vbi de h̄. ꝛ ita vr̄ q rigor ille isti. vi bo. rap. §. ij. ver. s3 nec talia. ꝛ. xxvij. q. ij. pri⁹q̄. ꝛ. C. vñ vi. si q̄s i tātā. ꝛ. xvj. q. vj. placuit. nō debeat fm̄ canones fuari. ar. s. ti. pxi. sepe. ꝛ. s. de iura. calū. lras. et. j. de rap. cū cām. ꝛ. c. vl. ꝛ. ij. q. vij. lator. ꝛ. xvj. q. j. frater nr̄. xij. q. ij. nulli. Rigor talis nō fuak i causis ecclīarū ꝛ minorum: quibus consulitur beneficio restitutionis: † sed in causis priuatorū bene seruak. vt. C. vnde vi meminerint. ꝛ. l. si quis. ꝛ qđ dīn c. placuit. cause sue detrimentū patiak: hoc vr̄ est quo ad iudiciū possessoriū fm̄ quosdā: sed a ppꝛietate nō repellik: vt ibi. i. fi. ꝟ. Ul ipse non stabit in causa pro re illa sed clerici illius ecclesie. Uel potest intelligi: detrimētū patiek in rebus ppꝛijs. xij. q. iiij. q̄cūq3.

† De hoc no. i pdic. l. i. q̄ s. si qs i tātā. in. iiij. ꝛ. vñ q. vbi tenet glo. q adultus hoc casu nō restituitur. ꝛ q lex locū h3 in ecclia q̄si plat⁹ cōicātō ꝯsilio vi intulit. vide remis. hic i fi. glo. Jo. and.

o ¶ Nō periclitak. Cū eni nullū fiat ei pīudiciū ex h̄ nō expedit q rigor seruek. sed si iusticia piclitarek ex hoc punirek ad interesse. ff. ne vis fi. ei qui in pos. mit. l. j. rn̄so. j. §. hec autē vera. et. ff. vti pos. si

duo. §. vlti. ad expēsas tñ punit. j. e. pxi. et. s̄. vt lite nō ɔte. qm̄. §. in alijs. et. j. de pe. calumniam. ⁊. s̄. de arbi. dilecti. sed hoc ideo dicit. quia iudex ecclesiasticus non imponit penam siue multā quam imponeret secularis. ff. si quis in ius vo. non ierit. l. ij. §. si quis. ibi extraordinariā penā imponit † ad idē. ff. de iu. l. ij. §. vlti. B.

gari loco illi⁹: adijciēs φ iste. R. de anglia recesserat maliciose. vñ mādat papa iudicib⁹ φ dictū. R. debeāt legitime citare ad pn̄tiā suam. ⁊ si cōtempserit accedere / vel iudicio illorū parere / si absentauerit se: citent pcuratorē suū si aliquē dimiserit / ⁊ siue venerit: siue nō venerit recipiant testes ⁊ sniam proferant fm formā sibi traditam. Si vero nullū pcuratorē dimisit: fiat denūciatio legitiā ad domū ipsius. R. quo facto pcedaƭ ad testium receptionē: ⁊ ad sniam vt dictū est. ¶ Nota φ q̄libet teneƭ dimittere pcuratorē q̄ se absentat. Itē citatio faciēda ē ad domū absentis: ⁊ si nō defendaƭ: pcediƭ cōtra ipsum. Itē cōtra actorem absentē cōtumaciter recipiunƭ testes lite nō cōtest. ⁊ ferƭ snia. ⁊ in isto casu loquiƭ hec dec. cū actor ē absēs / ⁊ re⁹ pn̄s.

† Subaudi huic bñ ei iponit iudex eccl'iasticus multā. qđ dic vt no. j. de pe. lȝ. et de hoc ⁊ de differētijs inƭ penā ⁊ multā vide in spe. de sen. pla. §. ij. v. est ⁊ q̄rta. ⁊ vsi. sequētib⁹ ⁊ de multa ponit Host. spālē rubricā in sūma d sen. ⁊ re iudi. Jo. and.

liter deprehendatur. Jo. and.

Ex litteris. ¶ Sūmat Jo. and. trib⁹ modis. Et demū tenet pmū sūmariū videlicȝ. Re⁹ cōdēnaƭ ad expensas q̄s ppter ei⁹ ɔtumaciā vel dolosā exceptionē actorē fecisse ɔstabit. Cōis diuisio. Secunda ibi: verū. Ab. ¶ Casus. Inƭ mōachos de etolis ex vna pte / ⁊ canonicos lincoñ. ex altera qđ vtebaƭ sup q̄busdam ecclesijs d. V. ⁊ W. cā ad petitionē monachoꝝ ɔmissa fuit iudicib⁹. canonici legitime citati se ɔtumaciter absentarūt iudices lȝ monachi propter cōtumaciā canonicoꝝ mittēdi essent ī possessionē rerū petitarū / possessionē dictarū ecclesiaꝝ sequestrari fecerunt vt saltem affecti tedio venirēt ad iudiciū. Tandē dū monachi peterēt ecclesias sibi restitui rn̄derūt canonici auctoritatē iudicum expirasse: p eo φ cā illa iudicib⁹ alijs erat cōmissa: sed ī litteris posterioribus nō fiebat mētio de priorib⁹: nec noīa ecclesiarū q̄ ɔtinebanƭ ī priorib⁹ lr̄is exprimebanƭ: sed īdefinite dicebaƭ super q̄busdā eccl'ijs. Judices sup h dubitātes cōsuluerūt dn̄m pa. ⁊ Rñ. φ cū dol⁹ ⁊ fraus alicui patrocinari nō debeāt: mādat q̄ten⁹ in cā pcedāt fm tenorē priorū lr̄arū: nō obstātib⁹ posteriorib⁹: ɔdēnātes canonicos in expensis ipsis monachis q̄s ppter hoc fecisse noscūtur. ¶ Nota φ q̄ maliciose trahit aliū ad iudiciū in expēsis dȝ condēnari aduersario. Itē dolus et fraus nō dȝ alicui pdesse: sed poti⁹ obesse. Item generales littere non reuocant speciales.

Idem abbati de ramese: ⁊ archidyacono helieñ.

¶ Propter ɔtumaciā rei pt iudex rem petitā seq̄strare: et ipm ɔtumacē in expēsis condēnare q̄s ppter ipsius cōtumaciā vel dolosam exceptionē actor fecit. h. d. panor. Caplm. ij.

Ex litteris vr̄is accepim⁹ φ cum vobis cām q̄ iter monachos de etoll. et canonicos lincoñ. super ecclesijs de. V. ⁊. M. vertiƭ duxim⁹ cōmittendā: ⁊ canonici citati legitime se ɔtumaciter[a] absentarūt: vos licet monachi essent ob ɔtumaciā aduerse partis ī possessionem reꝝ petitarū mittendi: intuitu tñ religionis[b] miti⁹ agere cū eis volentes possessionē seq̄strari[c] fecistis: vt sic saltem canonici affecti tedio stare iudicio cogerenƭ: tandem monachis eccl'ias sibi postulātib⁹ restitui / canonici responderunt auctem vr̄am penit⁹ expirasse: eo φ ad alios iudices litteras ipetrarunt q̄ preiudicare porib⁹ videbātur[d]. ¶ Veꝝ qm̄ ī posteriorib⁹ lr̄is non fuit mētio facta prioꝝ: nec in eis noīa cōtinebanƭ eccl'iaꝝ q̄ in priorib⁹ posita fuerāt: sed indefinite[e] dicebaƭ sup quibusdā ecclesijs: nos attendentes maliciā ⁊ dolū nulli patrocinari debere: mandam⁹ quaten⁹ p̄dictā cām fm formam prioꝝ litteraꝝ (nō obstātib⁹ posterioribus) terminetȝ: expēsas[f] q̄s ppter hoc mōachi fecisse noscunƭ: eis a canōicis restitui facientes. Idē exoneñ. et vintonieñ. epis: et abbati herfordeñ.

¶ Actore cōtumace testes recipi ⁊ sentētia ferri debēt etiā lite nō cōtestata reo instāte. h. d. fm cōmunem intellectū. Ca. iij.

Causam q̄ inter. F. et. R. filiū Agathe de natiuitate ipsi⁹. A. vertiƭ: vobis fratres epi: ⁊ londoñ. epo cōmisim⁹ terminandā. ⁊. j. ¶ Ceteꝝ si aduersarius[g] su⁹ legitime citat⁹[h] ad presentiam vr̄am accedere: vl' iudicio eccl'e parere ɔtempserit: aut etiā se absentauerit: cū de āglia recessisse dicaƭ: pcuratorem eius si quē reliq̄rit cōuocetis: q̄ siue venerit siue non: aut si pcuratorem nō dimisit: denūciationib⁹ ad domuȝ[i] eius missis: receptis

¶ Glo. seq. pn̄. tractat de citatiōe ad domū qđ fit cū nō apparet citādus nec ei⁹ pcurator. scđo signat ɔriū de decre. fi. j. ti. j. ⁊ de decre. qm̄. ⁊ tue. soluit φ illa ī reo hec in actore cōtumace: ⁊ subdit diuersitatis rationē Interserit etiā opi. φ h fuerit lis contestata qđ reprobat.

g ¶ Aduersarius. Scȝ R. filius agathe qui fuerat actor: vt patet. j. q̄ fi. sint legit. causam que.

h ¶ Citatus legitime. Trinis edictis vel vno pemptorio p oībus. xxiiij. q. iij. de illicita. et. ff. de iudi. ad pemptoriū. et. l. nōnunq̄.

¶ Glosa sequens ponit sex modos contumacie.

a ¶ Cōtumaciter. Multis modis cōmittiƭ cōtumacia: qn̄q̄ attēdiƭ respectu nō veniētȝ. vt h. et. j. e. cū dilecti. ad fi. qn̄q̄ respectu nō restituētis. ff. de rei ven. q̄ restituere. qn̄q̄ respectu nō rn̄dentis vel obscure rn̄dētis. qđ idē est ac si nō rn̄deret. ff. de interro. ac de etate. §. q̄ tacuit. ⁊ §. nihil. qn̄q̄ respectu nō iurātȝ. vt. ff. de iureiu. manifeste. qn̄q̄ respectu recedētis infecto negocio. j. e. put. et. xj. q. iij. certū. et. s̄. de pcu. cōstitutis. xviij. dist. si quis aūt. ⁊. s̄. de iudi. c. j. ⁊ qn̄q̄ respectu nō exhibētis. ff. de ap. creditor. §. iussus. ‡ Vñ vsus. Non veniens: nō restituens: citiusq̄ recedēs. Nil dicens: pignusq̄ tenēs: iurareq̄ nolēs. Obscureq̄ loquēs: isti sunt iure rebelles.

b ¶ Religionis. Arg. φ cū religiosis miti⁹ agendū ē. xij. q. ij. religiosam. ⁊. ff. de relig. sunt persone. in fi.

¶ Glosa sequens potest repeti per questionē an potuerit ⁊c̄.

c ¶ Sequestrari. Hoc de iure fieri nō debet nisi ī casib⁹. j. de sequest. c. j. ⁊ vl. vbi de h: sed de gratia h fecerūt: cū debuisset monachos misisse in possessionē cā rei seruande. s̄. vt lit. non cōtest. tue. ⁊. c. qm̄. §. in alijs. sed hic noluerunt seruare talem rigorem.

d ¶ Videbanƭ. Quo ad opi. illorū canonicorū. sed nō est ita.

e ¶ Indefinite. Propter talē mētionē gn̄alē seu īdefinitā priores lr̄e nō reuocanƭ p posteriores sȝ expssam debēt facere mētionē de prioribus. s̄. de of. dele. ex litteris. et. j. de re iudi. inter monasterium. et. j. de coha. cle. et mu. super eo.

f ¶ Expensas. Sic. s̄. de rescrip. ceterū. in fi. et. c. ex parte. et. ca. vlti. vbi de hoc. et. j. de ap. vt debitus. Ber.

Causam que. † Si actor est cōtumax reo instāte diffinitiua snia ferri potest. h. d. Prima pars ponit petitionē rei contra quem actor impetrauerat. Scđa ipam petitionē exaudit ibi. ceterum. Abbas. ¶ Casus. Inter. F. et. R. filiū agathe vertebaƭ qđ de natiuitate ipsius agathe occasione successionis: cā natiuitatis cōmissa fuit ad petitionē ipsi⁹. R. tandē. F. accessit ad dn̄m pa. et fecit vnū de iudicib⁹ remoueri: q2 dn̄s erat ipsi⁹. R. et alterū subro

‡ Scđm Vin. qn̄q̄ respectu nō defendētȝ. ff. de pcur. mut⁹. §. pena. Itē respectu latitātȝ. itē impediētȝ ne citatio puenire possit ad ipm. hi casus pbātur. s̄. vt lit. nō cōtesta. qm̄. §. j. itē respectu min⁹ instructi ɔparētȝ de elec. c. j. lib. vj. fm Host. q̄ remittit ad sum. eo. tit. sub rubrica de contumacia. §. q̄

i ¶ Ad domū. Nota φ citandus est semp aliquis si inueniƭ. iiij. q. v. q̄sq̄s. ⁊. j. q̄ ma. accu. pos. c. j. et. j. eo. venerabilis. ⁊. j. ti. pxi. ca. vlti. demū citari dȝ pcurator si quē dimisit quē teneƭ dimittere quilibet: ⁊ maxime postq̄ est citatus: al's procedereƭ contra eum tanq̄ cōtra cōtumacē: denūciatiōib⁹ ad domū vel ad eccl'iam absentis factis. vt h. ⁊. j. eo. venerabilis. ⁊. j. tit. pxi. ca. vlti. ⁊. ff. ex q. cau. ma. itē ait. §. hec aūt. ⁊ amici sunt requirēdi. vt. ff. e. l. ḡ. ⁊. ff. de dā. infe. l. iiij. §. ptor. xvj. q. iij. §. pōt. vsi. si is aūt. ⁊. ff. de lib. ag. l. j. j. rn̄. ⁊. ff. ex qui. cau. ī pos. ea. l. hec aūt. Preterea dr h receptis testib⁹ alterius ptis ad sniam pcedatis. ⁊ iō ɔdicit expsse. j. ti. pxi. c. fi. vbi dr φ si citat⁹ pcuratorē nō dimisit: denūciatiōe ad domū facta cā custodie in possessionem mittaƭ actor: vel excōiceƭ si missio fieri nō pōt. Et hic dicit φ testes ⁊c̄. vt. s̄. vt lite nō cōte. qm̄. §. in alijs. et. c. tue. qualiter ergo itelligiƭ hec decretalis? Dicas φ hec nō ɔdicit illis: q2 ī alio casu loquiƭ: ɔria locū hn̄t qn̄ re⁹ est cōtumaciter absens: † nec dimisit pcuratorē. tunc lit. nō cōte. mittiƭ actor in possessionē cā custodie. hec decre. loquiƭ qn̄ actor est absens: ⁊ re⁹ p̄sens: tunc eni cōtra actorē absentē recipiunƭ testes lit. nō contest. et snia pōt ferri: vt dicit in fi. ⁊ sic loquiƭ etiā auc̄. C. quō ⁊ qn̄ iudex auc̄. qui semel. ⁊ in autē. de litig. §. omnē. col. viij. Et. R. fili⁹ agathe ɔ quē pcediƭ erat actor: ⁊. F. re⁹ vt ptȝ. j. qui fi. sint leg. cām que. ⁊ ille. R. ipetrauit litteras illas q̄b⁹ agebat cōtra. F. sup hereditate aui sui. et. F. ipetrauit lr̄as istas ⁊ illas. s̄. de offi. dele. cām q̄. ⁊ iste. F. impetrauit remotionē vnius iudicis: ⁊ fecit addi illud quod hic dicit. s. in ver. ceterum. Quidā dixerunt φ lis fuit hic contest. sed nō est verum. de hoc dicetur plenius. j. ti. proxi. Ratio est quare in absentia actoris recipiuntur testes lite non conte. ⁊ nō in absentia rei ɔtumaciƭ absentis: q2 maior est cōtumacia actoris q̄ rei. ⁊ si actor non venit qui alium ad iudiciū puocauit: presumiƭ potius cōtra ipm q̄ cōtra reū absentē. vnde rei fugiētes appellanƭ. vt in. l. ppcrandū. C. de iudi. ⁊ actor dȝ vti intētione ad implēdā suā causam. re⁹ debet extenuare causam. iiij. q. iiij. c. j. ⁊ in autē. de litig. §. omnē. col. viij. vbi reddiƭ hec rō. Et ideo poti⁹ parciƭ reo: q2 facit id a q̄ denoīatur. Actor vero cōtrarium eius qđ debet: ⁊ eo absente pn̄t recipi testes ⁊ snia ferri: ⁊ quia fauor cōsideraƭ ex pte rei: q2 rei fauorabiliores sūt q̄ actores: ⁊ iō iura voluerūt eis poti⁹ subuenire q̄ actorib⁹: cū pma facie sit p̄sumptio p eis. j. de pba. ex lr̄is: ⁊ ne sit in ptāte actoris cū voluerit reū ‡ vexare: ⁊ ideo necesse hȝ litē vsq̄ ad finē pducere si re⁹ voluerit. vt in auc̄. pmissa q̄ semel.

Citatio q̄liter ⁊ vbi dȝ fieri.

† Idē Vin. ⁊ Hosti. et hoc tenet Jo. xj. q. iij. q̄cūq̄. licet alibi dixerit. s. iij. q. ix. in sūma. istā decre. esse correctā p decr. quoniā frequenter. Jo. and.

‡ Quē forte nunc dimittit. q2 videt eū hr̄e defensiōes suas paratas et expectat φ pereāt. ⁊ hoc colligitur. s̄. vt lite nō ɔtest. qm̄. in prin. hinc est φ qn̄q̄ pfigiƭ actori tpus ad agendū ex cā. C. de igenu. ma. l. diffamari. j. de resti. spo. freq̄ns. li. vj. Jo. ā.

a Formam .j. qui ſi. ſint legit. cauſam que .j. Ber.

Diuiſio. Prout nobis. ¶Cōmunis diuiſio. Secūda ibi. ideoq3. Ab.

Caſus. Quidā vocatus fuit ad iudiciū dato ſibi libello: ⁊ cōtumaciter receſſit a pñtia iudicū. Tandē rediēs recepto libello iurauit ꝙ corā eis iuri pareret: die ſibi prefixa pñtauit ſe corā iudicib⁹: ⁊ dū crederet rñdere libello: pretextu aduocati quē nō habebat: rñdere ſolita malicia recuſauit: tādē dum actor inſtaret vt reſpōderet: interrogatus fuit quot annis decimas de quib⁹ cōtentio erat pcepiſſet: reſpōdit .xl. appellans ⁊ cōtumaciter iuramēto ɔtēpto receſſit: dubitauerunt iudices vtrū p talem interrogationē ⁊ rñſionem ɔteſtatio litis facta eēt: ⁊ qliter eſſet pcedendū ɔtra ipm. Conſultus pa. rñ. quaten⁹ ad cōuincendā maliciā eius ſenilis/vocent eū ad pñtiā ſuā: ⁊ ſi venerit/ pcedāt in cā. ꝙ ſi venire noluerit: cū lis ſit cōteſtata ſi liquet de cā vel liquere poſſit diffinitiuā ferāt ſniam. Si ꝟo nō liquet/nec liquere poſſit: poſſeſſionē adiudicēt actori ſuata dūtaxat qſtione ꝓprietatꝭ abſñti. ¶Mo. dilationem dādam ad cōuincendā maliciam. Item lite cōteſta. reo abſente poteſt ferri ſententia.

adiudicāda eſt poſſeſſio tm̄ actori: ſalua queſtiōe ꝓprietatꝭ abſenti. vt hic dicit. ⁊ .C. quō et qñ iudex: cōſentaneū: ⁊ erit ſtatim verus poſſeſſor. Si ꝟo lis ē qſi ɔte. ſaltē ad interrūpēdā preſcriptionē. pu ta cū qs cōuenit q poſſidet noīe alieno dño in iudicio noīato: ⁊ facta denūciatione: ⁊ ipſo legitime citato: ſi nō venerit tūc adiudicatur poſſeſſio ipſi actori: ſalua qſtiōe ꝓprietatis abſenti. .ſ. vt lit. nō cōte. qm̄ frequēter .§. ꝙ ſi ſup reb⁹. ⁊ .C. vbi i rē ac. l. ij. ⁊ ita idē eſt qñ lis ē ɔte. et nō liqt de cā ſicut qñ eſt qſi ɔteſtata. Si vero nullo mō lis eſt ɔteſta. reo ɔtumaciter abſente. tūc mittēdus ē actor in poſſeſſionē rei petite cā cuſtodie. .ſ. vt lit. nō conteſt. qm̄ .§. in alijs. ⁊ .C. de pſcrip. xxx. vel. xl. an. ſi qs emptōis .§. pe. ver. ſed ſi qs vero p vim. et .j. ti. ꝓxi. c. vlt. et tūc reus vſq3 ad annū poterit recuperare poſſeſſionē reſtitutis expēſis ⁊ pſtita cautiōe iudicio ſiſti. an no elapſo nō audiet niſi ſup ꝓprietate: vt in predictis cōcordātijs: qm̄ frequēter .§. et i alijs. et l. ſi qs emptōis. ⁊ hec vera ſūt reo abſentet actore pſente. Si vero actor fuerit abſens cōtumaciter reo pſente ⁊ petente vt in cauſa pcedat: tūc ſi lis ſit cōteſtata locum

at. ꝙ aut actor fundat intētionem ⁊ cōdēnat re⁹. aut nō ⁊ abſoluitur. .C. de rei ven. l. ſi. ꝟ cā. poſ. cū eccl̄ia. ꝟt Inno. hāc decre. locū habere qñ reus cōtumax eſt lit. cōteſt. p cuius forte confeſſionē vel alter ſi pñs eſſet ꝓbaret actor intētionem ſuā. ⁊ iō datur actori vera poſſeſſio. obiectio autē eſſet vera/actore cōtumace lit. ɔteſt. ⁊ vtroq3 caſu eſt fauor pſentis et odiū contumacis. Jo. and.

testib⁹ alteri⁹ ptis iuxta dictam a formā ad ꝓferendā ſniam pcedatis. Urbanus .iij. de nouo lo co. ⁊ de viger. prioribus.

Si re⁹ poſt litē ɔteſtatā ē ɔtumax: ſi alas liquet de cā: fert diffinitiua ſnia: ſi nō liquet actor in verā poſſeſſionē iducit. Ca. iiij.

Prout nobis: ⁊ .j. Reū qꝫ b cōtūaciter a pſentia vrā receſſerat: iuratoriā coegiſtis ex c ponere cautionem: ꝙ corā vobis iuri pareret. Cūq3 die pfixa vrō ſe ɔſpectui pñtaſſet: ptextu d aduocati quē nō hēbat/ rñdere ſolita malicia recuſauit. Tandē e actore inſtāte rñdit. ꝙ .xl. annis decimas (de qb⁹ erat cōtētio) pcepiſſet: varijſq3 poſtmodum excuſatiōib⁹ vtēs in vocē ap. prupit: ⁊ ɔtumaciter iuramēto ɔtēpto receſſit. ¶Ideoq3 mandam⁹ f qtiñ⁹ ad ɔuincendā ei⁹ maliciā ſemel eū ad p. vrām ɔuocetis: ⁊

ſi venerit/ finē iponatis negocio cōpetentē. ꝙ ſi venire ɔtēpſerit g cām (vtpote lite q ingerit conte h ſtata) diffinitiua ſnia terminetꝭ vel pñti ſaltē adiudicetis poſſeſſionē: ſuata dūtaxat qſtione ꝓprietatꝭ abſenti. Innocēti⁹ .iij.

Qui fundata itētiōe actoris exceptionē perēptoriam obijcit quā nō ꝓbat incōtinēti ſed accipit iducias: ſi defecerit in ꝓbando cōdēnat incōtinenti diffinitiua nō expectata in expenſis: ac ſoluere cogit: ꝙ ſi nō pōt punietur in corp⁹ ſm arbitrium iudicis. h. d. nota. iſte tex. ſm lecturā que placet panor. Caplm̄ .v.

i Finē litib⁹ cupiētes iponi: ne partes vltra modū grauet laborib⁹ ⁊ expēſis: ꝓſerti cū de bñficijs eccl̄iaſticꝭ litigat q k ſine diſpēdio diu vacare nō poſ l ſūt. ¶Pñti ꝺcreto. ſtatuim⁹: vt poſtq3 intētionē ſuam altera ps

b Cōtumaciter. Cōtumax eſt qui cū debet parere non paret. ff. de re iu. cōtumacia. als latitare nō videt: q ſi preſens eſſet nō compellit rñdere. ff. de iudi. nō videt. ⁊ ff. de peculio. eo tpe. ⁊ ff. ſi quis in ius vo. nō ie. l. ij. Alios modos cōtumacie habes. .ſ. vt lit. nō cōteſta. qm̄ .§. j. ⁊ alios modos notaui. .ſ. e. ex litteris.

¶Glo. ſe. reci. p. q. qualis cautio ⁊c. an iuratoria vel penalis ⁊c.

c Cautionē. Nota ꝙ ſola ꝓmiſſio ſufficit p cautiōe iſta vbi nō fuit excōicat⁹ vl data poſſeſſio. ff. de iudi. l. ij. §. ſꝫ ſi dubitet. ⁊ nō obſtante iuratoria cautione ex iuſta cā poterit appellare. ff. q ſatiſda. cog. l. vl. ⁊ .j. de ap. ad hec. nec ēt pena ɔmitteret ſi eſſet appoſita. ff. rē ra. ha. l. iij. §. falſus. ⁊ ff. iudi. ſolu. cū aps. ſꝫ hic nō appellauit ex iuſta cā: ⁊ iō dicit: iuramēto ɔtēpto. vnde incidit in periurium.

d Aduocati. Quando inducie dande ſunt pretextu aduocati dictum eſt. .ſ. vt lite non conteſtata. ca. j.

¶Glo. ſe. tractat an p rñſionē ad iterrogationē ⁊c. ⁊ arguit ſine libello ⁊c.

e Inſtāte. Perinde ē ac ſi a iudice interrogaret. ff. de iterro. ac. ac ſi ſine. §. j. ⁊ p talē iterrogatione ⁊ rñſionē fuit lit. cōteſta. facta. vt ꝺi i ſi. nec diſtinguit p quē ſiat interrogatio. .ſ. de lit. cōteſt. c. vno. in glo. ⁊ intelligo libellū ſup decimis illis porrectum in q decie petebant. ⁊ h ſatꝭ colligit ex ipa lra vbi dicit decias de qb⁹ ɔtētio erat. lꝫ qdā dixerūt ꝙ libell⁹ ſi fuerit h porrect⁹. ⁊ p h volūt ꝓbare ꝙ ſine libello poſſit iudiciū exerceri. Uel pōt itelligi inſtante actore. i. ad inſtantiā actoris iudex ipm interrogauit: ⁊ re⁹ reſpōdit. ꝙ .xl. an. poſſedit. ſed veritas fuit ꝙ actor interrogauit. vt patet in antiq. ⁊ ſatis pōt valere talis ɔteſtatio ſicut valet rñſio ad interrogationes aduerſarij facta. ff. de inter. ac. ac ſi ſine.

f Ad cōuincendā. Nota dilationē dari ad cōuincēdā maliciā ſi. in autē. vt cū de ap. cog. §. ſed h. col. viij. et .C. de iu. auc. iubem⁹. et .j. e. cū olim. imo etiā iudex ei facere grām poteſt poſt peremptorium edictū. vt iterū citet ipſum. .ſ. de of. dele. conſuluit.

g Utpote. Expreſſiuū ꝟitatis eſt: ſicut illud vidim⁹ gloriā eius gloriā qſi vnigeniti ⁊c. ⁊ ptꝫ h ex eo ꝙ pt ferri ſnia. vt .j. ſequitur.

¶Glo. ſeq. diſtinguit aut agitur reali aut pſonali: ⁊ aut re⁹ eſt cōtumax aut actor: ⁊ ſi reus aut lis eſt conteſtata aut quaſi conteſtata: aut nullo modo cōteſtata. ⁊ primo caſu aut liquet de cauſa aut nō.

h Diffinitiua ſnia terminetis. Si liqt de cā vel liqre pōt: qꝛ pñt recipi teſtes. vel ſi nō liqt vel liqre nō pt adiudicabit tm̄ ei poſ ſeſſio. Jō nota cū aliqs cōuenit actiōe reali: ⁊ fuerit abſēs p ɔtūaciā: ita diſtigue. aut lis eſt ɔteſtata: aut nullo mō ɔteſtata. Si lis ē cōteſtata vt h. aut liqt de cā vel pt liqre aut nō. Si liqt de cā: vl pt liqre: qꝛ recepti ſūt teſtes ⁊ inſtrumēta pducta ⁊ ɔfeſſiōes facte. vl pñt recipi: tūc pcedat ad ſniam diffinitiuā ſm merita cāe abſoluēdo vl ɔdēnādo ſm tenorē illi⁹. l. .C. ꝺ iudi. ꝓperādū. §. ſi nautē. et h. et .iij. q. ix. decernim⁹. Si autē nō liqt nec liquere pōt: qꝛ actor nullos teſtes inducit vel inſtrumēta p q poſſit ꝓbare de iure ſuo: tūc

Snīa an poſſit con tra abſentem ferri.

¶Uidet ꝙ ſem p lique

hꝫ qꝺ ꝺr. .C. de iudi. ꝓperādū. §. ⁊ ſi qdē. Si vero lis nō ſit ɔte. locū hꝫ. .C. quō ⁊ qñ iudex auc. q ſemel. ⁊ .ſ. e. c. ꝓxi. qꝛ in caſu iſto pñt recipi teſtes lit. nō cōteſta. ſi re⁹ petierit ſm qꝺ dicunt pdicta auc. q ſemel. ⁊ .ſ. e. c. ꝓxi. Et hec ꝟa ſunt in actione reali. In pſonali ꝟo actiōe reo abſente locū hꝫ qꝺ ꝺr. .ſ. vt lit. nō cōteſt. qm̄ .§. vlt. ⁊ .C. de bo. auc. iudi. poſ. auc. ⁊ q iurat. tūc ei mittit actor i poſſeſſiōem bonoꝛ ipſi⁹ rei p mō debiti declarati i libello: vt ibi ꝺr. Si ꝟo ē talis cā ꝙ actor nō poſſit mitti i poſſeſſionē dꝫ re⁹ excōicari. .ſ. vt lit. non ɔteſt. tue. Et ſiue ſit actio pſonalis ſiue realis iudex illā penā pōt imponere q magis timeat: ad alterā poſtea pceſſurus. vt i decre. qm̄. in ſi. quia hoc ſolum bene agitur ⁊c. xxiij. q. v. prodeſt.

Finem litibus. ¶Qui fundata intētione actoris perēptoriā obijcit: ⁊ acceptis inducijs deficit in ꝓbādo: punit in expēſis: qꝛ doloſus pſumit. h. d. ſm Jo. an. Poſſet tñ lati⁹ ſūmari ſm eū ſic. Qui fundata intētiōe actoris exceptionē obijcit ⁊c. vt ſic includat quaſi pemptoria exceptio et dilatoria eo caſu quo ꝓbatur vl ꝓponit poſt lit. ɔte. vt patet. .ſ. de of. dele. c. inſinuāte. hoc tamē indiſtincte panormitano nō placet vt hec decr. p oīa habeat locū in qſi perēptoria vel dilatoria. Et primū ſummariū Jo. an. eſt nimis generale. in ſi. Itē nō facit mētionē de aliquo requiſito p tex. ad hoc vt ſiat hec cōdēnatio. ſ. qñ in cōtinēti nō vult vel nō poteſt ꝓbare. Uñ ſcias ꝙ caſus hui⁹. c. eſt ſingularis ⁊ nouus. p h facit ꝟbū ſtatuimus in tex. poſitū. qꝺ ius nouū inducit. iuxta no. i. c. decernim̄. .ſ. de iudi. Diuidit. Nā pˀo pmittit ɔſtōis duas cauſas gñales. Scd̄o cōſtitutionē ſubmittit ibi: preſenti: adijciēdo alias duas cauſas cōſtitutionis ſpeciales: quarū vnā interſit in ipſa cōſtitutione ibi: quia frequenter. Ab. Caſus. Quidam malicioſe fundata intentione actoris vt negociū differretur: opponebāt exceptiones peremptorias. pa. volēs obuiare malicijs iſtorū preſertim cū de beneficijs eccleſiaſticis litigat: ſtatuit vt poſtq3 aliqs intentionē ſuā ꝓbauerit/ ſi altera ps legitimā exceptionē opponat quā nolit aut nō poſſit incōtinēti ꝓbare. ſi defecerit in ꝓbando: cōdēnet alteri parti in expēſis ꝓpter hoc factis ab eo tempe quo recepit inducias ad exceptionē probandam: ⁊ ſi ſoluendo nō fuerit: alas ad arbitriū iudicis puniat: vt hoc timore perterritus in grauamē alterius falſas exceptiones opponere nō pſumat. ¶Nota ꝙ qui deficit in exceptione pemptoria probanda fundata intētione actoris: debet in expēſis cōdēnari. Itē ad arbitriū iudicis puniri debet qui expenſas ſoluere non poteſt. Itē exceptio peremptoria pōt opponi publicatis atteſtationibus.

Sūmariū

Diuiſio.

i Finē litib⁹. Si .j. eo. c. venerabilis. .C. de agri. et cen. litib⁹. li. xj. et .C. de iudi. ꝓperandū. in prin. ⁊ .j. de re iu. iurgantium.

k Sine diſpendio. .ſ. de elec. cum inter vniuerſas. ⁊ .ſ. vt lit. nō conteſta. quoniam. §. j.

l Diu vacare nō poſſunt. .j. de cōceſ. ꝓben. nulla. ⁊ .ſ. de elec. ne pro defectu. et .l. diſtin. poſtq3.

† Sed si ꝓbatio actoris facta ꝑ testes liq̃t ꝑtib⁹: ḡ attestationes sūt publicate. sȝ p⁹ publicationē testes nō ꝓducūtur. in auc̄. de testi. §. q2 vo. ḡ nec pemptoria ꝓbari pōt ꝑ testes de hac oppositiōe Inno. non curo. nā nouum cap. lȝ bñ pōt etiā ꝑ testes ꝓbari post attestationes publicatas vt sat; dicā de testi. fraternitatis. Jo. and.

a ¶ Fundauerit. Uel per testes ‡ vel ꝑ īstrumēta: vel ꝑ ꝯfessionē: vl' ꝑ euidētiā facti. vt. s̄. de resti. spo. cū ad sedē. i fi. ꝛ. C. ď excep. si quidē: vel etiā p̄sumptiue. C. de ꝓba. siue. vel ipso cōi iure. xvj. q. vij. omnes basilice. ꝛ. xviij. q. ij. monasteria.

b ¶ Exceptionē. Hic patet q̄ exceptio pēptoria pōt obijci publicatis attestatiōibus. ex eo q̄ dicit fundata intētiōe alteri⁹ ꝑtis. sic. j. de test. c. ď testib⁹ vbi de h̄. j. de cog. spūali. c. vlt.

¶ Glo. seq. diuidit in vj. ꝑtes (lȝ panor. diuidat in octo.) Prio tractat de expēsis factis ī dilatorijs. ꝛ hec facit tria. q̄rit: ponit opi. ꝛ soluit distinguēdo. Secūdo tractat de expēsis cōtumacie ibi: sed expēse. dicēs duo q̄ ēt iuste litigās illas soluit: ꝛ q̄ statim soluit. Tertio ibi: item. tractat de expēsis p̄ncipalis cāe. ꝛ p̄mittit reglaȝ quā postea ďtermīat distinguēdo an sit iuratū vl' nō. ponit opi. q̄ nō distinguit quā glo. fatet verā ī criminali. Quarto ibi: sȝ in cā. tractat de factis ī cā appellatiōis. Quīto ibi: ꝛ nota. tractat que expēse sint restituēde. Sexto ibi: nota q̄ expēse. tractat de petitione ꝛ cōdēnatione ipsarum.

a fundauerit[a]: si reliq̃ forte voluerit
b legitimā exceptionē[b] opponere quā nolit aut neq̃at icōtinēti ꝓbare ¶ (Q2 frequēt ad ipediēdū vel differēdū ꝓcessū exceptiones hmōi ꝑ excogitatā maliciā opponunt) ad soluēdas alt'i ꝑti
c moderatas expēsas[c] extūc in iu
d dicio faciēdas cū acceptis[d] inducijs si forsitā i ꝓbatiōe ďfecerit
e cōdēnet. Et si soluēdo[e] nō fuerit al's s̄m arbitriū discreti iudicis puniat: vt h̄ saltē tiore ꝑterritus nō facile q̄s in grauamē alteri⁹

c ¶ Expensas. Sed nūq̄d hȝ locū qď h̄ ď2 in expēsis in exceptionib⁹ dilatorijs q̄ ꝓponunt ante litē ꝯte. vt deficiēs in ꝓbatiōe puniat in expensis sicut post litē ꝯtestatā: Quidā dicūt q̄ sic. ar. s̄. de rescrip. ceterū. ꝛ. s̄. e. ex lr̄is. Ego credo q̄ hic distinguendū est q̄ si calūniose ꝓponat aliq̄s exceptionē dilatoriā añ lit. ꝯte. et de h̄ cōstat euidēter: tūc dȝ cōdēnari. ar. s̄. de rescrip. ceterū. c. vlt. et. s̄. eo. ex lr̄is: q2 ibi euidēter apparet de malicia ipsi⁹. al's nō credo excipientē cōdēnādū in expēsis añ lit. cōte. nisi cōstet de malicia ipsi⁹. ꝛ p̄cipue si sup h̄ iuratū eēt de calūnia. ar. hui⁹ lr̄e a ꝯ̄rio sensu: ex eo q̄ dicit postq̄ alt'a ꝑs intētionē suā fundauerit ḡ añ lit. cōte. nō vr̄ ꝯdēnāda ꝑs excipiēs cū h̄ habeat a iure q̄ possit ꝓponere exceptionē. j. de excep. pastoralis. ꝛ p̄cipue vbi hȝ v'isimilē cām excipiēdi. Sȝ expēse q̄ p̄stant ꝓpter ꝯtumaciā ꝑtȷ alteri⁹: ille indistincte p̄stant q̄lēcūq̄ cām litigādi habuerit ille cui p̄stant. j. e. cū dilecti. et. j. de sequestra. ad h̄. s̄. vt lite nō ꝯte. qm̄. §. in alijs. C. de iudi. sancim⁹. ꝛ. C. quō ꝛ qñ iudex. auc̄. q̄ semel. ꝛ. ff. de iudi. eū quē temere. ꝛ in cōcil. lugdū. j. e. ti. actor. ꝛ est Inno. iiij. li. vj. ꝛ tales expēse statim sunt p̄stāde añq̄ audiat. s̄. vt lit. nō cōte. qm̄. §. in alijs. ꝛ. C. de iudi. sancim⁹. Itē illud regulare cōsueuit eē: vt in fine litȷ vict⁹ victori in expēsis litis ‡ cōdēnet. j. de pe. calūniā. ꝛ. s̄. de ma. ꝛ obe. c. vlti. ꝛ in autē. de iudi. §. oportet. col. vj. ꝛ. C. de epi. ꝛ cle. auc̄. gñaliter. sed in casu isto differētia est a ꝑrio casu: vñ h̄ distinguit sicut in priori: vtrū habuerat ꝓbabilē cām litigādi vel nō. ꝛ vtrū sit iuratū de calū. vel nō. si est iuratū de calū. puta: q2 talis cā est vbi iurat: tūc nō debēt cōdēnari in expēsis. q2 nō est v'isile q̄ aliq̄s sit immemor sue salutis. vt. j. q. vij. sancim⁹. q2 iuramētū. de calū. ad oīa q̄ emergūt et incidūt in cā post lit. ꝯte. extēdit. C. de iura. calū. auc̄. h̄ iuramētū. ꝛ tūc nō dȝ cōdēnari. etiā si deficiat in exceptiōe opposita: ꝛ ita nō dȝ ꝯdēnari vict⁹ victori in expēsis cū ꝓbabilē causaȝ hr̄e p̄sumat litigādi. ar. j. de sen. excō. sacro. ꝛ. ff. de leg. ij. q̄ solidū. §. etiā. alioq̄n metu expensarū dimitteret q̄s ius suū indefensū. ff. de peti. here. illud. ꝛ h̄ intelligo nisi ꝯstet de calūnia seu malicia: quia tūc ꝯdēnabit in expēsis: q2 p̄ma p̄sumptio tollit ꝑ sequētē. Si v'o nō est iuratū de calū. puta: q2 cā est spūalis tūc dȝ cōdēnari i expēsis q̄ deficit i ꝓbatiōe exceptiōis ꝓposite fundata intētione actoris. vt hic dicit: q2 eoipso q̄ nō ꝓbat p̄sumit maliciose excepisse. in quo casu pōt intelligi hec decre. ꝛ h̄ posset requiri iuramētū: q̄ maliciose non opponat exceptionē. ar. s̄. de ele. cū dilecti. et. s̄. de resti. spo. lr̄as. cū iā sit ꝓbata intētio ꝛ p̄sumptio ꝓ ipō ꝯ̄ excipiētē: ꝛ sic intelligo etiā de expēsis toti⁹ cause. Alij dicūt q̄ nulla distinctio ē faciēda: ꝛ eoipso q̄ succūbit malam cām p̄sumit habuisse. ar. C. de epi. ꝛ cle. auc̄. gñal'r. ex eo q̄ ibi ď2. ꝛ si victus fuerit p̄sumit iniuste mouisse litē. Dñs pla. ꝛ dñs Ja. dicebāt q̄ eoipso q̄ succūbit vict⁹ p̄sumit iniuste mouisse litē. Benigni⁹ exponūt alij illud v'bū vict⁹ scȝ ab aduersario. vt. C. de epi. ꝛ cle. oēs. in fi. sȝ in crimīali cā eoipō q̄ succūbit p̄sumit calūniari. ij. q. iiij. q̄ nō ꝓbat. C. de aduo. diuer. iudi. l. j. sic dicebāt p̄dicti dñi Pla. et Ja. idē eē in ciuilib⁹. Sed in cā appellatōis nulla distictio ē faciēda: an iustā habuerit cām appellādi an nō: siue appellet añ sniaȝ siue a snia. j. ď ap. sepe. c. reprehēsibilis. ꝛ. c. significauerūt. ꝛ. c. vt debit⁹. et. c. nicholao. ꝛ. j. de eo q̄ mit. i pos. cā rei s̄uāde. cū venissēt. ꝛ. ij. q. vj. oīmō. ꝛ. C. de ap. eos. §. ne temere. ꝛ. C. quorū ap. nō reci. ab executore. Et nota q̄ tm̄ ncie expēse ꝛ moderate restituēde sūt ꝛ vtiles. j. e. c. pxi. et. j. ti. pxi. cum et. c. proxi. in aduocatis † ꝛ in alijs. C. de iu. sancimus. ꝛ si quas fecit casu vel facto: illas nō peteret. ff. mā. inter cās. §. nō oīa. ꝛ erunt mediocres nō delicate. ff. de dā. infec. inter q̄s. §. vlt. ꝛ. l. se. ar. ff. de pig. ac. si s̄uos. in fi. nec obstat q̄ minores facere potuissent. ff. mā. si q̄s alicui. §. ipēdia. Nota q̄ expēse q̄ facte sunt post lit. ꝯte. peti debent officio iudicis. sed q̄ fiunt an lit. ꝯte. petunt iure actiōis: ꝛ nominatim debent peti in libello. ff. ď edil. edi. ediles. §. itē sciendū. ꝛ. l. itē si s̄ui. §. j. ꝛ nisi tpe snīe iudex cōdēnet ad illas expēsas q̄ veniūt iudicȷ offō postea peti nō p̄nt. C. de fru. ꝛ li. expē. termīnato. nisi in cā appella. C. qñ ꝓuo. nō ē necesse. l. vl. iudex aūt pri⁹ taxabit expēsas: postea iurabit ꝓut tradit. iij. q. iij. §. qď fieri nō dȝ. ꝛ i aut. de iu. §. opȝ. col. vj. et. s̄. qď me. cau. c. vlti ‡ et. j. de iniur. ꝛ dā. da. c. olim et. s̄. de ꝓcu. cōstitutis.

Expense an sp̄ sint soluēde ꝑ illū q̄ i ꝓbatiōe deficit.

‡ Q̄ď ītelli ge deductȷ his quas soluit ꝓpt ꝯtumaciā vel q2 nō ꝓbauit exceptionem vt hic. illas ei soluit ex culpa sua. vñ sibi ipu tet. de reg. iur. dānum li. vj. Jo. ā.

Appellās qui succūbit idistincte expensas dabit.

† Etiam si habuit iūlos

gratis sub spe. remunerationis. sec⁹ si dono puro s̄m Guil. ī spe. de expen. §. fi. v'. ibi. q̄d si victor. Jo. and.

falsas exceptiones opponat.

Idem prenestineñ. episcopo. apo. se. le. ꝛ decano bruneñ.

¶ Citat⁹ ad totā cāȝ certo t'mino ad cōpendū assignato: tenet ꝯparere i t'mio: ꝛ dato ipedimēto i termio dȝ ꝯparere q̄cciti⁹ p̄t post t'minū: al's ꝯdēnabit i expēsis a tpe citatiōis emissē. Ca. vj.

Cum dilecti filij nūcij leodicē. electi ꝓ eo ad se. ap. accessissent: archidya. ꝛ. H. canonicus leodiceñ. ecclesie nomine
f suo: ꝛ quorūdam cōcanonicorū[f]

d ¶ Cū acceptis inducijs. Idem postq̄ inducias recepit ad ꝓbādā exceptionē. Et istď cū determinat illď tūc.

‡ Uide qď ibi dixi p⁹ Inno. ī gl. ante pe. circa reuocandā taxationē si erratū esset in ea. Jo. and.

¶ Glosa sequens ponit duo irregularia.

e ¶ Et si soluēdo. Hoc semp regulare est: vt q̄ nō est soluēdo alio modo puniat. xiiij. q. vj. si res. ꝛ. ff. de pe. l. j. ad fi. ꝛ. ff. de iuris. om. iudi. si q̄s id. §. in seruos. ꝛ. ff. de in ius vo. l. vlt. et. C. de sepul. vio. l. vl. in fi. et. j. de cleri. maledi. c. vlt. ꝛ. C. de ser. fu. quicūq̄. hoc gñale est: q̄ arbitriū locū habeat vbi certa pena statuta nō est. s̄. de of. dele. de causis. ꝛ. j. de accu. sup his. et. ff. de iure deli. l. j. et omnia q̄ iure scripta taxata nō sunt iudicis arbitrio relinquūtur: vt eq̄tate pensata ꝓcedat. s̄. de transac. c. vlti. b. Et de casibus reseruatis iudicȷ arbitrio. vide in spe. de of. iu. §. pe. ad finem. additio.

Cum dilecti. ꝛ Cōtumax cōdēnat in expēsis factis a tpe citatiōis emisse. h. d. Diuidit. Nā in pria ponit formā ꝓcessus. In scďa interloquit ibi: q̄propter. Pria facit q̄nq̄. Nā prio ponit cōpationē nūciorū electi ꝛ aduersariorū ipsi⁹: ꝛ decisā cause ꝯmissionē. Scďo ibi: q̄uis. ipsi⁹ electi cōtumaciā. Tertio ibi: volentes. ipsi⁹ electi citationē. Quarto ibi: expectantibus. ipsius absentiam et excusationem. Quinto ibi: sed contra. ipsius excusationis impugnātiā. Ab. sic. ¶ Casus. Quidam elect⁹ fuit in ep̄m leodieñ. archidyacon⁹ ꝛ quidā alij canonici eiusdē ecc'ie opponebāt se huic electo: ꝓpter qď nūcij ipsius electi ꝛ archiď. ꝓ se ꝛ alijs accesserūt ad pa. Archidy. et. H. canonic⁹ ꝓ se ꝛ alijs opponebant quedā crimina cōtra electū ꝑ que intendebāt eū repellere tāq̄ indignū. sup his mādauit pa. inq̄ri: tādē q2 ꝑs archidya. q̄dā grauamia inferebat electo: appellauit ad se. ap. sed appellationē suā nō fuit ꝓsecutus ꝑ idoneos ꝓcuratores altera ꝑte eā ꝓsequente: ꝓpter qď orta fuit suspicio ꝯ̄ ip̄m electū. vñ pa. mādauit eidē vt ad certū terminū ꝑ se vel sufficiētē ꝓcuratorē ad p̄ntiā suā accederet sup p̄dictȷ rñsurus / quē terminū pemptoriū assignauit / alioquin q̄ntum de iure posset ꝓcederet ꝯ̄ ip̄m. Aduersarij ipsius expectauerūt ip̄m in curia vsq̄ ad terminū ip̄m et vltra: sed ipse quēdā simplicē nuncium tantū cū suis lr̄is excusatorijs destinauit. dicebat enī q̄ tarde nūciū receperat: vñ nō poterat. tū ꝓpter breuitatē termini. tū ꝓpter viarū discrimina se ad p̄ntiā pape p̄ntare. Sed ꝯ̄ ista sic rñdebat: q̄ sicut miserat excusatorē: ita dirigere poterat rñsalē: cū ei nō fuisset iniūctū vt ad cām in ꝓpria ꝑsona veniret: p̄terea cū mādat alicui vt ad certū terminū se iudici representet: duo itelligunt mādari / vt ad iudicē veniat: ꝛ ad diē sibi statutū accedat. vñ si nō pōt venire ad diē statutū: nihilomin⁹ post terminū venire tenet ad iudicē. sicut cū mādat alicui vt ad certā diē rē certā ꝑsoluat / nō iō erit liberat⁹ a debito si nō soluat die data: imo post terminū ad soluēdū dȝ cōpelli elapso iā die. vñ dñs pa. q2 dict⁹ electus nec venerat: nec sufficientē nūciū miserat ad diē statutū / nec post diutius expectatus q̄ excusauerat morā suā: ꝛ calores estiuos ꝛ insidias formidabat: reputauit illū cōtumacē. vñ cōdēnauit illū ad expēsas alteri parti q̄s fecerat ab eo tpe quo ip̄m expectare incepit. ¶ Nota q̄ cū aliquis citat: vt ad cām veniat / vel mittat ꝓcuratorē: non sufficit mittere executorē sicut mittit excusatorē. Itē cōtumax in expēsis cōdēnatur a tpe cōtumacie. Itē cū crimē in modū exceptiōis obijcitur: potest procurator interuenire.

Sūmariū. Diuisio.

¶ Glo. se. no. tria spālia in cōsortibus quorū alterū determinat.

f ¶ Cōcanonicorum suorum. Nota q̄ in causa cōi eiusdem litis vnus admittit ꝓ alio post litē cōtest. volens agere pro ipso: licet cōstet eū nō habere mandatū prestita cautione de rato. C. de ꝯsor. eiusdē litis. l. ij. ar. s̄. de consti. cum. M. vbi de hoc. Item aliud speciale: q̄ post lit. ꝯte. cauet de rato. vt in. l. predicta. Cōtra illď. ff. de procu. pomponius. §. ratihabitio. Item aliud speciale est hic: q̄ in causa criminali ‡ admittit vnus ꝓ se ꝛ pro alijs. ij. q. v. statuit. ver. si duo. ꝛ. iij. q. vj. hoc q̄ppe. Sed nō credo q̄ in tali casu audiretur

‡ Hoc intelligūt q̄dā vt Hof. cū agit ciuilit' vt hic agebatur. Jo. and.

vnus pro alio sine mandato: qꝛ talis causa non proprie dicitur cōmunis: imo vnus solus posset agere insolidū: excipiendo cōtra electum: et tantum facit vnus q̄tum plures. et isti habebant mandatum ab alijs. vt hic dicitur. B.

lioblationē: aut etiā citationem nō cōpellitur agere: sed ne fiat ei preiudiciū in prescriptione circa rem suā etiā infirmus ⁊ impedit⁹ cōpellitur ɔstituere procuratorē qui saltē litē cōtestetur: ⁊ sic interrūpat prescriptionē: ⁊ sic indirecte cōpellit: sed per iudicē nō compellit: ⁊ sic intelligitur lex prima. ff. de diuer. ⁊ tēp. prescrip. l. j. Re⁹

a ¶ Quedā crimina. Scʒ dilapidationē/ excōicationē/ ⁊ piuriū: ⁊ q̄ administrauerat cō firmatione non habita. itē q̄ erat in minoribus ordinib⁹ cōstitutus. hec oīa obijciebant i modū exceptōis: vt pʒ i itegra de B. j. de accu. sup his.

b ¶ A grauamine. Qđ inferebat ei altera pars ex iudiciū. vt videt: vel etiā i iudicio: qꝛ plures cōmissiones emanarūt sup hoc negocio.

c ¶ Prosecut⁹. Et ideo ɔdēnat in expēsis. vt. j. seqtur. sic. j. de appel. reprehēsibilis. et. c. sepe. et ca. nicolao. vel etiā sic. si statuisset terminum sue appellatiōis debuit cōdēnari ad omnes expēsas quas aduersarij fecerūt postq̄ iuerunt ad curiā: qꝛ ñ misit sufficiētē pcuratorē ad curiā. j. de ap. nicolao. ⁊. c. reprehēsibilis. ⁊. c. sepe. ⁊ etiā si terminū nō statuisset. vt i di. c. reprehēsibilis. et. c. sepe. et hoc verū est qñ i iudicio appellatur.

d ¶ Sufficientē. Legitime ɔstitutū ad agēdū ⁊ respondendū. s. de pcu. c. j. et. c. accedens. et. xxiij. q. v. de liguribus. ⁊. ff. d pcu. mut⁹. §. pēa.

e ¶ Q̄tum de iure. In perēptorio iudex dʒ sic cōminari. s. de in integ. resti. tum ex litteri. et. ff. de iudi. in peremptorio.

f ¶ Nunciū. Nota p nūciū ✝ fieri citationem.

✝ Etiam p priū citatis s'm Abb. sed hoc non colligit hic. Jo. and.

g ¶ Poterat. Sic. s. de elec. bone. et. j. de appel. constitutus.

¶ Glo. seq. alle. concor. ⁊ signat contrariū.

suorū quorū litteras exhibuere de rato: cōtra eūdem electū q̄dā a crimina[a] pponebant: per que nitebant eū ab electione repellere vt indignū: et. j. ¶ Quis autē ex b eo q̄ idē elect⁹ a grauamine[b] aduerse parti appellauerit: ⁊ appellationē nō fuerit p sufficientes pcuratores cū possit (illis psequē c tibus) psecut⁹[c]: nō leuis exorta esset suspitio ɔtra eū. ¶ Volētes tamē iuris ordinē obseruare ipi mādam⁹: quaten⁹ vsq; ad dñicā qua cantat ego sum pastor bon⁹: d p se vl p procuratorē sufficientē[d] ad p̄sentiā nostrā accederet sup p̄dictis oībus respōsurus. alioqui cū assignarem⁹ ei p perēptorio terminū supradictū sciret q̄ e (q̄tum[e] de iure possemus) pcederem⁹ extūc in negocio memorato. ¶ Expectātibus igit aduersarijs: ipm diu vltra terminū duximus expectandū: sed ipse dif f xit simplicē solūmodo nūciū[f] excusationis litteras afferentē. scribebat eni q̄ nūciū (cui cum a nobis recederet iiūximus viua voce vt citaret eūdem) sero recepe g rat: vñ nō poterat[g]: tū ppter termini breuitatē: tū ppter viaꝝ discrimina nr̄o se ɔspectui p̄ntare. ¶ Sed ɔtra hoc faciebat: q̄ sicut excusatorē direxerat/ sic dirigere potuerat respōsalē cū ei non fuisset iniūctum vt ad cām in ppria psona dūtaxat veniret: sed vl ip

se accederet vel procuratorē idoneū destinaret. Preterea cū mādat alicui vt ad certū terminū se h iudici rep̄sentet duo sub hac[h] forma mādant: vt ad iudicē veniat: ⁊ ad diē sibi p̄fixā accedat. vnde si venire nō possit ad diē assignatū: tenet nihilomin⁹ se iudici presentare. Si eni mandat alicui vt alij ad certū diē certā rem exsoluat: nō iō erit a mādato solut⁹ si soluere nequerit die data: immo ad solutionē (elapso etiā die solutiōi p̄fixo) tenet. ¶ Quapropter quia dict⁹ electus nec venerat: i nec sufficientē miserat respōsalē[i] ad diē sibi statutū: vel post etiaʒ k diuti⁹ expectatus[k]: nec de vicino ei⁹ aduentu spes erat: vtpote q̄ p litteras vtcūq; excusauerit l morā suā: ⁊ calores[l] estiuos: ⁊ insidias sibi positas formidabat m eū reputauim⁹ cōtumacē[m]: ⁊ ad legitimas et moderatas expen n sas[n] q̄s aduersarij ei⁹ fecerant a tpe citatiōis emisse quē ex tunc expectare iceperant: ipm curauimus ɔdēnare. ¶ Idē armachano et caseleñ. archiepiscopis.

¶ Snia i cā bñficiali nō transit in rē iudicatā respectu supioris quomin⁹ possit de iurib⁹ ptiū inq̄rē: maxie qñ snia fuit lata ɔ absentē: lʒ ɔtūacit ⁊ idefēsū. C. vij.

Cum olim. D. clericus. L. pape pre. n. diuersis platorum hibernie lr̄is p̄sentatis se

non compellitur venire iusta de causa impedit⁹. et p̄cipue si causa est ardua: vt dixi i decre. que relā. s. de procur. sʒ sufficit mittere excusatorē q̄ de hoc fidē faciat: vt ibi. Sed in casu presenti iste elect⁹ simpliciter misit nūciū cum litteris allegando quasdā friuolas excusationes. s. calores estiuos: ⁊ q̄ tarde receperat nūciū: et insidias allegabat: sed nō probabat ideo condēnabatur in expēsis tanq̄ contumax. et sec⁹ est in papa q̄ in alijs iudicibus. et tñ circa principale nō pcedit papa. Si tamē aliquis est longo ipedimēro detētus: ita q̄ non est spes q̄ possit venire ad cām. et negociū tale sit q̄ non possit aliquo modo expediri per pcuratorē tenet mittere saltē vt litē cōtestetur: vt sic nō currat p̄scriptio actori: sed si perpetuo sit impeditus tunc tenetur oīno mittere procuratorē ad causam: alias procedetur contra illum absentem.

torē inueni re ñ potuit cū null⁹ obliget ad impossibile. de appel. ca. fi. qđ ar. est necessariū nisi fraudulenter aliquid allegaret s'm Hostie. Jo. and.

k ¶ Expectat⁹. Et sic videt q̄ in crimine purgari possit mora. arg. ff. si quis cau. ⁊ si post tres Arg. cōtra. j. qui ma. accu. pos. cum in tua.

¶ Glosa sequens cū seq. duo ponit argumenta. et duo contraria.

l ¶ Calores. Iuxta illud. Nos gen⁹ ignauū: tecto gaudemus et vmbra. et ita est ar. q̄ nō excusat augustus quin teneatur quis prosequi appellationem ad curiam. ✝ Ar. contra. lxxiiij. dist. quorūdam.

h ¶ Sub hac. Hoc fuit sumptum de lege. ff. de arbi. celsus. et est si. s. de restitu. spol. ca. vlti. ⁊. viij. dist. quo iure. ⁊. s. de offi. deleg. cum super. Ar. cōtra. j. de spō. sicut. ⁊. ff. de cōdi. ⁊ demō. ex scriptura. ⁊. ff. de lega. ij. ca tamē adiectio. ⁊ insti. de verbo. obli. §. oīs stipulatio. et. ff. de cōdi. insti. si q̄s ita institutus.

¶ Glo. sequēs notat q̄ impedit⁹ tenet pcuratorē mittere. alleg. vj. cōcor. alle. in contrariū. vij. iura inter que interserit rationē. ponit opi. Vin. et demū soluit distinguēdo inter actorem et reū. et in reo cām arduā impedimentū tēporale ⁊ perpetuū.

i ¶ Responsalē. Ex hoc videt q̄ licet aliq̄s iusto impedimēto sit detētus vt venire nō possit: q̄ teneat mittere procuratorē. v. q. iij. si egrotās. vbi de hoc. xviij. dist. eps. et. c. placuit. ⁊. lxv. dist. si quis in metropolitana. si. j. de appel. cōstitut⁹. et. s. de elec. bone. In contrariū videt q̄ nō teneatur mittere procuratorē: dūmodo mittat excusatorē. s. de pcu. querelā. vbi de hoc. qꝛ reuocat sentētia si pbet iusta absentia. vt ibi. ⁊. j. de re iudi. cū bertholdus. ⁊. ff. de dā. infec. si finita. §. si forte. ⁊. vij. q. j. presentiū. Nā egritudo prorogat diem: et si tunc iudicauerit iudicatū non videt. ff. de re iudi. quesitū. ⁊ si ex cā probabili absens est: nō proceditur contra eū diffinitiue. s. de offi. dele. cōsultationibus. Itē s'm hoc nō esset melioris cōditionis qui abest ex iusta causa q̄ q̄ ex iniusta. ✝ si eni nō vult iteresse vel nō pōt: sufficit ei si mittat procuratorē. ff. de procu. l. j. ⁊ delegat⁹ nō pōt cōpellere partes: vt psonaliter quis ad cām veniat: nisi in casib⁹ in decre. Inno. iiij. de iudi. ca. iuris esse. et generaliter ab initio ante libelli oblationē quotiens quis abest ex necessitate subuenit ei. ff. ex qui. cau. ma. sed ⁊ si. §. j. Ad hoc dixit Vincē. q̄ reus ad cām citat⁹ si ardua est causa: et venire nō pōt nō tenet mittere procuratorem. sed excusatorē. arg. illius decre. s. de procu. querelā. nisi specialiter hoc in citatione dicat. s'm q̄ hic dictū fuit. sed actor semper tenet mittere. ff. de diuer. ⁊ temp. pre. l. j. Dicas q̄ actor ab iitio ante libel-

Procuratorē mittere an teneatur iuste impedit⁹.

✝ Qđ esset absurdū. sequeret et alia absurditas q̄ cū null⁹ cogat fieri pcurator. isti. māda. §. sicut. ⁊. §. recte. impu taret forsan ei q. pcura-

m ¶ Contumacē. Vnde poterat contra eū procedi ad diffinitiuā sentētiā cū ageretur de electione. s. vt lit. nō cōtest. qm̄. §. j. sed quia appellauit amplius expectatur. j. c. proxi.

¶ Glosa sequens arg. q̄ etiam in criminalibus ⁊c̄. et remittit. Finis obijcit. et remittit.

✝ Maximē qꝛ sanū nō vr̄ morari romе. arg. vij. q. j. q̄lit. vbi de hoc. in fi. j. glo. Jo. and.

n ¶ Expensas. Ar. q̄ in cā criminali siue denūciatiōis vel inq̄sitionis seu exceptiōis locū habet petitio expēsarū. C. qui. accu. nō pos. qui crimē. ⁊ sic lex illa. C. de iudi. sancim⁹. ⁊. s. e. c. pxi. locū habent siue causa sit ciuilis siue criminalis. de expēsis dictum est satis. s. ca. proxi. ⁊ fit hic condēnatio nō premissa taxatione. Dic super hoc prout notatur. s. de procur. auditis.

Cum olim. Jo. an. Nō summat dicens gratiosam esse: sed q̄tenus ius ponit pōt sic summari. In causa electionis pcedit contra contumacē etiā ad diffinitiuam: et contumax de nīa citari pōt ⁊ audiri. Diuiditur. Nā primo ponit factū plura cōtinens. Secūdo cōmissio cū mādato ibi volētes. Ab. si. ¶ Casus. Quidā clericus. D. noie accessit ad se. apo. cū multis litteris platorū ybernie quas p̄sentauit dño. L. cōtinētes q̄ idē. D. elect⁹ erat i epm rosceñ. et cū null⁹ appareret q̄ aliq̄d pponeret cōtra ipm dñs pa. fecit illū i epm cōsecrari. Postmodū. F. et. G. monachi ad dictū. L. accedētes pposuerūt se a canōicis eccl'ie rosceñ. electos. et q̄ dict⁹. D. p falsas litteras se fecerat cōsecrari. Vnde. L. cām cōmisit quibusdā vt de forma electionis illius. L. veritatē inquirēt: et si canonice electus fuit: faciant illū pacifica possessione gaudere. alioquin cognoscāt de electione dictorū monachorū confirmantes quā canonicā inuenerint: altera infirmata. Judices citauerunt illū. D. tertio: sed noluit cōparere. vnde ipsi ceperūt cognoscere de electionib⁹ dictorū monachoꝝ/ ⁊ electionē. F. ɔfirmauerūt. Interi dict⁹. D. ad sedē

Sūmariū

Diuisio.

apo. accessit/et sup quibusdā grauaminibus ⁊ iniurijs ꝯtra dictū. F. et quosdā alios litteras impetrauit. postmodū dictꝰ. F. ad dn̄m Inno. accedēs litteras ꝑdictoꝝ iudicū ꝑsentauit eidē: cōtinētes q̄liter in electione ipsius fuerat ꝓcessum. Dn̄s pa. volens adhuc misericorditer agere cū illo. D. vt eiꝰ malicia cōuincat᷑ remisit istum F. ad ipsos iudices: mādans eisdem ꝙ nō obstāte ꝙ electio ipsiꝰ. F. fuit confirmata. adhuc inq̄rant de electione ipsius D. ſm ꝙ in littera continetur. In fine dicit ꝙ si ille. D. nō venit āno elapso dictum. F. faciāt in ep̄m consecrari. ¶ Nota ꝙ propter maliciam alicuius cōuincendā citari debet ex abūdāti. B. ¶ Glo. seq. recitetur per obiectionē et solutionē.

a ¶ Proponeret. Non ideo stati debuit ei credi: q̄ꝛ sepe hmōi eulogie ex mala fide fiunt. ff. de custo. et exhi. re. diuus † nemini enī cito manus impones. xxiiij. di. §. j. ⁊ lxxviij. di. quid est cito. et. s. de elec. cum nobis olim. sed ideo credidit ei papa: q̄ꝛ ei soli fiebat preiudicium sicut clerico qui celebrat in secreto. ‡ s. de clericis peregri. ex tue.

b ¶ Alioquin. Id est si fuisset electio cassanda ordīe iudiciario. sed iudices non intellexerūt: quoniā nimis festinanter confirmauerunt. vnde dicit inferius: nō obstante ꝙ eius electio sit confirmata.

c ¶ Citatus. Et iō cōtumax fuit. vnde potuit procedi contra ip̄m ad sententiam. s. vt lite nō contesta. quoniā. §. j. et ideo postea audiri non debuit: nec sententia retractari contra eū lata: sed de gratia auditꝰ est postea vt sequit᷑ inferiꝰ.

d ¶ Cōfirmare. Nimis subito vnde papa vult iterum inquirere de electione ipsa nō obstante tanti confirmatione.

e ¶ Misericorditer. Sic ergo ex misericordia tm̄ vt eiꝰ malicia cōuicatur auditur iste. D. vnde mandat papa inq̄ri de electione ipsius nō obstante cōfirmatione de predicto. F. que de iure nō debet retractari: cū ordine iuris facta fuerit: nec ab ea appellatū fuit: licet dicatur appellasse: q̄ꝛ nō impetrauit super facto electionis: sed super iniuria: et ideo nō ponit ius hec decre. sed est quedā prouisio ex misericordia.

f ¶ Ut ꝯuincat᷑. Si. v. q. ij. presenti. C. de iu. auc̄. iubemꝰ. etiā sic iudex pōt parcere cōtumaci. s. de of. dele. cōsuluit. et. s. e. put. et. j. tit. proxi. consuluit. ⁊. C. quomodo et quādo iudex. l. j. B.

g ¶ In hibernia. Ar. citationes extra prouinciā nō esse faciendas. s. de elec. corā. ⁊. s. de maio. ⁊ obe. c. vlti. sed si nō pōt iueniri ad domū illiꝰ qui citat᷑ mitti debet. s. e. cām. et. j. e. venerabilis. ⁊ citandꝰ est q̄s edictis vel litteris. ff. de fideicō. liber. cū vero. §. vlti. vel si nō habet domiciliū vbi habitare cōsueuit. ff. de dā. infec. l. iiij. §. ꝑtor. j. de cle. nō resi. ex tue. vel apud suā ecclesiā. j. eo. ca. si. ¶ Glo. seq. tripliciter obijcit et soluit.

h ¶ Anni. Sed quare expectauit vltra sex mēses cōtra id. s. vt lit. nō cōtest. qm̄. §. j.? Sed hoc ideo: quia appellauerat: vt sequit᷑. ‡ Sz per alia etiā iura nō videt᷑ ꝙ fuerit expectādus s. de elec. dudū. ⁊. j. de re iudi. cū olim. sed forte ideo expectabat: quia erat consecratus et cū eo tractabat᷑ causa: sed ibi nō tractabatur nisi inter eligentes

† Et sepe falsa scribūtur ꝑncipi. ij. q. vj. biduū. ad fi. ſm Johā. Jo. and.

‡ Uel fuit deceptꝰ ſm Gof. ex multitudīe sigilloꝝ: q̄ꝛ nō erat credendū tot sigilla falsata de cle. pere. c. j. Sz Ho. ꝓ hoc cōfirmat qꝺ ibi dixi ſm eū. ⁊ est ex hoc ar. ꝙ decretū electiōis nō sit ꝺ substantia. de hoc. lxj. dis. ep̄s. ⁊. s. de elec. īnotuit Jo. and.

‡ Dicit Inno. ꝙ in cōtrario agit᷑ de electiōe nō cōfirma

assereret in ep̄m fuisse rosceñ. electum: nullusq̄ʒ appareret qui aliquid contra eū ꝓponeret[a]: dictꝰ pre. n. ei munꝰ fecit cōsecrationis impēdi. Postmodū. F. et. G. monachi ad eiusdē pre. n. presentiaʒ accedētes: vterq̄ʒ se asseruit a canonicis rosceñ. ecclesie fuisse electū: ⁊ ꝙ predictꝰ. D. per falsas litteras fuerat cōsecratꝰ: ꝓpter qꝺ idem pre. n. cām vobis sub ea forma cōmisit: vt de forma et ꝓcessu electiōis memorati. D. sollicite q̄reretis: et si eū electū canonice fuisse constaret: ip̄m faceretis pacifica possessiōe gaudere. alioquin[b] inter predictos. F. ⁊. G. audiretis cām: et cuiꝰ electionē canonicā et magis ratiōabiliter factā inueniretis alteriꝰ curaretis electioni preferre: et. j. ¶ Cūq̄ʒ a vobis dictus. D. tertio citatus[c] vestro se nollet cōspectui ꝑsentare: ꝓcedētes in causa: tā ex testimōio cleri ⁊ populi rosceñ. ecclesie/q̄ʒ assertiōe regis coarcaye: et ꝑlatorū prouīcie de predicto. F. electionē fuisse celebratā canonice didicistis: ⁊ eā curastis auctoritate apo. ꝯfirmare[d]: ꝑsertim cū caplm̄ rosceñ. ecclesie dictū. D. se nō elegisse cōstāter assereret: nec de predicti. G. monachi electiōe aliquatenus cogitasse. Interim memoratꝰ. D. ad apo. se. accedēs super quibusdam alijs grauaminibus et iniurijs contra dictum F. et quosdā alios lr̄as impetrauit. dictus. F. postmodum ex ꝑte vr̄a nobis lr̄as ꝑsentauit: q̄ qualiter a vobis in cōmissiōe ꝑdicta ꝓcessum fuerat continebant: ⁊. j. ¶ Uolētes igit᷑ adhuc misericorditer[e] agere cū absēte: vt eiꝰ malicia cōuincat᷑[f]. dictū. F. ad vos duximꝰ remittendū: mandātes q̄tenꝰ nō obstāte ꝙ eiusdē. F. fuit electio ꝯfirmata: sepe dictū. D. si in hibernia[g] poterit iueniri/legitime citetis ad cām: ⁊ (facultate sibi defensiōis idulta) in cā ip̄a canōice ꝓcedatis. Qui si iuētꝰ infra tres mēses vr̄o se cōspectui cōtēpserit ꝑn̄tare: ad cōsecrationē dicti. F. (omni occasione postposita) ꝓcedatis. Si aūt in hibernia iuentꝰ non fuerit: idulto sibi vniꝰ anni[h] spacio: ex quo ad nos et si nō ꝟbo facto[i] tn̄ intelligit᷑ ꝓuocasse: arrepto itinere ad sedē ap. veniēdi: dicto. F. administrationem rosceñ. eccl'ie in spūalibus ⁊ tꝑalibꝰ ꝯmittatis: quo elapso eū n̄ differatis in ep̄m cōsecrare. Idē.

¶ Si ꝓcedit᷑ ꝑ viā inq̄sitiōis ꝯ absentē ꝯtumaciter etiā lite non ꝯtestata testes recipi ꝑn̄t/et sn̄ia diffinitiua ferri/et ꝑ viā depositionis si hoc meret᷑ delictū. C. viij.

Ueritatis est verbū organo dn̄ice vocis emissum: et. j. Sicut canonici curieñ. in nostro auditorio[k] retulerūt[l]. N. curieñ. ep̄s ecclesiā suā non solū dilapidādo depressit sicut publica ꝑdicabat ifamia: sed homicidio/incestu alijsq̄ʒ criminibꝰ polluit: et. j. Super his cōmisimꝰ primo cām tridoñ. ep̄o. ⁊ abbati mōtis sancte marie: ⁊ preposito de insula. Scd̄o quoq̄ʒ brixiēsi ep̄o ⁊ ipsis abbati/et ꝑposito: et. j. Uerū cū ep̄s ipse prioꝝ iudicū ꝑsentiā adire ꝑ contumaciā[m] ꝯtēpsisset: auc̄te nr̄a fuit ꝑ ip̄os iudices ab officio/bn̄ficioq̄ʒ suspēsꝰ: ⁊. j. Tādē ꝟo corā iudicibꝰ[n] canōica citatiōe vocatꝰ ꝑn̄tiā suā difficulter exhibuit: sed friuolā tūc excusationē malicia cōcepta ꝑtēdēs

Itē quare hic assignatur tēpus appellāti cōtra id qꝺ legitur. j. de app. ex insinuatiōe? Rn̄. q̄ꝛ ꝑfugit᷑ ab eo ad quē appellat᷑. ⁊ qui pōt. sed oīa ista ex misericordia intelligūtur facta.

i ¶ Facto. sic. j. de appel. dilecti. et. c. vt nostrū. B.

Ueritatis est verbū. Legit᷑ quo ad rationē decidendi pluribus modis. sed cōiter sīū mat᷑ sic. Si agitur de crimine in modū denūciationis contra reū cōtumacē possunt recipi testes ⁊ ferri diffinitiua sētentia. h. d. Diuidit᷑. Nā ꝑmo ponit denūciationē criminū ep̄i curieñ. ⁊ tres delegatiōes sup ea successiue factas. ⁊ delegatoꝝ processus. Scd̄o eū deponit ⁊ ꝑ ip̄m alienata reuocat. scd̄a ibi: nos igit᷑. Ab. ¶ Casus. Quidā canonici curienses denūciauerunt ep̄m suū de dilapidatiōe/homicidio/īcestu/et alijs criminibꝰ de q̄bus erat publice infamatꝰ. vnde pa. cām sup his cōmisit primo ep̄o tridentino/⁊ abbati sancte marie/et cuidam ꝑposito: inhibēdo eidem ne de rebꝰ ecclesie aliq̄d alienare presumat. Scd̄o cōmissa fuit ep̄o brixiē. eadem cā/et abbati/⁊ preposito ꝑdictis: sed dictus ep̄us corā primis iudicibꝰ vocatus per cōtumaciam venire cōtēpsit: vnde ipsi ab officio et beneficio suspēderūt eūdē. Post modū citatꝰ a secundis iudicibꝰ comparuit corā eis: et friuolā excusationē pretendēs: solita malicia noluit stare iuri cū canonicis ꝑdictis. ꝓpter qꝺ pa. ꝯfirmauit suspensionē a primis iudicibus factam. Tertio loco cōmissa fuit cā ep̄o cumano et cuidā abbati ad superādā maliciā ipsius ep̄i: qui citato ipso ep̄o/nec venit/nec ꝑ se misit aliquē responsalē. vnde ipsi tulerūt sententiā excōicatiōis ī eūdem/recipientes testes scd̄m ꝙ a dn̄o pa. receperant ī mādatis ꝑ quos quodlibet crimen predictoꝝ fuit probatum. Judices cām et processum ipsius cause remiserūt ad papā. Unde ip̄e consideratis ꝑdictis videns ordinē iudiciariū in hoc facto fuisse seruatū. cōsiderans etiā ꝙ post sententias inde datas celebrare ꝑsumpsit in nomine dn̄i cū aplo volens inobedientiā omnē vlcisci: tulit sn̄iam ꝑpetue depositionis in ip̄m ep̄m/licet absentē. priuans eū ab oī pōtificali ⁊ sacerdotali officio sine spe restitutiōis/reuocādo in irritū q̄cquid de rebus eccl'ie alienare ꝑsumpsit post inhibitionē sibi factā per apo. se. et post suspensionē et excōmunicationem latam in ip̄m. ¶ Nota ꝙ in causa denūciatiōis lite non contest. contra contumacē possunt recipi testes. Item qui celebrat suspēsus vel excōicatus: debet deponi. Itē in absentē contumacē: fertur sn̄ia depositionis. Item ꝑ denūciationem aliq̄s deponit᷑: sed hoc fuit propter magnitudinē criminis homicidij/qui celebrauit excōicatus. Ber.

k ¶ Auditorio. si. ff. si cer. pe. lecta est. Nam auditoriū est locus vbi cause tractantur.

l ¶ Retulerunt. In modum denūciationis. ij. q. vij. quapropter. sicut patet in integra.

m ¶ Per ꝯtumaciā. Nō ꝙ ꝑ solā ꝯtumaciā pōt etiā q̄s suspēdi ab offō ⁊ bn̄ficio cū papa eū confirmat: q̄ꝛ corā primis nō comparuit.

n ¶ Judicibus. Secūdis scilicet.

ta: ⁊ electꝰ nō cōsecrato. sʒ iste cōsecratꝰ erat et appellasset vel non: pessimum erat ꝙ aliꝰ intraret locū eiꝰ si de iure erat ep̄s. j. de cōces. ꝑben. c. j. et arguit per hoc Inno. sn̄iaʒ latā in matrimonio spirituali n̄ trāsire in rē iudicatā sicut nec ī carnali. de re iudi. lator. Jo. and.

Auditorium q̄d est.

[a] experiri cũ canonicis in iure ne [b] glexit: qua de cã nos de ꝯsi. fra. no. suspendẽtes epm ipm vel potius suspẽsionẽ a iudicibꝰ factã aucte ap. ꝯfirmantes: tertio sup his cumano epo et abbati. s. A. [c] cãm ad superandã maliciã ipsiꝰ epi cõmisimus audiendã: q̇ partibus citatis cũ nec p se nec p respõsalẽ idoneũ cõparuerit in eũdẽ ꝓpter inobedientiã excõica- [d] tiõis sniam ꝓtulerunt: testes ex pte vestra (quẽadmodũ i mandatis a nobis acceperãt) admittentes: scz abbates/ ṗores/ prepositos/ ⁊ alios religiosos viros per quos quẽlibet articulũ criminũ [e] ṗdictoꝝ cõstat fuisse ꝓbatũ: ⁊ .j. ¶ Nos igiꝰ videntes ordinẽ iudiciariũ i hoc facto fuisse seruatũ: cõsiderato ṗterea ꝙ post snias i se datas celebrare ṗsumpserit: cũ multi ṗlati ecctiarũ ꝯtra eũdem epm scripserit: nec vnꝰ ꝓ eo defẽ [f] dendo vel aliquatenꝰ excusãdo in noie dñi cũ aplo omnẽ inobedientiã vlcisci volẽtes: lz absen- [g] tes corpore pñtes tñ spũ iuxta verbũ eiusdẽ apli tulimꝰ sniam ꝑpetue depositiõis in ipm: et eũ tã a pontificali ꝙ̃ ab oĩ officio sacerdotali ṗuantes: sine spe restitutionis aliq̃ duximꝰ ꝯdẽnãdũ. ea nihilominꝰ in irritũ reuocan- [h] tes q̃cũq̧ post ĩhibitionẽ: apo. se. seu factã suspensionẽ et excõicationẽ de rebus ecctie alienare ṗsumpsit. I. dẽ in ꝯcilio gñali.

¶ Actor nõ admissus i possessionem sibi decretã p iudicẽ cã rei ꝟuãde: vel ab ea expulsꝰ p lapsũ anni verꝰ efficiꝰ possessor. Ca. ix.

Contingit interdũ ꝙ cum actori ob cõtumaciã aduerse partis adiudicaꝰ (cã rei ser [i] uãde) possessio: propter rei potẽtiã siue dolum: actor infra annũ [k] rẽ custodiendã nãcisci non põt vel acquisitã amittit: ⁊ sic (cũ ꝟm multorũ assertionẽ verus nõ efficeretur post lapsum anni possessor) reportet cõmodũ de malicia sua reꝰ. ¶ Ne igiꝰ cõtumax meli [l] oris ꝙ̃ obediens condictionis

---

a ¶ Experiri. i. defendere. sic. s. de iudi. c. j.

b ¶ Neglexit. Et sic nec corã primis nec corã secũdis fuit lis contest. et tamen lata fuit sententia diffinitiua. vt. j. sequitur.

c ¶ Maliciam. s. c. proxi. vbi de hoc. ⁊ c. prout. B.

d ¶ Excõicatiõis sniam. Cũ iã esset suspẽsus. ⁊ ita crescẽte cõtumacia: crescere dz et pena. s. vt lit nõ cõte. qm. i fi. ⁊ ff. de pe. l. relegati. ¶ Glo. se. esset cõiungenda glo. decre. put. s. e. illa ꝓcedit in ciuili: ista i criminali. Et reci. põt p modũ q̃stionis q̃liter in crĩalibꝰ ꝓcedaꝰ ꝯtra cõtumaces. et dicit glo. ꝙ ꝟm. l. aut lis nõ est ꝯtest. aut ẽ. ṗmo casu ⁊c. Jo. an. Scdm canõistas ponit opi. hugo. q̇ nõ curabat ꝯtest. sed solũ an liq̃ret nec ne. demũ opi. modernoꝝ q̇ distinguũt an sit lis cõtest. nec ne. ꝯtra quos oppõiꝰ de hac decre. i qua ꝓcedit sup crimine lite nõ contest. Finis glo. dat tres solutiones: sed primã reprobat ex ṗncipio tolle quartã. Illa q̃ est in fi. glo. hz ꝙ ꝓpter irregularitatem iste fuit depositꝰ ⁊ nõ ꝓpter delicta ṗterita.

Lite non cõtestata an possit ꝺ crimine ꝓcedi cõtra absentem.

e ¶ Probatũ. Hic ptz ꝙ lit. nõ cõtest. recipiuntur testes: ⁊ ita non solũ recipiuntur vbi agiꝰ de electione ṗlati. vt. s. vt lite nõ cõtest. qm. § porro. sed etiã vbi agiꝰ de restitutione. ad idẽ facit. j. de cle. nõ resi. ex tue. ⁊ iij. q. ix. decernimꝰ. et hoc iõ est: qꝛ ꝑiculosa est mora vtriq̧: qꝛ vtilitas ecctie vtroq̧ casu ipediꝰ. Scdm. l. de crimine nũq̧ ꝓcediꝰ ꝯ absentẽ lit. nõ cõtest. nisi i casu ꝯ apparitorẽ. C. de pe. ne diu. Pro ꝯtumacia vero annotanꝰ bona ⁊ expectaꝰ p annũ: ⁊ postea deuoluunꝰ ad fiscũ: nec sup bõis audiꝰ sz sup crimine. vt. C. de req̃. reis. l. ij. Si autẽ lis est contest. et liq̃t de cã in maioribꝰ criminibꝰ nũq̧ ꝓcediꝰ cõtra absentẽ. imo audiꝰ q̃ñcũq̧ venerit. ff. de req̃. reis. annꝰ. sed ibi de cõtest. litis nihil diciꝰ: sed ita intelligũt doctores. Sed in minoribꝰ q̃ penã relegatiõis vel dãnũ estimatiõis ꝯtinent: bñ ꝓcediꝰ ꝯ absentẽ. ff. de pe. absentẽ: sed accusator semp dz esse pñs. fallit i hoc casu. † C. de adul. q̃uis. vbi ꝓcediꝰ ꝯtra reũ absente accusatore. H. distinguebat an liq̃at de cã vel nõ. si liq̃t de crimine vel põt liquere ꝯdẽnaꝰ absens. ⁊ sic intellexit. iiij. q. v. q̇sq̇s. et. xxiiij. q. iij. de illicita. et ꝟm hoc posses intelligere qꝺ hic diciꝰ. et. j. q̃ si. sint legi. ṗlatũ. hic bene liq̃bat de crimine absentis p ꝯtumaciã: ⁊ ita nõ eẽt aliqꝺ ꝯtrariũ ꝟm canões. Et si nõ liq̃t de crimine: tũc excõicaꝰ reꝰ: ⁊ sic ĩtellexit. xj. q. iij. rursus. ⁊ q̇cũq̧. nec distinguebat an sit lis ꝯtestata vel non. Unde nr̃i moderni doctores dicũt ‡ ꝙ nũq̧ est ꝓcedẽdũ ꝯtra absentẽ lite nõ ꝯte. et intelligũt illud ca. decernimꝰ. cũ lis erat ꝯte. sed si lis nõ est ꝯte. vel si est contest. ⁊ nõ liq̃t de cã: tunc locũ hz. xj. q. iij. et q̇cũq̧. ⁊ ita ꝯtradicũt huic decre. qꝛ hic lis nõ fuit cõte. et tñ ferꝰ snia ꝯtra absentẽ de crĩe. nec expectaꝰ p annũ: et testes recepti fuerant. Qualiter ĩtelligiꝰ qꝺ hic dicit: ita ꝙ nõ ꝯtradicãt ca. ṗdicta: Põt dici ꝙ recepti sũt testes ꝺ spãli mãdato dñi pape q̇ hz ptãtẽ ẽt supra ius. j. de cõces. ṗben. ꝓposuit. ⁊ ipe idẽ tulit sniam depositiõis Unde factũ suũ ad ꝯsequentiã trahi nõ dz. imo ꝟm ꝙ ipse iudicat ⁊ alij debẽt iudicare. j. de re iudi. i causis. Uel melius dicas ꝙ. c. decernimus. ⁊ ca. rursus. ⁊ ca. quicũq̧ loquuntur vbi directe agitur de crimine. ⁊ ideo intelligunꝰ lit. ꝯtest. lz ex lr̃a non colligaꝰ: sed ca. istud loquiꝰ i alio casu: cũ hic agiꝰ de crimine in modũ denũciationis seu inq̇sitiõis. nã canõici curieñ. denũciauerũt hec crĩa dño pape de q̇bus publica infamia laborabat eps iste: vt diciꝰ in prin. vt bene colligiꝰ ex antiq̃ decre. et ita bene possunt testes recipi ⁊ ferri snia ꝯtra cõtumacẽ. s. vt lit. nõ ꝯte. qm. § et alij. ⁊. j. de accu. q̃liter ⁊ q̃ñ. ij. § debet. et plus est etiã hic. quia deponitur in modũ inquisitionis propter homicidiũ: cũ alˀs in modũ inquisitiõis nõ debeat q̇s deponi. j. de accu. inq̇sitionis. j. rñso. et qꝛ celebrauerat excõmunicatus ꝓpter qꝺ solũ potuit deponi. xj. q. iij. si q̇s presbyter.

† Sez cum mulier in q̃stionibꝰ cõfessa de crimine petit accusatorẽ i officio publico constitutũ ṗsentari. Jo. and.

‡ De hoc. iij. q. ix. in sũma. et loquiꝰ de modernis sui tpis qui nobis hodie sunt antiq̇ ꝟm Jo. Ui. Tan. ⁊ similes. Jo. an.

† Et textus dicit ordinẽ iudiciariũ fuisse ꝟuatũ. Jo. and.

¶ Glo. se. reci. per. q. an ꝓ isto fuisset ꝓcurator admissus.

f ¶ Defendẽdo. Quilibet eni admissus fuisset ad defensionẽ ipsiꝰ. ff. de procu. seruũ quoq̧. § publice. sed hoc verũ est ad allegandas cãs absentie: sed nõ ad cãm: qꝛ in criminibꝰ nõ ĩteruenit ꝓcurator si agaꝰ directe. j. de accu. veniẽs. j. q. vij. si q̃ñ. et ff. de pub. iudi. l. pe. § ad crimẽ: sed cũ hic nõ agereꝰ directe potuit ꝓcurator interuenire † j. de accu. super his. et. s. de procu. tue. s. eo. cum dilecti.

† Coff. contra cum ad depositionẽ ageretur. lz p inq̇sitionem. Idez Host. j. de accusa. inq̇sitiõis. vt ibi dicã super glo. ij. J. a.

g ¶ Absentes corpore. Sic. ij. q. j. de manifesta.

h ¶ Inhibitionẽ. Sic. j. de despõ. ipu. ad dissoluendũ. j. de no. opẽ. nũ. cũ ex iniũcto. si. s. de offi. dele. venerabilis. et. j. de accu. ca. vlti.

Contingit. Prio ponit casum q̃ñq̧ contingentẽ. Secundo prouidet ibi: ne igitur. Ab. si. ¶ Casus. Aliq̇s citatꝰ ad cãz cõtumaciꝰ se absẽtat. iudex p ꝯtũaciã absẽtis adiudicauit possessionẽ actori cã rei seruãde. sed ꝓpter potẽtiã rei siue dolũ actor infra annũ rem custodiendã nancisci nõ põt/ vel acq̇sitã amittit. ⁊ sic ꝟm quosdã post annũ non efficiꝰ verꝰ possessor. et reꝰ de malicia sua ꝯmodũ reportat: ne igiꝰ cõtumax melioris cõditionis ꝙ̃ obediens existat: statuit conciliũ de canonica eq̇tate vt in casu ṗmisso actor in anno elapso verus efficiaꝰ possessor. ¶ Nõ ꝙ ille q̇ nõ possidet fictiõe iuris et propter dolũ alterius possidere intelligiꝰ. ita ꝙ anno elapso verus est possessor. Itẽ cõtumax puniri debet. Ber.

¶ Glo. seq. reci. per. q. an missus in possessionem predialẽ possideat: ⁊ distinguit realẽ a personali et in reali differt. l. a canone: in personali nõ. In fi. instruit iudicẽ ne festinet ⁊ vt summatim examinet.

i ¶ Causa rei seruãde. ꝟm legistas iproprie dicitur causa rei seruande: vbi q̇s cõueniꝰ actiõe reali: in q̇ casu est stati verꝰ possessor ꝟm eos. C. de ṗscrip. xxx. vel. xl. an. si q̇s emptionis. § pe. sed cõmutabiliter: qꝛ reus veniẽs infra annũ eam recuperat ꝟm formã iuris. s. vt lit. nõ cõte. qm. § in alijs. ⁊ ibi est ar. ꝓ hac opinione in ꝟbo recuperet. sed illud exponiꝰ ibi. Scdm iura canonũ ꝓprie dicitur cã rei seruãde: qꝛ añ annũ nõ est verꝰ possessor: sz custos potiꝰ. j. ti. ꝓxi. ca. vlti. et. s. de of. ordi. pastoralis. ꝟ. verũ. In ꝑsonali vero actione ꝟm oẽs ꝓprie diciꝰ cã rei seruãde siue cã custodie. talis eni custos est ⁊ nõ possessor. ff. de acq̃. pos. possideri. § vl. ⁊. l. si q̇s añ. nec tũc eijciꝰ possessor de possessiõe. ff. de dã. ĩfec. si finita. § si q̇s autẽ. et. ff. vt i pos. le. is cui. j. rñ. sed tãtũmodo secũdũ decretũ eijcit ṗmũ possessorẽ. ff. de dã. infec. si finita. § vbi vero. et ita vterq̧ erit in possessione: diuerso tamẽ respectu. possessor ergo colet agrũ et colliget fructus: sed alter eos custodiet ne dissipentur ab isto. ff. vt in pos. le. is cui. § qui legatoꝝ. In reali actiõe secꝰ. vt diciꝰ in vlti. notula huiꝰ ca. tamẽ iudex nõ multũ festinabit ad missionẽ in possessionẽ: qꝛ si reus probabit iustam cãm absentie restituetur. ff. de dã. infec. si finita. § si forte. vel forte ipso iure. ff. de ṗuile. credi. impatores. et. j. de re iudi. cũ bertholdus. Sũmatim examinabit ergo iudex negociũ anteq̧ mittat alterã partiũ in possessionẽ. s. vt lit. nõ cõtesta. qm frequenter. § ꝙ si. et. C. de bo. auc. iudi. pos. auc̃. et qui iurat.

Possessor verus an efficiaꝰ q̇ ex ṗmo decreto in possessionẽ mittiꝰ.

¶ Glo. se. reci. opi. Jo. quã reprobat. ⁊ alle. per eum respondet.

k ¶ Non põt. Cõtra istũ qui nõ admittit aliũ i possessionẽ plura remedia sunt ꝓdita que enumerãtur. s. vt lit. nõ contest. tue. et dicit Jo. † ꝙ si p annũ steterit in excõicatiõe ꝑdit possessionẽ. Ar. xj. q. iij. rursus. ⁊ c. quicũq̧. sed hoc nõ credo ꝙ ex vi excõicationis perdat possessionẽ. sed ex eo ꝙ nõ admittit illum ad possessionẽ beneficio huiꝰ cõstitutionis. et. c. illa nõ loquũtur in cã ciuili: sed ca. rursus loquiꝰ in criminali. ⁊ c. quicũq̧ loquiꝰ cũ de crimine agiꝰ siue ciuiliter siue criminaliter. ⁊ sic nõ tãgũt istũ casũ: sed ꝟm hoc cõtigeret ꝙ efficereꝰ possessor ille q̇ nõ fuit missus i possessionẽ nec ꝓnũciatꝰ mitti. due ei sunt pene ꝓcedẽdi ꝯtra cõtumaces. vna p missionẽ in possessionẽ: alia p excõicationẽ. vbi vna tñ imponiꝰ/ alia nõ inducitꝰ: nisi expresse iponaꝰ. imo cũ vna nõ timeꝰ tunc demũ alia imponatur. vt. s. vt lit. non contest. qm frequẽter. in fine.

† Hic. sed in ṗdi. decre. no. ꝙ ꝑdit cãm. et vide qꝺ ibi dixi. Jo. an.

l ¶ Melioris. Nõ eni melior dz eẽ ꝯditio illoꝝ q̇ deliquũt ꝙ̃ eoꝝ q̇ obediũt. ff. de do. inter vi. ⁊ vxo. l. iij. § j. ⁊. s. de postu. ad h. ꝟ. nos ⁊c. et stulti nõ debẽt esse melioris ꝯditiõis ꝙ̃ periti. ff. qꝺ vi aut clã. l. seruus. ⁊. xvj. q. j. legi epistolã. in ṗn. ⁊ ff. de noxa. l. non solum.

a ¶ Actoꝛ verus. Idem videt̃ fuisse statutū per leges in ꝑsonali actione: vt si per aduersariū impedioꝛ possidere ꝙ nihilomin⁹ pro possessoꝛe debeo haberi ac si possiderē.ff.de bo.auc.iudi.pos.cũ is. sed si per aliū impedioꝛ ille tenet̃ mihi ad interesse.ff.qui.ex causis in pos.eat̃.l.pe.ꝛ hic si soluēdo fuerit.al's intelligoꝛ possidere.ff. de eo per quē factū erit.l. vlti.j.rñ.ꝛ.ff.de dolo.eleganter.§.si dolo.

¶ Glo.se.habet q̃ttuoꝛ ꝑtes.prima reci.per.q.an ꝑ lapsum anni ipso iure an per sententiam quis fiat possessoꝛ.ꝛ ꝙ ipso iure alle. duo iura: et duo similia. In contrarium alle.decre.et.l. cui statiꝫ respondet. Demū soluit distinguēdo reales a ꝑsonalibus. Secūdo querit quid de spiritualib⁹ vt si petat̃ ecclesia. Respondet distinguendo. Tertio tractat an miss⁹ in posses. vtatur fructibus.et dicit ꝙ sic post secundū decretū.post primū non.excipit tres casus. Quarto querit an missus ī possessionem ꝛc.soluit ꝙ s̃m canoñ. ꝛc.aliter s̃m.ll.in reali.

existat: de canonica eq̃tate sanci
a mus vt in casu p̃misso actoꝛ[a] ve
b rus ꝯstituat̃[b] elapso āno possessoꝛ

Grego.ix.archiepō burdega.

¶ Si reus nō inuenitur: sufficit publice citationē ad ecclesiā suā proponi. Cap. x.

V Enerabilis. f.n.ꝛ.j. Volentes finē[c] iponi litib⁹ ne imoꝛtales existāt. Mādamus quatenus ad initiū ꝓxime[d] vēture q̃dragesime qđ tibi peremptoꝛiū terminū duxim⁹ assignandū: sup iure p̃macie qđ bituricēsis archiepēs ī te ac ī ꝓuincia tua se habere ꝓponit: per te vel per ꝓcuratorē[e] idoneū sufficienter[f] instructū ad litē cōtestandā: et ad alia oīa negocia peragenda q̃ necessaria decisioni negocij videbunt̃/nr̃o te ꝯspectui repñsentes. ¶ Nos vero nihilominus archidyacono transuigeñ. magr̃o. M. canonico turoñ. dedimus in mādatis vt ꝛ ipi ad eūdem terminū auc̃te nr̃a iuxta premissam formā te peremptoꝛie citare ꝓcurent: ꝛ si nō poteris iueniri/faciāt vt citationis edictū ꝑ ipsos vel alios[g] apud ecclesiā[h] tuā publice ꝓponatur.

b ¶ Constituat̃. Nō determinat̃ hic an ipso iure an ꝑ lapsum anni cōstituat̃ verus possessoꝛ: an ꝑ sniam iudicis: ꝛ videt̃ exp̃ssum ꝙ ipso iure anno elapso sit verus possessoꝛ.s̃.de of.oꝛ.pastoꝛalis.Arch.vex. et.j.titu.ꝓxi.ca.j. ꝛ est simile: quia trāscursus anni ꝓuat aliquē stipendio suo si tāto tēpoꝛe steterit excōicatus.xj.q.iij.rursus.ꝛ trāscursus anni cōstituit aliquē hereticū.j.de hereti.excōicam⁹. Sed cōtra videt̃: qꝛ post annū impetrat̃ secūdū decre.j.ti.ꝓxi.c.j.ꝛ.ff.de dā.ifec.si finita.§.iulian⁹.sed illud loquit̃ ī ꝑsonali actiōe. Ad hoc dicas ꝙ in realib⁹ actionib⁹ nō habet locū scđm decretū/nec est necesse: sed solū trāscursus anni facit aliquē possessoꝛē.vt in decre.pastoꝛalis.nisi q̃s ad cautelā † impetret illud: sed in ꝑsonalib⁹ actionibus necesse habet impetrare secūdū decretū: qꝛ al's intelligit̃ non possidere.j.đ ꝓba.ex lr̃is.ꝛ sic nō p̃scriberet. Sed hoc nō obtineret vniformiter in oīb⁹: qꝛ ī cā noxali ꝛ in cā dāni infecti scđm decretū constituit aliquē dñm si re⁹ erat dñs: sed si non erat dñs cōstituit versū possessoꝛē: ꝛ dat ei cām p̃scribēdi siue vsucapiēdi.ff.de dā.infec.si finita.§.iulian⁹.ꝛ.ff.de acq̃.pos.possideri.in fi.ꝛ.ff.de noxa.et gñali.sed in alijs ꝑsonalib⁹ scđm decretū ꝯstituit aliquē possessoꝛē vt.s̃.vt lit.nō ꝯtest.qm̃.in fi.s̃m intellectū quē posuit ibi Jo.in hoc f.vt exoneret̃ ab onere ꝓbandi debitū. sed nō p̃scribit: quia qñcūqꝫ dñs offert debitū restituetur ei res sua: nisi distracta sit auc̃te iudicis.vt.C.de distrac.pig.si pri⁹. Aliū intellectū dixim⁹ ibi. Sed nunquid idē iuris est in spūalib⁹ causis: vt si petat̃ ecc'ia vel p̃bēda ab aliquo: ꝛ reus infra annū nō cōpareat: vt post annū actoꝛ verus sit possessoꝛ.vt sic p̃scribat ecclesiā vel p̃bēdā: cū actoꝛ nūqꝫ institutus fuit forte in ecc'ia? Dico ꝙ si petat̃ ecc'ia tanqꝫ ꝓprietas vl' aliđ spūale: elapso anno ver⁹ est possessoꝛ et p̃scribere pōt.j.ti.ꝓxi.c.j.si vero petat̃ ecc'ia tāqꝫ beneficiū siue p̃bēda nō habet ibi locū p̃scriptio: qꝛ titul⁹ nō p̃scribit̃. sola eni possessio nō facit aliquē decurionē: sed canonica electio.ff.de decu.herēni⁹. Ar.j.de insti.ex frequētibus. ‡ Qui enī dicit se p̃latū ecc'ie vel canonicū nō ꝓdest ꝓbare p̃scriptionē nisi ostendat titulū siue libellū sue oꝛdinationis.ij.q.j.legū.ꝛ.j.de p̃ben.dilecto.ꝛ.s̃.de ꝓcur.ex insinuatiōe.nec obstat.j.đ iure pa.cura.qꝛ p̃scribit̃ ibi ecc'ia tāqꝫ ꝓprietas vt dixi nō tāqꝫ prelatura: nūqꝫ eni s̃m iura canonica ꝑ scđm decre.dat̃ ius p̃scribendi nisi assit bona fides.vt.j.de p̃scrip.vigilāti.et.c.qm̃ oē.sed cū aliq̃s mittit̃ in possessionē bñficij qui nullū titulū hꝫ: nūqꝫ pōt hr̃e bonā fidē.ꝛ ideo nō p̃scribit: qꝛ in hmōi spūalib⁹ bona fides ꝛ iust⁹ titulus requirunt̃.j.de p̃scp̃.si diligēti. Quid ergo operat̃ scđm decre. ī hmōi spūalib⁹? Forte vt possit vti fructib⁹: ꝛ vt possit p̃scribere ꝯ oēm agentē si hr̃et bonā fidē et aliquē titulū: nō tñ p̃scribit ius prelature vel p̃bēde: sed p̃scribit ꝯtra agentē tm̃. Hodie Arch. illc q̃ agit ꝯtra aliū possessoꝛē sup dignitate/ꝑsonatu/vel bñficio ecc'iastico obtinēdo/nō dꝫ mitti in possessionē cā rei s̃uāde ꝓpter cōtumaciā ꝑtis aduerse: ne ꝑ hoc ad eā īgressus pateat vitiosus: sed in eo casu lite nō ꝯte.liceat iudici negociū terminare: vt in ꝯcil.lug. de eo qui mit.in pos.cā rei ser.c.eū q̃.li.vj. Et illud scias: qꝛ missus in possessionē ex primo decreto nō vtit̃ fructib⁹: īmo eos ꝯseruare dꝫ vt ipse restituat eos cū ipsa re: si infra annū reus recuperat possessionē.j.de seq̃stra.c.ij.si nō recuperat rē suā ifra annū in actiōe reali habebit oēs fruct⁹ vsqꝫ ad lit.cōtest.postea sup ꝓprietate audiet̃: si postea agere voluerit q̃ possessionē amisit. Et ꝙ ex p̃mo decreto nō vtatur fructib⁹ ꝓbat̃.ff.qui.ex cau.in pos.eatur fulcini⁹.ī prin.sed post scđm decretū vtit̃ fructib⁹.ff.vt in pos.le. is cui.§.q̃ legatoꝛū. in fi. secus tamē est in petitione hereditatis: vbi q̃s ꝓpter nimiā contumaciā † cōsequit̃ fruct⁹.ff.q.ex cau.in pos.eat̃.fulcini⁹.§.vlti. Sil'r cū neuter mittit̃ in possessionē vtit̃ fructib⁹.ff.de vē.in pos.mit.l.j.§.j.ꝛ.ff.si mulier.vē.no.in pos.calū.cā esse di.l.j.§.interesse. Sil'r cū impubes ex carboniano edicto mittit̃ in possessionē.ff. de car.edic. sed si is.§.ij. Itē qđ dices si missus in possessionē ex p̃mo decreto eijciat̃: an possit petere restitutionē? ‡ Videtur ꝙ nō p̃cipue s̃m iura canonica: cū nō possideat: sed tm̃ custodiā habeat. vt.s̃.dictū est: qꝛ nō sufficit probare deiectionē: nisi ꝓbet possessionem. vt.s̃.de of.dele.consultationib⁹.ꝛ.s̃.de resti.spo.oli. vnde non posset agere vti possidetis. ff. vti pos. si duos.§.creditores. Sꝫ dicas ꝙ pōt petere restitutionē ꝯditionaliter ex illa.l.C.de ꝓto.pig.l.vl. s̃m illos q̃ dicūt ꝙ stati est ver⁹ possessoꝛ saltē in actiōe reali: qꝛ nō videat̃ q̃stio cū habeat verā possessionem: licet cōmutabilem.

V Enerabilis. Diuidit̃.nā primo ponit duplicē citādi formā. Primā quā facit iudex ꝑ lr̃as. Secundā quā cōmittit alteri faciendā. Et de facto hui⁹ decre.habet̃ in ca.fi.de maio.ꝛ obe.ꝛ latius in ca.fi.de dilationibus. Ab.si. ¶ Casus. Inter archiepm̄ bituriceñ.et archiepm̄ burdegalē.q̃stio vertebat̃ de iure p̃matie ad petitionē.biturcē.mādauit pa.burdegalē.vt ad īitiū ꝓxime q̃dragesime pemptoꝛie ad p̃sentiā suā ꝑ se vel ꝑ procuratoꝛē idoneū accederet rñsur⁹ dicto archiepō biturcē.sup iure p̃matie qđ se ꝓpōit hr̃e in ꝓuincia burdegalē.ad lit.ꝯte.ꝛ ad alia oīa q̃ ipi cāe fuerint necessaria.ꝛ insup mādat q̃busdā vt ad eūdē terminū sub forma p̃missa ꝛ p̃ēptoꝛie citēt eūdē.et si nō poterit inueniri ad ecclesiā suā trine citatiōis edictū publice ꝓponāt/vel ꝓponi faciāt. ¶ Nota ꝓcuratoꝛē talē mittendū q̃ possit litē contestari: ꝛ alia oīa necessaria cause expedire. Itē si aliq̃s nō iuenit̃ ad locū vbi habitare ꝯsueuit: trine citationis edictū debet ꝓponi/ꝛ vltimū peremptoꝛiū. Ber.

c ¶ Finē imponi litibus. Sic.s̃.e.finem.ꝛ.s̃.de ꝓcu.cōstitutis. et C.de agri.ꝛ cē.li.xj.ꝛ.C.de iudi.ꝓperādū.in p̄n. ꝛ ideo vsqꝫ ad triēnium restringunt̃ lites s̃m leges. vt ī predicta.l.properandū: ne immoꝛtales existant. vt ibi dicitur s̃m iura canonica non finitur instātia iudicij elapso triēnio.s̃.de iudi.venerabilis.

d ¶ Proxime. Et si hoc nō fuisset appositū de ꝓxima ītelligeret̃. ff.de Arb.ob.eum qui kalēdis.l.seruū quoqꝫ.in prin. B.

e ¶ Procuratoꝛē. Meli⁹ dixisset actoꝛē.qꝛ hec erat cā vniuersitatis.s̃.de sinđ.ca.j.ff.de mu.ꝛ ho.munerū.§.defensoꝛes.ff. ꝙ cuiuscꝫ vniuer.itē eoꝛū.§.actoꝛ. Et nimirū ītervenit ꝓcuratoꝛ ī hac causa cū agatur cā status ꝯ id qđ habes.ij.q.j.si qñ. Dic ꝙ si aliquis petit aliquē in seruū potest agere ꝑ ꝓcuratoꝛē. liiij.di.frequens. Is aūt de cui⁹ statu agit̃ si est in possessiōe libertatis pōt se defendere ꝑ ꝓcuratoꝛē. C.de asser.tol.l.j.in p̄n.si autē sit in possessiōe seruitutis et proclamet etiā ad libertatē non agit ꝑ ꝓcuratoꝛē. vt in.l. predicta. nec obstat huic distinctioni.ff.de ꝓcu.nō solū.§.si stat⁹.q̃ dicit ꝙ in causa stat⁹ pōt interuenire ꝓcuratoꝛ: siue ex seruitute ꝓclamet ī libertatē: siue ex libertate petatur ī seruitutē: loquit̃ enī in ꝓcuratione ꝓcuratoꝛis ad peculiaria negocia.l.seruū quoqꝫ.in prin. B.

f ¶ Sufficienter instructū. Sufficiens dicitur qui ad agendū ꝛ defendendum/ꝛ respondendum constitutus est legitime. de hoc dictum est.s̃.de procu.c.j.et.c.accedens.et ca.mandato.

g ¶ Alios. Ex foꝛa rescp̃ti ħ refert cū alijs nō factū demādetur.ff. de le.j.l.vl.j.de ap.ꝑuenit. Vel dic ꝙ pñt citare ꝑ se vel ꝑ nūcios suos: fiūt eni citatiōes vel ꝑ nūcios/vl' ꝑ epl'as/vel ꝑ edicta q̃ ī publico ꝓponunt̃. ītelligūtur enī citare ipi qñ citant̃.ff.de offi.p̃si.l.licꝫ. ¶ Glo.seq.alle.cōcoꝛ.et ibi remittit. Scđo querit an teneatur reus nō veniēs ꝛc.ar.ꝙ sic.demū.ar.contrariū.ꝛ illud tenet.

h ¶ Eccl'iam. Sic ergo debet citari qui ꝑsonaliter nō inuenit̃.s̃.e.cam que.vbi satis dicit̃ de hac materia. Sed q̃d fiet si re⁹ nō veniat ꝛ iudices ipediti etiā si venisset ꝓcedere nō potuissent: nunq̃d tenebit̃ saltē ad expēsas? Videt̃ ꝙ sic: qꝛ ꝯtumax est: vocati enī nō ē cōtēnere auctoꝛitatē p̃toꝛis.ff.de iudi.si q̃s ex aliena.ꝛ.ff.de re iudi.cōtumacia. nec ꝓdesse videt̃ si casu ꝓcessus iudicis ipedit̃: sicuti si facto fecerit nō videt̃ obtēperare volūtati.ff.de cōdi.ꝛ demō.l.ij.in fi.certus eni casus debet esse ad hoc vt nō veniat.arg.ff. de bo.pos. s̃m tab.l.j.§.j.Arch.sciant tamē.ꝛ lꝫ mea nō itersit: teneoꝛ tñ venire.ff. si q̃s cau.si eū.in p̄n. Ar.ꝯtra.ff.si quis cau.l.ij.§.si quis in iudicio † in fi.et.ff.si quis in ius vo.nō ierit.l.ij. in fi.qꝛ nihil interest actoꝛis reū nō venisse. vt ibi.ff.de iudi.nō videt̃.ꝛ.ff.de pecu.eo tēpoꝛe.ꝛ.ff. de arbi.si cū dies.§.si arbiter.Arch.sed si in aliquē. Et hoc verū est ꝙ nō tenet̃.j.de eo qui mit.in pos.cā rei seruāde.ca.j.

Possessoꝛ ver⁹ an efficiat̃ ꝑ lapsum anni missus ī possessionem.

† Dicunt q̃dā et male hanc in cautelā et dānosam de quo vide in spe. de secū.decre.§.videndū. Arch. hoc quoqꝫ. Jo.ā.

‡ Et.j. de reg.iur.c.j. li.vj. Jo.an.

† At qꝛ dixit se nō venturū vt ibi not. ad qđ facit de sen.excō.venerabilib⁹.§.secus.li.vj. Jo.and.

‡ De hoc in spe.de pri.decre.§.iā de effectu. Arch.sꝫ qđ si nullus. Quid si iudex tractat de misso cōtra nō legitime citatū De misso autē ꝯ reū cui cōpetebat exceptō vide post Inno.s.de dila.c.ij.in magna gl. Arch. vel dic meli⁹. Jo.ā.

Diuisio.

Procuratoꝛ an possit interuenire in cā status.

Cōtumax non punit̃ qñ iudex impedit̃.

† Judice vl' altero ex litigatoribus īpedito dies iudicij differt̃. Jo.an.

Cōtinuatio.

¶ Rub. de eo qui mit. in pos. cā rei seruāde. ¶ Qr per cōtumaciā sepe puenit ad missionē in possessionē ideo cōgrue post pcedentē ista annectit̄. Et q̄uis in rubro sit dūtaxat mētio de eo q̄ mittit̄ in possessionē causa rei seruāde: tamē i nigro tractat etiam de iterpositione secūdi decreti per quod trāsfert̄ vera possessio. vt in ca. j.

Nigrum q̄nq̄ ē generalius rubro. e

Ex q̄ collige q̄ nigrum quādoq̄ est generalius rubro. concordat de off. deleg. ca. j. lib. vj. referē do rubrum ad ca. fi. eo. titu. Abbas si.

De eo qui mittitur i possessionē causa rei seruande.

Alexan. iij. priori et fratrib⁹ de guiseburch.

¶ Missus in possessionē ex primo decreto i reali per lapsū anni verā et incōmutabilē illi⁹ rei possessionē acqrit: licz passus missionē habuerit infra annū volūtatē cautionē prestandi: quam tñ nō deduxit ad effectum suo defectu h. d. s̄m verū intellectum. Ca. j.

Constitutis i presentia nr̄a. R. canonico vr̄o et respōsalib⁹ pposi-ti de beril. super possessiōe ecclie ^a de lamēto in quā cā rei seruāde^a fueratis iducti: hincinde fuit corā nobis aliquādiu disputatuz: ^b Tādē ex vtriusq̄ ptis assertiōe^b tenuim⁹ q̄ licet cā rei seruande tm̄ in eiusdē ecclesie possessionez inducti fueritis: ifra annū tñ altera pars stādi iuri non prestitit ^c cautionē: licet volūtatē^c prestan ^d di habuerit: et vos eā parati^d recipere fuissetis. ¶ Jdeoq̄ decernimus vt ammodo possessionē pscripte ^e ecclie (saluo^e iure qd idē ppositꝰ i petēda ecclia hr̄e dinoscit̄) absq̄ ^f cōtradictiōe qualibet habeatis^f Ut aūt nr̄e diffinitionis snia inuiolabiliter obſuet̄: eā aplico duximus patrocinio roborandā.

Cle. iij. epo et archi. eboraceñ.

¶ Tēpus annale nō currit missionem passo si ifra illud cautionem iudicibus vel alteri eorum alijs absentib⁹ obtulit: licet per eos seu per eū recepta nō fuerit. Et est casus notabilis s̄m hunc intellectum. Caplm. ij.

Cum sicut accepimus iter P. subdecanū et abbatissā et pueētū scte trinitatis sup ecclesia de capit. questio verteret: thesaur. et de corinth. abbates ac archidya. chima. a se apo. delegati: moniales ipas rei seruāde cā in ^g possessionē rei petite^g miserūt. vñ cū hoc ad subdecani noticiā puenisset: ad archidy. pdictū accessit et offerēs ei sistēdi iudicio cautionē (qm̄ abbas de corinth. profectꝰ erat i angliā: et abbas thesaurīē. viā fuerat vniuerse carnis ingressꝰ) possessionē ifra annū sibi resignari cū istātia postulauit sz ^h nō^h potuit obtinere: et c. ¶ Dis. v. mādamꝰ q̄tenꝰ si est ita: sistēdi iu ^i dicio ab eo cautione recepta^i ei possessionez restitui faciatis: nec obstare volumꝰ q̄ annꝰ elapsꝰ eē ^k pponit̄ si p eū nō steterit^k quominus ifra annū et possessionē receperit et dederit cautionē. Anno. iij. vr. et senagolen. episcopis.

Diuisio.

¶ Constitutis. Actor missus i possessionez post annū efficitur verus possessor: lz reus infra annū cautionē prestare voluerit. h. d. Primo narrat factum. Secūdo interloqtur ibi: ideoq̄. Abb. sic.

¶ Casus. Prior et canōici de guiseburch. habebāt questionē cū pposito de beril. sup ecclesia de lamēto. ad petitionē pōris causa pmissa fuit quibusdā iudicib⁹: sed quia ppositus fuit cōtumax: missi fuerunt prior et fratres in possessionē ecclie predicte causa rei seruāde. Jnfra annū ppositus nō recuperauit possessionē vnde anno elapso ptes pꝑter hoc accesserūt ad papā/i cuius presentia sup possessione predicte ecclie fuit aliq̄diu dispensatum tandē per confessionem vtriusq̄ ptis pstitit pa. q̄ licet in possessionē cā rei seruāde dicti prior et fratres fuissent iducti: altera pars ifra ānū nō prestitit cautionē stādi iuri/licet voluntatē habuit: et ipsi eā parati fuerant recipere. vnde pa. adiudicauit possessionē dicte ecclie pdictis fratribus saluo iure pprietatis ipi preposito. ¶ Nota q̄ nō sufficit volūtas in casu isto sine facto. Jtē qui nō recuperat possessionem propter contumaciā amissam infra annū post annū non recuperat ipsam: tamē de proprietate auditur. Ber.

a ¶ Seruāde. Sup possessiōe sup q̄ agebat̄ tā q̄ sup pprietate: secꝰ si agat̄ sup bn̄ficio vel dignitate. j. in cōcilio Lug. eo. ti. cū q̄. lib. vj.

b ¶ Assertiōe. C. si p vi. vel alio mō. l. ij. et ita p pfessiōes ptiū pstitit de meritꝭ cāe. et iō ex pfessione pcedit̄ ad sniam. s. de trāsac. pterea. ij. et s. de resti. spo. cū ad sedē. ad fi. qr pfessus in iure p iudicato habetur. j. de cōfes. cū sup. et ca. seq. et C. de cōfes. l. vna.

¶ Glo. se. pōit brochar. de volūtate an hēat p fctō. all. ad negatiuā vnū cañ. vnā decr. et tres. ll. ad affir. q̄tuor canōes et dat duas solu.

c ¶ Volūtatē. nō tñ studiosa seu cū effectu: qr p eū stetit et nō p iudicē vel p aduersariū: al's si stetisset p iudicē vel ptē aduersā nō imputaret̄ ei. j. e. c. pxi. imo et si iudicē hr̄e nō pōt corā publicis et honestis psonis dz cautionē offerre ac prestare vt postea nō currat annalis pscriptō. vt. s. de of. or. pastoralis. i fi. et j. e. cū venisset. Jtē est ar. h̄ q̄ volūtas sola nō sufficit sine effectu. j. de re iudi. cū aliqb⁹. et ff. de cōsti. pecu. pmissor. §. cōstituto. ff. de re iudi. l. iiij. §. ait pretor. et lxxxvj. di. nō satis. et ff. q̄bus mo. pig. vel hypo. sol. l. sicut. §. si volūtate. Ar. ptra. xxxij. q. v. nec solo. et c. q̄ viderit. de pe. di. j. si q̄s cū telo. xxiiij. q. v. si qd inuenisti. So. vbi de necessitate op⁹ est facto: non sufficit volūtas si factū adipleri pōt: al's volūtas reputat̄ p facto. vt in. c. nō satis. Uel aliter vbi q̄s h̄z volūtatē faciēdi bonū sufficit sola volūtas si nō pōt facere illud. † sed si volūtatē h̄z malefaciēdi et p eū nō stat: puta qr pcedat̄ ad actū exteriorē ei iputat̄. ‡ de pe. di. j. si q̄s cū telo. et i plurib⁹. ll. ibidē. al's sola volūtas nō iputat̄: qr cogitatiōis penā nemo meret̄. de pe. di. j. §. cogitatio. et §. cogitatiōis.

Uolūtas an reputatur p fctō

† xlv. dist. due sunt. Seneca. xxxiiij. ad lucillū. Magna ps bonitatꝭ ē velle fieri bonū. Jo. an.

‡ Hierony.

¶ Glose sequētis ptin. format duas. q. prima quid si passus missionem nō valet propter impotentiam prestare cautionem: Rñ. q̄ ei non imputabit̄. Secundo cui sit prestanda hec cautio. Rñ. q̄ parti hoc verum in districtu iudicis.

d ¶ Parati. Si vero nō fuissent parati eā recipere nō noceret ppo sito. ar. ff. de leg. cōmisso si fundꝰ. in fi. §. in cōmissoria. vel si eā pstare nō posset: nō iputaret̄ ei: qr inanis est actio et c. ff. de dolo. nā is. et. s. de resti. spol. oli. ij. et j. de solu. odoardꝰ. pstat ergo quā pōt. s. iuratoriā † j. de do. post diuor. resti. p vr̄as. et C. de epi. et cle. auc. generaliter. in auc. vt nulli iudi. §. si vero. col. ix. sed illud. prestet̄ j. de ap. c. vl. Jtē habes hic q̄ parti pstanda est cautio ista: qd est ver: et iō si nō pōt iudex hr̄i prestet̄ parti. et iudici etiā pōt pstari parte absente. j. eo. c. ij. et iij. et. s. de of. ordi. pastoralis. Si autē neut̄ pōt inueniri pstabit̄ alicui honeste psone que ereciperat cautionem nomine aduersarij sic. j. de conuer. coniug. ca. vlti.

ad celātiā dicit q̄tum ad predicti rōnē ptinet nocuit q̄ no cere dispōsuit. J. an.

† Obliget etiā ipaz rē quā recuperat. qd pōt posset etiaz obligare se ad penā pecuniariā de pſūp. lr̄as. x. quo circa. vel pua tionis bn̄ficij. de elect. cū dilecti. ad fi. s̄m Ho. Jo. an.

e ¶ Saluo iure. Sup petate sic. s. vt lit. nō cōtest. qm̄. §. qd si. in fi. et s. de do. et ptu. put. in fine.

f ¶ Habeatis. Hic sumitur arg. q̄ scdm decretū ncū sit i reali actiōe: sz ideo datum fuit scdo decretū: qr dubitabat̄ sup cautione: an infra annū pstita fuisset: et iō reuocabat̄ in dubiū iter partes. et de hoc satis dictū est. s. ti. pxi. cōtingit.

Sūmariū

¶ Cum sicut. Si nō stetit p reū q̄minꝰ caueret ifra annū: actor p lapsum anni nō efficit̄ verꝰ possessor. Diuidit̄. nā in prima facti narratio. Jn scda cause cōmissio ibi: discretioni. Abb.

Diuisio.

¶ Casus. Jnter abbatissam et puentū scte trinitatis ex vna pte: et. P. subdecanū ex altera corā abbatib⁹ taurinē. et de corith. et archidyacono chimeñ. iudicib⁹ delegatis sup ecclia de capit. q̄stio vtebat̄ pꝑter cōtumaciā. P. subdecani. iudices miserūt moniales in possessionē rei petite cā rei seruāde. Sz cū hoc ad subdecani notitiā puenisset: ad archid. pdictū accessit offerens ei standi iudicio cautionē qm̄ abbas de corinth. profectꝰ in angliā/et abbas taurineñ. viā fuerat vniuerse carnis ingressus possessionē infra annū nō potuit obtinere. vñ dicꝰ. P. post annū accessit ad pa. petēs sibi sup hoc pvideri: cū per ipm nō stetit q̄minꝰ possessionē recuperasset infra annū. mādat pa. cuidā q̄tenꝰ si est ita: recipiāt a reo cautionē stādi iuri/et ei restituāt possessionē nō obstāte eo q̄ annꝰ e elapsus si p eū nō stetit q̄minꝰ infra annū et possessionē recepit: et dederit cautionē. ¶ Nō q̄ si p me nō stetit q̄minus faciā qd debeo/nō est mihi imputādū. Jtē si nō possum habere copiā iudicis: nō currit mihi tps annale. Ber.

g ¶ Rei petite. Sic. s. vt lit. non contest. qm̄. §. in alijs. et j. e. c. vl. C. de his qui ad eccle. confu. presenti. §. cum autem.

¶ Glo. seq. signat contrariū. de. l. tutor qui. et soluit.

h ¶ Sz nō potuit. Sz nec debuit: cū plꝭs fuissent iudices ipe solꝰ restitutionē dare nō poterat: qr solꝰ nō hēbat iurisditionē. s. de of. dele. cāz mr̄imonij. et c. vno delegato. et. ij. q. vj. §. diffinitiua. x. itē si plꝭs. Ar. 3. qr cū res esset tpe pitura archid. poterat se intromittere. sic apparet i tutorib⁹. ff. de admi. tu. tutor q̄. §. j. ‡ Sz nō est verū. vt dictū est: cū nō hr̄et iurisditionē: poterat tñ cautionē recipere ab ipo noie aduersarij: nō tā q̄ iudex: sz tā q̄ hōesta psona: et sic nō curreret tps. s. de of. or. pastoral. de hac cautiōe dictū est i pxi. c. s. eo.

‡ Jn tutorib⁹ loquit̄ quorū officiū q̄libet exercet isolidū ne vtili tas psone cui dati sūt ipediat̄. ff. de admini. tuto. si plꝭs delegati vo simplr̄ dati vn⁹ sine reliquo nihil pōt. s. d of. deleg. prudētiā. is. s.

i ¶ Recepta. Et ita qd nō potuit facere primo modo facere debet vt possessionē recuperet. si. j. c. j. sic etiā si ad terminū venire aut etiā soluere nō potuisti: nō tamen post terminū eris a solutione absolutus. s. de do. et cōtu. cum dilecti. ff. de arbi. celsus.

¶ Glo. se. notat q̄ si p me et c. signat ptrariū de decre. pxi. et soluit.

k ¶ Nō steterit. No. q̄ si p me nō stat q̄minꝰ faciā qd debeo: nō est mihi iputādū. sicut. s. de rescrip. si aūt. et c. plerūq̄. et s. vt lit. nō contest. qm̄. circa pn. et j. de ap. ex isinuatiōe. et. ij. q. vj. āterior. §. ad hoc. et j. de appel. ex rōne. Ar. s. s. c. pxi. sz ibi voluit solūmō: sed nō cū

effectu:et voluntas ibi stetit in suis terminis.hic vero voluit et obtulit:sed defuit qui reciperet: et absente illo qui fuit causa custodie in possessionē missus ex causa necessaria possessio restitui nō debet.j.de verbo.signi.dilecto.

Sūmariū. Cum venissent. Si reus cōtra quē facta est missio in possessionē doceat se cōtumacē non fuisse: nō condēnabit ad expensas.

Diuisio. Primo ponit factum corā papa narratū querele vl' appellationis remedio. Scdo dat iudices ibi: nos igitur. Abbas sic.

¶ Casus. Abbas sancti angeli cām habebat super quadā possessione cōtra. P.galleñ.legat⁹ illius prouincie cām illā cōmisit quibusdā iudicibus ſm ius et bonā consuetudinē illi⁹ terre terminandā:sed cū iudices vellēt pcedere in re ſm ius: prefatus. P.se.ap.appellauit:sed nihilominus iudices partez aduersam ī possessionē rerū petitarū cā rei ser. mitti dcreuit:ita q̄ vsq̄ ad annum et diē prestaret cautionē iudicio sisti et parti alteri.xxx.libras restitueret p expēsis reciperet possessionē eādem:postmodū legatus ille recessit et alter legat⁹ infra annū terrā illā est ingressus corā q̄ dict⁹. P.obtulit cautionē standi iuri ꝛ possessionē sibi restitui postulauit parat⁹ restituere expēsas vsq̄ ad.vj.libras.sz abbas volebat tm̄.xxx.ꝛ sic annus elapsus est: vnde q̄stio ista ad dñm pa.est delata corā quo hec ꝛ alia proposita fuerunt.dñs papa decreuit illū.P.in possessionē reducēdū.p̄fatā cautionē statuēs vt si cōsuetudo quā allegabat laudabilis fuerit ad expēsas restituēdas nō cōpellat:q2 ex hoc apparet q̄ bene appellauit:si vero ɔsuetudo laudabilis nō fuerit:appellatio nō tenuit:vnde ad moderatas expēsas restituendas abbati quas constiterit ipm propter hoc fecisse cōdēnatur. Nota q̄ nō obstat lapsus casu ad recuperandā possessionē:sed infra annū nō stat qui amisit eam. Item appellatio legittima īpedit traditionē possessionum.et si nō est legittima: nō impedit quomin⁹ detur. Ber.

¶ Si passus missionē repetens possessionem allegat se cōtumacē non fuisse restituitur in pristinū statum prestita cautione et dilata ɔdēnatione expensarū quā euitat si postea cōstiterit eum nō fuisse contumacem. Ca.iij.

Cum venissent ad ap.se.abbas scti angeli.ꝛ.P.gall.idē. P.proposuit q̄ p̄dictus abbas eū super quadā possessione corā Jo.apo.se.legato traxit in cām:et.j. Verū legatus ipe cām cōmisit iudicibus ſm ius et bonā terre cōsuetudinē terminandā:qui cū ſm ius tm̄ vellēt pcedere:p̄fatus.P.nostrā audiētiā appellauit:sed iudices nihilominus partē aduersam in possessionē rerū petitarū inducendā causa custodie[a] decreuerunt:ita q̄ si vsq̄ ad annū et diē prestaret sistēdi iudicio cautionem et parti alteri.xxx.libras restitueret[b] p expensis reciperet possessionem eādem.Cūq̄.G.se.apo.le.infra annū fuisset terrā illam ingressus: ipe cautionē standi iuri obtulit[c] corā eo:et possessionem sibi restitui postulauit:parat⁹ expēsas restituere factas in litē:que.vj.librarū summā (sicut asserit) nō excedūt: sed abbas.xxx.librarū sibi restitui petijt quātitatē: et.j. ¶ Nos igit ipm.P.cautione[d] p̄stita in possessionē credim⁹ reducendū.hoc etiā decernētes: vt si consuetudinē quā allegat laudabilē esse constiterit:q2 ex hoc seq̄tur eū rationabiliter[e] appellasse: ad restituēdas expēsas nullatenus cōpellat: alioq̄n (cū ex hoc appareat eū frustratorie prouocasse)† ad restitutionē cogat expensarū illarū[f] quas abbatē constiterit ppter hoc necessarias[g] in lite fecisse. Grego.ix.

¶ Cōtra absentē q̄ non dimisit procuratorē facta citatiōe domi nullo defendente fit missio.h.d. supplendo ad lr̄am maxime vt dicit in glo. Et est verus et notabilis intellectus. Caplm.iiij.

Si aduersari⁹ tuus post citationis[h] edictū ad remota loca se trāsferēs pcuratorē legitimū non dimisit:ꝛ denūciatione publice facta domi[i] non aparet q̄ defēdat[k] eūdem.¶ Iure petere potes vt in possessionem earū terrarū de quibus q̄stio vertitur causa custodie inducaris.

Ut lite pendente nihil innouetur.

Alexā.iij.eboraceñ.archiepō.

¶ Priuilegiū ēt a principe ipetratū per qd̄ priuat q̄s sine cause cognitione lite pendente vsu possessionis tanq̄ surrepticium non valet: seu tāq̄ ratiōi obuiū est reuocādum. Caplm.j.

possessionē:sed potius per aduersariū et per iudicē ei circa possessionē recuperandā obesse non debet.vt.s.ca.proxi. Quid ergo profuit ei appellatio? Multū pfuit: q2 si appellatio sua fuit legittima nō condēnabit in expēsis:si nō fuit legittima cōdēnabitur in expēsis necessarijs quas propter hoc cōstiterit abbatem fecisse: vt dicit in fine.si tamen non appellasset simpliciter restituisset expensas.

d ¶ Cautione. Sufficienti.j.de seq̄stra.c.j.i fi.

e ¶ Ratiōabiliter. Cū hic papa iubeat inquiri de appellatiōe: patet q̄ nō recessit ab ea p oblationē cautionis.sed hoc fuit culpa aduersarij q̄ eam noluit recipere qd̄ profuit huic appellanti in hoc:quia non condēnabit in expēsis si legitime appellauit: et sic tutius fuisset illi accepisse moderatas expensas. † al's.appellasse.

f ¶ Illar̄. Et etiam ad eas quas fecit in rebus quarū possessionē tenebat cōseruandis: etiā si nō expediebat facere illas: dū tamen credebat expedire.† ff.de bo.auc.iudi.pos.pror.ait.§.qd̄ ait pretor.al's gñale est vt nō sufficiat credere ꝛ expedire: nisi in veritate expediat.ff.d neg.ge.sed an vltro.§.j.in fi.vtiliter enim debet ceptuz esse negocium:licet non spectemus euentum: vt hic dicit. † Sufficit ei hoc casu q̄ non sit in dolo.et de hoc in spec.de scdo decreto.§.iuxta.x.quid si actor.. Jo.and.

g ¶ Necessarias. Necessarie expēse dicūtur impense sine quibus deterior esset res si nō fierēt: aut etiam periret.ff.de verbo.sig.impense.et.ff.de pig.ac.si necessarias.et.ff.de impen.in re.do.fa.impense.et duab⁹.ll.seq.ad hoc dictū est.s.titu.proxi.in fi.

Si aduersarius. Sūmariū. Si reus citatus se absentat:nec procurator nec ali⁹ eū defendit: mittitur actor in possessionē rei petite cā custodie.h.d.inherendo lr̄e q̄ reus fuit pri⁹ psonaliter citat⁹ ꝛ postea se absentauit. Diuisio. Primo pōit thema ex quo q̄stio. Scdo solutio ibi:iure petere. Ab. ¶ Casus. Aliq̄s citat⁹ fuit ad cām:post citationē absentauit se nullū dimittēs procuratorem. Querit q̄liter ɔtra ipm sit pcurandū? Rñ.q̄ denūciatio ad domū ipsi⁹ legittima dz fieri:et si nō apparet q̄ defendat eū actor i possessiōe rei petite cā rei ser.pōt iduci.¶ Nota q̄ quilibet tenet dimittere pcuratorē qui eū defendat al's pcedat circa ipm vt hic dicit. Ber.

¶ Glo.seq.dat duos intellectus ad textum panor.

a ¶ Causa custodie. Argu.q̄ non sit possessor: sed tantum custos. Sic.j.eo.ca.proxi.

¶ Glosa sequens reci.per.q.an bene fecerit iudex cōdēnando ad expensas tempore missionis. Et dicit q̄ non duplici ratione.

b ¶ Restitueret. Hic male pronūciauerūt: quia p̄mo debuit ei de expensis constare:saltē per iuramentum.C.de iudi.sancim⁹.† presmissa taxatiōe.s.de procura.cōstitutis. et hic in fine dicit:quas abbate cōstiterit propter hoc fecisse.vnde perperā pcessit:quia nō debuit condēnare eum ad voluntatem abbatis.vnde papa nō stat illi condēnationi et preterea condēnatio expensarū debet fieri tempore prestande cautionis quo recuperat possessionē.s.vt lite non cōtest.qm̄.§.in alijs.et.j.de sequestra.ca.j.et hic in fine. † Ibi iudex estimat expensas.et de illis diffinit post iuramētum. Jo.and.

¶ Glo.seq.reci.per.q.an offerens cautionē corā legato per id renunciauerit appellationi ad papā interiecte.arg.pro ꝛ cōtra.et soluit.q̄rit demū nūquid appellatio profuit?et respōdet.

c ¶ Obtulit. Per hāc oblationē cautionis interrūpit prescriptionem annalē.s.de offi.ordi.pastoralis.in fi.et.s.ca.proxi. Et p hoc videt renūciasse appellationi et ratā habuisse sententiā iudicū illorū ex quo acquieuit illi.arg.s.de offi.dele.gratū.et.j.de testi.cū venissent.et arg.ff.de iudi.l.verū.et.ff.rē'ra.ha.l.iij.§.falsus.sed cōtra innuit.s.q̄ papa mādat inquiri de appellatiōe quare per hoc nō intelligit renunciasse? Dicas ex quo aduersari⁹ noluit recipere cautionē et restituere possessionē/statim licuit ei prosequi appellationē:et ita cum per eū nō steterit quin dedisset cautionē et recepisset

Prescriptio annalis interrūpit per oblationē cautionis

h ¶ Citationis. Hoc ideo dicit: q2 si ante citationē ꝛ nō in fraudē se absentaret nō daret restitutio possessiōis cōtra ipm: lz p̄ns vellet pbare spoliationē ꝛ possessionē.s.de of.dele.cōsultationib⁹: sz missio in possessionē cā custodie nihilominus fieri debet:et ita q̄ dixit post citatiōis edictū: idē intelligo etiā ante citationē.q2 dz dimittere pcuratorē qui ad loca remota se transtulerit. De hoc dictū fuit.s.de of.dele.cōsultationib⁹ vnde supple hic maxime.

i ¶ Domi. Sic.s.de do.ꝛ ɔtu.cām q̄.vbi de B.ꝛ.c.venerabilis.ꝛ.ff.ex q̄.cau.ma. Itē ait.§.hocaūt.ꝛ.l.seq.ꝛ.j.de cle.non resi.ex tue. B.

k ¶ Qui defendat eūdē.ergo si appareat q̄ defēdat eūdē audiēdus est.ff.de pcu.serui si quoq̄.§.publice.ꝛ.l.absens.et.C.e.exigēdi p̄stita satisdatiōe.vt in.l.exigēdi.ꝛ.ff.de in ius vo.neq̄.§.q̄ in ius‡ et ille qui defendit id facere debet qd̄ dñs in lite faceret: et cauere idonee.i.iudicatū solui.ff.de pcu.sed he psone.§.defēdere:et appellare tenet si ɔtra ipm pronūciabit.s.de pcur.nō iiuste.ꝛ.j.de app.si iustus.ff.de neg.ge.liberto.§.vl.ꝛ ita q̄libet tenet mittere pcuratorē q̄litercūq̄ sit absens: al's req̄sitis amicis ꝛ facta denūciatiōe: si non defendit proceditur cōtra ipm vt hic dicit.ꝛ.ff.ex q̄.cau.ma.itē ait pretor.§.vlti.ꝛ.l.se.ꝛ.s.de do.ꝛ cōtu.cām que. ‡ Vocat⁹ ius dimittitur si q̄s ei⁹ psonā defēderit: vel si de causa sit transactū. Jo.and.

¶ Rub.vt lite pendēte.¶ Visū est.s.de quadā innouatione que fit contra absentes cōtumaces:quia fit missio i possessionē q̄ñcūq̄ Cōtinuatio.

procedítur ad excōmunicationē: vel ad sententiā diffinitiuā. Sed ne crederet aliquis q eodē modo circa statum cause pcedētis posset aliqd inouari vt mutatio fiat circa statum reorū: ideo annectit hec rubrica. Et nota q hec rubrica formaṫ negatiue: ex quo inferṫ q regulariter lite pēdēte nihil est innouandū. Quando autē dicaṫ lis pēdere quo ad materiā hui⁹ tit. vide tex. no. in cle.ij.eo.ti.et ibi glo. ⁊ xj.q.j.c. vlti. ⁊ xvj.q.iiij. volumus. Abb.si.

Memoria nostra. Lite pendēte reus cōmodo possessionis sue priuari nō debet. Primo decise ponit querelam. Secundo prouidet ibi: statuimus Abbas sic.

¶ Glo. seq. ponit casum.

a ¶ Littere prohibitionis. Eboraceñ. archiepiscopus ex priuilegio apo.se. faciebat crucem portare ante se per totā angliam. papa ad petitionem cantuarieñ. archiepiscopi phibuit ei per litteras suas ne hoc faceret donec cognosceretur an hoc faceret de iure: sed q2 papa priuauerat illū sine cause cognitione dicebat archiepiscopus eboraceñ. q nō debuit phiberi ante cause cognitionem. Unde papa statuit q nō obstante illa vel aliqua prohibitione faciat ante se portare crucem per totam angliam quousq3 constiterit an de iure hoc facere debeat. Abbas sic. ¶ Nota q lite pendente non est alicui auferenda possessio. Bernardus.

b ¶ Preiudiciū. Et ita qđ illicite factū est pt licite reuocari. xxxv q.ix. qđ qs cōmisit. et.c. sniam romane sedis. ⁊ sapiētis est reuocare quod praue fecit. xxij.q.iiij. magne. et. ff. de re iudi. q ius sit. etiā errorez suū qlibet emendare teneṫ. j. de ac. qliter ⁊ qñ. j. j. de sen. excō. sacro. ⁊ de ap. cum cessante. et in auṫ. de nup. circa prin. p vnā colūnā. col. iiij. ex quo papa reuocat qđ iiuste fecit multo forti⁹ et alij hoc facere dabēt: immo et qđ bene factū est si incipiat esse occasio mali destruēdum est. lxiij. di. §. verum. et. xij. q. j. certe ego sum.

¶ Glo. se. notat incorporalia qsi possideri: possessorem non priuari nisi i casu: allegat horū concordantias.

c ¶ Crucē deferre. Nō q incorporalia possidenṫ vel qsi possidenṫ vt hic. lxxxiiij. di. qsquis. et. s. de cā pos. et ppe. cū ecclesia. et. j. de prescrip. si diligēti. ff. de vsucap. l. iiij. §. si viam. ff. de acqui. re. do. seruus. §. j. Itē patet q lite pendēte nō debet quis priuari sua possessione. xvj. q. iiij. volumus. et. j. de priui. dudū. et. C. de proba. l. ij. ⁊ C. de rei ven. l. vlt. et in auṫ. vt i medio litis sacras iussio: nō fieri. §. illud quoq3. col. viij. et. ff. de pe. here. diu⁹ pius. ⁊. viij. q. iiij. nōne. et. j. titu. pxi. c. ij. et p totū: nisi al's suspect⁹ esset de dilapidatione. iij. q. ij. quia ea. et. j. de symo. licet heli. ⁊. ff. qui satisda. cog. si fideiussor. j. c. vlti. et. j. titu. proxi. c. ij. et. iij. ⁊. ij. q. vj. quotiens. ij.

Patriarche. iiij. crucē añ se vbiq3 ferre psīt.

d ¶ De iure. Nota q qttuor pṫriarchales sedes vbiq3 psīt crucē añ se portare: preterq3 in vrbe romana: vel in psentia pape: vel ipsius scz pape legati. j. de pui. antiq. alij vero nō nisi i puicia sua: et nisi h alicui per priuilegiū speciale sit concessum vt hic dicitur: et ita qđ dicit de iure. i. de priuilegio spāli: ⁊ hoc iure cognosciṫ qliter fuerit cōcessum: vtrum per surreptionē et in preiudiciū alterius vel non q2 sic nō debet valere. ar. s. de vsu pallij. ex tuarū. et. s. de offi. or. l3. et. ff. ne qd in lo. pub. l. ij. §. si qs a pncipe. q2 in preiudiciū alteri⁹ dari nō dz priuilegiū. vt in. §. pxi. si quis. ⁊. s. de consue. cum olim.

Diuisio.

Laudabilē. Lite pēdente sup cōiugio nō interdiciṫ ɔiugib⁹ carnale cōmerciū. h. d. Primo poniṫ cōsultatio. Scđo rñ. ibi: ad quod. Ab. si. ¶ Casus. Aliquis accusat matrimoniū pter cōsanguinitatē vel aliud perpetuū impedimentū: queritur an statim carnale cōmerciū sit suspendendum. et rñdeṫ q alteruter coniugū priuari nō debet iure quod habet in altero ante finem cause. ¶ Nota q lite pendente vxor debito iure priuari non debet. ¶ Item nota q ille qui ad mādatum ecclesie soluit debitum vxori sibi preiudicium nō facit. Bernardus.

¶ Glo. seq. alleg. xij. concor. s. v. decre. iiij. cañ. et. tres. ll. demū signat contrariū et remittit. item signat aliud. et soluit.

e ¶ Probatā. s. de of. deleg. cām mrimonij. j. de diuor. porro. et. s. de resti. spo. ex conqstione. ⁊. viij. q. iiij. nōne. ⁊. xvij. di. §. hinc etiā. et xvj. q. iiij. volum⁹. ⁊. xv. q. vlti. c. vlt. ⁊. s. de in integ. resti. cū venisset. et. s. ca. pxi. et. C. de rei ven. res alienas. ⁊. C. de pba. l. ij. ⁊. C. de lib.

Memoria nra non excidit. et. j. Statuim⁹ vt a lrē phibitiōis quas ad petitionē archiepi cantuarieñ. t. f. direxim⁹: nullū preiudicium b faciat quo min⁹ tibi ⁊ successorib⁹ tuis liberū sit (quēadmodū vobis ē bñficio puilegioꝝ ap. se. idultū: et tu et pdecessores tui ɔsueuistis facere) añ vos p totā angliā deferre crucē c: quousq3 diffinitiua snia decernaṫ an eccl'a tua de iure d h debeat hrē. Clems. iij

¶ Accusat⁹ de adulterio ad separationē thori nō dz lite pēdēte priuari possessione coniugali.

Laudabilē Ca. ij. et. j. Queris qñ mrimonū accusare cōtingit an statim sit carnale cōmertiū suspendendū: et. j. ¶ Ad qđ breuiṫ rñdem⁹: q ɔiugū alteruter accusat⁹ añ p e batā accusationē iure qđ habet i altero puari non possit. Inno. iij. abbati ⁊ ɔuētui scti siluestri.

¶ Qui rē litigiosā alienauit ita q rehaberi nō pōt: dz equalentē substituere in locū illi⁹ quā alienare nō poterit. h. d. cū se. Ca. iij.

j. Ecclesia sctē marie in via lata ɔ̄ Johānē d ateia: † q quasdā possessiōes ipsi⁹ dicebaṫ ɔ̄ iusticiā detinere: mouit sub. L. iudice qstionē: et. j. ¶ Prohibem⁹ ne possessiōes q successerāt f † i locū et ius illarū: et qs ab Jo. de ateia eccl'ia sctē marie petierat i monasteriū vrm ab eodem Jo. lite pen. trāslatas/ aliēare iteri psumatis: vt si eccl'ia sctē marie de g vitio litigiosi g ɔ̄ct⁹: vel de pprietate voluerit experiri (ne si obti=

cā nō iō. † Ar. ɔtra. j. de re iu. tenor. Sol. ibi. ⁊. j. de regu. veniēs. Itē ar. ɔ̄. s. de resti. spol. lras. ad fi. vnde non fuit plena restitutio. sed id iō est: q2 habebat incōtinēti pbatiōes: nec sunt ɔ̄ria: q2 ibi agiṫ possessorio: hic nō. vnde nō dz alteruter puari ⁊c. ille tñ q ɔsci⁹ est ipedimenti: nō dz exigere nec reddere vt in decre. litteras. Ber.

† Que prouocat in libertatem. si non probat possessor in possessione tuebitur. Jo. and.

Ecclesia. Hec decre. ⁊ sequēs de eodē facto loquunṫ: ⁊ aliq ponunṫ ibi q pcesserunt tpe aliq posita hic. Et de hoc eodem facto loquitur. c. ecclesia sancte marie. de consti. ⁊ male pōt itelligi vna sine alijs Et ideo glo. hic ponit casū ⁊ seriē facti ad oēs tres decre. Et si vis habere seriē facti put contingit ordo est vt primo legaṫ ista decre. vsq3 ad ※. phibem⁹. scđo decre. sequēs vsq3 ad fi. tertio illa. s. de constit. quarto iste. ※. phibem⁹. Et hoc ideo q2 pncipiū ⁊ originem huius negocij vsq3 ad. ※. phibemus. et sub illa dictiōe. ⁊. j. q pcedit. ※. prohibem⁹. deciditur qliter facta alienatione rei litigiose in monasteriū: monasteriū fuit de facto spoliatū p senatorem occasiōe statuti. de quo i glo. et tradita fuit possessio eccl'ie sctē marie: que etiā fuit postmodū de facto spoliata p quēdā ɔsiliariū capitolij: ⁊ restituta fuit illa possessio de facto monasterio q2 restitutiōe facta monasteriū illā possessionē titulo locatiōis trāstulit in quēdā potētē: ita q de facto hri nō poterat. Primo icepit iuridice corā papa eccl'ia sctē marie petere restitutionē cōtra factū illi⁹ ɔsiliarij: sed q2 illa possessio hri nō poterat de fctō: vt. s. dixi. ⁊ multa de facto fuerūt inouata: papa puidit put habeṫ in decre. se. ⁊ restituit eccl'ie sctē marie possessiōes subrogatas in locū illi⁹ seu illaꝝ q hri nō poterāt: post q petijt scđo monasteriū restitutionē illaꝝ possessionū occasiōe spoliatiōis facte p senatorē: ⁊ papa monasteriū restituit. vt diciṫ in decre. eccl'ia. de cōsti. que restitutione facta papa timēs ne mōasteriū illas possessiōes subrogatas alienaret sicut fecit de principalibus: mādauit monasterio prout dr hic in ※si. phibemus. Et ex his iuncta glo. j. habes clarisime seriē ⁊ ordinē negocij. Et hec decre. non pōt cōmode diuidi ppter mixturam facti: de qua. s. Abb. sic. ¶ Casus. Ecclesia sancte marie in via lata mouit questionem ɔtra Johānem de atheia super quibusdā possessionib⁹ coram. L. iudice lite cōtest. Idem Jo. possessiones illas trāstulit in monasterium sancti siluestri: demū senator roman⁹ occasiōe cuiusdā statuti in quo ɔtinebaṫ q si qs rē litigiosā trāsferret i aliū lite pen. possessio auferaṫ possessori et dareṫ petitori: spoliauit mōasteriū possessionib⁹ illis ⁊ eas restituit eccl'e sctē marie: postea snia senatoris fuit reuocata: ⁊ spoliata fuit eccl'ia sctē marie/ ⁊ mōasteriū restitutū. Lite illa pen. celestin⁹ reuocauit cām ad psentiā suā: nō obstāte illa reuocatiōe diuerse snie late fuerunt p senatores qñq3 p ecclesia: qñq3 p monasterio. ¶ Nota q res q succedit in locū alteri⁹ eodē iure censetur cū illa. Item lite pen. res q fit litigiosa in aliū trāsferri nō debet. Ber.

† als. archeia.

† al. successerāt.

¶ Glosa sequens ar. q tres ⁊c. et signat contrarium.

f ¶ Successerunt. Hoc ideo dicit quia possessiones super qb⁹ cōtra Johannē de ateia mouit ecclesia questionē: monasterium sancti siluestri locauerat alij locationis titulo quas monasterium receperat a Johāne de ateia lite pēden. vt. j. ca. proxi. ⁊ hic diciṫ: vnde monasteriū: q2 nō potuit illas possessiones reuocare/ alias possessiones equiualentes priorib⁹ substituit in locū illarum. et est hic arg. q res que succedit in locum alterius: eodē iure censetur cum illa. arg. j. de vsur. cum tu. in fi. et. xciij. di. ca. vlt. et. xciij. distin. ca. j. et. ff. de le. iij. l. fideicōmissa. §. si rem et suam. ff. de le. ij. imperator. in fine. et. l. sequē. et. ff. de dona. inter virum et vxo. marito. † Argu. contra. ff. de fur. qui vas. §. vltimo.

† Loquiṫ de re ēpta p maritū ex pecunia sibi donata p cōiugē ad quā cōiunx habet vtilē in rē. Jo. ā.

¶ Glo. se. tractat que sit pena litigiosi ɔtract⁹. qđ sit vitiū litigiosi. casus quibus cessat in singulari ⁊ vniuersali iudicio.

g ¶ Litigiosi. Pena litigiosi cōtractus est: q emptor sciēs rem litigiosam preciū amittat et rem restituat: non vt cedat lucro alienatori: sed pciū et alia tāta qntitas ab eo q alienauit dabiṫ fisco: ignorans preciū recuperat a vēditore et tertiā ptē pcij: q2 ei nō manifestauit rē litigiosā fuisse. Et eodē modo puniṫ dator ⁊ donatari⁹ sciens vel ignorās fm q tradiṫ. C. de litig. l. vlti. Uitiū litigij dr cum qs rē litigiosam i iudiciū deductā: de cui⁹ dñio moueṫ qstio inter

Uitium litigij.

† Hostiē. dicit q̄ hoc hꝫ locū ĩ rebus corporalibus tm̄ mobilib⁹ et ĩmobilibus sꝫ nō ĩ icorporalibus nec hypothecaria actiōe. ĩ auten. de litig. §. ad hoc. Sꝫ nec simpliciter iterdictio rei facit rē litigiosam. C. τ ff. de litig. l. j. Jo. and.

actorē τ reū trāsfert ĩ aliū lite pē. siue sint res siue actiōes † C. de litig. l. vlt. in p̄n. τ in auē. ibi posita. Tn̄ in aliq̄b⁹ casib⁹ qui ponūtur in ipsa lege pōt res litigiosa alienari. s. noīe dotis. donationis ante nup. trāsactiōis: τ diuisionis rerū hereditariarū facte vel ꝑ legati vel per fideicōmissi causam. τ hec locum habēt in specialibus iudicijs. Jn vniuersalibus vero cū agiē de hereditate ꝓtor permittit q̄nq̄ fieri alienationē. s. ꝓ impēsis funeris: ꝓsolutione debiti: ꝓ cibarijs familie. ff. de peti. here. diuus. Et ita ecclesia sctē marie poterat agere de vitio litigiosi cōtractus contra Jo. de ateia qui trāstulit possessiones illas in mōasteriū lite pēden. ad penā τ ad ipsam rē cōtra monasteriū. vt ĩ. l. p̄dicta. C. d litig. l. vl. ¶ Glo. se. obijcit τ soluit.

a ❡ Laboret. Sed qualiter potest esse: q2 si monasterium offerat se liti condēnabitur in expensis ac si possideret. ff. de rei ven. is qui se. et. ff. de peti. here. qui se liti. τ cū dolus pro possessiōe habeatur. ff. de reg. iur. parem: Dic q̄ cessant ille leges ĩ ecclesiasticis negocijs: τ ne delictū ꝑsōe τc. xvj. q. v. si epm. Lau.

Ecclesia ❡ Cas⁹ Corā Jnno. petebat ecclīa sancte marie restitutionē illaꝝ possessionū quib⁹ iniuste fuerat spoliata per quēdā cōsiliariū capitolij. dn̄s pa. reuocauit ĩ irritum quicquid factū fuit ab alijs postq̄ꝫ celestin⁹ reuocauit negociū ad curiā suā et restituit ecclesiā sancte marie. et quia possessiones ille fuerant alij titulo locatōis obligate post restitutionem a iohāne de atheia/nec monasteriū poterat recuperare illas vt ecclesiā restitueret: precipit pa. q̄ monachi possessiōes alias equalētes priorib⁹ substituerēt loco priorū qd̄ et factū fuit arbitrio bonoꝝ virorum: et ille substitute erāt pignori obligate pa. fecit illas liberari a creditoribus qui dn̄o pa. instrumēta pignoris reddiderūt. Demū petijt monasteriū restitutionē illarū possessionū cōtra sn̄iam senatoris et Jnno. ipm̄ restituit circa sn̄iam illā: precipiēs vt possessiōes ille substitute non debeant alienari. vt si ecclīa illa noluerit agere de ꝓprietate vel de vitio litigiosi cōtractus q̄ euincere valeat τ habere. ¶ Nota q̄ postq̄ꝫ superior reuocat ad se negociū: quicq̄d fit postea ab inferiori nō tenet: vnde reuocari debet saltē de facto. Jtē cū res restitui non pōt in alio equiualenti fieri debet restitutio. Bernardus.

¶ Glosa sequens signat contrariū. et soluit.

b ❡ Reuocauit. Tanq̄ꝫ a nō suo iudice factū: q2 senatores non debuerunt postea se intromittere. s̄. de of. dele. licet. et. ij. q. j. nomē. iij. q. vj. multū stupeo. Arg. contra. s̄. de offi. ordi. significauit. sed illud ideo fuit quia delegat⁹ nō procedebat τ altera pars remanebat in manifesto delicto.

c ❡ Assignastis. Et sic monasteriū icidit ĩ vitiū litigiosi ꝯct⁹. vt. s̄ ti. ꝓxi. vt Jo. fecit. vn̄ ne monasteriū ꝯueniret de vitio litigiosi contractus: papa equalētes possessiones fecit illis substitui: et ita non preiudicat ecclīe sctē marie: cū monasteriū paratū sit suscipere iudiciū in re equalēti. si. ff. de alie. iu. mu. cā fac. q2 etiā. in fi. et ex officio suo inflixit eis hanc penā: et merito q2 dolo desijt possidere monasteriū. dolus eni facit eū haberi pro possessore. ff. de rei ven. qui ĩ petitorio ‡. et. ff. ad exhiben. iulianus. j. responso.

‡ Vēdicās nefrustra agat debet ĩquirere an re⁹ possideat vl'

d ❡ Poteratis. Quia forte conductores potentes erant.

e ❡ Assignari. A monasterio τ cauere etiā debeāt q̄ non essent alij obligate. ar. ff. de pig. act. creditor. ff. de rei ven. si post acceptum.

¶ Glosa sequens alle. concor. signat contraria et soluit.

a nuerit in iudicio: ĩ vanū laboret[a] mōasterio vr̄o mĩme possidēte) sit qd̄ euincē valeat et hr̄e. Idē.

❡ Jdē dicit qd̄ ĩ p̄cedēti. C. iiij.

ij. Ecclesia sancte marie: τ. j. Possessionē q̄ fuerat (pretermisso iur⟨is⟩ ordie) p̄dicta ecclīa spoliata: sibi restitui postulabat τ. j. Nos q̄cq̄d ab alijs fctm̄ fuit postq̄ꝫ. p̄. n. ad curiam suā idem

b negociū reuocauit[b] irritū decernim⁹ τ iane: et. j. Uerū qm̄ p̄fatā possessionē post restitutionē vobis factā ab Jo. de ateia/alij lo

c catiōis titulo assignasti[c]: neq̄ꝫ re

d stituere poteratis[d] ecclīe spoliate loco ipsius tantūdē possessionū equalētiū ad arbitriū bonorū vi

e rorū ipsi ecclīe fecim⁹ assignari[e]: q̄s cum alij fuerant pignori obligate: per vos liberari fecimus a creditoribus: qui nobis instru

f mentum pignoris resignarunt[f].

Hono. iij. cancellario cantori τ A. canonico parisieñ.

❡ Lis decidēda est ꝫm iura existētia tp̄e cōtrouersie: nō aūt ꝫm ꝓuilegiū ipetratū lite pēdēte: nisi de lit⟨is⟩ pēdētia mētionē faciat.

Dilect⁹ fili⁹ mgr̄ ❡ Ca. v. A. ꝑsōa ecclīe de basseuilla exposuit corā nobis q̄ cū iter p̄decessorē suū ex p̄te vna: τ priorē ac monachos de basseuilla ex altera sup decimis noualiū ĩfra fines ꝓrochie sue cōsistentiū q̄stio emersisset: ea pēdēte corā iudicib⁹ delegat⟨is⟩ abbas τ ꝯuēt⁹ maio

ris mōasterij turoñ. q̄b⁹ subsunt ꝓor et mōachi supradicti: ꝓ se ac mēbris suis obtinuerūt a se. ap. ĩdulgētiā sup ꝑceptiōe hmōi decimarū: cui⁹ p̄textu ꝓor et monachi supradictas decimas sibi vēdicare ꝯtēdūt: lꝫ in ĩdulgētia dedicta q̄ōne fctā mētio nō fuisset. ¶ Jdoq̄ꝫ mandam⁹ q̄ten⁹ eisdē iu

g dicib⁹ iniūgat⟨is⟩ vt (ĩdulgētia[g] nō obstāte p̄dicta) ĩ negocio ipso ꝓcedāt iuxta traditā sibi formā.

f ❡ Resignarūt. Eo enĩ ipso videē res liberata. ar. s̄. de pac. cū prīdē. ff. de leg. iij. qui cyrographū. ff. q̄ res pig. ob. po. l. ij. ff. de pact. l. ij in fi. C. de sol̄. pecunie. C. de dona. l. j. C. de remis. pig. crediē cāe. Ar. ꝯtra. s̄. de renū. sane. τ. c. veniēs. τ. ff. de pac. l. iij. vbi diciē q̄ lꝫ pign⁹ restituaē nō videtur remitti debitū: sed secus est si restituaē chirographū: vt in primis cōcord. q2 ille cui fit restitutio/vtilitatē debet inde habere: ex chirographo nullam vtilitatē cōsequitur/si debitum nō intelligaē remissum: sed ex pignore sic: quia pōt vti pignore: vnde pign⁹ sepe restituitur precario propter vtilitatē: sꝫ chirographū nunq̄ꝫ: τ ideo debitū qd̄ ibi cōtinetur intelligitur esse remissū. dolo desierit possidere. Jo. and.

Dilectus filius. Nō obstat priuilegiū impetratū lite pendente de lite nō habita mētione. Jn p̄ma ponit partis querelā. Jn scd̄a ꝓuidet ibi: ideoq̄ꝫ. Abb. — Sūmariū — Diuisio.

❡ Casus. Inter magistrū. A. rectorem ecclīe de basseuilla/τ ātecessorē ipsius ex parte vna: et priorē et monachos de basseuilla ex altera q̄stio vertebaē super decimis noualiū parrochie ipsius rectoris. lite pen. corā iudibus delegatis abbas et cōuentus maioris monasterij turoñ. quib⁹ prior et monachi p̄dicti subsunt pro se et mēbris suis obtinuerūt a se. apo. indulgentiam super hmōi decimarū ꝑceptione: nulla mētione facta ĩ ipsa de huiusmodi questiōe: occasiōe huiusmodi indulgētie prior et monachi p̄fati decimas ipsas sibi vēdicare cōtēdunt cū iudices super hoc dubitarēt: dictus rector hoc significauit dn̄o pa. vnde mandat quibusdā iudicib⁹ q̄ten⁹ eisdē iniūgant. vt indulgentia nō obstāte p̄dicta in negocio ip̄o ꝓcedant iuxta traditā sibi formā. ¶ Nota q̄ lite pen. ꝓuile. vel indulgentia super re litigiosa ĩpetrata mētione nō habita de q̄stione nō valet. Ber.

¶. Glo. se. notat q̄ ꝓuilegiū τc. alleg. quattuor concor. et tria similia

g ❡ Indulgētia. Sic ergo patet q̄ lite pē. priuilegiū siue indulgētia sup re litigiosa ꝯitate tacita impetrata nō tenet nec valet. sic. j. de testi. cām. ij. τ. j. de priuil̄. dudū. τ. s̄. eo. nemo. ar. τ in auē. vt in medio. li. sacras iussiones nō fieri. §. si vero. † et. §. illud vero. col. viij. sic τ priuilegiū nō valet tacita cōpositione obtētū. j. de deci. ex multiplici: et priuilegiū post sn̄iam ipetratū sup re iudicata non tenet: vel rescriptū ad ea retractanda. C. vt lite pen. l. j. Jtē nec ꝯfirmatio de re litigiosa. j. de cōfir. vti. vel inuti. si q̄s rei. sic τ res ipsa litigiosa in nullā debet trāsferri ꝑsonā. xj. q. j. quia res. qd̄ tn̄ fallit in casibus qui notātur. s̄. eo. ecclesia. τ. C. de litig. l. vlti.

† Si (dū diciē causa) impetretur pragmatica sanctio vel id simile iudex illud respicere nō dꝫ. sꝫ debꝫ eo nō obstāte cāꝫ diffinire. Jo. and.

De Sequestratione pos. et fructuum.

Inno. iij. mediolañ. archiep̄o.

❡ Res ĩ quā fctā ē missio nō dꝫ seq̄strari ēt si miss⁹ īde fuerit violēter eiect⁹. Ul' notabili⁹ sic. Seq̄strū factū loco missionis ꝓpter scādalū euitādū reuocari dꝫ oblata cautiōe τ restitutis expēsis.

Capitulum. j.

Ad hoc vnxit nos de⁹ et. j. Abbas de regula nobis exposuit: q̄ cum M. pre. tuus sup cā q̄ iter ip̄m τ mōasteriū suū fuerat agitata obtinuisset veroneñ. ep̄o lr̄as destinari: τ ip̄e sup iudicio possessorio ꝑtim ꝓ monasterio: ꝑtim ꝓ archiep̄o sn̄iam ꝓtulisset: ꝓcuratore ipsi⁹ monasterij q̄stionē de ꝓprietate postmodū intētare volēte archiep̄s iurisditionē ep̄i opposuit expirasse: asserēs cām possessiōis tm̄ τ nō ꝓ

❡ Rub. De sequestra. pos. τ fructuū. ¶ Uiso q̄ lite pendēte nil sit innouandū: q2 per hoc dubitari poterit: nūquid per hoc sequestratiōis actus sit prohibitus: ideo τc. Et de materia vide plene ꝑ Johannē and. in regula locupletari. de regu. iur. lib. vj. Abbas sic.

¶ De hac materia habeē. ij. q. vij. quotiēs. lxxvij. dist. ep̄s.

Ad hoc vnxit. Propter cōtumaciā rei res ab eodem petita seq̄strari nō debet: sic summat. Jo. and. et cōiter oēs q̄ summatio nō placet Panormitano. Diuiditur principaliter in duas p̄tes. Jn prima ponit ꝓcessus narrationē. Jn scd̄a pronūciationē ibi: in cū. Jn qua duo facit: primo reuocat seq̄strationē. scd̄o iubet expēsas restitui τ caueri ibi: ne aūt. Ab. — Sūmariū — Diuisio.

❡ Casus. Inter ep̄m mediolaneñ. et abbatē de regula super quibusdā possessionib⁹ questio vertebaē q̄ ad petitionē archiepi simpliciter cōmissa fuit ep̄o veroñ. corā quo ĩtētauit archiep̄s iudiciū possessoriū et ipse partim ꝓ monasterio partim ꝓ archiep̄o sn̄iam

prietatis fuisse cõmissam: ⁊ quia super possessione pronunciaue-
a rat semel functus officio[a] suo super questione proprietatis deinceps cognoscere nõ valebat: et .j. ¶ Sed iudex actorẽ ĩ possessionẽ (que fuerat ꝑ ipsum archiepõ adiudicata) ꝓpter eiusdem contumaciam mitti decreuit: a qua tñ archiepũs violẽter monasterium
b eiecit[b]: ⁊ .j. ¶ C. papa p̃. no. sic suũ ĩterpretatus fuit rescriptũ ꝙ tã causa possessionis ꝗ̃ ꝓprietatis fuerat iudici delegata cũ absolu-
c te et indistincte[c] cõmissa fuerit: et eius cõtinentia diuidi non deberet. prelibatam quoq̃ posses-
d sionem pro suo arbitrio[d] seq̃stra-
e ri[e] precepit: iniungens reg. ⁊ mutineñ. epĩs: vt de causa possessionis ⁊ proprietatis plenꝰ cognoscentes: eam debito fine deciderent: ⁊ possessionem ei parti postmodum resignarent: q̃ obtineret de proprietate triumphum: et .j. ¶ In eum statũ continentiã cause reducimus ĩ quo fuerat cũ predictus pre. n. causam proprietatis ⁊ possessionis regiñ. et mutiñ. cõmisit: mãdato sequestrationis penitus reuocato: ⁊ .j. ¶ Ne autẽ monasterio videamur in suo iure
f deesse moderatas expensas[f] (ex quo epũs veroñ. ipsum ĩ possessionem induci decreuit vsq̃ ad sa-
g tisfactiõis tẽpus oblate[g]) ꝓpter
h hoc[h] factas sibi restituendas esse
i censemus: ⁊ a te sufficiẽtem[i] preberi standi iudicio cautionem.

Honorius. iij. priori debeñ. et decano de caliñ.

Si missus in possessionẽ causa custodie fructus dissipat dissipati reuocãtur et cum alijs sequestrantur. Capitulum. ij.

Dilectus .f. R. rector ecclesie de betusia sua nobis petitione monstrauit ꝙ cũ inter ipm ex parte vna ⁊ abbatẽ ⁊ cõuentũ de cesteria ex altera: super eadem ecclesia corã abbate de sibitoñ. et eiꝰ collegis q̃stio verteret: iudices ipsi p̃dictos abbatẽ ⁊ cõuẽtũ in possessionẽ ipsius ecclesie causa custodie induxerũt: qui fructus medio tp̃e ꝑceptos
k ꝓ sue distrahũt[k] libito volũtatis. ¶ Quo circa mandamꝰ quatenꝰ si est ita: facientes fructꝰ seq̃stra-
l ri[l] p̃dictos: si quid de ipsis ꝑ eos distractũ inueneritis: in statum pristinum reuocetis.

Gregorius. ix.

Si reꝰ possessor appellat a sẽtentia contra eũ lata: licite rei petite fructus sequestrantur si dissipantur ab eo. Capitulum. iij.

Ab eo q̃ a sñia ꝓuocauit fructꝰ possessionis (si dis

ꝓmulgauit. quo facto ꝓcurator monasterij iudiciũ ꝓprietatis voluit intẽtare sup illis possessionibꝰ. de q̃bꝰ archiepũs obtinuerat ĩ iudicio possessorio. sed archiepũs. Rñ. iurisdictionẽ epĩ expirasse: asserẽs cãm possessionis tñ ⁊ nõ ꝓprietatis fuisse cõmissam: ⁊ ip̃e semel officio suo functꝰ fuerat sup ꝓprietate vlteriꝰ cognoscere nõ valebat. Sed cum archiepũs nollet ꝓcuratori monasterij r̃ndere: epũs ꝓpter cõtumaciã archiepĩ misit monasteriũ in possessionẽ q̃ fuerat ꝑ archiepiscopo adiudicata cã rei seruãde. Sed archiepũs monasteriũ ab illa violenter eiecit. cã ista postmodũ delata est ad dñm pa. C. cũ sup hoc aliquãdiu fuisset disputatũ. C. sic fuit interp̃tatũ rescriptũ ꝙ tã cã possessiõis ꝗ̃ ꝓprietatis iudici fuerat delegata cũ absolute ⁊ indisticte cõmissa fuisset ⁊ ꝯtinentia cause diuidi nõ deberet p̃dictã possessionẽ ꝓ arbitrio suo seq̃strari p̃cepit apud vercelleñ. ⁊ nouarieñ. epõs. dans ĩ mãdatis epõ. Regino ⁊ mutiñ. vt de cã possessionis ⁊ ꝓprietatis plene cognoscerẽt ⁊ decidãt eãdẽ. et possessionẽ illi parti assignarẽt q̃ obtinebit in ꝓprietatẽ. Tãdẽ partibus cõparentibꝰ coram epĩs regino ⁊ mutineñ. Infra annũ a tp̃e date possessionis ꝑ epm veroñ. archiepũs mediolañ. cautionem obtulit stãdi iuri. Tãdẽ cũ ipsi epĩ nõ ꝓcessissent ĩ cãm: partes ad dñm Innoc. habuerũt recursum/ corã q̃ p̃dicta et alia multa allegata fuerũt. reducẽs cãm in eũ statum in qua fuerat cum. C. cãm ꝓprietatis ⁊ possessiõis cõmisit regino ⁊ mutiñ. epĩs mãdato seq̃stratiõis penitꝰ reuocato. ⁊ et ne dñs pa. monasterio in suo iure deesset statuit ꝙ archiepũs restituat monasterio expẽsas moderatas ab eo tp̃e quo epũs veroñ. ipm monasteriũ in possessionẽ mitti decreuit vsq̃ ad tp̃s satisfactionis oblate corã regiñ. et mutiñ. epĩs ꝓpter hoc factas. ⁊ ꝙ archiepũs p̃stet cautionẽ sufficiẽtẽ iudicio stãdi. ¶ Nota ꝙ qñ cã simpliciter ⁊ ĩdeterminate cõmittitur: iudiciũ possessoriũ et petitoriũ cõmissum intelligitur. et si actor intẽtauit possessoriũ ⁊ obtinuit: reus etiã potest intẽtare petitoriũ sup possessionibꝰ in quibꝰ succubuit corã eodẽ iudice. quia cõtinentia cause diuidi nõ debet. Itẽ sequestratio fieri nõ debet. Item expense reficiẽde sunt facte a tẽpore date possessionis vsq̃ ad tẽpus oblate cautionis que facte sunt propter hoc. Ber.

a ¶ Officio. Allegabat legẽ illã. ff. de re iudi. iudex. ⁊ .s̃. de of. dele. in lr̃is. ⁊ male. q꞉ illud locũ habet cũ ꝓnũciatur sup ꝓprietate et non sup possessione: vel si hoc tñ esset ei cõmissum.

¶ Glosa sequens format duas questiones.

b ¶ Eiecit. Sed nunq̃d anno elapso erit possessor? Dictũ est de hoc .s̃. de do. ⁊ cõtu. ꝯtingit. Itẽ nunq̃d abbas posset petere restitutionem tanq̃ spoliatus? et ibidem de hoc dicitur.

¶ Glo. seq. distiguit an simpliciter cõmissa sit causa possessionis tñ.

c ¶ Indisticte. Nota ꝙ si cõmittitur cã simpliciter: puta cõmittimꝰ tibi cãm q̃ inter tales vertitur sup talibꝰ rebꝰ: tũc tã cã possessionis ꝗ̃ ꝓprietatis ꝯmissa ĩtelligitur: vt h̃ dr̃. ⁊ ar. C. de rei vẽ. ordiarij. † ⁊ .s̃. de cau. pos. pastoralis. et .j. de testi. significauerũt. sꝫ si cã possessiõis tñ cõmissa est: nõ p̃nt cognoscere de ꝓprietate: q꞉ cui cõmissa est causa violẽtie tñ de ꝓprietate cognoscere non põt: ⁊ vno et eodẽ tẽpore causa possessionis ⁊ ꝓprietatis diuersis iudicibꝰ cõmitti nõ debet: q꞉ ꝯtinẽtia cause diuidi nõ dꝫ: vt h̃ dicit. C. de iudi. nulli. et .s̃. de cã pos. c. j. sicut cã ꝓprietatis ⁊ vsufructꝰ apud eũdẽ iudicẽ sunt tractãde. ff. de lib. cau. si pariter. ‡ ⁊ ff. de q̃. re. ad eũdẽ iudicẽ eat. l. j. et. ij.

d ¶ Arbitrio. In hoc ipso celestinꝰ peccauit quia nõ debuit facere sequestrationẽ nisi in casibꝰ q̃ notantur .j. eo. c. pri. ⁊ vl. vnde reuocauit sequestrationem. vt .j. patet.

e ¶ Sequestrari. Hoc ideo fecit: q꞉ cũ res apud seq̃strũ deponitur neuter litigãtiũ possidet illã rẽ. ff. deposi. l. lꝫ. §. j. nisi hoc dictũ sit in seq̃stratiõe: vt tñ cã custodie deponatur apud seq̃strũ. ff. de acq̃. pos. ĩteresse puto. † ⁊ sic possessio postea restituitur illi q̃ obtinet: ⁊ ĩ ꝓprietate vt seqr. q꞉ ꝓprietas trahit ad se possessionẽ. .s̃. de cã pos. cũ dilectꝰ. ⁊ seq̃stratio ista facta fuit apud vercelleñ. et nouareñ. episcopos.

f ¶ Expẽsas. Sic .s̃. de eo q̃ mit. in pos. cum venissent. et .s̃. de dolo. cũ dilecti. et. c. fi. litibꝰ. vbi satis de hac materia.

g ¶ Oblate. Coram regiñ. ⁊ mutiñ. epĩs. nã archiepũs mediolañ. obtulit cautionem stãdi iuri ĩfra ãnũ sup possessionibus illis de q̃bꝰ abbas fuit missus in possessionẽ cã rei seruãde ꝑ epm veroñ. sꝫ archiepũs abbatẽ expulit de possessiõe: vt dictum est.

h ¶ Propter hoc. Id est ꝓpter vitiũ cõtumacie. C. de iudi. sancimꝰ.

i ¶ Sufficiẽtẽ. No. ꝙ ĩ casu isto sufficiens cautio est p̃stãda. s. pignora vel fideiussores. ff. man. si mãdato. §. vl. ⁊ nõ nuda. i. sola ꝓmissio: vt dixi .s̃. vt lite nõ ꝯtest. qm̃. §. ⁊ in alijs. et. C. de ver. signi. §. sancimus.

Dilectꝰ. ¶ Prĩo ponit querelã rei passi missionẽ. scd̃o dat ei iudices. Ab. ¶ Casꝰ Abbas et cõuẽtꝰ de colestria impetrarũt lr̃as ad quosdã iudices delegatos circa rectorem ecclesie de berencia super ip̃a eccl̃ia. Iudices ip̃i q꞉ rector p̃dictus contumax fuit monachos induxerũt in possessiõem eccl̃ie ipiꝰ cã custodie. ⁊ q꞉ monachi fructꝰ p̃dicte eccl̃ie medio tp̃e ꝑceptos distrahebãt/ dictꝰ rector significauit h̃ dño pa. vñ mãdat q̃tenꝰ si est ita: fructꝰ p̃dictos faciãt seq̃strari. ⁊ si q̃d de ip̃is distractũ ẽ: faciãt ĩ p̃stinũ statũ reuocari. ¶ Nõ casũ in q̃ fit seq̃stratio. ⁊ h̃ iõ q꞉ fructꝰ debẽt restitui si reꝰ ĩfra ãnũ recuꝑauerit possessionẽ. B.

k ¶ Distrahunt. No. ꝙ ille q̃ mittitur in possessionẽ cã custodie: siue agatur reali actõe siue ẽt ꝑsõali ĩfra ãnũ nõ fac̃ fructꝰ suos sꝫ custodire eos dꝫ nõ distrahere: vt si ĩfra annũ reꝰ recuꝑare voluerit possessionẽ restituantur ei fructꝰ: expẽse tñ necessarie ꝓ fructibꝰ ꝑcipiẽdis facte p̃mo debẽt deduci: q꞉ ille ĩ nullo casu ꝓhibentur. ff. fa. her. fũdꝰ. j. rñ. in fi. Si vero nõ veniat ĩfra annũ: tũc p̃mo anno elapso lucratur oẽs fructus. de hoc dictũ est .s̃. de do. cõtingit. ⁊ hoc in reali.

¶ Glosa sequens ponit regulam. ⁊ xj. casus exceptos.

l ¶ Sequestrari. No. ꝙ possessor lite pẽdẽte nõ dꝫ remoueri de possessione: nec ab ea seq̃strari. vt .s̃. c. pri. ⁊ xvj. q. iiij. volumꝰ. ⁊ viij. q. iiij. nõne. ⁊ C. de ꝓba. l. ij. ⁊ .s̃. titu. pri. ꝑ totũ. ⁊ C. de ꝓhi. seq̃stra. l. vna. Qñq̃ tñ fit seq̃stratio in casibꝰ: vt cũ q̃s dilapidat fructꝰ q̃s seruare dꝫ: vt h̃. ⁊ ĩ. c. se. Itẽ cũ appellatur ab executore mero: tũc seq̃stratio fit rei ĩmobilis: ⁊ fructꝰ etiã rei ĩmobil' seq̃strantur apd̃ possessorẽ remanẽte iure possessiõis. C. quor ap. nõ reci. ab executore. Itẽ cũ ꝑsona a q̃ res mobil' petitur suspecta ẽ. ff. q̃ satisda. cog. l. si fideiussor. §. vl. ‡ Itẽ si timetur de dilapidatõe. ff. de ap. ipatores. ĩ fi. Itẽ si q̃s ꝓclamat in libertatẽ seq̃strantur res eiꝰ. C. de asser. tol. l. ij. §. j. ⁊ C. q̃. ad li. ꝓcla. nõ lꝫ. l. ij. ⁊ iij. ⁊ C. de or. cog. l. vl. Itẽ si colonꝰ velit possessiões ꝯductas deserere. † C. de agri. ⁊ cen. l. vl. li. xj. Itẽ si maritꝰ v̾gat ad iopiã seq̃stratur dos. ff. so. ma. si cũ dotẽ. §. si naut. ⁊ C. de iur do. ĩ rebꝰ. ĩ fi. ĩ aut. de eq̃. do. §. illd̃ q̃ꝫ. col. vij. Itẽ si timetur de seuitia viri. nec p̃t ei caueri .s̃. de rest. spo. lr̃as. aut etiã cũ timetur spõsã corrũpi .j. de spõ. cũ locũ. Itẽ cũ aliq̃d est ablatũ illi q̃ est de familia iudicis. ff. de of. p̃si. senatuscõsultũ. in fi. Itẽ ꝓpt ꝯtumaciã .s̃. de do. ⁊ ꝯtu. ex lr̃is. et hoc fit vt mitius agatur cũ ꝯtumace: vt ibi dr̃.

Ab eo. ¶ Casus. Aliq̃s appellauit a sñia circa ipm lata: ip̃se

libertate litigat cõcurrat vsufructuarius et ꝓpetariꝰ. Jo. and.

† De h̃. .s̃. de iudi. examinata. vbi nõ tangitur ꝯtrariũ. et vide q̃d ibi dixi sup glo. ij. Joã. and.

Diuisio.

Missus ĩ possessionem cã custodie nõ facit fructus suos ĩfra ãnũ.

‡ Et q̃ faciunt ꝑsonã suspectã ibi no. in glo. f. q꞉ non possidet immobilia vel pauca mali mores vel quia prius male administrauit. Jo. an.

† Deberet dicere si colonus negat pensionẽ in cuiꝰ solutione diu cessauit ⁊ allegare debebat. l. litibꝰ quia l. vlt non facit. Jo. an.

† Orta q̃õne mãcipiorum idẽ iudex priꝰ de possessiõe iudicat ⁊ postea de ꝓprietate. Jo. ã.

‡ Ponit casum qñ contra illũ q̃ de

cepit dissipare fructus possessionis. dicit ꝙ fructus sunt ab ipso sequestrandi quousqꝫ appellationis causa fuerit terminata. ¶ Nota casum in quo fit sequestratio. Bernar.

a ¶ Si dissipẽtur. Sic. C. quor ap. nõ reci. ab executore. r. ff. de ap. imperatores. in fi. vnde hec decre. sumpta est. † de hoc satis dicitur. s. ca. proxi. r fm̃ hãc decre. intellige qđ dicit ij. q. vj. q̃tiẽs. ij. r hoc iõ qꝛ si cõfirmabit sñia dꝫ fruct⁹ pceptos post litẽ ptesta. restituere cũ ipsa re. C. de rei vẽdi. certũ.

† Unde reprehendit Hosti. Um. qui hic dixerat hoc non caueri lege nisi cum appellatur ab executore. Jo. and.

a sipẽtur[a] ab ipso) possunt lite pendẽte rationabiliter sequestrari.

De Confessis.

Clemens. iij.

¶ Ad solũ dictũ confitentis crimen ꝓpriũ non est alteri infligẽda pena aliqua. infamato tamẽ est indicẽda purgatio. Capl̃m. j.

Cum mõasteriũ: r. j. ¶ Eos quorũ suggestiõe scel⁹ homicidij se ꝓ̃sbyt ꝑpetrasse ꝓponit: nisi alijs modis[b] verũ eẽ ɔ̃stiterit: nulli censem⁹ pene subdẽdos. cũ (fm̃ vtriusqꝫ iuris statuta) de se ɔfessi[c] sup aliorũ ɔsciẽtijs iterrogari nõ debẽt: r (crimie lese maiestatis excepto) de reatu ꝓpo ɔfitẽtis picl'osa ɔfessio nõ est aduersus quẽlibet admittẽda. ¶ Si tñ eos ifamia[d] hmõi laborare cognoueris: singulis eis (adiunctis trib⁹ socijs sui ordinis) purgatiõem iniungas. Inno. iij. canonicis de bethleẽ.

¶ Si de crimie ɔtigẽte cãm pncipalẽ ɔstat ɔ̃ aliquẽ p ei⁹ ɔfessionẽ punit pena ordiaria: ẽt si directe ɔ̃ eũ nõ agat. h. d. fm̃ glo. Et ẽ cas⁹ no. r ver⁹ i se. Uel sũma sic fm̃ aliũ itellectũ nõ min⁹ notabilẽ quẽ ẽt sẽtit glo. lꝫ nõ pfecte explicet. Si q̃s ɔfitet crimẽ i iudicio icidenter pt iudex ordiari⁹ nouũ ichoãdo ꝓcessũ illũ pũire pẽa ordiaria. h. d. singlarit. Ab. Ca. ij.

Cum sup electione bethleẽcclie inter. R. et. P. q̃stio xteret: r. j. ¶ Q̃m. U. canonicus bethleẽ fuit i iure ɔfessus[e] ꝙ pro ꝓ̃stãdo alteri⁹ electiõi ɔ̃sẽsu: qngẽtorũ sarracenorũ[f] obligatiõem recepat: r mediator extitit symoniace prauitatis. ¶ Nos (q̃m vitiũ hmõi ɔ̃seq̃ volum⁹: vt debemus) ip̃m per diffinitiuã sñiam duximus ab omni bñficio et officio ecclesiastico deponendum. Grego. ix. B. iudici viterbieñ.

¶ Cõfessio facta i iure p económũ ecclie nocet ipi ecclie: põt tñ reuocari si ãte finitũ negociũ doceat p errorẽ facti emanasse. h. d.

Ex pte abbatis et Ca. iij. ɔuẽt⁹ monasterij scti. M. fuit ꝓpositũ ꝙ cum iter ipos ex pte vna. r. U. noie sue vxoris ex altera corã te q̃stio xteret: economus mõasterij mẽorati q̃dã per errorẽ facti fuit in iure ɔfessus[g]: ex

gatiõẽ quingẽtorũ sarracenorũ: et mediator fuit symoniace prauitatis. vñ dñs pa. deposuit ipsum p diffinitiuã sñiam ab oĩ officio et bñficio ecclesiastico. ¶ Nota ꝙ symoniac⁹ deponi dꝫ vt h̃ d. Ber.

¶ Glo. seq. post prin. dupliciter obijcit et tripliciter respondet.

e ¶ Cõfessus. Et corã iudice suo. s. de iudi. at si clerici. al's ꝗ ɔfessio non ꝓiudicat q̃tum ad penã vel cõdẽnatiõnẽ. ꝓiudicat tñ q̃tũ ad suspitionem. i. de exces. prela. q̃ sit graue. Sed nõne iste fuit testis: q̃lr ergo punit pena ordiaria ɔ̃ illos. s. de or. cognicum dilect⁹. i. de excep. deniqꝫ. i fi. r pterea sine accusatore nõ dꝫ q̃s puniri. i. vt ec. benefi. vt nostrũ. ff. de mune. r ho. rescripto. §. si q̃s † põt dici ꝙ iste vel fuit denunciat⁹ vel inq̃sitio ɔ̃ eũ facta fuit. sic. s. de elec. ꝑ inq̃sitionẽ. vel hic ex officio suo ꝓcessit dñs papa r i odiũ criminis. ar. iij. q. ix. nihilominus. et C. de ꝓba. iubem⁹. r. C. de testi. nullũ eni. et criminavbicũqꝫ claruerint punienda sunt. xxiiij. q. iij. ecce. Uel iõ punit: qꝛ crimẽ istud ɔtingit principale negociũ. sic. i. de excep. c. j. i fi. r h⁹ verĩ⁹ qꝛ dicebat ab aduersario ꝙ symoniace facta fuit electio. r qꝛ electionẽ examiat de oĩb⁹ inq̃rere dꝫ. de meritis ꝑsone. de modo electõis. de studio eligẽtiũ: r sic crimẽ illud ɔtigit factũ principale. s. de elec. cũ fra. et c. sup eo. et. c. scriptũ est. r. c. nihil est. de his oĩb⁹ iquirit iudex ex officio

† Accusatorẽ nõ habẽs honorib⁹ ꝓhiberi non dꝫ. Jo. an.

Rubricã dupl'r cõtinuat.

¶ Rubri. De ɔfessis

¶ Supra visum est de modis q̃b⁹ ordiat iudicium restabat videre de modis q̃b⁹ cã istruit. et sic de meritis cause: vt de ꝓbatiõib⁹ i gñe r i specie. r qꝛ p cõfessionẽ aduerse partis releuat litigãs ab onere ꝓbãdi: cũ ɔfessio nõ sit ꝓprie ꝓbatio: sꝫ ꝓbatiõis releuatio. iõ tractatur⁹ auctor de ꝓbatiõib⁹ p̃misit de ɔfessis: qꝛ vbi adest confessio non est necessaria ꝓbatio. Uel ɔtinua magis ad proxima sic. Supra visum est de modis ꝓcedẽdi ɔ̃ ɔtumacẽ: verũtñ qꝛ q̃nqꝫ r plurimũ ptes sũt i iudicio r aliq̃ cõfitent q̃ nõ subijciunt oneri ꝓbãdi. aliq̃ xo negãt q̃ subijciunt ꝓbationi. iõ auctor pri⁹ p̃misit de ɔfessis. scđo de ꝓbatiõib⁹ cũ ad ꝓbationes recurrat deficiẽte ɔfessiõe. Ab. si. ¶ De hac materia tractat. xv. q. iij. et q. vj. r q. viij. p totũ. r. ij. q. j. nos i quoqꝫ. r i alijs capitulis.

Sũmariũ Diuisio.

Cum monasteriũ. ¶ Ei q̃ crimẽ ꝓpriũ ɔfitet nõ credit ɔ̃ eos q̃s dicit fuisse criminis suggestores. h. d. Duo facit nã p̃mo istruit iudicẽ i absoluẽdo nõ ifamatos et reddit cãm. scđo instruit de purgatione infamie ibi: si tñ. Ab. sic.

¶ Cas⁹. Quidã pbr̃ ɔfess⁹ fuit se ɔmisisse hõicidiũ ad suggestiõez quorũdã. querebat vtrũ illi ad ɔfessionẽ sacerdotis sint puniẽdi de illo homicidio. Rñ. q. nõ. nisi alit h̃ verũ esse ɔ̃stiterit: qꝛ vt dicũt iura canonica r ciuilia nulli de se confesso credẽdũ est ɔtra alios (excepto crimie maiestatis) ɔfessio ɔfitẽtis de se nõ est aduersus alios admittenda. Si tñ illi de hoc infamati sunt: cũ trib⁹ socijs sui ordinis q̃b⁹ se purgare debẽt: purgẽt. ¶ Nota ꝙ nulli de se confesso credi debet in preiudicium aliorũ. Jtẽ confessio criminosi non est contra aliũ admittẽda. Jtẽ infamatus debet se purgare. Ber.

b ¶ Alijs modis. Scꝫ legitimis r euidẽtissimis ꝓbatiõib⁹ r luce clariorib⁹. C. de ꝓba. l. vl. ij. q. vl. sciãt. et. v. q. vj. epyphaniũ. vel per ꝓpriã ɔfessionẽ i iure factã. i. c. pxi. ij. q. j. nos in quẽqꝫ. vel p euidẽtiã facti. i. de coha. cle. r mu. c. vl. r. s. de resti. spo. cũ ad sedẽ.

¶ Glo. se. alle. tria iura r aliũ casum excipit. r hoc in fine determiat.

c ¶ Confessi. Nulli ꝗ de se ɔfesso sup crimine aliorũ credit. sic. i. de testi. veniẽs. r. xv. q. iij. nemini. r. iij. q. xj. neganda. r. C. de accu. et inscrip. l. fi. r hoc gñale est pterqꝫ in crimine lese maiestatis: vt hic. r i pdicto. c. nemini. r. c. veniẽs. Jtẽ audit confessio vni⁹ latroni cõtra alium. C. de fer. ꝓuinciarũ. r. C. de fal. mone. l. j. r. ff. de custo. r exhibi. reorũ. l. diuus. ‡ et. ff. de questio. l. j. §. si q̃s. istis qui de se cõfitentur credit nõ quãtũ ad cõuincendũ / sed q̃tum ad presumptionẽ. vnde si assunt alie presumptiones valent: al's per se non sufficerent.

‡ Ibi latrones interrogãt de socijs recepta torib⁹. Jo. and.

d ¶ Jnfamia. Deq debent se purgare cũ tertia manu sui ordĩs q̃ sint honesti r ɔuersatiõe ipsi⁹ agnoscãt. al's si defecerit tanq̃ conuicti puniant. i. de pur. c. cũ. P. r. c. cũ dilect⁹. r. i. de symo. insinuatũ. al's si ifamati nõ essent nõ idiceret eis purgatio ꝓpter talẽ ɔfessionẽ. ij. q. v. si legitimi. vbi de hac materia plenius tractat. vt. i. de pur. cano. cum. P. r. c. cum dilectus. r. ij. q. v. presbyter si a plebe.

Sũmariũ Diuisio.

Cum super. ¶ Qui i iure ɔfessus est se symoniacũ ab officio r bñficio deponit. ita sũmat Jo. and. sꝫ hec sũmatio est nimis generalis. Diuidit. nã p̃mo ponit depositiõis cã. scđo deponit ibi: nos. Ab. sic. ¶ Casus. Duo electi fuerũt i ecclia bethleemitana. i examiatiõe illarũ electionũ. Guil. bethleemitanus canonicus fuit in iure ɔfessus ꝙ prestãdo ɔ̃sensum electioni alterius recepit obli-

suo de meritis electi r eligẽtiũ. r iste fuit vn⁹ de electorib⁹: r iõ merito puniri debuit si ɔ̃misit i ipo negocio vitiũ symõie: sue de h̃ acti fuisset ‡ siue nõ: cũ ex officio hoc etiã fieri debeat. s. de elec. cũ nobis olim. vbi de hoc. r sic punit aliq̃s sup eo de quo nõ agit ɔ̃ eũ directe i odiũ crimis vt inuit lr̃a seq̃ns. s. nos: q̃m vitiũ hmõi ɔ̃sequi r c. et est arg. i. de testi. tã l'ris. sic et maritus punit de lenocinio: licet contra eũ directe non sit actũ. ff. de adul. l. j. §. si publico.

‡ Hoc verũ fm̃ Jn. vbi de crimine constat per ipsi⁹ confessionez. dicit eniꝫ ꝙ non puto verũ qđ quidam dicunt ꝙ etiã si pertestes alios cõuincat electus de symonia ꝙ cõdẽnãd⁹ sit canonic⁹ ꝓpter cõnexitatẽ: qꝛ impossibile esset vnũ ꝓbari symoniacũ quin ali⁹ conuincat. Si eñi electus non dedisset pecuniã canonicus illam non recepisset r si canonic⁹ eã ñ recepisset / electus non dedisset: ratio ne igitur cõnexitatis criminis ãbo conuincunt sic loquant de excep. c. j. lxxxj. dist. tantis. de hac materia vide hic plenius p. Jo. an. i nouell.

f ¶ Sarracenorũ. Exponit q̃dã dãdo regi: vt electioni ɔ̃staret assensum: vl' poti⁹ ex seipso recepit illã obligatiõez vt ipe ɔ̃sẽtiret / sic sola talis obligatio symoniã iducit: lꝫ nõ recepit id qđ venit i obligatiõe: qꝛ i talib⁹ nulla pactio vel ɔuẽtio dꝫ iteruenire. j. q. ij. q̃ pio. r. s. de pac. pactiões. r. i. de symo. c. penul. r est moneta q̃ sic vocat.

Ex parte. ¶ Cõfessio p errorẽ facta nõ nocet: si ante finitum negociũ de errore facti emanasse doceat. h. d. Jo. an. Prima pars narrat factũ. secũda ꝓuidet iudicẽ instruẽdo ibi: cũ igit. Ab.

¶ Casus. Jnter abbatẽ r cõuẽtũ scti. M. ex parte vna. et. G. noie vxoris sue corã iudice viterbieñ. q̃stio vertebat. syndicus monasterij ɔfessus fuit quedã in iure p errorem ex q̃b⁹ monachi timent sibi preiudiciũ generari. abbas r conuẽtus significauerũt hoc dño pa. petẽtes sibi ɔtra hmõi ɔfessionẽ ꝓuideri. Scribit pa. illi iudici viterbieñ. dicẽs ꝙ negocio nõdum finito error facti nemini nocet. vñ mãdat eidẽ ꝙ si de huiusmodi errore poterũt edoceri nullum sibi sup hoc ꝓiudiciũ generetur. ¶ Nota ꝙ error facti non nocet dũmodo ante sententiam error probetur. Ber.

¶ Glo. se. ponit differẽtiã hui⁹ rubrice ad rub. de iter. actiõib⁹. Secũdo ponit nouẽ q̃ reqrunt vt ɔfessio noceat. Tertio q̃ sint partes iudicis in ɔfessum. Jn fine addit decẽ casus in quo nõ ɔ̃sistit.

g ¶ Confessus. No. ꝙ rubrica ista siue titul⁹ de ɔfessis locũ hꝫ post lit. contesta. sed edictũ de iterrogatorijs actiõib⁹ locũ hꝫ r ante lit. ɔtest. r post. qꝛ iudex quotiẽs r q̃ncũqꝫ eq̃tas mouet ip̃m dꝫ iterrogare partes. ff. de iter. act. vbicũqꝫ. et. xxx. q. v. iudicãtẽ. r in casibus q̃ notati sunt. s. de iura. calũ. cũ cãm. r etiã postq̃ est ɔclusũ in cã. i. de fi. instru. cũ iohẽs. Ad hoc eñi vt ɔfessio ꝓiudicet alicui exigunt plura: q̃ sit maior. xxv. an. qꝛ minor põt restitui cõtra confessionem. ff. de mino. nõ oĩa. r. ff. de ɔfes. certũ. §. in pupillo. Jtẽ ꝙ sponte r nõ coact⁹. xv. q. vj. c. j. r. xxxj. q. ij. lothari⁹. r. ff. de q̃sti. l. j. rñ. r. §. diu⁹. ij. Jtẽ ꝙ ex certa scia. qꝛ si errat in ɔfitẽdo r põt ꝓbare se errasse: nõ nocet vt hic. r. C. de iur. r fac. igno. error facti. r. ff. de ɔfes. non fatet.

Itē q̄ ꝯtra se ꝯfiteat̄: q2 ꝯfessio ꝓ se non ꝓdest. xxiiij. q. ij. §. j. et. ff. de iter. ac. de etate. j. rñ. Itē in iudicio ⁊ corā suo iudice: al's nō ꝑiudicat. vt. s. de iudi. at si clerici. ⁊. C. eo. l. vna. Quādoq3 tamē confessio extra ius facta valet: vt si q̄s cōfiteat̄ debere se ex certa causa: puta emptiōis/ vel locatiōis/ vel alia causa cōsimili: si ꝓbet̄ cōfessio ista ꝑ testes q̄ fuerunt ꝑsentes in ꝯfessione: ꝯdēnabitur ex ea. C. de nō nu. pecu. l. generaliter. et. l. aduersus. et. ff. de ꝓba. cū de indebito. §. vl. ⁊. j. de fi. instru. si cautio. et iij. q. ix. §. si debitū. Itē q̄ aduersari⁹ sit ꝑsens: al's nō nocet. ff. de iter. act̄. l. vl. ⁊. ff. eo. certū. §. si q̄s. Itē requirit̄ q̄ nō sit ꝯ̄ rex naturā: vt si ꝯfiteor me īterfecisse hominē q̄ viuit. ff. ad. l. aquil. īde nerati⁹. §. vl. ⁊ hoc si ꝓbo eum viuere q̄ mortuus est: vel si ꝯfiteor illū esse filiū meum q̄ est maioris etatꝭ q̄3 ego. vl' si q̄s ꝯfiteat̄ factū cuius noīe actio cū alio eē nō pōt. ff. de iterro. act̄. si is cui⁹. ⁊. l. ꝯfessionib⁹. Itē q̄ non sit ꝯtrarius. † sc3 de libero hoīe: al's non nocet. ff. de pac. iurisgētium. §. ⁊ si stipulatio. et §. ꝑce. ⁊. s. ð pac. pactiones. ⁊. j. de cōdi. appo. si ꝯditiōes. ⁊. xxxij. q. ij. solet q̄ri. Itē q̄ de re litigiosa. vt. ff. de iter. ac. cōfessionib⁹. Itē in ꝯfesso nulle sūt ꝑtes iudicis ī cognoscēdo: s3 in sententiādo sic: q2 debet ferre sn̄iam ex illa cōfessione. ff. ad le. aq̄l. ꝓuide. et. s. de trāsac. ꝑterea. Itē si quis ꝯfiteat̄ se seruū: talis ꝯfessio non nocet ei. vt. C. de libe. cau. iterrogata. lex ista fauore libertatis intelligit̄ de ꝯfessione facta apud iudicē: s3 nō in iudicio liberalis cause: al's ꝯ̄ria esset lex illa iubem⁹. e. tt. in fi. B. Vñ ⅴsus. Maior: sponte: sciēs: cōtra se: ius sit: et hostis. Certum: lisq3: fauor: ius: nec natura repugnet.

† al'. gazophilatio.

† Ut si xp̄ianus cōfiteatur se fuum iudei. j. ð iude. ca. vl. vel maritū iudee. xxviij. q. j. caue. Jo. and.

Versus.

a ¶ Error facti. Error facti excusat si probetur nōdū finito negocio: ‡ vt hic. ⁊ in. l. ꝑdicta error. ⁊. j. de sen. ex. sacro. Error vero iuris nō excusat. C. de iur. ⁊ fac. ig. l. ij. ⁊. l. cū q̄s. ⁊ sic p3 q̄ ꝯfessio syndici pōt reuocari. Itē ⁊ ꝯfessio aduocati reuocat̄. j. de cēsi. oli. vbi de h.

‡ Finito vero negocio a q̄ appellatū nō est/ finit̄ reuocatio erroris. C. de trans. ac. sub pretextu. j. ð re iud. iter ꝗm Hosti. si vero appellatum est adhuc loc⁹ est correctioni ꝗm Egi. sic dicit. G. obtinuisse in spe. ti. j. §. fi ver. penul. Jo. and.

¶ Rub. De probationibus. ¶ Cōtinuata fuit. s. in ꝑcedēti ti. sed magis specifice dic. Supra visum est in ꝓxi. tit. de cōfessionib⁹ ꝑ quas aduersarius releuat̄ ab onere probādi: verūtamē q2 parte negāte habet asseuerās probare. vj. q. vlti. actor. merito subijcit de ꝓba. ⁊ ꝑmittit ꝑmo gen⁹ vt postea facili⁹ descēdat ad species: sicut etiā fecit cōpilator. ff. ⁊. C. ¶ De hac materia habet̄. vj. q. vlti. §. his ita respōdet̄. vsq3 ad fi. q. xxiiij. q. iij. de illicita. xliij. dist. multis.

Ex epistole. ¶ In ꝑma parte ponit̄ petitio. In secūda ipsius repulsio: s3 ad hoc. ¶ Casus. Inter iustinianum principē/ ⁊ antecessores tācredi regis q̄dam pacta facta fuerūt: in q̄b⁹ cōtinebat̄ q̄ antecessores ipsius tācredi ⁊ ipse q̄dā obseq̄a debebāt impatori/ in quoꝝ possessione erat īperator. Iste rex tancredus ignorabat illa pacta: vnde petijt a dño pa. Grego. vt scriberet impatori vt ip̄e inq̄reret pacta illa ī carthophilatio suo/ ⁊ faceret ide copiā sibi: vt ꝑ hoc colligeret q̄d deberet facere impatori/ ⁊ q̄d impator ei ꝑuare deberet. Sup hoc rñ. pa. regi tācredo dicēs: q̄ illud facere nō pōt. q2 nulli dicēdū est ea que ꝯtra se sunt: apud teip̄m debes req̄rere documēta et in medium ꝓferre. ¶ Nota q̄ reus nō tenet̄ dare actori instrumēta sua ꝯtra se: s3 actor debet h̄re suas ꝓbatiōes. nec ecōtra actor tenet̄ dare reo īstrumenta defensiōis. cōmunia tñ instrumēta alter alteri dare tenet̄. Ber.

Cartho b phılatiū q̄d dr.

¶ In carthophilatio. Carthophilatium dicit̄ locus seu armarium vbi carthe vel instrumēta ponunt̄ ⁊ conseruantur.

¶ Glo. seq. cum se. signat ⁊ soluit duo contraria.

c ¶ Nulli. Reo. s. nisi sit vsur⁹ eis. ff. de edē. l. j. §. edēda. vel nisi sint cōia. j. de fi. istru. G. ꝑpetuus. nā argētari⁹ ⁊ public⁹ exactor rōnes ꝯtra se tenet̄ edere. ff. de iur. fis. ī fraudē. §. ex his bonis. ⁊. §. seq. hic enī reus impator erat: et in possessiōe obsequioꝝ prestādoꝝ a rege.

quib⁹ timet sibi ꝑiudiciū gn̄ari. ¶ Cū igit̄ negocio nondū finito/ a nemini noceat error^a facti: mandam⁹: q̄ten⁹ si de hmōi potuerit errore docere: ꝓuideas vt nullū sibi sup hoc preiudiciū generet̄.

De Probatiōibus.

Grego. tācredo regi vincestrie.

¶ Reus actori sua propria istrumenta edere non tenetur. ita cōmuniter summatur. Capitulū. j.

Ex epistole v̄bis: ⁊. j. ¶ Tua excellētia postulauit vt iperatori scriberē quaten⁹ pacta i carthophilatio^b † requireret que dudū iter iustinianum principē ⁊ ꝑdecessores tuos fuerūt emissa: vt ex his colligeret quid tibi seruare deberet. ¶ Sed ad hoc faciendū vehemēter obstitit: q2 nulli^c dicēdum est ea q̄ ꝯtra^d te sunt: apud temet ip̄m debes documenta req̄rere: ī mediūq3 proferre.

Alexander. iij.

¶ Actor q̄ plene ꝓbauit nō debet cōpelli iurare. Capitulū. ij.

Sicut cōsuetudo laudabilis: et. j. ¶ Sane qm̄ apud vos cōsuetū esse didicim⁹: vt cū aliquis intentionē suā fundauerit instrumētis aut testibus/ ei sacramētum nihilominus deferatur. qd̄ si subire noluerit/ fides ꝓbationibus nō habetur. ¶ Nos (cū tunc demū ad huiusmodi sit suffragiū recurrēdum/ cum alie^e legitime probationes deesse noscuntur) talem consuetudinem^f reprobamus.

Lucius. iij.

¶ In communi iudicio probāt actor et reus: et si pariter ꝓbant reus absoluitur: nisi fauorabilē causam foueat actor.

Capitulum. iij.

Ex litteris tuis itelleximus te et archidyaconū confines habere prebendas: in villis quas singuli singl'as possidetis: ⁊ ꝑtextu terminoꝝ inter vos cōtrouersiā agitari: eo q̄ dicas eū ātiquos fines egressum: partēq3 tui fundi occupasse. illo in ꝯtrariū asserente se partē eādē fundi possedisse. xl. annoꝝ spacio incōcusse. tu aūt q̄ per idem tempus quiete illā possederis asseueras. quare vtrū incūbat petitori/ vel possessori probatio quesiuisti. ¶ Ad qd̄ scire debes: q̄ iudiciū

Ar. ꝯtra. xlv. di. q̄ sincera. vbi dr̄ q̄ cōuincere debem⁹ iudeos ex codicib⁹ suis: ⁊ illi nostri sunt quia continēt vetus testamentum.

d ¶ Cōtra te. Si. C. de testi. nimis graue. ⁊. C. de edē. q̄ accusare. et iiij. q. iij. q̄ itēdit. Ar. ꝯ̄. C. de edē. nō est nouū. et. l. iustū est. Sol. verꝫ est illud q̄ null⁹ sua ꝓꝑa instr̄a tenet̄ dare aduersario: nisi ip̄e vtat̄ eis: ⁊ ꝑcipue que faciūt contra ip̄m † contraria hic signata nō sunt contraria. leges ille non est nouū et iustū est: loquūtur de ratiōibus cōmunib⁹. lex illa de edē. q̄ accusare. loquit̄ de instrumentis ꝓꝑijs. vt ꝓbat̄ C. de eden. ea q̄. ꝗm vnū casum. Intelligunt alij aliter leges illas prout ibi ꝯsueuit notari.

† Nec allegare iura tenetur que ꝓ aduersario faciūt. vt notā. iiij. q. iiij. c. j. Jo. and.

Sicut cōsuetudo. ¶ Nō valet ꝯsuetudo vltra ꝓbationem plenā exigēs iuramentū. h. d. Prio narrat cōsuetudinē quā secundo iprobat ibi: nos cū. Ab. ¶ Casus. Cōsuetudo in quadā terra q̄ cū aliq̄s intētionē suā fundauerit testibus vel īstrumētis/ nihilomin⁹ deferebat̄ ei sacramētū. qd̄ si ꝑstare nollet: fides ꝓbationib⁹ suis nō habebatur. Dicit papa q̄ ad hmōi iuramētum recurrēdū est tūc demū cum alie legitime ꝓbatiōes deesse noscunt̄: vnde talē ꝯsuetudinē reprobat. ¶ Nota iuramētū ī defectū ꝓbationū ꝑstandū. Item cōsuetudo hic nō preiudicat iuri. Ber.

Sūmariū

Diuisio.

e ¶ Cū alie legitime. C. de iureiur. in bone fidei. ff. de iureiur. admonēdi. s. de ꝓcur̄. ex insinuatiōe. ⁊. C. de fi. īstru. l. vl. habito tñ respectu ad qualitatē ꝑsonarū ⁊ q̄ntitatem cause. C. vnde vi. si quādo. et. j. de iureiur. c. vlti. ⁊. ff. de legi. tute. legitimos. ¶ Glo. seq. argu. ⁊ illud declarat Jo. and. in nouella.

f ¶ Cōsuetudinē. Et est ar. q̄ ꝯsuetudo non ꝑiudicat scripto iuri. s. de ꝯsue. cū venerabilis. ⁊. c. vl. ⁊. xj. di. ꝯsuetudis. hoc est verꝫ vbi ꝯsuetudo obuiat rōni: vt hic. ⁊ in ꝑce. c. hec enī ꝯsuetudo est ꝯ̄ ordinem iudicioꝝ. vel vbi ꝯsuetudo ītroducta est ꝑ errorē. ff. de leg. qd̄ nō rōne. aliter si ꝯsuetudo rōnabilis esset et ꝑscripta bñ ꝑiudicaret iuri scripto. vt. s. de ꝯsue. c. vl. in fi. vbi de hoc. et. ff. de leg. de quib⁹. et. xj. dist. catholica. ⁊. c. in his. ⁊ talis ꝯsuetudo ꝑcipue reprobat̄: q2 ex quo semel iuratū est de calūnia a principio saltem in causa ciuili non fuit amplius iurādum. ‡ C. de iuramen. calū. aut̄. hoc sacramentum. ⁊ in aut̄. de his qui ingre. ad ap. §. ij.

Cōsuetudo obuians rōni nō preiudicat iuri scripto.

‡ De calūnia. secus ī iuramento de malicia. j. ð iura. calū. c. ij. in fi. Jo. and.

Ex litteris. ¶ Cōmunis diuisio. Secūda ibi: ad qd̄. Abbas. ¶ Casus. Episcopus boñ. et archidyaconus eius confines habebāt prebēdas in villis siue terris quas ipsi habebāt pretextu terminorū siue finiū. iter eos orta est cōtrouersia. Dicebat episcopus archidyaconū fines antiquos egressum / et occupasse partem fundi sui. Archidyaconus in contrariū asserebat se partem eādem spacio quadraginta annorū inconcusse possedisse. et episcopus eodē modo dicebat se eādem partem per idem tēpus possedisse. queritur cui incūbat probatio vtrū possessori an petitori? Rñ. pa. q̄ iudicium finium regūdorū tale est vt in eo vtraq3 persona vices habeat duarū/ actoris videlicet et rei: vnde hincinde testes produci possunt ad fidē faciendā iudici. et illos admittat q̄ melius ꝓbauerint. ⁊ si testes vtriusq3 partis equales fuerīt: testes possessoris preualebūt. q2 ꝓ̄ptiora sunt iura ad absoluendū q̄3 ad condēnandū. ꝑterq3 ī cā liberali: in qua si testes equales fuerīt/ ꝓ libertate sentētiabit̄. In fine rñ. quasi tacite q̄stiōi. Diceret aliq̄s quare d3 ꝓbare possessor. et ipse rñ. Iure cautū est ꝓbationē aliquādo dari possessori. quia et qui obijcit prescriptionem/ et eam probauerit: obtinebit. sed nemo eam obijcit: nisi qui possidet. ¶ Nota q̄ in iudicio de finibus vterq3 dicitur actor et reus. vnde vterq3 probare debet ac defendere. Item ꝓ̄ptiora sunt iura ad absoluendū q̄3 ad condēnandū. Item cū probationes equales sunt: absoluit̄ reus/ nisi in libertate. Item qui obijcit prescriptiōem: eam probare debet. Ber.

a finiū regūdorum[a] tale eſt: vt i eo b vtraqꝫ ꝑſona vices duorum[b] ha= c beat: videlꝫ actoris ꝛ rei. Unde[c] hic i de teſtes ꝓduci pñt ad cogni tionē iudicij iſtruēdā: q̇b⁹ exami= natis: iudex quos ꝑcellere i telle xerit: ad fidē ſibi faciēdā admit= tat. ¶ Qꝫ ſi ambaꝝ partiū teſtes ſunt eque ydonei: poſſeſſoris te= d ſtes preferētur: cū promptiora[d] ſint iura ad abſoluēdū q̄ꝫ ad cō= e dēnādū: ꝑterq̄ꝫ in liberali[e] cauſa: in q̄ ſi vtriuſqꝫ partij teſtes eq̄les f fuerit: ꝓ libertate[f] ſnia ꝓferetur. g nā poſſeſſoris[g] ꝓbationē aliq̄ñ da ri iuris manifeſti eſt: cū iure cau= tū ſit q̄ꝫ q̇ obiecerit ꝑſcriptiōem longiſſimi tēporis quā nemo re= cte obijcit niſi q̇ poſſidet: et eam ꝓbauerit: in cā debeat obtinere. Greg. viij. ꝑpoſito ſcti cataldi.

¶ Non creditur marito aſſerēti etiā cū iuramēto vxorē ſe cognouiſſe ſi vxor ꝑ matronas atteſtā= tes per ipſius corporis aſpectū ꝓbat contrarium. Capitulū. iiij.

PRopoſuiſti q̄ꝫ cā m̄rimo= nij q̄ iter. O. de caſa noua et. S. mulierē vertiꝶ: tibi fuit de mandato ap̄lico delegata. cūqꝫ partes eſſent in tua ꝑſentia ꝯſti= tute: mulier ꝓpoſuit ſe nec a vi= h ro cognitā nec potuiſſe[h] cogno= ſci: q̇ꝺ tā ꝓprio iuramēto q̄ꝫ teſti monio. vij. mulieꝝ ꝓbauit que ꝑ i aſpectum[i] corporis eā eſſe vginē aſſeuerāt: viro ꝑ iuramētū ſuū cō trariū aſſerente: ꝛ.j. ¶ Uideꝶ igiꝶ k nobis q̄ꝫ iuramēto puelle[k] ꝛ teſti monijs illarū. vij. mulierū fides eſt poti⁹ adhibēda. Clemēs. iij.

¶ Singulares de vniuerſitate poſſunt ad cōmodū vniuerſitatij reprobare inſtrumētū falſo confectū noīe vniuerſitatis. Cap. v.

TErtio loco fuit a nobis ita q̄ſitū. Ecce q̇dā regu= laris ſigillo capl'i quoddā inſtru mentū cuidā amico ſuo ſignauit i quo facta ei alienatio quarūdā reꝝ eccl'ie imobiliū ꝯtineꝶ. Quo exhibito i iudicio ꝓcurator vni= uerſitatij illud aſſeruit de aſſenſu l ꝯuēt⁹ nō fuiſſe ꝯfectū[l]: ꝛ adulte= rinū vel furtiuū eē ſigillū. Cūqꝫ fratres ad ꝑhibendū teſtimoniū m ꝓduxiſſet: iurati[m] dixerīt q̄ꝫ quo= tiēs ad hoc iter fratres aliq̄ erat mētio ꝯſiliū toti⁹ cōuent⁹ ꝛ vox fuit vnanimis q̄ꝫ nolebant alie= nationē reꝝ illaꝝ: ſꝫ res dom⁹ in tegras ꝯſeruari volebāt. ¶ Sed q̄m ꝯtra hoc nihil pars aduerſa n ꝓbauit: r̄ñdemus ſ'm aſſertiōem teſtiū[n] tātūmō iudicādū. Idē.

¶ Ubi agiꝶ de matrimonio contrahendo: probato impedimento: et publicatis atteſtationib⁹: alij teſtes ſuꝑ defectū ipedimenti admittēdi nō ſunt. Capl'm. vj.

a ¶ Finium regūdorum. Licet predia eccleſie ꝓpria non ſint clericorum: agere tamen poſſunt finiū regūdorum† cum habent ius in illis.ſ. vſumfructum. ff. fini. regun. l. iij. §. finium. ¶ Glo. ſe. declaratis quomodo intelligaꝶ in cōmunib⁹ iudicijs ꝛc. ſecūdo ponit brocar. an vnius fungi poſſit vice duoꝝ alleg. ꝓ. viij. iura. et. ix. contra. et dat duas ſolutiones.

† Hoc verū q̄ñ inter ſe agunt ita q̄ꝫ nil deꝑire pōt eccleſie ſi vero ꝯtra extraneum neceſſariuꝫ eſſet procuratoriuꝫ eccleſie cui ꝑ id poterat deꝑire. vt dixi i textu Jo. and.

b ¶ Uices duoꝝ. hoc iudiciū duplex eſt: quia vterqꝫ actor ꝛ vterqꝫ re⁹ hic cenſeꝶ. vñ vterqꝫ duplex ſacr'm calūnie ꝑſta bit: ſicut re⁹ ꝛ actor: non tñ iurabit niſi ſemel. ff. fa. her. inter coheredes. §. q̇ familie. ille tñ ꝑ̇nci= paliꝶ actor d̄r q̇ ꝑ̇mo ad iudiciū ꝓuocauerit. ff. de iudi. i his trib⁹. ſi nō apparet q̇s ꝑ̇mo ꝓuoca uerit ſorte dirimaꝶ quis actor dici debeat. ff. de iudi. ſi cū ābo. ꝛ ꝓ tanto d̄r actor: q̄ꝛ ꝑ̇mo iurat: ꝛ poſtea iurant ſui teſtes. ſic obſ'uaꝶ i ꝯuētiōe ꝛ re cōuētiōe. Itē ar. eſt h̄. q̄ꝫ vna ꝑſona vicē duaꝝ ſu ſtinet. ff. q̄ꝫ cuiuſqꝫ vni= uer. itē eoꝝ. §. ſi decurio nes. xxj. q. j. relatio. de cō. diſt. ij. nec moyſes. ff. de adop. ſi ꝯſul. xxx. q. j. ad limina. ff. de ſtip. ſer. l. j. §. ſeruus cōis. x. q. iij. vnio. ff. de ac. ꝛ ob. actio nis v'bo. §. mixte. Ar. cō tra. xvj. q. j. ꝑb'ros. et. C. de aſſeſ. nēo. lxxxix. diſt. ſingula. ꝛ. ff. de reg. iur. i pari. j. de ꝑbē. q̄ꝛ intm̄. ꝛ ca. de multa. ff. de pac. ſi plures. ꝛ. ff. ad trebel. ille a quo. §. tēpeſtiuū. et lxxxix. diſ. ad hoc. Sol. prima reſponſio caſua= lis eſt: ꝛ obtinet cā neceſſitatis et vtilitatis. ſec⁹ de iure regulari vt d̄r i ꝯ̄rijs: vel refert vtrū iu= riſditio ſit gratuita vel ꝯtētioſa: ſi gratuita poteſt vti vice duoꝝ. ff. de adop. ſi ꝯſul. ꝛ. ff. de offi. preſi. l. ij. ſi contētioſa nō poteſt. iiij. q. iiij. c. j. ꝛ. ij. q. j. in primis.

Perſona vna an duarum vicē ſuſtinere poſſit.

c ¶ Unde. Id eſt q̄ꝛ vterqꝫ eſt actor ꝛ reus. vel vnde. i. q̄ꝛ vterqꝫ affirmat ſe poſſidere ꝛ ad ſe ꝑtinere.
¶ Glo. ſe. dat. v. concor. textui. alleg. iiij. iura. ꝛ ſoluit.

d ¶ Promptiora. Sic. j. de fi. inſtru. inter dilectos. in fi. ff. de acꝶ. ꝛ obli. arrianus. ꝛ. ff. de pe. reſpiciendū. ꝛ ar. l. di. pōderet. in fi. ꝛ. xxvj. q. vij. tēpora penitudinis. Ar. ꝯ̄. ff. de offi. preſi. obſeruandam. in fi. ꝛ xxviij. di. q̄ꝛ ſunt. lxxxj. di. tātis daniel. ꝛ. l. di. poſtq̄ꝫ. Sol. q̇ꝺ hic diciꝶ ꝛ in ſimilib⁹ locū habet in dubijs ꝛ obſcuris: ſed vbi notum eſt factū ſit condēnatio: niſi ex cauſa fiat diſpenſatio.

e ¶ In liberali cā. Et in q̄rela inofficioſi teſta. ff. de iof. teſta. ſi ꝑs iudicātiū. ꝛ in cauſa m̄rimoniali. xxxiij. q. ij. ſi q̇s accepit: ꝛ in dote.
Uerſus. Uñ v'ſus. Stat teſtamētū / libertas / ꝯiugiū / dos. Si ſunt eq̄les qui ꝓducunꝶ vtriqꝫ. Et iſtos q̄ttuor caſus habes. j. de re iudi. c. vl.

f ¶ Pro libertate. ff. de manumiſ. l. antepenulti. ff. de re iudi. inter pares. ꝛ. ff. de re iudi. libertas. xij. q. ij. cū redēptor.

g ¶ Nam poſſeſſori. Reſpōſio ad tacitā queſtionē: ſi quereret aliq̇s quare debet ꝓbare archidyacon⁹ cū ſit in poſſeſſiōe: et r̄ñ. q̄ꝛ excipit de ꝑſcriptiōib⁹ / ipe ꝓbare debet. ff. de ꝓba. i exceptiōib⁹. Si. C. de ꝑſcrip. xxx. vel. xl. annoꝝ. male agiꝶ. xvj. q. iiij. volumus.

Sūmariū Diuiſio.

PRopoſuiſti. ¶ In v'ginitate ꝓbāda atteſtatio matronarū aſſertioni viri preferꝶ. Cōis diuiſio. ſcꝺa ibi: videtur. Ab. ſic. ¶ Caſus. Inter. O. virū / ꝛ. S. mulierē corā delegatis iudicibus m̄rimonij q̄ſtio v'tebaꝶ. corā quib⁹ mulier ꝓponebat ſe nec a viro cognitā: nec potuiſſe cognoſci. q̇ꝺ tā ꝓprio iuramēto q̄ꝫ iuramēto vij. mulierū ꝓbauit: que ꝑ aſpectū corporis eſſe virginē aſſeuerāt / viro ꝑ ſuū iuramentū in cōtrariū aſſerēte. queriꝶ cui ſit fides poti⁹ adhibēda: R̄ñ. q̄ꝫ iuramēto puelle ꝛ teſtimonijs illaꝝ. vij. mulierū potius eſt credēdum. ¶ Nota ꝓbationē ꝑ aſpectū corporis preualere iuramēto viri carnalem copulam aſſerentis. Ber.

h ¶ Potuiſſe. Propter viri frigiditatem. xxxiij. q. j. requiſiſti. vel ꝓpter maleficiū viri ea. cā. ꝛ. e. q. ſi ꝑ ſortiarias. et. j. de frig. ꝛ male. laudabilē. ꝛ. c. vl. ꝛ in auꝶ. de nup. §. per occaſionē. ‡ col. iiij.

‡ Propter ipotentiam coit⁹ mulier repudiat virū etiā inuitū. Jo. and.

i ¶ Per aſpectum. Quandoqꝫ tamen ꝓbatio iſta fallit: quia oculus et manus obſtetricum ſepe fallitur. xxvij. q. j. nec aliqua. et. j. de frig. fraternitatis. et. j. eam que.

k ¶ Puelle. Ar. ꝯ̄. xxxiij q. j. ſi q̇s accepit. ibi crediꝶ iuramento viri. et. j. de deſpō. ipu. ꝯtinebaꝶ. et in auꝶ. de nup. §. ꝑ occaſionē. col. iiij. ſꝫ illa locū habēt cū mulier non ꝓbat ꝯ̄riū ꝑ aſpectū corporis: hoc ꝓbato ꝑferꝶ iuramento viri: vt h̄ d̄r. in fi. Ar. inſti. de gra. cogna. §. itē cōſobrini. † ꝛ ar. xxxv. q. v. ad ſedē. iij. q. ix. ad teſtes.

Signat cōtrariū ꝛ ſoluit.

† Al's incipit agnationis.

TErtio loco. ¶ Probatio teſtiū ꝑferꝶ iſtrumēto. ſic cōiter ſummaꝶ. Primo poniꝶ q̄ſtio. Scꝺo r̄ñſio ibi: ſed quoniā. Ab. ſic.

Sūmariū
Diuiſio.

¶ Caſus. Quidam canonic⁹ regl'arij ſub noīe capituli ſui fecit quādā alienationē quarūdam reꝝ eccl'ie imobiliū cuidā amico ſuo. et inſtr'm alienatiōis ſignauit ſigillo capl'i: ꝑ q̇ꝺ inſtr'm ille amic⁹ dicebat i iudicio itētionē ſuā fundatā. ꝓcurator monaſterij aſſerebat inſtrumētū illud de ꝯſenſu capl'i non fuiſſe ꝯfectū / ꝛ adulterinū vel furtiuū eſſe ſigillū. ꝛ ad hoc ꝓbādū iduxit f'res illi⁹ vniuerſitatis in teſtes. q̇ iurati dixerūt q̄ꝫ quotiēs de hoc iter f'res mētio erat ꝯſiliū toti⁹ cōuētus ꝛ vox fuit vnanimis q̄ꝫ nolebāt alienationē illaꝝ rerū. ſꝫ illas integras ſeruare volebāt. ſed cōtra hoc pars aduerſa nihil ꝓbauit. queriꝶ cui ꝓbationi ſit ſtādū: R̄ñ. q̄ꝫ ſ'm aſſertionē teſtiū eſt iudicandū. ¶ Nota q̄ꝫ teſtes ꝑualēt inſtrumēto. Itē negatiua hic indirecte ꝓbatur. Itē monachi ꝛ clerici pro eccleſia ſua poſſunt teſtificari. Ber.

l ¶ Confectum. Ad hāc negatiuā ꝓbādā admittunꝶ fratres indirecte prout ſequiꝶ in l'ra. ſic. j. de teſti. ex tenore. et. C. de ꝯtrahē. ſtip. optimā. al's negatiua directe nō poſſet ꝓbari. ‡ de hoc diciꝶ. ſ. de elec. bone. j. et q̄ꝛ hic arguebaꝶ de falſo inſtrumēto cedēdus dies eſt ꝛ ꝯſul. ar. C. de ꝯtrahē. ſtip. optimā. ꝛ. j. de fi. inſtru. inter dilectos.

‡ Dicit Inno. alternatiue tñ q̄ꝫ h̄ nō ꝓbaꝶ negatiua: ſꝫ ꝓbatiōes iſte iducūt iurij ꝑſūptiōeꝫ q̄ꝫ f'res nō ꝯſēſerūt cui ſtatur donec ꝓbeꝶ ꝯ̄riū. j. d̄ ſpō. is q̇. tu dicas q̄ꝫ ſi iſti f'res recordarēꝶ de die ꝛ loco cōtract⁹ poſſent directe ꝓbare negatiuā ꝑ ea q̄ plene ſcri pſi de elec. bone. ij. i. j. glo. Jo. an.

m ¶ Jurati. Bene d̄r iurati: q̄ꝛ nulli crediꝶ niſi iurato. j. de teſti. fraternitatis. ꝛ. c. nuꝑ. ꝛ. c. tuis. ꝛ. iiij. q. iij. §. iureiurādi. niſi a ꝑtib⁹ fuerit ei remiſſum. vt in. c. tuis. ꝛ merito in tali caſu admittunꝶ fratres illius monaſterij: q̄ꝛ ea que in. c. agūtur per alios ꝓbari nō pñt: q̄ꝛ extranei ad capitula nō ꝯſueuerūt admitti. j. de teſti. veniens. ij. in fi. C. de repu. ꝯſenſu. §. ſuꝑ plagijs. et. C. de queſti. interrogari. ff. ad ſilꝶ. ſi quis in graui. §. ſi pupillus. ꝛ. §. ſeq. ꝛ. l. ij. §. ſi vir.
¶ Glo. ſeq. not. teſtes inſtrumēto ꝑferri. alle. l. ꝛ decre. Secūdo alle. duas. ll. q̄ꝫ equanꝶ. Tertio alleg. iiij. ll. q̄ꝫ preferuntur inſtrumenta teſtib⁹. Soluit diſtinguēdo. primo modū ꝓcedēdi. ſcꝺo qualitatē negocij. tertio eius vetuſtatē vel nouitatem. quarto numeꝝ teſtiū. quinto an inſtrumentum ſit priuilegiatum.

n ¶ Teſtium. Sic ergo teſtes ꝑferunꝶ inſtrumēto: ꝛ merito: q̄ꝛ potius credendū eſt viue voci q̄ꝫ mortue. in auꝶ. de fi. inſtru. §. ſi vero. Itē teſtes ꝑualēt inſtrumēto. j. de fi. inſtru. cum iohānes. §. porro. Sed ꝯ̄ videꝶ q̄ꝫ equalē vim habēt i exercēdis cauſis teſtes ꝛ iſtrumenta ꝛ indicia cū inſtrumētis. C. de fi. inſtru. in exercendis. C. de rei ven. indicia. ꝛ. C. q̇ po. in pig. ha. ſcripturas. Itē ꝯtra. quia fides inſtrumētoꝝ ꝑualet teſtib⁹. ff. de ꝓba. celſus. et. l. cū de indebito. §. vlti. ꝛ. C. ſi minor ſe ma. dixerit. ſi alterius. in fi. §. j. ꝛ. C. de arbi. tu. l. vl. Suꝑ hoc poteſt dici: q̄ꝫ ſi in modū exceptionis obijciaꝶ falſitas inſtrumēto: vel q̄ꝫ ſub ꝯditione debuit fieri vel defectus: vel q̄ꝫ pl⁹ ꝯtineaꝶ ibi q̄ꝫ dictū fuerit: vel cōſimile vel etiā falſitas: bene poteſt hoc ꝓbari ꝑ teſtes: ꝛ preualebūt teſtes. j. de teſti. ex tenore. et. C. de

cõtrahẽ.stip.optimã.§.de fi.instru.cũ iohãnes.ar.C.de pba.cũ pci-bus.et hic. Et illud qd dr equalẽ vim habẽt ĩ causis testes ꝛ istru-mẽta: illud verũ est qñ ab eadẽ parte iducunt: quia tã p testes q̃ per instrumẽta pbat qs suã intẽtiõem. sꝫ si ex vna parte iducunt testes ꝛ ex alia pte instrã ꝯ testes: tũc cõsiderabit iudex naturã negocij et qualitatẽ. nã qdã sunt q̃ meli⁹ pbant p testes q̃ p instrã: qdã ecõtrario meli⁹ p instrumẽta q̃ p testes vt arbitraria ꝛ sẽtẽtia. ꝛ processus aliqs. ar.§.e.qm ꝯ falsam. Itẽ ꝯsiderabit iudex vtrum factũ sit antiquũ vel ꝓpinquũ. in antiqs enim magis credẽdũ est ĩstrumentis. qꝛ memoria hominũ labilis est.§.vt ec. bñf. vt nr̃m. si sit nouũ poti⁹ testib⁹ credit. arg. ad hoc de proba. si arbiter. et. l. celsus. et.§.eo. cũ cãm. qꝛ testes ꝯsueuerũt fidẽ suã variare ex tẽporis diuturnitate. ff. ad carbo. l. iij. §. due. ꝛ ff. de dã. ĩfec. q bona. §. vl. al's est lex ꝛ ĩcipit in cause. ꝛ q dixi ꝯ instrã testes recipiunt/illud ĩtelligendũ est q p bonos testes ꝛ ydoneos sine suspitione: nec videt q tũc sufficiãt duo vel tres testes: ĩmo plures ad min⁹ q̃tuor: tabellio enĩ equalet vni testi ꝛ pl⁹. ꝛ ĩstrumẽtũ duob⁹ ad minus. ar.§.de fi.ĩstru.cũ iohãnes. qꝛ duo testes ad minus in instrõ scripti esse debent: qꝛ in ore duorũ vel triũ ꝛc.§.de testi.in oĩ.et.c.lꝫ.et.iiij.q.iij.§.vbi numerus.et sic p plures ꝛ honestiores debet fieri talis reprobatio. ar.§.de testi.in nostra. qñq̃ tñ ꝯ instrm̃ non admittunt testes vt ꝯ inuentariũ publice factũ. vt in.l.p̃dicta. C.ar.tu.l.vlti. ꝛ in alio casu. fallit in confes. que fit a muliere/et in instrumẽto in quo confitetur † se recepisse pecuniam pro intercessione. C.ad velleya. antique.

Iurauit quidã (vt asseris) se quãdam in vxorẽ legitimã accepturũ: quã cũ vellet traducere: qdã iuramentis ẜm morẽ exhibitis legitime ꝓbauerũt ipos in q̃nto ꝯsanguinitatis gradu sibi inuicẽ attinere. ¶ Qr vo reqsisti a nobis qd agendum sit: cũ qdã ali⁹ velit ꝓbare ꝯtra p̃dictam ꝓbationẽ factã iuramẽtis canonicis et partibus[a] publicatam nullo eos sese consanguinitatis gradu ꝯtigere: respõdem⁹ q stãdum est probationi priori.

Innocẽ.iij.archidya.parisieñ.

¶ Si p lr̃as ordiarij pbat quis excõicatus: a ꝓcuratore repellitur. h.d. et hec summatio ꝯuenit textui ꝛ ti. et nullã patitur calũniã: ꝛ ideo eam tene. Capl'm.vij.

Post cessionẽ: ꝛ.§. ¶ Cũ igr per lr̃as[b] iudicis ordinarij (quib⁹ stãdum est donec ꝓbet ꝯtrariũ) nobis constiterit q. V. erat excõicatus[c] cũ ꝓcurationis officiũ assũpsit. ¶ Ipm tñ ꝓcuratorẽ: nõ duxim⁹ admittẽdum.

† Et est rõ qꝛ mulier p ꝯfessionem amittit p̃uilegium velleiani qd facilius ꝓdit q̃ ius cõe vt in cõfessione numerate pecunie. C. d nõ nu. pec. aduersus. et. l. ĩ ꝯtractib⁹. Io.and.

Iurauit. ¶ Cõmunis diuisio. secũda ibi: qꝛ vero. ¶ Casus. Quidã iurauit q quãdã accipet in vxorẽ. sed dum vellet eam traducere: quidã iuramentis ẜm morẽ exhibitis legitime in iudicio ꝓbauerũt illos q̃nto ꝯsanguinitatis gradu adinuicẽ attinere. testiũ partib⁹ publicatis qdã ali⁹ volebat ꝓbare q nullo ꝯsanguinitatis gradu se attingũt: qrit qd in hoc casu sit agẽdũ: Rñ. q stãdũ est ꝓbatiõi p̃ori. ¶ Nota q testib⁹ publicatis etiã in cã mr̃imoniali sup eodẽ articulo nõ sunt alij testes recipiẽdi. Ber.

¶ Glo. seq. no. signat ꝯtrarium. ponit opi. Vin. dat tres solu. contra secũdam opponit. et opi. ponit. et ad contrarium remittit.

a ¶ Partibus. Sic ptꝫ q publicatis attestatiõib⁹ sup eo. ar. non sunt testes vlteri⁹ in ꝯtriũ admittẽdi: nec etiã alij testes ad idẽ ꝓbãdũ.§.de testi. fraternitatis. nã añ apturã testiũ vtraq̃ ps suos testes dꝫ ĩducere sup eodẽ articlo: sec⁹ sup alio vel sup noua pẽdẽte ex p̃ori: tũc bñ admittunt. vt ĩ.d.c. fraternitatis. ꝛ.§. de fi. ĩstru. cũ iohes. Itẽ signat ꝯ.§. de testi. series. ꝛ.c. cũ in tua. in fi. ꝛ.§.e. cãm mr̃imonij. vbi publicatis attestatiõib⁹ recipiunt testes ad reprobãdã ꝯsanguinitatẽ ꝛ hic nõ recipiunt. Audiui Vin. dicẽtem q illa nõ tenebat. dicit enĩ q testib⁹ publicatis nũq̃ sunt sup eodẽ articulo siue ab eo q illos ĩduxit: siue ab alia pte testes vlteri⁹ ĩducẽdi. Et idẽ mihi videt. põt dici sup isto ꝯtrio: q illa decre. series loquitur in mr̃imonio iã ꝯcto. vñ admittunt ibi testes ĩ fauorẽ mr̃imonij ad ostẽdẽdũ q nõ sit ibi ꝯsanguinitas. vñ strict⁹ est ibi agẽdũ: q tolerabili⁹ ibi est aliquos ꝯ statuta hoĩm ꝛc.§. de testi. lꝫ ex quadã. Hec decre. loquit in ꝯhẽdo. vñ hic nullũ ꝓiculũ est sup ꝓhibitiõe istoꝝ ne ꝯiũgãtur. vñ ante apturã p̃oꝝ debuit ꝓbari in ꝯtriũ: sꝫ ĩ separatiõe mr̃imonij iã ꝯcti põt eẽ ꝓiculũ. quare ibi admittunt etiã post sniam: qꝛ snĩa ꝯ mr̃imoniũ lata nõ trãsit in rẽ iudicatã: ꝛ reuocat falsitate ꝓbata.§. de re iudi. lator. et. c. ꝯsanguinitatis. multo forti⁹ debet audiri ante sniam. Assignare potes aliã rõnẽ vt nõ sit ꝯtra illud qd dictũ est: q testib⁹ publicatis non sunt alij ĩducẽdi. in decre. series. ideo admittunt testes post publicationẽ: qꝛ ante publicationẽ ignorabat ps illa q petijt hoc q psone posite fuissent in p̃mo gradu: ꝛ ideo post publicationẽ admittunt: al's nõ deberẽt admitti. sꝫ certe adhuc nõ videt rõ ista sufficiẽs. qꝛ ps illa q accusabat mr̃imoniũ dixit illos cõsãguineos: sꝫ hoc potuit scire altera ps: ꝛ sic cessat rõ illa. Propter

Testibus publicatis sup eodẽ articulo nulli inducuntur.

hoc dicũt qdã ‡ q speciale est ĩ cã mr̃imonij. ad hoc ꝓstat optimũ ar.§.eo. cãm mr̃imonij. sed cõtrariũ illi⁹ decre. series. soluit ibi. Vel dic q vn⁹ tm̃ hoc iurare volebat. et ꝓbatio vni⁹ ĩsufficiẽs est: et iõ nõ audit ꝯtra plures maxime: ꝛ sic nõ ꝯtradicit illa decre. series. et hoc colligit apte ex antiq decre. sed cõpositores hmõi cõpilatiõis voluerunt h mutare qd de iuramẽto vni⁹ dicebat: quia illud nullã habet dubitationem.

‡ Hoc placet Host. de iure scripto ꝓpter aiarũ ꝓiculum propter qd nec facta sit hic snĩa ĩ rẽ iudicatã. et audit allegans turpitudinẽ suã. ꝛ si post publicatas attestatiões. ꝛ post sniaꝫ hoc lꝫ: multo fortius post publicationẽ ãte sniaꝫ ẜm eũ Io.and.

Idem abbati ꝛ cõuẽtui casseñ.

¶ Si rogat⁹ restituere totã hereditatẽ eo sine liberis decedẽte intret monasterium: euanescit fideicõmissum: ꝛ hereditas applicat monasterio. nec ad inualidãdum igressum sufficit ꝓbare minorẽ etatẽ tẽpore ingressus: si ex aduerso gemiat⁹ ꝓbet igressus. h.d. itelligẽdo q substitutio fuit fideicõmissaria. Si vero fuit directa summa sic. Substitutio facta filio eo decedẽte sine liberis euanescit p ingressum monasterij: et tũc adde id qd est in primo summario ibi nec ad iualidãdũ ꝛc. vsq̃ ad fi. ꝛ vterq̃ intellectus est verus in se. dico tñ q primus est verior q hic fuit substitutio fideicõmissaria: licet. d. ant. hic dicat q fuit cõpendiosa. Cap. viij.

In presentia. G. scti adriani dyaco. cardi. G. ꝛ. B. fratres vestro syndico cõstituto corã ipo fecere ꝓponi: q cũ quõdã A. frater ipsoꝝ cõderet testamẽtum. M. filiũ suum sibi heredẽ

Post cessionem. ¶ Per lr̃as ordinarij ꝓbat qs excõicat⁹ nisi cõtrariũ doceat ita summat. Io.an. verũtñ hec summatio nimis generalis est. D. ant. summat alit et ei⁹ sũmatio nec ꝯgruit ti. nec attingit p̃ncipalẽ materiã. c. dicit enĩ sic. Procurator excõicat⁹ tpe assumptiõis mãdati ab agendo iudicialiter repellit. hec summatio poti⁹ cõgruit ti. de sen. ex. vel ti. de iudi. cũ nullã mẽtionem faciat de ꝓbatiõe: maxĩe q fit p lr̃as super quarũ effectu pẽdet p̃ncipaliter ꝓlixa et subtilis materia huius. c. Diuidit cõpẽdiose ĩ duas partes. In prima ponit repulsiõis cãm. In secũda repulsiõem ibi: ipm. ¶ Casus. Aliqs dum erat excõicat⁹ fuit cõstitut⁹ ꝓcurator in quadã cã. ille cõparuit in iudicio: obiectũ fuit ei q nõ erat admittẽd⁹ cũ eo tẽpore quo dat⁹ fuit ꝓcurator excõicat⁹ erat. et hoc ꝓbatũ fuit p lr̃as ordiarij sui. qꝛ lr̃is ordinarij standũ est: donec ꝓbet ꝯtriũ. dñs papa ipm tñ ꝓcuratorẽ nõ admisit. ¶ Nota q eo tpe q qs est excõicat⁹ nõ põt ꝯstitui ꝓcurator. et si ꝯstituat/nõ valet etiã si postea fuerit absolutus. Ber.

Diuisio.

¶ Glo. se. reci. per modum questionis.

b ¶ Lr̃as iudicis ordiarij. Ex h vr̃ q lr̃is epi credit tñ publico instrõ: ꝛ q sigillo epi credit: lꝫ nõ adsit sigillũ capl'i. xix. q. iij. statuim⁹. ꝛ. xj. q. iij. cure. xviij. di. de cõsilijs.§. de fideius. ꝓuenit. ꝛ.§. de fi. ĩstru. c. ij. ꝛ. xx. q. j. vidua. nã credit lr̃is epi sigillatis sigillo ecclesie. lxxiij. di. in noĩe patris ꝛ fi. ꝛ sigillum alieni iudicis fidem facit. xcviij. dist. c. j. ꝛ. ij. et alieno annulo signari potest testamentũ. insti. de testa.§. possunt. ꝛ. C. de testa. si vn⁹. ꝛ instrumẽtis regis siue p̃ncipis fides adhibet.§. de fi. ĩstru. cũ dilect⁹. Sꝫ cõtra videt: qꝛ viua vox potior est q̃ mortua. in aut. de instru. cau.§. si vero. sed vbo epi nõ credit. vj. q. ij. si tantũ. ꝛ. c. placuit. et.§. eo. qm contra. ergo multo minus lr̃is ei⁹. nec papa ei credit si dixit se excõicasse aliũ.§. de test. cũ tu. qñq̃ enĩ eulogia ex mala fide scribũtur. ff. de custo. ꝛ exhi. re. diu⁹. nec scripture tabelliõis credit: nisi habeat testiũ subscriptionem. † in aut. de here. ꝛ fal.§. sancim⁹. col. j. ꝛ. s. de ꝓcu. c. j. et.§. de fi. ĩstru. c. ij. ꝛ ĩ aut. de ĩstru. cau.§. sꝫ neq̃. et.§. si qs igit. col. vj. H. d. q semp stat sigillo epi: qꝛ vicẽ hꝫ publici instr̃i p iura p̃dicta. Alij dicũt q nõ credit charte vel ĩstrumẽto epi: nisi sit redactũ in publicã formã. ĩ aut. vt nulli iudi.§. si qs vo. ꝛ. C. de dona. ĩ donatiõib⁹.§. de fi. ĩstru. ĩter dilectos. vel saltẽ nõ est credẽdum nisi habeat subscriptionẽ testiũ: si nõ sit ibi vsus tabellionum. xvj. q. iij.§. põt. Dicas q hodie circa iudicia nõ credit vbo epi siue alteri⁹ iudicis: siue lr̃is suis: nisi habeat testiũ subscriptionẽ: vel q̃ten⁹ cõstat legitimis documẽtis.§. e. qm ꝯtra. ꝛ.§. de testi. cũ a nobis. Circa alia vo que in figura iudicij ordiarij nõ facit eps: bñ credit lr̃is ei⁹ ẜm qd dicit h. ꝛ xj. q. iij. cure. Precipue ĩ snĩa excõicatiõis stãdũ est lr̃is epi: qꝛ excõicatiõis snĩa lata a iudice suo: siue sit iusta siue ĩiusta tenet. xj. q. iij. c. j. ꝛ. ij. ꝛ ideo litteris cuiuslibet p̃lati credit. ꝛ alij tenent illũ vitare. vt in. c. cure. qꝛ in hoc consulit anime cũ sit medicinalis. ij. q. j. multi. ꝛ.§. de sen. excõ. cũ medicinalis. lib. vj.

† Dicit hic Host. q speciale est in actis iudiciorũ q credatur tabellioni sine subscriptiõe. de hoc.§. e. qm. Io.and.

Excõicatio etiã iniusta tenet

c ¶ Excõicat⁹ erat. Et ita tp̃s ꝓcuratõis facte attẽdẽdũ est sicut tp̃s electõis. ‡ s. de elec. dudũ. vbi plura sunt. ar. de tpe ĩspiciẽdo. ꝛ est ar. q excõicat⁹ ad ĩpetrãdũ nõ est admittẽdus: ꝛ si ĩpetraret nõ valerent littere si postea ꝓbaretur excõmunicatus. Ber.

‡ Et tẽp⁹ q accusator libellum obtulit. ff. de pub. iud. is q. ẜm Vin. Io.and.

In presentia. ¶ Dubia ꝓbatio non releuat ꝓbãtẽ. sic sũmat cõiter. Diuidit p̃ncipalit in tres ptes. In p̃ma ꝓcessus narratio. In scd̃a ibi: dilect⁹. auditoris diffinitio. In tertia ibi: nos igit. diffinitiõis cõfirmatio. Pria subdiuidit in q̃tuor. Nã p̃mo ponit

instituit: ꝛ ꝑcepit vt si absqꝫ libe-a ris[a] decederet: ad eos bona deuoluerētur ipsius: vnde illa que de bonis ipsius vestrū monasteriū detinebat: sibi restitui postulabāt: ꝛ petebāt vos super hoc a sua molestatione cōpesci. ¶ Uerum syndicus ipse ꝓposuit ex aduerso ꝙ predictus. M. monasterio vestro obtulit se et sua. Unū vniuersa que habuerat erant ad monasteriū deuoluta. quare vniuersa que ipsi de bonis ei⁹ inuaserāt restitui monasterio vr̄o petebat et sup ceteris silentiū illis iponi. ¶ Ad hec autē pars altera replicauit ꝙ dict⁹. M. oblatiōis sue tp̄e fuerat minor annis: ꝛ ꝙ voti facti penitēs qđ feruore īfirmitatis fecerat: post ꝯualescentiā reuocauit: ꝛ. j. ¶ Unū cū sine liberis decessisset: ex testamēto p̄ris ad ipsos erat ei⁹ hereditas deuoluta. ¶ Uerū syndic⁹ r̄ndere curauit: ꝙ lꝫ dict⁹. M. de monasterio fuisset egressus: eidē postmodū

b se ꝛ sua[b] obtulit humiliter et deuote: ꝛ ꝙ nec ꝯtra oblationē suā vēiret iuramēto firmauit. Quare cū ꝯstet: ꝙ idē. M. bis mōasterio vr̄o ꝯtulit se ꝛ sua: nec ex aduerso probet: ꝙ vtriusqꝫ oblationis tp̄e fuerit minor annis: ꝓbationē vr̄am hm̄oi exceptiōis ꝓbatio nō elidit: cū ꝛ si p̄me obla-

c tiōis tp̄e fuerit minor ānis: scđe[c] tñ potuit maior extitisse. Preterea cū verbū illud minor ānis duob⁹ potuerit modis intelligi cū et q̇ minorē. xiiij. an. et q̇. xxv. dici soleat minor an. intentioni

d vr̄e ꝟbū dubiū[d] non nocebat. cū infra. xxv. an. teneret donatio iu-

e ramēto firmata[e]. Sed et si teneret qđ factum fuerat a dicto. A. qꝛ tamē intelligēdum nō erat sine herede † decedere: q̇ monaste-

f riū sibi heredē instituit[f]: hoc monasterio non nocebat: et. j. ¶ Dilectus filius. H. sancti eustachij cardinalis: attendens ꝙ syndicus vester intētionē suam plene fundasset: ꝛ ꝙ nihil fuisset ex aduerso sufficiēter ꝓbatū: cum et si ostensum esset per testes: ꝙ. M. sue oblationis tēpore fuerit minor ānis: vtrum tñ prime vel secunde oblationis tp̄e minor fuerit: ꝛ quotannis minor non fuisset expressum: de mādato nostro sñiam ꝓtulit: et predictis. G. et B. silētium imponens: sup his q̇ a monasterio postulabāt: eos ad restitutionem illorum que de bonis p̄dicti. M. ꝓpria temeritate inuaserant ꝯdēnauit. ¶ Nos igitur sententiam ipsam auctoritate ap̄lica confirmamus. Idem.

¶ Si actor et re⁹ in īterdicto retinēde possessiōis ꝓbāt: obtinet is q̇ antiq̇orē possessionē ꝓbat titulo maxie iustificatā vel meliores ꝓbatiōes respectu possessionis adduxit. h. d. no. ꝛ ꝓbatur satis hoc sūmarium ī ꝟsi. ex p̄missis ponderato ꝟsi. marie. Ca. ix.

Licet cām q̇ vertit iter ecclesiā raueñ. ꝛ cōe fauen-

actoris petitio. Scđa ibi: verū. rei responsio et reconuētio. Tertia ibi: ad hec. actoris replicatio. Quarta ibi: verū. rei replicatio. Ab.

¶ Casus. Inter. G. ꝛ. B. fratres ex vna p̄te. ꝛ monasteriū casemarij ex altera ꝟtebat q̄stio sup bonis quōdā. A. fratris dictorum. G. ꝛ. B. dat⁹ fuit eis q̇dā cardialis auditor corā quo fr̄es ꝓponebāt ꝙ cū. A. frat ipoꝝ cōderet testamentū. M. filiū suū sibi heredē īstituit/ ꝛ ei ꝑcepit vt si absqꝫ liberis moreret: ad ipos bōa deuolueret ipi⁹. vñ postulabat oīa illa sibi restitui que ad monasteriū de bonis illis detinebat/ ꝛ ꝯstituebat monasteriū cōpelli ne de cetero ipos sup bonis molestaret. Syndic⁹ ꝟo monasterij ꝓposuit ex aduerso ꝙ p̄dict⁹. M. se et sua obtulerat monasterio: vñ petebat oīa q̇ de bonis ipi⁹. M. iuaserāt restitui mōasterio/ ꝛ sup alijs eis silētiū imponi. Ad h̄ ꝑs dictorū fratrū replicabat ꝙ dict⁹. M. oblatiōis sue tp̄e fuerat mior ānis ꝛ illđ fecerat feruore īfirmitatꝫ: ꝛ post ꝯualescentiā qđ fecerat reuocauit. vñ cū sine liberꝫ decessisset ad ipsos bona ipi⁹ erant deuoluta. Ad h̄ r̄n. syndic⁹ monasterij ꝙ lꝫ dictus. M. de mōasterio recessisset eidē obtulit postmodū se ꝛ sua firmās ꝓprio iuramento ꝙ vlteri⁹ circa oblatiōem suā veniret. vñ cū idē. M. bis obtulerit se ꝛ sua mōasterio/ nec ex aduerso ꝓbet ꝙ tp̄e vtriusqꝫ probatiōis fuerit minor ānis/ talis ꝓbatio monachoꝝ ꝓbationē nō elidit. quia ꝛ si fuit mior ānis tp̄e p̄me oblatiōis: tempore scđe maior potuit extitisse. p̄terea ꝟbū illđ mior ānis duob⁹ modis pōt ītelligi. vñ ꝟbū dubiū ītētioni monasterij non nocebat: cū ifra. xxv. ānos teneret donatio maxie iuramēto firmata. nec ītelligēd⁹ erat dict⁹. M. sine herede decedere q̇ mōasteriū sibi īstituerat heredē. His ꝛ alijs ꝯsideratis. H. sancti Eustachij dyacon⁹ cardinalis vidēs ꝙ syndic⁹ mōasterij plene fūdauerat ītētionē suā ꝛ ex aduerso nihil ꝓbatum fuerat de mādato dñi pa. sñiam ꝓmulgauit p̄dictꝫ. G. ꝛ. B. silētiū iponēs sup his q̇ a mōasterio postulabāt: ꝛ ꝯdēnauit eosdē ad restōnē illoꝝ qui de bonis p̄dicti. M. occuparāt. ꝛ dñs pa. hāc sñiam ꝯfirmauit. ¶ Nota ꝙ nō dr̄ decedere sine herede q̇ monasteriū sibi heredem īstituit. Itē ꝟbū illud minor annis: duob⁹ modis intelligit. ꝛ iō dubia ꝓbatio non dr̄ ꝓbatio. qꝛ q̇ sic ꝓbat: nō ꝯstat de qua etate sit ꝓbatū. ꝛ ideo clara ꝛ certa debet esse ꝓbatio/ ꝛ non dubia. Ber.

¶ Glosa sequens in prin. ꝛ in fi. circa substitutionē factā sub ꝯditione si sine liberis vel pure. no. v. Medium distinguit interrogatum restituere hereditatem: ꝛ rogatum resistere qđ supererit.

a ¶ Si absqꝫ liberis decederet. Similis substitutio habet. j. de testa. raynuci⁹. ꝛ. c. raynald⁹. vñ no. ꝙ cū talis cōditio apponit si sine liberꝫ decedat: volo vt hereditas pueniat ad talē: etiā si naturales habeat filios: euanescit substitutio. ff. ad trebel. ex facto. §. si q̇s rogat⁹. et. ff. de leg. ij. cū p̄r. §. volo. l. lucius. §. vlti. Itē si fili⁹ fuerit nat⁹ ꝛ ille premoriat/ vr̄ sine liberis decessisse. j. de testa. raynuci⁹. ꝛ ff. ad trebel. ex facto. §. penul. Si aūt dicat: si sine herede decesseris substituo talē noīe heredis: soli filij intelligunt. ff. co. ex facto. §. vl. Itē si nō habeat filiū: sed habeat nepotē ex filio/ substitutio euanescit. C. de cōdi. inser. l. ij. ꝛ. C. de īsti. et substi. generaliter. Et h̄ scias ꝙ q̇ rogat restituere hereditatē alij nil pōt alienare. C. cōia de leg. l. vlti. nisi in casib⁹ q̇ notātur † in aut. ibi posita. quartā tñ p trebel. pōt retinere sibi: ꝛ si fili⁹ sit rogat⁹ etiā falcidiā cū quarta pōt retinere. j. de testa. raynucius. et. c. raynald⁹. vbi vtraqꝫ quarta retinet. Si vero rogat⁹ est restituere quicquid supest de hereditate: tūc ad min⁹ q̄rtā reseruabit substituto. C. ad trebel. aut. si rogat⁹. al's ꝯtra cū rogat⁹. Itē lꝫ pure q̇s rogat⁹ sit alicui restituere hereditatem nulla facta mētiōe de filijs: si tñ postea habuerit filios vel nepotes substitutio euanescit. C. de fidcicō. cum acutissimi. C. de insti. et substi. generaliter. ff. de condi. ꝛ demon. cū auus. Io.

Subsᵗⁱ-tutionis vtilis declaratio.

† Meli⁹ diceret habē-

tur. et sūt hi scꝫ assignatio dotis/ et donatio ꝓpter nuptias. Io. and.

b ¶ Se et sua. Ista duo reqrebāt: ‡ qꝛ sua sine se ipo donare nō poterat: qꝛ illa restituere tenebatur: ꝛ lꝫ dñs sit tñ cōmode īde testari nō pōt. C. cōia de le. l. vl. ff. ad treb. quidā. §. si q̇s filium.

‡ Incipiendo ab vltio. Io. and.

† al. sine liberis.

c ¶ Scđe. Nota ꝙ p̄sumit maior: nisi ꝓbet minor. C. de in ītē. rest. mino. si mior. ff. de iureiur. nā postea. §. si mior. B. ¶ Glo. seq. obijcit dupl'r soluit. scđo arg. tertio q̇rit obijciēdo: ꝛ soluit.

d ¶ Dubiū. Sꝫ nōne verbū dubiū ī iudicio īterꝑtandū est ꝯ reū. † ff. de ꝟ. ob. īter stipulātē. §. j. ff. de iudi. si q̇s intētiōe. ff. de reg. iur. l. ābiguis. ꝛ. s̄. de rescrip. cū adeo: sꝫ istud est hodie ꝓpter religiōem ꝓ qua multa [illegible] statuta sūt. ff. de relig. et sump. fu. sunt ꝑsone. sicut q̄nqꝫ ꝓpt dotē. ff. de iure do. in ambiguis. vl' istđ nō fuit ꝟbū actoris sꝫ testiū. Et est ar. ꝙ ꝟbū testis ābiguū pro reo sit interꝑtandū: vt hic. ꝛ. s̄. c. ex l'ris. et. j. de fi. īstru. iter dilectos. i fi. Et est notabile: ꝙ dictū testis dubiū sꝑ ꝯtra eū q̇ ꝓduxit est interpretandū. ꝛ est rō: qꝛ qui ꝓbat/ clare ꝛ apte dꝫ ꝓbare: qđ si nō faciat nō ꝓdest talis obscura ꝓbatio. j. de testi. cū tu. vnde re⁹ absoluit vt ibi ꝛ hic. q̄re nō q̄rit scđo de etate a teste: vt certificet iudex saltē: sꝫ certe iudex q̇ testē ipꝫ examiauerat/ debuit q̄rere ab ipo. ꝛ ēt post apturā testiū ex offō suo p̄t q̄rere īterꝑtationē a teste sui dicti. cū ipe debeat īterrogare q̄tiēscūqꝫ necesse fuerit. ff. đ iter. ac. vbicūqꝫ. ꝛ cūcta rimari. xxx. q. v. iudicātē. ꝛ. j. de fi. īstru. cū iohes. ꝛ est exp̄ssū ꝙ testis q̇ ꝯfuse dixit testioniū/ iteꝝ sit examinād⁹. j. de testi. cū clamor. sꝫ ad petitionē partꝫ nō debet hoc facere: ꝛ hoc ꝓpter piculū subornationis.

† Hic vterqꝫ re⁹ et actor dic tñ de h̄ vt no. de restitu. spo. cū ad sedem. Io. and.

Testꝫ depositio ābigua ꝯ quē est interꝑtāda.

e ¶ Firmata. Unū ꝯtra ꝓpriū iuramētū ēt nō dꝫ audiri. C. si aduer. ve. l. j. ꝛ. C. si aduer. dona. l. j. ꝛ i ꝯsti. ipatoris sacramēta puberū. B. ¶ Glo. se. i ꝟ. īstituit distiguit ꝙ rogat q̇s restituere p̄uato vl' eccl'ie. ꝛ p̄mo casu aut mōasteriū igredit aut fit cleric⁹. vltio q̄rit ꝛ soluit.

f ¶ Instituit. Ingressus mōasteriū fingit h̄re heredē cū rogat⁹ est restituere priuato: vel cū ei p̄uat⁹ est substitut⁹. Si aūt rogatus est restituere loco religioso vl' eccl'ie: vl' expēdere ī pias cās nō euanescit substō p igressum mōasterij. i aut. de sā. epi. §. sꝫ hec p̄nti. col. ix. vñ sūptū fuit illud aut. C. ad treb. aut. nisi rogati. Si ꝟo ille q̇ rogatus est restituere hereditatē vel legatū fiat cleric⁹: exigūtur duo. s. vt substitutio euanescat: vt ꝑpetuo ēt maneat ī eccl'ia: ꝛ relictū expēdat ī pias cās. vt ī p̄di. aut. dr̄ p igressū mōasterij substō euanescit: ita ꝙ teneat mōachat⁹: al's nō euanescit substō nisi fiat mōach⁹ Sꝫ q̇d si tradit se ꝛ sua alicui eccl'ie scl'ari: nunq̇d euanescit substō: Ar. p̄di. aut. vr̄ ꝙ sic fauore eccl'e. ar. p̄di. aut. nec credo ꝙ euanescat nisi ī casu p̄dic. aut. nec extēdo ad aliū casum: ‡ lꝫ q̇dā dicāt ꝯ. B.

Substitutio an euanescat p ingressū monasterij.

‡ Nec ad alios terminos. ẽm. d. Mar. fil. q̇ tenebat ꝙ cū autentica illa pōat

¶ Licet. ¶ Interdicto vti possidetꝫ obtinet qui iustiorē titulū ꝓbat ita coit sūmat: sꝫ certe hec sūmatio ē nimis gn̄alis. ꝛ vr̄ reqrere ti. in hoc iterdicto ꝯ id qđ habet isti. de iterdic. §. retinēde. Diuidit decre. ista in quiqꝫ p̄tes. In p̄ma ꝓcessus decisa narratio. In scđa ibi: porro. fauētinoꝝ exceptio ꝯ testes eccl'ie/ ipi⁹ r̄nsio/ pa

tie sup iurisditiõe honore ac districtu i villa sancti. P. et castro arioli: qꝺ de iure ad se spectare dicta eccl'a ꝓpõebat: ⁊ .j.[a] ¶ Porro attestatiõib⁹ publicatis syndic⁹ fauẽtinoꝝ ꝓposuit se velle i ꝑsonas testiũ ex pte altera pductoꝝ q̃dã obijcere ac ꝓbare: economo ecclesie asserẽte id fieri nõ debere: sup quo iterloquẽdo decreuimus ipm nullaten⁹ audiendũ: cum ĩfra triũ mẽsium[b] spaciũ i nr̃is lr̃is ꝯp̄hẽsum testes hmõi pducere non curauerit: ifra quẽ terminũ ps vtraqꝫ testes inducere potuit: tam i ꝑsonas testiũ q̃ꝫ super negocio pricipali. ¶ Post hoc idẽ obiecit in testes p̄dictos ꝙ corrupti falsa dixissent. Unde qꝛ talis exceptio nõ solũ ante sꝫ etiã post sniam põt opponi[c]: lꝫ nõnulli crederent fauẽtinoꝝ ptẽ exceptiõem hmõi ꝑ excogitatã maliciã[d] ad ipediendũ pcessum negocij obiecisse: qꝛ tñ nolumus a iuris tramite declinare: magistris. G. et. T. precepimus: vt testes quos sup hac exceptione pcurator fauẽtinoꝝ duceret pducẽdos ĩfra mẽsem: recipe et examinare curarent de singulis circũstãtijs[e] subtilit' inquirẽtes: ex tũc idulto altero mense pcuratori ecclesie supradicte: infra quẽ si vellet ad reprobatiõem[f] testiũ illorum pduceret testes corã eis: ⁊ .j. ¶ Quãq̃ꝫ aũt ps fauentinoꝝ testes mltos pduxerit sup negocio p̄ncipali: vix tñ ex illis sex remãserũt ꝯcordes: cũ alij sibimet in serie sui testionij cõtradicãt[g]: ⁊ q̃dã alij sint i dicto sui testimonij singulares[h]. Ad reprobandũ vero quosdã testiũ eccl'ie raueñ. et si ex pte fauentinoꝝ q̃dã sint testes inducti: plꝫs tñ illoꝝ reprobãtur: qꝛ sibi inuicẽ euidẽtissime ꝯtradicũt: q̃dã vero alij pauci numero q̃ꝫuis non reprobent' expsse[i]/ vsqꝫ adeo tñ male fame sũt et leuis opinionis[k]/ ꝙ eorũ dictis nulla vl' modica[l] ẽ fides habẽda Jidẽ quoqꝫ testes[m] fauentinorũ gñalit' repellunt': qꝛ nõ ꝓbãt illꝺ

pe iterlocutio ⁊ iterlocutiõis rõ. In tertia ibi: post hoc. corruptõis ⁊ falsitatꝫ noua exceptio/ ipi⁹ ꝓbatõis ⁊ reprobatiõis cõmissio. In q̃rta ibi: q̃ꝫq̃ꝫ. testes fauẽtinoꝝ ĩpugnat. p̄mo ꝓbatorios. scꝺo reprobatorios. In q̃nta ibi: ex p̄missis. allegãdo ꝯcludit ꝓ eccl'ia. Ab. si.

¶ Casus. Inter archiep̄m rauẽnateñ. ex vna pte/ ⁊ cõe fauẽtie ex altera: q̃stio vtebat' sup iurisdictiõe/ honore/ ac districtu in villa scti petri/ ac q̃busdã castris et terris alijs q̃ de iure ad rauẽnateñ. ecclesiã ptinebãt. pcuratores vtriusqꝫ ptis ppt' hoc ad se. ap. accesserũt lite ꝯtest. sup p̄dictis ꝑ pcuratores p̄dictos ⁊ iuramento calũnie prestito. quia vtriqꝫ pti erat plurimũ onerosum testes pducere corã papa. mandauit papa ep̄o placẽtino vt infra tres mẽses testes recipet q̊s vtraqꝫ ps tã sup p̄ncipali negocio q̃ꝫ i ꝑsonas testiũ duceret producẽdos: statuendo ptib⁹ terminũ in quo cũ attestatõib⁹ apud se. ap. se p̄sentent. Tãdẽ ptes cũ attestatõib⁹ cõparuerũt corã dño pa. attestatiõib⁹ publicatꝫ. Syndicus fauẽtinoꝝ ꝓposuit se velle in ꝑsonas testiũ ex pte altera pductorũ q̃dã obijcere ac ꝓbare. Syndic⁹ archiep̄i econtra rñdit id fieri nõ debere. papa iterloquẽdo decreuit ip̄m nõ esse audiẽdũ: cũ ĩfra tres menses prout in lr̃is dñi pa. mãdabat' id facere nõ curauit. Post hoc syndic⁹ p̄dict⁹ obiecit in testes p̄dictos ꝙ corrupti falsa dixissent. pa. dicit ꝙ talis exceptio nõ solum ante sniam: sꝫ etiã post põt opponi. q̃ꝫuis crederet' ꝙ talis exceptio ꝑ excogitatã maliciã ad differẽdũ negociũ pponeret': eã admisit. mãdãs q̃busdã iudicib⁹ vt testes quos sup hac exceptiõe pcurator fauent. duceret pducẽdos reciperẽt ĩfra mẽsem idulto ex tũc altero mẽse pcuratori eccl'ie rauẽnateñ. ĩfra quẽ ad reprobationẽ illoꝝ testes pduceret corã eis. Judices p̄dicti receptꝫ testib⁹ p̄dictꝫ attestatiões ad dñm pa. remiserũt put receperãt i mãdatꝫ. Post h̄ dñs pa. examiauit testes hĩc ⁊ ĩde pductos. ⁊ q̃ꝫuis ps fauẽtinoꝝ multos testes pduxerit sup negocio p̄ncipali: vix tñ ex illis sex tãtũmodo remãserũt. qꝛ q̃dã sibimet ꝯdicũt i serie sui dicti. ⁊ q̃dã alij sunt in suis testimonijs singulares/ ⁊ alij q̃ iducti fuerãt ad reprobãdũ testes eccl'ie rauẽnateñ. plures reprobant'. qꝛ sibiinuicẽ ꝯdicũt. ⁊ alij lꝫ pauci nũero male fame sũt ⁊ opinionis: ex alia cã etiã repellunt'. qꝛ nõ ꝓbãt id ad qꝺ eoꝝ syndic⁹ se astrinxerit/ videlꝫ ꝙ corrupti falsa dixissent. qꝛ ⁊ si de corruptiõe aliq̃ videant' dixisse: de falsitate nihil dicũt. Ex p̄missis apparet euidẽter ꝙ eccl'ia ꝑ testes pl'es q̃b⁹ poti⁹ lux vitatꝫ assistit sufficiẽter ꝓbauit ꝙ a. xl. ãnis ⁊ citra supradicta loca possedit: ꝑ qꝺ ptꝫ ꝙ si fauent'. a. l. annis citra vt testes sui vident' deponere: aliq̃ pcipiũt i locis p̄dictis illa iceperũt pcipe sine iusto titulo. ⁊ duo ĩsimul/ ⁊ eodẽ mõ ĩsolidũ eãdẽ rem possidere nõ pñt. et fauent'. titulũ nõ ostẽdãt: sꝫ ex p̄uilegijs ipatoꝝ ⁊ romanoꝝ pon. cõcessis eccl'ie rauẽnateñ. colligit' manifeste possessionẽ eccl'ie i p̄dictꝫ iustã fuisse. ⁊ ita ꝑ ꝯseq̃ẽs apparet ꝙ fauẽtini min⁹ iuste ⁊ sine titulo aliq̃ i locis p̄dictꝫ occuparũt. qꝛ vero syndic⁹ eccl'ie petijt cõe fauẽtie a vi turbatiua seu inq̃etatiua super p̄missis ꝓhiberi. pa. vidẽs in h̄ casu nõ sic eẽ locũ iterdicto vti possidetꝫ ita possideatꝫ. cũ ꝓbatiões eccl'ie rauẽnateñ. lõge sint potiores. ⁊ iõ sic interdicto supior ꝯdẽnauit cõe fauẽtie ipi eccl'ie sup iurisdictiõe/ honore atqꝫ districtu ⁊ alijs gñalit' ptinẽtib⁹ ad hoc i locis p̄dictis q̃ ad possessoriũ iudiciũ q̃ tãtũmõ actũ est: sibi ppetuũ silentiũ iponẽtes. ⁊ ꝓhibẽtes eidẽ vt neqꝫ ꝑ se neqꝫ ꝑ alios sup p̄dictis p̄sumãt aliq̃tenus eccl'iam molestare. ¶ Nota ꝙ exceptio falsi ante sniam ⁊ post põt opponi. Itẽ testis q̃ ꝯdicit sibi nõ valet. Itẽ testis singularꝫ nõ valet. Itẽ testib⁹ male fame nõ est credẽdũ vel saltẽ modica fides est adhibẽda. Itẽ q̃ astrinxit se ad plura ꝓbanda: non sufficit si alterũ ꝓbat. Itẽ duo insimul eãdẽ rẽ ⁊ eodẽ modo insolidũ possidere non possunt. Item in interdicto vti possidetis vincit qui possessionem et titulum ostendit. Ber.

termĩos q̃ñ ali⁹ est cõditionẽ appo nẽs ⁊ alius in cui⁹ ꝑsona apponit' puta heres vel legatari⁹: si vn⁹ de se loq̃ns apponeret cõditionem legãdo vel donãdo: si decedat sine filijs itelliget' id de veris nec erit locus aut'. Hoc declaraui in spe. de sta. mo. sup v. xv. Jo. and.

a ¶ Et. j. Sub isto. j. fuit lis cõtesta. corã dño papa. vt. s. de iuramẽ. calũ. cũ causam. cuius pars hec est: ⁊ cõmissa fuit receptio testium iudicibus: ⁊ testibus receptis remiserunt ad papam depositiones eorum. j. de testi. cum causam.

¶ Glosa seq̃ẽs notat terminum prefigi posse productioni testium: inducit quattuor similia.

b ¶ Triũ mẽsiũ. Nota ꝙ iudex ex officio suo põt p̄figere terminũ pductioni testium. j. de test. in nomie dñi. Item ad exceptiones. j. de excep. pastoralis. Itẽ ad accusationem matrimonij. j. de clãdesti. despõ. cũ inhibitio. Itẽ ad accusandũ. j. de accusa. licet. ⁊ C. qui accusa. non pos. si ea que. ⁊ j. de fide istru. accepim⁹. Itẽ vbi ipedit' stat⁹ alicui⁹. † C. de inge. diffamari. Jo. ¶ Glo. se. p̄mo all'. duas ꝯcor. ⁊ distinguit an fuerit vel nõ mota q̃stio falsi. Scꝺo ponit opi. ꝙ falsitatẽ testium sine corruptiõe ꝓbare nõ sufficit. demũ ponit cõtrariam quã approbat. Tertio tractat an corruptio sine falsitate sufficiat. et arg. pro ⁊ ꝯtra. Ultimo no. ꝙ sententia ꝑ falsas ꝓbationes lata tenet: et ponit tres modos retractandi.

† Sup. dat' termin⁹ ipetenti post q̃ recipiũtur ꝓbatiões i petiti: ⁊ fer tur pro ipso snia. Jo. ã.

c ¶ Opponi. Sic. s. de pcu. in nr̃a. et. C. de fal. q̃relã. Distinguit' tamẽ quia aut q̃stio de falso mota fuit i iudicio: aut nõ. Si fuerit mota nũq̃ꝫ postea p̄textu falsi retractat' sententia. ‡ C. si ex fal. instru. l. j. ⁊. ij. in fi. nisi appellatũ sit: tunc enim potest opponi in causa appellationis. C. de fi. istru. l. vlti. in fi. ⁊ testes possunt pduci. C. de temp. ap. per hãc. in fi. Sed si nũq̃ꝫ fuit questio falsi mota: licet tũc non sit appellatũ/ non tamẽ trãsit in rem iudicatã vsqꝫ ad. xx. annos. C. de fal. querelam. et. j. de excep. cũ venerabilis. Et nota ꝙ s̄m quosdã nõ sufficit ꝓbare testes esse falsos nisi ꝓbent' corrupti. ar. ff. de re iudi. diuus. que loquit' in eodẽ casu cũ hac decretali. Alij ꝓbabilius dicunt vt Jo. et. B. ꝙ sicut sufficit ꝓbare instrumentũ esse falsum. C. si ex fal. instru. l. penul. ⁊ vlti. sic ⁊ testes cũ habeãt hincinde parẽ vim. C. de fi. instrumen. in exercẽdis. ⁊ facit hoc. ff. de excep. qui agnitis. et. C. de transac. si ex falsis. Sed nũquid sufficit ꝓbare testes esse corruptos? Argu. ꝙ sic. ij. q. vj. §. diffinitiua. v. venales. C. quando puo. nõ est neces. venales. ⁊ j. de testi. sicut. Ecõtra videtur ꝙ nõ: qꝛ non sufficit probare corruptionẽ nisi et iudex secutus fuerit dicta corruptorũ testium. j. de re iudica. cũ. J. et. A. C. si ex fal. instru. falsam. Similiter non sufficit probare falsitatẽ nisi probetur iudicẽ secutũ fuisse illam: vt patet per predicta iura. Itẽ nota ꝙ sentẽtia que lata est per falsos testes vel ꝑ falsa instrumenta bene tenet: sed retractanda est. ff. de re iudi. diuus. ⁊ potest retractari per in integ. resti. vsqꝫ ad quadriẽnium † implorato iudicis officio: vel per actiõem in factum vsqꝫ ad triginta annos. vel si criminaliter agatur vsqꝫ ad viginti annos. C. de fal. querelam. et. j. de excep. cum venerabilis. Unde vsus. Accusas: agis in factum: per. i. o. reuocabis. Falsum. Uersus. viginti. triginta. quattuor annis.

‡ De hoc in spe. de rescp. p̄sen. §. prio igitur. in fi. vbi etiã tractat' an sit idẽ in falsitate rescripti ⁊ instrumẽti pcuratorij. et de rescpto plene dixi post Inno. s. de rescrip. sup lr̃is. Jo. an.

† C. de i integ. resti. l. fi. Jo. and.

d ¶ Maliciam. Si de hoc constaret/ condẽnari deberent ad expẽsas. s. de do. et contuma. finem. vbi de hoc.

e ¶ Circũstantijs. Sic. j. de testi. cum causam. et. iij. q. ix. nihilominus. argu. et. iiij. q. iij. testes.

f ¶ Reprobationem. Nota ꝙ possum reprobare testes aduersarij mei: et tres reprobatiões pñt fieri ⁊ nõ vltra. j. de testi. licet dilect⁹.

g ¶ Contradicant. Unde non valent. iij. q. ix. nihilominus. ⁊. iiij. q. iij. §. item qui falsa. et. j. de appella. sollicitudinem. xxiij. q. viij. qꝺ autem. et. C. de libe. cau. cum precum.

h ¶ Singulares. Sic. s. de elec. bone. ⁊ j. de accusa. cum dilectus.

i ¶ Expresse. Criminibus expresse non probatis.

k ¶ Opinionis. Quod constitit ꝑ attestationes ex parte archiep̄i exhibitas contra illos. vt. s. dixi. et ille etiã qui examinat testes debet significare iudici quanta fides sit testib⁹ adhibenda. ff. de testi. l. iij. ⁊ j. de fideiuss. constitutus.

l ¶ Modica. Non tamen ex toto nulla. j. de symo. per tuas. que tamen in alio casu loquitur.

m ¶ Testes. Qui inducti sunt ad falsitatem probandum.

ad qđ ꝓbandū eorū syndicus se astrinxit[a]: videlꝫ ꝙ corrupti falsa dixissent: quoniā et si de corruptione videātur aliquid dicere: de falsitate penitus nihil dicūt: et .j. ¶ Ex premissis igitur euidēter apparet: ꝙ ecclesia per testes numero plures. quibus potius lux veritatis assistit: q̄ etiā aptiora negocio et vero proximiora in suis testimonijs expresserūt sufficiēter ostendit: ꝙ a .lx. annis et citra cum omni iurisdictione: honore: atq; districtu loca supradicta possedit. per qđ patet ꝙ si cōmune fauent. a .l. annis citra (sicut videnꝭ testes eoꝝ deponere) aliqua seruitia in locis perceperunt supradictis: illa proculdubio sine iusto titulo percipere inceperunt: cum duo insimul eādē rem ⁊ eodē modo[b] / insolidū possidere non possint: maxime cum ijdem fauētini iustū possessionis titulum[c] nō ostendāt: et ex priuilegijs imperatorū et roma. pon. ecclesie rauēnateñ. concessis euidētissime colligatur possessiōem ipsius ecclesie in predictis locis iustā fuisse. Cum ergo constet fauētiñ. ab eo tēpore quo se possedisse probare contendūt: minus iuste ac sine titulo aliqua in predictis locis temeritate ꝓpria occupasse[d]: et economus eiusdē ecclesie petierit a vi turbatiua[e] seu inquietatiua super premissis cōmune faueñ. prohiberi: nos recognoscētes in hoc casu non sic locū esse interdicto vti possidetis[f] vt dicere debeam⁹[g]: vti possidetis ita possideatis: cū ꝓbatiōes ecclesie longe sint potiores[h]: et ideo sit in interdicto superior / cōmune fauētie[i] sibi condēnamus. sup iurisdictione / et honore / atq; districtu / et alijs ad hoc generaliter pertinentibus in locis predictis quo ad possessorium iudicium quo tantūmodo actum est perpetuum silentium imponentes. et prohibētes eidem vt neq; per se neq; per alios sup his presumat raueñ. ecclesiam aut habitatores predictorū locorum aliquatenus molestare. Idem.

¶ Glo. seq. notat ꝙ si quis se astringit ad duo ⁊c̄. inducit vnam decre. ⁊ duas. ll. ad contrarium inducit vnam. l. ⁊ duas decre. Secundo querit quomodo falsitas testium ꝓbetur et respondet dupliciter. Tertio querit an altero probato ⁊c̄. et respondet.

a ¶ Se astrinxit. Sic videꝭ ꝙ si aliquis se astringat ad duo ꝓbāda: quoꝝ alterum per se sufficeret: ꝙ tunc nō sufficit probare vnum: nisi impleuerit intētionē suā ad quā se obligauit. C. de rei vendica. l. vlti. argu. s. de cau. pos. cum ecclesia. ⁊ ff. de excu. tu. qui testamēto. Arg. contra .j. de appel. significauit. in fi. .j. de prebē. cum iā dudum. et ar. ad hoc. ff. de condi. ⁊ de falsa. et ex eo ꝙ dicit astringit: videꝭ expressum ꝙ sufficeret alterum ꝓbare: nisi specialiter se obligasset. qđ verum est vt. s. dictum est. Pla. fuit in cōtraria opiniōe. Sꝫ quomodo potest ꝓbare testes falsū dixisse? † Respondeo indirecte: exēplum patet .j. de testi. ex tenore. et. c. series. et. C. de contrahen. stip. optimam. Uel potest ꝓbare per alios testes ꝙ corrupti fuerunt preciū inde recipiendo. Sed ponamus ꝙ ꝓbatum a parte fuit alterum istoꝝ tātum: nūquid iudex sententiabit ad dictū ipsorum qui falsum testimoniū obtulerunt: nec alij testes adsint quoꝝ testimoniū sequatur iudex? Satis videtur sic: ex eo ꝙ dicit: et sibi imputet ꝙ ad vtrūq; se obligauit: quia per hoc voluit fidem adhibere falsis vel corruptis obligando se ad vtrūq;. secus crederē si alicui obijcerenꝭ plura crimina vt ab ecclesia repellaꝭ sub hac forma: quia iudex sibi ex officio suo posset illum repellere: cui probatū esset furtū vel homicidium: licet aliud crimen non probetur dū tamē vtrūq; per se sufficiat ad priuationē: q2 crimina vndecūq; claruerint punienda sunt. xxiiij. q. iij. ecce. de hoc dixi. s. de rescrip. ex parte.

† Cū publicatꝫ attestationib⁹ non pūt testes sup p̄ncipali induci. ꝓpter qđ dixit Ui. hoc fieri posse ꝑ dicta aliorū testiū iā ꝓductoꝝ āte publicationem vel per sua propria dicta si sibi ꝯdicūt vl' ꝑ istra. Jo. ā.

¶ Glosa sequens signat contrarium et soluit.

b ¶ Eodē modo. Bene dicit eodē modo. ff. de acquir. posses. possideri. §. a cōtrario. nā vnus potest habere ciuilem: ⁊ alius naturalē possessionē. ff. de precaꝭ. ⁊ habet. §. cū qui sic. ff. cōmoda. si vt certo. §. vlti. Sed contra. ff. vti possi. l. iij. in prin. vbi dicitur ꝙ vnus iustā habet possessionē: ⁊ alius iniustā. et. ff. qui satisda. cogan. sciēdū. §. si fundus. ⁊ ff. de iure do. ꝗuis. ⁊ C. de iure do. in reb⁹. Ex quibus colligitur ꝙ maritus est dñs reꝝ dotalium: ⁊ vxor ‡ similiter. hoc verbum eodē modo soluit contrarietatem.

‡ Sicꝭ ex §. si fūdus. colligiꝭ ꝙ vterq; possidet. Itē sūt qñq; duo dñi alꝭ spe alꝭ re sicut pr̄ ⁊ filius. ff. de libe. et posthu. l. in suis. ſm hostiē. Jo. an.

¶ Glo. seq. obijcit. opi. ponit quam reprobat ⁊ soluit.

c ¶ Titulum. Sed quare tenenꝭ isti ostendere titulū cum ꝓbent se possedisse et possessor non cōpelliꝭ dicere titulū sue possessionis. ij. q. v. §. j. ⁊. vj. q. vl. actor? Propter hoc dicunt quidā ꝙ vbi possessor petit se nō inquietari / debet ꝓbare titulū. ar. .j. de prescrip. si diligenti. ⁊ .j. de deci. dudum. et. C. de prescrip. lon. tēp. diutina. sed hoc non est verū. ad hoc enim valet assignare titulū cum agiꝭ interdicto vti pos. vt per hoc videaꝭ habere potiora iura: quia qui potiora iura habet obtinet in hoc interdicto. cum enim habeat titulum patet ꝙ nec vi nec clam nec p̄cario possidet. vnde obtinebit. insti. de interdi. §. retinende. verūtamen in hoc interdicto non est necesse probare ꝙ quis iuste possideat: sed sufficit ꝙ nec vi nec clam nec precario ab aduersario possideat. ff. vti possi. si duo. in princi. et. l. ij. hoc autē ꝙ nec vi nec clam nec precario ⁊c̄. ad tēpus lite contesta. referendum est. insti. de interdic. §. hodie.

d ¶ Occupasse. Et ideo prescribere non potuerunt quia in occupatis ⁊ inuasis non currit prescriptio. xciij. dist. illud. et. xvj. q. iij. licet. ⁊ .j. de prescrip. quoniam.

e ¶ A vi turbatiua. Nota ꝙ multiplex est vis: de quibus dicitur s. quod me. cau. ad audientiam. ⁊ ibi videas. † Dicitur tamen vis turbatiua quando turbatur possessio: ⁊ in dubium reuocatur quis possideat: et illa spectat ad interdictum vti possidetis: et in rebus immobilibus: vel ad interdictū vtrobi in rebus mobilibus tantū.

Uis turbatiua. † Hoc dixit quia Jo. h notauerat. Jo. and.

¶ Ex glosa sequēti colligas de interdicto vti possidetis quib⁹ detur: contra quos: pro quibus rebus: ⁊ quomodo in eo sentietur.

f ¶ Uti possidetis. Quādoq; tamē locus est huic iterdicto in casu vbi vnus possidet ⁊ alter inquietat eū in possessione: nō tamē iudex debet ꝓnunciare vti possidetis ita possideatis: sed ne īquietet possessorē. ff. vti pos. l. j. §. vlti. et. C. eo. ti. l. vna. Redditur enim hoc interdictum īter eū qui possidet ⁊ īter eū qui nō possidet: sed īquietat. ff. vti pos. si duo. §. ij. in casib⁹ vero vincit vterq;. scꝫ vbi reddiꝭ īter duos possidentes: vnū ciuiliter alteꝝ naturaliter: vt fructuari⁹ ⁊ ꝓp̄etari⁹: ⁊ neuter possidet ab alio vi vel clam vel p̄cario: ⁊ tūc debet iudex ꝓnūciare vti possidetis ita possideatis: non tamen ita ꝯfuse sub illis verbis vti possidetꝫ ⁊c̄. quia sic daret gladiū vtriq; parti: sed debet examinare q̄litates possessionum ⁊ ꝓbationū: et distīguere eas in sententia sua sic: ꝓbasti te habere possessionē ꝓp̄etatis ciuilē: ⁊ ego ꝓnūcio te ita possidere vti possides: ⁊ tu ꝓbasti te esse ī possessione vsufruct⁹ naturalis: ⁊ ego ꝓnūcio te possidere vti vsufructuariū. i. vti possides et ita possideas. arg. insti. de acꭍ. §. curare. Si autem nō liqueat ei de qualitatib⁹ possessionum non ferat sentētiā: vnde si vterq; dicit se insolidū possidere naturaliter et ciuiliter ⁊ vterq; ꝓbat: si etiā vn⁹ ꝓbat meli⁹ / iudex ꝓferat ꝓ eo snīam. ar. h. Si xo ꝓbatiōes pares sint: videꝭ innuere lr̄a ista ꝙ iudex ita debeat ꝓbare vti possidetis ita possideatis vt dicūt q̄dā: sꝫ nō videꝭ hoc habere rōnē: q2 sic qđ īpossibile est ꝓbauerūt: scꝫ vtrūq; īsolidū possidere: vt hic. ⁊ ff. de p̄ca. duo. ff. de acq̄. pos. possideri. §. ecōtrario. ergo cum non sit maior ratio quare vn⁹ possideat magis q̄ alter nō ꝯstat ei q̄s possideat. supsedeat itaq;: q2 de re īcerta non pōt certa snīa ferri. xxxiij. dist. habuisse. et. xj. q. iij. graue. et. ff. de re iudi. si vnus ex plurib⁹. q2 nō liquet ei de cā: ne eius snīa cōtineat īpossibilitatē: ꝑ snīam enim debet ius declarari. ff. si ser. vē. l. sicuti. §. sed si queriꝭ. sed ꝑ talē sentētiā nulla fit declaratio ⁊ hoc veꝝ est / nisi vn⁹ ostēdat titulū: sicut hic diciꝭ. q2 sentētiādū est ꝓ eo q̄ hꝫ titulū. Itē si cōstat q̄s p̄mū ad iudiciū ꝓuocauit / ꝯtra eū debet sentētiari vbi ꝓbatiōes oīno sunt pares. ‡ s. eo. ex lr̄is. ⁊ .j. de fi. istru. ca. īter dilectos. in fi. Ubi null⁹ ostēdit titulū: vel vterq; ⁊ oīno sunt equales ꝓbatiōes: nec appareat q̄s ad iudiciū ꝓuocauit forte dirimaꝭ. ff. de iudi. sed cū ambo. ff. fami. her. si q̄. §. j. C. cōia dele. si duob⁹. in p̄n. ⁊. xxvj. q. ij. fors. Itē not. ꝙ īterdictū vti possidetis possidēti daꝭ ⁊ eū tueꝭ. daꝭ etiam ad excipiēdū: alꝭs actio nō daꝭ possessori. ff. vti pos. l. j. §. restituendū. et §. īterdictū. Itē interdictū hoc vti possidetis locū hꝫ tm̄ de possessione soli retinēda. ff. vti pos. l. j. §. ij. ⁊ isti. de interdic. §. retinēde. ⁊ §. sꝫ īterdicto. Sed īterdictū vtrobi de reb⁹ mobilib⁹ tm̄ locū hꝫ: ⁊ ꝓponiꝭ ꝓ retinēda possessione rei mobilis: cū possidēs inq̄etaꝭ. ff. vtrobi. l. vna. isti. de īterdic. §. retinēde. ⁊. §. sꝫ īterdicto. Et cōponiꝭ vtrobi ex vtrū ⁊ vbi. ⁊ vbi poniꝭ ꝓ apud ⁊ vtrum ꝓ quē. q. d. apud quē est res mobilis. Item lꝫ dictū sit ꝙ possessori soli deꝭ hoc īterdictum vti possidetis / datur etiā pro iuribus incorporalibus † et vsufructu. ff. vti possi. l. vlti. ff. si serui. ven. sicuti. §. aristo. ff. de serui. quotiens via. et hic Lau.

Uti possidetis si fuerit ītētatū q̄liꝭ erit snīa ꝓferēda.

Possessio insolidum apđ duos neq̄t esse.

‡ Cautelā aduocatiꝭ in hoc casu circa possessionē apphendendā ⁊ aduersariū capriuādum. quā recitat hic Pe. et Ab. vide in spe. de peti. ⁊ pos. §. j. x. nota tamē. Jo. and.

† Et ꝓprie dr̄ quasi vti possidetis. ſm Goffre. Jo. and.

g ¶ Debeamus. Immo debemus dicere ecclesia rauēnas possideat et cōe faueñ. nō inquietet: ꝓut sequiꝭ. et verba edicti pluralia vti possidetis ⁊c̄. hoc casu resoluuntur in singulare. Ber.

h ¶ Potiores. Qui potiora iura habet obtinere debet. C. de edic. diui adri. tollen. l. vlti. Ber.

¶ Glosa sequens signat contrarium. remittit ⁊ soluit.

i ¶ Cōmune fauentie. Hic ꝯcipiꝭ snīa nomie cōis fauētie ⁊ non ꝓcuratoris. ‡ vnde signaꝭ ꝯtra .j. de reli. do. ꝯstitutis. ⁊ .j. de capel. mo. dilect⁹. C. de sen. ⁊ interlo. l. j. ⁊. s. de elec. q̄relā. Dic vt ibi dictū est. Uel pōt dici ꝙ ecclesia nō multū curat de hac solēnitate: q2 īuenio ꝙ quandoq; ꝯdēnaꝭ monasteriū ⁊ nō ꝓcurator ipsius. s. de in integ. resti. suscitata. ⁊ .j. de censi. sopite. ⁊ .j. de sepul. in nostra. B.

‡ Et tñ procurator fuerat ꝯtestat⁹ litē. vt patꝫ s. de iura. calū. cū causam. Jo. ā.

Diuisio.

Per tuas. ¶ Cōmunis diuisio. Secūdā ibi: quia vero. Ab. si. ¶ Casus. Quidā ciuis Tiburtinus. J. nomie quādā cōcubinā tenuit p septēniū/nec interim plē suscepit ex ea. postmodū vero ab ipso recedēs: ad ipm nō post multū tēpus est reuersa. et in domo ipius filiū pepit: dicēs se illū suscepisse ex eo. ipe tamē dicebat ꝙ fili⁹ ei⁹ non fuisset: cū p septēniū stetisset cum eo nec cōcepisset ex illo. tādē deuict⁹ istātia mulieris suū filiū recognouit. Cū aūt dict⁹ filius R. noīe ad etatē virilē peruenisset: subarrauit sophiam neptem ipsi⁹. J. ⁊ carnalir cognouit eādem. Postmodū mater ipsi⁹. R. cepit coram multis publice cōfiteri iurans ꝙ. R. fili⁹ ei⁹ dictā sophiā nullā consanguinitatis lineā attinebat: affirmans p idē iuramētū se illū de alio ꝙ̄ de p̄dicto. T. suscepisse. querebaẜ an dicto mulieris esset standū vt sic idē. R. sophiam habere valeat i vxorē: Rn̄. pa. qr mulier illa p̄mo asseruit se dictū. R. de p̄fato. T. suscepisse. ⁊ idem T. ad istātiā illi⁹ suū filiū recognouit: ⁊ fili⁹ illi⁹ noīatus cōiter fuit ⁊ habit⁹ ab vtroq; iuramēto illi⁹ postmodū in ɔtrariū p̄stito nō est stādū. qr nimis indignū vt qđ quisq; voce dilucide ɔtestat⁹ est in eūdē casum primo valeat testimonio infirmare. vnde p ɔsequens apparet ꝙ p̄dictus. R. sophiā neptē dicti. T. cui⁹ prima facie p̄sumiẜ consobrinus habere nō potest aliquatenus in vxorē. ¶ Nota ꝙ p̄mo dicto alicuius standū est etiā si postea in ɔtrariū velit iurare. et valet ad testes si ex interuallo vellet mutare dictū suū. Itē ꝙ q̄sq; ꝓpria voce confitetur: in eūdem casum infirmare non potest. Ber.

¶ Si q̄ noient aliquē filiū et ita cōiter reputaẜ: non crediẜ postea alteri eoꝝ iuranti cōtrariū. Ca. x.

Per tuas nobis lr̄as intimasti. ꝙ cū. T. tibertinus ciuis quādam p septēniū habuerit ɔcubinā: nec plem susceperit īterim ex eadē. ac ipa postmodū diuertens ab eo/ad ipm nō post multū tp̄s redijsset: filiū quē reuersa in domū ipi⁹ pepit: ex eo se asseruit suscepisse: et. j. ¶ Qr vo mulier illa de dicto. T. suscepisse. R. de quo agiẜ p̄mit⁹ cōstāter asseruit: et idē. T. p̄fate mulieris precipue deuictus instātia/ipm suum filiū publice recognouit: et a fili⁹ eius noīatus[a] cōiter fuit et habitus ab amboƀ: eiusdē mulieris postmodū iuramēto in cōtrarium p̄stito nō est stādū. cū nimis idignū sit (iuxta legitimas sanctiōes) vt qđ sua q̄sq; voce dilucide ɔtestat⁹ est in eūdē casum b ꝓprio valeat testimonio ifirmare[b]. Vn̄ apparet p ɔsequēs ꝙ p̄dict⁹. R. sophiā neptē memorati. T. cui⁹ p̄ma facie presumitur c cōsobrin⁹[c]: non pōt hr̄e aliq̄ten⁹ i vxorē. I dē in ɔcilio generali.

¶ Judex dȝ hr̄e notariū vel duos viros idoneos q̄ scribāt acta iudicij: al'as si quid difficultatis emerserit/p supiorē puniẜ: nec credeẜ ei super ɔcessu: nisi inquātū per acta vel al's per legitia documenta constabit. Ca. xj.

Quoniā ɔtra falsam assertionē iniqui iudicis innocēs litigator quandoq; non pōt verā negationē probare: cum negātis factū per reꝝ naturā nulla d sit directa[d] probatio: ne falsitas veritati p̄iudicet: aut iniq̄tas preualeat equitati. ¶ Statuim⁹ vt tā in ordinario iudicio ꝙ̄ extrae ordinario[e] iudex semp adhibeat aut publicā (si pōt hr̄e) personā: f aut duos viros[f] idoneos q̄ fideliter vniuersa iudicij acta cōscrig bant: videlȝ citationes[g]: dilatioh i k nes[h]: recusatiōes[i]: exceptiōes[k]: orta fuerit dubitatio p acta possit veritas declarari: ita videlicet vt sic honestis ⁊ discretis iudiciƀ deferaẜ: ꝙ p iniquos innocentiū iusticia nō ledaẜ. Judex vero q̄ ɔstitutionē istā neglexerit obseruare: si ꝓpter ipsius negligentiā aliqđ difficultatis emerserit p superiorē pena debita castigeẜ/nec p ipsius p̄sumaẜ processu: nisi quaten⁹ in cā legitimis constiterit documētis. ¶ Nota quicquid hic diciẜ notabiliter est notādū. B.

d ¶ Directa ꝓbatio. Directa iō dicit: qr indirecte bene ꝓbaẜ negatiua. j. de testi. ex tenore. De hac tamen materia plene dictū est. s. de ele. bone. et q̄ ibi dicta sunt hic possunt notari: et iō hic nō dicimus. B.

e ¶ Extraordinario. i. delegato. iij. q. iij. §. spaciū. ℣. ei autē. et etiā extraordinariū vocat quādo nō ꝓcedit in figura iudicij: sȝ iudex ꝓcedit ex officio suo ī modum inquisitionis vel denūciatiōis. j. de accu. inquisitiōis. et. c. sup his. ⁊ c. qliter et qn̄. ⁊. c. oli. qr ex tunc oīa ɔscribēda sūt. — Judiciuȝ extraordinariū qđ est.

f ¶ Duos viros. Sic ꝙ̄ vr̄ ꝙ tabellio equiualeat duoƀ: ex quo loco ta bellionis adhibenẜ duo idonei: alibi vr̄ ꝙ equaleat triƀ. xvj. q. iij. §. ꝓt. ℣. is aūt. Et sic videẜ ꝙ plus credatur scripture tabellionis ꝙ̄ scripture epi vel alteri⁹ iudicis: qr scripture iudicis nō crediẜ nisi habeat testiū subscriptionē. j. de testi. cū a nobis. ⁊ hoc ideo est: qr cū tabellio iurat⁹ est: credēdū est instrumēto suo. j. de ɔscrip. ad audiētiā. ⁊. j. de p̄sūp. illud. in fi. Sic etiā cōsuetudo regiōis habet vt credaẜ instrumēto ꝓncipis. j. de fi. instru. cū dilectus. Et lȝ circa iudicia credaẜ scripture tabellionis: tamē circa cōtractus nō crediẜ ei: nisi habeat testiū subscriptionē. in autē. de here. et fal. §. sancim⁹. col. j. ex quo eni scriptura inueniẜ i actis publicis: licet nō habeat testiū subscriptionē creditur ei ar. xxx. q. j. §. j. et. C. de fide instru. in auc̄. ad hoc. et in autē. de his qui ingre. ad ap. §. illud etiam. et hoc idē colligitur ex hac littera: quia videtur sufficere tabellio: vel si tabellio haberi nō pōt: duo idonei viri valent: nec hic dicitur ꝙ in presentia testiū illud fiat: sed tuti⁹ est vt adhibeantur si adhiberi possunt. — Tabellio an equiualeat duobus. — Scpture tabelliōis an sit sēp credendū.

g ¶ Citationes. Ut per hoc appareat ꝙ ꝑpetuata sit iurisditio si hoc negaretur vel reuocaretur in dubiū. s. de off. deleg. gratū. et. c. licet. et sic reus per cōuentionē solā non posset postea declinare forū transferēdo se ad aliū locū. s. de fo. compe. proposuisti. ⁊. ff. de iudi. si quis postea. Sed videtur ꝙ de hoc credendū esset iudici: cum nuncio credatur. j. de app. cū parati. ff. de re. eo. qui sub tu. et cura. sunt. l. magis. §. illud. ⁊. lxv. dist. si forte. in fi. Sed forte† hodie non crediẜ soli nūcio: nisi esset public⁹ nūci⁹ ⁊ iurat⁹: ⁊ talibus nuncijs crediẜ in foro ciuili ꝓm consuetudinē lombardoꝝ. Jure isto videẜ ꝙ non sit ei credendū: nisi cōstet al's legitime. — Citatio q̄re scribenda est. — †Hoc dicebat Jo. sub dubio forte vel ꝓm eum saltim quo ad hoc crediẜ nuncio vt negans cogaẜ iurare se non citatū. s. de testi. in integ. ex litteris. Jo. an.

h ¶ Dilationes. Que ɔtinere debēt ꝙ̄tū spaciū contineat vna q̄q; dilatio consideratis circūstantijs viarū ⁊ tēporū. ar. j. de ap. cū sit romana. ff. de iudi. nonnūq;. nec prima dilatio dȝ pereptoria esse: nisi fieret hoc ex cā. s. de dila. dilecti. ⁊ vt sciaẜ qn̄: quia posset puniri vt contumax: qr excōicari vel etiā in possessionē mitti non debet nisi post trinā citationem: vel vnā peremptoriā. xxiij. q. iij. de illicita. ⁊. j. de sen. exc. sacro. et. ff. de re iudi. cōtumacia: tn̄ si ad primā nō veniat citationem: ɔdēnabiẜ alteri pti i expensis in scōa citatione cū venerit. C. de iudi. sancim⁹. ⁊. s. de procu. querelā. vbi de hoc.

i ¶ Recusationes. Et sic pȝ ꝙ iudicis recusatio redigēda ē i scriptis. ar. j. de ap. scōo reqris. ⁊. c. cū spāli. ⁊ recusatione iudicis ꝓposita nō dȝ postea sup ꝓncipali ꝓcedere donec de ipsa constiterit: et si iudex nō admittat iustā recusationē cassabiẜ q̄cquid postea fecerit si appellatū fuerit ɔ̄ hoc. s. de of. dele. sup q̄stionū. in fi. qđ iuris sit recusatione dr̄. s. de offi. dele. suspitionis. ⁊. j. de ap. cū speciali.

k ¶ Exceptiones. Exceptio eni danda est in scriptis‡ ⁊ redigēda in actis: ⁊ hic ꝓpterea appellat exceptiōes q̄ proponūtur cōtra aduersariū vel cōtra rescriptū: qr spāliter premisit de recusatione iudicis ꝓposita exceptione ꝓbabili iudex nō dȝ ꝓcedere in questiōe principali: donec de ipso ɔstiterit. s. de off. dele. prudentiā. §. sexta. nec simul de exceptione ⁊ ꝓncipali q̄stione cognoscēdū est: qr ordo — ‡Dicit Hosti. ꝙ exceptio de necessitate nō est porrigēda ī scripti sed redigenda tantū. Jo. andree.

a ¶ Nominatus. Bene dicit nominatus et habitus. nam sola nominatio† non facit eum filium. C. de proba. non epistolis. et. C. de testa. neq;. et. C. de here. insti. si pater. et. C. de proba. non nudis. et argu. j. de presump. illud. — †Dic Hos. certe nec habitio faẜ filiū: faciūt tn̄ hic p̄sūptiōem siue ꝓ/siue ɔ̄. ff. eo. l. et matris. cui staẜ donec ꝓbeẜ ɔ̄riū: sed nō p̄iudicat veritati. vt in cōcor. glo. ⁊ ff. eo. l. fina. Jo. and.

¶ Glosa sequēs dupliciter obijcit. scilicet pro primo dicto patris: et pro secundo matris et soluit.

b ¶ Infirmare. Uerba ista sumpta fuerit ex illa. l. C. de non nu. pe. gnaliter. cū eni assertiōi cōiugū credaẜ ꝙ aliqs nō sit coꝝ fili⁹. j. q fil. sint legiti. trāsmisse. multo fortius crediẜ eis ꝙ aliqs eoꝝ sit filius. j. qui fi. sint legi. p tuas. ⁊. ff. de ꝓba. etiā. Sed nonne poti⁹ p̄sumēdū est ꝓ p̄mo dicto p̄ris qui p̄mo negauit illū esse filiū suum vt pȝ in integra: ꝙ̄ pro scōo. cū nō sit verisile ꝙ in filiū suum tā graue quid dixisset: Ar. j. de p̄sump. litteras. vbi nō statur scōo iuramēto ꝙ si fuisset filius illius non potuissent viscera eius non fuisse mota super eo. j. de presump. afferte. ⁊. xxiij. q. iiij. ea vindicta. sic et primo dicto testis credi debet/et nō scōo i ɔtrariū ꝓlato. j. de testi. cū in tua. ar. Preterea paternus affectus oēm vincit affectum. C. de cura. fu. l. vlti. Sed videtur ꝙ potius scōo dicto matris standū est ꝙ̄ primo: quia potius iuramento ꝙ̄ simplici verbo creditur: maxime cum alia p̄sumptio ꝓcessit ꝙ de alio sit genit⁹: sed fauore filiationis potius statur cōi opinioni ⁊ noīationi vtriusq; parentis.

c ¶ Consobrinus. Sic patet ꝙ consanguinitas presumptiue ꝓbata dissoluit matrimonium. Item propter connexitatem cause sententia lata ꝓ vno preiudicat alijs. iij. q. vj. hoc quippe. ⁊. j. de accu. ad petitionem. ⁊. lxxxj. dist. tantis. Ber.

Diuisio.

Quoniam contra falsam. ¶ Istud. c. est valde famosum. ⁊ hoc dicit vt in rubro. Diuiditur in tres partes. In prima ponitur cōstitutionis causa. In secūda cōstitutio ibi: statuimus. In tertia pena ibi: iudex autē. Ab. ¶ Casus. Quidā iudices aliquādo in p̄iudiciū alterius partis aliqua asserebāt inique. et litigator verā negatiuā contra assertionē iudicis probare nō poterat. ne ergo falsitas preiudicet veritati/⁊ iniquitas equitati/statuit cōciliū vt tā ordinario iudicio ꝙ̄ extraordinario iudex habeat semp aut publicam personā si potest: aut duos ydoneos viros qui fideliter vniuersa iudicij acta conscribāt. videlicet citationes/dilationes/et omnia que in littera per ordinē explicanẜ: designando loca ⁊ tēpora ⁊ p̄sonas. ⁊ oīa sic conscripta partiƀ tribuanẜ: ita ꝙ originalia penes scriptores vel iudices remaneāt. vt si sup ꝓcessu iudicij

iuris ꝑuerteret. ſ. de iudi. exhibita. Et ex ordine iſtoꝝ verboꝝ notatur qualiter exceptiones ꝓponātur. Recuſatio enim iudicis naturaliter ꝓcedit: ⁊ ideo p̄mo ꝓponēda eſt ⁊ expedienda. ⁊ ſi illa nō ꝓbetur ꝓponantur exceptiones poſtea: ⁊ ille corā delegato ꝓbari debēt ⁊ ꝑ ipſum examinari. ſ. de reſcrip. ſuꝑ lrīs. et. ſ. de fo. cōpe. ex parte. B. Si vero iudex ſtatuat terminū ad oēs exceptiones dilatorias ꝓponēdas: qđ ⁊ facere pōt ⁊ dꝫ. j. de excep. paſtoralis. ꝓponere debes oēs: tā cōtra iudicē ꝙ̄ ꝯtra alios: ⁊ eis ꝓpoſitis ꝓcedet ſtatim primo loco ſuꝑ iudicis recuſatiōe: pēdētibꝰ alijs ꝗ̄uſqꝫ expedita ſit q̄ſtio recuſatiōis: cum illa ſit p̄iudicialis: qꝛ ea ꝓbata alie poſtea locum nō habent. B.

k ¶ Negligentiam. Si culpa vel negligētia iudicis pars aliqua dānū incurrat iudex totū reſarciet. j. de ſen. excō. ſacro. C. de teſti. ſi qñ. in fi. C. de iudi. ſancimus. ī fi. ⁊ iudex q̄ negligit iuſticiā facere/ litē facit ſuā. xxiij. q. ij. dñs noſter. Itē et ſi per iniuriam iudicis facta eſt. j. de emp. ⁊ vendi. c. vlti. ⁊. C. de euic. empto. fundi.

a b c d e f g h i petitionesª: reſpōſionesᵇ: interrogationesᶜ: cōfeſſionesᵈ: teſtiū depoſitiones: inſtrumētorumᵉ: ꝓductiones: interlocutiōesᶠ: appellationesᵍ: renūciationesʰ: cōcluſiones et cetera q̄ occurrerint cōpetēti ordine cōſcribēda: loca deſignando: ⁊ tpaⁱ: ⁊ ꝑſonas. Et oīa ſic cōſcripta partibꝰ tribuantur: ita ꝙ originalia penes ſcriptores remaneāt: vt ſi ſuꝑ ꝓceſſu iudicis fuerit ſuborta ꝯtētio: per hoc poſſit veritas declarari: quatenꝰ hoc adhibito moderamine: ſic honeſtis ⁊ diſcretis deferat iudicibꝰ ꝙ ꝑ iprouidos et iniquos innocentiū iuſticia non ledat. Iudex autē qui ꝯſtitutionē ipſam neglexerit obſeruare: ſi k ꝓpter eiꝰ negligētiamᵏ q̇d difficultatis emerſerit: ꝑ ſuꝑiorē iudicem aiaduerſione debita caſti l getur: nec pro ipſius p̄ſumatˡ ꝓceſſu niſi quatenꝰ in cauſa legitimis documentis conſtiterit.

Honorio. iij. archiep̄o londe. ⁊ eiꝰ ſuffraganeis.

¶ Si ꝓbari pt reū deliq̄ſſe: eius ꝓbatio ꝙ nō deliq̄rit non eſt admittenda. Capl̄m. xij.

Ad noſtrā noueritis audiētiā ꝑueniſſe ꝙ ſacerdotes et clerici dacie legi regni (ꝑ quam negatiua ꝓbat) temere innitētes/ a criminibꝰ q̄ ꝓbari teſtibꝰ fidedignis pñt legitime ꝯ̄ eos: reputant inſontes: ſi ſe ſuper his purm gare valeāt quoquomodoᵐ: ⁊. j. ¶ Volentes igit vt hec peſtis cō n traria oī iuriⁿ penitꝰ extirpetur

¶ Gloſas oēs ꝓpt qualitatē textꝰ ſoleo textualiter recitare excepta ſequenti que querit et ponit ſolu. Scđo etiā querit ⁊ ſoluit. Tertio ꝯtra primā ſolutionē ponit dictum Inno. qđ reprobat. Io. an.

l ¶ Preſumat. Sꝫ nūquid correcta ſunt iura qua dicunt ꝙ ſemꝑ p̄ſumitur ꝓ his q̄ a iudice facta ſunt. ſ. de elec. bone. ⁊. ſ. de renū. ī preſentia. ⁊. ſ. e. poſt ceſſionē. ⁊. j. de re. iudi. ſicut. et inſti. de fideiuſſo. §. vlti. ⁊ ij. q. vj. hoc etiā placuit ar. Dixit Io. ſuper h ꝙ ſemꝑ credit ſnīe iudicis: vbi ꝯſtat de ꝓceſſu cāe: ſed vbi reuocatur in dubiū de proceſſu iudicis nō eſt p̄ſumēdū ꝓ iuſto ordine: niſi ꝓbet ꝑ acta nā ⁊ victores non aliter potientur ſententijs: niſi eas oñderint recte latas: in auk. de his q̄ ingre. ad ap. §. ſi illđ. ſi acta ſunt perdita ꝓbetur ꝑditio ⁊ ſufficit. vel etiam proceſſus ꝓbetur ꝑ teſtes. ar. j. de priuil. cū olim. ⁊. j. de teſti. albericꝰ. et. j. de re iudi. ſicut. ⁊. C. de teſta. public. tamē ſi ep̄s denūciet aliquē excōicatū ſtādū eſt ſnīe ſue lꝫ nō adſit ſubſcriptio teſtiū. xj. q. iij. curc. et. ſ. eo. poſt ceſſionē. vbi de hoc. Si tamē dicat ſe inordinate vel iniuſte excōicatū: iudex aut ēt aduerſariꝰ dꝫ oſtendere ꝙ debito mō excōicatꝰ eſt. j. de ſen. excō. ſacro. ī p̄n. Sꝫ pone ꝙ ꝑſone ille q̄ debēt acta cōſcribere appareāt ſubſcripſiſſe oībꝰ actis: nunq̄d p̄ſumit intm̄ ꝓ eis vt in ꝯ̄riū ꝓbari nō poſſit? Dico ꝙ admittit ꝓbatio in ꝯ̄riū. ſ. eo. poſt ceſſionē. ⁊. j. de teſti. cū a nobis: qꝛ etiā ꝯ̄ inſtrumētū ꝗ̄tumcūqꝫ publicū ſit recipiūtur teſtes. C. de proba. cū p̄cibus. et. j. de fi. inſtru. cū iohānes. nā ⁊ ꝑtes pñt ꝯ̄dicere actis. C. de rela. l. j. ⁊. ij. q. vj. §. biduū ver. verēdū eſt ⁊c. ⁊ bñ ꝯ̄dicere pñt: qꝛ qñqꝫ cōpertū eſt eulogia ex mala fide ſcribi. vt. ff. de cuſto. et exhi. re. l. diuus. arg. j. de accu. cū dilectus. ⁊ hoc verū eſt dūmō ꝑ plures ⁊ meliores probet cōtrariū. de hoc dictū eſt. ſ. eo. Tertio ex ordine v̄borū iſtius decre. debes colligere qualiter iudex debeat ꝓcedere in negocio alicuius cauſe a p̄ncipio vſqꝫ ad finē: qꝛ p̄io loco dꝫ citare: et ita ꝑ ordinē vt lr̄a dicit ꝓcedere dꝫ. Inno. iiij. dicit ꝙ ſi ſentētia lata ē vtraqꝫ ꝑte p̄nte vel ꝓcuratoribꝰ ꝑtiū a q̄ nō eſt appellatū: ⁊ ſnīa in ſcriptis appeat intātū p̄ſumit ꝓ ipſa ꝙ ſi aliq̄ ꝑtiū vellet eā impugnare rōne ꝓceſſus † nō dꝫ audiri: qꝛ p̄ſumēdū eſt ꝙ oīa ſint legitime acta ex quo tpe ſnīe nihil dixit nec appellauit: tñ credo ſi ſnīa detur ꝙ taciturnitas ꝑtiū nō poſſit facere ſnīam aliquā q̄ nulla eſt vt ſi lis cōteſt. nō ſit: aut ſi die feriata eſſet lis conteſtata. B.

† Dicebat eī ꝙ ſi ꝯdēnauit aliquē in cētū ⁊ cōdēnatꝰ q̄ nō appellauit dicat ſnīam iniuſtā: ⁊ ſuper hoc petat exhiberi acta atteſtatiōes ⁊ alia vt ex ipſis appareat iniuſtā ſnīaꝫ nō ē audiēdus. ⁊ ſi de facto iam ꝓduxerit acta licet ex eis non probet ſnīa iuſta. nō tñ ꝓpter hoc reuocabitur. ſnīa: immo plꝰ videtur ſm̄ eū ꝙ ſi dixiſſet ꝙ ꝑ. a. ⁊. b. fuiſſet ꝓbatū et ſi nil probet ꝑ illos teſtes: preſumitur tñ pro ſententia. ar. de renun. ī p̄ſentia. ff. đ reg. iur. res iudicata. Io. and.

‡ Ut pꝫ in anti. in qua ēt dꝛ ꝙ tales viciſſim ſe purgabāt ꝓpt qđ dicebat Um. ꝯpurgatorē non habere naturalr̄ obligatum cuꝫ quē purgauit vt etiā eū purget. ꝯ̄ de teſta. cū ī officijs dicit tñ ꝙ teneor te purgare in cā iuſta ſicut tu me. vel ſm̄ illa naturalis obligatio non eſt talis qualis q̄ orit ex pacto: illa enī fortior eſt et venit in cōpenſationē. ff. de cōpen. etiā. ⁊ ſi ſoluit nō dicit donatio. ff. de cōpen. hoc iure. §. penul. Io. and.

Ad noſtrā. ¶ Primo ponit prauā ꝯſuetudinē quā ſecundo ſeruari ꝓhibet ibi: volētes. Ab. ¶ Caſus. In regno dacie lex talis ſiue cōſuetudo ſeruabat ꝙ ſi aliq̄ de criminibꝰ accuſabātur q̄ ꝑ legitiōs teſtes ꝓbari poterāt cōtra ipſos reputabant īmunes dūmodo valeant ſe purgare quo modo ſacerdotes ⁊ clerici dacie huic legi innitebant: ꝑuenit h ad noticiam dñi pape ipſe volēs vt hec mala cōſuetudo q̄ eſt ꝯ̄ria oī iuri extirpet a clero: mandat quatenus in ꝓbatiōe hmōi negatiue nullꝰ audiat: dū tñ ex aduerſo poſſit affirmatiua probari. ¶ Nota cōſuetudinē nō valere cōtra iuris ordinē. Itē affirmatiua p̄ualet negatiue.

m ¶ Quoquomō. i. ꝑ viles ⁊ crimīoſos ⁊ ſibi ſiles ‡ qđ eſſe nō dꝫ: immo debent eſſe bone fame ⁊ opinionis. j. de pur. ca. cōſtitutus.

¶ Gloſa ſequens recitetur per queſtionē in quo erat hec conſuetudo contraria iuri: ⁊ reſpondet dupliciter.

n ¶ Oī iuri. Et vere qꝛ accuſatoribꝰ ⁊ teſtibꝰ: ⁊ comparentibꝰ audiēda eſt accuſatio: vt. j. de accu. lꝫ. ⁊. c. veniēs. ⁊ quaſi ꝑ totū: ergo ꝯ̄riū erat iuri ꝙ purgatio admittebat ſuꝑ his q̄ legitime ꝓbari poterant ꝯ̄ illos: q̄ tūc demū admitti dꝫ cū aliq̄s infamatꝰ eſt: ⁊ nullus apparet accuſator. j. de ſymo. de h. ⁊. j. de pur. ca. nos īter alia. et. c. ex tuarū. ⁊. c. cū dilectus. ⁊. xv. q. v. c. j. et. ij. q. v. oībꝰ. et. j. de accu. accedēs. ⁊ qꝛ lex illa eſt cōtraria omni iuri eſt ꝗ̄ciriꝰ extirpanda. viij. di. mala cōſuetudo. lex aūt dꝫ cē honeſta. iiij. diſt. erit autē Item cōtraria erat iuri: qꝛ negātis factū nulla eſt directa probatio. ſ. c. proxi. ⁊. ſ. de elec. bone. C. de proba. actor. ⁊. vj. q. vl. c. actor. De hac negatiua dictum eſt. ſ. de elec. bone. ij.

a ¶ Petitiones. Ideo petitio ſiue libellꝰ dari dꝫ in ſcriptis. qꝛ ſm̄ formam petitiōis formari dꝫ ſnīa. j. de ſymo. lꝫ heły. ⁊ ſi inepta fuerit ſuccūbit. ſ. de iudi. examinata. et vt ſciat reus an velit cedere vel contendere deliberatiōe habita. iij. q. iij. offerat. ar. ſ. de dila. ꝑterea. Itē niſi certa ſit petitio: non citabit iudex reū. vt. v. q. ij. ſi primates. et. iij. q. ix. indicas. et ſic eſt op. ar. ꝙ oblatio libelli ſit de ſubſtantia † iudicis. arg. op. ſ. de libel. ob. c. j. vbi de hoc.

† Et in hoc intereſt iudicis ꝙ ipſa petitio det in quo interſit actoris ⁊ rei not. in cle. de ver. ſig. ſepe. v. verū quia. in glo. ij. Io. and.

b ¶ Rñſiōes. Que debēt fieri ad petitionē actoris iudice īterrogāte vel etiā actore vt apparet lit. ꝯteſta. q̄ fit tm̄ ꝑ petitionē ⁊ directā rñſionē ad eā. ſ. de lit. ꝯte. c. j. et. ſ. de elec. dudū. ij. que omiſſa lꝫ poſitiōes facte fuiſſent ⁊ reſpōſiōes: nō tñ valebit iudiciū vt ibi.

c ¶ Interrogatiōes. Id eſt poſitiōes: qꝛ actor pōere ‡ dꝫ id ſuꝑ q̄ ītēdit hr̄e ꝯfeſſionē rei: ⁊ ſic pōit talis ſyndicꝰ hoc dū tñ faciat ad īſtructionē cauſe: ⁊ reus dꝫ rñdere: credo vel nō credo ſi iuratū eſt de calūnia: ſi iuratū eſt ſolūmō de v̄itate dicēda: dꝫ ſimplr̄ reſpondere ſic vel nō: ꝯcedo: vel nego: ⁊ ꝑ poſitiōes has ⁊ reſpōſiones nō fit litis ꝯteſtatio vt dictū eſt. ⁊ ſic differētia eſt īter rñſionem q̄ fit ꝑ lit. ꝯte. ⁊ q̄ fit poſtea ꝑ poſitionē actoris: vt hic pꝫ. Vel ponunt proprie īterrogatiōes que fiūt a iudice ex officio: qꝛ quotiens equitas ipſum mouet: poteſt interrogare partes. ff. de interro. act. vbicūqꝫ. ⁊. xxx. q. vlti. iudicantē. ⁊ etiā poſtqꝫ ꝯcluſum eſt in cā. j. de fi. inſtru. cū iohannes. ⁊ etiā pars poteſt interrogare: ⁊ valet reſponſio. ſ. de do. et contuma. put. ff. de interro. ac. ſi ſine. §. j. et aduocatus poteſt interrogare. ff. de adul. ſi poſtulauerit. §. queſtioni.

‡ Interrogare nō. qꝛ calūnioſe poſſet īterrogare: ſed nō calūnioſe ponere. cū id hēat neceſſe probare. fateor tñ ꝙ pars apte poſtqꝫ poſuit īterrogare poſſet. ſm̄ Io. ⁊ Uin. Io. a.

d ¶ Cōfeſſiōes. Et taciturnitas etiā ſcribi dꝫ: † puta īterrogatꝰ noluit rñdere: talis taciturnitas ꝓ ꝯfeſſiōe habet. ff. de īterro. act. de etate. §. nihil intereſt. et eſt ar. lxv. diſt. et ſi forte. ⁊. liiij. diſt. ſi ſeruus: et hmōi confeſſiones facte ad petitionē actoris vel iudicis: ⁊ etiā partis poſſunt reuocari que fiunt poſt lit. conteſt. ‡ ſi q̄s ꝓbauerit ſe erraſſe. ſ. de confeſ. c. vlti. vbi de hoc.

† Et negatio: ⁊ tūc locus eſt probatiōibus de q̄bus ſtatim ſubmittit ſm̄ Hoſt. Io. and.

‡ Nota ꝙ glo. innuit diuerſū ius eſſe īter cōfeſſionem factam ante litē ꝯteſta. et poſt: cui cōuenit quod not. ff. de dona. l. quidā. vide qđ dixi de confeſ. c. vlti. in glo. an hoc. Io. and.

e ¶ Inſtrumētoꝝ ꝓductiones. Scꝫ vt ſciat vtrū exhibitū ſit tpe cōpetēti. nā poſtqꝫ cōcluſum fuerit in cā: ꝓduci nō poterit. j. de fi. īſtru. cū dilectꝰ. B. Cōtrariū ſentiūt dñi de rota deciſione. v.

f ¶ Interlocutiones. Lꝫ ſit ſcribēda ſnīa interlocutoria: nō tñ dꝛ ꝙ ꝓferēda ſit in ſcriptis: ſufficit ꝙ ſcripta ſit in actis. Aliud conſueuit dici de ſnīa diffinitiua q̄ niſi ſit lata in ſcriptis/ nec nomē ſentētie habere meret. ij. q. j. in primis. v. ſꝫ et de ꝑſonis. An trāſeat interlocutoria in rem iudicatam dicitur. j. de appel. cū ceſſante.

g ¶ Appellationes. Ut ſciatur an infra. x. dies ſit appellatum: quia poſtea non valeret appellatio. ij. q. vj. anterioꝝ. §. biduum.

h ¶ Renunciationes. Poſtqꝫ renūciatū eſt/ ⁊ ꝯcluſum ī cauſa: nulla admittitur † exceptio: vel allegatio: vel inſtrumētum. C. de cōpen. l. vlti. arg. ad hoc. j. de teſti. c. de teſtibus. ⁊. j. de fi. inſtru. cum dilectus. ⁊. ſ. de cau. poſ. paſtoralis. niſi euidens ratio moueat iudicem: vt in decre. paſtoralis.

i ¶ Tēpora. In q̄ loco facta ſint ⁊ quo die et mēſe. et q̄ anno dñi. oīa iſta debēt ſcribi in oībus ſupradictis: ⁊ hmōi inſtrumenta ſiue ꝓceſſus cōia ſunt: et vtriqꝫ parti cū die et conſule integraliter ſunt edēda: vt. j. dꝛ. alioq̄n ſi nō edantur ea q̄ cōia ſunt: licite appellat. j. de fi. inſtru. §. ꝑpetuꝰ. ⁊. C. vt lit. pen. l. j. C. de edē. is apud quē. ⁊ reſcriptū pape ītegrū dꝫ edi. ar. ſ. de dila. ꝑterea. ⁊. ſ. de reſcrip. eā te. ⁊. c. ꝯſtitutꝰ. ⁊. j. de fi. īſtru. ex lrīs. Idē eſt in oībꝰ cōibꝰ īſtrumētis: ſecus in ꝓprijs priuilegijs. j. de fi. īſtru. ꝯtingit. ff. de edē. l. j. §. editiones. niſi aduerſarius illud vellet probare falſum. j. de fi. inſtru. inter dilectos. C. de cōtraben. ⁊ cōmit. ſtip. optimam.

† Añ ſnīaꝫ poſt in cauſa appellatiōis ſecꝰ. j. de fi. inſtru. cū iohānes. Io. and.

a ¶ Affirmatiua. Illa eni p̄mo ꝓbari dꝫ: q2 ei q̄ dicit incūbit pro= batio. ff. de proba. l. ij. tn̄ si postea ꝓbato crimine vellet reus ꝓbare negatiuā indirecte audiref. ꝫ. de testi. ex tenore. ꝛ. c. series: sed cōtra probationē testiū nō admittit purgatio: vt hic patet. B.

Diuisio. Cum cām. Cōis diuisio. Scd̄a ibi: mandamus. Abbas sic.

¶ Casus. Inter colu= brieñ. ꝛ egitañ. ep̄os ver tebat q̄stio sup limitati= one suarū dyocesuꝫ. pa. cōmisit cām illā quibus dā iudicib⁹. mādās eis= dem quaten⁹ i negocio ip̄o ꝓcedant s̄m diuisio nes q̄ p libros antiq̄s vel alio modo melius ꝓ babunf ꝛ p testes/ et fa= mā/ et per alia quecūqꝫ adminicla. ¶ Nota qua liter fines probanf. Itē que nō p̄sunt singula collecta p̄sunt.

¶ Glo. se. no. q antiquo= rū librorum ꝛc. inducit tria similia.

a clero: mandamus quaten⁹ in hmōi probatiōe negatiue (dū ta mē possit affirmatiua[a] ex aduer= so probari) neminē audiatis.

Idem aure. et lametē. ep̄is.

¶ Fines dyocesum ꝓbantur p libros antiquos/ adminicula/ te stes/ et famam. Ca. xiij.

Cum cām que inter colu= bri. et egitañ. ep̄os sup sua rum limitationē dyocesum ver= titur: vobis duxim⁹ cōmittēdā. ¶ Mandam⁹ quatenus s̄m diui siones que p libros[b] antiquos vel alio modo meli⁹ probantur: necnō testes[c] famā et q̄cūqꝫ alia adminicula[d] i negocio ꝓcedat.

Idē ep̄o et archi. senoñ.

¶ Possunt reprobari matrone p quas ꝟginitas ꝓbat. Ca. xiiij.

Causam matrimonij que inter. V. iuuenē. et. S. pu= ellā senoñ. q̄ se virginē et mona= chā ꝓfitef noscitur agitari. et ꝫ. ¶ Mandam⁹ quaten⁹ eādē pu= ellā ponatis[e] interim in illo mo nasterio qd̄ itrauit: vt ibi secure valeat cōmorari: donec iudicia= lis snīa q̄d agi debeat decernat: re cepturi postmodū nō solū ꝓba= tiones viri quas inducere volue rit cōtra mulieres[f] illas que ad inuestigandū signa ꝟginitatis ex parte puelle fuerint introdu= cte: verūetiā ꝓbationes alias h̄ negocium contingentes: q̄s ps[g] vtralibꝫ duxerit ꝓducēdas. Et q2 (vt dicit canon) sepe man⁹ fal= litur ꝛ ocul⁹ obstetricum: volu= mus et mādamus vt adhuc ho= nestas matrōas ꝓuidas ac pru= dentes deputare curetis ad inq̄ rendū vtrū dicta puella virgini tatis[h] priuilegio sit munita.

Greg. ix. ꝓposito sctē. M. mag= deburgeñ. et decano misneñ.

¶ Acta etiā lit. ordinatoria fa= cta corā primis iudicib⁹ fidē fa= ciūt corā secundis. Cap. xv.

Cum bone meōrie: ꝛ. ꝫ. Cū acta originalia dicantur apud priores iudices[i] remansisse mādam⁹ q̄tenus ea cū omni dili gentia requirētes: ipsa si potue= rint inueniri: ꝛ si q̄ ptes duxerit legitime ꝓponenda[k] in scriptis cōsanguinei. Arg. contra. ꝫ. eo. iurauit.

b ¶ Per libros antiq̄s. No. ergo q scriptura an tiquorū librorū facit fi= dē. ꝫ. de p̄scrip. ad audiē tiā. Itē credit instrumē to producto ex archiuo publico: etiam si subscri ptionē nō habeat. xxx. q. j. peruenit. et in auc. de his qui ingre. ad ap. ꝟ. illud. ꝛ. C. de fid. instru. auc. ad hoc. ꝛ. ꝫ. de in in teg. resti. tū ex lr̄is. ꝛ. ff. de ꝓba. cēsus. ꝛ. C. ar. tu tele. l. vlti. et. C. qui po. i pig. ha. scripturas. Itē si reperiat scriptura in aliq̄ colūna vel lapide ei statur. xxxiiij. q. ij. sa= ne. Item scripture q̄ olim fiebant in albo pretoris fides adhibeat. ff. de iurisdi. om. iudi. si quis id. et. ff. de albo. scri. l. j. et. ij. B.

c ¶ Testes. Per testes eni antiquos vtriusqꝫ parrochie probatur hmōi diuisio. xvj. q. j. plures. et rusticis senibus p̄cipue in antiquis creditur. ff. de le. iij. si chorus: ꝛ fama in talibus precipue valet quo rū memoria nō habetur. ff. de proba. si arbiter. ff. de aqua plu. ar. in summa. ꝟ. itē labeo. per se tamē nisi alia adminicula nō adsint non probat. iiij. q. iij. itē in criminali. ꝟ. sepe fit. ꝛ. ff. de testi. l. iij. ꝟ. que ar gumenta. et. ꝫ. de presum. illud. xxxv. q. vj. si duo.

d ¶ Adminicula. Adminicula ergo ꝛ si p se nō probāt tn̄ adiuuāt. ꝫ. de symo. per tuas. ꝛ. ꝫ. de suc. ab intest. cū dilect⁹. ꝛ. ꝫ. de testi. pter= ea. ꝛ. ꝫ. de p̄sump. lr̄is. ꝛ. c. iij. Et sic est arg. q que nō p̄sunt singula multa iuuāt. C. de testa. sancim⁹. † ꝛ. ff. ex qui. cau. ma. necnō. ꝟ. si q̄s sepi⁹: ꝛ iudicia etiā probāt. C. de rei ven. iudicia. Ber.

† Cōtraria volūtas de q̄ ꝯstabat et cursus de= cēnij tollūt p̄mū testa= mentū non alterū tm̄. Jo. and.

Causam mr̄imonij. Cōis diuisio. Scd̄a ibi: mādamus. Ab. ¶ Cas⁹. Quedā puella ꝯxit mr̄imoniū cū q̄dā iuuene/ ꝛ tra= ducta ab ip̄o: tādē recessit ab eo ꝛ intrauit monasteriū/ se virginē ꝛ mōachā asseuerās. iuuenis p̄dict⁹ repetebat eādem dicēs q eā car naliter cognouisset: illa ecōtra virginē se esse ac mōachā asserebat: mulier ꝓpter hoc educta fuit de monasterio/ ꝛ induxit q̄sdā mulie res ad ꝓbandū p aspectū corporis virginitatē: tādē vir volebat re probare mulieres illas q̄ iducte fuerāt ꝯtra ip̄m: mulier vero dice bat q timebat violētiā sibi fieri ab illo. Cōsultus pa. sup hoc nego= cio rn̄. mandat q̄busdā iudicib⁹ quaten⁹ puellā illā ponāt interī in illo monasterio qd̄ intrauit/ vt ibi vsqꝫ ad finē cause valeat secure morari: recepturi postmodū nō solū ꝓbatiōes viri q̄s inducere vo luerit cōtra mulieres illas q̄s induxit puella ad ꝓbandā virgini= tatē: verū etiā alias probatiōes hoc negociū ꝯtingētes q̄s vtraqꝫ pars duxerit ꝓducendas: et q2 dicit canon q manus ꝛ oculus ob stetricū sepe fallit: mādat vt adhuc hōestas matronas ꝛ in hoc pru dētes deputare procurēt ad inquirendū vtrū dicta puella virgini tatis ꝓuilegio sit munita. ¶ Nota q iudex debet locū securū proui= dere ptib⁹. Itē oēs ꝓbatiōes q̄ tāgūt negociū sunt admittēde. Itē mulier i specta iterū inspicit: sꝫ istud fit ꝓpter piculū aīaꝝ ne deci= piat/ ꝛ q2 oculus et man⁹ sepe fallit. B.

‡ Vt ibi pꝫ nō habetur hoc casu possessio si ue copula ꝛ adde qd̄ di xi de puer. coniug. du= dū. in prin. Jo. andree.

¶ Glo. se. obijcit ꝛ soluit.

e ¶ Ponat. Sꝫ q̄re nō restituit mulier viro suo si habuit posses sionē illi⁹. ꝫ. de resti. spo. ex ꝯq̄stione. ꝛ. c. ex trāsmissa ‡. ꝛ. c. lr̄as. ꝛ. ꝫ. de rap. cām q̄. Hoc iō fuit: q2 illa dicebat se ꝟginē esse: ꝛ sup hoc in duxit mulieres ad ꝓbādā ꝟginitatē: qd̄ si verū esset tenebat mōa= chat⁹ vnde nō debuit sibi restitui: ne ab eo corrūperef. ar. ꝫ. de spō. cū locū. Et ē casus iste q̄ ipedit restōnē: vn̄ ponēda est in eodē mo= nasterio quousqꝫ plenē cōstet de cā ne posset pati aliquā violētiā: q2 iudex h̄ ꝓuidere dꝫ. xxxiij. q. ij. siue de cōiugij federe. ꝛ. iij. q. ix. hortamur. ff. de re. du. vbi. et. ꝫ. de resti. spo. ex transmissa. et. c. litte= ras. et. ꝫ. de ap. ex parte.

f ¶ Mulieres. Vir volebat reprobare mulieres illas q̄ illā ī spe= xerāt: q erāt male fame ꝛ criminose†. cū illē de= beāt cē prouide ꝛ hone= ste/ ac perite in facto il= lo. ꝫ. de frigi. ꝛ male. fra ternitatis. ꝛ. ff. de vē. in= spi. l. j. hec eni ꝓbatio cō fessioni viri p̄ferf. ꝫ. eo. ꝓposuisti. aīas eni stat cōfessioni viri dicētis se cognouisse vxorē. ꝫ. de despon. ipu. ꝑtinebat. et xxxiij. q. j. si q̄s accepit: q̄nqꝫ tn̄ ocul⁹ obstetricū fallit. vt hic dicit. et. xx= vij. q. j. nec aliqua. B.

† Vel cor= rupte. s̄m Inno. vel volebat ꝫ illas produ cere alias matrenas hōestiores ꝛ p̄cesse rētes ꝫriū q̄bus stan= dum est. ꝫ. ti. j. in n̄ra. Jo. and.

¶ Glo. se. no. q in cā ma= trimoniali ꝛc. signat cō trarium.

g ¶ Pars. Nota q oīa q̄ ꝯtingūt cām ꝛ p q̄ pos sit meli⁹ instrui sunt inq̄ renda. sic. ꝫ. de iudi. ex= hibita. ꝛ. ꝫ. de elec. scri= ptū. ꝫ. c. pxi. Et no. hic argu. q in cā mr̄imonij apertis attestatiōib⁹ ad huc alij testes sūt indu= cendi: q2 inducte h̄ fue= runt mulieres: ꝛ adhuc alie inducūtur: vt sequi tur. ad idē inducitur ꝫ. de spon. sicut. ꝛ. ꝫ. de con sang. et affi. ex lr̄is. ꝛ. ꝫ. de testi. series: q2 snīa cō tra mr̄imoniū lata non transit in rē iudicatam. ꝫ. de re iudi. lator. et ca.

¶ Glo. se. ponit. vj. ad cōmendationem virginitatis.

h ¶ Virginitatis priuilegio. Priuilegiū ꝟginitatꝫ maximū ē: q2 replet paradisū. xxxij. q. j. nuptie: q̄ sola ē potēs deo aīas hoīm p̄ntare. in auc. de lenonib⁹. ꝟ. sancim⁹. col. iij. ꝛ est illa p̄ncipiū alia rū ꝟtutū: in auc. quō oportea t ep̄os ꝛ alios p̄latos ꝛ religiosos ad ordinē religionis adduci. ꝟ. neqꝫ aūt sacris: ꝛ virgo sola q̄ ad legē ꝓmotiōis reputaf. ꝛ inter ꝟgines corrupta inuita etiā ꝯsecrari nō pōt. xxxij. q. v. de prudētia. ꝛ sole ꝟgines aureolā habebunt. xxxij. q. v. si paul⁹. pauci tn̄ habebūt h̄ priuilegiū vt dt̄ Greg. l. di. q2 tua. Unde versus. Aureolā virgo martyr fidei qꝫ magister. Preter cōmunem dicitur habere coronam. B.

Virginitas maximū habet p̄uilegiū.

Cum bone meōrie. ¶ Pro priē nō diuidit: ponit ei cuiusdā cōmissionis formā bimembrē. Et scd̄m membrū ibi: alioquin de eodem facto habet. ꝫ. de arbi. cū tpe. Ab. sic. ¶ Casus. Inter ep̄m mersburgeñ. ex vna pte/ ꝛ abbatē ꝛ ꝯuētū bigameñ. mōasterij sup statu ipsius monasterij/ ꝛ q̄busdā spoliatorib⁹ ꝯtra abbatē fa= ctis a p̄dicto ep̄o q̄stio vertebat: sup his causa cōmissa fuit quibus dam iudicibus coram q̄bus litis cōtestatio facta fuit/ ꝓut ptes cō fitebanf ꝛ pcessū i cā: sꝫ nō terminarūt eādē aliq̄b⁹ causis ipediē= tib⁹/ vel ip̄am cām remiserūt ad d̄nm pa. Postea papa cām eādē cōmisit iudicib⁹ istis: mādās eisdē q̄ten⁹ acta originalia que apō priores iudices remāserūt: debeāt inq̄rere diligēter: ꝛ ip̄a si poterūt inueniri: ꝛ si qua alia ptes duxerit legitīe ꝓponēda in scriptis re= dacta ad p̄ntiā pa. remittāt: si vero acta inueniri nō poterūt: cū nō reuocet in dubiū de ꝯtestatiōe litꝫ sup statu mōasterij ꝛ spoliatio= nib⁹ p̄dictis recipiāt ꝓbatiōes ptiū de nouo: ꝛ audiant si ptes vo luerit tractare de ꝓpositiōe: ꝛ qd̄ sup h̄ inuenerint ꝛ cām sufficiēter instructā ad d̄nz remittāt. ¶ Nota q acta p̄oris iudicij dāda sunt iudicib⁹ alijs ad quos causa peruenerit: et possunt ad hoc compel li. Itē p cōfessiones ptiū constat de contestatione litis: licet non reperiaf in actis ex quo partes confitentur.

i ¶ Iudices. Originalia acta semp apud iudicē siue scriptorē re manere debet. ꝫ. eo. q̄m. ꝛ si cā ad alios iudices manauerit: postea illis tradere tenef: vt hic dicit. ꝛ. ꝫ. ti. pxi. causam que. ꝛ sic patet q attestationes in vno iudicio recepte valēt in alio. in autē. de testi. ꝟ. q̄m multe‡ col. vij. ꝛ. C. de arbi. l. pe. in fi. et. C. de testi. l. vlti.

‡ De vna ꝓ uincia com mittit rece ptio testiū in alia. Jo. and.

k ¶ Proponēda. Nā si testes corā p̄orib⁹ iudicib⁹ recepti ꝛ publi cati fuerāt alij nō recipienf vlteri⁹. ꝫ. ti. pxi. ꝯstitut⁹. ad fi. insti. vꝫ ꝯfessiōes poterūt recipe: vel si aliq̄ fuissent capl'a sup q̄b⁹ testes nō fuissent recepti: sup illis poterūt testes recipe. ꝫ. titu. pxi. cām que.

Vel in a ueniunt sȝ nõ autentica ꝑ sigillũ vel manum publicã vñ fidẽ non faciunt. s̃. eo. quoniã. ẜm Host. Jo. ã.

a ¶ Alioquin. Id est si nõ poterũt acta iueniri: † tũc recipiantur ꝓbationes de nouo sup statu monasterij et spoliatiõe abbatis sup quibꝰ de litis cõtesta. facta nõ reuocabat in dubiũ: imo illud ɔfitebant partes: ⁊ si testes aliqui recepti fuissent ⁊ clause attestationes essent corã primis iudicibꝰ si voluerint partes cõputabũtur in numero alioꝝ. j̃. de testi. cũ causam. in fi.

b ¶ In noĩe dñi. Hec est pars illius ca. ij. q. j. in primis.
¶ Glo. se. ponit. vij. que in testibus requiruntur.

i ¶ Vilissimi. Quibꝰ non est credendũ. ij. q. j. in primis. q̃dã ɔsiderantur in testibus: que his ṽsibus notant. Cõditio / sexus / etas / discretio / fama. Et fortuna / fides / in testibus ista petũtur. Versus.

b ¶ De ɔpositiõe. Ad quã iudices primo dare debẽt operã. sic. s̃. de mu. pe. ca. j. vbi de hoc. ⁊ est ar. ꝙ sup re spirituali. s. sup statu monasterij potest cõpositio interuenire. s̃. de arbi. cũ tẽpore. ⁊. c. ɔtingit. vbi de h̃. tñ hic cõpositiõem perficere non possent: sicut nec cãm diffinire: qꝛ papa vtrũqꝫ sibi reseruat.

¶ Rub. De testibus.

Cõtinuatio. ¶ Rubrice huiꝰ continuatio patet ex ɔtinuatione facta in p̃cedẽti titulo. Vel magis specifice sic. Supra visum est de ꝓbatiõibus i genere merito vt materia magis clarescerer subijcit de speciebus: quia quãdoqꝫ ꝓbat ꝑ testes: quãdoqꝫ per ĩstrumẽta / per p̃sumptiones / ⁊ ꝑ iusiurandũ: ideo de his oĩbꝰ tractat in sequentibꝰ: et quia ꝓbatio que fit per testes ẽ efficatior alijs: cum fiat viua voce. j̃. de fide instru. cũ iohãnes. cum ibi no. ideo premittit tractatum de testibus: et postea subnectit de alijs speciebꝰ. Ab. si.

redacta ad nr̃am pre. remittat.

a ¶ Alioqñ[a] cũ nõ reuocetur in dubiũ de cõtestatiõe litis sup statu pigañ. monasterij / ⁊ q̃busdã spoliatiõibꝰ ɔtra abbatẽ eiꝰ factis a marsburgeñ. ep̃o recipiatis ꝑtiũ ꝓbationes de nouo: et audiẽtes si ꝑtes audire voluerint de cõpo

b sitiõe[b] tractatũ. tã qꝺ sup hoc inueneritis q̃ꝫ cãm sufficiẽter ĩstructã ad nos remittere ꝓcuretis.

De Testibus et attestationibus.

Ex concilio mateceñ.

¶ Breue est. Capitulum. j.

c Placuit[c] sctõ cõuentui vt testes nõ ɔducant pre-

d cio[d]. Et vt q̃cũqꝫ

e ydonei[e] et fide-

f les[f] i testimoniũ assumant. Ac nullꝰ testioniũ di-

g cat nisi ieiunus[g]. Greg. ix. Johãni defensori eũti in hyspaniam.

¶ Nulla est receptio testium facta ɔtra non citatũ. Ca. ij.

h In noĩe[h] dñi: ⁊. j̃. ¶ Qꝺ aũt dicit ep̃s quia se absente etiã vi-

i lissimi[i] sunt testes exhibiti: nullius momẽti / lege noscẽdũ est cõstitutiõis † nouelle: que de testibus loquitur in hec verba. ¶ Ne

k postea[k] obijciat eis ꝙ per vnã ꝑtẽ gesta et ɔfecta sunt: oportet vt testimonia dẽtur illo admonito a iudice aut defensore venire et

l audire[l] testes. Si vero noluerit

m n venire[m] ⁊ nõ ex ineuitabili[n] quadã necessitate venire non possit: sancimꝰ hmõi testimonia ita valere: tãqꝫ si nõ ex vna parte consisterẽt: sed etiã ip̃o presente facta

o fuissent. ¶ Ecce admonẽdus[o] est semp aduersariꝰ vt ad audiẽdos testes veniat: qꝺ quia hic omissũ

p est necesse est vt qꝺ cõtra legem[p] actũ est: nõ habeat firmitatem.

Idem sabino defensori sard.

¶ Mulier testificatur cõtra clericũ cũ de crimine agit. Ca. iij.

Quoniã aliqua nobis de persona epiphanij p̃sbyteri sunt facinora nunciata: necesse est vt cuncta diligẽtius per

q scruteris: ⁊ seu mulieres[q] cũ qbꝰ

r peregisse[r] dicit: seu alios quos de cã scire aliquid senseris: huc

k ¶ Ne postea. Ista ṽba sunt in autẽ. de testi. §. et hec vero. col. vij.
¶ Glosa seq̃ẽs reci. per q. an testẽ deponentem pars debeat audire: ⁊ videtur ꝙ sic ⁊c̃. † al. ɔstitutionẽ.

l ¶ Audire. Nõ est ita intelligendũ vt audiãt testes cũ deponunt dictũ suũ cũ in secreto ⁊ sigillati sint recipiẽdi. j̃. eo. venerabili. C. ꝺ testi. nullum. j̃. de accu. inquisitionis. §. j. sed audire debẽt testes. i. videre et audire eos iurantes / et post publicationem videre et audire dicta ipsorũ poterunt: et hoc seruatur exẽplo Daniel. q̃ secreto examĩauit illos falsos testes sacerdotes qui falsum testimoniuȝ tulerũt contra susannã. Et hoc regulare ẽ cum agitur in forma iudicij: sed autenti. vnde verba ista sumpta dicũtur: dicunt doctores loqui in causa publicationis. s̃. vt lit. nõ cõtest. quoniã. §. sunt ⁊ alij. j̃. eo. significauit. et tunc videtur ꝙ aduersarius possit interesse receptioni testiũ / et ipsos testes audire per iura ista. † Sed tu expone testes. i. attestatiões vt in auten. predicta de testi. §. et hoc vero: vbi dicit audire attestationes et depositiones.

† Et hoc tenet hic Vi. oĩno vide qꝺ no. i spe. eo. ti. §. nũc tractãdũ. i p̃n. Jo. an.

m ¶ Noluerit venire. Tũc enĩ recipientur et valebunt ac si p̃sens esset. C. de te. si quando. et hoc intelligit lit. nõ contest. aliter nõ. vt s̃. vt lit. nõ contest. per totum.

n ¶ Ineuitabili. Si enĩ nõ põt venire iusta de causa detẽtus nõ reputat cõtumax: et si tũc recipiãtur nõ valent si cãm absentie ostenderit: quia etiã sententia reuocaret. j̃. de re iudi. cũ bertholdꝰ. et. ff. de dã. infec. si finita. §. si forte. ⁊. ff. de iudi. si p̃tor iusserit. in fi.
¶ Glo. seq. dat duo similia subdens generale.

o ¶ Admonẽdus est. Al's enĩ nõ valet: nisi admonitus p̃sens fuerit. iij. q. ix. charte. et. ij. q. j. ĩ primis. C. de fi. instru. iudices. idẽ est in accusatione. iij. q. ix. c. j. et in sentẽtia eadẽ cã et questione caueat. et pluribꝰ ca. seq. ⁊ generaliter oĩa que aduersũs absentes nõ ꝑ contumaciã statuũtur non valent. iij. q. ix. omnia.

Absentia impedit actus validitatem.

p ¶ Legem. Predictã que dicit ꝙ aduersario p̃sente recipi debẽt. C. de fi. instru. l. iudices. in aut. eo. §. ⁊ hoc vero. C. de legi. nõ dubiũ. et. x. dist. vides. ⁊. xxv. q. ij. imperiali. B.

Quoniã. ¶ Casus. Quidã sacerdos erat infamatus de quibusdã mulieribus: nunciatũ fuit hoc dño pa. mandat papa defensori sardinie vt cũcta diligenter ĩquirat: ⁊ mulieres illas cũ quibus dicitur deliquisse / seu alios qui de hac causa aliquid scire dicũtur: ad dñm pa. adducat: vt de predictis excessibus veritas inquiratur. ¶ Nota ꝙ in causa denũciationis omnes admittũtur / nõ tamẽ inimici vel criminosi: ⁊ mulieres cum quibꝰ delinquitur: sed ad presumptionem tantũ inducũtur. Ber.

‡ De crimine emendata q̃lis erat ista q̃ penitentiã egerat ẜm Inno. vel ẜm eum fuerũt hic admisse cũ q̃stiõibꝰ ꝓpter infamiã q̃ ɔtra pbr̃m ⁊ cõtra ip̃as ꝓcesserat. iiij. q. iij. §. itẽ. ṽ. item serui rñsio. q̃dã alia que de socijs cõtractuũ vel his quorũ scõbario interest an admittantur i testes. no. hic Inno. dicã. j̃. eo. in super. in. j. glo. Jo. an.

q ¶ Mulieres. Sic mulier admittitur in testimoniũ contra ecclesiasticam personam. vt. j̃. eo. tam litteris. ⁊ mulier bene admittitur in testimoniũ. xv. q. iij. ex eo. Arg. cõtra. xxxiij. q. v. mulierẽ. Illud sic intelligi debet vbi agitur criminaliter nõ recipitur mulier ad testimoniũ contra aliquẽ: cum vero agitur ciuiliter aut in modũ inq̃sitionis seu exceptionis tunc admittitur mulier ‡ in quo casu loq̃tur hoc ca. et. j̃. eo. tã litteris.
¶ Glo. sequ. ad id qꝺ de socio dicitur. alle. duas cõcor. signat contrariũ quod statim soluit.

r ¶ Peregisse. Et sic videt ꝙ socij criminis admittãtur. sic. lxxix. dist. si quis papa. ⁊. vj. q. j. §. si qs cũ mulieribꝰ. ⁊ cõtra. j̃. eo. veniẽs. et. s̃. de cõfes. c. j. ⁊. xv. q. iij. nemini. hic nõ recipiunt socij ad plenam probationẽ. sed ad p̃sumptionem tantũ sicut serui: quãdoqꝫ ad presumptionẽ recipiuntur. iiij. q. iij. §. item serui.

¶ De hac materia tractatur. iiij. q. iij. ⁊. ij. q. iiij. ⁊. iij. q. v. ⁊. q. ix. ⁊. xiiij. q. ij. xxxv. q. vj. ꝑ totum. ⁊. ij. q. j. in primis. vj. q. j. infames. ix. q. iij. quisquis.

Diuisio. Placuit. ¶ Continet tria dicta que patent. Ab. siculus. ¶ Casus. Tria dicunt in hoc capl'o. primũ ꝙ testis nõ ferat testimoniũ ꝓ precio. Scd̃m ꝙ talis debet esse testis cui nulla possit opponi exceptio. Tertiũ ꝙ ieiunꝰ debet ferre testimoniũ. ¶ Nota ꝙ testis cõductionis repellit. Item ydoneus debet esse testis: cui nulla possit opponi exceptio. Ber.

c ¶ Placuit. Hoc. c. habent quidam pro palea. iiij. q. iij. placuit.

d ¶ Precio. Quorum testimonium nõ valet: quia precio sunt corrupti. iiij. q. iij. §. item in criminali. et. s̃. de proba. licet. et. j̃. eo. sicut. xiiij. q. v. nõ sane. ⁊. j̃. eo. quotiens. ⁊. xxxv. q. vj. ep̃s in synodo.
¶ Glo. seq. reci. per. q. scȝ qui sint ydonei.

e ¶ Ydonei. Ydoneus reputabit ex quo ꝑ aliquã exceptionem nõ repellit: qꝛ quilibet presumit ydoneus nisi ꝓbetur cõtrarium. j̃. de pesump. dudum. et edictum de testibꝰ ꝓhibitorium est: vt quilibet admittatur qui non repellitur. ff. de testi. l. j. j. rñso.
¶ Glo. seq. assimilat accusationem testimonio.

f ¶ Fideles. Quia infideles nõ admittunt. ff. eo. l. j. et. ij. q. vij. non põt. et. c. si hereticus. sic nec ad accusandum. e. causa. ⁊. e. q. alieni pagani. ‡ et. c. querendum. Excipe casum. c. cõtra christianos. de hereticis. lib. vj. vbi bonus tex. cum glo.

‡ Ibi not. Jo. paganos ⁊ iudeos non posse testificari ẽt i exceptis. Jo. ã.

g ¶ Ieiunꝰ. Hoc de honestate dictũ est nõ de necessitate. sic. xxij. q. v. honeste. Ber.

Diuisio. In nomine domini. ¶ Diuidit in tres partes. Nã primo ponit dictũ. Secũdo ꝓbat per legẽ. Tertio concludit. Secũda ibi: ne postea. Tertia ibi: ecce. Ab. sic. ¶ Casus. Capitulum istud loquitur de materia illius decreti. ij. q. j. ĩ primis. Episcopꝰ quidã dicebat ꝙ eo absente vilissimi testes recepti fuerint contra ipsum: vnde non debebãt sibi preiudicare. Unde cõquestus fuit domino pape. et ipse rñ. qꝺ si ita est: nullius momẽti sunt huiusmodi testes. et qꝺ ita sit: ꝓbat per legẽ vbi dicit / ne postea obijciatur testibꝰ ꝙ per vnã partẽ gesta sunt: oportet vt testimonia dent aduersario a iudice monito vt veniat / et audiat testes. Si vero venire noluerit iusto impedimento cessante / valebunt ac si vtraqꝫ pars p̃sens fuisset / ex qua lege argumentatur papa. Ecce admonẽdus est semper aduersarius vt veniat ad audiendos testes. et quia hoc hic cõmissum est: firmitatem nõ obtinet. ¶ Nota ꝙ legem possumus allegare pro nobis. Item testes recepti altera parte absente et non citata: non valent. Bernar.

Sūmariū. In oī negocio. ¶ Is q̄ denūciat p dictū suū: et alteri⁹ pbat se pmonuisse: ita summat Jo. an. et cōiter docto. sed certe hec sūmatio nimis restringit lrām cū id qđ hic dr̄ de denūciatione hic sit positū causa exēpli: ⁊ exēpla nō restringūt dicta. vt in. c. j. ne cle. vel mona. facit. l. cū pr̄. in. §. dulcissimis. ff. de leg. ij. ⁊ maxime: qr in secūda aucte hic posita nulla fit de monitōe mētio.

Diuisio. Diuidit. Nam pmo ponit dictum. Secundo illud probat duab⁹ auctoritatib⁹. Prima ibi: qđ patēter. Secunda ibi: idē alibi. Ab. sic.

¶ Casus. In hoc capitulo traditur forma sm̄ quā debet aliq̄s denunciare crimē alteri⁹. qui aliū vult denūciare primo admoneat illū inter se ⁊ ipm solū. ⁊ habebit p vno teste q̄tū ad probādā admonitionē. ⁊ si nō corrigitur: adhibeat vnū secū / ⁊ sic erūt duo testes. ⁊ si adhuc se non corrigit: adhibeat duos et erunt tres. et hoc pbat aucte dn̄i dicētis (Matth. xviij. Luc. xvij) Si peccauerit in te frat tu⁹ corripe eū inter te ⁊ ipsum solum ⁊c. vt i ore duo⁊ vel triū stet omne vbū. et alibi dicit. (Jo. viij.) Ego sum q̄ testimoniū perhibeo de meipo / ⁊ testimoniū phibet de me pater. qr duo⁊ hoīm testimoniū verū est. ¶ Nota capitulū istud itelligēdū in denūciatione. Ber.

¶ Glo. seq. restringit literā et dicit quare. Secundo querit ⁊ soluit.

a ¶ In omni negocio. Qđ dicit in omni negocio gn̄alitas ista restringitur in causa denūciatiōis: vbi debet pcedere fraterna monitio ad hoc vt admittant ad denūciādū. s̄. de iudi. nouit. ⁊ j̄. de accu. c. ij. ⁊ c. cū dilect⁹. ij. et j̄. de symo. l3 hely. ⁊ ar. ad hoc. ij. q. vij. accusatio. ⁊ c. si q̄s erga. in eodem casu loquit hoc. c. ⁊ hoc p3 ex ipa lr̄a: et hoc idē dr̄. ij. q. j. si peccauerit: al's i cā sua nemo ydone⁹ testis itelligit. iiij. q. iij. §. itē nullus. ⁊ ff. e. null⁹. ⁊ j̄. e. de cetero. Itē ɔsueuit dubitari vtrū crimīosi ⁊ infames admittant ad denūciandū alio⁊ crimina: ⁊ est dicēdū q non. iij. q. vij. q̄ sine. ⁊ c. postulatus. §. porro. in fi. ⁊ j. q. j. multi. in pn̄. quia tales debēt esse bone fame. xxxv. q. vj. eps in synodo. ⁊ j̄. de testi. co. preterea. §. j. ⁊ j̄. de spon. cū in tua. vbi de hoc.

¶ Glo. se. circa auctoritatē si peccauerit ponit tres opi. ⁊ remittit.

b ¶ Si peccauerit. H. dixit q hec auctoritas extēdit ad oēs sine distinctione psonarū. ar. p eo. ij. q. vij. quapropter. et. xxiiij. q. iij. tā sacerdotes. Alij dicunt q tantum ad prelatos. argu. xxiij. q. iiij. ita plane. Alij dicūt et videt melius q extenditur ad eos tm̄ q̄ aliquā habēt administrationē sup aliq̄b⁹. xxiij. q. iij. duo ista noīa: de hoc dicitur. ij. q. j. si peccauerit. ⁊ j̄. de here. cum ex iniuncto.

c ¶ Duorum vel trium. Id est non paucorum: tamē quedā cause requirunt plures: sed nulla causa contēta est vno. j̄. eo. licet.

Diuisio. Quotiens. ¶ Duo sunt dicta. Scđm ibi: pbatio autē. Ab. si.

¶ Casus. Quādo aliqui volunt separari ppter consanguinitatē: cōsanguinitas illa debet pbari p duos vel p tres testes de illa consanguinitate / vel si consanguinei nō supsunt: debet probari per meliores ⁊ antiquiores eiusdē loci. et debent iurare q nō odio vel amore vel aliquo cōmodo q habeant vel habituri sunt ad hoc iuramentū accedūt. et sicut dicūt rei veritatē a suis maioribus acceperunt: et credunt ita esse. Ber.

d ¶ Propinquitatis. Intransitiue est hoc. i. ppter cognationē que est propinquitas. † xxv. q. iij. c. j. ⁊ ij.

¶ Glo. seq. alleg. concor. signat contrarium et remittit.

e ¶ De eadem cōsanguinitate. xxxv. q. vj. ca. j. et. ij. ⁊ j̄. qui ma. accusa. pos. videtur. Argu. contra. j̄. eo. super eo. Sol. vt ibi.

f ¶ Duplici iuramento. In iuramento illo duo articuli continentur. vt. j̄. sequitur.

g ¶ Amicitia. Testes enim iurare debent: remoto odio / amore / commodo / amicitia. iiij. q. iij. §. item testium et. xj. q. iij. quattuor. ⁊ xxxv. q. vj. de parentela. ‡

† Hosti. exponit cognationem. i. cognitionem. q. d. ɔsāguinitas nota est. qđ de facili non pōt esse nisi sint in pmo vel scđo gdu. j̄. 8 diuor. porro. Jo. an. ‡ Per qđ

festines adducere: q̄ten⁹ ecclīastica districtione liq̄de possint que vera sunt aperiri. Pascal. papa.

¶ Ubi agit ad correctionem de pctō ipediēdo: pricipalis psona admittit in testē. Cap. iiij.

In oī negocio[a] principalis psona dicēs vitatē de re sibi nota rectissime habenda est p teste: cui adhibito vno efficiūtur duo testes: adhibitis duob⁹ afficiūtur tres. ¶ Qđ patenter ostēdit dn̄s cū dicit. Si peccauerit[b] in te frat tu⁹: corripe eū iter te ⁊ ipm solū: q si te non audierit: adhibe tecū vnū vel duos testes: vt i ore duorū vl' trium[c] stet oīe vbū. ¶ Idē alibi affirmat dicēs. Ego sum q̄ testimoniū phibeo de meipso: et testimoniū phibet de me pr̄. nā i lege vr̄a scriptū ē: q duo⁊ hoīm testioniū verū est. Eugeni⁹. iij.

¶ Dicit q̄les eē ⁊ q̄lit iurare debeāt: q̄ sup ɔsāguitate deponūt.

Quotiens aliqui Ca. v. ppter cognationē ppinq̄tatis[d] separari petūtur: duob⁹ vel trib⁹ testibus adhibitis q̄ de eadē ɔsanguinitate[e] supsint: vel totidē seniorib⁹ ⁊ meliorib⁹ loci eiusdē id dʒ legitime cōprobari.

¶ Probatio autē testiū dʒ fieri duplici iuramēto[f]: vt iurēt se nō puato odio: neq3 amicitia[g]: neq3 p aliquo cōmodo qđ habuerit: vel qđ hn̄t: vel habituri sint: ad hoc iurādū inductos: ⁊ sicut ipi dicūt rei vitatē accepisse a maiorib⁹ suis ⁊ credere[h] ita esse. Idē pori ⁊ frib⁹ scte trinitatis:

¶ Prelat⁹ ⁊ clerici q̄ cām ecclesie non procurant: testificari possunt in ea. Capitulum. vj.

Insup statuimus vt liceat vobis in causis ecclīe[i] vestre ferre testimoniū. ¶ Dūmō vnus ex vobis: vel duo[k] ad agēdum: vel rn̄dendū instituant quorū testimoniū in causis in q̄b⁹ actores vel respōsales sunt instituti: non debet admitti[l]. Idē R. herfordeñ. episcopo: ⁊ abbati sard.

¶ Si pbatio exceptiōis opposite ɔ testē pductū non admittit anteq3 dictū testis recipiat in casu in quo admitti debuit: licite appellat. h. d. sm̄ lecturam quā ponit panor. Cap. vij.

Ex parte. A. pbr̄i ad nos ē q̄rela plata q cū ecclīam de clunod. canonice fuisset adeptus: ⁊ eam. xxx. an. ⁊ amplius pacifice

h ¶ Credere ita eē. Hodie nō videt locū hr̄e ex toto qđ hic dr̄ q nō valet testioniū de auditu siue de credulitate: imo necesse hn̄t dicere q viderint psonas oēs in cōsanguinitate designādo gradus ab vtroq3 latere: vel saltē aliq̄s psonas in gradib⁹ aliter nō valet. j̄. eo. l3. ⁊ ita parū valet testimoniū de auditu: vn̄ adhuc debēt addere q̄tū ad hoc: ⁊ ita credere a suis maiorib⁹ audiuisse vt ibi dr̄. T.

ca. itelligit hic Innoc. de amicitia carnalique corruptiōe3 iducat: caritatiua enī nō impedit testem sm̄ Host. de h̄ i spe. eo. ti. in pn̄. Jo. an.

Insuper. ¶ Diuiditur. qr ponit dictū quod postea determiat ibi: dūmodo. Abbas si.

¶ Casus. Prior ⁊ fratres scte trinitatis petiuerūt vtrū pducere possunt de fratrib⁹ suis i testimoniū i causis ecclīe sue. statuit pa. q liceat eis h̄ facere / dūmō vn⁹ aut duo instituātur ad agendū ⁊ respōdēdū: et tunc eorū testimoniū in causis in quib⁹ instituti sūt: nō dʒ admitti. ¶ Nota q clerici pn̄t ferre testimoniū in causis ecclesiarū suarū. Itē nō pōt q̄s in eadē cā esse pcurator ⁊ testis.

i ¶ Ecclesie. Et ita clerici pn̄t ferre testioniū i cā ecclīe sue. xiiij. q. ij. super prudentia. ⁊ j̄. eo. cū nūcius. ⁊. c. tuis. ⁊ j̄. de iureiurañ. ⁊ si christus. in fi. Ber.

k ¶ Uel duo. Et sic patet q duo pn̄t ɔstitui pcuratores. hic tn̄ aget q̄ pri⁹ litē occupauit. ff. de pcu. plurib⁹. ⁊. s̄. de procu. nō iiuste. vbi de hoc.

l ¶ Admitti. Qr nemo debet habere duplex officiū in cā. iiij. q. iiij. c. j. et. ij. ⁊ singl'a officia singulis personis sunt cōmittenda. lxxxix. dist. singula. ⁊. xvj. q. j. pbros. ⁊. ff. ad trebel. ille a quo. §. tempestiuū. ⁊. ff. de pac. si plures. C. de assesso. l. nemo. Ber.

Ex parte. Hec decre. reputat difficilis ⁊ est sm̄ Joan. an. et dicit q quidā glosatores eā trāsiuerunt quasi eius dubia nō viderent: alij nō glosauerunt in ea vt bona guida aretinus. D. ant dicit q necipe. Jo. and. intellectū decre. penitus dilucidauit. quicquid sit decre. hec habet aliquos no. articulos. Jo. an. summat sic. (Sūmariū) Probatio exceptionis proposite contra testes differri potest post publicationem attestationū. Ego multū miror de hac sūmatione. Jo. and. que licet sit vera in se in nullo summat lrām: cū in summario de contentis in textu nulla fiat mentio: ⁊ ipse Joan. and. longe melius alijs solitus sit compendiose ⁊ eleganter sūmare tex. adeo vt cōmuniter doctores sequentes soleant cū suis summarijs trāsire: sed nemo potest esse. Job. vt nō erret in dictis suis vt ipsemet Jo. an. dicit in proemio nouelle. in. vj. D. anto. sm̄ intellectum qui sibi videtur verus summat sic. Appellatio quo ad finem exceptionis consequende non iustificatur solo exceptionis obiectu: vel probationis oblatione: quo ad finem autē deuoluendi sic. Hec summatio vera est in se: ⁊ melius probatur ex his que no. in. c. interposita. j̄. de appel. cui melius congruit q̄3 hic. nam nil attingit de materia huius titu. nec discutitur principaliter hic virtus appellationis: sed exceptionis contra testes proposite: ideo summo sic breuiter. Si exceptio legitima opposita contra personas testium nō admittitur licite appellatur. h. d. sm̄ lectu. Jo. an. que hodie cōmuniter approbatur. (Diuisio.) Diuiditur decre. principaliter in duas partes. In prīa ponit querela. In secunda mādatū ibi: mādam⁹. Prīa facit quinq3. Prima nāq3 causam iustificat. Secunda ibi: miles. ponit formā impetrati rescripti vitia notāter exprimēdo. Tertia ibi: tādem. ponit processum postea ex eo secutum. Quarta ibi: nihilominus. narrat sententiā. Quinta ibi: quā nūc. ponit euētū post sn̄iam. Secūda principalis subdiuidit in tres. Primo instruit iudices si narrata p pbr̄m sunt vera. Scđo si non sunt vera ibi: si vero. Tertio ponit clausulā cōsuetā cōtra psonas testiū ibi testes. Abbas.

¶ Casus. Quidā pbr̄ noīe. A. quandā ecclīam canonice adept⁹ est vt dicebat. ⁊ eā. xxx. annis. ⁊ ampli⁹ possedit i pace. Tādē q̄dā miles tacito q esset laic⁹ cōtra ipm lr̄as ipetrauit ad q̄sdā iudices vt si ɔstaret q dict⁹ pbr̄ fili⁹ fuisset illi⁹ q̄ proximo in eadē ecclesia

ministrauit. vel q̄ publice haberet focariā ip̄z a ꝑdicta eccl'a remo uerent. corā q̄bus dict⁹ pbr̄ p ꝓcuratorē militis tract⁹ fuit in cām: q̄ quosdā testes infames et notabiles ad testimoniū ꝓduxit: sacerdos asserebat illos nō esse recipiēdos ꝓ eo q̄ quidā eoꝝ erāt latrones ⁊ raptores manifesti: dicens se hoc ꝓbaturū. Judices nihilominus testib⁹ talib⁹ recepti post appellationē a dicto pbr̄o īterpositā: ꝑuauerūt ip̄m ꝑscripta eccl'ia: quā quidā dapifer fili⁹ ipsi⁹ militis detinet occupatā: quo facto pbr̄ conquestus fuit dño pa. vnde mādat quibusdā q̄ten⁹ si cōstiterit eisdē q̄ dictus pbr̄ non fuerit p testes idoneos dicta ecclesia spoliatus cassata snīa ꝑdictoꝝ iudicū nō obstantib⁹ etiā litteris confirmationis si que sup eccl'ia īpetrate fuerūt: restituāt ecclesiā pbr̄o ꝑfato: nec eum ꝑmittāt exinde molestari. Si vero nō sunt vera q̄ sacerdos narrauit/ sc3 q̄ iudices non processerūt taliter ꝯtra ip̄m cāz audiāt ⁊ fine debito decidant. et testes quos ille. A. noīauerit ad testimoniū ꝓducendos moneant vt coram eis testimoniū ꝑhibeāt veritati

† al'. predictam.

¶ Nota q̄ viles testes/ notabiles/ ⁊ infames ꝯtra clericos nō sūt recipiēdi. Itē snīa lata post appellationē legitimā cassāda est nō obstante ꝯfirmatiōe. Itē in fine est argumētū q̄ testes nō sunt ꝯpellēdi sup criminib⁹ obiectis in modū exceptiōis ꝯtra testes. Ber.

¶ Glo. seq. obijcit et dupliciter soluit.

a ¶ Tacito. Ex eo q̄ dicit tacito ⁊c. videtur q̄ littere iste nō valebant. arg. j. eo. de cetero. et. s. de transac. ex litteris. Sed contrariū videtur quia de publica fornicatiōe agebat quo casu licet laico vitare † vel accusare tales clericos. xxxij. dist. §. verū. ⁊ c. nullus. ⁊ c. preter hoc. Et sic debet admitti miles ad agendū cōtra sacerdotē fornicariū: qd̄ quidā concedunt: et ideo dicit tacito: quia de facto sic accidit: quia et si dixisset se laicū nihilomin⁹ litteras habuisset. Vel dicas q̄ ideo dicit tacito: quia de facto sic accidit: quia nō intererat eius: quia nō erat parrochian⁹ vel patronus illius ecclesie: et ideo tacita veritate impetrauit: vnde non valebunt. si hoc ab initio fuisset oppositū bene fuisset auditus. s. de rescrip. super litteris. et quia hanc exceptionē dilatoriā omisit valuerunt littere per consensum illius presbyteri: quare iudicio cepto illā opponere non valebat. j. de re iudi. inter monasteriū. C. de excep. l. penul. ⁊ vlti. si enī interfuisset illi⁹ puta si esset patron⁹ vel parrochian⁹ bene admitteretur saltē ad denunciandū: licet ipsum accusare non posset. xvj. q. vij. filijs ac nepotibus.

† Nō sequitur si licet vitare ergo licet accusare. h̄m Tā. Gof. Inno. ⁊ Host. Exēplū autē de hoc vide in excōicato q̄ licet concubinariū peccatorem excōicatū vel aliū possit ⁊ debeat vitare: nō tn̄ pōt accusare. Jo. and.

b ¶ Impetrauit. Supple sub hac forma q̄ si dictus ⁊c.

c ¶ Qui primo. Et iō ecclesiā nō potuit retinere sine dispēsatiōe ap'lice sedis. s. de fil'. ꝑsby. ꝑsentiū. ⁊ ca. pe. ⁊ vlt. viij. q. j. ap'lica.

d ¶ Per interpositā personam. Sc3 per procuratorē: ⁊ sic patet q̄ ciuiliter agebat vt remoueret solūmodo ab eccl'ia. j. de symo. cū essent. al'as si criminaliter ageret nō admitteret: etiā si per seip̄m: nisi suā vel suoꝝ iniuriā ꝓsequeret. j. eo. de cetero. et. iiij. q. vlti. oībus. Sed nec tūc per ꝓcuratorē: q2 in criminali non interuenit ꝓcurator. j. de accu. veniēs. et. ij. q. vj. si quādo. et. §. precedēti. vbi de hoc. ⁊ melius. iij. q. v. in criminalibus causis.

¶ Glo. seq. reci. per. q. an exceptiones cōtra testes sint statim admittende vel reseruande. Tenet q̄ regulariter reseruāde. Huic decre. dupliciter respondet. ꝟ. sed hoc nō et in fi.

e ¶ Infames ⁊ notabiles. Hmōi exceptiōes ī tēpus disputationis debent reseruari: nec expedit testes reprobari tali modo donec constet an contra eū deposuerint cum possint reprobari testes post aperturas testium protestatione premissa ante aperturā. j. eo. presentium. et. j. de excep. deniq3. et. j. de symo. licet heli. et ca. per tuas. Sed hoc non seruauit sacerdos iste: vnde valuit receptio testium ⁊ lata sentētia quousq3 testes fuerint reprobati: non obstāte appellatiōe. Qñq3 tamē statim admittit exceptio anteq3 deponat si cām criminalē habet cū ipo. in aut. de testi. §. si vero. col. vij. quādoq3 recipiūtur ante aperturā alioꝝ ne prorogetur negociū. s. de proba. licet. al's debet recipi statim. vt in tp̄s disputatiōis questio reseruetur. C. e. aut̄. si testis odiosus. Sed ex hoc q̄ hic appellauit ⁊ admittit appellatio: videtur q̄ audiri debeat volens statim hoc ꝓbare: tn̄ qd̄ prius dixi ordinarium est l3 facto hic taliter cōtingat. Vel dicas q̄ hec exceptio fuit opposita post receptionē testiū † vt anullaretur dictū eoꝝ: sed nō fuit admissa: vnde recte appellauit.

f ¶ De periurio. Unde vlteri⁹ ad testimoniū non deberet admitti si de hoc constaret. vj. q. j. quicūq3. xxij. q. v. paruuli. ⁊ c. si q̄s conuictus. ⁊ j. eo. testimonium.

possedisset. ¶ Miles quidā. H. nomine tacito[a] q̄ laicus esset ad iudices litteras impetrauit[b]: q̄ si dict⁹ ꝑsbyter fili⁹ esset illius q̄ primo[c] in eadē ecclesia ministrarat: vel publice fornicariā haberet: ip̄m a predicta eccl'ia amoueret. ¶ Tādē cū miles per interpositā[d] personā eū corā prefatis iudicib⁹ traxisset in cām: quosdam laicos infames et notabiles[e] ad testimoniū dicitur produxisse. Licet aūt ꝑsbyter assereret illos nō esse recipiēdos ꝓ eo q̄ quidā eoꝝ latrones et raptores manifesti essent. quidā vero in alia cā fuissent cōuicti de periurio[f]: et se hoc diceret probaturū. ¶ Nihilominus iudices testib⁹ talib⁹ receptis eidē absenti post appellationē ꝑscriptā † abiudicauerūt eccl'iā. ¶ Quā nūc militis dapiferi filius detinet occupatam: et. j. Mādamus quaten⁹ si vobis cōstiterit[g] q̄ predictus pbr̄ nō fuerit legitie ꝑ testes[h] idoneos predicta eccl'ia spoliat⁹: eorundē iudicū cassata snīa: l'ris etiā confirmationis (si que sunt) super eadem ecclesia īpetrate nō obstantibus: eccl'iam pbr̄o restituatis eidē: ip̄mq3 nō ꝑmittatis[i] exinde molestari. ¶ Si vero res[k] aliter se hēret: cām audiatis ⁊ fine debito termietis. ¶ Testes autē si quos idē. A. in sue assertiōis testimoniū inuocauerit: curetis monere[l] vt corā vobis super his perhibeant testimoniū veritati.

I dē exoñ. ⁊ vigor. episcopis.

¶ Judex mittere debet examinatorē discretum ad testes recipiendos qui ad eum cōmode venire nō possunt. Cap. viij.

† Hec lectura ē contra textum vbi dicit illos nō eē recipiēdos: et vbi dicit testib⁹ talib⁹ receptis. nisi dicas q̄ ibi rescriptio īspicit effectū vt tunc videat recipe qñ ad dicta illoꝝ ꝓnunciat. ad hoc s. ti. j. ex litteris. de renū. sup hoc Jo. and.

¶ Glo. seq. signat contrarium ⁊ soluit.

g ¶ Si vobis constiterit. Arg. ꝯ. j. de iureiur. veniētes. ibi reuocat executio snīe anteq3 cognoscat de appellatiōe: hic nō. sed ibi fuit appellatum a diffinitiua sentētia: hic nō fuit: ⁊ sic sup certo articulo appellatum fuit hic: ibi simpliciter a sententia.

¶ Glo. seq. primo soluit obiec. Secundo obijcit ⁊ dupliciter soluit

h ¶ Testes idoneos. Ad hāc ꝓbationem admittit post snīam: quia añ snīaz h̄ facere voluit et non fuit admissus: ⁊ etiā appellauit ꝓpter h̄ sic. j. de sen. ⁊ re iud. cu3 J. et. A. Si ꝟo nō dixisset h̄ añ snīam: post sententiā nō videt audiendus. j. de excep. deniq3. vbi de hoc: nisi de falso agere vellet qd̄ posset vsq3 ad. xx. an. j. de excep. cum venerabilis. ⁊ C. de fal. querela. ⁊. s. de proba. licet. Preterea ex hoc videtur q̄ appellans tenetur ꝓbare causam appellationis esse verā: sic. j. de excep. oli. Sed contra videtur q̄ sufficit illud probare q̄ appellans ꝓposuit probabilē exceptionem coram iudice a quo appellauit illā se offerens probaturum: ⁊ q̄ nō fuisset admissus: vt probat. j. de ap. interposita. j. respon. ⁊ c. dilecto. ⁊ ca. vt debit⁹. ⁊. s. de of. dele. cum causa. et hoc idem fecit sacerdos iste q̄ legitimā opposuit exceptionē quā se obtulit ꝓbaturū. Sol. illa ꝯria loquūtur in exceptiōib⁹ dilatorijs ‡ p q̄s non elidit ꝑncipale ꝓpositū. vñ cū iudex nollet admittere ꝓbationē sup exceptiōe ꝓbabili grauauit ip̄m ⁊ reddidit se suspectū: ⁊ iō sufficit h̄ solū ꝓbare corā iudice appellationis: q̄ ꝓcedet postea sup ꝑncipali: alioqn causa remitteret ad priorē iudicē vt dicit. c. vt debitus: sed hec exceptio quasi peremptoria est: ⁊ si non directe/ saltem per obliquū: vt si vult releuare cām suam: necesse h3 eā ꝓbare eē verā: alioquin staret snīe late auc̄te illoꝝ testiū: q2 ꝑsumit ꝓ snīa iudicis q3diu nō ꝓbet ꝯriū: q2 p h̄ apparet eū frustratorie appellasse. j. d̄ iudi. cū J. ⁊ A. ⁊ hoc idē ꝓbare d3 corā ꝑmis iudicib⁹ ne sentētiarēt ꝯ ip̄m si fuisset admissus: ⁊ sic ꝯria se nō tangūt vñ nō sūt ꝯria. Preterea l3 ꝓbet se cām ꝓbabilē allegasse: ac eā se ꝓbaturū obtulisse: nō tn̄ debet propter hoc sententia reuocari: nisi ꝓbet testes fuisse tales vt ille allegabat: q2 si cassaretur ei⁹ sententia: ⁊ postea nō probaret testes fuisse tales ꝓut dicebat ⁊ offerebat se probaturum/ iterum condēnaret: ⁊ sic rediret in pristinū statū: q̄re nō debet cassari sententia nisi ꝓbet primo quod ante snīam probare tenebat: si enī iudices isti nō tulissent snīam: tūc sufficeret probare q̄ cām probabilem allegauit: ⁊ qd̄ etiā obtulit se probaturum: quo facto postea ꝓbabit testes fuisse tales si poterit. Ber.

Appellās an debeat probare cām appellatiōis eē veram.

‡ Si enim pereptoria haberetur ꝓ probata hoc ipso iudex illam nō admisit nec ꝓbationes illi⁹ recepit de facili posset iudex in fauorem excipiētis perimere ius appellati et facit qd̄ no. s. in spe. de appel. §. q̄liter. ꝟ. sūt quoq3. Jo. and.

¶ Glo. seq. no. etiam delegatū ⁊c. ⁊ ponit. ij. opi.

i ¶ Nō ꝑmittatis exinde molestari. Ex h̄ vr̄ q̄ iudex delegat⁹ nō tm̄ d3 mittere ī possessionē s3 missū tueri. j. de symo. querelā. ī fi. Dicit Lau. q̄ h̄ pōt facere delegat⁹ vbi h̄ exprimit in l'ris: cū snīa lata funct⁹ sit offō suo. s. de of. deleg. in l'ris: q2 h̄ videt spectare ad ordinariū. ff. ne vis fi. ei q̄ in pos. mit. l. j. §. j. T. dicit q̄ pōt hoc delegat⁹ vsq3 ad annū. s. de of. deleg. querēti. s3 añ snīam: quia semp durat iurisditio: vr̄ q̄ semp possit defendere eū in possessione quā assignauerit: cū sc3 fuerit cōtumax ante litis cōtestationem.

¶ Glo. seq. obijcit. soluit dupliciter: sed primā approbat.

k ¶ Si vero res aliter se haberet. i. si falsum suggessit: q2 nō fuit priuat⁹ eccl'ia sua p testes tales: nec iudices ꝓcesserūt ꝯ illū. S3 vr̄ eē ꝯ ius: q2 falsū h̄ debuit remitti ad priores iudices ⁊ ꝯdēnari in expēsis. j. de ap. vt debit⁹. ⁊ c. cū in eccl'ia. vñ dicas q̄ fecit ei ī hoc gratiā † dñs papa: q2 nō remisit illū ad priores iudices. Si vis expone aliter. i. nō potuit ꝓbare testes tales fuisse vt dicebat per q̄s lata fuit snīa: sed qd̄ sequit cōtrariū videt: ⁊ ideo expone vt prius. Vel dic q̄ si testes fuerint boni saluum remaneat ei ius si aliter ꝓbare possit dictam sententiam fuisse iniustam.

† Fugiēde sunt lecture q̄ contra naturā suā iura deducūt ad gratias: s3 poterat dicere glo. hoc fuisse de iure ex virib⁹ delatiōis vt dicit hic tex. Jo. and.

l ¶ Monere. Arg. q̄ in crimine non sunt cogendi testes etiam in excipiendo.

S I qui testiū. ¶ Casus. Judex mittere debet ad testes ī casibus huius capl'i/nec debēt cōpelli venire ad iudicē. ¶ Nota hic casum specialē in quo iudex mandat testes recipi. Ber.
¶ Glosa sequens circa testes impeditos pmittit tria. demū querit. argu. negatiue et soluit contrarium.

S I qui testium valitudinarij[a] sunt/et senes/ vel debilitate ꝯfecti: aut pauꝑtate[b] depssi: ita ꝙ nō possint ad vestrā presentiā adduci: ad ipsos recipiendos mittatꝭ ꝑsonas ydoneas et discretas. Alexā. iij. belua. epō.

¶ Retractāda est snia si constat eā fuisse latā ad dictū corruptorum testium. h. d. ẜm lecturā quā tenet Panor. Caplm. ix.

S Icut nobis est ītimatum qdā accepta pecunia de parētela iter viꝝ et vxorē exhibēt iuramēta: ꝑ q̄ inter ipsos diuortij sententia ꝓmulgat̄: postea ꝟo ꝑuatim nullā iter eos ꝯsanguitatꝭ lineā asserētes se corruptos dicūt testimoniū ꝓhibuisse falsitatis. ¶ Super quo. t. x. ꝙ si vir: ⁊ vxor: aut alter eoꝝ ad scđa vota trāsiuit: testibꝰ de ꝑiurio[c] et adult'io[d] vno ꝑl'ibusue: q̇bꝰ cām dederūt[e] penitētia īdicat̄. ¶ Si ꝟo ad scđa vota idē vir ⁊ vxor nō migrauerint[f]: diligēter inq̇rēdi sunt corā q̇bꝰ corruptio intercessit: et si tales exhibeant̄ ꝑ quos possit ṗdicte corruptiōis ꝟitas cōprobari: recepto eorū testionio est snia reuocāda: nō eni testimoniū ṗdictorū (cū ꝑiuri[g] sint) est in hoc casu aliq̄tenꝰ admittendū. Idem.

¶ Sociꝰ criminis ⁊ munerꝭ nō testificatur etiā in crimine symonie. Et vniꝰ testimoniū non sufficit ad condēnationē. Ca. x.

U Eniens ad nos. L. pbr̄ sua relatione mōstrauit: ꝙ ei obiectū fuit: ꝙ in ecclesia de oueñ. canōicū nō habuisset īgressum: q2 ꝓmisisset vnicuiq3 parrochiāoꝝ q̄nq3 barillos vini remittere[h]: q̄ sacerdoti ibi ꝓ tp̄e ẜuienti † ꝯsueuerāt ꝓ bñficio dari: verū cū duo apparuissent q̇ iurati deposuerunt ṗdictū pbr̄m talez fecisse ꝓmissionē: et cū altero illorū[i] pactuz illō factū fuisse: tu de pbr̄o (ꝓut ordo rōnis exigit) iudicasti[k]. ¶ Nos tuā sniam cōmēdamꝰ: eo ꝙ ille q̇ eodē erat īfectꝰ crimīe ide ꝯ eū testificari nō posset: nulliq3 de se cōfesso[l] aduersꝰ

† al's morāti.

a ¶ Ualitudiarij. Ad istos īpeditos tali infirmitate vel senectute: et egregias ꝑsonas debet mittere iudex. ff. de iureiurā. ad egregias. vel ad iudicē loci vt eos recipiat: ⁊ dicta eoꝝ sigillata sibi remittat. ī aut̄. eo. §. et q̄m sancimus. ꝟ. multe. col. vij. C. de fide īstru. aut̄. apud eloquentissimū. ⁊. ff. eo. l. iij. §. itē diuꝰ. ꝭ. de fideiuſ. ꝯstitutus: ⁊ isti ꝑñt recipi litenō ꝯtestata. ſ. vt lit. non ꝯtesta. q̄m. j. rñ. ⁊. ꝭ. eo. cū olim. Sed nunq̇d senes sunt cōpellēdi ferre testimoniū inuiti? Uidet̄ ꝙ non. iiij. q. iij. §. itē inuiti. et. ff. eo. ti. īuiti. ⁊. ff. de excu. mu. l. ij. §. numerus. et. ff. de iure imu. l. maiores. Dic ꝙ cōpellūtur ẜm canones ꝓpter pctm̄. xj. q. iij. q̇sq̇s. et. ꝭ. de fal. c. j. ⁊. ſ. de iudi. nouit. et op. arg. ad hoc. ff. de vac. mu. l. ij. §. corporis debilitas. Ber.

Testes aliqui nō sunt cogēdi venire ad iudicē.

¶ Glo. seq. ṗmo obijcit ⁊ soluit. scđo soluit aliud contrarium.

b ¶ Paupertate. Sed q̄re remittit ad istos? q2 l3 sint pauꝑes bene possunt venire. † ¶ Potest dici ꝙ ideo: q2 tales sunt ꝙ nō decet eos venire ad iudicē: forsitā quia nobilis ⁊ ita verecūdat̄ venire ꝓpter nimiā pauꝑtatē: l3 tamē iste pauꝑ al's honesta persona est: nec est suspectus ꝓpter suā paupertatē: ⁊ sic non est contra. ij. q. j. in primis. ꝟ. quia igitur. et. iiij. q. iij. §. si testes. ꝟ. item testium. cum ibi loquitur de suspectis.

† Cū ꝓducens eis ꝓcuret expēsas. vt. ꝭ. de rescrip. statutū. §. pe. li. vj. Jo. ā.

Sūmariū

S Icut nobis. ¶ Corrupti ⁊ ꝑiuri ad testimoniū non debent admitti ita cōiter summāt docto. s3 hec summatio nil noui affert cū totum corpus iuris de hoc plenū sit ⁊ maxime in. c. testimoniū. ꝭ. e. ⁊. xxij. q. v. paruuli. vbi ꝓbat̄ ꝙ semel ꝑiurꝰ nō debet amplīꝰ ad iuramētū admitti: nisi veniat in suū ꝑiudiciū. vt in. c. cū in ecclesia. de maio. ⁊ obe. ¶ Primo ponit̄ ꝯsultatio. Scđo distinguēs rñsio ibi: super quo. Et secundum mēbrum distinctionis ibi: si vero. B.

Diuisio.

¶ Casus. Quidā ꝓ pecunia falsum tulerūt testimoniū in cā matrimoniali. ꝓpter illorū testimoniū snia diuortij lata fuit. ¶ Postea vero priuatim accedūt ad iudicē asserētes nullā cōsanguinitatem esse inter eos. ⁊ dicūt se corruptos ꝓhibuisse testimonium falsitati. querit̄ vtrū ad dictū istorum debet snia reuocari? Rñ. ꝙ si vir aut vxor/aut alter eoꝝ ad scđa vota trāsiuit: penitentia debet imponi testibꝰ de ꝑiurio ⁊ adulterio vno vel pluribꝰ quibꝰ cām dederunt/ ⁊ diligēter inquirēdū est corā q̇bus talis corruptio intercessit. et si tales exhibeātur ꝑ quos veritas ṗdicte corruptiōis possit probari recipiēdū est earū testimoniū/ ⁊ snia est reuocāda. Dictū vero ṗdictoꝝ testium (cū ꝑiuri sint) non est aliquatenꝰ admittendū. ¶ Nota ꝙ ꝑiuro non est credendum. Item primo dicto alicuius standum est. Item qui occasionem dāni dat: dānū dedisse videt̄. Ber.

c ¶ De periurio. De ꝑiurio qđ statim fuit cōmissum debent agere penitentiam. vij. an. vj. q. j. quicūq3.
¶ Glo. se. elicit duo argumēta: ⁊ ad scđm signat cōtrarium ⁊ soluit.

d ¶ De adulterio. Ar. ꝙ si aliquid īputat̄ alicui vel puniat̄ de aliquo: oīa q̄ sequunt̄ ex illo īputant̄ eidē. ar. ſ. de ꝯsti. nā cōcupiscentiā. ⁊ aliquo ꝓhibito oīa q̄ sequunt̄ ex isto prohibent̄. Item arg. ꝙ malum precedens aggrauatur per consequens ex illo argu. j. q. j. placuit. iij. ⁊. l. dist. si qua femina. ⁊. c. si quis voluntate. Arg. contra. xv. q. j. inebriauerunt. Sol. ibi primū non aggrauat̄ per consequēs ex illo: sed de vtroq3 punitur.
¶ Glo. seq. dicit in brocar. ꝙ q̇ occasionem ⁊c̄. ar. ꝓ. inducit. iiij. cañ. iij. ll. ⁊ vnā decre. in ꝯtrariū duos cañ. ⁊ vnā. l. ⁊ soluit distinguēdo.

e ¶ Dederunt. Ar. ꝙ q̇ occasionē dāni dat dānū dedisse vr̄: ⁊ iō tenet̄. ar. lxxxvj. di. pasce. ⁊. lxxxvij. di. si expositꝰ. ff. ad le. cor. de sicca. nihil īterest. ff. de of. ꝓsi. illicitas. §. sicuti. ⁊. j. q. j. placuit. iij. ff. ad le. aquil. q̇ occidit. §. pe. l. dis. hi q̇ arborē. ꝭ. de iniur̄. c. vl. in fi. Ar. ꝯtra. xxiij. q. v. de occidēdis. ff. de fur. vex. xxiij. q. iiij. nabuchodonosor. circa prin. So. qui dat occasionē dāni si dat operā rei licite et adhibet diligentiā quā pōt nō tenet̄ de his q̄ inde sequūtur. vt in ca. de occidendis: si non adhibet tenet̄. l. di. sepe. et in. l. qui occidit. §. pe. si dat operā illicite rei semper īputat̄ ei quod inde sequitur. l. dist. q̄tum dicit. et. ff. ad. l. aquil. itē mela. ꝭ. de vsur. ca. vlti.

f ¶ Migrauerint. Ar. ꝙ si isti vel alter eoꝝ ad scđa vota transierint ꝙ nō possint separari: nec debēt inquiri de corruptione tali: ⁊ hoc quidā cōcedunt. Sed hoc falsissimū est: ⁊ ideo supplemarie q̄ñcūq3 legitime cōstiterit de falsitate †se parabunt̄ scđa cōiugia: et priora restaurabūtur. ꝭ. de re iudi. lator. et ca. ꝯsanguinei. ⁊. ꝭ. de fri. ⁊ male. laudabilē. ⁊. c. frnitatis. et. xxxv. q. ix. §. q2 vero. ⁊. c. sequentibꝰ. T.

† Nec fateor: sed l'ra nō de falsitate sed de corruptiōe loquit̄. vt dixi ī textu. S3 q̄ñ migrauerunt ad scđa vota cū maiori discussione recipientūr testes et difficiliꝰ retractabitur snia ẜm Jnno. s3 Ho. dicit q̄ñ non migrauert imponetur illis pnīa tm̄ de ꝑiurio. s3 vtroq3 casu fiet inq̇sitio. J. ā.

g ¶ Periuri. Eis autē credi nō debet tanq3 ꝑiuris: q2 ad testimoniū vlterius admitti non debēt. ꝭ. eo. testimoniū. vj. q. j. quicūq3. et. xxij. q. v. si q̇s cōuictꝰ. et ca. paruuli. et. ij. q. vij. nō pōt. ī ꝑsentia eni credit̄ vt iniūgatur eis pnīa. in iudicio eī eis credi nō d3 ꝯtrā in eūdē casum. ſ. ꝺ de ꝓba. ꝑ tuas. et. C. de nōnu. pe. l. gñaliter. B.

U Eniens ad nos. ¶ Primo ponit petitionē presbyteri. Secūdo illā exaudit ibi: nos. Ab. si.

Diuisio.

¶ Casus. Obiectū fuit cuidā pbr̄o. L. noīe ꝙ in eccl'ia de oueñ. canōice nō fuisset ingressus: q2 ꝓmisit vnicuiq3 ꝓchianoꝝ suoꝝ remittere quīq3 barillos vini q̄ ꝓ bñficio dari ꝯsueuerūt sacerdoti in ipsa eccl'ia deseruienti. ad hoc ꝓbandū duo fuerūt testes inducti q̇ iurati deposuerūt pbr̄m ṗdictū talē fecisse ꝓmissionē/quoꝝ alter cū ṗdicto pbr̄o fecit dictā ꝓmissionē. iudex qui de cā cognoscebat dictū pbr̄m absoluit. quo facto pbr̄ ad dñm pa. accedēs predicta oīa ei exposuit/ cū ipsa snia pa. rescribēs eidē iudici ꝯfirmās sniam ipsiꝰ ex eo ꝙ ille q̇ eodem erat infectꝰ crimine contra illū testificari non potuit: et nulli de se confesso aduersus aliū est credendum: et dictum vnius testis non sufficit ad condēnationem alicuius. ¶ Nota ꝙ nulli de se confesso cōtra alium est credendum. Item ad dictum vnius nō est aliquis puniendus. Item idem est remittere/ et dare: q2 vtrūq3 simoniā inducit. Bernardus.

h ¶ Remittere. Qui debitū remittit dare intelligitur. viij. q. iij. talia. ⁊. ff. de calū. quinetiā. ⁊. ff. de condi. causa data. si mulier.
¶ Glo. se. obijcit ⁊ soluit. Scđo q̄rit. ar. affirmatiue soluit cōtrariū.

i ¶ Illorū. Sed cū crimen symonie sit crimē exceptū quare nō admittitur quilibet etiā particeps criminis ẜm qđ fit. lxxix. dist. si q̇s papa ‡ xxv. q. iij. nemini. ſ. de cōfes. ca. j.? Dicas ꝙ tales persone viles nullo modo sunt admittēde in accusationem clericoꝝ: aut ī testimoniū: nisi accusatus male fame ⁊ opinionis antea extitisset. vt ij. q. j. in primis. in fi. et. ꝭ. de symo. per tuas. ¶ Preterea hic erat vnus testis idoneꝰ: nūquid per eum ⁊ per famā posset condēnari de tali crimine? Uidet̄ ꝙ sic: quia fama cū alijs ꝓbat. iiij. q. iij. item sepe. Sed non est verū: q2 in crimine apertissime debēt esse probatiōes C. de ꝓba. l. vlti. et. v. q. vlti. epyphanium. quia vbi cōtra salutē hominis agitur strictius et cautius procedit̄. C. de app. addictos. Secus in ciuili cā in q̄ sufficit ꝑsumptio vniꝰ testis cū iuramēto. ar. C. de re. cre. in bōe fidei. ſ. de ꝓba. sicut ꝯsuetudo. ꝑēsatis negocijs cū circūstātijs ꝑsōarū ⁊ cāe. ꝭ. ꝺ iureiu. c. vl. ī fi. ⁊. ff. de legi. tu. legitīos.

‡ Dixit hic Goff. ꝙ ibi ꝯcurrebant duo crimīa symonie et lese maiestatis. Nā ibi loquit̄ de illo q̇ papa in mēte de papatu cōuenticulas faciebat. al's l3 in crimine lese maiestatis admittatur in symonia non. vel ẜm eum admittit̄ sociꝰ accusans: s3 nō testificās. Jo. an.

k ¶ Judicasti. Absoluendo illum.
¶ Glo. seq. no. ꝙ sociꝰ ⁊c̄. signat contrariū et soluit.

l ¶ Cōfesso. Sic ergo patet ꝙ sociꝰ criminis nō admittit̄ ī testimoniū in eodē crimine. iiij. q. iij. §. itē liberi. sic. ſ. de confes. ca. j. vbi de hoc. ⁊ testis q̇ non solū in eodē crimine fuit: sed si ꝯsi'li morbo laboret nō est admittēdꝰ. ꝭ. eo. ꝑsonas. fallit tñ q2 q̄ñq3 admittit̄ sociꝰ. vt vj. q. j. §. verū. ver. si q̇s. ⁊. lxxix. dist. si q̇s papa. Solui cōsueuit ꝙ socij criminis ⁊ muneris nō admittunt̄ vt hic: s3 criminis tm̄ admittit̄ in exceptis criminibꝰ † vt ibi: sic ⁊ q̄ñq3 ad detegendā conspirationē socij ⁊ iurati ad testimoniū admittunt̄. ꝭ. de testi. cogē. ca. vlt. vnde ꝟsus. Per testē sociū sceleris symonia probatur. Muneris ⁊ sceleris socius testis reprobatur. Uide. c. j. eo. titu. lib. vj.

† De crimine symonie dic vt. ꝭ. eo. c. j. lib. vj. Jo. and.

¶ Glosa sequens signat contrarium et soluit.

a ¶ Nec vnius testimoniū. Sic ptz ꝙ vni⁹ testimoniū nō valet. ī. eo. l3. ⁊. iiij. q. iij. §. itē vni⁹. xxxiij. q. ij. admonere. ff. de q. marit⁹. Ar. ꝯtra. viij. q. iij. talia. ff. de dote ꝑlega. theopōpus. lxxxvj. dist. tāta. ⁊ xxviij. di. de syracusane. ⁊. xcvij. di. nobilissim⁹. Sol. sepe adhibet᷑ fides vni extra iudicium. xxij. q. iiij. innocens. dictū vni⁹ in iudicio presumptionē īducit. Lex illa theopōpus ītelligitur cū testator voluit ei fidem adhiberi.

Causam que. ¶ Casus. Attestatiōes recepte coram ꝑmis iudicib⁹ vādē sūt iudicib⁹ alijs qb⁹ causa postmodum cōmittitur. ¶ Nota ꝙ attestationes vni⁹ iudicij: in alio iudicio locū habēt. B.

b ¶ Judicibus. Sic. s. de ꝓba. ca. vl. sic attestatiōes ⁊ acta ī vno iudicio recepta valēt ī alio. in aut. de testi. qm̄ multe. col. vij. ⁊ attestatōes corā arbitris recepte valēt corā alijs iudicib⁹. ī. e. ꝑsentata. ⁊. C. de testi. l. vl. et. C. de arbi. l. pe. in fi. Judex ad quē causa defertur debet hr̄e acta oīa ꝑoris iudicis. s. tit. ꝓxi. qm̄. et. c. vl. Et si testes apud primū iudicē nō sūt publicati adhuc alij possunt īduci. ī. eo. cum causam. j.

Cum nuncius. ¶ Casus. Clerici non debēt repelli a ferēdo testimonio in causa ecclesie sue. eo ꝙ clerici sunt: nisi aliud impediat. ¶ Nota ꝙ illi q̄ sūt d̄ vniuersitate pn̄t ferre testioniū ī cā eccl'ie. B.

¶ Glo. se. all'. tres ꝯcor. ⁊ tria iura in ꝯriū soluit. Scd̄o q̄rit. all'. iij. ad negatiuam/ et alia tria ad affirmatiuā. ponit opi. vl. soluit. et pro ꝯtraria solutiōe ibi remittit.

alium in eodē crimine sit credendum: nec vni⁹ testimonium[a] ad condēnationē sufficiat alicuius.

Idem abbati. s. l. et priori. s. c.

¶ Attestationes in vno iudicio recepte fidē faciunt in eadē causa: et inter easdē personas coram alio iudice. Capitulū. xj.

Causam q̄: et. ī. ¶ Discre. v. mādam⁹ quaten⁹ susceptis attestationibus vtriusq₃ ꝑtis que ab alijs iudicib⁹[b] sunt recepte/ cām ipsam fine debito terminetis.

Idē cāt. archiepō et vigor. epō.

¶ Clerici non sunt a ferēdo testimonio ī causa ecclesie sue sine rōnabili causa repellēdi. Capi. xij.

Cum nunci⁹: et. ī. ¶ Nō lateat prudētiā vestrā ꝙ clerici nō sūt a ferēdo testionio sup negocio eccl'ie sue (nisi alia rōnabilis causa īpediat) repellendi[c].

Idem cant. archiepiscopo.

¶ Crimen nūc probatū repellit testem: al'as de illo crimine non ꝯdānatum. Capitulū. xiij.

Super eo ꝙ q̄siuisti vtrum testes sint reprobādi in causa criminali vel ciuili quib⁹ ab aduersa parte crimina opponuntur. ¶ Rn̄dem⁹ ꝙ si etiā ante nō sunt conuicti vel cōfessi[d] de criminib⁹ illis: dūmodo inde ꝯuincātur: in testimoniū non debent admitti.

Idē salernitano archiepiscopo

c ¶ Repellēdi. Immo sunt admittēdi. xiiij. q. ij. sup prudentiā. et s. eo. insup. vbi de hoc. ⁊ insti. de re. di. §. vniuersitatis. ⁊. §. nulli⁹ autē. ff. de re. di. l. intm̄. §. j. argu. ꝯtra insti. de testa. §. licet. ⁊. C. de testi. oībus. ⁊. iiij. q. iij. §. null⁹. q₂ cā ecclesie satis videt᷑ sua. Sol. in causa eccl'ie vel vniuersitat' q̄ dicit testimoniū/ ꝓ nullo de vniuersitate hoc facit: ergo nec ꝓ se. argu. xij. q. ij. q̄ manumittit᷑. Sed pone ꝙ aduersari⁹ petat clericos in testimoniū de ecclesia ꝓ se induci contra ipsam ecclesiā nūquid debēt cōpelli? Videt᷑ ꝙ nō. s. de postul. ca. vl. in fi. ⁊ fili⁹ ꝯtra patrē nō cōpellit᷑ q₂ nō cōpellit᷑ ꝯtra alios inferiores sibi ꝯiūctos. iiij. q. iij. §. itē lege iulia. ij. Sed iste est filius† eccl'ie q̄ ipm̄ dn̄o sociauit. ī. de pe. pbri. g̃ non cōpellit᷑ ferre testimoniū ꝯtra ipsam. Itē nemo debet petere ab aduersario suo instrumēta ꝓpria. s. de ꝓba. ca. j. ⁊. C. de testi. nimis. ⁊. iiij. q. iij. §. q̄ intendit. Sed ꝯtra ꝙ possit: q₂ ecclesia pōt ipm̄ inducere ꝓ se. ergo tenet᷑ illū recipe ꝯtra se. iiij. q. iij. §. si q̄s testib⁹. xix. dist. si romanoꝝ. ⁊ actoris ⁊ rei equa debet esse cōdictio. s. de mu. pe. c. ij. et testis ꝓ vtraq₃ parte debet ferre testimoniū. xiiij. q. v. non sane. ⁊ nihil debet licere actori qd̄ reo nō liceat. ff. de reg. iur. nō d₃. Quidā dicūt ꝙ nō d₃ cōpelli cleric⁹ ferre testimoniū ꝯ eccl'iam suā: tn̄ si eccl'ia ipm̄ īducit ꝓ se: tūc tenet᷑ ⁊ cōpellit᷑ dicere ꝓ aduersario. ff. de edē. l. j. §. edēda. ⁊ sic ītelligit᷑ qd̄ d̄r testis ꝓ vtraq₃ ꝑte d₃ ferre testioniū. Alij dicūt qd̄ veri⁹ v̄r. ꝙ bn̄ debeat ꝯpelli ad h̄ nō obstātib⁹ ꝯrijs signatis: q₂ nō tāgūt hūc casū: q₂ cā eccl'ie nō est ꝓꝑe clerici: ⁊ tacere v̄itatē peccatū est. ‡ xj. q. iij. q̄squis. nec ob. ar. ī. co. veniēs. in fi. vbi de hoc.

Clerici pn̄t ꝯpelli ad testificādū ꝯ ecclesiā suā.

† De carnali est ꝓhibitio ⁊ edictū de testibus ꝓhibitoꝝ ff. eo. l. j. Jo. and.

Super eo. ¶ Cōis diuisio. Scd̄a ibi: rn̄dem⁹. Ab. ¶ Casus. Testes recepti sunt in aliq̄ cā crimiali siue ciuili: opponūtur eis crimīa vt a testionio repellant᷑. q̄rit᷑ q̄d iuris sit? Rn̄. ꝙ si de criminib⁹ illis antea nō sint cōuicti vel ꝯfessi/ si modo inde ꝯuincant᷑: nō sunt in testimoniū admittēdi. qd̄ d̄r hic: intellige ꝓut tradit᷑. ī. e. testimoniū. ¶ Nota ꝙ obtentu criminis repellit᷑ testis a testimonio etiā in criminali. qd̄ verū est si in crimine perseueret. Ber.

‡ Hoc vltimū approbat hic Innocē. ī defectum aliorū testiū qd̄ intelligit Ho. ſtiē. s. c. isuper. nisi sint

¶ Glosa sequens signat contrarium ⁊ soluit.

d ¶ Cōfessi. Si ante accusationē institutā cōtra eos cōuicti vel cōfessi fuerūt si adhuc ī crimine ꝑseuerāt repellunt᷑. ī. eo. testimoniū: vbi hec materia pleni⁹ expeditur. Cōtrariū signat᷑. iiij. q. iij. §. itē lege iulia. j. et. ff. de his q̄ no. infa. athletas. §. calūniator. ſm̄ leges dānat⁹ tm̄ repellit᷑ a testimonio: sed ſm̄ canōes repellitur siue iam condēnatus sit siue ei ꝓbari possit et probetur.

liberti ecclesie illi clerici. s. d̄ ser. non or. eo libēti⁹. x̄. q̄bus. ⁊ ꝙ illi pl⁹ alijs sint astricti ptz d̄ succes. ab intesta. c. ij. Jo. and.

¶ Laic⁹ in criminali nō testificat᷑ cōtra clericū: accusat tn̄ pro sua vel suoꝝ iniuria. Cap. xiiij.

De cetero laicos ī accusationē vel testimoniū contra clericū in crimiali cā nō esse aliq̄ten⁹ admittēdos censura sacroꝝ canonū[e] manifestius edocet. ¶ Nisi forte suā[f] vel suoꝝ iniuriā ꝓsequant᷑. ¶ Nec tūc etiam ad testimoniū: sed ad accusationē possunt admitti.

Idē eidem

¶ In cāis eccl'iasticis ⁊ ciuilib⁹ pn̄t fieri tres ꝓductiones testiū: q̄rta aūt nō admittit᷑ absq₃ solēnitate legali. Et sup dict' testiū post ipoꝝ publicationē pt publice disputari. h. d. ſm lec. cōem et v̄bis textus cōgruētē. Cap. xv.

In causis eccl'iasticis v'l ciuilib⁹ vltrā tertiā ꝓductionem[g] nō debēt testes ꝓduci: nisi adhibita q̄dā solēnitate q̄ in legib⁹ inuenit᷑ exꝑssa. Et super dict' testiū cum fuerint publicata: publice pt disputari.

Idē ꝓposito ⁊ canonicis embrūdeñ. eccl'ie.

¶ Si q̄s probat actu gestū post appellationē ⁊ aduersari⁹ ꝓbat ꝙ ante: prefert᷑ prima ꝓbatio: et actus iudicat᷑ non tenere: nisi secundus probet ꝙ ante omnem appellationē. Capl'm. xvj.

Cum tu fili preposite cum quibusdā canonicis tuis

De cetero. ¶ Primo ponit regulā aq̄ scd̄o excipit ibi: nisi. exceptionē determinat ibi: nec tunc. Ab. ¶ Casus. Querebat᷑ vtrū laici recipiēdi sint ī accusationē vel testimoniū cōtra clericos? Rn̄. ꝙ ſm canones nō sunt aliquatenus admittendi: nisi suā vel suoꝝ iniuriā ꝓsequant᷑: ⁊ tūc ad testioniū nō sunt admittēdi: sed ad actionem pn̄t admitti. ¶ Nota ꝙ nullus repellit᷑ a ꝓsecutiōe iniurie sue vel suoꝝ etiam contra clericū: nisi esset excōmunicatus. Ber.

Diuisio.

e ¶ Canonū. Quos habes. ij. q. vij. ca. j. ij. iij. et vj. q. j. beatus. ⁊. xj. q. j. c. ij. ⁊. ī. de accu. cum. P. māconella.

¶ Glosa sequens addit aliū casum ⁊ remittit.

f ¶ Suā. Et in except' criminib⁹ vbi admittūtur laici cōtra clericos etiam viles qn̄q₃. ī. de symo. tāta. Qn̄ et qualiter laici admittant᷑ in accusationē vel testificationē clericoꝝ. d̄r. ī. de accu. cum. P.

In causis. ¶ Duo sunt dicta. Scd̄m ibi: et super. Abbas sic. ¶ Casus. In causis ecclesiasticis non debēt testes produci vltra tertiam productionem: nisi adhibita solēnitate legali: vt tradit᷑. ī. e. vltra. ¶ Nota ꝙ q̄rta ꝓductio nō d₃ dari: nisi cū iuris solēnitate.

Diuisio.

¶ Glosa sequens ponit duas lecturas circa productionem de qua hic loquitur. ⁊ primam approbat.

g ¶ Productionē. i. dilationē. q₂ in vna dilatione plures posset ꝓducere testes: quolibet die dilationis posset ꝓducere hodie vnū/ cras aliū: ⁊ sic vsq₃ ad vltimā diē dilationis. Finita prima dilatione iusta causa allegata iudex scd̄am dilationē dabit: ⁊ iterum tertiam. quartam nō dabit nisi cū iuris solēnitate: ꝓut tradit᷑. ī. eo. vltra tertiā. ⁊ in aut. eo. ti. §. quia vero. col. vij. x̄. si vero. Et hoc intellige anteq₃ renūciauerit ꝓductioni testiū: q₂ nō posset postea audiri. ī. eo. de testi. in fi. nec dāda est semp quarta productio si iudex viderit eam denegandā vt effrenatam multitudinē testium compescat. ī. eo. significauerūt. Immo ex eadē causa posset denegare tertiam ⁊ scd̄am dūmodo in prima dilatione sufficientes testes ꝓduxerit. ī. eo. de testi. Et nisi quarta productio. i. dilatio detur cessante causa predicta. sc₃ effrenata multitudine: appellatio ꝓpter hoc emissa tenet: vt in predic. decre. significauerūt. Vel dic ꝙ tertia ꝓductio fieri debet sub vna dilatione: tamen vt prius dixi seruat᷑ de facto: ⁊ ita consuetudo interpretatur primā expositionem que est optima legum interpres. s. de consue. cum dilect⁹: ⁊ hoc notat dominus Azo. ſm Ja. b. C. e. titu. l. vlti. B.

Testes plures in vna dilatione produci pn̄t.

Cum tu fili. ¶ Si fieri potest cōcordāda sunt dicta testium q̄ vident᷑ contraria. Primo decise narrat factū. Secūdo diffinit ibi: cum constet. Abbas. ¶ Casus. Quidā prepositus ⁊ canonici sui ex vna ꝑte: ⁊ archiep̄s ipsoꝝ ex altera sup quadā sententia excōicationis causam habebant adinuicē: ex vtraq₃ parte testes ꝓducti fuerūt: tandē causa delata est ad dn̄m pa. vn̄ ipse testib⁹ examinatis dicit ꝙ testes capituli iurati dixerūt ꝙ sn̄ia excōicationis lata fuit post appellationē: ⁊ testes archiep̄i sil'r iurati dixerunt ꝙ sn̄ia lata fuit ante appellationē: papa vero dicta testiū volēs interpretari benigne ne de periurij reatu notent᷑: decreuit sententiā illā

Sūmariū Diuisio.

non tenere: ꝗ vtrũqꝫ esse potuit/ scꝫ ꝙ ⁊ ante sñiam fuit appellatũ. ⁊ super illa deponũt testes capl'i: et post eãdẽ iterũ fuit appellatũ/ et sup illa deponũt testes archiepi. et sic diuersum tꝑs impedit cõtra dictionẽ testiũ. ¶ Nota ꝙ in benigniorẽ partẽ sempꝫ faciẽda est iter pretatio. Itẽ testes semꝑ debẽt (si pñt) concordari ꝑpter piuriũ.

¶ Glo. se. nõt testes concordãdos ⁊c. Scðo ar. duo. tertio obijcit ⁊ sol.

a ¶ Benigne interpre tari volẽtes. No. ꝙ testes si põt fieri ad cõcordiã sunt reducẽdi: ne de piurij reatu notenť. et si non ad litterã saltẽ quo ad spũalẽ intellectũ. xj. q. iij. antecessor. ⁊ ca. ꝙ ꝑ decessor. ⁊. viij. q. j. i scripturis. sic ⁊ euangeliste reducunť ad cõcordiã. de pe. dist. j. periculose. xxxij. q. vij. c. j. ꝙ autẽ et oĩa testĩonia seꝗnda sũt si põt fieri. iiij. q. iij. si testes. Itẽ ẽ h ar. ꝙ dubia ꝓbatio nõ ꝓdest ei ꝗ eã inducit. sic. s̃. de ꝓba. in ꝑsentia. Itẽ ar. ꝙ i dubiis ꝓ reo iudicari nõ cõsueuit. j. de fi. instru. iter dilectos. in fi. et. s̃. de ꝓba. ex l'ris. ff. de reg. iur. sẽp in dubijs. Sꝫ vr̃ ꝙ i tali dubio potiꝰ debuit papa iterꝑtari ꝙ essent excõicati: qꝛ h esset securiꝰ ꝑpter piculũ aĩe: nã excõicatio ẽ medicialis ij. q. j. multi. et iõ tradiť ꝗs sathane: vt spũs eiꝰ saluus fiat in die dñi. xj. q. iij. audi deniqꝫ. et ad cautelã saltẽ absoluať. al's debuisset saltẽ mandasse illos absolui. j. de appel. ad pñtiã. ⁊. j. de sẽ. ex. ꝑ tuas. Sꝫ hoc dictũ fuit ꝑpter testes ne de piurio notarenť saltem de facto: qꝛ lꝫ testimoniũ reprobeť: testes tñ inter infames quasi ex falso testimonio nõ habenť. s̃. de or. cog. cũ dilectus. ⁊. ff. de his ꝗ no. ĩfa. luciꝰ. sꝫ tñ re ipsa et opinione hoĩm nõ fugiũt infamie notã. ff. de ob. a lib. et libertinis pa. ꝑstan. l. ij. ⁊. j. e. testimoniũ. ⁊ sic prouidit tã in testibus ꝙ̃ in canõicis: cũ ipi potuerũt postea ad cautelã facere se absolui † si. j. de app. ad ꝑsentiã. Et qꝛ potuit esse ꝙ pluries fuerit appellatũ vt seqtur: et hec sñia fuit potior ⁊ benignior.

Testes discordes sunt ad cõcordiã reducendi.

Excõicatio est medicinalis et tradit sathane.

† Et forte hoc mãdauit papa licet hoc nõ dicatur ꝑm Tan. Vin. et Phy. Jo. and.

et archiepꝯ vester essetis i nostra pñtia ꝯstituti: ⁊. j. ¶ Cũ cõstet testes vr̃os iurasse ꝙ post appellationẽ/ excõicatiõis sñiaꝫ tulerit: ⁊ archiepi testes sil'r iurasse ꝙ añ appellationẽ: nos dicta testium benigne[a] iterꝑtari volẽtes ne ꝑiurij reatu notẽť: qꝛ vtrũqꝫ eẽ potuit: ⁊ ꝙ post ꝑmã ap. ⁊ añ scðam sñia lata fuerit: eãdẽ sñiaꝫ decernimꝰ nõ tenere. Idẽ ẽpo placẽ.

¶ In cã appellatiõis super nouis capl'is tñ testes noui et veteres ꝑducũtur/ iuramento ꝑm morẽ prius recepto. Ca. xvij.

Fraternitati tue l'ris nos consulere voluisti: vtrũ recipiendi sint noui testes sup ꝗstione iudicata in ꝗ testibꝰ renũciatũ[b] ꝯstet vtriqꝫ. ¶ Et an testibꝰ i ꝑma cã recepti ꝑpter cãꝫ appel. liceat sup ꝗstiõibꝰ iudicatis aliꝗd noui ꝑponere. ⁊. j. ¶ Duximꝰ tibi rñdẽdũ ꝙ in appellationis cã si noua cõtigerit emergere capitula: sup ꝗbus aliꝗ ꝑtiũ voluerit nouos testes inducẽ. vel ꝑ iã receptos[c] aliꝗd cõprobare: eos

istas in cã appellationis: sed rõ ꝓhibitionis remanet in eadẽ cã appellationis ꝗ fuit in ꝑncipali scꝫ periculũ subornationis: et iõ qꝛ cã remanet eadẽ vtrobiqꝫ/ eadẽ dꝫ esse ꝓhibitio vtrobiqꝫ: ⁊ vbi est eadẽ rõ idẽ iudiciũ habendũ est. s̃. de trãsla. inter corporalia. ff. ad legẽ aꝗl. illud. ⁊ alibi quotiẽs vitiũ ex vna radice nasciť ꝯsequens ẽ vt eadẽ lege tollať. C. de nup. si liberã. Unde dicẽdũ est ꝙ apertis attestationibꝰ vlteriꝰ non recipianť sup eisdẽ articulis alij testes: ⁊ leges predicte recte possunt i telligi vt habeãt locum sup nouis articulis pendentibus ex prioribus: ⁊ sic cõcordabũt iuri canonico. et auť. predicta. §. qꝛ vero. in quo non distinguiť vtrũ in cã principali/ vel in causa appellationis.

¶ Glo. seq. reci. per ꝗstionẽ: scilꝫ ꝗ sit forma iuramẽti testis de qua finis hic loquitur: ⁊ que capitula contineat.

e ¶ Iuramẽtis. Aliter enĩ nõ admitterenť nisi a partibꝰ remissum fuerit. j. eo. tuis. Forma vero ꝑm quã iurare debẽt talis est. Iurabũt enĩ ꝙ dicẽt totã ṽitatẽ iudici vel cui ꝯmiserit quã nouerit de re illa sup ꝗ iurãt. iij. q. ix. hortamur. † et in autẽ. eo. tit. §. j. Itẽ ꝙ nullã interserant falsitatẽ. ij. q. iiij. nullã. et. iij. q. ix. pura. Item ꝙ pro vtraqꝫ pte dicẽt ṽitatẽ quã sciũt. xiiij. q. v. nõ sane. Itẽ ꝙ dicẽt oẽm ṽitatẽ siue iterrogati/ siue nõ. ar. j. de accu. cũ dilectꝰ. j. Item ꝙ non ꝑcio: nec amore: nec timore: vel odio seu ꝓ alio cõmodo testimoniũ dicent. s̃. c. quotiens. j. eo. licet. j. §. testes. Tan. ⁊

Iuramentũ ꝑ testes prestãdũ.

† Ubi ptꝫ ꝙ iurare dꝫ tactis euangelijs. an vero presumatur tetigisse. vide qð satis scripsi in. §. sed tur. j. al'r. super. ṽ. ⁊ nota. Jo. and.

credimꝰ posse recipi sup nouis[d] dũtaxat capl'is: receptis priꝰ ab ipsis ꝑm formã recipiendoꝝ testiũ iuramẽtis[e]. Idẽ exoñ. ẽpo.

¶ Qui iurauit testioniũ non dicere: testificari cõpelliť si testificatiões publicate nõ sunt. C. xviij.

Intimauit. R. ꝑsbyter. ꝙ. V. clericꝰ capellanũ eiꝰ et alios ꝙ̃ pl'es de testibꝰ suis iuramẽto cõstrinxit ꝙ testimoniũ/ cõsiliũ/ ⁊ auxiliũ ꝯ ipm nõ ꝑberent eidẽ. ¶ Ideoqꝫ iniũgimꝰ vt si testimoniũ eorũ[f] publicatũ nõ est: nec ẽ abrenũciatũ testibꝰ: eos ꝗ sũt iuramẽto[g] astricti et alios (si necesse fuerit) idoneos i testimoniũ recipe non postponas. Idẽ abbati ⁊ fratribꝰ de martura.

¶ Publicatio vel renunciatio testiũ i certis capl'is nõ ꝑiudicat volẽti testes ꝓducere in alijs. h. d. quoad titulũ. Ca. xix.

Causam ꝗ ṽtiť iter vos ⁊ plebanũ ⁊ clericos sctẽ marie de martu. cõmisimꝰ iudicibꝰ terminãdã: cũqꝫ vtraqꝫ ꝑs in eoꝝ esset pñtia cõstituta: ⁊ testes essẽt hic

Intimauit. In ꝑma parte cõquestio. In secũda prouisio ibi: ideoqꝫ. Ab. si. ¶ Casus. Quidã. R. noĩe habebat cãm cũ. V. clerico. idem. V. quẽdam suũ capellanũ et alios ꝙ̃ plures iuramẽto astrinxit ꝙ ꝯtra ipm. V. pro dicto. R. nõ ferrent testimoniũ: nec cõsiliũ/ vel auxiliũ preberẽt eidẽ. Unde conꝗstus fuit dño pa. mãdat pa. ꝙ si testimoniũ alioꝝ testiũ productoꝝ nõ est publicatũ/ nec abrenũciatũ testibꝰ: iudex recipere nõ postponat illos ꝗ sunt iuramẽto astricti/ ⁊ alios si necesse fuerit i testimoniũ. ¶ Nota ꝙ iuramẽtũ illicitũ nõ repellit a testimonio. Itẽ attestatiõibꝰ publicatis super eodẽ capitulo nõ sunt alij testes recipiendi. Itẽ postꝙ̃ renũciatum est productioni testiũ: nõ sunt vlterius admittendi. Ber.

Diuisio.

f ¶ Eorũ. Scꝫ testiũ qui iam erant inducti et recepti. nam si dicta illorum publicata fuissent: nec isti nec alij reciperenť vlteriꝰ. vt. s̃. titu. prox. dictum est.

¶ Glo. se. ponit duplicẽ lecturã. Prima ꝙ isti iurati deponunt. Secũda ꝙ sup subtractione/ et primã approbat.

g ¶ Iuramento. Eo enĩ ipso ꝙ voluit subtrahere copiã ꝓbatiõis aduersario suo ꝑsumiť iniquã cãm fouere: ⁊ experiri debet in se iudicis auctoritatẽ elusam. iij. q. vij. §. tria. ṽ. si quis autẽ. ⁊. j. ti. ꝓxi. ꝑuenit. Ideoqꝫ nõ obstante iuramento tali ꝙ inique fuit extortũ: iurabunt dicere veritatẽ super negocio ꝑncipali: cũ illud iuramẽtũ illicitũ fuerit ⁊ sine peccato seruari nõ posset ‡ cũ celare veritatẽ sit peccatũ mortale. xj. q. iij. ꝗs. j. de fal. c. j. ⁊ denũciandi sunt illo iuramento nõ teneri. j. eo. cõstitutus. et est expꝛssum. j. de accu. olim. Temerariũ enĩ iuramentũ nõ repellit a ꝓmotiõe. j. de iureiu. sicut. j. ergo nec a testĩonio: vt h dicit. Aliť tñ alij itelligũt ꝙ isti nõ debẽt iurare sup ꝑncipali: sꝫ solũmõ ad detegẽdũ tãte calliditati cõmentũ. j. ti. ꝓxi. ꝑuenit. j. sꝫ illud ibi expõiť. Credo ei stãdũ qð prio dixi.

‡ De hoc l spe. e. ti. §. pe. ṽ. quid si ꝗs. immo iurãdo peccãuit mortaliter si intẽdebat celare dato ꝙ ꝑ alios veritas nõ posset haberi. al's non ꝑm Gof. Jo. an.

Causam que. Cõmunis diuisio. Scða ibi: iudicibus. Abb. si. ¶ Casus. Inter monachos de martura ex vna parte/ et plebanũ et clericos eiusdẽ loci ex altera questio vertebať: que fuit cõmissa quibusdã iudicibus: corã quibꝰ testes fuerũt hic ⁊ inde recepti: et renunciatũ ꝓductioni testiũ et attestationes etiã publicate. Tãdem monachi quoddã priuilegiũ impetratũ lite pendẽte ꝓduxerũt in mediũ per qð iuri alteriꝰ partis generari preiudiciũ videbãtur. Iudices super hoc dubitãtes consuluerũt dñm pa. sup hoc scribit pa. ipsis monachis dicẽs ꝙ ipse mãdauit iudicibꝰ vt recipiant testes idoneos ꝗ ꝓducti fuerũt sup alijs capitulis si ꝗ fuerũt/

b ¶ Renũciatũ. Maxime qꝛ si nõ esset renũciatũ expꝛsse ex quo publicate fuerunt attestationes: nõ possunt postea alij testes sup eisdem capitulis induci. j. eo. de testi. et ca. intimauit.

¶ Glosa sequens signat contrarium et soluit.

c ¶ Receptos. Et sic ptꝫ ꝙ idem testis pluries põt recipi ꝯtra aliquẽ. Sꝫ ꝯ vr̃. iiij. q. iij. §. itẽ in criminali. ⁊. ff. eo. producti. Cõtraria loquunť i criminali ⁊ ibi ꝗ semel tulerit testimoniũ ꝯ aliquẽ presumitur iimicꝰ eiꝰ si iterũ velit ꝯ ipm testificari ‡. j. de accu. memimꝰ.

¶ Glo. seq. signat ꝯrũ de duabꝰ. ll. in cõcor. alle. auten. ⁊ ponit rñsionẽ legistarũ ad illã: quã responsionẽ reprobat. et. ll. ꝑdictis rñdet.

¶ Nouis. Pẽdẽtibꝰ ex veteribꝰ ⁊ ꝗ ex illis oriant. j. de fi. instru. cũ iohẽs. ⁊. C. de tẽp. ap. per hãc. et in ꝑncipali cã apertis attestationibus sup nouo capl'o orienti ex ꝑmis recipiunť testes. j. e. series. ⁊ c. ex tenore. Sed cõtrariũ videntur dicere leges. qꝛ etiã sup eisdem capl'is i cã appellatiõis noui testes recipi possunt. C. de ap. eos. §. j. et. ij. C. de tẽp. ap. ꝑ hãc. et sic etiã obseruať in iudicio seculari. Sꝫ autẽ. dicit cõtrariũ ⁊ cõcordat huic. c. ꝙ postꝙ̃ aliꝗs didicit testificata: nõ põt vlteriꝰ testes ꝓducere sup his sup ꝗbꝰ introducti sunt in autẽ. e. §. qꝛ vero. col. vij. sed dñi legũ satis friuolã adhibent solutionẽ. Intelligũt enim in auť. in eadẽ cã añ sñiam diffinitiuam. ll.

‡ Datur et alia solutio ꝙ cõtraria loquanť super eo. c. ꝯ ista super diuersis ꝑm Ho. Jo. an.

inde recepti: et eis ab vtraq; pte renũciatũ: z attestatiões etiã publicate: quoddã priuilegiũ nup a nobis impetratũ in mediũ protulistis z.j. ¶ Iudicibꝰ ipis mãdauimꝰ vt sup alijs capitulis[a] si qua alia fuerit ab his sup quibꝰ testes recepti sunt: z eoꝝ attestationes publicate: testes (si q̃ idonei producti fuerint) recipiant: z (nullis capitulis nouiter[b] a nobis p vestros nũcios impetratis que ptineant in priulegio vestro: vel in alijs lr̃is quas vobis indulsimꝰ postq; cãm ipam cõmisimꝰ[c] eisdẽ predicte plebi in hac cã impedimẽtũ prestantibꝰ) cõcordia vel iusticia mediante decidant. ¶ Qz vo florẽtinꝰ eps itimauit q̃dã capl'a eidẽ priulegio esse iserta q̃ obuia rõni[d] videnẽ: illud ad nr̃am pñtiã cũ vr̃o nũcio trãsmittatis. Idem nouicen. epo.

¶ A testimonio repellit̃ simili morbo laborãs. Ca. xx.

Personas ecclesiarũ: et.j. Verũ si corã te vel alio quolibet negocia vẽtilenẽ: nolumꝰ vt aliq̃ cõsimili[e] morbo laborãtes: si certũ sit: aut legitie sup hoc possint cõuinci: si ab alterutra pte testes adducti fuerit: in testimoniũ admittanẽ. Idẽ in cõcilio latera.

¶ Christianus contra iudeũ in testẽ admittitur. Ca. xxj.

Iudei siue sarraceni: et.j. Testimõiũ quoq; xp̃ianorũ aduersus iudeos in omnibus causis (cũ illi aduersus christianos testibꝰ suis vti presumant[f]) recipiẽdũ esse cẽsemꝰ.† ¶ Et anathemate decernimus feriendos quicũq; iudeos xp̃ianis voluerint pferre in hac pte. ¶ Cũ eos xp̃ianis subiacere[g] oporteat: et ab eis p sola humãitate foueri[h]. Idem mattheo cardi.

† al's xcedimus.

¶ Testimoniũ matris est suspectũ vbi filia petit in virũ aliquẽ se maiorẽ. Et ad dictum solꝰ matris de impedimẽto deponẽtis impeditur matrimoniũ: sed contractũ nõ dissoluitur. Ca. xxij.

Super eo q̃d a nobis tua deuotio postulauit vtrũ viro negante se mulierẽ affidasse ipiꝰ mater mulieris z altera mulier possint ad testimoniũ recipi. ¶ Cõ.t.t.r. q cũ[i] mater filie incrementũ z honorẽ videtur diligere: vbi vir superior est diuitijs: et nobilitate: potentia: vel honore: testimoniũ eiꝰ vr̃ esse suspectũ: z iõ nõ esse aliquatenꝰ admittẽdũ. ¶ Sup illa† vero q̃stiõe quã fecisti an mulier cõiungẽda nõ sit viro: p eo q sola mater alterutriꝰ eos esse csanguineos cõfitetur. Rñdemꝰ q si nõ est firmatũ matrimoniũ inter eos: matre asseuerante ipsos esse csanguineos nõ debẽt cõiũgi: qz psumptio est nõ modica q se linea csanguinitatis attingãt. Si vero mr̃imoniũ est firmatũ[k]: nõ debet sine plurium iuramento dissolui. Idem.

† al'. alia.

et alij ab his sup q̃bꝰ testes recepti fuerũt z eoꝝ attestationes publicate: nõ obstãtibꝰ aliq̃bus capl'is nouiter impetratis p nũcios monachoꝝ que cõtineanẽ in priuilegio/vel alijs lr̃is sibi cõcessis. Postq; cã ipsa eisdẽ iudicibus cõmissa fuit: q̃ videanẽ prestare impedimentũ alteri parti/z cãm ipsam concordia vel iusticia mediante decidant. In fine mãdat monachis q priuilegiũ illud per nunciũ suũ ad presentiam suam transmittãt: quia florentinus epus significauit dño pa. q quedã capl'a contra rationẽ erant ibi iserta. ¶ Nota q attestationibus publicatis nõ sunt vlteriꝰ testes alij recipiẽdi super eisdẽ capitulis vel etiã renunciatum. Itẽ lite pendẽte priuilegiũ in preiudicium alteriꝰ partis impetratũ nullã de lite faciens mentionẽ: nõ valet: z co non obstante iudices pcedere debent.
¶ Glosa sequens ponit duas lecturas. et secundã approbat.
a. ¶ Alijs capl'is. Nouis. s. pẽdẽtibꝰ tamẽ ex antiquis. et est ar. q pariter in causa cõsultationis sicut in causa appellatiõis possunt testes induci sup nouis capl'is q̃uis attestationes sint publicate. Vel intellige super capitulis ãtiquis super quibꝰ nondũ fuerãt aliqui testes recepti et hoc veriꝰ videẽ. Cuz enĩ plura capitula siue negocia penitꝰ diuersa cõmittunẽ bene possunt testes recipi et publicari super vno et nõ super alio: postea possunt recipi super alio: et possunt etiã tractari diuersis tẽporibus. ff. de arbi. q tamen. j. rñso.
b ¶ Nouiter. No. q lite pendẽte priuilegiũ seu indulgentia ipetrata† sup re litigiosa in preiudiciũ alteriꝰ ptis nõ valet vt hic patet. z. s. vt lit. pen. c. vl. vbi de h. z in aut. i me. lit. sa. ius. nõ fieri. § si vero. col. viij. et. j. de priul. dudũ.
c ¶ Cõmisimꝰ. Ar. q postq; cã cõmissa est iudicibus res presumit̃ esse litigiosa: ita vt indulgentia siue priuilegiũ super ea impetratũ nõ valeat. ff. de excu. tu. tutor petitus. in prin.
¶ Glosa sequens obijcit et soluit.
d ¶ Rationi. Sz quare dicit obuia rõni z ita c rõnẽ. iij. dist. priuilegia. et. vij. q. j. petisti. et. xxvj. q. ij. nõ statim. et. c. nõ exemplo. xvj. q. j. hinc est. z. c. di. c morẽ. et. C. de legi. l. iij. in fi. ff. ad muni. l. j. C. de thesau. l. vna. lib. x. vnde sic dz exponi obuia rationi. i. cõsueto et rationabili cursui priuilegioꝝ obuiare videbanẽ quod esse nõ dz: nec valẽt priuilegia que nimiũ ledũt. ar. j. de deci. suggestũ. et. j. de vbo. sig. quid per nouale. et arg. C. de prec. imper. of. quotiens. et. l. nec dãnosa. B.
Persõas. ¶ Casus. Sic pone casũ fm q loq̃t̃ hec decre. Vacat aliq̃ eccl'ia: filiꝰ plati decedẽtis/vel vicariꝰ/vel etiã aliꝰ: cũ prelatꝰ ad quẽ spectat institutio ecclesie dicit se ius habere in ecclesia: appellat ne prelatꝰ ordinet ecclesiã. Dixit pa. q si coram isto epo vel etiam alio hmõi negocia vẽtilentur: nõ vult vt aliqui morbo cõsimili laborãtes si hoc certũ sit aut probari possit: in testimoniũ admittãtur/si ab alterutra parte adducti fuerint per illud verbũ huiusmodi q̃d erat in antiqua decre. videbaẽ hec decre. locum habere in similibꝰ causis. Sed in ista decre. nõ est illud verbũ huiusmodi: sed simpliciter dixit negocia: vnde videẽ intelligenda decre. in oĩbus causis vt quicũq; habet simile negociũ nõ admittatur in testimoniũ similis cause. ¶ Nota q qui consimilẽ cãm habet in causa consimili testis esse nõ debet. Ber.
¶ Glo. seq. alle. tres cõcor. et inducit tria similia.
e ¶ Cõsimili morbo. Sic. iiij. q. iij. § liberi testes. z. s. eo. veniens. et. s. de cõfes. c. j. vbi de hoc. Sic z iudex qui habet csimilẽ cãm põt recusari.† s. de iudi. cãm q. ij. sic z q in crimine detineẽ nõ põt aliũ denũciare vel accusare. vt. iij. q. vij. qui sine. et. c. postulatꝰ. § porro. in fi. j. q. j. multi. circa prin. z. j. de spon. cũ in tua. nec põt aliũ corripere qui in simile delictũ corruerit. xv. di. c. vlti. z. xvj. di. vna tm̃. si. xlij. dist. § j. z. lxj. dist. in sacerdotibus.
Iudei. Primo ponit dictum. Scd̃o addit penã ibi: Et anathemate. Tertio addit cãm ibi: cum eos. Abb.
¶ Casus. Dicit̃ q testimoniũ xp̃ianoꝝ aduersus iudeos recipiendũ est in qualibet cã: cũ ipi iudei aduersus christianos suis testibus vti psumant. et q̃ iudeos volunt christianis in hac pte preferre: sunt excõicãdi: qz iudei debẽt subiacere christianis. ¶ Nota q iudei subiacent christianis: sed non econtra ¶ Nota hanc decretalẽ canonẽ late sententie.
¶ Glo. se. signat ctrariũ.
f ¶ Presumãt. De facto. qm̃ de iure nullus ifidel' c fidelẽ dz admitti i testimoniũ. ij. q. vj. si hereticus. et. c. nõ põt. z xxiij. q. iiij. ipsa pietas.
g ¶ Subiacere. xxiij. q. vl. dispar. z meliꝰ. j. de iudi. cũ sit. z. liiij. di. nulla. z. xvij. q. iiij. cstituit. B.
h ¶ Foueri. lxxxvij. dis. pasce.
Super eo. Duo sũt dicta z quodlibet subdiuidit̃ vt p se patet. Ab.
¶ Casus. Aliq̃ mulier petijt aliquem in virũ: vir negat q cõtraxit cũ ea: mulier vult probare intentionẽ suã p matrẽ/et per alterã mulierem: querit̃ vtrũ mater sit admittenda in testimoniũ p filia? Rñ. pa. mater videtur diligere incremẽtũ filie ac honorẽ/et iõ vbi vir superior est diuitijs/nobilitate/potẽtia/vel honore: suspectũ est testimoniũ eius: z ideo nõ est aliquatenus admittendũ. Scd̃o ponit̃ alia questio. Aliqua mulier vult cõtrahere cũ aliquo: mater alterutriꝰ dicit q sunt cõsanguinei: querit̃ an sint cõiungẽdi vel nõ propter solũ dictum matris? Rñ. pa. q si matrimoniũ nõ est contractũ inter eos/matre asserente illos esse cõsanguineos nõ debẽt cõiũgi. Si vero iã contractũ est mr̃imoniũ: nõ debent separari sine iuramẽto pluriũ psonarũ. ¶ Nota q pater vel mater põt admitti in hoc casu vel repelli fm distinctionẽ hic positã. Item ad dictũ vnius impedit̃ matrimoniũ contrahendũ: sed nõ dirimit̃ iam contractũ. Ber.
¶ Glo. seq. fortificat textũ signat cõtrariũ z soluit.
i ¶ Cũ mater. Et ita videt̃ q pater et mater nõ possunt ferre testimoniũ in cã filij. iiij. q. iij. § itẽ testis idoneus. Et qz cã filij cã pr̃is esse videt̃: qz dãnũ z emolumentũ ad eũ ptinere videt̃. arg. ij. q. vj. § biduũ. v. palã. z in cã sua nullꝰ idoneus testis est. iiij. q. iij. § nullus. z ar. iij. q. v. ca. j. z pater z filius p vna psona reputanẽ. xxxv. q. iij. § hac aucte. et. C. de impu. z alijs substi. l. vl. in fi. institu. de inuti. stip. § ei qui. Arg. cõtra. xxxv. q. vj. csanguineos. z. j. qui ma. accu. pos. vr̃. Sol'. Pater z mater/z ceteri cõsanguinei bene admittũtur ad cõiungendũ mr̃imoniũ siue etiã ad disiũgendũ pp̃ter csanguinitatẽ fauore mr̃imonij vt dicũt duo vltima cria: illi etiã sunt ceteris pferẽdi vt ibi dicit̃. Sz q̃d hic dicit̃ intelligit̃ de his parentibꝰ qui suspecti sunt vt lr̃a dicit: vt si alter supior est potẽtia/diuitijs/vel honore: pr̃ z mr̃ alteriꝰ nõ ẽ admittẽdus: al's vbi equalitas est vel modica etiã excellẽtia‡ admittunẽ vt dicũt vltima ctraria: et hoc i mr̃imoniali cã: in alijs vero causis pr̃ p filio/vel ecõuerso nõ recipit̃ vt dicũt iura pdicta: z illa decre. vr̃ in fi. q̃ tñ loquit̃ in coniũgendo vel disiũgendo pp̃ter cõsanguinitatem vt ibi dicitur.
k ¶ Firmatũ. i. ctractũ p csensũ mutuũ de pñti: tũc enĩ separi non

† Idẽ videtur Hostiẽ. si motu proprio principis sit concessa. Io. an.

† Sz an talis similitudo cause repellet testẽ. videt̃ Goff. velle q sic i spe. eo. ti. §. j. vl. itẽ q̃d hz. sed Ho. hic putat h absurdũ nisi esset solꝰ: vel vehemẽter suspectꝰ. esset enĩ absurdum q vnꝰ emptor alteri emptori non posset ferre testimonis. et dicit decre. intelligẽdã de socio et ptcipe fm legẽ. qm̃ liberi. C. e. ti. dic in teste vt dixi in iudice in decre. cãm. I. an.

Diuisio.

Pater et mater an possint testificari in causa filij

‡ Qz tunc cessat suspitio. z idẽ si ipi parẽtes essent valde honesti fm Tã. Io. an.

posset ad dictũ vni⁹ testis: q2 in nulla cã dictũ vni⁹ sufficit. ·j·. c. pro xi. et. ·s·. c. veniẽs. et. iiij. q. iij. ·§·. itẽ vni⁹ vero: al's ẽhere nõ debet: q2 ad dictũ vnius impedit mrimoniũ cõtrahendũ. ·j·. de spon. pterea. ij. Itẽ et sola fama impedit. ·j·. de cõsang. sup eo. multa enĩ ĩpediunt contrahendũ q̃ nõ dirimũt iã cõtractũ. ·j·. de iureiur. queadmodũ. et sic nõ oĩa que impediunt ordinandũ deijciũt iã promotũ. xv. q. j. ·§·. vl. et. ·j·. de reg. ad apostolicã. ·t·. ·j·. de accu. sup his.

f ¶ De familia. Testes quos accusator de familia sua pducit nõ valent. ff. e. l. pe. & domestic⁹ siue familiaris nõ est admittendus. C. eo. tit. l. ij. Dicũtur familiares de quib⁹ legitur. C. de his qui ad ec. cõfu. l. vlti. ·§·. sane. et. iij. q. v. c. j. et. iij. ·t·. c. accusator. et. iiij. q. iij. ·§·. itẽ in criminali. ver. itẽ etiã ĩ iure ciuili & in alio. ·x·. itẽ testes. Ar. ptra. xiiij. q. iij. super pruden tia. et. ·s·. eo. insuper. et. c. cũ nũcius. cũ suis consi milib⁹. Sol. Domestici appellant' proprie q̃bus ĩperari põt rõne patrie vel dñice † ptãtis. vt in l. psenti. quales credo h̃ fuisse. Cõtraria non obstant: q2 in alio casu loquũtur: & illð ẽ a iure pmissum fauore eccl'ie: q2 nõ ferunt testimonium ꝓ aliquo singulari. Familiares appellãtur cõsanguinei: colon⁹: ascripti tij⁹: mercẽnari⁹: fili⁹ in potestate: libertus et seru⁹: et oẽs habitantes in domo. Sed illi quib⁹ impari põt nullo modo admittũtur: alij cum distinctione affectiõis vt ꝓpter hoc cõtra eos psumatur vel nõ vt dicit Hug. iij. q. v. in summa. et ca. j.

† Nõ dixit iudiciarie. q2 ẽm hoc nullus admitteretur et sic intelligitur. iiij. q. iij. item idonei. Jo. an.

Sũmariũ
Diuisio.

Licet vniuersis. Jude⁹ nil põt probare min⁹ q̃ per duos testes fideles & hõestos Et facit quattuor. pmittit cãm dicti. põit dictũ ibi: mãdam⁹: qð probat auctoritate ibi iuxta. soluit obstaculũ ibi: q2licʒ. Ab. sic. ¶ Casus. Dicit' ĩ hac decre. q̃ nulli christiano/et multomin⁹ iudeo licitũ est cãm suã ꝓbare per vnũ testẽ. vnde si q̃stio aliqua emerserit iter aliq̃s xp̃ianos & iudeos: nõ min⁹ q̃ duorũ vel triũ testiũ testioniũ admittat' q̃ sint probate vite & fidelis cõuersatio nis: q2 vt dñs dixit. In ore duoꝝ vel triũ testiũ stat oẽ verbũ: tñ quedã cause sũt q̃ plures q̃ duos requirunt: sed nulla est que vni⁹ testimonio q̃tũcũq3 legitimo termineт. ¶ Nõ q̃ vbi numerus testiũ non exigitur: duo vel tres sufficiunt. Item vni in preiudicium alterius non est credendum. Ber.

Matth. xviij. Luce. xvij.

¶ Ad decisionẽ cause maxie ꝑ pte iudei nõ sufficit regl'arit' min⁹ testioniũ q̃ duorũ pbate vite et laudabil' ꝯuersatiõis. C. xxiij.

Licet vniuersis: et. ·j·. Cũ nõ ẽ licitũ alicui xp̃iano a et multomin⁹ a crucis xp̃i inimico vt cãe sue vni⁹ tm̃ q̃si legitimo testimõio finẽ ĩponat. ¶ Mãdam⁹ q̃ten⁹ si iter vos & quoscunq3 iudeos emerserit q̃stio in q̃libet cã xp̃iani & maxie clerici: nõ min⁹ q̃ duorũ vel triũ virorũ q̃ sint b pbate vite et fidel' ꝯuersatiõis b testimoniũ admittatis. ¶ Juxta c illud dñicũ. In ore duorum c vel triũ testiũ stat oẽ verbũ. ¶ Q2 lʒ q̃dã sint cãe que plures q̃ duos exigãt testes: nulla est tñ cã que d vni⁹ d testimõio (q̃uis legitimo) terminet'. Idem firman. epo.

¶ Nõ sũt idõei testes quos actor de familia sua pduxit. Ca. xxiiij.

Nl'ris: & ·j·. Quidã nobilis tui epat⁹ quãdã sibi legitime copulãs: cũ eã in domo fere e p septẽniũ tenuisset: consobrinã e pris ei⁹ anteq̃ eã duceret se asse- ruit cognouisse: ad qð pbãdũ te f stes de familia f sua tres pduxit. Rñdemus igitur vt (si res ita se hʒ) pro illorũ testimonio ip̃m ab vxore nulla ratione diuidi patia g ris: nec ptra ip̃os aliquos audias: nisi pbate essent vite g & opi niõis: ð q̃b⁹ v'isile nõ eẽt q̃ debe rẽt ꝓ aliquo deierare. Urba. iij.

¶ Donec attestatiões fuerit' publicate et eis renũciatum: pduci possunt testes: postea vero nõ super eodẽ capitulo: sed super alio sic. h. d. quo ad titu. Ca. xxv.

Cum venisset ad apo. sedẽ mgr̃. M. nobis exposuit q̃ luci⁹ pa. pre. n. cãʒ q̃ iter ip̃m & abbatẽ de sicolañ. v'tebat' cõmisit iudicib⁹ fine debito t'minãdã et. ·j·. ¶ Mãdam⁹ q̃ten⁹ si sñiam illorũ noueritis canõice pmulgatã h eã aucte ap. ꝯfirmetis h: nec appellatio illã ĩpediat: q̃ hic interposita dr̃ occasiõe mortis. pre. n. cum i postea egerit i et rñderit: testesq3 duxerit pducendos. ¶ Questiones quoq3 alias sup q̃bus testes fuere pducti/ & depositões publicate sunt: & depositões publi...

g ¶ Probate essent vite. Nota ĩ matrimonio separando precipue testes esse admittendos q̃ sunt probate vite et opinionis. ·j·. de consang. ex litteris: quia tolerabilius est aliquos contra statuta hominũ dimittere copulatos q̃ coniũctos legitime cõtra statuta dñi separare. ·j·. eo. olim. in fi. B.

a ¶ Multominus. Ar. a maiori. sic. xliij. dist. dispensatio. et. xj. q. j. magnũ. sic. xxxij. q. v. si paulus.
¶ Glosa sequens signat contrarium et soluit.

b ¶ Cõuersatiõis. Et ita iude⁹ de iure nõ admittit' ptra xp̃ianũ ad testimoniũ. ar. ij. q. vij. si heretic⁹. & c. nõ põt. & c. pagani. et. xxiij. q. iiij. ipsa pietas. Ar. ptra. ·s·. e. iudei. nõ est cõtra. q2 ibi factũ recitat' scʒ q̃ illi vti psumũt: sed illud de iure fieri non debet.
¶ Glo. se. exponit affimatiuã negatiue: & dat sile per contrariũ subdens quattuor casus in q̃b⁹ nõ sufficiũt duo testes.

c ¶ Duorũ vel triũ. i. nõ paucoꝝ put sequit': & sic affirmatiua exponit' per negatiuã. xxxv. q. iij. equaliter. ff. de manumis. l. iiij. in pñ. ff. de dolo. nõ debet. in fi. ff. de le. ij. cũ pater. ·§·. rogo. & l. cũ quidã. ij. et ecõtrario negatiua exponit' per affirmatiuã nõ suũ. i. alienũ. C. vnde vi. cõquerebat'. sic exponũt quidã di. j. oẽs leges. naturale est transire p agrũ alienũ. i. nõ suũ. Quedã sunt cãe q̃ plures testes req̃runt: sicut testamentũ vbi req̃runt'. vij. testes. C. q̃. test. fa. pos. hac cõsultissima. & C. de test. si vnus. & puberes debẽt esse testes. C. de test. hac cõsultissima. In codicillis. v. req̃runt'. C. de codicil. l. vl. Itẽ in dona. cã mortis. v. testes req̃runt'. C. de do. cã mor. l. vlti. Et in casu quẽ habes. ij. q. iiij. presul. & c. nullã. Itẽ. v. requirunt' cũ quis debitũ in scriptis vult probare se soluisse. C. e. ti. l. testium.
¶ Glo. sequens soluit tria cõtraria.

Testes plures q̃ duo i multis causis req̃rũtur.

d ¶ Uni⁹. Hoc verũ est in alteri⁹ preiudiciũ. Et sic nõ ob. de conse. di. iiij. cũ itaq3. et. ·§·. puulos. Uel vbi qs nõ hʒ ius petẽdi. ·s·. c. pxi. & ·j·. de spõ. pterea. ij. tñ vnus testis ꝑsumptionẽ inducit: sed non facit pbationẽ. xx. q. iij. presens. ff. queadmodum testa. aperi. l. j. in fi. et. ff. de do. prele. theopopus. sed ibi testator hoc voluit. Tan.

Testis vnius qñq3 sufficit.

Diuisio.

Nl'ris. Cõis diuisio. Secunda ibi: respondem⁹. Abbas sic. ¶ Casus. Quidã nobilis cõtraxit matrimoniũ cũ quadam muliere cui fere per septẽniũ cohabitãs cõsobrinã patris ipsi⁹ mulieris anteq̃ eã duceret se asseruit cognouisse: vnde petebat separari ab ipsa. ad qð pbandũ induxit tres testes de familia sua: querit' an tales testes sint admittendi: Rñ. pa. si res ita se habet: p illoꝝ testimonio ab vxore separari nõ debet: nec aliq̃ admittant' nisi sint pbate vite & opinionis de q̃b⁹ nõ sit verisile q̃ debeat ꝓ aliquo deierare. ¶ Nota q̃ contra mrimoniũ familiares nõ admittunt': quia ꝑsumptio est cõtra eos/et propter periculum anime. Ber.

e ¶ Cõsobrinã. Allegabat pmũ gen⁹ affinitatis ĩ tertio gradu qð hʒ phibitionẽ vsq3 ad quartũ: oli vsq3 ad septimũ. xxxv. q. iij. ca. j.
¶ Glo. seq. in prin. et in fi. non admitti testes familiares dicit: et qui sint familiares: & mediũ signat contrariũ et soluit.

Cum venisset. Istud capl'm hʒ vnũ dictũ in pricipio qð nõ facit ad materiã & potuisset hoc omitti. Et sunt due ptes. In prima ptis cõquestio. In scða dat iudices ibi: mandam⁹. Quibus tria mãdat. Scða ibi: q̃stiões. Tertia ibi: si q̃ ·x·. Ab. si. ¶ Casus. Inter abbatẽ de sicolano ex vna pte/ & magistrũ martinũ ex altera cõtrouersia sup plurib⁹ articulis vertebat': quã Luti⁹ papa cõmisit q̃busdã iudicib⁹ fine debito terminãdã. Judices tulerũt sñiam sup q̃busdã articulis ꝓ magistro. M. dicebat' q̃ sñia non valebat: cũ esset lata post appellationẽ interpositã occasiõe mortis delegantis. Rñdebat' ex pte magistri. M. q̃ appellatio illa non ĩpedit quo min⁹ debeat sñia ꝯfirmari: cũ post illã appellationẽ egerit & testes pduxerit. & sic appellatiõi renũciauit: & citatio iudicũ vel mortem delegãtis ꝓuenerit. Mãdat pa. q̃ten⁹ si sñia illa fuit canõice pmulgata: iudices illã ꝯfirment nõ obstante appellatiõe pdicta: cũ post appellationẽ illã egerit et rñderit et testes pduxerit citatiõe facta ante mortẽ delegãtis. alias vero q̃stiões sup quibus testes pducti fuerũt & publicate attestatiões/vel etiã si renũciatũ sit hincinde testibus nullis alijs receptis sup eodẽ capitulo ab alterutra parte ꝯm tenoiẽ illarũ attestationũ debeãt terminare. & si alie q̃stiões fuerint sup quib⁹ testes nõ fuerunt recepti vel renũciatum eisdem/audiant que hincinde partes proponere voluerint: finẽ debitum imponentes eisdẽ. ¶ Nota q̃ qui post appellationẽ pducit testes vel stat iuri: tacite renũciat appellationi. Itẽ post publicatas attestatiões: lʒ altera pars nullos pduxerit: nõ sũt alij testes ĩducẽdi. idẽ si renũciatũ est hinc & inde: al's bene possunt admitti. Ber.

Diuisio.

h ¶ Cõfirmetis. Hec cõfirmatio habet' pinde ac si p papam facta fuisset. ar. C. de ve. iur. enu. l. j. ·§·. sed neq3. in fi.
¶ Glosa seq̃ẽs alleg. vj. concor. Secũdo ar. q̃ mortuo delegãte &c. dicens quosdã hoc tenere: sed glo. tenet et probat contrarium & ad hanc decre. respondet.

i ¶ Postea egerit. ·s·. de off. dele. q̃tũ. ff. de pactis. tale. ·§·. j. ff. ad macedo. si fili⁹. C. de re iu. l. q̃stiões. & ·j·. de re iud. qð ad ꝯsultationẽ. & ff. de mino. si fili⁹. Ar. ex h̃ loco q̃ mortuo etiã mãdatore re integra possũt pcedere iudices de ꝯsensu ptiũ: & h̃ pcedũt q̃dã. Cõtra dico q̃ ptes nõ possũt ãmodo eis dare iurisditionẽ ex l'ris illis cũ iurisditio iã sit finita p mortẽ mãdãtis. ar. op. ·s·. de off. dele. significantib⁹. quia actio semel extincta ampli⁹ nõ reuiuiscit. de cõse. dist. iiij. queris. et. ff. de solu. que res. ·§·. areã. C. de remis. pig. ex causa. et priuato rũ cõsensus eũ nõ facit iudicẽ qui nulli preest iudicio. C. de iurisdi. om. iudi. priuatoꝝ. & hoc probat'. ff. si cer. pe. l. ei⁹ qui in ꝓuincia. ·x·.

Delegat⁹ mortuo mãdatore re integra non põt ꝓcedere etiam de partiũ ꝯsensu

nã ꝛ sitibi in hoc nũmos ꝛc. ꝛ ꝙ dicit postea egerit: scʒ post appella
tionem† .s. de off. dele. gratũ. ꝛ intellige ꝙ citatio facta fuit añ moꝛ
tẽ delegãtis: vt dicit illa decre. gratũ. ꝛ sic ꝑpetuata fuit iurisditio
vt ibi dicit. hec decre. loquit de eodẽ facto cũ illa. Dicit mgr̃. G. ꝙ
ipso iure nõ expirat mãdatũ moꝛte mãdatoꝛis: sed ꝑ exceptionem.

et sic dicebant pr̃ ꝛ filia: vel appellabant in instr̃o patruus ꝛ neptis:
et sic inducebat† ꝛ instr̃m bñ poterat ꝓduci post apturã testiũ sẽꝑ
anteq̃ renũciatũ sit vel ꝯclusum in cã. ɟ. de fi. instru. cũ dilectus. B.
¶ Glo. se. primo adiuuat tex. ꝛ improbat cõsuetudinẽ. Scd̃o ponit
opi. Vin. contrariã. Tertio illam reprobat et dat huic decre. duos
intellectus. vlti. signat ꝛ soluit contrariũ.

† Hec dicit hic ꝙ moꝛs non ipediuerit ꝓcessum sʒ ꝙ nõ ipediuit appellatio interposita propter moꝛtẽ. q2 fuit ab illa recessum Jo. and.

vnde q̃ per exceptionem expirãt possunt a ptib⁹ relaxari: iõ põt iudex ꝓcedere: et valet si nihil opponat. ar. ff. ð bo. pos. l. vj. et. l. pe. ɟ. de re iudi. inter. ar. de hoc plura inuenies. s. de rescꝑ. in ca. ad audiẽtiã. in vlti. glo.

a ¶ Justicia. Que tribuit vnicuiq; qð suũ est. insti. de iusti. ꝛ iu. j. rñ. et xij. q. ij. cũ deuotissimã. ¶ Glo. se. obijcit ꝛ soluit.

b ¶ Si que. Cũ dicat ꝑmo ꝙ sñia ꝯfirmet: quare dicit h: Dicas ꝙ plura ca. ꝛ penitus diuersa erant: ꝛ sup quibusdam fuit lata sentẽtia super quibusdam nõ. sic. s. eo. causam que.

c ¶ Renunciatũ. Si renũciatũ fuisset licet nullos testes ꝓduxerit ꝑs illa q̃ renũciauit nõ ẽ vlteri⁹ ad h admittẽda: ‡ q2 licitũ ẽ cuilibet renũciare iuri suo. vij. q. j. ꝙ periculosũ. ꝛ. C. de pact. si quis i cõscribẽdo. Ar. ad hoc. ꝙ non est licitũ redire ad hoc qð semel renunciauerit. C. de re. credi. si quis iusiurãdũ: et remittentib⁹ actiões suas nõ est ampli⁹ recursus dandus ad cas. ff. ð edil. edic. queritur. §. si venditoꝛ. vel si aliqui recepti fuerint et renunciant productioni: alios postea inducere nõ possunt. ɟ. eo. de testibus.

‡ Nisi esset talis cui cõpeteret restitutionis bñficiũ vt minoꝛ: vel ecclia. s. de resti. i integ. auditis. ꝑm Tã. Jo. an.

cate eoꝝ: vel renũciatũ fuit testibus hinc et inde nullis alijs ab alterutra ꝑte sup eodẽ receptis ꝑm tenoꝛẽ ipsarũ mediante iusticia[a] terminetis. ¶ Si que[b] vero fuerint q̃stiones sup q̃bus vel testes nõ fuerint ꝓducti/ vel renunciatũ[c] eisdẽ: audiatis si q̃ hincinde ꝓposita fuerint: finẽ illis debitũ imponentes. Cle. iij.

¶ Põt re⁹ ꝓducere testes ad ꝓbandũ ꝯtrariũ ei⁹ qð actoꝛ ꝓbauit: si publicatio attestationum nõ est facta cõsuetudine cõtraria nõ obstante. h. d. ꝑm notabilioꝛẽ lecturam. Ca. xxvj.

Series tui rescripti nobis ꝓpuit ꝙ cũ nuꝑ iter filios quoꝝdã nobiliũ tue ciuitat ꝯiugalis q̃stio tractaret. ꝛ. j. ¶ Pars q̃ mr̃imoniũ accusabat: testes ꝓduxit legitimos q̃ ꝯsanguinitatẽ int ꝑdictos eẽ firmiter asserebãt: i ꝑmo gradu[d] ponẽdo duas personas B. videlʒ et. J. dicẽtes illos esse fratrẽ et soroꝛẽ. ꝑs autẽ opposita id falsum dicebat. B. scʒ eẽ soroꝛẽ. J. ad coꝛroborãdã assertionẽ suã tã testes offerẽs ꝙ publicum instr̃m[e]. Vñ q2 ꝑs accusantiũ testes illos nõ eẽ recipiẽdos ꝓponit: ꝛ tu nõ eẽ ꝯsuetudinẽ ecclie affirmas/ vt p⁹ receptos testes

q̃ ꝯsanguinitatẽ ꝑm foꝛmã canonũ cõputant: alij ex opposito admittant[f]. ¶ Pñti pagina rñdem⁹ ꝙ si nõ est aliud canonicũ qð obsistat: nõ obstãte illa cõsuetudine vtpote iuri[f] cõtraria: testes recipere non omittas. Celesti. iij.

¶ Carnalis copula ꝓbat ꝑ conueniẽs testimoniũ ð visu. idẽ i testimonio audit⁹ qð adminicula et fama coadiuuãt. Ca. xxvij.

Preterea cũ quis accusat aliquã cognouisse/ an sint testes interrogandi de visu: aut sola vicinie fama sufficiat: vel si iurat testib⁹ sit credẽdũ q̃ se carnalis copule ꝯscios[g] esse fatent: sʒ de visu[h] nihil affirmãt. ¶ Rñdem⁹ ꝙ si testioniũ cõueniẽs de visu reddat: vel etiã de auditu[i]: ꝛ ꝑsumptionẽ violẽtã fama ꝯsentiens subministret: ac alia legitima adminicula suffragent: standũ est testimonio iuratoꝝ. Eteni circũspect⁹ iudex atq; discretus motũ animi sui ex argumẽtis ex testimonijs q̃ rei aptioꝛa esse cõpererit confirmabit. Inno. iij. cõsulib⁹ et populo beneuẽtano.

¶ Vni⁹ iudicis ꝓbono credit scripture vero ei⁹ ꝑ testes reprobari possunt. fallit hoc i papa. ita cõiter summatur. Ca. xxviij.

f ¶ Juri ꝯtraria. Bene dicit iuri cõtraria: q2 huic obijciebat ꝙ testes alteri⁹ partis falsũ dixerãt. vt. s. dixi. ꝛ ad falsũ ꝓbãdũ nõ solũ post publicationẽ testiũ/ immo etiam post sñiam testes sũt admittẽdi. s. ð ꝓba. lʒ etiã vsq; ad. xx. an. ɟ. ð excep. cũ venerabilis. et ɟ. e. ex tenoꝛe. ꝛ. s. e. sicut ꝛ. ɟ. de re iudi. latoꝛ. ꝛ ca. ꝯsanguinei. sic ẽt instrumentũ põt ꝓbari falsũ C. de ꝓben. sti. optimã. Vi. ꝛ alij dicũt ꝙ hec cõsuetudo cõsonat iuri: q2 post publicationẽ testiũ nõ sunt alij testes in cõtrariũ vel ad idẽ inducẽdi. ar. s. eo. fr̃nitatis. Et Vi. dixit ꝙ hec nõ erat decre. sʒ salua pace ipi⁹ in hoc nõ bñ dixit: q2 in alio casu loquit hic: q2 agit ð falso vt dictũ est: nec ꝓpter hãc decre. offendit regula illa q̃ ipse dicit ꝙ post publicationẽ testiũ nõ sunt vlteri⁹ testes admittẽdi: q2 illð locũ hʒ qñ sup eodẽ capitulo iducunt sup quo alij inducti fuerũt: q2 illud nõ lʒ nec ei q̃ cos induxit: nec aduersario. s. e. fr̃nitatis. et in auť. de testi. §. quia ꝓ. col. vij. ꝛ illa regula gñaliter vera est. Quidã‡ tñ dicũt ꝙ nõ obseruat in cã matrimoniali: ꝛ ibi nõ possunt recipi etiã sup eodẽ capl̃o. ꝛ dicũt illð esse ꝯpãle i fauoꝛẽ mr̃imonij. Ar. ad hoc. ɟ. de spon. sicut. in fi. ɟ. de cõsang. ꝛ affi. ex lr̃is. sed ibi testes nondũ fuerant recepti. s. de proba. cãm mr̃imonij. et q2 post sñiam audiret ergo multo foꝛti⁹ ante sententiã: sñia eni ꝯtra mr̃imoniũ nõ trãsit i rẽ iudicatã. De hoc dicit etiã. s. de proba. iurauit. Hic non poterat omitti ista probatio sine periculo aĩe: ibi poterat omitti sine periculo: q2 nullũ peccatũ i nõ cõtrahendo sed in sepãrãdo periculũ est si nõ sunt cõsanguinei.

† Vel foꝛte de natalib⁹ illius. J. factũ fuerat instrumẽtũ in quo cõtinebat quis ꝛ ex qua illã susceperat: et q̃ an no ꝛ die nata fuerat. hʒ Hos. all. C. de ĩge. l. pe. ff. qð me. cau. isti qui dẽ. §. j. J. a.

‡ Ho. hic dicit ꝙ dc̃ qd alij scribãt ꝛ dcãd seruet de q̃ iusto iudici nõ est curãdũ. de elect. cũ cãm de mẽte iuris hoc est ꝙ in causa mr̃imoniali publicatis attestatiõib⁹ sup eisdem capitulis etiã i eadẽ istãtia lʒ testes ꝓduce re ꝑ rõnẽ q̃ sequit i gl. q2 hoc licet post publicationem ꝛ post sñiam. Jo. and.

Sũmariũ

Series. Legit varijs modis: sed duob⁹ modis sũmari põt ꝑ doctores ꝑm duos intellect⁹ cõioꝛes. Et ꝑmo sic. Publicat attestationibus põt falsitas primoꝝ testiũ cõꝓbari: hec tamen lec. simpl̃r nõ est vera vt ꝓbat panoꝛ. Scd̃o sic. In cã matrimoniali publicatis attestationib⁹ põt falsitas primoꝝ testiũ etiã directe probari si super directa vel indirecta ꝓbatione nõ potuit pars ante publicationẽ instrui. Panoꝛ. autẽ sũmat: ꝛ tertio modo nõ ponẽdo aliquã specialitatẽ in cã mr̃imoniali temperando primũ sũmariũ sic. Publicatis attestationib⁹ põt falsitas primoꝝ testiũ etiam directe ꝓbari si sup directa vel indirecta probatione nõ potuit ꝑs ante publicationẽ instrui. Cõmunis diuisio. Scd̃a ibi ꝑsenti. Ab.

Diuisio.

¶ Casus. Filij quoꝝdã nobiliũ contraxerũt adinuicẽ matrimoniũ. Tandẽ pars vna mr̃imoniũ accusauit/ et testes ꝓduxit legitimos: qui cõsanguinitatẽ inter ꝑdictos firmiter asserebãt: ponẽtes duas personas in primo gradu. B. videlicet ꝛ. J. dicẽtes illos esse fratrẽ et soroꝛẽ. Pars aduersa dicebat id falsum esse. B. esse soroꝛẽ J. et ad hoc probãdũ inducebat testes ꝛ publicũ instrumentũ. Sʒ pars illa q̃ mr̃imoniũ accusabat dicebat testes illos nõ esse recipiẽdos. et iudex etiã dicebat ꝙ nõ erat cõsuetudo ecclie sue vt post testes receptos et publicatos qui cõsanguinitatẽ cõputãt: alij ex opposito admittãtur. Judex q̃siuit quid sibi esset agendũ: Rñ. pa. ꝙ si nõ est aliud qð impediat non obstãte illa cõsuetudine iuri contraria testes illos admittat. ¶ Nota ꝙ testibus publicatis cõtra matrimoniũ: alij testes admittunt ad probandũ ꝙ primi falsum tulerũt testimoniũ: q2 ꝛ post sententiã etiã admitterent: cũ ꝑ illos ecclia decepta fuisset: et ita sententia cõtra matrimoniũ lata non transit in rem iudicatã quin semp audiat volens probare contrarium. Ber.

d ¶ In primo gradu. Sufficit eni in cõputatione consanguinitatis incipere a primo gradu: licet de stipite nihil dicant. ɟ. de ꝯsang. tua. et. xxxv. q. v. c. j. ꝛ. ɟ. de diuoꝛ. poꝛro. et. ɟ. eo. licet.

e ¶ Instrumentũ. Sed qualiter ꝑ instrumẽtũ poterat probari ꝙ B. et. J. nõ fuissent frater et soroꝛ: q2 de cõsanguinitate nõ põt instrumentũ fieri vt videt: Credo ꝙ instrumentũ illud nõ inducebat directe sup cõsanguinitate sed indirecte: foꝛte in instrumẽto ꝯtinebatur sic sup aliquo cõtractu. B. ꝛ. J. ei⁹ filia ꝑmiserũt aliqd facere:

Querit et soluit.

¶ Reterea. Cõis diuisio. Secũda ibi: respondemus. Abb. sic.

¶ Casus. Aliquis accusat ꝙ ipe cognouit aliquã mulierem: querit an testes qui ad hoc probandũ inducunt sint interrogandi de visu/ vel si etiã sufficiat sola vicinie fama vel vtrũ sit credẽdũ testibus qui carnalis copule dicũt se esse cõscios: sed de visu nihil dicunt. Cõsultus pa. rñ. ꝙ si testimoniũ ꝯueniens reddat de visu/ vel etiã de auditu: et fama violenta ꝑsumptionẽ subministret/ et alia aminicula adsint standũ est testimonio iuratoꝝ: quib⁹ oĩbus consideratis iudex cõfirmabit motũ animi sui ex argumẽtis ꝛ testimonijs que negocio aptioꝛa ꝓpererit. ꝛ sic foꝛmabit sñiam. ¶ No. ꝙ ex multis ꝑsumptiõib⁹ ꝛ ex fama fit ꝓbatio sufficiẽs. ꝛ q̃ nõ ꝓsunt singula: multa simul collecta valẽt/ ꝛ probationẽ faciunt. Ber.

¶ Glosa sequens querit. et soluit.

g ¶ Cõscios. Sed quomodo sunt cõscij nisi viderint: q2 foꝛte ab eo audierunt: q2 illud dicim⁹ scire qð ab alijs audiuim⁹. xxij. q. v. hoc videtur. Vel quia viderunt solũ cum sola in lecto: vel nudũ cũ nuda: sed nõ viderunt eos carnaliter cõmisceri. ɟ. de ꝑsump. tertio et ideo dicit: sed de visu nihil affirmant.

h ¶ De visu. Hoc est si vidissent illos carnaliter cõmisceri.
¶ Glosa sequens querit an fama cum auditu ꝛc. allc. ad negatiuã et ad affirmatiuã: soluit dando tres lecturas huic ca.

i ¶ De auditu. Q2 foꝛsitã testes distabãt tenui pariete a ꝯmiscẽtibus audiẽdo cos simul cõmisceri: sed nõ videbãt. Sʒ nunqd fama in tali testimonio de auditu sufficit vt debeãt separi: Nõ vr̃: q2 testimoniũ de auditu nõ hʒ loci in hoc casu: q2 fama ꝑ se nihil ꝓbat: lʒ ꝑsumptionẽ inducat. arg. ɟ. de eo q̃ cog. ꝯsang. vxo. sue sup eo. ad h nec ðʒ firmare sʒ ꝯpoti⁹ ĩfirmare. iiij. q. iij. §. itẽ sepe. Cõtra videt: q2

Cum a nobis. ⁊ .j. Et cano
a nica[a]: et ciuilia[b] iura seqn
b c tes: districti⁹ inhibem⁹: ne vni⁹[c]
iudicis quātecūq̃ fuerit auctori
tatis v̄bo credat̄ i causis: siue su
per testamētis: siue quibuslibet
alijs ɔtractib⁹ q̄stio agitet̄. Nec
d scriptū[d] eorū (nisi testiū admini
culo fulciat̄) eā obtineat firmita
tē q̄n ei possint et debeant duoꝝ
e vel triū testiū bonoꝝ testimonia[e]
ꝑualere. ¶ Salua i omnib⁹ sedis
f aplice aucte[f]. Idē tireñ. epo.

¶ Testi super dilatoria iducto non credit̄ sup ꝑncipali/ nec cogitur deponere: secus si sup peremptoria: tūc eñi cogi pōt vt iuret deponere sup toto. Ca. xxix.

g De testibus[g]: ⁊ .j. ¶ Cōsul
t. t. r. q̄ si testes sint indu
cti ad exceptionem dilatoriā so
lūmō ꝓbandā: cū sup ea tm̄ iura
uerit dicere v̄itatē: sup ꝑncipali
nec debēt audiri: nec cogi testio
niū ꝓhibere: vtpote sup quo de
h ponerēt nō iurati[h]. ¶ Si vero cū
ad ꝓbandā exceptionē ꝑēptoriā
ab alterutra ꝑtiū iducūtur: reliq̄
pars sup ꝑncipali negocio etiaȝ
eos deponere forte petierit: ⁊ vt
cogant̄ sup toto negocio dicere
veritatē sacr̄o eos postulauerit
obligari: ad id sūt sine dubitatio
i k ne cogēdi[i]: nisi forsitā sufficiēs[k]
ꝓductio testiū sup ꝑncipali iam
facta fuerit: vel renūciatū testib⁹
vel depositiones testiū fuerit pu
l blicate[l]. Idē elieñ. et cistreñ. epi
scopis et archi. de norbaneñ.

¶ Dicta testiū non sunt ad petitionē tertij publicanda. Et is q̄ produxit testes coram certis iudicibus non pōt ad eūdem effectū corā iudicib⁹ alijs illos producere: sed illoꝝ attestatiōib⁹ debet esse contentus. Ca. xxx.

violēta ꝓsumptio loco ꝓbatiōis h̄r ꝑcipue in hoc casu. xxxij. q. j. di
xit dñs. Et ar. ad hoc .j. de accu. repellant̄. So. itelligūt quidā hāc
decre. cū agit̄ ad m̄rimōiū ipediēdū: puta aliq̄s volebat ɔtrahere:
obijciebat̄ q̄ nō poterat: q̄ ille cognouerat ɔsāguineā illi⁹ cū qua
ɔtrahere volebat: et in tali casu leuis probatio sufficit vnius testis
vel etiā sola fama impe-
dit .j. de spon. ꝑterea. ⁊ .j.
de cōsang. super eo. et .s.
e. sup eo. in fi. ⁊ iproprie
ponit̄ verbū illud accu-
sat̄. in prin. ⁊ sic exponit̄
accusat̄. i. denūciat̄ † q̄
q̄d nō est nō pōt accusa-
ri: sed denūciari pōt ad
ipediendū m̄rimoniū .j.
de despon. ipu. ad dissol
uendū. et ꝭm hoc planū
satis est. Vel pōt intelli
gi cum marit⁹ accusat
vxorē de adulterio ad
thori separationē: ⁊ ipa
excipiēdo accusat eum
aliquā cognouisse vt eū
a sua intētiōe repellat .j.
de adul. c. pe. ⁊ vi. xxxij.
q. vj. nihil iniqui⁹. Vel
simpl'r pōt intelligi cuȝ
vxor accusat maritū de
adulterio ad thori sepa
rationē dicēs eū aliquā
cognouisse et hoc videt̄
veri⁹ ‡ ⁊ vtroq̄ȝ istoꝝ ca
suū vr̄ satis ꝓbari adul
teriū per hmōi testimo-
niū de auditu: q̄ audie-
bāt eos cōmisceri iuxta
tenuē parietē. Et si fama publica cōsentiat ⁊ alia adminicula suf-
fragent̄ ꝓut sequit̄ in lr̄a satis itelligit̄ esse ꝓbatū: q̄ oīa ista faciūt
ꝓbationē sufficientē .j. de ꝓsūp. lr̄is. ⁊ c. tertio. Ex his aūt oīb⁹ iu-
dex ɔfirmabit motū animi sui .s. de renū. in ꝑsentia. et. iiij. q. iij. si te-
stes. ⁊ ff. de testi. ob carmē. §. si testes. Et est hic ar. q̄ q̄n nō prosunt
singula: multa collecta simul iuuāt: vt in ꝑdictis decre. lr̄is. et ter-
tio. et .s. de proba. cū cām. vbi de hoc. B.

† Vel. i. per accusationē impetitur: ꝭm. Vin. Joh. And.

‡ ꝭm Tan. Phi. ⁊ ho. Habes ergo tres lecturas ex glo. Pria dicit capl'm loq̄ cū ꝓbatur copula ad impediendum matrimonium. Secūda q̄n ꝓbatur ad probandaȝ exceptionē adulterij. Tertia q̄n ꝓbatur ad probādam accusatiōeȝ adulterij q̄ ad thorum. Joh. And.

Cum a nobis. Et sūt tres partes. Scda ibi: nec scriptū. Tertia ibi: salua. Ab. ¶ Casus. Querebat̄ vtrū dicto seu verbo iudicis credat̄ in causis? Cōsultus pa. rn̄. q̄ et ꝭm iura canonica et ciuilia verbo vnius iudicis nō est credendū in cā: siue sup testamētis/ siue q̄buslibet alijs ɔtractib⁹ q̄stio agitet̄: nec scriptū illorum eam obtinet firmitatē/ q̄uis testiū adminiculo fulciat̄ q̄n possit reprobari ꝑ testimonia duorū vel triū testiū bonorū salua in oībus auctoritate apo. se. ¶ No. q̄ vni iudici nō credit̄ in cā in ꝑiudicium alteri⁹. Item scriptura iudicis pōt reprobari ꝑ testes. Ber.

a ¶ Canonica. Ut. vj. q. iij. si tm̄. ⁊ c. placuit. ⁊ .s. de ꝓba. q̄m cōtra.

b ¶ Ciuilia. C. de arbi. ne in arbitris. §. sinaūt † et. iiij. q. iij. §. item vnius. et. C. de testi. iusiiurandi.

† Nō creditur v̄bo arbitri qui dicit iuratū. Joh and.

¶ Glo. seq. querit. ar. affirmatiue. soluit distinguendo.

c ¶ Uni⁹. Sed q̄d si essēt plures: nunq̄d crederet̄ eis? Ar. q̄ sic .s. de elec. cū dilecti. ⁊ .j. de accu. cū dilectus. In iudicio si dicant se aliq̄d fecisse in preiudiciū alteri⁹ ꝑtis nō negātis nō credit̄ eis nisi q̄-ten⁹ cōstiterit legitimis documētis .s. de proba. q̄m. in cā vero appellationis in defectū probationis si super his q̄ corā eis acta sunt inducerentur tanq̄ȝ testes et iurati. vt si dubitaretur de processu satis possent admitti. arg. predictarū decre. cū dilecti. et cum dilect⁹: ibi creditur eis: super principali non. ij. q. vj. statuendum.

¶ Glo. se. signat contrarium et remittit.

d ¶ Scriptū. Hic dr̄ q̄ nō stat̄ scripture epi vel iudicis quin possit ꝓbari contrariū nisi habeat testiū subscriptionē. cōtraria signant̄ .s. de proba. post cessionē. ⁊. xj. q. iij. cure. et .j. de fi. instru. c. ij. sup hoc dicas vt dictum est .s. de proba. post cessionem. B.

d ¶ Scriptū. Factū nō per manū tabellionis: q̄ pōt reprobari per duos vel tres testes q̄uis admīculo testiū fulciat̄: vt hic ꝑtȝ: secus esset de istr̄o ꝑ manū publicā facto: ibi ad min⁹ q̄ttuor essent necessarij prout no .s. de ꝓba. tertio in glo. q̄ incipit sic ergo. Vel dic nisi testiū adminiculo ⁊c. q̄ testiū admīculo fulciat̄ tūc nō poterit per duos vel ꝑ tres testes reprobari: sed per q̄ttuor vel plures: ⁊ sic eq̄parat̄ instr̄o tabellionis manu publica facto. ar .j. de fi. instru. ca. j.

¶ Glosa sequens ar. a contrario ⁊c.

e ¶ Testimonia. Sic scriptura iudicis pōt reprobari ꝑ testes: sed si publica est equalem vim habet cū testibus. C. de fi. instru. in excedis. Et sic videtur ex eo quod dicit: nisi testium adminiculo fulciatur. q̄ si scriptū iudicis habet testiū subscriptionē: q̄ non valet reprobari ꝑ testes: sed nō est verum: q̄ q̄ȝtūcūq̄ȝ autēticū sit instrm̄ pōt reprobari. vt .j. de fi. instru. cū iohes. ⁊. C. de proba. cū precibus. et .s. de ꝓba. tertio. vbi plene de hoc no. Ar. ɔ .j. de ꝓscrip. ad audien

Instrumētū q̄ȝtū cūq̄ȝ autē

tiam. vbi potius stat̄ priuilegio q̄ȝ testib⁹: sed ibi ab eadē parte introducunt̄ priuilegia et testes. et expone nisi. i. q̄uis. — ticū ꝑt reprobari.

f ¶ Auctoritate. Et ita videt̄ q̄ nō reqratur subscriptio in litteris dñi pape. et q̄ contra eas nō admittat̄ probatio. ar. C. de test. oīm. nisi essent false. Sed cōtra videt̄ q̄ in lr̄is dñi pape subscribunt cardinales. xij. q. ij. cū redē ptor. et. xxxv. q. ix. q̄ q̄s. in priuilegio subscribūt cardinales: in alijs litteris nō subscribunt.

De testibus. In pma decisa ponit̄ consultatio. In secūda responsio ibi: consultationi. Et respōsio est bimēbris: scdm mēbrū ꝓsequit̄ ibi: si vero. Ab. si. — Diuisio.

¶ Casus. Aliquis trahit aduersariū suum in cām: reus obijcit exceptionē dilatoriā: induxit testes ad cām ꝓbandam iuramēto prestito. pars altera petit eos cōpelli vt deponant super negocio principali: q̄rit̄ vtrū sint ad hoc cogendi? Rn̄. pa. q̄ si testes inducti sint solūmodo ad exceptionē dilatoriā ꝓbandā/ cū super illa tantū iurauerūt dicere veritatē sup negocio principali non debent audiri nec cōpelli ad testimoniū ꝓhibendū: q̄ deponerent nō iurati. Si vero inducūtur ad exceptionē perēptoriā probandā/ ⁊ altera pars petat vt super negocio ꝑncipali deponāt/ ⁊ vt iurēt sup illo dicere veritatē: sunt sine dubitatiōe ad hoc cogendi: nisi forte sufficiēs ꝓductio sup ꝑncipali iā sit facta: vel nisi sit renūciatū productiōi testiū/ vel nisi depositiones testiū sint publicate. ¶ Nota q̄ nō valet dictū testis si depōat super quo nō iurauit. Itē testis iurare debet super toto negocio dicere veritatē q̄ inducitur ad perēptoriā exceptionē probandā si hoc fuerit petitū/ nisi in tribus casib⁹ hic contētis. Itē perēptoria exceptio pōt opponi ⁊ probari postq̄ȝ renūciatū est productioni testiū super negocio pricipali. Item pōt opponi post testiū publicationem. Ber.

g ¶ De testibus. Inducti et iurati.

¶ Glosa sequens coadiuuat textum. querit et soluit.

h ¶ Nō iurati. Hoc iō dicit: q̄ cū ꝓducebant̄ ad ꝓbādā dilatoriā: iurauerūt sup illa tm̄. vn̄ si postea petat̄ q̄ deponāt sup ꝑncipali nō debēt cogi ad idē: nec etiā spōte si vellēt: q̄ nō iurauerunt super hoc. vnde nō valent dicta eorū super illo. ff. de pe. si q̄s libertatē. §. vl. C. q̄ le. perso. l. vlt. ⁊ facit ad hoc. ff. de iureiur. si duo ꝑroni. §. idē iulian⁹. in fi. vnde si testes iducti sup possessiōe deponāt sup ꝓprietate nō ꝓdest † ꝑ iura ꝑdicta. Et est ar. ad h̄ .s. de cā pos. pastoral'. sed si peteret̄ vt deponerent super ꝑncipali cū inducebantur ad ꝓbandū dilatoriā: nūquid sint cōpellendi? Ad hoc dicas q̄ si inducūtur super exceptione dilatoria que ꝓponitur ante lit. contest. tūc nō debent astringi iurare super principali: q̄ lite nō cōte. testes recipi nō debent .s. vt lit. nō cōte. q̄m. ⁊ ꝑ totū. si vero post exceptionē dilatoriā q̄ ꝓponitur post litē ɔtestatā tūc recipi debet.

† Sicut sententia vl' pactum inter certas personas et super certis rebus alijs personis vl' super alijs rebus nō nocet .j. de re iudi. ca. pe. de offi. ordi. dilectus. ff. de pac. ston⁹. §. añ oīa. sic ditendū est de testiōnio vt hic ⁊ .j. c. ꝑteri: ⁊ c. veniens. Joh. and.

i ¶ Cogēdi. Quia ex quo pars aduersa approbat illos ꝓ se ⁊ contra se: tenet̄ recipere illos. iiij. q. iij. §. si q̄s testib⁹. ⁊ ꝓpter ɔnexitatem cause .j. de do. post diuor. resti. de prudentia.

k ¶ Sufficiēs. Ex quo sufficiēs productio testiū facta est nō sunt alij admittendi: vt hic patet. vnde et quarta dilatio tunc denegatur .j. de testi. significauerunt. B.

¶ Glosa seq. notat peremptoriā probari ⁊c. et rationē reddit. Dicit etiā q̄ prius probari posset: sed illud reprehendit.

l ¶ Publicate. Sic ꝑtȝ q̄ attestationib⁹ publicatis pōt obijci exceptio perēptoria ⁊ ꝓbari. C. de excep. si q̄dē. ⁊. C. de ꝓba. exceptionē nou⁹ eñi articul⁹ est exceptio ꝑemptoria: ⁊ iō ꝓbari pōt aptis attestatiōib⁹ ꝑncipalis cause/ ⁊ etiā in cā appellatiōis .j. eo ex tenore. et .s. de do. ⁊ ɔtu. finē .s. e. fraternitatj .j. de fi. istru. cū iohānes. et. C. de tēp. appel. ꝑ hāc. vt si obijciat̄ ꝓscriptio vel pactū de nō petēdo vel res iudicata: pōt etiā ꝓbari añ aptas attestationes: vt h̄ ꝑtȝ. Istud tm̄ stultū reputo q̄ aliq̄s ꝓbet perēptoriā exceptionē anteq̄ȝ sciat si aduersari⁹ ꝓbauit intentionē suā: q̄ si aduersari⁹ nō ꝓbauit nō indiget aliq̄ exceptiōe: si ꝓbat tūc demū pōt et dȝ vti sua exceptione cū sit ali⁹ articul⁹. C. de excep. si q̄dē. sicut vides i teste q̄ reprobari dȝ ⁊ pōt post publicationē et illa est exceptio perēptoria .j. e. ꝑsētiū. et .s. eo. ex ꝑte. a. Idē est ⁊ si volo ꝓbare testes falsum dixisse: quia hoc possum post aperturā testiū .s. de ꝓba. lȝ. et .s. e. series. et .j. e. ex

Exceptio ꝑēptoria pōt obijci ⁊ probari publicatis attestationibus. Diuisio.

tenore. Et no. hic tres casus in qb⁹ testes publicatis attestatiōib⁹ non recipiūtur super eodem capitulo si renunciatū est: si sufficiēs pductio facta est: si publicatio sit facta. Et hoc intelligas cū idem est mod⁹ agendi: q2 sec⁹ est si alio modo agaꝛ. j. c. ti. veniēs. j. co. cū tua. Itē in alio si inter alias psonas agatur. j. c. pxi. In trib⁹ tñ casibus exceptio perēptoria lit. ptest. ipedit si qs eā opponere voluerit ꝛ pbare: videlicet si de ipso negocio sit iudicatū transactū vel sit finitū: vt in cōcilio Lugdu. de lite cōtest. c. exceptiōis.

† Si itelligas. i. dilatio. adde q2 tū scz effrenata multitudo ſm Gof. j. co. cū causam. ꝛ. ca. significauerunt. Joh. and.

Cōstitut⁹. Attestationū publicatio nō fit ad petitionem tertij: et pars apud quā deposite sunt attestationes non pōt vlterius testes producere. Prima pars processum narrat. Scda interloquiꝛ et interloquēdo committit. Scda ibi: nos eas. Et q2 littera est multū īuoluta pone casū in terminis sic. vt glo. seq. Ab. si.

Diuisio.

¶ Casus. Uacante archidyaconatu richimūdie. archiepꝰ eboraceñ. ad quē ptinet collatio eiusdē: tūc absens cōtulit archid. illū magistro Ho. Decanus et capl'm eboraceñ. credentes ptā tē cōferendi deuolutam ad eos aucte lateraneñ.

sitis et publicatis. et sic planum est qd verius videtur.

l ¶ Alioquin. id est si nō fuerint ab ipso producti et depositi apud ipsum et publicati.

k ¶ Producti. Nō ab honorio in hac causa: sed ab archiepo quoꝝ supra petijt honori⁹ publicationē: sed nō obtinuit. Et est ar. hic q2 res inter alios acta nō nocet alijs. j. de fi. istru. inter. ꝛ. j. de re iudi. c. pe.

ipm fuisset deposite. ꝛ ipse sic eas restitueret ſm. Hostié. Jo. and.

a Cōstitutus[a] in pre. n. procurator magistri. R. pposuit q cum decan⁹ ꝛ capitulū eboraceñ: ei tum auctoritate la- b terañ. concilij: tū pꝛiuilegij[b] pprij rōne archidyaconatū richimundie canōice cōtulissent. magister H. qui archidyaconus richimūdie nominaꝛ ipm eo post ap. ad nos interpositā spoliauit. Cūq3 pdictus. R. ad iudices super restitutiōe sua cōmissiōis litteras impetrasset: memorat⁹. H. lr̃as c reuocatorias[c] ipetrauit. ꝛ. j. ¶ In d ter alia postulabat predict⁹[d]. H. vt faceremꝰ depositiōes quorūdā testiū aperiri: sed procurator predictus aperiēdas eas nō esse dicebat: cum nō in hac causa fuissent inducti / sed in ea q̄ inter ebo e ra. archiepm[e] et eūdem. R. vertebatur. ꝛ. j. ¶ Nos eas aperire noluim⁹: sed cām duximus vestro

examini cōmittendā: ita q si vobis pstiterit pfatū. H. testes p se corā epo ꝛ decano linco. et te fili f archid. delegatis[f] iudicib⁹ pdu g xisse[g] attestatiōib⁹ apd eū depo- h sitis[h] sit cōtēt⁹: alioqꝫ[i] eo nō obstāte q testes illi corā iudicibus k ipis et te fili archi. fuere pducti[k] p dicto. H. si pducti fuerint ad testimoniū admittanꝛ. Idem.

¶ Publicatis attestationibus non opponiꝛ in psonas testium. tres casus excipit: et ad scdm determinationē subdit. Ca. xxxi.

l Presentiū aucte statuim⁹ vt si qs[l] post depositiōes testium publicatas obijcere vo- m luerit in personas[m] eoꝝ: ei tunc n tādem id liceat: cum iuramēto[n] firmauerit q ad hoc ex malicia nō pcedat. ¶ Nisi forsan ante publicationē id fuerit protestatus. ¶ Uel ostendere poterit q post

¶ Presentiū. Ponit regulā: et tres casus excipit a regula: ꝛ ad secundū determinationē subdit. Scds ibi: nisi forsan. Tertius ibi: vel ostendere. Determinatio ibi: ceterū. Regula est ista q post publicationem attestationū nō potest obijci i personas testiū. s. eoꝛu3 que deposuerūt. Primus casus a regula exceptus est q pōt obijcere post publicationem si iurat q maliciose ad hoc non pcedit. secūdus et terti⁹ sūt faciles in textu. Ab. sic.

Diuisio.

¶ Casus. Q2 post publicatas attestatiōes frequenter obijciebatur in personas testiū maliciose causa differēdi negocium. statuit pa. vt si aliquis post publicatas attestationes in personas testiū obijcere voluerit: tunc demū id ei liceat si

cōcilꝛ. tū etiā aucte priuilegij sui archidya. ipm cōtulerūt magistro Rogerio / et ipm induxerūt in possessionē ipsi⁹. Sed magister Honori⁹ post appellationē spoliauit eūdē: ppter qd mgr. R. ad dñm pa. accedens super restitutiōe sua ad iudices litteras impetrauit. Sed mgr Ho. accessit ad curiā / ꝛ ipetrauit litteras reuocatorias: vnde pcurator. R. ad dñ3 pa. accedēs predicta ex pte. R. pposuit. post predicta postulauit Hono. vt dñs pa. quasdā attestatiōes faceret apiri q̄ in cā eadē fuerant recepte. Procurator. R. rñ. illas non esse aperiēdas cū testes nō fuissent inducti in hac cā: sed in cā illa que inter archiepm eboraceñ. et eūdem. R. vertebaꝛ. dñs pa. noluit eas apiri: sed cām cōmisit qbusdā iudicib⁹: ita sc3 q si cōstiterit eis dictū ho. testes p se corā alijs iudicib⁹ delegatis pduxisse sit contētus attestationib⁹ illis depositis apud ipm: alioqn si nullos produxit: eo nō obstāte q testes illi quorū dicta Ho. petijt aperiri producti fuerūt corā iudicibus illis: si pdicto Ho. producti fuerint ad testimoniū admittanꝛ. ¶ Nota q eadē cā inter plures psonas ꝛ corā diuersis iudicib⁹ pōt tractari et attestatiōes recepte in vno iudicio nō valent in alio: nisi ptes cōsentirent / vt hic pt3. Itē alter qui cām agit: posset se opponere corā alijs iudicibus pro iure suo: ꝛ res inter alios acta: alijs non prodest nec nocet. Ber.

a ¶ Constitutus. Decret. ista loquiꝛ de materia illa de qua loquiꝛ de cōces. prebē. post electionē: et ex illa pōt colligi casus. Archiepꝰ eboraceñ. absens cōcesserat archidyaconatum richimūdie magistro Honorio. capitulū eboraceñ. magistro Rogerio.

b ¶ Priuilegij. j. de conces. preben. post electionem.

c ¶ Reuocatorias. Non tamen recessit de curia.

d ¶ Predict⁹. H. q litigabat cū pcuratore mgri Rogerij in curia vt sequitur statim in littera. Ber.

e ¶ Archiepm. Inter archiepm et magistrū. R. causa super hoc eodem negocio agitata erat corā alijs iudicibus ꝛ testes fuerunt ibi recepti: archiepꝰ dicebat ad se ptinere collationē archidyacōatus. R. dicebat q ptinebat ad capl'm a quo fuerat institut⁹: attestationes istas petebat. H. aperiri: et ideo papa noluit eas aperire. vt sequitur. ꝟ. nos eas aperire. Et sic patet p hoc q testes recepti ī vno iudicio nō faciūt fidē in alio † nisi iter easdem personas: quādoq3 tamē testes recepti corā arbitro valēt corā iudice. arg. C. de arbi. l. pe: sed illud itercedē partes ſm distinctionē illi⁹. l. C. de testi. l. vlt.

† Siue sit illud rōne psone siue rei siue cāe ſm Ho. io. ā.

f ¶ Delegatis. A legato ap. se. qui cām illi⁹ cōmisit.

g ¶ Produxisse. Super causa que iter ipm Ho. et archiepm ꝛ magistrū. R. vertebatur. Ex hoc probaꝛ q si duo litigāt super aliquo et tertius veniat dicens se habere ius in illa re: et petat se admitti audiendus est: cum sua intersit.

h ¶ Depositis. Eo ipso q attestationes fuerūt apud ipm deposite nō pōt vlteri⁹ alios pducere q2 psumitur dixisse testificata. † Si ꝟo apd iudices remāsissent tūc posset alios testes pducere: cū illorū attestationes nō fuerunt publicate. j. co. cū cām. ꝟ. vlti. nec renūciauerat productioni testiū: quidam supplent hic apud eum depo-

† Nō est ve rū nisi attestationes clause et sigillate apd

iuramento firmauerit q ad hoc ex malicia nō pcedat: nisi ante publicationē illud fuerit ptestatus. vel nisi ostēdere potuerit q post publicationem didicerit qd obijcit i psonas. Sed si aliquis fuerit protestat⁹ se velle repellere psonas testiū post publicationes ipsoꝝ si quid pro ipo dixerint: de facili nō credaꝛ. ¶ Nota q nō crediꝛ iuramento alicuius q maliciose nō procedat. Item ex eo q quis impugnat: non debet cōmodum consequi. Ber.

¶ Glo. se. tractat q pducēs l3 nō reprobet psonā reprobat tamē dictū: ꝛ ponit diuersitatis rationē quare aliud in instrumento.

l ¶ Si quis. Sc3 ptra quē pducūtur testes: q̄ eni pducit testes cōtra personas eoꝝ dicere nō pōt: nec in sua causa nec in alia nisi ex noua causa: sed in dicta eorū bene pōt dicere: quia sibiipsis in serie sui testimonij cōtradicūt: siue pro se inducti sint in causa siue cōtra se in alia. iiij. q. iij. ꝟ. si quis testibus. Et est ratio: q2 cū produco testem personā ei⁹ approbo: et ideo cōtra personā ei⁹ dicere non possum: et ideo si approbo illū pro me et teneor recipere cōtra me. xix. dist. si romanoꝝ. sed qd sit dicturus ignoro: et ideo indicta dicere possum: si video q cōtradicit sibiipsi vel etiā alijs testib⁹ meis: vel si facit pro aduersario meo † et tamē ar. cōtra hoc in fi. Sed quid si produxit instrumēta: Nō pōt aliqd dicere ptra illa: quia diligēter debuit preuidere instrumētū an faceret p se vel cōtra se anteq3 produceret illud: sed in teste istud pꝛuideri nō pōt: quia frequenter mutāt ex eo q dicunt se scire qd nesciūt: ꝛ quādoq3 dicūt se nescire qd sciūt: et ecōuerso: et hec est causa quare diuerse scripture ab eadē parte plate inuicē sibi derogāt. C. de fi. istru. scripture. ꝛ hoc habes. j. de fi. instru. iputari: pōt tamē ds dicere se nolle vti instrumēto pducto si arguiꝛ falsitatis. C. de fi. instru. l. iij.

† Sic repro bōsniam iudicis i quā plensi cui⁹ nō reprobo psonam. de hoc de offi. deleg. sug qstionū. ꝟ. vex. in vlti. glo. Jo. an.

¶ Glosa sequens ponit se ex exempla ꝛc.

m ¶ In psonas. Obijcere pōt qs i psonā testis q sit piur⁹: īfamis: cōspirator: inimic⁹: q sit corruptus: q sit suus. ꝛ multa alia posses sup hoc īuenire exēpla: de hoc melius dicitur. j. co. testimoniū. B.

¶ Glo. se. coadiuuat textū in hoc q dicit pbationē fieri p iuramentū p rationē et tria sīlia. Dicit demū huic locū esse cum de calūnia nō est iuratū. ponit opi. contrariā: tñ primā approbat et probat.

n ¶ Iuramento. Iuramentū est hic legitima probatio: q2 quilibet psumiꝛ bonus nisi probeꝛ mal⁹. s. de scru. ca. vno. ꝛ. j. de psump. dudū. et. C. qui mili. nō possunt. sup seruis. li. xij. sic etiā cōsciētia vel fides probaꝛ per iuramētū. j. de sen. excō. si vero aliqs. sic. j. de excep. pastoralis. Item per solū iuramētū probaꝛ amissio reꝝ. s. qd me. cā. c. vl. Et qd hic dicit de iuramēto isto prestādo locū habet i causis vbi de calūnia nō iuraꝛ: sed de veritate dicēda. Qd in his cāis prestari debet habes. s. de elec. dudū. et. j. de iureiur. ex litteris. ꝛ ita iuramentū de veritate dicēda non excludit sacramentū de calū. super emergēti exceptiōe: vt hic pt3. ꝛ. s. de elec. cum dilect⁹. ꝛ. s. de resti. spo. lr̃as. Si vero iuratū esset de calūnia nō est aliud iuramentū postea pstandū. C. de iura. calū. auꝛ. in hoc sacro. et in auꝛ. de his q̄ igre. ad ap. ꝟ. vl. vbi h̄ expssum est ad fi. col. v. vñ sumpta fuit autē.

Iuramentū qnq3 ē pbatio legitima.

In
Post
obst
ipos
pall
lit in
i qbi
re ex
qiu
mali
dic i
non
vbi i
vide
illud
dū. d
calū.
fi. lib
Jo. a

Nam
sufficit
dare
poste
dicti
et p
priu
se. a
cōdi
per
Jo. a

iij
n
s

elius
veri=
ſcire
cum
lius
nō
an
raxe
gato
ro ad
pro
ami=
Ab.
d.
er
mit=
ā cri
.

vixit
cos
anas
en=
pro
cmā
ō di=
de ac=
cū.p.ſu=
r ſi.vlti.
glo.Jo.an.

9.

cantuariē̃. dicēs eam liberam esse: et per cōsequens debet eē metropolis sup cũctis ecclesijs vuallie ħ dicit Tan. q factũ nouit.
¶ Glo. se. reci. per. q. qualis erat hec exceptio. & tria ponit exempla et primũ reprobat et contra reprobationē. l. allegat.

a ¶ Per exceptionē. Forte obijciebat̃ ei q nō hēbat mādatũ & si ne lr̃is sui capl̃i & epi nō erat audiēdus. vt. s. de pcu. c. j. sed non est verũ in hoc casu: qr quilibet ali⁹ etiā minor pōt pse qui iniuriā eccl̃e sue ne trahat̃ in peiorē statum xij. q. ij. nō liceat. etiam alijs ɔdicētib⁹. ff. d lib. cā. l. j. ij. et. iij. lʒ al̃s ɔiuncta psona repellatur si agat ɔ volũtatē aliorũ. ff. de pcu. pōponius. §. vl. sed ħ nō est ita. nā qli bet agere tenet̃ pro ecclesia. ij. q. vij. q̃propter. & v. q. v. nō vos. & sic vn⁹ iuste resistit oib⁹. xxxj. di. nicena. et. j. de his q̃ fiunt a ma. par. ca. c. cũ in cunctis. Ar. ɔ. ff. qui & a q. ma. lib. nō fi. si quis hac lege. §. q̃tiens.† Et ita itellige de alia exceptione puta rei iudicate: vel qr eēt excōicat⁹: vel aliā cōsimilem. Jo. Itē ar. est ħ q exceptio perēptoria ante lit. ɔte. pōt obijci & pbari. et sic repellitur actor ab agēdo: qd verũ ē i trib⁹ casibus. s. de lit. ɔte. c. exceptiōis i ɔcil. lug. lib. vj.

Iniuriā eccl̃ie pōt qlibʒ psequi

† fm Jo. solue q ibi fauore libertatis ī ea reuocanda requirit cōsensũ oīʒ patronorũ q sũt eiusdē gradus hic fauor ecclesie i cui⁹ libertate defendēda admittit alterũ. Jo. an.

b ¶ Ualitudiarios. sic. s. vt lit. non ɔte. quoniam. j. respon.
¶ Glo. seq. reci. p obiec. de decre. qm̃. dat duas solutiōes. primā reprobat. cōtra scdam opponit & oppositioni rñdet. finaliter approbat pmā

c ¶ Sniam recepture Sic vr̃ q ɔ ɔtũacē possit pcedi vsqʒ ad sniam ēt lit. nō ɔte. Si hec ē vera lr̃a: & loquit̃ de diffinitiua: sic nō solũ senes sed oēs indifferēter sũt recipiendi. & ħ vr̃ dicere satis lr̃a testes maxīe senes: & sic illd maxime pprie ponit̃. Et sic est iste vn⁹ casus in q fauore libertatis recipiunt̃ testes lit. nō cōte. et snia pfert̃: sicut cōtingit in electiōe plati vel mr̃imonio carnali. s. vt lit. nō ɔte. qm̃. §. porro. Et ē ar. ad ħ. C. d ige. ma. l. diffamari. Et sic itelligebat Tā. ‡ Alij exponũt istā lr̃am sniam. i. interlocutoriā. s. de missiōe in possessionē si altera ps nō venerit. vel si ptes venerint litē pmo ɔtestabunt̃. Sed prima lectura ex ipa patet lr̃a. nā si papa vellet intellexisse de interlocutoria de ea mētionē fecisset. j. de deci. ad audientiā. & s. de trāsla. inter corpalia. Sed multũ videt̃ obstare huic cũ dicit: senes et valitudinarij: cũ illi cōsueuerũt recipi lit. nō cōte. vt in. c. quoniā. Unde si papa intelligebat q in casu possint recipi lit. nō cōte. ex parte actoris simpl̃r dicere debuit recipiatis testes quos archi. duxerit pducēdos fm q pcepit in casu cōsimili cũ actor absens est ɔtumaciter et re⁹ pñs. s. de do. et cōtu. cām q. iōqʒ vr̃ q loquat̃ ħ de snia interlocutoria & testes senes & valitudiarij recipiant̃ ne copia subtrahat̃ pbationũ ex eorũ defectu. vt. s. vt lit. nō cōte. qm̃. et fm hoc dixit maxime id est tantũ. Uel dic vt dixit Tan. et hoc pōt intelligi ex eo q dicit maxime: quod verbũ nō fuit in antiqua cōpilatione: & qr nō recipiũt̃ testes lit. nō ɔte. cũ fit missio in possessionē p pter cōtumaciam sed summatim examinato negocio fit missio. s. vt lit. non conte. qm̃ frequēter. §. in alijs. et. §. seq. Ber.

‡ Et Hos. & ho. addētes aliā rōnem scʒ piculũ aiaꝝ. Dicebat Inno. q̃sdā dicere q hic archiepus diffamabat statum eccl̃ie meneñ. & iō pfigit̃ ei terminꝰ infra quem pcedat. alioqn diffinitiue pcipietur ei ne vlteri⁹ inqetet ecclesiam. C. de igenu. l. diffamari. sed vt dicit ɔtra hanc lecturam est q archiepus possidebat q̃re nō ē verisil̃e q diffamaret

E x tenore. Publicatis attestatiōib⁹ falsitas porũ testiũ pōt indirecte pbari. sic cōiter summat̃: sed hec summatio nō cōtinet vsqucquaqʒ veritatē: vt pbat Panor. Cōis diuisio. Scda ibi: qr igit̃. Abb. ¶ Casus. Inter. R. militē. & M. mulierē cā mr̃imonij corā qbusdā iudicib⁹ delegatis vertebat̃: corā qb⁹ mulier proponebat q dictũs miles corpaliter pstitit iuramētũ q ipam duceret in vxorē. et postmodũ carnal̃r cognouit eandē: & traduxit i do mũ. Miles vero illud inficiebat̃ oīno: adijciēs q etsi hec vera eēnt: eā tñ de iure habere nō poterat in vxorē: ex eo q aliā tũc viuentē pri⁹ duxerat in vxorē: ad pbandā intētionē suā ps vtraqʒ testes pduxit: testib⁹ publicatis p testes militis videbat̃ eē pbatũ q ipse ante festũ purificatiōis beate marie v̓ginis. B. mulierē accepit in vxorē. & testes. M. mulieris dicerēt q in septimana paschali seq̃nti festũ pdictũ de ea ducenda corpaliter pstitit iuramētũ: dict⁹ miles petebat ab īpetitiōe ipsi⁹ mulierꝭ absolui. Ex pte mulieris fuit replicatũ q eo tpe quo et etiā ante quo testes militis dixerāt eũ cũ alia ɔtraxisse: fuerat semp in eboracē̃. puīcia cōmoratus cũ testes ipsi⁹ militis dixissēt hec lōge extra dictā puinciā acta eē: determināntes tps & locũ: & hoc erat pata pbare p testes. Sʒ ɔ fuit ex aduerso rñsum / q cũ attestatiōes iā essent publicate hincinde loc⁹ pdictoꝝ testiũ iam nō erat. dubitauerunt iudices vtrũ testes mulieris essent sup hoc articl̃o admittēdi. Consultus pa. rñ. q testes mulieris sũt ad pbandũ illũ articulũ admittendi. ¶ No. q negatiua q hʒ determinationē loci vel tpis indirecte pōt pbari. Itē sup nouo articl̃o publicatis attestationib⁹ possunt testes recipi. Ber.

famauerit ecclīam. Jo. and.

rit q̃stionē: & j. ¶ Mandam⁹ q̃tenus nisi ps aduersa pdictum ar chidyaconũ p exceptionē[a] legitimā repellere valeat ab agendo partib⁹ si poterit fieri: vel pcuratorib⁹ earũ ad locũ securũ & idoneũ cōuocatis: & lite legitime cōtestata / testes quos archiepus i anglia / & quos archi. duxerit pducēdos in vualia recipere pcuretis. ¶ Uerũ si archieps citat⁹ legitime: vel per se vel p procuratorem idoneũ noluerit ɔparere: aut litē etiā cōtestari: vos testes maxime senes & valitudiarios[b] quos archi. duxerit pducendos sublato ap. obstaculo admittatis: & depositiones eorũ conscriptas ad se. curetis apo. destinare: statuentes ptib⁹ terminũ peremptorium quo per se vel respōsales idoneos nr̃o se conspectui representent sniam recepture[c].

I dem priori de bolonic. & J. rectori ecclesie de borell.

¶ Publicatꝭ attestationib⁹ admittit̃ aduersarius ad pbādũ ɔtriũ si añ publicationē sup hac pbatiōe ɔtria istrui nō potuit. h. d. & est casus singularis. Ca. xxxv.

E X tenore vestrarũ accepimus lr̃aꝝ q cũ vobis cām q̃ vertit̃ iter. R. militē. & M. mulierē cōmiserim⁹ fine debito terminādā: & j. ¶ Pars mulieris pposuit: q dictus miles pri⁹ corporale pstitit iuramētũ q ipam duceret in vxorē: postmodũ carnaliter cognitā[d] traduxit in domum. Miles vo hoc ificiabat̃[e] oīno: adijciēs[f] q et si hec vera essent: eā tñ de iure hr̃e nō potuit: eo q aliā tũc[g] viuētē prius duxerat in vxorē. Cũ p testes militis videret̃ esse pbatũ q ipe ante festũ purificatōis btē v̓ginis. B. mulierē solēniter accepit vxorē & testes. M. mlĩeris dicerēt q i septimana paschali sequente festũ pdictũ: de ea ducenda pstitit iuramētũ: pdict⁹ miles ab impetitiōe ipsi⁹ absolui cũ istātia postulabat. Uerũ ex pte sepe dicte mulieris extitit replicatũ: q eo tpe necnō & āte quo testes dicti militꝭ dixerāt eũ cũ alia mr̃imonium ɔtraxisse: fuerat sp i ebor. puincia ɔmoratus: cũ testes ipsi dicerēt ħ lōge extra dictā puinciam actũ eē: determināntes tps & locũ qd p testes idoneos erat pbare parata. Sʒ ecōtra fuit ex aduerso rñsum: q (cũ attestationes iā eēnt hincinde solēniter publicate) loc⁹ pductiōi testiũ iā nō erat ¶ Qr igit̃ dubitatis vtrum post publicationē attestationũ super illo articulo deberent testes admitti. Nos inq̃sitioni vr̃e auc̃te pn̄tiũ rñdem⁹ testes mulierꝭ ad probandũ illũ articulũ admittēdos[h]. I dem priori. s. victoris.

¶ Indulgēda est i cā q̃rta pductio testiũ petita cũ solēnitate legali cā legitia nō refragāte: al̃s legitie appellat̃. Capl̃m. xxxvj.

d ¶ Cognitā. Et sic inductũ fuit mr̃imonium psũptũ. j. de ɔdi. apo. de illis. ɔ quā psumptionē nō admittit̃ pbatio i ɔtriũ. j. de spōsa. is q fidē.

e ¶ Inficiabat̃. Et ita per narrationē & respōsionē facta est ɔte. litis s. de elec. dudũ. ij. et. s. de lit. ɔtest. ca. vno. & C. de lit cōtest. l. vna.

f ¶ Adijciens. In modũ exceptionis. sic. s. de or. cog. c. j. et ex istis verbis debes instrui q̃liter debeas rñdere & sub qua forma. qr sic excipiēdo nō cōfiteris. j. de excep. cũ venerabilis. vbi de hoc. & ff. de excep. nō vtiqʒ. & j. de excep. venerabilem.
¶ Glosa sequens obijcit et soluit. Finis reci. per. q. an dato q verũ esset primam viuere &c.

g ¶ Tũc viuentē. Ille allegabat turpitudinē suā: vñ non debuit audiri. j. de dona. inter dilectos. & j. de exces. prela. cum super questione. & s. de confes. cum sup. sed in casu isto et in quolibet vbi vertitur periculũ aīe audit̃ allegans turpitudinē suā. s. e. sicut. & j. de re iudi. lator. & c. cōsanguinei. & in cā liberali audit̃ aliqs cōfitens turpitudinē suā. s. se vendidisse filiũ ingenuũ. C. de lib. cā. l. j. Uin. Itē ex eo quod dicit tũc viuentē: patet q hec nō poterat esse vxor: sed si prima esset defuncta: & hec sciebat illum aliā habere anteqʒ cōtraxit cũ eo eam postea habere non posset. j. de eo qui dux. i matri. super hoc. & c. ex tuarũ. & c. cũ haberet. si vero credebat eum esse solutum quando contraxit cum eo bene posset eum habere. j. de eo qui dux. in matri. c. j. et. c. veniens. B.
¶ Glosa sequens recitetur per questionem an presentiam probare liceat &c. soluit obstaculum.

Turpitudinē allegās an sit audiēdus

h ¶ Admittēdos. Hic habes expsse q post publicationē testium etiā in eadē istātia iudicij testes recipiunt̃ sup nouo articulo vel exceptiōe. s. e. de testi. vbi de ħ. & s. e. series. & s. de excep. siqdē. C. de proba. exceptionē. & j. de excep. deniqʒ. sup veteri v̓o nō sunt recipiēdi. s. e. fraternitatis. vbi de ħ. Sʒ certe licitũ est mulieri pbare absentiā viri: g & eodē modo licitũ est viro pbare presentiā qr mos vtriqʒ gerēd⁹ est. ff. de pba. circa eũ. qr nō debet actori licere qd reo nō liceat. ff. de regu. iu. non debet. Et ita est ar. q postqʒ didici testificata non possum inducere testes sup eodē articulo: sed alius est modus inducendi & ad aliud nũc qʒ primo. j. eo. veniens.

† fm Tā. & idē Host. q dicit q mulieri nō licebit pducere tertios ɔ hos scdos ar. j. eo. licet ũ. bonus tñ iudex discrete dʒ examinare testes istos vt si qua latet falsitas ipam penitus cōprehendat. j. e. cũ causam. Jo. and.

et.c.cum in tua. Uin. tamen dixit ꝙ ista decre. nō habet locū nisi in continenti post publicationē voluerit probare contrarium.

¶ Glosa sequens obijcit ⁊ soluit.

b ℭ Cōdēnantes. Et sic patet ꝙ appellās iniuste cōdēnādus est in expēsis alteri pti. ⁊ istud gñale est. ij. q. vj. oīmō. et. j. de ap. vt debitus. ⁊ ꝙ remitti dʒ ad eundē iudicē a quo appellauit. vt dicit illa decre. vt debit⁹. et. e. ti. cū i ecclia. Sed q̄re sᵐ iura ꝑdicta nō remittunt ptes ad ꝑores iudices si appuerit monachos frustratorie appellasse. Hoc iō ꝯtigit: qꝛ ꝑores iudices retulerunt negociū dn̄o pape et ita desierūt esse iudices per relationē. vt. s. de of. leg. lʒ. i ꝑn. ⁊. C. de rela. l. j. ⁊. ij. ⁊ vt patet ex prin. ca.† Quid iuris sit de hmōi expēsis: dictū est plene. s. de do. et contu. finem. B.

Appellās iniuste i expēsis ē cōdēnādus.

† Uel detulerūt appellationi. j. de appel. cum appellatiōibus. lib. vj. Jo. andree

Sūmariū. Diuisio.

S Jgnificauerūt. Si sine cā negeꝛ quarta dilatio petita cum solēnitate legali pōt appellari. In pria appellātꝭ decisa narratio. In scd̄a appellatiōis cōmissio ibi: mādam⁹. Abbas siculus.

ℭ Casus. Inter monachos sancti dyonisij ex pte vna: ⁊ abbatissam ⁊ moniales de forcellꝭ ex altera tā sup possessiōe: q̄ȝ sup ꝓprietate prioratus de argētolio coram iudicib⁹ delegatis questio ꝯtebaꝛ. Moniales sup cā ꝓprietatis ꝓmit⁹ sunt iudiciū ingresse/ et testes ꝓduxerūt in illā. Postmodū iudicio petitorio suspēso: possessionis iudiciū sunt ingresse: sup q̄ testes ab vtraq̄ȝ parte fuerūt producti: ita ꝙ publicatio testiū fieri iā debebat: sed monachi q̄rtā ꝓductionē testiū cū iuris solēnitate petierunt sup iudicio possessorio. quā cū iudices denegassent: ipsi se. ap. appellarūt ab ipsoꝝ interlocutoria: qb⁹ peractis iudices ꝓcessum suū dn̄o pa. significauerūt. mandat pa. qbusdā iudicibus quaten⁹ si cōstiterit eis abbatē ⁊ monachos quartā productionē testium cum iuris solēnitate sup possessorio petiuisse. ⁊ ꝓpter hoc infra. x. dies appellasse post īterlocutoriā iudicū ad quartā ꝓductionē testiū cū solēnitate iuris admittant eosdē: nisi forte iudices quartā ꝓductionē negauerint: vt effrenatā multitudinē testiū refrenarent et si in ꝓbatione appellationis defecerint: in expēsis legitimis pti alteri cōdēneꝛ: ⁊ cām possessionis ad quā moniales habuerūt recursum: primit⁹ debeant terminare: nisi esset in petitorio ꝓcessum in totum quod possit de ꝓprietate liquere. ⁊ tunc questionē determinēt simul vtrāq̄ȝ. ꝙ si de ꝓprietate ad plenū adhuc nō constet: ꝓcedant in ipsa iudicio possessionis finito. ¶ Nota ꝙ q̇ prīo cepit agere de ꝓprietate: pōt redire ad iudiciū possessōis suspēso petitorio. Itē q̄rta productio dari debet cū solēnitate legali: alioquin appellatio ꝓpter hoc interposita valet: nisi denegeꝛ ex causa vt hic dicꝛ. Itē interlocutoria trāsit in rem iudicatā: nisi appelleꝛ ab ipsa infra. x. dies. Itē q̇ defecit in ꝓbatione appellationis: a grauamine interposite cōdēnari debet alteri parti in expensis. Ber.

S Jgnificauerūt nobis: ⁊. j. Cum causa q̄ vertiꝛ inter abbatē ⁊ monachos sancti dyonisij ex vna pte: ac abbatissam et moniales de forcellis ex altera: tā sup proprietate q̄ȝ super possessione prioratus de argētolio: iudicib⁹ a nobis commissa fuisset: ⁊ moniales sup cā proprietatis prius litem ingresse testes ꝓduxissent in illa: postmodū possessionis iudiciū suspenso petitorio intētarūt[a]: ⁊. j. ¶ Uñ in causa possessionis quā moniales petebant ea rōne[b] ꝙ ille q̇b⁹ ipse successerāt inde fuerāt violenter eiecte: testes fuerūt ab vtraq̄ȝ pte ꝓducti: ⁊ eousq̄ȝ ꝓcessū vt publicatio iā fieri deberet[c]: ⁊. j. ¶ Mandam⁹ q̄ten⁹ si vobis ꝯstiterit abbatē ⁊ monachos q̄rtā ꝓductionē testiū cū iurꝭ solēnitate[d] super possessorio petiuisse: et i ꝓpꝛ h̄ infra decē dies[e] post īterlocutoriā sn̄iam appellasse (nisi forte iudices q̄rtā ꝓductionē negauerint ꝓ eo ꝙ voluerit effrenatā[f] multitudinē testium refrenare) vos ad q̄rtā ꝓductionē (adhibita solēnitate legali) admittatis eosdē: ipsos (si i ꝓbatione[g] defecerit) i expēsis legitimis cōdēnātes[h]. Et nisi adeo sit in petitorio iā ꝓcessum vt plene possit de ꝓprietate liquere[i]: vos cām possessiōis: ad quā de iuris bn̄ficio abbatissa ⁊ moniales habuere recursū[k] primitus terminetis: in cā ꝓprietatis postmodū ꝓcessuri: alioquin q̄stionē terminetis simul vtrāq̄ȝ.

Idem episcopo placētino.

ℭ Diligēter examinādi sunt testes ⁊ puniēdi q̇ eos ipediunt: et ipsoꝝ testiū multitudo est ꝑ iudicē refrenāda. Capi. xxxvij.

C Um cāʒ q̇ iter archiepm rauen. ac cōe fauen. et. j. ¶ Qꝛ vo vtriq̄ȝ parti nimis existeret onerosum vt testes ꝓducerēt corā nobis/ mādam⁹ q̄ten⁹ recipias testes quos vtraq̄ȝ ps tā sup ꝑncipali negocio q̄ȝ in personas[l] testium duxerit producendos: ac eos diligenter examiare

i ℭ Liquere. Nō videꝛ ꝙ plene liq̄at: nisi postq̄ȝ renūciatū fuerit ⁊ cōclusum: cū ante renūciationem possint ptes adhuc ꝓducere testes sup nouo articulo ⁊ instrumenta. ar. s. de elec. dudū. ⁊. j. de fi. instru. cū dilectus.

¶ Glo. seq. reci. p. q. s. qd de fructib⁹ monialibus obtinētibus in possessorio ⁊ monachis in petitorio.

k ℭ Recursum. Sʒ esto ꝙ moniales obtineāt in possessiōe ergo habebūt rem cū fructib⁹ a tpe deiectionis. s. de resti. spo. grauis. et. ff. de vi et vi ar. l. j. §. qui vi deiectus est. Sed pone ꝙ monachi obtineant postea in petitorio: ergo habebūt rem cum fructib⁹ a tpe litis ꝯte. sup ꝓprietate: ⁊ iputēt sibi moniales ꝙ prīo intētarūt iudiciū ꝓprietatis: qꝛ litis ꝯtestatio exequat oēs possessores: ⁊ per litis cōte. fiunt malefidei possessores: ⁊ ideo fruct⁹ post lit. cōtest. oēs restituēdi sunt cū ipsa re. C. de rei ven. certū est. ⁊. ff. de peti. here. sed ⁊ si lege. §. si āte litē. Sed forte inspiciꝛ lit. ꝯtes. de nouo facta sup ꝓprietate: ⁊ qꝛ moniales primo cōueniebāt mō cōueniūtur. Et hoc verū est sᵐ legistas qui dicunt ꝙ ex toto renūciaꝛ iudicio ꝓprietatis anteq̄ȝ admittaꝛ ad possessoriū. Scd̄m iura canonica nō renūciaꝛ iudicio ꝓprietatis: vt hic dicit: qꝛ postea debēt procedere in iudicio ꝓprietatis. Sed sᵐ hoc videtur ꝙ fecerūt sibi preiudiciū circa fructus perceptos: ⁊ post litis cōte. sup ꝓprietate si monachi postea obtineant in iudicio ꝓprietatis. Jo.

a ℭ Intētarūt. Quod eis licuit. s. de cā pos. pastoralis. et. ff. de vi ⁊ vi ar. cū fundū. §. vlt. ⁊. ff. de acqui. pos. naturaliter. §. nihil. B.

b ℭ Ea ratione. Hec rō bona erat: qꝛ interdictū vnde vi daꝛ heredi ⁊ bonoꝝ possessori. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. hoc interdictū. ⁊ daꝛ in heredē i id qd̄ ad eū ꝑuenit. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. pe. ⁊. l. sequē. ⁊. xvj. q. vj. si epm. Et itellige qd̄ daꝛ ꝯ heredē iuris. C. si ex delic. defun. l. vna. non aūt ꝯ heredē rei: qꝛ nō oīs ad quē res peruenit teneꝛ interdicto vnde vi. s. de resti. spo. cum ad sedē. ⁊. ff. de vi ⁊ vi ar. cum ad te. si tamen sciēter rem illam recepit a deiectore tenetur. s. de resti. spo. sepe contingit.

Heres est ⁊ iurꝭ ⁊ rei

c ℭ Deberet. Monachis petētib⁹ q̄rtā ꝓductionē testiū cū solēnitate legali sup iudicio possessorio: quā cū iudices denegarēt monachi appellauerūt ab interlocutoria ꝯ eos lata: vt. j. patet.

d ℭ Solēnitate. Quā hēs. j. e. c. pe. ⁊ i auꝛ. e. ti. §. qꝛ vo. col. vij. B.

e ℭ Dies. Idē tp̄s daꝛ ad appellādū a diffinitiua. ij. q. vj. anteriorū. Et sic patet ꝙ infra. x. dies dʒ appellari ab interlocutoria. s. de elec. cū dilecti. alr̄ transit in rē iudicatā† vt ibi dꝛ. idē ēt tp̄s daꝛ ad supplicādū. C. de preci. ipe. offe. auꝛ. q̄ supplicatio. Uin.

† Quo ad ptē nō q̄ ad iudicē. qd̄ dic vt not. de ap. cum cessante. Jo. and.

f ℭ Effrenatā. Nota nouitatē iuris: sed rō est antiqua: sic. j. c. pxi. et. ff. de testi. l. j. in fi. et ex eadē causa posset iudex denegare tertiā et etiā scd̄am. si. ff. de iudi. nōnūq̄ȝ‡ xxiiij. q. iij. de illicita. ⁊. s. de do. et contu. cum dilecti. ex quo eadem subest causa in secūda siue in tertia vt in quarta. idem seruandum est hincinde. s. de trāsla. inter corporalia. Uel si infra certum tempus causa deberet terminari. s. de offi. dele. de causis. Uin.

‡ Ad hoc inducꝛ ꝙ q̄n q̄ȝ dat iudex tres dilatiōes q̄nq̄ȝ vnā pro omnibus. Jo. and.

g ℭ In probatiōe. Scilicet ꝙ non probent se appellasse infra decem dies ex causa premissa.

C Um causam. Habet tria dicta vt patet ex summatiōe. Secūdū ibi: ꝙ si. Tertiū ibi: volētes. Ab. ℭ Casus. Inter archiepm rauēnateñ. ⁊ cōmune fauētie vertebatur questio sup iurisditione quoꝝdā locoꝝ de qua habeꝛ. s. de ꝓbatiōib⁹ licet. Causa illa delata fuit ad dn̄m pa. lite cōte. et ꝑstito iuramēto ab vtraq̄ȝ pte de calūnia: qꝛ difficile fuerat vtriq̄ȝ pti testes ꝓducere coram papa. Mādauit ep̄o placētino quaten⁹ recipiat testes q̄s vtraq̄ȝ pars sup principali: q̄ȝ in ꝑsonas testiū duxerit ꝓducendos: ⁊ eos diligēter examinet: ⁊ de singulis circūstātijs prudenter inquirat: de causis/ loco/ ⁊ tpe. auditu/ visu/ sciētia. et de oībus ad negociū ꝑtinētib⁹. Qd̄ si forte fauētini/ vel alij testes quos archiep̄s duxerit ꝓducēdos ꝑsumpserit impedire: ip̄os ab hmōi ꝑsumptiōe cōpellat. Ut aūt effrenata multitudo testiū refreneꝛ: ꝑcipit vt hinc ⁊ inde quadragenariū numerū excedere nō ꝑmittat: ita vt si fauen. depositiones testium voluerint ratas habere q̄ ab ep̄o ferrarien. ⁊ abbate pōposiano recepte fuerint: testes illi cōputenꝛ in nūero ꝑlibato: alioq̄n cū attestatiōes ille sint clause: ijdē testes si necesse fuerit: iterū ꝓducanꝛ. ¶ Nota qualr̄ iudex debeat examinare testes. Itē q̇ testes ipedit/ quo minus possint perhibere testimoniū veritati puniēdus est. Itē vltra. xl. testes: pars inducere nō debet. Itē vltra. xl. dicꝛ effrenata multitudo testiū. Ber.

Diuisio.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

l ℭ In ꝑsonas. Sʒ cū exceptio q̄ opponiꝛ in ꝑsonas testiū debeat reꝭuari in tp̄s disputatiōis post publicationē testiū. vt. s. eo. ꝑsentiū. quare papa dicit ꝙ statim h̄ faciant? Jō fecit ne differaꝛ negociū: qꝛ ꝑsumptio erat cōtra fauētinū: ne cā ꝓtrahēdi negociū obijcerent in ꝑsonas testium post publicatiōnē. Unde papa voluit super h̄ ꝓuidere. ⁊ iō nō fuerunt admissi ad hoc. s. de ꝓba. lʒ. in casu tñ statim admittiꝛ ad ꝓbandū. vnde cum dr̄ ꝙ ille sit odiosus ex

criminali cā statim dꝫ hoc ꝓbare. C. de testi. autē. si dicat̃: si ex leui cā vel pecuniaria odiosus dr̃/ recipiat̃ eiꝰ dictū: et in tp̄us disputationis reseruet̃ hm̄oi questio: vt ibidē dr̃. ⁊ in aut̃. eo. titu. §. si vero. col. vij. † Itē et in alio casu cū obijcit̃ testi. ꝙ si seruus sit dicat se liberū nō debet admitti nisi priꝰ ostendat chartam sue manumissionis. C. eo. ti. auctē. si testis seruilis. Arg. cōtra ꝙ statim debeat audiri qui obijcit crimen testi. ꝟ. e. ex parte ade.

† Et eo casu dixit Goff. loqui hāc lr̃a z cū exceptio talis est q̄ nō repellit testē: z reddit testimoniū eiꝰ suspectū ꝓpt̃ qđ reseruet̃ exceptio ⁊ idem notauit. ꝭ. de excep. ca. j. Io. and.

a ¶ Procures. Sigillati ꝑ se: al's nō valerēt eorum dicta. ꝭ. c. venerabilis. ⁊. ꝭ. de accu. inquisitionis. §. j. et. ꝟ. de ele. quia propter. arg. C. de testi. nullum. Ber.

b ¶ Circūstātijs. Al's non ꝑuenit̃ ad v̾itatem. xxiij. q. viij. occidit. an scꝫ lucri grã vel inimiciciarū testificentur et de alijs circūstātijs: de q̄bus tradit̃. ff. eo. l. iij. et iiij. q. iij. §. si testes. B.

¶ Glosa se. tractat p̄mo de teste q̄ nō reddit cām sciē interrogatꝰ vel nō. scđo q̄rit alle. ꝓ ⁊ ꝯ ⁊ soluit. tertio tractat quō testis cognoscere debet illos de quibꝰ deponit.

procuresᵃ: ⁊ de singulis circumstātijsᵇ prudēter īq̄rēs: de cāisᶜ videlꝫ ꝑsonis: locoᵈ: tp̄eᵉ: visu: auditu: scientia: credulitate: fama: ⁊ certitudīe cūcta plene conscribas: ⁊. ꝭ. Testesᶠ aūt ⁊c̃. ¶ Qr̃ si forte fauētini vł alij eos quos dictus archiep̄s ad ꝓhibēdū testimoniū v̾itati duxerit ꝓducēdos ꝑsumpserint īpedire: tu ipsos ab hm̄oi ꝑsumptione cessare cōpellasᵍ. ¶ Uolentes aūt effrenatāʰ multitudinē testium refrenari: volumꝰ vt hīcinde q̄dragenariū nūer̄ testiū excedere nō ꝑmittas: ita videlꝫ vt si fauēt. testium depositiōes ratas hr̄e voluerintⁱ q̄ a ferrari. ep̄o ⁊ abbate pompos̃. recepte fuerit testes ip

ꝓ producto ac si deposuisset ꝯ illū q̄ facit illū īpediri: vel cōsentit: qr̃ si vellet ꝓhibere ne taliter īpediret̃: bn̄ posset † ꝭ. e. constitutꝰ. ar. iij. q. vij. §. tria. v̄. si q̄s autē. Ar. ꝯ. j. q. iiij. qr̃ ꝑsulatus. Ber.

h ¶ Effrenatā multitudinē. sic. ꝟ. eo. c. ꝓxi. et. ff. de testi. l. j. in fi. Et sic vltra. xl. dr̃ esse effrenata multitudo. sic. ꝭ. de cleri. excō. ministrātoꝛ. Sed hoc potiꝰ cōsiderat̃ ꝭm magnitudinē cause et personarum qualitatem: nam quandoqꝫ. xxiij. milia dicuntur pauci. xlv. distin. disciplina.

† Dicebat Ho. ꝙ si p̄ncipalis vel aliꝰ comandāte hoc faciat habet̃ testis ꝓ ꝓducto ar. ff. si q̄s cau. l. ij. §. si ti mo. do. Idem si hoc fiat per aliū amicū principalis īꝑo p̄ncipali tacente et dissimulante. arg. ꝭ. de symo. sicut nobis ⁊ ca. nobis. secꝰ si hoc fiat ab inimico vł etiā amico ipso sine fraude contradicente vt ibi ⁊. ff. ex q̄. cau. ⁊ pos. ea. l. pe. nul. Io. an.

si cōputent̃ ī nūero ꝑlibato: alioquin (cum attestatiōes ipse sint clause) ijdē testes si necesse fuerit iterato ꝓducant̃: Idem de nouo fonte ⁊ ca. se de ei abbatibus.

¶ Attestatiōes recepte ī sūmario fidē nō faciūt ī plenario iudicio. Et illarū publicatiōe nō obstāte ijdē vel alij testes sup̄ eisdē capl'is recipi p̄nt. Ca. xxxviij.

k Ueniēsᵏ ad apl'icā se. L. archidy. claremoñ. hūiliter supplicauit: vt sn̄iam sup̄ decanatu claremoñ. eccl'ie ꝓ eo latā q̄ iā fuerat ī ꝑte executiōi mādata facere mꝰ in totū executiōi mādari. Cū aūt ꝓcuratores capl'i claremoñ. in nr̄a p̄ntia ꝓposuerit sn̄iam illā ꝯ iusticiā ⁊ post

¶ Glo. se. ponit duas lecturas ⁊ scđam reprobat demū querit ⁊ sol.

i ¶ Uoluerint. Uel littera pōt intelligi ꝭm di. illius. C. e. ti. l. vlti. ꝭ. eo. p̄ntata ‡ Uel dic vt dicebat Io. ⁊ Lau. ꝙ q̄ꝫdiu attestatiōes sunt clause possunt adhuc ijdem testes iterato īduci vt addant: qr̃ forte tūc nō habebāt omnia in memoria. in autē. e. ti. §. qr̃ vero multi. ⁊ ar. ff. de q̄sti. repeti. vel vt corrigant errorem suū. Sed illud nō credo: qr̃ hoc debent facere incōtinenti et nō ex interuallo. ꝭ. ti. proxi.

‡ Et forte isti ep̄us et abbas fuerāt arbitri: vł forte delegati sed ꝓcesserant sine tertio collega. vel alter eorū fuerat recusatus ꝭm Ui. Io. andree.

c ¶ De causis. Cām eni scietie dꝫ q̄rere iudex: quā si nō reddiderit nō valebit dictū testꝭ. iiij. q. iij. §. solā. ⁊. xxiiij. q. iij. si hēs. ⁊ ī aut̃. de testi. §. ⁊ lꝫ dudū. col. vij. Si v̄o iudex nō q̄sierit ⁊ testes simpliciter dixerint se scire valebit. ꝭ. de re iudi. sicut. vbi de hoc. ⁊. ff. de no. ope. nūcia. de pupillo. §. q̄ nūciat. in fi. Et de ꝑsonis ip̄oꝝ testiū an sint honesti. iiij. q. iij. §. ij. Sed nūquid testis tenet̃ rn̄dere an sit criminosus: piurus: vel talis q̄ nō possit testificari? Et videt̃ ꝙ sic: qr̃ iste sunt circūstantie de q̄bꝰ q̄rit̃. ff. e. l. iij. et. iiij. q. iij. §. si testes. ⁊ qr̃ testis in causa criminali ⁊ ordinādus eq̄parant̃. ij. q. vij. ipi apostoli. ⁊. c. testes. sed ordinādus tenet̃ dicere crimē suū. l. di. ex penitentibus. ⁊. xxiiij. di. c. vlti. op. ar. ꝭ. de excep. deniqꝫ. Sed cōtrariū non inuenit̃: ergo stabimꝰ legibꝰ predictis: qđ eni nō mutat̃: quare stare ꝓhibet̃? C. de testa. sancimꝰ. Sed cōtra videt̃: ꝙ nō teneat̃ respōdere: qr̃ nemo tenet̃ ꝓdere se. de pe. di. j. nō tibi dico. Hec auctoritas loquit̃ de eo qui in iudicio aīe ꝯfitet̃: et ille nō tenet̃ crimē suū occultū publice cōfiteri. Quid ergo dicemus? Satis potest dici: ꝙ debet respondere saltē ad ea de quibꝰ tradit̃. iiij. q. iij. §. si testes. et. ff. e. titu. l. iij. Et op. arg. ꝭ. de accu. inquisitionis. §. j. si de alijs interrogent̃ nō tenent̃ rn̄dere: sed de cōsuetudine nō interrogant̃. ‡ Et satis videt̃ honestū ꝙ nō interrogent̃ nisi de his de quibus fit mentio. in. ll. ꝑdictis: qr̃ talia nō sunt ampliāda sed restringenda. Preterea testes debent cognoscere litigantiū ꝑsonas a quibus ⁊ cōtra quos inducunt̃ qn̄ agit̃ de ꝯctibꝰ: aliter non videt̃ ꝙ possint congrue testificari. ar. in autē. eo. ti. §. j. col. viij. ⁊ in autē. de instru. cau. circa p̄n. §. si quis igit̃. C. de iur. deli. sancimꝰ. §. si n autē dubiꝰ. in fi. et si dubitet̃ an testes cognoscāt cōtrahētes vel litigantes: exhibendi sunt ipsis testibꝰ vt eos cognoscant: ⁊ in eadē forma ī qua esse consueuerunt: qr̃ mutata forma et substantia quasi mutata videtur. ff. de exhi. iulianus. §. sed ⁊ si quis. Istud frequenter fit/ precipue vbi factum suspectum presumitur. Ber.

Testis an teneat̃ ꝓdere vitiū suum.

‡ Not. Io. ij. q. vij. q̄rēdū. ꝙ iudex pōt ī genere q̄rere a teste an possit esse testꝭ ad hoc. viij. q. iij. artal dus. Io. ā.

d ¶ Loco. Exemplo danielis.

e ¶ Tp̄e. Qr̃ si diuerse sunt siue in loco siue in tp̄e: nō valet eorū dictū: iij. q. ix. nihilominꝰ. nec intellige de tp̄e. i. de qualitate tp̄is nisi esset suspectꝰ testis. vel ex tp̄e. i. ex mora: ⁊ ex hoc etiā reddit̃ testimoniū suspectū. iiij. q. iij. §. itē in testibꝰ cōsiderādū est. Cū enim testis ꝑsumit̃ suspectꝰ quibuscūqꝫ modis pōt/ inquirēda est veritas. ar. xxx. q. v. iudicantē. ⁊. xxxv. q. ix. graue. ⁊. C. de edē. is apud quē. in fi. Iudex ergo discretus in oībꝰ istis et alijs per que possit veritas melius ꝑscrutari debet interrogare: aliter eni ad veritatē non possumꝰ ꝑuenire. xxiiij. q. viij. occidit. Unde versus. Auditus: visus: ꝑsona: sciētia: causa. Fama: locus: tempus: ac certum credulitasqꝫ. Dum testes recipit iudex hec cuncta notabit.

Testes examinans multa inq̄rere debet

f ¶ Testes autē etc. Clausula ista nō respicit oīa supiora: quia testes illi q̄ inducūtur sup̄ criminibꝰ nō cōpellunt̃. ꝭ. ti. ꝓx. dilectoꝝ. vbi de hoc. Et ibi habes hanc clausulam integraliter.

¶ Glosa sequens querit de impediente quid si non potest cōpelli. al. ꝙ habeatur pro ꝓducto: ⁊ signat contrarium.

g ¶ Cōpellas. Per excōicationē. ꝟ. e. tā lr̄is. ⁊ h̄ bn̄ pōt: qr̃ prestat impedimētū cause. ⁊ qr̃ iurisditio ad oīa extēdit̃: sine q̄bꝰ cā expediri nō pōt. ꝟ. de of. dele. p̄terea. ⁊. c. prudētiā. §. sexta. ad fi. ⁊. c. j. ⁊. c. suspitiōis. ⁊. ꝟ. e. tā lr̄is. ⁊. ff. de iurisdi. om. iu. l. ij. Et si nullo mō pōt cōpelli ⁊ ita testes nō p̄nt inde dicere v̾itatē q̄d erit? Uł ꝙ dꝫ hr̄i

preter ea. in fi. Et ar. ad h̄. xxxv. q. vj. de parentela. ī ver. discordasse. Sed si quis testis secundo inductus dicat cōtrariū eius qđ primo dixit: tunc dictū suū non valet nec credit̃ ei. ar. ꝭ. e. cum in tua. ꝭ. de ap. sollicitudinem. in fi. nisi forte ita esset ꝙ prime attestationes nō valuissēt: puta ab eo recepte qui nullā habebat iurisditionem: vł potius quia pro non scriptis debent haberi: nec debēt publicari sed potius incidi. Ber.

Ueniens ad apl'icā sedē. Ubi variat̃ modus agēdi publicatis attestationibus super eodē capitulo testes producere licet. Et tres sunt ꝑtes. In prima ponit ordinē processus: ⁊ disputationes ꝑtiū sup̄ receptione testiū. In secunda papa interloquit̃ ibi: nos igitur. In tertia cām cōmittit ibi: quo circa. Abbas sic.

Sūmariū

Diuisio.

¶ Casus. Uacāte decanatu claremōteñ. archidy. eiusdē eccl'ie electus extitit in decanū. Quidā opposuerūt se illi electo: cā cōmissa fuit q̄busdā iudicibꝰ q̄ tulerūt sn̄iam sup̄ decanatu ꝓ archidyacono: ⁊ in ꝑte mādauerūt illā executioni. Sed qr̃ ex parte capituli ab illa sn̄ia fuit appellatū nō fuit in totū executioni mādata: propter qđ archidy. ⁊ ꝓcuratores capl'i ad se. ap. accesserūt. Archidy. in p̄ntia pa. petebat sn̄iam ꝓ eo latā: in totū executiōi mādari: ꝓcuratores capituli dicebāt sentētiā illam contra iusticiam: ⁊ post appellationē esse latā vnde debebat cassari archidy. dicebat illos non esse audiendos: cum essent excōicati dū hec proponerent̃. P. subdyaco. dn̄i pa. se opposuit ex aduerso: asserēs se canonice in decanū claremonteñ. electū. vnde dictus archidy. in sua petitiōe nō erat audiēdus: qr̃ decanatꝰ ipse nō ad illū/ sed ad se potius pertinebat. Tandem interlocutus fuit papa vt dictus. P. si posset incontinenti suā intentionē ꝓbare. Ipse vero sup̄ hoc testes et īstrumēta ꝓduxit. ⁊ dn̄s pa. interlocutus fuit ꝙ sua intererat vt se posset opponere archid. ꝑdicto. lite cōtes. inter illos tā super electiōe/ q̄ꝫ sup̄ sn̄ia q̄sitū fuit ab archidy. vtrū vellet admittere in hoc iudicio attestationes primo receptas in articulo supradicto. Qui rn̄. ꝙ vellet dūmodo posset obijcere tā in ꝑsonas testiū/ q̄ꝫ in dicta: quo audito ꝑs aduersa rn̄. ꝙ attestationibus illis vti nolebat/ cū nō super principali negocio/ sed sup̄ incidenti articulo fuissent lite non cōtes. recepte. vnde sup̄ negocio ⁊ illos ⁊ alios voluit ꝓducere testes. Sed archid. rn̄. ꝙ cū testes illi tam sup̄ sn̄ia q̄ꝫ sup̄ electiōe dixissent: ⁊ eorum dicta publicata fuissent: in iudicio nō licebat illi postq̄ꝫ testificata didicerat sup̄ eisdē articulis testes ꝓducere. dn̄s pa. pronūciauit ꝙ testes essent super toto negocio recipiēdi quos vtraqꝫ ꝑs duceret ꝓducēdos. vn̄ mādat quibusdā iudicibꝰ quatenus receptis testibꝰ ⁊ rōnibꝰ ꝑtiū intellectis cām ipsam tam sup̄ p̄ncipali: q̄ꝫ etiā incidēti fine canonico đbeāt termīare. In fine đt illa q̄ ī capl'o agūt̃ nō p̄nt de facili ꝓbari nisi ꝑ canōicos. vn̄ mandat vt ad cautelā absoluāt eosdē/ vt vocati ad testioniū libere possint ꝓ vtraqꝫ ꝑte testificari ¶ No. ꝙ q̄libꝫ ad quē negociū ꝑtiet/ siue cuiꝰ īterest: pt̃ se opponere: ⁊ dꝫ admitti p̄mo ꝓbato ꝙ sua intersit. Itē cū diuersus ē modꝰ agēdi publicatꝭ attestatiōibꝰ sup̄ eodem articl'o p̄nt iterū testes ꝓduci: cū aliꝰ ē modꝰ agēdi q̄ꝫ priꝰ. Itē cū q̄s dicit se debere admitti dicens ꝙ sua interest plene dꝫ ꝓbare ꝙ sua interest/ lꝫ hoc sciat: al's non admitteret̃. Itē ea q̄ in capl'o fiūt: ꝑ canonicos ꝓbant̃. Itē excōicati testificari non possunt. Ber.

k ¶ Ueniens. De hac materia loquitur. ꝭ. de ap. constitutus.

a appellationē[a] ad nos iterpositā ꝓmulgatā: ꝛ.ĩ. Et idē archi. ip- sos tā͡q ꝓcuratores admittere b noluerit[b]: vel dict͡j eoꝝ aliq̄tenꝰ rn̄dere. P. subdi. nr̄ se ipi oppo- suit ex aduerso: asserēs canonice se in decanatu claremon̄. electū. ꝓpt̄ qḋ dictꝰ archi. i sua petitiōe c nō erat aliq̄tenꝰ audiēdꝰ[c]: qꝛ de- canatꝰ ipe nō ad illū sed ad se po tiꝰ ꝑtinebat: ꝛ.ĩ. Cū igit̄ sup his aliq̄ꝺdiu disceptassent interlocu ti fuimus vt dictꝰ. P. si posset in d cōtinēti[d] suā intentionē funda- e ret[e]: q̇ cū sup h̄ testes ꝛ instrā ꝓ- duxerit: iterloquēdo ꝓnūciaui mus: ꝙ sua intererat vt se posset opponere archi. mēorato. Lite igit̄ iter eos tā sup electiōe q̄ꝫ su- per sn̄ia ꝯtestata quesitū fuit ab ip̄o archi. vtrū attestatiōes priꝰ f exhibitas i articulo[f] supradicto g in h̄ iudicio vellet[g] admittere: q̇ rn̄dit ꝙ vellet dūmō posset obij- cere tā i ꝑsonas testiū q̄ꝫ i dicta. Quo audito ꝑs aduersa rn̄dit. ꝙ attestatiōibꝰ illis in h̄ iudicio vti nolebat: cuꝫ nō sup p̄ncipali negocio: ſꝫ sup articulo incidēti fuissent lite nō ꝯtestata recepte. vn̄ sup toto negocio alios vole- bat testes ꝓducere vel eosdem. Pars aūt rn̄dit aduersa ꝙ cuꝫ testes illi tam sup sn̄ia q̄ꝫ sup ele ctiōe dixissēt: ꝛ eoꝝ attestatiōes fuissent i iudicio publicate: nō li cebat eidē (postq̄ꝫ testificata di- dicerat) sup eisdē articl'is alios

testes ꝓducere: p̄serti cū in h̄ iu dicio attestatiōibꝰ illis vsus fuis set subdya. ꝓlibatus ¶ Nos igit̄ iusticia ꝓnūciauimꝰ exigēte: ꝙ testes eēnt recipiēdi sup toto ne- h gocio: quos vtraq̄ꝫ ꝑs[h] duceret ꝓducēdos. ¶ Quo circa manda mus q̄tenꝰ recept͡j testibꝰ ꝛ rōni- bus ꝑtiū itellectis cām ip̄am tā sup p̄ncipali q̄ꝫ etiā incidēti fine canōico terminetis. Qꝛ ṽo q̄ in capl'o agunt̄: nō facile p̄nt nisi ꝑ i canōicos ip̄os ꝓbari: volumus vt ad cautelā absoluatis eosdē vt vocati ad testimonium libere valeant pro vtraq̄ꝫ parte testari

Idem bisuntino archiep̄o.

Religiosi ēt ad testificādum nō admittunt̄ absq̄ꝫ iuramento: nisi a ꝑtibꝰ remittat̄. Ca. xxxix.

Tuis questionibus: et. ĩ. Monachi ṽo de suis fr̄i bus ac cōuersis testes i causis ꝓ ꝓprijs producere absq̄ꝫ iuramen- k ti[k] exhibitione nō possūt. ¶ Nisi l forte a parte remittat̄[l] aduersa.

Idem attrebaten̄. ep̄o et dedi- menē. et vrsicāpi. abbatibus.

Delegatꝰ nc̄ariꝰ in testē remo uet̄ a iudicādo et aliꝰ surrogatur

Dilecto filio Cap. xl.

a Parien̄. ꝓposito nobis in- notuit exponēte: ꝙ cū cām q̄ in- ter ip̄m ꝛ comitissā flandren̄. sup donatiōe. vj. p̄bēdaꝝ sacerdota- lium agitat̄ vobis ep̄e ac abbas dedimenē. ꝛ attrebaten̄. decano duximꝰ ꝯmittēdā: idē ꝓpositus

---

a ¶ Appellationē. Bene allegabant isti procuratores si h̄ ꝓbare possent scꝫ ꝙ contra iusticiam: quia executio per hoc suspenditur sic si obijciatur questio falsi. † C. si ex fal. instru. l. vlti. Lau.

† Hoc idu- cet qꝛ vtrū͡q istorum red det sn̄iam nullam. Jo. and.

b ¶ Noluerit. Qꝛ dicebat ꝙ erāt cōstituti ꝓcuratores ab excōi- catis: vt patet in integra. in fi. Uel ꝙ ipsi ꝓcuratores erant excō- municati. c. post cessio- nem. s̄. de ꝓba. ꝛ hec me lior: cū excōicatis nō sit denegata defensio vel ꝑ se vel ꝑ procuratores. c. cum inter. ĩ. de excep. et s̄. de iudi. c. intelleximꝰ.

c ¶ Audiendus. Sn̄ia lata inter me ꝛ te nō exe cutiōi mādanda: si ius alteriꝰ ꝑtis ledit̄. ĩ. de re iudi. cū sup. ꝛ. s̄. de offi. deleg. sup eo. ꝛ. ff. de ap- pel. a sententia. Lau.

d ¶ Incōtinēti. Nota sn̄iam executioni mādā dam: nisi statim ꝓbetur exceptio. s̄. de resti. spo. lr̄as. C. de cōpēsa. l. vlti. in fi. et. C. de ordi. cog. l. fi. §. vlti. si. ĩ. de re iudi. cum super. B.

e ¶ Fundaret. Qḋ de- bet audiri contra illam sentētiam que lata erat pro archidy.

f ¶ In articl'o. ad quē probādū fuit admissus scꝫ ꝙ sua intererat.

g ¶ Uellet. Quis ad h̄ cogi nō poterat cum ob aliud ꝓbandū fuissent inducti. ĩ. eo. cū causam que. ꝛ ar. s̄. e. cōstitutꝰ. ĩ. eo. cum in tua. ex cōsen- su tamē valuissent ‡ ar. C. eo. ti. l. vlti. Ber.

‡ Host. di- cit ꝙ ꝑtes minꝰ suffici entibꝰ ꝓba tionibus se submittere possunt ad hoc. ĩ. c. ꝓx. ꝛ qḋ ibi no. Jo. and.

¶ Glo. se. ponit duas ob lectiones ꝛ vnā q̄stionē ꝛ solutiōes ipsarū.

h ¶ Utraq̄ꝫ ꝑs. Sed q̄re necesse hꝫ iste. P. ꝯ sn̄iam illam inducere te stes cū illa sn̄ia ei nō de beat obesse: qꝛ res inter alios acta alijs obesse nō debet. ĩ. de fi. instru. inter dilectos. ꝛ. ĩ. de re iudi. c. pe. i prin.? Rn̄de qꝛ de h̄ agebat̄ an sn̄ia ei p̄iudicasset q̄ sciebat rē ad se ꝑtinētē tractari: qꝛ si prio sibi actio eiꝰ rei cōpetebat: et ꝑmisit sequentē agere p̄iudiciū sibi fecit. ĩ. de re iudi. c. pe. ff. de re iud. sepe. qꝛ hoc ipso tacite renūciare videt̄ iu- ri suo. ĩ. de his q̄ fiunt a maio. parte ca. ex ore. qꝛ q̄ꝫcito sciuit cām illam tractari: statim debuit cōtradicere ꝛ se opponere: qḋ cū non fecerit p̄sumit̄ cōsentire. ar. s̄. de offi. dele. cū oli. ꝛ. liiij. di. si ƒuus. ꝛ. ĩ. q̄ ma. accu. pos. insup. secus si nesciuisset cām agi. ar. ff. de accu. si cui. §. hisdē. Preterea adhuc ijdē vel alij testes sup h̄ sūt admit tēdi: ꝛ ita sup eodē articulo et inter easdē ꝑsonas testibꝰ publica- tis ijdē vel alij testes iterū recipiunt̄. Uñ ꝯ. s̄. e. fraternitatis † cū suis cōcordātijs. Sed iā solutū est: qꝛ illud cōtingit ꝓpter diuer- sum modū agendi. ĩ. eo. cū in tua. ꝛ. c. cū causa q̄. Sed si illi etiā qui primo inducti fuerūt ꝯriū dicūt in scḋo iudicio: q̄d erit? Nō credo valere dictū eorū: lꝫ aliud sit iudiciū et alius modus agendi. ĩ. eo. cum in tua. et. ĩ. de presump. litteras. s̄. de proba. per tuas. Ber.

† Hic Host. ad timorē subornatio- nis addit il lam rōnem de q̄ ibi di- xi. i fi. viij. questionis. Jo. and.

¶ Glo. seq. adiuuat textū. signat ꝯriū. ar. ꝛ duas obiectiones soluit.

i ¶ Canonicos. Que ēi i capitulo fiūt ꝑ alios ꝓbari nō possunt cū alij ad capl'm nō vocent̄: sic ꝛ q̄ domi fiunt ꝑ alios non de facili explorant̄. C. de repu. cōsensu. §. sup plagis. C. de q̄sti. interrogari. ff. ad sille. si q̄s in graui. §. si pupillꝰ. ꝛ. §. seq. et. l. j. §. si vir aut vxor. licet al'as apud domesticos facile quid cōtingat̄. C. de dona. datā. Ar. contra. s̄. eo. in litteris. Item est hic ar. ꝙ excōicatus post ab- solutionem suam restituitur pristino statui. iiij. q. j. ca. j. Itē ea q̄ in capitulo aguntur per alios probari debent vt hic dicit. Et hec est causa quare compellitur canonicus ferre testimonium contra ec- clesiam suam super contractu inito cum capitulo suo: nec debeat ideo perdere beneficium suū: qꝛ hoc facit compulsus. ff. de bo. libe. qui cum maior. §. penul. secus esset si assumeretur ad officium vt in aduocatione vel procuratione: † quia tunc perdere debet bn̄fi- cium suum. s̄. de postu. ca. vlti. hic ideo absoluuntur ad cautelā vt possint testificari: quia dicebatur ꝙ erāt excōmunicati post appel- lationē: † al's nullus absoluitur ad cautelā. Nec intelligas ꝙ qui libet excōicatus vocatꝰ ad testimoniū debeat absolui: ꝛ hic ideo absoluunt̄ ad cautelā: quia nō poterāt ꝓbari per alios q̄ꝫ per illos de capitulo: vt lr̄a dicit

† Quorum officiū ē vo- luntariū. et h̄ verū ꝫm Ho. nisi ex cā cogeret̄ et remittit ad summā de postu. Jo. and.

Tuis questioni- bus. ¶ Ponit di ctum a quo casum exci- pit ibi: nisi. Abbas sic.

¶ Casus. Licet i cau sa monasterij monachi et conuersi licite produ cātur ad testimonium. non tamen sine iuramē- to ad testificandū reci- piuntur / nisi iuramētū eis a parte altera remit tatur. ¶ Nota ꝙ iuramē tum testis potest remit ti a partibꝰ expresse: sed non iuramentum calū- nie itroductum est pro- pter iudicis religionē: ꝛ in fauorē ꝑtiū iuramē tū testis propter iura li tigātium principaliter declaranda: et ideo illḋ remitti expresse a parti- bus non potest: sed istḋ bene potest.

† Et iō non fuerunt re- missi ad ex- cōicatorem Et sic non ob. s̄. de of. dele. prudē tiam. §. se- xta ꝫm In- no. ꝑ quem dicunt hic Gof. ꝛ phi. ꝙ iudex ab soluit test̄ es excōicatos si per alios veritas hr̄i non pōt ni- si sit tale ge nus excōi- catiōis cuiꝰ absolutio reƒuet̄ pa- pe. Jo. an.

k ¶ Iuramenti. Sꝫ cū iuramēto bene: al's quā tūcū͡q religiosus sit ali quis in preiudicium al terius non est ei creden dum. ĩ. eo. nuper. ꝛ sic tā monachi q̄ꝫ alij clerici possunt ferre ꝓ ecclesia sua testimoniū. s̄. eo. in- super. et. c. cum nūcius. ꝛ. ĩ. de iureiur. ꝛ si x̄pus. i fi. ꝛ. xiij. q. ij. super pru- dentiam.

l ¶ Remittatur. Et sic patet ꝙ iuramentum te stis potest remitti: ꝛ h̄ ideo quia verbo aduer sarij possunt totum ius meum relinquere. vt. C. de fideicō. l. vlt. Sed vi detur ꝙ nō possit remit ti: quia itroductum est vt veritas detegatur et vt religio iudicātis: nō circūueniat̄. ꝛ sic vr̄ ꝙ i fauorē iudicāt͡j: ꝗ ꝑtes non p̄nt illḋ sibi re mittere. Sol. iuramentū illḋ iudicis auctoritate remittit̄: ꝛ istud iuramentū principaliter in fauorem partis prestatur vnde possunt illud sibi remittere partes. Sed nunq̄d iuramentum istud potest remitti in cā mr̄imoniali de ꝯsensu ꝑtiū? Dico ꝙ nō: qꝛ nec eoꝝ cō fessiōi stat̄ in cā mr̄imoniali: etiā si fama cōsentiat siue rumor. et h̄ ideo ne colluderēt adinuicē ꝯ mr̄imoniū. ĩ. de eo q̄ cogno. cōsang. vxo. sup eo. sed in cōiūgēdo videt̄ ꝙ possit remitti: qꝛ ibi credit̄ cō fitenti dūmō nō sit in alteriꝰ mr̄imonij p̄iudiciū. ĩ. de clā. despō. c. ij. Sed q̄d dices de iuramēto calūnie: an possit remitti a ꝑte ꝑti? Uidet̄ ꝙ nō: qꝛ nec cōsuetudo valet de ipso non prestando. s̄. de iu ra. calū. ceterū. vt videt̄ expressum. C. de iura. calū. l. ij. §. sꝫ qꝛ vere- mur: sꝫ eadē rōne q̄ iuramētū testi remittit̄ qꝛ in fauorē ꝑtiū p̄stat̄ vt veritas eliciat̄ ꝛ nō occultet̄. xiiij. q. ij. q̄ꝫq̄ꝫ. pōt iuramentū calū nie remitti: qꝛ illḋ p̄stat̄ i fauorē ꝑtiū ne calūniose aliq̄d fiet: et vt veritatē vel saltē ƒm ꝙ estimat ꝯfiteat̄. C. de iura. calū. l. ij. §. sin au- tē. ad fi. Dicūt q̄dā vt Jo. ꝛ. B. ꝛ alij seq̄ces. ꝙ iuramētum istud de calūnia exp̄sse remitti nō pōt: sꝫ tacite bn̄ remitti pōt: nec sn̄ia ꝓpt̄ h̄ cassaret̄. ar. ff. de ꝓcu. filiusfamilias. §. veterani. ꝛ. C. e. tit. ita de- mū. vbi exceptio ꝓcuratoria ꝯ militē exp̄sse remitti nō pōt: tacite vero bn̄ pōt. ff. de iureiu. l. iusiurādū. §. q̄ iusiurādū. sicut aliq̄n taci ta ꝓhibitio plꝰ opat̄ q̄ꝫ exp̄ssa. ar. ff. de solu. ṽo ꝓcuratori. §. alia. ꝛ l. si q̄s stipulatꝰ in melle. §. j. Alij. dicūt vt. W. et eiꝰ seq̄ces ‡ ꝙ non pōt nec tacite nec expresse cū nō tm̄ in fauorē ꝑtiū: sed ꝓ cōi vtili- tate introductū est: vt dicit lex: ꝙ ex dissimulatione remitti nō p̄t. C. de iura. calū. l. ij. §. sed qꝛ veremur. Ber. Tu dic vt hodie habet̄ in. c. j. de iura. calū. lib. vj. vbi decidit̄ ꝙ tacite potest remitti: sed nō expresse. et sic approbat̄ opinio Jo. et. B.

Iuramen tū i cā ma trimonia- li remitti nō potest.

‡ Ho. hic et s̄. de iura. ca. ceterū ꝛ reddebat rationē di- uersitat͡j. qꝛ sine pericu lo aīe nō p̄t ꝯmitti calū nia in quo deꝰ offendi- tur respu- blica ledit̄ ꝛ eccl'ia scā dalizat̄ sed sine teste de meo tibi da re possē ces- santibꝰ pre- dictis. Jo. And.

Dilecto filio. In prima ponitur impetrantis q̄rela. In scḋa

ꝓuidet ibi. Ne igit. Ab. ¶ Casus. Inter ꝑpositū arieñ. ꝛ comitissā flandreñ. q̄stio vtebat sup donatiōe sex ꝑbendarū sacerdotaliū: cā sup h̄ cōmissa fuit epō ꝛ abbati dedimenē. ꝛ decano attrebateñ. Idē ꝑpositꝰ in p̄ntia iudicū ꝯstitutꝰ citra litis cōtes. ꝓposuit q̄ testimoniū decani necessariū sibi erat in causa predicta: cū de iure suo nō nisi p ip̄m ꝛ quēdā aliū testē tm̄ fidē facere posset: vñ petebat ab eis vt in cā ip̄a ꝓcederent decano excluso/ aut supsederēt negocio quousq̄ dñs papa aliū substitueret loco sui: sed iudices postulationem suā admittere noluerūt: imo post appellationē a collatiōe ꝑbēdarū ip̄sarū suspēderūt eundē ꝑpositū. prepositus hec oīa dño pape significauit. Ne igit ꝓpter testis defectū iusticia ꝑpositi valeat deperire: loco ipsiꝰ dcani substituit dñs pa. abbatē vrsicāpi: mādās eisdē q̄tenꝰ si est ita relaxata suspēsiōe ꝑpositi: ꝓcedāt in cā iuxta prioris mādati tenorē.

¶ Nota q̄ propter defectū testis/ iudex remoueri dꝫ: vt possit testificari in cā: in qua datus erat iudex. Itē ius collationis prebendarum cadit in laicum. Ber.

a citra litis ꝯtestationē[a] ꝓposuit: q̄ testimoniū decani necessariū erat sibi i cā p̄dicta: cū d iure suo
b nō nisi p ip̄m ꝛ aliū vnicū[b] tm̄ testē facere fidē posset: vñ postulauit vt i cā ip̄a eo ꝓcederet exclu
c so[c]: vel supersederet in negocio quousq̄ substituerem⁹ aliū loco eiꝰ: vos autē petitionē eiꝰ admit
d tere recusastis[d]. q̄nimo post ap. a ꝑbēdaꝝ ip̄aꝝ donatiōe suspēdi
e stis eūdē. ¶ Ne igit ob testis[e] defectū eiꝰ iusticia valeat depire: te abbas vrsicāpi loco ipsius duxi
f mus surrogādū[f]: mādantes q̄tenus si ē ita (suspēsione ꝑpositi re
g laxata[g]) in cā iuxta p̄oris mādati tenorē rōne p̄uia ꝓcedatis.

Idem iudici sabiñ.

Ne ꝓbationis copia pereat: citato aduersario recipiuntur: ꝛ publicantur testes quos reꝰ induxit. Capitulū. xlj.

Significauit nobis pbr̄ sācti. N. sabiñ. dyoc. q̄ fundatores eiusdē eccl'e liberā eā eē volētes: fūdatiōis tpe se in ea nihil iuris retinē dixerūt: vñ timēs
h ne ꝓcessu tpis probatiōis copia valeat deperire[h]: ꝓuideri sup h̄ idē pbr̄ postulauit. ¶ Quocirca
i mandamꝰ quatenus testes[i] idoneos quos ipse super hoc duxerit ꝓducēdos: examines diligēter: et eoꝝ dicta in publica redi
k gi facias munimēta[k]: denūcian
l do[l] fundatoribus antedictis vel eorum heredibus vt receptioni testium si velint intersint: et sup denūciatione sic facta confici facias publicum instrumentum.

Idē epō ꝛ archidya. beneuē.

a ¶ Citra litis contestationē. Protestādo q̄ per illa verba non intendebat litem contestari. s̄. de or. cog. cum dilectus.

¶ Glo. seq. panor. expedit p tres. q. tertia ibi. si iudex vellet.

b ¶ Vnicū. Sed nūq̄d eēt idē si haberet duos ꝑter istū? Vr̄ q̄ nō qꝛ duo testes sufficiūt. s̄. eo. lꝫ. et. j̄. de testa. relatū. et. iiij. q. iij. §. itē vbi numerꝰ. et. ij. q. iiij. §. j. adhuc credo q̄ remoueri debeat a iudicio: et p̄cipue si illi duo sint viles: et qꝛ testes nō habent oīa in memoria sp ꝛ sic veritas occultaret ꝛ ꝓbatiōis copia totaliter deperiret. arg. op. s̄. vt lit. nō cōte. qm̄. j. rñ. ꝛ curare debēt mgr̄atꝰ vt etiā salua sit rerū ꝓbatio. ff. e. ti. curēt. ꝛ ar. ī auf. e. ti. vlt. colūna. col. vij. et. ff. ad. l. acq̄l. in lege. Si autē plures haberet nō deberēt remoueri: qꝛ vbi aliq̄s habet sufficientes testes alij non cōpellunt. s̄. e. ti. c. de testibꝰ. in fi. Sed nūq̄d esset idē i cā criminali? Vr̄ q̄ nō: qꝛ i criminali non cōpellunt testes. j̄. ti. ꝓxi. dilectoꝝ. Adhuc credo q̄ sit remouēdꝰ nō ob. eo q̄ nō pōt cōpelli: qꝛ p̄cibꝰ induci posset vt testificaret: sed si oīno nollet testificari nō deberet remoueri: etiā i causa ciuili. Si iudex vellet iurare q̄ nil scit de cā illa nō debet remoueri. Idē credo tenēdū si aliq̄s in fraudē procuret vt cā talibꝰ cōmittat: lꝫ haberet alios plures: qꝛ fraus ei prodesse nō debet arg. op. j̄. de symo. nobis. et. c. sicut. et. s̄. de rescrip. super litteris.

c ¶ Excluso. Hoc habet locum quando clausula illa: q̄ si nō omnes ꝛc̄. ponitur in rescripto.

¶ Glo. seq. adiuuat textum. Scd̄o q̄rit de aduocato et soluit distinguēdo. tertio fortificat questionē ꝛ soluit. quarto querit de delegāte ꝛc̄. ponit opi. Jo. soluit ꝛ ꝯrio rñdet vl. querit ꝛ soluit.

d ¶ Recusastis. Et male: qꝛ etiā ꝑtor testioniū dicere dꝫ. iiij. q. iij. §. itē in criminali. v. si res exigit. nec enī artāda est copia ꝓbationū. ff. de incē. rui. nau. l. ne q̄d. §. de his. Sꝫ q̄d si ip̄etres illū i iudicē q̄ volebat eē aduocatꝰ meꝰ i illa cā? Ob hoc nō remouet cū aliū possim hr̄e aduocatū: nisi h̄ dolo feceris vt mibi subtraheres copiā aduocati periti. ar. j̄. c. cōstitut. j. ꝛ. iij. q. vij. si q̄s aūt. Sꝫ si ci reuelaui secreta cāe mee nō suffic̄ ad remouēdū eū: qꝛ nō dꝫ iudicare s̄m cōsciētiā: sed s̄m allegata. iij. q. vij. iudicet. Sed q̄d erit si iudex iste de q̄ q̄rit cōmittat statim vices suas alij nihil sibi retinēdo: nū q̄d tenet talis cōmissio? et si tenet: nūq̄d pōt iste eē testis corā illo? Dicit Jo. q̄ nō p̄t corā eo ferre testimoniū qꝛ fungit vice eiꝰ q̄ delegauit† ꝛ idē ē iudicare p aliū q̄ p se. ar. s̄. de of. dele. corā. ꝛ lꝫ mō nō sit iudex: sufficit q̄ nō fuit vt nō possit esse testis. ij. q. vj. statuendū ē. Satis honestū putarē ꝛ q̄ possit ꝯmittere ꝛ q̄ possit eē testis corā illo. ꝛ. c. illō statuēdū‡ loquit de iudice q̄ cognouit de cā. et h̄ pōt dici p decre. istā qꝛ iste iudex fuit: ꝛ tñ admittit ad testimoniū imo ꝓpter h̄ remouet. Et si ordīarꝰ peteret in testē corā officiali suo nūq̄d deberet testificari? Credo q̄ sic: si n̄cītas imineret.

Iudex an debeat remoueri si alteriꝰ partis vult aduocatꝰ fieri.

† Hoc verū si delegans esset ordinariꝰ vel delegatꝰ q̄ delegasset ptē non totum. Jo. and.

‡ Hoc. c. loquit de iudice q̄ petitur in testē sup p̄ncipali. vt not. s̄. cū a nobis in fi. iij. glo. Jo. and.

¶ Glosa sequens querit ꝛ soluit.

e ¶ Testis defectū. Et sic eo remoto poterit ferre testioniū i cā. Sed nūq̄d aduersariꝰ poterit obijcere in p̄sonā istiꝰ decani: vt a testimonio ip̄m repellat? Nō: cū ip̄m approbauerit i iudicē eū eligēdo: sed in dicta bene poterit h̄ obijcere. iiij. q. iij. §. si q̄s testibus. iij. q. iij. offeratur. et. xxxij. q. v. horrendus. Ber.

¶ Glo. se. reci. p. q. q̄ntū tp̄s hēat iudex iudici subrogatꝰ ꝛ distinguit

f ¶ Surrogādū. Cū vnꝰ iudex alij surrogat totū tp̄s hꝫ q̄d alij cōcessum fuerat. ff. de iudi. si iudex. ꝛ h̄ cū res est integra. Si v̄o nō est integra: tūc si est delegatꝰ habꝫ residuū tp̄s: si ordinariꝰ non minus anno. ff. de iudi. edictum. C. de iudi. properandum. §. si n autē. in medio. Joan. and.

g ¶ Relaxata. De fctō q̄tenꝰ de fctō ꝓcessit. ij. q. vj. arguta. ar. j̄. de ap. ad p̄ntiā. et. s̄. de of. or. c. pe. qꝛ excōicatio vl' appellatio fuit legitima ꝛ suspēsio nulla† j̄. d sen. ex. per tuas. s̄. de of. or. ca. pe. Ber.

† Vel s̄m Hosti. ꝓp̄e ponit respectu appellationis quia añq̄ decre. hec emanasset casus iste nō erat in iure expressus: et scribebat iudicibus appel. remo. vnde ꝓcessus tenuit mero iure sed debuit retractari p supioris offm̄. de appel. pastoralis. Jo. an.

Significauit. In prima pte petitio. In secunda iudicis datio ibi: quo circa. Abb.

¶ Casus. Quidā nobiles fundauerūt ecclesiam sancti nicolai sabineñ. dyoc. ꝛ liberā eā eē volētes tpe fundatiōis dixerūt se nihil iuris retinere in ea: sacerdos illius eccl'e cū sup tali libertate nulla instrumēta facta fuissent timens ne ꝓcessu tpis ꝓ bonis copia dperiret: petijt a dño pa. sup hoc sibi ꝓuideri. vñ mādat iudici sabiñ. q̄tenus testes idoneos q̄s idem pbr̄ sup h̄ duxerit p̄ntandos examinet diligenter: ꝛ coꝝ dicta in publica munimēta redigi faciat: denunciatione premissa fundatoribꝰ antedictis vel eoꝝ heredibꝰ: vt receptione testiū intersint si velint: ꝛ sup tali denūciatiōe fiat publicū instrumētū. ¶ Nota cautelā bonā et vtilē ꝓpter ea que contingere possent. Item futuris casibus occurrendum est. Ber.

h ¶ Deperire. Arg. q̄ futuris casibus prudenter debemꝰ occurrere. sic. s̄. vt lit. nō cōtest. qm̄. j. rñso. ꝛ. s̄. e. si q̄ testiū. ꝛ. j̄. eo. albericꝰ. et. j̄. de cōfir. vti. vel inuti. cū dilecta. ꝛ. ff. loca. si q̄s domū. ad fi. ff. ad legem acquil. tñ lege aq̄lia. ff. de vsufru. l. j. i fi. ꝛ. C. de vsur. pupil. l. vlti. ff. de fur. q̄ tabulas. ꝛ. l. q̄ vas. ꝛ. xxxiij. di. i noīe dñi. ꝛ. s̄. de elec. licet. ꝛ instrumēta oīa ꝓpter hoc fiunt. j. q. vij. saluberrimū.

¶ Glo. seq. ponit. v. differentias inter hanc receptionē ꝛ illam q̄ fit cum timetur mors ꝛc̄. tamē quartam reprobat. scd̄o glo. tractat q̄ etiam ex parte actoris locus est huic publicationi.

i ¶ Testes idoneos. Inter hanc receptionē testium ꝛ illam q̄ fit cum timet de morte testiū vel absentia diuturna. s̄. vt lit. non ꝯte. quoniā. j. rñso. multiplex est differentia. Hic enī recipiunt omnes testes indifferenter tam iuuenes q̄ senes: sed in casu illo non recipiuntur nisi illi tantum de quorum morte timetur: puta quia sunt senes vel infirmi: de quorum absentia diuturna timetur: vt ibi dicitur. Item hic statim publicant ad perpetuā rei memoriā. ibi nō publicant/ sed cōsignant. Illi nō valent post annū nisi infra annū vel agat vel denūciet illi persone contra quā inducti sunt vt ibi dicit: isti ꝑpetuo valebūt tanq̄ autēticū instrumētū: quoꝝ dicta sūt redacta in publica munimēta. C. de re iudi. gesta. Item ꝯtra illos pōt obijci in p̄sonas sed ꝯ istos nō: si appeat instr̄m denūciatiōis: vt dicit Vin. sed h̄ nō est verū. Itē hic ꝓducunt vbi nō mouet nec timet lis in p̄nti. ibi secꝰ. Et nota q̄ hec publicatio videt hr̄e locū etia tm̄ in defensione siue exceptiōe: nō aūt in actiōe: nec est ꝯrium ff. ad. l. acq̄l. l. i lege acq̄lia. qꝛ isti testes ꝯsignātur. sic intelligit dñs azo. legē illā: imo dico idē in actiōe q̄nq̄ p eandē. l. ff. ad. l. aq̄l. i lege aq̄lia ibi: publicant ꝛ snīa fert: sed ꝯdēnationis exactio cōpetit tm̄: cū extiterit cōditio. vt ibi dr̄. s̄. vt lit. nō cōte. qm̄. j. rñ. in auf. eo. ti. §. et hoc verū est: col. vij. sed in his duabus cōcor. cōsignant. ꝛ in autē. p̄dicta vbi dicit publicant. i. publica manu trāscribuntur: vt loquat ante lit. cōte. cū illa decre. qm̄. s̄m vnū modum legendi. Si vis intelligere auf. loqui in casu decre. hmōi: tūc proprie sedet: publicātur. i. in publica munimēta reducūtur: vt ibi dr̄. Vin.

¶ Glo. seq. reci. p. q. an aliud remediū haberet pbr̄ iste.

k ¶ Munimēta. Hec est bona ꝓuisio ad cautelā futuroꝝ: vt sic redigātur testes in publicā formā. ꝛ aliud consiliū poterat habere eccl'ia ista ꝯ patronos vt faciāt ei chartā libertatis sicut agitur ꝓ apocha faciēda. C. de fi. instru. plures. Apocha sit dātis antipocha recipientis: sic et libertus agit cōtra patronū vt faciat ei chartam manumissionis. C. de lib. causa. sicut datam. aget ergo ecclesia officio iudicis: s̄m leges ageret conditione ex illa. l. C. de libera. cau. sicut datā. ꝛ. ff. de condi. ex lege. l. vna. Vin.

l ¶ Denūciādo. Ar. q̄ nō valet receptio testiū nisi denūciatio de h̄ etiā facta sit pti aduerse. s̄. c. in noīe dñi. j̄. de fideius. cōstitutus. ꝛ

§. vt lit. nõ cõtest. qm̃. et. iij. q. ix. charte. qđ est verũ. Jtẽ ar. ꝙ facta denũciatione † siue veniat ad videndum testes/ siue nõ: valet receptio testiũ. §. eo. ti. in noĩe dñi. et de hac denũciatiõe fieri debet publicũ instrumẽtũ: vt si dubitaret de denũciatione forsitan: quia si negaret ab aduersario: probaret per instrumentum. Ber.

† Ad domũ si absẽs est ar. j. de cle. non resi. ex tue. §. đ eo q̃ mit. ĩ pos. c. fi. sꝫ Hosti. Jn. noc. putat ꝙ si absens est si potest hoc fieri sine periculo expectabitur donec ꝑsonaliter sibi denunciet. ar. ff. q̃ sñie sine ap. re. l. j. §. cũ ex eo. et dicit ꝙ iura que dicunt sufficere citationẽ ad domũ ponunt casus spãles: remittit tñ. §. de eo qui mit. in pos. c. fi. supius alle. Jo. ã.

nis possit colligi. in auten. de re. eccle. nõ alie. §. qꝛ vero leonis. col. ij. vel etiã estimat̃ ꝰm ꝙ vẽdi poterat tũc: qꝛ res tm̃ valet q̃tũ vendi pt. ff. ad trebel. l. j. §. si heres. † nec ex affectu dꝫ estimari: sed cõmuni estimatione: ff. ad. l. falsi. precia. in prin. Jo. an.

† Rogatus restituere hereditatẽ fundo retẽto estimato fũdo q̃ti sine cautionis onere vẽdi poterat si sufficit ad trebel. bene q̃dẽ alĩs recipit et resi duũ. Jo. ã.

c ¶ Deceptiõis. Licitũ ẽ ꝯhẽtib⁹ ad inuicẽ se decipe. ff. de mĩo. in

Cum cã. Post publicatas attestationes nouũ capl'm ꝓbari põt ꝑ testes antiquos ita cõiter sũmat̃: et ꝰm h̃ nihil inducit de nouo h̃ ca. cũ hoc habeat̃ in ca. fraternitatis. et. in. c. cũ venissent. cũ multis silĩbus. §. e. Jn prima parte ponit̃ decisa petitio. Jn scđa commissio ibi: cũ igit̃. Et pone casum litteralẽ: vt colligit̃ ex glo. ij. Monasteriũ sc̃ti martini de mõte vendidit q̃dã casamenta ciuibus viterbieñ. postmodũ sentiens se lesũ vltra dimidiã iusti ꝑcij egit ꝯ dictos ciues emptores conditione. c. cum dilecti. de emp. et vẽ. seu. l. ij. C. de rescin. vendi. vt rescinderetur vẽditio vel suppleret iustũ preciũ: ꝓbauit monasteriũ ĩ h̃ iudicio se fuisse đceptũ vltra dimidiã iusti ꝑcij. Sed nõ determinauer̃t testes q̃ta fuerit illa lesio. Et hec ꝓbatio sufficiebat si emptores voluissent emptionẽ rescindere: sꝫ qꝛ dicebãt se velle iustũ ꝑcium supplere fuit dubitatũ: nũq̃d monasteriũ posset de nouo ꝓbare q̃titatẽ excessus cuꝫ dicta testiũ fuissent publicata sup deceptione: Et rñdet̃ ꝙ sic: quia ista est noua materia: sꝫ habeat partẽ inclusam de antiqua nõ oportebit iterũ ꝓbare monasteriũ fuisse deceptũ: sꝫ de nouo nũc determinabit̃ q̃titas deceptiõis: ⁊ sic cessat timor subornatõis: cũ rõne adiũcti videat̃ nouũ capl'm. sicut in silĩ vides cũ audit̃ ꝙ testes subornati falsum dixerũt iuxta no. in. c. lꝫ. de ꝓbatiõib⁹. et ꝑ glo. in cle. ij. de testi. hec colligunt̃ ex h̃. c. ⁊. c. cũ cã. j. de ẽpt. ⁊ vẽ. q̃ ĩ eodẽ facto loquũt̃. Ab. ¶ Nota ꝙ diuersus modus agendi est ꝓbare ꝙ q̃s sit deceptus vltra dimidium iusti precij: et ꝓbare q̃tũ deceptus est vltra dimidiũ. vnde testes recepti in vno articulo publicatis attestationib⁹ eorum pñt recipi in alio nec dicunt̃ recipi sup eodẽ capitulo. Ber.

a ¶ Tempore. Tẽpus enĩ cõtractus inspiciendũ est. j. de emp. et ven. cũ dilecti. C. de rescin. ven. si volũtate. in fi. et. ff. de euic. ex mille. §. j. et. ff. de mino. deniqꝫ. §. scio. ‡ ⁊. §. de elec. dudum.

‡ Põderato initio restituit̃ is q̃ minor se im miscuit hereditati paterne sꝫ maior factus aliq̃d a debitoribus exegerit. Jo. and.

¶ Glosa sequens opponit/ respondet/ ⁊ ex responsione aliam ob. infert cui respondet. secundo querit et soluit.

b ¶ Ad aliũ. Aliũ articulũ habes. j. de emp. ⁊ ven. cũ cã q̃. et est ꝑs isti⁹: et olim erat tota integra: ⁊ ibi ꝓbatũ fuit ꝙ monasterium deceptũ fuit vltra dimidiũ iusti ꝑcij nõ determinando q̃tũ vltra. vnde ꝓbari mõ dꝫ q̃tũ valebat res vltra dimidiũ iusti ꝑcij. Sed q̃liter debuit ꝓbari excessus deceptionis sine q̃titate valẽtie: Respõdeo h̃ mõ potuit eẽ: qꝛ cũ res eẽt vẽdita ꝑ. x. testes dicebant ꝙ res valebat multo pl⁹ de. xx. sed nõ taxabãt q̃to plus de. xx. ⁊ illđ pl⁹ dꝫ ꝓbari. Sꝫ illi testes q̃ fuerũt inducti ad ꝓbãdũ primũ articulũ: quõ admittunt̃ ad ꝓbãdũ secũdũ: qꝛ si tũc fuit interrogatus q̃tũ valebat res vltra. xx. ⁊ ipse rñdit ꝙ nesciebat/ nõ videt̃ vlteri⁹ admittẽd⁹. Sꝫ ĩtellige ꝙ simpl'r dixerũt/ nec fuerũt interrogati de q̃titate excessus. vel hoc nõ nocet: qꝛ postea potuit scire qđ tũc ẽt nesciebat: ⁊ informare suã sñiam ex alijs argumẽtis. nec ꝓpter h̃ ẽ ꝯri⁹ sibi: nec dicunt̃ testes ꝓduci sup eodẽ articulo: qꝛ ad aliđ ĩducunt̃ mõ q̃ pri⁹. sic. §. c. veniẽs. ⁊. j. c. cũ in tua. primo enĩ dixerũt testes ꝙ res valebat vltra. xx. modo dicunt precise ꝙ res valet vltra. xxiiij. vel. xxv. vel aliã certã q̃titatẽ declarãt vltra. xx. Sꝫ q̃liter h̃ ꝓbat̃: Dico ꝙ ex q̃litate rei et q̃titate reddituũ ꝓbat̃ ꝑciũ rei. C. de rescin. ven. si q̃s. ff. de re. co. qui sub tu. vel cura. si fundus. in ꝑn. qñqꝫ res estimat̃ q̃tũ põt colligi. in. l. ãnis. ĩ autẽ. de alie. ⁊ emphi. cõtracti. §. sanctissimas. col. ix. qñqꝫ etiã cõsiderat̃ q̃tum in. xx. an=

Preciũ rei ꝑ quid ꝓbat̃.

¶ Si materia antiqui capituli repetit̃ aliquo addito qđ subijcitur necessitati ꝓbãdi: possunt testes etiã antiqui publicatis attestationib⁹ ꝓduci. Ca. xlij.

Cum cã q̃ inter economũ monasterij sancti. M. de monte: et. j. ¶ Cuꝫ igit̃ abbas et fratres eiusdẽ loci ꝓbare intẽdant q̃ti ꝑcij: vẽditiõis tpe [a] possessiones ꝑdicte fuere: mandam⁹ q̃tenus recipiatis testes quos alterutra partiũ sup h̃ duxerit ꝓducẽdos ⁊. j. ¶ Si vero pars monasterij ad hũc articulũ eosdẽ testes produxerit: quos ad aliũ [b] ꝓbandũ ꝓduxit: vos nihilomin⁹ eos recipere ꝓcuretis: qm̃ aliđ ẽ ꝓbasse deceptiõis [c] excessũ: ⁊ aliud probare q̃titatẽ valoris. Jdem.

¶ Recipiũtur ⁊ publicãtur testes q̃ interfuer̃t sñie: vbi ꝑ scripturã de sñia nõ appet. C. xliij.

Albericus miles nobis insinuare curauit: ꝙ cuꝫ olĩ inter ipm ⁊. C. mulierẽ rauẽnatẽ. corã caplo rauẽnateñ. mrĩmonij q̃stio ṽteret̃: tandem lata fuit diuortij sñia inter eos: postea ṽo dict⁹ miles timens sibi et filijs quos de legitĩa vxore suscepit: ex eo posse ꝑiudiciũ gña=ri: ꝙ in scriptis [d] redacta nõ fuit sñia memorata: supplicauit: vt testes q̃ sñie interfuere predicte recipi faceremus. ¶ Jdeoqꝫ mãdamus quaten⁹ testes curetis recipere antedictos: depositiones ipsorum in scripturam publicã [e] redigi facientes.

Jdem beluaceñ. episcopo.

¶ Publicatis attestationibus pñt ꝓduci testes sup eodẽ articulo vel directe ꝯrio: q̃ pri⁹ fuerunt ꝓducti ĩ iudicio summario/ seu extra iudiciũ. h. d. ꝰm notabiliorẽ intellectũ nõ ponẽdo aliquã specialitatẽ in cã matrimoniali. Et tũc expone textũ in fi. ibi in hoc casu scꝫ cũ testes: alĩs ꝓducti reproducant̃. panor. Cap. xliiij.

Cum in tua dyocesi: et. j. ¶ Utrũ aũt si accusatore idoneo ꝯparẽte ꝑ tres vel quattuor testes iter iã ꝯiũctos parẽtela ꝓbaret̃: ꝑ depositiões eorũdẽ posteriorũ testium deroget̃ fidei. xj. vel. xij. ꝓpinquorũ q̃ antiq̃ores tpe ac ꝑstãtiores meritis ante ꝯctũ mrĩmoniũ in ꝯriũ iurauerant distinguendo ꝑsonas ⁊ grad⁹ a q̃b⁹ directe hi de quorũ copula agit̃ descẽderunt an ꝑmi posteriorib⁹ ꝑferant̃ nõ imerito

causę. ij. §. in ꝑcio. verũ ẽ vsqꝫ ad dimidiã: sꝫ nõ vltra vt hic. et. C. de rescin. ven. l. ij. ⁊. j. de emp. et vend. cũ dilecti. Sed q̃re admittit̃ ista secunda ꝓbatio rei et q̃tũ valeat: nõne valet ꝓbatio suꝑioris ꝙ vltra mediũ fuerunt decepti ad h̃ vt rescindat̃ ꝯctus: Certe sic. C. de rescin. ven. l. ij. Sꝫ rñdeo q̃tũ ad rescisionẽ ꝯct⁹ valet ꝑma ꝓbatio. sꝫ qꝛ emptor habꝫ electionẽ rẽ restituere/ et ꝑciũ recipere vel supplere qđ deest de iusto ꝑcio. ⁊ iõ admittit̃ ꝓbatio scđa. vt ĩ dicta. l. ij. b.

Albertic⁹. ¶ Jn ꝑma ponit̃ ꝑtis petitio. Jn scđa ꝓuisio/ et iudicis datio ibi: iõqꝫ. Ab. ¶ Casus. Jnt̃ albericũ militẽ. et. C. mulierẽ vxorẽ ipsi⁹ coram caplo rauenat̃. mrĩmonialis q̃stio vertebat̃. tãdẽ sñia diuortij lata fuit inter eos: sed sñia nõ fuit redacta in scriptis Postmodũ vero cõtraxit cũ alia de qua filios suscepit. Jpe ṽo timẽs sibi ⁊ filijs ꝑiudiciũ generari: qꝛ sñia nõ fuit lata ĩ scriptis: petijt a domino pa. vt testes q̃ interfuerũt sñie recipi faceret. vñ mãdat q̃busdã quatenus testes q̃ interfuer̃t sñie recipiãt/ ⁊ depositiones ipsorũ in scripturã publicã redigi faciãt. ¶ Nota ꝙ sententia sup mrĩmonio lata tenet: sꝫ in scriptis redacta nõ fuerit si h̃ ꝓbet̃ ꝑ testes. Jtẽ ad cautelã futurorũ recipiunt̃ testes: sꝫ questio nõ moueatur: et intellige ꝙ denunciatio facienda sit personis illis quorum interest testes nõ recipi. Ber.

Diuisio.

¶ Glosa sequens no. dat simile. signat cõtrariũ ⁊ soluit.

d ¶ Jn scriptis. Nota ꝙ sñia lata ĩ causa matrimõiali tenet: licet non sit lata in scriptis ⁊ in alio casu quẽ habes. xj. q. j. si quis cum clerico. ⁊. C. de sen. ex peri. rec. auc. breuissimas. ‡ ꝯtrarium habes ij. q. j. in primis. in fi. vbi de hoc. ⁊. l. statutis. illa generalia sunt hoc speciale fauore filiorum sicut in causis matrimonialib⁹ multa alia specialia sunt: vt dictum est. §. vt lit. nõ ꝯtest. c. j. Ber.

‡ Alĩs incipit nisi breues. ponit casũ cũ cã est mĩma ⁊ maxime viliũ ꝑsonarũ et cũ ep̃us iudicat iter suos clericos. Jo. ã.

e ¶ Publicam. Ad hanc publicationẽ faciẽdam vocandi sunt q̃s negocium tãgit/ ⁊ etiam heredes eorum. §. eo. significauit. sic etiã recipiuntur testes ad cautelam futurorum: qꝛ timetur de testibus ꝙ possunt nõ esse tempore litis. §. vt lit. nõ cõtest. quoniã. tamẽ differentia est inter istos testes ⁊ illos: vt dictũ est. §. eo. significauit. sic etiam recipiuntur. ff. ad. l. acquil. in. l. aquilia. Jo. and.

Sũmariũ.

Cum in tua. ¶ Potest dupliciter summari. Primo ꝙ contineat id qđ. c. veniens. §. e. Et ꝰm hũc intellectum. h. d. Uariato fine agendi publicatis attestationib⁹ licet ꝓducere testes. Aduerte hec lectura procedit si habetur respect⁹ ad scđam ꝓductionẽ vel ad tertiã respectu prime: qꝛ prima ꝓductio fuit facta extra iudiciũ dũ ꝓcederet̃ ꝰm formam. c. fi. de clande. despon. vt mrĩmoniũ posset ꝯhi/ nõ obstãte forte infamia in cõtrariũ. Sꝫ scđa ⁊ tertia fiũt in iudicio dũ directe agit̃ ad mrĩmoniũ scꝑandũ ꝓpt̃ ꝯsanguinitatẽ. Sed q̃ ad tertiã ꝓductiõnẽ nouissime fiẽdam respectu scđe iã ĩ iudicio facte nõ ꝓcedit h̃ intellect⁹: qꝛ ĩ eodẽ iudicio agit̃: et tertia ꝓbatio est directe cõtraria scđe. ⁊ sic nõ deberet admitti publicatis attestatiõib⁹. ꝑ cle. ij. j. e. ti. Jdeo legit̃ aliter ⁊ cõius sic. Publicatis attestationib⁹ in cã mrĩmoniali sup eodẽ articulo vel directe ꝯrio testes ꝓduci pñt. Et hanc spãlitatẽ in cã mrĩmoniali probat hec lr̃a meli⁹ q̃libet alio iure. Cõis diuisio. Scđa ibi. q̃qꝫ. Ab. ¶ Casus. Titius et meuia volebãt ꝯhere mrĩmoniũ: posito bãno in ecclesia publice apparuit aliq̃s denũcians parẽtelã inter eosdẽ: demũ viri bone opinionis et fame iurati dixerũt eos posse

a qri posset.¶ Mꝗ aūt ad aliō[a] et b ob aliō[b] iurauerit tā illi ꝗ isti:tn̄ si in scd̄o iudicio ꝑores ꝑsone iurate ꝯponerēt illa eadē q̄ primo dixerīt:absq; dubio eoꝝ testimonia ꝑualerēt:nec eo possent pretextu repelli ꝙ ꝑtes testificata didicerāt:cū talis exceptio locū c nō habeat in hoc casu[c] Idem.

¶Excōicari ꝑnt q̄ ꝑte ipedint i testib⁹ ꝑducēdis. Et denūciandi sūt testes nō teneri iuramēto de ỽitate nō dicēda. Et si cōsanguinei ipediūt testes actoris de ỽitate nō dicēda:puniē reus de cui⁹ voluntate hoc fieri ꝑsumit.

.j. Constitut[i]s in ꝑn̄tia C.xlv. n̄ra archiepo ꝛ. M.canonico surrēti.dū ipe illū de crimie symonie deferret:ꝛ.j.¶ Ceterū qm̄ a ꝑncipio ꝓtestat⁹ est ꝑfat⁹ M.ipi⁹ archiepi cōsanguineos multa ipedimēta ꝑ suā potētiā prestitisse quo minus ꝓbationū copiā in nostra ꝑn̄tia secū h̄ret:cū quosdā induxerint ad iurādū ne aduersus archiepm̄ aliq̄d dicerent:ꝛ alios minis ꝛ terrorib⁹ a testimonio perhibendo arcere nitant:nos ex officio nostro sup hoc ꝓuidere volētes:mādamus vt gn̄alē feras excōicatiōis sententiā in oēs q̄ ipedimētū aliqd̄ ipsi.M. ꝑstare ꝑsumpserint i testib⁹ ꝓducēdis.¶ Illos autem quos(vt dictū est)iurasse ꝯstiterit ꝙ cōtra archiepm̄ nil dicerēt denūcies iuramēto h̄mōi nō te- d neri[d].¶ Si q̄s aūt de consanguineis dicti archiepi aliquē de testib⁹ ꝑsumpserit ipedire(q꜠ veri e simile[e] nō videt:vt eo inuito talia fierēt:ꝛ ob h̄ nō caret scrupu- f lo[f] societatis occulte:eo ꝙ si voluerit potuerit prohibere:cū ꝑm g legitias sanctiōes[g] iniquā ostendāt se cām fouere:ꝛ experiri debeat iudicis auctoritatē elusam qui defensiōis copiā subtrahit aduersario)eundem archiepm̄ ab officio pōtificali suspendas:et facias manere suspensum:donec illū fecerit a tali ꝑsumptiōe cessare. Idē magdeburgen̄. archiepo:et preposito suburgen̄.

¶Qui testificata non didicit/ nec renunciauit testib⁹ ꝓducendis sup antiq̄s articulis seu capitulis:testes ēt al'as ꝓductos producere pōt. Ca.xlvj.

ij. Constitutis in ꝑn̄tia n̄ra ꝓcuratore.A.sororis nobilis viri marchionis misnē.et nūcio illustris ꝑncipis bohemoꝝ:et.j.

adinuicē copulari:et sic etiā matrimoniū est ꝯctū:postea ỽo in casu accusationis ꝓbatū est eos esse in gradu ꝓhibito:mō q̄rit q̄ istorū debeāt ꝑferri:¶Papa r̄ndet ꝙ ꝗuis primi testes dixerūt ꝓ matrimonio ꝛ scd̄i in ꝯriū.s.ꝓ mr̄imonio dirimēdo valebit dictū secūdoꝝ.tn̄ si illi ꝑmi.xj.vel.xij.iterū velint iurare ac dicere illd̄ idem qd̄ prio dixerūt ꝑualebit dictū eorum:nec obstabit exceptio quod discernit testificata:quia prius fuit questio denūciatiōis/ꝛ nūc est qō accusationis.Abb.¶ No. ꝙ diuersus modus agēdi sup eodē articulo testes iterū possūt induci Item in cā mr̄imoniali nō habet locū ista exceptio:q꜠ partes testificata didicerunt.

a ¶ Ad aliud.i.ꝗuis primi testes dixerunt ꝓ matrimonio:et secundi cōtrariū:ꝛ primi in causa denūciationis:ꝛ scd̄i in causa accusatiōis valet dictū secūdoꝝ:ꝗuis contra matrimoniū deponant.

¶ Glo.sc.factū narrat.ꝛ obijcit ꝙ q̄stio nō soluitur:ꝛ obiectioni r̄ndet. † al'.accusaret.

b ¶ Ob aliud.Cū eni in modū denūciatiōis ꝓbatū esset ꝙ fama erat illos esse ꝯsanguineos:ꝛ ꝙ esset scandalū si cōtraherent:inducti fuerunt ad iprobādū ꝯsanguinitatē testes de illa cōsanguinitate vt oīs suspitio tolleret:ꝛ sic cōtraxerūt.vt.j.de spō.cū in tua.q̄ est pars istius. ¶Postea vero ꝯcto mr̄imonio accusatore idoneo comparēte tres vel q̄ttuor alij testes idonei iurarūt illos esse cōsanguineos cū directe accusabat mr̄imoniū. Et ita ꝓpter diuersum modū agendi ꝑnt ijdē ꝛ alij testes publicatis attestationib⁹ induci sup eodē articulo.sic.s̄.e.veniēs.ij.ꝛ ar.s̄.e.cū cā que inter economū. Sed hic nō videt papa r̄ndere ad questionē ꝓpositā. Sed dic ꝙ eoipso ꝙ dixit si in scd̄o iudicio ille eedē ꝑsone iurate dicant id qd̄ dixerūt in prio valet dictū eoꝝ:dat intelligi ꝙ valet dictum istoꝝ q̄ scd̄o sunt recepti si primi iterū in scd̄o iudicio nō introducant aut alij:ꝛ ita ꝑm hoc separent. Sed nō videt ꝙ isti tres vel q̄ttuor preferant priorib⁹.xj.vel.xij.lʒ ad aliud sint illi inducti.ꝛ ob aliud isti:nisi in scd̄o iudicio tales inducerent vel tot ꝙ merito preferant priorib⁹.s̄.eo.ti.de testib⁹.ꝛ.c.in n̄ra. Sed dicas ꝙ stabitur istis scd̄is si alij in cōtrarium non inducantur:cum sit alia causa ꝛ alius modus agendi.B.

Testes ēt publicatꝭ attestationib⁹ ꝑnt īduci si variet̄ur modus agēdi.

¶ Glo.seq.tripliciter exponit finem:ꝛ primā reprobat.

c ¶ In hoc casu.i.in cā mr̄imoniali.sic exponit Jo.Et ꝑm hoc patet ꝙ si aliq̄ ꝑs ꝓbauit ꝯsanguinitatē:ꝑs alia publicatꝭ attestationibus pōt iprobare consanguinitatē:vt h̄ vr̄.et.s̄.e.series.nā in cā mr̄imoniali etiā post sn̄iam illud pōt fieri:cū sn̄ia lata ꝯtra mr̄imoniū nō trāseat ī rē iudicatā.s̄.e.sicut.et.j.de sen.ꝛ re iudi.lator.ꝛ.c.consanguinei.ꝛ.xxxv.q.ix.§.bis ita r̄ndet.in fi. Sed Jo.dicit ꝙ tales testes tūc demū sunt recipiēdi:cū ꝑs aduersa protestat se velle incōtinēti ꝓbare cōsanguinitatē ne postea sit ꝑsumptio ꝯ ipām ꝙ velit subornare testes. Sed h̄ nō credo:q꜠ siue ꝓtestet/siue nō:bene ꝑnt ꝓbare ꝯriū cū sit ali⁹ articul⁹ in quo agit de falsitate† priorū dictoꝝ testiū. De hoc dictū est.s̄.e.series.ꝛ.c.ex tenore. Et verbū istud qd̄ dicit in h̄ casu nō simpl'r sic expono:id est in cā mr̄imoniali indirecte:q꜠ nec ibi publicatis attestationib⁹ ab eadē ꝑte de iuris rigore debent testes sup eodē articulo ꝛ eodē modo induci:nec etiā in cā appellationis.s̄.eo.fraternitatis.ꝛ.s̄.de ꝓba.iurauit vbi de hoc.sed sic debet exponi.in hoc casu.i.cū ꝓbata est cōsanguinitas ꝯ mr̄imoniū pōt altera ꝑs publicatis attestatiōib⁹ iprobare ꝯsanguinitatē:vt i casu hui⁹.c.cū agit de falsitate prioꝝ testiū:vt dictū est.idē esset in alio ipedimento.s̄.e.ex tenore. Vel sic pōt exponi ī h̄ casu.i.cū aliter agit in vno iudicio:ꝛ aliter in alio.s̄.e.veniēs.ꝛ.c.cū cām que inter economū. Tamen si testis dicat contrariū in scd̄o iudicio ei qd̄ dixit in principio nō valet dictum ei⁹:vt

Cōsāguinitas ꝓbata ꝑt etiā publicatꝭ attestationibus improbari.

† Non pōt negari qn̄ directa probatio falsitatis fiat super eodem articulo vt dixi.s̄.ti.j.lʒ.et patet in cle.co.titu.testibus Jo.and.

hic colligit.et.s̄.de proba.per tuas.arg.ad hoc.j.de presump.litteras.alia tamen expositio melior est.

Constitutis. Tria sunt dicta.scd̄m ibi:illos:tertiū ibi:si q̄s. Abb.¶ Casus.M.canonicus surrētinus in presentia domini pa.accusabat de crimine symonie archiepm̄ suū:ꝛ ꝓtestat⁹ fuit ab initio ꝙ consanguinei ipsius archiepi multa ipedimenta prestiterunt per suā potētiā dicto.M.quomin⁹ copiā ꝓbationū secū haberet inducēdo quosdā ad iurandū ne aduersus archiepm̄ aliq̄d dicerent/ꝛ alios minis ꝛ terrorib⁹ a testiōio arcere nitant.dn̄s pa.ex officio suo volēs sup hoc ꝓuidere:mādat cuidā iudici vt gn̄alē ꝓferat sn̄iaꝫ excōicationis in oēs illos q̄ aliqd̄ impedimentū ipsi.M.ꝑstare ꝑsumpserint in testibus ꝓducēdis:ꝛ illos q̄ iurauerūt nō ferre testiōniū ꝯ archiepm̄ denunciet iuramento h̄mōi nō teneri:ꝛ si aliq̄s de ꝯsanguineis archiepi aliquē de testib⁹ ipsius.M.ꝑsumpserit ipedire:eundē archiepm̄ ab officio pōtificali suspēdat et faciat manere suspensū:donec a tali ꝑsumptione desistat:q꜠ nō ē verisile ꝙ eo inuito talia fiāt:q꜠ si noluerit/potuit ꝓhibere:vn̄ dꝫ experiri iudicis auctoritatē elusam q̄ defensionis copiā subtrahit aduersario suo.¶ Nota ꝙ nō tenet iuramētū quo q̄s astringit nō ferre testimonium:ꝛ eo nō obstāte admittit ei⁹ testimoniū. Itē oēs ipediētes iurisditionem iudicis excōicari debent. Itē q̄ subtrahit aduersario copiā probationis ostendit se malam causam habere:vnde puniri debet.

Diuisio.

¶ Glosa sequens recitetur per obiectionem:ꝛ soluit.

d ¶ Non teneri. Et ita iuramentum tale etiam nullum est ipso iure:ꝗuis videatur posse seruari sine interitu salutis eterne:ꝛ ideo seruandum videtur/sed in veritate non est seruandum:quia expedit peccata nocentum nota esse.ff.de iniur.eum qui.quia et in iudicio veritatem occultare mortale peccatum est:preterꝗ in criminibus.xj.q.iij.quisquis.j.de fal.c.j.et ideo tale iuramentum illicitum est.sic habes.s̄.eo.intimauit.vbi de hoc. Et sic patet hic.ꝛ.c.intimauit.ꝙ temerariū iuramētū nō repellit aliquē a testimonio† sicut nō repellit ab electione.j.de iureiur.sicut.Jo.

e ¶ Verisimile. Licet presumat ꝙ istud fiat de voluntate archiepi:tn̄ hanc ꝑsumptionē pōt archieps̄ elidere.j.q.iiij.quia presulatus.et.j.de homici.petrus.Jo.and.

f ¶ Scrupulo. Lxxxvj.dist.culpam.et.lxxxiij.distin.error.ꝛ.xxiij.q.iij.qui potest.

g ¶ Sanctiones. Vt.C.de postula.prouidendum.in fi.et.j.ti.pro xi.ꝑuenit.ꝛ.iij.q.vij.§.tria.ỽsi.si quis autem.Ber.

† Sed dicē ꝙ esset in odiū archiepi q̄ creditur hoc procurasse/vel saltē ī eius fauorē fuit ꝓcuratum al's sec⁹ eēt xj.q.iij.q̄s q̄s metu.et ff.de iureiur.eū qui.ꝑm Inno.Jo.and.

Constitutis. Prima pars ponit formā ꝓcessus ꝛ grauamē appellantis.Scd̄a dat iudicē ibi:mādam⁹.Abb.¶ Casus. Inter principē bohemoꝝ/ꝛ vxorē ei⁹/sororē nobilis viri marchionis misnen̄.matrimonialis questio vertebat.ad petitionē ipsi⁹ ꝑncipis.eps̄ pragen̄.citauit vxorē ipsi⁹ ꝓ cā illa:ꝛ dum vellet ad ipm̄ accedere/ꝛ suas ꝓponere defensiones:ipsa fuit ꝓhibita bis vel ter a seruiētib⁹ ipsius epi q̄ ꝓhibuerūt ei ingressum ad ipm̄:ꝓpter qd̄ ad se apo.appellauit.sed nō obstāte appellatiōe eps̄ tulit sn̄iam diuortij inter eos:a qua sn̄ia appellauit:cā appellatiōis cōmissa fuit iudicib⁹ q̄ ꝓcesserunt in cā appellationis:tandē cā ista delata fuit iterū ad se.ap.vnde pa.cōmittit cām istā archiepo magdeburgen̄.ꝛ ei⁹ cōiudici:mādās eisdē q̄ten⁹ ꝑtib⁹ ad locū idoneū conuocatis recipiant testes quos ipa nobilis ꝓ se induxerit/vel princeps pro sua ꝑte cū nondū testificata didicerint sup ꝓcessu pragen̄.epi:vel ꝓcessu posterioꝝ iudicū duxerint ꝓducēdos:ꝛ ipsa nobilis inducat si voluerit testes q̄s pri⁹ īduxit:vel alios:cū nōdū renūciauerit

testibus producendis. ¶ Nota ꝙ iudex locū idoneū debet partibꝰ assignare. Itē si testes ĩ vno iudicio recepti non sunt publicati: in alio iudicio pñt adhuc ijdē/⁊ alij recipi: cū nōdum testificata didicerint: nec renūciauerint ptes testibus ꝑducēdis. Itē cū dubitat̃ sup ꝓcessu iudicis an sit legitimꝰ: sup hoc inquirēdū est.

quo gradu pro consanguineis se haberi: vt.ĩ.eo.sequitur.

¶ Glosa sequens reciteter per questionem.

g ¶ Persone. Non intelligas graues appellari illos qui in dignitate sunt constituti: quia aliud est dignitas ꝗ̃ grauitas. vt.iiij.q.iij.§.item in criminali.ꝟ.in secūda lege. sed graues dicunt̃ hic q̄ non sunt leues: puta homo bone fame ⁊ opinionis: ⁊ antiquus homo. sicut benemeritꝰ dr̄ q̄ nōdum demeruit. ff.de lega.ij. cum pater.§.rogo.et.l.cū quidā.et.s̄.de scru.c.vno. vel seniores hic appellātur graues ad q̄s recurrit̃ deficiētibus testibꝰ de parētela.xxxv.q.vj.c.j.⁊ senibus in dubijs ⁊ antiq̄s factis maior fides adhibet̃. ff.de fi.instru.l.vlt.⁊.ff.famil.hercis.si que sūt.et.ff.de leg.iij.si chorus.§.j.

a ¶ Actiones.i.petitiones: quia nō est inquirēdū cuiusmodi actio intentet̃.s̄.de iudi.dilecti. vbi de hoc.⁊.c.examinata. vel defensiōes: quod melius est.

b ¶ Didicerint. Et ita si didicissent testificata vlteriꝰ nō reciperent̃ testes sup isto ꝓcessu cause m̄rimonialis: secꝰ videret̃ si ageret̃ de ꝯsanguinitate ꝓbāda vel improbanda/ vel alio ĩpedimēto. vt.s̄.de proba. cām m̄rimonij. et.s̄.eo. series. vbi de hoc.

¶ Glo: se.q̄rit ⁊ soluit: et finis soluit aliā q̄ōnem.

c ¶ Induxit. Sꝫ nūq̄d ijdē testes pñt sepiꝰ induci quousq; fuerint publicate attestationes? Ita videt̃ vt hic.et.s̄.e.cū cām. vbi de hoc ĩ gl. que incipit: hec lr̃a: ⁊ h̄ ſm tenorē illiꝰ legis. C.de testi.l.vl. etiā post publicationē: ⁊ tñ añq; didicerit q̄s testificata potest ꝓducere testes † nisi renūciauerit ꝓductioni. in autē.eo.ti.§.q̄ vero. coll.vij. ꝗ̃uis altera pars viderit attestationes: vt ibi dicitur.

† Idem Guil.ĩ spe. de teste.§. satꝫ vtiliter ꝟ.q̄d si publicate. dicit tñ ꝙ clemēs defendebat contrarium ad hoc.s̄.eo. causam.ij.⁊.ca.cū venisset.⁊.ca.de testibus. et Hosti.in sūma.eo.ti.§.vtrū.ꝟsi. dicas igit̃. ēt tene ꝯtrariū q̄ᵭ credo. Dictuꝫ aūt.H.posset esse verū q̄ñ iudex me ĩscio vel inuito faceret publicationem. Io.and.

Licet ex quadā. ¶ Propter multa dicta nō recipit cōgruā summationē. Diuidit̃. Nā prio ponit sex que respiciūt ꝑsonas. Secūdo alia sex q̄ respiciunt dicta. scd̄a ibi: testes autem. Ab. sic. ¶ Casus. Olim constitutū fuit ex quadā necessitate vt in ꝯputādis gradibus cōsanguinitatis ⁊ affinitatis valere testimonium de auditu: cum propter

¶ Prageñ. epūs ad petitionem eiusdē principis ipsa volente ad ipsum accedere: vt suas corā eo ꝓponeret actiones[a]: sed a satellitibus eiusdē ꝓhibita qui ei bis vel tertio prohibuerūt ingressuꝫ post appellationē ad nos interpositā diuortij sententiā ꝓmulgauit: a qua ipsa fecit ad nostrā presentiā ꝓuocari: ⁊.ĩ. ¶ Mādamus quatenus partibꝰ ad locū idoneū cōuocatis: recipiatis testes quos vel nobilis ipsa pro se vel princeps pro parte sua (cum nondum testificata didicerint[b]) super processu prageñ. epi vl' posteriorum iudicū duxerint ꝓducēdos: ⁊ nobilis ipsa ꝓ se/ vel testes quos induxit[c] prius: vel alios si voluerit inducere non vetetur: cum non renunciauerit testibus producendis.

Idem in concilio generali.

¶ Ponit cōciliū.xij. sine q̄bus ad ꝓbandā ꝯsanguinitatē ĩ causa matrimoniali non valet testimoniū de auditu: h.d. summādo generaliter. Capitulū.xlvij.

Licet ex quadam necessitate preter cōmunē formā olim fuerit institutū[d] in consanguinitatis ⁊ affinitatis gradibus cōputādis valere testimoniū de auditu: cū ꝓpter breuem hominū vitā testes de visu deponere nō valerent[e] vsq; ad graduꝫ septimū computādo: q̄ tamen pluribus exēplis ⁊ certis experimentis didicimus ex hoc multa pericula cōtra legitima ꝓuenisse coniugia. Statuimꝰ ne sup hoc recipiant̃ de cetero testes de auditu[f]: cum iam quartū gradū prohibitio nō excedat. Nisi forte persone[g] graues extiterit quibus fides sit merito adhibenda ⁊ ante litem motā[h] testificata didicerint: ab antiquioribus q̄dē suis[i] nō vtiq; ab vno[k]: cū nō sufficeret ille si viueret: sed duobꝰ ad minus: nec ab infamibꝰ ⁊ suspectis: sed a fide dignis et omni exceptione maiorbꝰ cum satis videretur absurduꝫ illos admitti quorū repellerentur auctores[l]. Nec tñ si vnus a pluribus: vl' infames ab hominibꝰ bone fame acceperūt q̄ᵭ testant̃: tanq; plures ⁊ idonei testes debēt admitti: cū ſm ordinem solitū iudiciorum nō sufficiat vnius testis assertio: etiam si ꝑ̄sidali refulgeat dignitate: ⁊ actus legitimi[m] sint infamibus interdicti. ¶ Testes autē hm̄oi ꝓprio iuramento firmantes ꝙ ad ferendum testimoniū in causa ipsa odio/amore/timore/vel cōmodo non procedāt ꝑsonas expressis noībus vel demonstratiōe[n]: vel circūlocutiōe sufficiēti designent: ⁊ ab vtroq; latere singulos gradus[o] clara cōputatione distinguant: et in suo nihilominus iuramento concludant se accepisse a suis maioribꝰ q̄ᵭ deponunt: ⁊ credere ita esse. Sed nec tales sufficiant nisi iurati deponāt se vidisse personas

h ¶ Motam. Secꝰ eēt si post motā: tūc enī non admitterent̃.

i ¶ Suis. Qui ēt alijs ꝑferunt̃ in cōsanguinitate computāda: q̄ ipsi melius sciunt suam genealogiam.ĩ.qui ma.accu.pos.videtur.⁊.xxxv.q.vj.c.j.⁊.ij.⁊ non ab extraneis sciunt: quia illi non sciunt ita.

¶ Glo.seq.primo reddit rōnē textus. Scd̄o q̄rit arg.⁊ soluit. scd̄o soluit aliud dubiū. Tertio ar. inducit simile. alleg. cōtrariū et soluit.

k ¶ Ab vno. Q̄ ille nō sufficeret: ⁊ oēs illi qui causam habent ab vno pro vno solo † reputant̃.ar.j.q.j.cito. ff.de cōdi.⁊ demō. cui fundus. in fi. Sed a duobus ad minus debent audiuisse. Sed q̄d si illi duo audiuissent ab vno? Nō videt̃ ꝙ valeat: ⁊ ſm h̄ iudex ascenderet in infinitū: hec questio nō procederet: sufficit ergo ꝙ audiuerīt a seniorbꝰ suis de illa cōsanguinitate: ⁊ si vellent testificari de eo quod audiuerīt a quibuscūq; alijs locū haberet obiectio. ‡ Itē ⁊ si plures essent testes ⁊ quilibet eorum audiuisset ab alio ꝗ̃ alter non valebit testimoniū nisi quilibet illorū audiuisset a pluribus a duobus ad minus: vel nisi oēs ipsi cōiunctim audiuissent a duobus. ⁊ ita est hic arg. ꝙ ille non debet admitti cuius auctor repellitur. sicut scripta illa non debēt recipi cuius auctor reprobatur.ĩ.de here. fraternitatis. Ar.cōtra.ĩ.qui ma.ac.pos.cū in tua. sed illud locum habet in accusatore: hoc in teste. Io.

† Ar.ad q̄stionem de duobꝰ ꝑsonis quorū vnꝰ relīq̄t plures filios alt̃ vnū solū. de hoc dicā.ĩ.de iurepa.c.j.et expeditū ē in cle.eo.tit. plures. Io.and.

‡ Hostien. cōtra maxime cū non de facili scire possit testis a quo/ vel a q̄bus habuerunt illi qui sibi detulerūt/ nec hoc pretextu est ꝓbatio angustanda dūmodo honesti sint testes. Io.a.

breuē hoīm vitā testimoniū de auditu deponere nō valebant vsq; ad.vij.gradū. q̄ ex hoc cōtra legitima cōiugia multa pericula ꝓueniebāt: statuit cōciliū ne sup hoc recipiant̃ testes decetero de auditu: cū ꝓhibitio cōiugalis quartū gradum nō excedat: nisi forte ꝑsone tales fuerint q̄bus sit fides merito adhibenda: ⁊ ante litem motā testificata didicerint ab antiquiorbꝰ suis: nō vno. cū ille si viueret: nō sufficeret/ sed a duobꝰ ad minus/ nec ab infamibus ⁊ suspectis: sed fide dignis. q̄ absurdū esset illos admitti quorū repellerent̃ auctores: ⁊ si vnꝰ audiuisset a pluribꝰ: nō debet admitti. vel si infames ab hoībus bone opinionis illud audiuerint: nō debent admitti: q̄ infamibꝰ actus legitimi sunt interdicti: ⁊ testes in suo adijciāt iuramēto ꝙ odio/vel amore. timore/vel cōmodo ad ferēdū hoc testimoniū nō ꝓcedūt: designādo ꝑsonas expssis noībus/ vel circūlocutione sufficienti ⁊ ab vtroq; latere singulos gradus distinguant: ⁊ in iuramēto suo adijciāt se intellexisse a suis maioribus ꝙ deponūt ⁊ credāt ita esse: sed nec tales sufficiūt: nisi iurati deponāt se vidisse ꝑsonas/ vel saltē in graduū predictorū constitutas pro cōsanguineis se habere: tolerabiliꝰ enī est contra statuta hominū relinquere copulatos: ꝗ̃ cōiūctos legitime cōtra statuta dñi separe. ¶ Nota testimoniū de auditu in causis m̄rimonij hodie simpliciter nō valere. Itē testimoniū vniꝰ nō ꝓbat. Item infames a testimonio repellunt̃. Itē nō debet admitti ad testimoniū cuiꝰ auctor repellit̃. Itē remoto odio/amore/ timore /⁊ cōmodo: testis d3 ferre testimoniū. Itē tolerabilius est ⁊c̄.

d ¶ Institutum.xxxv.q.vj.de parentela.

e ¶ Valerent. Vt.ff.de gradi.non facile.

f ¶ De auditu. Nisi sint graues persone ⁊ aliquos vidissent ĩ ali

l ¶ Auctores. Ar. ꝙ infamia nō inducit purgationē que ab inimico actore vel a leuibus personis processit.xj.q.j.in cunctis.⁊.ĩ.de accusa.qualiter ⁊ quando.ij. Io.

m ¶ Legitimi. Quia personis vilibus ⁊ indignis porte dignitatis non debent patere.ĩ.de exces.prela.inter dilectos.⁊.C.de dig.neq; famosi.lib.xij.⁊.C.de infa.l.vna.li.x.⁊ ar.xxxij.q.v.preceptū. B.

n ¶ Demonstratione. Sic.s̄.eo.quotiens.⁊.ĩ.de cōsang.et af.tua nos.⁊.s̄.e.cum in tua.

¶ Glo.seq.querit ⁊ soluit. Iterū querit. ponit opi. Io.⁊ ꝯriū soluit

o ¶ Gradus. Sed nunq̄d tenet̃ probare de stipite? Non. quia de illo nō reperitur cautū: sed tantū de lateribus. vt.s̄.e.series. ⁊ canon ponit fratres pro stipite.xxxv.q.v.c.j.⁊.c.parentele. sufficit ergo incipere a fratribus.ĩ.de consang.⁊ affi.tua. Sed quid dices si quidam testes ꝓbant de vno latere: ⁊ alij probāt de alio latere tm̄: nunquid probata est hec consanguinitas? Io. dixit ꝙ talis probatio sufficit. ⁊ hoc probat taliter/ si probatur de martino ꝙ sit filius Io. per consequens probatur ꝙ Io. est pater martini. Item si alij testes ꝓbant ꝙ bertha est filia Io. per cōsequens probat̃ ꝙ Io. est pater berthe. cū ergo iudici cōstat ꝙ Io. est pater martini: itē ꝯstat

Cōsanguinitas q̄liter ꝓbat̃.

ei q̄ est pr̄ berthe. ergo ꝯstat ei q̄ martinꝰ ⁊ bertha sunt frater ⁊ soror: ⁊ sic ꝑbata est ꝯsanguinitas illoꝝ: hoc ꝓcedebat Jo. et ita non semp req̄rit q̄ testes ab vtroq̄ latere notã habeant ꝯsanguinitatẽ. Itẽ si q̄s vult ĩprobare ꝯsanguinitatẽ sufficit q̄ interrũpat primũ gradũ. s̄. eo. series. sʒ hoc nõ credo/nec discedo ab hac lr̄a ⁊ ab illis iuribꝰ que dicunt q̄ ab vtroq̄ latere testes debẽt cõputare ꝯsanguinitatẽ. ar. xxxv. q. vj. de parẽtela. ⁊ s̄. eo. quotiens. ⁊ .j. de ꝯsan. et affi. tua. et s̄. eo. cũ in tua. Ber.

a ¶ Uel. Pro saltem accipitur.

b ¶ Uno. Siue propinquo siue remoto.

Diuisio. Per tuas. ¶ Cõmunis diuisio. secunda ibi: nos igit̄. Ab. ¶ Casus. Inter canonicos scti Petri ex parte vna. et. G. symonis ex altera corã iudice delegato sup q̄busdã possessionibꝰ q̄stio ṽtebat̄. dictus. G. tribꝰ mensibus post testiũ publicationẽ elapsis petijt iterũ interrogari testes suos. q̄siuit iudex q̄d sibi super hoc esset agẽdum: R̄n. pa. illũ nõ esse de cetero audiendũ: nisi forte sup certis articulis a principio petijsset illos iterrogari: ⁊ iudex id negligẽter vl' maliciose p̄termisisset. ¶ Nota negligentiã vel maliciã iudicis parti non debere obesse quominus post aperturam testiũ iterũ interrogentur. Bernar.

† al'. articulis.

¶ Glo. seq. ponit rõnẽ dicti: ⁊ subdit vnũ intellectum reprobãs moram quorũdam.

c ¶ Audiẽdum. Cum attestatiões sunt publicate nõ sunt testes amplꝰ iterrogãdi: q2 timeret̄ subornatio testiũ. in aut̄. e. ti. §. q2 vero. col. vij. ⁊ s̄. e. fraternitat. ⁊ ideo cũ nõ possint testes noui ĩduci/nec iterrogatiões aliq̄ sunt faciẽde. vt. s̄. eo. c. ꝯstitut. ij. Ante aperturã testiũ bñ põt testis iteꝝ dicere/et etiã corrigere dictũ suũ: dũtamẽ incõtinẽti. .j. ti. ꝓxi. p̄terea. et iudex ex officio suo etiã post aperturã testiũ: si testis obscure ꝓtulit testimoniũ suũ potest iterrogare iteꝝ testẽ. .j. e. cũ clamor. ⁊ ff. de iter. ac. vbicũq̄. sʒ hic loquit̄ cũ pars plura capl'a dedit sup q̄bꝰ petijt ab initio testes iterrogari: ⁊ si negligẽter vel maliciose iudex omisit: nõ dʒ illi obesse malicia vel negligẽtia iudicis. vñ iteꝝ debẽt deponere sup illo articulo ⁊ interrogari: imo vr̄ q̄ de iure mero iteꝝ sunt examinãdi nõ obstãte publicatione cũ sit aliud capl'm ab illis sup q̄bus publicatio facta est. † s̄. eo. cãm q̄. ⁊ c. cũ venisset. sup illo ṽo articulo sup q̄ testes recepti sunt: nulle iterrogatiões eis publicat sunt faciẽde: nisi iudex ex officio suo (vt dixi) illas viderit faciẽdas. ‡ q̄dã hoc faciũt de ꝯsuetudine etiã ad petitionẽ partiũ: sed illa ꝯsuetudo ꝯtra ius est. Ber.

Testis an et q̃n possit corrigere dictum suum.

† Forte facta erat publicatio q2 aliq̄ fuerãt iterrogati/aliqui non. Jo. and.

‡ De hoc s̄. ti. j. i p̄sẽtia. l. iiij. gl. i aut̄. e. ti. §. illud. in glo. imo videt̄. Jo. and.

Licet dilectus. ¶ Nouũ est q̄d inducit hec decre. priꝰ nullo iure apte ꝓuisum. ct. h. d. in sũma. Testes sup p̄ncipali ꝓductos reprobare lʒ: ⁊ reprobatorios iteꝝ reprobare: ⁊ vlteriꝰ non est reprobatiõi locus. Uel summa clariꝰ sic cõprehẽdẽdo vtrũq̄ intellectũ: vt in rubro. Diuidit̄. In pria ꝓcessus narratio. in scd̄a cause cõmissio. secũda ibi: mãdamꝰ quatenꝰ. Ab. ¶ Casus. Inter burgẽsem epm̄ ex vna parte/et clericos sctẽ marie de castro sorit ex altera corã cardinali treceñ. sctẽ crucis q̄stio vertebat̄. ꝓcurator epi ꝓposuit se adhuc velle dicere ꝯtra ꝑsonas testiũ ꝓductoꝝ in negocio p̄ncipali. mãdat pa. quibusdã iudicibꝰ quatenꝰ recipiãt testes q̄s ꝑtes ꝓducere voluerint ꝯtra ꝑsonas testiũ ꝓductoꝝ sup negocio p̄ncipali. ⁊ si rursus illos pars altera vel vtraq̄ voluerit reprobare ꝯtra illos ꝓbatiões admittãt/ita q̄ vltra nõ liceat partibꝰ ad reprobationẽ testiũ aspirare ne diutius negociũ ꝓroget̄: si ꝓducẽdi quartos ꝯtra tertios et sic deinceps partibꝰ licentia tribuatur. ¶ Nota duas reprobationes testiũ fieri posse et non vltra. ne in infinitum negocium prorogetur. Ber.

d ¶ Proponebat. Q̄d ei licebat sm̄ tenorẽ illius decre. s̄. eo. p̄sentium. et sm̄ ea que ibi dicuntur: nisi ei terminus statutus fuisset infra quem hoc facere debuit. s̄. de proba. licet.

¶ Glosa sequens declarat q̄d hic dicit̄ de duabus reprobatiõibus vtroq̄ vel actore solo probante.

e ¶ Quos. Scʒ illos q̄ iducti fuerũt ab vtraq̄ ꝑte ad reprobãdos testes sup p̄ncipali ꝓductos. Ista lr̄a sic intelligit̄: vtraq̄ ꝑs ꝓduxerat testes sup p̄ncipali: dʒ si vtraq̄ ꝑs vult iprobare testes inductos ꝯ se sup p̄ncipali illud facere potest. et hec est scd̄a ꝓductio testiũ facta ꝯ principales ab vtraq̄ parte. Item si pars altera vel vtraq̄ vult reprobare testes istos scd̄o inductos ad reprobationem p̄ncipalium: illud põt. ⁊ sic est tertia ꝓductio ad reprobatiõem testiũ secũdo loco inductoꝝ. vltra ṽo ad quartã reprobationẽ aspirare non lʒ ꝓpt̄ infinitatẽ vitãdã sicut vltra tertiã ꝓductionẽ quarta dilatio nõ est dãda. .j. e. vltra. ĩfinitas enĩ est vitanda. vt. C. de sacrosan. ec. vt iter diuinũ. et vt sit litiũ finis. ff. ꝓ so. l. vlti. ff. de arbi. nõ distiguemꝰ. §. q̄sitũ. ⁊ s̄. de do. finem. ff. de lega. iij. fideicõmissa. §. si q̄s decẽ. ⁊ C. de iudi. aptissimi. Al'as non videt̄ q̄ possit intelligi q̃n alteri videret̄ fieri ĩiuria: puta si actor tm̄ induxerit testes ⁊ reꝰ velit eos reprobare: ꝯ reũ dʒ audiri. ⁊ ita est scd̄a ꝓductio. Item ⁊ si actor vult reprobare testes rei audiri dʒ. et hec est tertia ꝓductio: et sic nõ lʒ reo vlterius ꝓducere. ⁊ sic remanet reus ĩferior † in reprobatione: ⁊ iputet sibi q̄ nõ ꝓduxit testes in pricipali. Et hoc bene colligit̄ ꝑ quãdã decre. extra cõpilationẽ missam archiepõ rothomageñ. sup quadã causa que vertebat̄ inter abbatẽ et conuẽtũ scti Nicolai andegaueñ. ex vna parte: ⁊ priorẽ ⁊ cõuẽtũ de spaldig. lyncoñ. dyoce. ex altera. abbas qui fuit actor ꝓduxit testes sup p̄ncipali negocio: prior ⁊ cõuẽtus admittunt̄ ad reprobandos testes abbatis ꝓductos sup principali negocio: ⁊ abbas admittit̄ ad reprobandos testes partis aduerse inductos ad reprobationẽ testiũ abbatis: ⁊ vltra non ꝓcedit̄ ad aliquã ꝓductionẽ: que decre. incipit: presentiũ. et ponit̄ in isto ti. li. vj. Uterq̄ enĩ actor et reus duas tm̄ debet habere reprobationes. ‡ et hoc cum vterq̄ ꝓduxit testes sup principali negocio in quo casu loquitur hec decre. B.

Testiũ reprobationes q̃liter fieri debẽt

† Idem in actore vbi solꝰ reꝰ ꝓbauit ꝑ testes in p̄ncipali. Jo. and.

‡ Si vero actor solum probauit in p̄ncipali q̄libet habebit vnã tm̄. et sic semp ĩ nũero erit equalitas. Jo. and.

Presentata. ¶ Diuiditur. nam in prima ponitur partis petitio. In secunda cause cõmissio ibi: discretioni. Ab. siculus. ¶ Casus. Inter archidyaconũ suessioñ. ex parte vna. et capitulũ scti Petri suessioñ. ex altera sup iurisdictione quã idẽ archidya. se habere in dicta ecclesia ratione archidyaconatus dicebat questio vertebatur. tãdem vt ad concordiã peruenirent: cancellarium parisieñ. ⁊ magistros. R. remeñ. et. B. biroñ. clericos sup questione illa arbitros elegerũt. qui suscepto arbitrio vsq̄ ad sentẽtiam ꝓcesserũt. et cum sententiã ꝓferre deberent: vnus illoꝝ decessit/⁊ alius in archiepiscopũ eduñ. est assumptus qui distat per. xij. dietas ab ipsis. et sic arbitriũ expirauit: cũ alter solus in ipso ꝓcedere nõ valeret. vnde petijt archidya. sibi super hoc ꝓuideri. mandat pa. quibusdã quatenꝰ causam ipsam sm̄ acta corã arbitris habita debeãt terminare reseruata capituli optione vt recipiãt depositiones eoꝝ testiũ productorũ qui supersunt cõtra eos. vel si eas admittere noluerint: consentiant vt idẽ testes iterũ admittãtur saluo iure q̄d in vtroq̄ casu cõpetit ipsi capitulo tam in personis testiũ: q̄ in dicta. ¶ Nota q̄ per mortẽ arbitrorũ arbitriũ est finitum. Item in optione est illiꝰ cõtra quẽ testes iducti sunt corã arbitris si testes viuũt: admittere illoꝝ attestationes/vel vt iterũ inducant̄ corã iudice. et sic in casu isto testibꝰ publicatis iterũ idẽ testes inducunt̄. Itẽ contra ꝑsonas testiũ corã arbitris ꝓductoꝝ potest opponi. Ber.

---

a b vel[a] in vno[b] p̄dictoꝝ graduũ constituas ꝓ consanguineis se hr̄e. tolerabilius est enĩ aliquos contra statuta hoĩm dimittere copulatos q̄ cõiũctos legitime ꝯ statuta dñi separare. Honoriꝰ. iij. preposito molisij firmã. dyoceƀ.

¶ Post publicatiõem ad petitionẽ ꝓducẽtis interrogati non debẽt testes: nisi quãdo dolo vel negligẽtia examinatorum super oĩbus capitulis interrogati nõ fuerunt. Capitulũ. xlviij.

Per tuas nobis lr̄as intimasti q̄ cũ cã que sup q̄busdam terris vertit̄ inter canonicos sancti petri ex vna parte. ⁊. G. sancti symonis ex altera: tibi fuisset ab apostolica sede cõmissa: dictꝰ. G. tribꝰ mensibus post testiũ publicationem elapsis: testes suos interrogari postulat iterato: et .j. ¶ Nos igit̄ rñdemus illũ nõ esse sup hoc de cetero audiẽdum[c]: nisi forsan a p̄ncipio illos interrogari sup cert capitulis † postulasset: idq̄ maliciose vel negligẽter fuerit pretermissum. Idem vell'oleti et sacramenie abbatibus palẽtie et segobieñ. dyoceƀ.

¶ Testes probatorios ⁊ reprobatorios ꝓbatoriorũ reprobare licet: sed reprobatorios reprobatorioꝝ non licet. Capitulũ. xlix.

Licet dilectꝰ. f. n. L. tituli sctẽ cruc pbr̄ cardinalis quẽ ꝓcuratoribꝰ burgieñ. epi et clericorũ sctẽ marie de castro soret: dedimꝰ auditorẽ: ea q̄ ꝓcuratores ipi ꝓpõere voluerũt audierit diligenter: q2 tñ ꝓcurator dicti epi ꝯ ꝑsonas testiũ ꝓductoꝝ in pricipali adhuc se velle dicere ꝓponebat[d]: ⁊ .j. ¶ Mãdamꝰ quatenꝰ recipiat testes quos ꝯ ꝑsonas ꝓductorũ sup principali negocio ꝑtes duxerint ꝓducẽdos: quos[e] si rursus pars altera vel vtraq̄ voluerit reprobare: cõtra illos ꝓbationes admittere ꝓcuret: ita q̄ vltra nõ liceat partibꝰ ad reprobatiõem testiũ aspirare ne si ꝓducẽdi quartos ꝯ tertios ⁊ sic deinceps partibꝰ licẽtia tribuat̄: negocium diutius ꝓtelari cõtingat. Idem p̄posito ⁊ magistro. G. et. R. lauduñ. canõicis.

¶ Attestationes recepte ꝑ arbitrũ fidẽ faciũt in iudicio si testes mortui sunt: si viuũt est in optiõe illiꝰ ꝯ quẽ testes ꝓducti sunt an velit attestationes recipe: an testes de nouo deponẽ. Et adde ẽt si attestatiões publicate sũt. et h̄ vltimum non est in. l. fi. C. eo. vbi ponit̄ casus huius decre. Cap. l.

Presentata nobis suessiõ. archid. petitio cõtinebat:

a ℭ In archiepiscopum. Unde non debebat cõpelli sententiam dicere. ff. de arbi. nõ distinguemus. §. sacerdotio. † et. l. licet. ⁊. ff. de vaca. mu. l. pretor. j. rñ. in fi.

† Dic̃ Pe. ꝙ ibi laycꝰ ꝑ receptionẽ sacerdotij mutauerat forũ ⁊ sic ꝑ iudicẽ laycũ ꝯpelli nõ poterat que rõ hic cessat: sit ḡ rõ de qua dixi sup̱ v. solo. Jo. and.

¶ Glo. seq. reci. per. q. cum hic dicatur ꝙ vnus ex tribus solus ⁊c̃.

b ℭ Solo. Nec etiã cũ altero nisi ex forma cõpromissi hoc facere possent. nã cum in tres cõpromittitur non possunt duo tertio mortuo vel absente iudicare: nisi hoc incontinẽti in cõpromisso sit actum. ff. de arbi. pedius. in fi. ⁊. l. itẽ si vnus. §. itẽ si plures. ⁊. §. vlti. ⁊. l. sicuti. ⁊. l. nõ distiguemus. §. cum in plures. et. s̃. de of. deleg. vno delegatorũ. et. j. de testa. raynucius. ⁊. c. raynaldus. sic etiã in delegatis. s̃. de offi. delega. causam matrimonij. et ca. vno. et. ff. de re iudi. duo. B.

c ℭ Arbitrium. Id est cõpromissum. cõpromissum enim per mortẽ alterutrius arbitrorũ expirat. s̃. de of. dele. vno. arbitriũ nõ posset expirare: quia nõ latũ erat.

d ℭ Acta. Sic patet ꝙ testes recepti corã arbitro valẽt in iudicio. hoc est simpliciter verum de his qui iã sunt mortui: de alijs qui viuũt est in optione illius ꝯtra quẽ inducũtur: vt depositiones eorum admittat vel eis repulsis ijdẽ testes iterũ ꝓducantur: vt hic dicit. ⁊. C. de testa. l. vlti. saluo iure obijciendi tã in ꝑsonas testiũ ꝙ̃ in dicta vel in vtroqꝫ casu. vt in. d. l. vnde sumptũ est qd̕ hic dicit̃. ⁊ idẽ. C. de arbi. l. penulti. in fi. et. s̃. eo. causam que inter archiepiscopũ. arg. sed ibi alius articulus est. B.

Testes recepti corã arbitris an fidẽ faciant corã iudice.

¶ Glo. se. querit ⁊ soluit.

ꝙ cum iter quõdã. R. ꝑdecessorẽ suũ ex vna ꝑte: et caplm̃ scti. P. suessioñ. ex altera sup̱ iurisdictiõe quã idẽ archidya. se i dicta ecclesia rõne archidyaconatus ꝓponebat hr̃e q̃stio vteret̃: tãdẽ cancellariũ parisieñ. et magr̃os. R. remeñ. et. P. britõ. canonicos super arbitros elegerũt: q̃ cũ suscepto arbitrio adeo in negocio ꝓcessissent ꝙ ꝓductis testibus ⁊ depositionibus publicatis: receptisqꝫ allegationibꝰ vtrorũqꝫ: et actis oibꝰ redactis in scriptis sigillorꝫ suorꝫ ĩpressiõe signatis: arbitriũ ꝓferre deberent: vnꝰ iporꝫ viam fuit vniuerse carnis ĩgressus: ⁊ alius in archiepiscopum[a] ebreduneñ. assumptꝰ: qui distat ꝑ. xij. dietas ⁊ amplius ab eisdẽ. Unde cum ꝑdicto. R. solo[b] minime arbitrari valẽte videatur arbitrium[c] expirasse. ¶ Dis. vestre mãdamꝰ quatenꝰ causam iuxta huiusmodi acta[d] fine debito termineti: optiõe caplo̕ reſuata: vt vel recipiãt depositiones eorꝫ q̃ supsunt productorꝫ testiũ ꝯ eos / vel eas respuẽtes cõsentiant: vt ijdẽ testes admittantur iterꝫ: saluo iure qd̕ in vtroqꝫ casu[e] eidem caplo̕ cõpetit: tam in ꝑsonas testium ꝙ̃ i dicta. Idẽ penñ. ep̃o.

ℭ Nõ credit̃ testi etiã religioso q̃ sine iuramẽto deponit. Cap. lj.

ricus. Sed in his non credit̃ nisi quo ad ꝑ̃sumptionẽ: sed ad plenã ꝓbationẽ non. Quãdoqꝫ tamẽ bene credit̃ vni quãdo nõ fit ꝑ̃iudiciũ alicui: puta vtrũ aliq̃s sit baptizatus: vel vtrũ esset ecclesia ꝯsecrata. de ꝯsecra. dist. iiij. paruulos. ⁊. c. cũ itaqꝫ. ⁊ vbi q̃s vult ꝓbare se egisse penitentiã ꝑ ꝯfessorẽ suum ‡ . j. de symo. nemo. ⁊ ar. j. de pe. et remis. oĩs vtriusqꝫ. †

‡ De hoc. j. e. testioniũ.
† Itẽ ꝯ. xj. q. j. q̃cũqꝫ.

Nuper nobis. A. presbytero supplicãte innotuit: vt cum ipe ordinẽ fratrũ minorꝫ causa ꝓbationis ĩtrasset: custos ad ꝓbãdum ꝙ idem ꝑ̃sbyter fecisset ꝓfessionem quosdam ordinis[f] sui testes induxit: qui deposuerũt sup̱ hoc (contradicẽte[g] dicto pbr̃o) nõ iurati: ⁊. j. ¶ Respõdemꝰ ꝙ nullꝰ testimonio quantũcũqꝫ religiosus existat (nisi iuratus[h] deposuerit) in alterꝰ preiudiciũ debet credi. Idem corisopotoñ. et trecoreñ. episcopis.

ℭ Diligẽter ⁊ sigillatim examinãdi sunt testes: supple etiam si agit̃ de vita et miraculis alicuꝰ canonizãdi. Ab. Capitulum. lij.

Venerabili. f. n. ep̃o et capitulo corisopotoneñ. ac vniuersis abbatibꝰ apud cister. in generali ca. congregatis: et. j. ¶ Dis. vestre mãdamꝰ quatenus testes quos abbas ⁊ monachi sãcti martini cister. ordinis sup̱ vita et miracl'is[i] pie memorie. M. abbatis mõasterij supradicti duxerint ꝓducẽdos: examinare sigillatim[k] curetis: cum ea diligẽtia[l] que solet ⁊ debet in receptione testiũ adhiberi. Gregorꝰ. ix.

ℭ Iterꝫ examinandus est testis q̃ obscure deposuit: supple tu ex iudicij officio. Caplm̃. liij.

Cum clamor validꝰ cõtra

Venerabili. ¶ In prima parte ponitur petitio. In secunda testiũ recipiẽdorꝫ cõmissio ibi: discretioni. Ab.

ℭ Casus. Multi ep̃i ⁊ abbates / ⁊ alij viri religiosi apud cister. in generali capitulo ꝯgregati dño pape significauerũt ꝙ meritis bone memorie. M. quõdam abbatis scti martini ordis cistercieñ. corisop̃. dyocef. a dño multa miracula apparuerũt: vnde supplicarũt eidẽ vt ipm cathalogo sanctorũ faceret ãnumerari. Unde mãdauit q̃busdã vt diligenter veritatẽ inquirerent sup̱ vita et miraculis dicti abbatis: et eã sibi significarẽt. ipsi receperunt multos testes et eos dño pa. remiserunt. dñs pa. inuenit ex relatione ipsorꝫ inquisitorũ ꝙ testes illi non erãt recepti secreto et sigillatim cũ ea diligẽtia que solet in testibus adhiberi: vnde non adhibuit fidem eorũ dictis. et ideo mãdat ep̃is presentibꝰ quatenꝰ testes quos abbas ⁊ monachi scti martini cistercieñ. sup̱ vita ⁊ miraculis pie memorie. M. mõasterij supradicti duxerint ꝓducendos sigillatim et secreto examinare procurẽt cũ ea diligentia que solet et debet in receptiõe testiũ adhiberi. ¶ Nota ꝙ testes sigillatim ⁊ secreto sunt examinãdi: al'as non valent. Ber.

alias ĩcipit: omes. dic ꝙ illud nõ tenet. vel dic ꝙ ponit priuilegium eporum qd̕ eis cõcessit imperator ĩ causis q̃ver tũtur in iudicio secl'ari. nã de ecclesiastico / vel de ecclesiastic̃ nullum priuilegium dare posset ꝫm Innocẽ. ad quod alleg. Hostieñ. de re. eccle. nõ alie. c. fi. de deci. tua. Jo. and.

¶ Glo. se. querit ⁊ soluit.

e ℭ Casu. Scꝫ cũ vult attestatiões illorꝫ qui supsunt ratas habere vel si vult ꝙ iterũ ꝓducãtur: vtroqꝫ istorũ casuum põt obijcere in ꝑsonas eorũ vel dicta. Sed nũquid in ꝑsonas eorũ q̃ mortui sunt? Credo ꝙ possit obijcere: vt dixi. s̃. vt lit. non contesta. quoniã. et est verum sicut et in dicta eorum. C. eo. ti. l. vlti. Ber.

Diuisio.

Nuper nobis. ℭ Cõmunis diuisio. scd̕a ibi: rñdemꝰ. Ab. sic. ℭ Casus. Quidã presbyter. A. nomie ordinẽ fratrũ minorꝫ intrauit causa ꝓbationis. et postmodũ nulla facta ꝓfessione exinde infra annũ exiuit. sed fratres ipsum sup̱ hoc molestabant: vnde petijt a papa sibi sup̱ hoc misericorditer prouideri: mandat pa. parisieñ. ep̃o vt si res taliter se haberet: denũciaret illũ ad obseruationem illius ordinis nõ teneri. corã ep̃o custos fratrũ ad ꝓbandũ ꝙ idẽ presbyter ꝓfessionẽ fecisset quosdã testes de ordine suo induxit: qui deposuerũt sup̱ hoc non iurati ꝯtradicẽte supradicto ꝑ̃sbytero. vnde presbyter illud significauit dño pa. et ipse rñ. ep̃o ꝙ non est credẽdũ testimonio alicuius q̃tũcũqꝫ religiosus existat in ꝑ̃iudicium alterius: nisi iuratus deponat. ¶ Nota ꝙ nulli credẽdum est in preiudiciũ alterius: nisi sit iuratus. Ber.

f ℭ Ordinis sui. Qd̕ facere potuit. s̃. eo. cũ nũciꝰ. ⁊. c. insup̱. et. j. de iureiuran. ⁊ si xp̃s. in fi. ⁊. xiiij. q. ij. sup̱ prudentiã. et illi ꝑ̃cipue sunt admittẽdi: cũ talis ꝓfessio in eorꝫ ꝑ̃sentia fiat: que etiã ꝑ alios non posset ita bene ꝓbari q̃ ad talia nõ vocãtur. s̃. eo. veniens. in fi.

¶ Glo. seq. alle. iij. cõcor. de iuramẽto. ⁊. iij. de vno solo. ad vtrũqꝫ signat ꝯtrariũ de sex canonibus ⁊ soluit. ⁊ dat casum exceptum.

g ℭ Contradicente. Secus si volente et consentiente: quia tũc bene valet testimonium. s̃. eo. tuis.

h ℭ Nisi iuratus. Sic. iiij. q. iij. §. itẽ iusiurandũ. ⁊. C. eo. ti. iusiurãdi. ⁊. iij. q. ix. hortamur. ⁊ vni testi non credit̃. s̃. eo. veniens. ⁊. c. licet fi. ⁊. xxxiij. q. ij. admonere. Ar. cõtra ꝙ vni credit̃ etiam non iurato. xxviij. dist. de syracusane. lxxxvj. distin. tãta. viij. q. iij. talia. ⁊. xcvij. dist. nobilissimus. ⁊. xxiij. q. iiij. inter querelas. et. xx. q. iij. ꝑ̃sens cle-

¶ Glosa sequens tractat quare copulat hec duo inquirenda de vita et miraculis.

i ℭ Miraculis. Non solũ de miraculis / sed etiã de vita est inquirendũ: qꝛ etiã miracula fiũt quandoqꝫ ꝑ malos. nã petrus faciebat miracula: ⁊ symon magus faciebat multa: ⁊ magi similia moysi. vt j. q. j. teneamus. ⁊ ante necesse est vt sciamus illa ĩpetrasse de deo q̃ martyres mandant. l. dist. si q̃s prepostera. et. j. de here. cũ ex iniuncto. ⁊ ad hoc vt aliquis ꝓ sancto habeat̃ priꝰ ab ecclesia debet approbari. j. de venera. sanc. c. j. ne aliquis vanis figmentis decipi valeat. vt eo. titu. ca. ij.

¶ Glosa sequens inducit exẽplum et rationem et dat duo similia. s. de electione et confessione.

k ℭ Sigillatim. Secreto enim siue sigillatim testes examinandi sunt. arg. C. de testi. nullũ. ⁊. j. de acc̃. inquisitionis. sic etiã vota canonicorum in electionibus faciendis inquirenda sunt secrete. s̃. de elec. quia ꝓpter. sicut Daniel secreto ⁊ separatim examinauit illos sacerdotes qui accusabant Susannã. et ideo examinãdi sunt secreto et separatim: quia vnus instrueret aliũ et sequeretur dictum alterius. ⁊ ita non posset falsitas eorũ facile deprehendi: sic etiam in presentia quis debet solus suo sacerdoti confiteri peccata. j. de pe. et remis. omnis vtriusqꝫ.

Testes secrete ⁊ separatim sũt examinandi.

l ℭ Diligentia. Que solet adhiberi: immo etiã cũ maiori: quia circa maiora maius periculũ vertitur: et ideo cautius est agẽdũ. xlij. dist. quiescamus. ⁊. lxj. dist. miramur. ⁊. vij. q. ij. c. vlti. ⁊. ff. ad carbo. l. j. §. ij. ne aliqui vanis et falsis decipiantur figmentis. vt. j. de reli. et vene. sanc. c. ij. Ber.

Cum clamor. ℭ Diuiditur: quia in prima ponitur querela. in secunda mandatum ibi: mãdamus quatenus. Ab. siculus.

Diuisio.

ℭ Casus. Archiepiscopus acherontinus sup̱ symonia ⁊ alijs criminibus erat apud dñm pa. multipliciter infamatus. vnde sequentibus clamoribꝰ excitatus dedit duobus episcopis in mãdatis vt

sup his diligẽter inquirerẽt veritatẽ/ ⁊ sibi qđ inuenirent rescriberẽt diligẽter. Ipsi sup symonia ⁊ alijs excessib⁹ testes receperũt/ et eoꝝ attestationes remiserũt dño pape. apertis attestationib⁹. L. et B. sup symonia ita ꝯfuse deposuerũt ꝙ ex dictis eoꝝ veritas nõ poterat declarari. vnde iterũ mãdat pa. quatenus testes illos examinent diligenter/ ⁊ alios qui sup hoc sciuerint veritatem. et dicta illoꝝ et aliorũ quos receperint sub sigillis suis domio pa. remittant. ¶ Nota ꝙ iudex q̃ ex officio inquirit: iteꝝ potest examinare testes q̃ obscure dixerunt post ipsoꝝ publicationẽ: secus credo in ordinario iudicio. Ber.

a ¶ Acherõtiñ. De isto archiepiscopo habes. ĩ. de col. ca. vlti.

¶ Glosa sequens dupliciter obijcit. contra ob. alle. et soluit.

b ¶ Confuse. Sed quare hic ꝑcipit papa apertis attestatiõibus illos iterũ examinari: cũ deberet fieri iterꝑtatio cõtra illũ qui testes ipsos ꝓduxit. s. de ꝓba. ĩ presentia. et obscuritas ei obesse potius debet qui potuit eã apertius declarare. ff. de cõtrahen. emp. labeo. ⁊ l. cũ in lege. ff. de pac. veteribus. ⁊ verba interpretanda sunt contra stipulatorẽ. ff. de ver. obli. l. stipulatio ista. §. in stipulationibus. ⁊ ꝑterea timeri potest subornatio testiũ: et apertis attestationibus nõ sunt vlterius testes ijdẽ vel alij recipiendi sup eodẽ capitulo: vt. s. eo. fraternitatis. in tex. et in glo. ⁊ c. cõstitutis. ij. Arg. cõtra. ꝙ obscuritas nõ nocet ei: immo qđ vtile est ei accipiendũ est. ff. de iudi. si q̃s intẽtione. † Dicas ꝙ iudex ex officio suo hoc facere debet: et precipue hic vbi agebatur ex officio iudicis ꝑ inquisitionẽ: nõ ad petitiõem alicuius: sed ad clamorẽ ⁊ famã. ĩ. de collu. dete. ca. vlti. qđ est pars istius: ⁊ maxime in crimĩe symonie de quo fiebat ĩquisitio. Et ideo si obscure dixit: iterũ examinet testis ⁊ declaret/ siue interpretetur dictũ suũ: quia in ambigua oratione spectat sententia eius qui eã ꝓtulit. ff. de regu. iur. in ambiguis orationibus. ⁊ qualitercũꝙ potest iudex inquirere veritatẽ: inquirere debet. xxx. q. v. iudicantẽ. ⁊ ante publicationẽ/ ⁊ post quãdocũꝙ visum fuerit iudici potest interrogare. ff. de interro. act. vbicũꝙ. et. ĩ. de fi. instru. cũ iohãnes. ⁜. fi. et quia publice vtilitatis ĩterest ne crimina maneãt impunita. ĩ. de senten. excõmu. vt fame. circa fi. ne ad maliciã quisꝙ ꝯsiliat. C. de pe. si opis. et magna ratio suadet ob malecficia penas solui. ff. de fideius. si a reo. §. id qđ. vnde talis confusio debuit declarari. ff. de testa. heredes palam. §. qui vero. B.

Testis semel examinat⁹ q̃ obscure deposuit iteꝝ examinari ꝑt.

† Vide de testi. spol. cũ ad sedẽ. sup. glo. ij. Jo. and.

Diuisio. Testimonium. ¶ Sunt due partes. Prima tractat de criminoso ꝑseuerãte. Secũda vero de emẽdato ibi: si vero. Secunda subdiuidit. In prima tractat de emẽdato qui ꝓducit in ciuili vel criminali mota ciuiliter. In secunda de illo qui ꝓducit in criminali mota crimĩaliter ibi: in crimĩali. Ab. ¶ Casus. Testis inductus est in aliqua causa ciuili vel criminali: ab aduersa parte opponit crimẽ ipsi testi vt a testimonio repellat. ꝓbatũ est crimen cõtra ipsum: queritur an valeat testimoniũ eius? Dicit pa. si testis adhuc in crimine ꝑseuerat: siue causa ciuilis sit siue criminalis: testimoniũ eius nõ valet. Si vero sit emẽdatus de crimine/ ⁊ eũ non comitet infamia: non debet repelli a testimonio in causa ciuili/ nec in criminali: cũ ciuiliter de crimine agit preterꝙ pro reatu ꝑiurij. quia ꝑiurus nullo casu ad testimoniũ admittitur. In criminali vero causa si cõuictus fuit de crimine in alio iudicio instituto contra ipsum accusatione/ vel modo etiã per exceptionẽ exinde cõuincatur/ vel si grauata sit opinio eius per qđ quãdoꝙ fuit in tali modo repulsus: potest remoueri a testimonio licet egerit penitẽtiã. Sed in hoc casu vltimo cũ sit grauatã eius opinio: nõ repellitur in causa ciuili. ¶ Nota ꝙ testis qui crimine detinet: ꝺm canones non admittitur ad testimonium in aliqua causa. si est emendatus admittitur cum distinctione predicta. Ber.

c ¶ Crimine perseueret. Nota ꝙ testis qui in crimine detinetur siue in ciuili causa/ siue in criminali repellit: vt hic patet. quia non est credendum contra alios eis qui criminibus implicantur. iij. q. xj. neganda. et. c. non est. ⁊. q. vij. qui sine peccato. et. c. postulatus. et ꝙdiu ĩ culpa fuerit testimoniũ ferre nõ põt. xxxij. q. v. ꝑceptũ. Nec criminosus criminosum accusare põt. vt in ꝑdict͂ iurib⁹. q꞉ de quo min⁹ videt ⁊c. iij. q. vij. §. porro. in fine. et. j. q. j. multi. circa prin.

¶ Glo. seq. coadiuuat tex. in eo ꝙ loquitur de emendato.

Furti ꝯdẽ d ¶ Emẽdatus. Unde admitti debet: quia iã incipit esse qđ nõ fuit. l. dist. ferrũ. et dicit in canone: age penitẽtiã et prima opa fac. l. dist. quia tua. ⁊. c. dño sancto. ⁊. ĩ. de symo per tuas. ⁊. ff. de edil. edic. qđ ita. et hoc in causa ciuili ⁊ criminali cũ ciuiliter agit: vt hic. et. c. per tuas. et ita ꝙ ex illo nõ remanserit sub nota infamie acta penitentia: quia repellitur tũc ꝓpter infamiã ‡ ĩ. titu. ꝓxi. preterea. puta si esset cõdẽnatus de furto suo noĩe: quia non põt facere iudex q̃n condẽnatũ de furto suo nomine nõ sequat ĩfamia. ff. de fur. non potest. Et alijs modis potest notari. vt. iij. q. vij. §. porro. in fi. Quia licet ꝑ penitẽtias animas saluare possum⁹/ infamiã tamen abolere non possumus. ij. q. iij. §. hinc colligit. ⁊ sic penitẽtia non prodest eis ꝙtũ ad hoc ꝙ act⁹ legitimi sunt infamibus ĩterdicti. s. eo. licet ex quadã. nisi pri⁹ fuerint in integrũ restituti. iiij. q. iij. §. item lege iulia. ij. q. iij. preuaricator. in fi. et infamibus porte dignitatis nõ debent patere. ĩ. de excessi. prela. inter dilectos. C. de infa. l. vna. lib. x. et. C. de digni. neꝙ famosis. lib. xij. et ferre testimoniũ dignitas est. xxxij. q. v. ꝑceptũ. Item põt assignari ꝯtrariũ. ĩ. de symo. ꝑ tuas. ibi dicit ꝙ in crimine cum ciuiliter agit viles testes et nõ emẽdati recipiunt: hic videt a cõtrario sensu ꝙ non recipiantur. Sol. vt ibi dicitur.

nat⁹ est infamia notatus.

‡ Ciuilẽ lꝫ secus sit de canõica ꝺm Inno. q̃ dicẽ ꝑn. ca. ĩtelligẽdũ de crimine de q̃ testis nõ est cõdẽnatus nec ipso iure infamis qđcũꝙ horũ esset repelleret ẽt post sñiam etiã in ciuili. fatet tñ ꝙ alij dicũt aliť. et de B vj. q. j. ca. ij. Jo. and.

e ¶ Periurij. Periur⁹ eñi post ꝙtãcũꝙ penitẽtiã ad testimoniũ ampli⁹ nõ recipit: vt hic pꝫ. ⁊. vj. q. j. q̃cũꝙ. ⁊. xxij. q. v. paruuli. ⁊. c. si q̃s. ⁊ ar. ij. q. vij. nõ põt. ⁊. ĩ. de ꝑsump. lr̃as. ⁊ q̃ sciẽter venit ꝯtra iuratã transactionẽ infamis est. C. de transac. si quis maior. Ber.

f ¶ Confessus. Qui eñi in iudicio cõdẽnat⁹ fuit de crimĩe: sufficit ad hoc vt a testimonio repellat in cã crimĩali: lꝫ egerit penitentiã. nec necesse est vt ãpli⁹ cõuĩcat: vt hic pꝫ. nec talis admittit ad purgationẽ alicui⁹. ĩ. de pur. ca. ꝯstitut⁹. sic ⁊. ĩ. de excep. deniꝙ. §. j. vbi repellit a testĩonio q̃ ꝯuict⁹ fuerit de crimĩe vl ꝯfessus. Et ĩtellige §. illũ ꝺm istã decre. vt repellat in crimĩali cã si egit penitẽtiã: si nõ egit repellat etiã in ciuili: si in crimĩe ꝑseuerat. vt. s. diximus. B.

¶ Glosa sequens not. cũ eius opi. ⁊c. probat et dat simile. demũ ar. obijciendo et soluit.

g ¶ Opinio. Sic pꝫ ꝙ si opinio alicui⁹ grauata est: ad testimoniũ admitti nõ dꝫ in cã criminali: cũ sine oĩ infamia debeat esse testis. ĩ. de excep. deniꝙ. ⁊. ij. q. vij. testes. ⁊ ꝑcipue in cã crimĩali: vt hic. nec etiã tales admittẽdi sunt ad honores. lxxxj. di. tãtis. ⁊. ĩ. de ac. ops. ⁊. ĩ. eo. ca. vl. in nullo eñi debet vacillare opinio ordinãdi. xxxiij. di. layci. ⁊ arg. ad hoc. C. de ꝓcu. reũ criminis. ⁊. ff. de decu. eos. Et est arg. ex hac lr̃a: ꝙ res siue sñia iter alios acta facit fidẽ in alio iudicio sic. xxiiij. q. j. subdyacon⁹. Sꝫ hoc solũ ꝙ ĩ alio iudicio repulsus fuit: nõ sufficit vt in alio repellat: sꝫ infamia inde orta ipm repellit: al's iterũ oporteret crimen ꝓbari ad hoc vt repelleretur.

¶ Glo. se. q̃rit ⁊ soluit. Iteꝝ q̃rit. ar. affirmatiue ꝑ duo iura et soluit negatiue. solutioni signat ꝯtrariũ. solutionẽ coadiuuat ⁊ remittit.

h ¶ In hoc casu. Scꝫ q̃ñ grauata est ei⁹ opinio: † tũc enim ꝓpter hoc nõ repellit in cã ciuili: ⁊ idẽ in duob⁹ casib⁹ ꝑmissis. ⁊ idẽ est si de crimĩe ciuiliter agit: dũmodo emẽdat⁹ sit de crimĩe vt superi⁹ patet. Sed qualiter ꝓbabit ꝙ sit emendatus de crimĩe? Satis potest ꝓbari ꝑ sacerdotẽ suũ qui de ipso debet testimoniũ ꝓhibere. l. dist. in capite. ⁊. ij. q. j. si peccauerit. ĩ fi. ⁊. ĩ. de symo. nemo. Sed nũquid testis cui obijcit crimẽ põt obijcere ꝙ obijciens sit criminosus? Arg. ꝙ sic. ij. q. vij. si heretic⁹. quia tales litigatores digni sunt talib⁹ testib⁹. C. de here. l. penul. Dico ꝙ nõ põt: q꞉ iste cãm suã ꝓsequit: et nemo ꝓhibet a ꝓsecutiõe iuris sui lꝫ sit criminosus. vt. iiij. q. vj. oĩb⁹. Nisi esset excõicat⁹: vel talis cui esset foꝝ interdictũ: vel infamis cui actus legitimi sunt ĩterdicti. s. eo. licet. immo excõmunicatus vel infamis nõ repellit cũ sit reus: quia quelibet legitima defensio sibi reseruat. ĩ. de excep. cũ inter. ⁊ q꞉ ꝯtra testẽ directe non agit sed potius ꝯtra aduersariũ: quia iñ testẽ actio nõ dirigit. s. de ordi. cogni. cũ dilectus. in fi. pari ratione: nec aduersarius me⁹ põt mihi obijcere crimẽ propter hoc. Unde si seruus vult ꝓbare se contraxisse cũ aliqua libera sciente eũ seruũ esse: cũ in hoc casu habeat ꝑsonã stãdi in iudicio: põt excipe ꝯtra testes aduersarij ꝙ ipsi sunt serui: lꝫ ipe laboret simili ĩpedimẽto. Arg. ꝯtra. s. eo. ꝑsonas. ⁊. iij. q. vij. iudicet. et. xxv. dist. primũ. nã si seruus accusat eadẽ sibi cõpetit defensio que et libero. ff. de act. hos accusare. §. si seruus. Quando crimina obijcienda sunt testibus dicitur. s. eo. presentium. B.

† Alij exponũt ĩ hoc casu. s. q̃ñ ꝑ exceptõe3 fuit ꝓbatum in alio iudicio et est de crimine emendat⁹/ nec ĩfamis ẽ de iure. Jo. and.

Seruus suũ a testimonio ꝑt repellere.

acherontiñ.[a] episcopum super symonia/ et alijs criminibus ascendisset. melfiteñ. et rubeñ. episcopis dedimus in mandatis: vt super diligẽter veritatem inquirerent: et. ĩ. ¶ Uerum quia apertis attestationib⁹. L. et. G. super symonia ita deposuere confuse[b] ꝙ ex dictis eorum non potest veritas declarari. ¶ Mãdam⁹ quatenus examĩetis eos iterum diligẽter: et tam eorum ꝙ aliorum quos receperitis testificata sub sigillis vestris nobis fideliter referatis.

Idem.

¶ Perseuerãs in crimĩe etiã in ciuili repellit a testimonio: emendatus vero non infamis admittitur in ciuili ⁊ etiã crimĩali mota ciuiliter. fallit ĩ periuro qui in crimĩali repellitur. Capl'm. liiij.

Testimonium eius cui ab aduersa ꝑte opponit crimen merito reprobatur in criminali causa/ siue ciuili: si in ipo crimine ꝑseueret[c]. ¶ Si vero sit de crimine emendatus[d] et eum non comitetur infamia: nõ est in causa ciuili vel etiã cũ de crimine ciuiliter agitur (preterꝙ pro reatu ꝑiurij[e]) repellendus. ¶ In criminali autẽ si in alio iudicio instituta accusatione ꝯtra ipsum: de crimine ꝯuict⁹ extitit: vel ꝯfessus[f]: vel si nũc ꝑ exceptionem exinde cõuincatur: aut grauata sit eius opinio[g] ꝑ eo ꝙ q̃ñꝙ fuit tali modo repulsus: ꝙuis ĩ hoc casu[h] nõ

Ultra tertiã.
Non debet.
Cãm mrĩmõij.

a ¶ Ciuili. Idem est si de crimine ciuiliter agatur.

Diuisio. Ultra tertiã. ¶ Pmo põit reglã. scðo exceptio ibi: nisi. Ab. ¶ Casus. Aliqs tertiã habuit pductiõem testiũ/ adhuc petit quartã: qrit vtrũ debeat audiri? Rñ. pa. q nõ: nisi pstito iuramẽto q neqꝫ p se/ neqꝫ p aliũ testificata didicerit. nec p dolum aliquẽ/ aut aliquam machinatione quartã petit. sꝫ qr illos hre non potuit: qs nunc pducere intendit. ¶ Nota q pter iuramentũ calũnie aliđ iuramẽtũ pstat lite ptest. Ber.

b ¶ Productiõem. Id est dilationẽ. de h dictũ est. s. e. i causis. et ibi recurre.

c ¶ Iuramento. Hoc qđ hic dr sumptũ est de auc. de testi. §. qr vo. col. vij. Sed qre iurat iterũ maxie vbi iuratũ est de calũnia: cũ iuramẽtũ illud extẽdat ad oĩa que postea occurrũt i cã. C. de iura. calũ. auc. hoc sacramẽtũ. et i auc. de his q igre. ad ap. §. vl. col. v. qr sepi9 nõ est iurandũ: vt ibi dr. † Dicas q illđ iuramentũ est aliud iuramẽtũ q sit iuramẽtũ de calũnia. ꝛ iõ vnũ aliđ nõ excludit. Istud iuramẽtũ est de vitate dicẽda: qđ pꝫ ex ipsa lra. s. q debꝫ iurare q neqꝫ p se/ neqꝫ p alios didic testificata: nec p aliquẽ dolũ h fac. Iuramẽtũ de calũnia est de eo qđ credit ꝛ estimat. C. de iura. calũ. l. ij. §. j. ꝛ iõ istud iuramẽtũ pstat. idẽ etiam est si cã talis sit vbi iuratur tm de vitate dicenda: qr istud iuramẽtũ de vitate dicẽda nõ extẽdit ad hoc: sꝫ ad pncipale negociũ tm. Unde qrta dilatio dari nõ dꝫ sine isto iuramento qualiscũqꝫ sit etiã cã: ꝛ psumptio est ptra eũ: ex eo q tertio pducit. et ppterea speciale est vt exigat hoc iuramentũ in hoc casu.

Iuramentũ de calũnia nõ excludit iuramẽtum de vitate.

† fm Host. dficit rõ: qr iuramentũ calũnie nõ defẽdit q dilatõez petit supfluã. vñ dic q exigitur ad tollẽdũ iurꝫ psũptionẽ q est q q̃uis sit iuratũ d calũnia maliciose petat hec dilatio. Io. and.

d ¶ Testificata. Siue sua/ siue alterius partis.

e ¶ Percunctatus. Id est perfecte scrutatus.

f ¶ Per dolum ꝛc. Puta expectat q aliquis iterim moriatur vel se absentet.

g ¶ Nequit. Sic. j. de excep. pastoral. ꝛ. s. e. pñtiũ. sꝫ si hre nequerit illos: ei obesse nõ dꝫ si p eũ nõ steterit. ar. s. de rescrip. si aũt. ꝛ. c. plerũqꝫ. ꝛ. s. vt lit. nõ pte. qm. j. rñ. ꝛ. ij. q. vj. anterioꝝ. §. ad h. et ita vr q etiã sine iuramẽto deberet admitti: qđ nõ est veꝝ: qr sine iuramẽto hoc ei credi nõ dꝫ: maxie cũ ante tertiã pductionẽ h nõ fuerit ptestatus vñ iurare tenet put hic ptinet. Preterea hec qrta pductio dari nõ dꝫ vbi sufficiẽs pductio testiũ facta fuisset. s. eo. significauerũt. imo nec scða dilatio/ nec tertia dilatio dãda cẽt si sufficiens pductio facta sit. ‡ nã in pecuniarijs causis vltra vnã dilationem dari nõ debet scða dilatio. ff. de fer. l. vl. nisi causa cognita: vt ibi.

‡ Denegaret ẽt scða et tertia ci q post pmã pcũctatus esset dicta testium qđ inuit finis. §. qr vo. fm Inno. ꝛ Hostiẽ. Io. an.

Non debet. ¶ Primo ponit regula et exceptio ibi: nisi forsan. Secũdo pbat regula p duo similia ibi: cum etiã. Ab. sic. ¶ Casus. Aliqs est accusat9 de crimie: pẽdẽte accusatione ꝯ ipm petit in testimoniũ in illa cã criminali. querit vtrum debeat admitti? Rñ. q pendẽte accusatione cõtra ipm: nõ debet admitti. nisi forsitan in exceptis. qr etiã accusati ab accusatiõe ꝛ ordinũ susceptione repelluntur: nisi prius se pbauerint innocẽtes. ¶ Nota q accusatus de crimine pendente accusatione sua nõ põt testis esse in criminali/ nec accusare alium/ nec ordinari. Ber.

¶ Glo. seq. no. q hec tria ꝛc. et addit quartum. reliqua pars reci. per tres questiones. prima quid in ciuili. secunda quid de exceptis criminibus. tertia quid de condẽnato qui appellauit.

b ¶ Pendente accusatione. Nota ergo q cũ aliqs accusatus est de crimie statim grauata est ei9 opinio. vnde nõ põt in criminibus ad testimoniũ admitti: vt hic patet. et. s. e. testimoniũ. qr testes sine oĩ suspitione esse debẽt ꝛ ifamia. ij. q. vij. testes. ꝛ. j. de excep. deniqꝫ. Nec etiã põt pmoueri ad ordĩes: vt hic dr in fi. ꝛ. lxxxj. di. tãtis danicl. ꝛ. j. de ac. oĩpotens. ꝛ. xxxiij. dist. layci. ꝛ. ff. de decur. eos. Item nec põt aliũ accusare: qr nõ relatiõe criminis: sꝫ ĩnocẽtia reus purgat. ff. de publi. iudi. is q. ꝛ hic in fi. Item nec põt pstitui pcurator. C. de pcur. l. reũ. Itẽ nec accusare. Ex hac eni decre. pꝫ q testimoniũ in criminali actiõe: accusatio ꝛ ordinũ susceptio pari passu icedunt: ex eo q accusat9 pẽdẽte sua accusatiõe repellit a testimonio ab accusatiõe ꝛ ordinũ susceptione. Preterea ex eo q dicit in prin. in crimib9 pꝫ q sec9 est i ciuili: qr tũc nõ obstãte accusatiõe vr q interi possit admitti i testẽ i cã ciuili. s. e. testioniũ. ꝛ est veꝝ si sit emẽdat9 de crimie: ꝛ eũ non comitet infamia vt ibi. ar. j. de symo. p tuas. qr lꝫ accuset nõ stati re9 ẽ. xv. q. vl. c. vlti. qr pẽdẽte accusatiõe remanet i officio suo: et iteri subditi ei9 ei obedire tenent. j. d accu. olim. et. viij. q. iiij. nõne. Itẽ ptꝫ h q min9 ydonei testes quoꝝ opinio vacillare vr admittunt in exceptꝫ crimib9 ex eo qđ dicit: nisi forsan i exceptꝫ crimib9. sꝫ hoc forte est itelligẽdũ fm distictionẽ illi9. c. ij. q. j. in primis. vtrũ † scꝫ male fame: vl male opiniõis: et tũc cũ est male opinionis admittat: lꝫ c. illud loquat in accusatiõe aliter admitti nõ debẽt: cũ etiã si ciuiliter ageret nõ eẽnt admittẽdi nisi essent emẽdati et cũ alijs adminicul. j. de symo. p tuas. sed lꝫ accuset: nõ tñ stati re9 est. vt s. dr. ꝛ ideo põt admitti in crimie excepto: cum adhuc remaneat i statu suo. Itẽ ex h. c. et. s. eo. testioniũ: pꝫ solutio qõnis q fieri psueuit si aliqs pdẽnat9 sit de crimine et appellet vtrũ recipiẽd9 sit i testẽ: si pẽdẽte appellatiõe inducatur? Et satꝫ pꝫ ex his duob9 c. qđ iurꝫ sit q i crimiali neqq̃: i ciuili vo bñ põt admitti. qr pẽdẽte appellatiõe nõ dr pdẽnat9. ff. de pe. l. ij. §. vlti. ꝛ iteger est stat9 ei9 vt interi fungat honorib9. ff. ap. iterpo. nihil inouari. l. vna. §. iteger. ꝛ meli9 in. §. si qs deportat9. qr lꝫ sit dãnatus ‡ adhuc nõ habet infamis: ex quo appellationem suam psequit. ff. de his q no. infa. furti.

Testes min9 ydonei pñt in exceptis criminib9 admitti.

† Scꝫ sit ille accusat9 de crimine excepto. Io. and.

Testificari an possit q de crimine condẽnat9 appellauit.

‡ Etiam de crimine famoso: vt in l. alle. i pn. Io. and.

a excluderetur in causa ciuili[a]: potest a testimonio (licet egerit penitentiam) remouert. Idem.

¶ Quarta pductio nõ est dãda sine solẽnitate legali de qua hic.

Ultra tertiam Cap. lv. b productionem[b] non debent testes vlterius produci in causa. ¶ Nisi prestito ab eo q hoc c postulat iuramento[c] q neqꝫ per d se neqꝫ per alium testificata[d] sub e traxerit vel fuerit percũctatus[e]: f nec per dolum[f]/ aut artem aliquam quartã productionem exposcat: sed quia quos desiderat de nouo producere prius habe g re nequiuit[g]. Idem.

¶ Accusatus criminaliter non admittitur in testem contra aliũ in causa criminali sua accusatione pendente: nisi in exceptis criminibus. Capitulum. lvj.

Non debet quis in criminib9. (¶ Nisi forsan in exceptis) ad testificandum admit h ti pendente accusatione[h] de crimine contra ipsum. Cum etiam accusati (nisi prius se pbauerint innocẽtes) ab accusatione ac susceptione ordinũ repellantur.

De Testib9 cogẽdis vel non.

Alexander. iij. papieñ. ele.

¶ In causa ciuili monendi ꝛ inducendi testes sunt ad testificandum: et si se subtrahãt odio gratia ꝛc. compellũtur. Capitulũ. j.

Causam mrĩmonij que iter. M. mulierem et filiũ. R. vertit cõmisimus iudicibus terminãdã. ¶ Ideoqꝫ mãdamus quatenus testes ab alterutra partiũ in sue assertionis testimonium inuoca i tos: ne veritatẽ occultẽt[i]: diligẽtius moneas ꝛ inducas. Si autẽ k odio: vel grã: vel timore[k] se subtrahãt: eos ad ferẽdum testimoniũ corã pfatis iudicib9/ vel eoꝝ l nuncio[l] quẽ ad hoc miserint: ecclesiastica districtione cõpellas.

Idem presbyteris pontie.

¶ Ubi testimonium est necessarium cõpellendi sunt testes ad illud ferendum: etiã per suspensionis/ excõmunicationis/ et depositionis sentẽtiam. Capitulũ. ij.

¶ Rubrica De testibus cogendis. ¶ Quia officiũ testiũ qsi publicũ est ꝛ ad illud iterdũ iuiti cogunt: iõ post tractatũ de testibus ꝛc. sic cõtinuat. Io. an. Ego ptinuo sic. Uisum est. s. de testib9: sꝫ quia posset dubitari vtrũ ad testificandũ possint cõpelli: merito subdit ista. Ab. sic. ¶ De hac materia habet. ij. q. vj. statuendum.

Summariũ. Causam matrimonij. ¶ In cã matrimoniali cogẽdi sunt testes: ita cõiter summat: sed nõ placet inqꝫtũ ponit specialitatẽ in matrimonio: qr sic loq vident iura in alia materia ciuili. In pma parte ponit cause cõmissionem.

Diuisio. In scða puidet partib9 ibi: Ideoqꝫ. Ab. ¶ Casus. Quedã causa mrĩmonialis vtebat inter mulierẽ ꝛ viꝝ suũ. cõmissa fuit iudicib9. Mandat pa. papieñ. electo qten9 moneat testes ad ferẽdũ testimoniũ quos vtraqꝫ pars sibi duxerit nominãdos. Si vero odio/ amore/ vel timore se subtraxerint quo ad ferẽdũ testimoniũ coram pdictis iudicibus. vel nũcio quẽ ad hoc miserint: cõpellat eos p ecclesiasticã cẽsurã. ¶ Nota testes cõpellẽdos: sꝫ prius monẽdos. Ber.

¶ Glo. seq. ponit duplicem causam cõpulsionis testium.

i ¶ Occultent. Sic. xiiij. q. ij. qꝫqꝫ. hec enim est causa quare testes compelluntur ne veritas occultetur: et ne malus vt bonus estimetur. vt in. c. qꝫqꝫ. et qui veritatem occultat peccatum cõmittit mortale. † xj. q. iij. quisquis. ideoqꝫ compellitur.

k ¶ Timore. Tunc enim testes sunt cõpellendi: als non videtur q cõpelli debeant. j. eo. sup eo. ex eo enim q non vult ferre testimoniũ presumitur contra ipsum: vnde dico illum statim cõpellendum: nisi constaret per alios q bene possit veritas cõprobari.

† Cõtra qdã sũt puilegiati ne cogant. iiij. q. iij. v. itẽ lege iulia. sed nec princeps/ nec ius aliqđ/ nec priuilegium excusat a pető. vt ptꝫ. s. de cõsue. ca. fi. nec ptextu pietatis. de

¶ Glosa sequens signat contrarium et dupliciter soluit.

l ¶ Eorum nuncio. Puta si fuerint debiles/ vel infirmi/ vel egregia psona. s. ti. pxi. si q testiũ. ꝛ. ff. de iureiur. ad psonas. Ar. contra. iij. q. ix. testes. ibi dicit q psentes debent esse testes. Illud intellige de illis psonis q ad iudiciũ venire pñt. Uel intellige illud in criminali vbi testes debẽt esse in presentia iudicis hoc in ciuili: ꝛ hoc bene distinguit. C. de fi. istru. auc. apud eloquẽtissimũ. exigitur enim vt in criminali sint corã iudice: ꝛ non solum ex dictis/ sed etiam ex gestis iudex iformet motũ animi sui. ff. de testi. l. iij. §. itẽ diuus.

vsur. super eo. Solu. dicit Hosti. ꝙ inter ꝓuilegiatos ⁊ nõ ꝓuilegiatos hec drĩa notari põt: vt nõ ꝓuilegiati ex q̃ nominãt cogãt: ⁊ si ꝑ alios fi des fieri posset ex q̃ moniti testificari recusant. ꝑuilegiati ꝟo nõ cogant nisi vbi ꝑ alios neq̃t ꝟitas apparere q̃ casu ꝓcedit qd̕ dicit de pctõ. Jo. an.

Cum super. ¶ Per excõicatiõis/suspẽsiõis/⁊ depositionis sniam cogẽdi sunt testes. Tria facit. Pͥo ꝑcipit. Scdo punit ꝯtẽnẽtẽ. Tertio aggrauat. Scda ibi: si ꝟo. Tertia ibi: et si. Ab. ¶ Casus. Mãdat pa. qbusdã pbr̃is q̃ten⁹ ad ꝑsentiã suã accedãt habituri testimoniũ veritati sup cã q̃ vertit inter epm prenestinũ/ et abbatẽ sublacen̄. Si ꝟo nõ venerint: sciãt se ab officio et bñficio suspensos. ⁊ si nec sic venerint sniam excõicationis poterũt formidare. ¶ Nota ꝙ crescẽte contumacia crescere debet pena. Bernar.

a ¶ Venerit. In termino ꝯstituto supple: et tũc sufficit vt veniãt ea hora qua possunt expedire officiũ suum. s̄. de offi. delega. consuluit. ⁊ ar. ff. de cõdi. et demon. l. iiij. in fi.

¶ Glo. seq. reci. per contrarium de decre. cũ nõ ab homĩe. vbi remittit.

b ¶ Ab officio. Js est ordo cũ culpa incipit a ꝯtumacia. tũc debet excõmunicari. xxiij. q. iiij. forte. Sec⁹ si a crimine tũc dꝫ deponi. lxxxj. dis. dictũ. ⁊. s̄. de iudi. cũ nõ ab hoĩe. vbi de hoc.

¶ Glo. se. no. ꝙ pl̕es ⁊c̃.

c ¶ Et si nec sic veneritis. Nota ar. ꝙ ĩ vna citatiõe pñt fieri plures citatões sicut etiã fit de ꝯsuetudĩe ꝓpt difficultatẽ citationũ. vt. s̄. de do. et cõtu. ꝟitatis. et. c. cũ dilecti. et. s̄. de in ĩte. resti. tum ex litteris.

† al̕. de iure hũano

¶ Glo. se. querit ⁊ soluit.

d ¶ Depositiõis. Et sic crescente cõtumacia crescere debet et pena.

Excõicatio an excuset ꝑ ĩpossibilitatem.

s̄. vt lit. nõ ꝯtest. qm̃. i fi. ⁊. ff. de pe. relegati. nisi necessitas sit impedimẽto. ar. ff. de arbi. celsus. §. idẽ ait. nõ enĩ in oĩ casu excõicare eum intelligit. arg. ff. de solu. si seruus. x. in fi. Quid si excõicasset eũ nisi venisset in termĩo nulla exceptiõe facta: nunq̃d erit excõicat⁹ si nõ potuit venire? † Jn casu tali saltẽ quo ad deũ non est excõicat⁹: qꝛ ĩpossibile ꝑceptũ nõ ligat. ff. q̃ sen. sine appel. rescin. l. paul⁹. sꝫ qꝛ ecclesia illud ignorat doceat de ĩpedimẽto ⁊ absoluet sine difficultate a grauamĩe. ar. j̄. de sen. ex. c. sacro. sic ex eadẽ cã reuocat snia diffinitiua/nec mãdãda est executioni. ff. de iudi. si ꝑtor. ⁊. j̄. de re iud. cũ berthold⁹. ⁊. c. cũ oli. multo forti⁹ excõicatiõis snia tenet: sꝫ ꝓbato ĩpedimento siue grauamine (vt dixi) debent absolui. B.

† Hec q̃stio not. iiij. q. v. c. vno. ĩ glo. sed pone. ⁊ ĩ spe. de cita. §. pe. ad fi. et facit qd̕ no. j̄. de solu. odoardus. ⁊ qd̕ dixi de offi. delega. p. et. g. et videt expeditã de sentẽ. excõ. venerabilib⁹. §. idẽ. lib. vj. Jo. and.

Cum sup cã q̃ ꝟtit iter prenestiñ. epm et subl. abbatem sit testimoniũ vestrũ necessariũ: mãdam⁹ q̃ten⁹ ꝓhibituri testimoniũ ꝟitati ap̄lico vos conspectui ꝑsentetis. ¶ Si ꝟo nõ ve-
a neritis[a] sciatis vos ab officio[b] et
b bñficio eccl̕iastico ap̄lica aucte
c suspensos. ¶ Et si[c] nec sic veneritis: excõicationis sniam ⁊ depo-
d sitionis[d] poteritis formidare.

Idem genuen̄. archiepiscopo.

¶ Testis q̃ tiore aduerse ꝑtis se subtrahit: testificari cõpellitur. adde ẽt ĩ crimiali ŝm cõem itellectũ: et sic aliq̃d addit ad. c. j. s̄. eo.

S. ⁊. c. dilector. j̄. eo. Cap. iij.
e Uper eo[e]: ⁊. j̄. ¶ Cõsul. t. t. r. ꝙ si factũ est notoriũ nõ eget testiũ depõnib⁹ declarari: cũ talia ꝓbatiõem vel ordinẽ iudiciariũ
f nõ req̃rãt[f]. ¶ Uerꝫ si nõ est notoriũ: ⁊ is q̃ cõuenit factũ negauerit: testes q̃ ĩterfuerũt facto: mo-
g nẽdi sunt non cogẽdi[g] ad ferẽdũ testimoniũ ꝟitati. ¶ Nisi forte ti-
h more[h] aduerse ꝑtis ꝯstiterit iudici eos a ferẽdo testĩonio reuoca-
i ri. ¶ Lꝫ ad h̄ passim[i] possint de iur̕ hũani † rigore ꝯpelli. Idẽ.

¶ Cõpellunt testes ẽt ĩ crimiali

Super eo. ¶ Jn prima ponit decisa ꝯsultatio. Jn scda rñsio ibi: cõsultationi. in qua distinguit/⁊ scdm mẽbrũ ꝓsequit ibi: verꝫ. cui⁹ rñsio moderat ibi: nisi. et demũ q̃rẽtẽ ĩstruit ibi: lꝫ. Ab. sic. ¶ Casus. Aliq̃s ꝯuenit de aliquo facto corã iudice. ille factũ negat. q̃rit an illi q̃ interfuerũt negocio cogẽdi sint ferre testĩoniũ veritati? Rñ. pa. si factũ notoriũ est: nõ sunt necessarij testes: cũ talia ꝓbationẽ vel ordinẽ iudiciariũ nõ req̃rãt. Si ꝟo nõ est notoriũ/et is q̃ cõuenit factũ negauerit: testes q̃ interfuerũt monẽdi sunt/non cogẽdi: nisi forte timore aduerse partis q̃ a ferẽdo testimonio reuocent de iuris rigore. tñ indistincte sunt cogẽdi. ¶ Nota ꝙ factũ notoriũ non requirit probationẽ. Jtem nota ꝙ testes sunt cõpellendi dicere veritatem. Ber.

¶ Glosa sequens incipit casum.

e ¶ Super eo. Questio fuit talis. Aliquis conuenitur de aliquo facto manifesto: queritur an illi qui facto interfuerunt sint ad ferendum testimonium compellendi.

f ¶ Non requirant. Quãtũ ad examinationẽ vel ꝓbationẽ: sicut nec in cõfitẽte necessarie sunt partes iudicis. ff. ad le. aquil. ꝓinde. si occisus. sententia tamẽ necessaria est. j̄. de diuor. porro.

¶ Glo. seq. recitetur per contrarium de decre. s̄. proxima.

g ¶ Non cogendi. Hoc intellige a principio. primo enim sunt monendi: et postea si noluerint sunt cogendi. vt. s̄. eo. ca. ꝓxi. clerici vero in causa laycorum cogi non debent: nisi cum alie ꝓbationes haberi non possunt. xiiij. q. ij. q̃q̃.

¶ Glosa sequens querit et soluit.

h ¶ Timore. Sed quis probabit hoc? Certe eo ipso ꝙ monitus est:

et non vult testificari presumit cõtra ipsum ꝙ nõ bono ani mo hoc faciat: ⁊ ex hac presumptione cõpellitur. ar. C. qui mili. non pos. super seruis. li. xij. et testes inuiti cogendi sunt. C. de testi. si quando. aut. sed hodie. et sic hodie seruatur. ‡ et si constaret ꝙ pars aduersa hoc faceret debet excõmunicari. s̄. titu. proxi. cum causam. j. §. ꝙ si forte. et. c. ꝯstitutis. j.

‡ Stãdum est ĝ interꝑtationi consuetudinis. ŝm Phi. Jo. and.

quos accusat⁹ maliciose accusatori subtraxit. h. d. ŝm verꝫ ⁊ cõem intellectum. Ab. Ca. iiij.

j. P Eruenit ad audientiã nostram: ꝙ cũ J. ꝑor scti laurẽtij corã te fuisset de symonie ⁊ adulterij crimie accusat⁹: quẽdã q̃ ꝯ eũ ducẽd⁹ erat in testĩoniũ: iuramẽ-
k to[k] astrinxit: vt non deponeret ꝯ ipm: ⁊. j̄. ¶ Nos igit attẽdẽtes ꝙ
l m nẽo dꝫ[l] aduersario ĩstr̃a[m] (quorũ appellatione testes ꝯtinẽtur) subtrahere: et ꝙ tã ille q̃ surripit ĩstr̃a: q̃ꝫ qui aduersario parẽ aduocationis copiã subtrahit ini-
n quã ostẽdit[n] a se litẽ foueri: et ex-
o periri dꝫ ĩ se iudicis auctẽ elusã[o] respõdemus ad detegẽdum tãte
p fraudis ⁊ calliditatis cõmẽtũ[p]: ipm testẽ merito esse cõpellẽdũ.

Clemẽs. iij. segobien̄. episcopo.

¶ Si res aliter probari non potest: etiã in causa criminali cõpellẽdi sunt testes. h. d. ŝm lecturam notabiliorem. Capl̕m. v.

ij. P Eruenit ad nos ꝙ cum a laycꝭ enormis ⁊ ĩtolerabilis ĩiuria clerico multis astãtib⁹ ⁊ vidẽtib⁹ inferat: ĩiuriãtes in cãm detracti negãt se tñ facin⁹ cõmisisse/⁊ cũ lesus eorꝫ testĩonio q̃ pre-

i ¶ Passim. Scilicet in ciuilib⁹: sed in criminalib⁹ nõ: nisi agat ciuiliter. vt. j̄. eo. ca. dilector.

P Eruenit. ¶ Cõpellitur testis illi⁹ fraudẽ detegere qui aduersario ꝓbationis copiã subtrahit: sic cõmuniter summat. Cõmunis diuisio. secũda ibi: nos igitur. Ab. siculus.

Sũmariũ

Diuisio.

¶ Casus. Quidã noĩe Jo. de sancto laurentio accusat⁹ coram iudice suo de symonia et adulterio: astrinxit per iuramentum quẽdã qui cõtra eum ducendus erat in testimoniũ ꝙ contra ipm nõ deponeret. Dubitauit iudex q̃liter aduersus eũ sit ꝓcedẽdũ. et an testis ille sit cogẽdus ad testimoniũ ꝓferendũ. quesiuit a pa. q̃d iuris sit? papa considerans ꝙ nemo debet aduersario suo instrumenta subtrahere quorꝫ appellatiõe testes ꝯtinentur: ⁊ ꝙ ille q̃ hoc facit/ et qui parẽ copiã aduocatõis subtrahit aduersario suo iniquã ostendit a se litem foueri. respondet ipsum testẽ cõpellẽdũ ad detegẽdum cõmentũ tante calliditatis et fraudis. Nota ꝙ nullus debet subtrahere aduersario suo ĩstr̃a vl̕ testes/vel parẽ copiã aduocatiõis. al̕. põt puniri a iudice. Jtẽ noĩe instrorꝫ continent et testes. Ber.

k ¶ Juramẽto astrinxit. Qd̕ fuit temerariũ ⁊ illicitũ: ⁊ iõ nõ ſuãdũ. vñ nõ obstãte tali iuramẽto cõpelli dꝫ ferre testĩoniũ sup negocio ꝑncipali. s̄. ti. ꝓxi. ĩtimauit. ⁊. c. ꝯstitutis. ⁊ debet denũciari non teneri illo iuramẽto. vt ĩ. c. ꝯstitutꝭ. ⁊. j̄. de accu. olim. vbi de hoc. B.

l ¶ Nemo debet. Hec verba habuisti. s̄. titu. ꝓxi. ꝯstitutis. ⁊. iij. q. vij. §. sunt autẽ. ꝟ. si q̃s autẽ. ⁊. C. de postula. ꝓuidendũ. Ber.

m ¶ Jnstrumenta. Quod qui fecerit. tenetur ad interesse. xij. q. ij. si quis de clericis.

n ¶ Ostendit. Presumptiue sicut presumitur contra illum qui ad pecunie corruptelam descendit. C. de pe. iudi. qui ma. iudi. l. j.

o ¶ Elusam. Quia instrui iudex nõ poterat super causa illo procurante. ff. de offi. ꝓconsul. nec quicq̃. §. vlti.

¶ Glo. se. reci. per. q. an super principali cogi debeat. ponit opi. lau. quã partim approbat. demum ponit cõtrariam cui signat contrarium. j̄. ca. penul. et ibi remittit

p ¶ Cõmentum. Ex hoc videtur ꝙ nõ sit cogẽdus dicere veritatem sup principali: sed tãtũmodo reuelare hanc fraudẽ. ⁊ hoc dicebat lau. ⁊ debebat ꝓcedi in causa tãq̃ deposuisset contra illũ: et sic habebat illum pro ꝓducto fraude reuelata. † et sic seruabit iste iuramentum suum. et hoc colligi videbatur ex antiqua decre. Sed hoc nõ est verũ: vt hic dicit. et qd̕ dictũ est ad detegendũ tãte fraudis ⁊c̃. supple ⁊ nihilominus sup principali debẽt cõpelli: vt dicũt illa iura. ar. s̄. ti. ꝓxi. intimauit. ⁊. c. cõstitutis. ⁊ ar. j̄. eo. c. vl. ⁊ ar. contra. j̄. eo. dilectorũ. vbi soluitur. Dic ꝙ non cõpellit sup principali: vt dicebat Lau. sed ad fraudem detegendã debet cõpelli vt postea denunciet nõ teneri illo iuramẽto: postea poterit iurare super principali si voluerit sed non debet cõpelli. ⁊ sic planum est: et nullũ cõtrarium: vt dicit Lau.

† Quasi dicat ꝙ si haberet alium testẽ vincerent. ad hoc C. de ꝓbã. si possessionem. qd̕ nõ credit. Uin. sꝫ forte ŝm eum defert tũc iuramẽtũ. s̄. de ꝓcura. ex insinuatõe. Jo. and.

P Eruenit. ¶ Super probãda iniuria clerico illata cogendi sunt testes. h. d. Cõmunis diuisio. scda ibi: ꝯsultationi. Ab. si. ¶ Casus. Layci frequẽter enormẽ ⁊ intolerabilẽ iniuriã inferũt clericis. multis ꝑsentib⁹ ⁊ vidẽtib⁹ iniuriãtes ĩ cãm tracti negãt se tale facin⁹ cõmisisse. cleric⁹ ꝑ illos q̃ ꝑsẽtes erãt desiderat ĩtẽtionẽ suã ꝓbare: sꝫ illi nolũt testĩoniũ ꝓhibere. q̃situ fuit a pa. q̃d iur̕ eẽt. Et ipe rñ. ĩdirecte ꝙ hi q̃ de reb⁹ eccl̕iasticis testificari recusant/ si

aliter veritas haberi nõ potest: ad illud sunt per cẽsuram ecclesiasticam cõpellendi. ¶ Nota ꝙ qui de reb⁹ ecclesiasticis nolũt testificari: sunt indistincte cogendi. Ber.

a ¶ Ecclesiasticis. Noĩe rex ecclᵉiasticax intelligo clericos: et ita vidẽtes clericum ledi testificari cõpellunt. xij. q. ij. ecclᵉiax seruos. ⁊. ĩ. de vi. ⁊ hone. cleri. c. vlti. et ita põt ĩtelligi: qꝛ iniuria crimẽ est. nam q̃ de iniuria ꝯdẽnaꝛ: infamis efficiꝛ. ĩ. de re iudi. cũ te. ff. de his q̃ not. ĩfa. athletas. §. vl.

¶ Glo. seq. obijcit et dupliciter soluit. ad primã solutionẽ signat cõtrarium ⁊ remittit.

b ¶ Recusãt. Attẽde cõsultationẽ et rñsionẽ: et sic videbis ꝙ nõ directe rñdet ad ĩterrogata. si. s̃. de testi. cũ in tua. vbi ita ĩdirecte rñdet. Sed dicas ꝙ eoipso ꝙ rñdet vt sup reb⁹ ecclᵉiasticis cõpellẽdi sunt: a cõtrario sensu rñdet ꝙ sup illa ĩiuria nõ sunt cõpellẽdi ferre testioniũ. qđ enĩ de vno ꝯfiteꝛ: de altero negare videꝛ. ĩ. de p̃sũp. nõne. ⁊. xxv. di. q̃lis. et h̃ iõ: qꝛ ĩ crimĩalib⁹ testes nõ cõpellũtur. ĩ. eo. dilectorũ. qꝛ iniuria crimen est. vnde q̃ de ĩiuria cõdẽnaꝛ ĩfamis efficiꝛ. ĩ. de re iud. cũ te. ff. de his q̃ not. ĩfa. athletas. §. vl. Ar. ꝯ. ĩ. e. sup his. ⁊. c. seq. soluiꝛ hec ꝯrietas. ĩ. eo. dilectox. Uel dic ꝙ ꝓsecutio ĩiurie appellaꝛ h̃ res ecclᵉiastica. ⁊ intellige ꝙ ciuiliter hic agebaꝛ ꝓ suo ĩteresse † de iniuria: alᵉs non compelluntur testes ‡ qđ intelligo de iniuria facta ordini clericali. Ber.

sẽtes extiterãt: h̃ ꝓbare desideret: illi nolũt ꝟitati testioniũ perhibere: ⁊. ĩ. ¶ Cõsul. t. t. rñ. ꝙ hi q̃ a de reb⁹ ecclᵉiasticis[a] testificari re b cusant[b] (si aliter ꝟitas neq̃rit elici) ad illud sũt p cẽsurã ecclᵉiasticam compellendi. Idem.

¶ Sup cõsanguitate ꝓbãda cogẽdi sunt testes. Ita cõiꝛ sũmaꝛ. Sꝫ panor. nõ placet h̃ sũmariũ ⁊ ꝛ iõ sũmat sic. c. j. s̃. e. Ca. vj.

CEtex ꝙ sup cõsanguitate cogẽd⁹ sit testis ꝓhibere testimoniũ ꝟitati: nõ dubitaꝛ a c nobis: cũ id tam ius scriptũ[c] ap d probet q̃ ꝯsuetudo actib⁹[d] vten e tium approbata: si ip̃m[e] ꝯstiterit odio: vel grã: ꝟitatẽ supprimere f aut timore[f]. Celestinus. iij.

¶ Testis synodalᵉ q̃ corã ordiario sup mrĩmonio deposuit: non cõpelliꝛ iurare sup eo corã delegato h̃ prĩo. Propꝛ supueniẽtẽ ĩfamiã a testimonio repelliꝛ: hoc scđo. Põt tñ si errauit ĩcõtinẽti non ex interuallo dictũ suũ corrigere. hoc tertio. Capitulum. vij.

non studiose/ et incõtinẽti se correxerint reprobari nõ debẽt. secus erit autẽ si sue correctioni interposuerint interuallũ. ¶ Nota ꝙ testis semel tãtũ in causa iurare debet. Item testis ꝓpter infamiam a testimonio remouetur. Item testis incontinenti potest corrigere dictum suum ex interuallo. Bernar.

PReterea si testes publici quos tua ciuitas nuncu g pat synodales[g] sup cã matrimonij corã te vel tuo caplᵒ semel testioniũ reddiderit: nõ đbẽt ꝯpelli vt ĩ p̃ñtia alicui⁹ đlegati iudicis h sup eadẽ cã iterato[h] p̃beant iura i mẽtũ: dũmõ aliꝛ[i] fiat fides iudici delegato: nisi forte articul⁹ no k ue q̃õnis[k] emergat. ¶ Hmõi ꝟo testes publico iure p̃ñt ꝓpꝛ infa l miã a ꝓhibẽdo[l] testimonio remo m n ueri[m] si eã postq̃ ĩ cõi[n] recepti fuerant: ꝯtigerit ꝯxisse. ¶ Quox testionia si q̃ñq nõ studiose: sꝫ ĩ ꝓ o ferẽdo errauerit: et se incõtinẽti[o] correxerit: reprobari nõ dñt. sec⁹ aũt erit si correctiõi sue inꝛposuerit inꝛuallũ. Inno. iij. priori sci fridiani ⁊ mgr̃o. P. canonico pisa.

¶ Cũ de fama vel vitio (no. falsitatis inq̃riꝛ: cogendi sunt testes. h. d. f̃m Io. ã. sꝫ f̃m Panor. nimis restringit textũ. Cap. viij.

p SUp his[p] ⁊. ĩ. ¶ Ceterũ volum⁹ ⁊ mãdamus: vt sup q inq̃sitiõis articulis[q] tã de fama

g ¶ Synodales. De q̃bus habes. xxxv. q. vj. ep̃s ĩ synodo. ĩ. de accu. sicut olim.

h ¶ Iterato. Iuramentũ enĩ istox testiũ ad totũ tp̃s đꝫ extẽdi dũ durãt in officio illo postq̃ iuramẽtũ illud in synodo p̃stiterũt: siue coram ordĩario/ siue corã delegato cã illa tracteꝛ. vt h̃ inuit: sicut iuramẽtũ calũnie ad oĩa que in causa cõtingũt extẽditur. † C. de iuramẽ. calũ. auꝛ. in hoc iuramento.

¶ Glo. seq. arg. a contrario et illud reprobat.

i ¶ Aliter. Et si aliꝛ nõ fiat fides innuit hec lr̃a ꝙ iterum iurare debeat corã delegato etiã ꝓ eadẽ cã: sꝫ nõ videꝛ ꝙ iterũ iurare debeant. vnde satis põt suppleri maxie: sicut et testis ex quo semel iurauit ferre testioniũ in aliqua causa non debet ampli⁹ iurare sup illa: nisi emerserit aliq̃d de nouo.

k ¶ Questionis. Tũc enĩ debet iurare sup articulo illo noue q̃stiõis: qꝛ p̃mũ iuramẽtum nõ extẽdiꝛ ad illũ articulũ noue questionis: quia cũ p̃stitit illud in synodo/ vel corã ep̃o nõ cogitabaꝛ de illo: ⁊ ꝙ iterũ iurare debeat ꝓbaꝛ. s̃. titu. ꝓxi. fraternitatis. vbi nouus articulus ꝓbaꝛ tam p antiquos testes q̃ per nouos prius prestito ab omnib⁹ iuramento. vt. s̃. ti. ꝓxi. C. de test. et. C. de tempo. appel. per hanc.

l ¶ A perhibendo. Nota ergo ꝙ testes huiusmodi synodales ꝓpter infamiã supuenientẽ remouenꝛ a testimonio ꝓhibendo: nõ autem a ꝓhibito: qꝛ infamia vel delictũ supueniens non vitiat qđ legitime factũ est. ĩ. de eo qui cogno. consangui. vxo. sue. discretionẽ. et. c. tue. et. c. iordane. arg. C. de test. l. j. ‡ et. iij. q. vij. §. verum. ff. de offi. preto. barbarius. sic rescriptũ pape non cassat ea que legitime facta sunt. s̃. de resti. spo. audita.

m ¶ Remoueri. Habes hic ꝙ infamis repellitur a denunciatione. vt. ĩ. de spon. cum in tua. ⁊. ĩ. de accusa. cum dilectus filius. ⁊. c. sicut olim. ⁊. ff. de popu. ac. popularis actio. Hug. contra. Ber.

n ¶ In communi. Id est in synodo vel auditorio cõmuni. xxxv. q. vj. episcopus in synodo.

¶ Glo. seq. reci. per. q. et solu. In fine signat contrarium et soluit.

o ¶ Incontinenti. Id est in eadẽ instãtia † iudicij anteq̃ loquatur partib⁹ vel anteq̃ recedat a presentia iudicis: qꝛ postea subornatus p̃sumitur. sed hoc posset intelligi habito respectu ad qualitatẽ persone: vt sic possit corrigere vel addere etiã ex interuallo. ‡ Qualiter intelligatur incontinẽti: ꝓbaꝛ. ff. de verbo. obliga. continuus actus. ff. de adulte. qđ ait lex. §. vlti. in fi. C. de erro. aduo. l. vl. et. xxxij. q. vlti. apud misericordem. ⁊ melius. s̃. de elec. quia ꝓpter. ibi inuenies multas expositiões huius verbi incõtinẽti siue mox. Ar. ꝯtra. xxxv. q. ix. qđ q̃s cõmisit. sed illa cõtraria nõ tangũt hoc.

p ¶ Super his. ¶ Hec decre. est pars illi⁹ quã habes. ĩ. de accu. super his. in fi. illius decisa est. Et de hac materia loquitur. s̃. titu. ꝓxi. tã litteris. inquisitionẽ. Ab. si. ¶ Casus. Quidã electus fuit in ep̃m lucañ. quidã canonici se opposuerũt dicẽtes. ꝙ erat male fame/ et ꝙ matrimoniũ cõtraxerat cum vidua. ⁊ lr̃as ꝯtra ipsum noĩe capituli ad dominũ pa. miserũt. sup his articulis cõmisit pa. inq̃sitionẽ. dubitabaꝛ an testes ad hec ꝓbãda debeãt cõpelli? Rñ. pa. ꝙ testes q̃ ad hec ꝓbãda nominati fuerint cõpellantur. Ber.

¶ Glosa sequens ponit casum.

q ¶ Articulis. Ex hoc loco potes sumere casum illius decre. tam litteris. s̃. titu. ꝓxi. q̃ illius sup his. ĩ. de accusa. Quidã elect⁹ fuit in episcopũ lucañ. quidã se opponebant electioni illius dicẽtes ꝙ erat male fame: ⁊ ꝙ matrimoniũ cõtraxerat cũ vidua. Itẽ isti q̃ opponebãt se: litteras cõtra electũ nomĩe capituli dño pape miserũt: quas tã electus q̃ capitulũ falsas dicebãt: et capitulum nesciuisse

CEterum. ¶ Casus. Querebatur si testes sunt cogẽdi in cã mrĩmonij dicere testioniũ sup cãm? Et rñ. ꝙ sic/ tã de iure q̃ de ꝯsuetudĩe ꝯprobata. ix. q. ij. q̃q̃. ¶ Nota ꝙ ĩ cã mrĩmõiali testes sũt ꝯpellẽdi ad ferẽdũ testioniũ. ⁊ est notabile ĩ causis de facto. B.

c ¶ Scriptum. Tam canonicum q̃ ciuile. iiij. q. ij. q̃q̃. ⁊. s̃. e. per totum. ⁊. C. de testi. si quando.

d ¶ Actib⁹. Est aũt (vt hic satis apparet) ꝯsuetudo ius quoddã morib⁹ vtẽtiũ approbatũ qđ ꝓ lege suscipiꝛ cũ deficit lex. dist. j. cõsuetudo. et consuetudo est optima legũ interpres. s̃. de ꝯsue. cũ dilectus. ⁊ sic cõpellendi sunt testes tam iure scripto q̃ non scripto. s. consuetudine. s̃. de consue. cum dilectus. vt hic patet.

¶ Glosa sequens querit et soluit.

e ¶ Ipsum cõstiterit. Et q̃s ꝓbabit iã dictũ est: qꝛ eoipso ꝙ monitus nõ vult testificari: presumitur contra ipsum vt statim cõpellaꝛ: nec est alia necessaria probatio. ⁊ hec leuis presumptio sufficit. ar. ff. de peti. here. si quis libertate. §. plane. B.

¶ Glo. seq. dupliciter exponit qđ hic de odio dicitur.

f ¶ Timore. Timor põt referri ad multa: siue odio persone vel timore hoc ꝯtingat cõpelli debẽt. s̃. ti. ꝓxi. cõstitutis. et. c. intimauit. et. s̃. e. ꝓuenit. siue etiã odio ipsi⁹ sacramẽti: qđ q̃dẽ tenui religione abhorrẽt. C. de fi. instru. l. vlti. ⁊. ĩ. de symo. et si questiones. et tũc fortius debẽt cõpelli: alᵉs si nollẽt iurare dãnando iuramentũ tãq̃ heretici debent condẽnari. ĩ. de here. excõmunicamus. §. fi.

Sũmariũ PReterea. ¶ Cõiter sũmaꝛ: vt in rubro. sed qꝛ varijs modis ĩtelligiꝛ: posset aliꝛ sũmari. Et qꝛ hec sũmatio gñalis põt ꝯuenire cuilibet intellectui: trãseo ꝓ nũc cũ cõi sũmario. nã ex infra di

Diuisio. cẽdis patebit clare intellect⁹. Tres sunt ꝑtes q̃ ꝑ se patent. Ab. sic.

¶ Casus. Cũ ep̃s visitat parrochiã suã/ conuocato ppl̃o facit aliquos honestiores de plebe iurare ꝙ ip̃i diligẽter inquirãt si aliqui ꝯsanguinei mrĩmonialiꝛ sũt ꝯiũcti. vel si aliq̃ tales ꝯiũgi velint ꝙ denũciabũt ep̃o vel ei⁹ misso. testes isti dicunꝛ synodales de q̃b⁹ legiꝛ. xxxv. q. vj. ep̃s ĩ synodo. ⁊ h̃ f̃m ꝯsuetudinẽ alicuius loci vt hic dicit/ quos ciuitas tua nũcupat synodales. Scđm h̃ sic pone casũ. Testes isti corã ep̃o vel corã caplᵒ semel tulerũt testioniũ in aliq̃ cã. sꝫ cã illa postmodũ ꝓuenit ad aliquẽ delegatũ: sup eadẽ cã non debẽt cõpelli iterato iurare/ dũmõ delegat⁹ ꝟitatẽ aliter ĩtelligere possit. nisi forte articulus noue q̃stiõis emergat. Secũdo dicit ꝙ si testes isti postq̃ ĩ cõi iurauerũt: infamiã ꝯxerũt. debẽt a ꝓhibendo testimoniũ remoueri. ⁊ si testes isti in suo testimonio errauerũt: sed

† Puta ad ĩmpẽsas factas ⁊ operas amissas f̃m Pe. et Ab. Io. an.

‡ In anti. subiũge b. ꝛtur ꝙ si clerici iniuriã ꝓbare non possent staretur ipsox iuramento. sed qꝛ continebat iniq̃tatem fuit remotũ. ꝑ qđ ar. Host. de ĩtẽtiõe pape fuisse testes cogẽdos. Io. an.

† Dicit Hostiẽ. hoc generale ĩ oĩbus officialib⁹ q̃ iurãt officium exercere: siue sint testes vt hic vel iudices. ĩ auꝛ. iusiurã. qđ p̃sta. ab his §. et equus ero. col. ij. ĩ. đ iureiur. venientes. vel tabelliones vꝛ nũcij. de p̃sũp. illud. de p̃scrip. ad audientiam. de ap. cum parati. Io. and.

‡ Satis est ꝙ testis adhibit⁹ testõ cõi opinione eo tẽpore habebaꝛ ꝓ libero. Io. and.

† Quidam dicũt ꝙ testis põt reuocare errorem vsq̃ ad sẽtẽtiam sicut et ꝑncipalis. C. de iur. ⁊ fac. ig. l. error. qđ non placet gof. Io. an.

‡ Añ dicit Host. ꝙ licꝫ multa sint scripta ipse putat h̃ arbitrariũ vt ꝯsiderata q̃litate ꝑsone q̃titate interualli collodo ꝑtiũ et reliq̃s circũstantijs iudex correctiõem admittat vel non admittat. et facit qđ dixi in textu. Io. and.

de litteris illis et de istis articulis mandat papa inquiri: et ad hec probanda testes sunt cōpellendi.
¶ Glosa sequens signat contrarium et remittit.
a ℭ Cogatis. Hic cōpellunt testes ī criminibꝰ ⁊ etiā irregularitate. ī. eo. ca. ꝓxi. et sic est ꝯ. s. eo. ꝑuenit. ⁊ ī. eo. dilectoꝝ. vbi soluit.

Sūmariū
Cum contra. ℭ Super crimīe falsi cogendi sunt testes: sic sūmat. Jo.and. Sed certe non elicit hoc simplr ex textu: qꝛ mandat sub ꝯditione si se grā/odio: ⁊ sic nō ponit spāle ī crimine falsi: qꝛ sic loquit ī alijs causis crimialibꝰ.
Diuisio.
s. eo. sup eo. Cōis diuisio. scda ibi: nos igitur. Ab. sic. ℭ Casus. Magister radulphꝰ īpetrauit lrās a se. apo. dū ipe tā ꝑ se q̄ ꝑ ꝓcuratorē illis lrīs vteret. obiectū fuit ei ꝙ essent false: qd cū ipse negaret: ꝑs aduersa voluit ħ ꝓbare: petēs vt testes quos ad ħ ꝓbādū noīaret cōpellerent: quesiuit archieꝑs cui lrās direxerat supradictas: vtrum testes sup articlo falsitat huius eēnt cōpellēdi? Rñ. pa. ꝙ si grā/odio/ vel timore subtraxerit: cōpellat eos ꝟitati testioniū ꝑhibere. ¶ Nota testes ī crimibꝰ cōpellēdos. B.

electi q̄ lrīs ꝯ eum sub noīe lōge maioris ⁊ sanioris ꝑtis capli destinatis: cogatis[a] testes q̄ noīati fuerint ꝑhibere testioniū ꝟitati. Idem archidya. mediolañ.

ℭ Testes q̄ se subtrahūt etiā in criminali cogendi sunt. Capi.ix.

Cum ꝯ mgr̄m. R. sup eo ꝙ dr̄ falsas de se. ap. lrās reportasse: ac ꝑ se vl ꝓcuratorē fuisse vsū eisdē: tibi direxerimꝰ scꝓta nr̄a. Postulasti ꝑ se. apo. oraculū edoceri vtrū sup prefato vitio falsitat testes ꝯpellere[b] debeas noīatos. ¶ Nos igit rñdemꝰ ꝙ testes ꝑdicti si se grā: odio: vel timore subtraxerit ꝑ cen. eccle. debes ap. re. cōpellere ꝟitati testioniū ꝑhibere. Hono. iij. abb. S. eugenij ⁊ mgr̄o. G. cano. sene.

ℭ Nō sūmat ꝓpter varietatē lecturaꝝ: nec ēt diuidit. c.x

Dilectoꝝ filioꝝ vulterani capituli ex parte vna: et epi vulterani ex altera ꝓcuratoribus in nr̄a ꝑñtia ꝯstitutis: ⁊. ī. ¶ Testes q̄ fuerit noīati ꝑterq̄ sup criminibꝰ[c] (si se grā vel timore subtraxerit: vel odio) ꝑ cēsurā eccle. cogatis ꝟitati testioniū ꝑhibē. Idē. epo Bonoñ. et mgr̄o. B. epo.

ℭ Ad detegēdā ꝟitatē cōiurationis cogūt socij ēt iurati. Ca.xj.

Venerabilis frater nr̄ archieꝑs rauēnatē. ꝓposuit: ꝙ ciues ceruiceñ. cū. M. ⁊. L. quondā clericis ecclie rauēnatē. quādā presumpserūt cōiurationē[d] facere cōtra eū: nihilominꝰ in detrimētū eiꝰ dātes eis quandā pecunie q̄titatē: ⁊ ad hec celāda se astringētes vinculo iuramēti: vnde hūiliter supplicauit vt cū cām sup his et q̄busdā articulis vobis duxerimꝰ ꝯmittēdā ⁊ ipe itētionē suā ꝓbare nō possit: nisi

§. fi. ‡ ⁊. v. q. iij. ī crimialibꝰ. ⁊ ī crimīe nō fit mutua accusatio vl denūciatio: qꝛ nō relatiōe criminū sꝫ inocētia reus purgat. ff. de pub. iudi. is q̄. ⁊. iij. q. xj. negāda. ⁊ sic necesse est vt dicamꝰ ꝙ ħ obiiciebātur crimia testibꝰ † vt a testionio repellerent. ⁊ ideo dicit: cogatis testes. s. q̄ noīati fuerit ꝑterq̄ sup crimibꝰ. ¶ Jōq̄ dicēdū est ꝙ sup crimibꝰ testes ꝯpellēdi nō sūt: siue directe agat de crimīe/ siue ciuilr: vt ħ ꝑꝫ. ⁊. s. e. ꝑueīt. ⁊ hec ē rō: qꝛ in infamiā alteriꝰ nēo dꝫ facile ꝓsilire: qꝛ tales detractores dicūtur. vj. q. j. ex merito. ⁊. c. tribꝰ seq. ḡ mlto fortius nec cōpelli. ¶ Qualiter rñdebis caplis. s. proximis? Ad illd sup his dicas ꝙ ibi ꝯpellūt testes ad ꝓbādū infamiā siue irregularitatē ꝯ electū: ne idigna ꝑsona ad apicē dignitatis ꝓmoueat ꝑ surreptionem: qꝛ vilis ꝑsona ad tantā dignitatē ꝑ surreptionē ꝓmoueri nō dꝫ. et iudex ex offō suo ħ facere dꝫ ꝓpt publicā vtilitatē: qꝛ ille oībus de sua plebe ꝑficit: ⁊ sic est q̄si spāle ī cā inq̄sitiōis. ⁊. ī. de symo. lꝫ hely. ⁊ inquisitio nō fit nisi vbi īfamia ꝑcessit. vnde ibi nō cōpellunt testes ī īfamiā alicuiꝰ: sꝫ ex tali ꝯpulsiōe si ꝓbent crimina: orit infamia. s. titu. ꝓxi testioniū. et qꝛ ibi agebat de falso ꝑ inq̄sitionē: ideo cōpellunt testes ne talis falsitas remaneat īpunita ex defectu testiū in q̄ casu itelligit ꝓxi. c. cū ꝯ. qꝛ dico illd spāle ī crimīe falsi: ‡ ⁊ ꝑcipue ī lrīs pape ī qbꝰ mlta spālia sūt. ī. de fal. ad falsarioꝝ. ⁊ idem ī casu seq. c. Dico ḡ ꝙ vbicūq̄ agit actiōe odiosa vl exceptiōe ꝑ quā ad īfamiā alicuiꝰ ꝓcedat nō sūt ꝯpellēdi testes (vt dictū est) nisi ī casibꝰ ꝑdictis. sm. ll. cōpellūtur nisi in casibꝰ vbi specialiter nō debēt cōpelli: vt dictū est. et ħ dicūt T. ā. ⁊ Vin. Alij ꝯtrā dicūt ꝓut dictū est. Sꝫ supradict oībꝰ rōnibꝰ pōt de facili rñderi sm illos q̄ dicūt ꝙ semꝑ cōpellēdi sunt testes: nisi agat crimīalit tm̄. Dic ꝙ nulla crimīalis erat q̄stio int eꝑm ⁊ caplm sꝫ ciuilis tm̄. vt ꝑꝫ in itegra ī. v. ꝯpilatione. s. ꝯuētio ⁊ recōuētio. ⁊ ꝙ dicit testes q̄ noīati fuerīt cogat ꝟitati testioniū ꝑhibere si grā/odio: vel tiore se subtraxerit: ꝑterq̄ sup crimibꝰ. sic dꝫ itelligi ꝙ testes ī ciuilibꝰ q̄stiōibꝰ sunt ꝯpellēdi: sꝫ in crimīalibꝰ nō debēt ꝯpelli. ⁊ sic papa ꝑuidit ħ nouū ius: ⁊ ꝯtrā nullū ꝯ istos: ⁊ sic nō opꝫ dicere vt dicūt: ꝙ ħ erat ꝯtrouersia iter eꝑm ⁊ caplm sup pluribꝰ articulis ciuilibꝰ/ ⁊ sup crimīalibꝰ: ⁊ ꝙ isti erāt ꝓcuratores ad excusatiōes tm̄ allegādas: vl ꝙ dati erāt lite ꝯtestata † ista stare nō ꝑñt: vt ꝑꝫ ī antiq̄ decre. ⁊ ꝑ iura ꝑdicta. ciuilis eni ⁊ crimīalis q̄stio nō ꝯcurrūt simul: imo criminalis ꝑiudicat ciuili. iij. q. vi. §. aliqñ. Sꝫ magis equū ‡ videret ꝙ semꝑ ꝯpellerent qualitercūq̄ agat: ne crimīa remaneāt īpunita: dū tamē nō criminaliter directe ne ꝑ viles ꝑsonas q̄s ꝯdēnet. arg. ī. de sen. excōmu. vt fame. cū suis ꝯcor. ibi positis. ⁊ arg. ī. de collu. c. j. ⁊. ij. ⁊ vlti. ⁊. s. ti. ꝓxi. cum causam. ꝟ. testes autē ⁊c. ⁊. s. eo. sup his. ⁊. c. cū ꝯtra. et. ī. c. ꝓxi.
¶ Innocē. iiij. dicit ꝙ vbi nō est peccatū tacere id sup quo testes inducunt non sunt cōpellendi: sed si peccatū est tacere cōpelluntur.
Venerabilis. ℭ Diuidit. Nam in ꝑma parte ponit iusta petitio. In scda ipsius exauditio ibi: ideoq̄. Ab. sic. ℭ Casus. Ciues ceruiceñ. cū duobꝰ. M. et. J. quōdā cleric ecclie rauēnateñ. quādā fecerūt ꝯiurationē ꝯ archieꝑm rauēnateñ. dātes eisdē clericis quādā pecunie q̄titatē. ⁊ ad hec celāda se iuramēti viclo astrixerūt. Archieꝑs sup his ⁊ q̄busdā alijs articlis ꝯ ciues et clericos ꝑdictos ad bonoñ. eꝑm ⁊ eiꝰ cōiudicē lrās ipetrauit. vñ cū intētionē suā ꝓbare nō posset: nisi testimonio ciuiū ꝑdictorū: supplicauit dño pa. vt sibi ꝓuidere sup ħ dignaret. ne ḡ ꝙ defectu testiū sua iusticia depiret. mādat pa. eisdē iudicibꝰ q̄tenꝰ monitiōe ꝑmissa ꝑ cēsurā eccle. ꝯpellāt illos q̄s viderit ꝯpellēdos vt ab hmōi iuramēto absoluāt illos quos archieꝑs ad testimoniū duxerit ꝓducēdos. ⁊ nihilominꝰ si illi se grā/odio/vel timore subtraxerit: simili censura cōpellāt eosdē ad ꝑhibēdū testimoniū ꝟitati. ¶ Nota testes cōpellendos ad cōiurationē ꝓbādā. Itē iuramētū temerariū nō repellit a testimonio. Itē impediētes iurisdictionē iudicis possunt cōpelli vt eum non impediant. Ber.
¶ Glo. seq. reci. per. q. que sit pena conspirantis contra episcopum.
d ℭ Coniurationem. Clerici enim qui ꝯtra eꝑm suum faciūt ꝯiurationē vel insidias ei parauerint deponendi sunt et tradēdi curie

‡ Arg. ꝓ. et vide in. ca. veniēs proxi. alle. sup j. glo. Jo. ā.
† Et ꝫ Hos. teneat opi. ꝯtrariā glosatori: istud tñ dictū bñ sibi placet. vt ī fra dicā. Jo.and.
Infamia ꝑcedat inq̄sitionē.
‡ Quid erit de crimine heresis simonie et lese maiestatis sm. Host. qui dicit se rōem huiꝰ spālitatis nō videre. Jo.and.
† Ad aliquē articulū et in medio accusationis prosequēdū: vel ꝙ crinalia erāt in qbꝰ interuenire poterat procurator. ff. an per ali. cā. app. l. j. vel ꝙ dati erant solum ad impetrādum hoc rescriptum: et hec oīa recitat hic. Innocen. Jo.and.
‡ Dic Pe. de sam. hic ꝙ ꝑ hec verba glo. non recedit a superiori sua opi. ipse ꝟo dicit hoc tenendum ꝙ vbi iudex ꝓcedit ex officio etiā in crimīnali cogit testes. si ad alterius petitionem non cogit. J. ā.

b ℭ Compellere. Dubitationis cā fuit: qꝛ videbat ꝙ in criminibꝰ nō sunt cōpellēdi testes. in aut. de testi. §. quoniā. col. vij. ar. C. eo. si quādo. in prin. ex eo ꝙ dicit ibi in pecuniarijs causis testes cogendos: videt ꝙ nō in criminibus. sed contra hoc mādat papa. s. ꝙ cōpellant. ⁊. s. c. ꝓxi. et in seq. c. dicit ꝙ in criminibꝰ nō cōpellant: sed ibi habet contrarioꝝ solutio † et qñ cōpellant et quādo nō.
Dilectoꝝ. ℭ Casus. Int caplm vulterañ. ex ꝑte vna/ ⁊ eꝑꝫ eorūdē ex altera sup diuersis articulis ꝑ cōuētionis ⁊ recōuētiōis modū questio vertebat/ ꝓcuratoribꝰ vtriusq̄ partis in ꝑñtia pa. ꝯstitutis lite ꝯtest. Mādat pa. q̄busdā q̄tenꝰ testes q̄ fuerint noīati si se odio/grā/vl tiore subtraxerit: ꝑ cēsurā ec. ꝯpellāt ꝟitati testioniū ꝑhibere. ¶ Nota testes sup criminibꝰ nō cōpellēdos. Bernar.
¶ Glosa sequens habet duas partes. Prima dicit testes in ciuilibꝰ cogendos: excipit mediatores et certos ꝑuilegiatos. Scda ibi: in criminibꝰ. tractat ꝑncipaliter de ipsoꝝ cōpulsione ī crimīalibus. ⁊ facit septē. Prio alle. ꝓ et cōtra. Scdo ibi: sup hoc. ponit opi. que habet illos cogi: cū de crimine ciuiliter agit. Tertio ibi: sꝫ huic. illā impugnat. Quarto ibi: ideoq̄. ponit opi. suā q̄ hꝫ illos nō cogi: etiā cū de crimine ciuilit agit. Quinto ibi: qualiter rñdet ad ꝯria opi. suā reassumēs. Sexto ibi: alij. reassumit ⁊ coadiuuat opi. ꝯriā dicēs illā equā. Septimo ibi: Inno. ponit opi. Inno.
c ℭ Super criminibꝰ. Circa cōpulsionē testiū nota ꝙ ī cā ciuili vbi alit ꝟitas haberi nō pōt idisticte sunt cōpellēdi tā clerici ‡ q̄ layci ne ꝟitas occultet. xiiij. q. ij. q̄q̄. ⁊ qꝛ mortalit peccāt q̄ ꝟitatē occultāt. xj. q. iij. q̄squis. vñ monitiōe ꝑmissa idisticte cōpelli debēt testes. s. e. sup eo. et eoipo ꝙ monitꝰ nō vult testificari ꝑsumitur ꝙ etiā maliciose ħ faciat: vt sepiꝰ dictū est. s. eo. cām. Nūq̄ tñ in pecuniarijs causis nō cōpellunt: vt ī mediatoribꝰ q̄ nō cōpellunt ferre testioniū ī ꝯctibꝰ ī qbꝰ mediatores fuerūt nisi de ꝯsensu partiū. in auc. e. §. qm̄. col. vij. Item ī alijs casibꝰ q̄ q̄si ꝑuilegiati sūt. † iiij. q. iij. §. itē ī crimīali. ꝟ. itē iuiti. ⁊ tribꝰ. c. seq. In crimibꝰ ꝟo ꝑꝫ ħ ꝙ cōpellēdi nō sūt. ⁊ ar. ad ħ. C. e. si qñ. ī ꝑn. ⁊. s. e. ꝑueīt. In ꝯriū vr ꝙ bñ sūt ꝯpellēdi. s. e. sup his. ⁊. c. cū ꝯ. ī qbꝰ exꝑsse ꝯpellit. ⁊ ar. s. ti. ꝓxi. cū cām. ꝟ. testes aūt ⁊c. sꝫ ibi. ꝟ. ille soluit ⁊ ad ꝑncipales testes illd restrigit. ⁊. iiij. q. iij. §. itē in crimīali. ꝟ. itē lege iulia publicoꝝ iudicioꝝ. ex eo eni ꝙ certe ꝑsone ibi nō ꝯpellunt dat itelligi ꝙ alie ꝯpellant. qꝛ qd de vno negat/de alio ⁊c. xxv. dist. q̄lis. ff. e. lege iulia. ille eni ꝑsone ꝑuilegiate sunt ꝓpter cōnexitatē. vñ alie oēs cōpellunt.
¶ Sup hoc dicūt q̄dā ꝙ si agat directe ī modū accusatiōis nō sunt testes ꝯpellēdi. Si ꝟo ciuilit agit de crimīe ī modū exceptiōis vel denūciatiōis/aut etiā inq̄sitiōis tūc ꝯpellunt. vt. s. e. ti. sup his. ⁊. ī. de symo. lꝫ hely. ¶ Sed huic distictiōi ꝯdicit exꝑsse hec decre. qꝛ nō poterat agi crimīalit in hac decre. sꝫ ciuilit tm̄ duabꝰ rōnibꝰ. Prio qꝛ ħ agebat cā ꝯuētiōis ⁊ recōuētiōis iter eꝑm ⁊ caplm: vt ꝑꝫ ī antiq̄. ⁊ qꝛ ꝑ ꝓcuratorē: vt lrā ista dicit ꝓcuratoribꝰ ꝯstitut. sꝫ ꝓcurator nō iteruēit ī cā crimīali. ī. de accu. veniēs. ff. de publi. iudi. l. pe.

† Et ibi dicam qd hic no. Inno. et Host. de probanda exceptiōe criminū ꝯ testes. Jo.and.
Testes an possint cōpelli ad testificādū.
‡ De hoc ū. q. vj. statuēdum. in fi. Jo.and.
† De his ꝑuilegiatis satis in spe. de teste. §. ꝑe. in prin. Jo.and.

seculari vt puniant. xj. q. j. si qs sacerdotū. ꝛ c. piurationū. ꝛ trib⁹. c. seq. layci vero qui ↄtra ep̄m suū ↄspiratione faciūt sunt excōicādi/ et cōmunione priuandi. xj. q. j. conspirationum.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit. in fine arg. socium ꝛc.

a ¶ Iuramēto ↄ absoluat. Sed videret ꝙ nō debeāt absolui: cū iurametū nō tenue- it. vñ poti⁹ denūciādi sunt nō teneri hmōi iuramento ligati. s. ti. p̄xi. ↄstitutꝭ. ꝛ c. itimauit. ꝛ j. ꝺ acti. oli. et ita hec absolutio poti⁹ dr̄ fieri ad cautelā siue de facto. sic qñq3 absoluūtur aliq vt possint testificari. s. ti. proxi. venies. i fi. preterea ꝛ alia rōne iuramētum hmōi nō tenuit: q2 piuratiões hmōi illicite sunt. xj. q. j. si qs sacerdotū. ꝛ c. piurationū. ꝛ c. se. ꝗ tale iuramētū nō seruādū: cū ↄgat i dispēdiū salutis etne. j. de iureiū. si vo. ꝛ xxij. q. iiij. si aliqd. et in multꝭ. c. eiusdē. q. ꝛ quia non habuit tres comites. s. vitatē: iusticiā: et iudicium: vt ea. cā. q. ij. aīaduertēdū. vl' lz sit illicitū auc̄te p̄p̄a nō dz qs venire ↄ. Arg. ↄ. s. de elec. venerabilē. Itē habes h ꝙ soci⁹ crimis ad mittit ad detegēdā cōspirationē: imo certe tenet illā ↄspirationē manifestare et denunciare. vj. q. j. §. si qs cum militib⁹. i fi. ꝛ. lxxix. dis. si qs papa. Itē i defectū pbatiōis min⁹ idonei testes admittunt q al's nō admitterent. C. de he. l. pe. et. iiij. q. iij. §. item serui responso. et p̄pter defectū testiū admittunt qui al's admitti nō debent. s. de elec. cum dilecti.

testimonio ciuium p̄dictoꝝ pui dere ei (ne pro defectu testiū perat sua iusticia) dignaremur. ¶ Ioq3 mādam⁹ qten⁹ monitiōe p̄missa p cēe. ec. ap. re. cogatꝭ illos quos videritꝭ cōpellēdos: vt ab hmōi iu rameto[a] absoluāt quos idem archieps ad testiōniū duxerit p̄ducēdos: eos[b] nihilomin⁹ (si se gra vel odio vel timore subtraxerit) districtiōe sifi cōpellētes ad p̄hibendū testimoniū veritati.

De fide instrōꝝum

Gregorius.

¶ Instrumēti exēplū nō solēnit sumptū fidē nō facit absq3 originali. h. d. fm ipsius mētē. Capi. j.

SI scripturam autenticam[c] nō videmus: ad exemplaria[d] nihil facere possumus.

Alexander. iij.

¶ Corruit instrumentū si testes inscripti decesserint: nisi sigillum habeat autēticum/ vel a notorio sit confectum. Capitulum. ij.

SCripta vo autētica[e] si testes inscripti decesserit (ni si p manū publicā[f] facta fuerint: ita ꝙ appareāt[g] publica: aut autēticū sigillū[h] habuerit p qd pos sint p̄bari) nō vident nobis alicui⁹ firmitatis robur hr̄e. Idē.

¶ Rescriptū ap̄licū p̄pter rasurā in loco nō suspecto nō cēset vitiosum. h. d. fm mētē. Capl'm. iij.

EX lr̄is vr̄is accepimus ꝙ cū cā q iter magistrū A. et R. sup capella de ābitoria vtit de mādato nr̄o suscepitis terminandā: p̄fatus. R. lr̄aꝝ sibi copiā fieri postulauit[i]. Qui cū eas argueret falsitatis: q2 in narratiōe facti abrase[k] sūt: vbi scp̄tū ē iura prochialia: et. j. ¶ Dicim⁹ ꝙ p̄pt abrasiōe illā iudicari false non pn̄t: nec etiā h̄ri suspecte: p̄serti cū p̄uilegia in possessiōibus[l] abradant: et lr̄e in narratione facti (si erratū est) possunt incūctāter abradi. Idem eboraceñ. epo.

¶ Redarguenti p̄uilegiū de falso iudex faciet illud exhiberi corā iudice ꝛ paucis ꝛ in loco congruo ꝛ securo: ꝛ interim stabitur

Asnic late p illud. Ca. iiij.

ACcepim⁹ lr̄as qs abbas scti augustini ↄ cātuarieñ. archi-

mortui sunt: q̄rit vtrū scriptura illa valeat et fidē faciat si neget ab aduersario suo? Rñ. pa. ꝙ si testes iscripti mortui sunt scriptura illa nō obtinet firmitatē nisi per manū publicā facta fuerit vt appareat publica/ aut habuerit sigillū autēticum per qd possit probari.

¶ Nota ꝙ instrumēta publica/ ꝛ sigilla autētica fidem faciūt. Ber.

¶ Glo. seq. distiguit iter istra publica ꝛ p̄uata: ꝛ i p̄uatꝭ subdistiguit psonales actiōes a realib⁹ ꝛ p iudiciū scribentiū ꝛ eoꝝ cōtra quos.

e ¶ Autentica. Instra publica p petua firmitate nitunt ad dānū et cōmodū vtriusq3 partꝭ. ar. liiij. dis. c. ij. xij. q. ij. si qs de clericꝭ. ꝛ. s. de pac. cū p̄dē. et. iiij. q. iij. §. itē se pe fit. C. de fi. istru. i exercēdis. Priuata vero ab aduersario scp̄ta ita ꝙ constet vel a quocūq3 dūmō partiū vel testiū subscriptiōe fulcita sint/ in actiōe psonali robur obtinēt firmitatꝭ. i auf. de istru. cau. §. s3 ꝛ si qs. ꝛ talis scriptura dr̄ auc̄. vt hic p3. in reali † vero actiōe instr̄m manu publica p̄fectū p̄ponit tali instr̄o p̄uato: nisi p̄uatū instr̄m habeat trium vl' ap̄li⁹ subscp̄tiōe testiū. C. q̄ po. i pig. ha. scriptu ras. p̄uata vo instra valēt i p iudiciū illoꝝ q ea scribūt. C. de nō nu. pec. ḡnaliter. ꝛ. ff. deposi. publia. §. vlti. ad cōmodū vero eoꝝ minime. C. de p̄ba. instrumenta. ratio nes: exemplo. Lau.

f ¶ Per manum publicam. Id est per notarium qui seruus publicus dicitur. ff. rem pu. sal. fo. l. j.

g ¶ Appareāt. Rōne subscp̄tiōis. i auf. de fi. istru. §. ij. col. vj. Vin.

¶ Glosa sequens querit et soluit.

h ¶ Sigillū. Sed qd dicim⁹ autenticū sigillū? Autēticū dr̄ sigillū epi ꝛ ei credit ꝙdiu ↄtrū nō ostendat. s. de p̄ba. post cessionē. ꝛ. xj. q. iij. cure. Itē sigillū cap̄li. s. de p̄ba. c. iij. lxxiij. dis. i noie p̄ris. i fi. Itē sigillū alicui⁹ p̄ncipis sc̄larꝭ cui credit de ↄsuetudie. j. eo. cū dilect⁹. Itē ar. xix. q. iij. statuim⁹. ꝛ. ff. de custo. ꝛ exhib. re. diuus. ‡ in auf. de istru. cau. l. fi. §. sed ꝛ si qs. ꝛ talis scriptura dicitur autētica.

¶ Ex litteris. ¶ Cōmunis diuisio. secūda ibi: dicimus. Ab. si.

¶ Casus. Inter. A. ꝛ. R. vertebat q̄stio sup capella de ambitoria q fuit cōmissa qbusdā iudicib⁹/ p̄tib⁹ corā iudicib⁹ ↄstitutis. dict⁹. R. postulauit sibi fieri copiā lr̄aꝝ. q̄ cū eas inspiceret: cepit illas arguere falsitatis. p eo ꝙ in narratiōe facti vbi scriptū est iura parrochialia erāt abrase. Iudices sup hoc dubitātes q̄siuerūt an p̄pter hoc debeāt dici false? Rñ. pa. ꝙ p̄pter abrasionē illā nō pn̄t iudicari false/ nec suspecte. quia etiā p̄uilegia in noib⁹ possessionū abradunt/ et lr̄e i narratiōe facti erratū est pn̄t abradi. ¶ Nota ꝙ lr̄aꝝ copia faciēda est aduersario ad ispiciēdū. Itē vbi ius nō pstituit: nō nocet rasura. q2 narratio facti nō facit ius. Ber.

¶ Glo. seq. recite. per. q. secunda per obiectionem.

i ¶ Postulauit. Qd de iure petere potuit cum sit cōe instrumētū: imo iudex tenet illud partibus exhibere. s. de dila. p̄terea. qd si nō fecerit appellari poterit. j. eo. ꝺ. p̄petu⁹. nā ꝛ p̄p̄ria instra tenet qs alteri parti exhibere ex quo vtit illis in iudicio. j. eo. c. p̄xi. ꝛ. c. con tingit. ꝛ. C. co. l. vl. cū ea vult arguere falsitatis. vt ibi dicitur.

k ¶ Abrase sunt. Vñ videbat dubitādū: q̄m rescriptū dz apparere/ nō vitiatū nō cācellatū. C. de edi. diui adri. tol. l. vl. ꝛ sine reprehēsiōe bulle ꝛ charte vl' lr̄e. j. de p̄uile. cū oli. ꝛ hoc itelligo vez vbi est ius q̄stiōis ꝛ vbi papa r̄ndet de iure: s3 i narratiōe facti pn̄t abradi: q2 h ad ius nō ptinet s3 ad qōnē facti. i. facti. C. de testa. si vn⁹. q2 nō stat tali narratiōi nisi illō p̄bet: nec dr̄ p̄p̄ea vitiosū rescp̄tū si de eadē manu rasura reposita est i loco nō suspecto: si vo lr̄e eēnt clause: tūc nō nocet. ar. C. de fi. istru. cōpatiōes. ꝛ. C. de testi. si vn⁹. Lau.

l ¶ In possessiōib⁹. Id est i noib⁹ possessionū † s3 in noib⁹ actoris vel rei/ vel iudicis: ibi oino rasura eēt suspecta. Item si esset ibi falsum latinū suspecte sunt lr̄e. s. de rescrip. ad audientiam. B.

Accepimus. ¶ In p̄ma ponit partꝭ decisa petitio. In scd̄a A papē p̄uisio ibi: cū p̄uilegia. Ab. ¶ Casus. Inter archiepm

b ¶ Eos. Cum fuerint absoluti ꝛ voluerint ferre testimonium propter iusiurandum: nihilominus ꝛc.

Cōtinuatio. ¶ Rubrica De fide instrumentoꝝ. ¶ Continuata est hec rubrica fm Io. an. s. in rubri. de testibus. Vel dic tu sic. Visum est. s. de vna spē p̄bationis que. s. fit p testes: nūc subijcit de alia que fit per instrumēta. Ab. si. ¶ De hac materia habetur. iij. q. ix. si debitū.

¶ Glo. seq. reci. per. q. que scriptura dicatur autētica.

SI scripturam. ¶ Casus. Dicitur hic ꝙ si non apparet autētica scriptura non pōt fieri exēplarib⁹ fides: nisi supple esset trāscriptū p iudicē et ei⁹ auc̄tē publicatum. ¶ Nota ꝙ exēplari nō credit: nisi ostendat originale. Ber.

c ¶ Si scripturā autēticā. Xxv. q. ij. fācim⁹. Autētica sc̄ptura ē q p manū publicā/ vl' p iudicē cū triū testiū vl' duoꝝ ad min⁹ subscriptiōe vl' testiōnio facta ē. i auf. ꝺ istru. cau. §. s3 istra. col. vj. vl' duoꝝ viroꝝ. s. ꝺ p̄ba. qm ↄ. vl' q h3 sigillū autēticū. j. c. p̄x. ꝛ. s. ꝺ p̄ba. post cessionē. ꝛ ēt sc̄ptura quā fac̄ p̄uat⁹ i p̄ntia triū testiū vr̄ autētica. i auf. de istru. cau. §. si tā q̄sq3. col. vj. ꝛ. C. q po. i pig. ha. sc̄pturas. Ab.

Autētica scriptura q̄ dicit.

¶ Glosa sequens ponit casum exceptum querit et soluit.

d ¶ Exemplaria. C. de edē. auc̄. si qs in aliquo. nisi ipsa exēplaria sumpta ꝛ publicata sint iudicis auc̄te. C. de test. pub. ꝛ. j. eo. ca. vlti. ar. C. de iur. emphi. l. vlti. §. et si qdē dn̄s. circa fi. † C. de re iudi. gesta. S3 pone ꝙ ita papa mandat p̄cedatꝭ fm tenorē prioꝝ lr̄arum: ꝛ p̄me lr̄e nō ↄstarent: nūquid poterit p̄cedere? Dicas ꝙ nō. ‡ nisi prima forma p̄us appareat p iura p̄dicta: vel nisi p̄bet tenor prioris rescripti non cancellati: nō vitiati. j. de priuile. cū olim. nā p litteras vltimas nō dat iurisdictio: vel si dat nō ↄstat p eas de priori forma: ꝛ ideo nō pōt p̄cedi p ipas: sic non tenet qs exeq̄ sniam nisi ei fiat fides de iurisdictione. s. de offi. delega. cū in iure.

†Nouū emphitheotā dn̄s recipit nō p p̄curatorem s3 p se vl' p lr̄as vel p sc̄ptura factam apud iudicem vel tabularios p attestatōe3. Io. and.

‡Idē Hos. et Guil. in spec. de instru. edi. §. videndū. v. s3 qd ecce. Io. and.

SCripta vero. ¶ Io. and. nō sūmat q2 breue est. Anto. sūmat sic. Priuato istro nō credit: publico sic: publicum dr̄ si manu publica est ↄfectū vel sigillo autētico est sigillatū cū subscriptione testiū. Hec sūmatio nō placet Panor. tū q2 ex lr̄a nō colligit: tū q2 nō putat vitatē i se ↄtinere p ea q̄ dixit i. c. p̄cedēti. Et in hoc. c. aliqd tāgit. Et nō diuidit q ad lr̄am: s3 q ad itellectū. Prio ponit dictū: scd̄o duos casus excipit. Ab. ¶ Casus. Ecce aliqs exhibet in iudicio aliquā sc̄pturā factā p manū aduersarij vl' ab alio: ita tñ ꝙ nō p publicā psonā cū subsc̄ptiōe testiū. s3 testes iscripti i illo istro

† Hoc intēdit ꝙ si habes publicū istrumētū de debito ꝛ ego habeo talem scripturam i adiudicatione hypothece rei p̄ferris mihi Io. and.

‡ Illa lex p̄bat non credi litteris i renarrāche qui retulit male factore sed queritur: et si male et dolose retulit punitur. Io. and.

† Hoc i cōfirmatorijs vt dixi in textu. sed Hos. hoc itelligit de

modica mutatiōe littere vel simile secꝰ si totū nomē raderetur. argu. ff. de dolo et contu. ca. ij. nisi constaret rasum ꝛ rescriptum per manū eiusdē scriptorꝫ qd ēt ꝑ cōparatiōe eiusdē littere ꝯstare poterit. ad hoc. C. eo. ti. l. comparatiōes. Jo. and.

cātuarien. ꝛ mōasteriū scti augu. orta fuit ꝯtrouersia sup statu ꝛ libertate ipiꝰ mōasterij. ex ꝑte mōasterij exhibita fuerūt ꝑuilegia quoꝝ obtētu lata fuit snīa ꝓ monasterio. postmodū archieps dicens illa ꝑuilegia eē falsa: snīaꝫ illā ꝟuare nolebat. Abbas timēs aggrauari ab ipo: appellauit ad sedē aplicā. ꝛ archieps tulit snīam iterdicti i ecclesias mōasterij. ꝓpt qd abbas dño pa. fuit ꝯqstꝰ. sup h scribit archiepo eboracen. ꝛ eiꝰ cōiudicibꝰ dicēs ꝙ ꝑuilegia nō ispecta nō ꝑnt argui falsitatꝫ. ꝛ qꝛ difficile esset ꝛ ꝑiculosū ea apd se. ap. exhiberi. precipit vt exhibeant ꝑdicto archiepo cātuariē. i claustro ipoꝝ frꝫ vel i alio loco cōgruo ꝛ securo vsqꝫ ad natiuitatē scti iohis bap. Si vero nō venerit/nec misit: iponāt ei ꝑpetuū silētiū ea vlteriꝰ arguēdi. Interim ꝟo nō vult pa. illa ꝑuilegia vacillare: ꝑcipiēs snīam q eoꝝ aucte lata est iuiolabilr obseruari. ꝛ archiepm i ispectiōe ꝑuilegioꝝ. xij. hoiꝫ nūero faciāt eē ꝯtētū. ¶ Nō ꝙ q dicit ꝑuilegiū siue istrꝫ eē falsū dꝫ sibi tradi ad ispiciēdū. Itē ad certū tps h fieri debet. interim ꝟo ꝑuilegia ꝛ sententia suā obtineant firmitatē. Ber.

epm transmisit: ꝛ. j. ¶ Cū priuilegia[a] nō inspecta nō valeāt[a] argui falsitatꝫ: ꝛ difficile sit ꝛ ꝑiclosum ea apud se. apo. exhiberi: ꝑcipimus vt vel exhibeant eidē archiepo i claustro ꝑdictoꝝ fratrū vel in alio loco ꝯgruo ꝛ securo[b] vsqꝫ ad natiuitatē ꝓximā scti iohannis baptiste. Si ꝟo nec venerit nec sufficiētē rn̄salē miserit ei ꝑpetuū silētiū iponatis ipsa vlteriꝰ arguēdi[c]. Interi aūt nolumꝰ illa ꝑuilegia vacillare[d]: sꝫ ꝑcipimus snīam q eoꝝ obtētu[e] sup statu monasterij lata est/iuiolabilit obꝟuari: ꝛ. j. ¶ Jubemꝰ etiā vt archiepm in ispectiōe ꝑuilegioꝝ[f] xij. hoim nūero faciatꝫ esse ꝯtētū.

Celestinꝰ. iij. abbati scti secūdi.

Instrm vel ꝑuilegiū quo qs vtitur corā iudice aduersario integralr legi dꝫ: sꝫ solū illud caplm de quo agit edi dꝫ. Ca. v.

Contingit iterdū vt dicitꝫ ꝙ qn̄cūqꝫ cū aliquo litē habetis: ꝑuilegiū vrm aduerse parti cogi

a ¶ Nō valeāt argui. Als enim nec redargui ꝑnt: nec ēt sciri qd deberet ꝟuari ꝑ ipsa: qd totū ex ipaꝝ ispectōe deꝑhēdit. j. d ꝑui. dilecti. ꝛ. c. porro. ꝛ. j. c. ꝓxi. xcvj. dis. bn̄ qdē. nec possumꝰ iudicare de lege nisi ea ꝑspecta. ff. de legi. i ciuile. Et q ꝑuilegiū vel istrm vult arguere falsitatꝫ ꝑmo iurabit ꝙ calūniose h nō dicat: alas nō audiret/nec daret ad ispiciēdū. C. de fi. istru. l. vl. q itelligit cū agit de falso crimialit. tūc iscribit accusator: vt ibi dr. Quidā intelligūt legē istā cū agit ciuilr de falso ꝟm ꝙ hec decre. itelligit. et ꝟm h bn̄ ꝓbat id ad qd inducit cū qs ciuiliter vult arguere istrm de falso: ꝛ h itelligo veꝝ vbi de calūnia nō est iuratū. ‡ ꝛ est ad hoc ar. ff. de testi. ꝑsentiū. ꝛ. j. de excep. pastoralis.

‡ Idē Gof. j. ca. ꝓxi. in glo. nota tēpus. in fi. de h. ff. d ꝓba. lꝫ. in. j. glo. Jo. and.

b ¶ Securo. Hoc iudex ꝓuidere dꝫ vtriqꝫ ꝑti. iij. q. ix. hortamur. xxxiij. q. ij. siue. ꝛ. j. de ap. ex parte. ꝛ. ff. vt lit. nō ꝯtesta. accedēs. ij. ¶ Glo. seq. not. accusationi ꝛ exceptioni tempus prefigi.

c ¶ Vlterius arguendi. Nota tps ꝑfigēdū accusare volēti vltra qd nō audit. vt. iiij. q. v. ca. j. ꝛ. j. q fi. sint le. lator. j. de accu. lꝫ. j. de clādest. despon. cū inhibitio. ꝛ. j. q ma. ac. pos. cū in tua. ꝛ. C. de inge. ma. diffamari. ꝛ. C. qui accu. non pos. si ea. sic ꝛ ad exceptiones ꝓponendas. j. de excep. pastoralis. ¶ Glo. seq. arg. signat contrarium et remittit.

d ¶ Vacillare. Ar. ꝙ pendēte accusatione ꝯ aliquē interim remanet in statu ꝛ officio suo pristino. viij. q. iiij. nōne. Ar. ꝯ. ff. de testi. nō debet. vbi de hoc. Fortius contrariū. j. de cri. fal. super eo. Sed hic erat iā sententia executioni demandata: ibi non.

e ¶ Obtētu. Aucte eni ꝑuilegioꝝ snīa lata fuit sup statu mōasterij absoluēdo mōasteriū a subiectiōe archiepi: ꝛ ita ptꝫ ꝙ lꝫ dicat snīa lata ꝑ falsa instra siue testes quousqꝫ de hoc cōstet in sua firmitate ꝑdurat et ei statur. ff. de re iudi. diuus. † falsitate ꝟo ꝓbata nulliꝰ erit momēti ipa snīa. ff. de ꝓcu. in nostra. in fi. ꝛ. C. de ꝓcu. licet.

† Vide de ꝓba. licet. sup glo. ij. Jo. and.

f ¶ Priuilegiorum. Vel etiam in parte ipsorū. j. c. proxi. et. ff. de eden. l. j. §. ij. Ber.

Diuisio.

Contingit. ¶ Cōis diuisio. Scda ibi: consultationi. Ab. sic. ¶ Casus. Abbas et cōuētꝰ scti secūdi qn̄qꝫ litē hn̄tes. parti aduerse cōpellebant ꝑuilegiū suū quo iudicio vtebant itegraliter exhibere. vn̄ occasiōe vniꝰ capli sup q ꝯuenit: plurima litigia suscitant. vn̄ petebāt a dño pa. sibi sup hoc ꝓuideri. Rn̄. eis pa. vt quādocūqꝫ sup exhibēdo ꝑuilegio vel idulgētia se instro fuerit reqsiti ꝑsente iudice aut aliqbꝰ viris a iudice ad hoc deputatis tm̄mō recitet audiēte ꝑte aduersa: ꝛ si sup vno caplo tm̄ qstio fuerit: illd solū rescribat/et parti aduerse inde copia fiat. ¶ Nota ꝙ instrm quo qs vsurus est / vel ꝑuilegiū si plura capla ibi continētur illud solū alteri parti tradendum est quo vsurus est. Ber. ¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

Reꝰ qn̄qꝫ tenet exhibere.

g ¶ Exhibere. Et nōnc isti erāt rei: qre ergo cogunt sua istra ꝑti alteri exhibere ꝯ illud. ff. de ꝓba. c. j. ꝛ. iiij. q. iij. §. item in criminali. ꝟ. qui intēdit. et. C. de eden. qui accusare: Sed nō ꝯdicūt illa quia isti vsuri † erant in iudicio illis priuilegijs: et ideo aduersario illa edere tenebantur. ff. de eden. l. j. §. edenda. nam ꝛ actor reo ꝛ reus actori tenet edere omnia quibus vsurus est. C. de eden. l. vl. de hoc dicitur. j. eo. §. perpetuus. Ber.

† Licet i vi exceptiōis ad idem. j. de prescrip. ad audiētiā et. c. auditis Idē si in vi actionis. ff. de cōsue. cū dilectus. Jo. and.

h ¶ Litigia suscitantur. Quod esse nō debꝫ: imo potiꝰ iudex prospicere debet ne lites ex litibus orian. ff. de arbi. nō distinguemus. §. quesitū. ff. si cer. pe. quidam. ꝛ. ff. de leg. iij. fidei cōmissa. §. si quis decē. ꝛ. ff. de dā. infec. qui bona. §. vlti. ꝛ. C. de iudici. aptissimi. ꝛ. C. de sacrosan. eccle. l. vlti. vnde et ille q petit sibi fieri editionē instrumentoꝝ iurare dꝫ ꝙ ꝑ calūniā hoc nō faciat. ff. de edē. si qs ex argētarijs. §. exigit. C. quēad. testamē. ape. l. iij. Ber.

mini pleniꝰ exhibere[g]: vn̄ accidit ꝙ occasiōe vniꝰ capli sup quo cōuenimini: plurima litigia suscitant[h]: ꝛ. j. ¶ Con. t. t. r. vt qn̄cūqꝫ sup exhibēdo ꝑuilegio vel indulgētia seu istrumēto fueritis reqsiti: ꝑnte iudice[i]: aut aliqbꝰ prudētibꝰ viris deputatis ab ipso: audiēte parte cōtraria tm̄modo recitetur: ita ꝙ si tātum sup vno capitulo questio fuerit/illud[k] solūmodo rescribat: ꝛ aduerse parti copia eius fiat.

Inno. iij. mediolan. archiepo.

Instrumentū publica manu nō cōfectū hn̄s sigillū cuius lre non sunt legibiles: vel scripture delete: vel enormē patitur fracturam non probat. h. d. prout magis facit ad ti. Et est casus quotidianꝰ et notabilis pro istis sigillis antiquis. Panor. Ca. vj.

Inter dilectos filios: G. abbatē de scozula. et B. ꝓcuratorē tuū sup subiectis articulis diu fuit in nr̄o auditorio li

i ¶ Presente iudice. Als nō tenet: nam corā iudice et ꝑnte alia ꝑte hec sunt facienda ar. ff. de interro. ac. voluit. §. quod ait. ꝛ. l. vlti.

k ¶ Illud solūmodo. ff. de eden. argentarius. §. edi aūt. alia ꝟo capla nō debent edi. sic ꝛ quādoqꝫ reticet clausula testamēti q alicui ingerit ignominiam. C. quēadmodū te. ape. l. iij. ‡ ꝛ. ff. eo. ti. l. ij. §. ij. B.

‡ Lex nō ponit exemplū. sꝫ Gof. ibi ponit vt si dixit lego filio quē ex monacha suscepi. Jo. and.

Inter dilectos. Reus absoluit cū iura actoris sunt obscura/vt qꝛ ipsiꝰ instra sunt obfuscata: vel littere vel sculpture sigilli sunt delete. h. d. Jo. an. Diuidit in tres ꝑtes. In pria ꝑte petitio et iura ꝛ allegatiōes actoris. In scda rn̄siones rei: ibi: sed cōtra. In tertia snīa ibi: cū aūt. Abb. ¶ Casus. Inter abbatē sancti donati de scozula ex vna ꝑte ꝛ archiepm mediolanen. ex altera vertebat qstio sup pluribꝰ articulis petebat abbas noīe monasterij sui hn̄s a caplo suo mādatū a ꝓcuratore archiepi noīe mediolan. eccle restitui mōasterio suo portū scozule cū honore/districtu ꝛ iurisditione ipsius loci dicēs hec oīa ad monasteriū ꝑtinere: ꝛ hoc idē dicebat d hoibꝰ q habitāt i curte berunen. ꝛ tenēt res mōasterij de qbꝰ monasteriū obtinuerat in iudicio possessorio corā epo veron. hec oīa petebat cū oībꝰ fructibꝰ ide ꝑceptis. Ad oīa ista ꝓbāda inducebat primo priuilegiū luitardi comitis quondā epi lucin. q monasteriū ipm fundauerat: ꝛ premissa oīa donauerat monasterio. Secūdo iducebat instrumētū snīe archiepi mediolanen. quā olim tulit ex delegatiōe lodouici impatoris supradictis cōtra. A. nepotē luitardi predicti qui super his monasteriū molestabat. Tertio ꝑ priuilegia romanoꝝ impatorū ꝛ ꝑsertim henrici q oīa ꝑdicta monasterio ꝯfirmabat/vel etiā cōferebat. Quarto ꝑ instra locationū testes etiā sup hoc induxit ꝑ q oīa intēdebat ꝓbare ꝑdicta ad suū monasteriū ꝑtinere. Cōtra ꝑdicta fuit ex aduerso rn̄sum. ꝛ primo priuilegio luitardi. cōtra qd multa ꝓponebant. primo ꝙ ꝯsumptū erat in annotatione inditionis. Scdo charta vetustissima videbatur scriptura recētior apparebat. Tertio qꝛ falsum sigillū videbatur appositū: ꝛ hoc apparebat ꝑ imaginē ipsiꝰ sigilli: ꝛ ꝑ lras ipsiꝰ que ꝓpriū nomē luitardi nō videbant exprimere: sed potiꝰ hoc nomen lotharius. Itē cera sigilli ab interiori ꝑte vetustissima erat cera que videbat apposita ab exteriori ꝑte qsi ad cōseruationē sigilli recens erat ꝛ mollis: qd cū diligēter inuestigatum fuisset: reptum fuit ꝙ charta sub vetusto sigillo fuerat ꝑforata/ꝛ ꝑ glutinū noue cere q posita erat exteriꝰ qsi ad ꝯꝟuatiōeꝫ sigilli vitiose fuit ipi charte subiūctū: ꝛ eadē specie falsitatꝫ cetera fere ꝑuilegia ro. ipatorū ꝑter ꝑuilegiū hērici vel falsa repta sūt: vel falsata. Sꝫ ꝑuilegiū hērici ad fidē faciēdā nō sufficiebat: qꝛ nō erat publica manu cōfectū: nec sigillū hēbat autēticū: ex eo ꝙ erat de media ꝑte ꝯsūptū: nec plꝰ de ꝓprio noīe appebat: nisi hec vox icus: cū hac additione dei grā: ita ꝙ ex lris ill nō poterat magꝫ ꝓbari ꝙ eēt hērici qꝫ lodouici instrm snīe multꝫ modis videbat suspectū. tū qꝛ qdā lre apparebāt i ipso. tū qꝛ subscꝑtio notarij videbat alteriꝰ manus fuisse qꝫ subscriptio instrumēti: ꝛ tn̄ notariꝰ cōfitebat se propria manu instrumētū scripsisse: ꝛ littera recentior videbatur qꝫ charta/ꝛ attramentum aqua videbatur infectum vt antiquius appareret: in oībus priuilegijs que posteriora erāt: nulla de ipsa sententia mentio habebatur: et si instrumentum sententie legitimū esset: tamē quia

īter alios lata fuit/ ⁊ res īter alios acta nō nocet alijs. nec attestationes nocebāt: cū īter alias ꝑsōas recepte fuissēt. Sed ꝓuilegiū hērici videbatꝰ confirmatoriū et donatoriū extitisse. vnde videbatꝰ ꝙ henricꝰ dominiū rerū donatarū monasterio cōtulisset. q̄uis ex forma petitionis q̄ in ipo priuilegio cōtinetꝰ confirmatoriū videatur. vt ergo itelligatꝰ eo mō q̄ magis valere posset: distinguendū videbatꝰ vt henricꝰ alia donauerit ⁊ alia confirmauerit qꝛ eadē nō possunt ꝯfirmari ⁊ donari. cōfirmātur priꝰ habita et possessa: donātur q̄ adhuc habita nō sūt. vnde illa nō poterāt intelligi ꝑ priuilegiū illud donata: sed cōfirmata: qꝛ qḋ meum est: ex alia causa meū fieri nō pōt: nisi desierit eē meū. cū ergo priuilegiū henrici confirmatoriū tantū fuerit quo ad illa q̄ deducta fuerant in iudiciū si principale nō tenuit: nec accessoriū: ꝑ instrumenta vero locationū nō est probata ꝓprietas nec possessio. cū ad ꝓbationē rei sue seu defensionē nō sufficit locatio facta. postq̄ vero super his fuerit diutius litigatū: qꝛ legitime ꝓbata nō fuerāt que petebātur ad monasteriū pertinere: ab impetitione ipsius: procuratorē archiepi dn̄s pa. absoluit nomine mediolañ. eccl'ie. q̄m cū obscura sunt iura partiū cōsueuit ꝯtra eū qui petitor est iudicari¶ Nota ꝙ libellus potest cōcipi in ꝑsona procuratoris nomie tantū eccl'ie. Itē in libello potest appōi saluo iure addendi vel diminuendi. ¶ Itē no. hanc decre. ad cognoscendā falsitatem priuilegiorū/ et instr̄oꝝ primo in annis dn̄i et in ditiōe. Itē ex qualitate carte. Itē ex sigillo priuilegij. Itē ex scriptura notarij. Itē res inter alios acta alijs non obest. Itē res intelligi debet vt potius valeat q̄ pereat. Itē aliud est qḋ cōfirmatꝰ/ et aliud qḋ donatur. Itē qḋ meū est: ex alia causa meū fieri non pōt. Item si principale nō tenet: nec accessoriū. Itē facta locatio non probat dominiū: nec possessionē. Item sententia formatur in personā procuratoris. Item cū obscura sunt iura partiū/ iudicandū est pro possessore. Ber.

de eden. edita actio† de hoc dictum est. s̄. de libel. ob. c. ij.

f ℂ Pertinere. Verbum istud ꝑtinere latissime patet‡ ff. de v̄b. si. v̄bū istud ꝑtinere. vñ ꝑ hoc deduxit in iudiciū q̄cq̄d iuris hēbat i rebꝰ illis ex q̄ nullā cām adiecit. ff. de excep. rei iu. ⁊ an eandem. §. actiones. ⁊ de hoc dixi. s̄. de libel. obla. c. ij. ⁊. ij. q. viij. libellorum.

a tigatū. Petebat[a] siq̄dē abbas noīe monasterij sui a p̄fato ꝓcu-b ratore[b] tuo noīe mediolañ. eccl'e restitui mōasterio mēorato porc tū scozule cū honore[c] districtu ⁊ iurisditione loci p̄fati: dicens ad mōasteriū hec oīa ꝑtinere: h ipm dicēs de hoibꝰ q̄ habitāt i curte berunē. ⁊ tenēt res monasterij in gralia: de quibꝰ mōasteriū obti-d nuerat[d] in iudicio possessorio per sn̄iam epi veronē. Hec oīa petebat cū oibus fructibus inde ꝑce-e ptis: saluo i oibus iure addēdi[e] vel diminuendi: satagens cōprobare oīa que p̄missa sunt ad suū f mōasteriū ꝑtinere[f]. Primo per ꝓuilegiū luitardi comitꝭ quōdā epi lucani q̄ mōasteriū ipm fundauerat et ei q̄ p̄missa sunt donauerat vniuersa. Scd̄o per instr̄m sn̄ie aspti quondā mediolañ. archiepi quā ex delegatione lodouici ipatorꝭ tulit sup his ꝓ mōasterio s̄. A. p̄fati luitardi nepotē qui sup eis monasteriū molestabat. Tertio ꝑ ꝓuilegia romanoꝝ iperatoꝝ et p̄ferti hērici q̄ p̄missa oīa mōasteria ꝯfirmabat vl'ēt g cōferebat[g]. Quarto ꝑ instr̄a locationū quas fecerāt diuersis ꝑsonis abbates mōasterij mēorati. Testes quoq̄ ꝓduxerat ꝑ quos nitebatꝰ ꝓbare ꝙ mōasteriū a. lx. h annis ⁊ citra: ⁊. a. l. ānis ⁊ supra[h] possederat supradicta: ⁊ ꝙ fama publica erat ea oīa prefato monasterio a iā dicto luitardo fuisse donata¶ Sꝫ s̄ priuilegiū donationis a ꝓcuratore tuo multa fuerūt obiecta. Prio qꝛ ibi mai xime apparebat cōsumptū[i] (vik deliceti annotatiōe indictōis[k]) vbi potuisset falsitas facilius deprehēdi. Scd̄o qꝛ cū charta vetul stissima videretꝰ[l] recentior appebat scꝑtura: tāq̄ nō illo tp̄e fctā fuisset. Tertio qꝛ falsū sigillū vitiose videbatur appositū: eo ꝙ a media ꝑte sigilli appebat q̄dam imago nō cū mitra i capite sꝫ cū pileo: nec iduta pōtificalibꝰ sed regalibꝰ idumētꝭ: tenēs in manu nō baculū pastoralē: sꝫ quasi sceptrū regale: cuiꝰ facies nō appam rebat integra sꝫ dimidia[m] tāq̄ i illa medietate respiceret aliā mediā q̄ tñ tota vacua remanebat: sꝫ q̄dā imago videbatꝰ ex ea fuisse deleta qꝛ cera in ea ꝑte nec i colore: nec i planicie reliq̄ ꝑti similis appebat: vñ nō epi sꝫ impatoris videbatꝰ fuisse sigillum: qḋ in vna medietate cesaris imaginē exp̄mebat: ⁊ i altꝰa medietate p̄sumebatꝰ vel filij: vel ꝯiugis imaginē habuisse. nā i ipo sigillo nulle alie lr̄e appebāt nisi q̄ nomē ꝓpriū cū hac adiectiōe dei gr̄a designabāt. Sed cū ꝓpriū nomen ipsius epi fuerit luitardꝰ i noīe n ꝓprio quod exp̄mebat sigillū deo lete[n] fuerant due[o] lr̄e. secūda que erat inter. l. et. t. et sexta que fuerat inter. r. et. u. ita ꝙ si secūda. o. et sexta fuisset. i. proculdubio nō

g ℂ Cōferebat. Tanq̄ dn̄s p̄dicti comitis q̄ feudū alienare non posset sine lr̄ia dn̄i. vt i ꝯstitutione federici de feudis. et. C. de iure emphi. l. vlti.† arg. s̄. de do. post diuor. resti. nuper. sꝫ hec collatio ad alia et cōfirmatio ad alia referꝰ vt s̄. sequiꝰ. eo. ca. vincē.

h ℂ Et supra. Hoc vult dicere lr̄a ista: q̄dam testes dicebāt ꝙ monasteriū possederat. xl. annis citra: alij dicebāt ꝙ per q̄nquaginta annos. ⁊. s̄. sed vere nō ꝓbāt: qꝛ si h fuisset ꝓbatū obtinuisset monasteriū: et iō d' nitebatur ꝓbare.

i ℂ Cōsumptū. Consūptio vel rasio obest i nominibꝰ iudicū/ in data/ in remotiōe appellationis: vt dictū est. s̄. eo. ex litteris.

¶ Gl. se. ponit ꝙ idictio inscribēda est in instr̄is et quomodo discernatꝰ.

k ℂ Indictiōis. Indictio eni ꝯsueuit poni‡ i ꝓuilegijs ⁊ instr̄is. vt h. ⁊. xxiij. di. in noīe dn̄i. et lxxiij. dist. in noīe p̄ris. i fi. ⁊ āni dn̄i sūt ponēdi ⁊ nomē ipatorꝭ ⁊ mēsis ⁊ dies. ⁊ h totū legiꝰ in auꝰ. vt nomē. ipa. docu. prepo. col. v. editio tñ in str̄orū dꝫ fieri aduersario sine die ⁊ cōsule: ⁊ in dictōe: ⁊ annis dn̄i. qꝛ Inspectio istroꝝ ꝑstat materiā fabricādi falsū. ff. quēad. te. ape. l. ij. §. diē aūt. nisi q̄s vellet agere de falso. vt h. ⁊. C. de cōtrahē. ⁊ ꝯmit. stipu. optimā. Nota ḡ q̄d sit indictio ad h vt scias an instr̄m falsum ex indictione discernatꝰ. est eni indictio quidā numerꝰ annorū ꝯstās ex tribꝰ lustris. i. xv. annis† ⁊ dꝫ poni in ꝑn. cuiuslibet instr̄i. vt dictū est incipiēs a prima indictione ꝑ totū annū dicit indictione p̄ria. In scd̄o anno dicit: indictione scd̄a. ⁊ sic vsq̄ ad. xv. ⁊. xv. anno finito iterū incipit a p̄ria indictione ⁊ sic fiet ꝑpetuo. Si ḡ vis scire falsitatē instr̄i vel priuilegij ꝑ indictionē vide quotꝰ annꝰ dn̄i ponatur in instr̄o: ⁊ q̄ta indictio ibi ponatꝰ: ⁊ illos annos dn̄i diuidas ꝑ. xv. ⁊ q̄cq̄d supest a. xv. ita ꝙ nō cōpleat. xv. additis ibi tribꝰ: talis dꝫ esse indictio i instr̄o: et si nō est ibi talis indictio falsū est instr̄m: et hec est regula ad inueniendū indictionē tres annos dn̄i appone‡ ꝓ indictiōibꝰ regulariter et partire ꝑ q̄ndenū nūerū: ⁊ quotꝰ numerꝰ remanet. s̄. xv. tāta est indictio: ⁊ si facta diuisiōe remaneant. xv. tm̄. xv. est indictio. Versus. Si ꝑ quindenos dn̄i diuiseris annos. His tribꝰ adiūctꝭ/ indictio certa patebit. Si nihil excedit: q̄ndena indictio currit.

l ℂ Videretur. Nota ꝙ ex qualitate charte falsitas deprehenditꝰ. s̄. de fal. c. licet. §. eos. et hic fit comparatio charte ad litteram sicut alibi fit comparatio scripture ad scripturam.† C. de fi. instru. comparationes. Vin.

m ℂ Dimidia. Ad hoc enim vt sigillum sit autenticum debent apparere caractes ⁊ orbita. ff. qui testa. fa. po. ad testium. §. signum. et de pe. dist. ij. principium inquit. v̄. quid nāq̄ boni ⁊c̄.

n ℂ Delete. Non enim dicuntur littere signate vbi nomen deest. ff. qui testa. fa. po. l. ad testium. §. si quis ex testibus. et si quis nō habet proprium sigillum cum alieno signare potest. C. de test. si vnus sed exprimendum est hoc: vel forsitan non tenet hoc in contractibus precipue magnarum rerum et etiam principum. s̄. de ap. significauit. ⁊ littere ille delete fuerant de ipsa cera sigilli.

o ℂ Due littere. Scilicet. v. et. i.

¶ Glo. se. cū duabus se. ponit tria notāda: ⁊ de singulis remittit.

a ℂ Petebat. Abbas habēs mādatū a capitulo suo al's nō audiretꝰ. s̄. de transac. ca. contingit. nisi cauisset de rato†. s̄. de offi. deleg. corā. De hoc dixi. s̄. de rescrip. edoceri.

b ℂ Procuratore tuo. Et ita est cōcipiendus libellus in personā procuratoris noīe ecclesie. ar. C. de epis. et cle. §. hoc nihilominꝰ De hoc dictū est. s̄. de elec. querelam.

c ℂ Cū honore ⁊c̄. Et sic patet ꝙ libellꝰ generalis pōt offerri. s̄. de restitu. spol'. cū ad sedē. vbi de hoc pleniꝰ d'. s̄. de lib. obla. ca. ij.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

d ℂ Obtinuerat in iudicio possessorio. Sed si obtinuit in possessorio qualiter modo petit: cum habuerit possessionem.‡ Dicas ꝙ obtinuit in possessorio causa rei seruande. s̄. de iudi. examinata. sed archiepiscopꝰ recuperauit possessionē infra annum offerendo cautionem corā episcopis regiñ. et mutiñ. et preterea monasterium non stetit in possessione: sed archiepiscopꝰ. s̄. de seq̄stra. ad hoc. qḋ loquitur de eodem negocio.

¶ Glo. seq. ponit opi. quā reprobat et remittit.

e ℂ Saluo in oibus iure addēdi ⁊c̄. Dicūt quidā. ar. huiꝰ littere ꝙ verba ista semꝑ sunt ponēda in libel. ar. insti. de ac. §. si minus. Sed non est necesse ꝙ ponantur nisi quis velit ponere ad cautelā. quia vsq̄ ad lit. contest. pōt mutari vel addi vel diminuí libellꝰ. C.

† Vbi plene de hoc Host. remittit ad sūmā de libel. obl'. §. an libellꝰ possit mutari. Jo. an.

‡ Ut cōprehēdat que nr̄i dn̄ij sūt et q̄ iure aliquo possidemus q̄uis nr̄i dn̄ij nō sint vel licet talia non sint/ tñ esse possunt. Jo. and.

† Ponit q̄ ad hoc casum decre. vlti. s̄. de loca. Jo. an.

‡ Quid si non fuerit posita vel si erratū sit i ea qꝛ nō cōcordat cum anno. vide qꝰ dicā in si. vj. li. sup data. Jo. ā.

Indictio quid est.

† Nā. v. anni faciunt vnū lustrū ff. locati. itē q̄riꝰ. §. qui impleto. Jo. and.

Indictio qualiter cognosciꝰ

‡ Nr anno natiuitatis dn̄i tertia erat idictio Jo. an. i nouella.

† De hac cōparatione ex q̄bꝰ īstrumētis fiat ꝑ quē ⁊ q̄liter ⁊ de ipsius effectu not. plene ꝑ Host. in sūma huiꝰ titu. §. iij. iiij. et. v. Jo. ā.

† Pōderat Host. i ꝓcuratore rei ꝙ hic ēt nō d' ꝙ ꝓcurator archiepi q̄ reus erat habuit mādatū nisi ab archiepō. ꝑ qḋ ꝓbat p̄latū sine capl'o posse stare i iudicio. et remittit ad illā decret. edoceri. ⁊ d' cre. p̄mā de ꝓcur. J. ā.

‡ Cū possessor nō v'edicet. de iudi. examinata. possꝫ tñ dici ꝙ si in eū sn̄ia lata esset executio facta nō erat. de re iudi. cū alꝰ q̄bꝰ. s̄m In no. et Host. Jo. and.

luithard⁹ sꝫ lothari⁹ legeret: qđ etiā ide ꝯuici potat ꝙ ꝫm dispositionē aliaꝝ lr̃aꝝ inter .l. ꝛ .t. non erat spaciū nisi qđ potuisset vnā lr̃am ꝯtinere: cū ꝫm integritatē huius noīs luitard⁹ inter .l. et .t. due lr̃e sint diuerse: ꝑterea iter .r. et .u. tā modicū erat spaciū vt in eo nec hec lr̃a d. q̄ mai⁹ occupat spaciū: sed hec lr̃a i. q̄ minimū occupat: videretur formata fuisse. Rursus cū cera sigilli ab interiori pte vetustissima eēt: cera q̄ posita erat ab exteriori pte: q̄si ad cōseruationē sigilli recēs erat et mollis. Qđ cū diligēter inuestigatū fuisset: certo certi⁹ ē ꝯpertū ꝙ sub vetusto sigillo charta fuerat pforata: ꝛ p glutinū noue cere q̄ fuerat posita exteri⁹ q̄si ad cōꝑuationē sigilli vitiose fuit ipi charte subiūctū. Eadē † falsitatꝭ specie p vitiosā videlicꝫ appositionē sigilli cetera fere ꝑuilegia † romanoꝝ īpatorū ꝑter ꝑuilegia hērici vel falsa repta sunt: vel falsata. Sꝫ ꝛ ipm hērici priuilegiū ad fidem instruendā nō videbat sufficere: quia nec erat publica[a] manu cōfectū: nec sigillū hēbat autēticū: eo ꝙ erat ex media fere pte cōsūptū: nec plus de noīe ꝑponi si vltia medietas videlicꝫ icus: nec de ceteris lr̃is nisi hec adiectio dei gr̄a apparebat: ita ꝙ ex lr̃is ipis non magis[b] poterat ꝓprobari fuisse sigillū hērici q̄ꝫ lodouici. Instr̄m quoqꝫ sententie mlt̄is modis iueniebat suspectū: tū q̄ꝛ i ipo q̄dā apparebāt liture[c]: tū q̄ꝛ subscꝑtio notarij videbat man⁹ alteri⁹ fuisse q̄ꝫ subscriptio istrumēti: cū tn̄ notari⁹ in subscꝑtiōe profiteret[d] se istr̄m manu propria conscripsisse. Lr̄a quoqꝫ recētior videbat q̄ꝫ charta ꝛ aq̄ videbat icaustū ifectū vt antiqui⁹ appareret. In oibus autē impialib⁹ ꝑuilegijs q̄ posteriora fuerant nulla est habita mentio[e] de snīa: q̄uis i eoꝝ aliq̄bus mētio facta fuerit luitardi q̄ dicebatur dōationē fecisse. Porro si legitimū esset instr̄m snīe: ꝑ illā tn̄ snīam nullū mediolan̄. archiepa tui ꝑiudiciū poterat gn̄ari: cum ipsa snīa lata fuerit iter alios[f]: et res inter alios acta[g] alij non ꝑiudicet. Nec attestatiōes q̄ cōtinebant in istrumēto snīe ꝑ quas legitima donatio luitardi videbat esse ꝓbata poterāt eidem archiepatui nocumētū[h] aliqđ irrogare: cū inter alias ꝑsonas ꝛ in alio iudicio recepte fuissent. Ceterū mēorati hērici ꝑuilegiū: qđ non solū cōfirmatiōis/sed etiā donationis videbat fuisse: vnde rerū dn̄iū donatarū intelligi forte poterat monasterio acq̄situ: q̄uis ex forma petitiōis[i] q̄ in ipso ꝑuilegio declarat ꝯfirmatoriū videret fuisse: vt tn̄ itelligatur eo mō quo magis posset valere[k]: distiguēdū videbat: vt idē hēric⁹ alia donauerit: ꝛ alia ꝯfirmauerit: cū eadē legitie neq̄uissent[l] ꝯfirmari[m] pariter et donari: cōfirmari tāq̄ꝫ pri⁹ hita et possessa: donari tāq̄ꝫ tunc tradita et ꝯcessa: ac ꝑ hoc illa nō poterāt intelligi ꝑ ꝑuilegiū illud donata: sed cōfirmata: cū iuxta legū sanctiōes qđ[n] meū est/ex alia cā meū fieri nō possit: nisi desierit esse meū: ꝛ.j. Cū ergo ꝑuilegiū hērici cōfirmatoriū tm̄ extiterit saltē quo ad illa q̄ deducta sūt i iudiciū: si ꝑncipale n̄ tenuit nec accessoriū[o] qđ ex eo vel ob id dinoscit esse secutū ꝛ.j. Per istr̄a xpo locatiōis: nec ē vtiqꝫ ꝓbata ꝓꝑetas: nec ad plenū possessio: cū ad ꝓbationē rei ꝓprie siue ad defensionē nō sufficiat facta locatio[p]: et.j. ¶ Cū aūt sup his fuisset diuti⁹ litigatū: q̄ꝛ legitie ꝓbata nō fuerant q̄ petebant ad mōasteriū ptinere: ab ipetitiōe ipsius ꝓcuratorem[q] tuū noie tuo ꝛ mediolan̄. eccl̄ie snīalit̄ duxim⁹ absoluendū: q̄m cū obscura sūt iura ptiū ꝯsueuit ꝯ eū q̄ petitor[r] ē iu=

¶ Glosa sequens querit et soluit.

a ℂ Publica manu. Sꝫ nōne sufficeret ꝑuata hn̄s subscriptiōem triū testiū. C. q̄ po. in pig. scripturas. et. xvj. q. iij. §. pōt. ꝟ. is autem: Respondent quidā ꝙ non nisi testes viuant. ar. s. e. c. ij. Ber.

b ℂ Magis. Poterat tn̄ alio modo probari: vtrū fuerit henrici vel lodouici / videlꝫ ꝑ cronicā īperatoꝝ ex annis dn̄i ꝛ idictione. Ber.

c ℂ Liture. Id est cancellature siue rasure: alibi dicunt interlecta. C. de testa. si vnus.

d ℂ Profiteretur. Id est cōfitebat ꝑ se fecisse cōpletionē istrumēti. in aut. de tabel. §. j. et. j. de priuile. cum olim.

e ℂ Mētio de snīa. Nota in ꝑuilegijs mētionē esse faciēdā snīe: vt hic vr̄: et etiā cōpositiōis. j. de deci. ex mlt̄iplici. sic etiam in rescriptis facienda est mētio de ꝑuilegijs. s. de rescrip. cum ordinē. et vnū rescriptū debꝫ facere expꝛ̄ssam mētiōem de alio rescripto ad hoc vt ipm tollat. s. de do. et contu. ex lr̃is. Itē vnū ꝑuilegiū de alio. s. de rescrip. veniens.

f ℂ Inter alios. Sꝫ nōne q̄ꝛ sciebat cām suam agi? Immo quia ipe iudex fuerat ꝛ ꝑ monasterio iudicauit sibi preiudicauit. ff. de re iudi. sepe. ff. de pig. fideiussor. ij. rn̄. j. de re iudi. subortā. Dic ꝙ tunc actū fuit solū possessorio qđ non preiudicat in petitorio. Vel hoc ideo fuit: quia delictū persone ꝛc̄. xvj. q. vj. si episcopum.

g ℂ Acta. Sic. s. de testi. veniēs. ij. q. v. iterrogatū. hec regl̄a ponit. j. de re iudi. c. pe. vbi de hoc.

h ℂ Nocumētū. Illas enim posset approbare: sed cogi nō poterat. ar. s. de testi. cum cām. ꝛ. c. cōstitut⁹. et. c. veniēs. ij. cū iter alias ꝑsonas recepte fuissēt: sꝫ si in alio iudicio † tm̄ ꝛ iter easdē ꝑsonas recepte fuissēt/ tunc tenetur illas ratas hr̄e si sint publicata. ar. C. de lib. cau. iubem⁹. ‡ ꝛ. s. de ꝓba. c. vl. ꝛ. s. de test. cām que. et idem est si coram arbitro recepti sunt cum distictione tamen illius legis. C. de testi. l. vlti. et. s. de testi. ca. presentata. B.

¶ Glo. se. tria elicit arg.

i ℂ Petitionis. Arg. ꝙ rn̄sum ꝯformādū est petitiōi. ff. de iter. ac. de etate. Itē arg. ꝙ ex forma petitiōis formāda est snīa: q̄ꝛ ex petitiōe apparet qualiter et de quo sit actū. j. de accu. qualiter ꝛ quando. et. j. de symo. licet hely. † Et est ar. ꝙ libellus sit dandus: al's de ꝑdictis constare non posset.

¶ Glo. seq. ponit. v. cōcor. et alle. iiij. iura.

k ℂ Valere. Sic ergo facienda est interꝑtatio vt res de qua agitur magis valeat q̄ꝫ pereat. j. de verbo. signi. abbate. j. de priuile. in his. xij. q. ij. si quos de seruis. et. ff. de reb. du. quotiens. et. ff. de ver. obliga. quotiens in stipulationibus. Argu. contra. s. de offi. deleg. cum super. et. ff. de iur. codicil. l. j. et. ff. de reb. dub. in ambiguo. et. ff. de here. insti. quotiens.

l ℂ Nequissēt. Et ita talia debēt eē subiecta q̄lia ꝑmittūt ꝑdicata.

¶ Glo. seq. alleg. vnam concor. et tria contraria.

m ℂ Confirmari. Videtur ꝙ idē nō possit dare et confirmare. ff. de iurisdi. om. iudi. et quia. Sed contra videt. lxiij. dist. in synodo. et xxiij. dist. in nomine dn̄i. et. s. de elec. cū inter canonicos.

n ℂ Quod meū est. Sic insti. de acti. §. sic itaqꝫ. ff. de acquir. poss. possideri. §. ex pluribus. et insti. de le. §. sed si. C. de cōtrahen. emp. cū res. et. l. si mater. ff. de cōtrahē. emp. sue rei. C. de iure do. auia. arg. vbi dicitur ꝙ cū patri iā ꝓuisum sit per legē vt habeat actionē ad repetendam dotē si pactū faciat nō nascit ex hoc actō: cū iā eā habeat a lege: ea tamen possessio pluribus ex causis habet. ff. de acquir. pos. possideri. §. ex pluribus. licet enī vnū sit gen⁹ possessiōis: multe sunt ei⁹ spēs. vt. e. l. possideri. §. vl. licet ergo ex plurib⁹ causis possit fieri traditio rei. arg. ff. de sol. cū q̄s. §. de peculio. ex vna tamē dn̄iū acquirit. † ar. ff. ad leg. fal. fundo. et. l. si a me. et C. loca. ad probationē. ꝑterea ex hoc videt ꝙ si aliquis plures titulos sui dn̄ij assignet. cū hoc esse non possit succūbat ar. j. de cōces. ꝑben. post electionē. et. C. de cōtrahē. emp. l. iiij. ꝛ. l. si ancillā. tamē licet ratiōe vnius tituli sit effect⁹ dn̄s rōne alteri⁹ tituli cōpetit exceptio: lꝫ iste titul⁹ null⁹ videat ‡. ff. de excep. l. nemo.

¶ Glo. se. ponit. v. cōcor. alt. iiij. iura i cōtrariū ꝛ sol. alt. etiam auctē. i cōtrarium et soluit.

o ℂ Nec accessorium. Istud regl̄ariter verū ē. vt si ꝑncipale nō tenet nec accessoriū. C. de le. nō dubiū. ꝛ. j. de dote. p⁹ diuor. res. et si necesse. et s. de fo. cōpe. si diligēti. et. s. de ele. q̄liter. ꝛ. ff. ad maced. creditorē. Ar. ꝯ j. de iureiur. debitores. et. C. si aduer. vē. l. j. ꝛ. ff. q̄. mo. vsufr. amit. q̄d tn̄. in ꝑn. ꝛ. l. ꝑcedēti. et illa spālia sunt. Itē ꝯ. C. de epis. audien auct. liberi furiosi. vbi tenet legatū et nō tenet testamentū. Sed illud fit in odiū filiorū q̄ negligūt patrē.

¶ Glo. se. obijc̄ et soluit.

p ℂ Locatio. Sed hoc falsum vr̄: q̄ꝛ si ego locaui tibi domū tu non potes mibi referre q̄stionem dn̄ij. ff. de pig. ac. si pignore. et meli⁹. C. loca. si q̄s cōductionis. ff. cōmodati. ita vt. Sed verū est ꝙ nō referatur q̄stio dn̄ij si agat illa actione q̄ orit ex pignoraticia: vel cōmodati: vel locati: † sed secus si agat reali actione: q̄ꝛ illa nō proponitur tanq̄ꝫ cōtra cōmodatariū vel inquilinū: sed quasi ꝯtra quēlibet possessorē. ff. ad exhibendū de eo. §. j. ꝛ verba ista sunt sumpta. C. locati. l. ad ꝓbationē. et arg. ad hoc. C. de prescrip. xxx. vel. xl. anno. male agitur. C. de dona. censualis. et conductor rem cōductam locare pōt ‡. ff. loca. qui insulā. et. C. eo. ti. nemo.

¶ Glo. seq. signat contrariū et remittit.

q ℂ Procuratorem. Hic ergo format sententia in ꝑsonā ꝓcuratoris. Contra. s. de proba. licet. De hoc not. s. de elec. querelam.

r ℂ Contra eū qui petitor est. Quia cū obscura sunt iura partiū iudicandū est pro reo vt hic dicit. s. de proba. ex lr̃is. ꝛ ca. in presen

† al. tādē

† al. priuilegiū.

† Respectu iudicij.

‡ De foro cōpe. postulasti. sup. j. glo. Jo. an.

† Et in ꝯsti. cle. de verb. sig. sepe. ꝟ. ver⁹ q̄ꝛ. Jo. an. i nouel.

Possessio ex plurib⁹ causis hr̄i potest.

† Facit de ele. vt quis duas. li. vj. Jo. and.

‡ Ratio q̄ꝛ null⁹ prohibet vti pluribus exceptiōib⁹ cōtrarijs j. de reg. iur. accessoriū. li. vj. Jo. and.

† Sꝫ hoc ꝑt intelligi qđ dicit Inno. conductorē nō posse referre q̄stionē de dn̄io vel possessione. Jo. an.

‡ Per qđ vr̄ ꝙ scolaris recedēs possit in domo vel camera aliū ponere loco sui: sꝫ an hoc possit iuitis socijs vide i spec. de iudi. §. ij. ꝟ. circa hoc q̄rit. et nor. isti. loca. §. fi. Jo. and.

tia.⁊.iij.q.ix.indicas.⁊.ff.de ac.et obli.arrianus. ff.de pe.respicien=
dũ.insti.de ĩterdi.§.cõmodũ.nisi in liberali causa.ff.de manumis.l.
antepe.⁊.ff.de re iudi.ĩter pares. Itẽ si agaꝛ de ĩofficioso testamẽ=
to potiꝰ ꝓ testamẽto iudicaꝛ.ff.de ĩoffi.testa.si pars iudicãtiũ. Itẽ
ꝓ mrĩmonio.xxxiij.q.j.si q̃s accepit.⁊.xxx.q.iij.c.fi.⁊ istos tres ca=
sus ⁊ quartum habes.j.
de re iudi.c.vlti.B.

Diuisio. Quod sup. ¶ Cõ
munis diuisio. se=
cũda ibi: ad q̃d. Ab.sic.
¶ Casus. In archiepi
scopatu cãtuarieñ.erãt
q̃dã cruce signati.man=
dauit pa.cantuarieñ.ar
chiepiscopo vt eos ad
voti executionẽ cõpelle
ret. et dũ ip̃e eos cõpel=
lere vellet ad votum sol
uẽdũ: ipi sup absolutio
ne voti redeũtes ab ap.
se.ostẽdebãt cardinaliũ
sigilla ignota cũ super
ĩpedimentis q̃ expone=
bãt non esset eis de leui
credẽdum. quesiuit ar=
chiep̃s quid agere de=
beat sup his. Et rñ.pa.
ꝙ si aliqñ lr̃as talibꝰ cõ
cedit: rescribit illis qui
sciũt ꝑsonas et faculta=
tes eoꝝ hoc modo. vt di
ligẽter inquirãt verita=
tẽ sup ĩpedimẽtis expo
sitis. statuẽtes sup hoc
ꝙ aĩaꝝ saluti /et succur=
su terre sctẽ magis no=
uerint expedire. et ꝓui=
dẽtes ne in fraudẽ voti
aliq̃d fiat. vnde si tales
lr̃as ĩpetrauerit: tacita
veritate / vel exp̃ssa fal=
sitate siue sint cardina=
liũ siue etiã pape.⁊ non
solũ dubie: sꝫ etiã certe
lr̃e ille nõ valẽt.⁊ eis nõ
obstãtibꝰ: debẽt ad vo=
ti executionem cõpelli.
¶ Nota ꝙ illi q̃ votum
emittũt cõpellẽdi sunt
ad executionẽ ipsius.ni
si iusta de cã ꝑ sedẽ apo
stolicam sint absoluti.

dicari. Idẽ cãtuarieñ.archiep̃o

**¶ Non valent littere super ab=
solutione voti per cruce signa=
tos ĩpetrate tacita veritate: vel
expressa falsitate. Capitulũ. vij.**

a Quod sup his[a]: ⁊.j. ¶ Que
siuisti quid agere debeas
circa cruce signatos: qui dicẽtes
se ab apo.sede redire super abso=
b c lutiõe[b] sua ignota[c] cardinalium
sigilla reportãt: cũ eis sup ĩpedi=
d mẽtis[d] expositis nõ fuisset de le=
ui credẽdũ. ¶ Ad q̃d.t.rñdemus
ꝙ qñ talibꝰ lr̃as ĩdulgemꝰ: illis
q̃ ꝑsonas ⁊ facultates eoꝝ ple
nius nouerunt: hoc mõ scribimꝰ
vt sup ĩpedimẽtis expositis inq̃
sita diligẽtiꝰ ṽitate statuãt circa
illos q̃d aĩarũ saluti et succursui
terre sancte magis nouerint ex=
pedire: ꝓuidẽtes attẽtiꝰ ne q̃d ĩ
fraudem voti fallaciter ꝯfingaꝛ.
Unde si tales ꝑ suppressionẽ ve
ritatis: aut falsitatis exp̃ssionẽ/
lr̃as nõ solũ cardinaliũ sed ⁊ no=
stras: nec solũ dubias sed et cer=
tas ꝯstiterit ĩpetrasse: carere vo=
e lumus[e] ĩpetratis: ⁊ eis nõ obstã
f tibꝰ[f] ad voti executionẽ cõpelli.
Idem heliensi episcopo.

**¶ Si de extrauaganti dubita=
tur an decretalis sit autẽtica: aut
est iuri consona/ et tunc iudica=
tur ꝓm illam: aut dissona/ et tunc
papa cõsulitur. Capitulum. viij.**

Pastoralis: ⁊.j. Auctorita
te p̃sentiũ duximꝰ statuẽ=
dũ vt cũ decretalis aliq̃ de q̃ iu=
dex merito dubitet allegaꝛ: si ea
dẽ iuri cõi sit cõsona: ꝓm ea non
metuat iudicare: cũ nõ tã ipsius
q̃ȝ iuris cõis auctoritate ꝓcede=
re videaꝛ. ¶ Uerum si iuri cõi sit
g dissona[g]: ꝓm ip̃am nõ iudicet: sꝫ
h supiorẽ consulat[h] sup ea. Idem
ep̃o scti andree ⁊ ab. de broc.

**¶ Post publicatas attestatio=
nes vsq̃ȝ ad cõclusionẽ p̃nt ĩstru
mẽta ꝓduci hoc primo. Consue
tudo loci facit instrumentũ au=
tenticũ hoc scd̃o. Caplm̃. ix.**

Cum dilectꝰ: ⁊.j. Ad secũ=
dam questionẽ duximus
respõdendũ ꝙ vtraq̃ȝ ps põt in=
strumentũ etiã post publicatio=
i nẽ attestationũ[i] vsq̃ȝ ad diffiniti
ue snĩe calculũ exhibere anteq̃ȝ
k sit in cã cõclusum[k] ¶ Sup tertio
vero articulo rñdemꝰ ꝙ si ꝯsue=
tudo illiꝰ patrie obtinet appro=
l bata[l]: vt instr̃is illiꝰ regis fides
adhibeaꝛ: vos ea secure poteritꝭ
admittere: ꝑsertim cum supradi
m ctus rex tãte fuerit honestatis[m]
ꝙ ipsiꝰ instrumẽta maxie aucto
ritatis sint in ꝑtibꝰ scoticanis.
Idem petro ciui viterbien.

**¶ Falsitas instrumenti vel q̃d
deest instrumẽto probari potest
per testes. Capitulum. x.**

Itẽ lr̃e impetrate per veri suppressionẽ vel falsi suggestionem non
valent. Item nota ꝙ sigillo ignoto credi non debet. Ber.
a ¶ Quod super his. Hec decre. est pars illiꝰ.j. de vo. q̃d sup his.
b ¶ Absolutione. A voto peregrinationis.
¶ Glo.se.tractat de sigillo ignoto obfuscato et noto.
c ¶ Ignota. Cũ vero sigilla ignota sunt tunc eis nõ est standũ nisi
Sigillis an sit stã=dum. sint.v.aut eo ampliꝰ. xcviij.dist.c.j.et.ij.si vero obfuscata sunt.sunt
suspecta.vt.s.c.ꝓxi.ff.q̃ testa.face.pos.ad testiũ.§.si signata.tũc enĩ
remittunꝛ ad ꝯsignatores vt agnoscãt sigilla sua. ff. queãd.te.ape.
si q̃s ex cõsignatoribꝰ.et si q̃s nõ agnoscit suũ sigillũ nõ ideo vitiaꝛ
sꝫ suspectũ habeaꝛ instrumẽtũ.ff.eo.l.j.ĩ fi.cũ ṽo sigillũ notũ est tũc
crediꝛ talibus lr̃is etiam in preiudiciũ alterius.s.de ꝓba.post ces=
sionem.⁊.c.iij.q̃ȝdiu i.i contrariũ non ꝓbeꝛ.vt ibi.
d ¶ Impedimentis. Cur votum nequeant adimplere.
¶ Glo.seq.dat tria similia.
e ¶ Carere volumus. Quia veritatẽ debẽt lr̃e ꝯtinere q² votum
reuocãt sicut ille que reuocant alias lr̃as. vt.s.de offi.delega.ex lit
teris.⁊.s.de dona.ex lr̃is.⁊.s.de rescrip.ceterũ. et.j.de re iudi.inter
monasteriũ. ⁊ ita seriẽ rei lr̃e ꝯtinere debẽt.j.de cohabi.cle.⁊ muli.
sup eo. Et ita patet hic ꝙ lr̃e generales nõ absoluũt aliquẽ a voto
† Remittit Inno.⁊ ho=stien.ad ibi no.q̃re falsa cã ĩpedit ef=fectũ.s.abso=lutiõis ⁊ nõ excõicatio=nis. Jo.an. nec a sentẽtia excõmunicationis † .j.de sen.excõ.cum pro causa.et
argu.s.de offi.ordi.ex parte. Jo.and.
f ¶ Eis non obstãtibus. Denegabit enĩ delegatꝰ suã cognitio=
nem vbi delegatus denegaret cõmissionẽ.s.de rescrip.sup lr̃is.
Pastoralis. ¶ Duo sunt dicta.scd̃m ibi vex. Ab. ¶ Casus.
Aliqñ allegãt decre.in iudicijs de q̃bꝰ dubitaꝛ an sint decre=
tales de q̃bꝰ nõ cõstat ꝑ bullã.quesitũ fuit a pa.q̃d iuris esset: Sup
hoc statuit pa.vt si aliqua decre.allegaꝛ de qua iudex dubitet.si il=
la ꝯsonat iuri cõi: ꝓm illã nõ dubitet iudicare: cũ ꝓm ius cõe potius
iudicare videaꝛ. Sed si iuri cõi sit dissona nõ iudicet ꝓm ipsam sed
cõsulat superiorem de illa. ¶ Nota distinctionẽ huius decre.circa
decretales de quibus dubitaꝛ an sint decretales vel non. Ber.

¶ Glo.se.distiguit in rescripto an sit cõtra ius an al'as iniquum.in
decre.an sit preter ius an contra cõsuetudinẽ.
g ¶ Dissona. No.ꝙ si aliquod rescriptũ sit cõtra ius statĩ est abij=
ciendũ.xxv.q.ij. rescripta.nõ enĩ ratione rescripti recedendũ est a
iure cõi.† vt.s.de rescrip.cãm que.et. s.de eta.et quali.eam te.im= † Nisi ĩ re=scripto dica=tur nõ ob=stãte taliiu=re sꝫ Hosti.de quo vide quod no. de resc̃p.c.j.li.vj.in gl.est contra. Jo.andree.
mo auferẽdũ est de ma=
nibus tenẽtis et dandũ
est princip. C.de paga.
et sacrifi.eorum.l.sacer.
sed si non est ex toto con
tra ius sed al'as sit ini=
quum: tunc expectãdũ
est scd̃m mandatum. s.
de offi. delega. si quãdo
et in autẽ.vt nulli.iudi.
.§.si vero. Si autem ali
qua decret. est p̃ter ius
non statim eijcitur: sed
consuliꝛ superior: vt hic
dicit: ⁊ h ideo q² cum in
ter alias decre. allega=
tur: p̃sumiꝛ ‡ ꝙ sit decre ‡ ꝙ sit de=cre.Hosti.dicit ꝙ lꝫ in aliquo volu mine decre taliũ sc̃pta sit aliqua d=cretal' non habebiꝛ ꝓ decre.nisi cõiter ĩ alijs habebatur Joan. and.
talis.arg. xx.q.j.quẽ ꝓ=
genitores. Si autem de
cretalis obuiat cõsuetu
dini preualet consuetu=
do: dũmodo cõsuetudo
sit ꝓbabilis et legitime
sit p̃scripta. s.de ꝯsue.c.
vl.s.de cõsti.cum omẽs
et. s.de eo q̃ mit. in pos.
cũ venisset. nisi p̃nceps
ꝑ suũ statutũ ĩtẽdat tol=
lere ꝯsuetudinẽ.ff.de se.
pul. vio.l.iij.§.diuꝰ.al's
succũbit ꝯsuetudo.j. de
re iudi. cũ cãm que.ff.d.
sepul. vio.l.iij.§.diuus.
h ¶ Consulat. Et interĩ
pendẽte relatiõe iudex
supsedeat cause.ar.s.de
offi.delega.licet.⁊.C.de
rela. l.j.et.ij.q. j. nomen
presbyteri.
Cum dilectus ⁊.j.
Duo sunt dicta. se Diuisio.
cũdũ ibi.sup tertio. Ab.
¶ Casus. Quia instr̃o
rũ appellatiõe cõtineñꝛ
et testes.et post publica
tionẽ testium alij testes
nõ p̃nt produci. dubita
tũ fuit vtrũ post publicationẽ attestationum instrumenta produci
possunt vsq̃ȝ ad sententiam anteq̃ȝ sit conclusum in causa.
¶ Super tertio. Cõsuetudo erat in ꝑtibꝰ scotie ꝙ aliq̃s ꝑ instr̃a
regis ꝓbabat intẽtionẽ suã in iure: dubitauerũt iudices isti vtrũ
instr̃a illiꝰ regis admittere debeãt ĩ causis. Rñ.pa. ꝯsultus ꝙ si cõ
suetudo illiꝰ r̃pie obtinet approbata vt fides adhibeaꝛ istr̃is illiꝰ re
gis. et ipi poterũt ea in cãis admittere ꝑsertĩ cũ rex ip̃e tãte fuerit
honestatꝭ ꝙ instr̃a maxie habeanꝛ auct̃is ĩ ꝑtibꝰ scoticanis. ¶ No.
ꝙ instr̃a p̃nt ꝓduci vsq̃ȝ q̃ conclusũ sit in cã: vel vsq̃ȝ ad terminum
ad hoc prefixũ. Itẽ instr̃is regis crediꝛ si cõsuetudo hoc obtineat.
Itẽ ex qualitate ꝑsone approbaꝛ vel reprobaꝛ instrumentum. ber.
¶ Glo.se.ponit duplicem dubitationis causam.
i ¶ Post publicationem. Dubitatio forte fuit illa quia forte diu
tacuit cum protestari vel edere debuisset. ff. de eden.l.j.§.edere.et
.§.edenda. † Uel illa erat dubitatio: q² post publicationẽ testium † Parũ fa=ciũt.dicũt quid sit ede re et quot sunt instr̃a quibꝰ quis vtiꝛ. Jo.ã.
nõ licet ꝓducere alios testes. vnde videbaꝛ ꝙ non liceret ꝓduce=
re instrumẽta: q² nomine instrumentorũ continẽtur et testes.s.de
testi.cogen.peruenit.ff.de.fide instrumen.l.j.sed nõ est ita: q² in in=
strumẽtis non timetur subornatio sicut in testibꝰ: q² ex multis cau
sis et facilius deprehenditur falsitas instrumẽtorũ q̃ȝ testium. vt
s.eo.inter dilectos.et.s.de probatio.licet Uincentius.
k ¶ Conclusum. Id est renunciatũ allegationibꝰ ⁊ oĩbꝰ alijs ꝓba
tionibus.s.de causa pos.pastoralis.et.s.de ꝓcu.auditis.
¶ Glo.se.ponit de virtute consuetudinis.
l ¶ Approbata. Not.ꝙ consuetudo facit aliquod instrumẽtũ au
tenticũ q̃d al'as nõ esset. et consuetudo dat alicui iurisditionẽ qui
al'as habere nõ põt.s.d.arbi.dilecti.⁊.s.de.fo cõpe.cũ cõtingat.sic
⁊ cõsuetudo facit aliquẽ illegitimũ q̃ al'as est legitimꝰ ad promo=
tionẽ.j.de cleri.coniuga.cũ olim. ‡ et personas legitimas ad mrĩ= ‡ Et econ=uerso.xij.dist.nos cõ suetudinẽ. Jo.and.
monium facit illegitimas.j.de cogna.spiri.super eo. Ber.
m ¶ Honestatꝭ. No.ꝙ ex q̃litate ꝑsone ap ꝓbaꝛ ĩstrumẽtũ.ff.d edẽ.
si q̃s ex argẽtarijs.§.j. ⁊.j.d p̃scrip.ad audiẽtiã.⁊.j.d p̃sump.illud

Diuisio. Cum iohēs. In p̄ma pte ponit ꝓcessus cause p̄ncipalis. In scd̄a ꝓcessus cause appellatiōis ibi: cū igit. In tertia diffinitio ipsi⁹ cause appellatiōis ibi: de ꝯsilio. Ab. si. ¶ Casus. Johēs heremita corā iudicib⁹ ciuitatis viterbij petebat a petro cōciue ipsius. C.xxx.lib.seneñ.ex cā mutui. Ex aduerso proposuit idē. P. ꝙ idē Jo. tenebat eidē in clxxx.lib. ꝓ precō cuiusdā domus quā ipse Jo. vendiderat. vñ petebat vt.cxxx. sibi deberet cōpensare/ et residuū sibi debere persolui. petijt insup possessionē ipsius domus sibi tradi vacuā ⁊ liberā lit.ꝯtest. Super hoc et alijs articulis cū fuisset hīcinde aliq̄ diu disputatū/iudices auditis attestationib⁹ ⁊ allegationib⁹ ꝯdēnauerūt istū. P. vt eidē Jo. possessionē p̄dicte dom⁹ vacuā ⁊ liberā traderet. ab hac sn̄ia dict⁹. P. se.ap. appellauit. papa dedit. t.cappellanū suū partibus auditorē: corā quo ex pte ipsius. P. fuit ꝓpositū/venditionē ipsi⁹ domus nō purā: sed conditionalē fuisse. et ideo ipm nō teneri ad traditionē ipsius. Ad hoc ꝓbandū.iiij. testes induxit: cū esset nouū capl'm pendens ex veteri. Qui iurati dixerūt se interfuisse cōtractui inter ipm P. et Jo. sup eadē domo celebrato pro certo p̄cio hac adiecta cōditione vt idem. P. domū ipam inhabitaret in vita sua/ ⁊ post eius obitū domus illa remaneret. M.⁊.R. filijs ipsi⁹. P. nepotib⁹ ipsi⁹ Jo. de anno/mēse/ac die: quo facta fuit vēditio dixerūt se nō recordari. dict⁹. J. venditionē nō cōditionalē: sed purā fuisse dicebat. Ad hoc ꝓbandū induxit instrumētū venditionis/ ⁊ tabellionē q̄ fecit instr̄m ⁊ vnū de testib⁹ scriptis i instr̄o: dubitatū fuit q̄ ꝓbatio valere debet: ꝓpōebat ex pte ipsi⁹. P. ꝙ lz testes et instr̄a eādē vim obtineant in causis: nō tñ instr̄m tāti debet esse valoris vt p̄ferat depositiōib⁹ triū vel pluriū testiū. Ecōtra ex aduerso fuit rñsum ꝙ cum ipse Jo. intētionē suā p instr̄m ꝓbasset. ⁊. P. vēditionē nō purā: sz cōditionalē fuisse ꝓponeret/nec p testes. P. de certo tp̄e fuerat facta fides. vñ nō apparebat ꝙ sup illa vēditiōe deposuissēt ⁊ i instr̄o certū tp̄s adijcerent: ꝓbatio ipsi⁹. P. inefficax erat ad intentionem ꝯtrariā elidendā. Sed dicebat ꝙ rñsio ista iualida erat: qm̄ vtraq̄ pars iterrogata cōfessa fuit i iure ꝙ vnica vēditio ipsi⁹ dom⁹ facta fuit i iure. sed p testes ꝓbat vēditionem ꝯditionalē fuisse. ⁊ sic p cōfessionē vtriusq̄ colligit vēditionē dom⁹ ꝯditionalē fuisse: nō obstāte ꝙ ipsa iterrogatio facta fuit postq̄ fuit i cā ꝯclusum: qz iudex vsq̄ ad ꝓlationē sn̄ie pōt interrogare de facto q̄tiēs dubitat. Istis oīb⁹ ꝯsideratis dn̄s pa. de ꝯsilio fratrū ꝓnūciauit vēditionē p̄dictā ꝯditionalē fuisse. ⁊ dictū. P. nō teneri ad ipsi⁹ dom⁹ possessiōis traditionē: ipsi iohāni sup hoc silentiū iponēdo/sn̄iam p̄dictoꝝ iudicū quo ad hūc articulū infirmādo: q̄uis al's iuste ꝓnūciauerit: qz hec exceptio nō fuit ꝓposita corā ipsis q̄tū ad alios articulos cōfirmauit eādem. ¶ No. ꝙ cōpensatio admittit in iure. Itē sup nouo articulo publicatis attestatiōib⁹ testes recipiunt. Itē testes p̄ferunt instr̄o. Itē exceptio p̄ēptoria pōt ꝓponi i cā appellationis. Itē iudex ex offō suo iterrogare pōt ptes vbicūq̄ dubitat de f̄cto vsq̄ ad sn̄iaz. Itē lz sn̄ia lata ex noua allegatiōe cassent: nō p̄iudicat iudicib⁹ q̄ ipam ꝓtulerūt. Itē sn̄ia ꝓ pte tz/⁊ ꝓ pte nō tenet. Ber.

Cum Johānes heremita a te.cxxx.libras seneñ.ex cā mutui corā Donadeo et Jo. iudicib⁹ viterbieñ.petijsset: et tu ex aduerso ꝓponeres ꝙ cū idem in.c.et.lxxx.libris tibi pro precio domus quā eidē vendideras teneretur.cxxx.libras ex illis non īmerito debebat cōpensare[a]. Tādē cū sup hoc ⁊ quibusdam alijs articulis inter vos fuisset aliquā diu litigatū: iudices attestationibus publicatis te sententialiter condēnauerūt vt eidē p̄dicte domus possessionem vacuā[b] traderes: et a creditorib⁹ liberatā: et.j. ¶ Cuz igit ab hac sn̄ia ad nostrā audiētiā[c] duxeris appellandū: ⁊ nos tā tibi q̄ predicto.J.L. sub dya. et capellanū nr̄m dedimus auditorē: ex pte tua fuit propositū supradicte dom⁹ venditionē nō purā sz ꝯditionalē poti⁹ extitisse: ac nullaten⁹ teneri ad traditionē ipsi⁹: q̄ttuor nihilominus testib⁹ ad hoc ꝓbandū inductis qd̄ et si nouū esset capl'm: pendebat[d] tñ ex veteri: qui iurati deposuerūt se iterfuisse ꝯtractui inter te et p̄dictū.J. sup eadem domo celebrato ꝓ q̄.clxxx.librarū preciū tibi fuerat ꝯstitutū: tali videlicet adiecta cōditione: vt tu domū ipam ihabitares libere in vita tua et post obitum tuum.M.⁊.R.natis tuis eiusdē.J.nepotibus[e] remaneret: cui⁹ cōditionis intuitu domū ipam eidē.J.ꝓ minori p̄cio vendidisti cū a.G.morandi ꝓ ipsa.cc.libras potuisses h̄re. anni vero mēsis ⁊ diei: quo vēditio facta fuit: ijdem testes se dixerūt minime recordari[f]. Dict⁹ vero.J. vēditionē nō ꝯditionalem sz purā ꝓposuit extitisse: ad hoc ꝓbādū publicū exhibēs instrumētū: ⁊.j. ¶ Tabellionē quoq̄ q̄ ꝯfecerat instr̄m ⁊ vnū ex testib⁹ in instr̄o subscⁱptis ad id ꝓbādū induxit: et.j. ¶ Porro cū dubitatio fuisset exorta: vtrius deberet ꝓbatio p̄ualere: ꝓ tua fuit pte ꝓpositum: qz et si eandē vim obtineant instrumētoꝝ fides ⁊ depositiōes testiū in litibus exercendis: nō tñ qd̄libet[g] istr̄m tāti dz eē momēti/vt triū vel pluriū idoneorū testiū depositiōib⁹ p̄ferat: et.j. ¶ Ad h̄ aūt idē Jo. ex aduerso rn̄dit: ꝙ cū intentionē suā p iā dictū fundauerit instrumētum: ac tu in modū exceptiōis[h]: vēditionē ipam nō pure sed cōditionaliter celebratam esse ꝓponas: nec p testes ad h̄ a te iductos de certo[i] fuerit tp̄e facta fides: et iō nō appareat ꝙ super illa venditione deponāt: quā constat p dictū instr̄m determinato tp̄e fuisse ꝯctā: hmōi ꝓbatio videbatur inefficax ad intētionē ꝯtriā elidēdā. Uerū rn̄sionē istā eē ꝓponebas inualidā: qm̄ cū vtraq̄ ps a nobis iterrogata: fuisset i iure cōfessa: ꝙ vnica tm̄ vēditio sup domo ꝯcta fuerit: ⁊ ex depositionib⁹ testiū liq̄at vēditionē cōditionalē fuisse: ex vtriusq̄ cōfessione colligit eiusdē dom⁹ venditionē cōditionalē extitisse nō purā: nō obstante ꝙ ipsa interrogatio facta fuerit postq̄[k] a partibus extitit in causa conclusum: cum iudex (q̄ vsq̄ ad ꝓlationē sn̄ie dz vniuersa rimari) possit iterrogare de facto quotiēs dubitatiōis

a ¶ Cōpēsare. Que cōpēsatio admittēda fuit si causa ex qua postulabat liquida erat: al's nō admittit cōpensatio.j.de deposi.ca. bona fides.in fine. vbi de hoc.et.C.de compen.l.vlti.

b ¶ Uacuā traderes. Qd̄ fieri debuit si pura fuit venditio. ff.de act.empti et vendi.l.ij.§.j.et.l.sequē.et ar.ff.de vsur.si stipulat⁹ † ⁊ sic restō possessiōis plene ac libere faciēda ē.s. de resti.spol.pisanis.B.

c ¶ Ad nr̄az audiētiā. Hoc iō appellat ad papam ꝙ ciuitas viterbie subest dn̄o pape: etiā q̄ ad tp̄alē iurisditionē: al's nō reappellatur ad ipz ‡.j.de ap.si duobus. ¶ Gl.se.reci.ꝓ obiectionē et solutionem.

d ¶ Pendebat. Si eni capl'm ex toto eēt nouū nec pēderet ex veteri: iudex appellatiōis nō cognosceret: nec testes reciperet.s.de resti.spol. fraternitatis.⁊.C.de tēp.ap.ꝓ hāc.et sic patet ꝙ i cā appellatiōis noue ꝓbationes pn̄t induci super noua exceptiōe. C.sen.rescin.nō po.l.ij.nec aliā cām possū ꝓseq̄ in cā appellatiōis quā expresserim corā iudice a q̄ appellaui. ff.d appel. scio.§.q̄sitū.ad fi. Joh. Et h̄ est verū i cā appellationis a sn̄ia diffinitiua: sed secus ab interlocutoria. vt.j.de appella. ca.vt debitus.et ca.cordi.lib.vj. ¶ Glo.se.querit ⁊ soluit.

e ¶ Nepotib⁹. Sed q̄re iste Joānes emebat domū illā ꝓ filijs ipsi⁹ petri nepotib⁹ eiusdē Johānis: cum ipsi filij debebant illi petro succedere.in aut.de here.que ab itest.defer. circa p̄n. coll.ix. et insti. de here. q̄li.et dif. circa p̄n. et.§. sed sui? Forte iō facit qz petrus ꝓdigus erat et ꝯsumebat bona sua: vñ ne domus illa ꝑueniret ad alios voluit Johannes prouidere nepotibus suis.

f ¶ Recordari. Et tamen valuerūt dicta eorū q̄ al's nō valuissent si de tempore ageretur.s.de testi.ex tenore. Ber. ¶ Glosa se.notat: querit et soluit et remittit.

g ¶ Quodlibet instr̄m. Et ita pz ꝙ ꝯ instr̄m q̄tūcūq̄ publicum admittūt testes: vt h̄ † qz ꝑm testes ꝓductos ꝯ istr̄m sentētiat.ad idē inducit.j.de presc̄p.ad audiētiā.⁊.C.de ꝓba.cū p̄cib⁹. Si q̄ris quot testes p̄iudicēt instr̄o: pt̄ dici ꝙ.iiij.vel.v.ad min⁹.qz auctas tabellionis videtur equalere duob⁹ testib⁹.s.de ꝓba.qm̄ ꝯ.⁊ ipm instr̄m valet duos testes: qz parē vim obtinet ꝓbatio testiū vl' instrumētoꝝ.C.de fi.istru.l.i exercēdis.vt h̄ decidit.⁊ sic patet ꝙ ad min⁹ p q̄ttuor meliores vl' q̄nq̄ testes instr̄m reprobet. De h̄ dictū est.s.de ꝓba.tertio.sed in casu isto testes nō reprobant instr̄m: sed addunt instrumēto qd̄ notarius omiserat forte p obliuionē.B.

h ¶ In modū exceptionis. Uñ nō videbat ꝓ ipso sentētiādū.s.de or.cog.cum dilectus.j.de excep.deniq̄.

i ¶ De certo fuerit tp̄e. Propt qd̄ ꝓbatio insufficiēs videbat s.de ꝓba.i p̄ntia.ar.s.c.iter dilectos.⁊.ff.de edē.l.j.§.editōes. Jo. ¶ Glosa sequens no.ꝙ iudex ⁊c̄.dat simile: reddit duplicem cām. et demū determinat et remittit.

k ¶ Postq̄ a partib⁹. Et sic pz ꝙ iudex potest interrogare ptes quandocūq̄ visum fuerit.ff. de inter.act.vbicūq̄.⁊.xxx.q. vlti.ca. vlti.sic etiam potest interrogare testes post publicationem si obscure dixerint quādocūq̄ visum fuerit.s.de test.cum clamor.qz veritas sepi⁹ examinata magis splēdescit in lucē.xxxv.q.ix.graue.qz

† Si stipulat⁹ sum rez dari ⁊ vacuam possessionē tradi ꝓ actionē in certi ex stipulatu veniūt fruct⁹ postea ꝑcepti vt v̄ba ⁊ vacuā ⁊c̄. aliq̄d addant. Jo.ā.

‡ Nisi iudex a quo appellatur supiorē i tēporalibus nō cognoscat.j.q̄ fil. sint legi.ꝑ venerabilē §.rōnibus.s.d fo.ꝯpe. licet.i au̇c. vt diffe.iudi.§.si tñ cōtigerit.ꝑm Hostien. Jo.and.

Additio

† Et sic reprobat opini.lafrāchi cremoneñ. q̄ dicebat ꝑ testes nō reprobari instrumētum nisi esset suspectū vl' ex pte cōficientis vel ex parte ꝓducentis.⁊ reddebat rōnē qz memoria hoim labit nec cōmuniter testes ita sunt intenti sicut tabellio: q̄re plus credit instrumēto ꝑm eum. Jo.and.

officiũ iudicis est latissimũ. ff. de iurisdi. om. iudi. l. j. sed ad petitionem partis non debet testis interrogare. ar. s. de ꝓba. in p̄sentia. † De hoc dicitur. xxx. q. v. iudicantem.

¶ Glo. seq. ar. signat contrarium. remittit et soluit.

a ¶ Pronunciauimus. Ar. ꝙ sup exceptione incidẽti sit pronũciãdũ. ar. ꝯ. s. de or. cog. c. j. vbi de hoc. sed ratio quare ꝓnũciat hic sup hac et nõ ibi potest assignari. hic opposita fuit exceptio post sententiã. vnde sup exceptiõe nõdum fuerat directe vel indirecte ꝓnunciatum: quare in causa appellatiõis debuit de ea pronũciari: qr de ea cognitũ fuit ⁊ ad hoc vt sciretur quare sentẽtia reuocet: sed cũ opponit ante sentẽtiã sup ea ꝓnũciat indirecte dũ sententiat super principali. B.

¶ Glo. seq. not. dat simile. signat contrarium et remittit.

b ¶ Huiusmodi exceptio. Per hoc patet ꝙ exceptio ꝑẽptoria omissa ante sententiã potest opponi post sentẽtiã in causa appellationis. C. sen. resci. nõ pos. l. ij. al's nõ posset nisi per benefciũ restitutionis. vt in. l. predicta. et. j. de priuile. cũ olim. ij. s. de in integ. restitu. suscitata. sic etiã in cõpensatione omissa ante sentẽtiã: nihilominus actio remanet salua post sentẽtiam citra aliquã appellatiõem: ‡ non obstante re iudicata in prima petitione. ff. de compe. qꝺ in diem. §. j. Argu. tamen contra. j. de re iudica. inter monasterium. Sol. vt ibi.

† Vbi de h̄ in. iiij. glo. ⁊ s. de testi. ꝑ tuas. Jo. an.

‡ Mlto fortius icã appellatiõis. ⁊ de h̄ i spec. de ap. §. pe. v. sz nũqd icã. et vide qꝺ plene dixi. ꝺ or. cog. c. vlti. in magna glo. v. et idem est quandoqꝫ. cũ vsl. seq. Jo. and.

aliquid occurrit: ⁊. j. ¶ De cõ. s. n. ꝓnũciauimus[a] vẽditiõez p̄dicte domꝰ fuisse cõditionalit' celebratã: et te ob hoc nullatenꝰ obligatũ ad traditionẽ ipius super hoc memorato. J. silẽtiũ imponẽtes. Sentẽtiã vero iudicũ p̄dictorũ: qui al's iuste ꝓnunciasse noscunt (cũ hmõi[b] exceptio corã ipis nec ꝓbata fuerit nec obiecta) quoad dictũ caplm ifirmamus: eã quo ad alios articulos aucte ap. confirmantes. Honorius. iij.

¶ Defectus littere nõ vitiat rescriptum. Capitulum. xj.

Ex pte charissime in xp̄o filie. B. quõdã anglicoꝝ regine fuit ꝓpositũ: ⁊. j. ¶ Quia rescriptũ aplicũ pro eo ꝙ in hac dictione spoliarunt: hec figura. O. deerat[c] asserit vitiosum. mandamus q̃tenꝰ hoc nõ obstãte in negocio ipso ratione p̄uia ꝓcedas. Grego. ix. priori scti bartholomei: et decano de arcubus lugd.

¶ Licite appellat a iudice qui parti hoc petẽti non facit edi cõmunia instrumẽta. Ca. xij.

G. Perpetuus vicarius ecclesie de rechã nobis exposuit ꝙ cũ prior ⁊ cõuentus de ledis eũ sup decimis[d] corã iudicibꝰ aucte aplica conuenissent: ⁊ dictꝰ. G. sup[e] similibꝰ corã ipsis recõuenisset eosdẽ: qr dicti iudices copiã quorũdã istrumẽtorũ cõmuniũ[f] q̃ habebat ps altera: et ꝑ q̃ intẽdebat intentionẽ suaz sup p̄ncipali fundare fieri nõ faciebãt eidẽ h̄ cũ instãtia postulãti nostrã audientiam appellauit Ideoqꝫ mãdamꝰ q̃tenꝰ si est ita reuocato i statũ debitũ ⁊c̃. Idẽ.

¶ Scripture ꝯtrarie ab eodẽ ꝓducte fidẽ non faciũt. Ca. xiij.

Imputari[g] ei põt qui ꝯtrarias[h] iter se scp̄turas in iudicio ꝓtulit fidẽ sibi adiuicẽ derogãtes. ¶ Cũ i ipiꝰ fuerit ptãte quã voluerat nõ ꝓferre. Idem.

¶ Si i instr̃o debiti exprimit cã ꝯdẽnat debitor nisi ꝓbet indebitũ: si nõ exp̄mit: necesse ẽ vt creditor ꝓbet id fore debitũ. Ca. xiiij.

se. al's. §. hactenꝰ. ⁊. C. eo. ti. eũ. De hoc dictum est vt. s. lit. nõ ꝯtest. qm̃. §. pe. Sed intelligo ꝙ iste vicariꝰ habebat mandatũ generale vel speciale ad agendũ ⁊ defendendũ a rectore legitime factũ: al's nõ fuisset admissus eo ipso ꝙ esset vicarius cũ nõ habebat administrationem/nec titulum sicut prelatꝰ: nec p̄iudicaretur ecclesie per factum ipsius. B.

e ¶ Sup similibꝰ. Et etiã sup dissilibus poterat eos recõuenire et ei tenebantur r̃ndere. s. de mu. pe. ca. j. vbi de hoc.

¶ Glo. se. circa editionẽ distiguit instr̃a cõia ⁊ ꝓpria: ⁊ in his an vtat nec ne: et cũ vtit edunt sine die et cõsule fallit i casu

f ¶ Instrumentoꝝ cõmuniũ. No. circa exhibitionẽ istrumẽtoꝝ. Et primo scire debes ꝙ rescriptũ ⁊ oia acta cause ꝯfessiõis ⁊ r̃nsionis: ⁊ attestatiões quecũqꝫ acta sunt in iudicio peti possunt exhiberi vel condictione ex lege: vel iudicis officio. C. de eden. l. ij. Vel conditiõe ex illa decreta. s. de ꝓba. qm̃. ⁊ itegraliter sunt exhibẽda: quia cõia sunt. C. de edẽ. nõ est nouũ. et. l. vlt. et. ff. eo. ti. pretor. §. j. et. l. si quis. §. ratione. et. l. argentariꝰ. j. r̃nso. ⁊ hic est expressum. Sed si istrumẽta ꝓpria sũt: ⁊ actor petat a reo instr̃a ꝑ q̃ intẽtionẽ suã ꝓbare vult/ nõ est audiẽdꝰ: qr apud seip̄m debet habere probationes suas. s. de proba. c. j. ⁊. C. de edẽ. qui accusare. et actore nõ ꝓbãte reus dz absolui. vt in. l. qui accusare. ⁊. j. vt eccle. bñfi. vt nr̃m. Et ita nec reus actori nec actor reo tenet exhibere instr̃m ad fundandam intentionẽ aduersarij. † Si vero actor vel reꝰ vtit aliquo instr̃o ꝓprio illud aduersario edi debet sine die ⁊ cõsule: ne p̄stet materia fabricãdi falsum. s. e. cõtingit. et. c. accepimus. et. ff. quẽadmo. test. ape. l. ij. §. diẽ autẽ. et. ff. de edẽ. l. j. §. editiones. Nisi vellet alterutra partiũ arguere instrumentũ de falso: tunc integrũ instr̃m debet ei edi. vt. s. eo. inter dilectos. et. C. de ꝯhen. et cõmit. stipu. l. optimã. B.

Instr̃oꝝ editio per q̃s actões fieri petit

† Hodie vsurarij cũ de vsuris agit cogi possũt edere libros rõnuz suarũ vt in ꝯcilio vienneñ. de vsu. ex graui. §. ceterum. Jo. and.

Ex parte. ¶ Cõmunis diuisio. secũda ibi: quia. Ab. siculus. ¶ Casus. Quedã regina impetrauit litteras quasdã super restitutione spoliationis cuiusdã castri in quibꝰ deficiebat hec littera. o. in hac dictione spoliarũt. queritur vtrũ ꝓpter hoc rescriptũ vitietur? Et r̃n. ꝙ nõ. ¶ Nota ꝙ propter modicũ defectũ nõ vitiatur rescriptũ cum ex precedentibus ⁊ subsequentibꝰ possit cognosci mandatoris intentio. Ber.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

c ¶ O. deerat. Ex hoc videt satis ꝙ non debuit valere: qr i lr̃is dñi pape nihil debet diminutum esse. argu. s. de rescrip. cum adeo. et cum multa maturitate ac deliberatione tradunt. xxxv. q. ix. apostolice. vnde non est verisimile ꝙ aliqꝺ vitium possit ibi remanere: sed ꝓpter tam modicũ defectum nõ vitiat: maxime si rescriptũ in alijs appareat omnino legitimũ: cũ fuerit vitiũ scriptoris siue nimia occupatio qꝺ nocere nõ debet. ar. C. de testa. l. errore. ⁊. l. ambiguitates. ⁊. l. qm̃ indignũ. et. C. de le. in legatis. secus si esset ibi falsum latinũ. s. de rescrip. ad audientiã. Et sic est notabile ꝙ propter defectũ syllabe vel littere † non vitiatur rescriptũ: sicut nec testamentum vitiatur nec libertas minus debetur: licet erratũ sit in syllaba. ff. de manumis. testamen. qui habebat.

G. Perpetuus. ¶ In prima parte ponitur appellãtis narratio. In secunda cause cõmissio: ibi ideoqꝫ. Ab. sic. ¶ Casus. Prior et conuẽtus de ledes corã iudicibꝰ delegatis traxerunt in causam. G. perpetuũ vicariũ ecclesie de recham sup quibusdã decimis. Dictus vicarius recõuenit eosdẽ sup cõsimilibus q̃stiõibus: petẽs a iudicibꝰ vt cõpellerent partẽ aduersam vt faceret ei copiã quorũdã instrumẽtoꝝ cõmuniũ ꝑ que intẽtionẽ suã sup principali negocio ꝓbare volebat: et quia hoc fieri nõ faciebãt eidẽ se. ap. appellauit. mãdat pa. quatenus si ita est: reuocatio in statum debitũ quicq̃d post ap. ⁊c̃. ¶ Nota ꝙ instrumẽta cõmunia parti pars exhibere tenetur. Item reconuentio in sp̄ualibus facienda. Ber.

¶ Glo. seq. obijcit. alle. ꝯ obiecti. et remittit. ⁊ demũ obijcit et soluit.

d ¶ Super decimis. Sed nõne iste vicarius si cõueniebatur ꝓ decimis vicarie sue debebat dominũ in iudiciũ nominare? Ita videtur: quia ip̄e dñs nõ est. s. vt lit. non contesta. quoniã. §. penul. ⁊ C. vbi in rẽ act. l. ij. et ip̄e dñs debuit ꝯueniri. ar. j. de p̄scrip. audit. ⁊. xvj. q. iij. inter memoratos. Ar. ꝙ teneat respõdere cũ ip̄e habeat ius in re. j. de ap. ad audiẽtiã. sicut vsufructuariꝰ tenet ad refectionem domus ⁊ ad tributum. ff. de vsufru. l. vsufructu legato. §. fi. ⁊. l.

† Et idem forte in defectu orationis vel dictionis dũ mõ dep̄hendat intellectus pape. Alij dicunt ꝙ si aliqñ ꝺ sit defectus tollerabilis in lr̃a vel dictiõe iudex tñ habebit lr̃as suspectas nisi vitiũ sit occultum cũ multi sint officiales curie qui examinant vitia lr̃arũ. ꝓmũ dictũ placet cũ ꝑ bullã tollat suspitio et oculꝰ officialiũ se pe fallit. fm Innocẽ. vt al's legit. s. ꝺ ꝓba. cãz. vł posset distigui inter rescp̄ta grẽ ⁊ iusticie. fz Host. de cri. fal. c. pe. remittit tñ ad not. s. eo. ex lr̃is. de rescrip. ad audientiam. Jo. and.

Imputari. Imputatur ꝓducẽti scripturas cõtrarias in hoc quia inuicẽ sibi derogant. h. d. Ponit primo dictũ. Secundo ipsius rationẽ ibi: cum in ipsius. Ab. ¶ Casus. Aliquis agebat cõtra aduersarium suũ/puta petens ab eo aliquã pecuniã. ad suam intentionem probandã induxit duo instrumẽta cõtraria: querebatur cui illorũ vel neutri standũ esset? R̃n pa. ꝙ iste scripture contrarie fidẽ sibi adinuicẽ derogãt. ⁊ sic nõ valẽt/⁊ imputet sibi q̃ eas in iudicio ꝓtulit: qr in ptãte sua fuit quã voluerat nõ proferre. debuit eni eas p̄uidisse: et alterã protulisse. ¶ Nota qui contraria allegat nõ debet audiri: et imputet sibi qui cãm suã male tractat. Ber.

g ¶ Imputari. Hec decreta. sumpta est ex illa. l. C. de fide instrumento. scripture.

¶ Glo. seq. primo declarat. Secũdo querit et soluit.

h ¶ Contrarias inter se. Hoc veꝝ est siue directe ꝯtrarie sint siue indirecte. Directe: vt si induco instrumentũ in quo promisisti mihi soluere tali die. x. et aliud exhibeã in quo cõtinetur ꝙ ego feci tibi pactũ de non petendo. Indirecte: puta si induco instrumentum in quo cõtinetur ꝙ promisisti mihi soluere. x. bononie tali die. Item produco aliud i quo cõtinetur ꝙ eadem die promisisti mihi soluere x. rome ‡ iste scripture licet non cõtradicunt directe: tñ indirecte siue per obliquũ contrarie sunt: et ideo vna derogat alij. sic quãdoqꝫ scriptura et factũ sibi adinuicem derogari vidẽtur/vel saltẽ alteꝝ alteri. s. de elec. cũ iter. R. Sic ergo patet ꝙ qui cõtraria allegat nõ est audiẽdus. j. de ap. sollicitudinẽ. circa fi. xxiij. q. vij. qꝺ aũt. ⁊. viij dist. quo iure. ⁊ hoc locũ habet quãdo ab eadẽ pte producunt. secꝰ si a diuersis: quia tũc ei stat que magis est sine suspitiõe: et que dignior est. C. de contrahen. stip. optimã. in fi. † Sed nũquid est idem in testibꝰ ab eadẽ parte productis? Dico ꝙ non: quia in testibꝰ non possum prouidere quid dicturi sunt: et ideo stabitur dignioribus: sed per instrumenta bene potuit prouidere: qꝺ magis expediret ꝓducere. vt hic dicit in fi. et sibi imputet ꝙ minus diligens fuit. nam vigilantibus non negligentibus iura subueniũt. ff. qui. ex cau. ma. nõ eni. et. ff. de eden. veluti.

‡ Et vtraqꝫ ꝑsonalit' facta fuit nõ altera ꝑ ꝓcuratores ne ob. ff. de vb. obl. l. fi. §. inter eos. Jo. and.

† Et si esset eq̃litas iudicabit pro reo. s. ꝺ ꝓba. ex lr̃is. saluo qꝺ de causis fauorabilibꝰ ibi dr. q̃dã dicũt ꝙ ineq̃li fide taliũ scripturaꝝ iudicat cõtra illũ q̃ ꝓbare debebat q̃si nil ꝓbauerit: qr cũ tãta fides adhibeatur vni scripture sicut alteri: ꝫ nil est ꝓbatũ ꝓpt' qꝺ dico distinguẽdas diuersitates casuũ fz q̃s interdũ sẽper ꝓ reo interdũ ꝯtra eũ q̃ probare debuit ẽt si sit reꝰ pronũciabitur. Jo. and.

Si cautio[a] quā a te indebite[b] ꝓponis expositam indeterminate[c] loquatur: aduersarius tuus tenetur ostendere debitum qđ cōtinetur in ea. ¶ Sed si causam[d] propter quā huiusmodi scriptura processerit expresseris in eadem: confessioni[e] tue statur nisi probaueris te id indebite[f] ꝓmisisse. Idē. J. tabellioni.

Auctoritate ordinarij pōt notari⁹ tabellionis mortui notas ī publicā formā redigere. Ca. xv.

Cum. P. tabellio morte preuētus quedam nō ꝑfecerit instrumēta: q̄ in nota redacta fuerāt ab eodem. ¶ Ad petitionem eorū ad quos ꝑtinēt auctoritate[g] ordinarij iudicis poteris ea fideliter in publicam formam redigere: habitura per hāc perpetuam firmitatem[h]. Idē.

Instrumentum exemplatum per tabellionem auctoritate ordinarij eādem vim habet cū originali. Capitulum. xvj.

Si instrumēta propter vetustatem[i] vel propter aliam iustam[k] causam exēplari petantur. ¶ Coram ordinario iudice vel delegato ab eo specialiter presententur: qui si ea diligenter inspecta in nulla sua parte viciata reppererit: per publicā personam[l] illa precipiat exemplari: eandē auctoritatem per hoc cū originalib⁹ habitura. †

De Presumptiōib⁹

Salomon in parabolis.

Sicut manifeste nocens est pene obnoxius: ita et occultus/ licet postea dicat se ioco fecisse. Capitulum. j.

Sicut noxius est qui mittit lanceas et sagittas in mortē[m] ita vir q̄ fraudulēter nocet amico suo: et cum fuerit deprehēsus[n] dicit ludens[o] feci. Idem.

Diuisio. Si cautio. ¶ Ponit dictum qđ diuidit in duo mēbra. ⁊ scđm ibi: sed si causam. Ab. ¶ Casus. Aliqs agebat contra aliquē aduersariū suū petēs ab eo certā pecunie q̄titatē. ad hoc ꝓbādum inducebat quoddā instrumentū in quo reus simpliciter confitebatur se debere q̄titatē petitā nullā causam exprimendo ex qua deberetur. queritur an ex tali cautione reus sit ꝯdēnādus. Rñ. ꝙ actor tenet ostendere debitum qđ in cautione illa cōtinet. Si vero causam reus expresserit in scriptura illa ꝓpter quā scriptura illa facta fuit: sue cōfessioni stabit: nisi ꝓbet se id indebite promisisse. ¶ Nota ꝙ causa semper est exprimenda ad hoc vt ex confessione sua qs obligetur: alias non tenetur. Ber.

a ¶ Si cautio. Hec decretalis sumpta est de. l. illa. ff. de ꝓba. cū de indebito. §. vlti. ⁊ dic cautio. i. scriptura: siue sit priuata siue publica. Ber.

b ¶ Indebite. Quia dicis ꝙ non teneris ad id sup quo cautio exposita fuit.

c ¶ Indeterminate. Id nō exprimēs ex qua causa debeatur. ¶ Glo. se. exemplificat. q̄rit ⁊ soluit ar. et remittit. Item querit ⁊ soluit.

d ¶ Sed si causā. Puta quia confessus fuisti mutuo recepisse pecuniā ꝓmissam: vel ex aliquo alio ꝯtractu antecedēti: tūc eni stat tue ꝯfessioni q̄ cōtinet in illa cautione: alioq̄n si cā nō sit īserta nō poteris ꝯueniri ex illa cautione. C. de nō nu. pec. generaliter. cū satis sit indignū: vt qđ q̄sq₃ sua voce dilucide ꝓtestatus sit: in eūdē casum ꝓprio infringere valeat testimonio. s̄. de ꝓba. ꝑ tuas. ⁊ in. l. p̄di. generaliter. in fi. ⁊ ar. j. q. vij. saluberrimū. ⁊. xxvij. q. j. oēs femine. qđ si nō ꝓmittat s₃ ꝯfiteat se debere mihi ex aliqua iusta causa p̄cedēte: idē est ac si ꝓmittat vt teneat ex illa ꝯfessiōe. vt in. l. p̄dic. ḡnaliter. in fi. et ita p₃ ex hoc ꝙ ꝯfessio extra iudiciū facta cā adiecta bñ ꝑiudicat ad ꝓbandū. De hac materia dictū est. s̄. de ꝯfes. ca. vl. Itē q̄d si me absente ꝯfiteat se mihi debere? Talis confessio non nocet ad instar stipulationis. vt insti. de inuti. stipu. §. item verborum. ¶ Glo. seq. notat confessioni stari ⁊ ponit tres casus exceptos.

e ¶ Confessioni. Sic ḡ stat ꝯfessioni ꝯ se: fallit tamē q̄nq₃ vt in pecunia ꝯfessata: quia tūc pōt opponi exceptio nō numerate pecunie infra biēniū. C. de nō nu. pe. in ꝯctib⁹. in p̄n. ⁊ in dote. C. de do. cau. ⁊ nō nu. l. vl. in auc̄. ibi posita. Itē fallit vbi stat scđe ꝯfessioni et nō prime. C. ad velleya. auc̄. siue a me.

f ¶ Indebite promisisse. Et ita admittit ꝓbatio ꝯtra talē cautionem. l₃ causa subiecta fuerit. s. ꝙ talis ꝓmissio indebita fuit: puta q² iā satisfecit ei. sicut q̄ dixit pecuniam īdebitā se soluisse istud ꝓbare tenet. j. de solu. c. vl. ⁊. ff. de ꝓba. cū de indebito. j. rñso.

Diuisio. Cum. P. tabellio. ¶ Primo narrat factū ex quo q̄stio. secundo ponit decisio ibi: ad petitionem. Ab. ¶ Casus. Tabellio p̄uent⁹ morte q̄dā instr̄a nō ꝑfecit q̄ redacta erāt in nota ꝑ eūdem. q̄rebat quid debet fieri de hmōi instr̄is in notā redact?: Rñ. pa. J. tabellioni ꝙ ad petitionē illoꝝ ad quos ꝑtinēt auctoritate iudicis ordīarij poterit illa īstrumēta in publicā formā redigere/ per hoc perpetuo valitura ac si adiecto. P. cōpleta fuissent. Ber.

g ¶ Auctoritate ordinarij. Ordinarius ergo p̄stabit auctoritatē suā huic tabellioni ad petitionē illoꝝ quoꝝ sunt instrumenta vt ea redigat in publicam formam: sic et si essent ꝯsumpta ꝓpter vetustatem aut aliam iustam causam. j. ca. pxi.

h ¶ Perpetuā firmitatē habitura. Ut hic dicit. sic et testamentum auctoritate ordinarij in publicā formā redigitur. C. de testa. testamentū. et. l. consulta. et talis publicatio equiualet testamento. C. eo. publicati. hoc tamē scire debes ꝙ tabellio dū viuit nō potest alteri cōmittere cōpletionē instrumenti: sed ipsemet debet cōplere instrumētū ꝓut in ꝓthocollo reperit: nihil addendo vel diminuēdo q̄₃ in ꝓthocollo cōtinet. vt in aut. de tabel. col. v. post mortē vero fiat ꝓut dicit hic. ⁊. C. eo. ti. l. contractus. B.

Diuisio. Si instrumenta. ¶ Primo ponit q̄stio. scđo solutio ibi: coram. Ab. ¶ Casus. Aliqua instrumenta ꝓpter vetustatē vel aliā iustā causam quasi consumpta sunt: petuntur exēplari: querit quid fieri debeat. Rñ. pa. ꝙ ꝑsentent corā ordinario/ vel corā delegato spāliter ad hoc: ille postmodū inspiciat diligēter illa instrumēta: ⁊ si in nulla ꝑte sui vitiata sint: recipiat illa exemplari ꝑ publicā ꝑsonā: et habebunt eandē auctoritatē cū originalib⁹. ¶ Nota ista duo capl'a q² frequēter locum habent. Ber.

i ¶ Vetustatē. Propter vetustatē instrumēta et p̄uilegia renouāda sūt: vt hic. ⁊. j. de confir. vti. vel inuti. cū dilecta. al's si vetustate cōsummarētur nulla fides eis adhiberetur. s̄. e. inter dilectos. ⁊ sic testes ne ꝓbatio pereat in publicā formā redigunt. s̄. de testi. significauit. et. s̄. vt lit. nō cōte. qm̄. j. rñ. et. §. sunt ⁊ alij. ⁊. ff. ad. l. aq̄l. in lege. C. de vsur. pupil. l. vlti. ar. B. †al'. duratura.

k ¶ Iustā cām. Puta q² l'ra incipit deleri ex vitio charte vel incausti: q̄uis instrumētū de nouo sit factū: vel alio modo qđ possit ꝯtingere de facto † ita tamē faciēda est hec renouatio si adhuc sint ita ītegra ꝙ nō sit dubitatio đ ipsarū tenore: vt hic dicit: vl' si essent ꝑ ꝑte iam cōsumpta vt ex inspectiōe nō possit deprehēdi de fide ipsorū nō sunt renouāda nisi prius ꝑ testes ꝓbaret de integritate instrumētoꝝ. j. de priui. cū olim. ⁊ hec īnouatio d₃ fieri auctoritate ordinarij: vt hic dr̄. sic. s̄. eo. ca. proxi. Ber. †Host. pōit exēplū qñ sūt trāsferēda ad locū remotū propter picula viarum fiet īsinuatio vl' sūt scripta ī papiro. de ꝯfir. vti. cū dilecta. vel sunt cōia inter heredes vel socios q̄rum q̄libet eget vno. ff. fami. her. si que sūt. C. cōia vtri. iudi. de instrumentis. ff. de fide instru. l. fi. nec deb₃ iudex denegare hoc etiā si contra ip̄m sit. in autē. de defen. ciui. §. s₃ nec. coll'. iij. Jo. an.

¶ Glosa sequens querit et soluit.

l ¶ Publicā personā. Sic. s̄. c. pxi. ⁊. c. cū dilect⁹. Quid si publica ꝑsona nō possit hr̄i? Satis credo ꝙ ꝑ aliquā ꝑsonā honestā auctoritate iudicis rescribi p̄nt. arg. s̄. de ꝓba. qm̄ ꝯ. ita tñ ꝙ sigillum autenticū apponat qđ īponat fidē instrumēto. s̄. e. c. ij. ⁊. c. cū dilectus. al's posset deperire ius illi⁹ qđ esse non debet: īmo curare d₃ iudex vt salua sit rerū ꝓbatio. ff. de testi. curent. Ber.

Sūmariū

¶ Rub. De presumptionib⁹. Qr̄ presumptiōes q̄nq₃ plene ꝓbāt: q̄nq₃ semiplenā ꝓbationē faciūt: q̄nq₃ alias ꝑsumptiōes coadiuuāt. vt patet. j. in ꝓcessu titu. Ideo post tractatū de ꝓbationib⁹ de testib⁹: ⁊ de fide instrumētorū annectit hanc rubricā in qua tractat de quadā specie ꝓbationis. Et vide ad materiā quod dixit panor. in. c. tertio loco. s̄. de ꝓba. et no. in. c. ferrū. l. di. Ab. Quid autem debet presumi si clericus amplexetur mulierem. xj. q. iij. absit.

Sicut noxius. Ludus noxius inducit presumptionem fraudis. Ul' sic. In dubio in delictis presumitur dolus. Et aduerte quia verba tex. non sunt pape sed salomonis in parabolis vt patet ex prescriptione. ⁊ habentur originaliter in parabolis. in. c. xxvj. sed quia tex. est hic canonizatus facit fidem ⁊ inducit necessitatem sicut si editus fuisset a papa: quia omnia nostra facimus quibus auctoritatem nostram impartimur l. j. C. de vet. iu. enu. et in ca. si apostolice. de preben. li. vj. et patet. s̄. in proemio huius compilationis. ⁊ vide glo. no. ij. q. ij. in primis. in ver. lex. Pone ergo casum litteralem referendo consultationem ad papam auctorem huius compilationis. ⁊ idem debes obseruare in omnibus capitulis quorum auctores non habebant potestatem legis complende. ⁊ dicas sic. Quidam accessit ad gregorium ix. querens ab eo. Pater sancte quidam intrauit domum cuiusdā qui reputabatur amicus suus: et clandestine quedam iocalia subtraxit et reclusit sub mantello suo: cum autem. d. domus hoc detexisset ille ad excusationem suam dixit ꝙ iocose fecisset. vellem scire an ex confessione sua ille sit absoluendus: dominus papa respōdet ꝙ huius solutio questionis ex dictis salomonis in parabolis colligitur euidenter qui inter cetera dicit ꝙ sicut noxius. i. nocens est is qui manifeste nititur nocere: licet forte non fuerit secutus effectus: ita is qui nocet occulte licet in deprehensionis actu dicat ꝙ iocose fecit. quasi dicat ꝙ sibi non est credendum ex quo act⁹ in se est nociuus. Abbas. Casus litteralis.

m ¶ In mortem. Id est vt mortem inferat: licet res non habuerit effectum ex quo processit ad actum. lj. disti. si quis post acceptum. et de pe. dist. j. si quis cum telo.

n ¶ Deprehensus. In opere nociuo.

o ¶ Ludens. Licet h̄ asserat non excusatur: quia noxius ludus

¶ Ex violenta presumptione fertur diffinitiua: et est casus notabilis. Ca. ij.

3.re.3. Afferte mihi gladiũ. Cũq̃ attulissent ait[a]: diuidite infantẽ viuũ: et date dimidiã partẽ vni: et dimidiã partem alteri. Dixit autẽ mulier cuius filius erat viuus ad regẽ (cõmota[b] sũt quippe viscera eius super filio suo) obsecro dñe date illi infantẽ viuũ: et nõ occidat̃. econtrario alia dicebat: nec[c] mihi nec tibi/ sed diuidatur. ¶ Respõdit rex et ait: date[d] huic infantem viuũ et nõ occidatur: hec[e] est enim mater eius

Salomon in parabolis.

¶ Conuersatio in adolescentia facit presumptionem in senectute. Caplm. iij.

Ex studijs suis intelligit̃[f] puer. ¶ Quecũq̃ enim ꝟtutibꝰ studere cum modestia continentie/ auditioni sapientũ: obseruãtie mandatorũ dei: maxime simplicitati et humilitati videris: huiꝰ mũda ⁊ recta opa itellige[g].

Bonifa. pa. epis gallie.

¶ Presumit̃ contra illum q̃ dilationibus subterfugit iudiciũ.

Nullus dubi Cap. iiij. tat ꝙ ita iudiciũ nocens subterfugit[h]: queadmodũ vt absoluat̃ q̃ est innocẽs q̃rit: cõfitet̃[i] eni de oibꝰ q̃sq̃s se subterfugere iudiciũ dilationibus putat.

Grego. in homelia.

¶ Qui ex duobus illatis alterum negat: reliquum affirmare presumitur. Caplm. v.

Nonne bene dicimus[k]: q2 samaritanus es tu: et demonium habes? Respondit iesus ego demonium non habeo. ¶ Duo[l] quippe illata[m] fuerunt ei: vnum negauit[n]: alterum[o] tacendo[p] concessit.

Idem maximo episcopo.

¶ Ex preteritis presumitur circa futura. Capitulum. vj.

† Et. xxxij. q. iiij. recurrat. quis ei ludos appellet ex q̃bus crimia oriunt̃? vt i procimio. ffor. §. ante pe. et sunt hec ſm ho. contra illos qui faciunt rithmos famosos in ludis scti Nicolai vel similibus festis ꝙ ꝓpt̃ ludum non excusent̃ a pena. C. de famo. libel. l. vna. vj. q. j. ex merito et tribꝰ ca. seq. Jo. an.

est in culpa. ff. ad le. aquil. nam ludus.† cũ dabat operã illicite rei l. di. clerico. et c. si quis volũtate. nam omne maleficium praue presumitur actum. C. ad le. iul. de sicca. l. j. C. de iniur. si non conuictus et omne beneficium recte presumitur actum.

Afferte mihi. Diuiditur. nam prima pars ponit factum: ex quo secũda diffinit ibi: respõdit. Et aduerte ꝙ hec dispositio siue decisio non fuit originaliter pape sed salomonis: et habẽtur hec ꝟba tertio regum i ca. iij. vnde hic in suprascriptione dicitur idẽ: et haberet respectum ad ca. pxi. Expone casum litteralẽ vt ibi dictũ est. Uel specialiꝰ sic. Quidã proposuit coram ro. põ. an iudex valeat sententiã diffinitiuam proferre ex sola presumptione vrgẽtissima. Respõdit papa ꝙ sic: et ad probandum inducit auctoritatẽ et exemplũ salomonis qui ex sola ꝑsumptione iudicauit inter illas mulieres meretrices contẽdẽtes de filio. et vide latius hanc historiam in biblia in loco preallegato. Abb. si.

Prouer. xxvj.

¶ Casus. Cũ due mulieres essent simul i quadã domo. et vtraq̃ haberet filium paruulũ infantẽ: contigit ꝙ alter infans mortuus est: illa cuius filiꝰ mortuꝰ erat accepit filium alterius viuũ/ et filium suum mortuum latenter posuit ad latus illius cuius filius erat viuus: postmodũ ille due mulieres ceperunt cõtendere inter se: illa cuius filius erat viuus petebat filium suũ ab alia. illa respondebat filius tuus mortuus est: meus autem viuit: illa respõdebat econtra. Accesserunt ad regem Salomonẽ/ et ceperunt contẽdere coram rege: cum illa cuius filiꝰ erat viuus nõ posset probare ꝙ filius suus esset: voluit rex per presumptionẽ inuenire cuius filiꝰ esset: dixit rex. Afferte mihi gladiũ: allato gladio ait. Diuidite infantẽ viuũ ⁊ date dimidiã ptẽ vni ⁊ dimidiã alteri. Illa cuius filiꝰ erat viuus dixit regi: dñe date illi infantẽ viuũ et nõ occidat̃: ecõtra illa dicebat: nec mihi nec tibi sit: s3 diuidatur: tunc ait Rex. Date huic/ scilicet que nolebat illum infantẽ diuidi viuum. hec est eni mater eiꝰ: et ita rex ad hanc presumptionem rectam tulit sententiam. Ber.

‡ Quia talis res non recipiebat diuisionem C. cõia vtriusq̃ iudi. possessionum ſm Ui. Jo. an. in nouel.

a ¶ Ait. s. rex salomõ: s3 nõ diffiniẽdo ‡ sed potius tentando cã inquirendi veritatẽ cuius filiꝰ esset: nã nõ omnis vox iudicis auctoritatem continet rei iudicate. C. de senten. ⁊ interlo. om. iudi. ex stipulatione. et. iij. q. vj. ħ q̃ppe. in ꝓn.

b ¶ Cõmota. Interpositio est.

c ¶ Nec mihi. Hec non fuit audienda q̃ nocere tm̃ voluit et nõ ꝓdesse. vnde malicijs eius non est indulgendũ. ff. de rei ven. in fundo. et. s. de rescrip. sedes apl'ica. et. j. de priuile. ex parte tua. et. j. quima. ac. pos. significante.

d ¶ Date huic. Hec enim fuit sententia diffinitiua lata per solam presumptionem. sic. xxxij. q. j. dixit dñs. hec locum habent cum violenta est presumptio.

¶ Glo. sequens querit et soluit. iterũ querit ar. pro ⁊ cõtra ⁊ soluit.

e ¶ Hec est enim mater. i. presumitur ex dilectione vnius et odio alterius. ar. xxiij. q. iiij. ea vindicta. circa princi. † Sed si vtraq̃ dixisset filium nolle interfici tunc illi que erat in possessione adiudicaretur: nisi alia probatio interuenisset. Sed pone ꝙ vtraq̃ moriatur lite pendẽte cui succedit iste? Uidetur ꝙ vtriq̃. arg. ff. de re. du. qui duos. ff. de ioffi. test. papinianus. §. sed nec impuberis. Ar. contra ꝙ neutri succedat. ff. de re. du. si fuerit. quoniã ponit impossibile qꝺ est contra naturam. scil3 se habere duas matres. vnde non est audiendus. ff. de inter. ac. confessionibus. §. j. ff. que sen. sine ap. rescin. l. vlti. Item altera erat in possessiõe: ergo alteri incumbit ꝓbatio. ff. de proba. ei qui dicit. pro hac parte standum est Uincen. Si ꝟo de ꝯfessione neutriꝰ ꝯstaret. dic vt not. s. de testi. i nr̃a. Ui.

† Et. C. de inoffi. testa. si mater. ff. qꝺ me. cã. istiquidez. Unde ⁊ pietas pr̃na ꝓ filijs capit consiliũ. ff. de adulte. nec in ea lege. ad fi. q2 nec est affectus q̃ vincat pr̃num. C. de cura. fu. l. vl. post ꝓn. Jo. an.

Ex studijs. Primo ponuntur verba Salomonis in parabolis. ca. xxvj. Secũdo ponuntur verba Hieronymi illa exponentia ibi: quecunq̃. Et pone casum vt in ca. ꝑcedentibꝰ referendo consultationem ad papam: an dicta Salomonis citra canonizationem sint approbata ab ecclesia cum sint incorporalia in bi-

f ¶ Intelligit̃. Id est est presumit̃. ⁊ est ar. per exteriora presumi de interioribꝰ. xxxij. q. v. q̃ viderit. ⁊ l. di. si q̃s dyaconꝰ. ꝟs. Intima ꝑ mores cognoscimꝰ exteriores. B.

Uersus.

g ¶ Intellige. Id est presume. nam pro certo non possumus scire ꝙ post illa tria q̃ salomon asserit difficilia. s. viã colubri sup petrã: viã aq̃le sup celũ: viam nauis sup aq̃s: q̃rtũ q̃si reputat ipossibile: viã viri in adolescẽtia sua tãq̃ inuestigari nõ possit: tñ ex his argumẽtis bonam colligimꝰ opinionẽ quousq̃ appareat in ꝯriũ. j. e. c. vlti. Ber.

Salomõ. quattuor reputauit difficilia cognitu.

Johan. viij. f.

Nullus. Abantiquis dicit casum ponẽdum per decre. veritatis. de do. ⁊ contu. Abbas siculus.

¶ Casus. Reus q̃ est i aliquo delicto de q̃ trõ uenit̃ semp fugit nunq̃ vellet venire ad iudicium/ et hoc ipso ꝑsumit̃ cõtra ipsum: ⁊ ille qui ẽ innocens libenter q̃rit vt absoluatur: nec aufugit. ⁊ ex hoc presumitur ꝙ sit innocens.

b ¶ Subterfugit. Qui enim iudicium refugit apparet cum de iusticia diffisum. xj. q. j. christianꝰ. et. iij. q. ix. decreuimꝰ. ⁊. lxxiiij. di. honoratus. Bernardus.

i ¶ Confitetur. Interpretatiue. xj. q. iij. rursus. Tripliciter dr̃ q̃s cõfiteri Ore. xv. q. vj. c. j. ⁊. ij. Rei euidẽtia. xxviij. di. priusq̃. Cõtumacia vt hic. ⁊. iij. q. ix. decreuimus.

Confitet̃ q̃s tripl'r.

Nonne bene dicimꝰ. Qui tacet cõsentire ꝑsumit̃: ita sũmat Jo. an. sed hec sũmatio est nimis generalis ⁊ contra regulã is qui tacet de reg. iur. lib. vj. Primo ponunt̃ verba euangelij. Secundo verba gregorij exponentis seu inferentis ad decisionẽ questionis. Secũda ibi: duo quippe. Ab. ¶ Casus. Dum iudei disputabant cum iesu siue contendebant dixerunt iesu. nõne bene dicimus qui samaritanus es ⁊ demonium habes? Rñ. iesus. Ego demoniũ nõ habeo. Dicit Greg. duo sibi illata fuerũt: ꝑ ħ ꝙ vnum negauit: de alio intelligit̃ cõfiteri tacendo. ¶ Nota ꝙ qui de vno negat: de alio tacendo cõfitetur. Ber.

Diuisio.

k ¶ Nonne bene dicimus. Uerba sunt iudeorum.

l ¶ Duo quippe. Uerba sunt gregorij. B.

m ¶ Illata. i. ignominiose dicta sunt vel iniuriose.

n ¶ Unum negauit. s. demonium habes.

o ¶ Alterum. s. samaritanus es: tacendo concessit.

¶ Glosa sequens notat tacentem consentire: ponit quosdam casus exceptos: signat contrarium. dat duas solutiones. secundo ar. iiij. iura alle. ad casum conuersum alle. duo.

p ¶ Tacendo. Nota ꝙ q̃ tacet ꝯsentire videtur. liiij. dist. si seruus. et. xxvij. dist. dyaconus. et. xxviij. dist. dyaconi. ff. de cõdi. et demõ. cum ita legatum. ver. que enim titio. Fallit hec regula in casibus. ff. de ser. vr. predi. inuitum. ff. de fur. qui vas. §. vetare. et. ff. qui. mo. pig. vel hy. sol. sicut. §. non videtur. ff. de procu. filiusfamilias. §. inuitus. alium casum habes. lxv. dist. c. vlti. lxxiiij. di. c. j. Ar. contra. ff. de reg. iur. Dicas ꝙ qui tacet non consentit vbi agitur de dominio rerũ admittẽdo: nisi affinitas aliud inducat. ff. de do. inter vi. et vxo. si seruꝰ cõis. Uin. Uel meliꝰ dicas ꝙ vbi ꝑ ꝓhibitionẽ meã possum prohibere qꝺ fit ⁊ taceo: tũc taciturnitas ꝓ cõsensu habet̃ liiij. dist. si seruus. Si vero per prohibitionem meam non possum prohibere quod fit: tunc non obest mihi taciturnitas: puta me inuito potes vendere rem meam. ff. de contrahen. emp. rẽ alienam† sic etiam videtur distinguere lex. ff. de re iudi. sepe. et. xj. q. iij. quando. et. j. de re iudi. ca. pe. tamen fallit hoc in casibus predictis. Itẽ arg. quod de vno negatur: de alio conceditur. xxv. dist. qualis. xv. q. iij. ex eo. et. ff. de iudi. cum pretor. et. xxiij. q. ij. lator. ff. de pac. dotalibus ob res. §. ij. et econuerso. ⁊ quod de vno affirmatur de alio negatur. ff. de condi. ⁊ demon. cum ita legatum. et. ff. de legi. et senatuscon. cum lex. et. C. de procu. l. maritus. vbi. B.

Taciturnitas non ſp equiparatur consensui.

† Sequit̃. distrahere quem posse nulla dubitatio est. nã emptio ẽ et vẽditio. sed res ẽptori auferri põt itellige per dñm vendicantem. Jo. and.

Diuisio. Mandata. Quattuor facit. Primo pmittit exordiū. Secundo subdit narrationē ibi: pinde. quā tertio determinat ibi: quas nō. Quarto rationem subiungit ibi: qr. ꝛ in hoc vltimo facit iste textus ad titu. Et ideo vt reducas decre. ad titu. potes ponere casū in terminis referēdo cōsultationē ad gregoriū auctorē huius cōpilatiōis. Nā qrebat an ex pteritis sit presumēdū circa futura. et Gregori⁹ p solutiōe inducit auctoritatem gregorij: q̄ scribens mario epō dixit vt hr in tex. Ab. Casus. Dūs papa cōmisit offm legationis sup oēs ecclias sicilie marino epō: nō loco/ sʒ psone illi⁹ epi: psidēs de eo ex eo ꝙ ex transacta vita illi⁹ didicit q̄d de subseq̄nti ꝯuersatione ipsi⁹ psumere possit. pmittens ꝙ dum onera sua cū frib⁹ partit: mādata celestia agere comprobat. Nota ex preteritis psumi de futuris.

a Mādata celestia. Scʒ alter alteri⁹ onera portate. l. di. pōderet. ꝛ §. de offi. archipsb. c. vl. Sed ego nō credo glo. vex dicere: qr illd nō refert ad iniūgētē on⁹ sed ad eū q̄ debʒ on⁹ alteri⁹ subire. Papa autē h loquit de se: q̄re arbitror ꝙ papa loquat h de mādatis celestib⁹ sibi tāq̄ vicario factis circa pascēdū pplm dei: nā efficati⁹ adimplet assumendo mltos ad ministeriū iuxta illd euāgelicum: messis quidem multa: operarij autē pauci: rogate dñm messis vt mittat operarios in messem suam. xxi. di. §. j. Ab.

Tals decreum⁹. Osee viij.

Mandata celestia[a] efficaci⁹ gerimus si nr̄a cū fratrib⁹ onera partiamur[b]. Proinde sup cūctas ecclias sicilie te vices[c] ap. sedis ministrare decernim⁹.† Quas nō loco tribuimus sʒ psone[d]. Qr ex trāsacta in te vita didicim⁹ quid de subsequenti conuersatione tua presumamus. Idem.

Ex vicinitate presumit notitia facti loci vicini. Cap. vij.

Quosdam. ꝛ. ī. Aphrica vō q̄liter mortalitate et languorib⁹ vastet: q̄to viciniores[e] estis credo[f] ꝙ subtili⁹ cognouistis. Idem victori episcopo.

Presumit factū notū in vicino loco quod est notum in remoto. Capitulum. viij.

Quanto. ꝛ. ī. Latere te in vicino nō potuit[g] q̄d ad nos in longinquo peruenit. Hieronymus super osee.

Ex preteritis presumit circa futura. Capitulum. ix.

Scribā eis[h] mltiplices leges meas: ex pus datis ꝛ neglectis[i] appet ꝙ has negligēt. Alexāder. iij. decano cassien.

Efficatior probatio requirit ab eo qui probare vult illud q̄d nō est verisimile. Capłm. x.

Quia verisile nō est ꝙ. H. pbr̄ psonatū ecclie. R. capellano ꝯcesserit[k]: ꝛ ab eo eiusdē ecclie acceperit vicariā. Prouideas ne sup h pbationē recipias nisi cōis loci fama[l] id hēat: vel tales persone appareant de quib⁹ verisimile nō sit ꝙ debeant deierare. Qm̄ sepe cōtingit ꝙ testes facile corrupti inducātur ad falsum testiōniū proferēdū. Idem Genueñ. archiepo.

Per cohabitationē diutinā et famā de mr̄imonio et ꝯctib⁹ mr̄imonialibus ac alia adminicula pbat mr̄imoniū. Pa. C. xj.

Illd quoq̄ nobis inotuit: ꝙ cū libera mulier p decē annos et vltra cuidam seruo scieter[m] cohabitauerit: ꝛ ab eo fuerit carnaliter cognita: nunc ipsum asserit suū non esse maritū. Uerum vir eam vendicās[n] in vxorē: baturum. ꝛ ita. R. molestabat eundē. H. Significatū fuit hoc dño pa. sup h scribit pa. decano cassineñ. dicēs ꝙ nō verisile ꝙ. H. psōatū ecclie cesserit dicto. R. ꝛ vicariā ipsi⁹ ec. recepit ab eodē. Unde mādat decano ne sup h pbationē recipiat: nisi cōis fama loci h habeat: vel nisi tales psone appareāt de q̄b⁹ nō sit verisile ꝙ debeant deierare: qr sepe ꝯtingit ꝙ testes corrupti inducant ad falsū testiōniū pferēdū. No. ꝯ verisimilē psūptiōnē inducunt testes.

Glo. seq. ponit duas lecturas: ꝛ iuxta secūdā arg.

b Scribam eis. Ironice. q. d. non scribamus: vel pōt legi plane Et ē ar. inducias eē cōcedēdas maliciose petēti ad ꝯuincēdā maliciā. de pe. dist. j. pdixerat. ff. dē vb. obli. si insulā. ꝛ. l. insulā. ꝯ. de do. et cōtu. c. put. et. c. cū oli. et. c. veritatis.

Glo. seq. ponit triplicē presumptionē ex pn̄ti: ꝛ triplicē ex preterito.

i Neglectis. Quandoq̄ ex pn̄ti psumit circa psens. vj. q. j. q̄ crimē. quādoq̄ ex pn̄ti circa preteritū. xxxiij. q. ij. cū p bellicā. quādoq̄ ex presenti circa futurū. l. di. si q̄s dyaconus. ꝯ. cū dō ꝛc. quādoq̄ ex preterito circa preteritū. xxviij. di. qr sunt culpe. quādoq̄ ex preterito circa pn̄s quotiēs de fama q̄rit alicuius. lxxvij. di. quicūq̄. et. c. monachus nouitius. quandoq̄ ex preterito circa futurū: vt h. ꝛ. xxiij. q. v. si apud. ꝛ. ꝯ. eo. mādata. vn̄ vsus. Rumor de veteri faciet ventura timeri. Cras poterunt fieri turpia sicut heri.

Presumptio ex varijs tpib⁹ sumitur.

Uersus.

Quia verisimile. Diuiditur. Nā primo pōit causam finalē. Secūdo prouisionem. Tertio prouisiōis causam impulsiuam. Secūda ibi: prouideas. Tertia ibi. quoniam. Ab. si.

Diuisio.

Casus. R. capellanus dicebat. ꝙ. H. cōcesserat ei psonatum eccle sue: ꝛ ab eo vicariā ipsi⁹ ecclesie idem. H. receperat: ꝛ hoc dicebat se pro

Glo. seq. arg. ad brocar. alleg. v. iura. ꝛ vnū alle. in ꝯriū ꝛ soluit.

b Partiamur. No. ar. de officijs partiēdis. xciij. di. dyaconi circa mediū. vbi sufficit huic ordini ꝛc. C. de asses. nēo. xvj. q. j. pbros. ff. de pac. si plures. lxxxix. di. singula. Ar. cōtra. ff. de adop. si cōsul. Sol. prima regula gn̄alis est: ꝯria tn̄ q̄nq̄ inueniunt: aut cā necessitatis vel vtilitatis cōcessa. xxi. q. j. relatio. xxx. q. j. ad limina. ff. de ꝯben. emp. fistulas. §. fundū. ꝛ. ff. de stip. ser. l. j. §. cōis seruus.

c Uices aplice sedis. Et tn̄ nō poterit extēdere manū ad ea q̄ in signum vniuersalis dominij sunt romano pōtifici reseruata. ꝯ. de transla. ca. j. et. ꝯ. de offi. leg. ꝙ translationem.

d Sed persone. Et ideo cum persona† finitur. vij. q. j. petisti. ff. de ꝯsti. pn̄ci. l. j. ꝛ si. Si vō loco ꝯcedat priuilegiū ppetuū ē. xvj. q. j. hinc et. ꝛ. xxv. q. ij. c. j. ꝛ. ij. ff. de iur. imu. l. iiij. ꝛ. ꝯ. de insti. cū venissent

† Cui cōmissa ē legatio nō ꝯmittēris. quod dic vt. ꝯ. d of. le. c. ij. li. vj. Joan. and.

Quosdā. Casus. Casū sic pōit abbas ꝙ forte isti q̄b⁹ scribit petebāt pbendas ibi: ꝛ erant ibi vicini quos papa noluit exaudire cum terra ipsa satis oppressa esset barbaris: quod ipsi vicini melius scire debebant ratione vicinitatis.

Due glose sequentes duo colligunt argumenta.

e Uiciniores. Ar. ꝙ ex vicinitate psumit pro aliquo vel contra aliquē: ꝛ id scire psumit: vn̄ facile nō credit in ꝯriū. xvj. dist. q̄d dicitis. ꝛ. ꝯ. qui ma. accus. pos. cum in tua. et. ꝯ. ca. proxi.

f Credo. i. presumo. Et est arg. ꝙ vbi quis interrogat an credit vel non/non est dandum tempus ei ad deliberandum: quia ex presumptione informat suam credulitatem. B.

Casus. Quanto. Pōe casū lr̄alē fm̄ Jo. forte enī papa rephendit epm de negligētia circa correctionē delicti subditi sui: cui⁹ clamor ad ipm papam peruenerat: ꝛ qr eps allegabat in bocignorantiam: papa sibi scripsit: vt hic habetur. Ab.

Glo. seq. ponit dictū cui alle. ꝯriū. soluit distinguendo.

g Non potuit. i. presumit nō potuisse: imo ꝯ psumptionem iuris bene admittit pbatio in cōtrariū. ff. q̄d me. causa. nō est verisimile. ꝛ lxxxj. di. ꝑposuisti. ꝛ. ꝯ. q̄ ma. accu. pos. cū in tua. ff. de pba. q̄ testamentū. Ar. ꝯ. xj. q. j. si q̄ clericorū. Circa hmōi psumptionē dicēdū est ꝙ temeraria repellat. vj. q. j. oues. pbabilis psumptio inducit quāq̄ expurgationē. ꝯ. de pur. ca. p totū. violēta psumptio q̄nq̄ sufficit ad ꝯdenatiōnē. ꝯ. e. afferte. ꝛ. xxxij. q. j. dixit dñs. vn̄ v. Tu suspēsus eris si cā pbabilis extet. Si violēta rues: nō te temeraria tāget. Ber.

Presumptio est triplex. Uersus.

Diuisio. Scribam. Breue est. Pone casum litteralem vt dictum est in precedentibus. c. Ab.

k Concesserit. Quoniam de nemine presumendum est ꝙ bona sua iactet† ꝯ. de renun. sup eo. ꝛ. ꝯ. de resti. spoli. sollicite. ꝛ. ff. de pba. cum de indebito. Ber.

† Ut renunciatio prelature p vicaria et argu. ꝯ. hoc ho. ad id q̄d p⁹ eum dixi de pbē. ꝑterea Joan. and.

l Communis fama. Que coadiuuat ad fidem faciendam. iiij. q. iij. §. item sepe. ꝛ. ff. de testi. testium. §. eiusdē quoq̄. ꝛ. C. ne de sta. defunc. si mater. ꝛ. ꝯ. c. proxi. Ber.

Illud. Per noiatione: cohabitationē: ꝛ famā pbat ꝯiugiū maxie si appareāt instr̄a dotalia: ita sūmat Jo. an. q̄ sūmatio iudicio panormitani oīno nō colligit ex isto textu. tn̄ qr i isto textu nll'a fit mētio de cohabitatiōe nec noiatiōe vltra istr̄a dotalia. tn̄ qr p dictionē maxie sētit Jo. ā. ꝙ absq̄ istr̄o dotali fuisset h p alia ꝑsita in textu pbatū mr̄imoniū. Cōis diuisio. Scd̄a ibi: verū. Ab.

Casus. Quedā libera mulier p. x. annos ꝛ vltra sciēter cohabitauit cuidā seruo tāq̄ legitimo viro: ꝛ ab eo fuit carnalr̄ cognita. postmodū dicebat illū suū nō esse maritū: sʒ vir dicebat suā eē vxorē: ꝯidēs publicū istrumētū in quo se cōiuges noiabāt/p q̄d etiā sibi donationē ꝑpter nuptias faciebat eidem: mulier asserebat instrumētū illd factū eē in fraudē vt dn̄s suo suo fraudaret. Insup pduxit testes ꝙ ille rogat⁹ erat pluries ab amicis mulieris ꝙ eam despōsaret: sed ipe dicebat ꝙ eā nō despōsaret. Uir pdictū instrm pducebat ꝛ quosdā testes q̄ viderāt eā anulos deferentē. Ad h r̄ndebat mulier ꝙ hoc faciebat fm̄ cōsuetudinē illarū q̄ panes vēdūt. Judex sup h cōsuluit pa. et ipe r̄n̄. ꝙ in hmōi dubietate fama vicinie oʒ attendi: ꝛ si fama loci habet ꝙ vir ipsam in lecto et in mensa sicut vxorem tenuerit: cogēda est mulier vt eidē viro affectu adhereat coniugali: precipue si pdictū instrumentū ab eo sit factū qui officium suum fideliter adimpleuit. Nota ꝙ circa matrimoniū recurrendum est ad famā loci: ꝛ sic per exteriora probatur matrimonium/saltem presumptum contra quod nō est probatio admittenda. Itē psumit pro instrumento facto ratione officij. Ber.

m Scienter. Ex quo scienter cohabitauit ei non pōt opponere notam seruitutis. ꝯ. de cōiug. seruo. proposuit. sed si hoc ignorasset tunc sufficit bene. vt in eadem decre. ꝛ. xxix. q. ij. per totum. Ber.

n Uendicans. i. eam petit in suam vxorem.

3

ostendit publicũ instrumentum in quo sese ↄiuges nominãt[a]: ꝛ ꝑ qđ ipm ei donationẽ[b] ꝓpter nuptias fecisse apparet. Mulier vero instr̃m illđ asserens vitiosum: vt seruo dñs fraudaret[c] plures testes produxit ꝙ ille ab amicis ei⁹ sepe rogat⁹ vt eã despõsaret: nec dispõsasse nec despõsaturũ[d] se ipãz firmiter asserebat: vir autẽ nõ nisi ꝑdicto instrumento: et q̊busdã testib⁹ q̊ viderãt eã ãnulos[e] deferẽtẽ ipãz ꝓbauit vxorẽ: sꝫ mlier de more illaꝝ q̃ panes vẽdũt se annulos detulisse dicebat. ¶ Uerũ qꝛ in hmõi dubietate: fama vicinie magis dꝫ attẽdi: si fama[f] loci hꝫ ꝙ vir ipam in lecto ꝛ in mẽsa sicut vxorẽ[g] tenuerit (cũ matrimoniũ[h] sit maris ꝛ femine cõiũctio indiuiduã vite ↄsuetudinẽ retinẽs) cogenda est mulier vt eidẽ viro affectu ꝟuiat ↄiugali: ꝑserti[i] si ꝑscꝑtũ istr̃m ab eo cõditũ fuerit q̊ offĩm[k] suũ fidelit̃ ad ipleuit. Idẽ archiepo genueñ.

¶ Per violentã presumptionẽ ꝓbatur carnis copula. Cap. xij.

Litteris fraternitatꝭ tue receptis nobis innotuit ꝙ cũ. P. ab. A. muliere quam in vxorẽ accepat peteret separi[l]: accusatores[m] mr̃imonij ꝓduxerũt testes firmiter asserẽtes: ꝙ postq̃ꝫ mulier cũ ꝑdicto viro cõtraxerat mr̃imoniũ cõsanguineũ viri eiusdẽ: solũ cum sola: nudum cũ nuda in eodem lecto iacentẽ: ea (vt credebãt[n]) intẽtiõe vt eã cognosceret carnaliter: viderũt multis locis secretis: ꝛ latebris[o] ad hoc cõmodis: ꝛ horis electꝭ: et. ĩ. ¶ Cõsul. t. t. r̃ndem⁹ ꝙ ex huiusmodi violenta ꝛ certa suspitiõe fornicationis: põt s̃nia diuortij[p] ꝓmulgari: ita q̊dẽ vt vir licẽtiã habeat mortua illa ducẽdi aliã muliere sine spe[q] coniugij remanente. Clemens tertius.

¶ Idẽ dicit vt ꝑce. c. Cap. xiij.

Tertio loco q̃stõis hmõi nodũ tua. f. petijt explicari: an iuuenis spõsam in quã ꝑ ꝟba de p̃nti ↄsensit debeat vxorẽ hr̃e: ad quoꝝ mr̃imoniũ ipediẽdũ[r]: neptꝭ ipsi⁹ spõse ꝓsiliẽs: se a iuuene carnaliter precognitã[s] ꝓponebat: a q̃ ꝓducti testes: dixerũt se ꝓ certo credere: ꝙ illa dicti iuuenis extiterit ↄcubina. adijcientes ꝙ eos insimul viderãt ꝑ plana ꝛ nemora vias ꝛ iuia pluries ↄuagãtes: ꝛ testimoniũ vicinie sup h̃ recepisse dicebant. Ad maiorẽ ꝟo certitudinẽ[t] (qꝛ min⁹ sufficiẽter credidisti esse ꝓbatũ qđ eadẽ mulier asserebat) tã ipa q̃ꝫ iuuenis iuramẽtis astricti seorsum cõfessi sũt ꝙ se inuicẽ carnalr̃ ꝑcognouerãt: lꝫ iuuenis nollet[u] ab ea quã despõsauerat/ separari ¶ Nos aũt q̃ dicta sunt[x] intelligẽtes: ꝑsertim cũ h̃ nõ dicat occultũ: sed q̃si ꝑdicet a pluribus manifestũ: cõsulti⁹ eẽ credimus vt mr̃imonialiter nõ cõiun

a ¶ Nominant. Ista nominatio presumptionem inducit. xxxij. q. iiij. dicat aliquis. ff. de proba. l. vlti. non tamen sufficientem ꝓbationem inducit. C. de proba. nam epistolis. et. C. de li. cau. l. pe. preterq̃ꝫ in casu. C. de la. libe. tol. l. vna. §. simili quoq̃ꝫ.

b ¶ Donationẽ. Dos eni cõstitui nõ põt nisi liberis ꝑsonis. C. de lati. li. tol. l. vna. §. sed et si q̊s hominũ. sic eadem rõne donatio nõ põt cõstitui nisi in liberã mulierẽ: ꝛ a libero viro: vñ de ꝑsumptionẽ inducebat tale instrumentũ. ff. de iur. do. si mlier. §. ei⁹ noĩe. sed nõ plene h̃ probat: qꝛ nõ fuit factũ instrumẽtum sup mr̃imonio. C. de nup. neq̃ꝫ sine nuptijs† ꝛ ita nõ ꝓbat hoc esse qđ ab h̃ contingit abesse. ꝟ. de trãsla. inter corporalia. ꝛ. C. vñ cognati. non ab hoc. ¶ Gl. se. q̃ttuor cas⁹ q̊b⁹ dñs fraudaret põit ꝛc.

† Dicebat ꝛ male per hanc. l. ꝙ ꝑ instr̃m non poterat probari matrimoniũ. Jo. an. in no.

c ¶ Fraudaret. Not. casus ĩ q̊b⁹ dñs fraudat ꝟuo. ĩ. de cõiug. ꝟuo. lꝫ. ꝛ. ĩ. de natis ex libero ventre. c. vno. Itẽ ali⁹ cas⁹ est. C. de lati. libe. tol. l. vna. §. sꝫ ꝛ si q̊s hominũ Terti⁹ ẽ in aut. de nup. §. si vero ab initio. col. iiij. Ali⁹ casus ẽ in aut. constitutio q̃ dignitas liberat filiũ a patria potestate. in prin. col. vj.

Mr̃imoniũ quid sit.

d ¶ Desponsaturum. Hec assertio ꝑsũptionẽ tãtũ faciebat: qꝛ potuit postea mutare volũtatẽ

e ¶ Annulos. N[illegible] ꝙ si annulus datur etiã mulieri in eccl'ia vel in domo ꝑsũptio‡ est ꝓ mr̃imonio. xxx. q. v. femine. si corã parẽtib⁹ ꝑsumũt spõsalia. xxx. q. v. nostrates. hoc faciebat ad presumptionem.

‡ Glo. loq̊ vt q̃ñ nõ exprimuntur tũc ꝟba sapientia consensum. de quo dic vt no. ĩ. de cõiug. ser. ca. vlti. ĩ vl. gl. Jo. an. ĩ no.

f ¶ Fama loci. No. ꝙ ĩ talib⁹ fama plurimũ cõsideratur. ar. ij. q. v. pbr̃ si a plebe. ff. de testi. l. iij. §. eiusdẽ. ꝛ. iiij. q. iij. §. itẽ in criminali. versi. itẽ sepe. ꝛ. xxxv. q. vj. si duo. C. ne de sta. defunc. si mater. ꝛ. ĩ. de eo q̃ cog. ↄsang. vxo. sue. sup eo. Itẽ ẽ h̃ ar. ꝙ fama sufficit ad ꝓbationẽ si alie ꝑsumptões coadiuuant: ita ꝙ cũ fama faciunt ꝓbationem. et ita. Hec que nõ prosunt singula multa iuuãt: ĩ. c. proxi. ꝛ. c. iij. et. ꝟ. de testi. preterea.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

g ¶ Uxorẽ tenuerit. Sed quare requirit alia probatio cum cohabitatio sufficiat ad matrimonium. ff. de rit. nup. in libere? R̃n. illa est presumptio legis sed canon nõ presumit esse matrimonium nisi probetur ꝓpter periculum anime. xxx. q. v. c. j.

h ¶ Matrimonium. Hec diffinitio ponitur. xxvij. q. ij. §. j. et insti. de pa. pote. in prin.

i ¶ Presertim. Id est maxime: quia idem esset sine vllo instrumẽto si sola fama cum alijs probatur.

k ¶ Officium suum fideliter. Quod semper presumitur. ĩ. de presump. ad audientiam nisi contra presumat vel probetur. nam tunc de crimine falsi vtriq̃ꝫ incumbit probatio. C. de fal. vbi. B.

Diuisio.

Litteris. Cõmunis diuisio. Secunda ibi: cõsultationi. Ab. ¶ Casus. Quidam petrus noĩe cõtraxit matrimoniũ cum A. muliere: petẽs postmodũ separari ab ea quo ad mutã ꝟuitutẽ/ ꝓ eo ꝙ postq̃ꝫ mulier cũ predicto viro cõtraxerat mr̃imoniũ: consanguineus ipsius viri eam cognouit. Ad h̃ ꝓbandũ testes inducti fuerũt q̃ dicebant ꝙ viderãt cõsanguineũ illius viri solũ cũ sola: nudũ cũ nuda ea intẽtione vt credebãt vt eã cognosceret carnaliter: ꝛ hoc viderũt in multis locis ꝛ horis electis: q̃rebatur an propter has presumptiões debent separi? R̃n. pa. ꝙ ꝓpter hmõi violẽtam suspitionem fornicationis possunt quo ad seruitutẽ mutuã separari: ita tñ vt vir illa mortua cũ alia cõtrahat si voluerit. mulier vero sine spe cõiugij permanebit. ¶ Nota ꝙ violenta ꝑsumptio sufficit ad condẽnationem. Ber.

l ¶ Separari. Q̃tum ad thorũ/ ꝛ mutuã cohabitationem.

m ¶ Accusatores. Id est accusator. sic. ij. q. j. in primis. non enĩ plures accusatores admittunt: quia posset contingere ꝙ vnus probaret alter non. ergo cum sint plures iudex eligat magis dignũ. ff. de accu. si plures. tamen q̃ semel apparuit inter accusatores ampli⁹ testificari non potest. ĩ. de accu. cum. P.

n ¶ Ut credebãt. Non dicit vt sciebãt cũ opus illđ non plene pateat visui. sufficit ergo ferre testimoniũ de eo qđ inducit violẽtã presumptionem† q̃ sufficit in h̃ casu vt hic patet: ꝛ. xxxij. q. j. dixit dñs.

† Que hic colligit ex solitudine nuditate loco ꝛ sexuũ diuersitate ꝺm Host. et de hoc. ꝟ. de test. ꝑterea. multa ex q̊b⁹ ĩsurgit ꝑsũptio vide ĩ spec. eo. ti. §. j. Jo. and.

o ¶ Latebris. Que suspectis ꝑsonis interdicunt. xxxv. q. vj. ab isto die. Adeo vt si post trinã admonitionem inueniant cõfabulari excõicent. ĩ. de cohabi. cler. ꝛ mulie. si quisq̃ꝫ. ꝛ in aut. vt lice. ma. ꝛ auie. §. his quoq̃ꝫ. col. viij.

p ¶ Diuortij. Quo ad mutuam seruitutem.

q ¶ Spe ↄiugij. Propter incestũ quẽ cõmisit xxvij. q. ij. si q̊s spõsam: nisi timeretur de sua incontinentia: tunc enim daret sibi licẽtia ↄhẽdi. xxxiij. q. ij. in adolescentia. Ber.

Tertio loco. Pri Diuisio. mo ponit cõsultatio. Scđo r̃nsio ibi: nos autẽ. Abb. ¶ Casus. Quidã iuuenis ↄxit cũ q̊dã ꝑ ꝟba de p̃nti. Alia mulier neptꝭ ꝑdicte spõse ꝓposuit se pri⁹ cognitã ab illo iuuene q̃ꝫ cuꝫ illa contraxisset. Ad qđ ꝓbãdũ testes ꝓduxit q̊ dixerũt se ꝓ certo credere ꝙ illa dicti iuuenis extitit ↄcubina: adijciẽtes ꝙ eos viderant insimul ꝑ plana/ nemora/ vias ꝛ inuia cõuagãtes pluries/ ꝛ fama vicinie sup hoc erat. Iudex ad maiorẽ certitudinẽ iuramentũ vtriusq̃ꝫ recepit: q̃ cõfessi fuerũt ꝙ carnaliter se adiuicẽ ꝑcognouerant/ lꝫ iuuenis ab ea recedere nollet: quã iurauerat in vxorẽ. q̃situ fuit a pa. q̊d iuris esset? Et ipse r̃n. ꝙ cũ h̃ nõ dicat sꝫ ꝑdicet a plurib⁹ manifestũ: solutꝭ spõsalib⁹ separent. ¶ Nota ꝙ ex multis presumptionibus inducitur ꝓbatio sufficiens. Item fama cum alijs presumptionibus probat.

r ¶ Impediendum. i. separandum.

¶ Glo. seq. inducit duas concor. allegat. v. cõtraria ꝛ soluit.

s ¶ Precognitã. Et ita affinitas precessit matrimoniũ: et sponsalia: qđ si verũ est consanguineam illius postea habere nõ poterat. xxxv. q. iij. de incestis. ꝛ. c. nec eam quã. ꝛ. ĩ. de eo qui cogno. cõsan. vxo. sue. de illa. ꝛ in pluribus. c. eiusdẽ ti. Preterea hic auditur allegans turpitudinẽ suã. ĩ. de spon. preterea. xxxv. q. iij. extraordinaria. Ar. cõtra. ꝟ. de testi. sicut. ꝛ. ꝟ. de cõfessis. c. j. ꝛ. xv. q. iij. nemini. ꝛ. ĩ. de conces. preben. cum sup questione. ꝛ. ĩ. de do. inter dilectos. Illud verũ est ꝙ allegans turpitudinẽ suã nõ est audiẽdus: tñ ꝓpter ꝑiculũ aĩe sue audiet. ĩ. de reiud. lator. ꝛ. c. consanguinei. ꝛ in fauorem libertatis pater auditur qui filium vendidit. C. de lib. cau. l. j. et. ff. eo. l. j. et. ij. secus est contra libertatem. ff. de adop. l. post mortẽ.

Turpitudinẽ q̃ñq̃ꝫ licet allegare.

t ¶ Certitudinẽ. Ad supplementũ probationis. C. de re. cre. ĩ bone fidei. ĩ. de iureiur. c. vl. in fi. et. ꝟ. de ꝓba. sicut cõsuetudo. sic. ĩ. de despon. impu. attestationes.

u ¶ Nollet ab ea. Unde presumebatur ꝙ non cõfiteretur falso se neptem illius precognouisse.

x ¶ Dicta sunt. s. ꝙ testes dixerunt ꝙ viderant illos ꝑ plana ꝛ nemora: ꝛ ꝙ iurauerunt: ꝛ de fama vicinie: ꝛ alie presumptiones que in littera exprimunt. ꝛ sic est ar. ꝙ q̃ non prosunt singula multa simul cõsiderata iuuãt‡ ar. ꝟ. c. pxi. ꝛ. ꝟ. de testi. ꝑterea. et. ꝟ. de ꝓba.

‡ Uult hic glo. accedere illi opinioni contra Inno. de qua dixi in tex. sup ꝟꝟ. in via Jo. and.

cum causam. vbi de hoc. ff. qui. ex cau. ma. ne cõ. §. si qs sepius. et xxxv. q. vj. si duo. ff. de test. ob carmẽ. §. si testes.

a ¶ Sponsalibus. De facto qm̃ de iure non tenuerũt: cũ essent illegitime psone ad cõtrahendũ ppter affinitatẽ pri⁹ 9ctã. j. de eo qui cogno. cõsangui. vxo. sue discretionẽ: et q̃si per totum.

si audieris. ⁊ dicere debes pr̃i et m̃ri nõ noui vos. xcij. q. viij. dyaconi. et j. titu. proxi. queadmodum. a'as in magnis criminibus nõ auditur cõtra eum. C. qui accu. non pos. si magnum. in leuibus bene. C. e. ti. si sororem. et. iiij. q. iij. §. parentes.

f ¶ Recognouerat. Id est confessus fuerat.

Diuisio. Litteras. ¶ In pma iudicũ cõsultatio. In secũda rñsio ibi: nos vero. q̃ subdiuidit. In pma ponit motiuũ mãdati. In secũda mãdatũ ibi: quo circa. Abbas siculus. ¶ Casus. Episcopus altisiodorẽ. impetrauit litteras contra quosdam burgenses de charitate quos impetebat de heresi/quorum vnus extiterat vulk. de quo hic agit: vt cã possit facili⁹ expediri: vtraq pars compromisit in duos de iudicibus sub certa pena reseruata sibi nihilominus delegata potestate coram arbitris istis. Cõtra. V. proponebat eps q erat hereric⁹ et piurus p eo q cũ ipe V. haberet suspectus de heresi: ⁊ confessus fuit heresiz suã apd charitatẽ redeundo ad catholicã vnitatẽ: ⁊ idẽ cõfessus fuit de quodã fratre suo q eodẽ laborabat errore: ⁊ cũ frater ille corã bituricẽ. archiepo de heresi 9uenirer: purgatio sibi fuit indicta p. V. fratrẽ suũ q̃ vere catholic⁹ credebat. ipse. V. cõpurgauit fratrẽ suũ quẽ prio hereticũ asseruerat: et iõ epus 9ponebat ipm. V. duo 9tria dixisse: vñ et periurus ⁊ heretic⁹ dicebat ab ipo epo ⁊ i heresim relapsus. Ipse vero h̃ negabat qz lz de se cõfessus fuisset: de fratre tñ nihil dixerat: lz eps ipz 9uicit p testes: ppt hui⁹ 9rietates iudices habuerunt. V. de heresi suspectũ: vnde miserũt illũ cũ lr̃is suis ad dominũ pa. His oibus diligẽter cõsideratis dñs pa. habuit istũ. V. de heresi vehemẽter suspectũ. tũ qz qd añ dixerat: postea negauit se dixisse. tũ: qz vel mẽdaciũ pri⁹ dixit in fratrẽ/asserendo illũ hereticũ: vel postea periuriũ cõmisit in deũ purgãdo illũ de heresi: quorũ vtrũq reddit eũ valde suspectũ. Verisiñius tñ videt q eo tpe q̃ reuertebat ad fidẽ tã graue mendaciũ nõ dixisset in fratrem: nisi fuisset accensus zelo catholice fidei: vñ psumit q cũ postea purgauit illũ: turpiter deierauit. vñ mãdat pa. iudicib⁹ pñtib⁹ quatenus cũ ppter solã suspitionẽ q̃uis vehemẽtem nolit illũ de tam graui crimine cõdẽnari: talẽ et tantã securitatẽ ab ipo recipiãt preter iuratoriã cautionẽ q timore pene tpalis debeat coherceri: discretã pñiam iniũgẽtes eidẽ/ex q̃ appareat an sit vere penitẽs: an ficte cõuersus. Et si taliter eũ verũ catholicũ cognouerint: nõ pmittãt eũ vlteri⁹ indebite molestari: alioqn tanq̃ hereticũ eũ cõdẽnẽt. ¶ Nota q qui contraria dicit: tanq̃ suspect⁹ repellit. Itẽ hic vna psumptio prepõderat alteri: qz illa magis accedit ad veritatẽ. Item ppter vehementẽ suspitionẽ: nõ dz qs cõdẽnari de heresi. Itẽ a periuro nõ debet amplius iuramentum requiri. Itẽ timore pene temporalis aliquis cohercetur. Ber.

¶ Glo. se no. pbat per simile. signat contrarium. et soluit. Itẽ arg. signat contrarium. et remittit.

Litteras vr̃as

a gant: sed solutis spõsalib⁹a separẽtur. Innocen. iij. niuersi. epo et archidyac. bitur.

¶ Propter psumptionẽ etiã vehementẽ non dz q̃s de graui crimine cõdẽnari. Cap̃lm. xiiij.

Litteras vr̃as recepim⁹ ptinẽtes: q cũ cã q̃ vertit int altisiodorẽ. epm ⁊ quosdã burgẽses de charitate: quos idẽ epus de heresi ĩpetebat vobis ⁊ abbati colloñ. a se. apo. delegata fuisset: vtraq ps vos duos sub b certa pena sibi arbitros[b] statue c rũt[c] delegata vobis nihilomin⁹ ptãte reseruata. Gu. aũt lator presentiũ vn⁹ ex illis heresim suam d fuerat publica voce pfess⁹[d] ⁊ de e f fre[e] suo silr recognouerat[f] q eo g dem secũ laborabat errore: ⁊ j.[g] h ¶ Nos vo pdictũ Gu. suspectũ[h] de heresi vehementer habuim⁹: tũ qz qd añ dixerat postea se dixisse negauit: tũ qz vel mendaciũ i pus dixit i fratrẽ asserẽdo illũ hereticũ: vel piuriũ postea 9misit i deũ/purgãdo[i] illũ de heresi: quorũ vtrũq reddit illũ valde susk pe ctũ: q̃q verisiĩius[k] videbat q eo tpe quo tãq vere penitẽs ab hel resi reuertebat ad fidẽ: tã graue[l] m mẽdaciũ nõ dixisset: pserti[m] i fratrẽ quẽ tãq carissimũ nõ asseruisset hereticũ: nisi fuiss3 accẽsus zelo fidei orthodoxe. vñ psumit q n cũ postea purgauit[n] illũ de heresi/turpiter deierauit. ¶ Quo circa mãdam⁹ q̃ten⁹ cũ ppt solã suo spitionẽ (q̃uis vehemẽtẽ[o]) nolumus illũ de tã graui crimie 9dẽ p nari: talẽ ⁊ tantã securitatẽ[p] reci q piatis ab ipso pter[q] iuratoriam cautionẽ/q tiore pene corpalis dbeat coerceri: discretã ei pniam iniũgẽtes/ex q̃ valeat apparere vtrũ in tenebris ãbulet: an i luce: vtrũ vere sit vo penitẽs/an ficte 9uersus: ⁊ si eũ h̃ mõ verũ catho

g ¶ Et. j. Quid ptineatur sub h̃. j. patebit stati in glo. sup vbo. purgando. et ibi vide.

h ¶ Suspectũ. Nã sola suspitiõe suspect⁹ habet nisi se purget ad arbitrium sui epi: qd si nõ fecerit excõicari debet. j. de ber. excõicam⁹. §. j. B.

i ¶ Purgãdo illum. s. fratrẽ. Nã cũ frater isti⁹ gu. corã archiepo bituricẽñ. de fide sua conueniret: ⁊ ei purgatio p eũ dẽ gu. q̃ tunc vere penitẽs ⁊ catholic⁹ putabat fuisset indicta: ipse gu. fratrẽ suũ quez publice asseruerat hereticũ †iuramẽto affirmauit q ipsum crederet bonum catholicũ: ⁊ ideo a predicto epo ppter duo contraria q̃ pposuerat periurus et heretic⁹ cẽsebatur. Dictus vo Gu. dicebat q nil dixerat de suo fratre lz de seipso confessus fuisset: vñ bene poterat illũ purgare: maxie cũ a duobus capellanis audiuisset q bene poterat ipsum purgare qui nouerant cõscientiã ipsius quoz lr̃as exhibuit dño pape. Sz eps eũ sup eo q de fratre suo negauerat p seipsum ⁊ alios duos testes cõuicit: ⁊ ob hoc ipm hereticum asserebat tanq̃ fautorẽ fratris sui heretici: iudices autẽ ppter istas 9rietates remiserũt illũ ad papã cum suis litteris bonis suis cõfiscatis. nihilomin⁹ tñ offerebat corã eis purgationẽ: iudices vo quia iuramẽtũ ei⁹ sibi 9riũ videbat noluerũt ei⁹ purgationẽ recipere.

Casus literalis p parte.

†Et agebat forte ad penã relapsi et confiscationẽ bonorum. Jo. and.

k ¶ Verisimilius. De nemine psumit q sit immemor sue salutis j. q. vij. sancimus.

l ¶ Tam graue. Immo in vltimo articulo non semper presumitur q verum dicat aliquis. C. de proba. rationes. ff. de proba. qui testamentum. ff. de leg. ij. lucius. §. quisquis mihi. ij. et. ff. de le. iij. cuz quis. §. ticia. Sol. licet presumatur q verum dicat non tamen fit sufficiens probatio iudici. ar. de pig. ac. grauis. Et licet heredes necesse habeant stare religioni defuncti: non tamen creditores. C. de proba. aucten. quod obtinet. Jo. and.

Heredes iuramẽtũ defuncti seruare tenentur.

m ¶ Presertim in fratrem. Presumitur aliquid ratione consanguinitatis vel affinitatis. s. e. afferte. j. de testa. requisiti. j. de symo. sicut. et. s. de eta. et q̃lita. tuã. ff. de ri. nup. nõ solũ. §. j. C. de rei vxo. ac. l. vna. §. sileat ‡ ar. iij. q. v. accusatores vel testes.

¶ Glo. seq. not. ⁊ signat contrarium.

‡Pro liberis non fit votis retentio cũ naturalis stimulus parentes hortet ad liberorũ suorũ educationem. Jo. and.

n ¶ Purgauit. Hoc est notabile q semper est standũ primo dicto alicui⁹ si postea 9trariũ dicat etiã in alio iudicio. s. de testi. cum in tua. et etiam extra iudiciũ. s. de pba. p tuas. ⁊ sic periurus reputatur qui vnum in vno iudicio vel eodem dicit et postea aliud. Item hic vna presumptio 9ponderat alteri. ff. de in inte. resti. diuus. Ar. contra. s. de elec. cum inter. R.

o ¶ Vehementem. Immo ex leui causa probat quis heretic⁹. ar. C. de her. l. ij. s. q̃tum ad hoc vt suspect⁹ de heresi habeat: ⁊ vt pcedatur q̃si cõtra suspectũ: sed nõ vt cõdẽnetur de heresi. Item vehemens presumptio pro probatione accipitur. xxxij. q. j. dixit dominus. ⁊. s. eo. afferte. liiij. di. fraternitatem. j. de iude. c. vlti. Respon. q non vehemens: sed violenta tantum de qua predicta ca. loquitur. et. ff. de re. du. si mulier. ⁊. l. prece. nec etiam omnis violenta si pbetur contrarium. xxvj. q. j. nec aliqua. s. de proba. proposuisti. et xxxvj. q. iij. extraordinaria.

Presumptio violẽta pbat.

b ¶ Arbitros. Et sic patet q delegat⁹ põt esse arbiter retẽta etiã delegata iurisditõe: sic. j. de pben. nisi. ⁊. s. de arbi. cũ olim. ⁊. c. innotuit. Sic etiã ordinari⁹ pt eẽ arbiter. ar. s. de elec. cãm q̃. et. s. de arbi. cũ tpe. Sed 9 videt. iij. q. vij. §. tria. in fi. ff. de arbi. lz ⁊ si seruũ. §. ij. Nõ sunt cõtraria: ⁊ iudex nõ põt iubere vt i eũ cõpromittat sicuti ibi dr: sed si partes volũt in ipm cõpromittere bñ pñt. ar. ff. de iu. da. ab his. ptor ait. ⁊ in autẽ. vt diffe. iudi. §. si vo 9tigit. col. ix. Itẽ est arg. hic q in arbitrũ possit de crimine cõpromitti. vnde signat cõtra. ff. de arbi. nõ distinguem⁹. §. iulian⁹. ⁊. s. de in inte. resti. c. pe. in fi. vbi de hoc. Item ar. q possit. v. q. ij. si primates.

Cõpromissũ an sup crimine fieri possit.

c ¶ Statuerũt. Cũ agit de crimie: aut illud infamat: ⁊ tũc si agatur criminose nõ põt cõpromitti. ff. de arbi. nõ distinguem⁹. §. iulianus. si ciuiliter ad 9fiscationẽ bonoz bñ 9promittit vt h̃. Aut nõ infamat: ⁊ tũc põt 9promitti. ff. de his q̃ no. ifa. qd q̃. §. ex 9promisso.

d ¶ Confessus. penitendo de ea ⁊ redeundo ad ecclesiam.

Frat3 fratrẽ testificat.

e ¶ De fratre. Bene poterat testificari in hoc casu 9frẽ: si enim frater tuus: vel amic⁹ tuus: vel vxor tua q̃ i sinu tuo dormit depraua ri voluerit veritatẽ: sit man⁹ tua sup eos. xxiij. q. viij. legi. ⁊. q. v.

p ¶ Securitatem. Puta de certa pena soluẽda. si. j. de sen. excõi. grauem. in fi. Jo. and.

q ¶ Preter iuratoriã. Hoc ideo dicit: qz postq̃ quis semel periurus est: amplius ad iuramẽtũ nõ debet admitti. xxij. q. v. paruuli. ⁊ c. si qs conuict⁹. ⁊. ij. q. vij. nõ põt. ⁊. vj. q. j. quicũq. ⁊. s. de testi. testimonium. quia timor est ne incidat iter in periuriũ arg. j. de coha. cleri. ⁊ mu. clericos. Ber. Glo. ista procedit si dictio preter in isto textu stat exclusiue. Sed fm doctores accipitur inclusiue: vt sic vltra cautionem iurare teneatur/⁊ hec verior. Nec obstat motiuum glo. quia istud iuramentum est oneris ⁊ non honoris.

Periur⁹ ad iuramẽtũ nõ admittit.

Diuisio. Cum in. Diuidit in quinq₃ ptes. In prīa ꝓmittit exordiū circa excusationē epi. In secūda ibi: licet. ponit dilationē ipsi9 In tertia ibi: q₂ tamē. ponit delationis repulsionē et cām. In q̄rta ibi: sed vt. ponit inquisitionis cōmissionē. In quinta ibi: qui nobis. inquisitorū relationē. Ab. ¶ Casus. Eps quinq₃ eccl'iarum de vngaria diffamatus erat apd regē ꝙ cū quadā nepte sua ꝑpetrabat īcestū: ꝓpter qd rex vngarie lr̄as suas misit domino pape denūciādo sibi crimē ipsi9 postulās vt malū hoc ꝑniciosum exemplo de vngaria remoueret. Sed q₂ hmōi suggestio nō ꝓcedebat bono zelo: noluit papa fidē adhibere dictꝭ ei9: sed voluit scire vtrū hoc ex charitate ꝓcederet: scripsit epo laurieñ. vt prudenter ⁊ caute a coepis alijs inquireret diligēter: vtrū crederēt illum tali pctō respsum. ⁊ ipsi epi postmodum rescripserūt dn̄o pa. ꝙ ipi credebāt eū virū honeste cōuersatiōis / ꝑsonā ipsi9 multipliciter ꝯmēdantes. vn̄ sup h scribit pa. istis epo ⁊ abbati dicēs: ꝙ epus ipe adeo se maturū / honestū / ⁊ ꝓuidū exhibuit: ꝙ ab eccl'a romana pallio meruit decorari: quare non est de leui credēdū ꝙ postq₃ ad senilē ꝑuenit etatē: turpiter abiecerit iugū dn̄i: q₂ hmōi labes q̄ aliqñ in iuuētute cōtrahit: in senectute frequēter purgat: p̄terea non est credendū ꝙ vir talis ad hoc se cōuerteret: vt cū ꝓpria nepte abhoiabilem perpetraret incestum: q₂ etiam ꝭm leges naturale fedus nihil ꝑmittit inter tales personas seui criminis suspicari. ¶ Nota ꝙ ex p̄terita vita presumit de presenti. Item ꝓpter meritum persone: concedit priuilegiū. Itē inter cōiūctas ꝑsonas naturale fedus nō ꝑmittit turpe aliqd suspicari. Itē denūciatio ex charitate fieri debet. Item superior nō statim debet credere de subditis q̄ referunt eidē: sed pri9 debet ab alijs inquirere. Item propter infamiā a maliuolis ortam: nō est inquisitio facienda. Ber.

licum cognoueritis: non sinatis ipsum indebite molestari: alioquin cum tanq₃ hereticum condēnetis. Idem cenadieñ. epo ⁊ abbati deciquorum.

¶ Nō p̄sumit̄ incōtinēs in senectute q̄ ī iuuētute ꝯtinuit: maxime si est litteratus. Capl'm. xv.

Cum ī iuuētute sua q̄ncle sieñ. eps adeo se maturū
honestū[a]: et ꝓuidū exhibuerit:
vt ab ecclesia romana meruerit
pallio decorari: nō ē de leui credē
dū ꝙ postq₃ ad senilē[b] ꝑuenit eta
tē turpit abiecerit iugum dn̄i se
tores libidinis ā plexādo: cū la
bes hmōi q̄ nōnūq₃ in iuuētute
ꝯhit ī senectute freq̄nti9[c] expie
tur. Quis p̄terea de facili crede
ret: ꝙ vir p̄dict9 sciētia lr̄aꝝ: ꝓpe
salutꝭ oblit9 ad eā passiōis igno
miniā se cōuerteret: vt cū ꝓpria
nepte abhominabilē ꝑpetraret
īcestū: cū ēt ꝭm sn̄ias ethnicorū
naturale[d] fed9 iter tales ꝑsonas
nihil ꝑmittat seui crimis suspi
cari. ¶ Licꝫ igit rex hūgarie eū
dē epꝫ nobis ꝑ nūcios ⁊ lr̄as de
tali crimine detulisset[e] / postulās
vt malū hmōi ꝑniciosuꝫ exēplo
de vngarica ecclesia toleremus.
¶ Q₂ tñ ei9 suggestio non de cha
ritatis[f] radice ꝓcedere videbat:
noluimus aures nostras q̄si ma
lignis[g] delatiōib9 iclinare. ¶ Sꝫ
vt ꝓbarem9 si sp̄us esset ex deo:
auriensi epo dedim9 in mādatis
vt prudēter et caute a coepis in

a ¶ Honestum. Ex quo eni adept9 est tātā dignitatē p̄sumit ꝙ ratione sue virtutis adept9 sit. lxj. di. c. j. ⁊ c. miramur. et is gradus ceteros antecellat quē labor prolixior ⁊ stipendia meliora fecerint ante ire. C. de. of. magistri officiorum. nemo.

b ¶ Ad senilem. Ar. ꝙ ex quo quis honestus fuit ꝙ ⁊ postea fuerit honest9. s̄. eo. mādata. ⁊. ij. q. j. in primis. ī fi. ff. de re mili. nō oēs. §. a barbaris. Itē p̄sumit ꝓ senili etate poti9 q₃ ꝓ iuuenili. ar. xxxiiij. di. fraternitatis. xx. di. de qbus. ⁊ iurisperit9 ex verbis seniū rusticorū argumētat. ff. de le. iij. si chorus. §. j. Additio. Et tamē sepe mētiunt antiqui. de sacra vnc. c. vno. in fine. Io. and.

c ¶ Frequēti9 expiet. Nō tñ semp: iuxta illud stulticia est que te nō sinit eē senē † et illd. Qd noua testa capit inueterata ‡ sapit. Et difficilē cōtinētiā seruat qui illicito se cōcubitu maculare non metuit. xxxiiij. di. §. quod ꝟo. ⁊ pctōr cū venerit in ꝓfundū vitiorū cōtēnit. xvij. dist. nec licuit. Vn̄ ꝟsus. Militat in teneris annis amor hospes amen9. Est in canicie ridiculosa ven9. et illud. Exultat leuitate puer grauitate senect9. Inter vtrūq₃ manēs stat iuuenile dec9.

d ¶ Naturale fedus. ī. de cohabi. cleri. et mulie. c. pe. ⁊. C. de epi. ⁊ cle. eum qui.

e ¶ Detulisset. Denunciando quoniā laic9 nō potest clericū accusare. ī. de accusa. cum. P. et. s̄. de testi. de cetero. nec p̄sens absentem. iij. q. ix. c. j. ⁊. ij. ⁊. ij. q. vij. ipsi apostoli.

f ¶ Charitatis radice. Vnde non debuit admitti. ī. de accu. cū oporteat. et. c. meminimus.

† Et alibi quiesce miser senex. lxxxvj. dist. tāta. et laqueus iuuenū oēs vos et maledictus puer. ⁊ c. ij. q. vij. paulus ꝭm Gof. Io. ā.

‡ Idē no. j. q. j. qbusdā. Horati9

g ¶ Malignis delationibus. id est detractionibus. Et est arg. ꝙ ꝓpter infamiā a maliuolis ortam nō est inquisitio faciēda † vel purgatio indicēda. ī. de pur. ca. cum in iuuētute: que est pars illi9. ⁊. xj. q. iij. in cunctis. ī. de accu. qualiter et quando.

h ¶ Rescripserunt. Bene debuit eis credi: cū eēnt adhoc deputati a dn̄o papa. arg. s̄. de proba. post cessionem. ⁊ xj. q. iij. cure. s̄. de fi. instru. c. ij. ⁊ p̄terea ꝑ has litteras nulli fiebat preiudicium. C.

† in epistolis quo semel est ībuta recens seruabit odorem testa. diu. Io. and.

† Immo videt hic probari cōtrariū. sed dic ꝙ hic ꝯmissa fuit non solēnis inqsitio veritatis: sed occulta indagatio credulitatis et fame. Io. ā.

dagaret vtrū prefatū epm crederent tali labe respsum. Qui nobis postmodum rescripserūt[h] ꝙ eum virū honeste cōuersationis esse credebant: ꝑsonā illius multipliciter cōmendātes. Idē archidyaco. ⁊ p̄posito mediolañ.

¶ Is ꝓ quo bn̄ficiando scribit cū clausula: si idone9 fuerit: nō tenetur probare se idoneū cū idoneus presumatur. Capl'm. xvj.

Dudum archidya. mediolañ. dedim9 ī mādatis vt
C. scholarē a pbr̄o sancti victo
ris in clericū eiusdē ecclesie reci
pi faceret et in fratrē: ⁊. ī. ¶ Sed
pbr̄ memorat9 archidyaconi de
clinans examē asseruit ꝙ neq₃
sufficiebant[i] duobus clericis fa
cultates eccl'ie memorate: adij
ciens ꝙ predictus. C. non erat
idoneus ad illius ecclesie bene
ficiū obtinēdū: ⁊. ī. ¶ Cāꝫ vobis
duxim9 cōmittēdā ita vt ex illa
clausula[k]. s. si persona fuerit ido
nea q̄ nr̄o rescripto reperit inser
ta: eidē scholari ꝓbādi se idoneū
nulla necessitas iponat: cū p̄ma
facie presumat[l] idone9 nisi aliud
in contrarium ostendatur.

De Iureiurando.

Gregorius. iij.

¶ Agi pōt ad relaxationē iuramēti cuius implemētū turpitudinem cōtinet ex parte suscipiētis. h. d. quo ad intellectum: ⁊ est casus notabilis. Ab. Capl'm. j.

Dudum. ¶ Prīa pars ponit q̄relā. Scd̄a dat iudicem ibi: cām. Ab. sic. ¶ Casus. Quidā scholaris. C. nomine ipetrauit lr̄as ad mediolañ. archid. vt ipsum faceret recipi ī clericū ⁊ in frarē si ꝑsona esset idonea a pbr̄o ecclesie sancti victoris in qua cōsueuerūt esse cleric9 ⁊ sacerdos. Sꝫ pbr̄ ille corā archid. constitutus ꝓposuit ꝙ facultates eccl'ie duob9 clericis nō sufficiebāt: adijciēs ꝙ idem. C. nō erat idoneus ad beneficium illius ecclesie obtinēdū dubitatū fuit et cōtētio erat sup hac idoneitate an deberet iste se ꝓbare idoneū. Vn̄ ꝓpter hoc ꝑtes redierunt ad pa. mandat pa. istis iudicibus vt ex illa clausula scꝫ si persona fuerit idonea que in rescp̄to erat inserta eidem scholari probandi se idoneū nulla necessitas imponat: cū prima facie presumatur idoneus: nisi probetur idignus. ¶ Nota ꝙ quilibet p̄sumitur idoneus: nisi probetur contrarium. Ber.

¶ Glosa sequens querit et soluit. solutioni alle. cōtrarium.

i ¶ Sufficiebant. Hec exceptio legitīa est: q₂ tot sunt ponēdi in eccl'a quot ex facultatib9 ipsius pn̄t cōmode sustētari. ī. de insti. c. j. ⁊ ca. auctoritate. ⁊. ī. de conces. preben. ex parte. Sed q̄s probabit ecclesiam esse soluendo vel non esse? Respondeo ille qui dicit nō est soluendo ostēdēdo facultates et redditus ecclesie vt hic innuit. ⁊ ar. C. de inof. testa. omnium. et. ff. de le. ij. cum pater. §. rogo. Arg. contra. C. de proba. ex persona.

k ¶ Ex illa clausula. Que et si non fuisset apposita subintelligit. s̄. de rescrip. cum adeo. et. s̄. de elec. causam. ⁊. ff. de seru. si cui. ff. de ¶ Glosa sequens allegat duas concor. [ri. nup. q₃q₃. Lau. inducit simile. obijcit et remittit. querit et soluit.

l ¶ Presumatur idone9. Sic. s̄. de scru. c. vno. ⁊. lxxxvj. di. si qd. sic presumitur quis bone fidei: nisi ꝓbet ꝯriū. C. qui mili. nō pos. super seruis. lib. xij. et. C. de nō nu. pecu. aut. cōtra qui propriā. ‡ Et sic videt ꝙ negatiua ꝓbari debeat ex eo ꝙ dicit nisi aliud in ꝯriū ostendat: sed negatiua ꝓbari nō pōt. s̄. de elec. bone. vbi de hac negatiua satis dr̄. Sed qualiter ꝓbabit illū nō esse idoneū: si dicatur nō idoneus ratione scientie / tunc iudex illum examinabit † an sit q₃tum ad hoc idoneus. s̄. de eta. ⁊ quali. accepimus. si ratione delicti vel irregularitatis ille qui hoc obijcit illud probet ꝭm illā regulam ei qui dicit incūbit ꝓbatio. ff. de proba. l. ij.

¶ Rub. De iureiurādo. ¶ Q₂ in defectū ꝓbationū recurrit ad iuramenta. ī. e. c. fi. et. s̄. de procu. ex insinuatione. ideo post tractatū de ꝓbatiōib9 tā ī specie q₃ in genere merito subdit hec rubrica. Est ei iuramētū maximū litiū expediēdarū remediū. l. j. ff. e. ⁊ alibi dr̄ ꝙ oīs ꝯtrouersie finis ē iuramētū. ī. e. ⁊ si xp̄s. Vide ad materiā glo. no. xxij. q. j. ī sūma. q̄ pōit q̄d sit iuramētū / q̄d iurare / q̄ fuit cā instōnis iuramēti: itē formā iurādi et penā periurij. Abbas.

¶ De hac materia tractat. xxij. q. j. ⁊. q. ij. ⁊. q. iiij. ⁊. q. v. ⁊. xxxv. q. v. ꝑ totū. xv. q. vj. §. a fidelitatis. vsq₃ ad fi. q̄nis. ⁊. ij. q. vj. fere ꝑ totū.

‡ Si nego scripturā ꝓpriā vel pecuniā numeratam necesse est id ꝓbari. Io. and.

† Seruata in dignitatib9 forma decre. si forte. li. vj. si euidens dicat defect9 Io. and.

Ex admistratōis et.j. Mandam⁹ quaten⁹ creditores ad iuramenta[a] sup vsuris sibi soluēdis pstita relaxanda[b] ecclesiastica districtione[c] cogatis[d].

Ex registro gregorij.

Nō valet iuramētū pstitum a plato de nō repetēdis rebus ecclesie. Uel sic. A iuramēto meticuloso fit absolutio per iudicem ecclesiasticum. Capitulū.ij.

.j. Peruēit ad nos laudiceñ. epm ab Ar. comite reb⁹[e] suis spoliatū: ⁊ iurare ꝯpulsū ꝙ nō repeteret sic ablata. ¶ Cognita igiꝛ ꝯtumelia valde doluim⁹: asserētes ipm epz nulli⁹ iuramēti vinculis sup h posse[f] cōstringi quē tñ absoluim⁹[g]: qꝛ nefandissima coactione iurauit.

Idem regi francorum.

Nō dicerat q̄ iuramēti iplemētū i meli⁹ ꝯmutat. Et nō astrigiꝛ q̄s iuramēto ad iplēdū qd iurauit si ab alia pte nō ipleꝛ cui⁹ respectu pbuit iuramētū. Cap.iij.

ij. Peruenit ad nos: ⁊.j. Nō ei ppositū aut pmissū infringit[h] q̄ in meli⁹ illd cōmutat. ¶ Nec tu ei etiā si pmissū tuū iuramēto vl' fidei obligatiōe interposita ꝯditiōe firmasses: aliq̄tenus tenerꝭ si ꝯstat eū ꝯditiōi minime paruisse[i]. Idē petro subdy.

Ponitur forma iuramēti septē.c.cōtinēs fm quā iurāt pape epi: sed hodie oēs recipiētes dignitatē a papa sibi iurāt h sit pro sūmario ⁊ diuisiōe. Ca.iiij.

[k] Ego[k]. N. eps ab hac hora i antea fidelis ero sctō petro/sctēq3 romane ecclesie: domino q3 meo pape. C. eiusq3 successorib⁹[l] canonice[m] itrātib⁹. ¶ Nō ero neq3 in consilio: neq3 in facto vt vitā[n] pdat aut mēbrum: vl' capiaꝛ mala captione. ¶ Cōsilium qd mihi aut p se: aut p lr̄as: aut per nūciū manifestabit ad ei⁹ dānū nulli[o] pandā. ¶ Papatum romane ecclie ⁊ regulas sanctoru3 patrū adiutor ero ad defendendū ⁊ retinēdū (saluo[p] ordie meo) cōtra oēs hoies. ¶ Uocat⁹ ad synodū veniā: nisi ppeditus fuero canonica[q] ppeditiōe. ¶ Legatū ap.se. quē certū eē cognouero in eundo ⁊ redeūdo honorifice tractabo[r]: ⁊ in suis necessitatib⁹ adiuuabo. ¶ Limina apostolorum singulis[s] annis aut p me: aut p certū nūciū visitabo: nisi eorum absoluar licentia. Sic me deus adiuuet ⁊ hec sancta euangelia.

Urbanus papa.

Nō teneꝛ cleric⁹ epo suo obediētie iuramētū pstare/nisi rōne admistratiōis sibi ꝯcesse. Ca.v.

[t] Nulli⁹ epus[t] clericos suos (nisi forte qb⁹ ecclesiasticarū rerū cōmissa fuerit dispensatio) sibi iurare[u] compellat.

Alexan.iij. episcopo vigileñ.

Sūmariū. Ex administrationis. Creditores cōpellunꝛ relaxare iuramentū de vsuris sibi soluendis. h.d.q̄ ad litteram.

a ¶ Iuramenta. Recepta a debitorib⁹ p psoluēdis vsuris creditorib⁹ q̄ in piudiciū aiarū q̄ ad creditores fuari nō pñt: ⁊ iō rōne pcti cōpellunꝛ creditores relaxare hmōi iuramenta. s. de iudi. nouit. s3 quātū ad iurātes nō est pctm .j.e. debitores. vñ soluere tenenꝛ: sed si iurauit nō repetere pōt illud denūciare ecclie. ⁊ sic cōpellereꝛ creditor restituere vsuras q̄si indirecte offō iudicis .j.e. ad nr̄am.ij. ar .j. de cog. spi. tua. ⁊.ij.q.j. si peccauerit. Uel cōpelliꝛ relaxare iuramētū vt h. vel si nōdū sūt solute cōpellunꝛ dsistere ab exactione .j. de vsur. tuas.

Addi. b ¶ Relaxanda. Ergo iuramētū pstitū hoi relaxaꝛ ab hoie .j. de spō. c.ij. vbi dicā de h. Io.ā.

c ¶ Districtiōe. i. suspēsione vel excōicatione † .j. de ver. sig. q̄renti. B.

† Uel interdicto.

d ¶ Cogatis. Tāq3 delegati auctoritate hui⁹ canonis. vt. s. de of. ordi. irrefragabili. §. ceterū. ⁊ .j. de her. ad abolendā. in fi. ‡ vel etiā tanq3 ordinarij. arg .j. de vsur. post miserabilem. B.

‡ Et de sta reg. c. vno. §. pe. li. vj. Io. and.

Sūmariū. Peruenit. ¶ Legitur duob⁹ modis. Priō ꝙ iuramētū fuit prestitū sup reb⁹ ecclie Scdo mō intelligiꝛ ꝙ fuit pstitū sup reb⁹ proprijs ipsius plati. Cōis diuisio. Secūda ibi: cognita. Abb. ¶ Casus. Comes arnulfus spoliauit epz laudiceñ. s. rebus ecclie sue: ⁊ compulit ipm iurare ꝙ non repeteret sic ablata: puenit h ad dñm papā. Ipse hoc audito valde doluit dicens ꝙ p illud iuramētum nullo mō fuit obligat⁹ vel astrict⁹: tñ ad cautelā ipm absoluit: quia taliter coactus iurauit. ¶ Nota ꝙ iuramētū pstitū p metū de reb⁹ ecclie nō repetēdis nō obligat. Itē a tali iuramēto absoluiꝛ ad cautelam. Ber.

e ¶ Rebus suis. i. ecclie sue. nā si de reb⁹ pprijs iurasset teneret iuramētū seruare .j. eo. si vero. s. qd me cau. ad audiētiā. Sed que est ratio diuersitatis? Ratio est: qꝛ sup suis pōt iurare ⁊ facere p volūtate sua. C. de iudeis nemo. sed sup bonis ecclesie nō. cū ecclia. fiscus ⁊ minor pari passu ambulēt. C. de sacrosan. ec. vt iter diuinū. s. de in ite. resti. auditis. vñ minor etiā si tutor iurauerit bona sua alienata nō repetere si lesus est minor repetere pōt. C. si tu. vel cura. l. etiā. ergo ⁊ ecclia siue plat⁹ cū nō sit ipe dñs sed pcurator. xij. q.j. §. fi. xiiij. q.j. §.j. vel defensor ecclesie † xvj.q.j. in canonibus.

Ecclia fiscus ⁊ minor eq̄parantur.

† Et tunc verbū absoluim⁹ stat pprie fm Host. Io.ā.

¶ Gl. se. ponit duas opi. secūdā approbat. ⁊ huic decr. dupl'r rñdet.

f ¶ Posse cōstringi. Ar. est h ꝙ iuramētū metu extortū ipo iure nō teneat vt q̄dā dicūt vt bazienus. ⁊ T. Alij dicūt ⁊ meli⁹ ꝙ iuramentū metu extortū est obligatoriū dūmō sine piculo aīe possit seruari. ⁊ hic pstitū fuit iuramētū de rebus ecclesie ‡ ⁊ ideo nullū fuit h iuramentū de reb⁹ ecclie pstitū qd fuari nō posset sine salutis eterne iteritu. de hoc plane dixi. s. qd me. cau. abbas. ⁊ tene qd ibi dicitur: ⁊ quod dicitur hic in fi.

‡ Et a spoliato arg. de resti. spo. sollicite. et a cōpulso Io. and.

g ¶ Absoluim⁹. Intellige de facto ad cautelā. sic. xxxiiij.q.j. audiuim⁹. ⁊. xj.q.iij. excellētissim⁹. ⁊ .j. de ap. ad presentiā. Uel expone absoluimus. i. absolutum esse ostendimus: et sic concordat littere precedenti. s. nullis vinculis posse constringi.

Diuisio. Peruenit. ¶ Duo sunt dicta. Scdz ibi: nec tu. Abbas siculus ¶ Casus. Iurasti ire vltra mare: intrasti religionē postea ⁊ nō vadis vltra mare nō frāgis iuramētū: qꝛ in meli⁹ cōmutas: et apposita cōditiōe si aliqd iurauerꝭ si ꝯditio nō fuaꝛ nec iuramētū fuare teneris. Panor. Ul' aliter. Rex frācie pmisit regi anglie vel alicui alij pstare cōsiliū ⁊ auxiliū cōtra aduersarios suos: si ⁊ ipse sibi cōsiliū ⁊ auxiliū aduersus suos sil'r modo prestaret iuramēto interposito/vel interpositiōe fidei sup hoc pstita. Rex anglie non seruauit regi frācie qd pmisit: dubitauit rex frācie an tenereꝛ sibi fuare pmissum? Rñ. papa ꝙ nō dꝛ mutare ppositū aut pmissum q̄ in meli⁹ illud ꝯmutat nec teneꝛ illi regi ad pmissum fuādū: si cōstat eū nō paruisse cōditiōi/ etiā si iuramētū interuenisset: nulla pmissione/ vel fides hinc inde data fuerit. ¶ Nota ꝙ non frangit pmissū vel ppositū suū q̄ ꝯmutat illud in meli⁹. Itē fidē nō seruāti: fides nō est seruanda. Itē iuramētū vel fides data sub ꝯditione: non obligat/nisi conditio seruetur. Ber.

¶ Glo. seq. inducit i brocar. iiij. concor. alle. tria contraria. ⁊ soluit.

b ¶ Infringit. Sic nō dꝛ deierare qui ex iusta cā iuramentū deserit. ff. q̄ satisda. cogun. l. vlti. ⁊ xxij.q.iiij. mulier. ⁊ q.ij. beatus. ⁊ .j. de voto scripture. et. c. licet.

i ¶ Paruisse. Arg. expressū h fidē nō fuari: ⁊ q̄ ꝯ fidē xsaꝛ. ff. p socio. si puenerit. † ⁊. xxviij.q.ij. si infidelis. ff. de inof. te. si instituta. C. de pac. cū ppōas. Ar. ꝯ. xxxiij. q.j. noli estimare. xxij. q.v. qd deo. xxij.q.iiij. in nocens. So. pria rubrica xa ē gñaliter illud ꝯ noli: vbi dꝛ hosti fides fuāda est: intelligiꝛ si p mittaꝛ ⁊ eidē fueꝛ. ⁊ sic ꝯcordat pori: s3 aliō est in. c. qd deo: qꝛ loquitur de voto cōiter a viro et vxore facto vbi nulli ꝯuenire l3 qd postq3 promissū est oīno ē fuādū. vt. xxij. q. vl. c. vlt. ad fi.

† Ex cā añ tempus de quo conuenita societate recedi tur vt si cōditioni non pareꝛ vel nimis dānosus est soci⁹ Io. and.

Ego. N. ¶ Casus. Hic traditur forma q̄liter epi iurant fidelitatem domino pape ⁊ successoribus suis. Ber.

k ¶ Ego. N. Nota ꝙ abbates pstāt h iuramētū in bñdictiōe: sicut epi in cōsecratiōe. De iuramēto xo qd pstat impator dic vt in cle. romani .j. eo ti. De iuramēto qd pstāt inferiores clerici habes in. c. q3q3. xxiij. di. lati⁹. p host. et Io. an .j. e. ti. tua. De iuramēto qd pstat vasallus dño feudi. est tex. in. c. de forma. xxij.q.v. Et de multiplici iuramento vide in spec. eo. ti. §.j. ver. illud autem. Ab. sic.

Iuramenta diuersa diuersis prestanda

l ¶ Successorib⁹. Qui sic iurauit nō teneꝛ successori iurare .j.e. veritatis.

m ¶ Canonice. xij.q.ij. alienatiōes. de ꝯse. di.j. h ergo.

n ¶ Uitam perdat. Hoc nō sufficit imo oportet vbicūq3 senserit dñm piclitātē ad phibēdas isidias occurrere dz. C. de his q̄ vt indi. l. vl. xxij.q.v. de forma. q̄ h min⁹ dicunꝛ ibi supplenꝛ ⁊ ecōuerso.

o ¶ Nulli pādā. Hoc intelligo de honesto ꝯsilio: qm̄ consiliū mali teneꝛ reuelare illi q̄ posset pdesse ⁊ nō obesse. xxij.q.v. hoc videtur

p ¶ Saluo ordine meo. i. fm ꝙ ptinet ad meū honorē: qꝛ nō cū armis vel hortādo hoies ad bellū. xxiij.q.viij. igitur. et. c. hortatu.

q ¶ Canonica. Ut. xvij. dist. si episcopus.

r ¶ Tractabo. Si ꝯstiterit mihi p lr̄as sue legatiōis. C. de ma. pri. l. vna. ⁊. xlij. dist. quiescam⁹. ar. vel qꝛ ē hōesta psona. xcvij. di. nobilissim⁹.

s ¶ Singulis annis. Ul' rari⁹ iuxta cyrographū suū xciij. dist. iuxta. et h intellige de archiepis: ⁊ epis qui subsunt dño pape nullo medio ‡. s. de maio. ⁊ obe. dilecti. B.

‡ Idē fuatur i alijs si cōfirmationē cōsecrationem vel pallium a papa recipiūt. Io.ā.

t Nullus eps. Hoc. c. ponitur pro palea. xxij.q.v.c. vltimo. ¶ Glo. se. signat contrarium et soluit. ⁊ ponit casus quib⁹ licite iuratur. et x. de his. iuratur in multis casibus.

u ¶ Iurare compellat. xxiij. di. q3q3. Ar. contra. Sed illud intelligitur fm istud vt illi tm̄ qb⁹ cōmittiꝛ administratio ecclesie iurent. alij vero nō. s. de ma. ⁊ obe. legebaꝛ. ar. s. c. pxi. Sūt ⁊ alij casus in quibus iuraꝛ p pace. xxij.q.j. omne. Itē pro fide. de ꝯse. dis. ij. ego

berengarius.et.j.q.vij.q̄tiens. Pro fama.j.de pur.c.quotiens.et i alijs pluribꝰ.c.ibi positis. Pro obediētia vt hic.⁊.c.proxi.⁊.s̄.de elec.significasti. Pro cautela dilapidatiōis.xxviij.di.de syracusa ne. Pro veritate i defectū aliorū testiū.xiiij.q.ij.ꝗꝗ. Unde versus

Versus. Pax ⁊ fama fides: reuerētia: cautio dāni. Defectus veri sibi q̄rūt magna caueri. T.

inferant vel grauamē donec pecunia fuerit restituta sicut iurauerunt: cōpellāt dictū. P. vt quicquid recepit vltra sortē deductis expēsis restituat eis: qđ si nō fecerit excōicent illum. ¶ No. ꝙ sufficiens cautio peti debet ab eo qui vult parere mādato eccl'ie. Itē iuramentū semper seruandū est/etiā factū super vsuris soluēdis: licet ꝓmissio vsurarum nō valeat. Itē creditor nihil vltra sortē petere pōt: expēsas tñ quas fecit circa pignora potest deducere. Ber.

Diuisio. Debitores. Tria sunt dicta. Secundū ibi: si vo. Tertiū ibi: et cum. Abbas siculus.

¶ Casus. Aliqs ꝓmisit soluere vsuras: cum vsure inhibite sint in iure canonico ⁊ diuino: q̄rebatur vtrū ille sit ꝯpellēdus ad eas soluendas? Et rñ. ꝙ nō dꝫ ꝯpelli ad hoc. Si vo iurauit soluere: tūc ꝑpter iuramētū dꝫ ꝯpelli: ⁊ cū vsure solute fuerint: creditores sunt cōpellēdi ꝑ cēsurā eccl'ie vt eas restituāt. ¶ Nota ꝙ s̄m canones obligatio vsurarum nō tenet: sed iuramentū sup h̄ factum tenet/⁊ dꝫ seruari. Itē vsure restitui debent. Ber.

¶ Glo.se.reci.ꝑ ꝯtrium.

a ¶ Cogi nō debēt. Qr nulla fuit obligatio de iure diuino siue canonico: tñ iuramētum sup h̄ factū est ꝑuadū. ⁊ sic ꝑtꝫ ꝙ licet nō teneat principale tenet tñ accessoriū contra illud.s̄.de fo.cōpe.si diligēti: ⁊.C.de le.non dubium.

¶ Glo.se.miscet.iiij.obiec.et soluit.

Usure solute an possint repeti. b ¶ Cogendi sunt. Sꝫ videt ꝙ nō sunt cogendi: nā debitor hꝫ actionem ad repetendum vsuras iā solutas ergo multo fortius habꝫ exceptionē ꝯtra agentē. † ff.de reg.iu.inuitus.§.j.et.ff.de superfi.l.j.§.plane. Item dolo petit qđ statim restituere debet.ff.de do.exce.dolo.⁊.ff.de reg.iur.in cōdēnatione.§.dolo facit. Item si soluitur debitū nō repetit.ff.de cōdi.inde.julianꝰ.et.l.si procurator.et.l.iudex. Et si indebitum sciēter soluit nō repetit quia donari videtur.ff.de reg.iur.cuius per errorē.et.ff.de cōdi.inde.l.j.⁊.C.e.ti.indebitum. Item a iuramēto nō videt liberatꝰ q̄ sic soluit vt postmodū repetat.ff.de sol.qui sic soluit.et.l.qui hominē.§.vlt. Ad hoc dicas ꝙ vsure indebite sunt iure canonico: ⁊ in nullo casu cōceduntur etiam vt captiui redimant.j.de vsur.super eo.et ideo solute peti possunt tanꝗ̄ indebite. nō ob.eo quod dicit indebitū sciēter solutū non repetit: qr hoc fit metu iuramēti. vñ sibi nō preiudicat ꝙ ꝑ metū facit. Uel sic vno iure soluere tenet ꝑpter iuramētū: sed alio iure repetit quia indebite solute sunt: et sicut habet debitor actionē ad petendū solutū: ita habet actionē aduersus creditorē vt cū liberet a iuramento.s̄.e.c.j.et.j.de vsur.tuas.et quod dicit cogendi sunt: intellige cum non petunt absolui a iuramento.

† Dicūt qdā s̄m gof. hoc.c. habere locū cū creditor nō agit. alij ꝙ hꝫ locū creditore denūciāte periuriū debitoris: qđ non placet sibi ꝓ eo ꝙ iste rōne criminis repellatur a denūciādo: et qr infamis saltim canonica infamia et qr nō bono zelo denūciat nec charitatiue mouet.j.de symo.licet helv.Jo.an.

¶ Glo.seq.ar.ex argumento infert: ⁊ dat simile.

c ¶ Reddere iuramētū. Ar. ꝙ soluere vsuras nō ē peccatū al's nō cōpellerent.xxij.q.j.si peccatū. sed ille qui recipit peccat: ⁊ in eodem facto alter peccat ⁊ alter non: sic etiam in alio casu vnus committit adulteriū alter non.xxxij.q.v.proposito.

Sūmariū. Ad nostram. ¶ Si dbitor creditori iurauit rē pignoratā nō repetere nisi ipsius debitum soluat: iuramētū seruare ꝯpellitur. sic summat. Jo.and. sed hec summatio nullam dubitationem continet: sed forte propter varietatem lec.summauit. Jo.and.ita generaliter.

Diuisio. Cōmunis diuisio. Secunda ibi: ideoq̄. Abbas siculꝰ.

¶ Casus. Quidam. P. nomine quandā summā pecunie mutuauit quibusdam hominibus recipiendo ab eis quasdam possessiones ⁊ redditus in pignore: prestito iuramento ab eis ꝙ ipsi petro sup illis nullū grauamen inferrent: donec sibi pecuniā soluerēt: anteq̄ de possessionibꝰ ⁊ redditibꝰ illis sortē suā deduxisset: ceperūt illū corā archiepo molestare/ita ꝙ ꝑ archiepm dictus. P. fuit excōicatus. vnde super his cōquestus fuit dño pa.⁊ ipse mādat eidē archiepo et eiꝰ cōiudicibꝰ q̄tenꝰ recepta sufficienti cautiōe ab ipso P. ꝙ eorū debeat stare mādato ipsum absoluant: postmodū ꝯpellant creditores si est ita: vt possessiones ⁊ redditus predictos eidē P. restituant. qr cōtra iuramētū suū venerūt: nec sibi molestiam

¶ Quis se obligauit ad vsuras soluendas soluere nō cogitur nisi iurauerit: quo casu cogitur sꝫ repetit. Capitulum. vj.

Debitores ad soluendas vsuras in quibus se obligauerant cogi[a] non debēt. ¶ Si vero de ipsarum solutione iurauerint: cogendi[b] sunt domino reddere[c] iuramentū. ¶ Et cum vsure solute fuerint: creditores ad eas restituendas sunt eccl'iastica seueritate (si necesse fuerit) cōpellendi. Idem rotbomagē. archiepiscopo et eiꝰ suffraganeis.

¶ Debitor q̄ iurauit creditori nullū grauamen super re pignorata inferre donec soluerit debitum non auditur repetēs pignꝰ volendo compensare fructus in sortem: sed debet prius debitum integraliter soluere: et demū rē cū fructibꝰ inde perceptis exposcere. h.d. et est casus no. Ca. vij.

Ad nostrā nouerit audiētiā ꝑuenisse ꝙ cū. P. quibusdā hoibꝰ certā summā pecunie mutuasset: q̄sdā ab eis possessiones ⁊ redditꝰ recepit i pignore: ipos iuramēti religiōe astringens ꝙ sup illis donec soluerent sibi pecuniā nullū ei grauamen inferrent. Licet aūt de possessionibꝰ illis ⁊ redditibꝰ nōdum sortem deductis expēsis[d] receperit: tutñ frater archiepe eū ꝑpter h̄ excōicatiōis vinclo astrinxisti[e]: et .j. ¶ Ideoq̄ mādamꝰ q̄tenꝰ recepta a ꝑfato. P. sufficiēti[f] cautiōe ꝙ vro debeat parere mādato[g] absoluatis eūdē. Deinde debitores eiꝰ q̄ ꝑdictas possessiones ⁊ redditꝰ ꝯ iuramētū subtraxisse dicūtur: si ita est eos eccle.cē. cogatis vt hec restituāt: nec sibi molestias inferāt donec ei pecunia ꝑsoluat[h]. Cū aūt ei pecuniā sicut iurauerūt ꝑsoluerint: vos ipm ad restituendū[k] q̄cq̄d (deductis expēsis) vltra sortē recepisse ꝯstiterit: iducere studeatis: ⁊ si cōmonitꝰ nō fecerit: in eandē excōicationis sniam reducatis eundē. Idem senoñ. archiepo.

¶ Si iuramētū ꝑ metū extortū suari ꝑt sine interitu salutis et'ne ꝑuadū ē: eccl'ia tñ romana ꝯsueuit a tali iuramento absoluere.

Si vo aliqs Cap. viij. quenq̄ grauissimo metu

d ¶ Deductis expensis. Nullus casus est q̄ hoc genus deductiōis ipediat. ff. fami. hercis. fundus q̄. nisi i decimis .j. de deci. cum hoies. et ca. tua nobis. qñ in decimis expēse sunt deducēde legit .j. de deci. pastoralis. hoc solū cōputatur in fructu quod superest deductis expensis. vt in.l.ꝑdicta fundꝰ. de istis dicitur.s̄.de resti.spo.grauis. — Expense an sint sp deducēde

e ¶ Astrinxisti. Qr nō restituebat possessionē/ sꝫ dixit h̄ ꝙ tacuit odio vsurarum.

f ¶ Sufficiēti cautiōe. Nomine cautionis simplex promissio intelligitur. C. de vb. sig. sancimus. de conse.di.iiij. primo. si autē dicat idonea vel sufficiens vt hic intelligit de pigraticia vel fideiussoria. ff. man. si mandato ticij.§.vlti. et. ff. de fideicō. lib.l.iiij.§.adijci. — Cautio qd cōprehendat.

g ¶ Mandato. Hic remittit ad excōicatorē: quia non appellauerat sed simpliciter denūciauerat pape: ⁊ etiā cauet quia erat excōmunicatus pro contumacia.

h ¶ Pecunia persoluatur. Scꝫ sors sua quā dedit: vel donec de ipsis fructibus fuerit satisfactum: quia in sortem sunt computandi.j.de vsur.c.j.⁊.ij.⁊.C.de pig.act.l.j.et.ij. sꝫ in casu isto propterea quod iurauerant nullum super possessionibus illis grauamen inferre donec creditori fuerit satisfactū tenent † timore iuramēti pecuniam restituere creditori.vt.s̄.c.proxi.⁊ postea repetere possunt quicquid percepit creditor vltra sortē tanꝗ̄ indebitum.

† Dicebat Lan. ꝙ potuissēt compensationē fructuū facere si de ipsorū q̄titate liq̄ret: sꝫ qr nō poterat liquere de facili nō fuit locꝰ cōpensationi. C. de cōpe.l.vl. Jo.an.

i ¶ Pecuniā. s. totā. partē enim recipere non tenētur. ff. de vsur. tutor.§.lucius.⁊ de act.emp.iulianus.§.offerri. et hoc est verum si debitori totum confiteatur: al's secus: et sic intelligitur.l.ff.si cer.pe.quidam existimauerunt. B.

¶ Glo.seq.obijcit.ponit opi.et tres solutiones.

k ¶ Ad restituēdū. Sed videt ꝙ isti debitores deberēt cadere a iure suo qr dixerūt sibi ius.ff.qđ me.cau.extat edictū.arg.C.vñ vi.si qs in tātā.xvj.q.vj.placuit. Dicūt qdā ꝙ in causis ecclesiasticis rigor iuris non seruatur.s̄.de do.et cōtu.c.j.⁊.s̄.de iudi.dilecti.ar. Uel non fuit actū ad hoc.ff.si quis cau.l.j.j.rñ.in fi.s̄.de or.cog.cū dilecti.et.j.de excep.c.j.et qr auctoritate iudicis hoc fecerūt. Uel aliter nihil pertinet ad papam de possessiōe nisi q̄tū ad ꝓhibitionē vsurarum ⁊ periurij: ⁊ ideo ꝑpter iuramentū precipit possessiones restituendas ratione peccati.s̄.de iudi.nouit. Ber.

Diuisio. Si vero. Cōmunis diuisio. Secunda ibi: duximus tibi. Ab.

¶ Casus. Aliqs per metū grauissimū cōpulsus fuit renunciare bñficiū suū iuramēto interposito de codē vlteriꝰ nō repetendo ⁊ sic ille cōpulsor retinuit sibi bñficiū illđ. q̄rit qs illorū debeat beneficiū illud habere/an neuter? Rñ. pa. ꝙ nō est tutū alicui venire cōtra iuramentū suū: nisi illud tale sit quod seruari non possit sine periculo anime. pa. vult alicui dari materiā ꝯtra iuramētū suū veniēdi: ne auctor piurij videat. tñ in roma.ec.a pluribꝰ ro.pon.factū est ꝙ clerici qui coacti beneficiū suū abiurarūt: de iuramento beneficiū absolutionis meruerunt/⁊ ad cohercēdā iniquitatē illorū qui illos iurare cōpulerant: permissi sunt eadē bñficia obtinere. ¶ Nota ꝙ iuramentum semp est seruandū dūmodo in obseruatione ipsius periculum anime non vergat. Item pa. nec etiam aliquis debet esse auctor periurij/ nec dare alicui materiā ꝑierādi. Item a tali iuramento per metū prestito quis absoluit si petat/et constiterit ꝙ taliter iurauerit: al's nō absolueretur. Ber.

a sub religiõe iuramẽti[a] suũ ius re futare coegerit: ipsumq̃ sibi reti nuerit: q2 nos consulere voluisti an alter eorũ vl' neuter id hr̃e de beat. ¶ Duxim⁹ tibi rñdendũ q̃ nõ est tutũ quẽlibet ꝯ iuramẽtũ suũ venire: nisi tale sit qđ fuatũ
b vergat i interitũ salut[b] et'ne: nec nos alicui dare maťiã volumus
c veniẽdi ꝯ iuramẽtum ꝓpriũ[c] ne
d auctores piurij[d] videamur. Ve rũ aliqñ in ro. ec. a plurib⁹ pre. n. factũ eẽ recolit' q̃ clerici q̃ coacti ministeriũ eccl'e abiurarũt: de iu ramẽto absolutiõis bñficiũ me
e ruerũt[e] ⁊ ad coercendã iniq̃tatẽ eorũ qui ecclesiasticos viros ad prestandũ illud cõpulerant: per
f missi[f] sunt i eadẽ ecclia mĩstrare.

Idem sardineñ. episcopo.

Mõachi q̃ p debito mõaste rij iurãt stare in obstagio: et fide iussores q̃ iurauerũt creditorẽ in dẽnem fuare: iuramẽta seruare coguntur. Capitulum. ix.

Ex rescripto qđ nobis est presentatum: inotuit ab batẽ tremeñ. cũ Petro sup sum ma. viij. miliũ solidoꝝ taliter cõ uenisse: ⁊ ĩ. Sup hec p̃dictus ab bas quosdã ex monachis obsi
g des[g] dedit q̃ de obfuãda cõuen tione iurauerũt: vt si ipsi defice rent: alij monachi loco eorum in obstagio ponerent'. Insup si fidẽ dictimonachi nõ fuarẽt abbas dedit eidẽ. V. et ei⁹ vxorẽ fideius sores q̃ similiter fidẽ p̃stitisse di cunt'. ¶ Iõq̃ mandam⁹ q̃ten⁹ tã
h abbatẽ q̃ mõachos[h] q̃. V. ⁊ vxo
i rẽ[i] ipsius monere curet[i]: vt sicut iurarũt eãdẽ ꝯuentionẽ faciant adimpleri: alioq̃n abbati et mo nachis ingressum interdicat[i] ec clesie: et interea p̃fati. V. et vxo ris eiusdem vsq̃ ad dignam sa
k tisfactionem inhibeatis[k] diuina officia celebrari.

Idem lindoñ. ⁊ vigorieñ. epis.

Periur⁹ est ⁊ ab ecclia remo uendus q̃ nõ necessitate s3 volũ tate vel' ꝯ licitũ iuramẽtũ. C. x.

Querelã. R. canonici lin conieñ. accepim⁹ q̃ cum V. cleric⁹ ei duos bisãtios noie eccl'e de statera se annuati solu turũ iterposito sacro firmasset: p
l bienniũ[l] ab hmõi pẽsiõis solutõe cessauit. ¶ Qm̃ igit' nõ merent' ec
m clias regere q̃ sũt crimie piurij[m] irretiti: mãdam⁹ q̃ten⁹ si vobis constiterit memoratũ. V. ꝯ iura
n mẽtũ suũ nõ nc̃itate[n] sed volũta te ab eiusdẽ pẽsiõis solutiõe ces sasse: ...

a ¶ Iuramenti. s. de non repetendo vlterius ipsum beneficium. ⁊ sic plana est responsio domini pape.
¶ Glo. seq. reci. per. q. quid de temporali.
b ¶ Salutis eterne. Idẽ est etiã si tpalis. xxij. q. iiij. §. vlt. v. q̃sq̃s. g. i fi. h intellige si directe vgãt i interitũ: q̃m si occasionaliter fuã dũ est: puta si aliq̃s vl tromõtan⁹ siue gallic⁹ iurat se moraturũ rome in augusto. occasiõe ta lis iuramẽti posset vita tpalis adimi si tunc ro me morare't: idẽ est si in deteriorẽ exitũ vergat. xxij. q. iiij. si aliq̃d. ĩ. e. cũ quidam. Ala.
¶ Glo. seq. arg. al. ij. iura i ꝯriũ al. iij. ponit duas opi. soluit ⁊ remittit.
c ¶ Propriũ iuramẽ tũ. Ar. ex h loco: q̃ iura mentũ metu extortũ ser uandũ est et obligat: et q̃ illud nõ fuat piur⁹ ẽ: dũmodo fuari possit si ne periculo aĩe. s̃. quod me. cau. ad audiẽtiã. et xxij. q. iiij. si aliũ quid. Ar. contra. s̃. qđ me. ca. platũ: ⁊. c. abbas. xv. q. vj. auctoritatẽ. Bazia nus ⁊ Tan. Dicũt q̃ iu ramentũ metu extortũ neminẽ obligat ex eo q̃ dicit lex qđ met⁹ cã fa ctũ est ratũ nõ habebo. ff. qđ me. ca. l. j. ala. ⁊ alij quidã dicunt h q̃ si is q̃ iurat h3 aĩm obligandi se siue adiplẽdi obliga tur. si nõ h3: nõ obligat'. ar. ĩ. de bap. et eius effe ctu maiores. §. itẽ q̃rit'. Cõior est opinio et ve rior q̃ iuramentũ metu extortũ est obligatoriũ: q2 volũtariũ. xv. q. j. me rito. dũmodo sit tale iu ramẽtũ qđ sine interitu salutis eterne fuari possit: vt h dicit expsse: qđ si esset null⁹ ꝓpter quẽcũq̃ metũ iurare d3: q2 poti⁹ d3 q̃libet mala pati q̃ malo ꝯsen tire. xxxij. q. v. ita ne. ⁊. s̃. qđ me. ca. sacris. ⁊ tale iuramentũ q̃dã ap pellant assertoriũ. † Alia dicũt' p̃missoria q̃ etiã non obligãt: vt di cunt si talis sit metus qui possit cadere in constantem virũ. de hoc pleni⁹ dictum est. s̃. de his que vi metusue cau. fi. Abbas.
d ¶ Ne auctores periurij. Sic dicit ipator. C. si aduer. vẽ. l. j. imo ⁊ si negligenter ea q̃ mala vsurpant' omittim⁹ excessus viam alijs aperim⁹. xciij. dis. ꝯuenit. ⁊. xxxv. q. ix. loci. ff. de pac. dotalib⁹. conuenire. et. ff. de pac. si vnus. §. pacta. et. ar. C. de indic. vidui. tol. l. ij. in fine. Vincentius.
e ¶ Meruerũt. De facto ad maiorẽ cautelã s'm illos q̃ dicũt q̃ ta le iuramẽtũ nõ obligat. Secũdũ nr̃am opinionẽ dicas meruerũt in veritate cũ essent obligati: ⁊ possent sine piculo anime seruare.
f ¶ Permissi sunt. Ar. est h in alteri⁹ odiũ cũ altero dispẽsandũ. ar. iij. q. v. de accusatorib⁹. ⁊. vj. q. iij. deniq̃. ⁊. lxxix. di. si q̃s papa. ⁊ vj. q. j. si q̃s cũ militib⁹. i fi. ⁊ h facit expsse p nostra opinione. B.
Ex rescripto. ¶ Cõis diuisio. Secũda ibi: ideoq̃. Ab. ¶ Casus. Quidam abbas pro vtilitate monasterij certã q̃titatẽ pecunie accepit mutuo a quodã. P. et cõuentũ fuit inter eos vt cer tis loco et tpe soluere't dicta pecunia p abbatẽ dicto. P. et ꝓ hac cõuentione obfuanda quosdã ex suis monachis obsides dedit: q̃ de obseruãda cõuentiõe iurauerũt. Itẽ p̃misit dict⁹ abbas q̃ si il li monachi dati p obsidib⁹ aliq̃ casu deficerent alios in eorũ loco surrogaret. insup si fidẽ monachi nõ obfuarẽt abbas dedit fideiuf sores quẽdã nobilẽ virũ et ei⁹ vxorẽ: q̃ sub iureiurãdo etiã se obli gauerũt. deniq̃ oib⁹ deficiẽtib⁹ in dicta ꝯuẽtione obseruãda / iste P. creditor cõquest⁹ ẽ pape q̃ mãdauit vt hr̃ in l'ra in ver. iõq̃ mã damus. Ab. ¶ No. mõachos obsides / obsides dari posse. Itẽ iura mẽtũ semp seruãdũ est: dũmõ sine piculo aĩe possit seruari. Itẽ ꝓ pter debitũ alicuius: potest terra eius interdici.
¶ Glo. seq. obijcit. ⁊ contra ob. alle. et dupliciter soluit.
g ¶ Obsides dedit. Volũtate illoꝝ: al's detineri nõ possũt. S3 quare liberi hoĩes obsides erũt cõtra illa iura. C. que res pig. ob. pos. q̃ filios. ⁊. ĩ. de pig. c. ij. C. de ac. et obli. ob es alienũ. et in autẽ. vt nulli iudi. §. q2 vero. col. ix. vbi dr̃ q̃ creditores q̃ filios debitoꝝ in pigniore recipiũt cadunt a credito. ⁊ aliã tãtã q̃titatẽ debitori persoluere debent et verberib⁹ subijci. Sed cõtra: canon docet ob sides dandos. xxiij. q. viij. vt p̃ridẽ. et. ff. qui test. fa. pos. obsides. et ff. de iur. fis. diuus: Rñ. nõ tenet obligatio in libero hõmine vt ius cõstitua't in eo tanq̃ in pignore. nec tenet alienatio nisi in casu. C. de pa. qui fi. di. l. l. ij. nam cum teneat ibi venditio multofortius pignoris obligatio: sed detine't li ber homo q̃litercũq̃: vt fiat qđ cõuenit: vt h fa ctũ narrat'. Vel nõ põt obligari ꝓ pecunia sed pro pacto ineũde pacis vel consimili. s̃. de arbi. ca. exposita: dicvt ibi in glo. Lau.
h ¶ Monachos. No mine monasterij cuius noĩe cõtracta fuit obli gatio: ⁊ ideo cõpelli de bent vt eã fuent sicut iu rauerunt. s̃. e. ad nostrã. cum in ipsius vtilitatẽ pecunia ꝓcesserit. B.
¶ Glo. seq. obijcit. et tri pliciter soluit.
i ¶ Et vxorem. S3 q̃re mãdat papa mulierem istã puniri cũ iuuet' au xilio velleiani. ff. ad vel le. l. j. ⁊. ij. C. ad le. velle. l. j. ⁊. l. q̃uis: Põt dici q̃ nõ punit' si excipiat q̃ nõ potuit fideiubere. Vel ipsa forsitã renũcia uit bñficio dictaꝝ legũ. vel potest aliter dici eti ãm si non renũciauit q̃ punit' ꝓpter iuramentũ quod fuari põt sine pe riculo anime. s̃. ca. ꝓxi. et. ĩ. e. ti. c. cũ ꝯtigat. B.
k ¶ Inhibeatis. Cum ipsi iurauerint eandem conuentionẽ facere ob seruari compellẽdi sunt ad hoc si p eos steterit quomin⁹ obfue't: alioq̃n si darẽt operã quã possent ad ipam obser uandã nõ inciderent in periurium: quia hoc solum vident' iurasse se facturos ⁊ curaturos: quia simpliciter factum alteri⁹ iurare non poterãt nec p̃romittere. ff. de verb. obli. stipulatio ista. in p̃in. et in fi. de inuti. sti. §. si quis alium † et arg. xxxj. q. vlti. c. vlti.
Querelam. ¶ Prima pars ponit impetrãtis querelam. Se cunda dat iudices ibi: q̃m. ⁊. c. Ab. ¶ Casus. Guillerm⁹ cle ricus p̃misit iuramento interposito. R. clerico linconieñ. se solutu rũ annuatim ipsi. R. duos bisantinos noĩe eccl'e de statera: sed p bienniũ in solutione pensionis cessauit: ꝓpter qđ dictus. R. cõque stus fuit dño pa. Sup h scribit pa. iudicib⁹ dicẽs q̃ nõ merent' ec clesias regere qui sunt crimine periurij irretiti. vñ mãdat pa. qua tenus si cõstiterit dictũ. G. ꝯ iuramẽtũ suũ cessasse in solutiõe pen sionis: nõ necessitate sed voluntate ab ipa ecclia ipm̃ remoueant / ⁊ eam p̃fato. R. restituat. ¶ Nota q̃ piuri eccl'ias regere nõ debẽt. Itẽ cũ aliq̃s cessat in solutiõe census p bienniũ / amittit rei detẽtio nẽ: et res dño restituit'. Itẽ necessitas excusat a periurio. Ber.
l ¶ Per bienniũ. Propter hoc solum priuari debuit etiam si non iurasset. x. q. ij. c. hoc ius. ⁊. §. qui rem. et. ĩ. de loca. ca. pe. et vlti. ⁊. ff. loca. quero. §. inter locatorem.
m ¶ Crimine periurij irretiti. Sunt eñi infames. vj. q. j. ifames. ⁊. c. quicũq̃. ⁊. xxij. q. v. si q̃s cõuictus. ⁊ ar. C. de transac. si quis ma ior. et infamib⁹ porte dignitatis patere non debẽt. C. de digni. l. ij. li. xij. et. C. de infa. l. vna. li. x. ⁊. ĩ. de exces. p̃la. inter dilectos. nec am pli⁹ ad testimoniũ admittunt'. vj. q. j. quicũq̃. ⁊. xxij. q. v. paruuli. ⁊. s̃. de testi. testimonium.
¶ Glo. seq. not. alle. primo tria iura. secũdo tres rationes.
n ¶ Non necessitate. Nota q̃ necessitas excusat a piurio. xxij. q. viij. si nulla. ĩ. e. breui. et. l. di. p̃bros: q2 necessitas legẽ non habet de conse. di. j. sicut. ⁊. s̃. de cõsue. q̃to. ĩ. de pig. significante. et de cõ se. di. v. discipulos. ⁊. ĩ. de fur. si quis p necessitatẽ. ⁊ iura subueniũt necessitate ipeditis. ff. ex q. cau. ma. nõ ẽ. ff. loca. cũ i plures. §. vesti menta. ⁊. ff. si quis cau. l. j. §. ij. et non dicitur deierare qui ex iu sta causa deserit iuramentum. qui satisda. cog. l. vlti. ergo si ista so la voluntate cessauit merito priuari debet cũ sit infamis s'm cano nes vt dicitur proxi. notula.

Iura mẽtũ me tu extortũ an sit ser uandũ.

† Credo q̃ Tan. itelle xit illud as sertoriũ iu ramẽtũ qđ est de p̃iti vel p̃teri to et iõ dice bat q̃ opi. sua non ha bebat locũ in asserto rijs adque falso facien da nulla cõ ditione q̃s debz indici. alr'. iura q̃ alr'. glo. Ioan. and.

Homo li ber an pos sit esse ob ses et obli gatus.

Mulier si deiubens non semp iuuat' vel leiano.

† Sequit' daturũ fa cturũ ve q̃d sp̃oponderit nõ obligat'. veluti si spõ deat titiũ q̃nq̃s aure os daturũ. Ioan. and.

† Dedifi cultate no. ĩ. e. breui. in glo. Io. ã.

¶ Glosa sequens obijcit ⁊ soluit.

a ¶ Remouentes. Sed videtur ꝙ iste nō deberet remoueri quia ciuiliter agebatur de pensione videlicet: vnde etiā probato crimine ciuiliter deponi nō debet. j. de accu. super his. ⁊ c. inquisitionis. j. rñ. nec amittere ecclesiam. Ar. cōtra. s. de or. cog. c. ij. sed hec forte haberent locū si iste prelatus esset: ⁊ ageret contra eum ciuiliter: sed ipse erat cōductor siue vicarius qui certam debebat dño reddere pensionem: vñ ꝓbato qualiter cūꝗ eū fraudē cōmisisse res est ei auferēda. ff. de lege cōmis. l. lege.† ⁊ in modū quasi denūciationis fuit hec querela: ⁊ de hoc agebatur vt ecclesia priuaret: ⁊ qui debitum non soluit ad qđ iuramento est astrictus beneficio suo priuatur. j. de fideius. ꝑuenit. sic et iste priuari debet ecclesia: tñ quia per biennium canonē nō soluit: tum qꝛ periurus est voluntate nō necessitate.

† Si fundū vendo ⁊ trado itaꝗ precio infra terminū nō dato: fundus sit iemptꝰ ꝑcio nō soluto: si fundꝰ reueniet vēditor peteret fructus ne aliquid penes emptorem ex ea re remaneat in qua fefellit. Jo. and.

Diuisio.

Tua nos. ¶ Cōis diuisio. Secūda ibi: tue igit. Abbas sic.

¶ Casus. Mōachi seu viri religiosi habent aliquādo presentationem in ecclesijs a q̄bus certam percipiūt pēsionē. cū ipsi eligunt clericos ad easdē ecclesias constringunt eos iuramento ad maiorē pēsionem solito ꝑsoluendam/ vel prestādum aliquid preter solitā pensionē: cum vero epī eos instituunt: iurant ꝙ pensionem annuā nō augebunt. queritur hic qđ iuramentum sit seruandū: Rñ pa. ꝙ posteriꝰ iuramētū rōne ⁊ auc̄tate lateranē. cōci. iuuat: et ideo prio preiudicat qđ de cupiditate ꝓcessit. verūtamē iustum est vt clerici illi ꝓ periurio quod vitare nō possunt: ab ecclesijs perpetuo remoueant. ¶ Nota ꝙ pēsio annua augeri nō debet. Item si quis duo fecit iuramēta qđ maiori iuuat rōne est obseruādū. Itē temerariū iuramētū repellit ab eccl̄a. B.

¶ Due sūt h gl. q̄rū q̄libet dupl'r ondit sui textꝰ locutionē īpropriā

b ¶ Primo preiudicat. Neutrū tamen obseruabit: quia de ecclesia remouetur: ⁊ licet scđm nō fecisset primū seruari nō debet ꝯtrā iuri. j. de censi. ꝓhibemꝰ. ⁊ c. graui. et. ca. cum clerici.

c ¶ Pro periurio. i. temerario iuramēto: nō eni habuit iusticiam secū ⁊ alia que debent in iuramento interuenire. xxij. q. ij. aīaduertendum. ⁊ q. iiij. in malis. sicut eni in iuramento exceptū debet esse ius superioris. j. e. venientes. ⁊ c. ad nostrā. ij. ⁊ ff. ad mu. imperatores. et in consti. frederici. de feu. c. vlti. multo fortius ius canonicū intelligit esse saluum in ipso iuramento. j. eo. veniens. ar. et. c. ad nostram. ij. ar. s. de consti. que in ecclesiarum. et. ff. de pac. iurisgētiū. §. generaliter. Si vero quis falsum iurat ignoranter credens verū esse quod iurat nullum est peccatum. xxij. q. ij. homines falsum iurant. In primo exemplo periurium est transgressio iuramenti qđ si licitū est peccat mortaliter trāsgrediēdo. s. e. si vero. et. c. q̄relā. si est illicitū ita vt eiꝰ obseruatio vergat in dispēdiū salutis eterne: nō peccat cōtra veniēdo ‡ sed peccauit iurādo. xxij. q. iiij. c. j. ⁊ ij. ⁊ iij. Itē ꝑiuriū q̄nꝗ dr̄ indiscretū iuramētū: istud ex deliberatione vel ꝓposito factū mortale pctm̄ ē. j. eo. sicut ex lr̄is. xxij. q. ij. qui sacro. Si vo q̄s iurat iocosa leuitate: vel īcaute. veniale ē peccatū xxv. di. §. crimis. al'as ea demū. Vñ vsus. Si iuramētum licitum vis dicere: cerne. Quis/ cui/ quid/ ꝑ qđ/ ad q̄/ cur/ quō/ q̄ñ. Ber.

‡ Et sic nō est ꝑplexꝰ. Jo. and.

Sūmariū
Diuisio.

Cum quidam. ¶ Sunt duo dicta que per se patent vt in rubro. Secundū ibi: illi vero. Ab. ¶ Casus. Quidā epī de sardinia recepert a quibusdā creditoribus quādam pecunie quātitatem: ⁊ iurauerūt illā ad certū terminū ꝑsoluere qđ facere cōtēpserunt. querit q̄d sit istis epīs faciēdū ꝓ eo ꝙ ꝯ iuramētū venerūt: Rñ. pa. ꝙ ī ipsis tanto grauiꝰ est iudicandū: quanto maiori dignitate precellūt: et quia eorum exēplo alij ad similia prouocantur. Illi vero. Quidā iurauerūt nō loq patri vel matri/ sorori/ vel fratri nec aliquod subsidiū impēriri eisdē. Dr̄ ꝙ isti ab isto illicito iuramento sunt absoluendi/ iniūcta eis penitētia pro eo ꝙ male iurarūt. ¶ Nota ꝙ plꝰ debēt puniri maiores q̄ minores Itē factum maiorū trahit a minoribus in exēplum. Item iuramentū illicitū non obligat: et ad cautelam a tali iuramēto q̄s absoluit. Ber. ¶ Glo. seq. alle. ꝓ cōcor. vj. canoñ. ⁊ duas decre. ꝓ ꝯtrarijs. iiij. canones et duas. ll. et soluit.

fare: ipsum a prescripta ecclesia remouētes[a]/ eam ꝑfato. R. restituere minime differatis.

Lucius tertiꝰ noruicenē. epō.

¶ Si presentatus iurat presentāti de antiquo censu augendo et postea ꝯtrāū iurat instituenti: valet secundū ⁊ nō primū: tñ ab ecclesia remouetur. Caplm. xj.

Tua nos duxit fraternitas consulendos: cui stādum sit iuramento: cū clericos religiosi iusiurādi religione constringunt ad maiorem solito pēsionē soluēdā vel prestandū aliquid beneficij ꝑter solitā pensionem: cū autē instituunt ab epis: iurant ꝙ antiquā pensionē ⁊ solitā nō augebūt. ¶ Tue igit ꝯsul. breuiter respondemꝰ: ꝙ cū posterius iuramētū rōne ⁊ late. cōci. auctoritate iuuet: primo ꝑiudicat[b] quod de cupiditate ꝓcessit. Ceterū iustū est vt clerici ꝓ ꝑiurio[c] qđ vitare nō possunt ab ecclesijs perpetuo excludantur.

Urbanꝰ. iij. archiepō pisa.

¶ Epī de periurio grauius q̄ alij sunt puniendi. h. d. Cap. xij.

Cum quidam. ⁊. j. Cōsul. t. t. r. ꝙ in epōs qui suum transgressi sunt iuramentum: est tanto grauius vindicandū quāto maiori preeminēt dignitate[d] et eorum exēplo facilius alij poterant ad similia prouocari.

¶ Illicitū est iuramētū de non prebēdo subsidiū cōiūcto. h. d.

¶ Illi vero qui iurant nō loqui pr̄i vl' matri: sorori vel fratri/ aut eis humanitatis subsidium non exhibere: absoluendi[e] sunt ab illius obseruantia iuramenti: cuꝫ illicitum sit et contrarium rationi: iniuncta tamen eis de hoc ꝙ male iurauerant penitentia[f] cō petenti. Idem.

¶ Non valet iuramentum monachi claustrum abiurantis: et sibi de hoc grauis penitentia imponitur. Capitulum. xiij.

Sicut ex litteris tue discretionis cognouimꝰ. R. ꝑor monasterij tui iracundie calore succensus iuramento firmauit: ꝙ in claustro eiusdem monasterij quo se vinclo ꝓfessiōis astrinxit: nō esset cum. G. monacho vlterius moraturus[g]: ⁊. j. ¶ Respōdemus ꝙ nō licuit monacho supradicto temerarium[h] iuramentum facere: maxime cum fidē ꝓfessionis frangeret[i]: et stabilitatis sue propositum euacuaret. Ideoꝗ circa eum tua solicitudo prouideat ꝙ talis ei penitentia iniungatur: vt alius quilibet exemplo eius deterritus simile aliquid facere pertimescat[k]: ipse vero in claustro quod licite abiurare non potuit cum stabilitate perpetua suam penitentiam[l] exequatur. Cle. iij.

¶ Uasallus qui iurauit prelato successoribus iurare non cogitur. Capitulum. xiiij.

d ¶ Dignitate. Sic patet ꝙ dignitas deliquētis aggrauat pctm̄. xl. di. homo christianus. et xj. q. iij. precipue. ⁊ l. di. quia tua. ⁊ xix. dis. nulli fas. xxxij. q. v. qui viderit. xv. q. j. nulli fas. et. j. de here. excōicamus. §. credētes. ⁊. j. de homi. sicut dignū. j. rñ. Ar. ꝯ. C. vt nemo pri. l. ij. † ⁊. xxiiij. q. j. q̄ cōtra pacem. ⁊ xvij. q. iiij. nullus cleri corū. ⁊. xxxv. di. añ omnia. ⁊. xlv. di. cū beatus. et. ff. de pen. aut facta. §. persona. Sol. contrarietas ista ita dꝫ intelligi: nā in q̄titate cōtēptus metit deꝰ q̄titatem reatus: q̄tū eni frangitur [al's affligit] iustꝰ: tātū amat. vij. q. j. §. cū vo. q̄ a sibi q̄tū ꝯtēnit tm̄ peccat. ar. xj. q. iij. §. cū ḡ. in fi. q̄to vo q̄s maior ē siue ī maiori dignitate tāto magis ꝑsumit peccare ⁊ cōtēnere ‡ vñ qđ dr̄ dignitas delinq̄ntis aggrauat pctm̄ meliꝰ diceret aggrauat peccātē: qꝛ ꝑsumit ꝙ plꝰ ꝯtēnat: vnde ratione ꝑsumptiōis tm̄ maior pnīa illi īpōit: qꝛ eccl'a nescit ꝯsciētiā illiꝰ: tñ ꝑt eē ꝙ plꝰ ꝯtēneret aliq̄s rusticꝰ q̄ magnꝰ ꝑlatꝰ. vñ Ouidiꝰ. Peiꝰ adulterio turpis adulter obest: ⁊ sic ītellige ꝑmā rubricā. In pecuniaria pena plus puniūt maiores q̄ minores: nobiles q̄ ig̊biles. In pēa corpali sepe puniūt minores ⁊ pcit maioribꝰ. xxxv. di. añ oīa. ⁊ sic ītelligūt ꝯtrīa

Peccatū an aggrauet ex dignitate delinquētis.

† Impōnēs auctoritate sua titulū rebꝰ ab alio possessis si plebeius punitur vltimo supplicio clarissimus curialis vel miles proscribitur et deportatur Jo. and.

‡ Idē Ui. s. de ꝯsue. c. vlti. vbi etiam ponit si. de aditione hereditatis q̄ in sola voluntate ꝯsistit: sed ꝑ ex teriores actꝰ declarat vt qꝛ soluit creditoribus colit ꝑdia ⁊ locat et presumit ꝓ herede agere et aīo adeū di. ff. de acqui. here. iulianꝰ. §. si seruū. et. l. si q̄s extraneus. §. interdum. Jo. and.

e ¶ Absoluendi. Ad cautelam. sic. xxij. q. iiij. inter cetera. cū iuramētū nō sit vinculū iniq̄tatis vt ibi: ⁊. j. eo. q̄to. ⁊ c. quintauallis.

f ¶ Penitētia. Unius anni. xxij. q. iiij. qui sacramenta.

Sicut ex lr̄is. ¶ Cōis diuisio. Scđa ibi: rñdemꝰ. ab. ¶ Casꝰ. Prior cuiusdā mōasterij iracūdie calore ꝯmotꝰ iurauit ꝙ in claustro eiusdē mōasterij ī q̄ ꝓfessionē fecit: decetero cū. G. monacho nō moraret. Abbas suꝰ dubitauit: sup h ꝯsuluit pa. Et ipe rñ. ꝙ nō licuit illi monacho temerariū facere iuramētū ꝯ fidē sue professiōis ⁊ sue stabilitatis ꝓpositū. Vñ mādat eidē abbati vt talem pnīaꝫ sibi iniūgat: ꝙ alij illiꝰ exēplo ꝺterriti silr̄a ptimescāt: ⁊ ī claustro qđ abiurare nō potuit stabilitate ꝑpetua suā pnīaꝫ agat. ¶ Nota ꝙ temerariū iuramētū nō ē sruādū. Itē iuramētū ꝯ ꝓfessionē ⁊ stabilitatē ꝓmissū nō tenet. Itē pena vniꝰ: dꝫ eē metꝰ multoꝝ. B.

g ¶ Moraturꝰ. Ubi vo se deuouit sp dꝫ manere. xvj. q. j. q̄ ve. ⁊ iō male iurauit.

h ¶ Temerariū. Immo nec licitū sine lnīa superiorꝫ. xij. q. j. nō dicatꝫ. xx. q. iiij. mōachis. s. de iura. calū. c. j. ī fi. ⁊ s. de postu. ex pte. ⁊. xvj. q. j. mōachi. Et clericꝰ nō dꝫ abiurare ecclesiā sine lnīa supiorꝫ. s. de renūciatiōe admonet. et. j. de regu. licet.

i ¶ Frangeret. Seruando iuramentum.

k ¶ Pertimescat. qꝛ pena vniꝰ dꝫ eē metꝰ alꝝꝰ. ij. q. vij. q̄propt. C. ad. l. iu. re. l. j. ⁊ ff. de pe. l. capitoliū. §. famosos. ⁊. s. de trāsac. c. j. ī fi.

l ¶ Penitentiam. De illicito et temerario iuramento penitentia debet imponi. s. c. proxi. ⁊ contra tale iuramentū salubriter veniendum est. xiij. d. c. j. et. ij. xxij. q. iiij. per totum.

Diuisio. Veritatis amica. In prima decisa cōsultatio. In secūda responsio ibi: respondemus. Ab. ¶ Casus. Clemens pa. iij. indulsit Guilielmo regi sicilie vt ipse nō tenereť sibi prestare iuramētū fidelitatis ꝓ regno sicilie: ita tamē ꝙ ex hoc nō fieret sibi vel successoribus suis preiudiciū: quomin⁹ heredes sui sibi ⁊ successorib⁹ suis fidelitatē facere tenerētur. sup ista idulgētia q̄stio mota fuit i presentia regis vtrū singuli heredes regis singulis successorib⁹ clementis ꝑstare deberent fidelitatē: tūc duo cardinales q̄ erāt ibi legati apl'ice sedis illā indulgētiā sic fuerūt interpretati ꝙ heredes ipsi⁹ regis tenebanť iurare fidelitatem dn̄o pape clemēti et successorib⁹ suis: quo prestito alijs postmodū iurare minime compellunť. postmodū consult⁹ fuit papa sup illa interpretatione: et ipse respōdit ꝙ nō vult recedere ab illa interpretatione vt heredes sui postq̄ sic iurauerant successorib⁹ iurare nō compellanť: tn̄ ita tenenť eis seruare fidelitatē ac si iurassent. Hāc formā iurandi habuisti s̄. co. ego. N. colligitur ex antiqua decre. B.
¶ Nota ꝙ iuramentū fidelitatis transit ad successores: quia hoc actu3 fuit expresse. Item l3 vasallus nō iuret fidelitatē successorib⁹ dn̄i: tenetur tamē eis esse fidelis ac si iurasset. Ber.

† ar. piurandi.

a ¶ Simplicitas. Fides eni veritatis verborum adminicula non requirit. C. vt se ab heredi. ab. l. j. sic ergo cōmendatur simplicitas. † s̄. de sum. tri. ca. j. in prin. et. iiij. q. ix. pura. et. s̄. de iudi. pastoralis.

† Q̄s intelligas vt no. xvj. q. j. si cupis. J. ā.

¶ Glosa sequens obijcit. ⁊ dupliciter soluit.
b ¶ Cōpellāt. Sed ɔtra videť libert⁹ eccl'ie cuilibet successori teneť ꝓfessionē facere infra annū. xij. q. ij. sepe. ⁊ c. longinq̄tate: et feudatari⁹ inuestiturā petere debet a dn̄o infra annū. vt in ɔsti. Frederici. de feu. §. ꝓterea. Pōt dici ꝙ hic fuit specialis indulgētia. Vel dicas veri⁹ ꝙ iurare successoribus pōt si vult: sed non debet cōpelleri si iurauit sub hac forma. ‡ Ego iuro tibi fidelitatē et successoribus tuis catholicis: ex quo semel iuratū ē sub hac forma nō debet ampli⁹ iurare: quia istud iuramentū perpetuū est quo ad illū q̄ iurauit: et ita tenetur successorib⁹ sicut illi cui iurauit.

‡ Si tn̄ successor neget sub hac forma iuratu3 ei q̄ dicit sic iuratū icū bit ꝓbatio ff. de proba. ei qui dicit s̄m Hostiē. Jo. and.

c ¶ Ac si iurassēt. Et ita iuramētū nō est de substātia fidelitat3: quare si veniāt cōtra puniūtur ac si iurasset vasallus.

Verū in ea. Prima pars ponit q̄stionē ⁊ ipsius responsionē. Secūda responsionis illationē ibi: ceterū. Ab. si. ¶ Casus. Quidā iurauerūt inuiti ⁊ cōpulsi ꝓ vita et reb⁹ suis seruādis. q̄rebať an isti indigeāt absolutiōe: an ip̄o iure sint absoluti? Rn̄. pa. ꝙ nihil dicit hic aliud q̄3 antecessores sui dixerūt q̄ taliť iurātes absoluerūt: verūtamē vt auferať materia peierādi: nō est eis dicendū vt iuramēta nō seruēt: sed si ea nō seruauerint: nō sunt ꝓpter hoc tanq̄3 ꝓ mortali crimine puniēdi tāq̄3 ꝓ directo ꝑiurio. ¶ Nō ꝙ iuramētū metu extortū est obligatoriū ex quo aliq̄ a tali absoluūtur. Itē si q̄s tale iuramētū nō seruat: debet puniri nō tāq̄3 ꝓ directo ꝑiurio et volūtario. Itē trāsgressio hui⁹ iuramēti nō dicit simpliciter mortale peccatū. Itē metus iustus penā attenuat. Ber.
d ¶ Absoluanť. i. absolutiōe idigeāt an ipso iure sint absoluti. B.
e ¶ Inuiti. Per talē sc3 metū q̄ possit cadere in constātē virū. s̄. q̄d me. cau. ad audientiā. ⁊ ff. q̄d me. cau. met⁹ autē: al's si sponte iurassent vel per vanū metū nō absoluerent a iuramēto imo illud necesse haberēt seruare. s̄. de resti. spo. accepta. ⁊ sollicite. ⁊ ff. q̄d me. cau. met⁹ autē. † q2 contra vanū metū nō audiť aliquis.

† Dicebat Ho. imo etiā vbi metus est probabilis est in odiū cogentiū: et

f ¶ Antecessores. Sc3 Gelasius / Gregori⁹ / ⁊ Urbanus. xv. q. vj. alius. et in ca. nos sanctorū iuratos. Et alex. s̄. eo. si vero.
¶ Glosa sequens ponit duas lecturas.
g Absoluerūt. Quidā exposuerunt de facto: q2 ip̄o iure non tenebantur si iusto metu iurarūt. Nos vero proprie intelligimus vt dictum est. s̄. eo. si vero. ⁊ s̄. quod me. cau. Ab.
h ¶ Non seruent. i. ꝙ ad ea obseruāda nō sunt astricti: q2 tenentur illa seruare dūmodo sine interitu salutis eterne seruari possunt. s̄. e. si vero. verūtamē si illa nō seruāt nō sunt puniēdi tanq̄3 pro directo ꝑiurio: ⁊ ita met⁹ culpā attenuat si iuramentū non seruat. B.

ne de dolo suo filiū aliū reportēt dn̄ū et ipsi cōmodū subueniť. ⁊ sic nō obstat. s̄. e. si vero. cū ɔcor. J. an.

i ¶ Mortali. Arg. est h̄ ꝙ iuramentum metu extortū parum obligat. s̄. q̄d met⁹ cau. perlatū. et c. abbas. vbi plene de h̄. ⁊. s̄. d̄ resti. spo. sollicite. ⁊ de hoc diciť. s̄. e. si vo.

Veritatis amica simplicitas[a]: ⁊. j. ¶ Rn̄demus vt heredes tui q̄ nobis vł alicui successorꝝ nr̄orꝝ iurauerit: alijs iurare minime ɔpellant[b]: catholicis tn̄ successorib⁹ nr̄is q̄ ꝓ tp̄e fuerint: ⁊ homagij et fidelitatis puritatē nihilomin⁹ ac si iurassent[c] oī tp̄e teneanť absq̄3 tergiuersatione aliqua fideliter obseruare.

Celestinus. iij.

¶ A iuramento ꝑ metū extorto eccl'ia solet absoluere: ⁊ ei⁹ transgressores vt peccantes mortaliter nō puniūtur. Ca. xv.

Verū in ea q̄stione q̄ quinto loco poniť an a sacramēti vīculo absoluāť[d] q̄ istō iuti[e] ꝓ vita ⁊ reb⁹ suādis fecerūt: nihil aliō arbitramur q̄3 q̄d añcessores[f] nr̄i ro. pon. arbitrati fuisse noscunť: q̄ tales a iuramēti nexib⁹ absoluerūt[g]. ¶ Ceterꝝ vt agať ɔsulti⁹ / et auferať materia deierādi † nō eis ita expresse dicať vt iuramēta nō suēt[h]: s3 si nō ea attenderit: nō ob h̄ sūt tāq̄3 ꝓ mortali[i] crimine puniēdi. Innocēti⁹. iij. H. et. S. et. M. ciuib⁹ venetis.

¶ Si is cui⁹ mādato stare iuraui aliq̄d mihi ꝑcipit ɔ̄ iuramētū ꝑ me prius licite factu3: illud seruare non teneor. h. d. inherendo verbis littere. Caplm. xvj.

Veniēs ad ꝑsentiā nr̄am A nobis exposuit ꝙ olī cū. M. maurieñ. alternatim conuitia ingerēdo certauit: ꝓpť q̄d cū graues iimicitias incurrisset: q̄dā q̄ ꝑtis vtriusq̄3 amatores extiterāt suggesserūt ꝑdicto. A. vt in satisfactiōe iiuriarū vr̄o iuraret obedire mandato[k]. ¶ Cūq̄3 idē nō crederet se tale q̄d ɔmisisse ꝓpter q̄d ei aliq̄d graue deberet iponi: iuramētūq̄3 illō sub tali ɔfidētia ꝑstitisset: ipsi sub iuramēti debito precepistis vt nūq̄3 curiā ducis intraret: nisi cū oēs per edictū ipsius generaliter ad curiā vocarenť: et. j. ¶ Verū quia idē A. qui dicti ducis est cōsiliarius: ⁊ in iure suo multis eccl'ijs quarū est aduocat⁹ ex ꝓmisso teneť adesse: nequaq̄3 taliter iurasset: si mandatū illud sibi ɔtrariū ꝑsciuisset[l]. Noueritis nos p̄riarche grādeñ. mādasse vt si mandatū priori iuramēto licite facto repugnet[m]: ip̄m auctoritate nostra denūciet non seruandum.

Idem magistro apolinari.

Diuisio. Veniens. In prima pte poniť q̄rela ipetrantis. In secunda ɔuisio ibi: verū. Ab. ¶ Casus. Quidā venetus noīe Alan⁹ habuit verba cū. M. maurieñ. cōuitia inter se inferendo. ꝓpter q̄d ille. A. graues inimicitias diciť incurrisse. Quidam amici vtriusq̄3 partis volētes eos reducere ad concordiā: suggesserūt illi. A. vt i satisfactionē iiuriarū iuraret stare mandatis. H. L. ⁊. M. cōsāguineis ipsi⁹. M. ille nō credens se tale q̄d fecisse ꝓpter q̄d aliq̄d graue deberet sibi iponi. iurauit stare mādatis illorꝝ: ipi ꝑceperunt ei sub debito iuramēti ꝙ nunq̄3 curiā ducis intraret: nisi quādo oēs gn̄aliter vocarētur. Iste recepto tā iniq̄ mādato accessit ad pa. exponens sibi predicta adijciēs ꝙ erat cōsiliari⁹ ducis ⁊ plurib⁹ ecclesijs quarū erat aduocatus iuramento tenebať in iure suo adesse. ⁊ nullo modo taliter iurasset si mandatū contrariū sibi presciuisset. Unde super hoc scribit pa. illis tribus ciuibus venetis dicens ꝙ ipse super hoc scribit patriarche grandeñ. vt si mandatū illud priori iuramēto licite facto repugnet ip̄m auctoritate pa. denūciet nō seruandū. ¶ No. ꝙ cū aliquis alicui simpliciter iurat mandatum debet esse idoneū: nō iniquū vt hic patet. al's relaxať mandatū. Item iuramentū contrariū alij iuramento licite facto: seruandū nōn est. Ber.
¶ Glosa sequens exponit. obijcit. et soluit.
k ¶ Mandato. Idoneo. sc3 sic fuit exaudiendū. s̄. de elec. cūm q̄. ⁊ s̄. de rescrip. cū adeo. ⁊. ff. de op. liber. si libertus. j. eo. quintauallis. Inique tamē sn̄ie arbitri stādū est. ff. de arbi. l. iij. ⁊. l. dicm. §. stari. dūtamen dolus absit. C. de arbi. l. iij. ff. de arbi. non distinguemus. §. cum quidam. ⁊ insti. mādati. §. illud. Quare ergo nō statur huic mādato? Rn̄deo isti nō fuerūt arbitri: sed fuerūt arbitratores siue amicabiles ɔpositores vt boni viri: vnde si male arbitrenť siue inique componant eorū dictum reducendū est ad arbitriū boni viri ff. pro so. si societatē. T. Vel dic ꝙ isti fuerūt arbitri in re sua q̄d eis nō licuit. ff. de ar. l. pe. sicut nec iudex. de iudi. l. iulianus. et. C. ne q̄s in sua causa ius sibi di. l. vna.

Arbitri sn̄ia si sit iniq̄ an illi stetur.

¶ Glo. seq. arguit. signat contrariū et remittit. querit et soluit.
l ¶ Presciuisset. Ar. iuramēta s̄m intentionē iurātis fore interpretanda. xxij. q. v. humane aures. Ar. cōtra. xxij. q. v. quacūq̄3 arte. ⁊ c. ecce. de hoc diciť. j. de sponsa. ex litteris. Sed nūquid potuit ei precipere vt cederet bonis: † vel vt ei daret bona sua? Nō. quia iuramentū nō extēditur ad illa de quib⁹ nō est cogitatum. j. eo. quintauallis. j. de deci. ex multiplici. ar. s̄. de resti. spo. audita. xxij. q. ij. ne q̄s arbitreť. ff. de trāsac. cū aq̄liana. ff. de pig. obligatione. ff. d̄ pecu. peculij. ⁊. C. que res pigno. obl. pos. l. j. Et ciuili modo intelligendū fuit iuramentū vt dictū est in prima notula. ff. de seruitu. si cui. ff. de ritu nup. postq̄3. Sic et liberta si iurauit non nubere de illicitis nuptijs intelligendū est. ff. de iure pa. adigere. §. vlti.
m ¶ Repugnet. Et sic videtur ꝙ si mandatum non repugnet priori iuramento iuramentū sit seruandū cum possit seruari sine interitu salutis eterne. s̄. eo. si vero. quod verū est: tamen si enormē lesionem in rebus temporalibus pateretur obtinebit relaxationem iuramenti. s̄. quod me. cau. abbas. et. xxij. q. iiij. §. illicitum. vltra medīū. v. quisquis ergo ⁊c̄.

† Similis q̄stio dn̄icalis. xxxvj. quā recitabat hic guido. de clerico qui iurauit stare mādato ep̄i q̄ ꝑcepit ei ꝙ beneficio renūciaret ꝙ nō appellaret ⁊ soluiť ꝑcepto non obstāte illū appellare posse. J. an.

¶ Qui iurauit ecclesiā defendere et requisitꝰ sine iusta causa recusat piurus est: nec eū defendit appellatio. Ca. xvij.

a Breui sciscitatꝰ es q̄stione vtrū ille qui iura alicuiꝰ ecclesie seruare ac pro posse defendere iuramento tenet̄: si necessitate iminente super hoc sub iuramēti debito requisitꝰ duxerit appellandū piurij reatū icurrat. ¶ Rn̄demus ꝙ ī hoc articulo appellātē a piurio talis ap. nō excusat: imo (nisi difficultas[a] existat propter quā req̄sitꝰ[b] nō possit ecclesie subuenire) culpa piurij potiꝰ irretitur. I dē illustri regi arragonie.

¶ Iurās sciēter illicitū nō indiget absolutione: sed tenet̄ illd nō obseruare. Si vero iurauit ignorāter: debet illud obseruare si aliquo licito modo est obseruabile. Si autem iurauit licitū qd putabat illicitū debet obseruare iuramētū: sed de aīo deprauato aget penitentiam. Ca. xviij.

Quanto personā tuā: et .j. Quidā cōsiliarij tui (imo potiꝰ deceptores) tuū animū iduxert vt iurares irreq̄sito assensu ppl'i vsq3 ad certū tp̄s p̄ris tui ꝯseruare mōetā: q2 tn̄ circa † mortē eiꝰ fuerat legitio pōdere defraudata[c]. Cū aūt adeo sit diminuta et minoris valor[is] effecta: ꝙ graue ꝓpter hoc scādalū ī populo gn̄at̄: tu qd egeras idiscrete cupiēs reuocare ac necessitati populi satisfacere ab obseruatiōe iuramēti p̄dicti postulasti suppliciter a nobis absolui[d]. ¶ Sup quo diligēs indagator potuisset facile intueri ꝙ non tā erat absolutio necessaria q̄3 iterp̄tatio requirēda: q̄m cū iuramtū fecisti mōetā aut falsā aut legitimā esse credebas. Si falsā: iuramētū fuisset illicitū et nullatenꝰ obseruandū: ⁊ ꝓ eo esset tibi pnīa iniūgēda: cū iuramētū nō vt esset iniq̄tat[is][e] viculū fuerit istitutū. ¶ Si v̄o legitimā eē credebas iuramētū licitū fuit: et vsq3q̄q3 seruādū. Et vt irrep̄hensibiliter obseruet̄: cōsulimꝰ ⁊ mādamꝰ vt reprobata mōeta q̄ a legitio pōdere fuerat defraudata alia sub noīe p̄ris tui moneta cudat̄: quā ad legitimū pōdꝰ reducas ꝭm eum statū quē tp̄e p̄ris[f] tui habuit meliorē: ita ꝙ ātiqua mōeta q̄ ab illo statu falsata non fuerat cū ea parit̄ expēdat̄: p qd ⁊ dispēdiū vitari pot'it: ⁊ iuramētū ꝭuari[g]. ¶ Verūtn̄ si monetā ipsā in p̄statiōe iuramēti credebas a legitio pōdere diminutā: ⁊ tua sup hoc consciētia te remordeat tuū hūiliter ꝯfitere pctm̄: ⁊ satisfactionē[h] iniūctā tibi ꝓ illicito iuramēto studeas adiplere. I dē cōsulibus et populo tudertino.

¶ Nō valet iuramētū p̄stitum ī p̄iudiciū iuris supioris. Ca. xix.

Venietes ad se. apo. ꝯsules v̄ros super his q̄ ad nos de vobis sepiꝰ referunt ⁊ cō

Diuisio. Breui. Cōis diuisio. Secūda ibi: respōdemꝰ. Ab. ¶ Casus. Aliq̄s iurauit defendere ac seruare ꝓ posse suo iura alicuius eccl'ie: eccl'ia reqrit ip̄m necessitate iminēte sub debito iuramenti / ipse appellat: q̄rit̄ vtrū incurrat piuriū si ecclesiā nō defendat: an p̄textu appellationis a piurio excusat̄? Rn̄. pa. ꝙ ī hoc articulo appellatio nō excusat illū a periurio: imo periurij reatū incurrit: nisi difficultas siue necessitas ipsum excuset / ꝓpter quā nō possit eccl'ie subuenire. ¶ Nota ꝙ appellatio frustratoria nō excusat aliquē ab eo qd facere tenet̄. Itē necessitas siue impossibilitas excusat a periurio. Ber.

a ¶ Difficultas. Et ita difficultas excusat a p̄iurio. vt. s̄. eo. ego. N. sic et necessitas. s̄. eo. querelam. ff. qui satisda. cogūtur. l. vlti. ar. ⁊. ff. de ope. liber. si libertus. ff. quarū rerū actio nō datur. l. j. §. que honorāde. lic3 non excusat a pena conuentionali. ff. de verbo. ob. l. cōtinuus actus. §. illud quoq3. Ber.

¶ Glo. seq. querit ar. pro et contra. ponit tres casus quibꝰ aduocatꝰ nō iuuat ecclesiam.

b ¶ Requisitꝰ. Sed nūquid tenet̄ ecclesiā iuuare non requisitꝰ? Videt̄ ꝙ sic. xciij. di. si inimicꝰ. Ar. cōtra. ff. quorū lega. l. j. §. j. et arg. hmōi lr̄e †. Si vero eccl'ia nō seruauit ei fidē in suis necessitatibꝰ: nec ipse tenet̄ ipsam iuuare. xxij. q. v. de forma. s̄. eo. peruenit. ij. vel si ecclesia subtraxit † ar. citra. ei salariū snū consuetū. ff. loca. quero. §. interlocatorē: vel si remordet eū cōscientia ꝙ habeat malā cām. xj. q. iij. veb q̄ dicitis. nam ⁊ tūc aduocatus non tenet̄ iuuare cliētulū suū. C. de iudi. rē non nouā. §. patroni causarū. Sed ipse licet teneat̄ sequi cōscientiā suā ecclesia tn̄ habebit eū pro periuro. s̄. de resti. spo. litteras. ⁊. j. de sen. excō. inq̄sitioni.

† De hoc in spe. de aduocato. §. j. v̄. sed nunquid is qui iurauit. Et quicq̄d ibi hic vel ibi dicat̄ tu distiguas verba iuramēti ⁊ i. v̄. seq. tractat̄ an fundꝰ datꝰ iurisperito pro patrocinio trāseat ad heredē. Io. and.

Sūmariū. Quanto. Princeps qui iurauit certam seruare monetam / si sciebat illā legitimo pōdere fraudatā: penitere debet de iuramento qd fuit illicitū: et ideo nō seruandū. Si vero ignorabat / tūc iuramentū seruat si illā facit restaurari: sic cōiter summat̄.

Diuisio. Primo ponit̄ cōsultatio. Secūdo respōsio ibi: super quo. In qua tria mēbra distinguit. Scd̄m ibi: si vero. Tertiū ibi: verūtamen. Abbas si.

¶ Casus. Quidā ꝯsiliarij regis arragonū immo potiꝰ deceptores induxerunt ip̄m vt iuraret irreq̄sito assensu populi vsq3 ad certum tempus patris sui conseruare monetā que circa mortē eius legitimo pondere fuerat diminuta / ita ꝙ graue scandalū in populo ortū erat. Hoc intellecto rex qd indiscrete fecerat: reuocare volebat / ⁊ satisfacere populo: vnde petijt absolui ab huiusmodi iuramēto. Papa scribit eidē dicēs ꝙ in casu isto non tā est absolutio necessaria q̄3 interpretatio adhibenda: cū eni iuramētū illud fecit: aut credebat monetā illā falsam esse / aut legitimā. si falsam: iuramentum fuit illicitum / et ideo non seruandū / et pro eo debet illi penitentia indici: si vero credebat legitimā: iuramentū licitū fuit / et ideo seruandū. et pa. ꝯsulit illi vt moneta illa reprobata q̄ diminuta fuerat a legitimo pōdere alia moneta cudat̄ nomine patris sui ⁊ illā reducat ad legitimū statū quē habuit tēpore patris sui meliorē. ⁊ sic iuramentū seruabit: verūtamē si credebat monetā diminutam quādo iuramentū illud prestitit / et sua eū conscientia remordet: confiteatur peccatum suum / et pro illicito iuramento penitentiā agat. ¶ Nota ꝙ iuramentū aliquādo recipit interpretationē vt hic patet ⁊ ꝙ aliquādo requirit absolutionem. Itē iuramētū nō est vinculū iniquitatis: et ad licita et honesta semper debet referri. Item iuramentū illicitū non est seruandū. Ber.

¶ Glosa sequēs tractat de triplici falsario monete. et ponit circa illud crimen tria specialia.

c ¶ Defraudata. Qui eni falsat monetā p̄ncipis exurit̄. C. de fal. mo. l. ij. Qui aūt falsat monetā ciuitat[is] punit̄ capite †. C. e. l. j. S3 ille q̄ nūmos radit vel tīgit. si liber ē dat̄ ad bestias: si ꝭuꝰ vltio supplicio punit̄. ff. ad. l. corne. de fal. q̄cūq3. Et sunt hec tria specialia: q2 q̄libet tenet̄ ad accusationē huiꝰ cri̇s. Itē q2 condēnatus non appellat. Itē ꝙ punit̄ ille in cuiꝰ domo falsa moneta cudit̄: licet illud ignoret. C. de fal. mone. l. j.

† Refert Gof. ⁊ Ho. Io. defēdisse quēdam qui falsauerat monetā ciuitat[is] bononie cū pena capitalis sit multipliciter. ff. de publi. iudi. l. ij. de q̄bus dicā. j. de accu. q̄liter. ij. super v̄. diminutionē capit[is] v̄. ⁊ sunt. ⁊ pene sint moliēde. de peni. di. j. §. pene. Jo. an.

¶ Glo. se. reci. p. q. an papa possit absoluere a iuramēto. ponit opi. Hu. item lau. et tan.

d ¶ Absolui. Absoluere pōt papa quēlibet a sacramēto ex iusta cā puta ꝓpt̄ scādalū intolerabile: vt si malū exēplū ꝓrogat̄ ī multos claue tn̄ discretiōis p̄cedēte. H. tn̄ h̄ negabat: ⁊ oīa iura q̄ dicūt vel inuūt papā posse absoluere a iuramēto itelligebat de illicito: q2 ī his q̄ sunt de iure naturali vt ī voto ⁊ iuramēto papa nō dispensat. ar. ad hāc opi. j. e. c. ⁊ si xp̄s. vbi dr̄ redde dn̄o iuramēta tua: q̄si similē iterp̄tationē hēs. j. e. petitio. et. j. de vo. magne. vbi dr̄ vouete ⁊ reddite. j. d sta. reg. cū ad monasteriū. in fi. Lau. ꝯ dicebat. T. dic † ꝙ ex cā iusta pōt quēlibet absoluere. xv. q. vj. auctē ‡ et dispēsare p̄t ī voto ⁊ illud cōmutare ī altd qd magis sit deo acceptū. j. de voto. magne. ⁊. c. j. ⁊. c. ꝙ sup his. ⁊. c. ex multa. ⁊ ī iuramēto ⁊ ex eisdē causis p̄t dispēsare. Vbi v̄o aliq̄s vouet vel iurat et illa licite vel honeste seruari p̄nt: nec subest causa papa illa imutare nō pōt: ⁊ sic intelligebat. H. ⁊ ī hoc alij nō discordāt. Et sic etiā itelligunt̄ illa verba vouete ⁊ reddite dn̄o iuramēta v̄ra. ⁊ est ar. ad predic. xxv. q. j. §. vl. v̄. ipi nāq3 soli. ⁊c. ⁊. ff. de vul. ⁊ pup. substi. ex facto. Hic vero nō fuit necessaria absolutio s3 iterpretatio ꝭm qd sequit̄ ī lr̄a: ⁊ ꝭm interpretationē d3 seruari: q2 fuit legitimū iuramentū.

† N. d placet Hosti. q̄ etiā dicit ꝙ sola voluntate absoluit papa in casu quo ipsiꝰ auctoritas itelligitur excepta. j. c. pxi. Jo. an.

‡ Vbi de h̄ ī spe. ti. j. §. nūc ostēdendū. v̄. xxiiij ⁊ se. Jo. an.

e ¶ Iniquitatis vinculū. xxij. q. iiij. inter cetera.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

f ¶ Patris. Hoc iō q2 ī forā iuramēti fuit h̄ exp̄ssū. S3 nōne tunc mētiret̄ insc̄ptio monete? imo v̄r ꝙ rex ip̄e falsariꝰ eēt. ff. ad. l. cor. d fal. falsi noīs. ⁊. j. de his q̄ fi. a pla. sine ꝯsensu capi. q̄3to. In mōeta eī tria exigunt̄ quātitas pōder[is]: materia: ⁊ publica forā. ff. d ꝯhē. emp. l. j. Rn̄deo † ꝙ nō sēp inscriptiōi mōete fides adhibet̄. sicut nec inscriptioni sepulchri. C. de reli. ⁊ sūp. fu. l. monumētoꝝ. imo pictura est q̄ largā h3 lniam. semp eni fas fuit pictoribꝰ ⁊ poetis nouitates iuenire. l3 sit. ar. ꝯ. xxiiij. q. ij. sane. ī p̄n. Jo. Itē si fur ex auro vel argento monetā publicā falsā faciat: illo punito pecunia in thesauro publico ꝯseruat̄. j. q. j. qd q̄dā. circa mediū. v̄. si eni aliq̄d furtim ⁊c.

† Gof. dicebat obiectionē ꝓcedere si fecisset cudi monetā sub noīe patris. S3 hoc nō faciebat sed solū vtebatur veteri. Ho. dicit ꝙ iura cōtraria nō in moneta sed in īstrumētis locū habēt: na3 dūmodo nō falset̄ moneta nec alteri p̄iudicetur non refert an cudatur sub noīe patris ⁊ filij vel q̄ figura pōat̄ vt hic p3. Jo. an.

g ¶ Seruari. ⁊ sic si nō possit expresse seruari in omni: seruat̄ tamē in illa que fuerat defraudata. ⁊ est ar. ad questionē propositā et solutā. j. de spon. ex litteris. ij. in glo. isti erant.

h ¶ Satisfactionē. Pro temerario iuramēto imponit̄ pnīa vniꝰ anni. xxij. q. iiij. q̄ sacramēto: s3 ꝓ directo piurio īponit̄ pnīa. vij. annoꝝ. vj. q. j. quicūq3. ⁊. xxij. q. j. c. vl. imo qui sciēter deierat ꝭm canones īfamis est. vt. vj. q. j. infames. ⁊ q̄ cōtra transactionē iuratā venerit scienter infamis est. C. de transac. si quis maior.

Venietes. Iudices q̄ iurāt infra certū tp̄s sn̄ias exeq̄. hoc nō obstante appellatiōibꝰ ab eis iteriect[is] deferre tenent̄. h. d. Diuidit̄ ī q̄ttuor ptes. In p̄ma rep̄hēsio cōsulū. In scd̄a ibi: veꝝ: ipsoꝝ excusatio. In tertia ibi: q2 vero. ipsoꝝ excusatiōis reprobatio: et ḡnale.

monere curauimꝰ ꝛ aliquātuluʒ aspe cōuenire. Cū ei ꝛ appellationibꝰ iterpositis ad ap. se. teneamini hūiliter ꝛ deuote ōferre: cū ꝛ leges[a] ēt seculares pꝰ sniam bñficiū appellatiōis nō denegēt aggrauatis: vos snias appellatione suspensas executioni mandatis. ¶ Verū ijdē ꝯsules nobis exponē curauerūt ꝙ cū aliq̇ vr̄m vocant ad offiñ ꝯsulatꝰ: firmāt proprio sacramēto ꝙ sup mutuis et plagiarijs[b] † sꝫ vr̄e ciuitatis ꝯsuetudinē iudicabūt: ꝛ .j. xxviij. dies q̄ iudicauerīt exeq̄nt. Vñ saluo hmōi iuramēto vos nō posse sup his appellatiōibꝰ deferre dicebāt. ¶ Qꝛ vo nō minꝰ iudices sꝫ leges q̄ cōsules vr̄i sꝫ ꝯsuetudinē vr̄e ciuitatis iudicare iurarūt[c]: ꝛ iō sic iudices ꝯ leges/ sic ꝛ ꝯsules vr̄i ꝯ ꝯsuetudinē[d] possent subditos aggrauare. mādamus q̄tenꝰ appellatiōibꝰ ad nos iterpositis[e] deferatis: cū p̄dictū iuramētū vos excusare non possit in quo dꝫ itelligi ius[f] supioris[g] exceptū[h] ¶ Cum ergo postq̄. S. lator pre. ad se. apo. a snia. G. iudicis appellauit: sniam ipsam duxeritis executioni mandandaʒ[i] in possessionē reruʒ de quibꝰ questio vertebat: appellantis aduersariū inducētes: volumꝰ ꝛ mandamus vt possessionē ipsam[k] restituatis[l] eidē: alioq̇n noueritis nos epō nucerino mandasse: vt vos ad illud eccle. cen. cōpellat.

Idem pisano archiepiscopo.

¶ Iurans vsuras non repetere potest iuramēto nō obstante ex noua causa repetere. h. d. sm itellectum notabiliorem. Cap. xx.

Ad nr̄aʒ noueritis audientiā puenisse[m] ꝙ cum. J. et B. Petro vsuras nō modicas p soluissēt: iuramēto firmauerūt ꝙ nec p se nec p alium p̄dictas vsuras repeterēt[n]: vł apō eccłiasticū iudicē seu etiā seculareʒ sup his deponerēt q̄ōneʒ. Cūq̄ creditor ꝯdiderit testamētū/ suis p̄cepit heredibꝰ vt oibꝰ q̇ pbarēt[o] se dedisse vsuras eidē: ipsas eis resti=

mādatū. In q̄rta: ibi: cū g. mādatū spāle ꝛ ꝯmiatio nō parētis. Ab.

¶ Casus. Quidā ciuis tudertinus. S. noīe cōuentus fuit ab aduersario suo corā iudice ciuitatis sup quibusdā possessiōibus. Iudex auditis meritis cause/ ꝯdemnauit ipm ad restōnem rerū petitarū: ab illa snia appellauit ad dñm papā. ꝯsules ciuitatis nō obstāte appellōne sniaʒ illam executiōi mādarunt/ inducētes actorē in possessionē rerū de qbꝰ q̄stio vertebat. sup hoc appellās ꝯq̄stus fuit dño pa. cui subest ciuitas illa q̄ ad tpalem iurisditionē. Vñ ipse consulibus et pplo tudertino mandauit vt possessionē ipsam restituāt appellāti. alioquin nouerit ꝙ ipse mādauit nucerino epo vt eos ad id eccłi. cē. ꝯpellat. cuius negocij occasione p̄mittit pa. q̄ precedunt. dicens ꝙ ipsi tenētur hūilr et deuote appellatiōibꝰ ad se. ap. iterpositis deferre. qꝛ etiam leges sclares post sniaʒ bñficiū appellatiōis nō denegāt aggrauatis: sꝫ ipi snias appellatiōe suspensas exequūtur. Cōsules tudertini se super hoc excusabāt in p̄ntia pa. dicentes ꝙ cum aliqui vocantur ad officium consulatus iurāt ꝙ super mutuis et plegiarijs iudicabunt sm̄ consuetudinem ciuitatis. ꝛ .j. xxviij. dies sententias exequentur. Unde saluo huiusmodi iuramento non poterant deferre appellationibꝰ. Sed ꝯtra istā executionē dicit pa. ꝙ iudices iurant iudicare sm̄ leges: sicut ꝯsules isti iurāt iudicare sm̄ ꝯsuetudinē ciuitatis sue. ꝛ iō sicut iudices possunt grauare subditos contra leges: sic et consules isti possunt contra consuetudinem suos subditos aggrauare. vnde precipit eis q̄tenus appellatiōibus ad se. ap. interpositis deferant humiliter ꝛ deuote: cū iuramentum illud eos excusare non possit in quo ius supioris intelligitur exceptū. ¶ No. decre. istaʒ ad plura argumēta. Prio ad illud Snia diffinitiua a qua est appellatum/ non debet executioni mandari. quod si fiat executio debet reuocari. vt hic patet. et ideo deferre debet iudex appellatiōi ꝛ nihil innouare ea pēdēte. Itēm in iuramento semp ius supioris intelligitur exceptum: et cuiuscūq̄ alterius: qꝛ iuramentum factū in preiudicium alterius non valet. cum illud obseruare non possit. ¶ Itē iuramentum personale est.

† ar. plegiarijs.

† Ibi maiores ꝛ minores iudices iurare iubentur Jo. and.

a ¶ Leges. ij. q. vj. anteriorum. ꝛ. c. non ita.

b ¶ Plagiarijs. i. fideiussoribus. vulgare est illius terre.

c ¶ Iurarunt. In auten. de iudi. §. qꝛ vero. col. vj. C. de iudi. rē nō nouam † et. iij. q. vij. iudicet.

d ¶ Cōsuetudinē. Licite g̊ iudicat sm̄ ꝯsuetudineʒ loci. s̄. de eo q̄ mit. in pos. cā rei seruāde. cum venissent: qꝛ consuetudo preiudicat iuri. s̄. de ꝯsue. ca. pe.

e ¶ Interpositis. Tudertina ciuitas subest dño pape quo ad iurisdictionē tpalē: ꝛ ideo tenēt appellatiōes ad papā fctē al's nō ‡ .j. de ap. si duobus.

f ¶ Ius. Vñ pone aliq̇s est receptꝰ i canonicū ꝛ i fratrē: iurat se suare laudabilē cōsuetudineʒ eccłie sue: ꝛ talis est consuetudo in eccłia ꝙ qui ibi hꝫ p̄bēdam dꝫ residere p sex mēses: sꝫ anteq̄ faciat qd̄ iurauit accedit ad se. apo. ꝛ supplicat domino pape vt ipm absoluat. Quero vtrū iste sit piurꝰ? Et rñdet ꝙ nō ar. istiꝰ lr̄e: qꝛ vr̄ ꝙ qñ iurauit ꝙ debuit intelligi nisi dñs papa remittat ei iuramentū. Sꝫ pbo ꝙ sit piurus. C. de transac. si q̇s maior. vbi dꝛ ꝙ aliq̇s venit ꝯ iuramētū tribꝰ modis. iudicē iterpellādo. iudici supplicādo: qd̄ p misit nō faciendo. Vñ videtur ꝙ iste sit piurus supplicādo ro. pō. vt ipm absoluat: sꝫ si petitiōe nō p̄missa ipsū absoluisset ñ eēt piurꝰ.

g ¶ Supioris. No ꝙ in iuramēto excipitur auctoritas maioris vt hic ptꝫ. ꝛ .j. c. cā. te. ꝛ. s̄. de rescp̄. ꝯstitutus. ar. a ꝯtrio sensu. ff. ad muni. impatores. et in consti. † Frederici. de feudis. §. vl. ꝛ ē ius canonicum .j. e. ad nostram. ij. Jo.

¶ Glosa sequens. reci. per contrarium.

h ¶ Exceptū. Sꝫ nōne pñt sup hoc ꝯdere legē municipalē ꝯ ius cōe? Rñ. pñt ꝯdere legē ꝯ ius cōe q̄ tñ nō sit i p̄iudiciū alterius vt h̄ dicit. ꝛ. s̄. de ꝯsti. q̄ in ecclesiarū. spāliter tñ nō cōdendo legē bñ pñt

† Nisi vacaret īperiuʒ vł haberet hoc consuetudo ꝙ in imperialibus appellaret ad papam. de fo. cōpe. l. ʒ. sm Gof. Sed Ho. dꝫ hoc generale ꝙ epi reddāt ius in ciuitatibus q̄ iudicibus carēt: ꝛ cognoscāt de grauaminibus per id qd̄ dixi de iudi. nouit ꝯ. nec illud sup ꝯ. dirigatur. Jo. and.

† Imperiali/ ibi dicit ꝙ in oi iu-

litigātes renūciare appellatōi. C. de temp. ap. l. illud. §. vlt.

l ¶ Executiōi mandandā. Qd̄ fieri nō debuit. tū qꝛ bñficio appellatiōis extinguit ꝓnūciatū. ff. ad turpil. l. j. §. vlti. tum. quia iterposita appellatiōe nihil innouari oportet. ij. q. vj. appellatiōe. et. ff. nil inno. appel. pen. l. vna. Ber.

k ¶ Possessionē ipsam. Cū appellat a snia diffinitiua. si ap. pen. fuit mādata executioni: iudex appellatiōis dꝫ reuocare in irritū q̇cq̇d factū ē post appellationē: ꝛ anteq̄ cognoscat an appellatiō sit iusta vel iiusta. sed secus est cum appellatur a grauamīe: quia prius debet cognosci de meritis appellationum q̄ reuocari quod factū est post appellationem. s̄. de dila. ca. j. in fi. quia ibi dicitur si est ita reuocato ꝛc. Iudex ordinarius nō pōt exeq̇ suā sententiā ex q̊ altera pars appellauit. sed iudex delegatꝰ pōt nō obstāte appellatione alteriꝰ ptis. s̄. de offi. dele. super eo. in fi. et ca. pastoralis. §. preterea. certe iste due vltime cōcordātie contrariū dicunt.

¶ Glo. seq. signat contrarium. et soluit.

l ¶ Restituatis. Arg. ꝯ ff. de appel. cū ex cā. vbi expectat talis restitutō vsq̄ ad euentū cōfirmatiōis vel cassatiōis snīe Sed nō est ꝯtriū qꝛ non dꝛ ibi ꝙ nō debeat expectari: sed ibi recitat factū ꝓut contingit. vñ patet ꝙ pēdēte appellatiōe executio nō dꝫ fieri: ꝛ si fiat iuito possessore restitui debet in pristinū statū anteq̄ appellationis causa examinet. ar. s̄. de of. dele. pastoralis. §. preterea. ꝛ hoc est notabile.

Ad nostram. Per iudicis officiū subuenit illi q̄ ꝓpter iuramentū vsuras repetere nō pōt ita sūmat. Jo. an. Et q̇dē ꝓcedit hoc sūmariū sm̄ vnū intellectū satis clarū. Prio narrat factū. Scdo ꝓuidet ibi: mandamus. Ab. ¶ Casus. Quidā ciues pisani J. et G. cuidā vsurario. P. noīe multas psoluerūt vsuras/ iuramēto interposito ꝙ nec per se: nec p aliū predictas vsuras repeterent vel apud eccłiasticū iudicē/ vel etiā secularē sup his deponerent q̄stionē. Creditor postmodū condidit testamentū in quo p̄cepit heredibꝰ suis vt oibus qui probarēt se dedisse vsuras eidē: ipsas eis restituerent. Sed dicti. J. et G. nō audebāt repetere vsuras ꝓpter hmōi iuramentū/ ꝛ heredes nō satisfaciebant eisdem: peruenit hoc ad noticiā dñi pa. vnde mādat pisano archiepō q̄tenꝰ sub pena excōmunicationis publice in ecclesia ꝓponat vt q̇ sup hoc veritatē nouerint procedant ad testimoniū proferendū. et si cōstiterit de p̄missis: cōpellat heredes illius per cen. eccle. vt vsuras quas pater illorū a predictis recepit: restituant vniuersas. ¶ Nota ꝙ hic recipiuntur testes lite nō contest. quia procedebat in modū inquisitionis siue denūciationis/ et ex officio iudicis. Item qui nō pōt agere: propter iuramētū pōt denūciare. Itē aliq̇d cōceditur vna via: et alia denegat. Itē vltime voluntatis executio spectat ad ecclesiā si heredes exequi noluerint. Ber.

m ¶ Peruenisse. No dicit per quē vel a quo. Additio. Forte fuit fideicōmissarius testatoris vel amicus debitoris: vel ipse debitor: sed hoc forte fuit tacitū propter opinionem vulgarium qui per id estimassent illum periurum. et est si .j. eo intellecto. s̄. de arbit. peruenit. Jo. andree.

¶ Glosa sequens soluit tres questiones.

n ¶ Repeterent. Si iurauit nō repetere denunciet illud ecclesie. Quid si iurauit nō denūciare? Rñdeo iuramentū fuit illicitū et iō non seruandū cū quilibet ad hoc teneatur .j. de cog. spiri. tua nos. ꝛ .j. de here. cū ex iniūcto .j. eo. queādmodū. in fi. ꝛ. ij. q. j. si peccauerit sed si iurauerit soluere: nec repetere: nec recipere † illud denunciet. ecclesie vt dictum est. Vin.

¶ Glosa sequens reci. per. q. an iure legati ꝛc.

o ¶ Probarēt. Videt iuramentū istud remissū esse ex testamento: nisi velis ita interp̄tari hec verba vtscꝫ illi de iure repetere nō possint q̇ iurauerūt nō repetere. Sed tamē largiꝰ interp̄tabimur vltimas volūtates .j. de donatio. cū dilecti. ff. de triti. vi. ꝛ oleo. leg. l. iij. Sic ergo iure legati possunt isti repetere vsuras quasi ex noua cā

rametō nominatim excipit imperator. Jo. and.

Executio snie facta appellatōne pendēte q̄liter ē reuocāda

Sūmariū

Diuisio.

† Supple etiā oblatas. dicit Host. ꝙ et si oīno iurās vellet hoc iuramentū seruare nō tñ creditor pecuniā illā lucrifaceret: sed fiet inde elemosyna. ꝯ vsu. cū tu. io. an.

Bñficiū abiurans pōt illud. repetere. supueniēte. Si eni aliqs abiurat beneficiū pōt postea ipm repetere ex noua cā superueniēte. s. de renū. cū inter. Ꝑ. ⁊. ff. de succes. edic. l. j. §. qđ dicimus. al's. §. sed videndū. ⁊ ar. s. qđ metus cā. ad audiē tiam. Item cum iuro soluere aliquid solutū possum repetere. s. eo. debitores. nō eni est cogitādū de nouo iure. ff. de trāsac. cū aqlia= na. Si v° ius nouū nō est mihi acquisitum pos sum agere vt remittatur iuramentum. s. e. ca. j. et primo agendum est vt iuramentū remittatur ⁊ tunc pōt repetere secu re. Ber.

¶ Glo. ista dicit per ob= iec. ꝙ lite nō contest. ⁊c. et dupliciter soluit.

a ¶ Ad testimonium. No. testimoniū ferri li= te nō contest. sed hoc iō cōtingit quia hic ꝓcede batur in modū inqsitio= nis siue denūciationis. vt patet per ꝑn. ca. vl. † vl' papa hic voluit extra ordinē ꝓcedi et sine ac= cusatore ꝑ denunciatio nē. Itē qꝛ ad ecclesiā vl' epm spectat exequi vo= lūtates defunctoꝝ. j. de testi. si heredes. et ca. pe. ⁊. C. de epi. ⁊ cleri. nulli. l. si quis ad declinandā. et. ff. de peti. here. si here ditas. §. vl. ⁊ sic seruant isti iuramentū suū hac via. Jo. and.

† Sed hodie i causis vsurarū si= ne lit. cōtes. ꝓceditur. ꝑ clemen. de iudi. di= spēdiosam. et de v̄bo. sig. sepe. Jo. and.

b ¶ Cōstiterit. Per in= quisitionem. s. de testi. cog. preterea.

Sūmariū. Ad nostram. Ju= dex qui iurauit in oī causa iudiciarium or dinē obseruare. in noto rijs subtilitatē ordinis iudiciarij non seruabit.

Diuisio. h. d. Diuiditur: nā in pri ma parte recitat teno= rem iuramēti: in secun= da ibi: nos. illud dupli= citer interpretatur. Et secūda iterpretatio ibi: q̄ꝙ̄. Et vt clarius ha= beas intellectum pone sic casum. Archieps Neapolitanus quasi per extorsionem forte ad instantiā sui capl'i vel populi prestitit generale iuramentū vt in oī cā obseruaret ordinē iudiciariū: processu tēporis cū occurrerēt fa= cta notoria dubitauit an deberet i eis iudiciariū ordinē obseruare Papa sup hoc cōsult⁹ iterpretat⁹ est hoc iuramentū dupl'r. primo vt extēdat ad cās notorias: sed intelligat ſm subiectam materiā. s. vt in causis nō notorijs obseruet ordo iudiciari⁹: in notorijs vero nō seruet per oīa: qꝛ ordo in notorijs est vt per oīa nō seruet iuxta illud vulgatū: i extraordinarijs ordo est ordinē nō seruare. Scđo dicit posse intelligi vt referat ad cās in quib⁹ ordo iudiciarius est seruādus: dicit eni ꝙ si iste archieps habuit in aīo vt ordinē iudi= ciariū in omni causa pariter seruaret. ⁊ sic cesset p̄dicta iterp̄tatio: tale iuramētum cum sit contra canonicas sanctiones potius est di cendū periuriū nec aliqua ratione seruādū. Ab. sic. ¶ Nota ꝙ iura= mentū ꝯtra canones p̄stitū nō tenet. Itē iurare cōtra ius nō iura= mentū sed poti⁹ piuriū est. Itē iuramentū directe seruari pōt vel per interpretationē seruādū est. Itē in dubijs benigna debet fieri interp̄tatio. Itē in notorijs ꝑ oīa ordo iudiciarius non est seruan= dus. Itē ar. ꝙ verbū generale nō est generaliter intelligēdū. Ber.

c ¶ Per extorsionem. Unde videbatur non teneri.

¶ Glo. seq. tractat de duplici processu notorij.

d ¶ Obseruandus. Ex toto al's as citari debet ‡. ij. q. j. deus omipo tens. ⁊ sententia ferri. j. de diuor. porro. et. j. de appel. cū sit romana. in fi. et hec vera sunt in ꝓuincia in qua sunt notoria ⁊ iudici ⁊ alijs Si vero nō sunt notoria in hac prouincia: sunt tñ notoria in alia/ vel sunt hic notoria et iudex nescit: tunc potest duobus modis pro cedere. scꝫ ordine iudiciario ac si esset occultū. ar. s. de elec. bone. et xxiiij. q. j. pudenda. et. ij. q. j. deus. vel cognoscere an sit notoriū et facta sibi fide super hoc procedet contra reū quasi crimen esset no= torium. Et in similibus duas vias habet iudex: potest eni suspen= dere infamatum vsꝙ ad purgationem. ij. q. v. presbyter. vel inquisi tionem facere ex officio suo. ij. q. j. deus omnipotens. B.

‡ Idē not. de pur. ca. cū dilecti. in glo. qꝛ nec. et idem hic Inno. ⁊ in decr. sacro. in prin. j. de sentē. excō. vbi de mo= nitione loqtur. dixit Jo. ij. q. j. q̄ lotharius. forte in no= torio facien da est cita= tio. vide qđ dicam in de cre. cum sit romana sta tim al'r. sup vl. glo. et. j. de re iudi. cū olim. su= per glo. si= mile. ⁊ de coha. cle. ve stra. super glo. ad itel= ligentiā in ij. colū. v̄. ci tatio. et. v̄. sunt et qui dicūt. J. ā. Ordo iu= diciarius an possit i notorijs sine pctō seruari.

e ¶ In mente. Arg. iuramenta ⁊ promissa nō extendi nisi ad ea de quibus cogitatū est. ar. xxij. q. ij. ne quis. ff. de transac. cum aquilia. et. ff. de pac. tres fratres.

f ¶ Sed periuriū. s. eo. tua. ⁊. j. de his que fi. a ma. par. ca. c. j. et. j. e. sicut. j.

tuere ꝓcuraret. Unū cū p̄dicti. J. et. G. vsuras repetere non atten tent ꝑpter hmōi iuramentum ⁊ heredes predicti. P. eis negli= gāt satisfacere de vsuris. ¶ Mā= damus quaten⁹ sub pena excōi= cationis publice in ecclesia pro= poni facias vel ꝓponas: vt qui super hoc nouerit veritatem/ ꝓ cedant ad testimonium[a] ꝑferen dum: et si per dicta testium vel alia documenta tibi constiterit[b] de premissis: heredes illius vt vsuras quas a predictis pater eorum accepit restituant vniuer sas eccle. cen. compellas.

Idem neapol. archiepo.

¶ Juramentum generale debet ita intelligi si fieri potest vt non obuiet iuri: al's tanꝙ temerariū non obligat contra iuris obser= uantiam. Capitulū. xxj.

ij. Ad nostram noueris au= dientiam peruenisse ꝙ a te quasi per extorsionē[c] tale fuit prestitū iuramentū ꝙ in omi cau sa deberes ordinē iudiciariū ob= seruare. Uerum qm̄ ſm traditi= ones canonicas manifesta accu= satiōe nō indigēt: nec in eis est or do iudiciari⁹ obseruādus[d] q̄ de= bet in alijs obseruari: nec tu quā do sub p̄misso tenore iurasti ha= bebas in mēte[e] vt ꝑpterea veni res ꝯ canōicas sanctiōes: alioqn nō iuramētū sed piuriū[f] potius extitisset; nec esset aliqua ratiōe seruandū. ¶ Nos iuramentū tuū benignius[g] iterpretari volētes/ ita ꝙ cōsonet canonicis institu= tis. f. t. auctoritate presentiū in= timamus: ꝙ in manifestis et no torijs ratione iuramēti premissi nō credimus te teneri seruare[h] subtilitatem ordinis iudiciarij: quā in his nō seruari per oīa ipa iuris ratio postulat[i] ⁊ requirit[k]: vnde videbit subtiliter intuenti de ordine iudicioꝝ ꝓcedere: vt i p̄missis nō per oīa ordo iudicia= ri⁹ obſuet. ¶ Nꝙ ⁊ ſm approba tū intellectū recte possit intelligi qđ iurasti: vt in oīb⁹ causis ordi= nē iudiciariū obseruares: i illis videlicet[l] in quib⁹ est ordo iudi ciari⁹ obseruādus[m]. Sic ergo fa ciēs ⁊ iuramēti tenorē seruabis: et instituta canōica nō omittes.

Idem iudici carolitano.

¶ Si vnū iuramētum vni debi tum alteri prestatur: illicitū est: et eo non obstante cui debetur prestandū est. Capi. xxij.

Ea te credim⁹ discretione vigere vt intelligas ꝑ teipm ꝙ onus nō remittit sꝫ auget[n]: cum cuiꝙ iprouide soluit qđ alij[o] ex debito ē prestādū. ¶ Sane cū ar= chieps turritan⁹ a te noie nr̄o iu ramētū fidelitatis (sicut a nobis mādatū accepat) exegisset: illud exhibere i ei⁹ manib⁹ distulisti:

g ¶ Benigni⁹. Sic. s. đ testi. cū tu. nā ꝓ̄ptū ē leges legib⁹ cōcordare. C. de ioffi. dona. l. j.

h ¶ Seruare. Juxta il= lud. Est in amore mod⁹ nō habuisse modū. B.

i ¶ Postulat. j. de v̄bo. sig. cū olim. et. j. de vsur. cum in tua. j. de cohabi. cleri. ⁊ mul. vestra.

¶ Glosa sequens obijcit ⁊ soluit. ⁊ vni contrario respondet.

k ¶ Requirit. Sed non ne ordo iudiciarius po test seruari sine peccato in notorijs? Ar. ꝙ sic. s. de elec. bone. ⁊ Aug. pro bat id qđ notoriū ē. s. ec clesiam nō esse nullam. xxiiij. q. j. pudenda. in fi. et ita videtur licitum sacramentū vt in noto= rijs seruetur. Sed certe hoc iurare ꝙ i omni no= torio seruetur ordo iur[is] est illicitū: ⁊ multū lede retur ius actoris cū ei incūberet onus proban di: et disciplina iudicia lis lederet si iudex non posset punire nisi prius probaretur † sed hoc fie ri non debet quia nulle sunt validiores ꝓbatio nes ꝙ̄ per euidentiā fa= cti. In illa decret. bone factū fuit ob scādalū ad cautelā. vt ibi dicitur: vel forsitan non erat no toriū iudici. Lau.

† Et sic q̄nꝙ trans irent crimi na ipunita cōtra id. j. đ senten. exc. vt fame. et sic inducit periculū sa lutis. ar. xij. q. ij. cū de= uotissimā.

¶ Glosa seqūes ar. alle. quattuor iura pro. et q̄t tuor contra.

l ¶ In illis videlicet. Arg. ꝙ verbū generale nō est ḡnaliter intelligēdū. vt. j. q. j. iudices. ver. oīa bona damasci. ⁊. ff. de seruitu. si cui. et. ff. de pig. obligatiōe. et de cōse. di. ij. reuera. ver. de operibus totius mundi circa finem. Argu. contra. xix. dist. si romāoꝝ. xxxj. q. j. ꝙ si dormieris. ⁊. j. q. j. sunt nōnulli. ⁊. j. de priui. quia circa. ⁊. s. de maio. et obedien. c. solite.

m ¶ Obseruandus. Hic est arg. ad illā questionē qua querit. Po ne aliquis iurat ꝙ de cetero nō cognoscet concubinā suam: modo vult eā ducere in vxorē: nunqđ potest nō obstāte iuramēto? Dicas ꝙ sic. quia intelligitur iurasse de fornicario coitu: ⁊ non de licito et debito; vnde potest cum ea cōtrahere nō obstante iuramēto. Ber.

Sūmariū. Ea te. Qui iurauit ei cui nō debuit cui dꝫ iurare ꝑpellit. Pri

Diuisio. mo ponit exordiū. Scđo narrationē ibi: sane. Tertio conclu sionē: ibi cū igit. De materia hui⁹. c. habetur in. c. si diligenti. j. de prescrip. Ab. sic. ¶ Casus. Dñs pa. mādauit archiepo turritano quaten⁹ iuramētū fidelitatis exigeret et recipet a iudice kalarita no noīe romane ec. ꝓ ipo iudicatu. Judex ille noluit iuramentum illud exhibere. asserens ꝙ illud p̄stiterat pisano archiepo saluo ec clesie ro. honore. papa hoc intelligēs scribit super hoc iudici supra dicto dicēs ꝙ nō remittit debitū sed augetur: cū alicui soluitur qđ alij est p̄standū. sed cū iuramētum illud ecclesie ro. dictus iudex p̄ stare teneat: si iuramētū iā p̄stitū contrariū reputet illi qđ dño pa. prestare tenet. primū illicitū est. et illo non obstante illud p̄stare de bet qđ ab eo petit. Si vero primū iuramentū non est contrariū pre stando iuramēto: illud sine mora p̄stare debet. ¶ No. ꝙ nō releuat a debito q̄ alij soluit qđ debet. Itē cū duo iuramēta ꝯtraria sunt videndū est qđ magis sit licitū: altero reiecto illud seruetur. Ber.

n ¶ Auget. Qm̄ graui⁹ solui pōt vero creditori qđ alteri est solutū et tñ nō liberat a debitore. ff. de cōsti. pecu. si vero mihi. ff. de solu. ve ro procuratori. §. j. et. j. de homi. sicut dignū. §. eos. in fi.

o ¶ Quod alij. Sic. ff. de cōdi. īde. l sūma. i fi. vñ si alij solueris qđ alij debes nō liberaberis: et ille furtum cōmittit. ff. de fur. falsus. §.

† Vñ dicit ho.pꝰ Gof. hoc verū qñ ideo nō partit: q2 penitet de peccato ⁊ intendit dño rē restituere.q.d.secꝰ esset qñ simpliciter fidē frangit ad suum lucrū. vide qđ in proe.dixi sup glo. siue sit. Io. andree.

j.nisi ille ratū habeat.ff.e.si vēdidero.§.si titiꝰ vñ ptz ꝙ peius est† siue grauius latroni qui partitur spolia cum socio q̄ si non partit. xxij.q.iiij.si ad peccatum. Io.⁊ expōe quod dicit alij tm̄.s.⁊ sic nō obstat ꝙ soluitur vni ex pluribus quorū quilibet insolidū quid debebatur.ff.de duo.re.consti.l.iij.

a ¶ Archiepō.de hac materia tractat.j.de p̄script.si diligenti.
b ¶ Prestitum. Pisano archiepiscopo.
c ¶ Contrariū. Q2 si vnū ꝯtrariorū est bonū reliquū est malū.viij.q.j.sciendū.⁊.xxxij.di.ho spiciolum. Lau.
d ¶ Illud.s.qđ p̄stiti sti archiepiscopo.

¶ Quintauallis. Istud est valde famosum ca.ꝓpter materiā arbitrorū q̄ hic tractat. Cōis diuisio. Secūda ibi:quo circa. Ab. — Diuisio.

¶ Casus. Filie quitauallis venerunt ad verba cū quibusdā mulieribus alijs. et eis multas iniurias irrogarūt.propter qđ dictus q̄ntauallis iurauit stare mandatis illarū. q̄ tale fecerūt illi sub debito iuramenti.ꝙ si aliq̄n filij aut filie aut vxor illiꝰ aliquod factū vel verbū ꝯtumeliosum mulieribꝰ illis obijcerēt: idē quintauallis filios ⁊ filias exhereda ret/⁊ vxorē a se remoueret. Quintauallis recepto tā iniquo mādato/ significauit hoc dño pa. vnde mādat epō alatrino quatenꝰ p̄dictis mulieribus iniūgat vt mādatū illud reuocent:cū licitū fuerit iuramentū/ ⁊ mandatū illicitū. alioquin denūciet illū nō teneri ad obseruandū huiusmodi mandatū.

a asserēs ꝙ pisano archiepōa saluo ap̄lice se. honore hmōi p̄stiteras iuramentū. ¶ Cū igit nobis ⁊ ecclesie romane fidelitatē facere te
b nearis:si p̄stitūb iuramētū ei qđ a te nobis tāq̄ debitū ē p̄stādū
c ꝯtrariūc reputes: illđd illicitū iu
d dicabis: ⁊ illicito nō obstāte qđ licite imo ex debito petit exhibebis:vel si p̄stitū p̄stādo ꝯ̄riū non existit:illđ sine difficultate p̄stabis. Idem alatrino episcopo.

¶ Qui iurauit stare mandato alicuiꝰ non tenet parere si p̄cipit illicita:vt ꝙ filiū exheredet: vel vxorē abiuret. Capitulum.xxiii.

Quintauallis nr̄is auribꝰ intimauit ꝙ pro offensa quā filie ipsiꝰ alijs mulieribꝰ irrogarāt:ꝙ earū mādato pareret
e p̄stitit iuramentūe q̄ tale illi sub debito iuramēti dedere mandatū:ꝙ si q̄n filij aut vxor illiꝰ aliquod factū vel verbū cōtumeliosum mulieribus illis obijcerent: idem filias et filios exhereda
f retf: et a se propriam remoueret vxorē. ¶ Quo circa mandamꝰ q̄tenꝰ cū licitū fuerit iuramentum sed mādatū illicitū:p̄dictis vt reuocēt mādatū illđ iiungas:alioquin eū ad mandati obseruationē illius denuncies non teneri.
Idem archiepiscopo terraco.

¶ No.ꝙ cū aliq̄s simpliciter iurat stare mādatꝭ alicuiꝰ:licitū debet esse mandatū.alioq̄n mandatū nō ligat. Ber.
e ¶ Iuramentū. Qđ ciuili mō fuit ītelligēdū.ff.de seruitu.si cui‡ et.s.eo.veniens.vbi de hoc.
‡ Vide ī.pemio sup vl. glo.Io.an.
¶ Glosa sequēs exp̄mit cām iniq̄tatis hoꝝ mādatoꝝ et ponit.xiiij. causas ꝓpter quas potest filius exheredari.
f ¶ Exheredaret. Ad hunc casum iuramentū nō extendebat:nec debuit extendi. Ar.s.eo.q̄to.et meliꝰ in ca.veniēs.xxij.q.iiij.vnusquisq̄.et.ff.de op.liber.si libertꝰ.ff. de fideicō.libe.thais ancilla.§. sorore.et.ff.de manumis.l.iiij.in fi.nisi in certis casibus qui continētur in autē.vt cum de ap.cog.§.causas.col.viij.et ita turpe fuit mādatū. Item cōtra preceptū dñi fuit hoc mandatū vt vxor separet a viro.xxviij.q.j.idolatria.et.xxxiij.q.ij.quos deꝰ. Cause vero ingratitudinis propter quas pater potest exheredare filiū sunt he. Prima si filiꝰ parentibꝰ manus intulerit. Item si grauem iniuriā eis fecerit. Si criminaliter eos accusauerit de causa que nō sit aduersus p̄icipē vel rem publicā. Si cum maleficis versatur. Si maleficus efficiatur. Si vite parentum fuerit insidiatus. Si vxori vel concubine eius se immiscuerit. Si ex dilapidatione filij graue dispendiū parentes sustulerit. Si pro persona vel debito eiꝰ inq̄tum potest fideiubere noluerit. hoc tamē qđ de fideiussione dicitur ad filios masculos tātum pertinet. Item si prohibuit eos facere testamentū. Si cōtra voluntatē parentū inter arenarios:⁊ mimos perseuerauerit cū pater nō fuerit illius professionis. Si filia vitam luxuriosam egerit† cum parētes vellēt eam pro posse dotare:nisi neglexerint eam maritare. vsq̄ ad.xxv.annos. Si parentibus furiosis debitam curam nō impenderit. Si parentē captum de carcere deducere neglexerint:hoc totū habes in premissa auten. vñ v̄sus.
Bis septem causis exheres filius esto. Si patrē feriat:vel maledicat ei. Carcere detrusum si negligit:ac furiosum. Criminis accuset:insidias ue paret. Si dederit grauia sibi damna: nec hoste redemit. Testari prohibet:aut dat arena iocum. Si prauos sequit: vel amat genitoris amicam. Non orthodoxus:filia quando coit. Hos versus habes in summula pauperum.

Filiꝰ a patre pōt exheredari xiiij.causis.

† Et tunc si pater p̄t exheredare fortiꝰ pōt alimenta negare. đ hoc in spe.q̄ filij sint legi.v̄. q̄d si filia.⁊ v̄.se.I.an.

Tua nos. Coniuges obiurare se nō possunt. Ita sūmat Io. Diuidit. In prima consultatio. In secūda responsio. Secūda ibi:nos igit. Ab.si. ¶ Casus. Quidā.B.nomine.⁊.A.vxor eius adinuicē iurauerūt se nūq̄ mutuo petituros. q̄siuit ordinarius q̄d sibi super hoc esset agendū: Mādat pa.eidē quatenꝰ vtrūq̄ inducat ad cōtinentiā obseruādā.qđ si facere voluerint et eā seruare: maneant separati: alioq̄n cōpellatur mulier ad virū redire:cum iuramētum illud temerariū fuerit/⁊ vterq̄ illorum adulterium cōmisit. ¶ Nota ꝙ iuramentū nō preiudicat matrimonio : sed econuerso matrimoniū preiudicat iuramento.j.de sponsa.ca.penulti. Ber. ¶ Glo.se.ponit opi. quā reprobat. — Sūmariū. Diuisio.

¶ Ex cā leui et temeraria coniuges ēt quo ad thoꝝ ⁊ mutuā cohabitationē se separe nō possūt: ēt cū iuramēti īpositiōe.c.xxiiij.

Tua nos duxit fraternitas ꝯsulēdos q̄d tibi sup h̄ sit faciendū ꝙ.B.⁊.A.vxor eiꝰ ad inuicē iurauerūt se nūq̄ mu
g tuo petiturosg:idē v̄o nūc repetit illā īstāter:ea eꝯ̄rio affirmāte ꝙ prius se faceret sarracenā q̄ rediret ad eū:⁊.j. ¶ Nos igit fraternitati tue r̄ndētes mādamꝰ q̄tenꝰ vtrūq̄ ad ꝯtinētiā ꝑuādā moneas ⁊ iducas:quā ⁊ si ꝓmittere voluerint ⁊ ꝑuare:vtrūq̄ dimit
h tas sine alio cōmorarih:alioquī si vir noluerit ꝯtinē:tu illā vt re
i uertati ad ip̄m ⁊ tāq̄ vxor cū viro moret/ ꝑ excōicationis sniam ap.re.cōpellas:cū ⁊ temerarium fuerit hmōi iuramentū:⁊ adulte
k riū vtrinq̄k sit cōmissum.
Idem genuen̄.archiepiscopo.

¶ Is qui iurauit cū muliere cōtrahere: propter superueniētem fornicationē vel deformitatē eā repellere pōt: propter precedentē non.h.d. Capitulū.xxv.

Quemadmodū si vir mulieri iurasset q̄n cōtraxit cū illa ꝙ eā semꝑ ꝓ legitia vxore teneret pro fornicatiōe quam mulier antea cōmisisset non pos-

g ¶ Petituros. Temerariū fuit huiusmodi iuramentū:et ideo nō fuit obligatoriū. xxij.q.iiij. īter cetera.et.C.de nup. auten.quod eis permittit. Et dicunt quidā penitētiam imponendam tanq̄ pro veniali.† arg. s.eo.verum.et.xxv.dist. §.criminis: imo ad minus vniꝰ anni penitentia imponit pro temerario iuramēto.xxij.q.iiij. qui sacramēto. Tan.
† Dicit Inno.ꝙ tanq̄ ꝓ mortali. ꝑ ca.qđ ī fi. allegat. gl. Io.and.
¶ Glosa sequens ponit duas opi. cōtrarias q̄s determinat. secūdo querit et soluit.
h ¶ Cōmorari. Non tñ in seculo vt quidam dicunt. arg.j.de conuersi. coniug.ad apostolicam Sed videtur ꝙ in seculo.xxxiij.q.v.quod deo pari:‡ sed si aliter vellet ītrare monasterium haberet locū quod ipsi dicunt. Sed quid si iurauerunt ꝙ nunq̄ diuertent ab inuicē:nūquid est seruādum iuramētū tale cum possit seruari sine īteritu salutis eterne: Non videtur: quia nec penalis stipulatio teneret: vt si culpa alterius diuortiū factum fuerit dabis centū.ff.de verbo. obli. si stipulatio facta fuerit.sicut eni libera debēt esse matrimonia in cōtrahendo ita in dissoluēdo.C.de inuti.sti.libera.et.C.de nup.neq̄.arg.ff.de dona.īter vi.et vxo.ea que.et.ff. de verbo.oblig.titia.et.j. de spon.gēma. Io. hoc nō determinat:sed credo si vellent intrare religionem possent quia nō dicitur infringere iuramentū qui in melius illud cōmutat. s.eo.c.iij.⁊.j.de vo.et vo.re.c.scripture. et iuramētū illud benigniꝰ est interpretādum.s.eo.ad nostram.⁊ ca.quāto.
‡ Per qđ c.dicit Inno.ꝙ si ad ꝯtinētiā seruandā hoc iurasset vlteriꝰ repetere se nō posset. vide qđ post eū dicā de ꝯuer.cōiug.dudū. sup.v̄.castitatē.⁊ de cōiug.lepro. c.j.,sup. tiū. glo. Io.an.
¶ Glosa sequens recite.per questionē.
i ¶ Reuertatur. Hic dicerem ꝙ propria auctoritate debet redire ad virum:nec expectare superioris auctoritatem.
k ¶ Vtriq̄. Sic.j.de reg.veniens.j.de diuor. significasti.j.de adulte.ca.penulti.et vlti.j.de excepti. cum ecclesiastice.⁊.xxxij.q.vj.nihil.et.ff.de compen.si ambo.
Quemadmodū. Diuiditur in tres partes principales. Secunda ibi:illud autē. Tertia ibi:ꝙ si. Prima subdiuidit. Nā primo inducit simile consultationi faciende. Secūdo soluit ibi:ita si quis. Tertio probat solutionem per euitationem absurditatis:⁊ per rationem ibi:alioquin. Quarto respondet oppositioni iuramēti ibi:nō obstante.quod responsum probat per euitationem absurditatis ibi:ꝙ si post. Secunda pars principalis non subdiuiditur. Sed tertia pars sic:quia primo ponit casum. Secundo allegat pro negatiua ibi:cum scriptura. Tertio ꝓ affirmatiua ibi:sed nunq̄d. Quarto soluit ibi:tutius. Ab.si. ¶ Casus. Quidā iurauit se ducturū aliquā in vxorē que ante ista spōsalia sic cōtracta fuit fornicata. q̄rit an teneatur eā ducere in vxorē pretextu huius iuramēti: R̄ñ. pa.per simile ⁊ quasi a maiori. Si vir iurasset mulieri quādo cōtraxit cū illa ꝙ eā semꝑ ꝓ legitima teneret vxore:eā nō posset dimittere ꝓ fornicatiōe quā ante ꝯtractū mr̄imonij cōmisisset:s3 si post cōtractū mr̄imoniū ⁊ p̄stitū iuramētū fornicat:dimittere eā poss3 nō obstante hmōi iuramēto:q2 in illo talis conditio subintelligebat. — Diuisio.

a set eā dimittere[a]: sed ꝓ fornicati one quam postea ppetraret eam dimittere posset: nō obstante hu iusmodi iuramento: qm̄ in eo ta= b lis erat subītelligēda cōdictio[b]: si videlꝫ illa in legē ꝯiugij nō pec caret. Ita si quis iurauerit se du= cturū aliquā ī vxorē: nō p̄t ei for c nicatiōnē opponere precedētē[c]: sed subsequētē: vt illā non ducat in ꝯiugē: qꝛ ī illo iuramēto talis dꝫ cōdictio subintelligi: si videlꝫ illa ꝯ regulā despōsatiōis nō ve= nerit. ¶ Alioq̄n si post hmōi iura mentum publica meretrix fieret tenereł eā ducere in vxorē: qđ est ꝓrsus absurdū. Nā si post ꝯctū ꝯiugiū vir ꝓpt̄ fornicationē lici te p̄t vxorē a sua cohabitatione d dimittere: lōge forti⁹ aн̄ ꝯiugiū celebratū ꝓpter eādem cām spō sus licite p̄t ī suā cohabitationē e nō admittere spōsā[e]: qꝛ turpius f eijcił[f]: q̄ꝫ nō admittitur hospes. g ¶ Non obstāte in alterutro[g] casu vinculo iuramēti: qđ q̄dē ꝓpter subintelligēdā ꝯdictionē est tale h vt is qui iurauit ad vtrūqꜫ[h] sine trāsgressiōe se possit hr̄e. ¶ Qꝛ si p⁹ hmōi iuramētū mulier fieret nonsolū leprosa: sꝫ ēt paralitica: i vel oculos[i] vł nasū amitteret: vł q̄cqꜫ ei turpi⁹ eueniret: nūq̄d vir k tenereł[k] eā ducere in vxorē? pro fecto ductā nō posset dimittere. Sꝫ nūq̄d nō ductā admittere te l m nereł[l]? q̄ꝫuis[m] iterdū ꝯctū nō di n rimat qđ impedit[n] cōtrahendū.

¶ Si vir iurauit non accusare vxorē temerariū ē iuramētū: sed si spālił đ adulterio h̄ iurauit: de nūciare poterit: sꝫ accusare n̄ dꝫ.

o ¶ Illud[o] autē iuramētū est pro cul dubio temerariū si vir iuret p vxori q̄ eā sup̄ nullo crīe[p] accu= sabit: qꝛ si mulier fieret īfidelꝭ: et nollet cohabitare viro absqꜫ cō= tumelia creatorꝭ: vł vt illū trahe ret ad īfidelitatis errorē: tūc icū= ctāter deberet illā īpetere apud iudicē suū vt eā nisi p̄eit⁹ resipi= q sceret oīno dimitteret[q] sm̄ cano

si illa contra legē mr̄imonij nō peccaret. Eodē modo si aliq̄s iura uit se ducturū aliquā in vxorē: nō p̄ōt ei fornicatiōnē opponere p̄= cedentē sed subsequentē vt eā ducere nō teneał: qꝛ in illo iuramen to talis debet cōditio subintelligi/si illa cōtra legē desponsationis nō venerit. alioq̄n si post tale iuramentū fieret publica meretrix eā ducere tenereł qđ esset prorsus absurdū. et hoc probat per locū a maio= ri. si vir post contractuꝫ matrimoniū ꝓpter for= nicationē dimittere p̄ōt vxorem multo forti⁹ an te cōiugiū celebratum ꝓpter fornicationē po= test nō admittere spon= sam: qꝛ turpius eijcił q̄ꝫ non admittitur hospes. nec obstat iuramentum in aliquo istoꝝ casuum: qꝛ iuramentū illud tale est ꝓpter cōditionē sub intelligendā qđ p̄ōt ser= uari et non seruari sine transgressione iuramen ti. p̄terea si post hmōi iu ramētū hmōi mulier fie ret leprosa vel parali= tica/vel nasum amitte= ret/ vel q̄cqꜫ turpius ei cōtingeret: teneretur eā ducere in vxorē. Rn̄. si esset vxor de p̄senti: eam dimittere non posset: si sponsa de futuro eā du= cere non tenereł: qꝛ mul ta impediunt matrimo= niū ꝯtrahendū q̄ non di rimūt iam contractum.

¶ Illud autē. In. §. isto alia q̄stio ponił que talis est. Aliq̄s iurauit q̄ sup̄ nullo crimine accusaret vxorē. q̄rił an istud iuramentū esset seruandū? Rn̄. pa. q̄ iuramentū tale temera= riū est: qꝛ si mulier fieret infidelis ꝛ nollet cohabitare viro sine con tumelia creatoris: vel illū traheret ad mortale peccatū debet statī illā accusare apđ iudicē suū: ꝛ nisi se corrigat: illā dimittere debet sm̄ canones. Sed si iurauit exp̄sse q̄ eā sup̄ adulterio nō accusaret: nunq̄d dꝫ seruari hoc iuramētū? Et videł q̄ nō: qꝛ dicit scriptura. patron⁹ est turpitudinis q̄ crimē celat vxoris. Et in euangelio di= cił. Si p̄rio ꝛ scđo correcta nō se emēdet: dicendū est eccł̄ie vt tāq̄ꝫ ethnica ꝛ publicana postmodū euiteł. Sed ꝯtrariū videł q̄ sit ser= uandū. qꝛ non solū septies/ sed septuagies septies dimittēdum est vxori peccāti. Rn̄. pa. q̄ in hoc casu tutius est ꝓpter iuramentū vt eā nō accuset ad diuortiū celebrandū: sed denūciare debet illā ad pniam peragendā. ¶ No. q̄ iuramēto honeste cōditiones subintel= ligunł/ q̄ꝫuis non apponātur. Itē nō p̄ōt q̄s reprobare vxorē quā approbauit ex cā p̄cedenti matrimoniū vel sponsalia. Itē multa impediūt matrimoniū ꝯtrahendū q̄ nō dirimunt iā contractū. Itē matrimoniū de p̄senti nullo casu supueniēte dissoluił: nisi ante car nalē copulā profiteał alter. Itē si q̄s iurat simpliciter nō accusare vxorē temerariū est iuramētū. Itē si q̄s iurat nō accusare vxorē de adulterio/seruandū est iuramentū: tn̄ debet eā denūciare vt penite at: qđ si nō fecerit poterit eā dimittere: et ita alia via ꝯsequał inten tionē suā/ꝛ alia denegał. Itē q̄ nō p̄ōt accusare p̄ōt denūciare. B.

a ¶ Dimittere. Nec etiam accusare. ff. de adul. si vxor. §. si q̄s vxo rē. ꝛ. §. vl. ꝛ. C. ad. l. iuli. de adulterijs ꝓpter violatam.

¶ Glosa sequens ponit generales condictiones iuramentis subin= tellectas. in fi. querit. et soluit.

Cōdictiones multe sūt in iuramētis subintellecte.

b ¶ Condictio. Nota q̄ plerūqꜫ intelliguntur cōdictiones in iura= mentis. vt hec si placet pape. vt. s̄. eo. veniētes. Item hec si deo pla cuerit. xxij. q. ij. beatus. §. j. Item hec si res in eodē statu permanse rit. xxij. q. ij. ne quis. ff. de solu. cū quis. Item si mihi seruabitur fi= des. s̄. eo. peruenit. et. ff. loca. quero. §. inter. Itē honeste et possibi= les. vt hic dicił. ꝛ. j̄. eo. sicut. Itē hec si mihi numeraueris pecuniā. C. de non nu. pecu. indubitati. Item hec si nuptie fuerint secute. ff. de iu. do. stipulationem. † Item hec si non immoderatū quid preci piał. s̄. eo. veniens. ꝛ ca. quintauallis. et. ff. de ope. liber. si libertus. Item facultas subintelligitur. s̄. eo. breui. Itē cōmoditas. ff. qua= rū re. ac. non da. l. j. §. que honorāde. Speciales autē condictiones non subintelligūtur si nō exprimātur licet mente cōcipiātur. xxxij. q. vlti. ca. vlti. in fi. C. de condi. ob tur. cām si repetēdi. nisi vbi lex ex primit aliquid tacite agi inter cōtrahentes: quia tūc illud ꝓ exp̄sso habetur. ff. si cer. pe. cū quid. et. ff. de v̄bo. obli. triticum. et hec vera sunt in promissorijs iuramentis: sed in assertorijs nulla condictio subintelligił. ꝛ de tali loquitur. xxxij. q. vlti. ca. vlti. ꝛ. C. de iure do. si mulier a viro. † Sed nūquid dicem⁹ omne iuramentū cōdictio= nale si oēs p̄missę condictiones subintelliguntur? Certe non. ff. de cōdi. et demō. cōdictiones vbi dicił. Cōdictiones que tacite viden tur nō faciunt legata cōdictionalia.

† Stipulatio dotalis ꝯdictionem hꝫ si nuptie fuerūt secute vn̄ si non sequanł deficit stipulatio. Io. an.

† Si mulier stipulał sibi dotē a viro reddi vt de ipa testeł non cōditionalis: sed causatiua est hec expressio. Io. and.

c ¶ Precedentē. Quia ex quo semel ꝓbauit mores ipsi⁹ non p̄ōt postea reprobare. xxxij. q. v. horrēdus. nisi ex su pueniēti cā vt. s̄. de eta. et q̄li. accepim⁹. ꝛ. s̄. de offi. dele. īsinuāte. ꝛ. iiij. q. iij. §. si q̄s testibus. I.

d ¶ Forti⁹. Nam cui da mus actionē multo for= tius exceptionē. ff. đ re. iu. inuit⁹. §. cui damus. ꝛ. ff. de sup̄fi. l. j. §. plane. et. s̄. eo. debitores. q̄n̄qꜫ tamē ꝯsequimur excipi endo qđ agendo petere nō possumus. ff. de neg. gest. l. iij. §. pupill⁹. et. ff. de cōpē. si cū filiofamili as. q̄n̄qꜫ q̄dā cōseq̄mur agēdo: que nō ꝯseq̄mur excipiēdo. s̄. eo. debito= res. et. s̄. qđ me. cau. ad audiētiā. Itē p̄ōt depo sitū repeti: sed nō ꝯpen= sari ‡. C. de ꝯpē. l. vl. ꝛ. j̄. de depo. bōa fides. §. ij.

Exceptio facili⁹ dał q̄ꝫ actio.

‡ Licet sic sentiant doctores. videtur tn̄ q̄ cōpēsatio possit admitti de cōsensu deponētis cū ī suū fauorē hoc sit īductū. ar. j̄. de reg. statuimus. cū suis cōcor. Io. and.

e ¶ Sponsā. Nā ꝛ spon sus p̄ōt spōsam accusa= re de adulterio q̄si mr̄i= monio iam initiato. Ar. C. de adulte. ꝓpter. nisi in casu. ff. de adul. miles. §. cōquerebał: qꝛ ꝛ iniu ria ei facta est. ff. de iiur. item apud. §. spōsum: qꝛ nec matrimoniū nec spē matrimonij violare ꝓmissum est. ff. de adul. si vxor. §. diuus.

f ¶ Eijcitur. Deterior nāqꜫ dolus eius cognoscił qui interruptā iterū litē deseruit: q̄ꝫ qui semel ceptā dereliquit. in autē. de litig. §. omnē. in fi. col. viij. et minus malū est viā dn̄i nō agnoscere q̄ꝫ post agnitā retroire. j̄. de apo. quidā.

g ¶ In alterutro. i. in vxore dimissa et spōsa non admissa.

h ¶ Ad vtrūqꜫ. s. vt eā recipiat vel non recipiat.

¶ Glo. se. reci. per obiec. demū. q̄rit ar. pro. et soluit contrariū.

i ¶ Oculos. Sic patet q̄ iuramentū quandoqꜫ p̄ōt seruari sine in= teritu salutis eterne: ꝛ tamē nō teneł illud seruare: sed hoc ideo est: qꝛ honestas intelligił in hoc iuramēto. vt si res in eodē statu ꝑma= net. id enī tacite agił. xxij. q. ij. ne q̄s. ꝛ. ff. de solu. cū q̄s. sed si iuramē tū nō posset seruari sine īteritu salutis eterne: vel si esset cōtra leges vel bonos mores seruari nō debet. s̄. c. pxi. ꝛ. c. q̄ntauallis. ꝛ. ff. de le ga. si q̄s inq̄linos. §. vlt. ff. de leg. iij. si q̄s. in p̄n. ꝛ. ff. de iure pa. adige re. sec⁹ esset si mulier labereł in facultatib⁹. Sꝫ quid si ꝑ violentiā opprimatur sponsa de futuro? Videł q̄ nihilomin⁹ teneatur cū ea cōtrahere. ar. xxxij. q. v. re vera. ff. de adul. si vxor. §. si q̄s planc. sed non est verū. xxvij. q. ij. raptor. ꝛ ca. seq. et. xxxij. q. v. finge. et ca. ille. et ita punitur sine culpa: sed non sine causa.

Spōsam etiā ꝑ vim oppressaꝫ non teneł spōsus accipere.

k ¶ Tenereł. Quasi dicat nō: qđ verū est ī spōsa de futuro. j̄. de cō= iug. leproso. c. vl. spōsam vero de p̄n̄ti ducere teneł: qꝛ nō reperił ca sus nisi vn⁹ ī quo possit eā dimittere. j̄. de cōuer. cōiug. ex publico.

l ¶ Teneretur. Quasi dicat nō tenetur eam admittere.

m ¶ Quis. istđ q̄ꝫuis n̄ ē aduersatiuū sꝫ causatiuū: ꝛ pōił q̄ꝫuis ꝓ qꝛ

n ¶ Impedit. Vt votū simplex. xxvij. di. si vir. sic. xv. q. j. §. vlti. vbi dicił nō oīa q̄ impediūt ordinandū deijciūt ordinatum.

o ¶ Illud. Aliq̄s iurauit q̄ sup̄ nullo crīe accusaret vxorē suā. q̄rił an istud iuramētū sit seruādū? Ad qđ respondet papa. illud ꝛc̄.

¶ Glo. se. distinguit penā criminis cōmissi et cōmittendi.

p ¶ Crimine. Nā pactū illud nō valet si q̄s pacisca tur ne aliū ac= cuset de crimine nondū perpetrato. ff. de pac. si vnus. §. pacta. et. §. illud. tamen de crimine iam cōmisso pacisci p̄ōt ne de eo agatur. ff. de pac. si vnus. §. pacta. et. j̄. eo. ca. ver. non solū septies ꝛc̄. Nec illđ pactū tenet ne dolus presteł. ff. de reg. iur. cōtractus. Talia enī pa= cta contra publicā vtilitatem esse videnł: quia per ea inuitanł ho= mines ad peccandū impune. si. ff. de pac. dota. conuenire. † et. s̄. de consuetu. ca. pe. ꝛ quia publice vtilitatis est ne crimina remaneant impunita. j̄. de senten. excō. vt fame. ꝛ. ff. de solu. stichū. §. j. ꝛ. ff. ad. l. aquil. ita vulneratus. in fi. B.

† Vide i. c. stati. al. sup vl. glo. I. ā.

q ¶ Dimitteret. Qꝛ frater aut soror nō est seruituti subiectus ī hu iusmodi. xxviij. q. j. si īfidelis. ꝛ. j̄. de diuor. q̄ꝫto. iuxta illđ. Spernas spernētē vel blasphemare volentē. Vel te credentē: scelus ad mor tale trahentē. Nā sunt absqꜫ mora sic vincula rupta priora. Vin.

a Patronus.xxxiij.q.j.ca.j.ꝛ.ff.ad.l.iul.de adulte.l.ij.§.ij.et.ff. de fur.qui vas.§.j.arg.ꝯ.de adulte.si vir.

Ethnos. b Ethnica.Ethnos.i.gens.inde ethnica.i.gentilis.

Ethnica. Glosa sequens signat contrariū.et remittit.

c In hoc casu.Ultimo scilicet vbi iurauit nō accusare eā de adulterio:ꝛ ita potest qs se obligare pacto ad non accusandum.ꝯ.de accu. veniens.Argu.contra.ff.de pac.si vnꝰ.§.illud.

Leuiti. xviij. Matth. xviij. et.§.pacta.et.ff.de pact.do.couenire.hoc solutū est.s.i notula.nā illud.

d Desistat.Et ita pactū et iuramentū valet quatenꝰ tangit rē familiarem nō in eo q publicā:vt dixi in notula..nā illud.

Glo.seq.querit.ponit opi.io.et in fi.opi.tan.in

Matth. xviij. Luce. xvij. medio notat q cui vna via ꝛc.alle.vnā concor.ꝛ.v.iura in contrariū.

e Denunciare.Sed qd si nollet corrigi nec curaret de excōicatiōe? Dicit Jo.q tunc licite potest eam deserere:qꝛ iā est contumeliosa creatori suo.xxviij.q.j.si infidelis.et sic quādoq cui precludit vna via alia via ad idē admittitur.vt.iiij.q.iij.serui neq.et hic.qꝛ ls non possit eam accusare poterit tamen

Mat.v. eā denūciare.Arg.ɔtra.ff.de tuto.ꝛ cura.scire.ꝛ ff.de cōdi.insti.q sub cōditione.§.si qs.et.ff.de bo.lib.qritur.C.si māci.ita vene.l.vlt.et.ꝯ.de ꝑcu.tue.Tacre.† dicit q non debet eā deserere.ꝫ se non corrigat:etiā si vite ei insidiaret.xxxij.q.v.quicqd mulier:sed debet eā tenere i vinculis:et castigare cū hoc ei ꝑmissū sit.xxxiij.q.ij.placuit.et.q.v.hec imago.xxiij.q.iiij.duo ista nomina.et.vij.q.j.sicut alterius.

† Ubi de hoc ꝫm regulare.vt.ꝯ.de reg.iur.cū qd.li.vj.Jo.and.

nicas sāctiōes. Qꝫ si exꝑsse iurasset q eā sup adulterio nō ipeteret:eēt ne ꝯuādū hmōi iuramētū. Cū scriptura testet q patro-

a nus[a] ē turpitudinis q celat crimen vxoris.et ꝫm regulā euāgelij si primo ꝛ scdo correcta resipiscere nollet:dicēdū esset ecclesie:

b vt tāq ethnica[b] ꝛ publicana deuitaret:ne per hoc libera preberet ei peccādi facultas:ꝑpter impunitatē pcti. Sed nunqd vir non pōt dimittere vxori peccanti non solū septies:sed etiam vsq septuagesiessepties ꝫm euāgelicā veritatē? Tutiꝰ ergo in

c hoc[c] casu videret:vt ꝑpter iurisiurādi religionē vir accusare de-

d sistat[d] vxorē ad diuortiū celebrā-

e dū:q̄q denunciare[e] eā possit ad penitentiā peragendā. Idem abbati et capitulo castellionis.

Licite ex cā necessaria etiam per religiosos iurat. Ca.xxv.

f Et si xps ꝑceperit ꝫm euāgelicaꝫ veritatē sit sermo[f]

g vester est est:non[g] nō:vt affirma-

h tio[h] vel negatio sicut ꝑcedit ex ore ita ꝑcedat ex corde:quia tamen hominū excrescēte malicia simplici assertioni vel negationi vix credit:iccirco prudēter adiūxit:qd ampliꝰ ē a malo est:a malo quidē nō tā culpe q̄ pene:nec exhibētiū sed exigentiū iuramētū:nā incredulitas hmōi magis est pena q̄ culpa:vnde non dixit malū:sed dixit a malo. Licet eni iuramentū prohibuisse dn̄s videatur:nusq tamē per creatorē:sed

i per creaturā[i] iurare ꝑhibuit:ne per hmōi iuramentū transferret ad creaturā honorificētia creatoris. Quare cū in euāgelio premisisset. Dico vobis:nolite iurare

k oīno[k]/statim subiunxit:neq per celū:quia thronꝰ dei est:neq per terrā:quia scabellū pedū ipsius est:neq ꝑ hierosolimā:quia ciuitas est regis magni:neq per caput tuū:quia non potes vnū capillū facere albū aut nigrum. Et q̄uis nō sit per creaturā iurādū/si tamen iuret ꝑ creaturā seruan-

l dū[l] est quidē:dūmodo sit licitū qd iurat:quia teste veritate qui iurat in celo:iurat in throno dei/et in eo qui sedet sup eū. Jacobus quoq nō simpliciter prohibet iuramentū:sed volūtatē iurādi:cū ait. Ante oīa fr̄es mei noli-

m te[m] iurare:qm̄ ad iuramētū nō dꝫ quēq spōtanea volūtas iducere

n sed nc̄itas[n] trahē iportuna:ꝛ tūc potes sine culpa iurare dūmō il-

o los tres comites[o] hēat iuramētū

p q r de qbꝰ ꝑpheta[p] ait. Et iurabūt[q]

s viuit dn̄s i veritate[r] et iudicio[s]

dn̄i q legit plus dixisse q̄ est est:nō nō.dū dixit in veritate dico vobis.si eni iuramētū malū esset:dn̄s nō iurasset. Tertio dicit q quedā ꝑhibent quia per se mala sunt:quedā vero ꝑhibent ex causa:nō quia mala sint:sed qꝛ si fiāt frequēter idem mala sequunt:sicut vinū per se malū nō est:sed ex frequēti et incauta potatione luxuria generat. Unde dixit apl's Nolite inebriari vino i quo est luxuria. Sic et iuramentū ꝑ se quidem malum nō est/cū sit confirmatio veritatis:sed tn̄ prohibet ex causa:qꝛ ex frequēti ꝛ incauta iuratione periuriū sepe cōtingit.vnde legitur.vir multū iurans replebit iniquitate.sicut paulus cōcessit discipulo suo timotheo vt vtat modico vino ꝑpter stomachū.

Mat.v. sic certe cū exigit necessitas pro re vera/licita/et honesta pōt iurari:qꝛ cessante causa cessat effectus. Ultimo respondit papa qstioni ꝑpositе:licet eni sint viri ꝑfecti vt quantūcunq possunt iuramētū vitare debeant:tamē cōcedit eis ne ꝑpter defectū testiū mōasteriū suū sui iuris sustineat lesionē/vt deficientibꝰ alijs testibus possint in causis monasterij sui ꝟitati testimoniū ꝑhibere. Nota q ꝑ creatorē ꝛ nō ꝑ creaturā iurandū est:tn̄ si per creaturā iuret:seruandū est iuramentū si licitū est qd iurat. Itē i necessitate iurandū est:dūtamē iuramētū habeat veritatē/iudiciū/ꝛ iusticiā. Itē ꝑ iuramētū delatū decidit qstio. Itē quedā sunt simpliciter mala:ꝛ ideo ꝑhibita:qdam vero sunt simpliciter bona:sed prohibētur ex causa. Itē cessante causa cessat effectꝰ. Item monachi et clerici deficientibus alijs testibꝰ possunt deferre testimonium pro ecclesijs suis. Bernardus.

Jaco.v.

Hiere. iiij.

Sūmariū Et si.Monachi et conuersi iurare possunt pro testimonio ferēdo in causa monasterij sui:ita cōiter summat:sed hec sūmario

Diuisio. nimis restrigit litterā. Diuidit in qnq partes. In prima respōdet auctoritati euāgelice:quia videbat prohibitū iuramentū. In secūda ibi:iacobꝰ quoq.respōdet auctoritati apostolice. In tertia ibi:angelus.probat multis auctoritatibꝰ noui ꝛ veteris testamēti q licitū est iurare. In quarta ibi:quedā eni.dicit quare simpliciter ꝑhibetur iuramentū. In qnta ibi:licet.dat petentibꝰ lniam iurādi. Ab.si. Casus. Ad finē capli collige casum/et cām ɔstitutionis huiꝰ decre. Abbas et monachi castelliōis habebāt causas ꝑ monasterio suo:dubitabāt vtrū liceret eis ferre testimoniū et iurare pro causis monasterij sui. Et videbat eis q nō deberent iurare.primo auc͞te euāgelij dicētis.sit sermo vester est est:nō nō.qd ampliꝰ est a malo est. Itē iacobꝰ apl's videt ꝑhibere iuramētū dū dicit.ante oīa fratres mei nolite iurare. Dn̄s pa.cōsultꝰ rn̄.primo auc͞ti euangelij/et eā exponit dicēs.sit sermo vester est est:non nō/vt affirmatio vel negatio.sicut ꝑcedit ex ore:ita ꝑcedat ex corde:tn̄ qꝛ malicia hoim faciēte nō credit de facili simplici affirmationi vel negationi:ideo adiūxit.qd ampliꝰ est a malo est:illud ampliꝰ.s.iuramētū non est malū:sed a malo illius q nō vult credere nisi iuret:et est pena illius nō culpa:ꝛ lꝫ dn̄s videat ꝑhibuisse iuramentū:non tn̄ ꝑhibuit iurare ꝑ creatorē:sed per creaturā.vnde cū ꝑmisit nolite iurare oīno:stati subiūxit neq ꝑ celū/neq ꝑ hierosolimā:tn̄ si iuratur ꝑ creaturā:seruandū est iuramentū/dūmodo licitū est qd iuratur. Scdo rn̄.auc͞ti iacobi apl'i dicēs q iacobꝰ nō simpliciter ꝑhibuit iuramentū:sed voluntatē iurādi dū dixit:ante oīa fratres nolite iurare oīno:qꝛ nullus debet iurare spōtanea voluntate:nisi necessitate instante:ꝛ tūc licite iurat dūmodo iuramētū habeat tres comites.s.veritatem/iudiciū/et iusticiā:sed prohibuit iurare per creaturā.vnde dixit apl'us hoīes ꝑ maiorē suū iurant.ostēdēs per quē sit iurandū.i.ꝑ deū.ꝛ q iurandū sit in necessitate ostēdit exemplo angeli qui iurauit per viuentem in secula seculorū.ꝛ exemplo

f Sit sermo vester.xxij.q.j.ita ergo.

g Non nō. Iste due negationes nō faciūt hic vnā affirmationē ꝫm q alibi faciunt.ff.de verbo.sig.duobus verbis.

h Affirmatio.Ecce declaratio geminatiōis.i.vt qd os affirmat et cor affirmet:ꝛ qd os negat ꝛ cor neget.sic.xxij.di.psalmista.B. Glo.seq.ponit qnq modos quibꝰ iurat per creaturas.

i Creaturā.Sic.xxij.q.j.clericū.ꝛ in autē.vt nō luxurient cōtra naturam.col.vj.§.ꝛ qm̄. Per creaturas licitū est iurare vbi exprimit in iure vt per crucē.xxij.q.v.qui iurāt ꝑ euangeliū.xxij.q.j.si aliq per ordinē.vt.j.q.j.quotiēs.per salutē ꝑncipis.ff.de iureiur.q ꝑ salutē.l.iij.§.vlti.per altare.†xxij.q.j.habemus.aliter eni iurare non debet.vnde nō lꝫ iurare ꝑ mēbra dei.in autē.vt nō luxurient ꝯ naturā.col.vj.§.ꝛ qm̄.ꝛ.xxij.q.j.si qs ꝑ capillū.vbi pena ponit.

† Iste leges dicūt q tūc lꝫ alicui iurare ꝑ salutē suā vel filiorꝫ qn̄ iuramentū sic defertur ꝛ intelligit respectu diuini numinis sic iurari. Jo.and.

k Oīno.i.ex leui cā vel per oīa. Sīle oīno habet in lege vt si fideiussor intercedat ꝑ maiori summa q̄ principalis debitor oīno non obligatur.ff.de fideiusso.grece.§.illud.Uin.

l Seruandum. Qualitercūq iuratur si licitum est qd iurat seruandū est iuramētū.xxij.q.i.mouette.ꝛ.ff.de iureiur.§.j.quia multa fieri nō debent:facta tamē tenēt.xxvij.dist.si vir.ꝛ.xvij.q.ij.nos nouimus. Sicut iudex vltima die sue iurisdictionis iudicare non debet.ff.de iuris.om.iudi.cū qui.si tamen sniam dixerit tenet.ff.de offi.procon.meminisse.in fi.

m Nolite.i.nō habeatis volūtatem iurandi.

n Necessitas.Et itanūq iurādū ē:nisi i necessitate.ꝫ hec nc̄tas icludit etiā sub se vtilitatē.xxij.q.j.tu malū.ꝛ.c.ita ergo.Lau.

o Tres comites. De quibus habes.xxij.q.ij.animaduertendū.et.q.j.et iurabunt.

p Propheta.s.hieremias.

q Et iurabunt. Hec habes.xxij.q.j.ꝛ iurabunt.

r In veritate. Cōscientie.B.

s Et iudicio.i.discretione vel deliberatione.

a ¶ Justicia.i.vt qḋ iurat̃ sit iustũ et licitũ. Et isti sunt tres comites qui debẽt interuenire in q̃libet iuramẽto: et si ista defuerint nõ iuramentũ sed periuriũ est dicendũ. vt in.c. aĩaduertẽdũ.xxij.q.ij.

b ¶ Oĩs cõtrouersie. Qꝛ post iuramentũ delatũ ꝛ p̃stitũ: nihil amplius querendũ est.ff.de iureiu.nõ erit.§.delatum.ꝛ parem habet auctoritatẽ cũ transactione.et maiorem q̃ res iudicata.ff.de iureiur.l.ij. quod verũ est si est delatum a parte parti: istud enim retractari non põt ff.eo.admonendi.j.

incipit cõuiuia.de pe.di.j.c.ij.charitas.v̄.itẽ corpus nr̃m.

n ¶ Cessante cã. Propter quã excludendã scꝫ piuriũ introductũ est ne iuret̃. Si enĩ cã esset ꝑpter quã habendã aliq̃d fieret: lꝫ cessaret cã illa: nõ ideo cessaret id qḋ factũ est ꝑpter illam cãm. † xxxij. q.vij.tãtũ.et ca.j.dixit dñs. vel cessante cã odiosa: ꝛ ꝯtra ius cessat et eius effectus. dixit Uin. verũ est circa alias personas: sed circa eãdem personã nõ cessat nisi p̃uilegiũ vel cõcessio tendat ad noxã. et tunc expone verba illa verũ est ab ĩitio: sed si ex post facto incipit odiũ nõ cessat effectus.i.ꝓhibitio. arg.j̃. de deci.suggestũ. et.lxiij.dist.§. verum.et ff.de vul.substi.ex facto. sic plana est glo. al's verum est. et ita nõ respondet expositioni. Dic verum est circa alias ꝑsonas que nõ habent priuilegia: sed circa eãdẽ ꝑsonã q̃ hꝫ p̃uilegiũ nõ cessat p̃uilegiũ .i.nõ perdit̃ nisi p̃uilegiũ ipsum vel cõcessio tenderet ad noxã vt dicũt tres p̃dicte ꝯcordã. Arg.j̃.de deci.ca. suggestũ.lxiij.dis.§.verũ. De hoc qualiter intelligatur dictum est.s̃.de renun. post trãslationẽ. et.lxj. distin.§. his auctoritatibus. Uł dic cessante.cã.i. cessante periurio cessat prohibitio: ꝛ instante necessitate ꝓ re vera licita ꝛ honesta/licite iurat̃: et hic est sensus huius littere q̃tũ ad hũc casum. Uel dic cessante cã.i. frequẽti ĩmoderata: ꝛ incauta iuratiõe cessat periuriũ

† Idẽ ĩ spe. de lega.§. vl.ad fi.v̄.ĩ summa.

Jaco.v.

c ¶ Amẽ.i.sine defectu. ꝛ est nota assertionis.

Hebr.vj.

d ¶ Testis est mihi deus. In veteri testamento iurabatur sic: viuit deus† viuit aĩa mea: sic iurauit vidua que erat in sarepta‡ sidoniorum Helie ꝓphete. Tẽpore gratie ĩ primitiua ecclesia iurabat̃ testis est mihi deus. deum ĩuoco testem.xxij.q.j.si peccatũ. et.xxij.dist.sacrosancta. Hodie iuratur per deũ: per euangelia.lxiij.dist. tibi domino.et.j.q. vlti. ca.vlti. T.

† j.q.j.iudices.ad fi.et j. Reg.xix. viuit dñs. qꝛ nõ occiditur. dixit Saul de dauid. Jo.an.

‡ Erat vrbs modica inter tyrũ et sydoniũ.inde etiã nemus iuxta vrbem sarepta dicebatur. Jo.an.

e ¶ Morior. Hoc habes.xxij.q.j.non est.

f ¶ Quedam. Posset aliq̃s querere ex quo licite iurat̃ quare ꝓhibuit dñs iuramẽtũ: respõdet papa.quedam ꝛc̃.

¶ Glosa se. tractat de duplici symonia.

Rom.j.

g ¶ Mala sũt. Quedã enĩ illicita sunt in sui natura: quedã ciuiliter.i. iure positiuo vel ꝯsuetudinario.ff.de verbo.sig. probrũ.arg.ff. de adult. si adulteriũ.sic quedam sunt symoniaca ipso iure.s.que ĩ veteri testamẽto erant ꝓhibita: vt vẽdere spiritualia. j.q. j.q̃ studet.quedã sũt prohibita per cõstitutionem ecclesie: vt dare aliquid pro benedictionibus nubentiũ: pro baptismo‡ ꝓponendis p̃latis in sede. De his habes plura exempla.j̃.de symo.cum ĩ ecclesie corpore: ꝛ ca.sicut ꝓ certo. ꝛ ca.ad apostolicam ꝛ hoc est quod dici consueuit. quedam sunt symoniaca: quia ꝓhibita: quedam sunt probibita quia symoniaca.et de hoc dicitur.s̃. de off.dele.ex parte.

Psal.cix Psalm. cxxxj.

Mat.v.

‡ In isto et precedenti exẽplo male dicit glo. ĩ seq̃nti bñ. Certũ est q̄ baptismus ẽ sacramẽtũ/ et bñdictio nubentiũ ꝛ sacre rei signũ: ꝛ sic ꝑ illa ꝯfert̃ et auget̃ grã spũs sãcti. ergo ꝓhibitũ: qꝛ symoniacũ. J.ã.

a et iusticia[a]. Qḋ autẽ Jacobus subdit: neq; per celũ: neq; per terrã: neq; per quodcũq; aliud iuramẽtum iurare vetat ꝑ quãlibet creaturã quodcũq; sit illud: alioqui nõ dixisset ap̃ls: hoĩes per maiorem suũ iurant: et oĩs controuersie[b] eorũ ad confirmationẽ finis est iuramẽtũ: in quo patẽter ostẽdit per quẽ sit iurandũ: cũ ait. homines per maiorem suũ iurant.i. per deũ: et cur sit iurãdũ vt videlicet oĩs cõtrouersie finis sit iuramentũ. Angelus quoq; quem vidit in apoca. Jo. stãtem super mare et sup terrã leuauit manũ suã ad celũ/et iurauit per viuentẽ in secula seculoꝝ. Christus etiã plus legitur dixisse in euãgelio q̃ est est: nõ nõ: cũ sepissime dixerit amẽ[c] dico vobis: qḋ ipse ꝰm Lucã exponẽs cum premisisset amẽ dico vobis quia nemo propheta acceptus est ĩ patria sua. cõsequẽter adiũxit in veritate dico vobis: quia multe vidue erãt in diebus Helie ĩ israel. Ap̃ls quoq; iurabat cũ diceret. Testis[d] ẽ mihi deus: et iterũ: quotidie morior[e] ꝑ gloriã vestrã fratres: qꝛ greca exẽplaria manifestissimã iurationẽ esse ostẽderunt. Si enĩ ꝑ se malũ esset iurare: ꝑfecto dñs non iurasset: cũ tamẽ in veteri testamẽto legat̃: quia iurauit dñs et non penitebit eũ: et rursus. Jurauit dñs dauid veritatẽ ꝛ nõ frustrabit̃ eũ: imo et p̃cepit in veteri testamento. Redde deo iuramẽta tua. ¶ Quedã[f] enĩ ꝓhibẽtur: qꝛ per se mala sunt[g]: vt furtũ/adulteriũ/ꝛ hmõi que nõ sunt aliquatenus faciẽda. Quedã vero ꝓhibẽtur ex causa[h]: nõ qꝛ ꝑ se mala sũt sed quia si fiãt frequẽter ꝛ multũ ex his mala sequũtur[i] vt vinũ ꝑ se malum nõ est: ꝛ tamẽ prohibet apostolus dicẽs. Nolite inebriari vino ĩ quo est luxuria: qm̃ ex frequẽti ꝛ ĩmoderata potatione vini/luxuria generatur. Sic ꝛ iuramentũ per se quidẽ malũ nõ est: cũ sit cõfirmatio[k] veritatis: sed tamẽ prohibet̃ ex causa[l]: qm̃ ex frequẽti ꝛ incauta iuratiõe ꝑiuriũ sepe cõtingit. sicut in eccl'iastico legit̃. Uir multũ iurãs replebitur iniquitate: et non discedet a domo eius plaga. Queadmodũ ergo Paulus idulsit ꝑpter necessitatem discipulo suo Timotheo vt vtatur modico[m] vino ꝓpter stomachũ/ꝛ frequẽtes infirmitates: sic ꝑfecto cũ necessitas exigit ꝓ re vera/licita/ꝛ honesta põt secure iurari: qꝛ cessante[n] causa cessat effectus[o]. ¶ Licet ergo debeatis esse viri ꝑfecti: vt q̃tum potestis iuramẽti vinculũ euitetis: volentes tñ indẽnitati vestri monasterij ꝓuidere: ne ꝑpter defectũ testiũ sui iuris sustineat lesionẽ: p̃senti vobis pagina indulgem[p]: q̃tenus vos ꝛ monasterij vestri conuersi possitis in causis eiusdẽ (deficientibus alijs testibus) ꝓ ipso ꝑhibere testimoniũ veritati. Idem ep̃o amelien̄.

Eccles. xxiij.

Ephe.v.

j.Thimothei.v.

¶ Juramentũ ꝯ vtilitatẽ eccl'iasticã p̃stitũ nõ tenet. Ca.xxvij.

Sicut nostris est auribus intimatũ ecclesia tudertina vacante ipsius canonici et ep̃s cum eis dũ esset ĩ minoribus ordinibus constitutus: iuramẽta quedã in dãnum ep̃alis iuris fecerũt priusq̃ de põtificis electione tractatus aliquis haberet̃: ꝛ.j.

o ¶ Cessat effectus. Distingue aut ẽ cã finalis aut impulsiua. si finalis tunc cessante cã cessat effectus: verbi grã ꝓhibetur ne presbyteri gerant tutelas alioꝝ hac de cã vt melius vacent diuinis officijs: ꝛ sic ista cã finalis est: vnde cessante cã cessat effectus: vnde si nõ vacent diuinis officijs poterũt gerere tutelas. C.de epi.et cleri.auc̃.generaliter. Sed cã ĩpulsiua cessante nõ cessat effectus: v̄bi grã ꝑpter calfurniã fuit statutum ne mulieres essent aduocatrices: qꝛ calfurnia posteriora dorsi sui ostẽdebat iudici. vnde calfurnia fuit causa impulsiua ne mulieres aduocarent: vnde ea mortua mulieres nõ aduocabunt: hoc tamẽ habet̃ in.l.ff.de postu.l.j.

Cessante cã ꝛc̃. qliter ĩtelligit̃.

h ¶ Ex cã.xxij.q.j.ita ergo. C.si manci.ita vene. ne ꝑsti.l.j.ꝛ vl.

¶ Glo.seq.notat tria ar.et ad primũ alle. duo contraria.

i ¶ Sequũtur. Nota q̄ aliq̃d prohibet̃ non q̄ ip̃m sit malũ: sed quia inde põt sequi malũ. ar.xxj.dist. deniq;.ꝛ.xxxvij.dist. ideo.xj. q.iij.nolite.ij.xlj.di.quisquis.ij.q.vij.p̃sumũt.xxiiij.q.iij.de q̃ maledicit.ĩsti.vi bo.rap.§.sed nedũ. Ar.ꝯtra.ff.qui ꝛ a quibus manu.li. nõ fi.l.vl.ꝛ.ff.de pac.si vnus.§.illud. Itẽ arg. q̄ nõ prohibito ꝓhibẽtur oĩa per que peruenit̃ ad illud arg.j̃.ḋ cle. cõiuga.diuersis fallacijs.et.ff.de cõdi.insti.l.que sub cõdictione.§.si quis eo.ꝛ.ff.de spõsa.oratio.ar.ff.de tuto.ꝛ cura.da.ab his. scire.ꝛ.ff.de bo.lib.querit̃. et.s̃.de procur.tue. Item arg. q̄ aliquo ꝓhibito oĩa probibent̃ que sequũtur ex illo.s̃. de consti.nam concupiscentiã.

k ¶ Confirmatio. Sic falsitas est ĩmutatio veritatis.ĩ autẽ.de instru.cau.et fi.circa princi.coll'.vj.

Falsitas q̃d est.

l ¶ Ex causa. Arg. q̄ potius cõsideranda est causa facti q̃ ip̃m factũ.xv.q.vj.c.j.in fi.xxiij.q.viij.occidit.j̃.de accu.cum dilectus.ꝛ.ff. de fur.l.verum. Uincen.

m ¶ Modico vino. De consecra.di.v.sint tibi.ar. q̄ licet habere curã corporis moderatã ad exercitiũ virtutũ.ar.xliiij.di. multis.al's

p ¶ Indulgemus.i. indultũ esse ostendimus iã olim.† xliij.q.ij. sup prudentia.ꝛ.s̃.de testi. tuis.et ca.cũ nũcius.ꝛ.c.cũ insuper.

† Si.de ꝓcur.quia in cãis. Jo.ã.

Sicut nr̃is. Diuidit̃ in tres partes. In prima ponit iuramẽtũ temerariũ. In secũda punit iurantẽ ibi: ꝓ iuratione. In tertia cõmittit inquirẽda ꝛ retractanda ibi: quia. Ab.sic. ¶ Casus. Uacante eccl'ia tudertina canõici anteq̃ tractatus aliq̃s haberetur de pastoris electiõe quedã iuramẽta in dãnũ ep̃alis iuris fecerũt. postmodũ vnus ex illis electus extitit in ep̃m ꝛ cõsecratus. ep̃s ip̃e videns q̄ ex hoc redditus ep̃ales diminuebant̃/q̃siuit a pa. vtrũ iuramenta illa essent seruanda: Pa. considerãs q̄ iuramẽtũ nõ fuit institutũ vt ĩiquitatis vinculũ esset: ꝛ iuramẽta q̃ cõtra vtilitatem ecclesiasticã attentãtur nõ iuramẽta sed ꝑiuria dicunt̃: ꝓ iuratione incauta fecit ei pñiam ĩponi: mãdans ep̃o amelien̄. q̃tenus de canõicis illis sup p̃missis veritatẽ inquirat: ꝛ si ita esse ĩuenerit ĩ statũ p̃stinũ reducat quicq̃d in dãnũ ep̃alis iuris datũ esse repierit. ¶ Nota q̄ iuramentũ in dãnum eccl'ie datũ non est seruãdũ nec obligat: sed potius periuriũ dicit̃: ꝛ de hoc debet pñia imponi. Ber.

Diuisio.

a ¶ Pro iuratione[a] incauta impo ni fecimus epõ pniam congruẽ tem: r. j. ¶ Qr nõ iuramenta sed piuria poti⁹ sũt dicẽda que ɔtra vtilitatẽ eccl'iasticã attentantur Mãdamus qten⁹ ab ipsis cano nicis inqras sup pmissis diligẽ tius xitatẽ: r si ea inueneris eẽ xa
b qd in dãnũ[b] epalis iuris reppere ris talit' attẽtatũ istatũ ɔbitũ ap
c pellatõe r̃mota reducas[c]. Idẽ.

¶ Juramentũ pstitũ sup actu a lege infirmato pncipalit' fauore iurãtis: lz scdario i fauorẽ publi cũ: nc̃io est obſuãdũ si nõ vi nec dolo fuit pstitũ: r i alteri⁹ piudi ciũ pncipaliter nõ redũdat. h. d. mẽtũ singulariter ɔsiderata me dulla capituli. Capitulũ. xxviij.

Cum cõtingat interdũ q ɔstante mr̃imonio mulie res alienatiõib⁹ sup rebus dota libus r donatiõib⁹ ppt' nuptias cõsentiant: ne vlteri⁹ ɔtraueniãt pprio sacramẽto firmãdo: ac so luto pcessu tpis mr̃imonio con trauenire nitant': vtrum hoc eis liceat a nobis tua fra. reqsiuit.

¶ Nos aũt. f. t. t. rñ. q r si mulie rũ ɔsensus in talibus non videa tur obligatorius ſm legitias sã
d ctiones[d]: ne tali tñ pretextu viã cõtingat piurijs aperiri: mulie
e res ipẽ ſuare debẽt:[e] hmõi iura
f g h mentasine vi[f] r dolo[g] spõte pſti ta: cũ in alteri⁹ piudiciũ[h] non re dũdent: nec obſuata xgãt in di spendiũ salutis eterne. Idem.

¶ Mouẽs bellũ iniustũ cõpelli tur restituere q p violentiã occu pauit: r eos absoluere a qb⁹ ide bite iuramẽta extorsit. h. d. vsq ad ver. iuramentum. Ca. xxix.

i Sicut: r. j. Si cõstiterit q predict⁹. H. iniuste[i] bel lum mouerit † ɔ. J. ipm. H. stu deatis inducere: vt vniuersa per hmõi violentiam occupata resti
k tuat[k] ɔqrẽti: eũ a pstito sibi iura mento pri⁹ absoluẽs. Qr si acq escere noluerit: ipm ad h (si pmis sa xitate nitunt') cogatis p sniam excõicatiõis terrã eius interdi cti sententie supponentes.

¶ Nõ astringitur qs iuramẽto ad implẽdũ qd iurauit si ab alia parte non impletur cuius respe ctu pstitũ est iuramentũ. h. d.

¶ Glosa seqẽs notat q existẽs i mortali r c. alr'. duo iura: r iducit tria similia. r his iterserit tria iura q alle. in ɔtrariũ r illis rñdet.

a ¶ Pro iuratiõe incauta. Sic patet q aliqs i mortali pctõ exi stens si pmot⁹ fuerit nõ remouet'. s. de tẽp. or. ex pte. r. l. di. qcunq. r epũs q cõmittit mortale pctm̃ nõ remouet'. vt q sine cã vult renun ciare. s. de renũ. nisi: r ẽ ɔ illd. lxxxj. di. qñcũq. † r. c. pce. r. xxiiij. di. c. vl. r. l. di. ex penitẽtib⁹. r sic hmõi temeraria iura mẽta nõ repellũt a pro motione nec a testimo nio. s. d. test. intimauit: r. c. cõstitutus. r. s. d test. co. c. vl. Uel dic q poti⁹ ɔsulit' eccl'e q psõe. s. d or. cog. cũ dilect⁹. Item in mortali pctõ existẽs admittit' ad accusandũ v. q. j. qdã. r h fuit ad de clarãdã inocẽtiã illius ifamati p libellũ occul te piectũ. sed isti sic pro moti nõ remouẽtur: qr hmõi crimina leuia sũt que nõ deijciũt ordina tos. lxviij. di. ca. j. p qb⁹ iponit' solũmõ pnia sal tem vni⁹ anni. vt. xxij. q. iiij. qui sacramento. ‡. Que aũt crimina indu cant depositionẽ r q nõ notatũ iuenies. s. d tẽp. or. ex tenore. r. c. vlti. et xv. q. vl. in summa.

Promotus i mortali an debeat remoueri. † Et vide qd dixi de elec. audit' sup vlt. glo. x. sed qd si Jo. and.

‡ Adde qd no. e. q. diffinitio. et ad id quod ibi no. temerariũ iuramẽtũ non infamare. Jo. ã

b ¶ Jn dãnũ epalis. Et sic pt3 q vacante ec clesia canõici nihil pñt disponere de rebus epa tus in ipius piudiciũ3. xij. q. ij. si qua de reb⁹. et. j. ne se va. p to. nec red ditus epales pñt dimi nuere. j. de re. eccle. non alie. vt sup imo nec epũs ipse vt tibi dicit'. vnde quicquid factũ fue rit in preiudiciũ epat⁹ totum debet in statũ pristinũ reuocari.

¶ Glosa se. reci. per questionem.

c ¶ Reducas. Jmmo r ipẽ idẽ tudertin⁹ epũs posset reuocare. † xij. q. ij. nõ liceat. r. xxxv. q. ix. qd qs cõmisit: et si cõsensit tãq cano nicus põt postea tãq epũs reuocare: qr quasi ãte aditã hereditatẽ ɔsensit. ar. ff. qrũ leg. l. j. §. q ait ptor. nã qdã facit aliqs tanq alius. s. de elec. q sicut. r. c. cũ inter canonicos. r. ff. de adop. si pater. §. q duos. ff. eo. si consul. B.

† Hoc verũ si intuitu dignitatis vult venire ɔtra iuramentũ secus si intuitu sue psone: qr tũc necessaria ẽ supioris licentia. arg. de elec. venerabilẽm. ſm Tan. et Uin. Joh. and.

Cum cõtingat. Nõ audit' mulier ɔ alienationẽ rei dotalis cui spõte consensit r nõ ɔuenire iurauit. Jta cõiter sũmatur. Jn pma pte ponit' ɔsultatio. Jn scda rñsio. ibi: nos aũt. Abbas.

¶ Casus. Aliquis alienauit res dotales r alias qs donauerat vxori ppter nuptias pñte vxore r cõsentiẽte alienatiõi: r ne vxo ri vlterius cõtra alienationẽ veniat firmauerat pprio iuramento q contra alienationem non veniret. postmodum mr̃imonio soluto nitunt' venire in ɔriũ. Cõsult⁹ pa. rñdet. q licet cõsens⁹ mulieꝝ nõ videatur in talib⁹ obligatori⁹ ſm leges cum dicit' mulier seruare hmõi iuramẽtum. Ne tali ptextu viã ɔtingat piurijs apiri: r hoc est verũ si iuramentũ tale sine vi r dolo spõte pstitũ fuit cũ in piu diciũ alterius nõ redũdet: nec obseruatũ vergat in dispendiũ sa lutis eterne. ¶ Nota q iuramẽtũ pualet legi. Jtẽ iuramentũ semp seruandũ est ex quo sine periculo anime seruari põt. Jtẽ iuramen tum factum in preiudicium alterius non tenet a cõtrario sensu.

d ¶ Sãctiones. Ut. ff. de fun. dota. l. iulian⁹. que prohibet aliena tionem fundi dotalis. r. C. ad velle. auc. siue a me.

¶ Glo. se. miscet pl'a contraria. r tripliciter soluit. respõdens ad cõ traria r inducens huic simile.

e ¶ Debent. Cõtra id qd h dicit signant' multa ɔtraria qr regula vtriusq iuris dicit qd cõtra leges fit p infecto habendũ est. x. di. vi des. nec iuramentũ valet cõtra hoc factũ. s. de fo. ɔpetẽti. si diligẽ ti. r. C. de legi. nõ dubiũ. r vbi pncipale nõ tenet nec accessoriũ. s. de fi. istr. iter dilectos. cũ suis ɔcor. Jtẽ cũ talis ɔct⁹ sit a iure dã natus. ff. de fun. dota. l. lex iulia. r. C. ad velle. auc. siue a me. qlit' iu ramentũ pstet robur ɔctui: cũ iuramẽtũ non sit vinculũ iniqtatis. xxij. q. iiij. inter cetera. r. s. eo. qto: Nec enĩ illud sufficit q sine ite ritu salutis eterne possit seruari. qr illd fallit in temerarijs iuramẽ tis. s. eo. ex litteris. r fallit qñq licet nõ sit temerariũ. s. eo. quemad modũ. r. c. qntauallis. Jtẽ vbi quis iurat se solutuꝝ pecuniã spe fu ture munerationis potest venire cõtra iuramentũ si ei non soluat'. et tñ põt seruari sine interitu aĩe. C. de nõ nu. pe. indubitati. Sz il lud habet tacitã ɔdictionẽ si pecunia fuerit ei numerata. Jtẽ si iu rat illud qd sit turpe vel ɔriũ legi iuramẽtũ est nulli⁹ momenti. ff. de lega. j. si qs inqlinos. in fi. Jtẽ vbi p iuramẽtũ indicit' alicui p petua viduitas istud nõ tenet' ſuare. ff. de iure pa. adigere. Ad hoc dicas q lex cõsiderauit qd sit vtile corpori r ho nestum. Nam expedit mulierib⁹ saluas habe re dotes suas vt inueni ant aliqs quib⁹ nubere possint. ff. so. ma. l. j. Sed canõ ɔsiderat vtilitatẽ aĩe. † Uel dic q tũc pre iudicat ei mulieri iura mẽtũ qñ aliunde põt cõ suli mulieri. vt dr in au tẽ. siue a me. Jo. ita sol uit has ɔrietates. Alit' põt dici / q siue mulier possit ɔsulere aliunde si bi siue nõ: nõ põt venire ɔ iuramentũ spõte psti tũ: r sine dolo vel metu: Et lz ɔctus talis nõ vi deatur obligatori⁹ qtũ est de sui natura: tamen aliq turpitudine potest ſuari iuramẽtũ sup eo prestitũ. vñ hic ɔsidera mus poti⁹ accessoriũ q pncipale ppter pericu lũ aĩe vt hic dicit': sicut al's obligatio nõ tenet: tñ iuramẽtũ sup hoc p stitũ debet seruari. s. eo. debitores. Preterea p hibitio hmõi alienatio nis fundi dotalis non ẽ perpetua. qr si scdo post biẽniũ ɔsentiat mulier / bñ tenet. i auc. predicta siue a me. vñ multo for tius iuramẽtũ põt con firmare qd prius non valebat: vt quasi pro consensu secundo ha beatur. Et illa contraria superius inducta intelliguntur de illis que perpetuam habent causam prohibitionis: et in sua natura tur pia sunt vt patet ex contrarijs. vnde si iuramentũ ibi interueniat non tenet cum non possit seruari sine interitu anime. Simile huic habes. j. de pigno. significãte. ibi dicit' q pactum legis cõmissorie in pignoribus non tenet: qd est verũ. C. de pa. pig. l. ij. r. iij. r tamẽ si iuramentũ interueniat super pacto tenet: nec auditur volẽs ve nire contra vt colligitur in decre. predicta significante. arg. a con trario sensu. r sic intelligas istam r illam.

Juramentũ qd etiã sine interitu salutis eterne seruari poss3 non semp est ſuãdũ. Mulier q iurauit nõ venire cõtra alienationẽ rei dotalis iuramẽtum seruare d3 † Que pfe rẽda est corpori. C. de sacrosanc. eccle. sanci m⁹. xij. q. i. pcipim⁹. s3 ho. Jo. an.

† Ar. mo ut.

f ¶ Sine vi. Argu. q iuramentum metu vel vi prestitum non est seruandum. Quid iuris sit dixi. s. quod metus causa abbas. et de hoc dicitur. xv. q. vj. autoritatem. r. s. eo. peruenit.

g ¶ Et dolo. Jd est q non dolose nec per vim. sed sit ad hoc indu cta spontanea voluntate.

h ¶ Preiudicium. scilicet creditorum vel filiorum. ‡ Ar. a cõtra rio sensu. s. c. venientes. B.

Sicut: r. j. ¶ Fides etiam iurata seruanda non est ei qui fi dem frangit. h. d. et sunt due partes. Secunda ibi iuramentũ autẽ. Et pone sic casum litteralem. Quidam Hẽricus iniuste mo uit bellum contra quendam ioannem in quo multa eius bona per violẽtiam occupauit. ac eum captum forte ad iurandum induxit: vt bona sic occupata non repeteret. Uel ſm alium intellectum re laxauit cum iuramento de redeundo ad vincula: r hoc fuit primũ iuramẽtum de quo textus in principio loquitur. demum prestitit aliud iuramentum de quo in fine littere. r non apparet super quo. Sed forte ſm Hosti. iste ioannes promisit Henrico centum lib. si ipsum nõ offenderet: r ille licet promiserit r iurauerit forte nõ of fendere dictum. Jo. nihilominus eum offendit. quibus peractis iste. Jo. fuit cõquestus pape petens super omnibus de oportuno remedio sibi prouideri. papa cõmisit causam quibusdam quibus mandat respectu primi iuramenti: vt habetur in littera in princi. respectu secundi respondet quid iuris. vt in ver. iuramentum et sic clara est littera. Abbas siculus. ¶ Nota q ea que auferũtur in bel lo iniusto: sunt restituenda. ergo a contrario sensu si bellum sit iu stum: potest licite retineri. Jtem fides non est illi seruanda qui fi dem non seruat. quod subintelligitur iuramento.

‡ Jntelligas directe nã al's indirecte bene posset eẽ p iudicium fi lioꝝ qui al's successissẽt i re illa si nõ fuisset alienata. s3 ex q alit' nõ erat illis obligata: puta ex testamento aui: vel alit' tenet cõsen sus. q si directe vergeret in piudiciũ etiã extraneoꝝ nõ noceret. s. e. veniẽtes. vbi de hoc Jo. and.

i ¶ Jniuste. Et iõ saltẽ idirecte rõne pcti spectat hoc ad iudiciũ eccl'e. s. de iu. nouit. Quid sit iustũ bellũ habes. xxiij. q. ij. in sũma.

k ¶ Restituat. Quia iniustum erat bellum. sed si iustum fuisset bel

lum statim res occupate essent sue. xxiij. q. v. dicat.
¶ Glo. se. signat contrarium. & soluit: obscure tamen.
a ¶ Nõ ligat. Qr nõ seruãti fidẽ fides nõ est seruãda. si. s. e. pueñt & queãdmodũ: qr illa ꝯdictio subintelligẽda est in hoc iuramẽto: vt notat̃ i. c. queãdmodũ. Ar. ꝯ. xxxiij. q. v. qd deo. † sz illõ nõ tãgit h.

vlt. & idẽ cũ dubitat̃ vtrũ sit licitũ vl' illicitũ. s. de elec. venerabilẽ.
g ¶ Specialib⁹ vr̃is. Et no. ꝙ licet quis apte teneat̃ alicui per sacramentum: tamen contra se non tenetur vel contra ecclesiã suam: vel etiam cõtra cõitatẽ suam. vt hic patet apte. ar. s. de postu. c. vl. in fi. nã & in gñali sermone persona loquẽs intelligitur excepta: vt

† Et. xj. q. iij. iter xba in fi. hz Vi. Jo. And.

Nimis. ¶ Prio ponit factũ reprehensibile. cui scdo puidet ibi. Quia Ab. si.
¶ Casus. Clerici iuramentum fidelitatis laicis prestare non debent cũ nihil tpale teneãt ab eis: quia seruus suo domino stat aut cadit.
b ¶ Tẽporale. Si temporalia possidẽtur a laicis in his sunt minores illis. s. de ma. et obe. solite. & xviij. di. si eps. B.
c ¶ Fidelitat. Immo nec clericis hoc iuramẽtum prestãdũ est. j. de symo. ex diligẽti. & j. de re iudi. ca. vl. & s. e. ti. null⁹ nisi i casib⁹ notatis. ibi.
d ¶ Seruus suo. Vt. ij. q. j. multi. ad fi. si seruus stat suo dño ‡ remunerandus est ab ipso si cadit puniendus. quasi dicat si steterit remunerabitur. si ceciderit iudicabitur a domino suo. Et sic est ar. ꝙ laici nullam habent iurisdictionẽ in clericos: nec etiã per cõsensũ clericorũ. s. de fo. compe. si diligenti. & ca. significasti. vbi de h. B.

‡ Quasi ñ ab alio. & in hoc ad propositum qd ptz ex pre. pte auctoritatis q̃ dicitur: tu q̃ es qui iudicas alienum seruũ &c. Jo. And.

Petitio. ¶ Habito respectu ad gl.

Sũmariũ Inno. hoc. c. sic summatur. Qui timenti conspirationẽ iurat de non essendo cõtra eũ põt (tali iuramento non obstante) in ꝓprijs & ecclesie sue causis stare cõtra eũ.

Diuisio. Cõis diuisio. Scda ibi: interpretatione. Ab.

¶ Juramentum aũt qd. J. se asserit pstitisse si de assẽsu factũ est
a vtriusq3 eũ nõ ligat[a] qui pstitit: dũ ille cui pstitũ fuerit huare negligit qd pmisit. I dẽ i cõcilio

¶ Clerici non hñtes tẽporalia a laic nõ tenent̃ eis pstare iuramẽta fidelitat. Ca. xxx. (gñali.

Nimis de iure diuio qdã laici vsurpare nitunt̃ cũ
b viros eccl'iasticos nichil tpale[b] obtinẽtes ab eis ad prestãdũ si
c bi fidelitat[c] iuramẽta cõpellũt.
d ¶ Qr hm apl'm hu⁹ suo[d] dño stat aut cadit: sacri auc̃te ꝯcilij phibemus: ne tales clerici psonis secularib⁹ prestare cogant̃ hmõi iuramẽta. Hono. iij. A. & C. canonicis antiochenis.

¶ Qui iurat nõ esse contra aliquẽ: põt in causis ꝓprijs & ecclesie sue esse cõtra eũ. h. d. hm intellectũ glo. Cap'm. xxxj.

Petitio vr̃a nobis exhibita cõtinebat ꝙ eccl'ia antiochena vacãte: princeps antiochen⁹ timẽs cõspiratiões aliquas fie
e ri ꝯ eũ a vob iuramẽtũ extorsit[c]

ꝙ ꝯ ipm nõ esset de cetero: & j.
¶ Interptatiõe cõgrua declara
f m⁹[f] vos iuramẽto hmõi nõ teneri: qñ p iurib⁹ & honorib⁹ ipsius
g eccl'e ac etiã specialib⁹[g] vr̃is legitime defẽdẽdis ꝯ ipm principẽ stare libere valeatis: cohercẽdo vos a machinatione dũtaxat p quã idẽ pnceps deberet lesionẽ psõe vl' sui amissionẽ icurrere pncipat⁹. I dẽ archidya. & magro

¶ Cũ agit̃ (G. canoni. tullen. de vsuris: põt iudex i q̃libet pte litis ex officio suo deficiẽtib⁹ pbatiõib⁹ exigere a ptib⁹ iuramẽtũ de veritate dicẽda. Et eadem rõne idẽ i q̃libet cã i qua iminet pctm̃ hm panor. Capm̃. xxxij.

Ex lr̃is vr̃is accepim⁹ ꝙ super cã vsurar vob p. G. ꝯ E. ab ap. se. ꝯmissa nõ potuit per testes ipius. G. p te pductos de sort q̃titate liq̃re licz de obligatiõe pignor ꝯstitisset: vñ expedire videt ꝙ exigat̃ d dicẽda x̃ita
h te[h] a ptib⁹ iuramẽtũ: cũ ex fama[i]
i q̃si notoriũ hẽat̃ pfatũ. E. ex q̃dã terra ipi⁹. G. sibi titl'o pignoris

ci liberatio cũ indebite fuerit exactũ. s. c. j. Jo. and.

hic & ff. de sena. l. j. §. j. & ff. loca. l. qui insulam. §. vlt. & C. de soluti. inquisitio. C. de consti. pe. auctẽ. sed ita. et. ff. de condi. & demõ. q̃ heredẽ. §. plautius. Et est ar. ꝙ si promisi tibi dare rẽ meam vel castrum contra oẽm hominẽ non tamẽ teneor dare contra me. Nam nemo tenetur alium pl⁹ diligere q̃ seips. quia ordinata charitas a seipso incipit. xxiij. q. v. si nõ licet. & primo debet facere sibi elemosinam deide proximo de pe. di. iij. sane cauendũ. Ar. contra. ff. de pac. cũ i eo esset. & ff. si serui. vẽ. altius. et. ff. de neg. ge. si pupill⁹. §. vlt. in aut. vt diffe. iudi. §. si vero refutauerit col. ix. ff. de pigno. Paul⁹. §. vl. † & j. de nat. ex lib. vẽ. c. vno. ꝯria ista spãlia sunt. B.

† Si seru⁹ cõsentiente dño obligat oĩa ipi⁹ bona etiã ipe seruus obligatus est. Jo. and.

Ex litteris. ¶ Si iudex in principio cause iuramentũ de veritate a partibus nõ exigit in processu illud exigere poterit. Sic cõiter

Sũmariũ sũmatur: sed hoc sũmariũ licet sit vex in se/ nõ tñ colligitur ex lr̃a in q̃ nõ põderat̃ ꝙ a pncipio nõ fuerat exactũ. Scdo mõ hm aliũ itellectũ sũmat̃ sic. Cũ agit̃ de vsuris & probationes deficiũt: si fama est pro petẽte in supplemẽtum. probationis exigitur iuramentũ. Hec lec. est not. & potest esse vera in se: sed non congruit huic littere que non loquitur de iuramento litis decisiuo: sed de veritate dicenda que in se multũ differunt.

Diuisio. In prima parte ponitur consultatio. In secũda respõsio mãdatum continens ibi: ne legitur. Ab. sic.

¶ Casus. Antiochena ecclesia vacante. pnceps antiochenus timens conspirationes fieri contra ipsũ: iuramentũ extorsit a canonicis antiochenis ꝙ non essent de cetero cõtra ipm. canonici habebant causas postmodũ cõtra ipm p eccl'ia antiochena: etiam & p prias. quesiuerunt a dño pa. qualiter sup hoc sibi & eccl'e prouiderent ꝓpter iuramentũ predictũ. papa interpretatus fuit p pdictũ iuramentũ canonicos illos nõ teneri hmõi iuramento quominus libere stare possint cõtra ipm pricipem: & pro defendẽdis iuribus & honoribus eccl'e sue & ꝓprijs: suos cohercendos a machinatione solũmodo per quã ipse princeps deberet incurrere lesiõem psone vel amissionẽ sui principat⁹. ¶ Nota ꝙ licet iuret vel promittat aliquis alicui ꝙ non erit contra ipm tamẽ non tenetur ei cõtra se vel cõtra ecclesiam suã. vel cõtra cõitatẽ suã quia iuramentũ non extenditur ad hunc casum quia cõtra se nemo tenetur vel cõtra ecclesiam suam. Item ad conspirationem pncipis astringuntur.
¶ Glos. se. no. contra iuramentum extortum &c. inducit duo similia de confessione & consensu. tenet contrarium distinguendo tamen et ar. iuramentum valere pro pte tantũ.
c ¶ Extorsit. Juramentum per dolum siue metum extortum cum de hoc constiterit non est seruandum. s. eo. cũ contingat in fi. & sic confessio ex metu. xv. q. vj. ca. j. & xxxj. q. ij. lotharius. sic & cõsensus taliter extortus nõ valet. j. de priuile. cum olim. Sed videtur ꝙ iuramentum in eo ꝙ non tangit negocia ecclesie vel etiam ꝓpria sit seruãdum: licet sit extortũ cum possit seruari sine iteritu anime. † s. eo. si vero. & ca. ad nostram. ij. & ca. cũ cõtingat. & xxij. q. iiij. si aliquid: & ita per tale iuramentũ tenentur ꝙ nullam conspirationem vel aliquod aliud quod sit cõtra statũ principis procurabũt. & ad hoc al'as de honestate tenerẽtur etiam sine iuramento: & ita seruare tenentur iuramentum illud q̃tũ ad hanc ptem iuramenti licet fuisset extortũ. Et sic est ar. ꝙ p pte tenet iuramentũ: & p pte non. & sic. s. de ma. & obe. dilecti. & xxij. q. iiij. inter cetera. sic & factũ alicuius pro parte valet: pro parte non. j. de preben. dilect⁹. similem declarationem habes. s. eo. q̃rto.
f ¶ Declaramus. Declaratio iuramenti siue interpretatio cũ de ipso dubitatur ptinet ad papã. s. eo. q̃rto. sic. j. de eccle. edi. ca. vl. s. de elec. venerabilem. ad fi. Sic et in oĩ sacramento intelligitur excepta auctoritas pape. s. eo. venientes. & s. de rescriptis cõstitut⁹. similiter & iperatoris. ff. ad munici. iperatores. & in cõsti. de feu. §.

† Immo in ipi⁹ ꝯrio apparet interitus aĩe. xj. q. j. ꝯiurationũ. & c. cõspirationũ. tenuit ergo in his iuramẽtuz licet pstari nõ debuerit. s. c. pxi. vñ per id dixit Gof. ꝙ poterat condi

¶ Nota in causa vsurarum iuramentum de veritate dicenda prestãdum esse sicut in spiritualibus causis & ad hoc partes compelli debent. Ber.

¶ Casus. Quidã. G. nomĩe impetrauit per litteras restitutionẽ vsurarum ꝯtra. O. archidyaconum & magistrum canonicũ tulleñ. iudices lite cõtest. receperunt testes productos ab ipso. G. p quos non potuit cõstare de quantitate sortis/ sed de obligatione pignoris bene constitit. & per famã quasi notorium habebatur ꝙ ex q̃dã terra que ipsi est obligata sortem suam & amplius deduxisset. vnde videbatur iudicibus vt iuramentum de veritate dicenda exiguntur a partibus/ vt per iuramẽtum constaret de sorte. significauerunt hoc dño pa. mandat pa. ne ex defectu huiusmodi iuramẽti succumbat iustitia sic si veritas occultetur. mandat. pa. quatenus compellant partes per cen. ec. ad prestandum huiusmodi iuramentum. ¶ Nota in causa vsurarum iuramentum de veritate dicenda prestãdum esse sicut in spiritualibus causis & ad hoc partes compelli debent. Ber.
¶ Glosa sequens ponit duas differentias iuramẽti de veritate ad iuramentum de calũnia: et per quem prestentur.
h ¶ Veritate. Juramentum istud de dicenda veritate prestatur solummodo in spiritualibus causis. sic. s. de elec. dudum. ij. iuramentum enim de calumnia in talibus non prestatur. s. de iu. calũ. litteras. requiritur etiam a prelato ecclesie de consuetudine. precipue cum de facto suo agitur. al'as nõ videtur ꝙ prelatus sit interrogandus. de hoc dixi. s. de elec. dudũ. ij. & per istud iuramentum rñdetur tm̃ de eo quod scit. ‡. Unde debet simpliciter respondere scio vel nescio. Sed per iuramẽtum de calũnia respondetur de eo quod credit vel existimat. C. de iura. calumn. l. ij. Hoc iuramentum de veritate dicenda prestat hodie prelatus in causa ecclesie in animam suam et capituli sui in spiritualibus causis: vt habetur in quadam decret. extra compilationem que incipit presentium. &c.
i ¶ Ex fama. Extra patet ꝙ qualitercunq3 aliquid sit diuulgatum per famam seu quasi notorium non sufficit ad probationem. iiij. q. iij. §. item fit sepe. sed cum alijs adminiculis sufficit. s. de testa. preterea. tamen sola fama sufficit ad matrimonium impediendum. j. de consan. et affi. super eo. & j. de spon. cum in tua.

Juramentũ de veritate et de calumnia differunt.

‡ Etiam si nõ vidit. hz Inno. q̃ ponit exẽpluz de xpo cõstãtio & iustiano iperatorib⁹ repetẽs xbũ August. qd scripsi post eũ de iura. calum. c. fi. i fi. magne glo. & hz Ar

chi. ista nō fuit In no. Jo. an.

a ¶ Amplius. Omne quod percipitur de reb⁹ titulo pignoris obligatis totū debet cōputari in sortē: ⁊ qđ superest debet restitui. ꝭ. de pig. cū cōtra. ⁊ ꝭ. de vsu. c. j. ⁊ ij. deductis p̄mo expensis vt ibi dr̄ quia fructus tm̄ intelligunt deductis expēsis. C. de fruc. ⁊ li. expē. l. j. ⁊ ff. so. ma. fruct⁹. quia nullus casus pōt iteruenire q̄ h̄ gen⁹ deductionis impediat. ff. fami. hercis. fund⁹ q̄. immo fructus pcepti ipso iure pign⁹ liberant. C. de distrac. pig. l. j. ⁊ quicquid percipitur ex pignore cōputatur in sortem. C. de pig. ac. l. j. ⁊ ij ⁊ ꝭ. de pig. significante.

¶ Glosa sequēs. Ponit q̄ttuor causas huius iuramenti.

b ¶ Occultata v̄itate. Hec ē causa quare hoc iuramentū exigit vt scʒ veritas reueletur timore iuramēti. sic ex eadē causa testes compelluntur qui al's non compellerētur. xxiiij. q. ij. q̄ꝗ. ⁊ s̄. de testi. co. ca. vl. ⁊ p totum. ⁊ qꝛ mortale peccatum est occultare veritatem. xj. q. iij. q̄sq̄s. et ꝭ. de cri. fal. ca. j. ⁊ qꝛ causa vsurarū est quasi spiritualis cum sit ecclesiastica: iuramētum de veritate dicenda exigitur ⁊ nō de calumnia. Nec colligit hic q̄ iuramentum de calūnia hic prestitum fuisset vt quidaʒ dicunt: si tamen de calūnia ⁊ veritate simꝉ iuraretur non crederem esse peccatum tam in ciuili q̄ꝫ in spirituali. nec offēderetur ordo iuris: immo vtile esset. ⁊ si hoc iuratum fuisset de calumnia superfluum non esset iuramentum postea de veritate prestitum: quia ad diuersa referuntur: quia eque preiudicat confessio de credulitate sicut de v̄itate. Dubitatio huius iuramenti fuit forte quia non fuit prestitum debito tempore: scilicet statim post litis contesta. sicut iuramentum de calumnia prestatur vnde quesitum fuit an postea debeat prestari: ⁊ sic patet q̄ tunc potest prestari iuramentum de veritate siue de calūnia anteq̄ꝫ sit in cā cōclusū: nec est de substantia ordinis iudiciarij q̄ statim lite cōte. p̄stetur. B.

a obligata sortē ⁊ āplius[a] pcepisse. ¶ Ne igit ex hmōi iuramenti defectu iustitia (occultata v̄itate[b]) succūbat. Mādam⁹ q̄ten⁹ ptes ad p̄stādū hmōi iuramētū p cē. ec. appel. re. cogat̄. Idē colloceñ. archiep̄o ⁊ ei⁹ suffragāeis.

¶ Si posit⁹ i dignitate alienat bona dignitat̄: nō vʒ alienatio: ⁊ ipsemet reuocare debet nō obstāte iuramēto de nō reuocādo: maxime si p̄us iurat non alienare. h. d. ꝺm verum intellectum panor. Capitulum. xxxiij.

Intellecto iādudū q̄ charissim⁹ in xp̄o fili⁹ nr̄ vngarie rex illustris alienatiōes q̄sdā c fecerit i preiudiciū regni[c] sui: ⁊ ꝯ regis honorē. ¶ Nos eidem regi dirigim⁹ scripta nr̄a vt alienationes p̄dictas ñ obstāte iuramēto si qđ fecit de nō reuocādis eis dē studeat reuocare. ¶ Qꝛ cū teneat ⁊ in sua coronatiōe iurauerit iura regni sui ⁊ honorē corone illibata ꝺuare: illicitū pfecto fuit si p̄stitit de ñ reuocādis alienatiōibus hmōi iuramētū: et p

Sūmariū. Intellecto. ¶ Si is qui preest iurauit alienare nō valet alienatio quā postea fecit: etiam si iurat non cōtrauenire. Sic cōmuniter summat. Sed hec summatio nimis restringit lr̄am q̄ fundat se non solum sup iuramento/sed etiam super iure debito.

Diuisio. Ponit primo factum corrigendum. Secundo corrigi mādat ibi nos: summittens causam mandati ibi. quia. Ab.

¶ Casus. Rex vngarie fecit quasdam alienationes in preiudicium regni sui et ꝯ honorē regis interposito iuramēto de ip̄is nō reuocādis. significatū fuit hoc dn̄o pa. vñ scribit archiep̄o colloceñ. ⁊ eius suffraganeis ⁊ eidē regi sup hoc vt alienatiōes p̄dictas studeat reuocare. nō obstāte iuramēto illo: qꝛ in coronatiōe sua iurauit iura regni sui ⁊ honorē illibata seruare vñ illicitū fuit iuramentū: si qđ prestitit de non reuocādis hmōi alienationib⁹. ⁊ ideo non seruandum: ⁊ priori iuramento licite prestito obediendum.

¶ Glosa se. dat simile quod fortificat. Secūdo ponit duplicē causam quare iuramentum non obligat.

c ¶ Regni sui. Sic ⁊ ep̄i iurāt in sua ꝯsecratione q̄ iura sui ep̄at⁹ non alienabunt. ꝭ. de eccle. edi. ca. vlti. ⁊ ꝭ. de re. eccle. non alie. vt super. ⁊ q̄ de nouo non infeudabūt. ꝭ. de feu. ca. ij. imo et si suspectus esset de dilapidatione debet cautionē prestare. xxviij. di. de syracusane. Sic ḡ patet q̄ iuramentū istius regis in coronatiōe sua licitū ⁊ honestū fuit ergo scd̄m in contrariū prestitū fuit illicitū. s̄. eo. tua. j. qꝛ cōtra canonica statuta fuit p̄stitū. ⁊ iō non seruandū. sic s̄. de foro cōpe. si diligēti. ⁊ s̄. c. ea te. quia si vnū contrariorū est bonū reliquū est malū. † viij. q. j. sciēdū. ⁊ xxxij. dist. hospiciolū. q̄ñq̄ꝫ tñ vtrūq̄ꝫ ꝯriorū bonū est: vt nubere ⁊ nō nubere. xxviij. q. j. sic enī neq̄ꝫ. vltra vnam colūnam. huiusmodi iuramenta que fiunt in dānū sue dignitatis non iuramenta sed periuria siue temeraria sunt censenda. s̄. e. sicut nostris. ij. Unde ille qui prestitit sua aucte potest venire contra ⁊ reuocare male alienata ‡ vt ibi dictum est: immo tenetur ad hoc ex iuramento prius prestito. ⁊ ex officio sibi cōmisso. xxxv. q. ix. qđ q̄s cōmisit. ⁊ sic est ar. q̄ iuramentū factū p me-tum super rebus ecclesie non repetendis non obligat. s̄. e. pueniť. xij. q. ij. monemus. Jo. and.

† Et hʒ hoc locū in p̄ceptis ⁊ phibitiōib⁹. i ꝯsilijs ⁊ demōstrationib⁹ nō hʒ Uin. et Gof. Ja. ⁊ Phi. Jo. andree.

‡ Nisi iā p pter hoc deposit⁹ esset.

d ¶ Nō seruandū. Quia in malis pmissis rescinde fidem. xxij. q. iiij. in malis ⁊ per totam illam questionem.

Mulieri q̄. ¶ Diuiditur quo ad intellectum: quia primo ponitur questio. Secundo solutio ⁊ ratio. Abbas.

Diuisio.

b pterea penitus nō seruandum[d] Grego. ix. episcopo cenomañ.

¶ Si mulier iurauit aliquē esse maritū ⁊ succubuit: qꝛ aliter nō pbauit: non daꝉ nec denegaꝉ ei lnia cū alio ꝯhēdi. Ca. xxxiiij.

Mulieri q̄ i iure p̄stito iuramēto asseruit vir talē in ip̄am p v̄ba de p̄senti m̄rimonialiť ꝯsēsisse: pbatiōes alias ñ h̄nti viro ab ei⁹ ipetitiōe p s̄niaʒ absoluto[e]: nec debes lniaʒ dare cū alio m̄rimoniū ꝯhēdi: ne auctor piurij[f] videaris. nec ħ ei dicim⁹ phibēdū: ne forte si falsū iurauerit m̄rimoniū ꝯtingat legitimū ipediri: sed sue ꝯsciētie est potius relinquenda. Idem.

¶ Qui iurauit seruare statuta edita ⁊ postea p illud iuramētū aliť nō iurādo pmisit ꝺuare edēda seu postea edita: non teneť ex iuramēto ad nouiter edita. h. d. ꝺm verum intellectū. Ca. xxxv.

Cleric⁹ q̄ iurauit se statuta i eccl'ia sua edita ꝺuaturū: pmittēs p idē[g] iuramētū statutū qđ postmodū subsecutū est

d ¶ Casus. Mulier quedam petebat quendam in virū suū/ ⁊ p iuramētum asseruit in iure q̄ ille in eam matrimonialiter consenserit per v̄ba d̄ p̄nti. vir hoc negabat cū mulier non haberet alias pbationes vir fuit ab ei⁹ impetitiōe absolut⁹. q̄riť vtrū iudex debeat ei dare licentiaʒ cū alio contrahendi. respōdet pa. q̄ nō: ne auctor piurij videať. nec debʒ hoc ei phibere: ne si forte falsū iurauit matrimoniū ipediret sed ē sue conscie relinquēdū.

¶ Nota q̄ actore non pbante reus debet absolui. Itē nullus per dictū suū debet dare materiā peierandi quia imputaretur ei. Itē relinq̄ debet sue conscientie.

¶ Glo. se. querit argu. affirmatiue. soluit cōtrarium.

e ¶ Absoluto. Qꝛ actore nō probante re⁹ debʒ absolui. ꝭ. vt ec. bñfic. vt nr̄m. ⁊ s̄. de cau. pos. cū eccl'ia. ⁊ C. de edē. q̄ accusare. ⁊ ꝭ. e. ca. vlti. §. j.

g Quid si mulier ista habuisset vnū bonū testē: nūq̄d deferretur ei iuramētum? Videť q̄ sic. s̄. de pba. sicut cōsuetudo: et. C. de re. credi. in bone: et. ꝭ. e. c. vl. in tali casu nō dico iuramentū deferendū q̄ꝫtūcūq̄ꝫ honesta sit persona: qꝛ hic agiť q̄si de statu homis cū p hoc seruitus constituať in ip̄o: nec causa dicitur modica quia iuramētum defertur inspectis circūstantijs cause ⁊ personarū. ꝭ. eo. c. vlti.

¶ Glo. se. repetēs textū ⁊ ipi⁹ rōneʒ subdit ꝯriā oli opi. lau. cui. rñ.

f ¶ Periurij. Sic. s̄. e. si vero: ⁊. C. si aduer. ven. l. j. nec debʒ eccl'ia viam piurijs apire q̄ piuria vetat. C. de ind. vi. l. ij. i fi. ⁊. s̄. e. ti. cū ꝯtingat. ne sde iiuriarū nascať occasio vñ iura nascunť. ꝭ. de accu. q̄liter et q̄ñ. j. et. C. vñ vi meminerint: et eccl'ia nō dʒ alicui laqueū inijcere. xxvij. q. j. de viduis. ij. qđ faceret si daret ei licētiā ꝯtrahēdi ꝯ id qđ iurauit: imo eccl'ia dʒ ei suadere vt ꝯ p̄priū nō veniat iuramentū. ar. p̄dic. c. de viduis: rōne hui⁹ p̄sūptiōis: qꝛ de nemie p̄sumendū est q̄ sit imemor sue salutis. j. q. vij. sancim⁹: sʒ nō dʒ ei exp̄sse phibere ppť aliā p̄sūptionē q̄ posset ēe i ꝯriū: qꝛ potuit esse q̄ falsū iurauit cū legitime possit ꝯhere si falsū fuit qđ iurauit: qꝛ periuri ⁊ criminosi ⁊ iudei † q̄ sūt ex eccl'iaʒ p̄nt ꝯhere m̄rimoniū. xxvj. di. deīde opponiť ⁊. ꝭ. de diuor. gaudem⁹. ⁊. ꝭ. de ꝯsā. ⁊ affi. de infidelib⁹: ⁊ sic due p̄sūptiōes ꝯrie h̄ ꝯcurrūt: ⁊ neutra p̄ponderat alteri. Simile. s̄. de ele. cū iter. R. Q̄ñq̄ꝫ tñ vna p̄sūptio elidit aliā. s̄. de p̄sūp. lr̄as: et. ff. de inite. resti. diu⁹. Quid ḡ faciet eccl'ia? Taceat. sic. ꝭ. d̄ cog. spi. sup eo. i fi. sicut sp̄ualis homo tacet qꝛ mētiriti met. timet etiā ne ille q̄ ad mortē q̄riť occidať. xxij. q. ij. ne q̄s arbitreť. Relinq̄ť ergo conscie sue: ip̄a enī scit an ꝯhere possit. si verū est quod iurauit: nullū pōt ꝯhere m̄rimoniū quo ad deū: sʒ si falsū est bene pōt ꝯhere vt est pbatū. Lau. dicebat i hac q̄stiōe q̄ bñ poterat ꝯhere ⁊ dari licētia ꝯhēdi. ⁊ h̄ tali argumēto. nā q̄ vēdicat rem dicit p ꝯseq̄ntiā aliū possidere. s̄. de iudi. examiata. tñ pōt redire ad iterdictū vti possidet̄. ff. de acq̄. pos. naťalr̄. §. nihil. Sʒ errabat q̄ enī rē vēdicat h̄ facit rōne dn̄ij ‡ qđ hʒ vl' credit se h̄re. sic ⁊ mulier q̄ petit aliquē h̄ facit rōe ꝺuitut̄: quā i eo acq̄siuit p ꝯsēsū mutuū de p̄nti. ⁊ h̄ notauit. Lau. de clāde. m̄ri. i ātiq̄ ꝯpilatiōe. c. j. B.

Eccl'ia nemini dʒ laqueū inijcere.

† Et excōicati. ꝭ. de eo q̄ duxit i matri. significauit. Jo. andree.

‡ Cui nō dicit ꝯriū int dictum vti possi etiā in tentando. Jo. and.

Clericus. ¶ Primo ponitur questio. Secundo solutio ibi: licet Abbas. ¶ Casus. Aliquis clericus iurauit se seruaturum statuta edita in ecclesia iuramento taliter prestito: promisit per iuramētum se seruatuꝝ statutum quoddaʒ quod post prestitū iuramētū factū fuit in eccl'ia. q̄rebať vtrū teneť ab obꝺuatiōe illi⁹ statuti p iuramētū pri⁹ factū. Rñdeť q̄ ex pmissiōe sua teneť ꝺuare qđ pmisit: sʒ nō ex debito p̄stiti iuramēti. ¶ No. q̄ iuramētū nō extēdiť ad alia sup q̄b⁹ iuratū ē. Itē ex pmissiōe aliq̄s obligať. B

g ¶ Per idem iuramentum. Jam prestitum.

a ¶ Qd ꝓmisit. Iste cleric⁹ iurauit se seruaturū statuta tūc edita in eccl'ia sua: et post prestitū iuramentū promisit ꝑ idē iuramētū seruare statuta q̄ postea statuerent: ex hoc pꝫ ꝙ iuramentū non extenditur nisi ad ea tm̄ de quib⁹ est cogitatū: vt dictū fuit: et non ad ea q̄ postea accidūt. ar. s. eo. queadmodum: et. c. ad nr̄am. ij. sic et trāsactio ad ea tm̄ de quibus actū est ꝛ pactū extendit. ff. de trāsac. cū aquiliana: et. l. qui cum tutoribus: et. ff. de pac. tres fratres / ꝛ. C. de trāsac. si de certa re. et. s. de testi. c. de testibus. sed lꝫ ex debito illi⁹ iuramenti † nō teneatur seruare statuta postmodū edita: tenet tñ seruare illa ex sua ꝓmissiōe: q2 inter simplicē loquelam et iuramentum nō facit de⁹ differentiam. xxij. q. v. iuramenti: nec refert q̄tū ad obseruationē an per iuramentum an per solam fidem promissam sit astrict⁹. Et eque etiā puniretur si non seruaret promissum. j. de fideius. peruenit. et. s. qd me cau. ad aures. Credo tamen maior penitētia imponetur ei qui venit contra iuramentum q̄ ei qui venit contra fidem tantum sine iuramento: quia magis contēnere videtur.

Iurās seruare statuta edita an teneat ad edēda.

† Vide qd ibi no. et dic hanc equiparatiōem fieri quo ad genus nō q̄ ad determinatam quātitatem reatus. Io. a.

fideliť obseruare. ¶ Licet trāsgredi nō debuerat qd a ꝓmisit: nō tenetur ad illius obseruantiam ex debito prestiti iuramenti.

Idem. H. iudici.

¶ Iuramētū lit[is] decisoriū a iudice delatū sine iusta cā recusari nō pōt: delatū xo a pte licite recusat ꝛ refert: i actiōe tñ famosa non licet reo referre. h. d. vsq̄ ad. §. sane. Capitulū. xxxvj.

b Iuramētum a te b parti delatum: nisi c iusta de causa: nō potuit recusari. ¶ Quis qd i iudicio a pte pti defert recusari possit licite / ac referri. ¶ Nec liceat cōuento famosa d actiōe referre huiusmodi iusiurandum.

¶ Actore nihil ꝓbante reus est absq̄ omni onere absoluendus. si xo p̄sūptio est ꝓ eo: defert reo iuramētū: vel ipi actori ꝯsideratis ꝑsōaꝝ ꝛ cāe circūstātijs. h. d.

Iuramentū. Hoc ca. hꝫ ꝑncipaliter duas ptes. scda e i. §. sane. ꝛ ꝑmo legit istud ꝑncipiū qd cōiter nō sūmat. sꝫ ꝑ iuuenibus sūmo sic vt in sūmario. Et diuidit h pn. i tres ptes. Pria tractat de iuramento necessario qd. s. defert a iudice pti. Scda de iudiciali qd. s. defert a pte pti. Tertia tractat de relatione nō fienda per reū in actione famosa. scda ibi: Quis. tertia ibi: nec liceat. Ab.

Diuisio.

¶ Casus. Aliqui litigant coram iudice: iudex defert iuramentum alteri pti in iudicio illud iuramentū loco ꝓbationis: q̄rit an istud iuramentū sit de necessitate p̄stādū. Rñ. pa. ꝙ iuramētū hoc recusari nō potest / nisi iusta de cā. q̄ allegata et ostensa istud prestare nō cogit. sed si vna ps defert iuramentū alteri parti in iudicio: illd iuramētū licite pōt recusari vel referri. Ponam⁹ si aliq̄s cōueniatur actiōe famosa tūc nō e licitū referre hm̄oi iuramentū.

¶ Sane. Dicit hic ꝙ si actor oīno defecit in ꝓbatiōe reus debet absolui. q̄uis nihil ꝓbat: sed si p̄sumptio sit pro actore: reo pōt deferri iuramentū ad tollendā illam presumptionē ꝛ suā innocentiā ostendendam: et hoc verū est nisi iudex cōsideratis circunstantijs personarum et cause videat iuramentum illud deferendū actori. ¶ Nota in prima pte delationē sup trib⁹ iuramētis. In scda nota ꝙ reus dꝫ absolui si actor oīno defecit in ꝓbatione. Itē iuramētū defert habito respectu ad honestatē ꝑsone: et q̄titatē cause. Ber. ¶ Glo. se. distīguit ꝛ ꝓseq̄t triplex iuramētū. i fi. ponit duo notāda

b ¶ A te. Loquit iudici. Nota ꝙ iuramētū aliud est volūtarium: aliud necessariū: aliō iudiciale. ‡ Volūtariū e qd ps defert pti ex̄ iudicium: ꝛ dr̄ volūtariū qd volūtarie defert ꝛ volūtarie suscipit nec refert. i. is cui refert nō pōt cogi subire iuramētū: sic g̃ expōit in se. cōcor. ff. de iureiu. iusiurandū qd. sꝫ de h nō dr̄ h. Necessariū dicit qd defertur a iudice in defectū ꝓbatiōis: nec pōt referri nec recusari nisi iusta de cā. vt h i ꝑma linea. ꝛ. C. eo. l. gñalr. §. sinautē et pōt appellari nisi recusatio admittatur. vt ibi dr̄. De hoc habes s. de ꝓcu. ex insinuatiōe. et. s. de ꝓba. ca. ij. ꝛ. C. eo. i bōe fidei. Iudiciale dr̄ a iudicio: qd ps defert pti in iudicio: qd nō est necessarium subire vel referre vt hic. v. q̄uis ꝙ. ꝛ. l. pre. gñaliter. §. sinaūt. sed si reus retulerit iuramētū actori necesse hꝫ iurare: al's p̄tor denegabit ei actionē. ff. e. iusiurādū. §. ait p̄tor. imo ꝓcedet q̄si iurasset reus. C. eo. gñaliter. §. omne. olim nō poterat recusari. ff. e. ti. manifeste. ꝛ. C. eo. delata. sed illud pōt intelligi cū iam susceptū est iuramentū. vel h nouū ius: illud vero vetus. Et no. ꝙ post iuramētum a iudice delatū pti et prestitū a pte pti pōt recedi ab eo ꝓpter nouas ꝓbatiōes: sed post iuramētum delatū a parte parti et p̄stitum ab eo nō pōt recedi. ff. e. admonēdi. Itē ꝓcurator nisi sit vniuersorum bonorum: vel nisi specialiter mandatum sit / iusiurandū deferre non potest. ff. e. iusiurandum quod. §. procurator.

Iuramtū volūtariū

‡ Dicit ho. aliō iudiciale: aliud ex̄ iudiciale. iudiciale vero aliud voluntariū: aliud necessariū. Joh. and.

c ¶ Nisi iusta de causa. Puta quia dubitat ꝙ hoc iuramentū est de veritate. ff. e. ti. iusiurandū. ꝛ ad pecunias. j. responso. ff. re. amo. marcellus. et sic preter iuramentum de calumnia iuratur de veritate ab altera parte in isto casu. si. s. eo. de testi. vltra. Ber.

¶ Glo. sequens exemplificat: scdo dat alium casum ad quem inducit. v. iura. tertio dicit ꝙ deferens iurat ad calumniam.

d ¶ Famosa actiōe. Vt in actiōe furti et alijs famosis actionib⁹ et actiōe rerum amotarū nō refert iuramentū. vt. ff. re. amo. l. marcellus. §. vl. et. ll. se. et idem est vbicūq̄ lex defert iusiurandū. C. de fideicō. l. vlti. ꝛ. C. de iure delib. scīm⁹. §. lnīa. et. C. de iu. do. ipe. l. vl. ꝛ C. de his qui ad ec. confu. ꝑñti. §. sicubi † et. C. de bo. auc. iud. pos. l. fi. §. vl. nisi eadem lege ꝑmittatur referēdi ptās. Item et illud scias ꝙ q̄ iusiurandū defert: primo iurabit ꝙ ꝑ calumniam non defert vt in. l. pre. marcell⁹. ꝛ. C. de fideicō. l. vlti. et. ff. eo. iusiurandū. §. q̄ iusiurādū

Iuramentū in actione famosa nō refert.

† Ibi colligit glo. multos casus q̄bus locus e delationi iurameti. ꝛ vide in spe. de off. iud. §. vlti. v. vj. Jo. and.

¶ Sane si actor oīno i ꝓbatione e defecerit re⁹ dꝫ (ꝛ si nihil p̄stiterit) obtinere. ¶ Presumptiōe xo faciente pro f illo reo deferri pōt ad ostēdēdam suam innocētiā iuramentū: nisi iudex (inspectis personaꝝ et cause circūstātijs) illud actori videat ꝯferēdū

¶ De exceptionib⁹.

Celestin⁹. iij. ¶ Si testis de crimine ꝯ eū excepto cōuincit / vel al'as cōuict⁹ apparet: repellit a testionio: sꝫ de crimie nō punit si nō tāgit negociū ꝑncipale. c. j.

Deniq̄ ꝙ i dicta ꝛ ꝑsonas testiū: ꝛ. j. ¶ Si crimia testib⁹ obijciuntur g de q̄b⁹ non fuerant hacten⁹ accusati h: sed tm̄ ꝑ exceptionem opponunt: ꝓbatio illorū crimi-

¶ Sane. ¶ Quis. s. dixerat de iuramēto deferēdo a iudice: et a parte: ne aliquis crederet h iuramētū indisticte posse deferri subijcit hunc. §. In quo ponit notabilem et solemnem limitationem. Et potest diuidi in duas ptes. in prima ponit regulam: in secūda ipius determinationem ibi. presumptione vero. Abbas. sicu.

Diuisio.

e ¶ Probatione defecerit. Nota ꝙ si actor oīno nihil ꝓbat: nec habet p̄sumptionē reus: et si nihil p̄stiterit absoluit. sic. s. de cā pos. cum eccl'ia: ꝛ. j. vt ec. bene. vt nr̄m. et. s. e. mulieri. ꝛ. C. de eden. q̄ accusare. Si vero actor habet presumptionē ꝓ se et cōtra reū: tūc cōtra talem presumptionē defert a iudice reo iuramentū ad purgādum innocentiā suam: vt hic dicit expresse. ꝛ. C. de his q̄ ad ec. cōfu. presenti. §. sicubi. ꝛ. C. e. in bone. que intelligit ꝭm istū. §. vt qñq̄ deferatur reo: qñq̄ actori. q2 nō distinguit ibi: et actori qñq̄ defertur iuramentū in defectū ꝓbationis: puta cū habet vnā bonā presumptionem ‡ siue vnum bonū et honestum testē. tūc habito respectu ad q̄titatē cause et qualitatē ꝑsone: vt nō sit p̄sumptio ꝙ pro tanto debeat deierare defertur iuramentū ipi actori: ad hoc prestat optimum ar. ff. de legi. tu. legitimos. ꝛ. ff. de renun. sup hoc in fi. ꝛ. s. de ꝓcu. ex isinuatiōe. ꝛ sic itelligit. s. de ꝓba. sicut ꝯsuetudo

Iuramentum qñq̄ actori qñq̄ reo defertur.

‡ Pret iuramentū ꝓprium qd i causa prestitit ꝭm Ho. ad quod vide quod dixi. s. eo. mulieri sup. j. glo. et. Accur. C. eo. i bone. et. ff. e. admonēdi. dicit hoc isurgere ex domestica scriptura vl' ex fuga q̄ aliq̄ reprobāt sꝫ nō in sto. Jo. an.

f ¶ Pro illo. Scilicet pro actore. B.

¶ Rub. de exceptionibus. ¶ Supra visum est de iure actorū quo muniuntur vt lanceis seu gladijs: merito subijcitur ius reoꝝ quo muniūt vt clipeis ꝛ loricis. Sicut eni actiōes sūt arma actorū: ita exceptiōes arma reoꝝ. Vl' sic. Supra visū e de ꝓbatiōib⁹ i genere et in specie: sed quia vt plurimum fundata intentione actoris reus opponit perēptoriam vel alias exceptiones contra ꝓbationem actoris: ꝯgrue igit ex ordine subijcitur tractatus de exceptionibus. B. ¶ De hac materia habetur. iiij. q. vj. §. exceptio.

Deniq̄. Tria sunt dicta: secūdum ibi: ꝙ si. Tertium ibi ceterum. Ab. ¶ Casus. Quesitū fuit a pa. vtrū in ꝑsona testiū crimia obijci p̄nt vt a testionio repellant: qb⁹ ante iuramētū vl' depositiōes nihil fuerat obiectū. Rñ. pa. ꝙ possunt opponi distiguēdo i hūc modū. si crimia obijciant testib⁹ de qb⁹ nōdū fuerāt accusati / sꝫ tm̄ opponunt i modū exceptiōis: crimina illa ꝓbari debēt añq̄ causa ꝑ sniam terminet. q̄ si ꝓbata fuerint testes a testionio repellent: q2 dicunt canones testes absq̄ vlla ifamia / vl' suspitiōe / vel macula māifesta i ferēdo testionio requirunt. ꝙ si sola crimia de qb⁹ alio tpe cōuicti / vl' cōfessi fuerit in iudicio testes obijciant / a testionio repellunt: q2 eoꝝ ꝯfessioni nō est credendū cōtra alios: nisi ꝑus se ꝓbauerit inocētes. Ceterū q̄reret aliq̄s ecce crimia ꝓbata sūt ꝯtra testes in modū exceptiōis: nūq̄d debēt testes puniri pena ordiaria. Rñ. pa. ꝙ ꝓpt hoc nō dñt puniri pena ordiaria: q2 i eos accusatio iuris ordine nō ꝓcedit. sꝫ sufficit vt a testionio repellant vbi crimē qd eis obijcit: nō cōtingit cām de qua. ¶ Nota ꝙ testes sine oī infamia debēt esse. Itē testes cōuicti vel cōfessi de crimie in iudicio: a testionio repellunt. Itē null⁹ dꝫ pūiri sine accusatore. Itē ꝭm modū agēdi punit aliq̄s. Hec decre. intelligēda e et notāda ꝭm illā. s. de testi. testioniū.

Iuramentum qñq̄ actori ...

g ¶ Obijciūtur. Hanc decre. intellige ꝭm tenorē illi⁹ decre. s. de testi. testimonium. et. ꝭm tenorem illi⁹ decre. pñtium. s. de testi. ¶ Glosa sequens signat contrarium et soluit.

h ¶ Accusati. Si eni accusati ꝛ ꝯfessi vel cōuicti fuissēt idistincte repellerentur: etiā sine alia ꝓbatiōe si hoc cōstaret. vt. s. de testi. te

stimonium.ꝛ.c.super eo. Item ar.cõtra.iiij.q.iij.§.item lege iulia. Sol.aliđ ꝑm leges: vbi nõ repellit ab obiecto crimĩs: nisi cõdẽnatus fuisset et ĩfamis effect⁹.ꝑm canões sufficit si ꝓbet criminosus.

a ¶ Exhibenda. Statim vel infra terminũ cõpetentẽ a iudice statuendum.š.de ꝓba.licet. et.š.de of.dele. prudẽtiã.§.sexta.ar.seruata di.illius aut.C. de testi.aut. si dicat. Ber.

¶ Glo.se. ponit opi.tan. scđo ponit aliã quam in fine determinat.

b ¶ Per sententiã terminetur. Quidam dicunt vt.T.q̄ hoc est verũ de illa exceptione q̄ obijcit in ꝑsonam testĩ que ante sentẽtiã dz ꝓbari.illa vero q̄ in dicta testiũ opponit.s.cũ testĩ arguit đ falso: vł actor vsus fuerit falsis testibus vel ĩstrumẽtis vsq̃ ad.xx. annũ põt oppõi. C.de fal.querelã.ꝛ.j.eo.cũ venerabilis:sz ĩ causa matrimoniali in ĩfinitum possit agi de falso. q2 sentẽtia lata ꝯtra matrimoniũ nõ transit ĩ rẽ iudicatã p tractũ temporis.j. đre iudi. lator. et.c.ꝯsanguinei.j. de eo q̄ dux. ĩ ma. cũ haberet ꝛ.xxxv.q.ix.§.his ita respondet. Sed si de falso ante sententiã fuerit obiectũ et nõ ꝓbatũ post sententiam opponi non potest/nisi appellatũ fuerit.C.de fi.instru.l.vlt.Et idẽ vr̃ dicẽdũ: vt alij dicũt de hac exceptiõe que opponit in ꝑsonas testiũ.s. q̄ ĩ causa appellatiõis iterũ posset opponi. nam ĩ causa appellatiõis potest opponi exceptio peremptoria que debuit proponi ante sententiam.C.sen.rescin.non pos.l.ij.sed hec est exceptio peremptoria saltem per obliquũ siue indirecte. quia probato q̄ testes sint piuri vel al̃s criminosi nõ debent admitti.al̃s videretur q̄ hec exceptio esset dilatoria: quod nõ est verũ.ꝛ preterea potuit esse q̄ ista ignorabat in priori iudicio:ꝛ post appellatiõem didicit qđ modo obijcit vnde saltem cũ iuramẽto: si hoc ante aperturã non fuit ꝓtestatus debet admitti.š.de test.pñtiũ.ꝛ quod hic dr̃ anteq̃ causa per sñiam termictur supple nisi fuerit appellatũ al̃s verũ est qđ hic dicitur q̄ circa appellationẽ non audiretur.

Exceptio in ꝑsonas testiũ opposita qñ debet probari.

num exhibẽda[a] est añq̃ cã p sententiã[b] termiet cũ[c] (sicut canonica ĩstituta declarãt) testes absq̃ vlla[d] ĩfamia vel suspicione/ vel manifesta macula in ferendo testimonio requirant. ¶ Qz si sola crimĩa de quib⁹ alio tpe ꝯuicti vel cõfessi[e] fuerũt testib⁹ obijciũtur: a testimonio repelli possũt: q2 sicut stephan⁹[f] papa ꝛ alij põtifices multi romani testant: nõ est credendũ ꝯ alios eorũ confessioni: nisi prius se ꝓbauerit innocentes[g]. Ceterũ[h] si de crimibus ad solã exceptionẽ obiectĩ testes ꝯuicti fuerint siue ꝯfessi[i]: pena[k] ordinaria multari nõ dñt. cum accusatio in ipsos ꝑm iurĩ ordinẽ nõ ꝓcedat. Sufficit ergo si a perhibendo testiõio repellent: ꝓserti vbi crimen qđ eis obijcit/ cãz de q̄ agit ꝯtingere[l] nõ videt. Inno.iij.archidy.richimun.

c ¶ Cum sicut. Supple que scilicet crimina obiecta si ꝓbata fuerint: testes repellũtur.ꝛ subdit cãm cũ.i.quia testes absq̃ vlla ꝛc. sicut canonica.ꝛc.ꝛ sic lege hanc litteram.

d ¶ Absq̃ vlla infamia vel suspiciõe. Ut.ij.q.vij.testes.ꝛ.q.iiij. presul.† ꝛ illa sunt canonica instituta de quibus hic loquitur.

† Et.š.de testi.lz.j.et ij.ꝛ.c.ilris ꝑm Hosti.

e ¶ Confessi. Uñ repellunt si hec ostẽdat sine aliqua ꝓbatione š.de testi.testimoniũ.idẽ erit ꝛ si mõ conuincat: vt in p̄dicto.c.testimoniũ.ꝛ intellige istũ.§.ꝑm tenorẽ istius.c.testimoniũ. vt ibi dixi. vt.s.si in crimine perseuerant repellant:ꝛ in ciuili:ꝛ in criminali si sunt emendati admittant in ciuili ꝛ criminali cũ ciuiliter agitur dummodo ipsos nõ comitetur infamia.ꝛ hoc est quod sequitur in fi.§.nisi p̄us ꝛc. In criali ṽo nullomõ q̄ntũcũq̃ egerĩt pñiaz vt ibi

f ¶ Stephanus.iij.q.xj.c.j.ij.ꝛ.iij.

¶ Glosa sequens obijcit ad vtrãq̃ disiunctiuam ꝛ soluit.

g ¶ Innocentes. Si fuerint conuicti per testes nõ videtur q̄ possint ꝓbare se nõ esse tales: quia talis negatiua nõ admittitur ꝯ testes.š.de proba.ad nr̃az.ꝛ si fuerint cõfessi nõ possunt ꝓbare ꝯriũ. quod enĩ quisq̃ sua voce dilucide ꝓtestatus est in eundẽ casũ ꝓprio testimonio infirmare nõ põt.š.de ꝓba.p tuas. ꝛ. C.de nõ nu. pecu.gñaliter.q2 cõfessiõi p̄me standũ est.š.de ꝓsũpti.lr̃as. ꝛ expone ĩnocẽtes.s.p pñiam.‡ š.de testi.testimoniũ. Lr̃a ista nisi prius se probauerint innocẽtes sic dz intelligi.i. nisi probauerit se emendatos de crimine ꝛ egisse pñiam: ꝛ hoc si fuerit/ innocẽtes reputãtur.ꝛ ita demũ admittunt vt dictũ est in notula ꝓxi. vñ nõ obstante eo q̄ confessi vel cõuicti fuerĩt.ꝛ hoc probare possunt p sacerdotem suũ.l.d.in capite.ꝛ.ij.q.j.si peccauerit.in fi.ꝛ.j.de symo.nemo.

‡ Ista enĩ sũt ꝯpassibilia.s.quẽ deliq̄sse.et penituisse. et hoc teneas lz Tã. Ui. Gof. Phi. ꝛ Inno.hic dixerint q̄ ꝓbata crat inocẽtia eo ipo q̄ nõ ꝓbat ꝯriũ al'e.de ꝓsũp. dudũ.cũ si. Jo.and.

h ¶ Ceterũ. Rñsio tacite q̄õnis. posset aliq̄s q̄rere an testes qb⁹ crimia ꝓbãt in modũ exceptiõis sint ꝑpt h̄ puniẽdi: Rñdet q̄ nõ. ¶ Glo.se.ar.remittit.argumẽto rñdet.ꝛ itez arguit ad aliũ casum.

i ¶ Siue cõfessi. Ex eo q̄ dicit ꝯfessi est optimũ ar. q̄ testes tenẽtur rñdere an sint criminosi: quia si tenentur ꝯfiteri cũ opponit exceptio ꝯ eos: vt innuit hec lr̃a: multo forti⁹ qñ examinant. De hoc dixi.š.de testi.cũ cãm.ꝛ qđ dicit cõfessi.ꝛ h̄ intellige qñ examinabant ꝛ iterogati fuerũt a iudice sup crimine ꝛ ipi sunt confessi: lz respõdere nõ tenerẽtur. ꝛ ideo nõ creditur eis cũ iaciãt in crimĩe. Uel dic q̄ debent interrogari qñ crimina in modũ exceptiõis testib⁹ opponũtur. vt dictũ est cũ littera ipa hoc dicat. sed illđ nũq̃ vidi fieri. Et est ar. q̄ si iudex recusetur corã arbitris põt ab eo q̄ri † ꝛ debet inde dicere veritatem: ꝛ hoc vidi fieri sepe.

† Si dicit sine iuramẽto bene procedit: al̃s cum ipe adhuc sit iudex cãe nõ videt q̄ duplici officio testis et iudicis fungi debeat. Jo.and.

k ¶ Pena ordinaria. Ut.š.de or.cog. cũ dilectus. vbi đ hoc.ff. đ his qui no.infa.lucius.

¶ Glo.se.reci. per obiec. ꝛ sol. q̄ hoc spãle.et dat simile.

l ¶ Contingere. Si eĩ crimẽ quod obijcit testi contingit causam de qua agit nõ solũ repellitur sed etiã punit. sicut cũ vir accusat vxorẽ de adulterio ꝛ ipa excipit de lenocinio: q̄ ipse tradidit eam adulterandã ff.de adul.l.ij.§.si publico.sic ꝛ testis qui ĩ testificando va cillauerit si ue falsũ dixerit punit. C. đ testi.nullũ.ꝛ.iiij.q.iij.§.item qui falso.si.š. de cõfes.cum super et.š. de elec.super eo.c.p inq̄sitionemarg.al̃s puniri non debet quia nõ agit de hoc vt hic dicit: sed ĩ eo in q̄ agit.s.q2 repellitur a testimonio.

que cum

¶ Reo excipiẽte de excõicatione cõtra actorẽ/ nõ obstat replicatio cõmunionis. Ca.ij.

A Nobis ex pte tua fuit q̄situm: vtrum is qui excõicato ĩ locutiõe vł orõne sciẽt cõicat: excõicatũ ipz a sua possit accusatiõe repellẽ: cũ ille cõionẽ hmõi replicz ꝯ eũ. ¶ Nos igit iq̄sitiõi tue.t.r. q̄ ipe ab accusatione[m] illi⁹ poterit remoueri: cũ p̄m⁹ a cõione fideliũ sit exclusus: scđs ṽo tm̃ a sacramẽtoꝝ[n] pticipatõe sit remot⁹. Idẽ audicẽs.

¶ Habẽs plura bñficia (epo cõtra aliũ de pluralitate nõ excipit.h.d.Jo.an. Ca.iij.

Cum ecclesiastice ꝓuisiõis officiũ:et.j. ¶ Mãdam⁹ q̄tenus Ja.faciatĩ ꝓbẽde illi⁹ de q̄ p. C. p.no.noscit iuestit⁹ pacifica possessiõe gaudere: cũ exceptionẽ illã q̄ p̄fat⁹. Ja.ĩ alia ecclia bñficiatus...

A Nobis. ¶ Communis diuisio. Secunda ibi: nos. Abbas siculus. ¶ Casus. Aliquis est excõicat⁹ maiori excõicatione.puta titius.martin⁹ pticipauit titio sciẽter in locutiõe vel oratione: ꝛ sic martin⁹ est excõicat⁹ in mĩori excõicatiõe.ecce titi⁹ accusat martinũ.martin⁹ excipit ꝯ titiũ dicens ipm ẽẽ excõicatũ maiori excõicatiõe.titi⁹ replicat cõtra martinũ dicẽs. tu nõ potes excipere ꝯ me q2 tu sciẽter pticipasti mihi in orõne vel in locutiõe.q̄ritur vtrũ martin⁹ possit repellere titiũ a sua accusatiõe nõ obstãte replicatione titij. Rñdet pa. q̄ titi⁹ bñ põt repelli a sua accusatione nõ obstante replicatiõe: q2 titius remot⁹ est a cõione fideliuz. martin⁹ vero solũmõ a pticipatiõe sacramentoꝝ. ¶ Nota q̄ excõicatus maiori excõicatione repellitur ab agendo: sed minori excõicatiõe ligat⁹ nõ repellit/ q2 nõ est remot⁹ a cõione fideliũ. Ber.

Diuisio.

¶ Glosa sequens obijcit ꝛ tripliciter soluit.

m ¶ Accusatione. Dubitatio fuit in h̄: cũ enĩ p̄us cõicauerit ei nõ videbat postea ei obijcere posse excõicationẽ cũ approbauerit mores illi⁹.j.de accu.nulli.š.de iureiur.queadmodum.ꝛ.ff.de adul.si vxor.in fi.ꝛ.ff.de neg.ge.põponi⁹.j.viij.q.ij.dilectissimi.xxxij.q.v.horrẽd⁹.ꝛ.iiij.q.iij.§.itẽ si q̄s testib⁹.ꝛ.j.de his q̄ fi.a ma.par.ca.ex ore. Itẽ nõ dz alij obijcere qđ ipe noluit ꝓuare.j. de ꝓbẽ. ꝓ illorũ ꝛ.j.c.ꝓxi.ꝛ.j.de ap.an sit.ꝛ.š.de elec.bõe.j. Sz his oĩb⁹ põt rñderi cũ Augustino. Nonnullos sustinem⁹ q̄s iuiti toleram⁹.xxiiij.q.j.q̄sq̄s. Preterea alia est solutio.p̄dicta locũ hñt ĩ accusationib⁹. vt.j. de sen.excõ.ĩ pñtia vt si aliq̄s pticipauerit excõicato nõ põt ei post ea opponere excõicationẽ.vel ipm denũciare cũ ipm non duxerit euitandũ.sic loq̄t illa.decre.ĩ pñtia: sec⁹ ĩ exceptiõib⁹: vt h̄: q2 licet reus sit excõicat⁹ minori excõicatõe: siue etiã maiori põt excipe ‡ ꝯ actorem: cũ quelibz legitima defẽsio sit ei reseruata. vt.j.e.cum inter.ꝛ.c dilecti, cõtra innuit h̄ vbi dicit scđs ṽo ꝛc. q̄ si accusat⁹ esset maiori excõicatiõe notat⁹ nõ posset suũ accusatorẽ repellere a sua accusatiõe qđ nõ ẽ ṽũ vt dicũt iura ꝓxie dicta ꝛ alia pl̃a. vt pz.j.e.dilecte.ꝛ.c.significauerit.q2 nec ĩfamis ĩfamẽ: nec crĩos⁹ crĩosũ † põt accusare.xxxij.q.vj.nihil iniquius.ꝛ.iij.q.vij.iudicz.ꝛ.j.đ adul.c.pe.ꝛ vl.ꝛ.C.de adul.qm̃ alexãdrũ.vñ supple ibi maxie. Secũd⁹ ṽo a sacramẽtoꝝ cõione maxie: q2 idẽ eẽt si eẽt remot⁹ a cõione fideliũ.lz Gratian⁹ eẽt ĩ ꝯria opiniõe p id qđ legit.ij.q.vij.alieni.qđ pz in h̄.§.qui est ꝯ.sed illud est speciale. Fallit tñ vbi ꝓseq̄t quis iniuriã suã.iiij.q.vj.oĩb⁹. Itẽ fallit in epo.vt.j.de accu.nulli. ꝛ illud fuit statutũ in odiũ epoꝝ: quia nõ debẽt habere prauos homines ꝛ viles in familia sua.ij.q.vij.cum pastoris.

Augustinus.

Excõicato cõicans an possit illi excõicationez opponere.

‡ Necob. replicatio cõionis: itẽ nec cõtra replicationez actoris põt duplicari đ ipsius excõmunicatione.de hoc ĩ spe.eo.§.j. ṽ.itẽ.q̄rit. Jo.and.

n ¶ A sacramentorũ.j.de sen.excõ.significauit ꝯtra.sz illud videtur esse spãle in excõicatĩ a papa.vel põt hr̃e locũ qñ cõicat ei p q̄ excõicat⁹ est.j.de sen.excõ.nup.ꝛ.c.si cõcubine. vel ibi fuit excõicatus cũ omnibus fautoribus suis.xj.q.iij.excellentissimus.

† Uñ dicebat hic Inno. q̄ excõicat⁹ maiori repellit ab accusatione sua excõicatũ etiã mi nori tm̃/ cũ sit

Cum ecclesiastice. ¶ Hoc.c.aliq̄ summãt sic. Reus non necessari⁹ ab exceptione repellitur p replicationem paris criminis vel obiecti. Et est hec decre. difficilis quo ad intellectũ ꝛ ad huc reddit magis difficilis ꝓpt dicta doc. Diuidit in duas ptes.

crimīoſus. ſ. quod me cau. c. ſacri ſicut ergo repellit ille nõ excõicatus ſic et excõicatus p iura hic alr. qđ verũ ītelligo his caſibꝰ qbꝰ cõio īducit mortale de qbus plene dixii pal. decr. ſacrī. Johan. an.

In pma ponit deciſũ exordiũ. In ſcda mãdatũ ibi: mãdamꝰ. Ab.
¶ Caſus. Quidã iacobꝰ nomine fuit inueſtitꝰ p dñm pa. de quadam pbẽda vacãte in nouarieñ. eccl'ia: ⁊ de mãdato ipiꝰ in corporalem poſſeſſionẽ ipius pbende inductꝰ. quã nõ pmittebãt eũ nouarieñ. canõici poſſidere: hoc ꝓpoſuit iacobus pdictꝰ in pñtia domini pape. Econtra ps capl'i exceptionẽ quãdã ꝓpoſuit contra ipm. videlicet ꝙ in alia eccl'ia bñficium obtinebat. Ille replicauit cõtra eos. ꝙ ipi plura bñficia ī pl'ibus eccleſijs obtinebãt Innoc. cognita veritate. mãdat lauduneñ. epiſcopo qtenꝰ dictũ iacobũ faciat pbende illius pacifica poſſeſſiõe gaudere: de qua fuit per. C. īueſtitus. nõ obſtãte exceptiõe pdicta/ quã nõ poſſunt ei obijcere: cũ ⁊ ipi varia beneficia ī diuerſis eccl'ijs habere noſcant. ¶ Nota ꝙ q̄ ſimili īpedimẽto laborat: non põt illud alij opponere

cium poſſidet ei nõ poſſit opponere^a quos conſtat varia beneficia ī diuerſis eccleſijs obtinere.

Idem epiſcopo helieñ.

¶ Iudex ſtatuere debet terminu ad oẽs dilatorias ꝓponẽdas poſt quẽ excipiẽtẽ nõ audiet niſi ī tribꝰ caſibꝰ hic except. c. iiij.

PAſtoral: ⁊. ſ. Qm̃ p dilatorias exceptiões malicioſe nonnũq̃ cauſarũ terminatio ꝓrogat̃: ī qſitiõi. t. rñdẽdo decernimꝰ: vt. ſ. certũ tps a iudice aſſignãdũ oẽs dilatorie^b ꝓponant̃. ¶ Ita ꝙ ſi ptes extũc^c voluerint

Itẽ exceptio: exceptiõe/ ſiue replicatiõe tollit̃. Ber.

¶ Glo. ſe. põit opi. vincẽ. quã ī fi. approbat. ſcđo opi. tã. ⁊. J. ꝯ quã oppo. ⁊ rñdet. demũ qrit. ⁊ opi. põit q̄ ꝓbat p rõnẽ p locũ a diuiſiõe

a ¶ Non poſſit opponere. Vin. dixit ī h loco ꝙ noĩe collegij vel eccl'ie poterãt opponere hãc exceptionẽ. ⁊ illi q̄ nõ hẽbãt pl'a bñficia noĩe ſuo et eccl'ie: ſʒ hoc nõ ꝓfuit: qꝛ papa Celeſtinꝰ ſcient̃ cõtulerat illi. Ja. bñficiũ/ ⁊ iõ nõ poterãt opponere. Ar. ſ. đ offi. dele. paſtoralis. §. pterea. ⁊. ſ. de reli. do ꝯſtitutꝰ. Et dic ꝙ bñ admitteretur exceptio niſi iã fuiſſet miſſꝰ ī poſſeſſionẽ: ⁊ ꝯfirmatꝰ ꝓut hic fuit vt pʒ ī ãtiq: ⁊ h vbi dicit pacifica poſſeſſiõe gaudere. T. ⁊. J. dicebãt ꝙ noĩe eccl'ie nõ poterãt illã opponere. qđ eni ī ſuis pſõis equũ putabãt ī alijs nõ poterãt reprobare. ſ. đ ꝯſti. cũ oẽs. xix. di. ſi romão rũ. xxxij. q. vj. nihil iiqus. iiij. q. iij. ſi qs teſtibꝰ. ff. de re. iur. cũ par. ⁊. ſ. de adul. c. pe. ⁊ vl. Sʒ vr̃ ꝙ noĩe eccl'ie poterãt obijcere: qꝛ delictũ pſõe ⁊ C. xvj. q. vj. ſi epm. ⁊. ſ. e. cũ venerabil'. Sʒ nõ dñt ꝓpter h admitti: qꝛ ſic alia via ꝯſeqrent̃ id qđ volebãt. qđ eẽ nõ dʒ. ſ. de ꝓcur. tue. ⁊ qꝛ nõ expedit eccl'e hãc exceptionẽ opponi: īmo expedit eccl'e pl'es hr̃e diuites clericos vt eã poſſint meliꝰ defẽdere. ⁊ ipiũ ⁊ fiſcꝰ habũdabit vtẽs ſubiect locupletibꝰ in autẽ. vt iudi. ſine q. ſuffra. §. j. col. ij. Sed pone ꝙ aliq̄ ſint q̄ nõ hñt pl'a bñficia/ nunq̄d poſſũt opponere: Dicũt pdicti. T. ⁊ Jo. ꝙ nõ ſint admittẽdi: qꝛ ſic alij eſſent cõſecuti p iſtos qđ p ſe nõ poterãt. qđ eẽ nõ dʒ. ff. de bo. lib. qrit̃. ar. xlvj. di. ſicut nõ ſuo. ff. de admini. re. ad ciui. p. l. ij. in pñ. Itẽ iſti nõ hñtes plura bñficia q̄ obijciũt hãc exceptionẽ: aut elegerũt alios: aut electi ſũt ab illis. Si alios elegerũt: tali exceptiõi renũciaſſe vident̃. vt. ſ. de ꝯſti. cũ acceſſiſſẽt. ⁊. ſ. de pbẽ. ꝓ illoꝝ. Si v̄o electi ſũt a talibꝰ nõ pñt h obijcere cũ habeãt cauſã ab illis q̄ h opponere nõ pñt. ar. xvj. q. iij. ſi ſacerdotes. in. fi. ⁊. ff. de iure do. cũ in fundo. ⁊ indignũ eſt vt illi admittant̃ ad repulſionẽ illoꝝ quoꝝ repellerent̃ auctores. ſ. de teſti. licet ex qdã. Et ex hoc ſeqt̃ ꝙ ſi aliqs nõ facit mẽtionẽ ī reſcpto de bñficio ſuo ꝙ capl'm nõ põt ei obijcere de falſitate reſcpti cũ eis nõ ꝯpetat talis exceptio. ⁊ tñ reſcriptũ nõ valet: ſʒ tñ valet q̃tũ ad h. ſ. de pbẽ. ꝓ illoꝝ. Plerũq̃ enim dat̃ actio ei q̄ nõ põt agere. iõ qꝛ reo nõ ꝯpetit exceptio. ff. ſi ſer. vẽ. loci. §. pe. ⁊. ſ. qđ me. cauſa. ad audientiã. ⁊. ſ. de iureiur. debitores Mihi vr̃ ꝙ Vin. meliꝰ dixit: nõ obſtantibꝰ rõnibus aſſignatis. ⁊ iõ illi ſaltẽ q̄ nõ hñt alia bñficia bñ pñt hãc exceptionẽ opponere ⁊ defendere eccl'iaʒ. ſ. de ꝯceſ. pbẽ. ex pte. ⁊. ſ. e. dilecti. īmo vnꝰ ſolꝰ põt ſe opponere. vt. xij. q. ij. nõ liceat: qꝛ vtilitas eccl'e ī h ꝓcurat̃ ⁊ ideo audiẽdꝰ ẽ. ſ. đ his q̄ fi. a ma. pte. c. cũ ī cũct. ⁊. xxxj. di. nicena. q̄n iſti q̄ ſe opponũt ꝓcurẽt vtilitatẽ eccl'ie nõ dubitat̃: qꝛ ſi iſte q̄ pl'a bñficia hʒ reciperet̃ lederet̃ eccl'ia cũ nõ poſſit ꝯtinuã reſidẽtiã facere: ad quã de iure cõi tenet̃: ⁊ ita nõ poſſit eccl'ie deſuire: fauore enim eccl'ie ⁊ ꝓpter vtilitatẽ ipiꝰ eccl'ie ſtatutũ fuit vt cl'ici debeãt in eccl'ia reſidere. Nec ob. qđ dr̃ ꝙ iſti recepẽrt alios hñtes pl'a bñficia g̊ nõ pñt ãpliꝰ hãc exceptionẽ opponere h nõ ẽ verũ. Si eni ſemel male fecerũt † nõ ſeqt̃ ꝙ poſtea idẽ facere debeãt. Et lʒ renũciauerint exceptioni ſue cõtra vnũ nõ renunciãt cõtra alios. ⁊ qꝛ res inter alios acta nõ ꝓdeſt alijs nec nocet. ſ. de re iudi. c. pe. cũ ſuis cõcor. ar. ad hoc. ſ. de pūil. ſi de terra: ⁊. c. accedentibus.

Exceptio pluralitatis bñficiorũ an poſſit īdiſtincte opponi p eos q̄ pl'a beneficia nõ habent.

† Vide qđ dicã. ſ. e. cũ venerabil'. ī glo. q̃ſi dicat. v. q̄d ſi admitto. Johan. an.

PAſtoralis. Diuiditur. nã ī pma ponit̃ deciſa ꝯſultatio. in ſecunda rñſio in qua duo facit. Primo ponit decretũ: ⁊ ipius cauſam. Secundo penã ⁊ tres cauſus exceptos ibi: ita ꝙ. Ab. ſic.
¶ Caſus. Quidã malicioſe dilatorias exceptiões ꝓponebãt vt cauſarũ terminatio differret̃ ad iſtorũ maliciã cõpeſcendã: ſtatuit papa. vt infra certũ tps aſſignãdũ a iudice oẽs dilatorie exceptiones ꝓponant̃: ita ꝙ ſi ptes poſt terminũ aliqs voluerit ꝓponere/

quas in termino non fuerunt ꝓteſtate: nullatenꝰ audiant̃. niſi de nouo poſt terminũ exorta fuerit. vel niſi ille q̄ eã opponere voluerit fidẽ faciat iuramento ſe poſt terminũ ad illiꝰ notitiã ꝑueniſſe.
¶ No. ꝙ iudex põt ſtatuere terminũ ad dilatorias ꝓponẽdas: nec poſtmodũ pñt ꝓponi niſi in tribꝰ caſibꝰ hic cõtentis. ſ. ſi fuero ꝓteſtatus. ſi de nouo michi cõpetat. vel ſi iurẽ poſtmodũ eã ad meã notitiam ꝑueniſſe. Itẽ que de nouo emergũt: nouo auxilio indigent. Itẽ p iuramẽtũ ꝓbatur conſciẽtia alicuius. Item nota hic caſũ vbi iuramento vnius creditur in preiudicium alterius. Ber.
¶ Glo. ſe. reci. p q̃ſtiõem.

aliq̃s opponẽ q̃s ſi fuerit ꝓteſtate^d nullatenꝰ^e audiant̃: niſi forte aliq̃ de nouo^f ſibi ꝯpetẽs exorta fuerit: vel is q̄ voluerit eã opponere fidẽ faciat iuramẽto ſe poſt modũ^g ad illiꝰ notitiã ꝑueniſſe.

Idẽ mõachis farſeñ. ¶ Excõicatꝰ excipe: appellare: ⁊ oẽʒ defẽſionẽ facẽ põt: ſʒ recõuenire non põt. Ca. v.

CUm int' priorẽ ⁊ cõuẽtũ de argẽtolio ex pte vna/ et nobilẽ virũ. S. de malileone dyoceſ. pictauieñ. ex altera ſup dãnis ⁊ alijs corã vobis ex delegatiõe nr̃a q̃ſtio verte=

b ¶ Dilatorie. Secus de pẽptorijs: ⁊ de exceptiõe excõicatiõis ‡ q̄ pñt proponi q̄ncũq̃. de bis dr̃. ſ. e. exceptionem

‡ Idẽ. Ho. ⁊ guil. ī ſpe. eo. ti. §. ij. v̄ ſʒ nunquid pꝰ. ſʒ inno. ꝯtra q̄ tenet obſtare lapſum termini huic exceptioni proponende: licet vbi terminꝰ ſtatutus non eſt poſſit ꝓponi vſq̃ ad ſẽtẽtiã. pmũ v̄iꝰ hodie approbatũ p clemẽ. e. ti. excõicatiõis. ⁊ vide qđ ibi not. ī glo. pe. Jo. andree.

c ¶ Extũc. i. poſt t'minũ ſtatutũ a iudice ⁊ finitũ
¶ Glo. ſe. reci. p queſtionem nunquid ſufficiat generalis proteſtatio.

d ¶ Proteſtate. ſ. de teſti. pñtiũ. ⁊ ītellige ꝓteſtate noĩando expſſe exceptiões q̄ ſcribi deberẽt. ſ. de ꝓba. qm̃. vt ſi velit ꝓponere exceptionẽ recuſatiõis illã pmo debʒ ꝓponere ⁊ ſup illa tm̃ ꝓcedere: de alijs põt ꝓteſtari ſic: ſaluis alijs dilatorijs q̄ tales ſunt: ⁊ debẽt noĩari ꝓbandis ſuo loco ⁊ tpe poſtq̃ cognitũ fuerit de ſuſpitione. De hoc dixi. ſ. đ ꝓba. qm̃. nec ſufficit dicere ī gñe. ſaluis alijs exceptionibꝰ: qꝛ p hoc nulla videret̃ ꝓuiſio huiꝰ decre. ſ. de cõfir. vti. vel inuti. bone. arg. ſ. de do. ⁊ contu. ex litteris.
¶ Gloſa ſequens inducit ſimile. declarat textũ. no. ꝙ terminus precludit viam excipienti. dat ſimile in accuſante.

e ¶ Nullatenꝰ audiantur. Sic etiã dicit lex ꝙ ſi aliqs ꝓpoſuit vnã exceptionẽ ⁊ ſuccubuit: ſi vult aliã poſtea ꝓponere: h faciat ī fra terminũ ꝯſtitutũ. iſti. đ excu. tu. §. qđ aũt. ⁊ h verũ ẽ ꝙ ſiml' pñt ꝓponi cũ alicui cõpetũt pl'es exceptiões q̄ nõ ſũt ꝯrie ſʒ in ꝯrijs ſecꝰ. vñ ſi pmo ꝓpoſuit vnã ⁊ ſuccubuit volẽs poſtea ire ad aliã bñ admittit̃. C. de ioffi. te. ꝯ maiores. ⁊. ſ. ti. ꝓxi. audit. Et ita pʒ ꝙ h pdit̃ exceptio ſi nõ ꝓponat ifra terminũ ꝯſtitutũ: ſʒ actio nõ pdit̃. Simile ī accuſatore: quia ſi nõ ꝓſequit̃ accuſationẽ ſuã ifra terminum poſtea nõ audit̃. ſ. de ac. veniẽs. ⁊. C. q̄ accu. nõ poſ. l. iij. ⁊. iiij. q. v. q̄ſq̄s. De h dictũ ẽ. ſ. đ ꝓba. lʒ. īmo punit̃ ī libra auri q̄ exceptionẽ dilatoriã poſt lit ingreſſũ ꝓponit. C. de excep. l. ſi qs aduocatꝰ.
¶ Gloſa ſequens reci. p. q. quid ſi poſt conteſta. oritur.

f ¶ De nouo. Scʒ poſt t'minũ ſtatutũ. idẽ eſſet ſi etiã poſt lit. ꝯte. exorta ſit. ſ. de of. de leg. iſinuãte: qꝛ q̄ de nouo emergũt auxilio indigent. ff. de inter. ac. de etate. §. ex cã. ⁊ noua res nouũ cõſilium et remediũ exigit. ff. de ven. inſpi. l. j. in pñ. Et ſi noua cauſa allegat̃ puta quia fideiuſſor mortuus ſit: iterũ cõueniri ꝑſtare cautionem ff. vt in poſ. leg. plane. ⁊ nouis morbis noua conuenit antidota ꝑparari. ſ. de iur. ca. ceterum. l. di. vt conſtitueretur.
¶ Gloſa. ſe. inducit ſimile. querit quid ſi poſt conteſtationẽ innoteſcit. ponit opi. affirmatiuam ſoluit negatiue.

g ¶ Poſtmodũ. Poſt terminũ conſtitutum infra quẽ oẽs dilatorie ꝓponãtur. ſic. ſ. de teſti. pñtiũ. ⁊ ita iuramẽtũ eſt h ⁊ ibi legitia ꝓbatio. Sed q̄d ſi poſt lit. ꝯte. vellet iurare ꝙ poſt ipam ꝯteſtationẽ ad notitiã ipius ꝑuenit q̄ tñ nõ eſt exorta de nouo ſʒ erat ab initio: puta ꝯſãguineꝰ erat iudex īpetrãtis: vel īpetrãs vaſallꝰ iudicis: vel aliq̄ alia cõſil'is: ſʒ h reus ignorabat/ nunq̄d dʒ audiri: Dicũt q̄dã ꝙ ſic. Michi vr̃ ꝙ ampliꝰ nõ audiat̃: qꝛ ab īitio dʒ inq̄rere de hmõi dilatorijs: qꝛ vigilãtibꝰ ⁊ nõ negligẽtibꝰ iura ſubueniũt. ff. q. ex cau. ma. nõ li. ff. de edẽ. veluti: ⁊ facilitati/ ⁊ negligẽtie ſue īputet. Nec ei opʒ p ſingl'a momẽta onerari actorẽ. ff. vt ī poſ. leg. ſi iſ a q. §. vl. ſic eī nõ eẽt litiũ finis. ⁊ h qđ dicit h locũ hẽt ī exceptionibꝰ fcti ⁊ nõ iur: † qꝛ nemĩ lʒ ius igrare. ff. đ iur. ⁊ fac. ig. l. regl'a

† Id ẽ qbꝰ ignorauit factũ ñ ius ac ſi diceret ſi ignorabã iudicẽ conſanguineũ: ſed ſi ignorabam eũ ꝓpt̃ hoc recuſari poſſe mihi imputabit̃. Jo. and.

CUm inter. ¶ Cõis diuiſio. Scđa ibi: inq̄ſitioni. Abbas. ſic.
¶ Caſus. Inter priorẽ ⁊ cõuẽtũ de argẽtolio ex pte vna ⁊ S. nobilẽ virũ pictauẽ. dioc. ex alta ꝯtrouerſia ſup q̄buſdã dãnis ⁊ rebꝰ alijs v̄tebat̃. ptibꝰ corã delegat iudicibꝰ ꝓpt̃ h ꝯſtitut. ꝓcurator ipiꝰ nobil' excipiẽdo ꝓpoſuit ꝙ duos đ iudicibꝰ hẽbat certa rõe ſuſpectos: ꝓcurator monaſterij allegauit ꝙ cũ nobil' excõicatiõis vīculo teneret̃ aſtrictꝰ: exceptiõeʒ huiꝰ ꝓponere non valebat. Iudices ꝯſuluerũt dñʒ pa. ⁊ ipe rñdʒ. ꝙ ipi nobili q̄libʒ legitia defẽſio reſuat̃ ī iudicio. ⁊ ꝑcipue iudicis recuſatio. cũ ꝑiculoſũ ſit ſub iudice litigare ſuſpecto. ⁊ aplica ſe. iudicibꝰ ſuſpect cãʒ ex certa ſciã nõ ꝯmittit. vñ nõ ꝯſiderat̃ fauor excõicati: ſʒ eq̄tas iudicãt. ⁊ abſurdũ eẽt vt reo ꝯ actorẽ defẽſiõis copia deneget̃: qꝛ ſic ꝯdẽnaret̃ q̄ deberet abſolui aliqñ. nec excõicato denegãda ẽ abſolutiõis ſnia: qñ eſt in cã abſolutiõis/ ⁊ ſi ꝯdẽnet̃ põt appellare: ſi ꝯ iuſtitiã

fuerit ꝯdēnat⁹: ꝛ eadē rōne alia suffragia ī vno ꝛ eodē iudicio non
denegāt eidē Sꝫ excōicat⁹ recōuenire actorē nō pōt: ne si ī defēsi=
one sustinet: ad īpugnādū extēdat. ¶ Nota ꝙ piculosū ē litigare
sub iudice suspecto, Itē ī iudicijs eqtas suāda est ꝛ nō fauor. Itē
iudiciū claudicare nō dꝫ. Itē excōicat⁹ pt appellare/ ꝛ oīs legitia
defēsio ē illi salua ī iudi
cio. sꝫ agere vl' recōuēire
nō pt. Itē fauorabilio=
res sūt rei ꝙ̄ actores. B
¶ Glo. seq. inducit duo
sīlia. Scd̄o obijcit ꝛ sol
uit. Tertio q̄rit ꝛ soluit
a ¶ Defēsio. Hic mani
feste pꝫ ꝙ excōicat⁹ pōt
excipe ꝛ defēdere se ī iu
dicio. vt. j. eo. dilecti. ꝛ. c
dilecte. ꝛ. c. significaue=
rūt. ꝛ pōt appellare ꝛ ap
pellationē ꝓseq. j. e. c. vl
ti. ꝛ eadē defēsio ꝯpetit
excōicato q̄ ꝯpetit non
excōicato: sicut eadē de
fēsio ꝯpetit suo q̄ libero
ff. de accu. suos. Et lib=
tus q̄ al's patronū accu
sare nō pōt in ipm̄ pro=
nū retorq̄re pōt accusa=
tionē si a p̄rono accuset
ff. de bo. libe. q̄ cū maior
. §. si libt⁹. qꝛ ignoscēdū
est illi q̄ ꝓuocat⁹ voluit
se vlcisci vt ibi. Et sic pt
excipe de pacto de non
petēdo ꝛ exceptionē ꝓ=
bare: nō obstante ꝙ lex
dicit ꝙ re⁹ ī exceptione
fiat actor. ff. de ꝓba. ī ex
ceptiōib⁹. qꝛ q̄cq̄d facit
ad sui defēsionem facit.
Excōicatus an possit de calūnia iurare
Itē q̄lit p̄stabit sacr̄m
calūnie cū sibi nō liceat
igredi sacra: ꝯm̄tomin⁹
ꝛ tāgere. v. di. ad ei⁹ vo.
ꝛ. xliij. dis. nulli clerico.
Et q̄b⁹ ceta sacm̄eta ne
gant: quō vnū gen⁹ sacr=
mēti putat posse ꝯcedi:
xcv. di. illd̄. In illo casu
concessum est a iure in
odiū poti⁹ excōicati ꝙ

ret: ꝓcuratore ipius nobilis ve=
strū volēte decliare iudiciū: eo ꝙ
duos ex vobis habebat suspe=
ctos. ꝓcurator monasterij alle=
gauit pti eiusdē nobilis (cū esset
vinculo excōicationis astrict⁹)
exceptiōis hmōi bn̄ficiū iterdi=
ctum: ꝛ. j. ¶ Inq̄sitiōi vr̄e duxi=
mus rn̄dēdū ꝙ p̄dicto nobili le
a gitima defēsio[a] in iudicio reserua
tur: ꝛ maxime iudicij recusatio:
b cū piculosū sit corā suspecto[b] iu=
dice litigare: ac suspectis iudici=
bus se. ap. cām de certa conscien
c tia[c] nō ꝯmittat. vnde ī talib⁹ nō
excōicati fauor attēdit: sꝫ eq̄tas
iudicātis. cū nō debeat claudi=
d care[d] iudiciū: ac satis videat ab=
surdū si actore īpugnāte reo de=
fensionis copia denegetur: quia
sic cōdēnaret multotiens absol=
uend⁹. Porro cū excōicato quā
do ī cā absolutiōis existit/ nō sit
iusta denegāda sn̄ia: nec int dici
e dꝫ eidē appellatiōis remediū[e] si
ꝯ iustitiā cōdēnet: q̄ rōne in vno
f eodēꝗ negocio ipsi alia legitia[f]
subtrahantur suffragia nō vide=
mus. Ceterū nō sic in recōuētio
g ne[g] sentim⁹: ne qd̄ in defēsiōis re
mediū sustinet: ad impugnatio=
h nis materiam extendatur[h].

Idem monachis fersen̄.

¶ Excipiēs nō vr̄ fateri ea q̄ in

oīa possit facere q̄ ad causā ptinēt: ꝛ sic iurabit. ꝛ oēs pticipātes si=
bi occasiōe litis nō incidūt in canonē cū talis cōio sit poti⁹ ad dā=
nū suū ꝙ̄ ad cōmodū. Sꝫ q̄d si excōicat⁹ cōuenit sup eo ꝓ q̄ fuit
excōicat⁹ īiuste nūq̄d poterit excipe ꝙ nō tenet rn̄dere: nisi restitu
atur ei cōio hoim̄ qua fuit īiuste ꝓuat⁹: Dicit Jo. † ꝙ sic. nec tenet
antea rn̄dere: dūmō ōn̄dat ꝙ īiuste fuit excōicat⁹. iij. q. ij. c. ij. ꝛ. ij. q
v. super causis. in fi. quia oīa iura sūt restituēda corpalia ꝛ īcorpa
lia. ij. q. ij. null⁹ pōt. ꝛ. iij. q. ij. c. si eps̄. Et sic nota ꝙ qui remotus est
a quolibet actu legitimo/ tamen excipere potest

† Et Vin. hoc verū si agat excōicator vel is q̄ fecit illū excōicari: secus si alius ar. j. de resti. spo. freq̄ns li. vj. Jo. ā.

b ¶ Suspecto. Ut. iij. q. v. ꝙ suspecti. C. de iudi. apertissimi.
¶ Glosa seq. ar. ꝛ remittit.
c ¶ Cōsciētia. Arg. ꝙ sn̄ia lata a iudice suspecto possit retracta=
ri si detecta fuerit suspicio: quia littere sic obtente nullā vident cō
ferre iurisdictionē. De hoc dictū est. s. d' rescrip. ad audiētiā. ij. Et
no. ꝙ omne rescriptū habet suspectū qd̄ de consciā pape nō eman=
nauit. s. de rescrip. cū dilecta. ꝛ. j. de confir. porrecta.
d ¶ Claudicare. Nota equalitatem seruari in iudicijs. s. de iudi.
nouit. ꝛ. iiij. q. iiij. c. ij. ꝛ. iij. q. ix. c. vl. nec debꝫ actori licere quod reo
non licet. ff. de reg. iur. non debet. ij.
e ¶ Remedium. Quia sicut potest excipere vt dictum est sic pōt
appellare. vt. iij. q. ix. reuera. ꝛ. j. e. c. vlti.
f ¶ Legitia. Ar. ꝙ q̄ rōne vnī alicui ꝯcedit ꝛ oīa q̄ sūt eiusdē cen
sure sūt ꝯcedēda. ar. iiij. di. deniꝗ. in fi. ꝛ. v. dist. ad eius vero.
¶ Glosa seques querit ꝛ soluit.
g ¶ Recōuentione. Sic g° pꝫ ꝙ lꝫ possit excipe ꝛ appellare: nō pt
tn̄ recōuenire: rō reddit in l'ra seq̄ti. q̄nꝗ tn̄ admittit reconuen=
tio vbi nō admittit cōuentio. iij. q. viij. cui⁹ in agēdo. ꝛ. ff. de iudi.
l. ij. §. sed si agāt. Sed nūq̄d pōt excōicat⁹ cōpēsare: Dico ꝙ non:
qꝛ qui ꝯpēsat quodāmō agit: sed si ageret repelleret per exceptio=
nem ergo non potest compensare. ff. de compen. quecūꝗ: ‡ immo
ꝛ si vellet cōpensare: ꝛ ab aduersario admitteret: iudex ex officio
suo ipm̄ debet repellere. j. eo. exceptionē. in fi. qꝛ qd̄ vna via ꝓhibe
retur alia consequeret qd̄ esse nō debet. s. de procura: c. tue. B.
h ¶ Extēdatur. Si. j. de eccle. edifi. cū dicat apl's in fi. j. rn̄so.

Excōicatus ꝯpēsare neq̄t.

‡ Ibi d'r. q̄ cūꝗ ꝑ exceptionē perimi pn̄t ī cōpēsationem nō veniūt:

¶ Cum venerabilis. ¶ Si reus a quo res petit: excipiat de
permutatione ipius rei facta cū actore: nō fatetur ꝑ hoc acto
rē fuisse dn̄m. Et exceptio falsi etiā post sentētiā pōt opponi. Diui
ditur p̄ncipaliter in duas ptes. In p̄ma ponitur facti ꝛ processus
narratio. In secunda diffinitio ibi: intelleximus. Prima subdiui=
ditur in tres. Nā primo
ponit petitionē actoris
Scd̄o ibi: idē. respōsio
nem exceptionis ꝛ ꝓba
tionis reoꝝ. Tertio ibi
ad hec. replicationē ꝛ ꝓ
batiōem actoris. Scd̄a
p̄ncipalis etiā subdiui=
ditur in tres ptes. Pri
mo ponit quoddā moti
uū diffinitiōis soluens
obstaculū. Scd̄o diffi=
nit cām quo ad spūalia
ibi: quia vero. Tertio q̄
ad tpalia: ibi. vex. Ab.
¶ Casus. Eps̄ sabiū.
hēbat causā cū monaste
rio farsen̄. super eccle=
sia sancti viti. corā audi
toribus vtriꝗ pti cōces
sis petebat sabinen̄. epi
scopus ipam eccl'iam a
monasterio farsen̄. cum
possessiōib⁹ ꝛ ptinentijs
suis: dicēs eandē tā in
tēporalibus/ ꝙ̄ in spūa
lib⁹ ptinere ad eccl'iam
sabin̄. ꝓcurator mona=
sterij nondū epi inten=
tione fundata ꝓpropere
sic rn̄dit. ꝙ et si eccl'ia p̄
dicta olim fuerit eccl'ie
sabin̄. subiecta. eam ta=
men eps̄ nō pōt petere:
cum ex causa permuta=
tiōis monasteriū cā ob=
tineat. ad hoc proban=
dū quoddā exhibuit in
strumētū ī quo p̄ma fa=
cie cōtineri videbat ꝙ
theodosius eps̄ cū assē=
su canonicorū suorū p̄=
dictā eccl'iaꝫ scti viti cō
cessit mōasterio farsen̄.
in concambiū ꝓ quibus

§ lex ī pem prozia loq̄t ista vo differt. Jo. ā.

excepttōe icludunt. Et exceptio
falsi pōt et post sn̄iam opponi.

Cum venera= (Ca. vj.
bilis. f. noster. J. sabin̄. epi
scop⁹ corā dilectꝭ filijs nr̄is. R.
titl'i sctē anastasie pbr̄o ꝛ. P. sā=
cte lucie dyaco. cardi. quos sibi
ꝛ. R. ꝓcuratori vestro ꝯcessim⁹
auditores: eccl'iam scti viti cum
suis possessiōib⁹ ꝛ ptinentijs pe
tiuisset: asserēs eādē ad se ī spūa=
lib⁹ et tpalib⁹ ptinere. ¶ Idē nō
dū epi intētiōe fūdata ꝓpropere
sic respōdit ꝙ ꝛ si dicta eccl'a du
dū fuerit eccl'e sabin̄. subiecta: eā
tamē nō poterat eps̄ vendicare
i quā ex pmutatōis[i] cā fersen̄. mo
nasteriū obtiebat: ad hoc ꝓbādū
quoddā exhibēs īstrumētum in
quo ꝯtineri p̄ma facie videbat
ꝙ Theodosi⁹ eps̄ cū suoꝝ sacer
dotū assensu p̄dictā eccl'iam scti
viti ꝑ q̄busdā eccl'ijs ꝛ reb⁹ alijs
in cābiū vestro duxit mōasterio
concedendā. ¶ Ad hec eps̄ ꝓpo
suit memoratus intentionē suā
k ꝑ hmōi respōsionē[k] eē fundatā:
cū enim ps vestra responderit se
dictā ecclesiā ex pmutatione fa=
cta ꝑ sabin̄. epm̄ obtinere: confi=
teri ꝑ ꝯseq̄ns videbat se crede=
re ꝙ dicta eccl'a tpe permutatio
nis ptinuit ad ecclesiam sabin̄.
cū pmutatio inter contract⁹ bo

dam ecclesijs ꝛ rebus alijs. Ad hoc eps̄ rn̄dit intentionē suā esse
fundatā ꝑ huiusmodi responsionē: quia cū ꝓcurator mōasterij re
sponderit se dictā ecclesiā ex permutatiōe facta ꝑ sabin̄. epm̄ obti=
nere: ꝑ consequens cōfitebatur se credere ꝙ dicta ecclesia tpe per=
mutationis pertinuit ad eccl'iam sabin̄. quia ꝯctus pmutatiōis ce
lebrari nō pōt nisi cū vero domio: vel cū eo qui loco domini habe
tur. ꝛ ad ꝓbandū ꝙ dicta eccl'ia ptineret in tpalib⁹ ad epm̄: q̄sdā
testes induxit: per quos ostendere nitebat ꝙ ipe disponebat pro
velle suo de bonis ipius eccl'ie. His ꝛ alijs examinatis dn̄s papa
ītellexit dictū epm̄ intētionē suā nō ꝓbauisse ꝑ testes vel per rn̄sio
nem supradicti ꝓcuratoris. quia qui opponit exceptionē nō vide=
tur cōfiteri de intētione aduersarij/ vel ꝑ instrumētū ad hoc exhi=
bitū ex aduerso. quia ī eo theodosi⁹ eps̄ a quo pmutatio facta ꝓ=
ponebatur: nō dr̄ eps̄ sabin̄. ꝙ̄uis ī trāscripto quo ꝓcurator vteba
tur appositū fuerit sabin̄. ꝑ vitiū falsitatis. lꝫ nimis excesserit qui
trāscriptū illud falsauit. ꝛ delictū ꝑsone nō debeat in dānū mona=
sterij redūdare: ꝛ falsitatꝭ exceptio ꝛ an̄ sn̄iam ꝛ post obijci possit
vsꝗ ad. xx. ānos. Ueritate ꝯpta nō vult pa. ꝙ ꝑ hoc mōasterio p̄iu
diciū gn̄et. verūtn̄ qꝛ cōstitit pa. dictā eccl'iam sitā eē ī dioc. sabin̄.
adiudicauit ei ius epāle ī oībus in eadē: exceptis illis q̄ per autē=
tica scripta eidē epo sunt subtracta: cū exēpta nō ꝓbet: quo ad tē=
poralia eiusdē eccl'ie absoluit monasteriū ab impetitione epi cum
sup hoc nō ꝓbauerit se legitia p̄scriptiōe munitū. ¶ No. ꝙ q̄ exci=
pit: nō cōfitetur de iure aduersarij. Itē q̄ aliud vel aliq̄d addit vl'
minuit de instrumēto in p̄iudiciū ptis alteri⁹: falsari⁹ est. Itē deli
ctū ꝑsōe nō dꝫ nocere eccl'ie. Itē exceptio falsi sēꝑ pōt ꝓponi vsꝗ
ad. xx. ānos. Itē eo ipo ꝙ eccl'ia sita ē in dioc. epi ei subest in oīb⁹
ad ius epāle ptinentibus: sed ꝓpterea non subest ei in temporali=
bus nisi illud probetur. Ber.
i ¶ Ex pmutatiōis. Similē † casum habes. s. de trāsac. ꝑterea.
k ¶ Responsionem. Factā per ꝓcuratorē monasterij. s. vbi dixi ꝑ
propere sic rn̄dit: sꝫ in hoc nō bn̄ allegabat eps̄ ꝓ se. quia hmōi re=
pentina litis cōtestatio nō p̄iudicabat monasterio. in aut. de exhi.
re. §. illud. col. v. arg. xxxij. q. j. apd̄. ꝛ. v. q. v. §. sed aliud ibi: qui au

† Et dissimilē nā ibi ex tali ꝓpositione ꝯdēnatur re⁹ h̄ absoluit. sꝫ ibi respōdēdo cōfessus fuit hic excipiēdo ꝓposuit. vt ibi no. Jo. an.

Litis contestatō an fiat per responsionē conditionalem.

tē incōsiderate loquif sentiet mala.l.di.pōderet:ɀ merito.q2 litis cō testatio directe debet fieri p interrogationem ɀ rñsionē directam affirmādo vł negādo simplr.s.de lit.ɀte.c.vno.ɀ.s.de elec.dudū. ij. Sed hic pcurator sub forma exceptionis sub cōdictione respōdet vt patet ex ipa responsione: ɀ per id quod postea sequitur i littera vbi dicit vel p pcuratoris responsionem.

¶ Glo.se. enumerat actiones bōe fidei dicēs q̄re sic dicūt.ɀ in q̄ dr̄nt.

a ℭ Bōe fidei. Que sint actiōes bōe fidei habef insti.de ac.§.actionū:et cōnumeranf ibi.xvij.s. actio ex vēdito/empto/locato/cōducto/negociorum gestor/mandati/depositi/p socio/tutele cōmodati/pigratitia/familie hercifcunde.cōi diuidūdo.p̄script3 vb3 que de estiato pponif: vt si rē meā do tibi ɀ estimo vt eā vēdas.x.aut.x reddas mihi aut rē.ff.d estima.ac.l.j.ɀ pmutatō de qua fit h̄ mētio/ɀ hereditat3 petitio. Alie vo dr̄ actiōes stricti iur3 vt actio ex mutuo: arbitriū:ɀ cōdictio. Nec dicūf bone fidei: q2 in eis tm̄ fuari dbeat bōa fides: q2 in ɀctib9 stricti iuris fuari d3 bona fides: ɀ i quocunq3 ɀctu bona fides īteruenire d3. C. de ac.ɀ ob.bonā fidem. Jō dicunf stricti iur3: q2 nō venit in eis nisi qd strictē exigit actionis natura. vñ non veniūt vsure ex mora in ɀctib9 stricti iuris: nisi spāliter sint pmisse.ff.de neg.ge. q2 tātūdē.ɀ C.de vsu.l.iij. S3 in ɀctib9 bone fidei veniunt vsure ex tpe more.ff.de ac.emp.ɀ vē.iulian9.§.ex vēdito.et ff.de vsu.mora.§.in bone fidei. Itē in actionib9 stricti iuris nō venit īteresse: si rē dari mihi ē i obligatiōe.secus si rē tradi vł factū.ff.de vb.obli.vbi aūt.§.vlt.ɀ.l.si fundū.ɀ.ff.de re iudi.si qs ab alio.§.vlt.† Sed oīa ista accessoria veniūt in bone fidei iudicijs.ff.de ac.emp.ɀ vē.l.j.i pn.s3 nō veniūt in ɀctib9 stricti iuris. Itē in bone fidei actionibus qñq3 veniūt ea de quib9 nihil ē cogitatū vt ruta: cesa:ɀ silr̄a.ff.de ac.emp.ɀ vē.l.fūdi.§.si ruta.ɀ.s.de cau.pos.cū ecclia.ɀ ibi q̄dā de his tangunf. In actiōib9 bone fidei multum exuberat officiū iudicis et pinguius q̄3 in actionib9 stricti iuris: ɀ istis rationib9 dicuntur bone fidei: ɀ alie dicūtur stricti iuris. Numer9 actionū bone fidei que sunt.xvij.patēt in his versibus. Empti/cōducti/mandati/depositiq3. Pignora/ciscūde/cōmuni/p socioq3. Dotis/ɀ heredis/tutele/cōmoda/gestor. Prescriptis vbis si mutat/siue licetur. Ista bone fidei sunt: stricti cetera iuris. Et aduerte q in primo versu per empti: intelligitur venditi quia nūq̄3 vnū est sine altero: ɀ per conducti subauditur locati.

Actiones bone fidei sunt.xvij.

Actiones bōe fidei ɀ stricti iur3 differunt.

† Et vide qd ibi not. et cōsistunt hec i subtilitate iuris ciuilis q̄ q̄rif an interesse i hoc casu sit in obligatōe.ita q veniat i petitiōe ɀ c.si. qd dicā.j. de ēp.ɀ vē. cū dilecti. sup v. idu xit. Jo.an.

b. ℭ Loco domini. Hoc ideo dicit: q2 qui dat alienā rem nō cōtrahit permutationem.ff.de re.permu.l.j.in fi.

¶ Glo.se.obijcit ɀ soluit.

c ℭ Confessus. Hec regula sumpta est.ff.de excep.nō vtiq3.‡ S3 nonne ex eo q cōfessus fuit pmutationē factā p consequens ē confessus q sit factū de meo tuū: q2 illd dicif pmutatio.ff.de re.pmut.l.j.in fi.ɀ q̄ cōfitef vnū p consequēs cōfitef id qd seq̄f ex illo. viij. di.quo iure.ɀ.s.de of.dele.cū sup.ɀ.s.de do.ɀ cōtu.cū dilecti. Preterea tacita cōfessio habef p contestatione.s.de do.ɀ ɀtu.prout. † Itē interrogādo fit ɀfessio siue negatio.xxij.q.ij.qd ait.ɀ.xxxij.q.vij.q̄d est.xxxij.q.v.q̄d in oib9.ɀ.j.de homi.cū iuramēto.ff.de vb.obli.l.j.§.si qs ita. Ad h̄ dicas: q excipiendo de permutatiōe non cōfitetur de intētiōe aduersarij: vt hic dicit quia pōt eē q de facto fuit permutatio ɀ nō de iure. Silr̄ in exceptiōe pacti de nō petēdo debitū: q2 p h̄ nō ɀfitef debitū: q2 pōt eē q nō de iure debuit. Qui excipit d3 ita dicere. Frater nō cōfiteor hoc qd dicis: s3 si fecissem pactū factū est mihi de nō petendo. Et sic iste etiā respōdet dicendo: ɀ si dudū fuerit ɀc. quia sic nō asseruit simpliciter: sed sub cōdictione: ɀ ideo nō preiudicauit talis confessio ipi monasterio: q2 nō fuit cōfessio: sed exceptio: vel si ptinuit ad eccliam sabiñ. permuta

‡ Et habes eā.j.de reg.iur.exceptionē.lib.vj.ibi vide. Johan.an.

† Et.j.de appel.cum cām ɀ taciturnitas.s. de p̄sūp.nōne. Item samaritana q̄ dixit.scio q2 pp̄ha es. p dñs dixit se virū hr̄e.xxxj.q.j. quō. Jo.ā.

a ne fidei^a ɀputetur: nec cū alio q̄3 cū dño/vel cū eo qui habebaf lo^b co dñi/legitīo valeat celebrari: ɀ.j. Porro mēorat9 ēps ad pbādū q iā dicta ecclia ad se in tpalib9 ptinebat quosdā testes idu xit: p quos nitebaf ostendere q iā dictā eccliam q̄3 molendina: terras/ɀ alia bona ei9 sabiñ. epi diuti9 possederūt: de illis p sue volūtatis arbitrio disponendo: et.j. ¶ Intelleximus supradictū ēpm intentionē suā mime fūdauisse p testiū depositiōes vel pcurator3 supradicti respōsionē: q2 exceptionē obijciēs de intentione ptis aduerse nō intelligif fuisse confessus^c. vel p instrm ex aduerso exhibitū: cū i eo Theodosius ēps a quo pmutatio facta pponif nō dicaf ēps sabiñ. q̄3q̄3 in trāscripto quo pcurator vtebaf appositū fuerit sabiñ. p vitiū^d falsitat3. Licet autem^e nimis excesserit q̄ trāscriptū illi9 instrumēti falsauit: q2 tamē delictū psone in dānū ecclie redūdare nō d3: ac nō solū ante sētētiā: verūetiam post obijci pōt exceptio falsitatis: cū falsorū īstrumētorū ptextu lata snīa vsq3 ad^f xx. annorū spaciū valeat retractari vitate compta^g nolumus vt per id monasterio vro p̄iudiciū gñef. ¶ Qr vo nobis cōstitit supradictā eccliam scti viti constitutā esse i dyocesi^h sabiñ. ēpale ius in oib9 eidē ēpo adiudicauim9 in eadē: istis dūtaxat exceptis q̄ p autētica scpta ei noscuntur esse subtracta: cū p p̄uilegiū vel p̄scriptionē legitimā nullaten9 pbaref exēpta. ¶ Verū q2 dict9 ēps q̄ eādē ecclesiā vēdicabat: munitū se p̄scriptiōe legitimā nō ostēdit: quāq̄3 pbauerit ēpm sabiñ. bona eiusdē ecclesie aliq̄3to tpe possedisse: vos ab impetitiōe ēpi quo ad tpalia eiusd ecclie snialiter duxim9 absoluēdos. Hono.iij.abbati sācti huberti ɀ sancti martini leodieñ.

ℭ Si exceptio iurisdictiōis exclusiua ppter quā fuit appellatū pbaf vera: iudex appellationis non debet de principali cognoscere sed supsedere. h.d. intelligendo q isti erant iudices appellatiōis: ɀ est notabilis itellectus. Panor. Capitulū.vij.

OLim † et.j. Nup ex parte Gu.fuit ppositum q lr̄is

tio intercessit. Itē si qs dicat se p̄scripsisse ɀ aduersari9 dicat: ego interrupi prescriptionē tuā: nōne p hāc exceptionē dicēdo: ego interrupi p̄scriptiōem tuā cōfitetur de intētiōe aduersarij. quare ergo postea audif pbatio p̄scriptiōis post talē exceptionē p quā cōfitef de intētiōe aduersarij: vt.s.de testi.ex tenore.j.titu.pxi.illd: S3 dicas q nō fatef de p̄scriptiōe q̄ excipit de interruptiōe: nec cōfitetur de intentiōe aduersarij: ɀ iō d3 pbare p̄scriptionē q̄ eā opponit.s. de pba.ex litteris.ɀ.j.titu.pxi.illd. Et sic dbet dicere: nō credo te p̄scripsisse: sed si hoc vex eēt dico q īterrupi p̄scriptionem tuā quam īterruptionē pbare debet: vt dicit decre. illd. Idem est dicēdū cū aliqs petitur in virū dicat: nō cōfiteor me esse virū tuū: sed si esset consanguinitas est īter me ɀ te. vt.s. de testi.ex tenore. Nam sic respondendo nō confitetur de ītētiōe aduersarij: nec onerat se aliq̄ pbatione sed aduersarium: nisi tūc demū cum actor fundauerit intentionē suā: quia tūc exceptio pbanda ē. vt no.j. eo. exceptionē. Qualif has exceptiōes debeas proponere ɀ probare: et qñ pncipale negocium habes. C. d excep.si q̄dē. Idem habes.s. d testi. ex tenore.

Prescriptiōis interruptionem allegās an cōfiteatur d p̄scriptiōe

d ℭ Per vitium. Hoc ipo dbuit succūbere monasteriū.s.d rescp.olim

¶ Glo.se.ponit duas lecturas: et fm alteram querit ɀ soluit.

† al. cum olim.

e ℭ Licet autē. Rñsio quasi tacite questionis. Posset quis dicere si instrumentum falsauit: ergo hoc ipo debuit succumbere monasteriū quod exhibet instrumētum falsū? Rñdet papa delictū ipius qui ipm falsauit non debet in dānū monasterij redūdare.xvj.q.vj.si ēps. Vel intellige potr9 q allegabaf ɀ monasteriū ex parte epi vt per hoc amitteret cām. vt.s.d rescrip.olim. Propter ɀsimilē falsitatē tulit Eugeni9 papa sentētiā cōtra eccliam osen.s.de in īteg.resti.tū ex lr̄is. Sed quare nō hic papa tulit snīam cōtra monasteriū? q2 non constitit capitulū fuisse in culpa vt bene snuit lr̄a ista delictum persone ɀc.

f ℭ Ad.xx.annorum. C. de fal. querelā. De hoc dictum est.s.de proba.licet.

¶ Glo.se.arg.pro ɀ contra.ɀ soluit.

g ℭ Veritate comperta. Sed vtrū talis sentētia teneat ipso iure dubitari consueuit. Qr non/videf: quia exceptio non datur ex ea.ff.de excep.que agnitis. Sed si nulla † est ipso iure: qualiter incipit valere etiam post an.xx.q2 qd ab initio non valet tractu tēporis non conualescit.ff.de reg.iur.quod ab initio.ɀ.l.pe.xvj.q.iij.§.potest.ver.q si priuatus.ɀ.s.de elec.auditis? Dicas q talis sentētia tenet ɀ in suo robore durabit: ɀ seruari debet quousq3 falsitas reuelata fuerit.s.de fi.instru.accepimus.§.interim. q̄3uis articul9 ille dubitabilis est durabit sententia: reuelata vero veritate tunc primo apparet q nulla fuit.ɀ ideo tunc pronūciabitur nulla.sic.j. de frigi.ɀ malefi.fraternitatis.in fi.ɀ quicquid occasione talis sententie preceptum vel obtentum est non cassabitur sicut per sententiam ius non constituitur: sed si quod erat declaratur cum sententia profertur.ff.si serui.vendi.sicuti.§.sed si queritur.ɀ hoc dicit littera ista valeat retractari veritate comperta: sicut est in sententia lata per falsum procuratorem: quia falsitate probata iudiciū nullum tunc primo apparet.s.de procura.in nostra.ɀ.C.eo.titu.licet.

† Cōtrariū videf notasse sc3 q ɀ illam sit restitutio necessaria.s.de pba.l3.in fi.ij.glo.et ibi remisi ad spe.de sen.pla.§.fi.v.itē oppone q est lata ɀ sequētib9. Dicebat hic Hosti.hic videri cōtraria que dicit glo.sc3 q sentētia teneat ɀ q pnūcief nulla.dicit autem q nullitas respicit veritatem. Pleni9 de hac materia videas hic per. Jo.and.in nouell.

h ℭ In dyocesi.xvj.q.vij.omnes.ɀ.xviij.q.ij.monasteria.

OLim et.j. Qui propter exceptionem non admissam appellat coram iudice appellationis probare debet exceptionem esse veram: ita communiter summatur. Sed fm hanc summationem hec decre. est de indubio per.c.interposita.j.de appellationibus. ideo pōt sūmari aliter intelligēdo q hic scribitur executorib9 illarum sententiarū: ɀ sic exceptio inferēs nullitatē sentētie etiā corā executore audif ad effectum: vt si verā esse cognouerit supsedeat.

pre.n.treuereñ.archiep̄o presentatis idē excipiendo ꝓposuit ꝙ auc̄te ipsarū respōdere minime tenebatur: q̄ꝛ vltra duas dietas extra suā dyocesim trahebaꝫ in cām: ⁊ q̄ꝛ dict⁹ archiep̄s hāc exceptionē admittere recusabat vocē ad nos appellatiōis emisit: et .j. ¶ Porro ꝓcurator ꝑtis aduerse r̄ndit ꝙ idem Gu. vltra duas dietaſ extra suā dyocesim minime trahebaꝫ: cū ipse archiep̄s t̄minū in tali loco[a] statuerit q̄ remot⁹ ab illo nō erat vltra q̄ꝫ ꝓuisum est ꝑ cōstitutionē cōsilij gñalis: et .j. ¶ Dis. v. mādam⁹ q̄tenus si ꝓcurator dicti Gu. ꝓbare potuerit[b] exceptionē quā corā archiep̄o ꝓposuit sepedicto: videlꝫ se in cāꝫ trahi vltra duas dietas ꝯ̄ ꝯstitutionē ꝯcilij gñalis vos appellationē dicti Gu. legitimam decernētes negocio supsedere[c] curetiſ. Idē archid y. trāsſig. et officiali et. J. canonico

¶ Pro defensiōe sue ecc̄lie. pōt q̄s oppone exceptionē excōicationis: ꝑiurij: vel aliā legitimā exceptionē: nec ꝑ replicationē excōicationis vel ꝑiurij (turoñ.

D repelli potest. Ca. viij.

Dilectifilij. S. et. P. ac. C. canonici ecc̄lie sancte marie trāsmissa nobis petitiōe mōstrarunt ꝙ cū. M. canonic⁹ eiusdeꝫ ecc̄lie ipsos corā delegatis a nobis traxisset in cām sup eo ꝙ se opponūt electioni a q̄busdā canonicis gradeñ. facte de ipso in priorē ecc̄lie supradicte: ijdē proposuerunt ꝙ dict⁹. M. nō debebat audiri: eo ꝙ excōicat⁹ erat: et periurij crimie irretit⁹. Cūq̄ꝫ dict⁹. M. p̄fatis. S. ⁊. P. periuriū et. S. excōicationē in modū exceptiōis et replicatiōis obijciens eoꝝ exceptionē elidere niteretur: ꝓcurator eorū ꝓposuit ꝙ ei⁹ sup hoc ꝓbatio recipi non debebat: q̄ꝛ et si obiectū prefatiſ canonicis ꝑiurium ꝓbareꝫ non essent ꝓpꝫ hoc a defensiōe[d] sue ecc̄lie repellēdi. Adiecit etiā ꝙ ꝯ̄ excōicationē dicto. M. in modū exceptiōis obiectā excōicatio supradicti. S. replicari non poterat: q̄ꝛ exceptio ipi. M. opposita et probata eundē repelleret ab agēdo: replicatio vero sepedictū. S. nequaq̄ꝫ a defenden

Et iste est no. intellect⁹. In p̄ma ponitꝫ appellātis q̄rela. In sc̄da ꝓuisio ibi: Discretiōi. Et vt ꝑꝫ ex predictis habet iste text⁹ duos intellect⁹. Sc̄dm p̄mū et magis cōmunē pone sic casum. Gu. tractus coram iudice delegato opposuit ꝙ trahebaꝫ vltra duas dietas: replicabaꝫ vt i lr̄a. demū ꝓpter exceptiōeꝫ nō admissā fuit appellatū: delegat⁹ appellatione nō obstāte excōmunicauit illum Gu. et fuerunt īpetrate littere ab aduersario sup executione isti⁹ sentētie ad istos de q̄b⁹ i supraſcriptione corā quib⁹ Gu. proposuit exceptionem suā: ⁊ q̄ꝛ nō audiebatur mādat eis papa vt i littera ꝑꝫ. Sc̄dm aliū intellectū pone casum ꝙ Gu. appellauit ⁊ ipetrauit litteras ad istos iudices i supraſcriptione cōtentos: quibus papa mādauit vt patet in littera: et iste intellect⁹ est magis plan⁹ ⁊ lr̄e cōsentaneus. Ab. si. Uel sic vt error quorūdā cōticeat Sic pone casum. Cōtra quendā Gu. lr̄e obtēte fuerūt ad archiep̄m treuereñ. corā quo iste Gu. excepit ꝙ extra suā dyocesim vltra duas dietas contra cōstitutionē cōcilij gñalis vocabaꝫ: et q̄ꝛ dict⁹ archiep̄s super hoc eū non audiuit ad sedē ap̄ſicam appellauit: et sic iste Gu. obtinuit lr̄as ad istos abbates intitulatos quos archiep̄us prius subdelegauit ex causa predicta petens coram eis pronūciari appellationem suā iustā: sed aduersarius respondit ip̄m nō esse audiendū: quia licet archiep̄s distaret vltra duas dietas: ip̄e tñ īfra duas dietas locū et diē partib⁹ assignauit: sꝫ hoc nō fuit probatū. papa cōsult⁹ mādat vt si ille Gu. poterit ꝓbare ꝙ vocat⁹ esset ꝯ̄ ꝯstitutionē cōsilij gñalis ei⁹ appellatio ꝓnūciareꝫ legitima ⁊ iudices nō ꝓcedāt: alioq̄n ⁊c̄. ⁊ ita supſedere. i. nō ꝓcedere. taceāt g̊ q̄ dicūt supſedere .i. ꝓcedere: q̄ꝛ hoc nusq̄ꝫ inueniꝫ sꝫ p̄mū dictū sic. s̄. de rescrip. dilect⁹ fili⁹ Joh. Et ita ego Anselm⁹ ꝑ magistrū Ber. certiorat⁹ hec notaui. et. s̄. de ma. et obe. humilis. Abbas. sic. Uel sic s̄m Bern.

Casus lr̄a lis q̄druplicit ponitur.

Casus.

Casus.

¶ Casus. Nobilis vir U. cōueniebaꝫ ꝑ lr̄as ap̄ſicas corā archiepiscopo treuereñ. ex parte ipsius nobilis fuit ꝓpositū corā ip̄o ꝙ auc̄te illarū litterarū r̄ndere nō tenebaꝫ pro eo ꝙ vltra duas dietas extra suā dyoc. trahebaꝫ in causam. et q̄ꝛ dictus archiep̄s hāc exceptionē nō admisit se. ap. appellauit ꝓpter ꝙ tam ꝓcurator ipsius q̄ꝫ partis aduerse ad se. ap. accesserūt. coram qua ꝓcurator dicti nobilis predicta ꝓposuit. et ꝓcurator ꝑtis aduerse r̄ndit ꝙ dictus nobilis vltra duas dietas extra suā dyoc. nō trahebaꝫ: q̄ꝛ archiepiscopus in tali loco sibi terminū statuit q̄ nō erat remot⁹ ab illo vltra q̄ꝫ ꝑ cōciliū sit ꝓuisum. vnde pa. mādat q̄busdā iudicibus q̄tinus si ꝓcurator dicti. U. potuerit ꝓbare exceptionem predictam videlꝫ se trahi in causam vltra duas dietas cōtra cōciliū generale: appellationē ipsius legitimā fuisse pronūcient/ et negocio supſedeāt. ¶ Nota ꝙ qui appellat a g̃uamie añ sn̄iaꝫ i causa appellationis: debet probare causam appellationis veram fuisse. et hoc verum est quando nō obtulit illam se probaturum. Item nota ꝙ iudex potest remouere grauamen de duabus dietis. Ber.

a ¶ In tali loco statuerit. Ex eo q̄d d̄r ꝑꝫ ꝙ si aduersari⁹ me⁹ ipetrauit lr̄as vltra duas dietas extra dyocesim meam ⁊ iudices volunt venire vsq̄ꝫ ad locū illū q̄ nō distat vltra duas dietas non possū ꝓpꝫea eoꝝ iudiciū declinare: q̄ꝛ nō trahūt me vltra q̄ꝫ ꝓuisum ē ꝑ cōciliū gñale. ⁊ ita nō faciūt ꝯ̄ ꝯciliū vt h̄ lr̄a ꝓbat: ⁊ .j. vbi dicit se i causaꝫ trahi vltra duas dietas. et h̄ idē dicit ꝯstitutio illa. s̄. de rescrip. nōnulli. † Sed nunq̄d iste reus ꝓcurabit illos veniendo ad locū? Nō credo. De hoc dixi in cōstitutiōe illa nōnulli.

† Hec vera s̄m illa tp̄a hodie vo īspicim⁹ nō solū locum ꝯuētiōis sꝫ etiā ꝯmissionis. s̄. de

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

b ¶ Probare potuerit. Sic vr̄ ꝙ ille q̄ appellat añ sn̄iam diffinitiuam a g̃uamie ꝙ i causa appellatiōis necesse habeat ꝓbare corā iudice appellatiōis causam sue appellationis verā fuisse. sic. s̄. de testi. ex ꝑte ad e. Sꝫ ꝯ̄ vr̄ ꝙ sufficit ꝓbare corā iudice appellatiōis ꝙ iudex inferior exceptionē admittere noluit. s̄. de of. dele. cū cā. et .j. de ap. vt debit⁹. et meli⁹. c. dilecto. Illud ꝯ̄riū ex parte ad e solуitur i illa decre. Alia vero ꝯ̄ria soluūꝫ ꝑ decre .j. de ap. iterposita .j. rñ. Cū eni q̄s ꝓbabilē cām exponit quā dicit se ꝓbatuꝝ: si iudex ip̄m repellat ⁊ ꝓpꝫ h̄ appellaꝫ. tūc in cā appellationis nō est necesse ꝓbare cām verā esse: sꝫ sufficit ꝓbare ꝙ non fuit admissus. Si vero nō obtulit se ꝓbaturū: sꝫ illā tm̄ allegauit: tūc in cā appellatiōis ꝓbabit cām illā verā fuisse: al̄s ad priorē iudicē remittereꝫ s̄m tenorē illi⁹ decre .j. de appel. iterposita. et s̄m illā hodie ꝓcedendū est. et iō in hac decre. dꝫ probare ꝙ trahebatur vltra duas dietas: q̄ꝛ cū ꝓposuit suaꝫ exceptionē non obtulit illam se ꝓbaturū: sed in decre. illa dilecto .j. de appel. nō obtulit se probaturū: et tamē sufficit ꝓbare ꝙ non fuisset admissus: ibi iam ꝯstabat de exceptiōe ꝑ cōfessionē ꝑbri factā corā auditore. Sꝫ dubitabaꝫ an ꝓpꝫ illā vl̄ alias legitimas fuerit appellatū. ⁊ ideo sufficit probare ꝙ ꝓposuerat illas el ꝙ nō fuisset admissus: ⁊ eodē modo respōdeas ad illam. s̄. de offi. deleg. cū cām. q̄ꝛ iudices ibi certi erāt de exceptiōib⁹: q̄ꝛ bñ sciebāt vtrū habuissēt subdelegatiōeꝫ iudicis vl̄ excusatioeꝫ ipi⁹. hodie eni seruandū est ꝓut dicit illa decre. iterposita appellatione.

rescrip. statutū. §. cum vo. et. §. se. li. vj. Jo. an.

¶ Glosa sequens reci. signando contrarium decre. vt debitus.

c ¶ Supsedere curetis. Supple abbatē sc̄ti Lau. ⁊ eius cōiudices ad q̄s Gu. lr̄as ipetrauerat ꝯ̄ ipi⁹ aduersariū sup ꝓsecutione appellatiōis sue ꝓcedere ꝑmittētes iuxta traditā sibi formā. alioquin isti ꝓcedēt iuxta traditā sibi formā: nō obstantib⁹ lr̄is impetratis ad abbatē sc̄ti Lau. ⁊ ei⁹ cōiudices. Si vero Gu. nō ꝓbauerit se trahi vltra duas dietas ex̄ dyocesim. abbas iste sc̄i huberti ⁊ eius cōiudices ꝓcedere in negocio sibi ꝯmisso nō omittāt ad petitiōeꝫ aduersarij: ⁊ iuxta mādatū ad ip̄os directū nō obstātib⁹ litteris ipetratis ad abbatē sc̄ti Lau. ⁊ ei⁹ ꝯiudices sicut ꝑtineꝫ i antiqua decre. al̄s cēt māifeste ꝯ̄riū † .j. de appel. vt debit⁹. cū si. Sꝫ isti q̄b⁹ scribiꝫ nō erāt iudices appellatiōis sꝫ dati erāt ad exequēdum q̄sdā sentētias suspēsionis cōtra istū Gu. latas ab archiep̄o treuereñ. post appellationē ab isto Gu. interpositā: et cognoscere debent de appellatiōe Gu. quia hoc eis mādatur ꝑ litteras istas et si Gu. nō probauerit exceptionem procedent postea ad exequēdas sententias suspensionis latas ab archiepiscopo. predicto.

† Ad eius cōtrarij solutioneꝫ dicebat olim Hosti. ꝙ q̄ꝛ rescriptum emenauerat a predecessore et citatio non tenuerat qua si res integra esset expirauerat iurisditio ad hoc. de elec. bōe. āſ. in fi. de offi. deleg. grat. et est si. de no. ope. nū. signifi cātit⁹. vbi de hoc s̄m eū vel vt dicit hanc gratiā fecit papa reo qui cōuenīri nolebat coraꝫ delegato ne vexareꝫ. sꝫ parat⁹ erat coram ordinario stare iuri. demū tenuit q̄d tenet glo. et predicta p̄ma solutio est cōtra ipsum Hosti. ꝑ opi. mea not. de offi. deleg. cum ꝑtes. li. vj. Johan. an.

Dilecti. ¶ Per excōicationis et ꝑiurij exceptionem a sua vel ecclesie sue defensione q̄s repelli nō debet. Prima ponit petitionem appellātis. Secūda dat iudicem ibi: quo circa. Ab. si.

¶ Casus. Quidā canonic⁹ gradeñ. W. nomie elect⁹ fuit in priorem eiusdē ecc̄lie. S. p. ⁊. g. se opponebāt electiōi illi⁹. vnde ꝯtra illos litteras ipetrauit: ipi coram iudicibus cōstituti ꝓposuerūt ꝙ dictus. W. nō debebat audiri ꝓ eo ꝙ erat excōicat⁹ et ꝑiurus. Sꝫ dictus. W. cōtra. G. et. P. in modū replicatiōis obiecit ꝑiuriū et excōicationē cōtra. G. s. vt eorū exceptionē elideret. sꝫ ꝓcurator illorū respōdit. ꝙ ꝓbatio illi⁹ electi sup h̄ recipi nō debebat. q̄ꝛ ⁊ si illa etiā ꝓbareñꝫ nō essent ꝓpꝫa a defensiōe sue ecc̄lie repellēdi. ⁊ si excōicatio ꝯ̄ dictū electuꝫ ꝓbareꝫ in modū exceptiōis: repelleretꝫ ab agēdo. Sꝫ replicatio excōicatiōis ꝓbata nō repelleret a defendēdo. Judices iterlocuti fuerūt ꝙ p⁹ reciperēt ꝓbatiōes sup replicatiōe p̄missa. ꝓpꝫ q̄d ad se. apo. appellarūt. mādat pa. q̄tin⁹ si est ita reuoceꝫ in irritum quicquid fuit factū post appellationem. ¶ Nota ꝙ excōmunicati et periuri nō repelluntur a defendendo. Itē non debet admitti ad probandū quo probato nō ꝓdest. Ber.

d ¶ A defensione. Sic ꝑꝫ ꝙ q̄libet admittiꝫ ad defensionē ecc̄lie sue etiā ꝑiur⁹: q̄ꝛ etiā ad agēdū siue ad accusandū admittereꝫ ꝓsequēs suā vl̄ suoꝝ iiuriā. iij. q. xj. negāda. ij. ⁊. iiij. q. vlt. oībus. ergo multo fortius ad defendendum cum ad defendēdum admittitur

qui al's ab agendo repellitur. s̄. eo. cum inter. et ĩ. eo. c. dilecte.
a ¶ Defendẽdo. Et ex hoc ptz q̄ excõicat⁹ tñ se q̄ʒ eccl'iam suam defẽdere põt: agere ṽo neq̄ʒ. vt hic. et. s̄. eo. cũ inter. ⁊ ĩ. eo. c. pri.
b ¶ Interlocuti fuerunt. Et male. q2 si h̄ esset ꝓbatum nõ repelleretur: q2 excõicato vl' crimioso licitũ est defẽdere tñ se q̄ʒ eccl'iaʒ suam. s̄. e. cũ inter. Et ẽ ar. q̄ nõ debet quis admitti ad ꝓbãdum quo probato nõ ꝓdest. C. de ꝓba. ad ꝓbationẽ. † s̄. de offi. deleg. cum ꝯtingat. ad fi. vbi de hoc. ¶ Glo. se. not. alle. vnam concor. in cõtrarium alle. v. iura et soluit.

† Uide in. c. cum contingat. ĩ. alle. sup glo. pe. Jo. an.

c ¶ Si res ita se habz Hic habes q̄ ꝯ̄ exceptionẽ doli nõ daẗ replicatio de dolo. ff. de do. excep. apud celsũ. §. marcellus. Sed cõtra hẽs. s̄. eo. cũ eccl'iastice. et. ĩ. de diuor. significasti. et ĩ. de adul. intelleximꝰ. ‡ et. c. sequenti. et. xxxij. q. vj. nihil iniquius. ff. solu. ma. viro. Sed veritate inspecta nõ sunt cõtraria quo ad finẽ quia vnus est finis: siue effectꝰ: siue replicatio doli detur siue negetur. s. ne alter de dolo suo cõmodũ habeat. In casu p̄n̄ti non daẗ replicatio ad hoc ne alter. s. actor agere possit cũ sit excõicatus: sed admitteret hic replicatio si actor excõicatus admitteretur ad agendũ q̄d esse non debet: ⁊ ita cõe delictũ noceret vni et alteri nõ. vñ nõ obesset ei excõmunicatio: et ita intelligitur lex p̄dicta apud celsum. §. marcellus. Ideo ibi nõ datur replicatio: ne scilicet cõis malicia alteri sit lucro/alteri vero dãno. verbi gratia. Dolo induxi te ad aliquid ꝓmittendũ. Deinde induxisti me dolo ad remittendũ: et sic vterq̄ʒ est in dolo. q̄ casu si ago cõtra te ad id quod ꝓmisisti mihi per dolũ meũ: mihi poteris opponere doli exceptionẽ: quã exceptionẽ nõ potero remouere p meã replicationem: si daretur hec replicatio repelleret reus: ⁊ actor remaneret ĩ lucro de dolo q̄d esse nõ debet. Et ideo in. l. illa nõ datur replicatio. Et in cõtrarijs daẗ replicatio propter eandẽ causã: vt patet ĩ adulterio viri et vxoris. ṽbi gr̃a. Mulier repetit virũ suũ: ipse opponit ei adulteriũ excipiẽdo cõtra eam/⁊ ipsa replicat cõtra eũ q̄ et ip̄e similiter est adulteratꝰ: hic admittitur replicatio mulieris: ideo scilicet ne ille lucrũ habeat de suo adulterio: si replicatio mulieris nõ admitteret. Et sic remaneret maritꝰ in lucro de dolo suo vt vxorẽ repelleret: ⁊ ita vni noceret adulteriũ alteri vero nõ: q̄d esse nõ debet. ⁊ sic intellige. s̄. eo. cũ eccl'iastice. Et ita patet q̄ idẽ est replicationẽ dare q̄d denegare. Et sic eadẽ ratio est vtrobiq̄ʒ: ⁊ hic est ratio alia q̄ redditur in littera. † et melius. s̄. eo. cum inter.

Exceptio doli an ei datur p replicatiões de dolo.

‡ Uide q̄d ibi scribam post Inno. et. ĩ. de re. eccle. non alie. si quis pbr̃oꝝ. sup vlti. glo. Johan. an.

† De hoc in spe. e. tit. §. fi. ṽ. sed nũ q̄d. Jo. an.

a doᵃ repelleret si etiã ꝓbareẗ: ⁊. ĩ.
b Ipsi ṽo iudices iterlocutiᵇ fuerũt q̄ priꝰ ꝓbatiões reciperent sup replicatione p̄missa. ꝓpter q̄d ad nostrã audientiã fuit appellatũ. ¶ Quocirca mãdamus
c q̄tenus si res ita se habetᶜ: reuocato in irritũ ⁊c̃. Grego. ix. J. ⁊. M. canoñ. prageñ.

¶ Si p exceptionẽ suspensiõis cõtra quã replicaẗ de nullitate ordinatio ecclesie retardatur: fit absolutio ad cautelam. Cap. ix.

A Plice se. ⁊. ĩ. Sane vobis apud se. apl'icã ꝯstitutisᵈ
d q̄dã suspẽsiõis et amotiõis a bñficijs sn̄ie sũt in modũ exceptionis obiecte. ¶ Quas lz ꝓponeretis vos posse nullas eẽ p testes idoneos ⁊ instr̃a ꝓbare. ¶ Ne tñ
e ordinationeᵉ prageñ. eccl'ie ꝓpẗ quã veneratis hmõi obiectionis
f obstaculo cõtingeret retardariᶠ. ¶ Sentẽtias ipsas relaxamꝰ ad
g cautelamᵍ. I dẽ decano linconñ.

¶ Excõicatiõis exceptione nõ obstãte valet rescriptũ ĩpetratũ ĩ cã appellatiõis: lz de excõicatione lata post appellationem a grauamie nõ faciat mẽtionez. h. d. et ſm hoc ẽ casus no. ⁊ singl'aris per quẽ forte posset colligi vna regl'a q̄ de ĩnouato post appellationẽ etiã ab iterlocutoria nõ est necesse in rescripto facere mentionem. Panor. Ca. x.

D Ilecte ĩ xp̄o filie p̄orissa et ꝯuentꝰ de cãpessia nobis significare curarũt q̄ cũ inẗ ip̄as ex vna pte/ ⁊ p̄orẽ et ꝯuẽtũ de burcellia ex altera: sup q̄busdã decis ⁊ rebꝰ alijs ꝓ q̄bꝰ ꝯueniebanẗ ab illis corã abbate scti benedicti et eius collegis auc̃te apl'ica q̄stio verteret: ⁊ ip̄e ad nos
h ex sufficiẽtiʰ grauamie appellassent: ac nũciũ suũ ad appellationẽ miserit ꝓsequẽdã: p̄fati iudices postmodũ tulerunt excõicationis sn̄iaz in easdẽ. Nr̃is ergo lr̃is sup appellatiõe p̄fata nõ facta mẽtione de excõicatiõe p eũdem nũciũ ad p̄orẽ de angles et suos cõiudices ĩpetratis: pars aduersa ex eo se appellasse ꝓponens q̄ ipsi iudices exceptionẽ excõicationis p̄dicte ꝯ̄ ip̄as ab eadẽ pte ꝓpositã admittẽ dene-
i garũtⁱ: ad priorẽ de gernemoe ⁊ suos cõiudices nr̃as sup hoc litteras ĩpetrauit: corã q̄bꝰ ex pte ipsaꝝ fuit excipiẽdo ꝓpositũ q̄ cũ pꝰ appellationẽ legitimã dicta sẽtẽtia lata fuerit: et cuilibet

cio et beneficio nõ posset agere tanq̄ʒ excõmunicatus esset maiori excõicatione. ar. s̄. de consue. cũ dilectus. et. s̄. de elec. cũ inter. R. ibi suspensus nõ potest eligi. et sic electus non posset agere pro sua electione. Ar. contra. ĩ. de cle. ex. mi. c. vlt. vbi habes q̄ suspensi eligere possunt: ⁊ sic possũt agere ꝓ sua electiõe: sic ⁊ exercere ea que sunt iurisditionis. s̄. de ele. illa. Sol. ꝯ̄ria ista loquuntur in diuerso casu. hic enim loquitur de suspensione iudicis: et ĩ concor. cõtraria loquũtur de suspẽsione canonis: et canon mitiꝰ agit q̄ʒ minister iuris. ff. de arbi. celsus. et. l. precedenti. in fi. Cũ g̃ isti suspẽsi dicanẗ p sn̄iam homis ab officio ⁊ bñficio iam nõ interest ipsoꝝ agere pro eccl'ia cũ ab ipsiꝰ bñficio p̄uati sint: et precipue cũ agũt ꝓ re spũali scz ꝓ ordinatione ecclesie a q̄ p̄uati sunt per suspẽsionẽ. vñ cũ nõ possent eligere vel eligi: nõ possent ꝓseq̄ causaz electiõis: q2 nõ possũt agere ꝓ eo q̄d possidere nõ possunt ꝓ se vl' ꝓ alio. † ar. ĩ. de cle. excõ. mi. si celebrat. in alijs autẽ negocijs ꝓprijs vel ecclesie q̄libet si mandato ecclesie agerẽt bñ admitterenẗ: q2 nõ sunt priuati cõione hominũ. s̄. eo. a nobis. sz q2 p̄uati sunt cõione sacramentoꝝ ad sacramẽta spũalia non admittuntur: nisi prius fuerint restituti. et ideo fuerunt absoluti ne contingeret ordnationẽ ecclesie impediri q̄ in presentia domini pape fieri debebat per istos: et ideo ne ordinatio siue electio ecclesie impediretur absoluit eos ad cautelam.

Suspensꝰ ab officio et bñficio an possit agere.

† Per hãc glo. dicebat hic Pe. q̄ laicꝰ no poterat esse procurator in causis spiritualibus: nisi ĩ matrimoĩalibus quod est falsum. vt patet. de procura. c. j. li. vj. et vide quod ibi not. in. iiij. glo. et ibi p istos. si. s̄. d̄ elec. cũ vintonieñ. ſm. Gof. et forte procedebat hoc ex viribꝰ ĩterdicti facti p papam ſm Pe. ⁊ Ab. ad hoc. s̄. de elec. c. fi. Jo. and.

g ¶ Ad cautelã. Sic. s̄. de testi. veniens. in fi. et. ĩ. de appel. ad presentiam. ⁊. ĩ. de sen. excõ. per tuas. xxiiij. q. j. audiuimus.

D Ilecte ĩ. ¶ Per excõicatiõis exceptiõez a ꝓsecutione appellatiõis q̄s repelli nõ dz. Sic cõiter sũmaẗ: sz hec sũmatio nõ cõtinet aliquã dubitationẽ p. c. cũ inter. s̄. e. ⁊. ĩ. eo. c. fi. Diuidiẗ hec decre. Nã ĩ p̄ma poniẗ appellãtis narratio. In scd̃a appellationis cõmissio ibi. Quo circa. Ab. si. ¶ Casus. Inẗ p̄orẽ ⁊ ꝯuentũ de burcellia ex pte vna. ⁊ p̄orissaz ⁊ ꝯuẽtũ de cãpessia ex altera sup q̄busdã decis q̄stio ṽtebaẗ. Ad petitiõez p̄oris ⁊ ꝯuẽtꝰ p̄dictorũ cõmissa fuit cã illa abbati scti bñdicti ⁊ eiꝰ ꝯiudicibꝰ. sz moniales ex g̃uamĩe sufficiẽti ab eis se. ap. appellarũt/⁊ nũciũ suũ ad appellationẽ ꝓseq̄ndã trãsmiserũt. Iudices appellatiõe nõ obstãte tulerũt excõicatõis sn̄iaz ĩ easdẽ. Pa. appellatiõis cãz cõmisit p̄ori de angles ⁊ ꝯiudicibꝰ suis nll'a mẽtiõe hita de ip̄a excõicatiõe. corã q̄bꝰ ps aduersa ꝓposuit q̄ cũ essẽt excõicate/⁊ ĩ lr̃is appellatõis nõ fieret mẽtio d̄ sn̄ia excõicatõis lata ꝯ̄ ip̄as: lr̃e nõ valebãt. et q2 iudices hãc exceptiõez nõ admittebãt: dictꝰ p̄or se. ap. appl'auit. ⁊ cãz fecit cõmitti p̄ori de gernemoe. ⁊ ꝯiudicibꝰ suis: corã q̄bꝰ ex pte mõialiũ fuit excipiẽdo ꝓpositũ q̄ sn̄ia excõicatiõis ĩ eas lata fuit post appellationẽ legitimã/⁊ cuilibz ẽt excõicato defẽsiõis auxiliũ ĩ iudicio reseruaẗ. q̄re iudices mõialiũ exceptiõez ptis aduerse admittere nõ debebãt: sicut ip̄i eã nõ admiserũt. ⁊ iõ appellatio ꝓpẗ h̄ intẽposita ñ valuit. Sz q2 p̄or de gernemoe/⁊ eiꝰ ꝯiudices exceptionẽ hmõi admittere denegabãt/ip̄e moniales se. ap. appellarũt. Uñ mãdat pa. decano lĩconiẽ. q̄ti. si ẽ ita: quicq̄d factũ fuerit post appellationẽ ip̄aꝝ ĩ irritũ reuoceẗ. ⁊ ĩ cã ꝓcedaẗ iuxta mãdatũ directũ ad priorẽ de gernemoe et cõiudices suos. ¶ Nota q̄ excommunicatus potest appellare ⁊ appellationẽ prosequi. Ber.
h ¶ Ex sufficiẽti. Si. s̄. vt lit. nõ ꝯte. accedẽs. Sz dic g̃uamine scz exp̄sso corã iudice. al's appellatio nõ admittiẗ nisi cã ꝓbabili allegata: q̄ si esset ꝓbata debeat legitĩa reputari. ĩ. de appel. vt debitꝰ. et. c. interposita. et. c. cũ speciali. et ca. cũ causam. et ca. cũ dilecto.
i ¶ Denegarũt. Et bene: vt sequitur. ĩ. in fi. q2 lz excõicate essent etiam ab initio/⁊ ab alijs iudicibꝰ: nihilominus poterant appellare si grauarentur ⁊ litteras impetrare. s̄. c. cum inter. ⁊. ĩ. e. c. pri.

A Postolice. ¶ Hec ẽ ps illꝰ decre. ĩ. de cle. excõ. mini. apl'ice. Et potest diuidi in quattuor partes. Nam primo ponit exceptiõem. Scd̃o ibi: quas. replicationẽ. Tertio ibi: ne tamẽ. relaxationis causam. Quarto ibi: sententias. relaxationem. Ab. si.
¶ Casus. Duo canonici prageñ. J. et. M. accesserunt ad sedem apo. propter ordinationẽ prageñ. eccl'ie. quidam volentes impedire propositum illorum/obijciebant eis quasdam sentẽtias suspensionis et remotionis a beneficijs in modũ exceptionis: et ipsi respondebant sentẽtias illas e nullas esse/⁊ hoc probare volebãt per testes et instr̃a. Dñs pa. ne ꝓpter hoc impediret ordinatio pragẽ. ecclesie propter quam venerant: sententias illas relaxauit ad cautelam. ¶ Nota q̄ suspensus ab officio et bñficio nõ admittitur ad agendum pro eccl'ie ordinatione: cum huiusmodi spũalia tũc temporis possidere nõ possunt/nec agere pro eis possunt.
d ¶ Cõstitutis. Ut cũ tractaretis de electione facta vel facienda
e ¶ Ordinationem. Que in p̄sentia domini pape fieri debebat per istos: et ne impediretur absoluit eos ad cautelam. ¶ Glosa se. ar. alle. duo iura in contrarium alle. duo alia et soluit.
f ¶ Contingeret retardari. Ex hoc videẗ q̄ suspensus ab offi-

et vlti. vnde littere super hoc impetrate valuerunt. vt. j. sequitur.
a ¶ Reciperēt. Et male fecerīt q2 debebāt illā admittere. q2 vt se=
pi⁹ dictū ē excōicati a sua defensiōe repelli nō debēt qd isti facere
nolebāt: ⁊ iō q̄cq̄d fecerīt post appellationē ī pstinū statū reuocat
b ¶ Si est ita. Scilicet q̄ prior de gernemoe nō receperat excepti=
onem priorisse.
c ¶ Prioris mādati.
Quod fuit primū respe
ctu istius mandati: sed
fuit tertiū mandatū re=
spectu primi directi ad
abbatē sancti bñdicti.
Et iste linconieñ. deca=
nus postq̄ ꝯstiterit sibi
de appellatiōe priorisse
interposita corā priore
de gernemōe ꝓ eo q̄ ex
ceptionem priorisse nō
recipiebat debet cogno
scere sup eo de quo pri=
or de gernemoe debuit
scilȝ an appellatio mo=
nachorum fuerit legiti=
ma vel nō. ⁊ si iste iuene
rit monachos legitime
appellasse ꝓcedet: si mi
nus legitime condēna=
bit priorem ⁊ cōuētū ad
expēsas restituēdas ꝑo
risse: ⁊ remittet ptes ad
priorē de angles ꝓut h
dicit: q2 ea est forma ap
pellatiōis que interpo=
nitur a grauamine. j. de
appel. cū in eccl'ia. ⁊ ca.
vt dbit⁹. ⁊ ille ꝑor d an=
gles postea cognosceret d
appellatione sibi cōmis
sa īterposita ab abbate
sancti bñdicti. ⁊ si prior
de angles inuenit min⁹
legitime appellasse re=
mittet partes ad abba=
tem sancti benedicti. si
autē appellatio fuerit
legitima ꝓcedet in negocio iuxta mādatū. j. de appel. interposita.

excōicato defēsiōis auxiliū ꝯpe
tē dinoscat: mēorati iudices ex=
ceptionē ptis ꝯrie (sicut nec debe
bāt) admittere noluerūt: sȝ cū di
ctus ꝑor de gernemoe et cōiudi=
ces sui talē exceptionē non reci=
perēt[a] earūdē: ipe nostrā audien=
tiā appellarunt. ¶ Quocirca mā
dam⁹ q̄tenus si est ita[b] / reuocato
ī statū debitū quicq̄d post hmōi
appel. inueneritis attentatū: in
eodē negocio iuxta ꝑoris[c] māda
ti nostri ad p̄fatū ꝑorē de gerne=
moe et coniudices suos directi
tenorem / ꝑuia ratiōe procedas.
Idem abbati sācti saluatoris
papieñ. ⁊ versel. preposi.

¶ Per exceptionē excōicatio=
nis a ꝓsecutione appellatiōis ēt
originalis actor repelli nō debȝ
h. d. ⁊ est casus singularis q̄ten⁹
dicit de actore. Ca. xj.

Significauerūt nobis ca=
pitulū de tornaceñ. q̄ cū. P. in
suū archipbr̄m elegissēt: medio
lañ. archieps p̄ntatā sibi electio
nē renuēs[d] ꝯfirmare q̄ndā zepū
clericū in archipbr̄m instituit ec
clesie supradicte: q̄re ipis ad se=
dē ap̄licā appellātib⁹ preposito
scti stephani cām ipam sup his
dicimur cōmisisse: q electionem
ipoꝝ cōfirmans ⁊ ꝓnūciās ius
eligēdi ad ipm capl'm pertinere:
ptē aduersā ab impetitiōe ipso=
rū absoluit[e]. a q̄ snīa ptes ad se=
dē ap̄licā appellātes causā ipsā
vobis obtinuere ꝯmitti. Sed a
pte altera exceptiōe excōicatio=
nis opposita contra capitulum
memoratū: vos minus prouide
attēdētes q̄ p̄textu excōicatio=
nis opposite a prosecutione ap=
pellatiōis nō debeat q̇s exclu=
di[f]: cum oīs legitima defensio[g]
excōicato in iudicio reseruetur
partē aduersā non esse cogendā:
ad rñdendū eisdē perperā decre
uistis: ꝓpter qd dictū capl'm no
strā audiētiam appellarūt: et. j.
¶ Mādam⁹ q̄ten⁹ si est ita exce=
ptione hmōi nō obstante: in eo=
dē negocio ꝓcedatis[h]. Idem.

¶ Re⁹ in q̄libet pte litis excōi=
cationē ꝯ actorē obijciēs audit:
et si malitiose distulerit: in expē
sis cōdēnat: et dato q̄ nō excipi
at: ipe iudex publice excōicatū
repellet. Capitulum. xij.

Exceptionē excōicationis

Diuisio. Significauerūt no. ¶ Diuiditur in duas partes. In p̄ma
ponit querelam appellantis. In scd̄a instruit iudicē a q̄ ibi:
mandamus. Abbas siculus. ¶ Casus. Canonici de tornaco ele
gerunt in suū archipbr̄m. P. clericū. ⁊ electionē suam p̄ntauerunt
archiep̄o mediolaneñ. Ipe ꝟo eā rēnuit ꝯfirmare. M. clericū īsti=
tuens in archipbr̄m eccl'ie supradicte. ꝓpter q̄ clerici ad se. ap. ap=
pellarunt. ⁊ causā appellationis fecerūt cōmitti ꝑposito sancti ste
phani: qui electionē ipoꝝ confirmauit pronūcians ius eligendi ꝑ
tinere ad capl'm de cornata: ⁊ absoluēs partē aduersā ab ipetitio=
ne ipsorū clericorum a qua snīa ptes ad se. ap. appellarūt. ⁊ causā
obtinuerūt cōmitti abbati sancti saluatoris papieñ. ⁊ ꝑposito ver
cellē. corā quibus ex pte archiep̄i ⁊ dicti. M. cl'ici exceptio excōis
fuit ꝓposita cōtra capl'm de cornata. Iudices non considerantes
q̄ a prosecutione appellationis p̄textu excōis nō debeat q̇s exclu
di: cū oīs defēsio legitima excōicato ī iudicio reseruet / ꝓnūciaue
rūt ptē archiep̄i nō eē cogendā ad rñdendū clericis supradictis.
ꝓpt qd clerici se. ap. appellarūt / ⁊ significauerūt factū dño pa. vñ
mādat eisdē iudicib⁹ q̄ten⁹ si est ita: ꝓcedāt in cā exceptiōe hmōi
nō obstante. ¶ No. q̄ excōicat⁹ potest appellare ⁊ ꝓsequi appella=
tionē. ⁊ omnis legitima defensio sibi in iudicio reseruatur. Ber.
¶ Glo. se. reci. per. q. ad quam dupliciter respondet.
d ¶ Renuens confirmare. Qd facere potuit si nō erat idoneus:
⁊ illos potuit priuare † iure eligendi. vñ si hoc fuit veꝝ tenebat ar
chiep̄i institutio. s. de elect. nihil est. ⁊ c. quia propter. ad ipm enim
ptinet examinare / ⁊ confirmare dictum electum vel reprobare: vt
ibi dicitur: al'as iusta fuit appellatio clericorum quod patuit post
ea per sententiā. Vel ideo hic eam noluit cōfirmare quia dicebat
archieps ad ipm spectare ius eligēdi archipbr̄m in plebe: ⁊ hoc
apparet per sententiā iudicis delegati qui confirmauit electionē
capituli ⁊ ꝓnūciauit ius eligendi ad ipm capl'm pertinere.
¶ Glo. se reci. per. q. ad quam tripliciter respondet.
e ¶ Absoluit. Sup quo fuit hec absolutio h̄ nō dicitur. potuit eē
q̄ capl'm petebat a parte aduersa expensas: ‡ vl' forte petebat fru
ctus ꝑceptos ab illo instituto qui peti poterant: vel q̄ vlterius nō
haberet vocē ꝯdictionis in electione: ⁊ sup hoc appellauit capl'm
q̄tū ad confirmationē electionis: q̄tum ad ius eligendi appella
uit pars altera. ⁊ sic ab eadem sententia potest vtraq̄ pars appella
re. sic. j. de testa. Raynucius. ⁊ c. Raynaldus. quia sunt in sentētia

† Id est pri uatos nun= ciare: et tūc demū ꝯsen= tiētem talē elegerunt. Johā. and.

‡ An victor propt hoc solū appel= let q̄ vict⁹ non est sibi cōdēnatus in expensis

plura capitl'a. al'as nō hēret locū duplex appellatio ab vtraq̄ pte.
f ¶ Excludi. Vt. s. c. pri. ⁊ c. cum inter. ⁊ c. vlti.
¶ Glo. se. obijcit ⁊ soluit. q̄rit alle. ꝓ ⁊ ꝯ. ⁊ vacillando soluit.
g ¶ Defensio. Ex hac littera videtur q̄ isti de capl'o erāt rei ex eo
q̄ dicit legitima defensio: sed apparet ipso facto q̄ erant actores:
quia petebāt electiōem
suā cōfirmari: ⁊ ius eli=
gendi ad se spectare di=
cebant: in istis duabus
obtinuerūt: in tertia pe
titione succubuerūt: su=
per qua appellauerūt:
⁊ ex eo etiam q̄ dicit p=
tem aduersaȝ nō esse co
gendam ad responden=
dum illis de capitulo: ⁊
sic erāt actores: sȝ actor
excōmunicatus non ad
mittitur ad agendū. j. c.
pri. Qualiter ergo isti
admittūt? Et sic ē arg.
q̄ excōicat⁹ admittitur
ad agendū. Dicas ergo
q̄ in eo q̄ condenati fue
runt quasi rei intelligū=
tur: ne ergo suum ius amit
tant ꝑ iniquam sentētiā
admittunt ad defensio=
nem iuris qd amiserāt
per snīaȝ: ⁊ sic quicquid
faciūt totū est ad sui de
fēsionē: ⁊ ideo admittū
tur non obstante exce=
ptione excōicatiōis: q2
p̄textu excōicatiōis nō
est aliquis condēnād⁹
iniuste aut etiā absoluē
dus. Per talem eni sen
tentiam iniquam amit=
terēt isti ius suum si nō
admitterent contra sen
tentiam: ⁊ sic trāsiret in
rem iudicatam: quia ex
eadem ratione non pos
sent appellare: sed quili
bet condēnatus potest appellare. vt. s. e. cum iter. ⁊ ꝓsequi appel=
lationem suam. j. c. ca. vlt. Secus videtur si esset lata pro eo senten
tia: quia tunc non videtur valere sententia si est excōicat⁹ actor: sȝ
causa ꝓpterea nō periret: q2 eo absoluto agere posset. sic ergo isti sunt
audiendi. Quid faciant iudices si inueniant sentētiam iniquam?
Debent eam cassare. Sed nunquid condēnabunt alteram partem
ipi excōmunicato? † Videtur q̄ sic: quia hoc ad officiū eius q̄ co
gnoscit de appellatione pertinet: ⁊ sic fertur sententia ꝓ actore ex=
cōicato ex certa sentētia. Sed. ꝯ. j. e. c. pri. in fi. Forte posset dici q̄
condēnatio differtur in tēpus absolutionis: ex quo iā releuatum
est grauamē. In casu illi⁹ capituli credo q̄ capl'm fuit excōicatū
post appellationem pro alia causa: ⁊ ab alijs iudicibus / ⁊ sic mi=
nus contineret dubitationis. Sed non est verum: q̄ feratur sen=
tentia pro excommunicato: quia non constat illum excōicatū esse:
imo repellitur excipiēs: nec auditur volēs reprobare excōicatio=
nem: ⁊ sic pōt iudex ferre snīaȝ pro tali: sed si post snīam latā vellet
probare q̄ actor erat excōicatus audiretur forte: quia exceptio ex
cōicationis in q̄libet pte litis admittit. vt. j. c. pri. Sed snīa que
p̄cessit nō minus robur obtinet firmitatis: ⁊ executio sola impedit
si post rē iudicatā excōicatio ꝓbet. vt in decre. Innocē. iiij. q̄ sic
incipit pia consideratione. in fi. lib. vj.
¶ Glosa sequēs reci. per contrarium.
h ¶ Procedatis. h̄ remittit cā ad eos a q̄b⁹ fuit appellatū: sed ꝯ vo
luit appellās: al's nō remitteret. j. d appel. accepta. ⁊ c. interposita. §. ij.
Exceptionē. ¶ Diuiditur. Nā p̄ma pars ponit dictum q̄ di
cit sp̄ale ⁊ exprimit causā. Scd̄a ibi: q si. puniri iubȝ reū dolo
sū. Tertia ibi excōicat⁹. p̄cipit sine ope exceptiōis publicū excōi=
catū repelli. Ab sic. ¶ Casus. Exceptio excōis inter dilatorias
numerat. tamē si reus illā sciēter obmittat: nihilomin⁹ eā in q̄libet
pte litis opponere pōt qd est speciale in hac exceptiōe: cū alie dila
torie ante litis ingressum sint ꝓponēde. ⁊ hoc statutū est ne aliq̄s
in p̄iculū aīe sue excōicato cōicare cogatur. sed si eā obmiserit vt
actor fatigetur laborib⁹ ⁊ expēsis: condēnand⁹ est in expēsis acto
ri. In fine dicit q̄ si aliq̄s est publice excōicat⁹ / iudex ex officio suo
ab agēdo illū repellat q̄uis hui⁹ exceptio nō opponat. ¶ Nota q̄
exceptio excōicatiōis q̄uis dilatoria sit q̄ncūq̄ pōt opponi. Itē
excōicatus publice nō est audiendus / licet a reo de hoc sibi nichil
opponatur: quia officio iudicis est repellendus. Ber.
¶ Glo. se. distinguit exceptiones dilatorias: peremptorias ⁊c.

ipso victo appellante sup principali: et q̄d etiā si vict⁹ nō appellauit. vide in spe. de appel. §. in q̄bus. vs. xxxiiij. et vs. se. Pe. et Ab. hic dicunt q̄ ꝓpter h appellare non potuit capl'm ꝑ. l. omnē honorē. C. q̄ñ ꝓuo. non est neces. Johan. and.

† Hosti. declarat hanc q̄stionē formādo ipsaȝ in illo q̄ petit ab alio. x. et iuste reus absoluitur: et iniuste: actor appellat: postea excōicat ipse actor: an possit nō obstante excōicatiōe ꝓseq̄ appellationē, et nunquid iudex appellationis retractet snīam et an reū cōdēnet. Johan. and.

a ¶ In dilatorijs. Ad intelligentiā huiꝰ no. ꝙ exceptionū alia est dilatoria: alia ꝑēptoria. Itē dilatoriarū exceptionū alia est declinatoria iudicij: alia est dilatoria solutiōis. Declinatoria iudicij triplex est: siue ꝓponat̃ ꝯ iudicē: siue ꝯ rescriptū: siue ꝯ impetrantē: inter quas ꝑmo loco ꝓponēda est recusatio iudicis. ar. s. de ꝓba. qm̄ ꝯ falsā. vbi de h. Et q illā omittit transeūdo ad alias/ad aliā postea nō vr̃ posse reuerti: quia litigādo corā ipō super alijs ꝑsonā iudicis approbare vr̃. Itē alie dilatorie añ ingressū litis debent ꝓponi† .j. de re iu. iter monasteriū. ⁊. C. de excep. l. vl. et .j. de ap. cū cāz. ⁊. C. ð ꝓcu. ita de mū. ad h ēt facit. C. ð iudi. ſacimꝰ. i fi. vñ post litē ꝯtes. aut ēt post terminū statutū ad dilatorias ꝓponēdas ꝓponi nō pñt. s. e. pastoral. nisi de nouo orta fuerit vt ibi ðz. ⁊. s. de of. dele. isinuāte. Dilatoria solutionis añ lit. ꝯtes. ꝓponi ðz: sed ꝓbāda est postq̄ actor fūdauerit itētionē suā. C. de ꝓba. exceptionē. ⁊. iij. q. vj. §. exceptionē. ⁊ qñq̄ pōt ꝓponi etiā in cā appellatiōis. s. de fi. istru. cū iohēs. C. ð excep. si q dē. Exceptio vo ꝑēptoria ꝓpōi pt qñcūq̄ añ sniaz/ siue ēt añq̄ sit i cā ꝯclusū. ⁊ pōt etiā ꝓtestari añ lit. ꝯtes. vt h. ⁊. C. ð excep. exceptionē. ⁊ .j. de ꝓscrip. auditi. ⁊. s. de testi. c. de testibꝰ. i fi. ⁊ post sniam i cā appellatōis. C. sen. resci. nō pos. l. ij. Et ē alia dilatoria q ꝑti accedit ad naturā vo dilatorie: ⁊ ꝑti ad naturā ꝑēptorie. sicut ē exceptio excōicatiōis: qr ꝓponi pōt qñcūq̄: ⁊ añ lit. ꝯtes. ⁊ ēt post sniam/ ⁊ ēt si nō appellaret̃: qr qñq̄ facit retro iudiciū nullū vt h. ⁊ .j. de re iudi. ad ꝓbandū. Et vo dilatoria ē: qr ea ꝓbata iudiciū siue ꝓcessꝰ ē nullꝰ: sz actio remanet salua. vt in ꝑdicta decre. ad ꝓbādū: qñq̄ tñ nō facit iudiciū nullū. vt i decre. pia. vt dr̃ i no. etiā si. Et ē spāle in hac exceptiōe ꝓpt̃ ꝑiculū aīe: vt hic dicit. Itē quodāmō silis est huic exceptio falsi ꝓcuratoris: qr ⁊ illa pōt ꝓponi quādocūq̄ etiā post sniam. s. de ꝓcu. in nr̃a. ⁊. C. e. ti. licet.

Exceptiones sūt multiplices.

† Quid de exceptionibꝰ feriaꝝ/ nūerate pecunie/ cplr̃e diui Adriani fideiussoris vt prius ꝯueniat debitor ꝙ filius nō habēs prīs cōsēsū ꝙ tutor nō fecit iuentariū vel non satisdedit an veniant añ litē ꝯte. vel post. vide in spe. e. tit. §. dicto. vsi. qd de exceptiōibꝰ feriarum et sequentibꝰ. Johā and.

¶ Glosa sequens notat speciale ⁊c.

b ¶ Qui si eā omiserit. No. qðdā spāle i hac exceptiōe qð i alijs nō seruat̃: qr si ex certa scīa illā omittat/ nihilominꝰ pōt eā opponere qñcūq̄ postea: sed in alijs nō est ita. s. de of. dele. insinuante. ⁊ .j. de re iudi. inter. ⁊. iij. q. v. ꝙ suspecti. puniuntur tñ in expensis litis ꝓpter dolum suum. Et hic arg. manifeste: ꝙ nemo iuri publico potest derogare seu renūciare. s. de fo. cōpe. si diligēti. vbi de hoc. ⁊. s. de fer. c. vlti. ⁊ arg. .j. de senten. excō. c. contingit.

c ¶ Condēnandus. Etiā si excōicatio ꝓbata fuerit ⁊ ꝓcessꝰ habitꝰ nō valebit. ⁊ h inuit lr̃a ista vt actor laboribꝰ ⁊ sūptibꝰ fatiget̃: al's q̄re puniret̃ in expēsis reus si ꝓcessꝰ teneret. Sed per decre. nouam. .j. e. pia ꝯsideratione. si instātia iudicij durāte excōicationis exceptio ꝓponat̃: vt ꝓbetur ꝓcessus habitus valebit: sed in sequētibus actor nō auditur donec fuerit absolutꝰ: ⁊ ꝑ hoc obuiat̃ malicijs eorū q sciēter omittūt excōicationis exceptionē ab iītio dolose: ⁊ sic bona fuit ꝓuisio illiꝰ decre. pia. Et idem intelligo etiā si ꝑ maliciā nō omittat̃. Secus credo de illa exceptione q ꝓponit̃ cōtra iudicē publice excōicatum i quē nulla cadit iurisdictio. vñ dū sic est excōicatꝰ nō tenet ꝓcessus illius de re iudi. ad ꝓbandū. De hoc notaui in decre. pia. in glo. que incipit: sed mirū lib. vj. B.

¶ Glo. se. cū vsi. ꝑcedēti q si eā. ar. alle. duo iura. Scðo alle. sil'r circa qð tractat duo. s. qd si excōicatio sit occulta: et q dicat̃ publica.

d ¶ Publice. Nota etiā istud ꝙ in hoc est ar. ꝙ nulli liceat ignorare qð publice factū ē. xvj. di. ꝙ dicit. ⁊. s. ð postu. pre. ad hec. Et iō nō ꝓdest alicui si dixerit se ignorasse: vt i ꝓxi. c. sil'r ð iudice excōicato publice. .j. de re iudi. ad ꝓbādū. Vñ collige si occl'te qs excōicet̃: ꝙ postea nō reuocaret̃ snia siue ꝓcessꝰ. op. arg. ð cle. ex. mi. apl'ice. vbi de h: qr de occultis nō cogit̃ diuitare .j. vt eccle. bñ. vt nostrū. ⁊. ff. ad. l. aql. si putator‡ ⁊. ff. mā. si fideiussor. §. si cū debitor. quia nec tenemur ad eius obseruationē nisi post publicationē. s. ð ꝯsti. cognoscētes. vbi ðz rē q culpa caret. ⁊. lxxxij. di. ꝓposuisti. Et dico eā publice latā si iudex tulerit sniam illā i loco vbi publice iudicare ꝯsueuit pñtibꝰ officialibꝰ suis ⁊ ꝑtibꝰ: vl' al'r absēte ꝑ ꝯtumaciā C. quomodo ⁊ qñ iudex. si vt ꝓponis. ij† ⁊. l. j. al's si occulte nō obesset: q̄tum ad hoc multa argumēta pñt iduci ꝯ ea q occulte fiūt. xix. di. anastasius. ⁊. s. de offi. de leg. cōsuluit. ff. de ritu nup. palam ⁊ de offi. prefec. preto. Barbatius.

‡ Vide de homi. c. fi. sup vi. glo. Johā. an.

† Hec lex ñ ꝓbat id ad quod induc̃. ibi eñ dicit̃ ꝙ si iudex non i loco quem statuerat: sed alibi ꝓ obre

¶ Glosa sequens. dat tria similia ⁊ reddit rationem textus.

e ¶ Officio iudicis. Sic ꝑlatꝰ ex officio suo examiare ðz electū sibi ꝑñtatū. s. de elec. nihil ē. ⁊. c. cū nobis oli. ⁊. c. venerabilē. ⁊ ꝑtor quos prohibet in totum prohibet etiam si pars non opponat. ff. de postu. quos prohibet. ⁊. ff. de procu. filiusfamilias. §. veterani. Sic etiam iudex admittit compensationem: licet pars hoc non petat ff. de peti. here. l. vl. ⁊. ff. de iur. apud labeonem. §. si quis. al's ius publicum offenderetur quod esse non ðz. s. de fo. cōpe. si diligenti. C. de ꝓcu. militē. ⁊. C. loca. milites. Iudex enī qui scit actorē excōmunicatum non debet ei participare: ⁊ sic tam pro se q̄ pro alijs illum repellat ex officio suo: sic et quedam possunt obijci post sententiam. C. de iur. ⁊ fac. igno. l. j. ⁊ ff. ad mace. cum tamen.

ptionem iudicat cōtra absētem nō valet sentētia. vnde vr̃ ꝙ valeat lata in loco statuto. fateor eñ ꝙ valeat. sz ꝑ hoc nō sequit̃ illā publicā. meliꝰ facit. C. de dona. in donatiōibꝰ in ꝑn. et qð ibi not. ⁊ C. de testa. oīm. allegatur. l. pe. C de lega. li. x. sed ꝑsumptiue sumūtur. et tene qð no. i clemen. de sepul. eos qui i glo. de hoc Johan. an.

a in dilatorijs[a] ꝓpōnēdis reꝰ sciēter omittēs: in q̄libet ꝑte litis opponere mime ꝓhibetur: qð est i hac exceptiōe spāliter obseruandū: ne q̄sq̄ in ꝑiculū aīe sue excōmunicato cōicare cogat̃. ¶ Qui b si eā[b] omiserit vt actor laboribꝰ ⁊ sūptibꝰ fatiget̃: in expēsis et le c gitimis cōdēnandus[c] ¶ Excōi d catꝰ aūt publice[d]: ⁊ si hmōi exce ptio nō opponit̃: nihilominꝰ est e officio[e] iudicis repellēdꝰ. Idē.

¶ Nō cōpetit exceptio rei iudicate reo absoluto: qr nō possidebat. Ca. xiij.

Aduersario tuo ꝑ iudicē absolu f to. qñ tpe[f] mote litis rem petitā g ab ipso: sine dolo[g] desierat possidere: si eā modo possideat: tibi petenti denuo rei iudicate exceptio non obsistat. Idem.

¶ Valet rescriptū ipetratū ab excōicato sup ꝓsecutione appellatiōis: lz de excōicatiōe non fecerit mentionē. Ca. xiiij.

Venerabilem f. n. archiepm narboñ. q a iudicibꝰ ex suf h ficienti[h] grauamine ad ap. se. appellās ad vos sup appellatione sua nr̃as lr̃as reportauit: et si ex causis alijs tpe impetrati rescri i pti[i] vinculo fuerit excōicatiōis

Aduersario. ¶ Casus. Aliqs cōuenit aduersarius suum sup aliq̄ re quā possidebat tpe litis ꝯte. sz qr postea sine dolo ðsijt rē illā possidere: fuit absolutus. postea eādem rē cepit possidere. actor petit eādē rem: querit̃ an res iudicata ei obstet: Et rñdet pa. ꝙ non obstat exceptio rei iudicate. ¶ Nota ad hoc vt aliquis condemnetur: necesse ē vt possideat tpe litis ꝯte. ⁊ tpe quo snīa fertur. Itē si aliquis possideat tpe litis contest. et postea sine dolo desijt possidere: absolui debet. Ber.

f ¶ Tempore mote litis. Nota ꝙ ad hoc vt sequat̃ cōdemnatio reus debet possidere tpe litis ꝯte. ⁊ ꝙ possideat cū res iudicatur: sed si tpe litis cōtest. possideat cū res iudicatur sine dolo malo amisit possessionem: absoluitur. ff. de rei ven. si autem. §. j. Vel sufficit possidere cum res iudicatur: vt ibi dicitur.

¶ Glosa sequens querit alle. pro ⁊ contra. ⁊ dupliciter soluit. In fi. ponit quattuor que requiruntur: vt ob. exceptio rei iudicate.

g ¶ Sine dolo. Sed quis probabit ꝙ sine dolo: Lex dicit: ꝙ idem qui desijt possidere. ff. de exce. rei iudi. si rem meam. l. si a te. j. rñso. de qua lege sumpta est hec decre. Sed ꝯ videtur ꝙ aduersarius. Nam q dolū allegat: dolū probare debet. ff. de proba. quotiēs. §. qui dolo. Qualiter rñdemus legi predicte que dicit ꝙ ipē debeat probare: Rñdet ꝙ hoc ipso ꝙ contrariū non probat: satis probat ipse ꝙ sine dolo desijt possidere. C. qui mi. non pos. super seruis. li. xij. ⁊. C. de testa. omniū. sic probatur bene meritus eo ipō ꝙ non ꝓbatur demeritꝰ. ff. de le. ij. l. cum pater. §. rogo. Ideo dicit sine dolo: quia si dolo desijt possidere cōdēnabitur taq̄ possideret: quia dolosus pro possessore habetur. ff. de re. iur. qui dolo. ⁊. l. parē. ⁊. ff. de rei ven. ꝙ si dolo. ⁊. l. si autē. §. sed ⁊ is. ff. de pe. here. nec vllā. §. is quoq̄. ⁊. l. etiam. §. item si quis. ⁊. l. sed ⁊ si lege. §. si autem. ⁊. §. perinde. Vel dic ꝙ eo ipso ꝙ tpe lit. contesta. possidebat: si postea dicit se non possidere ad hoc vt absoluatur presumitur ꝯ ipsum ꝙ dolo desijt possidere: ⁊ ideo tenet̃ probare ꝙ sine dolo desijt possidere ad hoc vt absoluatur: vt dicit. l. ꝑdicta: si rē meā: al's condēnaretur tanq̄ possideret. Itē si quis non possideat ⁊ offerat† se liti actore ignorante non condēnabitur ac si possideret. ff. de rei vē. si autem. in prin. ⁊. l. is qui se liti. Sed si actor sciret illū non possidere secꝰ esset. vt. l. is q se. Itē si agat ad exhibēdū si absoluat̃ reus quia non possidebat ⁊ interim incipiat possidere: tamen obstat exceptio rei iudicate. ff. de excep. rei iudi. si quis ad exhibendū. Ad hoc vt exceptio rei iudicate obstet: oportet ad minꝰ ꝙ tria cōcurrant. s. ꝙ idem sit corpꝰ siue eadem q̄titas. idem ius siue causa petendi. ⁊ eadem condictio personarum. ff. de excep. rei iudi. cū queritur. ⁊. l. se. ⁊. l. cum de hoc. Item ꝙ ille qui absoluitur possideat rē tpe sentētie: vt hic dicit. ⁊. ff. de excep. rei iudi. si rem meam. ⁊. ff. de rei ven. si autem. §. j. Ber.

† Non citatus ⁊ secus si citatꝰ nō interrogatꝰ. vt in spe. de iterroga. §. ij. vo. pōe g. Johan. an.

Exceptio rei iudicate nō ꝯpetit nisi tria cōcurrāt.

Venerabilem. ¶ Primo ponit dictum. Secūdo subiūgit ipsius causam ibi: quia nihil. Abbas siculus.

Diuisio.

¶ Casus. Archiepiscopus narboñ. appellauit a iudicibus propter grauamen sibi illatum: ⁊ super appellatione sua litteras impetrauit. coram iudicibus appellationis obijciebatur litteras nō valere/ pro eo ꝙ tempore impetrati rescripti erat ex causis alijs excommunicatus. iudices cōsuluerunt pa. Et ipse respondet. ꝙ licet ex alijs causis tempore impetrati rescripti excommunicationis vinculo teneretur: de quibus in litteris suis mentio non haberetur: nihilominus ad prosequendam appellationem suam debet admitti: quia nihil prodesset excommunicato appellare si nō posset appellationem suam prosequi/ ⁊ litteras impetrare. ¶ Nota ꝙ excōicatus pōt appellare ⁊ ꝓseq appellationē/ ⁊ lr̃as impetrare.

h ¶ Ex sufficienti. Sic. s. e. dilecte. Et intellige ꝙ expressit causā grauaminis corā iudice a quo appellauit: vt ibi dixi: al's nō admittitur appellatio. .j. de appel. vt debitus.

i ¶ Tpe ipetrati rescripti. Nō ꝙ. s. sepius dictū ē ꝙ reꝰ excōica

t⁹ siue a iudice suo/siue ab alijs tpe īpetrati rescptinō ꝓhibeť ꝓseq appellationē: ꝛ appellare. iij. q. ix. reuera. ꝛ. j. de sen. ex. ꝑ tuas. ꝛ. s. e. cū iter. ꝛ. c. dilecti. ꝛ. c. significauerūt. Et lr̄as īpetrare ꝛ oīa facere que ꝑtinēt ad suā defensionē vt hic: oīa patēt ꝑ iura ꝓdicta. lz non faciāt mētionē de sua excōicatiōe. ꝛ sup ipsa appellatiōe potest litteras impetrare † vt dicit in fi.

† Dic̄ Ab. decre. hui⁹ ti. q̄ videnť idem dicere sic variari decre. cū inter. loquiť ꝺ excōicato q̄ agit vel defēdit nomine suo tm̄ ꝺ iure sue ꝑsone. dilecti. loquitur de excōicato ꝺ fendente ecclesiam. dilecte de excōmunicato lite pen. et p⁹ appel. significaueřt loquitur in actore. ista loquitur in excōicato ꝓ alia causa ꝛ ab alijs iudicib⁹. Jo. ā.

Rubrica ꝺ prescriptionibus. ¶ Supra visum est de exceptionib⁹ in gn̄e: sz qꝛ freqn̄ť obijciť ꝑscriptōis exceptō ꝛ plerūq₃ dubitať an ꝛ qñ ꝯpetat: merito post ꝑcedētē seqtur ista. Ab.

¶ De hac materia tractatur. xvj. q. iij. ꝛ. iiij. et iij. q. ij. in prin. q.

Placuit. Diuiditur. Nā ꝑmo ponit dictū. Scd̄o deťmiat ibi: si tm̄. casū deťminatū exponēs ibi: si aūt. aliū addēs ibi: itē si. Abb. ¶ Casus. Epi siue prelati negligebāt ꝓchianos suos reuocare ad catholicā vnitatem. vñ statuit ꝯcilium istud vt si aliqs aliquē locū ad catholicā vnitatem cōuerterit/ si ꝑ triēniū tenuerit locū illū nemie ipm repetēte. decetero nō repetať ab eo. et hoc veꝝ est si ꝑ ipm triēniū fuit eps̄ q̄ possit illū repetere ꝛ tacuit. Si vero null⁹ fuerit eps̄ non ꝑiudiceť ecclesie. sed cū eccl'ia epm̄ habuerit: liceat ex ea die intra triēniū locū ipm repetere. Item si epus ꝑ triēniū illud catholicus non fuerit: nō currat tunc prescriptio. Sed si ad catholicā vnitatē conuersus fuerit: ex ea die quo cōuersus fuerit: ꝑ triēniū habeat ꝑtātē repetēdi locū illū qui pertinebat ad ecclesiam suā. ¶ Nota q̄ vacante eccl'ia nō currit ꝑscriptio. Itē nō currit prescriptio eo tempore quo episcopus catholicus non est. tunc enim comparatur vacanti ecclesie. Ber.

astrict⁹: de qb⁹ ibi mētio nō habeť ad ꝓsequendā ꝑ easdē lr̄as appellationē ꝓdictā decreuim⁹ admittēdū. ¶ Qꝛ nihil excōicato appellare ꝓdesset: si nō posset appellatiōem suam ꝓseq: ꝛ super ea litteras impetrare.

De p̄scriptionib⁹

Ex concilio aphricano.

Epus ꝯ epm̄ locū ꝑ se ꝯuersū ad fidē p̄scribit triēnio: sz cū vacat eccl'ia vel est in scismate: non prescribitur contra ipsam. Ca. j.

Placuit vt si q̄s q̄₃ aliquē locum ad catholicā vnitatem conuerterit: si eum ꝑ triēniū nemie repetēte tenuerit vlteri⁹ ab eo nō repetať. a ¶ Si tm̄ ꝑ ip₃ triēniū[a] fuerit eps̄ q̄ posset repetē: ꝛ tacuit. b ¶ Si aūt nō fuerit[b]: nō p̄iudiceť matrici eccl'ie: sz liceat cū locus accepit epm̄ ex ipo die itra triēniū repetē. ¶ Itē si fuerit eps̄ ad catholicā fidē ex donati ꝑte conuers⁹: non ei p̄iudicet p̄finitū tēpus: sz ex quo die cōuers⁹ ē: hēat ꝑ triēniū ꝑtātē repetēdi locū q̄ ad ipam cathedrā pertinebat.

¶ Glo. se. signat successiue duo contraria ꝛ soluit.

a ¶ Per ipm̄ triennū. Signať ꝯ. xvj. q. iij. placuit vt q̄cūq₃: vbi dr̄ q̄ q̄ post sex mēses ‡ negligit plebes ꝯuertere ad catholicā vnitatē q̄ postea potuerit eas cōuertere hēat ipas. So. illꝺ. c. et istud sunt eiusdē cōcilij: ꝛ illud d₃ intelligi ꝑ suppletionē isti⁹ ꝛ e conuerso. s. vt vicini epi admoneāt epm̄ vt plebē suā ꝯuertat ad fidem catholicā: ꝛ si negligēs fuerit ꝑ sex mēses a tpe admonitiōis ꝯputādos qui potuerit eā postea cōuertere habeat eā cōputato isto triēnio post illos sex menses. ꝛ sic habet sex menses ꝑmo ꝛ postea triēniū: ꝛ sic nullū ꝯriū. Et ita habes sic p̄scriptionē triū ānoꝝ sex mēsium ꝯtra ecclesiā: qꝺ est cōtra illud. j. eo. de quarta. ꝛ. xvj. q. iij. §. quas actiones. Sed hoc introductum fuit fauore fidei catholice.

‡ Unde dicebant Inno. ꝛ Hosti. q̄ ibi poniť tempus p⁹ qꝺ licet populū lapsu₃ acquirere ꝛ lucrari: hic vero poniť temp⁹ post quod episcopus populi lapsi nō potest illū petere. Jo. ā.

¶ Glosa sequens obijcit: ꝛ soluit.

b ¶ Si aūt nō fuerit. Et ita vacāte eccl'a nō currit ei p̄scriptio. Itē si eps̄ fuerit heretic⁹ nō currit eccl'ie p̄scriptio: vt in. §. seq. qꝛ tūc eccl'ia q̄si vacare itelligiť. Sed vr̄ q̄ debeat currere: qꝛ ecclesia vacāte ipi⁹ economus pōt cōuenire ꝛ ꝯueniri. vt ar. xij. q. ij. vulterana. ꝛ. ca. vobi. † ꝗ videť q̄ currit p̄scriptio. Sz nō est veꝝ q̄ economus possit agere vl' ꝯuēiri vacāte eccl'ia: qꝛ tūc caret legitio defensore. j. ne se. va. ꝑ totū. ꝛ iō nō currit: imo dormit iteri p̄scriptio.

† Hec capitula non loquuntur in economo sz in coadiutore qui plenā h₃ administrationē in tpalibus ꝯm Gof. Johā. and.

Nihil ꝓdest. ¶ Hoc ca. legiť varijs modis in glo. ꝛ extra ꝯm Jo. an. sūmať duob⁹ modis ꝯm ꝑmas duas lec. q̄ eliciūtur ex glo. fi. Et iste due lecture sunt ꝯe in se: ꝛ ꝓcedūt sine scrupulo. De alijs vero posset dubitari. Diuidiť. Nā primo repetit quod scripserat olim. Scd̄o ꝓtestatur ibi: sed illud. Abbas siculus.

¶ Casus. Quedā dn̄a patritia occupauerat ꝑtē p̄rimonij bti petri. papa gregori⁹ scripsit ei q̄ ipa dimitteret p̄rimoniū illꝺ. ꝛ ipsa ei rescripsit q̄ ipa parata erat facere rōem. ꝛ papa scd̄o mādauit eidē q̄ nihil cū scādalo/ nihil cū strepitu iudicū volebat de causis paupū diffinire. Ultio cū ipa nō dimitteret bōa paupeꝝ: reducit eidē dn̄e ad mēoriā q̄l'r oli scp̄serat sibi dicēs. q̄ taciturnitas ꝛ patiētia sua nō faciet p̄iudicium successorib⁹ suis in reb⁹ pauperum.

¶ No. arg. nihil cum scandalo faciendum. Item bona ecclesiarum pauperum sunt. Item iure inuasa non currit prescriptio. Ber.

¶ Glo. se. ar. ꝓpter scandalū. īducit tria similia. signat contrariū.

c ¶ Nihil cū scandalo. Ar. q̄ ꝓpter scādalū desistendū est a iure suo. s. de tēp. or. ad aures. vbi de h. ꝛ. x. q. iij. cauēdū. ꝛ. xj. q. iij. nolite. Et sic dn̄s cū sciret nō debere soluere tributū: tm̄ ꝓpter scādalū soluit: ꝛ Apl's ne aliquē scādalizaret ꝓprijs manibus victū sibi q̄rebat. xxviij. q. j. iā nunc. Usus finē. ꝛ ꝓpter scandalum ꝯsuetudo loci euādā ē: vt fecit mr̄ augustini. xij di. illa. in fi. ar. j. de re. iu. qui scandalizauerit.

Ex registro greg. italie p̄ricie.

Duob⁹ modis sūmať. Primo sic. Taciturnitas prelati nō nocet eccl'ie donec sit p̄scriptū. Scd̄o sic. In reb⁹ iuasis nō currit p̄scriptio. Jo. an. Ca. ij.

Nihil ꝓdest: ꝛ. j. Nihil cū[c] scādalo: nihil cū forali[d] strepitu vobiscum nos velle de causis pauperū[e] diffinire vobis scripsisse meminimus[f] ¶ Sed illud scire vos credim⁹ taciturnitatē atq₃ patientiā nr̄am futur[ā] post me pōtificib⁹ i reb⁹ paupū p̄iudiciū nō facturā[g] Grego.

¶ Per q̄etā ꝛ sincerā possessione trigita annoꝝ p̄scribit eccl'ia rē ꝑuati. h. d. ꝓut loq̄tur in p̄scriptione ecclesie actiue: ꝛ iste intellect⁹ tenēdus est. Ca. iij.

Sanctorū[h] patrū sanctiones[i] statuētes cōfirmauerūt: et nos irrefragabiliter cōfirmam⁹ vt oēs possessiones ad singulas ꝓuicias nr̄oꝝ fratrū ꝑtinētes a qb⁹ ꝑ triginta ānos possesse sūt quiete[k]: ꝛ sincere[l] absq₃ synodali[m] ꝓclamatōe: ꝑpetuo teneātur

d ¶ Forali strepitu. id est contentioso iudicio.

e ¶ De causis paupū. Et sic bona eccl'ie pauperū sunt. xvj. q. j. qm̄ q̄c q̄d. ꝛ. xxiij. q. vij. q̄ aūt. ꝛ q. viij. ꝯuenior. circa ꝑn ci. ꝛ iō paupū eē dicunť: qꝛ tpe necessitat[is] oīa sūt cōicanda. †. xlviij. dis. sicut hi. ꝛ. xij. q. j. c. ij. ꝛ victu ꝛ vestitu his ꝯtēti sim⁹. x. q. ij. eps̄. ꝛ. xij. q. ij. aurum.

† Nec sunt appropriāda. de ꝑbē. c. iij. de dona. c. ij. Johan. and.

f ¶ Uobis scripsisse meminimus. Et ideo forte credit[is] q̄ res pauperū retinere possitis/ quasi vobis videamur fecisse pactū de nō petēdo qꝺ falsū est vt seqť.

¶ Glo. se ar. inducēs rationē ꝛ sile. alle. duo ꝯria ꝛ soluit dupliciter.

g ¶ Facturā. Ar. q̄ negligentia vel taciturnitas prelati nō p̄iudicat successori: qꝛ delictū ꝑsone ꝛc. s. ti. ꝑxi. cū venerabilis. et. xvj. q. vj. si epm̄. sic ꝛ tpe p̄lati male alienātis nō currit p̄scriptio. xvj. q. iij. si sacerdotes. ꝛ p̄latus cōditionē ecclesie deteriorē facere nō pōt. j. de dona. fraternitatē. Ar. ꝯ. s. e. c. ꝑxi. ꝛ. j. e. auditis. in fi. So. negligētia prelati siue taciturnitas bñ p̄iudicat eccl'ie: qm̄ ꝓpter taciturnitatē currit p̄scriptio. vt. j. quasi ꝑ totū. ꝛ. s. e. c. ꝑxi. ꝛ iō h intellige q̄tū ad centenariā p̄scriptionē q̄ sola currit eccl'ie romane. xvij. q. iiij. nemo. ꝛ. j. eo. cum nobis. qꝛ nō potuit p̄scribere tpe suo ꝑ centū annos. ꝛ in auc. vt romana eccl'ia gaudeat ꝛc. §. j. col. ij. Uel pōt itelligi de re iuasa quā ista patricia iuaserat violēter: in qua nō currit p̄scriptio. xvj. q. iij. lz in regul. ꝛ. xciij. di. illud. ꝛ hec ꝓtestatio fuit quasi quedā iterruptio quā fecit ꝑnceps ꝑncipi. ‡ Sed h nō facit † illa quā habes. xvj. q. iij. §. pōt ver. his autē. et. C. de an. excep. vt ꝑfecti⁹. s. de of. or. pastoralis in fi.

‡ Uñ dicebat Inno. q̄ vn⁹ princeps ꝯ aliū ꝑ tales ꝓtestationes interrūpit p̄scriptionē₃ cū nō sit alius coram q̄ conueniať. ar. l. quē. j. alľ. glo. ꝛ facit qꝺ not. j. ca. ꝑxio. Joan. an.

Sanctorum. ¶ Hoc. c. ꝓut loq̄tur in p̄scriptiōe eccl'ie passiue. hoc dicit. Eccl'ia ꝯ eccl'ia₃ p̄scribit spacio. xxx. ānoꝝ. ꝛ hodie non procedit per. c. j. proxi. Abbas. sic.

¶ Casus. Olim hēbat locū p̄scriptio. xxx. ānoꝝ in reb⁹ eccl'ie. hodie nō. vñ tenet qꝺ hic dr̄. Uel sic pone casum ad hoc vt teneat ista decre. Rector cuiusdā eccl'ie possedit ꝑ. xxx. ānos q̄ete quasdā possessiones cuiusdā militis. q̄riť si p̄scripsisset: ꝛ rn̄deť q̄ sic. vt seqť i lr̄a. ꝛ sic nō tolliť. c. istud ꝑ. c. sequēs. nā ibi loq̄ť qñ vna eccl'a p̄scribit contra aliam: hic quando ecclesia prescribit cōtra priuatū. Et iste casus ꝓbatur per. §. potest. xvj. q. iij.

¶ Nota q̄ proclamatio sinodalis interrūpit prescriptionem. Ber.

h ¶ Sctoꝝ patrū. Ad h vt teneat decre. sic pone casū. Rector cuiusdā eccl'ie possedit. per. xxx. ānos quiete quasdā possessiones cuiusdā milit[is]. queriť si p̄scripsisset: Rn̄deo vt seqtur. ꝛ sic nō tollitur ꝑ. c. sequēs Nā ibi loq̄tur qñ eccl'ia p̄scribit cōtra aliā: hic qñ ecclesia ꝯ ꝑuatū. ꝛ iste casus ꝓbatur. xvj. q. iij. §. potest.

† Meli⁹ diceret nō potest facere illam: ꝛ et ita ponit Uin. Johan. an.

i ¶ Sanctiones. Ut. xvj. q. iij. c. j. ꝛ. ij. ꝛ. c. quicunq₃. ꝛ. c. placuit.

k ¶ Quiete. i. sine iterruptiōe aliq̄ ꝛ siñ molestia. ꝺ q̄ notať. j. e. illꝺ.

l ¶ Sincere. i. bona fide: ‡ qꝺ presumitur eo ipso q̄ non probatur contrarium. ar. C. qui mili. nō pos. sup seruis. ꝛ qui malam fidē allegat: eā ꝓbare d₃ ar. xvj. q. iiij. volum⁹. ff. de ꝓba. q̄tiēs. §. q̄ dolo. et qꝺ dicit de. xxx. an. p̄scriptiōe q̄ nō tenet hodie: verū est in reb⁹ ecclesie: tenet tm̄ in rebus ꝑuatoꝝ. j. e. de quarta. ꝛ. c. ad aures.

‡ Que i petitione hereditatis non censeť in eo q̄ audit sibi litē mouendā. ff. de peti. here. itē veniūt. §. a quo ꝯm Al cc. Jo. an.

m ¶ Absq₃ synodali proclamatione. Per istam synodalē ꝓclamationē fit interruptio p̄scriptiōis: si al's nō poss₃ litē ꝯtestari. C. de anna. exce. vt ꝑfecti⁹. al's nō vr̄. C. de p̄scrip. xxx. an. sicut i rem.

Alex. iij. salernitano archiepõ.

¶ Quarta decimarũ: et funeraliũ ꝑscribit̃ ꝯ epm si q̃draginta annorũ spacio nõ soluat̃: ⁊ cathedralis ecclia interi nõ vacauit.

De q̃rta decime ¶ Ca. iiij. et oblatiõis defunctorũ cleric[ꝰ] ab ĩpetitiõe epi q̃dragenaria[a] ꝑscꝑtiõe tp̃is se posse tueri[b] videt̃. ¶ Nisi forte iteri pastoralis sedes caruisset[c] pastore q̃ iura ecclie sue exigere debuisset ¶ Nã romana ecclesia tricẽnalẽ ꝑscꝑtionez ꝯ ecclĩã nõ admittit.

¶ Possessor malefidei ¶ Idẽ. non prescribit. Ca. v.

Uigilanti studio cauẽdũ est ne malefidei possessores[d] simus in ꝑdijs alienis: qm̃ nulla ãtiq̃ dierũ possessio iuuat aliquẽ malefidei possessorem: nisi resipuerit postq̃ȝ se aliena nouerit[e] possidere: cũ bone fidei possessor dici nõ possit. ¶ Ephesinꝰ[f] enim legislator solũ ꝓpter vitãdã miserorũ segniciẽ[g]/ ⁊ lõgi tp̃is errorẽ ⁊ cõfusionẽ ꝑmꝰ tricẽnali vel q̃dragenali ꝑscꝑtiõi vigorẽ legis ĩposuit. ¶ Nobis aũt tã in rebꝰ cognitis[h] q̃ȝ latẽtibꝰ[i] placuit[k] nõ hr̃e vigorẽ.

Idẽ mauritão epõ.

¶ Una ecclia ĩ ꝓchia alterꝰ xl. ãnorũ spacio decias ꝑscribit.

Ad aures nr̃as ¶ Ca. vj. ꝑuenit duas ecclias litigasse sup decimis: q̃s vna earũ ĩ alterius ꝓchia an. xl. possedit: et. ĩ. ¶ Tue frnitati tenore p̃ntiũ ĩnotescat: q̃ ð iure[l] melior ẽ ꝯditio possidẽtis. ¶ Qr̃ q̃dragenal[m] ꝑscriptio omnẽ ꝓrsus actionẽ[n] excludit.

Idem parmensi epõ.

¶ Laici sp̃ualia possidẽ nõ p̃nt ergo et ꝑ ꝯñs nec ꝑscribẽ. h. d. et quotidie allegat̃. Ca. vij.

Causaȝ q̃ inter regiñ. archidya. et nobilem virum. G. super decimis v̓tit̃: ⁊. ĩ. ¶ Ideoq̃ȝ mãdamꝰ q̃tenꝰ cãm ĩpam debito fine decidas: nõ obstãte ꝑscꝑtiõe tp̃is vel ꝯcessione[o] ecclĩastice/ secularisue[p] ꝑsone si idem. G. opponere eã voluerit: qr̃ cum laici decias detinere[q] nõ possint: eas

Diuisio. De quarta. ¶ Primo ponit dictũ. Secundo casum nõ exẽꝑtum ibi: nisi. Tertio ius ãtiquum reprobat ibi: nã romana. Abbas sic. ¶ Casus. Quidã clericus prescripserat quartã decimarũ ⁊ oblationũ que ad episcopũ pertinebãt. querebatur an posset se tueri ꝯ epm: Rñdet pa. q̃ clericus ille põt se tueri ab impetitione epi super q̃rta predicta prescriptiõe. xl. annorũ: nisi interim ecclesia pastore vacaret q̃ iura ipsius exigere debuisset. In fine rñdet tacite q̃stioni que posset fieri per canões antiquos in. c. ꝑcedenti. nõne sufficit ꝑscriptio. xxx. annorum vt dicũt canones: Rñdet rõana eccle. tricennalẽ ꝑscriptionẽ cõtra ecclesiã nõ admittit ¶ Nota q̃ vacãte ecclĩa non currit prescriptio. Itẽ sola prescriptio. xl. annorum locum habet.

a ¶ Quadragenaria. Hodie vero iure cõi sola. xl. an. ꝑscriptio currit ꝯ ecclĩaȝ nulla distĩctione facta inter ecclĩas et mõasteria: vt hic patet. ⁊. ĩ. e. in plĩbus ca. ⁊. xvj q. iij. §. potest. ver. quas actiones. prout distixit Gratianus ⁊ male in illo. §. põt. xvj. q. iij. ver. si. per vnam. coll. ver. in canonibus vero ⁊c̃.

¶ Glo. se. obijcit ⁊ soluit.

b ¶ Se posse tueri. Sȝ videt̃ q̃ nõ possit se tueri: qr̃ illa q̃rta deciarũ ð iure cõi videt̃ ad epm ꝑtinere. x. q. iij. vnio. vñ si clericꝰ iste cessauit in solutiõe illiꝰ quarte fuit male fidei possessor. ⁊ iõ nõ ꝑscripsit. ĩ. t. ꝓxi. ⁊. ĩ. e. qm̃. ⁊. c. vigilãti. ⁊. c. si diligẽti. Intellige q̃ ab isto clerico nõ ĩcepit prescriptio nisi habuisset titulũ talem qui dedisset ei causam prescribendi. de quo dicitur. ĩ. eo. si diligenti. Sed ab aliq̃ ꝑdecessorũ fuit inchota ⁊ ip̃e inueniẽs ecclesiam in possessione habuit bonam fidẽ † credens q̃ aliqua iusta cã possideret. vñ cõpleuit ꝑscriptionẽ: qr̃ qui in locũ alterꝰ succedit iustam habet ignorãtie cãm. ff. de re iudi. q̃ in alterius. Uel potuit hr̃e titulũ. scȝ cõcessionẽ epi tantũ. vnde prescripsit occasione illiꝰ tituli tantũ: licet minus iustus esset: vt dicitur. ĩ. e. si diligenti.

† Sufficiens hec solutio q̃ ad malã fideȝ excludendã: sȝ nõ q̃ ad validã ꝑscꝑtionẽ in hoc casu tanto tp̃e posse disset cuiꝰ initij vel ꝯrij nõ sit memoria. huiꝰ ratõ qr̃ius cõe hic est ꝯ ꝑscribẽtẽ. ĩ. e. c. j. lib. vj. Jo. an.

c ¶ Caruisset. Quia ecclĩa tunc caret legitio defẽsore. ĩ. ne se. va. ca. j. ⁊ vlti. ⁊ hic. quare non currit prescriptio. s̃. e. ca. j. ⁊ sic istud tẽpus subducitur de ꝑscriptionibus ‡ ĩ. eo. auditis. ⁊. c. cũ nobis.

‡ ꝟm Tan. qui etiã reprehendit eos q̃ dixerant morte ꝑlati ꝑscriptionẽ interrũpi. Jo. ã.

Uigilanti. ¶ Primo ponit dictũ. Scd̃o ibi: ephesinꝰ. rationem legis contrarie. Tertio corrigit ibi: nobis. Abbas sicu.

¶ Casus. Scd̃m leges male fidei possessor ꝑscribit rẽ alterius. Uñ dubitauit quidã ep̃s an idẽ esset ꝟm canões: sup hoc rescribit pa. dicens. q̃ valde cauendũ est ne male fidei possessores simꝰ ĩ predijs alienis. quia nulla antiq̃ dierũ possessio iuuat male fidei possessorẽ: nisi rẽ restituerit postq̃ȝ eã nouerit alienã. cũ postea bone fidei possessor dici nõ possit/ ostẽdens qualr̃ alit̃ fit ꝟm leges. Ephesinus enĩ legislator hãc legẽ ĩuenit vt locũ haberet ꝑscriptio. xxx. vel. xl. annorũ in male fidei possessore solũmõ ꝓpter vitãdã negligentiã miserorũ ⁊ longi tẽporis errorẽ ⁊ confusionẽ: sed pa. hoc nõ placuit siue verꝰ dñs sciat rem suam prescribi/ siue ignoret. ¶ Nota q̃ diuturnitas tẽporis peccatũ nõ minuit: sed auget. Itẽ male fidei possessor non prescribit. Item introducta fuit prescriptio contra desides/ ⁊ sui iuris contemptores. Ber.

d ¶ Possessores. Sic. ĩ. e. qm̃. ⁊. c: si diligẽti. ⁊. c. veniẽs. ĩ fi. ⁊. xvj q. iij. lȝ. ⁊. xxxiiij. q. ij. si v̓go. ⁊. xxxiij. q. v. q̃ deo. ⁊ h̃ iõ ẽt ꝯtigit: qr̃ sicut tp̃s nõ tollit obligationẽ/ sic nec inducit. ff. de ac. ⁊ obli. l. obligationũ. §. placet. ⁊ hoc ꝟm canões: secus ꝟm leges. C. de prescrip. xxx. vel. xl. an. si quis emptionis. ⁊. xvj. q. iij. §. potest.

¶ Glo. se. querit. ar. ꝓ et contra. ponit. iij. opi. ⁊ mediam approbat.

e ¶ Nouerit. Qð est intelligẽdũ si añ impletã ꝑscriptionẽ habuerit malã fidẽ: qm̃ q̃ mala fide possidet nõ ꝑscribit vt dictũ est. Sed pone q̃ post ꝯpletã ꝑscriptionẽ ĩcipiat hr̃e malã fidẽ: nũq̃d tenet̃ ipam rẽ restituere v̓o dño: Ur̃ q̃ sic: qr̃ iã scit q̃ res nõ est sua: ⁊ nõ dimittit̃ pctm̃ nisi restituat̃ ablatũ. xiiij. q. vj. si res. ⁊. ĩ. ð vsu. cũ tu. Sed ꝯ vr̃: q̃ ꝯpleta ꝑscriptiõe iã tutꝰ est ꝟm vtrũq̃ȝ ius. s̃. ca. ꝓxi. ⁊. ĩ. e. ti. c. qm̃ oẽ. ⁊ in plĩbꝰ alijs: q̃ iure possidet: si iure q̃ iuste ⁊ bñ. vt. xiiij. q. iiij. q̃d dicã. nec iã dr̃ aliena vt ibi. Preterea iura faciũt h̃ meũ: illud tuũ. viij. di. q̃ iure. Itẽ ꝯditor canonis vel legis põt mihi dare rẽ alienã: ⁊ tutus ero. ff. de euic. luciꝰ. ⁊. C. de q̃driẽ. ꝑscrip. bñ a zenone. ⁊ ꝑ totũ. ⁊ sic multo fortiꝰ potuit ĩducere hãc ꝑscriptionẽ in odiũ negligentiũ. Quidã dicũt: q̃ q̃ncũq̃ȝ hȝ consciẽtiã rei alienetenet̃ eã restituere: al̃as peccat. Alij dicũt: qð vr̃ veriꝰ: q̃ nõ tenetur eã ãpliꝰ reddere: quia iã nõ est aliena: immo sua/ ⁊ iuste eã possidet: qr̃ iure. xiiij. q̃st. iiij. q̃d dicaȝ: sicut q̃ autore ꝑtore possidet: iuste possidet. ff. de acqui. pos. iuste. Ala. † dixit: q̃ si ex cã lucratiua rẽ habuit semp eã reddere tenet̃. ar. ff. de his q̃ ĩ frau. cre. qui autẽ. §. si q̃d cũ pupillo. si v̓o ex cã non lucratiua: puta q̃ emit ab eo quẽ credebat dñȝ nõ tenet̃. ar. xiiij. q. j. quod debetur.

Prescriptione cõpleta si mala fides supueniat an res prescripta restitui debeat.

Panormi. tenet istam.

† Cuius distinctio. reprobat̃ ꝟm. Ho. C. de ꝑscrip. lon. tẽpo. l. penul. et. j. de dona. aplĩce. Jo. an.

f ¶ Ephesinus. Imperator forsitan fuit vel iurisperitus qui hãc legẽ primus edidit.

g ¶ Segniciẽ. Uitãdã scȝ ne rerũ dñia essent ĩcerta. ff. de vsuca. l. j. ⁊ insti. de vsuca. in ꝑn.

h ¶ Cognitis. ipi domino: q̃ ab alijs possideãt̃

i ¶ Latẽtibꝰ. Qr̃ verꝰ dñs rem illam nescit ad se pertinere.

k ¶ Placuit non habere. In male fidei possessore qui ꝑscribere nõ potest siue verus dominus sciat rem illam ad se pertinere: siue ignoret. vt xxxiiij. q. ij. si virgo. ⁊. ff. de peti. here. sed ⁊ si lege. §. si de eo.

Diuisio. Ad aures. ¶ Cõis diuisio. Scd̃a ibi: tue. Ab. sic. Casꝰ. Quedã ecclĩa ꝑscripsit decias ĩ ꝓchia alterꝰ. xl. an. q̃rit̃ an tuta sit ecclĩa ꝑscriptiõe. Rñdt pa. q̃ de iure melior ẽ ꝯditio possidẽtis. qr̃ prescriptio. xl. an. excludit oẽm actionẽ. ¶ No. q̃ melior est cõditio possidẽtis. Itẽ prescriptio. xl. an. excludit omnẽ actionem. B.

l ¶ De iure. Canonico ⁊ etiã ciuili. s̃. de ꝓba. ex lr̃is. ĩ. de iurepa. qð autẽ. xiiij. q. v. nõ sane. ⁊. C. de rei ven. quotiens. ff. de reg. iur. cũ par. ff. de condi. ob tur. causam. si ob turpem.

¶ Glo. se. signat contrarium ⁊ remittit.

m ¶ Quadragenalis. Sic pȝ q̃ vna eccl̃a põt ꝑscribere decias ĩ ꝓchia altꝰ: lȝ titulũ nõ oñdat. ar. s̃. eo. ti. de q̃rta. ĩ. e. veniẽs. Ar. ꝯ. ĩ. de dci. dudũ. vbi dr̃ q̃ titulꝰ ẽ necessariꝰ. de h̃ dr̃. ĩ. e. si diligẽti. hodie est textꝰ aptꝰ. c. j. e. ti. li. vj. vbi titulꝰ est necessariꝰ/ vel tm̃ tp̃s de cuiꝰ initio nõ sit mẽoria: cũ sit ꝯ ius cõe q̃ vna ecclĩa ꝑcipiat decimas in aliena ꝓchia. c. ad decimas. de resti. spo. lib. vj. Panor.

¶ Glo. se. reci. per duo contraria ⁊ in vtroq̃ȝ remittit.

n ¶ Actionem. Arg. q̃ actio ꝟm canones sit proponenda. de h̃ dr̃. s. de iudi. dilecti. ⁊. c. examinata. ⁊ q̃ dicit omnẽ actionẽ excludit: intellige q̃ talis sit actio que possit prescribi. quia quedã sunt que prescribi non possunt. ĩ. e. ca. proxi. ⁊. c. accedentes. ⁊. c. cũ nõ liceat. vbi notatur in quibus casibus non currit prescriptio. Ber.

Diuisio. Causam. ¶ Laicus decimas non prescribit. Communis diuisio. Secunda ibi: ideoq̃ȝ. Abbas siculus.

¶ Casus. Inter archi. regiñ/ ⁊ nobilẽ virũ. G. q̃stio sup decimis vertebat̃. Pa. cõmisit cãm illã mandans iudici q̃tenꝰ cãm ipsam debito fine decidat: nõ obstãte ꝑscriptiõe tp̃is/ vl̃ cõcessiõe alicuius ꝑsone ecclĩastice vel scl̃aris si idẽ. G. eã opponere voluerit. qr̃ cũ laici nõ possũt possidere decimas: eas ꝑscribere nõ valẽt. ¶ Nota q̃ laici non possunt possidere decimas/ aut etiam alia mere spiritualia. Item qð possideri non potest: non potest prescribi. Ber.

o ¶ Cõcessione. Supple facta post latera. ꝯcil. in q̃ cauet̃ q̃ laici sine aĩarũ ꝑiculo decias detiere nõ p̃nt: vt. ĩ. de deci. ꝓhibemꝰ. ⁊ melius. e. ti. q̃ȝuis sit graue. vñ hodie epi decias laicis in feudũ cõcedere non p̃nt. quia ius decimarũ cũ sit sp̃uale nõ cadit in laicũ. vt hic in fi. satis patet. De h̃ dicet̃ in decre. ĩ. de deci. q̃ȝuis sit graue.

p ¶ Secularisue. ĩ. de deci. tua nos. ⁊. c. dudum.

q ¶ Detinere. sic. xvj. q. vij. c. j. Et dic detinere scȝ ciuilit̃ ‡ naturaliter aũt de facto possidẽt laici ⁊ ĩ ꝑiculũ aĩarũ. Exigitur q̃ ciuilis possessio ad prescriptionẽ in hmõi sp̃ualibus. i. vt persona sit talis ĩ quã possit cadere hmõi possessio de iure. In laicũ enĩ ius sp̃uale nõ cadit. s̃. ð elec. sacrosctã. ⁊. c. massana. ⁊. xcvj. di. bñ q̃dẽ. Tal̃ qui

‡ Et sepo nit̃ detentio ꝓ possessione sicut ĩterdũ ecõuerso. xij. q. j. c. ij. Johan. and.

† Dicit spe. q ad hanc possessionē duo reqrunt. s. bona fides et possessio. ples igitur ibi ē bona fides sm eū Ab. exponit. i. habet duo ipedimēta: q2 nō possidet spūalia z q̄ h3 malā fidē. et pcedit expositō ista si hēs germinat. ego credo q glo. intellexit q ciuilis et iusta possessio germiat. i. fructum parit. s. acqrēdi dnij. vn §. statiz alr. hic vult q si vsucepi seruum bona fide per eum mihi acquirit. Jo. ād.

dē possessio germinat plem † id est fructū parit: acqrit dnīu sm Jo. an. vt ar. insti. p quas pso. no. acqui. § sed bone fidei. z ideo q2 non possident nō prescribūt: q2 sine possessione prescriptio nō pcedit. ff. de vsuca. l. iij. et melius in. l. sine possessiōe: et prescriptionē obijcere nō potest nisi quis possideat. s. de pba. ex lris. in fi. Ergo laici non possūnt nobis obijcere prescriptionem in hmōi spūalibus quia nō possident ciuiliter decimas subaudi nisi allegēt aliū titulū: et concessionē factā.

Illud aūt. Sunt duo dicta. Secundū ibi: verū. Abbas sic.

Casus. In canonibus repetitur q q̄ rem alterius prescribit. xxx. annis tut9 est pscptiōe: quesitū fuit a pa. vtrum hodie locum habeat talis pscriptio: Rū. q ro. ma. ec. non dimittit vel nō admittit minorē prescriptionē q̄3. xl. ānoz. l3 qdā canones admittāt tricennalē. Et si ecclia p. xl. annos rem aliquā incōcusse possedit aduers9 aliā eccliaz pōt se tueri quadragenaria pscriptiōe. Si vero de pscriptiōe z interruptiōe questio fuerit īter ptes ab vtraq3 pte testes recipi debent. Et si probata fuerit interruptio: prescriptio nō valebit

Ro. q quadragenaria prescriptio sm canones hodie locum habet. Item prescriptio debet esse continua et non interrupta. B.

a Quadragita. s. e. de quarta: et. c. ad aures/ et. j. ca. proxi.

b Canones. xvj. q. iij. c. j. et. ij. et. c. quicūq3. et. c. placuit: que hodie non tenent. s. e. c. iij. Ber.

Glosa sequens reci. per. q.

c Aduersus ecclesiam. Hoc ideo dixit: quia aduersus priuatum bene tuetur se ecclesia spacio. xxx. an. vt. s. eo. sanctorum: que in isto casu habet intelligi ne qd in eius fauorē noscitur indultū ad eius lesionem retorqueri cōtingat. C. de leg. j. l. q fauore.

d Inconcusse. Id est quiete et sine aliqua interruptiōe. j. e. auditis: et. c. seq. Uel sine aliqua synodali proclamatione per quam interrumpitur prescriptio. s. e. sanctorum.

e Parte. Super prescriptione et interruptione. vt. j. e. auditis.

Glosa sequens distinguit interruptionem naturalem: z ciuilem De prima ponit duos modos et octo de secunda.

f Interruptio. Nota q interruptio fit pluribus modis naturaliter et ciuiliter. Naturaliter duobus modis per inundationē maris et fluminis: vt. ff. de acqui. pos. qui vniuersas. §. item labeo et. l. possideri. § labeo. Item per deiectionem et expulsionē. ff. de vsuca. naturaliter. §. j. Ciuiliter vero multis modis interrumpit prescriptio. Et primo per libellum principi oblatum ‡ in annali actione. C. qn̄ li. prin. da. lit. conte. facit. l. ij. Item per litis cōtestationem. quod habet locū in ppetuis actioib9. xvj. q. iij. §. pōt ver. is autem: et. § q si. ij. et coram suo iudice. C. ne de sta. defunc. l. pe. Si nō potest litem cōtestari: sufficit iudicē adire et libellū offerre contra absentē vel cōtra eū qui cōuenīri nō potest aliq̄ de causa: z in querimoniā deducere ius suū vl' coram publicis psonis: vl' ad domiciliū rei cū iudex haberi nō potest pponat: et sic interrupta est pscriptio. C. de anna. excep. vt pfecti9: et pdi. § pōt. ver. is aūt. Item p sacrum oraculū oblatū principi. Et p executorē si postea subsecuta fuit cōuentio. C. de pscrip. xxx. an. sicut in rē. in fi. Item per solutionē vsurarū. C. de prescrip. xxx. an. si qs emptionis in fi. Item per synodalē pclamationē. s. eo. sanctorū. Itē per scdam cautionem a debitore factā. C. de prescrip. xxx. an. cū notissimi. §. sed et si quis. Item p denūciationem factam a colono. s. vt lit. nō conte. quoniam frequenter. § q si sup. et. C. vbi in rē act. l. ij. Ber.

Prescriptio interrūpit naturalit et ciuiliter.

‡ Per exceptionem vo non iterrūpit. vt not. d ordi. cog. ca. ij. i glo. hic patet Jo. an.

Diuisio.

Quia indicante. Primo ponit dictū qd secūdo exequēdo committit ibi: hortamur. Tertio circa exceptionem instruit ibi: quadraginta tantum. Abbas siculus.

Casus. Inter duos abbates orta fuit q̄stio de finibus pa. mādat illam q̄stionē diffiniēdā p agrimessores: qui ad loca de qbus contentio est accedant/ et in pn̄tia illorū questionē faciant terminari prescriptione. xl. annorum tm̄ vtriq3 parti seruata. No. questionem de finibus in presentia iudicum terminari. Item prescriptio. xl. annorum hodie locum habet. B.

g Agrimessoris. Qui tenetur de modo finium actiōe in factū si male renunciauerit: dummodo dolose hoc faciat: de culpa enī

nulla valent pscribē rōne. Idē.

Si ꝯ pscriptionē. xl. annoz q̄ sola currit ꝯ eccliā opponat interruptio vtq3 pbabit. Ca. viij.

Illud aūt te scire volum9 z tenere q aduersus ecclesias miorē pscriptionē q̄3 q̄dra-
a gintaa an. ro. ec. nō admittit: l3 q̄-
b dā canonesb cōprobent tricēna-
c lē: et ecclia se pt aduersusc ecclesiā q̄dragenaria tpis pscriptiōe
d tueri de re illa quā incōcussed. xl. an. noscit possedisse. Uerum si de pscriptiōe z interruptiōe inter partes fuerit mota q̄stio: ab
e vtraq3 ptee testes recipi debent.
f et si pbata fuerit iterruptiof: pscriptio non tenebit. Idem.

Fines prediorū ecclasticorū xl. ānoz spacio pscribūt. Ca. ix.

Quia indicāte abbate. S. cōperim9 inter eū et abbatē sancte lucie exortā de fini-
g bus questionē agrimessorisg diffinitione illam prospeximus finiēdam. Hortamur igitur vt
h ad locah de qb9 ē ꝯtētio accedētes eā in vrā faciat pn̄tia tmina
i ri Quadragita tm̄i ānoz pscptiōe vtriq3 pti suata. Luci9. iij.

Tempore hostilitatis nō currit prescriptio. Ca. x.

Ex trāsmissa ꝯquestiōe abbatis: et monachorū de habeñ.
k accepim9: q cū eccliak de camenone ad ius eoz ptieat: z hoīes de sib. et vinto. eccliaz prochiani sint ipsi9 ecclie. clerici q̄ predictas habuert ecclias: minuta-
l til oē ius prochiale pter ius fu-
m nerādim matrici ecclie subtraxerunt: et. j. Dis. ve. mā. q̄ten9 de-
n cimasn z oblatiōes cū alijs obuentiōibus mēorate matrici ec-

vel negligentia non tenetur. ff. si men. fal. mo. dix. l. iij. §. j. L.

h Ad loca. Ut loca diuidenda subijciat oculis. †. ff. fini. regū. si irruptiōe: in fi. C. fini. regū. si qs. Et ex hoc pōt sumi arg. q iudex potest iudicare sm q nouit et nō sm allegata. Et nota q iudex q contra conscientiam vel cōtra ‡ iusticiā in grauamē alteri9 aliqd fecerit per grām vel sordes: per vnum annū nouerit se suspensum: et si durante suspensione ingesserit se diuinis irregularis efficit: cū q̄ sol9 papa dispēsat: z i vaz litz estiatiōez ꝯdēnabit vt in decr. Inno. iiij. cū ecni. de re iu. li. vj. T. 3.

Glo. se. inducit q̄tuor cōcor. alle. iiij. iura in ꝯriū et soluit distiguēdo īter fines prochiaz z c. z pdiorū: pmo casu aut cōstat de limite aut nō. Et si cōstat aut q̄rit de limite vel adherentib9: aut de nō adherentib9.

i Quadragita tm̄ ānoz. Sic g vr q fines pscribi pn̄t. vt. xvj. q. iiij volum9: z. q. iij. īter memoratos: et. s. e. ad aures: et. s. de pba. ex lris Sz ꝯ vr q fines pscribi nō pn̄t. vt. xvj. q. iij. l3 in regulis: z. j. de pro. sup. eo. xvj. q. iij. qcūq3: z. c. i ter mēoratos. Sup h dicas vbi fines dyocesuz siue prochiaz constat distinctos fuisse: vel etiā pōt pbari p libros antiqs / et testes/ et famā/ z alia adminicula: vt. s. de pba. cū cām. fines dyocesis siue prochie aut puīcie nō possunt prescribi. z sic loquūtur. ca ista. xvj. q. iij. l3 z. ca. qcūq3: et. j. de pro. sup. eo. et ratio est: sc3 ne puinciaz termini cōfundant. xvj. q iij. quicūq3: et sic limes pscribi nō pōt: nec ea q̄ limitib9 adherēt. ff. de rei ven. q religiosis: et. ff. de cōtrahē. emp. i modicis. † Ubi vero nō constat nec pōt pbari de diuisione limes: et ea que sibi adherent bene potest prescribi: et sic distinguit illud ca. xvj. q. iij. inter memoratos. Fines vero prediorū bene prescribunt: in q casu loquit illud. c. ex litteris. s. de proba. in quo casu pōt itelligi illud. c. xvj. q. iiij. volum9: et illud qd hic dicit. Si vis intelligere hic de finib9 prochiaz itellige hic q fines nō erāt distincti. vnde habet locū pscriptio vt dicit. c. inter mēoratos. Illud scias q l3 limes pscribi nō possit: tm̄ ea que sunt infra limitē limiti nō adherētia pscribunt ‡ spūalia et tpalia: z sic loquūt. s. e. ad aures: et. j. e. auditis: vbi vna ecclesia prescribit decimas in parrochia alteri9 et tunc necessarius est titulus. vt nō. j. e. si diligenti: et in quadam decre. Grego. co. ti. venerabilium. nunc est. c. j. e. titu. lib. vj.

Ex transmissa. Pria ps ponit q̄relā. Scda dat iudices ibi: discretiōi Abbas sic. z erat hec oli sub titu. de statu regu.

Casus. Ecclia de camemone ptinet ad mōasteriū de habendoñ. z hoīes de sibi. z vintoñ. eccliarū sūt prochiani matricis ecclie de camemone: clici de sibi. z vintoñ. minutati oē ius prochiale pter ius funerādi subtraxerūt illi matrici ecclie. s. decias z oblationes: vñ abbas z mōachi de habendoñ. p ecclia sua matrice de camemōe conq̄sti sunt dño pa. Uñ mādat iudicib9 q̄tenus faciāt restitui decias et oblatiōes cū alijs conuētionib9 predcē matrici ecclesie de camemoñ. nō obstante prescriptione tempore hostilitatis a clericis predictarū ecclesiarum. No. q monachi possunt habere ecclesias parrochiales: et sic per consequēs populum. Item maior ecclia vel monasteriū potest agere pro ecclia sibi subiecta. Itē ius prochiale gn̄ale nomē ē vt hic ptz. Itē tpe hostilitatis non currit pscriptio. Itē debent matrici ecclie et nō capelle. B.

k Ecclesia de camenone. Que parrochialis erat ecclia et matrix pertinens ad monachos si alie erant sub illa: et ita iste ecclie pertinebant ad monasterium mediante matrice ecclia: et ita maior ecclesia potest agere pro iure subditarum ecclesiarum. sic. j. e. auditis: et. xvj. q. iij. inter memoratos. L.

l Minutati. Frustrati lup9 comedit agnū. xiij. q. j. §. his ita. vltra vnā colūnam: z est q̄si q̄dam spēs alluuiōis q̄ prediox statū imutat: alij auferēdo paulati: alij dādo latent. C. d aluuio. l. j. z. ij.

m Funerādi. Ius funerādi cōsistit in sepultura mortuoz et exequijs et oblationib9 inde puenientib9: istud ius nō subtraxerant matrici ecclesie. De hoc iure habes. j. de sepul. per totum.

n Decimas. Et sic ptz q de iure cōi matrix ecclia debet pcipere decimas infra confines sue limitationis: et sic capelle nihil debent habere: quod est verum: nisi per specialem indulgentiam vel prescriptionem. j. de deci. cum contingat: et xvj. q. j. de decimis.

† De qbusdam simili b9 notaui in arbore cōsāguinitatis. i pn. Jo. ād.

‡ Uel pro z copulatiue enim loquit decre. prima allr. Jo. and.

Prescribunt qnq3 fines dyocesis.

† Uide. j. ti tu. j. cū bertholdus. super vlti. gl. Joh. and.

‡ Dixit hic Gof. et postq fines sūt turbati z aliter incipit fines posside re vt solum propriū nō vt fines tūc icipit pscribere. aū turbatiōez aūt nō pscribit: q2 vterq3 finib9 cōib9 tūc vtit rōne sue ptis. ff. p socio. l. merito. Joh. and.

a ¶ Nō currēte. Tēp⁹ hostilitat**ꝭ** nō currit: imo illō subducit de p̄scriptiōe. sic. ⁊. xvj. q. iij. p̄ma actiōe. ff. de ca. ⁊ postli. reuer. postliminiū. et. C. e. ab hostibus. et in alijs casibus. s̄. e. c. j.

Diuisio.

Accedētes. ¶ Prima pars ponit querelam. Secunda dat iudicem ibi: volentes. Abbas sic. ¶ Casus. Prepositus scti nazarij et. A. canonic⁹ scti stephani ꝓcuratores cleri ad se. ap. accedētes ꝯquesti sunt de ordinarijs maioris eccl'ie: ꝙ cū ipsi ꝓcurēt legatos: et nūcios apo. se. dicti ordinarij nō velint illos ꝓcurare: nec aliquid cōferre ad procurationes prestādas. volens pa. vt quod omnibus iminet ab omnibus ꝯprobet. mādat abbati de cenedo quati. nisi dicti ordinarij p specialem priuilegiū ap. se. a prestandis ꝓcurationibus ostenderint se īmunes ꝺcernat ip̄os ordinarios teneri ad procurationes ordīe debito faciēdas: etiā si lōgissimo tēpore nō īpenderit ꝓcurationē cū in talib⁹ non habeat locū p̄scriptio. ¶ Nota qꝺ omes tāgit: ab oīb⁹ approbādū est. Itē res eccl'ie tenent ꝓcurare nuncios et legatos romane ec. nisi spāle p̄uilegiū oñdāt. Itē in ꝓcurationib⁹ nō habet locū p̄scriptio. Ber.

clesie (p̄scriptiōe hostilitatis tp̄e non^a currente restitui faciatis.

a

Inno. iij. abbati de cenedo.

¶ Procurationes q̄ debent legatis ⁊ nūcijs ap'lice sedis p̄scribi non possunt. Ca. xj.

Accedētes ad pre. n. prepositꝰ scti nazarij. et. A. canonicus scti stephani syndici et ꝓcuratores p̄micerij: ⁊ clerici mediolañ. de ordiarijs maioris eccl'e grauiter sūt ꝯq̄sti: ꝙ cū ipsi legatos ⁊ nuncios ap. se. deuote recipiāt et ꝓcurēt: dicti ordinarij ꝓcurare ip̄os renuūt: ⁊ ꝓcurātib⁹ ad expensas subsidiū impartiri et. j. ¶ Volētes autē vt qꝺ oīb⁹ iminet: ab oīb⁹^b ꝯprobet. Mandam⁹ q̄ten⁹ nisi dicti ordiarij p spāle p̄uilegiū ap. se. prestādis ꝓcuratiōib⁹ oñderint se imunes: (etiā si lōgissimo tp̄e ꝓcuratiōis obsequiū nō impenderint: cū in talib⁹^c p̄scriptio sibi locū neq̄at vēdicare) ipsos ad ꝓcurationis

b

c

b ¶ Ab oīb⁹ cōprobet. Ar. qꝺ oēs tāgit ab omnib⁹ est approbādum. lxvj. di. c. j. ⁊. s̄. de temp. ordi. si archieps. ⁊. s̄. de offi. ordi. ad hoc. ff. de aqua plu. ar. in concedendo. et. C. de auc. prestan. l. vlti. Item vbi onus ibi emolumentum. xij. q. ij. charitatem. et. c. ecclesiasticis. ⁊. insti. de leg. pa. suc. §. j. ⁊. C. de fur. maifestissimi. §. sinautem† et melius. C. de ca. tol. l. vna. §. pro secundo.

† Cōmodatari⁹ penaꝫ quā ꝯsequitur ex furto nō restituit dño: vt sicut patiebatur dānū/ sic assequatur lucrū. Io. an.

¶ Glosa sequens dat vnum simile et duo similia.

c ¶ Cū in talib⁹. In ꝓcuratiōe que debet ratiōe visitatiōis nō currit prescriptio. j. eo. cū ex officij. et hic ptꝫ: sꝫ in illa q̄ dat ratiōe institutionis bñ currit de qua loquit. ca. xviij. q. ij. eleutheri⁹. Itē in illa que datur ratione consuetudinis. vt. xviij. q. ij. seruitium.

Cum nō liceat. ¶ Sunt due partes. Prima reprehēdit factum istorū quib⁹ scribitur exprimēdo causam. Secūdo illꝺ corrigi p̄cipit: et exceptionē remouet ibi: ideoq;. Ab. ¶ Casus. Archiepiscop⁹ bracharen̄. ꝯquestus est dño pa. ꝙ priores de costa et de sancto tornato denegabāt sibi obedientiā: ⁊ reuerentiā exhibere/ licet eccl'ie sue in ipsius archiep̄atu essent cōstitute: dicētes ꝙ eam sibi exhibere nō cōsueuerūt: mādat papa dictis prioribus quatenus p̄dicto archiep̄o exhibeāt obedientiā et reuerētiam debitam sicut alij clerici sue dyocesis prescriptione temporis nō obstante. ¶ No. ꝙ contra obedientiam non currit prescriptio.

¶ Glo. se. ponit tres casus exceptos: demū obijciēdo querit: et soluendo questionem repetit.

d ¶ Recedere. Nisi vbi incidit ī heresim. xxiiij. q. ij. sane. ij. Vel in scisma. s̄. de ele. qꝛ diligentia: ⁊ in crimīe notorio fornicatiōis: et ī symoniaco in ordine si possit probari. xxij. di. §. verum. et. j. q. j. si quis a simoniacis.‡ In alijs aūt criminib⁹ etiā si sint notoria expectāda est sētētia. xv. q. vlti. sciscitātib⁹. viij. q. iiij. nōne: et. s̄. vt lit. pen. laudabilem: et. c. a mēoria: et. j. de diuor. porro. Et est ratio: qꝛ fornicarij notorij/ ⁊ symoniaci sunt suspensi ip̄o iure. j. q. j. reperiunt. Sed nōne pro alijs criminibus ꝓhibetur quis a perceptiōe dñici corporis: de conse. di. ij. quotidie. et ab īmolatione. vt. vj. di. testm̄. Quare ergo poti⁹ circa ista crimīa hic dicit? Sol. canō dicit † ꝙ istos symoniacos et fornicarios vitare possum iure mero: sꝫ alios non: nisi essent excōmunicati et suspensi vel depositi. Vin.

‡ De hoc. ij. q. vij. sacerdotes. Io. and.

† Hoc ē qꝺ q̄rebā quare canon dicit. Rñdeo illa ē rō spālis in symoniaco in ordine: qꝛ intus ort⁹ occidit q̄rum cūq; occult⁹. vt no. de symo. tāta fornicatio aūt inq̄nat

e ¶ Sue dyocesis. Eo eni ip̄o dñt sibi subesse. xvj. q. vij. omes basilice. et. xviij. q. ij. monasteria: nisi ostendant se exemptos. j. de confir. cum dilecta/ ad fi. ⁊ hoc ideo: quia possessor nō cogit probare titulum sue possessionis. C. de rei ven. l. vlti. C. de pe. here. cogi. et. ij. q. v. §. j. quia ius istud de cōmuni iure pertinet ad episcopū ī omnibus clericis sue dyocesis: vt hic patet.

¶ Glo. se. pōit. xxvj. cas⁹ qb⁹ vel nō p̄scribit vel p̄scp̄tio dormit. ⁊ q̄n ꝯ p̄soas q̄ nō p̄scribūt. In fi. sigt ꝯtrū ⁊ soluit: ⁊ p̄mo recitet finis.

f ¶ Nō obstāte. Nō h̄ cas⁹ ī qb⁹ nō currit p̄scp̄tio. P̄rio ī obediētia: vt h̄. Itē in ꝓcuratione rōne visitatiōis debita. s̄. e. c. pxi. Itē in decimis a laicis possessis. s̄. e. causam q̄. Itē in mr̄imonio. j. de consang. nō debet. Itē in tributis siue publicis functionib⁹. C. de prescrip. xxx. vel. xl. an. l. cōperit. Et liber homo nō prescribit. xvj. q. iij. §. potest. ver. ꝙ si priuat⁹. et se. §. Itē tēpore vacātis eccl'ie nō currit prescriptio. Nec tēpore scismatis. s̄. c. proxi. et. c. de quarta. et. j. e. cum nobis. Item tēpore hostilitatis non currit. s̄. e. ex transmissa. et. xvj. q. iij. prima. Itē nec cōtra neruū eccliastice disciplinē. s̄. de cōsue. cū inter vos. Itē in re q̄ de iure cōmuni possideri non potest. xciij. di. illud: et. c. di. contra morē. Itē limes. xvj. q. iij. lꝫ. et. j. de pro. sup. eo. Item nec in re spiritua li iniusto titulo acquisita. s̄. de trāsac. preterea. ij. Itē nec via publica. ff. de vi. pub. viā. Item nec contra ius publicū C. de op. publi. prescriptio. Item res sacra: et res fiscalis: insti. de vsuca. §. j. et. §. res fisci. Itē res p̄sidi data cōtra legem iuliam repetūdaꝝ ff. ad. l. iul. repetū. quod contra legē. Itē res pupillaris. ff. de acqui. re. do. bone. Itē fund⁹ dotalis. ff. de fun. do. si fundus. Item res peculiaris vt videt. C. ne de sta. defū. l. vlt. Itē pupillo nō currit prescriptio. C. qui. in ca. in integ. resti. nō est ne. l. vlt. Itē vxori durāte mr̄imonio nō currit p̄scriptio: nisi maritus vergat ad inopiā. C. de iure do. in rebus. §. oēs. Itē in rebus que sub cōditione debent nō currit prescriptio. nisi a tempore conditionis extātis. C. de p̄scrip. xxx. an. cū notissimi. §. illud autē. Item tēpore suspensionis prelati nō currit prescriptio. j. de cōcess. preben. qꝛ diuersitatē. Itē filiofamilias non currit prescriptio dū est in potestate patris. C. de anna. excep. l. j. in fi. §. vlti. et. C. de bo. que libe. quecūq;: ad fi. et. C. de bo. ma. li. j. in fi. ⁊. s̄. de postu. prela. bone memorie/ in fi. Item quidā sunt q̄ prescribere nō possunt: vt precario tenētes. x. q. iij. qꝛ cognouim⁹. Itē colon⁹. xvj. q. j. clerici et. c. seq. C. de p̄scrip. xxx. an. male agit. Itē q̄ noīe alieno possidet. j. e. si diligenti. Item vsufructuarius. insti. per quas perso. nobis acqui. §. fructuari⁹. Nec creditor prescribit pign⁹. ff. de vsuca. nō solum. §. qui pignori: et. C. de pig. ac. nec creditores. et hoc intellige de longa p̄scriptione s̄m leges nō de longissima. Ar. est ꝙ cōtra obedientiam p̄scribit. j. de priui. cū olim.† Sꝫ ibi habuit priuilegium rōne cui⁹ prescripsit: et p̄terea suberat ro. ec. que ip̄am inobedientiam contra episcopum potius p̄scripsit: sic. j. eo. cū ex officij. Unde vers⁹. Hostis/ scisma/ minor/ cōfinia/ res sacra/ dotes. Ecclesie neruus/ laicus/ res spiritualis. Visito/ cōiugium/ via publica/ liber/ obedit. Functio/ res fisci/ publicum ius/ de repetundis. Si vacat ecclesia/ suspensio/ sub patre nat⁹. Vxor/ conditio/ si res non possideantur. Res pupillares his atq; peculia iūgis. Impedimenta vetant hec ne prescribere possis.

alam ⁊ corpus ⁊ magꝭ frequentat xxxij. q. vij qꝺ in oīb⁹. et iō magis ꝓsequēda. ff. de penis aut fctā. §. fi. s̄m Hos. idē Goffr. j. de symo. tāta. Io. an.

Prescribere non oēs p̄nt.

† Et eodem ti. cū ꝑsone li. vj. Io. ā.

sarcinā ordine debito subeundā teneri decernas. Idē de costa. et de sancto donato prioribus.

¶ Subditus nō prescribit obedientiā cōtra prelatū. Ca. xij.

d

Cum non liceat a capite mēbra recedere^d nō sufficim⁹ admirari: ꝙ sicut referēte bracharen̄. archiep̄o nobis est intimatū: licet eccl'ie vestre in ipsi⁹ sint dyocē. cōstitute: vos tñ obedire sibi tanq̄ ep̄o vr̄o contumaciter recusatis: ⁊. j. ¶ Ideoq; mandam⁹ q̄ten⁹ p̄fato archiep̄o ⁊ ecclesie bracharen̄. obedientiam ⁊ reuerentiā debitā sicut alij clerici sue dyocesis^e faciūt ipendatꝭ prescriptiōe tp̄is non obstāte^f.

e

f

Idem nobili viro matafeloni.

¶ In iuribus ad romanā ecclesiam spectantib⁹ currit sola cētenaria p̄scriptio. Ca. xiij.

Ad audiētiā ap'lat⁹ no. ꝑuenit: et. j. Proponebat ex p̄te tua Alex. pa. p̄. no. tibi in castro

Sūmariū Diuisio.

Ad audiētiā. ¶ In feudo romane eccl'ie ꝯtra ip̄am ecclesiā et vasallū currit sola p̄scriptio centū annoꝝ. Due sūt partes principales. In prima ponit ꝓcessus narratio. In scđa diffinitio ibi: nos igit. Prima subdiuidit: qꝛ primo ponit petitionē actoris Scđo respōsionē rei ibi: sed ea. Tertio probatiōes actoris ibi: ad qꝺ. Quarto probationū ipsarū impugnationes ibi: sed inter. Ab. ¶ Casus. Inter nobilem virum matafelonē ex vna parte/ et castellanos de castro palocoli ex alia quō vertebat sup q̄busdā iuribus q̄ nobilis p̄dict⁹ dicebat se debere ꝑcipere ī dicto castro ꝓ ecclesia ro. ꝑtib⁹ ꝓpter hoc ī p̄ñtia pa. cōstitutꝭ. Ex p̄te ip̄i⁹ nobilis ꝓponebat ꝙ alex. pa. cōcesserat in dicto castro sibi. xl. sol. papien̄. quos ro. ec. ibi cōsueuit ꝑcipere ānuatī. Insup cōmestiōes/ placita bāna foris facta: ⁊ oīa iura q̄ ibi ro. ec. habebat. Castellan⁹ ecōtra dicebat se ad ea nulla rōne teneri: ad qꝺ ꝓbandū p̄dict⁹ nobilis inducebat priuilegiū alex. et librū censualē: ⁊ hoc idē nitebat probare ꝑ testes q̄ dicebāt se vidisse predictū cēsum: nūcijs ap'lice sedis a. l. ānis et infra fuisse solutū. Sꝫ ex aduerso fuit respōsum ꝙ nec priuilegiū/ nec liber cēsualis aliq̄d cōferebant cū ip̄e priuilegio vsus nō fuerit spacio. xxx. annorū/ nec liber cēsualis: qꝛ suspectus erat ex eo ꝙ nō fuerat īuent⁹ in camera pa. et notari⁹ alit scripserat dicta testiū q̄ dixissēt. Dñs pa. cōsiderās poti⁹ auctoritatē

puilegij ꝙ dicta testiũ/nec librũ cẽsualẽ hꝫ suspectũ. licet ĩ camera pa. nõ fuisset inuẽt9/nec credat notariũ alit scripsisse dicta testiũ ꝙ dixissent. Cõsiderãs insup ꝙ est lõge validius negociũ ipm tãgere pncipalit ro. ec. cõtra quã nõ nisi cẽtenaria currit pscriptio: ꝯdẽnauit dictũ castellanũ in solutiõe oim petitorũ/iniungẽdo eidẽ vt dicto nobili non tãꝙ sibi/ sꝫ tãꝙ ro. ec. cui9 auctẽ dꝫ ꝑcipe ꝑdicta/et cui9 etiã vasall9 ꝑpt ꝑdicta existit: ꝑsoluat. ¶ Nota casum vbi magis credit puilegio ꝙ testib9. Itẽ liber cẽsualis fidẽ facit. Itẽ ꝑsumit ꝑ illo q officiũ suũ iurauit fidelit adiplere. Item ꝫ ro. ec. nõ currit pscriptio: nisi centum annoꝝ. Ber.

a ¶ Comestiones. Id est albergarias seu ꝓcurationes quas a singulis seu certis percipere poterat. Ab.

b ¶ Bãna. Id est ius indicendi bãnum vel edictum. Ab.

c ¶ Placita. Id est iurisdictionẽ causaꝝ. B.

d ¶ Forisfacta. Id est pecuniarias penas delinquentium. argu. ꝫ. de peni. presbyter. B.

Scriniarius. e ¶ Scriniarius. Scriniarij appellãtur tabelliones: et est vulgare romanorum.

¶ Glo. seq. sigt ꝯriũ ⁊ sol.

f ¶ Magis auctorita- tẽ. Arg. ꝫ. C. de fi. istru. ĩ exercẽdis. ꝫ. de fi. istru. cũ iohes. Sol. illõ gña le ⁊ istud spãle ꝑpt antiquitatẽ facti. ff. de pba. cẽsus. et sũt semp spãlia ista obuiãtia illi gñali. s. vbicũꝙ sc̃ptura ẽ necessaria. xcvij. di. nobilissimus. C. de mã. pn. l. ꝫ. de of. dele. cũ i iure. C. si mi. ma. se dixe. si alteri9. ⁊ vbicũꝙ puilegiũ allegat. ar. ꝫ. de pui. porro. q̃dã eni meli9 ꝓbant ꝑ instrumenta ꝙ ꝑ testes vt dictũ est. † De hoc. ꝫ. de pba. tertio. vt hic sequit. vbi dicit considerantes etiã librũ censualem ⁊c̃.

a b c d palatioli ꝯcessisse singulis ãnis. xl. sol. denariorum papieñ. quos ro. ec. ibi ꝯsueuit recipe annuati. insup comestiones[a]/bãna[b]/placita[c] forisfacta[d] ⁊ omnia iura q̃ ibi apo. se. hẽbat. ¶ Sed ea tibi rõne nulla deberi castellan9 eiusdẽ castri cõstãtissime asserebat. ¶ Ad qđ ꝓbãdũ inducebas ꝑdicti pape puilegiũ et librũ ec. ro. cẽsualẽ. hoc ẽt nitebaris ꝓbare ꝑ testes q̃ dicebãt se vidisse pscptũ cẽsum nũcijs ro. põ. a. l. annis ⁊. ꝫ. fuisse solutũ. ¶ Sꝫ iter alia fuit ex aduerso rñsum: ꝙ nec puilegiũ: nec liber cẽsual tibi aliq̃d ꝯmodi afferebãt: cũ puilegio vsus nõ fueris spacio annoꝝ. xxx. ⁊ liber cẽsual suspect9 existeret: qꝛ nõ fuerat in camera nr̃a recept9: ac scri- e niari9[e] alio mõ scpsisset dicta te- f stiũ ꝙ dixisset. ¶ Nos igit mag[f] auctẽ puilegij ꝙ depositiões testiũ attẽdẽtes: ꝯsiderãtes etiã li- g brũ cẽsualẽ[g] quẽ nõ suspectũ habuim9: lꝫ nõ i nr̃a sꝫ i cardinalis sctĩ adriani camera sit iuẽt9: q̃ eũ qñ camerari9 fuerat de camera btĩ petri suscepit. nec credentes h ipm scriniariũ (cũ iuratus[h] sit officiũ suũ fidelit exeq̃) aliud scripsisse ꝙ a testibus diceret. Respiciẽtes isup (qđ est lõge validius) i ipꝫ negociũ tãgere pncipaliter[i]

ro. ecclesiã: ꝫ quã nõ nisi cẽtena- k ria[k] pscptio currit: ĩ solutiõe ꝑdicti cẽsus ⁊ alioꝝ petitoꝝ ꝯdẽnauim9 ꝑte aduersã: iniũgẽtes eidẽ l vt tibi nõ tãꝙ[l] tibi/ sꝫ tãꝙ ec. ro. (cui9 auctẽ debes ꝑcipere. cuius etiã ꝑpt ꝑdicta bñficia vasallus existis) sine difficultate ꝑsoluat.

Idem Hel. et Su. abbatibus.

¶ De cẽtenaria pscriptiõe q̃ solũ currit ꝯtra romanã ecclesiã tẽpora scismatũ deducãt. Ca. xiiij.

m n o CUm nobis[m]: et. ꝫ. ¶ Licet tam legali[n] ꝙ canõica[o] sit diffinitione statutũ: vt ꝫ ro. ec. q̃ gaudet puilegio spãli nõ nisi cẽ- p tũ annoꝝ[p] pscriptio locũ sibi valeat vẽdicare: tpa tñ intercidẽtiũ q scismatũ[q] q ꝫm iuris ordinẽ[r] cursum pscriptionis ipediunt: noluimus aliquaten9 cõputari: sed diligenti consideratione adhibita r de ipsa computatione deduci[r].

Idem helieñ. et roseñ. epis.

¶ Prelat9 inferior põt pscribere i certis ecclesijs sue dyocesis totum ius epale. subducit tñ de prescriptiõe tẽpus quo vacauit ecclesia cathedralis. Caplm. xv.

AUditis et itellectis meritis cause q̃ vertit inter vigoreñ. epm/ et abbatem de heueschã super ecclesijs in valle de heueschã: quas eps asserit

ulegio speciali centum annoꝝ: non solũ in reb9 ꝑprijs/ sed etiã in ecclesijs sibi immediate specialiter subiectis. Item tẽpore scismatis nõ currit prescriptio. Ber.

n ¶ Legali. C. de sacro sanc. eccle. vt inter diuinum. † ⁊ i auc. vt roma. eccle. cen. an. gau. pre. ꝫ. ꝙ autem. col. ij.

o ¶ Canonica. xvj. q. iij. nemo. ⁊. ꝫ. c. pri. et. ꝫ. eo. si diligenti. in fi.

p ¶ Cẽtũ annorũ. Hec prescriptio obtinet ĩ rebus ⁊ possessionib9: sed in priuilegio prelatiõis q̃ sup alijs ecclesijs obtinet pricipatum nulla currit ei pscriptio. xciij. dis. qui cathedrã. xxiiij. q. j. qꝛ ex sola. et. c. scisma. qꝛ hoc ẽet pscribere obediẽtiã qđ esse nõ põt. ꝫ. eo. cum non liceat: qꝛ nemo debet ẽe sine capite. xciij. distin. nulla. Uin. Sed videt certe impossibile ꝓbari pscriptionem cẽtũ annoꝝ: idẽ est ac si diceret papa. nolo ꝙ currat pscriptio ꝯtra roma nam ecclesiã. ꝫ. ij. q. iij. ꝑsul. Sed q̃liter ꝓbabit se possedisse spacio centum annoꝝ: ꝑ instrumẽta nõ posset hoc ꝓbari: qꝛ ꝑ instr̃a nõ ꝓbat possessio. ꝫ. de fi. instrumen. iter dilectos. per testes non posset probari: nisi testes ad minus haberent. cxiiij. an. ‡ Unde videt ꝙ sufficiat ꝓbare ꝑ tẽpus cuius non extat memoria: qꝛ tãto tpe res alie pscribunt que al's non pscriberent. ff. de aqua quoti. ⁊ esti. hoc iure. ꝫ. aq̃ductus. † vel ꝙ testes dicãt se semp audiuisse a suis maiorib9: ⁊ nemo sit q̃ viderit vl' audierit aliud: sic enim ꝓbat de antiquitate. ff. de pba. si arbiter. et. ff. de aq̃ plu. ar. in sũma. ꝫ. idẽ Jo. Sed nõ recedendũ est a verbis istis: et sic necesse est ꝓbare cẽtenariã prescriptionẽ: et sufficit ꝙ ita placuit legislatori. ff. qui ⁊ a qui. ꝑspexit. ⁊. vij. q. iij. scriptũ est in lege.

Prescriptio cẽtenaria an sit probabilis.

q ¶ Scismatum. Quando currat prescriptio et quando non dicitur. ꝫ. eo. cum non liceat.

r ¶ Juris ordinem. Id est ꝫm iuris traditionem. aliter sumit ordo iuris. ꝫ. de iureiuran. ad nostram. iij. Joan.

s ¶ Deduci. Tps eni scismatis deducit de pscriptiõe si primũ sit medium vltimũ ve. C. de pscrip. long. tẽp. auk. qđ si quibusdã. ⁊. C. de resti. mi. ꝙ tẽpore. ff. qui. ex cau. ma. necnon. ꝫ. ꝗ si quis sepius.

Auditis et intellectis. ¶ De pscriptiõe subducit tps quo vacauit ecclia cõtra quã pscribit. ita sũmat. Jo. an. Sed hec summatio de nihilo seruit cũ hoc sit expressum in multis iurib9. ꝫ. ca. de quarta. ⁊. c. j. cũ fi. Primo ponit ꝓcessum et cõclusionẽ negocij. Scđo indecise narrat restitutionẽ ab vtraꝙ parte petitã ⁊ concessam. Tertio cõmittit ꝓbationes recipiendas sup restitutione ⁊ causam diffiniendã. Secunda ibi: verũ. Tertia ibi: quo circa. Ab.

¶ Casus. Inter epm Uigor. et abbatẽ de eueschã vertebat cõtrouersia sup quibusdã ecclesijs ĩ valle de eueschã ꝯstitut q̃s eps dicebat ad se spectare q̃ ad legẽ dyocesanã. cã sup his cõmissa fuit iudicib9 corã quib9 petijt eps ecclesias illas sibi debere subesse quo ad legẽ dyoce. ⁊ omnia iura epalia sibi debere adiudicari in illis ecclesijs. Abbas vero dicebat ecclesias illas ab eius iurisdictione prorsus exẽptas per priuilegia. vel si priuilegia non sufficerẽt: dicebãt se ecclesias illas legitime prescripsisse. Sup his vtraꝙ pars suas ꝓbationes induxit. abbas iduxit tã priuilegia ꝙ testes ad ꝓbandũ suã intentionẽ: et eps ad ꝓbãdũ interruptionẽ. Tãdẽ causa sic instructa remissa fuit ad se. apo. Post allegationes multiplices intellexit eps ꝙ lꝫ abbas ꝑ priuilegia non ꝓbasset suã inten

‡ De db9. ꝫ. de scisma. c. j. Jo. an.

† Et aute. ibi posita.

‡ Quasi ve lit sentire Jo. cui9 fuit hec glo. ꝙ pubes de his que viditante pubertatẽ nõ possit de his testificari. ⁊ ꝫ ẽt not. iij. q. ix. testes. Jo. and.

† Et. j. de x. signifi. super q̃busdã

Sũmariũ

Diuisio.

† Uel respicit factum: quia testes solum dicebãt se vidisse cẽsum solutũ. priuilegiũ vo asserebat illũ debitũ. et fa cit. ꝫ. de priuileg. si pa pa. lib. vj. Jo. and.

g ¶ Librũ censualẽ. Sicẽ ni ꝑ libros ãtiquos ꝓbat diuisio dyocesum. ꝫ. de pba. cũ cãm. ⁊ instro ꝑducto de archiuo publico creditur. C. de fi. istru. auk. ad h. arg. xxx. q. j. ꝑuenit. publicũ testioniũ dꝫ hẽre: ex quo magistrat9 cõfitet illud de archiuo publico esse: vt h. et si manu cõmẽtarieñ. ei signa ipositã sunt ꝯsueta. arg. ff. de iur. fis. in fraudem. ꝫ. quotiẽs. ⁊. C. de fi. instru. plures. ff. de pba. cẽsus. C. de arbi. tutele. l. vl. ⁊ sufficit ꝙ in libro autẽtico scriptũ est. vj. q. iij. scriptum est in lege. ⁊. ff. qui ⁊ a qui. ma. libe. nõ fiant. l. ꝑspexit.

h ¶ Jurat9. Sic ꝙ ꝑsumit ꝑ aliq̃ rõne iuramẽti. j. q. vij. fãcim9. ꝫ. de ꝑsũp. illud. Itẽ rõne honestatis suc. ꝫ. de fi. instru. cũ dilectus.

i ¶ Pricipaliter. Sec9 si scđario. ꝫ. de re iud. c. ꝑ. ec. ar. ꝫ. de puile. si de terra. ⁊. c. accedẽtibus. Posset tñ iste castellanus prescribere vt teneret terrã ⁊ esset feudatarius eccle. ro. et nõ ille: qꝛ ꝑ hoc nõ preiudicat ecclesie. sic. xvj. q. iiij. volumus. argu. C. de prescrip. xxx. an. cõperit. ⁊. l. iubemus. xvj. q. iij. ꝫ. potest. ⁊. ꝫ. eo. sanctorum.

Feudum põt pscribi respectu vtilis dñij.

k ¶ Centenaria. xvj. q. iij. nemo. ⁊. ꝫ. c. pri. et. C. de sacrosan. eccle. l. vl. et melius in auk. ibi signata quas actiones. in fi.

¶ Glo. seq. arg. de tãꝙ ⁊ inducit. vj. concor.

l ¶ Tanꝙ. Ar. ꝙ aliqs facit aliquid nõ tanꝙ ipse sed tanꝙ ali9. ꝫ. de elec. cũ inter canonicos. et. ff. de adop. si pater. ꝫ. qui duos. ff. de inoffi. testa. papinianus. ꝫ. sed nec impuberes. ff quãdo ap. sit. l. j. ꝫ. solet. ⁊. ꝫ. de reb. eccle. non alie. si qs pbroꝝ. sic aliquis facit aliquid in eo ꝙ homo: ⁊ aliud in eo ꝙ rex. xxiij. q. iiij. si ecclesia. in fi.

Diuisio. Cum nobis. ¶ In prima ponitur decisa consultatio. In secunda responsio ibi: licet. Ab.

m ¶ Cum nobis. ¶ Casus. Hilsedeñ. episcopus mouebat questionem subiectionis cõtra monasterium grandeñ. et ecclesiam romanam: dicens ꝙ prescripserat subiectionem contra libertatẽ monasterij: cõmisit papa quibusdam abbatibus vt reciperẽt testes episcopi ad probandũ prescriptionẽ contra libertatẽ monasterij. Sed postꝙ incboata fuit prescriptio cõtra monasteria scissura triũ scismatũ ‡ fuit in ecclesia romana. Modo iterũ scribit papa eisdẽ iudicib9 dicẽs ꝙ tã iure canõico ꝙ ciuili romana ecclia gaudet puilegio speciali: vt nõ nisi pscriptio cẽtũ annoꝝ currat ꝯtra romanã ecclesiam: tamẽ dicit papa ꝙ nõ vult cõputare tempora scismatum in prescriptiõe: sed de medio deduci. ¶ Nota ꝙ ro. eccle. gaudet priuilegio speciali centum annoꝝ (see above)

tionē: tamē ꝓbaucrat prescriptionē. vnde cōtra ꝑscriptionē petijt epꝯ se admitti ꝑ beneficiū restitutionis ad ꝓbādū ꝙ rigore ecclesia tāto tpe vacauerat ꝙ tpe vacationis subducto prescriptio non fuit cōpleta. Abbas vidēs ꝙ ista ꝓbatio ꝑiudicabat sibi in totum: petijt se admitti ꝑ idē beneficiū ad ꝓbandū ꝙ vallis de eueſcham est ille locꝯ qui fuit per duos reges libertati donatus quē Celesti. pa. libertati donauit. pa. vidēs ꝙ vtraqꝫ ecclesia necessariam ꝓbatiōem obmisit vtrāqꝫ restituit ꝯ alterā in ꝑdictis articulis. sꝫ qꝛ ꝓbatio abbatis ꝑiudicialis erat mādat pa. iudicibꝯ qꝫtenꝯ inspiciāt priuilegia Re. et of. regum que abbas sup libertate ꝑmissa asserit se habere. et si ꝑ illa cōstiterit ꝙ vallis de eueschā sit ille locꝯ quē Celesti. libertati donauit absoluāt abbatē ab ipetitiōe epi super ecclesijs ꝑdictis / epō sup illis silentiū imponētes. Si vero abbas in hac ꝓbatione defecerit: audiant ꝓbationes epi sup tempore quo infra quadraginta annos sedes epalis vacauit. et si ꝑ tm̄ tempus vacasse cōstiterit ꝙ illo subducto ꝑscriptio non sit completa / adiudicēt epō ius epale in illis ecclesijs abbati silentium imponēdo. Si aūt epꝯ hāc exceptionē nō ꝓbauerit: tn̄ qꝛ ipe probauit interruptionem in quibusdā articulis adiudicēt eidē ius epale in illis. dūmodo īfra. xl. annos interruptio facta fuit in ceteris in quibꝯ abbas ꝑscriptionē ꝓbauit / epō silētiū imponētes. ¶ Nota ꝙ ius epale generale nomē est. et habet multas species sub se. vt hic patet. Itē de vna defensione potest quis transire ad ꝯtrariā. quia ꝑscriptio et priuilegiū ꝯtraria sunt. et tamen abbas hic admissus fuit ad vtrūqꝫ: sꝫ subalternatiōe illud fieri debet. Itē priuilegiū regale declarat priuilegiū pape. et sic priuilegiū obscurū non ꝓbat. Itē tp̄s vacātis ecclesie debet deduci de ꝑscriptione. Itē licet quis ꝑscribat in vno articulo: nō tamen in alio. Ber.

e ¶ Prescripsisse. Sic ergo abbas iste tuebatꝰ se duplici iure: scilꝫ exceptionis et iure ꝑscriptionis: q̄ iura ꝯtraria sunt. ꝯ. eo. veniēs. quia si tutus erat iure priuilegij: non pōt prescribere. qꝛ qđ meū est ex vna cā: ex alia meū fieri nō pōt. s. de fi. instru. inter dilectos. Sed dicas ꝙ simul nō ꝓposuit ista duo / sed de vna exceptione trāsiuit ad aliā qđ fieri potest. ar. xxiiij. q. j. q̄squis. ff. de excep. nemo. C. de transac. interpositas. † s. de cau. pos. et ꝓpri. pastoralis. et s. de testi. significaueꝛunt. et ff. de acq. pos. naturaliter. §. nihil. et generaliter licitum est de vna defensione transire ad aliā. ar. bo. s. de ꝓba. licet. et ꝯ. eo. cū olim. nisi vbi ius ꝯtrariū ꝓhibet. ff. de regu. iur. nemo ex his. vel sub disiunctiōe simul ꝓposita fuerāt: vt si hoc vel illud ꝓbauerit abbas obtineat: et nisi forte ꝑ tm̄ tpis spaciū ecclesia vacasset. Ber. ¶ Glo. seq. obijcit et dupliciter soluit.

a ad se dyocesana[a] lege spectare: b abbas[b] autē eas esse ab eius iuc risdictiōe prorsus exēptas[c]: et. ꝯ. ¶ Uerū tanto tēpore probantur ꝑ testes ab abbatibꝯ de eueschā pleno iure possesse: vt videanꝰ in d eis episcopale ius[d] legitime pree scripsisse[e]: et. ꝯ. ¶ Quocirca mandamus: quatenus inspectis priuilegijs the. et of. regum que abbas super premissa libertate asse f rit se habere / si per illa[f] cōstiterit: ꝙ vallis de eueschā sit ille locus quē. C. pre. no. libertati donauit absoluatis abbatem ab impetitione episcopi sup ecclesijs memoratis: et adiudicātes illas abbati pleno iure subiectas / episcopo sup illis silētium imponatis. Qꝫ si abbas in hac probatione defecerit: audiatis probationes sup tēpore quo infra quadraginta annos sedes episcopalis vacauit: et si per tantū tēporis vag casse cōstiterit vt illo subducto[g] nō sit quadragenaria completa prescriptio: vos in illis ecclesijs ius episcopale adiudicetis episcopo: et sup illo perpetuū silentium imponatis abbati. Si auh tem exceptiōem[h] huiusmodi episcopꝯ non ꝓbauerit: quia tamen i interruptiōem[i] ꝓbauit circa processionem pēthecostalē in villa et ecclīa de mortana: et ad receptionem ac ꝓcurationē archidyaco. necnon solutionē denariorū sank cti petri[k] in valle de eueschā: circa cognitionē quoqꝫ causarū matrimonialiū / et capellani suspensionem in predicta villa de mortana: et interdictum capellarum in ꝑfata villa de eueschā: vos sup his ius episcopale adiudicetis eidē: si tamē circa suspēsionē: et interdictum huiusmodi infra quadraginta annos interruptio facta fuit / in ceteris ei silentium l ipōnētes[l] que abbas ꝑscripsisse probatur. Idem parisieñ. epo.

¶ Non potest subditus ꝯtra superiorē visitationem aut ꝓcurationem ratione visitationis debitam in seipō prescribere: q̄uis alius in personā alterius prescribere posset vtrāqꝫ. Capl̄m. xvj.

f ¶ Si per illa. Celestinus exemerat a iurisdictione epi loca q̄ isti reges donauerāt libertati. cū aūt ꝑ priuilegia celestini nō ꝯstaret ꝙ vallis de eueschā in qua epꝯ petebat ius episcopale / esset de illis locis donatis libertati ab illis regibꝯ: mādat papa inspici priuilegia illorū regū. et si ꝑ illa ꝑuilegia constiterit ꝙ vallis de eueschā sit de illis locis apparet ꝙ celestinꝯ exemit locū. s. vallē de eueschā et sic abbas obtinebit: nec habet locū postea ꝓbatio vacātis ecclesie: et sic prius cognosci debet de hoc articulo tanqꝫ preiudiciali.

g ¶ Subducto. Sic. s. eo. c. j. et. c. de quarta. et. c. cū nobis. quia tūc defensore carebat. sic. C. quō et q̄n. si ꝑses. ‡ sic et absenti adijciunꝰ tot anni quot fuit absens. C. de ꝑscrip. lon. tēpo. auꝰ. q̄ si.

h ¶ Exceptionem. Id est replicationem vel interruptionem. ¶ Glo. seq. obijcit et soluendo obiec. repetit.

i ¶ Interruptionem. Sed cōtrariū videꝰ ꝙ si interrūpit quo ad q̄dā / ergo quo ad oīa ex iure epali ꝑueniētia. nā q̄ aurē hoīs tetigit: totū hoīem tetigisse videꝰ. de pe. dis. j. vulgaris. ar. C. de duo. re. l. vl. † hoc tn̄ vt sciēs se hr̄e ius epale: vno tm̄ vtiꝰ. ar. ff. de ser. rusti. ꝑdi. vna est via. et ff. quē ad. serui. amit. stillicidij. §. vl. et. ff. de serui. vt pomū. ad fi. Sed nō est ita vt hic patet. et ꝯ. de capel. mona. cū dilectꝯ. lꝫ enim ꝑscribaꝰ in vno caplo nō ꝑscribiꝰ in alio. vel si fiat interruptio in vno non ꝓdest in alio.

k ¶ Sancti petri. Forte percipiebantur nomine romane ecclesie. ar. ꝯ. eo. si diligēti. sed abbas allegabat ad se pertinere ministerium perceptionis. s. eo. ad audientiam. ¶ Glo. se. signat cōtrariū et ibi remittit. querit alle. ꝑ et ꝯtra et soluit.

l ¶ Imponentes. Sibi iputeꝰ qꝛ tanto tēpore gesta taciturnitate firmauit. C. de his q̄ a nō dn̄o manu. l. vl. i fi. et sic patet ꝙ negligētia plati nocet ecclesie. Ar. ꝯtra. qꝛ taciturnitas nō videtur nocere successori. s. eo. nihil. vbi de hoc. ar. ad hoc. ff. de peti. here. si quidem possessor. §. si quid autē. Sed nunquid ei qui non potest agere currit ꝑscriptio? Uidetur ꝙ sic. sed restituitur. ff. de iti. actuqꝫ pua. l. j. §. si quis ꝓpter. et ff. de serui. rusti. predio. et attilicinus. Sed contra videꝰ. ar. ꝯ. de appel. ex ratione. et C. de anna. excep. l. j. in fi. quia vbi nulla petitio nulla mora. ff. de verbo. obliga. si pupillus. et. ff. si cer. peta. lecta. Dicas ergo ꝙ prescriptio semꝑ currit: sed si leditur quis restituiꝰ ex iusta causa. ff. ex qui. cau. maio. l. j. in fi. et l. ait ptor. §. j. et. ij. nisi lex ipediat cursum ꝑscriptiōis. vt in. l. j. C. de an. excep. in fi. et in casibꝯ q̄ notanꝰ. s. e. cū nō liceat. et. ff. de iudi. l. ij. §. pe. in casu tamē nō fit restitutio quādo currit ꝑscriptio: cum potest habere recursum cōtra ipediētē: cuius dolo res perijt. ff. de dolo. arbitrio. §. dolo. et hoc si soluēdo est ille dolosus. al's fit restitutio ꝯtra aduersariū. ff. de dolo. et elegāter. §. si dolo. Illud tamē scias ꝙ vbi q̄s leditur in ꝑscriptione restitutionē petere debet īfra quadriēnium. ‡ C. de tēp. in integ. resti. l. vl. vbi vero nō currit semꝑ seruaꝰ illesus: nec est aliqua restitutio ibi faciēda. Lau. tamē sup hoc dicit: vt notatur. s. de in integ. resti. auditis. in notula. ij. illa ecclesia et c.

a ¶ Dyocesana. Hec dyocesana lex cōprehendit etiā legē iurisdictionis. De his diciꝰ. s. de offi. ordi. dilectus. et. c. conquerente.

b ¶ Abbas aūt. Sic ergo cū agiꝰ de subiectione aliquoꝝ non illi sed ille q̄ dicit illos sibi subiectos esse: ꝯueniri debet. xvj. q. iij. inter memoratos. et. s. vt lit. nō ꝯtest. q̄m. §. qđ si. et ff. de libe. ho. exhiben. l. vt si. ff. de seruitu. l. vl. in fi. et ff. si serui. vendi. is cuius familia. † sic et ꝑ illis agere pōt. s. e. ex trāsmissa. Et subditꝯ etiā ꝯueniꝰ. s. de elec. q̄relā. sꝫ ibi ꝯueniꝰ subditꝯ suo nomie. et. xij. q. ij. q̄cūqꝫ militū. sꝫ si petere vellet ꝓcurationē vel cēsum a capellanis eos poterit ꝯuenire. ar. ff. de vsufru. si pēdētes. §. pe. et l. vsufructu relicto. et. l. vsufructu legato. §. hactenus. et ꝯ. de censi. cum instantia.

c ¶ Exemptas. Primo ꝑ priuilegiū romani pōtificis. s. de in itē. resti. auditis. In illa lr̄a vbi dicit cognouimꝯ et c. que dꝛ pars illiꝯ. Scđo per ꝑscriptionē vt sequiꝰ in ꝟ. verū et c. et hoc itelligitur sub hoc. ꝯ. vnde pre. decre. fuit decisa ab isto loco: qꝛ faciebat ad titu. de resti. in integ. et hec decre. continuatur in integra. ¶ Glo. seq. not. et remittit. secundo obijcit et soluit.

d ¶ Ius epale. Hic manifeste patet ꝙ iura epalia ꝑscribunꝰ. vt. ꝯ. eo. cū olim. de hoc dꝛ. xvj. q. iij. quicūqꝫ. Sed videꝰ ꝙ abbas nō poterit ꝑscribere hmōi exceptionē ꝯtra illud. s. eo. cum nō liceat. et s. de ꝯsue. cū inter. sꝫ bn̄ potuit ꝑscribere illas ecclīas si legitimo tpe illas possederit. vt. s. eo. de quarta. et sic abbas illas habebat pleno iure: sed abbas suā ꝓpria libertatē prescribere posset: sꝫ alius cuiꝯ noīe ipsam allegaret. ꝯ. eo. cū ex officij. si sup hoc habuit tale quale ꝑuilegiū. ar. s. de ꝯsue. cū dilectꝯ. et ꝯ. de ꝑuile. cū olim. Itē pꝫ ꝙ oīa iura q̄ abbas pōt possidere pōt ꝑscribere. ꝯ. eo. cū olim. sꝫ non alia q̄ enumerātur. ‡ lxviij. dist. Quis cor epi. vn̄ ea q̄ ad vtrāqꝫ legē spectāt pōt ꝑscribere: vt ꝟ pꝫ. cognitio enī causaꝝ mr̄imonialiū tm̄ de iure cōi spectat ad iurisdictionē epi. ꝯ. de excef. pla. accedētibꝯ quā ꝑscribit abbas. vt. ꝯ. e. sequiꝰ. ius epale genꝯ est: et hꝫ ml̄tas species sub se q̄ numeranꝰ. s. de of. or. ꝯquerēte. et c. dilectꝯ. in glo. et ꝯ. quedā enumeranꝰ vt ibi dicit circa ꝓcessionē et c. que sequuntur.

Abbas q̄ iura pōt ꝑscribere.

† Et. s. de ma. et obe. inꝰ q̄ttuor. vbi de hoc. Io. and.

‡ Et sūt ordinis epalꝰ et sic ab inferioribꝯ prescribi non pn̄t. s. de cō sue. quāto. Io. and.

Exceptionum trāsitus est permissus.

† Dico trāsactiōe ꝫ metu factam et cum seruo. Io. and.

‡ Non nocet adulto iudiciū contra eum habitū dn̄i defensore et curatore carebat. Io. an.

† Si ex vno fōte vnꝯ est ꝯtractꝯ pluriū creditorū īterpellatio vniꝯ pro deſtalis: et idē si pluriū debitorū: qꝛ vniꝯ iterpellatio ꝓdest quo ad alios. Io. an.

Prescriptio an curratne queunti agere.

‡ Et fiet solū restō ad tp̄s lesiōis. qđ dic vt in c. de resti. i ite. c. vno. Io. and.

Sũmarĩ Diuisio.

Cum ex officij. ¶ Procuratio que debetur ordinario visitanti pscribi nõ potest. h.d.fm Jo.an. Prima pars narrat factum et allegationes eor. Scda ibi: nos igitur. allegationẽ reprobat: et pcessum cõtra eos factum seruari precipit. Tertia ibi: si qd. reseruat allegationes aliquas si quas habent legitimas. Abbas.

¶ Casus. Archiepiscopus senoñ. dum visitaret puinciam suã trãsitum fecit per dyoce. parisieñ. descẽdit ad ecclesias abbatis sancti maglorij et prioris de castres a quibus petijt pcuratiõem. sed ipsi sibi eam denegauerũt: allegãtes in suã defensionẽ q nũq̃ huiusmodi pcuratiõem pstiterunt predecessoribus ipsius archiepiscopi. nec petita fuit ab eis q ipsi meminerint: pter qd archiepiscop⁹ tulit in eos sententiã suspẽsionis. significãtes hoc domino pa. sed ipse hanc allegationem friuolã reputauit: cum cõtra pcuratiõem que ratione visitatiõis debetur: prescribi non possit. sicut nec contra ipam visitationẽ potest aliquo modo prescribi/ q̃uis alius ptra ipsum pscribere possit vtraq̃. vnde mandat parisieñ. episcopo quatenus sententiam quã tulit prefatus archiepiscop⁹ i huiusmodi cõtẽptores de antiqua metropoli consuetudine vsq̃ ad debitam satisfactionem faciat obseruari. qr vt dicit apostolus qui spiritualia semiat nõ est magnum si carnalia metat. cum nemo suis stipendijs militare cogat. si aliquid aliud voluerint allegare contra intẽtionem archiepi ac probare papa facit eis iusticiã exhiberi. ¶ Nota q contra visitationem τ pcurationem que debet pter visitationẽ: non currit prescriptio. Itẽ archiepiscopus iure metropolitico potest puinciam suam visitare. Item nemo suis sumptibus cogitur seruire. Ber.

j. Cor. vij

Cum ex officij sui debito senoñ. prouinciam visitaret archiepiscopus senoñ. per parisieñ. dyoceƀ. transitum faciẽs/ ad abbatis scti maglorij prioris de castres et quorũdam aliorum ecclesias eiusdẽ dyoce. necesse habuit declinare: a quibus cũ pcurationẽ sibi debitam postularet: ipsi eam inhumaniter negauerunt[a]: ad sue negationis defensionem hoc solum allegantes q non meminerant se procurationez huiusmodi predecessoribus eiusdez archiepiscopi exoluisse: nec ab eis aliquando fuisse petitam[b]: et .j. ¶ Nos igitur premissam allegatiõem[c] eorum nullam penitus[d] reputantes/ cum cõtra procurationem[e] que ratione[f] visitationis debetur prescribi nequiuerit: queadmodum nec contra visitatiõem[g] ipsam potest aliquo modo pscribi: et si alius cõtra eum pscribere posset vtraq̃. Ideoq̃ mandam⁹ quaten⁹ sententiam quã in huiusmodi contemptores de antiqua metropolis consuetudine[h] tulit archiepiscopus memoratus: vsq̃ ad satisfactionem condignam facias obseruari: quia sm apostolum. Qui spiritualia seminat non est magnum si metat carnalia: cum nemo cogatur suis stipẽdijs mi-

a ¶ Negauerunt. Quia tenebantur ad hospitalitatem. xlij. distin. §. j. τ c. quiescamus.

b ¶ Petitam. Propter qd archiepiscopus eos excõmunicauit. ¶ Glosa sequens ponit causam contra quam vnam. l. alleg.

c ¶ Allegationem. Et male: quia tẽpus non est modus tollende obligationis. ff. de actio. τ obliga. obligationum. §. placet. Ar. contra. C. de agri. et censi. litibus. lib. xj.
¶ Glosa sequens ponit opi. quam reprobat.

d ¶ Penitus. Quidã notauerũt in loco isto: q lz pcuratio nõ possit prescribi: tamẽ si eps visitat τ nullã recipiat pcurationem/ tunc potest prescribi pcuratio. argu. ad hoc. j. de censi. sopite. cum enim procuratio talis possit cõmutari. vt. x. q. iij. relatum. ergo τ remitti. Sed non est verum: quia expresse nõ potest eps pcurationẽ illam remittere. j. de censi. cum venerabilis. Arg. contra. j. de dona. pastoralis. Itẽ ratio legis obuiat eis. nam q̃diu quis habet iter et haustum debet habere. ff. de serui. rusti. predi. l. iij. §. vlti. et licet ager sit sterilis ita q nihil inde percipiat: tamen retineo vsumfructũ in eo. ff. de vsufruc. arboribus. §. vlti. Jo. an.

Procuratio pscribi nõ põt.

e ¶ Procurationem. ff. de offi. presi. plebiscito. et. ff. de offi. pcon. solis. §. vlti. et. l. obseruare.

f ¶ Ratione visitationis. Si. s. eo. accedentes. vbi de hoc.

g ¶ Visitationem. Istud esset prescribere obedientiã: qd esse non potest. s. eo. cũ nõ liceat. et. s. de consue. cũ inter. et sic patet q idem iuris est in accessorio qd in principali. vt si principale. s. visitatio nõ prescribitur: nec pcuratio que accedit visitationi. si. s. de fo. cõpe. si diligẽti. τ. s. de offi. dele. prudẽtiã. ad fi. et ptra correctionẽ nõ licet suffragiũ querere. j. de ap. reprehensibilis. τ. c. ad nostram.

h ¶ Consuetudine. Prescripta. ix. q. iij. conquestus. immo de iure cõmuni. j. de censi. sopite. cum de iure cõmuni debuerat visitare: cũ episcopus est negligẽs. † ix. q. iij. cũ simus. τ de iure cõmuni debet habere tunc pcurationem vt hic patet: quia nemo suis stipendijs cogitur militare vt hic dicit. τ. x. q. ij. precarie. τ. xiij. q. j. §. his ita. et xxviij. q. j. iam nunc. in fi. et. j. de symo. cum sit romana.

† Immo et si non est negligens. qd dic vt. j. de cẽsi. ca. fi. li. vj. dicebat hic Inno. q si pcurrunt archieps et eps pferat archiepus. xj. q. iij. q̃ resistit. de q̃ remittit Hos. de tpe ordi. ad aures. de offi. ordi. pastoralis. de appel. cum pati. Dicũt tñ q cauere debeat ne i pediat epm tpibus congruis. vide qd pleni⁹ di cã de censi. ca. j. §. j. lib. vj. in glo. si cõcurrant. Jo. and.

litare. ¶ Si quid enim aliud[i] q̃ superius fuerit allegatum: contra intentionem archiepi obijcere voluerit et probare: nos eis faciemus iusticiam exhiberi.

Idem pisano archiepiscopo.

¶ Qui alieno nomine possidet non prescribit: nec etiam is qui proprio: nisi habeat bonam fidẽ τ iustũ titulum. si presumptio est cõtra eum. h. d. sm Jo. an. addita suppletione Panor. Capi. xvij.

Si diligenti: et. j. ¶ Cum iudicatus calaritanus ad ius et proprietatem beati petri ptineat sicut tota[k] sardinia nullo pertinet mediante: tibi non licuit pro te vel ecclesia tua a marchione masse iudice calaritano/ fidelitatis exigere iuramẽtum: et. j. ¶ Nos igitur que nuncius tuus proponere voluit plenius circũspectis: nõ intelleximus te vel ecclesiam tuam super hoc aliquo iure subnixam: cum auctoritate se. apo. non ostendas/ per quã a iudicib⁹ calaritanis tu et antecessores tui fidelitatis exegeritis iuramenta: nec prescriptiõe aliqua muniaris: cum sm confessionem[l] tuam: nec ecclesia pisana: vel tu fueris i quasi[m] possessione iuris exigendi huiusmodi iuramentum: qd per se. ap. ab ipsis iudicibus receptum fuisse

i ¶ Aliud. Ut si haberent priuilegium. s. eo. accedẽtes. vel si aliquãdo absoluti fuissẽt. ar. j. de censi. sopite.

Si diligẽti. ¶ Nota pro intellectu. c. q titulus nõ requiritur in prescriptiõe quadragenaria cõtra ecclesiã: nisi cũ ius cõmune vel psumptio est ptra pscribentẽ. vt in. c. j. j. eo. ti. li. vj. Diuidit. nam primo inducit vnã rationẽ cõtra archiepm. et secũdo reprobat excusationem ipsius p locũ a diuisiõe. scda ibi: nos igit. Ab. si.

¶ Casus. Archiepiscopus pisanus fecit sibi prestari iuramentũ fidelitatis nomine sue et ecclesie pisane a marchione masse iudice kalaritano p ipso iudicatu: cum tamẽ iudicatus ille ptineat ad roma. ec. pa. hoc intelligens mandauit archiepo pisano vt illũ absolueret ab illo iuramẽto vt illd postea exhiberet ec. ro. eo nõ obstãte. archieps receptis lris pa. misit nuncios suos ad eum vt super h se excusaret/ scribens eidẽ q postq̃ fuit in archiepm assumpt⁹: iuramentũ illud recepit ab eodẽ iudice p ec. ro. et hoc idẽ fecit antecessor ipsius pape. Audita responsione archiepi et alijs que nũcij sui ppo nere voluerũt rescripsit eidem archiepo in hũc modum dicens. q iudicatus kalaritanus ad ius et proprietatem roma. eccle. pertinet sicut tota sardinia nullo mediante. Unde non licuit ei p se vel ecclesia predictũ exigere iuramentũ: et intellectis que nũcius ipius pposuit corã pa. non intellexit ipsum vel ecclesiã suã alio iure iuuari: cũ auctoritas apo. se. sup hoc non ostẽdat per quã iuramentũ illud aliquãdo sit exactũ/ nec prescriptione aliqua muniatur. immo sm confessionem archiepi non ecclesia pisana vel ipse archieps fuit in quasi possessione exigẽdi huiusmodi iuramẽtum qd pro ipsis iudicib⁹ p sede apo. confitetur fuisse receptum: p qd cõstat q ecclesia ro. semp fuit in quasi possessione. quia ministerio illius τ antecessor suor p roma. eccle. exactũ fuit et prestitum huiusmodi iuramentũ. ille enĩ possidet cuius nomine possidet. Si vero archieps dicat q nomine suo τ non nomine ro. ec. iuramentũ fuit exactũ: posset ei inferri q ipse violauit iuramentũ prestitum p conseruãdo iure/ et honore ro. ec. vnde licite retinere non posset qd cõtra huiusmodi iuramentũ scienter fuit obtentũ: cũ sm hoc pscriptio locũ habere nõ posset. cũ in prescriptione rer ecclesiasticarum bona fides/ τ iustus titulus exigant. et si prescriptio locũ posset habere: nõ tamẽ posset cẽtenariã prescriptionẽ pbare que sola currit cõtra roma. eccle. ¶ Nota q pfessio piudicat extra ius facta. Item ille possidet cuius nomine possidetur. Item bona fides τ iustus titulus requiruntur quandoq̃ in prescriptione rerum ecclesiasticarum. Item sola centenaria prescriptio currit contra ro. ec. Ber.

k ¶ Tota sardinia. Ar. q eodẽ puilegio cẽsent mẽbra et caput. s. eo. cũ non liceat. xij. dist. de his. et. c. nõ licet. et. j. de cog. spi. sup eo.

l ¶ Confessionem. Que sibi preiudicauit in hoc. s. de confes. cum super. et. c. vlti. vbi de hoc. vnde prescribere non poterat: cum sciret rem ad alium pertinere: vt. j. dicitur.

l ¶ Confessionem. De qua habuisti in parte decisa.

m ¶ In quasi. Hoc ideo dicit: quia incorporalia non possidentur: sed quasi possidentur. s. de cau. posses. cum ecclesia. et. ff. de vsucap. sequitur. §. si viam.

fateris: per qd constat ecclesiam romanam semper in quasi possessione fuisse: cum pro ea[a] ministerio tuo et antecessorū tuorum exactum fuerit: et prestitum iuramentum. et is etiam possidere dicatur cuius nomine[b] possidetur. Si vero dicatur q̄ nomine[c] tuo ⁊ antecessorum tuorū et non nomine nostro et ecclesie romane fuerit iuramentum exactum: posset inferri q̄ iuramētum prestitum de conseruādo iure et honore se. ap. fuerit violatum: vnde licite retineri non posset qd contra iuramentum huiusmodi fuerit scienter obtētum: quia etiam ſm hoc locum prescriptio habere non posset: cum in prescriptione rerum ecclesiasticarum bona[d] fides / et iustus titulus[e] exigantur. et si etiam locū potuisset habere prescriptio nō credim⁹ centenariā prescriptionem (que sola currit aduersus romanam ecclesiam) posse probari.

Idem episcopo lucano.

Abbas in capellis prescribere potest iura episcopalia: obtinet tamen in his solis que prescripsit. h. d. quo ad titulum.

Capitulum. xviij.

Cum olim frater episcope cum abbate et monachis sancti saluatoris de ficheto super plebe falamazane et adiacētibus capellis ipsius in nr̄a presentia litigando: institutiōem in eis et alia ad ius episcopale pertinentia vendicares: ad fundandam intentionē tuam ius cōmune pricipaliter allegabas: cuius auctoritate dicebas vniuersa spiritualia in predictis locis q̄ sunt

a Pro ea. Scilicet romana ecclesia.

b Cuius noīe possidetur. Et ita ille possidere intelligit: cuius noīe alius possidet. s. de resti. spo. cum venissent. et. ff. de acqui. pos. qd meo. ff. queādmo. serui. amit. l. ij. † id est vsu retinetur.

† Usu retineo seruitutē vtendo p me vel illū qui meo nomine sit in possessione. Jo. and.

c Nomine tuo. Hoc nō potest habere locum: nisi quādo sciret vel crederet hoc iuramentū pertinere ad romanā ecclesiam. et hoc ipse archiepiscopus cōfitebatur q̄ ātecessores sui nomine romane ecclesie receperant huiusmodi iuramentū. vnde sequitur q̄ si dicat q̄ nomine suo recepit iuramentū: sic fecit contra fidelitatē vsurpando ius romane eccl'ie. Et ideo dicit: q̄ prescribere non posset: cum non ostēdat titulū et habeat malam fidem: qui eni scit rem ad alium pertinere vel credit: non potest pscribere: nisi habeat titulū cuius nomine prescribat: sed iste non ostendebat auctoritatem sedis apostolice: vnde nō poterat prescribere. Finē huius notule: intellige prout not. in glo. sequē. ex hoc.

Glo. seq. reci. per. q. an presumat bona fides: ⁊ tenet q̄ sic: nisi in quattuor casibus. Ponit demum casum quo sciētia rei aliene ⁊c. subdit q̄ mala fides tradentis non nocet. alleg. cōtrarium et soluit.

d Bona fides. Illud generaliter verū est: q̄ ſm canones bona fides prescribentis necessaria est: siue de re spirituali siue ciuili. j. eo. quoniā. ⁊. s. eo. vigilanti. ⁊. xxxiiij. q. ij. si virgo. et bona fides intelligitur cū aliqs credit tradētem esse dominū vel habere ius distrahendi: licet erret in facto. ‡ ff. de verbo. signifi. bone fidei. et hec bona fides semper presumitur: † nisi probetur contrariū cum lex dicat presumi ignorātiā nisi pbetur scientia. ff. de pba. verius. Quandoq; tamen presumitur contrariū pp̄ter denūciationis vigorem. C. de rei vendica. si fundū. vel quia mercatur aliquid contra leges. C. de agri. et cen. queādmodū. lib. xj. vel si emit a pcuratore meo p collusionē: vel qr emit a pdigo vel luxurioso: cui bonis interdictū est cū sciret ptinus illū osumpturū pecuniā. ff. p emp. q fundū. §. q sciens. et. l. si quis. Qñq; tamē quis habet oscientiā rei aliene et tamen vsucapit: vt si decretū iudicis interuenit. ff. de noxa. act. et generaliter. ⁊. xvj. q. iij. placuit vt qcūq;. ⁊. s. eo. c. j. Illud tamē scias: q̄ non obstat accipienti mala fides tradentis. ff. de diuer. et temp. prescrip. an vitiū. Argu. contra. C. de prescrip. long. tēpo. aut. male fidei. Sed illud ītelligitur de prescrip. x. vel. xx. an. vbi bona fides ab vtraq; parte exigitur. sed in. xxx. an. vel. xl. an. prescriptione ſm leges nō nocet. xvj. q. iij. §. potest. ⁊. §. q̄ si mala fide. C. de prescrip. xxx. an. si quis emptionis. s. eo. vigilāti. Itē dicitur bona fides / licet quis erret in iure. argu. j. de iure patro. cura. sed illud intelligitur aliter vt ibi dicit. ⁊. ff. de peti. here. sed et si. §. scire. licet secus sit in vsucapione. ff. de vsucap. nūq;. ij. Item ⁊ si habeat conscientiam dubiam bona fides dicitur. ‡ ff. de vsur. qui scit. §. bone fidei.

Prescribēs dz hr̄e bonā fidē.

‡ Dinus in regl'a possessor. de reg. iur. li. vj. circa fi. tractat an errās in facto vel in iure vel in vtroq; dicatur bone fidei. Jo. an.

† Uide qd no. xvj. q. iij dilectio. in gl. fi. vbi no. Jo. sup bōa fide et titulo stari iuramento. Jo. and.

Subdit d illo qui errat in iure vel hz conscientiam dubiam.

Glo. seq. alleg. vnam concor. et vnū ar. obijcit per quattuor capitula ⁊ per rationē. soluit primo rationē. demū ponit opi. Jo. quam reprobat. soluens postea principalem obiectionem.

e Iustus titulus. Ex hoc videt q̄ bona fides non sufficiat sine iusto titulo. sic. j. de deci. dudū. quia ex solo cursu tēporis ius nō cōstituitur sicut nec tollitur. ff. de actio. ⁊ obliga. obligationum. §. placet. Sed cōtra videtur: q̄ bona fides tātū sufficiat in huiusmodi prescriptionib⁹. j. eo. quoniā omne. ⁊. s. eo. vigilanti. ⁊. c. de quarta. et. s. de cau. pos. cū ecclesia. in quibus tm̄ sufficere videtur bona fides: cum de titulo ibi nulla fiat mētio: immo videtur q̄ ista contraria sint. si enim aliquis habet iustum titulū: puta priuilegium siue concessionem / iam securus est. vnde postea non est ei necessaria prescriptio: vel si iam prescripsit: non est necesse impetrare priuilegium: immo impetrādo vnum alij renūciare videtur. j. eo. veniēs. ⁊ qd semel meū est ex alia causa meū fieri non potest. s. de fi. instru. inter dilectos. et insti. de actio. §. sic itaq;. ⁊. ff. de acqui. pos. possideri. §. ex pluribus. † Ad hoc potest dici q̄ titulus pro tanto dicitur iustus: quia dat causam prescribēdi: licet in veritate nō sit iustus: si ex lana. Unde minus iustus titulus dat causam prescribendi: si adsit bona fides: vt ille credat talē titulū sufficere. et credat tradētem esse dominū. et sic potest intelligi qd dicitur. s. eo. de quarta. et s. de consue. cū dilectus. ⁊. j. de emp. et vē. puenit. ff. p emp. qd vulgo. et. ff. p legato. l. iiij. ⁊ vl. Sed cū in casu isto nō ostēderet aliquē titulū ⁊ sciret rem ad aliū pertinere: vt patet per confessionē illius nō poterit pscribere: ideo dicit q̄ bona fides et iustus titulus requiruntur in prescriptione rei ecclesiastice. Jo. dicit q̄ circa incorporalia non est necesse allegare titulū vt notatur ſm eū s. de cau. pos. cum ecclesia. Sed hoc exēplū cōtradicit ei. Ut ergo scias quādo sit necessari⁹ iustus titulus ⁊ quādo sufficiat bona fides īspiciēdū est an iura illa super quibus allegat prescriptio iure communi valeant ab ip̄o possideri necne. Si eni iure cōmuni possint possideri: sufficit bona fides ad p̄scribendū. Et sic intelligunt quasi omnia iura istius tituli. et. xvj. q. iij. et. iiij. per totū. eo saluo qd dictum est de limite s. eo. quia. Si vero iure cōmuni possideri nō possunt ab eo qui obijcit p̄scriptionē q̄tūcūq; habeat bonā fidē non prescribit: quia prescriptionis creatum auocat. nouum autē ius nō creat. vt. c. di. contra morē. xciij. di. illud. Sic ius decimarū nō cadit in laycū. et ideo nulla valet ibi prescriptio. xvj. q. j. ca. vlti. ⁊. q. iij. §. potest. v. q̄ si priuatus. ⁊. q. vij. ca. j. et. s. eo. causam que. vbi nō pdest titulus. ⁊. j. q. iij. quesitū. sic ius eligendi non cadit in laycū. s. de elec. sacrosancta. ⁊. c. messana. ⁊. j. de iure patro. a nobis. ⁊ sic intellige. j. de deci. dudū. quia et illi hospitalarij de iure cōmuni decimas possidere non possunt. vnde cōpelluntur titulum ostendere ex quo habuissent causam prescribendi: sic et in monasterio / si monachi nollēt subesse episcopo: quia allegarēt prescriptionē: cū de iure cōmuni subiectionē euitare non possent: et generaliter obtinet hoc in his ⁊ alijs omnib⁹ que iure cōmuni possideri non possunt ab his qui ea detinent: et hoc patet ex eo q̄ talia impetrantur per priuilegiū: ergo de iure cōmuni nō possidentur. c. dist. contra morē. Sic episcopus in parrochia alterius episcopi nō potest decimas et ecclesias possidere de iure cōmuni: vnde si allegaret prescriptionē in decimis et ecclesijs in dyocesi alterius allegare debet titulū et hūc probare. et hoc probat in quadā decre. noua Grego. que incipit venerabiliū. et est nūc. c. j. e. ti. lib. vj. et causa de hoc fuit īter archiepiscopū rhoto. et ep̄m exonien. ⁊ idē est de alijs parrochijs inferioribus. vt vna ecclesia in parrochia alterius non prescribat sine titulo. et sic intelligitur. s. eo. ad aures. nisi illa ecclesia que prescribit habeat titulū: sed videt q̄ olim sufficiebat bona fides. ‡ s. eo. ad aures. Ber.

Prescribēs an debeat habere iustum titulum.

Decimarum ius non cadit in laycū.

‡ Dic vt. j. eo. c. j. li. vj. ⁊ vide quod ibi no. i magna glo. per que decido prolixe no. hic per Inno. ⁊ Hosti. Jo. and.

† Uide de cā pos. c. fi. sup glo. ij. Jo. and.

‡ Dic Host. illd verū ſm leges: secus ſm canōes. j. ca. pe. ⁊ vl. ſm quos sequēdum est quod est vtilius aīe. j. de spō. iuuenis Jo. and.

Cum olim. Diuiditur in tres partes. In prima ponit petitionē actoris ⁊ ipsius iura. In secūda ponit iura ipsius abbatis ibi ad elidendam. In tertia diffinit ibi: quia predictus. Ab.

Casus. Episcopus lucan. in p̄sentia domini pape litigabat cū abbate ⁊ monachis scti saluatoris de ficheto sup plebe falamazone / et capellis pertinētibus ad dictam plebem: petēs in eis institutionē / et alia ad ius episcopale ptinentia. Ad probādam intentionem suam primo allegabat ius cōmune cuius auctoritate dicebat omnia spiritualia in predictis locis in eius dyocef. constitutis ad ipsum tāq; ad dyocef. episcopū ptinere. Insup allegabat quoddā arbitriū ab episcopo archipresbytero / et primicerio lucanis super hoc pmulgatū. Ex parte abbatis exhibitū fuit quoddam priuilegiū Grego. vij. qd videbat precessisse dictū arbitriū: per quod monasterium / plebes / et capelle videbant libertati donate. et alia priuilegia romanorū pon. post dictum arbitrium obtēta qui libertatem sibi cōcedere videbantur. Induxit insuper testes ad probandum prescriptionē. dominus papa examinato negocio quia cōstitit ei q̄ abbas sufficiēter ostendit monasteriū suū super institutionibus et quibusdā alijs articulis tam in plebe q̄ in capellis legitima prescriptiōe munitū absoluit abbatem ab impetitione episcopi super iam dictis articulis et sup alijs omnib⁹ que ad ius episcopale ptinere noscunt. ſm tenorem arbitrij eūdem abbatem quo ad plebem et capellas cōdēnauit. Nota q̄ ius episcopale in multis articulis consistit. et licet prescribatur in vno: non tamen in alio. Item per partem non retinet totum. Item p arbitrium receditur a priuilegio. Item contra arbitrium prescribitur. Ber.

a ¶ In dyoceſi tua.xvi.q.vij.oẽs baſilice.⁊.xviij.q.ij.monaſteria.et.ſ.eo.cum non liceat.

b ¶ Arbitriũ. Scʒ ab vtraqꝫ pte approbatũ.vt.ſ.de arbi.ex pte.B.

c ¶ Munitum. Et ita patet ꝙ niſi abbas pſcripſiſſet pdicta piudicatũ fuiſſet ei per arbitriũ circa priuilegia: vt dicã in ſequen.glo.et ſic abbas poteſt pſcribere iura epiſcopalia ↄtra epiſcopũ. vt.ſ.eo.auditis.vbi de hoc.et ſic abbas que amiſit per arbitriũ recuperauit in preſcriptione: et itelligo ꝙ abbas ignorabat arbitriũ: al's non preſcriberet cũ haberet malam fidem.j.c.pxi.ſed obedietiã nõ poſſet abbas preſcribere in ſua pſona: ſʒ alius cuius nomie allegaret preſcriptiõem.ſ.eo.cũ ex officij.

d ¶ Tenorem arbitrij. Et ita ſentẽtiat ꝓ abbate in his tm̃ in quib⁹ preſcripſit: i alijs ſtatur arbitrio/et fertur ſentẽtia pro epiſcopo: nec imerito quia ꝑ arbitrium receſſum fuit a priuilegio Greg. † ad min⁹ in his que faciunt pro abbate: ſed libertati non potuit abbas renũciare per arbitriũ ſine licẽtia pape.ſ.de arbi.cum tẽpore.alia vero non valuerũt tãqꝫ per mẽdaciũ impetrata poſt arbitriũ.j.de deci.ex mĩtiplici. T.intelligit ꝙ arbitrium nõ tangit capitula illa ſuper quibus fertur ſentẽtia pro abbate: ⁊ in quibus preſcripſit ↄtra epiſcopũ: al's nõ potuiſſet preſcribere predicta: qꝛ pſumeret habuiſſe malam fidẽ propter arbitriũ: quia habens malã fidẽ non preſcribit.j.eo.ca.vlti.et hoc ꝓbaꝶ p litterã ſequentẽ: vbi dicit: iuxta tenorẽ arbitrij ⁊c.

† Infra de ſac. c.j.lib. vj. Jo.and.

Additio. Ber. Dicas ꝙ habebat abbas priuilegiuʒ poſt arbitrium impetratũ loco tituli: quia ignorabat arbitriũ al'as non preſcripſiſſet.ſ.c.proxi.⁊ ꝗuis non valerent priuilegia nõ erãt irrita ipſo iure: ſed per ſentẽtiã: ꝗuis non facerent mẽtionem de arbitrio.ſ.de reſcrip.ſuper litteris.P.

a in dyoce.tua[a] ↄſtituta ad te tãꝗ ad dyoceſanũ epiſcopũ ptinere: b arbitrium[b] preterea ſup hoc promulgatum a piſtorieñ.epiſcopo archipreſbytero ac pmicerio lucanis allegans. ¶ Ad elidẽdam autẽ intẽtionẽ tuã abbas Greg. vij.pape priuilegiũ exhibuit: qđ predictũ arbitriũ multo videbatur tẽpore preceſſiſſe: ꝑ qđ tã monaſteriũ ꝗ plebs et capelle predicte videbantur libertati donate: et.j. ¶ Aliorũ quoqꝫ roma.ponti. dictus abbas priuilegijs vtebatur poſt arbitriũ ꝓmulgatum obtentis: qui libertatis priuilegia ſibi concedere videbanꝶ: et.j. ¶ Quia pdictus abbas ſufficienter oſtendit monaſteriũ ſuum ſuper inſtitutionibus deſtitutionibus/et ordinationibus plebani et clericorũ/baptiſmo et penitentia in leuioribus culpis/ſepultura: decimarũ pceptione: ac diuinis officijs celebrãdis: tã in plebe ꝗ in capellis predictis/ in excõmunicando atqꝫ interdicẽdo: et etiã abſoluendo legitima preſ- c ſcriptiõe munitum[c]: abbatẽ ipm ab impetitione tua ſuper iam dictis articulis duximus abſoluẽdum: ſup illis tibi perpetuũ ſilẽtium imponẽdo: ſup alijs oĩbus q̃ ad ius epiſcopale ſpectare no- d ſcuntur iuxta tenorem[d] arbitrij eũdem abbatem quo ad plebem et capellas predictas ſentẽtialiter condẽnantes. Idem.

¶ Qui pſcriptiõe cõpleta ꝓuilegium ↄtrariũ ipetrat et vtitꝰ illo: pſcriptiõi renũciat. Si pſcriptio non erat cõpleta: malã fidẽ hʒ: et ideo non preſcribit. Capl'm.xix.

Veniẽs ad pre.n.abbas.ſ. martini de pãnonia: et.j. ¶ Petijt a nobis poſtmodũ idẽ abbas vt veſprimeñ.epiſcop⁹ nõ c impediat[c] vel faciat ipediri: quo minus oẽs qui in ſimagieñ.parrochia vel comitatu conſiſtũt de omnibus que poſſidẽt decimas ſibi ſoluant: ſicut in priuilegijs f paſchalis pape.pre.n.et.ſ.regis[f] ſtephani cõtinetur. ¶ Prefatus g vero epiſcop⁹ poſtulauit[g]: vt decimas ſimagieñ.comitatus ĩfra ſue dyoce.terminos conſtitutas quas detinet idẽ abbas: ſibi reſtitui faceremus: niſi aliquo iure h ſpeciali[h] ſeipſas poſſidere mon- i k ſtraret: et.j. ¶ Criſma[k] vero/oleũ ſanctũ: conſecrationes altarium ſeu baſilicarũ: ordinationes clericorũ qui ad ſacros ordines ꝓmouendi fuerint: clerici eccleſiarum vel capellarũ ipſius monaſterij qđ eſt in veſprimeñ.dyoce. conſtitutum a veſprimeñ.epiſcopo poſtulabunt: ſiquidẽ catholi l cus fuerit: et gratiam[l] ſe.apo.habuerit. et ea gratis ſine prauitate aliqua voluerit exhibere. alioquin ab alio quẽ maluerint preſule catholico ſuſcipiendi ea liberã habeãt facultatẽ: ſicut in ꝓuim legio dicti paſchalis[m] et Alexã.

ibi contineatur ſaluis cõſtitutionib⁹ eccleſie romane ⁊ legatorum ipſius. Preterea pſcriptio quã abbas opponebat in eius ſubſidiũ obſtare nõ poteſt.qꝛ ſi pſcriptio ↄfirmata erat quãdo ab alexan.priuilegiũ impetrauit: iuri pſcriptionis renũciaſſe videꝶ: cum abbas priuilegio alexan.ſit vſus corã papa in hac cauſa/qđ tamẽ ↄtradicebat intẽtioni abbatis q̃tũ ad hũc articulum. Si vero nõdũ erat conſummata pſcriptio: ſed erat in pſcribẽdo quando priuilegiũ obtinuit poſt impetratũ priuilegiũ bonã fidem non habuit. et ideo non preſcribit. ¶ Nota ꝙ eo ipſo q̃ clerici ⁊ eccleſie ſunt in dyoceſi epi omĩa ſacramenta teneꝶ recipe ab codẽ.niſi ↄtrariũ oſtendaꝶ. Item gratis ſacramenta ſunt conferẽda. Itẽ ab eo epõ q̃ catholicus nõ eſt: nõ debẽt recipi ſacramẽta predicta. Itẽ ſcđm ꝓuilegiũ non derogat primo: niſi de ipſo faciat mentionẽ: ſicut in reſcriptis. Item pſcriptio ⁊ priuilegium ſunt cõtraria. Itẽ ex diuerſis cauſis titulus ſiue dominiũ haberi non poteſt: vt hic patet.quia qđ meũ eſt: ex alia cauſa meũ fieri nõ poteſt.q̃ habet priuilegiũ: pſcriſcriptio quo ad hoc nihil addit. Item q̃ nõ habet bonã fidem: nõ preſcribit.Ber.

e ¶ Impediat. Intentabat abbas vti poſſidetis.Ber.

¶ Gloſa ſequẽs arg.ſed tenet contrarium.

f ¶ Regis ſtephani. Ar.ꝙ reges poſſunt dare ꝓuilegiũ decimarũ ⁊ de rebus ſpiritualibus. xcv.diſtin.conſtãtinus imperator. ‡ Sed ↄtrarium verũ eſt.j.de deci.tua nos.⁊.c.dudum.

g ¶ Poſtulauit. Sup libellis iſtis nõ formaꝶ ſententia: ſed ſup ſcđa parte libelli ipſius abbatis: in qua petijt vt clerici eccl'iaꝝ monaſterij libere poſſint recipe ſacramenta q̃ numeranꝶ in.✱.criſma ⁊c.et ibi incipit formare ſentẽtiã.ſup alijs libellis nihil dicit in hac decre.quia non ptinent ad hunc titulum.Ber.

‡ Dic ꝙ iſte rex ſanctus erat ⁊ apl'ice ſedis legatus ſm Inno.vl' ſm Hoſtiẽ. rex donauit temporalia paſchal' ſpiritualia.ſ. co.auditis. vel non examinaꝶ hic ille articulus: qꝛ ſup parte libelli dciſa ferꝶ ſnia: ſed hic non ſoluit ob.Inno.q̃ opponebat quo talis cã fuerat in libello recepta que patenter oſtendebat libellum inceptũ cõtra id.ff. de aſſeſ.l.j. Jo.and.

Diuiſio. Veniens. ¶ Diuidiꝶ. Pmo ponꝶ conuẽtio abbatis. Secũdo reconuentio epiſcopi ibi: prefatus vero. Tertio diffinitio ibi: criſma.in quo duo ſoluit obſtacula. Primũ ibi: nõ obſtãte. Secundũ ibi: nec obſtare. Ab. ¶ Caſus. Inter abbatẽ ſancti Martini de pãnonia ex vna parte/et epm veſprimeñ.ex altera cõtrouerſia vertebaꝶ ſup quibuſdã decimis/et ſup quibuſdã iuribus ſpiritualib⁹ clericoꝝ ⁊ eccleſiaꝝ ipſius monaſterij. Abbas in preſentia pape petijt vt epũs predictus nõ impediat vel faciat impediri quo minus oẽs q̃ ↄſiſtũt in ſimageñ.parrochia/vel comitatu decimas ſibi ſoluãt de oĩb⁹ que ibi habent. Petijt inſup vt clerici eccleſiarũ monaſterij libere pcipe poſſint.criſma/oleũ/ↄſecrationes altariũ/⁊ eccleſiaꝝ.⁊ ordines a quo maluerint epõ. Ad hec ꝓbãda induxit priuilegiũ paſchalis/⁊ ſancti ſtephani regis.⁊ priuilegia alexan.et clemẽtis. Allegauit inſuper pſcriptionẽ in pdictis ſacramẽtis pcipiẽdis. Ex aduerſo petijt epũs vt decimas ſimageñ.comitatus cõſtitutas in dyoce.ſua quas detinet idẽ abbas ſibi reſtitui faceret: niſi aliquo ſpeciali iure ſe defendere poſſet. ⁊ ꝙ clerici capellanũ monaſterij ſacramẽta reciperẽt ab ea. Papa auditis et itellectis meritis cauſe decreuit ꝙ clerici eccleſiarũ ipſius monaſterij qđ eſt in ipſius dyoce.conſtitutũ reciperẽt predicta ſacramẽta ab epiſcopo veſprimeñ.ſi catholicus fuerit: et ea gratis voluerit exhibere. alioquin a quo maluerint epõ catholico recipiendi pdicta liberam habeãt facultatẽ.ſicut in priuilegijs paſchalis et alexan.continebaꝶ/ nõ obſtante priuilegio clementis per qđ priuilegiũ predeceſſorum ſuoꝝ nõ extitit derogatũ cũ de ipſis nullã fecerint mẽtionem: cum

b ¶ Speciali. Sic argumentatur.c.diſt.contra morem.ſed hic ab bas oſtendebat libertatis priuilegium.

i ¶ Et.j. Hec nõ eſt niſi pars ſnĩe ſup iſto.j.defalcata fuit pars ſentẽtie.ſ.ſup decimis petitis: vel ſic.et.j.ſupple etiã ꝙ epũs petebat ꝙ abbas et clerici reciperẽt ab eo ſicut a dyoceſano eccl'iaſtica ſacraſʒ ad elidẽdã intẽtionẽ ſuã abbas oſtẽdit priuilegiũ paſchalis pape.et Alexã.pape in quib⁹ cõtinebaꝶ ꝙ abbas recipet eccleſiaſtica ſacramenta ab epõ ſi eſſet catholicus: vel gr̃am ſedis apl'ice haberet: ⁊ ipe ea ſine prauitate vellet pferre. Itẽ oſtẽdit aliud ꝓuilegiũ clementis pape in quo indiſtincte fuerat monaſterio indultũ vt a quocũqꝫ poſſent eccl'iaſtica recipe ſacra qđ nõ valuit: qꝛ de pdictis ꝓuilegijs paſchalis.⁊ Alexã.non faciebãt aliquã mẽtionem: inſup preſcriptionẽ legitimã allegauit. vnde papa ꝓnũciat vt ſequitur. Sed qđ de decimis petitis: qꝛ in ſnĩa de ipſis mentio nõ eſt facta: ſed quomodo de ipſis ꝓnũciauit non habem⁹: ſed ſi abbas ꝓbauit de iure ſuo ſup ipſis obtinuit al's ſuccubuit: quia actore non ꝓbante reus abſoluitur.ſ.de iureiuran.ca.vlti.Ber.

k ¶ Criſma. Hic incipit ſententia.

l ¶ Gratiã ſedis apl'ice habuerit. Id eſt ꝙ non ſit excõicatus/ſuſpenſus/aut interdictus.c.ꝙ ſedem.ſ.de offi.ordi.

m ¶ Paſchalis. Idem videtur de iure cõmuni ꝙ ab alio poſſet petere: et ſi illa clauſula nõ eſſet appoſita: † quia propter maliciam ſiue deſidiam iudicis delegati deuoluiꝶ poteſtas ad eum qui in cauſa illa iudex non eſt.ſ.de offi.ordi.ſignificauit.⁊.ſ.de fo.compe.ex tranſmiſſa.⁊.c.ex tenore.⁊.lxv.diſt.ſi forte.

† Idem hic Hoſ.ſʒ Ino. ↄ per decre. romana.de ſup.negli. prela.li.vj. et hoc credo.et facit qđ no.eo.li. de tẽp.ordi. cos q.Altrñdet ꝙ vr̃ ↄ hoc ꝓbat hec decre.⁊ q̃ fuit ꝶ conceſſum per priuilegiũ. Jo.and.

a Clementis. Dato super predictis articulis vt illa sacramenta reciperent a quo vellent qd̄ non valuit.
¶ Glo. seq. no. ꝛ remittit. ponit opi. contrariam ꝛ respondet.

b Nullam. Sic patet expsse ꝙ scd̄m priuilegiū debet facere mētionē de primo: ad hoc vt reuocet illud. De hoc dictum est plene. s. de prescrip. ca. j. Quidā tamē dicūt aliud esse in priuilegio ꝙ̄ in rescripto: cum priuilegiū sit lex priuata. iij. dist. priuilegia. ꝛ vna lex nō debet de alia facere mentionē: sed illud obtinet in legibus cōmunibus quas princeps habet in scrinio pectoris sui. C. de testa. omniū. secus in legibus priuatis quarum non habet memoriā. s. de offi. delega. ex parte. sicut nec habet memoriam rescriptorum.

c Opponebat. Super premissis sacramentis recipiendis ab alio episcopo.

Notat obijcit ꝛ respōdet. d Renunciasse. Nota ꝙ priuilegiū et pscriptio cōtraria sūt ex quo simul haberi nō possūt. vt dixi. s. eo. si diligenti. et. c. auditis. quia īgressus vnius alterius operatur egressum. simile. xxxij. q. j. cū renūciat. ꝛ. c. dist. cōtra morē. ff. de separa. l. j. § illud sciendū. ff. de mino. in cause. ij. in prin. ꝛ. ff. ad municip. l. j. ff. de leg. j. si quādo. C. de thesau. l. vna. lib. x. sicut econuerso vtēdo iure cōmuni renūciatur priuilegio. s. de cōsti. cū accessissent. ꝛ. j. de pbē. p illorum. ꝛ. j. de priuile. si de terra. ꝛ. c. accedētib⁹. ꝛ. C. de iure do. īpetrādo. l. ij. ꝛ. ff. rē ra. ha. l. iij. § falsus pcurator. Sed videtur ꝙ iure cōmuni ꝛ priuilegio possit qs simul vti. s. de cōsuetu. cum dilectus. nec renūciat quis iuri militari: lz vtatur iure cōmuni. ff. de mili. testa. l. iij. ꝛ. xxiij. dist. ꝙ̄ꝙ̄. in prin. † et. ff. de priuile. cre. l. antepe. sicut iure cōmuni ꝛ cōsuetudini aliqs innititur. xcv. dist. olim. et. j. de cēsi. sopite. Potest dici ꝙ hic recessum fuit a iure cōmuni. s. prescriptione: quia impetrauit abbas priuilegiū donationis: et ex diuersis causis nō potest habere dominiū. s. de fi. instru. inter dilectos. ꝛ. ff. de acqui. pos. l. iij. § ex pluribus. sed si ipse impetrasset priuilegiū confirmationis / illud non obstaret: quia confirmaret ius quo vtebatur: scilicet prescriptione.

Priuilegio ꝛ iure cōi an possit qs vti. † Ubi de hoc. dic vt pleneno. de reg. iur. nullus priuileg⁹. li. vj. scz ꝙ h tenores priuilegij ꝛ pscriptiōis erāt cōtrarij. et ibi vidē poteris qsdam opi. qs h recitāt Pe. et Ab. ꝛ vide qd̄ dicā de priuile. cum glone. lib. vj. super glo. et sic. Jo. and.

¶ Glo. seq. primo declarat in quo erat contrarietas. et qualiter dicat presertim. secundo querit argu. et soluit.

e Intētioni. Dicebat abbas ꝙ licebat clericis ecclesiarū suarum recipe sacramenta ab epo a quo vellēt iure pscriptionis: ꝛ priuilegio alexādri dicebat ꝙ primo a dyocesano suo postulare tenebantur: ꝛ ita priuilegiū istud ꝙ̄tū ad hūc articulū cōtradicit: ꝛ ita īpetrādo cōtrariū priuilegiū renūciauit pscriptioni: ꝛ pcipue qr vsus est in iudicio priuilegio alexan. Et idem esset si priuilegio nō fuisset vsus: qr eoipso ꝙ īpetrauit priuilegiū renunciabat pscriptioni: ꝛ ita habebat malā fidē: ꝛ ideo nō poterat pscribere post īpetratū priuilegium si nōdū erat cōpleta pscriptio vt lr̄a dicit. Sed si nullū priuilegium allegasset sed solā prescriptionē: nūquid alter eps posset pscribere collationē istorū sacramentorum? Ex hac lr̄a videtur ꝙ sic. Contra videtur. s. eo. si diligēti. quia in talibus que sunt cōtra ius cōmune titulus necessarius videtur vt ibi dicitur. j. de deci. dudū. ꝛ de censi. c. venerabilium. quod hodie est. c. j. eo. titu. lib. vj.

f Cōtradicit. Si. j. de cōces. pbē. ex tenore. ꝛ. s. de fi. istru. iputari.

pape predeces. no. perspeximus contineri. ¶ Non obstante priuilegio Clementis[a] pape p qd̄ priuilegijs suorū predeces. non extitit derogatum: cum de ipsis nullam[b] fecerit mentionem: presertim cū et ipse Clemens priuilegium illud cōcesserit saluis institutionibus non solum roma. ec. sed ipsius etiam legatorū. ¶ Nec obstare poterat prescriptio quā idem abbas in suum subsidium opponebat[c]. quia si consummata erat quando ab Alexan. papa priuilegium impetrauit / iuri prescriptionis renunciasse[d] videtur: presertim cum coram vobis priuilegio illo sit vsus qd̄ sue intentioni[e] (quantum ad huncarticulum) contradicit[f]. Si vero nōdū

Sūmariū Quoniam omne. Possessor male fidei nullo tēpore pscribit: ita cōiter summatur. sz p hoc sūmariū nihil iduceret de nouo iste tex. cū esset puisum. s. eo. vigilāti. Diuisio. Diuiditur in quattuor partes. In prima ponit cōstitutiōis cām. In scd̄a cōstitutionē ibi: synodali. In tertia infert ex causa ibi: cū generaliter. In quarta cōcludit ibi: vnde. Abbas. Casus. Quicūꝗ facit cōtra cōsciētiā: edificat ad gehēnā. et ideo statuit cōciliū ꝙ nulla valeat pscriptio absꝗ bona fide. tā canonica: ꝙ̄ ciuili. qr oī cōstitutioni ꝛ cōsuetudini derogādū est que sine mortali pctō seruari nō potest. ꝛ ideo oportet vt qui rē alterius prescribit: in nulla parte pscriptiōis habeat malā fidē. ¶ Nota ꝙ q facit cōtra cōsciētiā: peccat mortaliter. Item pscriptio sine bona fide nō valet. Itē p hāc constitutionē derogatur omni cōstitutioni iuris ciuilis et canonici q sine mortali pctō seruari nō pōt. Item in prescriptione exigitur bona fides continua. Ber.

g Ex fide. Id est ex cōsciētia. sic exponitur de pe. di. iij. ad fi. § illud. quasi ad mediū. ꝛ. s. de resti. spo. litteras. xxviij. q. j. § ex his.
¶ Glosa sequens signat contrarium et remittit. querit. argu. pro et contra. et soluit. Iterum querit et remittit.

b Bona fide. Ar. cō. j. de iure pa. cura. Qn̄ qs dicatur habere bonā fidē: dictū est. s. eo. si diligēti. in notula illud gn̄aliter. ꝛ qlibet psumitur hr̄e bonā fidē. Sed qd si aduersari⁹ etiā vellet pbare ipm nullo titulo possedisse sz poti⁹ p violentiā: ꝛ sic mala fide īcepit possidere? Uidetur ꝙ debeat audiri ex quo vult pbare originē pscriptionis vitiosam. C. de pig. ac. nec creditores. et. C. de prescrip. lō. tēp. in aut. male fidei. C. de distrac. pig. ꝛ q sub ymagine. ꝛ. xvj. q. iij. si sacerdotes. ꝛ. c. se. ꝛ ca. lz. ꝛ. c. j. i fi. ꝛ. xciij. dis. illud. C. de pscrip. xxx. an. si qs emptiōis. § sed hec. Ar. cō. s. e. ad aures. qr vt ibi dr̄ qdragenalis pscrptio oēm tollit actionem. ꝛ. C. de pscrip. xxx. an. l. pe. ꝛ vl. Ad h pōt dici ꝙ bn̄ dz audiri q vult pbare malā fidē ab initio habuisse: qr postea pscribere nō potuit. s. ca. pxi. i fi. ꝛ. c. vigilāti. ꝛ. c. si diligēti. ꝛ h. Sz nūqd hic tenetur docere de titulo: cū hic tm̄ dicatur de fide? De hoc dictū est. s. eo. si diligēti. in notula ex hoc videtur. No. xiiij.
¶ Gl. se. pōit opi. Jo. cui oppo. demū approbat illā ꝛ dat sibi. Fi. reci. p. q.

cōsummata erat prescriptio: sed erat in prescribendo: post impetratum huiusmodi priuilegium bonam fidem nō habuit: et ideo scd̄m canones non prescripsit.

Idem in concilio generali.

Nec i foro canonico: nec ciuili vz pscriptio cū mala fide. Ca. xx.

Quoniam omne quod nō est ex fide[g] peccatum est. ¶ Synodali iudicio diffinimus vt nulla valeat absꝗ bona[h] fide prescriptio tam canonica[i] ꝙ̄ ciuilis. ¶ Cum generaliter sit omni constitutioni atꝗ consuetudini derogandum que absꝗ mortali peccato non potest obseruari. ¶ Unde oportet vt qui prescribit / in nulla[k] temporis parte rei habeat conscientiam aliene.

i Tā canōica ꝙ̄ ciuilis. Ex eo ꝙ dicit tā canōica ꝙ̄ ciuilis: vr ꝙ papa voluit piudicare pscriptiōi laycorum: q pscrptio locū hz vbi ēt hn̄t malā fidē in pscriptiōe. xxx. vel. xl. ānorum. s. eo. vigilāti. ꝛ. xvj. q. iij. § pōt. et. § ꝙ si mala. Dicebat Jo. ꝙ rōne pctī statuit h papa de pscrptiōib⁹ laycorum: qr oīs cā rōne pctī saltē īdirecte ptinet ad ecclesiā. s. de iudi. nouit. ꝛ scd̄m h oīa ciuilia iura q tractāt de pscriptione xxx. vel. xl. an. i male fidei possessorib⁹ nō tenēt hodie. Sed hoc nō credo ꝙ p istā cōstōnem papa voluerit piudicare legibus. Sed quo ad ius diuinū verum est illud ꝙ sine pctō mortali layc⁹ male fidei prescribēs talē rē retinere nō pōt. xiiij. q. vj. ca. j. Et lr̄a ista sic ītelligitur tā canonica. i. tā de re spūali ꝙ̄ ciuili. Et hoc vult dicere ille q pscribit / bonā fidē hr̄e dz. siue res quā pscribit spūalis sit vel ciuilis scd̄m iura canonica: ꝛ sic nihil statuit cō leges. Uel dicas scd̄m ꝙ dixit Jo. ꝛ lex aliud cōsiderauit ꝙ̄ canō. lex eni cōsiderauit negligentiā nō petētis rē suā. s. eo. vigilāti. sz canō cōsiderauit pctm̄ pscribētis mala fide qd̄ nō excusat negligentiā nō petētis rē suā: ꝛ ideo dicit hic ꝙ nulla valet pscriptio siue canonica vel ciuilis q sine pctō mortali cōseruari nō pōt. vn̄ poti⁹ stādū est canoni ꝙ̄ legi i hoc casu: qr pscribēs nō excusatur a pctō p rōnē legis: ꝛ iō canō voluit ppter piculū animarū in h leges corrigere: lz nō seruetur in iudicio sclari. sicut dr̄ de legib⁹ pmittētib⁹ vsuras q hodie nō tenēt. vt not. j. de vsur. qr i oīb⁹. Et cōstitutio ista tm̄ respicit futura: ‡ cū de preterit nihil dicat. s. de cōsti. c. vl. vbi de hoc. Sz qd dices vbi ecclia hz vtrāꝗ iurisdictionē nunqd iudicabit sup laycos scd̄m canones de hmōi pscriptione? Uidetur ꝙ sic aucte illi⁹ cōstitutiōis. ꝛ qr nō dz ipugnare qd̄ statuit obseruādum: ꝛ qd̄ al's phibet. j. de na. ex libe. ven. c. vno. Et qd̄ exigit in alijs / multofortius in se exigere debet. ff. de neg. gest. si pupilli. § fi. ꝛ. ff. de admi. tu. quotiēs. § itē si tēporali.

Prescriptioni laycorum cū mala fide an possit papa piudicare.

Leges vsuras pmittētes nō tenēt.

‡ Idez Jo. Ain. Gof. ꝛ Phi. his ei qui āte istā cōstōnē pscri pserāt cōsuletur scd̄m Ai. si agāt penitētiā ꝛ ppositū habeāt deīceps taliter nō pscribēdi: sz prescripta restituere non tenentur. circa pscrptōes tn̄ ichoatas: sz nō cōsummatas tpe huius cōstōnis tenet Jo. illas nō iterrūpi. Gof. cō. Jo. and.

¶ Glosa sequens format quattuor questiones quas soluit et in vltima remittit.

k Nulla tpis. Scz ipi⁹ pscrptiōis. Si eni post cōpletā pscrptionē sciat rē alienā / nō dr̄ ideo mala fide possidere. de hoc dr̄. s. eo. vigilāti. Sz qd si tpe pscriptiōis habuerit cōsciam lesam: postea īcipiat hr̄e nō lesam: nūquid ppter hoc est iterrupta pscriptio? Nō videtur qr erronea fuit: vn̄ eā deponere dz. j. de symo. p tuas. et. xj. q. iij. cui est illata. Itē qd si dubitat an res sit sua: et hz iustā cām dubitatiōis? Adhuc dr̄ bone fidei possessor: ꝛ vtitur fructib⁹. ff. de vsur. q scit. § bone fidei. ꝛ in h casu pscribit: lz habeat cōsciam dubiā nō tn̄ lesam: qr nescit adhuc an res sit aliena / debz inqrere ab alijs de re illa: vt sic pueniat ad veritatē. ar. xxxvij. dist. § vl. xxiij. q. vl. occidit. Itē qd si plat⁹ habeat lesam cōsciam alicui⁹ rei quā possidet lz ecclia habeat bonā fidē: nunqd tenetur dimittere illā? Rn̄. non. sed significabit illi cui⁹ est vt petat et sic purgabit cōsciam suā: nec in hoc videtur fraudē facere. ff. de nego. gest. at q natura. § cū me absente. † ꝛ. ff. mā. qnt⁹. Sed si ille veniat ꝛ petat in iudicio ꝛ plat⁹ cōfiteatur: nūquid piudicat ecclie q hz bonā fidē? Si eni platus cōstitut⁹ a collegio ad defendēdū cōfitetur tāꝙ̄ syndicus in iudicio: bene preiudicabitur ecclesie qr tunc sustinet psonā totius capli. al's non credo ꝙ cōfessio prelati preiudicet ecclesie: nisi forte cōfiteretur de eo ꝙ ipsemet fecisset. arg. xxv. q. ij. postꝙ̄. De hac materia dixi. s. de elec. dudum. § ij.

† Facit qd̄ ibi notatur. et xxxiiij. q. ij. si virgo. caueat tn̄ platus ne aliquo casu cō cōsciētiā faciat vel fieri pcuret scd̄m Innoc. Jo. and.

Rubrica De sententia ꝛ re iudicata. ¶ Hec rubrica duobus modis ſm Io.an. post Hos. cõtinuat ad pcedẽtia. Primo sic: viso quomodo res acqrunt p prescriptionẽ/ videdũ est quomõ aliter acquirunt. ciuiliter. s. p snĩas iudicũ. Uel secũdo sic. Expedito tractatu pcess⁹ iudicioꝝ: ad sentẽtias q̄ finẽ ĩponũt litib⁹ veniam⁹ Quia vero ſm Io.and. lata snĩa si nõ appellat ab ipa/ sumit nomen rei iudicate: ideo ꝛ de re iudicata sũmittit. dicit tñ q̄ large põt dici res iudicata lꝫ possit appellari. Ab. ¶ De hac materia habet. xxxv. q. xj. et. v. q. iiij. ꝛ. iij. q. ix. per totum. et. xj. q. iij. §. de his inq̄ꝫ vsq̄ꝫ ad §. hoc et si. vt dictum est. et. xxx. q. vl. §. his ita. vsq̄ꝫ in fi.

Sũmariũ Sententia. ¶ Non valet snĩa que ꝯtra ius ẽ lata expresso errore in snĩa ita sũmat. d. ant. qꝛ Io.an. nõ summat ppt breuitatẽ: hoc summariũ est in se veꝝ sꝫ non ꝯgruit lr̃e ĩ qua nulla fit mẽtio de exp̄ssione erroris in sententia. Ab. sic. ¶ Casus. Dicit ĩ caplo isto q̄ sententia lata ꝯ leges vel canones nulla est ipso iure/ lꝫ nõ sit suspẽsa p appellationẽ. ¶ Nota q̄ sẽtẽtia ꝯ ius lata nulla ẽ/ lꝫ nõ appellet ab ea. B.

a ¶ Snĩa. Decre. ista loquit d̄ materia illa. xvj. q. j. fr̃ nr̃. ꝛ ex illa lr̃a põt colligi cas⁹ hui⁹ decre.

De Sententia et re iudicata.

Gregorius.

¶ Sentẽtia lata ꝯtra leges vel canones nõ tenet: nec ab ea op⁹ est appellare. Panor. Caplm. j.

Sentẽtia[a] ꝯtra leges[b] canõesve p lata licet non sit appellatione suspensa: nõ potest tamen subsistere ipso iure. Idem.

¶ Lites debent celeriter terminari. Capitulum. ij.

Iurgantium cõtrouersias celeri[c] sentẽtia termiare et equitati cõuenit/ ꝛ rigori. Idẽ.

¶ Sacerdos sine iusta causa nõ est deponendus. Capitulum. iij.

Non potest quẽq̄ꝫ a sacerdotali gradu (nisi iustis ex causis) concors sacerdotum[d] sentẽtia submouere. Leo papa

¶ Iuste quis petit sentẽtiam a papa confirmari si iuste et rationabiliter fuit lata. Capitulũ. iiij.

Ea que iuxta ecclesiasticũ morem[e] iuste ꝛ rationabiliter fuerint diffinita: nr̃a quoq̄ꝫ sententia roborẽtur[f].

Alexan. iij. ebroceñ. archiepõ.

¶ Iudex deputatus super executione sententie admittit exceptionem fraudis seu nullitatis sententie: non ad effectum vt super ea pronunciet: sed vt negocium ad superiorẽ qui iudicauit trãsmittat si illã pbabilẽ reppererit. h. d. notabiliter. Caplm. v.

De cetero nouerĩ: q̄ si sententiã a nobis latã precipim⁹ p aliquẽ executioni mãdari: ꝛ fraus[g] interuenerit nõ est facultas executori de toto negocio cognoscẽdi: sed deferri q̄stiones q̄ inciderint ad se. apo. oportebit. Idem norwiceñ. episcopo

¶ Nõ sufficit reo dãnato ad traditiõem possessionis tradere pignus p ipsa possessione. Cap. vj.

Cum aliq̄b⁹ est adiudicata possessio: nõ sufficit eis

¶ Glo. seq. ponit duo exẽpla ꝛ dictũ. cui signat cõtrarium et soluit.

b ¶ Contra leges. Que dicũt q̄ snĩa a nõ suo iudice lata nõ tenet. C. si a nõ cõpe. iu. l. j. ꝛ. ij. ꝛ vl. ꝛ. ij. q. j. in p̄mis. ✠. de psona. xj. q. j. c. pe. ꝛ. s̄. de iudi. at si clerici. ꝛ. xvj. q. j. frater nr̃. vt hic pꝫ. Item snĩa lata ꝯtra leges. i. ius ꝯstitutiõis: ita q̄ hoc in snĩa exp̄mat/ nulla est ipo iure: ꝛ citra appellationẽ rescindit: vt hic pꝫ. ꝛ. ĩ. eo. cũ iter vos. ĩ fi. ꝛ. ĩ. eo. iter ceteras. ꝛ. ij. q. vj. §. diffinitiua. ✠. itẽ si snĩa ꝯ ius scriptũ ꝛ. ff. de appel. l. si exp̄ssum. Itẽ si calculi error ĩ snĩa sit exp̄ssus: snĩa nõ tenet. ff. q̄ sen. sine appel. rescin. l. j. §. j. ꝛ. ĩ. de sen. ex. p tuas. nec efficit aliqua p appellationẽ. vt in. l. p̄dicta si exp̄ssum. Ar. ꝯtra q̄ efficiat aliqua p appellationẽ. ff. rẽ ra. ha. l. iij. §. falsus. ꝛ. ff. de iudi. licet. † sꝫ non est ita. ibi enĩ snĩa lata est in psona falsi pcuratoris: vñ ab initio tenet snĩa q̄ꝫdiu ꝯstet de falso pcuratore: ꝛ si dñs recurrat ad cõe auxiliũ appellatiõis intelligit approbare factũ falsi pcuratoris: et ideo p appellatiõem efficit aliqua que p exceptionẽ poterat irritari: secus vbi ab initio nulla est: vbi est defectus in iurisdictione: ibi p appellationẽ nõ firmat vt hic. ꝛ in cõcordã. ibi positis. Sed in §. falsus. ꝛ in. l. licet. veꝝ non fuit defectus in iurisdictiõe.

Snĩa ꝯ leges lata ipso iure est nulla.

† Et hoc tenuit oli Tã. per hec iura postea mutauit. Io.and.

Iurgantium. ¶ Casus. Dicit in caplo isto q̄ ꝯtrouersie litigantium celeri debent sententia terminari. ¶ Nota q̄ lites prorogari non debent. Ber.

¶ Glo. seq. alle. iiij. ꝯcor. signat vnũ cõtrarium. soluit ꝛ determinat.

c ¶ Celeri. Si. ij. q. j. sicut. ꝛ. C. de iudi. pperãdũ. in p̄n. ꝛ. s̄. de do. et ꝯtu. finẽ. ꝛ. c. venerabilis. Arg. ꝯ. xj. q. iij. cũ apud. ‡ Illud ĩtelligit qñ snĩa lata est ad mortẽ. ꝛ ibi differt executio ex cã vt ibi d̄r. nec tñ cũ nimia festinatiõe ferẽda est snĩa anteq̄ꝫ iudex possit esse ĩstruct⁹. s̄. de in ĩte. resti. tũ ex lr̃is. qꝛ ip̄m opꝫ cũcta rimari. xxx. q. vl. c. vl. aliter enĩ ad ✠itatẽ puenire nõ posset. xxiij. q. vl. occidit. sꝫ moratoria cũctatione causam examinabit. ff. de admi. tute. tutor qui. §. j.

‡ Et. C. de penis. si vindicari. sed ibi non tardat sententia sꝫ executio. Io.an.

Non potest. ¶ Casus. Dicitur hic q̄ sententia episcoporũ nõ potest clericũ deponere: nisi concors et iusta fuerit. ¶ Nota q̄ iudices in sentẽtijs ferẽdis concordes esse debent. Ber.

¶ Glosa sequens querit et soluit.

d ¶ Sacerdotum. Id est epoꝝ triũ in cã dyaconi. in cã pbr̃i. vj. ad min⁹. xv. q. vij. si aũt. ꝛ. c. felix. Sed nunq̄d debent oẽs ꝯcordare ad hoc vt teneat sententia? Uidet q̄ sic ex eo q̄ dicit ꝯcors. s̄. de trãsla. inter corporalia. sed sufficit q̄ maior pars ꝯcordet in vnã sentẽtiã: ꝛ satis dicet tũc ꝯcors: qꝛ q̄d maior facit pars valet. ff. ad municip. q̄d maior. lxv. dist. c. j. ij. ꝛ. iij. Sed in causa episcopi nõ tenet sententia: nisi oẽs ꝯcordauerint iudices quibus causa per papã † cõmittit. vj. q. iiij. si q̄s epũs criminaliter. ꝛ. c. j. ꝛ est speciale in cã epi. aliud speciale vbi nõ tenet snĩa pluriũ. not. s̄. de rescrip. pastoralis. in p̄n.

Snĩa pluriũ nõ semper tenet.

† [illegible] aliter sniare non possent. de

Ea que. ¶ Fuit forsan vt dicit Io.and. exordiũ alicuius papalis cõfirmatiõis: qꝛ nõ est verisimile q̄ fuit specialis dispositio in his ✠bis dũtaxat ꝯcepta cũ nõ imponit necessitatẽ/ sed potius innuit cuiq̄ꝫ esse hoc petẽdi facultatẽ ꝯcessam. in hoc tamẽ nõ est vis. Ab. ¶ Casus. Dicit in caplo isto q̄ ea q̄ ſm canones iuste et rõnabiliter sunt diffinita: p confirmationem pape debẽt approbari. ¶ Nota q̄ snĩe iuste late p papã debẽt ꝯfirmari. q̄d verũ est si postulatũ fuerit eas cõfirmari. B.

hoc. ij. q. iiij. nullã. etiaꝫ absoluẽdo. lꝫ Host. cõtra. de hoc xij. dist. p̄ceptis. iij. q. vj. accusat⁹ et etiã quãdo papa delegat cãm videt q̄ debit⁹ numerus debeat ĩteruenire. vt not. iij. q. viij. ĩ fi. sũme. Io.an.

e ¶ Morem. Id est ſm canones.

f ¶ Roborẽtur. Si postulatũ fuit ea roborari. vt. xxxv. q. ix. oĩmodis. ꝛ. ij. q. j. sicut. ꝛ. s̄. de pac. quotiẽs. s̄. de trãsac. c. j. et hec q̄dẽ cõfirmatio si facta fuerit ex certa sciẽtia ꝛ cũ cause cognitione: nõ poterit postea ĩferior iudex de illa iudicare. ĩ. de confir. vti. vel inuti. c. j. ꝛ. ij. vbi de hoc.

De cetero. ¶ Merus executor snĩe ꝯ quẽ excipit de fraude nõ cognoscit: sed remittit. ita cõiter sũmãt doc. sꝫ iudicio Panormitani min⁹ bene: qꝛ iste tex. nõ loquit de mero executore: qꝛ merus executor nullam exceptiõem executionẽ impedientẽ admittit. vt in. l. si vt pponis. et in. l. executorẽ. C. de execu. rei iudi. Sꝫ tex. iste admittit vt is cui executio cõmittitur admittat exceptionẽ ad effectũ vt remittat negociũ ad supiorẽ nõ vt sup principali pnũciet. Et nõ diuidit. Ab. ¶ Casus. Ecce papa p̄sentib⁹ partib⁹ tulit sentẽtiã diffinitiuã. mãdat pa. alicui quaten⁹ sentẽtiã illã debeat executiõi mãdare. executor lr̃is executionis receptis citat ptes. reus cõtra quẽ debet executio fieri: dicit q̄ snĩa nõ est executiõi mãdãda: qꝛ p fraudẽ ꝛ dolum lata est. dubitat executor q̄d facere debeat/ vtrũ debeat cognoscere de fraude allegata? Respondet pa. q̄ executor de fraude illa vel dolo cognoscere nõ debet: sed hoc referat ad sedem apostolicã. ¶ Nota q̄ merus executor vltra executionẽ nullã hꝫ cognitionẽ. ꝛ ideo referre debꝫ superiori questionẽ fraudis q̄ opponit cõtra sententiam. Ber.

Sũmariũ

¶ Glosa sequens litterã exponit ꝛ exemplificat. signat contrarium soluit et remittit.

g ¶ Fraus. Scilicet circa negociũ principale: qꝛ obtinet sententiã per fraudem: puta per falsos testes vel per falsa instrumẽta: si hec obijciãtur corã executore vt executio differatur nõ est ei facultas de hoc cognoscendi vt hic dicit. qꝛ sic assumeret partes iudicis q̄d esse nõ debet. C. de excu. rei iudi. si vt pponis. nec snĩam debet mãdare executiõi: sed hec referre debet supiori vt hic dicit. ꝛ. ĩ. de fal. sup eo. Ar. ꝯtra. hoc habes q̄ iste executor posset de huiusmodi cognoscere. xxv. q. ij. et si non cognitio. Sol. hoc. c. de mero executore intelligit q̄ nullã hꝫ cognitionẽ annexã nisi solã executionẽ. sic ĩtelligitur. ĩ. de fal. super eo. Lex predicta intelligitur de illo executore qui habet cognitionem. De hac materia plene tractat. s̄. de offi. delega. pastoralis. §. quia vero.

Executor ptes iudicis assumere non debet.

Cum aliquibus. ¶ Hoc. c. potest ĩtelligi duob⁹ modis. primo q̄ loquat in pignore p̄torio: puta q̄ p̄tor vel iudex ppter ꝯtumaciã rei ponit ✠boten⁹ actorẽ in possessionẽ rei petite ĩ actione reali: vel alioꝝ bonoꝝ ipsi⁹ rei in actiõe psonali. Et ĩtellect⁹ lr̃e est q̄ ad accusandũ pignus p̄toriũ ad hoc vt missus possideat/ non sufficit iussus iudicis sꝫ req̄rit vt actualiter mittat in possessiõem. Et ſm hunc intellectũ. h. d. in summa. Nõ sufficit ad p̄toriũ pign⁹ vt verbaliter det nisi actualiter fiat missio. Secũdo potest intelligi cũ possessio aliqua vel pprietas alicui⁹ rei seu res aliqua adiudicat actori iure dñij: ꝛ reus p executione vult dare aliq̄d pignus ꝛ nõ ipsam rẽ saltẽ in p̄senti: hoc casu nõ sufficit: ꝛ ſm hũc ĩtellectũ hoc intendit. Non impediret reus sententiã adiudicationis possessionis si sit paratus dare pignora. Et non diuiditur. Abbas sic. ¶ Casus. Dicit hic q̄ cũ alicui adiudicata est possessio: non sufficit q̄ aduersarius det pignus: sꝫ mittẽdus est in possessionẽ ꝛ gaudere debet plena ꝛ pacifica possessione. ¶ Nota q̄ cũ alicui adiudicatur possessio: non pignora sed possessionẽ debet habere. Ber.

Duplex intellect⁹ huius capli.

Sũmariũ

a ¶ Pignora. Sic. ff. de psti. pecu. pmisso. §. pstitutio. et ff. de pig. act. nō est. vbi dr pignus† nō aliter pstituitur: nisi vētū fuerit i possessionē. si. ff. de acquirē. possess. possideri. in prin. et hoc ideo: ne lites ex litibus oriantur. ff. de re iudica. l. iiij. in. §. ait pretor.

† Pretorium. secus i conuentionali. vt. e. l. s. vbi etiā no. dr iaz inē pignus ptorium: et cōuentionale. et hic per An. Jo. and.

Lator. ¶ Diuiditur: qr in pma ponit facti narratio. in scda iudicis datio ibi: Nolentes igit. Ab. ¶ Casus. Quidā. P. noie quadā duxit i vxorē carnali copula subsecuta. Tandē scādalū inter eos est exortū. psanguinei mulieris mouerunt qstionē ꝯ virū φ illa ei⁹ nō poterat eē vxor. et sic studio vtriusq; iteruenīete fuerūt separati min⁹ iuste. Vir pdict⁹ ad pscīaz rediēs accessit ad dñz papā/ exponēs sibi pdicta. vnde mādat iudicib⁹ φ tēn⁹ si pstiterit eos nō fuisse legitime separatos/ et ecclesiam deceptam fuisse ipos faciāt isimul pmanere. ¶ Nota φ h audit turpitudinē suam allegās. sz hoc est pter periculū aīe. Itē snīa contra mrīmoniū lata: non trāsit i rē iudicatā. Ber. ¶ Glo. se. recitet p obiectionem et solutionem.

b ¶ Insinuatiōe. Modo collige ex h loco φ i causis ex qb⁹ vtitur picu lū aīe pōt qs‡ venire ꝯ factū suū vt reuocet sententia quā ferri pcurauit: et si pstiterit ecclesiā fuisse deceptā reuocabitur snīa. ꝯ. e. psanguinei. et. ꝯ. d testi. sicut. et. xxxv. q. ix. §. is ita. i fi. al's turpitudinē suam allegās non auditur. ꝯ. de dona. inter dilectos. et. ꝯ. de cō ces. preben. cū super.

‡ Verū est denūciādo sed an directe accusādo hesito Ala. §. his ita. al's est sub. §. qr ergo. Jo. an.

c ¶ Renitētē. Hec violentia transiuit postmodum in cōsensum p carnalē copulam subsecutam. ꝯ. de spon. ad id.

d ¶ Etatis. Et hoc cōtradicit ei qd pmisit de carnali copula: et sic fuit allegatio et ex alia causa fuit matrimonium separatum.

a dari pignora[a]/ nisi corporali possessione letentur.

Idem eidem. et. V. archidya.

¶ Sententia lata cōtra matrimonium nunq; transit in rem iudicatam. vnde quādocūq; reuocatur cum cōstat de errore. Ca. vij.

Lator presentium sua nobis insinuatione[b] mōstrauit/ φ cum quādā mulierem legitime desponsasset: et carnalis esset copula subsecuta: inter eos scandalū est subortum: cuius occasione debitum ei subtraxit: cōsanguinei vero mulieris hoc molestum habentes: questionē mouerunt: proponentes φ mulierem inuitam et renitentem[c] nec etatis[d] apte matrimonio existentem duxisset vxorē: et quoniam idem vitā cupiebat agere dissolutam: demū vtriusq; studio interueniente fuerūt minus rationabiliter separati. ¶ Nolētes igitur matrimonia canonice cōtracta leuitate quadā dissolui: mandamus quatenus si vobis constiterit eos per iudicium ecclesie non fuisse legitime separatos: ecclesiāq; deceptam: ipos faciatis sicut virū et vxorem insimul permanere[e]. Idem. T. et clericis sancte anastasie veroñ.

¶ Retractatur sentētia ptextu inique consuetudinis lata contra ecclesiam. Capitulum. viij.

Cum causa que vertitur inter vos et. G. et. A. laycos super domo quadam eis ab archipresbytero vestro vēdita ad examen. J. apo. se. legati delata fuisset: post ap. ad nos interpositam: et receptas iducias quoniā infra terminū tibi fili. T. ad eam prosequēdam prefixum iter non arripueras[f] contra te sentētiam proferens memoratis. G. et. A. pretaxatā domum sm veroneñ. ciuitatis consuetudinē adiudicare curauit: deinde cum causa fuisset ad nos per ap. delata: brixieñ. episcopus delegatus a nobis sententiā contra vos (spreta forma canonū) sm eādem cōsuetudinem sicut pfatus legatus fecerat: promulgauit[g]. ¶ Nos aūt considerātes φ licet vsus vel cōsuetudinis[h] non minima sit auctoritas: nunq; tamen veritati aut legi preiudicat[i]: prescriptam sententiam reuocauimus: et vos ab impetitione absoluētes illorum/ vobis et ecclesie vestre domū adiudicauimus supradictā. Idē eboraceñ. archiepiscopo.

¶ Sentētia iniqua retractatur per superiorem: licet causa fuerit appellatiōe remota cōmissa. Si autem cōtinet manifestā iniquitatem est nulla. h. d. intelligendo φ ponat duos casus. Caplm. ix.

Inter ceteras: et. j. ¶ Itē cū aliqua causa ap. re. cōmittitur: et sententia fertur iniqua: eam euacuari[k] oportet: nec ei debet stari: si iniquitatem cōtineat manifestam[l]. Clemens. iij.

¶ Sententia lata contra absentem non contumacem in causa matrimoniali non valet. h. d. intelligendo φ hec mulier nō fuit contumax. Panor. Capitulū. x.

e ¶ Permanere. Non obstāte sentētia prius lata: quia cōtra matrimoniū nō currit prescriptio. xxxiij. q. v. φ deo. etiā si ab illa sentētia nō fuit appellatū: quia sentētia lata ꝯtra matrimoniū nō trāsit in rem iudicatā: quin reuocetur sentētia quādocūq; error sentētie detectus fuerit vt hic patet. et. ꝯ. de frigi. et malefi. fraternitatis. et xxxv. q. ix. graue. et. §. is ita. Sic nullo tractu tēporis matrimoniū cōfirmatur in gradu phibito ꝯtractū. ꝯ. de consang. non debet. Et qd dici consueuit sentētia cōtra matrimoniū non transit in rē iudicatā: verū est vbi bene coniūcti indebite separantur. Quia quos de⁹ coniūxit: homo separare nō potest: et ideo quandocūq; cōtrariū legitime constiterit/ sentētia retractabitur. idē est cum in gradu phibito aliqui sunt coniūcti: vel aliquo alio perpetuo impedimento: quia nullū est ibi matrimoniū: vnde nullus consensus potest matrimoniū inducere inter eos. Sed vbi sententia fertur pro matrimonio vbi nullū subest impedimentū: si ab ea non fuerit appellatum/ trāsit in rem iudicatā: quia iudicatis acquieuisse videtur. ꝯ. eo. qd ad consultationē. vnde postea non audietur: immo compelleretur alter alteri adherere.

Distiguit aut fertur snīa ꝯ mrīmonium aut p mrīmonio: et tunc aut subest ipedimētum aut non.

Snīa contra mrīmoniū nō trāsit in rē iudicatam.

Diuisio.

Cum causa. ¶ Prima pars ponit factū. secūda diffinit ibi: Nos autē. Ab. sic. ¶ Casus. Archipresbyter cuiusdam plebis vendidit quādā domū sine consensu capli. G. et A. laycis q occasione huiusmodi vēditionis corā legato apostolice sedis petierūt domū illā sibi adiudicari. Quidā canonicus illius plebis. T. nomie apparuit p caplo ad defensionē domus dum causa illa tractaretur. ille. T. appellauit ad sedē apostolicā. legatus statuit terminū appellāti ad iter arripiēdū ad aplicā sedē. sz qr ille infra terminū sibi pfixū iter non arripuit/ pdict⁹ legat⁹ tulit snīam ꝯ dictū T. adiudicās domū illā laycis pdictis sm psuetudinē veroñ. ciuitatis. a q snīa fuit appellatū. et appellationis cā cōmissa fuit epo brixieñ. q legati errorē secut⁹ ꝯ formā canonū legati snīam pfirmauit. et iterū fuit appellatum. Papa diligēter examinato negocio/ lz vsus vel psuetudinis non minima sit auctas: nūq; tñ legi aut veritati piudicat. et iō pa. pdictā snīam cassauit: plebē pdictā absoluēs ab ipetitiōe illorū laycoz/ et domū illā eidē ecclie adiudicās. ¶ Nota φ si qs ifra terminū sibi statutū appellationē non psequitur: iudex post terminū in causa pcedere pōt. Itē snīa lata ꝯ canonum formā: nō valet. Itē psuetudo licz magne sit auctoritatis: nō tamē legib⁹ aut canonib⁹ piudicat. B.

f ¶ Arripueras. Ex q aliqs nō psequitur appellationē infra terminū sibi pfixū ex tūc iudex pcedere pōt tāq; citatus pemptorie nō venisset. ꝯ. de ap. sepe ptigit. qr per inde est ac si non appellasset. ꝯ. de ap. cum sit romana. vñ in hoc nō peccauit iudex. Ber.

g ¶ Promulgauit. Ecce h obtinuit cōsuetudo bis in ptradictorio iudicio: ꝯ debuit valere. ff. de legi. cū de psuetudie. et. ꝯ. de vbo. sig. abbate. Sol. hec psuetudo fuit ꝯria iuri et mala i piudiciū ecclie: et ideo nō fuit seruāda: vñ ad vltimū cassatur snīa: al's si bona fuisset psuetudo seruaretur. ꝯ. de eo q mit. i pos. cum venissent. Forte tal' erat cōsuetudo illa † φ si qs emit a plato ecclie solo: tenet vēditio: lz pbet pcium in vtilitatē ecclie versum esse ꝯ illud. x. q. ij. hoc ius porrectū. xij. q. ij. sine exceptione.

Cōsuetudo mala nō est seruanda.

† sm Tā. q et dixit talē psuetudinē eē i mltis ciuitatib⁹ lōbardie inducta p statuta ciuitatū. et fac qd no. de fo. cpe. c. ij. li. vj. qd h not. Egidi. Jo. and.

h ¶ Consuetudis. Sic xj. dist. psuetudinis. et. ꝯ. de psue. c. vlti. vbi exponit hec auctoritas.

i ¶ Preiudicat. Verū est φ psuetudo nō piudicat legi: nisi sit rōnabilis et legitime sit pscripta. nā tūc bñ piudicat legi. ꝯ. de psue. c. vlti. vbi plene de hac materia dicitur. et hec consuetudo nō fuit rationabilis nec prescripta. Ber.

Inter ceteras. ¶ Pōt itelligi vario modo: et p psequēs vario modo sūmari. dñs Ant. sūmat sic. Snīa ptinēs i se manifestā iniqtatē retractatur nō obstāte φ cā fuerit ap. re. cōmissa. Hec sūmatio est vba i se sm vnū modū itelligēdi. Sz sm vnū aliū itellectū notabiliorē sūmatur sic. Nulla est snīa ptinēs manifestā iiqtatē. Ab. ¶ Casus. Aliqua causa cōmissa est appellatiōe re. iudex tulit sententiā iniquā contra ius scriptū vel exprimēdo errorē in sentētia. talis sentētia nō tenet: cū iniquitatē cōtineat manifestam. ¶ Nota sententiam contra ius scriptum latam: nullam esse. Ber.

Sūmat dupr.

k ¶ Euacuari. Cū snīa tenuerit et appellatū fuerit ab ea. vel euacuetur de facto: cū est nulla. si. ꝯ. de re. eccle. nō alie. si qs presbyter.

l ¶ Manifestā. Puta qr lata est ꝯ ius scriptū. scz ꝯ leges vel canones. ꝯ. eo. c. j. ita φ i ipa snīa cōtinebatur error. ij. q. vj. §. diffinitiua. v. item si snīa ꝯ ius scriptū. et. ꝯ. de pfir. examiata. et. ꝯ. de sen. ex. p tuas. et hic i fi. et ita ipo iure nulla est talis snīa. vt. ꝯ. e. c. j. vbi de h. Aliud est cū lata est ꝯ ius litigatoris: qr tūc trāsit i rē iudicatā: nisi fuerit appellatū. ꝯ. eo. cū iter vos. Et si p iiuriā iudicis dānat⁹ fuit: poterit agere ꝯtra iudicē q fecit litē suā ad iteresse. ff. de iudi. filius familias. et ff. de euic. si p imprudentiā. ‡ et. ꝯ. de emp. et ven. c. vlti. et infamis efficitur. C. de pe. iudi. qui ma. iudi. l. ij. Ber. †

Snīa contra ius canonis nō valet. sz bñ ꝯ ius litigatoris.

‡ Vide i. c. stati alleg. i glo. pe. et vl.

† Addit pena. ꝯ. eo. cū eterni. li. vj. Jo. and.

Tenor. Istud ca. pōt intelligi q̄ snia hic lata cōtra mulierē tenuit: quia contumaciter absuit: et tūc idem in effectu dicit q̄d ca. lator. s. eo. ideo summa vtibi. Cōmunis diuisio. secūda ibi: ideoq̄. Abbas si. ¶ Casus. Inter. R. et. M. mulierē questio matrimonij vertebat: que cōmissa fuit episcopo theatino. Iudex absē te muliere dictū. R. ab impetitione ipsius absoluit. Mulier hoc audito cām impetrauit com mitti iudici presenti vt de cā illa cognosceret: et fine canonico terminaret. Iudex vocauit dictū. R. ille ifirmitate p̄tēta nō venit: sed nocte sequēti cū alia cōtraxit p̄pter q̄d iudex ipm excōicauit. Ille postmodū cōparuit et fuit absolutus: ostēdēs sententiā predicti epi qualiter a muliere predicta fuerat absolutus: nihilomin⁹ mulier offerebat testes per quos probare volebat q̄ dict⁹. R. eam desponsauerat. Iudex dubitauit quid facere debeat. Cōsultus papa respondit q̄ nō obstante illicita absolutione quā fecit eps in causa procedat / precipiēs dicto. R. sub pena excōicationis ne ad eam quā supduxerit accedat: donec causa ista fuerit terminata. ¶ Nota q̄ sentētia lata contra absentē non contumacem nō tenet: et citra appellationē rescindit. Item sententia que nulla est: obstat agenti. Item ar. q̄ aliquis priuatur iure suo sine culpa sua. Ber.

Diuisio.

Tenor lrax tuarū ostēdit q̄ cū inter. R. et. M. mulierē: q̄stio mrimonij verteret: et theatino epo cōmissa fuisset: idē eūdē. R. muliere absente ab ipetitione ipsi⁹ absoluit. Ceterū eadē mulier a nobis ad te lras impetrauit vt de cā cognosceres: et eā fine debito termiares: et. j. Dict⁹ vo. R. a te vocat⁹ ad cām in[a]firmitate p̄tēta nō affuit: sed q̄ nocte seq̄ntē aliā sibi copulare p̄sūpsit: i eū excōicatiōis sniam [b]pmulgasti a q̄ postmodū absolut⁹ ad te veniēs oñdit lras epi memorati: qb⁹ eū ab iquietatione ipsi⁹ absolutū fuisse patebat. Qr igitur mulier suos testes offert ad probandū q̄ idē. R. eā desponsatiōis ānulo publice subar[c]rasset: et tu q̄d sup his agere debeas postulas edoceri. ¶ Ideoq̄ inquisitioni tue taliter rñdem⁹ q̄ (nō obstante illicita absolutio[d]ne quā eps fecit) in causa procedas. eidē. R. sub pena excōicationis arti⁹ interdicens: ne ad eā quā supinduxit accedat[e] prius q̄ fuerit causa decisa. Idem.

¶ Snia diuortij in cā matrimoniali rite lata: ad solā coniugis cōfessionē asserētis cōtrariū non reuocat: sed interim ei statur donec legitime de cōtrario doceat. Ita summat vt aliquid de nouo afferat. Panor. Ca. xj.

Consanguinei. E. latrici p̄sentiū sicut tuis lris intimasti compaternitatem inter ipsam et virum suum legitime[f] pbauerit: ita q̄ inter eos sniam diuortij p̄tulisti: p̄dicta vero. E. cum sit tibi postmodū cōfessa q̄ ei⁹ cōmater i veritate ante sniam nō fuisset: sed post separationē cōpaternitatē cum eo contraxit: et tādē ad secūdas nuptias conuolauit et. j. ¶ Fraternitati tue respondemus: q̄ p̄pter solam confessionē mulieris[g] non est recedendum a sententia p iudiciū ecclesie rōnabiliter[h] pmulgata: nisi legitime in 9riū pbaret[i]. Inno. iij. archidya. et sacriste magaloñ.

¶ Si papa cōtra pnūciationē suam confert beneficium hoc tacito: surreptitia dicitur collatio et non tenet. Capl'm. xij.

Cum olim magaloñ. eps P. de castro nouo ad vacante archidyaconatū eiusdem ecclesie nominasset. I. preposito: vt nullus ibi (nisi prius dupli[k]ci sibi voce concessa) institueret vel 9 p̄hibitionē eccl'ie tūc locū h3 q̄d hic dr. et. j. de ma. contra. cōtra inter. ec. c. j. et vlti. q̄r cū res facta est litigiosa nō dz in aliā trāsferri personā. xj. q. j. q̄d res. C. de litig. l. vlti. Additio. Sed quō dici pōt litigiosa q̄ finita erat p sniam a qua nō fuerat appellatū: vt in prin. Dicit Host. q̄ hoc induxit citatio viri facta anteq̄ scd̄am desp̄osaret: et iō dr lis pendere et q̄si litigiosa esse. de appella. suggestū de offi. deleg. l3. Nō obstat snia q̄ h cāu ñ trāsit i rē iudicatā: vt sepi⁹ dictū ē. fa. cle. vt lit. pē. cū lite.

† Explanat nā de tacita p̄hibitione premisit: sc3 de litis pēdētia. s3 Inno. Jo. andree.

Consanguinei. ¶ Idē dicit quod decre. lator. s. eo. ti. Cōmunis diuisio. scd̄a ibi: fraternitati. Ab. ¶ Casus. Quedā mlier 9rit mrimoniū cū q̄dā viro. Tādē 9sanguinei eiusdē mulieris accusauerūt mrimoniū dicētes q̄ ipsa nō poterat eē ei⁹ vxor cū eēt cōmat ipi⁹: q̄. pbato snia diuortij lata fuit. post sniam latā mulier cōfessa ē epo loci q̄ i veritate añ sniam ei⁹ cōmater non fuerat: s3 post sēparationē cōpaternitatē cū eo 9rit: et postmodū cū alio 9rit. q̄situ fuit a papa. q̄d iuris esset? Et ipe rñ. q̄ p solā mulieris 9fessionē nō est a snia recedēdum / p iudiciū eccl'ie pmulgata: nisi legitie i 9riū pbaret. ¶ Nota q̄ p p̄fessionē alterutri⁹ 9iugum a iudicio eccl'ie nō receditur. Itē quantūcūq̄ 9stiterit ecclesiā deceptā fuisse: in cā mrimonij: snia 9tra mrimoniū lata reuocabitur. Ber.

Diuisio.

a ¶ Infirmitate. Qd si verum fuisset / iusta erat excusatio. s. de procu. querelā. et. v. q. iij. si egrotans: immo nec tunc res iudicata censetur. ff. de re iudi. quesitū. j. et. ij. rñ. nec mādanda est sentētia executioni infirmitate p̄tēta. ff. de iudi. si pretor. i fi. † sed hoc falso allegabat: vt bene declarant sequētia.

† q̄ si dubitatur de infirmitate an excuset mittat medicus ad egrotū. C. de re mili. l. semel. li. xij. bm Gof. et Host. Jo. a.

b ¶ Promulgasti. Et merito tā cōtra contumacē cū ex facto sequenti appareat q̄ maliciose p̄tendebat infirmitatē: et ita sequēs presumptio elidit primā. sic. ff. de in integ. resti. diuus.

¶ Glosa sequens dupliciter exponit subarrationem.

c ¶ Subarrasset. i. fidē cōsensus de p̄senti dedisset. al's si loqueretur de consensu de futuro nō mandaret papa virū separari ab illa: cum qua postea contraxit per verba de presenti: quia sic soluta erant priora sponsalia. j. de spon. ca. pe. et vlti. et. j. de ma. cōtra interdi. ec. c. j. et. ij. et est vulgare loci illius. sic. xxvij. q. ij. si qs vxore. Uel pōt dici q̄ subarratio fit per immissionē annulli interueniēte cōsensu tacite vel expresse: vt hic dicit. Et dic tacite vt i muto. expresse vt in loquēte: et stabitur huic subarrationi q̄uis nihil dicat / q̄diu cōtrariū nō probabit: q̄r presumit pro matrimonio. ar. xxvij. dist. q̄ interrogasti. xxx. q. v. nostrates. et. c. femine. nihil eni interest an facto vel verbo q̄s declaret voluntatē suā. xliij. dist. ca. j. et. xli. di. c. j. et. de pe. dist. j. in actione. et. j. de peni. et remis. oīs vtriusq̄. §. vlti. et. ff. de legi. de quib⁹ ‡ nisi pbet se aio nō 9trahēdi id fecisse. arg. xxij. q. ij. q̄d ait. et. ff. de ac. et obli. obligationū.

Subarratio p quid fit.

‡ Ibi nihil interest an suffragio popul⁹ voluntatē suā declaret an rebus ipsis et factis. Jo. and.

d ¶ Absolutione. Facta cōtra mulierē absentē vt superi⁹ patet: et ita sentētia lata cōtra absentē nō cōtumacē nulla est in quocūq̄ negocio: quia ea non obstāte citra aliquam appellationē cognoscitur de causa. et hoc probat. iij. q. ix. caueant oīa absente: reuera absens: et si citatus esset aliquis ad sentētiā et iusta de causa impeditus venire nō posset / reuocat sentētia. j. co. cū bertholdus. al's si fuisset contumax nō reuocat. xxiiij. q. iij. de illicita. iij. q. ix. §. nisi. et in aut. vt oēs obe. iudi. §. si vero neq̄. col. v.

¶ Glosa sequens obiicit et soluit.

e ¶ Accedat. Sed qualiter mulier illa secūda priuat iure suo ante finē cause cōtra illud. s. vt lite pen. laudabilem. et. viij. q. iiij. nōne. Sol. cū aliquis cum aliqua contraxit in facie ecclesie approbante ecclesia: si postea matrimoniū accusetur locū h3 illa decre. laudabilē. et silia alia iura: sed cū aliqs contrahit lite pendēte cū aliqua

Cōiuges an sit sepandi lite pēdēte super matrimonio.

f ¶ Legitie. q̄ ad ordinē iuris nō q̄ ad 9itatē.

g ¶ Mulieris. Et etiā viri cōfessionē nō reuocat snia peccatiam lata bm ordinē iuris: sicut nec ad eorum confessionē mrimoniū separatur. j. de eo qui cogno. consang. vxo. sue. super eo. Ber.

h ¶ Rationabiliter. Et illud referas quo ad ordinē tantum.

i ¶ Probaret. Per legitios et idoneos testes: et nō p illos q̄ pmū falsū tulert testioniū: cū piuri sint. ff. de testi. sicut. sic. s. e. lator. vbi de hac materia.

Cum oli. ¶ Pria ps narrat factū. Secūda diffinit ibi: nos igit. Ab. ¶ Cas⁹. Uacāte archidyacoatu magaloñ. eps magalonē. noiauit. P. de castro nouo ad ipm archidyaconatū: p̄posit⁹ eiusdē eccl'ie ihibuit ne aliqs istitueret ibidē nisi pri⁹ duplici voce sibi 9cessa: et ne 9 fieret appellauit: s3 epus dictū. P. p anulū de archidyaconatu inuestiuit: et p̄posit⁹ alium noiauit p̄pter q̄d pcuratores vtriusq̄ p̄tis ad sedē ap. accesserūt. Celestin⁹ intellecto negocio cassauit q̄cq̄d factū fuit ab vtraq̄ p̄te / pnūciās q̄ scriberet alicb⁹ vt tā epm q̄ p̄positū et alios moneret ad ordinādū archidyaconatū 9corditer. q̄ si nō facerēt: ipi executores archidyaconatū ordiarēt: post h idē celestin⁹ 9 pnūciationē suā archidyaconatū ipm 9tulit. G. q̄ nōdū pmot⁹ erat ad dyaconat⁹ offm circūuent⁹ vt dicebat pcuratore epi ignorāte i curia existēti. Tādē negociū istud delatū fuit ad innocētiū. ipse vero volens p̄decessorū suorū vestigijs inherere dicētiū sniam ro. se. cum aliquid subreptū est posse in meli⁹ cōmutari: q̄d de predicto. G. factum fuit in irritū reuocauit: et ei licet absens existeret silentiū imponendo cum de surreptione liquido constitisset. nō obstāte donatione quam a dicto epo in elusionē se. ap. idem. G. dicitur recepisse. mandans capitulo magaloñ. q̄ten⁹ p̄dictū archidyaconatū in concordia eorū q̄ p̄ntes in eccl'ia fuerint ordinare pcurent. ¶ No. q̄ snia ro. se. propter subreptionē reuocatur. Itē ea q̄ p subreptionē fiunt debent in irritum reuocari. Item contra absentem pceditur in his q̄ per subreptionē commisit. Ber.

k ¶ Duplici voce. Forte h dicebat se hr̄e de 9suetudie rōne dignitatis: vnā rōne p̄positure et aliā rōne canonie: sed nō videt q̄ propter pluralitatē stipendiorū plures habeat voces cū vox vni⁹ potior est q̄ alterius rōne dignitatis sicut in testib⁹. s. de testi. in presentia. vl' aliquis forte commiserat ei vices suas: quod licet hodie bm tenorem illius constitutionis. s. de elec. quia p̄pter.

Uox duplex an possit alicui cōpetere in electione.

† fm ātiqs canones valebat.l.r.dis. c.ij.Jo.an.

a ¶ Ad dyaconatus. Hec allegatio nō valebat † si erat subdyaconus. s. de eta. r quali. c. preterea. et. c. a multis. sed assumit illā nō causam vt causam. s. de elec. causam que.

¶ Glo. seq. no. ar. r obijcit. ponit opi. Jo. quā reprobat. demū soluit.

b ¶ Circūuēt⁹. No. φ ꝑsumit circūuēt⁹ q̄ mutat iterlocutoriā suā quā tñ cū in preiudiciū alteri⁹ partis iniq̄ interloquit: mutare dz. s. de ap. cū cessante. vbi de h. Jtē videt φ si aliqs ipetrat occulte lrās: cū aduersari⁹ est ꝑsens φ non valeāt ‡ tāq tacita veritate impetrate. s. de rescrip. ceterū. Ar. ɔtra. q2 licitū est cuilibet vigilare ꝓ cōmodo suo. licet i hoc alteri ꝑiudicet. ff. ď his q̄ i frau. cre. publice. et. C. deposi. l. vl. Sz q̄re tenebat q̄rere aduersariū cū ei⁹ factum cassatum fuerit? Jo. dixit φ forte iō φ erat ɔstitutus ꝓcurator ad reuocādū cassationē. hec nō est rō sed hec potuit esse q2 cū papa ꝓnūciasset φ scriberet aliqb⁹ φ moneret epm̄ r capitulū vt eligeret: iā interērat epi r canonicoꝝ ne aliq̄ lrē i ɔtrariū ipetrarent: r iō videbat φ ꝓcurator illoꝝ debuit requiri. Uel illa fuit potior cā: q2 ille in impetratiōe lrāꝝ tacuit de ꝓnūciatiōe dñi pape: quā si dixisset non habuisset lrās q̄n fecisset mētionē de illa ꝓnūciatiōe: et sic circūuenit papā. Sz φ aliqs teneatur reqrere aduersariū suū nō est verū: imo sibi iputet: φ nō ɔdixit i audientia in q̄ debuit esse q̄n lrē trāsiuerūt. Ber.

‡ Idē hic Inno. q̄ notat illas surrepticias. Jo. and.

c ¶ Donationis. Hec forte potuit esse: q2 fecit sibi ɔcedi ipse. G. archidyaconatū ab epo post concessionē sibi factam a papa: vt sic obtineret archidyaconatū poti⁹ per epm̄ q̄ per papā: et ideo dicit in elusionem domini pape. T.

ꝑ appellationē iterpositā ihibē te: eps dictū. P. de archidya. ꝑ suū annulū iuestiuit. Ꝑpositū ⁹ Ꝟo aliū ad eūdē archidyaconatū noīare ꝑsūpsit. Tādē. C. ꝑdecessor noster. qd̄ factū fuerat ab vtraq3 pte cassauit: ꝓnunciās φ aliqb⁹ scriberet: vt tā epm̄ q̄ ꝑsonas ad ordinādū ɔcordit archidyaconum moneret: et eoꝝ forte monitis non admissis hoc ipi exeq̄ nō differret. post hec Ꝟo dictus ꝑdecessor nr̄. G. qui nōdum
a ad dyaconatus^a erat ꝓmot⁹ officiū: ꝑter ɔsciētiā ꝓcuratoris epi apud sedē aplicam tūc morātis ipm archidyaconatū ɔ ꝓnūciatiōnē suā ɔtulit: sicut credimus
b circūuētus^b. ¶ Nos igit inherentes vestigijs ꝑdecess. no. dicentiū sniam ro. se. cum aliqd fuerit surreptū posse in melius cōmutari: qd̄ de ꝑdicto. G. factū est nō obstāte donatiōe quā ab eodē epo
c in elusionem donationis^c aplice nup ď3 recepisse: in irritū reuoca
d mus: et ei l3 absenti^d cū de surre
e ptione^e liq̄do cōstet sup dicto archidyaconatu ꝑpetuū silentium iponētes/ ꝑcipiēdo mādam⁹ q̄tenus sepedictuz archidyaconum
f (plena oīm vestrum qui ꝑsētes^f fuerint in ecc̄lia iteruenīete ɔcordia) ordīare curetis. Idē abbati et cōuētui scti zenonis veroñ.

¶ Ualet snia ɔtra ius litigatoris lata si ab ea infra. x. dies non fuerit appellatū. vel sic et aliter. Per sniam a qua nō fuit appellatū pōt ecc̄lia subijci ꝑlato inferiori epo seu ad aliam ecclesiam pertinere. Capitm. xiij.

Cum inter vos ꝑ ecc̄lia vestra r archipbr̄m r clericos sancti ꝓculi sup subiectione eiusdē ecc̄ie q̄stio Ꝟteret: ex pte vestra fuit ꝓpositū φ dicta ecclesia mo
g nasterio vestro pleno^g iure d3 eē subiecta: videl3 in instōne: destitutiōe: inuestitura archipbr̄i: et eiusdē fidelitate ipsius/ r fratrū obediētia: correctiōe: repñtatione ad ordines: tōsuratione: susceptiōe crismatis: letanijs: r alijs
h silibus^h per q̄ plena subiectio declarat: ad qd̄ ꝓbandū instrumentū publicū ɔcessionis. B. q̄ndā veronēsis epi pars vr̄a in mediū ꝓducebat: quā ɔcessionē successor ei⁹. G. ratā habuit et etiā confirmauit. Sup his quoq3 tā ro. pō. q̄ ꝑriarcharū aq̄leg. ꝑuilegia r ɔfirmatiōes iduxit: quoꝝ vn⁹ de subiectiōe plenaria in priuilegio suo euidenter exꝑssit: qd̄ sub
i testionio^i. R. quondā veroñ. epi q̄ eiusdē ecc̄ie archipbr̄ extitit factū fuerat r cōpletū: r in eodē a priore scti zenonis mandauit
k sua vice^k subscribi. Adiecit etiā ps vr̄a: φ inter. B. quodā abbatē eiusdē monasterij: et scti ꝓculi archipbr̄m r fratres ipsi⁹ ꝓcedēte tpe de fidelitate et obedientia manuali controuersia fuit exorta: ad que duo illi se dūtaxat teneri negabāt: et sup his testes ꝓducti fuerunt. tādem ꝑfatus. G.
l veroneñ. epus quēdā cardinalē^l
m sequens a quo^m idē fuerat iudimonasterij inducebat instrumētū publicū ɔcessiōis. B. quodā veroñ. epi: quā ɔcessionē. T. successor illi⁹ ɔfirmauit. Induxit etiā ꝑuilegia romanoꝝ pon. r patriarcharum aquilegieñ. quoꝝ vnus de subiectiōe plenaria in priuilegio suo euidēter expressit. Allegauit insup φ olim iter abbatem sancti zenonis r archipbr̄m sancti ꝓculi r fratres ipi⁹ orta fuit q̄stio de obedientia manuali r fidelitate: sed illi ad hec duo se teneri negabāt/ et super his testes inducti fuerūt. Tādē ꝑfat⁹. T. veroñ. eps snialiter diffiniuit φ archipbr̄ vel dimitteret ecclesiā: aut faceret eidē abbati obedientiā et fidelitatē s^m φ quidā cardinalis olim iudicauerat cui⁹ sniam eps fuit secutus: r a snia epi appellatū nō fuit. et sic i rē transijt iudicatā. Ex pte aduersa ꝓponebatur φ ꝑdicta donatio nō valebat: et ita ꝑ cōsequens nec ꝑuilegia ɔfirmationis ipsi⁹ ɔcessiōis. Nos pa. his r alijs auditis r itellectis dicit. Q̄uis nō sit multū insistendū instrumēto donatiōis nec cōfirmationis vel priuilegijs que ab ipa donatione cām r originē habuerūt: tñ considerauit φ q̄tum ad ipsos litigātes ius ex sētētia factū fuit ex quo transijt in rē iudicatā: etiam si cōtra ius litigatoris lata fuisset: cū lata nō fuerit contra ius constitutiōis expresse: veritate gestoꝝ sermonibus ꝑualente. i. snia ꝑdicti epi lata pro abbate ꝑfert alijs q̄ inducebat: abbas pro se q̄ parū faciebāt cū donatio illa nō valuerit que snia ꝑsumit rite lata. diffiniuit pa. φ archipresbyter sancti proculi qui ꝓ tpe fuerit: ꝑstet obedientiā r fidelitatē abbati sancti zenonis. ¶ Nota φ snia a qua non est appellatū trāsit in rem iudicatā et facit ius inter ptes. i. declarat. Jtē si ꝑncipale nō tenet: nec alia oīa ab ipso cām et originē acceperunt. Jtem licet sentētia lata sit contra ius litigatoris a qua non est appellatū tenet: si lata est cōtra ius constitutionis expresse nulla est: nec est necesse appellare ab ipsa. Jtem veritas gestoꝝ sermonib⁹ ꝑualet. Et pōt hic sumi illud generale. pl⁹ valet qd̄ i veritate agitur: q̄ qd̄ simulate cōcipitur. Jtem semper presumitur pro sententia donec in contrariū ostendatur. Ber.

d ¶ Absenti. Sic. s. de elec. dudū. j. Ar. ɔtra. s. vt lit. nō ɔte. c. j. vbi lite nō ɔtestata nō ꝓcedit ɔ absentē. Sol. pōt dici φ hic fuit lis contestata vt dicūt q̄dā: sed ex lrā non colligit: vel hic fuit citatus vel expectat⁹. Uin. arg. ad hoc. s. de do. r ɔtu. cū olim. et si fuit citat⁹ et noluit venire/ recte potuit ꝓcedi ɔtra eū lite nō ɔtestata: q2 de electiōne prelati agebatur. s. vt lit. nō cōtest. quoniā. §. porro. vel quia pape constitit de surreptione: † ergo ei absenti licet non citato iponit silentium ꝓpter fraudem suam: quia decepit papam.

Processus an possit fieri in absentem.

† Idem no. rrrv. q. ix. veniā. Joā. and.

e ¶ Surreptione. Que per surreptiōem fuerunt impetrate/ valere non debent. s. de elec. cum dilecti. r. xxxv. q. ix. sententiam.

¶ Glo. seq. reci. per duas obiectiones.

f ¶ Presentes. Immo r absentes vocandi sunt si cōmode vocari pñt. s. de elec. φ sicut. r. c. q2 ꝓpt. nisi ɔsuetudo eēt i ɔtrariū φ absētes nō vocarent. Jō forte dicit q̄ ꝑsentes fuerit: et φ dicit oīm vr̄m vel maioris partꝫ supple: q2 qd̄ maior pars r sanior facit valet r canonicū reputat. s. de elec. q2 ꝓpt. j. de his q̄ fi. a maio. par. capi. c. j.

Diuisio.

Cum inter vos. ¶ Prima pars narrat ꝓcessum r iura vni⁹ partꝫ. Scda diffinit diffinitiōis cām ꝑmittēs ibi: Q̄uis. Ab.
¶ Casus. Inter abbatē r conuentum sancti zenonis veroneñ. ex parte vna et archipresbyterū et clericos sancti proculi ex altera super subiectione ipsius ecclesie questio vertebatur. partibus in presentia domini pa. cōstitutis ꝓponebatur ex parte monasterij φ ecclesia predicta monasterio debet pleno iure subesse institutione videlicet. destitutione. inuestitura archipresbyteri et eius fidelitate et alijs per que plena subiectio declaratur. Ad hec probanda pars

g ¶ Pleno iure. In spiritualibus et temporalibus. xvj. q. ij. visis. et. j. de priui. quoniam per confessionem.

h ¶ Similibus. Et ita abbas hmōi iura epalia possidere in ecclesijs potest et prescribere. s. titu. proxi. auditis. et. c. cum olim.

i ¶ Testimonio. Al's nō valeret: q2 patriacha vel archieps in dyocesi suffraganei sui nihil disponere pōt: nisi quātū canones illis cōcedunt. j. de exces. prela. sicut vnire. r. s. de offi. ordi. pastoralis. vbi de hoc. r. c. romana. r. ix. q. iij. conquestus. B.

¶ Glo. seq. alleg. vnā concor. signat contrariū et soluit.

k ¶ Sua vice. Pōt enim quis subscribere per se vel per aliū. arg. ff. de admi. tu. ita tñ. §. gessisse. arg. C. de testa. hac consultissima. in prin. sed illud est cum ipsi sciūt scribere: sic etiā cum alieno annulo possunt signare testamentū ‡. C. eo. si vnus.

l ¶ Cardinalē. Qui delegat⁹ fuit ad cām: sed forte fuit appellatū

m ¶ A quo. Hic corrigit textus decre. q2 ista est littera [ab ipso. registri a quo fuerat iudicatū φ archipresbyter ecclesiā dimitteret aut abbati obedientiam repromitteret: credēs etiam φ testes vera deposuerant coram eo qui de fidelitate manifestū protulerūt testimoniū idē ipse sententialiter diffiniuit.

‡ De hoc. xcvij. dist. nobilissim⁹ circa medium magne glo. r i ꝓe. de proba. §. videdū. X. r. ad fi. ibi etiam dicit apud leges idē annulū qd̄ ꝑpō nos sigillū. r de cita. §. iā de citatiōe. X. lris. de hoc videq3 scripsi. s. de fi. instru. c. ij. i glo. ma. X. eps autē. r qd̄. j. ti. j. vt nfm. in fi. et. c. significauit. sup. j. glo. Jo. an.

catum: q vel archipresbyter dimitteret ecclesiā aut abbati obedientiā repromitteret sentētialiter diffiniuit: cuius sententia (cū nulla fuerit appellatione suspensa) in rem transijt iudicatam: τ.ī. ¶ Quāuis forte dicto instrumento donationis[a] nō sit plurimum innitendū: nec ɔfirmationibus: nec puilegijs que de ipō causam et originē acceperunt: attendentes tamen q q̄stū ad litigantes[b] ipsos ius ex sententia factū fuit postq̄ in rem trāsijt iudicatam[c]: etiam si cōtra ius litigatoris lata fuisset: cum cōtra ius[d] cōstitutionis expresse lata nō fuerit/ veritate[e] gestoꝝ sermonibus preualēte que presumitur rite ꝑ omnia celebrata: diffinimus vt archipresbyter sancti proculi qui pro tēpore fuerit fidelitatem et obediētiam prestet abbati sancti zenonis. Idē canōicis nouarieñ.

Sententia contra actorē lata nihil iniqui cōtinēs venit in causa appellationis confirmāda: licet per attestationes videatur p actore fuisse probatum: dūmodo pro sententia concurrāt presumptiones de quib⁹ hic in littera: τ ꝑm hūc intellectum est hic casus singularis valde. Capitulū. xiiij.

Causam q̄ inter vos et A. clericū super prebēda nouarieñ. ecclesie vertebat: lauduñ. epō de cōsensu ptiū ɔmisim⁹ terminandā: q̄ p vobis ꝫ dictū. A. diffinitiuā snīam ꝓmulgauit: a qua fuit ad nostrā audientiā appellatū τ.ī. ¶ Licet ex parte ipsius. A. fuisset ꝓpositū q contra formā mandati[f] nostri dict⁹ eps snīam ꝓmulgauit sicut per attestationes nitebat[g] probare: q̄ tñ iudicis anim⁹ nō semper ad vnā ꝓbatiōis speciē[h] inclinat: τ ipsa snīa nihil cōtinebat iniquū: τ eidē iudici de cōi partium assensu fuerat cā cōmissa: q̇ vt snīam ferret post examinationē cause ab vtraq ꝑte fuerat req̄situs: snīaꝫ ipsam curauim⁹ cōfirmare.

Idem constantino episcopo.

Si snīa ꝑcipit aliq̄d fieri ad certū terminum: tps decēdij ad appellandū currit a tpe snie: nō autē a die finiti termini: hoc primo. Quadrimestre tpus quod a lege datur condēnatis in personali pōt a iudice ex cā artari: et sponte terminū artatū recipiēs: non pōt post decēdiū appellare: licet non ɔstet iudicē ex cā terminū abbreuiasse. ħ scđo. Ab executiōe snie nō appellat nisi i executiōe mod⁹ excedatur. hoc tertio. h.d. euacuādo medullam ca. ꝑm Panor. Capitulū. xv.

Quod ad ɔsultatōem τ.ī.

a ¶ Donationis. Quia donatio non valebat que nō fuit facta ꝑm formā iuris. xij. q. ij. sine exceptione. ī. de dona. pastoralis. τ ideo cōfirmationes vel priuilegia que illam donationem confirmabāt nō valebant. quia si principale nō tenet nec accessorium. s̄. de fi. instru. inter dilectos. et. C. de legi. non dubium.

b ¶ Ad litigantes. Secus quo ad alios. C. de except. proportione. et. ī. eo. cum super. et. s̄. eo. de testi. veniens. ij. τ. ī. eo. ca. penul. nisi in casibus in causa filiationis. ff. de lib. agno. l. j. §. vlti. τ duabus. ll. se. Itē in causa testamentaria. ff. de inoffi. testamē. qui repudiātes. τ. l. posthumus. §. j. i cā liberali. ff. de sta. ho. īgenuū. Ber.

c ¶ Judicatam. Hoc est post decem dies. ī. e. qđ ad cōsultationem. et s̄. eo. cum dilecti. in fi. et ij. q. vj. §. diffinitiua. ff. de cōdi. indebi. eleganter. §. j. vñ postea retractari per appellatiōem vel supplicationem nō potest. Lau.

d ¶ Contra ius constitutiōis. Illa enim nec transit in rem iudicatā: nec est necesse appellare ab ea. ij. q. vj. §. diffinitiua. τ sic ītellige quādo in sententia error exprimitur. vt. ī. de senten. excō. ꝑ tuas. et. ff. de ap. si expssum. et. s̄. eo. inter ceteras. vbi de hoc. et. c. j. et in. §. diffinitiua.

e ¶ Veritate gestorū sermonibus ꝑualēte. Forte hoc ideo dicit: q̄ res alit fuit narrata q̄ gesta. † sic. ff. de re iudi. actorū. τ veritas rex errore gestoꝝ nō vitiat. ff. de offi. ꝑsi. illicitas. §. j. hoc vult dicere ꝑm Jo. q̄ verba siue sermo donationis nō ɔcordabāt sententie. Sensus huius littere talis est: sententia hic appellatur veritas gestorum: quia res iudicata pro veritate accipitur. ff. de statu homi. ingenuum. sermones hic appellat alia que allegabantur. s. donationes: priuilegia: confirmationes super donatione que nihil valebant: et ita veritas gestorum. i. sententia que lata fuit auctoritate gestorū que in prima causa probata fuerūt: que presumūtur legitime acta preualēt sermonibus predictis donationibus et confirmationibus nihil valentibus. et ita papa sententiat ꝑm primā sententiā tm̄ in duobus articulis: qui cōtinebant in sentētia. et hunc intellectū ꝓbat lex predicta. ff. de offi. presi. illicitas. §. j. Ber.

† Vel donatio aliter facta q̄ scpta qđ ɔstitit ꝑꝫ gof. d varia significatōe gestorū. vide qđ dixi d ꝓcu. c. j. sup ꝟ. gestisq. Jo. and.

Sūmariū. Causam que. ¶ Sufficit ad confirmationē sententie nihil continentis iniquum q contra ipsam aliquid non probetur. Cōmuniter sic summatur: sed hec summatio iudicio Panormitani nō euacuat totam sentētiam littere: nec continet seu decidit aliquod factū dubitabile.

Diuisio. Diuiditur: quia in prima parte ponit delegatorū processum: sentētiam: et appellationem. In secunda ibi: licet. ponit allegationem appellātis motiuū suū et confirmationem sententie. Ab. sic. ¶ Casus. Inter canonicos nouarieñ. ex parte vna et. A. clericū ex altera questio. vertebatur super prebenda nouarieñ. ecclesie que de consensu partium cōmissa fuit episcopo lauduneñ. qui cognito de meritis cause tulit sentētiam pro canonicis nouarieñ. a qua dictus clericus se. apo. appellauit: partes pro causa illa coram domino pa. cōparuerunt. In cuius presentia propositum fuit ex parte ipsius clerici q dictus episcopus cōtra formam mandati sentētiam promulgauit: sicut per attestationes nitebatur probare. pa. auditis rationibus partium: considerās q iudex non semper ad vnā speciem probationis animi sui motum informat. et ipsa sentētia nihil cōtinebat iniquum: et de consensu partium causa fuerat cōmissa sentētiam a predicto episcopo latam cōfirmauit. ¶ Nota q qui appellat a sentētia probare debet sententiam esse iniustam. Item iudex non debet semper animum suum allegare ad vnam speciem probationis tantum: sed omnia que coram eo acta sunt debet diligenter considerare: et ex his omnib⁹ animum suum informare: et ꝑm hoc ferre sententiā. Item sententia nihil iniquum continere debet. Ber.

¶ Glo. seq. distinguit inter contra et preter.

f ¶ Mandati. Si hoc probatum fuisset: sentētia non valeret. s̄. de rescꝑ. cū dilecta. τ. s̄. de offi. dele. venerabili. τ. ī. de ɔfir. vti. c. examiata. aliđ eēt si ꝑter formā.† s̄. de offi. dele. ex pte. et s̄. de elec. in causis. τ. ff. iudi. sol. l. iā tñ. §. pe. τ. ff. mā. l. vlt. τ. ff. de ꝓcu. ad rem. τ. l. ad legatū. τ iudex cui ɔmissa est inq̄sitio prīo dꝫ inq̄rere de fama lꝫ ħ non dicat i lr̄is. ī. de accu. cū oporteat. ¶ Glo. se. signat contrarium et remittit.

† Ita tñ q sit de cōi uncctis nec viciet forma ꝑm Host. et hoc probant cōcor. q̄s alt. glo. aliter autē idē esset preter qđ cōtra remittit. de offi. deleg. prudētiā. §. j. rñso τ facit ad hoc de elec. si cui. li. vj. vñ iudex etiā ordinē forme sequi dꝫ de rescrip. cāꝫ que. et etiā mētē. vt ibi et. s̄. de rescrip. super lr̄is. in fine. Joan. and.

g ¶ Nitebat. Et ita q̇ appellat: probare dꝫ de iniq̄tate snie. ī. de ap. cū i eccl'ijs. τ. C. de ap. q̇ ad ciuilia. Sed ꝫ vr̄ dicere auctē. de his q̇ īgre. ad ap. §. illud. col. v. dic vt dictum est. s̄. de renū. in presentia. ¶ Glo. se. alle. iiij. cōcor. ostēdens ex trib⁹ q̇ narrat tex. ꝓmū solū validū

h ¶ Speciē. Sic. s̄. de renū in pñtia. s̄. de testi. in nr̄a. et. iiij. q. iij. ꝟ. si testes. τ meli⁹. ꝟ. itē sepe. τ. ff. de testi. ob carmē. §. vlti. Et nota q plura ħ vident facere ꝓ ipā sententia. s. q nihil ɔtinebat iniquū: q̄ de cōi ɔsensu ptiū fuit cā cōmissa: τ q requisit⁹ fuit ille iudex ab vtraq ꝑte vt snīam ferret: quorū q̄dā nihil operant ad ħ vt teneat sententia vel non teneat siue de cōmuni consensu causa fuerit cōmissa siue nō: ħ nihil facit vt sententia magis valeat vel nō: nec etiam q fuerit iudex requisitus: nisi cū causa esset cōmissa infra certum tēpus et prorogata iurisditione infra tps: τ post tps requisit⁹ consensit vt ferret sentētiam: tūc eni videt prorogare iurisditionē. s̄. de offi. de leg. de causis. quia istis nō obstantib⁹ posset appellare si al's snīa esset iniqua. Primū ergo faciebat p confirmatione snie: scꝫ q nō cōtinebat iniquū: τ q̄ ille. A. sententiā illā non potuit impugnare q esset lata cōtra formā statuti vel mādati vt allegabat: vnde merito debuit confirmari: q̄ semp statur snie q̄diu contrarium non ostendatur. vt in decre. predicta. s. in presentia. Ber.

Sūmariū. Quod ad consultationē. Snīa p lapsum decē dierū transit in rē iudicatā si pri⁹ non fuerit appellatū. Et quadrimestre tpus qđ dat cōdēnatis in ꝑsonali ad soluēdū potest ex cā per iudicem artari. Cōmuniter sic summat: que summatio iudicio panor. nil noui decidit.

Diuisio. Diuiditur principaliter in duas partes. secunda ibi: taliter. Et scias q casus litteralis ponitur multis modis: q̄ littera nimis succincte factum narrat. Abbas sic.

Casus litteral' ꝑm glosam ordinariam. ¶ Casus. In dicta fuit cuidam purgatio vsq ad. xx. dies. τ ab ipso recepta: adueniente. xx. die appellauit nulla causa adiecta: dicitur q eius appellatio non ēst admittenda: cum infra. x. dies non appellauerit: quia per hoc acquieuit snie iuris interpretatione. Itē cōdēnatus fuit in causa pecuniaria: τ q ad eundē terminū solueret: ipse nolebat soluere nisi post tps q̄drimestre qđ dat rei iudicate: dr q ꝓpt ħ nō est differēda executio snie: τ si ꝓpt ħ appellauerit non audit appellās: q̄ illđ tps ꝑt artari τ elōgari iusta de cā: τ talē terminū spōte suscipiēdo q̄drimestri tpe renūciasse videt: tñ si modū iudex excessisset in exequēdo poterit appellare. Vin. ¶ Nota q nisi ɔdēnat⁹ appellauerit infra. x. dies: snīa trāsit in rem iudicatā. Item q̇ nō appellat iuris īterꝑtatiōe snie paruisse vr̄. Itē q̄drimestre tps qđ dat ɔdēnatꝭ a iure i cā pecuniaria: ꝑt abbreuiari τ elōgari a iudice ex cā. Itē si q̇s ṫminū illū recipiat spōte ēt sine cā ā pliori tpi renūciare vr̄. vñ postea nō ꝑt appellare ꝓpt ħ. Itē tacite renūciat q̇s iuri suo. Itē ab executore nō ē appellādū nisi modū excedat. b.

¶ Quia postulasti vtrum appellationi sit clerici deferendũ qui purgationẽ idictã sibi per sententiam ⁊ ad ipsius receptionẽ terminũ cõpetentem: puta. xx. dies vel ampli⁹ sine cõtradictione recipiens: et ad diẽ veniẽs consequẽter appellat cãm non exprimens[a] appellandi: nec sit locus[b] nisi suscipiẽde purgatiõi et executioni sentẽtie[c] a cui⁹ ꝓlatiõe ⁊ purgatione iniũcta vltra decendiũ dicif effluxisse. ¶ Taliter duxim⁹ respondẽdũ ꝙ cum post. x. dierũ spaciũ sentẽtia i auctoritatẽ rei trãseat iudicate: qui qꝛ prouocatiõis subsidiũ infra id tꝑis nõ recurrit: appellãdi sibi aditũ denegauit: cũ per hoc videaf per interꝑtationẽ iuris late snie paruisse: ꝓserti vbi causa nõ reddif appellandi. Sed nec executionẽ ipsius snie ideo cõuenit retardari: licet ad hoc agẽdũ quadrimestre tẽp⁹ regulariter sit statutũ: qꝛ id artari[d] põt nonnũꝙ a sedẽte in medio et etiã prorogari: ⁊ q̇ ab initio spõte recipit terminũ breuiorẽ imputari sibi põt et debet: cũ ex hoc videaf ampli⁹ bñficiũ ꝯtẽpsisse: vnde talis non audief appellans: nisi forte aduersus eũ modus executionis canonicus excedatur[e]. Idem decano cancel. et c. cañ. lund.

Sententia potest probari ꝑ testes: licet non deponant de causis que solent iudicẽ mouere ad sententiandum. Caplm. xvj.

Sicut nobis itimastis: cũ cã que inter. H. subdya. et. B. pbr̃m super. v. modijs frumẽti vtebaf ipsi subdya. per annos singulos exsoluẽdis vobis ꝯmissa fuisset: et restitutionẽ sibi fieri postularet. subdya. supradictus aduersarius se ad hoc non teneri respõdit: cũ alia vice sup hoc cõuent⁹ fuerit et sententialiter absolutus[f]: qd̃ oñdere voluit duorũ testĩonio: ex quoꝝ depositiõe cõstitit ꝙ mgr̃. A. auc̃te epi lũd. ipz absoluit ab ipetitõe sub dya. memorati. Uerũ qꝛ testioniũ ipoꝝ q̃si nude ꝓlatũ fuerat cũ de causis[g] q̄ iudicẽ mouere solẽt ad sniam ꝓferẽdã nihil dixerint q̇d tenẽdũ sit: sedẽ duxistis ap. cõsulẽdã. ¶ Cũ aũt i plerisꝙ locis in q̇b⁹ copia prudẽtũ habetur id moris existat: ꝙ oia q̄ iudicem mouẽt nõ exprimanf[h] i sententijs ꝓferendis: vobis talr respõdem⁹ ꝙ cũ ex depositionib⁹ testiũ ꝑdictoꝝ ꝯstiterit sniam a iudice suo ꝓlatã: ꝑpter auc̃tem iudiciariã presumi debz[i] omnia legitime processisse.

Idem astoriceñ. epo et abbati. s. isidori legioñ.

a ¶ Cãm nõ exprimens. Cũ appellatur a grauamine ante sñiam cã grauaminis ꝑpter quã appellaf semp est exprimẽda† . j. de ap. vt debitus. ⁊ c. dilectus. ⁊ c. constitut⁹. Sed cũ quis appellat a diffinitiua tũc sufficit dicere appello ab iniqua snia. ff. de mi. prefe. et. ij. q. vj. §. forma. ⁊ c. anterioꝝ. sed in casu presenti nõ valebat appellatio siue exꝑssisset causam siue non: cum terminus appellationis esset elapsus.

Appellãs a ĝuamie cãm dz exprimere.

† An snia ꝑ quã indicif purgatio sit interlocutoria / an diffinitiua variat hic Inno. ⁊ vide qd̃ dixi i textu. et de appel. ab interlocutoria. an sit ipsa causa exprimenda. vide qd̃ dicã de noui ope. nũ. c. ij. Jo. and.

¶ Glo. seq. alle. concor. signat contrarium ⁊c̃.

b ¶ Loc⁹. Hoc id̃ dicit: qꝛ petẽdo inducias videf approbasse sniaz. s. de offi. dele. gratũ. et s. de testi. cum venisset. C. de re iudi. ad solutionẽ. ff. de pac. tale. §. j. C. de iure do. impe. l. ij. ar. ij. q. vj. §. biduũ. in fi. et hic expresse dicif. Arg. ꝯtra. iij. q. iij. offeratur.

c ¶ Sentẽtie. Nõ ipsi⁹ de qua mẽtio facta est. scilz de purgatione prestanda. sed alteri⁹ late i pecuniaria causa sᵐ ꝙ dicitur in casu.

¶ Glo. se. allr̃. duas ꝯcor. signat ꝯtrariũ et soluit.

d ¶ Artari. Sic. ff. de re iudi. l. ij. si. j. de ap. oblate. Cõtra. ff. de re iudi. l. iiij. §. si q̇s condẽnatus. So. qd̃ dr̃ hic. et. c. oblate. ⁊ ff. e. l. ij. intelligitur qñ ex iusta cã prorogatur vel etiam artaf tꝑs quadrimestre: lex ꝯria qñ iudex nulla causa assignata artat tꝑs qd̃ facere nõ debet. vnde tũc tẽpus suppletur a lege.

¶ Glo. se. alle. iiij. cõcor. obijcit et soluit: ponens octo modos quib⁹ executor modũ excedit. in fine signat contrarium.

e ¶ Excedaf. Sic. ij. q. vj. §. sunt quoꝝ. et. §. ab executore. ⁊ C. quorum appellatio nõ re. l. ab executione. ⁊. s. de offi. dele. sup q̃stionũ. §. nos etiã. Sed qualiter excedit modũ: qꝛ aut facit qd̃ mandatur: et tũc non excedit: aut facit aliud: ⁊ tũc nulla est sentẽtia sua. vnde nõ est necesse appellare. s. e. c. j. quia nõ seruat formã mandati. s. de rescrip. cũ dilecta. ⁊. j. de cõfir. vti. vel inuti. examinata? Sol. iudex põt excedere mandatũ faciendo qd̃ mãdatur et plus aggrauando illũ cõtra quem fit executio: et tũc tenet sentẽtia. vnde necessaria est appellatio. Itẽ in alio casu si vendicauerit partes iudicis. C. de execu. rei iudi. si vt proponis: et tũc sentẽtia nulla est vt ibi. Itẽ si obijcif excõmunicatio. xj. q. iij. cũ excõmunicato. s. de excep. cũ inter. ⁊ in decre. Inno. iiij. pia cõsideratione. lib. vj. Itẽ si innouatio facta esset post rem iudicatã: tunc mutaf ordo executionis. ff. de re iudi. l. iiij. §. si ex cõuentione. Item si velit preuenire tẽpus quadrimestre. ff. e. l. iiij. §. si quis condẽnatus. Itẽ si male interpretaref sentẽtiã. ff. de ap. ab executore. Item si obijciatur questio falsi. s. e. de cetero. C. si ex fal. instru. iudicati. et. j. de falsa. super eo. Item si fiat exceptio per quã retro nullũ fiat iudiciũ. s. de procu. in nostra. Ar cõtra. ff. man. diligẽter. in ꝑn. vbi dicif: qui excessit mandatũ / aliud quidẽ facere videtur.

Executor multipliciter põt modũ excedere.

Sũmariũ Diuisio.

Sicut nobis. Sententia sine expressione cause lata tenet: ita cõiter summatur. Cõmunis diuisio. Scd̃a ibi: cum autẽ. Ab.

¶ Casus. Inter. H. subdyaconũ. ⁊. B. presbyterũ vertebatur questio super. v. modijs frumenti quos dictus ꝑsbyter annuatim eidẽ subdyacono vt dicebat soluere tenebatur: cõmissa fuit causa super hoc quibusdã iudicibus corã quibus. H. subdyaconus petebat a dicto. B. ꝑsbytero. v. modios frumenti sibi per annos singulos ꝑ persoluẽdos. Sacerdos se non teneri. rñ. cũ alia vice super hoc cõuẽtus fuerit ⁊ sentẽtialiter absolutus. ad qd̃ probãdũ duos testes induxit per quos cõstitit ꝙ magister. A. auctoritate epi lauduneñ. ipm absoluit ab impetitiõe subdyaconi supradicti. Sed qꝛ testimoniũ ipsoꝝ quasi nude prolatũ fuerat cum nihil dixerint de causis que iudicem mouere solent ad sententiã proferendã. ꝯsuluerũt pa. quid sup hoc sit seruandũ. cũ in plerisꝙ locis i q̇b⁹ copia prudentum habetur obseruetur de consuetudine ꝙ omnia que mouẽt iudicem ad sententiam proferendam non exprimantur in sententia. Respon. pa. ꝙ cum ita sit qd̃ ex dictis ipsorum testium constet sententiam a iudice suo prolatam presumi debet omnia sollẽniter ꝑcessisse propter iudiciariam potestatẽ. ¶ Nota ꝙ licet testis nõ reddat causam sui dicti / nihilominus valet dictũ eius vbi non fuit interrogatus de causa. Itez omnia que mouent iudicem necesse non est exprimere i sentẽtia. Itẽ sententia lata: probatur per testes. Item presumendum est pro iudiciaria potestate ꝙ omia legitime fecerit in causis. Ber.

f ¶ Absolutus. Exceptio de re iudicata impedit litem. conte. s. vt lit. non conte. c. vlti. vnde non tenebatur litem contestari presbyter iste si hoc opposuisset: vt dicit decre. predicta que icipit: exceptiõis. Ber.

g ¶ De causis. Uidetur ꝙ testis debeat assignare causam sui testimonij. vt. s. de testi. cuz cãm. vbi de causis mandatur iquiri. et. iiij. q. iij. §. item solam. aliter enĩ non peruenitur ad veritatem. xxiij. q. vlti. occidit. nec sufficit testi dicere se scire nisi assignet causam scientie sue: cũ multa sint genera sciendi. xxij. q. v. hoc videtur. quod verum est si testis interrogat⁹ fuerit. si vero interrogatus nõ fuerit bene valet dictũ ei⁹ licet fuerit nude prolatum. vt hic. ar. ff. de no. ope. nun. de pupillo. §. q opus.

Testis an debeat assignare cãm sui testimonij.

¶ Glosa sequens querit arg. alleg. vj. iura ⁊ soluit. tractat demum an presumatur solẽnitas. vltimo querit et soluit.

h ¶ Exprimantur. Sed nunquid iudex tenetur assignare causam que ipsum mouit in sententia proferenda? Ar. ꝙ sic. xxj. dis. in tantũ. ff. de his qui no. infa. ait pretor. §. ignominie. C. de iudi. properandum. §. illo. circa fi. ff. de cura. fur. si furioso. §. j. quia oportet vt sciatur quod mouerit iudicem ad sententiam proferendam ad hoc vt emptor possit agere de euictione. ff. de euic. hoc iure. et. l. se. Ad hoc potest dici ꝙ iudex potest opponere causam q̄ ipsum mouet: si tamen non apponitur bene tenet sententia. j. eo. cum bertoldus. in fi. et hic vbi non fuit apposita. in causa vero appellatiõis bene debet apponi causa quare reuocatur prior sententia: vt per hoc prioribus iudicibus nõ imputetur. sic. s. de fi. instru. cum iohannes. in fi. ⁊. j. de priuil. cum olim. ij. et sufficit rem fuisse redibitam: siue fuerit in causa redibitionis siue non. † ff. de edil. edic. qd̃ si nolit. §. in factum. et ita statur sententie iudicis: siue causa fuerit apposita siue non: similiter in instrumentis aliorum presumuntur omnia esse solẽniter acta. vt insti. de fideiuſ. §. vlti. et insti. de inuti. stipu. §. si scriptum. et. §. preterea. ⁊. ff. de vbo. ob. sciendum. sed in hoc differentia: ꝙ si in instrumentis tabellionum non exprimitur causa: non presumif pro ipso instrumẽto. s. de fi. instru. si cautio. et ff. de proba. cum de indebito. §. sinautem. alr̃s autẽ qui allegat solẽnitatem: siue circa sententiam: siue circa instrumentum ipsam ꝓbet. xxxj. q. ij. lothari⁹. in prin. ff. de pub. quecũꝙ. i fi. vbi licet ꝑ verba instrumentorum nõ appareant instrumẽta solẽniter acta pñt ꝓbari ꝑ testes. C. de vsu. l. j. et. s. de testi. significauit. et. c. albericus. ⁊ sic in maleficijs ꝓsumif poti⁹ iniuste factũ ꝙ iuste. s. de ꝓsump. c. j. et. C. de iniur. si nõ cõuitij. Sed nũq̇d ꝯ talẽ presumptionẽ admittitur probatio? Dico ꝙ sic. ff. de pac. iurisgentiũ. §. ꝙ fere. ff. de proba. cum indebitus. §. vl. et. s. de fi. instru. si cautio. Jo.

Iudex an tenecaf in snia cãm exprimere q̄ ipm mouit.

† Inno. videt factum exꝓmere: qꝛ facile posset mala cã exprimi et bona subticeri: ⁊ sic non valeret sentẽtia. de hoc. j. de cõcel. ꝑbẽ. ex ꝑte. Jo. an.

¶ Glosa sequens signat contrarium ⁊ remittit.

i ¶ Debet. Sic. s. e. inter. et. s. de ele. bone. j. et. s. de renũ. in presentia. Ar. contra. s. de ꝓba. qm̃. vbi de hoc dicitur ad fi.

Sūmariū Diuisio.

C Um super. ¶ Cōfirmat sñia q̄ ad reū appellātē si nil docea tur ꝯ cā. differt tñ executio si terti⁹ de suo iteresse doceat. Diuidit in tres partes. In pma decise narrat factū. In scd'a q̄ ad reū principalē ꝯfirmat sñiam ibi: cū ex pte. In tertia quo ad tertiū appellātē cōmittit cām executionis fiēde vel nō. Et hec decre. videt difficilis. tū ꝓpt ipsius difficilē materiā. tū ꝓpter itricatū modū tradēdi ipam p cōmētatores maxime Inno. Ab.

¶ Casus. Cū int epm aurieñ. ex vna pte. ⁊ monasteriū nouecelle ex altera: sup statu ipius diuerse sentētie ꝑ epo late fuissent. tā ex pte monasterij q̄ȝ ex pte oneteñ. epi fuit ad se. apo. appellatū. vñ eps oneteñ. per nūciū suū cōqrebat p sentētias illas ecclesiā oneteñ. enormiter esse lesam: ad quā dicebat dictū monasteriū ptinere. quare dicta sñia pro epo nō dʒ executiōi mādari. super hoc negocio multa fuerunt allegata in p̄sentia dñi pa. vnde cū ex pte monasterij nihil rationabile ostēsum fuerit. quare dicta sñia ꝑ epo lata debuerit irritari. et ideo q̄ȝtū ad monasteriū ipsam ꝯfirmauit. mādat pa. iudicib⁹ quaten⁹ si cōstiterit appellatiōem pro ecclesia oneteñ. rōnabiliter interpositā: ⁊ ad eam ꝓse quēdā nūciū suū ifra tēpus legitimū destinasse: executio sñie differat: ne circa possessionē oneteñ. ecclesia detrimētū incurrat. alioqn sicut iustū fuerit executioni mandet sine p̄iudicio eccl'ie oneteñ. cū hoc sibi nō p̄iudicet quomin⁹ suā possit ꝯsequi rōnē. cū res iter alios acta nō noceat alijs iuxta ꝯstitutiōes canonicas ⁊ ciuiles. ¶ Nota ꝙ q̄libet cui⁹ itereſt pōt appellare a sñia inter alios lata ne mādet executiōi. Itē infra tp̄s legitimū. i. infra annū debet qs ꝓseq̄ appellationē. Item et si non appellet a sententia iter alios lata: tamē remanet ei cuius interest ius saluum. cum res inter alios acta non noceat alijs. Ber.

¶ Ab eadē sñia pōt appellare nedū re⁹ vict⁹: sʒ etiā terti⁹ cui⁹ itereſt. et poterit sñia quo ad reū nil de suo iure docētē cōfirmari: respectu vero tertij rationabilit appellantis infirmari. Ca. xvij.

C Um sup cōtrouersia q̄ inter aurieñ. epm ⁊ mōasteriū celle noue sup statu ipi⁹ vtebat: ꝑ epo diuerse sñie late fuissent: nūci⁹ oneteñ. epi p eas oneteñ. ecclesiā lesā grauiter querebat: ad quā ꝓponebat monasteriū[a] ptinere: ⁊ . j. ¶ Cū ex pte monasterij nihil rōnabile fuerit ꝓpositū ⁊ ostēsum: q̄re sñia ꝑ epo ꝓmulgata debuerat irritari: eā q̄ȝtū ad monasteriū duxim⁹ ꝯfirmādā: ⁊ . j. ¶ Mandam⁹ q̄ten⁹ si cōstiterit ap. ꝓ eccl'ia oneteñ. rationabilr iterpositā[b]: ⁊ ad eā ꝓse quēdā nūciū eius infra tp̄s legitimum destinatū fuisse: executio sñie differat: ne circa possessionē oneteñ. eccl'ia detrimētū icurrat: alioq̄n (sicut ius postulat) executioni absq̄ȝ oneteñ. eccl'ie p̄iudicio demandet: cui q̄ p̄missa sunt nō p̄iudicēt quomin⁹ suā valeat ꝯseq̄ rōnē: cū res inter alios acta nō noceat[c] regulariter alij iuxta ꝯstōnes canonicas[d] ⁊ ciuiles[e].

a ¶ Monasteriū. Et ita tenet sñia quo ad vnā ꝑsonā et nō quo ad aliā: sic et vltima volūtas defuncti destituta solēnitate iuris tenet quo ad filios et non quo ad extraneum. C. fami. hercis. l. vlti. et. C. de testa. hac consultissima. §. ex imperfecto. Arg. contra. j. de dona. inter dilectos. et. j. de capel. mona. dilect⁹. j. eo. suborta. ⁊ . s̄. de arbi. cum tempore. et. xlix. dist. c. vlti.

¶ Glosa sequens querit opponendo et soluit. secundo obijcit et soluit. tertio querit argu. et soluit.

b ¶ Interpositam. Sed quare iste cōpellit ꝓbare se iniuste appellasse cū nō magis oneraret si cōtra eū esset lata sentētia: sed si hoc probabit nunquid cassabitur sentētia? Dicas ꝙ non cogitur plene probare causam appellandi: sed sufficit probare ꝙ aliquo modo † sua intersit. s̄. de testi. c. veniens. ij. nec cassabitur statim sentētia: sʒ differet executio sentētie si ꝓbabit ꝙ iuste appellauerit: et postea admittet tam sup principali q̄ȝ sup sentētia. sic. s̄. de testi. veniēs. ij. quia per sententiā non fit adhuc magnū preiudiciū. sed per executionē. sic. s̄. de offi. delega. sup eo. et ita sentētia inter alios lata non obstat alij: tamen tale quale preiudiciū fit alij: vt hic patet. arg. C. de libe. cau. iubemus. Sed non videtur ꝙ a sentētia lata iter alios posset appellari. ff. de appel. a sen. in prin. imo pōt vt hic patet: vt p appellationē executio differatur. Sed pone ꝙ sentētia mandetur executioni pro episcopo: nūquid episcopus prestabit cautionē ecclesie de cella ꝙ ipsum defendat ꝯ oneteñ. epm? Videt ꝙ sic: quia si duo petant rem ab vno: victor prestabit cautionē ꝙ defendat victum cōtra aliū. ff. de rei vē. is a quo. ff. de peti. here. l. penul. sed hic non est ita: quia hic agit modo tm̄ ecclesia oneteñ. Jo.

† Vñ dicebat Host. ꝙ de isto interesse sūmarie iudex examiabit. ꝙ si repiat differet execution: ⁊ post ea tam sup principali tanq̄ȝ super magis preiudiciali. de offi. delega. sup eo. Vñ dicit Inno. ꝙ nō solū in cā appellatiōis admittit is cuius īterest/sed etiā ī cā pncipali siue vēiat lit. cō

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

c ¶ Non noceat. Littera ista ꝯtradicit superiori: vbi dicit ne circa possessionē ⁊c. ꝙ dicit hic: nō noceat: verū est q̄ȝtum ad proprietatem: sed ibi loquitur de preiudicio quo ad possessionē: et ita non contradicit. simile. C. de libe. cau. iubemus.

d ¶ Canonicas. s̄. de fi. instru. inter dilectos. j. eo. c. penul. et. j. de dona. inter dilectos.

e ¶ Ciuiles. C. res inter alios acta. p totū. ⁊ . ff. de re iudi. sepe.

C Um bertoldus. Probata iusta causa absentie reuocat sententia lata contra absentē: maxime vbi apparet iudicē circūuentū. Vel aliter et sic. Cōtra sñiam auditur is qui fuit absens docto de ipedimento etiā minus sufficiēter si opponit de iniquitate quā ex tenore sñie et ex actis cōstare dicit: quo docto obtinebit. Diuiditur principaliter in duas partes. In pma ponit processus narratio. In scd'a ibi: licet partis restitutio: auditoris dstio: ipsius relatio: pape diffininitio suū motiuū cōtinens. Prima pars pōt subdiuidi: sed non expedit: q2 satis patent partes i littera. Abb. si.

test. vl' pri⁹ ff. de inoffi. test. si suspecta: de hac materia plenı⁹ vide h p Jo. an. i nouell.

Diuisio.

¶ Casus. Bertoldus miles habebat villā suā in qua erat eccl'ia vnde ipse erat patron⁹. villā illā obligauit. P. militi dicto. P. creditore sublato de medio. A. nepos eius ⁊ heres vacāte ipa eccl'ia. D. clericū eiusdē loci p̄sentauit ad dictā ecclesiā dicēs ꝙ ius patronat⁹ cū vniuersitate trāsisset in eū. archidyaconus de ꝯsensu epi ipsum instituit in eadē/et in corporalē possessionē iduci fecit eūdem. dict⁹ bertold⁹ dñs fundi hoc audiens. T. presbyterū epo presentauit: sed eps ipsum nō admisit ꝓpter qd̄ dict⁹. T. p̄sbyter corā remeñ. archiepo. ap. se. legato contra prefatū. D. deposuit questionē. archieps cām sup hoc iudicib⁹ delegauit sub hac forma vt cām instructā ad ipsum remitterēt: p̄figendo partib⁹ terminū peremptoriū in quo ei⁹ se cōspectui presentarēt sententiā recepture: ad quē terminū dictus. D. cū suis attestationib⁹ accessit. T. p̄sbyter nec iuit nec tunc misit aliquē responsalē: legatus inspectis attestationib⁹. D. cleric⁹ ipm ab impetitione. T. presbyteri absoluit: postmodū vero idem. T. p̄sbyter infra breue tēpus ad legatū accedēs iustā cām absentie allegauit. quo audito archieps mandauit quibusdā iudicib⁹ vt si iustam cām absentie ostenderet corā eis/predictā sñiam nulli⁹ decernerēt esse valoris et cām terminarent eādem: alioquin sententiā ipam facerent obseruari. Dicti iudices cōmiserunt alijs vices suas: qui testes super p̄dicto articulo receperunt a quib⁹ dictus. D. cleric⁹ ad sedē apo. appellauit. Papa auditis probationibus illi⁹ p̄sbyteri sup absentie sue causa: licet eā minus sufficienter ꝓbasset: ne tamen p̄iudicaret opinio veritati cōmisit pa. cām illā cuidā cardinali: ipe vero intellectis meritis cause oīa retulit dño pa. qui archiepm inuenit circūuentū fuisse ex tenore sentētie: tñ quia cōtinebat in illa ꝙ p attestationes illius vel ipsius clerici fuerat sufficienter probatū ꝙ p̄fatus. A. in possessiōe iurispatronat⁹ extiterat cū ipm ad eādem ecclesiā p̄sentauit: cū tñ per attestatiōes illas nihil aliud ostēsum fuit nisi ꝙ predicti. P. et. A. annuatim perceperūt. x. sol. qui patronis illius ecclesie dari consueuerūt. tum quia dicebat in sententia illa ꝙ dictus. T. in probatiōe defecerat cū per attestationes illius apparet manifeste ipm. T. suam intentionē sufficiēter probasse: tum etiā quia cām nō recepit sufficiēter instructā cū vnius ptis attestationes receperat que parū faciebant ad cām. vnde pa. sentētiā predictā cassauit: et prefato. T. adiudicauit ecclesiam memoratam: cū a vero patrono ipsum constitit fuisse presentatū. ¶ Nota ꝙ non valet sententia lata cōtra absentem si cōstiterit eū iusta de causa impeditū fuisse. Item licet minus sufficienter probetur absentie causa: nihilomin⁹ debet de causa iterū cognosci. Item veritas preualet opinioni. Item cum iudex circūuentus est iterū debet de causa cognosci. Item nō dicitur causa remissa sufficiēter instructa nisi allegatiōes vtriusq̄ȝ partis remittātur. Item euidēter hic patet ꝙ ex presentatione patroni acquirit ius presentato si patronus in sua presentatione persistat. Ber.

¶ Si citat⁹ ad sñiam ex legitima cā iudici ignota nō cōparuit tenet sñia eo absente lata: sʒ retractat eo ꝓbante legitimā absentie cām. Si vo ipedimētū ꝓbat non plene: nō retractat sñia nisi prius doceat de ipsi⁹ iniquitate. h. d. et est verus ⁊ not. intellect⁹ sm Panor. quē alij doctores nō clare dilucidart. C. xviij.

C Um bertoldus miles curiā suā. P. militi pignori obligasset: eodē. P. sublato de medio. A. nepos ei⁹ qui successit eidē vacante ecclesia eiusdē asserēs ꝙ ius p̄ronat⁹ cū vniuersitate[f] trāsisset i eū. D. clericū eiusdē loci archidyacono ad supradictā ecclesiā p̄ñtauit: q̄ de ꝯsensu epi[g] ipm istituit i eadē: in possessionē eū iduci faciens corporalē. Predict⁹ vo. B. dñs fundi. T.

f ¶ Cum vniuersitate. j. de iurepa. ex litteris. ff. de cōtrahē. emp. si aquedictus. et. l. dolia.

g ¶ Episcopi. Aliter non posset. s̄. de offi. archid. cum satis. nisi haberet hoc de prescripta consuetudine. s̄. de offi archidya. ca. vl. ⁊ . j. de exces. prela. ad hec.

sacerdotē memorato epo p̄senta uit: sed ip̄m ep̄s nō admisit. Cū
a aūt dictus. T. aduersus[a] memoratū. D. sup p̄dicta eccl'ia deposuit q̄stionē: remeū. ep̄s † ap. se. le. iudicibus negociū delegauit. ad quē cū attestationes vtriq₃ receptas p partes postmodum remi
b sissent[b]: ⁊ p̄fato. D. cum suis attestationib⁹ accedente: dictus. T. nec p se nec p rn̄salē ydoneū cōparere curaret: ip̄e attestatiōib⁹ inspectis clerici memorati ip̄m ab ip̄etitione sepedicti. T. sn̄ialiter reddidit absolutū. eidē. T. impo nēs silētiū sup eccl'ia memorata. Postmodū aūt idem pbr̄ ad ar-
c chiep̄i p̄n̄tiā infra breue[c] tp̄s ac-
d cedens: iustā cām[d] absentie allegauit. archiep̄s ꝟo argētino electo ⁊ alte silue ⁊ tudebernoū. abbatib⁹ dedit suis l'ris i mādatis: vt si iustā absentie cām ille ostenderet corā eis p̄dictā sn̄iam nul-
e li⁹ decernerēt[e] esse valoris: ⁊ cām fine debito terminarent: alioqn facerēt sn̄iam obseruari. Uerū dicto electo ⁊ p̄fatis abbatibus cō-
f mittētibus[f] alijs vices suas: ip̄i subdelegati testes sup p̄dicto articulo receperunt: a q̄b⁹ dict⁹ clericus vocē ad nos ap. emisit: et. j. ¶ Licet autē iustā cām absentie
g min⁹ sufficienter[g] pbr̄ pbauisset: ne tn̄ p̄iudicaret opinio veritati R. dyaco. card. eis cōcessim⁹ auditorē: q̄ cu₃ nobis oīa fideliter retulissʒ: ex tenore sn̄ie archiep̄₃ iuenim⁹ circūuētū: tū q₂ cōtinebat i illa ꝙ p attestationes ip̄si⁹ clerici fuerat sufficiēter pbatum ꝙ p̄fatus. A. in possessione iurispatronat⁹ extiterat: cum eūdem ad p̄dictā eccl'iam p̄n̄tauit: cū tn̄ p attestatiōes illas nihil ōn̄sum
h aliō fuerit nisi ꝙ p quodā iure[h] qō de illa eccl'ia consueuit exhiberi p̄ronis p̄dicti. P. ⁊ A. annuati. x. sol. acceperūt. tū etiā q₂ i eadē sn̄ia dr̄ ꝙ dict⁹. T. in pbatione defecit: cū p attestationes
i suas appeat ip̄m suā intētionē[i] sufficiēter pbasse. tū etiā q₂ cām nō recepit sufficiēter istructā: cū vni⁹ tn̄ ptis attestatōes recepit q̄ par faciebāt ad cām. Uñ sententiā ip̄sam duxim⁹ irritādam mēorato. T. adiudicantes ecclesiā supradictā: cū p attestatiōes nobis constiterit euidēter ip̄m a
k vero p̄rono[k] fuisse ad sepedicta₃ ecclesiam presentatū. Idem.

¶ Papa in sentētijs q̄s p̄fert ordinē iuris seruat. Capi. xix.

In causis q̄ sūmi pon. iudicio deciduntᷓ: ⁊ ordo iuris et vigor eq̄tatis est subtiliter ob
l seruandus. ¶ Cū in sīlibus[l] casi-

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.
a ¶ Aduersus. Sʒ q̄lit potuit iste. T. agere: cū ex sola p̄n̄tatiōe nihil habeat iur̄; imo vr̄ ꝙ ꝯ ep̄m deberet agere ad itēresse. j. de iure pa. pastoral'; † R̄n̄deo: b̄n acq̄rit ius p̄n̄tato a ꝟo p̄rono: lʒ ep̄s eū nō admittat: dūmō suā volūtatē p̄ron⁹ nō mutet: ⁊ sic pōt agere vt sua p̄n̄tatio cōfirmetᷓ: vt ħ ptʒ. Sicuti elect⁹ pōt agere vt sua electio ꝯfirmetur. s. de elec. postq̄. ⁊ c. publicato.

† Dicebat Jo. nō fuit obiectū vel agebat vt pcurator i rem suam. Jo. and.

¶ Glo. se. reci. p q̄stionē.
b ¶ Remisissent. Assignādo terminū p̄eptoriū ad sn̄iam audiēdā: vt ptʒ in āti q. al's nō tenuisset sn̄ia lata ꝯ absentē. ff. q̄ sen. sine ap. rescin. l. j. §. ex eo edicto. et ea q̄ aduersus absentes non p ꝯtumacē statuuntᷓ nō tenēt. C. q̄n ⁊ q̄n iudex ea q̄. sed ħ tenuit sn̄ia vt pʒ p sequētia: ⁊ ppᷓ terminū p̄emptoriū statutū ‡ ad sn̄iam: sʒ q₂ pbauit iusta₃ cām absentie reuocatur sententia. vt iij. q. ix. caueant. Ber.

† al'. archiep̄s.

‡ Est ḡ necesse ꝙ exp̄matᷓ ħ casu p̄emptoriū vbi vnica fit citatio de hoc. xxiiij. q. iij. de illicita. i fi. magne glo. nō sic i causis i q̄bus sine figura pceditur p cle. de ꝟ. sig. sepe. circa fi. Jo. and.

¶ Glo. seq. reci. p obiec.
c ¶ Breue tp̄s. Et ita vr̄ ꝙ mora possit purgari i iudicijs. ff. si q̄s cautio. si post tres. qō locū hʒ ante lit. ꝯtesta. et vbi ius actoris nō est factū deteri⁹: vt dicit illa lex: sʒ ħ nō fuit sn̄ia retractata ppter breue tp̄s. sʒ q₂ pbauit iustā cām absentie fuit auditus.

¶ Glo. seq. sig̃t ꝯriū ⁊ sol.
d ¶ Iusta cām. Alioqn nō fuisset audit⁹. ar. ꝯ. s. de in integ. resti. ex l'ris. Sed illud fuit i fauorē mr̄imonij: ⁊ q₂ nō poterat hr̄e recursū ꝯ dolosū cū i eo casu fuerit nō soluēdo. s. ꝺ pcu. q̄relā. et. v. q. iij. si egrotās. Et ita reuocatᷓ sn̄ia si iuste ip̄edit⁹ vēire nō potuit. ff. ꝺ dā. ife. l. si finita. §. si forte. Nec dr̄ iudicatū vbi iusta ꝺ cā detēt⁹ p̄n̄s eē nō potuit. ff. ꝺ re iu. q̄situ̅. nec mādari dʒ tal' sn̄ia executōi. vt. ff. ꝺ iud. si p̄tor. i fi. ⁊ ē notabile istō ꝙ reuocatᷓ sn̄ia cū itēresse nō potuit. ⁊ sic ē ar. ꝙ iudex ñ dʒ nimiū festiare ad sn̄ia₃. vt dic̄ lex p̄dicta. si finita. §. si forte.

Sn̄ia reuocatᷓ q̄ ꝯ iuste impeditū ferᷓ.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.
e ¶ Decernerēt. Sʒ q̄lit potuit iste legat⁹ retractare sn̄iam suā: cū null⁹ iudex possit ħ facere dūmō nō sit lata ꝯ ius ꝯtōnis. C. sē. resci. nō pos. l. j.; R̄n̄deo ꝙ nō p̄t retractari nisi p in ite. resti. ff. de mino. in cause. ij. §. vl. ⁊ l. se. Uel nisi ip̄o iure sit nulla. C. de accu. l. iiij. vnde hic fuit retractata p in ite. restitutionē. † et ip̄roprie ponitᷓ hic nullius momēti: q₂ talis sentētia bene tenet quousq₃ fuerit reuocata.

† Eo modo pōt cum sit ḡnalis legatus sec⁹ si esset sp̄āl' dele gat⁹ hʒ Ui. ⁊ de hoc dixi. j. de accu. qualiter. j. super glo. j. Jo. and.

f ¶ Cōmittētib⁹. Sed q̄lit delegat⁹ ab alio q̄₃ a principe cōmittit alij vices suas ꝯ illud. s. de offi. dele. sup q̄stionū. §. si vero. et. C. de iudi. a iudice; Quidā dicūt ꝙ hic erat lis cōtest. corā delegatis. vñ cū videātur facti q̄si dn̄i litis: p̄n̄t alij cōmittere vices suas: ad similitudinē pcuratoris. arg. C. de pcura. l. nulla. ⁊ l. neq₃ tutores. Uel dic ꝙ hic nō fuit oppositū: ⁊ ideo talitᷓ de facto pcessum fuit: ⁊ hodie stari debʒ p̄dict̄ iurib⁹. C. de iudi. a iudice. ⁊ s. eo. sup q̄stionū. ⁊ est exp̄ssum. j. de ap. cū cām. vnde nō valet hodie qō hic dicitᷓ.

g ¶ Min⁹ sufficiēter. Et tn̄ admiss⁹ fuit p talē pbatiōe₃: ne ꝟitati opio p̄ualeret vt seqᷓ. Et sic ar. colligitᷓ ħ: ꝙ min⁹ sufficiēs pbatio admittitᷓ. Ex plib⁹ alijs causis fuit iste audit⁹: q₂ circūuēt⁹ fuit iste legat⁹ ex plib⁹ causis q̄ i sn̄ia ꝯtinētᷓ. Prio dr̄ ꝙ ille erat i possessiōe iur̄ p̄ronat⁹: ⁊ ħ falsū fuit. Itē dicebatᷓ i sn̄ia ꝙ. T. defecerat i pbatiōe: ⁊ ħ fuit falsū vt. j. dr̄. Itē q₂ cā nō fuit sufficientᷓ istructa ad legatū remissa: q₂ attestatiōes illi⁹. T. nō fuerūt remisse ad legatum put ip̄e mādauerat. vñ māifeste appet legatū circūuētū fuisse. B.

Probato min⁹ sufficiens recipitur.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.
h ¶ Quodā iure. Sʒ vr̄ ꝙ ppᷓ ħ ꝙ fuit i possessiōe pt̄ ꝙ etiā fuit i possessiōe toti⁹. ff. ꝺ ser. rust. p̄di. vna est via. ⁊ q̄ mīmā ptē fūdi possidet: totū possidere vr̄. ff. ꝺ acq̄. pos. possideri. Sʒ nō ē ita. s. ꝺ p̄scrip. audit̄. vbi de ħ. ⁊ j. de capel. mona. dilectus. q₂ pceptio p̄esiōis nec possessionē pbat nec dn̄iū. s. de fi. istru. intᷓ dilectos. i fi. ⁊ ff. de acq̄. pos. q̄nis. §. j. q₂ alia est perceptio p̄esiōis ⁊ alia possessio p̄n̄tatiōnis: ⁊ iō errauit legat⁹ i sn̄ia credēs ħ sufficere. ⁊ hec p̄esio siue censūs p̄t ꝯstitui a p̄rono i fundatiōe eccl'e de auctē epi. xviij. q. ij. eleutheri⁹. ⁊ j. de iurepa. p̄terea. ij. ⁊ ħ añ consecrationē eccl'ie: post ꝯsecrationē nō p̄t ei aliq̄ō on⁹ iponi: q₂ rei ꝯsecrate nō iponitᷓ ꝟuit⁹. vt ff. de ꝟui. ꝟuitutes. §. vl. et qō hūani iuris eē desinit: ꝟuitutē nō recipit ff. cōia p̄di. caueri. Jo. ⁊ p talē pceptionē nō fuit i possessiōe iurispatronat⁹: cū ħ nō fuerit de fructib⁹ iuris p̄ronat⁹ sʒ preter ius p̄ronat⁹ p̄t tal' cēsus ꝯstitui a p̄rono i ip̄sa fūdatiōe vt i. c. p̄cedēti eleutheri⁹. ⁊ c. p̄terea Quid itelligatᷓ noīe iurispatronat⁹ colligitᷓ. j. de iurepa. nobis fuit. b.

Pēsiōis perceptio neq₃ possessionē pbat neq₃ dn̄ium.

i ¶ Intentionē. Scʒ ꝙ fuerat p̄sentatus a vero p̄rono: vt dicit in fine.

¶ Gl. se. reci. p q. an. s. iuspatronat⁹ trāseat cum vniuersitate in creditorē. allc. pro et ꝯ. ⁊ q̄d sentiat non apparet.

k ¶ Patrono. Per hoc ptʒ ꝙ patron⁹ de obligatōe quā fecit excepit ius patronat⁹: alioqn trāsisset cū vniuersitate † j. ꝺ iurepa. ex l'ris. arg. ff. de ꝯhē. emp. i modicis. sic ⁊ i fūdo vēdito accedūt ꝟuitutes ⁊ alia iura. ff. de ꝯhē. emp. si aq̄duct⁹. ⁊ l. sequē. ⁊ l. dolia. ⁊ sic fund⁹ dotalis trāsit cu₃ vniuersitate. ff. de fun. do. l. j. Sʒ alia rō est ‡ in ēptore vel feudatario q̄ directū ⁊ vtile dn̄iū hn̄t i re ⁊ aliō i creditore: q₂ si ius p̄n̄tandi ꝯsistit in fructu: eoip̄so ꝙ creditor vtitᷓ tali fructu: exonerari dʒ quātitas debiti. C. de pig. ac. l. j. ⁊ ij. et j. de vsu. c. j. ⁊ ij. Sʒ talis fruct⁹ estimari nō p̄t: ⁊ iō nō diminuit q̄₃titatē debiti. Itē nec alijs iurib⁹ vtitᷓ creditor nisi ħ ꝯuenerit. ff. de pig. ac. sʒ an vie. Itē q₂ soluto pig̊re oīa iura tollūtᷓ. ff. q. mo. pig. vl' hypo. sol. l. j. et. C. si pig. pig̊ri datū fuerit. l. j. ⁊ ij. ⁊ sic p̄n̄tat⁹ soluto debito eēt de eccl'ia remouēd⁹: qō ē ꝯ illō. xvj. q. vij. inuentū. ⁊ l vj. di. sat̄ ꝯuersū. ⁊ j. de exces. p̄la. c. vlti. Itē q₂ creditor peccat vtēdo pignore. ff. de fur. creditor. al'as icipit si pignore. licet enī creditor rē sibi obligatā possit locare. vt. ff. de pig. ac. creditor. tamē fructus cōputabit sibi in sortē. j. de pig. cum cōtra. licet enī in vēditiōe omnia iura transeāt. arg. ff. de offi. prefe. vr. l. j. in ver. cū vrbem nostrā. §. tercio. nō tn̄ in obligatiōe ḡnali veniūt q̄ sp̄āliter nō obligarentᷓ. ff. de pig. l. obligatione. et. l. se. ff. de pec. qui peculiū. ⁊. C. q̄ res pig. obli. pos. l. j. Ar. ꝯ ista. s. ꝙ fruct⁹ nō diminuāt sortē: q₂ seruitus q̄n̄q₃ inutilis est. ff. de ꝟui. l. ei q̄ fundū † sʒ ius p̄ronat⁹ b̄n transit cū vniuersitate: nisi sp̄āliter excipiatᷓ. j. de iurepa. cū scōm. ⁊ c. ex l'ris.

† Hoc tenēt Tan. Ui. ⁊ Gof. Joan. and.

‡ Idē p̄hi. Inno. et Host. sed Dama. i q̄stione sua p̄ma de iurepa. dicit ꝙ p̄sentare pōt creditor noīe debitoris. Jo. andree.

† Illud intellige vt not. eo. ti. q̄riēs. dicebat Tan. post gl. Jo. q̄ hic finitᷓ allegando dicta sunt q̄ dicuntᷓ vltimo sʒ qō pri⁹ dictum est simpliciter verū est Glosator vero sic loquitur in pte q̄ sequitur ꝙ q̄d sentiat nō apparet credo tn̄ ꝙ adherere voluit Tā. et sequentibus. Jo. ā.

In causis. Inferiores tenentᷓ iudicare ꝑm ꝙ papa inter certas p̄sonas iudicauit si rite ⁊ recte sn̄iam tulit. Primo ponitᷓ dictū. Scōo rō. Tertio exceptio. Scōa ibi: cū in sīlib⁹. Tertia ibi: nisi. Ab. ¶ Casus. Dicitur hic ꝙ ꝑm ꝙ pa. iudicat ⁊ alij debent iudicare. ⁊ ideo pa. iuris ordinē ⁊ equitatis rigorem in causis diligēter obseruare debet: cum in similibus alij debeant similiter iudicare: nisi cum ip̄se aliquid dispensatiue duxerit ordinandum. ¶ Nota ꝙ ordo iuris ⁊ equitatis rigor in iudicijs obseruanda sunt. Itē sententia pa. ius facit quo ad omnes. Item ꝑm ꝙ ip̄e iudicat ⁊ alij iudicare debent: et sic in similibus idem iudicium est habendum. Item in dispensationibus causa necessitatis ⁊ vtilitatis attēdenda est. Item dispensationes nō debent trahi ad ius cōmune. Ber.

¶ Glo. se. dicit aliud in interlocutoria. signat ꝯriū et soluit.
l ¶ In similibus. Sic et patet ꝙ diffinitiua sententia principis trahenda est ad consequentiā: ex quo alij similiter iudicare debēt: sed interlocutoria non. C. de legi. l. iij. circa fi. ⁊ l. si imperialis. Ar. contra. ꝙ interlocutoria vim legis habet. ff. quod me. cā. metum. §. sed quod pretor ait. quod verum nō est nisi interlocutoria i corpore iuris claudatur. ⁊ est simile huic. xvj. q. iij. licet. B.

Sũmariũ I Nter monasteriũ. Tenet scđa sñia diffinitiua lata ɔ̃ pmã si de pma nõ fuit exceptũ neqꝫ appellatũ a scđa. h. d. ſm vnũ intellectũ.
Diuiſio. Diuidit̃ in q̃ttuoꝛ ptes. In pma ponit thema decisũ. In secũda diffinitionis cãm. In tertia soluit quoddã obstaculũ. In q̃rta diffinit. Scđa ibi: cũ cõstiterit. Tertia ibi: nõ obstante. Quarta ibi: factũ. Ab. ¶ Casꝰ.

Uacãte monasterio sãcti leufredi: mõachi clegerũt quẽdã de gremio sui monasterij in abbatẽ: et dũ peterent confirmationẽ sue electionis mõachi sancti anthonij se opposuerũt dicẽtes illã electionẽ esse cassandã ex eo q de monasterio sancti anthonij fieri debuisset. quare dyoce. eps illã distulit ɔfirmare: tandẽ sup hoc causa fuit ɔmissa qbusdã iudicibꝰ ad petitionẽ monasterij sancti leufredi: corã quibꝰ iudicibꝰ ptes litẽ cõtestate fuerunt: ⁊ pcessum fuit in cã: et testes recepti fuerunt: demũ monachi sancti anthonij ad alios iudices lr̃as ipetrauerũt: continentes q primi iudices erant eis certa rõne suspecti: vñ pposuerũt q̃sdã exceptiões friuolas contra illos: q̃s cũ iudices† admittere nollent ipi appellauerunt: iudices vidẽtes q pme lr̃e nõ reuocabant̃ p scđas: pcesserũt in cã nõ obstãte appellatiõe eoꝝ: ⁊ ɔfirmauert̃ electionẽ factã p mõachos sancti leufredi. vñ occasiõe appellatiõis pdicte delata ẽ cã ad dñz papã corã q̃ obijciebat̃ ɔ̃ sñiam: q lata erat a suspect̃ iudicibꝰ: et q cã fuerat alijs iudicibꝰ delegata: ⁊ post appellationẽ allegabãt ẽt sñiam q̃ priꝰ lata fuerat p eis sup q̃stiõe ipa. dñs pa. audit̃ hincĩde ppositꝭ: q2 ɔstitit ei q scđe lr̃e nõ reuocabãt prias: tñ q2 cause suspitiõis friuole fuerãt q̃ debuerãt pponi añ litis igressũ: ⁊ iõ renũciasse videnť eisdẽ. Et q2 nec de pcessu nec de puilegio se. apo. fecerant mentionẽ: q̃ si fuisset exp̃ssa lr̃as nullatenꝰ habuissent: ɔfirmauit sñiam a pmis iudicibꝰ latã: nõ obstãte sñia q̃ allegabat̃: q2 nec fuit ostẽsa dño pape: nec primis iudicibꝰ: q̃ etiã si fuisset illis ostensa: nihilominꝰ ɔtrariũ statuissent ea postposita: q2 nõ valebat: si autẽ valebat ⁊ nõ apposuerũt eã: eis imputet̃: cũ lites ptextu nouorũ instroꝝ nõ debeant instaurari: ⁊ electo saluo iure dyocesani munꝰ bñdictiõis exhibuit. Ab. ¶ Nõ q dilatorie exceptiões ante litis ingressum debent pponi. Itẽ ipso facto renũciat q̃s iuri suo. Itẽ secũde littere ad hoc vt reuocẽt pmas debẽt facere mentionẽ de processu iudicij ⁊ de puilegijs ap. se. Itẽ ptextu nouoꝝ instrumẽtorũ lites istaurari nõ debẽt. Item sñia ɔtra res prius iudicatas tenet. Item per factũ superioris non preiudicatur inferiori. Ber.

† Scđi ſm Pe. de sa. quibus cõmissuz fuerat q si iuenirent illas suspitiones legitimas pcederẽt i causa: vł loquit̃ de primis. Jo. an.

a ¶ Litis. s. de excep. pastoralis. iij. q. vj. §. exceptio. et. C. de iudi. apertissimi. et. l. cũ specialis. B.

¶ Glo. se. reci. per. q. an iudicis recusatio alias exceptiones pcedere debeat. et primo alleg. q sic. scđo alleg. cõtrariũ. tertio ponit opi. Tã. quarto ponit opi. Jo. quinto vacillãdo approbat opi. Tã.

b ¶ Subeũdo iudiciũ. Quicũqꝫ habet plures exceptiones dilatorias debet primo opponere illã de iudice suspecto. illa eñi pcedit naturaliter vt patet. s. de pba. qm̃ ex ordine verboꝝ. vt ibi dictũ est Si eñi primo opponeret exceptionẽ cõtra personã aduersarij: puta q ipse sit excõicatus post lr̃as ipetratas: q2 modo nõ est admittẽdus et sñia p ipso feratur sic approbat personã iudicis: vnde ipm postea reprobare nõ põt. iiij. q. iij. §. itẽ si q̃s testibꝰ. ⁊. iij. q. viij. cuiꝰ in agendo. qui eñi alijs defensionibꝰ vsus est nõ põt redire ad istã. vt. ff. de iudi. sed et si susceperit. ⁊ pterea spãliter cauetur de hac exceptiõe q vsqꝫ ad. xx. dies proponat̃. iij. q. iij. §. offerat̃. et si iudex absens sit quẽ volo recusare illud debeo protestari‡. C. de iudi. cũ specialis. Sed cõtra videt̃ per hoc q nõ cõsenserit in iudicẽ: lz eñi q̃s dederit fideiussorẽ stãdi iuri adhuc põt iudicem recusare. vt. iij. q. iij. §. offerat̃. Preterea videt̃ q excõicatiõis exceptio vel de falsitate rescripti naturaliter pcedat: q2 nisi rescriptum teneat: nõ põt iudex aliqua iurisditione vti. s. de iudi. c. j. Itẽ si aduersarius esset excõicatus nõ põt eligere arbitros p iudicis recusatione: vel etiã alios iudices eligere. vnde videt̃ q primo inq̃rat̃ de rescripto siue de excõicatione aduersarij anteqꝫ ad alia pcedat̃. Sup hoc dicũt quidã. sicut Tan. q si omissa exceptione de iudice suspecto proposuit al's siue succũbat siue obtineat: nõ põt postea redire ad eã de suspecto iudice. q2 p hoc videt̃ tacite approbare psonã iudicis: ex q̃ ɔsentit litigare sub ipo. Ar. ɔ̃. s. de offi. dele. insinuãte. maxime nulla ptestatione pmissa: qđ pterea nõ renũciat exceptioni de suspecto iudice. Jo. innuebat: sz nõ pcise distinguẽdo. si succubuit ĩ aliqua exceptione adhuc põt redire ad illã de suspecto: q2 ad hoc intendit vt declinet iudiciũ. vñ nõ plene ɔsentit in iudicẽ. ar. C. de inof. testa. ɔ̃ maiores. secꝰ ẽẽt si obtineret in aliq̃ exceptione: q2 tunc approbauit sñiam iudicis† vñ illũ postea reprobare nõ poterit vt dr in prin. notule. ⁊ hoc satis equũ videt̃: tamẽ credo stando opi. Tan. quia litigãdo sub ipo approbat psonã iudicis. semel eñi cõsentit ⁊c̃. siue p eo siue contra eũ sententiauerit: vt hic patet. Ber.

Exceptio de iudice suspecto dz opponi añ alias.

‡ Et sic vitiatur opinio dicentiũ q q̃ñcũqꝫ vsqꝫ ad litem cõtest. possit opponi: ad q̃d enim hoc casu fieret protestatio. io. ã.

† Ecce ergo q iudex in prima exceptione iudicabit pro reo vt recusari non possit. Jo. an.

bus ceteri teneant̃ sil'r iudicare. ¶ Nisi forte cum aliq̃d (causa necessitatis ⁊ vtilitat̃ inspecta) dispensatiue duxerit statuendum. Idem conuentui sancti leodij.

¶ Scđa sñia ĩ diuersa instantia cõtra pmaz lata tenet mero iure nec debet infringi: etiam si sit iniusta ex quo ab ea non fuerit appellatuz: presertim si prima sñia secũdis iudicibꝰ nõ fuit ostensa. h. d. panor. Capitulum. xx.

I Nter mõasterium scti. A. rothomag. et vr̃m sup mõ eligẽdi abbatẽ in mõasterio vr̃o fuit q̃stio agitata: ⁊. j. ¶ Cum ɔstiterit nobis pmaz cõmissionẽ nõ fuisse p vltimã reuocatã: tum q2 cãe suspitiõis ĩ iure pposite friuole videãt̃: q̃s etiam tanqꝫ dilatorias añ litis a igressum opponẽ debuissent q̃bꝰ corã delegat̃ eisdẽ subeũdo b iudiciũ: renũciasse c videnť: tũ etiã qm̃ de puilegijs d ap. se. ⁊ pcessu e negocij corã primis iudicibꝰ nihil in scđis lr̃is dicebat̃: qđ si fuisset exp̃ssum obtinere mĩme potuisset. ¶ Nõ obstãte f sñia q̃ pro monasterio sancti. A. dicebat̃ fuisse prolata: q̃ tñ nobis ostensa nõ fuit: tñ si a pdict̃ iudicibꝰ fuisset ostẽsa: ea posthabita g cõtrariũ statuissent: alioquin h eã obijciẽtibꝰ iputet̃: cum sub pretextu nouorũ i instrorum lites nõ debeãt instaurari. ¶ Factũ priorũ iudicũ ratũ ⁊ firmum habemꝰ: et eorũ sñiam cõfirmantes k electo a vobis nos ipsi munus bñdictiõis (saluo iure dyocesani) curauimꝰ exhibere. Idẽ epõ decano et cancel. parisiẽ.

¶ Tenet sñia contra priuilegiũ ostensum vel non ostensum: si ab ea nõ fuerit appellatum vel supplicatum. Capitulum. xxj.

c ¶ Renũciasse. Ar. q tacite siue ipso facto renũciat q̃s iuri suo. sic. s. de offi. dele. gratũ. et. c. isinuãte. ⁊. j. de his q̃ fi. a ma. par. ca. ex ore. vbi arg. plura inuenies de hoc. Ber.

¶ Glosa sequens ar. ⁊ remittit.

d ¶ De priuilegijs. Per q̃ ius eligendi de suo mõasterio se hr̃e dicebat̃. s. de cõsue. cũ dilectus. qđ nõ debuit taceri. ar. s. de rescrip. cum ordinem.

e ¶ Et processu. Nam de processu negocij et de exceptiõe (si qua proponit̃) mentio fieri debet. s. de procu. in nostra.

f ¶ Non obstante sñia. Que non tenebat forte lata a iudice non suo: vel non seruato ordine iudiciario. vnde sequitur que si fuisset ostensa: contrarium statuissent. Ber.

¶ Glosa sequens dupliciter exponit litteram postpositam.

g ¶ Posthabita. Exponit̃ hec lr̃a p Tan. ea habita. i. ea visa post. i. postea ɔ̃riũ statuissent qꝫ statuert̃. q. d. si iudices illã vidissent statuissent cõtrariũ eiꝰ qđ fecerũt: q2 nõ cõfirmassent electionẽ: ⁊ iõ dicit alioquin. i. si nõ fuisset illis ostẽsa iputent sibi q̃ debuerũt ostendere. Sed hec expositio contradicit notule Lau. proximo posite. vñ ſm notulã Lau. sic expone. posthabita. i. postposita. C. de spoꝛ. l. j. vt sit vna dictio: sic exponit̃. xxxij. q. iiij. dixit sarra. ibi cõiugalẽ post habuit thorũ. i. postposuit coniugalẽ thorum: ⁊ accessit ad ancillam. sic. C. de exac. mili. annone. l. ij. in fi. li. xij‡ q. d. si sñia fuisset iudicibꝰ ostẽsa illam postposuissent siue spreuissent ⁊ statuissent cõtra ipsam sicut statuerunt: quia non tenebat.

‡ C. đ spoꝛ. l. j. Gof. ibi si q̃ psumptione fuerit hic man suetudinis nr̃e posthabita pceptõ Jo. and.

h ¶ Alioquin. Id est si tenuissent et non eam opposuerunt imputet̃ eis. Uel alioquin. i. si nõ fuisset postposita siue spreta: q2 sñia tenebat iputatur eis: q2 ãmodo ptextu nouorũ instrumẽtorũ. i. repertorũ de nouo sñia nõ retractabit̃: ⁊ iste ẽ verior intellectꝰ: ⁊ hec expositio probatur. j. ca. proxi. vsi. nimirum. ⁊. ff. de nego. gest. si autẽ. §. j. et. ff. de compen. quod in diem. §. j.

i ¶ Nouorũ. Id est de nouo repertorũ. j. ca. pxi.

¶ Glosa sequens primo ponit. vj. casus preter istum quẽ ponit hoc ca. quibus valet hec sentẽtia contra rem iudicatam. demũ obijcit: ponit opi. Joan. et soluit. Finis reci. per contrarium de. l. j. C. quãdo prouo. ⁊ opi. Jo. illi contrario competit.

k ¶ Confirmãtes. Et ita tenet h̃ sñia cõtra res priꝰ iudicatas: q2 hic monachi eam omiserunt: post sentẽtiã ea vti nõ possunt: q2 pretextu nouorũ instrumentorũ nõ retractat̃ sñia. ff. de re iudi. imparatores. ⁊. C. de transac. sub pretextu. nec exceptio peremptoria locũ hz post sñiam: nisi appellatũ sit. C. sen. rescin. nõ pos. l. ij. ⁊. s. de fi. instru. cum ioãnes. Itẽ iure minoris subuenit̃ eccl'ie in hac exceptione. s. de in inte. resti. c. j. et. c. auditis. sed hoc nõ fuit petitũ.† Item nõ põt opponi sententia si fuit ostensa iudicibus: ⁊ ipsi eã reprobauerunt veluti nullam. j. ca. proxi. ff. de compen. quod in diem. §. j. Item etiam in alio casu tenet sententia cõtra res prius iudicatas. si questio sit an sit iudicatũ vł nõ: et si iudex pnũciat iudicatũ nõ esse: rescindit̃ prĩa sñia. ff. q̃ sen. sine ap. rescin. l. j. in prin. Itẽ in alio casu tenet sñia contra res priꝰ iudicatas: vt in negocio publico. ff. de re iudi. iperatores. ⁊ in alio casu. ff. de iureiurã. admonẽdi. Itẽ vbi vertit̃ periculũ aĩe tenet sñia cõtra primã: etiam si nõ ostẽdat̃ sñia in iudicio. s. e. c. latoꝛ. et. c. cõsanguinei. Uin. Sed vr̃ q ĩiuria facta fuit istis mõachis q̃ obijciebãt sñiam: q2 nõ fuerunt admissi. isti mõachi appellauerũt a iudicibus q̃ tulerunt sñiam. Sed in cã

Sñia contra res prius iudicatas an valeat.

† Ad peti poterat ex q̃ ledebat̃ eccl'ia: secꝰ si ipsiꝰ psone tãtũ. de hoc dixi de resti. ĩ integ. c. fi. et ĩ cle. e. ti. c. vno. ĩ ij. gl. Jo. ã.

appellationis (vt dictū est) pōt opponi exceptio ꝑemptoria omissa in prima causa. ergo isti debebāt audiri in sua exceptiōe. Jo. dixit ꝙ hec decre. loquit̃ in eo casu cū scit aliqs se habere exceptionē rei iudicate. ⁊ in fraude ⁊ dolo eā omittit volens fatigare aduersariū suum. al's si ignorabat hanc exceptionē sibi cōpetere: bene pōt eam tunc opponere qn̄cūꝫ. q2 tūc nō retractat̃ secū da sn̄ia. imo nulla ꝓnū ciat̃. Hoc qđ dicit Jo. non colligit̃ aliquo mo do ex ista lr̃a vel in deci sa: nec ꝓdest. Unde di cas ꝙ non audiunt̃ mo nachi vt obijciāt sentē tiā etiā si vera fuerit: q2 monachi appellauerūt a iudicibꝰ ante sentētiā occasione lr̃aꝝ q̄ nō va lebāt: auctoritate quaꝝ volebāt post litē ꝯtesta tā iudices recusare ꝭm qđ satis p3 ꝑ hāc decre. in ꝓn. et in parte decisa colligit̃ vbi h̄ expsse di cit̃ ꝙ mōachi isti appel lauerūt: q2 iudices non admittebant recusatio nes. ⁊ q2 dicebāt secun das lr̃as valere: ⁊ ita re cesserūt ꝯtumaciter nō expectata sentētia: ⁊ ta lis appellatio nulla fu it: sed a sentētia diffini tiua nō fuit appellatū: nec etiā poterāt: q2 ꝯtu

Cōtumax non audit̃ appellās.

max nō audit̃ appellās. ij. q. vj. §. sūt quoꝝ. ⁊ hec ē cā q̄re nō admit tunt̃: ⁊ iputēt sibi q̄ nō opposuerūt sn̄iam corā iudicibꝰ si valebat. ⁊ q2 bn̄ficiū restitutōis nō petierūt: q2 admissi fuissent. vt dictū est. s̄. Et ꝙ dicit sn̄ia ꝯtra res pri9 iudicatas nō tenet: locū h3 qn̄ in iudi cio allegat̃ et ostēdit̃ sn̄ia. † tūc si iudices nolūt admittere sn̄iam: dū tn̄ teneāt sn̄iam ⁊ iudicāt cōtra ꝑmā sn̄iam: nulla ē ipo iure. nec est appellare necesse. ⁊ sic loquit̃. ij. q. vj. §. diffinitiua. ✠. item si sn̄ia fuerit ⁊c̃. C. qn̄ ꝓuo. nō est neces. l. j. ⁊ ibi. Jo. itelligit alit̃ hāc decre. ⁊ illā. l. vt. s̄. dixi. Sed tu itellige hāc decre. ⁊ illā. l. vt diximꝰ: et ita plana lr̃a erit. ⁊ ita itelligit Uin. vt in ꝓn. istius notule. Et ita siue sciēter siue ignorāter eā omiserit nō pōt postea opponi ex q̄ non est appellatū: ⁊ tūc ꝑtextu nouoꝝ instr̃oꝝ nō istaurant̃ lites finite. pre terea h̄ nō fuit ostēsa sn̄ia dn̄o pape: s3 allegata fuit tm̄. nec etiā fuit ostēsa ꝑmis iudicibꝰ. Pro materia hic tacta de appellatione ꝯtu macis vide ca. vnicū de do. ⁊ contuma. in cle. ⁊ ibi notata.

† Dicebat Inno. ꝯriū loq̄ vbi non fuit opposi ta nec ꝓba ta exceptio rei iudica te: et istud vbi fuit op posita: sed nō ꝓbata. Jo. and.

Diuisio.

Suborta. ¶ Diuidit̃ in tres ꝑtes. In prima ꝑmittit casum ⁊ sn̄iam sup possessorio latā. In scđa ibi: veꝝ. cōmittit ipsiꝰ exe cutionē ⁊ cām sup petitorio. In tertia ibi: iudicibꝰ autē. petitiōem diffinit: diffinitiuū moderatur: ⁊ quoddā soluit obstaculū. Ab. sic. ¶ Casus. Inter ep̄3 melden̄. ⁊ mōasteriū resbacen̄. sup subiectio ne ipiꝰ mōasterij ꝯtrouersia ✠tebat̃. ꝓpter hoc ꝑtibꝰ i ꝑn̄tia dn̄i pa. cōstitutꝭ petijt ꝓcurator ep̄i restitui ad q̄si possessionē obediētie in eodē mōasterio q̄ ipm mōachi spoliarāt. q2 ꝑ ꝯfessionē ꝓcuratoris mōasterij ꝯstitit ep̄m quasi possessionē obediētie i eodē mōasterio habuisse. pa. ipm restituit ad eādē. verūtamē q2 ex ꝑte monasterij quodda ꝑuilegiū Inno. pa. exhibitū fuit i iudicio qđ plenā liberta tē mōasterij exꝑmebat. mādat pa. q̄busdā vt ep̄m restituāt in quasi possessionē obediētie: quo restituto nisi ep̄s ꝯtra ꝑuilegiū aliq̄d ra tionabile ostēderit. sup subiectiōe monasterij silētiū imponāt eidē. Judices ꝑdicti restituerunt ep̄m ⁊ postmodū ceperūt cognoscere sup statu ipiꝰ monasterij. Contra ꝑuilegiū Inno. pa. exhibuit ep̄s quādā sn̄iam Alex. pa. sup subiectione ipsius monasterij. Judices receptis ꝓbatiōibꝰ vtriusq3 partis cām instructā remiserūt ad do minū papā. pa. auditis ⁊ intellectis rōnibꝰ partiū q2 intellexit ra tiones ep̄i efficatiores: subiectiōem in eodē monasterio adiudica uit eidē. vt ibidē habeat tanq3 dyoce. ep̄s potestatē: ita tn̄ ꝙ ꝑ hāc sentētiā nullū preiudiciū sedi apo. generet̃: quo minus cū voluerit suā iusticiā prosequat̃. In fine. rn̄dent quasi tacite questiōi. Dice ret aliquis. None priuilegiū Inno. debuit tueri monasteriū cōtra sententiā Alex. rn̄. pa. si priuilegiū Inno. Alexādro fuit in iudicio presentatū et ipse tulit sententiā in contrariū: illud intelligit̃ repro basse. si vero nō fuit exhibitū pretextu priuilegij de nouo reperti / sentētia Alex. nō debet reuocari. ¶ Nota ꝙ cōfessio ꝓcuratoris do mino ꝑiudicat. Itē incorporalia nō possident̃ sed quasi. Itē resti tutio ad subiectionē ante ingressum ꝑncipalis cause facienda est. Itē lic3 causa liberalis sit ꝑiudicialis tn̄ q̄stio possessiōis ei ꝑiudi cat. Itē cōtra priuilegiū admittit̃ ꝓbatio siue defensio. Item non sufficit obijcere nisi ꝓbetur obiectū. Itē ꝓtestatio ꝑmittēda est ne fiat alicui preiudiciū circa ius suum vt hic fecit pa. Itē priuilegio libertatis nullus renunciare potest i preiudicium pa. Item instru mentum intelligitur reprobatum eo ipso ꝙ iudicatur contra ipsū. Item pretextu priuilegij de nouo reperti non debet sn̄ia reuocari. Et sic negligentia noc3. sed per hoc nō fit ꝑiudiciu3 pa. quominus si voluerit ius libertatis sit saluum monasterio. Ber.

Suborta iter melden̄. ep̄m ⁊ mōasteriū resbacēse sup ipius monasterij subiectiōe ma teria questionis: et ꝓcuratoribꝰ partiū litigantibꝰ corā nobis: q2 ꝑ ꝯfessiōem[a] ꝑtis aduerse ꝯstitit eūdē ep̄m q̄si possessionē[b] obedię tie in eodē monasterio habuisse: ipm restituēdū decreuimꝰ ad eā dem. ¶ Uerū q2 ꝑuilegiū Inno. pape pre. no. libertatē monaste rij plenariā exprimebat: decano suesion̄. et suis cōiudicibꝰ dedi mus i mādatꝭ: vt ep̄o in q̄si pos sessionē obediētie restituto[c] nisi ꝯ ꝑuilegiū rōnabile aliq̄d obijce ret ⁊ ꝓbaret: sup subiectione mo nasterij sibi silentiū iponere ꝓcu rarent: et. j. ¶ Judicibꝰ autē cām instructā remittentibꝰ: q2 cogno uimꝰ efficatiores ep̄i rōnes: sub iectionē eidē adiudicauimꝰ me morati mōasterij: vt ibidē h̄eat tanq3 dyo. ep̄s ꝑtātem: ita tn̄ vt nullū ꝑ hoc ap. sedi ꝑiudiciū ge neret̃: quominus si voluerit sua3 iusticia3 ꝓsequatur[d]. Nimirū[e] si ꝑfati Inno. ꝑuilegiū alexandro[f] fuit i iudicio ꝑn̄tatū: et ipse tulit sn̄iam ꝯ illud intelligitur repro basse[g]. Si vero nō fuit corā eo ex hibitū: ꝑtextu ꝑuilegij de nouo reperti ꝑdicta non d3 sn̄ia retra ctari[h]. I dē sctē marie in catag. et vallis secrete abbati.

¶ Sn̄ia a q̄ fuit appellatū retra ctat̃ si ꝯstat testes ad quoꝝ dicta tm̄ lata fuit ꝯspiratores fuisse: et ꝯdicente ꝑte receptos. Ca. xxij.

Cum. J. ⁊. A. canōici sācti dion̄. remen. ex parte quo rūda3 canonicoꝝ eiusdē ecclesie nr̄o aplatui reserarint ꝙ abbas eoꝝ sup dilapidatiōe: ꝑiurio: sy

¶ Glosa sequens notat et remittit.

a ¶ Per ꝯfessionē. No ta cōfessionem ꝓcurato ris dn̄o ꝑiudicare. De hoc dictum est. s̄. vt lit. nō ꝯte. c. j.

¶ Glo. se. reddit ratione textus.

b ¶ Quasi possessionē Hoc ideo dicit: q2 icor poralia nō possident̃ † s3 q̄si arg. s̄. de ꝑscrip. si di ligenti. ⁊. s̄. de cā. pos. cū ecclesia ⁊. ff. de vsuca. se quitur. §. si viam. ⁊. ff. de acq̄. re. do. l. si seruus. §. incorporales.

† Ar. lxxx. iiij. di. quis q̄s. cū suis ꝯcor. Jo. ā.

¶ Gl. se. nōt obi. ⁊ sol. tri pliciter.

c ¶ Restituto. Nō ꝙ l3 cā liberalis sit preiudi cialis: tn̄ questio posses sionis ei ꝑiudicat vt hic p3. ⁊. C. de or. cog. l. vl. §. fi. agebat ep̄s possesso rio de quo constitit per confessionem partis ad uerse. vnde papa mādat ipsum restitui ‡ ⁊ peti torio: sed de hoc non ꝓbauit ep̄s coram papa. sed pars aduersa per priuilegium. Inno. vnde mandat papa iponi silentiū ep̄o nisi con tra priuilegium aliud probetur. ⁊ ita qui obtinet in proprietate ob tinet finaliter in possessiōe: l3 alter ꝓbet de possessione. s̄. de cā pos. cum dilectus. et hoc cum vtroq3 iudicio actum est. Sed quare pa pa non tulit sn̄iam ꝓ monasterio: cum ꝑ priuilegiū Inno. ꝓbatu3 esset ꝙ erat libeꝝ ⁊ exemptum: ⁊ ex parte ep̄i nihil ostensum eēt cō tra ꝑuilegiū: ⁊ actum esset ab ep̄o petitorio ⁊ possessorio. s̄. đ cā po. cum ecclesia? Respondeo: ep̄s coram papa ꝓsecutus fuit tm̄ posses sorium petens inducias ad ꝓbandum cōtra ꝑuilegiū Inno. vel ip se ex offō suo voluit ꝓuidere ep̄o: al's nō recte ꝓcessisset papa. Uel si possessorio tantum actum fuit: abbas petijt cām committi q̄ꝫtum ad petitorium: cum per priuilegium intentio eius probaretur. qđ melius videtur.

‡ Et hoc ē notatu di gnu3 ꝯ3 In no. ꝙ qn̄. vtroq3 iudi cio agit̃ di lata ꝓꝑeta te pronūcia tur super possessione de qua sta ti cōstat. et dic. t q̄dam hoc non ha bere locum nisi de pos sessione con stet ꝑ cōfes sionē vt hic sed ipe hoc reprobat dicēs ꝙ ob tinet q̄liter cūq3 cōstet ad qđ alleg. q2 suspenso petitorio pōt q̄s pro seq̄ possesso rium de cā pos. pasto ralis. hꝯ os remittit de resti. spo. ex conque stiōe ad fi. vide. eo. tit. sepe in glo. dicit Inno. ⁊. j. de cōces. ꝑben. post electionem i glo. sn̄iam in fi. io. an.

d ¶ Prosequatur. Arg. de ꝓtestatione premittenda. fi. j. de dona. inter dilectos. in fi. ⁊. ix. q. iij. salua. s̄. de elec. cūana. §. j.

e ¶ Nimirum. Rn̄sio tacite q̄stionis: diceret aliquis: nonne pri uilegium. Inno. debuit tueri monasterium? Rn̄. papa ꝙ non ꝭm ꝙ sequitur in littera.

f ¶ Alexandro. Qui super eadem questione sn̄iauit pro episcopo: vt h̄r in parte decisa: quam sn̄iam ep̄s coram iudicibus exhibuit ⁊ coram papa: de qua hic fuit mentio. B.

¶ Glo. se. no. inducens. ij. similia et vnum diuersum.

g ¶ Reprobasse. No ꝙ instr̄m đr reprobatum eo ipso ꝙ cum iudici ostenditur cōtrariū iudicat. sic testis reprobat̃ eo ipso ꝙ iudex ꝯtra eum iudicat. ar. s̄. de. or. cog. cum dilectus. in fi. et. ff. de his. qui no. infa. luciꝰ. sic ex quo questio falsi mouetur: ⁊ iudex cōtrarium iudi cat: eam intelligitur reprobasse. C. si ex fal. instru. l. j. Secus ē in cō pensatione: q2 vbi iudex nō admittit cōpensationē post sn̄iam pōt oppōi: sed si expresse eā reprobat postea opponi nō pōt. ff. de cōpe. ꝙ in diē. §. j. ⁊. ff. de neg. gest. l. sinautem. §. si quocūq3 modo. ita hic. q2 alexander reprobauit priuilegiū Inno. si fuisset ostensum in iu dicio. sic. s̄. c. ꝓxi. Itē hic est ar. ꝙ ipso facto ⁊ sine verbo perdit̃ pri uilegium. s̄. de offi. dcle. gratū. ⁊. j. de his que fi. a ma. par. c. ex ore.

¶ Glo. se. alle. tres concor. excipit duos casus. inducit duo similia.

h ¶ Retractari. s̄. c. ꝓxi. ff. de re iudi. impatores. C. de transac. sub pretextu. in fi. nisi in casu. vt in. l. predicta. impatores. ff. de iureiu. admonēdi † Et sic tollitur ꝑuilegiū ꝑ sn̄ia3 sicut ꝑ cōuētionē. j. de deci. ex multiplici. et per arbitriū. s̄. ti. ꝓxi. cū olim. ij.

† Dicit gof. et nisi ꝑ in integ. resti. s̄. de resti. i integ. suscitata. ff. đ mi no. si ex cā. Jo. and.

Cum. J. et. A. Diuidit̃ principaliter in duas ꝑtes. In prima ꝑōit factū corā papa narratū appella. remedio. In scđa dat iudices appella. q̄bus diffinitionē cause sub certa forma cōmittit Scđa ibi: q2 vero. Et quelibet pars pōt subdiuidi: vt patet i textu Sed predicta diuisio sufficit ad itellectū. Ab. si. ¶ Casus. J. ⁊. A canōici sancti dionisij pro se ⁊ quibusdā alijs cōcanonicis suis de nūciauerunt dn̄o pa. abbatem suū sup dilapidatione. ꝑiurio. simo nia. et q̄busdam alijs criminibus super quibꝰ erat multipliciter in famatus. vnde pa. mandauit q̄busdā iudicibus quatenꝰ ad eccle siam ꝑsonaliter accedant: ⁊ tam i capite q̄ꝫ i mēbris corrigāt corri

genda: ⁊ statuant q̃ ꝑm deũ viderint statuẽda. Judices vero rece=ptis iuramẽtis abbatis ⁊ canonicoꝝ abbatẽ ipm ab administratio ne ipsi⁹ eccł'ie ꝑ snīam remouerũt dilata correctiõe mẽbroꝝ: a quã snīa ꝓcurator abbatis appellauit. vnde postmodũ in ꝓsentia pa. ꝓ posuit dictã snīam reprobari debere. primo q2 iudices lite nõ cõte=stata in negocio ꝓcesse=runt: tũ quia iuramẽta conspiratoꝝ cõtra ipm receperũt depositiõib⁹ testiũ coram partib⁹ pu blicatis: nec ostensis eis dem ad snīam procede=re ꝑsumpserũt. pa. vero his et alijs itellectis: q2 de articulo conspiratio nis sibi non potuit fieri plena fides mãdat iudi cib⁹ quaten⁹ si ꝯstiterit ꝙ illi conspiratores fue runt quoꝝ iuramẽta iu dices receperunt. et qđ abbas ꝓbare voluerit corã eis/ ⁊ iudices dctã illoꝝ solũmodo secuti sunt cũ ꝑ alios ea ꝓba=ta nõ essent: snīam ꝓtu=lerũt ꝙ ꝓcessũ illoꝝ de beant irritare: in princi=pali negocio iuxta for=mã ꝯphensam in priori bus litteris postmodũ ꝓcedentes. Si vero ab bas nõ poterit probare illos ꝯspiratores fuisse/ vel si etiã hoc probaue=rit: appareat tñ ꝙ nihil deposuerũt sup his pro quib⁹ fuit abbas amot⁹ vel etiã si aliqua depo=suerũt contra abbatem: ea tñ ꝑ alias fuerãt suffi ciẽter ꝓbata. processum illoꝝ iudicũ debeãt cõ firmare: q2 q̃uis aduer sus abbatem nõ debue=runt cõspiratores admitti: iuramentũ tamẽ ipsoꝝ de veritate di=cenda sup statu ipsius eccł'ie recipi potuerit: vt ꝑ dicta illoꝝ super alijs fides possit haberi que ipm abbatẽ non tangebant: precipue cũ tũc probatũ nõ esset ipsos cõspiratores fuisse. ¶ Nota ꝙ aliquis põt per aliũ denũciare. Item conspiratores nõ admittunł ad testi moniũ. Itẽ exceptio ꝓposita ante snīam a grauamine: in cã appel lationis dꝫ vera esse. Itẽ nõ sufficit ꝓbare ꝯspiratores fuisse: nisi ꝓ bet ꝙ iudex secut⁹ fuerit dicta illoꝝ. Itẽ ꝯspiratores possũt admit ti cõtra alios q̃ cõtra illũ cõtra quẽ cõspirasse dicũtur. Ber.

a monia: ⁊ q̃busdã alijs erat mul=tipliciter ifamat⁹ a: nos catalañ. epo et ei⁹ collegis dedim⁹ i man b datis: vt ad ecclesiã ꝑsonalr b ac=cedẽtes tã in capite q̃ i mẽbris corrigerẽt corrigẽda: ⁊ statuerẽt q̃ statuẽda viderẽt: et. j. Judices aũt abbatis ⁊ canõicoꝝ iuramẽ c ta recipiẽtes c: abbatẽ ab admi=stratiõe ipsi⁹ eccł'ie ꝑ snīaꝫ remo d uerũt: correctõe mẽbroꝝ dilata d quã tũc si poterãt expedire A q̃ snīa cũ ꝓcurator ꝑdict⁹ ad nr̃aꝫ audiẽtiã appellauerit: ꝓposuit dictã snīam reprobãdã: tũ q2 iu e dices lite e nõ cõtestata in ipõ ne gocio ꝓcesserũt: tũ q2 iuramẽta f conspiratoꝝ f ꝯ ipm recipientes (depõnib⁹ corã ꝑtib⁹ mime pu g blicat[nec osisis g eisdẽ) ad snīaꝫ ꝓcedẽ ꝑsũpserũt: ⁊. j. ¶ Qr vode cõspiratiõis articulo nobis non potuit fieri plena fides: manda=mus q̃ten⁹ si vobis constiterit ꝙ h illi ꝯspiratores h fuerit quoꝝ cõ i stat a iudicib⁹ iuramẽta i recepta: qđ abbas ꝓbare voluit corã eis k et eoꝝ dicta iudices secuti k tm̃ modo (cũ ꝑ alios ea probata nõ eẽnt) snīam ꝓtulerũt: vos irritã

tes ꝓcessum eoꝝ in negocio iu=xta predictã formã ꝯprehẽsam i priorib⁹ lr̃is ꝓcedatis. Si vero eos ꝯspiratores fuisse nequerit cõprobare: vel licet de hoc con l staret l: appeat tñ illos nihil sup his deposuisse pro quib⁹ idẽ ab=bas fuit amotus: vel etiã si aliq̃ sup his deposuerit: ea tñ ꝑ alioꝝ dicta fuerãt sufficiẽter ostensa: ꝓ cessum ipsoꝝ iudicũ ꝯfirmetis. q2 licet aduersus abbatẽ non de buerit cõspiratores admitti: iu=ramẽta tñ ipsoꝝ de veritate dicẽ da sup statu ipsi⁹ domus recipi m potuerũt m: vt ꝑ ipsoꝝ dicta sup alijs fides possit hr̃i q̃ abbatem mime ꝯtingebãt: ꝓsertim cũ tũc ꝓbatũ nõ esset eos cõspiratores fuisse. I dẽ. h. de castro guarti.

¶ Dãnatus in actiõe iniuriarũ infamis est: et ꝑ papã põt fame restitui. h. d. ꝓut cõiter sũmatur.

Cum te a. B. Ca. xxiij. iniuriarũ actiõe cõuento eo ꝙ diceres equũ tuũ nõ esse mi noris ꝓcij q̃ capillos ipsius: iu=dices q̃ sup h̃ cognoscebant ⁊c in x. solidos ꝯdẽnassent: tu timens n ne ipsoꝝ snīa te notaret ifamia n:

b ¶ Conspiratores. Qui eni malo zelo mouentur: ad testimoniũ admitti nõ debent. j. de accu. cum oporteat. et. j. de symo. per tuas. j. et. xj. q. j. cõspirationũ. et ca. cõiurationũ. et hic.
¶ Glo. seq. signat contrariũ et remittit et arguit.
i ¶ Juramẽta. Sed nõ videł ꝙ sufficiat hoc: nisi hoc fuisset obie=ctũ corã iudicibus: et ꝙ abbas ꝓbare voluerit: vt dicit littera ista. Itẽ nec sufficit ꝙ fuerit ob=iectũ et ꝙ obtulit se pro baturũ: nisi et modo ꝓ=beñt ꝯspiratores: et ita nõ cassaꝫ sentẽtia: nisi ꝓ beł ꝙ causa exposita fu it vera. sic. s. de testi. ex parte ade † vbi de hoc. Sed cõtra. j. ti. ꝓxi. iter posita. Sed illud soluit in ca. ex parte. Et est hic ar. ꝙ exceptio q̃ ꝓponi tur ꝯtra personã testis/ obijcienda est ⁊ probañ da ante sententiã: nisi ꝓ iudicẽ steterit: vt hic sa tis inuiꝫ. sic. s. de excep. denicꝙ. vbi de hoc.
k ¶ Secuti. Sic patet ꝙ nõ sufficit ꝓbare con iuratione/ vel conspira=tione/ vel falsitatẽ test̃ vel instrumẽti: nisi pro=betur iudicẽ secutũ fuis se dicta falsoꝝ seu con=spiratoꝝ testiũ seu istrũ mẽtorum. C. si ex fal. in=stru. falsam. arg. s. de te=sti. sicut.
l ¶ Constaret. Ex hoc pꝫ ꝙ ꝑ appellationẽ nõ reuocanł nisi ea que mi nus legitime facta sunt vt. s. de rest. spo. audita. Et ẽ mirabile ꝙ snīa ꝫ lata post appellationeꝫ legitie iterpositã: ⁊ vbi cã legitima ⁊ ꝓbabilis opposita fuit: qđ est ꝯ illõ. s. de off. dele. sup q̃stionũ. in fi. sed appellatio ista lꝫ fuisset legitima ꝑma facie: q2 cau sa sufficiẽs erat: tñ nõ ꝓbauit: q2 debuit ꝓbare oẽs testes q̃ contra eũ deposuerũt ꝯspiratores fuisse: vt h̃ pꝫ. ⁊ sic nõ appet ꝙ appellatõ nõ fuit legitia. vñ nõ reuocał snīa: sꝫ ꝯfirmał. vt. s. de testi. ex pte ade ¶ Gl. se. i sui ꝑn. sol. obiec. cui dat sile. demũ q̃rit opponẽdo ⁊ triplr ꝯsoluit.
m ¶ Potuerũt. Hic vr̃ ꝙ min⁹ idonei testes admittanł i cã inq̃sitiõis sicut i cã cõpurgatiõis. s. de presump. lr̃as. ⁊. j. de pur. ca. cõstitut⁹. sed hoc iõ est. q2 de facto suo agił: q2 et serui r̃nsio credi tur: cũ de facto suo interrogał. iiij. q. j. ꝯ. itẽ serui r̃nsio. Sed nonne alij de eccł'ia q̃ forte sũt idonei: ꝓnt illos repellere cũ sint criminosi nec debeãt cõuinci ꝑ criminosos: Põt dici ꝙ sic: et qđ hic dicił ꝙ tales admitti possunt: itelligo nõ q̃tum ad plenã fidẽ faciẽdã: sed ad ꝑsumptionẽ † et q2 si dicta ipsoꝝ debilitenł i aliquo: non tñ eua cuanł in toto: et sic cũ alijs adminiculis ꝓbauit. j. de symo. per tu as. in fi. Uel põt dici ꝙ ꝓiudicał alijs qui hucusꝙ tolerauerunt eos: nec aliq̃ crimẽ obiecerunt eis. j. de accu. nulli. ‡ hoc tñ verum est ꝙ ꝯtra extraneũ nõ possent iduci testes de eccł'ia: nisi essent ido nei. xiiij. q. ij. sup prudentia. ⁊. ij. q. j. deus oꝑs. Jo. Et ꝓterea eo tpe quo recepti fuerũt nõ cõstabat eos cõspiratores fuisse vt hic in fine dicit. Unde hec exceptio potest opponi cõtra istos ab alijs: q2 hoc probato: cũ sint criminosi ꝯtra alios testificari nõ possunt: nisi quo ad presumptionẽ. vt dictũ est. s. de testi. ca. testimoniũ. Ber.

Cum te. Dãnatus pro nulla vel modica iniuria infamis non efficił. h. d. ꝑm ꝙ glo. intelligit. Diuidił in duas ptes In pr̃ia ponił petitio. In scđa ipsius examinatio vel respõsio ibi: nos. Ab.
¶ Casus. H. de castro vartini. et. B. habuerũt inter se verba iniu riosa ita ꝙ H. dixit ipsi. B. ꝙ equ⁹ suus nõ erat minoris valoris q̃ capilli ipsius. B. quare ipse. B. cõuenit. H. actiõe iniuriarũ. Judi ces qui de hoc cognoscebant dãnauerunt dictum. H. in. x. sol. vn= de ipse timens ne per dictam sententiã notaretur infamia. pecijt a dño pa. beneficiũ restitutionis ad famã. Pa. vero cõsiderãs ꝙ nul la vel modica facta sibi fuerit iniuria vult ipm. H. per dictã senten tiã infamia non notari. ¶ Nota ꝙ condẽnatus de iniuria notał in= famia: nisi iniuria sit minima vt hic patet.
n ¶ Infamia. Actio eni iniuriarũ infamat: siue ciuiliter siue crimi naliter agał. ff. de his qui no. infa. athletas. ꝯ. vlti. Si quis conue= niat te actione famosa: si vis vitare infamiã: constitue procuratorẽ. ff. de his qui no. infa. l. furti. ꝯ. si quis alieno.

a ¶ Infamatus. Post hunc textũ corrigił littera decretalis ꝑ re=gistrũ sic: ⁊ cũ sup his ⁊ alijs cũ ꝓcuratore ipsi⁹ abbatis aliq̃diu litigassent nos catalañ. ⁊c.
b ¶ Personaliter. In hoc casu nõ posset isti cõmittere vices suas vt. s. de offi. dele. q̃m apostolica. ꝯ. is autẽ cui. et in casib⁹ alijs qui ibi ponunł: ⁊ in loco ipso debet fieri inq̃sitio vbi moranł illi de quo rũ vita querił. xlvij. dist. de petro. et. ij. q. j. de⁹ omnipotẽs. xxiij. q. j. pudenda. ⁊. xxiij. dist. illud. et. s. de elec. postq̃.
c ¶ Recipientes. Sed i formam quam habes. j. de accu. qualiter et quãdo. ꝯ. formã. et ca. cũ dilectus.
d ¶ Dilata. Per hoc patet ꝙ licet inq̃sitor de quibusdã tulerit sen tentiã: de quibusdã nõ: ideo expirat officiũ eius quin de alijs pos=sit cognoscere ⁊ pronũciare: ⁊ idẽ est in ordinario. ff. de doli excep. apud. ꝯ. itẽ queritur. † et. ff. de neg. gest. si nautẽ. ꝯ. pe. al's incipit. l. nã ⁊ si seruus. in arbitrio idẽ est: nisi dictum sit vt de omnib⁹ simul prõnũciet: ⁊ si tunc quibusdã prõnũciauit: nihil egit: ⁊ de nouo po test pronunciare. ff. de arbi. ꝙ tamen.
e ¶ Lite non cõtestata. Hec exceptio efficax nõ est: q2 in inq̃= sitione põt procedi lite nõ contestata. vt. s. vt lit. nõ contest. q̃m fre= quẽter. ꝯ. sunt et alij. si cõtumaciter se absentet: tamẽ citari debet/ ⁊ exponẽda sunt sibi oĩa que ꝯtra ipm obijciũtur. j. de accu. qualiter et quãdo. ꝯ. debet. ⁊ hoc itelligił cũ aliquis ꝓseq̃ł inquisitionẽ ‡ sed cũ ex officio tm̃ inq̃rit: ibi ꝑprie ꝯtestari non potest. B.
f ¶ Conspiratoꝝ. Qui nullo modo recipiendi sunt. j. de symo. per tuas.
g ¶ Nec ostensis. Et illud ei nõ debuit denegari: imo oĩa que si bi obijciũtur ⁊ dicta testiũ sunt dãda eidẽ. j. de accu. qualiter ⁊ quã do. ij. ꝯ. debet. et ca. olim. ꝯ. si vero. et ita tã ex hac causa q̃ ex prece denti tenuit appellatio: papa tamen retulit se ad illum articulũ de conspiratione: quia de alijs ei constitit.

Additio Inno.

† Loquitur de eo cui de bebanł sex= centa: q2 lꝫ ꝓnũciatuꝫ sit de centũ petitur resi duũ. J. an.

‡ Ut. s. de ꝓcur. in no stra. j. de pur. ca. c. pe. Jo. an.

† Dicebat Pe. et post cũ. Abb. ꝙ in g̃naliinq̃ sitiõe nõ fit

contestatio: in spãli vero vocatur is ꝯtra quẽ inquiritur: qui si negat habeł id ꝓ cõtestatiõe: si vero ẽ cõ tumax ꝓcẽ di põt ꝯtra ipm. vt. lit. non cõtest. q̃m. ꝯ. sũt ⁊ alij. Jo. an.

† Pőst. dicit ꝙ hoc ꝓba= re voluit: sꝫ nõ obtulit vel obtulit nec fuit re= pulsus vel si fuit re pulsus non tñ appella uit ꝓpter hoc: sꝫ solũ a diffinitiua Jo. and.

Testes min⁹ idõ nei an sint in cã iqui sitiõis ad mittendi.

† Uel iudi= cis informa tionẽ et est si. de ꝓfes. c. j. Jo. and.
‡ Dic illud ꝓ spãlem epo vt ibi not. ⁊ ij. q. vij. ꝯ. in hoc. J. an.

Sũmariũ Diuisio.

Iniuriaꝝ actio infa mat.

¶

a ¶ Minima. Qz nō oīa talis verba sūt ꝓ iniuria habēda: vt si ex repētino aīo hoc dixit.ij.q.iij.si quis irat⁹.de pe.di.j.§.diuortium. qm̄ nec lubricū lingue ad penā facile trahēdū est.ff.ad.l.iul.ma.famosi.§.nec lubricū.ꝛ inconsult⁹ calor calūnie vitio caret.ij.q.iij.§.notandū. Itē illud requiriꝶ ꝙ sit cōtra bonos mores.ff.de iniurijs itē apud.§.j.et.§.adijcitur. et ita habes ar. hic ꝙ pro modico nō datur actio iniuriarum: sicut nec actio de dolo datur pro modico. ff. de do.si oleum.in fi.et.l.seq. et restitutio pro modico nō datur.ff.de in itēg.resti. scio illud† sed actio furti pro modico daꝶ.xiiij.q.vj.c.vl.ꝛ insti. de rerū diui.§.gallinarum.

† Et.j.ð re. eccle.non alie.ca.pe. Joan.and.

¶ Glo. sequēs obijcit et soluit.

b ¶ Volumus. Si isti erant clerici/planū est: sed ex littera non videꝶ vnde potuit papa talez infamiā (si q̄ fuit) remouere. ij.q.iij.§.notādū. in fi. Sed si erāt laici nō videtur ꝙ papa potuerit infamiā per ciuilem iudicem irrógatam remouere: quia q̄ꝫ animas ꝛc. infamiā tñ abolere non possumus.ij.q.iij.§.hic colligiꝶ.‡ Sed dic ꝙ subsunt quo ad tēporalem iurisditionem dño pape: ꝛ sic planū ē.

‡ Ibi notat Jo.ꝛ.l.dist. dño sancto. ꝙ epi in oī crīe in quo possunt dispēsare pñt infamiā tollere. ꝛ adde qð no.vj.q.j.c.ij.ꝛ.xv.q.viij.ca.hi qui.et qð dixi hic in textu. J.ā.

bñficiū restōnis ad famā a sede ap.iplorasti. ¶ Nos aūt ꝯsiderantes qz nulla fuerit vel mima[a] facta iiuria: volumus[b] te ꝓ p̄dictā sniam infamia nō notari. Idē.

¶ Reuocata snia ꝓpꝭ defectuz iurisditiōis: vt qz vn⁹ ex iudicibus publice excōicat⁹ erat: vel ꝓpter iuris ordinē nō ꝯuatū: iterū de ꝓncipali q̄riꝶ. Ca.xxiiij.

AD ꝓbandū ꝙ ꝓcurator dñe: et.j. ¶ Vos aūt iteri agnoscatis de ꝯfirmatiōis snia q̄ lata est a iudicib⁹ delegatis de electiōe custodis: vt eā (sicut de iure fuerit faciēdū) ꝯfirmare vel infirmare curetꝭ: ita vt si ꝓ eo ꝙ vn⁹ ex delegatꝭ iudicibus qui eā dē sentētiā ꝓtulerūt: excōicationis vinculo esset publice innodatus[c] qñ snia lata fuit: sicut ꝑ metropolitani litteras[d] ꝓhibeꝶ: aut ex alia iusta cā[e] eādē sniam ꝯsti-

AD probandū. De eodē facto loquiꝶ.c.cum dilecta.de rescriptis. Et pone sic casum litteralē q̄tū ꝑtinet ad intellectū ca. Vacāte quodā monasterio monialiū due fuerūt electe ī discordia in abbatissā eiusdē monasterij. Custos scz eiusdē eccl'ie ꝛ q̄dā alia monialis vtraqꝫ parte asserēte suā electionē ꝓualere: papa cōmisit cām iudicib⁹ delegatꝭ qb⁹ mādauit vt examinatis vtriusqꝫ electionib⁹ cōfirmarēt illā q̄ de iure ꝓualeret. cognito de cā iudices cōfirmauerūt electionē factā de custode ꝑ sniam diffinitiuā. a qua snia fuit ab altera parte appellatū: vel ꝑ viā nullitatis cām introduxerūt ad ro.sedē. allegātes ꝙ vn⁹ ex cōiudicib⁹ q̄ cōfirmatiōis sentētiā tulerūt erat tēpore snīe publice excōicat⁹. Itē ꝙ nō seruauerūt in procedēdo iudiciariū ordinē. Papa ad instantiā huius partis ꝯmisit cām alijs iudicib⁹ sub forma de qua ī lr̄a ꝯtineꝶ ꝛ ꝓsequere vt in textu. Ab. ¶ Nota ꝙ sentētia publice excōicati nulla est. Item litteris ordinarij staꝶ. Itē vtile vitiatur ꝑ inutile. Itē licet tēpore late sentētie iudex sit excōicat⁹: et ideo sentētia nulla ea tamē que fecit ante excōmunicationē valebunt. Ber.

¶ Glosa sequēs reci.per.q.s.qui de occulto.

c ¶ Innodatus. Sic.s̄.de excep.exceptionē.ad fi.vbi de h. aliud si occulte: qz tunc nec ipse nec alij ipm̄ tenebanꝶ vitare: qz diuinare nō poterāt.j.vt eccle.bñ. vt nostrū. vñ cū cōmuni opiniōe liber ꝛ absolutus habeaꝶ ꝛ credaꝶ quicq̄d interim facit. vt.iij.q.vij.§.tria.v. verūtamē si seru⁹.† ꝛ.ff.de of.pcto.barbarius. C.de testa.l.j.ꝛ.j.de iure pa.cōsultationibus.ꝛ.j.de cle.excō.cele.apostolice. Ber.

† Cōtrarium ibi not. Jo.dic tñ vt ipē not. xxiiij.q.j.i sūma.et de hoc.x.q.iij. curie. io. ā.

¶ Glosa sequens arg. et remittit.

d ¶ Per lr̄as metropolitani. A quo d'z excōicat⁹: et ita est arg. ꝙ litteris epi crediꝶ.‡ s̄. de proba.post cessionem. vbi de hoc.

‡ Immo videtur ar.ꝙ non credaꝶ. Ad q̄d enī mādaretur īquiri si crederetꝶ? sed dici pōt ꝙ mādat inq̄ri non de excōicatione de qua constabat: sz ð publicatione de q̄ non constat ꝭm Ab. Jo.an.

¶ Glo. sequēs exēplificat. et vltimū preualet.

e ¶ Ex alia iusta causa. Puta qz ipsa electa sił'r eēt excōicata: vel si per symoniā electa fuisset: aut qz inutilis ꝛ insufficiēs esset.j.de ap.cōstitutis.s̄.de elec.ꝑ inquisitionē.ꝛ.j.q.j.§.ecce cū honoris. et.s̄.de eta.et quali.ca.vl.et.s̄.de offi.custo.c.j. Vel qz nō fuit seruata forma.s̄.de ele. quia ꝓpter.et.c.cū post petitā. Vel qz non fuisset seruatus ordo iuris: quia nō fuisset lis cōtestata.s̄. vt lit.nō cōtest.c.ij.qð melius videtur † vt per hoc nō preiudiceꝶ principali negocio: sed tm̄ processus casseꝶ.s̄.de elec. dudū.ij.

† Immo ꝑcedētia exēpla nō sunt bona.io.an.

¶ Glo.seq. exponit.no.alleg. duas cōcor. dupliciter obijcit et soluit contra solutionē. alleg. duo iura et arguit.

f ¶ Cassata.i.cassa ꝛ irrita nūciata. Et sic ptz ꝙ retracteꝶ snia si detegaꝶ ipedimentū post sniam.ar.viij.dist.veritate.xxix.q.ij.si qs igenuus.et est hoc contra illa iura.iij.q.vij.§.tria.versi.verū cum alijs cōcor. suis ibi positis.s̄.i p̄ma notula.et.j.q.j.si q̄sa symoniacis. Sed aliud incōueniēs videtur: quia retractaꝶ sentētia quo ad alios iudices qui legitimā personā habebant.sic.s̄.de offi. dele.cū super. Ideo retractaꝶ sentētia: qz impedimentum erat notoriū per sniam publice latā. vnde nulla in eū potuit cadere iurisditio.et ita cū sibi ꝛ alijs cōiter cā cōmissa fuisset: duo sine ipso iurisditionē nō poterant exercere: vnde ꝓpter ꝯnexitatē reuocatio fit quo ad oēs: qz nō potuit tenere snia quo ad quosdā ꝛ nō q̄ ad aliū: cū illi per se se nō habuissent iurisditionē. simile.ff.de ar.pedi⁹.i fi. Ar.ꝫ.ff.ꝙ cū falso tu.l.j.§.j.† et.s̄.de elec.cū vintoñ. Itē ar. hic ꝙ vtile ꝑ inutile vitiaꝶ.s̄.de offi.dele.cū sup.ꝛ ca.sup q̄stionū.§. si vero. vbi de hoc.

† Solu. vt no.s̄.de of. dele.cū sup Joan.and.

terit infirmandā: ipsa cassata[f] de ipsius electiōe custodis iterum cognoscatis[g]. Grego.ix.

¶ Res iter alios iudicata alijs non nocet: fallit in eo qui passus est illum litigare cui secūdo loco competebat actio vel defensio: vel a quo causam in iure iudicato habuit. Capitulū.xxv.

QUāuis regulariter alijs nō noceat res iter alios[h] iudicata. ¶ Et tamen qui cū sibi primū de ea re actio vel defensio cōpetebat: sustinuit sequētē agē. ¶ Ac illi etiā qui passus est eū a quo causam habuit experiri: est preiudiciū generatum. Idem.

¶ Si duo ordinarij pronūciant ꝯtraria: tenet snia ꝓ reo: fallit in quattuor casib⁹ hic cōtentis ꝛ similibus. Si vero delegati discordāt: delegans est adeundus. Si arbitri neutra tenet. Ca.xxvj

g ¶ Iterū cognoscatis. Et sic ptz ꝙ licet snia siue ꝓcessus casseꝶ: actio tñ salua remanet: vnde iterū cognoscetur ex integro‡ de causa: quia ꝓ non iudicato habetur. simile. C.qñ et qñ iudex si vt proponis. Hec exceptio excōicatiōis in q̄libet parte litis pōt opponi: etiā si fuerit omissa sciēter.s̄.de excep.exceptionem. Ber.

‡ An de nouo fieri debeat ꝯtestatio: vide in spe.de sent. prolata.§. iuxta propositionis. v. sed si cā. Jo. and.

QUāuis. ¶ Ponit regulā ꝛ duos casus exceptos. Primus ibi: et. Scðs ibi: ac illi. Et hec decretalis de se habet subtilē ꝛ longam materiam. ¶ Casus. Eps bonoñ. cōtulit mihi archidyaconatū. obiectū erat ꝙ fuerā fili⁹ sacerdotis ꝛ probatum ī iudicio: queritur vtrū hec snia debeat preiudicare epo ꝙ amittat ptātem cōferendi dignitatē illam illa vice: q̄uis res sit acta inter alios? Dicitur ꝙ sic: ꝛ imputet sibi ꝙ dimisit aliū agere: cū sibi cōpetebat actio ꝛ defensio illi⁹ archidyaconatus. Scðo poniꝶ ꝙ actū fuit ꝯtra epm̄ q̄ ꝯtulerat mihi archidyaconatū ꝛ probatū ꝙ erā filius sacerdotis: queriꝶ nunq̄d illud mihi preiudicet cū sit iter alios actū? Dicitur ꝙ sic. Ab. Exēpla istoꝝ casuū ꝛ alioꝝ pluriū in quib⁹ fallit regula predicta notātur in glosa hui⁹ capituli. ¶ Nota hic regulam generalē. Res iter alios acta alijs nō nocet: fallit tñ ī casib⁹ hic cōtentis.s. cū aliquis cui cōpetit actio vel defensio sustinet sequētē agere. Itē cum quis passus est eū experiri a quo causam habuit. Ber.

Diuisio.

¶ Glo.se.hz duas ptes. Prima repetit regulā tex.alle.ꝯcor.enumerans.vij.casus exceptos. Scða ibi.itē fallit.prosequiꝶ et exemplificat casus quos hic ponit text⁹.ꝛ prin.ponit exēpla ī creditore/debitore/marito/vxore ꝛ socero. ponit etiā de emphiteota ꝛ emptore.

b ¶ Res inter alios. Hec regula: res inter alios acta alijs non nocet: habeꝶ. C.res inter alios acta.l.j.ꝛ ī ipsa rubrica.s̄. de fi.istru.inter dilectos.ꝛ.s̄.eo.cū sup.ꝛ.C.que res iudi.nō no.l.j.ꝛ.ij. Hec regula fallit in multis casib⁹: scz cū cause sunt cōnexe.lxxxj.dist.tantis daniel.ꝛ.iij.q.vj.hoc quippe.et.j.de accu.ad petitionē.j.de pur.ca.c.pe.in his enī res inter alios acta alijs nocet. Itē in causa libertatis.ff.de sta.ho.ingeniū. Itē in cā filiatiōis.ff.de lib.agno.l.j.in fi.ꝛ l.ij.ꝛ.iij.in prin. Itē res inter alios acta alijs ꝓdest: vt in q̄rela inofficiosi testamēti.ff.de inoffi.testa.papinian⁹.§.meminisse. hec res inter alios acta prodest fisco. Itē in re indiuisibili.ff.si ser.ven.loci.§.si fundus. Itē ī re cōi cū pupillo.ff.quēadmodū serui.amit.si cōmunē.et.ij.q.vj.§.diffinitiua.v.quādoqꝫ plures.ꝛ.j.de ap.c.pe.ꝛ in his trib⁹ concordātijs: res acta inter alios prodest alij. Et vbi res cōis est cū fisco. C. de cōmu.re. alie.l.ij. Itē fallit in casib⁹ hic contētis vbi ꝓiudicaꝶ alij ꝑ factū alteri⁹: puta si actio vel defēsio p̄mo loco ꝑtineat ad aliquē: ꝛ ipse sciēter patiaꝶ sequentē experiri de illa re intelligiꝶ iuri suo renūciasse. verbi gr̄a: si debitor passus est creditorē experiri de ꝓprietate pignoris: ꝛ succubuit: debitori obstabit res iudicata si postea agere velit vł ecōuerso: si creditor passus sit debitorē: vel si marit⁹ patiaꝶ experiri socerū vel vxorē de ꝓprietate rei in dotē accepte: vel si emptor patiaꝶ venditorē experiri de proprietate rei vēdite a quo causam habet: vel emphiteota ꝓprietariū.ꝛ hec ꝓbanꝶ.ff.de re iudi.l.sepe. vnde sumpta est hec decre.et in eadē.l. vbi dicit si creditor debet esse debitor ꝭm litterā pisanā: ꝛ ꝭm pisanā litteram poniꝶ hoc exēplū de debitore ꝛ creditore: et ꝭm hoc nō cōtradicūt.ll.ille.ff.de pigno.si superatus.ꝛ.C.eo.ti. ꝓ̄scs† illi legi sepe.ꝭm aliā litterā signanꝶ pro cōtrario: sed leges ille intelliguntur quādo debitor superat⁹ est ignorāte creditore. sic ergo ista regula est intelligēda: res inter alios acta nō nocet alijs: exemplū habes quādo nō nocet in prin.illi⁹.l.sepe. quādo nocet alijs habes in ca.l.ꝛ hic. quādoqꝫ etiā ꝓdest. vt patet.s̄. Sed verbū istud experiri quo ad exēpla de vxore/ꝛ socero/ꝛ venditore poniꝶ improprie scz ꝓ defendere: sic poniꝶ.s̄.de iudi.c.j.qz illis nō daꝶ rei vēdicatio C.de rei ven.doce ancillā. Hoc ꝭm eos q̄ dicunt ꝙ vxor constante

Res inter alios acta qñqꝫ alijs ꝓiudicat.

† Distīgue vt ibi not. scz ꝙ aut superatus est debitor pri⁹ q̄ꝫ obligaretur et hoc nocet creditori: aut p⁹ et tunc aut creditor ignorauit: et tunc sibi non nocet: aut sciuit et tunc nocet nisi in duobus casib⁹ scz cum fuit conclusum: vel per iniuriā condēnat⁹. io.an.

mr̃imonio nõ est dña rei dotalis. vñ nec cõpetit ei rei vẽdicatio. vt in.l.p̃dicta doce. ⁊ q̃ experiri ponat̃ p̃ defendere põt colligi p.l.p̃dictã. sepe. ℣. cur aũt ⁊c̃. sic ergo ecõuerso defendere ponit̃ p̃ agere. C. de testi.l.j. ⁊.ff. de alie.mu.iudi.cã facta.l.pe. vel põt poni proprie qꝛ ⁊ si agere nõ poterãt: tñ p̃iudicat mihi snĩa lata ɔtra eos: qꝛ potui p̃hibere quominus agant. ⁊ qꝛ ex voluntate mea iudicatuȝ videtur de iure qđ habui ex p̃sona agentis: sed in p̃sona debitoris et creditoris verbũ experiri ponit̃ p̃prie ⁊ improprie: cũ vni rei vendicatio et alteri hypotecaria ɔpetat. ar. q̃ res iudicata alijs nõ noceat habes.s̃.đ testi. ca. veniẽs.ij.

Duob⁹ iudicib⁹. Tria sunt dicta q̃ p se patẽt. Ab. ¶ Cas⁹. Ecce duo sunt iudices in aliqua cã diuersas p̃ferunt snĩas. q̃rit̃ que illarũ teneat. distiguit̃ si sunt ordinarij tenet sententia pro reo et non p̃ actore: nisi i causa fauorabili. puta matrimõio libertate/dote/seu testamento: p̃ ip̃o actore sententia lata fuerit. Si vero sint delegati vtraq̃ pendet sentẽtia ex arbitrio delegantis: si vero sũt arbitri neutra sentẽtia valet. ¶ No. q̃ fauorabiliora sũt iura ad absoluendũ q̃ȝ ad condẽnandũ nisi in quattuor casib⁹ hic cõtentis. s. mr̃imonio: libertate: dote: et testamẽto. Ber.

¶ Glo.seq. declarat decre. locũ nõ habere in his q̃ discordãt dispari numero: vel cũ aliqui sunt absentes: et repetit textum.

a ¶ Proferentib⁹. Hoc intellige cũ oẽs sunt p̃ñtes: al'as vno absente ali⁹ snĩam ferre nõ posset: imo nulla est si ferat̃. s̃. de offi. dele. cãm matrimonij. ⁊. ij.q.vj. § diffinitiua. ℣. itẽ si plures. distinctio illa que habetur in § diffinitiua. sup ver. itẽ si plures. ⁊ in decre. predicta cãm matrimonij. ponit̃ tota in decre. p̃nti. si ergo plures sunt iudices: siue sint ordinarij: siue delegati: siue arbitri: ⁊ oẽs p̃sentes sunt: tenet snĩa maioris p̃tis. lxv. dist. c.j. ⁊. ij. et. ff. de re iudi. duo ex tribus. ⁊. ff. de arbi. si in tres. ⁊. l. se. et. l. diẽ § si plures. fallit in casu vbi non valet snĩa maioris partis. s̃. de rescrip. pastoralis. j. rñ. Item fallit in cã criminali ep̃i s̃m quosdã: quia non valet ibi snĩa: nisi oẽs cõcordent. vj.q.iiij.c.j. ⁊ si quis ep̃s criminaliter. † Cũ vero iudices equali numero discordãt in snĩa: puta vn⁹ ex vna parte: et ali⁹ ex alia: vel duo ex vna: ⁊ duo ex alia locũ hȝ decre. p̃ñs. si ergo sint ordinarij ⁊ predicto mõ discordãt: tenet snĩa p̃ reo: vt hic dicit qꝛ p̃ꝛõptiora sunt iura ad absoluẽdũ q̃ȝ ad ɔdẽnandũ. s̃. de proba. ex lr̃is. et. s̃. de fide instru. inter dilectos. in fi. ⁊. ff. de ac. et ob. arrianus. nisi in quattuor casib⁹ hic cõtentis. Primo fauore mr̃imonij. vt. xxxiij.q.j. si q̃s acceperit. et. j̃. de despon. impub. cõtinebat̃. De libertate autẽ habes in predicta decre. ex litteris. circa fi. et. ff. de re iudi. iter pares. De testamẽto habes. ff. de inoffi. testa. si pars iudicantium. Alius casus de dote inducitur fauore dotis: vt hic dicit: quia mulieribus multum fauoris debetur in dotibus suis. j̃. de do. post diuor. rest. nuper ‡ j̃. de pig. ex litteris. ⁊ sic isti quattuor casus propter fauorem excipiũtur. Unde versus. Stat testamentũ: libertas: cõiugiũ: dos. Si sint equales qui p̃ducuntur vtrũq̃. Ber.

† De hoc. s̃ c.iij. Jo.ã.

‡ Et. ff. sol. ma.l.j. ff. de iure do. in ambiguis. Jo. andree

¶ Glo.seq. querit diuersitatis rationẽ et soluit.

b ¶ Ex delegata p̃tãte. In delegata iurisditiõe sec⁹ q̃ȝ i ordinaria: quia vtraq̃ pendet a sup̃iore. ar. ff. de re iudi. duo iudices. in cõpromisso vero neutra valet. vt. ff. de arbi. diẽ § si plures. Sed q̃ est ratio diuersitatis quare snĩa ordinarioꝝ teneat ⁊ nõ delegatoꝝ: sed pẽdet a superiore ⁊ snĩa arbitroꝝ nulla? Dicas q̃ in ordinaria iurisditione non est superior ad quẽ recurratur † nisi lex mortua: ⁊ ideo lex voluit sine alio remedio q̃ talis sententia teneret pro reo i fauorẽ ipsius. In delegatis potest haberi recursus ad delegantẽ: vt ipse approbet quam viderit comprobandã. et ideo remanet i pẽdenti. in sentẽtia arbitrorum non est quis superior: nec habet iurisditionem a lege: et ideo nulla est.

† Immo sẽper est repire sup̃iorẽ. nisi in papa s̃. de elec. licet. est ergo rõ s̃m Host. vt magis deferat̃ iurisditioni ordinarie q̃ naturalis

¶ Rub. De appellatiõib⁹ ⁊c. ¶ Qꝛ si a snĩa nõ appellat̃ trãsit i rẽ iudicatã. ⁊ de hoc vidim⁹. s̃. ti. proxi. appellatio aũt impedit effectũ rei iudicate: ideo de illa videndũ est. Uel continua tu clarius. Supra visum est de sententia ⁊ eius effectu. Sed quia appellatio est remediũ contra sententiã: merito subijcitur hec rubrica. Et qꝛ s̃m Jo. an. appellatio: recusatio: et relatio eque cõueniũt in iurisditione iudicis suspendenda ne actor haberet materiã multiplicandi rubricas: annectit omnia ista tria simul. Abbas sic.

est et fauorabilis. Joan. and.

¶ De hac materia tractatur. ij.q.vj. per totum.

Duobus iudicibus vt accepim⁹: diuersas snĩas p̃ferẽtib⁹ᵃ: si ex iurisditiõe ordinaria p̃cesserũt: tenet p̃ reo nõ pro actore snĩa: nisi in cã fauorabili: puta mr̃imonio: libertate: dote: seu testamẽto p̃ ip̃o fuerit p̃mulgata. ¶ Si ℣o ex delegataᵇ potestate: vtraq̃ pendet snĩa ex arbitrio delegãtis. ¶ Qꝛ si ex cõpromisso neutra debet hr̃e vigorem

De appellatiõibus. recusationibus: et relationibus.

Alexã. iij. exoñ. ep̃o ⁊ decão lũdo.

¶ Collatio beneficij facta post appellationẽ ex p̃babili ⁊ verisimili causa interpositã: est ip̃o iure nulla. Capitulũ. j.

Dilecti filij prior et clerici de gisebergeñ. grauẽᶜ q̃rimoniam transmiserunt q̃ eboraceñ. archiep̃s apo. se. legatus eũdũ priorẽ post appellationemᵈ suspendit: suas ecclesias interdixit: et canõicos (si eidẽᵉ tanq̃ȝ priori obedirẽt) excõmunicatos denunciauit: et. j̃. ¶ Super quib⁹ si veritate p idoneasᶠ personas et famãᵍ loci sollicite inquisita inueneritis ecclesiarũ cõcessiones factasʰ nisi prior ⁊ canõici maliciose distuleritⁱ eas q̃ꝫtum ad se p̃tinet ordinare: in irritũ reuocetis easdem.

Idem archiepiscopo remeñ.

¶ Appellatio generalis respectu cause non valet. Ca. ij.

Inter cetera: et. j̃. ¶ Super eo q̃ abbas sancti apollinaris in claustro a te appellationemᵏ interposuit generalẽ super oĩ cã que aduersus eũ aliquo tẽpore possit moueri. Ip̃m exinde redarguim⁹. Nec hm̃õi appellationẽ duximus admittendã.

Idem abbati sancti Petri.

¶ A correctione legitima nõ appellatur nisi modus excedatur. h.d. inspecta mente. Ca. iij.

Dilecti. Collatio bñficij post ⁊ contra appellationẽ legitimã facta nõ tenet. Cõiter sic summat̃: sed hec sũmatio ẽ nimis generalis. Diuidit̃: nã primo ponit querelã appellantiũ. Scđo dat iudices ibi: sup quib⁹. Et p̃põne cas⁹ lr̃alis aduerte. Nã iste prior ⁊ clerici de quib⁹ in prin. littere cõquerebant̃ de q̃ttuor grauaminib⁹ eis illatis per istũ archiep̃m post appellationẽ ad papaȝ interpositã quoꝝ tria exp̃munt̃ in lr̃a. quartũ erat i antiqua: et fuit cã breuitatis hic decisum. s. q̃ contulerat ecclesias spectãtes ad collationẽ prioris et solũ huic decise respondet̃. Ad alia vero in lr̃a exp̃ssa non respondet̃ hic: et ideo dicit Jo. an. q̃ fuit hec decre. male decisa. sil'is decisa habet̃ in. c. veniens. de p̃scriptionibus. Sed dic excusãdo q̃ꝫtum fieri potest compilatorẽ q̃ ad alia hic expressa nõ fuit hic specifice incerta respõsio: qꝛ satis quid iuris erat habetur i suis titulis puta in ti. de sen. excõ. ca. per tuas. de offi. dele. ca. cum contingat. cum si. Noluit aũt decidere ista grauamina vt ɔprehenderemus totum factum sicut accidit. Uoluit aũt breuitatis causa decidere quartum grauamẽ: qꝛ satis põt ex responsione ɔprehẽdi: nam ex responsione satis cõprehenditur interrogatio: vt in ca. iter dilectos § ceterum. de fide instru. Ab. ¶ Nota q̃ quicq̃d fit post legitimã appellationẽ debet in irritũ reuocari. Item p negligentiã amittit q̃s ius suũ ⁊ illud trãsfert̃ ad superiorem. Itẽ legatus qui non est de latere dñi pa. missus: non potest conferre ecclesias vacãtes quoꝝ ordinatio pertinet ad inferiores prelatos. Ber.

Sũmariũ

Diuisio.

Casus litteralis.

Additio.

c ¶ Grauẽ querimoniã. Propter quã deberet deponi archiep̃s qui nõ detulit appellationi. ij.q.vj. decreto. Nõ est verũ q̃ sit deponẽdus qui nõ defert appellationi. ⁊ ca. decreto. non dicit hoc quia illa crimina obiecta fuerunt propter que deponendus erat.

d ¶ Post appellationẽ. Que si legitima fuit snĩa suspensionis vel interdicti postea lata nõ tenuit. j̃. de sen. excõ. per tuas.

e ¶ Si eidẽ. Id est si canonici appellant ante conditionẽ extantẽ suspensa erit excõmunicatio. j̃. co. preterea. ij.

f ¶ Per idoneas. Hoc solum sufficeret sine fama loci per duos vel per tres testes. s̃. de testi. licet.

g ¶ Famam. Fama p se nõ sufficit. iiij.q.iij § itẽ sepe fit. sȝ cũ alijs adminiculis: puta cũ teste vno aut alijs legitimis. arg. s̃. de proba. cũ causam. ar. ⁊. s̃. de p̃sump. illud. ⁊ ca. iij. ⁊. s̃. de testi. preterea.

h ¶ Factas. Post appellationem premissam a priore.

i ¶ Distulerint. Ultra sex menses. si eis elapsis cõcessiones facte fuissent valerent: qꝛ p̃tãs ad archiep̃m † est translata. j̃. de conces. p̃ben. ec. non va. nulla. et ita per negligentiã p̃dit q̃s ius suũ: sic. j̃. de iure pa. q̃m. et. c. cum propter discordias ‡ et propter culpam. s̃. de elec. cũ in cunctis. et ca. cũ vintonieñ. et ca. quia propter.

† Si erat p̃ximꝰ superior capitulo. Jo. and.

‡ Et. j̃. de rescrip. tibi q̃ de preben. si clericus. li. vj. J. an.

Inter cetera. Tria facit. refert appellationẽ: appellantem redarguit: et appellationẽ repellit. Ab. si. ¶ Casus. Abbas sancti apollinaris appellauit ab archiep̃o remeñ. sup omni causa que contra ip̃m posset moueri. q̃ritur q̃d iuris? Et rñ. q̃ nõ valet talis appellatio. ¶ Nota q̃ generalis appellatio nõ debet admitti. Ber.

¶ Glo. seq. signat contrariũ et remittit. ar. etiã ad p̃car. pro et ɔtra.

k ¶ Appellationem. Generalis appellatio nõ valet: vt hic patet. nec etiã specialis: nisi causa probabilis sit exposita: qua non admissa tenet appellatio. j̃. e. vt debitus. Ar. cõtra. j̃. co. cõsuluit. ij. vbi appellatio generalis valet. sol. ibi. Et est ar. qđ nõ valet in genere: valet in specie. ff. đ. pac. si vn⁹ § pacta. et § illud. ⁊ est ar. qđ nõ licet i genere licet in specie. ff. cõmunia predio. in tradẽdis .ff. si q̃s cau. sed ⁊ si quis § quesitum. Ar. cõtra. s̃. de offi. ordi. si sacerdos. ⁊. j̃. de p̃ben. relatum. Item a futuro grauamine non est appellandũ: vt

Qui tradit edes retinendo binis edibus quas hȝ seruitutes debet sp̃em seruitutis exprimere. Joan. and.

Ad nostram.
Personas.
Cū sit romana

hic patet: nisi a grauamine cōminato vel illato. j. eo. cum cessante: nisi apparuerint alia indicia. vt. j. eo. consuluit.

Diuisio. Ad nostram. A correctione non appellat. Primo premittit cām mandati. Secūdo mandatū ibi: mandamus. Abbas sic. ¶ Casus. Abbas sancti Petri quesiuit a pa. an deberet deferre appellationibus monachoꝝ suoꝝ a correctione interpositis. Rñ. pa. q̄ appellatio nō est inuēta vt alicui prestaret patrociniū i sua nequitia existendi: quare mādat eidē quaten⁹ non obstāte appellatione subditorū suoꝝ corrigat eos fꝫ regulā et institutionem ordinis sui. ¶ Nō q̄ appellatio nō defendit aliquē in delicto. Item a correctione nō admittitur appellatio. Ber.

AD nostrā: et. j. ¶ Qꝛ vero remediū ap. nō ideo ē inuentū vt alicui a religionis ⁊ ordinis obseruātia exorbitanti debeat i sua neq̇cia[a] patrociniū exhibere. ¶ Mandam⁹ q̄ten⁹ si q̄n q̇libet subditoꝝ tuoꝝ ad remediū appellatiōis conuolauerit: nō iō min⁹[b] eū iuxta tenorē mandati qd̄ in p̄dicta regula ꝯtinet: et institutionē ordinis corrigas et castiges. I dē norwiceñ. ep̄o.

¶ Si appellās infra terminū a iudice a quo appellauit/ vel a seipso statutū appellationē nō ꝓsequitur: sentētie vel iudicio illi⁹ stare cōpellitur. Ca. iiij.

PErsonas ecclesiarum: ⁊. j. ¶ Si quis ad nostrā audiētiam appellauerit: et appellationi sue prolixū terminū prefixerit[c] tu ei diē[d] infra quē apo. sedē cōueniēter possit adire assignes: ad quā si venire ꝯtēpserit: tu illū ex tūc[e] iudicio tuo sup his que in q̄stiōe ꝟtunt: sine ꝯtradictione aliqua stare cōpellas. ¶ Si autē quisq̄

a ¶ In sua neq̇cia. Appellatio enī nō est inuēta vt sit iniq̇tatis vinculū: sed oppressoꝝ leuamē. j. eo. cum speciali. §. porro. et. ff. de mino. prefecti ꝑtorio. ⁊ sic iuramētū nō est iniq̇tatis vinculū. s. de iureiurā. q̄to. et. xxij. q. iiij. inter cetera. Item nota q̄ vtendū ē aliquo ad euꝫ vsum ad quē istud fuit istitutū.† xxij. q. ij. is autē. et. xlv. dist. licet. ij. et. s. de trāsla. inter corporalia. et. j. eo. suggestū. in fi.

Appellatio ē opp̄ssoꝝ leuamē.

† Fallit interdū vt. j. de penis. quis. li. vj. Jo. and.

b ¶ Min⁹. A correctiōe enī nō appellat. j. e. reprehensibilis. et. c. cū spāli. in fi. ⁊. s. de of. or. licet. nisi excedat modū in corrigēdo. j. eo. de priore. ⁊. s. de offi. deleg. sup q̄stionū. §. nos autē. sicut appellat ab executore cū modū excedit. s. de re iudi. q̄ ad cōsultationē. in fi. a quo al's appellari nō pōt. j. eo. nouit. ⁊. ij. q. vj. §. sunt quorū. ꝟ. ab executore. et ideo nō admittitur appellatio a correctione: qꝛ fit ad penitētiā et extra formā iudicij. arg. xxvij. q. j. si homo. xlv. dist. cū beatus: nec admittitur recusatio. j. eo. cū speciali: in fi. et hec locū habent in omnib⁹ regularibus. vt in consti. cū speciali. in fi.

Sūmariū. PErsonas. Pōt appellās sue appellationi terminū breuiorē termino iuris statuere: eo autē nimis prolixū statuente vel nullum pōt iudex statuere competentē: infra quē si nō satisfacit termino deserta est appellatio. h. d. cū prin. ca. seq.

Diuisio. Diuidit in duas partes prout duo sunt dicta. Secūda ibi: si autē. Abb. sic. ¶ Casus. Aliquis appellauit: appellationi sue nimis prolixū terminū statuit. Iudex debet ei assignare terminū infra quē se. apo. conueniēter possit adire. et si ad terminū illū appellationē suā nō fuerit ꝓsecutus extunc cōpellit appellātem stare iudicio suo sup his q̄ in questione vertūtur. et si cōpetentem terminū sibi prefixit/ et appellationē ad illuꝫ nō fuerit prosecutus: similimodo cōpellat eūdem. ¶ Nota q̄ aliq̇s potest sibi prefigere terminū ad appellationem prosequendam: et si nimis prolixū prefigerit iudex debet terminū competentē prefigere. Item si appellās non prosequitur appellationem suā in termino sibi prefixo: ei renūciare intelligitur. Et sic est ar. q̄ tacite renūciat quis appellationi sue.

c ¶ Prefixerit. Et sic appellans pōt sibi statuere terminū ad appellationem prosequendā: iudex eodē modo. j. eo. oblate. et. j. c. proxi. et ca. ad hoc. et ca. peruenit. j.

¶ Glo. seq. tractat de triplici termino appella.

d ¶ Tu ei diē. Hic statuit dies ad p̄ntandū se iudici. j. ca. seq. q̄nq̄ statuit ad iter arripiēdū† j. c. ꝑuenit. ij. ⁊. s. c. pxi. cū causa.‡ q̄nq̄ statuit termin⁹ a lege annus vel ex iusta cā bienniū. j. c. pxi. Terminū vero statutū a pte vel a iudice neutra pars potest ꝑuenire. j. eo. sepe. ⁊. c. oblate. Terminū a lege potest vtraq̄ pars preuenire: dū tamen appellatus dolose nō preueniat appellantē. vt. j. eo. oblate. et de termino dato a lege pōt intelligi. j. eo. ex insinuatione. vt dixit Jo. quod non est verum: vt ibi dicitur.

† De hoc. ij. q. vj. appellatiōꝛ. io. ā. ‡ Et. j. de elec. c. j. ⁊. c. cupientes. de offi. ordi. Quis. li. vj. Joan. and.

e ¶ Extunc. i. post terminū elapsum: ⁊ procedere pōt ac si peremptorie vocatus nō venisset† j. c. sepe. ⁊. j. eo. cōsuluit nos. in fi. Ber.

† Dicit ho. extunc. i. ex quo certū ē q̄ cōtēpserit: qꝛ tñ

CUm sit romana. Diuidit in tres ptes. In prima ponit terminū appellatiōis ꝓsequēde. In scd̄a penā nō prosequentis ibi: infra qd̄. In tertia ꝓsequit an de crimine delat⁹ appellet ibi: p̄terea. Ab. si. ¶ Casus. Aliquis appellauit ante sñiam vel post: q̄ritur quantū tempus dandū sit ei ad appellationē prosequendā. Rñ. pa. q̄ si ante sñiam vel post fuit appellatū: hmōi appellatiōib⁹ indulget annus: ⁊ si iusta causa interuenerit indulget bieniū/ nisi iudex a quo appellat: breui⁹ tēpus duxerit statuendū fm̄ locoꝝ distantiā et personarū ⁊ negocij qualitatē. Et si infra illud tēpus appellationē nō fuerit ꝓsecut⁹ tenebit sñia: si p⁹ sñiam diffinitiuam fuit appellatū: nec amplius sup eodē negocio audietur appellās. Si vero a grauamine ⁊ āte igressum litis fuerit appellatum: talis audit appellans: qꝛ canōes passim appellare pmittūt: et tales nō solēt ꝓp̄e dici appellationes: sed ꝓuocatiōes ad cām. Si ꝟo ante sñiam ⁊ post lit. ꝯtest. appellauerit: compellit debet illi⁹ stare iudicio ad quē appellauit: alternatiue. s. vt appellationē ꝓsequat: aut iudicio suo stet. Si vero ille qui appellat fuerit raptor vel aliene rei violētus detentor: tales admittātur appellātes: nisi fuerit notorius raptor vel fornicator existat: sicut ille quē ap̄ls absentē et irrequisituꝫ excōicauit. ¶ Nota appellanti dat ān⁹ ad ꝓsequēdā appellationē suā ⁊ ex iusta cā bieniū. Itē iudex annū illū pōt abbreuiare. Itē qui nō ꝓsequit appellationē ifra debitū temp⁹ rata manet sñia. Item in notorio crimine non auditur appellans. Ber.

ap. sue p̄figat terminū cōgruētē: nec tñ cām ad diē ap. fuerit prosecut⁹: ip̄m nihilomin⁹ extūc sñie tue (sicut de alio diximus) ap. re. parere constringas.

I dem remeñ. archiepiscopo.

¶ Appellās ad prosequēdū habet annū/ et ex causa bieniū: nisi iudex moderetur. Et si infra id tēpus non ꝓsequit rata manet sñia: vel redit ad primum si ante sñiam appellauit. h. d. Ca. v.

CUm sit romana: et. j. F. t. duxim⁹ respōdendū: q̄ si ante sñiam vel postea fuerit appellatū: hmōi appellationib⁹ annus indulget[f]: aut ex necessaria et euidēti cā bieniū: nisi forte iudex a quo appellatuꝫ fuerit: fm locoꝝ distantiā[g] et ꝑsonarū ⁊ negocij qualitatē recisius[h] tp̄s fuerit moderat⁹. ¶ Infra qd̄ si is q̇ appellauerit: cām ap. non fuerit ꝓsecutus: tenebit sñia si post sententiam appellauerit: et a cā sua cecidisse videt. nec amplius sup eodē negocio audiet appellans.

fluxit de tēpore q̄ i possibile appa ret illū ad tp̄s ꝑuenire posse. ar. ff. de ꝟbo. obli. stipulationes. et. l. continuus. Tu dic contra vt dicā. j. e. rep̄hensibilis. Illud autē putat verum Hostiē nisi ageret de executione sñie et tēp⁹ quadrimestre adhuc nō esset elapsum. ff. de re iudi. l. iiij. §. si quis. Jo. and.

f ¶ Indulget. ij. q. vj. ei qui appellat. ⁊. C. d̄ temp. auc̄. ei qui appellat. et si iusta cā interuenerit: bienniū indulget: vt ibi d̄r. al's nō daret. j. eo. cōstitutus. imo ⁊ trienniū datur. j. eo. ex ratione.

g ¶ Distantiā. Omnia ista sunt cōsideranda ad moderandū tēp⁹ scꝫ locorū distantia. lxiij. di. cū longe. ⁊. xiij. q. ij. vbicūq̄. ⁊ qualitas personarū ⁊ negocij. ff. de dā. infec. qui bono. §. vl. ⁊. l. seq. ⁊. l. si finita. §. tertio. et. ff. de iudi. l. nōnunq̄. ⁊. ff. de re iudi. l. ij.

¶ Glo. se. ar. alle. tria iura. i ꝯriū all'. alia tria ⁊ iterū p alia tria coadiuuat primā ptē ⁊ soluit distinguēdo. demū q̇rit. pōit opi. et soluit.

h ¶ Recisius tp̄s. Ar. q̄ iudex pōt abbreuiare inducias datas a lege. sic. ff. de re iudi. l. ij. et. j. eo. oblate. et. s. eo. ti. proxi. q̄ ad ꝯsultationē. Ar. ꝯ q̄ nō possit. xxviij. di. de his. ⁊. ff. de re iudi. l. iiij. §. si quis. cōdēnatus. ⁊. iij. q. iij. de inducijs. imo arbitrio iudicis ista videnť cōmitti. arg. v. q. iij. si egrotans. ij. q. ij. si ep̄us. ff. de iudi. nōnunq̄. Sol'. inducie q̄ dant a lege vel canone seruāde sunt: nisi iusta causa interuenerit quare sint abbreuiāde: ⁊ tunc cōmittit arbitrio iudicis. vt hic. ⁊. ff. de ꝟb. ob. cōtinu⁹. §. scd̄o. ⁊ magis ꝫ pōt officio iudicis discerni q̄ꝫ aliqua locutione exp̄mi. ff. de solu. ratū. et. ff. rem ra. ha. quo enī. §. iulianus. et. j. de dona. apostolice. ⁊ ita ex cā hoc faciēdū est. s. ti. proxi. q̄ ad consultationē. ⁊. ff. de re iudi. l. ij. ⁊. s. de dila. ca. j. quedā tñ inducie sunt statute in iure: que diminui siue mutari nō possunt nec augeri. vt est tēpus decē diex datū ad appellādū. Itē etiā tēpus infra qd̄ peti debet in integrū restitutio: et etiā terminari scilicet quattuor annorū† vt. ij. q. vj. anteriorū. ⁊. C. de tēp. in integ. resti. l. vlti. De hac materia dictū est. s. de dila. p̄terea. Sed nūquid est illud ita intelligendū simpliciter vt iudex possit diminuere de anno appellatiōis: vt appellās teneat cām appellationis finire infra minus tēpus anno vel bienio? Quidā dicunt q̄ bene pōt iudex imponere hanc necessitatē appellāti: vt ip̄e debeat finire cām appellationis q̄ꝫtum est in se: sed si remaneret per iudicem vel aliā iustā cām non est ei iputandū. j. eo. ex insinuatione. ⁊. ij. q. vj. anteriorū. §. ad hoc. et sic intelligūt qd̄ dicit: nisi iudex forte recisius tp̄s fuerit moderatus infra qd̄ finiat cām suā. Verius dicas q̄ iudex non pōt istud tēpus abbreuiare q̄ꝫtum ad hoc vt appellās teneatur cām finire infra tēpus statutū a iudice: imo annū integrum habebit vel bieniū ex iusta cā ad finiendū cām: quo elapso rata manebit sentētia: vt hic dicit. ⁊. C. de tēp. ap. l. vlti. sed pro tāto dicitur iudex posse recisius tēpus moderari: qꝛ iudex posset cōpellere appellātem siue terminū statuere illi: vt se rep̄sentet i termino illo corā superiore ad quē appellauit: vel iter arripiat ad prosequēdā appellationē corā illo ad quē appellauit: q̄ si nō fecerit si lata est sñia

† Dicit gof. idē in semestri dato ad redibendū ff. de edi. edic. cū sex. vel ad ꝯferēdū bñficia. de sup. neg. p̄la. licet. de cōces. p̄be. c. ij. ⁊. c. q̄m et in lx. diebus q̄ dant ad accusandū vxorem iure mariti iiij. q. iiij. §. aliquando. Joan. and.

pōt illā mādare executioni: qꝛ stati tenet ac si appellatū nō fuisset: sed si appellauerit ante sñiam postea tunc ꝓcedat in cā: qꝛ terminꝰ talis tunc obtinet vicē pereptorij. ꝭ. eo. sepe. et. s̄. tit. pxi. cū cā. et. s̄. c. proxi. et q̄ntum ad hoc solum pōt iudex recisius tp̄s moderari. si vero nullū terminū statuit appellāti/ tunc habet annū a lege: et iudex tunc per totū annū nō pōt ꝓcedere ad exequendā sententiā: vel super principali anno elapso potest ꝫ ꝙ potest cū terminus statuit: ꝛ hoc satis colligit. ꝭ. eo. reprehensibilis. §. j. et. c. consuluit. j. i fi. et hoc statuitur ꝓpter maliciā appellantiū: qui maliciose appellāt causa impediendi executionem vel processū iudicis. et per hoc ei cōsulitur contra quē appellatur. B.

a ¶ Si vero appellatū fuerit. Si ante litē cōtestatā a grauamine quis appellat: tūc si statuto termio nō ꝓsequatur appellationē: iterū potest appellare. ꝛ sic intellige illā decre. ꝭ. e. sua et. c. directe. Si ꝟo post litē ꝯtestatā appellet et infra terminū est prosecutus nō auditur appellans: qꝛ iam fuit contumax. ij. q. vj. §. sūt quoꝝ. ij. coꝝ. v.

b ¶ A grauamine. Cā grauaminis ꝓbabilis allegata: que si probata esset reputaret legitima: al's non auditur. ꝭ. eo. vt debitus.

c ¶ Ante litis. Hoc potest intelligi cū appellatur sup aliqua exceptione dilatoria corā iudice. ꝭ. e. ex ptc. et etiā post. ꝭ. e. sup eo. ꝛ. ij. q. vj. nō ita. secꝰ ſm leges: vt ibi. B.

a Si vero[a] a grauamine[b] ꝛ ante litis[c] ingressum fuerit appellatū: hmōi audiet appellans: qm̄ sacri canones etiā extra iudicium passim[d] appellare permittūt: nec solent[e] huiusmodi dici appellationes sed ꝓuocationes ad cām. Si autē ante sententiam[f] quis appellauerit/ cogit[g] illiꝰ stare iudicio ad quē noscit appellasse.

¶ Qui de crimine impetit appellare pōt: nisi sit notoriū. h. d.

¶ Preterea si raptor sit: vel violentus detētor aliene rei qui appellat: huiusmodi appellatio facta i iudicio apud ecclesiasticas personas solet audiri[h]: nisi forte manifestus[i] raptor vel fornicator existat. Sicut ille quē absentem et irrequisitū[k] apostolus excōmunicauit. Idem eidem.

¶ Coram iudice a quo appellaui in vna causa possum in alia cōueniri: nisi eū recusem vt suspectum. Caplm. vj.

Ad hec si in vna cā quis appellauerit: ꝛ pendēte appella. aliqd crimen cōmittat: vel priꝰ cōmisisse dicatur: vel modo etiā accusetur: aut ꝯueniatur de alia re super qua nō sit appellatum: et illā proferri cōtingat ad audientiā iudicis a quo in alio negocio appellauit: eū pōt si voluerit tanq̄ suspectū[l] vitare: alioquin debebit eius stare iudicio: maxime si suus ordinarius iudex existat. Idem.

¶ Si a iudice inferiori vnus appellat ad papā aliꝰ ad inferiorē: tenet appellās ad papā ꝯparere ad citationē iudicis inferioris: saltē allegaturus appellationē suā: al's valebit ꝓcessus a miori nisi sciuerit appellationem interiectā ad papā. Ca. vij.

Si duobꝰ corā suo iudice litigātibꝰ: alter ad nostrā[m]: alter ad sui iudicis[n] audientiā sup eodem negocio appellauerit: et ille qui ad suū iudicem appellauit: ad diem appel. veniens se ad eū appellasse proponit: eo tacito ꝙ aduersarius eiꝰ ad audientiā ro. pon. appellarat: si legitime citatus nec venit: nec responsalē misit: aut etiā al's parere contēnit: tenebit[o] excōmunicationis sñia in eū ꝓ cōtumacia promulgata: nisi iudex cognouerit[p] eū ad audientiā roma. pon. appellasse.

¶ A ciuili iudice q̇ nō est de tēporali iurisdictione eccl'ie nō appellat ad papā. h. d. vsq̄ ad fi.

Ad hec. ¶ Casus. Aliquis appellauit sup aliqua causa: pendēte appellatione cōuenit vel accusat super alio q̄ super eo sup quo appellauit. q̄rit an teneatur stare sub illo a quo appellauit appellatione pendēte? Rñ. pa. ꝙ si voluerit pōt eū tanq̄ suspectū recusare: alioqn stare debet iudicio eiꝰ: ꝛ ꝑcipue si iudex ordinarius suus existat. ¶ Nota ꝙ pendēte appellatiōe corā ordinario pōt ipse ordinariꝰ recusari: si super alia causa cōueniat appellans corā eo. (scꝫ ꝙ aut ꝓsequat aut redeat ad iudicem a q̇ appellauit. Jo. an.)

¶ Glo. se. alle. vnā cōcor. obijcit de vna. l. ꝛ soluit demū querit ꝛ soluit.

l ¶ Tanq̄ suspectū. ꝭ. e. proposuit.† Sed videt ꝙ nō possit eum vitare tanq̄ suspectū: quia nō pōt hoc ꝓtendere q̇si habeat eū offensum. ff. ap̄d eū a quo appel. l. vna. ꝫ leges nō recusant iudices ita indistincte: tamē si aliquod crimen enorme interi ꝛ manifeste cōmittat: non poterit ipm vitare‡. ꝭ. co. ꝓposuit. ꝛ ca. ꝑterea. j. cū sit eiꝰ ordinarius. Sed quid fiet tunc de causis illis sup q̇bus cōuenit pendente appellatione? Ep̄s tūc delegabit causam alijs sicut fit cū al'as tanq̄ suspectus recusatur. xj. q. j. peruenit. ꝛ. ꝭ. e. cū spāli ꝛ. s̄. de fo. cōpe. si q̇s contra clericum. Ber.

† Adde qd ibi not. qd hic etiā tenet Tā. Inno. et Host. et vide qd no. ꝭ. e. ti. pastoralis. in glo. qui enī. Jo. and.

‡ Idē si fuit cōtumax in appellatione prosequenda: qꝛ sicut tunc non appellat/ sic nec recusat. s̄. c. proxi. ꝭ. e. super eo. ij. ſm Tā. Al. et Innocē. Joan. and.

Si duobꝰ. Supior ad quē tuꝰ aduersarius appellat: si ignorat te super eadē causa ad sedem apostolicā appellasse te nolentem cōparere excōicare poterit: hoc primo. Duo sūt dicta. Secundū ibi: denicq̄. Abbas siculus. Diuisio.

d ¶ Passim. i. q̄ñcūq̄ etiā g̃uamine nō expresso† et sunt illi canones. ij. q. vj. ad romanā. et ca. seq. si quis. placuit. ꝛ. s̄. vt lit. nō ꝯtest. accedens. j. hodie necesse est allegare cām probabilem: que si esset ꝛ̄c quecūq̄ sit causa. ꝭ. eo. vt debitus. ꝛ. c. cū speciali. §. porro.

¶ Glo. se. ponit duas lecturas eius qd hic de ꝓuocatione dicitur.

e ¶ Nec solent. Proprie sūpto vocabulo: qꝛ appellatio nō fit nisi a iudice. s̄. de offi. deleg. sup q̇stionū. §. nos aūt. vel ꝓut dꝛ appellatio cōtinet q̇relā iniq̇ sñie. ff. de mino. ꝑfec. ꝑtorio. loquit ergo de appellatiōibꝰ quas aliqui q̄ñq̄ faciūt cū dicūt: ego appello te ad curiā: vel venias ad iudicē vt faciat mihi iusticiā: sed ille nō tenet ire. sicut denūciatio facta ipi dño in foro non tenet: sed iure ipa dꝫ fieri. ff. de no. ope. nū. l. de pupillo. §. si q̇s forte. Vel dicas ꝙ loquit de appellatiōibꝰ q̇ fiūt ex iudiciū ab aduersario: ne faciat aliquid i ꝑiudiciū appellātis sup eo ꝓ quo appellat: ꝛ tales appellatiões q̇si ꝓuocationes sunt ad cām: et talibus appellationibus est deferēdū. ꝭ. eo. bone. ꝛ tales appellationes faciūt clerici frequēter inter se et in electionibus ꝛ ꝓ alijs negocijs ecclesie. s̄. de elec. considerauimus. et. c. bone. ꝛ. c. auditis. ꝛ. ꝭ. de his que fiūt a ma. par. ca. c. j.

f ¶ Ante sñiam. Post litis igressum vt differat a ꝑcedēti ꝟsi.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

g ¶ Cogitur. Sed nō videtur ꝙ sit compellēdus‡. C. de appel. eos. in fi. vbi dicitur ꝙ nemo cōpellitur ꝓsequi appellationē: imo pōt penitere. ij. q. vj. §. si quis libellos. sed debet cōpelli alternatiue. ꝭ. eo. consuluit. j. et ca. sepe.

h ¶ Audiri. ꝭ. eo. peruenit.

i ¶ Manifestus. i. notoriꝰ. ꝭ. eo. peruenit ad nos. in notorijs enī nō admittitur appellatio vt ibi.

¶ Glo. seq. ar. alle. contrariū et tripliciter soluit.

k ¶ Irrequisitū. Ar. ꝙ in notorijs nō est aliquis vocādus in ius ar. ij. q. j. de manifesta. xj. q. j. statuimus. Arg. cōtra. xij. q. ij. indigne. et nemo est excōmunicādus nisi legitima admonitione premissa. ꝭ. de sentē. excō. sacro. Dic ꝙ non fuit requisitꝰ per edictū perēptoriū ad iudiciū: admonuit tamē eū ad penitētiā. ꝛ quia crimen notoriū erat non vocauit eū: qꝛ nec expediebat ex quo nolebat se corrigere vel irrequisitum illa vice: vel requisiuit eum per apollinē discipulum suum.

† Hoc verū restringendo ad casus decre. vt debitus. ꝭ. eo. i fi. vel dic g̃uamine expsso. ꝭ. eo. cū in eccl'ia. vl' dic passim. i. tā i iudicō q̄ extra. vt tñ qñ extra iudiciū appellat a iudice causas exp̄mat ꝟe ꝓbabiles cōiecturas. ꝭ. eo. bone. ad fi. ꝛ. c. dilectis. s̄. e. §. qꝛ ꝟo. Si autē extra iudiciū ab aduersario appelletur nulla cā requirit ſm Ho. qui sic dicit intelligēdā decr. cordi. ꝭ. eo. titu. lib. vj. Joan. and.

‡ Hec glosa respicit literā ad quē vnde dicit infra ꝙ cōpellitur alternatiue:

¶ Casus. Duo litigabant corā iudice suo: puta corā archidyacono: vnꝰ appellauit ad ep̄m: alter ad papā. vel corā ep̄o: vnus appellauit ad papā: alter ad archiep̄m: ille qui appellauit ad ep̄m: vel q̇ appellauit ad archiep̄m ad diē appellationis accessit ad ip̄m ꝓponens se ad eiꝰ audientiā appellasse tacito de appellatione aduersarij ad se. apo. iterpositā. Qui appellauerat ad pa. citatꝰ fuit ab ep̄o vel archiep̄o. ille cōfidens de appellatiōe sua ad pa. iterposita nec iuit/ nec misit aliquē respōsalē: ꝛ quia nō venit fuit excōicatꝰ: q̄rit an teneat excōmunicatio? Et respōdetur ꝙ tenet sentētia in eū pro cōtumacia lata nisi iudex ille cognouerit eū ad se. apo. appellasse. Secūdo ponit alia q̇stio. Aliq̇s appellauit a ciuili iudice ante iudiciū vl' post ad dñm papā. querit an talis appellatio valeat? Rñ. pa. ꝙ tenet appellatio in illis q̇ subsunt pape in tēporali iurisdictione. In alijs vero q̄uis de cōsuetudine alicuiꝰ loci teneat: de iuris tamē rigore nō tenet. ¶ Nota primo ꝙ quilibet vocatus ad iudiciū debet ire et allegare priuilegiū suū. al's tenet sententia pro cōtumacia lata in ip̄m. Item de vno foro non est appellandū ad aliud foꝝ nisi consuetudo aliud inducat. Ber.

m ¶ Ad nostram. Qd fieri pōt omisso quolibet medio. ij. q. vij. metropolitanū. ar. secus ſm leges. ff. de ap. imperatores.

¶ Glosa sequens ponit duas lecturas.

n ¶ Ad sui iudicis. Hoc pōt intelligi dupliciter: vt litigārēt corā archidyacono: ꝛ alter ad suū iudicē: scꝫ ep̄m † appellauit: alter ad papā vl' coram ep̄o: ꝛ alter appellauit ad archiep̄m qui suus iudex est per appellationē: et alter ad papam qui oīm est iudex ordinariꝰ. ꝭ. de sentē excō. per tuas. et. s̄. de offi. lega. c. j.

† ſm Tan. q̇ exposuit sui iudicis. id est ep̄s q̇ suus iudex est. Jo. an.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

o ¶ Tenebit. Sed videt ꝙ nō teneat: qꝛ lata est post appellationē vnde non tenet. ꝭ. de sen. excō. ꝑ tuas. ꝛ iā nō erat suus iudex vnde nō potest illū excōicare. ix. q. ij. c. j. Itē qꝛ vocabat ad maius tribunal. ff. de re iudi. contra pupillū. §. j. Sol. hic tenet sñia ꝓpter cōtumaciā: vt hic dicit: qꝛ debuit ire ꝛ allegare priuilegiū suū. ꝭ. eo. cum parati. ꝛ. ff. de re iudi. si q̇s ex aliena. ex quacūq̄ enī causa quis vocetur: ire debet ad pretorem. ff. si quis in ius voca. nō ie. l. ij.

Vocatꝰ i ius eat ad ꝑtorē.

p ¶ Nisi cognouerit. Ergo si notum illi erat ꝙ nō erat de sua iurisdictiōe nō tenet sñia: ꝛ ille nō tenebat venire ex quo sciebat iudicē

hoc scire. ar. ff. si quis in ius voca. l. ij. q2 sciit certiorari nõ debuit. ff. de acti. emp. et ven. l. j. in fi. et. s. de elec. cũ inter vniuersas.

a ¶ Nre tpali. Ut. s. de iureiu. veniẽtes. r. s. de fi. istru. cũ iohãnes.

b ¶ Credim⁹. Et ita ptz q iurisditio tẽporalis nõ ptinet ad ecclesiã: nec de ea dz se itromittere i piudiciũ iudicis secularis. s. de iudi. nouit. in prin. et. j. qui fi. sint le. lator. r. j. de priuile. c. ij. nisi cum vacat imperiũ. s. de foro ppe. licet. j. tũc enĩ pter defectũ iudicis secularis bene appellabit ad papã. ar. xxiij. q. v. administratores. r. s. de foro cõpe. ex tenore. Ber.

Sũmariũ. Ex rõne. Etiã p⁹ bienniũ auditur appellãs qui prius appellationẽ prosequi nõ potuit. hoc dicit.

Diuisio. Prio ponit dictum cuius rationem iterserit. Abbas si.

¶ Casus. Quidã clerici appellauerant a sentẽtia cõtra eos lata quam ex iusta cã infra bienniũ nõ fuerant psecuti. petebant a pa. q adhuc admitterent ad prosequẽdam appellationẽ cũ infra bienniũ eã nõ potuerint prosequi. mandat pa. iudicib⁹ quatenus si cõstiterit eos propter ĩpotentiã psecutionẽ appellationis omisisse nõ vult pa. q pter hoc eis debeat preiudiciũ generari. ¶ Nota q ĩpotẽtia excusat ita q etiã post bienniũ admittit quis ad prosequendã appellationẽ. et sic nota q si per me nõ stat mihi nõ imputatur. Ber.

¶ Deniq qd qris: si a ciuili iudice: ante iudiciũ vl p⁹: ad nr̃am audientiam fuit appellatum: an hmõi appellatio teneat. tenet qdẽ in his qui sunt nr̃e[a] tẽporali iurisditioni subiecti: in alijs vo et si de cõsuetudine ecclesie teneat: sm iuris rigorem credimus[b] non tenere. Idem plebano r clericis sancti nazarij de albia.

¶ Lapsus biẽnij non piudicat appellanti quo minus ex causa legitima audiat: saltem p beneficiũ restitutionis in integrum. h. d. sm vberiorẽ itellectũ. Ca. viij.

Ex ratione: r. j. ¶ Uerum si appellationẽ biennio elapso interpositã a sententia cõtra vos plata: psecuti non estis: dũmodo psecutionẽ ipsius perimpotentiã[c] vos constiterit omisisse: nolumus q iusticie vestre debeat preiudicium generare. Idem vigorieñ. episcopo.

¶ Si reus post citationem vel noticiã lraꝝ iuit ad curiam: delegat⁹ in cã procedet: al's non. h. d. cum. c. suggestum. j. eo. Ca. ix.

Meminimus: et. j. ¶ Ceterum cum aliquã causam contingit tibi appel. re. cõmitti: et aduersa pars post citationez[d] iter arripuerit ad se. apo. veniendi: nõ minus poteris in negocio sm iuris formam pcedere. Qz si ante[e] citationem iter arripuerit nõ est aliqten⁹ pcedendũ. Idẽ.

¶ Supsedet pter articulum i quo appellatum est etiã sup principali causa si sine illo articulo expediri non potest. h. d. inberendo littere. Caplm. x.

.j. Sup eo q sollicitudo tua quesiuit prudẽtie tue duximus respondendũ q si de aliqua exceptione questio oriatur: r exinde appellationem[f] fieri cõtingat: eidem exceptioni erit merito supersedendũ: et[g] si pricipalis cã sine illa[h] terminari[i] nõ poterit: ei nihilomin⁹ supersedeat.

¶ Non obstãte appellatione ex falsa causa iterposita: põt iudex ad vlteriora procedere. h. d.

¶ Si autẽ aduersa pars de falsi suggestiõe[k]. in ap. prupit: non est snia sup hoc differenda. Idem.

¶ Etiã pro minorib⁹ seu leuiorib⁹ causis appellari pt.

De appellatiõib⁹. Ca. xj.

Sed qd si nõ misit nunciũ: † sed in ppria psona iuit: nunqd pcedet cõtra cũ si pueniat corã ordinario vel delegato sup eo p quo iuit: Credo q si nõ sit qui defendat eũ cũ debuerit dimisisse procuratorẽ: procedetur contra eum non obstante q iuerit propter hoc: quia et si iam cũ litteris reuersus esset / nõ pdesset tanq ab aduersario iam preuentus. j. eo. cũ debitus. et. s. de fo. compe. c. pe. Ar. cõtra. j. e. dilecti. j. et. c. vt nostrũ. q2 plus est facto appellare q verbo: vt ibi. Sed ibi ante iter arreptum litigabãt. vnde iter ibi habetur quasi pro appellatione: sed hic iuit ad curiã nulla cã mota vel cõminata plitteris impetrandis. Unde si aduersarius eũ preuenerit sibi iputet: qui debuit eẽ diligens et ipm preuenisse. L. dixit ‡ q nõ debet procedi contra ipm nisi iuerit fraude vel dolo: tũc enim propter dolum suũ nõ expectabit.

† Nõ respicit glo. textũ qui non loqtur de mittẽte: sed de eunte: sz respicit quod dixerat de decre. vt debit⁹. Jo. an.

‡ Idẽ hic Ho. q etiã al'. decre. vnicã. de p egri. Jo. an.

Diuisio. Super eo. Duo sũt dicta. Secũdũ ibi: si autẽ. Abb. ¶ Casus. Causa ↄmissa est alicui reus aliquã exceptionẽ objicit in causa illa propter quã exceptionẽ appellatur. querit vtrũ iudex ea nõ obstãte possit in principali procedere. Rñdetur q si cã principalis sine illa terminari nõ possit: supsedere debet iudex in pncipali qstione. In fine ponitur alia dubitatio. Ecce lite cõtestata opponit re⁹ q p falsi suggestionẽ littere sint impetrate: querit an hec exceptio sit admittẽda: Rñ. pa. q pter hoc nõ est differenda sentẽtia. ¶ Nota q licet appellatio sit remota in principali: appellatur super incidẽti qstione. Itẽ si pncipalis qstio sit talis q nõ possit decidi sine icidẽti: iudex supsedebit vtriq. Itẽ exceptio de falsi suggestione post lit. contest. non valet. Ber.

¶ Glo. seq. dicit ante litẽ contestatã r post r c.

f ¶ Appellationẽ fieri. Hoc pt habere locũ tã añ lit. ptest. q post ea: vt si añ lit. ptest. objiciat aliq exceptio rõnabilis: q si eẽt pbata deberet legitima reputari r c. et iudex cã admittere nolit: si pter hoc appellet: iudex vel nõ debet pcedere vel remouere guamẽ. j. eo. vt debit⁹. et ca. cũ cessante: al's reuocabit totũ qd fecerit. De h habes multa exẽpla. j. eo. ex parte. et. c. significauit. et. c. significantibus. vbi infinita exẽpla inuenies super hoc post lit. cõtest. et eodem modo pone exemplũ. s. de or. cog. ca. j.

g ¶ Et si principalis causa. Et ita nõ proceditur super pricipali: et in preiudicialibus exceptionibus hoc habet locũ. plura exempla ponuntur. iij. q. xj. s. aliquãdo.

h ¶ Sine illa. Puta pactum de non petendo prescriptio. et consimiles.

¶ Glosa sequens objicit et soluit.

i ¶ Terminari. Ergo videtur q si principalis cã possit expediri sine illa q non obstãte illa appellatiõe procedere possit in principali: et ita videtur q teneor litigare sub illo qui etiam me grauauit a quo appellaui iusta de causa cõtra illud. j. eo. ad hoc. et. j. eo. proposuit. Satis crederem q vacat hic arg. a contrario sensu: quia cum iam certa ratiõe me grauauit: quomodo poterit procedere postea me inuito: nõ videtur. iij. q. v. q suspecti.

Appellãs a certo iudice nõ tenet corã il lo litigare

¶ Glosa sequens ponit duas lecturas.

k ¶ De falsi suggestione. Hoc intelligunt quidam cum probare nolebat: sed allegabat tantũ: et ideo non valet appellatio. Uel dicas q hec exceptio de falsi etiã suggestiõe † nõ est admittẽda post lit. contest. cũ sit dilatoria: et sic erat lis contest. quia sola sententia erat ferẽda. vnde non debet deferri sentẽtia propter talem appellatiõe interpositã occasiõe exceptionis que ab initio fuerat ppõnẽda. s. de re iudi. iter mõasteriũ. si. C. de fal. l. ij. et. C. de leg. si i fraudẽ. vbi nõ defertur executio propter suggestionẽ falsi. Ber.

† Id est qd in rescripto suggestum fuit falsũ si intelligas de excep. falsitatis q posset etiã post sniam opponi. s. de procur. in nr̃a. de excep. cum venerabilis Jo. and.

De appellationibus. ¶ Casus. In qualibet cã maiori vel minori põt qs appellare si grauet. ¶ Nota q idẽ ius seruari dz in minori sicut i maiori. r est ar. q i modicis dãdus est libell⁹. B.

¶ Glo. seq. recci. per duas. q. de qua impotentia hoc intelligat: et an ipso iure vel per beneficiũ restitutionis succurrat isti: circa primã tractat quadruplicẽ impotentiã. s. prouenientẽ ex parte appellãtis: ex parte iudicis ad quẽ: ex cõsensu appellati: et ex facto tertij. Circa secundũ ponit. ij. opi. et alterã approbat.

c ¶ Impotentiã. Hec impotẽtia plurib⁹ modis põt intelligi: vt p propriã impotentiã q2 fuerũt impediti iusta de cã: vel per iudicem stetit vnde nõ iputat eis. ij. q. vj. anteriorũ. s. ad hoc. † et. s. biduũ. et. s. si forte. et. j. eo. ex insinuatione. idem est et si in medio tẽpore arbitros elegerũt partes. C. de tẽp. ap. aut. si tamẽ. ‡ et in his casibus seruat appellans illesus ipso iure: nec currit tẽpus / nec indiget restitutiõe. Si vero dolo alicuius priuati circũuent⁹ appellat et appellationẽ nõ fuit psecutus: tunc currũt tẽpora appellatiõis: sed habet recursum cõtra dolosum ad interesse. ff. de dolo. arbitrio. s. dolo cui⁹. q si soluendo nõ fuit / restituit appellãs ad psecutionẽ sue appellationis. ff. de co p quẽ fac. erit. l. ex hoc edicto. ff. de dolo. et eleganter. s. si dolo. Dicũt tamẽ quidã q isti adiuti fuerunt beneficio restitutionis: quia istud bienniũ cuilibet currit etiã impedito agere / si nõ poterit habere copiã iudicis: vel quia noluit pcedere: vel q2 potuit facere q ↄpelleret iudex. C. de tẽp. ap. l. vl. s. vl. Sz hoc ex littera nõ colligit vt hic: et hoc non stetit p negligentiã iudicis: sed ex propria impotentia: vnde nõ habet hic locum lex. illa. C. de tẽp. ap. l. vlti. et ita no. hic illud generale: q si per me nõ stat / mihi non imputatur: et ipso iure isti seruantur illesi.

Appellãs multis ex causis pt impediri i psecutiõe appellationis.

† Per quẽ. s. r per ca. siue. xxxij. q. ij. per decreta. accedens. ij. vt lit. non contest. et per istam dixit Jo. de deo li. j. q. xxj. fatalia non currere qñ vie ita sunt clause q sine periculo curia nõ potest adiri. Jo. and.

‡ Als ei si. r in cle. co. tit. q diu. q in trib⁹ sup plet auf. vt ibi scripsi. Jo. and.

Meminimus. ¶ Casus. Aliq cã cõmissa est alicui: iudex citat reũ: ille statim mittit nũciũ ad pa. pro causa illa ille venit allegãs q nunciũ suũ pter cãm illã misit ad pa. querit an debeat in causa pcedere vel nõ: Rñ. pa. q propterea non dimittat quominus procedat in cã sm formã iuris. Si vero ante citationẽ iter arripuit: tũc iudex procedere nõ debet hoc vltimũ nõ tz. j. c. vt debit⁹.

d ¶ Nõ q p citationẽ ppetuat iurisditio Itẽ fctõ qs dz appellare. B.

¶ Post citationem. Uel etiã post sententiã ante citationem. j. eo. suggestum. Ber.

¶ Glosa sequẽs supplet. Scdo ponit ius nouum. Tertio ex eo querit et soluit. Solutioni objicit r rñdet et opi. ponit.

e ¶ Ante citationẽ. Uel ante sciam lraꝝ ĩpetratarũ ptra eũ. j. eo. suggestũ. r ca. ad hoc. Sed hodie ista nõ habet locũ: quia nõ pdest allegare q pmiserit nunciũ ante: etiã si dixerit se sup hoc lras habere q nõ sint iudici psentate. j. eo. vt debitus. r. ij. q. vj. s. eius qui.

¶ Glosa sequens reci. per. q. que causa sit minima. ⁊ quadrupliciter respondet et reddit causam.

a ¶ Minimis. Minima causa potest dici duorũ aureorũ: quia pro ea nõ datur actio de dolo. vt. ff. de dolo. si oleũ. in fi. et l. seq. vel etiã x. aureorũ. ff. si cui pluscꝫ per legem falcidiam. l. iij. §. quis. vel. l. solidorũ. C. de desesi. ciui. l. j. Uel illa dicitur minima que ad sumpt⁹ iudiciales non sufficit. ij. q. vj. anteriorum. §. illud etiã. et ita pro qualibet causa appellaẜ: quia ita põt quis grauari in paruo sicut in magno. Quãtitas cause non facit quare introducta sit appellatio sed iniquũ grauamen. ꝫ. eo. ad nostrã. ⁊ ꝫ. eo. cũ speciali. §. porro. sic etiã in minima re furtum cõmittitur. xiiij. q. vlti. ca. vlti. quia nõ furtũ sed furantis affectus cõsideraẜ vt ibi dicit: et est arg. ꝙ in modicis dãdus est libellus.

Diuisio. S Uper eo. ¶ Tria sunt dicta que patent per. §. Abbas sic.

¶ Casus. Sꝫm canones et ante sentẽtiam et post põt appellari. Sꝫm leges non põt appellari ante sententiã nisi in casibus. Itẽ vbicũcꝫ appellatio tolliẜ et recusatio nõ admittiẜ. Item si causa cõmittiẜ infra certũ tẽpus terminãda: tẽpus illud incipit currere quãdo iudices litteras recipiũt. ¶ Nota ꝙ ꝫm canones ante sñiam ⁊ post licet appellare. ꝫꝫ leges ante sententiã nõ appellaẜ nisi in casibus Itẽ sicut appellatio ex causa concediẜ et ex cã inhibetur: sic et recusatio. Itẽ tẽpus nõ currit nisi ab eo tẽpore quo potuit iudex pcedere. B.

b ¶ Litis contestationẽ. De appellatiõe que fit ante sententiã intelligeꝫm illã decre. ꝫ. eo. vt debitus. post sentẽtiam vero indifferẽter appellatur nulla causa expressa: sed sufficit dicere: ab iniqua sñia appello. ij. q. vj. §. forma. ij.

---

mino cõstituto a iudice: vel eo elapso corã eo respõdeãt. sic. ꝫ. ca. pxi. et. ꝫ. eo. ad hoc. ij. et sic intellige. ꝫ. eo. cum sit romana. ver. si vero ante. alr̃as nemo põt cõpelli psequi appellationẽ. vt. C. eo. ti. eos. i fi.

b ¶ Notorius. ꝫ. eo. cũ sit romana. et. ꝫ. ca. proxi. ⁊ habes ex hac decre. arg. ꝙ excõmunicat⁹ appellare potest. iij. q. ix. reuera. ⁊ ꝫ. de excep. cum inter.

a pro causis minimis[a] iterpositis volumus te tenere: ꝙ eis p quacunꝙ leui causa fiant non min⁹ est ꝙ̃ si pro maioribus fierẽt deferendum. Idem.

¶ Scdm̃ canones appellaẜ etiã ante sñiam. ꝫm leges non: nisi in quibusdã casibus. hoc pmo. Et appellatio et recusatio equiparãtur in hoc: quia sicut in appellatione requiriẜ cã rõnabilis: ita ⁊ in recusatiõe: hoc scdo. Et tps assignatũ iudici ad cãm decidendam incipit currere a tpe presentationis rescripti: hoc tertio ꝫm verum intellectũ. Capłm. xij.

ij. S Up eo: et. ꝫ. ¶ Sacri canones ante et post litis cõte b stationẽ[b] ⁊ in platione sententie ⁊ post singulis facultatẽ tribuunt appellandi: leges autẽ seculares c appellationẽ (nisi i casibus[c]) ante sententiã nõ admittunt. ¶ In causis quocꝫ eccl̃iasticis vbi ap. d remediũ tolliẜ: sicut[d] appellatio ni ita recusationi nõ est aliquatenus deferẽdũ. ¶ Si autẽ infra certum tempus lis decidẽda cõmittitur: ex tunc termin⁹ incipit currere cum iudices contigerit e litteras recepisse[e]. Idem.

¶ Cõuẽt⁹ sup iniuria clerici vel sup adulterio appellare põt nisi sit notori⁹. h. d. cũ ca. se. Ca. xiij.

P Eruenit ad nos ꝙ cũ clerici se conquerãtur ab aliquib⁹ vulneratos: vel al's esse lesos: qui impetũtur apo. se. appellant: et. ꝫ. ¶ F. t. mãdamus quatenus si eorꝫ excessus publicus nõ f sit et notorius[f]: eos ecclesia. cen.

g compellas[g]: vt infra cõueniens tẽpus ap. iterpositã psequãtur. h Si vero public⁹ ẽ et notorius[h] appellationis obtẽtu nõ pretermittas[i] quin eos excõmunicatos denũcies: ipsosꝙ facies sicut excõmunicatos cauti⁹ euitari: k donec[k] passis iniuriã satisfaciãt: ⁊ cum litteris tuis apostolico se conspectui representent. Idem archiepiscopo toleta.

¶ Sũmatũ est. ꝫ. ca. pxi. C. xiiij

C Onsuluit nos. F. t. et. ꝫ. ¶ Cõsul. t. duxim⁹ respõdendũ: ꝙ si aliq quos manifestũ sit et notoriũ vxorẽ alterius detinere: aut iniecisse manus violẽtas in clericũ appellauerint: eorꝫ l appellatiõi nõ est aliquatenus[l] deferendũ. Sed cũ multa dicanm tur notoria[m] que nõ sunt: prouidere debes ne qđ dubiũ est p notorio videaris habere. Illos aũt qui appellant a presentia tua con gere[n] debes infra tps cõueniẽs ap. interpositã psequi: aut iudicio tuo ap. re. parere. Idem.

¶ Hoc ca. summatũ est. ꝫ. eo. ca. meminimus. Capitulũ. xv.

S Uggestum est aurib⁹ nostris ꝙ cum oppssi ad presidiũ apo. se. recurrũt: et appellatione facta iter arripiũt: aduersari eorꝫ ap. interpositã cognoscentes: nec ad pñtiam nostrã accedunt: nec respõsalẽ trãsmittunt: cũ autẽ senserint illos nostras litteras reportasse: in vocẽ appellao tionis[o] prumpunt: ⁊ iter ad nos arripiũt veniẽdi: vt sic eorũ sollicitudinẽ a qbus ipetunẜ eludãt.

i ¶ Pretermittas. ꝫ. de testi. co. peruenit. vbi videtur ꝙ iudex potest cõpellere testes super hoc Sol. et dic ꝙ non videtur prodesse talis iurisditio: nisi haberet cohertionem. ꝫ. de offi. deleg. ex litteris. vnde dic ꝙ bene potest hic cpellere testes: nomine eni rerum ecclesiasticarũ itelligitur clerici. nã vt h videtur ꝙ possit ex hoc sentẽtiare: ergo idem cognoscere: quia qui potest de cã cognoscere: potest in de sententiare et ecõuerso. ꝫ. de offi. deleg. ca. j. ⁊ ca. preterea.

k ¶ Donec passis. In hoc casu cũ iniuria est manifesta primo debet satisfacere ꝙ̃ absoluaẜ † j. ꝫ. de verbo. sig. ex parte. j. et cũ olim simile. ꝫ. de sentẽ. excõ. parrochiãos

† Et sic intellige qđ notaẜ. eo. ti. de sen. ex cõ. ad hoc. in glo. vlti. Joan. and.

C Onsuluit. Cõmunis diuisio. Secũda ibi: cõsultatiõi. Ab.

¶ Casus. Diciẜ in hoc capitulo ꝙ si manifestũ est aliquẽ vxorẽ alteri⁹ detinere / vel iiecisse manus violẽtas in clericũ si super hoc cõueniatur appellationi sue non est aliquaten⁹ deferẽdum. Sed cũ multa dicuntur notoria que nõ sunt: cauendũ est ne qđ dubiuꝫ est: pro notorio habeaẜ. In fine dicit ꝙ qui appellant: cogendi sunt vt infra cõueniẽs tempus appellationẽ suã prosequanẜ aut pareant iudicio iudicis a quo appellant. ¶ Nota ꝙ in crimine notorio cessat appellatio. Item appellãtes cogẽdi sunt appellationẽ psequi / aut iudicio iudicis parere. Bernardus.

---

c ¶ In casibus. Ut. ij. q. vj. §. ante sententiam.

d ¶ Sicut appellationi. Sicut appellatio causa pbabili non expressa nõ admittiẜ. ꝫ. eo. vt debit⁹. sic nec recusatio admittiẜ cã recusatiõis pbabili nõ expssa. ꝫ. eo. cũ speciali. ⁊ melius. ꝫ. eo. nouit.

¶ Glo. seq. reci. p. q. ⁊ inducit simile solutioni: ⁊ allegat contrariũ.

e ¶ Recepisse. Die receptionis nõ numerata. ff. si qs cautionibus. l. j. † ff. de requir. re. l. annus. et. iiij. q. v. quisquis. sic dies in quo excõmunicationis exceptio pponiẜ: que infra octo dies pbari debet nõ cputaẜ in illis octo dieb⁹. de excep. pia cõsideratione. lib. vj. que est Inno. iiij. et. c. freqũẽs. de resti. spo. lib. vj. Ar. cõtra. ff. de verbo. obli. cõtinuus actus. ‡ et. l. j. §. qui presens.

† Dies in q̃ cautũ promittiẜ et dies quo sisti oportet nõ cnumeranẜ in cautione de iudicio sisti. J. an.

‡ Uide de testi. cog. p terea super vlti. glo. Joan. and.

P Eruenit. Cõmunis diuisio. Secũda ibi fraternitati. Ab. sic.

¶ Casus. Clerici conquerũtur se ab aliquibus vulneratos vel lesos. cõquerũtur clerici de illis malefactoribus suis: ipsi stati apo. se. appellant. dicit pa. si eorũ excessus nõ sit notorius: cõpellendi sunt vt infra cõueniẽs tẽpus appellationẽ interpositã psequantur. Si vero excessus illorũ notorius fuerit non obstante appellatione illorũ denũciandi sunt excõicati vsꝙ ad debitã satisfactionẽ. et cum litteris sui iudicis aplico cõspectui se presentent. ¶ Nota ꝙ in notorio crimine nõ admittiẜ appellatio. Ber.

¶ Glosa sequens reci. per contrarium.

f ¶ Notori⁹. Dr si cẽt notori⁹ iudex dꝫ pcedere ꝫ ipꝫ. ꝫ. de iureiur. ad nostrã. ⁊ nullã appellationẽ admittat. ꝫ. eo. cũ sit romana. §. vlt.

g ¶ Cõpellas. Alternatiue scꝫ vt vel prosequaẜ appellationẽ in ter-

l ¶ Non est aliquatenus. Sic. ꝫ. eo. c. pxi. ⁊ ca. cũ sit romana. i fi.

m ¶ Notoria. Notorium dicitur tribus modis. ꝫ. de cohabi. cleri. et mulie. ca. vlti. vbi de hoc.

n ¶ Cogere. Subalternatiõe: vt vel prosequantur appellationem in termino statuto: vel eo elapso respondeant coram eo. vt. ꝫ. ca. pxi. et ca. cum sit romana. et. ꝫ. eo. sepe. et ca. ad hoc. ij.

S Uggestũ. Cõmunis diuisio. Secũda ibi: tue. Abbas sicul⁹. Diuisio.

¶ Casus. Aliqui opprimũtur ab aduersarijs suis pter qđ appellant: ⁊ cũ ipsi oppressi appel. facta et grauati iter arripiũt ad appellationẽ prosequendã: aduersarij illi cognoscentes appellationẽ interpositã / nec vadũt / nec mittũt ad presentiã pa. sed cũ intelligunt illos litteras reportasse appellant et iter arripiũt ad papã vt sic aduersarios eludant. Suggestũ fuit dño pa. vnde mandat quaten⁹ si quis deprehẽsus fuerit hoc ex fraude vel malicia facere appellationi sue nullaten⁹ deferaẜ: et iudex in causa pcedat: quia decre. illa qua isti hec facere presumũt: nõ ad deprimendã cuiuscũꝙ iusticiã facta est: sed ad remouẽdũ iniquũ grauamen. ¶ Nota ꝙ nemo de sua malicia cõmodum reportare debet. Item occasio iuris ad iniquũ compendiũ trahi non debet. Ber.

o ¶ In vocẽ appellationis. Ar hic ꝙ aliquis possit appellare in absẽtia iudicis. ar. ꝫ. de alie. iudi. mu. cã. ca. j. quia ex quo qs scit appellãdũ est. ij. q. vj. biduũ. ⁊. C. quõ ⁊ quãdo iudex ab eo. ⁊. ff. qñ appel. sit. l. j. §. si aduersus. vnde videẜ ꝙ si eps me⁹ vellet me excõicare et absens appellẽ: si ferat sñiam non tenet: tñ in hoc casu tenet: qr

Appellatio an possit interponi in iudicis absentia.

ignorat me appellasse ⁊ ideo nō punit̃ ꝑ ca. ij. q. vj. decreto. ⁊. xxiij. q. iij. de illicita. lau. Et est hic arg. ꝙ talis appellatio valet: dūmodo non fiat maliciose: sed hodie non valet appellatio talis. j. eo. vt debitus. et. ca. cum speciali.

¶ Glosa sequens querit et soluit.

a ¶ Si quis deprehensus. Sȝ qs ꝓbabit istū maliciose appellasse: ad uersari⁹ qui hoc obijcit ff. de ꝓba. ab ea. † et. l. in exceptionib⁹. q2 q̄ fraudē allegat eā probet. ff. de ꝓba. quotiēs. §. q̄ dolo. ipso facto videt̃ ꝙ sit probata malicia.

† Pars q̄ dicit aduersariū a iure ꝓhibitū id ꝓbet. J. a.

b ¶ Ep̄lam. s. eo. meminimus. et. j. co. ad hec sicut asseris.

c ¶ Remouendū. s. eo. ad nostrā. ⁊. j. e. cū sp̄ali. §. porro. Ad eni ꝓuisū ē ad ↄcordiā: nō dȝ ꝑgere ad noxā. xlv. di. lȝ. ij. ⁊ iuris occasio ad iniquū dispēdiū trahi nō debet C. de vsuca. pro emptore. eū qui. ⁊. j. de priuile. ꝙ nonnullis. in fi. de rescrip. nōnulli. B.

Sūmariū A D p̄ntiā. Si post appellationem excōicat⁹ celebrat diuina nō incurrit aliquā irregularitatē: nec ex eo venit puniēd⁹ si cōstat appellationē fuisse legitimā. Et p̄io ponit narrationē auditorū. Secundo actū ipsorū ibi: q. Tertio principalē diffinitionē ibi: ideoq3. Abbas si.

Diuisio

¶ Casus. Inter archiep̄m eboraceñ. ⁊. R. presbyterū cōtrouersia fuit oborta occasione cuiusdā excōicatiōis in ip̄m presbyterū late ab archiep̄o. pa. cōmisit cām ip̄sam ep̄o tusculano ⁊ cardinali scē susanne corā quib⁹ ꝓponebatur ex ꝑte archiep̄i ꝙ ip̄se post sententiā in se latā diuina officia celebrauit: vnde puniri debebat ꝛm ꝙ iura requirūt. Ex parte p̄sbyteri respōdebat̃ ꝙ excōicatio non tenebat: cum esset lata post appellationē legitime interpositā: vnde nō debebat puniri. et ideo oīa que facta fuerant contra ip̄m reuocari in pristinū statum. Cardinalis intellecto negocio licet p̄sbyter nō esset excōicatus de iure: tñ de facto ⁊ ad cautelā ip̄m fecerūt absolui. ⁊ ideo mādat pa. archiep̄o quaten⁹ predictū presbyterū decetero nō molestet ꝓ eo ꝙ post excōicationē celebrauit diuina/ cū excōicatio illa facta fuerit post appellationē legitimā: sed omia reducat ad eū statum in q̄ erāt tēpore appellationis emisse. ¶ Nota ꝙ absoluit̃ quis ad cautelā/ licet nō sit excōicatus. Itē sententia excōicationis post appellationē legitimā lata nulla est: vnde q̄ postea celebrat nō punit̃. Itē q̄ post talē appellationē fiūt: reuocāda sunt in pristinū statū. B.

‡ Unde dicit Ab. ꝙ licet ꝗs penitus absolui ad cautelā non ꝓpter hoc faret se excōicatū. dicit tñ absolutionem nō vadā ni si peteretur. de eo q du. i ma. signi ficasti. J. a.

b ¶ Absolui. ad cautelā. ‡ Sic. s. de testi. venies. in fi. et istud sepe fit/ licet excōicatio de iure nō teneat. j. de sen. excō. ꝑ tuas. ⁊. c. venerabili. ⁊. c. solet a nōnullis. et. s. de offi. deleg. cū contingat. xxiiij. q. j. audiuim⁹. ff. de remis. l. vna. C. de igenuis. l. ij. ⁊ in quadā decre. Inno. iiij. solet a nōnullis. li. vj.

c ¶ Contra appellationē. scilicet legitimā: vnde non tenuit excōmunicatio: quod ex eo patet: quia de facto fuit absolutus. vnde cessare a diuinis non debuit. j. de senten. excō. per tuas. et ca. solet a nonnullis. lib. vj.

f ¶ Eū statū. Sic. j. eo. bonc. ⁊. s. de of. dele sup q̄stionū. in fi. ⁊. ij. q. vj. appellatione interposita. ⁊. ff. nihil inno. appella. pē. l. vna. ⁊. s. de iureiur. venientes. et. s. de elec. cum inter canonicos.

C Um teneamur. Cōis diuisio. Secūda ibi: prudētie. Ab. sic. ¶ Casus. Aliquis litigabat corā ordinario suo archiep̄o cātuarieñ. appellauit ad pa. sup causa illa de qua litigabat: pendente appellatione illa aliqs turbauit possessionē ipsius appellātis. que siuit archiep̄s vtrū liceat ei reformare possessionē turbatā eo pretermisso sup quo est appellatū: Rñ. pa. si ad ip̄m querela exinde pue-

¶ Lue cōsul. t. r. vt si qs dep̄hensus ᵃ fuerit hoc ex fraude vel malicia facere: appellatiōi eius non deferas: neq3 ob id cāȝ tibi ↄmissam terminare postponas: q2 decretalē ep̄lam ᵇ q̄ tales muniri videnẗ nō ad dep̄mendā cuiusq3 iusticiā sed ad remouendū ᶜ grauamen nos fecisse cognoscas.

I dē eboraceñ. archiepiscopo.

¶ Excōicat⁹ pēdēte cognitiōe appellatiōis absolui pōt ad cautelā: ⁊ si apparet eū legitime appellasse: non punit̃ ꝓ eo ꝙ iterim celebrauit diuina. Ca. xvj

A D p̄ntiā nr̄am. R. p̄bro veniēte: ep̄o tusculano. ⁊. P. sancte susanne cardi. tuā ⁊ ip̄i⁹ cām cōmisim⁹ audiēdā. ¶ Qui ad obiectionē tuā lȝ. R. pbr̄ nō esset excōicatus de iure: de facto tñ fecerūt eū absolui ᵈ. ¶ Ideoq3 mādam⁹ q̄ten⁹ p̄dictū pbr̄m ꝓ eo ꝙ post excōicationē ↄᵉ appellationem factā diuina cantauit: nullaten⁹ inq̄etes: sed ad eū statū ᶠ reducas oīa/ in quo erāt tp̄e ap. emisse.

I dem cantuarieñ. archiep̄o.

¶ Si appellās turbat̃ i possessione sup q̄ fuit appellatū: iudex a quo pōt illā possessionē sibi reformare appel. i suo statu ꝑmanēte. h. d. ꝛm cōem intellectū. Ca. xvij.

C Um teneamur ⁊. j. ¶ Cum nos ↄsulere voluisti vtrū si cor̄ possessio q̄ ad audientiam nr̄am appellāt turbata fuerit: tibi eam sibi liceat reformare ᵍ/ eo de quo appellatio ē iterposita p̄termisso ʰ. ¶ Rn̄. t. t. rñ. ꝙ si exinde ad te q̄rela ꝑuenerit: id ordine iudiciario tibi licebit experiri.

I dem ep̄o et archi. de bonoñ.

¶ Gñalis ⁊ vaga appellatio respectu cuiuslibet grauamīs non vȝ: sed restricta ad certā cām sic.

C Onsuluit: et (Ca. xviij. j. ¶ Cōsulta. v. t. r. ꝙ si generaliter ap. qs iterpōeret ab oī grauamine qd̄ sibi posset ↄtingere: hm̄oi ap. tenere non dȝ. ¶ Si vero ab aliquo iudice sup omni grauamine qd̄ in vna cā sibi posit inferri: q̄q3 generalis ⁱ appellatio sit iterposita: appellationi tñ ei⁹ est ab eodē iudice deferendum.

I dem zamorieñ. ep̄o.

¶ Appellatio friuola non excusat iferiorē quo min⁹ teneat̃ obedire sup̄iori/ ⁊ vt de ↄtēptu puniatur: nisi inocētiā suā alit̃ purget h. d. Et est casus nota. i eo qd̄ dicitur istū esse puniendū. Ca. xix.

C Um pati essem⁹ tuas petitiōes admittere. J. dyaconus cardi. olim ap. se. leg. proposuit ꝙ cū ad ei⁹ vocationē cōtēpsisses accedere: i personā tuā excōicationis sn̄iam promulgauit ᵏ: ⁊. j. ¶ Cūq3. M. canonic⁹ beati Jacobi firmiter asseueraret ꝙ in legatione regis ˡ esses: ⁊ iō non

nerit: ordine iudiciario id sibi licebit/ nec ꝓpterea intelligit̃ appellationi renūciare. ¶ Nota ꝙ licet appellans redeat ad iudicē suū a quo appellauit ꝓ alia cā ꝑ qua nō appellauit: nō intelligit̃ appellationi sue renūciare: cū sit eius ordinarius in alijs causis.

g ¶ Reformare. Per seruū etiā turbata † possessio potest recuperari absente dn̄o. C. si ꝑ vim vel alio modo. l. j.

† A. j. dicit recuperari. videt̃ loq de p̄dita et de hac nō dubitat̃ cū p̄n. illi⁹ l. apte loq̄t de his q sūt possessione p̄uati. Sed an agat vti possidet/ ꝓ turbata dubitat̃ tenet̃ ꝙ sic ꝑ rubricā vt supra not. et ꝑ idētitatē rōnis. j. tit. ij. cum dilecta. cū ꝓco2. Jo. and.

h ¶ Pretermisso. et sic videt̃ ꝙ in eo tm̄ articulo super quo appellatur exēpt⁹ ē a iurisditōe iudicis sui ordinarij. j. eo. ꝓposuit. et. s. eo. ad hec et contrariū ex illis decre. colligit̃. ⁊ ad hoc est arg. ff. apud eum a quo ap. l. vna. vnde pōt possessionē illā reformare: nec per hoc intelligitur renūciare appellationi: vt hic patet. In delegato sec⁹: q2 ex quo appellatur ab ip̄o ex legitima causa nulla remanet ei iurisditio. j. e. vt debit⁹. vnde si rediret ad delegatū: renunciare intelligit̃ appellatiōi. s. de of. dele. gratum. s. de testi. cum venisset.

C Onsuluit. Generalis appellatio si fiat in oībus causis nō valet: si fiat i vna tm̄ bene valet. h. d. Scd̄a ps ibi: si vero. Abbas sicu. Ad dicit̃ hic nō tenet: ⁊ intellige hāc decre. ꝛm illā. j. eo. vt debit⁹. Ber. Sūmariū Diuisio.

¶ Gl. se. sigt ↄrīū ⁊ soluit

i ¶ Gñalis. Hic admittit̃ gñalis appellatio ↄ s. e. c. ij. vbi nō admittit̃ ꝛm qd̄ dicit hic i vna cā soluit ↄ. ibi loquit̃ de generali appellatiōe q̄ fit i q̄libet cā. sed nec istud tenet: q2 cā ꝓbabilis sp̄ est exponēda: aliter nō admittit̃ appellatio siue generalis sit: siue specialis. j. eo. vt debit⁹. ⁊. c. cū speciali. §. porro.

Sūmariū C Um parati. Pretextu appellationis nō debet subdit⁹ cōtēnere ordinariū ita cōiter summat̃. Sed certe hec summatio est nimis generalis ⁊ de nihilo seruit p. c. vt debitus. j. eo. Diuidit̃ Diuisio. nā primo ponit qd̄ opponebat cardinalis cōtra ep̄m. Secūdo excusatione episcopi ibi. cūq3. Tertio responsionē ad illā ibi: cardinalis econtra. Quarto citationē ep̄i ibi: nos vero. Ab. sic. ¶ Casus. Ep̄s zamoreñ. quasdā petitiones per nunciū suū fecit corā dn̄o papa proponi: quas cū parat⁹ esset admittere. J. dyaconus cardinalis olim in hispania legatus ꝓposuit contra ip̄m ꝙ cū ip̄m ad sinodū suū vocasset: ad ei⁹ vocationē contēpsit accedere. ꝓpter qd̄ ip̄m excōicauit. et sic excōicatus se fecit in ep̄m consecrari. Quidā canonicus sancti iacobi ꝓ ipso ep̄o firmiter asseruit ꝙ erat tūc i legatione regis/ ⁊ ideo ad ip̄m venire nō potuit. Cardinalis allegauit ecōtra ꝙ nūcius suus iuenit eū in salamātina ecclia: ⁊ nō in legatiōe regis. Iterū nūcius ep̄i allegauit ꝙ ab ipso cardinali appellauerat ante sententiā latā. Pa. vero his intellectis ↄsiderās ꝙ p̄textu appellationis nō debuit contēnere aduocationē legati venire. p̄cipit eidē ep̄o q̄tenus vel in p̄sona ꝓpria vel ꝑ nūcios idoneos ap̄lico cōspectui se presentet/ suā si poterit innocentiā ostensurus. ¶ Nota ꝙ quilibet vocatus a iudice suo venire tenetur allegatur⁹ priuilegiū suū. Itē ar. ꝙ nūcio sit credendū. Itē ar. ꝙ auctas regis excusasset ip̄m si in legatione regis inuētus fuisset. Itē ar. ꝙ nemo ꝓhibet̃ plurib⁹ defensionib⁹ vti. Item credit iudici in preiudiciū alterius. Item aliquis dicit̃ p̄sens per nunciū. Ber.

k ¶ Promulgauit. Propter contumaciam. vt. xj. q. iij. certum. et s. eo. si duobus.

¶ Glo. se. alleg. iiij. iura in ↄtrariū. alleg. alia quattuor ⁊ soluit.

l ¶ In legatione regis. Argu. ꝙ excusaret eū auctoritas regis si in legatione regis inuentus fuisset. argu. xviij. distin. si episcopus. lxxiij. dist. salonitane. et in auł. quo. oportet epi. §. illud. col. j. xxxiij. q. vj. si vobis. Ar. ↄtra. ꝙ nō excusat. xxiij. q. vj. quo ausu. ⁊. c. rep̄hēsi- Regī mādatum an excuset citatum.

bile.xxv.q.j.omnie.et.xij.q.ij.quicūq₃ militū. Sol. si mādatum regis puenīat mādatū cuiuslibet plati post dūm papā/tūc regi obtēperādū est: si ab ipso teneat regalia. xxiij.q.vlti.§.ecce. Et si papa vocat cū postea exēplo petri relictis oib⁹ etiā regalib⁹ sequaf pa: pā: vnde iste etiā sibi fecisset debuit venire ad cardinalē₃. exēplo petri † qui vicem pape gerebat. xciij. di.c. vlti. xciiij. dist. c.j.

† Luc. v. et j.q.ij.§. verum. s₃ ibi no. φ paup tatē reliqt. Jo.and. a

¶ Glo.se.arg.alle.vnā.l. in 3riū tres decre.ꝛ sol.

a ¶ Suus nūci⁹. Arg. φ simplici nūcio credēdū est etiā i alteri⁹ p̄iudicio. ff. de re. eo. q sub tuto. vel curato. l. magi. §. illud. ‡ Ar. ɔtra. s̄. de of. leg. p̄udētiā. q₂ dicitur ibi p certū nūciū litteratoꝛe destinatum et vni testi i alteri⁹ p̄iudiciū credi nō d₃. s̄. de testi. veniens. j. et. c. l₃. nūcio tñ publico iurato fideliter exequēti officiū suū bene credif circa ci tationes: aliter non crederetur. arg. s̄. de p̄sum. illud. s̄. de p̄scrip. ad audientiā. ꝛ ar. p̄dicte. l.

‡ Al's incipit ne tamē Jo.and.

¶ Glo.se.obijcit ꝛ soluit

b ¶ Obtentu appellatiōis. Et sic duplici defensiōe defendebaf iste aucte regis ꝛ p appellatiōnē: q₂ nemo p̄hibef plurib⁹ defensiōib⁹ vti ff. de excep. nemo. et. s̄. de p̄scrip. auditis. Preterea si appellatio tenuit: et cardinalis sciuit illum appellasse: sentētia cardinalis nō tenuit. s̄. eo. si duobus. Quare ergo papa nō admittit talem appellationē₃? Q₂ nō cōstabat φ appellasset: vel quia iusta fuisset appellatio: licet allegaret. ꝛ potius debuit credi cardinali ꝛ nuncio φ̄ illi qui hoc tantū allegabat: ꝛ preterea debuit ire et allegare priuilegiū suū. ff. de iudi. si quis ex aliena. et. s̄. eo. si duobus. maxime si in vna legatione inueniebatur. ff. de iuris. om. iu. l. vlti. ar. a 3rio sensu.

Defensiōibus pluribus vti licet.

¶ Glosa seq. obijcit et soluit.

c ¶ Ostensurus. Sed quare papa mandat φ veniat ad curiam cum cardinalis excipiat contra eum: vt videtur per id quod dicit in principio φ paratus erat petitiones illius admittere: sed per exceptionem repelli tantū debuit non puniri. s̄. de ordi. cogni. ca. ij. Cardinalis non excipiebat etiam simpliciter: imo denūciabat domino pape cōtumaciā suam et excōmunicationem † suam: vt inde puniretur ꝛ repelleretur a petitionibus suis tanq₃ excōicat⁹: quare papa ipsum non audiuit propter excōicationē et propter cōtumaciam ꝛ contemptum se. apo. vocat ipsum ad apostolicam sedē. j. de accu. veniens. in fine.

† Et consecrationem tunc recepta. vt dixi in textu. et hoc forte plus mouit papam. Jo.and.

Ad hec. Qui iurauit stare mandato ecclesie non auditur appellans contra iuramentū: si tamē de facto grauaf appellare poterit. h. d. cū sequēti. Secūda pars ibi: id tua. Abbas siculus.

¶ Casus. Aliqui iurant φ stabunt iudicio ecclesie ꝛ postea appellant: quesitum fuit quid agendū sit de istis? Rñ. pa. φ iudex debet eos cōpellere vt obseruent iuramentū suū. vl' φ infra. xl. dies post appellationē suā iter arripiant ad eam prosequendam. ¶ Nota φ ptextu appellatiōis nō pōt qs venire cōtra iuramētū suum. Ber.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

d ¶ Et postea appellāt. Sed quare nō cōpellunf precise etiā stare iudicio ecclesie ꝫm̄ φ iurauerūt? Ideo non cōpellunf quia grauabanf: aliter nō admittitur hodie appellatio ‡ j. eo. vt debitus. et ideo non videtur deserere iuramentum: cum ex iusta causa dimittat illud. ff. qui satisda. cog. l. vlti.

‡ Dicebat Inno. siue iuret siue nō iuret si ne graua mine non pōt hodie appellare. Jo.and.

e ¶ Infra. xl. dies. Nō artatur ad hoc nisi ꝫm̄ φ visum fuerit iudici vt. s̄. eo. cum sit romana. Ber.

f ¶ Iter arripere. Hic prefigitur termin⁹ ad iter arripiēdum. sic. s̄. eo. personas. vbi de hoc.

¶ Glosa sequens signat contrarium ꝛ remittit.

g ¶ Prosequendā. Cōtra. j. eo. ca. primo. sed soluitur ibi.

Diuisio. Questioni. ¶ Cōis diuisio. Secūda ibi: respondemus. Ab.

---

potuisses ad vocationē p̄dicti cardi. accedere. ¶ Cardi. econtra asseruit φ nō in legatione regis a sed i salamātina ecclā te su⁹ a nūci⁹ inuenisset: ꝛ. j. ¶ Nos vo attēdētes φ te nō decuit ɔtēnere ob b tētu b ap. ad vocationē venire legati: p̄cipim⁹ q̄ten⁹ vel in p̄sona p̄pa: vel p nūcios idoneos apl'ico te conspectui repsentes inno c cētiā tuā (si poteris) ostēsurus c. Idem cantuariēsi archiepo.

¶ Si mādatū fctm̄ ei q̄ iurauit stare iudicio ecclie excedit limites iuramēti ꝛ licite p̄missiōis appellare poterit: al'as sec⁹. h. d. compendiose. Ab. Capl'm. xx.

Ad hec: ꝛ. j. ¶ Preterea de his q̄ iuramētū p̄stāt φ ecclie stabūt iudicio: ꝛ postea d appellant d. ¶ Id tua sollicitudo p̄uideat vt eos p̄uare qd iurant: e vel īfra e. xl. dies post appellatio f nē interpositā₃ iter arripere f ad g ipsam p̄sequendam g cōpellas. Idem carnoteñ. epo.

¶ Sūma. vt. s̄. ca. prio. Ca. xxj.

Questioni quā facis vtrū appellationi illi⁹ sit defeh rendū h q̄ (sicut moris est) p̄stito iuramento absolui merecf: ꝛ anq₃ ei mādef aliqd vel mādato recepto cā subterfugij appellauerit.

¶ Rñ. φ appellatiōi q̄ iuramēto ei⁹ obeat derogare nō ē i aliquo i deferēdū s₃ stati erit in eandē re k ducēdus i sniam: q̄ (donec mādatū suscepit: ꝛ susceptū pro posse k fuerit p̄secut⁹) d₃ firmiter obseruari. Idem vintoñ. epo.

¶ Appellans ab ordinario post ea de delicto ab eo commisso puniri pōt p ipm̄ ordinarium. h. d. sed supple ad textū idē eē de antea cōmissis si nūc de illis accusatur. vt. c. ad hec. j. s̄. e. ꝛ. c. proposuit. j. eo. Capl'm. xxij.

Preterea de his q̄ ad sedē l apo. appellant: ꝛ postea grauia l cōmittētes: se dū ɔueniūtur appellatiōe tuentur. ¶ Duxim⁹ rñm dēdū φ eos appellatio nō d₃ in sua iniqtate m tueri quomin⁹ eoꝝ excessus cēsura canōica puniāf. Idem grandeñ. p̄triarche: ꝛ sancti vitalis p̄sbytero cardinali.

¶ Qui non detulit appellationi sui aduersarij: de sua posteriori circa idem contra eum excipere nequit. Capl'm. xxiij.

Constitutis in p̄sentia nostra abbate sancti felicis et pbro. R. p ɔtrouersia q̄ de electiōe torcellane ecclesie est subor ta: ꝛ. j. ¶ Ideoq₃ mādam⁹ quatenus si archidyaco. post appel. et

---

¶ Casus. Aliquis excōicat⁹ p̄stitit iuramētum φ stabit mādato ecclie/ꝛ sic fuit absolut⁹. et anteq₃ mādatū fiat ei: appellat causa subterfugij/vel mādato recepto. querif vtrū deferēdū sit appellatiōi illi⁹? Rñ. φ nō est ƌferēdū appellatiōi q̄ iuramēto illi⁹ debeat obuiare: s₃ stati reducēd⁹ est i eādē sniā₃: donec mādatū suscepit et adimpleuerit p posse.

¶ Nota φ 3 iuramētum nō admittif appellatio. Itē q̄ nō adimplet mādatū: d₃ reduci in eādē sententiam a q̄ fuit absolutus. Ber.

¶ Glosa se. signat 3riū ꝛ soluit dupliciter.

h ¶ Deferēdū. s̄. c. pr. j. ibi iusta de cā appellauit h cā subterfugij: vt lra dicit. ꝛ lra soluit cōtrariū. Uel sic itellige † diuersitatē istaꝝ decre. ibi iurauit stare iudicio ecclie: q₂ p̄pf cōtūaciā fuerat excōicat⁹: ꝛ l₃ appellet ex cā p̄babili: iudicio stare intelligif: q₂ facit qd ius sibi pmittit j. e. vt debit⁹. ar. ff. iud. sol. cū apō. ꝛ. ff. rē ra. ha. l. iij. §. falsus. hic erat excōicat⁹ p aliq̄ delicto i quo iacebat: q₂ forte idē detinebat vxorē alteri⁹ ꝛ sup h iurauit stare mādatī ecclie: s₃ stati ante mādatū vel mādato facto φ illā vlteri⁹ dimitteret incōtinēti appellauit: tali appellatiōi non est aliq̄ten⁹ deferēdū: q₂ p̄iudicat iuramēto suo: et h satī pt colligi ex ipsa lra: vbi dicit appellatiōi q̄ iuramēto eius debeat derogare: q₂ sine iuramēto tali appellatiōi nō est deferēdū p quā in sua iīqtate remaneat. j. c. pxi. et. s̄. e. psuluit. ꝛ. c. cū sit romana. i fi. B.

† Hoc tene as l₃. J. no. j. q. vij. si q̄ voluerint. Uo mādatū q. s̄. c. pxi. mandatis ecclesie. hic iudicis que solutio non est vera. vt no. j. de sen. excōi. ex tenore. Jo. a.

¶ Gl. se. alle. ij. pcoꝝ q̄rit. pōit opi. Lau. cui alle. iij. iura 3ria ꝛ soluit Iterū vnū canonē quē sol. demū pōit opi. Tā. vltio tenet cū Lau.

i ¶ Reducēd⁹. Sic. j. de sen. ex. sacro. ꝟ. fi. s̄. de of. oꝛ. ad repmēdā. i fi. S₃ nūqd iterū recipief iuramētū ab eo stādi mādato ecclie: cū iā semel deierauit? Lau. dixit φ sic. ꝛ ē ar. opti. s̄. de ma. ꝛ obe. cū i ecclijs. Ar. 3. xij. q. v. puuli. ꝛ. vj. q. j. q̄cūq₃. et. s̄. de p̄sump. lras. S₃ ibi nō admittif ad iuramētū vt possit testificare p aliquo i opprobriū ipoꝝ q̄ piuri sūt. sic. s̄. de testi. testioniū. Itē ar. 3. ij. q. vij. nō pt. s₃ illō intelligif anq₃ peniteat. Tā. dicebat φ aliā cautionē debeat ab isto recipe pter iuramētū. s. fideiussoriā cautionē vel pignorati ciā. ff. mā. l. si mādato. §. vl. ‡ ꝛ. ff. de fideicō. li. l. iij. §. adisci. ar. illi⁹ decre. lras. S₃ illō loquif cū suspect⁹ est de heresi. vñ ecclia recipit fideiussoriā cautionē ad dānū illi⁹. Et Ala. h idē sētiebat. ar. s̄. de pcu. c. j. et. s̄. de p̄sum. scribā. Dico cū Lau. φ iterū isti iurabunt in ɔfusionē ipsoꝝ. et q₂ forma est talis φ cū iuramento absoluatur. j. de sen. excō. ex tenoꝛe. et. c. cum desideres. in fi. et. c. super eo.

‡ Nō e idē nec cautionis p̄missa intelligunt. Jo.and.

k ¶ Pro posse. Al'as nō cōpellitur. xiiij. q. vj. si res. ꝛ. xxiij. q. viij. pessimā. j. de vsu. cum tu. quia impossibile preceptū non obligat. ff. que sen. sine ap. rescin. paulus. s̄. s̄. de pac. c. vlti. Ber.

Preterea. Due sunt partes. Secunda ibi: duximus. Abbas.

Diuisio.

¶ Casus. Aliqui appellant super aliqua causa appellatiōe pendente aliqua grauia cōmittūt: ꝛ dū couenīunf super excessib⁹ illis volūt se tueri per appellationē. querif quid iuris sit? Rñ. pa. φ appellatio illa nō debet eos defendere quominus coꝝ excessus puniantur censura canonica. ¶ Nota φ appellatio nō extenditur ad ea que post appellationem fiunt. Item appellatio non tuetur aliquē in delictis. Ber.

† Uel ſm Ho. dixi is de grauib⁹. q₂ l₃ ī aliis recusari pos sit iudex ad q̄ est appellatum hoc ipso φ ab eo ē appellatū i grauib⁹ tñ et manifestis nō pōt. j. c. q̄. remittitur. s̄. eo. ad hoc si. Jo. andree. Jo.and.

¶ Glo. seq. reci. per. q. quid de leuib⁹.

l ¶ Grauia. Maxime quoniā si super articulo aliquo appellatio facta est ad ea que postea emergunt non extenditur: quia in alijs remanet sub iurisditione iudicis sui. j. eo. proposuit. ꝛ. s̄. e. cum teneamur. ergo multo fortius appellatio illos non defendit in enoꝛmibus. † vt. j. eo. proposuit.

m ¶ Iniquitate. Sic. s̄. eo. c. ad nostram. et cum sit. in fi. et. c. peruenit. et. c. consuluit.

Constitutis. ¶ Prima ps decise narrat factū. Secunda dat

iudices ibi: ioc. Ab. ¶ Casus. Premitte q vacante ista eccl'a cathedrali: puenientibus oib⁹ ad quos spectabat electio: archidyacon⁹ noiauerit quendã cõsociũ eligendũ in epm: fuit obuiatũ r cõtradictũ a reliqs ne eligeref cũ esset excõicat⁹: ac fuit interposita appellatio si sec⁹ fieret. Sed hac appellatione non obstante archydyacon⁹ cũ qbusdã paucis de capitulo pcessit ad electionẽ isti⁹ epi: et appellationẽ interposuit ne in piudiciũ isti⁹ electionis attẽtaref aliquid. hac scda appellatione nõ obstãte: reliqui facientes maiorẽ ptẽ pcesserũt ad electionẽ: et quedã alium elegerũt. vtraqz electio deuoluta fuit ad sedem apo. et papa mandat vt in littera continef. Abb. ¶ No. q electio facta de excõicato nulla est: r ideo nõ impedit scda. Itẽ q nõ defert appellationi: appellationẽ cõtra aliũ obijcere nõ põt. Et sic nota q frustra legis iplorat auxiliũ qui cõmittit in legem. Ber.

¶ Glosa seq. signat contrarium r remittit.

a ¶ Excõicatõis. Idẽ eẽt si suspẽsus esset. Nã suspensi r excõicati nec eligere/nec eligi pñt. s. de cõsue. cũ dilect⁹. r. s. de elec. cũ iter. R. et. ix. q. j. nos in hoiem. Ar. s. de cle. excõ. mi. si celebrat. sed ibi soluitur.

Suspensus nec eligit nec eligitur.

b ¶ Noiatione. Si fuit simplex noiatio nullus ius fuit acqsitũ noiato. s. de elec. q sicut. et. ij. q. vj. nominationes. vnde nullum potuit impedimentum prestare sequenti electioni.

a denunciationẽ excõicatiõis[a] ad b noiationẽ[b] sepedicti. C. pcesserit: r primiceri⁹ cũ canonicis: et pleban⁹ cũ assensu cleri epat⁹ vel c maioris[c] et sanioris partis pnominatũ. J. in epm et pastorẽ ele- d gerit: nõ obstãte[d] appel. pfati archidya. si ipe appellatiõi pri⁹ facte nõ detulit: electionẽ de pfato J. factã auc te apo. cõfirmetis.

Idem eboracen. archiepo.

¶ Appellans ab ordinario in vna causa: in alijs corã eo rñdere tenef: põt tñ eũ recusare vt suspectũ: nisi cõueniat de crimine manifesto: r i quo nõ cadit excusatio nec suspitio: vt qz imponif pena iuris surgẽs ipo facto. h. d. fm intellectũ intrisecũ. C. xxiiij.

Proposuit nobis. M. cleric⁹ tuus q sepe cõtingit vt cũ aliqs sup aliqua cã appel- e lat: i alijs[e] causis in qb⁹ nõ ẽ appellatũ respõdere recuset. ¶ Super quo. t. t. rñ. q licet pro illa appellatione nõ min⁹ teneaf i alijs sup qb⁹ appellatũ nõ est rñdere: iudex tñ a quo appellaf (qz illi f oĩno suspect⁹ est) eũ nõ debet[f] ad respondẽdũ super alijs cõpelle-

ecclesia. et. c. vt debit⁹. et sic nõ poterit eũ recusare in alia causa.
¶ Glosa sequens signat contrarium. et soluit.
g ¶ Manifesto. Habes hic q in notorijs nõ est loc⁹ recusatiõi: sicut nec appellationi. s. e. cũ sit. et. c. puenit. et ca. cõsuluit. Ar. cõtra. iij. q. v. quia suspecti: sed illud de manifestis nõ notorijs† hic vero de manifesto qd est notorium.

re: nisi pro crimine adeo graui r g manifesto[g] quo ipso actu merito sit dãnandus.

Idem cantuarien. archiepo.

¶ Absoluitur excommunicat⁹ cautione recepta: licet aduersarius vel excõmunicator ne absoluatur appellet. h. d. fm vnum intellectum quem tamen oportet limitare quando excõmunicatio non fuit lata pro manifesta contumacia vel offensa: quia tunc non debet absolui nisi satisfactione pcedente: vt in. c. ex pte j. j. de verb. sig. Cap. xxv.

Qua fronte nos consulere valeas non videmus cũ dicaris h ordinẽ iuris puertere[h]: iam eniz i non in ecclia sicut est canonicũ[i] r honestũ: nõ etiã in palatio: nõ in camera tua: sed in camera re- k gis cõtra debitũ[k] iuris et põtificalis officij dignitatẽ epozũ electiones diceris confirmare: et. j. ¶ Sane si qs pro cõtumacia vel l alia qlibet[l] causa interdicto vel excõicatione teneaf astrict⁹: et offert se ad iusticiã de his p qbus sentẽtiã ipsam excepit: iudex eũ m (ne in excõicatione decedat[m])

Qua fronte. ¶ Appellans ab excõicatione põt petere absolutionẽ ab excõicatore a quo appellauit nõ obstãte appellatõe sua vel appellatione interposita per aduersariũ ne ab soluaf: tamẽ iste intellectus nõ multũ cõgruit lre. Diuidif. Prima ps reprehendit querentem Secunda ibi: sane. ipsi⁹ duplici questioni respõdet. Ab. ¶ Casus. Archieps cantuariẽ. super qbusdã dubijs suis consuluit dñm pa. añq ad questiões rñdeat: dicit q non videt qua fronte ipsum cõsulat: dũ dicaf iuris ordinẽ puertere: cũ ipse nõ in eccl'ia/non in palatio/nõ i camera sua: sed in camera regis ẽ ius r cõtra põtificalẽ dignitatem electiones epozũ pfirmet. Postea descẽdit ad qstiões. prima est talis. Aliqs fuit excõicat⁹ vel interdict⁹ pro cõtumacia vel alia iusta cã: ille offert se ad iusticiã de his quib⁹ sentẽtiam recepit: pars aduersa appellat ne absoluatur. querif an iudex ipsum absoluere dbeat? Rñ. pa. q iudex ipm absoluere põt ne in excõicatiõe decedat/etiã si appellauerat ps aduersa recepta pric cautõe sufficiẽti ab ipo q iuri parebit corã pa. ad quẽ appellauit/vel delegato ipsius. Scda questio fuit. Aliqs cõquerif se irrõnabiliter excõicatũ vel interdictũ: nihilominus offert se ad iusticiã et petit absolui: pars aduersa appellat: ad hanc questionẽ idẽ rñdit qd in prima: scz q põt illũ absoluere etiã si ps aduersa duxerit appellandum ne absoluatur. ¶ Nota q qui circa officiũ suũ male se habet coram superiore temere potest cõparere vel aliquid petere ab eodẽ. Itẽ absolui dz qs ne in excõicatione decedat prestita prius cautione sufficienti non obstante ap. partis aduerse: quia appellatio nõ tenet in his que dilationem non capiunt. Ber.

eis grauamine pcedet recusatio aliter nõ vt dixi. s. e. ad hoc. s. Jo. an. † Uel fm Inno. hoc crimẽ erat graue r manifestum sz ibi non gra ue Dicit Ho. forte hic e gra ue de quo plurimi scãdalizanf et qõ vniuersã commouet vbẽ. xxvj. q. vj. ca. vlti. vt relinq tur hoc iudicis arbitrio alr. de sentẽ. excõ. cũ illor. X. nisi excess⁹. Jo. and.

c ¶ Maioris. s. de elec. qz pter. r. c. eccl'ia vra. vbi de hoc.
¶ Glo. seq. alleg. v. concor. r duo contraria: r soluit.

d ¶ Nõ obstante appellatione. Qz frustra implorat legis auxiliũ q cõmittit in legẽ. j. eo. an sit. j. de vsur. qz frustra. ff. de mino. auxiliũ. in fi. s. de ele. bone. j. de imu. ec. c. vlti. et. C. de re. cre. generaliter. s. j. Ar. cõtra. s. de elec. cõsideravimus. r. c. auditis. Dicas q h prior noiatio siue fuerit electio siue noiatio: nulla fuit trib⁹ de causis: qz post appellationẽ interpositã et post denũciationẽ excõicationis: cũ excõicati electio ipso iure nulla sit r a longe minori pte: alia vo quasi a tota ecclesia. vnde merito preualuit: et appellationem obijcere ille non poterat cũ ipse appellationi nõ detulerit. vt s. de elec. bone. et. j. e. an sit.

Legis auxiliũ frustra inuocat q in illã peccat.

Diuisio.

Proposuit.[e] Primo ponif cõsultatio. Secundo responsio. Secũda ibi: super quo. Ab. ¶ Casus. Aliqs coram ordinario suo appellat in aliqua causa: cõuenif postea sup alijs causis super quib⁹ nõ est appellatũ. Ille pter appellationẽ nõ vult super alijs respondere. querif qd sit seruandũ? Rñ. pa. q pter appellationẽ illã nõ min⁹ tenef in alijs causis sup qb⁹ non est appellatum rñdere. verũtamẽ iudex a quo appellaf: nõ debet eũ cõpellere ad respõdẽdũ sup alijs/qz ei suspect⁹ est: nisi pro crimine adeo graui et manifesto pter qd ipso actu merito sit dãnãdus. ¶ No. q licet aliquis appellet ab ordinario: tñ sup alijs causis remanet eius iudex: sed nõ debet eũ pellere ad rñdẽdũ: nisi crimẽ sit notoriũ. B.

e ¶ In alijs. Et ita patet q appellatio nõ eximit appellantẽ a iurisditione iudicis: nisi in eo tantũ super quo appellaf. s. eo. cum teneamur. et. c. ad hoc. et. j. co. pastoralis. s. verum.
¶ Glosa sequens. ar. q sic. r soluit.

f ¶ Non debet. Hoc vbũ debet necessitatẽ importat. Si. xj. q. iij. debent. vnde si appellãs vult eũ recusare põt: quia suspectus est: vt hic dicit. r. s. eo. ad hec. alioqn si nollet eum recusare tenef corã illo respondere: qz suus iudex est. Sed quid si appellaui a delegato: et pendente appellatione iterũ daf iudex cõtra me in alia causa: nunquid potero ipsum recusare pter ipsam appellationẽ? Dicas q sic. ar. istius ca. Dicas q hec recusatio pendẽte priori appellatione est in pendenti.† Nam si pnũcietur appellationẽ tenuisse apparet q eum grauauit: et sic admittif recusatio in secunda causa. ar. j. eo. postremo. si autem pnũciatur male appellatũ apparet q illũ nõ grauauit. vñ remittitur ad primũ iudicem. j. eo. c. cum in

† Immo statim recurretur ad arbitros et pbato corã

b ¶ Peruertere. Nam iure posset ei dici: peccasti quiesce. ar. iij. q. vij. s. tria. r. s. sunt autem. ver. idem testatur.
¶ Glo. seq. alle. iiij. concor. in fine alle. duo contraria.

i ¶ Canonicum. Qz hmõi spũalia in eccl'a siue caplis ad h deputatis fieri debẽt. xxiij. di. in noie. et. ij. q. ij. preceptũ. et. xxiij. q. vlti. cõuenior. et. s. de ele. cum terra. et. c. q sicut. et. j. de immu. eccle. ca. j. et. c. cum ecclesia. ar. s.

k ¶ Contra debitũ iuris. Cõfirmatio enĩ cause cognitionẽ desiderat‡ vt. xxiij. di. illud. xlvij. dis. de petro. et io de plano expediri nõ põt. iij. q. iij. s. spaciũ. r. s. a iudice. r. ij. q. iij. s. norandũ. X. ite p tribunali. r nõ de plano. r. ff. de of. procõsul. nec quicqz. C. de sen. et interlo. om. iud. cum sñiam. ff. de reg. iur. oĩa queciqz. r talia fieri nõ debẽt nisi pmissa diligẽti examinatiõe tã psone qz de modo electionis. s. de ele. nihil est. r fieri nõ debent sine consilio capituli sui vel maioris ptis. j. de his q fi. a pla. sine psensu ca. nouit. r. ca. qto.

‡ Uñ redrĩtur q pcce dat citatio fm formã traditã de elec. ca. vlt. li. vj. Jo. ã.

l ¶ Qualibet. Nõ manifesta: qz si aliqs est excõicat⁹ p manifesta offensa nõ absoluit ante satisfactionẽ. j. de vb. sig. ex parte.

m ¶ Decedat. Qz pter peccatũ bõ citi⁹ etiã mori psumif. xj. q. iij. epi si sacerdotali. in fi. r ar. xij. q. j. ca. ij. tollit deus malos de medio ne peccatũ eozũ augeaf. xxiij. q. iiij. ca vindicta. Vñ. magni sancti viri. sicut tollit bonos ne malicia mutet itellectũ eozũ. de pe. di. iiij si ex bono: r ideo pter periculũ mortis nõ admittif hec appellatio. nec in his que dilationẽ nõ capiunt. vt. ff. de ap. reci. vel non. l. vl. et. ij. q. vj. s. diffinitiua. r. s. sunt quorũ. ver. si quis ausus. C. de sepu. vio. l. vl. r. ff. de fe. l. j. s. ij. et. l. solet. Preterea nihil deperitad uersario si absoluatur et ei pdest quo casu non est eius malicie indulgẽdum. ff. de rei ven. in fundo. r. ff. de aqua plu. ar. in summa. s.

Mors rapit malos r bonos.

† Nu͂q̄d tu͂ differt absolutio. sup̄ q̄ vide q̄d no. xviij. dist. si q̄s aũt i vl. glo. Jo. an.

item varijs: sic propter periculũ mortis citi⁹ absoluitur † ꝑ. de sen. excõ. sacro. et c. nuper. pastoris: nisi in duobus casibus. ꝑ. de sen. excõ. per tuas. vbi habes duos casus. tertiũ habes in c. statuim⁹. et q̄rtũ habes. xxiij. q. j. audiuim⁹. et sic sũt q̄ttuor casus in q̄b⁹ nõ tenet s̄nia pastoris.

¶ Glosa sequens recitetur per questionem an iuratoria ⁊c.

a ¶ Cautione. Ergo non iuratoria: q2 noi̅e cautiõis simplex p̄missio intelligitur. C. de verb. sig. sancimus. imo iuratoria cautio prestatur in absolutõe: cũ illa sit forma ecclesie generaliter statuta. ꝑ. de senten. excõ. ex tenore. ⁊ c. cum desideres. et c. super eo. Imo in casu isto cũ excõicat̄ q̄s quia nõ paret iuri: non debet absolui nisi prestita cautione sufficienti q̄ iuri parebit sicut cum restituit̄ possessio. s. d̄ sequestra. c. j. in fi. sed in alijs excõmunicationibus sufficit iuratoria: al's videretur fieri iniuria aduersario.

f ¶ Ipso suo genere. i. ipso facto. s. eo. p̄posuit. in fi. vt. xvij. q. iiij. si quis suadente. lxxxj. dist. si quis sacerdotũ. ⁊ c. si quis amodo. ꝑ. q. j. repiunt̄. et ꝑ. de sen. ex. si concubine. et c. nuper. † tunc eni̅ possunt si ne admonitione: et sine pena illius constitutionis sacro puniri.

b ¶ Cõquerunt̄. Corã superiore excõicatoris qui per simplicem querelã de excõmunicatione cognoscere põt. s. de offi. ordi. ad reprimedã. et ꝑ. de sen. excõ. sacro.

¶ Glo. seq. alleg. contrarium: et ibi remittit.

c ¶ Illud idẽ. Q̄ absoluatur. s. non obstante appellatione illius qui ipsum excõmunicauit. Arg. contra ꝑ. eo. sollicitudinẽ. Sol. ibi.

Diuisio. Reprehensibilis. Quinq̄ sũt dicta hui⁹ tex. Scd̄m ibi: nec subiecti. Tertium ibi: si vero. Quartũ ibi: si autem. Quintum ibi: p̄cipue vero. Abbas sic.

¶ Casus. Quia prelati nimis prompti erant et faciles ad excõicãdũ et subditi promptiores ad appellãdum: volẽs lateranẽ. con. prouidere super his tã subditis q̄ prelatis: statuit q̄ prelati suspensionis vel excõmunicationis sententiã nullatenus proferãt in subiectos: nisi canonica cõmonitione p̄missa: nisi forte talis sit culpa q̄ ab ipso facto suspensionẽ vel excõicationẽ inducat: nec subiecti contra disciplinam ecclesiasticam appellare presumant. Sed si aliquis pro sua necessitate appellauerit: cõpetens sibi terminus prefigatur ad prosequendam appellationẽ: q̄ si infra terminũ non fuerit prosecutus: extunc episcopus auctoritate sua vtat̄. Si autẽ aliq̄s appellauerit: et ille cõtra quẽ fuerit appellatũ venerit: ille vero qui appellauit venire neglexerit: si propriũ habuerit in expensis parti alteri cõdenet̄: vt h̄ saltẽ timore perterrit⁹ nõ facile q̄s appellet. Jn fine dicit q̄ religiosi cũ pro suis excessibus fuerint corrigendi: contra regularem disciplinã non appellẽt. ¶ Nota q̄ canonica monitio precedere debet excõicationẽ. Jtẽ si quis infra terminũ sibi statutũ appellationem nõ p̄sequit̄: iudex postea officio suo vtatur. Jtem q̄ non prosequitur appellationẽ suã: cõdẽnari debet aduersario eam prosequenti in expẽsis. Jtẽ a correctiõe nõ appellatur. Ber.

† al. ipso iure.

absoluere poterit: etiã si p̄s aduersa ne absoluat appellatiõis obstaculũ interponat: ab ip̄o tñ ante absolutionẽ sufficienti cautione[a] recepta: q̄ vel in p̄ñtia ro. põ. ad cui⁹ audiẽtiã appellat̄: si maluerit aduersari⁹: vel corã iudice cui cãm delegauerit iur͂ pareat eq̄tati. ¶ De his etiã q̄ conquerunt̄[b] se irrõnabiliter excõicatiõi vel iterdicto suppositos: illd̄[c] idẽ dicim⁹ etiã si hi q̄ h̄mõi protulerunt sententiã ad se. ap. duxerint appellandum.

Idem in concilio lateranẽ.

¶ Prelat⁹ subditũ suspendere vel excõicare non debet nisi monitione p̄missa: nec subditus cõtra disciplinam ecclesiasticã appellare potest/maxime si est religiosus. Et iudex a quo/ prefigit terminum appellãti ad appellationẽ prosequẽdam: infra quem si non p̄sequit̄ iudex a quo reassumit iurisditionem. Appellãs vero nõ p̄sequens appellationẽ suã ↄdẽnat̄ in expẽsis appellato hoc p̄sequenti. Capitulũ. xxvj.

Reprehẽsibilis: ⁊ ꝑ. Presenti decreto statuim⁹ vt nec p̄lati (nisi canonica[d] monitione p̄missa) suspẽsionis vel excõicationis s̄niam p̄ferãt[e] in subiectos: nisi forte talis sit culpa q̄ ipso[f] suo gñe† suspẽsiõis vel excõicatiõis penã inducat. ¶ Nec subiecti[g] cõtra disciplinam ecclesiasticã in vocẽ appel. erumpãt. ¶ Si vero quisq̄ pro sui necessitate crediderit appellãdũ: cõpetens[h] ei ad p̄sequẽdã appellationẽ terminus p̄figat̄: infra quẽ si forte prosequi neglexerit: tunc epus[i] libere sua auctoritate vtat̄. ¶ Si autẽ in quocũq̄ negocio aliq̄s appellauerit: et eo q̄ appellat⁹ fuerit veniẽte: q̄ appellat venire neglexerit: si q̄d p̄priũ[k] habuerit: competentem illi recompensationem faciat expẽsarum: vt hoc saltem timore territus in grauamen alterius non facile quis appellet. ¶ Precipue vero hoc in religiosis volum⁹ obseruari: ne religiosi cũ p̄ aliquo excessu fuerint corrigendi: cõtra regularẽ[l] prelati sui et capituli disciplinã appellare p̄sumãt: s3 humiliter ac deuote suscipiant q̄d pro salute sua fuerit eisdem iniũctum. Idem.

¶ Judex a quo si obstãte appellatione cognoscit de cã si appellãs nõ p̄sequit̄ h̄ p̄mo. Et iudex vt suspect⁹ recusat⁹ p̄t alteri cãz cõmittere. hoc secũdo. C. xxvij.

Ad hec: ⁊ ꝑ. ¶ Cũ a te sup aliq̄ cã fuerit appellatũ: fas tibi sit appellãtes ap. re. compellere[m]: vt vel appellationẽ interpositã prosequant̄: vl' corã te iuris pareant eq̄tati. ¶ Aut si alterutra p̄tiũ te suspectũ[n] habuerit: te insistente iudicẽ eligant: q̄ p̄positã inter eos valeat dirimere questionẽ. Idẽ salabrieñ. epo

¶ Si canonic⁹ ad residẽtiã monit⁹ appellat: statuit̄ sibi terminus ad appellationẽ p̄sequẽdã: ⁊ interim deseruit̄ beneficio p vicariũ de fructib⁹ beneficij sustentãdũ: ⁊ si appellationẽ nõ p̄sequitur: vel residentiam nõ facit: priuat̄ p̄benda. Ca. xxviij.

Peruenit ad nos q̄ cũ. V. ecclesie tue canonicum vt in ea

† xxxij. ca̅sus q̄b⁹ ip̄o iure q̄s incurrit excõicationem p̄ cõstitutiones vj. lib. not. eo. lib. de sẽ. excõ. eos qui. ⁊ l. casus exp̄ssos p̄ cõstitutiões cle. et duos taci tos not. in cle. de sen. excõ. c. j. q̄ rũ. xvj. sunt rebuati. vt ibi not. de suspẽsione. xo hic exẽplificat ho. p̄ decre. ij. ꝑ. de solu. de elec. cũ in cũctis. §. clerici. ꝑ. de reiudi. c. j. de sentẽ. ex cõi. ca. j. de elec. c. j. lib. vj. x x v. spe cies suspẽsionum cum suis subdiuisiõib⁹ ple ne not. i cle. de pe. cupiẽtes in glo. nota nouã Jo. and.

g ¶ Nec subiecti. Quia subiecti constitutionem illam non seruabant: immo indifferenter appellabãt: nõ expectata aliqua admonitione ⁊ nulla causa premissa. Alia etiam constitutio edita est cõtra ipsos que illis imponit silentium. ꝑ. eo. cum speciali. et sic patet q̄ subditi cõtra ecclesiasticam disciplinam non appellant: nisi grauarẽtur iniuste s̄m tenorem illius constitutionis cũ speciali.

h ¶ Competens. s̄m tenorem illius decre. s. e. cum sit si exposuit causam probabilem sue appellationis ante sententiam. ꝑ. eo. vt debit⁹. post sententiam nõ est necesse allegare aliquã cãm.

i ¶ Tunc episcopus. Qui perinde est ac si nõ appellauerit. s. eo. cum sit. ⁊ ꝑ. eo. sepe.

k ¶ Proprium habuerit. Punitur appellãs q̄ nõ prosequitur appellationẽ in expẽsis alteri parti ex eo q̄ ip̄s ad iudiciũ p̄uocauit ⁊ nõ venit: ⁊ si prouocatus fuisset per p̄curatorem non ad tractandã litem sed ad impetrãdas litteras aduersario legitime p̄sequente ad totam causam similiter cõdenat̄: q2 non venit sufficienter ꝑ. eo. nicolao. sed si non habebat p̄priũ al's punietur s̄m arbitriũ iudicis. xiiij. q. vj. si res. ⁊ s. de dolo ⁊ contu. fi̅ne. s. ff. de iudi. eũ quẽ temere. s. de rescrip. ceterũ. et c. vlti.

l ¶ Regularem. Si. s. eo. ad nostram. vbi de hoc.

Diuisio. Ad hec. ¶ Duo sunt dicta: scd̄m ibi: aut si. Abbas siculus.

¶ Casus. Judex compellere debet appellantem vt appellationẽ suam prosequatur infra terminũ sibi prefixũ: vel stet iuri coram ipso. Jn fine dicit si aliqua partiũ iudicẽ habet suspectum: iudicem eligant qui causam dirimat. ¶ Nota q̄ iudex potest compellere appellantem vt appellationem prosequatur. Jtem iudex ordinarius potest recusari/sed potest partes compellere vt alium eligant coram quo questio terminetur. Ber.

m ¶ Cõpellere. Subalternatiõe vt dictũ est. s. e. cõsuluit. ⁊ c. puenit. sic alternatiue cõpellitur q̄s ad p̄tinẽtiã. vt. xxvij. q. ij. multoꝝ.

n ¶ Suspectũ. Et ita ordinari⁹ ‡ põt recusari. De hac suspitiõe tene q̄d dicit̄ ꝑ. eo. cum speciali. et s. de fo. compe. si quis. Ber.

‡ De q̄ necessario intelligit̄ de cre. h3 Ab. p̄ eo q̄ delegat⁹ recusetus non de legat. ꝑ. eo. scd̄o req̄ris Jo. and.

Peruenit. Jn prima ponitur decisa cõsultatio. Jn secunda r̄nsio ibi: cum autẽ. que tria facit que per se patent. Abbas.

¶ Casus. Episcopus salebriẽ. monuit vuil. canonicũ suũ vt i ecclesia sua residentiam faceret: ille appellauit. quesiuit episcopus a pa. quid super hoc faceret. mandat papa eidem episcopo quatenus illum moneat vt in ecclesia suã residentiã faciat/vel infra terminũ competentem iter arripiat eam prosequendi: interim vero vices ei⁹ in p̄dicta ecclesia ↄmittat alicui honeste p̄sone: ⁊ de bñficio illi⁹ ei p̄uideat̄: q̄ si alterũ istoꝝ nõ fecerit: prebenda ipsa priuet

d ¶ Canonica monitione. Trina. s. illa enim dicit̄ canonica. xvj. q. vij. omnes decime. ⁊ xvij. q. iiij. de presbyterorum. de canonica ‡ admonitione habes. s. de iudi. nouit. ⁊ ij. q. j. si peccauerit. et si q̄s ea omissa aliquẽ excõmunicauerit per vnũ mensem ingressum ecclesie sibi nouerit interdictum. ꝑ. de senten. ex. sacro. et in odiũ platorum qui excõicabant nõ premissa admonitione. Contra istud cõcil. emanauit illa constitutio. sacro. et c. cum medicinalis. queimponit ipso iure penam illam prelatis.

Monitio trina d̄r canonica.

‡ Meli⁹ dixisset euangelica. Jo. and.

e ¶ Proferant. Tenet tamen licet contra hoc faciãt. xj. q. iij. s̄nia

eundem/et alij eam cõferat qui ibidẽ deseruiat. ¶ No. q clerici i ecclesijs residentiã facere tenent ad mãdatũ sui prelati: qđ si non fecerint: possunt eis priuari. Ber.

a ¶ Residentiã. Quã qlibet clericus de iure cõi facere dz. vij. q. j. si qs in clero. z. xcj. dist. eleutheri⁹. ĩ. de cle. nõ resi. ex tuc. quia nõnulli nisi iusta causa excusantur: puta infirmitate: vel si abest de licẽtia prelati sui. ĩ. de cle. nõ resi. relatum.

b ¶ Frustratorie. Et ita admittit hec frustratoria appellatio que hodie † nõ recipit nisi cã probabilis exponat in appellatione. ĩ. eo. vt debitus. et. c. cum speciali. et ca. interposita.

†Si vis q hodie teneat dic q loquitur hoc capitulũ i mãdato qđ obtinet vi diffinitiue: nõ eni p diffinitiuã sniaz posset pl⁹ iniungi huic clerico q̃ p hoc mãdatũ: hincẽ q sine cãe expressiõe potuit appellari ab. facit qđ no. in spe. eo. ti. §. in quibus. v̾. sed nunquid. in fi. Sed certũ est q in tali b⁹ pceptis distinguimus an fiant lit. ɔtest. vl̾ nõ vt no. de elec. dudũ. ĩ. de verbo. sig. ex pte. j Jo. and.

c ¶ Arripiat. Terminus iste dat ad iter arripiẽdũ nõ p̾sentãdum se iudici. De h dictũ est. s̃. eo. p̾sonas. ad h tñ p̾cise nõ p̾t ɔpelli. C. de ap. eos. in fi. sed subalternatione vt sepi⁹ dictũ est. ¶ Glo. se. obijcit z soluit

d ¶ Assignes. Sz ex quo appellatio eius admittit: q̃re dicit papa q bñficia illi⁹ alij interim assignẽtur cum appellatiõe interposita q̃ recipitur nihil innouari oportet. ij. q. vj. §. appellatione: Hoc iõ fit: qr ecclia interim nõ dz carere suffragio clerici: z iõ ne seruitiũ ecclie propter appellationẽ illius diminuat subtrahit illi beneficiũ et assignat alij qui interim officiet eccliaz vice sua: qr frustratoria videbat appellatio. B. ¶ Gl. se. notat z remittit

e ¶ Priues. Ex hoc patet q q̃ in ecclesia sua nõ vult facere residentiam põt a p̾lato suo ea priuari: nisi iusta cã fuerit impedit⁹ q̃re residere non posset. ĩ. de cleri. non resi. inter quattuor. z. c. vlti. De hac materia dictum est. s̃. vt lit. non conte. quoniã frequenter.

a residẽtiã[a] faceret monuisses: i appellationẽ prupit: z. ĩ. ¶ Cũ aũt b frustratorie[b] dilatiõis cã videat dict⁹ canonic⁹ appellasse: mãdamus q̃ten⁹ eũ studiose moneas vt i eadẽ eccl̃a residẽtiã faciat: vl̾ ĩfra terminũ eã p̾secutur⁹ iter ad c nos arripiat[c] veniẽdi. Interi v̾o alicui hõeste p̾sõe vices ei⁹ i eccl̃a p̾taxata ɔmittas: z ei d̃ bñficijs d illi⁹ assignes[d] vñ possit ɔgrue sustentari. Qz si p̾libat⁹. V. alterũ istorũ adiplere neglexerit: tu de e p̾bẽda sua p̾ues[e] eũdẽ: z eam alij idonee persone ɔcedas. Idem.

¶ A iudice iurisdictionem exequẽte nõ appellat. Capl̃z. xxix.

Consuluit nos. t. f. vtrũ sit appellatiõib⁹ deferẽdũ a rege frãcorũ p iudeis interpositis vt mãcipia detineãt xp̃iana: f z. ĩ. ¶ Nõ cõuenit vt p h̃mõi[f] appellatiõibus ab obseruatiõe decreti debeas abstinere. Idẽ genuensi. archiep̃o.

¶ Qui ante citationem vel noticiam l̃rarũ misit nũciũ ad papã appellare põt ne delegatus pcedat: secus si post. Caplm. xxx.

ij. Ad hec sicut asseris: et. ĩ. ¶ Rñ. q iudex si ei ɔstiterit appellãtẽ añq̃ ptes cẽnt cita g te: vl̾ delegatio[g] cãe puenisset ad ip̃m q̃ appellatõis iterponit ob h staculũ nũciũ ad se. ap.[h] destinasse: facte dz appellationi deferre. sed si post citationem fuerit destinat⁹/ satis potest exequi quod mandatur. Idem.

¶ Qui nõ ɔtulit appellatiõi interposite ad papã mittit cũ l̃ris ordinarij ad curiam puniẽdus.

De priore: z. ĩ. Cap. xxxj.

¶ Ceterũ si p̾fat⁹ canonicus p̾orẽ ppt̾ suas enormitates manifestas q̃ ip̃m notabilẽ reddunt ad se. ap. appellauit: et ipse i tali ap. deferre cõtempsit[i]: eũ cũ l̃ris tuis v̾itatẽ ɔtinẽtib⁹: de tãk to excessu[k] satisfacturũ ad sedez apo. venire cõpellas. Idem.

¶ Cõtra ɔstõnes regulares appellatio religiosũ non defendit.

l Quia nos: z. ĩ. Ca. xxxij. ¶ Ut abbates[l] q̃ de aliq̃ m publica infamia[m] publice resper n si sunt aut ɔuicti[n]: deinde in cõ o muni capl̃o[o] cõmõiti p̾lationi cedere noluerint: appellãdi nõ habeant facultatem. Idem.

¶ Judex a quo potest prefigere terminũ appellãti ad p̾sequẽdã appellationẽ: quo lapso reassumit iudex iurisdictionẽ. c. xxxiij.

Ad aures nr̃as: z. ĩ. ¶ Appellãti ad p̾secutõez ap.

g ¶ Delegatio. i. cognitio delegationis facte.

h ¶ Ad sedem apo. destinasse. Hodie non admittitur talis appellatio: quia si haberet litteras super eodem negocio non prodesset si nõdum essent iudici presentate. ĩ. eo. vt debit⁹. Si. habes. s̃. e. meminim⁹. vbi de hoc.

De priore. ¶ Casus. Quidam canonicus regularis appellauit a suo priore qui modũ excedebat in correctione quẽ fecit vestibus vsq̃ ad camisiã spoliari. prior non obstante appellatione processit. enormiter contra illum canonicum. Unde conquestus fuit dño pa. vnde mandat cuidam iudici vt si p̾fatus canonicus appellauit propter enormitates ipsi⁹ prioris manifestas que reddunt ipsum notabilem: et ipse nõ detulit appellationi compellat ipsuz ad apo. se. cum litteris veritatem continentib⁹ venire/ satisfacturũ de tanto excessu. ¶ Nota q prelatus nõ debet excedere modum in corrigẽdo: alioquin tenet appellatio que al̃s non teneret. Itẽ qui nõ defert appellationi legitime: debet puniri. Ber. ¶ Glosa sequẽs reci. per obiectionẽ decre. ad nostram zc̃.

i ¶ Cõtempsit. Ex hoc patet q si prelatus modum excedat † in correctione q bene admittitur appellatio a tali correctiõe. s̃. de of. or. licet. a correctione non appellatur. s̃. eo. ad nostram. z. c. reprehensibilis. vlt. respon. z. ĩ. c. cum speciali. in fine.

†Sicut iste vt dixi in textu. et patet in antiqua: z hoc respicit hec glo. s̃z Ab. Jo. and.

¶ Glo. se. reci. per obiec. de. l. quoniam iudices.

k ¶ Excessu. Et sic patet q qui non defert legitime appellationi: debet puniri: vt si cleric⁹ fuit deponi debet. ij. q. vj. vt decreto. si laicus. xxx. pondo auri multetur. C. de appel. quoniã iudices.

Diuisio. Duplex intellect⁹ huius ca.

Consuluit. ¶ Cõmunis diuisio. Scđa ibi nõ conuenit. Et intellige hanc litterã duob⁹ modis. Primo q cũ ep̃us cõpelleret iudeos vt dimitterẽt mãcipia xp̃iana in sua libertate cũ non sit licitũ eis s̾m iuris dispositionẽ h̃re seruos xp̃ianos: appellabatur ab eo p regẽ francorũ q̃ interponebat appellationẽ in fauorem iudeorũ a q̃b⁹ forte multa cõmoda pcipiebat. Scđo modo põt intelligi q nõ appellabat hic rex: sed appellabat ab eo q̃ tanq̃ minister ecclesie cõpellebat iudeos vt dimitterẽt suos xp̃ianos. Et vtraq̃ lec. p̾t adaptari l̃re. nec mutat iur̾ dispositio. nã vtroq̃ casu appellatio erat cõtra dispositionẽ iuris: merito nõ erat admittẽda. Ab.

¶ Casus. Querit an appellationi regis francorũ sit deferẽdum pro iudeis vt liceat eis habere mancipia christiana/ z sinagogas edificare: Rñ. pa. q nõ: cum sit contra cõciliũ generale. ¶ Nota q appellationi facte cõtra leges et canones: nõ est deferendũ. Item nota cõtra iudeos q nõ p̾nt habere christiana mancipia. Ber.

f ¶ Pro h̃mõi appellationibus. H̃mõi appellatiõibus non est deferendũ cõtra canonicas sanctiones. liiij. dist. mancipia. de quo decreto fit hic mentio. et. ĩ. de iude. multorũ. et. c. iudei. ij. et. c. cum sit nimis. et sic patet q appellatio q̃ fit ɔ leges vel canones nõ est aliquatenus admittenda. ĩ. de cler. non resi. c. relatum. Ber.

Sũmariũ

Ad hec. ¶ Idẽ dicit qđ. c. meminim⁹. et. c. suggestũ. s̃. e. Utrũ hodie missio nũcij aliq̃d operet dicet plene in. c. vt debitus. ĩ. eo. Ab. ¶ Casus. Aliqua causa cõmissa est alicui ap. re. ille contra quem commissio facta est appellat dicens se pro eadem causa nuncium suum ad se. ap. destinasse. queritur an tali appellatiõi sit deferendum: Rñ. pa. q si constiterit iudici appellantem destinasse nunciũ ad se. apo. anteq̃ partes essent citate/ vel anteq̃ delegatio cause puenisset ad ip̃m: debet appellationi deferre. Si v̾o post citationem fuit nuncius destinatus: non tenetur appellationi deferre: hoc intellige s̾m illam. ĩ. e. vt debitus. ¶ Nota q missio nũcij excusat appellantem ne respõdeat corã iudice cui cã est cõmissa: et h intellige si nuncius mittat anteq̃ ptes fuerit citate. Si v̾o post/ nõ excusat. Itẽ lz cã nõ admittat ap. re. põt tñ appellari. Ber.

Quia nos. ¶ Casus. Statuit pa. i capitulo isto q abbates qui publica infamia sunt respersi aut conuicti si cõmoniti in cõmuni capitulo renũciare voluerint: vocem non habeant appellandi. ¶ Nota q in notorijs delictis non habet locum appellatio: nec contra correctionem admittitur appellatio. Ber.

l ¶ Ut abbates. supple statuimus.

m ¶ Infamia. De qua purgare se nequeũt. ij. q. v. presbyter. si. ĩ. de de symo. de hoc.

n ¶ Conuicti. De plano etiam ordine iudiciario per omnia non seruato ‡. ĩ. de accu. olim. quia regulares huiusmodi de facili possunt a suis administrationibus amoueri: z ex leuibus causis. ĩ. de ac. qualiter et quãdo. in fi. z. ĩ. de symo. per tuas. in fi.

‡Alias nulla esset dubitatio s̾m Inno. Jo. andree.

¶ Glo. seq. reci. per. q. de quo cõi capitulo loquatur.

o ¶ In cõmuni capitulo. Quod facere debent abbates: z priores de triẽnio in triẽnium. ĩ. de statu. regu. in singulis. z si sponte cedere noluerint: tunc presidentes capitulo denuncient episcopo dyocesano qui ipsum remoueat. ĩ. de sta. regu. in singulis. z. c. se. §. j. z in tali casu non habet locum hec appellatio contra huiusmodi correctionẽ: maxime cum publice sint infamati vt per talem appellationem remaneat infamia. si. s̃. e. consuluit. sic z a pena legis appellari non potest. ff. de verb. sig. l. antepe.

Ad aures. ¶ Aduerte quia istud ca. non est ex toto superfluũ Nam loquitur in delegato de quo non habebamus textum ita apertum. Abbas sic. ¶ Casus. Dicitur in capitulo isto q iudex debet appellanti competentem terminum prefigere ad appellationem suam p̾sequendam: infra quem si non fuerit prosecutus appellationem: extunc debet iudex ipsum compellere stare iuri coram eo. ¶ Nota q tempus potest prefigi a iudice appellatiõi p̾sequende. Itẽ qui nõ prosequit appellationem/ incidit in iurisditionem iudicis a quo appellauit. Ber.

† Tñ hec decre. exprimit de iuaicio delegati Jo. and.

a ¶ Terminus. Hoc iã sepiꝰ dictũ est.† ş. e. ꝑsonas. ⁊ c. seq. ⁊ .j. eo. sepe. ⁊ c. oblate. quia perinde est ac si non esset appellatum.

Diuisio.

AD audiẽtiã. ¶ Qui se ⁊ sua ꝓtectiõi pape summittit: lꝫ ꝟbũ appello non exprimat intelligit̃ appellasse. h. d. Primo narrat factũ. In secũdo dat iudicẽ ibi: licet autẽ. Abbas. ¶ Casus.

[a] terminꝰ[a] ꝯgruꝰ p̃figat̃: infra quẽ si ap. nõ fuerit ꝓsecutꝰ: extũc cõpellat̃ stare iudicio delegati.

Idem Abuleñ. episcopo.

¶ Si p̃cedẽte grauamiẽ q̃s submittit se ꝓtectioni supioris habet̃ ꝓ appellãte: dũmõ s̃uauerit ea q̃ i appellatiõe sũt necessaria.

AD audiẽtiã C. xxxiiij.

Nr̃am nouerꝭ ꝑuenisse: ꝙ [b] cũ zamoreñ. ep̃s. G. pbr̃m eccl̃e[b] scti Jacobi zamoreñ. multipliciter molestaret: tãdẽ idẽ pbr̃ se et ecclesiã suã nr̃e ꝓtectõi subiecit: ⁊ .j. ¶ Licet ãt p̃dictꝰ pbr̃ ex sim- [c] plicitate[c] forte ꝟbũ ap. nõ exp̃s- [d] serit: qꝛ tñ postq̃ȝ se ⁊ sua nr̃e[d] ꝓtectiõi subiecerat nõ debuit sine [e] cause cognitiõe[e] aliq̃ sñia ꝯdẽnari: mãdamꝰ q̃tenꝰ (si ita tibi ꝯstiterit) sñiam quã p̃fatꝰ ep̃s in eũdem pbr̃m tulit denuncies non [f] tenere[f]. Idẽ archi. terracoñ.

¶ Cã nõ ẽ ad iudicẽ a quo remittẽda appellatiõe adhuc nõ iustificata nisi de ꝑtiũ ꝯsensu. c. xxxv.

ACcepta cõq̃stiõe canonicoꝝ papilloñ. ⁊ .j. ¶ Non [g] [h] dꝫ ad eos[g] cã remitti nisi ꝑtes[h] ꝯsenserit a q̃bꝰ noscit̃ appellatũ. Luciꝰ. iij. gualt̃o. lincõ. cano.

¶ Delegatꝰ etiã datꝰ cũ clausula appellatione remota recusari potest si est consanguineꝰ ipetrãtis: vel si fuit aduocatus eius in illa causa. Cap. xxxvj.

POstremo fraternitati tue l̃ris p̃ntibꝰ itimamꝰ: ꝙ si cã alicui fuerit delegata: q̃ consangui- [i] neꝰ[i] sit illiꝰ q̃ l̃ras ipetrauit: aut [k] in eodem negocio aduocati[k] officio functꝰ: vel ex alia iusta cã suspectꝰ: hmõi delegatꝰ nõ imerito poterit recusari: q̃uis app. re. fuerit ei negocium delegatum.

Idem norwiceñ. episcopo.

¶ Sentẽtia interdicti nõ suspẽdit̃ per appellationẽ sequẽtem.

AD hec qm̃ Ca. xxxvij.

sub interdicto aliqui cõstituti appellãt: ⁊ deinde illõ seruare cõtẽnũt: q̃d in h casu seruãdũ sit cõsulere voluisti. ¶ Nouerꝭ igit̃ ꝙ sicut post appel. excõicari [l] nõ possũt: sic int̃dictũ[l] nequeunt cui añ appel. eos cõstat supposi-

Ecclĩa sancti Jacobi zamoreñ. subest ecclesie cõpostellane. Ep̃us zamorẽ. multipliciter molestabat. G. pbr̃m predicte eccl̃ie sancti Jacobi zamorẽ. ꝓpter q̃d idem pbr̃ se ⁊ eccl̃iam suã sub ꝓtectiõe dñi pa. supposuit: sed p̃fatꝰ ep̃s nihilominꝰ post inuocatũ se. ap. p̃rociniũ: quia forte ꝟbũ appellatiõis nõ expressit dictũ pbr̃ꝫ excõicauit: ꝓpter q̃d idẽ pbr̃ dño pa. fuit cõq̃stꝰ. Rñ. pa. lꝫ p̃dictꝰ pbr̃ ex simplicitate ꝟbum appellationis nõ exp̃sserit: tñ se ⁊ sua sub ꝓtectione apostolica subiecerat / sine cause cognitione nõ debuit aliq̃ sñia ꝯdẽnari. vñ mãdat q̃tenꝰ si cõstiterit ita esse: sñiam quã p̃dictꝰ ep̃s tulit in eũdẽ pbr̃m denũciet nullã esse. ¶ No. ꝙ simplicitati ꝑcẽdũ ẽ. Itẽ idẽ ẽ supponere se sub ꝓtectiõe pape sicut appellare ad ip̃m vt hic patet: sꝫ h intelligo ex iudiciũ. Iteꝫ nõ refert an aliquid ex eq̃pollẽtibꝰ fiat. Itẽ sine cause cognitiõe non dꝫ aliq̃s cõdẽnari: nisi i notorijs vbi ordo iuris non seruatur. Item nemo ius sibi dicere debet. Item sententia excõmunicationis post appellationem lata: non tenet. Ber.

b ¶ Ecclesie. Que est propria compostellane ecclesie.

c ¶ Ex simplicitate. Vñ ei ꝑcẽdũ fuit. lxxxvj. di. tãta. ⁊ ff. de iurisdic. om. iudi. si q̃s id. §. doli. ⁊ ff. si q̃s in ius voca. non ierit. l. ij. §. j. C. de testa. l. vlti. et. ş. de prescrip. super litteris.

d ¶ Nr̃e ꝓtectioni. Ar. ꝯ. .j. de pui. ex pte. vbi nõ eximit̃: lꝫ aliq̃s habeat l̃ras ꝓtectionis dñi pape a iurisditiõe sui iudicis. Sol̃. ibi loquit̃ de generali protectione: h spãlis protectio fuit que obtinuit vicem appellationis: ⁊ preterea ibi constat illos subesse suis prelatis. hic sacerdos iste nõ erat de iurisditione zamoreñ. ep̃i: imo dicebat se subesse ecclesie sancti Jacobi cõpostel. et erat in possessione libertatis: ⁊ allegabat sup hoc priuilegiũ cõpostellane eccl̃ie: q̃re sententia zamoreñ. nõ tenuit. vñ sine cause cognitiõe ius sibi dicere non debuit in presbyterum illũ: ip̃o enim facto appellauit. ar. .j. eo. dilecti. et ca. vt nostrum.

Nr̃e ꝓtectiõis pape an eximant aliquẽ a iurisditione sui iudicij.

e ¶ Cognitione. Delegata a papa: qꝛ ipse nõ posset cognoscere de h an iusta cã fuisset hmõi ꝓtectio vel nõ: et an haberet‡ iurisditionẽ in ip̃m: qꝛ nemo ius sibi dicere p̃t. C. ne q̃s in sua cã. l. vna. Ber.

f ¶ Tenere. Et sic nulla fuit sententia tanq̃ȝ a non suo iudice lata pro huiusmodi protectione: ac si verbũ appellationis expressisset. sic .j. de senten. excõ. per tuas.

‡ In hoc male dicit glo. nisi restrigas hoc dictũ cũ ꝓximo ⁊ hoc pleniꝰ itelliges ꝑ not. .j. eo. sollicitudinẽ i gl. sed q̃re i fi. Jo. andree.

ACcepta. ¶ Diuidit̃ in duas ptes. scd̃a ibi: nõ debet. Abbas. ¶ Casus. Dicit̃ in capl̃o isto ꝙ si ꝯtigerit ab audientia alicuius iudicis appellari: nõ dꝫ cã ad ip̃m remitti nisi partes in hoc consentiãt. ¶ Nota ꝙ causa non debet ad eum remitti a quo est appellatum: nisi in casibus. Ber.

g ¶ Ad eos. vt. ij. q. vj. §. vlti. et. c. si ep̃s accusatus. et. C. de ap. eos qui. et .j. de sen. excõ. per tuas. contra. ş. de excep. cũ olim. in fi.

¶ Glo. se. reci. per obiec. resoluit̃ plurale in singulare.

h ¶ Partes. i. ps appellãs† qꝛ nõ obstante ꝯdictione alteriꝰ ptꝭ p̃ot appellãs redire ad priorẽ iudicẽ .j. eo. interposita. §. i. tñ ꝯdẽnabit̃ appellãs aduersario in expẽsis alteri parti si contradicẽte aduersario reuertit̃ ad eũ iudicẽ: vt ibi dicitur.

¶ Glo. seq. querit. arg. pro ⁊ contra. et soluit. secundo iterũ querit ⁊ soluit. tertio ponit alia exempla suspiti. et remittit.

† Et sic resoluit̃ plurale i singulare .j. de p̃uile. vt p̃uilegia ad fi. et sic etiam debet exponi .j. ca. j. li. vj. Jo. an.

POstremo. Casus. Dicit̃ hic ꝙ si iudex delegatꝰ sit ꝯsanguineus ipetrãtis / vel fuerit aduocatꝰ in eadẽ cã / vel ex alia iusta cã suspectꝰ: p̃ot legitime recusari: lꝫ sit ei cã remota appellatõe cõmissa. ¶ Nota ꝙ si iudex fuerit cõsanguineꝰ ipetrãtis / vel aduocatus in eadem causa recusari potest: licet appellatio in litteris sit remota. Itẽ ex qualibet iusta causa potest iudex recusari. Ber.

i ¶ Consanguineus. Sed vsq̃ȝ ad quẽ gradũ intelligimꝰ istã cõsanguinitatẽ? Videt̃ ꝙ vsq̃ȝ ad septimũ: qꝛ vsq̃ȝ ad illũ gradũ succederet illa alijs deficiẽtibꝰ. xxxv. q. v. ad sedẽ. in. j. col. vñ cũ remaneat affectio p̃ot recusari vsq̃ȝ ad illũ gradũ in quo posset ei succedere. Ar. cõtra qꝛ hodie cõsanguinitas vltra q̃rtũ gradũ nõ extendit̃ .j. de cõsan. et affi. non dꝫ. ar. illius cõstitutiõis nõ dꝫ posse dici ꝙ vltra q̃rtũ gradũ nõ posset recusari vt suspectꝰ: sed certe honestiꝰ reputo ꝙ i superioribꝰ adhuc repellatur: qꝛ semp affectio et dilectio prima remanet ⁊ succederet ei: vt dictũ est: modica eni cã repellit iudicẽ puta familiaritas. ş. de offi. dele. insinuante. et periculosum ẽ sub iudice litigare suspecto. iij. q. v. qꝛ suspecti. et. C. de iudi. aptissimi. Quid si iudex eq̃liter esset consanguineus vtriusq̃ȝ? Tũc per affectiõis causam suspitionẽ remouet † ff. de ritu nup. nõ solum. §. de vno. Itẽ remouerct iudex si esset dñs ipetrãtis. ş. de of. dele. cãm q̃. vbi plures casus notant̃. Ideꝫ de h plures casus inuenies. ş. vt lit. non ꝯte. accedens. Item si ab ipso appellat̃ in alia cã. ş. c. ad hec. et. c. ꝓposuit. de eo q̃d hic dr̃. ⁊ ş. de offi. dele. cãm q̃. et in decre. predicta accedens. plane inuenies de hoc. Ber.

† Idẽ not. i teste. iij. q. v. c. j. ⁊ in spe. de teste. §. j. v. sꝫ q̃d si testis. tñ et hoc inspicerẽ an de eadẽ stirpe. Jo. an.

k ¶ Aduocati. Qui eni fuit aduocatꝰ in cã: postea in ea iudex esse nõ dꝫ aut assessor: ne affectionis sue aduocatiõis memor incorrupti iudicis nõ possit nomẽ preferre. C. de of. asses. nemo. in fi. et qui similem causam habet remouet̃. ş. de iudi. causam que. Ber.

Diuisio.

AD hec. Cõmunis diuisio. Secũda ibi: noueris. Abbas sic. ¶ Casus. Aliqui clerici sunt iterdicti ⁊ appellãt: de appellatione cõfisi nõ seruãt interdictũ. q̃rit̃ q̃d iuris? Rñ. sicut post appellationẽ legitimã nemo p̃ot excõicari: sic clerici nõ possunt declinare interdictũ cui ante appellationẽ suppositi fuerãt. ¶ Nota ꝙ post appellationẽ nemo potest excõicari. Item si excõicatio vel interdictũ precedat nõ releuat̃ ꝑ appellationẽ sequentem. Ber.

¶ Glo. se. p̃io eq̃parat excõicationẽ ⁊ interdictũ. Scd̃o q̃rit. ponit duas opi. cõtrarias dicẽs primã seruari quã in pte declarat et remittit. et in fi. sic loquitur ꝙ quid sentiat nõ appareat.

l ¶ Interdictũ. Nota ꝙ excõmunicatio et iterdictũ eq̃parãtur in hoc. vt sicut excõicatio post appellationẽ non tenet .j. de sen. excom. per tuas. ita ⁊ interdictũ emissum per appellationẽ subsequẽtem nõ suspendit̃: vt hic patet: ⁊ ecõuerso .j. eo. pastoralis. nisi sub conditione ponatur interdictũ siue sñia ferat̃: medio tempore potest appellari .j. eo. preterea. ⁊ .j. eo. dilectis. §. qꝛ. Sed q̃d si aliqua ecclesia interdicta ẽ: ⁊ ep̃s suspẽdat ad tp̃s interdictũ vt in ea celebretur: si quis tunc appellat nũq̃d valet appellatio? Videt̃ ꝙ nõ: licet relaxet̃ interdictũ ad tp̃s vt in ea celebret̃: interdictũ tñ est: ⁊ in iterdicta ecclesia bene celebrat̃ .j. de priuil. cũ ⁊ plantare. §. ꝙ si et. c. vt p̃uilegia. ş. de offi. or. irrefragabili. et excõmunicatis etiam potest predicari .j. de senten. excõ. responso. et. c. cum volũtate. j. rñ. nõ eni est nouũ iterdictũ: lꝫ eiꝰ executio suspẽdat̃. ar. ff. de p̃ca. sꝫ si manẽte. ff. de pecu. peculiũ. §. si ere. ⁊ ita appellatio nõ suspẽdit interdictũ: ⁊ sic ep̃s p̃ot suspẽdere suũ interdictũ: nec ꝓdest appellare medio tempe. et hoc dicunt Lau. et Vin. et Tan.‡ .j. eo. dilectꝭ. §. qꝛ. Et alij dixerũt sicut Guil. naso ꝙ ep̃s nunq̃ȝ potest suspendere suũ interdictũ qui tollat illud ex toto: vnde si tũc appellet̃ et iusta sit appellatio / defendet̃ ꝑ appellationẽ: ⁊ illõ q̃d inducũt p̃dicti doctores ad h ꝓbãdũ nõ ꝓbat hec decre. cum ⁊ plãtare: qꝛ illõ fit aucte spãli dñi pape. vñ alij ad ꝯsequẽtiã trahere nõ p̃nt vt possint facere ꝙ celebretur in ecclesia interdicta: de facto tamen s̃uat̃ opinio predictorũ doctorũ: ⁊ ꝙ hoc possit fieri probatur .j. eo. dilectis. §. quia. vbi de hoc. De appellatione facta dum suspendit̃ interdictũ. Dic vt no. in predicto. §. qꝛ. Dixit Tan. ꝙ si ecclesia interdicat̃ tale interdictũ p̃ot suspẽdi: sꝫ si hõ interdicat̃ tale int̃dictũ

‡ Et Inno. cũ eis. ş. de consue. cuꝫ iter. Jo. ã.

nō pōt suspēdi quin tollat in totū: q2 nō pōt eē in eccl'ia et ex eodē tpe. Sed nō credo q epūs posset dare alicui ꝓuilegiū celebrādi i ecclesia interdicta: q2 illō ptinet ad papā. ⁊ est ar. ꝑ eis. s. de offi. oz. irrefragabili. ⁊ hoc est q̄si expressum in tex. et in glo. j. eo. dilectis.

Interdicta eccl'ia nō pōt ibi celebrari etiam de lnia epi.

a ¶ Declinare. j. eo. pastoralis.

Diuisio.

Cum in ecclesia. ¶ Prio narrat factū. Scdo prouidet ibi: vnde. Abb. ¶ Casus. Quidā clerici de gualla linconieñ. epi volentes ipsi⁹ iudiciū d̄clinare vt sub archiepo litigarent: sine rōnabili cā euitabāt epm suū appellando ad archiepm. Significatū fuit h̄ dño pa. vñ mādat ipsi archiepo quaten⁹ si aliqñ ɔtigerit aliquē de clericis a p̄dicto epo appellare ad ipsum nō pri⁹ eoꝝ appellationē admittat: q̄ꝫ ci cōstiterit appellationē interpositā fuisse / vl' ab iniusto grauamie / vel ab iniusta cōdēnatiōe: alioquin remittat illos ad epm suum. ¶ Nota q archiepus nō est iudex ordinarius subditorū suffraganeorū: nisi in certis casib⁹. Itē null⁹ dz appellare nisi grauetur alioqn remittendus est ad eū a q̄ appellauit. B.

b ¶ Obseruare. Quod de iure facere nō possūt nisi per appellationem et i alijs certi casib⁹ qui notant. s. d̄ offi. ordi. pastoralis. loquit papa archiepo cantuarieñ.

c ¶ A grauamine. Expresso in appellatione: i quo casu tm̄ tenet appellatio añ sniam. j. e. vt debitus. et. c. cum causam. in fi. et. c. dilecto.

d ¶ Iniusta condēnatiōe. In casu isto cū appellat a diffinitiua sententia nō est necesse cāz exprimere: nisi q dicat appello ab iniusta sententia: ⁊ tunc debet superior cognoscere vel alij cōmittere ꝫm arbitrium suum.

¶ Glosa sequens arguit et remittit.

e ¶ Alioquin. i. si appellatio nō sit legitima / remittit ad illū a q̄ appellauit † vt ꝓcedat i cā cū appellauit a grauamine: vel qd̄ exeq̄t sniam quā ipe superior ɔfirmauit: et sic est h̄ op. ar. q iudex appel. q̄ ɔfirmat sniam quā ali⁹ tulit: nō debeat ipam mādare executiōi sꝫ prim⁹. De hac materia tractat. s. de of. dele. pastoralis. §. pterea.

† Ergo ꝑ iura vetera repellit frustratoria appellatio ꝑ iudicem ad quē appellabatur: iudex vo a q̄ illā admittebat nisi esset manifeste frustratoria s. eo. ꝑuenit. cum si ꝫm Gof. Jn no. dicit q hec decr. ꝑsagiuit ius nouū j. eo. vt debitus Jo. and.

f ¶ Remittas. Al'as cā ad eū a q̄ appellatū est remitti nō debet nisi de cōsensu appellātis. s. e. accepta. et. j. eo. interposita. §. ij.

g ¶ Eius iudicio. Ita q omne ius saluū sit ei cōtra quē fuit appellatum: vt si tunc fuit minor: nunc autem factus maior: iure minoris vtetur. ff. de mino. l. inter vtile. j. responso.

h ¶ Parituru. Nā archiepi non habent iurisditionem super subditis suffraganeoꝝ suorum: nisi in certis casibus. s. de offi. ordi. c. pastoralis. et. c. duo simul.

Directe. ¶ Cōis diuisio. Scda ibi: respōdemus. Abbas sic. ¶ Casus. Quedā cā mr̄imonialis tractabat coram ordīario corā quo vir impedimētū cōsanguinitatis opposuit: mulier se. ap. appellauit: iudex statuit terminū appellāti / mulier illa nō fuit ꝓsecuta appellationē i termīo ɔstituto: ⁊ ea renūciāte appellationi: iudex in cā ꝓcedēs recepit testes de cōsanguinitate. Tādē mulier iterū appellauit: petijt iudex vtrū debeat ad sniam ꝓcedere? Rñ. pa. q in cōcil'. lateranñ. sit statutū vt si aliqs appellauit: ⁊ infra terminū sibi p̄fixū appellationē suā nō fuerit ꝓsecut⁹: iudex auc̄te sua libere possit vti: tñ q2 iterū appellauit q sibi licuit in eadē cā: a iurisditiōe illi⁹ fuit exēpta: p̄sertim cū hic ageret ad sepationē matrimonij qd̄ est res fauorabilis. ¶ Nota q si appellans appellationē suā i termino p̄fixo nō ꝓsequit: iudex postea i cā ꝓcedet. Item in eadem causa potest bis appellari / ⁊ super vno articulo. Itē ma

a tos declinare[a]. Clemēs. iij.

¶ Iudex appellatiōis remittit appellātē ⁊ cām ad priorē iudicē: nisi sibi ɔstiterit a grauamie vel iniusta snia fuisse appellatū.

Cum i eccl'ia: C. xxxviij. ⁊. j. ¶ Accepim⁹ q q̄daz clerici de gua. occasione iudicij: b tui qd̄ velle obseruare[b] se iactant: linconiē. epi iudicis ordiarij sine cā rōnabili cognitionem euitāt ¶ Vñ mādam⁹ q̄ten⁹ si qñ contigerit aliquē d̄ clericis a prefato epo ad tuā audientiā appellare nō āte appellationē admittas: q̄ꝫ tibi ɔstiterit eā vel a grauamine[c] vel iniusta[d] ɔdēnatiōe porrectā. alioquin[e] ipm ad p̄dicti epi audientiā remittas[f] ap. re. eius iudicio[g] pariturum[h]. Idem.

¶ Si appellās q̄ nō ꝓsequit redit ad iudicē a quo ⁊ iterū grauatur: nō obstāte prima desertiōe: pōt iterū appellare. h. d. ⁊ est casus notabilis Panor. C. xxxix.

Directe nobis tue lr̄e demōstrarūt q cū i tua presentia cā cuiusdā mr̄imonij tractaret in q̄ ps viri ɔsanguitatis vinculū opponebat: ⁊ ps mulieris ad se. apo. appellasset: nec appellationē suā p̄fixo termīo fuerit ꝓsecuta: postmodū ea renunciante[i] appellatiōi quā fecerat: tu i cāe cognitiōe ꝓcedēs de parētela testionia recepisti: verū q2 mulieris pars iterū appellauit: postulas vtrū ad calculū sententie procedere valeas edoceri. ¶ Respondemus igit q licet iuxta decretū latera. ɔcilij[k] postq̄ꝫ in termio ꝓsequēde ap. statuto appellans suā ap. nō fuerit ꝓsecut⁹: auc̄te tua libere possis vti: tñ q2 iterū appellauit (cū h̄ꝫ iura ei licuit i eadē cā bis appellar[l]) sea iurisditiōe tua fecit exēptā p̄serti cū hic ad sepationē matrimonij qd̄ ē res fauorabilis[m]: intētio viri ꝓcedat. Celesti. iij.

¶ Snia excōicatiōis: suspēsionis: vel iterdicti lata sub cōditione suspēdit si añ cōditiōis euētū fuerit appellatū. h. d. inherendo v̄bis lr̄e vt sic satisfaciat cuilibet lecture. Et est decisio subtilis ⁊ multū allegabil'. Ca. xl.

Preterea reqsiti fuim⁹ si q̄s iudex ita ꝓtulerit sententiam nisi sempronio infra. xx. dies satisfeceris[n] te excōicatū vel suspēsū aut interdictū eē cognoscas: ille in quē fert snia medio tpe appellās ad diē statutū minime satisfecerit: vtrum ille snia tali liget: aut interpositione ap. tutus existat. ¶ Videtur aūt nobis q h̄mōi sniam ap. obstaculū debeat impedire[o]. Idem.

¶ Si p̄ rescptū ɔmittāt plures articuli cōnexi: ⁊ i vno remoueatur appellatio: intelligit remota etiā i alijs. h. d. Cap. xlj.

Secundo reqris: cū plib⁹

trimonium res fauorabilis est. Ber.

i ¶ Renūciante. s. de of. dele. gratum. ipo eni facto renūciauit appellationi testes ꝓducēdo. sic. s. de his q̄ fi. a ma. par. ca. c. ex ore. j. de priuil'. si de terra. ⁊. c. accedentibus.

k ¶ Lateranñ. concilij. s. eo. reprehensibilis. et. j. eo. sepe. sic. C. de tēp. ap. l. vlti. §. vl. Ber.

¶ Glo. se. alle. duas concor. reliquū reci. ꝑ obie. altera pte absente.

l ¶ Appellare. Scdo sic. ij. q. vj. si qs i q̄cūq̄ꝫ. ⁊. C. ne li. i vna eadē q̄ꝫ. l. vna: et qd̄ dicit appellare scdo / intellige a diffinitiua snia: a q̄ scdo appellare pmissū ē † et nō vltra. j. e. sua. ⁊ vt dicūt iura p̄dicta: ⁊ hoc idem locū habet añ sniam si grauaret qs pluries sup vno artic'lo scdo posset appellare ēt sup illo: immo añ sniam si grauaretur qs posset appellare pluries q̄ꝫ scdo vel tertio vl' q̄rto: quotiēs sup diuersis articulis grauaret: q2 sup vno quoq̄ꝫ articulo licitum est appellare si grauaretur.

† Eidē ꝓsone hoc dico ꝓ tāto q2 si a snia ɔtrate ꝓ me lata appellasti scdo ⁊ iudex scdo ead pellationis casset p̄mā et scdam sētentiā ab illa potero appellare ⁊ hoc respectu appellatur q̄rto. et de hoc vide i spe. de appel. §. quotiens. ꝑ totū. §. Jo. ā.

m ¶ Res fauorabil'. j. q̄ ma. accu. pos. videt. B.

Preterea. ¶ Prio ponit consultatio Scdo respōsio ibi: videtur aūt. Ab. ¶ Casus. Iudex ita ꝓtulit sniaz nisi ifra. xx. dies satisfeceris ticio: cogscas te suspēsum vel interdictum vel excōicatū: ille ɔ̄ quē snia lata ē medio tpe appellauit: nec ad diē p̄fixū satisfecit. q̄rit vtrum ille sit excōicat⁹ aut nō ꝓpter appellationē añ t̄minū iterpositā? Rñ. pa. q appellatio h̄mōi sniam ipedit ⁊ suspēdit ¶ No. q snia excōicationis lata sub ɔditiōe vel in diē: non ligat. nisi aduenīete die vl' ɔditione: ⁊ iō si medio tpe appelletur: suspendit eius effectus vt h̄. patet. Ber.

n ¶ Satisfeceris. Quid sit satisfacere habes. ff. qui satisda. cog. l. j. et. ff. de pig. ac. si rem alienam. §. omnis. Lau.

¶ Glosa sequens tria facit. primo notat ⁊ signat contrariū. secūdo ponit differentiam inter sententiam excōicationis et alias sententias. finis reci. ꝑ. q. de excōicato sub ɔditiōe q̄ ea pēdēte mutat foꝝ.

o ¶ Impedire. Et ita suspendit snia q̄ nondū tenet: non eni tenebit nisi extāte ɔditiōe. j. de sen. exc. a nobis. j. ex quo aūt teneret nō suspenderet eius effectus per appellationē. j. eo. pastoralis. in fi. Ar. contra quia vbicūq̄ꝫ cōditio extiterit perinde habetur ac si ab initio pure contrahatur. ff. qui po. in pig. ha. l. potior. et ita sententia excōicationis sub conditione pōt ferri et statim currunt tempora appellationis: vnde statim appellandū est ante diē cōditionis vt hic patet: sic et alie snie sub cōditione possunt ferri: sed ibi infra x. dies est appellandū post. x. dies nō audit appellās: licet adhuc nō extet conditio. ij. q. vj. biduum. ⁊ illud no. q si pendente conditione efficiat de alieno foro is in quem lata est h̄mōi snia: puta q2 trāstulit domiciliū alio loco nihilomin⁹ ligatus erit exigente conditione: nisi ante ɔditionē appellauerit. ar. C. de test. manumis. statu liberum. ar. op. ad hoc. s. de foro compe. ca. penul. Lau.

Secūdo. Diuidit principaliter in duas partes: sicut duo sūt dicta. secundū ibi: tertio. Abbas sic. Vbi sint alie questiones siue partes huius capi. dictum est. s. de offi. dele. c. prudentiam. ¶ Casus. In vna cōmissione plures articuli cōtinent: in vno tm̄ articulo appellatio inhibet: appellatur super alijs articulis. querit an teneat appellatio? Rñ. pa. q ꝫm greg. verba deseruiunt intētioni: et hec est intentio pa. vt de omnibus articulis qui in cōmissione ponuntur iustitia fiat: ⁊ ideo appellatio in omnibus articulis intelligitur interdicta: non refert vtrum appellatio inhibeatur in principio / medio / vel in fine. q2 vt dicunt iuris argumenta /

Diuisio.

ea que ponunt in principio ad mediū et finē: ꝛ q̄ in medio ad finē atq̧ p̄ncipiū sepe referunt. Tādē ponit aliā questionē: aliqs ꝓponit se hr̄e iudicē suspectū/querit an cā suspitiōis allegare teneat ꝛ ꝓbare: Rn̄. pa. ꝙ cām suspitiōis allegare tenet/ꝛ ptes eligere debent arbitros nō multū remotos qui de suspitione cognoscāt: qđ si nō fecerit: iudex ptes ad h̄ cōpellat: ꝛ si infra terminū ꝯpetētē a iudice assignatū suspitio reprobata non fuerit: iudex ex tūc in cā ꝓcedat: sꝫ si suspicio fuerit ꝓbata: iudex vlteri⁹ ī cā nō ꝓcedat: q: suspecti ꝛ inimici iudices esse nō debent. ¶ Nota ꝙ v̄ba intētiōi deseruiūt: ꝛ ſm intētionē ꝓferētꝭ v̄bū ꝓlatū intelligendū est. Itē appellatio refert ad omnia: q̄ in cōmissiōe ponūtur. Itē determinationes q̄ ī p̄ncipio ponuntur: oīa sequentia determināt/ꝛ ecōuerso. Itē cā suspitiōis specificanda est corā iudice. Itē cā suspitionis non corā iudice suspecto: sꝫ corā arbitris a ptib⁹ electis ꝓbari dꝫ. Itē iudex dꝫ cōpellere ptes vt arbitros eligant q̄ de cā suspitiōis cognoscāt. Itē si cā suspitiōis infra terminū p̄fixū ꝓbata non fuerit: iudex in cā ꝓcedere dꝫ. Itē suspecti et inimici iudices esse nō debent. Ber.

a ¶ Intentioni. xxij. q. v. humane. et. j. de verb. sig. intelligentia.

¶ Glosa sequens signat contrarium et soluit.

b ¶ In oībus. j. e. inq̄sitiōi ꝫ. Solue † h̄ ꝫ qđ dicit h̄ locū hꝫ cū est vnū negociū p̄ncipale: sꝫ plures articulos ꝯtinet pēdētes ex negocio principali. Exēplū pone. s. de rescrip. cū dilecta. ꝛ. s. de offi. dele. venerabilis. Illud aūt qđ dr̄. j. eo. in decre. Gre. inquisitiōi: loquit cū plura sūt negocia oīno diuersa ī vna ꝯmissiōe ꝯtēta. Exēplū pone de h̄. ij. q. j. ī p̄mis. tūc lꝫ sit ꝓhibita in vno: nō tñ ē ꝓhibita ī alio: nisi h̄ dicat in decre. Gre. ar. ad h̄. ff. de mino. etiā. §. j. C. de repu. l. vna. sꝫ hodie ipso iure remota est appellatio. j. e. vt debitus.

† ſm Tan. nō tñ signabat ipe ꝯriū de decre. inquisitioni quā non vidit sed de decre. q̄sīuisti. eo. ti. l. j. cōpil. q̄ dicebat idē qđ illa. Jo. an.

c ¶ Vtriusq̧ iuris. Canonici ꝛ ciuilis. xxxij. q. vij. ap̄lus. ff. de pac. itē q:. §. vlti. et. ff. de v̄b. ob. ticia. §. j. C. fami. her. quotiēs. C. de pac. petēs. ff. si cer. pe. lecta est. ff. de le. j. si seruus pluriū. in fine.

¶ Glosa seq̄ns instruit corā quo qualr̄ ꝛ quādo sit ꝓponēda recusatio: et corā quo probanda: et quid agendū ea ꝓbata.

d ¶ Corā eodē allegare. Nota ꝙ hec decre. loquit de iudice delegato. sꝫ. j. e. cū speciali loquit in ordinario. Vn̄ no. ꝙ q̄ iudicē recusare intēdit cām iuste recusatiōis dꝫ allegare corā ipso: vt h̄ dicit: talē videlicet q̄ si eēt ꝓbata deberet legitima reputari. j. e. cū spāli. sicut in appellatiōe. j. e. vt debit⁹. ꝛ recusatio dāda est in scriptis. s. de ꝓba. qm̄. ꝛ añ litē ꝯtestatā dꝫ ꝓponi cū sit dilatoria. iij. q. iij. offerat. ꝛ. s. de re iu. inter monasteriū. et. C. de iudi. aptissimi: vel saltē infra terminū statutū a iudice ad dilatorias proponēdas. s. de excep. pastoralis. nisi ex noua cā supueniēte post lit. cōtest. ꝓponi nō pt. s. de offi. dele. īsinuāte. ſm leges pōt ꝓponi vsq̧ ad. xx. dies. vt in p̄dicta aut. offerat. ꝛ. C. de sen. ꝛ īterlocutoria. om. iudi. aut. ꝛ cōsequēter. Cā v̄o suspitiōis corā arbitris a ptib⁹ electis ē ꝓbāda. s. de of. dele. suspitiōis. et. j. e. cū spāli. et. s. de fo. cōpe. lꝫ. j. Cā vero recusatiōis nō ꝓbata delegat⁹ in cā ꝓcedat. ea v̄o ꝓbata supsedere dꝫ iudex: nec ampli⁹ se intromittat cū apparet ip̄m nō hr̄e iurisditionē post ꝓnūciationē arbitroꝝ. In ordiario sec⁹ est: q: pōt cōmittere cām illā psone nō suspecte: vel illā cām remittere ad superiorem. j. eo. cum speciali. et ibi de hoc etiam inuitis partibus: qđ non potest delegatus: vt ibi notatur.

Recusatio iudicꝭ qualiter debet proponi ꝛ probari.

e ¶ In aliquos. i. arbitrū vel arbitros. An tales arbitri veri dicātur dictum est. s. de offi. dele. suspitionis.

¶ Glosa sequens signat contrarium et soluit.

f ¶ Debent cogi. Ar. cōtra. ff. de iudi. si qs ex aliena. sed ibi dubitat an iudex sit. hic aūt nō: cū cōstat de iurisditione: sed pretenditur recusatio. ‡ Lau.

‡ Ibi ergo cognoscit

g ¶ Terminū cōpetētē. Terminū istū nō iudex sed arbitri sta-

articulis ī vna ꝯmissiōe positꝭ in vno tm̄ ꝯtingit appellationē expresse vetari: vtrū appellatio teneat si sup alijs fuerit appellatū ¶ Inq̄sitioni. t. t. r. ꝙ cū ſm btm̄ gre. v̄ba intētōi[a] defuiāt: ꝛ hec sit nr̄a intētio vt de oib⁹ articulis q̄ in cōmissiōe ponunt iusticia suū ꝯseq̄t effectū: ī oib⁹[b] appellatio intelligit interdicta. Nihil eni interest vtrū inhibeat prio an scđo: medio/ an in fine: cū (sicut vtriusq̧[c] iurꝭ argumēta nos docēt) ea q̄ in p̄ncipio ad mediū ꝛ ad finē: illa v̄o q̄ in medio ad finem atq̧ p̄ncipiū sepe referri contingat.

¶ Cā suspitiōis ꝓponēda est coram iudice qui recusat: et ꝓbanda coram arbitris. h. d.

¶ Tertio postulas edoceri: ꝛ. j. ¶ Consul. t. t. rñ. ꝙ cū aliqs iudicē ꝓponit se hr̄e suspectū: suspitionis cām corā eodē allegare[d] tenet: sed ptes vt in aliquos[e] nō valde remotos cōueniāt p eūdē iudicē debēt[f] cogi: corā q̄b⁹ si cā suspitiōis infra terminū[g] cōpetētem ꝓbata nō fuerit: tunc demū auctoritate sua iudex vtet. Qꝫ si coram ipsis causa suspitionis ꝓbata fuerit: cause cognitioni supsedere[h] tenebitur recusat⁹. Ipsa nāq̧ ratio dictat q: suspecti[i] ꝛ inimici iudices eē nō debēt. I dē.

¶ Non tenetur iudex vel aduersarius deferre appellationi cui nō detulit appellās. Cap. xlij.

An sit deferendum ap. illius quem aduersarius de expoliatiōe post ap. legitime interpositam sibi factam paratus est incōtinenti[k] conuincere: nos duxisti per tuos nūcios cōsulēdos. ¶ Respondem⁹ ꝙ cū in eo quis puniendus sit in quo deliquit: qui appellationi deferre neglexerit/se bn̄ficio reddit ap. indignum[l]. Inno. tertius illustri regi francorum.

¶ Habet duos intellectus. ſm primū hoc intēdit. Merus executor non recusat: nec ab eo appellat nisi modū excedat: maxime si est datus cū clausula ap. re. ſm alium intellectum. hoc dicit. A iudice suspecto nō receditur per appellationē nisi modum excedat. Capl̄m. xliij.

Nouit ille qui nihil ignorat: ꝛ. j. Preterea īterdicti sniaꝫ

tuere debēt. s. de of. dele. suspitiōis. Hodie v̄o dꝫ iudex assignare terminū. vt in decre. inno. iiij. in h̄. e. ti. ca. legitima. li. vj. Tan.

¶ Glo. seq signat contrarium. et dupliciter soluit.

b ¶ Supsedere. Cōtradicit. l. q: lꝫ iudex delegat⁹ recuset: pōt cāꝫ alij delegare. C. de iudi. cū spālis. ibi nō ꝓbat cā suspitiōis/sꝫ allegata suspitione delegat cā alij: et q: non grauat ī aliq̄ ꝓbatōe pmittit a lege vt delegat⁹ alij deleget: sꝫ h̄ necesse hꝫ probare cām suspitionis: ꝛ iō q: ī h̄ grauat: releuat ꝓbata suspitiōe: vt ampli⁹ nō ꝯmittat īuito recusatore: et nos alið seruam⁹ ſm canones. Certe lex illa nō dicit: ꝙ cōmittere possit cām: ꝛ sic non contradicit.

hic non: q: hic plusq̧ ibi iudex afficitur. vt dixi de offi. dele. suspitionis. ꝛ ad de qđ no. j. eo. sollicitudinē. ī glo. sed quare. Jo. an.

i ¶ Suspecti et inimici. Sic. iij. q. v. q: suspecti. ꝛ. C. de iud. apertissimi. Ber.

An sit. ¶ Hꝫ duos intellec. ſm p̄mū pōt sūmari sic. Appellatiōi sue renūciat q̄ post eā aliq̄d ī ipsi⁹ p̄iudiciū innouauit. ſm aliū intellectū. Nō ē deferēdū appellatiōi illi⁹ q̄ appellationi aduersarij non detulit. Scđa pars ibi: rñdem⁹. Abb. ¶ Casus. Aliqs pat⁹ erat spoliare aliquē re sua: ille appellauit ne aliq̄m iiuriā sibi faceret/vel ḡuamē. nō obstāte illa appellatiōe spoliauit illū. Spoliat⁹ traxit suū spoliatorē in cām pat⁹ ꝓbare in ꝯtinēti suā spoliationē ille spoliator appellauit q̄rit an ei⁹ appellationi sit deferēdū: Rn̄. pa. ꝙ cū ī eo sit puniēd⁹ ī q̄ peccauit appellatiōi illi⁹ nō est deferēdū q̄ appellatiōi deferre neglexit. ¶ No. ꝙ punit qs ī q̄ peccauit. Itē q̄ appellatiōi ab alio interposite nō defert nec ei appellanti est deferendum: quia frustra legis auxilium implorat qui committit in legem. Ber.

Sūmariū

Diuisio.

¶ Glosa sequens querit. ponit opi. lau. ꝛ soluit.

k ¶ Incōtinēti. Sed q̄liter ītelligis illð incōtinēti. an vsq̧ ad triduū. C. de erro. aduo. l. vlt. an sine īteruallo. s. de test. cogē. ꝓterea. ꝛ. s. de elec. q: ꝓpter. ꝛ. s. de resti. spo. lr̄as. s. de testi. veniēs. ij. añq̧ cito pt. ff. de sta. libe. si peculiū. §. vlt. ꝛ. ff. ad tercul. l. ij. §. cōfesti: So. h̄ pt ꝯmitti arbitrio iudicꝭ: vt dixit alan⁹. Ego dico ꝙ h̄ supplēdū ē maxie: q: idē eēt si ꝯgruo tpe h̄ ꝓbaret: q: frustra auxiliū legꝭ implorat q̄ ꝯmittit ī legē. s. e. ꝯstitutꝭ. ꝛ. s. de elec. bōe. ꝛ. ff. de mior. auxiliū. ī fi. ꝛ h̄ expsse dr̄: nisi ipse se spōte obligaret vt h̄ ꝓbaret incōtinēti: q: posset renūciare iuri suo: simile. s. de resti. spo. c. j.

¶ Glosa sequens arg. pro et soluit contrarium.

l ¶ Indignū. Nūq̄d ille q̄ nō detulit appellatiōi in vna cā repelli dꝫ ī alia a bn̄ficio appellatiōis: Ar. ꝙ sic. s. de excep. cū eccl'iastice et. s. de elec. bone. in fi. et. j. de vsu. q: frustra. ff. ꝙ q̄sqs iuris. l. iij. §. hec pena. Rn̄. nō dꝫ in alia cā ab illo vel ab alio repelli. et sufficit ꝙ semel punit⁹ est. ar. s. de elec. cum in cunctis. §. clerici. ꝛ. c. cū vinton. † Et sic habes ꝙ qs punit in eo in quo deliquit. sic. j. de iure patro. pastoralis. et. s. de temp. ordi. litteras.

† Et heres q̄ accōmodauerit tacita volūtate ꝯleges ī ea tm̄ parte in q̄ fraudē commisit amittit falcidiam. ff. de his qb⁹ vt indig. l. heres. et. l. rescriptum Jo. and.

Nouit ille. ¶ Diuidit. Scđa ps ibi. de suspitiōis. Abbas sic. ¶ Casus. Dn̄s papa mādauit cuidā legato in frācia vt terram regis francie supponeret interdicto/quod et fecit. Rex francie cōquerebatur de legato ꝙ perperā processerat contra ipsum: quia cū esset ei suspectus appellauit ab ipso: ꝛ post appellationem in terrā suam tulit sententiā interdicti: Rn̄. pa. regi dicens ꝙ cardinalis sentētiā illā non edidit: sed potius publicauit: nec fuit dictator ipsius sed potius executor: sed ab executore appellari non potest: nisi modum excedat. Et pa. in litteris cardiali directis appellationem inhibuit. de suspitiōe dicit ꝙ nō credat eum suspectū et si tamen fuisset: propter illam appellationē desistere nō debuisset: quia non suo motu/sed de mandato pa. processit. ¶ Nota ꝙ ab executore appellari nō dꝫ/nisi modū excedat. Item lꝫ executor sit suspectus: ab eo tamen propter hoc appellari non debet: quod si fiat/nihilominus debet exequi quod mandatur: cum nullam habeat cognitionem. Ber.

cardi. nō edidit[a]: sed poti⁹ publicauit[b]: nec fuit dictator ipsi⁹: sed veri⁹ executor. Vñ cum fm̄ ius ab executoribus[d] appellari non possit: nisi forsan modū[e] excederent in exequendo: nos ēt in lr̄is sup h̄ directꝫ ad ipm̄ appellationis curauim⁹ obstaculū inhibere: appellationi ab eo interposite nō fuerat deferendū. ¶ De suspitiōe autē obiecta licet eū merito tibi suspectum nō fuisse credamus: nō tamē et si fuisset propter appellationē interpositam ab eo desistere debuisset[f]: ad q̄d nō proprio motu: sed nostro potius precepto ꝓcessit. Idem.

¶ Si appellatio recipit̄ a iudice/ vl' approbat̄ a p̄te: terminus ad eā ꝓsequēdā p̄fix⁹ obtinet vicē p̄emptorij: vt i absētē ꝓcedat̄ ac si p̄emptorie fuisset citat⁹: nec talis termin⁹ preueniri poterit ab aliq̄ p̄tiū. Cap. xliiij.

SEpe ꝯtingit q̄ cū ad nostrā audiētiā appellat̄ ꝓpter defectū partis alteri⁹[g]: neq; p se neq; p rñsalē idoneū appellationē iterpositā ꝓseq̄ntis: vel forsitan ex malicia subsequētꝫ rñsal[h] mādatū ꝓcuratoriū occultātꝫ: lites q̄ de facili poterāt terminari: remaneāt idecise: cū frequēter iurꝫ q̄stio[i] moueat̄: cui⁹ apd̄ nos ꝓbatiōes n̄cie in ꝯ̄rio nō existūt: ꝛ interdictū ēt facti[k] q̄stio d̄ leui posset p̄tib⁹ p̄sentib⁹ ꝯprobari. Vñ lꝫ i lateran̄.[l] ꝯcilio fuerit ꝯstitutū vt si i quocūq; negocio aliq̄s appellauerit[m]: ꝛ eo q̄ appellat⁹ fuerat veniente: q̄ appellauit venire neglexerit: ꝯpetētē illi recōpēsationē faciat expēsaꝝ: vt hoc saltē timore deterritus: in grauamē alteri⁹ non facile quis appellet. ¶ Qr̄ tñ ꝓpter hoc q̄stiones ꝓrogant̄: p̄nti decreto statuim⁹ vt si hmōi appellatio: vel a iudice recepta: vel a p̄te fuerit approbata: post terminū appellationi prefixū: edicti p̄emptorij vires obtineat[n]: ita videlicet vt ex tūc in absentē[o] perīde procedatur[p]: ac si p̄emptorie vocatus ad iudiciū extitisset. ¶ Qr̄ si forsitan interposita ꝓuocatio maliciose recepta vel approbata non fuerit: cum constiterit legitime ꝓuocatum: nihilominus eam vigorem volum⁹ obtinere. ¶ Saluis[q] constitutionibus de prouocātibus post s̄niam ꝓmulgatis: quib⁹ appellatiōes suas ꝓsequi nō curātib⁹ post terminū appellationis

a ¶ Non edidit. Sed dominus papa tulit sententiam illam.
¶ Glosa sequens adducit similia.

b ¶ Publicauit. Sic ꝛ achati⁹ nō fuit dictator noui erroris: sꝫ veteris imitator. xxiiij. q. j. achati⁹. ꝛ. xij. di. p̄ceptꝫ. et. ī. de feu. c. ij. si l'e. ī. de p̄ui. q̄r itētiōis. q̄ enī rē p̄ducit i lucē poti⁹ rē declarat q̄; aliq̄d noui faciat. ff. de acquir. re. do. adeo q̄dē. §. si q̄s. i fi. † ff. de testi. heredes. §. j. ff. si fu l. vē. si cui. §. discāt. al's. sed et si queritur.

† Qui spicas excutit non facit nouā speciem sed eā que est vetegit. Jo. an.

c ¶ Secūdū ius. Tā canonicū q̄; ciuile. s̄. de re iudi. q̄ ad cōsultationē. et. ij. q. vj. §. sunt quorum. ✠. ab executore. et C. quorum ap. non reci. l. ab executore.

d ¶ Ab executoribus. Hoc intelligēdū est de mero executore q̄ nullā hꝫ cognitionē sꝫ tm̄ executionē. s̄. de offi. dele. pastoralis. §. q̄r ✠o. vbi de h̄. ꝛ. s̄. titu. ꝓxi. de cetero. talis fuit iste.

e ¶ Modū excederēt. Sic. s̄. ti. ꝓxi. q̄ ad ꝯsultationē. vbi de hoc.
¶ Glo. se. dupl'r legit̄.

f ¶ Debuisset. Et h̄ vr̄ q̄ sicut nō posset appellari a mero executore: ita nō p̄t recusari. s̄. eo. sup eo. et. c. ij. §. iij. sed si nō esset mer⁹ executor: bñ posset appellari ab ip̄o. ꝛ recusari. Jo. ‡ Sꝫ vr̄ poti⁹ dicere lr̄a ista q̄ si q̄s appellat a suspecto q̄ ꝓpterea nō dꝫ dimittere q̄n ꝓcedat: q̄r p̄mo recusatio ē ponenda: et si iudex illā nō admittat si sit iusta: tūc est appellādū q̄r tūc ipsum grauat: suspitio ei ꝓponenda est s̄m formam illius decre. s̄. eo. titu. sc̄do requiris. et. ī. eo. cum speciali. B.

Executor an possit recusari.

‡ Idē not. ij. q. vj. §. sūt quorum. ✠. ab executore. Jo. and.

Diuisio.

SEpe. ¶ Diuidit̄. P̄rio pōit ꝯstōnis cām. Sc̄do statuit ibi: q̄r tñ. Jn q̄ sex facit. P̄rio statuit̄ vt appellatiōe recepta terminus habeat vicē p̄emptorij. Sc̄do ibi. Qr̄ si forsitan. q̄d si interposita ꝓuocatio nō fuerit recepta. Tertio ibi. Saluis. saluat q̄ōnes disponētes sup desertōe appellatiōis. Quarto ibi. Quicq̄d. declarat p̄mū dictū hui⁹ ꝯstōnis. Quito ibi. Si q̄s. punit p̄uenientē terminū hōis. Sexto ibi. Hoc autē. cōstōnē determinat. Ab. ¶ Casus. Aliqui appellant ad se. apo. sed ꝓpter defectū alteri⁹ p̄tis nō ꝓsequētis appellationē interpositā nec p se nec p aliū: vel forsitan ex malicia ꝓcuratoris mādatū occultātꝫ lites q̄ de facili poterāt t̄minari remanēt idecise. q̄r si sit q̄stio iuris illa posset citi⁹ expediri: cū ꝓbatōes nō sint ibi necessarie: ꝛ si eēt q̄stio facti: de leui posset partib⁹ p̄ntib⁹ ꝯprobari. Sup h̄ oli statutū fuit i ꝯcil. lateranē. vt si q̄s i quocūq; negocio appellauerit: ꝛ ille q̄ appellat⁹ fuit venerit appellāte minime ꝯparēte: appellās dꝫ appellato ꝯdēnari in expēsis. Sꝫ q̄r ꝓpter h̄ lites nihilomin⁹ ꝓrogabant̄: statuit inoc. terti⁹ vt si hmōi appellatio a iudice recepta vel a p̄te fuerit approbata iudex statuat terminū appellāti: ita vt si infra terminū appellationē nō fuerit ꝓsecut⁹: eo elapso p̄emptorij edicti vires obtineat terminus assignat⁹: vt ex tūc in absentem p inde ꝓcedat̄ ac si p̄emptorie vocat⁹ fuisse ad iudiciū: q̄ si appellatio interposita maliciose recepta vel approbata nō fuerit: nihilomin⁹ vigorē suū obtineat cū apparuerit legitime ꝓuocatū: saluis cōstitutiōib⁹ ꝓmulgatis de appellātib⁹ post s̄niam q̄r tūc illis nō ꝓsequētib⁹ appellatiōes suas post terminū appellationi p̄fixū rata manet s̄nia q̄ fuerat appellatiōe suspēsa. verūtñ q̄cq̄d posset ꝓponi circa citatiōem p̄emptoriā ab absēte ad sui defensionē: ꝛ illō idē ꝓponi possit aduersus hmōi appellationē. Jn fine d̄r si q̄s p̄uenerit terminū appellatiōis et veritate tacita lr̄as ipetrauit: careat ipetratꝫ. ꝛ i expēsis alteri p̄ti cōdēnabit̄. ¶ No. arg. q̄ ꝯtumacia siue dol⁹ ꝓcuratoris noceat dño. Jtē q̄stio iuris ꝓbationē nō req̄rit. Jtē q̄ nō ꝓsequit̄ appellationē suā infra terminū sibi statutū: iudex eo elapso ꝓcedat tāq; citatus p̄emptorie nō venisset. Jtē citat⁹ p̄emptorie audit̄ iustā cāꝫ absentie allegās. Jtē si q̄s ipetrat lr̄as añ terminū a iudice vel ab appellante statutum tacito de illo termino littere non valent: ꝛ tanq; contumax punitur in expensis. Ber.

g ¶ Alterius. Scilicet appellantis.
¶ Glosa sequens notat ꝛ remittit.

h ¶ Rñsalis. Sic vr̄ q̄ negligētia siue dol⁹ ꝓcuratorꝫ noceat dño de h̄ dictū ē. s̄. vt lite nō ꝯte. c. j. Bernard⁹ canonic⁹ bononieñ.

i ¶ Juris q̄ō. De h̄ potes hr̄e plura exēpla. s. vtrū laic⁹ vel aliq̄s i minorib⁹ ordinib⁹ ꝯstitut⁹ eligi possit ad dignitatē vl' minor. xxv. an. vel aliq̄s possit hr̄e plura bñficia de iure cōi: de h̄ nulla ꝓbatio apd̄ papā est necessaria cū ip̄e habeat ius i scrinio pectoris sui. C. de testa. l. oīm.

k ¶ Facti q̄stio. Questio facti q̄nq; p̄ntib⁹ p̄tib⁹ de leui posset ꝓbari puta p cōfessionē p̄tiū: vel p instr̄a q̄ haberent: vel per testes p̄ntes.

l ¶ Jn lateran̄. concilio. s̄. e. reph̄ēsibilis. B.

m ¶ Appellauerit. ist̄o no. q̄ qui appellat: si appellatio sua recipiat̄ a iudice: vel ab aduersario approbet̄: tenet̄ illā ꝓsequi sufficiēter q̄tuꝫ ad totū negociū. al's si nūciū mittat ad ipetrādū tm̄: vl' nullū mittat/ p̄te altera ꝓsequēte cōdēnabit̄ i expēsis alteri p̄ti. ī. e. nicolao. ꝛ. c. interposita. §. j. al's si non approbetur apellatio a iudice aut ab aduersario sufficit mittere ꝓcuratorē ad ipetrādū: lꝫ altera ps sit p̄ñs: vt in decre. interposita. §. j. sec⁹ ē de appellato: q̄r ei nō iponit̄ ꝓsequēdi n̄citas nisi venire velit vel sol⁹/ vel cū aduersario. vt. ij. q. vj. appellatore: ꝛ pōt negligere cām si vult: cū sine ip̄o possit cā appellatiōis tractari si ꝯtumax fuerit. C. de temp. ap. l. vlt. §. illud. eo p̄ti⁹ citato. ī. e. p tuas. Et no. q̄ q̄ appellat a g̃uamine: cām i scriptis assignare tenet̄: ꝛ petat ap̄los i q̄b⁹ iudex cām exp̄mat appellatiōis: ꝛ cur appellatio nō sit admissa: vel si forsitan appellationi sit delatū/ postea statuat terminū appellāti: ꝛ si appellat⁹ voluerit p̄tes debēt p se vel ꝓcuratores instructos ad cām † detractādā accedere: q̄ si appellās nō fecerit reputabit̄ nō appellans: ꝛ ad p̄mū iudicē remittet̄: ꝛ in expēsis p̄ti alteri cōdēnabit̄: ꝛ si appellat⁹ hoc contempserit: ꝛ ipse in expensis condēnabit̄: vt. ī. eo. titu. in decre. Inno. iiij. cordi. nobis est. ī. eo. ti. li. vj.

Appellās q̄liter tenet̄ appellationem suā ꝓseq̄.

† Medū appellatiōis sed etiā p̄ncipalem. Jo. and.

n ¶ Obtineat. Jpsa appellatio siue termin⁹ statutus a iudice ad ipsam prosequendam erit loco peremptorij: vt eo elapso procedat iudex in causa: si non fuerit appellationē ꝓsecutus.

o ¶ Absentem. Hoc pōt intelligi de appellante ꝛ appellato.
¶ Glo. seq. ponit duo cōuenictia inter terminū appellatiōis: ꝛ citationē peremptoriam ꝛ vnum in quo discrepant.

p ¶ Procedat̄ ac si p̄emptorie etc. Vt si lis nō ē ꝯtestata excōicet re⁹ absēs q̄ appellauit: vl' mittat̄ actor i possessiōeꝫ cā rei s̄uāde si lis ē ꝯtestata p̄t ferri diffinitiua s̄nia si liq̄at de cā: vel si nō liq̄at ꝯstituat̄ ver⁹ possessor. s̄. de do. ꝛ ꝯtu. put. s̄. vt lit. nō ꝯtest. q̄m̄. §. in alijs si actor est absens q̄ appellauit: ꝓcedat ꝯ̄ ip̄m ad testiū receptionē: ꝛ ad diffinitiuā s̄niam. vt. s̄. de do. cām q̄. ꝑut no. in decre. prout. Jtē in alio hꝫ appellatio similitudinē cū citatione p̄emptoria. vt sicut p̄emptorie citat⁹ q̄ nō venit nō audit̄ appellās. xxiiij. q. iij. de illicita. Silr̄ nec appellās q̄ nō ꝓsequit̄ appellationē. s̄. e. p̄sonas. ꝛ. c. cū sit romana. Jn h̄ tñ differūt: q̄r p̄emptorie citato iudex pōt facere g̃ram. s̄. de of. deleg. cōsuluit. sꝫ si q̄s nō ꝓsequit̄ appellationē stati tenet s̄nia. vt. s̄. e. c. cū sit. nec āpli⁹ audit̄ appellās: vt ibi d̄r ‡ ꝛ h̄ ver. saluis ꝛc̄. ꝛ h̄ itellige cū notū est h̄ iudici: q̄ appellās nō est ꝓsecut⁹ appellationē i termino ꝯstituto: ꝛ ipse nō cōparet in p̄ntia iudicis in ip̄o termīo. al's nō pōt ꝓcedere ꝯ̄ absentē.

Appellatio ꝛ citatio p̄ēptoria in aliq̄bus cōueniunt.

‡ s̄m Jo. et idē Hostiē. Jo. and.

q ¶ Saluis cōstitutiōib⁹. Hoc respicit id q̄d dixi. s̄. ✠. ex tūc i absentē ꝓcedat̄ ꝛc̄. sꝫ h̄ post s̄niam statim rata manet s̄nia: ꝛ ꝓcedit iudex ad executionē tm̄: sed tūc añ s̄niam ali⁹ est modus ꝓcedēdi: vt dictū est in notula illa: vt si lis nō est cōtestata ꝛc̄. B.

¶Glo.seq.alle.concor.ꝛ rationem reddit.q̃rit.ar.ꝓ ꝛ soluit. Iterū querit ꝛ ponit opi. Uin.item Tan.quam approbat.

a ¶Sentētia. Sic.s.e.cū sit romana. ꝛ.ij.q.vj. appellatore. q̄ enī non ꝓseq̄tur appellationē fingiꝶ nō appellasse. C. de tēp.ap.l.vl.§. vl. vñ etiā retro notaꝶ infamis.ff.de his q̄ no.ifa.furti. Sꝫ nūquid est idē in sñia excōicationis: vt si aliq̄s fuerit excōicat⁹ post appellationē ꝛ cā nō ꝓsequitur an tūc rata maneat sñia excōicatiōis: vt fingaꝶ nō appellasse? Uidetur ꝙ sic: qꝛ retro notaꝶ ifamia qui ꝯdēnaꝶ de furto: nec ꝓseq̄tur appellationē. vt in.l.p̄dicta.furti. Sed h̄ nō est verū in sñia excōicatiōis: quia aut appellatio tenuit: aut nō. si tenuit: excōicatio lata postea ip̄o iure nulla fuit.j.de sen.excō. ꝑ tuas. ꝛ ita siue ꝓseq̄ꝶ appellationē siue non: nō efficitur postea aliq̄ ff.de reg.iur.q̄ð ab īitio ꝛ.xvj.q.iij.§.pōt. vltra vnā colū. si appellatio nō tenuit: ḡ excōicatio postea facta statiꝫ tenuit. ꝛ aliđ est † in sñia excōicatiōis q̄̃ in alijs: qꝛ effect⁹ aliaꝝ sententiarum suspendiꝶ si appelletur.ff.ad turpil.l.j.ī.fi. sed effect⁹ excōicatiōis nō suspendiꝶ ꝑ appellationē.j.c. pastoral. Ex hoc sequeretur absurditas: si aliq̄s retro esſꝫ excōicat⁹. seq̄retur enī ꝙ aliq̄s canonice electus esset: ꝛ tñ cassanda esset electio eius facta medio tp̄e. Jo. Sed pone aliquē ep̄m depositū statim post sñiam appellat: appellatione pendēte excōicat subditū suū: nūq̄d talis excōicatio tenet? Uincen. dixit ꝙ si ep̄s non appellauit: vel si appellauit ꝛ nō fuit appellationē ꝓsecut⁹: excōicatio nō tenuit. Arg.l.p̄dic.ff.de his q̄ no.infa.furti. qꝛ fingiꝶ non appellasse. C.de tēp.ap.l.vlti.§.vlti. si fuerit ꝓsecutus siue confirmeꝶ sñia/siue nō tenuit excōicatio. T. dixit ꝛ melius: ꝙ ex quo appellauit/remansit in officio suo: quia q̄ appellat nō dicitur condēnat⁹. ff.de pe.l.ij.§.vlt. ꝛ integer est stat⁹ eius vt interim fungaꝶ honoribus.ff.de ap.interposita.ff.nihil inno.l.vna.§.integer ‡ ꝛ iō siue ꝓsequaꝶ siue nō ꝓseq̄tur appellationē excōicatio tenuit: ꝛ hoc ꝭm p̄dictā rōnē quā Jo. assignauit: si ꝟo nō appellauit: acquieuit sententie: ꝛ sic ꝑ sñiam amisit omnē iurisdictionē. vñ si tulit postea sententiam: nulla fuit.

†Hic quando sequitur appellatio vt statim dicit glo. quādo vero precedit ē idē. de hoc not. in p̄allc. decre. licet. in glo.ij. Joh. andree.

Prelat⁹ depositus q̄ appellauit an interim subditos excōicare possit. Appellās nō dꝛ condēnatus.

‡Et expresse probatur. ff.de iniust. rup. et irri. test.l. si q̄s exheredato filio.§.hi autē omnes ꝭm Hosti. Johan. an.

b ¶Absente ꝓponi. Hoc vult dicere littera ista: sicut ista: sicut absens ꝑemptorie vocatus q̄ nō potuit venire iusta de causa detētus auditur allegans impedimētū suū ita ꝙ reuocaꝶ q̄ð cōtra eū factū est.s.titu. ꝓxi.cū berthold⁹. ꝛ.ff. de iudi.si p̄tor. ꝛ.iiij.q.v. q̄squis. sic appellans † si nō potuit appellationē suā ꝓsequi infra terminū constitutū audiꝶ volens ꝓbare impedimentū.s.e.cum sit romana.ꝛ.c.cū ex rōne. ꝛ. C.de tēp.ap.l.vlt.§.illud.

†Supple vel appellat⁹ quia terminus de q̄ loquitur decre. ꝑemptori⁹ ē vtriq̄ꝫ Johan.an.

c ¶Preueniens. Hoc intelligiꝶ de termino statuto a iudice vł ab appellante: secus est in termino statuto a lege quē pōt quis preuenire.ij.q.vj.appellatore. dū tñ appellatus nimiū nō precurrat: vt appellantē in cōmissione impetranda supplātet.j.eo.oblate.

d ¶Tacita veritate. Quia tacuit impetrando ꝙ termin⁹ statutus fuisset a iudice ‡ vel a seipso.

‡Fortius ꝭm Host. si tacuisset ip̄am appellationē.j.titu.ij.bone.s.de rescrip. ex parte.s. Johan.an.

e ¶Careat impetratis. Iste cui prefigitur tp̄s ab hoīe nō pōt ante terminū illū impetrare. Nūquid illud tēpus currit ī āno appellationis? Nō videtur. quia tūc non est in mora: quia si vellet ꝓcedere non potest: vt hic dicit: ꝛ ei qui agere non potest: nō currit tēpus: vt dicit.l.C.de anna.excep.l.j.§.vlti.

f ¶Penā cōtumacie. Qꝛ puniꝶ ī expēsis.s.e.reprehēsibilis. et iudex cui fit cōmissio illū condēnabit ad expēsas.j.e.vt debitus.

g ¶In litibus. Et vbi nō seruaꝶ iuris ordo: vt ī notorijs.s.de iureiur.ad nr̄aꝫ.ꝛ in cā inq̄sitionis.s.vt lit.nō ꝯte. qm̄. ꝛ vbi crimina patent/ꝛ corrigūtur.s.eo.rep̄hensibilis.ꝛ.c.cū sit romana.in fi.

Sūmariū ¶Onstitutus. ¶Si appellās ī cā electiōis infra tēpus legitimum nō ꝓsequiꝶ nō ꝑ hoc p̄iudicatur cognitioni faciēde officio iudicis sup impedimētis electi.h.d. Diuidiꝶ. Primo ponitur

Diuisio. partis narratio. Secunda ibi: intellecto. pape motiuum ꝛ iudicū

a ꝓseq̄nde p̄fixū rata manet sñia[a] que fuerat appellatione suspēsa. ¶Quicq̄d aūt ꝯ citationē ꝑemptoriā posset ab absēte[b] ꝓponi: b aduers⁹ appel.hmōi valeat allegari. ¶Si quis aūt terminū appel.p̄ueniēs[c] tacita ꝟitate[d] lr̄as c d ipetrauit: ꝛ careat[e] ipetratis: et e penam cōtumacie[f] non euadat. f ¶Hoc aūt i litib⁹[g] siue iudicijs g exercendis volumus obseruari.

Idē lemouiceñ. ꝛ cantuarieñ.

¶Appellatiōe deserta (ep̄is ꝑ negligentiam appellantis potest iudex ex officio ꝓcedere i casibus in quibus eius officiū exuberat. ꝛ est cas⁹ valde notabilis.

Capitulū. xlv.

b Constitutus[b] in p̄ñtia nr̄a archidyacon⁹ claremon. nobis exposuit ꝙ claremō. decanatu vacāte: quidā canonici vota sua in ep̄m trāstulerūt[i]. ꝛ ep̄s i cū quibusdā alijs exp̄sse cōsētientib⁹ in eundē archid. ei contulit decanatū. xj. canonicis ꝑus appellātibus ne q̄s assumereꝶ preter assēsū oīm[k] in decanū: cū ele- k ctiōi ei⁹.xxv.tū ꝑ se/tum ep̄o medio cōsētirēt. ¶Cūq̄ꝫ sancti marcelli pbr̄ cardinalis tūc apo. sede. per ꝑtes illas transitū facereꝶ nō vt appellationi ad nos interposite derogaret[l] sed vt instru- l ctam transmitteret ad nos cām sctā egidij/ ꝛ scti andree abbatibus/examiationē delegauit[m] ip- m sius. ꝛ mādauit eisdē vt partem ꝯdicentē electiōi decani citarēt ad ip̄m: ꝯdictionis ve causaꝫ in ei⁹ p̄sētia ostēsurā: ꝛ.j. ¶Intellecto igitur ꝑ assertionē cardiñ. ꝙ sub ea forma fuerat appellatuꝫ: ne sine assēsu oīm ꝓcederetur in electione decani: ꝛ ꝙ appellantes appel. infra annum non fuerant ꝓsecuti: nec erat ꝓpter q̄ð eis esset bienniū indulgendum[n] cū sicut bis infra tp̄us legitimū simplicē nūciū ad sedē apo. destinarant: sic potuissent[o] saltem se- o mel ꝓcuratorē idoneū destinasse. ne tñ peremptorias exceptiones[p] ex eorū ꝑte propositas vi- p deamur sub silētio p̄terire: mandam⁹ q̄ten⁹ si vobis constiterit

datio. Abbas siculus. ¶Casus. Uacāte decanatu claremōteñ. quidā canonici cōtulerūt ꝑtātem eligendi in ep̄m ꝛ quidā nō. hoc acto in illa trāslatiōe vł collatiōe ꝙ ep̄s nō ꝓcederet ad electiōeꝫ sine alijs. Dū essent in tractatu electionis. xij. canōici appellauerūt ne aliq̄s eligereꝶ in decanū sine assensu oīm requisito. Ep̄s cū quibusdā alijs contulit decanatū archidyacono illius ecclesie ꝛ pars alia alium elegit. Quidam cardinalis legat⁹ se.ap. examinationē electionis illius ꝯmisit duobus abbatibus vt causā instructā ad se. ap. remitteret nō vt appellationi inꝶposite ꝺrogaret. facta examiatiōe cardinaꝶ trāsmisit illā ad se. ap. ꝑtibus postmodū ī p̄sētia pa. constitutis archidyacon⁹ p̄dictus p̄dicta oīa allegauit petēs electionē de se factā ꝯfirmari. Ex ꝑte aduersa rñsum fuit ꝙ nō erat cōfirmāda sed infirmāda quia facta fuit post appellationē: ꝛ ꝯ formā ep̄o traditā: ꝛ ꝙ archidyacon⁹ sponte renūciauit facto ep̄i. Ad h̄ fuit ꝓ archidyacono allegatum ꝙ illi nō erant vlteri⁹ audiēdi cū appellationē suā infra terminū nō fuerāt ꝓsecuti. Dñs pa. his ꝛ alijs auditis ītellexit ꝑ assertionē cardinalis p̄dicti ꝙ sub ea forma fuerat appellatū ne sine assensu oīm ꝓcedereꝶ in electiōe decani ꝛ ꝙ appellationē īfra annum nō fuerant ꝓsecuti. nec allegauerunt causam ꝓpter quā eēt eis bienniū concedendū. quia sicut īfra annū miserūt bis nūciū/ ita potuerūt mittere ꝓcuratorē: verūtñ ne videaꝶ dñs pa. ꝑēptorias exceptiōes ꝓpositas sub silētio p̄terire: mādat iudicib⁹ quaten⁹ si cōstiterit archidyaconū sponte renūciasse facto ep̄i ex quo facto nitiꝶ. vel si ꝯstiterit ip̄m ep̄m ꝓcessisse ad electionē ip̄ius archidyaconi cōtemptis p̄dictis canonicis sine quibus ad electionem ꝓcedere nō valebat ꝭm sibi traditā ꝑtātem/eidē archidyacono sup decanatu silentiū imponāt. alioq̄n noīationē seu electionē de alio factā ꝛ quicquid fuerit secutū ex ip̄a denūciēt irritū ꝛ inane. ¶No. ꝙ ius eligēdi pōt transferri in vnū. Itē qui nō ꝓsequitur appellationē infra annū postea nō admittiꝶ ad eā ꝓsequendā nisi iustā cām ostenderet ꝓpter quā daretur ei bienniū. Itē qui repellitur vna via admittiꝶ ꝑ aliā viā. Itē licitum est cuilibet renunciare iuri suo. Item forma mandati seruanda est. Ber.

h ¶Cōstitutus. Hec decre. loq̄ꝶ de maꝶia illi⁹.s.ð testi. veniēs.ij.

i ¶Trāstulerūt. Et quidā alij retinuerūt penes se potestatē eligendi. hoc acto in ip̄a translatione: ꝙ episcopus sine alijs ad electionem non procederet: vt infra dicitur.

¶Glosa sequens reci. per obiec. ꝛ duas solutiones.

k ¶Preter assensū omniū. i. p̄ter assensū oīm requisitū: qꝛ oēs sunt vocādi.s. ð elec. ꝙ sicut. ꝛ.c. qꝛ ꝓpꝶ. ꝛ.c. bone mēorie.ij. Si vel les ītelligere p̄ter assensū oīm. s. habitū ī electiōe/non valuisset appellatio. qꝛ nō est necesse ꝙ oēs cōsētiāt ī electiōe: qꝛ sufficit cōsēs⁹ maioris partis ꝛ sanioris capituli in electionib⁹ ex q̊ vocati sunt oēs. vt dicit illa cōstitutio: quia propter. ꝛ multa alia iura eiusdē ti. ꝛ.j. de his q̄ fi. a ma. par. ca. c.j. seruata forma illi⁹ ca. qꝛ propter.

l ¶Derogaret. Qꝛ nec possꝫ si vellet: ex q̊ appellatū ē ad supiorē vel delegatū.s.de offi.lega.licet. ꝛ.s.de postu.bone memorie.

¶Glo.se.obijcit.ponit duas opi. Jo. ꝛ Tan. ꝛ scðam approbat.

m ¶Delegauit. Sed q̄liter potuit iste legat⁹ delegare cām alij cū iā eēt delata ad papā ꝑ appellationē ꝯ id.s.de offi.leg.studuisti. ꝛ c.licꝫ? Jo. dixit † ꝙ spālc est in cā vbi appellaꝶ ab electiōe ꝙ alꝶ cognoscere possit. Tan. dixit ꝛ meli⁹ ꝙ hoc facere nō pōt: nisi de consensu partiū quē credebat hic infuenisse: ad hoc vt cām magis instructā remitteret ad papā ꝑ iura p̄dic. C. ð fila.l.j. ꝛ.ij. ꝛ.j.e. itiasti.

†Reprobans id q̄ð q̄dam dixerant ꝙ summatim poterant examinare sicut metropolitan⁹.j.e. sollicitudinem nā ꝭm hoc remitteret cām instructā. Jo.an.

n ¶Indulgēdū. Qꝛ idlꝫgeri nō dꝫ nisi ex iusta cā.s.e.cū sit. ꝛ.c. ex

o ¶Potuissēt. Sic.s.de elec.bōe. ꝛ ð do. ꝛ ꝯtu. cū dilecti. [rōne.

p ¶Exceptiones. Duas vꝫ q̄s statim subiūgit: quas iudex ex officio suo decurso tp̄e appellatiōis admittit: ꝛ de eis mādat inq̄ri: ne ꝑ surreptionē ꝓmoueaꝶ. ar.s.de elec.cū dilecti. sic. C.de tēp. ap

D

pel.l.ij. in fine. In hmõi electionibꝰ ꝓcipue valet offm̃ iudicis.s. de elec.cum nobis olim.† ⁊.ca.nihil est.

† Ubi de h. et.xxviij.di stin.priusꝙ Johan.an.

a ¶ Renũciasse. Qđ ei licuit.vij.q.j.ꝙ piculosum.⁊.C.de pac.si ꝗs in cõscribẽdo.vñ ãplꝰ nõ est audiẽdꝰ.ar.j.de insti.cũ venisset.

b ¶ Processisse. Excedẽdo fines cõpromissi:⁊ ita nihil egit.s. de elec.cũ dilecti.⁊.j.de cõfir.examinata.⁊.ff.de arbi.pedius.Ber.

c ¶ Pretmissis. Predictis.xj.canonicis:⁊ sine quibus ꝓcedere nõ debebat ꝓut expssũ fuit in translatione volũtatũ.vt dicit hec littera

d ¶ Factã. De alio ab illis.xj.pendente electione decani:de qua ⁊ si dubitaretur an teneret:nõ est alia faciẽda.ar. C. q da.tuto.vl'cura.pos.l.j. secus si notoriũ eẽt.s.e. cõstitutis.⁊.j.de iurepa. ca.illud.Uincen.

Sũmariũ. Constitutꝫ.¶ Appellatio frustratoria possessionẽ cõfirmati nõ ĩpedit. Ita cõiter sũmatꝛ:ſꝫ ꝓm hãc sũmationẽ hec decre. esset in dubio.

Diuisio. Diuidit. Prio narrat factũ. Scđo diffinit ibi:nos ergo. Tertio ꝓtestatꝛ ibi:si qđ. Ab.

¶ Casus. Uacãte prepositura scti saluatoris meteñ.die statuta ad celebrandã electionẽ eps Meteñ.adiurauit canonicos illos ꝑ prẽm et filiũ/⁊ spm̃ sctm̃.vt ꝓm deum vnũ eligerẽt de duobꝰ in ꝗs ptes videbantꝛ cõuenisse quẽ magꝫ vtilẽ ⁊ idoneũ eccl'ie reputarent.post h decanꝰ cũ ꝗbusdã noĩauit in ꝓpositũ cãtorẽ meteñ.cãtor scti saluatoris cũ ꝗbusdã alijs cõcorditer cãcellariũ meteñ.elegerũt in ꝓpositũ. cuiꝰ electionẽ tanꝙ a maiori ⁊ saniori pte capl'i meteñ. eps cõfirmauit.⁊ cum vellet ei dare ĩuestiturã decanꝰ appellauit ad se.ap.cõ ipm̃ ĩpotẽtiã allegãdo.dicẽs illũ cãcellariũ impotẽtẽ in ptibꝰ illis ĩ qbꝰ bona ꝓposituꝛe ꝯsistũt.addẽs ꝙ alia sibi oppõeret ĩ pñtia pape. q tũc ĩ pñtia iudicꝫ suspecti noluit explicare:demũ cã ista ad se.ap.ẽ delata.decanꝰ ꝓ pte sua ĩ pñtia pa.hec ⁊ alia ꝓposuit. Dñs pa.examiato negocio qꝛ ei ꝯstitit euidẽter appellatõis cãꝫ corã epo expssã rõnabilẽ nõ fuisse:⁊ aliã nõ expssit ꝗuis dixerit ꝙ exp̃meret corã papa: vñ ip̃e statuit vt ꝑ ea q dicta fuerãt ꝯfirmatõis effectꝰ nõ debeat ĩpediri. Postꝙ vo pacificã possessionẽ ipius ꝓpositure hũerit si ꝗs cõ ipꝫ aliqđ ꝓpõere voluerit nõ ĩ modũ exceptiõis/ſꝫ ĩ modũ denũciatiõis vel accusatiõis licentiã habeat ꝓponẽdi. ¶ Nota ꝙ q appellat etiã extra iudiciũ cãm iuste appellatiõis debet exprimere. Itẽ corã iudice appellationis põt quis exp̃mere aliam cãm ꝙ illam quã in appellãdo expressit. qđ locum habet in hmõdi appellatiõibꝰ electionũ. Itẽ q nõ põt excipe põt accusare vl' denũciare. Ber.

archidi.facto epi ex quo nititur sponte renũciasse[a]: vel ꝑdictum epm ꝓcessisse[b] ad electionẽ ipius ꝑtermissis[c] ꝑdictis sine qbꝰ ne ꝓcederet in illa trãslatiõe volũtatũ ex qua nititꝛ archidi. ꝓpõitur esse actũ ei sup decanatu silentiũ imponatis: alioqn nominationẽ/ seu electionẽ taliter factam[d] de alio/ ⁊ qcqd fuerit secutuꝫ ex ipa denũcietis irritum ⁊ inane. Idem cancellario meteñ.

Contra electũ vel confirmatum nullũ aliud ius expectantẽ nõ admittitur regulariter exceptio vel appellatio/maxime frustratoria ad impediẽdũ electionis/vel confirmationis effectũ: sed possessione habita poterit accusari vel dẽnunciari.h.d.et ꝓm h est casus notabilis.Cap.xlvj.

Constitutis in presẽtia nostra.N.decano sãcti saluatoris ⁊ cãtore meteñ.⁊.j.¶ Meteñ.[e] intimauit eps ꝙ sãcti saluatoris ꝓpositura vacante die electioni ꝑfixo per patrẽ et filiũ et spiritũ sãctũ in ꝟtute obediẽtie: ac sub aĩe periculo canõicos adiurauit[f]: vt ꝓm deum ⁊ iuxta cõsciẽtiam suam vnũ eligerent de duobus in quos ptes videbantꝛ oculos extẽdisse: quem ecclesie magis vtilẽ[g] ⁊ idoneum reputarent:decanꝰ aũt cũ duobꝰ dyaconibus ⁊ subdya. tribus dictum cantorẽ in ꝓpositũ nominauit. cantor[h] vo ipe q ꝑsbyterali officio fũgitꝛ ⁊ custos cũ scholastico ⁊ mgr̃o. B.sacerdotibꝰ / leuitis duobꝰ/ ⁊ subdyaco.v.te cõcorditer elegerũt:cuiꝰ electionẽ tanꝙ a maiori[i] ⁊ saniori pte capl'i factã(cũ de ꝑsone tue honestate cõstaret)ꝑdictus eps cõfirmauit: ⁊ cũ tibi vellet domũ ⁊ inuestiturã porrigere(vt moris est)decanus ad sedẽ apo.appellauit contra te ĩ potẽtiã[k] dũtaxat allegãs ꝓponẽdo te in ptibꝰ illis q̃si penitꝰ ĩpotẽtẽ ĩ qbꝰ ꝓpositure possessiões existũt:addens ꝙ alia tibi obijceret ĩ pñtia nr̃a: que tũc in presentia iudicis suspecti noluit explicare[l]. ¶ Nos ergo quia constitit euidenter illam appellatiõis cãm que fuit expressa rationabilẽ[m] nõ fuisse: aliã aũt tũc non expressit: ⁊ si dixerit idẽ decanus ꝙ aliã[n] vellet obijcere coram nobis:decreuimus tue confirmationis effectum non debere ꝑ ea q sunt proposita ĩpediri. ¶ Si qđ tñ cõ te nõ ĩ modũ[o] exceptiõis ad ĩpediẽdũ electionis ⁊ ꝯfirmatiõis effectũ: ſꝫ in modũ denũciationis vel accusationis duxerit ꝓponendũ:postꝙ pacificã ipiꝰ ꝓpositure possessiõeꝫ fueris assecutꝰ: ꝓponẽdi lnıam nõ negamus. Idẽ vigorieñ.epo.

Appellari põt si locꝰ nõ tutꝰ ptibus assignatꝛ: etiã si sit scp̃tũ appellatiõe remota. Ca.xlvij.

k ¶ Impotentiã. Impotẽtia ꝓueniẽs ex nimia senectute/vl' corporis debilitate bñ nos repellit a ꝓmotiõe.lxxxv.di.archidyaconus.sed hic nõ obijciebatꝛ talis ĩpotentia vt pꝫ ex l'ra. Sed nũqd est hñda ratio potẽtie ĩ electiõibꝰ siue diuitiarũ/siue nobilitatꝫ sicut habetꝛ rõ dignitatꝫ: Ar.ꝙ sic.iij.q.iij.ĩ testibꝰ. xxx.di.h scp̃simꝰ xcvij.dis. nobilissimus. xlj.di.nõ cogantꝛ. xxiiij. q.j.q cõ pacẽ. in autẽ. de defẽ.ci.§.j.col.iij.⁊.j.de ꝓben.de multa.ff.de custo. ⁊ exhi.re.l.j.et.ff. famil.her.si q sũt.⁊.ff.đ fi. instru.l.vlt.⁊.C.qbo.ce. pos.l.vl. Sꝫ cõ vr̃ vt paupertas ꝑferatur. xij. q. ij. gl'ia epi.⁊.c.socrates.† xv.q.j.illa.ĩ fi.ff.de va.⁊ exor.co.l.j.§.est quedaꝫ res sctĩssima. So.si oẽs alie circũstantie pares essent hincĩde:satis potest recurri ad diuitias seu potẽtiã vt ꝑ eas subleuetur eccl'ia ꝑ iura ꝑdicta. Itẽ patꝫ hic ꝙ nõ recurritꝛ ad digñtatẽ cũ nũerꝰ est lõge maior ab alia pte.s.đ elec. duđ.j.

Nobiles ⁊ diuites ceteris paribus alijs preferuntꝛ

† Et.q.j.c. clericꝰ qui. vbi not. qñ sit pctm̃ habere diuitias. Jo.an.

l ¶ Explicare. Aduertẽdũ est ꝙ hic deficit totus iste textus sequens ꝓm ꝙ cõpertũ est in registro.⁊ icipit. Nec appellatio quã post confirmationẽ obiecerat ꝯfirmationis factũ debuit ĩpedire. qm̃ a minori pte cõ cõstitutionẽ maioris/⁊ sanioris nulla rõnabili cã obiecta vel ostẽsa interposita fuerat: quia ⁊ decanꝰ opponẽs ratiõabilem cãm sue appellationis nec opposuit/nec oñdit. Nos ergo ⁊c.

Additio ex registro

m ¶ Rationabilem nõ fuisse. Ex hoc patet ꝙ eps nõ tenebatur deferre appellationi ꝑdicte: qꝛ licet aliꝰ sit potẽtior nõ fuit iusta cã appellãdi dũ tamẽ alter sit idoneus: ⁊ sic potentia huiusmodi vl' nobilitas nõ ꝑfertꝛ:sed ideo detulit:qꝛ dicebat se velle aliã ꝓponere corã papa. ¶ Glo.seq.arg.alle.cõtra. soluit.⁊ opi.ponit.

n ¶ Aliã vellet obijcere. Ex hac littera satꝫ colligitꝛ ꝙ aliã exceptionẽ/siue aliã cãꝫ possũ ꝓponere corã iudice appellatiõis ꝙ expresserim corã illo a quo appellaui.arg.ff.de ap.scio q̃sitũ. ⁊ noua instrumẽta ⁊ allegatiões possum ĩducere in cã appellatiõis.C.de tẽp.ap.ꝑ hanc.Sed cõ.j.e.dilecto.⁊.c.vt debitꝰ. qꝛ nõ admittitꝛ appellatio nisi sit rõnabilis cã expssa vt ibi dr̃.ergo si illã non expssit postea nõ põt aliã exprimere ꝓpꝛ quã nõ appellauit. In casu pñti dico ꝙ corã iudice appellationis possum opponere quãcũꝙ cãm rõnabilẽ volo.siue illã expsserim in appellatione/siue nõ: vt.s. vt lit.nõ cõtesta.accedẽs.⁊.s.de fi.instru.cũ iohẽs.⁊ de h.s.de excep. deniꝙ.⁊ multo fortiꝰ si ꝓtestatꝰ sũme vellet tũc aliã ꝓponere vt h: ⁊ si decanꝰ aliã ꝓposuisset bñ fuisset auditꝰ.ſꝫ nullã ꝓposuit:qꝛ nõ habebat qđ obijceret: vl' mutauit ꝯsiliũ suũ ⁊ supior tenetꝛ illã admittere:qꝛ ⁊ si nihil opponeretꝛ:ipe ex offõ suo tenetꝛ inqrere đ ipa electiõe/⁊ meritꝫ electi.s.de elec.cũ nobis olĩ.⁊.c.nihil ẽ.⁊.c. venerabilẽ.imo si aduersariꝰ negligẽs esset:supior debet inqrere de exceptiõibꝰ ꝑẽptorijs.s.e.c.ꝓxi.ne ꝑ surreptiõeꝫ aliqs adipiscatꝛ honores.s.de elec.cũ dilectꝰ.et in.c.cũ nobis olĩ. Quid iurꝫ sit ĩ alijs casibꝰ ab isto dicetꝛ.j.e.dilecto. In hac sñia ꝙtũ ad casũ pñtẽ erat. T.⁊ alij vt Jo.⁊ Da.colligebãt ex hac l'ra ꝙ in casu isto nõ põt opponi alia exceptio ꝙ fuisset expssa cũ succubuit ĩ vna:nec lꝫ variare ne eccl'ia diu vacet. Uel hic nõ fuit admissus:qꝛ cũ succubuit in vna ꝑsumitꝛ calũniose aliã ꝓponere.iij.q.x.placuit. Qđ prius dixi teneas. Ber. Hodie opinio. Jo.⁊ Da. est approbata ꝑ iura noua: vt patet in.c.vt circa.de elec.lib.vj.⁊.c.cõstitutionẽ.de elec.ĩ clem. ¶ Glosa sequens dupliciter obijcit.ponit opi. Jo.iterũ obijcit.ponit opinionem Joan.⁊ soluit.

Electionẽ ĩpugnans an possit ĩ causa appellatiõis ꝓseq causam aliam ab expssa.

o ¶ In modũ exceptionis. Sicꝛ.j.de cõces.ꝓben.post electionẽ.

e ¶ Meteñ. Ex vna parte.

f ¶ Adiurauit. Talis adiuratio loco iuramenti habetur.ij.q.v. si quis presbyter.j.de purga.cano.c.j.

g ¶ Magis vtilẽ. Ad h quidẽ de iure tenetꝛ. ille enĩ qui ẽ doctior ⁊ sanctior est eligendꝰ.viij.q.j. licet ergo.cuiꝰ cõꝑatiõe ceteri grex dicantꝛ.xxv.di.§.nũc autẽ.⁊.j.q.j.vilissimꝰ.⁊.lxj.dis.in sacerdotibꝰ licet talis sit eligẽdꝰ sufficit tñ si est idoneꝰ: qꝛ cõueniẽs sciẽtia toleratur in prelato.s.de elec.cum nobis olim.⁊ sufficit ꝙ nõ sit malus.xvj.q.vij.monasteriũ.s.de presump.dudũ.

Electio an de doctiori fieri debeat. Scia cõueniẽs toleratur in ꝑlato.

h ¶ Cantor. Sancti saluatoris.

i ¶ Maiori et saniori. Quasi a duabꝰ ptibus electus. vñ merito debuit preualere qđ sẽper obtinet in electionibus.cõ de elec. qꝛ ꝓpter.⁊ ĩ alijs etiã negocijs eccl'ie:nisi a paucioribus aliqđ rõnabile oñdatur.j.de his que fiunt a ma.par.ca.j.

¶ Glo.seq.ꝑmo reci.per obiec.⁊ solu.scđo qrit arg.ꝓ ⁊ cõ.⁊ soluit.

E x parte tua: ꝛc. ¶ Pñti pagina respondemus ꝙ cum excusetur honeste qui ad presentiam delegatorū iudicuꝫ nō potest secure venire citatus: tu vel tui quotiēs ad illos iudices vos euocari ꝯtigerit/ ad quorum p̄sentiaꝫ vobis periculosū[a] est ire: libere poteris appellare: etiā si in lr̄is cōmissiōis ap. fuerit remediū interclusum: nisi iudices[b] vobis assignent locū idoneum ꝛ securum. Idem ep̄o decano ꝛ precentori herfordē.

Licite appellat reus si nō auditur excipiens ꝓcuratorē actoris nō hr̄e sufficiēs mādatū: vel se ꝑus conuētū ꝑ alias litteras de qbꝰ nō fit mētio in secundis. h.d. quo ad titulum. Cap. xlviij.

S ignificauit nobis magr̄ hospitalis eboraceñ: et .j. ¶ Preterea capitulū eboraceñ. auctoritate quarūdā litteraꝝ in quaꝝ sigillo cōtinebat sigillū capituli ad citatiōes[c] tm̄: cū aliud sigillū capl'ꝫ illud noscatur hr̄e: quendā ꝯstituebat[d] actorē. sed licet ideꝫ magister allegauerit ꝙ occasione lr̄arū illarū actor non deberet admitti: et insuper adiūxisset ꝙ aucte lr̄arū quarūdā a nobis ad alios iudices obtentarū ꝑus[e] ꝯuētꝰ/ nō debuit ꝑ lr̄as posteriores ī qbus nulla fuerat mētio de prioribꝰ cōueniri: iudices tamen exceptiōes hmōi admittere noluerūt: ꝓpter qd̄ vocē ad nos appellationis emisit. ¶ Quocirca mandamꝰ q̄tenꝰ si vobis cōstiterit ob dictas causas vel eaꝝ aliquā[f] ad nr̄aꝫ fuisse audientiā appellatū reuocato in irritū quicqd post appellationem hmōi noueritis eē factū ꝑtes ꝛc.[g] Idē magr̄o. G. archidya. ꝛ. W. normāno canonicis suessioneñ.

Licite appellat reus si nō auditur petēs declarari rē petitā in libello. Caplm. xlix.

S ignificantibꝰ[h]. L. et. R. fratribꝰ nostro fuit apostolatui declaratū ꝙ cum inter ipsos ex vna ꝑte/ ꝛ. W. ex altera sup q̄daꝫ terra corā iudicibꝰ delegatis questio verteret: ipi cum plures ter=

in fi. Sed cū isti detur actio ad impugnandā electionē multo fortius exceptio dꝫ dari ad impediēdū. s̄. de iureiur. quēadmodū. qꝛ turpiꝰ eijcit ꝛc̄. vt ibi. ꝛ cui damꝰ actionē mltoftiꝰ ꝛ exceptionē. ff. d̄ supfl. l. j. §. is autē. ꝛ. ff. de re. iur. iuitꝰ. §. cui damꝰ. † Preterea qlit potest iste electꝰ pēdēte lite recipe dignitatē. ꝯ id. lxxxj. di. tātꝫ. j. de accu. deꝰ omnipotens. ꝛ. s̄. de tes. c. vl. ꝛ. ff. de re mili. q statꝰ. Jo. dixit ꝙ hoc ideo statuitur quia p̄sumitur ‡ ꝙ calūniose ꝛ differēdi cā obijciat. Ar. s̄. de ele. cū dilectus. ꝛ. s̄. de resti. spol. lr̄as. imo vr̄ ꝙ cū in modū exceptōis obijcitur crimē electo nisi electꝰ publice sit infamatꝰ de illo crimie ꝙ differēda sit exceptio. j. de accusa. accedēs. Ar. C. de edic. diui adria. tol. l. ij. C. de fal. l. ij. ꝛ sic vr̄ ꝙ iste sub cōditiōe recipiat dignitatē si innocēs repertꝰ fuerit. ff. de tu. ꝛ cur. da. ei q. Itē patet h̄ ꝙ licet aliqs sit exclusus a iure excipiendi: nō tm̄ a iure denūciādi vel accusādi Sic. s̄. de iureiur. quem admodū. i fi. silr̄. j. d̄ cōces. preben. post electionē. in fi. Sed quare iste etiā post confirmatiōeꝫ nō pōt obijcere crimen in modū exceptiōis: vt. j. de accu. sup his. Rñ. ratione presumptionis oneratur duriori modo agendi: quia de facili repellitur quis a denūciādo vt si fuerit inimicus vel criminosꝰ qui denūciare nō pōt. cū se nō correxerit. vel si nō ꝓmonuit: silr̄ est durū agere criminaliter ꝓpt penā talionis: sed excipe pōt qlibet criminosꝰ ꝛ excōicatꝰ. s̄. de excep. dilecti. in fi. Jo. Alia rō verior ē: quia vlterius nō posset obijcere crimē in modū exceptiōis ꝑ cōfirmationē quā iste habuit: ꝛ possessionē corpalē quā mādat papa dare huic: cōsequit iste plenū ius a quo repelli nō pōt: nisi ꝑ denūciationē/ vl' accusationē. Vñ exceptio locū nō hꝫ: qꝛ ꝑ exceptionē repellit quis ab obtinēdo: vt dicit illa decre. sup his. ꝛ licꝫ ibi sit cōfirmatꝰ ꝛ habeat possessionē: nōdū tm̄ plenū ius hꝫ. vñ adhuc habet ibi locū exceptio: sed hic nō est ita. In decre. accedēs erat ille iā institutus ꝑ papā. ꝛ nō deerat sibi nisi sola executio quā papa mandat fieri. nisi publice infamatꝰ eēt: qꝛ executio differri nō dꝫ ꝓtextu exceptiōis opposite: nisi oppōeret d̄ falso. s̄. ti. ꝓxi. de cetero. ꝛ. j. d̄ fal. sup co.

Diuisio. E x parte. ¶ Diuiditur: quia primo ponitur decisa ꝯsultatio. Secundo responsio ibi: presenti. Ab. sicu. Casus. Si iudex citat aliquem ad locū ad quē nō possit ire secure ꝓposita exceptione de loco suspecto libere poterit appellare: licet appellatio in lr̄is sit inhibita nisi iudex locū securū ei duxerit assignādū ¶ Nota exceptionē de loco suspecto admittendā. Itē q̄uis in litteris aplīcis appellatio sit inhibita: pōt tm̄ iusta de cā appellari. Item iudices securū locū ꝑtibꝰ assignare debent. Itē no. ar. ꝙ iudex ꝓt reuocare g̃uamē vt appellās cogat r̄cedere ab appellatōe. ¶ Glosa sequens ponit quattuor que requiruntur in loco.

a Periculosū est ire. No. ꝙ ibi iudex diē ꝓfigere dꝫ: vbi partes sine ꝑiculo possint accedere. ꝛ oēs sui siue testes/ siue aduocati xxxiij. q. ij. siue de cōiugij. ꝛ. iij. q. ix. hortamur. ij. q. ij. c. vl. ꝛ. ff. de iudi. si locus. immo nec altera ꝑs q nō r̄t venire honeste tenet ire ad locū inhonestū. ff. de arbi. si cū dies. §. si arbiter. Itē nō solū dr̄ locus incōmodꝰ ꝓpt iimicitias: sꝫ etiā si excedat duas dietas. vt. s̄. de rescrip. nōnulli. † Itē nec ex ꝓuiciaꝝ t̄minos ē faciēda citatio iij. q. vj. neminē. nisi ex spāli iussiōe ꝑncipis. C. d̄ epis. ꝛ cle. auk. sed hodie. C. d̄ ap. cū post. i auk. vt oēs obed. iudi. §. ij. col. v. ꝛ vbi citat qs ad locū ꝑiculosū nō sufficit p̄stare ducatū. vt. s̄. vt lit. nō ꝯte. ac cedēs. Jo.

b Nisi iudices. No. ar. iudicē posse reuocare g̃uamē vt appellās cogat r̄cedē ab appellōne legitiā. j. e. cū cessāte.

S ignificauit. ¶ Prima pars ponit querelam appellantis. Secūda dat iudices ibi: quocirca. Abbas siculꝰ. Casus. Defuncto magistro hospitalis eboraceñ. fratres ipius hospitalis elegerūt b. pbr̄m ī rectorē siue magr̄m ipius hospitalis archiep̄s eboraceñ. ad quē vt dicebat ordinatio ipius hospital' ꝑtinebat dictū. b. electū ꝓfficit ibidē: postmodū ꝓo decanꝰ ꝛ caplm eboraceñ. dicētes ꝙ ad ipos hospitalis ordinatio ꝑtinebat impetrauerūt litteras sup hoc ad quosdā iudices. Judices citabāt tam archiep̄m q̄ʒ dictū magistrū in quorū p̄ñtia ꝯparuit ꝓcurator capituli cum litteris ꝓcuratiōis sigillatis sigillo capl'i in quo cōtinet vel continebat sigillū capl'i ad citatiōes tantū: cū caplm aliud sigillū habere noscat. Magister hospitalis excipiēdo ꝓposuit ꝙ occasione illaruꝫ litteraꝝ ꝓcurator talit cōstitutꝰ nō debebat ad cām admitti. ꝛ insup adiūxit ꝙ aucte quarūdā lr̄aruꝫ ad alios iudices obtentarū ꝑus ꝯuētus fuerat sup eod̄ negocio. de qbus in posterioribꝰ lr̄is nō fiebat mētio. q̄re corā eis nō debebat nec poterat ꝑ illas lr̄as conueniri. Judices hmōi exceptiones admittere noluer̄t quare se. ap. appellauit. vñ mādat pa. q̄tenus si constiterit ꝓpter ꝓdictas exceptiones vel alterā earū fuisse ad se. ap. appellatum: quicqd factū fuerit post appellatiōem hmōi debeat ī irritū reuocari. et postmodum iudices in causa procedant. ¶ No. ꝙ ꝓcurator dꝫ eē legitime ꝯstitutus. al'as repelletur. vñ ꝓmo debes hoc videre vtrum sit recte cōstitutus. Itē non debet qs ꝓ eadē causa ad diuersos iudices trahi. Itē secunde lr̄e non valēt: nisi exp̄sse de ꝓoribus fecerint mētionē. Itē aliqs proponit plures exceptiones quarū quelibet per se sufficit si alterā ꝓbet. Itē quicquid fit post appellationē legitimā: debet in irritū reuocari. ¶ Glosa sequens dupliciter exponit quod hic dicitur de sigillo.

c Ad citationes. Faciendas scꝫ quando capitulū citabat aliquos sigillabat litteras illo sigillo. sed per illud sigillū non debebant constituere actorē ad causam immo cū sigillo noto ꝛ autentico. Vel etiam cum citabant mittebant nūciū cū sigillo illo: nec tm̄ sufficiebat sigillū ad litē totā. B. ¶ Glosa sequens reci. per questionem.

d Constituebat actorē. Adhuc poterat obijci huic actori ꝙ nō erat constitutus de auctoritate archiep̄i eboraceñ. quia si capitulum cōueniat aliquē: vel cōueniatur/ auctoritas ꝓlati debet interuenire. ꝛ si prelatus similiter agat vel cōueniatur debet habere cōsensum capl'i. s̄. de iudi. causam. ꝛ. s̄. de procu. c. j. vbi de hoc. Sed si caplm agat contra prelatū suū vel conueniatur ab ipo: tunc dabitur capitulo actor ad litē auctoritate iudicis ad instar minoris qui si vult litigare contra curatorē suū: dabit iudex miori actorē: vt insti. de auc. tu. §. vl. ꝛ insti. de cura. §. vl. † cū eni ecclesia eq̄paratur miori et caplm dicatur ecclia. j. de testa. requisisti. ergo ꝛ capitulū equiparatur minori. sed hic agebat caplm cōtra archiep̄m ꝛ contra rectorē hospitalis qui per archiep̄m fuerat institutꝰ: q dicebat ordinationem hospitalis ad se spectare: caplm vero contrariū dicebat. vnde in casu isto archiep̄us non prestaret auctoritatē capitulo contra se: ꝛ sic iudicis auctoritate potest constitui per capitulū iste actor siue procurator vt dictum est.

e Prius cōuētus. Hec allegatio est efficax. s̄. de rescrip. ex tenore. ꝛ. s̄. de foro compe. c. penul. ꝛ. j. eo: vt debitus. ¶ Glo. sc. arg. alle. quinq̄ʒ iura. alle. q̄ttuor in cōtrarium. ꝛ remittit.

f Aliquā. Arg. ꝙ qui plura narrat in libello suo quorū vnū per se sufficeret: sufficit vnum probare. j. de prebē. cū iā dudum. ꝛ. j. de accu. accedens. ꝛ. s̄. de rescrip. inter. ff. de cōdi. ꝛ demon. falsa. §. j. ‡ ꝛ. j. de priuil. vt priuilegia. Arg. contra. s̄. d̄ rescrip. ex parte. vbi de hoc. ff. de excu. tu. qui testamento. † ꝛ. s̄. de rescrip. olim. et. s̄. de ꝓba. licet. sed ibi se obligauit ad probandum vtrūq̄ʒ: vt ibi dictū est. ꝛ sic vtraq̄ʒ istarum exceptionum legitima fuit ad appellandum.

g Etc̄. i. ad vestrā p̄ñtiam cōuocetis: ꝛ in cā procedatis. Jo.

S ignificantibus. Diuidit ī duas ꝑtes. Scd̄a ibi: quocirca Abbas siculꝰ. Casus. Decretalē istā ꝛ eius casū habes. s̄. de libelli oblatione. c. ij. de verbo ad verbum.

h Significantibus. Hec decre. ponit. s̄. de libel. obla. ꝛ ibi exponitur: sed ad aliū effectum. g̃ non obstat. arg. de superfluitate.

Marginal notes:

† Et. j. de reg. iur. q ad agendū. li. vj. Jo. ā.

‡ Dicebat Host. ꝙ tolleret p̄sumptio ꝑ iuramētum per tura q statī alle glo. Jo. andree.

Accusatio vel denunciatio q̄n̄q̄ʒ ꝑmittit illi q a iure excipiendi excluditur.

Locus tutus est ꝑtibus assignandus.

† Hodie dic. vt. e. ti. statutū. lib. vj. ꝑ quē ēt determinatur qd̄ h̄ dixerat Pe. scꝫ delegatū posse cōmittere cāꝫ extra ꝓuinciam dūmodo subdelegatus nō citet extra ꝓuinciā: sed dic vt ibi. §. in nullo. Johan. an.

Capitulo ꝯ ꝓlatum agenti dꝫ a iudice actor ad litē dari.

† Si propt infirmitatē vel aliā necessitatē impeditur tutor negocia pupilli gerere dat actorem auctoritate iudicis Johan. an.

‡ Vide ī. c. licet. j. alle. sup glo. sic videtur. Jo an. andree.

† Vide ī. c. olim. super vlti. glo. Jo. andree.

¶ Glosa sequens reci. per obiectionem ꝛ remissionem.

a ℭ Denegarent.† Et ita pronunciandum est super incidenti si ue emergenti. hec questio non erat incidẽs: sed potius emergens. Et de hoc plene dicitur. s̃. de ordi. cog. c. j. B.

Ex insinuatione. Sũmatur vt in rubro ſm intellectũ glo. q̃ cõiter tenetur. Uel summa sic. Si iudex a quo pfigit terminũ ad prosequendã appellationem ꝛ ad redeũdũ a psecutione: nõ valet terminus respectu redeũdi: ſʒ bñ valet respectu psecutionis: adeo ꝙ a neutra ptiũ pueniri põt. Ponit querelã appellãtis. Secũdo dat iudicẽ ibi: qꝛ vero. Abbas siculus.

ℭ Casus. Inter priorem ꝛ canonicos sancte barbaree ex vna parte ꝛ .U. camerariũ ex altera super quodam manerio corã ordinario q̃stio vertebatur dictus. U. ad se. ap. appellauit. iudex qui causam eius videbatꝛ fouere p eo ꝙ quidã clericus cõmẽsalis suꝰ dicti camerarij fuerat aduocatus. talẽ terminũ sibi statuit vt vsqꝫ ad festum purificationis btẽ marie vtraqꝫ pars ab appellatiõis psecutione esset reuersa. Interim vero clericus dicti camerarij pueniẽs nunciũ prioris: nec expectauit vsqꝫ ad legitimũ terminũ impetrauit litteras ꝛ recessit. prior h̃ ĩtelligẽs significauit h̃ dño pa. sup h̃ rescribit papa dicẽs ꝙ ille iudex nõ potuit ei legẽ imponere vt cãm teneret ĩfra pdictũ tps expedire. imo absqꝫ dãno more ita cta pmãeat quousqꝫ eã faciat expediri. qꝛ fraus ꝛ dolꝰ alicui patrocinari nõ debẽt. mãdat pa. q̃tenus si est ita: ptibus cõuocatis audiant causam. ¶ Nota ꝙ minor legem suo supiori iponere nõ põt. Itẽ si p pricipem statur quominꝰ appellans expediat causã suam non imputatꝛ appellãti. Et sic nota ꝙ impedimentũ iudicis nõ nocet cause: nec ptibus piudicat. Itẽ qui litteras ipetrauit añ terminum: littere non valent. Item fraus et dolus alicui non debent patrocinium impartiri. Ber.

ras haberent: vt terra illa sup q̃ questio vertebatur oñderetꝛ eisdẽ: a iudicibꝰ postularũt: qđ cũ ipsi facere denegarẽtᵃ: ad nostrã audientiã puocauerunt. ¶ Quocirca mãdamꝰ q̃tenꝰ si est ita/ reuocato in statũ debitũ si quod post appellationẽ noueritis attentatũ ꝛc. Idẽ eboracen. epo: et de luc. ꝛ de mõte molli abbatibus.

ℭ Iudex a quo nõ põt statuere terminũ ad finiendã appellationẽ: qđ si fecerit: intelligitꝛ statuisse ad se presentandũ. Capĩm .l.

Ex insinuatione prioris ꝛ canonicorũ sancte Barbare nobis innotuit ꝙ cũ inter ipsos ex vna pte. et. U. camerariũ de tãgar. ex altera: sup quodã mõasterio coram iudice ordinario q̃stio verteretꝛ: ꝛ idẽ camerarius ad nr̃am audientiam appellauerit: appellatiõi terminũ nõ pfigẽs: dictꝰ iudex q̃ cãm illius videbatꝛ fouere p eo ꝙ quidã clericꝰ cõmẽsalis suus: dicti camerarij in eadẽ causa fuerat aduocatusᵇ: hũc terminũ appellationi pfixit: vt ad festum purificationis vtraqꝫ pars esset ab appellationis psecutione reuersaᶜ: licʒ nõ potuitᵈ nobis legẽ iponere vt eã teneamur infra dictũ terminũᵉ expedire: cũ ꝛ ſm legitimas sanctiones lis q̃ in cõsistorio principis speratꝛ iferri: absqꝫ dãno more in tacta pmaneat: donec ipam faciat introduci: ꝛ a pceribus dirimi iuxta morẽ. Interim aũt nũcius camerarij pueniẽs nũcium eorũdẽ: nec ipo vsqꝫ ad terminũ legitimũ expectatoᶠ: ipetrauit lr̃as ꝛ recessit. ¶ At vero fraus ꝛ dolus alicui patrocinari non debẽt: mãdamꝰ q̃tenus si est ita ptibus puocatis audiatisᵍ cãm ꝛc. Idẽ rofesi. ꝛ bondesi. epis.

ℭ Qui extra iudiciũ appellat ex verisimilibus ꝛ pbabilibꝰ causis ne in possessiõe molestetꝛ: si postea spoliatꝛ restituitꝛ ante oĩa in statũ in quo erat tpe appellationis emisse. h. d. inherendo verbis lr̃e: ꝛ vt mos geratur vnicuiqꝫ lecture. Panor. Capĩm .lj.

Bone memorie. O. de camera psona ecclesie de fasi. viam vniuerse carnis ingresso: abbas sctĩ augustini cãtuarien. eiusdeʒ eccl'e quã ad se asserit pertinere: pmo p quosdã monachos: scdo p seipm possessionẽ igressusʰ: ad nos pluries vocem appellationis emisit: ne q̃s eũ super possessione ipiꝰ eccl'ie psumeret molestare: cũqꝫ aliq̃diu predictam ecclesiam pacifice possedisset: q̃dã laici cantuarien. dyocesis ipsuʒ abbatẽ et monachos de possessione ipsius ecclesie per violentiã eiecerũt: ꝛ. j̃. ¶ Procurator vero archidya. proposuit ex aduerso ꝙ defuncta psona ecclesie archidyacono tantũ datur eius custodia. imo archidyacoĩ qui fuerũt pro tẽpore tam de iure cõmuniⁱ q̃ de generali ↄsuetudine: tã in illa eccl'a q̃ i alijs vniuersis eiusdem dyocesis hoc iure semp vsi fuerũt. Preterea pfatꝰ. O. noĩeᵏ archidya. ecclesiã possedit eandẽ: vtpote q̃ ei vnãˡ pcurationẽ et .v. sol. noĩe eccl'ie ãnis singulis exsoluebat: ꝛ. j̃. ¶ Premissis igi

ruto a iudice. vt itelligamꝰ ꝙ vsqꝫ ad festũ purificatiõis altera ps expectare debeat. nec ante debeat lr̃as impetrare. qđ cũ nõ fecerit nõ valẽt littere ante terminũ illũ impetrate. vt hic dicit. ꝛ. s̃. eo. sepe. ꝛ sic terminꝰ iste statutꝰ fuit ad presentandũ se iudici: licʒ alia fuisset intentio statuẽtis terminũ ipm: ꝛ sic quia nõ poterat statuere illũ ẗminũ valeat qđ statuere potuit: quia si nõ valet vt ago valeat vt valere põt. vt. C. plꝰ valere qđ agi. l. j. ꝛ prottum. Et ꝙ de tali ẗmĩo itelligatur: patet ex lr̃a vbi dicit: interi autẽ ꝛc quasi ante terminũ statutum ab ipo iudice. vñ non valent littere.

g ℭ Audiatꝫ causam. Uel si de his cõstiterit: littere camerarij nõ valeãt. vt. s̃. c. sepe. ꝛ iste procedet in causa ſm iuris ordinẽ: alioquin remittentur partes ad iudices camerarij ꝛ punientur i expensis † s̃. de dolo ꝛ ptu. ex lr̃is. Ber.

Bone. In pͥma p te ponit allegatiões appellãtꝭ. In scdã da appellati. In tertia pnũciat ibi: pmissis. Abbas sicu. ℭ Casus. Mortuo. O. de camera rectore eccl'ie de fañ. abbas sctĩ augustini cãtuariẽ. pmo p quosdã monachos postmodũ p ipm possessionẽ ipiꝰ eccl'ie fuit ingressꝰ: appellãs ne aliqs eũ sup possessione ipius eccl'ie molestaret. ꝛ cũ postmodum pdictã eccl'iaʒ pacifice possedisset/ quidã laici ipm abbatẽ ꝛ monachos de possessiõe ipiꝰ ecclesie p violentiã eiecerũt. quã eccl'iaʒ archidyaconꝰ cãtuarien. cepit post modũ possidere. vñ abbas ꝛ monachi dictã ecclesiã petierũt sibi restitui cũ fructibus inde pceptis. lite contestata inter mõachos ꝛ archidyacoñ. testes fuerũt hinc inde pducti. demũ causa delata est ad dñʒ pa. corã quo pdicta ex pte abbatis fuerũt pposita. pcurator archidyaconi pposuit ex aduerso ꝙ defuncta psona illiꝰ eccl'ie archidyacono tantũ datꝛ eiꝰ custodia. imo archidyaconi tã de iure cõi q̃ de cõsuetudĩe gñali tam in illa eccl'ia q̃ in alijs eiusdẽ dioce. illo iure semp vsi fuerẽt ꝛ ille. O. noĩe ipius archidyaconi eandẽ eccl'iam possidebat. qui ei vnã pcurationẽ ꝛ. v. sol'. annis singulis exhibebat. his et alijs diligentꝛ auditis dñs pa. pdictos abbatẽ ꝛ monachos in eũ statũ reducendos decreuit in quo erãt tpe appellatiõis facte ex verisimilibꝰ ꝛ pbabilibus causis: saluo iure pprietatis vtriqꝫ pti cum fructibꝰ medij tpis assignandis eisdẽ. ¶ No. ꝙ extra iudiciũ põt appellari ꝛ a futuro grauamine. Itẽ ex veris ꝛ pbabilibꝰ causis debet appellatio interponi. Itẽ in cã possessiõis ferꝛ sn̄ia saluo iure pprietatis. Itẽ spoliati restitui debẽt cũ oĩ sua cã ꝛ fructibꝰ i pstinũ statũ. B.

¶ Glosa sequens ponit opinionem quam reprobat.

b ℭ Aduocatus. Ex hoc sumebant quidã ar. ꝙ iudex possit recusari si aduocatus alterius ptis est cõmensalis ipius: sed nõ est sufficiens causa recusandi. s̃. de offi. iudi. c. j. Sed si altera pars esset cõmẽsalis/ siue familiaris iudicis: tũc põt recusari. s̃. de of. dele. in sinuante.

c ℭ Reuersa. Hoc facere non potuit: qꝛ sic esset iponere legẽ dño pape‡ vt hic dicit. ꝛ. ij. q. vj. ãterior. §. ad hec.

d ℭ Potuit. Si. xxj. di. iferior. ꝛ. s̃. de elec. inotuit. ff. de mino. minor. ff. ad trebel. ille a q̃. §. tẽpestiuũ. ꝛ. s̃. de ma. ꝛ obe. cũ iferior. B

e ℭ Terminũ. Statutum a iudice vel a canone.

¶ Glosa sequens querit. ponit opinionem quam reprobat ꝛ soluit.

f ℭ Expectato. De termino cõstituẽdo dictũ est. s̃. e. psonas. qꝛ triplex est terminꝰ vt ibi dicit. Sed de quo termino itelligitꝛ quod hic dicit: De anno appellatiõis nõ põt itelligi. qꝛ terminꝰ ille bene potest pueniri: dũmõ nimiũ aduersari nõ pcurrat. s̃. e. oblate. Io. intelligit terminũ istum de termino legali. ſʒ de illo nõ põt intelligi: quia si nõ psequtur aliqs appellationẽ vsqꝫ ad annũ: postea nõ põt psequi. quia rata manet sn̄ia. vel iudex pcedet in principali. s̃. eo. cũ sit romana. ꝛ sic necesse est vt intelligatur de termino sta

h ℭ Ingressus. Uidetꝛ ꝙ male. j̃. de puil. pastoralis. qđ verũ ẽ nisi spãliter hoc eẽt ei concessũ. vt in decre. pastoral'. vel nisi clericus p mortuus eorũ noĩe possedisset. s̃. de resti. spo. cum venissent. Uin.

i ℭ De iure cõi. Hoc eni videtꝛ spectare ad ipm de iure. lxiij. di. si in plebibꝰ. j̃. de isti. cũ venissẽt: imo potiꝰ ad archiepm vt ibi dicit qꝛ archidyaconꝰ h̃ hẽbat ex donatiõe archiepi. Ber.

k ℭ Noĩe archidyaconi. Et ita archidyaconꝰ intelligebatꝛ possidere p aliũ: qꝛ q̃ p aliũ possidet: possidere itelligitꝛ. insti. de interdi. §. possidere. ꝛ. s̃. de pscrip. si diligẽti. ꝛ. s̃. de resti. spo. cũ venissent.

l ℭ Unã pcurationẽ. Hec rõ nõ fuit sufficiẽs: qꝛ solutio pensionis

† Respicit glo. an. quã sequitꝛ hic. nec vtrum hoc dꝫ eis concedi vel lẽt p sententiam diffinitiue ꝛc. Jo. an.

iste fuit q̃rtus terminꝰ ad reuertẽdum a prosecutiõe appellationis. q̃ nec ab homine iponi turnecalege/ et pro tã to dicebat Hosti. ꝙ in hoc impone qꝛ nõ sunt i homine vie ipiꝰ. Uiere. s̃. g. et a m̃. tis casibus fortuitꝭ posset impediri. ff. si q̃s cau. l. ij. q̃ cũ preuideri non possint non sunt imputãdi. de hoc mi. c. si. l. si. Joan. and.

† Et cessat obiectio Ino. qui opponit cãm nõ cõmittẽdam: sed ad priores remittẽdã p decre. vt debitus. j. eo. respondet hoc fuisse de speciali gra vel ſm eum de iure meroq̃ lr̃e impetrãtur añ tempus appellationi pfixum. quia etiam notoriũ ex actis q̃ iudex appellationis etiam partẽ absẽte potest inspicere et ex eis pcedere sicut ei videbitur iustũ. Joan. and.

‡ Immo deo ſm ho. vñ not. Innocẽ. termi nuʒ aditer arripiẽdũ/ et ad se presentandũ lʒ statuat ab homine tertius terminus scilicet ad finiendã statuitꝛ a lege tantũ: ſʒ

nec dñiū/nec possessionē ꝓbat: nec priuat aliū sua possessiōe. † .s. de fi. instru. inter dilectos. ad fi. ⁊ .s. titu. ꝓxi. cū Bertholdus. ff. de acquirē. pos. cꝫuis. §. j. Jo. an.

¶ Glosa sequens obijcit. ⁊ tripliciter soluit.

a ¶ In eū statū. Sed cū abbas ⁊ monachi spoliati fuissēt ꝑ laicos illos ⁊ nō ꝑ archidyaconū: quō cōpetit eis interdictū vñ vi ꝯ archidyaconū: nec etiā videt fecisse ꝯ appellationem mōachoꝝ. Et sic ē ꝯ .s. de resti. spol. cū ad sedē. in fi. Pōt dici ꝙ monachi restituunt hic nō ex vi īterdicti sꝫ iudicis officio. ‡ ar. ij q. j. in pmis. vbi remouet tertius q̇ successerat iā defūcto: ⁊ forsitā constitit pape ꝙ abbas possidebat: cum appellatio fuit ab ipso interposita. Uel forte hec facta fuerāt per laicos mādāte archidyacono vel ratū hñte vñ tenet vñ vi. vt. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. deiecisse. ⁊ §. sꝫ ⁊ si q̇s. ⁊ .s. de resti. spol. cuꝫ ad sedē. Lau. Uel quia sciēter archidyacon⁹ recepit rē q̄ mōachi fuerīt spoliati: ⁊ ita successit ī vitiū. .s. de resti. spol. sepe. ⁊ .s. de iudi. quia. v. ⁊ ꝯ veri⁹ puto. vñ tenet ad ipam rē restituendā cū fructib⁹ medio tpe ꝑceptis. vt hic dicit. ⁊ nō solum perceptis sed qui percipi potuerunt. .s. de resti. spo. ḡuis. et quia post appellationem rem recepit ab illis laicis. vnde oīa restituuntur in pristinū statum tpe appellationis facte.

b ¶ Ex verisimilibus. Sufficit ḡ ꝙ sit ꝓbabilis cā appellationis: licet nō sit vera vel necessaria: talis videlicꝫ debet esse: q̄ si eēt ꝓbata legitima esset. tunc valet appellatio. j. e. vt debitus.

Dilecti filij. ¶ Si ꝯ supiorē suū q̇s itinerat ad papā habetur ꝓ appellante: ita ꝙ excōicatio postea in eum lata non tenet. Prima ps ponit q̄relā. Scđa dat iudicē ibi: cū autē. Abbas sicu.

¶ Casus. Inter archiepm cantuarieñ. ⁊ pōrē ⁊ mōachos cātuarieñ. eccl'ie sup capella de lamech. ꝯtrouersia vtebat. mōachi ꝓ cā illa miserūt ad se. ap. duos mōachos. J. ⁊ H. quos duos dict⁹ archieps post iter arreptū excōicauit. illi cōquesti fuerūt dño pa. cū aūt plus sit facto q̄ꝫ vbo ad se. ap. appellare: ⁊ illi ad se. ap. ꝓpt cāꝫ illā veniētes intelligant ꝓuocasse ad eā. mādat pa. quibusdā q̄ten⁹ si est ita dict⁹. J. ⁊ H. denūciēt excōis vīculo ñ teneri. ¶ No. ꝙ pl⁹ est facto q̄ꝫ verbo appellare. Itē qui iter arripit ad se. ap. veniēdi appellasse intelligitur. Itē sñia excōis lata post appellationē factā facto vel vbo: nō tenet. Itē in cā sua q̇s iudex eē nō dꝫ. Ber.

¶ Glo. seq. ponit octo quibus factū respicit. demū reci. ꝑ. q. an iter arreptū ad archiepm habeat ꝓ appellatiōe. ar. ꝙ nō vna ratione. addit aliam ꝭm Jo. quā reprobat. Demū obijcit ꝙ etiam ad papā arreptum non habeat vim appellationis. ⁊ soluit.

c ¶ Facto ꝓuocare. Qm̄ plus ē factis demōstrare q̄ꝫ vbis dicere ff. de edil. edic. si tñ. §. ei q̇. ⁊ ff. ꝺ leg. de qb⁹. i fi. .s. e. ad audiētiā. ⁊ .j. e. vt nostrū. sic facto renūciat q̇s iuri suo. j. de his q̄ fi. a ma. par. ca. ex ore. ⁊ .s. de of. dele. ḡtū. ⁊ etiā factis mētimur. xxij. q. v. cauete. et factꝫ ꝯsētit q̇s. j. de ꝯdi. ap. ꝑ tuas. ⁊ ipo facto ꝯsētit q̇s malis. xliij. di. sit rector. v. q̇d aliꝺ ē q̄ꝫ tacēdo terga ꝑbuisse ⁊c̄. ⁊ factꝫ q̇s ꝓbat incōtinēs. xxviij. di. ꝓusq̄ꝫ. ⁊ xij. q. ij. q̄tuor. factꝫ etiā ratū hēm⁹. ff. rē ra. ha. l. iij. §. fals⁹. ⁊ factꝫ negam⁹ deū. xj. q. iij. estimāt. Et ita sicut nō tenet excōicatio post appellationē. j. de sē. ex. ꝑ tuas. ⁊ sic nō tenet excōicatio post iter arreptū ad papā. Sꝫ nō ē ita ī archiepo. qꝛ papa vocat⁹ est in plenitudinē ꝑtātꝫ/alij in ꝑtē sollicitudis. ij. q. vj. q̄ se scit. ⁊ .s. de vsu pal. ad honorē. Jo. dixit aliā rōem. s. qꝛ nō itur ad archiepm ꝑ q̄rimoniā. sꝫ ꝯ ē falsū. j. e. sollicitudinē. ⁊ .s. ꝺ of. ordi. ad repmēdā. Sꝫ vr̄ ꝙ iter arreptū nō sufficiat ꝓ appellatiōe in iudicio nisi iusta cā allegēt: tal' q̄ si eēt ꝓbata ⁊c̄. j. e. vt debit⁹ cū aliter nō valeat appellatio. sꝫ post sñiam diffinitiuā nō sufficit iter arreptū: nisi viua voce appellaret: qꝛ ibi ē op⁹ facto. ar. j. de sē. exc. a nobis. vbi nō ꝓdest iter arreptū in ꝑte decisa. ⁊ in scptis ēt appellandū est. ij. q. vj. forma. ⁊ .j. e. cordi. lib. vj. ⁊ ff. de app. a sñia. §. vlti. al's iter arreptū nihil oꝑatur: nisi incontinenti q̇s appellet viua voce: ⁊ aliꝺ añ sñiam q̄ꝫ post: qꝛ excōicat post iter arreptū: vt ꝯ: et ita ꝑinde habet ac si excōicaret post appellationē: vt ꝯ. ⁊ ꝓterea archieps nō poterat eē iudex in cā ꝓpa: cū inter ipm ⁊ capl'm eboraceñ. esset cōtrouersia sup capella ista. j. de no. ope. nūci. c. ij. ꝑ q̄ controuersia mōachi isti ibāt ad curiā. vñ excōicatio nō tenuit p⁹ iter arreptū: ⁊ sic nō obstat qꝺ dr̄ iter arreptū nō sufficit ꝓ appellatione † ī iudicio: qꝛ hic nō erat iudex archieps: vt dixi. Et credo idē eē si capitulū hēat cām cū epo: vt si capl'm mittat ad archiepm ꝓ cā illa: ⁊ eps excōicat nūciū post iter arreptū: ꝙ sñia nō tenet cū archieps ī ꝯ cā sit iudx epi. Uel dic ꝙ sec⁹ est in archiepo: vt dictū est. B.

tur diligent' īspectꝫ ꝑdictos abbatem ⁊ mōachos in[a] eū statū in quo tpe appel. facte ex verisilib[b] ⁊ ꝓbabilib⁹ causis ad nos legitime iterposite fuisse noscunt (ꝓprietatis parti vtrilibet saluo iure) decernimus reducēdos. ac fruct⁹ medij tpis ꝑceptos cēsuimus parit' assignādos eisdem.

Idē s. augu. ⁊ s. gre. prioribus.

¶ Itineris arreptio hꝫ vim appellatiōis: si ꝑuantur ea q̄ ꝑuari debēt in appellatiōe. h. d. ꝑꝫ vnū intellectum intrinsecum. Ca. lij.

Dilecti filij. Jo. et H. porꝭ ⁊ monachoꝝ cātuarieñ. eccl'ie nūcij retulerūt ꝙ cū ꝓ causa que int' dictos pōrem ⁊ mōachos/⁊ cātuarieñ. archiepꝫ sup capella de lamede vertebat ab ipsis ad sedem apostolicam mitterent: idē archieps post iter arreptū/in eos excōicatiōis sententiā ꝓmulgauit. ¶ Cum autē plus sit ad sedē apo. facto[c] ꝓuocare q̄ꝫ vbo: ⁊ ipis ꝓpt' dictaꝫ cām ad romanā ecclesiam veniētibus ītelligitur ad sedē aplicā ꝓuocatum: mandamus q̄tenus si est ita dictos. Jo. et. H. denuncietis excommunicatiōis vīculo nō teneri. Idē epo elieñ.

¶ Per clausulam appellatiōe remota inhibet oīs appellatio q̄ a iure non indulget expresse. h. d. vsq̄ꝫ ad. §. verū. Ca. liij.

Pastoralis officij diligentia: ⁊ .j. Quesiuisti vtrū q̄ñ inhibet appellatio ī rescꝑto: frustratoria tm̄ īhibita videat? ¶ Nos igit' attēdētes: ꝙ ꝑ appellatiōeꝫ frustratoriā: ēt si nō fuisset īhibita negociū nō debeat īpediri: rñdemus ꝙ q̄libet ꝓuocatio ītelligitur remoueri q̄ a iure nō indulget expsse[d]: sꝫ si appellās fuerit grauatus iiuste: grauamē hmōi ꝑ superiorē poterit emendari[e].

Pastoralis. ¶ In isto ꝑncipio ꝑmo ponit' cōsultatio. Scđo rñsio ibi: nos igitur. Abbas sic. ¶ Casus. Domin⁹ pa. mandat alicui vt ꝓcedat ī cā appellatione r̄mota. q̄rebat' vtrū appellatio frustratoria tātū intelligat' ībibita. pa. ꝯsiderās ꝙ ꝑ appellatione frustratoriā negociū īpediri nō ꝺbeat etiā si nō fuissꝫ ībibita. Rñ. ꝙ q̄libꝫ ꝓuocatio ītelligit' remoueri q̄ expsse nō īdulget a iure. Sꝫ si appellās fuerit ḡuat⁹ iiuste: ḡuamē ꝑ supiorē poterit emēdari.

¶ Uex. qꝛ. In isto. §. sic pone casū. Aliq̇s appellauit a iudice suo in aliq̇ certo articulo: ⁊ sic ad tps ē exēpt⁹ a iudice suo ꝑ appellationē q̄ꝫtū ad cām illā. ꝭm ꝯ ponit' talis q̄stio. Iudex excōicauit aliquē: ille appellauit ab ea tāq̄ꝫ iiustā. ⁊ ī eo casu appellauit ī quo valuisset appellatio si añ excōicationē facta fuisset. q̄ritur vtrū iudex possit ipm denūciare excōicatū nō obstāte illa appellatiōe. ⁊ videt ꝙ nō possit eo ꝙ ꝑ appellatiōeꝫ interpositā videat' excōicātis iurisdictio dormitasse. ⁊ sic exēpt⁹ ē ab eo quātū ad cām illā. Itē q̄rit' vtrū excōicato possint ad tēpus subtrahi eccl'iastica bñficia. Ad ꝑmā qōem rñ. pa. ꝙ excōicatio trahit secū suā executionē: ⁊ excōicat⁹ āpli⁹ nō ligat' ꝑ denūciatiōem ⁊ iō iudex pōt ipm excōicatū ꝺnūciare vt ab alijs euitet'. ad scđaꝫ qōem. rñdet' ꝙ ꝓuēt⁹ eccl'iastici illi merito subtrahūt' cui cōio eccl'ie denegat'. ¶ No. ꝙ oīs appellatio ītelligit' remota q̄ ī iure scꝑta nō est ꝑ remotionē appellatiōis. Et sic ē ar. ꝙ oīa ītelligūt' ꝓhibita q̄ nō sūt cōcessa expsse. Itē ꝑ appellationē legitimā eximit' q̇s a iudice suo ad tēpus quantū ad causā illā. Itē excōicatio secum trahit executionē. Itē per denūciationē āpli⁹ nō ligat' q̇s. Itē appellatio nō īpedit denūciationē. Item excōmunicati priuādi sunt beneficio ecclesie dum in excōicatione persistunt. Et sic nota ꝙ q̄ extra ecclesiam est nihil nomine ecclesie potest possidere. Ber.

¶ Glo. se. ar. ⁊ remittit. Secundo ponit quinq̄ꝫ exempla qb⁹ approbatur appellatio. Tertio dicit q̇d de iure antiquo ⁊ quid hodie.

d ¶ Expresse. Ar. ꝙ oīa intelligūt' ꝓhibita q̄ nō inueniunt' in iure ꝯcessa. .s. de trāsla. iter corꝑalia. vbi de ꝯ. Expsse indulget' appellatio si etiā remota sit appellatio ī rescripto si iudex denegat restitutionē spoliato. .s. de resti. spol. ex ꝯq̄stiōe. Itē si nō vult admittere recusationē cōsāguinitatꝫ. .s. eo. postremo. Itē si nō facit exprimi res petitas ī libello. .s. e. significātib⁹. Itē si citat ꝑtes ad locū nō tutū. .s. e. ex ꝑte. Itē si cogit ꝑtes litigare corā subdelegato suspecto. .s. ꝺ offi. deleg. sup q̄stionū. ī fi. Multa exēpla posses assignare ‡ in qb⁹ recipit' appellatio: lꝫ sit remota ī rescꝑto. Ubicūq̄ꝫ ꝑmittit ius appellare † ꝭm antiq̇ iura bñ admittebat' appellatio lꝫ causa ī iure nō expmeret': dūmō nō eēt māifeste frustratoria. de qua ītelligē qꝺ dicit. ver. nos igit' attēdētes. vbi ꝑ appellationē frustratoriam etiā si nō eēt manifeste ⁊c̄. i. manifeste frustratoria: al's si habebat qualēcūq̄ꝫ excusationē poterat appellare: dūmō nō constaret ipam frustratoriā. ij. q. vj. ad romanā et plurib⁹ alijs ibidē. ⁊ .s. e. ꝑsonas. ⁊ c. ꝓuēit. ⁊ c. cū sit romana. Hodie vō siue sit remota appellatio/ siue nō ī rescꝑto nō pōt appellari: nisi ꝓbabilis cā fuerit allegata: talis q̄ si foret ⁊c̄. Itē siue sit expssa in iure/siue nō cā propter quā appellatur dūmodo sit probabilis: bene tenet appellatio. j. e. vt debitus. ⁊ ita constitutio illa addit huic decre. hoc. scꝫ ꝙ si causa probabilis ꝓpter quā appellatur non sit expressa in iure valet appellatio: ꝭm hāc decretalem non valebat. Quid operetur remotio appellationis hodie dicetur. j. e. vt debitus. Ber.

e ¶ Emēdari. Nō enī debuit appellāti obesse ꝙ nō fuit sue appellatiōi ꝺlatū: cū appellatio ei⁹ iusta fuerit. ij. q. vj. appellatore. ⁊ .s. e. sepe. hodie vō nō stam⁹ huic: sꝫ ei qꝺ dr̄. j. e. vt ꝺbit⁹. vt vꝫ appellatō

† Et eccl'ia lꝫ plene spectet ad mōasterium: soluit tamen episcopo cathedraticū et cēsus antiq̇s. de do na. pastoralis. ꝭm Innoc. et cle. ꝺ censi. c. j. Joan. and.

‡ Uñ dicebat Inno. ꝙ sicut oīa q̄ lite pendēte dolo vel al's male fiunt a ꝑtib⁹ pertinēt ad officium iudicis vt illa corrigat et reformet. ff. de edil. edi. ediles. §. itē sciēdum. ff. ꝺ aqua plu. ar. l. supra iter. §. officium. et. l. hactenus. sic ⁊ si appellatione pendente aliq̇d attētet' a partibus: ad iudicis officiū spectat illud in pristinū statū facere reformari cū ea pendēte nil debeāt partes innouare. j. eo. dilect⁹. §. qꝛ vero. pleni⁹ de hac materia videas hic per. Jo. an. in nouel.

† Sic nec sufficit pro apostoloꝝ petitiōe. j. e. ab. eo. li. vj. et est simile .s. de ele. ecclesia. j. Jo. andree.

Diuisio.

Appellatio multis in casibus indulget': etiam si in rescꝑto remouetur.

‡ Et q̄ plura potes videre in spe. de appel. §. in quib⁹. v. sed quā dices. Jo. an.

† Putat Host. satꝫ esse ꝙ cas' sit approbat⁹ a iure lꝫ ius nō expmat ꝙ eo casu possit appellari a iudice dato cū clausula: appellatiōe remota: ponit exempla. ꝺ rescrip. significante. ⁊ c. rodulphus.

et.c. signifi cauit. s. de iudi. exhibi ta. de excep. dilecti. et.c. dilecte. τ.c. significaue runt. s.e. si gnificauit. Joan. and.

teneat: siue grauamẽ in iure sit expssũ/ siue nõ/ dũ tñ sit pbabile.

¶ Ceterum. ¶ Diuiditur. Primo consultatio. Secundo respon sio ibi: nos itaq3. Abbas siculus.

a ¶ Ad tẽpus. Qui eñi appellat a iudice ordinario sup aliq cã ad tẽpus tãtũ exẽptus ẽ ab ipo q̃tũ ad illũ articulũ. s3 in alijs re manet iudex. τ tñ pẽdẽ te illa cã põt illũ si volu erit ĩ alia cã tãq3 suspe ctũ recusare. s.e. ad hoc si in vna. τ.c. pposuit. et c. cũ teneamur. τ. j.e. ro mana. §. cũ vo. lib. vj. in delegatis secus.

¶ Licet excõicatus ab excõica tione appellet: nihilomin⁹ denũ ciari potest/ ac beneficij redditi bus spoliari. h.d.

¶ Verũ qr multotiẽs q̃s ad tẽ pus[a] p appellationẽ legitimã a iudicis sui quo ad aliquẽ certu3 articulũ eximit ptãte: cõsuluisti nos: vtrũ si q̃s excõicatiõis snĩa innodat⁹: aũ denũciationẽ ipi⁹ ab ea tãq3 min⁹ rõnabilr pmul gata ĩ eo casu[b] ĩ quo sniã3 appel latio vires obtinuisset curauerit prouocare: eo q per appellatio nẽ iterpositã excõicãtis vr iuris dictio dormitasse[c]: ipe denũcia re possit eũdẽ: τ ad tps eccl'iasti cis bñficijs clericum spoliare?

¶ Nos itaq3 rñdemus: q cũ exe cutionẽ[d] excõicatio secũ[e] trahat: τ excõicatus p denunciationẽ3 ãpli⁹ nõ ligetr: ip3 excõicatũ de nũciare potes vt ab alijs euitetr. Et illi pũẽtus eccl'iastici merito subtrahuntur[f] cui eccl'ie cõmũio denegatr. Idem epo parisieñ.

¶ Si appellãs ad superiorẽ cõ paret corã iudice iferiori sup cõ cernẽtib⁹ ipam appellationẽ: ipi appellatiõi renũciare videtr. Si aũt ptestetr q ppter h nõ intẽdit renũciare appellatiõi: tãq3 ɔ̃ria allegãs nõ est audiẽd⁹ nisi noto rium sit actu3 illũ esse iiustũ: sup cui⁹ emẽdatiõe adiuit inferiorẽ h.d. τ est bonus casus. Cap. liiij.

SOllicitudinẽ pastoralis et. j. Sane cũ sicut recepi mus duob⁹ corã epo litigãtib⁹ alter eo4 ad sedẽ aplicã3 appel lasset: eps appellãtẽ reputãs cõ tumacẽ ipm excõicatiõis vicu lo inodauit: q corã metropolita no de epo sibi petijt iustitiam ex hiberi: asserens q post appella tionem legitime ad nos iterpo sitã ip3 excõicauerat: τ petẽs se ad eũ statũ ĩ quo fuerat ap. tpe a metropol. reduci: denunciari vi delic3 absolutũ. adijciẽs ẽt q ap

b ¶ Casu. Hoc dicit p pter crimina notoria in quibus nõ admittitr ap pellatõ. s.e. cũ sit rõana

c ¶ Dormitasse. Scil3 ne vlterius sit pceden dũ: quia appellatiõe in terposita extinguitr pro nũciatũ. vt. ff. ad turpil. l. j. in fi.

¶ Glo. seq. obijcit. ponit tres solutiones. sc3 Pe. his. Lau. τ. J. Iterũ ob ijcit τ soluit.

d ¶ Cũ executionem. Hec ratio nõ est suffici ens qr nõ appellatr a sen tentia excõicatiõis: nã cũ quis absoluitr ab im petitiõe alicui⁹ hmõi sẽ tẽtia secũ trahit execu tionem † τ tñ ab ea ap pellatr. s. de excep. signi ficauerunt. Ab executo re appellatr si modũ ex cedat. ij. q. vj. §. ab exe cutore. τ. s. ca. pxi. quod ad consultationẽ. Itẽ snĩa furti trahit se cũ suã infamiã. ff. de fur. nõ põt ‡ τ. ff. de his q no. infa. furti. Que est ergo cã? Pe. his. dixit q deus ligat τ nõ hõ. xj. q. iij. nemo. vbi de hoc: τ a pncipe nõ appellatur. Illa vr verior rõ vt hõ crescat p meritũ parendo etiam iniq snĩe. Arg. viij. q. j. sciendũ. τ. xj. q. iij. qd ergo. τ vt magis timeatur disciplina eccl'iastica lau. Joan. dixit q ɔstitutio eccl'ie h facit vt magis timeatr. sicut eñi constitutio hoi3 fac q snĩa q cito ligat quo ad ei⁹ effectũ tardi⁹ ligetr. ij. q. vj. ãterio rum. τ. xj. q. iij. cũ apud Jo. Sed vr q nõ sit differẽtia iter sniã3 ex cõicatiõis τ alias sniãs: imo idẽ: verbi grã cũ dico excõico te: sta tim es excõicatus ita q nihil aliud est necesse. Idẽ est cũ dico: con dẽno te vt soluas illi x. quia statim es condẽnat⁹: τ si appelletr ab ista snĩa condẽnatio nõ remouetur p appellationẽ. imo remanes condẽnatus q̃tũcũq3 appelles: sicut ille remanet excõicatus qui post excõicationẽ appellat: qd p3 p sniam appellationis in q dici tur: cõfirmo vel casso primã sniam. τ sic snĩa semp durat vtroq3 ca su. In alijs sententijs appellatio retardat id quod nõdũ extat. sc3 solutionẽ vel rei de qua condẽnatio facta est traditionẽ: quia ve4 est istũ condẽnatũ. sed nõ est verũ istũ adhuc soluisse. τ si statĩ con dẽnatus solueret: τ postea appellaret nihil releuat talis appella tio: nisi in euentu cause appellationis. ff. de appel. cũ ex cã. In ex cõicatione nihil est qd possit appellatio retardare. Verus effect⁹ snĩe est q cõdẽnat⁹ soluat: quia ad hoc agitr: τ finis excõicationis est vt sit excõicat⁹. τ in ipa platione snĩe statim puenitur ad istum finẽ. i. iudicatũ. τ appellatio impedit solã executionẽ: qr ad hoc ẽ opus facto: licet condẽnatio sit facta. sed in sententia excõicatio nis nõ est ita opus facto quo ad suũ effectũ nisi vt publicetur.

Excõica tio trahit secũ execu tionem.

† Ad mate riã vide qd dicã de cõ pre. cũ nr̃is in glo. mul tũ ergo post pn. Jo. an.

‡ Supple et tamẽ ap pellare ab ea. Jo. an.

¶ Glosa sequens querit. arg. pro et contra. τ soluit.

e ¶ Excõicatio secum trahat. Ex hoc patet q snĩa excõicatio nis vel statim ligat: vel statim nulla est. Sed qd si aliqs excõicatr post appellationẽ pbabilẽ: aut iste ẽ excõicatus/ aut nõ? pbo q nõ est excõicat⁹: qr excõicatus est post appellationẽ pbabilẽ q legiti ma ẽ. g nõ est excõicat⁹. j. de sen. excõ. p tuas. τ. j. e. dilectis. S3 ɔ vr q sic: quia iudex appellatiõis pnũciat appellationẽ nõ tenere: g p ɔñs pnũciat excõicationẽ tenuisse? Rñdeo q si q̃s dubitat an tal' excõicatio teneat vel nõ ex futuro pẽdet an teneat sicut ex futuro euẽtu pendet an teneat mr̃imoniũ vel nõ. j. de frigi. τ malefi. frater nitatis. in fi. Vñ hec argumentatio nõ valet. iste est excõicat⁹ post appellationẽ pbabilẽ: q si pbata cẽt τc. g. excõicatio nulla est. imo est inferẽdũ: g p excõicato nõ est hñd⁹: τ tñ reuera excõicat⁹ ẽ qr statim ligat snĩa excõicatiõis vel statim nulla est. tamẽ si talis me dio tpe adept⁹ cẽt eccl'iam nõ videtr q cẽt ca puand⁹: quia ipm p ei in oĩbus sacramẽtis. j. e. dilectis. τ qcqd tunc facit valet. iij. q. vij. §. tria. v. verũ. τ. C. de test. l. j. Itẽ quia medio tpe status eius inte

Excõica t⁹ post ap pellationẽ pbabilem an sit excõ municat⁹.

Excõica tio vel sta tim ligat/ vel statim nulla est.

ger est. ff. nihil inno. appel. pen. l. vna. §. integer. nec dãnatus dicitr qui appellauit. ff. de pe. l. ij. §. ij. Jo. an.

¶ Glo. se. huius pn. τ fi. reci. p. q. τ solu. Demũ querit et soluit/ et du bitatiue distinguit. Item querit. τ distinguendo soluit.

f ¶ Subtrahũtur. Qui eñi extra eccl'iam est nihil noĩe eccl'e põt possidere. viij. di. q iure τ. xxiij. q. vij. ca. ij. τ. iij. τ xxxij. di. eos. τ.c. pter h: si tñ nõ habet aliũ vñ vi uat: dico ei iteri puidẽ dũ de bonis eccl'ie: τ qr dposito puidetr. l. disti. studeat. habẽda est eni3 rõ ne egeat. ff. d re iudi. iter eos. in fi. ne cogatr ĩ cleri opprobriũ mendi care. xciij. di. dyaconi. li cet videatr/ q maleme riti publica egestate de beant laborare. ff. de po. bona fides. Itẽ illud põt itelligi in eo casu qñ in snĩa hoc exprimitr q bo na eccl'e subtrahantr ei. cũ eñi excõicatũ cõpa remus relegato: τ rele gato ad tps nõ subtra hantr bona nisi hoc in sẽ tẽtia exprimatr. C. de pe. l. deportatorũ. sic τ ĩ ex cõicato idẽ videtr. Nam q̃diu q̃s alijs rõnibus põt cõstringi nõ sunt ei subtrahẽda stipẽdia. C de execu. rei iudi. stipẽ dia. xvj. q. vj. illud. Qui aũt excõicatus est ĩ vna ecclesia excõicatus est q̃tũ ad alias. xj. q. iij. c. ij. τ. iij. τ. iiij. q. v. q̃sq̃s. s. de of. ordi. ad repmendã. Sed nũquid est idem in suspenso vt si suspẽsus est ab vno epo q suspensus habeatr q̃tũ ad alios? Sic. si est suspẽsus ab officio: quia snĩa facit ius q̃ tum ad omnes. xix. q. ij. due sunt. τ. vij. q. j. si quis presbiter. ff. de in terdi. τ relel. relegatorum. §. interdicere. τ. §. seq. Posset forte di stingui vtrum suspensus esset pro crimine quod irrogat infamiã: vt tunc vbiq3 suspensus sit: si non irrogat infamiam tunc nõ vbiq3 est habendus p suspenso. arg. ff. de postul. ex ea. sed pus dictũ pre ualet † qr suspensus ab officio nihil d3 de officio eccl'iastico attra ctare. al's est deponẽd⁹. τ in hoc equipatr excõicato. j. de cleri. ex cõ. vel suspen. mi. c. ij. τ. iij. s3 si suspẽsus est a bñficio in vno loco tũc dico q ĩ alio loco põt habere bñficiũ. vt. xvj. di. placuit. l. viij. di. c. ij Sed nũqd absolutus potest recipere vel petere fructus medij tẽ poris sibi sublatos? Distigue vtrũ iuste an ĩiuste sit excõicat⁹: si in iuste potest. ij. q. v. sup causis. τ. ff. de re mili. l. penul. τ. j. de cõces. pre bẽ. qr diuersitatẽ. si fuit iuste excõicat⁹ non potest. C. de re mili. cũ allegatj. li. xij. ad hanc distictionẽ facit op. j. de sen. excõ. sacro. alio quin spe restitutiõis facilius delinqueretr. l. dist. c. j. quia facilitas venie incentiuũ tribuit delinquẽdi. xxiij. q. iiij. est iniusta. pene eñi nõ solẽt repeti. ff. de cõdi. indebi. pene. ff. de pcur. qui proprio. §. vt in ceterj. Jo. Ego credo qcqd dixit. Jo. licet deposito prouideatr ne ĩ cleri opprobriũ mẽdicare cogatr q excõicato ĩ nullo sit puidẽ dũ q ɔtẽnit claues eccl'ie cui pticipãdũ nõ est. nisi forte fame piret tũc d3 ei subueniri: quia poterit adhuc ad eccl'iã redire. Ber.

Excõica to an sit d bonis ec clesie puis dendum.

Suspen sus q̃tum ad vnum epm an sit suspensus q̃tum ad alios.

† Vt scil3 si habeatur di stinctio cau se et merito quia celebra re diuina p uenit ex or die q impe dito p suspẽ sionẽ ĩ nul lo loco cele brare lice bit. sed po stulare pro uenit a peri tia q post in terdictũ p durat in ho mie. nõ im peditr g ex tra iurisdi ctionẽ inter dicentis ni si subsit infa mia: quo ca su lex impe dit et nõ ho mo. Jo. an.

SOllicitudinẽ. ¶ Si excõicatus ab epo postq3 appellauit ad papã hanc causam defert simpliciter ad metropolitanum appellationi renũciat: τ archieps cãm audiet. sed si ptestetur con trariũ archieps nõ cognoscet. qd si fecerit nõ potest epus appella re. nisi notoriũ sit excõicationẽ nõ tenere. Cõmunis diuisio. Secũ da ibi: nos igitr. Abbas sicul⁹. ¶ Casus. Duo litigabant coram episcopo suo. alter corũ appellauit ad se. ap. epus illũ reputans cõ tumacẽ excommunicauit eundẽ. ille corã archiepo suo petijt sibi iustitiam fieri de ipo: q post appellationẽ legitimã excõicauit eũ dẽ. τ petijt se restitui in pstinũ statũ ĩ quo fuerat tpe appellationis denunciari videlicet absolutũ. protestans q appellationi nõ renũ ciabat. sed prosequi volebat eandẽ. Primo queritur vtrũ metro politanus cognoscere valeat de hmõi q̃stione. Et si archieps illũ legitime appellasse inuenerit iterum queritr vtrũ ipm denunciare valeat absolutũ. Tertio quesitũ fuit vtrũ si episcop⁹ appellauerit ab archiepo ne illũ absoluat appellatiõi sit hmõi deferẽdũ. Ad h rñ. pa. q sicut metropolitanus non valet cognoscere de appella tione facta ad pa. ita nõ põt cognoscere de his que post appellatio nem fuerunt innouata. dũmõ nõ possit cognosci de illis nisi de ap pellatione cognoscatur: vel de his que causam ipam contingunt. τ tunc si metropolitan⁹ vellet de his que cãm ipam contingũt co

gnoscere: ep̄s possꝫ appellare ꝛ sic soluitur tertia questio. quia ad officiū illi⁹ qui de appellatiōe cognoscit ptiet corrigere q̄ post appellationē fuerūt inouata. Soluit postmodū scd̄m articulū. si ꝟo notoriū esset ꝙ mandatū ep̄i fuit iniustū cui nō tenebat subditus obedire: ꝛ ita ꝑ consequentiā appareat illū iuste appellasse: pōt archiep̄s declarare subditum irrōnabiliter fuisse excōicatū. Ultimo verā dat solutionē ad primā questionē dicēs. cū excōicat⁹ q̄ appellauerat iuxta p̄scriptam formā corā archiep̄o ꝯtra ep̄ꝫ deponit questionē: metropolitanus pōt cognoscere de hmōi q̄stione cū ip̄e ꝑ hoc renūciare appellatiōi tacite videatur. sꝫ si ꝟbo vel fctō ꝓtestatur se velle ꝓseq appellationē tanq̄ꝫ aduersa petēs ꝛ sibi ꝯrius nō est audiēd⁹. ¶ No. ꝙ ad quē ptinet cognoscere de appellatiōe ad eū dē ptiet cognoscere de his que cāꝫ appellationis ꝯtigūt. Itē ad quē ptinet p̄ncipale ꝛ accessoriū. Itē ille p̄t appellare cuius itercst vñ appellat ep̄s ne archiep̄s de hoc cognoscat. Itē iniusto mādato non est obediendū. Itē tacite renunciat quis appellationi. Itē qui ꝯria propōit nō ē audiēd⁹. Ber.

r. de si. / lis. [margin]

pellatiōi nō renūciabat obiecte: sꝫ ꝓseq̇ volebat eādē: ꝛ. j. ¶ Nos
a igit inqui. t. t. rñdemus[a]. ꝙ sicut metropolitan⁹ de app. ad nos i-
b terposita cognoscere[b] omino nō
c valet: sic nec de his[c] q̄ post appellationē fuerāt inouata: dūmodo de alijs† cognosci nō possit / nisi de appel. pariter cognoscat: vel de his q̄ appellatiōis cām cōtin-
d gere dinoscunt. In quo[d] casu si metropolit. ad cognoscēdū partes suas interponē forte p̄sume-
e ret: ep̄s posset[e] ad appellationis bñficiū cōuolare: nā ad offiñ ei⁹ q̇ de appellatiōe cognitur⁹ est ꝑtinet prudēter corrigere q̄ cōtra
f ip̄am iuenerit attētata. Si ꝟo[f]
g notoriū[g] existeret: ꝙ mandatum ep̄i indiscretū fuerat vel iniustū / cui nō tenebat subdit⁹ obedire: ac ꝑ conseq̄ntiā ei liq̄at euidēter subditū legitime ꝓuocasse. pōt archiep̄s aucte metropolitana

g ℭ Notoriū. Hic innuit solutionē scd̄e questionis que fuit vtrum archiep̄s denunciare debeat istum absolutū si inuenerit eū legitime appellasse. ꝛ dicit ꝙ si est notoriū mandatū ep̄i fuisse indiscretum vel iniustum bene potest hoc facere.

h ℭ Declarare. Sꝫ nūq̇d pōt ꝓnūciare sniaꝫ ep̄i iniustā: vel denūciare illū non ligatum? Uidetur ꝙ sic: cū notū sit ei ep̄m deliq̄sse: sꝫ nō credo: quia sic ꝓnūciaret appellationē fuisse iniustā: et sic vsurparet officiuꝫ superioris. Si aūt vellet renūciare appellationi sue tūc archiep̄s posset ꝓnūciare sētētiā iniustā: imo ꝓnūciaret sniaꝫ nullā fuisse: ꝛ denūciaret illū absolutū si legitima appellatio p̄cessit. s̄. de offi. deleg. cum contingat.

inter diuersos delegatos: q꞉ tunc interdū recurritur ad arbitres. s̄. de rescrip. pastoralis. Joan. and. [margin]

h declarare[h] subditū irrōnabiliter extitisse anathematis mucrone
i ꝑcussum. Cū autē[i] excōicatus q̇ appellauerat iuxta p̄scriptā formā corā archiep̄o deponit con-
k tra ep̄ꝫ q̄stionē[k]: metropo. ad cognoscendū de causa pōt interponere ꝑtes suas: cū ille appellationis prosecutioni renūciasse ta-
l cite[l] videat. Sꝫ si verbo vl̄ facto appellationē se velle ꝓsequi ꝓ-
m testet: non est tanq̄ꝫ[m] aduersa petens / ꝛ sibi cōtrarius audiend⁹.

Idem ep̄o ꝛ cantori treceñ.

ℭ Per appellationē legitīe interpositā p̄ncipale cū accessorijs ad iudicē ap. defert: ꝛ snie excōicatiōis ꝛ iterdicti post appellationem late non tenent. Ca. lv.

² Dilectis filijs decano altissiodoreñ. ac mgr̄o. R. altissiodoreñ. ep̄i procuratore in nr̄a p̄ñtia ꝯstitutis: idē mgr̄ proposuit: ꝙ cū dict⁹ ep̄s pbr̄m do-

i ℭ Cū aūt. Modo dat verā solutionē que pertimit p̄dicta: ꝛ est solutio prime q̄stionis que fuit vtrū metropolitan⁹ cognoscere valeat de huiusmōi questione quam iste appellās corā ep̄o deposuit.

k ℭ Questionē. Et ita magistratus pōt facere iniuriā subdito. ff. ad. l. aquil. queādmoduꝫ. §. magistrat⁹. ꝛ. ff. q̇d metus causa. l. ij.

l ℭ Renūciasse tacite. Sil'e. C. d̄ iureiur. si q̇s. ꝛ. s̄. de offi. dele. gratū. ꝛ. j. de his que fiunt a ma. par. ca. ex ore. vbi de hoc. ꝛ. j. de priuile. accedentibus. ꝛ. C. de iur. do. impe. l. ij.

¶ Glosa sequens no. alle. v. iura. alle. iij. in contrarium.

a ℭ Taliter respondemus. Responsio prime questionis: q̄ fuit vtrum metropolitanus de hmōi questione valeat cognoscere.

¶ Glo. se. reci. ꝑ. q. que fuerit ꝛc. soluit. argu. ꝛ signat contrarium.

b ℭ Cognoscere. Dubitationis causa fuit hec. q꞉ fuit hec noua iniuria. vñ op⁹ erat noua q̄rela. ff. d̄ excep. re. iudi. si mater. §. eādē † sed sec⁹ est: q꞉ ꝛ si fit noua iiuria tñ pēdet ex p̄cedēti facto: nec posset de illa cognosci: nisi cog̃sceret de appellatiōe. sil'e. s̄. e. cū teneamur. ꝛ sic pꝫ ꝙ si suspēdit iurisdictio alicui⁹ in p̄ncipali: ꝛ i accessorio. j. c. pxi. §. p̄terea. sicut d̄legato p̄ncipali delegat accessoriū. s̄. d̄ offi. deleg. p̄terea. ꝛ. c. prudētiā. §. sexta. Jo. ar. cōtra. s̄. c. pxi. §. j.

† Agenti et ex noua cā non obstat exceptio rei iudicate. Joan. and. [margin]

c ℭ De his que. Sic nec de priuilegijs dñi pape. s̄. de iudi. cū venissent. nec de cā ad papā delata. s̄. de of. leg. licet. nec de cā specialit' alij ꝯmissa. s̄. de offi. lega. studuisti. ꝛ. ff. de iudi. iudiciū. Ui. Et est arg. ꝙ idē iuris est in accessorio q̇d in p̄ncipali. sil'e. j. e. c. pxi.

d ℭ In quo. Hic innuit solutionem tertie questionis que fuit vtrū si ep̄us appellauerit ab archiep̄o an teneat appellatio.

¶ Glo. seq. querit ꝛ soluit. signat contrariū. ꝛ soluit. obijcit et soluit

e ℭ Ep̄us posset. Sed q̄re posset ep̄us appellare cū ip̄e dicat appellationē illi⁹ nullā: ꝛ excōicauerit post illā appellationē? Solu. ideo appellat: q꞉ si appellatio est aliq̄ ꝑ supiorē ad quē est appellatū debet cognosci ꝛ corrigi q̇d postea minus legitīe factū est: et quia sic metropolitanus procederet et inueniret ep̄m in culpa puniret illum. ꝛ ideo auditur appellās tanq̄ꝫ cuius interest. Uin. Sꝫ cōtra. s̄. eo. qua fronte. §. de his. vbi nō auditur ep̄us appellās: ne absoluatur excōicatus ab ipso. illud intelligitur de eo qui petebat ab archiep̄o absolutionē offerendo cautionē: ꝛ ideo non tenet ibi appellatio ep̄i ꝓpter periculum ne decederet in excommunicatione: ꝛ quia eius non interest ne absoluatur. Hic vero appellat ne cognoscat vtrum sit iuste excōicatus vel iniuste: ꝛ eius interest ne archiep̄us de hoc cognoscat. sunt enī oīno diuersi casus. et q꞉ iste nō vult recedere ab appellatione vnde nō pōt se intromittere archiep̄s: sed si vellet recedere ab appellatione bene potest archiepiscopus interponere partes suas et cognoscere de illa excōicatiōe ꝛ illum absoluet. T. Sed quare iudex nō potest cognoscere de appellatiōe ab ipso facta sicut cognoscit an sua sit iurisdictio. ff. de iudi. si quis ex aliena. ff. si quis in ius voc. non ierit. l. ij. ꝛ. s̄. e. cum parati. ꝛ ideo nō pōt cognoscere de appellatiōe: quia cū ꝓbabilis cā exposita est in appellatiōe iā exēptus est a iurisdictiōe illius: et est illi suspect⁹ ‡ vt. s̄. e. ad hoc si. ꝛ. c. ꝓposuit. ꝛ p̄sumptio ē ꝑ ip̄o ꝙ sēp vellet iudicare ꝓ sua iurisdictiōe. ꝛ eadē est cā q̄re arbitri cog̃scūt de suspiciōe ꝛ nō ip̄e iudex † sed cū dubitatur ‡ de iurisdictiōe secus est. quia de hoc ip̄o an sit iudex agit. quia sēp p̄sumit ꝓ iurisdictione q̄diu in contrariū oñdat ex quo apparet delegatio vl' ordinaria iurisdictio. vt. s̄. de rescrip. sup litteris. in fi. Ber.

‡ Quod de facili iudicaret pro actu suo cōtra appellationem. red debat Jo. ꝛ aliam rōnē quia si ipse iudex cām appellationis cognosceret ꝙ esset iudicis officiū. Jo. andree. [margin]

† Est etiam illis rō quare cognoscit de restitutione ꝯ suam sniam et nō de appellatiōe. et de h̄ i spe. ij. pte. de resti. in integ. §. vidēdū. post mediū. Jo. an. [margin]

‡ Inter iudicē et partem. sec⁹ si [margin]

f ℭ Si vero. Qui enim al'as non habet iurisdictionē si crimē est notorium habet. s̄. eo. peruenit.

m ℭ Tanq̄ꝫ aduersa. No. ꝙ nō audit ꝓponēs aduersa. xxiij. q. vij. q̇d autē. ꝛ. xiij. q. ij. q̄ꝫ ꝑposterū. ꝛ. s̄. de p̄sūp. lr̄as. lxxxiiij. di. gesta. C. de mu. p̄rimo. ꝓfes. lib. x. Ar. ꝯ. j. de regula. sicut. ff. de inoffi. test. papinian⁹. §. sed nec ipuberis. s̄. de p̄scrip. auditis. ꝛ est hic ar. ꝙ si aliquis contestatur litē licet dicat illa ꝟba: salua lite cōtestata nihilomin⁹ facta est litis ꝯtestatō. ar. s̄. de cōsti. cū. M. ferrarieñ. Ar. ꝯ. ix. q. iij. saluo. ff. q̇. mo. pig. vel hypo. sol. si debitor. §. si in vēditione. ff. ad sille. heres. ff. de acqui. here. pro herede. vij. q. j. pontifices. s̄. de elec. cumana. vbi de protestatione tractatur.

Cōtraria allegans nō audit. [margin]

Dilectis. ¶ Primo ponitur partis narratio. Scd̄o diffinitio ibi: quia vero. Abbas sicul⁹. ℭ Casus. Ep̄s altissiodoreñ. quendā pbr̄m dom⁹ dei faciebat in vīculis detineri ꝓ eo ꝙ bona quedā ip̄ius eccl'ie que furtiue subtraxerat restituere denegabat ꝓpter q̇d fuerat excōicat⁹: in q̄ eccl'ia ep̄s vt dicebat iurisdictionē plenariā obtinebat. decan⁹ altissiodoreñ. dicēs eccl'iam ip̄am ꝛ dictū pbr̄m ad suā iurisdictionē spectare: monuit ep̄m vt ei dictum pbr̄m restitueret. ep̄s timēs ne decan⁹ aliquid in suū p̄iudiciū attēptaret ad metropolitanā sedem appellauit. Sed decan⁹ appellationi nō deferēs ꝓtulit interdictū vt ep̄o in ciuitate p̄ñte ad minus in eccl'ia altissiodoreñ. cessaret. post hec i termino appellatiōi p̄fixo ꝑtes cōparuerūt in p̄ñtia official' archiep̄i senoñ. decan⁹ allegauit ꝙ appellatiōi ep̄i iō nō duxerat deferēdū quia pbr̄ adhuc in vincul' tenebat ad se. ap. appellauit. officialis nō obstāte appellatiōe irritū nūciauit iterdictū post appellationē ep̄i a decano ꝓmulgatū. post hec quia decan⁹ ipediebat diuinū officiū in eccl'ia celebrari ep̄s ip̄m excōicauit: ꝛ per archiep̄m suū fecit excōicatuꝫ nunciari. sed canonici senoneñ. decanū nō vitabāt. Sup his orta q̄stione inter ep̄m ꝛ decanū: ꝓcuratores vtriusq̄ꝫ ꝑtis ad se. ap. accessert. hec ꝛ alia corā dño pa. ꝓposita fuert. Pa. examiato negocio itellexit ꝙ ep̄s diuersos modos expressit s̄m quos parat⁹ fuit iustitiā exhibere decano sup captione pbr̄i appellās ad metropolitanū. decanus postea nō potuit ferre sniaꝫ interdicti. ꝛ iō pa. sniaꝫ illā decreuit irritā ꝛ inanē. post appellationē legitimā ꝓmulgatā eo nō obstāte ꝙ decan⁹ quasi variādo ꝓposuit ꝙ āteq̄ꝫ ep̄s appellasset tulit sniaꝫ iterdicti cui⁹ effectū ad t̄ps duxerat suspēdēduꝫ. cū ꝛ si hoc verꝫ fuisset appellatiōe iterposita ꝓcedere nō debuit ad sniam exequēdā: ꝛ ꝓcessū official' ꝓnūciauit temerariū q̄ post appellationē a decano interpositā decreuit sniaꝫ iterdicti irritā ꝛ inanē. q꞉ appellatiōe ad se. ap. iterposita: nihil debuit innouari. Preterea snia ep̄i promulgata i decanū prima facie videbat recte lata cum per officialē prohibitum esset ne seruaret in eccl'ia interdictū ꝛ decan⁹ diuinū officiū ipediebat: tñ q꞉ ꝑ appellationē a decano iñpositā ad pa. cui official' duxerat deferēdū apostolos ꝯcedē

Diuisio. [margin]

do: nō solū p̄ncipale negociū ſꝫ etiā accessoria deferebāt ad ſe. ap. ſnīam epī latā post appellationē decreuit. pa. irritū ꝛ inanē. In fine dicit lꝫ archieps decanū denūciauerit euitandū: tñ canonicos senoñ. q̄ saniori ducti cōsilio cōicauerūt eidē inculpabil' siue iculpabiles iudicauit qui poti⁹ voluerūt deferre appellatiōi facte ad pa. q̄ꝫ denunciationi facte ab archiep̄o. ¶ No. ꝙ snīa lata post appellationē legitimā nō tenet. Itē varia ꝑponēs non est audiend⁹. Itē post appellationē nō est snīa mandanda executioni. Itē appellatione pendente nihil est innouandū. Itē eo ip̄o ꝙ q̄s cōcedit ap'los ꝯfert appellationi. Itē ꝑ appellationē legitimā et p̄ncipale ꝛ accessoriū ad sup̄iorē deferūt'. Et sic no. ꝙ qui cognoscit ꝯ p̄ncipali ꝛ de accessorio cognoscere pōt. Itē appellationi deferendū est poti⁹ q̄ꝫ denunciatiōi excōis. Itē excōicat⁹ post legitimā appellationē nō ē vitandus. Ber.

¶ Glo. seq. q̄rit arg. pro. soluit contrarium.

a ¶ Faceret. In h̄ enīꝫ nō icidit in canonē late snīe. ꝭ. de depo. grauis. ꝭ. de sen. exc. vt fame. † Sꝫ nūq̄d lꝫ laico talit' detinere clericū hñtem admīstratiōeꝫ ipi⁹? Ar. ꝙ sic. ꝭ. ne cleri. vl' mo. c. ij. ‡ ſꝫ nō credo. ꝛ expone ibi dep̄hēdant' ī fraudē. ꝟbo. s. reddēdo rōnē administratiōis: eccl'ia tñ illis q̄ tal'r dep̄hēdūtur ī fraudē nō subueñit: q2 post ꝓhibitioneꝫ ecclesie hoc fecerūt vt ibi dicit: sicut volebāt iudicare iesū in ꝟbo. de pe. di. vij. c. j. ver. hi q̄ a deo ꝛc. sil'r. ff. de pig. ac. l. vl.

¶ Glo. se. reci. per ꝯriuꝫ.

b ¶ Intdictū hmōi. Hoc facere poterit ꝯcan⁹ ex sp̄āli ꝯsuetudīe † vt ciuitatem vel ecclesiam maiorem supponeret interdicto. Nam de iure communi secus est. ꝭ. de his que fi. a ma. par. ca. quesiuit.

c ¶ Tenebat'. Q2 dū q̄s manet in crimīe sup q̄ appellat nō ē audiēd⁹. ꝭ. e. cōsuluit. ꝛ c. cū sit romana. ī fi. h̄ verū est si sit notoriū.

d ¶ Irritū. Qꝺ facere nō debuit ꝑpt' appellationē decani: vt. ꝭ. sequit': ꝛ tñ int'dictū nō tenebat ꝑpt' appellationē epi: q2 q̄ facit qꝺ ad ip̄m nō ꝑtinet/ etiā si bonū sit ip̄robat'. xcvj. di. bñ quidē. Tan.

¶ Glosa ista in fine soluit contrarium.

e ¶ Diuersos modos. Qui fuerīt illi nō dr̄ h̄. forsitā dixit ep̄s ꝙ parat⁹ erat dimittere sacerdotē ꝑstita cautiōe de restituēdis reb⁹ eccl'ie. vl' de ꝯseruādo eccl'iā indēnē: vl' si decan⁹ oñderet eccl'iā illā ꝛ sac'dotē ad se ꝑtinere: ꝛ ita fuit appellatio iusta: vñ ꝫꝫ hos vl' ꝯsimiles modos ‡ volebat ei facere iustitiā: ꝛ iō nō tenuit int'dictū: q2 nō erat notoriū captionē pbr̄i iuriosā eē vñ nō obstat. ꝭ. e. ꝯsuluit.

f ¶ Legitime. No. ꝙ vocat appellatiōeꝫ legitimā ꝑpt' ꝓbabiles causas quas exp̄ssit appellans. qꝺ semper debet facere q̄ appellat ꝭ. e. vt debitus. ꝛ c. cū sp̄āli. §. j. ꝛ. ꝭ. c. bone. ꝛ. ꝭ. e. cordi. lib. vj.

g ¶ Uariando. Uñ nō debuit audiri. c. xi. in fi. iiij. q. iij. §. itē in crimīali. ꝟ. qui falso. lxxiiij. di. gesta. xxiij. q. vij. qꝺ aūt. ꝭ. de pe. super his. ꝛ. ꝭ. vt eccle. benefi. vt nostrum.

¶ Glosa sequens obijcit. soluit. demū tractat an purum interdictū suspendi possit. ꝛ quid si interim appelletur.

h ¶ Suspendēdū. Sꝫ nō videt' ꝙ snīa interdicti possit suspēdi. cū enī interdictū ꝛ excōicatio pari passu ambulēt. ꝭ. e. ad hec. qm̄. ꝛ excōicatio nō possit suspendi. ꝭ. e. pastoralis: ḡ nec interdictū: sententia enī statim cōsequit' suū effectū. Nā facti quidē q̄stio in arbitrio ꝛc. ij. q. iij. §. notādū. nec iudex pōt efficere quī dānatū de furto seq̄tur infamia. ꝛ. ff. de fur. nō pt. Ad hoc dicas ꝙ snīa iterdicti quā tulit decanus fuit sub conditione vl' in diē ꝓlata: q2 suspēdit

etiam q̄ñcūq̄ꝫ eps esset p̄ñs. sil'r. ff. de here. insti. quotiēs. §. si q̄s ita. ꝛ talis snīa bene pōt suspendi per appellationē. ꝭ. e. p̄terea. ij. et. ideo cum appellatio interposita fuerit ante diē cōditionis: immo cū appellatio p̄cessit snīam non debuit postea nec potuit ferre/ nec exequi snīam interdicti. Potius tñ dic ꝙ q̄ꝫtūcūq̄ꝫ purū sit int'dictum pōt suspēdi: ꝛ in h̄ differt ab excōicatōe: sicut effectus originalis peccati suspendit': licet ip̄m originale maneat. de cōse. di. iiij. c. ij. sicut executio dignitatis alicuius suspēditur. xv. q. viij. si q̄s pbr̄. sicut effect⁹ acceptilatiōis suspēditur licet nō ip̄a acceptilatio. vt. ff. de dona. īter virū et vxo. cū h̄ status. §. siue aūt. † Uñ si relaxatū est interdictuꝫ ad tp̄s ip̄m tñ manet. ff. de p̄ca. lꝫ si manēte. nec est opus vt iterꝫ renouetur. xxvj. q. vj. q̄ rcedūt. ꝛ. C. de cura. furio. cum alijs. ꝛ in casu isto si appellet' nō suspēditur interdictū. vt dictū est. ꝭ. eo. ad hec qm̄. sed l'ra sequens: cū interim ꝛc. ꝯdicit expresse. Uñ si tp̄e suspensiōis appellet' nō debet postea exequi int'dictū. vt hic dicit: dummodo appellatio sit legitima. Cōtrariū tñ dixerūt Lau. Uin. ꝛ Tā. vt dictū est. ꝭ. eo. ad hec qm̄. ſꝫ ista littera obstat eis. Sed qꝺ h̄ dicit itelligit' q̄ñ interdictū positū fuit in diē vel sub cōditiōe. effect⁹ ꝟo excōicatiōis suspendi nō pt: q2 q̄ꝫcito q̄s est excōicatus est mēbrū dyaboli: ꝛ est p̄uatus sacramētis ꝛ cōione fideliuꝫ. vñ ad h̄ vt efficiatur mēbrum dei necessaria ē absolutio. xj. q. iij. excellentissimus. Pa. tñ posset ei⁹ effectū suspēdere. ꝭ. ꝯ sē. excō. si vero. quia de nulla snīā facit aliquā. iij. q. vj. hoc quippe. maius enim est de nihilo aliquid facere q̄ꝫ de aliq̄ aliud vel nihil. de conse. di. ij. reuera. ꝟ. fi. in ver. sermo igitur xp̄i q̄ potuit facere ex nihilo quod non erat ꝛc. Joan. De hac materia habes. ꝭ. eo. ad hoc qm̄ sub interdicto.

i ¶ Exequendam. Quia appellatione interposita nihil est innouandū. ij. q. vj. appellatiōe. ff. nihil inno. l. vna. ex hoc patet ꝙ iudex post appellationē diffinitiuā sententiā non debet executioni mandare: alioq̄n restituat' possessio appellanti anteq̄ꝫ de appellatione cognoscatur. ꝭ. de iureiuran. venientes. ꝛ idem dicit hic inferi⁹ ꝙ appellatione interposita nihil debet innouari.

k ¶ Perturbare. Qui ꝑturbat diuinū officiū sine pena excōicatiōis p̄reijci ꝯ eccl'ia ‡. ꝭ. ꝯ sē. ex. vēiēs. ꝛ. c. cū volūtate. §. si q̄s ꝟo.

l ¶ Deferendum. Primo non detulit: sed denunciauit interdictum nullum vt. ꝭ. dicitur. postea detulit quo ad processum principalis cause ꝛ apostolos concessit: vt hic dicit. Tan.

m ¶ Principale. Captio presbyteri fuit negociū principale: accessoria fuerunt interdictū ꝛ eius obſuatio: ꝛ sic patet ꝙ idē iuris debet esse in accessorio quod in p̄ncipali. ꝭ. de offi. deleg. preterea: et c. prudētiam. ad fi. ꝛ. ff. de iurisdic. om. iudi. l. ij. ff. de reg. iur. cū p̄ncipalis. ꝭ. c. proxi. versi. nos igitur.

¶ Glosa sequens recitetur per obiectionem ꝛ solutionem.

n ¶ Post appellationē. Huiusmodi appellationem dicit legitimam: ꝛ tamen factum decani fuit minus legitimū simile. ꝭ. de concess. preben. constitutus. q̄ꝫtum ad partem decisam. ꝛ sic videtur ꝙ appellatio minus legitima † impedit effectum excommunicationis. hic satis potuit esse vt factum decani fuisset minus legitimum: et tamen decanus ex alia causa postea potuit legitime appellare.

¶ Glo. seq. reci. per obiec. ꝛ solu.

mus dei: in q̄ dispēsationem plenariā obtinere dinoscit' detineri
a faceret[a] vinculis mancipatū: ꝓ eo ꝙ bona q̄dā eiusdē dom⁹ que furtiue subtraxerat restituere detractabat: ꝓpter qꝺ etiam ab eodē ep̄o fuerat excōicationis vinculo innodat⁹: ꝛ supradictus decan⁹ epꝫ monuisset vt ei restitueret: vel saltē redderet pbr̄m memoratū: quē ad iurisdictionem suā spectare firmiter asserebat: ep̄s metuēs ne decan⁹ aliquid ī suū ꝑiudiciū attentaret: se ac suos: statū eccl'ie ac ciuitatis ꝓtectioni metropol. supponens/ ad eius audientiā appellauit. Uerꝫ decan⁹ post modicū tēpus int'di
b ctū[b] hmōi ꝓmulgauit vt ep̄o in ciuitate p̄ñte a diuinis ī altissiodoreñ. eccl'ia cessaret'. Postmodū ꝟo cū die appellationi p̄fixo cōparuissēt ꝑtes coram officiali curie senoñ. decanus allegās ꝙ appellationi ab ep̄o interposite ideo nō duxerat deferendū: qm̄ p̄sbyter supradictus adhuc ī vi
c culis tenebat'[c] q̄ñ ad nos vocem appellationis emisit. officialis
d aūt iudicauit irritū[d] interdictū a ꝯcano post appellationē epi ꝓmulgatū: ꝛ. ꝭ. ¶ Q2 vero idē ep̄s
e diuersos[e] modos expressit ꝫm quos decano parat⁹ fuerit sup captione pbr̄i iustitiam exhibere/ ad metropolitanaꝫ sedem appellans decanus nō potuit post h̄ ferre snīam interdicti: et ideo snīam ip̄am ab eo post appellati
f onem legitime[f] ꝓmulgatam irritā decernim⁹ et inanē: non obstāte ꝙ decan⁹ ad excusationē suaꝫ
g quasi variando[g] ꝓposuit ꝙ priusq̄ꝫ ep̄s appellasset/ sententiam tulerat: cui⁹ effectū ad tp̄s duxe
h rat suspendendū[h] cum interī appellatione int'posita ꝓcedere nō
i debuerit ad snīam exequendaꝫ[i] officialis ꝓcessum qui post appellationem hmōi snīam interdicti irritam et inanem decreuit temerariū iudicātes: cum appellatione ad nos iterposita nil debuit inouari. Preterea licet excōicationis snīa in decanum per ep̄m ꝓmulgata rite lata p̄ma facie videret': cum ꝑ dictū officialē esset ꝓhibitū ne ſuaretur ī ecclesia interdictū: ꝛ decanus ne celebraret' in eccl'ia ꝓhibendo/ diui
k nū videret' officiū ꝑturbare[k]: q2 tñ ꝑ appellationē ad nos int'positā ex ꝑte decani cui etiam offi
l cialis duxerat deferēdū[l] ap'los
m cōcedēdo: nō solū p̄ncipale[m] negociū ſꝫ accessoria etiā ad nr̄m referebant' examen: eandē snīaꝫ post appellationē promulgataꝫ decernim⁹ virib⁹ caruisse. Uerū licet archiep̄us post appellatio
n nē[n] p̄dictā de qua sibi per officialis litteras innotuerat: decanuꝫ denūciauerit euitādū. senoñ. tñ canōicos (q̄ saniori ducti ꝯcilio cōicauerūt eidē. vt appellationi ad nos interposite magis q̄ꝫ

† Et ea. si clericos. li. vj. Jo. and.

‡ Et. v. q. j. quidā. In no. puto ꝙ iducat ꝙ ibi dicit textus teneri ad disciplinā. ſꝫ nō dicit per quē. Jo. ā.

† Ad idē. ꝭ. de offi. or. irrefragabili. §. excessus. ꝛ dicit Hos. ꝙ quasi ī oībus eccl'ijs regni francie hoc obtinet cōsuetudo ꝙ decani iurisdictionē hñt in cap'lm et in electū. non credit tñ ꝙ ex consuetudine possit cōpetere decano ꝙ ferret interdictum ī ciuitatem. et remittit. de fo. cōpe. cū contingat. Ex priuilegio aūt hoc competere posset ꝫm eū et sic laq̄tur hic. vel fecit ꝯ facto vel veri⁹ loquit' de cessatiōe diuinorum de q̄ in textu remissi. Jo. ā.

‡ Ut si dicebat se paratū stare iudicio archi-

epi vel amicorū cōmunitur electorū vel his similia. Joā. andree.

† Anīo donandi accepto tuli qꝺ debebat vxor si in eādem voluntatem perseuero vsq̄ꝫ ad mortem: a l's nō. Jo. andree.

Excōicatus est mēbrum dyaboli.

‡ Et ꝫm leges pena est capitalis. C. de his q̄ ad eccl'. confu. l. denunciamus. ꝛ in aūt. ꝯ sanc. epis. §. si q̄s cū sacra. iiij. charta. col. ix. ꝫm. Hos. Jo. ā.

† Non dicit legitimam nisi q̄ ad abdicandū iurisdictionē iudicis qui detulit ꝫm Hos. Jo. ā.

a denunciationi[a] ab epō facte de-
ferrent) inculpabiles iudicam⁹.
Idem mediolañ. archiepō.
¶ Postq̄ papa aliquā cām ad
se reuocat nō valet pcess⁹ postea
p miorē iudicē fact⁹: sicut nō va
leret si fuiss3 ab eo legitie appel
latū. h. d. vt cuilibet lecture satis
b UT nrm[b] p (fiat. C. lvj.
deat d vultu dei iudiciū
z. j. ¶ Judicib⁹ dedim⁹ in māda
tis: vt si post scdm mādatū p qd
toti⁹ cognitionē negocij ad nrm
c iudiciū reuocauim⁹[c] traditionē
sigilli dicto. H. a te cognosceret
esse factā: eā decerneret irritā et
inanē: inhibentes illi ne quomo
dolibet eo vti presumeret. ¶ Cū
d plus[d] sit roman⁹ pontifex ad se
aliquod reuocare negocium q̄
queq̄ ad eū sup aliquo negocio
pūocare. Idem abbati sancti
felicis: et. G. canonico bonoñ.
¶ Si terminū appellatiōi psē-
quēde statutū ab hoīe altera ps
pūenit / hoc tacito lrās ipetrādo
lrē nō valēt: s3 tminū iuris etiā
appellat⁹ pūenire pōt: dūmodo
nimiū nō pcurrat: z vbi ex dila-
tione iminet piculū etiā neutra
parte prosequente pōt iudex ad
quē supplere ptes cōpellēdo ad
prosecutionem. Capitm. lvij.
OBlate nobis vre lrē conti
nebāt: q cū qdā iudices q
bus cā q inter sambr. et rinocor.
plebes vtebat: fuerat ab aplica
sede cōmissa: p plebe sambriensi
sniaz ptulissent: et a pcuratore
plebis de rinocor. ad nos fuerit
sine tmio appellatū: nec delatū
appellatiōi fuisset: nec ad psecu
tionē ipsi⁹ termin⁹ a iudicibus
partib⁹ assignat⁹. pleban⁹ de sā-
bro. sup obsuatione pdicte snie
(sicut rōnabilit lata erat) nrās
ad vos lrās: et alia ps alias cō-
missionis lrās a nobis sup infir
māda eadē postmodū ad alios
iudices ipetrauit: nulla in poste
rioribus lris de priorib⁹ habita
mentiōe. vñ in dubitatiōe reuo-
cato / an posteriores iudices / vel
vos de illa debeatis cognoscere:
nos sup hoc consulere voluistis
z. j. ¶ Licet igit appellāti legiti
me a sentētia indulgeat annus
e a lege: aut ex iusta cā bieniū[e] ad
appellationē interpositā prose-
quendā: qz tñ hmōi termin⁹ po-
test restringi: nō solū a prouocā-
f te /[f] verū etiā a iudice a cui⁹ snia
pūocat: cū ideo sit constitutum
non vt terminus ipē pūeniri nō
g possit / sed ne valeat progari[g] cre
dimus distinguendum: in quo
casu littere impetrātur: z quidē
quando certus terminus ab ap
pellāte / vel a iudice appellatio-
ni prefigitur prosequende: si eo
h tacito appellatus[h] litteras ipe-
trauerit: hmōi littere tanq̄ taci
ta vitate surrepte / obtinere nō
debent aliquā firmitatem. ¶ Si
vero nō sit aliquis termin⁹ a iu
i dice vel appellāte pfixus: pars[i]
appellata infra terminū consti-
tutū a lege (dūmodo nimiū non
k pcurrat[k] vt appellātē i cōmissiōe
ipetrāda supplātet) cōmissiōis
lrās poterit ipetrare: qrū aucte
in ap. cā legitie pcedat: ita q si
appellās voluerit in cā ap. pce-
dere: oportebit eū agē sub iudi-
l ce sic obtēto / nisi possit eū[l] legi-
tie recusare. q si agē noluerit ap
m pellat⁹ / pōt nihilomin⁹ pseq[m]
cāz ipāz: maxie si sentiat sibi ex
dilatōe iminē grauamē. ¶ Supi
or quoq̄ iudex si viderit ex dila
n tiōe piculū[n] iminē: pōt z d3 neu
tro pseqnte appellationē occur
rē vt piculū euitet: puta si a snia
lata sup cōfirmatione alicui⁹ ele
cti fuerit pūocatū: et vtraq̄ ps
velit etiam ad annū psecutionē
ap. differre: potest vtiq̄ (imo de
bet) supior iudex ad quē fuerat
appellatum terminū pūide mo
derari: ne gregi dñico diu desit
cura pastoris. ¶ Ex his igit con
sul. vre nouertitis esse rñsum: q p

a ¶ Magis q̄ denūciatiōi. Hic videt q in dubio magis stetur appellatiōi q̄ denūciatiōi excōicatiōis: z q̄ ipsi snie cū tñ potius presumendū sit p snia q̄ p appellatiōe: qz appellās tenet pbare sniam iniustā. vt. s. eo. cū eccl̃ia. z est si. ff. de mino. minor. xxv. an. i fi. † Jo. Credo q cū dubitat an teneat appellatio poti⁹ vitād⁹ est q̄ i dubio ei cōicādū. ar. j. de cle. ex. mi. illud. B.

UT nostrū. ¶ Primo ponit dictum Secundo ratione dicti ibi: cum plus. Abbas

¶ Casus. Casum isti⁹ decretalis habes. j. vt ecclesiastica beneficia si ne di. confe. vt nostrum ibi legitur ista cum illa.

b ¶ Ut nostrū. Hec decre. est pars illi⁹ quā habes. j. vt eccle. benefi. vt nostrum. et per illam intellige istam.

c ¶ Reuocauim⁹. Et ita qcqd postea factum fuit nō tenuit. et ita traditio sigilli postea facta nō valuit tanq̄ a nō suo iudice. sil̃e. s. vt lit. pendē. eccl̃ia sancte marie. s. de of. lega. l3. z. s. de postul. bone mēorie.

d ¶ Cū plus. Sic ipso facto negat aliqs clericatum. j. de sen. excō. cōtingit. z. j. de vi. z hone. cler. c. vlti. et plus est reuocare negociū ad se q̄ sit appellare ‡ sed post appellationem nihil est innouādum. s. c. proxi. et. ca. bone. ergo multo fortius postq̄ superior ad se negociū reuocat inferior nihil facere potest. ij. q. j. nomen. et si iudex dicat se velle referre negocium superiori statim tenet partibus tradere acta. j. e. intimasti. si partes hoc approbauerint. C. de rela. l. ij. simile. s. eo. dilecti. vbi de hoc. Ber.

OBlate. ¶ Cōis diuisio. secūda pars ibi: licet igit. que distinguit. et scdm mēbrū distinctiōis psequit ibi: si vero. In tertia instruit iudicē ibi: superior. In qrta cōcludit ad ppositum ibi: ex his. Abbas.

¶ Casus. Inter ecclesiam de sambro. ex vna parte z eccl̃iam de rinocor. ex alia coram delegatis iudicib⁹ questio vertebat: lata fuit sentētia p eccl̃ia de sambro. a qua snia fuit ad se. ap. appellatum. ex parte ecclesie de rinocoreñ. nec ad psecutionē appellatiōis fuit termin⁹ assignat⁹. pleban⁹ de sambro. sup obsuāda snia sicut rōnabiliter lata erat lrās ipetrauit. ps altera postmodū sup snia infirmāda ad alios iudices lrās ipetrauit nulla de priorib⁹ in posteriorib⁹ lris hita mētiōe. Dubitabat vtrū priores iudices vel posteriores de qstiōe illa cognscere debeāt. Cōsult⁹ pa. rñ. q̄uis appellanti legitie a snia idulgeat ann⁹ a lege et ex iusta cā bieniū / tñ hmōi tmin⁹ pōt restrigi nō solū a iudice a q appellat / verū etiā ab appellāte: cū tō cōstitutū sit nō vt tmin⁹ ipē pūeniri nō possit: s3 ne valeat progari. Distiguit pa. in q casu lrē ipetrent. si tmin⁹ pfigit ab appellante: vel iudice appellatiōi psequēde. si appellat⁹ tacito de illo tmio lrās ipetrauerat: hmōi lrē tāq̄ vitate tacita ipetrate nō valēt. si vero nō sit aliqs tmin⁹ ab appellāte vl iudice pfix⁹: ps appellata ifra tminū cōstitutū a lege poterit cōmissiōis lrās ipetrāre: dūmō nimiū nō festinet vt appellātē i cōmissiōe supplātet: z eaz aucte poterit iudex in appellatiōis cā pcedere: ita vt si appellās voluerit i cā pcedere / oportebit eū agere sub iudice sic obtēto nisi possit eū legitie recusare. q si appellans agere noluerit / appellatus nihilomin⁹ poterit pseq cāz ipāz. z si iudex appellatiōis viderit ex dilatiōe piculū imīere: poterit de ea cognoscere neutro etiā psequēte appellationē vt piculū euitet: puta si appellet a snia sup confirmatione alicuius electionis z vtraq̄ ps velit etiā ad annū differre psecutionē appellatiōis: d3 ei iudex tunc terminū moderari: ne gregi dominico diu desit cura pastoris. his ergo consideratis responsum est questioni istorum iudicum videl3 q p posteriores non derrogatur prioribus litteris legitime ipetratis per quas poterunt primi iudices procedere ad ifirmandam vel cōfirmandā sententiā preuia rōne. ¶ Nota q appellās habet annū ad appellationē pseqndā. z ex iusta cā bieniū. Itē tmin⁹ talis ann⁹. s. pōt abreuiari a iudice vl ab appellāte: s3 progari nō pt. Itē nemo d3 pūenire i lris cōmissiōis ipetrādis appellātē nimiū festinātem. Itē tminū statutū a iudice vel ab appellāte neutra ps pōt pūenire. Itē iudex appellatiōis pt psequi cāz appellatiōis si piculū imieat neutra pte ipsam psequi volente. B.

e ¶ Bieniū. s. eo. cū sit romana. z. c. cōstitutus.

f ¶ A prouocāte. s. eo. personas.

g ¶ Prorogari. Nisi ex iusta causa. s. eo. ex ratione. et. c. cum sit romana. et hic.

h ¶ Appellat⁹. Idē est de appellāte. s. e. ex insinuatione. et. s. eo. sepe.

i ¶ Pars appellata. Pars appellata nō pt pūenire terminū legalē nisi sm q hic dicit. ij. q. vj. appellatore. Terminū vero statutum ab homine neutra pars potest preuenire. j. eo. sepe. pars appellās infra terminū legalem quandocūq̄ potest: z si vult potest litteras ipetrare cū in eius fauorē annus concedat eidem. j. de cōfir. bone. Item et illud scias q infra terminum legalem debet causa appellationis esse terminata: nec potest vltra protendi. ij. q. vj. ei qui appellat. z. C. de temp. appel. l. vlti. §. vlti. et. l. nemo. et nisi iusta causa prorogetur. s. eo. cum sit. et. c. constitutus. et hic.

k ¶ Precurrat. Et sic nemo debet preuenire diligentiam alteri⁹ captiose † si. xvj. q. iij. placuit. et. ff. ad terculia. l. ij. §. si mater. ij.

l ¶ Eum. Scilicet appellantem.

m ¶ Prosequi. Etiam altera parte absente: ea tamen prius citata vt hic patet. et. ij. q. vj. appellatore. et. s. de sen. et re iudi. cum Bertold⁹. C. de tēp. ap. l. vl. §. illō etiā. z est expressum. j. eo. c. pri. B.

n ¶ Periculū. Ne eccl̃ia in spūalib⁹ vl tpalib⁹ ex mora detrimē-

† Si prefes minorem p nunciat maiorē: z curator hoc credēs cessauit nō tenetur. l3 ille sit minor. Jo. an.

‡ Nam appellatio nō semp est iusta / nec semper p eā reuocantur innouata. j. eo. non solum. lib. vj. nam virtus eius in iure consistit potius q̄ in facto. sed reuocatio semp cēset iusta ex quo facta ē et semp aduocat iferioris iurisdictionē et virtus eius in facto poti⁹ q̄ in iure. et sic maioris virtutis est ista q̄ illa s3 Hos. hm quē est simile de offi. lega. dilectus Joan. and.

Appellationis terminus an possit per partes pūeniri.

† Ars iura subueniunt vigilantib⁹ ff. de his q i frau. cre. pupillus. i fi. z de hoc. s. ti. j. cū oll Joan. and.

posteriores nō d̄rogāt p̄orib⁹ a le gitīe ip̄etratꝭ: p q̄s ad ꝯfirmādā sentētiā vł īfirmādā p̄uia p̄t rōe

¶ Alt̄a pte ꝯtūa=(p̄cedi. I dē cit absēte p̄t iudex ap. ēt p̄ncipa le negociū diffinir̄. si post lit. ꝯte. ꝯ fuerit appellatū. C. lviij.

Per tuas litteras requisisti vtrū si post latam sententiam vel saltē post depositiones testium publicatas fuerit a se. ap. appellatū: hi qui super hoc delegā tur a nobis: si altera partiū eorū se noluerit ꝯspectib⁹ p̄ñtare: cāz sibi d̄legatā iudiciali possint calculo terminare. ¶ Nos igit̄ consul. t. talr̄ r̄ñdemus. ꝙ cū lis sit super eodē negocio corā p̄mis iudicibus legitīe cōtestata potert̄ iudices delegati (eo qui ꝯuenit̄ se p cōtumaciā absentante) cum eis de meritꝭ cause liquebit [b]: cōmissum sibi negocium diffinire.

Idem in concilio generali.

¶ Notabile ꝛ famosum. c. h̄ñs multa noua dicta vtrūqꝫ ius limitātia. ꝛ h̄ dic̄ in sūma iherēdo simpl'r v̄bis lr̄e. Appellās añ sētētiā tenet̄ exp̄mē cām rōnabilē corā ip̄o iudice a quo. nec admittit̄ exceptio ꝙ p⁹ miserat nūciū ad se. ap. vel ꝙ lr̄as ip̄etrauerat q̄ nōdū sūt iudici p̄ñtate. Ca. lix.

Ut debit⁹ honor deferat̄ [c] iudicib⁹: et litigatorib⁹ cōsulat̄ sup laborib⁹ ꝛ expensis. ¶ Statuim⁹ vt si quis corā idoneo [d] iudice conuenerit aduersariū: ille ante sñiam [e] ad superiorē iudicē absqꝫ rōnabili [f] causa non

tū incurrat: ī quo casu posset etiā lit. nō cōte. p̄cedi. s̄. vt lit. nō cōte. q̄ñ. §. j. ar. s̄. eo. constitutus.

a ¶ Prioribus. Hoc intellige dū tñ p̄ores lr̄e de alteri⁹ ptis appellatione fecerint mentionē al's nō valerēt veritate tacita impetrate. j. de confirma. bone. ꝛ. s̄. de rescrip. ex parte.

Diuisio. Per tuas. ¶ Cōmūnis diuisio. Secunda pars ibi: nos igitur. Abbas sic. ¶ Cas⁹ Appellatū est a sñia diffinitiua vel saltem post publicationē testiū. q̄ritur vtrum illi qui de appellatione cog̃scūt possint sibi cām cōmissā terminare si altera partiū eorū se cōspectui noluerit p̄ñtare. R̄ñ. pa. ꝙ cū lis fuerit coraꝫ primis iudicibus cōtestata potuerūt iudices d̄legati cū meritꝭ cause negocium terminare si alt̄a ps citata p contumaciā se absentet. ¶ Nota ꝙ nec in cā principali. nec ī cā appellationis p̄cedendū est ꝯ absentē nisi cōtūacit̄ se absētet. Ber. ¶ Glo. se. distinguit aut reus est cōtumax aut actor. aut est lis cōte. aut non. et aut liq̄t de causa aut non. Secundo querit. et dupliciter soluit.

b ¶ Liquebit. No. ꝙ si iudici † nō liquet de cā tunc dꝫ cōstituere p̄ñtē possessorē: nec audiretur aduersari⁹ nisi de p̄petate vt. C. quō ꝛ q̄ñ iu. cōsentaneū. Uel si liquet p̄cedat ad diffinitiuā sñiam. ꝛ h̄ intellige in casu altero isti⁹ decre. cū fuit appellatū testib⁹ publicatis añ sñiam. vt. s̄. de do. ꝛ ꝯtu. p̄ut. vbi de hac materia plene dicit̄. Itē si possessor ē p̄ñs ꝛ actor absēs: tūc siue lis sit ꝯtestata siue nō pōt dari diffinitiua sñia si constet de meritꝭ cāe: ꝛ sic itelligit̄. s̄. de do. ꝛ contu. cām. ꝛ sic pōt etiā intelligi. s̄. de resti. spo. audita. ꝛ. C. quō ꝛ q̄ñ iu. auc̄. q̄ semel. sed si nō liq̄t ei de cā: absoluet reū ab obs̄uatiōe iudicij: ꝛ in expensis cōdēnabit sibi actorē. C. de iudi. p̄perandū. §. si quidē: nec obstat qd̄ d̄r actore nō p̄bāte reus ꝛ si nihil p̄stiterit obtinebit. vj. q. vl. actor. ꝛ. j. vt eccle. bene. vt nr̄m. ꝛ. s̄. d̄ cā pos. ꝛ p̄pri. cū ecc'lia. Illa regula locū hꝫ cū ābo sunt p̄ñtes. sed in alio casu istius decre. cū appellat̄ a sñia dꝫ illā confirmare vel infirmare. ij. q. vj. in fi. Sed pone ꝙ iudices p̄ores q̄ tulerūt sñiam condēnatiōis crediderūt actorē bene p̄basse intētionē suā cū in veritate nō p̄basset in causa appellatiōis: alt̄a ps que appellauit est absens p contumaciā vt ibi dicit. ꝛ ille p̄ quo lata est sñia est p̄ñs: iudicibus cōstat ꝙ p̄ñs nō p̄bauit vñ sñiaꝫ cōfirmare nō possūt. Credo ꝙ cassanda sit sñia ‡ ꝛ quia ille reus est cōtumax adiudicabūt p̄ñti possessionē res̄uata q̄stione p̄prietatis absenti sicut facerent āte sñiam. Uel dic ꝙ sufficit tm̄ infirmare sñiam condēnando absentem in expensis. ij. q. vj. in. §. appellatore. B.

† Cause principalis vel appellationis q̄ñ scilꝫ expedito articulo appellationis aggreditur principale. quod dic vt dixi. s̄. e. se. pe. sup. glo. si lis. Jo. ā.

‡ Nisi p̄ñs plen⁹ p̄bare velit. q̄ꝛ tunc probationes recipiēt. s̄. de testi. fraternitatis. d̄ fide instru. cum iohānes. hꝫ Hos. Jo. ā.

Ut debitus. ¶ Diuidit̄ principaliter ī tres ptes. In prima ponitur duplex constitutionis cā. In sc̄da ꝯstitutio ibi: statuimus. In tertia quedam p̄testatio ibi: saluis. Abbas siculus. ¶ Casus. Quia freq̄nter maliciose appellabat̄. ꝛ in ḡuamē alt̄i⁹ ptis ꝛ in derogationē iudicis voluit cōcil'. vt iudicib⁹ honor debitus deferat̄ ꝛ cōsulat̄ litigatorib⁹ sup laborib⁹ ꝛ expēsis: statuit vt si q̄s corā idoneo iudice ꝯuenerit aduersariū suū ille ad sup̄iorem añ sñiam nō appellet absqꝫ cā rōnabili allegata corā iudice a quo appellare intēdit. sed corā illo suā iustitiā p̄sequat̄ nō obstāte si dixerit ꝙ ad sup̄iorē p cā illa nūciū destinauerit aut lr̄as ip̄etrauerit ab eodē q̄ nōdū fuerit iudici delegato assignate. si vero putauerit appellandū ex cā rōnabili corā iudice illā exponat. talē videlicet q̄ si foret p̄bata legitīa putaret̄. postmodū sup̄ior de appellatione cognoscat. ꝛ si ꝯstiterit min⁹ rōnabilit̄ appellatū illū remittat ad illū a quo appellauit: ꝛ insup in expēsis alteri pti ꝯdēnet eūdē. Si v̄o appellatio legitīa fuerit in cā p̄cedat. saluis ꝯstitutiōib⁹ de maiorib⁹ cāis ad se. ap. p̄ferēdis. ¶ No. ꝙ añ sñiaꝫ null⁹ dꝫ appellare nisi ḡuet̄: ꝛ cā ḡuaminis exponi dꝫ corā iudice a q̄ appellatur. Itē nō valet nūciū misisse vel lr̄as h̄re q̄ nondū sint delegato assignate. Item qui min⁹ legitime appellat remittitur ad illū a quo appellauit: ꝛ in expensis alteri parti condēnatur. Ber. ¶ Glo. seq. alle. concor. et ar.

c ¶ Deferatur. Si. C. quando prouo. non est neces. omnē honorē. ꝛ sic est arg. ꝙ iudices honorandi sunt propter suam dignitatem. ¶ Glosa sequens arg.

d ¶ Coram idoneo. Hoc ideo dicit q̄ꝛ si cōueniat̄ corā nō suo iudice nō obest ei q̄ꝛ debꝫ allegare p̄uilegiū fori: nec p̄iudicat̄ ei qd̄

facit corā eo. s̄. de iudi. at si clerici. ꝛ. s̄. de fo. cōpe. si diligēti. ꝛ. ca. significasti. ꝛ est ar. ad q̄ōnē. vtrū iterruptio facta sit p lit. cōte. corā nō suo iudice. ꝙ nō sit iterruptio facta pꝫ. C. ne de sta. defun. si p̄r. ¶ Glo. se. Primo ar. a ꝯrio. Sc̄do no. oēs iudices eq̄tos. Tertio q̄rit. ponit duas solutiones. Jo. ꝛ primā non approbat. Demum aliter soluit dicēs ꝙ remotio ap. nihil op̄at̄ hodie

e ¶ Ante sñiam. Not. ꝙ dicit āte sñiaꝫ. ḡ d̄ appellatiōe post sñiam nihil statuit: q̄ꝛ qd̄ de vno d̄r d̄ alio negat̄. xxv. di. q̄lis. ꝛ. s̄. de p̄sūp. nōne. qd̄ verū credo: ꝛ idē d̄r ī decre. noua. e. ti. cordi nobis. lib. vj. Et ita pꝫ ꝙ hodie idē iurꝭ est ī oībus iudicib⁹ delegatis ꝛ subdelegatis ꝛ ordīarijs a q̄b⁹ nō p̄t appellari nisi cā rōnabili allegata sc̄pta vel nō sc̄pta: q̄ꝛ dicit corā idoneo iudice. ꝛ sic nō hꝫ locū hodie decret. illa sup q̄ōnū. §. si vero duo. vbi dicit ꝙ si delegatus alij cōmittat vices suas ab illo poterit appellari † licꝫ cā sit appellatione remota cōmissa: sꝫ q̄tū ad alia bñ tenet. Cū ḡ remota sit appellatio añ sñiam ip̄o iure vt h̄ p̄bat̄: quid op̄at̄ remotio appellatiōis cū papa semp scribat appellatiōe remota? Jo. an. dixit ꝙ remotio appellationis hoc hodie op̄at̄ vt post sñiam appellari non possit q̄n iudex possit mādare sñiaꝫ executiōi nō obstāte appellatiōe: nisi h̄eat cām p̄babilē appellādi: sꝫ si nō ē remota appellatio tūc appellari pōt post sñiam s̄m ꝙ appellabat̄ añ ꝯstitutionē istā. s̄. de of. deleg. super eo. Sed h̄ nō est verū: quia de appellatiōe post sñiaꝫ nihil statuit̄ per istā cōstitutionē vt dixi. ꝛ Jo. etiā nō p̄sistit in h̄. imo dicit ‡ ꝙ si remota est appellatio nō pōt appellari nisi in casib⁹ exp̄ssis a iure. s̄. eo. pastoralis. ꝛ si nō est remota tūc appellatur quotiēs hꝫ p̄babilē cām appellādi talē q̄ si esset p̄bata. ꝛc̄. vñ pōt dici ꝙ illd̄ idē operatur hodie remotio appellatiōis cū apponit̄ in litterꝭ qd̄ olī op̄abat̄: quia pōt appellare in causis tantū exp̄ssis a iure lꝫ sit remota appellatio: in nō exp̄ssis nō poterit appellare. vt. s̄. c. pastoral'. vbi notāt quidā de illis casib⁹: ꝛ ita p remotionē appellatiōis nō posset hodie appellari in casib⁹ nō exp̄ssis: sꝫ ī alijs posset. Ex vi hui⁹ cōstitutiōis pōt appellari vbicūqꝫ quis grauatur licet grauamen nō sit exp̄ssum ī iure: ꝛ quia iniquū erat ꝙ aliquis euidēter grauatus nō posset appellare q̄ h̄ebat p̄babilē cām appellādi: cū cas⁹ ille nō esset exp̄ssus in iure: emānauit ista ꝯstitutio qua cauetur ꝙ q̄cūqꝫ habet p̄babilē cāꝫ appellādi talē q̄ si eēt p̄bata ꝛc̄. lꝫ illd̄ grauamē non sit exp̄ssum in iure possit appellare: ꝛ ita hec cōstitutio ad alia extēditur q̄ꝫ illa decret. pastoralis: quotiēs enī noua lex cōstituitur ad eas spēs † p̄tinere nō videtur q̄b⁹ spāliter ip̄a lege pena addita est. ff. de pe. sactio legū. ꝛ ita ꝯstitutio ista p̄mittit appellare vbi remotio appel. p̄hibebat. ḡ siue sit remota appellatio ī litterꝭ siue nō idē iuris ē. Si enī nō est remota ap. pōt appellare vbicūqꝫ p̄mittitur appellatio p iura spālia. vt. s̄. c. postremo. ꝛ. c. ex pte ꝛ. c. significantib⁹. ꝛ in oīb⁹ cōsimilib⁹ vbi exp̄mitur ī decre. ꝙ possit app. ꝛ bñficio isti⁹ cōstitutiōis p̄t ap. ī oīb⁹ alijs casib⁹ nō exp̄ssis vbi exp̄mitur talis cā: q̄ si foret p̄bata legitīa esset: licet illa nō sit scripta ī iure: ꝛ ita patet ꝙ remotio appel. quo ad veritatē nihil op̄atur sed poti⁹ apponitur ad cautelā: quia plus timeri solet qd̄ spāliter p̄hibetur q̄ꝫ quod ḡnaliter imp̄atur. xxiij. di. q̄ꝫq̄ꝫ. ꝛ cōsuetudo est eccl'ie. ꝛ tā in p̄ncipalib⁹ q̄stionib⁹ q̄ꝫ in incidētib⁹ remota est ap. p istā ꝯstōnē: ꝛ corā quocūqꝫ iudice: nisi cū q̄s ḡuat̄ ī casib⁹ exp̄ssis vl' nō exp̄ssis. ꝛ sic papa remouet id qd̄ iā remotū est de iure: sic ꝯcedit papa qd̄ de iure cōi ꝯcessū ē. s̄. de iureiu. ꝛ si xp̄s. in fi.

f ¶ Absqꝫ rōnabili cā. Sic ḡ remota est p istā cōstitutionē quelibet appellatio que absqꝫ rationabili causa apponitur. Quid ergo operatur clausula de remotione appellationis que tota die apponitur in rescriptis? Dicunt quidā ꝙ nihil: sed apponitur ad cautelam: q̄ꝛ plus timetur qd̄ spālit̄ iniūgitur q̄ꝫ quod generaliter imperatur. j. de hereti. si aduersus. ꝛ. xxiij. di. q̄ꝫq̄ꝫ. sed cōtra istos opponitur ꝙ s̄m eos ista clausula frustra mēbranas occupat contra illud quod legitur. xix. di. si romanorū. Item pro nihilo est facta decre. q̄ distiguit an p̄dicta clausula ponatur in medio litterarū. et s̄m h̄ tm̄ p̄missa āplectit̄: an ponat̄ ī fine vt sic oīa p̄missa ꝯp̄hēdat. j. e. ind̄sitiōi. q̄ post hāc cōstitutionē emānauit. Idcirco alij dixerunt ꝙ hec ꝯstitutio ēt tm̄ in ordinario locū hꝫ. ꝯria aūt ī delegato loquūt̄ sed p̄pter h̄ nō est soluta q̄stio qd̄ p̄dicta clausula op̄et̄.

† Ac si dicat glo. ꝙ ibi possit sine cā appellari et scribat adhuc hodie. imo traditur littera rescribenda si in casibus quib⁹ poni debet de stilo curie non esset posita hec clausula. Jo. and.

‡ Utrunqꝫ dictū dicit Inn. a sōnijs p̄cedere qd̄ Ho. rep̄hendit. Jo. an. ī nouel.

† In hoc alle. glo. contra se. cū et ista noua cōstitutio ḡnaliter loquat̄ ergo non remouet illā que specialiter loquitur de iudice q̄ cognoscit ap. remo. s̄. e. pastoralis. salua maneat igitur illa cōstitutio in suo casu. Jo. ā.

Clausula appellatione remota q̄d hodie op̄at̄.

ꝓuocet. sed corā illo suā iusticiā a ꝓseq̄ᵣ: nō obstāte si dicatᵃ ꝙ ad supiorē iudicē nūciū destinauerit: aut lr̄as ip̄etrauerit ab eodē b c ꝑusq̄ꝫ dlegatoᵇ fuerit assignateᶜ

d Cū āt ex rōnabiliᵈ cā putauerit appellandū/ corā eodē iudice cā ꝓbabili appellatiōis exposita: tali videlꝫ q̄ si foret ꝓbata debe ret legitia reputari: supioꝛ d ap=

Tertij dicūt ꝙ añ sniam nihil opaᵣ qꝛ remota est appellatio q̄libꝫ nisi ex cā ꝓbabili fiat ꝑ istā ꝯstitutionē. sꝫ post sniam ip̄edit executionē ēt snie si ꝓpᵣ cām expssā ī iure fuerit appellatū. s̄. eo. pastoralis. ꝓ ista snia facit op. s̄. de offi. dele. sup eo. in fi. ibi enī dꝛ ꝙ si ille cui est cā cōmissa ap. re. suā sniam velit executiōi mādare ī p̄iudiciū alterꝰ ptiū inter q̄s cā ꝟtiᵣ poterit appellari. vñ tenet ibi appellatio fctā ab episcopo vel archidyacono. Et subiungiᵣ ibi ratio: qꝛ non illis scilꝫ ep̄o vel archidyacono sed ptibꝰ inter q̄s cā vertiᵣ appellationis remediū ē sublatū. ⁊ sic audiᵣ ibi ep̄s vel archidyaconꝰ appellās: qꝛ nō ē eis appellatio inᵣdicta. Ergo ꝑ oppositū ptes iter q̄s cā ꝟtiᵣ nō poterīt appellare: qꝛ eis appellatōis remediū ē sublatū: ⁊ sic nō obstāte ptiū appellatiōe snia mādabiᵣ executiōi: qꝛ ꝓhibitesūt appellare: cū alˀs appellatiōe pēdēte nisi eēt p̄dicta clausula nō posset snia executiōi mādari. s̄. de iuretur. veniētes. s̄. e. c. dilectis. Istoꝝ snia ip̄ugnaᵣ ī eo ꝙ dicūt ꝙ añ sniaꝫ nihil opaᵣ. Est eī reperire casū ī q̄ hꝫ necessario opari. Nā ſᵐ canones omissis oībꝰ medijs p̄t ad papā appellari. s̄. eo. sollicitudinē. ⁊ c. si duobꝰ. ij. q. vj. ad romanā. cū duobꝰ. c. p̄ced. ⁊ duobus seq̄n. Pone ḡ ꝙ mihi a papa ē cā ꝯmissa ap. re. ꝯmitto tibi litis ꝯtestationē tm̄ mihi ceteris reᵣuatis. fctā li. cōte. corā testibꝰ tu vis testes recipe et sic finē

Appellari ad papam omissis medijs nō semp licet.

mādati excedis. ⁊ sic pōt a tua audiētia appellari. Sꝫ ad quē appellabitur nūq̄d ad papā: cū ad eū oībꝰ omissis medijs appellari valeat. vt dictū est. s̄. Certe nō. ⁊ si fieret appellatio nō valeret: qꝛ ex ꝟtute p̄dicte clausule ad me est tantūmodo appellādū: qꝛ mihi de iurisditiōe reᵣuaui. s̄. de offi. dele. sup q̄stionū. §. porro. ꝟ. si causa sit ei appellatiōe remota cōmissa ⁊c̄. ḡ a ꝯtrario sensu si cā nō esset ap. re. ꝯmissa posset appellari ad papā ꝑ iura p̄dicta. nec opponas de p̄senti cōstitutiōe qꝛ nō p̄t nisi ex cā ꝓbabili ibidē appellari: qꝛ ego posui ꝙ ex cā ꝓbabili appellaᵣ: qꝛ fines mādati excedis et sic ſᵐ hāc ꝯstitutionē appellaᵣ. sꝫ nō pōt appellari ad papā: qꝛ inhibita ē appellatio ī rescripto. ⁊ appellaᵣ h̄ añ sniam diffinitiuā vnde ꝑ istū. §. tā ista snia q̄ꝫ p̄ma etiā ip̄ugnaᵣ. vñ dicūt q̄rti ꝙ āte sniam ⁊ post sniam idē operaᵣ. videlꝫ ꝙ nō possit appellari nisi ex causa ī iure exp̄ssa. ꝓ istis ē casus decre. s̄. e. pastoraˀ. quē ītelligo ꝙ nō possit appellari nisi ex cā exp̄ssa in iure q̄ꝫtū ad h̄ ꝙ ꝓcessus iudicis ꝑ appellationē valeat ip̄ediri: sꝫ ḡuatꝰ ex cā ꝓbabili poterit appellare. ⁊ si de ḡuamīe cōstiterit poterit ꝑ supiorē remoueri vt ibi dꝛ: nec obstat hec decre. nā h̄ dicit ꝙ ex cā ꝓbabili appellari pōt ⁊ illa dicit idē. sꝫ dicit illa ꝙ iudex nō teneᵣ appellatiōi deferri ex q̄ cā nō ē exp̄ssa in iure: nec ista dicit ꝙ teneaᵣ: ⁊ iō nō ꝯdicūt.

Appellare volens ad quem appellabit.

Patet ex p̄missis ꝙ oībꝰ omissis pōt appellari ad p̄ncipē. ⁊ tm̄ recipit instātiā ī p̄allegato. §. porro. vñ vt illa materia planiꝰ ⁊ plenius pateat ita est distinguēdū. qꝛ appellaᵣ quādoq̄ꝫ ab ordīario quandoq̄ꝫ a delegato: q̄nq̄ꝫ a subdelegato. si ab ordinario planū ē ꝙ ad ꝓximū superiorē est appellandū. ij. q. vj. placuit. et. l. canonisata. anterioꝝ. §. ad h̄. cū ꝯcoꝛ. tm̄ nihilominꝰ omissis medijs pōt appellari ad papam. s̄. e. si duobꝰ. ⁊ ca. sollicitudinē. ij. q. vj. ad romanam. cū duobꝰ. c. prece. et duobꝰ sequē. Si aūt appellaᵣ a delegato subdistingue. qꝛ aut ē delegatꝰ ad vniuersitatē causarū aut ad vnā cām tm̄. Si ad vniuersitatē cārū vt ē vicariꝰ ep̄i nō appellabiᵣ ad ep̄m sꝫ ad eū ad quē appellareᵣ ab ep̄o scꝫ ad archiep̄m. vt in cōstitutiōe. inno. iiij. eiusdē. ti. romana. tm̄ omisso archiep̄o et alijs medijs posset appellari ad papā vt dictū ē supra. Si aūt appelleᵣ a delegato ad vnā cām tm̄: si est delegatꝰ a p̄ncipe tm̄ ad p̄ncipem appellabiᵣ: si ē delegatꝰ ab alio appellabiᵣ ad eū q̄ ip̄m delegauit. ff. q̄s et a q̄ ap. l. j. in p̄n. sꝫ et illo omisso appellari posset ad principem. vt dictū ē supra. Si vero appelleᵣ a subdelegato. subdistingue. qꝛ aut est subdelegatꝰ delegati a p̄ncipe. aut subdelegatus delegati a nō p̄ncipe. si ē subdelegatꝰ delegati a p̄ncipe: aut ille delegatꝰ subdelegauit totā cām ⁊ tūc pōt appellare tm̄ ad p̄ncipem. aut sibi aliq̄d de iurisditiōe retinuit: ⁊ tūc si sit remota appellatio in scripto nō pōt appellari ad papā vˀl ad p̄ncipē sꝫ ad delegatū tm̄ q̄ subdelegauit. Sꝫ si nō est remota appellatio posset appellari ad delegatū qui subdelegauit et nihilominus ad papā eo omisso. vt. s̄. de offi. dele. sup q̄stionū. §. porro. ⁊ ꝙ iura p̄missa quibus ꝓbaᵣ ꝙ oībꝰ omissis pōt appellari ad papā. Si aūt appellaᵣ a subdelegato delegati a nō p̄ncipe pōt appellari ad eū q̄ delegauit. ff. si q̄s ⁊ a q̄ ap. l. j. in p̄n. ⁊. l. vlti. ⁊ nihilominꝰ eo omisso ad papam: vt ꝑ iura p̄allegata ptꝫ. Si q̄ras quō delegatus a nō p̄ncipe pōt alij cām delegare ꝯtra id qđ legiᵣ in decre. cū cām q̄. s̄. rñdeo: illud ītelligo q̄ñ alicui cārū vniuersitas ē ꝯmissa. sicut ē vicarius ep̄i q̄ p̄t alij cām delegare. ff. de iudi. cū p̄toꝛ. ⁊ ꝯsti. īnocē. iiij. s̄. de fo. ꝯpet. romana. §. nec a ꝯᵣio sēsu. ꝙ aūt sepiꝰ dictū ē ꝙ oībꝰ omissis p̄t ad p̄ncipē appellari/ ītelligo ſᵐ canones eē ꝟū. sꝫ ſᵐ leges si fuerit omisso medio ad p̄ncipē appellatū remittit p̄nceps cām appellationis ad eū ad quē debuit appellari. ff. de ap. īperatores. Itē qđ dictū ē. s̄. ꝙ a subdelegato dlegati a p̄ncipe q̄ totā cāꝫ subdelegauit. vel cui erat cā ap. re. cōmissa pōt appellari ad p̄ncipē intellige ſᵐ canones nō ſᵐ leges vt in vtroq̄ꝫ casu appellareᵣ ad delegatū qui subdelegauit. C. q̄ ꝓ sua iur. iudi. da. pos. l. j. ad fi. Uel solue ꝯᵣietatē illiꝰ. l. vt notaᵣ ī p̄dic. decre. sup questionū. §. porro.

¶ Glo. se. reci. ꝑ. q. an sint correcta ⁊c̄. dicit ꝙ sic: et rōnem reddit. secundo obijcit et dupliciter soluit.

a ¶ Si dicat. Et si ꝓpterea appellauerit eiꝰ appellatio nō est admittenda. ij. q. vj. eiꝰ q̄. ff. de ap. reci. eiꝰ q̄. ⁊ sic correcta sunt iura illa. s̄. e. me minimꝰ. et. c. ad h̄ sic̄. et. s̄. de of. dele. cū cā. quia nō ꝓdest nūciū p̄misisse ad supiorē: nec ꝓdest ēt h̄re lr̄as qđ plꝰ ē q̄ nōdū sunt iudici p̄ñtate vt h̄ dicit. Rō huiꝰ ꝯstitutiōis fuit ne q̄s sine cā declinet examen ordīarij iudicꝭ vt ꝓꝑus honoꝛ debitꝰ iudicibꝰ deferaᵣ. C. q̄ñ ꝓuo. nō ē ne. oēm honorē. vñ sic̄ nō pōt declinari iudiciū eiꝰ ꝑ appellatiōeꝫ frustratoriā/ sic nec ꝑ missionē nūcij: qꝛ ꝑ missionē nūcij nō ītelligiᵣ ꝓuocasse fctō vˀl ꝟbo cū cā nōdū eēt mota: nec ꝯminata: nec ad iudicē aliq̄ mō īsinuata. Uñ licitū ē aduersario ad iudiciū ꝓuocare: ⁊ ius suū ꝓseq̄ corā ordīario: et ita p̄uenire aduersariū: nec ꝓdest illi lr̄as allegare si nondū sint iudici p̄ñtate: ⁊ ita q̄si p̄euentꝰ opꝫ eū corā ordīario rñdere: qꝛ iudices illiꝰ ñ p̄ꝰ dicunᵣ iurisditionē recepisse cū effectu nisi cū eis lr̄e p̄ñtenᵣ. s̄. eo. sup eo. ij. ī fi. sic cū q̄s citaᵣ si postea pēdēte citatiōe mutauerit domiciliū q̄si p̄uētꝰ oportebit eū rñdere. s̄. de fo. ꝯpe. c. pe. sic ⁊ iste q̄ iā hēbat lr̄as ī archa sua p̄uentꝰ ē. Preᵣea si ꝑ scđꝫ rescp̄tū ñ tollaᵣ iurisdictio delegata nisi de ea fiat mētio: mˀltofortiꝰ vr̄ ꝙ nō tollaᵣ ordīaria nisi de ip̄a fiat mētio: faciliꝰ ei tolliᵣ extraordīaria q̄ꝫ ordīaria iij. q. iij. §. ei aūt. Sup h̄ dicas ꝙ si iurisditio ordīaria iā cepta est ꝑ solā citationē amō nō p̄t tolli q̄ꝫtū ad cāꝫ illā ꝑ lr̄as pape: nisi de hoc fiat mētio ī rescp̄to sic̄ ⁊ ī delegata. Sꝫ si ordīaria iurisdictio nō ē cepta ꝑ citationē p̄ueniᵣ bñ ꝑ rescp̄tū ꝓut q̄tidie fit. nec ē necesse fieri mētionē ī rescp̄to de ordīaria. ⁊ h̄ iō vt dic̄. Jo. qꝛ ordīaria iurisdictio ḡualis ē. vñ tolliᵣ ꝑ sp̄alē q̄ꝫtū ad illā speciē q̄ delegaᵣ. s̄. de rescp̄. pastoralis. ar. ꝯ. eo. ti. ca. j. ⁊ eo ip̄o ꝙ papa sciēter cōmittit cāꝫ cā trāsfert a p̄tāte ordīarij. s̄. de of. dele. pastoralis. §. p̄terea. Et tu dicas aliā rōnē meliorē. cū enī dñs papa sit iudex ordīariꝰ oīm hoīm. vt. ix. q. iij. cūcta. p̄t q̄libꝫ adire ꝑ simplicē q̄relā re ītegra. ēt ip̄e pōt cog̃scere vˀl delegare: nec ē necesse ꝙ faciat mētionē de iurisditiōe minoris. ⁊ ꝑ appel. itur ad ip̄m sicut in legato cōtingit de q̄ minꝰ vr̄. s̄. de of. dele. c. j. Itē ⁊ h̄ corrigiᵣ istđ. s̄. de rescrip. plerūq̄ꝫ. vt stati q̄s possit aliū p̄uenire h̄ñtē p̄ores lr̄as q̄ nō sunt iudici p̄sentate. de h̄ tm̄ dixi. s̄. de rescp̄. c. j. ⁊ ita pꝫ ꝙ ille q̄ primo suas lr̄as exhibet iudici: siue p̄uenit aliū in citatiōe faciēda ꝑ ordīariū vˀl ꝑ delegatū ille obtiebit. † ad h̄ facit. s̄. de rescp̄. caplꝫ. sctē crucis. ⁊ ita nō refert q̄ sint p̄me vel scđe re integra existēte. et sic ītelligiᵣ ꝯstitutio ista re nō ītegra existēte ‡ locū h̄ñt alia iura in q̄bꝰ caueᵣ ꝙ nō vꝫ scđm rescp̄tū nisi faciat mētionē de p̄mo. B.

Judicis examē nō pōt declinari neq̄ꝫ ꝑ missionē nuncij ad supiorem: neq̄ꝫ ꝑ litteras nondū iudici p̄ñtatas.

Papa est ordinariꝰ omnium.

† Nō in p̄ncipali sed ꝙ ꝑ suū iudicē procedeᵣ Joan. and.

‡ Scꝫ qꝛ citatio facta est per primas. Jo. an.

¶ Glosa sequens querit et soluit.

b ¶ Delegato fuerit. Et ita vr̄ ꝙ si p̄me lr̄e delegato sint assignate nō p̄t p̄ueniri ab ordīario vˀl delegato ꝑ scđas nisi fiat mētio de p̄mis. Sꝫ q̄d si ñ ꝓcedāt p̄mi iudices nūq̄d valebūt scđe: vˀl q̄ꝫdiu debēt expectare scđi si nō p̄ñt primi ꝓcedere impediti iusta de cā: Pōt dici ꝙ ī h̄ casu locū h̄eat decr̄. illa plerūq̄ꝫ. s̄. de rescp̄. vt si nō ꝓcedāt p̄mi iusta cā cessāte valeāt scđe. Sꝫ si ñ curāt ꝓcedere tūc moneāᵣ ꝑ ordīariū vˀl ꝑ scđꝫ delegatū vt ꝓcedāt īfra terminū ꝯpetētē: qꝛ vnꝰ iudex ꝓpᵣ negligētiā amittit iurisditionē: ⁊ alᵣ postea ꝓcedit ī cā. s̄. de of. or. significauit. ⁊. s̄. de of. dele. prudētiā. ī fi. ⁊. s̄. de fo. ꝯpe. lꝫ. ⁊. c. ex tenore. ne de dolo ⁊ malicia ps alᵣa ꝯmodū ꝯsequaᵣ: qꝛ dignū est vt ꝓpᵣ negligētiā siue dolū ꝑdāt iurisditionē. Ista notula ītelligiᵣ cū p̄me lr̄e sūt iudici p̄ñtate nˀlla citatōe fctā ꝑ eas: sꝫ nō ē curādū de his q̄ in illa dicūᵣ: qꝛ lr̄a ista p̄usq̄ꝫ ⁊c̄. dꝫ ītelligi ꝓut dꝛ ī seq̄nti notula q̄ īcipit. sꝫ nūq̄d. ⁊ ī fi. illiꝰ notlˀe: ⁊ si ꝓpᵣea: qꝛ nō dꝛ p̄uēta iurisditio ꝑ solā p̄ñtationē lꝫ lr̄a ista h̄ inuat.

¶ Glosa sequens querit: argu. pro. soluit contrarium.

c ¶ Assignate. Sꝫ nunq̄d sola p̄sentatio lr̄aꝝ siue assignatio sufficit vt nō possit p̄ueniri ab ordīario siue alio delegato: Ex hac lr̄a videᵣ ꝙ sic. Sꝫ ꝯ potiꝰ videᵣ ꝙ sola p̄ñtatio siue assignatio nō sufficiat: q̄m video ꝙ si duo sint ordinarij possū aduersariū meū p̄uenire corā altero quē voluero eligere: nō obstāte si aduersarius dicat ꝙ volebat ⁊ deliberauerat me ꝯuenire corā alio cū quo tractauerat: nisi ip̄iꝰ citatio p̄uenisset: ⁊ idē credo ī legatꝭ: siue delegatꝭ siue ī delegato ⁊ ordīario re ītegra. Rē intelligo ītegrā añ citationē † ꝑ quā iurisditio ꝑpetuata est et nō ꝑ p̄ñtationē. s̄. de of. dele. gratū. vñ qđ dicit p̄us ⁊c̄. supplēdū est maxīe: qꝛ idē est post p̄ñtationē ⁊ añ citationē nisi aliud viderē. ⁊ h̄ dꝛ ī fi. illiꝰ no. ⁊ si ꝓpᵣea ꝑ solā p̄ñtationē vˀl aditionē ordiarij nulla ēt fctā citatiōe nō ē p̄uētꝰ aduersariꝰ: sꝫ ꝑ citationē p̄uētꝰ ē. s̄. de fo. ꝯpe. c. vl. ⁊ ꝑ solā citationē iurisditio ꝑpetuaᵣ: ⁊ nō ꝑ solā p̄ñtationē. Si alibi īueneris vbi dicaᵣ ꝙ sola p̄ñtia sufficiat: reducas illa ad id qđ h̄ dꝛ. Ber.

† Licet citatio facta sit corā delegato tamē expirat rescriptū ꝑ litem cōtestatam postea factā corā ordinario. de h̄ ī spe. ti. j. §. restat. ad fi. ⁊ fecit qđ dicā d pur. cano. c. pe. sup. §. vlti. gio. Jo. an.

¶ Glosa sequens querit et soluit.

d ¶ Ex rōnabli cā. Colligitur euidēter ex hac lr̄a ꝙ semp cā ap=

Appellās cum nō debeat appellare sine ꝓbabili cā quā cām dicem⁹ ꝓbabilem:

pellatiōis talis q̄ si esset ꝓbata legitīa esset: ꝓponēda est corā iudice a quo appellaꝛ. ꝛ. s. e. cū cām. in fi. vbi dr̄ de h. Sz pōt q̄ri q̄ cā dicaꝛ ꝓbabilis: vtrū illa q̄ videꝛ iudici vel alijs? Et q̄ hoc nō sit referēdū ad opinionē iudicis. j. de sen. ex. sacro. sicut nec ad opinionē iudicis referꝛ q̄d dicaꝛ manifestū. s3 ad ipa3 rei ꝟitatē. j. de ꝟb. sig. cū oli. ad id fac. iij. q vij. iudicet. Sniabit ei iudex in h ſm q̄ sibi vr̄ bitā tñ collatiōe sapientū si nō ē cert⁹. ar. ff. de arbi. q̄lē. et iudex estiabit ex opiniōe animi sui ea q̄ ꝓponunꝛ. ar. iiij. q. iij. §. item sepe fit. Si vero iudex dubius remanet q̄ꝛ iudex nō pōt certificari an sit ꝓbabilis vel nō: i tali dubio deferat appellatiōi. j. de sen. ex. cō. sacro. ad fi.† q̄cunq̄ eni appellat a ḡuamine siue i iudicio siue ex̄: cā3 rationabilē d3 allegare in scripꝭ ſm tenorē constitutiōis. Inno. iiij. j. e. cordi. li. vj al's ꝛputabiꝛ nō appellās vt ibi d̄r. b.

¶ Glo. se. obijcit ꝛ soluit.

a ¶ Rōnabiliter. Qz cām quā ꝓposuit in appellādo nō fuit ꝓbabilis vt ex euētu cāe apparet. Quid ası̄t debeat ꝓbare appellās i cā appellatiōis d3. j. e. iterposita. vbi de h. Sz q̄liter remittiꝛ ad illū a quo appellauit cū habeat eū suspectū. s. e. ad hec. s3 nō pōt dicere illū suspectū cū ex ꝓpa culpa‡ ꝓcesserit illa suspitio sic ille q̄ nō ꝓsequiꝛ ap. s. e. ꝑsonas. ꝛ. c. cū sit romana.

b ¶ In expēsis. Hoc gn̄aliter obtinet q̄ q̄ deficit in appellatiōe punitur in expensis. s. de test. significauerūt. de expensis istis plene dicitur. s. de do. ꝛ contu. finem. ꝛ. s. de rescrip. c. vl.

¶ Glosa ista tractat q̄d sit officiū iudicis appellatiōis. Distiguit iter appellationē ab interlocutoria: vel a ḡuamie: ꝛ a diffinitiua.

c ¶ Alioquin. Hic patet q̄ si iudex appellationis ꝓnūciat appellationē tenere q̄ p hoc nō expirat eius officiū: s3 icipiet postea cognoscere de causa ꝑncipali. C. de re. credi. gn̄aliter. §. finaūt. ꝛ i auten. de san. epis. §. si q̄s ꝯ aliquē. in ꝑma colū. col. ix. Dicas q̄ h locū habet q̄n appellaꝛ a grauamine ante sententiā: quia tūc iudex daꝛ quasi sub condictione quo ad ꝑncipalē cām. vn̄ ꝑmo cognoscit de grauamine: ꝛ si inueniat legitimā appellationē tunc ꝓnūciat legitime appellatū fuisse: ꝛ postea ꝓcedit sup ꝑncipali. si male appellauerit ꝓnūciabit male appellatū ꝛ remittit ꝑtes ad ꝑores iudices et i expēsis appellātē ꝯdēnādo vt h d3: ꝛ sub hac forā sp̄ rescribiꝛ q̄n appellaꝛ a grauamine. Si ꝟo appellaꝛ a snīa diffinitiua tūc iudex d3 cognoscere de meritis cāe ꝛ videre an bn̄ vel male sit iudicatū. ꝛ si bn̄ sit iudicatū ꝯfirmabit snīa3: vl' cassabit si male iudicatū fuit. vt. ij. q. vj. i fi. ꝛ. C. de ap. eos. in q̄b⁹ d3 q̄ iudex tm̄ ꝓnūciare d3 sniam iustā vl' iniustā. Si vero plura capl'a sint in snīa siue plꝛes articuli iudex p ꝑte pōt ꝯfirmare et pro parte cassare ꝛ reformare sniam ſm q̄ iustum fuerit. j. de testa. ca. raynucij. ꝛ. ca. raynaldus.

d ¶ Causis. Ille eni semp sunt referēde ad sedē ap. j. de bap. maiores. Que dicanꝛ maiores cāe no. s. de of. deleg. q̄ translationem.

Diuisio.

Cum cessante. ¶ Diuidiꝛ nā ꝑncipiū ꝛ finis ponūt duplicē ꝯstitutiōis cā3. mediū pōit ꝯstitutionē ibi: statuim⁹. Abbas siculus. ¶ Casus. Si iudex delegat⁹ aut etiā ordinari⁹ aliq̄d cōminādo vel etiā interloq̄ndo ꝓtulit quo executiōi mādato alter litigantium grauetur. si a tali comminatione vel interlocutione fuerit appellatum: ꝛ iudex sano vsus cōsilio cōminationē vel interlocutionē illā ꝛuocauerit: libere in cā ꝓcedat. nō obstāte appellatione dūmō nō sit ex alia legitia cā suspect⁹: ne friuolis occasiōibus negociū retardeꝛ: q̄ꝛ cessāte cā cessare d3 effect⁹. ¶ No. q̄ iudex pt mutare interlocutoriā sniam. quo facto: appellatio ꝓpter hoc interposita locum non habet. Itē process⁹ negocij friuolis occasionibus retardari non debet. Itē cessāte cā cessat effectus. Ber.

¶ Glo. se. ar. q̄d reprobat. Scd̄o obijcit et soluit. Tertio q̄rit. ꝛ ad negatiuā allegat duo iura. ad cōtrariū l. q̄d iussit soluit. et cautelā docet. Quarto i fi. ar. alr̄. vnā. l. allegās in ꝯriū duo iura et soluit.

e ¶ Cōminādo. Videꝛ q̄ q̄ si iudex ꝯminatoria ꝟba ꝓferat pti q̄ ex hoc possit appellari: nisi de h satisfaciat iudex: q̄d tñ nō ē ꝟex† q̄ꝛ ex officio suo cōminari d3. ff. de iudi. i pemptorio. ꝛ. s. de resti. in integ. tū ex lr̄is. i fi. nec etiā d3 stati q̄s moueri ꝓpꝛ asperitatē ꝟborū. s. de resc̄p. si q̄n. Sed q̄liter iudex pt mutare ꝯsiliū suū i alterı⁹ iniuriā ꝯ regulā istā. ff. de re. iu. nēo? Sz certe codē mō q̄ appellās pōt mutare cōsiliū. vt. ij. q. vj. si q̄s libellos. sic ꝛ iudex. ꝛ intellige si appellās adhuc nō fecit sumpt⁹ ad ꝓsequendā appellatiōnem. ff. de cōdi. ob cau. da. si pecunia. in ꝑn. s3 si sumpt⁹ vellet reficere pōt ad huc reuocare ḡuamē q̄ꝛ iam nō iterē illi⁹. j. e. interposi

†Ubi de h. i in gl. aūpe. ꝛ vide q̄d di xi. s. e. pastoralis. in glo. non tñ. ad fi. et de hoc. ij. q. vj. ad romanā in. j. glo. Jo an. andree.

‡Nec ex improbitate sua ꝛ c. ff. de fur. itaq̄ fullo. Jo. a.

†Uide de hoc in spec. de ap. §. in quibus. v. xxxvij. nec est ꝟex simpliciꝛ quod dicit glo. nisi in cōminatione iuridica. Jo. and.

pellatiōe cognoscat. Et si min⁹ a rationabiliter eū appellasse cōstiterit: illū ad inferiorem remittat: b ꝛ in expēsis alteri parti cōdēnet. c Alioquin ipse procedet. ¶ Saluis constitutiōib⁹ de maioribus causis d ad sedē apostolicam referēdis. Idem in eodē.

¶ Si iudex a quo ē appellatū a grauamīe illud reuocat: pōt i ꝑncipali cā procedere. Cap. lx.

Cum cessante cā cesset effectus. ¶ Statuim⁹ vt siue iudex ordinari⁹: siue delegatus aliq̄d ꝯminādo e vel iterloq̄ndo ꝓtulerit: quo executōi mādato alter litigantiū grauareꝛ: ꝛ sano vsus ꝯsilio ab hmōi iterlocutionis vl' ꝯminatiōis effectu destiterit: libere i cause cognitiōe ꝓcedat: nō obstāte si a tali ꝯminatione vel interlocutione fuerit appellatū: dūmō nō sit ex alia causa legitima suspect⁹. Ne processus negocij friuolis occasionibus retardetur. Idem in eodē.

¶ Volēs iudicē recusare d3 corā eodē suspitiōis cām ꝓbabilē ꝓponē: ꝛ eā corā arbitris cōiter eligēdis ꝓbare. q̄ nō ꝓbata: sua iurisditiōe iudex vtiꝛ i ꝑncipali. ea ꝟo ꝓbata remittit negociū ad superiorē: vl' cām ꝯmittit de recusatoꝛ ꝯsēsu. Capl'm. lxj.

Cum spāli sit ꝓhibitiōe f ꝓuisum: ne q̄s i aliquē ex

ta. §. ij. Sz nūq̄d iudex post decē dies pōt mutare suā interlocutoriā: Et q̄ nō: q̄ꝛ postea trāsit i rē iudicatā sic et i diffinitiua. s. de elec. cū dilecti. ꝛ. s. de testi. significauerūt. ad fi. Ar. ꝯ. ff. de re iudi. q̄ iussit. Pōt dici q̄ l3 trāseat in rē iudicatā q̄ ad h q̄ post. x. dies nō possit appellari: nō tñ q̄ ad iudicē q̄n possit reuocare suā interlocutoriā: q̄ꝛ ꝛ appellās post decem dies potest renūciare appellatiōi: q̄ꝛ ipso facto renūciat q̄s eo q̄ nō ꝓsequiꝛ ipa3. s. e. ꝑsonas. Aduertat tñ q̄liter corrigat suā sniam siue errorem. q̄ꝛ si ita dicat. Ego reuoco snia3 meā siue corrigo errorē meū sic fateꝛ se errasse. ꝛ sic illē habuit ꝓbabilē cām appellādi: ꝛ sic vr̄ q̄ iurisditio ab illo trāslata sit. ꝛ sic canō nō posset† reddere sibi iurisditionē cū fateatur cāmā se trāslatā. Curiali⁹ q̄ dicat non credo te ḡuasse: s3 si ḡuaui te i aliq̄ illud reuoco arg. colligiꝛ ex hac decre. q̄ iterlocutoria nō trāseat in rē iudicatā. s3 ꝟū ē q̄ nō trāsit vt dictū est q̄n iudex bn̄ possit illā reuocare re itegra. Sz q̄tū ad illū ꝯ quē lata ē snīa si nō appellet ifra. x. dies bn̄ trāsit: ꝛ sibi iputeꝛ q̄ nō appellauit. q̄ꝛ snie acq̄euisse videꝛ. Ar. s. ti. ꝑxi. q̄ ad ꝯsultationē Jo. Itē h ē ar.‡ q̄ actio semel extīcta nō reuiuiscit ar. de bo. pos. ſm tabulas. l. pe. §. q̄ testamēto. ꝛ ꝯ illud de ꝑse. di. iiij. si q̄ris. ꝛ. ff. de solu. q̄ res. §. area. s3 h ē bn̄ficio hui⁹ cōstitutiōis: ꝛ q̄ꝛ iudicis ē corrigere q̄d minus legitime fecerit. j. de accu. q̄liter ꝛ q̄n. alia iura plura hoc dicunt.

†Interlocutoria an post decem dium mutari possit

†Aū dic q̄ licet simpliciter fateaꝛ se errasse vl' male interlocutū esse. si tñ emendat per hanc cōstitutionez reassumit ꝯ stinā iurisdictionem. Joan. and.

‡Host. dicit h nō colligiꝛ. forte hoc dixit q̄ꝛ appellatio nō extiguit s3 suspendit s. de ireu. veniēs. Jo. an. i nouel.

Diuisio.

Cum speciali sit. ¶ Prouidet conciliū ꝯtra frustratorias ap. ꝛ recusationes: in vtrisq̄ tradens formā qualiter iuste fiant ꝛ quō in eis ꝓcedēdū sit. Et ē ca. mlt̄ū allegabile ꝛ q̄tidianū. Et pt spālius h ꝑn. sic sūmari vt i rubro. Pꝛio recitat ātiquā ꝯstitutionē. Scd̄o ꝓmulgat nouā ibi: statuim⁹ vt. Primo poniꝛ vna constitutio. Scd̄o alia ibi: pono. Tertio ꝓtestaꝛ ibi: ceterū. Ab. si.

¶ Casus. Per illā ꝯstitutionē sacro approbāte ꝯcilio. j. de snia excōicationis ꝓuisū fuit ne plati aliquē excōicarēt nisi cōpetenti cōmonitiōe ꝑmissa: p quā ꝓuidit cōciliū subditꝭ. p istā cōstitutionem vult ꝓuidere platis ne subdit⁹ cōmonit⁹ frustratorie recusationis vl' appellatiōis obtētu decliare possit examē monētis: statuens vt si q̄s allegauerit se iudicē habere suspectū corā illo cām iuste recusatiōis assignet: et ipe cū aduersario vl' si aduersariū nō habeat cū iudice arbitros cōiter eligat. aut si nō potuerit cōcordare suū arbitrū vterq̄ eligat qui de suspitiōe cognoscant. ꝛ si cōcordare nequiuerit aduocēt tertiū: vt q̄d decreuerint obtineat firmitatē: ꝛ auctoritate hmōi decreti sciāt se ad hoc teneri i virtute obediētie sub obtestatiōe diuini iudicij: cā suspitiōis infra terminū a iudice ꝑfigēdū nō ꝓbata iudex incā ꝓcedat. sed si cā suspitiōis ꝓbeꝛ: iudex recusat⁹ negociū cōmittat ꝑsone idonee de assensu recusatoris ne illū valeat postea recusare. vel si magis viderit expedire ad supiorē negociū remittat. ¶ Porro. Casus. Si subditus cōmonit⁹ a plato appellauerit: si ei⁹ excessus euidētia rei ipi⁹ vel cōfessiōe aut alio modo legitiō fuerit manifest⁹ appellatiōi nō deferat cū appellatiōis remediū nō fuerit istitutū ad defensionē iniquitatis sed ad presidiū innoc. si vero dubi⁹ sit excessus appellās causam ꝓbabilē appellatiōis corā iudice ꝓponat. que si esset ꝓbata legitima foret. ꝛ tūc si appellans habuerit aduersariū infra terminum a iudice moderandū ſm locoꝝ distantiā ꝛ tēporis q̄litatem appellatiōis cām ꝓsequaꝛ. quā si nō fuerit ꝓsecut⁹ extūc non obstāte appellatiōe iudex icā ꝓcedat. si ꝟo nullū hūerit aduersariū cū iudex ex officio suo ad famā ꝛ clamorē ꝓcesserit supior appellatiōis cā ꝓbata suū officiū exeq̄ꝛ. s3 si i ꝓbatiōe appellatiōis defecerit ad cū a q̄ appellauit remittaꝛ. hanc ꝯstitutionē ꝛ illā sacro approbāte cō. nō vult ꝯciliū ad regulares extēdi ꝯ suas obseruātias spāles. ¶ No. q̄ monitio debet ꝓcedere vindictā. Item appellatio frustratoria non valet. Itē cā recusationis vel suspitiōis corā iudice recusato assignāda est. Item ꝯstitutio ista itelligēda est in ordinario. Itē ordinari⁹ pōt recusari iusta cā assignata. Itē cā suspitionis ꝓbata cām ꝯmittit ordinari⁹ q̄d non facit delegat⁹. Itē cā ꝯmitti d3 de assensu recusatoris. Itē i notorijs excessibus nō admittiꝛ appellatio. Itē appellatio nō ē inuēta ad defensionē iniq̄tatꝭ: s3 ad ꝑsidiū inocētie. Itē q̄ appellat iustā cā3 d3 allegare. Itē iudex pōt terminū appellatiōis moderari. Itē q̄ nō ꝓbat cā3 appellationis remitti debet ad eum a quo appellauit. Item regulares contra suas obseruantias appellare non debent. Ber.

f ¶ Prohibitione. Quam habes. j. de sen. ex. sacro.

a cōicatiōis sniaȝ nisi ꝯpetēti[a] cōmonitiōe pmissa/ pmulgare psumat. Volētes ēt puidere ne forte cōmonit⁹ frustratorie recusatiōis vl' appellatiōis obtētu monentis possit declinare examen. ¶ Statuim⁹ vt si allegauerit se
b iudicē hr̄e suspectū corā[b] eodem
c cām iuste suspiciōis[c] assignet: et ipe cū aduersario vel (si forte ad
d uersariū nō hēat) cū iudice[d] arbitros cōit eligat. aut si cōit ꝯuenire nō possint absq; malicia: ipse vnū ꝛ ille aliū eligat: q̄ de suspitionis causa cognoscāt: ꝛ si nequerint in vnā ꝯcordare sniaȝ: aduo
e cēt tertiū[e]: vt qđ duo ex ipis decreuerint/ robur obtineat firmitatis: sciātq; se ad id fideliť exequēdū ex iniūcto a nobis i vtute obediētie sub obtestatione di
f uini iudicij districto[f] p̄cepto teneri. Causa vō suspiciōis legiti
g ma corā ipis īfra ꝯpetētē terim[g] nō pbata/ sua iurisdictiōe iudex vtať. At ipa pbata legitie de re
h cusatoris[h] assensu psone idonee committat negociū recusat⁹: vl' ad supiorē trāsmuttat vt i eo ipo pcedat ꝺm ꝙ fuerit pcedendū.

In notorijs nō admittiť appellatio: i dubijs cā pbabiľ corā iudice est exp̄mēda q̄ ꝺbeat legitia reputari: quā si nō psequitur. iudex a quo in cā pcedat. Idem si psequitur ꝛ non probat. Hec autem constitutio non extenditur ad regulares. h.d.

Porro cōmonito ad ap. obstaculū cōuolante: si ei⁹ excessus
i euidētia rei vl' ipi⁹ ꝯfessiōe[i] aut alio mō legitio fuerit manifest⁹ (cū appellatiōis remediū nō sit ad defēsionē iiqtatis ꝫ ad p̄sidiū inocētie istitutū) nō ē puocationi hmōi deferendum. ¶ Excessu quoq; dubio existēte: ne friuole appellatiōis diffugio: appellās iudicis pcessū ipediat: corā eodē pbabilē cām appellatiōis exponat/ talē videlȝ q̄ si foret pbata/ deberet legitima reputari. et tūc si habuerit aduersariū: infra
k terminū[k] ꝺm locoꝝ distantiā: et tēporis q̄litatē: et naturā negocij ab eodē iudice moderādum appellationis causam psequať: quā si prosequi nō curauerit: ex tunc ipe iudex (appel. nō obstā
l te) procedat[l]: nullo aūt aduersario cōparente: tunc iudex ex suo officio procedit. Ap. cā corā su
m periore[m] pbata: superior sue iurisditiōis officiū exequať. Sed si appellans in ei⁹ probatiōe de
n fecerit[n]: ad eū a quo ipsum maliciose appellasse cōstiterit remit
o tatur. ¶ Ceterū has[o] duas constitutiones p̄missas nolum⁹ ad
p regulares[p] extēdi ꝯ suas spāles obseruantias. Hono. iij. decano cancel. et cantori linconieñ.

a Cōpetēti. Trina. s. vt. xvj. q. vij. oēs decie. xvij. q. iiij. ꝺ pbroꝝ. ꝛ. xxiiij. q. iij. de illicita.
b Coram eodem. s. e. scđo.
¶ Glo. se. querit ꝛ soluit
c Juste suspicionis. Quid si dubiteť †an sit iusta qꝛ nō est i iure exp̄ssa: ꝛ al's dubitareť? Rñdeo arbitri electi de h̄ cog̃scāt p̄mo an sit iusta: qꝛ oīa q̄ ad hūc articulū ptinēt. ad arbitros ptinēt. s. ꝺ of. dele. c. suspitionis.

† Ubi vero non dubitať quia mā̄ifeste iniusta ē ipe idem iudex illam repellit et sic non obstat. s. ꝺ cā pos. cum olim. ꝺm Inno. ꝛ Hos. Jo. ā.

d Cū iudice. Hoc intellige qñ iudex ordinarius procedit ex officio suo ꝯ aliquē ad famā vl' clamorē. j. de accu. qualiter ꝛ qñ. ꝛ sic loqť ista ꝯstitutio in ordiario vt hñ declarāt seqntia alr intelligi nō pōt: ꝛ ita tā in ordinario iudicio q̄ȝ extraordinario. s. inq̄rēdo pōt iudex recusari.
¶ Glosa sequens ponit casum quo non venit expressum quod venit tacitū. finis reci. pꝯriū.
e Tertium. Sub hac forma nō posset cōpromitti in duos. vt si dissētiāt tertiū eligāt. s. ꝺ arb. ꝯnotuit. ꝛ. ff. ꝺ arbi. itē si vn⁹. §. si i duos: ꝫ si i duos simpl'r ꝯpromittať: si dissētiūt: p̄tor eos cogere dȝ vt ꝯcordēt: vel tertiū assumant. ff. de arbi. itē si vn⁹. §. p̄ncipal'r. ꝛ s. ꝺ of. dele. suspicionis. §. j. Itē ar. ꝙ arbiter q̄ȝtū ad hūc casum posset egredi fines iniūctos: qđ veꝝ ē auc̄te hui⁹ ꝯstitutōis: al's nō p̄t. s. ꝺ arbi. cū dilect⁹. ff. ꝺ arb. nō distiguem⁹. §. vl. Ber.
f Districto p̄cepto. Et sic vr̄ ꝙ idē faciat p̄ceptum canonis qđ facit p̄ceptū iudicis vt beneficio hui⁹ canonis teneanť ꝯcordare vel alium eligere. ꝫ qꝛ canon iste penā istā nō iponit iudex recusat⁹ cōpellat illos: ꝛ penā eis iponat si nō ꝯcordāt. s. de offi. dele. suspiciōis i fi. Que sit ptās istoꝝ arbitrorum. vr̄. s. de of. dele. suspicionis in fi.
¶ Glo. se. reci. per questionem.
g Terminū. Ab ipo iudice p̄figēdū infra quē arbitri suspitionis negociū termiare pcurēt. j. e. ti. legitima in cōcil. lugd. q̄ corrigit illam suspitionis in hoc tm̄. ꝛ merito iudex recusatus arbitris iterum terminū p̄figere debet infra quē causam suspitiōis determinent sicut iudex a quo appellatur potest et debet p̄figere terminū appellanti ‡infra quem causam appellationis prosequatur alioquin in causa procedet vt in. §. se. ꝛ. s. e. sepe. ꝛ eadē ratio est in vtroq; cāu. s. ne p̄textu friuole appellatōis vl' r̄cusatōis negociū prorogeť. iō ꝺcre. illa suspiciōis corrigiť †q̄ȝtū ad hūc articulū. Ber.

‡ Ut. s. eo. consuluit. j. Joan. and.
† Nō est verum quia ꝺ alio termino loquitur vt ibi not. Joan. and.

¶ Glo. se. primo no. ꝛ ad id signat ꝯriū. ꝛ soluit. Secundo ponit duas lecturas. ꝛ ad scđam opini. ponit et soluit.
h De recusatoris assensu. No. ergo ꝙ hec ꝯstitutio loqtur in ordinario: qđ ex eo probatur ꝙ iudex recusatus cōmittit alij negociū illud quod nō potest facere delegatus inuito recusatore. s. eo. scđo: imo statim suspensa est potestas ipsius vt ibi dictū est que loquitur in delegato tm̄. sic. s. de for. cōpe. si quis contra clericum. ꝛ. xj. q. j. peruenit. ꝛ. s. eo. ad hec. ꝛ. j. vbi ordinarius recusatus committit alij causam pbata primo suspitione ꝺm tenorem huius constitutionis. Sed contra. s. de foro. cōpe. licet. vbi ordinarius recusatus nō committit negocium: imo ibi recurritur ad aliū iudicē: sed illa loquitur ꝺm consuetudinē loci cum vacat imperiū: nec cōtinet ius cōmune. Et sic patet ex hac constitutione ꝙ ordinari⁹ potest recusari. et causa suspitionis probanda est corā arbitris. ꝛ ꝺm determinationem istius intellige iura predi.. que loquuntur de recusatione ordinarij. Nota ꝙ hec clausula de recusatoris assensu ꝺm Joan. si determinet totalem disiūctā cōmittat negociū vel ad superiorem remittat. in optione recusatoris est an velit negocium committi: an ad superiorem referri. ꝛ dicit. Jo. ꝙ itellectus iste probabilis est. Si determinat primam partē tantum tunc littera vult ꝙ ꝺm voluntatē recusatoris eligenda sit psona cui cōmittat negocium: dū tamē nō sit suspecta. Intellect⁹ iste nō videť pbabilisimo improbabilis. iniquū enim esset ꝙ actor ad volūtatē ipius rei ipsum ꝯueniat. Nā p modica cā q̄nq; traheret reū ad papā vt illū fatigaret laborib⁹ ꝛ expensis. et sic posset sepe cōtingere ꝙ poti⁹ renūciaret liti q̄ȝ vellet taliter laborare: vel posset eligere talē ꝫ illū recusare nō possit q̄ cām suā male tractaret: vnde dicas de recusatoris assēsu: et etiā de assēsu actoris vt de vtriusq; partis assēsu ꝯmittat negociū recusat⁹: qđ pbať. s. de fo. ꝯpe. si qs ꝯ. ꝛ. s. eo. ad hec. ꝛ. j. vbi dr̄ te īsistēte iudicē eligāt ipe ptes: partes eni cōi ꝯsēsu iudices eligere debent cū ordinari⁹ recusať. xj. q. j. puenit. Si ptes nō concordauerint tunc iudex cōmittat alicui persone neutri pti suspecte. et ꝙ dicit de recusatoris assensu p̄cipue itellige ꝙ reqrend⁹ ē assensus recusatoris: ne iteꝝ recuset illū ex q̄ ꝯsentit i illū. s. de offi. dele. īsinuāte. et. c. sup q̄stionū. §. nos. et. §. veꝝ. ꝛ. iij. q. iij. offeratur. Et silr consensus actoris requirēdus est ne ipsum postea recuset quia licet sit actor posset eū recusare. vt. s. de foro ꝯpe. si qs ꝯ. Nunq; fuit intētio dñi pape ꝙ ptās cōmittēdi resideret penes recusatorem. et in ptāte iudicis est remittere negociū ad superiorē vl' cōmittere de assēsu recusatoris ꝛ etiā actoris sicut dictū est. ꝛ hec determiatio de assēsu recusatoris determiat tm̄ hoc verbū cōmittat.

Judex recusat⁹ negociū non cōmittat: nisi vtraq; pars consentiat.
Judex recusat⁹ an alij possit negocium cōmittere.
Judex ordinarius potest recusari.

Porro. Primo dicit q̄d i notorijs. Secūdo q̄d in dubijs ibi excessu quoq;. Tertio protestatur. in fi. ibi: ceterum. Abbas sic. — Diuisio.
i Cōfessione. Ita patet ꝙ nō admittitur appellatio ꝯtra cōfessionem. vel si excessus sit manifest⁹ euidētia rei vel alio legitio modo: puta p sententiā. Istis tribus modis factū diciť notoriū. j. de cohabita. cleri. ꝛ mulie. c. vlti. Confessus nō auditur appellans. ij. q. vj. quicūq;. Consueuit tamē dici ꝙ sola cōfessio non impedit in criminali quin possit appellari. ij. q. vj. §. sunt quorū. †in ciuili tamen si vellet probare errorem audiť. ff. de cōfessi. cum fideicōmissum. s. de cōfessi. ca. vltimo. sed hic nō admittitur quia a correctione non appellatur. et extra ordinem agitur hic.
k Infra terminū. Nota ꝙ triplex est terminus vt not. s. eo. per sonas. et ibi illud videas.
l Procedat. Ad petitionem aduersarij vt differat a sequenti quando iudex ex officio suo procedit.
m Coram superiore. Sed qualiter procedet superior quando episcopus procedit ex officio: nūquid vocabitur episcopus? Credo ꝙ sit vocandus vt defendat processum suum si voluerit: sicut vocaretur aduersarius in alio casu cum est ibi actor et reus: nec tunc necesse est iudicē esse presentem qui tulit sentētiam quia ius eius non leditur. ‡argu. ij. q. vj. hoc etiam.
¶ Glosa sequens signat contrarium. et soluit.
n Defecerit. Et sic videtur ꝙ appellans teneatur probare se iuste appellasse: quod est verum si appellatio recipitur: al's not. j. eo. interposita. et sic presumitur pro sententia iudicis. s. de renuncia. in presentia. Argu. contra. s. de proba. quoniam cōtra. Sed dic ꝙ presumitur pro sententia iudicis ex quo apparet de actis: sed pro processu non presumitur si dubitaretur de ipso nisi quatenus constiterit vt in constitutione illa quoniam contra.
o Has cōstitutiōes. s. presentē et illā. j. de sentē. excō. c. sacro. B.
p Regulares. s. e. rep̄hensibilis. et. s. eo. c. ij.

Appellatio an impediať p cōfessionē.
† Ubi ꝺ h̄ ꝛ pleni⁹. j. eo. romana. §. si aūt. li. vj. ꝛ in spec. de appel. §. in quibus. circa p̄n. Joā. an. i noueľ.
‡ Secus si ius suum lederet vt qꝛ dicitur fecisse litē suam vel incidisse in ꝯstitutionem. de re. iudi. cū eterni. lib. vj. pbať. hoc de sen. exc. venerabilib⁹. eo. li. Joan. an. i noueľ.

Si iudex confessionẽ aduocati eadẽ die reuocatã ꝓ litis ꝯtestatiõe velit hr̃e: vł ꝓcessũ a subdelegato subdelegati factum ratificat: licite appellat. Capm̃. lxij.

Cum cãm q̃ iter abbatẽ ⁊ fr̃es de valle sancti iohis ex pte vna: ⁊ priorẽ ⁊ canonicos de nouo loco ex altera: sup ecclesia de holiseth ꝯtitur. R. scti angeli dyacono cardinali cõmisimus audiendam: ⁊ .i. ¶ Procurator predictorũ prioris ⁊ canonicorum ꝓposuit ꝙ cum coram subdelegatis iudicũ delegatorũ inducias ad proponendum[a] exceptiones dilatorias petijsset: quia aduocatus ipsius ductus errore respõdit ꝙ ecclesia de nouo loco ecclesiã de qua erat questio p. xl. annos et amplius pacifice[b] possederat: licet ipse eadem die aduocati errorem corrigẽs/ ipsius responsionem que sue petitioni contradicere videbatur. (ne per eam aliquod sibi posset preiudicium generare: pro eo ꝙ ante litem contesta.[c] sunt exceptiones dilatorie proponende:) coram eisdem iudicibus reuocauit. Judices[d] tamen per huiusmodi responsionem erroneã aduocati litem contestatam fore credentes ad receptionem testium[e] partis alterius processerunt: et .i. ¶ Mandamus quatenus si dicti prior et canonici legitime probauerint ꝙ per procuratorem ipsorum eadem die[f] aduocati responsio extiterit reuocata: quia sic per consequens lis ꝯtestata[g] nõ fuit. vł ꝙ delegati testes receptos a subdelegatis subdelegatorꝝ suorꝝ approbauerit: cũ nõ nisi delegatus[h] a ꝑncipe cãz alij valeat dlegare: q̇cq̇d ab ipis post ap. eorꝝ fctũ ẽ (dũmodo[i] hec in appellatiõe expressa fuerit) nuncietis irritũ et inane. Idẽ decano et thesaurario. et p. s. petri canonico zamoreñ.

Non sufficit appellanti docere ꝙ exceptionẽ legitimam et veram opposuit et appellauit: nisi doceat ꝓpter exceptionẽ nõ admissã appellasse. h. d. et est casus no. et quotidian9. Ca. lxiij.

Dilecto filio. G. capellano nr̃o. D. presbitero. et. J. capituli salamãtini procuratori a nobis auditore cõcesso: ꝓcurator capł̃i ꝓposuit coram eo ꝙ cũ dict9 ꝑsbiter sup receptione sua i salamãtina ecclia executorias a nobis ad archi. ciuitateñ. et collegas ei9 lr̃as ipetrassz corã eis fuit ex pte capł̃i allegatũ: ꝙ cũ i ipa sit ecclia cert9 nũerus canõicorꝝ iuramẽto fimat9 de quo i lr̃is ad eos directis mẽ

Diuisio. Cum causam. ¶ In prima ponit narratio appellantis. In scd̃a iudicum datio ibi: mandam9. Abbas sicul9. ¶ Casus. Inter abbatem ⁊ conuentũ de valle sancti iohannis. ex pte vna ⁊ priorẽ ⁊ conuentuz de nouo loco ex altera sup quadã ecclia q̃stio vertebatur que commissa fuit iudicib9 delegatis. Judices vices suas q̇busdã iudicibus cõmiserũt sed non totaliter corã istis subdelegatis petijt procurator canonicorũ iducias ad ꝓponendũ exceptiões dilatorias. Dũ ista ꝓponerent aduocat9 ipi9 ductus errore interrogat9 R̃n̄. ꝙ ecclia de nouo loco ecclisz de qua q̃stio erat. xl. ãnis possederat pacifice ⁊ ampli9. Sz ꝓcurator confessionẽ aduocati reuocauit eadez die cũ ipius confessione vel confessio sue petitio ni cõtraria videbat. ne ꝑ illam confessionẽ ꝑiudiciũ sibi possz gñari ꝓ eo ꝙ exceptiões dilatorie ante litis cõtestatiõnẽ sunt ꝓponẽde. Judices delegati credentes ꝑ hanc confessionẽ litẽ contestatã fuisse: testes ptis alterius receperũt q̇bus receptis examiãtionẽ quorũdã testium alijs cõmiserunt qui receperunt quosdã testes monachorũ. Judices delegati talẽ examinatione approbauerũt cũ de iure nõ valeret: ꝓpt que grauamina ꝓcurator canonicorꝝ ad se. ap. appellauit. causa delata fuit ad dñm pa. dat9 fuit ptibus auditor coram quo procurator canonicorꝝ ꝑdicta oĩa ꝓposuit: petens processũ ꝑdictorũ iudicũ irritũ nũciari: ps altera instãter petebat ꝓcessuz ꝑdictorũ iudicũ approbari. ⁊ cãm ipsã q̃ multo tp̄e durauerat tminari pa. his ⁊ alijs intellectis qr sibi nõ ꝯstitit de ꝑdictis mãdat q̇busdã q̃ten9 si ꝑdicti pˀor ⁊ canõici ꝓbauerit ꝙ ꝑ ꝓcuratorẽ ipꝛoꝝ aduocati rñsio eadẽ die extitit reuocata: qr sic ꝑ ꝯñs appet ꝙ lis nõ fuerit ꝯtestata. vł si ꝯstiterit ꝙ iudices dlegati approbauerit testes receptos a subdelegatis subdelegatorꝝ suorꝝ cũ delegat9 ab alio q̃ꝫ a ꝑncipe cãz alij delegare nõ possit: q̇cq̇d factũ ẽ post appellationẽ ꝑdictã denũciẽt irritũ ⁊ inane. dũmõ hec i appellatiõis cã fuerit exꝑssa. ¶ No. ꝙ cõfessio aduocati ꝑiudicat pti sue/ nisi eadẽ die reuocet. Item ꝑ indirectã rñsionẽ vr̃ lis ꝯtestata. Itẽ subdelegat9 alij cãz subdelegare nõ pt sz sol9 delegat9 a ꝑncipe põt alij cãm subdelegare. Itẽ ꝓcessus habit9 lite nõ ꝯtestata null9 est. Itẽ cause ꝓpt q̃s appellat sunt exprimende in ipsa appellatione: ⁊ ꝓpter illas appellandum est. Ber.

a ¶ Ad ꝓponendum. Quod iudex ex officio suo etiam facere debet. s. ti. pxi. inter monasteriũ. ⁊ .s. de excep. pastoralis.

b ¶ Pacifice possederat. Propter quod petitio aduerse partis fieri non debebat. ⁊ sic fuit lis contestata.

c ¶ Litẽ cõtest. Qd̃ verũ est. vt. iij. q. vj. §. exceptio. ⁊ .s. tit. pxi. iter monasteriũ. ⁊ C. d excep. si q̇s aduocat9.

d ¶ Judices. Delegati.

e ¶ Testiũ. Quibus recepti iudices delegati examinationẽ quorundã testiũ cõmiserũt q̇busdã q̇ vices suas alijs cõmiserant: ⁊ illi quosdã testes receperũt: ꝑmi iudices delegati approbauerũt receptionẽ illorꝝ testiũ cũ de iure tal' receptio nõ valeret: ꝓpt q̃ grauamina extiterit appellatũ: q̇s testes approbauerũt ꝑmi dlegati a papa. ⁊ sic iterꝝ aliđ gũamẽ itulerũt ꝓpt qđ appellatũ fuit ad papã.

f ¶ Eadẽ die. Sed nũq̇d est istđ necessariũ: vt eadẽ die debeat reuocari vel q̃ñcũq̧ ante sñiam: Videt ꝙ quandocunq̧ ante sentẽtiam. vt. s. de cõfessis. c. vl. C. de iur. ⁊ fac. igno. error facti. ⁊ .i. de cẽsi. olim. vbi de hoc. vel saltem vsq̧ ad triduũ.† C. de erro. aduo. l. iij. In casu isto vr̃ ꝙ eadẽ die debeat reuocari vel saltẽ anteq̧ fiat aliquid in cã ꝑ qđ videat approbare hmõi ꝯfessionẽ: puta si ꝓducerent testes. vel si aliq̇d aliđ fiat qđ tantũ post lit. ꝯtesta. fieri dz

Aduocati error q̃ꝫ diu ꝑt reuocari.

† Nudo verbo nõ facta fide de erro

g ¶ Lis ꝯtesta. nõ fuit. Ergo vr̃ ꝙ si nõ ꝓbabit ꝙ ꝯfessio eadẽ die fuerit reuocata ꝑ ꝯñs lis fuit ꝯtestata: ⁊ sic ꝑ idirectã ꝯfessionẽ aduocati ẽt fit litis ꝯtestatio. si. s. đ do. ⁊ ꝯtu. ꝓut. Ar. i. s. đ elec. dudũ ij. ⁊ .s. vt lit. ꝯtes. c. vno. vbi dr̃ ꝙ ꝑ narrationẽ ⁊ rñsionẽ fit litis ꝯtes. ¶ Glo. se. alle. duas cõcor. scd̃o reprobat opi. respondẽs ad. c. quo ꝓbatur. tertio principale dictum determinat.

refm Hos. et scripsi in palł. decre. olĩ sup glo. ij. Jo. and.

h ¶ Delegat9 a principe. C. de iudi. a iudice. et. s. đ of. dele. sup q̃ñi §. si vo. Per h̃ pz ꝙ reprobata est opi. illorꝝ q̇ dicunt ꝙ subdelegatus post lit. conte. pt alij vices suas subdelegare: ad instar ꝓcuratoris q̇ post li. ꝯte. fact9 est dñs litis. vñ põt postea dare aliũ ꝓcuratorem. C. de ꝓcu. nulla. ⁊ .l. neq̧.† et sic volũt itelligere illã decre. s. ti. pxi. cum berthold9. q̇ expresse ꝯdic̃ huic: sz illa ñ ꝯtinet ius q̃ꝫtũ ad h̃: nec fuit obiectũ. ⁊ ita ꝑ patiẽtiã tolerat. i. de prebẽ. cũ iã dudũ. i fi. ꝙ ius nõ ꝯtineat pz ꝑ h̃ qđ h̃ dicit ꝙ non nisi delegatus a ꝑncipe cãm põt alij delegare si distiguẽdo añ lit. ꝯtest. vel post. et ita ibi nõ potuit đ iure dlegari. Est ergo tenẽdũ ꝙ subdelegatus alij subdelegare nõ põt: qr sic ⁊ illi possẽt iterũ subdelegare qđ ẽe nõ debet: ⁊ ẽ sił̃e i excõicatiõe q̇ nõ trãsit in tertiã personã. ⁊ ꝙ dr̃ delegat9 ab alio q̃ꝫ a ꝑncipe nõ pt alij cãz delegare. intellige de eo q̇ est delegatus ab alio ad vnam cãm tm̄. nã si esset ei delegata vniuersitas causarũ bñ posset vnã causam alij subdelegare. ff. de iudi. cum pretor. §. j. ał's nõ potest. ff. de offi. procõsul. et leg. legatus quia quasi ordinarius videtur.

Procurator an possit aliũ substituere.

† Et. i. de ꝓcur. c. j. lib. vj. sed hec rõ nõ valet vt ibi not. ꝑ lit. ꝯtest. ꝓcurator fit dñs istãtie vñ sine causa non reuocatur iuit9. e. ti. c. ij. lib. vj. qđ nõ est in delegato ff. đ iudi. iudicium nec mirum qr i cõtestatiõe ꝓcurator ẽ vt agens: iudex vt patiens: forti9 ergo operatur cõtestatio in agente q̃ꝫ i patiẽte. facit qđ me. cau. sacris. Joan. an. i nouel.

¶ Glosa seq. querit. alle. duo. pro. et contra. et soluit distinguendo.

i ¶ Dũmõ hec. Sz nũq̇d possit in cã appellatiõis ꝓponere aliã cãm quã nõ exꝑssit i appellãdo: Vr̃ ꝙ sic. s. e. ꝯstitutis. ij. Itẽ ⁊ noua cã põt opponi in cã appellatõis ⁊ noua instra ⁊ allegatiões. s. de fi. istru. cũ ioãnes. ff. đ ap. scio. s. de testi. fraternitatis. et. C. de tẽ. ap. ꝑ hãc. ⁊ .s. vt lit. nõ ꝯtest. accedẽs. Sz ꝯ vr̃ exꝑssũ. s. c. vt debit9 vbi dr̃: q̇ appellat cãm appellatiõis ꝓpt quã appellat dz allegare corã iudice. ⁊ h̃ exꝑsse idẽ dic̃ lr̃a ista dũmõ hec in appellatiõis cã exꝑssa fuerit. ⁊ .i. c. pxi. Sup h̃ ita distingue aut appellat a grauamine añ sñiam diffinitiuã: aut a sñia diffinitiã. Si a grauamie añ sñiam: tũc necesse est allegare corã iudice appellatiõis cãm sui grauaminis talẽ q̇ si esset ꝓbata/ cẽt legitĩa: vł q̇ esset exꝑssa i iure. et tũc i cã appellatiõis nõ põt aliã allegare vt h̃ dic̃. et. s. e. vt debit9. Et est rõ qr nõ appellat nisi a grauamie sz ꝓpter hãc cãm quã vult de nouo ꝓponere corã iudice ap. nõ grauabat: nec ꝓpter h̃ appellauit: ⁊ iudex appellatiõis cognoscere debet tm̄ sup eo ꝓ q̇ appellauit et papa semꝑ ita rescribit in appellationib9 añ sñiam si est ita. [Ista opinio glo. approbat. per. ca. appellanti. eo. titu. in cle.] Si vero aliq̇s appellata diffinitiua tũc nõ est necesse aliquã causam allegare cũ appellat: sed sufficit dicere appello ab iniqua sñia‡ et tũc in cã appellatõis pt opponere nouã cãm ⁊ noua instrumẽta: ⁊ sic loq̇tur. s. de fi. instru. cũ iohãnes. ⁊ .l. scio. et ꝑ hãc decre. illa. s. eo. ꝯstitutis. spãlit itelligit i cã electiõis: vt ibi dr̃. Et decr. illã accedẽs itellige vt ibi dr̃. Itẽ i alijs appellatiõib9 ex iudicijs† faciendis exꝓmẽda ẽ cã ꝓpt quã appellat. i. đ his q̇ fi. a ma. par. ca. c. j. ⁊ .s. e. bõe. ⁊ .s. đ elec. cũ nobis. ⁊ .s. e. dilectis. ⁊ i scꝑtis ꝓponẽda ẽ: ał's reputabit nõ appellãs i decr. Inno. iiij. cordi nobis est. eo. ti. lib. vj.

Appellãs an possit i cã appellatiõis aliam cãm ꝓponere quã appellãdo nõ expressit.

‡ Et sic itellige qđ no. lxxx. di. c. j. et de hoc. ij. q. vj. nõ ita. Jo. ã. i no.

† De appellationibus extra iudicialibus in causis electionũ. dic. vt. i. de elec. vt circa. lib. vj. et cle. e. ti. cõstitutionem. Jo. ã.

Dilecto. Prio põit fctm̃ corã auditore narratũ. Scd̃o ꝯmitit causam ⁊ ꝑmittit q̃re ibi qm̃. Ab. ¶ Casus. D. presbiter obtinuit litteras a domino pa. super receptione sua in salamantina ecclesia ad quosdã executores corã quib9 fuit ex parte capitu=

li salamantini ꝓpositum ꝙ cum in salamantina eccl'ia certus esset canonicorū numerus iuramēto firmatus de quo in lr̄is directꝭ ad eos mentio nō fiebat non debebant p eas ꝓcedere cōtra capitulū salamātinū: τ ne secus facerēt se. ap. appellauit: sed executores huiusmodi appellatiōe contēpta tulerūt excōicatiōis sniām in epm̄ τ capl'm salamantinuȝ. vñ tā pcurator capituli ꝙ̄ dictus sacerdos coram auditore confessus fuit ꝙ in eccl'ia salamātina certus erat canonicorum numerꝰ īstitutꝰ. Sed quia licet p confessionē pbr̄i constiterit salamantinā eccl'iam certum canonicoꝝ numeꝝ habuisse iuramento firmatū: τ hmōi exceptionē corā executoribꝰ fuisse ꝓpositā: τ ꝙ appellatum extitit ab eisdē tñ nō cōstitit pape ꝙ p huiusmōi exceptionē non admissam vel aliā legitimā fuerit appellatuȝ. mādat pa. qbusdā iudicibus q̄tenus si constiterit exceptionē p̄fataȝ de certo numero canonicorum iuramēto firmato. vel alias exceptiōes legitimas fuisse ꝓpositas coram executoribꝰ predictꝭ nec admissas. τ iō ptem capl'i appellasse: ꝓcessū ipoꝝ executoꝝ denūciēt irritū τ inanē. ¶ Nota exceptionē de certo canonicoꝝ numero iuramēto firmato legitimā eē. Itē nō sufficit ꝓponere exceptiōes legitimā nisi ꝓpter eam nō admissam fuerit appellatum. Ber.

¶ Glo. seq. iustificat appellatiōis cām. scd'o circa textū repetit tria.

a ¶ Propositas. Sic patet ꝙ causa propter quam appellat' proponenda est coram iudice a quo appellat' τ sic fuit causa ista legitia. qr nō est verisimile ꝙ papa ex certa scientia mandasset illū recipi cōtra iuramenta canonicorū: immo videtur papa circūuentus. s̄. de rescriptis. constitutus in pte decisa. Idē esset etiam si statutū canōicorum confirmatū fuisset solūmō per sedem apostolicam sine iuramento. † s̄. de consti. cū accessissent. τ arg. j. de priuileg. ex ptc. τ s̄. de rescript. cum ordinē. Item patet hic ꝙ licȝ exceptio etiam legitima proposita nō admittatur si nō sit appellatuȝ ꝓpter ipam licȝ appellatum sit non debet retractari pretextu illius exceptiōis qđ factum est: quia sententia contra ius litigatoris bene tenet a qua nō est appellatum: licet non teneat contra ius constitutionis lata s̄. titu. ꝓxi. cum inter vos. τ ij. q. vj. §. diffinitiua. ver. item si sententia. C. quando prouoca. non est neces. l. ij. τ ff. que sen. sine ap. resci. l. j. §. j. Item ex hoc patet ꝙ si quis appellat a grauamine non tamen exprimit causam illam in appellatione ꝓpter quam appellauit sed aliam: illā prosequi non pōt. quia ꝓpter illā nō appellauit. de hoc dictū est. s̄. ca. proxi. Item videtur ꝙ in causa appellatiōis sufficiat probare causam probabilem fuisse propositā corā iudice a quo appellauit τ non admissam: sed hoc intelligendū est s̄m qđ dicitur. j. e. interposita.

† Immo videtur idē in numero statuto lȝ iuratus nō sit cōfirmatus. τ de hoc ī pal. le. decr. constitutus. in fi. j. glo. Johan. and.

Diuisio.

Nicolao militi. ¶ Diuiditur. Primo ponit dationē auditoris τ petitionē appellātis. Scd'o dat iudices ibi: mandamus. Ab. sicu. ¶ Casus. Abbas τ conuentus monasterij sancte marie litigabant cū nicolao milite super quibusdā questionibus. Monachi appellauerunt ad se. ap. τ appellationi sue terminū p̄fixerūt ꝓpter qđ tam miles ꝙ̄ procurator monachoꝝ ad curiam accesserūt. datus fuit eis auditor: in cuius p̄ntia proposuit idem miles ꝙ cū ꝓcurator monachorū nō nisi ad impetrandū et ꝯdicēdū fuerit institutus sufficienter ad causam tractandā nō miserunt eo ipsam ꝑsonaliter prosequēte: vnde petebat eos sibi cōdemnari in expensis tanꝙ̄ cōtumaces. vñ mādat pa. q̄ti. si cōstiterit abbatē τ monachos appellatiōi sue terminū prefixisse qr sufficientē ꝓcuratorē ad ꝓsequēdā eandē cām nō miserūt ipo milite cām personaliter ꝓsequēte: monachos ꝯdēnet ad restituēdas expensas a tpe appellatiōis factas militi memorato. ¶ No. ꝙ ille q̄ appellat si terminū p̄figit sue appellationi: τ a iudice vl' aduersario appellatio fuerit approbata: tenetur mittere ꝓcuratorē sufficientē ad totā cām: al's in expēsis condēnabit' altera parte eam prosequente vt hic dicitur.

¶ Glo. se. distiguit an fuerit vl' nō terminꝰ appellationi prefixus ab homine. et remittit.

b ¶ Appellatiōi. Pōt enī q̄s appellationi sue statuere terminū ad ipsam ꝓsequēdā. s̄. e. p̄sonas. τ c. oblate. τ si talis appellatio a iudice vel aduersario fuerit ꝓbata / tūc appellans tenet' prosequi cām p sufficientem ꝓcuratorē ad cām parte altera eā ꝓsequēte: al's ī expēsis appellator cōdēnabitur vt hic dicit: et idē intellige in diffinitiua: vt cū appellans statuit terminū ad ꝓsequendā appellationē suā: tenet' appellans mittere sufficienter ad causam suā defendēdā. al's ꝓcedet' ad ꝯfirmandā vel infirmādam sententiam: etiā altera pte nō ꝓsequēte vt. s̄. de renū. veniēs. Si v'o appellās nō p̄fixit t'minū appellatiōi sue ꝓsequēde: nec a iudice nec ab aduersario appellatio fuit approbata: tunc sufficit appellāti mittere ꝓcuratorē ad īpetrādū τ ꝯdicendū altera pte etiā ꝓsequēte. j. e. ti. iterposita. §. j. ad hoc facit. j. e. ti. cordi. li. vj. vbi dicit si appellatꝰ voluerit ꝓsequi. qr approbat appellationē. τ sic ideo vterq; tenet' mittere sufficiēter vt ibi dicit. Sȝ si appellatꝰ noluerit ꝓseq appellationē: qr eā nō approbat: tūc sufficit appellāti mittere simplicē nūciū ad impetrādū et ꝯdicēdū ꝯtrio sensu horū v'boꝝ: si appellatꝰ voluerit. et ita hec decreta. τ illa interposita. §. j. loquunt' ī diuerso casu τ nō ꝯtrario. Et notat' ꝙ terminꝰ statutꝰ ad ꝓsequendam appellationē a iudice vl' ab aduersario vicē obtinet pemptorij. s̄. e. sepe. De hac materia plene not. s̄. de renūciatiōibꝰ. veniēs in glo. q̄ icipit sȝ nō vr̄. B. miles iste approbauit appellationē vel etiā iudex. qđ ptȝ ex eo ꝙ cā fuit ꝑsonalit' ꝓsecutꝰ al's stabitur isto decre. j. eo. iterposita. τ sic corrigit' ista ī hoc. si v'o appellatio nec a iudice nec ab aduersario fuit approbata / tūc appellās pōt simpl'r constituere ꝓcuratorem ad impetrandū τ contradicendum. licet pars altera eam sufficiēter ꝓsequi sit parata. j. eo. interposita. §. j.

Additio.

c ¶ A tpe appellatiōis factas. Qr ex tūc fuit cōtumax ex quo non misit sufficientē ꝓcuratorē: qr ex tūc vr̄ citatꝰ ad cām. simile. s̄. de dolo et contu. cum dilecti † s̄. e. reprehensibilis. et. ca. sepe.

† De procu. ra. auditis. Joan. and.

Sua nobis. ¶ Diuidit'. Primo ponit querelam appellati. Secundo sententiā auditoris ibi: cūq;. Tertio inhibitionē factam iudicibus appellationis ibi: nos. Abbas. sicu. ¶ Casus. Inter. R. tutorē filiorū. B. ciuis tusculañ. ex vna pte / et. F. p se / et filij. B. ex altera sup quadā summa pecunie corā iudice tusculañ. questio vertebatur. idē iudex ꝓ eodē. R. diffinitiuam tulit sententiā. a qua sentētia fuit appellatū q̄ bis p iudices delegatos fuit cōfirmata. τ iterū tertio fuit appellatū τ cōmissio facta. tandē ad pa. delata ē q̄stio. auditor sup h̄ iterlocutꝰ fuit ptē alterā nō potuisse tertio appellare. mādat pa. tertio iudici appellatiōis ꝙ ī cā illa vlteriꝰ nō ꝓcedat. ¶ No. ꝙ tertio nō est appellādū a diffinitiua sniā.

d ¶ Iteꝝ. Hec vox iterum duas res significat. et exponit' iterum. i. quotiens opus erit. ff. de eden. veluti. ‡

‡ Loquitur de editione iterū ex causa fienda sine cā non. Johan. an.

¶ Glo. se. signat contrarium. et soluit. Itē aliud contrariū. τ soluit.

tio nō fiebat: p eas non debebāt contra ipos ꝓcedere: τ ne aliter facerēt fuit ad nostrā audientiā appellatū: τ. j. ¶ Quoniam igit' τ si per confessionē presbyteri factam corā auditore predicto cōstiterit salamantinā ecclesiaȝ habere certū numerū canōicorum iuramento firmatū: et huiusmodi exceptionē corā executoribꝰ fuisse ꝓpositam: τ ꝙ appellatū extiterit ab eisdē: qr tamē nō cōstitit ꝙ ꝓpt' exceptionē hmōi nō admissā aliāue legitimaȝ fuerit appellatū. mādamꝰ q̄tenꝰ si vobis ꝯstiterit p̄fatam exceptionē hmōi de certo canōicorū numero iuramēto firmato: vel al'as legitias exceptiōes fuisse propositas[a] coram ipsis executoribus / nec admissas: ac ideo partem capituli appellasse: iporū executorū processū denūcietis irritū et ianē. I dē sācti ādree archidy. et mg'ro. J. canōico de melteñ.

¶ Appellans qui terminū ap. prefigit: si mittit procuratorem ad impetrandum τ contradicēdum tantum: et appellatio fuit recepta a iudice vel approbata a parte: aduersario legitime prosequēti: condēnatur in expēsis. h. d. s̄m cōem intellectū. lȝ glosa aliud senserit. Capm̄. lxiiij.

Nicolao militi ac fr̄i. E. mōacho monasterij sctē marie: sācti adriāi dyaco. cardi. cōcessimꝰ auditorē. in cuius p̄ntia cū dictꝰ mōachꝰ nō nisi ad īpetrādū et ꝯdicēdum ꝓcurator fuerit īstitutꝰ supplicauit humiliter idem miles vt cōtra ipsos tanꝙ̄ cōtumaces procedere deberemus: et. j. ¶ Mandamus q̄tenus si vobis cōstiterit dictos abbatem τ conuentum appellationi[b] sue terminum prefixisse: cum ad prosequendam eandem sufficientem procuratorem non miserint. memorato milite ipsā personaliter prosequente ipsos ad restituendas expēsas a tempore[c] ap. factas / eidem militi cōdēnetis. I dē episcopo mātiñ. et. P. canonico tuscañ.

¶ Ab eadē snia ab eodē tertio appellare non licet. Ca. lxv.

Sua nobis. R. tutor filiorū quōdā. B. ciuis tusculañ. petitione mōstrauit / ꝙ cum inter ipm ex vna parte / τ. F. p se ac. P. tutore quondā filij. B. ex altera sup q̄dā summa pecunie corā iudice tusculañ. q̄stio vertere t': idē diffinitiuā ꝓ eodem. R. sniam ꝓmulgauit: q̄ bis fuit p iudices delegatos ꝯfirmata: et. j. Sȝ ps altera q̄ semel et iterū[d] appellauerat / tertio vocē appellationis ad nos emittens. P. τ eius college cognitionē ipsius snie a nobis obtinuit delegari: et. j. ¶ Cūq;. R. sctē marie in cosmed. dyaco. cardi. sup ap. tertio

a ¶ Tertio appellare. Bñ iterlocutꝰ fuit. vt. ij. q. vj. si quis i quacũqȝ. ⁊. C. ne li. in vna eadẽqȝ causa ter ap. l. vna. Ex hoc ⁊ in ꝑdictis iuribus ptȝ ꝙ nõ lȝ ter appellare. Sed ꝯ vř. ij. q. vj. quotiens. vbi dr quotiẽs putauerit se grauari ad romanã sedẽ appellẽt. vt. iij. q. vj pulsatus. Sed dic quotiẽs. i. scdo ⁊ nõ vltra ĩ diffinitiua snĩa siue super eodẽ capl'o. sic. ş. eo. directe. vbi de hoc: ⁊ sic illud qtiẽs restrĩgit. Ꝟbũ enim gñale sepe restrĩgit. xviij. di. placuit. lxxv. di. ꝙ dic. in fi. ⁊. xij q. ij. sine exceptiõe. i pn. ⁊. ş. de rescꝑ. sedes. Itẽ ar. ꝯ. xxxj. q. ij. lothariꝰ. vbi dicit ꝙ teberga ter appellauit. sȝ exponi cõsueuit: ter appellauit. i. ter vocẽ appellationis emisit: dicẽdo. appello ter. s. appello appello appello. Ber.

Appellatio qtiens interponi potest.

ad nos emissa vtriqȝ pti a nobis datus auditor interlocutus fuerit illos non potuisse de iure tertio appellare[a]. ¶ Nos predicto. P. ⁊ eius college dedimꝰ in mãdatis vt in negocio ipso nequaqȝ procedere attẽtarent.

Idẽ mgr̃o G. archi. ⁊ off. lemo.

¶ Appellatio omisso medio iudice interposita cãm non deuoluit exceptiõe opposita. h. d. ꝺm cõmunẽ intellectũ. Capm. lxvj.

Dilecti filij por ⁊ cõuentꝰ de lacu rubeo trãsmissa nobis petitiõe monstrarũt[b]: ⁊. ꝫ. ¶ Ex pte dictorũ prioris ⁊ ꝯuẽtꝰ fuit excipiẽdo ꝓpositum: ꝙ cũ omisso dyocesano epõ fuisset ad archiepm appellatũ: ad quẽ gradati fuerat appellãdũ: i cã ipa d iure ꝓcedẽ nõ debebat: sȝ qꝛ officialis archiepi hmõi exceptionẽ admittere denegabat: ipsi ad nr̃am audiẽtiã appellarunt: ⁊. ꝫ. ¶ Quocirca mãdamꝰ qtenꝰ sentẽtias post hmõi[c] appel. latas in eos denũcietis penitꝰ nõ tenere.

Greg. ix. mgr̃o scholariũ. H. et G. de rupe canonicis sancti ãdoniani morineñ. dyoce.

Sũmariũ. Dilecti filij. ¶ De subdito vel delegato epi ad archiepȝ appellare non licet. h. d.

Diuisio. ¶ Primo ponit querelaȝ appellantis qui secũdo dat iudicem ibi: quo circa. Ab. sic. ¶ Casus. Inter priorẽ ⁊ conuentum de lacu rubeo. ⁊. F. militẽ coram magistro a. ex delegatione ordinarij qstio ꝯtebatur. idem miles ad bituriceñ. archiepiscopũ appellauit Tandẽ ptes cõparuerunt in pñtia official' archiepi bituriceñ. coram quo ex parte prioris fuit excipiẽdo ꝓpositum ꝙ cũ omisso diocesano epõ fuissȝ ad archiepm appellatũ ad quem gradatim debeat appellari in causa ipa ꝓcedere nõ debebat. Sed quia hãc exceptionẽ admittere denegauit: por ad sedem apostolicã appellauit. sed officialis nõ obstante appellatiõe tulit sentẽtiam suspẽsionis ⁊ interdicti in priorem ⁊ cõuentũ predictos. mãdat papa quibusdã quatenꝰ sententias illas post huiusmodi appellationẽ ꝓmulgatas denũciẽt nullas esse ¶ Nota ꝙ gradatim est appellandũ nullo medio omisso: nisi qs ad papã voluerit appellare. Item sentẽtia lata post appellationem non tenet. Ber.

b ¶ Monstrarũt. Ex vna parte ⁊ quendã militem claremonteñ. dyocesis ex altera super quodam nemore.

¶ Glo. se. alle. vj. ꝯcor. in ꝯriũ alleg. duas decre. ⁊ vnã. l. Ad decre. dupl'r rñdet. Ad. ll. alit. Demũ ponit ius nouũ ⁊ quãdã falsaȝ opi. circa appellatiões interponẽdas ab officialibus p qd itez obijcit ⁊ soluit.

c ¶ Post hmõi appellationẽ. Ex hoc ptȝ ꝙ gradatim est appellãdũ. ar. ij. q. vij. metropolitanũ. ⁊. q. vj. ãteriorꝫ. §. illo videlȝ. ⁊. ş. de of. delega. sup qstionũ. §. porro. ⁊. ff. de ap. imperatores. C. de ap. ꝑcipimꝰ. ff. quis ⁊ a q ap. l. j. j. rñ. Sed ꝯ. ꝫ. de ꝑbẽ. referẽte. ibi appellatũ fuit ad archiepm omisso epõ. ⁊. ff. qs ⁊ a q ap. l. j. §. j. ⁊. ꝫ. de no. ope. nũcia. significãtibus. vbi omittit mediꝰ. Dicas ꝙ gradatim est appellãdũ de iure ꝺm canones. tñ si omittat medius ⁊ nõ apponat exceptio corã isto supiore bñ vȝ † qd per ipȝ fit: sic intelligũtur ꝑdicte decre. referẽte. ⁊ significantibꝰ. Uel forte illud obtinet de cõsuetudine ꝑscripta vt ad illos archiepos appelletur omissis medijs. Si vero opponatur exceptio nõ valet quod postea fit si ꝓpter hoc appelletur si cõsuetudo nõ obstat. ⁊ ita intellige qd hic dicit. Sed. l. ista. ff. qs ⁊ a q. l. j. §. j. multũ ꝯdicit. qꝛ dr ꝙ gñal'r dȝ appellari ad pmũ delegãtẽ ⁊ nõ ad illũ q delegauit. Sed itellige legẽ illã in subdelegatis vt si appellat ab aliquo subdelegato cui ꝯmissa fuit tota cã a delegato ad vniuersitatẽ causaꝝ appellari dȝ ad pmũ delegantẽ. ⁊ sic intellige legẽ illã ꝺm illã decre. sup qstionũ. §. porro. Sed si appellet a delegato tm̃: siue sit delegatus ad vniuersitatẽ causarũ siue sit dlegatꝰ ad vnã cãm tm̃: semp de iure appellãdũ est ad suũ delegãtẽ: ⁊ sic intellige quod dicit hic. ⁊ in l. ꝑdic. ff. qs ⁊ a q ap. l. j. alie vero leges loquũtur in ordinarijs. ⁊. c. metropolitanũ. Illud generale est ꝙ ad papã põt appellari omisso medio ꝓpter plenitudinem ptãtis. ij. q. vj. quotiẽs ad romanã. ⁊ in pluribus alijs capi. ibidẽ. qꝛ per simplicem querelã potest adiri cum ipse sit iudex ordinarius singulorum. ix. q. iij. cuncta. ⁊ ca. p principalem: nisi in casu illius decreta. super questionũ. §. porro.

Appellatio iterposita omisso medio an valeat?

Et sic omia plana sunt. De appellatiõibꝰ interponẽdis ab officialibus episcopoꝝ. vel archidyaconorũ vel alioꝝ inferiorũ dicas ꝙ cum idẽ sit auditoriũ siue curia epoꝝ et coꝝ officialiũ si appellet ab officialibꝰ eporũ: apellandũ est ad archiepm de iure nõ ad episcopum. et si appellet ab archidyacono vel eiꝰ officiali appellandum est ad epm ⁊ nõ ad archiepm. tamẽ si est cõsuetudo ꝙ appellet ab archidyacono vel eius officiali ad archiepiscopũ omisso epõ valet appellatio. et hoc totũ habes in quadã decretali. Innoc. iiij. eo. tit. que incipit romana. lib. vj. Et idẽ credo: ꝙ si cõsuetudo sit ꝙ appellet ab officiali epi ad episcopũ ꝙ teneat appellatio: non obstãte qd dicit in illa decre. romana. ne a seipsis ad eosdẽ videat appellatũ. xvij. disti. multis. vbi appellat ab aliquo ad seipm cum alijs id est ab archiepo ad sinodũ vbi ipe est tãqȝ caput. et est simile. ff. quãdo appel. sit. l. j. §. solent vbi appellat ab ordine et preside ad ipm presidem. † Et decreta. predic. referente. et significantibꝰ: loquunt de cõsuetudine: cũ illa decreta. romana. qꝛ ibi admittitur appellatio ab archidyacono ad archiepm omisso epõ. et hic nõ tenet. Sed hec decretalis videt cõtraria predictis tribus decretali. vbi tenet appellatio omisso episcopo. ⁊ hic nõ tenet. Sed tu dicas: ꝙ debuit hic appellari ad episcopum et non ad archiepiscopum: qꝛ hic non fuit appellatum ab officiali episcopi: sed a quodam magistro. R. canonico claremontis: cui episcopus specialiter causam commiserat: qui non erat de curia dyocesani episcopi. et ideo ad episcopum qui commisit causam gradatim fuerat appellandum et hec habentur in antiqua decretali in parte decisa. Bernardus. Et dicas contra opinio. Bernar. ꝙ consuetudo nõ valet ꝙ appelletur de officiali episcopi ad ipsum episcopum. cum sit idem auditorium vtriusqȝ: patet in. ca. non putamus. de consuc. lib. vj.

†Si. ş. eo. c. pe. li. vj. Dicebat Jo. d offi. ordi. irrefragabili legẽ illã intelligẽdam qñ preses sedet cum ordine nõ quasi vnꝰ ex ordine presi. consilium ⁊ auctoritatẽ prebendo facto ordinis vel qñ ꝑses non concordat cum ordine. hec secunda parũ valet sed totum intellige iuxta distinctionem pred. decr. pe. Jo. and.

¶ Si is q desijt eẽ tutor nomie pupilli cõuenitur inuitꝰ / poterit appellare. Capitulũ. lxvij.

Ex pte. M. dñe de colob. nobis fuit oblata querela: ꝙ cuȝ nobilis mulier dña de bellebrõ. sup quibusdã terris ipsam nomine filioꝝ suorũ coram iudicibꝰ auc̃tate nr̃a traxisset i causam: eadẽ in iudicũ ipsorum excipi fecit pñtia: ꝙ cũ res de q̇bus i iudicio agebat: ⁊ ꝑdicti filij eiꝰ sub ptãte[d] ⁊ tutela ipiꝰ minime ꝑmanerẽt: cũ iã ad scdã vota trãsissȝ: sup his ei nõ tenebat ipsorũ noie quoꝝ tutrix eẽ desierat rñdẽ. sȝ qꝛ dicti iudices hac exceptiõe neglecta: nihilominꝰ ad hoc ꝯpellebãt eãdẽ: ipa sentiens se grauari: nostram audientiam appellauit. ¶ Ideoqȝ mendamus qtenus si ita est reuocato i irritũ quicq̇d post appel. huiusmõi iueneritis attentatũ: audiatis hincinde proposita ⁊c̃.

Idẽ mgr̃o ⁊ fribꝰ domꝰ moriẽ.

¶ Si iudex d iure dubitãs vult ꝯsulẽ supiorẽ dȝ ꝯsultatiõis copiã ptibꝰ edẽ. al's eiꝰ ꝟbis ꝯsultatiõis fides ñ adhibet. c. lxviij.

Ex parte. M. ¶ Diuiditur. quia in prima parte ponitur appellantis querela. in secunda dat iudices ibi: ideoqȝ mandamus. Abbas siculus. ¶ Casus. Quedam mulier nomine filiorũ suorum impetrauit litteras contra quandam aliam mulierẽ. M. nomine super quibusdam terris ad quosdam iudices delegatos coram quibus dicta. M. excipiendo proposuit ꝙ cum res de quibus in iudicio agebatur et predicti filij sui sub potestate ac tutela ipsius non essent cum iam ad secunda vota transisset super his respondere nullatenꝰ tenebatur eidem nomine filiorũ suorum quorum desierat esse tutrix. et quia iudices hanc exceptionem nõ admittebant sed respondere compellebant eandem / ipsa sedem apostolicam appellauit. vnde mandat papa quatenus si est ita reuocato in irritum quicquid post appellationem iudices inuenerũt attemptatum audiãt postmodum hincinde proposita. ¶ Nota ꝙ qȝ cito mater tutrix filiorum suorum ad secunda vota transit finitur tutela: nec potest postea pro filijs conueniri. Item quicq̇d fit post legitimam appellationem in irritum debet reuocari. Ber.

d ¶ Sub potestate et tutela. Filius nõ dicit esse in potestate matris sed patris quantũ ad ius patrie potestatis. insti. de pa. po. §. ius aũt. quia filiꝰ familiam patris sequit ⁊ nõ matris. insti. de leg. ag. tute. §. j. et. ꝫ. de cõuer. infi. ca. vl. sȝ ꝑ officiũ tutele bene recidit filius in potestate matris. Illud tñ regulariter est verũ ꝙ femina tutrix esse nõ põt / qꝛ virile officiũ ẽ. C. qñ. mu. tut. offi. fun. po. l. ij. ⁊ ff. de regu. iuris. l. j. et. ş. de arbi. dilecti. nisi a principe tutelam ipetraucrit. vt. ff. de tute. l. vl. tamẽ si mater maior est et nullꝰ tutor legitimus sit: vel datꝰ nõ sit impuberi in testamento. vel si sit excusatus potest repetere tutelam filij. Et ipsa iurabit ꝙ ipsa non transibit ad scdas nuptias. ⁊ renũciet velleiano sub hypotheca reꝝ suarum. C. qñ mu. tu. offi. fun. po. l. ij. et. iij. oli sic obꝟuabat. Hodie tñ ꝑ auc̃. ꝑfert mr̃ oibus tutoribꝰ legitis ⁊ datis sȝ nõ testamẽtarijs

renūciādo simplici v̄bo scđis nuptijs ⁊ nō p iuramentū ⁊ velleyano ⁊ oī alio auxilio: vt si obligauerit se p pupillo nō iuuetur. C. qñ mu. tu. of. fun. po. auc. mr̄i ⁊ auie. ⁊ in auc. de herc. ab itest. veni. §. ex his. col. ix. ⁊ i auc. vt mr̄es sine phi. tute. gerāt. §. qꝛ v̄o. col. vij. ⁊. C. qñ mu. tu. of. auc. sacr̄m. et q̄cito ad scđm mr̄imoniū †conuolauerit soluta est ‡tutela q̄si mortua esset. vt dicto. §. qꝛ v̄o. Et ita ptꝫ ꝙ mulier ista bñ excipiebat: quia tutrix esse desierat transeūdo ad scđas nuptias. Itē si trāseat ad scđas nuptias nō reddita rōne tutele oīa bona sua et mariti scđi tacite sunt filijs obligata. C. i q̄. cau. taci. pi. ꝫ. l. si mac. ⁊ i auc. de nup. col. iiij. §. si āte tutelā. Itē i pricipio dꝫ facere iuētariū ⁊ satisdare rē pupilli saluā fore: vt in auc. vt ma. sine phi. §. vlti. Ber.

Intimasti. ℭ Exemplū relatiōis dꝫ partib⁹ edi āteq̄ꝫ fiat relatio. Et facit h̄. c. ad secūdā ptē rubrice. Et p itellectu p̄mitte ꝙ lꝫ ex multis causis papa ipugnaret relatiōem factā per iudices: inter alias adiecit istā cām de qua in tex. ideo dicit i textu p̄terea. Ab. ℭ Casus. Dñs pa. mādauit inq̄sitionem fieri ꝫ quosdam hospitalarios. fctā inq̄sitiōe inq̄sitores ignorātib⁹ hospitalarijs trāsmiserūt relationem ad dñm papā. nulla eis copia facta de inq̄sitionis p̄cessu. dicit papa. ꝙ nō recte p̄cesserūt cum f̄m leges quotiēs iudex dicit se velle ferre negociū ad supiorē: statim tenet dare litigatorib⁹ exēplū ꝯsultationis. ¶ Nota ꝙ relatio nō debet fieri ad superiorem partibus ignorantibus: sed debet eis dari exēplū consultationis. Ber.

¶ Glo. seq. reci. per. q. an liceat iudici indifferenter referre. soluit distinguendo dubium iuris et facti.

a ℭ De inquisitionis. Hic p̄cessum fuit sup excessibus istoꝝ p̄latoꝝ puniēdis in modū inq̄sitiōis. ⁊ ideo siue cā sit crimīalis siue ciuilis pōt iudex referre cām supiori si iudex dubitat q̄liter in cā debeat iudicare talis relatio approbat. Si v̄o vult euitare onus iudicādi tūc nō debet admitti relatio. in auc. de iudi. §. vl. col. vj. ff. de iudi. eū quē temere. §. j. de iure q̄ri debꝫ ⁊ nō de facto: vt ibi dicit. qꝛ nō crimīa sꝫ vīdicta poti⁹ ad nos debuit p̄uenire. C. de of. p̄fec. orī. l. iij. i fi. ⁊. xxvij. q. j. si custos. et. c. si hō. si v̄o iudex dubitat de iure et vult referre negociū supiori exēplū ꝯsultationis illico tenet edere ptib⁹: vt si forte min⁹ plene referat vel ꝫriū q̄ꝫ debeat: vel in p̄iudiciū alteri⁹ partꝭ ptes ꝫdicere pñt ⁊ appellare. † C. de rela. l. j. ⁊. ij. ⁊ hic. Si aūt tunc nō appellauerit postea cū p̄nceps rescripserit non poterit appellare. ij. q. vj. §. biduū. in fi. qꝛ approbasse videt relationem vt ibi. ⁊. ff. qñ ap. sit. l. j. j. rñ. ⁊ qꝛ hospitalarijs ignorātibus relatio facta fuit nō tenuit relatio qꝛ exēplū relationis ostēdi debet litigatoribus. vt. d. ll. p̄c. de quibus hic fit mentio. Ber.

Significāte. ℭ Prio pōit appellātꝭ narratio. In scđa cause cōmissio ibi: ideo. Ab. si. ℭ Cas⁹. Decan⁹ ⁊ capl'm magduñ. ipetrauerūt l̄ras ꝫ ep̄m aureliañ. ad quosdā iudices sup eo ꝙ dicebat capl'm carnifices nō debere vēdere carnes alibi q̄ꝫ i stallis decani ⁊ capl'i magduñ. sup q̄ iure ep̄s molestabat capl'm p̄dictū. partib⁹ in p̄sentia iudicū ꝯstitutꝭ dat⁹ fuit termin⁹ de ꝯsensu partiū ad litigādū sup ip̄o negocio. pēdēte dilatiōe petebāt decan⁹ ⁊ capl'm iplorādo iudicis officiū vt cū idē ep̄s post citationē carnes vendi fecisset i stallis alijs qđ p ip̄m ep̄m factū erat i statū p̄stinū reuocarēt. Ex pte ep̄i fuit p̄positū ꝙ cū lis nō fuerit ꝯtestata sup negocio p̄ncipali locū iudicū iploratio nō habebat. adijciebat isup ꝙ cum de ꝯsensu partiū ad litigādū termin⁹ cert⁹ dat⁹ eēt: ⁊ q̄ꝫtū ad diē illā solutū fuisset iudiciū eorūdē: iudices diē datū nō poterāt p̄ueinire / nisi id fieret de ꝯsensu ptiū: nec audire ptē aduersam i tali iploratione. ⁊ qꝛ sup his nō audiebāt ep̄m sedē ap̄licā appellauit. dict⁹ ep̄s ifra ānū nūciū p̄curatorē suū ad appellationē p̄sequēdā desti-

Intimasti: ⁊. j. ¶ Preterea hospitalarijs ignorantib⁹ et non facta eis copia de inquisitiōis[a] processu ad nos relationē transmisisse noscunt. cū iuxta legitimas sanctiōes quotiēs relaturum se iudex q̄libet pollicetur illico litigatorib⁹ apud acta cōsultationis exēplū edere teneat. Idem archiepiscopo et. G. canonico turoneñ.

ℭ Si ante litē ꝯtestatā circa p̄ncipale negociū iudex aliq̄d innouat: vel diem assignatā sine causa preuenit licite appellatur. Et si p̄curator dat⁹ ad ipetrādū super appellatione nō seruauit formā mādati audit appellās etiā post annum. Capitulum. lxix.

Significāte aureliañ. ep̄o nos noueritꝭ accepisse: ꝙ cū decanus et capl'm magdune. ipsum super eo ꝙ dicebant alibi q̄ꝫ in stallis decani ⁊ capituli p̄dictorū carnifices carnes vendere non debere: coram iudicib⁹ auc. ap. conuenissent: petētibus tādē decano ⁊ capitulo nominatis iudicum officiū implorando: vt cū idem episcopus post citatiōem[b] carnes in stallis alijs vēdi fecisset: qđ p eum sup hoc factum fuerat in statum p̄stinū reuocarēt. Pro parte ipsius fuit p̄positū: ꝙ cum lis presertim[c] non fuisset super negocio cōtest. locum imploratio huiusmodi non habebat: adijciens ꝙ cum de consensu partium coram dictis iudicibus ad litigandū sup ipso negocio certus dies statut⁹ fuisset: et q̄ꝫtum ad illam diem solutū fuisset iudicium eorūdē / preuenire[d] diem ipsum: ac audire partē aduersam in tali imploratiōe absq̄ꝫ consensu partiū non debebant: ⁊ quia sup his[e] nō audiebāt eūdē: nostrā audientiam appellauit. ⁊ licet p̄curatorē suū ifra annū ad huiusmodi appellationem miserit prosequendā: quia tamen dictus procurator (vt creditur) circūuētus ꝯtra inhibitionē ip̄ius ep̄i nostras sup hoc ad quosdam iudices certa ratione suspectos litteras ipetrauit: dictus episcopus vti noluit litteris sic obtentis: petens nō obstāte lapsu anni ad p̄secutionem appella. admitti. ¶ Ideoq̄ꝫ mādam⁹ quatenus si de inhibitione[f] huiusmodi et p̄missis causis appellatio-

nauit: ⁊ ꝫ inhibitionē ip̄i⁹ ep̄i dict⁹ p̄curator sup hoc ad q̄sdā iudices sibi certa rōne suspectos l̄ras ipetrauit: sꝫ noluit vti l̄ris sic obtētis ⁊ sic annus elapsus fuit. vñ ep̄s aureliañ. hec oīa significauit dño pape: petēs ab ip̄o ne obstāte lapsu anni se ad p̄secutionem appellatiōis admitti. vñ mādat pa. iudicib⁹ q̄tenus si de hmōi p̄hibitiōe ⁊ de appellatiōe ex causis p̄missis vel earū altera ꝯstiterit reuocato i statū p̄stinū q̄cquid post appellationē hmōi fuerit attētatū p̄cedāt i negocio iuxta poꝝ ꝯtinētiā l̄raꝝ. ¶ Nota ꝙ pēdēte dilatiōe lite nō cōtestata officiū iudicꝭ delegati locū nō hꝫ. Item pēdēte dilatiōe iudicis officiū cōquiescit vt iterim nihil facere possit sine ꝯsensu ptiū. Itē p̄curator qui excedit fines mādati nō p̄iudicat domino ⁊ ideo non obstat lapsus anni. Ber.

b ℭ Post citationem. Certe nec āte citationē nec post debuit ep̄s molestari sup possessiōe carnificij lit. pē. si ip̄e possidebat: cū. c. sup hoc ꝯueniret ep̄m. vñ ptꝫ ꝙ erat in posses. de qua nō debuit eijci lit. pē. s̄. vt lit. pen. c. j. ⁊. ij. xvj. q. iiij. volumus. vnde male petebat. c. vel si ca. possideat agēs ꝯtra ep̄m ne inq̄etaret adhuc nō poterat iplorare officiū iudi. lit. nō ꝯtesta. vt. j̄. sequit qđ magis videtur. Ber.

c ℭ Presertim. Id est maxie. Qꝛ nec post lit. ꝯtesta. debuit ei auferri possessio si ipse possidebat. sꝫ veri⁹ vr̄ ꝙ capl'm possidebat: vt dixi.

d ℭ Preuenire. Quod facere nō poterāt. qꝛ pēdēte dilatione iudicis officiū cōquiescit: nisi ptes ꝯsentiāt. C. de dila. siue ps. ex causa tamē mutat dilatio quādoq̄ꝫ. ff. de arbi. diem autē. in fi. et ar. de re iudi. ꝙ iussit. ⁊. s̄. eo. cū cessante. arg. et est notabile ꝙ iudex data dilatiōe nihil facere posset ante terminū altera pte iuita. Additio. An parte absente possit statuere p̄senti ⁊ resistēti terminū ad p̄bādum. et quid de termīo lapso vide in spe. de dila. §. nūc videamus. v̄si. sed pone ecce. et duobus v̄. sequen. Jo. and.

¶ Glosa sequens signat contrarium. et dupliciter soluit.

e ℭ Sup his. No. s. ꝙ iudices lit. nō ꝯte. reducere volebāt capl'm i p̄stinū statū vt carnifices nō vēderēt carnes alibi q̄ꝫ i stallis capl'i qđ facere nō debebāt: cū adhuc possent recusari lit. nō ꝯte. iij. q. iij. offerat. ⁊ ita ante litē ꝯte. iudex delegat⁹ circa p̄ncipale negociū nihil facere pōt. ar. s̄. de rescrip. sup l̄ris. ⁊ sup eo ꝙ pendēte dilatione p̄cedere volebāt qđ facere nō poterāt vñ valuit appellatio. Ar. cōtra. ‡ s̄. de of. iudi. c. ij. i fi. Pōt dici ꝙ illa loquit i ordiario cui⁹ iurisdictio fundata est: cui⁹ etiā officiū ante litē ꝯtest. ⁊ post iplorari pōt tpe cōpetēti: sꝫ nō dilatiōe pendēte aduersario ꝫdicēte: vt h̄ dicit. ⁊. C. de dila. siue. h̄ loquit de delegato cui⁹ iurisdictio nō est firma ante litē ꝯte. q̄re ei⁹ officiū iplorare nō pōt ante lit. ꝯte. ⁊ maxie dila. pēdēte: vt h̄ ptꝫ. Vel veri⁹ dicas ꝙ ibi loquit de alio officio iudicis qđ petit icidēter fauore mioris vel alteri⁹ q̄ vtit iure mioris h̄ de alio qđ q̄si respicit p̄ncipale factū qđ imutatū est ab aduersario: ⁊ qđ etiā cōpeteret maiori post lit. ꝯtest. corā delegato: sed non ante nec pēdēte dilatiōe vt dictū est. Vel dic ꝙ h̄ iplorat iudicꝭ officiū eo die q̄ solutū erat iudiciū: qꝛ dat⁹ erat termin⁹ in q̄ ptes cōparere debebāt ⁊ interim iudicis officiū cōquiescit vt dictū est. C. de dila. si v̄o. Sed nō negat q̄n possit iplorari officiū in termīo ꝯstituto: q̄ꝫuis iplorari nō possit pēdēte dilatiōe: sꝫ in ꝯtrario petit officium iudicis termino constituto ad procedendum.

¶ Glo. seq. obijcit. et soluit dupliciter.

f ℭ De inhibitione. Et sic ptꝫ ꝙ p̄curator nō pōt excedere fines mādati: al's nō nocet dño. C. de p̄cur. si p̄curator. ⁊. s̄. de of. dele. cū olim. Si v̄o simpl'r ꝯstitut⁹ fuisset nulla forma data sibi de iudicibus ipetrādis nō posset eos recusare q̄s p̄curator ipetrasset. s̄. de cau. pos. cū olim. ⁊ h̄ a ꝫrio sensu. vbi de h̄. Sꝫ vr̄ ꝙ nō sit ampli⁹ audiēd⁹ post ānū: et sibi iputet ꝙ tali cōmisit negocia sua. ff. de mino.

† Sec⁹ est i sp̄ōsalib⁹. d̄ hoc i spe. de cura. §. nūc aūt. v̄. qđ si nōdū. ⁊ seq. Jo. and.

‡ Et tñ mortuo marito scđo recuperat illam reītegra. qđ dic vt i spec. §. p̄dic. v̄. qđ si iuris. Jo. and.

Relatio cause qñ fieri pōt p iudicē.

† Et hanc ꝯdictiōem ⁊ ei⁹ cām iudex dꝫ referre de calūnia. an vero teneat referre de calūnia ꝯtrario ⁊ variatiōe victi cū ē super articulo expēsaꝝ. vide i spec. de rela. §. ij. v̄. si. Jo. ā.

‡ Nos. dicit ꝙ est simile si eni p̄ponit officiū iudicꝭ loco actiōis planū ē ꝙ necessaria ē cōtestatio. Si v̄o imploratur iudicis offm̄ deseruiēs ⁊ illud litis ꝯtestatiōnē requirit: qꝛ nec nude deseruiet actiōi. Si aūt hoc intelligas de iudicis offō qđ imploratur de plano hoc nō pōt esse qꝛ illud nō iplorat quo ad h̄ vt p̄ncipal' q̄stio dirimat / sꝫ tm̄ circa accessoria. hic v̄o iplorat circa p̄ncipale vt sequit i gl. Miror de host. q̄ ꝫrium solubile vult dicere qđ vere ꝫdicit in eo qđ ibi dicit ꝙ añ lit. cōtest. loc⁹ est imploratio ni officiū sꝫ dicit ꝫriū. Jo. and.

cũ mandato. in fi. agat ergo eps ꝯ ꝓcuratorẽ vel ꝯ eũ q̃ circũuenit ꝓcuratorem ipsum. ff. de do. et elegãter. §. q̃ dolo. hic ꝓcurator circũuẽtor forte nõ erat soluendo. ⁊ ita restituit ꝯ aduersariũ. ff. de eo ꝑ quẽ fac. erit. l. vl. j. rñ. vel auditus fuit eps ex gñali cla† si q̃ iusta cã mihi videbit in ĩtegrũ restituã. ff. qui. ex cau. maio. l. j. in fi. ar. s. de in integ. resti. ex lris. ar. j. de pigno. significãte. q̃tsi eni in ipo fuit bene ꝓsecut⁹ fuit appellatiõẽ. ⁊ ita audit eps tripli ratione. Qd audit post annũ hoc fuit ꝓpt factũ ꝓcuratoris qd fuit iusta causa q̃re idulget biẽniũ. vt. s. eo. cũ sit romans. ex alijs duabus causis premissis tenuit appellatio: aut ex altera eax. Et est arg. ꝙ qñ plura mãdant ꝯiũctim quox altex ꝑ se sufficit: altex sufficit ꝓbare. De hoc dictũ fuit. s. de rescrip. ex parte. Ber.

† Hostie. dicit ꝙ oppositio glo. ꝓcederet nisi ꝯ expressaz ĩhibitiõem iudices elegisset s3 veniendo contra ipaz nõ ꝑiudicauit dño vt ĩ pn. glo. ⁊ iõ ipo iure sine restitutionis bñficio seruatur illesus quia nõ est qd sibi debeat ĩputari remittit. s. e. ex rõne. Jo. an.

Interposita.

Casus. Aliqs corã iudice ꝯstitut⁹ causa ꝓbabili assignata ꝓpter quã nõ tenebat respõdere q2 iudex eã non admisit appellauit. q̃rit vtrũ corã iudice appellatiõis sufficit hoc ꝓbare. s. ꝙ cãm ꝓbabilẽ allegauit corã iudice a quo appellauit nec fuit admissus? Rñ. pa. ꝙ hoc non sufficit nisi cãm illã doceat esse verã. nisi corã inferiore obtulerit se probaturũ ⁊ non fuisset admissus. tũc nõ h3 necesse ꝓbare cãm veram fuisse. s3 sufficit probare ꝙ cãm ꝓbabilem allegauit. quã obtulit se ꝓbaturũ nec fuit admissus ⁊ ꝓpter hoc appellauit. Eidem quoq3. Dicit h ꝙ si appellatio nõ recipiatur a iudice: nec ab aduersario approbatur/licitũ est appellãti ꝓseq̃ cãm ꝑ ꝓcuratorẽ ꝯstitutũ ad ĩpetrandũ et ꝯdicẽdũ tm̃. l3 ps aduersa ꝑ se vel ꝑ ꝓcuratorẽ ydoneũ apud se. ap. iudiciũ recipe sit pata. Jlle deniq3. Aliqs appellauit ad supiorẽ corã illo ad quẽ appellauit petijt remitti ad eũ a q̃ appellauit. ps altera ꝯdicit. q̃rit an debeat remitti: et dr ꝙ sic. nõ obstante ꝯtradictiõe alteri⁹ ptis: s3 debet ꝯdẽnari ĩ expẽsis legitimis aduersario q̃s eũ ꝓpter hoc fecisse ꝯstiterit. Sane. Aliqs appellauit a grauamĩe. corã iudice appellatiõis paratus est ꝓbare grauamẽ ꝓpter qd duxerat appellãdũ. ps aduersa citata cõtumaciter se absentat. q̃rit qd sit iudici faciẽdũ? Rñ. pa. ꝙ iudex põt sup hoc ꝓcedere lite nõ ꝯtest. l3 lit ꝯtestatio nõdũ facta fuerit in articulo appellatiõis vel in ipo negocio pncipali. quia cũ in casu illo iniq̃tas poris iudicis arguat pncipalit nõ est rigor iuris req̃rẽdus. ex quo cause ꝑplexitas posset seq. ¶ Nota in pmo rñso ꝙ q̃ appellat a grauamine semꝑ adijciat ĩ assignatiõe cause ꝙ offerat se cãm illã ꝓbaturũ. et sic de ꝟitate cause quã exposuit nõ habebit necesse ꝓbare. qd si nõ fecerit cãm verã ꝓbare debebit. Jtẽ in scdo rñso nota ꝙ q̃ appellat ⁊ ei⁹ appellatio a iudice vel ab aduersario approbet sufficienter ad totã cãm ꝓcuratorẽ mittere d3. alioq̃n alteri pti eã ꝓseq̃ẽti ꝑsonalit ꝯdẽnabit in expẽsis. Jtẽ in tertio rñso no. ꝙ põt q̃s remitti ad eũ a quo appellauit ꝯtradicẽte pte aduersa. s3 illi aduersario ꝯdẽnabit in expẽsis. Jtẽ ĩ quarto rñso no. ꝙ altera pte absente ꝑ ꝯtumaciã iudex appellationis põt cognoscere de grauamine. Jtẽ vtraq3 pte pñte: cõtestatio lit fieri d3 ĩ hmõi exceptiõib⁹. Ber.

nis vel earũ altera constiterit: reuocato in irritũ ⁊c. vsq3 ad attẽtatũ in iam dicto negocio iuxta prior cõtinẽtiã lrax ⁊c. Idem.

Caplm famosum ⁊ multũ allegabile. ⁊ h. d. Ad iustificãdam appellatiõem ex cã interpositam probare oportet cause veritatem corã iudice ad quem: nisi fuerit coram iudice a quo oblata probatio et reiecta. h. d. singulariter vsq3 ad §. eidem. Capitulũ. lxx.

Interposita appellatiõe ex causa ꝓbabili[a]. nõ sufficit appellanti ꝓbare ꝙ ex causa huiusmodi ꝓuocauit si eam nõ doceat esse veram[b]. nisi hoc se offerẽs[c] ꝓbatux nõ fuisset admissus.

Si appellatio non fuit recepta a iudice/ vl approbata a parte: sufficit appellãti mittere ꝓcuratorem ad impetrandum ⁊ contradicendũ: l3 pars appellata sit parata ĩ curia prosequi. h. d. vsq3 ad §. ille deniq3. Ab. sic.

d Eidem[d] quoq3 permittitur si non recipiatur ap. eius a iudice nec ab aduersario approbet: super prosecutione appella. ꝑ ꝓcuratorem ad impetrãdum et contradicendũ constitutũ lras ĩpetrare: licet pars altera ꝑ se vel ꝑ ꝓcuratorem ydoneũ iudiciũ super hoc apud sedem apostolicã recipere sit parata[e].

Ante ichoatã ꝓsecutionẽ ap. appellãs põt si vult iuito appellato petere vt remittat ad iudicẽ a quo. s3 cõdẽnabit in expẽsis fact ꝑ ptẽ aduersam ĩ illa appellatione. h. d. vsq3 ad. §. sane. Ab.

Jlle deniq3 q̃ vocem ap. emisit cuius nõdum est alij cognitio delegata: ad petitiõem[f] eiusdem ad eũ a quo ꝓuocauit: de iure remittitur contradictione[g] partis alterius nõ obstãte: in legitimis expẽsis aduersario quas eũ ꝓpt hoc fecisse cõstiterit ꝯdẽnãdus.

Articul⁹ appellatiõis iterposite a grauamine discutit ꝑ iudicem ad quem parte absente ꝑ cõtumaciã etiã lite non contest. in ap. vel pncipali causa. h. d. Ab.

Sane parato aliquo probare grauamen ꝓpter qd duxerat appellandũ: et parte aduersa se cõtumaciter absẽtãte põt sup hoc lite nõ cõtesta.[h] ꝓcedi: licet nõdũ litis ꝯtestatio facta fuerit in ipo ap. articulo vel negocio pncipali q2 cũ in h casu iniq̃tas pncipalit poris iudic arguit: nõ est rigor[i] iuris (ex quo sequi posset cause ꝑplexitas) requirẽdus. Idem.

Clausula appellatione remota ĩ medio lrax posita respicit pmissa q̃b⁹ ãnectit nõ sequẽtia: nisi repetat in fine lrax. Et h si negocia sũt separata. Caplm. lxxj.

appel. debet ꝓbare cãm appellatiõis verã fuisse. Solue hoc sm qd ibi dixi. Ex hoc eni apparet aptũ grauamẽ ꝙ oppono cãm ꝓbabilẽ ⁊ eã offero me ꝓbaturũ si nõ admittor. ⁊ ideo sufficit ‡ hoc ꝓbare ĩ cã appellationis: q2 hoc ꝓbatio satis ꝓbat grauamẽ. q2 ꝑinde habet ac si cã allegata quã volo ꝓbare esset ꝟa ⁊ me repelleret: sec⁹ est cum simplr cãm allegat: q2 tunc videt id q̃si maliciose fecisse vñ illã cãm tenet ꝓbare veraz fuisse. ar. s. eo. sup eo. §. si autẽ aduersa. De hac materia plene dictũ est in decre. ex pte ade. ⁊. s. de excep. olim. Ber.

‡ Quo ad iustificãdã appellatiõnẽ sed q̃ ad sequẽdum effectum exceptionis si ue sit dilatoria siue ꝑemptoria. vt sat dixi ĩ palt. dcre. ex pte. sup glo. ad hãc Jo. and.

d Eidem. Scilicet appellanti.

e Recipere iudiciũ sit pata. Sibi ĩputet ꝙ nõ approbauit appellatiõnẽ ex q̃ eã apud sedẽ apo. ꝓsequi voluit: et si appellationẽ approbasset ipe vel iudex: tũc eni tenet sufficienter ꝓseq: alr̃s punit in expẽsis. s. eo. nicolao. Sit g̃ caut⁹ qui appellat circa duo. primo ꝙ cũ appellat ex cã probabili ꝙ offerat eã se ꝓbaturum. q2 ĩ appellatione releuabit: q2 nõ oportebit eũ ꝓbare cãm esse verã. Jtẽ ĩ alio ꝙ cũ recipit appellatio a iudice vel ab aduersario suo: ꝓsequatur cãm suã ꝑ sufficientem ꝓcuratorẽ ad totam cãm † ne cõdẽnet alteri pti eã prosequẽti in expensis. Additio. Jtem ꝓfigat terminũ appellatiõi sue ne appellato possit supplãtari. s. e. oblate. Jtẽ ꝯstituat fidelẽ ꝓcuratorem. s. c. pxi. in fi. ⁊. j. de pig. significãte. sm Hos. et de his cautelis plenius ĩ spe. de ap. §. qualiter. ꝟ. in summa et sequentibus.

Instruit appellãtẽ in duob⁹.

Appellãs sit cautus in duob⁹.

† Appellatiõis: nã super pncipali nõ h3 necesse mittere nisi appellat⁹ hoc petierit l3 recepta vel approbata sit appellatio h3 Jnno. ⁊ Ho. vt. j. e. cordi. §. j. li. vj. vide de hoc ĩ glo. ij. Jo. and.

f Ad petitiõe3 eiusdem. Sic. s. e. accepta. alr̃s eni nõ debet cã remitti ad eũ a q̃ est appellatũ. C. de appel. eos. ⁊. ij. q. vj. §. ab eo. ⁊. j. de sen. excõ. ꝑ tuas.

¶ Glo. seq. reci. per. q. quare non potest resistere appellatus.

g Contradictione partis alterius. Pars appellata ꝯdicere nõ põt: q2 nõ h3 iudicẽ suspectũ q̃ ꝓ ea tulit sñiam cũ ipm ꝑ hoc approbauerit vnde ipm reprobare nõ põt. iiij. q. iij. §. si q̃s testib⁹. ⁊ in fauorẽ tm̃ appellãtis statutũ fuit q̃ ad eũ nõ remittat a quo appellauit. huic fauori q̃ ꝓ eo introducit põt renunciare cũ hoc licitum sit cuicũq3. C. de pac. si q̃s in cõscribẽdo. j. de regu. ad apostolicam. condẽnat tamẽ alteri parti in expensis tãq3 cõtumax q2 maliciose ipm traxit in appellãdo ipm ad papã: quia ꝑinde est ac si ipse non fuisset ꝓsecutus altero ꝓseq̃ẽte. s. eo. c. reprehensibilis.

h Lite non contesta. Hic habes nouũ casum in quo põt ꝓcedi lit. non cõtest. aliũ habes. s. de offi. iudi. c. ij. alij notantur. s. vt lit. non contest. quoniã frequẽter. ratio reddit in lra: q2 agit de iniq̃tate iudicis non de negocio principali vel de facto aduersarij. vnde equũ fuit vt de h cognoscat nõ obstãte absentia aduersarij. Et ita colligitur ex hac littera a contrario sensu si esset presens ꝙ sup exceptione deberet lis cõtestari: qd verum credo vt not. s. de of. dele. prudentiam. §. sexta.

Lit ꝯtestatio d3 fieri sup exceptõe.

¶ Glo. seq. arguit. et declarat.

i Rigor iuris. Rigor est vt nõ ꝓcedat lit. non cõtest. talis rigor in hoc casu nõ est seruãdus: cũ pncipalit agat de iniq̃tate iudicis. s3 ĩ alijs causis vbi agit pncipalit de iniq̃tate aduersarij ꝓpt ipsi⁹ ꝯtumaciã poned⁹ est actor ĩ possessionẽ cã rei ꝟuãde vel excõicãd⁹ hoc nõ debet fieri ĩ hoc casu: q2 de iniq̃tate iudicis agit sed ꝓpter hoc pars puniri nõ debet. vñ si nõ posset cognosci de hoc grauamine lit. non contest. esset quasi quedam ꝑplexitas. q2 cum non cõstet adhuc vtrũ appellatio sit legitima nõ põt se ĩtromittere de pncipali q̃stiõe in quo casu tm̃ et nõ ante h3 iurisdictionẽ sup pncipali: q̃re non põt ꝓcedere in principali nec penam imponere aduersario: cũ ipe non peccauerit: ⁊ si puniret illũ faceret ꝯ ꝯsciẽtiã: sed ꝓpter cõ

a Probabili. Tali que si foret probata reputaretur legitima. s. eo. vt debitus. ⁊. c. cum speciali. §. j.

¶ Glo. seq. alleg. ij. similia. ⁊. iij. contraria.

b Esse veram. Si. s. e. de testi. ex pte ade. ⁊. s. e. ti. pxi. cũ. J. ⁊. A. Ar. ꝯtra. s. de of. dele. cũ causa. ⁊. s. eo. vt debit⁹. ⁊. c. dilecto.

¶ Glo. seq. signat contrarium. et soluit.

c Nisi hoc se offerens. Huic ꝟbo signat. ꝯ. s. de testi. ex pte ade. q2 ille adã obtulit se ꝓbatux: nec fuit admissus añ sñiam: ⁊ tñ in cã

tumaciā videk puniendus. Et ideo vt hec pplexitas euitek pōt iudex cognoscere de hoc grauamine lite non contesta. s. de iniquitate iudicis. probato vero grauamine reuocabik grauamē et postea iudex citabit absentē. et si citat⁹ nō venerit ppter ipsius ɔtumaciā procedek ɔtra ipm. † et sic nulla pplexitas est. Si vero appellatio nō valuit: remittik ad illū a q̄ appellauit. Arg. ꝙ i negocijs ecclesiasticis rigor iuris nō sit seruādus: sed potius equitas. sic. s. de dolo. ca. j. et s. de restitu. spolia. sepe. et. s. de iudi. dilecti.

† Ut nor. s. co. sepe. in glo. vt si lis. Jo. and.

Inq̄sitioni. ¶ Nō diuiditur. Ab. sic.

¶ Casus. Cum plura negocia i vna cōmissione ponuntur minime se cōtingētia ꝛ clausula illa remota appellatione ponik in medio litterarum respicit tm̄ precedentia. nisi in fine cōmissionis clausula illa reiteretur.

¶ Nota hic arg. ꝙ determinationes respiciunt tm̄ precedentia / ꝛ nō sequentia. Ber.

¶ Glo. se. signat ꝯtrium ꝛ remittit. Scd̄o arg. ꝛ allegat duo contraria.

a ¶ Premissa. Ar. ɔtra. s. eo. scd̄o requiris. j. ri. vbi dicik ꝙ nō refert an ponatur in medio. pricipio: vel fine remotio appellatiōis. qꝛ ad oīa refert. Solu. est ibi. qꝛ hic sunt diuersa negocia nō se tāgētia ibi vnū negociū licet habeat plures articulos. ‡ Itē est ar. ꝙ determinatiōes respiciūt tm̄ pcedētia ꝛ non sequētia. Ar. cōtra. ff. de lega. j. l. si seruus plurium. §. vlti. et. xxxij. q. vij. apostolus. Ber.

‡ Quasi cōcathenatos. pōe exemplū. s. d̄ rescp. cū dilecta. bm̄ hostiē. q̄ dicit d̄ vtroq̄ mēbro patent exēpla. ff. de nego. gest. cū actū. ff. de admi. tu. l. tutorē. ff. de tute. et rō. distra. l. j. §. nūc tractem⁹. ꝛ. §. i tutela. et. l. si tutor rei publice. §. j. ꝛ. ij. ꝛ. l. si tutor post. et ff. e. ti. l. si q̄. §. pe. ꝛ vlti. Jo. and.

Inquisitioni. t. t. respondemus ꝙ quotiens clausula per quā tollitur appellatiōis remedium in medio līarū ponik: si sunt plura negocia se minime cōtingentia: tm̄ premissa[a] cōplectitur: nisi forte in fine litterarum pdicta clausula iteretur. Idem.

¶ Breue est sꝫ per alia verba sic summak. Appellatio vnius prodest alteri si cōmuni iure iuuenk: et idem sit negociū et eadem defensiōis causa: et sint eadē sentētia cōdēnati al's secus. Ca. lxxij.

b Una sententia[b] plurib⁹ cōdēnatis si vnus sol⁹ ad appellationis beneficiū cōuolauerit: illius victoria iure cōmuni ceteris suffragak si cōi iure iuuentur: ideq̄ negociū et eadem[c] causa defensionis existat. Idē.

c

¶ Justus met⁹ excusat adeo ꝙ non appellans habetur pro appellante: si fuerit protestatus: et appellationis causas duxerit exprimendas. Capitulum. lxxiij.

d Si iustus met⁹ quo minus appellaueris te excusat[d]. ¶ Ad appella. reputaris beneficium conuolasse. ¶ Dūmodo in

i

hoc ptestatiōe premissa ꝙ iusto metu appellare nō audet. ꝛ sic non currūt tp̄a ifra q̄ debuit appellare. ¶ Nota ꝙ iust⁹ met⁹ excusat ne tp̄s currat ifra qd̄ q̄libet appellare tenek / ptestatiōe sup hoc facta: al's sine ptestatione nō sufficeret met⁹. Itē arg. si p me nō stat quo min⁹ faciā qd̄ debeo / mihi nō imputak pmissa ptestatione. Item p ptestatiōe interrūpik prescriptio. x. dierum in hoc casu. Ber.

fra tēpus quo lite puocatur: coram[e] iudice a quo appellasse volueras: vel si habere ipsius copiā nequiuisti: in presentia bonorum virorum cōtestatione sup hoc pposita: causas appella. duxeris exprimendas[f].

e

f

De Clericis peregrinantibus.

Celestinus. iij. Abieñ. epo.

¶ Contra peregrinantē seu pficiscentem ad sedem apo. non est aliquid innouandum. Caplm. j.

Conquerente. P. presbytero itelleximus: et. j.

¶ Licet presbyter idem res suas et ecclesie sue in protectione nostra non posuerit[g] quando ad nos accessit: tamen cum hi qui accedunt ad presentiam[h] nostram cum rebus eorum debeant esse sub apostolica ptectione securi: mandam⁹ quatenus quicquid eidem presbytero post iter arreptum ad nos veniēdi subtractum est vel ablatū: sibi restitui faciatis[i].

g

h

d ¶ Excusat. Arg. ꝙ ea que p metū fiūt nō obligant. de hoc dixi. s. qd̄ me. cau. abbas. Et ita p appellāte habetur. sꝫ illud nō sufficit nisi et illud ptestek. C. de his q̄ p me. iudi. non ap. l. j. ff. de ap. cū q̄dā. de qb⁹ legib⁹ sumpta est hec decre. et ita currit tp̄s ei q̄ agere non pōt nisi istud ptestek. si. s. de of. or. pastoralis. in fi. ꝛ. xvj. q. iij. §. pe. ꝟ. is autem. ꝛ. s. de elec. ca. vl. et. C. de anna. excep. vt pfecti⁹. ꝛ. C. de epis. audi. l. vl. ꝛ ita interrūpitur prescriptio per protestationem.

Appellāre timens an pro appellante habeak:

¶ Glo. se. tria notat. ꝛ de primo remittit.

e ¶ Corā iudice a quo Nota ꝙ si potest habere copiā iudicis a quo debet puocare nō debet corā alio ptestari: sꝫ tūc demū cū iudicē illū hr̄e nō pōt vt hic dicit. et sic ex ordie ꝟbor argumētādum est. ar. xliij. di. sit rector. in fi.

¶ Glo. se. obijciēdo q̄rit ꝛ tripliciter respōdet.

f ¶ Exprimēdas. Sꝫ quare cōpellik exprimere cās ap. cū sufficiat dicere appello. ij. q. vj. §. forma: Hoc intelligo qñ appellak ante sniam ab aliquo grauamine: qꝛ tūc cā appellationis debet exprimi. s. eo. vt debit⁹. ꝛ. c. cū cām. vbi d̄r qñ sit exprimēda cā appellatiōis et qñ nō. Uel dic ꝙ idem est in diffinitiua. C. de his q̄ p me. iudi. non ap. l. ij. † et supple maxime quia nō est necesse causas appellatiōis exprimere nisi velit. ff. de appel. scio quesitū. Uel ꝙ dicit causas intellige in genere sic hoc modo iniqua sententia lata est contra me: nec audeo appellare: et hoc protestor coram vobis. B.

Appellās an debeat causas exprimere.

† Lex illa dic̄ ifra dies legitios sꝫ q̄b⁹ appellari licet cām appellationis cuidenti affirmatiōe distinguant. Jo. and.

¶ Rubrica De clericis peregrinantibus. ¶ Supra visum est de appellatiōib⁹: sꝫ qꝛ pegrinātes ī multis gaudēt pūilegio appellātiū: merito subijcik hec rubrica de clericis pegrinātib⁹. Ab. si.

¶ De hac materia habek. xxiiij. q. iij. si q̄s romiperas. ꝛ. c. paternarum. de pe. di. vj. sacerdos. de ɔsecra. dist. v. non oportet.

Summariū.

Conquerente. ¶ Hoc dicit in summa. Peregrinātes ad papā maxime clerici cū oib⁹ reb⁹ suis debēt esse sub ptectione apl̄ica securi. Uel sic ꝛ melius cōprehendendo vtrūq̄ intellectū vt in rubro. Primo ponik querela. Scd̄o puisio: ibi. licet. Ab. ¶ Casus. Quidā pbr̄. J. noie dū vellet ire ad curiā dn̄i pa. causa pegrinationis res suas ꝛ eccl̄ie sue nō posuit sub ptectiōe dn̄i pa. Post iter arreptū quidā aduersarij sui res suas sibi ꝛ ecclesie abstulerūt. vnde ille cōquestus fuit dn̄o pa. dicit pa. licet pbr̄ ille non posuerit res suas ꝛ ecclesie sub ptectione ipsius: tamē hi q̄ ad ipsum accedunt cū rebus suis sub apl̄ica ptectione debēt esse securi. vnde mandat quibusdā quaten⁹ quicquid eidē pbr̄o post iter arreptū ad pa. subtractū est vel ablatū: faciāt sibi restitui. ¶ Nota ꝙ plus est facto exprimere q̄ verbo. Itē qui ad pa. accedunt causa peregrinationis: sub eius ptectione consistūt. Item ar. ꝙ possessio absentis turbata restitui debet. Ber.

Diuisio.

g ¶ Non posuerit. Expressa voce: sed expressit ipso facto qd̄ plus est. s. ti. pxi. dilecti. ꝛ. c. vt nostrum. ꝛ. c. ad audientiam. ij.

¶ Glo. seq. reci. per. q. de quo accessu ꝛc̄.

h ¶ Ad presentiam nostram. Causa pegrinationis supple vt faciat ad hunc titulū qui interim sub apostolica ptectione cōsistunt. xxiiij. q. iij. si q̄s romipetas paternarū illi qui ad hūc titulū ptinēt. C. si p vim. vel alio modo absentꝫ pos. turbata est. l. j. ꝛ. C. de emāci. liber. l. iubemus. ‡ ff. de tuto. ꝛ cura. da. ab his. l. vlti.

‡ Pater auus / pauus paternus absentē liberū in ptāte ɔstitutū emancipat. Jo. an.

i ¶ Faciatis. In hoc casu quando possessio absentis taliter turbatur seruus / amicus / proximus / colonus / petere possunt vt possessio restituatur. vt in. l. predicta. C. si per vim vel alio modo. l. j. Ber.

b ¶ Una sententia. ¶ Casus. Plures sup aliqua causa cōmuni conuēti sunt. condēnati sunt oēs. vnus illorum appellauit et obtinuit. querik an victoria ipsius ceteris psit: Rñ. pa. ꝙ victoria vnius iure cōmuni ceteris pdest. si cōmuni iure iuuek. ꝛ idē sit negociū: ꝛ eadem sit causa defensionis. ¶ Nota ꝙ res iter alios acta alijs prodest: et sententia vnius prodest alij. Ber.

¶ Glo. seq. distinguit ꝛc̄. corporalē ꝛ incorporalē. In primo mēbro subdistinguit an iure cōmuni an speciali iuuetur.

b ¶ Una sentētia. Sētētiā hui⁹ decre. habes. ij. q. vj. §. sunt quorū. ꝛ. §. qñq̄. ꝛ. C. si vn⁹ ex plurib⁹ appel. l. j. ꝛ. ij. Unde vt intelligas qd̄ hic dicik nota ꝙ si res cōmunis sit plurib⁹ et corporalis nec diuersitas facti separationem recipit vt in duobus correis debendi: si oēs condēnati sint: ꝛ vnus appellauit: victoria vnius oīb⁹ prodest. vt hic dicit. ꝛ. ij. q. vj. §. quādoq̄. ꝛ. C. si vnus ex plurib⁹ ap. l. ij. ꝛ sint tales q̄ nō iuuenk beneficio restitutionis. Si vero vnus fauore minoris etatis impetraret cōtra sentētiā beneficiū restitutionis hoc non prodest alij. vt in. l. predicta. C. si vnus ex pluribus. l. ij. et ij. q. vj. §. qd̄ et si etatis. et ideo dicit hic si iure cōmuni iuuētur. Si vero res sit incorporalis et cōmunis et indiuidua tūc victoria minoris pdest maiori. ff. quēadmodum ser. amit. si cōmunem. j. rñso. vt seruitus indiuidua sit / tamen vsufructus licet seruitus sit diuidi potest. ff. ad le. fal. l. j. §. si vsufructus.

c ¶ Eadē cā. Pone exēplū: tres erāt tutores hñtes admīstratōez idiuisā gerētes ɔdēnati sūt. vn⁹ appellauit ꝛ obtinuit ceterꝫ pdest: qꝛ idē est negociū cōe ꝛ eadē cā defensionis. Si autē vnus gessit et alter nō: si ille q̄ nō gessit appellauit iniquū esset vt eius appellatio pdesset ei q̄ gessit. vt. ff. de ap. si q̄. §. pe. ex quo. §. sumik ꝟsicul⁹ iste. ꝛ. C. si vn⁹ ex plu. appel. l. j. ꝛ. ij. q. vj. §. quandoq̄. ꝛ idem est si habēt diuersas administrationes tunc non prodest vnius appellatio alteri. ar. ad hoc. C. de diuer. rescrip. l. j.

Tutor vn⁹ si appellet et obtineat an prosit alijs.

Si iustus. ¶ Primo ponitur thema. Secūdo decisio ibi: ad appellatiōis. Tertio moderatio ibi: dūmodo. Ab. ¶ Casus. Aliq̄s ɔdēnatus p sentētiā diffinitiuā / vel etiā interlocutoria contra eū lata est ante sentētiā. ille nō audet appellare. querik quid sit ei faciēdū: Rñ. pa. si iust⁹ met⁹ excusat illū ita ꝙ appellare nō possit: hoc ipo appellatiōis bn̄ficiū cōuolasse reputak / dūmō ifra decē dies exp̄mat cās appellatōis corā iudice a quo appellare volebat. vel si ei⁹ copiā hr̄e nō potest / in pn̄tia bonorum virorum idē faciat sup

Diuisio.

Cōtinuatio.

Rubrica De confirmatione vtili vel inutili. Supra visum est de suspēsione snīe seu iurisdictiōis iudicis q̄ fit remedio appellatiōis seu ꝑegrinatiōis. Sꝫ q꞉ snīa seu ꝓcessus iudicialis q̄nq꞉ confirmat̄ ꝑ supiorē: ⁊ posset dubitari de validitate vel īualiditate cōfirmatiōis merito subijcit̄ hec rubrica de ꝯfirmatione vtili. Ab.

Si q̄s. Secunda ꝑs ibi: sed si. Ab. sic. Cas⁹. Aliq̄s mouit questionē cōtra aliquem sup re aliq̄. re⁹ lite pēdēte īpetrauit a sede apo. ꝯfirmationē rei litigiose. q̄situm fuit an sup h̄ iudex supsedere debeat cause cognitiōi? Et rn̄. ꝙ ea nō obstante de cā cognoscere dꝫ/ et eā fine debito terminare: sꝫ si rē pacifice possidebat q̄n cōfirmationē obtinuit: nō lꝫ iudici postea de questiōe suborta cognoscere vel diffinire sine mandato apl̄ice sedis. ¶ Nota ꝙ lite pēdēte: nō valet cōfirmatio vel priuilegiū obtētū sup re litigiosa/ tacito ꝙ res fuerit in iudicium deducta. Ber.
¶ Glo. seq. reci. ꝑ q. q̄ res dicatur litigiosa.

De Confirmatione vtili vel inutili.

Alexan. iij. exoñ. episcopo.

De re scient̄ ꝯfirmata ꝑ papā īferior iudex cognoscere nō pōt: nisi ꝯfirmatio nō tenuerit: vt q꞉ surrepticia: vel de re litigiosa. h. o. cū ca. seq. Ca. j.

Si q̄s rei litigiose[a] confirmationē[b] īpetrauit ab apo. se. non min⁹ pōt iudex de cā cognoscere: et eā fine debito terminare. ¶ Sed si rē tunc pacifice possidebat cū inde cōfirmationē obtinuerit: nō est licitū iudici de q̄stione postea exorta[c] decernere: aut eā diffinire absq꞉ sedis apo. mandato. Idem vigorieñ. epo.

Idem dicit. Capl̄m. ij.

De ꝯfirmationib⁹ autē romani ponti. volum⁹ te tenere: ꝙ ꝯ illas (nisi nouū apo. se. ꝓcedat mandatū: aut certū sit ꝙ sint per falsi suggestionem elicite) nō est aliq̄ten⁹ iudicandū[d]. Celest. iij.

Lr̄e ꝯfirmatiōis sup snīa a q̄ erat appellatū nō valēt si appellat⁹ maliciose ꝑuenit appellātē: al's pēdēt donec de appellatiōe cognoscat̄. Capitulū. iij.

Bone mēorie. A. canonic⁹ vr̄ ꝓposuit snīam a delegat̄ iudicib⁹ ꝓlatā fuisse: ⁊ īfra. x. dies ille ꝯ quē snīatū fuerat ab illa snīa appellauit: iudices tñ nihilominus snīam executiōi mādarūt[e]. Ceterꝫ appellās itinere stati ad apo. se. arrepto: lr̄as de retractādo snīam īpetrauit. aduersarius aūt ipm caute[f] ꝑueniēs ꝯfirmatiōis ꝓmulgate snīe rescptū fuerat assecut⁹: ī quo nulla de facta appellatiōe mētio[g] hēbat̄. Jōq꞉ req̄sisti q̄ q̄b⁹ lr̄is ꝑiudiciū faciāt ¶ Rn̄dem⁹ igit̄ ꝙ posteriores debent ꝑorib⁹ ꝑiudiciū generare[h]. ¶ Verum si dicatur[i] nullis litteris[k] ꝟitati ⁊ iusticie ꝑiudicātib⁹ vel sub alia forma[l] ꝟborꝫ: dūmō nil diceret̄[m] de lr̄is cōfirmatiōis expsse: dicim⁹ ꝙ ꝑme tādiu[n] suū

a Litigiose. Res litigiosa est de cui⁹ dn̄io cā mouet̄ inter petitorē et possessorē iudiciaria cōuētione: vt tradit̄. C. de litigi. auc̄. litigiosa res. Et sic ꝯtrouersia super possessione orta nō facit rem litigiosam: q̄d verū est: ⁊ sup res litigiosas nouū priuilegiū īpetrari non pōt. s̄. de testi. cām que. ⁊. s̄. vt lit. pen. c. j. ⁊ vl. ⁊. j. eo. bone. Nec ad aliā pōt trāsferri ꝑsonā. xj. q. j. q꞉ res. ⁊. s̄. vt lit. pen. ecclesia sancte. et in auc̄. in medio lit. sacras iussio. nō fieri. §. si vero nōdū. col. viij. † et nō obstante priuilegio tali siue indulgentia iudex procedere debet.

† Vide vt lit. pen. c. fi. sup. j. glo. Jo. and.

¶ Glo. seq. tractat de ꝯfirmatione in forma cōmuni/ obijcit ⁊ q̄rit.

b Cōfirmationē. Nota ꝙ ꝯfirmatio īpetrata sub forma cōi siue etiā īnouatio nihil noui iur̄ tribuit sꝫ solūmō vet⁹ ꝯs̄uat. xij. di. ꝑcept̄. ar. xxx. q. iij. c. vl. ⁊. j. e. cū dilecta. ⁊. c. sequentib⁹. ⁊. j. de ꝑuile. q꞉ intētiōis. vn̄ ꝑ talē ꝯfirmationē vel innouationē nō īpedit̄ petitio alterius vel iudicis cognitio. j. de cōces. ꝑbē. q꞉ diuersitatem. j. eo. bone. ar. ix. q. iij. ꝯq̄st⁹ nūc ꝟo. ⁊. s̄. de of. or. lꝫ. et. ff. ne q̄d ī lo. pu. l. ij. §. si q̄s a ꝑncipe. q꞉ h̄ facit papa sine ꝑiudicio alicui⁹: vt pꝫ ꝑ iura predicta. Quid ergo valent hm̄ōi ꝯfirmationes? parum valent nisi quia solet plus timeri q̄d specialiter ⁊c̄. xxiij. dist. q̄q꞉.
¶ Glo. seq. reci. per. q. quomodo intelligat̄ q̄d hic d꞉ iudicē inferiorem ⁊c̄. ponit tres opi. Vin. Lau. ⁊ Tan. ⁊ hanc approbat.

Cōfirmatio pape an īpediat ne iudices inferiores de re ꝯfirmata cognoscant.

c Exorta. Quia dicit hic nō esse licitum iudici cognoscere de q̄stiōe exorta sine mādato pape. Dicit Vin. ꝙ si post ꝯfirmatiōem moueat̄ ei q̄stio: an licite obtineat bn̄ficiū an nō: nō est licitū iudici de hoc cognoscere sine mādato pape: sꝫ si ei obijcit̄ crimē nō īpeditur ꝓpt̄ ꝯfirmationē iudicis cognitio. Sꝫ certe nō est verꝫ ‡ si ꝯfirmatio sit facta ī forma cōi sine cause cognitōe: si aūt cū cause cognitiōe ꝯfirmatio sit facta tūc verꝫ est q̄d dicit Vin. ⁊ idē dicit q̄d Tā. ⁊ Lau. dicit ꝙ si moueat̄ q̄stio: an talis ꝯfirmatio valeat vel nō: de h̄ nō pōt cognoscere iudex īferior: q̄d verꝫ est. T. distinxit ⁊ melius. Aut enī ꝯfirmatio facta fuit sine cause cognitiōe ī forma cōi: et tūc nō īpedit̄ petitio alicui⁹ vl' cognitio: in q̄ casu loquunt̄ iura supi⁹ assignata. Si ꝟo ꝯfirmatio fiat de bn̄ficio alicuius vel de aliq̄ snīa cū cause cognitiōe: ⁊ h̄ cognito papa ex certa scīa ꝯfirmat tibi bn̄ficiū tuū vel snīam latā de q̄stiōe illa: si postmodū q̄stio suboriat̄ nullus poterit iudicare sine spāli mādato pape. Et h̄ intelligit̄ ex ipa ꝯfirmatōe: q꞉ tūc simpl'r ꝯfirmat nulla cōdictione apposita. De tali ꝯfirmatiōe habes. s̄. de of. delega. q̄m abbas. ⁊. s̄. de trāsac. ca. j. ⁊. s̄. de pac. q̄tiēs. ⁊. s̄. de testi. veniēs. ⁊. s̄. de of. dele. corā. ī fi. ⁊. j. d̄ testa. raynuci⁹. ⁊. c. raynald⁹. ⁊. j. de isti. ex frequētib⁹. ⁊. j. eo. c. pe. et ī alijs ꝯfirmatiōib⁹ cū d꞉. Cōfirmam⁹ sicut iuste possides: sicut exponit̄. i. fi. j. de conces. ꝑbē. q꞉ diuersitatē. Et istas duas decre. intelligebat Tan. de ꝯfirmatiōe q̄ fit cū cause cognitiōe ex certa scīa pape: tñ si certū esset ꝙ ꝑ falsi suggestionē confirmatio sit obtēta non valebit hm̄ōi ꝯfirmatio. j. c. pri. ⁊ sic pn̄t ītelligi iste due decre. Ber.

‡ Respicit ꝑmū membrū opi. non scd̄m. sup q̄ vide q̄d scripsi de offi. dele. sup eo. sup. iij. glo. Jo. and.

De confirmationibus. Casus. Dicitur in hoc caplo ꝙ de cōfirmationib⁹ sedis apo. nō licet alicui iudicare: nisi ad hoc habeat mādatū/ aut certū sit ꝙ ꝑ falsi suggestionē sint elicite. ¶ Nota ꝙ de cōfirmationib⁹ pape sine eius mādato nullus debet iudicare: nisi per falsi suggestionem fuerint obtente. Ber.

d Judicādum. Nisi ꝑ eum q̄ ꝓcessit vel successorē: vt notatū est in glo. ꝓcedentis decre.

Bone memorie. Pōt legi multis modis: sꝫ hic non est insistendū: q꞉ nō cōtinet vtilitatē magnā. Et primo ponit̄ ꝯsultatio. Secūdo respōsio bimēbris ibi: rn̄dem⁹. Scd̄m mēbrū ibi: verum. Ab. sic. Diuisio.

Casus. Lata fuit sētētia diffinitiua ꝓ ecclesia cōtra aduersariū ecclesie. ille īfra. x. dies appellauit. iudices nihilominus mādauerūt sentētiā executioni. appellās lr̄as īpetrauit de reuocāda snīa. ecclesia ꝓ qua lata erat snīa caute ꝑueniēs appellātē litteras ꝯfirmatiōis snīe in forma cōi īpetrauit/ nulla de appellatiōe habita mētiōe. quesitū fuit q̄ lr̄e ꝑualerēt? Rn̄. pa. ꝙ lr̄e posteriores debent ꝑorib⁹ ꝑiudiciū generare: et iudices debēt cognoscere de appellatione nō obstāte ꝯfirmatione obtenta ꝟitate tacita sup re litigiosa. sꝫ si diceret̄ in lr̄is appellatiōis scd̄o īpetratis nullis litteris ꝟitati ⁊ iusticie ꝑiudicātib⁹. vel etiā sub alia forma ꝟborꝫ dūmō de lr̄is ꝯfirmationis nihil expsse diceret̄. Rn̄. pa. ꝙ tūc tādiu lr̄e ꝯfirmatiōis suū debēt habere vigorem: donec de iniqua snīa plenius cognoscat̄ ꝑ scd̄as lr̄as: ⁊ in suspēso cōfirmatio remanebit. ¶ Nota ꝙ lite pendēte de re litigiosa cōfirmatio impetrata nō valet. siue sit obtēta in principali causa siue in cā appellationis. Itē ꝯfirmatio est ī pendēti: donec ꝯfirmet̄ vel infirmet̄ sententia. Itē littere generales nō reuocāt speciales. Ber.

e Mandarunt. Q̄d facere nō debuerūt: q꞉ appellatione īterposita nihil est innouādū. ij. q. vj. appellatione. ⁊. ff. nihil inno. ap. pen. l. vna. īmo reuocari debet executio anteq꞉ de appellatione cognoscatur. † s̄. de iureiur. veniēs. ⁊. s̄. de ap. dilecti.

† Et q̄d cedd postea factū est etiā āte appellationē ⁊ post snīam. j. de appel. non solū. lib. vj. Jo. and.

f Caute preueniens. Q̄d facere ꝑmature nō debet vt appellātē in cōmissione īpetrata supplātet. s̄. de ap. oblate. Sec⁹ si nō ꝑueniat diligētiā appellātis. j. e. c. §. verꝫ. quia tūc valēt ꝑme vt ibi.

g Mentio habebatur. Et ideo non valuerunt. s̄. de rescrip. ex parte. q꞉ tacita ꝟitate. si. s̄. de ap. sepe. in fi. Et ita patet ꝙ si q̄s non faciat mentionē de appellatione aduerse partis nō valēt lr̄e q̄d est notabile. si. s̄. de rescrip. ex parte. vbi de hoc.

h Generare. In hoc. s. ꝙ nō obstātib⁹ primis litteris confirmationis iudices dati ad appellationē cognoscent de ea. s̄. eo. c. j. ar. j. eo. ca. ꝓxi. ad fi. Ar. si. s̄. de testi. ex parte ade. ⁊. c. causam que. et. j. de priuile. dudum. Ber.

i Si dicatur. In secūdis litteris impetratis ab appellante: ⁊ ꝙ dicit si dicatur supple maxime.

k Nullis litteris. Per hāc generalitatē nihil reuocat̄. s̄. de do. ⁊ cōtuma. ex litteris. ⁊. ff. ad le. corne. de fal. diuus. nec valet legatū vel stipulatio fundi in genere facta nullo fundo demonstrato. ff. de iur. do. cū post diuortiū. §. gener a socero. ⁊. ff. de iur. fis. ita fidei. expressam enī debēt facere mētionē de primis: ad hoc vt prime reuocentur. s̄. de offi. delega. ex litteris.

Stipulatio ḡnalis nō valet.

l Sub alia forma. Id est in forma cōmuni.

m Nil diceretur. Q꞉ eas reuocaret.
¶ Glosa sequens obijcit et dupliciter soluit.

n Prime tādiu. Ista lr̄a multū videt̄ cōtradicere priori que dicit ꝙ posteriores debēt preiudicare priorib⁹: ex hoc innuit̄ ꝙ valēt lr̄e cōfirmationis ꝑme: ergo nō est opus vt in priorib⁹ fiat mentio de appellatione: et ita nō refert vtrū in scd̄is fiat mentio de primis vel nō. vnde debet intelligi. §. iste in eo casu cū prime valent: cū appellatus nō preuenit diligētiā appellātis: sed expectauit legitimo tēpore: ⁊ sunt lr̄e sine aliquo vitio: ⁊ sic ꝓcedent ꝑmi iudices ad cōfirmādā vel īfirmādā snīam. vt. s̄. de ap. oblate. ad fi. q꞉ ꝑ talē generalitatē nō reuocant̄ ꝑme legitime īpetrate: vt d꞉ ī ꝓxima notula.

debēt habere vigorem: donec de iniqua[a] sententia cognitio plenior habeatur.

Inno. iij. decano padebureñ.

Innouatio priuilegij nouum ius nō tribuit: nec antiquū cōfirmat: sꝫ si qd̄ cōpetebat cōseruat. Breuiꝰ sic pōt sūmari. Innouatio ꝑuilegij non inducit ɔfirmationē iuris in eo contēti. Ca. iiij.

Cum dilecta ī christo filia abbatissa et sorores ecclesie de gardeueñ. sua cuperēt priuilegia innouari: ꝓpter viarum discrimina quattuor episcopis et abbatibus totidē vt ea inspicerent diligenter: ⁊ tenorē ipsoꝝ fideliter transcribētes sub sigillis suis nobis remitterent duximus iniūgēdum: ⁊. ī. ¶ Nos autem tā legato qui sub sigillo proprio ea nostro fecit ɔspectui presentari/ q̄ʒ inquisitoribus ipis fidem debitā adhibentes: licet nō videremus[b] quare non deberent eadem priuilegia innouari: quia tamen. C. maioris ecclesie: et. J. sancte crucis canonici proposuerūt hildesemeñ. ecclesiā in possessione subiectionis ipsius monasterij per cētū annos et amplius extitisse: priuilegia ipa tunc non duximus innouāda. ¶ Unde iudicibus dedimus in mandatis: vt ad locum ydoneū accedentes (citatis qui fuerint euocādi) inquirerēt sup his diligētius veritatē: a quibus pars hildesemeñ. ecclesie ad apostolicā sedē appellauit. ¶ Nuper autē iterato ꝑdicta petijt abbatissa: quatenꝰ deberemus priuilegia sue eccl'ie renouare. Ex aduerso vero fuit postulatū: vt causam ipsam discretis viris cōmittere dignaremur: qui testes reciperēt quos cōtra priuilegia monasterij ⁊ ad ꝓbādū prescriptionē legitimā inducere ꝓponebāt. ¶ Nos igitur attendētes ꝙ iure sit ciuili[c] statutum: vt quādo periculū testium formidatur/ ne veritas occultetur/ et ꝓbādi copia fortuitis casibus subtrahatur: etiam lite nō contestata/ testes valitudinarij ⁊ alij de quibus ex aliqua rationabili causa timetur ad testimoniū admittantur: eiusdē equitatis similitudine prouocati[d]/ ꝑdicta priuilegia quasi iā nimia vetustate ɔsumpta: cum fuerint nō in pgameno: sed in papiro cōscripta: duximus innouanda[e]. Nolētes ꝙ ex innouatiōe huiusmodi nouum[f] ius monasterio acquiratur: sed antiquū (si qd̄ habet) ꝑ innouationē priuilegij cōseruet. ¶ Quia vero prefatum monasterium ad ius et proprietatem ap. se. per priuile. pre. n. ptinere monstratur: ne ius eccl'ie romane remaneat idefensum eādem abbatissam ꝓcuratricem[g] ipsius duximus statuēdam: vt cum aduersus romane ecclesie possessiones ⁊ iura non nisi centenaria currat

Appellatus nō dꝫ preuenire diligētiā appellātis

In primo casu nō valēt prime littere: quia appellatus ꝓuenit diligentiā appellātis: nec fecit mētionem de appellatione: vt patet ex ipsa littera. Uel dic ꝙ iudices dati sup appellatione debēt cognoscere de iniquitate sentētie. ⁊ littere cōfirmationis tādiu valebunt quousqꝫ cōstet de iniqua sentētia: et si sentētia cōfirmetur remanebit confirmatio in statu suo. Si vero cassetur cōfirmatio nō valebit. ar. ꝫ. de fi. instru. accepimꝰ. §. interim. ⁊. ī. c. proxi. in fi. ar. ad hūc sensum lr̄a ista cōpetētius adaptatur. Et ista fuit simplex cōfirmatio sentētie quā fecit papa in forma cōmuni cōmissa impetranti: al's quare fuisset posita hec decre. in titulo isto. potius debuisset poni in titulo de appella. si deberet intelligi ꝫm illam decre. oblate. Et ex lr̄a vtriusqꝫ decre. pꝫ intellectꝰ iste. In illa oblate dicitur ꝙ plebanꝰ de sambro sup obseruatione sententie litteras ad iudices impetrauit cōmissionis sicut rationabiliter lata erat: ⁊ hic dicitur ꝙ rescriptū confirmationis fuerat assecutus: quia papa eam confirmauit ī forma cōmuni. et sic non intelligitur ista ꝫm illā: et littere cōfirmationis nō mittuntur hic iudicibus: sed illis qui confirmationem impetrant. Ber.

a De iniqua. Ut dicit appellans.

Diuisio.

Cum dilecta. Diuidit in. vij. partes. Prio ponit sororū petitio/ et pape cōmissio. In secunda ibi: nos autem. inquisitorū relatio ⁊ canonicorū obiectio. In tertia ibi: vnde. iudicum datio et ab ipsis appellatio. In quarta ibi: nuper autē. sororū iterata petitio/ ⁊ earum cōtradictio. In quinta ibi: nos igit. pape interlocutio/ et priuilegij innouatio. In sexta ibi: quia vero. papa abbatissam ɔstituit ꝓcuratricē. In septima ibi: nolentes. cōmittit principale diffiniēdū. Ab. si. Casus. Abbatissa ⁊ moniales cuiusdā monasterij volebant priuilegia sua innouare. vnde cū ꝓpter viarū discrimina non possent illa presentare domino pa. supplicauerūt eidē quatenus aliquibus personis discretis mādaret vt eoꝝ tenorē inspicerent diligēter/ et ipsum sub sigillis suis ad sedē apostolicā destinarēt. vnde pa. scripsit q̄busdā episcopis ⁊ abbatibꝰ vt illa priuilegia inspicerent diligenter/ et tenorē ipsorū sub sigillis suis fideliter destinarent. qd̄ et factum fuit. Pa. viso priuilegioꝝ tenore dum vellet illa priuilegia facere innouari: quidā canonici ꝓposuerunt id fieri nō debere: cū illud semeñ. ecclesia in possessione subiectionis ipsius monasterij ꝑ cētū annos et amplius extitisset. vnde ipse tūc priuilegia voluit innouare: sed mādauit quibusdā vt ad locū ydoneū accedentes vocatis qui fuerint euocandi inquirerēt veritatē. a quibꝰ pars hildesemeñ. ecclesie sedē apostolicā appellauit. vnde postmodū abbatissa predicta petijt iterato dicta priuilegia innouari. Ex aduerso fuit petitū vt causam ipsam dominꝰ pa. cōmitteret aliquibꝰ qui testes reciperēt quos ꝓducere intēdebant cōtra priuilegia. et ad ꝓbandā prescriptionē legitimā dominꝰ pa. considerās ꝙ iure ciuili cautum est vt quādo periculū testium timetur: etiam lite non cōtesta. testes valitudinarij et alij de quibꝰ ex aliqua rationabili causa timetur: recipiantur: eadē equitate prouocatus priuilegia illa quasi nimia vetustate consumpta fecit innouari. ita tamē ꝙ per talē innouationē nullum ius de nouo monasterio acquiratur: sed antiquū cōseruet. Sed quia predictum monasteriū ad ius et proprietatē ecclesie ro. per priuilegiū predecessoꝝ suorum noscitur pertinere: abbatissam predictā nomine roma. eccle. cōstituit ꝓcuratricem. vt cum aduersus iura roma. eccle. nō nisi cētenaria currit prescriptio/ super his et alijs procuret que in iudicio fuerint ꝓcuranda. ne ergo de statu monasterij diutius dubitetur: mandat iudici quatenus recipiat testes quos hildesemeñ. ecclesia induxerit ad ꝓbandā interruptionem. et si prescriptio legitima ꝓbata fuerit: adiudicet subiectionē ipsius monasterij episcopo predicto: cum cōstet ipsum in sua dyoce. constitutū corrūpendo priuilegiū innouatum: nisi ex aduerso ꝓbata fuerit interruptio. que si ꝓbata fuerit: episcopo super hoc silētiū imponatur. et pronūciet monasteriū perpetua libertate gaudere/ priuilegio innouato eidem. ¶ Nota ꝙ priuilegiū ⁊ instrumēta quādo sunt vetustate quasi consumpta: debent innouari. Itē sicut testes ex causa litē non cōtest. recipiuntur: sic et priuilegia ⁊ instrumenta ex eadem causa innouātur. Itē vbi est eadem ratio: et idē ius debet esse. Item ꝑ innouationē nullū ius acq̄ritur: sed antiquum cōseruatur. Itē mulier potest esse ꝓcuratrix. Itē contra romanā ecclesiā non currit prescriptio: nisi centū annoꝝ. Item ad officiū iudicis pertinet tutū locum partibꝰ assignare. Item eo ipso quo ecclesia sita est in dyocef. alicuius: presumitur sibi subesse. Item priuilegium īnouatum in pendēti est in hoc casu sicut confirmatio. ꝫ. eo. bone. Ber.

b Non videremus. Nec poterat videri qd̄ non erat. vt. xxv. q. v. ad sedem. vltra vnam colū nam. ver. hic ergo euigilent ⁊c. et hoc ideo non poterant videre: qꝛ īnouatio nihil noui iurꝭ tribuit. ī. de priuil'. ex parte. ⁊. c. quia intētionis. Et si originale cassatur similiter et innouatio siue confirmatio. vt. ꝫ. de fide instrumen. inter dilectos. et. ꝫ. de re iudi. cum inter vos.

c Iure ciuili. In auf. de testi. §. qm̄ multe. et. §. hec vero. col. vij. et. ff. ad le. aquil. in. l. aquilia. † ff. de resti. in integ. diuus. ‡ et. C. de vsur. pupillari. l. vlti. † et iure canonico. ꝫ. vt lit. non contesta. quoniam. j. rn̄. ⁊. ꝫ. de testi. significauit. ⁊. c. cum olim.

† Uide de testi. significauit. super glo. ij. Jo. ā.

‡ Uide de cri. falsi. ca. pe. super. j. glo. Jo. an.

† Uide de testi. significauit. sup. j. glo. Jo. an.

d Similitudine prouocati. Similis enī equitatis ratio similia iura suadere videf. arg. ꝫ. de cōsti. nam concupiscentiā. et. C. ad le. fal. l. vltima. ff. ad le. aquil. illud. et. ꝫ. de transla. inter corporalia. ⁊. C. de cōsti. pecu. l. vltima. Item arg. eādē esse rationē in testibꝰ et instrumētis. C. de fi. istru. in exercēdis. ⁊. ꝫ. de testi. cogē. c. ꝑuenit.

¶ Glo. seq. signat contrarium. et soluit.

e Duximus innouanda. Ne si vetustate cōsummanf nulla fides eis adhibeaf. ar. ꝫ. de fi. istru. iter dilectos. Arg. cōtra. ꝙ instrumētis vetustate ɔsumptis vel a muribus rosis sit adhibēda fides. ff. de bo. pos. ꝫm tabu. l. j. §. si rose. ⁊. ꝫ. de fi. instru. c. vl.

f Nouum ius. Simile. xij. dist. c. preceptis.

¶ Glosa sequens dat tria similia alleg. tria iura in cōtrarium et tripliciter soluit. Demum querit et soluit tripliciter.

g Procuratricem. Sic ergo femina potest esse ꝓcuratrix: sic et arbiter. ꝫ. de arbi. dilecti. similiter et iudex. xij. q. ij. cū deuotissimā. Nam ⁊ monachus de mādato ‡ abbatis potest esse ꝓcurator. xvj. q. j. monachi. Uel dic ꝙ ratione administrationis potest esse ꝓcuratrix sicut et abbas. ꝫ. de trāsac. contingit. ⁊. ī. de censi. sopite. Uel ideo potuit esse ꝓcuratrix ecclesie sue: sicut miles in causa numeri sui. ff. de ꝓcura. filiusfamilias. §. veterani. Uel dic qd̄ verius est ꝙ papa ex certa sciētia cōstituit eam procuratricem: vnde de hoc nō est disputandum. xvj. q. iiij. §. qui autē. et. C. de cri. sacri. l. ij. ff. de re

Femia pt eē ꝓcuratrix arbit ⁊ iudex.

‡ Et sine mādato ꝓ ɔforte sicut ī cle. d ꝓcu. religiosus. Jo. and.

prescriptio: ipsa sup hoc et alijs vice nostra ꝓcuret que corã te in iudicio fuerint ꝓcuranda. ¶ Nolentes igitur ꝙ de statu eiusdem monasterij diutius dubitet̃: mãdamus quatenus locũ tutum et cõmodũ eligens recipias testes quos ad prescriptionẽ ꝓbãdam hildesemeñ. ecclesia: vel ad iterruptiõem[a] ostẽdendã cenobium duxerit ꝓducendos: et si legitimam[b] prescriptionem ꝓbauerit vt intendit (nisi ꝓbata fuerit interruptio ex aduerso) subiectionem ipsiꝰ monasterij adiudices epo memorato: cũ cõstet ipm in sua dyocesi[c] cõstitutũ priuilegiũ qđ monasterio inouari fecimus corrũpendo: alioq̃n eidẽ sup hoc ꝑpetuũ iponẽs silẽtiũ: monasterium ꝓnuncies ꝑpetua libertate gaudere nr̃o sibi priuilegio resignato. Idẽ epo ⁊ ꝑposito vticẽ.

Non valet ꝯfirmatio quã religiosus impetrauit a papa super tẽporali administratiõe seu prioratu si tacuit se regularẽ: si vero expssit: rescriptũ ꝑsumit̃ falsum: quia papa non consueuit concedere. h. d. cum sequẽti. Caplm. v.

Ad nostram audientiam ꝑposito nemaneñ. ecclesie significãte peruenit: ꝙ quidã canonici nemaneñ. ecclesie a nobis litteras confirmationis sup administrationibus suis obtinere laborant: religionis sue condictione suppressa. ¶ Cum igit̃ regularibus personis nõ cõsueuerit ap. sedes aliqua personaliter[d] cõfirmare: mãdamus quatenus cõfirmationes quas ab ipis canonicis (cũ regulares existãt) noueritis taliter ipetratas: denuncietis irritas et inanes. Idem.

Idẽ dicit qđ. s. ca. pxi. Ca. vj.

Porrecta nobis ex pte tua petitio cõtinebat ꝙ plures ex religiosis qui prioratibꝰ ⁊ alijs administrationibꝰ ꝑsunt: a nobis super ipsis quoad vixerint possidendis cõfirmationis litteras se asserunt impetrasse[e]: et. j. ¶ Cum igitur a cancellaria nostra huiusmodi litteras emãnasse non credamus[f]: mãdamus quatenꝰ illos qui tales litteras exhibuerint in quibꝰ prioratus / vel administrationes tanq̃ religiosis confirmantur[g]: eosdẽ puniās tãq̃ falsitatis[h] actores. Si vero in eis non fit mentio religionis ipsorum: illas tanq̃ tacita veritate surreptas denuncies non valere. Idem nobili viro mattheo de riuarijs.

Sentẽtia seu laudũ cõtra formam iuris vel cõpromissi latũ ꝑ arbitros lꝫ ꝑ papã in forma cõmuni ꝯfirmatũ nõ tenet. Ca. vij.

Examinata causa que vertitur inter te ⁊ milites cãpanicos super ecclesia sancti angeli perpendimus arbitrium: qđ vicedominꝰ sabineñ. dicebat̃ super eodem negocio promulgasse: contra formam iuris ⁊ cõpromissi[i] fuisse dictatũ. ¶ Unde non obstante confirmatione[k]. C. pape pre. no. qui confirmauerat illud sicut prouide[l] latum fuerat: et ab vtraq̃ parte receptum decernimus ipsum irritũ et inane.

Honorius. iij. illustri Regi ba-

iudi. quidã consulebãt. ⁊. s. de offi. delega. cum vicesimũ. al's femina nõ potest esse ꝓcuratrix. iij. q. vj. §. tria. ⁊. C. de ꝓcura. alienã. ff. de reg. iur. l. ij. Sed si papa in sua ꝑsona vellet agere corã quo agere debet? Debet super hoc arbitros eligere vel delegare causam alij. ar. ff. de iurisdi. om. iudi. pretor. † Uel posset esse iudex in causa ecclie sue. De hoc dictum est. s. de iudi. cum venissent.

Papa si i sua ꝑsona vellet agere corã q̃ agere deberet.

† Uide de elec. querelã. sup glo. Jo. and.

a Ad iterruptõez. Sic. s. de rescrip. illud. ⁊. c. auditis. vbi de hoc.

b Legitimam. Scꝫ centum annorũ: que sola currit cõtra romanã ecclesiam. s. de prescrip. cum nobis.

c Dyocesi. Ut. xj. q. vij. oẽs basilice. ⁊. xviij. q. ij. monasteria. et. j. de reli. domi. cõstitutus.

Diuisio.

Ad nostrã. Cõmunis diuisio. Secũda pars ibi: cum igit̃. Ab. sic. Casus. Quidã canonici regulares impetrabãt litteras confirmationis sup administrationibꝰ suis tacito ꝙ essent regulares. Significatum fuit hoc dño pape. Ex parte prepositi illorũ regularium dicit pa. ꝙ regularibꝰ ꝑsonis apostolica sedes aliqua non cõsueuit cõfirmare. vnde mandat pa. quibusdam quatenus confirmationes a predictis regularibꝰ taliter impetratas denuncient irritas ⁊ inanes. ¶ Nota ꝙ regularibus sua beneficia siue administratiões nõ cõfirmantur personaliter. Itẽ confirmatio tacita veritate impetrata non valet. Ber.

d Personaliter. Scꝫ tacita veritate ꝙ sit regularis: ⁊ si exprimeretur sũt false littere: quia in talibus ꝑsonis administratio nõ cõfirmat̃. j. ca. pxi. Secꝰ esset si realiter aliqua cõcedantur seu ꝯfirmentur: q2 tunc valẽt ‡ fauore enim religionis multa eis conceduntur. j. de priuile. ex parte. et. c. pastoralis. et. c. dudum. et summa est ratio que pro religione facit. ff. de reli. ⁊ sump. fu. l. sunt persone.

‡ Sic. j. de ꝓui. ne aliq. li. vj. Jo. an.

Diuisio.

Porrecta nobis. Cõmunis diuisio. Secũda pars ibi: cũ igitur. Ab. sic. Casus. Quidã regulares qui prioratibus suis presunt impetrabãt litteras ꝯfirmationis sup prioratibꝰ suis quoad vixerint possidendas. peruenit hoc ad papã. dicit pa. ꝙ nõ credit huiusmodi litteras a cãcellaria sua emanasse: vnde mandat illos qui huiusmodi litteras ostẽderint in quibus administrationes prioratuũ confirmãtur puniri tãq̃ falsarios. Si vero non fiat mentio de religione ipsorũ: illas denunciet non valere tanq̃ veritate tacita impetratas. ¶ Nota ꝙ monachis prioratus et administrationes non confirmãtur. Item rescriptũ vel confirmatio veritate tacita impetrata: non valet. Ber.

e Impetrasse. Tacita veritate: quia tales prioratus non confirmantur. s. ca. proxi.

f Non credamus. Quia omniũ habere memoriã ⁊ in nullo peccare potius est diuinitatis q̃ humanitatis. C. de vete. iur. enu. l. ij. §. si quid autem.

g Confirmãtur. Licet enim prioratus aliquãdo ꝑpetui sunt. j. de statu regul̃. monachi. nec possunt remoueri sine ordine iuris vt ibi: non tamẽ cõfirmãtur: vt hic. ⁊. s. ca. pxi. similiter nec episcopatus confirmari consueuerũt: licet sint perpetui. Est eñi ratio quare non confirmãtur: quia regulariter verũ est ꝙ non sunt ꝑpetui. j. de sta. regu. cum ad monasteriũ. §. tales. vnde remouentur pro voluntate abbatis vt ibi dicitur. et quia de facili huiusmodi regulares etiam si sint perpetui remouẽtur. j. de symo. per tuas. in fi. Sed si administratio ex certa sciẽtia ⁊ cum cause cognitione esset alicui confirmata non posset inde remoueri sine mãdato pape. † vt. s. eo. ca. j. et. ij. et. xvj. q. j. peruenit. Sed si confirmentur et in litteris fiat mentio de ipsis prioratibus non valẽt littere: immo sunt false: vt hic dicit. et sunt puniendi tãq̃ falsarij nisi euidenter appareat ꝙ ex certa scientia domini pape hoc processerit: si vero non fiat mentio de prioratibus tacita veritate sunt impetrate. et ita vtroq̃ casu nõ prosunt: vt hic patet.

Prioratꝰ q̃re nõ cõfirmantur religiosis.

† Et ꝓpter hoc non dꝫ ꝯcedi ꝙ ẽt i ꝑpetuis valeant tales ꝯfirmatões ꝑ q̃s de cetero ꝑuãdi nõ eẽnt sine pa pelnĩa. ⁊ sic disciplinã i eis ꝯtĩgeret ĩpediri ꝯ iura de appel. rephẽsibil̃. cũ spãli. ad nr̃a ꝫ. de po re. ẽm Hos. Jo. and.

h Falsitatis. Qualiter falsarij puniẽdi sunt habebis. j. de falsa. ad falsariorum.

Diuisio.

Examĩata. ¶ Primo ponit causam decreti. Secũdo decernit ibi: vnde. Abbas sic. Casus. Inter nobilem virum mattheũ de riuaria / ⁊ quosdã alios milites de cãpania vertebat̃ questio super iure patronatꝰ ecclesie sãcti Angeli. de qua sub certa forma compromissum fuit in vicedominũ Sabineñ. qui tulit arbitriũ super questione predicta. qđ ab vtraq̃ parte fuit approbatum. et confirmatio obtẽta fuit in forma communi a C. pa. Tãdẽ orta questione sup ipo arbitrio delata est causa ad dominũ papam Innocẽ. ipse diligenter examinato negocio inuenit arbitrium promulgatum fuisse cõtra formam iuris et cõpromissi: vnde ipse arbitrium decernit irritũ et inane / non obstãte cõfirmatione C. pa. qui confirmauerat illud sicut prouide latum erat. et ab vtraq̃ parte receptum. ¶ Nota ꝙ non tenet sententia arbitri lata cõtra formam iuris. Item nec contra formã mandati. Itẽ fines mãdati diligenter seruãdi sunt. Itẽ sententia q̃ non tenet confirmari non potest ꝑ confirmationẽ in forma cõmuni obtẽtam. Item qđ non est vel non tenet: ratum non potest haberi per consensum partium. Ber.

i Juris et compromissi. Duplici ergo ratione non valuit arbitrium. Primo quia contra ius fuit latum arbitriũ: forte per sortes vel per gratiã: et ideo nullum. C. de arbi. l. iij. ‡ sic etiam obtinet in alijs iudicibus si ferãt sententiã contra ius scriptum non tenet. ij. q. vj. §. diffinitiua. ℣. itẽ si ꝯ ius. sꝫ ꝯ ius litigatoris lata bene tenet sententia a qua nõ est appellatũ: vt ibidẽ dicitur. ⁊. s. de re iudi. cũ inter vos. in fi. Et idẽ intellige in arbitrio: quia cõtra formam cõpromissi nihil potest facere arbiter. s. de arbi. cũ dilectꝰ. ff. de arbi. l. pedius. in fi. ⁊. l. non distinguemus. §. de officio.

Arbitriũ ꝯ ius ⁊ formã cõpromissi nõ vꝫ

‡ Uide. j. ti. j. cũ ab oĩ i vl. glo. Jo. andree.

k Confirmatione. Et ita patet ꝙ confirmatio nihil vel modicũ operatur: quia si aliquid inuenit cõfirmat illud: al's nihil operatur. j. de ꝯces. pbẽ. q2 diuersitatẽ. † et sic patet ꝙ ꝯfirmatio sub forma cõmuni nõ impedit petitionẽ alterius: nec cognitionẽ iudicis. De hoc dictũ est. s. eo. c. j. ar. ꝙ si principale cassatur: ⁊ accessoriũ. s. de fi. instru. inter. ⁊. s. de re iudi. cum inter vos.

† Ubi de hoc. ⁊ i fi. et. j. de regu. iur. accessoriũ. lib. vj. Jo. and.

¶ Glo. seq. reci. ꝑ duplex ꝯtrariũ scꝫ. j. ca. pxi. ⁊. j. de ver. sig. abbate.

l Sicut prouide. Hec enim verba sicut ꝓuide in cõfirmationibus posita cõdictionaliter intelligũtur: vt hic patet. ⁊. j. de conces. preben. quia diuersitatẽ. Argu. cõtra. j. ca. pxi. Secus si ponuntur in priuilegio: quia cũ priuilegiũ sit lex priuata certũ debet ibi poni

vt aliquid concedat priuilegium.j.de verbo.signi.abbate. al's esset inutile.j.de priuile.in his. arg.ṡ.de offi.delega.quoniam abbas.et ṡ.de elec.cum monasterium. Jo.and.

Diuisio. Venerabilis. ¶ Communis diuisio. Secunda ibi: mandamus. Ab.sic. ¶ Casus. Inter archiepiscopum nichosien.et suffraganeos ei9 ex vna parte.⁊ regem/barones ⁊ alios nobiles regni cypri sup qbusdā decimis questio exorta fuit. sed mediante albañ.episcopo tunc legato īter eos amicabilis compositio interuenit. hoc adiecto in compositione q qcito per sedem apostolicā fuerit cōfirmata statim debeat executioni mandari. Postmodum pa. illam confirmauit:⁊ ad maiorem securitatē tenor cōpositionis insertus fuit in ipsa cōfirmatione.ipsi tamē nobiles ipsam cōpositionem seruare nolebant/sumētes occasionem ex eo videlicet q verbum confirmationis ſm stilum ecclesie ro.precedit tenorem compositionis.i.in litteris confirmationis premisit papa verba illa cōpositionem per legatum factā confirmamus sicut sine prauitate facta est.⁊ ex eo videlicz eā seruare nolebāt. quia clausula illa consueta sicut sine prauitate facta est in litteris cōfirmationis continetur cum per hoc non videbatur simpliciter confirmata: sed sub conditione videlicet si iuste esset lata. propter qd archiepiscop9 et suffraganei eius significauerunt hoc domino pa. vnde ipse mandat predictis nobilibus quatenus si predicta vera sunt: compositionem illam adimplere procurent. ¶ Nota q compositio amicabilis potest fieri inter ecclesiam et laycos super decimis/dñ tamē auctoritas pape interueniat: vt hic patet. al'as non credo q valeat citra cōfirmationem pape inter ecclesiam ⁊ laycos. sed hoc actum fuit inter partes: al'as nō valeret/nisi papa confirmaret compositionem. ¶ Nota q ex quo papa ex certa sciētia compositionem vel trāsactionem confirmat tenet et valet/etiam si al'as non valeret. Ber.

ronibus: ⁊ militibus: ⁊ alijs hominibus cypri.

¶ In ɔfirmatione ex certa scientia dictio sicut ponit causatiue: nec nocet si verbū ɔfirmationis pcedit tenorē ɔfirmati. Ca.viij.

Venerabilis frater. Nar chiepiscopus nichosien. et suffraganei eius trāsmissa nobis petitione monstrarūt: q inter ipsos et vos super quibusdā decimis mediante albanen. episcopo tunc apo.se.legato amicabilis compositio[a] interuenit: expresse adiecto q qcito9 eā auctoritate apostolica confirmari contigeret/statim deberet executioni mandari: verū licet sit per nos confirmata: et ad maiorē rei euidentiam litteris cōfirmationis tenor compositionis insertus[b]: ipsam tamen renuistis obseruare: occasionem friuolam pretendentes: tū ex eo q in litteris verbum confirmationis iuxta stilū ecclesie romane pcedat: tū quia clausula consueta scilicet: sicut sine prauitate[c] prouide facta est: in eisdem litteris continetur: et.j. ¶ Mandam9 quatenus si pmissis[d] veritas suffragatur: cōpositionē eādem adimplere curetis.

Idē vniuersis abbatib9 ⁊ platis: ac cōuētibus ⁊ clericis in cōstantinopo. dyocef. constitutis.

¶ Collatio ecclesie alteri facta per legatū: et p papā cōfirmata: ius dyocesani nō ledit. Capi.ix.

Sua nobis patriarcha cōstātinopolitanus cōquestione monstrauit: q cum quidā vestrum sumētes occasionem ex eo q.J. presbyter cardi. tūc apostolice sedis legatus quibusdam alijs ecclesijs et clericis in spiritualibus et temporalibus contulit monasteria eorūdē: ipsi patriarche obedire recusant: ⁊ ei de iuribus patriarchalibus respondere: in sue presumptionis adiutorium inducentes confirmationes huiusmodi collationū a sede apostolica impetratas. ¶ Cū igitur nolimus iura que dyocesanis debentur: per collationes seu cōfirmationes predictas minui[e] seu ledi: mandamus quatenus occasione huiusmodi nō obstante: ipsi patriarche reuerentiam et obediētiam exhibere curetis: eiq de iusticijs suis integre respondere.

¶ Finis Secundi.

a ¶ Amicabilis compositio. Bene dicit amicabilis compositio. quia transactio super decimis vt aliquid temporale detur pro decimis non valet.j.de rerum permuta.ca.vlti.nec super alio spirituali.ṡ.de transac.constitutus.sed cōpositio bene interuenit in decimis et alijs spiritualibus. † ṡ.de transac.statuimus. et.c.de cetero.et.j.de deci.ex multiplici.Ber.

¶ Glosa sequens querit ar.pro.et soluit.

b ¶ Insertus. Ut per hoc appareat q cōpositio legitima fuerit et non possit de ea dubitari. ar.ṡ.eo.c.j.et.ij. vnde non posset alius iudex vlterius de questiōe suborta cognoscere. vt ibi dicitur: quia papa ex certa scientia cum eam viderit confirmauit: immo si compositio al'as non valeret ex quo papa eam ex certa scientia confirmat: valet.ṡ.de transac.ca.j.et.c.veniens. Si vero tenor compositionis non esset ibi insertus: nec ipse vidisset cōpositionem et eam confirmasset sicut prouide facta est nihil operaretur. vt.ṡ.ca.proxi. et vt dictum est.ṡ.eo.ca.j. Sed nunquid necessarium erit de cetero ostendere instrumentum compositionis postq ostenditur confirmatio pape in qua continetur tenor compositionis. Argu. q sic. ṡ.de fide instrumen.ca.j. C.de eden.auc.si quis in aliquo: sed non credo q de cetero expediat ostendere instrumentum compositionis de necessitate cum auctoritate pape transcriptum sit et redactum in publicam confirmationem. C.de testa.publicati.et.j.de priuile.cum olim essemus. arg.et.ṡ.de fide instrumen.ca.vlti. De hoc not.j.de verbo.signi.abbate.

† Vn dicebat q hic non fuerat cōuentū super qtitate decimar diminuenda. ſ3 ꝗ loco vel quo tpe vel quib9 personis solui deberent. Tu dic q qz forte de qtitate fuerat cōuētū: iō fuit necessaria papalis cōfirmatio ex certa scia. Et nota qz ſm pmā lecturam Inno. bñ pcederet qd dixit hic Hos.

¶ Glo.seq.reci.per obiec.et solutionem.

c ¶ Sicut sine prauitate. Per ista verba que in cōfirmationibus conditionaliter intelliguntur vt dictum est.ṡ.ca.proxi. dubitabatur an teneret compositio: quia nō videbatur eam confirmasse simpliciter vnde eam seruare timebant sed errabant: quia illud intelligitur cum papa confirmat ea que non videt: et ideo dicit in confirmationibus sicut sine prauitate: sed quando cognoscit de cōpositione et videt ea que confirmat: tunc licet illa verba ponantur in confirmatione nō intelliguntur conditionaliter sed causatiue: et sic itelligitur sicut sine prauitate facta fuit compositio.i. quia sine prauitate. Ber.

q si legat9 hāc cōpositionē approbasset purgatū fuisset vitiū et valuisset.ṡ.de trāsac.c.j.ſ3 ſm scdam non. faciunt no.de deci.a nobis. Jo. andree.

d ¶ Si premissis veritas suffragatur. Id est si compositio taliter fuit facta et confirmata tenore compositiōis inserto: quia per hoc apparet q ipsam approbauit vnde mandat eā seruari.

Diuisio. Sua nobis. ¶ Cōmunis diuisio. Secūda pars ibi: cum igitur. Ab.sic. ¶ Casus. Quidam cardinalis legatus apostoli.sedis in partibus cōstantinopolitanis cōtulit quedam monasteria quibusdam alijs ecclesijs in tēporalibus et spiritualib9. super illis collatiōibus confirmatio apostolice sedis obtenta fuit in forma communi. Isti prelati quorū ecclesie alijs collate fuerant sumentes occasionem ex collationibus predicti legati et confirmationibus patriarche cōstātinopolitano obedire recusant: et ei de iuribus parrochialibus respondere. vnde patriarcha cōstātinopolitanus cōquestus fuit domīo pape. Super hoc scribit papa vniuersis prelatis dyocef. constantinopol'. dicens q ipse non vult iura que dyocesanis debētur per huiusmodi collationes seu etiam confirmationes minui siue ledi. vnde mandat predictis prelatis quatenus huiusmodi friuola occasione ipsi patriarche obedientiam et reuerentiam exhibere procurent/et ei de suis iusticijs semper respondere. ¶ Nota q legatus non potest subijcere vnam ecclesiam alteri in preiudicium dyocesani episcopi. nec papa per huiusmodi confirmationes super hoc obtentas intelligit iuribus episcopalibus preiudicium generare. Item per confirmationem ius alterius non tollitur. Ber.

e ¶ Minui. Quia nō debet inde procedere iniuriarū occasio vnde iura nascuntur. C.vnde vi.meminerint.j.de accu.qualiter et quando.et quia si sua iura vnicuiq episcopo non seruantur: quid aliud est q vt ordo ecclesiasticus confundatur: vt.xj.q.j.peruenit.nec fuit intentio domini pape per cōfirmationem huiusmodi aliquid subtrahere episcopo dyocesano: nec etiam per collationem cardinalis: immo remanet ius saluum dyocesano episcopo.j.de religio. domi.ca.ij.et dicit papa nec honorem meum reputo in quo fratres meos honorem suum perdere cognosco. vt.xcix.distin.ecce. Et sic patet q per confirmationem huiusmodi ius alterius non tollitur: sic etiam licet papa recipiat aliquem sub sua protectione non propterea eximitur a iurisdictione sui episcopi.j.de priuileg.ex parte. sic licet aliqui assumantur in confraternitatem hospitalariorum siue templariorum non eximuntur a iurisdictione suorum episcoporum.j.de priuile.cum et plantare.§.penulti.et.c.ex tuarum. et.c.penulti. Ber.

Cōfirmatio pape ius alteri9 nō tollit.

¶ Finit feliciter Liber Secundus.

¶ Sequitur Liber Tertius.

Cõtinuatio.

¶ Rubrica De vita et honestate clericorum. ¶ Quia supra visum est de iudicijs: et iudices maxime clerici non debent esse in peccato: maxime cum iudicant. iij. q. vij. iudicet. ideo post tractatum iudiciorum subijcitur qualiter clerici debeant se habere in vita et honestate vt sic vitent omnem maculam peccati. Item potest cõtinuari. vt. s. in proemio continuatur. Nam in primo libro dixit de personis et officijs earũ. In secundo de actibus hominum in iudicio: restat videre de actibus hominum extra iudicium tã respectu clericorum q̃ laycorũ. Et quia clerici sunt digniores laycis prio hic tractat in tertio de actibus clericorũ. In quarto vero de actibus laycorũ. Tractaturus igitur autor i hoc tertio libro de actibus clericorũ voluit pmittere istã rubri. de vita et honestate clericorum quia pre omnibus debent clerici vita et honestate fulgere. Et dic q̃ verbum vita concernit necessaria ad victum clericorum: verbum autem honestatis concernit ipos respectu morũ et sic nihil superfluit. ¶ De hac materia habetur. xij. q. j. et. xxj. q. iiij. et. xxiij. §. clerici comam. vsq̃ ad fi. di. et. c. his bene ergo. et. xxxv. et. xlj. et. xliij. et. xliiij. et. lxxxvj. ꝛ. xcj. et. xcij. distinctio. per totum. et de consecratio. distinc. v. nunq̃. vsq̃ ad ca. de spiritu.

Liber tertius,

De Vita et honestate clericorum.

Ex concilio maguntino.

¶ Cum celebratur/diuisus esse debz clerus a populo. Capitulum. j.

Ut layci[a] secus altare[b] quando sacra mysteria celebrãtur stare vel sedere inter clericos non presumant. ¶ Sed pars[c] illa que cancellis ab altari diuidit: tm̃ psallẽtib⁹ pateat clericis. ¶ Ad orãdũ vero et cõmunicãdum laycis ꝛ feminis (sicut mos[d] est) pateant sancta sanctorum[e]. Ex concilio pictauieñ.

¶ Breue est: nec potest breuius summari. Capitulum. ij.

Clerici arma[f] portantes ꝛ vsurarij[g] excõmunicẽtur. Ex concilio maticeñ.

¶ Presbyter habẽs populum debet habere clericũ qui secum cantet: et in alijs hic expressis eũ iuuet. Capitulum. iij.

Ut quisq̃[h] presbyter qui plebem[i] regit: clericum habeat[k] qui secum cantet: et epistolam[l] et lectionem legat: et qui possit tenere scholas[m]: et admonere suos parrochianos vt filios suos ad fidem[n] discẽdam mittant ad ecclesiam: quos ipe cum omni castitate erudiat.

Gregorius. ix.

¶ Nõ põt breui⁹ sũmari. Ca. iiij

Si q̃s ex clericis[o] comã relaxauerit[p] anathema[q] sit. Ex concilio carthaginensi.

¶ Breue est et non aliter summatur. Capitulum. v.

j. Clericus neq̃ comam nutriat[r]/neq̃ barbam. Ex concilio tribariceñ.

¶ Cleric⁹ nõ in sacris nec pfessus põt vxorẽ ducere: sed iterum tondebit si vult gaudere puilegio clericali: vel dispensatiue tenere beneficiũ. h. d. ƀm modũ qui est magis cõsentane⁹ lr̃e/ ƀm quẽ ponit vnũ casum dũtaxat. Ca. vi

ij. Clericus si tõsura dimissa vxorẽ accepit: qui q̃dẽ

Sũmariũ

Diuisio.

Ut layci. ¶ Layci ppe altare vel in choro dĩi officia celebrant stare non debent: sed causa orãdi ire vel accedere possunt. h. d. Tria sunt dicta. Secũdũ ibi: sed pars. Tertiũ ibi: ad orãdũ. Ab. ¶ Casus. Dicit in hoc caplo q̃ layci nõ debẽt sedere in choro iter clericos/quãdo cantant diuina officia: sed in sancta sanctorum. ¶ Nota q̃ layci inter clericos sedere nõ debent. Itẽ ecclia debet hr̃e duas partes scz chorꝫ qui p cãcellos diuidit ab altari/et sctã sctõꝝ. i. ptẽ iferiorẽ ecclie q̃ vulgariter dr̃ nauis ecclesie. Ber.

a ¶ Ut layci. Supple statuimus.

¶ Glo. seq. reddit causam. et textum fortificat.

b ¶ Secus altare. Layci enĩ ibi stare nõ debẽt: sed tm̃ clerici vt liberius itẽdãt diuinis officijs. † vt de ꝯse. di. ij. sacerdotũ. cõsecrate enĩ mulieres incẽsum circa altare portare nõ debẽt. xxiij. dist. sacratas. ꝛ in. c. nõ liceat. ꝛ de ꝯse. dist. j. in sancta. ꝛ. ĩ. ti. pxi. ca. j. in fi.

† Pro laycis q̃ cãtãt i ecclia nõ i pulpito arguit. Ioan. xcij. di. nõ liceat. Io. ã.

¶ Glo. seq. cum seq. ponit quadruplex nomen loci inter cancellos: sed in quarto aliqui variant.

c ¶ Sed pars illa. Id est chorus in quo morant clerici ad cantãdũ: q̃ diuidit ab altari p cãcellos: vt pꝫ p exẽplũ in ecclia bonoñ. ꝛ locus itra cãcellos appellat sacrariũ vnde insacrati hoies ‡ ibi sacrata vasa ꝯtingere nõ debẽt. de ꝯse. dist. j. in sancta. ꝛ appellatur sacrariũ dyaconiũ: eo q̃ dyaconus ministrat ibi altari. xxiij. di. nõ oportet. dicit etiã presbyteriũ. de ꝯse. dist. ij. sacerdotum.

‡ Unde nec oli subdyaconus itrabat. xxiij. di. nõ opꝫ. j. et. ij. hodie sec⁹ cũ sit ordo sacer. de ser. nõ ordi. miramur. ƀm Hostiẽ. Io. and.

d ¶ Sicut mos est. Et ita est hic argu. pro consuetudine. al's ponunt sancta. i. maior pars ecclesie siue corpus.

e ¶ Sancta sanctorum. In qua summus sacerdos itrabat: sed hodie layci ꝛ femine ad orãdũ ꝛ cõmunicandũ tm̃ possunt intrare: sed al'as ibi stare non debẽt. Alij exponunt sancta. i. maior pars ecclesie: siue corpus que pars dicitur ecclesie a vulgaribus. Ber.

Clerici. ¶ Pro summario nota q̃ armorũ delatio clericis est ihibita / intm̃ q̃ ꝯ faciẽtes grauiter peccãt: hoc colligit ex eo q2 tale delictũ est excõicatione dignũ vt hic: sed excõicatio non infert nisi p graui crimie. vt in. c. null⁹. ꝛ in. c. nemo. xj. q. iij. Ab. sic. ¶ Casus patet. ¶ Nota q̃ clerici arma portare non debent: nec vsurarij esse debent. Ber.

Arma an p clericos portari possint.

f ¶ Clerici arma. Clerici arma portare nõ debẽt. xxiij. q. vl. clerici. ꝛ. c. quicũq̃. sine iusta causa. Iustã cãm itellige si p loca piculosa trãsitũ faciãt: tũc possunt portare arma ad terrorem latronum licet percutere nõ debeãt. ar. xxiij. q. iij. maximianus. Aliter portare nõ debẽt: ꝛ si tertio admoniti nõ destiterĩt pdũt puilegiũ illi⁹ canonis. xvij. q. iiij. si q̃s suadẽte. ꝛ. ĩ. de sen. ex. i audiẽtia. ꝛ. c. ꝯtigit. ij.

¶ Glo. seq. differentiam ponit a qua in fine recedit.

g ¶ Usurarij. Hoc itellige † de laycꝭ q̃ sũt excõicãdi nisi restituãt vsuras. ĩ. de vsur. preterea. et clerici ab officio ꝛ bñficio suspendendi: vt ibi dicit: ꝛ repellẽdi sunt etiã a dignitatibus. ĩ. de exces. pla. inter dilectos. et etiã deponi debẽt si de hoc cõuincãtur. xlvij. dist. q̃m multi. ꝛ nihilomin⁹ excõicãdi sunt si eas nõ restituãt.

† ƀm Tan. et Uin. Io. andree.

Ut quisq̃ꝫ. ¶ Casus. Statutũ fuit in cõcilio maticeñ. q̃ q̃libet rector ecclie habeat clericum q̃ secũ cãtet et eplam ꝛ lectionẽ legat/ ꝛ qui possit docere pueros/ ꝛ parrochianos suos monere vt mittãt filios suos ad discẽdã fidẽ catholicã: id est credo in deũ quos ipse doceat diligenter. ¶ Nota ex hac decre. q̃ duo ad minus debẽt esse i ecclesia. Itẽ nota q̃ sol⁹ pbr̃ nõ debet diuina officia celebrare. Itẽ nota q̃ sacerdotis iterest docere prochianos suos symbolũ: et eos inuitare ad fidem. Ber.

b ¶ Ut quisq̃ꝫ. Subaudi statuimus. vt. s. c. j.

i ¶ Plebem. Id est populum. quecunq̃ sit ecclesia siue plebs siue capella. vt. s. de fi. presby. proposuit.

¶ Glosa sequens arguit.

k ¶ Clericum habeat. Arg. q̃ ecclesia dedicari nõ debet nisi dos p duob⁹ ad min⁹ sufficiat clericis. j. q. ij. placuit. ꝛ de ꝯse. di. j. nemo. De hoc dic vt. ĩ. de ꝯse. eccle. vel alta. c. cum sic. in glo. nec etiam.

¶ Glo. seq. signat contrarium et soluit. demum querit et soluit.

l ¶ Eplam. Sic accolit⁹ debet legere eplam. contra. xxxiiij. dist. si subdyacon⁹. hoc itellige in necessitate in ecclesijs illis vbi nõ sunt subdyaconi: al's itellige ƀm illud. lxix. di. q̃m videm⁹. Nec dyacon⁹ etiã eplam legere debet: q2 videret ab ordie suo recedere. ‡ lxxiiij. di. si q̃ clerici. ar. de ꝯse. di. j. c. j. ꝛ. ij. i fi. ꝛ. xcij. dist. i sctã. Sed pone q̃ ibi nõ sit subdyacon⁹: sed pbr̃ dyacon⁹ et accolit⁹ q̃s dicet eplam? Accolitus: ꝛ dyacon⁹ dicat euãgeliũ q̃d est ei⁹ officiũ: sed si accolitus dixit pphetiam/dyaconus dicat epistolam. Uin.

‡ Hoc non pbant iura sequentia nec approbat consuetudo hꝫ ho. Si pbr̃ dicat euangeliũ nũquid vtet stola vt dyacon⁹ scz sup sinistrũ humerũ tãtũ. vt. xxv. di. vnũ nor. xxiij. dist. ecclesiastica. Io. and.

m ¶ Scholas. Docendo pueros psalterium et cantare.

n ¶ Ad fidẽ. Id est symbolũ. i. Credo i deũ patrẽ. q̃d ãtiq̃tus ante baptismũ didicerãt baptizãdi. ꝺ ꝯse. di. iiij. ãn vigiti. ꝛ. x. q. j. placuit

o Si quis ex clericis. ¶ Istud. c. habes. xxiij. dist. si q̃s ex clericis. ¶ Casus. Dicit in hoc caplo q̃ si aliq̃s ex clericis comã relaxauerit. scz in ꝯtẽptum ecclesie: anathema sit. ¶ Nota q̃ clericus qui comã nutrit excõmunicãdus est. Ber.

¶ Glo. seq casum excipit et ponit versus.

p ¶ Relaxauerit. Habitũ semel susceptũ nõ debet dimittere. xx. q. iij. pcliuis. nisi ex iusta cã. ĩ. eo. clerici. vnde cũ q̃dã reprehenderet a papa: respondit Tutius vt peterem layci sub imagine romam: Fas fuit vt sinerem luxuriare comam. Ber.

Uersus.

q ¶ Anathẽa sit. i. fiat. nõ ei est excõicat⁹ ipo iure. xxx. di. q̃si p totũ.

Clericus. ¶ Casus patet. ¶ Nota q̃ clericus comam nec barbam nutrire debet/nisi ex iusta causa. scz ex timore. Ber.

r ¶ Nutriat. Nisi ex iusta cã. vt dictũ est i pxi. c. ꝛ. ĩ. e. clerici. immo detõso capite ꝛ patẽtib⁹ aurib⁹ icedere dꝫ. † xxiij. dist. nõ liceat. ij.

Clericus. ¶ Legi põt hoc. c. sic q̃ pncipiũ ꝛ finis ponãt vnũ casum: mediũ vero ponat aliũ: et ƀm hũc itellectũ. h. d. Si clericus non in sacris cõtrahat mr̃imonium/ vxorem nõ dimitat. et si professus contrahat separat ab vxore et iterum tondebitur. Ab. si. ¶ Casus. Aliq̃s clericus qui nõ est in sacro ordine nec est professus aliquã religionẽ: accepit vxorem et dimisit tõsuram. quesitum est in concilio triburieñ. q̃d sit de isto clerico faciendum: statuit cõciliũ q̃ vxorẽ retineat/ ꝛ iterꝝ tondeat: nec in vita sua eã dimittat. ¶ Nota q̃ clericus coniugatus debet portare coronam. Ber.

† Et q̃d significet rasio capitis. habes. xij. q. j. duo sũt. ƀm Phi. et Gof. et dicã ƀm Hosti. ĩ. e. clerici. ꝟ. coronam. Io. and.

a ¶ Sine gradu. Sacro. ſi. xxxij. diſt. ſi quis eorum.
b ¶ Traditus. Si enim traditus fuiſſet ita ꝙ monachus eſſet non poſſet habere vxorē quā poſtmodū accepiſſet: al's nō ꝓhibetꝛ redire ad ſeculū. j. de regula. ⁊ trāſe. ad reli. cū ſimus. et. xx. q. j. quā ꝓgenitores. et. xxij. diſt. placuit. et. c. ſeriatim. et. c. ſi qui vero.

¶ Glo. ſeq. ſignat cōtrarium et remittit.

c ¶ Tondeatur. Argu. eſt hic ꝙ clericus coniugatus debet portare coronā. ar. ad hoc. xx. q. iij. eos qui. et. c. proclinis. Sed arg. cōtra. j. de cle. ꝯiug. iohēs. vbi de hoc.

d ¶ Clericis. ¶ Capitulum iſtud ponitꝛ xxxiij. diſt. clerici. et eſt pars illius. j. ne cle. vel mo. c. clericij. ¶ Caſus. Dicitꝛ in hoc. c. ꝙ clerici ꝗ comā nutrierint tondeantur ab archidyaconis ſuis etiā iuiti. ¶ Nota ꝙ clerici tonſurā portare debent. Ber.

¶ Gloſa ſequens duo elicit argumenta.

e ¶ Inuiti. Ar. ꝙ aliqs cogēdus eſt ad bonum ⁊ ad id precipue qḋ iam ſuſcepit. xlv. diſt. de iudeis. in fi. et. j. de bap. et eius effec. maiores. verſus finē: al'as nemo debet cōpelli ad bonū: vt ibi dicitur. et. xxiij. q. v. ad finem. Item ar. ꝙ beneficia conferuntꝛ in inuitos. xlv. diſt. ⁊ ꝗ emendat. et. xxiij. q. v. nō vos. circa me. et. q. iiij. diſplicet. et. lxxiiij. di. placuit. et. c. conſuluit.

Monaſteria. ¶ Caſus. Quidam clerici monaſteria monialiū nimis frequētabant. ſtatuit lateranē. conciꝉ. ꝙ ſine manifeſta et rationabili cauſa vlterius frequētare nō preſumāt/ qḋ ſi fecerint: ꝑ eṕm arceantꝛ/ ⁊ ſi nō deſtiterint/ ab officio ſuſpēdantꝛ. ſi layci fuerint excōmunicentur. ¶ Nota ꝙ cū aliqs facit ꝯtra ꝓhibitionem canonis/ nō ſufficit ad hoc ꝙ excuſetꝛ cauſa rationabili: niſi ſit manifeſta. Itē hoc verbum frequentare in vitiū ſonat. Item crimē ꝓpter qḋ excōicatur laycus: deponit clericum. Ber.

a ſit ſine gradu[a]: nec monaſterio a
b parētibus traditus[b] vxorē per-
mittatur habere: et iterum ton-
c deatur[c]: nec in vita ſua vxorem dimittere audeat.

Alexā. iij. cantuarieñ. archiepō.

¶ Clericus debet tōſurā deferre: et ſi non vult: poteſt inuitus a ſuo ſupiore tōderi. Ca. vij.

d Clericis[d]: et. j. ¶ Clerici ꝗ comā nutriunt ⁊ barbā: etiā inui-
e ti[e] a ſuis archidyaconis tondeantur. Idē in concilio lateraū.

¶ Frequentās monaſteria monialiū et monitus nō deſiſtens: ſi clericus eſt/ deponitꝛ: ſi laycus/ excōmunicatur. Capitulū. viij.

Monaſteria ſanctimonialium ſi quiſꝗ clericus ſi-
f ne manifeſta et rōnabili[f] cā fre-
g quentare[g] ꝑſumpſerit: ꝑ eṕm ar-
h ceatur: et ſi non deſierit[h] ab officio eccleſiaſtico reddatur immunis. Si layci excommunicatiōi ſubdātur: et a cetu fidelium fiāt penitus alieni. Gregorius. vij.

¶ Epiſcopus pōt ſtatuere in eccleſia certū numerū clericoꝝ ſm ipi⁹ facultates ꝗ viuāt i cōi: ⁊ cōtradictores ad hoc cōpellere: et iſtos i cōi viuētes pōt abſoluere ab excōicatiōe incurſa ꝓpter iniectionē manuū in ſociū. Ca. ix.

Quoniā (vt ait ſcriptura) ⁊. j. Statuim⁹ vt faculta-
tibus eccl'iaꝝ vr̄aꝝ ꝓuētib⁹ ⁊ ex-
i pēſis[i] diligēter iſpectis certū in eis valeatis ponere numerū clericoꝝ: ⁊ ſtatuere vt bona eoꝝ ve-
k niāt in cōe: i vna domo[k] veſcantꝛ atꝗ ſub vno tecto dormiant/ et ꝗeſcant. ¶ Si ꝗ vͦo ꝯdictores extiterint: licitū vobis ſit ꝑ ſuſpenſionē officij et beneficij: aut grauiori etiā pena ſi opus fuerit ad hanc obſeruātiā eos ꝯpellere: appellatione nō obſtante. ¶ Indulgem⁹ etiā: vt ſi ꝗſꝗ eoꝝ ꝗ ſimul
l viuūt[l]: ꝓ man⁹ iniectiōe in ſociū a cōione meruerit fieri alien⁹ recōciliandi ⁊ penitētiā iponendi ꝑtātē plenariā habeatꝭ: niſi for-
m te atrocitas[m] facti penā grauiorem expectet. Innocenti⁹. iij.

¶ Eccl'iaſtici iudices/ ⁊ delegati gratꝭ iudicare debēt: nec exigere pn̄t decimā vel aliā quotā litꝭ/ etiā ſi h̄ habeat ꝯſuetudo. Ca. x.

Cum ab omni ſpecie mali
n precipiat apl's abſtinere[n] et. j. Sane ad audiētiā apoſtolatus nr̄i ꝑuenit ꝙ cū ex delegatio

qui ſuperſunt deductis expenſis. C. de fru. et li. expen. l. j. † ⁊ ita tot ſunt ponēdi in eccleſijs quot ex fructib⁹ illis poſſint honeſte ſuſtētari vt hic euidēter ptꝫ. ⁊. j. de inſti. c. j. ⁊. c. auctoritate. ⁊. j. de conceſ. ꝑben. ex parte. in fi. et. ſ. de cōſti. cū. M. ferrarieſis. et. j. de vbo. ſig. c. vl. ⁊ hec exceptio legitima eſt cū facultates nō ſufficiūt: ſiue ſint diſtincte prebēde in eccleſia ſiue non.

† Hoc fructuū noīe cōtinetꝛ qḋ iuſtis ſumptib⁹ deductis ſupeſt. Io. and.

¶ Glo. ſe. alle. tres canōnes ꝑ. et duos cōtra. ꝗs dupliciter ſoluit.

k ¶ In vna domo. Sic xxxij. diſt. ꝑter hoc. ⁊ de conſe. diſt. v. in oībus. et xij. q. j. neceſſaria. Ar. cōtra. xij. q. j. qꝛ tua. ⁊. xxxij. di. ſi ꝗ vero. So. qḋ dicitꝛ hic. ⁊ in cōcor. ſignatis ius cōe eſt: ⁊ honeſtū eſſet vt ſeruaretꝛ: ſed derogatꝛ huic iuri ꝑ cōtrariā cōſuetudinē quā papa ſcit et tolerat. Capitula cōtraria loquūtur ſm antiqua tēpora de ꝗbuſdā clericis ꝯiugatis quib⁹ dabantꝛ beneficia extra ꝯſortiū alioꝝ poti⁹ de gratia ꝗ̄ de iure: qꝛ de nouo conuerſi fuerāt: ⁊ loquitꝛ i vtroꝗ capitulo de epō angloꝝ. ſic. xxv. q. iij. quedā lex. et ca. qḋ ſcripſi. Si vis itelligere capl'm iſtud de regularibus planū eſſe: quia nō dicitꝛ hic de quibus loquatꝛ: ⁊ hoc videtur ex eo qḋ dicitꝛ. j. idulgemus vt quiſꝗ eoꝝ ꝗ ſimul ⁊c. qui ſimul in eodē refectorio comedere et dormitorio dormire debent. j. de ſta. regu. cū ad monaſterium. j. theſ. v.

¶ Gloſa ſequens reci. ꝑ q. de quib⁹ clericis hoc intelligatur.

f ¶ Rationabili. xviij. q. ij. pernicioſam. ⁊. c. diffinimus. ⁊. xcj. diſt. clericus ſolus. nec ſufficit cauſa rationabilis niſi ſit manifeſta vt hic videtꝛ. ⁊ arg. xj. q. iij. non ſunt. ⁊. xij. q. j. nolo.

Reci. ꝑ. q. g ¶ Frequētare. Solā frequētiā reprobare videtꝛ: ſꝫ frequētia videtꝛ ex duab⁹ vicib⁹. xxv. q. ij. ita nos. ar. op. xxvj. di. vna tm̄. nec repetita: qꝛ remiſſionem venie crimina niſi ſemel cōmiſſa nō habeāt. C. de epi. audi. l. iij. ſic ergo vltra vnā vicē ſine manifeſta ⁊ rationabili cauſa nullus illuc ire debet: qꝛ ſtatim malum preſumitꝛ.

h ¶ Non deſierit. Ar. ꝙ admonitio ſemꝑ precedere debet vindictā vt ſe corrigat quis anteꝗ̄ puniatꝛ. xij. q. ij. indigne.

Diuiſio. Quoniā. ¶ Tria ſunt dicta. Scḋm ibi: ſi ꝗ. Tertiū ibi: indulgem⁹. Ab. ¶ Caſus. Quia tot clerici iſtituebantꝛ i eccl'ijs: ꝙ hōeſte de bonis ipaꝝ nō poterāt cōmode ſuſtētari. ſtatuit Gre. viij. vt ſm facultates eccl'iaꝝ ꝯſideratꝭ expēſis cert⁹ nūer⁹ clericoꝝ ſtatuatꝛ in eis/ ⁊ bona clericoꝝ veniāt i cōi/ ⁊ i vna domo comedāt/ et dormiāt ſub vno tecto. ⁊ ſi ꝗ ꝯ hoc ſtatutū facere ꝑſūpſerit: ꝑ ſuſpēſionē officij et bn̄ficij ad h̄ cōpellantꝛ: ⁊ etiā ſi op⁹ fuerit graui⁹ puniantꝛ. ſcḋo dicit ꝙ ſi aliqs eoꝝ ꝗ ſil' viuūt man⁹ violētas i ſociū miſerit: idulget papa ꝑlatꝭ eoꝝ ꝑtātē abſoluēdi eos/ ⁊ penitētiā imponendi: niſi forte atrocitas facti grauiorē penā exigat. ¶ Nō ex hac decre. ꝙ ſm facultates eccl'iaꝝ clerici ſunt iſtituēdi i eis. Itē canonici regl'ares de iure cōi debēt cōiter viuere. Itē cū regularꝭ vberat regl'arē/ ꝑlat⁹ ei⁹ pōt eū abſoluere: niſi delictū ſit enorme. Ber.

¶ Glo. ſeq. not. triplicis expenſe rationem habendam. et de reſiduo numerum taxandum alleg. v. concor.

Expenſarū rō habenda eſt in facultatibus eſtimandis. i ¶ Et expenſis. Iſtud notabile eſt ꝙ in facultatibus eſtimandis habenda eſt ratio expenſarū que fiunt in hoſpitalitate ad quā tenētur eccleſie. Itē in epiſcopalibus perſoluēdis. j. de preben. de monachis. ⁊ recipe nuncios ⁊ legatos apoſtolice ſedis. j. de cenſi. cum inſtantia. ⁊ ar. ad hoc. xij. q. ij. nobis. Illi eni fruct⁹ eſtimandi ſunt

l ¶ Qui ſimul viuūt. Ex hoc videtꝛ ꝙ loquatꝛ hoc capl'm de regularibus qui ſimul viuūt/ et dormiūt: quib⁹ tm̄ cōceſſum eſt vt a ſuis prelatis abſolui poſſint. j. de ſen. excō. monachi. ⁊ ca. cū illoꝝ. et hoc idē priuilegiū cōceſſum eſt hoſpitalarijs hieroſolymitanis: vt per ſuū priorē qui ſacerdos eſt abſoluātur. j. de ſentē. excō. canonica. Alij vero prelati ſeculariū eccleſiarū hoc priuilegiū nō habent: quia cū regularib⁹ tm̄ cōcedatꝛ: vt patet per iura predicta alijs denegatꝛ. xxv. diſt. qualis. ⁊ ar. ſ. de ꝑſump. c. nōne. ⁊. ff. de iudi. cū pretor. Nō eni qḋ vni perſone per ꝑuilegiū ſigillati ꝯceditꝛ alijs cōuenit denegari. xvj. q. j. hinc etiam. in fi. ⁊. vij. q. j. petiſti. Oībus enim illud beneficiū eſt prohibitum niſi ſpecialiter ſit conceſſum. et ſic intelligitur hoc capitulū tm̄ de regularibus. Ber. Excōicati clerici an poſſint a ſuis ꝑlatis abſolui.

m ¶ Atrocitas. Hoc ſemper excipitꝛ. j. de ſen. excō. cum illorum.

Cum ab oī. Primo reprehendit auariciam iudicū. Secūdo ponit reprehēſionis cām. Tertio cōcludit iuſticiā: partes patent. Abb. ſic. ¶ Caſus. Quidā iudices a ſede apō. delegati faciebant pactū cū litigantib⁹ ſuper decima parte litis/ vel etiā alia ſm conſuetudinē loci more ſeculariū recipiētes de hoc pignora pro ſalario preter expēſas victualiū/ nō conſiderātes ꝙ eccleſiaſtici redditus ad hoc ſint eis deputati: vt inde honeſte viuāt. peruenit hoc ad noticiam dn̄i pa. vnde mandat ꝙ de cetero ab his indebitis exactionibus debeant abſtinere et gratis iudiciū ſuū litigantibus debeant ipartiri: eo nō obſtante ꝙ quidā dicebant ꝙ illud faciebāt nomine aſſeſſoꝝ: cū non liceat iuſtū iudiciū vendere: et venales ſentētie ſecularibus legibus improbētur. ¶ Nota ex hac decre. ꝙ nō ſolū a malo: ſed ab omni ſpecie mali abſtinendū eſt. Itē expenſe poſſūt peti a delegatis: ⁊ hoc itellige cū proficiſcuntꝛ extra domiciliū ſuum cum expēſe hic non reprobētur. Item delegati quibus beneficia ſua ſufficiūt: ſalariū accipere nō debent: et multo minus ordinarij: ſed gratis reddere debent iudiciū. Item nouales ſentētie nō valent ita ꝙ appellare nō eſt neceſſe. Ber. Diuiſio.

¶ Glo. ſeq. caſum excipit quē determinat et ſignat contrariū.

n ¶ Abſtinere. Niſi vbi quis redimit ius ſuum. vt. j. q. iij. queſituꝫ. argu. j. de ſymo. dilectus. vbi de hoc. ſemper tamen preſumitur eſſe malum. vt. j. q. j. nullus. ij. ‡ niſi manifeſte probetur contrarium. videtur enim corrumpere iudicem: licet ſit argumentū cōtra. xiiij. q. v. non ſane. Vincen.

‡ Dicit ho. ꝙ redimere vexationē non eſt malum nec ſpecies mali. xxiij. q. iiij. ꝗ peccat. canō ille ad hoc inducitꝛ ad cōtrariū. quia dās repetit ꝓ ſolutione vide qḋ ibi not. et. xj. q. iij. ꝗ recte. Io. and.

¶ Glo. seq. reci. per. q. an ꝯm. l. ⁊c̄. soluit ꝙ nō alle. contrariū et soluit.
a ¶ More seculariū. Mos iste de decima parte litis exigēda contra legē est. vt in auꝫ. de iudi. §. ne autē. col. vj. Ubi delegat⁹ etiam a principe nō habet nisi duos aureos in principio litis/et duos in fine. ⁊ hoc cū causa excedit cētū aureos: alꝰs nihil: vt ibi dicitur. ar. C. de testa. l. consulta. Ordinarius† autē nō debet habere nisi sportulas. iij. q. iij. offerat. arg. C. de epi. ⁊ cle. auc̄. generaliter. sꝫ ibi decima pars dat aduersario: sꝫ nō iudici vnde non contradicit. Aduocat⁹ etiā sup certa parte litis cū clientulo pacisci non debet. C. de postu. l. si quis aduocatorum.

† Ciuilis fori: qꝛ i ecclesiastico sportule non debent sup q̇ vide qꝺ no. de pl⁹ peti. ca. vno. sup glo. pe. Jo. andree.

¶ Glo. seq. reci. per. q. an debent expēse iudici: et distinguit inter delegatū pape ⁊ ordinariū vel delegatū ordinarij.
b ¶ Preter expensas. Delegati enim iudices debēt habere expensas quando ꝓficiscūtur extra domiciliū suū sicut testis. iiij. q. iij. §. venturis. qꝛ nemo cogit suis sūptib⁹ militare. ꝟ. de symo. cū sit romana. et. ꝟ. de ꝑscrip. cū ex officij. ⁊ xxviij. q. j. iam nūc. ⁊ de suo non tenet qs facere bñficium. x. q. ij. ꝓcarie. Munera eni nō sumpt⁹ ꝓhibent. j. q. j. iudices. ⁊ modica exenia recipere possūt. ff. de of. ꝓsi. l. plebiscita: exēnia ‡ eni nō sunt lucra. ff. de of. ꝓcō. l. solēt. §. vl. ea tū moderatione ne ꝑducant ad nimiā q̄ntitatē: vt ibi. et ne litigatorib⁹ enorme dānū infligāt. ar. x. q. iij. illud. imo si paupes sūt litigātes debent etiam a sumptib⁹ abstinere: qꝛ nec tunc ordinarius habet sportulas. in auꝫ. de man. prin. §. si tibi quoq̄. col. iij. Ordinarius aūt nūq̄ debet habere expēsas: nā ideo stipendia sunt ei cōstituta. xxiij. q. j. militare. immo et cū de mandato principis ad aliā ꝓuinciā ꝓficiscit debet expēdere illa que domi expēderet. in auꝫ. de man. prin. §. illud tamē. col. iij. quādoq̄ tamē ordinari⁹ recipit expēsas cū ecclesiā ꝯsecrat. ꝟ. de symo. cum sit romana. ⁊ cum visitat ꝓuinciā suā. ꝟ. de cēsi. cū apl's. ⁊ c. sopite. ⁊ c. cū nuper. Itē si ordinarius dat delegatū † tunc ordinarius debet ei facere expensas. ꝟ. de of. or. inter cetera. lꝫ qdā ꝯtrariū faciāt ‡ qꝺ tñ facere nō debēt. vñ posset ab eis repeti tāq̄ idebitū. ar. ꝟ. de magist. ꝓhibeas. ⁊ ꝟ. de cēsi. ꝓcuratores. in fi. et. xviij. dist. qm̄. et. c. sequen.
c ¶ Gratis studeatis. Gratis ergo debet iudex iudiciariū ordinem impartiri: non tamen ꝓpterea reprobant expense: testis enim gratis debet ferre testimoniū: ⁊ tamē recipit expensas. iiij. q. iij. §. venturis. Sic et ꝓcuratori non ꝓhibentur sumptus: sed pacisci de certa parte litis prohibetur. ff. de pac. l. sumptus. et fideiussori ꝓhibetur de certa parte pacisci qui fideiusserat iudicatū solui. ff. man. l. si remunerandi. §. maurus pau. Ber.
d ¶ Nomie assessoꝝ. Assessor eni bene potest petere mercedē: qꝛ suis sumptib⁹ ad hoc nō cogit. xxviij. q. j. iam nūc. nemo eni de suo bñficiū facere cogit. x. q. ij. ꝓcarie. ⁊. ꝟ. de ꝑscrip. cū ex officij. ⁊ merces sibi ꝓ labore suo ꝯstitui debet. xij. q. ij. charitatē. ⁊ iurisconsult⁹ bene pōt vēdere rectū ꝯsiliū. xj. q. iij. nō licet. ⁊. xiiij. q. v. non sane. ⁊ dicit. l. ꝙ spe premiorum inuitandus est assessor. C. de asses. l. j.
e ¶ Reprobentur. Ita ꝙ nō sit op⁹ appellare. ij. q. vj. §. venales. ⁊. C. qñ ꝓuo. nō est ne. l. venales. Si aūt fuerit sentētia arbitri tenet: sed agens ex ea repellitur doli exceptione. C. de arbi. l. iij. Ber.

Expense an sint iudicib⁹ ministrāde.

‡ In escu lentis ⁊ poculētis tm̄. qꝺ dic vt. ꝟ. de rescrip. statutū. §. isup. li. vj. Jo. an.

† Malitiose fm Ain.

‡ Dixit gof. de ꝯsuetudine tā ꝓlati ꝙ ꝓuati ꝓficiscentes ꝓ causis delegatis petūt oēs expensas: plus vr̄ placere. Guil. i spe. de sala. §. j. v. si vo ordinari⁹. ⁊ seq. ꝙ consuetudine possit deberi qta. ibi videas. Jo. and.

ne nostra causas suscipitis ꝑtractādas: more secularium[a] super decima litis vel parte alia ꝓ diuersa terrarū ꝯsuetudine preter expensas[b] victualiū cum litigātibus receptis pignoribus ꝓ salario cōuenitis. ¶ Nos attendētes ꝙ ad hoc vobis ⁊ alijs clericis sint ecclesiastici reddit⁹ deputati: vt ex ipis honeste viuere debeatis: ⁊. j. ¶ Ideoq̄ mādamus quaten⁹ ab huiusmodi exactionibus de cetero abstinētes: vigorem iudiciarium gratis[c] studeatis litigātibus impartiri: nō obstante ꝙ in fraudem a quibusdā proponitur ꝙ id exigat nomine assessorum[d]: cum nec iustum iudicium iudici vendere liceat: ⁊ venales sententie ab ipsis etiā secularibus legibus reprobentur[e].

Idem liuonieñ. episcopo et eis qui cum ipso sunt fratribus.

¶ Ad euitādum scādalum possunt religiosi diuersi habit⁹ missi ad predicandū de nouo cōuersis se in vnum superiorem habitum ⁊ ꝓpositū ꝯformare. Ca. xj.

Deus qui ecclesiam suam noua semꝑ ꝓle fecūdat: et. j. ¶ Ne igitur: si dispar in vobis obseruantia fuerit et dissimilis habitus apud eos quib⁹ vnū euāgelium predicatis scandalū suscitetur. ¶ Mādamus quatenus eo non obstante ꝙ inter vos monachi sunt ⁊ canonici regulares/vel alij etiam regularem vitam sub alia districtione professi[f]: omnes pariter in vnum regulare ꝓpositū ⁊ honestū habitum q̄ntum ad hoc spectat officiū cōformetis. Idem.

¶ Ludi theatrales etiā ꝑtextu consuetudinis i ecclijs vel ꝑ clericos fieri nō debent. Cap. xij.

Cum decorē domus dei: ⁊. j. ¶ Interdū ludi fiunt in ecclesijs theatrales: ⁊ non solum ad ludibriorū spectacula introducuntur in eis monstra laruarum[g]: verū etiam in aliq̄bus festiuitatibus[h] dyaconi/pbr̄i/ac subdyaconi insanie sue ludibria exercere presumūt: ⁊. j. ¶ F. v. mādamus q̄ten⁹ ne ꝑ hm̄oi turpitudinē ecclie inq̄net honestas: ꝓlibatā ludibriorū cōsuetudinē: vl' poti⁹ corruptelam[i]: curetis a vestris ecclesijs extirpare.

Idem in conci. generali.

¶ Clerici debēt cōtinere ⁊ caste viuere: cōtra faciētes punit: ⁊ seuerius puniunt illi q̇ possunt legitimo mr̄imonio vti. Ca. xiij.

Ut clericorum mores et act⁹ i meli⁹ reformētur: cōtinēter ⁊ caste viuere studeāt

Divisio.

Deus qui. ¶ Primo ponit exordiū. Scđo causam mādati ibi. ne igitur. Tertio mādatū ibi: mandamus. Ab. ¶ Casus. Liuonienses de nouo ꝯuersi erāt ad fidē. datus fuit eis eps ⁊ qdā alij fratres ad ꝓdicādū euāgeliū: qꝛ isti ꝓdicatores dissimilē habitū habebāt murmurabāt ⁊ scādalū iter liuonieñ. suscitabat ex tali diuersitate. scribit pa. eꝑo liuonieñ. ⁊ alijs fratrib⁹ dicēs ne ꝓpter dissimilē habitū scādalū suscitet inter illos qb⁹ vnū euāgeliū pre-

dicāt. mādat eisdē ꝙ oēs debeāt se cōformare in vnū regulare propositū/⁊ honestū habitū q̄ntū spectat ad hoc officiū: nō obstāte eo ꝙ qdā illorū sunt monachi qdā vo canonici regulares. ¶ Ex hac decre. nota ꝙ ꝓpt scādalū recedit a iure/⁊ ab habitu regulari: sed istud fit ad tp̄s ex causa. Itē in his q̇ spectāt ad ꝓfessiones auctoritas pape intelligit excepta: sicut dicitur de iuramēto. Ber.
¶ Glo. seq. ar. et illud determinat.
f ¶ Professi. Arg. ꝙ sicut in quolibet iuramēto auctoritas pape itelligit excepta. vt. ꝟ. de rescrip. cōstitutus. a ꝯtrario sēsu. ⁊. ꝟ. de iureiur. venientes. ⁊ ita in ꝓfessione ar. ꝟ. de regu. ⁊ trāse. ad reli. qꝛ in insulis: hoc verū intellige q̄ntū ad solēnitates: sec⁹ tamē est in his que sunt de substantia ordis. vt. ꝟ. de sta. regu. cū ad mōasteriū. in fi. Cū aūt isti sint diuersarū ꝓfessionū simul nō pñt esse in vna ecclia: qꝛ dicit canō. Homies diuerse ꝓfessiōis nō sociabis in vno eodēq̄ offō. xvj. q. vij. in noua. qꝛ qlibet se ꝯformare dꝫ moribus eorū inter quos viuit. vt. xij. di. qsqs. nā ex diuersitate habitus generatur scādalū. xxxiij. q. v. qꝺ deo pari. Cōformabunt autē isti se in superiori † habitu sed interius ferant vestes cōgruentes sue religioni. Et est hic ar. ꝓ opinione Hug. ꝙ canonic⁹ regularis possit fieri canonicus in ecclesia seculari. ar. lxxiiij. dist. quorūdā. ⁊. lviij. distin. c. ij. sicut monachus pōt esse episcopus. i ecclia seculari. xviij. q. j. c. j. Jo.

Pape auctoritas an intelligat excepta i ꝓfessione.

† Hoc intēdit. erāt ibi religiosi nigri habit⁹ albi ⁊ grisei Itē variantes in forma alij capas clausas: alij aptas alij floccum vel cucullā ferentes: alij rondellū: alij scapulare: concordabunt ergo in vnū colorē ⁊ formā. Et credo ꝙ hodie hoc facere possent si viderent expedire: sed de facto nō seruant qꝛ nō vidēt ex hoc scādalū. Jo. an.

Cum decorē. ¶ Primo ponit factū reprehēsibile. Scđo illꝺ precipit emendari: ibi fraternitati. Ab. ¶ Casus. Quidā ludi q̇ dicūtur theatrales fiebāt in ecclesijs i quibus itroducebant monstra laruarū ꝓpter quos ludos honestas ecclie deformabat et presbyteri ⁊ dyaconi in qbusdā festiuitatib⁹. s. scti stephani. sancti iohānis. et innocentū. ludibria sua exercebāt. mādat pa. predictā cōsuetudinē ludibrioꝝ: imo poti⁹ corruptelā de ꝓdictis ecclijs penit⁹ extirpari: ne ꝓpt hui⁹ turpitudinē honestas ecclie inq̄net.
¶ Nota ꝙ cōsuetudo ihonesta ⁊ turpis dꝫ ab ecclia aboleri. Ber.
¶ Glo. seq. distinguit inter ludos lasciuie ⁊ cōpūctionis.
g ¶ Laruarū. Prohibitū est etiā cā ludibrij vti habitu monachali vel alio religioso: ⁊ grauiter punitur qui hoc facit. i autē. de san. epi. §. vlti. col. ix. et ar. C. de epi. audi. l. minime. Non tamē hic ꝓhibetur representare presepe dñi: herodē: magos. ⁊ q̄liter rachel plorauit filios suos ⁊c̄. q̇ tangūt festiuitates illas de quib⁹ hic fit mētio cū talia poti⁹ inducant hoies ad cōpunctionē q̄ ad lasciuiam vel voluptatē: sicut in pascha sepulchri dñi ⁊ alia repñtant ad deuotionem excitandam. Et ꝙ hoc possit fieri est arg. de conse. dist. ij. semel. ⁊. dist. iiij. queris. versus fi. Et quodlibet festum est signū et representatio preteritarū rerum. lxxv. dist. ꝙ die dominico.
h ¶ Festiuitatibus. Scꝫ sancti stephani. Jo. Inno.
i ¶ Potius corruptelam. Turpis consuetudo potius dicit corruptela q̄ consuetudo que citius est extirpanda. viij. di. mala cōsuetudo. ⁊. ꝟ. de consue. cum inter vos. ⁊. c. cum venerabilis: ⁊. j. de exces. prela. c. inter dilectos.

Ut clericorū. Quinq̄ sūt dicta. Prio idicit clericis honestatē ⁊ castitatē. Scđo iponit penā. Tertio aggrauat. Quarto punit ꝓlatos negligētes ⁊ corruptibiles. Quito punit grecos icōtinētes. Scđa ibi: ne vo. Tertia ibi: si qs igit. Quarta ibi: ꝓlati. Quita ibi: q̇ āt. Ab. ¶ Casus. In ꝑma pte hui⁹. c. statuit ꝯcil. lat. ꝙ clrici mores ⁊ actus suos reformēt i meli⁹ ⁊ viuāt caste: ⁊ ꝓcipue i sacris ordinib⁹ ꝯstituti ab illo vitio ꝓcauētes: ꝓpt qꝺ ira dei venit i filios diffidētie. Scđo dꝫ ne facilitas venie icētiuū tribuat deliq̄ndi. statuit vt q̇ deꝓhēsi fuerit in vitio incōtinentie laborare puniant fm

Divisio.

canonicas sanctiones prout plus vel minus peccauerit vt quos ti mor diuinus a malo non reuocat: pena tẽporalis cõpescat: et si qs propter hoc suspensus diuina p̄sumpserit celebrare: ecclesiasticis beneficijs spoliet. et etiã ꝓ duplici culpa ꝑpetuo deponatur: prelati vero qui tales sustinuerint in suis iniquitatibus et precipue ob tentu pecu vel alterius cõmodi tẽporalis: pari pena puniãtur. Illi vero qui matrimonio possunt vti ſm morẽ regionis sue si lapsi fuerint grauius puniãtur. ¶ Nota q aliqui puniũtur vt ceteri similia facere pertimescant. Itẽ qui plꝰ peccat plus debet puniri. Itẽ quos timor a malo nõ reuocat pena tẽporali puniant. Item qui susus ab hoĩe celebrat diuina: debet deponi. Itẽ agẽtes et cõsentiẽtes pari pęa puniri debẽt. B.

a ¶ Ira dei. Ut. ṡ. de excel. prela. clerici. et xxxij. q. vij. flagitia. et in autẽ. vt non lu. cõtra na. col. vj. † et tales vltimo supplicio puniuntur. C. de adult. cum vir.

b ¶ Facilitas. xxiij. q. iiij. est iniusta. Et si ea q male vsurpãtur omittimus excessus viã alijs aperimus. xxxv. q. ix. loci. et xciij. di. peruenit.

c ¶ Pena. Simile dicit lex quos ad vite decora domestice laudis exempla non reuocant: correctionis saltẽ medicina compellat. C. de emẽ. ꝓpin. l. vna. et ṡ. de elec. cũ in cunctis. in fi. et lxij. di. docendus est populus. et necesse est vt ferro abscidant vulnera que et c. lxxij. disti. plurimos. in fi. et ferrum quippe nostre mentis et c. vij. q. j. ṡ. cum autem.

d ¶ Deponatur. Ecce q̃ta est pena illiꝰ qui celebrat suspẽsus. ṡ. de cleri. ex. clerici. et c. latores nisi ꝓbabili igñrantia excusetur ‡ eo. ti. ap̄lice.

e ¶ Regiõis. Hoc dicitur propter orientales qui vtũtur matrimonio iam cõtracto etiam in sacris ordinibus. ṡ. de cleri. cõiuga. cũ olim. xxxj. dist. aliter. Ber.

† Hãc et se. vide in p̄ce. ca. clerici su ꝓ. j. et vl. gl. Joan. and.

‡ Dixit hic Ab. hoc verũ in suspẽso ab hoĩe: secꝰ i suspẽso a iure cõtrariũ dixi i textu ſm Ho. Jo. an.

vniuersi p̄sertim in sacris ordinibus ꝯstituti/ ab oĩ libidinis vitio precauẽtes: maxime illo ꝓpter qđ venit ira[a] dei in filios diffidẽtie: quatenꝰ in cõspectu oĩpotẽtis dei puro corde: ac mũdo corpore valeãt ministrare. ¶ Ne vero facilitas[b] venie incẽtiuum tribuat delinquẽdi: statuimꝰ/ vt qui ꝯprehẽsi fuerint incõtinentie vitio laborare: ꝓut magis aut minus peccauerint: puniant ſm canonicas sanctiones: quas efficatiꝰ et districtiꝰ p̄cipimꝰ obseruari: vt quos diuinꝰ timor a malo nõ reuocat: tpalis saltẽ pena[c] cohibeat a pctõ. ¶ Si qs igit hac d causa suspensus p̄sumpserit celebrare diuina: nõ solũ ecclia̅sticis beneficijs spoliet: verũ etiã ꝓ duplici culpa perpetuo depõatur[d]. ¶ Prelati vero q̃ tales p̄sumpserint i suis iniq̃tatibus sustinere: maxime obtẽtu pecunie vel alteriꝰ cõmodi tẽporalis: pari subiaceant vltioni. ¶ Qui autẽ ſm regionis[e] sue morẽ nõ abdicarunt copulã coniugalẽ: si lapsi fuerint grauiꝰ puniãtur. cũ legitimo matrimonio vti possint.

Idem in eodem.

¶ Clericus crapulosus vel ebriosus monitus non desistens: ab officio vel beneficio suspẽditur. Capitulum. xiiij.

A Crapula[f] et ebrietate oẽs clerici diligenter abstineant Unũ vinũ sibi tẽperẽt: et se vino. Nec ad bibẽdũ quispiã icitetur: cũ ebrietas et mẽtis inducat exiliũ: et libidinis ꝓuocet incẽtiuũ. ¶ Unũ illũ abusũ penitꝰ decernimus abolẽdũ: quo in quibusdã partibus ad potus equales suo modo se obligant potatores: et illę iudicio taliũ plus laudat: qui plures inebriat: et calices fecundiores exhaurit. ¶ Si quis autẽ super his se culpabilẽ exhibuerit (nisi a superiore cõmonitꝰ satisfecerit) ab officio vel beneficio[g] suspendat. Idẽ in eodem.

¶ A negocijs/ personis: locis: ludis: vestibus inhonestis: et ornatu minꝰ honesto: precipit clericos abstinere: et habitu honesto vti: cuiꝰ vanitatẽ in pluribus exprimit et detestat. Capitulũ. xv.

Clerici officia vel cõmercia secularia nõ exerceãt[h] maxime inhonesta. Mimis: ioculatoribus: et histrionibus non intẽdant. Et tabernas[i] prorsus euitent: nisi forte causa necessitatis in itinere ꝯstituti. Ad aleas[k] et taxillos non ludant: nec hmõi ludis intersint. Coronã et tonsuram habeant congruentẽ[l]. Et se in officijs ecclesiasticis et alijs bonis studijs exerceant diligenter Clausa deferant desup indumẽta nimia breuitate vel lõgitudine non notanda[m]. Pannis rubeis aut viridibꝰ: necnon manicis aut sotularibꝰ cõsuticijs: frenis: sellis: pectoralibꝰ: calcaribꝰ deauratis[n]: aut aliã superfluitatem gerẽtibꝰ nõ vtant. Cappas manicatas ad diuinũ officiũ intra ecclesiam non gerant: sed nec alibi q̃ sunt in sacerdotio et ꝑsonatibꝰ constituti: nisi iusta cã[o] timoris exegerit habitũ trãsformari. Fibulas oĩno nõ ferant: neq̃

f ¶ Crapula. Primo prohibet crapulã et ebrietatem. Secũdo abusum se obligãtiũ ad potũ. Tertio penas statuit ibi: si qs. Abbas. ¶ Casus. Primo dicitur q clerici abstinere debẽt a crapula et ebrietate: et vinũ sibi tẽperare et se vino. Secũdo dicitur q nõ inuitent se adinuicem ad bibẽdũ: quia ebrietas vitiũ libidinis est: et mentis exilium. Tertio dicitur q non inuitent se ad equales potus: vt qui plus bibit laudetur. Quarto dicitur q tales nisi cessauerint suspẽdantur ab officio et beneficio. ¶ Nota q clerici sobrij debent esse. Item ebrietas parit vitium libidinis: et mentis exilium inducit. Item equales potus sub pena officij et beneficij prohiberi debent. Ber.

¶ A crapula. iiij. di. deniq̃. Crapula dicit q̃tum ad superfluitatem ciborum: et dicitur crapula quasi cruda epula. † Ebrietas q̃tũ ad potum: et dicitur ebrietas ab e. quod est sine et bria qđ est mensura. Unde ebrius est qui sine mensura bibit. vnde Oratius.

Fecũdi calices quẽ non fecere disertum.

Insurgunt rixe: tunc pauper cornua sumit.

¶ Glosa sequens querit et remittit.

g ¶ Uel beneficio. Hoc relinquit arbitrio supioris vt delinquẽtẽ suspẽdat ab officio vel beneficio. Quid si dicat iudex: suspendo te ab officio vel beneficio? Dic super hoc: vt no. ṡ. de cle. excõ. mi. latores. in glo. vel notula que incipit: et etiã. Ber.

Crapla Ebrietas Ebrius.

† Ad hoc d cõse. dist. v. ne tales. et Ecclia̅stici. xxvij. in fi. Propẽ crapulã multi obierũt. qui autẽ absti

¶ Clerici. ¶ Aduerte ad vnũ ꝟbum. Innocen. diligẽter. dicit eni q h ca. loquitur de honestate. Pe. vero dicebat q quedã sunt honestatis/ et quedã precepti. Ab. ¶ Casus. In hac constitutione ponuntur. xiiij. articuli. s. q clerici officia secularia non exerceant. nec sint ioculatores: nec intrẽt tabernas nisi ex iusta causa: nec ludãt ad talos nec huiusmodi ludis intersint: coronam habeant congruentẽ: clausa deferant desuper indumẽta In longitudine et breuitate decẽtia. pannis rubeis et viridibꝰ nõ vtantur. sotulares et manicas non habeant consuticios/ frenis/ sellis/ pectoralibus: calcaribus non vtantur deauratis cappas manicatas ad diuinũ officium non gerant: nec alibi nisi ex iusta causa scꝫ timoris: sacerdotes et ꝑsõe fibulas omnino non ferãt/ neq̃ corrigias auri vel argẽti ornatũ habentes vel annulos: nisi qbꝰ cõpetit ex dignitate. Secundo dicit q põtifices habeant in publico supindumenta linea: nisi sint monachi qui habitum semper habebunt monachalem: pallijs diffibulatis non vtantur in publico. nisi post collũ vel ante pectus connexis. ¶ Quicqđ in ista constitutione cõtinetur notabile est. Ber.

h ¶ Nõ exerceant. Qđ si fecerint ab officio suo degradentur. xcj. di. clericus. imo nunq̃ de manu sua exeat psalteriũ. de ꝯse. di. v. nunq̃. i pn.

i ¶ Et tabernas. xliij dist. clerici.

¶ Glo. seq. tex. fortificat Scđo obijcit et soluit. Tertio q̃rit. ponit opi. pla. et cõtrariã. et soluit.

k ¶ Ad aleas. Hoc ꝓhibet clericis nõ tantũ ludere/ sed ne intersint ludo: intm q qui publice aleator est repellitur a ꝓmotione. ṡ. de excel. pla. inter dilectos. Nec debent esse inspectores ludi huiusmodi. in aut. de san. epis. ṡ. interdicimꝰ. col. ix. et tribus annis arceant a ministerio: vt ibi dicit. Sed videt q primo sit admonendus anteq̃ puniat. xv. xxxv. dist. c. j. sed hoc credo in beneficio obtẽto/ secꝰ in obtinẽdo: qr mlta ipediũt q̃ nõ deijciũt. xv. q. j. ṡ. vl. et ṡ. de iureiur. queadmodũ. et ṡ. de excel. pla. iter dilectos. Sꝫ nũ qđ pt repeti qđ ꝑdit i alea: Dicũt qdã q nõ: sꝫ paupibꝰ ẽ erogãda pecunia illa. ar. xiiij. q. v. nõ sane. Cũ turpitudo v̄sat ex vtraq̃ pte melior ẽ ꝯditio possidẽtis. ff. de ꝯdi. ob tur. cãm. l. si ob turpẽ. ṡ. vbi autẽ. hec fuit opi. pla. Alij dicũt et meliꝰ q possit repeti. ff. de alea. l. vlti. i fi. vbi dr q si seruus vl' filiusfamilias amiserit p̄ri vel dño dabit repetitio † et ẽt vsq̃ ad. l. ãnos vt dr greca ꝯstõ. Et si qs existẽs in alea rẽ suã vẽdidit nõ tenet de euictiõe. ff. qrũ re. ac. nõ da. l. ij. ṡ. j. et C. de reli. et sũp. fu. i aut. alearũ vsus. Seruãdũ est qđ ibi dicit.

l ¶ Congruentem. Ut videant differre a monachis.

m ¶ Non notanda. Ar. pro medio spectando. ṡ. de offi. dele. querẽti. ff. de acqui. re. do. l. adeo. ṡ. cum quis.

n ¶ Deauratis. Hoc sine licentia principis etiã laicus hr̄e nõ debet. C. de vesti. olo. et aura. l. nemo. li. xj. tñ cõformabũt se in vestibꝰ cõsuetudini regionis ne videant hypocrite. vt. xxx. di. si quis virorum. et. iiij. di. erit aũt. ne vilescat dignitas clericalis. lxxx. di. epi. De hac materia dicit. xxj. q. iiij. in summa. Jo.

o ¶ Causa timoris. Tũc eni habitus monachalis ꝓpt hoc suscepꝰ nõ preiudicat. ṡ. qđ metꝰ cã perlatũ: et ita clericꝰ iusta de causa potest postponere habitũ clericalẽ: nec censetur apostata.

nẽs est adijciet vitam. Epicurus. Multe ex deliciarum epul' molestie gñant. Hie. ad rusticũ. ij. ca. Modicus tẽperatus cibus et carni et aĩe vtilis est: et sub per titũ. c. s. dicat qsq̃ quo dolet ego loqr cõ scientiã me am scio miꝰ hi abstinentiã nocuisse intermissã. et profuisse repetitam. Joan. and.

Ludus et ludi inspectio. ꝓhibent clericis.

Ludo ꝑditum an possit repeti.

† Et si pecunia sub ministratoꝛ alearũ: iudiciũ nõ dabo sit ptor. ff. de alea. l. j. ad scęcos ludere non cẽtita interdictu3 ſm Jm. Jo. and.

a ¶ Annulos. Per annulum enim presumitur matrimonium. ar. xxx. q. v. femine. et. s. de presump. illud. in fi.
¶ Glo. seq. argu. remittit et signat contrarium.
b ¶ Nisi monachi. Ar. q monachus factus eps nõ penit⁹ absolui tur a regula monachali. De hoc no. xvj. q. vij. in noua. † Arg. ɔtra. xviij. q. j. statutũ. Bern.

† Et melt⁹. q. j. c. iij. in fi. ibi soluitur. Jo. and.

Ex lr̃is. ¶ Prio ponitur q̃rela. Se cũdo puisio: ibi. mãdamus. Ab. si. ¶ Casus. In terra comitis põtini erãt q̃dã clerici q potius itẽdebãt negocijs secularib⁹ q̃ diuinis officijs. isti volentes gaudere priuilegio clericali nolebãt subiacere statutis patrie: s; q̃n statuta illa p se faciebãt tãq; layci statutis illis se volebãt defẽdere. Jste comes põtinus significauit hoc dño pa. vñ mandat pa. epõ abieñ. vt clericos illos moneat tertio / et si nõ se correxerit z ptermissis officijs diuinis talib⁹ negociationib⁹ se imiscuerint non defendãt eosdẽ quominus de facultatib⁹ suis subiaceãt statutis patrie dũ talib⁹ se iplicant: q ipo facto renũciant priuilegio clericali. ¶ Ex hac decre. nota q vsq; ad tertiam ãmonitionẽ gaudẽt clerici puilegio clericali. Jtẽ ipso facto renũciat quis puilegio suo. Jtẽ clerici clericaliter viuentes in rebus proprijs debẽt defendi ab ecclesia qd est bñ notandum. Ber.
¶ Glo. se. signat ɔtrariũ.
c ¶ Se tuentur. Cum isti statuta p̃rie approbent p se tenent ea recipere ɔtra se. xix. di. si romanorũ: et. iiij. q. iij. §. si quis testib⁹. et. iij. q. viij. cuius in agendo. et si illa reprobant non debent ex eis cõmodum habere. j. de censi. cũ olim. et. C. de reb. credi. generaliter. j. rñ. in fi. Argu. cõtra. x. dist. ca. j. z. xxxvij. dist. si quid veri. ‡ et. ij. q. vij. si hereticus. et arg. s. de excep. cum venerabilis.

‡ Ibi soluit et circa hoc puũ vide qd dixi de excep. cũ venerabil. i glo. q̃n dicat. x. s; s. Jo. an.

d ¶ Tertio. Hec est canonica admonitio. xvij. q. iiij. si quis domum. z. c. de presbyterorũ. et. xxiiij. q. iij. de illicita. post quã admonitionẽ nisi destiterint perdũt priuilegium illius canonis. xvij. q. iiij. si quis suadente. z. j. de sen. ex. in presentia. et. c. cõtingit. Admonitio enim semper precedere debet vindictã. xj. q. j. c. indigne. xvj. q. vij. omnes decime. et. j. de senten. excõmunica. sacro approbante concilio. in prin. verũtamen non loquitur hic de illo priuilegio si quis suadente.
e ¶ Negociationibus. Talia enĩ clericis sunt prohibita. s. eo. ca. clerici. z. lxxxviij. dist. fornicari. z. xiiij. q. iiij. clerici. et. j. ne cleri. vel mona. per totum.
¶ Glo. seq. no. q ipso facto zc. rationem ponit. z duo similia. z quomodo verbum differt a facto.

Ipso facto m̃lta fiunt.

f ¶ Cum facto. Nota q ipso facto amittit quis priuilegiũ suũ vt hic patet. z. j. de senten. excõmu. cõtingit. vnde frustra implorat ecclesie auxiliũ qui cõmittit in eam. vt in eo. ca. cõtingit. quia frustra implorat legis auxiliũ qui cõmittit in legẽ. j. de vsu. quia frustra. z seipsos reddũt indignos priuilegio suo. s. j. de imuni. eccle. ca. vlti. et s. xvj. q. iiij. ca. frater et coeps. sic ipso facto appellatur. s. de ap. dilecti. z. c. vt nostrũ. z facto renunciat quis appellationi. s. de offi. delega. gratum. z. j. de his que fi. a maio. par. capi. ex ore. Sed ipso verbo clericus priuilegio suo renũciare non potest. s. de fo. cõpe. si diligenti. z. j. de sen. excõmu. contingit.
¶ Glo. seq. not. a contrario sensu q clerici zc.
g ¶ Suis facultatibus. Bene dicit suis: quia pter hoc facultatibus ecclesie nõ fit piudiciũ: q delictũ psone zc. xvj. q. vj. si episcopum. Et no. qd dicit dum his se implicant. q. d. si non implicant se his priuilegio ecclesiastico gaudebunt in rebus suis sicut in rebus ecclesie: qd est bene notãdum q res clericorum et ecclesiarum

corrigias auri vel argẽti ornatũ habentes: sed nec annulos[a]: nisi quibus cõpetit ex officio dignitatis. Pontifices autẽ in publico et in ecclesia supindumentis lineis omnes vtãtur: nisi monachi[b] fuerit quos oportet ferre habitum monachalẽ. Palleis difibulatis non vtantur in publico: sed vel post collũ vel ante pectus hincinde connexis.

Hono. iij. ambiañ. episcopo.

¶ Clericus qui tertio monitus a negociationib⁹ secularib⁹ non abstinet interim pdit quo ad bona priuilegium clericale. h. d. Et est textus multũ no. et qui quotidie allegatur. Capitulum. xvj.

Ex lr̃is põtini comitis intelleximus: q quidã clerici sue terre poti⁹ seclarib⁹ negociatiõib⁹ q̃ officijs diuinis itẽdũt: z gaudere volẽtes puilegio clericali nolunt statutis patrie (quibus quotiẽs expedit sicut layci se tuẽtur[c]) in negociationũ suarũ q̃stib⁹ subiacere: z. j. ¶ Mãdam⁹ q̃tenus si tales tertio[d] a te cõmoniti ab hmõi nõ resipuerint: sed ptermissis diuinis officijs / negociationibus[e] institerint supradictis cum[f] facto puilegiũ abijciãt clericale: tu quominus dum his se iplicant de suis facultatibus[g]

eodẽ puilegio gaudẽt. † xij. q. j. ecclãrũ seruos. z. xvj. q. j. similiter. Si vero se implicãt tũc cessat priuilegiũ: z ita suspendit priuilegiũ alicui⁹ ad tẽpus ‡. pter delictũ. xv. q. vj. iuratos. et ca. nos sancto rũ. si. C. de cur. fur. l. cũ alijs. et. j. de sentẽ. excõ. sacro. z. lxxxj. di. si q sunt. et. c. seq. De eo puilegio dicit decre. q cleric⁹ vxoratus etiam tõsuratus puilegio clericali gaudere nõ põt. j. de cleri. cõiug. Jo.

† Rõnem quere de pigno. ex litteris. in glo. pe. et patet hoc de cẽsi. c. pe. de immu. eccle. c. j. lib. vj. z in cle. de cẽsi. presenti.
‡ Nõ eni correcti sũt defendi debent. arg. l. di. ferrũ. s. de sũ. tri. c. j. §. sacramentũ. bm Ho. concor. qd in textu dixi bm Jn no. Jo. an.

statutis z ɔsuetudinib⁹ p̃rie subiaceãt nõ defendas eosdem.

De cohabitatiõe clericorum et mulierum.

Ex conci. Maguntiñ.

¶ Cleric⁹ non debet retinere in domo mulierẽ suspectã de incõtinentia: etiã si sit mater vel alia consanguinea. Capl̃m. j.

Jnhibẽdũ est: vt nullus sacerdos feminas de q̃b⁹ suspitio põt esse retineat[h]. ¶ Sed nec; illas q̃s canones[i] cõcedũt matrem / amitã / et sororẽ: quia instigãte dyabolo et in illis[k] scel⁹ perpetratũ reperitur: aut etiã in pedissequis earũdem. ¶ Sed si qua de his necessitatẽ habuerit: pr̃sbyteri habeãt in vico: aut in villa domũ longe a sua cõuersatione: et ibi eis que sunt necessaria subministrent[l]. ¶ Prohibendũ quoq; est vt nulla femina ad altare[m] ɔsumat accedere: aut pr̃sbytero ministrare: aut infra cãcellos stare siue sedere

Ex decreto eugenij pape.

¶ Excõmunicatur clericus i sacris qui a suspectarũ mulierum colloquio vel earũ cõsortio monitus non desistit. Capl̃m. ij.

¶ Rub. De cohabitatione cleri. z mulier.
¶ Qr mulierũ cõsortia reddũt vitã clericorum de incõtinẽtia suspectã: ideo post pcedẽtẽ subijcit hec rubrica. Abb. sic. ¶ De hac mãtia tractat xxxiij. disti. nullus. vsq; ad. §. prohibent. z ca. interdixit. et. xxxij. dist. c. vlti. xxxiiij. di. per totũ. xviij. q. ij. pro hui⁹. vsq; ad. §. itẽ sunt alij. z. xxxiij. q. iiij. per totum.

Jnhibendũ. Sacẽdos mulieres q̃s etiã antiqui canones pmittunt si suspecte sunt retinere non debet h. d. Et habet quattuor dicta. Primo ponit q nullus cleric⁹ debet tenere extraneã. Scdo q nec ɔsanguineã. Tertio q cõsanguinee indigenti extra hospitiũ suũ põt puidere. Quarto q nulla femina tãq; ministra in ecclesijs clericis misceatur. Secũda ibi: s; nec. Tertia ibi: sed si. Quarta ibi: prohibẽdũ. Abb. ¶ Casus. Clerici indifferẽter retinebant secũ mulieres etiã suspectas. statuit cõciliũ magunt. vt clerici feminas secũ nõ retineãt de quibus suspitio possit haberi: nec etiã illas quas canones permittũt: scz matrẽ / amitã / sororẽ: quia dyabolo instigante in illis scel⁹ q̃nq; perpetrat: vel cũ illis q cũ eis morant: sed si qua de his habet necessitatẽ eis lõge ab ecclia necessaria ministrẽt. Jn fine dicit q nulla femina ad altare accedat / vel ministret pbr̃o / nec infra cãcellos sedeat vel stet. Nota q clericus nullã feminã habere debet secũ in domo sua. Jtẽ presbyter de rebus eccl̃ie põt matri sue puidere / aut etiã sorori / siue cõsanguinee. Jtem nulla femina debet ministrare pr̃sbytero: nec in choro sedere. Ber.

Sũmariũ

Diuisio.

h ¶ Retineat. Ut. xxxij. dist. interdixit. et ca. null⁹. et ca. preter hoc. et. lxxxj. dist. cum omnibus.
¶ Glosa sequens obijcit et soluit: distinguit inter suspectũ et nõ: inter collateralẽ et descendentem.
i ¶ Canones. xxxij. dist. interdixit. lxxxj. di. cũ oĩbus. Videt q canon iste corrigat oẽs illos canones cũ illi pmittãt huiusmodi mulieres cũ clericis habitare matrẽ / sororẽ / z amitã / et idẽ permittit Jnno. j. eo. ca. a nobis. cõcordãs priorib⁹ canonib⁹. Sic solue hanc cõtrarietatẽ: qd dicitur hic intellige de suspectis † clericis z iuuenib⁹ / et de mulierib⁹ suspectis: q si suspecte sunt nõ debẽt secũ manere. xxxiiij. dist. quorũdã. ɔtraria loquũtur de illis mulierib⁹ de q bus nulla est suspitio mali: q in talibus naturale fedus nihil seui criminis suspicari pmisit. j. eo. a nobis. et. C. de epi. et cle. cũ qui. et s. de ɔsum. cũ in iuuentute. Jtẽ i linea trãsuersali vsq; ad scdm gradũ possunt habere clerici cõsanguineas. vt. lxxxj. di. cũ omnibus. Jn descẽdentibus vel ascendẽtibus videt q vsq; ad quartũ gradũ: ibi ampli⁹ põt extendi permissio q̃ in collaterali.

† Uel nobilib⁹ q secũ habẽt pedissequas: q̃si sec⁹ si sole maneãt bm Tã. Jo. an.

k ¶ Jn illis. i. occasiõe illarũ q̃nq; alie ɔmorant cũ illis vel veniũt ad illas. vñ dicit Aug. Nõ oẽs q cũ mea sorore sũt sorores mee sũt. lxxxj. di. legit. Uel itellige ppric vt lr̃a dicit: z h vult lr̃a sequens / aut in pedissequis illarũ.
¶ Glo. seq. reci. p ɔtrariũ.
l ¶ Subministrent. Et sic patet q clerici possunt sustẽtare ɔsanguineos pauperes de q̃bus capl̃m hoc intelligit q̃b⁹ poti⁹ q̃ extraneis tenent. ‡ lxxxvj. di. nõ satis. al's nõ si diuites sunt. vel vt diuites eos faciant. vt eo. ca. z. xxij. di. si qui. ad idem. xxxj. di. omnino.
m ¶ Ad altare ɔsumat. Ut. xxiij. di. sacratas. z de ɔse. di. j. in sctã.

‡ Cõtra. s. q. iij. peruenit. vbi dz grauĩ⁹ pec̃cãtũ dare cõsanguineis ibi soluit in vlti. glo. Jo. an.

SI quisq̄ sacerdotū. ¶ Casus. Si q̄s de clero suspect⁹ fuerit de aliqua femīa crimīe fornicatiōis admoneat tertio: et si post p̄mā/scd̄am/ et tertiā cōmonitionē inuēt⁹ fuerit fabulari cū ea vel ꝯuersari: excōicet. femīa ꝟo canonica pena puniat. ¶ Nota h̄ q̄ noīe sacerdotis oēs iferiores intelligunt. Itē trina admonitio est necessaria āteq̄ ꝓcedat ꝯ aliquē. Item rōne criminis eficit mulier de foro ecclesie. Ber. ¶ Glo. se. alle. iiij. ꝯtra et vnum ad cōuersum. retinuerint: eos ab officio. i. ab eisdē ecclesijs ꝑpetuo remoueant. ¶ Nota h̄ q̄ epi possunt dispēsare cū publicis ꝯcubinarijs si se corrigere voluerint cū de iure possint priuari. Itē si cleric⁹ suspensus retinuerit cōcubinā perpetuo beneficio suo debet priuari. Ber. ¶ Glo. se. recitetur per questionem.

a SI q̄sq̄ sacerdotū[a]. i. pbr̄: dyacon⁹: subdyacon⁹: de q̄cūq̄ femīa crimīe fornicatiōis suspect⁹: post p̄mā scd̄am et tertiā b admonitiōem[b] iuēiat fabulari: et aliquo mō ꝯuersari cū ea: excōi c catiōi subdat: femīa ꝟo canōice[c] iudicet. Alex. iij. saler. archiepo.

¶ Nō dz p̄lat⁹ clericū cogere ad ꝯcubinā abiurādā: sz eā nolentē dimittere pōt excōicare. Ca. iij.

d CLericos i sacris ordinib⁹ cōstitutos: q̄ publice[d] te e nēt ꝯcubias ad eas abiurādas[e] nolum⁹ a tua frnitate ꝯpelli: ne i eādē fornicationē isticu dyabo f lice fraudis redeūtes[f] piurij reatū incurrāt. ¶ Vex ipos p suspēsiōis et iterdicti sniam debes arti⁹ cogere: vt mulieres ipsas a se ita remoueāt: q̄ de ill' sinistra suspitio nō possit hr̄i. ¶ Et si q̄ eorū ad ipas redire vel al's accipe forte p̄sūpserit: i aliquos eorū debes g ꝑpetuā[g] excōicatiōis sniam ꝓfer h re: vt alij eorū exēplo[h] pterriti a similib⁹ arceant. Idē cātuarieñ. archiepo et eius suffraganeis.

¶ Si clerici moniti ꝯcubias nō dimittūt: suspēdunt a bñficijs: et si se nō corrigūt deponūt. Ca. iiij.

SIcut ad extirpādam: et ꝯ. ¶ §. v. mādam⁹ q̄ten⁹ clericos vr̄e iurisdictōis q̄ i subdya i conatu et supra[i]: fornicarias habuerit: studiose monere curetꝫ: vt a se illas remoueāt/ eas vlterius mime admissuri. ¶ Si ꝟo acq̄scere ꝯtēpserit: eos ab eccle. bñficijs vsq̄ ad satisfactionē ꝯgruā k suspēdatꝫ[k]. ¶ Et si eas suspēsi p̄sumpserint detinere: ipos ab eisdē bñficijs ꝑpetuo remouere cu l retis[l]. Idē eboracen. archiepo.

¶ Lr̄e a clico ꝯcubinario suspēso sup absolutiōe (tacita facti serie) obtēte nō valēt. Ca. v.

SUper eo ꝟo q̄ asseris. A. pbr̄m fornicariā detinētē ꝓpter m hoc ab officio suo suspēsū[m]: et ꝯ. ¶ Porro si lr̄as a nobis obtinue n rit/ q̄ facti seriē[n] nō ꝯtineāt noluimus illas sibi prodesse. Idem lug. episcopo.

¶ Si clici moniti nō dimittūt ꝯcubias: suspēdūt a bñficijs: et si se nō corrigūt deponunt. Ca. vj.

SI autē clerici tue iurisdictiōis (siue i sacris ordib⁹: siue i iferiorib⁹ cōstituti) fornicarias detinent: nisi eas ad scd̄am vel tertiam cōmonitionē a se dimiserint: easdē de cetero contem o pturi: liceat tibi eos ecclijs[o] vel p earum portiōib⁹[p] ap. postposita q spoliare[q] officio ipsis nihilominus interdicto. Lucius. iij.

¶ A clerico fornicario q̄diu toleratur: nec habet operis euidentiā licite audiunt diuina: et percipiunt ecclīastica sacra: a notorio ꝟo abstinēdum est: nō q̄ i sacro sit defect⁹: sed ad ipsorū fornicatorū emēdationē. h. d. in herēdo vobis littere. Cap. vij.

VEstra duxit deuotio inq̄ [...]

Diuisio. CLericos. ¶ Habet tria dicta. Secūdū ibi: vex. Tertium ibi: et si q̄. Ab. ¶ Casus. Clerici publice tenent cōcubinas. q̄situ fuit an deberēt ꝯpelli abiurare illas. R̄n. pa. q̄ nō vult illos ad eas dimittendas ꝯpelli p iuramētū: ne isticu dyabolico icidāt in piuriū redeundo ad eas. sz p sniam suspēsionis et iterdicti eas dimittere cōpellant: ita q̄ de eis nulla suspitio possit hr̄i/ et si ad eas redierit vl' alias receperit: excōicentur donec eas dimittāt vt eorū exēplo alij arceant. ¶ Nota q̄ nō debet aliq̄s cōpelli ad abiurādū de quo p̄sūptio sit i ꝯtriū. s. q̄ nō seruet iuramentū: et hinc surgit illud generale. nemini parādus est laqueus. Itē crescēte ꝯtumacia: crescere debet et pena. Itē aliqñ pena iponit alicui vt alij terreant: quia pena vnius debet esse metus multorū. Ber.

a ¶ Si quisq̄ sacerdotū. Noīe sacerdotꝫ itelligunt iferiores.† vt p3 h̄: q̄ iferiora itelligunt i supiorib⁹. vt. xciij. dist. legim⁹. i fi. et. xiiij. q. v. penale. et. ff. de re iudi. i toto. si. lij. dist. c. j. et ecōuerso appellatiōe clericorū supiores vl' maiores itelligūtur. xj. q. j. de persona. ad fi.

b ¶ Admonitionem. Sic in aut. vt li. ma. et a. §. pe. et. c. vl. col. viij. et ꝯ. de sen. ex. i audiētia. et. c. ꝯtingit. et. s. ti. ꝓxi. c. vl.

c ¶ Canōice iudicet. Id est i mōasterio pōat xxxiiij. dis. frnitatꝫ. Alij exponūt. i. i s̄uitutē redigatur. vt. xxxij. dis. eos. imo. et ipa ꝯcubia si hoc publicū est dz excōicari ꝯ. de sē. exc. si ꝯcubie. B.

d ¶ Publice. Que sūt excōicāde ex q̄ publicū ē ꝯ. d sē. ex. si ꝯcubie. ¶ Glo. seq. signat contrarium et dupliciter soluit.

e ¶ Abiurādas. Ne ꝯtēpto iuramēto reuertant ad eas ꝓpt p̄sumptionē: vt seq̄t. Ar. ꝯ. ꝯ. q̄ cle. vl' vo. ex tuarū ibi: abiurat: sz ibi ꝯxerat mr̄imoniū cū ea: lz de facto cū eēt subdyacon⁹: et q̄ñq̄ q̄s ab vxore separ: sic dz iurare. xxxv. q. vj. ab isto die. ‡ Vel h̄ itellige de suspectis. et illd. c. ex tuarū. de nō suspectꝫ. de q̄b⁹ ꝟisile est q̄ debeāt iuramētū s̄uare. ¶ Glo. seq. ar. alleg. v. iura. et vnum si.

f ¶ Redeūtes. Ar. colligit ex hac lr̄a q̄ nō est iiūgēdū alicui p iuramētū q̄ ꝟisile sit q̄ nō debeat illud obs̄uare. ar. xxij. q. j. ita q̄. et. c. nō est ꝯ. et ꝯ. d sē. ex. ex tenore. et. s. d p̄sūp. lr̄as. et. C. d idi. vidui. l. ij. et hec rō est ēt q̄re iuuenib⁹ nō iiūgat solēnis pnīa. l. di. penitētes. B.

g ¶ Perpetuam. Id est donec resipiscāt. † sic isti. loca. §. adeo. et. ff. de pecu. id vestimētū. et ꝯ. de ma. con. cōtra iterdic. eccle. de muliere. si. x. q. j. quia sacerdotes. vt ceteri timeant: vt ibi dicitur.

h ¶ Exemplo. Pena enī vni⁹ debet esse met⁹ alteri⁹. vt. ff. de pe. l. capitaliū. §. famosos. xlv. dist. sz illud. et. ij. q. vij. quapropter. et ꝯ. de exces. prela. tanta. et. x. q. j. quia sacerdotes. in fi.

SIcut ad extirpādā. ¶ H3 tria dicta q̄ patēt i textu. Scd̄m ibi: si ꝟo. Tertiū ibi: et si. Ab. ¶ Casus. Clerici de archiepatu cātuar. publice tenebāt ꝯcubias. mandat pa. cātuar. archiepo et ei⁹ suffraganeis quaten⁹ clericos illos moneāt vt illas ꝯcubinas abijciāt a se et eas vlteri⁹ nō admittāt. q̄d si facere ꝯtēpserint: ab ecclesijs suis eos suspēdāt vsq̄ ad debitā satisfactiōez. et si eas suspēsi

i ¶ Et supra. Alij nihilomin⁹ sunt ꝯpellēdi: lz nō cum tāto rigore vt vel contineant/ vel bñficia dimittant. ꝯ. eo. si autem. et. xxxij. di. lectores ¶ Gl. se. sig̃t ꝯtriū et soluit

k ¶ Suspendatis. Ita isti nō sūt suspēsi ipo iure. vr̄ ꝯ. xxxij. di. null⁹. et c. p̄ter hec. Sol. q̄d dr h̄. et ꝯ. e. c. si aūt itelligit de his q̄ adbuc tolerāt ab ecclīa: q̄ illi ipo iure nō sūt suspēsi. Q̄d dr in cōtrarijs locū h3 qñ factū ē notoriū/ vl' qñ sunt cōdēnati p sniaz: al's q̄tū cūq̄ sit aliquis crimīosus non est vitandus † ꝯ. eo. vestra. et. xxviij. di. cōsulēdū. et ꝯ. eo. c. vlti.

l ¶ Remouere curetꝫ. Qr crescente ꝯtumacia crescere dz et pena. s. vt lit. non ꝯte. q̄m. in fine. et ff. de pe. l. relati.

SUper eo. ¶ Casus. Quidā sacerdos habebat publice cōcubinam: monit⁹ a suo epo eam dimittere nolebat: ꝓpt q̄ eps eū ab officio suo suspendit. ipse appellauit ad sedē ap. eboraceñ. archiepus significauit h̄ dño pape. R̄n. pa. q̄ si dict⁹ sacerdos lr̄as ipetrauerit q̄ facti seriē nō ꝯtineāt: lr̄e nō valebūt. ¶ No. q̄ cleric⁹ ꝯcubinari⁹ auditur appellās: q̄d verū est de occulto. Itē nota q̄ ad h̄ vt lr̄e appellationis q̄ sup aliq̄ negocio ipetratur valeāt: facti seriē cōtinere debēt al's tacita ꝟitate ipetrate sunt. B.

m ¶ Suspēsum. ab episcopo suo. B.

n ¶ Seriē. Scz q̄re fuit excōicat⁹ vel suspēsus p focaria. Vel si ex alia cā vt exprimat oēs causas excōicatiōis et suspēsionis: al's nō habetur pro absoluto. ꝯ. de senten. excō. cū pro causa. et. s. de of. ord. ex parte: al's lr̄e essent impetrate tacita veritate. vñ non valerēt ‡ s. de rescrip. super litteris. et. c. dilectus.

SI autē. ¶ Habet tria dicta q̄ patēt. Abb. ¶ Casus. Clerici londonieñ. epi habebāt publice cōcubinas. q̄siuit eps qual'r deberet ꝓcedere circa illos: R̄n. dñs pa. dicens q̄ in quibuscūq̄ ordinibus sint cōstituti/ sed admoniti scd̄o et tertio eas nō dimiserint: eos decetero nō ꝑmittat ministrare in ecclesijs suis: vl' eorū portiōib⁹ ap. rc. spoliare ꝓcuret: officio eis nihilomin⁹ interdicto. ¶ No. q̄ h̄ addit de clericis iferiorib⁹ q̄ si post tertiā admonitionē supple et suspēsionē ꝯcubias nō abiecerit bñficijs suis debēt p̄uari: et sic nota q̄ trina admonitio dz p̄cedere vindictam. Ber.

o ¶ Ecclesijs. Cum sint prelati illarum.

p ¶ Portionibus. Cū habeant ptē in ecclesia prebendata. ¶ Glo. seq. signat cōtrarium. et dupliciter soluit.

q ¶ Spoliare. Que spoliatio perpetua intelligit: ex quo sine tp̄is prefinitione hic dicitur. C. de penis. seruus. Sed cōtra videt. s. e. sicut. vbi post admonitionē suspēdunt anteq̄ priuent ecclesijs: et h̄ statim post admonitionē spoliant. So. h̄ intellige s̄m illud vt prio suspendant: et si se nō correxerint spolient: sed certe de iure fit q̄d h̄ dr: q̄ si se nō corrigūt post trinā admonitionē recte possunt spoliari bñficio: et q̄ ibi suspendunt intelligo q̄ fiat ex gr̄a vt sic expectent adbuc. Ber.

VEstra duxit. ¶ Famosum est tum ꝓpter materiam intrinsecam ipsi⁹: tū ꝓpter materiā extrinsecā. s. notorij: et vtraq̄ est multū difficilis et periculosa. Diuiditur Diuisio. P̄rio ponit decisa ꝯsultatio. Scd̄o decisa r̄nsio. scd̄a ibi: alicubi q̄ subdiuidit. P̄rio allegat p et ꝯ. Scd̄o distinguit tres qualitates

† Etiā i minorib⁹ ꝯ. e. si aūt de dyacono spālit dd ꝯtiet nomine sacer dotꝫ habes' xv. q. v. ca. j. i fi. Jo. an.

et sic aptitudine dicit ꝑpetua vel s̄m eū et ho. ponitur hic excōicatio pro deposi tiōe vel beneficij p̄uatione p quā extra cōionem vel societatē ponit. Jo. an.

† Dixit Ain. notoriū fornicatorē ipso iure suspensū vt tamē augeat pena ab hoīe necessaria est admonitio. vt hic. et ꝯ. c. ij. Item s̄m Host. hic nō loq̄tur de suspēsione officij sed beneficij: et sic diuersitas est non cōtrarietas. Jo. andree.

‡ Sic etiā sol. xxvij. q. j. si quis sacro. vbi de h̄. Jo. an.

† Al's eēt ꝯ. ij. q. j. mlti. Ain. q̄ reprehēdit illos q̄ exponunt perpetuam. i. donec vixerit p. l. j. ff. pro socio. et dr ꝑpetua s̄m Inno. c. q̄ nullū tēp⁹ h3 p̄finitū

‡ Vel a iure si factum erat notorium. s̄m Ray. et ho. in vlt. glo. i fi. s̄m Tā. et facit. s. de fide instru. quod super his. Jo. and.

criminis ibi:ceterum. Tertio distinguit annũ abstinẽtis ibi: item aliud. Quarto et vltimo ex omnibus predictis solutionem conclu dit ibi:sine dubitatione. Abbas sic. ¶ Casus. Quidã canones di cunt nullus audiat missam sacerdotis quẽ scit concubinã indubi tanter habere: alij canones dicũt. Non põt aliquis quãtũcũq₃ pol lutus diuina sacramenta polluere: sed indifferẽter sunt sumẽda ab ipso. quesitum fuit a lutio pa. qualiter ista que cõtraria videbãtur essent intelligenda: Et rñ. pa. aliud est crimẽ notoriũ: aliud est occultum. Notoriũ est de quo presbyter canonice condẽnatus est: in quo casu loquitur ca. illud. nullus audiat ꝛc̃. Occultũ qđ ab ecclesia toleraꝶ: in quo casu loquitur ca. illud. Non põt aliquis quãtũcũq₃ pollutus ꝛc̃. Item aliud est notoriũ qđ nõ diffitetur presbyter: et aliud pene occultũ qđ ab ecclesia toleraꝶ. Sz aliud est abstinere a missis eo℞ qui occulti sunt et tolerãtur ab ecclesia vt peccandi licentia ceteris auferatur: et ipsi ad penitentiã reuocentur: et hoc licet quia fit bono zelo: et non contẽptu: et aliud est si a missis eorũdem qui tolerãtur: aliqui abstineant eo ꝙ in fornicatione iacent qđ non licet. Sine dubio a clericis q̃uis fornicarijs ex quo tolerantur ab ecclesia licite diuina officia audiant nec habent operis euidentiã et alia recipiantur eccl'iastica sacramẽta. ¶ Ex hac decreta. hic solũ colligiꝶ ꝙ a notorio fornicario nõ sũt recipienda diuina officia vel ecclesiastica sacramenta: ab occultis fornicarijs qui tolerantur ab ecclesia licite recipiuntur nec sunt contẽnendi. Bernardus.

rendũ. et. ĩ. ¶ Alicubi dicit nullus audiat[a] missam sacerdotis quẽ scit idubitãter ɔcubinã habere: alibi ꝟo legiꝶ: nõ põt aliqs q̃tũcũq₃[b] pollut⁹ fuerit: diuina polluere sacramẽta: que purgatoria cunctarũ cogitationũ existunt. Qualiscũq₃ eñi sacerdos sit: que sũt scta coinq̃nari nõ possũt. Sumite ergo ab oĩ sacerdote xp̃i mi steria: quia oĩa i xp̃i fide[c] purgãtur. ¶ Ceterũ[d] aliud est crimẽ notoriũ[e]: aliđ occultũ. Notoriũ difiniꝶ đ quo pbr̃ canõice ɔdẽnaꝶ[f]. Occultũ[g] qđ ab ecclesia toleraꝶ. Cete℞ aliud est quãdo crimẽ notoriũ non diffitetur[h] pbr̃: vel de ipso est canonice[i] condẽnatus. Aliud est pene occultũ[k] qđ ab ecclesia toleraꝶ. ¶ Itẽ aliud est a taliũ[l] officijs abstinere: vt peccandi licẽtia ceterĩ auferaꝶ: et hmõi ad pnĩe fructũ trahanꝶ: atq₃ aliđ si tanq̃ in fornicatiõe iacẽtiũ talia mysteria respuantur. ¶ Sine dubitatiõe itaq₃ teneatĩ ꝙ a clericis ꝛ pbr̃is q̃q̃ fornicarijs q̃diu toleranꝶ[m]: nec hñt opis euidẽtiã[n]: licite diuina mysteria audiãtur: et alia recipianꝶ sacra ecc'liastica. Inno. iij. exoñ. epo.

a ¶ Nullus audiat. xxxij. dist. nullus. et ca. preter. hec.
b ¶ Quãtũcũq₃. Ut. xv. q. vlti. ca. vlti. vsq₃ ibi: ceterum.
c ¶ In fide xp̃i. Id est per fidem xp̃i hucusq₃ sunt verba capituli quod inducit. T.
d ¶ Ceterum. Hic incipit respondere distinguẽdo inter crimẽ notorium/et occultum.

¶ Glo. seq. distinguit inter famã et notoriũ/et manifestũ et notoriũ triplex facti/iuris/et presumptionis.

e ¶ Notoriũ.† Ad intelligendũ eorũ q̃ hic dicunꝶ no. ꝙ aliud est fama/aliud manifestũ/ꝛ aliud notoriũ. Fama sic cõsueuit describi. Fama est illese dignitatis status: vita ꝛ moribus cõprobatus/ꝛ in nullo diminutus. ff. de var. et extraor. cog. l. cognitionem. §. estimatio. et qui talẽ famã negligit crudelis est. xij. q. j. nolo. Fama vero quãdoq₃ ex sciẽtia: quãdoq₃ ex suspitione ꝑcedit: quãdoq₃ ex certo auctore: quandoq₃ ex incerto. de conse. dist. iiij. sanctũ est. Manifestũ dicitur qđ ex scientia et certo auctore procedit: et qđ põt probari. ff. de testa. et qui testa. fa. po. heredes palã. et. xj. q. iij. eorũ qui accusanꝶ. Item etiã quãdoq₃ dicitur occultum qđ põt probari. C. de ap. cos. §. si quis autẽ. sed et manifestũ diciꝶ quãdoq₃ de quo cõstat per confessionẽ vel probationẽ: vel per euidentiã facti. ĩ. de verbo. sig. cũ olim. sed tale manifestũ potius diciꝶ notoriũ. ĩ. eo. ca. vlti. Circa notoriũ ‡ distingue: aliud est notoriũ facti: aliud iuris: aliđ p̃sumptionis. Notoriũ facti est qđ ita exhibet se cõspectui hoĩm ꝙ nulla põt tergiuersatione celari. ĩ. eo. ca. proxi. et ca. vlti. et de tali hic intellige in quo null⁹ audiꝶ appellãs. s̃. de ap. cũ romana. in fi. et. c. ꝑuenit. ꝛ in tali notorio crediꝶ simplici officiali. iiij. q. iiij. §. aliquãdo. Nec requiriꝶ sciẽtia oĩm sed pluriũ: vt quãdo oẽs admissũ scel⁹ ꝓclamãt. vt. ij. q. j. §. scel⁹. ꝛ. c. de manifesta. Notoriũ iuris est de quo aliquis cõdẽnatur: vel est in iure cõfessus: vt hic. ꝛ. ff. de sta. ho. l. vlti. et. ff. de re iudi. res iudicata. ꝛ. ĩ. e. c. vl. ꝛ ĩ hoc notorio qñq₃ requiriꝶ ꝓbatio si negeꝶ. s̃. de re iudi. sicut. Notoriũ p̃sumptũ est: vt paternitas: filiatio. † ff. de in ius vocã. q₂ semp. ꝛ. s̃. de fi. p̃sby. cõquerẽte. et consanguinitas dicitur notoria presumpta. ĩ. de diuor.

† Materiã huius glo. quã inepte et confuse tractarunt Inno. et ho sti. ĩ. c. ꝑxi. vide plen⁹ et apt⁹ in spe. tij. pre. de noto. crimi. ꝑ totũ et aliđ per host. in sũma hui⁹ tituli. §. fi. Joan. and.

‡ Ponebat Pe. xp̃s. Que vel ne mo negat populo vel teste ꝓbãꝶ. Uel se subij ciũt oculis notoria dicas. Jo. an.

† Et crimẽ ĩfamati de

porro. §. j. Qꝛ aliquis sit filius alterius non posset vere ꝓbari. ff. de condi. et demon. lucius.
f ¶ Condẽnatur. Hoc est notorium iuris.
g ¶ Occultum. Qđ nõ habet vindictã: q₂ latentia peccata vindicatam nõ habẽt. xxxij. q. v. christiana. et tãdiu reputatur occultum

ficientis in purgatione ĩ. c. ꝑxi. ĩ fi. ꝛ. ĩ. de symo. insinuatu₃. Jo. and.

¶ Si fornicatio clerici ẽ ita publica ꝙ transit in notorium: nec accusator: nec testis necessarius est: sed si est publica per solam famam non sufficiunt ad condẽnationem sola testimonia. i. testiu₃ dicta non iuratorũ: sed si ex hoc orietur scandalum/ indiciꝶ purgatio in qua deficiens canonice punitur. Capitulũ. viij.

Tua nos duxit fraternitas consulẽdos: si de clericis publice cõcubinas habentibus: qui quãdo a te conueniũtur[o] se esse cõcubinarios diffitentur: nec apparet ɔ eos legitim⁹ accusator: credẽdum sit testimonio[p] bonorũ virorũ īter quos[q] viuere dinoscunꝶ. ¶ Nos igiꝶ con. t. r. ꝙ si crimen eorum ita publicũ est: vt merito debeat appellari notorium: in eo casu nec testis: nec accusator[r] est necessarius: cũ hmõi crimen nulla possit tergiuersatione celari[f]. Si vero publicũ est/nõ ex euidentia[t] sed ex fama: ĩ eo casu ad ɔdẽnationẽ eorũ sola testiõia nõ sufficiũt: cu₃ nõ sit testiõijs[u] sed testib⁹ iudicandum. Sed si de clericis ipsis talis habeatur suspicio/vt ex ea

licet plures sciãt q̃diu ab ecclesia toleratur: vt hic dic. et. xv. q. vlti. ca. vlti.
h ¶ Nõ diffiteꝶ. Immo ɔfitetur in iure: ꝛ sic est notoriũ iuris: ꝛ sic duobus modis dr̃ notoriũ iuris ꝑ cõfessionẽ ꝛ per sententiã. ĩ. eo. ca. vlt. vt diciꝶ in notula ad intelligentiã: ꝛ hic. B.
i ¶ Canonice cõdẽnatus. In quo casu null⁹ debet audire offm̃ illi⁹ quo etiã casu loquiꝶ prima auctoritas null⁹ audiat ꝛc̃. B.
k ¶ Occultum. Hic distinguiꝶ ꝑut sequitur.
l ¶ Taliũ. Scz q̃ pene occulti sunt† seu ab ecclesia tolerati ab officijs taliũ abstinere bono zelo vt ꝑ h ad penitẽtiã reuertanꝶ pmittiꝶ: s₃ ex ɔtẽptu abstinẽdũ nõ ẽ: q₂ l₃ in fornicatiõe iacent non sunt cõtẽnendi vt sequiꝶ: aliud est si tãq̃ iacentiũ ꝛc̃. quia illđ non licet.
m ¶ Tolerantur. In q̃ casu loquiꝶ secunda auctoritas: non potest aliquis ꝛc̃. B.
n ¶ Operis euidẽtiã. Hic explicat notorium facti in q̃ casu ꝛ duob⁹ premissis. scilicet cũ sũt cõdẽnati vel confessi in iure officia ipsorũ sũt respuenda. ĩ. eo. ca. vlti.

† Idẽ ho. sed contradicit huic le ctur e illa lit tera vt pec' cãdi ꝛc̃. et sic posset di ci taliũ quorũ fornicatio est notoria et ab ecclesia nõ toleranꝶ. vñ nõ determinat qñ debeat euitari sed quo animo fm̃ Pe. ꝛ Ab. Joan. and.

Tua nos. Communis diuisio. Scđa ibi: nos igitur. Abbas Diuisio.

¶ Casus. Quidam clerici publice hñt cõcubinas quando interrogabant ab episcopo suo negabãt se concubinarios esse: ꝛ circa eos non apparet accusator. querebatur vtrum credendũ sit testimonio bonorum viro℞ inter quos huiusmodi clerici ꝑuersantur? Rñ. pa. ꝙ si crimen est ita publicũ vt merito dici possit notorium: tunc nec testes nec accusator sunt necessarij cum inficiari non possint. Si vero publicũ est nõ ex euidentia sed ex fama: tũc talia testimonia nõ sufficiũt ad cõdẽnationẽ alicui⁹ q₂ testib⁹ nõ testimonijs est credẽdũ. Sed si de illis talis habeaꝶ suspitio qđ scandalũ genereꝶ: illis est purgatio indicẽda: quã si ꝑstare noluerit vł' defecerint in prestando: canonice puniãꝶ. ¶ No. ꝙ ĩ notorijs facti nõ est necessaria ꝓbatio. Itẽ nota ꝙ testib⁹ credẽdũ ẽ nõ testimonijs. Itẽ q̃ deficit in purgatione puniꝶ: ꝛ tũc fama ꝓ veritate accipitur p̃sumptiue. Itẽ deficere in purgatione et nõ subire purgationem paria sunt: q₂ in vtroq₃ casu deponitur quis. Ber.

o ¶ Conueniuntur. Id est interrogantur.
p ¶ Testimonio. Simpliciter dato sine iuramento. Ber.
q ¶ Inter quos. Et ideo magis presumitur ꝙ vitam illorũ agnouerunt. xxxij. q. j. paratus. s̃. de presump. quosdam. ꝛ. c. quanto. et xij. q. ij. qui ꝛ humanis. ꝛ. xvj. dist. ꝙ dicitis.
r ¶ Nec accusator. ij. q. j. de manifesta. ĩ. de accu. euidẽtia. ꝛ. s̃. de iureiur. ad nostram.
f ¶ Celari. Quia ꝛ si vellet negatio nulla esset. C. de pe. qui sententiam. ‡ ff. de tribu. illud. §. pe.
t ¶ Non ex euidentia. Si constet aliquem habere suspectam mulierem secum in domo eo ipso videtur probata fornicatio. s̃. eo. si quis q₃. et. c. clericos. ꝛ si publice eam detineat eo ipso conuict⁹ est: † vt in ca. clericos. al's enim non posset esse certum nisi per huiusmodi presump. s̃. de presump. litteris. et. c. iij. ergo si hec notoria non sunt: sed tamen fama sit testimonia requiruntur vt sequitur in littera.
u ¶ Testimonijs. ff. de testi. l. iij. §. item diuus. et. iiij. q. iij. §. alia est fides. et in auꝶ. de instru. cau. §. si vero. colla. vj. valent tamen talia testimonia ad infamiam alicuius. ar. de con. di. j. iubem⁹. xxxiij. dist. ca. j. ꝛ. ij. q. vij. cum pastoralis.

‡ Iudex in ca capitali non dãnat reũ nisi sit cõuictus ꝙ vir q̃ cõmisit negare sufficiat. Jo. an.

† Idẽ not. ij. q. j. đ manifesta. Jo. and.

a ¶ Scandalū. Ex hoc videtur ꝙ propter solam suspitionem siue famā non est indicēda purgatio nisi scādalū oriatur. ar. ij. q. v. pbr̄. et. iij. q. ij. audiuim9. ⁊. ij. q. j. nomē. ⁊. ĩ. de accu. qualiter et qñ. Ber.

A Nobis. ¶ Casus. Precipit papa ep̄o pistorieñ. ꝙ mulieres nō p̄mittat cū clericis habitare: nisi tales sint cū qb9 naturale fedus nihil mali suspicari permittat: vt est mater: soror: amita.

¶ Nota ꝙ naturale fed9 excludit suspitionē mali. Bernardus.

b ¶ Mulierculas. xxxij. di. interdixit. et. lxxxj dist. cum omnibus.

c ¶ De illis personis Ar. contra. s̄. eo. c. j. Dic super hac materia vt ibi notatum est.

d ¶ Naturale. Sic. s̄. d̄ presump. cū in iuuentute. et. C. de epis. et cleri. eum qui. Ber.

Diuisio. Q Uesitum. Cōmunis diuisio. Secūda pars ibi: verū. Ab. si.

¶ Casus. Aliqui clerici prolapsi sunt in fornicationē: quesitum fuit a pa. vtrū eorū officiū sit audiendū anteq̄ peniteant? Rñ. pa. ꝙ licet q̄libet suspēsus sit ꝓ mortali peccato quo ad se: q̄tum ad alios tamē suspēsus nō est: et ideo nō debet in officijs euitari nisi peccatū illud notoriū sit: vel per sententiā vel per cōfessionē in iure factam: vel per euidētiā facti que negari non possit. ¶ Nota per hanc decre. ꝙ quilibet ꝓ mortali peccato suspensus est quo ad se. Item notoriū tribus modis dicit vt hic patet.

¶ Glosa sequēs tractat triplicem suspēsiōis speciem.

Suspēsus dr̄ q̄s varijs modis. e ¶ Quo ad seip̄z. Nota ꝙ aliquis dicit suspēsus quo ad se tm̄ et non quo ad alios vt quilibz in peccato mortali constitutus. vt. vj. distin. testamentum. et. j. q. j. sacerdotes: in fi. s̄. de temp. or. c. vl. et hic. et. s̄. e. vestra. quādoq̄ tamen q̄tum ad se et q̄tum ad alios. xxxij. dist. nullus. et ca. p̄ter hec et. ĩ. de symo. tanta. et hic. in fi. et. s̄. eo. vestra. quādoq̄ aliquis dicit suspēsus quo ad alios et nō quo ad se: vt cū ciuitas vel villa est interdicta propter delictū ciuiū vel secularis potestatis † tunc clerici nō sunt suspensi quo ad se. quia in allo possunt celebrare ‡ non in terdicto. sic. s̄. de cleri. peregri. tue.

† Hec differunt iter se vt. ĩ. de sen. excō. si sentētia. lib. vj. ij. rñso. Jo. andree.

‡ Alta voce: nā submisse pñt celebrare etiā ĩ eodē loco. quod dic vt. ĩ. de sen. excō. c. vlti. lib. vj. Jo. and.

f ¶ Euitari. Et ita licet aliq̄s criminosus nō debet ĩ officijs euitari q̄diu ab eccl̄ia toleraſ. vt. s̄. eo. ti. vestra duxit. ⁊. xv. q. vl. ca. vl. nisi in tribus casib9 sequētib9 cū quis de hoc sit condēnatus: vel in iure confessus: vel euidentia rei sit factum notorium. De hoc satis dictum est. s̄. eo. vestra.

g ¶ Proposito. Bene dicit in casu proposito scꝫ de fornicatione vt in prin. ca. in isto enī casu magis videt vitādus cū in alijs nō sit quis ipso iure suspēsus: q̄tūcūq̄ crimen fuerit notorium: excepto symonie crimine: vbi suspēsus est ip̄o iure: etiā si crimē sit occultū. xxxij. di. §. verū. j. q. j. reperiunt. ĩ. de simo. tanta. et sic notauit Uin.

h ¶ Per sententiam. Diffinitiuā. s̄. de or. cog. cum dilectus. ⁊. s̄. de excep. deniq̄.

¶ Rub. De clericis cōiugatis. ¶ Uisum est. s̄. de cohabi. cle. et mulie. illicita. restat videre merito de eorum cohabitatione licita. vel sic. Quia quandoq̄ clerici habitant cum mulieribus sine figura matrimonij: quādoq̄ vero contracto matrimonio: ideo cum in p̄cedenti rubrica fuerit visum de prima cohabitatione an ⁊ quādo sit licita: merito subijcitur de secūda: maxime quia poterat dubitari nunquid clerici coniugati possint tenere beneficia et gaudere priuilegio clericali. Abbas siculus.

¶ De hac materia tractatur. xxviij. ⁊. xxxvj. ⁊. xxxij. dist. per totum. et. xxvij. q. j. vt lex.

scandalum[a] generetur in populo: licet contra ip̄os nō apparuerit accusator: eis tamen est canonica purgatio indicēda: quam si prestare noluerint vel defecerint in prestanda: eos canonica debebis animaduersione punire.

Idem pistoriensi ep̄o.

¶ Breue est vnde non summaſ.

A Nobis tua fraternitas requisiuit: et. ĩ. Ca. ix.

¶ Cū clericis quoq̄ nō p̄mittas mulierculas[b] habitare: nisi forte de illis p̄sonis[c] existāt in quibus naturale[d] fedus nihil p̄mittat seui criminis suspicari. Greg. ix.

¶ Clericus concubinarius in officijs vitandus non est nisi sit notorius. Capitulū. x.

Q Uesitū est de clericis in fornicationeꝫ ꝓlapsis/ si eorum sit officiū priusq̄ penituerint audiendū. ¶ Uerū et si quēlibet pro mortali peccato quo ad seip̄m[e] constet esse suspensum: nō debet tamen in officijs euitari[f]: quia q̄tum ad alios etiam in casu proposito[g] suspensus non est: nisi peccatū huiusmodi sit notoriū per sententiā[h]: seu confessionem factam ĩ iure: aut per euidētiam rei que tergiuersatione aliqua celari non possit.

De clericis ꝯiugatis

Alexander tertius.

¶ Matrimoniū contractum p̄

Diuisio. S I qui. ¶ Duo sunt dicta. Scd̄m ibi. Sed si. Abbas sic. ¶ Casus. Dicit hic ꝙ si aliq̄s ĩfra sacros ordīes vxorē accepit eccl̄iastica bñficia dimittere cōpellaſ. ⁊ vxorē retineat. Si vero in sacris ordinib9 acceperit vxorē eā dimittat. et penitentiā agat. qđ si noluerit: p̄ sententiam suspensionis ⁊ excōmunicationis cōpellatur. ¶ Nota ꝙ clericus cōiugatus in minorib9 ordinibus cōstitut9 debet vxorem retinere et amittere beneficiū ecclesiasticū. Itē clericus in sacris ordinib9 constitutus contrahēs: debet vxorem dimittere. Bernar.

¶ Glosa seq. reddit causam et exponit. et ponit simile alle. ij. iura in cōtrarium et soluit.

i ¶ Relinquenda. Et merito compellēdi sunt vt ea dimittāt: quia vacare intelligunt ipso iure. † vnde quo ad factū solum siue possessionem retorquetur ista cōpulsio. sic. ĩ. de conces. p̄ben. litteras. et. c. cū nostris. contrario enī facto iuri suo renūciauerunt. arg. C. de fur. l. j. ar. ff. de tribu. ꝙ in heredē. §. eligere. sicut q̄s ip̄o facto renūciat p̄uilegio clericali. s̄. de vi. et hone. cle. c. vlti. ĩ. de sen. excō. cū nō ab hoīe. et. c. cōtingit. ij. Arg. contra. xxxij. dist. si q̄ vero. et. xij. q. j. quia tua. Illa ꝯtraria intelligunt de misericordia: ⁊ hodie nō tenēt ip̄o iure. ergo clericus cōiugat9 beneficiū amittit vt dictum est. nec alicui cōiugato potest conferri: ⁊ si conferatur debet priuari ip̄o iure. ĩ. ca. p̄xi. ⁊. c. quod a te. et. c. sane. et. c. diuersis fallacijs. et ita ius cōmune est qđ hic statuitur.

† Idē Hoſ. et Egi. q̄ ad hoc ĩducit. ĩ. eo. cū decorē. ĩ X. dimissis. Jo. andree.

Bñficiū ꝯiugato ꝯferri nequit.

k ¶ Dimittere. Qr nō tenuit matrimonium: et priuandi sunt beneficijs suis ‡ nisi cum eis dispensetur. ĩ. eo. sane. ⁊. xxviij. dist. presbyterum.

‡ Quasi velint he glo. ꝙ p̄uat9 sit ipso iure vbi tenet m̄rimoniū vbi non tenet p̄uād9 p̄ sniam. cōtrariū videtur p̄ id qđ dixi ĩ tex. et ad hoc op. de p̄ben. cū q̄. li. vj. ⁊. s̄. de biga. nuper. sed dic vt dicā. ĩ. eo. iohānes in distinctiōe. Jo. and.

clericum existentem in sacris nō tenet. secus in minoribus: sꝫ tūc cogiſ dimittere bñficiū. Capi. j.

S I qui clericorū infra subdyaconatum acceperit vxores: ip̄os ad relinquenda[i] beneficia eccl̄iastica ⁊ retinēdas vxores districtione eccle. compellatis. ¶ Sed si in subdyaconatu: ⁊ alijs superioribus ordinibus vxores accepisse noscuntur: eos vxores dimittere[k]: ⁊ penitentiā agere de cōmisso: per suspēsionis ⁊ excōicationis sentētiā cōpellere ꝓcuretis.

Idem herfor. episcopo.

¶ Coniugat9 ad administrationē et ad ordinē eccl̄iasticū vel bñficiū non ꝓmoueſ: nisi castitatem p̄mittat ⁊ non sit bigam9. Ca. ij.

S Ane: ⁊. ĩ. ¶ Prouideas attentius: ne deinceps clericus coniugatus ad ecclesiastica beneficia: vel sacros[l] ordines: aut administrationes ecclesiasticas admittaſ. ¶ Nisi forte castitatem[m] voueret perpetuā: ⁊ qui vnicā ⁊ virginē[n] habuisset vxorē.

Idem verulañ. episcopo.

¶ Si clericus in minoribus beneficiatus matrimoniū contrahat priuaſ beneficio: et qđ dedit ecclesie sibi restituiſ. h. d. Et in hoc vltimo est casus not. et multum allegabilis. Capitulum. iij.

S Ane. ¶ Primo ponitur dictum. Secundo exceptio ibi: nisi. Abbas siculus. ¶ Casus. Quia coniugati ad beneficia ecclesiastica promouebantur: precipit pa. ne de cetero clericus coniugatus ad beneficia ecclesiastica vel ad sacros ordines vel ad aliquam administrationem admittatur: nisi forte castitatem voueret perpetuam: et qui vnicam tantum et virginem habuisset vxorem. ¶ Nota ꝙ clerici coniugati beneficia ecclesiastica habere non debent. nisi castitate premissa. Itē nullus coniugatus debet ꝓmoueri nisi qui vnicam ⁊ virginem habuit in vxorem. Ber.

l ¶ Ad sacros. xxviij. dist. nullū. ⁊. xxxj. dist. ante triēnium. Ber.

¶ Glo. seq. reci. per contrarium de decre. cum sis ⁊c.

m ¶ Castitatem. Sequestrato mansionis cubiculo. lxxvij. distinc. episcopus benedictionem. et hoc intelligo cum ambo processerint in dies suos vt sine omni suspitione possint separatim manere. al's si essent iuuenes non possent promoueri nisi pariter ad religionem transirent. ĩ. de conuersi. coniug. cum sis preditus. et. c. ad apostolicam. Uel dic prout not. ĩ. de conuersi. coniug. coniugatus. in fi. glo. que incipit: sed nunquid.

¶ Glosa sequens arguit et alleg. iij. iura. alleg. ij. in contrarium. ponit opinionem et soluit.

n ¶ Uirginem. Arg. ꝙ qui corrupit vxorem suam anteq̄ eam duceret promoueri non potest. xxxiiij. distinct. curandum. et. c. precipimus. ⁊ desponsata debet esse in virginitate. xxx. q. v. qualis. Arg. contra. xxxiiij. distin. valentino. et. s̄. de biga. debitum. Quidam dicunt ꝙ iste non potest promoueri: sed verius est ꝙ potest promoueri: quia causa impedimenti cessat: quia iste non diuisit carnem suam in plures vnde bene potest promoueri. arg. predictorum ca. valentino. et debitum.

Diuisio. Quod a te. ¶ Cõis diuisio. Scḋa ibi: id volum⁹. q̃ subdiuidit in duas ptes. Scḋa ibi: sane. Ab. ¶ Casus. Quidã clerici i minorib⁹ ordinib⁹ cõstituti accipiebãt vxores dicẽtes ꝙ nõ poterãt ꝯtinere. q̃rit vtrũ debeant bñficia retinere? Rñ. pa. ꝙ sunt beneficijs eccl'iasticis spoliãdi. qꝛ carnalib⁹ desiderijs ⁊ diuinis officijs seruire nõ pōt ꝑpt idignitatẽ ipoꝝ. verũtamen si ecclesijs illis in qb⁹ ītitulati fuerãt aliq̃d de bonis suis cõtulerint cũ ab ecclesijs illis fuerint seq̃strati: bona illa restituantur eisdem. ¶ Nota ꝙ clerici ꝯiugati bñficia eccl'iastica retinere nõ debẽt. Itẽ cũ q̃s recedit ab eccl'ia qḋ secũ attulit ei dãdũ est. qḋ veꝝ est q̃n auctoritate iudicis recedit et nõ sua culpa. Ber.

Quod a te: ⁊ .j. ¶ Utrũ clerici ĩfra subdyaconatus ordinem constituti: qui cõtinere carnis deuicti vitio nõ valẽtes[a] vxores accipiunt: eccl'iastico beneficio canonice debeant spoliari. ¶ Id volumus te tenere: ꝙ cũ simul voluptatibus te carnalibus desiderijs: ac diuinis et ecclesiasticis obsequijs vacare nõ valeant: ob immũdiciam[b] suã ecclesiasticis sacramentis indigni tractãdis: ecclesiasticis ꝑculdubio beneficijs sunt priuandi[c]. ¶ Sane si ecclesijs quibus intitulati fuerant/ de possessionibus aut alijs bonis aliqua contulisse noscũtur: cum ab earũdem ecclesiarũ ministerio fuerint et beneficio sequestrati: ad ipsos recta via debent absq꜄ ꝯtradictione redire[d]. Idem.

¶ Peracta penitentia dispensant episcopi cum sacerdotibus qui matrimonium de facto contraxerunt. Capitulum. iiij.

Sane sacerdotes illi q̃ nuptias contrahunt: que nõ nuptie sed cõtubernia[e] sunt potius nuncupanda: post longã penitentiam/ et vitã laudabilẽ continentes/ officio[f] suo restitui poterunt: et ex indulgentia[g] sui epi ei⁹ executionem habere.

Innocẽti⁹. iij. norwiceñ. epo.

¶ Auferenda sunt clerico beneficia que habebat tempore ꝯtractus matrimonij: collata vero postmodum scienter per epm̃ ꝑ eundem auferri non possunt sed per superiorem. h. d. Caplm̃. v.

Diuersis fallacijs: ⁊ .j. Accepimus autem ꝙ q̃daꝫ clerici tue dyocesis qui mr̃imoniũ cõtraxerũt: ecclesiastica bñficia detinere cõtendũt: in quoꝝ cõuersatione cythara[h] cũ psalterio male cõcordat. ¶ Cũ ergo vir cogitet quõ placere possit vxori: et ideo minus q̃ dei sunt valeat cogitare: cũ q̃si diuisus[i] in duo/ plenã sui non habeat ptãtẽ: vt ei a quo stipendiũ recipit/ pleni⁹ famulet᷑. Mãdam⁹ quaten⁹ hmõi clericos beneficijs ecclesiasticis que in tua dyocesi sunt adepti: priues ap. re. presertim cum rerum ecclesiasticarum substantia per tales soleat deperire[k]. ¶ Nisi forte tu talibus scienter[l] cõtuleris ecclesiastica beneficia: quib⁹ eos non per[m] te sed ꝑ superiorẽ

a ¶ Non valẽtes. Propter ꝯsuetudinẽ: qꝛ difficile ꝯtinentiã seruat q̃ illicito ꝯcubitu se maculare non desinit. xxxiiij. dist. §. qḋ vero. ¶ Glo. se. reci. ꝑ cõtrariũ de ca. nicena ⁊ soluit.

b ¶ Immũdiciã. Que tñ castitas est cũ ꝓpria vxore. xxxj. di. nicena. sꝫ hic appellat᷑ imundicia quo ad obsequiũ eccl'ie vnde illi qb⁹ licitũ erat habere vxores tpe vicis sue nõ discedebãt de tẽplo vt nõ iũgerent᷑ vxorib⁹. xxxj. dist. tenere. sꝫ hodie semꝑ est abstinendũ. vt ea. di. §. causa. ⁊. c. seq. ⁊. c. eos.

c ¶ Priuandi. s̄. e. c. j. ⁊ ca. ij. ⁊ .j. eo. diuersis. ¶ Glo. se. alle. vj. concor. alle ĩ cõtrariũ. iiij. iura. ponit opi. q̃ distiguit an spõte ⁊c̃. cui opponit. demũ aliã opi. q̃ distinguit ĩter ĩgressum ⁊ nõ. tertio aliã. quarto soluit distinguẽdo inter tacitum et expressum.

Donata d eccl'ie ab ĩgrediẽte: an ipo recedente sint restituenda.

d ¶ Redire. Si. xvj. q. vj. de lapsis. cognouimus. ⁊. c. illud. s̄. de renũcia. ex trãsmissa. xvij. q. iiij. c. vl. ff. de col. illicitis. l. j. in fi. Ar. contra ꝙ nõ debeãt ad eũ redire. xij. q. ij. nulli liceat. xvij. q. iiij. sunt qui opes. .j. de cõdi. ap. verũ. in aut. de mona. §. si vero relinquẽs. col. j. Suꝑ hoc diuerse solutiones recitari ꝯsueuerunt. Aliud est cum q̃s sua sponte recedit: ⁊ tunc nihil ei restituit᷑ in quo casu loquunt᷑ contraria. Aliud cũ iudicis auctoritate. in quo casu intelligit᷑ hoc ca. ⁊ cõcor. hic assignate. Sed huic solutioni opponit᷑ † iste culpa sua ad hũc casum ꝑuenit ergo debet sibi imputari. s̄. de eta. ⁊ quali. c. j. Propter hoc dicũt q̃dã ꝙ oĩs donatio facta ecclesie vel monasterio tpe ĩgressus tacitã habet cõdictionẽ vt duret eo ibidẽ ꝑseuerãte ad instar dotis. C. de rei vxo. act. l. vna. §. cũ autẽ. ⁊ .j. de do. post diuor. nuper. ⁊ sic clerico recedente quocũq꜄ modo restituuntur ei sua. et idẽ in monacho vt illa transferat secũdo monasterio ad qḋ transit. secus est vbi aliq̃s donat ecclesie ad illã non trãsiẽs: qꝛ tunc nõ reuocat᷑ donatio. qꝛ ꝑfecta donatio amplius nõ reuocat᷑. xxij. q. ij. nõ enim. C. de reuo. dona. l. ij. ⁊. iij. ⁊. l. generaliter. ⁊. C. de do. que sub modo vel cõdi. ꝑfecta: nisi aliqua cõditio in donatione expressa fuisset. .j. de cõdi. ap. verũ. Uerius videt᷑ ꝙ istud dictum sit de benignitate. et cetera similia contraria de iure stricto. Uel potest dici ꝙ si exp̃sse res donate sunt tẽpore ingressus nunq꜄ sunt postea restituende. ar. C. si pen. ap. mors interuenit. l. iij. ⁊. C. si re. vel accu. mor. fu. l. vlti. nisi gratiã vellet facere clericis. Si vero tacite dicens tm̃ offero me huic monasterio. tunc sequuntur personam. et sic potest intelligi qḋ hic dicitur: quia bona sunt accessoria: ⁊ ideo principale sequuntur. Istam solutionem posuit Azo. C. de sacrosanc. eccle. super. aut. ingressi.

Sane. ¶ Casus. Quidam sacerdotes contraxerũt nuptias: que potius contubernia sunt dicẽda. propter qḋ fuerunt suis ecclesijs spoliati. querit᷑ vtrum possit ep̃s cum talibus dispẽsare? Rñ. pa. ꝙ post longam penitentiam et vitam laudabilem possunt per episcopum dispensatiue ad officium suum restitui: et eius executionem habere. ¶ Nota ꝙ episcopus potest dispensare cum sacerdotibus qui contrahunt nuptias: dummodo vxor illa virgo fuerit. Bernar.

e ¶ Contubernia. Improprie. inter seruos proprie dicunt᷑ cõtubernia. C. de inces. nup. cum ancillis † de pena filiorũ taliũ habes. xv. q. vlti. cum multe. ¶ Glosa sequens signat contrarium et soluit.

† Seq̃t᷑: nõ pōt eẽ connubiũ qꝛ ex hmõi cõtubernio serui nascunt᷑. Jo. an.

f ¶ Officio. Ar. cõtra. xxviij. di. pbr̃. So. illud de rigore et ante penitentiã: et hoc de grã ⁊ post penitentiã ꝑactã. ¶ Glo. seq. signat contrarium: ⁊ soluit.

g ¶ Ex ĩdulgẽtia. Et sic epi possunt cum talibus sacerdotib⁹ dispensare q̃ contrahunt in sacerdotio. Ar. cõtra. s̄. de biga. nuper. Sed illḋ intellige de eo q̃ primo in laicali habitu habuerit vxorem et postea sacerdos cõtraxit. ille tñq꜄ bigam⁹ reputat᷑ ꝑpter intentionẽ cũ opere subsecuto. vñ non pñt ibi epi dispẽsare: hic ṽo de his tm̃ qui cõtrahũt post ordinẽ sacrũ ⁊ cũ virgine.

Sũmariũ Diuersis. ¶ Clerici in minorib⁹ bñficiati q̃ mr̃imoniũ contraxerũt beneficijs spoliant᷑. Diuisio. Diuidit᷑. nã p̃io narrat factũ qḋ scḋo improbat ibi: cũ ergo. duas rationes reddẽs: ⁊ illud ꝑ dyocesim corrigi mandat vnũ casum excipiẽs ibi: nisi. Abbas sic. ¶ Casus. Quidã clerici cõtraxerũt matrimonia: nihilomin⁹ bñficia ecclesiastica retinere cõtendunt. querit᷑ q̃d iuris sit. Dicit papa cũ ꝙ vir cogitet quõ placere possit vxori: et ideo circa ea que dei sunt minus valeat cogitare: quia quasi in duo diuisus plenã sui nõ habet potestatem mãdat ep̃o norwiceñ. ꝙ hmõi clericos ecclesiasticis beneficijs debeat spoliare: cum ecclesiasticarũ rerum substantia per tales soleat deperire: nisi ipse scienter contulerit beneficia: ⁊ tunc nõ per ipsum sed per suũ superiorẽ spolientur beneficijs illis. ¶ Nota ꝙ iura ad ea adaptant᷑ q̃ frequentius accidunt. Item cõiugati de iure beneficia ecclesiastica habere non debent. Itẽ substãtia eccl'iasticarũ rerũ sepe deperit per tales vñ administrationẽ earũ admitti non debent. Item quis non pōt ꝯtra factũ suum venire. Ber.

h ¶ Cythara. Per cytharam ĩtellige vitam actiuã seu laicalem: per psalteriũ intellige vitã cõtẽplatiuã siue clericalẽ: sed aliquis nõ posset esse simul cõtemplatiuus ⁊ actiuus ‡ ⁊ sic coniugat⁹ ecclesiã habere nõ debet quia nõ bene cõueniũt. s̄. eo. quod a te. Contra. s̄. de renũ. nisi cũ pridẽ vbi q̃s potest esse contẽplatiuus pariter et actiuus. Sed de alia contemplatione dicitur hic.

‡ Immo. p̄t. vt. s̄. de renun. nisi cũ p̄dẽ. ✗. nec putes. Sed forte glo. ꝑ illud simul intẽdebat denotare idẽtitatẽ eiusdem tp̄is. Jo. ã.

i ¶ Diuisus. Quia pluribus intẽtus minor est ad singula sensus: et dum ad vtrũq꜄ festinat neutrũ bene ꝑficit. xvj. q. j. presbyteros. C. de asse. nemo. vñ ṽsus. Qui binos lepores vna sectabitur hora. Uno quandoq꜄/ quandoq꜄ carebit vtroq꜄.

k ¶ Deperire. xxviij. distin. de siracusane.

l ¶ Scienter. Secus si ignoranter: quia tunc posset eos priuare. s̄. de ele. cum vintoñ. ¶ Gl. se. ar. all'. iiij. iura. in ꝯ̃riũ alle. vj. ponit duas opi. scꝫ. Jo. ⁊ lau.

m ¶ Non per te. Ar. ꝙ nemo pōt venire cõtra factũ suũ si. de fi. p̃sby. veniens. xij. q. ij. monemus. ff. de adop. post mortem. et. ff. de serui. ru. predi. per fundum. Ar. contra. s̄. de ele. nosti. .j. de preben. cum non ignores. .j. de re. eccle. nõ alie. si quis presbyterorũ. l. v. di. penitẽtes. ⁊. xxxv. q. ix. ꝙ quis. ⁊ ca. quod quis cõmisit. C. de agri. et censi. queadmodũ. li. xj. Ad hoc dicit Jo. ꝙ vbi agit᷑ de reuocatione rei male alienate: idẽ qui alienauit pōt repetere: q̃m quilibet ĩ alienatione rei ecclesiastice audit᷑ volẽs cõtradicere. xij. q. ij. nõ liceat pape: tũ in fauorem ecclesie/ tum in odiũ illius qui recipit rem ecclesie minus legitime. † Ubi vero agitur de repetitione beneficij secus est: ⁊ hoc ideo ne detur via male volentibus reuocare liberalitates suas. vt. xvj. q. ij. visis. et. C. de do. si quis argentum. §. fi. ⁊ qꝛ hic est tm̃ fauor et non odiũ. Lau. dixit ꝙ vbi factũ reprobatur a iure ille idem qui fecit potest venire contra factum suũ: nisi in penã

† Joã. mo. ĩ decre. si tibi absenti. de p̄bẽ. lib. vj. dicit ꝙ prelat⁹ non agit nomĩe suo sꝫ alieno sicut ꝓcurator non dñs. s̄. de dona. c. ij. de vila. lfe. et ob hoc male agẽs alienando de quo non hꝫ mãdatũ agere pōt de reuocando de quo hꝫ mãdatũ ad hoc. ff. de ꝓcur. q̃ duos. ⁊. l. se. Joan. and.

ei interdicat vt h. in verecũdiã epi ꝙ fit qui scienter talibus cõtulit beneficia: vbi aũt factum nõ tenet ex alia causa puta in re cõi. ibi qui cõcessit nõ põt venire cõtra: vt in. l. per fundũ. quia quod suum propriũ erat cõcessit. Capi. illud veniens loquitur dispensatiue: et illud soluit ibi. Capi. monemus intelligit postq̃ iam deposit⁹ est alienator ne sit cõtra. c. illud qđ q̃s cõmisit.

¶ Glo. se. querit ⁊ soluit.

a ❡ Spoliãdos. Sꝫ q̃s cõferet illa bñficia post spoliationeꝫ? Credo ꝙ conferri debeant ꝑm distin. illi⁹. c. ş. de elec. cũ in cũctis. in fi. ⁊ ca. nihil est. vt si canonici cõsenserũt epõ per archiepm cõferant: si nõ consenserunt/per capl'm cõferãtur: ⁊ hoc in illis beneficijs in quibus deuoluitur potestas a capitulo ad epm et econuerso. in alijs per archiepm ꝑ quẽ isti remouentur.

Diuisio. ❡ Cum olim. Cõis diuisio. Scđa ibi: nos igit. Abbas sicul⁹.

❡ Casus. Uacante anglorineñ. eccl'ia canõici eiusdẽ cãtorem tricariceñ. in epm elegerũt. archieps archerontin⁹ electionẽ illius examinãs et personam inuenit qđ pater eius sacerdos et grecus fuit: et iuxta morem grecorum in minoribus ordinibus constitutus vxorem duxit: et ex illa in sacerdotio suscepit eundẽ: dubitauit archieps vtꝝ electionẽ illam deberet confirmare. Consultus pa. rẽ cõsiderans ꝙ orietalis ecclesia nõ admisit votum cõtinentie: imo in minoribus ordinibus cõtrahere possunt: ⁊ in superioribus matrimonio vti cõtracto: mãdat ꝙ si aliud nõ obsistat illum confirmet: nisi cõsuetudo regionis repugnet pro eo ꝙ inter latinos greci huiusmodi cõuersantur. ¶ Nota ꝙ occidentales clerici tenẽtur ex voto ad continentiam: licet quidam dicant ꝙ ex constitutione ecclesie tantum. Itẽ greci possunt contrahere in minoribus ordinibus cõstituti: et in superioribus vti matrimonio. Itẽ cõsuetudo regiõis eũ facit ineligibilẽ qui al's est eligibilis. Ber.

a decernimus spoliandos[a].

Idem archeroñ. archiepo.

❡ Fili⁹ sacerdotis greci ex vxore genit⁹ licite inter latinos ꝓmouet si scãdalum nõ obsistat. h. d. Et est casus notabilis. Ca. vj.

Cum olim ad nr̃am audiẽtiaꝫ ꝑuenisset ꝙ canonici anglorienẽ. cantorẽ tricariceñ. sibi elegerãt in pastorẽ: ⁊. ĩ. Licet tibi de forma electionis canonice: ac ydoneitate ꝑsone i alijs cõstitisset: mouit te tñ ꝙ cuꝫ pater eius grec⁹ fuerit: ⁊ iuxta ritum grecoꝝ vxorẽ duxerit in minori b bus[b] ordinib⁹ ↄstitut⁹: cãtorem ipꝫ ex vxore legitima i sacerdotio suscepisset. ¶ Nos igit attenc dẽtes ꝙ oriẽtalis eccl'ia votum[c] cõtinẽtie non admisit: qm̃ orientales i minorib⁹ ordinib⁹ ↄhũt: et in supiorib⁹ vtunt mr̃imonio iã ↄcto. mãdam⁹ q̃ten⁹ nisi ꝓ eo ꝙ inter latinos greci hmõi conuersant regiõis ↄsuetudo repud gnet[d]: si aliud canonicũ nõ obsistat: ad cõfirmationẽ et cõsecrationẽ eiusdẽ sine dubitatione ꝓcedas. Idem epo picta.

❡ Cleric⁹ ↄiugat⁹ nõ bñficiat⁹ nõ cogit deferre tõsurã. Ca. vij.

a Iohãnes nobis conq̃rẽdo mõstrauit. ꝙ tu eũ q̃q̃ iã litatus ordine cõstitut⁹ cõtraxit matrimoniũ cũ quadã muliere dimissa tonsura: eps loci ↄpellebat eũ tonsurã clericalẽ portare: propter qđ vxor ei⁹ scãdalizabat: de cõsuetudine tñ loci clerici nõ cõpellebant inuiti portare coronã: vñ iste iohãnes ↄquestus est dño pa. sup hoc scribit pa. epo dicẽs ꝙ idẽ cleric⁹ etiã tonsuratus non põt priuilegio clericali gaudere. vñ mãdat q̃tenus dictũ iohãnem sup tonsuratione hmõi non molestet: dũmodo nullũ bñficiũ eccl'iasticũ recipiat: rõne cui⁹ debeat portare tonsuram: quia hmõi tonsura redundaret i opprobriũ ordinis clericalis cũ ipm oporteat negocijs secl'arib⁹ imisceri. ¶ Nota ꝙ clericus cõiugatus etiã tonsuratus nõ gaudet ꝑuilegio clericali. Itẽ clerici cõiugati nõ debẽt cõpelli ad portãdũ tonsuram clericalẽ in scandalũ vxorũ: dũmõ bñficiũ ecclesiasticum non percipiant. Ber.

dudũ vxorẽ legitimã duxerit: ꝓ eo ꝙ pri⁹ in acolitũ fuerat ordiatus/ cõpellere niteris vt tõsurã deferat clericalẽ: ex q̃ inter ipm ⁊ vxorẽ suã posset scãdalũ gñari: cũ de ↄsuetudie terre tue clerici vxorati nõ cogant iuiti portare tõsurã. ¶ Qm̃ igit idẽ etiã tonsue rat[e] non põt[f] ꝑuilegio clericali f gaudere: mãdam⁹ q̃ten⁹ ipm super tonsuratiõe hmõi non molestes: dũmõ nullũ ꝑcipiat bñficiũ g eccl'iasticũ[g]: cui⁹ rõne teneat clericalẽ deferre tonsuram: qꝛ cũ eum oporteat secl'arib⁹ negocijs imisceri: tõsura ipsi⁹ secl'aria exercẽtis videret ꝑfecto in ministerij nr̃i vituperiũ redũdare. Idem.

Quã post ꝑñ. dicit ꝙ hic scãdalũ facit istũ ineligibilem poti⁹ q̃ consuetudo. sic ecõuerso in ca. nos consuetudinẽ. fuit disputatio propter scãdalũ potius q̃ consuetudo. Idẽ ho. de tempo. ordi. cum secundũ. vbi: vide sup x. latini. ad fi. Jo. and.

❡ Uxorati nõ admittunt ad ecclesiasticas dignitates: ⁊ cogũt dimittere q̃s habẽt. Cap. viij.

Cum decorem: ⁊. ĩ. Eos q̃ sũt publice vxorati: nõ ad h mittatis[h] de cetero ad eccl'iastii cas dignitates dimissis[i] ab eis q̃s nõ ꝑsũt sine prauo exemplo ⁊ k graui scãdalo[k] retinere. Hono. iij. H. quõdã regine anglorum.

❡ Clerici ↄiugati i reb⁹ suis nõ gaudẽt ꝑuilegio clericali. C. ix.

Ex pte tua fuit ꝓpositũ ꝙ nõnulli lrati terre tue (habitu ⁊ tonsura clericali relictis)

e ❡ Tonsuratus. xvij. q. iiij. si quis suadẽte. C. de epis. ⁊ cleri. l. ij.

¶ Glo. se. obijcit ⁊ soluit distinguẽdo duplex priuilegium.

f ❡ Nõ põt. Ar. cõtra ꝙ cleric⁹ etiã nõ tõsurat⁹ gaudet priuilegio clericali vsq3 ad trinã admonitionẽ. ĩ. de sen. ex. si ꝟo aliq̃s. ⁊. c. in audiẽtia. et ca. cõtingit. imo nec posset renũciare vt ca. ↄtingit. ⁊. ş. de fo. cõpe. si diligẽti. ergo multo forti⁹ tonsurat⁹ retinet ꝑuilegiũ: ⁊ cleric⁹ vxorat⁹ tenet portare coronam. ş. de vi. ⁊ hone. cle. cleric⁹. De quo ergo priuilegio intelligit? Dicas ꝙ non loquit de illo priuilegio. xvij. q. iiij. si q̃s suadẽte. qꝛ cleric⁹ tõsuratus volẽs vti priuilegio clericali: etiã vxoratus habẽs intentionẽ redeũdi ad clericatũ illi priuilegio nõ põt renũciare: ꝑcipue si recipiat bñficiũ eccl'iasticũ: vt patet ꝑ iura ꝑdicta ⁊ talis tenet portare tonsurã. ş. de vi. ⁊ ho. cleri. cleric⁹. cũ cleric⁹ etiã deposit⁹ teneatur viuere ꝑm regulã ecclesiasticã. lxxxi. di. dictũ. Ubi cleric⁹ cõiugat⁹ nullũ ꝑcipit bñficiũ ecclesiasticũ. ⁊ q̃ nullã spem hꝫ redeundi ad clericatũ nullo priuilegio clericali gaudere dꝫ: nec est cõpellendus aliq̃d de clerico ostendere. vt ille q̃ ↄhit cũ vidua. lxxxiiij. dis. q̃sq̃s. ‡ vñ iste nõ erat ↄpellẽdus ad tonsurã cũ nullũ bñficiũ ecclesiasticũ habuit. ĩ. eo. c. vlti. Quod ergo dicit etiã tonsurat⁹ priuilegio nõ põt clericali gaudere: itellige de ꝑuilegio qđ clerici hñt ne vexẽtur aliq̃b⁹ exactiõib⁹ i ꝑsona vel reb⁹ ꝓprijs. ⁊. C. de epi. ⁊ cle. l. ij. ꝙ priuilegiũ ꝑdit cleric⁹ post trinã admonitionẽ. ş. de vi. ⁊ ho. cle. c. vl. ĩ. e. ex pte. g multo forti⁹ cõiugat⁹ ⁊ tõsurat⁹ q̃ exercet negocia secularia isto ꝑuilegio gaudere nõ põt: sicut iste de quo loquit decre. Priuilegiũ clericorũ i multis ↄsistit: ⁊ lꝫ i vno amittat i alio adhuc retinet. Uide ca. j. e. ti. li. vj. qđ est singulare ꝓ materia ista.

Clericus cõiugat⁹ an priuat priuilegio clericali.

‡ Adde ⁊. ĩ. de biga. altercatiõis. li. vj. Jo. ã.

b ❡ In minoribus. Ar. xxxij. dist. si quis eorum.

¶ Gl. se. ar. ꝙ clerici occidẽtales ⁊c. ⁊ põit duas opi. ⁊ suã solutionẽ

c ❡ Uotũ continẽtie. xxxi. di. nicena. ⁊. c. qm̃. ⁊. c. aliter. Et sic est ar. ex hoc ꝙ occidẽtales clerici voto ad cõtinentiã tenent. qđ q̃dã negãt dicẽtes ꝙ tm̃ ex cõstõne eccl'ie hoc sit. ar. lxxxiiij. di. cũ i pterito. vñ dicũt ꝙ papa põt dispẽsare vt aliq̃s cõtraheret in sacro ordine etiã si cõcederet ꝙ cõtra votũ dispẽsare nõ posset. Uin. dixit ꝙ vbi cleric⁹ in ordinũ ꝓmotiõe exprimit votũ tenet ad id: ⁊ si papa dispẽsaret in hoc cõtra votũ dispẽsaret. Si vero nõ exprimit/si ꝓmouẽdus est iurisperit⁹ eodẽ modo tenet. Si ꝟo est iuris insci⁹ nõ tenet ex voto: sed ex cõstitutione. Et si papa dispensat cum tali nõ intelligit dispẽsare cõtra votũ: sed ↄ cõstitutionẽ ecclesie. tamẽ non dispẽset ꝙ aliq̃s in sacro ordine ↄhat. Illud verũ est ꝙ ex ↄstitutione ecclesie introductũ est vt qui ad sacros ordines vult ꝓmoueri pri⁹ cõtinẽtiã dꝫ ꝓfiteri expresse. xxviij. di. ca. nullũ. aut etiam tacite vt ea. di. dyaconi. ar. Eo enĩ ipso ꝙ q̃s ꝓmouet ad sacrũ ordinem tacite intelligit vouere cõtinẽtiam: ⁊ si nulla fiat mẽtio de voto continentie.

Uotũ ↄtinentie an debeat de necessitate obꝟuari a clericis occidẽtalibus.

d ❡ Repugnet. Sic ergo consuetudo facit aliquem ineligibilem qui al's eligibilis est † sic et qui legitimus est ad matrimoniũ contrahendum per consuetudinẽ fit illegitimus. ĩ. de cogna. spiri. sup eo. et. xxxij. di. placuit. ⁊ sic consuetudo artat ⁊ ampliat iurisditionem. ş. de offi. dele. qđ translationẽ. ff. qđ vi aut clã. l. iij. §. non tm̃. Et sic consuetudo in electione precipue considerat. ş. de cau. pos. cum ecclesia. ⁊. ş. de consue. cũ dilectus. ⁊. xxiiij. q. j. pudẽda. arg. de decur. nõ tm̃. Ar. contra. ş. de consue. cum venerabilis. Jo.

† Et econuerso. xij. dist. nos cõsuetudinẽ. ⁊. j. di. c. pe. Inno. sup rub. de consue. qđ tñ scpsi eo. tit. c. ñ. sup gl.

Iohannes. Primo ponit questio. Secũdo pape diffinitio ibi: qm̃ igitur. Abbas. ❡ Casus. Quidã noie iohãnes in acolitatus ordine cõstitut⁹ cõtraxit matrimoniũ cũ quadã muliere dimissa tonsura (see above)

g ❡ Beneficium ecclesiasticum. Cleric⁹ ↄiugat⁹ ex dispensatione pape potest beneficiũ habere. Uel ꝑm Host. intelligitur de clerico coniugato habente stipendium ab ecclesia: non tamen in titulum. nã si consuetudo est/tonsuram ferre debet.

Additio notabilis.

Cum decorẽ. ❡ Casus. Dr̃ h ꝙ cl'ici vxorati nõ dbẽt admitti ad eccl'iasticas dignitates: ⁊ si q̃s hñt illas amittant: qꝛ sine scãdalo ⁊ malo exẽplo eas retinere nõ ꝑsũt. ¶ No. ꝙ clerici vxorati non debent admitti ad ecclesiasticas dignitates: et habitas amittere debent. Ber.

h ❡ Non admittatis. sic. ş. eo. sane.

i ❡ Dimissis. Qꝛ ↄiugati simplicia bñficia possidere nõ ꝑsũt: et iõ eis sunt priuandi. ş. e. c. j. ⁊. c. diuersis. ⁊. c. ꝙ a te. ⁊. c. sane. Ber.

k ❡ Scandalo. Ob hoc solũ quandoq3 repellit quis a beneficio. ĩ. de ꝑben. cũ teneamur. qꝛ nihil cũ scãdalo faciendũ est. ş. de ꝑscrip. nihil prodest. ş. de tempo. ordi. ad aures.

Diuisio. Ex parte. Cõis diuisio. Scđa ps ibi: cũ igit. Ab. ❡ Casus. Quidã lrati de terra ⁊ regione anglorũ habitu ⁊ tonsura di

missis ducũt vxores: tñ ad hoc vt declinent iurisditionẽ regine et eã defraudẽt debitis obsequijs tonsurã resumũt. Insup q̃dã alij p̃ma tonsura recepta silr̃ cõtrahũt ⁊ eã deferũt vt excusari valeãt a predictis: significauit hoc regina dño pa. ⁊ ipe rñdit cũ q̃ reddẽda sunt cesari q̃ sunt cesaris/ ⁊ deo q̃ sunt dei. patiẽter sustinebit si a talibus clericis iusticias suas exegerit sicut ab alijs ꝯiugatis. ¶ No. q̃ cuilibet ius suũ fuandũ est. Itẽ clerici vxorati amittũt priuilegiũ clericale. Ber.

a ¶ Cõsuetis iusticijs Pretextu hmõi clericatus declinant subire iudiciũ regine: nec voluit ei respondere alicui cõquerenti.

Matth. xxij. Marci. xij. Luce. xxiij.

b ¶ Obsequijs. i. angarijs et pangarijs a q̃b⁹ clerici debẽt esse immunes. j. de imu. eccle. non min⁹. ⁊. C. de epi. ⁊ cleri. l. ij. ⁊. xv. q. j. §. nouarũ.

c ¶ Que sunt dei deo. Verba ista sunt. xxiij. q. viij. §. ecce. in fi. et. ca. se. vñ eccl'ia de agris suis tributũ soluit iperatori xj. q. j. si tributũ. ⁊. c. magnũ. ⁊. xxiij. q. vlti. tributum. ⁊. c. ꝯuenior. Unde xp̃s. Reddite (xp̃us ait) ea que sunt cesaris illi. Reddat quisq; deo: q̃ legit esse dei.

¶ Glo. seq. signat contrarium ⁊ ibi remittit.

d ¶ A talib⁹ iusticias. Et sic patet q̃ cleric⁹ cõiugat⁹ ⁊ tonsuratus nõ gaudet priuilegio clericali. vt. s̃. eo. Jo. de hac materia dic. vt ibi †imo et clerici non coniugati pdũt h̃ priuilegiũ post trinã admonitionẽ dũ se imiscent negocijs secularibus. vt. s̃. de vi. et ho. cle. c. vlti. Item arg. contra. j. de sen. ex. cõtingit. Sol. vt ibi.

† Dicebat hic Abb. q̃ i his q̃ ptinent ad res subsũt dñio tẽpali. In his do q̃b⁹ vget psona sec⁹ dic vt. j. eo. ca. vno. lib. vj. Jo. and.

¶ Glosa sequens ponit opi. quã reprobat.

Ut consultatiõi. ¶ Casus. Quidã ꝯstitut⁹ in minori etate tonsurã ⁊ coronã clericalẽ accepit: postea factus fuit miles. querebat an deberet cõpelli portare habitũ clericalẽ. Et rñdit q̃ nõ dz cõpelli. ¶ Nota q̃ si tõsuratus ad militiã se transfert nõ est ꝯpellẽdus deferre tonsurã. Ber.

e ¶ Constitutus. Ob hoc sumũt q̃dã ar. q̃ ppter minorẽ etatẽ excusetur ne portet coronam: sed hoc non est verũ ‡ vnde dicas maxime. vt. s̃. eo. Jo. vbi de hoc.

‡ Sicut factus miles dei desinit eẽ miles seculi: iõ non põt feuduz retinere ex q̃ s̃uitiũ facere nõ põt i lib. feu. de eo q̃ ar. bel. depo. c. j. et si. de feu. c. si clericus. de hac materia pleni⁹ videas hic p Jo. an. in nouella.

f ¶ Nõ ẽ cogẽdus. Q2 licitũ est ei renũciare huic p̃uilegio clericali: cũ nullũ recipiat b̃ñficiũ eccl'iasticũ vt dicit decre. Jo.

¶ Rubrica De clericis nõ residẽtib⁹. ¶ Q2 clerici nõ solum inhoneste viuũt sectãdo mulierũ ꝯsortia: sz etiã in b̃ñficijs eoꝝ nõ residẽdo/ ⁊ fruct⁹ eorum capiẽdo: merito subijcit hec rubrica. Ab.

¶ De hac materia tractaf. vij. q. j. p totũ. ⁊ principalr̃. §. ambitiõis.

Non liceat epo. Prĩo põit dictũ. Scd̃o rõnẽ ibi: manifesta. Tertio rõnis rõ ibi: cũ null⁹. Ab. ¶ Casus. Statuit ꝯciliũ sardiceñ. q̃ null⁹ ep̃s trãseat ad aliã ciuitatẽ de sua ciuitate cõi: cã q̃re h̃ fiat vr̃ manifesta. s. ambitio. q2 null⁹ reperif q̃ de maiori ciuitate trãsire velit ad minorẽ. ¶ No. hic dubia i peiorẽ ptẽ iterp̃tari. Itẽ q̃ crescit de minori ad maius [crescere dz. Ber.

g ¶ Trãsire. Sine licẽtia dñi pape: vt. j. q. j. si q̃s. al's pderet habitã ⁊ ambitã. s̃. de trãs. iter corporalia. ⁊. c. quãto. nec alij inferiores sine licẽtia sui epi. s̃. de renũ. admonet.

h ¶ Causa. s. ambitio maioris dignitatis. Et est hic arg. dubia i peiorẽ ptẽ eẽ iterp̃tãda. s̃. de ele. c. ij. Ar. cõtra. j. de re. iur. estote. et. ff. de re. dub. quotiens. ij. Sed istud est ppter talẽ p̃sumptionem.

Dubia q̃ñq; i deteriorem ptẽ iterpretanf.

i ¶ Ad minorẽ. Nec tñ illd̃ est faciendũ: q2 q̃ crescit de minori ad maius crescere dz. xciij. di. legimus. i fi. et. s̃. de transla. c. j. ⁊. lxxiiij.

publice ducũt vxores: ⁊. j. ¶ Ut tñ ꝯsuetis iusticijs[a] ⁊ debitis obsequijs[b] te defraudẽt: tõsurã resumũt abiectã: ⁊. j. Quidã etiã acceptã p̃ma tõsura sil'iter ꝯhũt: et eãdẽ tõsurã deferũt vt eodẽ pretextu excusari valeãt a p̃dictis: ⁊. j. ¶ Cũ igif reddẽda sint q̃ sunt cesaris cesari: ⁊ que[c] sũt dei deo: equanimiter duximus tolerandum vt a talibus[d] iusticias debitas velut ab alijs vxoratis exigas ⁊ seuitia consueta. Idem.

¶ Si cleric⁹ in minoribus militet/ nõ est cogẽdus deferre tonsuram vel habitũ clericalẽ. Cap. x.

Ut consultationi tue breuiter satisfiat: respondemus q̃. R. miles due dyocesis q̃ olim cũ in minori esset ꝯstitut⁹[e] etate/ tonsurã tñ ⁊ coronã clericalẽ assumpsit: nõ est cogendus[f] deferre habitũ clericalem.

De clericis nõ residẽtibus in ecclesia vel prebenda.

Ex concilio sardicensi.

¶ Ep̃o non lz sine licẽtia pape transire ad aliũ ep̃atũ: ip̃m acceptãdo: al's p̃uaf habito ⁊ ambito. hoc intẽdit cũ glo. Caplz. j.

Non liceat episcopo d̃ ciuitate sua transire[g] ad aliã ¶ Manifesta est eni cã[h] p q̃ facere hoc attentat ¶ Cum nullus sit inuẽtus ep̃s qui ad minorẽ[i] de maiori ciuitate transiret. Leo. iiij.

di. c. gesta. ar. Facili⁹ eñi dispẽsaf vt q̃s trãseat ad maiorẽ q̃ ad parem vel ad minorẽ ppter maiorẽ vtilitatẽ. s̃. de transla. licet.

Ex gestis. Primo narrat depositionẽ cardinalis. Secundo eius causam ibi: eo q̃. Abbas. ¶ Casus. Quidam pbr̃ cardinalis tituli sancti marcelli per quinq; annos deseruit prochiam suam contra canones: ⁊ quia admonitus redire noluit in synodo priuatus fuit dignitate sua. ¶ Nota q̃ prelatus non debet ecclesiã suã derelinquere. quod qui fecerit priuari debet per sententiam. Ber.

Diuisio.

k ¶ Ab oĩbus. Id ẽ oĩbus approbãtibus suã depositionẽ quoniã solus papa ip̃m deposuit.

l ¶ Depositus. Id ẽ a dignitate sua remot⁹ † eo primo monito legitime: vt rediret. j. eo. c. q̃tuor. ⁊. c. inter. vlt. ⁊ al's nõ debent priuari q̃tũ cũq; vagabũdus discurrat. j. eo. ex tue.

† Et plures testes requirunf ad eũ ꝯuincendũ ij. q. iiij. presul. ⁊. ca. se. Jo. and.

Quia nonnulli. Tria facit. Prĩo ponit vitiũ. Scd̃o adhibet remediũ ibi: cũ igif. Tertio imponit penam ibi: q̃ si. Abbas siculus.

Diuisio.

¶ Casus. Quidam cupiditate ducti diuersas dignitates et pl'res parrochiales eccl'ias contra canones recipiunt: quib⁹ deseruire nõ possunt: cum etiam vni ecclesie vix sufficere põt. statuit lateraũ. concil'. q̃ istud decetero non fiat: sed cũ beneficium ecclesiasticum ꝯmitti debuerit: tali cõmittatur persone que residere i loco possit/ ⁊ per seipsum officium suum exercere: ⁊ qui contra hoc fecerit: quod accepit amittat: ⁊ ille qui dedit conferendi ptãte illa vice priuetur. ¶ Nota q̃ null⁹ põt habere plures dignitates/ vel plures prochiales ecclesias. Item per seipsum debet quis residere: ⁊ non per vicariũ. Item qui indigno confert beneficium: debet priuari potestate cõferendi beneficium illud: ⁊ indignus debet remoueri. Ber.

¶ Glo. seq. ponit quinq; modos quib⁹ accipitur dignitas.

m ¶ Dignitates. Dignitas dr̃ q̃ñq; q̃dã p̃rogatiua in eccl'ia q̃ alio noie ꝑonat⁹ appellaf vt h̃. et. s̃. de rescp̃. ad aures. ⁊. j. de p̃ben. de multa: q̃ñq; eñi accipif p seculari prerogatiua. xxiij. q. v. administratores. ⁊. xliij. di. c. j. Interdũ p ptãte accipif. ff. d̃ offi. q̃sto. l. vnica. in p̃n. Interdũ p ordĩe. iiij. di. deniq;. ‡ Q̃ñq; p ꝯditiõe accipitur: vestire eñi dz fructuari⁹ fuos f̃m dignitatẽ eoꝝ. i. ꝯditionẽ. ff. de vsufruc. et quẽad. q̃s vtatur: sed et si quid. §. j. De pena istorum qui retinent plures dignitates habes. j. de prebẽ. de multa. ⁊. s̃. de elec. dudum. ij. et. j. eo. conquerente. Uin.

Dignitas q̃liter accipitur.

‡ Ubi de hoc i. j. glo. ⁊. s̃. de rescrip. sedes Jo. andree.

n ¶ Instituta. vt. xxj. q. j. p totũ. ⁊. x. q. iij. vnio. ⁊. xvj. q. vl. p laicos. ⁊. lxxxix. di. singula. ⁊. s̃. de eta. ⁊ q̃lita. eã te. ⁊. j. eo. conquerente.

o ¶ Uix. xvj. q. j. presbyteros. ⁊. C. de asses. nemo.

p ¶ Per seipsam. Hoc quidem ius cõmune est vt in ea ecclesia in qua ititulatus est debeat deseruire. xxj. q. j. c. j. ⁊. lxx. di. sanctorum. et. lxxj. dist. ca. clericos. et. xcj. di. eleutherius. Quãdoq; tñ in casu potest quis seruire per vicarium † vt cum parrochialis ecclesia annexa est dignitati vel prebẽde. j. de p̃bẽ. extirpãde. §. qui vero. et c. exposuisti. Sũt aũt q̃dã q̃ p alios fieri nõ p̃nt de iure: vt offm̃ i ecclesia: nisi in casib⁹ vt dixi vt hic ptz. ff. de solu. iter artifices. ⁊. s̃. de of. dele. q̃m ap̃l'ica. §. ij. ar. ij. q. iij. §. abolitio. Quedã vero sunt q̃ per alios possunt. C. de cadu. tol. l. vnica. §. si autẽ. Ber.

† Dicebat hic Ala. extra illũ casum etiam ex cõsuetudine hoc licere. vñ dixit varias esse ꝯsuetudines ecclesiaꝝ vt dicã in ca. extirpãde super xbo in quo casu. Jo. ã.

q ¶ Priuetur. j. de preben. de multa. ⁊. s̃. de ele. cum in cũctis. ⁊ ibi augetur pena: ⁊ dic priuetur ea vice. Ber.

Ex gestis. ¶ Deponitur cardinalis qui in suo titulo nõ residet. h. d. Et est iste text⁹ multũ notabilis. C. ij.

Ex gestis: ⁊. j. ¶ In synodo Anastasi⁹ pbr̃ cardi. titu. b̃ti marcelli ab oĩbus[k] canonice est deposit⁹[l]. ¶ Eo q̃ parrochiã suã per annos quinq; cõtra canonũ instituta deseruit: ⁊ i alienis vsq; hodie demoratur.

Ex concilio lateraneñ.

¶ Uni plures dignitates vl' eccl'ie ꝯferri nõ debẽt: ⁊ eccl'a ẽ ꝯferẽda illi q̃ residere ⁊ regere valeat p seip̃z aĩas pdit eccl'iaz: ⁊ donãs ꝯferẽdi ptãte p̃uaf. Cap. iij.

Quia nõnulli modũ auaricie nõ ponẽtes/ dignitates[m] diuersas eccl'iasticas/ ⁊ plures ecclesias prochiales contra sacroꝝ canonũ istituta[n] nitunf accipe: vt cũ vnũ offm̃ vix[o] iplere sufficiãt: stipẽdia sibi vendicent plurimoruz: ne id de cetero fiat/ districti⁹ inhibem⁹. ¶ Cũ igitur ecclesia vel ecclesiasticum ministeriũ ꝯmitti debuerit: talis ad h̃ ꝑsona q̃raf: q̃ residere i loco/ et curã ei⁹ p seip̃am[p] valeat exercere. ¶ Q2 si aliter actũ fuerit: ⁊ q̃ receperit qd̃ contra sacros canones accepit amittat: ⁊ q̃ dederit largiendi potestate priuef[q].

Alex. iij. eboracẽ. archiep̃o.

¶ Presentatus ad ecclesiã non ꝯfirmat⁹: si apparet q̃ nolit residere/ non debet institui per superiorẽ: cõfirmat⁹ autẽ ⁊ ex non iusta causa nõ residens priuaf appellatione remota. Cap. iiij.

Diuisio. Relatum. Primo ponit̄ excessus. Scd̄o prouisio ibi: cū igitur. Ab. ¶ Casus. Dictū est in p̄dicto cōcilio q̄ eccl'ia vl' beneficiū ecclesiasticū tali p̄sone debet cōmitti: q̄ p se curā ipsius valeat exercere: sed q̄dā affirmāt se hoc facere velle: sed illō efficere cōtradicūt: puenit hoc ad pa. vnde mādat pa. archiep̄o eboracen̄. q̄ cū v̄ba cū effectu sint accipienda: si tales presentati fuerint ipsos nō admittat: ⁊ qui recepti sunt/remoueant̄: nisi de licentia suoꝝ p̄latoꝝ fuerit absētes: puta studio litterarum/vl' alijs honestis causis: ⁊ si contra hoc appellauerint: eoꝝ appellatio nō valebit. ¶ No. q̄ ex p̄missione sua q̄s obligat̄. Itē verba cū effectu sunt accipiēda. Itē non debet q̄s se absentare ab eccl'a sua sine licētia sui p̄lati: q̄tūcumq̄ cām habeat honestā. Itē si aliq̄s appellet ne faciat residentiā: nō valet appellatio sed hoc ītellige de eo q̄ p̄misit residētiā. Ber.

a ¶ Lateran̄. concilio. s. c. proxi.

b ¶ Contradicūt. Ipso facto recedendo. s.

Verba cū effectu sūt accipienda. c ¶ Cū effectu. Nota q̄ v̄ba cū effectu sūt accipienda. de pe. di. j. §. hec autē verba. ⁊ ff. ne quis eū q̄ in ius voc. fu. l. si p aliū. §. docere. ff. quod q̄sq̄ iu. l. j. §. hoc autē. C. cōia de le. l. ij. ⁊ xvij. q. iiij. si quis suadēte. et xxiij. di. psalmista. ⁊ xvj q. j. in canonib⁹. v̄. custodes chartarū ⁊c̄. ix. q. ij. īstituti. ex quo enī intitulati sunt debēt ibi perpetuo p̄manere. lxx. dis. sanctoꝝ. ⁊. lxxj. di. c. clericos. ⁊. xxj. q. j. c. j.

d ¶ Amoueri. j̄. de preben. quia intantum. ⁊ c. cum nō ignores. premissa tamen admonitione j̄. eo. inter. ⁊ c. vlti. et c. ex tue.

¶ Glosa sequens signat contrarium et soluit.

e ¶ Prelatoꝝ. Cleric⁹ enī sine lnīa sui p̄lati abesse non d₃ etiā ex iusta cā: siue cā studioꝝ vt h̄ patet: siue alijs iustis causis: puta cā peregrinationis. de cōse. di. v. nō oportet: vel p negocijs suis. vij. q. j. presentiū. ergo multominus abesse debet ex nō iusta causa.

f ¶ Diffugiū. Ar. ꝯtra. s̄. de ap. peruenit. ij. Solu. hic loquit̄ de eo qui habet curā aiarū: ⁊ q̄ expresse p̄misit residere. Ibi de simplici beneficio ⁊ de eo qui expresse nō p̄miserat residere: ibi tn̄ pendente appellatione p aliū deseruitur in ecclesia de bn̄ficio illius.

g ¶ Decreti. De hoc no. s̄. eo. c. proxi. Ber.

Fraternitati. ¶ Casus. Dicitur q̄ clerici alterius dyoces̄. non recipiant̄ sine litteris cōmendatitijs suorum episcoporum: nisi super hoc apostolicum habeatur mandatū. ¶ Nota q̄ creditur litteris episcoporum. Ber.

Lr̄e ꝯmēdaticie q̄ dicunt̄. b ¶ Cōmēdatitijs. Lr̄e cōmēdatitie: siue dimissorie dicūt̄ qb⁹ clericus dimittit̄ et absoluit̄ a potestate sui episcopi in quibus perhibetur testimonium † de vita et ordinibus illi⁹. De istis litteris satis habes. lxxj. dist. c. primatus. et c. extraneo. et duob⁹ ca. sequē. et sine istis litteris ep̄us non debet clericum recipere alterius episcopi vt ibi dicitur: nec ordinare nec retinere. vt. lxxij. di. per totū. et clericus sine licentia sui episcopi ecclesiam suam dimittere non debet. s̄. de renun. admonet. Item dicuntur dimissorie que dant̄ appellātibus q̄ vulgo apl'i dicunt̄. ff. de ver. sig. dimissorie.

† Et hoc respectu dicū tur cōmendatitie ad hoc. j̄. ti. j. in lateranē. in fi. dicuntur etiā formate: q₂ dātur sub certa forma. vt patet. lxxiij di. p totum. vbi ponitur eoꝝ tenor. Si tn̄ eēnt amisse poterūt p̄bari p testes. de

Conquerēte. Primo ponitur impetrātis querela. Secundo commissionis forma ibi: fraternitati. Abbas. ¶ Casus. Quidam presbyter. R. cōquestus est domino pa. q̄. G. clericus requirebat ab ip̄o. xx. sol'. annuatim pro ecclesia sua de qua idē presbyter vix necessaria percipere poterat. dicens beneficium in eadē ecclesia sibi fuisse collatum: cum alia beneficia sibi sufficientia obtineret: nec eidem ecclesie deseruiret: mandat pa. si cōstiterit q̄ dictus clericus habeat alia beneficia sufficientia/vel q̄ ipsi ecclesie non deseruiat dicto. G. super beneficio ipso silentium imponatur. ¶ Nota q̄ qui beneficium sufficiens habet super alio non est audiēdus. Itē si nō deseruiat: nihil percipere debet. Ber.

i ¶ Vite. Verbo vict⁹ vestis etiā cōtinet̄. ff. de v̄b. sig. v̄bo. victus.

k ¶ Necessaria. Vnde poti⁹ fuit sibi subueniendum. arg. j̄. de censi. licet. et C. noua vecti. l. j. et x. q. iij. vnio.

l ¶ Percipere. Ad hāc nō se refert papa in sequētib⁹: ⁊ hoc ideo q₂ t̄pe collationis pōt illud opponi non postea. viij. q. ij. dilectissimi. ex quo consentit in eū licȝ paupertate laboret non potest dissentire. xcj. di. clericus. Vin.

cle. pere. tue. s̄m Vi. Gof. ⁊ ho. Joan. and.

m ¶ Sufficientia. In hac sufficientia considerātur plura. nobilitas: scientia: q₂ tales p̄sone maioribus redditibus sunt honorande. j̄. titu. pxi. de multa. in fi. Dignitas considerāda est ff. de vsufruc. s₃ et si quidem. §. j. ita q̄ possit sufficere sibi ⁊ suis ⁊ hospitalitatē seruare: et iura ep̄alia soluere. j̄. titu. pxi. de monachis.

Nobiles ⁊ lr̄ati sūt pinguiorib⁹ bn̄ficijs honorandi.

n ¶ Deseruiat. Q̄ dcūq̄ istoꝝ cōstiterit sufficit ad repulsionē ipsi⁹. arg. s̄. de rescrip. iter cetera: ⁊ sic patet q̄ cleric⁹ residentiā facere d₃ ī eccl'ia sua al's p̄t ea de iure cōi priuari. s̄. de ap. pucnit. ij. et j̄. eo. inter. ⁊ c. vlti. ⁊ p̄cipue cū h₃ in ecclesia aliquā dignitatem. j̄. ex parte: nec ī absentia aliquid p̄cipere d₃. j̄. c. px. ar. nisi ꝯsuetudo ī ꝯtrariū se habeat † s̄. de consti. cū oēs. ⁊ j̄. eo. ad audiētiā. ar. q₂ ibi ius cōe fuit iuramēto firmatū. Et est arg. q̄ de iure cōi null⁹ pōt h̄re plura bn̄ficia q̄rū alterū sufficiat. j̄. ti. px. cum teneamur ⁊. s̄. de rescrip. cū adeo.

† Sc₃ vt p vicariū seruiat̄. vl' nisi ex indulgētia hoc competat vt liceat abesse ⁊ p̄uentus recipe s̄m Gof. Jo. ā.

Relatū est nobis q̄ cum ī lateran̄. ꝯcilio[a] statum sit vt persone tali ecclesia vel beneficium ecclesiasticum cōferatur: que residere in loco/⁊ curam ei⁹ per se valeat exercere: nōnulli ad ecclesias presentati h̄ se posse affirmāt: sed efficere ꝯdicunt[b]: et j̄. ¶ Cū igit̄ v̄ba accipiēda sint cū effectu[c]: tales si p̄ntati fuerit nō d̄bēt admitti: ⁊ admissi poterūt amoueri[d]: nisi forte de licentia suoꝝ prelatoꝝ[e] vel studio lr̄aꝝ: vel p alijs honestis causis contigerit eos abesse: nec patrocinari debet eis appellatiōis diffugium[f] si ꝯtra h'mōi itētionem decreti[g] fuerit interiectū. Idem.

¶ Breue est nec potest breuius summari. Capitulum. v.

Fraternitati. t. et j̄. Preterea clericum alteri⁹ dyocesis absq̄ ꝯmendatitijs[h] lr̄is sui ep̄i non debes recipe: nisi p eo receperis ab apo. se. mandatū. Idē.

¶ Qui non residet in beneficio etiam modice estimationis illo priuatur. Capitulū. vj.

Conq̄rēte nobis. R. p̄sbytero accepimus: q̄. G. cleric⁹ ab eo p eccl'ia sua de q̄ vite[i] necessaria[k] vix potest percipere[l]: annuatim. xx. solidos extorq̄re conat̄: asserēs bn̄ficiu₃ istud in eadem ecclesia sibi fuisse collatum. ⁊ j̄. ¶ Fra. t. mādam⁹ q̄tenus si tibi ꝯstiterit q̄ dictus. G. habeat ecclesiastica bn̄ficia sibi sufficientia[m]: vel q̄ eidē ecclesie nō deseruiat[n]: sibi sup p̄scripto beneficio silentiū (sublato ipedimēto appellationis) iponas. Idem.

¶ Qui est in seruitio ep̄i p̄cipit fructus beneficij tanq̄ residēs: preter distributiones quotidianas. Abbas. Capl'm. vij.

Decetero: ⁊ j̄. Statuim⁹ ne canonicis: donec ī seruitio[o] tuo fuerint: q̄cq̄ subtrahi debeat vl' auferri: q̄ð de cōitat[ ] sibi bn̄ficio debet̄. ¶ Nisi forte sint victualia[p] q̄ nō ꝯsueuerūt absentib⁹ exhiberi. Celestinus. iij.

¶ Priuandus est prelatus vel clericus non residens qui citat⁹ non reuertit̄ in termino sibi prefixo: nisi habeat iustum impedimentum. h. d. cū duobus sequentibus. Capitulum. viij.

Ex p̄te v̄r̄a nr̄o fuit apostolatui reseratū q̄ eccl'e v̄r̄e decan⁹ qui in partibus gallicanis sibi poti⁹ habitationē elegit: iā p decem annoꝝ[q] spacium: eccl'ia v̄r̄a ipsius p̄sentiā habere nequiuit. ¶ Q₂ ergo nolumus vt eadē ec-

Decetero. Ponit dictū a quo excipit ibi: nisi. Et hoc dicit. Qui est in seruitio prelati fingitur residere. Ab. ¶ Casus. Quidā ep̄s q̄nq̄ ducebat secū aliquos de canonicis ecclesie sue/ alij subtrahebant illis qui cū ep̄o erāt q̄ð cōsueuerāt p̄cipe de cōmunitate: statuit pa. ne canonicis illis qui in seruitio ep̄i fuerint aliquid subtrahi debeat/vel auferri: nisi forte sint victualia q̄ absentibus dari non consueuerunt. ¶ Nota q̄ dum quis est in seruitio ep̄i pro presente et deseruiēte debet haberi: ⁊ sic ecclesie deseruire intelligitur. Ber.

o ¶ In seruitio. Nota q̄ qui est in seruitio ep̄i pro presente reputatur quo ad p̄ceptionē bn̄ficij: ⁊ eccl'ie seruire ītelligit̄. ar. vij. q. j. scire. ⁊ xvj. q. j. siliter. ⁊ xij. q. ij. hec hui⁹ placiti. ⁊ j̄. eo. ad audiētiā. ar. ff. de excu. tu. iurisperitos. et C. de excu. tu. l. vlti. ⁊ qui est in seruitio pape p presente habetur j̄. eo. cum dilectus.

p ¶ Victualia. Huiusmodi victualia siue distributiones nō dantur studentibus in theologia j̄. de preben. licet.

Ex parte. Cōmunis diuisio. Scd̄a ibi: q₂ ergo. Abbas sic. ¶ Casus. Decanus cuiusdā ecclesie transtulit se ad partes gallicanas/⁊ ibi per. x. annos morā fecit: ita q̄ nō fuit reuersus ad ecclesiā suā: capl'm ipsius eccl'ie significauit hoc dn̄o pa. rn̄. pa. q̄ nō vult q̄ ipsa ecclesia decani officio defraudet̄: mandat capl'o vt scribant ei q̄ ad suam ecclesiā reuertat̄: et ibi exerceat officium decani: q̄ si venire noluerit ad terminū sibi datū: dat eis licentiā decanū aliū eligendi. ¶ Nota q̄ licet aliquis longo tempore absens fuerit ab ecclesia sua: semper tamen citandus est vt redeat: anteq̄ ipse beneficio suo priuetur. Ber.

q ¶ Per decē annoꝝ. Et ita videt̄ eccl'ia₃ h̄re p derelicto: p minus spaciū priuari potuit. s̄. e. c. ij. ⁊ vij. q. j. presentiū. tamē primo d₃ moneri vt redeat. j̄. e. c. pxi. et c. iter. ⁊ c. vlt. al'as non d₃ priuari iure suo nō citat⁹/nō ꝯuicet⁹/vel ꝯfessus/vel p cōtumaciā absens s̄. de maio. et obe. c. inter quattuor. īmo et si esset vagabūdus prio ad ecclesiā suā citari d₃. j̄. e. ex tue. Et sic patet q̄ q̄tocūq̄ t̄pe aliq̄s sit absēs ab eccl'a sua: sp est monēd⁹ ‡ vt redeat. Tn̄ si alibi se intitulari p̄misit/scd̄m bn̄ficiū recipiēdo ip̄o iure v̄r̄ vacare p̄mū: p̄t q̄ p̄uari ip̄o iure q̄tū ad possessionē. j̄. d̄ ꝯces. p̄bē. lr̄as. ⁊ c. cū nr̄is

‡ Nisi licētiat⁹ fuisset ad certū tēpus. q̄ casu si vltra illð t̄ps abfuerit priuari pōt nisi iustā cām h₃ vij. q. j. p̄ntium vt sic dies interpellet j̄. de loca. potuit s̄m Gof. istud p̄cederet si in dat̄ione lnīe monit⁹ fuisset redire in termino vt etiā dixi vt lit. nō cōtest. q̄m̄. §. porro. sup glo. de hac. Jo. and.

a ¶ Officio. Qđ ſit officiū decani ex cōſuetudine potiꝰ colligit̃: ex ſic decanꝰ ad reſidentiā tenet̃ alˀs priuat̃ decanatu vt h̄ patet.
b ¶ Extunc. Id eſt niſi redierit ad terminū ſibi prefixū: extunc. i. poſt terminū eligant.
c ¶ Concedimus. Niſi iuſtam cauſam oſtēderit quare venire nō poſſit. ꝭ. e. c. inter. ⁊. c. vlt.

cumſtantijs viarum. ⁊ diſtantie. ꝭ. de ap. cum ſit romana.
k ¶ Priuari. Niſi redierit ī termino eis ꝯſtituto poſt admonitionē. ꝭ. e. c. vl. ⁊. ꝭ. c. pro. i fi. iuſto īpedimēto ceſſante: vt dicit lr̃a ſeq̄ns
l ¶ Impedimento. Quo probato ſunt reſtituendi. vij. q. j. preſentium. ⁊. ꝭ. eo. ti. ca. vlti. Ber.

Diuiſio. Qualiter. Cōis diuiſio. Scđa ibi diſcretioni. Abbas ſic.: ¶ Caſus. Archiepus raguſinus ab eccľa ſua receſſit iā ꝑ q̃driēniū expectatꝰ/ et reuocatꝰ etiā ꝑ lr̃as dn̄i pape nec redire voluit. mandat pa. ca. raguſino vt poſt mēſem a receptiōe lr̃arum aliā perſonam idoneā ſibi eligāt in paſtoꝛē: niſi foꝛſitā reuerſus ſit. ¶ Nota ꝙ citādus et expectādus eſt q̄s anteq̄ꝫ ꝓuet̃ eccľia ſua/ ⁊ de grā dat̃ huic vnꝰ mēſis poſt primā citationē. Itē nota ꝙ nō eo ipſo ꝙ clericus recedit ab eccľa ſua habet ipam pro derelicta: ſꝫ cū vocatꝰ nō redit. B.
d ¶ Quadriēniū. Immo vltra annum adeſſe nō debet niſi iuſſio īperialis eū detineat. ī aut̃. quō opoꝛteat ep̄os ad oꝛdi. ꝭ. illud etiā diffinimus. colla. j. ⁊ in aut̃. de ſan. epiſ. ꝭ. interdicimꝰ. colla. ix. tn̄ q̄ꝫdiu nō renūciat clericus ſemper eſt: ⁊ licet vaget̃ non habet eccleſiam pro derelicto niſi contrahat cōtrariā negociationem: vt ſi fiat miles: vel ſi contrahat mr̃imoniū. vt. ꝭ. de cle. coniu. c. j. vel niſi admonitus nō redierit. vt. ꝭ. eo. ti. c. proxi. et. c. vlti. et. vij. q. j. peruenit.
¶ Glo. ſe. notat tp̄s receptiōis ⁊c̃. ſignat ꝯtrium.
e ¶ Redierit. Sufficit ſi reuerſus fuerit tp̄e receptiōis litterarum: vel vſq̄ꝫ ad mēſem reuertatur poſt receptionē qđ eſt notabile vt tp̄s receptiōis cōſideret̃. ar. ꝭ. de fo. cōpe. lꝫ. et. ꝭ. de ap. ſuper eo. ⁊. ꝭ. ti. pxi. dilectus. ij. vbi de h. ꝭ. de reſcrip. eam te. ⁊. ꝭ. de vſu. qꝛ fruſtra. In litteris contra vſurarios cōſideratur tp̄s ſubſequens non tempus date.† Ar. contra. ꝭ. de reſcrip. eam te. ⁊. c. conſtitutus quod ſoluetur. ꝭ. ti. pxi. dilectus.

† At ſi īpetrās etiam poſt datam exegit vſuras nō audiatur ꝑ reſcꝑtum niſi pꝛiꝰ illas reſtituat. Jo. and.

f ¶ Poſt menſem. Adhuc indulget ei vnū mēſem poſt receptionem litterarum ſi non ſit reuerſus.

Inter quattuoꝛ. Primo ponit̃ dictū. Scđo exceptio ibi dū modo. Ab. ¶ Caſus. Quidā clerici patriarche cōſtātinopolitani ſine licentia ipſiꝰ abſentabant ſe ab eccleſijs ſuis ſine iuſta ⁊ neceſſaria cauſa. queſiuit pr̃iarcha qualiter cū illis eſſet agendum. Rn̄. pa. ꝙ expectet illos cōgruo tp̄e ſ̄m qđ ei videt̃. et niſi redierint ad terminū eis p̄fixū/ pñt priuari eccleſijs ſuis: dūmō nō ſint iuſto impedimēto detēti. ¶ Nota ꝙ ſine licentia ſui prelati clerici ab eccleſijs ſuis ſe abſentare nō debent. Itē clerici abſentātes ſe citandi ſunt ⁊ expectandi congruo tempe anteq̄ꝫ priuentur beneficijs ſuis. Item iuſto impedimento detenti non debent ſuis beneficijs ſpoliari. Bernardus.
¶ Glo. ſeq. dicit ar. a cōtrario ceſſare: ⁊ ar. ꝙ bonum eſt.
g ¶ Sine iuſta cauſa. Quod facere non debet: īmo ſi iuſta cauſa ſubſit: debet petere licentiā ab ep̄o ſuo. ꝭ. e. c. relatū. ⁊ de cōſe. di. v. nō opoꝛtet. et ſic nō eſt ar. a cōtrario ſenſu. ſ. vt iuſta cauſa poſſint eſſe abſentes ſine licētia prelati. Unde eſt ar. ꝙ bonū nō eſt faciendū ſine licentia prelati. ꝭ. eo. relatum. ⁊. xvj. q. j. monachi. Et hoc ideo eſt ne obedientia contēnatur: quia ꝓpter obediētiam etiam bonū debet intermitti. xj. q. iij. quid ergo.

Obedientia nō eſt cōtēnēda.

h ¶ Deſerunt. Huiōi clerici qui ita deſerūt eccľias ſuas deſertores appellant̃ in canone. xxj. q. ij. placuit. et capi poſſūt ab his quorum conſoꝛtiū declinare nitunt̃. ar. xviij. q. ij. abbates.
i ¶ Tempoꝛe. Hoc ad arbitrium epiſcopi refertur cōſideratis cir

a clesia decani officio[a] defraudetur: mandamus quatenus scribatis eidem ꝙ suum ibidem officium vt decanus debeat exercere. Quod si vocatus venire noluerit: eligendi alium qui preesse ecclesie vestre valeat et prodesse:
b c vobis extunc[b] cōcedimus[c] liberam facultatem.

Innocentius. iij. ca. ragusino.

¶ Summatum est in. ca. precedenti. Capitulum. ix.

Qualiter archiepiscopus vester temeritate ꝓpria recessit ab ecclia ragusinēsi: nec
d iam vltra quadriennium[d] expe-
e ctatus redierit[e] per litteras etiā vestras reuocatus: ⁊. ꝭ. ¶ Dis. v. mandamus quatenus (nisi forsitan iam redierit) vos post men-
f sem[f] a receptiōe presentium/ personam vobis idoneam in archiep̄m eligatis. I dē ꝯstan. pr̄iar.

¶ Sūma vt in ca. ex parte. ꝭ. co.

Inter quattuoꝛ Cap. x. animalia: ⁊. ꝭ. ¶ De clericis q̄ eccľias vel p̄bendas sibi ꝯces-
g h sas sine iusta[g] ⁊ ncīa cā deserūt[h]: tuo presertim nō accedēte ꝯsensu: hoc tibi duximꝰ respondēdū:
i ꝙ postq̄ꝫ ꝯgruo tp̄e[i] fuerit expectati: nisi redierint ad illas pñt
k eis iuste priuari[k]. Dūmodo non
l sint iusto impedimēto[l] detenti.

I dē archiepo panoꝛmitano.

¶ Si nescit̃ vbi sit clericꝰ: tribꝰ publicis edictis citabit̃ ī eccľa sua. ⁊ si īfra sex mēses nō reuertit̃/ priuabitur ecclia sua. h. d. vsq̄ꝫ ad ꝟ. contra eos. Capłm. xj.

Ex tue deuotionis: ⁊. ꝭ. In eccľijs eoꝝ q̄ se fraudulent̃ absentāt: nec ad ipos valet citatio ꝑuenire: trine citationis edictū
m facias publicari[m]: ⁊ si nec sic cu-
n rauerit obedire: ⁊ vltra sex[n] menses suas deseruerint ecclesias iuxta sanctiōes canonicas: eis de-
o bent merito spoliari[o].

¶ Iste ꝟ. nō summat̃ ꝓpter varietatē lecturarū: ⁊ qꝛ ſ̄m vnum intellectū non facit ad rubꝛicam

¶ Cōtra eos etiā ꝓcedat̃: vt ip-
p sos[p] ꝑ suspēsiōis ⁊ excōicatōis sn̄iam ad tuā obedientiā venire ꝯpellas. Quod si nec sic eoꝝ malicia pot̃it emolliri: eos. B. ti. sctē susanne presbit̃ cardi. apo. se. le. a
q spūaliū[q] administratione remo-
r ueat[r]. ⁊ q̄bꝰ presunt ecclesijs de ꝑsonis idoneis faciat ꝓuideri: sed ī eos degradatōis sn̄iam nō ꝓmulget: vt cū eis misericoꝛdi-
s ter (si expediat) faciliꝰ agi possit[s]

I dē altisiodoꝛensi ep̄o.

¶ Priuilegiatꝰ vt absens ī studio fructꝰ p̄bēde r̄cipiat Existēs in villa vel castello vbi nullū est vel minꝰ cōpetēs studiū/ priuilegio nō vtit̃. Capłm. xij.

Tue fraternitatis discretio postulauit: ⁊. ꝭ. Quesiuisti p̄-

Ex tue. Duo sunt dicta. Scđm ibi: contra. Ab. ¶ Casus. Quidam p̄lati ecclesiarū subditi archiep̄i patraceñ. absentarūt se ab ecclesijs suis: ita ꝙ citari nō poterāt. q̄siuit archiep̄s a pa. q̄liter cū illis esset agēdū. Rn̄. pa. ꝙ edictū trine citatōis faciat ꝓponi apđ ecclesias ipsoꝝ: ⁊ si nō venerint ⁊ vltra. vj. mēses ecclesias deseruerint debent ecclesijs spoliari: sed priꝰ ꝓcedat̃ ꝯ eos ꝑ sn̄ias suspēsiōis ⁊ excōicationis vt ad obedientiā ipsiꝰ archiep̄i r̄deāt: ⁊ si eoꝝ malicia sic ꝯpesci non poterit/ cardinalis aplīce se. legatus remoueat eos ab administratiōe suarū eccľiaꝝ/ ⁊ ecclesijs illis de personis idoneis faciat ꝓuideri: sed eos non deponat vt cum eis si expedierit misericoꝛdit̃ agi possit. ¶ Nota ꝙ q̄ nō apparet: apud domiciliuꝫ suū dꝫ citari trinis edictis: ⁊ anteq̄ꝫ ꝓcedatur contra eū dꝫ expectari per. vj. mēses. Itē arg. ꝙ cū deposito nō sit dispensandū. Ber.

Diuisio.

m ¶ Publicari. Sic. ꝭ. de do. ⁊ cōtu. cām q̄. ⁊. c. vlti. ff. de dā. infec. l. iiij. ꝭ. pꝛoꝛ. ff. de lib. agno. l. j. ꝭ. rn̄. nec ob. ff. q̄ sen. sine ap. rescin. l. j. ꝭ. itē cū ex edicto† qꝛ ibi nō solēniter positū est edictum ¶ Glosa sequens signat contrarium. soluit. contra solutionem allegat duo iura.

† Dicit ho. cū latitant sufficit edictū publicari ad domos vel ecclesias per prima iura sed si infra ꝓuinciam faciunt sui copiā ꝓcedi nō posset ex edicto qđ nō ꝑuenisset ad eos nec cōtra latitantes ex edicto nō solēniter ꝓposito. et sic loq̄tur ꝯtrium. Jo. andree.

n ¶ Sex menses. Ar. ꝯ. ꝭ. eo. c. ij. ⁊. c. qualˀr. ⁊ ī aut̃. de san. epiſ. ꝭ. interdicimꝰ. col. ix. Ar. ꝯ. sol. h̄ tp̄s statutū ab hoīe interpellat ⁊ loco admonitionis habet̃. ꝭ. de loca. potuit. xvj. q. iij. placuit. vñ in casu isto moꝛa non purgat̃. ar. xx. q. ij. puella. nisi iustū īpedimētū ostenderit quare venire non potuit vt. vij. q. j. presentib. ⁊. ꝭ. e. ca. vl. Arg. cōtra ꝙ moꝛa purget̃. c. dist. qm̄. ⁊ arg. lxxxviij. di. perlatum.
o ¶ Spoliari. i. suspēdi iuxta canonicas sanctiōes ab administratione tp̄aliū ꝓcedēdo postea ꝯ eos ꝓut sequitur in littera.
p ¶ Ut ipsos. Scꝫ vagabūdos p̄latos: qꝛ h̄ loquit̃ littera de prelatis tantū: ex eo ꝙ dicit ab administratione remoueat: et quibꝰ presunt ecclesijs. Qualiter sit ꝓcedendum contra istos ⁊ alios absentes plene dictum est. ꝭ. vt lit. nō cōtest. qm̄ frequēter. ꝭ. poꝛro.
q ¶ A spiritualiū. Alˀs a spiritualium alˀs ab tp̄ali: vel melius ab episcopatuū: ⁊ ita est in registro vt dicit Inno.
r ¶ Remoueat. Ex isto mādato spāli si sunt ep̄i alˀs non posset legatus ex generali mandato. ꝭ. de offi. lega. qđ translationē. quo ad alios prelatos potest ex generali mandato etiā lit. nō cōte. ꝓuant̃ ecclesijs suis. ꝭ. vt lit. nō cōte. qm̄ frequēter. secꝰ si de crimine ageretur vt no. ꝭ. de do. et contu. veritatē. in magna glo. B.
¶ Glo. se. q̄rit et soluit. Itē ar. alˀ. iij. iura ⁊ duo alˀ. in contrarium.
s ¶ Agi possit. Sed nunq̄d surrogati remouerent̃? Nō credo: sed dispēsabitur cum eis‡ si necesse fuerit vt in oꝛdinibus tolerentur. Arg. est hic ꝙ ille q̄ deposuit nō possit restituere ar. de pe. di. vj. placuit. in fi. ⁊. ff. de q̄st. l. j. in fi. ff. de pe. diui fratres. Ar. contra. xj. q. iij. episcopus. xlvj. di. clericus. Ber.

‡ Depositis scꝫ. ⁊ est ar. ſ̄m Hostiē. ad q̄stionē not. de ele. innotuit ad finē. Jo. an.

Tue fraternitatis. Primo ponit̃ questio. Secūdo responsio ibi: ad qđ. Abbas. ¶ Casus. Quidā clerici obtinuerūt indulgētiā vt cā studēdi beneficia sua ꝑciperent in absentia sua: ⁊ sic accepta licētia a suo p̄lato trāsferūt se ad villas vel castella in quibꝰ modicū est studiū: cū deberent venire bonoñ. querebat̃ vtrū

deberēt habere bñficia sua in hmōi studio. Dicit pa. q ex pfata indulgētia fructū hre nō debent cū fraus τ dolus ei patrociniū non debeant impartiri. ¶ Nota q noīe studij de meliori vel saltē de bono intelligendū est. Itē indulgētia intelligi dz fm q ille q eam cōcessit intelligit. Itē fraus τ dol⁹ nemini pdesse dz: sz obesse. Ber.

¶ Glo. se. signat 3rium.

a ¶ Indultuz. Ab epo suo. s. eo. relatum. Uel dic indultum a papa.

¶ Glo. se. sigt 3riū targ.

b ¶ Ad villas. In regiis enī ciuitatib⁹ τ nō in puis villis siue castris iura docēda sunt vt i pemio digestorū. Arg. cōtra. xij. q. ij. gloria epi. et ff. de offi. psi. sed licet. — Iura vbi sunt docēda.

c ¶ Studiorū. Licet indeterminate dixerit studiū de meliori intelligēdū est arg. s. de iureiur. q̄to. Ar. ptra. s. de elec. cū nobis olim. j. de cēsi. ex pte. ff. de reg. iur. sp i stipulatione. Itē arg. q idē est esse minus cōpetens τ esse nullum ar. s. de trāsla. inter corporalia. sic. ff. de auc. tu. l. ij. τ ff. q satisda. cog. q̄tiēs. et ff. ad vel. l. q̄uis. §. si cōuenerit. Sz sufficit si sit studiū pueniēs siue mediocre. ff. de edil. edic. sciendū. §. illō. τ. l. si qd. §. venditor.

d ¶ Cōmittūt. ff. d fur. itaqz fullo. §. sed nemo. τ. ff. de arbi. ita demū. s. de rescrip. sedes.

terea vt cū iterdū canonici q̄b⁹ studiorū gra est indultū[a] vt i absentia sua fruct⁹ pcipiāt pbendarum suarū: accepta lnīa se ad villas[b] trāsferūt vel castella i q̄b⁹ nullū est vel min⁹ cōpetēs exercitiū studiorū[c] vtrū pbēdarū suarū fruct⁹ sint talib⁹ cōferēdi? ¶ Ad qd bre. r. eis qui hmōi fraudē pmittunt[d] (cū fraus τ dol⁹ nemini debeat patrociniū ipartiri) pfataz idulgētiā competere nō debere.

Hono. iij. pposito de valerijs.

¶ Qui iurauit i eccl'ia residere p fuitijs eccl'ie licite se absentat

Ex pte tua fuit p- C. xiii. positū q tpe quo recepisti ppositurā de valerijs: pstitisti de faciēda residētia iuramentū: τ. j. ¶ Postulatiōi. t. t. r. q si tenō absentādo i fraudē ppositure tue iura fideliter psequris: cū ex h cēseri debes residēs[e]: piuriū[f] nō incurris. Idē capitulo meteñ.

¶ Familiaris pape (nō obstāte pstōne 3ria) pbēde sue fruct⁹ pcipit in absentia. Caplm. xiiij.

q illi qui in ecclesia cōmorant: qz ipsi p... entiū negocia sepi⁹ pmouent. illud intelligo de gratia q manus dari beneficium: non obstante illa constitutione. ¶ Nota q qui est in seruitio dñi pa. ecclesie sue deseruire dicitur. Ber.

g ¶ Constitutione. Nisi hoc dictum fuisset nō valuisset rescrip. † — † Idē Ho. sed dic cons tra si cōstitutio simpliciter con tineat ius cōe per decre. j. de rescrip. τ p ea q not. de cō sti. c. j. li. vj. Jo. and.

Cum dilect⁹ fili⁹ mgr Otto: τ. j. ¶ Mandam⁹ q̄ten⁹ nō obstāte pstōne[g] q 3 absentes canonicos inter vos dr emanasse: fruct⁹[h] pbēde sue assignetis ei dē in nr̄o seruitio pmorāti. ¶ Cū familiares[i] nr̄i q circa nos se ob sequiales[k] exhibēt vniuersis/ minori nō debeāt prerogatiua gaudere q̄ vestrū singuli quorum negocia p seipsos sepi⁹ pmouent.

Idem meldeñ. episcopo.

¶ Duo canōici absētes cū epo seu in ei⁹ seruitio fruct⁹ pbēdarū suarū pcipiunt in absentia: cōstitutione ecclesie 3ria nō obstāte.

Ad audiētiā nō Ca. xv. strā puenit q cum i meldeñ. eccl'ia q̄dā sit pstitutio[l] valata iuramēto τ auctorita. se. ap. cōfirmata: vt canonici q nō resident i eadē/ suarū priuent fructibus pbēdarū: illis exceptj quos infirmitas[m] excusaret: siue i apl'ice[n] sedis fuitio cōtigeret detineri τ. j. ¶ Decernim⁹ vt duo[o] ex canonicis eccl'ie mēorate i tuo fuitio episcopi sunt. s. eo. de cetero.

s. de rescrip. cōstitutus. s. de of. dele. ex parte. et j. de deci. ex multiplici.

¶ Glosa sequens querit τ soluit.

h ¶ Fructus. Nūquid victualia que tantū presentibus consueuerunt dari debēt habere: no. s. eo. de cetero. τ. j. ti. pxi. non licet. nam si de illis papa itellexisset mādasset vt tanq vni ex residētibus puideret eis j. de verb. sig. olim. arg. s. de transla. inter corporalia. j. de deci. ad audiētiam. τ. C. de cadu. tol. l. vn. §. si vero nemo. i. ff. arg C. de rei. vxo. ac. l. vnā. §. sciendum.

i ¶ Cum familiares. Nam ipsi pars corporis eius intelliguntur. vj. q. j. §. verum. ver. ex quibus. C. ad. l. iul. ma. quisquis.

k ¶ Obsequiales. Ex eo enim eorum cōditio deterior esse non debet immo tunc gaudent priuilegio quia excusant a tutela. ff. de excu. tu. iurisperitos. τ. C. e. ti. l. vlt. Et sic dicuntur presentes qui in seruitio pape sunt: sic q̄ etiam in ser

Diuisio. Ex parte. Cōis diuisio. Secūda ibi: postulatiōi. Ab. ¶ Casus. Quidam electus fuit i ppositū de valerijs: in receptione ipsi⁹ ppositure pstitit iuramētū q faceret residētiā in eadē: postmodū vero q̄nqz absentabat se p iurib⁹ τ rōnibus ipsi⁹ ppositure psequendis/ siue pcurādis: dubitabat idē ppposit⁹ vtrū p hmōi absentiā piuriū incurrisset: cōsult⁹ pa. rñdet eidē q si nō absentet se in fraudē dū ipe psequit iura eccl'ie sue/ nō dz dici absens sed residēs: τ ita piuriū nō incurrit. ¶ Nota q q absens est p vtilitate eccl'ie sue: pñs reputat: τ iuramētū illō extēdit ad hoc q qui vtilitatem ecclesie sue procurat presens esse dicitur. Item fraus non admittitur in iuramento. Ber.

¶ Glosa sequens alle. duas concor. ponit tria similia.

e ¶ Residens. Q̄nqz cēset residēs q nō est vt h. τ. j. c. pxi. sic. ff. de capti. τ postli. l. retro dr: q̄nqz dr presens q in hortis est. ff. de peu. presens. et qui est in eadē puincia p presente reputat. C. de pscrip. lon. temp. l. vlti. sic quandoqz fingitur monachus qui nō est. † ar. j. de regula. vidua. τ. xxvij. dist. quod interrogasti. — † De talib⁹ notat. l. di. ferrum. τ. j. de spō. is q fm Hostie. Joan. and.

¶ Glosa sequens alle. duas concor. ponit tres casus similes. interserit argumentum cui assignat contrarium.

f ¶ Periuriū. Uide qualiter benigne iterptat iuramētū ne de piurio notet. si. s. de testi. cū tu. ita tñ q frauduleter se nō absentet: qz tunc piuriū incurreret. si. j. de sen. excōi. relatū. τ si esset in fuitio epi piuriū nō incurrit. s. eo. de cetero. qz p pñte cēset: qz eccl'ie tūc seruire intelligit. vij. q. j. scire. et idē esset si reuocaret a papa qz ei⁹ auctas in iuramento illo intelligit excepta. j. c. pxi. τ. s. de iureiu. veniētes. τ. ix. q. iij. p principalē. Itē habes h ar. q iuramētū extendit ad ea de q̄b⁹ dictū nō fuit vel cogitatū. Arg. j. s. de iureiur. ca. pe. ‡ Itē q p negocio pprio pōt eē absens: nec incurrit piuriū. s. de iureiu. petitio. τ. ij. q. j. phibent. vbi milites ppter iuramētū accusare phibent: tñ nō obstāte iuramēto cām suā vel suorū psequi possunt. In h enī iuramēto exceptū itelligit pprium factū: qz i gñali sermone psona loquentis intelligit excepta. C. de sol. inquisitio. et. ff. de condi. et demō. que heredi. §. plauti⁹. qz ordinata charitas a seipso incipit. xxij. q. v. si nō licet. τ de pe. di. iij. qui vult. — Ecclesie seruit qui epo fuit. — ‡ Dixit ho. nō extēdit ad talia vt i ptrario nisi sint cōnexa vel inclusa vt hic: salua pace glo. et Host. hic non colligit arg. Jo. a.

Cum dilectus filius. Primo ponit dictū. Scdo ei⁹ rō ibi: cum. Ab. ¶ Casus. Canonici meteñ. talē fecerūt cōstitutionē i eccl'ia sua q in absentia sua nihil pciperēt. magister. O. eiusdē ecclesie canonicus existēs in curia romana in seruitio dñi pa. petebat ab eis bñficiū suū: sed ipsi occasione dicte constitutionis illud denegabāt. mādat pa. canonicis meteñ. quatenus non obstāte illa constitutione que facta est cōtra absentes: debeāt eidem magistro assignare fruct⁹ pbende sue existenti in seruitio dñi pa. qz illi qui in seruitio dñi pa. cōmorant/ nō debēt gaudere minori progatiua:

Diuisio. Ad audientiā. Due sunt ptes. Secūda ibi: decernim⁹. Ab. ¶ Casus. Canonici meldeñ. quandā constitutionem fecerunt iuramento interposito confirmatam: q canonici nihil perciperent: nisi cū in ecclesia residerēt/ illis exceptis qui propter infirmitatem excusarentur: τ qui essent in seruitio apostolice sedis. episcopus quādoqz habebat aliquos in fuitio suo de canonicis: τ capitulum occasione illius constitutionis subtrahebat illis fructus prebendarum suarum: τ ita episcopus nō poterat eos habere quādo volebat vel sibi expediebat: peruenit hoc ad noticiam dñi pape. super hoc statuit pa. vt duo de canonicis existentes in seruitio episcopi integre percipiant fructus prebendarum suarum: quia absentes dici non debent qui in seruitio episcopi commorantur. ¶ Nota q qui infirmus est quasi deseruire intelligitur: vnde integre percipit prebendam. Item non dicitur absens qui in seruitio episcopi vel ecclesie cōmoratur. Ber.

l ¶ Constitutio. Isti constituerunt qd ius cōmune statuit τ iurauerunt seruare ius cōmune: absentes enim nihil percipere debent nisi sit de consuetudine approbata. s. de consti. cum omnes. — Constitutionem iustificat.

¶ Glosa sequens cū se. iustificat duos casus exceptos.

m ¶ Infirmitas. Hoc ipso satis puniunt qz nō debet addi afflictis afflictio. vij. q. j. cū percussio. τ. j. de cleri. egro. c. j. et. c. ex pte. nō enī debet ei pena in culpam verti. di. v. c. j. in fi. τ. c. ad eius vero. immo potius est miserandū τ cōpatiēdū. iij. q. ix. indicas. et j. de censi. licet. nec duplici dāno debet aliqs affici. ff. de iure do. l. iure succursum est. τ. ff. de condi. ob cau. si pecuniam. §. sed si acceperit: vnde plat⁹ infirm⁹ nō repellit sed dat ei coadiutor. vij. q. j. q̄uis. τ famuli egri qs curam⁹ nobis seruire intelligunt. ff. de sta. li. l. ij. §. stich⁹. τ tpe infirmitatis pascēdi sunt. ff. cōmo. in rebus. §. possunt. — Infirmis cōpatiendum est.

n ¶ In apostolice. Et si hoc nō fuisset appositū nihilomin⁹ intelligeret: qz pñs censetur. s. ca. proxi. τ. s. eo. ex pte. vbi absens presens censet: nec periurium incurrit: vt. j. vbi dicit cū absentes dici τc. τ eius auctoritas semper intelligitur excepta. s. de iureiur. venientes. ff. ad munici. imperatores. τ. s. eo. ex parte. ij.

¶ Glosa sequens recitetur per. q. an plures q duo.

o ¶ Ut duo. Per hoc intellige. s. e. de cetero. vt duo ex canonicis possint esse in seruitio epi: ‡ ita q nō priuent beneficio suo interim si vo plures essent priuarētur. ex eo q cōcedit de duobus intelligit prohibere de pluribus. arg. xxv. distin. qualis. τ. s. de presump. nōne. et credo hoc statutum fuisse ne in fraudē hoc aliqui pcurent. τ ecclesie seruitiū diminueretur ppter illorū absentiā: τ ex hoc videtur q vltra duos nō posset cogere eps vt in fuitio suo essent. — ‡ Idē intel ligas fm Gof. d his q sunt i ser uitio pape vel qui beneficio iurī studēt i theologia scz q debent esse duo tātū Jo. and.

F iij

a ¶ Integre. Nō tñ ꝑcipiunt victualia que tantū presentibus dātur. s̄. eo. de cetero. vbi de hoc. ⁊ .j. ti. ꝓxi. licet.
b ¶ Cōmorant. Et ita qui est in seruitio epi: seruire ecclesie intelligitur. vt. s̄. eo. de cetero vbi de hoc.

Diuisio. Cum ad. ¶ Primo narrat factum. Secundo prouidet ibi: vñ mandamus. Abbas.

¶ Casus. Antiochena ecclesia ꝓpter absentiā illorū qui seruire debebant in ecclesia: destituta erat ministris occasione q̄rūdā indulgētiarum quas super hoc se habere dicebant. petijt patriarcha super hoc ecclesie sue ꝓuideri. vnde mandat pa. patriarche quaten⁹ nō obstāte/siue obstantib⁹ aplicis idulgētijs et p̄decessorū ipsius p̄triarche silētio: reuocēt canonicos absentes et quosdā alios qui appellantur assisij. i. cōtinue residētes. ⁊ si non venerint de bñficijs ipsorum faciat ecclesie deseruire dū sūt absentes: et qđ supfuerit in vtilitatē ecclie cōuertat: de iure tñ poterant priuari: sed pa. voluit in h̄ eis facere gratiā. ¶ Nota q̄ clerici absentes possunt reuocari a ꝑlatis suis: q̄uis idulgētia pa. sint muniti. Item ex causa cessat siue perditur priuilegium. Ber.

tio existētes suarū fruct⁹ itegre[a] ꝑcipiāt p̄bēdarū: cū absentes dici nō debeāt/sed p̄ñtes q̄ tecū ꝓ tuo ⁊ ipsi⁹ ecclie seruitio cōmorant[b]. Grego. ix. patriarche antioche. aposto. se. legato.

¶ Si ecclia patit mistroꝝ defectū: ꝓuilegiati sup absētia ꝑ subtractionē ꝓuētuū redire cogunt h. d. Et est bon⁹ text⁹/⁊ pōt multum practicari. Capłm. xvj.

Cum ad h̄ sint ecclastica bñficia dputata: ⁊ .j. ¶ Sane nobis innotuit q̄ eccla antiochena multis ex s̄uitorib⁹ ei⁹ absentibus est fere destituta[c] ministris. ¶ Vñ mādam⁹ q̄ten⁹ nō ob stantib⁹[d] aplicis indulgētijs[e] et p̄decessorū tuorū lnia[f]: absentes canōicos ⁊ assisios[g] reuoces ad residēdū in ecclia supradicta: et si nō venerint[h]: tu de ipsoꝝ bñficijs dū absentes fuerint/ipsi ecclesie facias cōgrue deseruiri: in vtilitatē eiusdē qđ ex p̄fatis bñficijs supfuerit ꝯuertēdo. Idē.

¶ Priuat bñficio cleric⁹ nō residēs si monit⁹ non redeat: nec iustam excusationē alleget. h. d. Et est casus notabilis. Cap. xvij.

Clericos i ecclesijs tue iurisditiōis bñficia q̄ residētiā exigūt assecutos: si ad alteri⁹ dyocesim absq̄ lnia[i] tua morandi causa transierint: liceat tibi si moniti non redierint[k] dictis bñficijs (nisi excusationē[l] rationabilem ostenderint) spoliare.

De p̄bendis ⁊ dignitatibus. Ex cōcilio pictauieñ.

¶ In bonis ecclie non succedit iure ꝯsanguinitatis. Capłm. j.

Vt null⁹[m] de clero siue pplo ecclesiastica bona iure consanguinitatis[n] sibi requirat habēda. In corpore canonum.

¶ Non licet episcopo aliquem ordinare sine titulo. Capłm. ij.

Non liceat vlli epo ordinare clericos[o] ⁊ eis nullas alimonias p̄stare: s₃ duoꝝ alteꝝ eligat: vel nō faciat clericos: vel si fecerit/det illis vñ viuere[p] possint. Greg. autē. subdyacono.

¶ Bona ecclesiarum cōia sunt: nec debet quisq̄ tāq̄ propria vēdicare. Capitulum. iij.

Ratio nulla permittit vt quod pro cōmuni vtilitate datum esse cognoscitur: proprijs cuiusq̄ vsib⁹ applicet[q]. Alex. iij. in cōci. lateraū.

c ¶ Destituta ministris. Hec est iusta causa reuocādi eos. vt. xxj. q. ij. placuit. ⁊ q̄ i eo manere deberent in quo vocati sūt. ea. causa. q. j. ca. j. et. lxx. di. sanctorū.
¶ Glo. se. reci. per. q.
d ¶ Nō obstātib⁹. Nisi hoc diceret nō posset illos pretextu istarū lrarū reuocare: cū de indulgentia concessa nō facerent mētionem. † s̄. de prescrip. veniens.
¶ Glosa sequens recitetur per questionem.
e ¶ Indulgētijs. Siłis reuocatio est. j. de deci. suggestū. Ber.
f ¶ Licētia. Et si de h̄ nō fuisset facta mētio nihilomin⁹ valuissent lr̄e: q̄ indulgētia nō extēdebat post mortē illorū: vnde statim expirauit cū in preiudiciū ecclesie nil facere possit: quod si fecerit successor poterit reuocare. j. de do. c. ij. et pe.
g ¶ Assisios. Vocat assisios bñficiatos q̄ non sunt canonici qui seruire debent ecclesie: nec vocantur ad cōmunes tractat⁹ cum canonicis: et dicuntur assisij q̄si assidui: in multis ecclesijs sunt plures tales qui mansionarij dicuntur.
¶ Glosa sequens signat contrarium et soluit.
h ¶ Venerint. Ar. ꝯtra. s̄. eo. iter q̄ttuor. ⁊ c. ex tue. ⁊ s̄. de ap. peruenit. ij. et. vij. q. j. p̄sentiū. vbi ex toto priuant si nō redeant ad terminū sibi prefixū. Hic papa miti⁹ voluit agere cū eis ꝓpter indulgētiā vñ nō p̄uant stati sicut illi q̄ nō habēt idulgētiā. j. c. ꝓxi. ⁊ satis p̄uant q̄ bñficia eis subtrahunt ex toto vt sic indirecte fiāt volētes ꝑ amissionē bñficiorū. sic. s̄. de eta. et q̄li. q̄ris. tñ si diu ꝑdurarēt i sua ꝯtūacia poterit illos ex toto p̄uare ꝑ iura p̄dicta. j. c. ꝓxi.

Clericos. Nō diuidit. Ab. ¶ Casus. Quidā clerici assecuti sunt bñficia q̄ req̄rūt residētiā in eccłijs dyoc. sue: isti clerici transibāt ad alienā dyo. cā morandi sine licētia sui epi: cōsult⁹ pa. quid de talib⁹ sit agendū. rñ. q̄ si moniti non redierint ad terminū sibi datū spoliandi sunt ecclesijs illis: nisi ostēderit rōnabilē causam quare nō possint redire. ¶ Nota q̄ qualitercūq̄ clerici sint absentes de licentia/vel sine lnia prelati sui semper vocandi sunt: anteq̄ ꝓcedat cōtra eos. Itē si cām rationabilem ostendant quare venire non possunt: nō puniuntur. Ber.
i ¶ Lnia. Sine lnia epi cleric⁹ se absentare non d₃. s̄. e. iter q̄ttuor etiā de iusta cā. s̄. eo. relatū. ⁊ de cōse. di. v. nō oportet. ij. Ber.
¶ Glosa sequens distinguit an pro delicto ⁊c. ⁊ remittit.
k ¶ Redierint. Nota q̄ cleric⁹ siue de licētia sui epi siue sine licētia sit absens pri⁹ est monēd⁹ vt redeat q̄ priuet beneficio suo vt hic patet. ⁊ s̄. eo. inter. et. c. ex tue. Super hoc tamē distingue quis aut habet ecclesiā ꝓ derelicto aut nō. Si habet eā ꝓ derelicto/puta quia contraxit matrimoniū: vel factus est miles: vel ioculator: cum de hoc constiterit: eps statim potest eccłiam illius alij cōferre. s̄. de cle. coniu. ca. j. ⁊. lxiij. dist. si quis. Vł si recepit aliā ecclesiā habentē curā aīarū cum prius talem haberet. j. ti. proxi. de multa. Si vero nō habet eā ꝓ derelicto/monēdus est. si cōparet/tunc fiat ꝓut hic dicit: si nō cōparet/ q̄ vagabūdus discurrit tunc fiat qđ d₃. s̄. eo. ex tue. De hac materia plenius dictum est. s̄. vt lite non conte. q̄m frequēter. § porro. vsi. si vero.
l ¶ Excusationem rationabilē. Puta quia erat infirmus. q̄re venire nō potuit. vij. q. j. presentiū: vel q̄ h₃ ibi capitales inimicicias ita q̄ illuc venire nō audet. s̄. de elec. bone. ij. vel alia q̄cūq̄ iusta cā † ita q̄ venire nō possit: tūc si procederet cōtra ipsum nō preiudicaret ei. ar. s̄. de testi. i noīe dñi. Et arg. est hic semp rationē esse reddendā de oib⁹. sic. s̄. de rescrip. ca. si quādo.

¶ Rubrica De p̄bēdis et dignitatibus.
¶ Qr clerici nō possunt honeste viuere nisi habeant p̄bendas vñ vite necessaria ꝑcipiant: merito post rubricas p̄cedentes subijcit ista. Ab.
¶ De hac maťia tractat xxj. q. j. ⁊ q. ij. ꝑ totum. ⁊ lxx. dist. sanctorū. xvj. q. vij. nullus.

Vt nullus. ¶ Casus. Dicitur h̄ q̄ nullus debet ecclesiastica bona q̄rere iure consanguinitatis.
¶ No. q̄ hereditaria successio non habet locū in sp̄ūalibus. Ber.
m ¶ Vt nullus. Supple statuimus.
¶ Glo. se. distinguit inter ecclesiastica ⁊ patrimonialia bona.
n ¶ Iure cōsanguinitatis. Hoc intellige de bonis eccłiasticis ‡ vt dicit lr̄a. vel de his que intuitu ecclie q̄sita sunt: illa neq̄ ex testamēto nec ab intestato trāseunt † ad cōsanguineos: siue sint bona mobilia siue nō: sed ecclesie remanent. Alia vero bona q̄ intuitu ꝑsone: vel de hereditate alicui⁹ ꝑuenerūt ad eos transeunt ad consanguineos ab intestato vel ex testamento s̄m dispositionē clericorum. j. de testa. ca. j. et. c. cū in officijs. ⁊ c. ad hec. et. ca. relatū. ij. Et ita hereditaria successio in ecclesia locum non habet. viij. q. j. apostolica. et. s̄. de fil. presby. presentiū. ⁊ c. conq̄rente. et. c. ex transmissa. ⁊ j. de deci. ad h̄. ⁊ j. de iurepa. cōsuluit. ⁊ j. de insti. ad decorem.
¶ Glo. seq. reci. per. q. an etiam in minoribus. ⁊c.

Non liceat vlli. ¶ Casus. Dicitur hic q̄ eps aut nō faciat clericos/aut si fecerit: debet illis prouidere vnde possint viuere. ¶ Nota q̄ eps debet prouidere ordinatis ab ipso. Ber.
o ¶ Clericos. Indistincte dicit de omnib⁹: et ideo videtur q̄ omnibus teneātur in quibuscūq̄ ordinibus. ar. s̄. de fi. presby. proposuit. et. xxviij. di. de his. Appellatione enim clericorum omnes in minoribus ordinibus et maioribus continentur. xj. q. j. ca. de persona. xxj. dist. ca. cleros ⁊ clericos: nisi habeat de suo vnde viuere possit. j. eo. eps. et. c. tuis. Ecclesia tamen romana nō consueuit cogere episcopos nisi pro his qui sunt in sacris ordinibus ‡ j. eo. cū s̄m apostolum.
¶ Glosa sequens signat contrarium et soluit.
p ¶ Viuere. Ar. contra. lxx. dist. c. j. et. ij. Illud corrigitur in odiū episcoporum. j. eo. cum s̄m apostolum.

Ratio. ¶ Casus. Dicit hic q̄ nulla ratio sinit vt aliquis proprijs applicet vsibus quod pro cōi vtilitate est datū. ¶ Nota q̄ nullus rem ecclesie ita sibi appropriare debet vt ita suam reputet. s. q̄ possit eam alienare. Ber.
q ¶ Applicetur. i. appropriētur † s. vt tanq̄ ꝓpriū reputet qđ est ecclesie ⁊ sic non obuiat qđ h̄ d₃ diuisioni p̄bēdarū. sic exponitur xxv. q. j. que ad perpetuam. xij. q. j. §. si ergo.

† Putat Egidi⁹ hoc verū q̄ñ tēpore indulgentie impetrate ecclesia nō patiebat ministrorū defectū. vel patiebat et de hoc fuerat expressum in indulgentia. alias putat indulgētiam nō valuisse a p̄ncipio datā in p̄iudicium enorme diuini cult⁹. s̄. de cōsti. ex parte. Jo. andree.

Clerici absentes q̄liter sunt reuocādi.

† Puta in tēperies aeris vł timor mortis. lxxiiij. di. quorūdā dereñ. ad supplicationē. vel fractio pontis vel similia et habes exēpla. ff. si q̄s cau. l. ij. vel papalis indulgētia. s̄. c. proxi. s̄m Ho. Jo. an.

‡ Vel de ipsis dignitatibus ⁊ prebendis. vt plus faciat ad titulum. Jo. and.
† Iure successiōis alicuius ꝓpinquitatis ratione in sup scriptiōe in corporeca nonū. de q̄ xix. di. c. j. s̄m Egi. et not. ꝑ gñali allegatione vt dixi de coha. cleri. vestra. Joan. and.
‡ Alij eni a statu clericali recedere p̄hit. j. de elec. cū ex eo. lib. vj. Jo. and.
† Vel heredib⁹ q̄si proprium relinquat vel applicet q̄si ap̄ d se plicetur. Jo. ā.

Diuisio. Episcopus. Primo ponit dictū. Scd̄o ei⁹ exceptionē ibi: nisi ꝛc. Ab. ¶ Casus. Statuit lat. cōcil. ꝙ epi nullū debeāt ordinare sine certo titulo in dyaconū vl' pbr̄m/ ꝛ idē intellige de subdyacono. qd̄ si fecerint tā diu ministrēt illi necessaria donec in aliqua eccl'ia sibi cōueniens bn̄ficiū assignent: nisi de sua vel paterna hereditate subsidiū vite possit h̄re. ¶ Nota ꝙ null⁹ dȝ ordiari sine certo titulo ꝛ si ordinatus fuerit: dȝ ei ordiator ꝓuidere. Itē ad titulum sui patrimonij pōt quis ordinari. Ber.

a ¶ Dyaconū. Idē est de subdyacono. ꝭ. eo. cū scd̄m. et idē videt̄ de minorib⁹ ordinib⁹. ꝰ. eo. c. non liceat.

b ¶ Necessaria. Consideratis facultatibus ecclesie ꝛ dignitate ipsius clerici. arg. ff. de ciba. ꝛ ali. le. cū alimēta. ꝛ. ff. de iur. do. qro. ꝛ. ꝰ. de vi. et ho. cleri. qm̄. ꝛ. ff. de vsufru. sȝ ꝛ si qd. ꝭ. j. et ꝭ. eo. de multa.

c ¶ Subsidiū. Innuit̄ h̄ ꝙ aliqs sine titulo ecclesiastico possit ordinari ex q̄ hȝ de suo vn̄ viuere possit. ꝛ est verū. ꝭ. eo. tuis. ꝛ facit ad hoc. xij. q. j. illi q̄. ꝛ. xvj. q. j. c. vlt. ꝛ. j. q. ij. clericos. ꝛ. ca. se. qr intelligit̄ ordiari ad titulū sui p̄rimonij ꝛ talis cēset̄ in psona ꝛ reb⁹ gaudere priuilegio clericali. xij. q. ij. ecclesiarū seruos. ꝛ. xvj. q. j. sunt. qr de foro ecclesie fact⁹ est lȝ nō habeat ecclesiam.

¶ Qui ordinauit aliquē ad sacros ordines sine titulo non habentē de suo vn̄ viuat: ꝓuidere tenet̄ de suo donec aliquem titulū fuerit ꝯsecut⁹. Ca. iiij.

Episcopus si aliquē sine certo titulo de quo necessaria vite pcipiat in dyaconū[a] vel pbr̄m ordinauerit tādiu ei necessaria[b] subministret: donec in aliq̄ ecclesia ei ꝯueniētia stipēdia militie clerical̄ assignet. ¶ Nisi tal' ordiatus de sua p̄rna hereditate subsidiū[c] vite possit h̄re. Idē ei eodē.

¶ Non debēt epi ꝑmittere quē plures eccl'ias obtinere. Cap. v.

Quia intātū quorūdā ꝓcessit ambitio: vt nō duas vel tres sed plures[d] eccl'ias perhibeant̄ habere: cū nec duabus[e] possint debitā ꝓuisionē impēdere. ¶ Per fratres ꝛ coepōs nostros hoc emēdari pcipim⁹: et de multitudine p̄bendarū canonibus[f] inimica que dissolutiōis materiā et euagatiōis inducit: certūqꝫ continet piculū aiarū[g]: eoꝝ q̄ ecclesijs deseruire valeāt in digētiā volum⁹ subleuari. Idē.

¶ Ad mandatū pape non tenet̄ qs ꝓuidere illi q̄ bn̄ficiū in l'ris tacuit: vel cui sine scandalo ꝓuideri nō pōt. h. d. Et i vlti. ett iste text⁹ semp mēti tenēd⁹. Cap. vj.

Cum teneamur: ꝛ. ꝭ. ¶ Si mādatū nr̄m ꝓ alicui⁹ ꝓuisiōe receperis: q̄ aliud bn̄ficiū[h] hēat de quo valeat ꝯmode sustētari[i]: nisi fortei l'ris ipsis de hoc mentio habeat̄: aut si nō pōt[k] ei sine scādalo ꝓuideri: equanimiter[l] sustinem⁹: si ꝓ eo mādatum nr̄m nō duxeris exequēdū. Idē.

¶ Habens plures ecclesias alteram eligere ꝛ alteram dimittere compellit̄. Capitm. vij.

Referēte. I. pbr̄o accepimus ꝙ cū duas haberet eccl'ias: archidyacon⁹ tuus ipȝ altera spoliauit. et cuidā pbr̄o. G. noie assignauit[m] eādem. p̄dict⁹ autē. I. sentiens se in hac pte grauari ad metropolitanum videlicet remeñ. archiepm̄ appellauit[n]. Cūqꝫ de mandato eiusdē archiepi in predicta eccl'ia restitut⁹ fuisset: p̄fat⁹ archidyaconus eūdem. I. (ꝓ eo ꝙ ad p̄ntiā suā vocat⁹ venire ꝯtēpsit) vinculo excōicatiōis astrixit[o]. ¶ Nos autē ipm̄ a s̄nia q̄ tenebatur facientes absolui: tibi mādamus q̄tenus prescripto. I. de p̄dictis ecclesijs vna quā maluerit[p] relicta alterā p̄fato. G. si ecclesiam non habet non differas assignare. alioquin ipsam alteri persone idonee beneficio ecclesiastico

Diuisio. Quia intantum. Primo ponit̄ excessus Scd̄o ꝓuisio ibi: per fratres. Abbas sic.

¶ Casus. Quidā ambitione ducti nolūt esse cōtēti vna/ vel duabus ecclesijs/ aut etiā trib⁹: sed qd̄cūqꝫ p̄nt acqrūt cū etiā duab⁹ fuire nō p̄nt: pcipit lat. cōcil. ꝙ ambitio istoꝝ corrigat̄ p epōs in quoꝝ iurisditione clerici consistunt/ ꝛ de bn̄ficijs istoꝝ q̄ obtinēt ꝯ canones ꝛ piculū aiarū iducūt: ꝓuideat̄ pauperib⁹ clericis q̄ ecclesijs valeāt deseruire. ¶ Nota ꝙ nemo pōt habere duas eccl'ias sine periculo aīe: nisi dispēsatiue p papā. Itē indigētib⁹ ꝛ deseruire volētib⁹: debent ecclesie conferri. Ber.

¶ Glosa sequens querit ꝛ soluit.

d ¶ Plures. Quid iuris sit de hoc plene dr̄. ꝰ. de elec. dudū. ij. Sȝ qd̄ si aliqs habeat plura beneficia p dispēsationē nūqd vocabit ad capl'z vtriusqꝫ eccl'ie ꝓ negocijs siue electiōib⁹: Credo ꝙ sic. si ē in tali loco vn̄ cōmode vocari possit: nisi ꝯsuetudo eccl'ie approbata faceret i ꝯriū: qr ex q̄ cū eo dispēsat̄ in eccl'ia: ꝓ ꝯsequēs in oīb⁹ accessorijs dispēsat̄. ꝛ sic fuat̄. ꝰ. de elec. i genesi. ꝛ corā vno epo ꝓuenit̄ tm̄ de his q̄ ad vnā ptinēt eccl'iā: sicut cōuenit̄ qs rōne possessionis vbicūqꝫ res sit rei vēdicatōe: lȝ nō hȝ domiciliū. C. vbi i rem acti. l. vl. ꝛ. ꝰ. ꝺ fo. ꝯpe. sane. ꝛ. c. ff. Et sic q̄ hȝ duas eccl'as i diuersis epatib⁹ vtrobiqꝫ itelligit̄ h̄re domiciliū. ar. de rescꝑ. dilect⁹ fili⁹. ij.

Prebēdatus i duabus ecclesijs ꝓ vtriusqꝫ negocijs est vocandus.

e ¶ Nec duabus. Sic. ꝰ. ti. ꝓxi. c. qr nōnulli. ꝛ. xvj. q. j. c. pbros.

f ¶ Canonib⁹. Quos hēs. lxx. di. c. sctōꝝ. ꝛ. xxj. q. j. c. j. ꝓ totā qōnē.

g ¶ Aiarū. Nisi p dispēsationē † obtineāt illas ꝛ. ꝰ. de elec. dudū. ij.

† Bōnabilē. al's si fiat sine cā km beatuȝ Ber. dispēsatio dici debet. Jo. andree.

Cum teneamur. Non recipit cōgruā diuisionē. Ab. ¶ Casus. Aliquis habēs sufficiēs bn̄ficiū ipetrauit l'ras pro alio bn̄ficio in alia ecclesia obtinēdo: nec fecit mentionē de bn̄ficio qd̄ habebat. q̄situ fuit a pa. vtrū teneret̄ ille cui l're dirigunt̄ ꝓuidere illi auctoritate illarū l'raꝝ. R̄n. pa. si mādatū nostrū recepis sup ꝓuisiōe illi⁹ q̄ hȝ aliud sufficiēs bn̄ficiū patiēter sustinebim⁹ si nō feceris qd̄ mādam⁹. nisi de bn̄ficio suo in l'ris nr̄is fiat mentio/ vel si nō potes ei ꝓuidere sine scādalo. ¶ Nota ꝙ oportet mādatū dn̄i pape adimplere nisi subsit ratio nō adimplendi. Itē siqs h̄ns bn̄ficiū cōpetēs l'ras ipetrauerit ad aliud obtinēdū/ nisi fecerit mētionē de alio bn̄ficio nō valēt. Itē ꝓpter scādalū multa sunt dimittēda q̄ al's fieri deberent. Ber.

h ¶ Aliud beneficiū. Et ita si qs habeat aliud bn̄ficiū pōt excipi cōtra eū. ꝰ. de rescrip. c. cū adeo. ꝛ. c. si ꝓponēte: vbi de hac materia plene tractatur: nisi excipiens similiter habeat plura beneficia ¶ Glo. se. ar. a ꝯrio. ꝛ illud determinat. [ꝰ. de excep. cū eccl'astice.

i ¶ Sustentari. Ergo vr̄ ꝙ si nō pōt ꝯmode sustētari non oportet fieri mētionē qd̄ satis vr̄ equū. Sed tuti⁹ est ꝙ de ipso faciat mentionē q̄tūcūqꝫ sit modicū: qr vr̄ dolose tacuisse vt citi⁹ obtineat l'ras: qr simpl'r se clericū appellauit. Si vero dixisset se nullū bn̄ficiū assecutuȝ cum habuerit tenue nō valēt l'rē. ꝰ. de rescrip. si ꝓponēte aliq̄. vide. c. si motu ꝓprio. eo. ti. li. vj. ¶ Gl. se. cū sequēti elicit duo argumenta.

k ¶ Si nō pōt. Ar. id solū fieri posse qd̄ cōmode vel iure fit ꝛ sine scādalo. ff. de verb. sig. l. nepos. ff. de vsu ꝛ habi. l. nō al'r. † xxij. q. ij. faciat hō. Et sic ꝓpt scādalū qñqꝫ recedit̄ a iure. arg. ꝰ. de cleri. cōiu. cū olim.

† Sed tur Mulier hō spitem recipe pōt ꝙ si is sit q̄ honestecū ea q̄ vsum habeat habiturus sit. Io. and.

l ¶ Equanimiter. Ar. ꝙ mādatū supioris non est necesse adipleri: vbi rō nō adimplēdi potest reddi ar. ꝰ. de rescrip. si q̄n. ar. ꝰ. ti. ꝓxi. ca. vlti.

Diuisio. Referēte. In p̄rima ponit̄ ipetrantis conquestio. In scd̄a ipsi⁹ absolutio ꝛ cāe cognitio ibi: nos añt. Ab. ¶ Casus. Quidā pbr̄ in archidyaconatu cuiusdā archidyaconi habebat duas eccl'ias: archidyacon⁹ spoliauit illū altera illarum: ꝛ assignauit illā cuidam alij pbr̄o. G. noie. ꝓpter qd̄ pbr̄ ille appellauit ad metropolitanū suū. s. remēsem archiepiscopū: et sic archiepiscopus restituit illi eccl'iam: post hoc archidyacon⁹ vocauit illū presbyterum ad presentiam suam ꝛ quia ille nō venit archidyacon⁹ excōicauit eūdē: pbr̄ conquest⁹ est dn̄o pa. vn̄ pa. fecit illū absolui a s̄nia qua tenebat̄: mandat epo dyoc. vt ille pbr̄ vnā de p̄dictis ecclesijs eligat quā voluerit alterā assignet p̄dicto. G. cui archidyacon⁹ eā cōtulerat si nō hȝ aliud bn̄ficiū: alioquin ꝯcedat illā alij psone idonee bn̄ficiū nō h̄nti. ¶ Nota ꝙ hic appellat̄ ad metropolitanum omisso medio qd̄ est circa ius. Sed cōsuetudo est vt ad illū metropolitanū appellaret̄ omisso medio. Itē nota qd̄ archidyacon⁹ potest excōmunicare quod patet per hoc ꝙ a tali s̄nia absoluit̄ iste hic. Itē nota ꝙ olim f'm hanc decretalē q̄ habebat plures ecclesias eligere poterat quā volebat altera relicta: hoc hodie non habet locū quia recipiendo secundam vacat prima. Itē nemo potest habere duas ecclesias vt hic patet. Item beneficiū non habenti est dandum. Ber.

m ¶ Assignauit. Qd̄ h̄ dicit̄ vr̄ de iure cōi spectare ad epm̄. xvj. q. vij. ca. null⁹. ꝛ. ꝰ. de of. archi. ca. cū satis: nisi h̄ habeat archidyaconus de ꝯsuetudine p̄scp̄ta. ar. ꝭ. de exces. pla. ca. ij. ꝛ. ꝰ. de offi. archi. ca. vl. De hac materia quere. ꝰ. de offi. ordi. pastoralis. Ber.

¶ Glosa sequens alleg. concor. signat ꝯtrarium ꝛ ibi remittit ꝛ opi. ponit lau. quam reprobat.

n ¶ Appellauit. Et sic omittit̄ medi⁹. sic. ꝭ. de no. ope. nūci. significantibus. Ar. ꝯtra. ꝰ. de ap. dilecti filij. prior. Dic vt ibi. Lau. dixit ꝙ ideo quia omisit mediū nō tenuit appellatio vnde postea tenuit s̄nia excōicationis lata ab archidyacono in pbr̄m: sed hoc non est verū: qr appellatio illa finita erat postqꝫ fuit restitut⁹ sacerdos in pristinū statum: ꝛ de consuetudine appellat̄ ab archidyacono ad archiepiscopum ‡ sed archidyacon⁹ post illam restitutionē iterū vocauit pbr̄m ad se. ꝛ qr non venit ipm̄ excōicauit. ꝛ sic tenuit s̄nia nō obstante appellatiōe q̄ diu terminata erat ꝛ finita.

‡ Hoc placet Host. q̄ dicit se scire ꝙ archieps remeñ. talib⁹ ꝯsuetudinibus vtit̄. al'r. de appel. romana. li. vj. Jo. and.

o ¶ Astrixit. Sic ptȝ ꝙ archidyaconi possunt excōicare. ꝭ. de co q. ¶ Gl. se. obijcit. pōit opi. alani quā reprobat. [fur. ordi. rece. ca. j.

p ¶ Quā maluerit. Iste volebat vtrāqꝫ tenere: sed videt̄ ꝙ vtraqꝫ debuit spoliari. vij. q. j. si qs eps. qd̄ cōcedebat Ala. et dispēsatiue reseruat̄ ei altera qd̄ nō credo: qr illud decretū sp̄aliter loquitur in

epo.ꝛ lꝫ nō debuerit iste recipere scdam tn̄ nō debebat propterea ꝑdere vtrāqꝫ ꝑm illa tpa sed alterā tm̄: vt.j.eo.c.ꝑterea.hodie vero illd verū est ꝙ q̄ recipit scdam habentē curā aīarū cū pri⁹ talē haberet ipso iure vacat prima.ꝛ si vtrāqꝫ retinere cōtēderit spolietur vtraqꝫ.j.eo.de multa: alr̄s nihil adijceret ꝯstitutio illa.

e In promissis. Ar. ꝙ ea que ꝑmittunt sunt opere adimplenda. s.de pac.qualiter.ꝛ.xij.q.v.quia iohannes.ꝛ.xxxij.q.vlti.c.fi. Sed videtur ꝙ talis promissio non teneat: quia beneficium non potest promitti vel concedi anteqꝫ vacet.j.de ꝯces.preben.ꝛ eccle. nō va. nulla. Sol. dicas ꝙ hec promissio licita fuit: quia hic primo receptus fuit in fratrē ꝛ canonicū: et eo pure recepto ꝑmisit ei episcop⁹ conferre primā ꝑbendā vacaturā/ꝛ hoc non est contra ius. imo ad hoc tenebatur episcopus de iure: qꝛ eoipso ꝙ dedit canonicatum per consequēs obligauit se ad ꝑbendā etiam sine ꝑmissione expressa: quia alterum sine altero diu esse nō potest.j.q.iij.si quis obiecerit.ff. de decur.herēnius. vnde iste taliter institutus potest agere contra epm vt conferat ei ꝑbendam in eccl'ia illa in qua est receptus vt dicit in fi. Promissio vero siue collatio bn̄ficij non vacātis nulla est: et sic loquitur.c.j.de ꝯces. preben. nulla. et.c.relatum.ꝛ.c.ex tenore.ꝛ iste nullā habet petitionem ex tali promissione seu collatione.

a Carenti. Ar. ꝙ q̄ habet vnū beneficiū nō pt obtinere scdm vel l'ras ipetrare: nisi de pmo faceret mētionē.s.c. ꝑxi. ꝛ.s.de rescꝑ.cū adeo.et ca.si ꝑponēte.qꝛ habēti dare nihil alid ē qꝫ perdere. vt.j.q.ij. pastor. nisi per dispēsationē.s.de elec.dudū.ij.ꝛ qui beneficium habet non reputatur idone⁹ ad aliud.j.eo.super.

Maioribus. Prohibet diuisio ꝑbēdarū ꝛ ꝑmutatio dignitatū. In pria pōit cā ꝑhibitiōis. In scda ꝑhibitio ibi: iccirco. Abb.

Diuisio.

Casus. Quidā plati bn̄ficia minorū clericoꝝ diuidebāt in plura beneficia maiorib⁹ bn̄ficijs i sua itegritate manentibus.concil.turon̄. videns ꝙ h erat iniquū statuit ꝙ eccl'ia seruet vnitatē sine aliq̄ sectiōe in minorib⁹ bn̄ficijs sicut in maiorib⁹ vt de cetero nll'a fiat diuisio ꝑbendarū aut etiā dignitatū ꝑmutatio. Nota ꝙ ad vnā ꝑbēdā plures eligi nō possunt: ꝛ si fiat nō valet. Item idem iuris est in minorib⁹ sicut in maiorib⁹. Itē ꝑbēda diuidi nō debet. Item permutatio dignitatuꝫ fieri nō debꝫ: qd verum est sine auctoritate superioris. Ber.

Glosa sequens arguit ad duo.

b In minimis. Ar. ꝙ idē iuris ē in ꝑuis qd in magnis. xxiiij. q.vlti.c.vlti.s.de appel.c.de appellationibus: ꝛ ita magnū iudicabis vt paruum.s.de iudi.nouit. Item est arg. ꝙ idem est iuris in parte qd in toto arg.j.q.j.si quis episcopus. Ber.

c Diuisionem. Sine iusta cā.j.eo.cū causa. Ex iusta cā potest vna ꝑbenda diuidi in duas cū vacat si facultates sufficiāt.j.eo.vacante.ar.j.eo.significatū.ꝛ.j.de eccle.edi.ad audientiā.ꝛ sic erunt duo iura: sed duo ad vnā prebendam eligi non possunt vt vn⁹ vnā medietatē habeat et alter alterā: vl' ꝙ vn⁹ expectet quousqꝫ alia vacabit: imo talis electio ē cassāda.j.e.tue frat'nitatis.ꝛ.c.dilecto. B.

d Permutationē dignitatū. Permutatio dignitatū aut ēt ꝑbēdarū sine auctoritate superioris fieri nō potest: qd si fecerit eisdē sunt spoliandi.j.de re.permu.cum olim.nisi dispensatum fuerit cum illis.j.eo.ti.ca.cum vniuersorum. superior vero si viderit expedire hoc facere potest: vt.j.eo.ti.questitum. Ber.

Nō verū est ꝑm Ho. quo ad constitutionē cōmunē. vt hic.et.iiij. di.erit.quo ad appellationē.ꝛ quo ad furtū fornicationē ꝫ iudicij equitatem ꝑ iura ꝑri.alr. ...cāda= ...tionē. ...o.ope. ...ca.ij.q̄ ...atenalua ...nē.in au ...de mōa. ...hinc aūt ...nobis.sec⁹ in rescꝑtis. qd dic vt de rescrip.sedes.Jo.ā.

Relatum. Premittit et summittit causas mādati.ipsum mādatum inserendo. Abbas. Casus. Archieps cātuarieñ. instituit in ecclesia sua magistrum iacobū in canonicum et in fratrem: et promisit eidem conferre primā prebendam que in ipsa ecclesia vacauerit: ꝛ assignauit eidem aliquā portionem quousqꝫ prebendam integram cōferret eidem. Sed cum postmodum in ecclesia ipsa prebende vacassent: archieps non adimpleuit suam ꝑmissionem. vnde iste iacobus accessit ad papā: ꝛ exposuit ei qualiter archieps se habuerat erga eū. Scribit pa. archiepo dicēs ꝙ postqꝫ dictus iacobus est institutus canonicus in ipsa eccl'ia et promisit ei dare prebendam primo vacaturā dignū est vt integram debeat habere prebendā. vnde mādat ipsi archiepo q̄ten⁹ si dict⁹ Jacob⁹ fuerit in eccl'ia canonice institutus: ꝛ in choro capitulo ꝛ alijs quorum cōis est vsus hꝫ sicut canonicus potestatem: ei ꝑbendā si qua vacat: vel quā primo vacare contigerit assignet scdm ꝙ ipse promisit: qꝛ incōueniens est vt prebenda careat q̄ in canonicū est receptus. Nota ꝙ aliqs pōt recipi in canonicū ꝛ vacaturā expectare prebendam: ita tn̄ ꝙ aliquid percipiat vt hic percipiebat. Itē promissum adimplendum est. Item qui est canonicus receptus nō debet carere prebenda. Ber.

a carenti[a] incūctanter assignes.

Idem in concilio turoneñ.

Prebēde ꝛ dignitates nō debent diuidi: nec etiam ꝑmutari.

Maiorib⁹ eccl'e Ca.viij. bn̄ficijs i sua integritate manētibus/ideoꝝ nimis vr̄ vt minoꝝ clericoꝝ ꝑbende patiant sectionē. Iccirco vt sicut i ma b gnis ita quoqꝫ i minimis[b] membris suis firmatā eccl'ia habeat c vnitatē diuisionē[c] ꝑbēdarū aut d dignitatū ꝑmutationē[d] fieri prohibem⁹. Idē cātua.archiepo.

Recept⁹ i canonicū ex ꝑmissione capl'i dꝫ q̄n facultas se obtulerit hr̄e ꝑbēdam. vide.c.ij.de cōces.ꝑben.in.vj.cū glo. Cap.ix.

Relatum ē: ꝛ.j. Qm̄ igitur dignū ē vt postqꝫ magister. J. in ecclesia tua canonic⁹ est institut⁹: ꝛ a te habuit in pro e missis[e] de cōferēda sibi pma prebēda cū in eccl'ia ipsa vacaret: vt debeat ꝑbende integritate gaudere: mādam⁹ q̄ten⁹ si idē. J. i ecclesia tua est canonice institut⁹: et in choro ꝛ capl'o ꝛ alijs quoꝝ vsus est cōis: ꝑtātem sicut canonicus habet: ei ꝑbēdā si qua nūc vacat: vel cum ibi prio vacaue f rit[f] ꝑm promissionē tuā cōcedas g liberaliter[g] et assignes: qꝛ nō est congruū vt prebenda careat qui in canonicū noscit ēē receptus.

Idē canonicis regularibus et monachis ebora. dyocesis.

Religiosi redditus ecclesiaꝝ suarum diminuere non possunt respectu portionis que debetur rectoribus seu vicarijs: nec ꝑrochias diuidere. Capitulum.x.

Auaricie q̄ est idolorum[h] h seruit⁹: ꝛ.j. Intelleximus ꝙ i eccl'ijs vr̄is de qb⁹ certas pēsiones ꝯsueuistis ꝑcipe: portio i nes[i] vl' antiquos reddit⁹[k] mino k rastis: quos nōnulli clerici ecclesiarū iparū olim habuisse noscūtur: ꝛ.j. Ideoqꝫ mādamus q̄tenus si quas portiones vel antiquos reddit⁹ clericoꝝ sine ꝯsensu archiepi vr̄i minuere/vel ꝑrochias diuidere ꝑsūpsistis: ad integritatē pristinam reuocetis.

Idē ꝑposito ꝛ capitulo in sul.

Pōt ꝑlat⁹ ꝛ capl'm ꝑbēde vacanti honestū onus iponere/ ad qd prebēdari⁹ teneat. Cap.xj.

Significatum est nobis ꝙ cuidā sacerdoti ꝑbendā vnā in eccl'ia vestra cōi volūtate

Ephe.v. Colloss. iij.

f Vacauerit. Ar. cōtra.j.eo.dilectus filius. ibi soluitur.

g Liberaliter. Immo videtur ꝙ ex necessitate: qꝛ eps non habet liberalitatē necessarie electionis. ar. ff.de leg. ij. vnū ex familia. et in necessitate nō est liberalitas.ff.de adimen.le.rē legatā.ꝛ.ff.de dona.inter virū et vxo.si qs pro vxore. quia nec eam potest sibi retinere.s.de off.archipres.vt singule. So. Liberalitas est vt ei prouideat sine coactione: et licet necesse habeat conferre beneficium/non tamen habet necesse conferre isti vel illi: ꝛ ita si conferat tibi gratiam facit: cum eam tibi non teneatur conferre: ꝛ sic liberalitas et necessitas circa diuersa referūtur: sed hic necesse habebat conferre cū iā esset institutus et promiserit ei cōferre pmam prebendā que vacaret ibidem.

Bn̄ficiū ꝯferēs an exerceat liberalitatē ꝛ faciat gratiam.

Auaricie. Primo ponit excessus. Scdo correctio. Secūda ibi: ideoqꝫ. Abbas. Casus. Quidam monachi et canonici regulares de ecclesijs suis certas pensiones annuatim recipere consueuerunt: sed ipsi portiones et antiquos redditus quos clerici ipsarum ecclesiarum percipiebant: diminuerunt et parrochias suas diuidebant sine consensu archiepiscopi sui. vnde mandat papa predictis regularibus quatenus si quas portiones vel antiq̄s redditus clericoꝝ: sine cōsensu archiepiscopi diminuerūt vel parrochias diuiserunt: ad integritatem pristinam debeant reuocare. Nota ꝙ monachi certas portiones vel reddit⁹ quos percipiūt clerici in ecclesijs ipsorum sine consensu dyocesani sui: diminuere non possunt vel diuidere vnā parrochiā in duas. Ber.

Diuisio.

h Idolorum. xxviij.q.j.idolatria.ꝛ.xlvij.di.ca. honorū.ꝛ i aut. vt iudi.sine quoquo suf.§.cogitatio. vltra me.col.ij.

i Portiones. Hoc pōt intelligi q̄n monachi certā portionē assignant pbr̄is et totū quod superest appropriant vsibus suis.

k Redditus. Hoc intellige q̄n monachi certā ꝑtē ꝑcipiunt: ꝛ totū alid dimittūt capellanis: ꝛ tūc i nullo diminuere debēt qd relinquūt capellanis suis sine ꝯsensu archiepi sui: vel epi sui. ꝛ idē esset si clerici certā ꝑtē ꝑcipiūt ꝛ monachi totū alid: ꝛ ex eo qd dicit sine cōsensu archiepi videt ꝙ de consensu ipsius hoc facere possint ꝛ diminuere: ꝛ ꝑrochias diuidere: qd verū est iusta de cā .j.de ec. edi.ad audiētiā.ꝛ.j.de exces.ꝑla.sicut vnire.ꝛ.xvj.q.j.ꝑcipim⁹.§.sicut duo.ꝛ ar.j.de his q̄ fi.a ꝑla.sine ꝯsen.ca.cū apl'ica.ꝛ.j.de censi.qꝫto.ꝛ sic pn̄t diuidere ꝑrochiam iusta de cā vt ptꝫ ꝑ plura ꝑdicta: pn̄t etiā reddit⁹ diminuere: puta si eccl'ie facultates essent ampliate vt sic de augmēto ꝛ mōachi sētiāt vtilitatē cū hmōi eccl'e subsint eis q̄ ad tpalia: qꝛ de hmōi videtur loq̄ capi.ꝛ.j.eo.de monachis.

De hoc .x.di.c.j.dic hoc verū cōsentiēte ꝑlato ꝛ clericis alr̄s non.de eccle.edi. ad audientiā.lvj.dist. satis.si nollent cōsentire ꝛ iusta cā subesset cōpellent per superiorem ad quem recurrēdū est .j.de iure pa.nullus. dicit etiam ꝑlatū hoc non facere vacante ecclesia de cuius diminutiōe q̄ritur de re.eccle. nō alie.dudum lib.vj. Jo.and.

Significatum. Primo ponitur ordinatio tria continēs. Secūdo cōfirmatio cū limitatione ibi: quam siquidem. Abbas.

Casus. Quedā pbenda vacauit in quadā eccl'ia / ppositus ⁊ capitulū illi⁹ ecclesie cōi cōsensu ⁊ volūtate statuerūt vt quicūq₃ ad ipam prebendā eligeret missam de sancta maria quotidie celebraret: nisi esset corporis infirmitate grauatus: nec ecclesiā dimitteret sine cōsensu ppositi capl'i: ⁊ q̄ iura illi⁹ pbēde nō alienaret: quo facto electus est quidā sacerdos ad illā prebēdā: ppositus ⁊ capl'm petierūt a pa. vt institutionē ipsius deberet cōfirmare. et dn̄s pa. ipam cōfirmauit: ita q̄ sacerdos ille assidue debet officiū suū ipendere ipsi eccl'ie nisi fuerit corporis infirmitate grauatus: ⁊ quāto frequenti⁹ poterit salua honestate sua missarum solēnia celebrare: nec liceat sibi hoc officium subtrahere illi eccl'e nec ad aliā se transferre. ¶ Nota q̄ vacāte beneficio pōt onus imponi ipi bn̄ficio: dū tamen onus sit licitum ⁊ honestum. Itē cōditio vt hic dicit locū habet in spirituali bus: sed nō ita intelligitur: immo oneris est determinatio. Item sacerdos pōt aliqd accipere vt missam celebret. B.

a Ista q̄. Ar. cōsueuit hic notari q̄ in spūalib⁹ pōt interuenire pactio siue condictio. ī. de elect. significasti. ar. ꝯ trāsac. ca. ij. Ar. ꝯtra. ī. de pac. ca. vl. ⁊ j. q. ij. ꝑpio. So. vt nl'la sit dubitatio sic intellige q̄ nulla condictio siue pactio h̄ apposita fuit cū aliqua persona: sed capl'm vacāte illa pbēda ꝯstituerūt vt q̄ ad illā pbēdā eligeretur on⁹ istō subiret: vt sic res trāsiret cū suo onere. ff. de pi. act. si puenerit. §. j. ⁊ ꝟ. de pi. ex lr'is. ⁊ ff. de vsufru. l. vsufructu legato. ⁊ l. si pēdētes. §. pe. ⁊ opti. ar. ꝟ. vt ec. be. sine di. ꝯse. vt nostrū. ad fi. ⁊ hec pdictio licita est ⁊ honesta pro diuino cultu apposita. Quidam etiā dicūt q̄ similiter posset eligi tali cōdictione apposita. Sed quid esset si condictio esset illicita: Videt q̄ cōdictiōe facta collatio siue institutio teneat. ar. isti. de here. isti. §. heres ⁊ pure. ⁊ ꝟ. eo. dilecto. ⁊ turpis cōdictio pro nō adiecta habet. ꝟ. de cōdi. ap. ca. vl. hec vera essent nisi obstaret symonia. Vn. ita arg. q̄ sacerdos pōt recipere pecuniā vt celebret diuina: q̄ sic operas suas videt potius locare. ar. x. q. iij. relatū. ⁊ xij. q. ij. charitatē. ⁊ c. q̄cūq₃. ij. ꝟ. de simo. cū sit. ⁊ j. q. ij. c. vl. q̄ suis stipēdijs hoc facere nō cogit. ī. de pscrip. cū ex officij. Ar. contra. ꝟ. de simo. cū in eccl'ie corpore. Si nullū habet beneficiū ecclesiasticū ratione cui⁹ ad hoc teneat potest locare operas suas ad certū tēpus ⁊ recipere mercedē pro labore suo: nec simoniā cōmittit: al's si habet beneficiū non licet ei hoc facere.

Prebēde vacāti pt honestum onus imponi.

dedistis: ita^a q̄ missam de sancta maria (nisi corporis infirmitate grauat⁹ sit) debeat quotidie celebrare: ⁊ eccl'iam vr̄am non nisi cōi tā prepositi q̄ capituli^b assensu possit dimittere: vel cuiq₃ pbēde illius anniuersariū delegare^c. ¶ Quā siquidē institutionem ratam habentes cōfirmam⁹: vt pdict⁹ sacerdos: nisi infirmitate corpis fuerit ipeditus: assidue debeat obsequiū suū ipēdere eccl'ie memorate: et q̄to frequenti⁹ pōt (salua^d honestate sua: et debita deuotione) missaruʒ solemnia celebrare: nec sibi liceat hoc illi subtrahere: siue cā voluptatis^e / siue se ad aliam ecclesiam transferendo.

Idem vigornieñ. archiepo.

Ad presentationē religiosoꝝ in eorū eccl'ijs null⁹ dʒ institui p epm: nisi prius ei cōgrua portio redditnū assignet. Capl'm. xij.

De monachis q̄ vicarios parrochialiū eccl'iaꝝ grauāt vt hospitalitatē^f tenere non possint: eā puidentiā hēas q̄ ad pñtationē monachoꝝ nullū recipias: nisi tm̄ eis de puentibus^g

b Tam prepositi q̄ capituli. Istud preter ius fuit appositum qm̄ sufficit cōsensus prelati. ī. de renū. c. admonet.

c Delegare. i. non potest committere alicui officium suum: ⁊ dic anniuersarium. i. officium.

d Salua honestate. i. sine peccato. Hoc ideo dicit: quia nō esset honestum vt bis vel ter missam in die celebraret. de conse. di. j. sufficit. et. ꝟ. de cele. mis. te referente.

e Voluptatis. Cū religiōis cā posset ad aliā eccl'iaʒ se trāsferre petita licētia: q̄uis nō obtēta. ꝟ. de reg. licet quibusdā.

De monachis. Reputat materia hui⁹ ca. difficilis ppter iura vario modo loquētia. Et hodie hoc ca. extēditur etiam ad religiosos exemptos. vt in ca. ꝟ. eo. ti. li. vj. Et adde nouā prouisionē que circa hoc habetur in cle. ꝟ. de iurepa. et vide de ecclesijs istorū regulariū textū in cle. q̄ regulares. de supplē. neg. prela. Abb. si.

Casus. Quidā monachi habent ecclesias suas in quib⁹ ponūt vicarios suos / et istos vicarios intantū grauāt q̄ hospitalitatem seruare nō possunt: nec ep̄alia iura soluere. mandat pa. vigornieñ. archiepo in cui⁹ iurisdictione sunt isti monachi q̄ nullū recipiāt ad presentationē monachorū: nisi tm̄ ei de prouentib⁹ eccl'ie corā ipso fuerit assignatū: vnde possit hospitalitatē seruare: et ep̄alia iura persoluere. Hanc portionē nō poterūt monachi diminuere: sine cōsensu epi: et sic pōt intelligi capitulū. ī. eo. auaricie. ¶ Nota q̄ clerici tenētur ad hospitalitatē. Item cōpetenter debet quis beneficiari ita q̄ possit cōmode sustētari: ⁊ iura ep̄alia psoluere. Ber.

f Hospitalitatem. Ad quā clerici precipue † tenētur. et. lxij. di. §. j. et. lxxxv. distin. florentinū. quia quicquid habent clerici pauperū est. xvj. q. j. ca. vlti.

† Tullius li. ij. de offi. Decorū valde ē patere illustribus hospitibus, domos viroꝝ illustrium. Jo. an.

¶ Glo se. tractat quō monachi iterdū ex concessione epoꝝ: interdū ex fundatione hn̄t ecclesiā q̄ ad tpalia: interdū ius pronatus tm̄. et sub dit q̄ casu locū hēat h̄. c.

g De puētib⁹ eccl'ie. Per hoc ptʒ q̄ loquit ꝯ eccl'ijs q̄ sūt monachoꝝ quo ad tpalia i q̄b⁹ pn̄t mōachi sibi ea appropriare ⁊ reseruata honesta sustētatione pb̄ro: vt hic dicit: multo magis vbi hn̄t eccl'ias q̄ ad spiritualia et tpalia. Si ꝯo hn̄t eccl'iaʒ ex ꝯcessione laici vel ꝯfirmatiōe epi idē est: q̄ tpalia tūc hn̄t ar. xv. q. j. c. vl. et. ꝟ. de priuil. cū et plātare. §. in ecclesijs. si nō accedit ꝯsēsus epi nihil valet ‡ cōcessio laici. ꝟ. de iurepa. c. q̄ aūt. in fi. et. c. illud. Si hn̄t eccl'iam ex ꝯcessione epoꝝ: si certa fora fuit apposita illa fuet. ff. ꝯ pac. i traditiōib⁹. † si pleno iure ipam cōtulit pleno iure hn̄t eam: si simpl'r cōtulit eccl'iam cathedraticū et cohertionem retinet eps. ꝟ. de dona. pastoralis. Si ꝯo ex fundatione monachi eccl'es obtinēt / hn̄t eas tm̄ quo ad tpalia. xvj. q. ij. c. j. ⁊ pe. ⁊ vl. nisi essent puilegiati cū oib⁹ capellis habitis ⁊ habēdis: ⁊ si nō habēt priuilegiū habebūt tēporalia: reseruata sufficiēti sustētatione pb̄ro: ⁊ eps hʒ ibi institutionē ad pñtationē monachorū. et ei subest pb̄r quo ad spūalia. ⁊ sic pōt intelligi hec decre. ⁊ ꝟ. de priuile. cū et plātare. §. i ecclesijs. Qñq₃ monachi hn̄t ius pronat⁹ tm̄: et tūc nihil habēt nisi solā pñtationē. ꝟ. de iurepa. cū scd'm. cū trāscat cū vniuersitate: vt ibi. In q̄ ergo casu locū hʒ q̄d dr̄: q̄ cēsualis pēsio non augeat. ī. de pac. cū clerici. ⁊ ꝟ. de censi. phibem⁹. et. ī. eo. auaricie. Pōt dici q̄ vbi monachi habēt eccl'ias ex donatiōe eporū quo ad tpalia: cēsus pri⁹ imposit⁹ nō dʒ augeri: vel cū ex donatione laicoꝝ ius tm̄ recipiūt pronatus: cēsus q̄ ab initio fuit impositus augeri nō debet. ꝟ. de cēsi. sciētes. sine iusta cā et rōnabili: ⁊ de cōsensu epi: vt dictū est. ī. eo. auaricie. In alijs vero casib⁹ puta cū pleno iure habēt eccl'ias quo ad tpalia ⁊ spūalia possidere eas pñt pleno iure. Qñq₃ tñ monachi totum applicāt vsibus suis reseruata honesta sustētatione pb̄ro: vt hic. Qñq₃ certā partem recipiūt siue certā dimittūt pb̄ro alīud totū sibi retinent. vt. ī. e. auaricie. ⁊ h̄ p^m cōsuetudinē diuersoꝝ locoꝝ. Dic de hoc. vt. xvj. q. ij. in summa. B.

‡ Immo valet quo ad iuspatronatus. ꝟ. de iurepa. c. vno li. vj. Jo. an.

† Sequtur. Rex quod cūq₃ pactū sit id valere manifestū ē Joan. and.

eccl'ie corā te fuerit assignatū: vn̄ iura ep̄alia possint persoluere: et cōgruā sustentationē habere.

Idem salernitano archiepo.

Plures dignitates vel personatus in vna vel i diuersis ecclesijs q̄s h̄re nō pt. C. xiij.

Ad hec lʒ: et. ꝟ. ¶ Illud est omni rationi contrariū: vt vnus clericus in vna^h vel diuersis ecclesijs plures dignitates vel personatus obtineat. ¶ Cum singula officia^i in ecclesijs assiduitatē exigant personarum.

Idem burdegalē. archiepo.

Habens ples dignitates alterā dimittere ꝯpellit. Ca. xiiij.

Preterea de. G. q̄ in tua et tolosana eccl'ia est archidyacon⁹ cōstitutus: et in vtraq₃ ecclesia regulariter^k professus. ¶ Mādamus quatenus eūdem altero quē maluerit^l archidyaconatu facias esse contētum.

Idem cantuarieñ. archiepo.

Si electus ad secūdam ecclesiam noluerit dimittere primā: eligentes possunt resilire: et electum non acceptare. Ca. xv.

Ad hec. Ponit dictū ⁊ eius rōnē subdit ibi: cum singula. Ab. Diuisio.

Casus. In hoc capl'o ⁊ sequēti dr̄ q̄ null⁹ pōt habere plures dignitates vel psonat⁹ in vna eccl'ia / aut etiā i diuersis: et hoc ius ꝯtinet in istis duob⁹ capitulis. ¶ Nota ex istis duob⁹ capl'is q̄ null⁹ potest habere plures dignitates / vel personatus. Ber.

h In vna. ī. eo. de multa. in fi. idem in diuersis: vt ibi. ⁊ ꝟ. ca. pxi. et. ī. eo. quia intantū. et. ī. de cleri. non resi. quia nonnulli.

i Officia. i. dignitates vel psonatus. lxxxix. di. c. singula. ⁊ xxj. q. ij. sicut. et. ꝟ. eo. cū non ignores. et. ꝟ. eo. de multa. nisi per dispensationē apostolice sedis: vt ibi. et. ī. de elec. dudum. ij.

Preterea. Primo narrat casum: quod secundo corrigi mandat ibi: mandamus. Abbas siculus.

k Regulariter. Ar. q̄ canonic⁹ regl'aris pōt fieri archidyacon⁹. ar. lviij. di. c. j. ⁊ lxxiiij. di. quorūdā. ⁊ ꝟ. de sta. reg. q̄ dei timorē. Sic nec monachus i diuersis monasterijs esse pōt: nec abbas pfici. ꝟ. de reli. domi. c. vlti. Sic nō potest quis habere plures psonatus in eadē ecclesia aut etiā in diuersis. ꝟ. eo. de multa. ⁊ ī. ca. proxi.

¶ Glo. seq. alle. concor. ponit ius nouū et inducit tria similia.

l Maluerit. sic. ī. c. c. referēte. ⁊ sic habuit optionē ḃʒ ista iura. ‡ hodie nō habet optionē: imo recipiēdo scd'am dignitatem ipso iure vacat prima. ⁊ si ꝯtēderet retinere vtraq₃: priuaret vtraq₃. ꝟ. e. de multa. cū eni militie sint distīcte: ⁊ psone illis deputate debēt esse distincte. vn̄ nemo pōt esse in duob⁹ collegijs sil'r. ff. de col. illi. l. j. §.

‡ Que hodie locū habēt in casu ꝟ. de recipt. gra. lib. vj. possent etiā locū h̄re cū scd'm beneficiū est minus ⁊ vtilis: hostien. q̄ dicit equū i scholis. fatetur tñ in iudicijs et in curia simplicit tenerī decre. de multa. Jo. a.

Cum non ignores ꝙ vna ecclia[a] vni⁹ debeat esse sacerdotis et .ī. ¶ Cū igit̄ nuncius pbr̄i q̄ i duab⁹ ecclijs locum hr̄e contēdit[b]: ⁊ q̄dā clerici alterius ecclesie ad nostrā p̄sentiā accesse rint ɔtra eū nos attēdētes nō eē cōueniēs: vt idē pbr̄ locū habeat in duab⁹ ecclesijs: mādam⁹ q̄tenus ip̄z bn̄ficio qđ hȝ facias manere ɔtentū[c] ¶. Qȝ si forte archip̄sbyter ⁊ clerici alteri⁹ ecclesie i eū ɔsenserit[d]: eis nūc dissentientibus: cū ipsoꝝ scandalo[e] nō dȝ locū i ip̄a ecclesia q̄rere vel habere.

Inno. iij. zamoreñ. episcopo.

Ordinato ad sacros per ep̄m sine titulo nemine p̄n̄tante ordinator vel successor ɔpellit̄ in necessarijs ꝓuidere donec titulum habuerit. Capitulū. xvj.

Cum sm apl̄z: qui altario seruit: viuere debeat de altari[f]. ⁊ qui ad onus eligit̄: repelli[g] nō debet a mercede. ptȝ a sil̄i vt clerici viuere debeāt de patrimonio iesu xp̄i: cui⁹ obsequio[h] deputant̄ vt ipsa nois[i] ratio ɔsuadet: cum eni a cleros qđ est sors[k] vel hereditas clerici appellent̄: q̄ in sui ordinatiōe vel assumūt̄[l] in hereditatē dn̄i: vel assequūtur[m] hereditatē i ip̄o vt Ꝟe possint psallē cū ꝓpheta dicente. Dn̄s ps hereditatis mee: dignū[n] est vt ecclie stipēdijs sustētentur: in q̄ et per quā diuinis obsequijs ascribuntur. Licet autē p̄decessores[o] nr̄i ordinatiōes[p] eoꝝ q̄ sine certo titulo ꝓmouentur: in iniuriā ordināti irritas[q] esse voluerint et inanes: nos tn̄ benignius agere cupiētes: tādiu p ordinatores vel successores[r] eorū prouideri volumus ordinatis donec per eos ecclesiastica beneficia cōsequātur. ¶ Inde est ꝙ cū .G. lator p̄sentiū a p̄decessore tuo fuerit ad subdyaconatū nullo p̄sentante ꝓmot⁹: mandamus quaten⁹ si eū hi q̄b⁹ examinationē ipsi⁹ duximus cōmittendā: te citato legitime vt p teip̄m vel idoneū responsalē itersis: et tā sup idoneitate ꝑsone q̄ȝ etiā sup q̄ntitate ac qualitate bn̄ficij proponere tibi liceat[s] q̄cq̄d

vlti. nec duas militias habere. C. q̄ mili. non pos. l. iiij. ⁊ l. v. §. in posterū. li. xij. nec duos honores. ff. ad muni. libert⁹. §. p̄scriptio. ergo multo forti⁹ hec sunt in sp̄ūalibus honorib⁹ obseruanda.

Sūmariū. Cum nō ignores. Hodie poterit̄ seruare hoc ca. i bn̄ficijs residentiā req̄rentib⁹ ⁊ etiā in curatis si de facto nollet dimittere p̄mā ecclesiā.

Diuisio. Prio ponit̄ cā mādati. Scđo mandatū ibi: cū igitur. Tertio soluit obstaculū ibi: ꝙ si. Ab. ¶ Casus. Archipbr̄ et clerici cuiusdam plebis elegerūt quēdā pbr̄m rectorē cuiusdā eccl'e in suū pbr̄m siue in capellanū suū et ipse cōsensit electiōi: volebat tn̄ locū habere in vtraq; ecclia. archiep̄i et clerici cōtradicebāt: volētes ꝙ in sua ecclia resideret: et sic orta fuit sup hoc q̄stio inter ip̄os Unde nūcius pbr̄i et q̄dā clerici alteri⁹ ecclie ad se. apost. accesserunt. dn̄s papa auditis hinc et inde ꝓpositis/ cōsiderās ꝙ nō est cōueniēs vt idē pbr̄ locū habeat in duab⁹ ecclesijs. mādat archiep̄o ianueñ. vt dictū pbr̄m beneficio qđ habet faciat manere cōtentū: ⁊ si archipbr̄ ⁊ clerici cōsenserint/ ⁊ modo dissentiāt: nō dȝ cū ip̄orū scādalo in eoꝝ eccl'a locū habere. ¶ Nota ꝙ vna ecclia/ vnū tātū dȝ habere rectorē: cū i vno corpore duo capita esse nō debeāt: nec vnus rector debet p̄esse plurib⁹ ecclesijs. Itē propter scādalū aliquis repellit̄ ab obtinēdo beneficio. Item arg. ꝙ ex quo aliqui consentiūt in aliquē/ possunt dissentire/ et hoc propter scandalū: et isti dissentiebāt: q̄ presbyter ille nolebat dimittere primam ecclesiam. Ber.

j. Co. ix.

a ¶ Una ecclia. Hoc gn̄alit̄ verꝝ ē ꝙ vn⁹ dȝ esse sacerdos vni⁹. vt. s. e. c. pxi. ⁊ .ī. eo. de multa. De hac materia dicit̄. s. de elec. dudū. ij.

b ¶ Contēdit. Unde hodie priuari debet vtraq; .ī. eo. de multa.

c ¶ Contētum. s. eo. ca. pxi. ⁊ ca. ad hec.

¶ Glosa sequens obijcit ⁊ soluit.

d ¶ Cōsenserint. Si semel cōsenserūt in eū nō possunt ampli⁹ dissentire. s. de elec. cū inter canonicos. ⁊ viij. q. ij. dilectissimi. ⁊ xxxij. q. v. horrend⁹. Quid est ergo qđ dr̄ nūc eis dissentiētibus. ⁊ sic ɔ̄dicit hec decre. p̄dictis iurib⁹? So. sic itellige qđ dr̄ hic. sacerdos iste electus fuit ad curā aiaꝝ: ⁊ sil' ad ɔtinuā residētiā ad quā de iure tenetur. s. de cle. nō resi. q̄ nōnulli. sed ip̄e volebat retinere priorē ecclesiā cū illa ad quā elect⁹ erat scđo ab archipbr̄o ⁊ clericis. vn̄ cū ip̄e nollet primā dimittere: licitū fuit archipbr̄o ⁊ clericis ab electiōe ipsius recedere. ⁊ merito: q̄ vtrāq; de iure habere non poterat. Si autē vellet dimittere primā et scđam recipere: tunc non possent archipresbyter et clerici ab electione eius discedere ex quo semel in eū cōsenserūt.† et sic intelligūtur predicta iura. Ber.

Electores an possint ab electo discedere.

† Uel itelli ge ꝙ archipbr̄ ⁊ clerici habebāt sup se p̄latū forte plebanum: quo mortuo elegerunt istū pbr̄m qui volebat vtrāq; retinere. vn̄ discordia orta iter ptes delata est ad papā q̄ mādat vt sequitur in lr̄a. Joan. and.

e ¶ Scandalo. Ar. ꝙ ꝓpter scandalū quādoq; recedit̄ a iure. s. eo. cū teneamur. ⁊ s. de tempo. ordi. ad aures.

Cum sm apl'm. Prio ponit̄ cā ɔstōnis ⁊ correctiōis iuris antiqui ⁊ noui ꝓmulgatio. Scđo determinatio casus propositi sp̄aliter. Scđa ibi: inde est. Ab. Sume casū ad medictatē capl'i ibi: ide est ⁊c. ¶ Casus. Ep̄s zamoreñ. ordinauit in subdyaconū quēdā clericū. G. noie sine aliquo titulo: tn̄ morte p̄uentus eidē clerico in bn̄ficio eccl'iastico nō ꝓuidit. postmodū successor illi⁹ requisitus nō prouidebat eidē: accessit ad pa. exponēs eidē qualiter p̄decessor illius ordinauerat ip̄m in subdyaconū. scripsit pa. quibusdā vt illū subdyaconū examinarēt: si dign⁹ esset ad ecclesiasticū bn̄ficiū obtinendū: prius ep̄o zamoreñ. citato vt examinatiōi intersit. vn̄ scribit pa. zamoreñ. ep̄o ꝙ cū cleric⁹ ille a p̄decessore ipsi⁹ ordinat⁹ fuerit sine certo titulo: si examinatores p̄dicti eo citato vt examinationi ipsius intersit p se vel p aliū: ⁊ vt liceat sibi ꝓponere quicq̄d rōnabiliter duxerit ꝓponendū/ tā sup idoneitate ꝑsone q̄ȝ etiā super quātitate ⁊ qualitate beneficij illū inuenerit esse indignum: tādiu necessaria vite sibi ministret donec in ecclia zamoreñ. vel alia per ip̄m bn̄ficiū fuerit ɔpetēs assecut⁹. sciturus pro certo ꝙ si dignus repertus fuerit et ip̄e ep̄s ei neglexerit ꝓuidere. cū pa. sup hoc fue

rit requisit⁹ cōpellet ip̄m p districtionē ecclesiasticā ad ꝓuisionem ipsius. occasione hui⁹ negocij. pa. p̄mittit illa q̄ p̄cedūt: hoc modo dixit Apl's. Qui altario seruit/ viuere debet de altari: et q̄ ad onus assumit̄/ emolimentū inde debet habere: ergo ptȝ ꝙ clerici qui deputati sunt obsequio Iesu xp̄i: de ipsius p̄rimonio viuere debent. clerici eni a cleros: qđ ē sors appellantur: ⁊ ideo dū ordinantur/ vel assumunt̄ i hereditatē dn̄i/ vel assequūt̄ hereditatē in ip̄so: licet ante predecessores Innocētij ordinatiōes eoꝝ q̄ sine certo titulo ꝓmouent̄ q̄ntum ad executionem irritas esse voluerint ⁊ inanes in iniuriā ordinātiū: innocentius volens benigni⁹ agere cū taliter ordinatis statuit ꝙ p ip̄os ordinatores vel successores eoꝝ tādiu ꝓuideatur ordinatis: donec p eos bn̄ficia ecclesiastica fuerint cōsecuti. ¶ Nota q̄ altari seruit: de altari viuere debet. Item ad quē spectat onus: ⁊ emolimētū. Itē qui aliquē ordinat/ vel ordinari facit ad sacrū ordinē prouidere tenet̄ eidē donec per ip̄m ordinat⁹ beneficiū ecclesiasticū fuerit assecut⁹. Itē si ep̄o simpliciter scribat̄ vt alicui ꝓuideat in ecclesia sua: nō solum in cathedrali ecclia pōt prouidere: sȝ etiā i parrochiali. Ber.

ps. xv.

f ¶ De altari. xij. q. j. ex his.

g ¶ Repelli. Ad quē spectat onus ⁊ emolimētū. xij. q. ij. charitatē. ⁊ c. q̄cūq;. ⁊ c. eccl'iastic; ⁊ ecōuerso nō est ferēdus is q̄ lucrū amplectit̄: onus aūt subire recusat. C. de cad. tol. l. vna. §. p scđo. vn̄ vs⁹. Cōmoda qui sentis/ iungas onus emolimētis.

h ¶ Obsequio. Nō tibi: sed dn̄o grauis est cui seruit egestas. arg. xciij. dist. dyaconi. vs̄i. mendicat. Lau.

i ¶ Nois. Ratio. xxj. di. cleros ⁊ clericos. ⁊ xvj. q. j. si cupis. ⁊ noīa debent esse consonātia rebus. insti. de dona. §. est ⁊ aliud.

k ¶ Sors. xij. q. j. cui portio.

l ¶ Assumunt̄. Ut q̄ ordinant̄ sine bn̄ficio: vel assumūt̄ vt habeāt hereditatē dn̄i.

m ¶ Assequūtur. Scȝ q̄ ad bn̄ficiū recipiunt̄: isti in sua ordinatione statim cōsequūtur hereditatem dn̄i.

n ¶ Dignum. xij. q. ij. ecclesiasticis.

o ¶ Predecessores. lxx. dist. neminem. ⁊ c. sanctorū.

p ¶ Ordinatiōes. Nisi ꝓmot⁹ sit ad titulū p̄rimonij sui. ī. eo. tuis. ⁊ s. eo. ep̄s.

q ¶ Irritas. Quo ad executionē nō quo ad veritatem: quia ordinem non admittunt.

¶ Glosa se. obijcit ⁊ dupliciter soluit ⁊ solu. determinat.

r ¶ Successores. Sed q̄re ɔuenit̄ hic successor ex delicto defuncti: cū regulariter crimina morte extinguant̄. xxiij. di. quorūdā. ⁊ C. si re⁹ vel accu. mo. fue. l. ij. ⁊ successor nō ɔuenit̄ ex delicto defūcti. C. ne ex delic. defun. l. vna? Rn̄deo ne i cleri opprobriū mēdicare cogant̄. xciij. di. dyaconi. ar. s. de cle. cōiu. Johes. in fi. Uel dic ꝙ non tā successor q̄ȝ ecclia† punit̄ in h̄ casu q̄ nō resistit ep̄o in tali ꝓmotione. nā sine ɔcilio eccl'ie nō facit ordinationē. xxiiij. di. c. pe. vn̄ punit̄ si ei delinquēti nō resistit. ij. q. vij. c. q̄propt̄. ⁊ h̄ itelligo qn̄ ipse ep̄s examinauit. si aūt alij examinauerūt ipi tenebunt̄. liiij. di. si seruus. xxiiij. di. qn̄. ⁊ h̄ inuit qđ dr̄ .ī. nullo p̄n̄tante. Et i hac ꝓuisione dignitas ꝓmoti ē attēdēda. ar. xlj. di. nō cogant̄. ff. de iudi. l. sȝ ⁊ suscepit. §. ij. ff. de vsufr. sȝ ⁊ si q̄d. §. j. ⁊ .ī. e. c. de multa. ⁊ ff. de dona. l. si filiusfamilias. Itē ɔsiderant̄ facultates ecclie. ar. ff. de admini. tu. l. cū p̄tes. §. cū tutor. ⁊ ff. de reli. ⁊ sūp. fu. si q̄s sepulchrū. §. sūpt⁹. et h̄ inferius. B.

† Nō video in q̄ puniat̄ ecclia vel caplm cum ep̄alis mensa grauatur sm Hostiē. Joan. and.

¶ Glo. se. in p̄n. reci. p obie. ⁊ solutionē. Deinde dat duo sil'ia. Iterū obijcit et sol. Tertio obijcit et soluit.

s ¶ Liceat. Si scriberet̄ ipi ordinatori: ipse nō posset aliq̄d obijcere: nisi hoc i litteris cōtineret̄: quia quos idoneos reputauit ad ordines debet reputare idoneos ad beneficiū. s. de eta. ⁊ quali. c. accepim⁹. sed successor pōt: ⁊ ita semel approbat⁹ iterū ꝓbat̄ ⁊ reprobatur sicut medic⁹.‡ ff. de mu. et ho. l. vt gradati. §. reprobari. et virgo semel probata iterū probatur.† xxvij. q. j. nec aliqua. ⁊ melius. s. de ꝓba. c. pe. ⁊ vlti. et. ij. q. v. habet hoc propriū. ⁊ c. mēnā. sed hoc totū gr̄a est: q̄ de facto vni⁹ sepi⁹ q̄ri nō debet. ff. nau. cau. sta. l. sȝ. i fi. Sȝ

‡ Qđ ē speciale ꝓpter hoim sanitatē. J. an. † Qz sepe man⁹ fallit̄ ⁊c. vt ibi.

nõne ꝑsumi dꝫ ꝓ ordiato: Sic. ar. ꝫ. de ꝓbā. post cessionẽ: nisi ꝓbet cõtrariũ. Itẽ q̄liter cognoscit postea de ei⁹ idoneitate: cũ snīa epi qua ꝓnūciauit ipm idoneũ trāsiuit in rē iudicatā a qua nō fuit appellatũ. ꝫ. de elec. cum dilecti. i fi. Rñ. totũ fit de grā. Vel dicas ꝙ tm̄ q̄rit de noua cā postea emergente. ar. ꝫ. de eta. et quali. or. ca. j.

sit. ff. de adimē. le. l. rēlegatā. in fi. et de hoc dictũ est. ꝫ. e. c. relatum. et hoc intellige qñ eps sciuit ꝙ eam donare non poterat / ⁊ ille qui recepit ignorauit. vt dixi. ꝫ. c. pxi. si eni recipiēs hoc sciebat nō credo ꝙ habeat petitionē ꝯ epm ad aliā ꝓbēdā: instar illi⁹ qui sciens emit liber̄ hominē: emptio nulla fuit: secus si ignorāter emit. ff. de ꝯhē. emp. l. liberi hoīs.

rauit: aut recipiēs sciuit et eps igrauit: aut econuerso eps sciuit ⁊ recipiens ignorauit.

¶ Glo. seq. soluit. querit. alleg. pro ⁊ cõtra. ponit opi. Vin. demũ soluit.

a ¶ Donec p te. Quid si epus ordinauit eũ ad aliquē titulũ et ille est euictus ab eo: nunquid eps tenet de euictione: Ar. ꝙ nō: q2 donator nō tenet de euictione. ff. de edil. edic. l. ad res donatas. Ar. ꝯtra. vij. q. j. presentiũ. ⁊. ꝫ. e. inter cetera Dixit Vin. ꝙ eps spāliter nō teneret si dedit ei beneficiũ sufficiēs et factum sit insufficiens et exinanitũ. sufficit enim minori ab ītio adire locupletē hereditatē. ff. ꝺ mino. ver̄. ꝫ. locupletē. tenet tamē ḡnali obligatione: q2 tenet prouidere ⁊ ordīare eccl̄ias oēs sui episcopat⁹. de conse. dist. j. c. omēs. Tu dicas melius cũ. T. si fraudulēter ꝯtulit ei beneficiũ alterius quo alius non fuit iuste ꝓuat⁹ siue alij debitum: et ipse cui contulit h̄ ignorauit: † tunc specialiter tenet episcopus ei ꝓuidere in equiualēti beneficio. ar. vij. q. j. presentiũ. ⁊. ꝫ. eo. iter cetera. et. ꝫ. de iure pa. c. pastoralis.

Bñficio euicto an teneatur epus qui contulit.

† Ad hoc ꝫ. e. si beneficia. li. vj. Joan. and.

Diuisio.

Inter cetera. Narrat primo factum Secũdo mandat decerni ⁊ causam exꝓmit ibi: supradicto epo. Abb. si.

rationabiliter duxeris pponendũ idoneũ esse repperit: tādiu ei vite necessaria congrue subministres donec[a] per te in zamorē. ecclesia vel alia fuerit cõpetens beneficiũ ecclesiasticũ assecut⁹: scitur⁹ pro certo ꝙ si per examinationē eorũ fuerit repertus idoneus: et tu ei iuxta mandatũ nostrũ neglexeris ꝓuidere: cũ hoc nobis p lr̄as eor̄ inotuerit ad id exequendũ te p di. ec. ꝯpellem⁹. Idem archiepo senonen̄.

¶ Qui hoc ignorāti scienter cõtulit prebendā quā non potuit: illa euicta aliam quam pōt conferre tenetur. h. d. et est singularis dispositio. Capl̄m. xvij.

Inter cetera ⁊. ꝫ. ¶ Facta resignatiõe a Gu. quōdā canonico lauduñ. de ꝓbēda eiusdē ecclesie que per cõmutationē ꝓbendarũ. H. tunc sicluñ. canõico auctoritate apo. assignari[b] debebat mgr̄. P. per lauduñ. epm de ꝓbēda fuit inuestit⁹ eadē. Sup quo cũ inter magistrũ ipm et dictũ. H. cõtrouersia suborta fuisset p. C. papā p. n. oia retractata fuerunt: et. ꝫ. ¶ Supradicto epo dedim⁹ in pceptis vt donec idē magister i eadē eccl̄ia fuerit ꝓbē-

dale bñficiũ assecut⁹: nulli alij ꝓbendā assignare ꝓsumat: ꝙ si forte ꝓsumpserit: id irritũ[c] decernimus ⁊ iane: decet ei vt q2 ꝓbēdā ei quā de iure nō potuit assignauit[d]: eā quā de iure pt assignet: ne ꝓbēdā illi fraudulēt̄ visus sit assignasse. Idē epo ⁊ cātari torna.

¶ Cassat electio illius qui possidet plures dignitates atq3 prebēdas: et idē si detineret aliquo vitio hic scripto. Ca. xviij.

Cum iam dudũ: et. ꝫ. ¶ Verũ qm̄ ab. R. sicluñ. canonico. J. de bitinia quedā obiecta fuere: multitudo[e] videlicet tā dignitatũ q̄ etiā ꝓbendarũ: ambitionis ⁊ auaricie[f] vitiũ cui nondũ finē iponēs ꝯtra diffinitiõis nr̄e[g] tenorem ⁊ latera. ꝯci.[h] statuta: ad obtinēdā ꝓpositurā siclu. se ingerit ⁊ igessit: ⁊ ꝙ die itrusionis sue ante ꝯfirmationē[i] ꝓsumpserit ministrare sicut ⁊ post ꝯfirmationē cassatā. ¶ Mā. q̄ten⁹ si iueneritis ꝓdictũ. J. h̄re plures alias dignitates atq3 ꝓbēdas[k]: aut aliq̄d aliud[l] ꝓmissor̄ qd ad cassationē ei⁹ sufficiat: inuenerītis esse ver̄: ei sup iā dicta ꝓpositura silētiũ iponatis: ab impetitione ipsi⁹ sicluñ. ecclesiam[m] ab

¶ Cum iam dudũ. Opponenti plura contra electum sufficit alterũ ꝓbare qd ad cassationē eius sufficiat. h. d. Primo ponit sex que opponebant contra electũ. Secũdo diffinitionē questionis conditionalem. Tertio respondet tacite questioni vel obiectioni. Secunda ibi: mādamus. Tertia ibi: cum multa. Abbas sicul⁹. ¶ Casus. Vacante prepositura siclunieñ. a quibusdā canonicis eccl̄ie siclunieñ. electus fuit quidā nomine iohānes de betunia maiore pte capituli pri⁹ appellante de quibusdam canonicis absentibus ⁊ non vocatis. ad petitionē istius iohānis commissa fuit causa quibusdā iudicibus: iudices illi ꝯfirmauerũt electionem ipsius iohānis: tandem causa cõmissa fuit alijs iudicibus ad petitionē partis aduerse. et illi cassauerũt confirmationē prior̄ iudicũ: demũ pa. cassauit ꝓcessus ꝓmor̄ ⁊ secundor̄ iudicũ: reducēs cām in eum statũ i quo erat ante, primā cõmissionē: istis oībus sic peract̄. H. sicluñieñ. canonicus opposuit se isti iohāni ꝓponēs

de secundo casu. quādo vterq3 ignorauit. dicit Host. si recipiēs nō est ordinarius ad bñficiũ in nullo tenetur eps afs tenetur nō ad eq̄le. sed ad competens. Jo. and.

¶ Casus. H. et. G. permutationē suarũ prebendarũ affectantes eas in manu pape renũciauerũt: postmodũ mādauit papa decano remeñ. vt de ꝓbeda. G. inuestiret. H. sed eps loci hoc intelligēs cõtulit eā mgr̄o. P. vnde orta lite inter mgr̄m. P. ⁊. H. dñs papa reuocauit ꝓfatā renūciationē ⁊ vtriq3 restituit bñficiũ suũ. ⁊ ne mgr̄. P. remaneret frustrat⁹ spe sua mādat papa epo vt ꝓbendā alicui nō cõferat / donec assignauerit magistro. P. beneficiũ ꝓbēdale in eadē eccl̄ia. ⁊ si ꝯtrafecerit / illud cassat ne fraudulēter visus sit illi cõtulisse ꝓbendā. Ab. ¶ Nota ꝙ vbi ponit ista clausula ꝙ si contra factũ fuerit: decernim⁹ irritũ et inanē: qd fit postea: ipso iure nō tenet. Itē qui dat bñficiũ qd dare nō pōt: tenet dare bñficiũ qd dare pōt: ne fraudulēter visus sit ei beneficiũ cõtulisse. Ber.

¶ Glo. se. re. pob. vl. alle. ꝯcor. remittit. signat ꝯriũ sol. et distinguit.

b ¶ Assignari debebat. Ex quo Guil. resignauit tali modo: vt daret. H. ⁊ nō fuit ei data: sed magistro. P. nō videbat ei renūciasse: nec videt eā ꝑdidisse: sicut nō amittit possessionē qui eā sub modo alij tradidit: nisi modus existat. videt eni sub cõditione eam tradidisse. ꝫ. de resti. spo. olim. j ⁊. ff. de acq. pos. q absenti. ꝫ. si qs. et q sub cõditione tradit possessionem ⁊ recedit a possessione nō ꝑdit eā. ff. e. si cũ me. vnde iste nō videbat amisisse possessionem bñficij sui: sed certe verũ est ꝙ amiserat per renũciationē: sed papa postea ex officio suo vtriq3 restituit propter discordiam suscitatam.

c ¶ Irritũ. si. C. de legi. nō dubiũ ‡ ⁊. C. de reb⁹ ec. nō alie. l. sācim⁹. ⁊. x. dist. ca. vides. ꝫ. si hoc verbũ nō cõtineretur in litteris: et ipse conferret: videtur ꝙ concessio teneret: licet esset facta contra mandatum pape. ꝫ. c. dilectus filius. G. vbi de hoc.

‡ Factũ cõtra legē habet ꝓ infecto. Jo. an.

d ¶ Assignauit. Hic exꝓsse habes ꝙ si eps concessit mihi beneficiũ qd cõcedere nō potuit: tenet mihi ad aliud cõsimile. vij. q. j. presentiũ. de hoc dicit. ꝫ. ca. proxi. † si. ꝫ. de fi. pres. veniēs. ar. ff. de pig. ac. l. elegāter. ꝫ. qui reprobos. ff. ad vel. ꝙuis. ꝫ. si cõuenerit. et. ff. q satisda. cog. l. quotiēs. ff. de le. j. l. filius. ꝫ. si quid alicui. ⁊. ff. de le. ij. l. mortuo. ꝫ. labeo. q2 adiuuari beneficijs nos oportet nō decipi. ff. cõmodati. l. in cõmodato. ꝫ. sicut. in fi. et. ꝫ. cõmoda. ca. vno. in fi. Et sic est contra id qd dicit lex: ꝙ donator non tenetur de euictione. ff. de edil. edic. l. ad res donatas. sed hic in veritate nō dicitur donare: quia necesse habet eā donare: ⁊ in necessitate nemo liberalis exi

† In glo. vl ti. ⁊ ex illa glo. ⁊ ista distingue aut epus ⁊ recipiens sciebant vitiũ bñficij: aut vterq3 igno

multa contra ipm. s. pluralitatē dignitatũ et beneficior̄ cõtra concil. latera. et ꝙ die intrusiõis sue añ ꝯfirmationē administrare presumpsit: et post cassationē cõfirmationis electiõis sue ministrauit. his et alijs auditis mādat dñs pa. quibusdā iudicibus ꝙ si iuenerint predictum iohannē habere plures dignitates / atq3 ꝓbendas / aut aliqd aliud de ꝓmissis (qd sufficiat) iuenerint esse verũ: eidem iohāni sup ipsa ꝓpositura silentiũ imponāt: ab ipetitiõe ipsi⁹ sicluñieñ. eccl̄ie absoluētes. In fine respōdet pa. quasi tacite q̄stiõi: posset quis opponere dño pa. quare vos istũ repellitis: multi sunt qui habent pluralitatē dignitatũ ⁊ beneficior̄: multa p patientiā tolerant q̄ si i iudiciũ deducerent: exigente iusticia cassarent. ¶ Nota ꝙ qui habet plures dignitates / seu ꝑsonat⁹ sine dispensatione pape ineligibilis est. Item ante confirmationē nemo debet administrare: qd si fecerit / debet eius electio cassari. Itē per patiētiā multa tolerātur: quia nō denũciantur vel accusantur: que si in iudiciũ deducerentur: s[m] iusticiam cassarentur. Ber.

e ¶ Multitudo. Iste Jo. habebat multitudinē prebēdar̄: vt ptz in antiqua: que multitudo est canonibus inimica. ꝫ. eo. q2 in tātũ.

f ¶ Auaricie. Que a ꝓmotione repellit. lxxxv. di. c. florētinũ. quā etiā dicit lex legitimis ictibus feriendam. C. de inoffi. test. l. si quis suo. et est seruitus idolorum. ꝫ. e. c. auaricie. Ber.

g ¶ Nostre diffinitionis. Quā nō habes in cõpilatione que olim erat de institu. ca. tua nuper.

h ¶ Lateranensis concilij. ꝫ. eo. quia intantum.

i ¶ Confirmationē. Dicita intellige ꝙ super hac electione fuit cā commissa ad petitionē illius electi: et iudices illi electionē confirmauerunt: et postea alij iudices quibus eadem causa fuit cõmissa confirmationē illam cassauerũt† sicut hoc totũ habetur in cõpilatione Inno. ꝫ. de re iudi. c. j. de quibus fit hic mentio.

k ¶ Prebendas. De hoc dictũ est. ꝫ. de elec. ca. dudum. ij.

l ¶ Aliud ꝓmissor̄. Scꝫ ꝙ ante ꝯfirmationē ministrauit. ꝫ. de elec. qualiter. vel ꝙ ministrauit post cassationē cõfirmationis: q2 papa etiā totũ cassauit quicqd factũ fuit p iudices priores ⁊ posteriores ¶ Glo. se. alleg. vnā cõcor. in contrariũ. alle. vij. iura et soluit.

m ¶ Ecclesiā. Et ita videt ꝙ eccl̄ia q̄ ipm elegit sciēs ipm habere plures dignitates atq3 ꝓbēdas nō possit ipm repellere. ar. ꝫ. eo. cũ

† Et ab ista snīa fuit appellatũ: vel negabatur ipam fuisse cassatā. afs cõ snīa trāsisset in rē iudicatā: non fuisset iste. J. postea audit⁹. Jnno. dic hoc verũ cõtra cassationē: sed sup electiõe potuit set audiri. qd dic vt. ꝫ. de elec. si cõfirmationē li. vj. J. an.

nõ ignores. Ar. cõtra. s̄. de excep. cũ eccl'iastice. ꝛ meli⁹. s̄. de elec. cũ inter canonicos. viij. q. ij. c. dilectissimi. ꝛ. xxxij. q. v. horrendus. ĩ. de cõces. prebẽ. cũ sup. ꝛ. s̄. de cle. cõiug. c. diuersis fallacijs. ꝛ. ĩ. de dõa. c. inter dilectos. Sed hec locũ nõ habẽt: qꝛ iste nõ fuit elect⁹ ab ecclesia: imo eccl'ia se sibi oppõebat: ꝛ elect⁹ fuit a quiqꝫ solũmõ alijs appellãtib⁹ prius ꝛ quibusdã absentib⁹ vt hic patet in decre. q̄ oli erat in cõpilatiõe Inno. de re iudi. c. j. hec decre. de illa electione loquit. B.

a ¶ Per patientiam. Hic rñdet tacite q̄stiõi. diceret aliq̄s multi sunt habẽtes plura bñficia: quare ip̄m reprobatis dñe papa? et ipse rñdet multa per patientiã ꝛc. et tñ per talẽ patientiã nõ fit dispẽsatio. ar. ĩ. de cog. spi. super eo. et. s̄. de iureiu. mulieri. ar. talis patiẽtia volũtatẽ requirit. ff. de tribu. l. j. †

† Dñs sciẽns seruum mercari in re publica teneẗ tributoria: nõ tñ reqrit q̄ velit. sed satis est q̄ nolit ex q̄ sciuit. Joan. and.

Dilect⁹ filius. Cõtinet quattuor dicta. Prio mãdatũ apl'icũ. Scdo ibi: ad instantiã. iustũ ꝛ iiustũ p̄ceptũ legati. Tertio ibi: cũ g. iusti pcessus ꝯfirmatiõez et iniusti reprobationẽ. Quarto ibi: faciẽtes. papalẽ subiunctionẽ. Ab.

¶ Casus. Ep̄s licoñ. de mãdato dñi celestini pape cuidã clerico. G. noĩe quãdã p̄bẽdã ĩ eccl'ia licoñ. assignauit: sed capl'z licoñ. noluit ip̄m recipere ad eãdẽ. tãdẽ ad instantiã remeñ. archiepi: tũc epi p̄nestini apl'ice se. legati talis cõpositio inter capl'm/ et. G. intercessit q̄ receptus fuit in canonicũ ꝛ in fratrẽ. cõcesso sibi stallo in choro/ et loco in capl'o/ ꝛ participatiõe diuinoꝝ: ita tñ q̄ fructus p̄bende recipere nõ deberet: nisi loco p̄io vacature: sed qꝛ plures p̄bende postmodũ vacauerũt: nec eidẽ. G. aliquã assignauerũt: accessit ad pa. p̄ponẽs eidẽ oĩa supradicta. scribit pa. iudicibus dicẽs dictuz G. in canonicũ recipi/ canonicis nõ obuiat institutis: sed vacaturã expectare p̄bendã est ꝯtra lat. cõcil. vnde pa. factũ legati ĩ eo q̄d dictũ. G. recipi fecit in canonicũ ꝛ in fratrem approbauit: sed q̄ nihil reciperet nisi loco proxime vacature reprobauit: quia vero indignũ est vt recept⁹ in canonicũ bñficio careat. mãdat iudicib⁹ vt ep̄m et capl'm cõpellant vt ei p̄bendã (cũ se facultas obtulerit) assignẽt: et portiones quotidianas que fiũt in eccl'ia faciãt assignari eidẽ. ¶ Nota q̄ aliq̄s põt recipi in canonicũ sine assignatione p̄bende: dũmodo aliq̄d sibi assigneẗ tanq̄ canonico. et si addiẗ q̄ nihil p̄cipiet nisi cũ vacauerit p̄bẽda hoc nõ licet: sed sic põt recipi. recipimus te in fratrẽ ꝛ p̄uidebim⁹ tibi cũ facultas se obtulerit. istud nõ est cõtra ꝯciliũ. Itẽ sñia p̄ p̄te tenet/ ꝛ pro parte non tenet. Itẽ vtile nõ vitiatur per inutile: nec licitũ per illicitũ. Ber.

¶ Glosa sequens signat contrariũ et soluit.

b ¶ Percipere non deberet. Istud fuit cõtra cõciliũ. ĩ. de ꝯces. p̄bẽ. nulla. Sed ꝯtrariũ videẗ. s̄. c. relatũ. vbi tenet p̄missio vacature prebẽde. Sol'. hic nihil percipiebat: sed ibi sic. vt pꝫ ex illo ꝟbo integritate prebẽde gaudere. et ex eo q̄ dicit quoꝝ cõis est vsus: ꝛ hoc solũ addiẗ q̄ p̄cipiat ea q̄ de cõi conferũtur. et ita nõ cõtradicit sed concordat. et hoc vitiũ fuit exp̄ssum ibi non.

¶ Glosa sequens signat contrariũ et dupliciter soluit.

c ¶ Illicito. Arg. ꝯtra. s̄. de cõ. cũ. M. ꝟ. quarto receperũt ad vacaturas ꝛc. Sol'. Papa illud reprobauit: vnde precipit q̄ eis p̄uideantur ex superexcrescẽtibus ꝛc. et ita concordat cum ista: vel ibi recepti fuerunt simpliciter: vt ibi no. vel nõ reprobatur receptio in ius canonie: sed receptio ad vacaturas.

¶ Glo. seq. ar. instruit. querit opi. ponit ꝛ soluit.

d ¶ Approbãtes. Arg. q̄ sñia siue donatio tenet p̄ p̄te ꝛ pro parte nõ. sic. s̄. de arbi. cũ tẽpore. xij. q. ij. si quos. ꝛ. xvij. q. iiij. q̄stio. ꝛ. xxij. q. iiij. ĩter cetera. ‡ et. ĩ. de testa. rainuti⁹. ꝛ. c. rainaldus. Caueas tñ q̄liter fiat electio si dicaẗ: eligim⁹ te ad proximã vacaturã: nulla ẽ electio. ĩ. de cõces. prebẽ. c. nulla. ꝛ. c. relatũ. ꝛ. c. ex tenore. Si vero dicaẗ: eligim⁹ te in fratrẽ ꝛ sociũ/ ꝛ promittim⁹ tibi cõferre beneficiũ cũ primũ vacauerit. tenet electio talis. s̄. eo. relatum. et. ĩ. de conces. preben. cũ super. assignãdo eidẽ quotidianas distributiones: al'as compellerenẗ ad hoc. vt dicitur hic in fi. ꝛ ille intelligiẗ electus ad quoddã ius de nouo creatũ † . ĩ. eo. dilecto. ꝛ illud ius perijt q̄cito

‡ Reg'Iariter ei nõ vitiaẗ vtile p̄ inutile. ĩ. de reg. iur. vtile. li. vj. vbi satꝫ de hoc. Joan. and.

† Añ dixit

soluẽtes. ¶ Cũ multa per patientiã[a] toleranẗ: que si deducta fuerint in iudiciũ/ exigente iusticia non debeant tolerari.

Idẽ archiep̄o ꝛ archidy. senoñ.

¶ Recepto in canonicũ q̄cito facultas se obtulerit debeẗ prebẽda: ꝛ interĩ habebit quotidianas distributiones. Ca. xix.

Dilectus fili⁹. T. canonicus linconiẽ. p̄posuit q̄ cũ de mandato. C. pape pre. no. linconiẽ. ep̄s quãdã p̄bendã assignauit eidẽ ĩ ecclesia linconieñ. qꝛ capl'm ip̄m ad eãdẽ recipe cõtẽnebat: et. ĩ. ¶ Ad instantiam remeñ. archiepi tunc epi p̄nestiñ. apo. se. le. et auctẽ illius talis inter eũ et ep̄m et canonicos linconiẽ. cõpositio intercessit: q̄ ipso ab eis recepto in canonicũ: et cõcesso sibi stallo in choro ꝛ participatione q̄libet diuinoꝝ: idẽ fruct⁹ prebẽde p̄cipere nõ deberet[b] nisi loco proximo vacature: et. ĩ. ¶ Cũ ergo dictũ. T. in canonicũ recipi canonicis non obuiet institutis: ꝛ vacaturã expectare p̄bẽdã late. cõcilio non sit dubiũ obuiare: nos f̄ctõ eiusdẽ legati illicito[c] reprobato q̄d est licitum approbãtes[d]: qꝛ videẗ idignũ vt recept⁹ in canonicũ p̄bẽde bñficio defraudeẗ[e]: mãdam⁹ q̄tenus dictos ep̄z ꝛ canõicos vt ei p̄bẽdã (cũ se facultas[f] obtulerit) nõ differant assignare[g] ap. postposita cõpellatis. ¶ Faciẽtes eidẽ portiõẽs quotidianas q̄ fiũt in eccl'ia mẽorata sine diminutiõe q̄libet assignari.

Idem ep̄o brixieñ.

¶ Nõ tenet electio cũ ad vnam prebendam duo simpliciter eliguntur. Capitulũ. xx.

Tue fraternitatis deuotio: ꝛ. ĩ. ¶ Cũ sepe cõtingat q̄ ad vnã p̄bẽdã duo clerici p̄pter importunitatẽ[h] petẽtiũ eligãtur. † ¶ Nos attendẽtes q̄ si duo vnã p̄bendã tenerẽt: illud esset ꝯ ꝯcilium turonẽ.[i] q̄d prebẽdarũ p̄hibet sectionẽ[k]: ꝛ si vn⁹ illoꝝ ip̄am

assignatur beneficiũ vacãs: non enĩ diu posset manere tale ius sine re corporali. j. q. iij. si q̄s obiecerit: ꝛ talis canonia auget numerum canonicorũ: sed nõ p̄bẽdarũ. Sed nunquid plures possunt taliter eligi: si duo possunt eligi eadẽ ratione ꝛ plures. s. tres ꝛ quattuor ꝛ quotcũq̄ꝫ? Dixit Jo. q̄ s̄m numerũ prebendarũ possunt plures vel pauciores eligi. Sꝫ certe nõ videẗ q̄ tot possũt eligi q̄t sunt ibi canõici p̄pter diutinã expectationẽ: sed sufficit q̄ pauci eliganẗ saltẽ duo vel tres vel q̄nq̄ꝫ. s̄. de cõsti. cum. M. ferra.

Ain. p̄ rõnẽ q̄ sequiẗ q̄ canonia illa nõ posset peti tanq̄ vacãs q̄. si sit ꝯsũptã Idez Jo. ĩ. eo. dilecto. Joan. and.

e ¶ Defraudetur. Sic s̄. eo. relatum.

f ¶ Cũ se facultas. hoc idẽ erat ei p̄missum in illa cõpositione: sed archiep̄s auctoritatẽ prestare nõ potuit: immo illud soluz cassaẗ q̄ nihil p̄cipere deberet. Lau. Itẽ ex eo q̄ dicitur hic: pꝫ q̄ legatus nõ põt dispensare cõtra cõciliũ † ĩ. de cõces. prebẽ. nulla. sed solus papa. Itẽ aliud est dicere cum facultas se obtulerit: et aliud cũ beneficiũ vacauerit. vt hic patet. et. ĩ. de conces. p̄ben. accedens.

† Cõcedendo ius ĩ vacatura. põt tamẽ reseruare: quod dic vt. ĩ. de iure pa. cuz dilectus. de offi. leg. ca. iij. ꝛ. iiij. li. vj. Jo. and.

¶ Glosa seq. reci. per obiec. et solutionem.

g ¶ Assignare. hoc idẽ poterat consequi ex illa cõpositione: vt videtur. dicit Jo. q̄ nõ: quia tẽpore cõpositionis vacabãt ibi beneficia et volebant ip̄m expectare proximã vacaturã. Item aliud addiẗ cõpositioni: q̄ ipse habeat quotidianas distributiões siue victualia que de cõmuni conferũtur: q̄ tm̃ presentib⁹ dãtur. s̄. de cle. nõ resi. de cetero. et. ĩ. eo. licet. Perceptio enĩ taliũ prebendarũ nõ facit canonicum: quia sola salarij perceptio nõ facit decurionem. ff. de decur. sola. ‡ et. ĩ. eo. dilecto.

† al'. ad de interdum.

Tue fraternitatis. Primo poniẗ decisa facti narratio ꝛ cõsultatio. Secũdo responsio ibi: nos. Abb. sic. ¶ Casus. Aliquando contingit q̄ ad vnã prebendã vacantẽ: duo eligũtur: propter importunitatẽ petẽtiũ quesitũ fuit a pa. an talis electio de iure teneat. pa. considerãs q̄ si duo vnam prebendã tenerent: q̄ esset contra conciliũ turoñ. q̄d prebendarũ inhibet sectionẽ: et si vn⁹ illorũ prebendã haberet: alter illorũ sub expectatiõe contra lateraň. concil'. remaneret. Rñ. pa. q̄ talis electio de rigore iuris est cassanda. ¶ Nota q̄ que per importunitatẽ fiũt valere non debent. Item prebenda diuidi non debet. Item electiones contra iura facte non valent: et ipso iure nulle sunt. Ber.

‡ Al's herẽni⁹. et vide ĩ. c. dilecto. sup. iij. glo. Joan. and.

h ¶ Importunitatem. Electio facta ad importunum clamorem non valet. s̄. de elec. osius. lxj. distin. miramur. et per importunitatem non concedenda sepe concedimus. dicit imperator. C. de peti. bo. sub. l. j. lib. x.

i ¶ Conciliũ turonense. s̄. eo. maioribus. ꝛ. ĩ. vt ec. bene. vt nostrũ. ꝛ. j. q. iij. ca. si quis prebendas.

¶ Glosa sequens duas ob. soluit.

k ¶ Sectionẽ. Sed cum vna parrochia possit diuidi in duas. xvj. q. j. precipimus. et. x. q. iij. ca. vnio. de conse. distin. j. oẽs. ĩ. de ec. edi. ad audientiã. quare vna p̄benda non põt diuidi in duas? Rñ. due parrochie licite fiũt ex vna iusta cã ĩteruenĩẽte: et q̄ vtraq̄ꝫ sit parrochia per se et habeat propriã limitationẽ: sed q̄ due sint sub vna limitatione nõ põt. xvj. q. j. plures. ꝛ codẽ modo vna p̄benda põt diuidi in duas: ita q̄ sint ibi perpetuo duo canõici: dũmodo facultates illi⁹ p̄bẽde sufficiãt ꝯpetẽter duobus. ĩ. eo. ca. vacãte. sicut vna dom⁹ põt diuidi ꝛ de cetero nõ erũt vna dom⁹: ꝛ vnus fund⁹ si diuidaẗ erũt duo fundi. ff. cõia p̄diorũ. l. si quis duas. §. j. sed p̄benda diuidi nõ debet: vt sub noĩe vni⁹ prebẽde cẽseatur vterq̄ꝫ quasi dimidius canonic⁹: quia vnitas nõ recipit diuisionem. xxiiij. q. j. ca. loquiẗ. nulla enĩ fuit⁹ diuidiẗ: lꝫ vsufruct⁹ diuidaẗ. ff. ad. l. fal. l. j. §. j. si vsufruct⁹. ꝛ. ff. de vsu et ha. vsus pars. † Sꝫ nõ ne hoc mõ põt diuidi p̄bẽda q̄d idẽ ius apud vtrũq̄ꝫ remaneat: qꝛ ꝛ iura incorporalia apud pl'es p̄nt ĩsolidũ residere. ĩ. d̄ iure pa. c. j. ꝛ. ff. de serui. l. vic et. ff. de bo. lib. l. libert⁹. in fi.? In p̄benda hoc esse nõ põt. vt dictum est. ĩ. c. dilecto. lꝫ enĩ dicaẗ idẽ ius esse apud plures/ reuera tñ quilibet speciale et separatũ ius hꝫ. ff. q̄ẽad. serui. amit. l. aquã. Et not. q̄ sicut de vna p̄bẽda possunt due fieri si facultates sufficiãt: sic ex

Prebẽdarũ diuisio an possit fieri.

† Sedꝫ legarĩ nõ põt nã fruiqui dẽ p̄ parte possumus. vti p̄ p̄te ñ possumus. Joan. and.

† Idē nūerus pbēdatus vt sic augeāt singulares pbēde hoc intendit. Jo. andree.

causa necessaria possunt et debēt diminui prebēde † ꝑ. de verb.sig. ca.vlti.et.ꝭ.de consti.ex parte.a contrario sensu.

a ¶ Lateraneñ.ꝯcilij.ꝑ.de conces. preben.c. nulla.

b ¶ De rigore iuris. Innuit ꝙ de patiētia possit tolerari et ꝯfirmari q̄si dispēsando:qꝺ satis pōt cōcedi.qꝛ talis dispēsatio non est ppetua sed ad tēp⁹.nec ꝑprie dicit facere cōtra ꝯciliū. Ad q̄d ergo diceret de rigore iuris: al's simpl'r respōdisset dicēdo ꝙ talis est cassanda: et multe tales electiōes tolerant: et ex cā possit iuris rigor relaxari.ar. op.ꝑ.eo.ca.vacāte. et ca. cū cām.vbi tenet itegrare prebēdam tali modo collatā: nec mandatur cassari.

Diuisio. Nisi essent. Prio recusat suspectaꝫ ordinationem:et ipsius duo membra declarat. Secūdo premissis motiuis sub certa moderatione illam approbat.secūda ibi: quia igit. Ab.

¶ Casus. Uacāte quodam priozatu duo fuerūt electi ad ipm. causa cōmissa fuit sup his duabus electionib⁹ vt negociū posset facilius expediri.ptes cōpromiserunt super istis duabus electionib⁹ i iudices delegatos retēta sibi iurisditione delegata:iudices isti siue arbitri p bono pacis et cōcordie ordinauerūt ꝙ vn⁹ elect⁹ priozatū haberet. alter vero.xx.libras pciperet annuati de redditibus capituli.xl. libras perciperet annuatim de prouētibus priozat⁹: et hec ordinatio ab oībus recepta est et approbata: tandē petiuerunt illā ordinationē per sedē apo.ꝯfirmari. Sup hoc scribit pa.dicēs ꝙ illā ordinationē haberet valde suspectā ppter malū exemplū/ nisi tā illi qui eā fecerunt:q̄ꝫ illi circa quos facta fuit essent viri ꝓuidi et honesti.qꝺ enī factū fuit p illos/vt vn⁹ de duob⁹ electis habeat priozatū.hoc factū fuit fm iusticiā ex delegata iurisditione: qꝺ de altera factū est vt ipse habeat.xx.libras de redditibus capl'i.et.xl. de prouētibus priozat⁹ percipiat annuatim:hoc fm prouidētiā fuit ordinatum.ex arbitraria potestate ciuiū delegatus fuerit cōpromissū. retenta iurisditione delegata/et pro bono pacis/et cōcordie cōfessi sunt se hoc fecisse:quia ordinatio ista ab oībus est recepta: et prior et caplm ꝓuisionē istā sine grauamine possunt exbibere.que facta fuit nō ex pactione partiū/sed ex iudicū prouisione ꝓ bono pacis. pa.eā tolerat hoc modo vt videlicet dignitas priozat⁹ nō remaneat onerata:ita ꝙ defuncto priore successor eius ad prestationem.xl. lib.nullatenus teneatur:ne circa ꝓuētus priozat⁹ aliqua sectio fieri videat. ¶ Nota ppter honestatē psone p̄sumit pro ipso. Item aliquis pōt vti semel delegata et arbitraria ptāte. Itē pro bono pacis aliqua sunt tolerāda que al's reprobarent. Itē que fiūt ex pactione partiū circa spiritualia illicita p̄sumunt. Itē prouisio ista fuit psonalis:non tamē transit ad successorem.Ber.

obtineret prebēdā: sub expecta-
a tione alius cōtra latera.cōcilij[a]
statuta remaneret. ¶ Inq̄si.t.t.r.
b ꝙ talis electio de rigore[b] iuris
penitus est cassanda. Idem.

¶ Si duo electi ad aliquam dignitatē cōpromittāt in iudices: poterit iudex alterū cōfirmare: et alteri pro bono pacis de ꝓuētibus ꝓuisionem facere. Ista est pulcherrima dispositio:et in toto corpore iuris non habes consimilem. Capitulū.xxi.

c Nisi essent viri ꝓuidi et honesti[c] tā qui ordinationē fecerūt q̄ꝫ illi circa quos est facta ordinatio i ecclesia vestra sup negocio priozat⁹:ordinationē illaꝫ valde suspectā propter exemplipnicie haberem⁹. Qꝺ ergo post concertationē diutinā ordinatū est circa vnū de duobus electi vt ipe habeat priozatū:hoc ex iurisditione delegata fm iusticiā videtur esse statutū.qꝺ autem ordinatū est circa reliquū vt ipse.xx. libras de redditibus capituli.et .xl.de ꝓuentib⁹ priozat⁹ pcipiat annuati/hoc fm ꝓuidentiā intel
d ligit esse p̄ceptū ex arbitraria[d] potestate: cū in delegatos fuerit cōpromissum q̄ auctoritatē sibi retinēdo ꝯmissam se ꝓ bono pacis et vtilitatis hoc ordinasse fatent.

c ¶ Honesti. Ex qualitate persone presumitur licitū qꝺ al'as esset illicitum.ar.ix.q.ij.lugduneñ.

† Qꝛ ipossibile est valere duas electiones ad eādē dignitatē. nō solū de diuersis/sed etiā de eodē. ꝑ.de elec. vt qs duas. lib.vj. io.an.

¶ Glo.se.obijcit et soluit. Scꝺo q̄rit.ar.affirmatiue.et ꝯtrariū soluit

d ¶ Ex arbitraria. Et ita aliq̄s pōt simul vti arbitraria et delegata ptāte.sic.ꝭ.de p̄sump.c.lr̄as.sed istud nō videt posse ꝯstare:qꝛ si rōne delegate potestatis adiudicauerunt alteri priozatū fm hoc ꝙ cōstabat:cū canonice electū qualiter per arbitriū poterūt ipm condēnare ad soluendū alteri parti indebitū:cū alij solui nō possit qꝺ est alij debitū.ꝭ.de iureiur.eā te.qꝛ si priozat⁹ fuit isti debit⁹/cōstat ꝙ solutio pecunie est indebita. Pōt dici ꝙ isti nō fuerūt arbitri sed arbitratores.i.cōpositores quoꝝ arbitriū si iniquū sit aucte superioris retractat.ꝭ.de arbi. nō sine.vel reducit ad arbitriū boni viri.ff.ꝓ socio.si societatē.Sed nūquid ratione talis arbitrij pos- sent ipsi adiudicare alteri priozatū? Ar.ꝙ sic.ꝭ.de transac.c.decete

† Bn̄dicit qꝛ si ex ptā-

ro.sed non est verū:quia talia spiritualia possideri nō possunt nisi ex iusta institutione canōica.ij.q.j.legū.sic et in matrimonio nō pōt interuenire arbitriū.ꝭ.de transac.c.vlti.et.ꝭ.de in integ.resti.ca.pe. in fi.et hic.ꝟ.hoc ex iurisditione delegata.Ber.

e ¶ Ex iussione. Ex pactiōe partiū nō liceret:nec illā tolerasset papa.vt.ꝭ.ꝺ pac. cū pridē. sed qꝛ iudicis aucte factū fuit:et ad tps sustinetur.ꝭ.de trāsac.c.de cetero.sic eni excusat ab infamia q̄ iussu iudicij paciscit de furto.ff. de his qui no.īfa.l. furti.§.qui iussu.Et ꝙ papa hic tollerauit hmōi cōpositionē hoc fecit ppter cās p̄dictas.s.ꝓ bono pacis et vtilitatꝭ: qꝛ placuit oībus.et si papa ꝯpōnē nō tolerasset/ auctas iudicis nō.sufficiebat: qꝛ de iure hoc facere nō poterat.vñ dicit pa.nos eam hoc adhibito moderamine toleramus et ad tēpus tm̄,vt sequit.et occasione hmōi ꝓuisionis assumunt quādoq̄ꝫ aliqui cām malefaciendi.

te delegata ferrent sententiā ꝓ illo q̄ ius nō habebat si is pro quo fert scit se ius nō habere non prodest ei snīa ꝭ.de p̄scp. c.fi.si bon ā hꝫ ꝯsciam tut⁹:est et iuris autoritate fulcit. ff.ꝺ reg.iu. res iudicata.de rescp. pastoralis. j.rñso.vbi de hoc.fm Hosti. q̄ aliter videtur dixisse de conces.preben.ca.j.vt ibi dicā.sup glo.ij. Joan.and.

¶ Qꝛ igit hec ordinatio ab oīb⁹ est recepta:possuntq̄ꝫ licite prior et capitulū de ꝓuentib⁹ suis pro pter causas predictas: non quidem ex pactione partium:sed ex
e iussione[e] iudicū prouisionem huiusmodi exhibere:nos eā hoc adhibito moderamine toleramus: vt ad prestationē.xl.lib.nō digni
f tas priozatus[f] sed persona prioris maneat onerata: ne forte cir-
g ca ꝓuentus[g] aliqua videatur facta sectio priozat⁹:ita ꝙ ipo pore defuncto successor ipius ad p̄stationē.xl.lib.minime teneat. Idē vadeñ.epo et abba.vatiā.

¶ Canonici ꝓuilegiati a papa sup certo numero:si ꝯpōte receperūt aliquē supra nūeꝝ:ꝯ ipetrantes a papa exceptiōe numeri vti non possunt. Ca.xxij.

Pro illorū prouisione:et.ꝑ. ¶ Burdegal.archiepo mādaui-
h mus vt mgro.P.i aliq̄ eccliaꝝ[h] suarū vbi ei expedire cognosceret:ꝯpetens faceret bn̄ficiū assi-
i gnari:ꝯdictores[i] ec. districtione ꝯpescēs:q̄ decano et capitulo xātonē.aucto.no.mandauit vt ipꝫ admitterēt i canonicū et i fratrē. Cūq̄ꝫ ijdē reluctarent canonici ac indulgētiā de quadragesimo canōicoꝝ numero ei opponerēt: quia archieps cognouit illos in

f ¶ Priozat⁹. Nisi hoc esset appositū confirmatio talis:siue tolerantia fuisset realis.argu.ꝭ.de trāsac.veniēs.et.ꝑ.de in sti.cū venisset.

¶ Prouentus. Qm̄ sicut ius diuidi nō potest sic nec fruct⁹. vt.j.q.iij. c.vlti.et.ꝑ.vt eccle.bene. vt nostrū. et.xvj.q.j.c.si monach⁹ defuncto: vel al'as remoto.

Diuisio. Pro illoꝝ. In prima ponit facti narratio. In scꝺa cause cōmissio ibi:quia.Abb.sic.

¶ Casus. Dn̄s pa.mādauit archiepo burdegaleñ.vt in aliqua ecclesiaꝝ suaꝝ magistro. P. cōpetēs beneficiū faceret assignari: cōtradictores p censurā ecclesiasticā cōpescēdo:recepto isto mādato:mādauit decano et capitulo xantoñ.vt dictū magistrū reciperēt in canonicū et in fratrē. Canonici xantoneñ.ex aduerso dicebāt ꝙ habebant certū numerū canonicorū:et ideo ipm recipere nō tenebātur. Archieps intelligēs ꝙ ipsi abusi fuerāt indulgentia de certo numero canonicorū dictū magistrū de p̄benda et canonica xantoñ.eccl'ie iuestiuit: et ꝯtradictores excōicauit:et quia canonici nō recipiebant eūdem: iterum accessit ad pa.petens sup hoc sibi prouideri. Scribit pa.quibusdā dicens ꝙ de p̄dicto magistro p dictū archiepm prouide factū fuit aucte sua voluit ratū habere. mādat quaten⁹ si ꝯstiterit predictos canonicos indulgētiā de certo canonicorū numero non seruasse: auctoritate propria aliquē vltra cōstitutū numerū in canonicū recepisse.sententiā excōicationis quā tulit archieps in eodem tam diu faciant obseruari donec dictū magistrū recipiāt in canonicū et in fratrē:et ea q̄ ad canonicatū ptinēt duxerint assignāda:cū legē dn̄o pape imponere nō possint:quā ipi negligūt obseruare. ¶ Nota ꝙ si scribit pa.archiepo vt det alicui in aliqua ecclesiarū suarū prebendā:pōt dare p̄bendā in qualibet ecclia sui suffraganei. Itē per hanc decre.probat ꝙ ex vi hmōi mādati nō possit executor mittere i possessionē corporalē.lꝫ sit ar. ꝯtra ex eo qꝺ dicit de xantoñ.eccl'e p̄bēda inuestiuit.sed hoc soluit in glosa q̄ incipit p talē. Itē qui auctoritate propria venit ꝯtra indulgētiam in hoc casu amittit eam. Itē excōicati recipiūt aliquē in fratrē et valet receptio.et sic ar.ꝙ excōicati possunt eligere:sed nō est verum.Ber.

h ¶ Ecclesiarū suarū. Sub hoc termino ꝯprehendunt oēs eccl'ie ipsi⁹ ꝓuincie etiā epales. † vt hic ptꝫ.et.ꝭ.de vsu pal.c.j.siue habeāt ius ꝯferēdi siue nō.sed in aliq̄ p̄latura p hāc formā ꝓuidere nō posset.ꝑ.e.c.vl.et hoc i q̄b⁹ ius hꝫ:secus in alijs. secus si dixisset in aliq̄ ecclesiaꝝ tue ꝓuincie: qꝛ tūc nō refert vtrū ius habeat vel nō: rōne ordinarie ptātis:cū auctoritas talis gn̄alior sit q̄ꝫ alia:tñ papa i h nō reprobat factū archiepi. Et sic large sumit qꝺ dicit suarum.

† Ad hoc.ꝑ. eo. q̄uis.li. vj. vbi dicā sup vlt.glo. qꝺ hic not. Host.J.an.

i ¶ Contradictores. Hac sentētia nō cōprehēdunt nisi partes et alij etiā qui de facto cōtradicunt: et nō de iure.

a ¶ Elusionē. Multe eni vie sunt hominib⁹ ad maliciā. in auté. de nup. §. minores. in fi. col. iiij.

Additio ex Inno. b ¶ Predictum magistrū. Innocētius dicit q̄ in registro sic habetur. post ista verba cū consensu et voluntate tua frater episcope de prebenda ⁊ canonicatu xantoneñ. ecclesie ⁊c.

¶ Gl. se. reci. p executionem an executor datus per hec vba facias prouideri vel assignari possit inuestire. ponit opi. q̄ possit. soluit ↄtrariū. ad hanc decre. respōdet et remittit. alle. contrariū et soluit.

c ¶ Inuestiuit. Per talē inuestiturā nō adipiscitur quis possessionē: nisi corporaliter in possessiōe: nisi corporaliter i possessionē mittat. j. de dona. per tuas. De tali inuestitura habes. s. de re iudi. cū oli. ⁊ j. de his q̄ fi. a ma. par. ca. ex ore. ⁊ hoc pbat p hoc qd papa mādat q̄ solūmodo snia lata i eos obseruet: donec dictū magr̄m recipiāt i fratrē. Si enim in possessionē missus fuisset: papa mādasset vt i possessionē induct⁹ defēderet. Et sic per hāc decre. nō pbat q̄ p hāc formā mādam⁹ vt talē facias recipi i canonicū ⁊ in fratrē talis eccl'ie cōtradictores p cēsurā ecclesiasticā ⁊c. vel facias cōpetēs bñficiū assignari † q̄ possit mitti in possessionē ipsi⁹ eccl'ie nec inuestiri: cum hoc ei nō mandet cū certa forma s̄m quā possidere debet sit pscrta.

Possessio an tribuatur p inuestituram.

elusionē[a] mādati nostri indulgētia cōcessa eis irreuerēter abuti: predictū magistrū[b] de pbenda ⁊ canonia xantoñ. ecclesie inuestiuit[c]: ↄtradictores viculo excōicationis astrigens: et. j. ¶ Qr vero qd p dictū archiepz de memorato mgr̄o auctē nr̄a puide[d] factū est firmitatē volum⁹ obtinere: mandam⁹ q̄ten⁹ si vobis ↄstiterit pdictos canonicos idulgētiā quā habēt de certo canōicorū numero non seruasse: ⁊ aliquē vltra cōstitutū numerū in canonicū auctē ppa recepisse[e]: cū nobis legē imponere non debeant: quā ipsi negligunt obsuare: latā in ipos excōicatōis sniam a pdicto archiepo tādiu denuncietis sublato appellatiōis obstaculo seruādā: donec sepedictū mgr̄m recipiant in canonicū[f]: et ea q̄ ad canonicatū[g] ptinēt cū stallo chori ⁊ loco capl'i ei studeāt assignare. I dē bisuntineñ. archiepo.

¶ Non bñficiatus habēs sufficiens patrimoniū ad sacros legitime promouetur. Ca. xxiij.

† Inno. distinguit in formam facias puideri: ⁊ formā facias: assignari q̄si p ma forā cōtineat q̄ facias ius cōferri. scd'a q̄ ius cōferat ⁊ faciat factū assignari. ⁊ isto mō pōt solui ↄriū de decre. ab bate. s. de rescrip. et hic recitāt etiā Pe. et Abb. ⁊ Ho. aliā solutionē ↄrij colligas ex opi ni. glo. s. q̄ nō tenuit p uisio. aliam ex eo qd dixi sup. x. volum⁹. Joan. and.

Quidā tñ dicūt p hanc decre. q̄ p talē formā pōt mittere in possessionē siue inuestire: qd ego non credo put no. j. de cōces. pben. cū nr̄is. Ar. ↄtra. s. de excep. cū eccl'iastice. Nō est ↄtra: qr ille iā fuit p papā inuestit⁹: ⁊ in corporalē possessionē de mādato ipsi⁹ induct⁹: vt patet in integra. Et qd dixit hic inuestiuit: fecit vltra formā sibi datā. qd ptz p rñsionē pape q̄ de inuestitura nullā fecit mētionē: sed de excōicatione quā precepit obseruari quūsq ipm reciperēt: ⁊ id dicit puide.

d ¶ Prouide. Excusauit eū papa: sed reuera nō bñ pcessit inuestiendo: sed refert vtrū mādet facias puideri: vel facias bñficiū assignari. In pmo casu delegat⁹ nō pōt inuestire: qr puisio nō ē sibi demādata: sed faciat puideri. in scd'o pōt inuestire ⁊ faciet bñficiū assignari: qr modo sibi est puisio reseruata: et illi sic inuestito fructus postea debebuntur. s. eo. dilect⁹. et. c. relatū. ⁊ hoc quia forma rescripti seruāda est. s. de rescrip. cū dilecta. cū si.

¶ Glo. se. ar. alle. ij. iura ⁊ remittit. alle. iiij. in ↄtrariū querit ⁊ soluit

e ¶ Recepisse. Et itaq semel facit cōtra puilegiū suū sibi pindicat in illo. s. de rescrip. cōstitut⁹. ⁊ s. de ↄsti. cū. M. ⁊ c. cū accessisset vbi de hoc. ar. j. de priui. accedētib⁹. ⁊ c. si de terra. §. j. et. C. de excu. tuto. l. volūtarie. Et hoc attēde qd dicit auctē ppa: qr si hoc auctē pape fecissent nō itelligerētur venisse ↄtra puilegiū suū etiā si esset iuramēto firmatū: qr auctoritas pape semp itelligit excepta. s. de iureiur. venientes. ⁊ s. de elec. significasti. Sz qd si venissēt ↄ idulgētiā auctē cardialis legati aplice se. nunqd excusarēt? Nō credo qr nō possent illos ↄpellere ad h̄ vt ↄ idulgētiā pape aliquē reciperēt.

¶ Glo. se. no. q̄ excōicati canōicos recipe possunt. alle. duas rōnes et duo silia. ponit lecturā ↄtrariā quā nō approbat.

f ¶ In canonicū. Et ita ea q̄ faciūt excōicati i eoꝝ piudiciū bñ valent: et ita excōicati recipiūt in canonicū: ⁊ valet talis receptio: et ea que faciūt excōicati in eorū preiudiciū bene valēt. s. de excep. cū inter. cum suis si. sicut excōicatur q̄s vt in cā pcedat. s. de offi. ordi. significauit. et qr isti nō debēt absolui nisi satisfaciāt. vt. s. de off. dele. ex l'ris. sed satisfacere nō possunt nisi ipm recipiāt: nec per talē participationē erit excōicatus. sic excōicati admittunt ad iuramentū quādoq anteq̄ absoluātur. j. de sen. excō. ex tenore. et. s. de rescrip. c. capl'm sancte crucis. Uel expone donec dictū magistrum recipiāt. i. donec cautionem prestēt q̄ iuri parebūt ‡ et hoc vbi habent cām defensionis: sed in hac decre. non habebant iustam cām defensionis: imo falsam: vt in littera dicit. B.

‡ Et si dicatur q̄ manifesta erat offensa: ita q̄ absolutionē pcedere

¶ Glosa sequens notat q̄ fracto numero canonicorum ⁊c.

g ¶ Ad canonicatū. Mādat hic papa dari huic illa q̄ ptinēt ad canonicatū et nō prebendā: ⁊ sic dabūt ei quotidianas distributiones quousq vacabit pbenda: vel quousq fruct⁹ fuerit augmētati. Et sic ptz hic q̄ lz canonici aliquē recipiāt vltra numeꝝ etiam sua auctē nō augēt numeꝝ pbendaꝝ: lz augeat numerū canonicoꝝ. s. de ↄsti. cū. M. habuisti idē. s. eo. dilectus. et. j. eo. titu. dilecto.

debeat satisfactio: nec sufficiat cautio. j. de hb. sig. ex pte. Rñdet s̄m Inno. Illo verū nō ē. i spūalib⁹: nūquid eñ excōicatus qr se non faciebat ordinari ordinabit añq̄ ab soluat: ab. s. de or. abepis. c. ij. j. de sen. ex. cō. cū illoꝝ et facit. j. de couer. piu. ex publico. ipsē tñ tenet p decr. capl'z. q̄ receptio precedit absolutionē. sed dic vt dixi in fi. glo. Joan. and.

Q uis q̄stiōibus rñdem⁹: q̄ clericos i minorib⁹ ordinib⁹ ↄstitutos de pr̄imonialibus[h] bonis habentes vnde possint cōgrue sustentari[i]: et si nondū fuerint beneficiū ecclesiasticum assecuti. ¶ (Dūmodo aliud canonicū non obsistat) ad superiores poteris ordies pmouere. I dem episcopo zamoreñ.

¶ Absenti potest conferri beneficium alio mediante: nec refert vtrū absens inuestiatur per psonam mediā: vel persona media iuestiat p absente. h. d. cōiūgēdo vtrūq itellectū. Et est casus no. et quotidie practicat. Ca. xxiiij.

A Ccedens ad apo. se. et. j. ¶ Inq̄si. t. t. rñ. q̄ clericus absens p aliū: vel alius[k] magis p ipso poterit de bñficio ecclīastico inuestiri. I dem trecē. epo.

¶ Si ad vnū canonicatū ⁊ pbēdā duo sunt recepti simplr̄: receptio non tenet etiā iteruenīente apostolica auctē. h. d. ⁊ est notabile ca. quare tene semper menti et nota ipsum. Capitulū. xxv.

Q uis questionibus. Pōit dictū cui⁹ vnā determinationē interserit ibi: dūmodo. Abb. sic. ¶ Casus. Quidā clerici in minoribus cōstituti nōdum fuerant beneficiū ecclesiasticum assecuti / habebant de bonis patrimonialib⁹ vnde poterāt cōmode sustētari: volebāt pmoueri ad sacros ordines. Rñ. pa. cōsult⁹ q̄ bñ possunt ad supiores ordīes pmoueri / dū aliud canōicū nō obsistat et intelligit ordinatus: ad titulū sui pr̄imonij. ¶ Nota q̄ quis pōt ordinari ad titulū sui patrimonij. Ber.

¶ Glo. se. q̄rit ⁊ soluit.

b ¶ De pr̄imonialib⁹. Habēt ergo isti pr̄imoniū p titulo. sic. s. eo. ca. eps si aliquē: nec debēt ab epo bñficiū petere: ex quo tali mō ititulati sunt: ⁊ iudiciū sibi manducāt et bibūt q̄ de suo habēt ⁊ alienū recipiūt. xvj. q. j. qm̄ quicqd. ⁊ xij q. ij. c. ⁊ si illi. et. j. q. ij. clericos. Sed quid si patrimoniū istoꝝ periret casmate vel alluuione: nunqd tenebit istis puidere? Dñicalis q̄stio ↄsueuit esse: tñ satis vr̄ q̄ eps debeat ei puidere in beneficio eccl'iastico: qr cū isti ad seculū redire non possint: redūdaret in opprobriū ordinis clericalis. ar. xciij. di. dyaconi. ⁊ ar. s. de cle. cōiug. Johānes. et. s. de renū. ad supplicationem.

¶ Glo. se. soluit dubiū. Scd'o querit. ar. pro. ⁊ ↄtra. ponit opi. Uin. ↄ quā alleg. decre. tua. ponit opi. Tā. ⁊ soluit. Tertio querit et soluit. Quarto q̄rit. ponit pmo opi. Uin. scd'o opi. Tā. quā approbat.

i ¶ Sustētari. Als nō dz ipm pmouere: qd si fecerit tenetur ei ad supplemētum. s. e. c. ij. ⁊. c. cū s̄m apl'm. Sz nunqd tenet soluere decimas de tali patrimōio ad qd est promot⁹ quasi ad titulū? Ar. q̄ nō. xvj. q. j. similiter. ⁊ j. de deci. nouū gen⁹. Ar. cōtra. xvj. q. j. si quis laicus. Dixit Uin. q̄ tenet soluere decimas. ar. illi⁹ ca. si q̄s laic⁹. Arg. ↄtra q̄ nō debeat soluere. vt. j. de symo. tua. T. dixit q̄ si ab alijs clericis recipit diuinū officiū: ⁊ alia sacramēta: debet eis soluere decimas: alioqn ↄtra. qr de beneficio suo nō tenet soluere decimas: credo q̄ propter clericatū isti⁹ licet sit ordinat⁹ ad patrimoniū suū: ecclesia que primū decimas percipiebat pdiales iure suo nō debeat defraudari. qr res semp remanet cū sua causa: ⁊ sine culpa sua puari nō debet: nec est etiā iusta causa quare priuari debeat. Itē queritur an iste possit trāsire ad aliā ecclesiā sine licētia epi? Dicas q̄ nō. lxxj. dist. primat⁹. † Sed nūquid pōt vendere patrimoniū tale? Uidet q̄ nō: qr inde viuere debet: et eccl'iasticū onus sustinere: qd cōstet Uin. Sed Tā. dixit q̄ pōt vēdere: qr quipcio fruit / rē habere videt. ff. de vsufruct. qr qui pcio. ⁊ pōt illud donare: qr ⁊ beneficio ecclesiastico posset renūciare: qd credo verius.

† Qr nec laic⁹ posset vt ibi. ⁊ hoc nō ē tm̄ rōnereī: s; rōne ordis pptere q̄ est ei obligatus s̄m Johan. Hos. ⁊ Ho. Joan. and.

A Ccedēs. Absens pōt inuestiri de bñficio alio mediante. Uel sic pōt summari. Pōt q̄s inuestiri de beneficio pro absente. Cōis diuisio. Scd'a ibi: inq̄sitioni. Ab. ¶ Casus. Querebat h̄ vtrū aliq̄s absēs de bñficio eccl'ie possit inuestiri? Rñ. q̄ aliq̄s noīe ac vice absentis de bñficio eccl'ie pōt inuestiri: qr ille dicit inuestiri cuius noīe ali⁹ inuestit. Nota q̄ absens pōt p aliū inuestiri. Ber.

¶ Glo. seq. querit et tripliciter soluit. Scd'o obijcit ⁊ soluit.

k ¶ Uel ali⁹. Sicut vn⁹ noīe alteri⁹ possidet. ff. de acq. pos. qcqd ‡ vterq eni possidet. ff. eo. ti. qd meo. ⁊. s. vt lit. nō cōtest. qm̄. §. i alijs. et. s. de resti. spo. cū venissent. ⁊. s. de rescrip. si diligenti. ita ⁊ vterq pōt dici inuestiri. Sed q̄ fuit dubitatio? Forte iste eps dubitat an carnale mr̄imoniū inter absentes cōtrahat: ⁊ ideo dubitauit an ⁊ spirituale. Prima questio expeditur. xxxij. q. ij. honoratur. et. j. de couer. cōiuga. ex parte. et. ff. de rit. nup. deniq. Secūda dubitatio hic explicat: vtrū clericus absens posset inuestiri per aliū: vel dubitatio fuit illa an inuestiretur quis pro absente ⁊ ignorāte: ⁊ certe

‡ Qd filí⁹ peculiari noīe apprehēdit statī pater possidet etiā si ignoret illū in prātē cōstitutum. Joan. and.

bene: et acquirit ei possessionē: et cū iste sciuerit habebit cām vsucapiendi. C. de acqui. pos. l. j. Fin. Vel ideo dubitauit: quia sicut hereditas tēporalis † per procuratorē acquiri non potest. ff. de acqui. her. per procuratorē. ita videbat q hereditas spiritualis acquiri nō posset: sed nō videtur q dn̄iū sit quesitū per traditionē absenti. ff. d acquir. re. do. res ex mādato. Itē nec possessio videt acquiri per inuestiturā. j. d his que fi. a ma. pa. ca. ex ore. et j. d dona. p tuas. Dicas q si vel dans vel accipiens intendit acquirere dn̄iū absenti: tūc est ei q̄situ: z sic loquit. ff. d acquir. re. do. si procurator. ff. d do. qui mihi donatum. Sed si neuter hoc intendit nō statim acquiritur dn̄ium. z sic loquit. ff. de acqui. re. do. res. dn̄ium tamē vel possessio nō acquiritur per gestorē negocij. ff. de nego. gest. si ego. Jo.

† Dicūt legiste q tpalis hereditas non pōt p pcuratorē acqri p eo qd acqritur et adit solo aīo ex q̄ vere dedi pcuratorē ad adeūdū iā apparet anim⁹ aditionis: et id ipossibile ē ūlā adiri. s3 illud veruz de hereditate iā delata et quā scio delatā in deferenda locū habeat qd stati dicā. Jo. an.

Diuisio.

Dilecto. Diuidit in quattuor ptes. Primo ponitur factū z allegatio p cellerario. Scdo allegatio ɔtra eū ibi: procurator. Tertio diffinitio ibi: vn̄. Quarto protestatio ibi: ita q. Ab. si. ¶ Casus. Archiepiscopus remen. dū in francia legationis officio fungeret intēdebat prouidere cuidā nepoti suo. G. noie in trecen. ecclesia. cācellari⁹ trecen. vt gratiā legati sibi acqrret i manib⁹ legati renūciauit prebendā quā in trecen. eccl'ia obtinebat. dictus legat⁹ nepotē suū et dictū cācellarium instituit i canōicos trecen. et archieps et capitulū cōiter assignauerunt vtriq stallū in choro/et locū in capitulo/z fructus illius prebēde diuiderēt iter se: donec idē. G. integraliter esset beneficiū assecutus. z pcurator generalis episcopi tunc absentis ista oīa cōprobauit: et dictus cācellarius lectionē et euangeliū legit in sua septimana: et alia fecit que alij canonici consueuerūt: defuncto eo tēpore cuius hec facta fuerūt alter successit: et dū accederet ad ecclesiā consecratus: dictū cancellariū recepit ad osculū pacis: z tūc nō recipiebatur ad osculū: nisi canonici z per bienniū sine q̄stione sic permāsit. Postmodū eps excitat⁹ a sōno: cepit mouere questionē contra ipm cancellariū sup p̄benda p̄dicta: z sic questio inter epm et cancellariū ad sedē apo. est delata. datus fuit quidā cardinalis vtriq parti auditor/corā quo cācellarius pposuit oīa supradicta: petens dictū epm a sua molestatione cōpesci: pcurator epi proposuit ex aduerso q ad vnicū beneficiū qd vacabat in ecclesia trecen. nō licuit ipsi legato duos instituere: allegādo ad hoc cōcil. turon. qd prebēdarū inhibet sectionem. et cōcil. latera. qd p̄bendarū phibet expectationē. Preterea in eccl'ia vbi nō est certus numer⁹ prebendarū/nulla etiā p̄bēda vacāte pōt aliqs in canonicū assumi: qz intelligit eligi ad quoddā ius qd de nouo creat/z cū electo nascit sed vbi ē cert⁹ numer⁹ p̄bendarū: duo ad vnā p̄bēdā eligi nō pn̄t: cū illud ius spūale diuidi nō possit. pp̄ter qd dict⁹ pcurator asserebat istitutionē p̄fatā nō valere: cū i trecen. eccl'ia certus sit numerus p̄bēdarū: quē capitulū/vel legatus augmētare nō intēdebāt vlterius creare de nouo. His z alijs auditis pa. dictū cācellariuz ɔdēnauit ad restitutionē eorū que tenebat rōne p̄dicte institutionis/iponendo silentiū eidē sup dicta p̄benda/vel pte ipsius: ita tn̄ q p hoc predicto. G. nepoti legati nullū preiudiciū generet: qz res inter alios acta: alijs obesse nō debet. ¶ Nota q legat⁹ nō pōt instituere duas ad vnā prebēdā contra cōcil. turon. Item beneficij spūalis perceptio nō dat ius: sed sola canonica istitutio. Item res inter alios acta: alijs obesse nō debet. Ber.

Dilecto filio. P. scte. pudentiane pbro cardinali cellerario trecen. z. R. pcuratori tuo auditore cōcesso: idē cellerarius proposuit corā eo: q cum in manib⁹ remen. archiepi tunc ap. se. le. intendentis puidere. G. nepoti suo in trecē. eccl'ia p̄bēdam quā ibi obtinebat liberaliter resignauit[a]: dict⁹ legat⁹ p̄fatū. G. z eūdē cellerariū i canonicos trecen. istituit: z ambob⁹ idē capl'm trecen. stallū i choro et locū in capitulo: z idem archieps supradicte p̄bende fruct⁹ diuidēdos cōiter assignarūt: donec idē. G. integrū esset p̄bēdale stipēdiū assecutus: z. j. ¶ Quorū receptionē procurator generalis[b] p̄de. tui in ptibus ɔstantinopolitanis tūc agētis postmodum approbauit. Dictus quoq cellerari⁹ lectionē et euāgeliū in ebdomada sua legisse dinoscit: et tā decani q̄ȝ epi electioni et aliorū negocioꝝ tractatibus sicut canonic⁹ trecē. interfuit: z domū quādā p capl'm me moratū obtinuit q̄ nō nisi canonico ɔsueuerat assignari: tuq cū ad eādē accessisses ecclesiā consecratus: eum cū canōicis alijs ad osculū recepisti[c]: cū tūc non nisi canonici ad osculū admittātur: z eidē sup p̄dictis non mouisti p bienniū q̄stionē: pp̄ter qd petijt vt te ab ipsi⁹ sup hoc molestatione[d] indebita cōpescere dignaremur z. j. ¶ Procurator tu⁹ pposuit ex aduerso q ad vnicum ius spirituale qd vacabat ibidem in simul duos canonicos instituere p̄dicto legato non licuit: nam si duo vnicā prebendā haberēt: id esset ɔtra turonen. cōciliū[e] qd p̄bendarū inhibet sectionē. Si vero duob⁹ receptis vni tm̄ prebēda daret: sub expectatiōe ali⁹ cōtra lateranē. cōciliū[f] remaneret. Preterea licet in ecclesia in qua nō est cert⁹ numer⁹ prebendarū: nulla etiā vacāte in canonicū q̄s possit assumi: cū intelligatur ad quoddā ius eligi qd ex electorū assensu de nouo creatur: z cū electo in canonicū nascit et desinit cū defuncto: i ecclesia tn̄ q̄ determinatū habet numerū p̄bēdarū vno indiuiduo iure vacāte: duo simul eligi nō possunt ad illō: eo q hmōi spūale ius diuidi[g] seu cōmunicari nequeat iter eos: q̄ȝ interdū hi ad quos spectat electio de cōi assensu augmētare[h] valeant numerū p̄bendarū quoddā ius spūale de nouo creando: nisi forte statutū aliqd obuiaret qd esset iuramēto firmatū: vel cui sedis apo. confirmatio accessisset: hmōi clausula[i] phibitionis adiecta: vt si quicq̄ contra id fieret nō valeret: pp̄ter qd istitutionē prefatā nullā fuisse dict⁹ asseruit procurator: cū in trecē. eccl'ia certus sit p̄bendarū numer⁹: quem capl'm vel legatus augmentare[k] minime intēdebat: vel ius aliqd de nouo creare. ¶ Unde dictū cellerariū ad restitutionē eorū que rōne p̄dicte istitutiōis tenebat: sn̄ialiter duxim⁹ cōdēnandū: ei sup p̄bēda ipsa vel eius pte silentiū iponētes. ¶ Ita q p hoc p̄dicto. G. nullū p̄iudiciū generetur cū res inter alios acta regulariter alijs non obsistat[l]. Idem.

¶ De vna p̄bēda vacāte pn̄t fieri due si ei⁹ suppetāt facultates. als diuidēs itegrare tenet. Ca. xxvj.

a ¶ Resignauit. Pure sine aliqua cōditione et modo: als symoniacus fuisset. j. q. ij. q̄ȝ pio. et. s̄. de pac. pactiones. ¶ Glo. se. obijcit z soluit.

b ¶ Gn̄alis. Unde videbat q dn̄s ɔ factū pcuratoris venire nō debebat. ar. s̄. de of. deleg. cū oli. qz factū pcuratoris q gn̄alē h3 admistratione dn̄o p̄iudicat. ff. d iureiu. iusiurandū. §. vl. ff. de pact. nā et nocere: sed tamē secus est: qz generali mādato nō vr̄ delegasse: nisi id qd legitime † fieri pōt. ff. de p̄di. inde: si pcurator. z. ff. de his que fi. in frau. credi. si pater. vel quia fraudulenter aliquid faciat. ff. man. creditor. §. lucius. vnde cum talis institutio contra ius esset: non tenebatur eps illam ratam habere. s̄. eo. ti. tue. et ca. maioribus. ¶ Glo. se. obijcit z soluit.

† Et ppositō pecunijs nō videt cē mādatū vt soluat: nisi qb⁹ debet. ff. de solu. si is cui. sm Ab. Jo. a.

c ¶ Recepisti. Per hoc videbat ɔsentire istitutioni ipi⁹. si. lxiij. di. adrianus. z. j. d his q̄ fi. a ma. par. ca. ex ore. z. j. de priuile. cū oli. ar. C. ad velleia. aut ē. siue a me. et. j. de spō. ad id qd. Itē qz i p̄ntia sua gessit se tāq̄ canonicū: vn̄ qz ipm nō remouit stati vr̄ ipm approbasse. ar. s̄. de offi. dele. corā. C. de acqr. pos. l. j. C. de pa. po. si filiū. xx. q. j. quē ɔgenitores. talis patientia † non facit canonicū: s3 tm̄ canōnica electio. ff. d decur. herennius. et. j. de instit. ex frequentib⁹. z. C. de lib. cau. nō idcirco. Ber.

† Necesāa expssus cōsensus sm Inn. si. qd dicā de cōpre. c. j. sug glo. ij. J. a.

d ¶ Molestatione. Et sic agebat iterdicto vti possidetis.

e ¶ Turonen. cōciliū. s̄. eo. maiorib⁹. Ber.

f ¶ Lateranen. ɔciliū. j. de cōces. prebē. nulla.

g ¶ Diuidi. Quia vnitas nō recipit diuisionē. xxiiij. q. j. loquit. De hoc dictū est. s̄. eo. tue fraternitatis. simile. s̄. eo. ca. inter cetera.

h ¶ Augmentare. s̄. de consti. cum. M.

¶ Glosa seq. reci. per questionem.

i ¶ Clausula. Immo z si clausula illa nō esset adiecta: tn̄ sine eius auctē nō vr̄ q possit ɔuenire: ex q̄ ɔfirmatio pape accessit. s̄. de cōfir. c. j. z. ij. Nā vbi p̄nceps ɔfirmat idē ē ac si ferat sn̄iaz. C. de vete. iu. enu. l. j. §. sed neq3. v. oīa n̄ra facim⁹ z c. Veri⁹ est q nō obstat eis talis cōfirmatio cū eorū fauore facta sit quin possint contrauenire si volunt. s̄. de cōsti. cū. M. et ca. cū accessissent. nisi clausula huiusmodi sit apposita decernatis irritū et inane. Johānes.

Pricipis ɔfirmatio edpollet sententie.

k ¶ Augmentare. Hec fuit sufficiens ratio: quia intēdebāt idem ius et eādem prebendā cōferre plurib⁹: quare non valuit. s̄. eo. tue. sed si intēdisset vtrūq eligere i canonicū: talis electio nō valuisset. s̄. eo. dilect⁹. z. c. relatū. qz ad duo iura intelligūtur eos elegisse: ita tamē q facultates sufficerent duobus. j. c. proxi.

¶ Glosa seques remittit. secūdo obijcit z soluit. tertio. querit. ar. pro et contrarium soluit. quarto soluit questio.

l ¶ Non obsistat. Hanc regulam z eius expositionem habes. s̄. de re iudi. c. pe. Sed videtur q cause istorū ita sunt coniūcte: q sententia lata contra vnū obstet alij. sic. iij. q. vj. hoc quippe. et. lxxxj. dist.

tãtis daniel. si. j. de accu. ad petitionẽ. ⁊. lviij. dist. ordinatos. sed secus est hic: q₂ agẽdo cõtra vnũ nõ agit de iure alterius: sed in premissis casibꝰ agit de vtroq₃. sic. j. de adul. significasti. ff. de adul. de nũciasse. †sed qd si postea agit cõtra scõm ⁊ ille scõs obtinet: nunquid prodest alij vt per hoc retractet snĩa lata? Videt ꝙ sic: q₂ snĩa lata ꝑ vno ex socijs prodest alijs. vt. ij. q. vj. §. diffinitiua. ⁊. q̃. v. et. s̃. de appel. c. pe. et. ff. si ser. ven. loci. §. ij. sed non est ita: quia illa intelligunt cũ sentẽtia processit cõtra oẽs ĩ cõmuni causa: lex illa loci. §. ij. loquit de seruitute que cõmunis est et indiuidua: ⁊ ꝑ parte quis agere nõ potest. Per decre. istã bene videt solui ista questio qua querit: duo fratres ex eodẽ patre ⁊ matre eadem: cõtraxerunt matrimoniũ cũ duabꝰ sororibus ex eodẽ patre et matre eadem: fuit lata sententia contra matrimonium inter vnum virum et eius vxorem propter consanguinitatem. Queritur vtrũ sententia ista preiudicet alteri fratri et eius vxori: qui non fuerunt in lite? Dicas ꝙ non sit eis preiudicium.

†Vide de symo. dilectus. ij. sup iij. glo. io. ã.

Snĩa iter aliq̃s lata alijs etiã paribꝰ nõ ꝑiudicat.

Uacãte quadã prebẽda in ecclĩa tua duas ex ea cõstituens ad illas de cõsensu capituli tui duos canõicos assumpsisti: quorũ altero viã vniuerse carnis ingresso: ꝑbendã quã defunctus habuerat quidã clericꝰ nomine ypolitus fuit auc. se. apo. assecutꝰ. Uez cum idem ypo. te super integritate ꝑbende per quasdã nr̃as lr̃as inquietet: ⁊ aliꝰ idẽ ius aduersus te se hr̃e ꝓponat: q̃d facere debeas req̃sisti. ¶ Sup quo sic duximꝰ rn̄dendũ: ꝙ cum a turoneñ.[a] statuta conci. sectionẽ inhibeãt ꝑbẽdarũ: teneris vtriq₃ de his q̃ vacare ꝯtigerit integra b reᵇ ꝑbendam: nisi rõnabili cã de vacante ꝑbenda supradicta due c fuerint cõstituteᶜ: ac tot sint vtriusq₃ ꝓuẽtus ꝙ ꝑ vtrãq₃ sit vtriq₃ ꝓuisum in beneficio cõpetenti.

Diuisio.

Uacante. Due sunt partes. Scđa ibi: super quo. Abbas sicu. ¶ Casus. Uacãte quadã prebẽda in quadã ecclĩa cathedrali: eꝑs ex illa prebẽda ꝯstituit duas: et ibi ĩstituit duos canonicos. altero illoꝝ defuncto quidã clericꝰ noĩe ypolitus prebẽdã illiꝰ defuncti auctoritate aplĩca fuit adeptus: iste ypolitus ĩpetrauit litteras a dño pa. ꝯ eꝑm vt ĩtegraret illi ꝑbẽdã illã / ⁊ aliꝰ dicebat se hr̃e idem ius ꝯ ipm̃ eꝑm: q̃siuit eꝑs qd facere deberet? Rñ. pa. ꝙ cũ turoñ. cõcil. statuta diuisionẽ prebendarũ inhibeãt eꝑs tenetur illas ꝑbẽdas reintegrare de vacaturis: nisi ex certa ⁊ rõnabili causa de predicta ꝑbenda cõstituerit duas et tot sicut prouẽtus vtriusq₃ ꝙ possint cõpetenter vtriq₃ sufficere. ¶ Nota ꝙ vna prebẽda põt diuidi in duas: dũtamẽ vtriq₃ sufficiãt illiꝰ ꝓuentꝰ al̃s non potest: et si diuisa fuerit reintegrari debet. Ber.

a ¶ Turoneñ. statuta cõcilij. s̃. eo. maioribus.

¶ Glosa sequens obijcit et tripliciter soluit.

b ¶ Integrare. Sed quare tenet integrare cum talis electio nulla fuerit. s̃. eo. ca. proxi.? Rñ. isti duo simpliciter fuerũt electi in canonicos: vnde tenuit electio. s̃. eo. relatũ. et ca. dilectus. Jo. dicit ‡ ꝙ licet nõ valuerit talis electio: eꝑs tamẽ tenet integrare prebendã: cum ipe nõ possit reuocare qđ fecerit. arg. j. de dona. inter dilectos. et. j. de conces. preben. cũ sup. ⁊. s̃. de cleri. cõiuga. diuersis fallacijs. Uel alia rõ põt reddi. Isti electi fuerũt ad duo iura de nouo creata et non ad vnicum: ⁊ nõ intẽdebat eꝑs facere contra cõciliũ: cum duas cõstituit † prebendas ex vna credẽs sufficere facultates ad duos. vnde si reperiat ꝙ non sufficiat duobꝰ tenetur integrare de vacãtibus. j. eo. cũ causam. ⁊ sic videtur ꝙ eꝑs possit tolerare si aliquãdo aliqui eligũtur ad vnũ beneficiũ. vt dicitur. s̃. eo. tue.

‡ Alternatiue: q₂ etiã eiꝰ fuit solutio. s̃. ꝓxie Jo. and.

† Qđ potuit. j. đ exces. prela. sicut vnire ẽm Inno. qđ ẽ verũ ex cã. ẽm Host. vt dixi. J. an.

c ¶ Constitute. Hic ergo patet ꝙ de vna ꝑbẽda possũt fieri due: et ẽm hoc erunt duo noua iura: sicut vna parrochia potest diuidi in duas. xvj. q. j. precipimus. et. j. de eccle. edi. ad audientiam. j. De hoc dictum est. s̃. eo. tue.

Sũmariũ

Dilectus filiꝰ. Si papa mãdat ei ad quẽ spectat vt beneficiũm cõferat vni: collatio per eum alteri facta tenet: ipse tamẽ ex transgressione punitur: vt hic dicitur. Prima pars querelã decisam continet. Secunda iudices prebet ibi: fraternitati. Abbas si.

Diuisio.

¶ Casus. Quidã clericus. G. noĩe obtinuit litteras a dño pa. ad capitulũ nouarieñ. per quas mãdabatur eidẽ vt dictum. G. reciperent in canonicũ / ⁊ in fratrẽ: et prebendã (si qua vacaret) cõferrent eidẽ: capitulũ mandatũ apostolicũ noluerũt adimplere: imo ꝑbendã vacantẽ quã dñs pa. ꝑdicto. G. cõferri mãdauit: alij assignauerũt. vnde idẽ. G. petijt a dño pa. vt qđ de ipso mandauerat faceret adimpleri. Ex ꝑte capituli allegabat ꝙ prebẽda nõ vacabat ibidẽ. pa. his auditis mãdat quatenꝰ si cõstiterit ꝙ in nouarieñ. ecclĩa ꝑbẽda vacaret eo tẽpore q̃ nouarieñ. canonici lr̃as receperũt: dictũ clericũ faciãt recipi in canonicũ et in fratrẽ: cũ prebẽdã illã in derisionẽ mandati aplĩci duxerint cõferendã: et de prouẽtibus illiꝰ ecclesie aliquos redditus annuati faciãt assignari eidẽ: donec prebẽdale beneficiũ fuerit assecutus. ¶ Nota ꝙ licet papa mandet vt alicui cõferatur prebẽda: et canonici eã alij cõferunt: tenet collatio: sed ipsi cõpellendi sunt in illũ postea recipiãt: et qđ dicit in fine de redditibꝰ prouideatur ⁊c̃. credo appositũ fuisse ĩ penã capituli: q₂ mandatũ apostolicũ contẽpsit: q₂ illud nõ erat in antiqua. Ber.

¶ Glosa seq̃ẽs reci. per. q. an vnum sit mandatum ⁊c̃.

d ¶ Uacaret. Ergo videt a cõtrario sensu si tũc nulla vacabat nõ tenerent ratiõe illiꝰ mãdati eũ recipere: ⁊ sic videt tm̃ vnũ mãdatũ: sed videt ꝙ duo: q₂ mandauit eũ recipi in fratrem: qđ vnũ mandatũ est: et ꝑbendã cõferri. ⁊ vnum est cõsecutiuũ alterius. vnde statim tenebãtur illum recipere: et postea beneficiũ ꝯferre: vel statim vel q̃cito possent.

¶ Glosa seq. primo ar. tẽpus receptionis respiciendũ. Scđo de tẽpore date. Tertio de vtroq₃. Quarto arg. ad questionem quã sol. vltimo sol. contraria.

Idem vercelleñ. episcopo.

¶ Si papa mandat capitulo vt aliquẽ in canonicum recipiant: ⁊ prebẽdã si qua vacat conferãt: si de mandato scientes alij conferunt coguntur primũ recipere: ⁊ de redditibus ecclesie loco beneficij prouidere: donec prebendã habeat. Ca. xxvij.

Dilectꝰ filius. G. clericus nobis exposuit ꝯquerẽdo: ꝙ cũ ꝓ eo ad nouarieñ. caplm̃ mandatũ apostolicũ misissemꝰ: vt eũ in canonicũ reciperent et in fratrẽ: prebendã (si qua tũc vacabat) cõferentes eidẽ et. j. ¶ Fra. t. mãdamus quatenꝰ si tibi cõstiterit ꝙ in nouarieñ. ecclesia ꝑbenda vad caretᵈ tẽpore quo eiusdẽ ecclesie e canõici nr̃as litteras receperũtᵉ cũ eã alij in elusionẽ mandati nof stri duxerint conferẽdã: ᶠeũdem

e ¶ Receperũt. Hic cõsiderat tẽpus receptionis lr̃arũ et nõ date. sic. s̃. đ fo. ꝯpe. l₃. s̃. de rescꝑ. caplm̃ scẽ crucis. Sic ĩ lr̃is ĩpetratĩ ꝯtra vsurarios. j. de vsu. q₂ frustra. sic quãdoq₃ considerat tẽpus oblati libelli: lic₃ tunc nõ recte agat: si tamen postea ĩcipitius cõpetere perfici põt iudiciũ. ff. de pig. ac. si rẽ. §. vlti. ⁊. ff. de rei ven. sin autẽ. §. j. Ar. cõtra. quia tẽpus date est cõsiderandũ. s̃. de rescrip. eã te. ⁊ ca. cõstitutus. Item ar. cõtra. ff. ad exhi. l. tigni. §. vlti. Itẽ ar. ꝙ si iudex tẽpore impetrati rescripti sit excõicatus / ⁊ tẽpore receptionis absolutꝰ ꝙ valeãt littere. ar. s̃. de ap. sup eo. ar. s̃. de rescrip. pastoralis. ad fi. ⁊. ff. de iudi. cũ furiosus. et. s̃. de eta. et quali. preterea. ff. de acquirẽ. here. mutũ. Jo. qđ nõ credo: imo littere nõ valent cũ ab initio nulle fuissent: vnde postea ꝑ absolutionẽ cõualescere non possunt. Quare ergo potiꝰ hic cõsideratur tẽpus receptionis et in illa eã te. ⁊. c. cõstitutus. tẽpus date? Hic cõsiderat tẽpus receptionis et nõ date: † q₂ q̃cito vacat beneficiũ ꝑtinet collatio ad caplm̃ seu eꝑm: cum statim possunt beneficiũ cõferre quousq₃ interdicat eis: vel mãdatũ recipiãt sup hoc. vnde si vacat tempore quo littere dabant nõ preiudicat caplo quousq₃ ad ipsos mandatũ ꝑueniat: q₂ nõ tenent diuinare. j. vt ec. bene. vt nostrũ. vnde collatio medio tẽpore facta legitima est. ‡ sed mãdato recepto: tũc primo ꝑiudicatur eis. vnde postea nõ debent cõtrariũ facere: qđ si fecerint ꝓcedetur cõtra eos ꝓut dicit hic: nisi diceretur in mãdato ꝙ si secus feceritis / illud decernimꝰ irritũ ⁊ inane. s̃. eo. ĩter cetera. ⁊. c. dilecto. sed in decre. eã te. cõsideratur tẽpus date: q₂ tẽpore date et tẽpore receptionis vacauit ꝑbenda: et q₂ mandatum fuit caplo de conferenda ꝑbenda: et caplm̃ nõ poterat cõferre: q₂ nõ ꝑtinebat ad ipm̃ sed ad eꝑm: et archidyaconꝰ fuit postea electus. ⁊ sic mandatũ sequtur ibi illũ qui potuit cõferre: et satis mãdabat illi quãdo mandabatur capitulo: cũ ipse tẽpore date esset de capitulo. vnde ipse eꝑs nõ poterat se excusare ꝙ nõ recepisset mandatũ. In illa cõstitutus: dicas ꝙ cũ aliquis impetrat litteras sup beneficio: tũc si numerus statutꝰ iuramẽto est firmatus in ecclĩa ꝯtra quã impetrat illud debet tunc dicere: al̃s nõ valerent littere. Sed si tũc nullꝰ esset statutus numerꝰ de eo qđ nõ est / mẽtio fieri nõ põt. vnde si postea medio tẽpore statuat nõ ꝑiudicat impetrãti vt ibi expsse dicitur.

Tẽpus receptionis lr̃aꝝ q̃nq₃ cõsiderat q̃nq₃ tempus date.

† Q₂ de inobediẽtia ⁊ rebelliõe et eiꝰ pẽa hic agit q̃ non cadunt in ignorãtẽ. j. eo. si benefi cia. lib. vj. Cũ vero q̃rit ad quẽ dirigat rescriptũ: vel q̃d in eo fuerit exꝑmendũ inspicit tẽpus date vt in cõtrarijs. et sic breuiter de ĩferiori glose poterat expedire. Joan. and.

‡ S₃ si papa ꝯtulisset canonicatũ secꝰ: q₂ collatio postea etiam ab ignorãtibꝰ facta nõ tenet. j. eo. si post q̃. li. vj. Joan. and.

¶ Glo. seq. obijcit inducẽs quattuor et soluit.

f ¶ Conferendã. Videt ꝙ talis collatio nõ teneat. arg. j. de cõces. preben. ꝓposuit. quia papa ibi cõsimilẽ † donationẽ cassauit. Itẽ eo ipso ꝙ papa ꝑcepit isti dari / prohibuit alij dare. ff. de cõdi. et demõ. cũ ita. et. ff. de ꝓcu. põponius. §. sed ⁊ his qui. Itẽ talis electio facta est cõtra legẽ aĩatam que duriꝰ agit q̃ inanimata. ff. de arbi. celsus. et. l. ꝑcedenti. in fi. et ita nulla est. x. di. vides. Item ratione precedẽtis denũciationis nõ valet qđ factũ est. C. de rei ven. si fundũ. j. de no. ope. nũ. ca. ij. ff. ad. l. fal. dolo. ff. de edẽ. quedã. §. is autẽ. Sed verũ est ꝙ hec collatio tenuit: licet ꝯtra mãdatum pape: vt satis patet hic. et. j. de conces. preben. ꝓposuit. nec solum mãdatũ pape sufficit ad hoc vt ius habeat. ff. de pig. ac. nõ est mirũ. §. sciendũ. et. s̃. de re iudi. cum aliquibꝰ. Itẽ licet canonici obligari videant: ipsa tamẽ prebẽda nõ est illi obligata. ar. ff. de pollici. l. ij. ff. de contrahen. emp. l. vlti. in fi. Et ita electio talis q̃tum ad canonicos nõ videt canonica: sed q̃tum ad electũ sic. sicut sacerdos in mortali existẽs quo ad se illicite celebrat: quo ad alios licite. s̃. de coha. cleri. et mulie. ca. fi. sic donatio potest esse vitiosa: et tamẽ donũ tenet.

† Nõ fuit consilium: q₂ ibi datꝰ fuerat executor ad ꝓuidendũ hic nõ. Jo. an.

Collatio ꝑbende tenet q̃nq₃ ꝯ mãdatum pape.

ar. ⁊. de iurepa. cura pastoralis. ⁊. C. de rel ven. q̄tiēs. Uel licet peccent recedēdo a mādato pape/ nō tñ peccāt aliū eligēdo. ſi. xxvij. q. j. nuptiaꝝ. ⁊ iō puniunt: q꞉ cōpellunt illū recipe pro quo mandatum receperūt. ⁊ hoc verū eſt: licet papa mādet bñficiū vacans: vel cū p̄mū vacauerit alicui cōcedi: valet tñ collatio alij facta: † niſi clauſula illa adiecta fuerit: qḋ ſi ꝯ feceritis id decernim⁹ irritū ⁊ iane ſ. eo. iter cetera. ⁊ c. dilecto. niſi papa al's ſuā intimauerit volūtatē. ⁊. de cōceſ. preben. q꞉ in cunctis. lib. vj.

† Q. ḋ dic hodie vt. ⁊. ḋ cōceſ. p̄ben. ſi caplo ⁊. c. ſe. et ibi plene de hoc. li. vj. in fi. licet ſit. ar. ꝯ. C. de legi non dubiū. Jo.

a ¶ Sufficiens. Et ita ſi nō habet ſufficiēs nō nocet: ſi de illo non fecit mentionē. ar. eſt hic. ⁊. ſ. eo. cū teneamur. ⁊. c. poſtulaſti. De hoc dixi. ſ. de reſcrip. ſi p̄ponēte. ⁊ ca. cum adeo.

b ¶ Recipi. Et ſic pꝫ ꝙ prior elect⁹ nō remouetur vt dictū eſt: lꝫ cōtra mandatū ſit recept⁹. ſic ⁊. de his que fiūt a ma. par. ca. ex ore.

c ¶ Aſſignari prouentus. Sic. ſ. e. dilect⁹. in fi. Jſtud additū fuit qḋ nō erat in antiqua compilatione.

Diuiſio. De multa. Diuiditur: quia primo narrat ius antiquū. Secūdo ſubijcit nouū ibi: preſenti. Uel pt diuidi in tres ptes put videntur tria dicta. Secūdū ibi: is q̄ꝫ ad quē. Tertiuꝫ ibi: circa ſublimes. Abbas ſicu. ¶ Caſus. Jn lat. concil. ſtatutuꝫ fuit ꝙ null⁹ diuerſas dignitates/ ⁊ pl'es eccl'ias prochiales reciperet. alioquin recipiens ſic acceptū amitteret/ ⁊ ꝯferēs cōcedēdi ptāte p̄uaret ſed quia iſtud ſtatutum male obſeruabatur. inocen. volēs obuiare hmōi cupiditati ſtatuit vt q̄cūꝫ de cetero recepit aliquod beneficiū curā hñs aiaꝝ ānexā ſi p̄us tale bñficiū obtinebat ipō iure ſit p̄uatus codē. ⁊ ſi illud contenderit retinere: alio ſpolietur. ⁊ ille ad quem ſpectat collatio p̄oris bñficij illḋ cōferat cui viderit conferēdū. ⁊ ſi vltra. vj. mēſes conferre diſtulerit ipius collatio ad alios deuoluat ſm ſtatutum lateran. ꝯcil. ⁊ inſup terra cogat de p̄uentib⁹ ſuis in vtilitatē ipi⁹ eccl'ie aſſignare q̄tū a tpe vacatiōis conſtiterit eē pceptū. ⁊ h̄ ideꝫ in pſonatibus ſiue dignitatib⁹ obſuet. addit inſup vt null⁹ ī eadē eccl'ia plures dignitates/ vel pſonat⁹ hr̄e p̄ſumat: etiā ſi curā non habeāt aiarū. tñ circa ſublimes ⁊ litteratas pſonas q̄ in maiorib⁹ bñficijs ſunt honorāde: p ſe. ap. poterit diſpēſari. ¶ No. ꝙ qui habꝫ curā aiaꝝ/ vel pſonatū: ſi ad ꝯſil'e bñficiū eligat/ poſtq̄ꝫ illḋ r̄cepe rit/ ipō iure vacat primū. Jtē q̄ nō vult dimittere qḋ ſuū nō ē: debet p̄uari eo qḋ ſuū eſt. Jtē cū quis recept⁹ eſt ad ſecūdū bñficiū: ſm iura p̄mū debet cōferri. Jtē nota penā negligētis cōferre bñficiū. Jtē nota p venerabilibus ⁊ litteratiſ pſonis. Jtē ſol⁹ pa. pōt diſpēſare vt aliq̄s hēat plures dignitates/ vel curas aiaꝝ. Ber.

d ¶ Lateran. cōcilio. ſ. de cle. non reſi. ca. quia nonnulli.

¶ Glo. ſe. reci. p. q. qñ dicat cōtēdere ⁊ an ante litē conteſtatam. ⁊c.

e ¶ Cōtenderit. i. in iure ꝯtētioſe retinere voluerit. Si enī añ litē cōteſtatā deſtiterit nō p̄uabit vtraꝫ: ſicut eſt ī alijs ſtatutiſ ſub pena. ff. rem ra. ha. hoc amplius. ff. de in ius vocan. l. q̄uis. ſic ponit. xvj. q. j. ſtatuimus: ‡ ⁊ ſic ipſo iure hodie priuatus eſt qui recipit ſcdm beneficium habens curā animarum ſi prius tale obtinebat. Olim habebat optionē vtrum primū vel ſecundū vellet retinere. ſ. eo. referente. ⁊ ca. preterea.

‡ Dic ho. ibi intelligē dum cōtenderit. vt dixi. ſ. vñ ī fi. illi⁹ ca. ſeq̄tur excōicatio quā non litis cōteſtatio/ ſed monitio precedere debet. xij. q. ij. idigne. Jo. an.

¶ Glo. ſe. ponit caſū exceptū: ⁊ exponit de q̄ receptiōe loq̄t hec lrā.

f ¶ Poſt receptionem. Fallit in ep̄atu: quia non ſtatim vacāt priora beneficia niſi poſt tempus conſecrationis. ſ. de elec. cum in cunctis. nec per ſolam receptionem perdit primū. ſed per receptionem corporalem. vt hic dicit. ⁊. xxj. q. ij. ſi quis iam trāſlatus. Qui enim habet plures perſonatus ſine diſpenſatione apl'ice ſedis ieligibilis eſt. ſ. de electi. dudū. vbi de hac materia ſatis dicitur.

---

a clericum ſi non habꝫ ſufficiens[a] beneficium eccleſiaſticum in ca- b nonicum recipi[b] facias: ⁊ ſibi de redditib⁹ eccleſie ſingulis ānis c aſſignari[c] prouētus: donec ei ſit in beneficio prebendali prouiſū. Idem in concilio generali.

¶ Habēs pſonatū vel bñficiuꝫ curatū: ſi ſcdo tale recepit vacat primū: qḋ ſi retinere cōtenderit etiā ſcdo priuabitur. hoc primo. Et is ad quē ſpectat bñficij curati collatio licite cōfert ſtatim: cū inſtitutus aliud recepit. ⁊ ſi infra ſex mēſes nō conferat deoluit ad aliū collatio: et aliter punitur: hoc ſcdo. Cū ſublimibus vero ⁊ lr̄atis pſonis circa pluralitatem bñficioꝝ incōpatibiliū ſol⁹ papa diſpenſat: hoc tertio. hoc dicit iſtḋ ca. vtile ⁊ famoſū.

Capitulum. xxviij.

De multa prouidētia fuit d in lateran.[d] cōcilio prohibitū vt nullus diuerſas dignitates eccleſiaſticas vel pl'es eccleſias prochiales recipet ꝯ ſacroꝝ canonū inſtituta: alioq̄n recipiens ſic acceptū amitteret: ⁊ largiēdi poteſtate cōferēs p̄uaret. Qꝛ vero p̄pter p̄ſumptiones ⁊ quorūdā cupiditates: null⁹ hactenus aut rarus de p̄dicto ſtatuto fructus p̄uenit: nos euidēti⁹ et expꝛſſius occurrere cupiētes. ¶ Preſenti decreto ſtatuim⁹: vt q̄cūꝫ recepit aliqḋ beneficiū curā habens aiarū annexā: ſi p̄us tale beneficiū hēbat: eo ſit ipō iure p̄uat⁹: ⁊ e ſi forte illud retinere contēderit[e] etiā alio ſpoliet. ¶ Js quoꝫ ad quē p̄oris ſpectat donatio: illud f poſt receptionē[f] alteri⁹ libere cōferat cui merito viderit ꝯferendū. ⁊ ſi vltra ſex mēſes ꝯferre diſtulerit: nō ſolū ad alios ſꝫ lat̄a. g cōcilij[g] ſtatutū eius collatio deuoluat: verūetiā tm̄ de ſuis coh gat p̄uētib⁹[h] in vtilitatē eccleſie cui⁹ eſt illḋ beneficiū aſſignare: q̄tum a tpe vacationis ipi⁹ ꝯſti i terit eē pceptū. Hoc idē[i] in pſonatib⁹ eē † decernim⁹ † obſuādū k Addētes vt in eadē[k] eccl'a null⁹ pl'es dignitates aut pſonat⁹ hr̄e p̄ſumat: etiā ſi curā nō habeant aiarū. ¶ Circa ſublimes tñ ⁊ lr̄a l tas[l] pſonas q̄ maiorib⁹ bñficijs ſūt honorāde (cū ratio poſtula m uerit) p ſedē apoſtolicā[m] poterit diſpenſari. Idem in eodem.

¶ Cōciliū p̄uiciale a beneficiorū collatiōe ſuſpēdit eos q̄ poſt ſcdam correctionē idignis beneficia cōferūt. p̄uidet ēt q̄s interi beneficia cōferat: et illam ſuſpēſionem relaxat ſol⁹ papa vel ſolus patriarcha. Cap. xxix.

---

g ¶ Lateranē. cōci. ⁊. de conceſ. preben. nulla.

¶ Glo. ſe. reci. p. q. de quibus prouentibus intelligatur littera.

h ¶ Prouentibus. Bene dicit de ſuis. i. proprijs: ſi propriū hꝫ. † ſ. de ap. rep̄henſibilis. alioquin delictum pſone ⁊c. ſ. de excep. cū venerabilis. ⁊. xvj. q. vj. §. ſi ep̄m. al's ſi p̄pū nō hꝫ puniatur alia pena ad arbitriū iudicis. xvj. q. vj. illud. ⁊. xiiij. q. vj. ſi res. vel r̄peratur ab eo qui recipit illud tāq̄ꝫ indebitū: quia tāq̄ꝫ iua ſor poſſidebat: cū vacauerit ipō iure poſt receptiōeꝫ ſcdi ⁊ mala fide: vñ fruct⁹ oēs ab eo tpe reſtituere dꝫ. ‡ C. ḋ rei vē. certū. ſ. eo. dilecto.

† Uel dic ſuis. i. ſui bñficij q̄s ſuos facit. ad hoc. ⁊. de fi deiuſ. c. ij. ſm Hoſti. Joan. and.

‡ De iure pa. cū dilectus. in fi. Joan. and.

i ¶ Hoc idem ī perſonatibus. Quia de ſil'ibus ſimile debꝫ eē iudiciū. ſ. de elec. dudū. que facit mētionē de h̄. ⁊. ſ. de tranſla. inter corporalia. et. ſ. de confir. cū dilecta.

¶ Glo. ſe. ponit opi. Jo. quam reprobat.

k ¶ Jn eadē eccleſia. Nota ꝙ non facit mentionem de p̄miſſa pena. vñ videtur ꝙ ſi quis in eadē eccl'ia plures recipiat dignitates non iō pdit p̄orē: quia pene potius ſunt artande q̄ꝫ extēdēde. de pe. di. j. pene. ⁊. ff. de pe. l. iterp̄tatiōe. h̄ cōfitebatur Jo. Contrariū credo † q꞉ idē iudiciū eſt hñdū de perſonatibus nō hñtibus curam aiaꝝ ⁊ hñtibus. ſ. de elec. dudū. ⁊ pena p̄miſſa repetita itelligit. que enī in p̄fationib⁹ p̄mittūt in ſtipulatiōib⁹ repetita intelligunt. ff. de verb. obli. titia. §. j. et xxxij. q. vij. ca. apoſtol⁹.

† al. eccleſie.

† al's decreuim⁹.

† Idē Tā ⁊ Hoſtien.

¶ Gloſa ſequens. arg. alle. octo iura et ad vltimum remittit. alle. ij. in contrarium.

l ¶ Litteratas. Eſt ergo ar. ꝙ ſm qualitatē pſonarū bñficia ſunt ꝯferenda. ar. xlj. di. non cogātur. ⁊. ff. de vſufru. ſed ⁊ ſi qd. §. j. ⁊. xij. q. ij. vulterane. ⁊. c. ſe. ⁊. lxxiiij. di. conſuluit. ⁊. j. q. ij. c. vl. et is grad⁹ ceteros antecellat: quem ſtipendia longiora ⁊ labor p̄lixior fecerint āteire. C. de of. ma. offi. l. nemo. ⁊. ſ. de maio. ⁊ obe. c. ſtatuim⁹. vbi de hoc. Ar. ꝯ. xvj. q. vij. c. j. ⁊. ſ. de conſti. cū omnes. Et ita ſcientia nobilitat hoīem que precio nūmario ꝯparari nō pōt. ff. de var. ⁊ extraor. cog. l. j. §. eſt quidam. Et ſi vis appellari philoſoph⁹ nō debes eſſe auarus. C. de mu. patri. poſſeſſio. lib. x.

¶ Glo. ſeq. arg. a contrario quod dupliciter fortificat ⁊ approbat. ⁊ ponit opi. Jo. contrariam. Secundo iterum (ſed aliter) ar. a cōtrario et remit. ⁊ ponit opi. contrariam.

m ¶ Per ſe. ap. Ex eo ꝙ dicit p ſedē apl'icam: pꝫ a ꝯrio ſenſu ꝙ per alios in talibus nō pōt diſpenſari: q꞉ qḋ de vno cōcedit/ ḋ alio negatur. ſicut qḋ de vno negatur/ de alio cōcedit. xxv. diſt. qualis. ⁊. ſ. de p̄ſump. nonne. ar. xcv. di. illud. ⁊. ⁊. de his que fi. a pla. ſine cōſenſu ca. cū apoſtolica. ff. de condi. ⁊ demō. cum ita. Et ſic reſtricta eſt ptās ep̄oꝝ circa diſpenſationē hmōi bñficioꝝ: immo pret iſtā conſtitutionē videbat ꝙ diſpenſare nō poſſūt: quia ep̄us priuabat ptāte conferēdi illud bñficiū qui illud cōferebat hñti conſil'e. ſ. de cle. nō reſi. quia nōnulli. Uñ ſeq̄tur ꝙ nō poterat diſpēſare: quia ſi poſſet nō puniret. Et ꝙ ſic planū eſt dicere ꝙ ſolus papa pōt in talibus diſpenſare. Et ꝙ ita ſit intelligenda iſta conſtitutio p̄batur apte. ſ. de elec. dudū. ij. vbi de h̄. ‡ Jo. notauit hic ꝙ ep̄i adhuc poterāt in talib⁹ bñficijs diſpenſare: ⁊ vaga et indiſcreta diſpenſatio tm̄ p̄hibetur ep̄is p hanc ꝯſtōem: vt dixit. ⁊ poſuit h̄ magnā notulā que nō multū ē hic neceſſaria. Olī enī per antiq̄ iura bñ diſpenſabant ep̄i vt aliquis haberet plura beneficia curā animarū habētia. lxx. di. ſanctoꝝ. ſed illḋ hodie recipit immutationē per hāc cōſtitutionē. ⁊ hoc mutatū fuit p̄pter indiſcretas ⁊ ſtultas diſpenſationes ep̄oꝝ. Jtem ⁊ illḋ notabis: quia hic p̄hibetur tm̄ diſpenſare in pſonatibus ⁊ bñficijs curā animarū habentibus: ⁊ ita circa alia bñficia poſſunt ep̄i diſpenſare ſicut prius q꞉ vnū negādo/ aliḋ

Bñficioꝝ incompatibiliū diſpenſationem ſolus papa cōcedere pōt.

‡ Jtem q꞉ al's cū null⁹ dubitet quī papa poſſit nugatoriū fuiſſꝫ hoc dicere: niſi intelligat de papa ſolo. ita etiā ꝙ legatū de latere dicamus excluſum. ⁊ ſic ſeruam⁹ faciunt iura noua. ſ. pro xi. alle. Joan. and.

cōcedere vr. s. de psum. nōne. De hoc dixi i decre. pdicta. dudū. ij. Alij dicūt τ idē in bñficijs itelligēdū. nā canō antiqu⁹ phibet ne dispensent epi in pbēdis. lxx. di. sctōr. Et nisi expsse vetus ius corrigatur remanet simul cū nouo. C. d ap. pcipim⁹. i fi. τ quotiēs noua actio iducit/vetus nō tollit. ff. de ac. τ obli. quotiēs. τ ar. s. e. cū iā dudū. vt dicit papa: cū multa p patientiā tolerant τc. sic. j. de cōces. pben. lras que sat͡ facit ad h. † τ ibi de h dicit.

† Immo paruz facit quia loquit in prebēdis eiusdē ecclesie. Jo. an.

Graue nimis. Primo narrat delictū. Scdo puidet ibi: volētes. Abbas sicul⁹.

Casus. Quidā plati ecclesiarū carnali affectiōe ducti nō iudicio rōnis pmouēt idignos vnde multa picula iminent eccl'ijs. volēs cōciliū huic morbo mederi pcipit vt ptermissis idignis pmoueāt idōeos: qui deo τ eccl'ijs valeāt deſuire. τ de hoc fiat diligens inqsitio in concilio annuati. τ si qs post trinā amonitionē culpabilis rept⁹ fuerit p ipm cōcil. suspendatur. τ ibi psona idonea instituat: que supplet suspensi defectū in bñficijs conferendis. τ hoc idez circa capl'a obseruet. delictū vo metropolitani ex pte cōcilij dño pa. nūcietur. τ vt istud statutum melius obseruetur snia hmōi suspēsionis sine licentia ro. pon. vel pprij patriarche non relaxet.

Not. hic penā illoꝝ q pmouēt indignos. Itē aliqs pōt cōdēnare: nō tñ absoluere. Item vbi conditor iuris sibi reseruat absolutionē: alijs phibere videt. Ber.

a Inquisitio. Cum p famaz seu clamorē de hoc ad superiorē peruenerit: imo ex officio suo potest inqrere supior se miplene inquirendo. vt. j. de accu. sicut olim.

Glosa se. obijcit. ponit ōpi. Jo. soluit τ rmittit.

b Correctionē. Cū ergo in hoc casu posset se epus corrigere nō videtur q eo ipo q cōfert bñficiū indigno perdat ius cōferendi. τ sic est contra s. de elec. nihil ē. τ. e. cū in cūctis‡ Jo. dixit q illa cōstitutio itelligenda est cum dicto istius: sed tu solue vt dixi in illa cōstitutione: quia legitur de maioribus dignitatibus curam animarum habentibus. hec τ illa in diuersis casibus loquitur: τ circa maiora mai⁹ periculum vertitur. ff. ad carbo. l. j. §. si quis vero. xlij. dist. quiescamus. et ideo plus ibi puniuntur.

‡ Et. s. de cleri. nō resi. q. nōnulli et. j. de excess. pla inr dilectos. sm Gof. Joan. and.

c Suspendat. Et etiā ordinati qui nō sunt idonei remouent: vt vr licet hoc nō dicat. sed verius videt q isti nō remoueant: nisi forsitan essent irregulares: al'as non haberet locum admonitio.

Glosa sequens signat contrariū de decre. nulla. et sol. item de decre. cum in cunctis. et soluit.

d Persona. Ar. s. j. de cōces. pben. nulla. vbi transfertur ptās ad capitulū: sed illud pstringit pter negligētiā: quia nō eligūt ifra tēpus statutū istud ppt culpā platorū: q2 eligūt idignū ifra tēpus: sed pter culpā plati nō transfertur ptās ad capitulū. vt. j. de conces. preben. quia diuersitatem. sicut nec vacāte sede. j. ne sc. va. c. ij. Item ar. s. de elec. cum in cūctis. in fi. vel in alio casu loquit ibi q hic: istud in dignitatibus: hoc in beneficio simplici.

e Relaxetur. Ex hoc patet q vbi conditor canonis nō reserua uit sibi absolutionē ceteris indulsisse videtur. j. de sen. excō. nup.

Graue nimis est et absurdum: q quidam ecclesiarū prelati cū possint viros idoneos ad eccl'iastica beneficia pmouere: assumere nō verent idignos: quib⁹ nec morū honestas: nec lraꝝ sciētia suffragat: carnalitatis sequētes affectū nō iudiciū rōnis. vnde quanta ecclesijs dāna pueniūt: nemo sane mētis ignorat. Volētes igitur huic morbo mederi pcipim⁹ vt ptermissis idignis idoneos assumāt q deo τ eccl'ijs velint τ valeant gratū ipendere famulatū. fiatq de hoc in puinciali cōcilio diligēs inqsitio[a] ānuatim: ita vt q post pmā τ scdaz correctionem[b] fuerit reptus culpabilis: a beneficijs cōferēdis p ipm pciliū suspēdat[c]: instituta in eodē pcilio psona[d] prouida τ honesta que suspensi suppleat defectū in beneficijs cōferendis. Et hoc ipsum circa capitula q in his deliqrint obseruet. Metropolitani vo delictū supioris iudicio relinquat ex parte concilij nunciandū. Ut aūt hec salubris puisio pleniorē consequatur effectum: huiusmodi suspēsiōis snia pter ro. pō. auctoritatem aut pprij patriarche minime relaxet[e]: i hoc quoq q̄ttuor pñarchales sedes specialit honorentur. Idem in eodem.

Rector ecclesie non obstante consuetudine epi vel patroni debet de redditib⁹ ecclesie sufficiētē habere portionē. h. d. vsq ad. §. qui vero. Capitulum. xxx.

Extirpande cōsuetudinis vitiū in quibusdā ptibus inoleuit: q scz parrochialiū ecclesiarum patroni τ alie quedaz psone[f] prouent⁹ ipsarum sibi penitus vendicantes: presbyteris earum seruitijs deputatis relinquunt adeo exiguā portionē q ex ea nequeāt cōgrue sustentari. nā (vt p certo didicim⁹) in qbusdam regionib⁹ parrochiales psbyteri p sua sustentatione non obtinēt nisi quartā quarte: id ē sextā decimā decimarū. Uñ fit vt in his regionib⁹ pene nullus inueniatur sacerdos parrochialis qui vllā vel modicaz habeat peritiā litterarū. Cum igit os bouis ligari nō debeat triturantis[g]: sed qui altario seruit de altari viuere debeat: statuimus vt (consuetudine qualibet epi vel patroni seu cuiuslibet alterius non obstāte) portio presbyteris ipsis sufficiens[h] assignetur.

Priuatus est parrochiali ecclesia rector in ea non residens: nisi sit annexa dignitati vel prebende: quo casu deb3 ibi habere perpetuum vicarium. Et i fine prohib3 in fraudem rectoribus de ipsius pueutibus pensionem in bñficium dari. hoc dicit. Uel sic. Non residēs i ecclesia parrochiali: vel non ponens vicariuz quādo est annexa beneficio maiori priuatus est ea. hoc dicit.

Qui vero parrochialē habet ecclesiam: nō p vicarium sed per seipsum illi deseruiat in ordine[i] quē ipius ecclesie cura requirit: nisi forte dignitati vel pbende p rochialis ecclesia sit ānexa: i quo casu pcedimus vt qui talē habet prebendam[k] vel dignitatē: cum oporteat eum i maiori[l] eccl'a deseruire: in ipa ecclesia prochiali idoneū τ ppetuū[m] habeat vicarium canonice istitutum: qui (vt predictū est) cōgruentē habeat

Extirpande. Principiū istud vsq ad. §. qui vero. diuiditur quia primo ponit excess⁹. Scdo puisio ibi: cū igit. Abbas siculus. Casus. Patroni eccl'iarū et alij quidā puentus ipsaꝝ ita sibi vsurpant: q pbri de sua portione nequeant sustentari. ita q presbyteri in quibusdā locis nō obtinēt nisi quartā quarte. i. sextā decimā decimarū. et iō ibi nullus sacerdos inuenitur qui habeat pitiā litteraꝝ. cū ergo q altari seruit viuere dbet de altari. statuit pcil. vt nō obstāte aliqua cōsuetudine alicui⁹ psone psbyteris ipis sufficiēs portio relinquatur.

Diuisio.

Qui vero. dicit in. §. isto. q qui habet prochialem eccl'am in propria psona deſuiat ibidē in ordie debito τ nō per vicariū: nisi forte il la prochialis eccl'ia sit annexa dignitati vel pbende. in quibus casib⁹ p vicariū ibi poterit deseruire canonice institutū: qui habeat de pueutibus ipius eccl'ie congruā portionē. alioquī sciat se illa puatū auctoritate hmōi decreti. τ alij pferat qui velit τ possit qd dictū est adiplere id est deseruire in eccl'a p seipm. In fine dicit q nullus de puentib⁹ eccl'ie que debet hre curā pprij sacerdotis: alicui cōferat p bñficio pēsionē. No. q laici τ patroni bōa eccl'iaꝝ sibi vsurpare nō debet: nulla cōsuetudine obstāte. Itez qui altari seruit: de altari viuere debet. Itē psbyteris debet cōpetēs bñficiū assignari. Item quilibet rector prochialis eccl'ie p se τ non p vicariū deb3 deseruire in ipa nisi in duob⁹ casib⁹ qui hic ponūtur. s. cū annexa sit dignitati vel pbende. Itē vicari⁹ deb3 habere congruā portionem. Itē qui renuit ordinari/priuari d3 beneficio. Item nulla pēsio constitui debet p beneficio in parrochiali ecclesia. Ber.

Deute. xxv. j. cor. ix.

f Persōe. Scz epi † τ alij q habent ius resistuendi. vt. j. sequitur.

† Qui maximein his delinquunt contra quos Hiero. xciij. di. dyaconi. ibi sol⁹ eps τc. sm Jo. Johan. an.

g Triturātis. Ut. xiij. q. j. §. ij. ver. item non alligabis.

Glosa sequens reci. per. q. que dicatur sufficiens.

h Sufficiens. Sic. j. e. exposuisti. tal' vt sufficiat sibi τ suis. vt. l. di. studeat. τ vñ honeste τ sufficient se possit pcurare τ hospites recipe. s. e. ti. de monachis. tñ hec sufficiētia ppendit ex qualitate psoꝝ. s. e. d mlta. i fi. q2 min⁹ sufficit paupi q diuiti. xlj. di. nō cogāt.

Qui vo. Iste. §. habet duo dicta. Secundū ibi: illud.

i In ordine. s. de cle. non resi. quia nonnulli. τ. s. de ele. cū in cunctis. τ. s. de eta. τ quali. c. j. τ xxiiij. di. presbyteri.

k Prebendam. Ex hac littera colligit: q si qs h3 curā aiaꝝ et recipiat talē pbēdā: q ipo iure nō vacat pma: imo licite pōt vtrāq hre ex dispensatiōe epi vt h dr: τ h cōcedūt qdā: quia cessat rō prohibitiōis vt h quidā dicūt: q2 in tali eccl'ia annexa pbende nō op3 residere. τ sic illa pstō de mlta nō h3 locū i h cāu: vt dicit: s3 contrarium credo.

l Maiori. Hic manifeste videt q nō pt qs simul hre pbēdā τ eccl'iā: dūmō eccl'ia sit sufficiēs. De h dr. s. d elec. dud. ij.

m Perpetuum. Eo ipso intelligit perpetuus q auctoritate epi est institutus. s. de offi. vica. ad hec. In istis ergo casibus tantum licitum est constituere vicarium: al's non.

Glosa seq. reci. per contrarium de decre. inter. τ dat q̄ttuor solu.

a ¶ Priuatū. Ipso iure. simile. ṡ. e. de multa. qḋ potest itelligi post admonitionē: al's ī. ṡ. de cle. non resi. inter. ⁊. c. ex tue. cū suis similibus. Uel posset referri ad ꝓxime dictū de illis qui per vicarios seruire debent cū quibus duri⁹ est agēdū. Uel dic ⁊ veri⁹. alioquī id est si non resideat ꝑ seipm̄ in eccl'ia que dignitati vel ꝑbende est annexa sciat se ꝑuatū il la ipso iure. ⁊ sic respicit ꝑncipiū. §. ⁊ non. ꝟ. nisi forte ⁊c. ⁊ ita siñ aliqua admonitione priuatus est. † ⁊ sic videntur correcta illa iura ꝑdicta: vbi dicit̄ ꝙ ꝑus monendus est q̄s anteꝙ̄ priuetur eccl'ia: qḋ ē honestius. Sed hoc rigor qḋ hic statuit̄: vt ipso iure sit ꝑuat⁹. Uel qḋ dicit alioquin potest respice re vtrūqꝫ casū: scilicꝫ qñ ꝑ se debet seruire: ⁊ quā do ꝑ vicariū. sed verū ē ꝙ tantū primū casū respicit ⁊ nō scḋꝫ. Et ex h̄ potes dicere ꝙ illa capitula: inter: ⁊ ex tue. non obstāt: quia ibi erāt absentes ⁊ forte habebant iustam causaꝫ absentie. vñ merito ꝑmitus sunt monendi: hic autē sec⁹. Uel dic ꝙ ꝑus dictū intelligatur cū habet prebēdam et ecclesiā q̄ non est ei annexa quas simꝉ habere nō pōt. ī. e. exposuisti. vñ priuatus ē ipso iure: contraria autēꝫ loquunt̄ in alio casu quādo non sunt annexa.

† Nō sic intelligas. sꝫ dicas ẜm Innocē. et Hosti. ꝙ in hoc casu est priuatus ipso iure dummodo interueniāt ea q̄ interuenire debent ad h̄ vt vere dicatur nō residēs scilꝫ ꝙ moneat̄ tꝑe et loco ꝯgruis: et ꝙ assignet̄ sibi tē p⁹ ad veniēdū et ꝑ suū iudicem. ṡ. de cleri. non resi. ex ꝑte et duob⁹ ca. se. ꝺ hac materia vide h̄ ꝑ Jo. and. in nouella.

de ipsius ecclesie prouentib⁹ portionē: alioq̄n illa se sciat auctoritate huius decreti priuatum[a] libere alij conferenda qui velit et possit quod dictum est adiplere. ¶ Illud aūt penitus interdicimus: ne quis in fraudē de ꝓuentibus ecclesie que curam habere debet ꝓprij sacerdotis: pensionem alij quasi pro beneficio[b] cōferre presumat. Idem in eodē.

¶ Nō debent religiosi ecclesias vel decimas a laicis sine dyocesanorū cōsēsu recipe: excōicatos vel interdictos ad diuia admittere: i ecclesijs quoqꝫ que ad eos non pleno iure pertinent īstituere vel destituere: sed presentabūt dyocesanis ad eas viros idoneos. Capitulum. xxxi.

In lateranensi concilio[c] noscitur fuisse ꝓhibitum: ne quilibet regulares ecclesias seu decimas sine episcopoꝝ cōsensu de manu laici[d] ꝓsumant accipe: nec excōicatos vel nominati interdictos admittant aliquatenus ad diuina. ¶ Nos autem id fortius inhibētes trāsgressores digna curauimus animaduersione punire: statuentes nihilominus q̄ten⁹ in ecclesijs que ad ipsos pleno iure non pertinent: iuxta eiusdeꝫ concilij statuta epis instituendos ꝓsbyteros repsentent: vt illis ꝺ plebis cura respōdeant: ipsis vero pro rebus temporalibus rationem exhibeant cōpetentē: īstitutos ꝟo remouere non audeant epis inconsultꝭ.

b ¶ Pro bñficio. Hoc enim posset in posteruꝫ esse ꝑniciosū eccl'ie. sil'e ṡ. de arbi. ꝑuenit. q̄r ecclesia videtur quasi censualis. ⁊ portio pb'ri diminueretur: quod cē nō debet. ṡ. e. auaritie.

Diuisio. In lateranens. Primo pōit tenorem concilij lateraneñ. Secūdo approbat ⁊ renouat ibi nos aūt. Tertio addēdo ꝺclarat ibi: sane. Ab. sic. ¶ Casus. Quod dicit̄ hic habet̄ infra de priuilegijs. cū ⁊ plantare vsqꝫ ad. §. sane. in quo predicto concilio precipitur vt tales representare procurent in ecclesijs: que ad ipos pleno iure nō ꝑtinēt: quos vel cōuersatio illoꝝ notos reddat vel ꝯmēdet testimoniū ꝑlatorū. ¶ No. ꝙ ꝑponi nō debēt aliq̄s pūtare: nisi discreti sint ⁊ honeste fame. Ber.

c ¶ In lateranē. cōcilio. ī. de priui. c. cū ⁊ plantare.

d ¶ Laici. xvj. q. j. quoniam quicquid.

e ¶ Sane. Hucusqꝫ sūt ꝟba cōcilij: ⁊ ab h̄ loco. ī. addit̄ ꝑdicto ꝯci lio.

f ¶ Conuersatio. Hoc ideo dicit: quia promouēd⁹ debꝫ cē bone fame et opinionis: ita ꝙ in nullo vacillet eius opinio. xxxiij. dist. laici. ad idem facit. xxiiij. distin. quando.

g ¶ Prelatorū. Et etiam ab his qui foris sunt oportet promouēdum bonum habere testimonium. viij. q. j. licet ergo. ⁊. lxiij. distin. vota ciuium.

Sūmariū. Licet vobis. Summatur vt i rubro. Uel sic ẜm aliū intellectum. Dispensatus super habendis fructibus in absentia q̄tidianas distributiones non percipit hoc dicit. Diuisio. Primo ponit priuilegij tenorē. Scḋo ei⁹ iterꝑtationē ibi nolum⁹. Ab. sic. ¶ Casus. Mandauit dominus pa. abbati et priori sancte genouefe quaten⁹ magistro. R. archidyaco. eboraceñ. in sacra pagina studere volenti prouentus suos ecclesiasticos facerent integre ministrari. dubitabatur vtrum deberent ei facere dari distributiones: que tantum residentibus conceduntur. Rñ. pa. ꝙ non vult ꝙ ei faciant dari distributiones/ que tantum residentibus conceduntur: et his qui intersunt horis canonicis. ¶ No. ꝙ constitutio honorij non intelligitur de huiusmodi distributionibus quotidianis licet dicat ꝙ integre ꝑcipiāt sua bñficia i theologia studētes. ⁊ h̄ ē qḋ dicit. Ber.

¶ Glosa sequens exprimit quomodo hec decretalis interpretatur decre. super specula. secundo querit ⁊ soluit.

b ¶ Distributiones. Simile. ṡ. ꝺ cle. nō resi. de cetero. vide q̄liter ista decre. interꝑtatur illā cōstitutionē sup specula. ī. de magistris quia lꝫ dicat itegre ꝑcipiāt fruct⁹ suarū ꝑbendaꝝ tñ nō ꝑcipiūt integre: quia de hmōi distributionib⁹ seu denarijs qui dant̄ illis q̄ intersunt horis statutꝭ nō itellexit papa: sꝫ de corpore ꝑbende sue quā alij de iure cōi in absētiā sua ꝑcipere nō ꝺbēt clerici arg. ṡ. de cōsti. cum oēs. Et sic itelligit̄ ista indulgentia: ⁊ ita pretextu hmōi idulgētie possunt hr̄e integrā prebendam ac si essent pñtes: nisi sint hmōi distributiones vt in quibusdā ecclesijs cōsuetudo seruatur/ vt ꝑter ꝑbendā qui horis intersunt certum q̄d ꝑcipiant. ⁊ ita quod hic dicit respicit cōsuetudinem † ecclesie. In quibusdām vero est talis cōsuetudo: vt q̄ non intersunt horꝭ nō percipiant aliquid de huiusmodi distributiōibus: licet sint presētes: ergo multo fortius in absentia nō debēt talia percipere. Et sic potest intelligi hec cōstitutio: quiā ꝑncipis beneficiū potius debet ampliari q̄ꝫ restringi. ī. de verbo. signi. oli. ff. de consti. ꝑn. l. vlt. q̄r vbi dñs larg⁹ est nō debemus esse tenaces. xxvj. q. vij. allegāt in fi. Sed quid dices si ꝑbēde distincte nō sunt: sed oīa ꝑcipiūt de cōi: nec datur aliquid illis q̄ nō int̄sunt hōris? Tūc credo ꝙ integre debeāt habere bñficia i theologia studentes habita ratio ne victus quotidiani. ‡ al's parū valeret tal'is indulgentia q̄ꝫtū ad illos qui non habent beneficia distincta.

¶ Sane[e] adijcimus vt illos repsentare procurent quos vel conuersatio[f] notos reddit: vel commendat probabile testimoniuꝫ prelatorum[g].

Honorius tertius abbati ⁊ priori sancte genouefe.

¶ Absens in theologie studio fructus beneficiorum suoꝝ percipit in absentia: sed quotidianas distributiōes nō. Ca. xxxij.

Licet vobis direxerim⁹ scripta nostra: vt magistro. R. eboraceñ. archidyacono in sacra pagina cupiēti studere: prouētus suos ecclesiasticos faceretis integre ministrari. ¶ Nolum⁹ tamen vt quotidiañas distributiones[h] que tantū residentibus in ecclesijs et his qui int̄sunt horis canonicis exhibētur ei tribui faciatis.

Idem vesprimeñ. episcopo.

¶ Propter pauꝑtatē prebēdarum ecclesie cathedralis possūt eis annecti capelle: reseruata ipsarum presbyteris congrua portione. Capitulum. xxxiij.

Exposuisti nobis ꝙ ecclesie tue canonici diminuta ipsorum ꝓuisione a tꝑe concilij generalis[i] cū eis extunc nō fuerint ad eorū sustentationem concesse capelle sicut ante[k] fieri consueuit: de redditibus prebēdaꝝ suarū nequeunt sustentari: et. ī. ¶ Si euidēs necessitas[l] vel vtilitas exigat ꝑbendas ecclesie tue poteris de capellis in perpetuum ānectendis eisdem (sicut di-

Exposuisti. Primo ponit̄ petitio. Secūdo ꝓuisio ibi: si euidēs. Ab. sic. ¶ Casus. Canonici vesprimeñ. ante cōci. gñale. ṡ. e. extirpāde consueuerūt habere capellas ad sui sustentationē: cū de maiori eccl'ia non possent cōmode sustentari. sed occasione predicti concilij subtracte fuerunt capelle canōicis illis: vñ nō poterūt de redditibus ꝑbēdaꝝ suaꝝ sustētari. epus significauit h̄ dño pa. mādat pa. epo si euidēs necessitas vel vtilitas exigat/ bñ poterit ꝑbēdas eccl'ie sue augmētare adiūgēdo capellas in ꝑpetuum eisdē ꝑbendis: reseruata congrua portione capellanis. ¶ No. ꝙ eps pōt ⁊ debet augere prebendas canonicis suis si nō possint de suis ꝑbendis cōmode sustentari. ⁊ hoc de capellis vel aliunde: reseruata tamen portione debita capellanis. Ber.

i ¶ Concilij generalis. ṡ. e. extirpande.

k ¶ Ante fieri. Et intellige ꝙ capelle iste non erant annexe prebēdis: quia non fuissent priuati canonici si annexe fuissent: sed de cetero erunt annexe: vt dicit littera in ꝑpetuum annectendis. B.

¶ Glo. seq. reci. per. q. quis dicatur prelatus ecclesie: canonic⁹ vel sacerdos. ponit duas opi. ⁊ primam approbat.

l ¶ Necessitas vel vtilitas. Ista duo frequenter dispensationeꝫ inducunt. vt. j. q. vij. tali ꝓpter necessitatem licitū est alicui habere duas ecclesias. x. q. iij. vnio. ⁊. ṡ. de eta. ⁊ quali. eā te. Et ꝓpter hāc necessitatem adiunguntur capelle prebendis maioris ecclesie resꝑuata congrua portione presbytero. Et credo ꝙ canonici isti erunt prelati illarum capellarū: et sacerdos erit loco vicarij perpetui. vt ṡ. e. extirpande. §. j. et ita ex causa capella siue ꝓchialis ecclesia potest adiungi prebende: sic ex eadem causa vna ecclesia vnitur al

† Contra quā vires mādati nō extendūtur cum nec de ipsa i rescripto fit mentio. arg. de cleri. non residē. ad audiētiā. et cū nō sit verisimile ꝙ princeps hoc cōcederet in g̃ue alteri⁹ ꝑiudicium: multomin⁹ in ꝑiudiciū diuini cult⁹ de consti. cape. et sic nō ob. qḋ dicit̄ largam debuisse fieri interpretationē. C. de sen. pas. l. j. ff. de consti. prin. l. fi. de ꝟbo. sig. oli ẜm Hostiē. quod ẜm eū est veri⁹ ꝙ qḋ alij dicebant qḋ hic sic iterpretat⁹ est pn̄ceps cui sit pro rōne volūtas ꝑ verbū volum⁹ ⁊c. inferior autē interꝑtari debuisset ꝙ illa includeretur. Joa. and.

‡ Idē Ho. ṡ. ti. ꝓxi. de cetero. Dicebat Inn. ꝙ ꝓuidebitur studentib⁹ detracto eo qḋ communi mēse debetur de cōmunibus prouētibus. Joan. and.

Dispensatio ꝓpter duo inducitur.

teri.x.q.iij. vnio. cum suis cōcor. Vel dic q̄ si clerici isti certaz portionem pcipiūt de capellis: nec exercent ibi iurisdictionē aliquā: sed sacerdos habet ibi curā spūaliū: sacerdos erit platus τ habet ibi curā aīaꝝ τ p epm instituetur: nescio tn̄ qd̄ istorū ibi obseruet. Sed verius vr̄ q̄ sacerdos sit loco vicarij. vt in.c. extirpande.

a ¶ Discretione. q̄ est mater omniū virtutū.s. de offi.custo.c.j.τ.j.q.v. presentium.

b ¶ Augmentare. τ ita tenet epus reintegrare prebendā si fuerit diminuta vl̄ diuisa sine iusta causa.s.e. vacāte. τ.j.e. cum causam.

c ¶ Cōgrua. Vñ iura episcopalia soluere possit τ hospites recipere. s.e. de monachis. vbi d̄ hoc. B.

Diuisio. Dilectus filius. In pma pōit impetrātis querela. In secunda puisio ibi: mādamus. Abbas siculus.

¶ Casus. Papa mandauit decano τ capitulo andegaueñ. vt quendā G. noie reciperēt in canonicū et in fratrem q̄ cito facultas se offerret: quibusdā sup h̄ executoribus deputatis: coram quib⁹ cū ex pte capituli esset excipiēdo ppositū q̄ lr̄e nō valebāt p eo q̄ nō faciebāt mentionē q̄ collatio pbēdarū ad ipz decanū ex donatiōe regis ptinebat. ipi executores īterloqn do pnūciauerunt se per illas lr̄as pcedere non debere. vñ mādat pa. q̄ exceptiōe huiusmōi nō obstante ad executionē mandati aplici pcedāt.

¶ No. q̄ dn̄s papa friuolas exceptiones non admittit. Ber.

scretione[a] preuia expedire videris) augmentare[b]: reseruata congrua[c] capellaꝝ psbyterꝭ portiōe. Idem episcopo τ priori et archidyacono herfordeñ.

¶ Licet eccl̄a ex donatiōe laici beneficiū cōferat: tenet illius beneficij impetratio de hoc mentione non habita. Ca. xxxiiij.

Dilectus filius. G. cleric⁹ nobis pposuit: q̄ cū decano τ capitulo andegaueñ. preces direxerim⁹ et p̄cepta: vt ipz q̄cito facultas se offerret: in canonicū reciperent τ in fratrē: vobis sup hoc executorib⁹ sibi datis: quia decani τ capituli pcurator excipiēdo pposuit lr̄as non valere p eo q̄ in eis mētio nō fiebat q̄ p̄fatus decan⁹ ex donatione regis[d] prebendarū eiusdez ecclesie collationē haberet: vos mādati nr̄i executores nō esse interloquendo dixistis: τ sic due pbende que medio tempore vacauerunt: alijs sunt collate[e]: et.j. ¶ Mādamus quaten⁹ occasiōe hmōi (quā reputamus friuolā[f]) nō obstāte: mādatū nr̄z exequi[g] pcuretꝭ. G reg. ix. argētiñ. epo.

¶ Pueri et alꝭ bñficiati nō sūt idonei ad bñficia cōseqnda. h. d.

Si hereēdo xbis lr̄e. c. xxxv.

Super inordinata ordina

¶ Glo. se. reci. per obiec. τ solutionem.

d ¶ Regis. Hec ratio mouit istos ad exceptionē hmōi pponēdā quia si rex conferret ratione iurispatronatus hmōi prebendas: nō posset cōpelli per papā.† ad hoc d̄ iure.j. de iure pa. cū dilect⁹. vñ decanus cū succedit in hoc iure regi nō deberet cōpelli ad hoc: qꝛ qui in locū alteri⁹ succedit vtit eodē iure. C. de tēpo. in integ. resti. ea que. arg. sed hoc nō est verū i casu isto: quia ex quo collatio istorum bñficioꝝ incipit ptinere ad eccl̄iasticā personā / statim res sortitur naturā aliorū bñficiorū: quia res eccl̄iastica nō dz duplici iure censeri. xij.q.ij. cognouim⁹. in fi. τ.j. de deci. cum in tua. et ita ex hoc exceptio nō valuit. vñ male interlocuti fuerūt isti iudices.

† Delegato pbat capitulū alleg. de papa nō. Vñ ƀm ho. papa conferre posset tale beneficiū ppt̄ connexionem spūalitatꝭ de iudi. q̄to τ d̄ gratia tolerat laicos ī illo iure. d̄ iure pa. capi. iij. Vnde dicebat Inno. siue sit clericus vel laicus qui iura spiritualia vel quasi habet de illis tenetur respondere pape. ↄ Joan. and.

¶ Glo. se. arguit τ remittit.

e ¶ Collate. Arg. q̄ si papa mādat alicui dari prebēdam τ canonici eam alij conferant / tenet collatio: licet sit contra mandatū pape. De hoc dictum est. s. eo. inter cetera. sic. s. e. dilectus filius.

f ¶ Friuolā. Et merito: quia iā īcipit pn̄tare decan⁹ ex donatione nō tanq̄ laicus sed tanq̄ clericus: τ ita subest dn̄o pape: nec p̄iudicatur patrono si quandoq̄ etiā p legatuz sedis apostolice aliquis instituatur eo inconsulto. s. de offi. lega. dilectus.

¶ Glosa sequens querit τ soluit. τ ponit opi. contrariam.

g ¶ Exequi. Sed qualiter exequentur mādatum istud: nūquid dabunt huic aliquā de predictis prebendis que alij sunt collate? Non credo: sed exequentur mandatū quia facient statī illū recipi in fratrē: τ q̄cito facultas se obtulerit facient ei bñficiū assignari ƀm tenorē prioris mandati: tamen iste nō habz aliquam istarum: sed expectabit primā vacaturam. De hoc dixi. s. eo. dilectus. et. c. inter cetera. licet quidam dicunt contrarium. B.

Diuisio. Super inordinata. In prima ponitur decisa ꝯsultatio. In secunda rationis ratio. In tertia respōsio. scda ibi: cū autem. tertia ibi consultationi. Abbas sic. ¶ Casus. Querebatur vtrū pueri τ beneficiati dicantur idonei ad beneficiū aliud obtinendū. τ rn̄detur q̄ cū pueri τ beneficiati seruire nō possunt vel nō possint in eccl̄ia: non debent dici idonei in eadem. ¶ No. q̄ qui seruire non pn̄t in ecclesia / non reputantur idonei in eadem. Ber.

¶ Glosa sequens querit obijciendo: τ dupliciter soluit.

b ¶ Pueri. Sed quos dicimus pueros: vsq̄ ad. xiiij. annū dr̄ q̄s puer.† .xxij.q.v. pueri. τ.s. de eta. τ quali. indecorū. τ.c. ex ratiōe. sed tales bene pn̄t habere bñficia et ordinari vsq̄ ad sacros ordines. ṡi. xxviij. di. de his. τ. lxxvij. di. in singulis. τ.c. quicunq̄. Quid est ergo q̄ dicit q̄ pueri nō sunt idonei: quia seruire nō possunt? Dicas q̄ pueri hic appellātur quantū ad hoc vsq̄ ad septē ānos: quia tūc seruire nō possunt quia nec discretionē hn̄t vñ non reputant idonei. Post septem ānos bene reputantur idonei ad ordines minores: quoniam sūt doli capaces.j. de delic. pue. pueris. τ hoc p iura p̄dicta. c. de his. c. de singulis. c. quicunq̄. Vel pōt intelligi quantum ad dignitatē vl̄ curam aīarū:‡ ad quam nō reputantur idonei.j. q.j. pueri. τ.c. estote. τ.s. de eta. τ quali. ex ratiōe τ.c. se. τ.s. de elec. cū i cūctis. Sed huic standuz est tāq̄ posteriori vt ad receptionez taliū nulli sint compellendi cū seruire non possint vt hic dicit: quia ppter seruitiū tm̄ datur beneficiū. Iuuenis dr̄ qui precedit adolescētiā: τ durat quousq̄ poterit inter senes cōputari. ff. de leg. iij. non aliter.

† De hoc vide qd̄ not. i proemio. vj. lib. circa. fi. Jo. and.

Pueri q̄ dicunt.

‡ Vel regimen eccl̄iarū ƀm Gof. ad hoc. s. d̄ eta. τ quali. indecorum. Joan. and.

tione: τ.j. ¶ Cum autem illi sint in ecclesijs idonei reputādi qui seruire possunt et volunt in ipsis. ¶ Cōsultationi. t. t. r. q̄ pueri[h] τ bñficiati[i] qui nō possūt i eadem ecclesia deseruire: in ea non debent idonei reputari. Idem archiepo τ mgr̄o. R. turoñ.

¶ Pro vni⁹ pbēde integratiōe alia diuidi non debet. Ca. xxxvj

Cum cām q̄ inter aurelianeñ. epm. τ. J. de blesis canonicū sctē crucis super integratione pbende ipius canōici vertebat: vobis duxerim⁹ cōmittēdam: et.j. ¶ Consultationi. t. t. r. q̄ nostre intentionis[k] nō existit: vt p integratione[l] prebende supradicti canonici pbenda de nouo aliqua scinderetur. Idem.

¶ Clerici ignobiles τ non eminentis sciētie ppter hoc non debent a prebendis repelli: etiā in ecclesia que tales admittere nō consueuit. Capm. xxxvij.

Venerabilis frat noster portueñ. epus supplicauit: vt cū quādā pbendā q̄ i argētineñ. eccl̄ia tādiu vacauerat q̄ donatio eius erat ad se. ap. deuoluta. J. clerico cōtulerit: dū in illis ptib⁹ legatiōis officio fungeret: suā collationē benigno prosequemur affectu. verū procurator

i ¶ Beneficiati. Not. q̄ qui beneficiū hz sufficiēs nō reputat idone⁹ ad aliud bñficiuz pmo retento: quia in vtroq̄ seruire nō potest. qꝛ dū ad vtrūq̄ τ c. xvj.q.j. p̄sbyteros. Et sic ptz q̄ in duab⁹ eccl̄ijs d̄ iure q̄s intitulari nō pōt † ar.s. eo. extirpande. §.j. τ. lxx. di. sanctorū. τ.s. de elec. dudū. vbi de hoc. τ est hic ar. q̄ qui nō facit mentionē de beneficio suo non valent litere.s.e. cum teneamur. et.s. de rescrip. si proponente. Ber. canonicus bononiensis doctor profundissimus.

† Probat h̄ Hos. q̄ prebēda requirat residentiam: et hoc mō residentia pbēde p̄iudicat residentie parrochialis ecclesie.s. eo. extirpande §.j. sed monach⁹ q̄ continue debet esse ī monasterio. xvj.q.j. placuit. p pter curā a monasterio abstrahitur .j. d̄ sta. mo. quod dei. ergo patet canonicū forti⁹ astrictū q̄ mōachū. Joan. and.

Cum causam. Cōis diuisio. Secūda pars ibi: consultationi. Abbas sicu. ¶ Casus. Quidaz canonicus sancte crucis nomine iohannes nō habēbat integrā prebendā. vnde orta fuit cōtentio inter ipm et epm aureliañ. sup integratione pbēde impetrauit cām cōmitti super hoc vt prebendā ei facerēt itegrari. dubitauerūt iudices vtrū alia pbenda deberet scindi p integratione prebende p̄dicti iohannis. consultus pa. rñ. q̄ nō fuit intentionis dn̄i pa. q̄ aliqua pbenda de nouo scinderet ppter reintegrationē p̄dictam. ¶ No. q̄ pbenda non debet diuidi. τ si diuidat: tenet diuisor ad reitegrandā prebendā. τ sic talis diuisio potest tolerari. sed de rigore iuris: talis collatio deberet cassari. Ber.

k ¶ Intentionis. No. recurrēdū eē ad intētionē mandātis.j.e.c. vl.s. de pcu. petitio.s. de arbi. exposita.s. de resti. spo. audita. τ.s. de rescp. mādatū.

l ¶ Integratiōe. Et ita pbēda diuidi nō dz. lz itegra ꝯferri.s.e. vacāte. τ.j.q.iij.c. vl. τ.j. vt eccle. bñ. vt nr̄m. qd̄ si fiat ille qui hoc fecerit tenetur illam reintegrare de vacantibus vt hic patet. τ.s.c. vacante. τ non aliud beneficium diuidere vt hic in fi. dicit. Et est ar. q̄ si sectio aliqua fiat pbendarū q̄ tolerari possit quousq̄ integratur. De hoc dixi.s.c. tue fraternitatis.

Diuisio. Venerabilis. Defectus nobilitatis vel eminentis sciētie nō repellit quē a ꝯsecutione pbende: etiā i eccl̄ia q̄ nobiles dūtaxat τ viros eminētis sciē recipe ꝯsueuit. In pma pōit facti narratio. In scda exceptiōis repulsio τ cause ꝯmissio ibi: nos igitur. Abbas. sic. ¶ Casus. In ecclesia argētineñ quedā prebēda vacauerat tanto tpe q̄ ipius collatio ad se. ap. fuerat deuoluta. epus portueñ. tūc legat⁹ in ptibus illis cōtulit pbendā illā cuidā clerico. J. noie. sed capitulū illi⁹ eccl̄ie nō recipiebat eundē. Vñ p̄fat⁹ eps petijt a pa. vt suā collationē faceret obseruari. ex aduerso proposuit pcurator capl̄i q̄ hoc audito capl̄m allegauit antiquā consuetudinē illius ecclesie q̄ nullū receperant in suū cōsortiū: nisi no

b̄ilem/liberum/⁊ ab vtroq̄ꝫ parēte illustrē/honeste conuersatiōis ⁊ eminentis scientie. ⁊ ne contra hoc fieret ad se. ap. fuit appellatū cū nulla prebenda vacaret anteq̄ꝫ monitorias litteras recepissēt. Dn̄s pa. considerans ꝙ nobilitas generis non facit deo gratū et idoneū ꝟuitorē: sed potius virtutū ⁊ vite honestas. et dn̄s nō solū nobiles ⁊ potētes ad suum elegit seruitiuꝫ: sed ignobiles ⁊ pauperes. cū nō sit ꝑsonarū acceptio apud deū. ⁊ vix ad dignitates inueniūtur eminētis sciē: ne duꝫ ad ꝓbendas. vn̄ pa. huiusmodi exceptiōes nō admisit. vn̄ mādat pa. ꝙ si cōstiterit ꝑdictā ꝓbēdā vacasse quādo legat⁹ dicto. J. ipam contulit: illum faciāt recipi ad eādem. ¶ No. ꝙ nobilitas gn̄is nō est attendenda in collatiōe bn̄ficiorum in eccl̄ia dei: sed poti⁹ ꝟtutū/⁊ vite honestas. Itē non est acceptio ꝑsonarū apud deū. Ber.

a ℭ Consuetudinem. Hec consuetudo q̄ꝫtūcūq̄ꝫ sit obtenta ⁊ etiam antiqua nō est obseruāda: quia in talibus nulla distictio nobilitatis est considerāda: sꝫ vndecūq̄ꝫ nati fuerīt legitīe dūmō honeste vite fuerint admittendi sūt. xl. dist. nos q̄. ⁊. lvj. dis. vn̄cūq̄ꝫ. ⁊. c. nūq̄ꝫ. j. de insti. ad decorem. quia nō sāguini sꝫ vite meritꝭ bn̄ficia sūt ꝯferēda. viij. q. j. moyses: vt hic seq̄tur. versi. nos igitur.

b ℭ Liberum. Hec fuit bona exceptio: quia serui ꝓmoueri nō pn̄t nisi libertatē primo fuerint cōsecuti. s̄. de ser. nō ordi. c. j. et. ij. ⁊. liiij. di. nullus. ⁊ q̄si ꝑ totum. sed hic nō assumit liberū eo ꝙ ille fuisset seru⁹. † ꝙ si fuisset bona fuisset exceptio.

† Sed dicit liberos ꝟm vulgare theutonicorum illos q̄ alicui dn̄o non sunt obnoxij ad seruitia ex debito exhibēda ꝟm Gof. vn̄ apō eos etiam milites dicūtur serui et vocanteos ministrales. Joan. and.

c ℭ Generis. nō nobilitate gn̄is sꝫ ꝟtutis. vt. xxxij. q. iiij. §. is ita.

d ℭ Nō multos. Hoc dic̄ ꝑpter paulū ⁊ ꝑpter beatū bartholomeū qui nobiles fuerūt. Alij ꝟo apostoli ignobiles ⁊ paupes fuerunt: ⁊ tn̄ electi fuerūt ad regimen eccl̄ie: ‡ quia apud deū nō gradus elegantior/sed vite melioris actio cōprobatꝛ. xxiij. q. iiij. sicut excellentiam. nec considerandum est quis maior sit in loco vel ordine: sed quis iustior. xl. distin. non loca. et. c. multi. in fi. Arg. cōtra lx. distin. c. vlti. ⁊. s̄. eo. de multa. in fi.

‡ Beatus Ber. lꝫ magna et diuina plane fuerint miracula que dominus gessit in terris. hoc tamē super oīa alia emicuit ꝙ i paucis simplicibus et pauperib⁹ totum mundum et oēm eius altitudinem sibi subiugauit. Joan. and.

e ℭ Personarum. s̄. de iudi. nouit. xxxij. q. iiij. §. is ita. et. iij. q. ix. c. vlti. ⁊. iiij. q. iiij. c. ij.

f ℭ Eminentis. sufficit enī in ꝓlato ꝙ sit sufficiētis sciētie lꝫ nō sit eminentis. s̄. de elec. cum nobis. al's pauci ad dignitates ꝓmouerentur vt hic dicit: ⁊ ita multo forti⁹ tolerat mediocris scia i bn̄ficijs vt ħ dic̄. merito ḡ hec ꝯsuetudo ⁊ exceptō nō fuit admittēda.

g ℭ Cōtulit. Al's nō potuit ei bn̄ficiū nō vacās cōferre. j. de ꝯces. ꝓben. nulla. solus papa hoc posset facere: potest tamē donatiōi sue reseruare primā vacaturā. j. de iure pa. cū dilectus.

argentini capituli proposuit ex aduerso: ꝙ idem capitulum hoc audito cōsuetudinē[a] allegās antiquā iuiolabiliter obꝟuatā iuxta quā nullū nisi nobilē ⁊ liberū[b] ⁊ ab vtroq̄ꝫ parente illustrē: honeste ꝯuersatiōis: ac eminētꝭ sciētie: in suū ꝯsortiū hacten⁹ admiserant: ne ꝯ hoc fieret (maxie cū nulla tūc ꝓbēda vacaret an̄q̄ꝫ monitorias vł executorias lr̄as recepisset) ad se. ap. appellauit: et. j. ¶ Nos igiꝛ attēdētes: ꝙ nō generis[c] sed ꝟtutū nobilitas: viteq̄ꝫ honestas gratū deo faciunt ⁊ idoneū seruitorem: ad cui⁹ regimen non multos[d] ꝟm carnem nobiles ⁊ potētes elegit: sꝫ ignobiles ac pauperes: eo ꝙ nō est ꝑsonaꝝ[e] acceptio apud ip̄m: ⁊ vix ad culmina dignitatū (neduꝫ ad ꝓbendas) viri eminētis[f] sciētie valeant reperiri: exceptiōes huiusmodi non duximus admittēdas: ⁊. j. ¶ Di. v. mādamus quatenus si vobis cōstiterit ꝑdictā prebendā vacasse quando ip̄am dicto. J. ep̄s ꝯtulit[g] memorat⁹. ip̄m ad eā recipi faciatis. I dē.

ℭ Si mandatur ꝓuideri in ecclesia non potest de ecclesia prouideri. Capl̄m. xxxviij.

Cum olim priori scte. M. dederimus in mādatis: vt Gu. dyacono i aliq̄ eccl̄a ciuitatꝭ vel dyoc.[h] luc. auc̄te apo. ꝓuideret[i]: idē ꝑfatū Gu. ecclesie sācti pe. de vico rectorē auc̄te hmōi nisus ē designare. in q̄ rector ab eiusdeꝫ eccl̄ie clericꝭ eligi ꝯsueuit: excōicationis sn̄iam nihilomin⁹ ꝓferēs in rebelles. ¶ Cū igiꝛ mādatū hmōi se ad talia[k] nō extēdat: nec ad rectoriā vel dignitatē nr̄a feraꝛ intētio: cū ꝓ simplici bn̄ficio iussio nr̄a manat: mādamus q̄ten⁹ tā institutionē hmōi q̄ꝫ excōicationis sn̄iam ꝑpter hoc latam denuncies non tenere.

De clerico egrotāte vel debilitato.

Grego. cādido ep̄o vrbevetan.

ℭ Clericus infirm⁹ integre ꝑcipit fructus beneficij sui. Ca. j.

Cum ꝑcussio corporalis: et. j. §. t. hortamur q̄ten⁹ latorē p̄ntiuꝫ ad ꝑcipienda q̄ ꝯsueta sūt ab ecclesia tua: egritudo sua nō debeat ip̄edire[l]. Qꝛ si alij eius essent exēplo deterriti: forte nō posset qui militaret[m] eccl̄ie iueniri: sed ꝟm ei⁹ ordinē[n] q̄cūq̄ꝫ ei si san⁹ eēt

h ℭ Dyocesi. Nisi hoc adiūxisset nō posset ei ꝓuidere nisi in ecclesia aliqua ciuitatis. s̄. de rescrip. rodulphus. ¶ Gl. se. distiguit inꝛ executorē ad ꝓuidēd ⁊ ad ꝯpellēdū dicēs ⁊c̄.

i ℭ Prouideret. Cū mādaꝛ alicui sub hac forā ꝓuideas tali i aliqua eccl̄iaꝝ ciuitatꝭ vł dyo. vł ꝯferas tali bn̄ficiū i aliq̄ eccl̄iaꝝ ⁊c̄ ꝑtās ꝓuidēdi sibi data intelligiꝛ: ⁊ ꝑ ꝯn̄s papa abstulit ꝑtātē canonicꝭ illi⁹ eccl̄ie ꝓuidēdi. ar. illi⁹ decre. j. de ꝯces. ꝓb. ꝯstitut⁹. Pōt ēt tał iudex reꝟuare sibi primaꝫ vacaturā: vel inꝛdicere ne eligāt: ⁊ decernere irritū qđ ꝯ fieret: sicut video in gn̄ali legato q̄ ꝑt sibi reꝟuare donationē ꝓme vacature. j. de iure pa. cū dilect⁹. ⁊ qđ dicit abstulit ꝑtātem ꝓuidēdi: ħ itellige postq̄ꝫ executor insinuauerat illi ad quē ꝑtās ꝑtinet ꝯferēdi ꝙ velit cōferre prebēdā illi ꝑ q̄ mādaꝛ collationē illi⁹ inꝛdicēdo: vel decernēdo irrituꝫ si secus fieret vt ħ ꝓbatur ⁊. j. de cōces. ꝓb. qꝛ in cūctis. §. ex ꝑte. ꝟ. non sic aūt. lib. vj. Sꝫ an̄q̄ꝫ ħ fiat ꝑ executorē bn̄ ꝑt cōferre ꝓbēdā ille ad quē collatio ꝑtinet nō obstāte tali mādato vt dicit decre. qꝛ i cūctꝭ. §. ex ꝑte. sec⁹ est si dat⁹ eēt executor ad cōpellēdū: tūc etiā nō ꝑt inꝛdicere nec cōferre: nec iuestire: sed tm̄ ꝑ excōicationē ꝯpellere: ⁊ si canonici alium eligāt vꝫ electio seu collatio illi⁹ bn̄ficij. s̄. e. dilectus fili⁹. De ħ. no. s̄. de rescrip. abbatē. i glo. per hanc.

Executor datus ad ꝓuidēdū quā ꝑtātē habet.

k ℭ Ad talia. s. dignitates vel rectoriaꝫ: qꝛ nec intētio dn̄i pape talis fuit: ergo nec intētio iudicis seu executoris alia dꝫ eē. s̄. e. cū cām. ⁊. s̄. de arbi. exposita. Et eadē rō que mouet delegantē moueat delegatū. s̄. de rescꝑ. sup lr̄is. i fi. Et forma mādati diligenꝛ ꝟuari dꝫ. s̄. de rꝭcꝑ. cū dilecta. ⁊. s̄. đ of. đle. cū oli. ⁊. c. cū venerabił. ⁊. C. de ꝓcu. si ꝓcurator. † ḡ q̄cq̄d factū ē ꝯ formā mādati nō tenet. Et ita nec excōicatio/nec istitutio tał tenuit qꝛ vices mandati nō patiebanꝛ. Et sic pꝫ ꝙ cū pa. mādat alicui ꝓuideri de simplici bn̄ficio tm̄ itelligēdū ē: nisi i lr̄is ħ ꝯtineaꝛ. s̄. de rescꝑ. abbatē. i fi. qꝛ nō oīs q̄ censeꝛ dign⁹ ad bn̄ficiū/dignus ē ad dignitatē vel ꝑsonatū: ‡ vel rectoriā: qꝛ pueri simplex bn̄ficiū pn̄t hr̄e: nō tn̄ dignitatē. s̄. de eta. ⁊ q̄li. ex rōne. ⁊. c. indecoꝝ. ⁊. s̄. e. sup. vbi de ħ dꝛ. Et in dignitatib⁹ his grad⁹ ceteros ātecellat quē labor ⁊c̄. C. de offi. mḡri officioꝝ. l. nemo. ⁊. lxj. di. miramur. Hoc qđ dicit ħ ꝙ pueri possunt habere beneficium/intellige ꝟm ꝙ nota. s̄. eo. super. in fi. illius glo. sed quos ⁊c̄.

† Uide vt lit. non contest. c. j. sup glo. finali. Joan. and.

‡ Uide qđ no. j. eo. cū i illis. lib. vj. Joan. and.

Cum olim. Rescriptum quo mandatur alicui de bn̄ficio ꝓuideri rectoriam vel dignitatem non includit. h. d.

¶ Prima pars narrat executoris processum. Secunda reuocari mandat dicens: quare ibi: cum igitur. Abbas siculus. ℭ Casus. Pa. mādauit ꝑori scē mari. vt. U. dyacono faceret ꝓuideri i aliq̄ eccl̄a ciuitatꝭ vł dyoc. lucāe. dict⁹ ꝑor ꝑfatū. v. designauit i rectorē eccl̄e scti petri đ vico: in q̄ ꝑ clicos eiusdē eccl̄ie rector eligi ꝯsueuit. ⁊ qꝛ clici nō recipiebāt eūdē excōis vīcl̄o inodauit eosdem. significatū fuit ħ dn̄o pa. ⁊ ip̄e rn̄. dicēs/cū mādatū ap̄licū ad talia se nō extēdat: nec sit intētio dn̄i pa. de ꝯferēda rectoria vł dignitate cū ꝓ simplici bn̄ficio scribit. mādat q̄ten⁹ institutionē ⁊ excōicationē denūciet nō tenere. ¶ No. ꝙ q̄n̄ scribiꝛ ꝓ simplici bn̄ficio ꝓuidere nō ꝑt hmōi executor i rectoria vł dignitate. Itē cū sic mādaꝛ ꝓuideas/siue facias ꝓuideri i aliq̄ eccl̄a ciuitatꝭ vel dioc. forā ista ad simplex bn̄ficiū tantum extenditur. Item intentio mandantis semper attendenda est et seruanda. Ber.

ℭ Rub. De clerico egrotante vel debilitato. ℭ Supra visum est de clericis non residentibus/⁊ de prebendis nō conferendis eisdē. Sꝫ qꝛ dubitari poterat nūq̄d eis egrotātib⁹ sint ꝓuent⁹ eccl̄e sbtrahēdi: merito sbijcit istā rub. Ab. ¶ De hac maꝛia tractaꝛ vij. q. j. ⁊. q. ij. ⁊. xxxiij. di. ꝑ to. iij. q. ix. idicas. ⁊. xvij. q. ij. gonsaldus.

Cōtinuatio.

Cum ꝑcussio. Diuidiꝛ. qꝛ ꝓmo pōit dictū cui⁹ rōnē interserit ibi: qꝛ si Ab. sic. ℭ Casus. Quidā sacerdos infirmitate detent⁹ nō poterat eccl̄ie deꝟuire. ꝑpꝛ qđ ep̄s suus subtrahebat ei cōsueta stipēdia sua. Sacerdos cōquestus est dn̄o pape. mādat pa. illi ep̄o ꝙ ꝑpꝛ ħ ꝯsueta stipendia sua ei nō subtrahat: sꝫ oīa sibi tribuat q̄ si san⁹ esset ab ip̄a eccl̄ia ꝑcipe posset. quia si alij exēplo hmōi essent deterriti iueniri forte nō posset q̄ vellet eccl̄ie militare. ¶ No. ꝙ ifirm⁹ ꝟuire itelligiꝛ eccl̄e: ⁊ oīa ꝑcipe dꝫ ac si san⁹ eēt. satis enī affligiꝛ ip̄a infirmitate. Ber.

Diuisio.

l ℭ Impedire. simile. vij. q. j. cum percussio. et. iij. q. ix. indicas. et v. distin. ad eius vero.

m ℭ Militaret. xxiiij. q. j. militare. et. j. q. iij. saluator. circa mediuꝫ. C. de epis. ⁊ cle. auꝛ. sed hodie.

n ℭ Ordinem. ꝟm ordinem cuiuscunq̄ꝫ et dignitatem constituenda sunt bn̄ficia. xij. q. ij. ꝑcesso. De ħ dixi. s̄. de ma. ⁊ obe. statuim⁹.

a ¶ Egrotanti. Quia famuli egri quos curam⁹ nobis seruire itelligũtur. ff. de sta. lib. l. iiij. §. stichus. ⁊ tpe infirmitatꝭ pascendi sũt. ff. cõmo. in rebus commodatis. §. possunt. Sic ⁊ clerici in egritudine stipendijs suis puari non debent.

Diuisio. Presbyterꝝ. ¶ Primo phibet ⁊ cãm reddit. Scdo permittit ibi: ipm aũt. Abbas sic.

¶ Casus. Quidã sacerdos amiſat duos digitos cum medietate palme p quendã predonez abscissos. eps illius qsiuit vtrũ deberet pmitti celebrare missã. dicit papa. q nõ pmittat illum missaz celebrare. qꝛ nec ppꝭ debilitatez secure/ nec sine scandalo ppter deformitatẽ pt celebrare. i alijs sacerdotalib⁹ officijs pmittit illũ celebrare. ¶ No. qd ab iitio libere pt exeq ex post facto infirmaꝭ vt patet in isto sacerdote. Item deformitas ⁊ scandalũ remouẽt aliquem ab executione sacrorum ordinum. Bernardus.

¶ Gl. se. arg. alle. ij. iura. ad ɔ̃riũ allꝭ. vnã. l.

b ¶ Nõ permittimus. Arg. qd ab iitio valuit ex postfacto infirmatur xxxiij. dist. vsq adeo. et c. cõiter diffinim⁹. Ar. ɔ̃ qd eni factũ ẽ recte: ex supuenienti delicto corrũpi nõ pt. ff. de itinere actuq pua. l. nec enim.

c ¶ Scandalo. Proptꝭ scãdalũ eni multa sunt dimittẽda. ꝭ. c. pxi. ⁊. s̃. de tẽp. or. ad aures. ⁊. s̃. titu. pxi. cũ teneamur.

d ¶ Deformitatẽ. Ex hoc ꝟbo appet q deformitas ipediat ordinandũ cũ suspẽdat ordinatũ: hoc tñ pōt ipo facto melius perpendi. q̃ alíquo statuto expmi. ꝭ. de dona. aplice. B.

De rectoribus.

poterãt mistrari: de ipsa exiguitate q ecclesie pt accedẽ. fra. tua pbeat egrotãti[a]. Eugenius pa.

¶ Pbr cui medietas palme cũ duobus digitis est abscissa missam nõ celebrat: sed ceterꝭ sacerdotalibus fungi pōt. Ca. ij.

Presbyterꝝ cui⁹ duos digitos cũ medietate palme a pdone abscissos significasti b missã nõ pmittim⁹[b] celebrare: qꝛ nec secure ppter debilitatẽ: nec c sine scãdalo[c] ppter dformitatẽ[d] d mẽbri hoc fieri posse confidim⁹. ¶ Ipꝫ aũt ceterꝭ officijs sacerdotalib⁹ fungi minime phibem⁹.

Lucius. iij.

¶ Si rector ecclesie sit leprosus dãdus est ei coadiutor. Cap. iij.

De rectorib⁹ ecclesiaꝝ lepre macula vsq adeo ifectis q altari fuire nõ pñt: nec sie ne magno scãdalo[e] eoꝝ q sani sũt ecclesias igredi. ¶ Hoc volum⁹ f te tenẽ: q eis dãd⁹ ẽ coadiutor[f] g q curã habeat aiaꝝ[g]: ⁊ de facultatibus ecclesie ad sustẽtationẽ h suã cõgruã recipiat portionem[h].

Clemens tertius.

¶ Si rector eccꝭe sit lepros⁹: ab admistratiõis offõ remouetꝭ: sed de bonis eccꝭe sustẽtaꝭ. Cap. iiij.

Tua nos duxit. f. cõsulendos: ⁊. ꝭ. ¶ De sacerdote q diuio iudicio lepre morbo repcussus in pꝛochiali ecclesia plati

Diuisio. ¶ Cõis diuisio. Secũda ps ibi: hoc volum⁹. Ab. sicu. ¶ Casus. Dicitur in hac decretali q leprosi nõ possũt/ nec debẽt ministrare altari ppter scandalũ alioꝝ qui sani sũt: sed dandus est illis coadiutor qui habeat curã animarũ: ⁊ de facultatibus eccꝭe habeat suam portionẽ vnde possit sustentari. ¶ Nota q nihil est cũ scandalo faciendũ. Itẽ ppter scandalũ remouetꝭ aliqs ab officio suo. Item egrotanti dandus est coadiutor. ⁊ h verũ est ⁊ spãle i leproso. Ber.

e ¶ Scandalo. No. nihil cũ scãdalo eẽ faciendũ. s̃. ca. pxi. dũmõ sine pctõ mortali possit omitti. ꝭ. de no. ope. nũ. cum ex iniuncto.

¶ Glosa sequens signat contrarium ⁊ remittit.

f ¶ Coadiutor. Et ita videtur q propter lepraz non remoueatur prelatus: † sed contra. ꝭ. c. proxi. vbi de hoc dicitur.

† Vin contra. nisi ex toto remoueatur platus: et tunc ille nõ dicitꝭ coadiutor. Joan. and.

g ¶ Curam animarum. Ergo ille coadiutor videtꝭ esse prelatus ex quo habet curam animarum. ꝭ. eo. c. proxi.

h ¶ Portionẽ. ⁊ sic puidebitꝭ ei de bonis eccꝭie. ꝭ. e. c. pxi. Sꝫ pone q eccꝭia nõ possit sufficere vtriq: Rñdeo ille q seruit eccꝭie habebit reddit⁹: ⁊ illi ifirmo puidebit eps. ‡ lxxxij. dist. §. j. ⁊. c. j. ⁊ ex h ꝟbo est ar. q nõ sit plat⁹ ex eo q dicit cõgruã recipiat portionẽ.

‡ Vin. dixit hanc glo. sibi nõ placere. debilitoribus eni i loco consulitꝭ. xviij. q. ij. i nullo. Joã. andree.

Tua nos. ¶ Cõis diuisio. Secunda ibi: dicimus. Ab. sicu. ¶ Casus. Quidã sacerdos diuino iudicio fuit lepra pcussus. qrebatur an deberet ppter hoc remoueri ab officio platõis: Rñ. papa. q remoueri debet ab administratiõe populi: ita tamen q necessaria scdm facꝭtates eccꝭie sibi dũ vixerit ministrentꝭ. ¶ No. q ppter scandalũ aliquis remouetur ab administratiõe sua. Itẽ nota q leprosi ⁊ cꝭici egrotantes/ q licet eccꝭie nõ seruiãt nõ tamẽ debent beneficia amittere: sed eis debet ecclesia prouidere. Ber.

i ¶ Scandalo. s̃. c. proximo.

¶ Glosa sequens obijcit. ponit opi. Hu. ⁊ Lau. Secũdo opi. Bar. Tertio opi. Vin. ⁊ Tan. quam approbat.

k ¶ Administrationis. Ex hoc vr̃ q ppter morbũ lepre sit remoued⁹ plat⁹. Sed ɔ̃ vr̃. s̃. e. c. pxi. ⁊ ita sine culpa punitꝭ qd eẽ nõ dꝫ.

lxvj. di. satis puersum. ⁊. xvj. q. vij. iuẽtũ. Sup hoc est diuersitas inter doctores. hu. dixit q nũq substituitꝭ aliqs viuo nisi eo renunciãte. ⁊ in hac opi. fuit lau. ⁊ dãd⁹ est ei coadiutor. vt. s̃. c. px. ⁊. ꝭ. e. c. pe. ⁊ vl. Et q dicit hic ab administrationis offõ debet remoueri dicit lau. ab offõ qd est in actu. sed quo ad ius retiebit offm̃. Bar. distinxit vtrũ morb⁹ sit curabilis vel incurabilꝭ

onis offõ fungitꝭ. ¶ Dicim⁹ q p i scãdalo[i] ⁊ abhomiatiõe ppꝭi ab k admistratiõis[k] dꝫ offõ rmoueri: ita q iuxta facultates eccꝭe sibi l necria qdiu vixerit ministrentꝭ[l].

Inno. iij. arelateñ. archiepo.

¶ Epo q ppter morbũ incurabilẽ pastorale offiñ exercere non pōt: dãdus est coadiutor. Ca. v.

Ex pte tua fuit ppositũ q cũ aurasiensis eps graui morbo ⁊ incurabili fere p qdriẽniũ laborauit: ita q pastorale officiũ nõ pōt vllatenus exercere: m pnceps terre illi⁹ ac ciues[m] ciuitatꝭ eiusdẽ: a te postulãt icessantꝭ vt ipsis (cũ sis metropolitanus eorũ) studeas puidere. ¶ Verũ cũ ipm ad cessionẽ cõpellere nõ n possis[n] nec debeas vllo mõ: nec o afflicto afflictio[o] sit addenda immo potius ipius miserie miserẽdũ: co q idẽ vir bon⁹ extiterit: ⁊ ecclesiã salubriter sibi cõmissam gubernauerit: nos volẽtes tam epo q ecclesie puidẽ: mandam⁹ p qten⁹ illi coadiutorem[p] associes virũ puidũ ⁊ honestũ: p quẽ tã epo q populo vtiliter consulatꝭ.

Hono. iij. epo auersano.

¶ Breue est et non summatur. Capitulum. vj.

Consultatiõib⁹: et. ꝭ. ¶ Archidyacono autez quem morbo paralitico laborantem q officium[q] ligue asseris amisisse:

Dicas cũ Vin. ⁊ Tã. q qdiu aliqs pt remanere i collegio suo sine scãdalo ⁊ horrore ñ substituitꝭ ei aliqs. alꝭs alius erit substituẽd⁹ vt hic. q erit platus in totũ: et infirmo puidebitꝭ de bonis eccꝭie. s̃. e. c. pxi. Ad idẽ satis cõcor. qꝛ talis coadiutor platus est ex toto. Et h patꝫ ex eo q dicit. q hꝫ curã aiaꝝ: et est hoc speciale in lepra ppter abhominationẽ ppꝭi ⁊ scandalũ. Sicut etiã iudex mutaꝭ si non pōt dare opã iudicio † vt. ff. d iudi. si lõgi⁹. alꝭs aũt obtinet sñia. Hug. ⁊ Lau. ⁊ dat tunc coadiutor. ꝭ. c. pxi. Et sic est casus vbi aliqs punitꝭ sine culpa: sꝫ nõ sine cã. si. s̃. vt lit. nõ ɔte. qm frequtꝭ. §. si vero aliꝭ. in fi. In qbus casibus priuaꝭ qs sine culpa sꝫ nõ sine cã. dꝭ. ꝭ. de priuile. ãtiqua.

Prelato ifirmo an sit dand⁹ coadiutor

† Et ppter nimiã senectutẽ. C. de offi. prefec. ori. si quos. per quod dicunt quidã idẽ in prelato qd nõ plꝫ Phi. Joã. andree.

l ¶ Ministrẽtur. s̃. ca. pxi. ex quo cũ infirmitas nõ crimen abducit. vt. vij. q. j. qui tristẽ. qꝛ nõ est afflictis addẽda afflictio. vij. q. j. cũ pcussio. criminos⁹ eni dign⁹ est vt egeat. ff. depositi. bona fides. L.

Diuisio. Ex pte. Sunt due ptes. scda ibi: vez. Abbas sic. ¶ Casus. Epus aurasieñ. graui morbo ⁊ incurabili fere per quadriẽniũ laborauit: ita q cpale officiuz nõ potuit exercere. ppꝭ quod et ciues illius terre petebant ab archiepo arelateñ. metropolitano suo instanter vt eis sup hoc puideret. archieps significauit hoc dño pa. Rñ. pa. q nõ pōt illũ ad renũciandũ cõpellere/ nec addenda est afflictis afflictio: sed est eis potius miserendũ: cũ ille in officio suo laudabilitꝭ se habuit. vñ pa. volẽs tã epo q eccꝭe puidere. mãdat archiepo vt det illi coadiutoriũ siue coadiutorẽ viꝝ puidum ⁊ hõestũ p quẽ ⁊ epo ⁊ eccꝭe ɔsulaꝭ. ¶ No. q aliqs nõ dꝫ ɔpelli ad renũciãdũ ppꝭ infirmitatẽ. Itẽ afflictꝭ nõ ẽ addẽda afflictio. Itẽ dare coadiutorẽ epo morbo dtẽto: spectat ad archiepꝫ. Ber.

m ¶ Ciues. Sic. vij. q. ij. nuper.

n ¶ Non possis. vij. q. j. scripsit qualiter. ⁊. ca. q uis triste.

o ¶ Afflictio. Sicꝭ. vij. q. j. cũ pcussio. iij. q. ix. idicas. ⁊. v. dis. ad ei⁹ vero. ff. ad. l. rho. de iac. l. nauis. §. cũ aũt. In leproso tñ sec⁹ ɔsueuit dici a qbusdã. vt. s̃. c. pxi. vbi d h. Idẽ Joh. dic circa leprosuz qd ¶ Glo. se. notat alle. vj. iura. ⁊ alleg. tria in ɔ̃riũ. Hug. ⁊ Lau.

p ¶ Coadiutorẽ. Sic. ꝭ. c. pxi. ⁊ ita pꝫ q ppꝭ infirmitatẽ supueniẽtẽ nõ puaꝭ plat⁹: quia eccꝭiastica bñficia nõ sũt tpalia. l. v. di. precepta. ⁊. ff. de adop. si tibi. ff. de here. isti. hereditas. ff. de reg. iu. actus legitimi. sic. ff. d manumis. test. libertas. ff. de pecu. peculiũ. §. ij. qd est verũ. Ar. ɔ̃. ff. de of. psi. si forte. ⁊. vij. q. j. pastoralis. ‡ xij. q. ij. nobis. Sol. verũ est q bñficia eccꝭiastica ppetua sunt: ⁊ iõ ppter casũ supuenientẽ sine culpa nõ puatur plat⁹: sed datꝭ ei coadiutor vt h ptꝫ. ⁊. c. se. In casu tñ ali⁹ viuẽti substituitꝭ fm quosdã. s̃. c. pxi. vbi de hoc. ⁊. vij. q. j. pastoralis. oĩ tñ casu puidebitꝭ infirmo de bonis. eccꝭie: ⁊ coadiutor illi datꝭ etiã iuito. ar. ꝭ. de ec. edi. ad audientiaz.

‡ Dic vt ibi et. s̃. de fil. presbi. veniens. in vlti. glo. Joã. andree.

Consultationibus. ¶ Casus. Quidã archidyaco. morbo paralitico laborãs officiũ ligue amisit. qritꝭ qd iuris: Dicit pa. q dandus est coadiutor. ¶ No. q platis impotentibus officiũ suum exercere: dandi sunt coadiutores. Ber.

q ¶ Officiũ ligue. Idem est si amisisset officiũ oculoꝝ. arg. l. v. distin. si euãgelica. ⁊ qꝛ est ocul⁹ episcopi. xciij. distin. dyacõi eccꝭie.

a ¶ Coadiutor. Et de hoc dictum est in proximis duobus ca.
¶ Rub. de institutionibus. Supra visũ est de collationibꝰ pbẽdarũ: sed quia parũ est cõferre nisi seq̃tur institutio: iõ subijcit hec rubrica. Uel alit. q2 dubitari posset ad quẽ ptinet collatio seu istitutio pbendarũ ⁊ bñficiorũ: iõ post rubricã de pben. subijcit hanc Ab. ¶ De hac matia tractat. xvj. q. vij. oẽs. vsq3 ad. c. qm̃ in quibusdam.

Non aplius. ¶ Casus Dicitur q nõ plures recipiantur ĩ mõasterio mõachorũ aut clicorũ/ vl ẽt monialiũ: q3 qui possint cõmode de bonis eccl'e sustentari. ¶ No. q non debẽt tot eẽ canonici in eccl'a q sint paupes. B.

b ¶ Absq3 pẽuria. Semper enim considerandi sunt redditꝰ ecclesiaru3 vt ẽm eos clerici ĩstituant̃ ĩ eis. s̃. ꝺ vi. ⁊ ho. cleri. qm̃ vt ait. † vbi de h. Ita etiã q hospitalitatẽ ꝓuare possint: ⁊ soluere iura epalia. s̃. ꝺ pbẽ. de mõachis. ⁊. s̃. de sup. negli. pla. sicut nobis. ⁊ ecõuerso: tot sũt ponẽdi q̃t ex ipis facl'tatibꝰ possint ꝯmode sustẽtari. s̃. de cõsti. cũ. M. ⁊. ĩ. e. auctoritate. a ꝯrio sẽsu. ĩ. ꝺ cẽsi. cũ ĩstãtia. ar. xij. q. j. ꝑcipimꝰ. xvj. q. vij. oms basilice. Cũ ꝓpter nimium incremẽtũ nõ credo ꝓcedẽꝺ a nũero ꝯsueto. ar. C. de allu. l. pe. ⁊ vl. q̃. tm̃ dz eẽ augmẽtũ de q̃ aliꝰ equale stipẽdiũ cũ alijs hẽat: vl' saltẽ sufficiẽs ⁊ honestũ. s̃. ꝺ ꝯsti. cũ. M. ferrariens.

† Et. C. de sacrosan. eccle. nõ plures. et h ne ad mensurã ꝑsonarũ q̃rumꝰ possessiones qꝺ nimis amarũ est: s3 ex possessionibꝰ q̃ sunt metiamur expensas. ĩ aurẽ. vt' deter. sit nu. cle. vltra medium. s. collat. ẽm Gof. Jo. ã.

Diuisio. In eccl'ia vestra. Primo decise narrat factũ. Scꝺo ꝓuidet ibi: cũ laici. Abbas sic.

¶ Casus. In quadã eccl'ia erat certꝰ numerꝰ canonicoꝝ/ ⁊ tãdẽ vacauerũt ibi quedã pbẽde: in eadẽ eccl'ia q̃dã laici erãt ĩtitulati querebat̃ vtrũ tales laici deberẽt cõputari ĩ nũero clericoꝝ vt sic nũerus clicoꝝ reputaret̃ plenꝰ? Rñ. pa. q laici nõ debẽt in clicoꝝ nũero cõputari/ nec differãt nũerũ canonicoꝝ adiplere de ꝑsonis idoneis: ⁊ tales assumẽdi sũt ꝑ q̃s ĩ diuinis deo cõgrue valeat deseruiri. ¶ No. q ius canonie nõ cadit in laicũ. Item vbi certus numerus clericorũ est constitutꝰ: nõ debet diminui sed adipleri. Itẽ persone idonee debent in ecclesijs institui.

c ¶ Laici. Et merito: q2 hoĩes diuerse ꝓfessionis in eodẽ offõ associari nõ debent. xvj. q. vij. in nona actione. ⁊. s̃. de elec. cũ causam.

d ¶ Differre. Ultra sex mẽses. ‡ alioquin trãsfertur potestas ad superiorem. ĩ. ti. proxi. nulla. Ber.

‡ Quasi dicat ẽm hos. si recipitis laicũ curret vobis semestre tp̃s quasi nil ĩtersit nullũ vl' minus idoneũ recipere. s̃. ꝺ sup. negl'. prela. c. ij. vide quod dicã. ĩ. ti. j. cũ nr̃is. in glo. ergo vacabat. Jo. an.

e ¶ Idoneis. Qui dicũt̃ idonei: habes. s̃. de pbẽ. sup ĩordinata.
¶ Glo. se. reci. p. q. an in laicũ conuersum cadat ius canonie.

f ¶ Tales. q̃ sũt idonei moꝝ ⁊ hõestate ⁊ lraꝝ scia. s̃. de pbẽ. g̃ue. al's puniunt̃: vt ibi ꝺ2. Hec fuit q̃stio vtrũ laici ĩtitulati ĩ eccl'a ista possint ꝯputari ĩ nũero clericorũ? Et ꝺ2 q nõ: q2 nõ reputant̃ idonei cũ sint laici. Et ita ius canonie nõ cadit nisi in clericũ. Sicut ius eligẽdi in eccl'ia collegiata nõ cadit in laicũ. s̃. de elec. sacrosãcta. ⁊. c. massana. hoc tñ intelligẽdũ est de laicꝭ ꝓfessiõe ⁊ hitu: ⁊ nõ de ꝯuersis. Si ei cõuersꝰ aliq̃s alicuiꝰ eccl'ie ĩcedat tõsuratꝰ volẽs esse clericꝰ cũ iã destinatiõe animi sit clericus. vt. xxiij. q. j. paratꝰ. iam eccl'iastica ꝑsona censetur: vnde tale ius cadit in eũ ⁊ ius conuersi spũale ẽ. vñ q̃ emit illꝺ symoniã cõmittit. vt. j. q. iij. saluator.

Diuisio. Ex frequentibus. ¶ Primo ponitur abusio. Scꝺo refrenatio ibi vnde. Tertio pape confirmatio ibi: nos itaq3. Abbas.

¶ Casus. In archiepatu cantuariẽ: quedã praua consuetudo inoleuit q clerici bñficia ecclesiastica recipiebant sine licentia episcoporũ vel officialiũ suoru3: non considerãtes q illud erat cõtra instituta sanctorũ patrũ et ecclesiasticam honestatẽ. propter qꝺ archiepus volẽs illam consuetudinem penitus extirpare. oẽs illos qui scienter bñficia taliter detinent temere occupata/ vel q̃ de cetero ꝑsumpserint occupare excõicauit. ⁊ dñs pa. cõfirmauit eãdem

a coadiutor[a] est merito adhibẽdꝰ.

De institutiõibus.

Ex conci. arelatẽ.

¶ Numerꝰ clericorũ dz institui in ecclesijs collegiatis ẽm facultatem ipsarum. Capm. j.

Non aplꝰ suscipiant̃ in mõasterio monachorũ: aut clericoꝝ seu etia3 puellaꝝ q3 quot se regere ꝺ bõis eccl'e absq3 penuria[b] possit.

Eugenius.

¶ Laici ĩ canonicos nõ possũt institui. Capitulũ. ij.

In eccl'ia vr̃a certũ nũeꝝ canõicoꝝ (sic nobis inotuit) cõiter instituere curauistis: ⁊. ĩ.
c ¶ Cũ laici[c] nõ debeãt ĩ canõicorũ nũero ꝯputari: nec vos debeatis
d differre[d] quominꝰ statutũ numeꝝ de alijs clericoꝝ ꝑsõis ido-
e f neis[e] suppleat' tales[f] ad supplẽdũ nũeꝝ ĩuenire curetis: ꝑ quos deo in diuinis officijs ꝑ ecclesiasticos ordines congrue seruiat̃.

Alex. iij. cãtu. archiepõ et eius suffraganeis.

¶ Institutio bñficiorũ spectat ad epos vel coꝝ officiales. C. iij.

Ex freq̃ntibꝰ q̃relis didicimꝰ in ꝑtibꝰ vr̃is cõsuetudinẽ prauã a multꝭ retro tꝑibꝰ ĩualuisse: q clici eccl'iastica bñficia sine cõsẽsu epi dyo. vl' officia-
g liũ[g] suoꝝ (q̃ h de iure pñt) recipi-
h unt[h]: minꝰ q3 deceat cogitantes quõ id patrũ sctõꝝ est istitutiõibꝰ † alienũ: ⁊ eccl'astice ꝯriũ hõestati. ¶ Uñ cũ tu frr archiepe ex
i offõ[i] tibi ꝯmisso tã ĩiquã ꝯsuetudinẽ de ꝓuĩcia tua velis (sic debes) radicitꝰ extirpare: tã ĩ illos q̃ eccl'iastica bñficia taliter occu-
k pata scient̃ detinẽt[k]: q3 ĩ eos q̃ ꝺ cetero occupare ꝑsũpserit: excõicationis sniam ꝓtulisti. ¶ Nos itaq3 eãdẽ sniam ratã habẽtes: ⁊
l eã auc. apo. ꝯfirmãtes[l] mãdamꝰ q̃tenus clericos ipos qui ipsam sniam incurrerit (nisi cõgrue satisfecerit) absoluere minime ꝑsumatis. Cle. iij. clero cõstantino.

¶ Ultra facultates nõ debz q̃s istitui iuitꝭ clericꝭ eccl'ie. Ca. iiij.

Auctoritate apo. se. ⁊. ĩ. ¶ Statuimꝰ isup vt nullus ĩ ecclesijs vr̃is vltra q3 facul-
m tates[m] eaꝝ sustineãt: vobis insti-
n o tuat̃[n] ĩuitis[o]. Anno. iij. s. marcelli et sancte susanne car. ap. se. leg.

¶ Cũ ĩ ecclesijs op3 extraneos institui: non debẽt istitui clerici certe originis tm̃: sed vndecũq3 sint: dũ tñ sit idõei. C. v.

Ad decorẽ: et. ĩ. ¶ Sicut

mãdans quatenus ꝑdicti clerici qui sententiã illã incurrerĩt: nullatenus absoluantur/ nisi prius satisfecerint. ¶ No. q concessio ecclesie facta a laico: nõ valet sine consensu epi. Itẽ bñficia eccl'astica recipiẽda nõ sũt: nisi ab his ad q̃s ptinẽt. s. ab epo/ vl' eiꝰ officiali/ q̃ gerit vicẽ epi: vl' ab alijs ad q̃s ptinet collatio. ⁊ q̃ ꝯ fecerit: excõicandꝰ est. Itẽ ꝯstitutio trãsit ad ꝑterita vt h ꝺ2 q2 ꝓuat iã ĩstitutos/ ⁊ similit̃ ĩstituẽdos. qꝺ verũ est: cũ facit mẽtione3 de preteritis. Ber.

g ¶ Officialiũ. Officiales dicũt̃ qbꝰ epi cõmittũt vices suas qui pñt ĩstituere vice episcoporum: vt hic dic.

† Ar. ꝯstitutiõibꝰ.

¶ Gl. se. põit duo dictã. Primo signat cõtrarium cui dicit stãdũ. Tertio signat ꝯriũ ⁊ soluit.

h ¶ Recipiũt. Si a laicis recipiant suspẽsi ipso iure ꝑ canones ãtiq̃s videtur. xvj. q. vij. si q̃s deiceps. Ar. ꝯ. ĩ. de iure pa. cura. cui statꝰ sic g̃ ptz q auctas instituẽdi est penes epm: l3 capl'm. q̃nq3 eligat. ĩ. ti. pxi. nulla. tñ de consensu capl'i eps istituere dz. ĩ. ꝺ his q̃ fi. a pla. nouit. nec obstat. lxx. dis. sctõꝝ. q2 ibi capelle subdite sũt ꝑpõsito q̃ ad sustẽtationem nõ quo ad institutione3 ⁊ admistratione. Lau.

i ¶ Ex officio. Legationis q3tũ ad suffragãeos dyoc. s̃. de of. le. c. j.

k ¶ Detinent. Uñ nulla pñt hẽre excusatione3 quãtocũq3 tpe ea tenuerit: † q2 diuturnitas tẽporis peccatũ nõ cõminuit: s3 auget. ĩ. ꝺ symo. nõ satis. ⁊. c. cũ in eccl'ie corpore. ⁊. xxiij. q. j. scisma. s̃. de cõsue. q3to. secꝰ si ignorãter. q2 ignorantia nisi sit crassa ⁊ supina tales excusat. s̃. ꝺ ordi. ab epo q̃ renũ. epa c. j. ⁊. viij. dist. consuetudo.

† Nec ꝑscribere possũt q̃tocũq3 tẽpore. l3 Bo. hic contra: per decre. cura. ĩ. de iurepa. s3 hoc rephendũt Uin. ⁊ Gof. Ad decr. respõde vt ibi not. Phil. hic dixit ꝑ predictã decre. q suffi-ciebat instituto subsequẽs cõsensus epi: etiã tacitus. qui presumitur rõne tpis. Joan. and.

¶ Glosa sequens recitet̃ per questionem.

l ¶ Confirmãtes. Post quã confirmationẽ archieps sniam relaxare nõ poss3 nisi illud qꝺ seq̃tur fuisset appositũ. ar. s̃. de cõfir. c. j. ⁊. ij. ⁊ de conse. di. ij. c. vlt. ⁊. s̃. de tẽp. or. cum in distribuendis. B.

Auctoritate. ¶ Casus. Statuit hic q in eccl'ijs nõ institu-ant̃ vltra q3 de ipsarũ facultatibꝰ cõmode sustineant̃. ¶ Not. q cũ clerici instituti debẽt in eccl'ijs prouentus ecclesiarum considerandi sunt. Ber.

m ¶ Facultates. He semper sunt cõsiderande. vt. s̃. e. c. j. vbi de h. ⁊. s̃. de vi. ⁊ hone. cleri. qm̃. vbi habetur similiter de hoc.
¶ Glo. se. ponit quid sit institutio et quid sit inuestire.

n ¶ Instituat̃. Instituere est ius canonie in ecclesia vel in eccl'iastico bñficio tribuere. ĩ. de here. cũ ex iniũcto. Inuestire est q̃si possessionẽ illiꝰ iurꝭ ꝯferre indifferẽter: tñ vnũ accipit̃ ꝑ altero. Ala. verbi grã. Instituere est spũalis bñficij vel dignitatis possessionẽ corpalẽ tradere. s̃. ꝺ offi. archi. ad hec. c. vt nr̃m. qꝺ spectat de iure cõi ad archidyaconũ vt ibi ꝺ2. ⁊ sic intellige. ĩ. e. cũ venissẽt. Inuestire est ius canonie vel dignitatis tribuere: qꝺ põt fieri ꝑ annulũ vel librũ: ⁊ sic intelligit̃. ĩ. eo. cũ venissẽt. sed ꝑ hoc nõ adipiscit̃ q̃s possessionẽ nisi postea corpalr' istituat̃. ĩ. ti. ꝓxi. cũ nr̃is. ⁊ de pbẽ. ꝑ illoꝝ.

Joan. and. Inuestire quid sit.

¶ Glosa sequens ar. a contrario.

o ¶ Inuitis. nullus eps est dandꝰ inuitꝭ. lxj. di. nullꝰ. dũ tamẽ iustam cãm ostendat: g̃ eis volentibus potest dari. l3 facultates non sufficiãt: ‡ ⁊ ita possunt sibi in hoc preiudicare: et victũ postea sibi querant. xcj. dist. clericus victum. et in. c. seq.

‡ Dũ tamẽ ex his licet parcius viuere possint Gof. Jo. ã.

Ad decorem. Primo ponit excessũ patriarche. Scꝺo illum corrigi mãdat ⁊ nõ parẽti cõminat̃. Scꝺa ibi: q̃ circa. Ab. sic.

¶ Casus. Patriarcha cõstantinopol'. in eccl'ijs cõstãtinopolitanis instituebat venetos tantũ: nõ cõsiderans q qui iustitiã facit/ acceptus est deo. et beneficia eccl'iastica ꝑ successionẽ possideri nõ pñt. vñ pa. mãdat cuidã legato existẽti in ꝑtibꝰ illis quatenꝰ moneat eundẽ patriarcham vt clericos litteratos ⁊ idoneos vñcũq3

nr̃is aurib⁹ est suggestū ꝯstātinopolitanus pr̃iarcha aliaꝝ nationū clericos sp̄nēs: venetos tm̄ i ꝯstātinopolitāis eccl̄ijs satagit collocare: nō attēdēs ꝙ i oi gēte a q̄ facit iustitiā accept⁹[a] ē dō: nec sāctuariū dei ꝯuenit iure heredi b tario[b] possideri. ¶ Quocirca mā dam⁹ q̄ten⁹ moneatꝫ eūdē vt viros lr̃atos ⁊ alios † idoneos vn̄ c cūqꝫ[c] originē duxerit: i p̄dictꝫ eccl̄ijs ⁊ maxie i maiori istituē nō d postponat: alioq̄n idignū[d] se red det vt vos aliaꝝ cl̄icos nationū e ad ei⁹ obediētiā ꝯpellatis[e] Nec f dissimulare potestis[f] q̄n h̄ nr̃is aurib⁹ intimetis: vt ex h̄ ip̄o an verū sit qđ sup hoc venetꝫ dr̃ pro g misisse[g]: cōijcere valeam⁹. I dē heliñ. ep̄o. ⁊ archidy. norwicen̄.

Institutōes ⁊ custodie p̄nt d̄ iure sp̄āli ad nō ep̄z ptiere ⁊ pendēte lite cū dyocesāo defendit᷑ in possessiōe. h. d. Vl̄ sic. Si possidz ius istituēdi is ad quē d̄ iure cōi nō spectat: pēdēte iudicio ꝑpetatꝫ i possessiōe defēdit᷑. Cap. vj.

Cum venissent ad apo. se. archidyacon⁹ richimundie ⁊ ꝓcuratores eboracē. archiepi: ex p̄te archiep̄i fuit ꝓpositū ꝙ istitutio p̄sōarū ⁊ custodia ecclesiaꝝ vacātiū ad eū i dyoc. sua h spectat[h] tā de iurisditiōe cōi[i] qꝫ i d̄ ꝯsuetudie gn̄ali: veꝝ q̄dā p̄decessores ip̄ius q̄busdā archid. richimūdie tā instōnē qꝫ custodiā p̄sonalit᷑ ꝯmisert: ⁊. j. ¶ Int᷑ alia Ꝟo archid. ip̄e rn̄dit ꝙ archiep̄s k tā istōnes qꝫ custodias[k] nō p̄sōalit᷑ archidyacono q̄ tūc erat sz ꝑpetuo d̄ ꝯsēsu capituli archidyaconatui reali cōcessiōe donauit. Cū aūt archidyaconat⁹ ip̄e i cōtinua possessiōe tā istaꝝ qꝫ aliaꝝ libertatū mltoꝝ archiep̄oꝝ ⁊ archidyaconorū tp̄ib⁹ extitisset: et archiep̄s sine ꝯditiōe q̄libꝫ ꝯcesl sisset ip̄m[l] eidē: post ꝯcessionē asseruit ꝙ ip̄m ꝯcesserat istitutiōibus ⁊ custodijs vacātiū eccl̄iaꝝ m exceptꝫ. Ip̄e[m] Ꝟo timēs ne si negaret exp̄sse: cū nondū eēt archidyaconat⁹ possessionē adept⁹: vl̄ impediret᷑ penit⁹ factū ei⁹: vel diutius differretur: resp̄ōdit ꝙ nō solū de illo sed de oīb⁹ redditibus suis faceret qđ sibi placeret n et. j. ¶ Nos igitur interlocuti[n] fuimus archidyaconū esse in plena libertatū eiusdez archidyaconat⁹ possessiōe tuendū: donec ꝓ o batum[o] legitime fuerit ex aduerso libertates ipsas archidyaconis ab archiep̄is personalit᷑ fuis p se[p] ꝯcessas. cū i hoc casu tā añ qꝫ

---

fuerit instituat in eccl̄ijs p̄dictꝫ: ⁊ p̄cipue in maiori eccl̄a: qđ si nō fecerit: indignū se reddet vt isti legati cōpellant aliarū nationum cl̄icos ad suā obediētiā venire. nec dissimulēt q̄n significent h̄ dn̄o pa. vt ip̄e p hoc itelligat vtrū sit verū ꝙ ip̄e patriarcha (vt dicit᷑) hoc ꝑmisit. ¶ No. ꝙ in eccl̄ia dei nō dz locū h̄re successio hereditaria. Itē q̄ iustitiaz facit deo acceptus est. Itē q̄ iustitiā alijs nō facit ē illi d̄negāda iustitia. B

a Acceptus. xxxij. q. iiij. §. is ita.

¶ Glo. sequens alleg. cō cor. ex gn̄ali verbo arg. ⁊ respondet. arg. tenens contrarium.

b Hereditario. sic viij. q. j. apl̄ica. et sic vr̄ ꝙ non solū filij sz nec col laterales in eccl̄iasticis bn̄ficijs si succedāt. j. de iure pa. ꝯsuluit. sz tamē p̄nt ar. s. de of. dele. ex p te. dūmō nō fiat iure suc cessiōis. vt. s. de elec. ve nerabilē. ver. fi. (†al. als.)

¶ Glo. se. alle. cōcor. fig t contraria et soluit.

c Undecūqꝫ. Arg. ꝙ nihil refert de quo loco sit natus clericus vl̄ de q̄bus parentib⁹. arg. xl. di. nos q̄. ⁊. c. nō loca. et lvj. di. vndecūqꝫ. ⁊. c. nasci. ⁊. c. dn̄s. Ar. ꝯ de ser. nō or. c. j. ⁊. s. de fil̄. p̄sby. ca. j. et. ij. ⁊ p to. ⁊. xcviij. di. aphros. s. d̄ cle. pe. c. fi. vbi dicit᷑ ꝙ p̄lati q̄dā instituebāt cl̄icos d̄ alienis ep̄atib⁹ ignorante ep̄oqđ eē nō dz: sz h̄ oēs erāt extranei † tā veneti qꝫ alij: ⁊ iō vn̄cūqꝫ essent debebāt in eccl̄a cōstātinopolitana istitui ⁊ nō veneti tm̄. Uerū ē ꝙ loc⁹ nō obstat dūmō cōstet de bonitate p̄sōe: ⁊ illud. c. aphros de icognitis loquitur. s. de elec. bone. ad fi. Si aūt ex dānato coitu nat⁹ sit aliquis non obest ei quantum ad vitam eternam: sed obest ei qꝫ tum ad obtinenda beneficia ecclesiastica. ar. s. de elec. innotuit.

†Q2 nulli erant ibi clerici: q2 terra erat de nouo cōuersa. Joan. and.

d Indignū. Sil̄e. j. de vsur. q2 frustra. ⁊. ij. q. vj. q̄s scit. ⁊ est h̄ ar. culpā culpe cōpensandā. xcv. dis. esto. ff. ad. l. aq̄l. itē mela. j. rn̄. j. de diuor. significasti. j. de adul. c. pe. ⁊ vl. ⁊. j. de pe. constitutus.

e Cōpellatis. Et hoc primo petierat pr̃iarcha a dn̄o papa.

f Potestis. i. debetis. sic. xxij. q. ij. faciat homo.

g Promisisse. Qđ esset iniquū: q2 nullo pacto ⁊ nulla cōditione bn̄ficia ecclesiastica sunt conferenda. j. q. ij. qꝫ pio. s. de pact. pactiones. j. vt eccle. bene. vt nostrum. vnde symoniacum esset.

Diuisio.

Cum venissent. Diuiditur in tres p̄tes. In prima ponit᷑ allegatio pro archiep̄o. In secunda allegatio pro archidyacono ibi: inter alia. In tertia interlocutio: ⁊ sub certa forma diffinitiue cōmissio ibi: nos igitur. Abbas sic. Casus. Inter archiep̄m eboraceñ. ex vna p̄te ⁊ archidyaconū richimundie ex altera q̄stio ꝯtebatur super institutionibus p̄sonarū ⁊ custodia eccl̄iarū vacantiū. vn̄ ꝓcurator archiep̄i/ et archidyaconus accesserūt ad pa. ꝓcurator archiep̄i ꝓponebat ꝙ institutio p̄sonarū ⁊ custodia eccl̄iarum vacantiū spectabāt ad ip̄m in dyoc. sua tā de iure cōi qꝫ de consuetudine gn̄ali: sed quidā antecessores illi⁹ cōmiserūt quibusdā archid. richimūdie p̄sonalit᷑ tā institutionē qꝫ custodiā. vn̄ petebat ꝓcurator vt archi. illas dimitteret liberas ⁊ quietas. Ex aduerso rn̄. archidi. ꝙ archiep̄s non p̄sonaliter sed realiter perpetuo cōcessit tā institutionē qꝫ custodiā archid. qui tūc erat de consensu capl̄i sui. ⁊ archid. fuerat in cōtinua possessiōe istarū dignitatum ⁊ aliarū libertatū tp̄ibus multorū archiep̄orū. ⁊ archid. ⁊ ip̄e archiep̄s sine aliqua cōditione archidyaconatū ip̄z cōcessit eidē. sed post cōcessionē dicebat archiep̄s ꝙ ꝯcesserat ei archidiaconatū exceptis institutiōib⁹ ⁊ custodia eccl̄iarū. Preterea dicebat archiep̄us ꝙ archidyaconus abiurauerat illas dignitates. domin⁹ papa his et alijs auditis interlocutus fuit ꝙ archid. defendend⁹ esset in plena possessione ipsarum libertatū: donec ex parte archiep̄i probaretur ꝙ libertates predicte concesse fuissent archidyaconis personaliter. et in hoc casu et ante cōcessionem archidyaconatus ⁊ post: et in ipsa concessione dictas dignitates potuit licite retinere: vl̄ donec ꝓbatū fuerit archidyaconū illas abiurasse. sed in casu isto si cōcessio fuit realis nihil vtilitatis accreuit archiep̄o q̄ a papa ad petitionem eboraceñ. ecclesie vel etiā per seip̄m archidyaconatui ꝓuidebit si alterutrū istoꝝ fuerit ꝓbatū silentiū iponatur archid. super libertatibus illis. ⁊ si ꝓbatū fuerit: imponat silētiuz archiep̄o. ¶ No. ꝙ qui ē in possessiōe/ dz defēdi in ea: donec cōstet de iure. Itē cōcessio p̄sonal̄ cū p̄sona finitur. realis ꝑpetua est: que fit nō p̄sone: sed eccl̄ie. Item factum p̄lati i dānū ecclesie nō p̄iudicat ecclesie. Itē iuramētū prelati i dānū eccl̄ie p̄stitū ipi p̄lato nō eccl̄ie p̄iudicat. Itē eccl̄ia sine prelato agere potest: sed hoc est ꝓpter iuramentum: qđ seruari potest sine preiudicio ecclesie ab ip̄o prelato. Ber.

b Spectat. s. de offi. ordi. cū vos. ⁊. lxx. dis. c. ij. Arg. cōtra. lxiij. disti. si in plebibus. †

i De iurisditiōe cōmuni. j. q. iij. c. iij. ⁊. ca. res ecclesiastice. et. c. peruenit. ⁊. xvj. q. vij. null⁹ omnino. sed contrariuz est verū: quia de iure cōmuni istitutio personarū et custodia vacantiū ecclesiarū spectat ad archidyaconum. s. de of. archidy. ad hec. ⁊. ca. vt nostrum. et. lxiij. di. si in plebibus. nisi consuetudo repugnet vt hic videtur ad fi. capl̄i. ⁊ ex confessione archidyacōi h̄ potest colligi: et hic loq̄tur de institutione corporali: quia collatio dignitatum et prebēdarum pertinet ad archiep̄m. j. ti. proxi. quia diuersitatem. ⁊. c. post electionem: et hic: vt patet ex confessione archidyaconi. Ber. Secus obtīet alicui de cōsuetudine. ar. s. de appel. bone.

†Ubi de N. et. xcv. di. p lectis. dixit hic Phi. illud ca. intelligi ex sp̄āli commissiōe ep̄i al̄s nō li ceret nisi ex p̄scripta cōsuetudine. ⁊ sic intelligitur d̄ appel. bone de excel. prela. ad hoc. vel loq̄tur ca. bone de eccl̄ijs q̄ sūt de patronatu monachoꝝ. Inno. ⁊ ho. Dicebat Gof. iura que allegat glosa. ⁊. ca. si i plebibus posse intelligi de ecclesijs sp̄āliter subiectis archidyacōis sz. c. si in plebibus: non dicit ꝙ plebs custodiatur p archidyaconum: sed plebs. i. populus. Jo. andree.

k Custodias. s. vacantiū ecclesiaꝝ.

l Ipsum. Scilicet archidyaconatum.

m Ip̄e. scz archidyaconus.

n Interlocuti. Nota ꝙ archidyaconus petierat se tueri. vt in fi. glo. obijciebatur ei.

¶ Glosa sequens obijcit quare archiepiscopo pro quo facit ius cōmune indicitur onus probandi. Respondet id fieri propter duas presumptiones possessionis ⁊ confessionis. Demū distinguit inter donationem factam persone et factam ecclesie.

o Probatum. Sed quare incumbit onus probandi archiep̄o: cum de iure cōi hec spectent ad ipsum: vt hic videtur. vnde coip̄o videtur fundata eius intentio. xvj. q. vij. oēs basilice. C. de proba. siue et. j. de cēsi. olim? Responderi potest hic: due fuerunt presumptiones bone pro archidyacono ꝯ archiep̄z: quia archidyaconus ⁊ ipsius antecessores fuerūt in pacifica possessione vn̄ presumitur cōcessionē fuisse realē: ⁊ quia archiep̄s cōfessus fuit ꝙ āteccessores sui cōcesserūt illas dignitates licet p̄sonalit᷑. ⁊ archidyacon⁹ dicebat concessionē fuisse realē/ vn̄ p̄sumitur contra archiep̄m: ⁊ ideo onus ꝓbādi incūbit archiep̄o ꝙ cōcessio fuit p̄sonalis: ⁊ lz p̄sōa inseratur pacto: nō ideo est p̄sonale: sed vt ostendat᷑ cū qua p̄sona sit factum. ff. de pac. iurisgētiū. §. pactorū. et. l. tale pactū. Plerumqꝫ enī consulimus successoribus nostrꝫ sicut ⁊ nobis. ff. de ꝓba. si pactum. Sed transactio potius presumit᷑ p̄sonalis qꝫ realis: nisi fuerit per superiorē ꝯfirmata. s. de trāsac. veniēs. ⁊. c. de cetero. ⁊. s. de prebē. nisi. hoc tamen adiecto: ꝙ si episcopus alicui p̄sone det rem ecclesiasticā potius presumitur donatio persōalis qꝫ realis. x. q. ij. hoc ius. xvj. q. j. possessiones. Sed si donat eccl̄ie presumit᷑ realis donatio ⁊ perpetuo donasse. xvj. q. j. c. vl. j. de his que fi. a prela. cū apl̄icā. ar. hoc ideo est quia eccl̄ia nō pōt mori. xij. q. ij. liberti. ij. ‡ Sed hic p̄sumitur cōcessionē fuisse realem vt dixi: q2 archidyaconus ille et antecessores sui fuerunt in quieta possessione. Jo. an.

Transactio poti⁹ presumit᷑ p̄sonalis qꝫ realis.

‡De rescr. si gratiose. li. vj. Joan. andree.

p Fuisse. Presumit᷑ hic ꝯcessionē realē fuisse ex q̄ est i possessiōe

Persona lis et real cōcessio q̄liter di-scernit.

et ideo tuēd⁹ est in illa q̄usq̄ ꝓbet̄ ꝙ eā ↄcessionē factā fuisse ꝑso-nalē imo si ꝑsone fctā fuit ꝑsumi deb3 ꝑsonalis: si dignitati realis ¶ Gl. se. obijcit. pōit opi. lau. ⁊ soluit. demū elicit q̄ttuor notabilia. ¶ Abiurasse. Obijcit bat archidyacono q̄ abiurauerat hmōi li-bertates. Vn̄ ꝙ iuramētū nō fuerat audiend⁹. S3 q̄re nō audit ar-chidyaconus licet abiurauerit hmōi libertates cū iuramētū illud teme-tariū fuerit/ ⁊ in ꝑiudiciū archidyaconat⁹: et iō nō ſuandū. ꝙ. de iure iu. sicut. ij. ⁊ c. ītellecto? Lau. dic q̄ten⁹ iuramē-tū tāgit rē familiarē ob ſuādū est: vt nihil vtilitatis vel honoris ad ipm ꝑueniat rōne illarū dignitatum si eas abiurauit. arg. ꝙ. de iureiur. quēadmodū. Vl̄ dic q̄ bn̄ potuit renunciare et abiurare ius instituēdi vt nunq̄ vteret eo. et tn̄ dignitati ꝑpter hoc nō preiudicet. † q2 ecclesia posset tunc vti iure suo vt ꝗ colligit. Et sic pōt ſuari iuramētū sine preiudicio eccl'ie: ⁊ sine interitu salutis eterne. ꝙ. de iureiu. si vo ꝗ. j. si. ꝗ. de spon. ꝑmissum. abiuratio talis siue renūciatio nō tenet in dānū eccl'ie. Tria notabilia notant ꝗ. Primū q̄ factū prelati nō ꝑiudicat ecclesie. Scōm q̄ iuramētū ꝑstitū a ꝑlato in dam nū eccl'ie ſuat ab ipo ꝑlato: qd̄ est ↄtra id. ꝙ. de iureiu. sicut. Tertiū est q̄ eccl'ia hn̄s ꝑlatū ‡ sine ipo agere pōt: qd̄ est ↄtra id qd̄ dici ↄsueuit: q2 nec ꝑlat⁹ sine ↄsensu capl'i: nec capl'm sine cōsensu ꝑlati agere pōt. ꝙ. de procu. c. j. et. ꝙ. de iudi. cām. j. et. ꝙ. de re-scrip. edoceri. vbi de hoc. Et no. q̄ agenti interdicto vti possidetis nō potest opponi q̄ rem illā abiurauerit pro q̄ agit: sicut nec agē-ti interdicto vnde vi. ꝙ. de resti. spo. sollicite.

† Vn̄ caute agit iudex ſm Inno. ⁊ Host. si iungit sn̄ia de clarātes q̄ ꝑ hāc sententiam nullū dignitati in posterū preiudicium generetur. arg. j. de capel. mo. c. ij. ꝗ. fi. de do. int dilectos ad fi. Jo. an.

‡ Dicit ho. de ꝗ nō mirandum: q2 cū aduersarius sit ꝑlatus non auctorizat in re ꝑpria. ff. de auctori. tuto. l. j. Remittit autē. ꝙ. de rescr. edoceri. fortegl o. nō intellexit de ꝑlato archiepō sed de archidyacono. Jo. and.

b ¶ Eccl'ie. Ar. bonū q̄ ecclesia vacante capl'm fungitur vice ꝑlati: sed contrarium ar. colligitur.

c ¶ Archidyacono. Sed non archidyaconatui.

post: et in ipa etiam concessione archiep̄s eas retinere potuerit licite tanq̄ suas: vl' donec legitime ꝑbatū fuerit easdem libertates archidyaconum abiurasse [a]. S3 ī hoc casu si cōcessio illa fuerit realis: archiepo nihil iuris vel vtilitatis accederet: q2 nos vl' ad petitionē ebora. eccl'ie [b]: vl' ꝑ nos ipsos sup ꝗ archidyaconatui cōsulem⁹. Si ergo alterutrū ipoꝝ fuerit legitie approbatū. archidyacono [c] sup libertatib⁹ ipis: si neutrū/ archiepō silētiū iponat. Idē epo treceñ. ⁊ archid. pari-siensi.

Jsad quē spectat collatio dignitatū seipsum instituere non pōt. Capl'm. vij.

Cum ad nr̄am: ⁊ ꝗ. ¶ Illō aūt nolum⁹ vos ignorare q̄ postq̄. M. fuit abbas effectus: custodiā de iure nō potuit obtinere: q2 cū rōne abbatie ad ipm [b] ꝑtineat donatio tam custodie q̄ aliaꝝ dignitatū ac etiā ꝑbendarū in eccl'ia patraneñ. custodiā ipsam recipere nō potuit a seipso. ¶ Cū inter dantē et accipiētem [c] debeat esse distictio ꝑsonalis: sed nec ab alio cum ius conferendi alius non haberet.

Cum ad nostrā. Primo ponit dictū. Secūdo ipsius ratiōnem ibi: cum inter. Abbas. siculus. ¶ Casus. Vacāte quadam abbacia custos illius eccl'ie fuit electus in abbatem: sibi nihilominus retinebat custodiā. querebat vtrum de iure illam posset retinere: cū collatio ipi⁹ ad ipm abb. ꝑtineat. R̄n. pa. q̄ postq̄ fuit abbas effect⁹: custodiam de iure nō potuit obtinere. quia donatio illius custodie/ ⁊ aliarū dignitatū illius eccl'ie pertinent ad abbatem ipm. a seipso eam nō potuit recipere. cū inter dantē ⁊ recipientem debet esse distinctio ꝑsonarū. ab alio eam nō potuit habere cū eam alius ius nō habeat cōferendi. ¶ Nota q̄ eo ipso q̄ aliquis adeptus est aliquam dignitatē: vacat prima si quam habet. Item null⁹ potest dare sibipsi. Itē differētia debet esse inter dantem et accipiētē. Itē nota decre. istā ↄtra ep̄os et ꝑlatos: q̄ postq̄ sūt ꝑmoti dignitates pri⁹ habitas vel de nouo vacātes retinēt. B.

Cū aduersarius ... (gloss) Cōtinuatio.

d ¶ Ad ipm. scilicet abbatem.

¶ Glo. sc. alr. iiij. ↄco2. ⁊ duo ↄtra. demū q̄rit ⁊ soluit. ⁊ ī ↄtriū arguit

e ¶ Accipiente. Si. xxiij. q. j. didicim⁹. ꝗ. de iure pa. per nostras. ꝗ. de baptis. debitum. ff. de auc. tu. l. j. et. ff. de tu. et cura. da. l. ius dandi. ꝗ. pretor. al's lex est. nemo enim vicem plurium personarum sustinet. xvj. q. j. ꝑsbyteros. et. C. de asse. nemo. lxxxix. di. singula. ff. de pac. si plures. ff. de of. presi. l. vlt. Ar. cōtra. ff. de adop. si cōsul. et. ꝙ. de elec. cū inter canonicos. Sed qd̄ si ipe cōferret alij ꝑtātē ↄferēdi illā dignitatē: nunqd̄ possit ab illo illā recipere vt sic nō videretur eā recipere a seipso: no. ar. ꝙ. de test. l3. et ar. xviij. q. iiij. questi. ff. de auc. tu. pupill⁹. ff. de re mi. milites ꝗ. j. ff. de admi. re. ad ci. perti. l. ij. ꝗ. j. ꝙ. de preben. de multa. in fi. Ar. contra: quia multa possum⁹ per alios que nō possumus per nos. lxxxviij. distin. episcopus. v. q. iij. c. vlt. ff. que. res pigno2. ob. aristo. in fi.

Cōtinuatio.

¶ Rub. de ↄces. ꝑbē. ¶ Supra visū ē de ꝑbē. ⁊ digni. ac eap istitutiōib⁹: s3 q2 sepe ꝑbēde et dignitates ↄferunt seu ꝑmittunt anq̄ vacēt: et q̄nq̄ ipse vacātes nō ↄferunt s3 remanēt diu vacātes: merito restabat videre et ꝑuidere tā circa ꝑuisiones nō vacantiū q̄ circa negligentiā in cōferendo vacātia. Ab. ¶ De hac materia tractatur. j. q. ij. e. ꝗ. q. v. per totum. ⁊. q. iij. in quibusdā. et. xvj. q. vij. ꝗ. cū ergo. ⁊ se. c. et. iij. q. iij. audiuim⁹. ij. q. j. in primis. vij. q. j. nō fure.

De ↄcessiōe ꝑbēde et eccl'ie nō vacant. Gelasi⁹ papa

¶ Institut⁹ scient ī bn̄ficiū viuētis deponēd⁹ est. Ca. j.

Qui in viuoꝝ sacerdotū loco ponuntur: hoc ipo sunt ab eccl'iastica cōione [f] pellēdi [g]: quo se passi sūt successores viuis [h] sacerdotibus adhiberi. Ex cōci. lateraū.

¶ Bn̄ficia nō vacātia ↄcedi vl' ꝑmitti nō debēt: ⁊ cū vacauerit ↄcedi debēt īfra sex menses: qb⁹ elapsis de epō ad capl'm: et eō: demū ad ꝑmū supiorē deuol-uitur collatio. Ca. ij.

Nulla eccl'iastica ministeria [i] seu etiam beneficia vel ecclesie tribuantur a[l]icui seu promittantur anteq̄ vacent [k]. ¶ Ne desiderare quis mortem ꝑximi videatur: in cui⁹ locū et beneficiū se crediderit successurū. ¶ Cum eni in ipis etiā legib⁹ gentilium iueniat ihibitū: turpe ē ⁊ diuini plenū aīaduersione iudicij: si locū ī eccl'ia dei future successiōis expectatio hēat: quā ipsi ēt gen-

Qui in viuorum. Faciēs se poni in bn̄ficiū viuētis ab eccl'iastica cōione repellit. Vel clari⁹ sic vt i rubro: ⁊ nō diuidit propter breuitatē. Abbas.

Sūmariū

¶ Casus. In ꝗ caplō dicit q̄ q̄ ꝑmittit scienter se institui in bn̄ficio viuētis excōicand⁹ est. ¶ Nota q̄ null⁹ ī loco viuētis istitued⁹ ē/ vel ponēd⁹. et q̄ se pass⁹ fuerit poni excōicād⁹ ē si sciēter hoc fecit: aliter non.

f ¶ Cōione. i. participatione corporis ⁊ sanguinis dn̄i. vij. q. j. eum qui. ¶ Glosa seq̄ns penam addit et casum excipit. Scdō querit et ar. pro et contra. ponit dictum theologorum et soluit.

g ¶ Pellēdi. Et nihilomin⁹ deponēdi. ij. q. j. in primis. vij. q. j. nō fure. et. c. eū qui. † nisi ignorans qs istituat aliquo remoto quo casu excusatur. ff. de posi. si qs insi ciatus. ⁊ ep̄s tenet ei in alio beneficio ꝑuidere. vij. q. j. ꝑñtium. et. ꝙ. de preben. inter cetera. S3 pone q̄ aliqs est iniuste deposit⁹: ali⁹ hoc ignorās in locū eius substituitur ⁊ stetit ibi per. xl. annos. ‡ postea scit de iure ad aliū pertinere: nunquid debet cedere et illi restituere? Videt q̄ sic. ꝙ. de prescrip. vigilanti. ⁊. c. diligēti. xxxiiij. q. j. si virgo. ⁊. de re iudi. ꝑsanguinei. et. c. lato2. Ar. contra. xvj. q. iij. ꝗ. quas actiones. ⁊. ꝙ. de prescrip. de quarta. Sol. Dicūt quidā theologi q̄ q̄ncūq̄ sciuero rem ꝑtinere ad alium: teneor rem restituere. De hoc dictū est. ꝙ. de prescrip. vigilanti. Sed hoc nō credo q̄ teneat dimittere: q2 eo ipo q̄ cōdēnatus nō appellauit acquieuit sn̄ie: et ita trāsiuit in rem iudicatā. ꝙ. de sen. et re iudi. quod ad ↄsultationē. ⁊ sic alius iuste fuit institut⁹.

† Et sūt ita mes. iij. q. j. audiuim⁹. vj. q. j. infames. ꝗm Jo. an.

‡ De hoc nō est curādū. licet Gof. ꝗ cōtra qui dī q̄ dato q̄ sententia fuerit nulla post. xl. annos nō tenebitur renūciare. Joan. andree. † Per hoc videt Ber. intellexisse hoc. c. in deposito. et fa cit ad ea q̄ ibi no. Jo. andree.

h ¶ Viuis. nisi iusta ratione deposit⁹. vij. q. j. eos. † l. di. postq̄. B.

Nulla eccl'iastica. Due sūt ptes. Scda ibi. cū vero. Pria ꝑuidet circa bn̄ficia nō vacātia. Et diuiditur in tres partes. Nam primo ponit ꝑhibitionē. Scdō eius causam ibi: ne desiderare. Tertio fortificat ibi. cū enim. Scda pars pricipalis prouidet circa bn̄ficia vacantia. Et primo statuit tēp⁹ ad cōferendū. Scdō punit negligentiā nō cōferentiū ibi: si autē. Et quotidie allegatur in practica/ maxie in scda parte: et ideo no. ipm bene. Ab.

¶ Casus. Quidā prelati ante cōcil' lateraū. ↄferebāt eccl'ias seu beneficia et etiā dignitates anteq̄ vacarēt: ⁊ sic desiderabāt mortem ꝑximi sui in cui⁹ locū credebāt succedere. ⁊ ideo statuit cōcil. lateraū. q̄ decetero nulla eccl'iastica bn̄ficia ministeria vel eccl'ie concedant ꝑpter cām ꝑdictā. Cū enim in legibus gētiliū hoc sit inhibitū turpe est si expectatio future successiōis in eccl'ia dei habeat locū. cū eni ꝑdicta officia mīsteria vl' eccl'ie vacare ↄtigerit: nō diu maneāt ī suspēsō: s3 infra. vj. mēses ꝑsonis idoneis ↄferant si aūt ep̄s ꝗ distulerit ꝑ capl'm postea ordinent. q̄ si ad capl'm pertinent ⁊ infra dictū tp̄s hoc nō fecerit: ep̄s hoc de ↄcilio religiosorum exequat. ⁊ si oēs fuerit negligētes metropolitan⁹ absq̄ alicuius cōtradictione de illis ꝗm deum disponat. ¶ Nota q̄ bn̄ficia non debēt conferri anteq̄ vacent. Item future successionis expectatio in ecclesia locum non habet. Item propter negligentiam amittit quis ius suum et transfertur ad alium. Ber.

i ¶ Ministeria. i. officia siue dignitates.

¶ Glosa sequens signat contrarium et soluit.

k ¶ Anteq̄ vacent. No q̄ bn̄ficiū anteq̄ vacet nō pōt ꝑmitti: qd̄ si fiat nō valet. ꝗ. c. pxi. et. ꝗ. eo. tit. ex tenore. Et sic obligatio nulla contrahit de tali ꝑmissione: q2 est cōtra ius. Ar. cōtra. ꝙ. de prebē. relatum: et ibi soluitur. immo ibi receptus fuit statim in fratrem.

a ¶ Condēnare. Quia pactū de futura successiōe non valet. C. de inutil. stip. ex eo instrō. C. de pac. l. vl. nisi de consensu eius cui⁹ est hereditas. vt in. l. p̄dicta. C. de pac. eodē mō nō tenet ꝓmissio de p̄benda nō vacāte: etiā de cōsensu ei⁹ q̄ tenet eā cū nulli possit eā cōcedere. j. de iure pa. q̄d aūt. in fi. si. in li. feu. ti. j. † ·§· si ꝟo archieps.

† Ar's. iij. et tūc est capitulum et dicit q̄ prelatus aliquē inuestire nō pōt de feudo quod alius tenet vt illō habeat post decessum tenent. Joan. and.

¶ Glo. se. reci. p modū sū me. Prio qn̄ icipit currere tp̄s semestre Scd̄o an sit vtile vl' cōtinuū. Tertio vtrū ibi possit mora purgari. Quarto an sufficiat hui⁹ canōis auctas ad supplendū q̄d h̄ d̄r. Quito i q̄b⁹ bn̄ficijs locū hz hec cōstitutio. Addūt Vi. Gof. τ Hosti. sextū an negligētia. τc.

b ¶ Infra sex menses Tp̄s istud sex mēsium icipit currere a tp̄e sciegn̄alit: τ nō a tp̄e vacationis. j. e. q̄z in fi. ar. ff. de calū. ān⁹ C. q̄ admit. ad bo. pos. l. ij. τ q̄ scit certiorari nō debuit. ff. de ac. emp. l. j. i fi. s̄. de elec. cū inter vniuersas. in fi. et expressum est. s̄. de sup. negli. p̄lato. l3. τ. s̄. de p̄ben. de m'ta. ·§· j. ar. Itē tp̄s istud vtile est q̄z tēpus illō nō currit a tp̄e suspēsionis sn̄ie q̄ eligere nō p̄nt. j. eo. q̄z diuersitatē. Ar. 𝔷 q̄ currat: lic3 eligere nō possint. s̄. de elec. c. vl. Nūq̄d p̄nt canōici eligere post tp̄us elapsū: Quidā ‡ dicūt q̄ sic: sed cōtrariū est verū q̄ non possint. τ si eligant nō tenet electio. s̄. de sup. negli. p̄la. c. l3. et c. vlt. nisi de patiētia to

‡ Tā. hic dicēs q̄ i odium negligētiū et subsidiū eccl'iar̄ hoc statutū erat: sed odium extendi nō d3. subsidiū ꝟo non est necessariū. ex q̄ ille morā purgauit et elegit. Jo. an.

a tiles condēnare[a] curarūt. ¶ Cū ꝟo p̄bēdas ecclesiasticas seu q̄libz officia i aliq̄ ecclesia vacare ꝯtigerit: nō diu maneāt in suspē-
b so: sed infra sex mēses[b] ꝑsonis q̄ digne administrare valeāt: cōferātur. ¶ Si aūt ep̄s vbi ad eum
c spectat[c] ꝯferre distulerit p capl'z
d ordinet. Q3 si ad capl'm[d] ptinuerit: τ ifra p̄scriptū terminū h̄ nō fecerit: ep̄s bm̄ deum hoc cū reli-
e giosoꝝ[e] viroꝝ ꝯsilio exequatur. Uel si oēs forte neglexerint: metropolitanus de ipsis bm̄ deum absq̧ illorū ꝯdictione disponat.

Alexan. iij. eboraceñ. archiepo.

¶ Bn̄ficia vacātia cōferunt nō obstāte appellatiōe illorū q̄bus ꝓmissa fuerāt ān̄q̧ vacarēt. c. iij

Relatū est aurib⁹ nr̄is: et
j. Cōsul. t. t. r. q̄ cum i la-
f terañ. cōcilio[f] promissiōes facte de ecclesijs non vacantibus sint
g cassate: p̄textu appellatiōis[g] eorū qui dictis ꝓmissionib⁹ innituntur omitti nō debet: quin ecclesie cū vacauerint de personis idoneis ordinentur.

Inno. iij. p̄posito τ capitulo cameraceñ.

¶ Si scribit ei ad quem spectat collatio dato executore ad prouidendum per presentationem litterarum collatori factam afficitur prebenda: ita q̄ collatio alteri facta non tenet. h. d. bm̄ verū intellectum. vide. c. si capitulo. e. titu. in. vi. Capm. iiij.

Proposuit nob'. T. p̄sbyt q̄ cū. C. papa pre. noster preceptione ipius in fratrē τ as-
h signatiōe[h] p̄bēde ad donationē vestrā spectantis in ecclesia vr̄a ꝑrio vacatura mandatū apostolicū vobis destinasset: decano re-
i mēsi executore[i] ꝯcesso: decanus ipse vos contumaces inueniēs: ipsum de prebenda primo vacatura in ecclesia vr̄a: que ad donationē capituli pertinet auctori-
k tate apo. inuestiuit[k]: τ. j. Sed cū p̄bēda que ad donationē vestrā spectabat in ecclesia cameraceñ.
l vacasset: eā alij assignastis[l]: et. j. Idē autē pre. no. q̄d ab eodē de-
m cano factū fuerat ratum[m] volēs haberi: collationē p̄bēde factam
n a vobis penit⁹ irritauit[n]: τ eū de
o ip̄a p annulū inuestiuit[o] ¶ Licet aūt intētiōis nr̄e nō sit inuestitu-
p ras de vacaturis[p] factas ꝯ cano

lerer̄. j. e. ti. l'ras. q̄z ꝓ nō data habet̄ q̄d ab illo dat̄ q̄ nō p̄t de iure donare. j. de iure pa. q̄ aūt i fi. Ar. ꝯ. ff. si q̄s cau. τ si post tres. ff. d̄ arbi. celsus. τ auctē hui⁹ canonis semestri tēpore stati elapso pōt eligere ille ad quē deuoluta fuerit eligēdi ptās nulla licētia a supiore petita: τ cōstitutio ista tātū locū h3 vbi sūt distīcte p̄bēde τ certus est canonicoꝝ nūer⁹ ꝯstitut⁹. j. e. ex ptc. Itē locū h3 in dignitatib⁹ τ ꝑsonatib⁹ oibus: sed in ep̄atibus et archiep̄atibus olim locum nō habebat. j. e. dilectus. hodie locū habet in ep̄atib⁹ τ archiep̄atibus/τ abbatijs vt ptās eligendi transferatur ad supiorē: sed minus tp̄s dat̄ in his. s. triū mēsiū. s̄. de elec. ne pro defectu. τ ita in hoc equiparantur et differūt a minoribus bn̄ficijs τ dignitatib⁹: q̄z min⁹ tēp⁹ dat̄ ꝓpter maius periculū: q̄z mora periculosa est i talib⁹. s̄. de elec. cū inter. τ. s̄. vt lit. nō cōte. q̄m freq̄nter. ·§· porro.

c ¶ Spectat. j. de his que fiūt a prela. si. cō. ea noscitur. τ. s̄. de elec. cum ecclesia vulterana. ad finem.

d ¶ Capitulum. s̄. de elec. cum in cunctis. si. ix. q. iij. cum simus.

e ¶ Religiosorū. Sic. s̄. d̄ elec. ne ꝓ defectu. vbi dicitur qualiter hec verba intelligūtur. τ. lxiij. di. obeuntibus. vbi de hoc. Ber.

Diuisio.

Relatū est. ¶ Due sunt partes. decisa consultatio et responsio. secunda ibi: cōsultationi. Ab. sic. ¶ Casus. Aliq̄ recipiebant ꝓmissionē de eccl'ijs nō vacātib⁹: postmodū cū vacabāt illi appellabāt ne alijs cōferre deberēt. q̄rit̄ an tali appellatiōi sit deferendū: Rn̄. pa. cū tales ꝓmissiōes in ꝯci. laterañ. p̄dicto sint cassate nūq̧ p̄textu talis appellatiōis debet omitti q̄n ordinent̄ cum vacauerint. ¶ Nota vbi non tenet ꝓmissio super hoc nō tenet appellatio. Itē si nō tenet p̄ncipale nec accessoriū. Ber.

f ¶ Lateranen. cōcilio. s̄. ca. p̄xi.

¶ Glosa sequens causam reddit: et dat simile.

g ¶ Appellationis. Tali appellationi nō est deferēdū: cū eorum nō intsit. ij. q. vj. nō solēt. τ. s̄. de elect. cū iter. R. † q̄z ex tali ꝓmissione nihil iuris acq̄rit̄. sic nec emptor h3 actionē furti in re vēdita subtracta si ei res non fuit tradita. ff. de fur. l. eū qui emit. B.

† Nec pōt appellatio ipedire ne id fiat q̄d edicto ꝑpetuo fieri iubetur. ff. de appel. re. l. vlti. ij. q. vj. ·§· diffinitiua. bm̄ Gof. Joan. and.

Proposuit. ¶ Sūt due ptes principales. Prima narrat factū cōtinēs g̃ram τ executoris ꝓcessū. c. contēptū. τ duplex factū celesti. scd̄a pōit mādatū innocētij p̄mittēs ptestationē τ ip̄i⁹ motiuū ibi: l3 aūt. Ab. sic. ¶ Casus. Celestin⁹ pa. mādauit p̄posito τ capl'o cameraceñ. vt. G. pb̄r̄m reciperēt in canonicū τ i fratrē τ assignarēt ei p̄bendā ꝑrimo vacaturā que ad donationē suam spectaret in eccl'ia sua. decano remēsi sup hoc executore concesso, sed cum decanus inuenisset eos contumaces dictum presbyterū inuestiuit de prebenda primo vacatura in ecclesia cameraceñ. ptinente ad donationē ip̄orum. tandem vacauit vna prebenda τ ipsi eam alij assignauerunt. Celestinus hoc intelligens et volēs ratū habere q̄d ab eodem decano factū fuit cassauit collationē factam a capl'o τ dictū p̄sbyterꝝ de ip̄a per annulū inuestiuit sed cū dictus pb̄r p̄bendam illam adhuc quiete habere non poss3 cum alius eam possideret accessit ad dn̄3 innoceñ. et exposuit ei om̄ia p̄dicta. Dicit g̃ inno. licet nō sit intētionis sue inuestituras de vacaturis factas habere ratas qui potest sup ius dispēsare tamen considerans q̄ dictus presbyter non fuit inuestitus de vacatura sed de vacante per celestinū que post cassationē ꝯcessionis quā fecit capitulū intelligebatur vacare. mādat pa. p̄posito τ capitulo cameraceñ. q̄ten⁹ amoto ab eo quolibet detētore dictam p̄bendā p̄fato p̄sbytero assignare procurent. ¶ No. hic q̄ collatio facta circa mādatū pape valet ex eo q̄ celestin⁹ irritauit ꝯcessiōes capl'i: τ ex eo q̄ dicit innoc. que post cassationē concessionis a capl'o facte. τ sic tenuit cōcessio capituli circa mandatū pape τ ꝯ inuestiturā decani: τ sic est ar. q̄ p iuestiturā ius non acquiritur. Itē nota q̄ pa. pōt dispensare ꝯ ius. Ber.

h ¶ Assignatione. Facienda cum vacauerit eidem presbytero. et hoc probatur in antiqua compilatione vbi est illud verbū facienda. vnde videtur q̄ nichil valuit. s̄. de prebē. inter cetera vbi de h.

i ¶ Executore. Dato forte sub hac forma. mandatum nostrum exequaris.

¶ Glo. se. reci. per. q. an executor potuerit inuestire.

k ¶ Inuestiuit. i. assignauit: vt patet per hoc quod dicit. s̄. eo. assignatione prebende τc. executor hoc fecit: et male vt satis pat3 per litteram inferiorem: sed littera illa ratum volens τc. contradicere videtur. sed celestinus hoc ideo dicit: † vt excusaret decanum et assumeret causam cassandi collationē capituli. et hoc satis patet p verba Inno. factum enim decani fuit causa quare celestinus cassauit concessionē capituli: al's non debuisset cassasse. s̄. de preben. dilectus filius. G. non est alia ratio: nisi quia ipse voluit. quia de eo quod nichil est/potest aliquid facere. de con. dist. ij. reuera. versus fi. et simile. s̄. de preben. c. pro illorum. ibi quod de memorato magistro prouide τc.

† Dicere potes q̄ illa fuerūt ꝟba pb̄ri allegātis: sed i an. patet q̄ Inno. id cōstitit per litteras Celest. Joan. and.

l ¶ Assignastis. Unde videtur q̄ nihil valuit. s̄. de preben. inter cetera. immo bene valuit. vt. s̄. de preben. dilectus filius. τ hoc ꝓbat per hoc. c. vt. j. patet. vbi de hoc.

m ¶ Ratum. Cum effectu.

n ¶ Irritauit. id est irritum nunciauit. Jo. immo proprie tenetur vt sequentia probant.

o ¶ Inuestiuit. Per talem inuestituram contulit ei ius canonie: cum nihil prius habuerit per decanum.

¶ Glo. seq. obijcit τ soluit. signat contrarium et soluit.

p ¶ De vacaturis. Inno. et Cele. vidētur diuersi. Inno. nō vult habere ratū factū celestini. Cele. videtur habere ratā inuestiturā de p̄benda vacatura facta per decanū: vbi dicit ratū volēs factū decani haberi: cū tamen decanus non haberet illud in mandatis. Inno. voluit habere ratā inuestiturā de vacatura: quia cele. inuestiuerat presbyterū de vacante post cassationē concessionis: et sic nō poterat ratā habere institutionē de vacatura: cum iam esset inuestitus de vacāte p cele. nec etiā cele. ratā habuit inuestiturā de vacatura. imo inuestiuit illū de vacāte. ex hac decre. volūt quidā dicere q̄ si papa mādat aliquē recipi in canonicū/et ali⁹ recipiat̄ q̄ debet cassari: vt h̄ fecit cele. vn̄ signat̄ ꝯ. s̄. de p̄bē. dilect⁹. ij. sed hoc fecit cele. ex plenitudine ‡ ptātis: τ iniuriā fecit illi instituto quē cassauit: cū de iure teneret electio: vt hic colligitur. B.

‡ Immo fecit hoc de iure: q̄z p p̄sentationē litteraꝝ factam capitulo affecta fuit p̄benda: ex q̄ datus erat executor ad ꝓuidēdū. j. e. si capl'o. li. vj. Jo. ā.

nū istituta[a] ratas hre: q̄ ƀm plenitudinē ptāt deiure possum[9] supra[b] ius dispēsare[c]: attēdētes tñ q ideē pbr̄ nō de vacatura sed de vacāte per pre.n. fuit inuestitus[d]: vtpote q̄ post cassatiōem[e] ɔcessionis[f] a vobis facte intelligebat vacare[g]. mādam[9] q̄tenus amoto ab ea p̄bēda quolibȝ detētore eā ipi cum plenitudie honoris canonici assignetis[h].

Idem. P. sancte. M. in via lata dyaco. card. ap. se. leg.

Semestre ad eligēdū seu ɔferendū a iure p̄fixū nō currit legitime ipedito. nec incipit currere nisi a die noticie vacatiōis. h. d. Et est text[9] mltū allegabilis et quotidian[9]. Capl'ȝ. v.

Quia diuersitatē corporū[i] diuersitas sepe sequit aiorū et .j. Conq̄rebat iter cetera eboracēsis archieps: q cū ad eū in ecclia eboraceñ. ⁊ alijs[k] suis ecclesijs collatio ptineat p̄bendarū: tpe suspēsionis ipsi[9]: et postmodū etiā quidā p̄ter ei[9] auctoritatē se intruserūt in ipsas: et .j.

Mādam[9] q̄ten[9] eos q̄ p̄bendas vel dignitates ecclie ebora. vel aliarū ad donationē ei[9] spectātes p̄ter auctē accepert ipsi[9] ad eas resignandas monitione premissa p excōicatiōis sniam ⁊ subtractionem aliorū beneficiorum[l] nō obstante cōfirmatione a se. apo. obtēta sub forma cōi[m] q̄ cōfirmat bñficia ⁊ p̄bendas sicut iuste et pacifice possidentur: ap. re. cōpellas. ¶ Nisi forte aliqui ea vel spāli mandato ap. se. vel auctē lateraū. ɔcilij[n] ab eboraceñ. caplo sint adepti. ¶ Sic tñ vt tp̄s suspēsiōis[o] in sex mēsibus nullaten[9] ɔputet. cū illa lateraū. cōcil. ɔstitutio ɔ̄ negligentes[p] tñ fuerit ꝑmulgata: ⁊ tunc si voluerit: nō th[q] valuerit archieps ipse in ɔferēdis p̄bēdis vti ꝑpa ptāte: a qua[r] et si fuerit sua culpa suspēsus[s]: non tñ ad ipm caplȝ ex illa culpa p̄bēdaꝝ erat donatio deuoluta: sȝ ad illū tpe suspēsiōis illi[9] p̄bēdaꝝ donatio ptinebat: q̄ p̄ter[t] eius desidiā et negligētiā poterat p̄bendas do

a ¶ Instituta. ꝫ. co. c. j. et. ꝫ. de. preben. dilectus.

b ¶ Supra ius. Pro nihilo hoc dicit: qr hic nō dispensat: sed propter hoc dicit qr decanus illū inuestiuit de vacatura: et poterat illam eandem confirmare: et ita dispensasset supra ius: sed nō habebat hoc locum hic: qr celestinus illū postea inuestiuit de vacante.

¶ Glosa se. ponit. v. cas[9] quib[9] papa dispensat. ⁊. v. quibus nō dispensat: sed quintū determinat.

c ¶ Supra ius dispensare. Nā ɔ̄ aplm dispensat. xxxiiij. dis. lector. et cōtra canōes apli. lxxij di. pbr̄. Itē ɔ̄ vet[9] testm̄ i decimis nō dādis. j. de deci. ex pte. ⁊. c. se. Item in voto. j. de vo. ⁊ vo. redēp. ca. j. Itē in iuramēto. xv. q. vj. c. ij. ⁊. ꝫ. de rescrip. ɔstitut[9]. A ɔ̄rio sēsu. de his duob[9] dixi. ꝫ. de iureiu. q̄to. tñ cōtra vniuersalē ecclie statū dispensare nō potest. † xxiiij. q. j. memor sum. Nec p̄t dispēsare q monach[9] habeat ppriū. j. de sta. mo. cū ad monasterium. in fi. Nec cōtra quattuor euāgelia. xv. di. sicut. Nec ɔtra precep tū apli. xxv. q. j. sunt q̄dā: qđ intelligo i his q̄ spectāt ad articulos fidei. Itē ƀm quosdā non dispēsat in scđo ḡdu cōsanguinitatꝭ. ꝫ. de resti. spo. lr̄as. qđ nō est verū. j. de diuor. de[9] qui. qđ intelligo de collaterali.

Papa cōtra vet[9] testamētum quandoꝙ dispensat.

† Immo ñ solū dispensat sed imutat. j. de con. et affi. nō dȝ. xxxj. di. c. j. et. lxviij. di. ca. corepi. Joan. and.

d ¶ Inuestit[9]. Per talem inuestituram cōtulit ius canonie. Ber.

e ¶ Post cassationē. quo ad factum referas ƀm Jo.

¶ Glosa sequens arguit et remittit.

f ¶ Cōcessionis. Arg. expssū q si papa mādat alicui dari p̄bēdā: et det alij / tenet collatio: lȝ ɔ̄ mādatū. De h dr. ꝫ. de p̄bē. dilect[9]. ij.

¶ Glosa sequens signat contrarium et soluit.

g ¶ Vacare. Sic ergo videt q p sniaȝ stati pdit dñium. isti. de offi. iu. §. vlt. ɔ̄ id. ff. de rei ven. in fundo. ‡ ⁊. C. de pac. l. traditiōib[9]. ⁊ insti. de re. diui. §. p traditionē. Sed hoc ideo qr papa cassauit cōcessionē illā a qua snia non appellat. vnde statim dñium perditur

‡ Non facit nisi inquantum dicit q re euicta p sententiā tenetur euincens ad impēsas bona fide factas in ea. Jo. ā.

¶ Glosa sequens reci. per obiec. et triplicem solutionem.

h ¶ Assignetis. i. collatā dimittatis. Vel intellige assignetis. i. cōferatis iterū de facto sic. j. de iure pa. si vero. Vel istā assignationem potes referre quo ad possessionē. cū de iure eam habuerit per celestinum papā: et etiā per decanū de mādato celestini. vnde dr. ꝫ. ratum volētes habere quod ab eodem decano factum fuerat vt dicebat Jo. sed factum decani nullum fuit: vt dictum est supra.

Diuisio.

Quia diuersitatē. ¶ Due sunt ptes principales. In prima ponitur archiepi q̄rela. In scđa cause ɔmissio ibi mādam[9]. Scđa subdiuiditur. Nā primo ponit mādatū et soluit obstaculū. Scđo duos casus excipit ibi: nisi. et scđm casum tripliciter exponit ibi: sic tñ. Et tu aduerte ad oēs diuisiōes decre. q̄ñ nō ītelliges text. qr multū declarant tex. et nō inuanū sunt inuente diuisiones. quod bene no. Ab. si. ¶ Casus. Archieps eboraceñ. fuit suspensus a pa. tpe suspensiōis sue et etiā postea: quidā preter auctoritatē ipsi[9] intruserāt se in ecclīam eboraceñ. ⁊ alias ecclias in quib[9] collatio bñficiorū ptinet ad ipm. sup his cōquestus est archieps dño pape. mandat papa. legato ap. se. qui erat in partib[9] illis quatenus compellat oms qui acceperunt prebendas vel ecclias et dignitates pertinentes ad collationē. Archieps preter auctoritatē ipius ad resignationē iparum per sniam excōicationis et subtractionē aliorum beneficiorū suorum nō obstante cōfirmatione aliqua a se. ap. in forma cōmuni obtenta nisi forte aliqui illas habuissent auctē ap. se. vel auctoritate lateraū. concil. ita tñ q temp[9] suspensionis infra. vj. menses nullatenus cōputetur. quia cōcil. lateraū. cōtra negligentes tantū fuit ꝑmulgatum. et tūc archieps nō potuit vti ꝑpria potestate in cōferendis bñficijs. et si propria culpa suspensus fuisset a potestate cōferendi: tamē ad caplm propter culpā illam collatio bñficiorū non erat deuoluta: sed ad dñm papam donatio ptinebat qui p̄ter culpā aliquā potest cōferre prebendas. tēpore etiā quo accessit ad papā et permansit ibidē et recessit infra. vj. mēses nullatenus cōputet. tēpus. vj. mēsiū cōputet nō a tēpore vacationis prebendarū / sed a tēpore noticie ipius archiepiscopi. ¶ Nota q per cōfirmationē in forma cōmuni nihil iuris acquirit. Itē suspēsus ab homie nō poterit eligere. Itē tēpus quo quis suspensus est nō currit nec cōputat in. vj. mensibus. Itē vj. mēses currere incipiūt a tēpore sciētie nō a tpe vacationis. B.

¶ Glosa sequens ponit quattuor similia.

i ¶ Diuersitatem corpoꝝ. Qr quot sunt capita tot sunt sentētie. de cōsecra. distin. iiij. sicut in sacramentis. ff. de arbi. item si vnus. §. principaliter. Et volūtates hominū sūt varie. ff. ad trebel. qr poterat. ⁊ illđ. Velle suū cuiꝙ est. nec voto viuit vno. Item ouidi[9]. Pectorib[9] mores tot sunt / quot in orbe figure. Et illud vulgare. Quot capita / tot sensus.

Persius. Ouidi[9]. li. j. de arte amandi.

k ¶ Alijs ecclijs. sic. j. de excel. pla. ad aures. ⁊ xvj. q. vij. null[9] omnino

l ¶ Beneficiorū. Sic. ꝫ. de eta. et quali. q̄ris. ⁊ xiij. q. j. §. j. circa fi. h. nedum queritis vsurpare quod vestrū non est ⁊c̄.

¶ Glosa seq. dat vnū simile: et ponit tres effectus confirmationis.

m ¶ Forma communi. Per ɔfirmationē ei nō creat ius nouū. ꝫ. de cōfir. vti. vel iuti. cū dilecta. c. j. ⁊ q̄si per totū. sic et innouatio p̄uilegij. j. de priuil. qr intētionis. quia q̄ confirmat nō donat. ꝫ. de. fi. istru. int dilectos. et. ff. de iuris. om. iu. et qr. Verūtamē tria operat ɔfirmatio. Per cōfirmationē fit maioris auctis res. xj. di. q̄s nesciat. ⁊ si fuerit min[9] valida fit magis valida per cōfirmationē si ex certa snia hoc fiat. ꝫ. de transac. c. j. Item quia null[9] preter auctoritatem cōfirmantis potest de illo iudicare. ꝫ. de confir. vti. ca. j. ⁊. ij. qualiter hoc intelligatur ibi exponitur.

Cōfirmatio tria operatur.

n ¶ Lateraneñ. concilij. ꝫ. co. nulla.

¶ Glosa sequens dat duo similia et remittit. vltimo determinat.

o ¶ Suspensionis. Et ita tēpus in quo q̄s eligere nō pōt nō currit. Sed cōtra. ꝫ. de elec. c. vlt. sic et impedito agere nō currit tp̄s. C. de anna. excep. l. j. §. vlt. ⁊. C. de iure do. in rebus. sic nec tempus deliberationis † imputat creditori. C. de iure deli. sancim[9]. §. donec. in fi. ar. ff. quēad. serui. amit. si quis. al's. §. vlt. ⁊. l. si loc[9]. Quando nō currat prescriptio dictū est. ꝫ. de prescrip. illud. et. c. cū nō liceat. et hoc dicit littera ista: sed si ante suspensionē vl' post absolutionem capitulum suppleuit negligētiam archiepi valebit factū capituli: et hoc q temp[9] istud nō currit intellige cum nō est negligens in petenda absolutione: sicut archieps nō fuit negligens: quia statim post suspensionē suam iuit ad curiā pro absolutione: al's imputaretur ei. ar. di. c. q̄m. ⁊. ꝫ. de rescrip. si autem. simile. ff. de reg. iur. et qui potest. ff. de re mi. non omnes. §. qui captus. L.

† Id ē tēp[9] q̄ deliberat heres an velit adire nō imputat creditorib[9] hereditarijs in aliq̄ tpali p̄scriptione. Jo. andree.

‡ Dicebat Pet. q iste fuerat suspēsus a collatiōe bñficiorū forte eni delictū eius denunciatū fuit pape q peccabat in beneficijs conferēdis ƀm formam decre. de p̄ben. graue. Et si dicas ergo nō ad papam / sed ad personā institutā in cōcilio tēpore suspensionis spectabat collatio rñdet illud in inferioribus qui per conciliū suspendūtur. secus in metropolitano qui p papā suspendītur vt ibi patet. Joan. and.

p ¶ Negligentes. Sicut cetere prescriptiones. ꝫ. de prescrip. vigilanti. et. xvj. q. iij. §. potest.

¶ Glo. se. iducit duas ɔcor. ⁊ vnū ɔ̄riū. demū signat ɔ̄rlū ⁊ remittit

q ¶ Nō tamen valuerit. Hec tñ bona ratio est: et ideo nō preiudicat ei. C. de anna. excep. l. j. §. vlt. et. ff. de vsur. cum quidam. §. si pupillo. Ar. contra. ff. ex qui. cau. ma. item ei. Item signat cōtra q suspensus eligat. j. de cleri. excō. mi. si celebrat. ibi soluitur.

r ¶ A qua. Ex hoc loco colligit q archieps esset suspēsus ab officio et iurisditiōe ‡ vt dicebāt Lau. et Jo. ꝫ. de consue. cū dilect[9].

¶ Glosa sequens signat contrarium.

s ¶ Suspensus. Sic ptȝ q lȝ culpa sua īciderit in excōicationē vl' suspēsionē nō iputat ei qđ ex illa culpa ꝓcesserit. xv. q. j. si cōcupiscētia. ⁊. c. inebriauerūt. ⁊ est sile vbi culpa ꝓcedit / ⁊ tñ nō iputant ea que ex culpa sua processerūt. j. de spon. veniēs ad nos. ff. de fur. l. verum. et. l. qui in iure. in prin. ff. de pub. et vec. sed hi qui. §. si nautem. Ar. contra. l. di. sepe. et. c. studeat. ff. qđ me. cau. l. si mulier. Jo.

t ¶ Preter eius. Quia dñs papa pōt ɔcedere p̄bendas: siue fuerit negligens siue vigilās. ar. ix. q. iij. per principalem. C. de q̄dri. prescrip. l. bene a zenone. ⁊. ꝫ. eo. proposuit. Item ar. est hic q bona clerici dānati deuoluēda sūt i fiscū ecclie. ꝫ. de cle. nō resi. c. penul.

a ¶ Accessit. Sic miles cōmeatu accepto.i.stipendijs quib⁹ commeare.i.abire debet reipublice cā abesse vr̄ quousq; in domo sua stat/cū est in domo/nec abest causa reipublice q̄zdiu est in itinere habet ꝑuilegiū.ff.ex q̄.cau.ma.l.miles.τ.l.qui mittuntur.in fi.sic τ totū istud tēpus quousq; receperat se in domū suam non currit.

b ¶ Noticie. Sic.s.de sup.negli.prela.l3.De h̄ dictū est.s.e.c.nulla.nā is qui nescit ꝑtātem experiendi nō habet.ff.de calū.ann⁹. in fi.τ.ij.q.vj biduū.τ.ff.de edil.edic. cum sex menses.

Diuisio. Cum nostris. Diuidiť. nā ꝑmo ponit grām τ executionez thesaurario concessam. Scdo exceptionē ꝯtra illā. Tertio ꝓcessū executoriū. Quarto ꝓnunciationē auditorꝫ. Quinto ꝓnunciationis ꝯfirmationē. Scda ibi: vex. Tertia ibi: quod dicti. Quarta ibi: auditor. Quinta ibi: nos vero. Abbas sicu. ¶ Casus. Significatū fuit domino pa.q̄ ꝓpositura lausañ. eccl̄ie tanto tpe vacauerat q̄ donatio illi⁹ ad se.ap.fuerat deuoluta. vñ pa. mādauit ep̄o τ canonicis lausañ. vt ꝓpositurā ipam cōferrēt thesaurario lausañ. quibusdam sup hoc executoribus sibi datis. ep̄us τ canonici corā executoribus ꝓposuerūt q̄ illa ꝓpositura nō vacabat. quia ille qui fuerat ꝓpositus electus fuit ī ep̄m: post suā consecrationē fuit electus denuo in ꝓpositū τ eaz sicut antea possidebat. executores dicentes hoc esse ꝯtrariū iuri ipsam ꝓposituram de iure vacantem ꝓfato thesaurario assignarunt. hec oīa ꝓposita τ allegata fuerunt corā auditore dato a pa. τ alia pl̄a. auditor de mādato pape/decreuit vt quicquid factū fuerat a ꝓdictis executoribus haberetur irritū et inane obtentu predictarum litterarū eo q̄ p falsi suggestionē τ veri suppressionē fuerant impetrate. cum illa prepositura non vacaret de facto q̄uis de iure vacaret. quia talis possessio plus habet facti q̄z iuris. τ dñs papa. sniaz illam ratam habet τ firmā τ mandat quibusdam vt vbi ꝓlat⁹ ep̄s sufficienter ostenderit q̄ vel ex indulgentia sedis ap. speciali. vel ex alia iusta causa τ necessaria post consecrationē suā prepositura concessa fuisset eidem. compellant ip̄m ad resignationē ipius ꝓbēde. deinde moneant et inducāt capitulū lausañ. vt thesaurario cōferre procurent. ¶ No. q̄ cū aliquis trāsit de vna dignitate ad aliā dignitatem/prima vacet siue vacat de iure: licz ille de facto primā retineat cū secunda. Itē p subreptitias litteras nō datur iurisdictio. Itē licet bñficiū de iure vacet et nō de facto/tñ mentio faciēda est in litteris sup hoc impetratis de ip̄o facto. al's nō valēt vt h̄ patet. Item in iure canonico sunt quedā que plurimū habēt facti τ pax iurꝫ. Itē ꝓpť iustā τ necessariā cām ꝓt ep̄s vl' ali⁹ ꝓlat⁹ h̄re plures dignitates etiam inconsulto pa. Ber.

nare. Tp̄s etiā quo ad ap.se. accessit[a] τ apud illā ꝑmansit vel recessit ab illa: infra sex mēses nullaten⁹ ꝯputetur. Semestre autē tēpus nō a tpe vacationis ꝓbendarū: sz notitie[b] ipsi⁹ poti⁹ volumus cōputari. Idem basilieñ. episcopo τ abbati sancte marie.

¶ Nō valēt l̄re ad beneficiū ipetrate q̄ de alteri⁹ colorata facti possessiōe nō faciūt mentionē. h. d. ꝓm verū τ cōem itellectū. Et ē text⁹ multū allegabilis: τ habet materiā quotidianā. Et fuit decisio multum subtilis. Ca. vj.

Cum nostris fuerit oli auribus itimatū q̄ ꝓpositura ecclesie lausañ. tpe tāto vacasset: vt ꝓm statuta latera. cōcil. ad nos eēt eiusdē donatio deuoluta: ep̄o τ canōicis lausañ. mādauim⁹ vt ꝓpositurā ipsā thesaurario lausañ. cōferrent: q̄busdaz super h̄ executorib⁹ deputatis. τ.j. ¶ Vex ꝓfati ep̄us τ canōici l̄ris receptꝫ ꝓpositurā ꝓdictā nō vacare dixerūt: q2 l3 ille q̄ ꝓposit⁹ fuerat i ep̄m fuisset assūptus: ad ipsā tamē ꝓpositurā post ꝯsecrationē suā denuo fuerat ab ipsis canōicis elect⁹: et eā sicut antea possidebat. ¶ Nō dicti executores dicētes ꝯtrariū esse iuri: ipsā ꝓpositurā de[c] iure vacantē aucto. ap. prefato thesaurario assignarūt[d] τ.j. ¶ Auditor igiť super hoc datus a nobꝫ de mādato nostro decreuit: vt q̄d a mēoratꝫ executoribus factuz fuerat obtētu litterarū nr̄arū: eo q̄ p falsi suggestionē[e] τ veri suppressionē fuerāt impetrate: cum prepositura illa nō vacaret de facto[f]: quia talis possessio[g] plus habet[h] facti q̄z iuris: habereť irritū τ iane. ¶ Nos vero sniam eiusdē ratam habentes/mādam⁹ q̄ten⁹ nisi ꝓdictus ep̄s sufficiēter ostēderit q̄ vel ex indulgētia se.ap.speciali/ vel ex alia iusta causa[i] et necessaria sibi post cōsecrationē suā ꝓpositura ꝯcessa fuerit mēorata: ip̄m ad re

offi.dele.ex litteris.et.ff.de iuris.om.iudi.l.iij.
¶ Glosa sequens notat et remittit.

e ¶ Suggestiōem. Ex hoc videtur q̄ si cōmissio p falsi suggestionem sit impetrata: τ iudex eam secutus tulit sententiā q̄ snia non teneat ip̄o iure. ar.s.de rescrip. ꝯstitutus. τ.s. d̄ re iudi.cū. J.τ.A. τ.C.si ex fal.istru. falsā. secus videtur si eā non seqtur. vt i.c.cū. J.τ.A. De hoc dictū ē.s.de rescrip.ad audientiā. ij. ¶ Glo.se.ar.ad questionem quid de ꝑmo rescripto quando non fit mētio in secundo.

f ¶ De facto. Ex h̄ videtur q̄ ad hoc vt rescꝓtū non sit vitiosū nō solum ea que iurꝫ sūt narranda sunt: sed etiā ea q̄ sunt facti. pari ratiōe videtur q̄ si scd̄z rescriptū nō faciat mētionē prioris rescripti inualidi: q̄ nō valeat scd̄m. sed non est ita. † s. de cōfir. vti. bone. q2 l̄re ꝓores nō diciť ꝓores s3 nulle: potius exceptōe apposita. vij.q.j.fact⁹ est. nec littere q̄ nō valēt debēt ꝓstare impedimentuz scd̄is que valēt. j. de iure pa. illud. ff. deleg. j. si seru⁹ legatus. §. si seruus. ff. de verbo. obli. si dari stipuler. vbi stipulatio q̄ pōt elidi p exceptionē non ipedit scd̄am. sic possessio nō diciť vacua quaz alter quocunq; mō possidet vel detinet: licet reuera nullus possessor sit. ff. de act. emp. et ven. l. ij. §. vacua. Ber.

† Idem no. s. de rescꝓ. ex tenore. in fi. j. glo. De hoc. j. de regu. iur. non ꝓstat. Jo. ā.

‡ ꝓm Joan. vel nō habebat possessionē episcopatus. et facit q̄d dixi de elect. cū ī cūctis. ꝓpť paupertatē autē de qua dicit glo. posset fieri vnio. vl' preter aliquā vnionē: τ si nō persone. ep̄atui tñ posset dari ad tēp⁹ fructus alicui⁹ dignitatꝫ ꝓpter debitorū exonerationē vel similem cām imo et ep̄s cū capitulo ex cā h̄ posset. et adde q̄d dicā. j. vt ecclesia. bene. c. vno. in fi. et no. de rescrip. si ꝓpter. lib. vj. Joan. and.

g ¶ Talis possessio. s. q̄ habetur ab eo q̄ habet plures dignitates.
¶ Glosa sequens tractat de triplici possessione.

h ¶ Plus habet facti. Nota q̄ alicui possessio acq̄riť qñq; q̄ habet plurimū iuris τ minimū facti: τ sic acquiritur mihi possessio p seruū: vel per eum quem habeo i potestate. vt. ff. de acqui. pos. possessio quoq;. τ tunc ignorāti acquiritur possessio: τ currit vsucapio ff. pro soluto. l. ij. in fi. Quandoq; possessio habet multū iuris et facti: cum acquiritur per procuratorem/τ ignoranti acquiritur: sed vsucapio nō ꝓcedit nisi sciēti. C. de acqui. pos. l. j. ff. pro solu. l. ij. cū l. seq. τ. ff. de acqui. pos. possessio quoq;. §. ij. qñq; possessio h3 parū iurꝫ τ plurimū facti: vt illa que corpori nr̄o acq̄ritur: q2 ibi anim⁹ noster necessarius est. C. de acqui. pos. licet. τ tūc vsucapio non ꝓcedit sine corporali possessiōe. ff. q̄. ex cau. ma. l. deniq; si emptorem cū. l. se. τ talis est hec possessio: quia habet pl⁹ hic facti q̄z iurꝫ: imo nihil iuris habet hic nisi ostendat q̄ post consecrationē prepositura iusta de causa fuerat ei cōcessa: quia si haberet aliquid iuris nō compelleretur ad renunciandum sine causa. xvj. q. vij. inuētū. l vj. dist. satis. peruersum. Itē in acq̄renda possessiōe plurimū facti cōsistit: τ parū iurꝫ: q̄m sine corpali actu nō ꝓcedit. vt ꝓdicta. l. l3. ī retinēdo pl'imū iurꝫ ē: q̄m solo aīo retineť. C. d̄ acq̄. pos. nemo ābigit. τ. l. l3. τ solo aīo ꝑdiť. ff. de acq̄. pos. possideri. §. in admittenda.
¶ Glosa seq. querit et soluit: τ huic decre. dupliciter respondet.

i ¶ Justa cā. No. q̄ ex iusta cā ꝓt q̄s h̄re pl'es dignitates ꝓm ātiq̄ iura icōsulto dño papa: vt h̄ colligiť. hodie ꝟo nō l3 siñ spāli dispēsatōe dñi pa. s. de ꝓbē. d̄ ml'ta. iusta cā poss3 eē paupꝫtas ep̄at⁹. ‡ ar. x. q. iij. vnio. τ. s. de ꝓben. exposuisti. S3 pone q̄ aliq̄s habēs beneficium cū cura aīarū recipit aliud beneficiū cū cura animarum: τ nihilominus retinet ꝑmū quod vacat ip̄o iure. ali⁹ dicēs bñficiū vacare ipetrauit l̄ras a dño pa. ad delegatū: vt illd̄ bñficiū sibi cōferat si ē ita: nulla mētiōe h̄ita i l̄ris de tali possessiōe: nūq̄d valēt l̄re taliť ipetrate? Credo q̄ valeāt. τ sicut ille ad quē ꝑtiēt collatio illi⁹ bñficij ꝓt illd̄ ꝯferre possessore irreq̄sito vt dicit decr̄. illa de ml'ta. τ. s. de elec. cū i cūctꝫ: q̄ loq̄ť i ep̄o sicut h̄. ita delegat⁹ iste ꝓt ꝯferre bñficiū illd̄ cū i h̄ cādē h̄eat ꝓtātē: nō obstante q̄ de h̄ i l̄ris mētio nō habeť. S3 h̄ nō valueřt l̄re: q2 ex noua cā potuit eligi de nouo post suā ꝯsecrationē ad ꝓpositurā eādē vacātē: ꝓut pa. mandat inq̄ri: sec⁹ si nō fuiss3 postea elect⁹: s3 ꝓpositurā retinuisset ex ꝑma ꝯcessiōe: credo q̄ tēuisset collatō executor p d̄cre. ꝓdictas. Vl' dicas litteras tales nō valere iure nouo illi⁹ d̄cre. d̄ ml'ta. τ idē credo i ꝑsōatib⁹ τ bñficijs curā aīarū habētib⁹. sec⁹ i bñficijs simplicib⁹: † aut si vnū bñficiū sit cū cura vl' ꝑsonatu: τ alid̄ sine cura vl' ꝑsōatu: tūc est faciēda mētio de possessiōe facti. al's nō valēt. Ber.

† Inno. dicit idē in bñficijs vel ꝓbendis. qñ receptione scd̄e vacat ꝑma: puta si hoc hab3 statutū vtriusq; eccl̄ie. ꝓm Ho. vel sinodale. vl' pone in iure cōi in casu. J. eo. l̄ras. Joan. and.

c ¶ De iure. De facto tamen non valebat: vt. j. sequitur.
¶ Glosa sequens querit arg. pro. soluit cōtrarium in fi. querit. Ponit opinionem Joh̄. sed contrarium soluit.

d ¶ Assignarūt. Sed nunquid possunt hoc facere executores q̄bus hoc solū mandatū est vt aliquos moneant recipe aliquē i fratrem eosdē si noluerit cōpellēdo? Videtur q̄ sic: cū oīa accessoria intelligant sibi cōmissa. † s. de of. deleg. ꝓterea. τ. c. prudētiā. in fi. ff. de ꝓcu. ad rē mobilē. τ. l. ad legatū. Sed nō est ita: quia forā mādati diligenter est seruanda. s. de rescrip. cū dilecta. τ. s. de of. dele. venerabilis. τ. xxvij. q. j. si custos. sed si mandeť sub hac forma. mādatū exeq̄ nō tardetis. ꝓm q̄d mandabatur istis executorib⁹ vt patet in itegra: tunc possūt facere quod dicit littera ista: ꝓm q̄ isti fecerūt: sed factū istorū effectū nō habuit: quia non vacabat prepositura de facto: τ littere nō valebant impetrate tacita veritate: vt dicitur in fi. Si vero simpliciť mandetur sub hac forma. mandamus vt tales compellatis: vt talē recipiant in canonicū τ in fratrē: tūc non possūt illū ponere in possessionē siue inuestire: sed simpliciter ꝯpellere: h̄ vidi d̄ facto. S3 si mādeť vt illū mittāt i possessionē ꝓbēde nūq̄d ꝓñt excōicare ꝯdictores τ ipediētes? Johēs diē q̄ nō: q2 executio tm̄ τ nō cohertio eis mādata est. Ego credo q̄ ꝓñt. q2 illa executio nulla esset: si cohertionē aliquam non haberet. s. de

† Illa allegatio caderet i casu cōuerso. cōpulsio enī bene esset accessoria ad ꝓuisionē s3 nō ꝓuisio ad cōpulsionē. Et glo. itellexit q̄ p cōpulsionē venit in prouisionē s3 per compulsos fiendam. Joan. and.

¶ Glosa sequens querit et soluit.
a ¶ Inducere procuretis. Et nunquid possunt ad hoc eos cōpellere vt eū recipiāt s̃m q̄ possunt ep̄m cōpellere vt renūciet? Nō credo q̄ possint cōpellere eos: q2 monitores tm̄ esse vidētur.

Sūmariū. Post electionē. Cōtra agētē possessorio adipiscende nō obstat exceptio resignationis: et abiurationis sz iste intellect⁹ nō facit ad titulū: et iō sūmat scd̄o. q̄ dignitas nō vacās alteri cōferri nō pōt.

Diuisio. Et sūt due ptes. In p̄ma facti narratio. In scd̄a ipsi⁹ diffinitio ibi: qm̄. et q̄libet pars subdiuidit vt de se patet. Ab.

¶ Casus. Magister H. et R. de sctō eadmūdo ptēdebant adiuicē de archidiaconatu richimūdie ppter q̄ accesserunt ad dn̄m pa. In p̄ntia eius ex pte R. de sctō eadmūdo i hūc modū fuit propositū. Uacante archidyaconatu richimūdie Archiep̄s eboraceñ. in remotis agēs. H audito archidyaconatum ip̄m ptulit mgr̄o. H. mādās capl'o eboraceñ. vt eū i archidyaconū recipēt. sz ip̄i mādato ip̄i⁹ acq̄escere noluerunt. q2 p̄decessor Innocētij iter cetera q̄ decano et capl'o eboraceñ. suo p̄uilegio cōcessit decreuit ordiationē canōicoꝝ seu psonarū liberā eē vt videlz idonea et honesta psona cui archiep̄s vacātē p̄bendā vl' dignitatē i ecclīa eboraceñ. duceret cōferēdam: s̃m antiquā cōsuetudinē ecclīe p̄sentaretur decano et capl'o eboraceñ. et si q̄s cōtra hoc esset itroduct⁹: nec pro psona nec p canonico haberetur. et si archiep̄s ifra tēpus lateraā. cōcil'. s̃m formam priuilegij hoc nō faceret tūc liceret decano et capl'o p̄dicta cōferre. Sz q2 de ip̄o decano i lr̄is archiep̄i mētio nō fiebat per quē debebat i capl'o iuestiri ip̄i⁹ mādato fuit cōtradictum. et sic collatio archiep̄i reprobata credentes auctoritatē cōferēdi ad capl'm deuolutā. R. de sctō eadmūdo archidyaconatū cōtulerūt installātes eūdē. pponebat insup dict⁹. R. q̄ mgr̄. H. renunciauerat et abiurauerat collatōi archidyaconat⁹ quā sibi fecerat archiep̄s. et post illā renūciationē eidē archiep̄s contulit archidyaconatū. vnde dictus. R. tam ratione prime concessionis q̄z scd̄e petebat assignatū sibi archidy. cōfirmari. His et alijs auditis quia cōstitit dn̄o pa. archidyaconatū predictū magistro. H. per archiepiscopū primo fuisse cōcessum. et q̄ institutio facta de ipso. H. nō fuisset s̃m iuris ordinem reprobata archidyaconatus nō vacans: alteri conferri nō potuit. sed magistro. R. qui contra iusticie regulam in locū alterius prouehi se cōsensit super ipso archidyaconatu silentium imposuit. decernens vt institutio facta per archiep̄m de magistro. H. sortiatur effectū. et si postmodum aliquis apparuerit qui contra ip̄m aliquid velit opponere super renūciatione vel abiuratione vel aliquo premissorum: ordine iudiciario poterit experiri. ¶ Nota q̄ prima electione celebrata ea non cassata non est alia facienda. Item qui in locum viuentis institui cōsentit debet repelli. Itē post factā cōstōnē pōt opponi abiuratio vel renūciatio: ne p surreptionē habeat dignitatē. Ber.

¶ Glo. se. reci. p cōtrium de decre. cū in cunctis. qd̄ dupliciter soluit.
b ¶ Confirmationē. Supple et cōsecrationem: q2 al's nō dicitur vacare plene. s. de elec. cū in cunctis. vel ipse electus consensit: vt archidiaconatus ipsius daretur magistro. H. et sic vere vacauit.
¶ Glosa sequens signat contrarium et soluit. Impugnat allegaquam in fi. coadiuuat.

signationē ipsi⁹ (si sponte noluerit) cōpellatis. Deide lausañ. capl'm ad cōferēdā eā thesaurario supradicto diligēti⁹ iducere[a] pcuretis. Idē archi. richimūdie.

¶ Ubi cōstat bñficiū collatū p habētē ptātē p exceptionē abiuratiōis et renunciatiōis non dz possessio retardari. Capl'm. vij.

Post electionē et cōfirmationē[b] ep̄i elieñ. vacante archidyacōatu richimūdie quē tenuerat. eboracē. archiep̄s eum tibi ppria liberalitate concessit: dās eboracē. capl'o i mādatis vt te i archidyaconū recipe pcurarēt. cui⁹ noluerūt mādato parere. q2 p̄. n. int' alia q̄ decano et capl'o eborac. suo priuilegio noscit indulsisse/ordiationē[c] canōicoꝝ seu psonaꝝ liberā esse decreuit: vt videlz idonea et honesta psona: cui archiepis. vacātē i ecclīa eborac. p̄bēdā vel dignitatē duxerit cōferēdā: s̃m antiquā ip̄ius ecclīe cōsuetudinē p̄ntaret decano et capl'o supradictis: et. j. ¶ Si q̄s cōtra cōsuetudinē hmōi in ecclīa ip̄a esset p aliquē introductus: nec p psona nec p canonico haberet. Qz si archiep̄us infra terminū lateraā. cōcil. s̃m formam prescriptā psone idonee nō conferret: liceret decano et capl'o auctoritate apo. iuxta eiusdē concil'. statuta cōferre. Cū igit in litteris archiep̄i directis capl'o de decano mentio nullaten⁹[d] haberet: p cui⁹ manū debebas i capitulo iuestiri: ei⁹ mādato extitit cōtdictū. et. j. Ip̄si⁹ igit institutione[e] ppt p̄missas rōnes a capl'o reprobata[f]: ip̄si intelligentes archidyacōat⁹ donationē ad eos tā auctē latera. cōcil. q̄z idulti sibi p̄uilegij deuolutā. R. de sctō eadmūdo illū vnanimiter cōtulerūt: iuestiētes eundē de ip̄so et solēniter installantes. Processu vo tp̄is p̄fat⁹ archiep̄s post resignationē[g] et abiurationē a te factā et receptā ab ip̄so/ eidē. R. archidyaconatū cōtulit antedictū: q̄ archidyaconatū ip̄m tam rōne p̄me q̄z scd̄e cōcessionis sibi assignatū per se. apo. petijt cōfirmari[h]: et. j. ¶ Qm̄ cōstitit[i] nobis archidyaconatū p̄dictū tibi per eboracē. archiep̄m p̄mit⁹ fuisse cōcessū: et q̄ istitutiōe[k] facta p ip̄sum s̃m iuris ordinē mīme reprobata[l]/archidyaconatus nō vacās nō potuit nec debuit in aliū rite transferri: mēorato. R. qui cōtra iusticie regulā[m] i archidyaconatū alteri⁹ prouehi se cōsensit: sup eo duxim⁹ silētiū iponēdū: sn̄ialiter decernētes: vt institutio facta p archiep̄m de te sortiat effectū[n]. Exinde si sup renūciatiōe[o] vel abiuratiōe: vel aliquo p̄missoꝝ aliq̄s q̄ velit et valeat aduersus te q̄cq̄z duxerit pponēdū: ordine poterit iudiciario experiri.

Idem. C. canonico tridētino.

¶ Recepto i canonicū tenetur capitulum puidere q̄z cito facultas se obtulerit. Capl'm. viij.

c ¶ Ordinationē. i. istitutionē. Sz cōtra. j. eo. v. q̄ si archiepiscopus ifra terminū lateraā. cōcil. s̃m prescriptā formā psone idonee non cōferret. Sol. ad capl'm et decanū pertinet institutio in capitulo et in stallo. ad archiep̄m autē ptinet institutio in p̄benda et dignitate. i. collatio beneficij vel dignitatis. vt. j. ver. psone idonee.
d ¶ Nullatenus. Nec erat necesse facere mentionē de pte. i. de decano cū ps teneat in toto. xciiij. di. legim⁹. in fi. et. xliij. q. v. penale. de con se. dist. v. nō mediocrit. ff. qd̄ me. cā. l. j. ff. de regu. iu. in toto. sic ēt ep̄s in ecclesia. vij. q. j. scire. Sic noīe ppl'i cōtinent senatores. insti. de iu. natu. §. plebs. Sic et familie appellatiōe ip̄e dn̄s familie cōtinet. ff. de verbo. sig. familie. q̄nq̄z tm̄ noīe ecclīe nō cōprehēdit episcopus. lxiij. di. §. ex his. et. j. de v̄bo. sig. cum clerici. et. lvj. dist. a. pl'ica. et. j. de testa. req̄sisti. † Ar. cōtra p̄dicta q̄ pl⁹ valet spālis noīatio q̄z gn̄alis. xxiij. di. q̄z q̄z. cū suis cōcor. et. s. de rescp. sedes ap'lica. cū suis cōcor. et. c. eam te. Joh.
e ¶ Institutiōe. i. collatiōe.
f ¶ Reprobata. Id est non admissa.
g ¶ Resignationem. Hoc pponebat: sed nō fuit pbatū: sz si pbaret q2 tn̄ petebat cōfirmatio rōne p̄rie cōcessiōis q̄ nō tenuit n̄ pdesset: sz forte tenuisset rōne scd̄e cōcessiōis ab archiep̄o facte imo videt q̄ nō: dūmodo locū viuētis scient † occupauerit. j. q. j. in primis. ver. prin.
¶ Glo. se. obijcit et soluit.
h ¶ Cōfirmari. Ex hac lr̄a videt q̄. R. erat in possessione archidyaconat⁹: et h petebat ei restitui: q2 agebat possessorio cōtra. R. vt dr̄ in glo. de his. cōtra tm̄ dicit decre. s. d testi. cōstitut⁹. vbi dr̄ q̄ H. non spoliauit. istum. R. sz lr̄a illa iferior. s. sup eo duxim⁹ silētiū iponēdū et c. poti⁹ ostēdit q̄ ageret de ppetate: qd̄ veri⁹ puto ex eo q̄ dic petijt cōfirmari. si actū fuisset possessorio cōtra. R. nō fuisset cōdēnat⁹ sup ip̄o archidyaconatu: sed sup possessiōe ip̄i⁹ vel q̄si. Tu dic q̄ vterq̄z agebat et petitorio et possessorio. s. de cau. pos. et propri. cum super egri.
i ¶ Cōstitit. Per confessionem. R. vt patet in antiqua decre.
k ¶ Institutiōe. De te facta.
l ¶ Reprobata. Que primo debuit reprobari anteq̄z transit⁹ fieret ad secūdam. s. de elec. consideraui mus. ca. bone memorie. ij.
m ¶ Regulam. s. eo. c. j. et. vij. q. j. non furem.
n ¶ Effectum. Quia non constitit q̄ tempus sex mensium fuisset elapsum ex responsione. R. vt patet in antiqua.
¶ Glosa sequens ponit quattuor lecturas.
o ¶ Renūciatiōe vel abiuratione. De his enī corā papa fuit ppositū sz nō pbatū: vt dixi. sed Jo. dixit q̄ siue hoc fuisset probatum siue nō: ex quo iudex processit ad sententiā ampli⁹ audiri nō debet. s. de re iudi. iter monasteriū. et. c. suborta. et ideo nō admisit eū in modū exceptiōis: q2 calūniose hoc obijcere videbat. † vn̄ lz nō admittat in modū exceptiōis/admittit tm̄ in modū accusationis. sic. s. de appel. cōstitutus. in fi. vbi de hoc. Uel intentabat possessoriū. vn̄ nō hz locū hic talis exceptio. s. de resti. spo. c. ij. Ex antiqua bene colligit q̄ possessoriū intētabat: vl' ideo nō fuit audit⁹ iste. R. q2 si vellet probare q̄ alter renūciasset/vel abiurasset: propterea nō obtinuisset: ex q̄ sua electio nō tenebat. arg. s. de rescrip. olim. et idem. R. nitebat ex cōcessione capl'i que nō tenebat. arg. s. de rescrip. olim. Uel illa est potior cā quare hec possunt postea opponi: ne videlicet p surreptionē habeat dignitatē: q2 si renūciaue

† Hec iura loquunt q̄n expsso ep̄o submittit eccl'a: vl' q̄n dr̄ p ecclesiam ep̄m eligi. Jo. and.

† Secus si ignoranter vij. q. j. presentiū. Inno. de p̄bē. iter cetera. hz Ho. Jo. an.

† Al's exceptio abiuratiōis debuisset admitti. s. de resti. spoli. accepta. nec placet illa solutio q̄ h possessorio agebatur. s̃m Phi. et ab. Joan. and.

rit vel abiurauerit: vel post tempus elapsum electus fuerit/nō potest licite remanere: quia non habet canonicū ingressum. ș. de elec. cū dilect⁹. ș. de appel. constitutus. ⁊ sic patet ꝙ talis sententia siue confirmatio nihil noui tribuit: si probabitur aliquid de pmissis: ⁊ ita qsi sub ꝯditiōe sētētiauit papa. Itē habes ħ ꝙ mora nō pt purgari. De ħ dixi. ș. e. nll'a.

Cum sup. ¶ Primo ponit rationē diffinitionis ⁊ allegationē ꝯ illā: ⁊ duas respōsiones ad eā. Scdo diffinit ex ratione concludens ibi: sententialiter. Abbas sicu. ¶ Casus. Quidā cleric⁹. C. noīe questionē habebat cuz canonicis tridoneñ. sup pbēda eccl'ie tridoneñ. ꝑpter qđ partes accesserūt ad dñm papaȝ. Pponebat dict⁹. C. ꝙ canonici tridoneñ. cum recepertūt in canonicuȝ ⁊ in fratrē nulla pbēda sibi assignata. nec mētione facta pme vel secūde pbende. vñ petebat a dño pa. canonicos pdictos ꝯpelli qtenus prebendā assignarēt eidez in eccl'ia tridoneñ. Ex aduerso rñdebāt ꝙ non tenebant ei bñficiū assignare cū receptus fuisset ꝯ conci. latera. vñ nō debebāt ad ħ compelli. Dñs pa. his auditis qr nō fuit probatū ꝙ receptus fuissȝ ꝯ ꝯci. latera. licet obiectū. nec illi canonici videbāt hoc posse pbare cōtra illū. C. q cōfitent se illū ꝯ cōciliū latera. rcepisse sniando decreuit. nec ꝗcito facultas se obtulerit pdicto. C. pbēdale bñficiū i tridonē. eccl'a ꝯferat. qr ex q recept⁹ est i canonicū nō dȝ carere pbēda. ¶ No. ar. ꝙ allegās se fecisse ꝯ ꝯci. ex cōsubsidiū hre nō dȝ. Itē hic pt sumi illd gñale. frustra implorat auxiliū legis qui cōmittit in legē. Itē ex quo aliquis est in canonicū recept⁹ debet habere beneficiū. Ber.

Cum sup questiōe trideñ. prebēde: ⁊ .j. ¶ Cum autē constet te in canonicū trideñ. ecclesie fuisse receptum: licet receptionē tuā factā cōtra lat.ᵃ cōcilij aduersa pponat: quia tamen pbatū nonᵇ extitit: nec ipi canonici videbant tibi hoc opponere posseᶜ de iure: q se fatent te cōtra statuta pfati concilij recepisse. ¶ Snialiter dcernim⁹: vt tibi ꝗcito se facultas obtulerit prebēdale beneficiū i tridē. eccl'ia ꝯferat: cū ex quo recept⁹ es in canonicū: nō debeas carere pbendaᵈ.

Idem episcopo ⁊ magistro. P canonico hildeseñ.

¶ Si habēs prebendam/ in eadem ecclesia recipit dignitatem cum prebenda vel aliā prebēdā: vacat pma: ⁊ ꝗuis a supiore sibi ꝯfirmet/ tamē valet ipetratio p aliū facta de ipa: et tacito de possessiōe alt'⁹ q colorata nō ē. h. d. fm verū intellectū. panor. C. ix.

Litteras vr̄as accepim⁹ ꝙ cum pro. D. clerico vobis scripserim⁹: vt eū de pbenda vacāte scti vniscardi bremeneñ. quā dicebat ad donationē nr̄aȝ fuisse iuxta late. conci. statuta deuolutā curaretis auc. apo. inuestire: ⁊ .j. ¶ Defacto fuit propositūᵉ coraȝ nobis: ꝙ. H. ꝑpositus quōdā simplex canonic⁹ eiusdē ecclesie de ipa in maiori ecclesia i canōicū est elect⁹ᶠ: et postmodū anni spacio euoluto: i ipa ecclesia sci vniscardi i ꝑpositū ē assūpt⁹: priorē pbēdā nihilomin⁹ retinēs: quā i ipa eccl'ia tūc hēbat. et .j. ¶ Sȝ ꝑposit⁹ allegabat eȝ: ꝙ erat ex cōsuetudineᵍ generali ꝙ vn⁹ in eadē ecclesia plures haberet pbēdas: ⁊ cū archiepꝯs bremē. ꝑpositum ipm de ꝑpositura in plena synodo inuestirēt: tā ꝑpositurā illā ꝗ pbendā ei de canonicoꝝ ꝯfirmauitʰ assensu: ⁊ .j. ¶ Unde cū vobis dubiū videretur vtrū cū aliqs de vna prebenda eligit ad aliā: statim prior vacare incipiat: an per sententiam debeat abdicari † eidē: an ꝑpter ꝯfirmationē hmōi que supi⁹ est expssa: pbēda illa dici debeat nō vacare: nos consulere voluistis. ¶ Cū igit si ita est pbēda illa: ⁊ si nou de facto: d iure tamē vacare noscaturⁱ: mādam⁹ quaten⁹ dictū ꝑpositū vt illā sine difficultate resignet: ap. re. cogatis: quam cū de facto vacauerit: clerico memorato conferre curetis.

et alius eam habuit‡ vt habetur in inte. g. B.

Litteras. ¶ Primo ponitur ꝯsultatio. Scdo responsio ibi: cū igitur. Prima subdiuiditur. Nam primo ponit formam mandati pro actore directi. Secūdo allegationem actoris ibi: de facto. Tertio defēsionem rei ibi: sed prepositus. Quarto elicit dubia ex predictis ibi: vñ. Abbas siculus. ¶ Casus. Significatum fuit dño pape ꝙ in ecclesia sancti Uniscardi Bremensis quedam prebenda vacauerat tāto tempore ꝙ ipius donatio fm concil. Lateraū. ad ipsum fuerat deuoluta. vnde pa. mādauit quibusdam quaten⁹ D. clericum vestirēt de ipsa coraȝ istis executoribus. ex pte illius. D. fuit propositum ꝙ. h. ꝑpositus quondam simplex canonicus illi⁹ ecclesie fuit electus in canonicum maioris ecclesie: ⁊ postmodū āno elapso electus fuit in ꝑpositū sācti Uniscardi. nihilominus retinens porem prebendā quā in ipsa ecclesia tūc habebat. vnde petebat illam prebendam sibi conferri q de iure vacabat. sed prepositus allegauit econtra ꝙ erat de cōsuetudine generali. ꝙ vnus i eadem ecclesia plures prebendas haberet. ⁊ quādo archiepiscopus bremeñ. ipsum de prepositura inuestiuit tam preposituram ꝗ prebendā illam de consensu capituli confirmauit. dubitabāt isti executores cū aliquis de vna prebenda eligit ad aliā. vtrum statim prima vacare intelligatur an per sñiam debeat abiudicari eidem: ⁊ an propter ꝯfirmationē predictā: pbenda illa debeat dici non vacare. super hoc consuluerunt dominū pa. ⁊ ipse respōdet. ꝙ si ita est/prebenda illa et si de iure vacet: de facto tamen non vacat. vnde mandat quatenus dictum prepositum compellant vt illam resignet. ⁊ cū de facto vacauerit illā predicto clerico assignare procurēt. ¶ No. ꝙ prebēda dȝ vacare de iure ⁊ nō de facto: ⁊ sic de ipo facto faciēda est mētio in litteris dñi pa. sup illo bñficio obtentis. Ber.

‡ Magister meus dicebat ꝙ ħ nō erant quotidiane distributiones. Ab. vide qđ post Inno. dixi de cōsti. cū. M sup glo. hic potest. Jo. andree.

† al. Guichardi.

† al. abiudicari.

a ¶ Lateranē. concilium. ș. e. ca. ij.

b ¶ Nō extitit. Jō tibi nō nocȝ. C. d pba. cū pcib⁹: sȝ nocȝ ipis ꝯfitētib⁹. C. d fi. istru. l. iij. vn pūiri pnt taꝗ ꝯfessi. ș. de ꝯfes. cū sup. B. ¶ Glo. se. coadiuuat tex. per tres ratiōes. Cōtra pmas duas allc. ij iura. cōtra tertiā tria. demū obijcit ⁊ soluit dupliciter.

c ¶ Posse. Qr frustra leg auxiliū iuocat q ꝯmittit i legē. ꝯ. d vsur. qr frustra: ⁊ mutua dlicta pari ꝑpēsatōe tollūt. ꝯ. d adul. c. pe. ⁊. c. vl. ff. d do. l. si duo. ff. sol. mat. viro. ș. d exce. cū eccl'astice. Ar. ꝯ. ꝯ. de symo. veniēs. ⁊ ꝯ. e. ex teōre. vbi d ħ. pfea turpitudinē suā allegabat vñ nō dbuerūt audiri. ꝯ. de do. inter dilectos. Et sic obstat alicui. p priū factū lȝ sit iniustū. sic. ș. de cle. piuga. diuersis fallacijs. ⁊ de fi. psby. veniēs. xxviij. di. dyacōi. ff. de adop. post mortē. ff. de fui. ru. pdi. p fūdū. Ar. ꝯ. lv. dis. peitētes. xxxv. q. ix. ꝙ qs. ș. d pben. cū nō ignores. Sed nonne in pari cā turpitudinis potior est cōdictio excipientis. ff. de condi. ob tur. cām. ibi autē. ș. de pben. relatū. ⁊. c. dilecti. Item ꝯ. ꝯ. e. ex tenore? Sol. hic clericus ille iā erat rcept⁹ i canōicū: ⁊ iō potior fuit ei⁹ ꝯditio† sec⁹ si pmissiōeȝ solū hūisset vel rcept⁹ fuissȝ ad pimā vacaturā q nō tenet. ꝯ. e. ex tenore. ⁊. ș. e. c. ij. ⁊. iij. ⁊ qr pbatū nō fuit ꝙ ꝯ ꝯciliū recept⁹ fuissȝ ħ poti⁹ soluit ꝯriū ¶ Glo. seq. obijcit et soluit.

Factum proprium etiā iniustum obstat alicui.

† Nec obstat de diuor significasti de adul. intelleximꝰ: ibi eni daf agenti replicatio cōtra exceptionē in fauorem matrimōij: vł ibi daf replicatio contra exceptionē doli. ff. de doli exceptione. apud. ș. marcell⁹ fm Gof. Joan. and.

d ¶ Prebenda. Nō ꝙ q recept⁹ est in canonicū: diu prebēda carere nō debet sic. ș. de pben. ⁊ dig. relatuȝ. ⁊. ca. dilectus: sed illa dilectus ꝯdicere videtur. ibi eni mandat pa. ꝙ distributiones quotidiane cōferantur. ⁊ hic expectat quousqȝ vacauerit beneficiū qre non mandat hic dari distributiones? Respondeo hic fuit recept⁹ simpliciter in fratrem ⁊ sociū nulla mentione habita de aliqua vacatura. ⁊ sic debet expectare vacaturā vt hic dicitur. ⁊ in. c. dilect⁹. fuit recept⁹ in fratrem: ita ꝙ nihil perciperet nisi loco proxime vacature: quod non licuit: ⁊ ideo fuit illud cassatum. vnde papa noluit ꝙ illi darent ecclesiasticas distributiones propter vitium expressum: quod credo fuisse factum ex gratia. hic noluit facere hāc gratiam anteꝗ iste. T. fuit receptus in fratrem vacauit prebēda:

e ¶ Propositum. Ab ipso. d. clerico.

f ¶ Electus. Nihilominus retinuit prebendam et canoniam minoris ecclesie prout sequitur.

g ¶ Ex consuetudine. Hec consuetudo potius fuit censenda corruptela. ș. de consue. ad nostram: ⁊ duobus. c. sequen. quia quot prebende vel personatus sunt in ecclesia: tot canonici debēt constitui arg. ș. e. nulla. ⁊. ș. de insti. in ecclesia. ⁊. lxxxix. di. singulariter. et. ș. de preben. de multa.

h ¶ Confirmauit. Quod facere non potuit. ș. de elec. dudum. ij. ¶ Glosa sequens reci. per. q. an episcopus possit eidem confirmare plura beneficia in vna vel diuersis ecclesijs: alle. ꝙ non. subdit illud verum in probibitis per decre. de multa. vel in bñficijs eccle. al. ij. iura. ⁊ remittit. Demū tenet etiā in vna dispensari posse ex cā.

i ¶ Noscatur. Per hoc videtur ꝙ episcopus non potest alicui cōferre plura beneficia. ș. de preben. de multa: quia non potest dispēsare ꝙ aliquis habeat plures ecclesias vel prebēdas intitulatas. lxx. distin. sanctorum. item eo ipso ꝙ transiuit ad secundam ecclesiam vacauit prima. xxj. quest. ij. si quis iam trāslatus. et. ș. de elec. cum in cūctis. ⁊. ș. de preben. de multa. et est. si. ff. de re iudi. l. iiij. ș. si quis ex conuentione. ff. de diuor. l. vlti. in fi. Et hec que dicta sūt locum habent quando recipit secundam ecclesiam tanꝗ intitulatam cum cura animaꝝ: secus si recipiat simplex beneficium: quia per constitutionem illam. ș. de preben. de multa. non videtur episcopis adempta dispensandi facultas circa beneficia simplicia: vł circa beneficium et ecclesiam: sed in personatibus et beneficijs cura animarum habentibus. sed vt in eadem ecclesia habeat quis plura beneficia episcopus dispensare non potest: vt hic colligitur cum dicatur ꝙ talis prebenda de iure vacet: non obstante confir=

Epi i plu ribus simplicib⁹ dispensare pñt dūmō nō sint sub eodē tecto

Idem epō ꝛ archiepō papieñ.

¶ In ecclijs nō numeratis vacatio p̄bēdarū seu canonicatuū possibilis nō ē: nec fit ibi deuolutio ad superiorē ex negligētia semestri i nō ꝓuidēdo ecclīe de ministris. h. d. et est casus no. Ca. x.

Ex parte hasteñ. ecclīe nostris ē aurib⁹ intimatū: q cū q̄dā prebende in ipa ꝑ q̄ttuor annos ꝛ ãpli⁹ vacauissēt: hasteñ. ep̄us quosdā ibidē instituit: credēs sibi hoc ex lateranēsi cōci. licere. Instituti aūt sciētes nō esse firmā institutionē hmōi ad mediolaneñ. archiep̄m recurrerūt: q̄ eosdē i canōicos hasteñ. ecclīe ordiauit: ꝛ i corpalē possessionē p̄bēdaꝝ iduxit: capitulo eiusdē ecclīe p̄bēte assēsum: trib⁹ tm̄ exceptis q̄ se institutiōi hmōi op- a ponere[a] curauerūt: et. j. ¶ Tādē b vtraq̄ pars[b] cōcordit ē ꝯfessa: q in p̄dicta ecclīa nō erāt distin c cte[c] p̄bende: nec canonicoꝝ numer⁹ erat cert⁹. ¶ Nos igit intellexim⁹ euidēter statutū late. cōcilij de beneficijs vltra sex menses vacātib⁹: locū i hoc articulo nullaten⁹ habuisse: et si forte hasteñ. ecclīa canōicoꝝ pateret defectū. vnde istitutio ꝑ archiep̄m vel episcopū facta occasione cōcilij memorati: carere debet robore firmitatis. ¶ Qr vero totū b capl̄m[b] trib⁹ except̄ p̄dictoꝝ receptionē affectat: nec ab illis trib⁹ aliq̄d rōnabile ꝯtra ip̄os obiectū est et ostensū: mādam⁹ q̄tenus si hasteñ. ecclīe suppetāt[e] facultates: f̄m ꝯsuetudinē[f] hactenus obseruatā predictos clericos ꝓ canōicis faciatis haberi.

Idem epō et capl̄o laudonēsi.

¶ Habens potestatē conferendi nō potest de iure alteri tradere potestatē conferēdi primum beneficiū quod vocabit. Ca. xj.

Constitut⁹ in p̄sentia nr̄a H. ecclīe vr̄e canonicus hūiliter intimauit: q tu frater ep̄e ptātē ei dedisti sacerdotalē ꝯferēdi p̄bēdā: q̄ primo in ecclīa vr̄a esset vacatura: et remeñ. archiep̄s tūc apo. se. le. vobis filij capl̄i auc̄te nr̄a p̄cepit: vt cū prebēda ipa vacaret: ꝑsonā illā cui vellet eā. H. cōferre sine interpositione alteri⁹ ꝑsone reciperetis ad ip̄am: et. j. ¶ Quo circa mandamus q̄ten⁹ ꝑsonā illā cui memoratus. H. sacerdotalem prebendam cum cōtigerit eā vacare duxerit canonice[g] ꝯferēdā sine ꝯdictiōe q̄libet admittatis: et tu interim frater ep̄e prebēdā

---

mationē archiepiscopi predicti. preterea simile habes. s̄. eodem cum nostris. ff. ad municipa. l. municeps. ij. et. C. de pact. do. si mulier. xxvj. distinctione. acutius. in fi. Argu. contra. ff. de actionibus. ꝛ obligationi. quotiens. † ꝛ. C. de rei vxo. acti. l. vna. §. sciendum. Jo. de hac dispēsatiōe dixi. s̄. de p̄bē. de multa: sed meli⁹. s̄. de elec. dudum. ij. i glo. no. q̄ in glo. Uel dic q iō ꝯfirmatio nō valuit: q2 per talē confirmationē nō intendebat dispēsare cū illo. q2 sp est necessariū vt dispensatio exp̄mat. j. de scisma. c. ij et ita ꝯfiratio nō valuit cū iā vacaret de iure: l3 nō d̄ fctō: nec archiep̄s intēdebat dispēsare cū ip̄o. et si cā fuisset poterat dispēsare cum ipso: vt. s̄. e. cū nostris. Ber.

† Nō est sic iuri inimicum habere duas actiones ex eadē re sicut habere duas p̄bēdas in eadē ecclīa q̄ non sic effectiue recidunt in vnā sicut actiones. ꝛ in. §. sciēdū. qui sequit. mulier habet dotē et legatum: q2 marit⁹ hoc voluit. q2 i his nulla absurditas sed in casu decre. sec⁹. Jo. an.

Ex parte. ¶ Cōciliū lateraū. locum nō h3 vbi nō sunt distincte p̄bende: nec cert⁹ canonicoꝝ numerus. h. d. ¶ Pria ps ponit fcti narrationē. Scd̄a ptiū cōfessionē ibi: tandē. Tertia sn̄iam ibi: nos igit. Quarta gr̄am ibi: quia vero. Ab. si. ¶ Casus. In ecclā hasteñ. quedā p̄bende ꝑ q̄ttuor annos et amplius vacauerūt. Ep̄s hastēsis q̄sdā istituit in eis credēs sibi h̄ licere auc̄te cōcilij late. illi instituti sentiētes institutionē illā firmā nō esse ad mediolaneñ. archiep̄m accesserūt. qui eos ordiauit ꝛ in corporalē possessionē p̄bendarū ip̄arū de cōsensu capituli induxit exceptis tribus q̄ se opponere curauerūt. propter quod vtraq̄ pars ad se. ap. accessit. et dū causa tractabatur ibidē vtraq̄ pars cōfessa fuit q p̄bende nō erāt ibi distincte: nec cert⁹ canonicorū numer⁹ cōstitut⁹. vnde pa. euidenter cōsiderans q lat. cōcilij in hoc casu locū nō habebat. q̄uis ecclīa canonicorū pateret defectū. q̄liter institutio ꝑ ep̄m vel archiep̄m facta occasione lateraū. cōcilij nō valebat. verūtamē q2 totū capl̄m tribus tantū exceptis p̄dictorū receptionē affectat. nec ab illis tribus aliquid rōnabile obiectū est et ostēsum. mādat pa. q si facultates ecclīe suppetūt f̄m cōsuetudinē hactenus obseruatā predicti clerici ꝓ canonicis habeant. ¶ No. q vbi cert⁹ numer⁹ canonicorum statutus nō est: nō h3 locū canon lateraū. cōci. nec dicit ibi proprie vacare p̄benda. Itē minor pars etiā vnus pōt se opponere maiori. dūmodo iustam cām ostēdat. Itē f̄m facultates ecclīe canonici sunt instituendi f̄m consuetudinē obseruatam.

¶ Glo. se. in prin. et. fi. ar. collegiū vel ecclīam per vnū posse defendi dūmō ꝛc̄. ar. idē in agendo etiā sine cautiōe: sed tenet cōtrariū.

a ¶ Opponere. Uidetur ergo q duo vel tres de collegio defendere possunt ipsum collegium inuitis alijs sicut et agere. xij q. ij. liceat. ff. de lib. cau. l. ij. ꝛ. iij. sed tamen isti reportauerūt ꝯtrariam sententiam ‡ quia nihil rationabile ostēderūt quare possent ceteris obuiare. et est ar. q si vnus canonic⁹ velit agere pro ecclesia q non sit necesse ostendere litteras de rato. sed hoc nō est verū. s̄. de iudi. cām. et. s̄. de of. dele. coram. Et est hic no. q vnus vel duo possunt se opponere ꝓ defensione ecclesie: si rationabilē causam ostendant. j. de his que fi. a ma. par. ca. cum in cunctis. et hic.

‡ Immo habuerunt ꝓ se sn̄iam licet papa illis receptis postea fecerit gratiam Joan. and.

¶ Glosa sequens notat de suppletione: et remittit.

b ¶ Utraq̄ pars. Nota q dn̄s papa supplet hic de facto. de hoc dictum est. s̄. de elec. cum nobis. et. s̄. de postu. prela. bone. j.

c ¶ Distincte. Et ita prebende distincte nō sunt: nec certus canonicorum numerus diffinitus nō dicitur vacare prebenda: nec locum habet sua constitutio. s̄. co. nulla. vt hic patet. sic etiam dicit de cōmuniter viuentibus q non debent facere portiones inter se. arg. xij. q. j. quia tua: ibi ergo nō dicitur vacare prebenda: sed vbi certum quid datur quotidie cuilibet persone per se viuenti: et vbi est certus numerus tantum constitutus. Lau.

¶ Glosa sequens arguit. ad idem. et signat contrarium.

d ¶ Capitulū. Ar. q si aliqua ratio allegat: et alia ratio mouet iudicem q̄ nō allegat: iudex ex officio suo potest eā supplere: ꝛ f̄m illā ꝓcedere. s̄. de elec. cū nob̄. ff. de peculio. q̄situ. §. pc. ꝛ. ff. depositi. l. j. §. si ap̄d. ꝛ. ff. de pe. he. l. vl. S3 ar. ꝯ. s̄. de iudi. c. examinata.

e ¶ Suppetāt. Hoc semp cōsiderandū est. s̄. de insti. c. j. ꝛ. c. auctoritate. C. de sacrosan. eccle. l. i ecclijs. ꝛ. s̄. de vi. ꝛ ho. cleri. c. qm̄ vt ait. ꝛ ita obtinet h̄ pars ista. nō ex illa causa quā allegauit ꝑ se. s. institutionē epi ꝛ archiepi: sed q2 papa iuenit eos institutos per ep̄m de cōsensu capl̄i: et si cert⁹ numer⁹ esset constitutus adhuc non valebat istitutio archiepi vel epi: cū ptās conferendi p̄bendas illas translata fuisset ad papam: cū iam ꝑ quattuor annos vacauissēt. s̄. e. nullo.

Dic vtibi et. s̄. de postu. c. iij. in. j. glo. dicit Host. q gl. nō procedit hic. nā quo ad ptes papa iā terminauit negociū: ipse vero papa ex officio vult facere gratiam extra iudicium ꝛ inducit rationes motiuas pro eo: quia sine cā nō sūt talia facienda ar. s̄. eo. cū nostris. ad fi. cū cōcor. ff. de transac. cum hi. §. vult igitur orō. Jo. an.

¶ Glosa sequens no. f̄m consuetudinem. ꝛc̄.

f ¶ Consuetudinem. No. q cū dn̄s papa scribit pro aliquo eligēdo semp facienda est iterpretatio f̄m cōsuetudinem ecclīe illi⁹. s̄. de cōsuetudi. cum olim. nec enim minuēdi sunt redditus cōsueti. j. de cēsi. prohibemus: et quilib3 cum gradū ꝛ honorē retineat quē ex consuetudine pristine cōditiōis meruit. C. de of. prefec. vr. l. vlt. et ita licet nō sit numerus constitutus: tm̄ tot sunt ibi constituēdi quot cōsueuerunt ibi esse dum tamē sufficiāt facultates: al's si nō sufficerēt deberet reduci ‡ numerus ille ad eū numerū quot possent congrue sustētari. in auc̄. vt deter. sit nu. cle. in vl. colū. col. ij. §. iuestigātes. B.

‡ Per ep̄m s. de vita et hone. cleri. qm. vbi de hoc. Jo. an.

Constitut⁹. ¶ Diuiditur: q2 in prima ponit gratie petitio. In scd̄a exauditio ipsi⁹ ibi: quo circa. In tertia future fraudis ꝓuisio ibi: q2 vero. Abbas. ¶ Casus. Ep̄us lauduneñ. contulit. H. canonico suo potestatē cōferēdi prebendā sacerdotalē q̄ primo in ipa ecclīa vacaret. ꝛ archiep̄us remēsis ap. se. legat⁹ precepit capl̄o lauduneñ. vt cū p̄bēda vacaret et ꝑsonā illā reciperēt ad eā cui dict⁹. H. illā duceret cōferēdā. Iste. H. adhuc dubitās de iure suo accessit ad dn̄m papā vt q̄d sup collatiōe dicte p̄bēde factū fuerat ratū haberet. mādat papa epō et capl̄o q̄tin⁹ ꝑsonam illā cui dict⁹. H. p̄bēdā illā cū vacare ꝯtingerit duxerit ꝯferendā sine ꝯdictiōe recipiāt. ꝛ ep̄us interi p̄bendam illā ꝯtra formā ꝯcessiōis sue alicui nō cōferat. In fine dicit papa si ꝯcessiōes hmōi ad ꝯsequētiā traherent fieri possēt i fraudē lateraū. ꝯcil. ꝑ q̄d bñficia anteq̄ vacēt ꝯferri ꝓhibent. vñ p̄cipit papa q occasione hui⁹ mādati q̄d ꝯtinet gr̄am sp̄alē fraudē adhibere volentib⁹ licētia nullatenus tribuat. ¶ Nota q ep̄us ex causa pōt delegare prebēdaꝝ collationes. quia hoc est iurisditionis. Item concessiones vel donationes facte in fraudem iuris nō valēt. Item priuilegium personale ad ius commune trahi non debet.

Diuisio.

¶ Glo. se. soluit tres q̄stiōes solutas iure nouo. vl. adhuc q̄rit ꝛ sol.

g ¶ Canonice. Hoc eni itelligebat i illa ꝯcessiōe vt ꝑsone idonee: et nō canōico illā ꝯferret. s̄. de elec. cām q̄. Ar. j. vt ec. bñfi. vt nr̄m. ff. de fui. sicut. ff. de rit. nup. q̄q̄. S3 q̄d si ille ꝯferat idigno: nūq̄d iteꝝ posset dare? Certe nō. s̄. de elec. cū i cūct̄. Idē credo si elect⁹ ille nō vult ꝯsentire: q2 ius redit ad p̄stinū statū. s̄. de elec. cū vinto nieñ. ar. vide. c. si ꝯpromissari⁹ de elec. li. vj. S3 nūq̄d ep̄s ꝛ capitulū cam dare pn̄t? Ita: q2 † dol⁹ ꝓcuratorꝭ nō obest dn̄o. ff. d̄ dolo. et elegāter. §. pe. s̄. de resti. in inte. c. ij. ꝛ. s̄. vt lit. nō ꝯte. c. j. vbi de h̄. Ui. S3 pōe q ep̄s añ collationē ipi⁹. H. ꝯferat eā nūq̄d valet collatio? sic. S3 si clausula illa si ꝯfecerit decernim⁹ irritū ꝛ inane ꝛc̄. adiecta fuisset tūc nō posset cōferre. s̄. de p̄bē. iter cetera. al's si ep̄s cōferret credo q collatio teneret. s̄. de p̄ben. dilect⁹ filius. G. Ber.

† De his oībus dic vt. j. de elec. si cōpromissari⁹ li. vj. Jo. ā.

¶ Glosa sequens primo alle. vnam concor. rationem reddit. dubiū soluit. et arg. Secundo. querit. sol. et contra solutionem. all.

hmōi cōtra formā cōcessionis[a] tue ꝯferre alicui non presumas: et. j. ¶ Qꝛ vero concessiones tales (si ad consequentiā traherentur) fieri possent in fraudē[b] canonice sanctionis: ꝑ quā ꝓhibēt ecclesiastica bñficia concedi siue ꝓmitti anteq̄ȝ vacēt: nolum⁹ q̄ huiusmodi occasione mandati qđ gratiam cōtinet personalē: fraudē adhibere volētibus licentia concedatur. Idem.

Lateranū. conciliū de beneficijs vltra sex menses vacātibus ad epatus non extendit. Ca. xij

Dilect⁹ fili⁹ mgr̄. Gu. canonic⁹ † vester nobis suggessit q̄ epo vr̄o viā vniuerse carnis igresso/ archieps scte seuerine asserēs q̄ ꝓpter negligētiā vestrā ad ipm erat eligēdi auctas deuoluta: i epm vestrū elegit eū dē. ¶ Nos igit attēdētes q̄ canō lateranē. cōcilij ab alexandro papa cōtra negligentes editus/ ad archiepiscopatū vel epatū nō solet extēdi[c]: sed ad ꝑsonat⁹ alios ⁊ minora eccliastica beneficia coartari: electionem hmōi iustitia cassauimus exigente. Idē porī hosteñ. ⁊ superiori sancti fridi.

Non valet promissio beneficij vacaturi. Capitulum. xiij.

Ex tenore lrarū vestrarum accepimus q̄ cum causā que inter. J. clericum ex vna parte/ ⁊ abbatē ⁊ cōuētū de bello ex altera sup ꝓuisiōe vertebat ipsius: ⁊. j. Dictus cleric⁹ post litē cōtestatam chartā quādā[d] monachorū exhibuit cōtinētē: q̄ primaȝ † ecclesiā ad donationē suam spectantem assignarent eidem ⁊. j. ¶ Nos igitur attendentes q̄ ꝓmissio predicta nō tenet: vtpote contra statuta[e] lateranē. concil. attentata mandamus quatenus memorato clerico super hoc silētium imponentes/ ab impetitione ipsius dictos abbatem ⁊ monachos absoluatis. Idem.

Obligatur prelatus qui promittit prouidere cum poterit. Capitulum. xiiij.

Accedens ad apo. se. R. clericus sua nobis insinuatione monstrauit: q̄ cū promiseritis vos prouisuros eideȝ i eccliastico beneficio cū posseti sicut ꝑ lrās iudicū delegati inde cōfectas liq̄do apparebat: et. j. ¶ Nos āt ꝯsiderātes q̄ aliud est ꝓlatū ꝓmittē bñficij collationē cum poterit: aliud cum vacabit: cū in multis casib⁹[f] se facultas offerre posset in q̄b⁹ collatio nō eēt in expectatione vacaturi bñficij differēda: mādam⁹ q̄ten⁹ mēorato. R. (cū poterit) ecclesiasticuȝ beneficium assignetis. Idem.

a ¶ Cōcessiōis. Sic. s̄. de ꝓbē. relatū. Nō eni reuocat ꝑfecta donatio. xxij. q. ij. nō eni. ⁊. C. de vsuca. ꝓ donato. l. vl. ⁊. C. de condi. ob cām da. cū ancillam: nisi ob culpā donatarij. xvj. q. vij. inuētū. lvj. di. satis ꝑuersū. ⁊. j. de do. c. vl. C. de reuo. dona. l. vl. ⁊ isti. de dona. §. sciendū. Sȝ si ante istud mādatū illā cōtulissent epus et capitulū si qua prebenda vacasset valeret collatio: qꝛ tal' donatio vl' cōcessio nō tenuit: vt h̄ pȝ ⁊ si. s̄ eo. relatū. et. j. e. c. vl. Itē hic habes q̄ cōcessio q̄ nulla est efficit valida ꝑ ꝯsensuȝ pape: simile. iij. q. vj. h̄ q̄ppe. Sȝ nūq̄d eps pōt istud ius delegare alij cū illud sibi cōpetat? Ar. q̄ sic. s̄. de elec. suffraganeis. de cōse. dist. j. missarū. et. c. null⁹. ij. maxie cū instituere sit iurisditiōis nō epalis officij. s̄. de elec. nosti. et. c. transmissam. Rñdeo i gñe ꝑt eps ex cā delegare tā istitutionē q̄ȝ admistrationē rerū suarū. xvj. q. j. statuimus. ⁊. s̄. de insti. ex frequētib⁹ † sed non i specie ꝑ hanc decre. ⁊. j. e. c. vl. qꝛ illud possȝ fieri in fraudē ꝯstōnis. s̄. e. nulla: verūtñ ius instituendi i aliqua ecclia donare posset. j. de dona. pastoralis. Ar. ꝯ. j. de iure pa. cū dilect⁹. vbi legatus refuat sibi donationem ꝑme vacature. Jo.

b ¶ In fraudē. No. h̄ arg. q̄ si aliq̄d ꝓhibet vna via non conceditur alia via: qꝛ fraus fit legi. sic. s̄. de ꝓcu. tue fratnitati: vbi ď hoc. ⁊ optime habes h̄. ff. ď tutori. ⁊ cura. si rē. §. j. ⁊. ff. ď cōdi. insti. que sub cōdictione. §. si q̄s ⁊. ff. de bo. liber. q̄ritur. ⁊. C. si mācipiū ita venerit ne ꝓsti. l. vl. ff. ad mace. l. iij. §. is aūt. in fi. ⁊. ff. de spon. l. oratio. ⁊. j. de priui. quanto: vbi de hoc.

Dilectus. ¶ Cōis diuisio. Primo petitio. Secundo repulsio ibi: Nos. Abbas sicu. ¶ Casus. Magr̄. Gu. canonicus cuiusdā ecclie cathedral' accessit ad pa. exponens eidē q̄ epo suo viā vniuerse carnis ingresso Archieps scte seuerine credēs q̄ ꝑ negligentiā canonicorū q̄ non elegerant ifra. vj. mēses ad ipm eēt eligēdi auctas deuoluta dictū. G. elegerit in epm. Pa. videns q̄ canon lateranē. cōcilij ꝯ negligētes editus ad epatus vl' archiepatus nō solet extēdi: sed ad ꝑsonatus alios et miora bñficia. vñ electionē hmōi exigēte iustitia cassauit. Per hanc dec. declarat illa decretal'. nulla de q̄bus bñficijs intelligat: nec corrigit ista ꝑ illā ꝯstōem. Ne ꝓ defectu. ¶ No. q̄ canō lata. ꝯci. ꝯ negligētes edit⁹ ad epat⁹ vel archiepat⁹. nō extēdit: sȝ ad ꝑsonat⁹ alios ⁊ miora bñficis. Ber. ¶ Glo. se. ponit quō lateranē. conciliū in deuolutione cōcordat concilio generali: sed discordat in tempore.

c ¶ Extendi. Hodie vero si cathedralis ecclia vel regularis ꝑ tres mēses vacauerit: eligendi potestas deuoluitur ad ꝓximū superiorē. s̄. de elec. ne ꝓ defectu: ⁊ ita hodie valeret talis electio facta post tres menses. constitutio illa. s̄. e. nulla loq̄t de minorib⁹ dignitatibus ⁊ bñficijs: vñ nō extendit ad epatus vel archiepatus: sed poterat conferre eos auctoritate illius canonis. l. dis. postq̄ȝ. et lxiij. di. obeuntibus. vnde non valuit hic electio facta auctoritate ipsius. illa ne pro defectu locum habet tantū in episcopatibus/ archiepiscopatibus/ et abbatijs. B.

Ex tenore. Cōis diuisio. Scđa pars ibi: nos igit. Abbas sic. ¶ Casus. Inter. J. clericū ex pte vna et abbatē ⁊ cōuentū de bello ex altera vertebatur q̄stio sup ꝓmissione ipius Johānis impetrauit cām cōmitti sup hoc quibusdā iudicibus corā quibus petebat dictū abbatē ⁊ monachos cōpelli ad ꝓmissionē ipius ſm qđ sibi ꝓmiserant lite contestata dictus. J. exhibuit quandā cartā continentē q̄ monachi promiserant ei dare primā eccliaȝ ad donationē suam pertinentē. Monachi dicebant se ad hoc non teneri cum talis promissio fuerit contra lateranē. conci. dubitauerūt iudices quid iuris esset pa. consultus rñdet. q̄ ꝓmissio ꝑdicta non tenet facta contra cōcil'. lateranē. vnde mandat q̄ ꝑdicto clerico sup hoc silētiū iponat. ¶ No. q̄ hic audit allegās turpitudinē suā ⁊ ꝯ factū suū excipiendo. Item promissio contra conciliū lateranē. nō tenet. nec obligationem inducit. Ber.

d ¶ Chartā quandā. Sibi imputet qui chartam hmōi ꝯ se exhibuit quia potuit ꝓuidere an ei ꝓdesset vel obesset. sic s̄. ď fi. instru. imputari. ⁊. s̄. ď prescrip. ca. pe. ad finem. ¶ Glo. se. reci. obijciēdo q̄ turpitudinē suā allegans ⁊c. soluit ponens quattuor casus i q̄bus audit. signat etiā ꝯriū: remittit et soluit.

e ¶ Statuta s̄. e. nulla. ⁊. c. relatum. Hic auditi fuerūt monachi isti turpitudinē suā allegātes in odiū illi⁹ recipientes turpē ꝓmissionē. xxviij di. dyaconi. sic auditur quis vbi ꝯtitur ꝑiculū anīe. s̄. de re iudi. lator. ⁊. c. cōsanguinei: imo generaliter in excipiendo bñ pōt q̄s allegare turpitudinē suā. ff. de cōdi. ob tur. cāȝ: ꝑ totū ⁊ etiā in agēdo cū eā allegat ꝯ eum qui eā exegit. C. de iureiur. l. j. ⁊. ij. Ar. ꝯ s̄. e. cū super q̄stiōe: sed ibi soluit: pl⁹ fuit ibi ꝓcessū: qꝛ recept⁹ fuit in canonicū h̄sola ꝓmissio interuenit: quia ibi non fuit ꝓbatū q̄ ꝯ cōciliuȝ ille receptus fuisset alio q̄n bñ fuisset repulsus.

Accedens. Pria pars factum narrat. scđa approbat ibi: nos. Et hodie ꝓpt abusiones prelatorū qui in fraudē cōcilij latera. ꝓmittebāt beneficia cum facultas se obtulerit est correctum hoc. c. per. c. ij. j. eo. titu. lib. vj. nam nullo modo hodie valet promissio: siue fiat de vacatura siue in gñe: cum facultas se obtulerit. Ab. sicu. ¶ Casus. Quidam monachi promiserunt cuidam clerico. R. nomine prouidere in ecclesiastico beneficio quādo possent siue cum obtulerit se facultas. sed quia non prouidebant eidem impetrauit litteras contra ipsos ad quosdam iudices delegatos coram quibus petebat monachos compelli vt prouiderent eidem ſm quod ꝓmiserant. Respōdebant monachi q̄ non tenebantur ei prouidere per illam promissionem cum sit facta contra cōci. lateranē. Iudices super hoc dubitantes significauerunt hoc domino pa. ⁊ ipe super hoc rescribit monachis illis dicēs q̄ aliud est prelatum ꝓmittere collationem beneficij cum poterit/ ⁊ aliud cum vacabit cū in multis casibus facultas se possit siue posset offerre: in quibus collatio non esset sub expectatione vacaturi beneficij differenda. vnde mandat illis vt prefato clerico cum potuerint beneficiū ecclesiasticum debeant assignare. ¶ Nota. q̄ promissio de non vacante non valet. Item aliud est promittere beneficium cum vacauerit qđ nō licet/ ⁊ aliud cum facultas se obtulerit quod licet. vnde patet promissionem non vacantis factam in gñe non valere. Ber.

f ¶ Casibus. Generalior est enim ista concessio cū potero/ q̄ȝ ista cum vacabit: nec etiam in ea contingit expectare mortem alteri⁹ sicut in alia. nam possunt aliqui priuari ecclesijs. s̄. de preben. referente. Item quandoq̄ȝ aliqui renūciant. Item quia possunt aliq̄ adiungi alijs tanq̄ȝ socij in ecclesia. Item possunt fieri de vna prebenda due. s̄. de preben. vacante. Item quia possunt augeri facultates ex testamento alicuius vel donatione: ⁊ sic non semper timetur q̄ aliquis desideret mortem alterius que fuit causa huius prohibitionis. vt. s̄. e. c. ij. sepe eni permittit aliq̄d in gñe qđ non ꝑmittitur in specie. xiij. q. ij. nō estimem⁹. xxiij. q. iiij. nō potest. ff. de q̄sti. l. j. §. q̄stionē. s̄. de of. or. si sacerdos. Et codē modo videt q̄ hmōi ꝓmissio valeat: ꝓmitto tibi beneficiū eccliasticum: cū sit gñalis.

Donatio ꝑfecta nō reuocat.

† al. cōcanonicus.

† Et de of. vic. c. vl. li. vj. et de prebē. statutū. in fi. eo. li. ꝑ que iura ⁊ ꝑ hanc glo. dictaui cuidā meo scholarino diu requisito ꝑ patrē cui pareri decebat q̄ daret vicario suo potestatē cōferēdi primum bñficiū qđ vacaret ſm hanc formā q̄ dabat vicario gñalē potestatem conferendi bñficia ad ipsius collationē spectātia quādo illa vacare cōtingeret tñ ꝑ aliā lrām inhibuit q̄ ex q̄ vnū beneficiū cōtulisset: secundū conferre nō posset nisi pri⁹ notificato sibi cui ꝑsone dictū bñficiū contulisset: ⁊ responso ab ipō recepto per ipsi⁹ lrās q̄ per collationē illā grāȝ haberet. Joan. and.

Diuisio.

† al. proximam.

Turpitudinē allegās quāq̄ȝ auditur.

Diuisio.

Bñficia vacare possūt sepe sine morte.

Diuisio.

Postulastis. ¶ In pma ponit̄ cōsultatio. In scđa rñsio ibi: ad qđ. a quo vnū casum excipit ibi nisi. quē determiat ibi: et ī hoc. Ab. ¶ Casus. In quadā archiepali ecclia collatio pbēdaꝝ siue bñficioꝝ ptinet cōiter ad archiepm ꝛ caplm. q̄rebat̄ si infra. vj. mēses pbēdā vacātē neglexerit ordiare/ vtrū collatio ipsi' pbēde penes archiepm remaneat? Rñ. pa. si caplm ꝛ archieps ifra pdictū tēpus circa hoc fuerit negligentes: nec ab archiepo ad caplm nec a capitulo ad archiepm potestas deuoluit̄ pferendi: sed ad supiorem s̄m lateraň. cōcil. trāsit collatio. nisi forte archieps nō tāq̄ plat' sꝫ tāq̄ canonic' cū caplo ius habeat cōferēdi. in eo casu si archieps dolose ipedierit collatiōem: dol' ei pdesse nō debꝫ. ¶ Nota casum in quo metropolitan' nō pōt purgare negligētiā capli. Itē istud est ius cōe q collatio bñficioꝝ simul ad capitulū et epm ptinet. et tūc p negligētiā trāsfertur ad supiorē pximū. Itē qñq archieps residet in capitulo vt plat' qñq vt simplex canonicus. Item dol' nemini debet suffragari. Ber.

a ¶ Nisi. Mutat casum qñ scꝫ non ptinet simul ad epm ꝛ caplm ius eligendi. si. s. de of. delega. consultationibus.

¶ Glo. seq. querit obijciēdo. ꝛ sol. Iteꝝ obijcit ponit dictū io. et sol.

b ¶ Sed vt canonicus. Hic patet q vbi eligēdi ius cōiter ptinet ad epm ꝛ caplm hmōi ius eligēdi non deuoluit̄ de vno ad aliū. de hoc etiā dictū fuit. s. de of. ordi. irrefragabili. Sed qualiter eps potest stare in caplo quasi canōic'? q̄ q̄cito fuit ꝯsecrat' ī epm vacāt priora bñficia sua. s. de elec. cū in cūctis. et municeps esse desijt senatoriam dignitatē adept'. ff. ad municip. l. municeps. nec pōt dici q eligi possit postea ī canonicū: q̄ s̄m hoc oporteret ipm ꝯfirmare suā ꝓpriā electionē: qđ esse nō debet. s. de isti. cū ad nostrā? Potest dici q lꝫ dignitates pores pdat: ius tñ canonici retinet non qđ pri' habebat. †sꝫ qđ eps p̄us ꝯsueuit hr̄e p vicariū: eoipo q q̄s eligit̄ in epm eligit̄ ad tale ius canonici de ꝯsuetudine loci. ꝛ ex causa itelligo hāc cōsuetudinē itroductā fuisse. ar. s. e. cū nostris. Sed obijcio forti' si eps eligit̄ quasi canonic' de nouo elect': ergo ī eligēdo nō hꝫ pmā vocē: q̄ sic eligeret seipm qđ esse nō dꝫ. s. de insti. cū ad nram. Dixit Jo. q illud ius canonici ad qđ elect' est eps est p̄uilegiatū ꝛ excedit alia iura: ꝛ hoc ideo: q̄ illud ius annexū epali est dignitati: ꝛ rōne ꝯnexitatꝭ sepe sortit̄ aliq̄s p̄uilegiū. vt. xviij. q. iiij. si quis cōtumax. ff. de rei vendi. q̄ religiosis. ꝛ. s. de iudi. q̄to. Qđ p̄us dictū est veri' est: q̄ simul eligit̄ ad vtrūq̄ eoipo q eligit̄ in epm: eligit̄ in canonicū: ꝛ de speciali ꝯsuetudine hoc obtinet.

†Facit clemē. de prebē. si iuxta. Jo. and.

c ¶ Cum dolose impedierit. Ut quia fecit q pposit9 qui habet cōgregare capitulū differret: et pmittēs q ad populū suum cōferret. Et expone cum pro si.

¶ Glo. seq. ponit duas lecturas. et secundam approbat.

¶ Dolus. Si ergo caplm nō eligat infra tps statutum pcurante epo nō deuoluit̄ ppter hoc eligēdi potestas ad epm: ꝛ dolus eius nō oberit caplo: q̄ illud tps restituēdū est caplo. ff. ex qui. cau. ma. ait ptor. §. vlti. ꝛ. l. sed ꝛ si. §. hoc quoq̄. ꝛ. s. de in integ. resti. ex lr̄is. Secus si dolo alterius factū esset: quia tūc ageret̄ ꝯtra illū qui dolū fecit. ff. de dolo. l. arbitrio. §. penul. si esset soluendo. Sed in casu isto dolosus nō est soluēdo: ꝛ ideo restituit̄ caplo pristinū ius. ff. de eo p quē fac. erit. l. vl. ꝛ. ff. de dolo. ꝛ eleganter. §. penul. Jo. Cōtrariū credo. ‡et imputēt sibi quia nō elegerūt infra tēpus. sic enim alias vbi eligere nō possunt: tamē currit tēpus. s. de elec. ca. vlti. et potestas eligēdi nō deuoluit̄ ad episcopū ppter dolum suum: sed ad superiorem vt in littera dicitur. Ber.

Electio dan tollat̄ caplo q dolo alicuius infra tēpus nō eligit.

‡Cōcordādo has opiniones dici pt q si ppt dolū epi canonici nō eligunt nec eligere pñt xa sit pma opinio. et ad h s. eo. q. Si xo dolo epi eligē negligūt vera sit scđa opinio glo. et p ea s. de his q̄ vi metusve cau. fi. cū dilecti. de primo putat exēpl ī qñ eps h respectu illos excōicauit vel suspēdit: vl p aliū hoc fieri pcurauit vl singularē coegit eos se absentare. vl alio sīle. ī his ei aut nō curret tps aut restituetur eisdē. Jo. ā.

Cum dilecta. ¶ Directa vel idirecta pmissio facta a patrono de beneficio vacaturo nō tenet. Primo narrat factum qđ scđo irritat ꝛ fieri phibet ibi: mandam'. Ab. ¶ Casus. Comitissa Flandreñ. habet ius patronatus in quibusdā ecclesijs in q̄bus habet p̄sentationē: quasdā pmissiones fecit de nō vacātib' beneficijs ꝛ donationes illoꝝ beneficioꝝ posuit in manib' quorūdā vt cōferrēt illa cū vacauerit. puenit hoc ad noticiā dñi pape: vnde mādat quibusdam quatenus huiusmodi donationes denūciēt irritas et inanes. pcipiēdo illi comitisse ne de cetero sīlia attēptare p̄sumat. ¶ Nota q pmissio vel collatio de bñficio nō vacāte nō tenet. Ber.

e ¶ Promissiones. Huiusmodi promissiones irrite sunt. s. eo. nulla. et. c. relatum. et. c. ex tenore. et. c. constitutus.

¶ Si ad caplm ꝛ prelatū vt plātum ptās ꝯferēdi ptinet: de vno ad alteꝝ lapsu tpis nō trāsit: secus si plat' itersit vt canonic': q̄ tūc de caplo trāsit ad platū: nisi dolum cōmittat. h. d. et est text' multum allegabilis. Caplm. xv.

Postulastis p se. ap. edoceri vt cum ad vos ꝛ archiepm vr̄m simul donatio pbēdaꝝ ecclie vr̄e ptineat. vtrū pbēde vacantis donatio penes archiepm ipm remaneat: si eā ifra semestre tps neglexeritis ordiare? ¶ Ad qđ breuiter. r. q si vos et idem archieps ifra tps p̄scriptū circa h negligētes extiteritis: sic nec ab illo ad vos/ ita nec a vobis ad illū ptās deuoluit̄ ꝯferēdi: sed s̄m statuta lateraň. ꝯci. ad supiorem transit donatio. ¶ Nisi[a] forte archieps nō vt plat': sꝫ vt canonicus[b] vobiscū ius habeat ꝯferēdi. ¶ Et ī hoc casu cū dolose[c] ipedierit dolus[d] ei suffragari nō debet.

Honorius. iij. episcopo et preposito capituli cameraceñ.

¶ Sicut nō pt pron' pmittere se p̄sentaturꝫ aliquē ad bñficium vacaturꝫ: ita nec dare ptātē p̄sentādi āteq̄ bñficiū vacet. Ca. xvj.

Cum dilecta ī christo filia comitissa flandreñ. fecerit pmissiones[e] de nō vacātib' bñficijs eccliaꝝ: ī q̄b' ius obtinet patronat': ꝛ donatiōes[f] eoꝝ in manib' posuerit alienis. ¶ Mādamus quatenus id irritū decernētes ihibeatis eidē: ne similia de cetero attētare presumat.

Ne sede vacante aliquid innouetur.

Inno. iij. priori ꝛ ꝯuētui glastoñ.

¶ Vacāte sede status eius mutari non debet. Capitulum. j.

Nouit ille q̄ scrutator[g] est cordiū q lꝫ. C. p. no. ecclesiā vr̄aꝫ erexerit cathedralem/ ipāꝫ bathonieñ.

¶ Glo. seq. obijcit: et dupliciter soluit.

f ¶ Donationes. Talis donatio nō tenuit facta de re nō vacāte: vnde ea nō obstāte potuit comitissa presentare vacātibus ecclesijs illis. j. de iure patro. illud. ꝛ p̄terea talis donatio fieret in fraudē canonice sanctionis. s. e. ꝯstitut'. vnde nō teneret nisi confirmaret̄ a papa: vt ibi. Sed videt̄ q comitissa non poterat hoc allegare: q̄ turpitudinem suā in hoc pponebat. s. eo. cum sup questione. et. j. de dona. inter dilectos. et. C. de transac. l. transactione finita. et. C. de reuo. dona. cum pstitearis. et q̄ in legē cōmisit frustra legis iplorat auxilium. j. de vsur. q̄ frustra. ff. de minori. l. auxilium. Sed dicas q ī casu isto bene audiret̄ comitissa †cū nullum ius adbuc sit acquisitū donatarijs. vt. s. ex tenore. De hoc dictū est. s. e. cum sup questione. Uel forte comitissa hic non agebat: sed factū ipsius qđ erat contra ius innotuit domino pape: vnde papa illud decreuit irritū: et mandat vt de cetero talia non debeat attētare cum illud sit contrarium iuri. Ber.

Habet̄ ps. vij. Sap. j. Hie. xvij.

†Saltē implorando iudicis officiū ppter iudiciū comitatus. s. de iu reiur. itellecto. vel et si agere non posset denūciare nō potuit. eo. tit. quēadmodū s̄m Gof. Jo. and.

¶ Rubrica Ne sede vacante. ¶ Supra visum est de istitutionibus et collationib' beneficiorū: sed quia posset dubitari nūquid sede vacante capitulū succedat in ipsorum collatione: merito hinc sumpta occasione subijcitur hec rubrica generalis ne sede vacante. Et pōdera: quia rubrica loquit̄ negatiue et ponit orationē perfectā: et ex ea potest argui q nihil potest innouari sede vacante in preiudiciū ipsius sedis: nisi iure expresse caueatur: valet enim ar. ex rubro iuxta no. s. in proemio. ꝛ. C. etiā ob cyro. pecu. pig. te. pos. super rubrica. et in. l. j. co. titu. Abbas.

¶ De hac materia habet̄. xij. q. ij. hec huius placiti. ꝛ in multꝭ. c. seq.

Nouit ille. ¶ In prima ponitur petitio cū facti narratione. In secūda petitionis repulsio cum quadā ptestatione. Secūda ibi: attēdētes. Ab. ¶ Casus. Celestinus pa. monasterium glostonieñ. erexit ī ecclesiā cathedralē vniendo illud ecclesie bathonieñ. vt idem esset episcopus vtriusq̄. post hec monachi cōquerebātur domino Innocen. q illa vnio vergebat in graue preiudiciū monasterij sui. cum per illam vnionem solueretur religio. elemosyna fraudabatur: et hospitalitas tolleretur. vnde petebant sibi et monasterio puideri super his. ppter qđ mandauit pa. quibusdā vt monasteriū ipsum sub prioris regimine facerēt gubernari. et episcopus certis redditib' esset ꝯtētus vnione manēte. et q episcopus res monasterij nō expenderet: et ad petitionem bathonieñ. episcopi confirmauit Innocen. hāc prouisionem suo priuilegio. Mortuo bathonieñ. episcopo petebant monachi a domino pa. vt statū monasterij sui deberet in melius releuare quia tēpus aduenerat in quo illud fieri poterat sine scandalo. et hoc idem petebat bathonieñ. ecclesia et dominus rex et alij plures magnates et episcopi et abbates. vt vnione penitus dissoluta monasteriū reduceret in statū antiquū. dominus pa. cōsiderās q sede vacāte non debet aliq̄d innouari: cū non sit q̄ ius episcopale defendat. ne papa visus sit plus prouidisse p̄sone q̄ ecclesie: si mortuo illo episcopo mutaret subito id qđ eo viuente concessit. et ideo petitionem illorū non potuit exaudire. verūtamen concedit illis vt cū ecclesia bathonieñ. de pastore fuerit ordinata ius suum prosequendi liberā habeāt facultatem. interim tamen monasterium regatur sub cura prioris. ¶ Nota q sede vacante nihil est innouādū. Item tunc ecclesia caret defensore et sic non est qui non agat vel conueniat. Item que cū deliberatione facta sunt non debent subito imutari. Bernar.

g ¶ Scrutator. xxxij. dist. erubescant. et. xxiiij. q. iij. deus qui. et. ij. q. v. consuluisti. et. xxxij. q. v. christiana.

¶ Glosa sequens tractat de triplici vnione.

a ℭ Vniendo. Nota ꝙ tribꝰ modis fit vnio eccliaꝝ. vno mõ sic vt vna subijciat alteri: ⁊ ſm h̄ erit sedes apd illã cui subijcit. Vel sic pñt vniri vt ex duabꝰ dignitatibꝰ fiat vna: et ſm hoc illi q̄ sũt i vna ecclia canonici sunt i alia. ⁊ tã isti q̃ȝ illi ĩterersũt i electiõe plati ⁊ i alijs negocijs: sȝ i hac vnione distiguit: qꝛ aut vna ecclia vnit alteri: aut ille due vniunt in simul q̄ duo diuersa sũt: sed si vna vnit alteri ſm hoc illiꝰ naturã ⁊ cõsuetudinẽ ⁊ ꝑuilegia assumit cui vnitur. ĩ. de sta. mona. recolẽtes. §. vl. si aũt simlr vniunt: tũc cõsuetudĩes et ꝑuilegia q̄ meliora sunt ⁊ hũaniora in altera eaꝝ debent vniri vel retineri munita. ar. de pe. di. j. medicamẽtũ. xxxij. q. j. nõ ẽ culpandꝰ. Sicut ĩpator cũ vnit actionẽ bone fidei ⁊ stricti iurj illud vnicũ retinet ea q̄ meliora fuerũt i altera actiõe. vt. C. de rei vxo. act. l. vna. in pn. similr cũ legata ⁊ fideicõmissa vniũt id qd̄ humaniꝰ erat tã in vna q̃ȝ in alia retinuit illud vnitũ. C. cõia de leg. l. ij. circa fi. Tertio mõ pñt vniri ita ꝙ vtraq̃ȝ remaneat epalis: ⁊ ſm h̄ sunt duo epatꝰ. lȝ idẽ sit eṗs vtriusq̃ȝ ecclie. vt. xvj. q. j. et tpis q̄litas: et ſm hoc si ille ecclie diuersis suberãt metropolitanis ꝓpt illã vnionẽ neuter metropolitanus perdit ius suũ † ĩ. de religio. domi. quia monasterium. Jo.

† Dicebat Inno. q̄ dicta sunt nõ sunt perpetua. et iõ inspiciẽdꝰ est tenor ꝑuilegioꝝ. d ꝑui. porro. idem Host. alr. de of. or. duo simul. Jo. ã.

¶ Glo. seq. ad tres rationes textus addit duas.

b ℭ Religio. Quia eṗs erat abbas vñ nõ posset ꝯueniẽter seruari religio cũ essent diuerse ꝓfessiõis: qꝛ nõ debẽt ꝑmiscuis actibꝰ turbari officia. ar. C. de testa. ꝯsulta diualia. ⁊ lxxxix. dist. singula. Itẽ qꝛ cõia materiã discordie creare solent. ff. de leg. ij. cũ pr. §. dulcissimis: ⁊ naturale vitiũ est negligi qd̄ cõiter possidet. C. q̄ñ et quibus q̄rta pars debet. l. ij. lib. x. ex hmõi causis videbat vnio dãnosa. Jo.

c ℭ Hospitalitas. Ad quã ꝑcipue clerici et monachi tenẽtur. ſ. de preben. de monachis. et. xvj. q. j. quoniã quicquid. eṗs enim redditus illos ꝑcipiebat de quibꝰ elemosyna fieri consueuit.

d ℭ Cepimus. Mãdauit Inno q̄busdã vt mõasteriũ iṗm sub ꝓoribus regimine facerẽt gubernari: ⁊ eṗs certis redditibꝰ esset cõtẽtꝰ vnione manẽte: ⁊ ꝙ eṗs res monasterij non expẽderet: nec eṗs bona ecclie vacãtj sibi subiecte alienare posset. iõ dicit ad releuandũ ecclie vr̃e statũ cepimꝰ ĩtẽdere ⁊c̄. et h̄ Inno. ad petitionẽ bathoñ. epi suo ꝑuilegio ꝯfirmauit: iõ dicit. ĩ. sic ꝙ eo viuẽte ꝯcessimus ⁊c̄. hoc ĩtelligas qd̄ dicit ĩ ꝑncipio nouit ille q̄ scrutator est cordium ꝙ li. ⁊c̄. Nota ꝙ ãte vacationẽ istã dñs Inno. ꝑcepit q̄busdã iudicibꝰ vt deberẽt ĩstituere ꝓorẽ ĩ illo monasterio ꝑ quẽ illud monasteriũ regeret. ⁊ ita factũ fuit: ⁊ ita postea vacãte ecclia hac petierũt a domino papa vt ipse solueret vnionem.

e ℭ Bathoñ. De isto eṗo nomine sauarico dixit q̄dã versificator.

Versus.

Hospes erat mũdo ꝑ mũdũ semꝑ eũdo. Sic supma dies fit sibi prima quies. Itẽ dũ describerent debita sua ‡ dixit quidã alius. Domine me pone creditorem in legione.

‡ Multos enĩ creditores exinaniuit. nouerũt hoc senẽses bonoñ. q̄dã ⁊ mlri ãglici. Jo. an.

¶ Glo. seq. reci. ꝑ. q. an ꝓpt necessitatem vacãte ecclia possint clerici ⁊c̄. ponit opi. Hug. q̄ respicit ecclesiã cathedralẽ. Demũ circa cõtractus factos sede vacante ponit opi. Jo. quã reprobat.

f ℭ Sede vacãte. Vacãte enĩ ecclia clerici nõ pñt disponere aliq̄d de rebus ecclie. xij. q. ij. si q̄ de rebꝰ. vbi de hoc. Nec eṗs bona ecclesie vacãtis sibi subiecte alienare põt. x. q. ij. si q̄s eṗs. ⁊ lxxv. dist. q̄m. Hu. tñ dicebat ꝙ si sit magna necessitas clerici pñt aliq̄ alienare: ⁊ ĩducebat ad hoc. lxxj. dist. fraternitatẽ. qd̄ potiꝰ ꝯtradicit. † et xij. q. ij. ꝑcarie. dũ tñ adsit auctoritas metropolitani: sed nõ est ille casus in quo metropolitanꝰ debeat se intromittere de clericis suffraganeoꝝ suoꝝ: et est ar. ad hoc ꝙ iudex ꝑstat auctatẽ facto minoris eo tpe quo non hȝ curatorẽ. C. q̄ admit. ad bo. pos. l. bonorum. ‡ Itẽ in minoribꝰ ecclesijs põt eṗs aliqua alienare ꝓpter necessitatẽ mortuo sacerdote. x. q. ij. si q̄s eṗs. Itẽ si canonici faciant aliquẽ cõtractũ mortuo eṗo: dicit Jo. ꝙ tenet ꝯtractꝰ lȝ debeat rescindi si lesa est ecclia. xij. q. ij. si qua de rebꝰ: sicut est in cõtractu minoris q̄ non hȝ curatorẽ. C. de in integ. resti. minoꝝ. si curatorẽ. hoc ego non credo: ĩmo talis ꝯtractꝰ nullꝰ est ⁊ sine aliq̄ restitutiõe reuocatur: q̄tenꝰ de facto ꝓcessit idẽ eẽt si haberet platũ: ⁊ hoc etiã dico ꝑ dictũ. c. si q̄ de rebꝰ: qꝛ dat optio eṗo vtrũ velit stare ꝯtractui vel non circa aliquã restitutionẽ: ⁊ hoc ĩ fauorẽ ecclesie. ⁊ sic ĩtelligit Hu. illud. c. si q̄ de rebꝰ: ⁊ incipit tũc tenere talis contractꝰ si eṗs ratum habeat et qd̄ sit verũ: hoc pȝ. ĩ. c. vl. vbi attestationes recepte vacante ecclesia nõ valẽt. ĩ. e. c. px. arg. ⁊ h̄ etiã: qꝛ sede vacãte nihil est ĩnouandũ. Itẽ nec valet snĩa ꝯ ecclesiã lata sicut nec contra minorẽ q̄ nõ hȝ tutorem vel curatorẽ. ff. de re iudi. §. vlti. C. qui da. tu. pos. vniuersis.

† Quia ibi clericus ecclesie vacantis petitus fuit a papa. Jo. and.

‡ Illd̄ spãle q̄ñ cõpetens iudex vidẽs hereditatem lucrosam ex certa sciẽtia dat bonorũ possessorem pupillo. alrs non acq̄ret ei sine tutoris auctoritate: et si sit lucrosa. isti. d auc. tu. §. j. ⁊ ij. Eodẽ mõ rñdet ad. l. ait pretor. §. ꝓmittit. ff. de minori. qd̄ sit spãle ꝓpt iudicis auctoritatem: nec ibi obligat mior sȝ obligatꝰ sibi liberat. Jo. and.

ecclie vniẽdo[a] vt idẽ eẽt eṗs vtriusq̃ȝ: qꝛ tñ hec vnio asserebatur a vobis i graue ꝑiudiciũ glastoñ. ecclie redũdare: cũ ꝑ iṗam dissolueret religio[b] et fraudaretur elemosyna: ⁊ hospitalitas[c] tolleret: nos ad releuãdũ ecclie vr̃e statũ cepimus[d] intẽdere diligẽter: ⁊. ĩ. ¶ Vos aũt post obitũ bathoniẽ. epi humilit postulastis: vt qꝛ tẽpus aduenerat quo sine scãdalo ecclie vr̃e ruina poterat releuari: cũ ⁊ bathoniẽ.[e] ecclia id iṗm pariṫ postularet: rex quoq̃ȝ cũ regni magnatibꝰ: ⁊ q̄dã epi cũ multis abbatibꝰ deposcerẽt illud idẽ. vt vnione penitus dissoluta monasteriũ vestrũ reduceremꝰ in statũ antiquũ sub abbatj regimĩe gubernãdũ. ¶ Attẽdẽtes igitur ꝙ episcopali sede vacãte[f] nõ debet aliq̄d ĩnouari: cũ nõ sit q̄ episcopale ius tueat: maxĩe ne plus fauisse ꝑsone q̃ȝ ecclie[g] videremur: si qd̄ eo viuente cõcessimus / post obitũ eiꝰ subito mutaremꝰ: petitionẽ vestrã nequimus[h] exaudire auctẽte ꝑdicta ĩdulgẽtes[i] vt cũ bathoniẽ. ecclesia de ꝑsule fuerit ordĩata: ius vr̃m apud sedẽ apostolicã ꝓsequendi / facultatẽ liberã habeatis: ĩterim aũt sub cura ꝓoris idẽ monasteriũ gubernet.

Honorius. iij. episcopo calmeñ. et magistris. V. et. S. canonicis suessaneñ.

ℭ Beneficia spectantia ad collatiõem plati nõ possunt cõferri ꝑ capitulũ sede vacante. Cap. ij.

Illa deuotiõis sinceritas: ⁊. ĩ. ¶ Ecclesiã sancti leucini de qua magistrũ. R. donationis nr̃e gr̃a ꝓcedẽte prebẽde nomine de mandato nostro capuanus archieṗs inuestiuit: sibi duximꝰ cõfirmãdam[k]. ¶ Nõ obstãte cõcessiõe ꝑ capitulũ facta alij: seu ꝯfirmatione nr̃a: si qua in forma[l] cõi apparet obtẽta: cũ nusq̃ȝ inueniatur[m] cautum ĩ iure ꝙ capitulũ vacãte sede fungatur vice epi ĩ collatiõibus[n] ꝓbẽdarũ: nec ĩ eodẽ casu põt dici potestas ꝯferẽdi ꝓbẽdas ad capitulũ ꝑ supio

g ℭ Ecclesie. Plus enim vtilitas ecclesie q̃ȝ ꝑsone fuit attẽdẽda. ar. xij. q. v. qꝛ Jo. nec aliq̄s debȝ ĩuenire viã ad ipugnandũ vel reuocandũ iudicia sua. argu. ff. de mili. testa. l. iij.

h ℭ Nequiuimus. Et ideo potiꝰ dãnũ vestrũ q̃ȝ nostrã infamiã preelegimꝰ. ſ. d auc. ⁊ vsu pal. nisi specialis.

i ℭ Indulgẽtes. Indulgẽtia fuit ex hoc: qꝛ vnio illa facta fuit auctoritate celestini: ⁊ per dñm Innoc. cõfirmata. vt patet ĩ antiqua cõpi. et beneficiũ principis debet esse perpetuũ. xxv. q. ij. c. j. in auc. cõsti. que dig. li. a patria po. §. illud. col. vj.

Illa deuotionis. ℭ Caplm sede vacãte non cõfert ꝓbẽdas spectãtes ad collationẽ plati. h. d. Primo decise narrat factũ. Scd̄o diffinit. Tertio soluẽs obstaculũ probat deuolutioni locũ nõ fuisse. Scd̄a ibi: ecclesiã. Tertia ibi: nõ obstãte. Ab. ℭ Casus. Collatio ꝓbẽdaꝝ in ecclia scti leucini ꝑtinet ad eṗm loci. vacãte sede epali vacauit q̄dã ꝓbẽda in dicta ecclia scti leucini caplm illiꝰ ecclie credẽs collationẽ ꝓbẽdaꝝ vacãte sede deuolutã ad iṗm ꝓbẽdã illã vacãtẽ ꝯtulit cuidã clerico. postmodũ archieṗs capuanus de mãdato dñi pa. ĩuestiuit magistrũ. R. de illa ꝓbẽda. cui pa. illã ꝓbẽdã ꝯtulerat. et ita orta fuit discordia ĩter magistrũ. R. et illum cui caplm ꝓbẽdã illã ꝯtulerat. vnde q̄stio suꝑ hoc delata fuit ad se. apo. pa. auditis rõnibꝰ vtriusq̃ȝ partis cõfirmauit ꝓbẽdã illã dicto magistro nõ obstãte ꝯcessiõe ꝑ caplm alij facta vel confirmatione in forma cõmuni obtẽta. qꝛ nullo iure cauet ꝙ vacãte sede capitulũ fungat vice epi in bñficijs ꝯferẽdis. nec in eo casu põt dici ꝙ potestas ꝯferẽdi bñficia vl ꝓbẽdas ꝑ supioris negligẽtiã ad capitulũ sit deuoluta. cũ nullꝰ sit tũc supior q̄ de iure vel facto possit ꝓbẽdas ꝯferre. ¶ Nota ꝙ collatio que nulla est nõ impedit scd̄am. Itẽ qd̄ nõ est ꝯcessum: ĩtelligit ꝓhibitum. Itẽ sede vacãte ius ꝯferẽdi ꝓbẽdas nõ deuoluit ad caplm. Itẽ nõ currit ꝑscriptio tũc: qꝛ cũ nullus sit ibi prelatus nulla est negligentia. Ber.

Sũmariũ
Diuisio.

k ℭ Confirmandam. Hic dñs papa ex certa scĩa ꝯfirmauit huic ecclesiã istã. vnde plenũ ius ꝯsecutus fuit: nec erat licitũ alicui de ipso iudicare. ſ. de confir. vti. c. j. ⁊ ij. vbi de hoc.

l ℭ In forma cõi. Sic. ſ. de ꝯces. ꝓben. qꝛ diuersitatẽ. ⁊ sic pȝ ꝙ talis ꝯfirmatio modicũ opat. De hoc dictũ est satis. ſ. de ꝯfir. c. j.

¶ Glo. seq. alleg. iiij. concor. obijcit et remittit.

m ℭ Inueniatur. Et ita intelligit esse ꝓhibitũ qd̄ non inuenit cõcessum. sic. ſ. de trãsla. ĩter corporalia. et. lv. di. si euãgelica. ⁊ ij. q. v. ꝯsuluisti. ⁊ xxxj. q. j. ꝙ si dormierit. Sȝ ꝯ: qꝛ qd̄ nõ est ꝓhibitũ ĩtelligit eẽ ꝯcessum. Dic suꝑ hoc vt dictũ est. ſ. de trãsla. ĩter corporalia.

¶ Glosa sequẽs signat contrariũ. querit argu. negatiue: ponit opi. Hug. quam approbat.

n ℭ In collationibus. De hoc dubitari ꝯsueuit vtrũ vacãte sede deuoluatur ad capitulũ collatio prebendaꝝ qd̄ hic determinatur. Arg. cõtra. ſ. de maio. ⁊ obedien. his que. et. c. cũ olim. vbi vacante sede ius prelati deuoluit ad capitulum: et ibi soluit hec cõtrarietas. Item an potestas absoluẽdi deuoluatur ad capitulũ sede vacante dubitari consueuit. ar. ꝙ nõ: quia hoc facit successor. xj. q. iij. si episcopus ante. Hug. dicit ꝙ sic / propter periculũ anime. arg. ꝙ

Absolutio an possit fieri ꝑ capitulũ sede vacãte.

† Et sic est expeditum de maio. et obe. c. vno. li. vj. Jo. an. Additio notabilis.

potest † i. de here. ad abolẽdam. §. rñ. quia capitulũ sede vacãte cõdẽnat de heresi. ⁊ ita si põt ɔdẽnare multo forti⁹ absoluere. xxi. di. Inferior. alienare aũt nõ põt. De hoc dixi. s. e. c. pxi. B. Hodie põt capitulũ vel is ad quẽ administratio ptinet vacãte sede eos absoluere quos posset eps si viueret: nisi a sede apo. id fuerit interdictũ. c. vnico. de maio. ⁊ obedi. lib. vj.

turpitas p ɔsensu habet. Ar. ɔtra. s. c. pxi. ⁊ xij. q. ij. sine exceptione. ⁊ x. q. ij. hoc ius. in fi. Sol. † hic ad tẽpus facta fuit cõcessio alicui clerico pro beneficio. in contrarijs in perpetuũ. et ideo necessarius est ibi expressus ɔsensus ⁊ subscriptio p quã apparet de cõsensu. et est simile. liiij. dist. si seruus.

† Idẽ Inno. ⁊ hostie. vl'em eos b loqt de modica decia: xij. q. ij. terrulas. alias necessaria eẽt supior; auctoritas. xvij. q. iiij. ⁊ vẽditoib⁹. Jo. and.

a ¶ Negligẽtiã. Propter negligentiã solam trãsfert potestas eligẽdi ad supiorẽ. s. tit. pxi. nulla. ⁊ c. q2. vel cũ indignũ eligãt. s. de elec. cũ in cunctis. s3 vbi nullus est plat⁹ nõ est negligẽtia: vt hic. vel etiã cũ eligere nõ põt. ‡ s. ti. pxi. quia. Ber.

‡ Uult ergo glo. qđ dictũ est de collatiõib⁹/ ⁊ idẽ ĩ pñtationib⁹ spectantib⁹ ad platum sm Guil. ĩ spe. eo. tit. circa mediũ. Jo. and.

¶ Onstitut;. ¶ Primo narrat factum sup quo attestatões fuerũt recepte. Scđo illas reprobat dicẽs q̃re ibi: nos igit. Ab. ¶ Casus. Int epm burgineñ. ⁊ ecclesiam sctẽ marie de castro fort. q̃dã q̃stio vertebat. pcurator ecclesie sancte marie petebat ab epo burgiñ. restitutionẽ sup libertate libere sibi eligẽdi platũ ĩ dicta eccl'ia/ ⁊ sup terris ipi⁹/ et reb⁹ alijs: qb⁹ eccl'ia fuerat spoliata. lite contesta. corã Inno. et post modũ factis positõib⁹/ ⁊ rñsiõib⁹/ siue ɔfessiõib⁹ corã delegatis iudicib⁹/ ⁊ recepti; q̃busdã testib⁹ cã itep delata est ad se. apo. pa. examiato pcessu depões testiũ q̃ vacãte burgiñ. eccl'ia/ ⁊ carẽte legitimo defensore recepti fuerãt reprobauit. ¶ Nota q sede vacante causa tractari nõ potest/ nec testes recipi: quia nõ est cum quo ista fiant. et altera parte absente pcessus cause nullus est. Ber.

ris negligẽtiam[a] deuoluta: cum nõ fuerit ibi supior qui eas posset de facto vel de iure conferre.

Idem episcopo burgineñ.

¶ Sede vacãte iudiciũ habitũ contra ecclesiã non tenet. Ca. iij.

Onstitutis corã. J. pre. n. pcurator ecclesie sctẽ marie de castro forti: ⁊ burginẽ. epo predecessore tuo: dictus pcurator petebat ab eodẽ epo restitutionem super libertate libere eligendi sibi platũ: et. i. ¶ Nos igit depositiones testium q̃ vacãte[b] burgineñ. ecclesia et carẽte legitimo defensore fuerũt recepti duximus reprobandas.

De His que fiunt a prelato sine consensu capituli.

Ex concilio apud valentiam.

¶ Non tenet alienatio rei ecclesiastice absq3 approbatione capituli. Capitulum. j.

Irrita[c] erit episcoporum donatio: vel vẽditio: vl' commutatio rei[d] ecclesiastice absq3 collauda-tione ⁊ subscriptione[e] clericorũ.

Alexander. iij. noruiceñ. epo.

¶ In tpali alienatione quã facit prelat⁹/ taciturnitas capituli habetur pro consensu. Cap. ij.

Ontinebat: et. i. ¶ Cõ. t. t. r. q ɔcessio decime ab abbatissa facta pri⁹/ si cõuẽtu sciẽte et nõ ɔdicẽte[f] facta est: robur firmũ d3 hr̃e. Uerũ si ignorante cõuẽtu aut ɔdicẽte[g]: decimã prius pdicto. H. ɔcessit: ⁊ nõ post multum[h] tpis de assensu cõuẽt⁹ eãdẽ decimã dedit eidẽ: scđa cõcessio debet preiudicare[i] priori.

Idem vigorieñ. episcopo.

¶ Alienatio tẽporalis facta sine cõsensu capituli p ratificationem eius roboratur. Caplm. iij.

Um nos iam pridem: ⁊. i. ¶ Certũ est de rigore iur; cõcessionem illam nõ tenere quã reclamãte[k] capitulo p predecessorẽ tuum constat factã fuisse. ¶ Nisi eã ratam[l] postmodũ habuisset.

Idem hiero. patriarche.

¶ Prelatus sine cõsilio capituli istituere vel destituere vel alia negocia ecclesie tractare non d3. h. d. cum ca. sequẽ. Capitulũ. iiij.

g ¶ Contradicente. i. ca. proxi. ¶ Glosa sequens ponit argu. qđ reprobat.

b ¶ Nõ post multum. Argu. q si multũ tpis elapsum esset ⁊ ɔuẽtus semper tacuisset videretur cõsensisse. Argu. i. de pscrip. si de terra. qđ nõ credo: sed solũ factũ hic narrat q semp possunt ɔtradicere tali contractui: imo nõ posset pscribere q̃ emit a solo plato cũ sciat episcopũ nõ habere ius distrahendi: q2 cõtra leges mercatur: ⁊ ideo nõ prescribit. C. de agri. et censi. quẽadmodum. lib. xj. ‡ xvj. q. iij. si sacerdotes. ¶ Glosa sequens obijcit ⁊ soluit.

‡ Uide de pscrip. si diligenti. Jo. and.

i ¶ Preiudicare. S3 videtur q donatio talis nõ teneat: quia plat⁹ nõ potest donare vel vẽdere nisi vt meliora pspiciat. xij. q. ij. sine exceptione. ar. xvj. q. iij. si sacerdotes. Jã solutũ est. hic nõ fuit donatio ppetua sed tẽporalis.

Diuisio. ¶ Um nos. ¶ Primo ponit dictum. Scđo exceptio ibi: nisi. Ab. ¶ Casus. Eps vigorieñ. sine cõsensu capituli sui ɔcessit quãdã ecclesiã q̃busdã religiosis. successor illi⁹ donationẽ illã reuocare volebat. queritur an possit? Rñ. pa. q donatio illa de rigore iuris nõ valet quã fecit antecessor illi⁹ caplo suo reclamãte: nisi caplm eã ratam postmodũ habuisset. ¶ Nota q platus sine ɔsensu capli sui donationẽ in dãnũ ecclesie facere nõ põt. Itẽ ratihabitio retrotrahit ⁊ mãdato cõparat. Itẽ subsequens ɔsensus valet. Item qđ ab initio non valet: ex postfacto conualescit. Ber.

b ¶ Uacante. Hic patet manifeste q eccl'ia q̃ caret legitimo defensore ɔueniri non põt: q2 ea vacãte nihil est inouãdũ: q2 nõ h3 defensorẽ. s. e. c. j. nec etiã alienatio fieri põt: vt dictũ est. s. eo. c. j. Lau. dixit q vacãte sede econom⁹ eccl'ie põt iterim agere. ar. s. de iuramẽ. calũ. in ptractãdis. s3 ĩ fauorẽ eccl'ie expectat quousq3 habeat platum: sed non est vex: vt hic patet. Et ita vacãte sede nihil fieri debet vnde possit ei preiudicari. In alijs vero in quibus nõ preiudicatur episcopo potest capitulũ supplere vicem episcopi. s. de maio. ⁊ obedien. his quibus. et. c. cum olim. vbi de hoc.

Continuatio. ¶ Rubrica De his que fiũt a prelato. ¶ Supra visum est q sede vacãte nihil debet attẽtari per capitulũ: sed quia poterat dubitari: nunquid sede repleta possit prelatus disponere de rebus ecclesie sine capitulo: ideo subijcitur hec rubrica.

¶ De hac materia tractatur. xvj. q. v. et. q. vij. per totum.

Irrita. ¶ Casus. Dicit in hoc caplo q irrita erit episcopo; vẽditio vel donatio vel cõmutatio rei eccl'iastice: absq3 ɔsilio capli. ¶ Nota q eps nec vẽdere/ nec alienare põt rẽ eccl'ie: sine ɔsensu capli. qđ vex est: de magna re. paruã enim p se alienare potest. vt. xij. q. ij. terrulas. Ber.

c ¶ Irrita. xij. q. ij. sine exceptione.

d ¶ Cõmutatio rei. Magne. paruã eni rẽ sine hac solẽnitate alienare potest. xij. q. ij. terrulas. et. i. de do. ceterum. Ber.

e ¶ Subscriptione. Alias non tenet. xij. q. ij. non liceat. ⁊ c. alienationes. ⁊ c. sine exceptione.

Diuisio. ¶ Ontinebatur. ¶ In p̃ma ponit decisa ɔsultatio. In scđa distinguens rñsio ibi: ɔsultationi. Ab. ¶ Casus. Quedã abbatissa fecit quãdã donationẽ cuiusdam decime cuidã nomie. H. postea vero aliquãto tpe elapso: eãdẽ decimã ɔcessit eidẽ. querebatur que ɔcessio pualeret? Rñ. pa. q ɔcessio decime prius facta si cõuẽtu sciẽte ⁊ nõ ɔtradicẽte facta est tenet ⁊ valet: s3 si ignorãte conuẽtu/ aut ɔtradicẽte decimã pdicto. H. prius cõcessit: et postea de ɔsensu capli eãdẽ decimã dedit eidẽ: scđa donatio debet valere et pıudicare priori. ¶ Nota q qui nõ ɔtradicit: consentire videt. Itẽ prelatus sine ɔsensu capituli: cõcessionẽ facere nõ potest. Ber.

¶ Glosa sequens signat contrarium. et soluit.

f ¶ Contradicente. Et ita in venditione rep ecclesiasticap taciturnitas...

¶ Glo. seq. ponit quattuor casus cõmunicandos capitulo.

k ¶ Reclamante. Et ita patet q in negocijs ecclesie necessari⁹ est cõsensus vniuersitatis vel maioris partis. s. e. pxi. xij. q. ij. sine exceptiõe. ⁊ in ordinatiõe clerico; xxiiij. di. eps sine. ⁊ in dignitatib⁹ ɔferẽdis. i. e. c. pxi. ⁊ xxiij. di. legim⁹. idẽ est in causarũ vẽtilatione. xv. q. vij. episcopus nullius. felix. ⁊ c. si autem.

¶ Glosa sequens alleg. tres concor. ⁊ duas. ll. in cõtrariũ. Itep ar. conualescere qđ ab initio non valet. alleg. vj. iura. ⁊ v. alleg. in contrarium. et soluit.

l ¶ Ratam. Et ita alienatio que de iure nõ tenet ratihabitione cõfirmatur. xvj. q. j. ca. vlti. et. i. de iure patrona. cura. et. xij. q. ij. si qua de rebus. Argu. cõtra. institu. de auc. tuto. §. tutor. et. ff. co. titu. obligari. circa finẽ. † Item argu. q ea que ab initio non valent ex postfacto conualescũt. i. de coniug. ser. proposuit. i. de despon. impube. de illis. ij. xxxj. q. j. c. j. ⁊ ij. ⁊. ff. de ri. nup. si quis in senatorio. ⁊. j. q. j. cum ergo. circa finem. Argu. contra. xxiiij. q. j. scisma. et. i. de symo. non satis. et. ff. de regu. iur. quod ab initio. xxxij. q. vij. flagitia. et xvj. q. iij. §. potest. ver. quod si priuatus. Prima responsio est vera quãdoq3 in maleficijs: vt teneatur ex maleficio qui ratum habet: sicut qui ab initio mandauit. s. de resti. spo. cũ ad sedem. in fi. ff. de vi et vi arma. l. j. §. quotiens. dũ tamen eius nomine fuerit factum. ff. de precar. l. si seruus. in negocijs aut sacramentis ⁊ ceteris cõtractibus que de iure sortiuntur effectum eius ratihabitiõe potest res rata haberi ab eo qui talia ab initio mãdare potuit si eius nomine factũ est. ff. rem ra. habe. l. iij. §. falsus. et. ix. q. iij. lugduneñ. et. ff. de iudi. licet verum. et hic. et. i. de donatio. pastoralis. in fine. In his autem que per alios explicare nõ possunt sicut est vt quis per alium ferat sententiam vel testimonium faciat non habet locum ratihabitio. C. de sen. ex periculo recitan. l. j. et. ij. nisi sit illustris persona vt ibi: et in his que contra naturam sunt vel fiunt: et que sine peccato detineri vel fieri vel possideri non possunt: et que ipso iure nulla sunt ab initio. et sic loquũtur contraria.

† Dicit hos. aliud in tutore qui nõ põt ratifica re ɔctũ in q̃ debuit auctorizare ni si paulo post. ff. de acq. here. §. q̃s mihi. §. iussũ. Alias in caplo qđ nõ auctorizat s3 ɔsentit: nec ratificat nisi q̃ ad eius ptũ ptinet de elec. qđ sicut. §. si aũt. Jo. an.

Nouit tue discretõis prudentia qualiter tu et fratres tui vnum corpꝰ sitis: ita ꝙ tu caput[a] et illi mẽbra esse ꝓbantur. vnde nõ decet[b] te omissis mẽbris aliorum concilio in ecclesie tue negocijs vti: cũ id non sit dubium et honestati tue et sanctoꝝ patrũ institutionibus cõtraire. ¶ Innotuit siquidẽ auribus nostris ꝙ tu sine ꝯcilio fratrũ tuorũ abbates/⁊ abbatissas/⁊ alias ecclesiasticas personas istituis: et destituis: et. j̃. ¶ Ideoqꝫ id auctoritate apo. prohibemus: et. j̃. ¶ Nos enim tales institutiones ⁊ destitutiões carere[c] decernimꝰ robore firmitatis. Idẽ eidem.

¶ Summatum est supra capitulo proximo. Capitulum. v.

Quãto: ⁊. j̃. ¶ Fra. tue mãdamus quatenus in concessionibus ⁊ ꝯfirmationibus[d]: et alijs ecclesie tue negocijs fratres tuos requiras: et cum eorũ cõcilio: vel sanioris partis eadẽ peragas et pertractes. et que statuẽda sunt statuas: ⁊ errata corrigas: ⁊ euellẽda dissipes ⁊ euellas. ¶ Absentium[e] quoqꝫ fratrũ nomia iscribi nõ sinas: † qꝛ talia munimenta sunt irrita ⁊ falsa: et tu exinde questionẽ falsi poteris merito formidare. Celestinꝰ. iij.

¶ Si ecclesia collegiata habet presentationẽ: presentabit prelatus de cõsensu capituli vel maioris partis: nisi de consuetudine vel priuilegio competat soli prelato. Capitulum. vj.

Ea noscitur: et. j̃. ¶ Cum in prouincia tua sepe contingat ꝙ ad ecclesias in quibus collegia ius presentandi habere noscuntur: eoꝝ abbates aut per se: aut per litteras[f]: personas ydoneas episcopis dyoce. presentãt: et eis presentatis et receptis aliquando ante: aliquãdo post: monachi contradicũt[g]. ¶ Respõdemus ꝙ in presentationibꝰ prelatorum intelligi debet[h] ꝙ fiãt de collegiorum suorum assensu: sine quo non obtinẽt firmitatẽ. vnde si constiterit cõuentus vel maioris et sanioris[i] partis non affuisse consensum: institutiones huiusmodi conuenit euacuari[k]: nisi ex antiqua et approbata consuetudine[l] vel concessa libertate[m]: aliqui eorum probauerint commissi sibi collegij nõ debere in ecclesiarum seu beneficiorum collationibus requiri consensum. Innocẽ. iij. archipresbytero: et magistro scholarium bituriceñ.

¶ Tenet donatio quã de solius dyocesani ꝯsensu facit laycus ecclesie de decimis q̃s ab alia ecclesia hꝫ in feudum ab ãtiquo id est añ lateraneñ. ꝯciliũ. Cap. vij.

Cum apostolica sedes: ⁊. j̃. ¶ Sane sicut accepimus: cum ex vna parte capituli sancti stephani: ⁊ ex altera monachi de platea super decima quadam in

---

Diuisio. Nouit. ¶ Tres sunt partes. In prima ponit exordiũ in quo nõ ⁊ dictum in genere. In scd̃a factũ ibi: innotuit. In tertia ꝓhibet ⁊ cassat ibi: ideoqꝫ. Ab. sic. ¶ Casus. Patriarcha hierosolymitanꝰ sine cõsilio fratrũ suoꝝ/abbates ⁊ abbatissas/et alias ecclesiasticas ꝑsonas istituebat ⁊ destituebat. ꝑuenit hoc ad noticiã dñi pa. vnde super hoc scribit ipi patriarche dicens. ꝙ cũ ipse ⁊ fratres sui sint vnũ corpꝰ ita ꝙ ipe caput: nõ decet ipm vti ꝯsilio alioꝝ omissis fratribꝰ suis i negocijs eccl'ie sue: cũ illud sit cõtra istituta sanctoꝝ patrũ. vnde ꝑcipit ei ꝙ de cetero illud nõ faciat/⁊ tales institutiões ⁊ destitutiones decreuit carere robore firmitatis. ¶ Nota ꝙ nõ decet mẽbrum a capite recedere/nec ecõuerso. Item p̃latus negocia eccl'ie sue de ꝯsilio fratrũ suoꝝ facere debet ⁊ ꝑcipue huiusmodi specialia: aliter enim facta non tenent. Ber.

a ¶ Caput. Sed nunqd ep̃s audit sine litteris capl'i de rato volens agere ꝓ ecclesia sua? De hoc dic vt dictum est. s̃. de procura. ca. j. et. s̃. de rescrip. edoceri.

¶ Glo. seq. q̃rit ⁊ soluit.

b ¶ Non decet. xij. dist. nõ decet. xij. q. ij. alienatiões. et. xv. q. vij. ep̃s. j. et. s̃. de ꝑscrip. cũ non liceat. ⁊ argu. lxxxvj. di. si qd de quocũqꝫ. ⁊. j̃. eo. c. ꝑxi. de qbꝰ ꝯstitutiõibꝰ hic fit mentio.

† al'. factas.

¶ Glo. se. querit ⁊ soluit.

c ¶ Carere. Sed nunqd ipo iure tales ꝯstitutiões irrite sunt? Videtur ꝙ sic ex hac littera qᷝ satis potest ꝯcedi. † qꝛ facte cõtra iura. C. de legi. non dubium.

† Idẽ Gof. et placet archi. de elec. ca. vl. lib. vj. vbi vide super. v. irritas. Jo. an.

Quanto. ¶ Diuiditur. Nam ꝑmo ꝓhibet. Scd̃o precipit ibi: absentiũ. Ab. ¶ Casus. Predictus p̃triarcha omissis fratribꝰ suis in ꝯfirmationibꝰ ⁊ cõcessionibus/⁊ alijs negocijs ecclesie sue: vtebat cõsilio alioꝝ. mãdat pa. eidẽ ꝙ de cetero nõ faciat: sꝫ de ꝯsilio fratrũ vel maioris et sanioris partis eadẽ ꝑtractet ⁊ disponat. Preterea idẽ p̃triarcha in ꝑuilegijs suis ⁊ alijs instr̃is noĩa absentiũ fratrũ inscribi faciebat. precipit pa. ꝙ hoc nõ faciat. qꝛ talia munimẽta irrita sunt et falsa: et ipse questionẽ falsi poterit formidare. ¶ Nota ꝙ p̃latꝰ de cõsilio fratrũ suoꝝ negocia eccl'ie sue ꝑtractare ⁊ disponere debet. Itẽ ep̃i possunt conferre priuilegia. Item de falso tenetur (vt hic dicitur) qui nomina absentiũ scribit in litteris ac si essent presentes. Ber.

d ¶ Confirmationibus. s̃. c. ꝑxi. cũ alijs cõcor. ibi positis. et. j̃. ca. ꝑxi. ⁊ ita patet ꝙ ep̃s negocia ecclesie sue cũ ꝯcilio canonicoꝝ suorũ tractare debet. xij. q. ij. sine exceptiõe. ⁊. c. alienatiões. et. lxxxvj. dist. si quid. xvj. q. j. ecclesia habet.

¶ Glo. seq. reci. per. q. an subscribens necesse habeat scire ⁊c̃.

e ¶ Absentium. Nota ꝙ de crimĩe falsi tenet qui nomina absentiũ fratrũ facit inseri. C. ad le. corne. de fal. q̃ veluti. ⁊ ipsa instrumẽta sunt irrita. C. de testa. l. iubemus. ‡ et in auth. de instru. cau. et fi. §. ij. col. vj. nõ tamẽ oportet testẽ scire q̃ in charta vel in instrumẽto ꝯtinet: cui sigillum apponit. ff. de pigno. ac. caius. C. de testa. hac ꝯsultissima. nec in hoc casu fit ei ꝑiudiciũ quin possit postea ꝯdicere si sua iterfuerit. vt in. l. caius. sꝫ si sciret postea reclamare nõ posset. ⁊. ff. de pig. ⁊ hypo. fideiussor. §. j. ⁊. j. q. vij. saluberrimum. ⁊. s̃. de trãsac. ex l'ris. xxvij. q. j. oẽs femĩe. ⁊. xx. q. j. vidua. Sic ⁊ crimẽ falsi incurrit qui sigillũ surripit furtiue nomine capituli. s̃. de testi. tã litteris. Et qui l'ras iudicũ aperuit. s̃. de offi. dele. cum olim. et. s̃. de rescrip. olim. vnde tales deponendi sunt per iura predicta.

Falsi tenetur q̃ absẽtes tanqꝫ p̃ntes iscribi facit.

‡ Si testator scribere nesciebat nec articulate loq: falsũ est testm̃. Jo. and.

Falsũ cõmittit qui

Ea noscitur. ¶ Prima pars factũ narrat. Scd̃a pars respõdet ibi: respõdemꝰ. Ab. ¶ Casus. Abbates ⁊ conuẽtus habẽt ius presentãdi in ecclesijs: cõtingit aliqñ ꝙ ipsi abbates ꝑsentãt personas ydoneas ep̃is dyoce. ad eccl'ias illas vacãtes. et eis receptis ꝑ ep̃m mõachi aliqñ añ ꝑñtationẽ aliqñ post ꝯdicũt. q̃rit an talis istitutio valeat? Rñ. pa. ꝙ qñ p̃lati faciunt hmõi ꝑsentationes intelligendũ est ꝙ fiãt de ꝯsensu fratrũ suoꝝ: sine quo nõ valẽt. et ideo si ꝯstiterit ꝙ ꝯsensus fratrũ vel maioris partis/non interuenerit tales institutiones debẽt cassari: nisi ex antiqua ⁊ approbata ꝯsuetudĩe/vel ex aliqua speciali cõcessione. abbates ipsi ꝓbauerint ꝙ cõsensus monachorũ in talibꝰ collationibus nõ sit requirẽdus. ¶ Nota ꝙ abbas nõ põt ꝑsentare aliquẽ vel cõferre bñficiũ ecclesiasticũ alicui sine ꝯsensu sui capl'i. Itẽ collatio aut ꝑsentatio seu electio cõmuniter ꝑtinet ad p̃latũ ⁊ capitulũ: hoc enim est ius cõmune: nisi aliud in cõtrariũ ꝓbet a prelatis. Itẽ ex antiqua ꝯsuetudine vel priuilegio abbas solus põt ꝯferre beneficia irrequisitis monachis. Ber.

l'ras quas portat aperit.

¶ Glo. se. querit ⁊ soluit.

f ¶ Per litteras. Potest ergo q̃s ꝑ l'ras presentari. ar. lxiiij. dist. c. j. ij. ⁊. iij. Quid si cõtradicat l'ris? Stabit eis donec cõtrariũ ꝓbet. s̃. de ꝓba. post cessiõem. vbi de hoc. et. s̃. de test. c. cũ a nobis.

Presentatio per litteras fieri potest.

g ¶ Contradicũt. Et ab initio nesciuerũt al's non videt ꝙ postea ꝯdicere possint. † s̃. eo. c. ij.

h ¶ Debet. Presumptiue: qꝛ non est verisimile ꝙ hoc faciãt sine ꝯcilio fratrũ suoꝝ. s̃. eo. c. ꝑxi. Hec ꝑsumptio ꝓbationem recipit in cõtrariũ: vt hic dicitur. secus eẽt si esset presumptio iuris et de iure. j̃. de spon. ad id qᷝ. ⁊. liiij. di. fraternitatem. ⁊. j̃. de iude. ca. vlti.

† Hosti. remittit ad ea q̃ ibi notauit. et dicit ꝙ ꝯtradicere p̃nt ifra sex menses post noticiã. Jo. an.

¶ Glo. seq. obijcit et soluit.

i ¶ Sanioris. Sed nõne eoipso maior est ꝙ est sanior. xxxj. dist. nicena. ⁊. j̃. de his q̃ fi. a ma. par. ca. c. j. ⁊. xlj. di. multi. i fine? Dic ꝙ vbi aliqua pars nõ est sana: puta ꝙ indignũ eligit: vel quia in dãnũ ecclesie aliquid facit: ibi dico maiorẽ partẽ illã que sanior est ⁊ preferẽda est. s̃. de postu. prela. gratũ. al's nisi vtraqꝫ pars in electionibus esset sana: non statim dicerẽ maiorẽ saniorẽ: imo quãdoqꝫ minorẽ esse preferendã. s̃. de elec. ecclesia vestra. vbi pars maior non obtinet. s̃. de appel. constitutus. Ber.

k ¶ Euacuari. Cum non sint facte ꝫᵐ ius: sed contẽptis illis qui requiri debent. s̃. de elec. ꝙ sicut. ⁊. c. quia propter. ⁊. s̃. eo. nouit. ⁊. c. q̃to. vbi hoc videtur expressum.

l ¶ Consuetudine. Dũmodo sit talis q̃ iure cõmuni non ꝑiudicet scꝫ ꝑscripta. s̃. de consue. cum dilectus. ⁊. c. vl. quia tunc prescripsit prelatus ius instituendi contra alios fratres suos.

¶ Glo. seq. arguit et remittit.

m ¶ Libertate. Puta quia priuilegia habet prelatus ꝙ solus sine consensu fratrũ instituat: et ita est hic ar. expressum † ꝙ ius eligendi de iure cõmuni simul pertinet ad episcopũ ⁊ capitulũ: cũ episcopus sit caput capituli. s̃. eo. nouit. nisi consuetudo contrariũ inducat vel priuilegiũ: vt hic patet. De hoc dixi. s̃. de elec. cum ecclesia vulterana. Ber.

‡ Hostiẽ. q̃ tenet ꝯtrariũ dicit: qꝛ narrat factum non ius ⁊ si de iure. etiã itelligas loquit cũ sũt omnia cõia. Jo. and.

Cum apostolica. ¶ Due sunt partes ꝑcipales. In prima consultatio. In secũda respõsio ibi: taliter respondemꝰ. Prima subdiuidit. Nam primo ponit partiũ cõpromissum. Secundo vnius partis allegationẽ ibi: dicti monachi. Tertio allegationem alterius partis ibi: ecõtrario. Quarto consultationem arbitrorum

vestrum cõpromisissent arbitriũ ¶ Dicti monachi ꝓponebãt donationẽ ipsi⁹ decime sibi a quodam milite factã: et bituriceñ. archiepiscopi dyoce. eius accedẽte ꝯsensu confirmatã fuisse: seq́ꝫ auctoritate Hieronymi[a] munitos existere: q̇ scribens ad damasum ait. Si aliquãdo fuerint a laycis male detẽta que diuini iuris esse noscuntur: ⁊ in vsum transierint monachoꝝ: episcopo loci preben te cõsensum: cõstabũt eis omnia ꝑpetua firmitate subnixa. ¶ Ecõtrario pars allegabat aduersa cõsensum episcopi sine cleri ꝯsensu min⁹ sufficere: auctoritate Leonis[b] pape dicẽtis. Ne q̇s ep̃s de rebus ecclesie quicq̃ꝫ donare vel cõmutare vel vẽdere[c] audeat: nisi forte aliquid horum faciat vt meliora prospiciat: et cũ totius[d] cleri[e] cõsensu atq̃ꝫ tractatu id eligat qđ non sit dubium ecclesie[f] profuturum[g]. ¶ Quia vero nos consulere voluistis: vtrũ quãdo decima tenetur[h] a layco: si conferatur ecclesie: ad cõfirmandã donationẽ consensus episcopi sine cleri cõsensu sufficiat? ¶ Taliter rñ. ꝙ monendus[i] est laycus qui decimã detinet: vt eam restituat ecclẽie ad quã spectat. qui si † forte induci nequiuerit: ⁊ eam cum dyocesani consensu alteri ecclesie assignauerit: presertim[k] religioso cõuentui: cõstabit ipsa donatio ꝑpetua[l] firmitate subnixa. ¶ Auctoritates enim premisse licet diuerse sint: non tamẽ aduerse: cũ aliud sit alienare[m] qđ ab ecclesia possidetur: et aliud qđ detinetur a layco ad vsum ecclesiasticum reuocare. In alienatione quoq̃ꝫ iuxta Leonis pape decretum consensus episcopi sine clericorum cõsensu non sufficit. In reuocatiõe autem iuxta scripturam Hieronymi sufficit consensus episcopi cum per vtrũq̃ꝫ vtilitati ecclesie consulatur. ¶ Nam et in lateraneñ. concilio[n] est inhibitum: ne quelibet religiosa persona ecclesias ⁊ decimas de manibus laycorum sine cõsensu episcoporũ recipiat. per quod indirecte datur intelligi[o] ꝙ sufficit cõsensus episcopi[p]: vt licitũ ecclesie sit decimas de manibus recipere laycorum. ¶ Hoc autẽ de illis decimis intelligim⁹ q̄ laycis in feudum[q] ꝑpetuo sunt cõcesse.

Idem meteñ. archidyacono.

Non potest ep̃s sine consensu capituli cõcedere ecclesias alijs ecclesijs: etiam si habeat ius patronatus in ecclesijs concessis.

Capitulum. viij.

Tua nuper[r]: et. j. ¶ Adiecisti etiam vtrum episco

ibi: quia. Secũda pars principalis subdiuidiť. Nam primo respõdet consultationi. Secũdo soluit ⁊ corroborat ꝯtraria ibi: auctoritates. Tertio responsionẽ corroborat ibi: nam. Quarto solutiõem limitat ibi: hoc autẽ. Ab. ¶ Casus. Inter capľm scti stephani ex vna parte/ et monachos de pratea ex altera questio vertebatur super q̄stiõe illa ĩ quosdã arbitros/ corã qb⁹ ꝓponebant monachi donationẽ ipsius decime sibi factã fuisse/ et a quodã milite de consensu bituriceñ. archiepi dyoceš. ipsius ⁊ ꝯfirmatã fuisse ⁊ ad ꝯfirmandã concessionẽ suã inducebãt auctoritatẽ hieronymi dicentis. si aliquãdo fuerint a laycis/ que diuini iuris esse noscantur male detẽta/ ⁊ ĩ vsum trãsierint monachoꝝ ep̃o loci ꝓbẽte ꝯsensum cõstabũt oĩa ꝑpetua firmitate obnixa. Econtrario pars altera respõdebat ꝙ consensus ep̃i sine cõsensu capituli non sufficiebat. ad hoc ĩducebat auctoritatem leonis ꝙ ep̃s de reb⁹ ecclẽie q̇cq̃ꝫ donare vel cõmutare/ aut vẽdere nõ audeat: nisi vt meliora prospiciat/ et de consensu capituli sui id faciat: qđ nõ sit dubiũ ecclesie profuturum. dubitauerũt isti arbitri quando decima teneť a layco si cõferať ecclesie. vtrum sufficiat cõsensus ep̃i sine clericoꝝ cõsensu. et pa. rñ. ꝙ monendus est laycus q̇ decimã tenet vt illã restituat illi ecclẽie ad quã spectat: qđ si voluerit/ ⁊ de cõsensu ep̃i alteri ecclesie cõcesserit: valebit donatio. ⁊ auctoritates ꝑdicte lꝫ sint diuerse: nõ tamẽ sunt aduerse. quia aliud est alienare qđ ab ecclesia possideť: in quo casu intelligiť auctoritas leonis: et tũc nõ sufficit ꝯsensus ep̃i sine ꝯsensu capituli. et aliud est ad vsum ecclesie reuocare qđ a layco detinetur. in quo casu intelligiť auctoritas hieronymi. ⁊ tunc sufficit consensus ep̃i. quia p vtrãq̃ꝫ auctoritatẽ vtilitati ecclesie ꝓuideť. ⁊ hoc ꝓbať per concił. lateraneñ. sumpto ar. a contrario sensu in quo ꝓhibetur: ne aliqua religiosa ꝑsona ecclesias/ et decimas de manib⁹ recipiat laycoꝝ sine cõsensu episcopoꝝ. per qđ datur indirecte intelligi ꝙ sufficit consensus ep̃i vt licitũ sit ecclesie decimas de manu recipe laycoꝝ. hoc qđ dictum est de illis decimis debet intelligi que laycis in feudum sunt cõcesse. ¶ Nota ꝙ licet cõpromittere in arbitros de reb⁹ sp̃ualibus. Itẽ ille põt iura distinguere q̇ põt cõstituere. Itẽ sicut ad ꝯsultationẽ iudicũ rñdet pa. ita ⁊ arbitroꝝ. Itẽ arg. a contrario sensu bene valet. Item decime date laycis in feudũ possunt reuocari. Ber.

a ¶ Hieronymi. xvj. dist. qm̃ quicquid. ⁊. š. de cõsti. c. cum omnes.

b ¶ Leonis. xij. q. ij. sine exceptione.

c ¶ Vendere. Nisi sit parua ⁊ sterilis possessio. xij. q. ij. terrulas.

d ¶ Totius. Vel maioris partis ibi seruientis. x. q. ij. hoc ius.

e ¶ Cleri. Id est capituli sui: bona enim aliarum ecclesiarum vendere nõ debet: nec venditioni auctoritatem prestare. xij. q. ij. abbatibus. ⁊. xvij. q. iiij. in venditionibus.

f ¶ Ecclesie. Scilicet episcopali.

g ¶ Profuturum. Quãtũ ad opinionẽ ipsoꝝ: ⁊ sic tenebit alienatio q̄uis ꝯtrariũ eueniat. † ff. de admi. tuto. tutor qui. §. ij. tamen si probaretur lesio restitueretur. vt. š. de in integ. resti. c. j.

h ¶ Tenetur. De facto: quia verã possessionẽ habere non potest cum layci decimã de iure possidere non possunt. š. de prescrip. causam que. et. xvj. q. vij. c. j. ‡ tamen tolerat ecclesia ꝙ layci decimas quas antiquitus habuerunt in feudum detineant: de quibus loq̇tur hec decre. vt in fi. dicitur. Ber.

¶ Glo. seq. ponit lectu. lau. quã reprobat.

i ¶ Monendus est. Et etiã cõpellẽdus. cum mortaliter peccat. vj. q. j. illi qui. ⁊. xxij. q. j. c. vl. Vel hoc intellige de eo cuius scãdalũ timetur. xxiij. q. iiij. nõ potest. Nam si hoc esset verum posset ep̃s p alios laycos multas ecclesias spoliare: ⁊ alias ditare: qđ si faceret appellandũ esset: cum hoc sibi nõ liceat. j. de reb. eccle. non alie. c. j. Hoc qđ dicit Lau. intellige de decimis nõ in feudum cõcessis: sed decre. loquitur de decimis in feudũ concessis: vt dicit in fi.

k ¶ Presertim. Id est maxime: q2 ad hoc agitur vt de manu layci reuocetur. Ber.

l ¶ Perpetua. Et ita videtur valere donatio sine ꝯsensu capituli: sed hoc ideo est: quia p hoc vtilitati ecclesie cõsulitur: ⁊ illi q̇ decimã detinebat: quia hoc solũ bene agiť vt vita hominũ corrigatur. xxiij. q. v. ꝓdest seueritas. alś semper requiri debet cõsensus capituli. vt. š. e. per totum. Ber.

¶ Glo. seq. reci. p obiec.

m ¶ Alienare. Ideo nõ intelligitur alienare: q2 transfertur de layco ad ecclesiã. Sic nõ dicitur alienatio quando trãsfertur de fratre ad sororem: sicut dicit lex: si testator prohibuit rẽ alienare dando sorori nõ videtur alienare. C. de fideicõmis. volũtas. ff. de lega. ij. vnũ ex familia. §. ij. ⁊. l. peto. § fratrem. Et q̇ transfert colũnas de loco vno ad aliũ locum eiusdẽ ciuitatis † nõ videtur facta trãslatio. C. de edi. priua. si q̇s potest. sed reuera talis reuocatio est q̄dã alienatio. xij. q. ij. apostolicos. ⁊. j. c. pxi. quia si remãsisset apud illũ laycũ decima illa: spes esset ꝙ posset redire ad ꝑorẽ ecclesiã ad quã spectat si decederet sine herede: nisi heredes succedãt ĩ decimis: siue sint collaterales siue descẽdẽtes. et est simile ꝙ deus magis voluit sibi hostias immolari q̃ꝫ demonibus. xxij. q. j. considera.

n ¶ In lateraneñ. concilio. j. de priuile. cum et plantare. nec layci in alios laycos decimas possunt transferre. j. de deci. ꝓhibemus.

¶ Glo. seq. dicit argu. a contrario sensu esse fortissimum.

o ¶ Intelligi. A contrario sensu. et est fortissimũ argumentũ. ff. de offi. eius cui man. est iuris. l. j. ⁊. xxv. dist. qualis. et. xlv. dist. disciplina. ỽ. descende peccauit populus tuus. q. d. ergo non meus ex quo peccauit: quia propter peccatum receditur a deo. xxxij. q. j. cum renunciatur. Lau.

p ¶ Episcopi. Vide modũ argumentandi ex quo dicit de episcopo. ḡ tm̃ de ep̃o intelligẽdũ est. sic. xxv. dist. q̄lis. ⁊. xcv. dist. illud. ff. de ꝯdi. et demon. ita. Arg. cõtra. quia aliud est dicere ep̃m: et aliud solum episcopum. j. de testa. requisisti. ‡ et ita hic est vnus casus in quo solus episcop⁹ potest alienare. alĩos habes. xij. q. ij. terrulas. ⁊ tribus ca. seq. ⁊. xij. q. ij. bone.

q ¶ In feudum. De alijs vero non esset verum quod hic dicitur: quia ecclesia potest illas vendicare: cum ille nullũ ius habeat sed hec ecclesia ad quã spectãt: nec potest petere propter ius feudi qđ antiquitus ex causa fuit ꝑmissum: quia ep̃s ius vnius ecclesie non potest alij dare. vt. j. de reb. eccle. non alie. c. j. Io.

Tua. ¶ Cõmunis diuisio. Secũda pars ibi: alteri⁹. Abbas.

r ¶ Tua nup. ¶ Casus. Archidyaconus meteñ. quesiuit a papa vtrũ episcopus siue electus de consensu archidyaconi tm̃ sine consensu capituli conferre possit vacantẽ ecclesiã baptismalem alicui monasterio vel alteri ecclesie que habet iuspatronatus in illa ecclesia vacante. Et respondetur ꝙ nõ potest auctoritate leonis pape: quia concessio vacantiũ ecclesiarum pertinet ad alienationem. ¶ Nota ꝙ prelatus sine consensu capituli bona ecclesie temporalia vel sp̃ualia nõ põt alienare. Itẽ donatio ep̃i cũ ꝯsensu archidyaconi nõ valet. Itẽ ꝑpetue donatiões noĩe alienatiõis cõtineť. Ber.

† al'. si ad hoc.

† De hoc ⁊ quid iuris si eccl'ia nõ sit locupletata nec dãnificata no. xij. q. ij. sine exceptiõe in glo. penul. Io. and.

‡ Vbi de h.

et. xiiij. q. j. §. j. et. j. de deci. q̄uis. Io. an.

Alienatio nõ est si de fratre ĩ sororẽ trãsfertur.

† Idẽ si ad aliã ciuitatẽ corruẽtiũ parietum marmora vel colũnas defert de ꝓprijs domibus in domos ꝓp̃as et hoc vult lex illa ꝙ ornat⁹ ciuitat' nõ trãsferãtur ad rura Io. an.

Ar. a ꝯrio sẽsu est fortissimũ.

‡ Ibi etiã ĩ Xi. si Vore liquať ꝓbatur ꝯrĩũ scꝫ ꝙ idẽ sit dicere ep̃o et soli ep̃o. q̄re dicas ex circũstantijs hoc discerni an hec sint eadẽ an diuersa fac qđ no. de dona. ad ap̃ice. i iij. glo. ⁊ qđ dicã sup ea. Io. an.

a ¶ Conferre. Ut monachi habeãt fruct⁹ illarũ: ⁊ retineãt eccl'ias ad vsus pprios: ⁊ sic lederet eccl'ia. vnde nõ valet talis cõcessio.

b ¶ Vacantes. Ar. contrariũ: quia sede vacante nihil est innouandum. s. ne se. vacan. nouit. et. c. ij. et. iij. rñdeo. contraria loquũtur in episcopatibus et consimilibus. Ber.

c ¶ Alteri⁹. Id est isti⁹ presentis questionis. sz ideo dicit alteri⁹: quia alia questio p̃cedit que ponebat in antiqua cõpilatione. in ti. de istitu. sed in hac nõ ponitur.

d ¶ Leonis. xij. q. ij. sine exceptiõe. ⁊ s. c. pxi.

e ¶ Vendere. Nisi forte sit res q̃ seruando seruari nõ possit. C. de admini. tu. lex que. in fi. ¶ Glo. seq. q̃rit ⁊ soluit.

f ¶ Tractatu. Sz qualiter fiet tractatus? Cõuenient oẽs: ⁊ q̃libet dicat qđ sibi videtur. [†] C. de bo. ciuita. alie. l. vl. li. xj. ⁊ titu. se. l. vl. ⁊ hoc de imobilib⁹ vel de mobilib⁹ p̃ciosis: quia si sint p̃ciosa necessaria est solẽnitas. C. de admi. tut. lex q̃. sec⁹ in his q̃ seruãdo seruari non possunt. vt. l. p̃dicta. ⁊. ff. de peti. here. l. diuus. Vin.

[†] Supple sicut fit cũ alienari dz res ciuitatis: et tunc bene continuat qđ sequit. Et dicit Hosti. q̃ sicut ibi iurant maiores ciuitatum sic hic iurãt maiores eccl'iaꝝ. x. q. ij. hoc ius. Jo. an.

g ¶ Dubium. Cõmuni opinione canonicoꝝ vel probabili iudicio: sz forte secus cõtingat. ar. ff. de mino. verũ. § si locupleti. et intellige non sit dubium q̃tum ad se: q: sufficit ab initio bene gestũ. ff. de nego. gest. sz an vltro. § j. Vel dic dubium: s. cõmuni opinione clericorum.

h ¶ Per hoc. Id est p capitulum leonis. xvj. q. j. possessiones.

i ¶ Perpetuas. Perpetue enim intelligunt ex eo quia fiũt ecclesijs ⁊ non personis. vt. s. ca. pxi. et. ff. de annu. lega. annua. ⁊. xij. q. ij. liberti. quia eccl'ia nõ morit: vt ibi dr. ⁊. s. de insti. cũ venissent. si fiunt psonis sine temporis prefinitione durabũt in eorum vitam. x. q. ij. hec vsus prestatio. ⁊. xv. q. j. possessiones.

po vel electo cum solo archidyacono preter assensum maioris ecclesie: cũ ab ipsa eligatur episcopus ⁊ archidyaco. assumatur de ipsa: cenobijs vel ecclesijs conuentualibus ad quas ius pertinet patronatus liceat conferre[a] perpetuo vacãtes[b] ecclesias baptismales: ⁊ .j. ¶ Alterius[c] etiam questiõis solutio ex epistola leonis[d] pape colligitur euidẽter: in qua legitur. ne quis episcop⁹ de rebus ecclesie quicq̃ donare vel permutare: vel vẽdere[e] audeat: nisi forte aliquid horũ faciat vt meliora prospiciat: et totius cleri tractatu[f] atq̃ cõsensu id eligat qđ nõ sit dubium[g] ecclesie pfuturũ. Irrita enĩ epoꝝ donatio/ venditio/ ⁊ cõmutatio rei ecclesiastice erit absq̃ cõniuentia ⁊ subscriptione clericorum: per[h] hoc enim noueris solutã secũdo loco ppositam questionẽ: cum pcessiones ecclesiarum ad ppetuas[i] alienationes nõ sit dubium pertinere.

Idem episcopo helieñ.

¶ Episcopus parrochiales ecclesias vel obuẽtiones ipsarum de consensu patroni sine consensu capituli sui monasterio cõferre non potest. Capitulum. ix.

Pastoralis officij diligentia: et .j. ¶ Preterea quesiuisti cũ auctoritate dyonisij[k] fuerint parrochie limitate quaten⁹ singularum parrochiarum puẽtus in vsus ecclesie cederent necessarios et stipendia ministroꝝ: si episcopo liceat sine auctoritate summi pon. vel saltem sine sui capituli volũtate viris religiosis conferre obuentiones[l] alicuius parrochialis ecclesie/ sustentatione[m] vicarij reseruata. Et cũ lateraneñ. cõcilij[n] statuta prohibeant ecclesijs nouã imponi vel augeri veterẽ pensionem: postulas edoceri an episcopus valeat religiosis consentiente patrono totam ecclesiam vel de nouo cõferre aliquã portiõem? ¶ Ad qđ breuiter. r. q̃ salua cõstitutione[o] canonica de concedenda pijs locis quiquagesima[p] portiõe: neq̃ primum neq̃ scđm potuit facere eṗs (nisi de licentia ro. ponti.) preter capituli sui voluntatem.

Innocẽtius. iij. archiepiscopo senoneñ. et eius suffraganeis.

¶ Ad concilia prouincialia vocari debent et admitti cathedralium ecclesiarum capitula. Capitulum. x.

Et si mẽbra corporis: et .j. ¶ Prouincie senoñ. capitula cathedralium ecclesiarũ ad nos q̃rimoniã trãsmiserũt: q̃ archieṗs senoñ. et eius suffraganei pcuratores eoꝝ nup ad puinciale[q] cõciliũ cõuocatos: ad tractatũ eoꝝ admittere noluerunt: ⁊ .j. ¶ Visum fuit nobis ⁊ fratribus nr̃is vt capitula ipa ad huiusmodi cõcilia debeãt inuitari: ⁊ eorũ nũcij ad tractatũ admitti: maxime sup illis que ipsa capitula cõtingere[r] dinoscuntur.

o ¶ Salua constitutione canonica. xij. q. ij. bone rei. Ex hac littera videt manifeste: q̃ eṗs posset dare quinquagesimã vel cẽtesimam partẽ sine consensu capituli. vt in p̃dicto. c. bone rei. nõ obstãte iuramento de non alienãdis reb⁹ ecclesie. j. de ec. edi. tua. ⁊. s. de iureiur. intellecto. nemo enĩ potest eṗm accusare de eo q̃ tẽplũ dei edificat. xij. q. ij. aurum. Item q: sufficit semel a iure fuisse pcessum. vnde non est vlterius necesse adire pretorem. ff. de cõdi. institu. que sub condictione. § vlti. Ar. contra. j. de dona. pastoralis. et. s. eo. ca. proxi. xij. q. ij. si episcopus. et s. eo. cum nos. H. et. T. cum eo dicunt q̃ etiam in hoc casu requirit cõsensus capituli: licet enĩ permittatur a iure alienare causa necessitatis vel vtilitatis: requiri tamen debet consensus capituli. xij. q. ij. sine exceptione. Littera tamen ista contradicit. et Jo. idem dicit super illo ca. bone rei. illud quidem securum est dicere. ⁊ expone hanc litteram s̃m q̃ T. exponit. i. salua cõstitutione: quia non derogatur per istud respõsũ illi canoni bone rei: nec dicitur ibi q̃ episcopus posset illam donationem facere sine consensu canonicorum: sed hec littera contrarium innuit. ⁊. j. de dona. apostolice. vbi de hoc.

Eṗs an possit dare q̃nq̃gesimam vel centesimã sine cõsensu capl'i.

p ¶ Quinquagesima. Immo quãdoq̃ maiorem portionem si multum abundat: de auctoritate tamen superioris quandoq̃ non tantam quãdoq̃ nihil si grauatur ecclesia. j. de dona. apostolice. Jo.

Diuisio. Pastoralis. ¶ Cõmunis diuisio. Secũda ibi: ad qđ. Ab. sic. ¶ Casus. Eṗs helieñ. fecit talem q̃stionẽ dño pa. Parrochie auctoritate dyonisij fuerũt limitate et distincte. vt prouentus cuiuslibet parrochie in vsus cederẽt ministrorũ. quesiuit vtrum liceat epo sine auctoritate pape vel sine ꝯsensu capl'i sui ꝯferre viris religiosis obuentiones alicui⁹ parrochialis eccl'ie reseruata sustẽtatione vicarij. Secũdo fecit aliã q̃stionẽ. Lateraneñ. concil'. phibet nouã pensionẽ imponi ecclesijs: vl' veterẽ augeri. quesiuit eṗs helieñ. vtrũ eṗs possit religiosis locis totã eccl'iam vel de nouo cõferre aliquã portionẽ de ꝯsensu patroni. Ad hoc rñdet pa. q̃ episcopus nec primũ nec scđm facere põt sine licẽtia pape p̃ter capl'i sui volũtatẽ. salua cõstitutione canonica que dicit q̃ eṗs põt conferre pijs locis quinquagesimã portionẽ. ¶ Nota q̃ eṗs nec eccl'iam potest dare monachis nec pensionẽ augere sine cõsensu capituli sui. Item centesimã vel quinquagesimã portionẽ potest dare pijs locis sine consensu capituli sui vt hic probatur. Ber.

k ¶ Dyonisij. xiij. q. j. ecclesias. [‡] xc. distinct. ca. j. et. lxxx. distinc. ca. episcopi.

[‡] Prouĩcie & dyoceses pri⁹ diuise fuerunt. viij. di. c. j. ⁊ xcix. di. puĩcie. Vin. vtrobiq̃ de hoc. Jo. an.

l ¶ Obuentiones. Id est fructus vel redditus retenta sibi ecclesia cum sustentatione vicarij.

m ¶ Sustentatione. Sufficienti. s. de preben. de monachis. vbi de hoc. ⁊. s. de supplen. negli. prela. sicut.

n ¶ Lateraũ. concilij. Ut. j. de censi. prohibemus. ¶ Glo. seq. reci. per. q. alleg. pro et contra. ponit opi. Hugo. et Tan. quã dicit tutiorem: sed contrariam approbat.

Et si membra. ¶ Pria pars ponit querelam. Secũda puidet ibi: visum fuit. Abbas sicu. ¶ Casus. Statutum fuit in concilio generali qđ habet. j. de accusationibus. sicut olim. q̃ metropolitani singulis annis debeant prouinciale concil'. celebrare. Archiepiscopus Senoneñ. et suffraganei eius ad concilium illud non recipiebant procuratores et nuncios cathedralium ecclesiarum: verũtamen capitula cathedralium ecclesiarum Senoneñ. prouincie deposuerunt super hoc coram domino pape questionem. Scribit dominus papa archiepiscopo et suffraganeis eius dicẽs q̃ capitula predicta ad huiusmodi concilia debeant inuitari: et eorum nuncij ad tractatum admitti: et precipue super his que contingunt ipsa capitula. et hec est ratio: quia cum archiepiscopus et episcopi sint vnum corpus cum capitulis suis: et ipsi caput sine membris suis talia vel alia facere non debent. ¶ Nota qđ omnes tangit ab omnibus debet tractari. Item non debet caput a membris recedere / nec membra a capite. Bernar.

q ¶ Prouinciale. De quo habes. xviij. dist. p totum. ⁊. j. de accu. sicut olim. De concilio monachorum habetur. j. de sta. reg. in singulis. et. c. ea que.

r ¶ Contingere. Et merito: q: qđ oẽs tangit ab omnib⁹ debet cõprobari. [†] lxiiij. di. c. j. ⁊. lxvj. di. c. j. ⁊. viij. q. j. licet ergo. ⁊. s. de tẽp. or. si archieṗs. vbi de hoc. ⁊. ff. de adop. nam ita. ⁊. ff. de mino. in cause. § causa. et. l. etiam. § vlti. et. ff. de iure anu. aureo. diuus. et. ff. de aqua plu. arcẽ. in cõcedẽdo. ⁊ in aut. vt sponsa. lar. § ad hoc quoq̃. colla. viij. Layci vero huiusmodi ꝯcilijs interesse non debent. nisi specialiter inuitentur. lxiij. dist. adrianus. in fi. Vel etiã nisi specialiter tractaretur causa fidei. xcvj. distin. ꝯsi. nam. Vel nisi tractaretur de matrimonio: quia cum tales cause eos tãgant. [‡] possunt interesse. xxxv. q. v. ad sedem.

[†] De regu. iur. qđ oẽs. lib. vj. in fi. Jo. and.

[‡] Et tũc intererunt vt audiãt non vt iudicent vel doceant lxij. dist. docẽdus. Sz ad illa necesse est eos vocare cum possint eis postea in p̃dicationib⁹ publicari q̃ fieri p̃nt ill' et excõicati d̃ sẽ. ex. rñso Possunt ẽt layci illuc venire p petẽda vl' defẽdẽda iusticia. s. d iud. nouit. In eccl'iasticis autẽ negocijs ⁊ clericorũ correctiõib⁹ sunt excludẽdi. arg. de elec. massana. et expssi⁹ i extrauagan. Boni. de of. ordi. debẽt. Jo. and.

¶ Rubrica De his que fiunt a maiori parte capituli.

Cōtinuatio. ¶ Supra visum est de his que fiunt a prelato ꝛ capitulo. sed quia quedā pertinent ad capitulū tm̃ in quibus peragēdis sepe discordant: et dubitari potest quid iuris: merito subijcitur ista rubrica. ¶ De hac materia tractatur. xvj. dist. c. vl. v. q. ij. hoc ius.

Sūmariū. Um. ¶ Ordinatio maioris partis capituli ꝑ contradictionem et appellationem minoris partis nil rationabile opponentis impediri non debet.

Diuisio. Primo ponit factū reprehensibile. Secundo prouidet per statutū ibi: quocirca. Ab. ¶ Casus. In qbusdā ecclesijs minor pars clericoꝝ non ſm rationem sed ꝓpria voluntate potius impediebant ecclesiasticā ordinationē qd graue et dignū erat reprehēsione cum in ordinationibꝰ ecclesiaꝝ semper debeat ꝑualere qd a maiori ꝛ saniori parte capituli fuerit ordinatum. ideoqꝫ statuit cōcilium lateraneñ. vt ibi a paucioribꝰ ꝛ inferioribꝰ aliqd rationabile obiectum fuerit et ostensum ap. re. preualeat ꝛ suum ꝯsequatur effectum qd a maiori parte capituli fuerit ordinatū. non obstante si aliquis dicat se iuramēto astrictum ad seruādū ecclesie sue cōsuetudinē. quia nō sunt dicēda iuramēta ſꝫ potius periuria siue temeraria iuramēta q̄ in dānū ecclesie ꝛ ꝯtra sctōꝝ patrū veniūt istituta: ꝛ si aliqs consuetudines que nec ratione iuuantur nec canonicis cōsonāt istitutis iurare presumpserit: a perceptiōe dominici corporis donec penitētiā egerit sit penitus alienus. ¶ Nota ꝙ in maiori ꝛ saniori parte capituli residet potestas capl'i. Item vt ꝯtradictio minoris partis capituli valeat. duo sunt necessaria. s. ꝙ rationabile qd obijciaꝛ ꝛ ꝓbeꝛ. Item iuramēta ꝯtra vtilitatem ecclesiasticā prestita nō iuramēta sed potius ꝑiuria vel temeraria iuramēta dici debēt. et ideo nō sunt seruāda. Itē si qs iurat seruare consuetudinē ecclesie nō astringiꝛ ad illicita. sub tali enim iuramento nihil nisi licitū cōprehenditur. Item qui consuetudinem illicitam iurat seruare: donec egerit penitentiam a perceptione corporis christi debet abstinere. Ber.

De His que fiunt a maiori parte capituli.

Ex concilio lateraneñ.

¶ In vniuersitatibꝰ ecclesiasticis ꝑualet regulariter quod fit a maiori parte: nisi minor pars rationabiliter ꝯtradicat. h. d. Ca. j.

Um in cunctis[a] ecclesijs qd pluribus et sanioribus fratribꝰ visum fuerit incūctanter debeat obseruari: graue nimis est et reprehensione dignissimū ꝙ ꝑ quasdā ecclesias pauci quādoqꝫ non tā de ratione q̄ de propria voluntate ad ordinatiōem ecclesiasticam procedere nō permittunt[b]. ¶ Quocirca presenti decreto statuimus vt nisi a paucioribus et inferioribus aliquid rationabiliter[c] obiectum fuerit et ostēsum[d]: ap. re. preualeat semper: et suum consequatur effectum qd a maiori et saniori parte capituli fuerit constitutum[e]. nec constitutionem nostrā impediat si forte aliquis ad conseruandam ecclesie sue consuetudinem: se iuramento dicat astrictum: nec enim iuramenta[f] sed potius ꝑiuria sunt dicenda: que contra vtilitatē ecclesie / et sanctorum patrum veniunt instituta. Si quis autem huiusmodi ꝯsuetudines que nō ratione iuuantur / nec sacris congruūt institutis iurare presumpserit (donec dignam egerit penitentiam) a perceptione sit dominici corporis alienus.

Celestinus. ij. claremoñ.

¶ Canonicus non interdicit ecclesiam: sed hoc facere debet episcopus cum capitulo. Caplm. ij.

Quesiuit: et. j. ¶ Super eo ꝙ ecclesiam[g] tuam quidam ex canonicis etiam minimis quia pensio ecclesie debita non redditur: vel clericus aliqs aut parrochianus deliquit: sine tuo et aliorum canonicorum assensu[h] interdicto supponunt: ꝛ. j. ¶ F. t. t. r. ꝙ interdictū in aliqua ecclesia per aliquem vel per aliquos de canonicis tuis sine tuo et aliorum fratrum assensu positū obseruare non debes: nec etiā sustinere vt ab alijs obseruetur: ꝛ. j. ¶ Sed si quis in his deliquerit[l]: ecclesiastice coertioni subiaceat: cum peccata suos auctores tenere debeant: nec pena sit vlterius protrahenda q̄ delictū fuerit in excedente repertum.

Innoc. iij. augusteñ. preposito.

¶ Cōmunis ordiatio ecclesie ꝑ cōtradictionē ꝛ appellationē eiꝰ cuiꝰ nō iterest: ipediri nō debet. h. d. quo ad titulū. Capitulū. iij.

Ex ore sedentis: et. j. ¶ Accedentibus ad pre. no. L. ac. B. augusteñ. canonico ꝓ questione que inter vos super ꝓposita augusteñ. ecclesie verteba

a ¶ In cunctis. lxv. dist. c. j. ꝛ. ij. ꝛ. iij. ꝫ. de elec. licet. xxiij. di. in nomine dñi. xx. dist. de quibꝰ. ꝛ. ff. de re iudi. duobus ex tribus.

b ¶ Permittunt. Appellando et impediendo de facto.

¶ Glo. seq. ar. ꝙ nō staꝛ ꝛc. all'. v. iura. all'. duo in ꝯtrariū ꝛ soluit.

c ¶ Rationabiliter. Ar. ꝙ nō staꝛ semꝑ maiori parti nec pluralitati: vt hic. ꝛ. xxxj. dist. nicena. ꝫ. de elec. ecclesia vestra. ff. de ser. rusti. ꝑdi. ꝑ fundū. xij. dist. nō liceat. ꝛ. ff. de pac. maiorē. Ar. ꝯtra. lxiij. di. plebs dyotrēs. insti. de satisda. tu. §. ſꝫ si ex testamēto. Sol. illud regulare est vt semꝑ steꝛ maiori parti: ſꝫ maior pars est illa q̄ maiori ratione ꝛ pietate nititur. ix. dist. sana quippe. lx. dist. multi. in fine. et iiij. q. iij. §. item iusiurandi. presumitur pro pluralitate. lxj. dist. nullus. in fine. nisi cōtrarium probetur: vt hic patet. et. xxiij. dist. illud. et. ꝫ. de elec. dudum. R. — Maiori pti regulariter standum est.

d ¶ Ostensum. Ergo non sufficit obijcere nisi ꝓbetur. ꝛ hoc ꝓbabitur coram superiore. ꝫ. de elec. venerabilem.

e ¶ Constitutum. Et ita caplm pōt cōstitutionē facere dū tamen intersint oēs quos ꝯstitutio tāgit. De hoc not. ꝫ. de ꝯsti. cū oēs: al's ꝓsentes in ꝓiudiciū absentiū nihil cōstituere possunt: vt hic. Circa alia negocia ad minus due partes debēt esse ꝓsentes. ff. qd cuiusqꝫ vniuersi. l. nulli. ꝛ. l. plane. ꝛ. ff. de decre. ab or. fac. l. iij.

f ¶ Iuramenta. Sic. ꝫ. de iureiur. sicut nr̃is. ꝛ ita si iuramēta sint facta i gñe † restrigēda sūt circa bonas ꝛ licitas ꝯsuetudies. ar. ꝫ. de iureiur. q̄to. ꝛ. c. ad nr̃am. iij. Si spālit iurāt stati sūt ꝑiuri. Ber.

† Puta in canonico nouiꝛ recepto et rectoribꝰ cōsulibus ꝛ his similibꝰ Jo. and.

Quesiuit. ¶ Cōis diuisio. Scda pars ibi: fraternitati. Ab. si. ¶ Casus. In ecclia claremonteñ. obseruabaꝛ vt si aliquis parrochianꝰ pensionem debitā ecclesie non solueret: vl' clericus aliqs deliqueret: aliqs de canonicis etiam minimis interdicebat ecclesiā sine ꝯsensu epi ꝛ alioꝝ canonicorū. quesiuit eps an h fieri deberet? Rñ. pa. ꝙ interdictū in aliqua ecclesia positū sine consensu episcopi ꝛ fratrum suorū ꝑ aliquē de canonicis obseruari nō debꝫ: nec sustinere vt ab alijs obseruetur. Sed si aliqs deliquerit ipse puniaꝛ. quia peccata suos actores tenere debēt: nec pena debet vlteriꝰ ꝓtrahi q̄ delictū fuerit in cōmittēte repertum. ¶ Nota ꝙ excōmunicatio et iterdictū fieri debent de ꝯsensu epi et capituli. Itē ille qui peccat solꝰ puniri debet et nō illi qui non peccauerūt. Itē pena debet suos actores tenere. Itē pena non debet excedere delictum. Ber.

g ¶ Ecclesiam tuam. Id est tue iurisdictioni subiectā. sic. ꝫ. de auc. ꝛ vsu pal. ca. j. et intelligiꝛ hoc vbi canonicus non habet ius episcopale in ipsa ecclesia: al'as si haberet et ei denegaretur debita pēsio vel aliqua offensa digna excōmunicatiōe cōmitteretꝛ: bene supponeret ecclesiā iterdicto ‡ nō nego tamen honestius esse ꝑsonas interdicere. nō eni ecclesie deliquūt: ſꝫ ꝑsone. in auꝛ. de man. ꝓn. §. opꝫ. col. iij. et ar. j. de pe. lꝫ. xvj. q. vj. illud. hoc dixit Lau. sed ecclesia ꝓpter delictū alicuiꝰ interdici non debet: sed ille qui deliquit puniaꝛ. qꝛ illi q̄ non peccauerūt nō debēt puniri: nisi ille q̄ delīqt sit dñs loci. qꝛ tūc ꝓpter delictū eius terra supponiꝛ interdicto. j. de spo. nō est vobis. Ber.

‡ Concor. Host. al'. de fo. cōpe. cū ꝯtingat. dixit Lau. h vt fit i hyspania ꝛ ytalia. dixit Vin. ꝙ non dat iurisdictionem aliquā caplo nisi vel vacāte ecclia de here. ad abolēdam. vel de loci ꝯsuetudīe. de of. or. irrefragabili. Jo. an.

h ¶ Assensu. Quia talis sentētia nō tenet cum lata sit ab eo q̄ non habet iurisdictionē. ij. q. j. in primis. C. si a non cōpe. iudi. l. j. ꝛ. ꝫ. de consuetu. ad nostram. T.

¶ Glo. seq. alleg. vj. concor. et alleg. duo iura dupliciter sol.

l ¶ Deliquerit. xvj. q. vj. cognouimꝰ. et. c. illud. quia peccata suos ꝓprios tenere debēt auctores. vnde ꝟsus. Auctores proprios sua crimina iure tenebūt. Plusqꝫ peccatur nō vltra pena trahatur. vt hic dicit. C. de pe. sancimus. † C. ne vxo. pro ma. ob maritorū. xj. q. iij. illud. ꝛ. j. de sen. excō. romana. §. fi. lib. vj. Sed cōtra videꝛ: quia perit iustus pro impio. de ꝯse. dist. j. in sancta. xv. q. vlti. cum multe. Solu. qd hic dicitur locum habet in pena spirituali. qd dicitur in contrarijs habet locum in pena tēporali: que quādoqꝫ imponitur alteri pro peccato alterius. vt. j. q. iij. §. itē pro peccato. Vel hoc regulare est: illa casualia sunt. T.

† Propinqui nori ꝛ familiares non puniūtur si socii nō fuerūt. Jo. an.

Ex ore. ¶ In prima parte ponitur factum. In secunda decisio ibi: quia vero. Ab. — Diuisio. ¶ Casus. Pater cuiusdam canonici augusteñ. B. nomie accedēs ad dominū papā impetrauit lr̃as ab eodē ad decanū ꝛ capitulū augusteñ. quibꝰ decano ꝛ capitulo mādabaꝛ vt dictū. B. filiū suū infra spaciū tēporis vnius mensis eligerēt ꝛ assumerēt in prepositū: ꝛ in signū inuestiture sibi anulū aureū destinauit executoribꝰ sup hoc deputatis. executores capitulum memoratū monuerūt vt mandatū apostolicū adimplerent. capitulū licet litteras recepissent audito ꝙ. C. prepositus ipsoꝝ esset electus et ꝯfirmatus in episcopū brixieñ. infra terminū in quo debēt executoribus respōdere. H. tunc coꝝ decanū in prepositum

elegerunt. cui dictus. B. reuerentiam exhibuit tanq̃ preposito. tãdem ille. H. fuit mortuus: eo mortuo capitulũ statim elegit in prepositum istum cui papa scribit dicto. B. appellante ne ad aliquam aliam electionẽ procederent cum ad ipsum dicta prepositura spectaret: et sic orta fuit controuersia inter ipsum. B. et istum prepositũ. Delata fuit causa ad Celestinum pa. coram quo multa obiecta fuerant cõtra istum. B. ita ꝙ Celestinꝰ cassauit inuestiturã de ipõ. B. Ad vltimum delata est causa iterum ad dominum Innocẽ. coram quo ista et alia allegata fuerunt. papa vero super hoc ita duxit statuendum. quia ꝯstitit ei ꝙ prefatus. B. non fuit inuestitꝰ de dicta ꝑpositura: q̃uis mãdatum fuisset ne de ea inuestiretur. et si etiam ĩuestitus fuisset illa inuestitura cassata fuit ꝑ Celestinum: et si etiam cassata non fuisset cum propter hoc quod dicto H. reuerentiã exhibuit tanq̃ preposito iuri suo renunciare videtur. pa. considerans ꝙ ipse. B. appellare nõ poterat vt per appellationem ipsius ordinationem ecclesie impediret: et intelligens ꝙ a maiori parte capituli electus fuit iste in prepositum: electionem ipsius et ordinationem auctoritate apostolica confirmauit / et dicto. B. silẽtium imposuit super ipsa prepositura. ¶ Nota ꝙ ipso facto renunciat quis iuri suo vt iste obedientiam faciendo dicto. H. Item tacite renunciat quis iuri suo. Item nõ valet appellatio nisi intersit illius qui appellat. Item electio maioris partis capituli valet. Bernar.

tur. ex parte ipsius. B. fuit ꝑpositũ ꝙ pater eiusdem. A. C. preno. decano et capitulo augusteñ. litteras obtinuit destinari: vt infra spacium mensis vnius eundẽ eligerent ⁊ assumerent in prepositum augusteñ. in signum in-
a uestiture annulo[a] aureo destinato: et quibusdam mandati apostolici executoribus constitutis. Capitulum memoratũ cum audisset ꝙ. E. quõdam eorum prepositus in episcopum Brixieñ. electus et confirmatus fuisset: licet dictas litteras recepissent: in
b contemptum tamen eorum[b] assignato prius termino infra quẽ ipsi deberent super mãdato apostolico respondere. H. tunc au-
c gusteñ.[c] decanum in prepositum elegerunt: et. j. ¶ Quia vero legitime cõstitit ꝙ predictus. B. de prepositura non fuit aliquate-
d e nus inuestitus[d]: et si mãdatum[e] fuerit vt de ea inuestiret: de qua etiam si inuestitus fuisset / inuestitura eiꝰ per pre. n. certa fuit ra-
f tione[f] cassata: que nec etiã si cassata fuisset: per hoc ꝙ dicto. H. reuerentiam exhibuit / que debetur preposito iuri suo renuncias-
g se[g] videtur. Nos attendentes sibi de iure non potuisse compete-
h re vt per appellatiõem[h] ob id interpositam communem ordinationem ecclesie impediret: intelligentes etiam te a maiori parte tam dignitate q̃ numero eorum: quos eligendi ius constabat habere. electum fuisse canonice in prepositum: electionem tuam auc. ap. confirmamus: prefato. B. super prepositura silentium imponentes. Idem.

¶ Prelatus cum maiori parte capituli cõtradicente minori statuere potest: ꝙ ad necessariam reparationem fabrice quilibet canonicus ꝯferre teneatur. Ca. iij.

Ex parte tua nobis fuit frater archiepiscope intimatum: ꝙ ad restaurandam fabri-
i cam[i] rothomageñ. ecclesie tractatum cõmuniter habuistis: te postulãte vt quilibet canonicorum tecum pariter aliquam suorum reddituum portiõem operi tam pio et necessario deputaret: et. j. ¶ Statuimus vt si qui vestrum tuis frater archiepiscope et maioris et sanioris partis capituli statutis super hoc duxerit resistendum: obtineat sententia plu-
k rimorum[k].

Ut ecclesiastica be=

sit rector. ff. manda. si precedente. §. lucius. ff. ad municip. l. ij. et. s. de offi. delega. gratum. et. c. cum olim. in fine. a contrario sensu. ff. de inoffici. testamen. si proponas. §. j. et. l. nihil. et. l. vlti. et. ff. de publi. si ego. §. j. et. ff. de mino. si filius. et. C. de iure do. imp. l. ij. Argu. contra. ff. de decurio. herennius. §. vlti. et. s. de preben. dilecto. Jo. — *fectũ etatꝫ. Jo. and.*

Preterea licet renunciatio sit tacita: valet etiam citra auctoritatem superioris: licet expressa nõ valeat sine auctoritate superioris. s. de renuciatio. admonet. sicut plus valet tacita ꝓhibitio q̃ expressa: cum scilicet litem cõtestaẽ. ff. de solu. si quis stipulatus. x. in melle. ff. eo. titu. vero procuratori. §. vlti. Lau. Sed quid si alius ageret contra illum prepositum: ⁊ cassaretur illiꝰ electio: nunquid iste qui exhibuit reuerẽtiam potest agere pro prepositura? Non: quia filius exheredatꝰ si approbauit testamentum patris non potest postea impugnare. C. de inofficioso testamento. parentibus. et si alius impugnaret testamentum / ipse tamẽ non potest petere vltra q̃ sibi est relictum. ff. de lega. prestan. contra. §. his qui vim. Item arg. ꝙ actio semel extincta non reuiuiscit. ff. de sol. qui res. §. aream. et de consecra. distinctio. iiij. queris. Item argu. ꝙ licet res deueniat ad eũ casum a quo potuit habere principium nõ valet. Ber.

Renũciatio bñficij an valeat sine supioris auc̃te.

Quod approbo nõ reprobo.

b ¶ Per appellationem. Sic. s. de elec. cũ inter. R. quia eius non itererat appellare post reuerentiam prestitam. ij. q. vj. non solẽt: appellatio enim non impedit ne id fiat quod perpetuo edicto decernitur. ff. de ap. re. vel non. l. vlti. Lau.

a ¶ Annulo. Sic. s. de re iudica. cum olim. propter hoc tamen non fuit institutus. cum in possessionem missus non fuerit. vt. j. sequiẽ.

b ¶ Eorum. † Scilicet executorum. — *† Alꝰ earꝫ. scilꝫ lrarũ. Jo. and.*

c ¶ Augusteñ. Cui. H. dictus. B. reuerentiam exhibuit tanq̃ preposito: vt sequitur. j. tandem idem. H. mortuus est: eo mortuo capitulum statim elegit istum in prepositum dictum. B. prius appellante ꝙ ipsum non eligerent: cum ad ipsum spectaret prepositura. De hac appellatione fit mentio inferius. hec omnia habentur in integra.

d ¶ Inuestitus. Id est missus in possessionem.
¶ Glosa seq. not. alleg. tria iura. et in contrarium alleg. octo. Item argu. et remittit.

e ¶ Mandatum. Sic patet ꝙ propter talem inuestituram quam fecit ‡ cum annulo nõ efficitur quis possessor. j. de dona. per tuas. argu. s. de re iudi. cum aliquibus. quia in adipiscenda possessione actus corporalis acquiritur. ff. de acquiren. pos. possideri. §. in admittenda. Argu. contra. s. de consue. ex litteris. et. xvj. q. vij. contra sanctorum. et. q. j. moderamine. et. C. de sacrosanc. eccle. vt inter diuinum. et. ff. de contrahen. emp. et ven. clauibus. et. ff. de bo. aucto. iudi. pos. q̃uis. et. s. de do. et contuma. contingit. ff. de dã. infec. si finita. §. vlti. Item hic patet ꝙ si papa mandat alicui dari prebendam et capitulum alium eligit tenet electio. De hoc dictum est. s. de preben. dilectus filius. Jo. — *‡ Quã non fecit sꝫ mãdauit fieri. vñ nõ ꝓcedit arg. glo. s̃m Inno. ⁊ Host. Jo. ã.*

f ¶ Ratione. Quia erat in minoribꝰ ordinibus constitutus. vt patet in integra. † et quia reuerentiã faciendo illi. H. iuri suo renunciauit: vt hic sequitur.
¶ Glosa sequens argu. de tacito consensu inducens. xiij. iura. alle. ij. in cõtrarium. Tertio fortificat primum dictum. Quarto querit et soluit. Quinto elicit duo argumenta.

g ¶ Renunciasse. Nota hic argu. de tacito cõsensu. et licet verbis non renunciet aut non consentiat: ipso facto tamen consentit. xxxij. q. ij. honorantur. et. s. de transactio. ex litteris. et. xliij. distin. — *† Adde Hos. et facit hec glo. ad ea q̃ dixi de elec. dudum. j. dicit Inno. q̃dã dicũt ꝙ cassata fuit hec ꝑpẽ de*

Ex parte. ¶ Communis diuisio. Secunda pars ibi: statuimus. Abbas siculus. ¶ Casus. Archiepiscopus Rothomageñ. cum fabrica ecclesie sue restauratiõe indigeret habuit tractatum cum fratribus suis vt quilibet eorum cum ipso archiepiscopo aliquam portionem reddituum suorum tam pio et necessario operi deputaret: et hoc ipsi facere noluerũt. vnde ipse significauit hoc domino pa. super hoc statuit pa. vt si aliqui contradixerint statutis suis archiepiscopi et maioris partis capituli et sanioris obtineat sententia plurimorum. ¶ Nota ꝙ sententia maioris et sanioris partis capituli preualet. Item in casu isto non tenentur: nisi maior et sanior pars consentiret. Ber. — *Diuisio.*

i ¶ Fabricam. Licet enim ille solus teneatur ad restitutionem fabrice qui partem deputatam fabrice recepit. vt. x. q. iij. vnio. et. q. j. decernimus. tamen ille conferre tenetur. xvj. q. j. monachus. et de eccle. edi. ca. j.

k ¶ Plurimorum. Hic ergo valet sentẽtia plurimorum: quia euidens est illos ratione iuuari. s. eo. ca. j. sic. lxxv. dist. ca. j. et. ij. et. s. de tẽp. or. nec epi. Ber. Additio. glo. in ℣bo rõne iuuari ⁊c. Dixit Vin. hoc esse: qr papa hoc approbat. alr̃s nullus cõpelleretur dare de ꝓprio nisi vellet: qr tenentur vt singuli: vnde potior est causa ꝓhibẽtis: et quia si tenentur vt collegium cõmunis mensa habet hoc sustinere non priuata stipendia. Dicit Innocen. hoc verum si non essent res ecclesie: sed proprie canonicorum. de rebus vero ecclesie licet singulariter et specialiter ad singulos canonicos pertinentibus poterit episcopus cum maiori parte capituli pro vtilitate ecclesie talia statuere. Idem Inno. et Ab. vide quod dixi. s. de cõsti. cum omnes. super. j. glo. Jo. and.

¶ Rubrica Ut ecclesiastica beneficia. ¶ Supra visum est de collationibus beneficiorum faciendis tam a prelato cum consensu capituli q̃ ab ipso capitulo tantũ. Verũtamen quia beneficia ipsa debent conferri sine diminutione: merito subijcitur ista rubri. Ab. — *Continuatio.*

neficia sine diminutione conferantur.

Innocentius .iij. mediolanen. archiepiscopo.

Rubrum sufficit pro summario. Vel summa sic s̃m abbatem Occulta collatio beneficij licet sit suspecta/bene valet: dummodo al'as legitime facta probetur. hoc dicit. Et est casus notabil'. non tamen facit ad titulum: nec omnes indistincte hoc tenēt: sed maior pars concludit cum hoc summario.

Capitulum .j.

Ut nostrum[a] prodeat d̃ vultu dei iudicium[b]: et .j. Preterea proponebas ꝙ cum null9 debeat sine accusatore[c] damnari: nec aliquid circa negociū illud sit actū in forma iudicij: depositiones testium non poterant tibi preiudicium generare. Quia vero hec allegatio personam nostram tangere videbatur: dignum duximus causam commisse[d] inquisitionis et ordinem plenius explicare: ne quis quomodolibet suspicetur: ꝙ nos ī hoc negocio perperam processerimus: presertim cum ratio assignāda debeat esse posteris profutura. Cum enim iuris sit explorati: ꝙ actore nō p̄bāte[e] is q̄ cōuenit etiam

Divisio. Ut nostrum. Dividitur in quattuor partes. Primo assignatur papalis responsionis causa et ratio. Secundo processus pape executio: et ad obiecta responsio ibi: cum enim. Tertio archiepiscopi inconuincibilis reprehensio ibi: omnibus. Quarto caute ꝛ necessarie instructionis prouisio ibi: vnde credim9. Et pone casum in terminis. vt in glo. j. Ab.

a Ut nostrū. Ut plane intelligas hanc decre. sic pone casum: aliter nō bñ intelliges eā. Intellexit dominus papa ꝙ cācellaria mediolaneñ. ecclesie vacauerat vltra annum: et sic potestas conferendi illam deuoluta fuerat ad papam. vnde mandauit papa mediolanen. archiepiscopo vt ipsam conferret cuidā. H. subdyacono domini pape. et si post receptionē litterarum aliquid faceret in contrarium: illud cassauit. Archiepiscop9 receptis litteris respondit † ꝙ illi cancellariam non cōtulerat. quia propter grauamina debitorum retinuerat fructus ipsius: de qua respōsione factum fuit publicum instrumentum. visis litteris die sequenti respondit contrarium ꝙ mandatum domini pape adimplere non poterat: quia reseruatis sibi prouentibus iam decem mensibus elapsis contulerat eam cuidam cōsanguineo suo. H. nomie. et de hac responsione fuit factum aliud instrumentum. ista relata fuerunt domino pape: et instrumenta ostensa. Papa vero intelligens varietatem huius responsionis statim mandauit archiepiscopo vt ad presentiam suam mitteret procuratorem ydoneum: et ostenderet ꝙ ipse cancellariam contulisset persone ydonee: et modo canonico: et tempore competenti. ꝛ idem. H. veniret si vellet defendere ius suum: accessit procurator archiepiscopi et ille. H. ‡ et produxerunt duos testes in presentia pape: qui iurati dixerunt ꝙ parum post mortem cancellarij archiepiscopus contulit cancellariam dicto. H. reseruatis sibi prouentibus: et illum inuestiuit per librum precipiendo ꝙ illud esset secretum. et vnus testis adiecit ꝙ post mandatum domino pape eo vidente tradidit ei sigillum: alter dixit se hoc audiuisse. et procurator hoc idem fuit confessus. quod audiens papa mandauit quibusdam † ꝙ si post secundum mandatum per quod totum negocium reuocabatur ad curiam ei tradidit sigillum: talem traditionem decernerent nullam esse. et inhiberent illi. H. ne sigillo vlterius vteretur: quod totum factum est: et p̄hibitus fuit vti sigillo. per hoc intellige illam decre. s̄. de appella. vt nostrum: que est pars istius. et illam debes hic legere in prin. quia precedit istam: vt patet in antiqua cōpilatione. Propter hoc archiepiscopus misit nūcios ad dominum papam post multas allegationes et excusationes ipsius archiepiscopi. vltimo p̄ponebat dictus archieps: ꝙ cum nullus debeat sine accusatore dānari: nec aliquid sit actum in predicto negocio in forma iudicij testes contra eum recepti non poterant sibi preiudicare: quia hec allegatio videbatur tangere personam domini pape. Apertius vult exprimere in hac decre. causam quare mandauit inquiri de predictis ne quis crederet ꝙ in facto isto perperā processisset. Ab. Causa vero inquisitionis est. cum enim donatio fuisset occultata: propter quod non carebat suspitione: ꝛ elapso anno nullus cācellarius apparet: merito credebatur ꝙ ad pa. esset donatio deuoluta s̃m lateraneñ. concil'. et ideo illam poterat sine culpa conferre: quia papa de occultis diuinare non potest. et presumptio erat pro pa. cum ipse prima vice responderet ꝙ cancellariam non contulit. vnde nō fuit grauamen/sed gratia ꝙ ei concessit facultatem probandi pro se. Item ꝙ de nouo vel de modo canonico fidem sibi fieri mandauit/ipse archiepiscopus dedit causam illi mandato: quia mandauit per litteras et probauit per testes ꝙ retentis sibi prouentibus officium illud concessit. vnde pa. contra talem cōcessionem fuit merito suspicatus. et ideo papa ex officio suo illam inquisitionem commisit faciendam cum ad ipsum pertineat de subditorum excessibus inquirere veritatem omnibus predictis diligēter examinatis. pa. inuenit archiepiscopum culpabilem in tribus. circa cōtrarietatem responsi: cum nulli debuerit ex certa scientia contraria respondere. circa carnalitatem animi: quia non debuit cum affectu carnali cōmittere illud officium. et circa ihonestatem facti quia ex pacto vel aliqua conuentione committere non debuit nudum officium/ꝛ retinere prouentus: cum hoc in lateraneñ. concil'. sit prohibitum. ꝛ in alio canone reperitur ꝙ ecclesiastica bñficia sine diminutione sunt conferenda. Unde circa hoc est distinguēdum/ vtrum ille qui dat beneficium spirituale percipiat prouentus ante donationem. si enim non percipit prouentus ante donationme sed alius: et ex donatione consequitur vt fructus percipiat symonia committitur. si vero ante donationem percipit ipse prouentus. hoc distinguendum est vtrum constituat ante donatiōem vt ex causa necessaria retineat prouentus. istud licitum est an conueniat cum eo qui accipit beneficium/ vel cum alio mediatore vt retineat p̄uentus et concedat beneficium. istud quidem non licet ne aperiat via illis qui prauitatem suam student palliare. Ex hac decre. nota ꝙ nullus debet sine accusatore damnari. Item cum aliqua presumptio apparet cōtra aliquem debet se excusare ꝛ reddere rationē super hoc: vt fecit hic dominus papa. Itē actore non probante reus ꝗuis nihil probet: debet absolui. Item quando presumptio est circa reum: onus probandi transfertur in eum vt hic erat circa archiepiscopum: et ideo papa imposuit ei onus probandi super tribus articulis predictis. Item tria sunt consideranda in collatione beneficij: persone ydoneitas. modus canonicus. et tempus competens. Item occulta donatio non caret suspitione: quare non debet valere. Item nemo diuinare tenetur. Item superior ex officio suo debet inquirere de inferiorum excessibus. Item contraria proponens: non est audiendus. Item carnalitas nō debet attendi in beneficijs conferendis. Item in spiritualibus omnis pactio ꝛ cōuentio illicita debet cessare. Itē beneficia integra cōcedi debent. Item si ecclesia est onerata debito vel propter aliam iustam causam ꝛ honestam: preest episcopus ad tempus: prouētus tñ alicui9 dignitatis vel prebende: licet illā cōferat pōt retinere. Itē nemini aperienda est via malignādi. Ber.

† Inno. dicit ꝙ archieps hoc prius viua voce dixerat pape. Jo. an.

‡ Facit ad questionem quā disputaui. de ver. signi. ca. ij. ij. rñ. lib. vj. Jo. and.

† Jō q2 ille H. non fuerat in iudicio nec eius procurator. s̃m host. vel dic si vis tenere ꝙ ille fuerit p̄curator illius. H. ꝙ ipse p̄curator confessus est ꝙ post primū mandatū ꝛ papa mandat inq̄ri d̃ scd̃o. vel ille H. q̄ ibi erat pro se nō cōfitebat. licz id cōfiteret procurator archiepi. Joan. and.

b Judiciū. Qui eni iudicat: eq̄tatē pre oculis semp̄ debet habere. ff. de eo q̄d certo loco. q̄d si ephesi. §. in summa. et .iiij. q. iiij. ca. j. Gl. seq. ponit vndeci cas9 exceptos a regl'a ꝙ sine accusatore. ꝛc.

c Sine accusatore. Hoc est generale. vt .ij. q. j. de manifesta. xxij. q. iiij. quisquis potestatem. Excipiūtur quidam casus. Primo Si suspecta scriptura in iudicio proferatur. C. de proba. iubemus. si procax testis fuerit ꝛ vacillauerit in iure. C. de testi. nullum. et .j. de pe. super his. Si tutor suspectus est. ff. de suspe. tu. l. iij. §. preterea videndum. si maritus accusauerit vxorem de adulterio: ꝛ ipsa replicat de lenocinio. ff. de adul. l. j. §. si publico. Si iudex reperiat accusatorem calumniari. ff. ad turpill'. l. j. §. j. et .ij. q. iij. §. notandum. et .j. de calū. c. j. et .ij. Si in modum inquisitionis cognouerat de crimine. j. de accu. qualiter et quando. et ca. inquisitionis. Si infamatus deficit in purgatione. j. de symo. de hoc cum suis concordan. Si crimen est notorium. ij. q. j. de manifesta. et .j. de accusa. euidentia. Si corrumpit testes aduersarij. iij. q. vij. §. tria. versi. si quis autem. Jo. and. Additio. Nota ex hac glo. regulam et plures casus exceptos: et vide quasi ꝯsimilē glo. in cano. de manifesta ij. q. j. alios ponit Spec. in ti. de inquisi. §. qñ autē. in prin. et de ista materia p̄ Bar. in. l. ij. §. si publico. ff. de adulte. vbi satis eleganter tractat. an ꝛ quādo iudex possit p̄cedere ex officio sine accusatore. Panor. dixit plene tā respectu iuris ciuilis ꝗ canonici in. c. qualit' ꝛ qñ. ij. de accusa. j. vbi pleni9. de hac materia vide p̄ eūdē Panor. Glosa sequens ponit .xiij. casus exceptos a regula ꝙ accusatore non probante ꝛc.

d Commisse. Quapropter mandauit fieri inquisitionem contra archiepiscopum an tradiderit illi. H. sigillum post scd̃m mādatū: vt dixi in casu. ꝛ ꝙ probaret illa tria que sequūtur.

e Actore non probante. Si. vj. q. vlti. actor. Hec regula fallit. nam ratione presumptionis aliquando transfertur probatio ad reum vt hic. et. s̄. de procu. ex insinuatione. ꝛ. s̄. de iureiu. ca. vlti. ff. de dona. inter vi. et vxo. quintus mutius. † Item fallit cum actor fundauit intentionem suam iure cōmuni. c. dist. contra morem. et xvj. q. vij. omnes basilice. ꝛ. C. de proba. siue possidetis. Item cum reus sponte assumit onus probandi. ff. de proba. circa. Item in cōmunibus iudicijs vtriusqz probatio audit'. s̄. de proba. ex litteris. Itē cū vterqz dicit se possidere. s̄. de p̄ba. licet. ꝛ. ff. de iudi. ī trib9. Itē in crimine falsi vtriusqz testes audiūtur. C. de fal. vbi. Item in

† Diuidebat hos. hic aliuz casum scz propter vitationem suspitionis turpis questus. addit casum fauoris ecclesie vt cuz petit bona que rector possedit tp̄e mortis et remittit. de pecu. cle. c. j. Jo. and.

crimine lese maiestatis. in sacris desertis. in ꝓditione patrie et in crimine peculat⁹ vtriusq̄ testes audiunt. C. de aboli. fallaciter. i fi.
Peculatus q̄d est. Peculat⁹ dicit furtū de re publica. xxiij. q. iiij. q̄d ergo. ff. ad. l. iul. pecu. l. j. Joh. Itē priuilegiū actoris trāsfert onus ꝓbandi in reū: puta si pupill⁹ vel mulier repetat solutū tāq̄ idebitū reus tenet ꝓbare debitū. ff. d ꝓba. cum de indebito. §. sin autē. Itē delictū ipsi⁹† rei transfert onus ꝓbādi in ip̄m: quia ꝓbata solutiōe si eam negauit tenebit probare se debitū recepisse. vt i. l. predicta cū de indebito circa p̄n. 𝔷. ̄j. de sol. is q̄. Itē negatiua q̄ hz in se affirmatiuā implicitā probari debet a reo. s̄. de renū. sup hoc. 𝔷. ̄j. de suc. ab intest. c. cū dilectus. ar. ff. de ꝓba. ab ea parte. §. si quis et. l. si filius. 𝔷. iij. q. ix. indicas. Tan.

† Scilz a q̄ repetitur i debitum. Jo. an.

a ℂ Porro. Hic incipit assignare causam cōmisse inquisitionis quare sibi fidem fieri mādauit sup tribus articulis. et primo ostēdit de tertio: postea de secunda circa princi. §.

b ℂ Occulta. Nota ꝙ p̄sumit cōtra occulte dātes vel facientes vel iudicantes. s̄. de off. dele. cōsuluit. 𝔷. xix. dist. anastasi⁹. et. ff. de iure fis. ita fidei. i prin. ff. de admi. tu. nō existimo. et. xviij. q. ij. perniciosam‡. 𝔷 tenebre apte sunt ad fabricandū falsum. ff. de ven. inspiciendo. l. j. §. de inspiciēdo. tamē si ille cui datum est occulte sit capax occulta donatio nō vitiat donationē. C. de dila. l. j. li. x. et electiones clandestine non valent s̄. de elec. quia propter. in fine. Tan.

Occultatio facit p̄sumi ꝯtra aliquos.

‡ Ubi d̄ mulier. vl' sub specie religiōis in priuatis receptaculis habitantibus. Idez de occulte p̄dicātibus. de here. cū ex iniuncto. con uenticulas faciētibus. C. de epi. et cle. conuēticulā. occulte mulieribus cohabitātibus. de p̄sū. c. t'tio. f'm Hostiē. Jo. andree.

c ℂ Laterañ. cōcilij. s̄. de ꝯces. preben. nulla.

d ℂ Diuinare. Sicut et paul⁹: licet esset spiritu dei plen⁹: nō tamē potuit secreta diuini cōcilij agnoscere. xxij. q. ij. beatus. nec tenet quis diuinare. ff. manda. si fideiussor. §. si cum debitor. et. ff. ad. l. aquil. si putator.

e ℂ Grauamē. Immo d iure fuit. C. d ꝓba. siue

f ℂ Sed gratia. Cum prime confessioni ipsius esset standum. s̄. de proba. per tuas. 𝔷. s̄. de presump. litteras. nisi probaret se errasse. ̄j. de censi. olim. C. de erro. aduo. l. vlti. et. s̄. de appel. cum causam. et s̄. de confes. c. vlti. sed in hoc nō videt ꝙ posset errare: quia de facto suo certus esse debet. s̄. de rescrip. ab excōmunicato. ex varietate ergo responsi presumit contra ip̄m archiep̄m. iiij. q. iij. §. item qui falso. vel varie. ̄j. de pe. super his. ff. de questionib⁹. de minore. §. tormēta. in fi. 𝔷. l. ex libero. in prin. Johan.

g ℂ Qz etiam. Hic respondet sc̄de obiectioni archiep̄i.

h ℂ Per testes. Productos in presentia pape. vt dicit in casu.

i ℂ Et ideo nos. Hic respōdet ad id quod dixit: ꝙ null⁹ debet sine accusatore dānari: ostendēdo causam quare cōmisit inquisitionem

k ℂ Inquisitionem. Scilicet vtrum sigillū dedisset archiepiscopus illi. H. post secundū mandatum propter quod reuocauit ad se inquisitionem inquirendo et discutiendo negocium: et iniungendo vt probaret super tribus articulis: videlicet si contulisset persone idonee: modo canonico: et tempore competēti.

l ℂ Contrarietatem. Quoniam qui allegat contraria non debet audiri. C. de libe. cau. cum precum. et. s̄. de appel. sollicitudinem. 𝔷

si nihil pstiterit/dz absolui: videri poterat ꝙ nos tibi qui ꝯueniebaris a nobis maliciose vel indiscrete onus ꝓbatiōis sup tribus p̄missis articulis iposuim⁹: videlicet vt ostēderes ꝙ p̄dictā cancellariā persone idonee/modo canonico 𝔷 tēpore cōpetenti donasses. Porro[a] cū donatio fuisset occulta[b]: et ideo suspitione non careat: 𝔷 elapso iā anno nullus cancellarius oīno appareat: nō immerito credebam⁹ ꝙ s'm latera. cōci.[c] statuta ad nos esset ipsius cancellarie donatio deuoluta: et ideo potuissemus ip̄am sine culpa cōferre: qm̄ et si locum dei teneamus in terris: nō tamē de occultis potuimus diuinare[d]. Qz ergo ꝯtra illud qd̄ p̄ma facie iuste p̄sumebat ꝓ nobis: p̄serti cū respōderis p̄ma vice ꝙ cancellariā alicui nō cōtuleras: facultatē tibi ꝓ te ꝓbādi cōcessim⁹ nō fuit grauamē[e] sed gr̄a[f]: nec ex malicia sed ex benignitate processit. Qz etiā[g] de mō canōico fidē nobis fieri mādauim⁹/ tu cām p̄stitisti mādato: q̄ sepe nobis p l'ras tuas itimasti: 𝔷 tādē ꝓbasti ꝑ testes[h] ꝙ retentis tibi ꝓuentibus officiū cōcesseras memoratū: ex quo nō imerito i talē cōcessionē fuim⁹ suspicati. Et iō nos[i] q̄ nō tā ex plenitudie ptātis q̄ȝ ex officij debito possum⁹ et debem⁹ de subditorū excessib⁹ ad correctionē iq̄rere v'itatē: te maxie cām 𝔷 occasionem prestante inquisitionem[k] cōmisim⁹ faciendā. Oibus ergo diligēter auditis te in trib⁹ cōperim⁹ fuisse culpabilē. circa ꝯtrarietatē[l] respōsi: qꝛ non solū nobis sed nec cuiq̄ȝ debuisses ex certa scientia contraria respōdere. Circa carnalitatē[m] animi: qꝛ nō ex affectu carnali: sz discreto iudicio debuisti eccl'iasticū offiñ et bñficiū in persona magis idonea dispēsare. Et circa inhonestatē facti: quia nō licuit ex pactione vel conuentione q̄cūq̄ sub modo[n] vl' tenore p̄scripto cōcedere nudū offiñ: 𝔷 tibi retinere ꝓuēt⁹: cū i late. ꝯcil. ꝓhibitū sit ne q̄s ꝯferēdo eccl'asticū bñficiū ꝑtē[o] ꝓuentuū suis vsib⁹ retinere p̄sumat: 𝔷 alibi cautū reperiatur in canone ꝙ eccl'iastica bñficia sine diminutiōe[p] debent conferri. Uñ credim⁹ distinguēdū: vtrū q̄ dat sp̄ūale bñficiū ꝓuēt⁹ ipsi⁹ ante donationē ꝑcipiat. Nā si ꝓuent⁹ añ donationē nō ꝑcepit ipse sz ali⁹: 𝔷 ex donatiōe ꝯseq̄tur[q] vt ip̄e[r] ꝓuēt⁹ ꝑcipiat: nō ē dubiū circa hec intercedere symoniacā prauitatē. Si v'o añ donationē ꝑcepit ip̄e ꝓuēt⁹: credim⁹ distinguendū vtrū ante donationē cōstituat[s] vt ipsi ꝓuent⁹ retineant ad tp̄s pro cā iusta 𝔷 necessaria: aut cōueniat cū eo q̄ accepit bñficiū/seu cū mediatore quocūq̄: vt officio illo cōcesso retineat ipse sibi ꝓuent⁹. Primū eni membrum credim⁹ esse licitū. Secundum aūt dicim⁹ nō licere ne viā aperiamus his q̄ prauitatē suā satagunt palliare.

De reb⁹ ecclesie alienandis vel non.

Ex concilio lugduñ. iiij.

ℂ Nō potest p̄latus res vni⁹ ecclesie alteri dare: nec inuicē res illas cōmutare sine ambarū cōsensu. Capl'm. j.

Non licet epo vl' abbati t̄rā vni⁹ ecclesie vertere

lxxxiiij. dist. gesta. xxiij. q. vij. ꝙ autem. Lau.
¶ Glosa sequens ponit opinionem. Lau.

m ℂ Carnalitatē. In hoc casu dicit Lau. ep̄m symoniā ꝯmittere vbi ꝓpter ꝯsanguinitatē cōcedit alicui beneficium al's non cōcessurus: qꝛ si quis iniusto cordis amore 𝔷c. vel sordib⁹ precib⁹ sacerdotalē dignitatem receperit 𝔷c. j. q. j. si q̄s neq̄. Arg. ̄j. de symo. veniēs. et. c. nēo. et. ca. tua. Nā ex q̄ fauor tertij nimiū fauoris inducit: multo magis fauor illi⁹ q̄ ordinat. j. q. j. sunt nonnulli. Lau. 𝔷 sic consanguinitas inducit suspitionez ꝙ donatio sit vitiosa. x. q. ij. ep̄s. lxxxix. di. decēter. Naz i clādestinis 𝔷 domesticis donatiōib⁹ facile quid confingitur ꝓ negocij qualitate. C. de dona. l. donatio. §. j. Sicut al'as consanguinitas elidit suspitionez s̄. de coha. cleri. 𝔷 muli. a nobis. et. c. tua. 𝔷 par affectionis causa omnē elidit suspitionem. ff. de ritu. nup. non solum. §. de vno. Jo.

Ep̄s bñficia ꝓpter cōsanguinitatē solam concedēs symoniā committit.

n ℂ Sub modo. Nota ꝙ sicut conditio inducit symoniā. j. q. ij. q̄ȝpio et. s̄. de pac. pactiones. ita 𝔷 modus: qꝛ modus equipollet cōditioni ̄j. de cōdi. appo. c. ij. 𝔷. iij. xxviij. q. j. si ifideles. C. de his q̄ sub mō le. vl' fideicō. relin. l. j. Immo magis est obligat⁹ sub modo q̄ȝ sub conditiōe. nam cui aliq̄d relinquitur sub modo: etiam statim potest illd̄ petere si caueat de eo mō adiplēdo. ff. de fideicō. li. cū in testamento. † 𝔷. ff. de cōdi. 𝔷 demonstra. quibus diebus. §. vlti. Si vero sub conditione aliquid relinquitur non potest peti nisi conditione extante. ff. de ꝯdi. 𝔷 demō. qui heredi. §. vlti. Jo.

Symoniam inducūt conditio et modus.

Relictū sub modo statim peti potest.

† Titio stichū lego vt cum manumittat. casuēs de manumittēdo statim illuz petit. idē in legatum ad monumētū Jo. an.

o ℂ Partem. ̄j. de censi. prohibemus.

p ℂ Diminutione. j. q. iij. si q̄s prebēdas. s̄. de preben. maiori. 𝔷 ca. vacante. 𝔷. c. cū causam.

q ℂ Consequitur. Ex pactione in eo apposita. Vin.

r ℂ Ut ipse. Donator vel alius qui percipiebat ante. Vin.

s ℂ Constituat. Cum capitulo suo non cum eo qui habiturus est beneficium. 𝔷 hoc publice faciat vt vitetur suspitio sicut potest intelligi. s̄. de preben. significatū. Et sic patet ꝙ episcopus potest ad tp̄s ex iusta causa retinere fruct⁹ vacantis beneficij si forte grauatur debitis. Jo. arg. ̄j. de ver. sig. ca. penulti.

Fruct⁹ beneficij vacantis ad tp̄s ꝑ ep̄m retineri possunt.

ℂ Rubrica de rebus ecclesie nō alienādis. ℂ Supra visum est de collatione prebendarum 𝔷 beneficiorū: sed quia prebendati 𝔷 beneficiati interdū alienant bona prebendarum et beneficiorū. ideo subijcitur hec rubrica. Abbas sic.

¶ De hac materia tractatur. x. q. ij. et. xvij. q. iiij. §. occasione. vsq̄ ad. §. sed notandum per totum. 𝔷. xvj. q. vj. per totum.

Non licet. ℂ Casus. Dicitur in hoc capitulo ꝙ ep̄s vel abbas qui preest pluribus ecclesijs nō debet terras vnius ecclesie vertere ad aliā: 𝔷 si fuerint mutande ex causa iusta cum voluntate ambarū partium fiat. Nota ꝙ abbas vel episcopus non potest rem vnius ecclesie applicare alij: q̄ȝuis ambe sint sue sine iusta causa. Item si episcopus vel abbas voluerit res vnius ecclesie permutare cum rebus alterius

† Idē Inno. et Host. qui dicūt p iura. s. alle. q̄ si iusta de cā edificaret eps nouā ecclām illi ecclesie dare pōt iura matricis: puta decimas/oblationes/mortuaria/et similia. Joā. andree.

ecclesie permutatio debet fieri de consensu ambarū partium. Ber.

a ¶ Ad aliam. passim et sine causa. ex causa tamen posset. † ar. xij. q. ij. bone rei. j. de eccle. edi. ad audientiā. et. xvj. q. j. §. sicut duo. et. j. de exces. prela. sicut vnire. Quidam tamē hoc concedūt vt Ala. Dic de hoc vt. j. de reli. domi. constitutus.

b ¶ Commutare. x. q. ij. hoc ius. §. sed et per mutare.

Qui res. ¶ Hoc ca. non diuiditur. Ab. si. ¶ Casus. Olim quidā petebāt a regib⁹ res ecclie et obtinebant aliqñ. qr istud iniquum erat statuit pcil'. lugdu. q illa que sic tradunt' irrita et vacua habeant': et illi excludātur a cōione ecclie q taliter accipiūt bona ipsius. ¶ Nota q hic nō excusat auctoritas maioris. Itē nō valet pcessio layci facta de re ecclīastica: qr pro nō dato habet' et c. Itē pretextu layce donationis vel cōcessionis vsurpās sibi rem ecclie excōmunicandus est. Ber.

c ¶ Regibus. xvj. q. j. i canonibus.

d ¶ Egentium. xvj. q. j. quoniam quicquid.

e ¶ Irrita. xij. q. ij. quicūq militum. et c. de rebus. ar. ptra. C. de q̄dri. prescrip. bene a zenone. Sol. lex ista nō obtinet s̄m canones. Vin.

f ¶ Excludantur. Ut sic puniant' in quo deliquerūt. sic. s. de tep. or. lras. et. j. de iure patro. pastoralis. et. xvij. q. iiij. frater. et. c. seq. j. de imu. eccle. ca. vlti. Ber.

Diuisio. Onsēs⁹. ¶ Primo ponit dictum. Secundo adducit vnā limitationē ibi: ita. Ab.

† al. pñsmonio.

¶ Casus. Statuit cōcil'. toletañ. q sacerdotes q̄ bona sua reliquūt ecclesijs: aut aliq̄ pdia ecclie sue acqrunt: possunt aliquos de seruis ecclie tradere libertati s̄m q̄titatē bonorum que contulerūt ecclesie s̄m q canones dicunt: ita tamen vt cū peculio et posteritate sua maneāt in seruitio ecclesie. vtilitatem ecclesie s̄m q potuerint prosequētes. ¶ Nota hic duos casus in quibus sacerdos potest manumittere seruum ecclesie. s. cum bona sua relinquit ecclesie: aut aliqua predia ecclesie acquirit que duplū valeāt q̄ seruus. Item posteritas manumissi licet sit ingenua debet esse obnoxia ecclesie et prestare operas impositas tempore manumissionis. Bernar.

¶ Glosa sequens recitetur per obiectionem.

g ¶ De familia. Non benemeritos. Nam benemeritos posset manumittere: licet ecclesie nihil contulisset. xij. q. ij. si quos de seruis. Ala. et hoc ‡ de consensu episcopi. xij. q. ij. placuit.

‡ Non solū proxumū dictū glo. sed etiam qd dicit text⁹. s̄m Inno. et Host. et oli erat glosa Ala. per se. super ver. manumittere. et sic ponunt predicti. Jo. an.

b ¶ Modū. Id est q̄titatē vel estimationē in duplū vt res quā dedit valeat duplum q̄ mancipium. xij. q. ij. episcopus qui mancipium. de quibus hic fit mentio. Tan.

¶ Glosa sequens reci. per obiec. et duplicem solutionem. et subdit tertiam quā non approbat.

i ¶ Posteritate. Cum parētib⁹ manumissa: quia post manumissionem ples a liberto suscepta nullius patrocinio est obnoxia. C. de ope. li. l. antepenul. Uel est speciale in ple liberti ecclesie vt semper sit ecclesie obnoxia: vt hic. et. xij. q. ij. liberti. † et. c. loginquitate: idem est in alijs: vt quidam legiste dicunt: dum viuit patronus et pater liberting conditionis. C. de lib. et eorum li. l. vlti. sed illam legem quidam intelligūt de filijs manumissis cum patre: vnde videtur melius q speciale sit hoc in ecclesia.

† Ubi de hoc et plenius in. c. de libertj. e. q. Jo. and.

k ¶ Utilitates. Id est operas tempore manumissionis impositas ipsi liberto a domino. ff. de ope. li. l. iij. et. iiij. et. v. que tamē imponi non debent venienti ad clericatum. liiij. dist. quicūq.

Diuisio. Episcopi. ¶ Primo ponit' prohibitio. Secundo ratio. Tertio reuocatio. Secūda ibi: impium. Tertia ibi: tales. Ab. sic.

a ad aliam^a: Quis ambe in ei⁹ sint
b potestate: tamē si cōmutare^b voluerit terras earū: cum consensu ambax partiū faciat. Ex eodē.

¶ Principes seculares res ecclesie donare nō possunt: et q̄ ab eis recipiūt excōicant': et pdunt oīa que ab ecclesia alias legitime obtinebāt. h. d. s̄m vnum intellectum q̄ satis placet. Capitulū. ij.

Qui res ecclesie petūt a regibus^c: et horrēde cupiditatis īpulsu egētium^d substātiā rapiūt irrita^e habeātur que obtinent. et a cōmunione ecclesie (cuius facultatem auferre cupiunt) excludantur^f. Ex concilio tol.

¶ Rector ecclie q̄ dat ecclie rem duple estimationis: seruos ecclesie manumittere pōt: ipse tamen manumissus et eius posteri erūt sub patrocinio ecclesie: ita cōiter summat': tñ nō placet Panor. id qd dicit' de estimatiōe. Capi. iij.

Onsēsus toti⁹ pcilij diffiniuit vt sacerdotes q̄ aut aliq̄d ecclie sue relinquūt: aut nihil hñtes aliq̄ pdia vel familias ecclījs suis acqrūt: liceat il' aliquos de familia^g eiusdē eccle manumittē iuxta rei collate modū^h quē ātiq canōes decreuerūt. ¶ Ita vt cū peculio et posteritate^i sua sub patrocinio † ecclie maneāt: vtilitates^k iniūctas sibi iuxta q

poterūt psequētes. Ex eodē.

¶ Si prelat⁹ nil de suo dans ecclesie seruū ecclesie manumittit nō tenet manumissio. Ca. iiij.

Episcopi^l q̄ nihil ex pprio eccle xpi pferūt^m liberos ex famulis ecclesie ad pdēnationem suā facere non presumant. ¶ Impiū est eni vt q̄ res suas ecclesie nō attulerit dānū inferatⁿ. ¶ Tales igit' liberos successor^o episcop⁹ absq aliqua oppositione ad ius ecclesie reuocabit. Ex concilio apud siluañ.

¶ Res ecclesie alienari non debent Capitulū. v.

Nulli liceat alienare^p rem immobilē^q ecclesie siue agrū: siue rusticū mancipium: neq specialis hypothece^r titulo obligare. ¶ Alienationis^s autē verbū cōtinet condictionē: donationem: venditionē: permutationē: et emphiteoticū perpetuū cōtractum ¶ Uñ oēs sacerdotes ab hmōi alienatione abstineant: penas timētes q̄s leonina^t cōstitutio cōminatur. Simmachus papa.

¶ Alienatio de reb⁹ ecclie fctā nō tenet: et alienatores nisi rem restituāt excōicant': et q̄libet clericus pōt pdicere: et rē cū fructib⁹ repetere. h. d. Et est text⁹ nota. et q̄ quotidie allegat'. Ca. vj.

Si q̄s pbror: dyaconorū:

¶ Casus. In capitulo isto dicit' ptrariū eius qd dicit' in pcedēti: videlicet q epi qui nihil de suo cōferūt ecclie libertatē seruis ecclesie dare nō pñt: qr iniquū est vt qui res suas ecclie non contulit dānū inferat ecclesie: et successoribus illi⁹ qui hoc fecerit illos ad ius ecclesie reuocabit. ¶ Nota q prelat⁹ qui nihil de suo dedit ecclesie vel acquisiuit: seruis ecclesie libertatē dare nō potest. Itē successor reuocare potest et debet qd antecessor male alienauit. Ber.

l ¶ Epi. Hoc ca. eps illius. xij. q. ij. et si illi.

m ¶ Conferūt. ergo a cōtrario sensu si de suis cōferūt aliquos manumittere possunt. s. ca. proxi. xij. q. ij. eps qui. T.

¶ Glo. se. signat ptrariū. et dupliciter sol.

n ¶ Inferat. Arg. s. xij. q. ij. si q̄s. Sol. ibi de pse su capituli hic nō. † Uel ibi de benemerito: hic de malemerito. B.

† Uel ibi manumisit retēto iure patronat⁹. hic nō. Jo. and.

o ¶ Successor. j. e. pca. c. ij. xxxv. q. ix. q quis.

Diuisio. Nulli. Primo ponitur alienatiōis phibitio. Secundo qd sit alienatio. Tertio pene impositio. Secūda ibi: alienatiōis. Tertia ibi: vnde. Ab. sic. ¶ Casus Quia prelati et clerici ecclesiarum indifferenter obligabāt res ecclie mobiles et immobiles: propter qd dāna multa pueniebant ecclesijs: statuit conciliū q decetero nullus debeat alienare rem īmobilē ecclesie sue siue agrū siue rusticum manciplū: nec pignori obligare: et alienatiōis verbū continet cōditionē / permutationem / et emphiteoticum contractum perpetuū: et ideo omnes sacerdotes abstineant ab huiusmodi alienatione: penas constitutionis leonine formidando. ¶ Nota q nullus debet alienare res ecclesie immobiles: et est sententia generalis: fallit enī in casu vtilitatis. Item verbo alienationis cōtinetur omnis alienatio q̄ transfert dominiū vtputa venditio: et oīs illa per quam res obligatur. Item alienanti illicite res ecclie: pena cōstitutionis leonine infligitur.

p ¶ Alienare. Nisi p vtilitate ecclesie. xij. q. ij. sine exceptione. et cū iuris solēnitate que habetur. xij. q. ij. §. hoc ius. hodie non seruatur. j. eo. dudum. Ala.

q ¶ Immobilē. Mobilia vero q̄ seruādo seruari nō possūt / pōt prelat⁹ alienare ad instar tutoris. C. de admi. tu. lex que. in fi. et. C. quādo decre. opus non est. l. vlti. Ber.

r ¶ Hypothece. Hypotheca est obligatio rei immobilis: pign⁹ rei mobilis quasi a pugno. insti. de act. §. inter pignus. Tan.

Hypotheca. Pignus.

¶ Glosa seq. ponit de alienatione quō large et stricte sumitur.

s ¶ Alienationis. Uerbū alienationis in hoc loco largissime accipitur. et sic. C. de re. ec. alie. vel nō ali. sancim⁹. et ī aut. de non alie. re. ec. §. nos igitur. col. ij. alibi strictius accipitur pro eo cōtractu quo transfert' dominiū. C. de fun. do. l. j. ff. de verbo. sig. alienatiōis ff. de alie. iu. mutā. causa fac. ex hoc. §. ij. C. de iure emphi. l. j. Ala. et ita neq vēdere / neq sub pditione tradere / neq permutare / vel donare / vel emphiteoticū contractū potest facere prelatus.

Alienatio large et stricte accipitur.

t ¶ Leonina. C. de sacrosan. eccle. l. iubemus. §. economus. et. xij. q. ij. monemus.

Diuisio. Si quis. Sunt tres partes que patēt sicut sunt tria dicta. Secūda ibi: q si. Tertia ibi: sed etiam. Ab. sic. ¶ Casus. Quia plati ecclesiarū frequēter alienabāt bona ecclie et alij subscribebāt in dānū ecclesie: statuit symmach⁹ pa. q si aliquis pbyterorū vel aliquis aliorum subscripserit alicui alienanti prediū ecclesie excōmunicetur: nisi forte et alienator et qui acceperit per restitutionem sibi celeriter prospexerint: qd si non fecerint instrumentum inde confectum nō valebit preter penam quā propter hoc sustinebūt: et

licitū erit q̄buslibꝫ ecclīasticis ꝑsonis ꝯdicere ⁊ male alienata repetere cū fructib⁹. ¶ Nota ꝙ q̄ alicui ꝯctui subscribit vr̄ illi ꝯsentire. Itē fallit hic regl'a illa. nemo pōt venire ꝯ factū suū. qꝛ vt h̄ dꝛ alienatoꝛ pōt repetere alienata. Item vbi nō valet alienatio nec valet instr̄m de ea ꝯfectū. Itē res male alienata cū fructib⁹ ꝑcipit. Ber.

mulier. §. itē si mulier. nec mirū si cōtingit hoc i p̄lato: qꝛ interdū accidit h̄ in p̄uato. C. de agri. ⁊ censi. queādmodum. li. xj. ⁊ est specialis casus. ⁊ si nihil habet p̄lat⁹ nō dabit p̄ciū. C. de rei vē. si mācipium † Uin. Itē ex h̄. c. dicunt q̄dā ꝙ p̄lat⁹ vel etiā quilibet de ecclīa pōt agere ꝓ ecclesia sine lr̄is de rato. De h̄ dixi. s̄. de ꝓcu. c. j. ⁊ s̄. de rescrip. edoceri. si. xij. q. ij. nō liceat. et sunt eiusdē auctoris.

† Uēdicās mācipiū vi vl' furto sublatū: ꝯ distractum nō hꝫ necesse restituere p̄ciū. Jo. an.

a ¶ Defensorū. Id est aduocatoꝝ vl' ꝓcuratorū. xvj. q. j. ꝯ p̄ntiū. Ala. ¶ Glo. se. ar. alle. iiij. iura. all'. i ꝯriū vnā. l. ⁊ soluit. demū distinguit.

† al'. remedio. b Cōsentire an videat q̄se i facto alteri⁹ subscribit.

b ¶ Subscripserit. Ar. ꝙ q̄ de facto alteri⁹ subscribit ꝯsētire vr̄. ff. de i rē v'so. l. pe. ff. q̄d iussu. l. j. §. sꝫ ⁊ si. xij. q. ij. non liceat. ⁊ c. cum redēptoꝛ. Ar. ꝯ. ff. de pig. act. cai⁹. sꝫ ibi ignorauit q̄d ꝯtinebat: sꝫ veꝝ est vbi ad auctoritatē ꝯct⁹ subscp̄tio desideraṫ: q̄d itelligas cū hac distictiōe: qꝛ aut subscribit q̄s noīe alieno aut suo: si alieno obligaṫ q̄ subscribit: nec intelligiṫ ꝯsētire. ff. de isti. l. vl. ff. ꝯ resci. vē. si titi⁹ † Si noīe suo: aut sciēter aut ignoranṫ: si scienter tūc obligaṫ et cōsentire vr̄: vt h̄. ⁊ i p̄mis ꝯcoꝛ. ⁊ ff. de pig. si fideiussoꝛ. §. j. si ignorāter nō vr̄ ꝯsentire nec ei nocet. C. plus va. q̄d agitur. l. vl. C. de do. nec ignorās. ⁊ l. p̄dicta. caius. Tan.

† Titi⁹ ꝓcuratoꝛ fei et ab eo mortuo institutus heres: h̄ ignorans subscripsit suo hereditario vēdēti fundū ex subscriptiōe nō obligaṫ. Jo. and.

¶ Glo. seq. soluit ꝯrium.

c ¶ Irat⁹. Hūano more loq̄ṫ qm̄ de⁹ n̄i irasciṫ ‡ xxij. q. iiij. incōmutabil'. ¶ Gl. se. sig̃t ꝯriū ⁊ soluit

‡ Nec per mēbra distiguiṫ de his vide i hier. v. c. B. Jo. andree.

a seu defensorum[a] alienāti prediū
b ecclesie subscripserit[b]: quo ira=
c tus[c] deus animas percutit: ana=
themate feriaṫ: nisi forte et alie=
d e natoꝛ[d] et qui acceperit: celeri[e] re=
f stitutione † sibi prospexerint[f].
¶ Qꝫ si minoꝛe anime sue cura re=
g medium[g] oblatum neglexerint:
h preter penam[h] suꝑ hoc ascriptā:
confectū exinde documētum vi=
i ribus (q̄uis ab initio nullas[i] ha
buerit) vacuetur. ¶ Sed etiam li
cet quibuscūq; ecclesiasticis per=
k sonis[k] vocem cōtradictionis of=
ferre: ⁊ vt cum fructibus possint
l alienata[l] reposcere: et ecclesiasti=
ca auctoritate fulciri.

Alexan. iij. vigoꝛ. episcopo.

¶ Terra non fertilis ecclīe dari pōt in emphitheosim ei cui⁹ studio reduciṫ ad culturā. Cap. vij.

Ad aures: ⁊ j. ¶ Illas terras que de siluis extirpate sunt arabiles facte eis heredi
m tario[m] iure poteris cōcedere sub
annuo censu tenendas: a quibus
suo vel parētū suoꝝ laboꝛe ꝯstite
n rit extirpatas. ¶ Nisi forte tunc[n]

alijs possint ad maiorem ecclesie vtilitatem cum eodē laboꝛe ⁊ onere conferri.

Cele. iij. raueñ. archiep̄o.

¶ Iurans non alienare bona ecclesie non potest alienare ea que sunt de mēsa: vel ea de quib⁹ dubitaṫ an sint de mensa. h. d. vsq; ad §. possessiones. Ab. Cap. viij.

Ut super aliq̄. ⁊ j. Sane quesiuisti a nobis si pos=
o sessiones[o] siue reddit⁹ regaliū de
ciationū ⁊ aliūde ex certis locis
ꝓuenientes quos p̄re. t. quousq;
diē clausit extremū ad man⁹ su=
p as tenuit: ⁊ i ꝓpriū vsuꝫ excepit[p]
vel expēdit: nec alijs ifeudauit
de mēsa sint archiep̄i intelligēdi
q et de eis † cū ex sacro[q] fidelitatis
tenearis ap. se. nihil alienare con
r tractus alienationis[r] cuiuslibet
possit interuenire. Tue ergo inq̄
s si. t. r. ꝙ siue intelligantur[s] de mē
t sa siue[t] non vt non alienentur cō
u sultius[u] extimamus.

¶ Possessiones ecclīe min⁹ vtiles ꝓ vtilioꝛib⁹ de ꝯsēsu capl'i p̄t ep̄s ꝑmutare vel alienare. h. d.

¶ Ad aures. ¶ Ponit casum lr̄alem Jo. an. in eo q̄ ꝯfisus de p̄lato nulla interueniēte scp̄tura recipit siluā ab ecclīa reducēdā ad culturam: ⁊ q̄d ea reducta cōcederet sibi i emphiteosim: postmodum p̄lat⁹ dubitauit ex q̄ res erat culta an possit dari in emphiteosim: ⁊ rn̄detur vt in lr̄a. Ab. Diuidiṫ. qꝛ in p̄ma ꝑte decise ponit factū. In scd'a poniṫ ꝓuisio ibi: illas. In tertia exceptio ibi: nisi. Jo. de imol'.

Diuisio

¶ Casus. Quidam de siluis ecclīarū fecerunt terras arabiles illas extirpādo. q̄rebaṫ vtrum terre ille arabiles facte possent sub annua pensione concedi hereditario iure tenēdas illis vl' heredib⁹ eoꝝ q̄ laboꝛe suo illas extirpauerūt. ⁊ rn̄. pa. ꝙ bn̄ potest illis concedi: nisi forte possit alijs ad maioꝛē vtilitatē ecclīe conferri sub eodem honoꝛe ac laboꝛe. ¶ Nota ꝙ ecclesia vtilitatem suam semꝑ facere debet: ⁊ res suas melioꝛare debet. Ber.

† al's de his.

d ¶ Alienatoꝛ. Qui aliēat i p̄iudiciū ecclīe ēt si iurasset nō repetere/reuocare dꝫ alienatiōeꝫ/nō obstāte iuramēto cū sit illicitū. s̄. de iureiur. itellecto. Ar. ꝯ. s̄. de isti. cū venissent. sꝫ ibi al's poterat ꝯsuli ecclīe ꝑ capl'ꝫ i ꝯcre. itellecto nō erat ali⁹ ꝑ quē possꝫ ꝯsuli regno. B.

¶ Glosa sequens recitetur per questionem.

e ¶ Celeri. Sil'e. j. de loca. c. pe. ⁊ vlti. vbi dꝛ q̄liṫ itelligaṫ de celeri. Celeriter itelligo in hoc casu anteq̄ ledaṫ ecclīa ex tali alienatiōe.

f ¶ Prospexerit. Per repetitiōeꝫ. ⁊ ita q̄ male alienauit rē ecclīe pōt repetere vt h̄ pꝫ. ⁊ xxxv. q. ix. q̄d q̄s. ⁊ s̄. de elec. nosti. q̄d veꝝ est si i admistratiōe toleraṫ: sec⁹ si remot⁹ fuerit. xij. q. ij. monem⁹. Ala.

¶ Glo. seq. arg. et remittit.

g ¶ Remedium. Et ita est ar. ꝙ si dilapidatoꝛ vult seruare ecclesiam indēnē ꝙ non remoueaṫ. De hoc dixi. s̄. de elec. ꝙ sicut.

h ¶ Penam. Scꝫ depositionis. xij. q. ij. dyaconi. ⁊ C. de sacrosanc. eccle. iubemus. §. economus. † et si satisfacere non posset excōmunicabitur quousq; satisfecerit.

† Uide. s̄. ca. p̄xi. super glo. fi. Jo. and.

¶ Glo. seq. alleg. tria iura. signat contrarium et remittit.

i ¶ Nullas. Ex h̄ māifeste pꝫ ꝙ aliēatio q̄ fit ꝯ formā iuris nulla ē ip̄o iure. s̄. de rest. i ite. ꝯstitut⁹. ⁊ s̄. de his q̄ fi. a ma. ꝑ. ca. c. j. ⁊ xij. q. ij. sine exceptōe. Ar. ꝯ. xij. q. ij. si q̄ ꝯ reb⁹. h̄ soluiṫ. s̄. ne se. va. c. j. Ui.

k ¶ Personis. Id est clericis oib⁹ ⁊ ꝯuersis ⁊ patronis. xvj. q. vij. filijs ac nepotib⁹. ⁊ parrochianis. quia eoꝝ interest: sed persone alterius ecclesie non admittentur cum sit priuatum iudicium.

¶ Glo. seq. facit quattuoꝛ. Primo notat optionē ecclīe dari ⁊c. Secundo q̄rit an cedere teneaṫ. Tertio obijcit ad id q̄d hic dꝛ alienatorem repetere. vltimo ponit opi. et remittit.

l ¶ Alienata. De facto: quare ip̄o iure non tenet: vt dictum est. Et nota ꝙ ecclīa hꝫ actionē ꝑsonalē ꝯtra alienatoꝛē si est soluēdo: vel hꝫ i rē actionē ꝯ possessoꝛē. xij. q. ij. ap̄licos. ⁊ est exp̄ssum. C. si tu. vl' cura. l. iij. ⁊ vl. sꝫ si obtineret ꝯ vnū alter liberareṫ. ff. de eo ꝑ quē factum erit. l. j. §. si plures. ⁊ si ꝯuēiat vnū nō fit ei p̄iudiciū quo ad aliū. sola eni solutio iponit ei silētiū. ff. deposi. l. vl. §. si apud. ⁊ C. si tu. vel cu. l. vl. Sꝫ nunq̄d ecclīa teneṫ cedere actiōes suas soluēti ꝯ aliū: Non. cū eni cōueniaṫ ex delicto suo vel ex maleficio nō potest petere cessionē actionū. ff. de admi. tu. si plures tutelā. Preterea alienatoꝛ potest repetere vt hic diciṫ. Sed ꝯ videṫ ꝙ nō sit audiendus cū teneatur de euictiōe. et dicit regula quē de euictione tenet actio eundē agentē repellit exceptio. C. de euic. exceptiōe. ⁊ l. si ob cām. Rn̄deo illꝯ gn̄ale est: sed hic si repellaṫ replicabit ꝙ rē ecclīe repedita ⁊ tradita: sed ipsa replicat factū esse ꝯ velleianū. ff. ad vell'. si tat: qꝛ ꝯct⁹ null⁹ est: ⁊ iō nō teneṫ: sicut excipiṫ ꝯ mulierē de re vendita ⁊ tradita: sed ipsa replicat factū esse ꝯ velleianū. ff. ad vell'. si

Ecclīa cuius res est alienata quā actionē habet.

Ecclesie bona alienās audiṫ ꝯ alienationē suā.

m ¶ Hereditario. i. in emphiteosim perpetuā. x. q. ij. hoc ius. ver.

n ¶ Tunc. Scꝫ tp̄e cōtract⁹. si. j. de emp. ⁊ ven. cum dilecti. ⁊ s̄. de elec. dudum. j. ⁊ ff. de euic. ex mille. §. j. ‡ et sic spectaṫ initiū ꝯct⁹. ⁊ si tūc lediṫ ecclīa restituiṫ. al's si postea res fieret melioꝛ ꝑ sollicitudinē coloni: si possessiōes istas reddiderūt melioꝛes nō expellūtur ex quo in principio ecclīa decepta nō fuit. C. locati. edē quā. ⁊ l. legē q̄dē. C. de rescin. ven. ad rescindēdā. ne negligētia sua sit eis damnosa. C. de allu. l. vlti. [ꝑpetuo quoq;. Tan.

‡ Si fundo vēdito cui⁹ ꝑs euicitur vel decreuit vel accreuit ꝑ alluuionē prioꝛis stat⁹ habebiṫ rō vnde re deterioꝛata nō diminuitur nec re aucta augetur euictionis quātitas. Jo. ā.

Ut super. ¶ Qui iurauit nō alienare ea que sunt de mēsa: vel ea de quibus dubitaṫ an sint de mensa alienare nō dꝫ. Ab.

¶ Casus. Archiep̄s raueñ. recepit quasdā possessiones siue reddit⁹ a rege aut etiā aliūde ex certis locis in recōpēsatiōnē decimarū subtractaꝝ: ⁊ reddit⁹ illos siue possessiōes retinuit ad vsum suū quousq; diē clausit extremū. Quesiuit successoꝛ illi⁹ vtrū redditus illi siue possessiones intelliganṫ ad mensam archiep̄i ꝑtinere. Itē cū ipse archiep̄s teneaṫ iuramēto fidelitatis ꝙ fecit ap. sedi. s. non alienare de nouo. q̄siuit vtrū de redditib⁹ illis possit fieri contractus cuiuslibet alienatiōis: Rn̄. pa. ꝙ siue intelliganṫ de mēsa archiep̄i siue nō: nō debēt alienari: cōcedit tn̄ pa. archiep̄o vt ip̄e de cōsilio ⁊ assensu fratrū suoꝛum vel maioꝛis ꝑtis possit alienare possessiones ecclesie sue minus vtiles: vel cōmutare ꝓ alijs vtilioꝛib⁹ habendis. ¶ Nota ꝙ archiep̄i ⁊ ep̄i iuramēto tenētur non alienare de nouo possessiōes ecclīe. Itē p̄lati ecclīaꝝ possessiones min⁹ vtiles alienare vel ꝯmutare p̄nt ꝓ vtilioꝛib⁹ de ꝯsēsu fr̄m suoꝝ. B.

¶ Glosa sequens recitetur per obiectionem.

o ¶ Possessiōes. Solēt ei plerūq; reges possessiōes ⁊ reddit⁹ certos dare ecclesijs loco decimarū: ⁊ hoc satis potest fieri pro decimis subtractis siue retentis: sed pro futuris non videtur admittēda talis commutatio. j. de rerū permu. c. vlti. Ala.

p ¶ Excepit. i. recepit. si. s̄. vt lit. nō ꝯtest. qm̄. si. xxiij. q. v. nō ē n̄r̄m.

q ¶ Sacro. Nā q̄libet ep̄s q̄ imediate dn̄o pape subest † iurat ei fidelitatē ꝙ nō alienabit bona ecclīe: nec infeudabit de nouo: et idē iuramentū p̄stēt alij episcopi suis metropolitanis.

† Immo et si nō subest dūmodo ꝓuisionem vl' consecrationē ab ip̄o recipiat de facto prestat hoc sacramētum q̄d graue est. vt dicam de eccle. edi. c. si. Jo. and.

r ¶ Alienatiōis. Large sūpto vocabl'o siue trāsferaṫ dn̄iū siue nō [s̄. e. nulli. ⁊ C. de re. ec. nō ali. sācim⁹

¶ Glo. se. reci. ꝑ. q. vel obiec.

s ¶ Intelligant. Ad q̄stionē p̄mā nō rn̄det: forte iō qꝛ nō exp̄ssit q̄to tp̄e tenuit. ⁊ vtrū bona fide an mala si. j. de spon. de muliere. et [C. de trāsac. vt rn̄sū. Ala.

t ¶ Siue nō. Presumiṫ tn̄ esse de mēsa archiep̄i: cū sit in possessione earū. C. de rei ven. l. vlti. Lau.

u ¶ Cōsultius. i. vtilius: qꝛ certi⁹. j. de spon. iuuenis. Lau.

¶ Glosa sequens signat contrariū. et soluit dupliciter.

a ¶ Assensu. xij. q. ij. terrulas. ꝯ solu. hic vocat possessiones minus vtiles cōparatione magis vtiliū: ibi vero minus vtiles dicunt̄ simpliciter ⁊ absolute. vñ hic est necessariꝰ cōsensus capl̄i: ibi nō. Vel ex honestate requiritur in his: non ex necessitate vt ibi. Ber.

Ad audientiam.

Diuisio. ¶ Cōmunis diuisio In prima narrat factū. In scđa prouidet ibi: ideoq̄. Ab. ¶ Casus. Quidam de canonicis exoñ. ecclesie quedā predia ipsiꝰ eccl̄ie alijs fratribus icōsultis locauerunt in ꝑpetuū in dānū ecclesie: ꝑuenit hoc ad notitiā dñi pape. vnde mādat exoneñ. epō quatenꝰ si est ita locationes illas studeat reuocare: si vero non possint reuocari nisi pecunia inde recepta restituat̄: cōpellat locatores ad pecuniam restituendā ꝯductoribꝰ ¶ Nota ꝙ male alienata in dānū ecclesie sunt reuocanda. Itē cōductores habent actionē contra locatores ad preciū repetendū. Ber.

b ¶ Incōsultis. Unde cōtractus nullꝰ. s. eo. c. j. et. xij. q. ij. sine exceptione. ⁊ ca. alienationes.

c ¶ Locationes reuocare. De facto: quia ipso iure non tenuit cōtractus. s. de his que fiunt a prela. sine ꝯsensu capi. tua. ar. xxiiij. q. j. audiuimus. sicut al̄as exponitur separari. i. nō fuerūt mixta bona pr̄na ⁊ materna. C. de le. here. l. ij. ¶ Glosa sequens querit et soluit.

d ¶ Refundēdā. Sed nūquid habent actionē de iure tales conductores ꝯ locatores ad repetēdā pecuniā? Sic si fuerint bone fidei. xij. q. ij. vulterane. in aut. de re. eccle. non alie. § si quis. col. ij. si male fidei fuerint non. xvj. q. iij. § pōt. ⁊. vniuersas. C. ne rei do. vel templo. l. vniuersas. x. q. ij. hoc ius. in fi. § qui vero. † nisi sibi de euic. prospexerint. C. de euic. si fundū. in casu tamē spāli male fidei agit emptor ad preciū. C. cōia. de leg. l. vl. § vlti. Lau.

† Cōtrariū ibi not. Jo. et Hu. ⁊ hic Ho. dicens ꝙ hec actio dat̄ in odiū alienātis: ⁊ sic est spālis casus i quo emptor malefidei actionem habebit. Idem hic Guil. cū Ber. cōcor. Lau. Vin. Goff. hic. Inno. hic. ⁊. s. e. si q̄s. et ipse Jo. xij. q. ij. vulterane. i gl. ij. qđ veruz credo. J. ā.

¶ Possessiones vero q̄ ecclesie tue minꝰ sūt vtiles: ꝑ alijs vtilioribꝰ de fratrū tuorū et sanioris a partis ꝯsilio ⁊ assensu[a] alienādi seu cōmutādi liberā cōcedimus facultatem. Idem exoñ. epō.

¶ Canonicꝰ prediū eccl̄ie perpetuo locare non pōt. Ca. ix.

Ad audientiā nostrā nouerítis ꝑuenisse ꝙ quidā de canōicis exoñ. ecclesie q̄dam b predia eiusdē (incōsultis[b] alijs fratribꝰ) in dānū eius in ꝑpetuū locauerunt. ¶ Ideoq̄ mandamꝰ q̄tenꝰ (si verū est qđ asserit̄) loca c tiones[c] illas legitime reuocare ꝓcures: ita ꝙ si eadē predia non alit̄ reuocari poter̄t: eos quos nouer͡s hax locationū auctores: ad susceptā iñ pecuniā cōductoribꝰ d refūdēdā[d] appe. re. ꝯpellas. In no. iij. archiepō montis regalis.

¶ Possessiones que sunt de mēsa nō possunt alienari. Et ecclesie cōsuete regi ꝑ regulares secularibꝰ clericis ꝯferri nō debēt. h. d. Jo. de imol. Ca. x.

Possessiōes ad mēsam tuā e vel capituli ꝑtinentes alienare[e] nō debes. ¶ Aut eccl̄as in q̄bus f g monachi[f] ministrare ꝯsueuerūt[g] h i clericis[h] vel laicis[i] assignare. Idē epō mauriensi et ꝓposito vlcoñ.

¶ Restituit̄ ecclesia ꝯtra alienationez ꝑ quā enormiter fuit lesa. h. d. ſm lecturā veriorē. Ca. xj.

Ad nr̄am noueris audientiā ꝑuenisse ꝙ cū tusieñ.

Possessiones. Sunt duo dicta. Secundū ibi: aut. Abbas. sic. ¶ Casus. Quesiuit archieps iste vtrum posset alienare possessiones ad mensam suam vel capituli ꝑtinentes? Respōdit ꝙ nō. Item quesiuit vtrum posset ecclesias in quibus monachi esse consueuerunt concedere clericis vel laicis? et respondetur ꝙ nō. ¶ Nota ꝙ episcopꝰ possessiones ad mensam suam capituli pertinentes: alienare nō potest. Item ecclesie regulares amplius seculares esse non debent: sed reformari debent per homines eiusdem religionis que prius ibi fuerat. Bernardus.

¶ Glo. seq. signat contrariū et dupliciter soluit.

e ¶ Alienare. s. eo. vt super. Ar. cōtra. xij. q. iij. ca. vlti. So. hic ꝓhibetur ꝑpetua alienatio possessionū: ibi cōceditur specialiter tertiarū ad terminū: vel ꝙ ibi dicitur ꝙ pōt alienare intelligit̄ de consensu capituli: et si causa subest.

¶ Glosa sequens reci. per. q. quid ecōuerso.

f ¶ Monachi. Ecōuerso bñ possūt seculares amoueri ab ecclesia aliqua: ⁊ in ea institui regulares si epī dyoce. ꝯsensus accesserit: dū tñ clericis alibi eque ꝓuideat̄. j. de eccle. edi. ad audientiā. ij. nō tñ intelligas illud inuitis clericis faciendū: inuito enī vsufructuario non pōt proprietarius deteriorem cām eius facere etiam in meliorem statum mutando. ff. de vsu et habi. l. vlti. Lau.

g ¶ Consueuerūt. Ut collegiū. j. de reli. do. inter quattuor.

h ¶ Clericis. Quia q̄diu inueniri possunt regulares nunq̄ ponendi sunt seculares. j. de reli. do. inter quattuor.

i ¶ Laicis. Hoc ideo dicit q: postq̄ locꝰ factꝰ ē religiosus ampliꝰ ad seculares vsus redire non debet. sic et de vestimētis altaris ⁊ lignis ecclesiarū. j. de reli. do. ad hoc. ⁊ de cōse. di. j. ligna. ⁊. c. altaris.

Ad nostrā. ¶ Primo ponit̄ petitio. Secūdo cause cōmissio ibi: quo circa. Ab. Diuisio. ¶ Casus. Monasteriū tusieñ. grauatum erat onere maximo debitorū: ꝓpter qđ abbas et conuentus eiusdē tali necessitate ducti quādam villam suā cōcesserūt in feudū cuidā laico: tali conditiōe apposita ꝙ idē laicus solueret octuagīta libras: pro quibꝰ villa ipsa erat obligata: qđ ipse nō distulit effectui mācipare vidētes mōachi ꝙ monasteriū ex tali contractu enormiter esset lesū/ supplicarunt humiliter dño pape: vt feudū ipꝫ faceret ad mōasterium reuocari: cum idē laicꝰ primo anno de redditibus ipsius feudi vltra summā percepit q̄ persoluit: et postmodū etiā ꝑ plures annos ꝑcepit fructꝰ eiꝰ. vñ mādat pa. q̄busdā q̄tenus si predictū monasteriū propter hoc inuenerint enorme dispendium incurrisse/ cōpellant dictū laicum vt predictū feudū liberū et q̄etū dimittat monasterio predicto: recepta prius pecunia a monachis: quā pro vtilitate monasterij ꝓ ꝓdicto feudo dicitur expendisse: cum fructꝰ percepti sibi debeant sufficere ꝓ labore. ¶ Nota ꝙ cū ecclesia enormiter leditur in aliquo contractu: debet restitui. Ber.

¶ Glo. se. reci. ꝑ obiec. et solutionem.

k ¶ Per multos. Forte ꝑ duos vl̄ ꝑ tres † q: pluralis locutio duorū numero ꝯtēta est. iiij. q. iij. vbi numerus. ꝟ ideo dicit: q: post quadrienniū non subuenit̄ ecclesie per beneficium restitutionis. C. de temp. in integ. resti. l. vlti.

† Nā duo dicunt̄ multi. insti. de iure ꝑso. in fi. Jo. and.

monasteriū depressum esset onere maximo debitorū: abbas ⁊ cōuentus eiusdē villā quandā necessitate coacti. B. laico concesserunt in feudū: tali cōditione apposita: ꝙ idē. lxxx. libras ꝑsolueret pro quibꝰ eadē extiterat obligata: qđ nō distulit effectui mancipare: ⁊. j. ¶ Vñ humiliter supplicarūt vt feudū predictū facerēmꝰ ad vtilitatē monasterij reuocari: ꝑsertim cū idē laicus primo anno de ipsiꝰ prouētibꝰ vltra summā ꝑcepit p̄taxatam: et per k mltos[k] postmodū ānos sumpserit eius fructꝰ: ⁊. j. ¶ Quo circa mādamꝰ q̄tenꝰ si predictū monasteriū ꝓpt̄ hoc inueneritis enor l me[l] dispendiū incurrisse dictum laicū vt (pecunia quā pro exoneratione feudi: seu etiā ꝓ vtilitate ipsius monasterij expendisse noscitur: ab eisdem abbate ⁊ cōuētu recepta: cū sibi fructus ꝑcepti m sufficere[m] debeāt pro labore) p̄fatum feudū eidem monasterio dimittat liberū et quietū appellatione postposita cōpellatis.

Idem in concilio generali.

¶ Alienatio rei eccl̄iastice fctā sine legitio eccl̄iasticarū ꝑsonarū assensu nō tenet: lꝫ approbet̄ per cōstitutionē laicorū. Caplm. xij.

Cum laicis[m] q̄uis religiosis disponēdi de rebus ecclesie nulla sit attributa ꝑtās: quos subsequēdi manet nc̄itas non auctas imperādi: dolemꝰ

¶ Glo. se. querit ⁊ soluit distinguendo. in fi. ponit opi.

l ¶ Enorme. Hoc ideo dicit q: ꝓ leui dāno non dat̄ restitutio. ff. de resti. in integ. scio. et. s. de in integ. resti. c. j. Sed nunquid in hoc casu cum leditur enormiter subuenitur ei per beneficium restitutiōis: vel ipso iure tuta est? Dico ꝙ ex quo cōsensus capituli affuit et ideo credebant vtiliter contrahere: tenuit contractus licet lesa sit ecclesia. j. de emp. et ven. cū dilecti. ⁊. xij. q. ij. sine: sed pōt restitui si lesa sit enormiter. s. de i integ. resti. c. j. sed si decepta eēt vltra dimidiā partē iusti precij: subuenitur ei iure cōmuni et etiā cuilibet C. de rescin. ven. l. ij. ⁊. j. de emp. et ven. cum dilecti. ⁊. c. cum causam ſm hoc vsq̄ ad legitimā prescriptionē potest agere: licet quidā dicant ꝙ in hoc casu agendum sit iudicis officio. Jo.

Eccl̄ia si ledit̄ i cōtractu an teneat cōtractus.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

m ¶ Sufficere. Sed nō videtur ꝙ ille debeat lucrari fructꝰ perceptos supra id quod ip̄e dedit ecclesie. nam cum aliquis restituitur oīa debent restitui in pristinū statū vt neutra pars sit in dāno vel ī lucro. C. de repu. l. j. ff. de minor. qđ si mīor. § restō. Sed hoc est ꝓpter laborē suum: vt hic dicit. nō enim omnino emptor dāno afficiendus est. vt. l. predicta. ꝙ si minor. § restitutio. Item ꝙ bona fide percepit. ‡ ff. de acquir. re. do. bone fidei. j. de feudis. c. j. ar. xij. q. ij. vulterane. Johannes. Et si vellet petere laboris mercedem necesse haberet restituere fructus qui excederent labores. ff. de rei ven. sumptus. Lau. Et sic est arg. ꝙ nemo cogitur suis stipendijs militare: et de labore suo mercedem quis recipere debet. xij. q. ij. charitatem. ⁊. c. ecclesiasticis. ⁊. xij. q. ij. precarie. Ber.

‡ Et vt vasallus q̄ ex vtili dño et bone fide faciebat fructus suos: nec est vis ſm Inno. an nō tenuerit ꝯctus ꝓpter defectū solēnitatis an tenuerit: sed ꝓpter lesionē datur restitutio. Jo. and.

Cum laicis. ¶ Alienatiōes de feudis vel alijs rebꝰ ecclesie nō tenēt: etiā si ꝑ cōstitutiones laicorū approbent̄. h. d. vl̄ aliter et sic vt in rubro. Cōis diuisio. Secūda ibi: volentes. Abbas.

in quibusdam ex illis sic refrigescere charitatem: q immunitatē ecclesiastice libertatis quā non tm̄ sancti patres/sed etiam principes[a] seculares priuilegijs multis munierūt: nō formidant suis constitutionib⁹ vel potius destitutionibus † ipugnare: non solū de alienatione[b] feudoꝝ: ac aliarū possessionū ecclesiarum ꝛ vsurpatione iurisdictionū: sed etiam de mortuarijs: necnon et alijs q̄ iuri spirituali annexa[c] videntur illicite p̄sumendo. ¶ Volētes igitur sup his indēnitatibus consulere ecclesiarum: ac tantis grauaminibus prouidere: constitutiones ꝛ vēditiones huiusmodi feudoꝝ seu alioꝝ bonoꝝ ecclesiasticoꝝ sine legitimo p̄sonarū eccle. assensu[d] p̄sumptas: occasiōe ꝯstitutionis layce potestatis: (cum nō constitutio sed destitutio vel destructio dici possit: nec nō vsurpatio iurisdictionū) sacri approbatione concilij decernimus nō tenere. presumptoribus per cen. eccle. compellendis[e].

De Precarijs.

Ex concilio apud beluac.

Breue est: nec pōt breuius sūmari. Capitulū. j.

f Precarie[f] de quiquēnio in quinquēniū[g] s̄m auctoritatem ꝛ antiquā consuetudinē renouent[h].

Ex concilio carthaginensi.

Reuocat successor precariam per predecessorem irrationabiliter factam. Capitulū. ij.

i De precarijs[i] irrationabiliter factis a rectorib⁹ ecclesiarum se suoq; successores pena[k] graui obligantibus: vt facta ipsoꝝ dissoluere nequeāt. ¶ Precipimus vt nemo successor antecessoris sui pena sit obligat⁹: sed sue puidētie sit cōcessum vt si antecessor ei⁹ res eccl'ie irrationabiliter distribuit: ab eo[l] ad ius eiusdē eccl'ie reuocent. Grego. ix.

Cōcessio pcarij extinguit voluntate ꝯcedētis aut ei succedētis: precarie aūt ꝯcessio nō. C. iij.

m Precariū[m] vtendū ꝯcedit q̄diu patit q̄ cōcessit: soluit[n] quoq; obitu ei⁹ cui cōcessuz

---

Casus. Layci q̄tūcūq; religiosi sint nō hn̄t aliquā ptātē dispo nēdi de reb⁹ eccl'ie. s; ipi i ꝯriū faciūt: imunitatē eccl'iastice libertatis ipugnāt suis ꝯstōnib⁹ imo poti⁹ destitutiōib⁹ vsurpādo iurisdictionē eccl'ie. ꝛ etiā de spūalibus illicite p̄sumēdo. volēs ꝯciliū huiusmodi grauaminib⁹ obuiare: oēs ꝯstōnes/ꝛ alia oīa q̄ faciunt in p̄iudiciū eccl'iaꝝ: decernit ꝯciliū penit⁹ non tenere. ¶ Nota q layci in p̄iudicium eccl'ie nihil statuere pn̄t. et si qua in ꝯriū faciūt: nō tenent. et sic istā ꝯstitutionē inducas contra eos. Ber.

Cum laycis. xcvj. dist. bene quidē. et. s̄. de cōsti. eccl'ia. et. xvj. q. vl. laycis. ꝛ. c. non placuit.

† al'. destructionibus.

¶ Glo. seq. ar. alle. ꝯriū.

a Pricipes. Nō arg. layci principes possunt dare ecclesijs p̄uilegiū. xvj. q. j. generaliter. et xxvij. dist. §. hinc etiā. j. de immu. ec. nō minus. arg. imo vt videtur possunt dare priuilegiū libertatis. † lxiij. disti. in synodo. ꝛ melius. c. agathosa. arg. s̄. de in inte. resti. auditis. Ar. ꝯ. x. q. j. nouerint. Jo.

† Licet p̄uilegiare possint. vt. s̄. nō tn̄ pn̄t se itromittere de possessione i dotē data vt ibi. H. ēt si p ipsos data fuerit cū sit facta eccl'iastica. de p̄bē. dilect⁹. Jo. an.

b Alienatione. s̄. d ꝯsti. que in ecclesiaꝝ.

c Annexa. Ut iuspatronat⁹. s̄. de iudi. q̄to.

d Assensu. s̄. e. c. j. et xij. q. ij. sine exceptione.

e Compellendis. Immo sūt ipso iure excōicati. vt. j. de sen. excō. nouerit. Ber.

Rub. De pcarijs.

Cōtinuatio. Supra visum est de ꝯctib⁹ p quos transfert dn̄iū: restabat videre de ꝯctib⁹ p q̄s trāsfert vtilitas rei dūtaxat. Uel sic. Quia pcarie sunt q̄dā species alienationū: ideo post ti. pcedētē subijcit hic titu. Ab.

¶ De hac materia habetur. x. q. ij precarie. xij. q. ij. precarie. xvj. q. iiij. clerici. et. c. sequenti.

Sūmariū. Precarie. Pōt sic sūmari. Precarie ꝯcesse de reb⁹ ecclesie debēt s̄m ātiquā ꝯsuetudinē de q̄nquēnio i q̄nquēniū renouari. Et habet istud. c. ꝛ seq. p palea. xij. q. ij. ca. pcarie. ꝛ seq. s̄m Jo. Jmol. Casus. Dicit in hoc capitulo q pcarie de q̄nquēnio in q̄nquēniū sunt renouāde. ¶ Nota q precarie de q̄nquēnio in q̄nquēniū debent renouari. Ber.

¶ Glosa sequens distinguit precarium a precaria et precarie. ponit triplicem speciem.

f Precarie. Precariū est qd̄ precibus petenti vtendū cōcedit tādiu q̄diu is qui cōcessit patit. ff. de precar. l. j. j. eo. c. fi. Precaria dicit ad preces aliquoꝝ vsq; ad quinquēnium contractus initus: vt hic. Jtē dicitur precaria ad preces facta donatio vsq; ad mortē accipiētis. ‡ xij. q. ij. sepe. xvj. q. iij. clerici. Jtem precaria dicitur cōtractus ad preces factus vsq; ad mortē accipientis: cuius contractus natura talis est que habetur. x. q. ij. precarie. et. j. eo. ca. vlti. qui contractus innominatus est.

‡ Et hoc nō multum differt ab vsufructū. Jo. andree.

g In quinquēniū. Quid si elapso quinquennio cum taciturnitate pretereatur? Intelligit ꝯtractus inouari. ff. de precar. in rebus. §. vlti. C. loca. l. legem quidē. arg. xij. q. ij. lōginq̄tate. Ber.

h Renouentur. Ne lōgitudine tpis pereat memoria ꝯtractus.

Diuisio. De precarijs. Primo p̄mittit factum. Scd̄o puidet ibi: p̄cipim⁹. Ab. Casus. Quidā prelati ecclesiarū faciebant pcarias in dānū eccl'iaꝝ: obligādo se et suos successores sub certa pena. statuit cōciliū carthagineñ. vt nullus successor sit obligatus in pena sui antecessoris: s; si antecessor res ecclesie irrationabiliter distraxit ad ius eccl'ie debeat reuocare. ¶ Nota q vbi contractus non tenet: nec pena sup hoc apposita. Jtē successor non obligat ex contractu habito in dānū ecclesie facto ab antecessore. Jtem successor male alienata reuocare debet ad ius ecclesie. Ber.

i De precarijs. Precaria hic accipitur pro contractu de quo vel quibus fit mentio in notula predicti ca.

¶ Glo seq. allegat. dictum ponit. allegat contrarium.

k Pena. Promissa sup contractu irrationabiliter habito. in hoc enim casu loquitur ca. cum enim contractus non valeat. † nec pena ei apposita. C. de legi. non dubium. s̄. de foro competen. si diligenti. xv. q. vj. ca. j. et. ij. C. de condi. ob causam da. l. j. sed si cōtract⁹ rōnabiliter habitus est. valet pene adiectio. ar. s̄. de arbi. dilecti. tamen si ecclesia nō agnouit contractū soluere nō tenetur. ff. de pig. acti. si pignore. §. vlti. ff. de euic. illud. §. vlti. Ar. contra † ff. de iure fis. si procurator cesaris. Ala.

† Jp̄o iure vl' ex quo p

† snīam reuocat pncipale: ergo ꝛ accessoriū. s̄m Inno. ꝛ ho. al'. eadē iura. Jo. an.

l Ab eo. Et etiam ab eo q̄ alienauit si tolerat s̄. de re. eccle. non alie. si q̄s pbr̄oꝝ. ita successor pōt reuocare quod predecessor illicite fecit. xxxv. q. ix. quod quis.

† Ad id qd̄ dixit valere adiectionē pene. et dicit pōt stari cōtrario cū pmittit qd̄ est vltra naturā ꝯctus per prelatū eccl'ie. et facit quod ibi no. i glo. fi. Joan. and.

Precariū. Sunt due ptes q̄ patent Scd̄a ibi: porro. Ab. sic. Casus. Rogasti me vt rem meā cōcederem tibi ad vtendū. ego precibus tuis concessi tibi rem illā precario: volui postea reuocare istud p̄cariū: tu nolebas mihi restituere. q̄rit vtrū ego possim reuocare cū mihi placuerit. Rn̄det q bene possum illud reuocare q̄ncunq; mihi placuerit. Jtē soluit precariū mortuo illo cui concessum fuit. sed nō soluitur illo mortuo qui concessit. Jtē soluit precariū si ille q̄ concessit precariū alienauerit: quia per talem conuentionē res aliena inuito dn̄o possideri nō licet. Secūdo dicit q p̄carie q̄ aliquādo fiūt de possessionib⁹ ecclesiaꝝ nō debēt reuocari pro voluntate concedentiū. ¶ Nota q precariū reuocatur pro voluntate concedentis. Jtem contractus qui p̄carie nominantur nō possunt reuocari ad voluntatē concedentiū: et ita differentia est inter precariū et precarias. Ber.

¶ Glosa sequens reci. per modū summe quid sit precariū: q̄tum duret ꝛc. vt notata e regione demonstrant.

m Precariū. Est autē precariū vt dictū est in ca. j. qd̄ precib⁹ ad vtendū dat: ꝛ tādiu durat q̄diu patit qui cōcessit vt hic. ꝛ. ff. co. l. j. Et est simile cōmodato: qui enī cōmodat rē suā sic cōmodat vt nō faciat eā accipiētis: sed vt permittat ei vti re cōmodata: et sicut reuocat precariū ita cōmodatū. vt. ff. e. l. j. Sed distant in hoc q commodatū nō reuocat intēpestiue. ff. cōmodati in cōmodato. §. sicut. nisi post vsum ꝯpletū. j. ti. pxi. c. vno. §. j. Precariū vero q̄nq; reuocat etiā si ad certū tp̄s sit ꝯcessum. ff. eo. cū pcario. Cōsistit aūt precariū tā in re mobili q̄ imobili ꝛ in seruitutib⁹: vt si me rogaueris vt per fundū meū ire vel agere tibi liceat: vel vt in tectū meū vel in areā ediū mearū tignū vel stillicidiū imissum habeas. ff. e. l. ij. §. vl. et. l. iij. ꝛ. iiij. in prin. Jtē in re ppria nō cōsistit precariū. ff. e. l. iiij. §. itē si rē. nisi cū debitor pign⁹ rogat precario a creditore possidere. ff. e. si debitor. rōne possessionis ꝛ nō pprietatis. ff. e. certe. §. vl. Jtē tā ille qui cōcedit precariū q̄ qui rogat possidet vnus ciuiliter et alter naturaliter. ff. e. ꝛ habet. §. pe. sed duo insolidū precario possidere nō possunt. ff. e. duo. ꝛ restitui d; pcariū in p̄stinā cām al's condēnabit intātū q̄ti interfuit actoris. ff. e. q̄situ. §. ex h̄ iterdicto. Et pcariū ꝯstituit inter pn̄tes ꝛ absentes ꝛ p epl'am. ff. e. precario. Jtē si precario durāte ꝓrogat in vlteri⁹ tp̄s nō mutat cām possessiōis. ff. e. sed si manēte. vn̄ nō d; pcariū nouū. Jtem qui pcario rogat dolū et culpā dolo ꝓximā prestat. ff. e. q̄situm. §. et illud. Ber.

Precarium ꝛ commodatuz cōueniūt et differūt

Precarium in quibus reb⁹ consistit.

Precarium a duobus possidetur.

¶ Glosa sequens signat contrarium et soluit.

n Soluitur. Obitu eius cui cōceditur precariū finit: ꝛ nō concedētis: imo ad heredē eius q̄ ꝯcessit trāsit. ff. e. cū precario. §. pcarij. et. l. quesitū. §. qd̄ a titio. qr ipi non heredi recipiētis cōcedit: vt ibi dicit: ꝛ hic idē dicit. Jtē finitur si cōcedens precariū rē alienauerit: nisi voluntate noui dn̄i res eadē permaneat penes eūdem. ff. e. quesitū. §. qd̄ a titio. ꝛ. §. illud. Jtem soluitur precariū pignoris debitore soluente pecuniam creditori. ff. e. si debitor. Ar. contra. ff. locati. l. iiij ‡ ibi finitur precariū morte ꝯcedentis. Sed hoc ideo est: quia ille qui cōcessit precariū hoc voluit et expressit voluntatē cōcedendo precariū: et ideo finit per mortē ipsius. sed hic. ꝛ. ff. de precar. l. cū precario. §. j. simpliciter cōcessum fuit precarium sine tp̄is prefinitione: ꝛ ideo non finitur per mortem concedentis. Ber.

Precarium qualiter finitur

‡ Locatio vel pcariū datio quam fecisti do nec voles morte tua finit. J. an.

est nō etiam concedētis:† aut cū ipsum alienari contingit alicui hoc reuocare volenti: quia p con- a uentionem[a] huiusmodi nō licet rem alienā inuito domino possi- b deri. ¶ Porro pcarie[b] que quandoqꝫ de ecclesiaꝝ possessionibus fieri solent non sunt pro volūtate concedentium reuocande.

De Cōmodato.

Idem gregorius .ix.

Cōmodatarius grā sui tenet etiā de leuissima culpa nō de casu nisi in trib⁹ casib⁹ hic positis. Et cōmodatū ante vsum cōpletum non reuocat. h. d. Ca. vnicū.

Cum grā sui tm̄ quis commoda c tum[c] accepit: de d leuissima[d] etiam culpa tenetur. ¶ Licꝫ casus fortuit⁹ (nisi acciderit culpa sua vel interuenerit pactum/seu in mora fuisset) sibi nō debeat iputari. ¶ Cōtra eū quoqꝫ recte cōmoda e ti nō agit: nisi post[e] vsuz expletū cuius gratia res fuerat cōmoda f ta. ¶ Cum non decipi[f] beneficio nos oporteat sed iuuari.

De Deposito.

Alex. iij. londoñ. episcopo.

Ex deposito facto apud clericū ecclesie nō tenet ecclesia: nisi in vtilitatē ecclesie sit versum. Capitulum .j.

Grauis illa querimonia vsqꝫ ad nos super deposito tuo tibi hactenus denegato peruenit: ꝛ .j. ¶ Cū eni nō constet pecuniā tuā quam ille vir be g lial furat⁹ est: i ecclesie vtilitatē[g] conuersam: non debemus de iure ꝯ canōicos eiusdē ecclesie precise intētare iussiōis instātiā: vt h tibi eādē reddāt pecuniā psone[h] non ecclesie cōmendatā. ¶ Quo circa suadem⁹ vt in illū furē tuā

a ¶ Per conuentionem. Et si ad certū tps pcariū ꝯcessum sit nihilomin⁹ ante tps illud poterit reuocare. ff. e. cum pcario. vbi sunt hec vba ꝙ nō lꝫ rē alienā ꝛc. et culpā nō pstat sꝫ dolū tm̄: ꝛ etiā culpam si dolo sit prima. ff. eo. quesitum. §. et illud. Ber.

b ¶ Precarie. In alia sigtiōe accipit h̄ h̄ nomē pcarie p ꝯctu. s. de possessiōib⁹ eccliaꝝ: de q̄ habes. s. e. ti. c. j. ꝛ. ij. et x. q. ij. hoc ius. ad fi. et. c. pcarie. nec pōt reuocari añ ꝯstitutū tps: vt h̄. nisi irrōnabilit sit fact⁹ talis ꝯtract⁹. s. e. c. ij. ꝛ ita aliđ pcariū est et aliud pcarie siue precaria. B. Vñ Host. dat tales vs⁹ Rie. ria. rium tria sunt qb⁹ est caput vnū. Rie sunt solite post singula lustra renasci. Ria fit ad mortē/nec citra vult reuocari. Riū finit tūc quādo vult suus autor.

† al'. sꝫ nō cōcedentis. et me li⁹. Host.

Precarie: precaria ꝛ precariū differunt.

¶ Rubrica De Cōmodato. ¶ Visum est de contractu qui fit grā recipiētis tātū: merito subijcit rubrica de contractu sibi siłi: nā cōiter cōmodatū fit grā recipiētꝭ tm̄: licet quādoqꝫ fiat grā concedētis vel vtriusqꝫ. Abbas sicul⁹.

Cōtinuatio.

¶ De hac materia habetur. j. dist. ius naturale.

Cum gratia. ¶ Habet duo dicta. Scđm ibi: ꝯ. Primū subdiuidit. Nā pmo ponit vnū dictū. Secūdo aliud a q̄ tres casus excipit ibi: lꝫ. Scđm subdiuidit. nā pmo ponit dictū. Scđo ponit rōnē ibi: cū nō decipi. Abbas sicul⁹.

Diuisio.

¶ Casus. Cōmodaui tibi equū meū vel ēt rē aliā: res ista deteriorata ē. q̄rebat vtrū tenearis mihi sup hoc? Rñ. pa. cū aliqs recepit cōmodatū grā sui tm̄/ppt ppriā vtilitatē pcurādā: tenet nō solū de culpa lata ꝛ leui: sꝫ etiā de leuissima. verūtñ de casu fortuito nō tenet nisi p culpā suā casus ille acciderit/ vel nisi pactū īteruenerit: ꝙ de certo casu ꝛ expsso in pacto teneret/ vel nisi fuerit ī mora ī restituēdo cōmodatū. Scđo q̄rebat vtrū cōmodatū possit repeti āte vsum expletū ad quē res fuit cōmodata: ꝛ đr ꝙ ꝯ illū q̄ rem cōmodatā accepit cōmodati: agi nō pōt ante vsum cōpletū. qꝛ nō decipi beneficio nos ꝙportet/ sꝫ iuuari. qđ eēt si ante finitū vsum cōmodatū reuocaret. ¶ Nota ꝙ in cōmodato venit leuissima culpa. Itē de casu fortuito q̄s nō tenet: nisi in casib⁹ q̄ hic ꝯtinent. s. si p culpā suā casus ille acciderit. vel pactū īteruenerit de certo casu: vel fuerit ī mora in restituēdo cōmodatū. Itē intēpestiue cōmodatū nō reuocatur. Item beneficio decipi non debemus/sed iuuari. Ber.

¶ Glo. se. reci. per modum summe quid sit cōmodatum. vnde dicatur ꝛc. vt notata e regione demonstrant.

c ¶ Cōmodatū. Est aūt ꝯmodatū alicui⁹ rei ad aliquē specialē vsum gratuito facta ꝯcessio ꝛ nō trāslatio. ꝛ iō đr facta ꝯcessio ꝛ nō translatio: qꝛ is q̄ cōmodat dñiū retinet ꝛ possessionē. ff. eo. l. rei cōmodate. Et dicit cōmodatū quasi vtētis † cōmodatū: et ideo dicitur gratuito: qꝛ si īterueniat merces trāsit in locationē vel in ꝯctū innomiatū. do vt des. facio vt facias. isti. māda. §. vl. Ad aliquem vsum ideo dixi vt notet differētia īter pcariū ꝛ cōmodatū. Precariū eni ꝯcedit sine pfinitione certi vsus. vnde q̄ñcūqꝫ pōt reuocari pcariū. ff. de pca. l. cū pcario. ꝛ. s. ti. pxi. c. vl. sicut ꝛ depositū. j. titu. pxi. bona fides. Cōmodatū aūt ad certū vsum ꝯcedit: quia statim subijcit vsus ad quē res cōmodat: vt si cōmodē equum tibi vt ad villā duceres: ꝛ tu duxisti ad bellū teneberis: qꝛ ad aliū vsum duxisti q̄ꝫ dixisti. ff. eo. si vt certo. §. sꝫ īterdū. Et ꝯsistit cōmodatum in reb⁹ mobilib⁹ ꝛ se mouētibus/ ꝛ īmobilib⁹ ꝛ īcorporalib⁹: puta seruitute habitādi. ff. e. l. j. qꝛ ibi dicit cōmodari rē mobilē ꝛ etiā soli. ꝛ adiecit iulian⁹ etiā habitationē posse cōmodari. et in hisdē rebus ꝯsistit pcariū. vt dixi. s. ti. pxi. c. vl. Sed qđ vsu ꝯsumit non cōmodat nisi ad pōpā vt ditior appareat. ff. e. l. iij. §. vl. ꝛ. l. seq. et q̄ potest obligare pōt cōmodare et ei cōmodari. vñ pupill⁹ nō est obligat⁹: sed alius ei obligat. ff. de ac. emp. ꝛ ven. l. iulianus. §. ante pe. Ber.

Cōmodatū q̄d est ꝛ vñ dicit.

† Datū: vel quasi cōmodatum scilꝫ certi vsus ꝛ tpis. Jo. ā.

Cōmodatum ꝛ pcariū differt

Cōmodatū in q̄bus cōsistit.

¶ Glo. seq. dicit ad quid teneat cōmodatarius: ꝛ quomodo restitui debet cōmodatū: ꝛ casum quomō tenet cōmodās cōmodatario.

d ¶ De leuissima. Cū ei grā sui tm̄ q̄s ꝯmodatū accepit tenet đ dolo: ꝛ lata culpa leui ꝛ leuissima vt h̄ dicit: qꝛ exactā diligētiā q̄lē in reb⁹ suis adhibere dꝫ. ff. eo. in reb⁹. īmo nō sufficit talē adhibere qualē ī suis reb⁹. si tñ ali⁹ diligētior custodire potuit. ff. de ac. ꝛ ob. l. j. §. his q̄qꝫ cui ꝛ dolū ꝛ culpā. ff. e. si vt certo. §. cōmodatū. Si vo grā dātꝭ † tm̄ cōmodatū det tūc venit dol⁹ ꝛ lata culpa. ff. e. si vt certo. §. īterdū. ꝛ. l. si mei cā. ff. de ac. ꝛ ob. l. j. §. is q̄qꝫ apud quē. Si vo grā vtriusqꝫ: tūc pstat dolū ꝛ latā culpā. ff. e. ī reb⁹. j. rñ. ad fi. ꝛ. l. si vt certo. §. nūc vidēdū. ad fi. Casus vero fortuiti q̄ puideri nō possūt nō veniūt. C. e. l. j. §. j. ꝛ. ff. e. in reb⁹. ꝛ. ff. de ac. ꝛ obli. l. j. §. is q̄qꝫ cui. j. de homi. iohānes. ꝛ. c. vlt. nisi ista tria aliđ īducāt culpa: pactū: vł mora: vt ī predicto. §. is q̄qꝫ cui. ī fi. ꝛ. l. in reb⁹. ꝛ. ff. de regu. iu. ꝯct⁹. ꝛ h̄. et. j. ti. pxi. c. ij. C. e. l. j. Culpa pt imputari si rē sibi ꝯmodatā remiserit mihi p non idoneā psonā. ff. eo. q̄ nō tam idoneū. sec⁹ si p idoneā psonā: lꝫ ꝯriū euenerit. ff. e. argentum. ꝛ. j. de pig. c. significāte. Itē ex pacto pstant casus fortuiti vt h̄ dicit. ꝛ. C. cōmo. l. j. §. j. ita ꝙ cas⁹ fortuiti cōnumerent spāliter. vt. ff. si q̄s cau. sꝫ ꝛ si §. q̄sitū. Et mora īputatur: puta si morā fecit in restituēdo. j. ti. pxi. bōa fides. ꝛ ītelligēdū est ēt si apđ commodātēꝫ res fuisset eodē mō pitura. ff. de le. j. l. cū res. §. vl. ꝛ ī aut. de deposito ꝛ dñū. inq̄linoꝝ. j. rñ. ad fi. coll. vj. Et cōmodatū restitui dꝫ ad pstinā cāꝫ. ff. e. sꝫ mihi. §. j. al's q̄ti interest ei⁹ ꝯdēnat: vt tibi đr. B.

† Ut si commodaui spōse vel vxori ornamēta vt ad me veniret ornata. tunc venit dol⁹ et lata culpa h̄ꝫ Gof. Idē ꝫ ꝫm Host. si cōmodaui tibi tradendas eo mō vxori vel volens videre ludū sceni cū cōmodaui tibi vestes scenicas. vt ī cō cor. glose Jo. and.

e ¶ Post vsum. ff. e. in cōmodato. §. sicut. sꝫ ī pcario ꝯriū est. s. ti. pxi. c. vl. ꝛ. ff. de pca. cū pcario. Itē qui cōmodauit vasa vitiosa tenet ꝯria actiōe p vino effuso: ignorās tñ excusatur. ff. eo. in rebus. §. pñt. et. §. quis sciens. ꝛ. l. pe. Ber.

f ¶ Decipi. ff. eo. in cōmodato. §. sicut. in fi.

¶ Rub. de deposito. ¶ Visū ē de ꝯctu q̄ fit grā recipiētꝭ: nūc subijcit de ꝯctu q̄ fit grā ꝯcedētis: iō merito subijcit de deposito. Ab.

Cōtinuatio.

¶ De hac materia habet. j. di. ius naturale. xxij. q. ij. ne quis.

Grauis. ¶ Primo ponit decisa narratio. Scđo ecclesie absolutio. Tertio deponētis īstructio. Quarto iudicis pceptū. Quito cōpositiōis psuasio. Scđa ibi: cū eni. Tertia ibi: quo circa. Quarta ibi: nam. Quinta ibi: si autem. Abb.

Diuisio.

¶ Casus. Epus londoñ. quandā sūmā pecunie deposuit penes quēdā canonicū cuiusdā eccłie noīe belial. ille belial sepe īterpellat⁹ fuit: vt depositū restitueret: sꝫ illđ facere denegauit/ et pecuniā illā subripuit ꝛ asportauit. vñ ꝯquest⁹ fuit eps dño pa. de eccłia illi⁹ belial. Dñs pa. rñ. nō cōstat ꝙ illa pecunia quā belial furat⁹ est in vtilitatē eccłie sit cōuersa. vñ nō possum⁹ canonicis illius eccłie pcipere vt illā pecuniā tibi reddāt: cū nō fuerit deposita penes eccłiam: sed penes illū belial. vnde mādat epo vt actionē suā dirigat cōtra illū furē. ꝛ mādat papa q̄busdā vt illū belial ponant sub duris questionibus. ꝛ si oportuerit ponāt illum in vinculis: vt sic dictā pecuniā restituat. In fine dicit si eps poterit amicabiliter cōuenire de redditib⁹ illi⁹ cū canonicis eccłie. pa. ratū habebit. ¶ Nota ꝙ eccłia nō tenet cū depositū nō fit eccłie sed psone. tñ si tale depositū factū alicui de eccłia versum sit in vtilitatem ecclesie: tenet eccłia nō actione depositi/ sed de in rē verso. Item depositarius torqueri potest vt reddat depositum. Ber.

¶ Glosa sequens recitetur per questionem.

g ¶ Utilitatem. Et si in vtilitatē eccłie versa esset: lꝫ apud ecclesiā deposita nō fuerit: tenet eccłia inq̄tū in rē ei⁹ versa est. j. de fideius. ꝙ q̄busdā. ar. C. qđ cū eo qui in ali. pot. l. ei qui ‡ x. q. ij. h̄ ius. §. his creditor. et. ff. deposi. l. j. §. an in pupillum. Alanus.

‡ Qui dat mutuū seruo: si versuꝫ est in rē domini habet actionē de in rem vso. Jo. and.

¶ Glosa sequens querit. soluit: ꝛ solutionē determinat.

h ¶ Persone. Et ita depositum factum persone non obligat ecclesiam: quia delictum persone in dānum ꝛc. s. de insti. cum venissent. xvj. q. vj. si episcopum. et. c. episcopo non licet. s. de excep. cum venerabilis. Sed qualiter dicitur cōmendata esse ecclesie? Respōdeo eo ꝙ defert in thesaurū ecclesie sicut eo ipso ꝙ res misse sunt in nauem tenet nauta: ꝛ dꝫ habere custodiā oim̄ q̄ sunt inuecta et illata ff. nau. cau. sta. l. pui refert. §. si recepit. et igrās teneri vr. C. de his q̄ latro. occu. l. j. † ff. de fur. aduersus nau. l. vna. qđ tñ nō credo: nisi depositio facta sit in presentia plati ꝛ capituli. vt hic. Vin.

† Qui sciēs latronē suscepit vel offerre iudicib⁹ supersedit: p q̄litate psone punit corporali supplicio vel rerū dispendio. Jo. and.

a dirigas actionē[a]: eo ꝙ (vt audiuim⁹) loculos[b] hꝫ: et ea q̄ tibi surrepta sūt asportauit. ¶ Nā et iudicib⁹ dedim⁹ i mādatꝭ vt illū ii quū sub q̄stionib⁹[c] ad rationem ponāt: etiā (si oportuerit) vinculis alligatū vt dictam pecuniaꝫ reddere[d] compellaꝶ: ⁊ ĩ. Si autē cū eis amicabiliter poterꝭ de redditūū pceptiōe paciscj: noueris id nobis acceptū. Grego. ix.

¶ Dicit ad quid teneꝶ depositari⁹: ⁊ q̄ño repetaꝶ depositū. C. ij.

Bona fides abesse presumitur: si reb⁹ tuis saluis[e] existentibus depositas amisisti. De culpa[f] quoqꝫ teneris: si te ipsum deposito obtulisti: vel si aliquid ꝑ custodia recepisses. Pacto vero/ culpa: vel mora precedentibus: casus etiam fortuitus iputaꝶ. ¶ Sane depositori licuit ꝓ volūtate sua depositū reuocare[g]: cōtra[h] qꝺ cōpēsationi vel deductiōi loc⁹ nō fuit: vt ꝯtus q̄ ex bōa fide oriꝶ ad ꝑfidiā mime referaꝶ: lꝫ ꝯpēsatio admittaꝶ in alijs[i] si cā ex q̄ postulaꝶ sit liq̄da: ita ꝙ facilē exitū credaꝶ habere.

De Emptiōe ⁊ vēditione. Ex concil. apud valen.

¶ Cogit ep̄s ne cari⁹ vēdaꝶ trāseūtib⁹ q̄ꝫ i mercato vēdereꝶ. C. j.

Placuit vt pbr̄i plebes suas admoneāt: vt ⁊ ipi hospitales[k] sint: ⁊ non carius vēdant transeuntibus q̄ꝫ mercato vēdere possunt. ¶ Alioqn ad pbr̄m[l] trāseūtes ꝩ

a ℂ Actionē. i. petitionem. vt. s. de iudi. dilecti. vbi de hoc.

b ℂ Loculos habet. Et dn̄s loculos habuit vt indigētib⁹ subueniret. xij. q. i. habebat.

Suspecti sūt torquendi.

c ℂ Questionib⁹. Nota ꝙ suspecti sunt torquēdi ⁊ i vinculis detinēdi. ⁊ verberib⁹ afficiēdi vel subijciēdi. xiiij. q. vj. si res. ⁊. xij. q. ij. fraternitas. ⁊. xxiij. q. v. ca. j. ⁊. v. q. v. illiqui. ⁊. ĩ. de rap. i archiep̄atu. T.

d ℂ Reddere. Cum nota infamie. actio enī depositi infamat. C. depo. l. qui depositum.

Bona fides. ¶ Casus. Deposui penes te res meas/ ille res amisse sunt: de reb⁹ tuis nihil amisisti: queriꝶ an tenearis mihi ad eas restituēdas: actione depositi. Respondetur si res mee salue sunt et res depositas amisisti hoc ipo presumiꝶ ꝙ bona fides abest circa res depositas ⁊ ita dol⁹ affuit: et ideo teneꝶ ad restituendū depositū/ ⁊ de culpa etiā teneꝶ depositarius: si obtulit se deposito/ vl' si aliq̄d recepit ꝓ custodia: sꝫ de casu fortuito nō tenetur: nisi pactū interuenerit/ vel nisi culpa vel mora p̄cesserit casum. Scd̄o q̄riꝶ vtrū depositori liceat reuocare depositū q̄ñcunqꝫ voluerit: Rn̄. ꝙ sic. sed si depositari⁹ opponeret cōpensationē/ vel in toto vel in pte: cōpensatio nō est admittēda: ne ꝯtract⁹ qui ex bona fide oriꝶ ad ꝑfidiā referaꝶ: sed in alijs ꝯtractib⁹ bene admittiꝶ cōpensatio si cā ex qua compensatio postulaꝶ liquida sit/ ⁊ facilem exitū credaꝶ habere. ¶ Nota ꝙ ille qui recipit depositū: de solo dolo teneꝶ. de culpa etiā teneꝶ: si obtulit se deposito/ vel aliqꝺ recepit pro custodia. Item depositarius de casu fortuito non tenetur nisi pactum interuenerit/ vel nisi culpa vel mora precesserit casum. Itē depositum pōt reuocari quādocūqꝫ voluerit depositor. Item contra depositum nō admittitur cōpensatio. Item contractus depositi ex bona fide oritur. Bernardus.

¶ Glosa sequens reci. p q. an presumptio sufficiat ad sententiam.

e ℂ Rebus tuis saluis. Ex hac ꝓsumptione condēnabiꝶ sic. C. loca. l. j. et. ff. e. ti. ꝙ nerua. q2 nō minorē† diligētiā quā i suis reb⁹ prestare debet. vt in. l. ꝙ nerua. sic. ff. ꝯmo. si vt certo. §. qꝺ vero senectute. et ita si bona fides abest dolus adesse presumitur. nam cōtraria sunt. C. de rescin. vē. si dolo. ⁊ est si. xxxij. q. j. cū renūciatur. ⁊ presumptio sufficit ad cōdēnationē in casu isto. xxxij. q. j. dixit dn̄s. ⁊. liiij. dist. ca. fraternitatem. ĩ. de iudeis. ca. vlti. Ber.

† Caute dixit: q2 interdū maiorē: aut enī est diligēs aut diligentissim⁹: aut min⁹ diligēs. In pmis duobus nō minorē vt hic. et. l. qꝺ nerua. In tertio maiorē. al's tenetur. ff. solu. ma. si cōstāte. §. si maritus. ⁊ hoc no. in. l. qꝺ nerua. J. ā.

f ℂ De culpa. Nota ꝙ depositari⁹ teneꝶ de dolo solo si dolose versat⁹ est in deposito. ff. e. l. j. §. in cōducto. ⁊. §. vlti. et. ff. cōmodati. si vt certo. §. ij. et. ff. de reg. iur. l. ꝯtus. ⁊ de lata culpa quā nerua dixit esse dolū. ff. e. qꝺ nerua. quod azo. intelligit dolū presumptū. ff. man. si fideiussor. j. rn̄so. Ideo sic expone: q2 in ea. l. diciꝶ ipam latā culpā prope dolū esse. ff. de leg. j. cum res. et. §. vl. ⁊. ff. de ac. et ob. l. j. §. is quoqꝫ apud quē. et alibi diciꝶ latā culpā dolo comparari. ff. si mensor. fal. mo. di. l. j. §. lata est. et ita nō dolus est: q2 nihil est id cui ipm est simile. Qn̄qꝫ tn̄ in casib⁹ prestat culpā depositari⁹ si ipse se obtulerit deposito: vt hic. ⁊. ff. e. l. j. §. sepe. idē si mercedē accipiat ꝓ custodia vt hic. ⁊. ff. e. l. j. §. si quis seruū. Itē ⁊ i tertio casu si ꝯueniat inter eos. ff. e. l. j. §. si cōueniat. et. ff. ꝯmo. si vt certo. §. nūc vidēdū. Sed si ꝯueniat ne dol⁹ p̄steꝶ hec ꝯuētio nō valet: q2 ꝯtra bonos mores est. ff. e. ti. l. j. §. si ꝯueniat. ⁊. ff. de pac. si vn⁹. §. illud. Item ⁊ in alio si cā depositarij res penes ipꝫ deposita sit. ff. e. l. j. §. si pecuniā. et. ff. si cer. pe. l. si quis necꝫ. et tūc venit leuissima culpa: et si morā facit in restituēdo. ff. e. si in asia. §. vl. Presumiꝶ autē lata culpa vel dolus si nō adhibeat diligentiā qualē in reb⁹ suis. ff. e. ꝙ nerua. vl' quia res sue salue sunt: et deposite nō apparent: vt hic diciꝶ. et hoc exēplū pone. Res suas ponebat in archa secura: ⁊ res depositas dimittebat in domo sup bāchas: casus tamē fortuitus nō imputaꝶ: sicut nec i cōmodato. s. ti. ꝓxi. c. vno. ⁊. ff. cōmo. in reb⁹. nisi in casib⁹ hic ꝯtētis. vt si pactū interueniat vt presteꝶ. C. e. l. j. ꝯtractus enī ex ꝯuētione legē accipiūt ⁊ seruari debēt: nisi ip̄robatū sit a iure. ff. e. l. j. si ꝯueniat. ff. de reg. iur. ꝯtus. ita tn̄ ꝙ casus noīeꝶ in pacto sicut dixi i cōmodato. sic. s. c. ꝓxi. ꝑpter culpā vel dolū casus iputaꝶ: vt hic dꝫ. si enī rē depositā vēdidit ⁊ postea eā redimat. vt eā habeat in cā depositi: ēt si sine dolo malo illi⁹ perijt teneꝶ: q2 sufficit semel dolū cōmisisse. ff. eo. l. j. §. si rem. Itē ꝑpter morā precedentē casus imputaꝶ: etiā si apud deponentē perijsset: sufficit enī ꝙ res potuit non perire. ff. de le. j. cū res. §. vlti. ff. eo. si in asia. §. vlti. ff. de consti. pecu. qui autem. §. ij.† et ex eisdem causis imputatur casus in cōmodato. s. titu. ꝓxi. c. vno. Item res deposita nō deteriorata debꝫ reddi: al's reddita non videtur. ff. eo. l. j. §. res deposita. sic in cōmodato. ff. cōmo. sed mihi. §. j. Consistit autem depositum in reb⁹ mobilibus ⁊ se mouētibus tantū: nisi forte vbi apꝺ sequestrū deponitur cū res aliqua inter plures in controuersiam deducitur. s. de iudi. examinata: et talis depositio nō potest fieri nisi a pluribus. ff. e. licet. j. rn̄. Item ⁊ rei deposite sicut ⁊ cōmodate ꝓprietatē retinem⁹ ⁊ ētpossesionē. ff. e. licet. §. j. et. ff. cōmo. l. rei cōmodate.

† Statui ꝙ certa ꝑsona fideiuberet q̄ fideiubere nō vult teneor ad iteresse: vel vt eque idone⁹ fideiubeat: sed si nulla mora intercessit non teneor. Joan. and.

g ℂ Reuocare. Quādo cūqꝫ pōt reuocari depositū vt hic dicit. ⁊. ff. e. l. j. §. ē autē. ⁊. §. pe. et si nō restituiꝶ condēnat⁹ suo nomine infamis efficiꝶ C. deposi. qui depositū. ff. de his q̄ not. infa. fur. §. illud. sicut ⁊ precarium quadocūqꝫ reuocatur. s. de preca. ca. vlt. secus in cōmodato qꝺ nō reuocaꝶ: nisi post vsū expletū. s. ꝺ ꝯmo. c. vno. ff. e. i ꝯmodato. §. sicut. B.

Depositū et p̄cariū q̄ñcūqꝫ reuocantur.

h ℂ Contra quod. Nota ꝙ cōtra depositū nō admittiꝶ cōpēsatio. C. eo. ti. si q̄s vel pecunias. vnde sumiꝶ. §. iste. nec etiā depositū cū deposito cōpēsaꝶ: sed qui primo deposuit primo recipiat: vt ibi dicitur. ⁊. C. de compensa. l. vlti. ⁊ quod dicit cōpensationem in toto scꝫ deductionē. s. pro parte. ⁊ ita nec in toto nec in parte admittiꝶ cōpensatio cōtra depositū: ⁊ in hoc priuilegiata est actio depositi: ⁊ q2 predoni restitui dꝫ depositū. ff. e. l. j. §. si predoni. tn̄ si dn̄s cum fure simul petat dn̄o restitui debet de equitate. ff. e. bona fides. ⁊ sic non erit perfidia cum sit cōtractus bone fidei. Quare dicātur bonefidei dixi. s. de excep. cum venerabilis.

Cōpensatio ꝯ depositū nō admittitur.

i ℂ In alijs. Scilicet contractibus: siue in realibus siue in personalibus actionibus si causa sit liquida. C. de compensa. l. fi. in prin. etiā si non liqueat in continēti dū tamen posset liquere infra duos menses.‡ ff. de iure fisci auferꝶ. §. qui compensationem. Et nota ꝙ cōpensatio fit in pecunia ⁊ in pondere ⁊ in quātitate. C. de cōpen. si constat: ⁊ non in speciebus ad pecuniam. ff. de pig. ac. si conuenerit. ff. de condi. inde. si non sortem. §. si centum. C. de rei ven. si ea pecunia. absurdum est enī diminutionem rerum fieri propter pecuniam. ff. de impe. in re. do. fa. quod dicitur primo respōso. Cōtra tamen videtur. C. de compen. l. vlti. in prin. vbi dicitur tam in rem q̄ꝫ in personam: illud intelligitur si agatur in rem ⁊ restitui non possit: potest admitti cōpēsatio cum estimatione in pecunia: ⁊ in delictis fit etiam ꝯpensatio. xxxij. q. vj. nihil iniquius. ⁊. ĩ. de adul. ca. pe. ⁊ vlti. ⁊. ff. solu. matri. viro atqꝫ vxori. ⁊ in penis fit compensatio. ĩ. de pe. constitutus. Ber.

‡ Nec ex hoc temporis spacio fit deterior conditio repetentis debitū de quo cōstat cum ⁊ vsqꝫ ad q̄tuor mēses non debeat distrīgi ad soluendum C. ꝺ excep. rei iud. l. ij. ⁊. iij. et no. de of. dele. q̄renti. p̄m Ho. Jo. an.

ℂ Rubrica De emptione et venditione. ℂ Uisum est. s. de contractibus qui fiunt gratia dantis vel recipientis: restabat videre de contractibus qui fiunt gratia vtriusqꝫ inter quos est contractus emptionis ⁊ venditionis qui pre ceteris magis frequētatur facit quod habeꝶ in. l. j. ff. de contrahen. emp. ideo de ipsa post ciuiles precedētes: ⁊ ante sequentes voluit tractare. facit. l. singularia ff. si cer. pe. ⁊ pro tanto fuit hic posita ista rubrica. Jo. imo. Uel sic. Supra visum est de contractibus in quibus rei ꝯmoditas vel simplex custodia in alium trāsfertur. Restat merito videre de alijs cōtractibus in quibus transfertur dominiū: ⁊ etiam possessio si vēditor erat dominus: vel vsucapiendi conditio si alius erat domin⁹. ideo subijcitur rubrica de Emptione et venditione. ¶ De hac materia habeꝶ. de pe. di. v. qualitas. j. q. j. eos. ⁊. q. ij. ⁊. iij. in multis ca.

Placuit. ℂ Non potest cōmode summari p̄m Jo. and. sed pulchre summatur vt in rubro p̄m car. ⁊ Ab. si. Potest diuidi in duas partes. Nam primo ponit modum venditionis. Secundo modum denūciationis. Secūda ibi: alioqn. Ab. ℂ Casus. Diciꝶ in h capl'o ꝙ pbr̄i debēt āmonere plebes suas vt cū hūanitate vēdāt res suas trāseuntibus: ad quod si opus fuerit/ compellanꝶ. ¶ Nota ꝙ transeuntibus nihil carius vendendum est q̄ꝫ in mercato. Ber.

Diuisio.

k ℂ Hospitales. Possunt enī ad hoc compelli per excōicationē. xlij. dist. §. hinc etiam. Ala.

l ℂ Ad pbr̄m. i. ep̄m. xcv. distin. olim† qui forte per hoc ca. de hoc cognoscere potest: sed forte consuetudo non est in hoc. T.

† et. ĩ. de pecu. cle. c. ij. et. iij. Jo. ā.

Diuisio. Ut mensure. Sunt due partes sicut duo dicta. Secunda ibi: si qs. Casus. Dicit in hoc capi° q̄ q̄ iustas mensuras et iusta põdera causa lucri mutauerit p xxx. dies in pane et aqua penitere debet. Nota q̄ iuste et legitime debẽt esse mensure. Item q̄ iustas mensuras et iusta pondera causa lucri mutauerit. xxx. dieb° peniteat. Bernar.

a Ut mensure. Supple statuimus.

b Pondera. xxiiij. q. j. non afferam°. et q. iij. si qs rompetas. xlv. dist. omnis qui. † ff. de pe. in dardanarios. et j. ne cle. vel mona. c. multa.

† Per q̄ iura pbat q̄ et i iudicijs vti debem° iusta statera. ad idem de re iud. cũ. eterni. li. vj. Jo. an.

c Peniteat. Et i supra per. l. cor. de falsa. puniri debet. ff. de extraor. cri. annonam. in fine.

Cum dilecti.

Sũmariũ. Cũ res vendit min° dimidia iusti pcij: in arbitrio emptoris est vtrũ rẽ restituat recuperato pcio vel iustũ pciũ suppleat. h. d. Primo ponit factũ. Secũdo diffinit. Scda ibi: qr vero. Ab.

Diuisio. Casus. Abbas et mõnachi Karioli. emerunt quãdã siluã q̄ nigraualis appellat a q̄busdam canõicis beluaceñ. ignorãte capl'o beluaceñ. p x. libris q̄ tunc valebat xl. marchas. Ad petitionẽ capli beluaceñ. causa fuit cõmissa sup h epo morisi et decano remeñ. cum clausula illa. vt si vterq̄ iteresse nõ possit: alter i eodẽ negocio pcedere nõ differret. et cũ eps cãe iteresse nõ poss decanus in cã pcessit. et qr cõstitit ei q̄ p̄dicti fratres p̄dictã siluã min° dimidia iusti pcij cõparassent: pnunciauit p̄dictã vẽditionẽ non tenere: et siluã illã adiudicauit canonicis beluaceñ. et eos i possessionẽ ipi° silue induxit. causa ista p appellatiõez ad se. ap. est delata. dñs pa. auditis rõnib° et allegatiõibus vtriusq̄ partis sententiã p̄oris iudicis cassauit tãq̄ iuri cõtrariã et p̄cepit siluã p̄dictã monachis esse restituendã. qr cũ res min° dimidia iusti pcij cõparat: in arbitrio ẽptoris est an velit cõtractũ rescĩdere an iustũ pciũ supplere. salua q̄stiõe canonicis beluaceñ. sup receptione pcij vl' cõsensu capituli ĩ vẽtiõe nõ habito/ seu alia cã rõnabili quã canonici cõtra monachos duxerit pponẽdã. Nota q̄ snia iuri cõtraria nõ valet. Itẽ cũ res min° dimidia iusti pcij cõparat in optiõe emptoris est supplere iustũ pciũ/ vel recedere a cõtu et recipe pciũ qd dedit. Itẽ alienatio sine cõsensu capituli nulla est: et citra aliquã appellatiõem rescindit. Item si qs ex vna cã petat rẽ aliquã et succũbat: nihilomin° põt eã petere ex alia causa. et hoc per illã litterã/ alia rationabili causa. Ber.

d Capitulo. Unde nõ tenuit vẽditio ipso iure etiã vbi deceptio nõ fuisset in pcio. xij. q. ij. sine. et s. de his q̄ fi. a pla. c. j. x. q. ij. hoc ius. vnde in fine reseruatur. c. hec exceptio. T.

Glosa sequens querit et soluit.

e Tunc valentem. Scz tẽpore contractus. Sed pone q̄ tẽpore vẽditionis valeret x. tẽpore lit. cõtest. valeret. xxx. siue studio monachorũ: vel alio modo: nũquid modo reuocabitur vẽditio? Non. quia tẽpus vẽditionis spectãdum est. ff. de euic. ex mille. §. j. C. de rescin. ven. si volũtate. ‡ s. de elec. dudũ. et si deterior facta esset nõ

‡ Ibi dece-

referant vt illius iussu cum humanitate sibi vendant.

Ex concilio maguntineñ.

Fraudans mensuras et pondera. xxx. diebus in pane et aqua penitere debet. Capitulum. ij.

a Ut mensure[a] et põdera iusta fiant: et j. Si qs iustas mensuras et iusta pondera[b] causa lucri mutare presumpserit xxx. dies in pane et aq̄ peniteat[c].

Alexan. iij. attrebateñ. epo.

Tenet venditio licet vẽditor sit deceptus vltra dimidiam iusti pcij: potest tamẽ vẽditor agere vt restituatur res: vel iustum precium suppleatur. et si alterũ precise petit succũbit. Capitulum iij.

Cum dilecti filij beluaceñ. canonici contra abbatem et fratres cari loci proponerent querimoniam/ q̄ siluã que nigra vallis dicitur a quibusdam eorũ ignorante capitulo[d] pro. x. libris xl. marchas tunc valentem[e] cõparassent: causam ipsam morisi. episcopo et decano remensi cõmisimus terminandã: adijcientes q̄ si vterq̄ cause cognitioni iteresse nequiret: alter in eodem negocio procedere non differret: et j. Eadem decanus in illius cause cognitione processit: et cum ei per testes constitisset q̄ predicti fratres siluã minus dimidia iusti precij cõparassent: pnunciauit venditionẽ nõ tenere: et siluã beluaceñ. ecclie adiudicãs canonicos in possessionẽ induxit: et j. Quia vero in arbitrio[f] emptoris est si velit supplere iustũ precium aut venditionem rescindere: cum res minus dimidia iusti precij cõparatur: sententiã ipsam tanq̄ iuri contrariam irritãtes: possessionem monachis iudicauim° esse reddẽdam[g] salua questione[h] canonicis super deceptione[i] precij vel consensu capituli in venditione nõ habito: et alia causa rationabili quã canonici cõtra monachos duxerint pponendã.

Celestinus. iij.

Si vir habeat alia bona vnde vxor possit sibi cõsulere: et cõsentiẽte vxore rẽ ppter nuptias donatã vxori vẽdiderit: emptorem qui spacio. xxx. annorũ rem possederit nõ potest vxor inquietare sup ea: maxime si preciũ fuit cõuersum in cõmunẽ vsum viri et vxoris. h. d. ſm intellectũ quẽ tenet Panor. Et est casus no. limitãs ius ciuile ſm Jo. an. nõ oportet adijcere maxime: sed oĩa illa tria necessario reqrunt. Cap. iiij.

Peruenit ad nos q̄. P. miles. A. vxori sue quãdam domũ in donationem ppter nuptias assignatã muliere ipsa expressum dãte cõsensum. B. mulieri vendidit p certa pecunie q̄ntitate: et j. Prenominato vero milite viã vniuerse carnis ingresso relicta eius venire contra hoc presumit: allegãs dictã domum titulo donatiõis ppter nuptias sibi concessam alienare non potuisse: licet eius cõsensus ipsi noscatur cõtractui accessisse: prefata vero. B. ex eo nititur se tueri q̄ per. xxx. annos constante illorum matrimonio domum ipsam bona fide: tituloq̄ iusto possedit: et quia in cõmunes vsus viri et vxoris illius preciũ est conuersum: ac facte vẽditionis tempore: vnde sibi prefata mulier consulere potuisset in viri facultatibus consistebat. Quia igit sup his nos cõsulere curasti: respondemus predictam emptricem (si vera sunt que premisimus) pscriptis occasionib° sup ipsa domo

peterẽt. et ita cũ petituri nõ essent cõtrariũ/ melioratiõnẽ petere nõ debent. C. de sol. l. pe. ff. de dã. infec. qui bona. §. si quis. Vin.

f In arbitrio. Sic j. eo. cum causam. et C. de rescin. ven. l. ij.

Glosa sequens obijcit et soluit.

g Reddendam. Sed cum vẽditio nulla fuerit quia facta fuerit ignorãte capitulo et vltra dimidiã decepta est ecclesia† nullũ ius acq̄situ fuerit monasterio: q̄re fit restitutio mõasterio? Rñdeo si ad h actũ fuisset non fuisset restitutio facta: sed qr p iniquã sñiam spoliati fuerint monachi restituuntur: nec fuit venditio iudicata nulla: qr nec agebat ad hoc. vnde dicit hic q̄ in arbitrio sit emptoris et c. nõ fit cõdẽnatio nisi agat ad h. s. de or. cog. cũ dilect°. Tan.

b Questiõe. Hoc iõ dicit: quia q̄ rẽ petit ex vna cã expssa/ et succũbit: eãdẽ rem ex alia cã petere non phibet. ff. de excep. rei iudi. et an eadem. s. de cau. pos. c. vl. De hac materia satis dicitur. s. de libel. ob. c. ij.

Glo. seq. distinguit cõtract° bone fidei et stricti iuris: et an dolus cõtrahẽtis vel alteri° det causam cõtractui: an icidat: an sine dolo decipiatur in pcio: et tunc aut vltra dimidiam aut nõ vltra.

i Deceptione. Cum dol° dat cãm cõtractui: puta dolo induxi te ad vẽdendã rẽ al's nõ venditur°/ nõ tenet cõtract° ff. de dolo. et eleganter. xr. xij. q. ij. q̄squis eps. i fi. et j. de re. pmu. cũ vniuersorũ. Si vero incidit in cõtractũ: qr vẽditur° erã sz p dolũ tuũ minus vẽdidi: vel p dolũ meũ pl° emisti: tenet q̄dẽ cõtract° sz agit ad supplemẽtum residui. ff. de ac. emp. et vẽ. iulian°. §. sz si vẽditor. Si vo dol° nõ dat cãm cõtractui: nec incidit in cõtractũ: sz deceptus sum vltra dimidiã iusti pcij in vẽditione: obtinet qd hic dicit et j. e. cũ cã. et C. de resci. vẽ. l. ij. Si aũt sum deceptus min° dimidia iusti precij nõ possum agere ad aliqd: qr licitũ est cõtrahẽtib° sese iuicẽ decipe vsq̄ ad dimidiã iusti pcij. ff. de mino. in cause. §. in pcio. et hoc habet locũ in cõtractib° bone fidei. In cõtractib° stricti iuris etiã si dol° dat causam cõtractui tenet cõtract°: sed agẽs ex eo elidit ope exceptõis. ff. de vbo. obli. si qs cũ aliter. C. de pac. cũ postea. Et nota q̄ in contractib° bone fidei si dol° dat cãm cõtui: nõ p cõhẽtes sz p intermediã psonam tenet cõct°: sz dat actio de dolo cõ mediatorẽ. ff. de dolo. et elegãter. §. j. in quolibet tamẽ cõtractu bona fides exigit. C. de ac. et obli. bonam. Et nota q̄ quandoq̄ nõ tenet cõtractus: et tamẽ ex eo agit. ff. de ac. emp. et vendi. iulianus. §. si quis colludente. Ber.

ptus i pcio nõ agit nisi decept° fuerit vltra dimidiã cõsiderato cõtract° tpe. Jo. an.

† Forte nec ignorantia capli cõstabat nec deceptiõe pcij ſm Inno. Jo. an.

Dolus an vitiet contractum.

Diuisio. Peruenit. Cõmunis diuisio. Scda ibi: quia igit. Abbas.

Casus. Quidã miles. P. nomie quãdã domũ assignauit vxori sue i donationẽ ppter nuptias. postmodũ de cõsensu vxoris sue vẽdidit domũ illã cuidã mulieri. B. noie p certa q̄ntitate pecunie. quo defuncto relicta illi° cõtra illã vẽditionẽ venire psumpsit. allegãs q̄ dom° illa sibi donatiõis titulo assignata nõ potuit alienari: q̄uis ipa cõsẽserit. Predicta. B. rñdebat q̄ xxx. ãnis cõstãte il

J

lor mr̃imonio bona fide ꝛ iusto titulo domũ illã q̃ete possedit: ꝛ in cões vsus p̃ciũ dom⁹ est ꝯuersum. ꝛ tpe vẽditiõis tm̃ habebat i bonis marit⁹ mulieris qd sibi ꝯsulere poterat iudex q̃ de hoc cognoscebat ꝯsuluit dñm pa. qd iuris esset ꝛ rñdit. si p̃dicta vera sunt dicta. B. sup domo p̃dicta nõ debet vlteri⁹ fatigari. ¶ Nota qd in re empta põt allegari prescriptio. Item nota ꝙ si res donata i donationẽ ꝑpter nuptias si ꝯstãte mr̃imõio alienet de cõsensu vxoris soluto matrimonio tenet alienatio: cũ donatio propter nuptias soluto mr̃imonio ad virũ vel ei⁹ heredes debeat redire: nisi ꝯsuetudo vl' pactũ alid iducat. j. de dona. int vi rũ ꝛ vxo. c. vlti. Ber.

a non debere vlterius fatigari[a].

Innocẽti⁹. iij. episcopo pallioñ.

Si in vẽditione apponit pactũ de recuperanda re post certũ tẽpus modico ꝯstituto p̃cio p̃sumit pignus et nõ vẽditio. Ca. v.

Ad nostrã noueris audiẽtiã peruenisse ꝙ cum. R. laycus lator p̃sentiũ ab. M. mutuum recipere voluisset: creditore p canonem[b] contra vsurarios editũ posset in posterũ conueniri: domos ꝛ oliuas recepit ab eodem titulo emptiõis[c]: cũ reuera contractus vsurarius agerek: qd patet[d] ex eo ꝙ creditor debitori ꝑmisit ꝙ quãdocũq3 a septẽnio vsq3 ad nouẽniũ daret. lx. vncias tarenoꝝ que vix dimidiam[e] iusti p̃cij ꝯtingebãt domos eius restitueret et oliuas. ¶ Quia igitur fraus ꝛ dolus cuiq3 patrocinari nõ debent: mãdam⁹ quatenus si res ita se hꝫ istrumẽto vẽditiõis ꝯfecto i fraudẽ canonis ꝑmulgati ꝯ vsurarios nõ obstãte p̃dictũ

¶ Glo. seq. obijcit et dupliciter soluit.

a ¶ Fatigari. Videk ꝙ dñs papa min⁹ bñ ꝑnũciauerit hic: qm̃ res donate vxori ꝑpt nuptias alienari nõ p̃nt: etiã cõsentiẽte vxore. nec currit ei p̃scriptio i reb⁹ dotalib⁹. C. de iure do. i rebus. nisi soluto mr̃imonio: vt ibi dr. ꝛ C. de an. excep. l. j. §. vlti. et. C. de p̃scrip. xxx. an. cũ notissimi. §. illd. nec sufficit ꝙ in cões vsus preciũ versum est. qꝛ ꝑ parte mariti † non potuit obligari C. ad vell. auk. si q̃ mulier. Sol. si vis vt omis obiectio ꝯq̃escat: dicas ꝙ mulier illa donationẽ istã ꝑpter nuptias lucrari nõ debuit. qꝛ sicut dos soluto mr̃imonio dꝫ redire ad vxorẽ vel eius heredes. ita donatio ꝑpt nuptias ad maritũ vl' ei⁹ heredes. C. de pac. ꝯuẽ. sup do. l. penul. ꝛ vlti. ꝛ auk. eq̃litas. nisi ex pacto de lucrãda dote vl' donatiõe. vel de ꝯsuetudĩe sec⁹ obtineat. j. de dona. inter vi. ꝛ vxo. c. vl. C. de rei vxo. ack. l. j. §. illo ꝑculdubio. in quo casu itelligik illa auk. C. ad vell. siue a me. s. illo casu qñ ex pacto vel ex ꝯsuetudĩe dꝫ donationẽ lucrari. vñ bñ rñdet papa ꝙ si mulier debeat lucrari hanc donatiõem/ intellige decre. hanc ꝺm auk. ꝙ tm̃ erat in bonis mariti ꝙ potuit sibi ꝯsulere ꝛ post biẽniũ scd̃o alienationi tacite vel exp̃sse p̃sumik ꝯsẽsisse rõne tãti tpis. ar. j. de iure pa. cura. C. de pe. here. si fili⁹. Illa ꝟo rõ nõ est multũ efficax: ‡ ꝙ i cões vsus p̃ciũ est cõuersum: nisi velis dicere ꝙ vir ꝛ vxor habebãt oĩa dãna ꝛ lucra cõmunia. Ar. j. de dona. iter vir. ꝛ vxo. c. ij. imo qꝛ soluto mr̃imõio: vl' cedit in substãtiam viri: vel cõmunib⁹ liberis applicatur donatio ꝑpter nuptias. in auk. vt imobilia ante nup. dona. §. et hoc dicim⁹. colla. v. et ideo nõ intererat mulieris petere matrimonio soluto ex quo non habebat liberos: aut etiam si haberet. Ber.

† Id est pro pte q̃ in vsũ mariti cesserat nec pro alia: qꝛ ꝺ bonis mariti debꝫ alt. ꝺm Inno. et dicit Abb. ꝙ audiuit magnos cespitare in itellectu huius ꝟbi. Io. an.

‡ Immo in casu ꝺm Hostiẽ. puta si ꝑpt alẽdos vl' redimendos cões parẽtes q̃s viuos hẽbat hanc domũ distraxerat q̃ casu valeret ẽt alienatio p̃dij dotal'. ff. sol. ma. l. q̃uis. Idẽ si vẽdita fuit domus ad redimẽdũ p̃dia dotalia maiores habẽtia redditus. ff. de iure do. l. fina. Io. and.

Ad nostram. ¶ Fict⁹ emptor q̃ ver⁹ est creditor cogik restituere rẽ in ꝟitate pignoratã: sꝫ ficte vẽditã/ si satisfactũ est sibi de sorte fructib⁹ cõputatis. ita cõiter summak. sed hec summatio est de indubio. Id̃o summo iuxta lr̃am notabili⁹ sic vt i rubro: et est casus singl'aris. Prima pars narrat factũ. Scd̃a dat iudicẽ ibi: qꝛ igik. Ab. sic. ¶ Casus. Quidã laycus. R. nomine quãdã q̃ntitatẽ pecunie mutuo accepit a quodã vsurario. M. noie. creditor ille ne possit vel posset p canonẽ ꝯ vsurarios editũ in posterũ ꝯueniri/ recepit ab illo domos quasdã ꝛ oliuas titulo emptiõis. cũ in veritate ꝯct⁹ vsurari⁹ eẽt. ꝙ ꝯct⁹ vsurari⁹ eẽt pꝫ ex eo ꝙ est in instrumento vẽditionis exp̃ssum vt qñcũq3 a septẽnio vsq3 ad nouẽniũ debitor solueret creditori. lx. vncias tarenoꝝ q̃ vix dimidiã iusti p̃cij cõtingebãt ꝛ creditor domos ꝛ oliuas restitueret debitori. cõsult⁹ pa. an creditor cõpelli debeat ad restituẽdas domos ꝛ oliuas? Rñ. pa. qꝛ fraus ꝛ dol⁹ alicui p̃rocinari nõ debẽt: mãdam⁹ q̃ten⁹ nõ obstante p̃dicto istro ꝯfecto i fraudẽ canonis ꝑmulgati ꝯ vsurarios cõpellat p̃dictũ creditorẽ p penã in ꝯcil'. lateraneñ. statutã cõtra vsurarios ad restituẽdas domos et oliuas ei ad quẽ debẽt de iure restitui. ¶ Ex hac decre. nota ꝙ ex forma ꝯct⁹ apparet qñq3 an ꝯct⁹ sit vsurari⁹. ꝛ ex p̃cio apparet an ꝯct⁹ sit vsurari⁹ an vera sit vẽditio. Itẽ fraus ꝛ dol⁹ nemini dꝫ p̃rocinari. Itẽ poti⁹ cõsiderak qd agitur q̃3 qd dissimulate ꝯcipik. Itẽ sicut ille q̃ dedit vsuras põt repetere ꝛ agere ꝯtra vsurariũ ita ꝛ eius heredes. Ber.

b ¶ Canonem. j. de vsur. quia in omnibus.

c ¶ Emptionis. Emptione pignoris causa facta non quod scriptum est sed quod suggestum est inspicitur. C. plus valere quod agitur. l. iij. j. qui fil'. sint legiti. per tuas.

d ¶ Patet. Id est p̃sumik. j. de pig. illo vos. si aũt nõ agerek in fraudẽ sec⁹ eẽt: ꝛ haberet emptor fruct⁹: lꝫ vẽditio rescinderek ꝛ res eẽt vẽdita iusto p̃cio. C. de pac. iter emp. ꝛ vẽ. l. ij. Et ita poti⁹ considerãdũ est q̃d agik iter ꝯhẽtes. ar. xviij. q. ij. eleutheri⁹. ff. de ver. obli. eum q̃ kalẽdis. j. de ꝓdi. ap. c. verũ. Lau.

M. ad restituẽdas domos ꝛ oliuas ei ad quẽ debẽt hereditario iure deuolui (cũ debitor sit viam vniuerse carnis igressus) p penã in lateraneñ. ꝯcilio[f] ꝯ vsurarios ꝑmulgatam. appel. re. cõpellas.

Idem epo ꝛ archidya. vrbenat.

Venditor decept⁹ vltra dimidiã iusti p̃cij agere potest vt res sibi reddẽti preciũ acceptũ restituatur: vel iustũ preciũ suppleatur: et i hoc electio est emptoris. Ch. d. ꝺm Anto. Caplm. vj.

Cum cã que iter economũ monasterij scti martini de mõte ex pte vna/ ac ciues viterbienses sup casamẽtis ex altera ꝟtebak/ fuisset aliquãdiu vẽtilata: cũ cõstitisset nobis monasteriũ in venditiõe vltra dimidam[g] iusti p̃cij fuisse deceptũ. Sẽtẽtiãdo decreuim⁹ vt p̃fati ciues aut recepto precio possessiones restituerent[h] memoratas: aut supplerent q̃ntũ cõstaret legitime vẽditionis tpe iusto p̃cio defuisse. Gregori⁹. ix.

¶ Glo. se. alle. iij. iura. in contrarium.

e ¶ Dimidiam. Et ita q̃ntitas p̃cij est ar. doli. ff. de trãsac. cũ hi. §. modus. sic ar. s. de deposi. bona fides. et ꝯcessio simulata p̃sumik ꝑpt modicũ p̃ciũ. C. mãda. p diuersas. Ar. ꝯ. j. de symo. ꝛ si q̃stiões. C. de rescin. vẽ. l. dol⁹. † ꝛ. ff. de iure do. si vsufruct⁹. Lau.

† Vbi dr dolus ẽptoris q̃litate facti nõ q̃ntitate p̃cij estiatur: sꝫ h̃ ẽt fuit q̃litas facti qꝛ ifra certũ tẽpus restituere tenebak. vñ dicit Inno. ꝙ q̃ntitas p̃cij sine eo qd de restõne dr nõ sufficeret ꝺm Ab. multũ facit littera mutuũ ꝯhere voluisset. Vide qd dicã ꝺ pigno. illo vos. i fi. text⁹. et sup fi. vlti. glo. Io. an.

¶ Glo. seq. reci. per. q.

f ¶ Lateraꝰ. cõcilio. De vsur. qꝛ i oĩb⁹. ꝛ maiorẽ etiã iponere põt. j. ꝺ vsur. ꝯq̃st⁹. c. p tuas. ꝛ c. dudũ. s. p excõicationẽ. s. de iureiu. ad nr̃aꝫ. Et iõ in oĩb⁹ cõmissiõb⁹ fit mẽtio de pena illi⁹ ꝯcilij: vt ab ea iudex icipiat si viderit expedire ad alterã postmodũ ꝑcessur⁹: si h̃ meruerit ꝛc. s. vt lit. nõ contest. qm̃ frequenter. §. vlti.

Cum cã. ¶ Idẽ dicit i sũma qd ca. cũ dilecti. s. e. Diuidik. In prima recitat factũ. In scd̃a diffinit. Io. de imol. ¶ Casus. Monachi scti martini de mõte vẽdiderũt q̃dam casamẽta. F. ꝛ. R. ciuibus viterbieñ. in qua vẽditiõe dicebãt monachi ꝙ mõasteriũ deceptũ erat vltra dimidiã iusti p̃cij: cã sup hoc delata est ad dñm pa. qꝛ ꝯstitit dño pa. monasteriũ deceptũ fuisse i illa vẽditiõe vltra dimidiã iusti p̃cij sentẽtiãdo decernit vt p̃dicti ciues aut recepto p̃cio restituãt possessiões/ aut supplcãt q̃ntũ ꝯstiterit iusto p̃cio defuisse tpe vẽditionis. ¶ Nota ꝙ in optiõe emptoris est aut p̃ciũ recipe ꝛ rẽ restituere: aut supplere iustum precium. Item in contractibus initium est spectandum. Ber.

¶ Glo. seq. reci. per. q. Ponit. ij. solutiones. approbat scd̃am.

g ¶ Dimidiam. Istud sic est intelligẽdũ: ecce res valet. x. vẽdidisti illã ꝑ q̃ttuor pꝫ ꝙ tu es decept⁹ in sex: sꝫ sex sunt plusq̃3 dimidia iusti p̃cij qd est q̃nq3. ꝛ ita es decept⁹ in dimidia q̃ est q̃nq3 ꝛ plus. s. vno sufficit si illud plus valet vnũ boñ. tm̃: ꝛ hoc itellige i vẽditore q̃ decipik in p̃cio. Et sic etiã in emptore decepto pone ꝙ res valeat. x. et emptor. soluit. xvj. põt agere ad p̃ciũ recipiẽdũ qd pl⁹ dedit vel in totũ recedere a ꝯctu: qꝛ sic pꝫ ꝙ est decept⁹ vltra dimidiã iusti p̃cij. soluit enĩ sex vltra dimidiã iusti p̃cij: qd fuit. x. Si enĩ deciperek in q̃nq3 tm̃: non agerek: qꝛ q̃nq3 sunt dimidia. x. ꝛ ita non est decept⁹ emptor in aliquo vltra dimidiã iusti p̃cij: sꝫ qꝛ sex dedit vltra dimidiã deceptus est. ideo aget Azo intelligit ista ꝟba ita. Alij dicũt ꝙ necessariũ est vt duplũ iusti p̃cij ꝛ vltra dederit emptor: vt ecce res valet. x. et ego emi pro. xxj. qd nulla lex dicit. ꝛ nihil est qd dicũt: qꝛ hic decipik emptor in plusq̃3 sit totũ iustũ p̃ciũ: sꝫ p̃mũ verius est. Et do. Iac. dicit eodẽ modo cũ Azone.

¶ Glo. seq. reci. p. q. an idẽ sit i trãsactiõe. Scd̃o q̃rit quo iure agak. ponit tres opi. ꝛ tertiã approbat. Tertio q̃rit de iuramẽto. ꝛ sol.

h ¶ Restituerent. Ita agebak hic ad rescissionem cõtractus: nisi emptor vellet supplere iustũ p̃ciũ. s. eo. cũ dilecti. ꝛ hic. C. de rescin. vẽ. l. ij. secus est in trãsactionib⁹ ꝺm quosdam. tenet etiã trãsactio lꝫ q̃s decipiak vltra dimidiã iusti p̃cij. Ar. j. de reli. domi. ꝯstitut⁹. vbi ep̃s oĩa iura dimisit solũ octo denarijs ꝑ pẽsione retẽtis ꝛc. et est exp̃ssum ꝙ si post trãsactionẽ inueniunk publica instrumẽta p que appareat ꝙ decept⁹ sit trãsigẽs in quadruplũ: non tamẽ rescindik trãsactio. ff. ad trebel. l. luci⁹. §. vl. Et est rõ in trãsactiõe: qꝛ eo ipso ꝙ a lite recedik magnũ cõmodũ est. vnde indebitũ solutũ ob transactionẽ nõ repetik. C. de trãsac. l. ij. ff. de ꝯdi. idebi. in summa. Vin. Et hoc verũ nisi aliq̃s velit agere iudicis officio vt minor vel ecclesia: qꝛ si ledak in trãsactione restituik: sicut si lesus est in sententia vel in aliq̃ ꝯtractu. C. si aduer. trãsac. l. j. sed si directe velit agere ꝯtra trãsactionẽ sec⁹ esset. Io. Sed quo iure agik hic ad rescidẽdũ ꝯtractũ? Dicũt q̃dã ꝙ iudicis officio. C. de rescin. ven. l. ij. C. de ack. emp. l. iiij. Sed ꝺm hoc agerek tm̃ ad quadriẽniũ: qꝛ vsq3 ad tẽpus illud cõpetit in integ. restitu. C. de temp. in integ. restitu. l. vlti.

Trãsactõ non vitiak ẽt si q̃s vltra dimidiam iusti p̃cij decipiatur.

Hec fuit opi. Pla. Alij dicūt ꝙ cōdictione ex illa .l. C. de rescin. vē. l. ij. et sᵐ hoc vsqꝫ ad .xxx. annos. quia oēs cōdictiones cū sint ꝑso-nales ꝑpetue sunt. Credit Vin. ꝙ agat cōdictione ex eo contractu ex vēdito alternatiue vel ad supplēdū iustū preciū: vel rescindendam† venditionē. nec est mirū si ꝑ actionē ex eo ꝯtractu agitur vt recedat a ꝯtractu. ff. de ac. emp. l. ex empto. §. si qs virginē. Vin. quia in ꝯctibꝰ bone fidei multa veniūt de qbꝰ nec est di ctū nec cogitatū. vt. ff. de cōtrahen. emp. quotiēs. et .l. seq. ⁊ .l. sed et si qd. C. de ac. emp. l. j. Jo. hec fuit opi. Jaco. but. Sed qd dices si maior iurauerit se nō venire ꝯ vēditionem: nunqd audiat qꝛ deceptꝰ est vltra dimidiā iusti ꝑcij? Non credo ꝙ audiat: secꝰ de minore: qꝛ ꝑ iuramentū non excludit nisi ꝑ bnfi ciū etatis: nō tñ renunciat iuri cōi: ⁊ ita potest agere vel ad supplemētū ꝑcij: vel ad rescindēdū cōtractū: sed restitutionē in integrū petere non pōt: qꝛ iuramētum repsentat eū maiorē: nisi iuraret nō repetere rē ex eo ꝙ deceptꝰ esset vltra dimidiā. tūc vtraqꝫ via cēt ei ꝑclusa ꝑter iuramentum. Ber.

† Et sic nō ob. ꝓpter alternatiuā .l. q̄ dicit ꝙ vēditi actio non dat ad rescīdēdū. C. de actio. emp. l. vēditi. ij. ꝑ quā Pe. hanc opi. reprobat. Item illa .l. dicit ꝙ nō facile datur q̄ sī quā doqꝫ dex vt ibi not. Jo. and.

Ponit tres casus in quibꝰ re euicta non tenet vēditor emptori de euictione. Capitulum. vij.

a Si venditori post īstitutūᵃ cōtra se iudiciū quis omiserit vt rem vēditā sibi defende- b ret nunciare: vel contumaciterᵇ abfuit tēpore sentētie promulga- c te: seu ꝑ iniuriamᶜ sententia lata fuit: de euictiōe iuxta legitimas d sanctionesᵈ agere non valebit.

De locato ⁊ ꝯducto.

Clemens. iij.

Excōmunicati sunt magistri ⁊ scholares bononieñ. q̄ ante tē-pus cōductionis cōducūt hospi cia aliorꝫ magistrorū vel scholarium sine corꝫ cōsensu. Capłm. j.

e Ex rescripto litterarumᵉ tusculañ. epi nobis innotuit: ꝙ cū ciuitatē boñ. tpe sue legatiōis itrasset: et .j. Cōstitutionē factā ab epo portueñ. apo. se. leg. et a predicto

Sūmariū. Si venditori. Euicta re tenet vēditor de euictione: nisi in casibꝰ hic expssis. Ab. sic. Casus. Aliqs vēdidit rē suā ticio: mouetur ticio questio de re illa sibi vēdita. dicit hic ꝙ si ticius nō denūciauerit vēditori iudicio instituto ꝯtra ipm vt rē sibi vēditā defendat. vel si ticiꝰ cōtumaciter se absentauerit tpe sentētie vel ꝑ iniuriā iudicis sniā lata fuerit ꝯtra ipm cōtra suū vēditorē de euictione agere nō valebit. Nota hic tres casus in qbꝰ vēditor non tenet de euictiōe. s. si nō denūciauerit emptor vēditori vt rē sibi vēditā defendat. vel si ꝯtumaciter se absentauerit tēpore sentētie. vel si per iniuriam iudicis sentētia lata fuerit contra ipsum. Ber.

Glo. seq. tractat de denūciationis necessitate: et cui ⁊ q̄ tpe fiat: et qd si ꝑ venditorē stat. ñ. addit duos casus: reliqui reci. in textu.

a Institutū. Nota ergo ꝙ emptor ad hoc vt vēditor teneat ei de euictiōe debet ei denunciare vt ipm defendat sup re ab ipo sibi vēdita de quo q̄stio ei mouet alioqn nō tenet. vt. C. de euic. emptor fundi. ⁊ .l. auctore. nec fideiussores tenent quos ꝓ euictiōe recepit vt ibi dicit.‡ et si actor sit absens denūciet fideiussori vt ex predictis legibꝰ habet. Quidā tamē dicūt ꝙ nō tenet denūciare fideiussori. Et hec denūciatio pōt fieri quolibꝫ tpe dūmō nō nimis iuxta sniam. ff. de euic. l. si rē. §. quolibet. Et illud scias ꝙ si ꝑ vēditorem steterit quo minꝰ sit ei denūciatū: puta qꝛ latitat: vel qꝛ impedit ne possit ad eū citatio ꝑuenire: nihilominus tenetur de euictiōe. ff. de euic. si ideo. §. ꝑsenti. ⁊ .l. si dictū. §. si ꝑsente. ⁊ idē est si denunciet fideiussori ꝑsente vēditore. vt ī dicto. §. si ꝑsente. ar. ꝯ. vt lit. nō ꝯtest. qm̄. §. porro. Itē si emptor cōpromittit in arbitrū ⁊ ꝯtrariā sentētiā reportauerit vēditor nō tenet. † ff. de euic. si dictū. §. si cōpromiscero. Itē si emptor potuit vsucape ⁊ nō vsucepit iputat ei: qꝛ ⁊ vēditor nō tenet ei si res euicat ab eo. vt ī .l. si dictū. §. si cū posset. Ber.

Venditor de euictōe non tenet nisi lis mota ꝑ ēptorē sibi denūciet.

‡ Sufficit aūt denūciasse actori: vt ibi. et si. ff. de verbo. obli. mora. Jo. and.

† Hac rōne vr̄ ꝙ cōpromitti possit in vēditorē. de q̄ in spe. de arbi. §. ij. v. sꝫ nunqd in vēditorē: et versi. seq. Jo. and.

b Cōtumaciter. Si cōtumax fuerit emptor: quia citatꝰ nō venit ad sententiā sibi imputet si lata fuerit cōtra ipsum: quia tūc vēditor non tenet ei de euictione: quia videt potius cōdēnatus propter suā contumaciā q̄ꝫ ꝓpter aliam causam. ff. de euic. si ideo. j. rñ. C. eo. ti. emptor fundi. nec potest appellare tanq̄ꝫ contumax. xxiiij. q. iij. de illicita. ij. q. vj. §. sunt quorum. Ber.

c Iniuriam. C. de euic. emptor fūdi. vnde sumpta est hec decre. ⁊ hoc ideo qꝛ iniuria q̄ fit emptori nō ꝯtingit vēditorē. ff. de euic. si per imprudentiā: sic si iudex ꝑ iniuriā ꝓnūciat ꝯtra heredē nō nocet legatarijs ff. de lega. j. si seruus plurium. §. j.

d Legitimas sanctiones. De quibus iam premissum est in .l. emptor fundi. ⁊ .l. si per imprudentiā. Et sic in tribus casibꝰ hic cōtentis nō tenetur venditor emptori si non denunciauit. si cōtumax fuit: si per iniuriā iudicis condēnatur: tunc enim iudex facit litem suam et ipse tenetur. ff. de iudi. filiusfamilias. et. C. de pe. iudi. qui ma. iu. l. ij. ⁊ .xij. q. ij. c. j. ⁊ ij. Ber.

Venditor ēptori nō tenetur de euictiōe ī tribus casibus.

Rubri. De locato et conducto. Supra visum est de emp. ⁊ vē. sꝫ qꝛ locatio hꝫ magnā similitudinē ⁊ vicinitatē cū vēditione adeo ꝙ in quibusdā casibꝰ ꝓbabiliter dubitatur an sit locatio vel emptio. vt .l. j. ff. eo. merito post ꝑcedentē rubricam subijcit ista. Et ad modū clare discernēdi cōtractum locationis a vēditione. vide Bar. in .l. dotē. §. q̄ maximos. de publica. et in .l. cum in plures. ff. loca. Abb. De hac materia habetur. x. q. ij. §. perpetua. et seq.

Cōtinuatio.

tusculañ. epo postmodū ꝯfirmatā: videlꝫ vt nullꝰ magistrorꝫ seu f scholariumᶠ sup ꝯducēdis aliorꝫ hospicijs in lesionē ⁊ ꝑiudicium habitātiū audeat hospitē conuenire: nisi prius ꝯstiterit tp̄s ꝯductiōis elapsum: vel inq̄lini ī hoc suū fauorē ꝑstiterint et ꝯsensum: cū idē portueñ. sub excōmunica- g tioneᵍ hoc prohibuit: ⁊ alter sub pena anathematis idē decreuit obseruādū: ratā esse decernimꝰ / ⁊ auctoritate apłica cōfirmamus. Statuētes vt a te frater epe et tuo quolibet successore hoc sin- h gulis annis in cōi audiētiaʰ magistrorꝫ atqꝫ scholarium recitet.

Inno. iij. abbati et ꝯuentui scti Petri de pratel. londeñ. dyoces.

Persone ecclesiastice locare possunt ꝓuētus decimarum his cū quibus ꝯditio ecclesie fit melior / statuto dyocesani contrario non obstante: ⁊ eadē ratio est de alijs rebus ecclesie. Capitulū. ij.

Vestra nobis relatio declarauit ꝙ cū ad firmam

Ex rescripto. Prio ponit decisā relatio legati. Scdo ꝯstitutio quā cōfirmat ibi: ꝯstitutiōem. Tertio publicari mandat ibi: statuentes. Ab.

Diuisio.

Casus. Dicit hic ꝙ nullꝰ scholaris / nullus magister / ꝯducat hospitiū aliorꝫ ifra tp̄s cōductiōis sine licētia inq̄lini: nisi prius tp̄s cōductiōis elapsum fuerit. q̄ ꝯtra fecerit excōmunicationē icurret. Nota ꝙ transcripto credit sine originali. Itē nota ꝯ supbiā ⁊ elationē scholariū qui volūt apparere potentes in pecunia. Itē vnꝰ legatꝰ pōt statutū alteriꝰ cōfirmare. Itē statutū legati ꝑpetuum est lꝫ eius iurisdictio sit tpalis. Itē nota contra fraudes et deceptiōes mercatorꝫ. Ber.

e Litterarum. Huic dn̄s papa fidem adhibuit sue assertioni ꝓ rato habens qd portueñ. ep̄s sic primo statuerat: al'as ꝑmo cōstitutio de qua fit hic mentio exhibenda esset. ꝯ. de fide instru. ca. j. C. de eden. aut. si quis in aliquo:‡ nisi aliter de illa constare possit. ꝯ. de cle. pegri. tue fraternitati.

‡ Vide ī ꝑalleg. c. j. super glo. ij. Jo. and.

Glo. se. reci. ꝑ q. an scriptores ⁊c. ar. ꝙ nō. ponit opi. Lau. ⁊ soluit.

f Scholarium. Soli ergo magistri ⁊ scholares ꝓhibent cōducere hospitia aliorꝫ scholariū: sed alij nō ꝓhibent cōducere hospitia scholariū. et ꝓpter potētiores cōstitutio ista emānauit. et ꝑ hāc lrām videt ꝙ scriptores q̄ scholares nō sunt: sed vxorati non ligentur hac cōstitutione: quia de illis nō fit mētio Lau. dixit hāc penā extendi ad eos qui gaudēt priuilegio scholastico large sumpto vocabulo scholariū ⁊ gr̄a scholariū ibi sūt: dūmō nō sint meretrices q̄ nō sūt digne laq̄is legū. C. de adul. q̄ adulteriū. nec obijcias ꝙ pena nō debet extēdi: quia odia ⁊ pene quandoqꝫ ampliant. ff. de his qui not. infami. l. ij. §. exercitū. ⁊ ar. ad hoc. ꝯ. de ver. signi. cū in partibus. Lau. Sed nō credo ꝙ ad scriptores vxoratos extendat ista constitutio: licet sint ibi ꝓpter scholares: eadem ratione extenderetur ad cartarios et cartarum rasores. Ber.

Glo. seq. prin. reci. per. q. Secundo querit ⁊ dupliciter soluit.

g Sub excōmunicatione. Ex hoc verbo colligit ꝙ fuerat cōstitutio late sentētie: ⁊ facit ad hoc. lxiij. dist. salonitane. ꝯ. de eo qui fur. or. re. c. j. ita etiā obseruamꝰ ⁊ tenemꝰ ꝙ sit canon late sentētie: ⁊ tusculanus sub pena anathematis hoc obseruādū decreuit vt seq̄tur in lr̄a. Sed quare non imposuit legē locatoribꝰ? Rn̄deo quia nō habebat iurisdictionē in eis. † sed scholaribꝰ qui clerici sunt ꝓ maiori parte simile. lxxxix. dist. iudicatū. Item qꝛ noluit legi derogare. C. loca. ne cui.

† Host. ꝯdicēs ꝙ q̄ ad oēs qui sūt mēbra ecclesie papa ꝑt ꝯstōnē facere ⁊ declarare / ⁊ eiꝰ ꝯstō illos artat. de diuor. gaudemꝰ. ⁊ dicit ꝙ papa bene voluit hoc casu spāli derogare legi qd potuit. remittit ad ea q̄ no. q̄ fi. sint le. ꝑ venerabilem. xx. rōnibꝰ Jo. and.

Glo. seq. reci. per obiec. et solutionem.

h Audientia. Hoc fieri debet ꝓpter illos q̄ ꝯstitutionē ignorāt sed quo ad alios nō: quia sufficit qualitercūqꝫ sciāt etiā sine aliqua ꝯtestatione. ff. de admi. tu. quidā. §. ex quo. ⁊ q̄ scit certiorari nō debet. ff. de ac. emp. ⁊ ven. l. j. in fi. Immo certe videt ꝙ oēs teneantur ex quo ꝯstitutio fuit semel publicata. xvj. dist. ꝙ dicitis. vnde potiꝰ ad cautelā fit hmōi recitatio: ne q̄s saltē de facto dicat se ignorasse. sic. ff. de insti. sed ⁊ si pupillus. §. j. ⁊ ij. ꝯ. de fi. instru. pastoralis.

Vestra. Primo ponit decisio et monachorꝫ querela. Secundo prouidet cū determinatione ibi: dyocesanorū. Ab. sic.

Casus. Quidā epi statuerūt ꝙ nullꝰ deberet locare fructꝰ decimarꝫ suarꝫ ad firmā nisi parrochialibꝰ pbr̄is. ꝓpt istud statutū ecclesie nō modicū ledebant. vñ monachi isti petierunt a dn̄o pa. sup hoc sibi ꝓuideri. scribit pa. monachis illis ꝙ non obstāte ꝯrio statuto epōrꝫ possint locare fructꝰ decimarꝫ suarꝫ ꝑsonis illis cū quibꝰ

cōditionē eccl'ie potuerūt facere meliorē: ita tñ q̄ ista locatio non extendaẗ ad feudū vel alienationē. ¶ Nota q̄ fruct⁹ decimarum ⁊ aliaꝝ reꝝ spūaliū possunt locari ⁊ vēdi ⁊ obligari. lȝ res ex quibus ꝓuēt⁹ tales percipiunẗ alienari non possunt. Item isti prouentus non possunt dari in feudum/vel alienari perpetuo. Ber.

a ¶ Statuto. Statuerūt epi q̄ hmōi decime parrochiales pbr̄is solūmō locarenẗ ꝑ qd̄ vtilitas eccl'iaꝝ nō modicū īpediebaẗ: petierunt isti mōachi sibi sup hoc ꝓuideri: epi enī bñ pñt facere statutū. de ꝯse. di. iij. c. j. ⁊ .s̄. de ma. ⁊ obe. si q̄s venerit. ⁊ .j. de sen. ex. a nobis fuit. † Sȝ q̄ illud ꝯtebaẗ ī detrimētū vel p̄iudiciū eccl'iaꝝ: et q̄ non est ꝯ ius: vt ħ ptȝ expsse q̄ fruct⁹ decimarū taliẗ ad tēp⁹ locenẗ: iō papa tollit statutū illud: lȝ ius decimaꝝ taliter vēdi vel locari non possit cū spūale sit .j. de iure pa. c. j. ⁊ .c. de iure .j. de symo. querelā. Ber.

b ¶ Ad feudum. Et ita ptȝ q̄ p̄lati eccl'iarū īfeudare nō possunt de nouo .j. de feu. c. ij.

c ¶ Alienationem. Perpetuā scilȝ scd̄m q̄ dr̄ alienatio est ꝯctus ꝑ quē dñium trāsferẗ. C. de fun. do. l. j. Quñq̄ etiā ꝟbū alienationis large accipiẗ. .s̄. de re. eccle. nō ali. nulli liceat. C. de re. alie. nō alie. sancim⁹. ⁊ in auẗ. de re. ec. nō alie. § nos igitur. col. ij. et eodē modo hic large accipiẗ. vt in. c. nulli.

fruct⁹ vr̄aꝝ dare ꝯsueueritis decimaꝝ: ⁊ .j. ¶ Dyoce. epoꝝ statuto^a ꝯtrario nō obstāte: vr̄aꝝ decimarū ꝓuentus illis libere locare potestis: cū quibus ecclesie vestre cōditionem poteritis facere meliorē. Ita tamē q̄ huiusmodi locatio ad feudum^b vel alienationem^c nō videaẗ extēdi. Greg. ix.

¶ Propter sterilitatē grauē cōductoꝝ sine culpa sua contingentem remittiẗ pensio pro rata: nisi possit cū vbertate p̄cedentis vel sequētis tēporis cōpensari. h. d. vsq̄ ad § verum. Capitulū. iij.

PRopter sterilitatem afficiētem magno icōmodo^d conductores vitio^e rei sine culpa coloni/ seu casu fortuito ꝯtingentē: colonis eccl'ie tue ꝓ rata pensionis remissio est faciēda: nisi cū vbertate p̄cedētis vel subsequētis anni valeat sterilitas compēsari.

¶ Ponunẗ hic q̄ttuor casus in q̄b⁹ inq̄linus pōt ante tp̄s cōductionis finite licite expelli. Ab.

† Dicit Inno. q̄ lȝ eps cū capitulo suo possit facere statuta ꝯtrū ad iura sua et vbi ꝑ id alijs p̄iudiciū nō paraẗ ꝑ hec iura sup alijs nō pt̄ nisi hi q̄ꝝ interest ꝯsentiāt: vł ad min⁹ sint p̄ñtes ꝑ hoc ca. ad hoc d̄ his q̄ fi. a p̄la. c. pe. ⁊ vl. d̄ ma. ⁊ obe. ca. fi. Idem Host. ⁊ Ab. videnẗ velle p̄dicti q̄ nō ꝯdictio vel taciturnitas h̄eaẗ ꝓ ꝯsensu. ⁊ vr̄ ꝯ id qd̄ post Inno. dixi de elec. ī genesi. ī glo. not. s̄m Inno. añ finē glo. vbi distīxit appetibile ab oneroso. et de hoc de regu. iur. is q̄ tacet. lib. vj. Jo. and.

PRopter. ¶ Diuidiẗ in duas ptes istud ca. p̄ncipales. Nam p̄mo loquiẗ in p̄dio rustico. Scd̄o in p̄dio vrbano. Scd̄a ibi: in § ver. Ab. ¶ Casus. Ecce locaui alicui p̄diū meū ꝓ certa pensione annuatim reddēda. sterilitas magna ꝯtigit ⁊ sic magnū dānū dedit ꝯductori sine culpa sua. vitio tamē ipsius rei seu casu fortuito. queriẗ vtrū colonus totā teneaẗ soluere pēsionem? Rñ. pa. q̄ pēsio remittēda est ꝓ rata. nisi sterilitas possit cōpēsari cū vbertate p̄cedētis vel subsequētis anni. Secūdo queriẗ vtrū locator possit expellere inq̄linū de domo sua īuitū? Rñdeẗ. Si modo īmineat necessitas q̄ non īminebat tp̄e locatiōis: locator īuito inq̄lino poterit domū inhabitare ⁊ inq̄linū expellere. vel si refectiōe īdiget que non īminebat tp̄e locationis remissa sibi pēsione ꝓ residuo tēpore. Item si inq̄linus ꝑuerse moraẗ ibidē pōt inde amoueri. vel si non soluit canonē ꝑ biēniū: nec sibi celeri satisfactiōe ꝓuidit potest expelli. ¶ Nota q̄ pēsio aliq̄ñ remittēda est. Item sterilitas pōt cōpēsari cū libertate. Item nota q̄ in quattuor casib⁹ pōt inq̄lin⁹ expelli. s. si īmineat necessitas que non īminebat tp̄e locatiōis: vel si refectione indigeat dom⁹/vel si inquilin⁹ ꝑuerse moraẗ ibidē/vel si nō soluit canonem per biēnium. Ber.

¶ Glo. seq. tractat q̄d sit magnū dānū/et quid de modico. interserit casum exceptum/et de quo colono loquiẗ hec lr̄a.

d ¶ Magno incommodo. Quādo magno incōmodo afficiẗ ꝯductor tūc fit remissio pēsionis. ff. e. ex ꝯducto § j. vbi dicit. Si omnē fructū tulerit vt fruct⁹ etiā seminis nō supsit. ⁊ l. si vno § vbicūq̄. ⁊ C. e. l. lȝ certis. ⁊ l. excepto. nisi aliud in locatiōe sit actū. vt in. l. licet. alioq̄n si tale dānū nō interuenerit secus est. ff. eo. si merces § vis maior. q̄ modicū dānū debet sustinere: vt ibi dr̄. et. l. habitatores. Intellige qd̄ hic dr̄ de eo colono q̄ certā pecuniā annuatim debet/vel certas corbes: et nō de ꝑtiario q̄ cū dn̄o lucrū ⁊ dānū partiẗ: vt dr̄ in § vis maior. q̄ ꝓ modico dāno nō daẗ restitutio. vt. ff. de in īteg. resti. scio. ⁊ .s̄. de in integ. resti. c. j. ⁊ .s̄. de reb. ec. nō alie. ad nostrā. ⁊ modicū dānū ecclesia sustinere debet. xij. q. ij. bone rei. nec ꝓ modico retractaẗ vēditio. ff. de ꝯtraben. emp. l. res bona. nec pro modico daẗ actio de dolo. ff. de dolo. si oleum. in fi.

¶ Glo. seq. signat contrarium et soluit.

e ¶ Uitio rei. Quia forsitā nō potuit pati multā pluuiā/nec multā siccitatē/nec potuit colon⁹ occcurrere q̄n suffocareẗ semen. Sed ꝯ videẗ. ff. eo. ex ꝯducto § j. vbi dicit q̄ si vitia ex re oriunẗ dānū esse coloni: vt si vinum coarcuerit: vel si herbis segetes corrupte sunt. Sol. ibi potuit colon⁹ occurere hic nō. qd̄ ptȝ ex eo qd̄ dicit hic: sine culpa coloni: casus etiā fortuit⁹ dn̄o nocet ⁊ non colono vt non habeat pēsionē nisi ꝓ rata: ⁊ si nihil ꝑcepit nihil soluat: ita q̄ remissio faciēda est in totū vel in partē: nisi vbertas p̄cedentis anni vel sequētis possit cōpēsari sterilitati. C. eo. l. lȝ. et hoc etiā si dn̄s remisit pensionē ꝓpẗ sterilitatē si anno sequēti cōtingat vbertas petere potest pensionem integram. vt. ff. eo. si vno anno. Ber.

f ¶ Uerum inuito. Hoc sumptum est ex illa. l. C. eo. edē quam.

¶ Uerum^f inuito inquilino domū inhabitare: vel reficere poteris: si necessitas (que tamen non imminebat^g locatiōis tēpore) id exposcat. remissa sibi ꝓ residuo tp̄is pēsione. qui etiā inde rationabiliter amouetur/si peruerse^h ibi fuerit ꝯuersat⁹: vł cū canonē^i ꝑ biēniū nō soluisset: sibi satisfactione celeri^k nō ꝓuidit. Idem.

¶ Emphiteota eccl'ie meliorātiōes suas vēdere nō pōt: nisi seruatis his de q̄b⁹ hic. Et si ꝯ fecerit/vel canonē ꝑ biēniū nō soluerit: nec morā postea celeriter purgauerit: iuste pōt expelli. Ca. iiij.

POtuit emphiteota^l (ecclesia primit⁹ req̄sita^m: eiq̄ nūciato q̄ntū sibi ab alijs offerẗ: si nolle se emere dixerit: vel a denunciationis tēpore duorū spacium mensiū sit elapsum) meliorationes ⁊ ius sibi cōpetēs alijs vēdere^n q̄ ab emptione huiusmodi minime ꝓhibētur^o. ¶ Emphiteota quoq̄ secus p̄sumēdo/ vel

g ¶ Non imminebat. Hec potuit esse necessitas q̄ postea supuenit si dom⁹ corruit: vel minatur ruinā quā edificare vult. Uel forsitā vxorē duxerit ‡ ⁊ indiget domo illa. Uel si q̄ cōsiłis necessitas q̄ tūc nō īminebat. argu. ff. vt in pos. leg. si is a q̄ § plane. † ał's est lex. et. ff. de iter. ac. de etate § ex cā. et. .s̄. de of. dele. īsinuāte. Et est hic arg. p̄ncipiū cōsiderandū. .s̄. ti. ꝓxi. cū dilecti. et .s̄. de elec. dudū. vbi de hoc. Ber.

‡ Querere pōte se obtulit. et facit quod dixi ī textu. Joā. andree.

† Uide de iura. cał. ceterū. super glo. ij. Jo. ā.

¶ Glo. seq. ponit opinionem quā reprobat.

h ¶ Peruerse. In isto casu dicunt q̄dā ‡ nihil remittēdū esse q̄si cōpēsando: sȝ nō est verū: q̄ pōt dn̄s agere ꝯ inquilinū ꝓ dāno dato actiōe legis aq̄lie ⁊ ex locato.

‡ Scȝ azo.

i ¶ Canonē. Hoc ītelli ge q̄ñ ad longū tempus cōduxit: puta ad. x. annos vel plus/vel min⁹. etiā. vj. vel. v. ff. eo. quero § inter. Ber.

k ¶ Celeri. Sic .s̄. de re. ec. alie. vł nō. si q̄s pbr̄orum. ⁊ .j. eo. ca. ꝓxi. vbi diciẗ qualiter hoc verbum sit intelligendū. Et ita in quattuor casibus expellitur inquilinus.

POtuit. ¶ Primo ponit req̄sita vt ius emphiteoticū possit vendi. Scd̄o ꝯ faciētes punit ibi: emphiteota. Tertio soluit obstaculū ibi: nō obstāte. Ab. si. ¶ Casus. Eccl'ia dedit rē aliquā alicui in emphiteosim. iste emphiteota meliorauit rē illā. queritur vtrū possit vēdere meliorātiōes suas? Rñdeẗ q̄ emphiteota debet p̄mo req̄rere ecclesiā si velit emere ius suū/ ⁊ debet denunciare illi q̄ntū pōt h̄re ab alijs. ⁊ si dixerit se nolle emere tūc pōt ius suū vendere. vel si nihil dixerit debet expectare eccl'iam per duos menses: q̄b⁹ elapsis poterit emphiteota vēdere alijs suas meliorationes q̄ ab hmōi emptione nō ꝓhibenẗ/⁊ si ꝯtra hoc fecerit vel ꝑ biēniū in solutiōe pēsiōis cessauerit licite pōt expelli: nisi celeriẗ post biēniū satisfecerit: nō obstāte q̄ ei nō fuit denūciatū: q̄ tēpus in hoc casu ip̄m īterpellat. ¶ Nota q̄ emphiteota semꝑ debet denūciare domino si vult vēdere ius suū: ał's cadit a iure suo. Itē si ꝑ biēniū non soluit canonē pōt expelli. Itē in solutione canonis pōt mora purgari. Item tempus est hic pro admonitione. Ber.

Diuisio.

¶ Glo. seq. reci. per. q. an emphiteosis sit locatio.

l ¶ Emphiteota. Videẗ q̄ emphiteosis sit locatio ex eo q̄ poniẗ in titulo de locato: sȝ nō est veꝝ. isti. locati § adeo. Locatio enī potest fieri tā de reb⁹ mobilib⁹ q̄ īmobilib⁹ † et se mouētib⁹: emphitheosis ꝟo tm̄ de īmobilib⁹. Cōtract⁹ aūt emphiteoticus medius est īter vēditionē ⁊ locationē: in hoc aūt accedit ad venditionē: q̄ q̄ñ talis ꝯctus celebraẗ aliq̄d daẗ: sicut in vēditiōe daẗ p̄ciū: sed tñ differūt: q̄ ꝑ vēditionē transferẗ dñium: sȝ hic retinet dn̄s dñium: sed magis videẗ accedere ad naturam locationis: quia sicut locator retinet dominium/⁊ singulis annis aliquid recipit/ita ⁊ hic: q̄ emphiteota singulis annis soluit canonem cōstitutum: ⁊ ideo potius ponitur hec decre. in isto titu. q̄ in precedenti. Ber.

† Itē ī emphiteosi req̄riẗ scp̄tura. C. e. l. j. ī locatiōe nō. Itē nec ꝯductor nec vēdit/nec vēdicat: emphiteota sic. C. eo. l. ij. ff. si ager vecti. l. ij. Jo. an.

m ¶ Requisita. Hoc sūptū est. C. de iure emphi. l. vl. Prīo req̄ri dȝ dn̄s ab emphiteota an emere meliorationes ip̄ius velit s̄m qd̄ hic diciẗ: ał's caderet a iure suo: vt in. l. p̄dic. Ber. Uñ ꝟsus. Qui sine cōsensu templorum res alienat. Uel censum bino qui soluere negligit anno: Re careat tota: qui sic facit emphiteota.

‡ Uin. scȝ ꝑ q̄b⁹. de don. inẗ vi. ⁊ vxo. nup. ⁊ ī lib. feu. de feu. nō alie. sine cōsensu ma. do. l. īpialē. Dicit etiam Uin. q̄ de alienatione fit mētio in l. et donatio ē alienatio. Jo. an.

¶ Glo. seq. querit ⁊ ponit duas opiniones cōtrarias.

n ¶ Uendere. Sed nunquid possunt donare? Videẗ q̄ non: quod quidam ‡ cōcedūt. Alij dicūt q̄ donare pōt etiā sine ꝯsensu dn̄i. C. de fun. patri. l. j. lib. xj. et pignori dare. ff. de pigno. l. lex vectigali. et ff. de pigno. acẗ. tutor § vlti. Ber.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

o ¶ Prohibentur. Sȝ q̄ ꝑsone ꝓhibenẗ ab hmōi emptiōe? Pōt dici q̄ ꝟui eccl'ie/capitanei/ ⁊ oēs ꝑsone maiores q̄ nō sunt ydonei facilitate ꝯueniēdi vñ posset dn̄s p̄iudiciū pati. ff. q̄ satisda. cog. l. ij.

cessando in solutiõe canonis per
a b biēnium[a] (nisi celeri[b] satisfactio-
ne postmodum sibi consulere stu
c duisset) iuste potuisset expelli[c].
¶ Non obstãte ꝙ ei vt canonem
solueret non extitit nunciatum:
d cum in hoc casu dies statuta[d] ꝓ
domino interpellet.

De rerū ꝑmutatiõe.

Ex concilio apud sil.

¶ Princeps potest rem ecclesie immobilē ꝑ ꝑmutationē acq̄re-re: data re meliori vel equali. h. d. Et in hoc ꝙ dicit vel equali est casus notabilis. Capitulum. i.

Si pͥnceps voluerit ĩ rem mobilē sanctis locis prestare/ et accipere ab eis aliam im-mobilē eorūque mo-
e do de cõmuni volūtate[e] permu-
f tationem contrahere. ¶ Liceat[f]
g ei hoc facere si causa ratiõabilis[g]
id exposcat: et res quā prestiterit
maior fuerit vel eq̄lis: pragmati
h ca[h] sanctiõe sup hoc ꝓmulgata.

Ex concilio beluacensi.

¶ Permutatio rerum ecclesiasticarum facta in casu non concesso/ seu non seruata solēnitate iuris est reuocanda per successorem. Capitulum. ij.

i Ut commutationes[i] re-
rū ecclesiasticarum q̄ ab
k antecessore incõsulte[k] facte sunt/
ab eo qui successor est emēdetur.

Ex concilio apud siluanum.

¶ Mancipia ecclesie non debēt permutari nisi ad libertatem: vł nisi sint fugitiua. h. d. cum ca. sequenti.

Capitulum. iij.

¶ Glosa sequens querit et respondet.

a ¶ Per biēnium. Ut. x. q. ij. hoc ius. §. qui rem. in priuato trienniū requiritur. C. de iure emphi. l. ij. Sed si ꝓmisit soluere penam rato manente pacto: si nõ soluat pensionē ⁊ petat penā: nihilominꝰ vult eū expellere: nūquid potest? Dicas ꝙ sic. ar. ff. de trãsac. qui fidem. ⁊. l. pacto. ⁊. C. de pac. cū ꝓponas. in fauorem domini dictū est hoc. et facit ad hoc. ff. de reg. iur. cum par. Ber.

¶ Glo. seq. querit. ponit iiij. opi. et soluit.

b ¶ Celeri. Et ita patet ꝙ emphiteota põt purgare morā offerēdo canonem post biēniū. Sic. s. ca. proxi. sicut alienator. s. de reb. ec. alie. vel non. c. si q̇s presbyterorum. ⁊ arg. de elec. ꝙ sicut. in fi. et. ff. de verbo. obli. interdū. §. vl. Sed q̄ntū tēpus dabitur ad purgandū istam morā? Videt ꝙ ante sentētiā. vt. ff. de inoffi. testamē. papinianꝰ. §. meminisse. ⁊. C. quibus vt indig. alia est. Vel etiam vsq̄ ad lit. ꝯte. ff. rē ra. habe. ampliꝰ hoc. et. C. de plꝰ peti. l. vna. ⁊. s. eo. titu. c. vno. Vel modicū tēpꝰ dabit forsan. x. dierū. ff. de consti. pecu. ꝓmissor. §. j. ⁊. ff. ex qui. cau. maio. in integ. resti. l. ab hostibꝰ. §. sed qd̄ simpliciter. et. ff. si quis cau. l. ⁊ si post tres. vel q̄ncito potuit. ff. ad tertul. l. ij. §. cõfestim. et. s. de elec. quia ꝓpter. vbi plura argu. de hoc inuenies. Quidā dicūt ꝙ vsq̄ ad litē cõtestatā †. potest emphiteota vitare penā huius cõstitutionis offerēdo canonem ꝑ iura predicta. Sed nõ credo ꝙ vsq̄ ad litis cõtestationē possit purgare moram: quia hoc posset differre vsq̄ ad duos annos: vel vnū/ vel tres: vel plures post tēpus statuti biēnij: ⁊ ita non esset celeriter: et ꝓpterea hoc videtur potius facere timore pene q̄ȝ volūtate ⁊ interpellatur corā iudice: sed tēpus statutum ipsum interpellat vt dicit in fine/ ⁊ vltro se debet offerre. vt. C. de iure emphi. l. ij. Dabo ei modicū tēpus post biēnium elapsum. Talis enim celeritas ad modicū tēpꝰ refert post biēniū respectu ipsius biēnij. sicut hec adiectio plus ad modicam q̄ntitatē refert respectu q̄ntitatis nominate. ff. de verbo. signi. hec adiectio. et illud modicū cõsiderabit arbitrio iudicis ex quo non est determinatum in iure. s. de offi. delega. de causis. et. ff. de iure delibe. l. j. §. ait pretor. ⁊ qd̄ appellat arbitrium boni viri. ff. de verbo. obliga. continuus actus. §. ij. Ber.

Mora qñ ꝙ purgat.

Emphiteota qñ sol uit q̄ntum tp̄is datur vt moram purgare possit.

† Hāc opi. destruit fi nis decre. si eni nõ req̄rit ꝙ extra iudiciū moneat: multominꝰ req̄rit ꝙ ĩ iudicio petat cū plꝰ sit ĩ iudicio petere q̄ extra iudicium ad monere. Jo. and.

¶ Glo. seq. format sex questiones. Primam soluit ⁊ eius contrariū consulit. Secūdo querit ⁊ soluit distinguendo inter priuatū ⁊ p̄latum ecclesie collegiate vel nõ. Tertio querit de ꝓstante et soluit. Quarto q̄rit. ponit duas opiniones. et scd̄am approbat. signat contrarium et soluit. Quinto querit de sterilitate et soluit. Sexto querit de pluribus coheredibus et soluit.

c ¶ Expelli. Sed nūquid auctoritate sua ꝓpria potest dominus expellere emphiteotā si canonē debito tempore non persoluat? Videtur ꝙ sic. C. de iure emphi. l. ij. Satis potest dici ꝙ sic auctoritate huius decre. et predicte. l. x. q. ij. hoc ius porrectū. §. qui rem huiusmodi. dicit enim. l. ꝯtimescat crimen cum sibi arbitriū sue vltionis sciat cõcessum. C. de meta. ‡ deuotum. lib. xij. et arg. ff. de pig. l. lex vectigali. ⁊ ar. C. de ser. expor. l. j. ⁊. ij. Sed melius faciet si auc̄te iudicis hoc fecerit. C. de pig. l. iij. ⁊. j. de ꝑui. pastoralis. Sed si alij tradidit possessionē. vel ab alio expellat non deijciet possessorē auctoritate sua. ar. ff. de vi et vi arma. l. colonus. Item si emphiteota cessauit ꝑ biēnium ⁊ tm̄ amplius ꝙ nõ potest purgare morā: si dñs postea receperit pensionē: nūquid dominus postea poterit expellere emphiteotā? Rñdeo in priuato planū est: quia recipiēdo pēsionem iuri suo renunciauit. ff. de lege cõ. l. post diē. et. l. prece. §. fi. ipso enim facto renunciat iuri suo. s. de his que fi. a maio. par. ca. ex ore. cū suis cõcor. Sed q̇d dices de ecclesia? Rñdeo si p̄latus de cõsensu capł'i recipiat pēsionem expellere nõ poterit postea emphiteotā cū liber sit eccłie vł emphiteotā expellere/ vł pēsionē petere. ĩ aut. de alie. ⁊ emphi. ꝯcꝰ. §. si q̇s ꝓ locator. col. ix. ⁊ eligēdo vnū alteri renūciasse videt: vt in p̄dictis legibꝰ post diē. et. l. p̄cedē. §. vl. Sed si solus prelatus sine consensu capituli recipit pensionē/ non credo ꝙ obsit ecclesie quominus possit expellere emphiteotā nisi postea capitulū cõsensisset. ar. j. de his que fi. a prela. sine cõsen. ca. pastoralis. cū suis similibꝰ. Et si vnus sit sacerdos siue rector solus in ecclesia/ siue in capella: ⁊ recipiat pensionē idē credo ꝙ ammodo nõ poterit emphiteotā expellere vt dictum est. Item quid si dicat dominus: recipio pensionem † saluo iure meo: vt ꝑ hoc non fiat mihi preiudiciū quominus possim te expellere? Credo ꝙ valeat ꝓtestatio: nec ꝑ hoc preiudicat ei: q2 et si ipsum vellet expellere nihilominus posset petere pensionē. x. q. ij. hoc ius porrectū. §. qui rem. ⁊ ar. ad hoc. ff. si q̇s cau. l. ij. j. rñ. ⁊. ff. de eo qd̄ cer. lo. l. vl. Idē si fundꝰ emphiteoticꝰ clade vel casmate perierit vltra medietatē vel plus vel minus nunquid debet pēsio diminui? Dicunt quidā ꝙ si vltra medietatē perijt/ non tenetur emphiteota soluere integram pēsionē. C. de iure emphi. l. j. ex eo qd̄ ibi dicitur. si vero particulare dānū ⁊c. quia nomine partis medietas ĩtelligitur. ff. de verbo. signi. nomē filiarum. §. j. ff. de vsufru. etiā partis. Alij dicūt ⁊ melius ꝙ totā pensionē soluere debet/ adherentes lr̄e illiꝰ legis vbi dicit ex qua nõ ipsa re penitus substātia ledatur. insti. loca. §. adeo. in fi. Scd̄m hoc signatur cõtra. C. de allu. l. ij. sed illud speciale est in tributo. Sed nunquid ꝓpter sterilitatē rei emphiteoticarie debȝ pēsio diminui? Et certe nõ: licet aliud sit in locatione. s. ca. ꝓxi. Itē si sunt plures coheredes ⁊ vnus nõ soluit pensionem nūquid ꝓpter hoc fit preiudiciū alijs? Non credo si soluāt pensionem totā ⁊ postea cõtra coheredē agāt iudicio familie herciscūde. ff. famil. hercis. heredes. §. si vnus. Et qd̄ dicit expelli respicit alteram partem disiunctiue. s. cū canonē non soluit: quoniam in altero casu scȝ quando alienet domino requisito emptor nõ potest expelli sine auctoritate iudicis sui. Ber.

Emphiteota nõ soluēs canonē an ꝓꝑa auc̄te dñi possit expelli.

‡ Et epydemeticis. et sūt metati milites ĩ fminis castrorum q̄ vallo circūdari solēt. Et epydemetici q̇ fm milites metiūtur hospicia. Jo. an.

† Tēporis p̄teriti fm Jo. Host. et Lau. vt nota. ĩ spec. de acto. §. j. licet quidam idē dixerit de futuro. vt ibi not. Jo. and.

Pēsio an sit diminuenda ꝓpt sterilitatē rei ēphiteoticarie.

d ¶ Statuta. Non est ergo requirēdus emphiteota: quia tempus vsum ipsum admonet. C. de cõtrahen. stip. l. magnam. ‡ et. C. de iure emphi. l. ij. vnde sumuntur ista verba: sic ⁊ creditor ad petitionē vrgeri nõ potest. vt. C. de pigno. creditor. ff. de admi. tu. quidam. §. vlti. et. C. si propter publicas fun. ven. fu. cele. l. vlti. in fi. Ber.

‡ Pena ꝓmissa nisi aliq̇d fiat vel det certa die committit et si debitor non fuerit requisitus. Jo. an.

¶ Rubrica De rerum permutatione. ¶ Visum est supra de emptione ⁊ venditione. Item de quodā cõtractu emptioni vicino vt de locato: merito subijcit aliū cõtractū emptioni ꝓximū vt est ꝑmutatio. Et hoc nomen ꝑmutationis est multū generale. Nā cõuenit omnibꝰ rebus que inter hominū manus versantur: et ꝓpter hoc non habet nomen speciale: sed remāsit in suo genere: quia plura sunt negocia seu res q̄ȝ vocabula. l. natura. ff. de p̄scrip. ver. Ab.
¶ De hac materia tractat. x. q. ij. sȝ ⁊ ꝑmutare. ⁊. xij. q. ij. in multis ca.

Si princeps. ¶ Primo ponit questio. Secūdo solutio ibi: liceat. Ab. sic. ¶ Casus. Quesitū fuit in cõcilio isto vtrū ecclesia posset rē immobilē ꝑmutare cum principe. statuit concil. ꝙ si princeps voluerit ꝑmutare rem imobilē cū sanctis locis. et ab eis rē aliā accipe ⁊ de cõmuni voluntate ꝑmutationē facere: hoc licitum sit: dūmodo causa rationabilis h̄ exposcat: ⁊ res quā pꝛīceps p̄stiterit maior fuerit vel saltē equalis: ⁊ sup hac ꝑmutatiõe pꝛīcipis sanctio ꝓmulget. ¶ Nota ꝙ princeps potest rem suā immobilem cum re ecclesie immobili ꝑmutare: dūmodo ecclesia non ledatur. Item pragmatica sanctio est cõfirmatio ab imperatore facta. Ber.

Diuisio.

e ¶ Volūtate. Ał's certe nõ posset: sicut cū cõmuni cõsensu emptio contrahit ⁊ etiā dissoluit. C. de act. ⁊ obli. sicut ab initio. Ber.

f ¶ Liceat. Sic. x. q. ij. hoc ius porrectum. §. sed ⁊ permutare.

g ¶ Rationabilis. Puta ꝙ vtilitas ecclesie in hac permutatione procuratur. † ał's non debet fieri. j. ca. proxi. sicut nec alienatio fieri debet nisi vt meliora prospiciat. xij. q. ij. sine exceptiõe. ⁊. s. de his que fi. a prela. cum apostolica. Ber.

h ¶ Pragmatica. Pragma idem est ꝙ causa. vnde pragmatica sanctio est constitutio super aliqua re promulgata: hic tamen ponitur pro confirmatione siue scriptura facta ab imperatore cū cause cognitione super tali permutatione. Ala.

Ut cõmutationes. ¶ Casus. Dicitur in hoc capł'o ꝙ concessiões facte ab antecessore in dānū ecclesie poterūt reuocari a successore. ¶ Nota ꝙ res ecclesie caute cõmutari debent. Item successor potest reuocare res male alienatas a predecessore. Ber.

i ¶ Ut commutationes. Supple statuimus.

k ¶ Inconsulte. Id est in dānum ecclesie qd̄ esse non debet: immo

rationabilis causa debet subesse ad hoc vt fiat cōmutatio. s. eo. ca. pxi. vnde successor reuocabit incōsultam pmutationē. simile. s. de pca. c. ij. immo τ illa que fecit successor reuocare potest qđ in dānū ecclesie datū est siue alienatū. xxxv. q. ix. qđ quis cōmiserit. s. de re. ec. nō alie. si qs presbyterorū. τ. xij. q. ij. monemus. dū tamen toleret in administratiōe. Ber.

C. de admini. tut. l. lex que tutores. † ff. de fideicō. liber. eum qui. §. furiosi. Lau.

† Bonifaci fraudē fieri phibebūt: mali si res exegerit ad qōnē positi vitatē prodēt. Jo. an.

Quesitum. ¶ Primo ponit questio. Secūdo solutio ibi: generaliter. τ ibi duo dicta. Scđm ibi: si autē. Ab. si. ¶ Casus. In cōcil. turoñ. statutū fuit q cōmutatio dignitatū fieri nō debet. quesitū fuit a pa. vtrum cōmutatio pbēdarū fieri possit: cū hoc in concilio nō fuerit phibitum. vnde videbat pmissum. Rñ. pa. generaliter verū est q cōmutatio pbēdarū fieri nō pōt. precipue aliqua pactione pmissa que in spūalib⁹ annexis symoniacā ptinet prauitatē. si vero eps cām viderit necessariam: poterit de loco ad locū trāsferre psonas. ¶ Nota q pmutatio tā in pbendis q̄ i dignitatib⁹ est phibita. Itē in spūalib⁹ ois pactio illicita reprobat. Itē nō solū in spūalib⁹ sed etiā in eis annexis cōmittit symonia. Itē eps ppter cām necessariā pōt facere cōmutationes pbēdarū τ trāslationes psonarū. qđ intellige nō premissa aliqua pactione. Ber.

Mancipia ecclīastica† nisi ad libertatē non cōuenit cōmutari[a]: videlz vt mancipia q̄ p ecclīastico hoīe dabunt: in ecclesie seruitute pmaneāt: τ ecclesiastic⁹ hō q̄ cōmutat fruat ppetua libertate. qđ enim semel[b] deo cōsecratū † est: ad hūanos[c] vsus transferri nō decet. Ex eodem.

† al. ecclesie.
† al. dedicatū.

¶ Serui ecclesie cum profanis permutari non possunt/ nec alienari: nisi sint fugitiui. Capi. iiij.

Iniustum videt τ impiū vt mācipia que fideles deo τ sctis ei⁹ p remedio aīe sue consecrarūt cuiuscūqz muneris mancipio/ vel cōmutationis cōmertio iterū i seruitutē sclariū redigant: cū canonica auctas seruos tātū modo permittit distrahi fugitiuos[d]. ¶ Et ideo ecclīarū rectores summope caueāt ne elemosyna vnius/ alteri⁹ pctm̄ fiat. ¶ Et est absurdū vt ab ecclīastica dignitate seru⁹ discedēs: humane[e] sit obnoxius seruituti[f]. Urba. iij.

¶ Prebende pacto precedente permutari non possunt: episcop⁹ tamē potest de loco ad locū permutare personas. Capitulū. v.

Quesitum est ex parte tua si cōmutationes fieri valeant prebendarū: cum cōmutatio dignitatum[g] in turoñ. cōcilio fuerit interdicta: et. i. ¶ Generaliter itaqz teneas q cōmutationes prebēdarū de iure fieri non[h] possunt: presertim cum pactione premissa: que circa spiritualia vl connexa spūalibus labē cōtinet semp symonie[i]. ¶ Si aūt episcopus[k] cām ispexerit necessariā: licite poterit de vno loco ad aliū transferre psonas: vt q̄ vni loco[l] min⁹ sunt vtiles: alibi se valeāt vtilius exercere. Clemens. iij.

¶ Ecclesie iure ppietatis possunt adinuicē permutari: et possessiones earum etiam permutari possunt: et pro minus valentibus preciū suppleri. Caplm. vj.

Ad questiones soluēdas: et. i. ¶ Intelleximus ex literis tuis q due cōuētuales ecclesie sunt in tua dyoce. constitute: quarū vtraqz parrochialē habet ecclesiā cū possessionib⁹ magis alteri q̄ sibi vicinā. Illis autem desiderātibus pmutare eas cum illarū altera respectu meliorum puētuum[m] plus abūdet: et ideo sibi postulet adijci certam summā pecunie numerate: vt sic ad equalitatem pmutatiōes valeant peruenire: vtrū possit id licite fieri extitit dubitatum: et. i. ¶ Respondemus q cum de dictis parrochialib⁹ ecclesijs per[n] se queat[o] cōmutatio celebrari: et in pmutatione possessionum p se

Mancipia. ¶ Breue est τ tolle principium capli p summario: qđ autē sequit hic. τ in. c. seq. est eius expositio. Ab. sic. ¶ Casus. Quesitū fuit in cōcilio isto vtrū mācipia ecclesiarū possint pmutari cū mancipijs laycorū. statuit cōciliū q mancipia ecclīastica pmutari nō debeant nisi ad libertatē. ita videlicet q mācipia que dant pro mācipio ecclesie pmaneāt in seruitute ecclesie/ τ mācipiū ecclesie in libertate ppetua maneat. quia qđ semel deo dedicatuz fuit: ad humanos vsus nō debet redire. ¶ Nota q res ecclesiarū ad humanos vsus redire non debent. Ber.

a ¶ Commutari. x. q. ij. precarie. in fi. Arg. contra. sed hic determiāt illud et fauore libertatis hoc fit.
¶ Glo. seq. signat cōtrarium et soluit. alleg. iiij. concor. signat vnū contrarium et soluit.

b ¶ Semel deo consecratum. xij. q. ij. eps q̄. et. c. nulli licet. xix. q. iij. que semel. et. i. de religi. domi. ad hoc. Ar. cōtra. liiij. distin. ex antiquis. Sol. illud est preter regulā statutā contra eos q̄ ordinati sunt sine consensu dñorū suorū cum in hoc ipso delinquunt: et maxime ad terrorem ne alij hac occasione subtrahāt se dñis suis. ar. ij. q. vij. quapropter. et ff. de pe. l. capitalium. §. famosos.
¶ Glosa sequens signat contrarium. ponit duas solutiones. vnam Ala. et aliam Lau. Tertio soluit.

c ¶ Ad humanos. Id est seculares. de pse. di. i. ligna. vestimenta. Sed cōtra videt. xij. q. ij. ecclesiasticos. vbi seruus ecclesie seculari psone dat: ergo multo fortius pmutare potest. dicit Ala. q loquit hoc ca. τ sequēs de seruo ecclesie dato et econuerso facto: qui cū sit religiosa psona seculari persone seruire non debet. Lau. dicit q ex causa prohibitū fuit: quia ad laycorū suggestionē sepe inutilia mācipia pro vtilibus pmutabant: qđ ne fiat statutum est vt nō nisi ad libertatem cōmutentur: sed cessante causa cessabit constitutio. lxj. dist. §. his omnibus. et. ff. de pac. qđ dictum. T. Uel dic factū principis non est trahendū in consequētiam: ipse enim nō subijcitur legibus et sic loquitur in contrarium in principe. Ber.

Diuisio.
Iniustum. ¶ Breue est τ idē dicit qđ supra capitulo pximo Et tres dici possunt partes sicut tria sunt dicta. Secūda ibi: τ ideo. Tertia ibi: τ est. Jo. de imol. ¶ Casus. Idē dicit in caplo isto qđ pmo. i. in pmo. s. q mancipia que fideles deo τ sanctis ecclesis p remedio animarū suarū ptulerunt occasione alicuius cōmutationis in seruitutē seculariū iterū nō redigunt. quia vt canon dicit. Serui fugitiui solūmodo distrahi possunt: elemosyna enim vnius peccatū alterius fieri nō debet. nec ad humanos vsus seruus ecclesie redire debet. ¶ Nota q mācipia ecclesiastica in seruitutem secularium redigi nō debent. Item serui fugitiui distrahi possunt. Itē vnius elemosyna alterius peccatum esse non debet. Ber.

d ¶ Fugitiuos. xij. q. ij. fugitiui. Arg. cōtra. C. ad le. fla. de plagi. in fuga. Solu. dum est in fuga nō debet vendi: sed cū fuerit reuersus et patefacto vitio emptori ne postea fiat redibitio. ff. de contrahen. emp. qđ sepe. §. si quis amico. τ. §. vlti. T.

e ¶ Humane. Sic. s. ca. proxi. cum suis concor. ibi positis.

f ¶ Seruituti. Est τ alia ratio que assignatur in seruis minorum.

g ¶ Dignitatū. Et diuisio pbendarū. ‡ s. de pben. maioribus. qđ est pciliū turoñ. de quo fit h mentio. τ. xij. q. ij. alienationes.

‡ Additum fuit istō verbū i q̄ se correxit glo. q̄ nō vidēs oli dubiū dcre. dixerat q ēt pmutatio pbēdarū erat phibita p pciliū turoneñ. sz hoc erat falsuz: qr diuisio pbēdarū erat ibi phibita sz nō cōmutatio et hoc ēt repbēdebant Pe. τ Ab. q̄ nō viderunt hāc additiōem. Jo. and.

h ¶ Non possunt. i. e. cū vniuersorū. et. c. cū olim. nisi hoc fieret auctoritate superioris. s. de pbē. inter cetera. Et hic put sequitur. Ber.

i ¶ Symonie. Quia in spūalibus/ vel spūalib⁹ ānexis nulla pactio vel puētio debz iteruenire. i. q. ij. q̄ pio. et. s. de pac. cum pridem. τ. c. vlti. in spiritualib⁹ annexis vt iuspatronatus. s. de iudi. q̄to. τ. s. de preben. significasti. dic vt ibi.

k ¶ Episcopus. Innocētius quartus dixit q hoc verū est quādo isti cōmutare volētes habent pbendas in diuersis ecclesijs/ vel in eadē. si enim est pbēde onus annexum intelligit hoc. c. si sunt in diuersis ecclesijs. si autē in eadē τ sine onere tūc possunt pmutare auctoritate ppria. et potest esse ratio licet ipse nō assignet que sequit in. c. lxx. dist. sanctorū. τ. lxxiiij. dist. quorūdam. Ber.

l ¶ Uni loco. vij. q. i. mutatio. τ. c. scias. et. c. omnis qui. et valet interdum mutatio loci. lxxxj. dist. valet. Ber.

Diuisio.
Ad questiones. ¶ Cōmunis diuisio. Scđa ibi: rñdem⁹. Ab. ¶ Casus. Due puētuales ecclīe pstitute erāt in dyoce. isti⁹ epi: vtraqz illarū habebat ecclīam parrochialē cū possessiōib⁹ suis/ τ vtraqz parrochialis ecclīa magi erat vicina alteri q̄ illi cui erat subiecta. Iste conuētuales ecclīe volebāt adinuicē pmutare illas parrochiales ecclīas. sz altera parrochialis ecclīa plurib⁹ possessionib⁹ abūndabat. τ ideo puētualis ecclīa cui subest/ postulat sibi adijci certā pecunie q̄titatē: vt sic pct⁹ pmutatiōis possit ad equalitatē pduci. querebat vtrū hoc licite fieri possit: Rñ. pa. q vn⁹ cōtract⁹ fiat de parrochialib⁹ ecclesijs p se, τ ali⁹ pctus de possessionib⁹ fiat p se. τ si rōne possessionū vna ecclīa pfert alteri ab alia ecclesia: certa sibi pecunie q̄titas adijciat. ita q pct⁹ sibi inuicē nullaten⁹ misceant. ¶ Nota q monasteria pñt hre ecclīas parrochiales. Itē pmutatio tpaliū et spūaliū adinuicē fieri non possunt: sed spūalia inter se/ et tēporalia inter se/ recte pmutari possunt. Itē cōmutatio ecclesie fieri potest licet venditio sit interdicta. Ber.

m ¶ Prouentuum. Scz tēporaliū. † vnde admittit cū tēporalib⁹ mutatio qđ aliter nō fieret. i. eo. c. vlti. et hic prout sequitur.

† Est eī necesse q vtraqz hēat tpalia q̄ū possit fieri h separatio. Jo. ā.

n ¶ Per se. Id est separatim sine possessionibus.
¶ Glo. seq. tria dicit τ pmū determiat. De scđo τ tertio rōnē reddit.

o ¶ Queat. Et ita spūale cū spūali pōt cōmutari: sicut tpale cum tpali. De hoc dixi. s. đ trāsac. sup eo. Ar. xvj. q. vl. nemini. τ h auctē supiori. ar. ff. de his q̄ no. ifa. furti. §. q̄ iussu. τ cū idētitate vtriusqz.

a nō sit ihibitū[a]: si altera rōne possessionū alteri ꝑponderet: pecuniā posse refundi: de ipaꝝ possessionibꝰ adinuicē ꝓut visum fuerit expedire: refusa certe pecunie ꝗtitate poterit ꝯctus[b] permutationis iniri: sic tñ ꝙ illi cōtractꝰ nequaꝗ sibiinuicem misceātur.

Innocentiꝰ. iij. senoñ. archiepo.

¶ Bñficia sua ꝑdūt q̄ ea ꝓpria ꝑmutant aucte. Cap. vij.

Cum olim magr̄. S. et. B. archidyaconatū et ꝑposituram adinuicē cōmutassent: et. j. ¶ Nꝫ ꝑdictꝰ magr̄ ab initio spōte fuerit de ꝑmutatiōe cōfessus[c]: idem tñ. B. eam inficiabat oīno: ꝓponens ꝙ ipse ꝑpositurā sine cōdictiōe qualibet resignauit: et post resignationē ꝑdicti magr̄i archidyaconatū fuerat assecutus: et. j. ¶ Cū ergo nobis cōstaret ꝙ ipse suū ꝑstiterit ꝑmutatiōi ꝯsensū[d]: ꝑdictꝰ aūt mgr̄ suū publice fateret errorē: ⁊ hunc ꝑpositura: ⁊ illum archidyaconatu curauimꝰ spoliare: sup hoc diffinitiuam[e] ꝯ eos sñiam ꝓferētes. Idē archi. et. P. sancti Andree colonieñ.

¶ Si ꝑmutatio beneficioꝝ cōpleta est ex vna parte: ⁊ per alteram stat quo minus impleatur: restituit pars ad suū beneficiū: ⁊ ſm hoc cōtinet ius. Capl̄m. viij.

Cum vniuersoꝝ: ⁊. j. ¶ Intellexímꝰ. G. canonico referēte ꝙ cū ipse ⁊. L. clericus de ꝑmutatione ꝑbendarū suaꝝ iter se tractare[f] cepissent quā vtilitati vtriusꝫ[g] iminere credebāt: tādē idē. L. ꝑbēda eiusdē. G. cuidā consanguineo suo assignata ꝑbēdam suā ei sicut ꝑmiserat/ noluit resignare[h]: ⁊. j. ¶ Cum igit decēptis[i] et nō decipiētibꝰ iura subueniāt: lꝫ ipsi ꝑ se de iure nō possent ecclīastica bñficia ꝑmutare: vt tñ simplicitati[k] venia tribuatur: mādamꝰ quatenꝰ si ꝯstiterit ꝑtaxatū. G. talit fuisse deceptū: amoto a ꝑbēda sua ꝯsanguineo ipsiꝰ. L. vel quolibet alio illicito detētore[l]: eā restitui faciat͡ eidē.

Grego. ix. betoñ. ⁊ fugieñ. abba.

¶ Spirituale cū tēporali ꝑmutari nō pōt. Capitulū. ix.

Exhibita nobis abbatis ⁊ conuētꝰ scti martini de pānonia petitio cōtinebat: ꝙ cū sup causa que iter ipos † ex vna parte: ⁊ ꝑpositū albañ. ex altera sup quibusdā decimatiōibꝰ vertebatur ad. C. capellanū nostrum tūc in hungaria cōmorantē/ nr̄as lr̄as ipetrassent: ipse ac magister. M. in quos vtriꝗ tanꝗ in arbitros extitit cōpromissum[m]: arbitrati[n] fuerūt: ꝙ si dictꝰ ꝑpositꝰ obti

x. q. ij. h ius. al's nō liceret. s̄. de ꝑbē. maioribꝰ. xij. q. ij. dyaconi. et. c. sine. al's nō. j. e. c. vl. Itē no. ꝙ ad h ꝙ aliqd habeat tāꝗ bñficiū nō pōt ex ꝑmutatiōe ꝓuenire: qꝛ eēt munꝰ a manu: sicut nec trāsactione. s̄. de trāsac. sup co. Itē lꝫ ꝑmutatio locū habeat i spūalibꝰ nō tenet emptio vl' vēditio. et est rō: qꝛ nulla est emptio sine ꝑcio. vt isti. de emp. §. itē ꝑciū. qꝺ in ꝗtitate ⁊ in nūerata pecunia consistit. C. de ac. emp. ⁊ ven. empti fides. qꝺ nō est i ꝑmutatōe. ff. de re. ꝑmu. l. j. Sꝫ vterꝗ est quasi emptor ⁊ vēditor. ff. de edil. edic. sciendum. §. emptorē. Lau.

a ¶ Inhibitum. Unde videt ꝯcessum. arg. xxx. q. iiij. q̄ spūalem. et. j. de spō. cū apud. ff. de ꝑcu. mutꝰ. §. j. De h dr̄. s̄. de trāsla. inter corpo ⁊ alia. ¶ Glo. seq. reci. per. q. an permutata vna ⁊c̄.

b ¶ Contractus. Duo eni erūt ꝯctꝰ non se aliq̄ mō tangentes: tñ si vna villa cōmutaretur cum alia: ita ꝙ vtraꝗ ecclīa eēt accessoria ad villas bñ ꝑmutaret cū vniuersitate. † ar. j. de iure pa. ex lr̄is. c. cū scōm. ad instar fundi dotalis. ff. de fun. do. l. j. C. e. ti. l. ij. nec aliqd itelligit esse ꝑciū ecclīe sicut nec ꝑciū peculij est cū sꝰ vēdit cū peculio. ff. de pecu. si ex duobꝰ. §. vl. ⁊. l. se. Lau.

Cum olim. ¶ In ꝑma parte narrat ꝓcessum. In scda diffinit ibi: cum ergo. Ab. si. ¶ Casus. Magr̄. S. archidy. ⁊. B. ꝑpositus adinuicē suas dignitates ꝑmutarūt ꝓpria temeritate. orta fuit postmodum sup ipa ꝑmutatiōe q̄stio inter eos. ꝓpt qꝺ partes accesserūt ad dñm pa. in cuiꝰ ꝑsentia magr̄. S. spōte fuit ꝯfessus de ꝑmutatiōe. sꝫ B. ꝑpositꝰ eā ificiebat oīno. dicēs ꝙ ipse ꝑpositurā suā sine aliqua cōditiōe resignauit/ ⁊ post resignationē ꝑdicti magr̄i archidyaconatū fuerat assecutꝰ. Pa. auditis hinc ⁊ inde ꝓpositis cōstitit ei ꝙ dictꝰ. B. ꝑmutationi ꝯsensit/ ⁊ ꝑdictꝰ magr̄ publice fuit errorē suū confessus. vnde vtrūꝗ sua dignitate ꝑ sñiam diffinitiuā priuauit. ¶ Nota ꝙ qui dignitates vel beneficia auctoritate ꝓpria cōmutāt illis dignitatibꝰ ⁊ ꝑbēdis sunt ꝓuādi. Itē ꝯfessus in iure ꝓ conuicto habet. Item cum sponte ꝯfesso: nō mitius agit: ꝗ cum cōuicto. sed hoc forsitan fit propter connexitatem. Ber.

c ¶ Confessus. Que confessio ei preiudicauit. s̄. de ꝯfes. c. ij. et. iij. Sed aduersario non debet preiudicari. j. de adulte. significasti. et ij. q. v. interrogatum.

d ¶ Consensum. Et sic fuit particeps symonie. vnde debuit priuari dignitate illa. s̄. eo. quesitum.

¶ Glo. se. not. ⁊ soluit ꝯtiū. ponit rōnē quare bñficia nō ꝑmutantur.

e ¶ Diffinitiuam. Ergo i ciuili cā aliq̄ sunt ꝑtes iudicis in cōsitētē/ sil'r ⁊ i crimiali. ij. q. j. nos in queꝗ. nec obstat. ff. ad le. aql. pinde. Nā nulle sunt ꝑtes i cognoscēdo: sꝫ aliq̄ sūt i ꝓnūciādo. Io. an. Sic ḡ ꝑtꝫ ex h. c. ⁊. s̄. eo. q̄sitū. ꝙ nulli pñt de iure sua aucte adiuicē sua bñficia ꝑmutare. vt. j. c. ꝓxi. Et illa pōt eē rō: qꝛ nō ꝯhit ꝑmutationē q̄ rē alienā tradidit. ff. e. l. j. §. vl. Et ar. ad h. ff. de ꝯdi. cau. da. l. vl. Sꝫ bñficiū nō pōt possideri tāꝗ ꝓꝑetas: qꝛ nullꝰ dñium dicit hr̄e sui bñficij: cū q̄si vsurario clerici cōparant: sꝫ ecclīa bñ pōt possideri ab alia ecclīa tāꝗ ꝓꝑetas: vñ pñt bñ adiuicē ꝑmutari. s̄. eo. ad q̄stiones. Itē ꝑmutatio vicina est emptiōi. ff. eo. l. vl. ⁊ quasi successit ꝑmutationi. ff. eo. l. j. sed spūalia emi vel vēdi nō possunt ‡. j. de symo. querelam. ⁊. j. q. j. qui studet. Ber.

Cum vniuersorum. ¶ Dicit Io. and. ꝙ gr̄am ꝯtinet: et pōt summari ſm cū in ca ꝑte q̄ ꝯtinet ius hoc mō. Clerici ꝑ se sua bñficia nō ꝑmutāt. In ꝑma ꝑte narratio. In scda gratiosa ꝓuisio ibi: cū igit. Ab. ¶ Casus. G. canōicꝰ leodieñ. ⁊. L. clericꝰ ceperūt iter se tractare de ꝑmutatiōe ꝑbēdaꝝ suaꝝ: quā ꝑmutationē credebāt sibi expedire. G. canōicꝰ ꝑbēdā suā isti. L. resignauit: dictꝰ. L. cōtulit eā cuidā ꝯsanguineo suo: sꝫ suā ꝑbēdā (sicut ꝑmisit) noluit resignare. ⁊ sic dictꝰ. G. spe sua frustratus remāsit. ⁊ sup hoc coram leodieñ. epo fuit diutiꝰ litigatū. tādē dictus. L. appellauit ad papā. sꝫ dictus. G. ad se. apo. accessit. dictus. L. nec iuit/ nec misit. dictus. G. ꝑdicta exposuit dño pa. vñ sup hoc scribit pa. quibusdā dicens. cū igit deceptis/ ⁊ nō decipiētibꝰ iura subueniāt. ꝗuis ipi nō possent de iure bñficia ecclesiastica ꝑmutare. vt simplicitati venia tribuatur. mādat pa. q̄tenꝰ si ꝯstiterit ꝑdictū. G. talit fuisse deceptū cōsanguineus illiꝰ. L. ab ipsa remoueat ꝑbēda. ⁊ q̄libet aliꝰ illicitꝰ detētor ⁊ eā restitui faciāt dicto. G. ¶ Nota h duas regl'as ꝙ deceptꝫ ⁊ nō decipiētibꝰ iura subueniūt. Itē fraus et dolꝰ nemini dꝫ patrocinari. Itē ꝑmutatio ꝑbēdaꝝ nō pōt fieri a possessoribꝰ ꝑbēdarū sine aucte supioris. Item simplicitati parcendum est. Ber.

f ¶ Tractare. Qꝺ nō licet a possessore ꝑbende vl' dignitatis. s̄. de ꝑbē. maioribꝰ. sꝫ supior h facere pōt. s̄. e. q̄sitū. Ber.

g ¶ Utriusqꝫ. Quia altera alteri magꝫ vicina erat: vl' alia ꝯueniēs cā. si. s̄. eo. ad q̄stiones. ⁊. x. q. ij. hoc ius. §. sed ꝑmutare. ⁊. s̄. eo. c. j. T.

h ¶ Resignare. Et sic decipit eum vnde ei iura non subueniūt. vt infra dicitur.

i ¶ Deceptis. Sic. s̄. de rescrip. sup lr̄is. ff. ad vell'. l. ij. §. xba. C. e. si sine. quia stultis nō ꝯsueuit succurri: sed errantibꝰ. ff de iur. ⁊ fac. igno. l. penulti. §. si quis ius. et. C. si mi. se ma. dixe. fi is. et. j. de dona. inter dilectos. Lau.

k ¶ Simplicitati. Cui parcendum est. s̄. de rescrip. super litteris. et in aut. de instru. cau. ⁊ fi. §. hec autē omnia. ff. si quis in ius vocanō ierit. l. ij. ff. de eden. l. j. §. vlti. ⁊. ff. de iurisdi. om. iudi. si quis id. §. doli. lxxxvj. dist. tāta neq̄tia. ⁊. s̄. de transla. inter corporalia. sed de iure debent vterꝗ amittere suam prebendā. s̄. ca. ꝓxi. et. c. quesitū. Sed non est verū ꝙ alter renunciauerit. Uidet tamen ꝙ iste. G. de iure possit repetere suam prebendā: tū quia cōtractus talis reprobatus est. s̄. de preben. maioribus. ⁊. s̄. eo. quesitū. ergo potest venire contra. C. de agri. et censi. queādmodum. lib. xi. tū quia non fuit res secuta propter quā data est. C. eo. titu. rebus. Lau. sed. T. dicit ꝙ non potest eam per se repetere. † argu. s̄. de renuncia. qꝺ in dubijs. et sic continet gratiam.

l ¶ Detentore. Sic. s̄. de conces. preben. proposuit.

Exhibita. ¶ In ꝑma facti narratio. In secunda diffinitionis cōmissio ibi: quocirca. Ab. sic. ¶ Casus. Inter abbatem et conuentū sancti Martini de panormo ex vna parte/ et prepositū albaneñ. ex altera: sup quibusdā decimis questio vertebatur. causa super hoc cōmissa fuit cuidā capellano domini pa. in hungaria cōmoranti. tādem super questione illa cōpromissum fuit vtriꝗ in dictum capellanū ⁊ magistrum. M. tāꝗ in arbitros qui taliter arbitrati sunt. ꝙ si dictus prepositus obtinere posset a rege hungarie decē milia sol'. cōcedi monasterio predicto monachi cessarent a petitione decimarū. monachi dubitantes forsitan an talis permutatio valeret. significauerunt hoc domino pa. vnde mandat pa. quibusdā quatenus si ꝯstiterit de ꝑmissis tale arbitriū decernant irritum et inane. et quicq̄d secutum est ex eo / vel ob id cum permutatio de spiritualibus ad tēporalia sint inhibita. ¶ Nota ꝙ temporalia cū spūalibus ꝑmutari nō debēt. Itē si principale non tenet nec accessorium: vel qꝺ ex eo est secutum. Ber.

m ¶ Compromissum. Et sic patet ꝙ de re spirituali potest in arbitros ‡ compromitti. sic. s̄. de arbi. cum olim. et ca. contingit. et ca. penulti.

n ¶ Arbitrati. Et male prout sequitur.

Bñficiū ex sola ꝑmutatiōe nō pōt q̄s consequi. Emptio nulla est sine ꝑcio.

† Etiā hinc inde refusa pecunia ſm Hostié. fuit q̄stio veneria. vlti. vbi q̄rit de monasterio qꝺ vēdidit castrū in quo habebat ecclesiā. et dicit Tho. Tā. r̄ndisse ꝙ nō trāsit. cū ecclesia sit ꝑciosior castro. sibi videt ꝯtiū ꝑ iura q̄ alleg. glo. Sꝫ Inno. i decre. ex lr̄is j. alleg. vbi vide. dicit mere spūalia vt ecclesias vel decimas non transire cū vniuersitate tꝑali. in patronatu secꝰ: qꝛ ꝑti tēporale vel nō mere spiritua le. not. hic. G. na. al'. xvj. q. j. si q̄s laycꝰ. sꝫ Hosti. dicit id verū cū vniuersitas trāsfert i laycū: secꝰ si i ecclesiā. Jo. an.

‡ Itē vterꝗ vr̄ se elegisse ⁊ obtulisse qꝺ esse nō dꝫ. s̄. de fil'. presby. qm̄. ⁊. j. ꝺ iure pa. ꝑ nostras. ſm

Alii. Tūc ḡ recte procedit ꝑmutatio q̄n vtit nō ex pacto pactū sꝫ ex aucte superioris q̄ ex arbitrio suo ꝺ rebꝰ ꝑmutat ⁊ dispōit ⁊ ꝑ id oē vitiū abolet. ff. de his q̄ no. ifa. l. furti. ⁊. s̄. de ꝑbē. nisi. ſm Gof. Jo. a.

† al'. ipm.

† Idē Inno. ⁊ Hosti. Pe. et Ab. huic gratie cām dedit/ ne alter ex suo dolo cōmodum portaret: sꝫ hodie ꝑ cōsti. clemē. si bñficia permutatiōis cā resignata cōferant aliīs ꝗ permutare volētibus non tenet collatio: vt eo. ti. ne ꝯcessiōe. Jo. an.

‡ Ut arbitratores ſꝫ Hosti. vt dixi in textu. Jo. an.

a ¶ Temporalia. Ergo tẽporalia cũ spiritualibus cõmutari non possunt. s. eo. ad questiones. quia nec vendi/nec redimi possunt. j. de symo. querelã. Et ita non permutari: sed cũ alio spirituali bene. vt in. c. ad questiones. et. s. de transac. statuimus. sic et transactio dũmodo spirituale det᷑ pro spirituali: sic et permutatio: sꝫ fructus decimarũ bene possunt vendi et locari. s. titu. proxi. c. ij. sed ipsum ius nequaꝗ̃. Ber.

¶ Glosa sequens notat. signat contrarium ⁊ remittit. vltimo questionem soluit.

b ¶ Secutũ. Et sic patet ꝙ arbitriũ nullũ fuit ipso iure: quia ꝯtra formam iuris ꝓlatum fuit de re spirituali ad tẽporalem. sic. s. de cõfir. vti. vel inuti. examinata. et sic si principale non tenet: nec accessoriũ. s. de elec. qualiter. s. de foro cõpe. si diligenti. etiam si iuramentum interuenisset: vt ibi. C. de legi. nõ dubium. et. s. de fide instru. inter dilectos. et xvj. q. vij. ⁊ hoc diximꝰ. Sic patet ꝙ temporale nõ potest dari loco decimarum. Arg. contra. s. de rebus eccle. non alie. vt sup. vbi videt᷑ ꝙ temporale possit dari ꝓ decimis: sꝫ ibi soluit᷑. Ex hac decre. † soluit᷑ q̃stio que multũ occurrit de facto: qñꝗ̃ aliqui volũt certas possessiones tradere quo ad ꝓprietatẽ vel vsumfructum ecclesijs quibꝰ tenent᷑ soluere decimas possessionũ suarum vt sic alie possessiones libere remaneant ab exactione decimarum: patet ꝙ hoc fieri nõ potest: ⁊ hoc idẽ habuimꝰ in antiqua cõpilatione de decimis intelleximus: que non debuit remoueri.

Tpale an ꝓ decimis dari possit

† Et ex ca. xvj. q. vij. oẽs decime. et de hoc ꝑ Bar. brixi. i questiõe cũ q̃dã eccl'ia. et est dñicalꝰ xlix. vbi tꝫ Bartho. ꝙ tale pactũ factum ad decẽniũ ecclesia suare tenet᷑ etiã si res pro decimis ꝑmutata casma te pereat. Jo. and.

neret decem milia salium regalium a rege hungarie cõcedi monasterio memorato: ipsi ab earũdem decimationũ petitione cessarent: et. j. ¶ Quo circa mandamus quatenus si vobis constiterit de premissis (cum permutatio de spiritualibus ad tẽporalia[a] iprobetur) ꝓdictũ arbitriũ/⁊ quicquid secutum[b] est ex eo: vel ob id irritum decernatis.

De Feudis.

Innocen. iij. marieñ. episcopo.

¶ Si dominus a vasallo recipit feudum in pignus/abstinẽdo ab eius seruitio nõ tenetur cõputare fructus in sortem. h. d. ſm intellectũ cõmunem. Et est casus singl'aris qui alibi nõ legit᷑. Ca. j.

Insinuatiõe presentium declaramus ꝙ gageria[c] quam de feudo ecclesie tue ab M. dinosceris recepisse: a te potest libere detineri fructibus non computatis in sortem. ¶ Ita videlicet vt q̃diu fructus illos ceperis in sortẽ minime cõputãdos: idẽ. M. a seruitio in quo tibi ⁊ eccl'ie tue ꝓ feudo ipo tenet᷑ iterim sit imunis[d].

Idem mediolaneñ. archiepõ.

¶ Rubrica De feudis. ¶ Uisum est supra de q̃busdã ꝯtractibus q̃bꝰ rex dñia transferunt᷑: sed qꝛ ꝑ infeudationẽ trãsfert᷑ vtile/ in vasallum directo remanente apud dñm/⁊ sic est species cuiusdã alienationis: ideo post rubricas precedẽtes subijcit᷑ ista. Abbas si. ¶ De hac materia tractatur. xxij. q. vlti. de forma.

Diuisio. Insinuatione. ¶ Primo ponit᷑ dictũ. Secũdo limitatio ibi: ita videlicet. Abbas sic. ¶ Casus. Episcopus marieñ. recepit in pignus quasdam possessiones ab. M. pro quadã pecunie q̃titate quã mutuauit eidẽ. quas dictus. M. ab ecclesia marieñ. tenebat in feudum. querebatur vtrum episcopus deberet cõputare fructus in sortẽ? Respondet᷑ ꝙ episcopus potest licite retinere gageriam predictam fructibus nõ cõputatis in sortẽ q̃diu sortem restituerit totam: ita tamen ꝙ q̃diu fructus illos receperit non cõputandos in sortem dictus. M. a seruitio quo ecclesie illi pro feudo ipo tenet᷑ interim sit immunis. ¶ Nota hic casum in quo fructus non cõputant᷑ in sortẽ. nec tamen committitur vsura. Item fructus succedunt loco seruitij. Item ꝓprietas fructuum siue possessio penes feudatarium est: ⁊ non penes dominum feudi. Ber.

c ¶ Gageria. Id est pignꝰ siue feudũ: et est vulgare theutonicoꝝ.

¶ Glo. seq. reddit rationem. et dat simile. Demum querit et soluit.

d ¶ Immunis. In hoc casu permittitur ecclesie fructus nõ cõputari in sortem vt res illa citius perueniat ad ecclesiam. simile. j. de vsur. ca. j. ⁊ c. conquestus. et in alio casu non computantur fructus in sortem. vt. j. eo. titu. de vsur. salubriter. Sed quid si vellent seruire ecclesie ad hoc vt computaret fructus in sortem? Dico ꝙ in hoc casu nõ est audiendus. Jo. and.

Diuisio. Ex parte. ¶ Cõmunis diuisio. Secũda ibi: in primo. Ab. si.

¶ Casus. Archiepiscopus mediolaneñ. fecit tres questiões domino pa. vasallꝰ ecclesie decessit: feudum qꝺ ab ecclesia tenebatur deuolutum est ad ipsum. quesiuit vtrum feudum illud liceat ei alij dare non obstante iuramẽto quo tenetur non infeudare de nouo romano pontifice inconsulto. Secundo quesiuit. ecce vasallus alienauit feudum qꝺ ab ecclesia tenebat sine licentia domini: et sic amisit feudum. vtrum possit filium illius vel consanguineum consortem eiusdem feudi inuestire de illo. Tertia questio est talis. vasallus ecclesie alienauit feudum qꝺ ab ecclesia tenebat. etiam non potest feudum illud de facili recuperare. quesiuit vtrum feudum illꝺ possit alij layco dare in feudum/qui illud recuperet et ab ecclesia recognoscat. ad quãlibet questionem respondet ꝙ licite feudum illud cõcedi potest. ¶ Nota ꝙ iuramentum de nõ infeudãdo de nouo non extenditur ad feuda antiqua: sed ad illa tãtum que nunꝗ̃ fuerunt ĩfeudata: et ab ecclesia possessa. Itẽ si vasallus feudum alienat sine licentia domini debet illud amittere. Itẽ valet donatio illius rei: quã consequi nõ possumꝰ. Ber.

¶ Ponit tres casus in quibus nõ obstãte iuramẽto de nõ infeudãdo põt eṕs antiquũ feudũ ad ecclesiam reuersum nouo vasallo concedere. h. d. Et est casus notabilis interpretans iuramentum de non alienãdo. Capitulum. ij.

Ex parte tua nostro est apostolatui reseratũ ꝙ sepius dubitasti: vtrũ cũ cõtingit vasallũ tuũ decedere: ⁊ ad te feudum[e] ipsius redire: feudũ eiꝰ alij liceat tibi dare: q̃uis iuramẽto tenearis astrictus nõ infeudare de nouo romano pontifice incõsulto? Adhuc † si vasallũ tuum feudũ alienare[f] cõtingat: an ipius filiũ vel consanguineũ eiusdem feudi consortem[g] de ipo valeas inuestire[h]? Alia quoꝗ̃ dubitatio cõtinebat: vt cum feudum alienatũ reppereris qꝺ per te facile recuperare non potes: vtrum possis alicui layco in feudum illud cõcedere: qui et illud recuperet/et in feudum per ecclesiã recognoscat. et. j.? ¶ In p̃io ergo casu feudũ decedẽtis libere (si videris expedire) concedas. Atꝗ̃ in scđo filium[i] vel consanguineũ alienantis inuestiens. In tertio feudum alienatum poteris ei licenter cõcedere: per quem ipsa ecclesia valeat rehabere.

† ãl'. ad hec.

c ¶ Feudum. Feudum alienari non potest sed dari potest in dotẽ vsꝗ̃ ad vitã feudatarij. j. de dona. inter vi. ⁊ vxo. nuper. Jo. and.

f ¶ Alienare. Si vasallus alienat totum feudum/vel maiorem partem perdit feudũ: et dominus a quolibet possessore potest illud reuocare: si vero minorẽ partem eius dat in libello/vel obligat pignori dũmodo remaneat in seruitio domini ꝓpter hoc nõ perdit feudum. ‡ vt in lib. feu. qui. mo. feu. amit. §. ij. et. iij. T.

‡ Hoc videt᷑ correctũ: qꝛ et si pauca vendat sine cõsensu dñi feudũ amittit. i lib. feu. de ꝓhi. feu. ali. ꝑ fe. ĩperialẽ. §. habito. sꝫ Mo. sꝫ glo. ibi. et cõit᷑ dñi legum s. ꝙ si p̃te vẽdidit illã solã ꝑdat. Jo. an.

g ¶ Consortem. Quasi iure accrescẽdo. ff. de vsufruc. accrescẽdo. per totum titulũ. et in libro feu. qui. mo. feu. amit. §. preterea.

¶ Glosa sequens aperit quod fuerit dubium.

b ¶ Inuestire. Uidebatur ꝙ non quasi delictum alienantis feudum sine licentia domini respiceret ⁊ huiusmodi consortem vel filium. Uel illud mouebat questionem quia videbatur sufficere vt haberet iure successionis: nec esset necesse eum inuestire. Jo. G. et Tan. dixerunt ꝙ qui alienat feudum domino inconsulto: ius feudi perdit: et consanguineus non habet ius in illo: vt in lib. feu. si clientulus. et in constitutione Federici. imperialem. §. igitur habito concilio: et tamen episcopus qui sacramento tenetur non alienare bona ecclesie de nouo sine licentia domini pape dare potest tali consorti feudũ illud non obstãte sacramẽto p̃stito: qꝛ aliud est alienare de nouo/et aliud antiquum concedere. arg. j. de iude. consuluit. ⁊. ff. de no. ope. nunci. l. j. §. opus nouum. j. de dona. per tuas. xxiiij. q. j. schatius. ⁊. xij. dist. preceptis. T.

¶ Glosa sequens recitetur per questionem. argu. pro et contra. Secundo ponit tres casus quibus vasallus feudum perdit et reuertitur ad dominum: et quartum in quo perdit: sed ad dominum nõ reuertitur.

i ¶ Filium. Uidetur ꝙ ob delictum patris non debeat filius feudum amittere. argu. ff. de in ius voca. ad optimum. in fine. ff. de decurio. l. ij. §. nullum. et. ff. de bonis damna. cum ratio naturalis. j. responso. §. si plures. † et argu. ff. de bonis libertorum. queritur. pro et contra. et. C. de questio. diuo. ff. de iure patro. l. iura. Argumen. contra. ff. eo. titu. l. qui contra legem. Joan. De hoc scire debes ꝙ si vasallus intra annum et diem inuestituram feudi ab heredibus domini non quesierit: vel domino petente iuramentum fidelitatis tertio commonitus non prestiterit: vel aliquam felloniam contra tenorem iuramenti fidelitatis fecerit: perdit feudum et reuertitur ad dominum. Si vero aliquid graue contra dominum perpetrauerit puta fratrem eius/vel patrem interfecerit: vel aliud graue: si feudum est paternum amittit illud: et non ad dominum sed ad confeudatarios suos pertinet: vt in libro feudoꝝ. quibus mo. feu. amit. §. vltimo. sed ad filios illius non pertinet. Tan.

† Parente dãnato casu q̃ bõa dãnant᷑ habet᷑ rõ liberoꝝ ne alieno cõmisso ĩnocẽtes penam luant. vnde qñꝗ̃ dimidiam/qñꝗ̃ totũ hẽbũt. Jo. and.

Cõtinuatio. ¶ Rubrica. De pignoribus. ¶ Uisum est. s. de quibusdam spe ciebus alienationis. Uidendum restat de obligationibus realib⁹: ideo subijcitur rubrica de pignoribus. Ab. si. ¶ De hac materia tra ctatur. xij. q. iij. z q. iiij. per totum. z. j. in rubrica de solutionibus.

Sũmariũ. Nullus. Uasa eccle z alia deputata ad cultũ diuinum: nisi ex iustissi ma necessitate pignorari nõ debet. h. d. Ab. si.

Diuisio. Et pmo ponit dictũ. Secũ do exceptio ibi: nisi. hm Flo. ¶ Casus. Dicitur in hoc capitulo q nulli pbro liceat ornamēta eccla stica laicis ipignorare: nisi in sũma necessitate. ¶ Nõ q ornamēta eccle ipignorari laicis nõ pos sũt: nisi iustissima neces sitate vrgente. Ber. ¶ Glo. se. recitat per obiec. cui dupliciter respõdet.

a ¶ Librũ. Nõ phibet obligari qsi sacrũ: qr nõ bñdicunt libri † sz iõ qr ex q fuerũt in sacro vsu ad man⁹ laicorũ venire nõ debēt. de pse. dist. j. li gna. altaris palla: vesti mēta: in fctã. Uel codē mõ phibet obligari li ber vel calix ‡ sicut phi bent alie res ecclesie ni si in casib⁹ necessitatis. s. de re. eccle. alie. vl nõ. nulli. vt hic patet. ¶ Glo. seq. qrit et soluit. Signat 3riũ et rñdet.

b ¶ Necessitate. Que erit illa necessitas: pu ta si prochiani illius ec clesie caperent. xij. q. ij. sicut oino. et p paupib⁹ alēdis z psnib⁹. xij. q. ij. aurũ hz. Et cã captiui tatis pigri dari psit. vt in aut. de nõ alie. reb⁹ ecc. §. is autē penis. col. ij. Sz 3 vr. C. que res pig. ob. pos. l. iij. et. ff. eo. tit. l. j. §. eã rē. et. ff. de pig. sed et qd. §. qd emptionē a cõtrario sensu: sed cano nes preualent. G.

† Uerũ di cit de alijs libris: sed missale bñ dicit et hz suas oratio nes in põti ficali. J. a.

‡ Calix pa tena/et ve stimenta sa cerdotalia bñ habent certã bñdi ctionē vel consecratio nē. ad hoc de sac. vnc. ca. vno. cir ca finē. hm Hosti. Ego puto 3grue distigui int 3secrationē q fit cũ cer tis vnctio nib⁹ in cali ce et pate na vt ibi: et bñdictionē que sine vn ctiõib⁹ fit. Joan. and.

De pignorib⁹ z alijs cautionib⁹. Ex cõcilio remeñ.

¶ Res ecclesie pignorari nõ de bent: nisi ex necessitate z rationa bili causa. Ca. j.

Nullus presbyter presumat calicē vel patenam: vl vestimētũ sacer dotale: aut librũ[a] ecclesiasticũ tabernario/ vel nego ciatori/ aut cuilibet laico vel fe mine in vadium dare. ¶ Nisi iu stissima necessitate[b] vrgente.

Grego. iij. exoñ. episcopo.

¶ Liber hõ non põt pignorari.

Lator psentiũ: et. j. Ca. ij.

Lex[c] hz vt hõ liber p de bito nõ teneat: et si res defuerint que possint pro debito adijci[d].

Alexander. iij. epo exonieñ.

¶ Si rector eccle p facto ppo rē eccle obligauit: cogit eius he res rē redimere et eccle restituē.

Ex psentiũ latoris Ca. iij. insinuatiõe accepimus: q sacerdos eccle de offitõa calicē argēteũ et medietatē vni⁹ breui arij eiusdē eccle pro sua nēitate[e] pignori obligauit: et ea morte p uent⁹ mime recollegit. ¶ Uñ qm indignũ est vt eidē eccle res sue (psertim q sacris ministerijs depu tate sũt) taliter debeāt deperire: mādam⁹ qten⁹ si verũ est qd asse rit: filiũ[f] ei⁹ q ex successione[g] ip si⁹ pimonij ius dr obtinere: mo neas z cõpellas vt ea recolligat et restituat ecclesie memorate.

Anno. iij. G. subdyacono nro et P. canonico pisano.

¶ Si vsurari⁹ emit rē eo pacto q post tps restituat eã vēditori: recipiēdo aliqd vltra sortē: fru ctib⁹ tñ in ea 3putatis: iudicat cõtractus feneratici⁹. Ca. iiij.

Illo vos credimus sciētie dono vigere: z. j. Sane inti mastis nobis q cãm q vtit inter H. z B filios. G. d cosa, † ex vna pte. z G. filiã. T. z heredes ipsi⁹ ex altera: sup qbusdã terris pfa tis psonis p. xxiij. libris pigno ri obligat[h] vobis duxim⁹ 3mit tēdã: z. j. Ex pte pdicte. G. z here dũ[i] ei⁹ fuit ppositũ terras qs idē H. et. B. repetebãt ab eis nõ esse pignori obligatas: sed pure ven ditas sicut in instrumēto 3fecto exinde cõtinebat. Prefatus vo H. pro se ac fratre suo firmiter as serebat terras nõ esse pure vēdi tas: sz pignori obligatas: cũ ven ditiõi predicte talis fuerit adie cta 3dictio: vt si a tpe cõtractus vsq ad duos primos ãnos[k] pre fato. T. ēptio displiceret[l] G. pa ter. H. abinde vsq ad annũ. xxvj libras (perceptis fructib⁹ com putatis in ipsis) dare deberet. Uerũ qr ambigitis vtrũ pura[m] sit z absoluta venditio: an pfat⁹ 3tract⁹ pign⁹[n] debeat iudicari:

possunt. q filios. qr nõ obligãtur nisi q quis de rebus suis obnoxiũ facit. Quare ergo precipit q heres luat: cũ eccla libere a credito re possit repetere. x. q. ij. hoc ius. §. qui vero res. s. de re. ec. alie. vel non. si qs pbrorũ. Forte de facto qr nisi recolligeret: eccla rehabere non posset. Uel voluit hic papa creditori pspicere: qr aliter ab herede pbri suũ debi tum cõsequi nõ potuit: vel est in optione eccle vtrũ velit alienantē vel recipientē cõuenire. xij. q. ij. si qua de rebus. §. si quis qualibet. Ala. z. C. si tuto. vel cura. l. etiam. z. l. vlti. ad instar mino ris: vt ibi dicit. Ber. Et dic p sua necessitate pa trimoniali: nõ psonali.

f ¶ Filiũ. De matrimo nio natum ante clerica tum.

g ¶ Ex successiõe. Ex facto defuncti cõueniũ tur heredes. C. de euic. l. si parentes. et. xij. q. ij. eps q filios. et qr pater eius tutor eccle fuit he res tenet insolidum. C. de heredi. tu. l. vlti.

† al's co xa.

Diuisio. Illo vos. ¶ Coĩs Diuisio. munis diuisio. Se cũda ibi: rñdem⁹. Ab. ¶ Casus. Henricus/ z. B. eius frater filij. G. de cosa receperũt. xxiij. libras mutuo a quadã muliere. G. nomie filia theobaldi z ab hredib⁹ suis: pro q pecunia obli gauerũt ei quasdã ter ras: sed cũ dicta mulier terras illas restituere nollet ipetrauerũt litte ras cõtra ipam ad qsdã iudices corã qb⁹ pete bant terras illas sibi re stitui. Ex aduerso rñde batur ex parte mulieris q terras illas non tene bat restituere cũ pigno ri obligate nõ essent: sed vēdite fm quod instru mento inde confecto cõ tinet predictus. H. pro se et fratre suo dicebat terras illas nõ esse venditas: sed pignori obligatas quia in instrũ mento venditionis talis erat adiecta conditio: vt si a tempore cõ tractus vsq ad duos primos annos prefato. T. patri ipsius mu lieris ēptio displiceret. G. pater. H. abinde vsq ad vnũ annũ solue ret. xxiij. libras fructib⁹ cõputatis pceptis. Judices dubitauerũt vtrũ pura et absoluta esset venditio: an contractus pignoratiti⁹ iudicari deberet: 3sult⁹ pa. rñ. q qlisciiq fuerit intentio 3hētiũ: et ex fora 3ctus nõ appareat venditio 3ditionalis sed pura q quis p 3ditionē possit resolui tñ ex duob⁹ que in instrumēto cõtinent: vi delicet q fructus percepti in soluenda pecunia debeãt cõputari: z q vltra sortem tres libre debeant 3solui contra ipsum emptorem presumitur vehementer: maxime cum ipse cõsueuerit exercere vsu ras. ¶ Nota q cum dubitatur de intentione cõtrahentium forme contractus standum est. Item cum aliquid vltra sortē percipitur: vsura presumitur. Item contra eum presumitur q sit vsurarius q vsuras recipere consueuit. Ber.

h ¶ Obligatis. Eo considerato q inter contrahentes agebatur ff. de verbo. obli. eum qui. quia non quod scriptum est: sed quod ge stum est inspicitur. C. plus valere quod agi. q q simu. conci. l. j. z iij. et. j. qui fil. sint legi. per tuas.

i ¶ Heredum. Id est filiorum eius: quia nõ dicitur hereditas vi uentis: sed defuncti. ff. de here. ac. vel ven. l. j.

¶ Glosa sequens recitetur per questionem.

k ¶ Annos. Cum contractus sub hac forma celebrat vt liceat em ptori a 3tractu discedere si emptio displiceat sibi: tunc vsq ad. lx. dies pt emptor a 3ctu discedere z nõ vltra: nisi h dictũ sit q qñcũ q velit/ possit recedere a 3ctu. † ff. de edil. edic. q si nolit. §. vlti.

l ¶ Displiceret. ff. de rescin. ven. si conuenerit.

m ¶ Pura. Id est certis verbis. scz vt a vbis nõ recedatur. L.

n ¶ Pignus. Scz mente cõtrahentium considerata.

† Uel aliõ tps deter minatũ sit in cõtractu vide qd di cã. j. de do na. p tuas. sup. iiij. gl. Joan. and.

Sũmariũ. Lator. Liber hõ p debito detineri nõ dz: etiã si nõ habeat vn de satisfaciat. h. d. Ab. ¶ Casus. Dicit q homo liber capi vl detineri non debet. s. pro debito etiã si res defuerit. ¶ Nota q hõ li ber p debito capi vel detineri non debet: qd verum est si bonis ce dere voluerit. vt. C. qui bonis cedere possit. l. j. Ber.

† Hosti. ad dit alios ca sus scilz li bero suspe cto et male merito. de depo. c. j. in vacillante. ff. de qsti. in libero. in eo q non cedit bonis cũ cõ stet de de bito. vt. i. l. j. alle. et. j. de solu. odo ardus. Itē in raptore virginis si fugiat ad ecclesiã ser uat ei vita: sed seruire cogit nisi se redimat. xxxvj. q. j. de raptori bus. et hũc vltimũ ca sum etiam posuit Ala. Joan. and.

¶ Glosa sequens alle. concor. et excipit tres casus.

c ¶ Lex. C. de act. z obli. ob es. z. C. que res pig. ob. pos. l. filios. ff. de leg. j. senat⁹. §. vl. in aut. vt nulli iudi. §. qr vero. col. ix. Nisi in ca sibus vt qui ab hostib⁹ detinent. C. de cap. et postl. re. l. ab hostib⁹. et. l. vlti. Pater eni põt filiũ obligare quãdoq qm z vēdere põt in maxima necessitate. C. de patrib⁹ q fi. distraxe. l. j. Itē ex consensu libera persona obligari põt. scz in obstagio. vt. s. de iureiur. ex re scripto. † al's ordinariũ est vt qui bonis cedit liber vadat quo vult C. qui bo. ce. possunt. l. j. z. j. de solu. odoardus. Ala.

d ¶ Adijci. i. adiudicari: qd verũ est si bõis cedat: al's in carcerē detrudat. C. qui bo. ce. pos. l. j. j. rñso.

Ex psentiũ. Primo narrat factũ. scdo dat iudices ibi: vñ. Abb. ¶ Casus. Sacerdos eccle de offitona p sua ppa necessitate obli gauit calicē argēteũ z medietatē vni⁹ breuiarij eiusdē eccle: z mor te puent⁹ ea nõ recupauit: fili⁹ illi⁹ defuncti redijt⁹ p successorē vt res qs pr obligauerat recolligeret qd facere noluit: vnde sacerdos 3qst⁹ e dño pa. vnde mãdat epo exoñ. qtenus si verũ est qd asserit fi liũ illi⁹ q successit ei dē 3pellat vt res pdictas recolligat z eccle re stituat supradicte: qr indignũ est vt res ei⁹ debeãt recipere. ¶ Nota q prelat⁹ nõ põt obligare bona eccle p suo facto ppio. qd si fece rit heredes illi⁹ psit 3ueniri. Itē bona illi⁹ tacite sunt obligata ec clesie p facto rectoris. Itē fili⁹ heres cõuenit ex 3ctu defuncti. B.

¶ Glosa sequens obijcit et tripliciter soluit.

e ¶ Necessitate. Si p sua necessitate obligauit: nõ tenuit obliga tio. argu. C. si res alie. pig. da. fuc. curator. et. C. que res pigno. obli.

a ¶ Ex forma. Forma tamē inspiciēda non est ex quo cōstat de cōtractu. C. plus valere qđ agi. l. j. ⁊ ij. Si autē dubiū esset stādū esset scripture. ff. de exerci. act. l. j. §. si is qui nauem.

b ¶ Per condictionem. C. de edil. edic. si prediū. ff. de contrahen. emp. l. iij. † ff. de leg. com. l. j. ff. de in diem adiec. l. ij.

† Non est emptio ꝯditionalis sic facta vt si displicuisset sit iempta: sed resoluit sub ꝯditiōe. Jo. and.

¶ Glo. se. obijcit ⁊ soluit.

c ¶ Percepti. Hoc videt potiꝰ facere ꝓ ipso ꝙ ꝯtractus vsurariꝰ nō fuisset: sed hoc fuit ꝯ naturā pacti: qꝛ si aliquis rem vendit eo pacto ꝙ quādocūq₃ preciū restituerit: rē ipsam recipiat: emptor lucrat fructꝰ ꝑceptos ꝗusq₃ pecuniam recipiāt. C. de pac. inter emp. ⁊ vēdi. si fundum. Et ideo ꝑsumptio erat contra istū: s₃ dic ꝙ non fuit vēditio sed pignꝰ: quia in pignore cōputātur fructus: sed in venditione nō cōputant. vt. ē. de re. eccle. ali. vel nō. ad nostrā. et in legibus ꝑdictis: qꝛ iste creditor vsurarius erat.

Fructꝰ cōputant in pignore.

d ¶ Sūmā. Fuit expsse vsurariū. xiiij. q. iij. plerīq₃. ⁊ c. putant.

¶ Glo. se. obijcit ⁊ soluit.

e ¶ Presumitur. S₃ videt ꝙ hoc nō debeat obstare ēptori ꝙ aliqđ vltra recipiat ex quo fructus perceptos ꝯputat in pecunia recipienda: nam percipiēdo fructꝰ suos facit. ff. de in diem adiec. l. ij. Rñ. verū est: sed tamen tenet eos restituere. ff. de ī diē adie. item quod dictum est: ⁊ hoc verū est quādo aliꝰ emptor meliorē conditionē attulerit. Jo. an.

f ¶ Consueuerit. Jta ex qualitate ꝑsone ꝑsumitur talis contractus in fraudem vsurarū factus. Jtem potest dici ī contractu vbi pena apponitur que excedit legitimum modū vsurarum. ff. de actio. emp. iulianus. §. idem. et. C. de vsur. cū allegas. Et est simile: vbi presumitur contra aliquē ex eo ꝙ facere consueuit. vt. ff. de pigno. act. l. vel vniuersorū. ff. de vsur. ꝗ semisses. §. j. et. ff. ad macedo. item. §. qđ dicitur. ⁊. ff. de lega. iij. nūmis indistincte. Jo.

Presumitur ꝯ aliquē ex eo qđ facere cōsueuit.

¶ Rñdemus ꝙ qualiscūq₃ fuerit intētio ꝯtrahētiū: ⁊ ex forma[a] cōtractus vēditio nō appareat cōditionalis: sed pura: ꝗuis ꝑ cōdictiōem[b] possit resolui: ex duobus tñ que in pacto fuerūt expssa: videlicet ꝙ fructꝰ ꝑcepti[c] deberēt in soluēda pecunia numerari: ⁊ ꝙ vltra summam[d] receptā lx. sol. deberēt ꝑsolui: ꝯtra ipsum emptorē ꝑsumitur[e] vehemēter: presertim cū vsuras cōsueuerit[f] exercere. Idem epō aquinati.

Mulier agit ꝓ dote ꝯ quēlibet detinētē bona mariti. Ca. v.

Ex lr̄is. F. T. accepimus ꝙ cām ꝗ ꝯtitur iter. R. ⁊ A. mulierē tibi duximꝰ cōmittēdā: ⁊ . ¶ Si qdē ꝓbatū est ꝙ ꝓ facinore a marito ꝑdicte mulierꝫ cōmisso: eo fugā petēte: tā frat mariti ꝑfatus videl₃. R. ꝗ ipsa mulier (l₃ minꝰ iuste) a regio iusticiario capti fuerit: ⁊ de ipius mādato bonoꝝ oīm delinquētis facta distractio: ⁊ soluta pecunia mercatori ꝗ a marito mulieris vulneratus fuerat ⁊ rebꝰ ꝓprijs spoliatꝰ: s₃ ꝗdā possessiōes illius penes eūdē. R. remāserāt: ꝗs idem de mandato curie retinuit: soluta pro eis pecunia ꝑdicto mercatori: qꝛ emptor aliꝰ ꝓpter possessionū minutias[g] nō extabat: ꝑs ꝯo mulieris estimatiōem dotis instantiꝰ petebat sibi restitui: vel

Diuisio.

Ex litteris ¶ Primo ponit consultatio. Secūdo respōsio ibi: mādamus. Ab. sic ¶ Casus. Quidā spoliauit quēdam mercatorē/ et etiā vulnerauit grauiter: et sic aufugit de terra. Justiciarius regis cepit fratrē ⁊ vxorē illius malefactoris: ⁊ de mandato ipsius oīa bona illius detracta fuerūt. et pecunia soluta fuit mercatori qui spoliatus fuerat et vulneratus a marito illius mulieris. sed quedā possessiones minute remāserāt: quas frater illius malefactoris retinuit de mandato iusticiarij: qꝛ emptor alius non inueniebat. vnde cū mulier illa dote sua ꝓpt maleficiū viri fuerit spoliata ipetrauit lr̄as ad iudicē cōtra frarē mariti sui/ qui quedā bona mariti possidebat. corā quo petebat dotem suam sibi restitui vel saltem mitti in possessionem bonorū mariti que ille possidebat. ipse respondebat ꝙ bona illa retinuerit de mandato iusticiarij. soluta ꝓ eis pecunia mercatori ꝓut supius est narratū. ⁊ hec omnia ꝓbauit coram iudice. dubitabat iudex ꝗd iuris esset. et pa. consultus rñ. ꝙ si constiterit ei ex his que in presentia sua ꝓposita sunt et ꝓbata ꝙ mulier tantū dedisset viro suo in dotem ꝗtum ipsa petit cōdēnet fratrē sui mariti eidē ad restitutionē dotis intātū ꝗtum de bonis mariti noscit possidere. quia mulieribus fauor multꝰ debet in dotibus recuperandis/ et iure ciuili cauetur ꝙ propter maleficium viri: mulier remanere nō debeat indotata. et qꝛ bona mariti obligata sunt vxori ꝓ dote sua ⁊ ad quēlibet transeunt cū suo onere. ¶ Nota ꝙ fauor multus debet mulieribus in dotibus suis recuperādis. Jtē ꝓpter maleficium viri vxor dotē suam nō debet amittere. Jtē bona mariti tacite sunt obligata vxori pro dote sua. Jtem res trāsit cum onere suo ad quēlibet possessorem. Ber.

g ¶ Minutias. Et est simile: quia exactio ⁊ solutio partiū nō minimā incōmoda habet. vt. ff. fami. hercis. plane. Ber.

Solutio partium magna incōmoda habet.

h ¶ Viro dedisse. De duobꝰ cōstare debet: quāta sc₃ fuerit dos: qꝛ alꝛs nō pōt fieri restitutio ipsius: et qđ ille. R. aliqua possideret de bonis mariti illius mulieris vt eatenus condēnetur.

in possessiōes ꝗ mariti fuerāt ex officio delegationis induci: et. j. ¶ Mandamus quatenꝰ si tibi cōstiterit ex his que ī presentia tua fuere proposita et ꝓbata: ꝙ mulier dicit viro dedisse[h] in dotē: et predictū. R. de bonis fratris aliqua possidere: cū mulieribus fauor[i] multus in recuperādis dotibus debeat: ⁊ cautū sit in iure ꝙ ꝓpter maleficiū[k] viri mulier remanere nō debeat īdotata: cū etiā bona viri mulieri sint pro dote tacite obligata[l]: et cū suo onere[m] transierint ad quēlibet possidentē. R. predictū eidem mulieri ad restitutionem dotis eatenꝰ ꝯdēnes: quatenꝰ de bōis fratris sui prefati noscitur possidere. Idem. R. de monte fortino.

Si creditor vel is qui ab eo cām habet tot fructꝰ ꝑcepit ex pignore ꝙ satisfactū est sorti d₃ pignus restitui debitori. Ca. vj.

Cum cōtra. G. ciuē anagineñ. super quibusdā possessiōibꝰ quas quondā pater tuꝰ L. de saul. ꝓ certa ꝗtitate pecunie obligauerat: ⁊ ipsiꝰ creditorꝫ heredes predicto. G. pignorauerant: mouisses ī nostra presentia questionē: legitime ꝓbauisti: ꝙ ex earū prouentibꝰ tm̄ fuerat tā ab eodem. G. ꝗ ab alijs ꝗ eas tenuerāt a tēpore quo fuerant obligate perceptū[n] ꝙ fructꝰ[o] sortiti

¶ Glo. seq. reci. per. q. ꝗbus creditoribus mulier prefertur.

i ¶ Fauor. Qm̄ mulier prefertur oībꝰ creditoribus qui habēt ꝑsonales actiōes: vel ꝗ habēt tacitas hypothecas ꝗtum ad dotē: sed non quo ad donationē ꝓpter nuptias. C. qui po. ī pig. ha. assiduis. sed non ꝑfert creditoribꝰ habētibꝰ expssas hypothecas. Nā fiscus sibe h₃ ꝑuilegiū cū muliere. C. de ꝑui. fis. ꝗuis. ⁊ fiscꝰ nō ꝑfert prioribus creditoribꝰ habētibꝰ expressas hypothecas. ff. qui po. in pig. ha. si pignus. Ergo nec mulier prefertur eis: precipua est enim causa dotꝫ ff. solu. ma. l. j. Jo.

Mulier dote repetenda qbꝰ creditoribus ꝑfert.

k ¶ Maleficiū. Propt maleficium viri mulier puniri nō d₃. C. de do. inter virū ⁊ vxo. res vxoris. † ⁊. C. ne vxor ꝓ marito. l. ij. ⁊. C. ad. l. iul. maiesta. ꝗsꝗs. §. vxoris. et C. de bo. dā. si ꝗs. ⁊ auc. bona. nec ēt ꝓpter delictū patris. C. solu. ma. l. ij. nisi ī casu. C. qui. mo. pig. ta. cōtra. satis. B.

† Dānato marito vel ex pena in seruilē conditiōem deductores añ reatū ꝗcūq₃ modo ad vxorem spectantes apud ipam remanent ī libate. J. ā.

l ¶ Obligata. Hoc priuilegiū dotis ꝙ oīa bona mariti sint obligata vxori nō extēdit ad pafernalia. C. de pactis cōuē. tā sup dote. l. vlt. nec ad donationē ꝓpt nuptias. C. ꝗ po. in pig. ha. l. vl. ī fi. Et sic oīa bona ꝑlati sūt obligata eccl'e si male administrauerit Et forte ob hoc dicit capitulū ꝙ res epī eodē priuilegio gaudēt quo ⁊ res ecclesie. xvj. q. j. similiter. Sicut et res tutoris pupillo. C. in qui. cau. pi. ta. cōtra. si mater. Hoc priuilegiū non habent mulieres ꝗ catholicā non percipiūt cōmunionē. C. de here. l. j. et auc. ibi signata.

Prelati bona sunt eccl'ie obligata si male administrauerit.

m ¶ Onere. Si. j. de deci. pastoralis. ⁊ ca. cū nō sit in hoīe. xvj. q. j. si quis laicꝰ. C. de distra. pig. si debitor ‡ C. qui. mo. pig. ta. cōtra. l. ij. ⁊ iij. et. ff. de cōtrahen. empti. l. alienatio. ff. de pac. inter debitorē.

‡ Pignꝰ a debitore distractū sine cōsensu creditorꝫ trāsit cū sua causa in emptorem. J. an.

Cum contra. Primo ponit factū. Secūdo diffinitio ibi: nos igitur. Ab. ¶ Casus. Quidā noīe Laurētius quādam pecunie ꝗtitatem recepit a quodā creditore: ꝓ qua pecunia obligauit ei quasdā possessiones: tēpore ꝓcedēte mortuꝰ est creditor ille: heredes creditoris illius possessiones illas obligauerūt. G. ciui anagnino: mortuo postmodū laurētio debitore. R. de mōte fortino filius illius ī ꝑsentia dñi pa. mouit questionē sup possessiōibꝰ ꝑdictꝫ cōtra dictū. G. ciuē anagninū dicēs ꝙ de fructibꝰ illarū tm̄ fuerat ꝑceptū tum ab ipso. G. tū ab illis quibꝰ possessionibꝰ vel ille possessiones fuerāt obligate ꝙ fructus illi sorti poterant adequari: bene petebat illas possessiones sibi restitui/ ad hoc probādū suas probationes induxit. Dñs pa. cōsiderans ꝙ in talibus fructꝰ percepti debeant cōputari in sortem: et si qui vltra sortē percepti sunt restitui: videns etiā ꝙ fructus illarū possessionū extenuassent et anullassent totū debitū decreuit possessiones illas restituendas dicto. R. et in corporalem possessionem illarū ipm fecit induci. ¶ Nota ꝙ pignus mihi obligatū alijs possum obligare. Jtem heres pōt petere pignora patri obligata. Jtem fructus pignoris debent computari in sortem. Jtem ad officium iudicis pertinet non solū ferre sentētiam/ sed mittere in possessionem. Ber.

n ¶ Perceptū. Jmmo et qđ percipi potuit computandū est. C. de ptu. pig. et omni causa. l. ij.

o ¶ Fructus. Fructus intelligūtur qui supersunt deductis expensis. C. de fruc. et liti. expen. l. j.

a ¶ Canonicas. j. de vsu. quoniam. C. de pigno. actio. l. j. et. ij.

b ¶ Computari. Nisi in casibus. s. de feu. ca. j. et. j. de vsur. ca. j. ꝛ. c. conquestus. et. c. salubriter.

c ¶ Extenuassent. Non enĩ potuit pꝛimꝰ creditoꝛ in plus obligare pignus scdo creditori† ꝙ̃ ei fuerat obligatũ. j. de dona. inter vir. ꝛ vxo. nuper. ꝛ. ff. de regu. iur. ff. nemo plꝰ. et. ff. de vsufruc. qd̃ nostrũ. et. j. de iure pa. ꝙ autem. i fi. Ar. ꝯ. ff. de acq. re. do. nõ est nouum. T.

† Nũqd secundꝰ creditoꝛ possit iterum obligare: vide in spe. e. ti. §. j. v. sed cũ pignꝰ. Jo. an.

d ¶ Restituẽdas. Tenet eñi creditoꝛ pignoraticia actiõe si pignus deterioꝛauerit. C. de pigno. act. l. ij. sic ꝛ res cõmodata reddita non videt si deterioꝛata reddat. ff. cõmo. si mihi. §. j.

Diuisio. Significante. ¶ Pꝛĩo põit q̃rela. Scdo datio iudicũ ibi: cũ igit. Et ꝓ intellectu scias ꝙ pactũ legis cõmissoꝛie fuit ĩuẽtũ ad dissoluendũ cõtractum emptionis et venditionis: ꝛ pone exẽplũ ꝓut dicitur in glo. ij. Ab. sic.

¶ Casus. Quidam ciuis pisanꝰ. R. noĩe accepit mutuo. cc. libras a G. ciue pisano. ꝓ q̃ pecunia/ obligauit ei quãdam domũ. et ꝓmisit ei ꝓ̃stito iuramento ꝙ nisi domũ ipasm recolligeret termĩo cõstituto vlterꝰ creditoꝛem sup ea nõ molestaret. s3 dictus R. ĩfra tẽpus statutũ ꝑ certũ et fidelẽ nũciũ vt credebat pecuniam numeratã creditoꝛi remisit. s3 nunciꝰ ille perfide agẽs pecuniã illã sicut sibi iniunctũ fuerat nõ ꝑsoluit. et postmodũ idem. R. ab impatoꝛe detẽtus creditoꝛi satisfacere nõ potuit vt debebat. sed postmodũ ab impatoꝛe liberatus pecuniã soluere voluit creditoꝛi: ꝛ ip̃e eam recipe noluit: quia non fuit in termino persoluta. vnde dictus. R. significauit hoc dño pa. sup hoc scribit pa. q̃busdã dicẽs. cũ ergo pactũ legis cõmissoꝛie sit in pignoꝛibꝰ ĩpꝛobatũ. et p̃fatus. R. ꝙ̃tũ in eo fuit iuramẽtum seruauit. q2 ꝑ eũ quẽ certũ nũciũ esse credebat pecuniã remisit in termĩo ꝯstituto. mandat pa. quatenus si est ita p̃dictũ creditoꝛem ecclesiastica cẽsura cõpellãt vt soꝛte sua cõtẽtus pẽsionibꝰ illius domus cõputatis eã domũ p̃fato restituat debitoꝛi/ pacto tali/ vel iuramẽto nequaꝙ̃ obstãte. ¶ Nota ꝙ pactũ legis cõmissoꝛie ĩ pignoꝛibꝰ appositũ nõ obstat quo minus pignꝰ restituat: nisi iuramẽtũ interuenisset. Jtẽ iuramentũ in casu isto p̃iudicat legi cũ sine piculo aĩe possit seruari. Jtẽ posse suũ faciẽs mandatũ legis adimplet. Jtẽ malicia nũcij nõ obest dño: dũmõ ab initio credat fidelis nũcius. Jtem fructus pignoꝛis cõputandi sunt in soꝛtem. Ber.

† al'. terminum.

poterãt adeq̃ri. ¶ Nos igit attẽdentes ꝙ in talibus ꝑceptio fructuũ in solutione soꝛtis accedat: cũ s̃m canonicas[a] sanctiões fructus restitui/ et in soꝛtem debeãt cõputari[b]. considerantes etiã ꝙ possessiones ip̃e iam extenuassent[c] penitꝰ totũ onus: et debitũ anullassent: ipsas tibi restituendas[d] esse decreuimus: ꝛ te ꝑ nuncium nostrũ in possessionem ĩduci fecimus coꝛpoꝛalem. Idem.

¶ Si is qui sub pacto legis cõmissoꝛie pignoꝛauit rem suã ꝛ iurauit nõ ꝯuenire: iuste ĩpeditus ĩfra diẽ statutũ nõ redemit: post diem redimere poterit. Cap. vij.

Significante. R. ciue pisano nobis ĩnotuit: ꝙ cum domum suã. G. pisano ciui ꝓ. ccl. libris pignoꝛi obligasset: ac pꝛomisisset ꝓ̃stito iuramento ꝙ nisi domũ ipa3 statuto termĩo recolligeret[e] creditoꝛẽ vlterius sup eo mĩme molestaret: et ĩfra statutũ tp̃s† ꝑ certũ fidelẽ nũciũ (ꝓut ei videbat) creditoꝛi pecuniam numeratã remisit: quẽ idẽ nũciꝰ infideliter agens: sicut ei iniunctũ fuerat non ꝑsoluit: et postmodũ idẽ. R. ab ĩpatoꝛe detẽtꝰ dicto G. satisfacere non potuit vt debuit: ꝛ. j. ¶ Cum igitur pactũ legis cõmissoꝛie[f] sit in pignoꝛibꝰ impꝛobatũ: ꝛ p̃dictus. R. ꝙ̃tum in eo fuit iuramẽti debitũ adimpleuit: cũ per eum quẽ certũ[g] nũciũ esse sperabat pecuniã remiserit termino statuto: sed in captione detentus satisfacere non potuit creditoꝛi. ¶ Mãdamꝰ q̃tenus si est ita[h]: p̃dictũ creditoꝛe3 vt soꝛte contẽtus pensionibꝰ pignoꝛis cõputatis in eã: illud pꝛefato. R. oĩ dilatione postposita resignet (pacto tali vel iuramento[i] nequaꝙ̃ obstãte) cen. eccle. cogatis. Gregoꝛius nonus.

¶ Vsufructuariꝰ cauet ꝙ fruet rebꝰ ĩmobilibꝰ salua ipsarũ substãtia. Et pecuniã ꝛ estimationẽ mobiliũ q̃ cõsumunt vsu: finito vsufructu restituet. Capl'm. viij.

Cum constet. J. mulierem vxoꝛẽ ogerij quo ad vsum fructũ filio suo successisse[k] in bonis quoꝝ ꝓpꝛietas ad. M. mulierẽ vxoꝛẽ. C. dinoscit ꝑtinere. ¶ Mãdamꝰ q̃tenꝰ eã ad cautionẽ idoneã[l] exhibendã ꝙ vtat[m] et fruat[n]: salua rerum[o] substantia in rebus ĩmobilibꝰ[p] que vsu nõ

e ¶ Recolligeret. Jd est redimeret.

¶ Glo. seq. declarat q̃d sit lex cõmissoꝛia. Signat cõtrariũ ꝛ soluit.

f ¶ Pactũ legis cõmissoꝛie. Sic pactũ legis cõmissoꝛie fit hoc modo. Vẽdo tibi fundũ ticianũ certo p̃cio: puta. x. pacto tali adiecto ꝙ si vsꝙ̃ ad mẽsem nõ solueris. x. fundꝰ sit ĩemptꝰ. qd̃ hic pure vẽditũ est: potest sub cõdictiõe resolui: et est in potestate vẽditoꝛis vtrũ velit vẽditionẽ resolui: q2 istud pactũ vẽditoꝛis causa apponit. ff. de leg. cõ. l. j. ꝛ. ij. Argu. cõtra. ꝙ sit cõdictionalis talis venditio. ff. de pig. si fundꝰ. ꝛ. ff. de cõtrahen. emp. l. fi. j. rñ. Sed ibi potius cõdictionalis vẽditio cõtrahit. Sed pactũ istud legis cõmissoꝛie in pignoꝛibꝰ ĩpꝛobat ꝑ. l. C. de pac. pi. l. j. ꝛ. iij. vt dicit hic in fi.

Pactũ legis cõmissoꝛie qualiter fit.

¶ Glo. seq. notat ꝛ signat contrarium.

g ¶ Certum nuncium. Ergo nõ imputat dño malicia nuncij vel ꝓcuratoꝛis si modo credebat ydoneus: vt hic videt. ꝛ. ff. cõmoda. argẽtũ. sic. C. q̃ pe. tu. cũ a matribꝰ. Ar. ꝯtra. s. de offi. dele. cũ olim. ꝛ. ff. de p̃scrip. verbi s. apud. §. vlti‡ ꝛ. iij. q. vij. in grauibꝰ. Jo.

‡ Si mihi volenti vas argenteum emere vasculariꝰ detulit ꝛ dimisit/ et cũ nõ placu

¶ Glo. seq. arg. alleg. contrarium ꝛ ibi remittit.

h ¶ Si est ita. Ar. ꝙ iuramẽtũ ꝯtra legẽ factũ seruãdũ est: q̃si dicere si nõ est ita/ seruabit iuramẽtum: verba ista si est ita referunt ad id qd̃ dicit ꝑ eum quem certum nũcium ꝛc̃. Arg. cõtra. s. de fo. compe. si diligenti. in fi. vbi de hoc.

¶ Glosa sequens signat contrariũ ꝛ ibi remittit.

i ¶ Juramẽto. Ar. ꝯ. s. de iureiu. cũ ꝯtingat. ibi so. ĩ fi. magne no

Cum cõstet. ¶ Pertinet ad scdam partẽ rubꝛice. Et pꝛimo. ponit qd̃. Scdo mãdatũ ibi: mãdamꝰ. Scda ps cõtinet duo dicta. Scdm ibi pecuniã. Ab. ¶ Casus. Quidã fecit testamẽtũ et in testamẽto illo reliq̃t ꝓpꝛietatẽ bonoꝝ suorũ marie vxoꝛi. C. vsum fructũ vero. J. matri sue vxoꝛi ogerij. maria pꝛopꝛietaria moꝛtuo testatoꝛe petebat ab. J. vxoꝛe ogerij p̃stari sibi idoneã cautionẽ ꝙ ipsa vteretur et frueret: salua rerũ substãtia in rebꝰ ĩmobilibꝰ ad arbitriũ boni viri. mandat pa. q̃busdã q̃tenꝰ cõpellãt ipam ad cautionẽ idoneã p̃standam ꝙ ipsa vtat ꝛ fruat rebꝰ ĩmobilibꝰ/ ad arbitriũ boni viri: q̃ vsu non cõsumãt pecuniã si quã habuit/ vel habebit et estimationẽ alioꝝ bonorũ/ q̃ vsu cõsumunt: ꝛ in hereditate inuenta fuerũt: post moꝛtẽ ipsiꝰ restituit/ siue restituat dicte marie/ vel heredibꝰ eiꝰ. ¶ No. ꝙ vsufructuariꝰ/ tenet p̃stare cautionẽ ꝙ vtat ꝛ fruat ad arbitriũ boni viri: al's repellit vt q̃dã dicũt. B.

iss: ꝛ remissi p̃sto ex pã referẽtj. ꝛ idẽ de ex pailliꝰ cui ꝯmisisse custodiẽdũ. Jo. and.

k ¶ Successisse. Sc3 ex testõ filij: q2 si ab ĩtestato decederet ꝛ filiꝰ non habuisset descendẽtes: parẽtes† in totũ succedunt s̃m tenoꝛẽ illarum auc̃. C. ad tertul. auc̃. de functo. ꝛ auc̃. in successione. et etiam in auc̃. de her. ab ĩtesta. veni. §. cõsequens. ꝛ. §. j. et. ij. coll'. ix. vñ sumpte sũt auc̃. C. de his q̃ ab ĩtest. defe. auc̃. in successione.

† Salua gradꝰ pꝛerogatiua vt pater excludat auum maternũ: ꝛ ecõtra. et si pari sunt gradu pariter succedunt p̃rnis dimidia maternis vero dimidia delata l3 eoꝛũ ĩpar sit nũerꝰ. hoc vult auc̃. defuncto. et. §. cõsequens. Joan. and.

¶ Glo. se. cũ sequẽtibꝰ ꝑ modũ summe recitari põt. ꝛ sic. s. q̃rẽdo de nouẽ. pꝛimo q̃d sit vsufructus ꝛc̃. que per glo. patent.

l ¶ Cautionẽ idoneã. Noĩe cautionis nuda ꝓmissio intelligit. C. de vbo. sig. sancimus. sed cũ addit idonea vel sufficiẽs pignoꝛaticia/ vel fideiussoꝛia ĩtelligat. ff. mãda. si mãdato ticij. §. vlti. et. ff. de fideicõ. li. l. iiij. §. adijci. ꝛ insti. de re. di. §. vendite. Et sicut ĩ casu isto pignoꝛa vel fideiussoꝛes dant. sic. s. de sequestra. ad hoc. satisdationẽ desiderat hec cautio ad arbitriũ boni viri. C. de vsufruc. l. vsufructu constituto. Et hec cautio non potest a testatoꝛe remitti. C. e. l. j. et. C. vt in pos. le. scire. cum fauoꝛe heredis sit introducta: sed ip̃e heres potest remittere. ff. ad. l. fal. potest.

m ¶ Vtat et fruat. Vsufructꝰ ẽ ius vtẽdi/ fruẽdi rebꝰ alienis salua reꝝ substãtia. ff. de vsufruc. l. j. ꝛ est ius in coꝛpe q̃ sublato ip̃3 tolli necesse ẽ. ff. e. l. ij. ꝛ iõ d2 rebꝰ alienis: q2 res sua nemini seruit. ff. de serui. vꝛ. p̃dio. l. iure cõi. et. ff. si vsufruc. petat. l. vti frui. in pꝛinci.

Vsufructus diffinitio.

m ¶ Vtatur. Jdeo dicitur ad differentiam vtilis dominij quod in rebus alijs habetur vt est emphitcota ꝛ feudatarius qui habẽt vtile dominium.

n ¶ Fruatur. Hoc dicitur ad differentiam nudi vsus: quia minꝰ est in vsu: ꝙ̃ in vsufructu. insti. de vsu et habi. §. minus. ꝛ clerici possunt dici vsuarij: quia nec possunt vendere/ nec testari/ nec donare: sed victu tantum et vestitu contenti esse debent. vt. x. q. ij. episcopus habet. Ber.

o ¶ Salua rerũ substantia. Jd est ne in totũ pereat substantia: vñ tenet reficere edes quoniã ad eũ oẽs fructꝰ pertinent. ff. de vsufru. l. vsufructu legato. ꝛ. l. hactenꝰ. al's est. §. illius pꝛedicte legis. ꝛ C. e. titu. eũ ad quem. vnde cautio pꝛestatur.

p ¶ Rebꝰ ĩmobilibus. Hec aũt cautio ĩterponi d3 siue res sit mobilis/ siue ĩmobilis/ siue soli: vt h. ꝛ. ff. vsufruc. quẽadmodũ ca. l. j. ꝛ appellatiõe mobiliũ etiã sese mouẽtia continent. ff. de vb. sig. mouentiũ. et arbitrio boni viri pꝛestare debet: vt hic dicit. ꝛ. C. de vsufruc. l. vsufructus. et. ff. e. item si fundi. Et continet cautio istas duas causas. Vnam de vtendo fruendo arbitrio boni viri. Aliam de restituendo finito vsufructu. ff. vsufruc. quẽadmo. ca. l. j. j. rñ. et. §. hec stipulatio. Quãdoꝙ̃ tñ remittit hec cautio cũ certum est pꝛopꝛietatem redire ad vsufructuarium. ff. vsufructu. quẽadmo. ca. l.

Cautio p̃stãda ꝑ vsufructuariũ qñꝙ̃ remittit.

si vsufruct⁹.§.plane. Itē ī fisco vsufructuario.ff.vt leg. seu fideicō. cā caue.l.j.§.si ad fiscū.† Itē cū vsufruct⁹ ptinet ad patrē in reb⁹ fi lij.C.de bo.q̄ lib.l.vlti.§.hec pculdubio. Cōstituit autē vsufructus in fundo rustico/ꝛ ī edib⁹/ꝛ in seruis/ꝛ ceteris reb⁹ scȝ gēmis/anu lis/libris.ff.e.sed ꝛ si q̄d.§.j.ꝛ.ij.ꝛ.l.statue.et.l.itē si fundi.in prin.§.j.et.l.iij.§.j.et.j.rñso.

† Satisdat heres legatoꝝ noīe: sȝ si portio hereditatis ad fiscū pueniat cessat stipulatio: q꞉ nō solet fiscus satisdare. Io.and.

Vsufruct⁹ an possit cōstitui in reb⁹ q̄ vsu consumuntur.

a Viri.i.iudicis.ff. d̄ vb.ob. ptinu⁹.§.cū ita.

b Pecuniā. In his ꝯo q̄ vsu ꝯsumunt ppe vsufruct⁹ nō pōt ꝯstitui: q꞉ neqꝫ naturali iure: q꞉ nō pōt esse salua rei substātia: neqꝫ ciuili: q꞉ ita dātur vsufructuario vt fiant hmōi recipientiū vsufructū: puta vinum/oleū/frumētū/et ꝯsilia. Itē pecunia nūerata: q̄ assidua pmutatiōe et cōmixtione cōsumit. isti. d̄ vsufruc.§.ꝯstituit. et.ff. de sol.si nūmi alieni. vtilitatis tñ cā cōstituitur vsufruct⁹ vel q̄si vsufructus: quia ille cui dant hmōi res satisdat de tāta pecūia restituēda: vł estimatione aliaꝝ rerū: vt h̄ dic.ꝛ isti.de vsufru.§.ꝯstituit.ꝛ.ff.de vsu.earū reꝝ q̄ vsu cōsumunt. l.j.ij.ꝛ.iij.ꝛ.l. si tibi vini. ꝛ finit morte fructuarij et capitis diminutiōe. vt.l.pdi. si tibi vini. maxima et media ‡ insti.e.§.finitur.

† al's ab ecclesia abijciat.

‡ Ut si amisit ciuitatem et libertatē vel ciuitatē tm̄. Mīma ꝯo d̄ cū retinet libertatē et ciuitatem: sed status eius mutat: vt si is qui sui iuris est alieno iuri subijcit: vt q꞉ arrogat ꝑbat hoc insti. de capi. dimi. J.an.

c Cōpellatis. Sȝ si nō pt satisfacere q̄d erit? Dicunt q̄dā q̄ sufficit si iuret. in auc. vt nulli liceat habere loci ꝯseruatorē.§.si vero crimen. arg. Azo dicit q̄ non habebit vsufructū.ff.de vsufruc.lega.vxori. Ber.

a ꝯsumūtur/ad arbitriū bōi viri[a].

b ¶ Pecuniam[b] vero si quam habuit: vel habebit: ac estimationē bonoꝝ que cōsumūtur vsu/et in hereditate inuenta fuerint: ī morte sua dicte mulieri vel heredib⁹ eius restituat. per censurā ecclesiasticā compellatis[c].

De Fideiussoribus.

Ex conci. cantuariensi.

Breue est nec potest breuius summari. Capitulū.j.

Cleric⁹ fideiussionibus īseruiēs[d] abijciat.† Lucī⁹.iij. elieñ. epō. et archiepiscopo noruiceñ.

Compellitur clericus seruare fideiussorē indēnē per assignationē redditū suoꝝ. Ca.ij.

Peruenit ad nos ex cōquestione. R. clerici. q̄ cū ipe pro. C.et.F. clericis/mercatoribus bononieñ. fideiusserit: illis prescriptā pecuniā nō soluētib⁹[e] coact⁹ est satisfacere de eadem. ¶ Ne igit dispēdiū[f] patiat vñ videt premiū meruisse: bonoñ. epo dedim⁹ ī mādatis. vt sup debitis illis instr̄a q̄ sunt apd̄ creditores inspiciat: ꝛ eoꝝ trāscripta suo sigillo[g] signata vobis mittere nō postponat. Mādamus itaqꝫ discretiōi vr̄e q̄ten⁹ si ex cōfessiōe[h] p̄dictoꝝ clericoꝝ: vł al's legitie vobis rē ita se hr̄e ꝯstiterit: moneatis eosdē vt mēorato. R. pecuniā quā ꝑ eis soluit restituāt: ipmqꝫ s̄uēt indēnē[i]: alioquin de redditib⁹[k] eoꝝ p̄scripta debita faciatis exsolui: ꝛ dāna etiā q̄ ꝓpter hoc ptulit resarciri: aut predictos reddit⁹ sibi assignetis tā diu sine molestia detinēdos: donec ipsa dāna resarcita fuerint: ꝛ debita sine diminutione soluta ¶ Prefatos vero clericos si religionem fidei ꝛ iuramēti[l] sui eos violasse constiterit: ab officio et beneficio suspendatis.

Idem cantuariē. archiepō.

Per districtionē canonicam cōpellit debitor a fideiussiōe absoluere fideiussorē qui a creditoribus molestatur. Capitulū.iij.

Constitutus in ꝑsētia nr̄a mgr̄. S. tua nobis assertiōe mōstrauit q̄ pro cācellario

e Nō soluētib⁹. Prio fuit in optiōe creditoris quē vellet p̄mo ꝯuenire p̄ncipalē vel fideiussorē. C.de fideius. iure nr̄o: hodie corrigit illud p auc. q꞉ q̄diu principalis inuenit fideiussor non molestat. C.e.ti.auc.pñte. nisi ipse fideiussor renunciauerit huic iuri. C. de duo.re.sti.auc.hoc ita.ꝛ huic iuri renūciāt fideiussores ꝛ ꝯstōni diui adriani. q̄ est. C.de cōsti.pecu.diui adriani. et huic iuri iste clericus fideiussor renūciauit. ¶ Gl.se.ar. q̄ offm̄ ꝛc. alle.vij.iura.ꝛ.ij.ad casuꝫ ꝯuersū: ꝛ sigt vnū ꝯ̄riū.

f Dispēdiū. Ar. officiū suū nulli eē dānosū. ff.de fur.si s̄uus cōis.§. qd̄ ꝯo.iiij.q.iij.§.venturis.ꝛ.ff.ad vel.l.ij.§.j.ff. quēad.test.ape.sȝ ꝛ si q̄s ff.q̄.ex cau.ma.l.videlȝ. et.ij.q.vj.h̄ etiā placuit. sic.s̄.de renū.sane.† Similiter ecōuerso non dȝ ꝑmiū ꝯseq̄ vñ penā meretur. xvj.q.j.legi.ff.de neg.gest. siue hereditaria.ar.ꝯ̄.ff.de his q̄b⁹ vt indig.l.auferūtur.ꝛ.l.j.

† Et.j.de elec.cū non deceat lib.vj.ꝯtra.vij.q.j.cōstitutū. vbi de hoc. Jo.ā.

g Sigillo. Nota scripturā autēticā q̄ continet sigillū epi.ar.s̄.de fide instru.scripta. Ala.

h Ex cōfessiōe. Confessus in iure ꝓ iudicato hr̄. C.de ꝯfes.l.vna.s̄. de cōfes.cū sup.c.vlti.et semp stat ꝯfessiōi ꝯ̄ se facte.xiiij.q.ij.§.j.et.ff.de iter.ac.de etate.§.si q̄s. et.s̄.de confes.c.vlti. ¶ Glo.se.obijcit vsuras p fideiussorē nō repeti. dat solu. alia ponit contraria. item opi. Tan.

i Indēnē. Ergo petet vsuras si eas soluit creditorib⁹. Sȝ oppono tibi. vsure īdebite fuerūt.s̄.de iureiur. debitores. g̃ si ad eas etiā soluēdas exceptiōe opposita fuit cōdēnatus h̄ p iniuriā iudicis factū ē: q̄re principalis debitor nō tenet ei. ad hoc.ff.de fideius.exceptione.ff.de euic.si per imprudentiam.et s̄.de emp.si venditori.ꝛ.ff.manda.idēqꝫ.§.generaliter. Ubi dicit exceptio q̄ cōpetit reo ꝛ fideiussori: ꝛ si eā scienter omittat ei est imputandū.ff.de excep.oēs exceptiones. Item debitor non intelligitur mādasse: vt soluat indebitū.ff.de cōdi.indebi.si pcurator. Sed dicerem q̄ si fideiussor iurauerit soluere sortem ꝛ vsuras: propter iuramentū exceptionē ꝓponere non poterit.s̄.de iureiur. debitores. nisi primo īpetrasset absolutionē iuramēti ‡ co.ti.ex administratiōis. vñ satis pōt petere vsuras et expēsas quas fecit: q꞉ totū est īteresse suū.ff.māda.si mādato.§.si fideiussor.ff.de admi.re.ad ci.pti.l.ij.§.vlti.et hoc ꝑut sequit.et.j.ca.proxi. Sed obstat illa de ere.debitores. quia ipse debet repetere vsuras: sed si non iurasset ꝛ potuit opponere exceptionē ꝛ non opposuit non repeteret vsuras: quia indebitum soluit: hoc dicit Ala. Uel dic q̄ idem est cum iurauit: quia debuit īpetrare absolutionem iuramenti anteq̄ solueret vsuras si potuit: sed si nō potuit/ipsemet repetet ab vsurario. Alij vt Tan. contradixerunt. ¶ Glo.se.notat.alle.vnā.l.ꝛ aliam alle.in cōtrariū ꝛ soluit.

Usure p fideiussorē solute an possint repeti a reo.

‡ Dixit Hof. licȝ teneatur excipere non tenere agere preterea q꞉ talis petitio q̄si inhonestatē inducit excusari dȝ fideiussor.ff.man.l.idē.§.gñaliter. vbi fideiussor inhonestā exceptionē ex sui ꝑsona cōpetētem omittere pōt. Jo.an.

k Redditib⁹. Nota clericis ob cām iudicati quotidiana stipendia interdici.ff.de re iudi.cōmodis ꝑmioꝝ. Ar.cōtra.C.q̄ res pigno.obli.pñt.spe ꝑmioꝝ: sed lȝ speciali cōuētione nō possit obligari: vt.l.px. tñ ex cā iudicati a iudice possunt pro iudicato obligari. ar.C.de execu.rei iudi.stipendia.ꝛ.C.de predi.mino.nō alie.l.j.ff. de re.eoꝝ q̄ sub tute. vel cu.magis. Uincenti. ¶ Glosa sequens querit obijciendo: ꝛ soluit.

l Iuramenti. Puniri enī debent: q꞉ periuri sunt ꝛ infames s̄m canones.vj.q.j.quicūqꝫ.xxij.q.v.si quis.ꝛ.s̄.de iureiu.querelā.C. de transac.si q̄s maior.ꝛ idē est venire ꝯ̄ fidē ꝓmissam sicut contra iuramentū: vt hic patet.et.s̄.qd̄ me.causa.ad aures. quia inter simplicem loquelam et iuramentū non facit deus differētiā.xxij.q.v. iuramēti. Sȝ q̄re mādat eos suspēdi: cū ad hoc non sit actū? Pōt dici q̄ h̄ facit ex offō suo: cū per denūciationē ad papam puenerit: q꞉ vndecūqꝫ crimia claruerint: puniēda sunt.xxiiij.q.iij.ecce.

Constitutus ¶ Cōmunis diuisio. Scd̄a ibi: ideoqꝫ. Abbas. Casus. Cancellari⁹ cantuariē. tpe lat. concil. recepit mutuo quādā q̄titatē pecunia ꝛ creditorib⁹ bonoñ. pro qua pecunia

Diuisio.

Rub. De fideiussoribus. Supra visum est de reb⁹ q̄ ꝓ debitis pignori obligant: restat videre de fideiussoribus qui pro alienis debitis intercedūt. Ab. sic. ¶ De hac materia habetur.xxiij.q.v: cum homo.ꝛ de conse.dist.iiij.nos autē.et ca.queris.

Clericus Casus. Dicit in hoc capitulo q̄ clericus inseruiēs fideiussionibus a clero debet remoueri. ¶ Nota q̄ clericus fideiubere nō debet: qd̄ verum est frequenter per illud verbū inseruiens. Ber.

d Inseruiens. Frequētiam denotat: vel verū est q̄ cleric⁹ fideiubere nō dȝ.xj.q.j.te q̄dē. vbi de h̄. si tñ fideiussit: tenet † .j.c.pxi.et c.cōstitut⁹. sic ꝛ regulares fideiubere nō debēt.j.eo.qd̄ quibusdā.

† Quātum ad ꝑsonā et res pᵉrimoniales/vel alias q̄s obligare potuit: nō q̄ꝫ tū ad ecclesiā vel res ecclesie q̄s obligare nō potuit. de hoc de depo.c.j.et.j.eo.qd̄ q̄busdā. Tenet etiam q̄ ad fructus bñficij sui quos suos facit.j.c.j.in fi. s̄m Host. Jo. andree.

Peruenit. Si itelligeret text⁹ de redditib⁹ bñficioꝝ vt ē cōis doc. itellec. esset h̄ casus notabilis ꝛ valde singularis ꝓbās q̄ ex redditib⁹ bñficioꝝ pōt satisfieri creditorib⁹ clericoꝝ: de q̄ lati⁹ hic tractat p Panor. In pria ponit īpetrātis ꝯq̄stio. In scd̄a cāe cōmissio ibi: ne igit. Ab. Casus. Quidā clerici. E.ꝛ.F. anglici receperūt quandā quātitatē pecunie mutuo a quibusdā mercatoribus bonoñ. quidā cleric⁹. R. noīe fideiussit ꝓ p̄dictis clericis apd̄ mercatores. Un⁹. E.s. per fidē suā/ꝛ alter p iuramtū ꝓmisit ad terminū constitutū soluere pecuniā: sed illis pecuniā nō soluentibus dict⁹. R. cleric⁹ satisfecit creditorib⁹ de eadē: vnde ꝯquest⁹ fuit domino pa scribit pa. epo elieñ. et archid. norbiceñ. dicēs ne dict⁹. R. dispendium patiat vnde videt ꝑmiū obtinere. mādauit pa. bonoñ epo vt inspiciat īstrumēta sup debitis illis q̄ sunt apud creditores et eoꝝ trāscripta sub sigillo suo signata mittat iudicib⁹ istis: mandās eisdē q̄ten⁹ si p ꝯfessionē clericoꝝ p̄dictoꝝ/vel al's eis ꝯstiterit rem taliter se habere: moneāt illos ꝛ ꝯpellāt vt p̄dicto. R. pecuniā quā pro eis soluit: restituāt ꝛ ipm cōseruent indēnem: alioquin de redditib⁹ eoꝝ debita ipa ꝑsolui faciāt: ꝛ dāna illa resarciri/aut redditus illos sibi assignēt: tā diu detinendos donec de ipsis ei fuerit satisfactū. Preterea si ꝯstiterit p̄dictos clericos religionē fidei et iuramēti sui violasse eos ab officio ꝛ beneficio suspendāt. ¶ Nota q̄ si cleric⁹ fideiusserit: tenet. Itē quis nō debet pati suspendiū de quo meruit ꝑmiū obtinere. Itē sigillo epi statur tanq̄ vere ꝓbatio ni. Itē cōfessus in iure pro iudicato habetur. Itē cum oī īteresse satisfaciendū est fideiussori. Itē stipendia clerici vel bñficiū detineri debēt ꝓ debito suo: qd̄ verū est p iudicē. Itē fides et iuramentum equiparant. Itē piurus priuari debet officio ꝛ beneficio. Ber.

magister symon fideiussit. et qz cãcellari⁹ pecuniã nõ soluebat. mo lestias plures pdict⁹ magister a creditorib⁹ sustinebat: et debitum fuit augmẽtatũ. vñ dict⁹ magister cõquestus fuit dño pa. vñ mandat archiepo cantuarieñ. quaten⁹ si legitime sibi de hmõi assertione cõstitutiõe ↄstiterit: pfatũ cãcellariũ moneat ꝛ cõpellat ecclia stica censura: vt pdictũ magrm ab ĩtercessiõe ꝛ obligatiõe absoluat. ꝛ si debitum vel accessiões forte negauerit iuramẽtũ calũnie subire cogatur. nõ obstãte ↄ̃ria consuetudine: ꝛ qz difficile foret dicto magistro testes in angliam ducere. mãdat iudicib⁹ boñ. vt testes quos idẽ magister iducere voluerit: vice ipsius archiepi recipiãt ꝛ examinẽt diligẽter. et depositiones eoꝝ transmittãt sub sigillis eoꝝ inclusas: significantes q̃ta fides testib⁹ et istrumẽtis possit apponi ipi cãcellario pus in iũcto vt ad testes vidẽdos vadat vel mittat. ¶ Nota q debitor tenet liberare fideiussorẽ obligatiõe in qua diu stetit. Jtẽ debitum ꝛ accessiones si eas soluit põt fideiussor petere a debitore. Jtẽ non obstãte loci ↄsuetudie: cleric⁹ debet iurare de calũnia. Jtẽ si testes remoti sunt debẽt eoꝝ testimonia recipi/ ꝛ mitti iudicib⁹ q de cã cognoscãt. Jtem iudex q testes recipit vice alteri⁹ ei debet significare quanta fides illis sit adhibẽda. Jtem testes recipi non debent in absentia eius cõtra quem inducũtur vel eius procuratoris. Ber.

tuo lateraneñ. cõcilij in quadam summa pecunie ĩtercessit: quam quia vsqz modo debitor nõ psoluit se asserit plurimas a creditoribus boñ. molestias pertulisse: et debitũ augmẽtatũ. ¶ Ideoqz mandamus quatenus si legitime tibi de huiusmodi assertione cõstiterit: prefatũ debitorẽ vt eũ a predicta intercessione sine dilatione prorsus absoluat[a]: eccle. cẽ. cõpellas. Presentium quoqz auctoritate iniungimus: vt si debitum vel accessiones[b] ille negauerit: consuetudine que est legi[c] cõtraria non obstante: iuramẽtum calũnie subire cogat. Preterea quia difficile foret ĩtercessori[d] suos testes in angliam ducere: iudicibus boñ. (satisdatiõe[e] ydonea a cancellario ipso accepta q ad testes audiendos vadat vel mittat infra terminum cõpetẽtem) litteris tuis significes vt eos vice tua recipiãt ꝛ examinent diligenter: et depositiones eoꝝ trãsmittẽtes[f] iclusas significẽt q̃ta fides[g] possit instrumẽtis vel testibus adhiberi.

Innocẽti⁹. iiij. in cõci. generali.

¶ Si sine licẽtia prelati et maioris partis capituli religiosus fideiusserit/ vel mutuũ acceperit: nõ tenet ecclesia: et ipse recipiẽs punit: nisi mutuũ sit versum ĩ vtilitatem eccle. Ca. iiij.

Quod quibusdã religiosis a sede aplica est prohibitũ: volumus et mãdamus ad vniuersos extẽdi: ne qs videlicet religios⁹ absqz maioris ptis capli ꝛ abbatis sui lnia pro aliquo fideiubeat[h] vel ab aliquo pecuniã mutuã accipiat/ vltra summã cõmuni prouidẽtia ↄstitutã: alioqn nõ teneatur ↄuẽtus p his aliquaten⁹ respõdere. ¶ Nisi forte ĩ vtilitatẽ[i] dom⁹ ipsi⁹ manifeste ↄstiterit redũdasse. ¶ Et q cõtra istud statutũ venire psumpserit: grauiori[k] discipline subdat. Grego. ix.

¶ Ponit tres cas⁹ ĩ qb⁹ fideiussor ↄ̃ debitorẽ agit anteqz soluat vt a fideiussione liberet. Ca. x.

Cum pro quo te fideiussorẽ obligasti: si diu[l] in debiti solutiõe cessauit: aut dissipare[m] bona sua cepit: seu sup h ↄdẽnatus fuisti: iure poteris ↄuenire: vt te a fideiussione debeat liberare.

a ¶ Absoluat. Et ita potest fideiussor agere contra principalẽ debitorem vt eum liberet si diu steterit in obligatione. sic. ĩ. eo. ca. vlti. vbi de hoc.

b ¶ Accessiones. Sic est argu. fideiussorẽ teneri ad vsuras. Argu. cõtra. C. eo. ti. si fideiussor. Distingue vtrũ fideiusserit in omnẽ causam: ꝛ sic tenet: al's nõ. ff. loca. quero an fideiussor. ꝛ. ff. eo. ti. fideiussores magistratuum. Uln. Contrariũ tamen est verũ sm canones. s. de iureiur. debitores. vt. s. ti. pri. dixi.

Fideiussor an teneatur ad vsuras.

c ¶ Legi. C. de iureiur. ppt calũniam. l. j. ꝛ. ij. ꝛ iuri canonico ↄtraria est q̃tũ ad causas ciuiles. s. de iuramen. calũ. c. j. ꝛ vl. ꝛ. c. in pertractandis. ꝛ. c. seq. concordat tamen canonibus. ij. q. v. c. j. ꝛ. ij.

d ¶ Intercessori. Jd est fideiussori. Ber.

e ¶ Satisdatiõe. Hoc si voluerit: al's nõ ↄpellit: sz sufficit q ei denũciat vt mittat vel vadat ad ipos vidẽdos: al's reciperent in termino ↄstituto. s. de testi. in noĩe dñi. ꝛ q dicit audiẽdos. i. vidẽdos iurare. Uel forte ideo cautionẽ pstare debet. † qz presumptio erat ↄ̃ cancellariũ ne in fraudẽ maliciose debitũ ei negaret vt aduersariũ fatigaret laborib⁹ ꝛ expẽsis: vt si eã pstare nollet hoc ipso tãqz suspect⁹ cõpelleret ad satisfaciẽdũ: sz hoc nõ videt: qz siue vadat/ siue nõ: nihilominus tenet aduersario in expensis: immo debet cõpelli vt vadat vel mittat vt ꝛ ipse magis puniat: quia tũc grauat in suis pprijs expensis ꝛ etiam aduersarij.

† Sm Inno. qr qd sequitur fuit additio Jo. an.

¶ Glo. seq. reci. per contrarium qd dupliciter soluit. contra secundam solutionem alleg. ꝛ respondet.

f ¶ Transmittentes. Hoc fieri potest in causis ciuilibus: secus in crimialibus in quib⁹ testes in psentia iudicis suũ testimoniũ dicere debent. ‡ C. de fi. instru. iudices. ꝛ aut. apud eloquẽtissimũ.

‡ Secus h in delegari. ꝛ idẽ vt i mrimonialib⁹. j. s. ↄsã. ꝛ affi. c. j. talia tñ tota die de ↄsuetudie subdelegam⁹. ad qd fac s. of. delega. sup

g ¶ Fides. Hoc ideo dicit: qz ille q testes examinat melius scire põt q̃ta fides sit eis adhibẽda. ff. de test. testiũ. j. rñso. in fi. Ber.

g ¶ Fides. Non debet ipse scribere q testibus sit fides adhibenda: sed scribat de honestate ꝛ qualitate personaꝝ testium: vt p hoc appareat q̃tum eis sit credendum.

Quod quibusdam. ¶ Primo dictũ. Secũdo exceptio ibi: nisi. Tertio pena ibi: et qui. Ab. sic. ¶ Casus. Quibusdam religiosis fuit prohibitum ne fideiubeant pro aliquo sine licentia abbatis et conuentus vel maioris partis. hanc prohibitionem extendit cõcil. generale ad omnes religiosos. et phibet ne aliquis pecuniã mutuo accipiat vltra summã a caplo constitutã: alioquin nõ teneat cõuentus pro talibus respõdere: nisi pecunia illa in vtilitatẽ mõasterij sit cõuersa: et de hoc legitime cõstet. et qui cõtra hoc fecerit grauiori discipline subijciat. ¶ Nota q monachus nõ põt fideiubere/ vel mutuũ accipere sine licentia abbatis et conuentus.

gõnũ. s. ite tionis. sm Host. Jo. a.

Jtem generaliter tenetur ecclesia de his que ĩ vtilitatẽ eius sunt conuersa. Ber.

¶ Glo. se. ponit regulam de fideiussione clericoꝝ monachoꝝ et tres casus exceptos: in fine eqparat curialem.

h ¶ Fideiubeat. nec clericus/ nec monachus fideiubere ds. s. eo. ti. ca. j. et. xj. q. j. te quidẽ. nisi necessitas sit: et tunc tenet ex pietate subuenire alij lxxxvj. di. nõ satis. Sed pro ecclesijs suis possũt fideiubere: vt hic dicit. et in aut. de san. epis. s. alij autẽ. col. ix. Et h de lnia capli vel maioris ptis vt hic dicit: al's monachus nihil ageret: nisi ĩ vtilitatẽ monasterij pecunia fuerit cõuersa: qz tunc etiã perinde est ac si caplm obligaret. Jtẽ clerici iter se possũt fideiubere: cũ cõueniunt. C. de epis. ꝛ cle. oẽs. s. in hac. Jtem nec astrictus curie põt fideiubere. C. loca. curialis. Jo. ¶ Glosa seq. nõt. scdo soluit questionẽ. tertio arguit a contrario.

i ¶ In vtilitatẽ. Jsto bene notabile est q creditor probet in vtilitatẽ ecclesie credidisse. x. q. ij s. hoc ius. v. is creditor. † Sed nec tũc agetur ex illo cõtractu cum ille null⁹ sit: credẽdo monacho sine cõsensu capituli: sed agit actio ne de in rẽ verso: vt hic patet. ꝛ. ff. de in rẽ verso. l. j. ꝛ. l. si pro patre. A cõtrario sensu videtur q vsqz ad summã a capitulo cõstitutã nõ teneatur creditor probare in vtilitatẽ ecclesie processisse: ex eoqz de alia probare tenetur: vt hic dicit. Ber.

† Ubi de hoc. ꝛ de de po. ca. j. vbi vide sup. j. glo. dicebat h. na. illuz v. loqui qñ mutuũ recipit nõ pzelatus vel non cõstitutus ad hoc: secus si pzelatus vel ali⁹ cũ cõsensu conuentus: graue enim esset creditori sequi p latũ ad curiam itinerãtẽ pro negocijs ecclie ꝛ curiosum est sein quib⁹ pecunia expendatur. Joan. and.

k ¶ Grauiori. Sed etiã ad arbitriũ iudicis: cũ hic non sit certa pecunia statuta. s. de offi. dele. de causis.

Cum pro quo. ¶ Casus. Obligasti te p aliquo fideiussorio noie: querit vtrũ possis agere cõtra principalẽ debitorem: vt te liberet ab obligatione. Rñ. papa q si debitor diu cessauit in solutione debiti. vel si dissipare incipit bona sua: aut si condẽnatus fuisti/ recte agere poteris cõtra ipm vt te liberet a fideiussione. ¶ Nota q in tribus casibus põt fideiussor agere cõtra debitorem anteqz soluat. s. si debitor diu cessauit in solutione debiti: vel si dissipare incipit bona sua: aut si cõdẽnatus sit fideiussor. Ber.

¶ Glosa sequẽs tres casus littere repetit. alleg. cõcor. et addit quartum dicens q al'as ante solutionẽ non agit et dicit quare. In fine exponit istud diu.

l ¶ Si diu. Nota hic tres casus quibus fideiussor põt agere cõtra principalẽ debitorẽ vt eũ liberet a fideiussione. Prim⁹ est si diu stetit in obligatiõe. ff. man. l. luci⁹ titi⁹. Scdo si re⁹ incipit vergere ad inopiã. vt. l. luci⁹ titi⁹. et. C. mã. si p ea ↄtra quã. Terti⁹ si fideiussor condẽnat⁹ sit. vt in. l. si pro ea ↄtra quã. ꝛ istos tres casus habes h. Quartus est si hoc ab initio cõuenit. vt est. l. predicta. si p ea. ꝛ. ff. de fideiuss. fideiussor pro vẽditore. Et ita ĩ casibus ante solutionẽ põt agere fideiussor vt liberet. ar. ff. man. si mãdato. s. quotiẽs. et. ff. cõmodati. si certo loco. s. rẽ tibi dedi. al's nõ põt: qz et hoc ipm videt ei mãdatũ vt soluat ꝛ hoc pmisit: ꝛ sunt qsi duo mãdata vt se obliget/ ꝛ vt soluat: vnde ad vtrũqz tenet. ar. ff. de cõdi. inde. indebitã. et. s. de do. et cõtu. cũ dilecti. vbi duo intelligũtur mãdata. ff. de arbi. celsus. et qz intẽpestiue nõ debet reuocare beneficiũ suũ ne oino inutile fuisset: qz adiuuari nos beneficijs oportet: ꝛ nõ decipi. s. de cõmo. ca. vno. ff. eo. incõmodato. s. sicut: secus est in precario. s. de pca. ca. vlti. B. Et q dicit diu referendũ est ad arbitrium iudicis sicut illud celeriter. s. de locato et conduc. ca. potuit. B.

m ¶ Dissipare. Jn isto casu põt mulier petere dotem constãte matrimonio. C. de iur. do. l. vbi. ‡ al'as non põt. C. si cõstante ma. dos solu. fu. l. vna. Ber.

‡ Et. s. de pigno. ex lris. Jo. an.

 Ad hoc. Si q̃rūdā Odoard⁹

Cōtinuatio. Rubrica De solutionibus. Uisum est. s. de obligationibus que tollunt ex solutionib⁹. Nā solutione ei⁹ qḋ debet ois tollitur obligatio. institu. qui. mo. tol. obli. in prin. merito post rubricas precedētes subijcit ista de solutionib⁹. Ab. sic. De hac materia habetur de pe. dist. j. medicina. et dist. iiij. in tribus primis capitulis.

Glosa seq̃ns exponit. supplet. arg. ⁊ remittit. finis recitetur per questionē. alr. iij. cano. contrarium soluit.

i Suspensum. Ipso iure. ⁊ insup ecclesiā ipam reddere dʒ indēnē: si i aliq̄ ḡuata est. s. de re. ec. alie. si q̄s pbroꝝ. Et ē ar. optimū q si aliq̄s dilapidauerit eccl'iam: qʒ ls velit eā reddere indēnē nibilominus remouēdus est. De h dixi. s. de elec. qḋ sicut. i sl. Et sic ipo iure suspēsus ē ita ipo iure vr̄ restitut⁹: cū ecclesiam reddiderit indēnē. arg. lxxxj. di. si q̄ sunt. xvj. q. vij. si q̄s deinceps. ⁊ x. q. vj. nos sctōꝝ. Sʒ nō credo q ppt h sit restitut⁹: q̄ iā suspect⁹ ē: satisdatio nō: imutat maliuolū aīm tutoris. isti. d suspe. tu. §. nouissime. ⁊ ff. e. ti. suspect⁹. ⁊ l. seq. imo remouēd⁹ ē de facto si ad ministrationē nō dimisit. ff. de suspec. tu. suspectus. De hoc dixi. s. de of. deleg. venerabilis.

† Hoc non ꝯcedo lʒ sit hoc cōmissum supioris arbitrio cū nec pa pa sibi hoc reseruet. Jo. and.

Ad hoc. Casus. Dicit in hoc ca. q sicut filius debita patris cuius est heres tenet soluere: ita plarus debita antecessoris sui p vtilitate ecclesie ꝯtracta. Nota q filius tenet soluere debita pris ex cōtractu/ vel quasi: ex delicto non tenet nisi inq̄tū ad ipsum puenit. vt. C. ne de statu defunc. l. j. vt qdā dicūt. sm canones vero tenetur ex delicto in solidū. et hoc intellige de filio qui est heres. si enim hereditatem non haberet in nullo teneret. Itē nota q plat⁹ pdecessoris sui debita soluere tenetur si pro vtilitate ecclesie cōtracta fuerint.

a Filius. Hoc verum est si est heres.

Glo. seq. distinguit an fecerit heres inuētariū ⁊ an obligatio sit ex delicto vel contractu.

b Debita. Omnia: si non fecerit inuētariū: si fecit tūc nō tenetur nisi q̄tū vires hereditatis se extendunt. C. de iure delibe. scim⁹ iā duas. et hoc in debitis ex cōtractu descendentibus vel quasi: sʒ in debitis que ex delicto vel quasi pcedūt nō tenet: nisi q̄tū ad eū puenit. vel nisi cum defuncto lis fuerit cōtestata. C. ne ex delic. defunc. l. vna. Ala. sm canones tamē videtur q heres tenetur ex delicto defuncti. j. de sepul. c. vl. ⁊ j. de rap. in litteris. L.

De Solutionibus.

A lex. iij. de cano. ⁊ cap'lo morisi.

Successor in beneficio tenetur soluere debita pdecessoris p necessitate eccl'ie ꝯtracta. Cap. j.

Ad hoc in aposto lice: et. j. Sicut fili⁹ [a] debita [b] patris soluere tenetur: ita prelatus sui pdecessoris [c] p ecclesie necessitate [d] contracta.

Gregorius. ix.

Si prelat⁹ obligat ecclesiam pro alienis debitis: est suspēsus ipso facto ab administratiōe spiritualium ⁊ temporaliū: et ecclesia non tenetur. Capitulum. ij.

Si quorūdam: ⁊. j. Firmiter inhibemus: ne q̄s presumat ecclesiam sibi cōmissam p alienis grauare [e] debitis: aut litteras [f] alicui seu sigilla [g] concedere/ quibus possent ecclesie obligari. Decernentes si secus fuerit attētatum: ad solutionem taliū debitorū ecclesias nō teneri [h]. Si quis autem cōtra premissa de cetero venire presumpserit: ab administratiōe spiritualium et temporaliū nouerit se suspensum [i]. Idem de cano. et. j. canonico tullen.

Si cleric⁹ nō habeat vnde satisfaciat suis creditorib⁹ nō debet excōicari: nec aliter molestari: pstabit tn̄ cautionē saltē iuratoriā de soluendo cū venerit ad pinguiorē fortunā. Caplm. iij.

Odoardus clericus proposuit: q cū. P. clericus. D. laicus et quidam alij ipm corā officiali [k] archidyaconi remen. super quibusdam debitis conuenissent: idem in eum recognoscētem [l] hmōi debita sed ppter rerū inopiā soluere nō valētē [m] /excōicationis sniam pmulgauit: ⁊. j. Mādam⁹ quaten⁹ si cōstiterit q pdict⁹. O. in totū vel p pte nō possit soluere debita supradicta sniam ipsam sine difficultate q̄libet relaxetis: recepta pri⁹ ab eo idonea [n] cautōe: vt si ad pinguiorem [o] fortunam deuenerit/ debita predicta persoluat. Idem.

Conquerens se indebite soluisse hoc pbare debet: nisi in casu hic posito. Capitulū. iiij.

Odoardus. De bitor q nō est soluēdo excōicat⁹ q̄ non soluit: absoluit cū cautiōe de soluēdo/ cū ad pigui orē fortunaʒ puenerit. h. d. Et ē casus singularis iudicio Panormitani cū nullā faciat mētionē iste text⁹ de cessione bonoꝝ: lʒ glo. ⁊ doc. aliter sentiāt. Et diuiditur i duas ptes. Nā primo ponit q̄relā ipetrantis. Secundo dat iudices ibi: mādam⁹. Ab.

Sūmariū

Diuisio.

Casus. Odoardus cleric⁹ obligat⁹ erat. P. clerico. ⁊. D. laico: ⁊ quibusdā alijs i q̄dā q̄titate pecunie: ipi puenert ipm odoardū corā officiali archid. remen. ipe ꝯfessus fuit debita illa: sʒ ppter inopiā soluere nō valebat: officialis nihilominus excōicauit eundē: ppter qḋ cōquest⁹ fuit dño pa. mādat pa. q̄busdā q si ꝯstiterit: q idē. O. non possit soluere debita pdicta in totū/ vel in partē: sniam ipam debeant relaxare sine aliq̄ difficultate: recepta pri⁹ ab eo idonea cautōe: q si ad meliorē statū puenerit: debita ipsa psoluat. Nota q qui soluere vel satisfacere non potest: nō excōicandus est/ sed prestet idoneam cautionem q soluat q̄cito poterit. Ber.

† Als sine nō: ⁊ sic in lege est duplex lr̄a et color habʒ nō. ⁊ ho. ponit sine nō: dicit Uin. q interest creditoris recognosci debitum vt illo negante pbet habens testes paratos qḋ post tpa ꝑbarenō posset: ⁊ idem Phi. ⁊ ab. ⁊ fuit dictū Pla. et sic i littera nō pcedit nolente creditore ⁊ sine nō eo volente. Jo. an.

c Predecessoris. Est enim quasi heres ipsius. xxiij. q. viij. conuenior. xij. q. ij. ca. vlti. † Ala.

† Ubi plene de hoc. ⁊ xij. q. ij. eps qui filios. Jo. and.

Necessitate. Als non tenet ecclesia. x. q. ij. hoc ius. §. et is creditor. ⁊. s. ti. pri. qḋ q̄busdā. et. s. de deposito. grauis. Et sic successor ad id tenetur qḋ predecessor facere debuit. ‡ xij. q. v. quia Jo. ⁊ xvj. q. vj. illud. Ber.

‡ Cum esset ctu ⁊ nomie ecclesie. sm Ala. Jo. a.

Si quorūdam. Tria facit. Primo phibet. Scdo decernit. Tertio penā imponit. Scda ibi: decernentes. Tertia ibi: si q̄s. Ab. sic. Casus. Quidā prelati ecclesiarū obligabāt ecclesiā suā p debitis alienis. cōcedebāt etiā lr̄as vel sigilla vt pecuniā reciperēt cū sigillis ipoꝝ platoꝝ. Precipit pa. q de cetero ista non fiāt: decernēs ecclesias nō teneri si secus fuerit attētatum ad solutionē taliū debitoꝝ. et si aliq̄s platus cōtra hoc venire presumpserit ab administratione tēporaliū ⁊ spūalium nouerit se suspensum.

Nota q ex ꝯtractu prelati nō tenetur ecclesia nisi ꝯsum sit in vtilitatem ipsius. Itē prelatus qui obligat ecclesiā pro alienis debitis suspēsus est ipo facto ab administratiōe spūaliū ⁊ tpaliū. Ber.

e Grauare. Mutuum accipiendo et alij tradendo: vel pro contrahente fideiubendo vltra. c. penul. s. titu. j.

f Litteras. Per quas cōcedūt prelati q aliquis possit recipere pecuniam mutuo nomine suo et ecclesie sue. Uel tradunt sigilla vt inde sigilletur instrumentum sicut creditor voluerit dictare. Uel dic litteras seu sigilla. i. litteras sigillatas.

Glo. seq. ar. alle. v. iura. et vnam decre. in contrarium. scdo obijcit querendo et soluit.

g Sigilla. Ar. q litteris prelatoꝝ credatur. s. de proba. post cessionē. ⁊ xj. q. iij. cure. ⁊. s. de fi. instru. c. ij. ⁊. s. de cleri. peregri. ca. j. et sigillo ecclesie credit. lxxiij. dist. in nomie patris. in fi. Argu. cōtra. s. de proba. quoniā cōtra. Sed quare dicit hic pro alienis cum hic creditor intelligat ⁊c. x. q. ij. §. hoc ius. ✠. ⁊ is creditor. ⁊. s. ti. proxi. qḋ quibusdā. ⁊. s. de deposi. grauis. ⁊ sic nec nomine suo/ nec nomine alieno tenetur ecclesia. Ad factū referas hoc quia sic fatigaretur ecclesia de facto et non de iure. Ber.

h Teneri. Nisi quatenus versum est in vtilitatem ecclesie. s. titu. proxi. quod quibusdam.

k Officiali. Officialis dicitur ille cui episcopus vices suas committit. s. de insti. ex frequētibus querimonijs. B.

l Recognoscētē. i. ꝯfitētē dbita. Qui ei cedit bōis aīq̄ recog̃scat debitū vel aīq̄ ꝯdēnet: aut i iure ꝯfiteat debitū: audiri nō debʒ. ff. de cessi. bo. l. pe. qḋ ē verū si placet creditori: al's statim pbabit debitū suū sm q illa lex pōt legi cū nō ⁊ sine nō: vt ibi notatū est.

Glo. se. reci. p obiec. q snia tenere nō debuerit ⁊ soluit.

m Nō valētē. Et iō ianis ē actio quā iopia debitoris excludit. ff. de dolo. nā is. ⁊. s. de resti. spo. oli. q̄ q̄ nihil hʒ nihil dare pt. vt. j. q. vij. daibertū. ⁊ ei⁹ piculo nihil ē. ff. de fur. itaq̄ fullo. i pn. vn̄ videt q nō tenuit excōicatio: sʒ debuit cū expectare quousq̄ soluere posset. ar. decre. pdicte oli: ⁊ ipossibile pceptū non obligat. ff. q̄ sen. sine ap. resci. l. paul⁹. ⁊ ipossibiliū nulla ē obligatio. ff. de re. iur. ipossibiliū. sʒ hic tenuit snia forte ppter dubiū q̄ nō plene ꝯstabat an i totū vl̄ i pte posset soluere: ⁊ iō cū de h ꝯstiterit relaxat: vt h dr̄. sʒ si cert⁹ esset iudex q̄ nihil soluere posset: vel si cessisset bonis: snia nō tenuisset: vel tenuisset iiusta tn̄ fuit: ⁊ iō sine difficultate dʒ absolui ⁊ iudex tenet sibi ad interesse. j. de sen. excō. sacro. hoc tutius est.

† Post. q indistincte hoc casu intelligit idonea iuratoria: quia ex q bonis cedit notū est q alia ꝯsta re non pōt faciat ergo qḋ pōt. xxij q. iiij. faciat. Jo. andree.

n Idonea. Et ita videt q pignora vel fideiussores. ff. man. si mādato. §. vlti. sic. s. de pig. cū cōstet: ⁊ hoc intelligo si pōt: al's prestet quam poterit. s. iuratoriā. j. de do. post di. re. per tuas. vbi de hoc et. j. de verbo. sig. ex parte. vbi de hoc.

Glo. se. notat q cessio nō liberat ⁊c. i fi. sigt ꝯriū et soluit dupl'r.

o Ad pinguiorem. Et ita patet q lʒ quis cedat bonis: nō iō liberat⁹ est: sed obligatio remanet inefficax ppter inopiam: sed in hoc prodest ei q nō detruditur in carcerem. C. qui bo. ce. pos. l. j. sʒ si postea perueniat ad pinguiorē fortunā (vt hic dicit) soluere debet. ff. de ces. bo. is qui. sed non in totum nisi inq̄tum facere potest: vt dr̄ i illa. l. is q̄. habita rōne ne egeat: q̄ nō est fraudād⁹ alimētis quotidianis. ff. e. q̄ bonis. isti. de ac. §. vlti. ⁊ ff. de re. iur. i pdēnatio

ne. Sz ɔtra videt. s. de fideiuſ. ɔuenit. vbi de redditib⁹ eccľe ſatiſſit creditorib⁹: quare nō hic eo modo? Forte qꝛ pluri erāt ideo redditus aſſignātur creditorib⁹: dignū eſt enī vt male meriti egeſtate laborent. ff. depoſiti. bona fides. ⁊. lxxxvj. di. nō ſatis. vel hic non fuit actū ad hoc. lxxxvj. diſt. non ſatis. ante medium.

C. de nō nu. pecu. auť. cōtra qui propriā. vt in auť. de tri. ⁊ ſemiſ. §. illud quoqꝫ. colla. iij. Item cum eſt preſumptio contra reū transfertur probatio in ipſum. C. de proba. ſiue poſſidetis. ¶ De hac materia dictum eſt. s. vt ec. bene. vt noſtrum.

Diuiſio. Is qui. Primo ponitur dictū. ſecūdo exceptiō. ſcđa ibi: niſi. Ab. ¶ Caſus. Aliquis credens ſe teneri alicui creditori ſoluit ei pecuniā: videns poſtea ꝙ ei non tenebatur: quia plene ſatiſfecerat ei: repetebat pecuniā indebite ſolutā. querit quis debeat ꝓbare ꝙ indebita fuerit illa pecunia? Rñdeť ꝙ ille qui dicit ꝙ indebite ſit ſoluta debet hoc ꝓbare: niſi ille negaret ſolutionē ſibi factā: tūc ſi ei probeť ſolutionem factam: ipſe qui cōuenitur debet probare ꝙ pecuniam debitam recepiſſet. ¶ Nota ꝙ qui repetit indebitū ſolutū: illud debet probare. Itē qui negat ſolutionē ſibi factā ſi de hoc ɔueniať in eū trāſfert onus probādi ꝙ debitā pecuniā recepit. Ber.
¶ Gloſa ſequens diſtinguit quadruplex indebitum.

a Is qui cōqueriť indebitā[a] pecuniā ſe ſoluiſſe probare
b tenetur[b] ꝙ indebite ſit ſoluta.
¶ Niſi eius aduerſari⁹ ſolutionē
c inficiās exinde cōuincatur[c]: tūc enim diffitenti onus incūbit pro
d bandi[d] ꝙ debitum recepiſſet.

De Donationibus.

Grego. A. patricio gallorum.
¶ Pōt intelligi duob⁹ modis ⁊ ſm primū intellectū. h. d. Liberalis in donando exiſtimat ſe debere qđ donat. Vel ſic ſm alium intellectū. Promittentes aliqd donare illud tanqꝫ debitum adimplere tenētur. Capľm. j.

e Prudentes[e]: et. j. Hāc ſibi quodā modo nobilitas legem īponit: vt
f debere[f] ſe quod ſpōte tribuit exiſtimet. ¶ Et niſi in bñficijs ſuis
g creuerit[g]: nihil ſe pſtitiſſe putet.

Alexā. iij. pariſieñ. epiſcopo.
¶ Nō valet donatio quam facit prelatus inconſulto capitulo ⁊ in dānum eccľe. Capľm. ij.

Fraternitatē tuā credim⁹ nō latere: ꝙ cū eṗs et qlibet ṗlat⁹ eccľiaſticarū rerū ſit ꝓ
h curator[h] ⁊ non dñs: ɔditionē eccleſie meliorare pōt: facere vero
i k deteriorē[i] nō dꝫ[k]. ¶ Accepimus
l aūt ꝙ ṗdeceſſor tu⁹ graues[l] donatiōes in reb⁹ eṗat⁹ fecit in detrimētū eccľie/ ſuis canonicis in
m cōſultis[m]. ¶ Unde qm̄ donationes hmōi de iure non tenent: in
n dulgemus[n] tibi vt liceat donationes hmōi tam a clericis qꝫ a laicis legitime reuocare.

Idem vigor. epiſcopo.
¶ In cōſiderādo an valeat donatio facta p ṗlatū debet attēdi quātitas rei donate: ⁊ loci ɔſuetudo. h. d. inherendo lře. Cap. iij.

¶ Rub. De donationibus. ¶ Supra viſum eſt de cōtractibus non gratuitis: reſtabat videre de gratuitis: merito ſubijciť hec rubrica de donationib⁹. Ab. ¶ De hac materia habetur. lxxxvj. di. nō ſatis. ⁊ in alijs. c. ibidem. xvj. q. iij. placuit. ⁊. q. vj. illud. ⁊. q. j. poſſeſſiones. xij. q. ij. eccleſiaſticis. ſi quis bonoꝝ. religioſum. — Cōtinuatio.

Prudentes. Duo ſunt dicta q̄ patent. Scđm ibi: et niſi. Ab. ¶ Caſus. Si nobilis homo ſpōte donet aliquid alicui: eſtimare debet ſe ad hoc teneri: ⁊ hāc legē ſibi debet imponere: ⁊ niſi ampli⁹ fecerit ⁊ creuerit in beneficio: nil credat feciſſe. ¶ Not. ꝙ ſi aliquis nobilis tribuit: tāqꝫ debitum peti pōt. Itē parum eſt dare: niſi datū augeať. Itē apud mentes nobiliuꝫ ſemiplenū donū videtur quod ſine adiectione relinquitur. Ber. — Diuiſiō.

a ¶ Indebitā. Nota ꝙ indebitū aliud diciť iure ciuili tm̄: ⁊ aliud iure naturali tm̄: aliđ iure naturali ⁊ ciuili. Qui ſoluit indebitū iure ciuili tm̄ p ignorantiā facti repetere pōt illud: quale eſt id ꝙ pōt retineri p. l. fal. C. de iur. et fac. igno. cū qs. ⁊. C. ad. l. fal. error. qꝛ credebat ſe pl⁹ hr̄e ī hereditate qꝫ haberet. ſed ſi p ignorātiā iuris nō repetit: vt in legib⁹ ṗdic. fallit cū pſona facit locū repetitiōi. ff. ad vell. l. qꝫuis. §. īterdū. ⁊ de cō. inde. l. īterdū. C. ſi aduerſ⁹ vē. l. fi. Indebitū iure naturali tm̄ vt eſt illud quo per cyrographū obligamur ſpe future numeratiōis q̄ tale indebitū ſoluit repetit vt hic. ⁊. j. q. iiij. §. notandū. vbi de hoc. ⁊ ff. de ꝓba. cū de indebito. j. rñ. vnde ſumpta fuit hec decre. ⁊. ff. de cōdi. inde. īdebitā. ⁊. ff. de ɔſti. pecu. ꝙ ſi marit⁹. §. j. ⁊ īſti. qb⁹ mo. re cōtra. ob. is quoqꝫ. Et hoc veꝝ eſt añ bieñiū nō poſt: qꝛ tūc etiā poſſet peti cū effectu. vt īſti. de lřaꝝ ob. in fi. C. de nō nu. pecu. l. j. §. ī cōtractib⁹. in ṗn. Solutū vero īdebitū vtroqꝫ iure q̄cūqꝫ ignorātia repetiť. vt. C. de cōdi. inde. l. j. Qđ dictū eſt hic ⁊ ī ṗcedēti mēbro: fallit ī caſib⁹ q̄s habem⁹. īſti. de obli. q̄ ex ɔ̄. na. §. ex q̄buſdā. ⁊ ī tex. ⁊ ī glo. ibi ſignata. Si ſciēs ſe nō debere ſoluit nō repetit: qꝛ donare videť. ff. de cōdi. inde. l. j. ⁊. ff. de reg. iu. cui⁹ p errorē. Aliud vō dꝛ īdebitū p exceptionē ſed debitū iure naturali ſiue ciuili ſiue vtroqꝫ hec exceptio aut eſt tpalis aut ppetua: ſi eſt tpalis ceſſat repetitio. ff. de cōdi. idc. qđ ī diē. ⁊. l. nā ⁊ ſi marit⁹. ⁊. l. nā ſi cū moriar. Si vō exceptio ppetua eſt diſtinguiť: aut eſt fauorabilis aut odioſa. Si eſt fauorabilis p errorē ſolutū repetit. C. ad vell. qꝫuis. ⁊. ff. de ɔdi. īde. q̄ exceptionē. Si eſt odioſa vt macedoniana q̄ dať ī odiū creditoris: ſolutū nō repetiť: ſiue ignorātia iurꝭ vel facti. ff. de ɔdi. inde. q̄ exceptionē. et. l. ſi ꝑis q̄. Aliud eſt indebitū ad iuris rigorē ſeruādū: hoc ſciēs ſi ſoluit nō repetit. ff. de ɔdi. inde. iudex. ⁊. l. iulianus. qꝛ ſnīa de iure ciuili eſt: ideo ea q̄ iuris naturalis ſunt tollere non pōt: quare ſi ſoluat non repetit. vt. l. iulian⁹. Si vō incertū ſit an exceptio ſit tpalis an ppetua: ꝓcedať ac ſi eſſet ppetua. ff. de ɔdi. inde. ſufficit. Ciuilis tm̄ diciť obligatio: qñ ſpe future nūeratiōis me cirographo obligaui. inſti. de litterarū ob. in ṗn. Naturalis tm̄ que re ipſa tolliť vt puta numeratione pecunie ⁊ iuſto pacto ⁊ iuramēto tolliť: ſicut et numeratione pecunie. ff. de ſol. ſtichū. §. naturalis. Ber.

Indebitū eſt triplex ſcꝫ iure ciuili tm̄: iure naturali tm̄. et vtroqꝫ.
Indebitū p exceptionem.
Indebitū ad iurꝭ rigorē ſeruandum.
Obligatio ciuilis.
Obligatō naturalis.

b ¶ Probare teneť. Qꝛ pſumiť eū debitū ſoluiſſe niſi ꝓbet cōtrariū: quia nō eſt veriſiľe ꝙ aliquis diligēs pecuniā ſuā iactet. ff. de ꝓba. cū de īdebito. j. rñ. Et hoc ītelligo de eo q̄ maior eſt. xxv. an. ſec⁹ in priuilegiatis perſōis: puta pupillus/ ſiue minor: mulier/ miles/ agricultor: et ſimplicitate gaudens: ille enī perſone nō teneñť probare pecuniā indebitā: ſed ille qui recipit debet ꝓbare pecuniā debitā fuiſſe. ff. de ꝓba. cū de indebito. §. ſi autem.
c ¶ Conuincatur. Legitimis probationib⁹. † vt. ff. de proba. cū de indebito. §. ſi autem. in prin.
d ¶ On⁹ incūbit probādi. No. ꝙ on⁹ ꝓbādi reo incūbit ꝓpter ſuū delictū īficiatiōis: ſic ēt actio legꝭ aqlie: ꝓpť īficiationē creſcit ī duplū. ff. ad. l. aql. īde nerati⁹. §. hec actio. ⁊ alib: p[illegible]niť inficiator.

Suū iactare nemo preſumitur.
† Secus ei ſi ꝓbet hoc p iuſiurandum ſibi delatū. ff. de iureiur. eū q̄. ſm Uin. Jo. andree.

¶ Prudentes. Pone caſum ī h̄ ca. p decre. quā habes. j. de ɔſe. eccle. vel alta. cū ſicut
f ¶ Ut debere. Uñ dixit dñs: beati⁹ eſt dare qꝫ accipe. xvj. q. j. predicator. et. j. de cele. miſ. cū marthe. vnde marcialis coquus reprehendebat quēdā qui tota die diſcurrebat per hoſpitia alioꝝ. Sceuola tu comedis apđ oēs: null⁹ apđ te. Alterius ſiccas pocula nemo tua. Aut tu redde vices: aut deſine velle vocari. Dedecus eſt ſemper ſumere nilqꝫ dare. Uin.
g ¶ Creuerit. Saltē per boñā volūtatē: qꝛ hilarē datorem diligit de⁹: ⁊ q̄ dat ꝓpter pſentē pudorē: ⁊ rē ⁊ meritū perdit. † xxiij. q. vj. §. ex his omnibus. ‡ T. vnde verſus. Da facie leta: ſine leticia faciei. Si dederis: perdis rem meritūqꝫ rei.

Accipere ſemper ⁊ nihil dare turpe eſt.
† Et q̄ penitet elemoſine illi⁹ penitentie agat pnīaꝫ xvj. q. iiij. ſūt q̄ opes. Jo. and.
‡ Antiqui hicet de ſymo. ⁊ ſi queſtiones dabāt verſus In poſcēte nouē ſex in donante notanda.

Fraternitatem. Tres ſunt ptes. In pria poniť exordium. In ſecūda narratio ibi: accepimus. In tertia concluſio ibi: vnde. Ab. ¶ Caſus. Eṗs papieñ. ṗdeceſſor iſti⁹: graues fecit donationes: de reb⁹ eṗat⁹ in detrimētū eccľie inconſultis canonicis ſuis: petebat iſte ſucceſſor a pa. vt poſſet eas reuocare: reſcribit ei pa. dicens ꝙ eṗs ⁊ quilibet ṗlat⁹ eccľie ꝓcurator eſt et non dñs: ⁊ iō ɔditionē eccľie meliorē facere pōt: deteriorē vero facere nō dꝫ. vnde donatiōes ille de iure nō tenēt. q̄re indulget vt donatiōes illas/ tam a clericis/ qꝫ a laicis debeat reuocare. ¶ Nota ꝙ ṗlat⁹ nō eſt dñs: ſed ꝓcurator rerū eccľie. Itē cōditionem eccľie meliorare poteſt: deteriorare non. Item donatio epiſcopi facta ſine conſenſu capituli non valet. Ber.
h ¶ Procurator. Prelatus enī eccľie ꝓcurator eſt nō dñs. xij. q. j. ca. vlti. ⁊. q. ij. ſine exceptione. ⁊. x. q. ij. caſellas.
i ¶ Deteriorē. Sic. s. de in integ. reſt. c. j. ſi. ff. ꝓ emp. qui fundum. §. ſi tua. ⁊. ff. de procu. ignorantis.
¶ Gloſa ſequens recitetur per obiectionem.
k ¶ Nō debet. In faciēdo ſed omittēdo tñ pōt. xvj. q. iij. placuit. ⁊ s. de preſcrip. ca. j. in faciēdo etiam modice: nā modicū donare poteſt ſi eſt conſuetudo. j. ca. ꝓxi. ⁊ in hoc differt a procuratore. qꝛ ꝓcurator nil donare poteſt: etiā generaliſſimā habens adminiſtrationem. ff. de procura. procurator tutorum. Ala.
¶ Gloſa ſeqñs querit ar. pro ⁊ ſoluit. ⁊ alle. cōtrariū.
l ¶ Graues. Ergo a ɔ̄trio ſenſu ſi nō ſunt graues nō reuocanť: qđ verū eſt. j. ca. ꝓxi. T. Sed qđ ſi p minutas vel paruas donationes eccľiam ledat vel modicū excedat? Videť ꝙ totū debeat reuocari. ff. de iure pa. ſi libert⁹. §. ſi q̄s plures. imo qđ vltra licitū eſt reuocatur. arg. C. de dona. ſi q̄s argētū. §. in ſeruis autē. xij. q. ij. ſi q̄s de ſeruis. imo videť ꝙ nō ſit attendenda coaceruatio: ſed ſingularis quātitas. ar. ff. de iuriſdi. oīm iud. ſi idē. Ar. cōtra. ff. de appel. ſi q̄s ſeparatim. §. ſi q̄s cū vna. ff. de pac. ſi plures. Lau.
m ¶ Inconſultis. Maxie cū nec eoꝝ ɔcilio pōt facere donationē dānoſam eccľie. x. q. ij. h̄ ius. §. q̄ res. xij. q. ij. ſine exceptiōe. T.
¶ Gloſa ſequēs reci. per obiectionem.
n ¶ Indulgem⁹. i. indultū eſſe oſtendimus: quia de iure cōi hoc

Cauſa. fides. mod⁹. ⁊ loc⁹. et penuria. tempus. Etas. debilitas. cū ɔditione petentis. Mens hylaris. feſtina manus ſit: ſitqꝫ facetas. Dulcior affatus diſcretio dālis ⁊ ordo. Jo. an.

facere poterat. vt. xxxv. q. ix. qd qs cōmisit. s. de reb. eccle. non alie. si qs pbrorum. et s. de precar. c. ij. Similē indulgentiā habes. s. de iureiuran. et si xps. in fi. et s. de vsu pal. ex tuarum. Ber.

Sūmariū

Ceterū. ¶ Prelat⁹ modicā rē eccl'ie donare pōt vbi hoc habet ɔsuetudo: ita cōiter summat: sȝ hec sūmatio multū restringit lr̄am. Ab. sic.

Diuisio.

Et potest dici q̄ p̄mo ponit factū ex quo tacita resultat q̄stio. In scd̄a respōsio ibi: date rei. Imola. ¶ Casus. Abbas fecit donationē cum p̄ore et quibusdā de cōuētu vel sol⁹ abbas. postea pars ɔuēt⁹ reclamat et ɔtradicit. querit qd iuris sit: Rn̄det q̄ q̄titas rei donate et cōsuetudo loci debet ɔsiderari i tali donatiōe. ita tn̄ q̄ cōsuetudo non sit ɔ canones. et s̄m hoc donū ratum debet esse vel irritū. ¶ Nota q̄ ɔsuetudo in donatiōib⁹ debet obseruari. Itē q̄titas rei facit donū licitū vel illicitū. B.

a ¶ Consuetudo. xj. di. in his. et. c. catholica. s. de his q̄ fi. a p̄la. si. con. ca. ea noscit. et. ix. q. iij. cōquestus. que tn̄ nō sit canonibus inimica: vt hic dicit. et s. de re iudi. cum causa. xij. disti. scit sancta. et. ff. de sepulch. vio. l. iij. §. diuus.

¶ Glosa sequens obijcit et dupliciter soluit. prima fuit Ala. scd̄a Lau.

Abbas an possit donare.

b ¶ Ratum. Et ita videt q̄ abbas possit facere donationē. Sed ɔ vr̄ quia nihil hȝ ergo nihil dare pōt. j. q. vij. dayberti. liiij. di. abbati. et. xij. q. ij. q̄squis. et. j. de iure pa. q̄ autem. in fi. et. j. de sta. mo. cū ad monasteriū. i fi. Itē ꝓcurator est nō dn̄s. xij. q. j. si priuatū: ergo donare nō pōt. C. de admi. tu. nō oi. † et s. ti. pxi. Dicit Ala. q̄ istud pōt intelligi de paupeꝝ erogatiōe quā pōt facere quilibet p̄latus ecclesie: ita tamē q̄ nō ꝓroget ad nimiā q̄titatē vt hic innuit. ar. lxxxv. dist. nō satis. ff. de of. ꝓcōsul. solēt. §. vl. ɔsiderata ɔsuctudie et facultate ecclesie. j. de cēsi. cū ap'ls. i fi. Uel etiā pōt itelligi de ꝟa donatiōe quā potest facere p̄lat⁹ ‡ si cōsuetudo loci habet hoc: nā ɔsuetudo loci dat iurisdictionē et liberiorē tribuit administrationē. ff. qd vi aut clam. ꝓhibere. §. nō tm̄. et s. de his q̄ fi. a p̄la. sine cōsen. ca. ea noscit. ita tamen vt ecclesia enormiter non grauetur. s. ca. proxi. Ber.

† Tutor nō oi titulo alienat res pupilli sed administrationis tm̄ cā. Jo. and.

‡ De mōacho not. xū. q. j. nō dicatis. et. xvj. q. j. alia. et vide in cle. de vi. et ho. cle. qm̄. ꝟsi. ceteri. i. j. glo. Jo. an.

Ceterū si abbatē donationē cū priore et q̄busdā de ɔuētu: vel solū abbatē facere cōtigerit: et postea ɔuētus pars reclamauerit. ¶ Date rei quantitas: et illi⁹ terre ɔsuetudoᵃ (q̄ tn̄ sacris canonib⁹ nō obuiet) est diligēti⁹ attēdēda: et s̄m hoc est donū ratumᵇ vel irritū iudicādum.

Idem abbati sancti alberti.

¶ Ecclesia non vacās in beneficiū ɔcedi nō pōt sed in ꝓprietatē sic: de auctoritate tamen epi et sine p̄iudicio prelati. Capl'm. iiij

Consultatiōib⁹: et. j. ¶ Donationes vero vel concessiones ecclesiarum si que fiāt priuatis personis: viuentibusᶜ illis qui ipsas ecclesias possidēt: nullius debent esse momenti. ¶ Si religiosis fiant locis ab episcopo vel eius auctoritateᵈ rate debēt haberi. ¶ Ita q̄ persone que iam dictas ecclesias possident sine ipsorū assensu: eis in vita sua non debeant spoliariᵉ.

Innocenti⁹. iij. episcopo florēn.

¶ Non obstāte iuramēto de nō infeudādo de nouo p̄lat⁹ itegrare pōt feudum si appareat vasallū i mēsura fuisse deceptū. Ca. x.

Per tuas lr̄as ꝓponere ꝓcurasti: q̄ cum q̄dā nobiles florētini tēpore scismatis episcopū florē. i domo sua tenuerūt: idem ep̄s sedata scismatis tēpestate de mādato alex. pape quattuor modios terre in feudū concessitᶠ eisdem: et successor ipsius (prout est morisᵍ) de certoʰ feudo prefatos nobiles iuestiuit: verum cum ipi assignatā terrā mēsurari fecissent: nō nisi duos modios inuenerūtⁱ: feudū integraricū instantia postulantes: super quo dubitas eo q̄ nō sunt i possessioneᵏ ipsi⁹: ne de nouoˡ videaris illud conferre et. j. ¶ Nos igit attēdentes q̄ ecclesia in actibus suis fraudēᵐ nō debet aliquā adhibere: respondem⁹ q̄ feudū ipȝ secure poteris integrareⁿ: cū terra illa quattuor modioruȝ ipsis fuerit assignataᵒ.

Idem. R. de burg. et. G. berbur. abbatibus.

¶ In donationibus plenissima fit interpretatio: et ob hoc clausula onerosa post multas donationes apposita proximam donationem tantum respicit. h. d. et est casus singularis. Ca. vj.

Cum dilecti filij abbas et monachi de melios ꝓposuerint coram nobis: q̄ nobilis vir Alanus quasdā terras a p̄re ipsius eorū ecclesie in elemosinā

dedit i feudū predictis nobilibus quattuor modios terre. et successor ipsi⁹ prefatos nobiles de certo feudo inuestiuit: sed cū ipsi terrā illā mēsurari fecissent: nō iuenerūt nisi duos modios. vnde petebant feudū illud sibi reintegrari: dubitabat ep̄s an posset cum non essent in possessione illi⁹ ne de nouo videretur cōferre. Cōsult⁹ papa rn̄. q̄ ecclesia in actibus suis nō debet fraudem adhibere vel dolū: vnde secure poterit feudū integrare cum terra quattuor modiorū illis fuerit assignata. ¶ Nota q̄ episcop⁹ ratiōe seruitij ꝑsone sue prestiti pōt rem ecclesie infeudare. Item ex inuestitura nā ciscit quis possessionem. Itē ecclesia in factis suis nō debet fraudem vl' dolū adhibere. Itē beneficiū ꝓmissum reintegrari dȝ nō minui. Ber.

f ¶ Concessit. Sicut et papa quādoq̧ concedit priuilegiū ob gratiā prestiti obsequij. xxv. q. j. c. vlti. circa fi. Ber.

g ¶ Moris. Et etiam iuris vt in cōstitutiōe Federici. imperialē. §. preterea.

h ¶ De certo. i. d illa terra mēsurata. vt. j. dic. B

¶ Glosa seq̄ns distiguit an quis decipiat in q̄titate rei aut in q̄titate precij.

i ¶ Inuenerunt. Not. q̄ vbi quis decipitur in q̄titate rei agit ad supplementum: etiam si deceptio fuerit circa dimidiam rei: qd verū est: nisi fuisset terminus appositus ad mensurandum rem illā: quia tūc vltra terminū nō audiretur: et nisi qui rē acceperit renunciauerit de q̄titate ff. de cōtrahē. emp. qui fundum: secus si decipiatur in precio: quia toleratur. † vsq̧ ad dimidiā iusti precij. s. de emp. et vendi. cū dilecti. et ca. cū causa. C. de rescin. ven. l. ij.

† De iure cōi. ꝑ restitutiōis bn̄ficiū etiam eo casu consuli possȝ s̄ȝ Phi. de resti. i integ. ca. j. Jo. an.

k ¶ In possessione. Ergo nō adipiscitur quis possessionē ex inuestitura. s. de his que fi. a ma. par. ca. ex ore.

¶ Glosa sequens reci. per obiectionem.

l ¶ De nouo. Quia forte iurauerat nō infeudare de nouo: sed hoc non obstaret. s. de feu. ex parte. et. j. de censi. cū venerabilis: quia nō dicit nouū quod ab alio fuit factū. Itē alia rōne: quia licite potuit ꝑficere donationē licet eā nō potuerit inchoare. j. de iudeis. consuluit. et. ff. de noui ope. nū. l. j. §. opus nouū. ff. de dona. iter vi. et vxo. si donate. §. si spōsus. nihil enī nunc dat: sed datū declarat: vt ibi dicitur. ff. de te. heredes palam. §. j. Itē quia multa permittūtur fieri ex prioris actus cōsequentia. C. ad vell'. si mulier ‡ et. ff. de mino. l. iij. §. scio. qr de mādato pape hoc factū fuit in prin.

Donationem p̄t ꝑficere q̄ illam nō potuit ichoare.

‡ Si mulieri suscipienti alienam obligationē succurritur. per velleianū. creditori in ꝑstinū debitorē restituitur actio. Joan. and.

m ¶ Fraudē. Sic. xx. q. iij. cōstituit. et s. de his q̄ vi metusue cā fi. cū dilecti. ar. nec eccl'ia debet alicui inijcere laqueū. xxvij. q. j. viduis.

n ¶ Integrare. Si. s. de so. c. j. et s. de p̄bē. vacāte. et. c. cū cām. qr adiuuare bn̄ficijs nos oportet nō decipi. s. de cōmo. c. vno. et. ff. eo. i cōmodato. §. sicut. in fi. si. xxv. q. ij. quecūq̧.

o ¶ Assignata. Licet non tanta inuenta. Ber.

Consultationibus. ¶ Potest diuidi: qr distinguit duo mēbra. scd̄m ibi: si religiosis. qd determinat in ver. ita q̄. vel s̄m Jo. and. In prima ponitur consultatio decisa. In secunda distinguens responsio ibi: donationes. Imola. ¶ Casus. Aliquis patronus vel prelatus cōcessit ecclesiā alicui clerico viuente rectore illius ecclesie. querit an talis cōcessio valeat: Rn̄det q̄ nullius est momenti. si autē ɔcessio fiat religiosis locis ab episcopo/vel ipius auctoritate tenet. sed persona que ecclesiā tenet sine assensu ipsius remoueri nō debet. ¶ Nota q̄ ecclesia nō vacās priuate ꝑsone concedi nō potest. Itē ecclesia cōcedi potest locis religiosis viuētib⁹ ꝑsonis earū. qd verū est auctoritate episcopi. Item nullus sine culpa iure suo priuari debet. Ber.

c ¶ Uiuentibus. s. de conces. preben. c. j. et. ij. et. iij. et. c. vlti.

¶ Glosa sequens signat contrarium. ponit opi. et remittit.

d ¶ Auctoritate. Aliter non valerent. j. de iure patro. q̄ autem. in fi. et. c. nullus. cōtra. j. de iure patro. illud. Quidā dicunt † q̄ patronus sine consensu episcopi iuspatronatus potest donare loco religioso et sic loquit contrariū: ecclesiā vero non vt in primis cōcor. vt hic. De hoc dicetur in. c. illud. Ber.

† Et bn̄. vt. j. d iure pa. c. vno. li. vj. Jo. an.

e ¶ Spoliari. Quia sine culpa sua non est aliq̄s beneficio suo spoliandus. s. de constitu. cognoscentes. et. lvj. dist. satis peruersum. et. xvj. q. vlti. inuentum. Ber.

Diuisio.

Per tuas. ¶ In p̄ma ɔsultatio. i scd̄a rn̄sio ibi: nos igit. Ab. ¶ Casus. Quidam nobiles florētini tp̄e scismatis tenuerūt ep̄m florētinū i domo sua. sedato scismate ep̄s de mādato Alex. pa.

Cum dilecti. Clausula onerosa post duas vel plures donationes posita ꝓrimā tm̄ respicit nō superiorē q̄ hȝ suā clausulā h. d. et est hec lect. etiā no. tn̄ hoc nō est sp̄ale in donatiōe: sed idē est in q̄libet clausula apposita in fine cuiuscūq̧ dispositiōis. In p̄ma pōit iudicū decisa ɔsultatio. In scd̄a pape rn̄sio ibi: mādam⁹. Ab. ¶ Casus. Quidā nobilis cōtulit q̄sdā terras pure et simpliciter sine aliqua ɔditione ꝓ remedio aīe sue in elemosinā monasterio de melios. Item aliā terrā dedit eidē monasterio sub cōditione pēsionis. vt forte si pensio debita nō solueret/redigere posset terrā illā i forestā. Alan⁹ dicti nobilis fili⁹/donatiōes illas volebat ꝑ violentiā redigere in forestā: sup hoc cā fuit cōmissa iudicib⁹: iudices examinato negocio dubitauerūt ꝓ qua parte deberēt ferre sn̄iam: remiserūt cām istructā cū istr̄o donatiōis ad pa. Rescribit pa. eisdē iudicib⁹ mādās q̄ten⁹ ꝓ monasterio ferāt sn̄iam ap. re. qr ex tenore

instrumēti apparet q ista fuit intentio donatoris: vt clausula illa de foresta q ponit in fine instrumēti: nō debet referri ad primā donationē que libera et pura fuit/ab omni ↄsuetudine seculari: sed respicit inferiorē concessionē/que habet pensionē insertam sm rectū intellectū: quia in ↄtractibus plena debet interpretatio adhiberi: in testamentis plenior: in beneficijs plenissima. ¶ Nota q donationem a patre factā filio nō pōt reuocare. Item quādo dubitat de intētione testatoris vel donatoris/ et ipse decessit: recurrendū est ad superiorem: et eius interpretatio tenēda est super hoc. Itē in donationibus ad intētionē donatoris recurrendū est. Item determinatio qnq respicit ꝑxime posita: qnq alia. ¶ Itē nota regulā q in ↄtcib9 plena: i testamētis plenior: in beneficijs plenissima debet interpretatio adhiberi. Ber.

a ¶ Forestā. Foresta est locus in quo fere includūtur: et habet qs vsum venandi. Uin.

Foresta.

b ¶ Intentio. Et sic sēper recurrēdū est ad intentionē donantis siue scribentis. s. de rescrip. ad aures. et s. de preben. c. vlti. et c. cum cām. et ff. de verbo. obli. in cōuētionibus.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

c ¶ Ad superiorē. Sz quare nō spectat determinatio ad oīa ꝑcedentia et sequentia. s. de ap. scdo requis. et ff. de le. i. si qs. i. pn. ff. de le. i. talis scriptura. §. vl. et l. seq. Sed hoc ideo dicit quia verba donationis largissime interꝑtanda sunt: vt hic dicit: qz plures fuerūt hic donatiōes. vna pure et sine aliqua cōditione de qua hic dicit: et altera sub cōdictione quā respicit clausula illa de foresta: forsitā condictio apposita erat in vltima donatione vt posset ibi habere vsum venādi: et illā condictionē volebat nobilis iste referre ad primā donationem: vt sic clausula de foresta respiceret omnia predicta. s. vt liceret sibi et heredibus suis possessiones illas quādocūq vellent redigere in forestam.

Determinatio an ꝑcedētia vel sequentia respiciat.

d ¶ Plena. C. que res pig. obli. pos. l. vl. ff. si cer. pe. l. iij. verūtamen si vinū qd est in dolio vēditū fuerit: hoc videt actū: vt in tēpore cōpetenti expediantur dolia propter nouā vindemiam.† ff. de peri. et cōmo. rei ven. l. i. in fi. et l. ij. et iij. Lau.

† Et pt9 si venditor vini mercator emere et vēdere solet vina. vt i. l. ij. hic in glo. alle. Jo. an. in nouel.

e ¶ Plenior. ff. de re. iu. in testamētis. ff. de vi. et tri. le. l. iij.

f ¶ Plenissima. s. de vbo. sig. oli. xvj. q. ij. visis. et q. i. frater nr. s. de deci. ex parte. s. de priuil. qz circa. et ij. q. iij. §. notandū. in fi. ff. de iur. imuni. l. ij. C. de vsufru. antiquitas. ff. de cōsti. ꝑn. l. beneficiū.

Pastoralis. In prima ponitur consultatio. In secūda respōsio ibi: nos autē. Ab. sic. ¶ Casus. Eps de consensu patroni cōcessit ecclesiā quādā quibusdā religiosis sub hac forma: concedimus vobis talē ecclesiā: querit vtrū eoipso videat in eorū vsus fuisse cōcessa/vel solūmodo ius patronatus: Rū. q si eps illā ecclesiam illis cōferat de cōsensu patroni: patronus videtur cōferre qd suū est. s. ius patronatus: et eps cōferre videtur qd tēporaliter obtinet in ipsa ecclesia: vt si aliquā portionem fructuū eiusdem ecclesie percipiat portio illa cōuertet in eorū vsus. Si vero de fructib9 illius eccl'ie nullā percipit eps portionē/oēs prouētus preter cathedraticū cōuertunt in vsus monachorū: sed vt epi donatio sit legitima cōsensus capituli est requirēdus. ¶ Nota q quedā sunt que generali cōcessione non transeūt: inter que est cathedraticū. Item donatio epi nō valet sine ↄsensu capituli. Itē cōsensus capituli valet: licet tēpore ↄcessiōis nō sit prestitus. vnde nota qd ab initio nō valet: ex postfacto cōualescit. Ber.

¶ Glo. seq. alleg. iiij. concor. et vnū ↄtrariū. deinde querit et soluit.

g ¶ Suū. Qui ergo cōcedit ecclesiā quod suū est intelligitur concessisse. s. de iurepa. quod autē. §. i. ff. de contraben. emp. qui tabernas. ff. de leg. i. si domus. §. vlti. ff. de vsu et habi. si ita. Ar. cōtra. ff. de leg. ij. l. meuius. §. vlti. Sed quid si laicus concedit ecclesiā‡ de ↄsensu epi: In eo casu nō videtur eps aliquid cōcessisse sed donationem laici tm ratam habuisse in eo q laicus donare potuit. s. de iurepa. quod autem. Jo.

‡ Hostie. recitabat istū dictū Jo. s concessione facta laico vltra dictuz glo. addēs etiā rōnem q et expsse non posset eps ecclia3 laico concedere. alr. de iude. decernim9. cū si. habuit glo. corruptā. Jo. andree.

¶ Glo. se. reprobat opi. et dat duo sīlia. alle. p opi. illa quattuor iura.

h ¶ Tēporaliter. Per hoc reprobatur qd dici consueuit. xvj. q. ij. ca. i. s. q idem est si eps cōcedat ecclesiā cū omni iure suo: vel simpliciter dicat concedo vobis ecclesiam nostram: nam vt hic patet aliud iuris est hic i vno/et aliud i alio: sicut aliud est si qui contrahunt societatem simpliciter: aliud si contrahunt societatem omnium bonorum. ff. pro socio. l. iij. §. i. et l. coiri societatem: sicut aliud est dicere a munere: et aliud ab omni munere. i. q. i. sunt nonnulli. Arg. contra. xxxi. q. i. qd si dormierit. ff. de serui. si cui. s. de iurepatro. ex lris. ff. de ↄtraben. emp. si aqueductus. Jo.

¶ Glo. se. ponit dictum: soluit obstaculū: demū obijcit et soluit.

i ¶ Cathedraticū. Si ita generaliter dat eps ecclesiā: tunc etiam dedisse intelligit ius instituēdi. xvj. q. ij. visis. sed ꝗtūcūq generalit eximat ecclesiā a se semp intelligit sibi correctionē retinuisse: vt in ca. visis ꝓcurationē et visitationem† s. de cēsi. cū venerabilis. et cathedraticū vt hic. nec obstat. s. de relig. do. constitutus. vbi videtur q eps in totum possit eximere ecclesia3 quia illa donatio fuit cōfirmata ex certa sciētia

Eps ꝗtūcunq gnalit eximat ecclesiam semp quat tuor intelligit retinuisse. al. adhibend9

† Institutionē auctorizabilem q nec prescribi pōt sm Host. remittit de offic. archi. cū satis. Jo. an.

assignatas/violēter redigere cupiat in forestā[a]: et. s. ¶ Mādam9 q̄tenus ad sententiā ꝑ ipso monasterio ꝓferendā ap. postposita ꝓcedatis: cū ex tenore instrumēti vehementer apparet q hec fuit mens et intentio[b] donatoris/ vt clausula de foresta que i fine ponit instrumēti: nō ad superiorē[c] dōationē: q tā libera et pura fuit vt imunis esset ab oī vexatione et cōsuetudine seculari: sed ad inferiorē ↄcessionē que pensionem et determinationem habet insertā: iuxta sanū referri debeat itellectum: quia in cōtractibus plena[d]/ in testamētis plenior[e]: in beneficijs quoq plenissima[f] est interpretatio adhibenda.

Idem heliensi episcopo.

¶ Si eps i eccl'ia quā de cōsensu capituli pio loco concessit percipiebat certos ꝓuentus: illos donasse videt: alioqn oēs ꝓuētus ꝑter cathedraticū cedunt pio loco. Et si eps cōcessit de consensu patroni itelligit patron9 donasse iuspatronatus. Ca. vij.

Pastoralis officij: et. s. Tua nos duxit discretio consulendos: si eps ↄsentiēte patrono viris religiosis aliquā ecclesiam cōcedendo hac vtat simplicitate verborū: cōcedim9 vobis illā ecclesiā: vtrū eoipso videatur i eorū vsus fuisse cōcessa: vel ius tm modo patronat9. ¶ Nos autē inqui. et. duximus respondendū: q si eps ecclesiā illis cōferat de cōsensu patroni: ꝑfecto patronus qd suū[g] est ↄferre videtur: ius videlicet patronatus: et eps quod tēporaliter[h] obtinet in eadē: vt si fructuū ecclesie eiusdē aliquā recipiat portionē: in eorum vius illa portio conuertatur. Qz si ex ipsi9 prouētib9 nullā debeat portionem habere oēs prouētus preter cathedraticum[i] in eorum vsus credimus conuertendos. Sed vt episcopi donatio sit legitima: consensus est sui capituli[k] requirendus.†

Idem florentin. et fesulan. epis.

¶ Possunt hospitalarij i ꝑiudiciū suū se et domū suā alteri religiose domui subijcere et donare h. d. sm intellectū glo. Ca. viij.

Inter dilectos filios hospitalarios sācti sepulchri ac per dnm papam: sicut vides q ꝗtūcūq generaliter patron9 remittit iuspatronatus iura quedā tamen retinet in liberto. C. de bonis libe. l. vlti. et mirū videtur q eps plus intelligitur dedisse quando minus habet:‡ sed hoc ideo est quia donationē interpretari debemus vt poti9 valeat ꝗ pereat. s. de ꝑuileg. in his. et. s. de vbo. sig. ab bate. et ff. de re. du. quotiens. et s. de fi. instru. inter dilectos. Jo.

‡ Si. de ꝑil ut. si papa. li. vj. Sepe experimur hoc q scholares et clictuli minus habentes: melius ꝑuident plus habentib9. Jo. andree

k ¶ Capituli. Aliter non valeret. s. de his que fi. a prela. cum nos. et ca. tua. et ca. pastoralis. Ber.

Inter. Pōt legi hoc ca. intelligendo q istud erat hospitale ꝑuatum. Et quattuor sunt partes. In prima actor petitio. In scda ibi: procurator. cor responsio. In tertia ibi: attendentes. cause diffinitio. In quarta ibi: ita q. protestatio et ipsius ratio. Ab. si.

¶ Casus. Inter hospitalarios sancti sepulchri/et fratres hospitalis sancti allucij vertebatur questio super ipso hospitali: cū hospitalarij super ꝑossessorio semel et iterum questionē intentassent: ipi contrariā sententiā reportarunt: tādem ad petitoriū recurrerunt: ꝓponentes in presentia pa. q. G. rector et fratres/et patroni hospitalis sancti allucij. habito cōmuni contractu: deliberauerunt ipm hospitale supponere hospitalarijs supradictis: cōmittentes in hoc tribus procuratoribus vices suas. vt quod super hoc per eos fieret approbarent. illi procuratores cum hospitalarijs taliter statuerunt: vt aliqui mitterent ad ipm hospitale: qui eorū noīe reciperēt assignationē ipius: duo missi ad ipm hospitale fuerunt qui receperunt donationē et assignationē hospitalis a magistro et procuratoribus/et alijs fratribus hospitalis. ex aduerso respōdit q predicta donatio non valebat: quia donatio illa facta fuerat a predicto rectore/et fratribus paucioribus periuris et excōmunicatis: multis ex alijs fratribus incōsultis. et in fraudē plebani de piscia qui sup ipso hospitali cōtra eos mouerat questionē. dns pa. his et alijs intellectis considerans q fratres et patroni sancti allucij pro se/immo potius cōtra se suā turpitudinē allegabāt excōmunicationē ꝑiuriū/et fraudē ab ipis cōmissam: et intelligens donationē ab ipsis factam/puram et simplicem extitisse: quia deceptis et non decipientibus iura subueniūt/per ea que proposita sunt: contra ꝓpriū factum defendere se nō possunt: adiudicauit hospitale predictum cum omnib9 pertinētijs suis hospitalarijs sancti sepulchri: ita tamen q per hanc sententiā nullū preiudiciū generetur dyocesano episcopo et plebano de piscia: cū res iter alios acta: alijs obesse nō debeat. ¶ Nota q licet quis succumbat in possessorio nihilominus

fratres hospitalis sancti allucij sup eodē hospitali questiōe suborta: cū ijdem hospitalarij super possessorio qđ semel et iterum ex causis tamē dissimilib[a] intentarunt cōtrariā sententiā reportassent: deinde ad petitoriū[b] recurrētes ꝓponere curarūt: ꝙ cū G. quōdam rector et fratres ac patroni eiusdem hospitalis habito cōmuni tractatu/ deliberassent hospitale ipm̄ hospitalarijs supponere supradictis: cōmiserunt in hoc tribus procuratoribus vices suas: cōmuniter statuentes: vt qđ per ipos fieret acceptarēt: qui cū eisdē taliter statuerunt: vt ad ipm̄ hospitale aliqui mitterētur qui eorū[c] nomine acciperent assignationē ipsius: cū autē duos illuc de suis fratrib⁹ transmisissent: ipsi donationē et assignationē hospitalis: tam a magistro ꝙ̃ supradictis ꝓcuratoribus et alijs eiusdē domus fratribus receperūt: et .j. ¶ Procurator autē partis alterius ex aduerso respōdit ꝙ predicta donatio debebat nō imerito retractari: qm̄ multi ex fratribus incōsultis a predicto rectore ac paucioribus fratribus excōicatis et periuris/ de re litigiosa in fraudē plebani de piscia: qui super eodē hospitali mouerat questionē[d] fuerat celebrata: et .j. ¶ Attendētes igit̄ ꝙ fratres et patroni sancti allucij pro se: imo potius contra se turpitudinē[e] allegabāt: videlicet periuriū: excōicationem/ et fraudē: nō vtiqꝫ contra ipos sed ab ipsis cōmissam: et intelligētes donationē ab eis hospitalarijs factā purā ac simplicē extitisse: quia non deceptoribus[f] sed deceptis iura subueniūt: vnde per ea que superius preposita sunt/ se contra factū propriū legitime defendere nō valebāt: hospitale predictum cum ptinētijs suis hospitalarijs sancti sepulchri adiudicare[g] curauimus. ¶ Ita ꝙ per hāc sentētiam dyocesano ep̄o et plebano de piscia nullū preiudicium[h] generet̄: cū res inter[i] alios acta nō debeat alijs p̄iudiciū generare.

Idem ep̄o sancti andree.

Donatio quinquagesime vel cētesime quā facit ep̄s cū graui ecclesie sue detrimento: pōt legitime reuocari: nec etiam potest vltra quinquagesimā vel centesimam cōferre etiam cessante lesione ecclesie sine auctoritate superioris. Capitulum .ix.

Apostolice sedis oraculo: et .j. ¶ Inquisitiōi .t.t. respōdemus[k]: ꝙ licet sit in canone diffinitū: vt si quis episcoporū in parrochia sua monasteriuꝫ cōstruere voluerit: et de reb⁹ ecclesie cui p̄sidet ipm̄ dotare: non ampli⁹ ibidem ꝙ̃ quinquagesimā partē: ecclesie[l] vero quā monasticis regulis informare vel ꝓ suis proprijs magnificare voluerit sepulturis: nō amplius ꝙ̃ cētesimā partem cēsus ecclesie cui preest debeat elargiri[m]: quia tamen in eodē canone consequēter

---

pōt intentare petitoriū. Itē allegās turpitudinē suā nō est audiendus. Itē deceptis ⁊ nō decipientib⁹ iura subueniūt. Item res iter alios acta alijs non preiudicat. Ber.

a ¶ Dissimilibus. Qđ licite fieri pōt vt nunc agat̄ de adipiscenda possessione quā nūꝙ̃ habuerunt ⁊ postea de recuperanda sic. ff. de acquir. pos. l. naturaliter. §. nihil. et eadē res ex diuersis causis peti potest. ·s. de iudi. examinata. et. ·s. de cā pos. ca. vl. et. C. de pe. here. hereditas.† ff. de excep. rei iudi. cū queritur. et. l. an eadem. Jo.

† Hereditatem ex vna cā petitam ex alia petere possum. Joan. and.

b ¶ Ad petitoriū. ·s. đ causa posses. pastoralis. ⁊. ·s. de testi. significauerūt: sed ibi cōuerso mō.

c ¶ Eoꝝ noīe. Talia ei possunt fieri ꝑ ꝓcuratorem. ·s. de p̄bē. accedēs. et. ·s. de prescript. si diligenti. Joan.

d ¶ Questionē. Et ita rē religiosā trāstulerūt in aliū: vnde nō valuit translatio. C. de litig. l. ij.‡ et. C. cōi diui. l. j. i fi. ⁊. ·s. vt lite penden. ecclesia. et. xij. q. j. §. res litigiosa. vñ reseruat̄ ius suū plebano de piscia super hac questione. in fi.

‡ Actiones vel res lite pēdēte i cōsanguineos vel extraneos donatione emptiōe vel alio titulo trāsferende non sunt. Jo. an. i no.

¶ Glo. seq. ponit brocar. ad primā partem negatiuā alle. vij. iura ad cōtrariā qnqꝫ ⁊ soluit. Jo.

e ¶ Turpitudinem allegabāt. Ar. ꝙ allegās turpitudinē suā non est audiēd⁹. C. de ꝑuo. pig. da. ma. si creditorib⁹. C. de reuo. dona. cū ꝓfiteatis. C. de trāsac. trāsactione finita. ff. đ le. j. si seruus plurium. §. j. xv. q. iij. nemini. et. ·s. de ꝓces. p̄ben. cū sup questione. et. ·s. de testi. sicut. Arg. ꝯ C. de lib. cau. l. j. et. l. interrogatā. Et. xxxv. q. iij. exordiaria. et. ·s. de re iudi. lator. et ca. cōsanguinei.† So. gn̄ale est illud ꝙ allegās turpitudinē suā non audit̄. ff. de ꝯdi. ob tur. cau. l. ij. ⁊. xiiij. q. v. non sane. Arg. nisi vbi vertitur periculū anime. vt in ca. lator. ⁊ ca. cōsanguinei. vel nisi ꝓpter fauorem eccl'ie. xxxv. q. ix. quod quis cōmisit. vel fauore libertatis. vt in. l. interrogatam.

Turpitudinē suaꝫ allegās ñ ē audiēd⁹

† Et. ·s. de p̄sump. tertio. vbi etiā de hoc. Jo. an. i nouel.

f ¶ Deceptoribus. ·s. de re. permu. cū vniuersorum. et. C. si minor se ma. di. l. ij. ff. ad vell. l. ij. §. j.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

g ¶ Adiudicare. Sed qualiter poterant isti se supponere: cū talia ad ep̄m spectēt. .j. de exces. prela. sicut vnire. ⁊ ar. ·s. de cōsue. cū dilectus. nec eni aliquis pōt eximere a se iurisditionē sui prelati. ·s. de fo. cōpe. si diligēti. ⁊ ca. significasti. Respondeo‡ licet isti nō potuerunt se subijcere: tamē per talē subiectionē sibi poterat fieri preiudiciū. sic. ·s. de renun. qđ in dubijs. et. vij. q. j. si quis p̄sbyter. sub condictiōe tñ possunt se subijcere. vt. ·s. de resti. spo. olim. Itē personas suas possunt subijcere. ·s. qđ me. causa. cum dilectus. Jo.

‡ Idē Gof. dixit. Dama. si verū fatear non itelligo qđ hic dicit papa: suadet tñ tenendā solutionem que sequit̄: vel ꝙ papa cōfirmauit i odiū subijcientium. Jo. and.

h ¶ Preiudicium. Et sic. .j. de capel. monachorū. ca. ij. ⁊. ·s. de re iudica. suborta.

i ¶ Inter alios. ·s. de fi. instru. inter dilectos. et. ·s. de re iudi. ca. pe. vbi ponitur hec regula ⁊ ibi de hoc.

Apostolice. Primo ponit̄ cōsultatio. Scđo r̄ñsio ibi: inqsitiōi. Et ibi p̄mo repetit ius antiquū. Scđo illud declarās soluit propositam questionē ibi: hoc. Ab. ¶ Casus. Epi successiue locis religiosis de redditibus eccl'iaꝝ suarū cōferūt vltra quinquagesimā portionē: quādoqꝫ vsqꝫ ad tertiā vel quartā partē: querebatur vtrū successores possint reuocare: qđ vltra qnquagesimā datū est. Ad hoc respondet papa licet sit diffinitū in canone: vt si aliqs ep̄o rum in parrochia sua voluerit cōstruere monasteriū/ et ipm̄ dotare de rebus eccl'ie sue: nō ampli⁹ cōferat ꝙ̃ quinquagesimā portionē cēsus ipsius ecclesie: si vero eccl'iā secularē vellet facere mōasteriū vel eā ampliare ꝓ suis sepulturis/ nō ampli⁹ ei cōferat ꝙ̃ centesimā partē cēsus eccl'e cui p̄est: hac eqtate seruata vt cui tribuit cōpetens subsidiū cōferat/ et cui tollit dāna grauia nō infligat: ita tñ ꝙ vnā de p̄dictis remunerationib⁹ quā voluerit: tantū assumat: ⁊ hoc seruādū est ꝙ vnus ep̄s vel alius nō debet vltra quinquagesimā vel centesimā portionē conferre: sed nec tātū vel etiā min⁹ cū graui detrimēto eccl'ie sue/ siue simul et semel id facere velit/ siue pluries successiue eidē eccl'ie vel diuersis. vnde qcqd cū graui detrimento siue de possessionib⁹ siue de ꝓuētib⁹ ad ecclesiā cathedralē/ vel mēsam ep̄i ptinentibus cōstiterit esse collatum: poterit legitime reuocari: nisi prescriptiōe vel alia legitima exceptiōe hmōi actio excludat̄. Tādem respondet quasi tacite q̄stioni: diceret aliqs non videtur ꝙ collatio quinquagesime vel cētesime partis possit graue dānum inferre: et ipe respondet siue semel tantū id fiat/ siue pluries ex varijs circūstantijs pōt dep̄hēdi esse valde dānosum: ⁊ h̄ poti⁹ pōt cognosci ipo facto ꝙ̃ per aliquod statutū: et ita nec quinquagesima/ nec cētesima debet cū graui dāno cōcedi semel aut sepe. Si vero intātū abundet ep̄s vel sine dāno eccl'ie sue amplius ꝙ̃ qnquagesimā vel centesimā: possit conferri necessitati alterius ecclesie: licet per se nō debeant excedere sūmā a canone constitutā: tamē de superioris auctoritate pōt etiā in maiori summa necessitati alterius ecclesie subuenire. ¶ Nota ꝙ equitas est ꝑuāda nō solū i iudicijs: sed etiā in donatiōib⁹. Itē donationē pōt ep̄s facere nō tm̄ de rebus ep̄atus: sed etiā canonicoꝝ. Itē non solū de prouentib⁹: sed etiā de possessionib⁹. Itē successor pōt reuocare donationē factā a predecessore si vergat in graue dānū eccl'e. Itē in donationibus valet prescriptio. Itē hic probat̄ ꝙ ep̄s pōt cōferre quinquagesimā vel centesimā portionē. Itē licet aliqd presumat̄ prima facie nō esse dānosum/ tamē ꝓbatio admittit̄ in cōtrariū. Itē quedā melius sciūtur ipso facto ꝙ̃ iuris expressione. Item summā taxatā a canone pōt prelatus in donatione excedere: non tamē propria auctoritate sed superioris. Ber.

¶ Glosa sequens inchoat casum.

k ¶ Respondem⁹. Questio fuit de hoc. qñqꝫ episcopi successiue locis religiosis de redditibus eccl'iaꝝ suarū cōferūt vltra qnquagesimā portionē: qñqꝫ vsqꝫ ad tertiā vel quartā partem: querebatur vtrum successor possit reuocare: quod vltra quinquagesimā datū est. Ad hoc respōdet papa prout sequit̄ in canone. xij. q. ij. bone rei.

l ¶ Ecclesie. Seculari iam constitute.

¶ Glo. seq. reci. per. q. an sine consensu capl'i ⁊c. tenet ꝙ sic. ponit opi. ꝯtrariā ⁊ opi. Hug. mediā. Scđa pars reci. ꝑ. q. an de fructibus vl' etiā de possessionib⁹. ponit duas opi. ⁊ secundā approbat.

m ¶ Elargiri. Et hoc pōt facere sine cōsensu capituli: sufficit enī a iure semel cōcessum fuisse. ff. de cōdi. insti. q̄ sub cōdictione. §. vlti. ⁊. ·s. de his que fiūt a p̄la. sine cōsensu capl'i. pastoralis. vbi de hoc: q̄ videt̄ determinare hanc dubitationē. ⁊. .j. eo. ca. vbi dicit per se non debet excedere ⁊c. ergo ꝑ se illā pōt cōcedere† qr qđ de vno negat̄ de alio cōcedit̄. xxv. di. qualis. et. ·s. de p̄sump. nōne. et. ·s. de his que

† Immo nec ꝑ se illā facere sine capl'o cū nō sit ibi totus cū membra deficiant. de his q̄ fi. a p̄la. nouit. ⁊. c. quāto. ꝫm Hostie. Joan. and.

s. a pla. sine cosen. ca. cu apostolica. in fi. Et in alienationib9 semp dicit q psensus ca. requirat. s. eo. pastoralis. xij. q. ij. sine exceptioe. et. s. de his que fi. a prela. sine cosensu capli. cu nos. Quida dicut vt Lau. et. T. et Jo. super illo ca. bone rei q hac donatione facere debet de cosensu capituli argumento illi9 ca. xij. q. ij. si eps. Hug. dicit q hoc pot fieri de psensu clericoru: z tunc post morte epi non reuocat: vel sine consensu clericoru: et tunc reuocat post morte epi p successore. Et ista qnqgesima vel cetesima intelligeda est quo ad fructus tm: et h pz ex vbo illo qnqgesima vel centesima parte cesus: ita itelligit Hug. super ca. bone. et de fructibus formata fuit questio. Sed ptradicere videt inferior littera vbi dicit siue de possessionibus zc. Jo. intelligit q etiam de possessioib9 et perpetuo possit donare centesima vel qnquagesimam: et hoc sat pot cocedi. Et est argumetum vbi dicit: nisi legitima prescriptioe zc. ita tame hoc facere potest: siue de redditib9 siue de possessionib9: q ecclesia non ledat. Ber.

¶ Glo. seq. reci. per q.

a ¶ Reuocari. Hic respondet questioni: q reuocabitur tm vltima si plures fuerit facte alienationes. ff. de iurepa. si libertus. §. j. si vna tatu fuit et enormis de ipsa detrahet qd plus est. xij q. ij. si quos de seruis.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

b ¶ Prescriptioe. Sz videtur q hoc stare non possit: quia dicit lex qui cotra leges mercat male fidei possessor dicit. z ideo non pscribit. C. de agri. et cesi. queadmodu. li. xj. et nulla tepozis longitudo iuuat malefidei possessore. s. de prescrip. vigilati. et ca. si diligenti. z ca. qm omne. et iuris ignorantia no prodest in vsucapione. ff. de iuris z fac. igno. iuris ignorātia. ff. de vsuca. nuqz. Respodeo. hec est ignorantia facti z no iuris. Facti eni questio est vtru ledatur eccl'ia grauiter: et ideo ecclesia que recipit cu habeat titulum et bona fidem prescribere pot fm qd hic dicit. T. quia hec donatio permissa est per canone illu bone rei sed in alijs exceptionibus loquutur iura predicta. B.

c ¶ Exceptione. Puta rei iudicate. s. de re iudi. cum inter vos. et ff. de exceptio. l. ij.

d ¶ Nam et si. Responsio tacite questionis.

e ¶ Ex ostensione. Ut si ostendat ecclesia ere alieno grauata: vel graues iminere expesas in proximo: vel quia defecit ecclesia in expensis cosuetis pter talem donationem: quam si non fecisset leuiter subiret expensas proximo sine grauamine.

f ¶ Expssione. Queda eni sunt q meli9 psit intellectu pcipi q elocutione exprimi. ff. de sol. ratu. z. ff. re ra. ha. q ei tutore. §. iulian9.

g ¶ Debeat. Ex eo q dicit per se no debet excedere summa a canone prefixam ergo illam per se facere potest. vt dixi. s.

h ¶ Canone. Predicto bone rei.

Diuisio. ¶ Propter. Primo ponit dictum: qd exemplificado specificat ibi si forte. Secundo moderat ibi: quod tamen. Abbas sic.

¶ Casus. Aliquis (pone titius) aliqua liberalitate siue donatione cotulit in aliquē: qrit vtru talis liberalitas seu donatio aliquo casu posset reuocari? Respondet q de iuris rigore donatio in casibus pot reuocari: si forte donatarius impias manus in suu donatore iniecit: vel si atroces iniurias sibi intulit: seu graue dānum reru suaru vel periculu vite datori suo inferre psumpsit: sed si donator in vita sua de his nihil dixit: successores illius hac liberalitate seu donatione reuocare no poterunt. ¶ Nota hic quattuor casus i quib9 pter ingratitudine donatio reuocat. s. si donatari9 impias manus in suu donatore iniecit: vel si atroces iniurias sibi intulit seu graue dānum reru suaru: vel periculu vite sibi inferre psumpsit

adiugit: vt hec tpamēti equitas obseruet: q cui tribuit copetens subsidiu coferat: et cui tollit/dāna grauia non infligat: ea quide cautela seruata: vt vna tantumodo que placuerit ex his duabus remuneratione assumat. ¶ Hoc semper est obseruādu q vn9 eps vel ali9 no solu no dz ampli9 sed nec tm nec min9 cu graui ecclesie sue detrimēto coferre: siue simul et semel id facere velit: siue pluries successiue eisde vel diuersis ecclesijs conferēdo. vnde cu graue detrimentu/siue de possessionibus siue de prouentib9 ad episcopalē mēsam vel cathedralem ecclesiā ptinētib9: in quātalibet portioe cōstiterit esse collatu: poterit legitime reuocari[a]: nisi prescriptione[b] vel alia exceptione[c] legitima actio hmoi excludatur. Nā[d] et si prima facie psumat q collatio quinquagesime vel cētesime partis graue nō inferat detrimentu: quia tamē nō solu si sepe sed etiā si semel id fiat: ex varijs circūstantijs deprehēdi pōt interdum valde dānosum. quod quidem magis pōt ex ostēsione[e] facti q expressione[f] alicuius statuti cognosci: nec quinquagesima nec cētesima semel aut successiue debet cum graui ecclesie dāno conferri. Si vero intantu abūdet episcopus: vt sine dāno ecclesie sue possit ampli9 etiā q p qnquagesimā vel centesimā partē necessitati alteri9 ecclesie subuenire: q uis per se nō debeat[g] summā excedere a canōe[h] prefinitā: per quā incaute largiri volētib9 est occursu: de superioris tamē auctoritate pōtificis potest etiā in maiori summa inopie alteri9 prouideri. Grego. ix.

¶ Donatio pōt per donatorem nō per heredem eius qui tacuit ob ingratitudinem donatarij reuocari in casibus hic expressis. Capitulum. x.

Propter[i] eius igratitudinē in quē liberalitas est collata: donatoris persona de rigore iuris eā potuit reuocare[k]. ¶ Si forte i ipm impias man9 iniecerit: aut sibi atroces[l] iiurias/ seu graue rerū suarū dānum vel vite periculū inferre psumpserit. ¶ Nō tamē ad donatoris qui hoc tacuit nō extenditur successores[m].

De peculio clericorū

Ex concilio arelatensi.

¶ Quesitū a rectore ecclesie tēpore promotionis nihil habente/presumitur de bonis ecclesie quesitum. Capitulum. j.

Item nota q si donator de his in vita sua tacuerit: successores ei9 liberalitatem seu donationem reuocare nō possunt. Ber.

¶ Glo. se. dicit vnde sumpta et dat regulā. secūdo distinguit.

i ¶ Propter. Hec decre. sumpta fuit ex lege. C. de reuo. dona. l. vlti. Nota etiam q donatio semel perfecta non reuocatur etiam pretextu imperialis rescripti. C. de reuoc. dona. si donationem. et. xxij. q. ij. nō eni. nec ex sola penitentia reuocat. C. eo. possessionez. nec recipit cōditionē postea perfecta donatio. C. de dona. q sub mo. perfecta. in casib9 tn reuocat pter ingratitudinē. Unde distingue: aut donat quis liberto aut extraneo: si liberto reuocatur donatio sola ratioe obsequij non prestiti: et est mirabile: quia reuocatur res empta ex pecunia donatā. C. de reuoca. dona. l. j. sed libertas non reuocatur solo obsequio nō prestito. C. de lib. causa. l. solo. sed pter easdem cās quibus donatio reuocat libertus eccl'ie in seruitutē reuocatur. xij. q. ij. octaua discussio. et in auc. vt liberti de cetero aureo annulo nō egeant. §. illud. coll. vj. Reuocatur etiam donatio tota propter liberos susceptos a pcono. C. de reuo. dona. si vnq. §. i. xvij. q. vlti. ca. vlti. Sed illud iure poli non iure fori: als autē totā non reuocat. C. de inoffi. dona. si totas. Si autē in extraneu collata sit donatio reuocat ex ingratitudine cui9 quattuor cause hic notant. Puta si donatari9 ipias manus in donatorē iniecerit ipm vulnerando. Uel atrocē iniuriā ei intulerit: vt ipm vulnerādo. vel fustib9 ccdēdo. Siue graue dānu rex suarū vel periculū vite inferre psumpserit. Itē adde quintā q hic nō ponitur. Si pdictionē appositā nō adipleuit. ar. s. e. cu dilecti. z hoc totū habes. C. de reuo. do. l. vlti. z. j. de cōdi. ap. verū. Si vero mater donationē filio faciat et postea trāsit ad secūdas nuptias ex trib9 tm causis eā donationē poterit reuocare. Puta si vite ei9 isidiat9 est. Si atroces man9 intulerit in eā. Si toti9 substātie ipi9 molit9 est iacturā. C. de reuo. dona. aucte. he quoq. in auc. de nup. col. iiij. §. mater. aliter nō fit reuocatio. insti. de dona. §. alie. Istas qnq cās reuocāde donatiōis habes in his versibus. Quiq modis perdo mihi que donata fuere. Infero si dānū grauiter donatis in ere. Huic per me si sit atrox iniuria facta. Si sit persona manuali vulnere tacta. Quādo sue vite crudeliter insidiabor. Ingratus domino: re donata spoliabor. Ingratum factum dic me cū fregero pactum.

¶ Glosa sequens recitet per q.

k ¶ Reuocare. Reuocatur ergo donatio vtili rei vendicatiōe vel cōdictione ex lege. C. de reuo. dona. his solis. z. C. de ptrahē. emp. cum res. ff. de dona. causa mor. l. si mortis causa. B.

l ¶ Atroces. Que cōsiderant ex trib9 causis. s. ex facto/loco/z psona. insti. de iniur. §. atrox. vt si qs vulnerat9 fuerit vl fustib9 cesus.

¶ Glo. se. in fine ar. ad questionē inducens duas leges.

m ¶ Successores. Hoc ius reuocandi psonale est: quia non competit primordium huius cause heredibus donatoris vel contra heredes vel successores donatarij qui hoc in vita sua tacuit vt hic dicit C. de reuo. do. l. vlti. ad fi. et. l. j. in fi. quia per taciturnitatem remissū videtur. Et sic est argu. q feudum non est auferendum filio pter fellonia patris: si patri questio mota non fuit † sic. C. de inoffi. testa. omnimodo. arg. ff. ad syl. l. j. §. vlti. Ber.

¶ Rubrica. De peculio clericorum. ¶ Supra visum est de donationibus: sed qz dubitari poterat nunqd clerici possunt donationes facere de eorum peculio: merito subijcit hanc rubricam. Ab. si.

¶ De hac materia tractatur. xij. q. j. et. q. iij. et. q. iiij. per totum. et. q. ij. de laicis. et ca. sequen.

Marginal notes:

† fm Hoff. et Inno. et hoc teneas nā et expediēti9 est ecclesie dare ex nūc quinquagesimā possessionū q singulis annis dare qnquagesimā redditū. Dicit tn Egi. q putat hoc esse de mente iuris q ecclesia cathedralis teneat dire ctum dominium. vnde hoc sumit non video. Joan. and.

Donatio qualiter et a qb9 reuocatur.

† Siue sit pfecta stipulatiōe vl pacto: siue sit ipleta p traditionē. vt ibi not. et quod tribus modis diuerso respectu perficiū tur ptract9 not. C. de peri. et cō. rei ven. l. si. in. s. glo. Jo. an. i no.

Donatio ob ingratitudinē reuocatur.

Donatio matris facta filio in tribus casib9 tm reuocatur.

† Immo qnq nō auferet etiā si patri qstio mota fuit. vt dixi. s. d feu. c. ij. sup gl. fi. Jo. a.

Inuestigandū. ¶ Casus. Statuit conciliū arelateñ. q si pſbyter nihil habēs promot⁹ fuerit ad regimē alicuius eccľie/ ꝛ postea emerit predia: illi⁹ ecclesie debēt esse ad quam nihil habēs ꝓmotus est. ¶ Nota hic ar. cōa que prelat⁹ possidet pſumi de bonis ecclesie acquisita fuisse. Ber.

a ¶ Inuestigādū. A iudicib⁹ q̄ de h cognoscūt

b ¶ Ad quam. Si. xij. q. iij. placuit. et. q. iiij. quicūq. ꝛ. q. v. nlľi. ꝛ. c. fixū.

c ¶ Debent. Quia presumūtur de bonis eccľe empta. xij. q. iij. ca. j. ꝛ. C. de dona. iter vir. et vxo. etiā. ꝛ. ff. co. quintus mutius.† Sed ꝯtra hāc pſumptionē admittit ꝓbatio. xij. q. j. sint manifeste. et. q. iiij. c. j. et. ij.

† Ob vitandam suspitionem turpis quest⁹ dicet a viro vel his q̄ i ipi⁹ ptā te sunt ꝓuenisse q̄d acq̄siuit vxor. Joan. and.

d Presbyter. Hoc ca. habetur. xij. q. iiij. ca. vl. Abb. ¶ Cas⁹. Dicitur in hoc capitulo q si presbyter qui tenet parrochiā aliqua emerit: ad nomē eccľie cōficiat instrumentū: et qui cōtra fecerit: ab eius ordinatione remoueatur. ¶ Nota q cū pſbyter aliquid emit: debet facere īstrumētū in q̄ cōtineat illud esse ecclesie: q̄d verū est cū emit de rebus eccľie: secus est si patrimonio suo emit. Ber.

e ¶ Superemerit. De rebus ecclesie. q̄m si de suis et eccľie reb⁹ emisset ‡ pro rata precij res diuideretur inter ecclesiam et heredes pbr̄i si de hoc constaret. xij. q. iiij. ca. j. et ita ꝓ ea parte faciat instrumentum ꝓ se: quia tutius est q non faciat instrumentum cōmune: sꝫ separatim: aut non datur ei optio/ sed cōminatio est. Ber.

‡ Dicit Ho. q qñ feudū se offerret venale q̄d dñs non pateret vendi eccľie tunc posset iuuare alium ad emendū inq̄tum aľas posset ei dare. de quo remittit. s. ti. j. c. ij. et. c. ceterū. Suspicor q Host. practicauit hunc casū. J. an.

a Inuestigandū[a] ē si nihil patrimonij habens pbr̄ qñ promotus est ad ecclesiasticū ordinem: postea emerit predia cui⁹ iuris sint: q̄m

b eccľie ad quā[b] nihil habens pro

c mot⁹ est: esse debent[c] iuxta canonicam auctoritatē. Ex eodem.

De emptis per prelatum de bonis ecclesie debet instrumentū confici nomine ecclesie: aľas debet prelatus ab administratione remoueri. Capľm. ij.

d Presbyter[d] cū dyocesim

e tenet de eis q̄ supemerit[e] ad ipsi⁹ ecclesie noīe scripturā faciat: aut ab eius ordinatiōe discedat. Ex epistola pij pape.

Quesita per epm post consecrationē suam ecclesie relinquēda sunt. Capitulū. iij.

f Vt vnusquisq[f] pbr̄ res quas post dies consecra

g tionis acquisierit[g] ꝓprie ecclesie relinquat. Ex concilio remeñ.

Empta per prelatuꝫ ex emolumentis ecclesie efficiuntur ecclesie: licet prelatus emerit nomine alieno. Capitulū. iiij.

h Inquirēdū[h] est si q̄s pbr̄orū de redditib⁹ ecclesie: vel oblatiōibus/ vel votis fidelium

i alieno noīe res cōparauit[i]: q̄ si

k cut nec suo/ ita nec alieno[k] noīe

Vt vnusquisq. Iste tex. potest intelligi de epo/ et tunc verbū consecrationis stat ꝓprie: et verbū pbr̄ debet exponi. i. epus per ea que dixi in ca. precedēti. Secūdo potest intelligi in quolibet rectore ecclesie: et tūc verbū pbr̄ stat ꝓprie et verbū consecratiōis debet exponi. i. ordinationis seu ꝓmotionis: q̄ ꝓprie epus cōsecratur. et pbr̄ ordinat vt in ca. j. de sa. vnctio. Ab. ¶ Casus. Dicitur in hoc caplo q quicq̄d pbr̄ acquisiuit a tpe ꝓmotionis sue/ post mortē ei⁹ remaneat ecclesie. ¶ Nota q quicq̄d plātus acquirit post institutionē suā de rebus eccľie vel eius occasione ecclesie est. Ber.

f ¶ Vt vnusquisq. Supple statuimus.

¶ Glosa sequens ar. alleg. iiij. iura.

g ¶ Acquisierit. Occasione ecclesie. j. titu. pxi. quia nos. ca. requisiti. et est ar. q teneor † tibi restituere q̄d occasione rei tue ad me ꝑuenit. ar. s. de iureiurā. ad nostrū. et. ff. māda. ex mandato. ꝛ. l. ideq. §. j. et. ij. ꝛ. ff. de pcu. q̄ proprio. §. procurator. ver. vt in ceteris. B.

† Et maxie in subsidiū ar. ff. de eo ꝑ quē fac. est. l. fi. Jo. an. i nouel.

Inquirendū est. ¶ Casus. Statuit concil. remeñ. q si aliq̄s presbyterorꝫ de redditibus ecclesie/ vel oblationibus ecclesie vel votis fideliū res aliquas cōparauerit nō noīe eccľie sed alieno: ecclesia poterit res illas petere: si cōstiterit q de bonis eccľe fuerit comparate. ꝛ ipse qui hoc fecit debet puniri: q̄ sicut nō suo nomine ita nec alieno de suis facultatib⁹ ecclesie fraudē facere debet: hoc enī sacrilegium est et par crimini iude qui sacras oblationes furabatur. ¶ Nota q de rebus ecclesie non pōt prelatus aliquid alicui acquirere vel emere nisi ecclesie. Itē qui de reb⁹ ecclesie fraudem facit: sacrilegium cōmittit et furtum. Ber.

h ¶ Inquirendū. Scilicet a prelatis ecclesie. Ber

i ¶ Comparauit. Supple: si hoc fecerit puniendus est: ꝛ ecclesia poterat eas vendicare ‡ licet sue nō sint: et est speciale in ecclesia sic ꝛ miles. C. de rei ven. si vt proponis: sic et pupill⁹. C. arb. tu. l. iij. in alijs vero secus est de iure cōi. C. de rei vē. si ex ea. C. de dona. inter vi. ꝛ vxo. et si de tua. C. cōia vtriusq iudi. si patruus tuus.

‡ Dixit ho. q ista decr̄. hoc nō probat: tn̄ pro hoc facit lōga interpta

k ¶ Alieno nomine. Si. xvj. dist. sicut non suo.

l ¶ Sacrilegiū. Large sumpto vocabulo sacrilegij. xij. q. ij. ꝑdia. et ca. gloria epi. et. s. de fo. cōpe. conquestus. Ber.

m ¶ Asportabat. Si. xxiij. q. iiij. quid ergo. xvij. q. iiij. si forte. Ber.

Si quis. Varij intellec. pñt colligi ex hoc ca. vt dicit Panor. ¶ Casus. Statuit concil. toletañ. q si aliquis cleric⁹ ꝓ sua sustētatione in terra eccľie/ vineolas aut agella fecerit meliorādo terrā ecclesie/ possideat ea vsq ad mortē: ꝛ tunc ecclesie restituat: nec iure testamenti/ aut iure successiōis alicui reliquat: nisi forsan epus vellit eā assignare alicui ad tempus pro seruitijs eccľie prestitis. ¶ Nota q nec prelatus nec cleric⁹ bona eccľie pōt alicui post mortem suā relinquere. Itē epus pōt cōferre alicui terrā ecclesie pro seruitio ecclesie pſtito. B.

tio magfo rū. ff. de le. l. minime. et cas⁹. j. notaticū in ecclia maior sitrō. vel saltim eadem. Itē q̄ si aliq̄d de meo ꝑuenit ad te: bonū et equū est vt illud mihi reddas. vt not. s. c. pxi. ꝛ ē si. q̄d dicā de voto. c. j. s. de offi. deleg. c. j. Jo. an.

pbr̄ fraudē facere de facultatib⁹

l eccľiasticis dꝫ: q̄m hoc sacrilegiū[l] est et par crimini iude furis qui

m sacras oblatiōes asportabat[m] ꝛ furabatur. Ex ꝯcilio toletano.

Meliorationes facte per prelatum in rebus ecclesie sunt sue in vita etiam si dimittat beneficium: sed de his testari non potest. h. d. ꝑm intellectū satis notabilem. Capitulum. v.

n Si q̄s sane clericorū agella vel vineolas in terra[n] ecclesie sibi fecisse probabitur: sustentande vite causa vsq ad diē

o obitus[o] sui possideat: verū post suum decessum ecclesie restituat. nec testamentario aut successorio iure cuiq heredū ꝓherediū

p ue[p] relinquat: nisi forsan cui epus

q pro seruitijs ac pſtatione[q] ecclesie largiri voluerit.

De Testamentis et vltimis voluntatibus.

Grego. iij. antonio subdyacono

Eps de rebus patrimonialibus testari pōt. de rebus vero ecclesie seu intuitu ecclesie quesitis testari non valet. Capľm. j.

Quorundam ad nos relatiōe peruenit q. J. atelane ciuitatis episcopus ꝯdito testamento in octo

n ¶ In terra. Que sterilis erat: prius enī equū est illis relinqui quorū labore ad fertilitatē redacta est. vt. s. de re. ecc. alie. vel nō. ad aures. et C. de alluui. l. vlti. vel loquit de terra prius culta et clerico ꝓ beneficio assignata. xvj. q. j. possessiones. ꝛ. q. iij. clerici. T.

o ¶ Obitus. Arg. q beneficiati ab ecclesijs vsufructuarijs comparant nam ꝛ morte finitur vsufructus. insti. de vsufru. §. finitur. similiter morte clerici vt hic. et. s. de pig. ca. vlti. sed non per omnia cōparantur clerici vsufructuario: quia de terra aratoria pt hic facere vineam: quod illi non licet. ff. de vsufruct. q̄uis. et. l. vsufructuarius.† Item vsufructuarius percipiendo fruct⁹ facit suos et inde potest testari: quod non potest clericus. j. titu. proxi. q̄ nos. xij. q. v. quia iohānes. nisi cum quodam moderamine quod habet. j. titu. proxi. ad hoc et ca. relatum. §. licet. immo potius clerici possunt cōparari vsuarijs quibus tantū ad vsum quotidianū vti licet. insti. de vsu ꝛ habi. §. j. Ber.

† Sꝫ refice re pōt vt ibi sꝫ iste nō satisdat datis fideiussoribus ad q̄d ille tenetur. q̄d dic vt s. de pig. c. fi. Jo. and.

p ¶ Proheredūue. Proheres est qui putat se heredem esse cū nō sit. ff. de peti. here. pro herede. et institu. de interdic. §. qui adipiscēde. vel potest appellari hic pro quolibet decedenti post primū herede siue pro quolibet decedente cui relinquit aliquid. Ber.

Proheres q̄s dr̄.

q ¶ Prestatione. Id est pro seruitijs prestitis ecclesie. j. titu. proxi. relatum. ij. §. licet ‡ quia forte poterit possessionem illā assignare alicui clerico pro beneficio vsq ad tempus vite sue. xvj. q. j. possessiones. et. q. iij. clerici. Ber.

‡ Et. s. ti. j. ꝑ tuas. Jo. an. i nouel.

¶ Rub. De testamentis ꝛ vltimis voluntatibus. ¶ Supra visum est de dispositiōe inter viuos: restabat videre de vltimis voluntatibus. Vel sic. s. visum est de peculio clericorum: sed quia dubitari pōt nunquid de omni peculio valeant clerici condere testamenta: ideo subijcit hanc rubricam. Abbas siculus.

Cōtinuatio.

¶ De hac materia tractatur. xij. q. v. et. q. iij. et. xviij. q. iiij. per totū. et. xix. q. vlti. §. quia. vsq ad fi. q. xiij. q. ij. §. si aliud. et ca. sequē. xij. q. ij. de laicis. iiij. q. iij. ✠. ob cām. xvj. q. j. cōmouere. ꝛ ca. sequē. xxiij. q. viij. §. q̄uis.

Quorūdam. Primo ponitur factū. Secūdo decisio ibi: hortamur. Ab. sic. Casus. Johānes athelane ciuitatis epus fecit testamentū. quēdam virū/ vel nurū suam in octo vncijs substātie sue sibi heredē instituit ꝛ ecclesiam suam in residuis quatuor. Mandat papa auctoritate subdyacono vt hoc diligenter inquirat. et quicquid de bonis ecclesie ipm cōstiterit habuisse: ad ius ecclesie a qualibet persona debeat reuocare: nisi illud solū q̄d ante suam promotionē noscitur habuisse: et quicquid acquisiuit post suā cōsecrationē in dominio ecclesie cōseruet. ¶ Nota q prelatus de bonis ecclesie testari non pōt. Item quicq̄d

Diuisio.

acquirit prelatus post suā cōsecrationē remanere debet eccl'ie. B.
a ¶ Octo vnciis. Id est ī duab⁹ partib⁹ hereditatis que dicitur as. r. in. xij. vncias diuiditur. insti. de heredi. insti. §. hereditas.
b ¶ Hortamur. Id est pcipimus.
c ¶ Hoc. Id est testamentum suum. Tan.
d ¶ Patiaris. Hoc nō habebit locum in rebus ab episcopo alienatis si ecclesia agnoscat hereditatem illius tenetur tūc ratum habere qđ fecit pro ea parte pro qua est heres. xij. q. ij. episcopus qui filios. ff. de reg. iuris. ex qua persona. C. de rebus alienā. vel nō alie. venditrici. nisi fecerit ecclesia inuētarium tunc enim nō tenetur: nisi ingratum vires hereditatis se extēdunt. C. de iu. delibe. l. sancimus. §. sin autem locis.
e ¶ Ante. Si. xxviij. dis. de syracusane. xij. q. v. nulli. C. de epis. et cleri. aucten. licentiam. et aucten. prohibitum.
f ¶ Habuisse. hoc ideo dicit quia renūciauit ꝓ pxijs: vel quicquid post ea habuit totum fuit cō templatiōe ecclesie r nō persone acquisitū. Ala.
g ¶ Acquisiuisse. Intuitu ecclesie vel de rebus eius † secus est de aliis xij. q. ij. ca. ij. et. q. v. fi. rum. r. ī. eo. q2 nos. Ber.

†al'. q̄sta

† Idē Gof. et Inno. q dicebat intuitu epat⁹ vel intuitu officij. ī. eo. requisisti. r de hoc dicā ī. eo. quis nos sed hosti. dicit p̄e sumēdū ꝓ ecclesia qli tercūq eue nerint. nisi aliud ꝓbet Joan. and.

Quia ingredienti bus. Primo ponit questionem. Secundo solutionē ibi: necessariū. Ab. si. ¶ Casus. Quedā abbatissa cuiusdā monasterij. S. nomine fecit testamentum: in quo plura quibusdā legauit que vsq ad mortē nō induit habitū monachalē: sed stetit in vestibus quib⁹ presbyteri illius loci vtūtur. sicut et illa que ipam pcesserat dicens hoc sibi licere ex ꝯsuetudine. Galmia abbatissa eiusdem monasterij / q̄ successit cōquesta est dño pa. q illa taliter legata reliqueret. Rñ. pa. postq̄ illa ordinata abbatissa / et in monasterio morata ad culpam epi ptinuit qui illā in secularib⁹ vestibus stare pmisit: non tamē ꝓpter hoc monasterio preiudicare potuit: sed postq̄ monasteriū intrauit se et sua ei mōasterio dedicauit. ¶ Nota q delictū subditoꝝ ad culpā prelatorū pertinet. Itē delictū persone in dam nū ecclesie redūdare nō debet. Itē intrādo monasteriū se et sua intelligit quis cōtulisse: nec amplius pōt inde testari. Ber.

†al'. tātū
†al'. gñare.

a vnciis[a] substantie sue nurū heredem instituit: ecclesiā suam in residuis quattuor. ¶ Hortamur[b] igitur vt sollicite hoc[c] discutias: et quicquid ipsum habuisse patuerit: a qualibet persona detineri nullatenus patiaris[d]: nisi hoc solum quod eum ante[e] epat⁹ ordinem ꝓpriū habuisse[f] ꝯstiterit. Quicquid vero ecclesie ante ipsius cōsecrationē fuisse cognoueris: vel in episcopatus ordine ꝑ dictum episcopuʒ acquisiuisse[g]: in eiusdem ecclesie dominio conseruetur. Idem.

¶ Abbatissa testari non potest etiam si nunq̄ induisset habituʒ monachalem. Capitulū. ij.

Quia ingredientibus: r. ī. Sabina abbatissa cōquesta † ē. S. quōdā abbatissam monasterij sui postq̄ regēdi suscepit officiū / condito testamento[h] legata[i] reliquisse: dicens eam vsq in diē obitus sui nō induisse habitū monachalē: sed in vestibus quib⁹ vtūtur loci illi⁹ presbyteri permāsisse: sicut et illa que ante ipam fuerat abbatissa: et hoc plene ex cōsuetudie[k] licuisse: r. ī. ¶ Necessarium ergo visum est postq̄ abbatissa ordinata[l] est et in monasterio per annos plurimos vsq ad obitum prefuit: vestis q̄litatē ad culpā forte[m] episcopi pertinere qui eā sic esse pmisit: nō tamē † potuisse p̄iudiciū[n] mōasterio irrogare. † sʒ res ipsi⁹ eidē loco ex quo illic ingressa et

o ¶ Cōpetere. Ipso eni ingressu se r sua dedicauit deo. xix. q. vlti. q2 īgredientib⁹. r est pars hui⁹ ca. † r auc. si qua mulier. r. C. de sacro san. eccle. auc. ingressi. xij. q. j. nolo. r ca. nō dicatis. B.

Nos. Propter negligentiā heredis episcop⁹ exequitur piā volūtatē defuncti. h. d. Primo ponitur narratio. In secūda prouisio ibi: quāobrē. vbi primo moneri mandat. secūdo suppleri ibi: qđ si. tertio reddit rationem ibi: sic enim. Ab. sic. ¶ Casus. Quidā. S. noie fecit testamentū. et. T. mulierē sibi heredē īstituit: precipiēs monasterium de bōis suis debere fundari cuius desideriū ab illa muliere ipsi⁹ herede protrahit: peruenit hoc ad dñs pa. vnde mādat epo loci q mulierem illā moneat vt infra annū monasteriū qđ testator fieri pcepit: debeat construere ī loco vbi fuit cōstitutū. q si hoc non fecerit eps illud faciat fieri: r oīa p epm designentur illi loco sine aliqua diminutione: quia etiā sm leges volūtates defūctoꝝ p epos adpleri debēt. ¶ Nō q volūtas defūcti ad pias cās ad impleri debet ab herede infra annū. Itē si heres negligēs ē eps loci h faciat: q2 sm leges voluntates defunctoꝝ per epos adipleri debēt. B.

huic officio iudicis succurret dum tū p̄ccium restituat. Joan. and. † Et ibi habetur pars de priu. de sci. Jo. an.

abbatissa constituta est de iure competere[o]. Idem.

¶ Si infra annū a die monitionis non fit executio testamenti per debentē exequi deuoluitur executio ad epm. Capłm. iij.

Nos quidē: r. ī. Peruenit ad nos. S. de hac luce migrāte supreme voluntatis eulogio[p] monasteriū precepisse fundari: cuius desideriū a. T. religiosa femina ei⁹ herede protrahit[q] ¶ Quāobrem te hortamur vt eā cōmoneas: quaten⁹ infra annū[r] monasteriū qđ iussum est debeat ordinare: et cūcta sm voluntatē defūcti sine altercatiōe ꝯstruere. ¶ Qđ si infra predictū tēpus: sive in loco[s] quo cōstitutū fuerat: seu si ibi non pōt et alibi placet ordinari: tecū implere neglexerit tunc per te edificet: et omnia per te loco ipi sine diminutione qualibet assignētur. ¶ Sic enim sm pijssimas leges[t] dilatas defunctorū pias voluntates episcopali decens est studio adimpleri. Idem Petro subdyacono.

¶ Debet legatū q̄uis nudis v̄bis a testatore sit relictū. C. iiij.

Indicante: et. ī. Cognouimus. R. referēte q moriēs vxor redempti † conchā argēteā nudis[u] verbis iussit venūdari: r suis dari libertis. et scutellā argēteam cuidam monasterio[x] reliquisset. ¶ In quibus voluntatē ei⁹ per oīa volumus adimpleri. Idem. T. episcopo.

p ¶ Eulogio. i. testamento. C. de testa. l. iubem⁹.
q ¶ Protrahitur. Id est defertur.
r ¶ Infra annum. Infra annum debet māda ri executioni voluntas testatoris. C. de fideicō. auc. ampli⁹. et hic. et in auc. de ec. ti. §. si qs edificatione. col. ix. ¶ Glo. se. reci. p. q. s. qđ si loc⁹ nō fuit signat⁹. pōt dictū lau. r sedazo pi. T.

†al'. recepti.

s ¶ In loco. Demōstrato. vel cōprehenso a defuncto. si eni de loco incertus sit non videtur obligat⁹ ad faciendū sicut in ꝓmissore ‡ liquidum est. ff. de eo qđ cer. lo. l. iij. §. si quis insulā. et. ff. de v̄bo. oblig. qui insulā. nisi aliud quid dicat: tū causa religiōis: tū extreme volūtatis fauore Jo. et Lau. Alij dicūt q si incertus est loc⁹ vbi debuit edificari ad hāc cām relictū fieret caducū. C. de cadu. tollē. l. vna. §. si vero. ff. de do na. l. ij. §. vlti. Et ideo dicit hic: in loco quo cōstitutū fuerat. T. dicit q nō erat caducū: q2 testamēta sunt interp̄tanda largissime. s. de dona. cū dilecti. in fi. r res ad pias cās relicte libere sunt a lucratiuorū inscriptionib⁹. xxiij. q. viij. §. q̄uis. r in. l. sancimus.

‡ Qui scʒ ꝓmisit facere pone ī insulā non determinato loco. Jo. an.

t ¶ Leges. C. de episco. et cleri. nulli. ibi habes q episcopus debet illud facere. Ber.

Indicāte. Primo narrat factū. Secūdo prouidet ibi: in quibus. Abb. sic. ¶ Casus. Mulier quedā vxor redēpti moriens conchā argenti iussit venūdari et dari libertis suis: et quandā scutellā argēteā reliquit cuidā monasterio. mādat pa. q volūtas illi⁹ per oīa debet adimpleri. ¶ Nota q vxor pōt testari viuente marito. Itē volūtas testatoris per oīa adimpleri debet. Ber.
¶ Glosa sequens arg. alle. tria iura.
u ¶ Nudis verbis. Tale legatū etiā valet sm leges. C. de fideicō. l. vlti. r est ar. q per nuda verba quis obligatur. ar. xij. q. ij. quicūq. xxij. q. v. iuramenti. et. C. de suffra. l. vna.
¶ Glosa sequens querit et soluit. Secūdo querit. ar. pro legatario. soluit pro herede respondens ad cōtraria. Tertio querit. ar. contra legatariū. soluit contra heredem.
x ¶ Monasterio. Pone q reliquit monasterio sctē marie. x. sed nō determinauit cū sint plura monasteria sancte marie: dabitur pau-

Monasterio relictū

Testamēti diffinitio.
h ¶ Testamēto. Testamentū est testatio mētis q̄ disponit quid de rebus suis aliquis velit fieri post suum decessum. xiij. q. ij. §. sed aliud. ī. de cele. mis. cum marthe. insti. de testa. ordi. in prin. T.

Legati diffinitio.
i ¶ Legata. Legatum est donatio quedā a testatore relicta ab herede prestanda. insti. de leg. §. j.
k ¶ Ex consuetudine. Hic cōsuetudo nō prodest: quia nō quid fiat: sed quid fieri debeat cōsiderandū est. xij. q. ij. gloria epi. et. s. de elec. cū cām. et. ff. de offi. presi. sed licet. et factū vsurpatū prescriptionem nō inducit. xxiij. dist. illud. xvj. q. iij. licet. et in talibus null⁹ numerus defendit annorū. xxxiij. q. v. quod deo.

Mulieres q̄re nō recipiūt ordines.
l ¶ Ordinata. Id est benedicta vel ꝯsecrata: quia abbatissa vel monialis nō recipit ordinem propter vilitatem sexus. arg. ī. de penit. et remis. noua.
m ¶ Forte. Non est nota dubitationis sed assertiōis. xiij. q. vlti. habēt forsitā illi. et in euangelio. Si cognouissetis me forsitā et patrē meū r c. ff. de rei ven. itē si. §. j. † r. ff. de arbi. si duo. et. ff. de procura. si filiusfamilias. de pe. distin. j. quāobrem. xxxiij. q. ij. admonere. s. de procurato. tue. Vincen.

† Si quis res necessitate distraxit fortassis

n ¶ Preiudicium. Totum enim prescriptione non tollitur. vt

¶ Nō debet legatū cū testatore nō suā sed ecclesie legauit. h. d. simpliciter inherēdo lr̃e. Ca. v.

a F Ilius^a noster. F. ꝯquestus est ꝙ quōdā. P. pater su⁹ aliq̄ ecclesie vestre sepulture sue
b gratia iur[a] alieni^b reliquit. ¶ Et quidē leges seculi hoc habēt: vt heres ad soluendū cogat̃ si actor
c eius rem^c legauerit alienam: sed quia lege dei non autē lege hui⁹ seculi viuim⁹: † valde mihi videt̃ iniustū: vt res tibi legate que cuiusdā ecclesie esse ꝓhibētur a te te
d neant̃ q̄ aliēa restituere^d debuisti. E x concilio magūtino.

† al's. viuimur.

¶ Heredi non adimplenti iussa testatoris ab epõ īterdicitur res a testatore relicta. h. d. inherendo littere. Capitulū. vj.

e S I heredes iussa testatoris nō adimpleuerint^e ¶ Ab
f episcopo^f loci illius oīs res que
g eis relicta est canōice īterdicat̃^g cum fructibus et ceteris emolumentis. ¶ Ut vota defuncti adimpleant̃. E x cōcilio laterañ.

¶ De bonis ꝑ ecclesiā acq̄sitis clerici testari nō possunt. Ca. vij.

h C Um in officijs charitatis ꝑmo loco illis teneamur^h obnoxij/ a quibus beneficium nos cognoscimus recepisse: ecōtra quidā clerici cū ab ecclesijs suis multa beneficia perceperit
i bona per eas † acquisita^i ī alios transferre presumūt: ¶ Hoc igit̃
k quia antiquis canonibus^k constat īhibitum: nos indēnitati ecclesiarū prouidere volentes: siue intestati decesserint: siue alijs cō
l ferre voluerint: penes ecclesias^l eadem bona precipimus remanere. A lexander. iij.

† al's. per ecclesias.

¶ Moderatā elemosinā de bonis per ecclesiā acq̄sitis clerici facere possunt: etiam in egritudine cōstituti. Capitulū. viij.

A D hec presentibus innotescat ꝙ clerici de mobili
m bus^m q̄ per eccl'iā sunt adepti: de
n iure testari non pñt^n. ¶ Uiuētes tñ et sui compotes moderate valent aliq̄ de bonis ipsis nō rōne testamenti sed elemosine intui
o tu erogare^o in egritudine constituti. I dem vigilensi episcopo.

¶ De bonis proprijs vel acq̄sitis intuitu persone clerici testari possunt. de acquisitis intuitu ecclesie non. Capitulū. ix.

Q Uia nos: † et. j. ¶ Cōsul. t. t. r. ꝙ lꝫ clerici de his q̄ paterne successiōis vel cognitionis intuitu: aut de artificio sunt adepti: seu dono ꝯsanguineorū aut amicorum non habito respectu ad ecclesiam peruenerunt ad

† al'. tua nos.

si sint plura cui debetur. persori. in aut̃. de ec. ti. §. si quis in noīe. col. ix. Item pone ꝙ plures habeat scutellas: sed vna est melior altera: cuius erit optio: pōt dici ꝙ legatarij. ff. de le. j. si dom⁹ ꝛ melius. l. q̄ duos. Sꝫ ꝯ. ff. eo. ti. l. si quis a filio. §. si q̄s. l. ꝙ heredis est electio. et. C. de ꝯdi. inde. si quis seruū. ff. de leg. j. legator. et. ff. de serui. ru. pre. l. si via quib⁹ stat̃. Contra loquūtur quādo heres in mora est. B. si seruus legat⁹ est ī fuga tp̄e testamenti q̄rēt eū heres sua impensa. ff. de lega. j. seruo legato. §. si † Sed post testm̄ et ante mortē quęret eū heres sūptu legatarij. ff. e. ti. l. si seruus legatus. Si post aditā hereditatē: si culpa heredis soluat estimationē: al's non cauebit. ff. e. l. cū res. §. itaq̃. B. Item pone ꝙ legauit seruū in fuga cōstitutū cui⁹ expensis q̄rit̃: Ur̃ ꝙ legatarij: quia ad ipꝫ spectat emolumētū ꝙ et on⁹. C. de cad. tol. l. j. §. ꝓ scdo. ī fi. īmo heredis. ff. de leg. j. cū seru⁹. et. l. sequen. Lau.

† Ubi plene distiguit glo. an legatū sit gen⁹ gñalissimū an gen⁹ sub alternū: an gen⁹ īferi⁹: et hoc vltio casu aut res eius gñis certos hꝫ fines a natura designatos vt hō bos: aut sola destinatione. vt fundus aut hominis facto vt domus. Jo. andree.

Diuisio. F Ili⁹ noster. Hoc ca. hꝫ multos ītellectus vt dicit Panor. Primo ponit̃ conq̄stio. Scdo ꝓuisio ibi: et quidem. Abb. si. ¶ Casus. Quidā. P. noīe fecit testamētū/ ꝛ ī testamento illo quedā q̄ ad ipm nō ꝑtinebāt causa sue sepulture reliquit cuidā epō. fili⁹ eius petebat bona illa vt ea restitueret illi cui⁹ fuerāt: sed eps hoc facere nolebat. vnde cōquest⁹ est dño pa. scribit pa. illi epo dicens ꝙ leges seculi habent vt heres soluere cōpellat̃: si testator rē legauerit alienā: sꝫ q₂ eps viuere debet lege dei: non autē lege seculariū iustū est vt res que dicunt̃ esse cuiusdā eccl'ie teneātur ab ipso qui aliena restituere debuit. ¶ Nota ꝙ si testator scienter rē alienā legauerit ꝙ heres tenetur rem legatam dare legatario vel estimationem eius: sed ꝓm legem dei non cōpellitur. Ber.

¶ Glosa seq̄ns querit opponendo et soluit.

a ¶ Fili⁹ nr̃. Sed q̄d ad eū cū res essent aliene: forte īterérat ipsi⁹: q₂ res ip̄e deposite fuer̃t penes p̄rem suū/ vl' pignori obligate. Ala.

¶ Glo. seq. distinguit an scienter vel ignoranter legetur alienum.

b ¶ Alieni. Cū q̄s sciēter legat alienū tunc heres tenet̃ res redimere vel legatario ꝑciū dare si res sit talis q̄ vēdi possit al's nō. insti. de leg. §. nō solū. et. §. q̄d autē. Si ignorāter legat rē alienā non valet legatū: nisi cū legat̃ ꝯiūcte ꝑsone. ‡ C. de le. cū alienā. ꝛ legatarius debet ꝓbare sciam vt in. §. ꝙ autem. et. ff. de proba. verius. T.

Legatuꝫ rei aliene an valeat.

‡ Puta vxori vel alteri cui de suo tm̄ relīs q̄sset. Jo. ā.

c ¶ Rem legauerit alienam. Scienter.

d ¶ Restituere. De benignitate canonica sic. xvij. q. iiij. quicūq̃ de iure stricto nō tenebatur reddere iuxta p̄missam districtionem. T. immo reddere tenebatur: sed poterat agere ꝯtra heredem si sciēter res illas legasset. Ber.

Diuisio. S I heredes. Uario mō pōt ītelligi vt dicit Panor. Prio ponit̃ excessus. Scdo ꝓuisio ibi: ab epo. Tertio rō ibi: vt vota. Abb. ¶ Casus. Dicit̃ in hoc capitulo ꝙ si heredes nō impleuerint iussa testatoris per epm loci interdicantur illis oīa relicta cum fructib⁹ inde perceptis vt vota defuncti impleantur. ¶ Nota ꝙ heres tenetur adimplere voluntatē testatoris. Item eps pōt cōpellere heredem et ei interdicere res sibi relictas cū fructib⁹ a testatore donec fecerit q̄d sibi iussum est a testatore. Ber.

e ¶ Adimpleuerit. Infra annū. C. de fideicō. aut̃. amplius hoc. s̄. eo. nos quidem.

¶ Glosa seq̄ns signat contrarium et soluit.

f ¶ Ab epo. C. de testa. ꝯsulta diualia ꝯ. Solu. publicatio testamenti non pertinet ad epm vt ibi dr. ꝑtinet tñ ad eum testamenti defensio siue executio testamenti vt voluntas defuncti seruetur. ff. de pen. here. l. hereditas. §. si defuncto. arg. s̄. eo. nos quidē. ꝛ. j̄. eo. iohānes. ꝛ hoc precipue in his que ad pias causas relinquunt̃. j̄. eo. tua.

¶ Glosa seq̄ns reci. per questionē an filius nō adimplens ꝛc̃. ꝛ ponit concor. iuris canonici et ciuilis.

g ¶ Interdicat̃. ꝓm legē antiquā heres q̄ nō adimplebat volūtatē defuncti ꝑuabat̃ oī successione. C. de fideicō. l. vlt. ꝛ. xj. q. j. siluester. Hodie aūt tenet hoc ī extraneo herede: sed fili⁹ institut⁹ heres nō adiplēs volūtatē defuncti ꝑuat̃ successiōe: relicta tantū sibi legitia. C. de fideicō. auc̃. hoc ampli⁹. ꝛ ꝑualet lex in hoc casu canoni. In hoc tñ videtur Inno. cōcordare ꝑdicto canoni: siluester ꝛ huic decre. j̄. de voto. lꝫ. ī fi. vbi de hoc. Sꝫ illud ideo cōtingit q₂ regnū diuidi nō pōt: sicut nec alie dignitates. s̄. d ꝑben. maioribus. ꝛ ī cōsti. Frederici de feudis. §. preterea. B. Et hic non dicit̃ expresse ꝙ priuent̃ heredes: sed interdicat̃ eis q̄cq̄d relictum est: vt sic indirecte cōpellātur adimplere voluntatem defuncti: vel reducitur ad auctē. vt saltem reseruetur heredib⁹ legitia: vt ī auctē. de here. ꝛ fal. §. primū. et. §. si quis nō implens. colla. j. alia aucten. videt̃ dicere ꝙ heres qui relicta ad pias causas conferre distulerit totū amittere debet. in auc̃. de ecc. tit. §. si q̄s autē pro redemptione. vsi. si autem qui. col. ix. Et in isto casu potest intelligi hec decre. et hoc intellige in extraneo herede. Ber.

Heres nō īplens voluntatē defuncti an d̄beat successione ꝑuari.

Diuisio. C Um in officijs. Primo ponit̃ excessus. Secūdo ꝓuisio ibi: hoc igit̃. Abbas sic. ¶ Casus. Inter alia opera charitatis primo loco id seruandū est: vt illis teneamur obnoxij a quib⁹ beneficia recepim⁹: sed quidā clerici contrariū faciunt: cū eni multa beneficia ꝑcipiāt ab ecclesijs ipi bona illa per ecclesiā acquisita ī alios transferre p̄sumūt: sed quia hic inhibitū est ꝑ canones statuit cōcil'. latera. ꝙ clerici siue testati/ siue intestati decesserint/ siue alij ꝯferre voluerint: bona illa penes ecclesias debeāt remanere. ¶ Nota ꝙ qui ab alio beneficiū ꝑcipit: obligatus est ei. Itē clerici de rebus eccl'ie testari nō possunt. Ber.

b ¶ Teneamur. Donatarius enim donatori naturaliter est obligatus ad antidota. ff. de peti. here. sed et si lege. §. consuluit. viij. q. j. illud. Ala.

i ¶ Acquisita. Q̄d eni acquirit sacerdos vel quilibet ali⁹ clericus intuitu eccl'ie ad ecclesiā pertinet. s̄. eo. quorūdā. et. j̄. eo. ad hec. ꝛ. c. q₂ nos. ff. de castrē. pecu. l. castrense. † ꝛ. xij. q. iij. ca. j. ꝛ. ij. de quibus canonibus hic loquitur. Tā.

† Peculiū castrēse est q̄d a parentib⁹ vel cognatis in militia degenti donatum est. vel q̄d ip̄e fili⁹ militia acq̄siuit al's nō acq̄siturus. Jo: andree.

k ¶ Canonibus. xij. q. ij. placuit. et ca. quicūq̃. ꝛ. q. v. obitum. ꝛ quasi per totum.

l ¶ Eccl'ias. Sic. j̄. ca. seq̄ntib⁹. de quib⁹ canonib⁹ hic loquit̃. B.

A D hec presentib⁹. Distinguit ꝛ scd̄m membrū ibi: viuētes. Ab. ¶ Casus. Clerici de bonis ecclesie testari nō possūt: tñ viuētes et sui cōpotes possunt aliqua de bonis ipsis intuitu elemosine erogare in egritudine constituti. ¶ Nota ꝙ de rebus mobilib⁹ per ecclesiā acquisitis nō pōt clericus testari: pōt tamē intuitu elemosine aliqua de bonis ecclesie erogare. Ber.

m ¶ De mobilibus. Multo fortius nec de immobilibus.

n ¶ Non possunt. In morte tamē possunt largiri ‡ tam cōsanguineis q̄ alijs extraneis ītuitu seruitij recepti de mobilibus. j̄. eo. relatum. §. licet. ꝛ. xij. q. ij. ecclesiasticis. T.

‡ Uñ dixit Uin. ꝙ ꝛ si tradere possit nō pōt dimittere p⁹ mortē tradēdū. xij. q. ij. bone. sed post mortē erogandū disponere nō potest. xij. q. v. q₂ ioānes. vbi de hoc. dixit etiam ꝙ non credit ꝙ gñalis consuetudo excuset clericos dātes ī morte omnia mobilia parentib⁹. Jo. andree.

¶ Glo. seq. ar. all'. ij. iura ꝛ tria in contrariū et remittit.

o ¶ Erogare. Arg. ꝙ admittit̃ q̄s vna via q̄uis alia repellatur. j. q. ij. c. j. ff. de inof. testa. papinian⁹. §. si q̄s. Ar. cōtra. s̄. de ꝓcur. tue. vbi de hoc. et. ff. de admi. tuto. scire. ꝛ. ff. de bo. libe. queritur.

Q Uia nos. In prima ponit̃ decisa questio. In secūda distinguens responsio ibi: consultationi. Abbas. sic. ¶ Casus. Dicitur in hoc capitulo ꝙ licet clerici de his que paterna cognatiōe

vel successione/vel artificio/vel dono amicorũ sunt adepti non habito respectu ad ecclesiã possint cõdere testamentũ. de his tamen que consideratione ecclesie perceperunt de iure testari nõ possunt. ¶ Nota q clerici de bonis paternis/vel de his que ĩtuitu psone acquisierũt: possunt libere testari. Jtẽ de bonis rõne eccl'e acquisitis testari nõ possunt. Ber. ad illos potuit legib⁹ derogare. Ciuitas ista velletrẽ. ptinet ad papã quo ad vtrãq iurisditionẽ. Sed verius videtur qḋ pmo dixi. Alij volunt dicere q si agatur in foro seculari seruanda est legalis solẽnitas: si in ecclesiastico stabitur istis decreta. sed prius dictum magis placet.

a ¶ Disponere. xij. q. iij c. j. et. ij. et. ĩ. eo. relatum. §. ceterum. et ca. requisisti. §. illud. Ber.

b ¶ Testamentũ. Clerici eni de rebus eccl'ie nullũ possũt facere testamẽtũ cũ coꝝ ppetas nõ sit sua cũ solũ vsũ hẽant sed tm̃ victu et vestitu ɔtenti esse debẽt. xij. q. j cleric⁹ q. ⁊. c. duo. et. x. q. ij. eps. et totum supfluũ erogãdũ ẽ paupib⁹. xij. q. j. ca. vlti. moderatã tñ donationẽ cã seruitij recepti facere pñt. ĩ. c. relatũ. §. lz. cũ q̃si filiofamilias cõparet q nõ põt facere testm̃ nisi de castrẽsi peculio. C. de asses. l. vlti. et. C. de aduo. diuer. iudi. l. fori. Ber.

Testamẽtũ an possit p clericos fieri.

a ipsos: libere disponere[a] valeant. De his tñ que cõsideratione ecclesie perceperũt: nullum de iure b possunt facere testamentum[b].

Idem hostiensi episcopo.

¶ Valet testamentũ qḋ parrochian⁹ facit corã pbr̃o parrochiali et duobus testib⁹: nec valet cõtraria consuetudo. h. d. inherẽdo verbis littere. Caplm. x.

Cum esses in nr̃a presentia cõstitutus/proposuisti talem in tuo epatu cõsuetudinem obtinere q testamenta q̃ fiunt in vltima volũtate penitus rescindantur: nisi cum subscriptione. vij. vel. v. testium fiant/ꝑm q le= c ges[c] humane decernũt. ¶ Quia vero a diuina lege/et sanctorum patrũ institutis: et a gñali ecclesie consuetudine id noscitur esse d alienũ: cũ scriptũ[d] sit. Q in ore duorũ vel trium testiũ stet omne verbũ: prescriptã consuetudinẽ e improbamus[e]: et testamẽta que parrochiani coram presbytero suo: ⁊ tribus vel duab⁹ alijs personis idoneis in extrema fecerit voluntate: firma decernim⁹ perf manere: sub interminatiõe[f] anathematis prohibentes ne quis huiusmodi audeat rescindere testamenta.

Idem iudicibus velleneñ.

Cum eẽs. Hoc. ca. legit varijs modis. Cõis diuisio. Prĩo narrat factum. Scḋo prouidet ibi: quia vero. Abb. ¶ Casus. Jn episcopatu hostieñ. talis erat cõsuetudo q testamenta que nõ habebãt subscriptionẽ. vij. testiũ ꝑm q leges statuũt rescindebant. Hostieñ. eps hoc pposuit in p̃sentia pa. qꝛ talis cõsuetudo aliena ẽ a diuina lege/et patrũ sanctoꝝ institutionibus/et a generali cõsuetudine eccl'ie: cũ scriptũ sit in ore duorũ vel triũ testiũ stet om̃e verbum. Pa. p̃scriptã ɔsuetudinẽ reprobauit: ⁊ testamẽta q̃ parrochiã epi Hostieñ. fecerunt corã pbr̃o suo/et trib⁹ vel duabus idoneis psonis in extrema volũtate firma pmaneãt: ⁊ p̃cipit sub pena excõicatiõis ne aliq̃s rescindere audeat hmõi testamenta: ⁊ idẽ dicit in sequẽti caplo in quo scribit pa. iudicib⁹ velletrẽsib⁹: et intelligunt ista duo capl'a sup relictis ecclesijs/vel ad pias cãs vt ibi sufficiãt duo vel tres testes. ¶ Nota q vbi ius legale contradicit iuri canonico preualet ius canonicũ. Jtem generalis consuetudo eccl'ie pro lege habẽda est. Jtem ĩ ore duorũ vel triũ testium stat omne verbũ. Jtẽ ꝑm canones duorum testimonium sufficit in testimonio. Ber.

Deute. xvij.

c ¶ Leges. C. de test. si vnus. l. vl. et. l. hac consultissima. Ber.

d ¶ Scriptum. Jn lege mosayca et in euangelio. ij. q. iiij. ca. j. † et. ĩ. de testa. licet vniuersis. Ber.

† Nec ob. e. q. presul. et ca. nullã. vt i. §. ibi seq. Jo. and.

¶ Glo. seq. reci. p. q. an etiã circa nõ pias valeat testamentũ non habens debitũ numerũ testiũ. ponit opi. q nõ et hanc approbat. ponit opi. ɔtrariã q valeat quã reprobat. demũ subdit duas alias opi.

e ¶ Jmprobamus. Super relictis eccl'ie. Decre. ista intelligitur p sequẽtem. qꝛ de eodẽ facto et eiusdẽ loci loquunt: nam in his q̃ pietatis causa relinquunt minus solẽnis voluntas sufficit: sicut et inter liberos. C. de testa. hac consultissima. §. ex imperfecto. C. famili. herciscun. l. vlti. et. C. de fideicõ. l. vlti. in his enim cessat falcidia. C. ad. l. fal. autẽ. sil'iter. et in auc. de ec. ti. §. si autẽ. col. ix. et in his canonica portio non deducit. ĩ. eo. ti. c. vlti. Quidã tñ dicũt q per hoc ca. qḋ generaliter loquit derogat omnib⁹ legibus que dicũt min⁹ solẽnem volũtatem non valere: qḋ non credo: quia non est verisimile q dñs papa voluerit vnico verbo legibus derogare. arg. C. de inoffi. testa. si quãdo. et. ĩ. de elec. ecclesia vestra. nec forte posset tollere leges q̃tũ ad eos qui nõ sunt de sua tẽporali iurisditione ‡ ar. ĩ. de ap. si duobus. et. ĩ. de iudi. nouit. q̃ leges ne quid falsitatis in testamẽto cõmitteretur voluerũt q certus numerus testiũ adhiberetur. C. de fideicõ. l. vlti. Jta etiam credo q istud locum habeat super relictis ecclesie siue ad pias causas fauore religionis. ĩ. ca. pxi. sic nõ derogabitur legibus. Vel dic q papa statuit hoc tm̃ ĩ his obseruandum in quib⁹ habet temporalẽ iurisditionẽ: quia q̃tum

Jus canonicum an deroget ciuili circa testamẽtorũ cõpositionem.

‡ De hoc. x. dist. cõstitutiones. et ĩ. de reg. iu. in secũda regula. li. vj. Jo. an ĩ no.

¶ Valet vltima volũtas ad pias causas corã duob⁹ testibus ⁊ est casus singularis. Caplm. xj.

.j. Relatum est: q cum ad vestrũ examen sup relictis[g] g ecclesie causa deducitur: vos nisi vij. vel. v. idonei testes interuenerint inde postponitis iudicare: et. ĩ. ¶ Mandam⁹ quatenus cũ aliqua causa talis ad vestrũ fuerit examẽ deducta: eam non ꝑm h leges sed ꝑm decretorum[h] statuta tractetis: tribus aut duobus legitimis testibus requisitis.

¶ Qm̃ scriptuz est. Jn ore duorũ vel triũ testiũ stat omne verbum.

Idem electo et capi. cassañ.

¶ De proprijs põt testari clericus in acquisitis per ecclesiam etiam si sint mobilia/succedit ecclesia vel successor: põt tamẽ aliq̃ seruitoribus vel pauperib⁹ clargiri. si autẽ defunctus habet plures eccl'ias vel bñficia fiet eque diuisio inter illa. Caplm. xij.

ij. Relatum est auribus nostris q quia statuimus in i late. cõcil.[i] vt bona per ecclesiã acquisita ad eam in clericorum obitu deuoluãtur: dubitatis an hoc sit de immobilibus tantum vel de mobilibus sentiendũ: ⁊. ĩ. Respondem⁹ q generaliter bo= k na[k] quelibet p ecclesiã acquisita

¶ Glosa sequens arg. signat cõtrariũ et soluit.

f ¶ Sub ĩterminatione. Et ita videtur q q̃ cõtra faciat sit excõmunicatus. ĩ. de locato. c. j. quã decre. tenemus canonem late sententie: et sunt ibi quasi eadẽ verba que in ca. lxiij. dist. salonitane. Arg. contra. ĩ. de iurepatro. relatum. ĩ fi. vbi de hoc. Non credo q sit canon late sententie: sed ferende p ca. relatum. Ber.

Et. ĩ. de sagit. ca. vno. Jo. an. ĩ no.

Relatuz. Primo põitur factum reprehensibile quod secũdo corrigi mandat ibi: mandamus. et mandatum. tertio probat ibi: quoniam. Abbas sicul⁹ ¶ Ex hac decre. nota q cum de testamẽtis agit non ꝑm leges: sed ꝑm canones iudicandum est. Jtem causa testamentaria ad iudicẽ ecclesiasticũ pertinet: qḋ verũ est in relictis ecclesijs ⁊ ad pias causas. Jtem duorum testimoniũ valet ĩ causa testamenti. Jtem in ore duorũ vel trium testiũ stat oẽ verbũ. B.

Diuisio. Deute. xvij. Matth. xviij.

g ¶ Relictis ecclesie. Ad hũc casũ restrĩge. c. proxi. ĩ. eo. in quo fauore ecclesie sufficiũt duo vl' tres testes. Jta q vn⁹ sit presbyter de predictis. Vincentius.

h ¶ Decretorum. Que dicũt q in ore duorum vel triũ testium stat omne verbum. ij. q. iiij. §. j. et ca. j. ⁊. xlviij. dist. quoniã multa. Sic no. causas vltime voluntatis defunctorũ ad ecclesiasticum iudicem pertinere: quod verum est in relictis ecclesie et pauperibus. xiij. q. ij. clerici. et ca. qui oblationem. C. de episco. ⁊ clericis. nulli licere. ‡ per que ca. cõfirmatur quod dixi. ĩ. in proxi. ca. quod tantũ de relictis ad pias causas intelligendum est. quod hic et ibi dicitur. Ber.

‡ Legatuz p redẽptione captiuorũ non designata psona q̃ distribuat distribuet epus originis vel habitationis si origo est incerta. Joan. and.

Relatum est. Quinq sunt partes. scḋa ibi nomine. tertia ibi: licet. quarta ibi: ceteꝝ. quinta ibi: quia vero. Et venit hoc ca. ad declarationem ca. cũ in officijs. ĩ. eo. Ab. sic. ¶ Casus. Jn capitulo. ĩ. eo. cũ in officijs dicit. Bona per ecclesiã acquisita ad eam deuoluãtur in obitu clericorũ. quesitũ est a pa. vtrũ de immobilibus tm̃ vel de mobilibus sit intelligendũ? Respondet generaliter bona q̃libet per ecclesias acquisita eis debent iuxta latera. cõcil'. post acq̃rentis obitum remanere. sed per hoc vocabulũ ecclesia nõ intelligitur eps/vel successor clerici morientis in ecclesia collegiata: sed ipsum collegiũ intelligitur: vbi autẽ in locũ defuncti vnus tantũ est ordinãdus: ille bona illius et alia bona ipsius eccl'ie debet habere et licet dicant mobilia per ecclesiã acquisita in alios transferri nõ possunt. cõsuetudo tamẽ nõ est improbãda vt de mobilib⁹ illis clerici possint aliqua cõferre pauperib⁹ ⁊ alijs locis religiosis: et illis qui clericis seruierant/siue sint cõsanguinei siue alij. ꝑm seruitij meritũ: si vero clerici de hereditate vel aliter ĩtuitu psone sue aliqua acquisiuerint de illis disponãt pro arbitrio suo. Jn fine dicit clerici qui plura habẽt bñficia in plurib⁹ ecclesijs: bona illoꝝ debẽt diuidi inter eccl'ias p rata ꝑm congruã distributionẽ. Nota q noĩe bonorũ tam mobilia q̃ ĩmobilia dicunt. Jtem nota casum vbi nomine eccl'ie/non epm: sed caplm tantũ intelligit. Jtẽ cleric⁹ de rebus eccl'ie acq̃sitis põt dare pauperib⁹ locis religiosis/⁊ seruientibus eis. Jtem clericus de rebus intuitu persone sue acquisitis põt testari. Jtem bona clericorũ plura beneficia habentiũ debent diuidi inter ecclesias in quib⁹ habent beneficia. Ber.

i ¶ Lateraneñ. concilio. ĩ. eo. cum in officijs.

k ¶ Bona. Arg. indefinite dictũ generaltier accipiendũ. xix. dist. si

romanoꝝ.ī.de priui.q꞉ circa.ī.de verbo.sig.cum tibi.ꝛ ca.querenti. et.ff.de contrahen.emp.l.iij.† ꝛ.ff.de ser.vrb.pre.si seruitus.

a ¶ Remanere. Sic.xij.q.ij.per totum.

b ¶ Non eps. Qui tñ est in eccl'ia ꝛ eccl'ia in epo.vij.q.j.scire.

c ¶ Congregatio. Hic bene dicit.xij.q.ij.de laicis.et.C.de here. decu.l.j.et.ij. Lau.

vt si dicā instituo heredem quē titi⁹ voluerit.ff.de here.insti.illa institutio.ꝛ.l.si quis semproniū.et.l.captatorias. immo captatoria.i. adulatoria appellatur talis institutio.C.de re mili.captatorias.secus si tacite.ff.de here.insti.l.ille autē īstitutiones.† vt si dicam instituo te heredē: si titius ascēderit capitolium.vt.ff.de here.instit. si qs semproniū. et.ff.de cōdi.ꝛ demō.l. nōnunq̄ꝫ Sed legatū pōt cōmitti arbitrio alterius tacite.ff.de leg.ij.l.j.sed alterius arbitrio expsse non potest ꝯmitti.ff.de le.j.l. captatorie.et.l. predict. Et incerte psone bñ pñt institui heredes vt instituo paupes heredes.C. de epi.et cle.si qs ad declinandā.et.l.nulli. Jo.

† Parū facit: forte inducit qđ ibi dicit̃ pciū ī substantia et q̄titate cōsistere nō distinctis p̄dictis. Jo.an.ī nouel.

¶ Glosa sequens querit et soluit.iterū querit.ponit opi. et distinguit.

d ¶ Unus. Sed nūqd bona epi debent deuolui ad collegiū maioris eccl'ie moriēte epo? Dicas q̄ non: imo reseruāda sunt successori. xij.q.ij. hec huius placiti. et ca.de laicis.et.c.illud.‡ Nunqd est idē in bonis archidyaconi? Dicunt quidam q̄ non sed collegio eccl'ie deuoluuntur Alij dicunt ꝛ melius: si bona archidyaconatus distincta sunt et diuisa a rebus canonicoꝝ: tūc successori ꝯuari debent. arg.š. de rescrip.edoceri.si vero cōia sunt oīa bona archidyaconi † et canonicorū: tunc ad capitulū deuoluuntur.ar. xij.q.ij.q꞉ cognouimus. et.ī. de deci.cū in tua.et viij.dist.q̄ ꝫ mores. Tā.

Epi bona ad quē deuoluūtur eo mortuo.

‡ Et reuocata sunt cōtraria p̄uilegia cōsuetudines et statuta.ī. de ele. q꞉ sepe. lib.vj.ꝛ cle. eo.ti. statutū. Jo.and.

† Licet etiā ipse Archidyaconus plus ceteris propter dignitatē percipiat. ſm Inno. Jo. an. ī nouel.

e ¶ Cōferant̃. Sic.š. eo.ad hoc.nō ita amare istud prohibitū est.sicut dicit lex de do. inter vi. et vxo.ff.de do.inter vi. et vxo.si id qđ.§.si quis serui operas. Lau.

f ¶ Pro arbitrio.š.eo. quia nos.

g ¶ Congruā. Ut ei pl⁹ detur a quo plus percipit‡ videt̃ tñ attēdēdū vtrū vni etiam plus seruierit q̄ alteri.arg.š.de feu.c.j.et ar.š. de prebē. cum ſm apl'm. vbi dicit qui altario seruit viuere debet de altari: ergo si non seruiuit: vel si parum seruiuit plus ei tenetur restituere. Lau.

‡ Ut si bonoñ.et parrhisieñ.canoñ.dimisit tria.ꝛ.x. habebat a bonoñ. et xx.a pisieñ. bononieñ. hēbit vnum et parrhisieñ.habebit duo. Jo.and.

eis debent iuxta late. cōcil. post acquirentis obitum remanere[a]. ¶ Noīe autē ecclesie nō[b] eps vel successor clerici moriētis vbi est collegiū clericoꝝ sed cōis cōgregatio[c] intelligit̃: que rerū illarū debet canonicam distributionē et curā habere. Ubi autē in loco defuncti tm̄ est vnus[d] ordinandus: is ea bona (sicut et alia ipsi⁹ ecclesie) in dei timore dispenset. ¶ Licet autem mobilia p ecclesiam acquisita de iure in alios pro moriētis arbitrio transferri non possunt: cōsuetudinis tamē non est improbāde vt de his pauperibus ꝛ religiosis locis: ꝛ illis qui viuēti seruierāt: siue sint consanguinei siue alij: aliqua iuxta seruitij meritū conferātur[e]. ¶ Ceterum que ex hereditate/ vel artificio: aut doctria ꝓueniūt: distribuentur ꝑ arbitrio[f] decedentis. ¶ Qr vero nonnulli in diuersis ecclesijs bñficia possident: diuidant̃ que habuerant per estimationem congruam[g] inter ipsos.

Inno.iij.altisiodoreñ.epo.

¶ Tenet testamētum si quis extremā voluntatē suam alteri⁹ dispositioni cōmittit: et dicit̃ testatus ad pias causas.h.d.ſm intellectum notabiliorem. Ca.xiij.

Cum tibi de benignitate: et.ī. ¶ In scđa[h] q̄stiōe dicimus q̄ qui extremam voluntatem in alterius dispositionē[i] cōmittit/ non videtur decedere intestatus. Idem.c.t.sancti laurētij in lucina presby.cardina.

¶ De relictis ecclesie petit eps partē suā/ licet aliquid fuerit sibi a testatore relictuꝫ: nisi eo modo et nō in fraudē fuerit relictū a testatore q̄ maneret ea pte ꝯtent⁹: et legatū agnouerit. Ca.xiiij.

Officij: ꝛ.ī. Scđo quesiuisti cū qs in testamēto relinq̄t episcopo ꝓpriā portionē: et alia multa monasterijs vel ecclesijs: vtrū episcop⁹ ex illis legitimā[k] possit petere portionē: et.ī. ¶ Consul.t.t.r. q̄ si portionem illā cum condictione[l] legauit epo vt esset illa sola contētus: ꝛ eps acceptauit: quia p hoc alijs renūciasse[m] videt̃: de ceteris non poterit exigere portionē. Qr si eam ipi absolute[n] reliquit: portionem sibi debitā poterit nihilomin⁹ de ceteris vendicare[o]. Si vero constiterit[p] q̄ in fraudem modicū constituit mortuariū: vt ī ceteris episcopus portione debita fraudaretur[q] (q꞉ fraus et dol⁹ alicui patrocinari non debet) eps portionem ex illis poterit exigere a canone[r] constitutā: saluis indulgētijs[s] ro.pon. q̄ quibusdam regularibus sunt concesse. Idem.

¶ Relictum epo contēplatione persone nō diuidit̃ cum ecclesia cathedrali: secus si cōtemplatione ecclesie: siue nihil relinquatur ecclesie: siue aliquid: siue coniunctim: siue separatim. Si autē soli ecclesie est factum relictū/ eps habebit portionem canonicam. Presumit̃ autē relictū cōtēplatione ecclesie factum qñ fit ab ex

† Nō in p̄teritū nō in futurū īstitutio est collata nō ē captatoria. vt si dicat̃ qua parte titius me heredē īstituit me⁹ heres esto. Jo.and.

Officij. Cōis diuisio. Scđa pars ibi cōsultationi. Abbas sic. ¶ Casus. Aliquis ī testamento suo reliq̄t epo propriā portionē et alia multa monasterijs vel ecclesijs. queritur vtrū eps de illis possit petere legitimā portionem? Rñ.pa. q̄ si portionē illā legauit epo ꝯditione vt ea esset contentus.et eps conditionē acceptauit: de alijs nihil poterit petere: quia per hoc alijs renūciare videtur sed si portionē illā absolute reliquit de alijs nihilomin⁹ legitimā portionē poterit vēdicare. si vero cōstiterit q̄ fraudulēter modicā portionem reliquit cū cōditione vt in ceteris eps portione debita fraudaret̃ quia fraus et dolus alicui patrocinari non debēt: epus de illis portionē exigere poterit a canone ꝯstitutā: saluis indulgētijs.ro. pon.q̄ quibusdā regularib⁹ sūt cōcesse. capl'm istud et seq̄ns loquūtur ſm ꝯsuetudinē quorūdā locoꝝ. ¶ Nota q̄ electiōe vni⁹ qs renūciat alteri. Itē fraus et dol⁹ nemini debent patrocinari. Ber.

Diuisio.

Cum tibi. Uario mō legit̃. Primo ponit̃ decisa cōsultatio Scđo rñsio ibi in scđa. Et aduerte q̄ iste text. est multū allegabilis et frequētatur tā per canonistas q̄ legistas: ꝛ est breuis decisio sed aliquātulū obscura/ ideo nota bene ipm et tene menti quia quotidianus. Ab. ¶ Casus. Aliquis cōmisit extremā voluntatē suā in dispositionē alicuius amici sui: ꝛ sic mortu⁹ est: querit̃ an ille dicatur decedere intestatus? Rñ.pa. q̄ nō videtur decedere intestatus ¶ Nota q̄ q̄ extremā voluntatem in alterius dispositionē cōmittit: non videtur decedere intestatus. Ber.

Jo.and. Diuisio.

h ¶ In secūda. Primā habes.ī.de verbo.sig.cum tibi.

¶ Glo.se.reci.p.q. an iste vere sit testatus: ꝛ soluit ꝛ distinctionē pōit.

i ¶ Dispositionem. Licet de benignitate canonica videatur testamentum fecisse reuera non est testatus: q꞉ nullum est testamentum vbi nomen heredis nō exprimitur. C. de test.l.iubemus.§.qđ si nō fuerit obseruatū.circa fi.et.ff.de his q̄ in testa.delē.l.prime.et institutio heredis totius testamenti est fundamentū. vt institu.de le.§. ante heredis. sed sicut nutu possunt aliqua relinqui. C.de fideicō. et in epistola.ff.de le.iij.nutu.ꝛ sic nutu deprehendit̃ voluntas obmutescentis.xvj.q.vj.qui recedunt. sic nutu de eq̄tate canonica fit testamentum sicut et sufficit ad locutionē alterius q̄ quis annuat testibus presentib⁹.ꝛ dicit̃ decedere testat⁹: et tale testamētū đr nūcupatiuū. C.qui test.fa.possunt.hac ꝯsultissima. Licite ergo pōt qs volūtati alterius cōmittere factionē testamenti sui.i.an qs sit ei herēs. Distinguit̃ tamē: quia aut in volūtatē heredis cōmitto factionē testamenti: aut in voluntatē alterius. si in volūtatem heredis licite possum licet expresse eius voluntati cōmittam.ff.de cōdi.insti. verba hec.sed si confero in expressam voluntatē alterius: nō valet:

Nutu aliqua fieri possunt. Testamēti factio an possit ꝯmitti alterius arbitrio.

k ¶ Legitimam. Que ſm variā locorum consuetudinē varia est et diuersa.ī.de sepul.certificari. Uin.

l ¶ Condictione. Condictio quid sit et modus tractatur.ī.de cōdi.ap.in ca.verum.

m ¶ Renunciasse.ff.de inoffi.test.si pars.§.vl.‡ et.l. seq.et.l.vlti.et C.eo.titu.l.parentibus. Ber.

n ¶ Absolute. Cū eni absolute reliquit pōt episcopus vtrāq꞉ consequi.ī.ca.proxi. et videtur hoc notare: quia si eps dedit simpliciter aliquod beneficiū ei qui prius habebat aliud nō videt̃ ei pri⁹ ademisse.ff.ad munici.l.municeps. Lau.

¶ Glo.seq.arg.alleg.iij.iura et duo in contrariū.

o ¶ Uendicare. Arg. q̄ recipiendo vnū non intelligit̃ alij renūciasse nisi hoc sit dictum.ff.de ac. et obli.l.quotiens.sic vxor recipiens legatum non intelligitur renunciasse doti.C.de rei vx.ac.l.vna.§. sciendū.ar.C.de pac.cōuen.si mulier. Ar.cōtra.ff.de inoffi.test.l.vlti.† et.ff.ad.l.fal.l.si debitor.

p ¶ Cōstiterit. Etiā opponēdo cōdictionē: aut si ipam acceptauerit/ si postea de fraude constiterit: quia nō potuit testator auferre illam partem epo q̄ ei ex constitutione debetur.ī.c.proxi.

q ¶ Fraudaretur. Uidetur tamen q̄ agere debeat ad supplementū eps in hoc casu: si minus ei reliquit legitima portione. C.de inoffi.testamē.si quando.§.generaliter.l.omnino. quia non admittit grauamen ista portio: sicut nec quarta debita de iure nature. arg. ff.de adop.si arrogator.§.sed an impuberi.

r ¶ Canone. Loquit̃ de illis canonib⁹.x.q.j.decernim⁹.ꝛ.c.de his.

s ¶ Indulgentijs.ī.de sepul.in presentia.ī.e.c.vlti. Ber.

‡ Qui legatū percepit nō agit de inofficioso: nisi ex necessitate officij id ꝓ alio percepisset Joan.and.

† Illud in q̄rela q̄ est odiosa. vt ibi no. vnde illi renūciat qui patrocinat̃ legatario. Jo.an.

Diuisio

Requisisti. Diuidit. nam primo questio. Secũdo generalis solutio ibi: et quidem. Tertio specialis ibi: sed considerãdũ et ibi distinguit quattuor membra que patẽt in textu. Abbas sic.

¶ Casus. Aliqs fecit testm̃ ⁊ multa pro aĩa sua legauit. q̃situ fuit a pa. q̃liter illa diuidenda sunt inter epm̃ ⁊ ecclesiã? Rñ. pa. ꝙ regulariter obtinet ꝙ eps̃ ſm diuersas consuetudines locorũ debet habere tertiã vel quartã portionem: sed videndũ est vtrũ testator diceret: relinquo istud epo: an relinquo istud ecclesie: vl' sic relinquo istud epo / ⁊ ecclesie. an sic relinquo istud epo / ⁊ illud ecclesie. in pr̃io casu cum dicit relinquo istud epo: distinguendũ est vtrum reliquatur episcopo ab extraneo / an ꝓpinquo. si ab extraneo presumit relictũ intuitu ecclesie / et non persone. vnde ecclesia cathedralis debꝫ habere suam partem sicut in secũdo casu. si aliquid relinquit ecclesie: eps̃ debet habere suam partem: sed istud veruꝫ est nisi testator exp̃mat ꝙ velit illud esse tantum epi / ⁊ non ecclesie: ĩ quo casu volũtas testatoris seruãda est: sec⁹ est si dicat ꝙ velit illud esse tãtum eccl'ie ⁊ nõ epi: quia priuata dispositio testatoris non potest ĩmutare generalẽ constitutionẽ canonis: sed huic dicto canon obuiare videtur. dicit. n. canõ. si aliquid legat põtificibus ab extraneis / aut cũ ecclesia aut sequestratim: quia ille qui hoc donat pro remedio anime sue donat: non pro cõmodo sacerdotis / non proprium sed quasi ecclesie dimissum cõputabunt. Rñ. pa. illi canoni dicens: quod dicitur in canone verum est quãdo testator non exprimit ꝙ velit illud esse tantũ epi / ⁊ non ecclesie. sed hoc exprimit hic testator ⁊ ita nõ contradicit: si vero a ꝓpinquo legatur epo: presumitur ꝙ intuitu persone et non ecclesie nisi contrariũ ostendat: ⁊ de isto ecclesia nihil habebit: si autẽ relinquatur episcopo et ecclesie coniunctim: canonica diuisio inter eos est facienda: si vero diuisim legauit istud episcopo / ⁊ illð ecclesie / siue equalia / siue inequalia sint relicta: reducenda sunt ad canonicam diuisionem: nisi vtraqꝫ pars velit esse cõtenta suo relicto. si vero testator dicat: lego hoc epo: ⁊ illa capellis vel monasterijs. In casu isto quod legatur episcopo eius erit precipuũ cum ecclesia sicut si cuilibet alteri legaretur: ⁊ de alijs que legantur monasterijs vel capellis portionem canonicam obtinebit. in fine dicit si aliqua legantur clericis prelationem vel administrationẽ aliquã nõ habẽtib⁹: ⁊ q̃ possunt ꝓpriũ habere siue relinquatur ab extraneo siue a propinquo intuitu persone presumitur omne relictũ: ⁊ de illo nec eps̃ / nec ecclesia aliquid habebit: nisi aliquid in contrarium ostendatur: que hic dicũtur localia sunt: quia non seruatur hoc generaliter. ¶ Nota ꝙ relictũ epo ab extraneo regulariter ⁊ generaliter presumitur intuitu ecclesie esse relictum: si autem a propinquo intuitu persone: tamẽ in vtroqꝫ casu probatio admittitur in contrarium. Item ꝙ obtentu alicuius: quare illi est restituendum et valet vocari contra nuncios procuratores negociorum gestores. Item voluntas testatoris semper debet obseruari: vbi ius vel aliquis nõ offenditur. Item soluitur questio cui ab episcopo quesita cedant. Item relictum priuate persone siue habeat beneficium siue non: semper presumitur esse relictum intuitu persone. Bernardus.

a ¶ Tertiam. x. q. j. decernimus. ⁊ c. de his. ⁊ ĩ. de sepul. c. j. B.

b ¶ Quartã. xij. q. ij. nobis concesso. ⁊ quattuor. ⁊ ĩ. de sepul. cum super. Quãdoqꝫ etiã medietas appellat. ĩ. de sepul. ca. ij. ⁊ x. q. j. antiquos. † In his enĩ loci cõsuetudo seruanda est. ĩ. de sepultu. certificari. Capitula tamen q̃ dicunt res ecclesie diuidendas in quattuor partes: de matricibus ecclesijs loquũtur. Uin.

† In q̃busdam etiã locis nihil accipitur. ſm Uin. et Jo. Jo. andree.

c ¶ Ecclesie. Coniunctim.

traneo habẽti administrationẽ: secus si fiat ab administrationẽ non habenti. Cum ecclesijs vero inferioribus episcopus nõ diuidit sibi relictum: q nõ est sibi tãta cõio cũ ecclesijs inferiorib⁹ sicut cũ cathedrali. Ca. xv.

Requisisti de his q̃ testator ꝓ anima sua legat in vltima volũtate / qualiter sint inter episcopũ et ecclesiam diuidẽda. ¶ Et quidẽ regulariter verũ est ꝙ episcopus debet de his ſm diuersas consuetudines tertiã[a] vel quartam[b] portionem habere ¶ Sed considerandum est diligẽter vtrũ testator leget hoc modo: relinquo istð episcopo: an relinquo istud ecclesie: vel reliquo istud epo ⁊ ecclesie[c]: an relinquo istud epo ⁊ illð[d] ecclesie? In primo casu distinguendũ est vtrum relinquat episcopo ab extraneo aut propinquo. Si ab extraneo generaliter verum est ꝙ p̃sumitur[e] eẽ relictũ intuitu ecclesie nõ persone. vnde cathedralis ecclesia de illo potest canonicã petere portionẽ queãdmodũ epo cõpetit sua portio si aliq̃d ecclesie[f] relinquat. et hoc verũ est: nisi testator exprimat ꝙ velit illud tantũ esse episcopi[g] non ecclesie: in quo casu seruãda est dispositio testatoris: sec⁹ aũt si exprimat[h] ꝙ velit esse illð tm̃ eccl'ie nõ epi: quia priuata dispositio testatoris nõ põt generalem constitutionẽ canonis[i] ĩmutare. Nec est[k] ꝯtrariũ qð in canõe legit: videlꝫ ꝙ põtifices q̃b⁹ ab extraneis aliq̃d aut cũ eccl'ia: aut seq̃stratim dimittitur aut donat (q ħ ille q̃ donat ꝓ redẽptiõe aĩe sue nõ ꝓ cõmodo sacerdotis ꝓbat offerre) non q̃si suũ ꝓpriũ sꝫ q̃si dimissũ ecclesie: inter facultates ecclesie ꝯputabũt: qm̃ ħ ẽ verꝫ: cũ testator ita seq̃strati legat illud epo ꝙ nõ exprimit vtrũ velit ad epm̃ tm̃ nõ ad ecclesiã ꝑtinere. Si vo relinquat illð epo a ꝓpinquo[l] p̃sumitur esse relictũ: nõ intuitu ecclesie sed ꝑsone[m]: nisi forte ꝯ̃riũ ꝓbaret: ⁊ de isto nihil potest ecclesia petere in vita ei⁹ ¶ Qꝫ[n] si relinquat epo ⁊ eccl'ie: de illo inter ipsos canonica est diuisio faciẽda. ¶ Si vo[o] istud epo et illud ecclesie relinquat: siue eq̃lia siue ineq̃lia sint relicta: reducẽda sunt ad diuisionẽ canonicã inter epm̃ et ecclesiã cathedralem: nisi ambo velint eẽ testatoris dispositiõe[p]

d ¶ Illud ecclesie. Subaudi inter epm̃ ⁊ testatorẽ separatim. B.

e ¶ Presumitur. Presumptione iuris non de iure. vñ ꝓbatio in cõtrariũ admittit: puta si lõga ⁊ magna fuit dilectio. xij. q. iij. c. ij. sed econuerso si relinquit a propinquo p̃sumitur relictum intuitu persone. ĩ. e. c. ꝟ. siue ecclesie. ⁊. s̃. eo. q nos. xij. q. iij. c. j.

f ¶ Si aliquid eccl'ie. Hic explicat secũdum mẽbrũ distinctiõis. B.

g ¶ Epi. s. propriũ. ¶ Glo. seq. q̃rit obijciendo ponit solu. Lau. sed aliter soluit.

h ¶ Exprimat. Sed q̃ est rõ diuersitatis ꝙ q̃n relinquit aliq̃d ecclesie tm̃ ꝙ eps̃ hꝫ inde suam ꝑtem: ⁊ si relinquat epo tm̃ eccl'ia nihil hꝫ: cum eps̃ sit ĩ eccl'ia: ⁊ eccl'ia ĩ epo. vij. q. j. scire? Lau. dixit ħ euenire ꝓpt iuris ĩpossibilitatẽ: qm̃ ius nõ offendit si epo leget tm̃: sꝫ si tm̃ legaret eccl'e secluso epo ex ħ offenditur ius † ar. ff. de le. j. nemo põt. Uel põt dici ꝙ noĩe eccl'ie ĩtelligit eps̃ tanq̃ caput. s̃. de his q̃ fi. a pla. sine cõsensu ca. nouit. ⁊ cũ scribit capl'o scribit decano q̃ est caput capl'i. s̃. de ꝯces. preben. post electionẽ. sicut q̃ preest exercitui de ipso exercitu intelligit. ff. de his q̃ not. infa. l. ij. ff. si q̃s ⁊ a q̃ ap. l. j. §. si presens ‡ ⁊ appellatione familie ꝑnceps ꝯtinet. ff. de ꝟb. sig. familie. Noĩe vo epi q̃nqꝫ nõ intelligitur eccl'ia: vt in eo q̃ renunciauit epatui. s̃. de trãsla. inter corpalia. et s̃. de eo q̃ renũ. epis. c. j. Et cũ aliq̃d dat eccl'ie: nulle ꝑsone determiate intelligitur dari: ergo epus inde hr̃e debet partem: cum sit caput eccl'ie: sed cũ relinquit tm̃ epo intuitu tantum persone ipsi⁹ relictũ intelligit: ⁊ ideo ecclesia nihil inde habebit; immo epus inde põt facere testamentũ. s̃. eo. q nos.

Ecclesie relictũ diuidit cum epo nõ autẽ epo relictũ cũ ecclesia.

† Hoc est qð q̃rit q̃re ius offenditur ĩ vno et nõ in alio. Joan. and.

‡ Al's ẽ ꝟ. sub. §. solẽt. vide de appel. dilecti. vlt. ĩ fi. vlti. glo. Jo. an.

† Per hãc l. dixerunt hic Pe. et Ab. ꝙ si administratori eccl'e etiã expsso noĩe aliq̃d leget epus habebit canonicã q̃si dicat legatũ ecclesie. quod sic ꝓbat. q si sacerdos recedat q̃ erat tpe testamẽti substitutus in eccl'a habebit legatuꝫ q̃ est tpe solutiõis. hoc vult illa lex ⁊ vide qð dixi. de offi. deleg. qm̃. sup. iij. glo. Joan. and.

i ¶ Canonis. xij. q. iij. pontifices. ar. x. q. j. sic q̃dã. ⁊. xvj. q. j. ad hoc sic nemo facere potest ꝙ in testamento suo leges locum habere nõ possint. ff. de le. j. l. nemo potest. ff. de pac. inter debitorẽ. ⁊ l. ius publicum. ff. ad. l. fal. quod de bonis. j. rñ. C. de cõdi. inser. l. ij. s̃. de fo. compe. si diligẽti. ĩ. de sen. exc. contingit. ⁊ ĩ. eo. tua.

¶ Glosa sequens distinguit inter legata ⁊ donata: ⁊ allegat ꝯ̃riũ.

k ¶ Nec est. Hic respondet tacite questioni que posset fieri per canonem illum. xij. q. iij. pontifices. cuius verba hic ponuntur: ⁊ hec distinctio sumitur ab illo canone: ⁊ licet relinquatur episcopo sub proprio nomine: presumitur tamen intuitu ecclesie relictum esse. ff. de an. le. l. annua. † quod itelligitur circa relicta in vltima volũtate ab extraneo: secus si aliquid detur episcopo inter viuos: tunc presumitur intuitu amicicie datum aliquid: puta si lõga dilectio ⁊ amicicia fuit inter eos: vel propter spem alicuius remunerationis. Ar. contra. xij. q. ij. sancimus. ⁊ c. precedẽti. Item aliud est dicere: relinquo hoc ecclesie: ⁊ aliud: reliquo hoc canonicis. In primo casu relinquitur ecclesie. in secundo non. Arg. contra de re. du. ciuibus. Jo. ff. de condi. ⁊ de. l. municipibus. hoc verum est scilicet quod dicitur in ca. pontifices. scilicet ꝙ ecclesia habeat partem suam de his que legantur episcopo. et illud hoc non referas ad ꝓximum dictum sed ad superius. B.

¶ Glosa sequens reci. per. q. et ponit duas opiniones.

l ¶ A propinquo. Usqꝫ ad quartũ gradum. C. de epi. et cle. auc̃. licentiam. ⁊ in auten. de ec. ti. §. interdicim⁹. col. ix. et ĩ. de consan. et affi. non debet. Quidam dicunt vsqꝫ ad. vij. cum canon distinguat hic. vt. xij. q. iij. c. j. ⁊. ij. ⁊. s̃. eo. quia nos. Uin.

m ¶ Persone. Quare nihil debetur ecclesie. ar. ff. de peti. here. item veniunt. §. item non solum.

n ¶ Qꝫ si. Tertium membrum distinctionis. T.

o ¶ Si vero. Quartum membrum diuisionis.

p ¶ Dispositione. Fauore vltie volũtatis. xiij. q. ij. c. vl. ff. ꝓ socio. cum duob⁹. al's incipit si inter fratres. §. idẽ rñdeo. ‡ Jo.

‡ Soci⁹ q̃ cessantibus socijs refecit insulam cõi noĩe. lꝫ vsuras centesimas et dñiũ vendicare possit tñ ⁊ leniorẽ viã scꝫ agẽdo pro socio aggredi poterit. Joan. and.

a ¶ Contenti. s̄.c.proximo.

b ¶ Decens est. Sed non necessarium. decēs enī est vt pro modico nō ꝯtēdat. ff.locati. si merces.§.vis maior.⁊.l.habitatores: ⁊ iō multum operatur repetitio ꝟbi hoc.s.cum dicitur: relinquo hoc episcopo: ⁊ relinquo illud ecclesie. L.

c ¶ Legatur. Qr ħ est eius precipuum: ⁊ diuidi debet illḋ cū ecclesia cathedrali. Vin.

d ¶ De illis. Scȝ monasterijs vel capellis.

e ¶ Canonicā. Scȝ tertiam vel quartam: vt dicitur in principio cap. ⁊ s̄.eo.ca.proximo.

f ¶ Non est. Hec est ratio quare secus est. B.

g ¶ Quanta. Ar. ꝙ non ḋr de gremio ecclesie q̄ eligiꝛ de minoribꝰ ecclesijs: licet sit eiusdē ciuitatis. ar.j.de ꝟbo. signi. cum clerici.

h ¶ Acq̄rit. xviij.q.j.c.j.

i ¶ Illud autem. Qḋ sequitur.

k ¶ Habētem. Siue habeat beneficiū ecclesiasticum siue non. Vin.

l ¶ In vita eius. Post mortē bñ si intestatꝰ decedat. ar.j.de suc.ab intesta.cū dilectꝰ. ita tñ ꝙ nō habeat ꝓpinq̄s† xij q.vi.c.vi.⁊ in auꝛ.de ec.ti.§.si quis autē.‡ colꝛ.ix.et.xij.q.j.sint manifeste.et.xij.q.ij.episcopus qui filios.

contenti[a] quā ꝓpter vltime volūtatis fauorē satis decens[b] est obseruare: vbi neq̧ fraus interuenit neq̧ dolus: nec quisq̄ nimiū defraudareꝛ debita portiōe. Secus autē est si aliquid legeꝛ epō: et aliqua capellis vel monasterijs: aut alijs pijs locis. nam in hoc casu quod legatur[c] epō eius est precipuum cū ecclesia cathedrali: queādmodū si cuilibȝ alij legaretur: ⁊ de illis[d] que alijs legantur: portionem canonicā[e] nihilominus obtinebit: quoniam non est[f] tanta cōio inter episcopum ⁊ inter capellas ⁊ monasteria seu alia pia loca: quāta[g] est inter episcopū et ecclesiam cathedralem cui est spirituali cōiugio copulatus. vnde q̄ acquirit[h] episcopus nō illis sed isti tantū acquirit. ¶ Illud autē[i] est gñaliter obseruādū circa eum qui potest propriū possidere prelationē vel administrationē ecclesie non habentē[k]: ꝙ si ei aliquid relinquaꝛ specialiter: non solum a propinquo/ verūetiā ab extraneo intelligitur esse relictum: non intuitu ecclesie sed persone: nisi ꝓbatio in contrarium appareret: ⁊ idcirco de illo nec episcopꝰ nec ecclesia potest in vita[l] eius sibi aliq̄d vendicare: ⁊ hoc intelligitur esse verum cum fraus minime procuratur: que si detecta fuerit patrocinari non debet.

Idem episcopo tuscano.

¶ In bonis pr̄is/ mr̄is/ ⁊ auiebȝ q̄s debitā iure nature i q̄ grauari neq̄t: ⁊ filiꝰ rogatus de restituēda hereditate sub ꝯditiōe detrabit ḋbitū iure nature ⁊ trebellianicā i q̄ ꝯputanꝛ fructꝰ post litis cōtestationē ꝑcepti. Ca. xvj.

Rainutiꝰ[m] de clera duas habēs filias Alterochā videlicet et Adiectā: matrem insuper Cleram: ⁊ vxorē nomine adelasiā[n]: in extremis positꝰ cōdidit testamētū. Alteroche filie puberi vltra dotē[o] quā ei dederat: domū et quēdā hortū i eodē testamēto relinquens[p]. Adiecte vero ipuberi reliq̄t cetera bona sua: adijciēs vt Alterocha et soboles quā gestabat i vtero eidē impuberi succederēt si absq̧ liberis[q] moreretur. Mortuo itaq̧ testatore: tutores ipuberis eam

Rainutius. Prio poniꝛ factum. Secundo auditoris dati ꝑ papā ꝓnūciatio ibi: cū autē. Tertio ꝓnūciationis ꝑ papā cōfirmatio ibi: nos igitur. Prima et secūda partes subdiuidi possunt: et partes patēt in textu. Abbas.

m ¶ Rainutiꝰ. Ad itelligētiā huiꝰ ḋcre. pone casū ꝙ tota hereditas. R. valuit. liiij. oībus cōputatis in q̄bꝰ clera mater ipsius habuit tertiā partē. s. xviij. q̄ tertia deducebaꝛ iure lōgobardorū: modo remanēt. xxxvj. in q̄bꝰ Adelasia vxor ipsiꝰ. R. habuit siłr tertiā partē. s. xij. q̄ tertia siłr deducebaꝛ iure etiā lōgobardorū: modo remanēt. xxiiij. sed i illis. xviij. q̄ sunt tertia ps Clere: habuit Alterocha tertiā debitā iure nature in q̄ grauari nō potuit. q̄ tertia sunt tria: qr ambe neptes de iure cōi ꝓ legitima hr̄e debebāt tertiā ptē de. xviij. q̄ sunt. vj. ⁊ sic quelibet tria: ⁊ tantū habuit Alterocha in tertia Clere: modo remanent tutori ꝓ adiecta. xv. de tertia Clere tā iure nature q̄ ratiōe donationis. Itē i. xij. q̄ sunt tertia ps Adelasie eodēmodo habuit Alterocha tertiā debitam iure nature scȝ duo: qr tertia ps. de xij. sunt. iiij. quorū medietas sunt duo ꝓ Alterocha: ⁊ reliqua duo ꝓ sorore sua Adiecta. tutor habet. x. in ista tertia Adelasie: tā ꝓpter ius nature q̄ ꝓpter venditionē residui. habuit ergo Alterocha in tertia Clere et Adelasie. v. ⁊ ita sententia retractaꝛ. tutor vero habuit in illis tertijs. xxv. qr. xv. habuit ꝓ tertia Clere. ⁊. x. pro tertia Adelasie: que oīa sunt. xxv. Itē in. xxiiij. que remanebant ꝓ hereditate. R. q̄libet soror habebat suā tertiā debitā iure nature q̄ est quattuor: modo Alterocha pōt sibi ꝯputare ꝓ domo: horto: ⁊ dote illa quattuor ꝓ sua legitima si tātum valuerunt: ⁊ tutor pro Adiecta tantū recipiet. s. alia q̄ttuor: modo remanent hereditas. R. xvj. scȝ q̄ restituende sunt Alteroche: tñ tutor extrahet inde quartam ꝑ trebellianū. scȝ. iiij. et hoc verū est qñ nihil est in fructibꝰ: qr si aliq̄d est in fructibꝰ: tutor extrahet falcidiā tantū ꝓ rata fructibꝰ cōputatis in ea: ⁊ residuū dabiꝛ Alteroche: ⁊ ita remanēt. xij. ꝓ hereditate. R. extractis legitimis ⁊ quarta per trebellianū. ⁊ illa. xij. reddēda sunt. Alteroche. habuit ergo Alterocha. xij. ex hereditate. R. que erant. xxiiij. extractis tertijs matris ⁊ auie. ⁊. iiij. habuit pro sua legitima i illis. xxiiij. ecce. xvj. et habuit ex tertijs matris ⁊ auie. v. q̄ oīa sunt. xxj. que. xxj. tantum habuit Alterocha. tutor vero habuit ex tertijs Clere ⁊ Adelasie. xxv. et. iiij. ex hereditate. R. ꝓ legitima adiecte. iiij. per trebel. que omia. xxxiij. modo adde. xxj. sunt. liiij. et hec est tota hereditas. R. ⁊ sic est plana decre. ista. ¶ Nota ꝙ tutori dato in testamēto: potest testator ꝑcipere vt sic de rebus suis disponat. Item si sit lis cum pupillo tutor cōueniꝛ. Itē sñia ferꝛ in personā tutoris. Itē iudex appellatiōis pōt in quibusdā sñiam cōfirmare/ et in quibusdā infirmare. Itē a tpe litis cōtest. diciꝛ quis esse in mora: vt hic videꝛ posse colligi. Item pater nō pōt priuare filiū quarta legitiā: vel etiā in ea grauare. Ber.

n ¶ Adelasiam. Matrem puellarum de quibus sequitur. Hereditas rainutij valuit. liiij. cōputatis dote: domo: et horto: in q̄bus alterocha fuit instituta heres.

o ¶ Dotē. Per ħ intelligiꝛ dos legata. ff.de leg. iij.l.si sic.

¶ Glo. seq. reci. ꝑ tres. q. an necesse fuerit relinq̄ filie puberi: ⁊ an iure institutionis: ⁊ an institutus in certa re. ⁊c̄.

p ¶ Relinquēs. Si nihil sibi in testamēto reliquisset nō valuisset testamētū. C.de inof.test. oīmodo. ⁊ l.seq. et tā dotē q̄ legatū cōputabit in legitima. C.e.ti.qm̄.et.l.si qñ.⁊.l.generaliter. ⁊ si non sufficeret agere posset ad supplemētum. vt ll.ꝑdictis. ⁊. C.e.ti.l.qm̄ nouella. ⁊.l.si qñ.§.⁊ generaliꝛ. Et ꝙ dicit relinquens. intellige ꝙ instituit eā heredē sibi in illis rebꝰ: alꝛs nō valuisset testamentū iure nouissimo. i auꝛ. vt cū de ap.co. §.aliḋ quoq̧. et.§.hoc autē.colꝛ.viij.⁊ in autē. de triente. ⁊ semis.§.frequēter.col.iij. cōcordat ꝑdictis.ll. veteribꝰ: sed standū est illi auꝛ. vt cū de ap.cog. tāq̄ posteriori.† C.de iōffi. testa. sūt ille due auꝛ. (Dic ꝙ vna incipit nouissima. et est C.de inoffi.testa. altera incipit nō liceat. ⁊ est. C.de lib. ꝑte.) Et tales q̄ in certis rebꝰ instituūtur loco legatarij habentur nec teneꝛ creditoribus. C.de here.insti.l.quotiens. ⁊ si non sufficeret agere posset ad supplementum. vt in.ll.predictis. Ber.

¶ Gl. sc. habet duas ptes. Prima tractat distinctionē institutionū ⁊c̄. Scḋa ps ponit tria. primū an remitti possit fideicōmissum an rogatus alienet: et quid de illo qui se obtulit monasterio.

q ¶ Si absq̧ liberis moreretur. Ex ħ videꝛ ꝙ hec substitutio fuerit cōpēdiosa. scȝ qñcūq̧ decederet sine liberis ei succederet soror cū sobole. Vñ nota ꝙ est q̄dā substitutio vulgaris‡ q̄dā pupillaris: q̄dā exēplaris: quedā cōpēdiosa: ⁊ tales substitutiōes dicunꝛ directe. Itē ē ⁊ fideicōmissaris: ⁊ hec ē idirecta: ⁊ alia reciproca vł breuiloq̄. C.de ipu. ⁊ alijs sub.l.ꝑcibꝰ. ¶ Substitutio vulgaris ē q̄ ab oībꝰ vulgaribꝰ fit: ⁊ fit sub hac forā: Instituo te hr̄edē: ⁊ si tu nō eris heres: ille sit heres. insti. de vulg. substi. i ꝑn. ⁊ expirat adita hereditate. C.de ipu. ⁊ alijs substi.l.post aditā. ¶ Pupillarꝫ ē q̄ fit talibꝰ ꝟbis. Filiꝰ meꝰ mihi heres esto: ⁊ si tu nō eris heres: vel si eris heres: ⁊ ifra tp̄s pubertatꝫ decesserꝫ: ille sit heres. isti. de pupil. substi. in ꝑn. Hec aūt expirat adueniēte pubertate. insti. e.§.masculo. ⁊.ff.de vul.substi.in pupillari. ¶ Exēplaris est q̄ fit ad exemplū pupillaris: q̄ fit furioso i his ꝟbis. Si filiꝰ meꝰ decesserit priusq̄ peruenerit ad sanā mentē: ille sit heres. C.de ipu. ⁊ alijs substi. hūanitatis. insti. de pupil. substi.§.j. hec siłr expirat eo redeūte ad sanā mētē. insti. de pupil. substi.§.q̄ ratione. ¶ Cōpēdiosa fit talibꝰ ꝟbis. Qñcūq̧ filiꝰ meꝰ decesserit. ille sit heres. C.de ipu. ⁊ alijs substi. precibꝰ. ¶ Fideicōmissaria ḋr q̄ fit sic. Instituo te heredē ⁊ rogo te vt hereditatē restituas titio tali die: vel sub tali ꝯditione si decesseris sine filijs. Et ita substitutio pōt fieri ꝑ volo: mādo: vel rogo. ⁊ hec substitutio pōt fieri a quocūq̧ ⁊ cuicūq̧ ante pubertatē ⁊ post. isti. de pupil. substi.§.vi. ⁊.ff.de vul. substi.l.coheredi.§.cū filie. Hec scȝ fideicōmissaria substitutio siue precaria fuit in casu huius decre. Jo. Et hoc incertū conditionis potuit soror remittere sorori: licet sit contra volūtatē testatoris. C.de pac.l.j.⁊.l.cum proponas. ⁊ hoc propter remouēdū votū captāde mortis. C.de transac. de fideicōmisso. nec potest alienare taliter grauatꝰ. C.cōmunia de leg.l.vi.§.sed quia nostra. ⁊.§.sed in omnibus. ⁊ in autē. ibi posita res que. nisi in casibꝰ† in autē. ibi positis. libertatem tamē prestare pōt ꝑcio soluto. ff.ad trebel. q̄dā.§.vi. nec diceretur mori sine liberis si monasterio dederit se et sua. s̄.de ꝓba. in presentia. vbi de ħ Vincē. ¶ Ad

† Agnatos vsq̧ ad vij. cognatos vsq̧ ad q̄rtū gradum ſm Inno. Jo.and.

‡ Si epūs clericꝰ quis vel dyaconissa moriꝛ sine testamētis ⁊ legitimis successoribus succedit ecclesia i qua instituti fuerūt. io.an.

Hereditatis rainucij diuisio

† De hoc pleniꝰ .j.e.ti.c.j.lib.vj. i glo. nūq̄d Jo.and.

‡ Sic dicta triplici respectu. scilicȝ cōis vsus ꝟborꝫ q̄libet enī de vulgo dicere scit si talis non erit heres ⁊c̄. Itē substituētis vt sequiꝛ. q̄libet enī instituēs miles vł paganus in potestate hn̄s vel non hoc facere pōt. Itē respectu substituti qr maiori ⁊ minori in ptāte existenti vł nō fieri potest. Pupillarꝫ ḋr qr fit pupillo tantū. Exēplaris qr fit ad exemplar pupillaris et eodē rōnis motiuo. Cōpēdiosa: qr fit sub ꝟborū ꝯpēdio. Directe ⁊ in eis nō hȝ locū deductio quartarū .j.e.c.j.lib. vj. Jo.an.

+ Scȝ in assignatione dotis et do-

nationis pter nuptias. Idem dicit Ho. licere ppter captiuorum redemptionem vel propria indigentia. i aute. de resti. §. si vo. r ipsa quartam. Sz Accur. dicit illud verum suo casu sez cum rogatur restituere quod superest. Jo. and.

uerte q ultra illas species substitutionum est vna que vocatur breuiloqua: quia breuibus verbis fit: et sub verborum breuitate continet multas substitutiones. Aliquando duas vulgares tm: vt si duobus heredibus institutis dicatur vos inuicem substituo. Aliquando duas pupillares tantum vt quando fit duobus impuberibus exheredatis. Aliquando duas fideicommissarias tm. vt quando fit in codicillis vt. l. sceuola. ff. ad trebel. Aliquando continet quattuor: duas vulgares et duas pupillares: vt qn fieret duobus impuberibus institutis: r in ptate pstitutis. vt. l. i. h iurc. r. l. lucius. ff. de vulg. r pupil. Aliqn ptinet sex: vt si dico filios meos ipuberes instituo: et eos inuicem substituo si decesserint in pupillari etate vel qncuq. na hec continet duas vulgares si no adeat hereditas: r duas pupillares si decesserint in pupillari etate: r duas fideicommissarias si decesserit postea. Aliquando continet octo. vt si quis haberet duos filios impuberes mente captos: r eos istitueret vel substitueret per hec verba: si decesserint in pupillari etate: vel post in dementia vel alias quandocuq inuicem substituo. nam tunc continet duas vulgares: duas pupillares: duas exemplarias: r duas fideicommissarias: et sic octo. merito recte dicitur breuiloqua. appellatur etiam reciproca quasi repetita. ff. de vulga. et pupil. l. iam hoc iure. Notandum tn q hec substitutio non est proprie substitutio per se: sed est quedam adiectio substitutionis. nam sub se continet vulgares: pupillares: exemplarias: r fideicommissarias. vt clare patet p supradicta. Verba sunt Bartol. in. l. lucius. ff. de vul. et pupil. De materia substitutionum est bona glo. insti. de pupil. substi. §. qua ratione.

cum oibus bonis eidem relictis a patre iure longobardorum cuidam a P. noie tradiderunt: q filium a ex eo suscipiens tandem sine liberis est defuncta b: cui bona idem P. maritus eius superstes aliquanto tpe possedit c in pace: qui cum alia muliere matrimonium contrahens: r filios suscipiens ex eadem diem clausit d extremum. Postmodum inter alterocham r filium eius ex vna parte: r filios eiusdem P. et Raineriu tutorem eorum ex altera: sup bonis pdictis eiusdem Adiecte suscitata e materia qstionis: ceperunt coram G. iudice tuscan. adinuicem litigare: cora quo Alterocha r filius eius bona quondam Rainutij tanq ex ca fideicommissi vel substitutionis f sibi debita petierunt: tutore filiorum predicti P. ex aduerso dicente: q obstabat illis annalis pscriptio g: vsucapio h p dote: ac longi tpis i silentium diuturnum. Insup allegabat q de bonis illis ta tertia k Clere mris testatoris r tertia Adelasie vxoris eiusdem q qrta p trebellianu noie ipsius Adiecte erant an oia deducende. Dictus vo iudex supradictum Rainerium tutorio noie pupillorum in restitutione bonorum Rainucij condenauit: tertia Clere primo deducta: qua adiecte a viro suo donauerat de qua in substitutione quam fecit Rainucius no videat aliqtenus cogitasse: deducta quoq tertia Adelasie qua ipsa P. vendiderat supradicto: precepit etia idem iudex de his rebus illas tertias deducendas de quibus deduci poterant l bm tuscane consuetudine l ciuitatis. Deduci preterea quarta per trebellianu idem iudex iniuxit: cu etia qlibet extraneus restitutione grauatus ea deducere potuisset: m sed vtraq m pars ab illa snia prouocauit: r. i. ¶ Cu aut coram G. dyacono cardi. auditore a nobis concesso fuisset diutius litigatu: ipe de madato nro sniam supradicti iudicis videlicet in eo q dixit tertia Clere r tertia adelasie n itegraliter deducedas n pnunciauit iniusta: r ab ea legitie puocatu: diffinies sic illas tertias deducendas vt legitima portio iure o nature debita o alterocbe illi salua sit in vtraq: ad cuius restitutione dictu Rainerium condenauit p In eo vo q qrta p trebellianu p

g ¶ Prescriptio. Hec allegatio hodie cessat insti. de vsu. §. j. et C. de anna. excep. l. j. in prin.

¶ Glo. seq. dicit qn locu hz actio de dote. Scdo obijcit r soluit.

h ¶ Vsucapio pro dote. Tunc prodest vsucapio pro dote quado res inestimata tradit p dote r sequtur de matrimonium de iure et de facto: sz si res estimate tradutur tuc est emptio r venditio. vt. ff. de iure do. l. plerumq. §. si aut. r. l. quotiens. et. C. de iure do. l. qties. r tuc vsucapit res p emptore. ff. de vsuca. pro dote. l. j. r. ij. r. iij. C. e. ti. l. vna. Jo. Sed qre no pfuit hec pscriptio? Rndeo. actio q competit ex testameto psonalis e r realis. C. coia de leg. l. j. r insti. de leg. in pn. r actio psonalis no tollit nisi spacio. xxx. annorum. C. de costi. pecu. l. ij. nec currit prescriptio contra eam nisi ex quo cepit copetere. i. ex quo potuit agere ex testamento. C. communia. de leg. l. j. r isti. de leg. in prin. C. de pscrip. xxx. annorum sicut in rem. r. C. de iure do. in reb. T.

Vsucapio p dote qn locu habet.

i ¶ Longi temporis. Longu tepus dicit spaciu. x. vel. xx. annoru. C. de prescrip. long. temp. super longi.

¶ Glosa sequens obijcit et dupliciter soluit.

k ¶ Tam tertia. Sed quid ad matre vel vxorem de bonis rainucij cum descendentes semp excludant matre. in aut. de here. ab intesta. veni. i prin. colla. ix. similiter r vxor excluditur. C. vnde vir et vxor. l. vna. Sed dic q istud erat bm cosuetudinem ciuitatis que matri r vxori defert tertiam i bonis mariti etiam si filios habeat: quandoq tamen defertur vxori quarta pars in bonis mariti si ipsa est inops. C. vnde vir r vxor. auc. preterea. Item cum vir eam sine causa dimittit. C. de repu. iubemus. §. j. Jo. † Verius dicas q iste tertie non deducunt bm ius ciuile/sed bm ius longobardoru. vt hic dicitur. s. in littera. vbi dicitur iure longobardorum. na cautum est in longobarda ‡ q si maritus moriatur antea vxor: vxor lucratur tertiam partem bonoru mariti. vnde tam mater q vxor deducet illas tertias bm legem logobardam: r in ciuitate tuscana seruatur lex illa: r consuetudo est bm illa. l. vt dicit in pn. glo.

† Sed illa no tagunt hoc cum de tertia loquatur hic: nec de inopia vel repudio hic aliqd dicat. Joan. and.

‡ Liber sic dictus vbi spalia iura statuuntur super dote bm Inno. r not. Host. ius lombardu p canonici approbatum. ad ide de ser. no ordi. con soluit. et multe ipsius leges sunt canonizate. xviij. q. iiij. et in alijs locis. Sed dicit hoc verum in his q pnobis faciunt r nor. s. x. di. si in adiutoriu. r per totu. xxxvj. di. si qdueri. approbat etia lex illa duella q tn lex canonica danat de pur. vulg. p totu bm Ho. Jo. and.

a ¶ Filium ex eo. Qui decessit vel si filium naturalem dimittat. ff. ad trebel. heredibus. §. titius ea viua. r ita perinde est ac si no fuisset. j. de verbo. sig. nam r ego: cum mortis tempore liberos non haberet. ff. ad trebel. ex facto. §. si quis autem susceperit † nec habuit ex illo nepotem superuenientem: quia tunc idem esset ac si haberet filium. C. de codi. inser. l. j. r. C. ad trebel. iubemus. §. sin autem. Vin.

† Per hunc §. et. §. se. dicas idem si simul decessissent mater r filius: nec appareret qs prius: psumit enim filius pmortuus. r hoc verum si erat ipubes: secus cum pubes erat. ff. de reb. dub. qui duos. i fi. et. l. cum pubere. r. l. se. Jo. and.

b ¶ Est defuncta. Et intellige q ipsa instituit maritu: r tuc soror admittitur ex causa fideicomis. vt sequitur. Si vero non instituisset eu: tunc peteret soror tota hereditate ab intestato. C. de fideico. si in persona: r maritus non fuit indignus: als no tenuisset institutio. C. de inoffi. testa. fratres. Vin.

c ¶ Possedit. Per h nota q petro viuente mota fuit questio ei: et lis etiam contestata: vt. j. sequitur.

d ¶ Clausit. Lite prius contestata cum Alterocha r filio eius: vt colligitur. j. ver. ibi a tempore litis contestate percepti a predicto petro r filijs eius. hoc non est necessariu: quia nihilominus possunt conueniri heredes lite non contestata.

e ¶ Suscitata. No dicit orta sed suscitata: qr petro viuente fuit orta. Suscitare est ortum aliquid mortuu reuiuiscere.

¶ Glosa sequens obijcit r soluit.

f ¶ Substitutionis. Sed videtur q istud petere no potuerunt: qr substitutio euanuit statim post tempus pubertatis: quia pupillaris videret fuisse substitutio. Dico q non: qr substitutio facta talibus vbis qncuq iste decesserit sine liberis substituo Alterocha: in hoc casu etiam post tempus pubertatis tenet substitutio: qr illud verbu substituo trahitur ad fideicommissaria substitutione. ff. ad trebel. sceuola. Si aute substitutio fuisset facta talibus verbis si adiecta no sit heres: Alterocha sit heres. Vel sic: qncuq adiecta filia mea ipubes decesserit ei alterocha sit heres: tuc nisi adiecta decederet infra pubertate alterocbe no succederet ei: nisi testator fuisset miles. ff. de vul. substi. centurio. r. l. verbis. r. C. de impub. r alijs substi. pcib: qr talis substitutio no pot fieri nisi a milite. vt. i. l. centurio. Vel dicas vt dictum est in notula ex h q hec fuit fideicommissaria substitutio: vt innuit hec lra tacq ex ca fideicommissa. vel sub. Jo.

l ¶ Scdm cosuetudine. Forte cosuetudo erat q de mobilibus non deducerentur. Lau.

m ¶ Vtraq pars prouocauit. Sic. j. eo. rainaldus. s. de ap. si duobus. r. C. de ap. l. vlti. Ber.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

n ¶ Deducendas. Petierat enim alterocha legitimam in bonis matris r auie in quibus ipsa legitima habere debebat. insti. de exhere. li. §. mater. in aute. de here. r fal. §. primum itaq. r. ff. de inof. test. l. j. et. l. ij. r. l. filius. non impeditur. Sed quare reuocatur donatio clere in parte? Dic q fuit inofficiosa. C. de inof. do. l. j. r. ij. r. C. de inof. testa. auc. vnde r si parens. Idem enim credo q venditio adelasie facta fuerit in fraudem r simulate. vnde non debuit obesse alterocbe q tum ad legitima: vt hic dicit: et donatio et venditio in morte fuit facta. vnde alterocha priuari non potuit sua legitima. j. de sepul. de his. vbi de h. et. ff. de co. epti. l. nuda et imaginaria.

o ¶ Debita. i. tertia iure naturali.

¶ Glo. seq. distinguit r prosequitur de triplici quarta.

p ¶ Trebellianum. Nota ergo q quartarum alia est debita iure naturali que dicitur bonoru subsidium: r hec debetur filijs tantu q sine ca exheredari non pnt. C. de inof. dona. si totus. r. C. de inoffi. test. paretibus. r aute. vt cu de ap. cog. §. causas. col. viij. r huic qrte nullu grauamen potest imponi. C. eo. titu. omni modo. r duabus ll. sequen. r hec hodie est aucta ad trientem et semissem bm numerum filiorum: r vt si sint quattuor filij et infra debent habere ter-

idē iudex censuit retinēdā: sniā ꝯfirmauit eiusdē: ita videlicet ꝙ fructꝰ de bonis ipsiꝰ a tpe litis cōtestate[a] ꝑcepti a ṗdicto[b] P. ⁊ filijs eiꝰ post mortē adiecte ꝯputētur i ea: q̄ si suffecerit ad q̄rtā et fructꝰ eius eo noīe alia deductio nulla fiat: alioq̄n iuxta q̄titatē fructuū perceptorū ꝯputatiōis ratio habeat. Qꝛ vo pater adiecte ipam in legitia nō potuit[c] aggrauare: legitimā[d] ipam videlicet eiꝰ ptis q̄ sibi debebat ab intestato deducēdā cēsuit et etiam retinēdā: ita ꝙ deductio fiat tantūmō de his rebꝰ de q̄bꝰ sm tuscane cōsuetudinē[e] ciuitatis fieri ꝯsueuit. In eo aūt ꝙ ꝑnoiatꝰ iudex ꝯdēnauit Raineriū noie pupillorū ad residui[f] restōnē alterochē ac eiꝰ filio faciendam: ipsius sniam confirmauit. ¶ Nos igit eiusdē cardinalis sniā ratā habētes: ipam auc̄te aplica ꝯfirmamꝰ. G re.ix. nomosi. epo.

¶ Eps compellit fideicōmissarios seu executores testamenti ad exequendas pias volūtates defunctorū: etiam si testator hoc interdixisset. Caplm. xvij.

Tua nobis. f. itimauit ꝙ nōnulli tam religiosi q̄ȝ clerici seculares et laici pecuniā ⁊ alia bona q̄ per manus eorum ex testamentis decedentium debent in vsus pios expendi: non dubitant alijs vsibus applicare. ¶ Cū igitur in omnibus pijs volūtatibꝰ[g] sit ꝑ locorū episcopos ꝓuidēdum: vt sm defuncti

tiam partē: si sunt q̄nq̄ȝ vel vltra debēt hr̄e medietatē eiꝰ qd̄ eis deferebat ab intestato.† C.e.ti.auc̄.nouissima. ⁊ in autē. de triē. et semis. §. hec nos. col. iij. ⁊ in autē. de resti. ⁊ ea q̄ pa. §. q̄ȝobrē. col. iiij. ⁊ in hac veniūt oīa q̄ ꝓfecta sunt ab ea cuiꝰ fuit hereditas ⁊ ꝯputantur in ipsa. C. de inof. testa. q̄m nouella. et. l. si q̄n. §. ⁊ ḡnaliter. et. C. de coll. l. pe. Itē est alia q̄rta trebellianica. vt cū aliq̄s est institutꝰ heres et rogatꝰ vt alij restituat hereditatē: si moriat sine liberis vt hic fuit. iste taliter īstitutꝰ potest retinere q̄rtā ptē de tota hr̄editate ꝑ trebellianū: ⁊ sic appellata ē trebellianica a trebelliano auctore. de hac habes isti. de fideicō. habet. §. sed qꝛ. ⁊ C. ad trebel. per totū. ⁊ hec detrahit de vniuersitate hereditatis. et in hac imputant legata ⁊ donationes. ff. ad. l. fal. in q̄rta. ¶ Item est et alia q̄ quarta debet iure institutionis: vt cum aliq̄s est īstitutꝰ heres: et illa hereditas est exhausta ꝑ legata vl' fideicōmissa: tūc institutꝰ heres pōt detrahere q̄rtā ptē de singulis legatis vel fideicōmissis. C. ad l. fal. per totū. ⁊ ·j·e. rainaldus. ad fi. vo. ⁊ saluo. ¶ Est et alia que debet arrogato in bonis arrogatoris. ff. de adop. si arrogator. in ista sola hereditaria iputant nō donata vel legata sed fideicōmissa. ff. ad. l. fal. nēseniꝰ. l. ⁊ id qd̄. ⁊. l. debita qd̄ aūt. ⁊. l. in quartam. vnde vsus.
Tunc trebellaris cū reddere cuncta rogaris. Sed defalcaris si ꝑ legata grauaris. Olim quarta fuit semis vel tertia: sed nūc Quattuor aut infra dant natis iura trientem. Semissem vero dant natis quinq̄ȝ vel vltra. Arbitriū sequitur substantia cetera patris.

† Et interdū necesse hȝ relinquere filijs tres partes sue substantie q̄rta suo arbitrio reseruata scȝ cū filij sunt curiales vel filie nupte curialibus. in autē. de tri. et semis. §. ꝓhibemꝰ. colla. iij. Joan. and.

¶ Glosa sequens primo circa imputationē fructuum in quartā ponit tres casus diuersos. secundo obijcit et soluit.

a ¶ Contestate. Ex quo a tpe litis cōtestate fuit in mora cōputantur fructꝰ in q̄rtā. ⁊ q̄cq̄d ex his hȝ sup q̄rtā restituit: sil'r et cū i mora nō est: sȝ ꝑcipit fructꝰ ex volūtate defuncti: vt qꝛ post tp̄s rogatꝰ est restituere hereditatē eos ꝯputat in q̄rtā: sȝ qd̄ supra q̄rtā hȝ nō restituit: si autē heres ꝑcipiat fructꝰ negligētia nō petētis fideicōmissum: tūc nō ꝯputat in q̄rtā nec restituit. hec ꝓbant. ff. ad trebel. in fideicōmissaria. ⁊. l. mulier. §. si heres. ⁊. l. ita tn̄. §. heres ex asse. Sed obijcit cōtra decretalem istam. Nōne hic filia primi gradus rogata erat restituere hereditatem sorori? Et dicit lex ꝙ vbi quis primi gradus rogatus est restituere hereditatem filijs suis vel fratribus si decesserit sine liberis debet retinere q̄rtā ꝑ imputationē fructuū: lȝ hoc testator rogauerit. Sed i ipsis hereditarijs rebꝰ retinebit quartā ⁊ dodrans restituit. vt. C. ad trebel. iubemꝰ. et h̄ dicitur ꝙ fructus debent cōputari in quartā.‡ Dicas ꝙ lex illa iubemus: loquit de fructibꝰ ante litē cōtestatā ꝑceptis: ⁊ illi nō imputant filijs primi gradꝰ sed percepti post litē cōtestatā īputant i q̄rtam qꝛ post litem contestatam dicuntur male fidei possessores. vn̄ illos tenent restituere. C. de rei ven. certū est: ⁊ ita nō ꝯ̄dicit. Jo.

‡ Dixerūt Lau. ⁊ Vi. soluat q̄ poterit ⁊c̄. Jo. and.

b ¶ A predicto. P. Per hoc tollitur ꝙ cum ipso. P. litis contestata fuit. vt dixi. s̄.

c ¶ Potuit. C. de inof. testa. quoniā in prioribus.

¶ Glo. se. reci. ꝑ. q. an filiꝰ rogatꝰ restituere detrahat duas q̄rtas. et ar. ꝙ sic. ponit opi. cōtrariā. vltimo ponit opi. distinguentē.

d ¶ Legitimā ipsam. Retinebūt h̄ isti duas falcidias: vnā debitam iure nature: ⁊ alteram trebellianicam quartā: scȝ quā retinet quilibet extraneus restitutiōe grauatus. ·j·e. rainaldus. Et ꝙ etiā de iure ciuili hoc fieri possit ꝓbatur pluribus argumētis. Et primo sicut pater dum rogat filium de restituenda hereditate nō grauat eum in legitima qꝛ nō pōt: vn̄ fideicōmissum i illa legitima nō tenet ipso iure: qꝛ in ea nullū grauamen potest iponi filio. C. de inof. testa. quoniā in prioribꝰ. ⁊ ideo in alio rogatus videt: ⁊ de eo in quo est rogatus debet quartā deducere. in autē. de resti. et ea q̄ pa. §. q̄ȝobrem. col. iiij. et in autē. de resti. §. nobis igitur. col. viij. Et est arg. ad hoc ex eo ꝙ dicit lex ꝙ si legatum relinquitur alicui vltra id qd̄ capere possit † ⁊ lex falcidia locum habeat: primo deducitur lex falcidia. ⁊ si id qd̄ remanet non excedit summā quā capere pōt. totū debet. ff. ad. l. fal. quotiēs cuidā. ⁊. l. quod autē dr̄. et. ff. ad trebel. cū heres. Itē legitimā iure nature capit vt debitū quod dam. in autē. de here. ⁊ fal. §. primū itaq̄ȝ. et. §. si q̄s autē nō. col. j. et hic. s̄. vbi dicit iure nature debita alterochē. ⁊ ·j·e. rainaldus. vn̄ de residuo videt ꝙ detrahat quartā. s. falcidiā vl' trebel. ar. C. ad. l. fal.

Quarta duplex an retineri possit ꝑ filium rogatū hereditatē restituere.

† Et qꝛ naturalis est qui legitimis extātibus nō capit nisi vnciam. C. de natu. lib. l. ij. Jo. an.

l. irritū. et est. ar. ad hoc. ff. ad trebel. l. petijt a filia. ⁊ in hac opi. fuit Inno. hic. ⁊ Grego. ·j·e. rainaldus. Et ita tenendū est sm canonicā equitatem in qua opinione fuit dn̄s. W. Sed dn̄s Ja. bel. dicebat ꝙ de iure ciuili filius tantū vna falcidia debet esse cōtētus hac ratione: qꝛ si eligit habere quartā trebellianicā illam habet de bonis patris vt heres: ipm ergo tenet cōputare in legitimā que iure nature debet. nā in ea cōputat ea q̄ capit de bōis pr̄is iure hereditario et etiā alio mō. C. de inof. test. quoniam nouella. Rursus si eligit illam legitimā que iure nature debet illā debet cōputare in quartā trebellianicā. nā si eligit illā habere q̄ iure nature sibi debetur negari nō pōt quin iure institutionis capiat eā: qꝛ in ea fuit institutꝰ sicut in alijs bonis. C. de inof. testa. cuȝ queritur. et. l. parentibꝰ. ⁊. l. ex tribus. Cum igit cōstet ꝙ eam capiat iure institutionis: constat ꝙ per cōsequens eā debet in q̄rtam trebellianicam imputare: qꝛ in ea imputātur ea que iure īstitutionis capiunt. ff. ad. l. fal. in quartam. ⁊. l. acceptis. ⁊. ff. ad trebel. deducta. §. nūmus. Nec obstat qd̄ dicit ꝙ illā legitimā capit vt debitū: qꝛ nihilominꝰ verū est ꝙ eā capit vt heres: ⁊ in ea tenet institutio: nō est enī debitum a patre vt per hoc sit aliqua actio q̄ competat filio contra patrem/ sed ex natura debitum dicitur: ita etiā ꝙ pater filiū nō defraudet nisi iustā ingratitudinis cām ꝯmittat filius: vnde institui potest in ea et tenet institutio. Cū ergo vna in alia ꝯputet/ manifeste apparet ꝙ ambabꝰ deductionibꝰ vti nō pōt. Itē dicit lex ꝙ in testamento patris ⁊ filij vna sola q̄rte deductio sufficit. ff. ad. l. fal. in rōne. §. qd̄ vulgo. ⁊. ff. de inof. testa. papinianꝰ. §. si cōditiōi. ⁊. §. si q̄s īpubes. ⁊ ff. ad trebel. mulier. §. si heres. ⁊. l. scribit celsus. tn̄ si eligit trebellianicā nihilominꝰ ⁊ illā q̄ debet iure nature hr̄e pōt scȝ q̄tenꝰ plꝰ est in ea q̄ȝ in trebellianica ⁊ ecōuerso † Hec est cōis opinio doctorum legū: sed magis equa videt opinio canonica prout hic dr̄. ·j·e. rainaldus. in qua opinione fuit dn̄s. W. et eius sequaces. Alij vo voluerunt distinguere vtrū pure ⁊ simpl'r filiꝰ roget de restituēda hereditate: aut sub cōditiōe vel in diē: vt si pure tūc vnā falcidiā tm̄ habere debet: si in diē: vel sub cōditione vtrāq̄ȝ habebit. B.

Secūda opinio.

† Pōt enī minꝰ esse in tertia respectu sue ptis vt quia diuidit eā cum fratribus. Jo. and.

e ¶ Consuetudinē. Ut si consueuit deduci in ipsis rebus hereditarijs ⁊ non fructibus inde deductio fiat: lex tamen vult ꝙ fructꝰ in ea cōputentur. ff. de inof. test. contra veteranum. al's est. §. Et incipit. l. pa. §. si conditioni. vt dictum est. s̄. e. c.

f ¶ Residui. Excipi tn̄ debuerūt iura sepulchrorū ⁊ operarū actiones ‡ ff. ad trebel. qꝛ ꝑinde. §. restituta. ⁊. l. si ꝑroni. rn̄so. j. sed ⁊ actiones quas adiecta heres quesiuit personaliter credendo pecuniā hereditariam vel pignus accipiendo pro debito non transeunt ex sola restitutione nisi cedant. ff. ad trebel. si heres pecuniā. sȝ actionem habet vt cedantur: vt ibi dicit. l.

‡ Hoc intēdit ꝙ filius rogatꝰ restituere habȝ ius sepulchri hereditarij et operarū q̄s debebant liberti testatori ⁊ descēdētibꝰ etiā post restitutionem. Jo. and.

Tua nobis. Cōis diuisio. Prīo ꝯsultatio. Scd̄o rn̄sio. Secūda ibi: cū igit. Ab. ¶ Casus. Quidā i vltīa volūtate sua pecuniā et alia bona reliquūt expēdēda ad pias causas: ⁊ ad hoc faciendū deputāt tā religiosos q̄ȝ clericos seculares/ et etiā laicos executores: isti cū deberent bona ṗdicta in pios vsus expendere: alijs vsibus cōtra volūtatē testatoris applicare ꝓ̄sumūt: significatū fuit dn̄o pa. cū epi locorū debeāt ꝓuidere vt oēs pie volūtates defunctorū debeāt adimpleri: etiā si testator illud ꝓhibeat. mandat pa. ep̄o. dyoc. q̄tenꝰ cōpellat executores hmōi testamētorū vt bona ipsa fideliter ⁊ plenarie in pias causas expendāt sm voluntatē defuncti. ¶ Nota ꝙ epi pn̄t cōpellere executores testamentorum: vt volūtatē defuncti ad pias causas adimpleant. Ber.

g ¶ Pijs volūtatibus. Nota ꝙ relicta ad pias causas † ꝑ dyocesanū ep̄m debent executioni mandari si illi quibꝰ hoc cōmissum fuerat nō adipleuerint. ·j·eo. Jo. ff. de pe. her. hereditas. §. j. ⁊. C. de epis. ⁊ cle. nulli. ⁊. s̄. e. si heres. q̄ ad hūc casum restringit: in quo etiā casu duo vel tres testes sufficiūt. s̄. e. ti. cū esses. ⁊. c. relatū. vt ibi dr̄ ⁊ hoc qd̄ dicit h̄ sumptū fuit de aut. de ec. tit. §. si q̄s autē ꝓ redemptiōe. col. ix. vbi dicit impator in oībꝰ talibꝰ pijs volūtatibꝰ defunctorū volumꝰ sanctissimos episcopos ꝓuidere: vt sm voluntatem defuncti oīa ꝓcedāt: licet testator vel donator hoc prohibuerit.

† Multa de his exēpla vide in spe. de instru. edi. §. nūc vo aliq̄ al's est sub §. cōpendiose. xviij. col. vo. ⁊ scias. ꝙ inter. Jo. and.

¶ Glosa se. ꝑ vltīa rōnabili volūtate seruāda inducit. iiij. iura ⁊ nō rationabilis duo ponit exēpla dicēs vltimā ꝯfirmatā ꝑ mortem.

a voluntatē[a] vniuersa ꝓcedant: licet etiā a testatoribus id contingeret interdici[b]: mandamus q̄tenus executores testorū hmōi: vt bona ipsa fideliter et plenarie in vsus predictos expendāt: moni-
c tione[c] pre. compellas. Idem.

Filius rogatus restituere hereditatē detrahit tertiā iure nature τ quartam trebellianicam: in quib9 potest legata relinquere: heredes instituere: τ penā iponere. Capitulum. xviij.

b Rainaldus[d] peponis filius heres ab ipso institutus hoc
e modo[e] vt patruis suis hereditatem restitueret si absq͡ filijs ma-
f g h sculis[f] moreret: cū eis[g] (mortuo pepone) super quibusdā[h] bonis hereditatis eiusdē in tres arbitros ꝯpromisit: quorū duo mortuo reliquo (prout ex forma cō-
i promissi[i] poterant) procedētes: taliter arbitrati fuerīt: ꝙ neutra
k ps[k] haberet lniaz trāsferēdi quo-
l cūq͡ mō i aliū res p̄dictas[l]: nisi in eorū filios masculos ex ipsis
m legitime[m] descēdētes: τ qd̄ ꝯtra

a Voluntatē. Que oīno seruāda est. xiij. q. ij. vltima volūtas. et vltimū testamētū hoīs imobile pseuerat. j. de cele. mis. cū marthe. §. ceterū. et nihil est qd̄ magis debeatur hoib9 ꝗ͡ vt supreme volūtatis liber sit stilus. C. de sa. san. ec. l. j. τ tanq̄ lex vltima voluntas seruari dz. in aut. de nup. §. disponat. col. iiij. τ hoc itellige cū volūtas est rationabilis. nā si qs vult filiū suū exheredare sine causa: talis volūtas nō est seruāda. in autē. vt cū de ap. cog. §. aliud quoq͡. col. viij. vbi numerant cause ex quib9 fili9 pōt exheredari. Itē si qs p̄ciperet ossa sua pijci in mari: talis volūtas nō est seruāda. ff. de condi. insti. quidam. Sed voluntatē talem moriens potest mutare: qꝛ ambulatoria est volūtas defuncti quousq͡ morte cōfirmet. ff. de adi. le. l. iij. et. iiij. τ in p̄dicta ōcre. cū marthe.

b Interdici. Testatori enī nō potest prohibere† ꝙ eps nō exequat huius voluntatē vt in autē. de ec. tit. §. si qs autē ꝓ redēptiōe. x. in oib9. col. ix. et est ratio: qꝛ priuata dispositio testatoris non pōt generalem constitutionem legis vel canonis imutare. s. eo. requisisti. τ. ff. de le. j. nemo pōt. si. x. q. j. sic q̄dē. sic etiā lex falcidia cōtra volūtatē testatoris inducit. C. ad. l. fal. si vt allegas. et ar. ff. ad. l. fal. titia. τ. l. testamento. et. l. quod de bonis. in fi. et. j. ri. proxi. in fi. vbi de hoc.

† Nec pōt mādare seruū ꝓmittere opas cui dabat fidei cōmissariā libertatem. ff. de ope. liber. l. cerdonē. nec valet si dicat nolo tutorē de dolo teneri lz male admīstret. ff. de admi. tu. l. q̄dā. hꝫ Vi. τ Gof. Jo. and.

c Monitione. Que semp p̄cedere dz vindictā. xij. q. ij. indigne τ nisi h̄ facerēt deberēt pdere omne lucrū qd̄ inde essent habituri: τ eps illud postea exequat. vt in predicta autē. de ec. ti. Ber.

Rainaldus. Hec decretalis est famosa et habet materiā que multū depēdet a legibus. Et diuidit principaliter in tres ptes. In prima facti narratio. In secūda auditoris pronūciatio. In tertia snīe ꝯfirmatio. Scd̄a ibi: dilect9. Tertia ibi: nos igitur. Pria subdiuidit. nā p̄io ponit testamētū Rainaldi. Scd̄o factū post ei9 mortē emergēs. Tertio ponit q̄stionē ex testamēto τ ex facto p̄dicto postmodū ortā τ partium allegatiōes. Quarto iudicis diffinitionē. Quīto vtriusq͡ ptis appellationē. Secūda ibi. porro. Tertia ibi: demū. Quarta ibi: p̄fat9. Quīta ibi: a cuius sententia. Scd̄a principalis subdiuidit in q̄ttuor. nā primo corrigit iudicis sniam tm̄ in vno articulo. Scd̄o in alio articulo ipsam confirmat ibi: ceterum in eo. Tertio supplet qd̄ prim9 iudex omiserat ibi: verum. Quarto sententiam quo ad alia confirmat ibi: eodem. Imo.

Hereditatis Raynaldi diuisio.

Rainaldus. Ad intelligentiam huius decre. rainaldus: pone casum ꝙ tota hereditas peponis valuit. lxiiij. In. xxxij. factum fuit cōpromissum inter rainaldū τ patruos τ latū arbitriū. τ in ipsis habebat rainaldus quartā trebellianicā scꝫ. viij. que sunt q̄rta ps de. xxxij. adhuc remanēt. xxiiij. in quibus hꝫ tertiā iure nature debitā scꝫ alia. viij. q̄ bis. viij. faciūt medietatē: alia vero medietas pertinebat ad patruū ex testamēto peponis: deducat ergo medietatem suam primo patruus. s. xvj. modo remanent alia. xvj. rainaldo. Rainaldus iste condens testamentum diuisit ista. xvj. per mediū τ legauit. viij. auūculis: in alijs. viij. instituit heredes patruū τ filios: dabunt ergo. viij. auūculis ꝓ legato suo: qꝛ sententiatum est pro eis: dabit ergo istis patruus medietatem quattuor scꝫ quia confessus est ꝓ medietate se possidere predicta: τ de istis quattuor deducēt quartam partem per falcidiam vnum scꝫ: habebunt ergo auunculi tres: τ patruus vnū. aliam vero medietatē legati scꝫ q̄ttuor dabūt filijs: qꝛ et ipsi instituti sunt heredes in bonis. R. sicut τ patruus: τ nō deducēt inde falcidiam: qꝛ falcidia nō deducitur nisi quando hereditas est exhausta legatis: habebūt ergo auūculi. iiij. a filijs. et. iij. a patruo. τ ita. vij. et patruus per falcidiaꝫ vnū. et ecce completa sunt. viij. τ ita expeditum est de istis. viij. q̄ Rainaldus legauit auūculis. Modo videamus de alijs. viij. in quib9 instituit patruum τ filios: de istis dentur quattuor filijs sine aliq̄ diminutione: alia vero quattuor debebat habere patruus: quia si quis instituat patrem τ filios heredes tantum debet habere pater solus ꝗ͡tum omnes filij. ff. de vsufruc. accres. si quis titio: sed quia patruus venit contra testamentū. R. punitur τ dabunt illa quattuor auūculis: neq͡ deducet inde falcidiā: qꝛ falcidia ī penis locū non hꝫ. sic habent auūculi. vij. ex legato. et. iiij. ex pena et ita. xj. τ filij habebunt quattuor ecce. xv. et patruus vnū qd̄ deduxit p falcidiā. τ ita sunt. xvj. et sic diuisa sunt ista. xxxij. super quibus fuit cōpromissum. Nunc videamus de alijs. xxxij. in illis similiter. R. habebat medietatem ratione quarte τ tertie: τ patruus aliam medietatem ex testamento peponis: deducat ergo patruus primo suam medietatē. scꝫ. xvj. nūc remanent alia. xvj. rainaldo in quibus instituit heredes patruū τ filios. modo ista. xvj. debēt diuidi p mediū inter patruū τ filios: sed quia patruus peccauit veniens cōtra testamētū. R. (vt iam dictū est) puniet τ dabit pars sua scꝫ. viij. auūculis de quib9. viij. nihil deducet patruus: qꝛ in penam soluet illa vt dictū est de alijs quattuor. alia vero. viij. dabūtur filijs. Habet ergo patruus. xvj. ex prima cōputatione ex testamento peponis. et vnū qd̄ extraxit de legato p falcidiā: τ ita. xvij. et ex secunda cōputatione habuit. xvj. τ sic cōputatis oibus habet. xxxiij. auūculi vero ex prima cōputatiōe habēt. xj. τ. ex scd̄a. viij. ratione pene. τ ita habent. xix. filij vero ex prima cōputatione habent q̄ttuor. τ ex secūda habēt viij. τ sic habent. xij. iunctis itaq͡. xij. filiorū cuꝫ xix. auūculorū faciunt. xxxj. si ergo coniūgas. xxxj. cum. xxxiij. que hꝫ patruus habebis. lxiiij sine aliqua fractura vncie vel dimidie vel quarte vel octaue. Et intellige ꝙ s̄m istam computationē auūculi debebant habere. viij. de toto legato si patruus non venisset contra volūtatem rainaldi: sed quia contra venit perdit totam partē suam quā debuit in bonis habere scꝫ. xij. ꝑpter penā: sed recuperauit vnum scꝫ falcidiā: de alijs scꝫ quattuor q̄ restituit auūculis ꝓ medietate legati eis debiti ex testamēto. R. et ita pdidit. xj. τ ita. xj. accreuerunt auūculis τ ita habēt modo. xix. propter penā. ¶ Nota ꝙ modus ꝓ conditione seruat. Item forma cōpromissi: seruanda est. vnde si in plures sit compromissum/tertio absente vel mortuo: ceteri possunt ꝓcedere: si hoc sit dictū in cōpromisso vt hic/al's nō. Itē si pluribus relictū fuerit fideicōmissū/τ vnus solus superstes est: illi debet qui tempore existentis cōditionis solus inuenit. Itē verbū q̄nq͡ ponit proprie et improprie: sicut hic est in verbo legauit. Itē testator potest iponere penā heredi: si sue nō pareat volūtati. Itē legatū petēdū est ab herede nō auctoritate ꝑpria occupādū. Itē ambe partes possunt a sententia appellare. Item litis cōtestatio facienda est coram iudice appellatiōis. Item due quarte possunt deduci. s. debita iure nature τ trebellianica. Itē in legitima/q̄ iure nature debet: nullū grauamen pōt imponi. Itē snīa pro parte cōfirmatur: et pro parte infirmatur. Item lex falcidia inducitur cōtra voluntatem testatoris. Item si heres fecerit inuentarium: vtetur beneficio legis falcidie: al's non potest. Ber.

¶ Glosa sequens recitetur per obiectionem.

e Hoc modo. i. hac conditione† si sine liberis masculis moreretur: et ita modus pro conditione seruatur‡. C. de his que sub modo relin. l. j. Que sit differentia inter modum et conditionem dicetur. j. de ꝯdi. appo. verum. τ hec verba hoc modo poti9 fuerunt verba illius qui condidit decretalem.

† Hoc dicit qꝛ legatum sub mō statim petitur p̄stita cautione de mō ad implēdo nō sic in eo qd̄ sub ꝯditione debet. ff. de ꝯdi. et demō. q̄ heredi. τ. l. q̄bus dicb9. Jo. and.

‡ Hoc est verū inspecto fine. vtrobiq͡ enī qui nō paruerit lucrū amittit vt not. Accur. in hac. l. et hic Phi. Gof. et Ho. Jo.

f Filijs masculis. Nec sufficit ipsum filios masculos habuisse nisi tpe mortis supstites fuerint. s. e. rainutius. super hoc dic. vt. s. de proba. in presentia. in glo. que incipit ingressus. τ fuit hec substitutio fideicōmissaria. et de hoc dic. vt. s. eo. rainutius.

g Cum eis. Scilicet patruis.

h Quibusdam bonis. Isti patrui forte aliqua possidebant de bonis peponis ex institutione vel causa legati: vel etiam sine aliqua causa: τ ideo dicit ita ꝙ neutra pars haberet licentiam trāsferendi in aliam personam: vel forsitan ipse rainaldus omnia possidebat: quia forte remanserunt indiuisa inter peponē τ fratres. vnde dicebant se habere ius in bonis illius.

i Compromissi. Quia dictū fuit in cōpromisso vt si oēs interesse nō possent duo arbitrarent: al's nō possent. sic et cum plures sint iudices. s. de offi. deleg. vno delegatorum. vt ibi.

¶ Glo. se. ponit dictū. q̄rit. all'. duas. ll. τ vnā cōtra. et soluit.

k Neutra ps. In forma huius arbitrij non est vis facienda† qꝛ nihilomin9 trāsferri pn̄t bona illa: qꝛ snīe arbitri non paret nisi metu pene. C. de arbi. l. j. τ sic nō obstāte illo arbitrio tenuit legatū vt. j. dicit. Sꝫ illud pōt q̄ri an pena sit cōmissa si aliq̄s de reb9 illis legauit auūculis suis: perinde est ac si intervivos alienasset. Et videt ꝙ pena cōpromissi cōmittatur. ff. de ver. ob. si ita qs ꝓmiserit decē tibi dabo. §. ea lege. ar. ff. d̄ le. ij. peto. §. vl. Est tn̄ ꝯtrarium ar. ff. de leg. iij. pater. §. fundū. vnde dicit Car. ꝙ nō obstāte arbitrio tenuit legatū: nec alia alienatio ꝑpter arbitriū potuit īpediri si pena cōpromissi cōmittat: vt dictū est: iudex tamen qui primo tulit sententiam hoc non putauit: immo credidit ꝙ arbitriū impediret legatū τ heredes: τ ideo absoluit vt sequentia docent.

† Quo ad ptē. R. non vt sequit q̄ ad aliā que restituēda erat sufficiebat ꝓhibitio legis. C. cōia de leg. l. fi. et auc̄. ibi sīgnata. Jo. and.

l Res predictas. Super q̄bus fuerat compromissum: de alijs vero arbitri nihil dicere potuissent. ff. de arbi. non distinguemus. §. de officio. et. s. de arbi. cum dilectus.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

m Legitie. Videt etiā ꝙ naturales filij debēt intelligi p h̄ vbū:

q2 ꝛ ipſi excludũt ſubſtitutũ: vt ſi qs ſit rogat⁹ reſtituere hereditatẽ ſi ſine filijs deceſſerit: ſ3 ſi h3 naturalẽ† euaneſcit ſubſtitutio‡. ff ad trebel. ex facto. §. ſi qs rogat⁹. ꝛ. l. heredib⁹. in fi. C. de inſti. ꝛ ſubſti. l. gñalr. in fi. ff. de leg. ij. cũ pr̃. §. volo. ſi dixiſſet: ſi deceſſerit ſine liberis: tũc locũ h3 qd̃ dr̃ de naturali. ſ3 ex q̃ addidit de legitimis ĩtelligẽdũ ẽ tm̃ de natis ex libero m̃rimonio: al's nihil operaret̃ hec adiectio legitimis: ſ3 d3 operari. ar. ff. de le. j. ſi qñ qs

a Medietatẽ. Sc3 tertie ꝛ q̃rte quam poterat legare: cui⁹ dñiũ trãſiuit ĩ legatarios adita hereditate: ſ3 ſi ĩtẽdiſſet legare medietatẽ oĩ3 rerũ ſue ptĩ q̃rũ medietas ptĩebat ad patruũ ex teſtamẽto peponis: tunc dñiũ illarũ nõ trãſiſſet ĩ legatarios: cum res ille ſint patrui ꝛ illd̃ locũ h3 cũ teſtator rẽ ſuã legare intẽdit: ſ3 legatari⁹ põt agere ꝯ heredẽ actione ex teſtõ ad totã rem vel eſtimationẽ ꝛ nõ actiõe in rẽ: ſ3 q̃tũ ptĩet ad caſũ p̃ntẽ nõ eſt multũ circa h curãdum: q2 rainaldus nõ legauit auunculis vltra illas partes q̃s poterat legare: nã tertiã et quartã habebat in bonis patris q̃ faciunt dimidiã toti⁹ hereditatis. Nã ſua pars erat tertia ꝛ q̃rta: ꝛ ipſe legauit auunculis medietatẽ ſue ptis. i. tertie ꝛ quarte: ꝛ ſic nõ p̃nt agere auunculi ꝯ heredẽ niſi ad medietatẽ tertie ꝛ quarte. ꝛ h notare voluit. j. vbi dicit propter quod in rebus p̃dictis ꝛc̃. vſq3 pronunciauit. B.

† Sec⁹ ſi legalẽ vel ciuilẽ tm̃. ff. de leg. ij. ita q̃s ĩ fi. de vtriſq3 not. j. qui fil. ſint leg. tãta in glo. fi. ꝛ qd̃ de naturali dicit̃ eſt verũ niſi talis poſt deportationẽ patris naſcat̃ ſcḋm Phi. Joan. and.

‡ Põt eſſe rõ ſcḋm. l. q2 cõcubinat⁹ ſcḋm. l. licit⁹ ẽ ꝛ ex. l. nomẽ accepit. ff. de concu. l. iij. ſcḋm Azo. Joan. and.

ciuilem

b De rebus predictis. De quibus extitit compromiſſum: et põt intelligi q̃ res ille diuiſe fuerunt inter. R. ꝛ patruos. Ber.

Glo. ſe. reci. p. queſtiões q̃re dixit de vno ſolo patruo. ꝛ dupliciter ſoluit: ꝛ quomodo inter patruũ ꝛ filios hic fiat diuiſio.

c Uni ex patruis. Qui forte ſol⁹ ſuperat ꝛ alij mortui erant vñ fideicõmiſſũ illi ſoli q̃ ſupſtes erat debet̃ q̃ tpe exiſtẽtis pditionis ſolus ĩueniet̃ ei d3 ĩ totũ p̃ſtari ꝛ filijs p̃mortuorũ nihil debet̃ q̃ ſũt mortui añ diẽ fideicõmiſſi cedentẽ. ſc3 anteq3 ille rainald⁹ eſſet mortu⁹. vt. C. de cad. tol. l. vna. §. ſi aũt aliqd. ꝛ ar. C. de fideicõ. ſi in pſona. ꝛ. ff. de leg. j. cũ filiofamilias. ĩ fi. ꝛ. ff. ad trebel. l. apd̃. §. vtrũ ꝛ accedit ad hoc q̃ totũ ei debeat̃. ff. de pdi. ꝛ demõ. ſi qs legata. §. j. ꝛ cum ſic legat̃ patruo ꝛ filijs eius: patruus ſolus habebit dimidiã: ꝛ filij cõiter aliam dimidiam. ff. de vſufru. accre. ſi qs ticio. et ſi alij patrui ſupeſſent bene potuit ĩſtituere quẽ voluerit de patruis rõne tertie ꝛ quarte: ſed fideicõmiſſum debetur oĩbus patruis.

Glo. ſe. reci. per obiec. de. §. ante heredis.

d Legauit. Iſtud v̄bũ ponit̃ p̄pe ꝛ ĩpropꝛie. p̄pe q̃tũ ad auũculos q̃bus legauit. ĩpropꝛie q̃tũ ad patruũ ꝛ eius filios quib⁹ nõ legauit ſed eos inſtituit heredes vñ infra vocat eos heredes. ſic ff. de offi. pcõ. ꝛ. leg. l. ij. vbi dr̃ manumitti tã liberi q̃ ſui. ſic. xxviij di. pbr̃m. ꝛ. j. e. c. v. executiõi mãdari. ꝛ auũculi egerunt cõtra ipos tãq3 ꝯ heredes petentes legata: al's nõ valuiſſet teſtamentũ: q2 nõ inueniret̃ aliquis inſtitut⁹. inſti. de le. §. ante heredis inſtitutionẽ niſi dictũ eſſet ſi non valet iure teſtamẽti valeat ſaltẽ rõne cuiuſlibet vltime volũtatis. C de codicil. l. vlt. §. id quoq3.

e Adijciens. Hoc bñ facere potuit teſtator: q2 põt penã ĩponere heredibus ſi non paruerint voluntati ſue. ſi. inſti. de le. §. pene quoq3 noĩe eſt. §. vlt. ꝛ. C. de his q̃ cauſa pene. l. vna. dũ tñ nõ ſit turpe vel inhoneſtum qd̃ teſtator preceperit: vt ibi dr̃. ꝛ. ff. de pdi. inſti. quidã. ꝛ. C. de inſti. vel ſubſti. repꝛehendenda.

f Ad ipſos. Sc3 auunculos.

g Uno ex patruis. Illo. ſ. qui fuit inſtitut⁹. vñ planius dixiſſet patruo adeũte hereditatẽ p̃dictã: ꝛ ſi qs patrẽ ꝛ filios inſtituit heredes: tm̃ habeat ſol⁹ q̃tũ ꝛ oẽs filij. ff. de vſufruc. accre. ſi qs titio. ꝛ ſi alij patrui ſupeſſent h potuit inſtituere quem voluit de patruis rõne tertie ꝛ quarte: ſed fideicõmiſſum debet̃ oib⁹ patruis.

h Adeũte. Et ſic locũ h3 legati petitio. nam ſi ex teſtamẽto nõ adeat̃ hereditas: deficit legatũ: niſi ſit ita relictũ q̃ a venientibus ab ĩteſtato preſtetur†. ff. de teſt. tu. ſi nemo. al's eſt. §. ſub. l. precedẽti. ꝛ. C. de fideicõ. l. eam quam. Pro parte ſua. ſ.

i Petẽdo. Legatũ eni ab herede petendũ eſt. C. de fideicõ. eã quã. ꝛ ſi citra volũtatẽ heredis legatari⁹ occupet legatũ tenet̃ interdicto q̃rũ legatoꝝ ad ipm reſtituendũ heredi. ff. q̃ꝝ legat. l. j. in p̃n. tñ poſtq3 eſt adita hereditas ipo iure dñiũ rei legate† trãſit ad legatariũ recta via. ff. de fur. a ticio. ff. de leg. j. ſi tibi hõ. §. ſi ſeruus vñ re legata nõdũ cõpꝛehẽſa dat̃ legatario rei vẽdicatio p ipſo legato. C. cõia. de leg. l. j. ff. de cõdi. fur. ſed nec legatari⁹. ꝛ ſic agebat̃ pro legato rei vendicatione.

† Et. j. dixit q̃ fecit teſtamentũ qd̃ nõ eſt ſine heredis inſtõne de hoc. ſ. e. cũ tibi id autẽ q̃ eos. j. nominauit heredes ſufficeret ẽt ſcḋm l. q̃uis ĩ nulla re eos inſtituiſſet ſ3 ſolũ legaſſ3 ff. de here. inſti. l. j. §. ſi aũt. ſic ꝛ in autẽ. vt cu3 de ap. cog. §. ceterũ ſi heredes. coll. viij. Jo. an.

‡ Fallit etiã ĩ multĩ caſib⁹ not. in. l. eam quã. j. al'. ꝛ de hoc in ſpe. de inſtru. edi. §. nũc v̄o aliq̃ v. q̃d igit̃ ſi heres. ꝛ ſe. ꝛ e. ti. de teſta. §. j. v. pone nullus. Joan. and.

† Si ẽ legatũ noĩs dicit vt. C. de lega. ex legato noĩs. ſcḋm Azo. ſc3 q̃ ſine ceſſiõe heredis nõ cõpetit directa ſ3 vtilis Jo. andree.

hoc fieret nõ valeret. Porro dict⁹. R. plem non hñs cõdidit teſtamẽtũ: in quo medietatẽ[a] ptis ſue de rebus predictis[b] q̃buſda3 auunculis ſuis: aliã vero medietatẽ ꝛ reliqua bona paterna vni ex patruis[c] ſuis ꝛ eius filijs legauit[d]: adijciens[e] vt bona in quib⁹ ex teſtamento vel ab inteſtato dicti heredes. R. poſſent ſuccedere ſi venirent ꝯ legatũ dictis auunculis ſuis debitum: ad ipſos[f] p determinatis portionib⁹ deuenirent. Demum eodẽ. R. nature debitum perſoluente: ac vno ex patruis[g] hereditatem adeunte[h] predictam: cum dicti auũculi aduerſus eundẽ patruum ac filios ei⁹ coram iudice cõitatis vrbe|taꝝ. mouerũt q̃ſtionẽ: petẽdo[i] p rata[k] q̃ ipſos ꝯtingit legatũ p̃dictũ: ꝛ reſtitui eis ſi ꝯ ipm illi venirẽt[l] q̃cũq3[m] occaſione teſtamenti eiuſdẽ. R. ad ipſos peruenerãt vel poterãt pueniſſe. Prefat⁹ iudex ab illoꝝ impetitiõe ſup legato ipſos abſoluens: ad reſtitutionẽ alioꝝ bonoꝝ[n] ſñialiter condẽnauit[o] eoſdẽ. A cui⁹ ſñia cu3 ambe ptes[p] nr̃am audiẽtiam appellaſſẽt: petẽte vtraq3 pte dicti iudicis ſñiam infirmari: q̃ten⁹ ꝯ ſe fuerat pmulgata: ꝛ q̃ten⁹ p ſe faciebat executiõi mãdari. Dilect⁹ f. n. O. ſcti nicolai ĩ carcere tullianeñ. dyac. cardi. lite coram ſe legitime ꝯteſtata[q]: q̃m idẽ. R. habebat in bonis quondã peponis p̃ris ſui tertiã ptẽ debitã iure nature: ĩ qua grauari nequit[r]:

k Pro rata. Id eſt pro dimidia.

Glo. ſe. querit ar. negatiue. ponit opi. ꝯ2iam quam approbat.

l Venirent. Sed nunq̃d potuit ita formari libell⁹ de iure peto talẽ rem: ꝛ ſi cõtradixeris mihi peto penã: Et videt̃ q̃ non: q2 iudiciũ nõ d3 cẽ in pẽdẽti. ff. de iudi. nõ queadmodum Dicunt q̃dã ꝯ: ꝛ lex illa loquit̃ in his q̃ pendent extrinſecus: nõ ex his q̃ in ipo iudicio aguntur: ꝛ q̃ poſſet ſic formari libellus ẽ. ar. C. locati. cõductores† qd̃ ſatis põt pcedi. ar. hui⁹ ca. ꝛ ppt̃ lites dirimẽdas. B.

Hec glo. et p̃ce. q̃ incipit: petendo: circa actionem diſtinguũt inter legatum ꝛ fideicõmiſſum ſingulare: ꝛ fideicõmiſſum vniuerſitatis.

† Ubi petit̃ res vel eſtiatio ꝛ de hoc plene ĩ ſpe. de ſolu. §. ſequit̃. v. q̃d ſi libell⁹. et de libel. concep. §. iam nunc. v. ſed nũq̃d talis Jo. andree.

m Quecũq3 occaſione. Ad h agebat̃ actione ex teſtamento ꝛ non rei vendicatione: q2 iſtd̃ erat quaſi fideicõmiſſũ vniuerſitatis: q2 qui rogat̃ reſtituere q̃cq̃d ad eum peruenit de hereditate rogat⁹ videt̃. ff. ad trebel. l. cogi. ꝛ. l. precedẽti. vnde nõ trãſit dominiũ in fideicõmiſſariũ: niſi facta reſtitutione re et verbo: vel ſaltem verbo. ff. eo. reſtituta. ꝛ facta reſtitutione tunc dñium trãſit in fideicõmiſſariũ: etiã ſi nõdũ ſit nactus poſſeſſionẽ. ff. ad trebel. facta. Hec eſt differentia inter fideicõmiſſum ſingulare ꝛ vniuerſale: q2 in ſingulari ſine aliqua reſtitutione tranſit dñiũ in fideicommiſſarium ſicut in legatariũ. C. cõia de leg. l. j. ꝛ. ij. ſecus in fideicõmiſſo vniuerſitatis: ibi non tranſit niſi facta reſtitutiõe. vnde iſta alia non petebant̃ rei vendicatione: ſed actione ex teſtamento.

Gloſa ſequens querit ꝛ tripliciter ſoluit.

n Aliorum bonorũ. Omniũ: ꝛ hoc fecit iudex ppter v̄ba teſtatoris qui dixit: q̃ ꝛ ſi patruus ꝛ filij venirent cõtra legatũ quecũq3 ad ipſos ex ſucceſſione iſtius poterant peruenire: deuoluerent̃ ad auũculos. Sed q̃re nõ dixit ſimiliter de reb⁹ legatis ſicut de alijs q̃ deuenirent ad ipſos auũculos: Põt reſpõderi q̃ de reb⁹ legatĩ non dixit: q2 nõ putabat iudex q̃ res deberent vel poſſent tranſire in aliũ aliquo modo: ꝛ hoc ppter p̃ceptũ arbitrorũ: vel forte ideo non dixit de reb⁹ illis: q2 nõ putauit iudex q̃ teſtator ſenſerit de rebus illis legatis: dum dixit q̃ bona in quib⁹ ex teſtamento vel ab inteſtato dicti heredes poſſent ſuccedere deuenirent ad auũculos quaſi iſta generalia verba nõ pertinerent ad res de quib⁹ dixerat ſpãliter. ar. ff. de v̄bo. ob. doli clauſula: nec viſum fuit iudici q̃ eaſdẽ res voluerit illos auũculos habere cũ alijs reb⁹. ar. ff. de pe. ſanctio legũ. ꝛ ar. ff. de leg. iij. ſi heres meus. §. j. Illa etiã videt̃ cẽ melior ratio: q2 nulla fuiſſet abſolutio de reb⁹ legatis ſi poſtea condẽnatio‡ facta fuiſſet in eiſdẽ: ꝛ ſic deluſoria videret̃ ne alia via fiat qd̃ alia via prohibet̃: verũ eſt q̃ patruus totũ perdere debet: ꝛ ſatĩ colligit̃ p hãc litterã aliorũ bonorũ: ꝛ. j. ver. verũ in portiõe. q2 quicq̃d patruus potuit capere ex teſtamento rainaldi: debuit perdere nõ obſtante arbitrio: vt ibi dicitur. ꝛ illud totum fuit petitum per auũculos: ꝛ ex alia cã abſoluit: ꝛ ex alia cauſa pdẽnauit eoſdẽ.

‡ Poterat tñ ex vna cã abſolui ꝛ ex alia ſtatĩ cõdẽnari. ad hoc. j. de acCu. ad petitionem. Jo. and.

o Cõdẽnauit eoſdẽ. Sc3 patruũ ꝛ filios: ꝛ in h ſc3 q̃ filios condẽnauit: ꝛ in alio etiã pnũciauit. i. iudicẽ male pronũciaſſe.

p Ambe partes. Sic. ſ. eo. rainutius. ꝛ. ſ. de appel. ſi duobus.

Gloſa ſequens obijcit ꝛ ſoluit.

q Cõteſtata. Et ita videt̃ q̃ litis conte. facienda ſit corã iudice appellatiõis. Sed cõtra videt̃ dicere lex q̃ nõ debeat fieri cõteſtatio: cũ iã ſit facta ĩ pria cã. C. de tẽp. ap. l. vl. §. illd̃. ꝛ. ſ. de ap. p tuas Satis põt dici q̃ in cã appel. fiat cõteſtatio de nouo. ij. q. vj. ſi qs ĩ quacũq3: nec tñ dr̃ ppter hoc fieri ſup principali: q2 ſup alio videt̃ fieri conteſtatio q̃ in principali. Prio fuit cõteſtatio facta directe ſuper re petita: in cauſa vero appellationis ſup ipſa ſententia q̃ ſit iuſta vel iniuſta: ꝛ ſuper alijs que addunt̃ ſup quib⁹ nulla fuit cõteſtatio in prima cauſa: tamẽ altera parte abſente poſſet iudex pcedere ſine litis conteſtatione: vt dicit lex predicta. C. de temp. ap. ꝛ decre. per tuas. de ap. ꝛ. ſ. de renũ. veniens.

r Nequiuit. Hoc planum eſt: quia in legitima que iure nature debetur: nullum grauamen: nulla conditio apponi poteſt: ꝛ p nõ adiecta habetur ſi apponat̃. C. de inof. teſt. quoniã in prioribus. et in aut. de here. et fal. §. primũ itaq3. et. §. ſi quis autem non implẽs. colla. j. et. ſ. eo. rainutius.

a necnõ quartã trebellianicã[a] quã quilibet extraneus restõne grauatus deducere potuisset: propter quod in rebꝰ predictis auũculis
b legatis portiões[b] easdẽ habuit.
c R. prefatus: easqꝫ[c] potuit in vltima voluntate legare: ac p hoc legatum tenuit vsqꝫ ad tertiã ⁊ q̃rtam prefatas: lꝫ ipsas nõ expsse-
d rit[d] in legãdo: pnunciauit[e] (non obstãte premisso arbitrio qd nec legatũ teneret nõ poterat ĩpedi-
f re) iudicẽ ipsum[f] in eo q sup hoc dictũ patruũ in totum absoluit: qui confessus est se p medietate possidere predicta perperam iudicasse: condẽnauitqꝫ ipsum ad restitutionem medietatis tertie
g ⁊ quarte partis ipsiꝰ legati[g] pro
h rata[h] que dictos auũculos de ipso contingit: ⁊ in residuo[i] prefati iudicis sñiam cõfirmauit. ¶ Ceterum ĩ eo q idẽ iudex dictũ patruũ ⁊ eius filios totaliter ĩ alijs
k q̃ in scdo articulo[k] petita fuerãt cõdẽnarat: male ipsum pnũciasse[l] decreuit: q2 filij eius cõtra voluntatem testatoris non inueniũtur aliquid cõmisisse: cũ nihil de
m petitis[m] reperti fuerit possidere. ¶ Verum in portione quam pa-
n truus habebat[n] in bonis[o] illis rõne quarte ⁊ tertie predictorũ q̃s
p R. habuit in bonis[p] eisdẽ: in qui-
q bus[q] eius institutio ⁊ legatio ac
r adiectio pene tenebat: pro rata[r] eosdẽ auũculos ptingẽte de pre-
s dicto legato[s] cõfirmauit sñiam iudicis supradicti. ¶ Eodem pa-
t truo ⁊ eiꝰ filijs in residuo[t] abso-
u lutis: ⁊ saluo[u] nihilominus ei ex
x iure institutionis beneficio[x] le-
y gis falcidie in restõne[y] prefati le-
z gati: si ĩfra tempus legitimum[z]

a ¶ Trebellianicã. Et ita due q̃rte pñt deduci. De h dicitur. s. e. rainutius. vbi de hoc idem dicitur.
¶ Glo. seq. reci. p. q. an filius rogatꝰ in singulis rebꝰ vel vna tm̃ ⁊c. sol. q in singulis. ponit opi. ꝯtriam quam probat tribus legibꝰ: ad quas respondet.

b ¶ Portiones easdẽ. Jmmo habuit res ipsas ĩ totũ. nam q̃diu viuus fuit habuit dñium oim rerũ: dr aũt habuisse portiões easdẽ ĩ rebꝰ pdictis. i. facultatem deducẽdi easdẽ portiões ĩ singulis rebꝰ: q2 de singulis dꝫ fieri deductio tertie ⁊ quarte. Licet q̃dam cõtrariũ dicãt q filius in vna re sola deducere possit tertiam iure nature et quartam trebellianicaꝫ. ar. C. famil. hercis. l. filiũ† ⁊. ff. de leg. j. põt. ff. ad. l. fal. si ex pluribus. Sꝫ verũ est q de singulis rebꝰ debet fieri deductio: ⁊ illa lex filium. non obstat: q2 illud fuit ex volũtate patris. et illa lex põt: nõ obstat quia ibi loquitur cũ legata erat pars hereditatis. vnde vnum legatuꝫ censetur. vel illud cõtingit de voluntate legatarij ⁊ heredis: vel ex officio iudicis: vt ibi dr. Jlla si ex pluribꝰ. potest intelligi q̃n vni plures res legate sunt: tunc si soluat aliquas integraliter in alijs plenam falcidiam retinere potest per doli exceptionem. B.

† Jbi filius rogatus restituere si ĩ fundo sibi quartã retinuit si aliq̃d supra quartã ibi hꝫ restituere cogit. Jo. an.

c ¶ Easqꝫ. s. partes tertiam ⁊ quartam. B.

d ¶ Licet ipas non expsserit. Et nõ legauerit tertiã ⁊ q̃rtã expsse dicẽdo d tertia ⁊ q̃rta: ĩmo dixit de dimidia: vñ si recta fiat ꝯputatio tm̃ facit tertia ⁊ q̃rta q̃tũ dimidia ⁊ ecõuerso. Vbi gr̃a: hereditas diuidit in. xij. vncias. insti. de here. ĩsti. §. hereditas. si filius detrahit tertiã iure nature detrahit. iiij. vncias et remanent. viij. ĩ quibus videt q teneat fideicõmissum: ⁊ de illis detrahit quarta. s. due vncie. ⁊ ita tertia ⁊ quarta faciũt sex. ⁊ sic habebat dimidiã totius hereditatis peponis† sic intellige. s. e. rainutius. B.

† Et hoc teneas lꝫ Jn. videat hic dicere q q̃n tertia et quarta deducũtur ex codẽ testõ ascẽdũt ad vij. vncias quasi velit vtrũqꝫ deduci respectu totius. dicit aũt q q̃n tertie deducit ex diuersis causis quelibet cõstituit vnũ as. vt. j. probatur. Jo. and.

e ¶ Pronunciauit. scꝫ cardinalis. B.

f ¶ Jpsum. Scilicet patruum.

g ¶ Legati. Quarte scilicet. Ber.

h ¶ Pro rata que dictos. que quidem virilis est: nam cum vna res pluribus legatur quilibet ibi hꝫ virilem: nisi alia mens† appareat testatoris. ff. de leg. j. si pluribus.
¶ Glo. se. declarat quid sit residuum.

i ¶ Jn residuo pfati iudicis. De q̃ residuo absoluerat prior iudex patruũ ⁊ filios. nã pmꝰ iudex in totũ absoluit patruũ in legato ⁊ male: sed q̃ ad filios bene. sꝫ cardinalis ꝯdẽnauit patruũ p pte fideicõmis. scꝫ ĩ dimidia ipsiꝰ legati tertie ⁊ q̃rte p rata: in h ĩfirmauit sñiaꝫ pdris iudicis. ĩ residuo aũt ꝯfirmauit: ⁊ hoc totũ ĩtellige q̃tũ ad legatũ possessionũ q̃ legate fuerũt de qbꝰ ꝯpromissũ fuit Jn alia aũt pte sñie statim seqt q̃liter pcessit cardinalis ibi: ceterũ ⁊c.

i ¶ Residuo. Auũculi petebãt iure legati medietatẽ bonorum: de q̃bus fuit cõpromissum. Residuũ istud cõsistebat sm intẽtionẽ prioris iudicis in illa medietate a q̃ medietate absoluit patruũ et filios nõ habito respectu ad testamentũ peponis: ⁊ hoc pter preceptũ arbitrorũ: qd tamen nõ ĩpediebat legatũ ⁊ cõsistit in. xvj. sm cõputationẽ nostrã: ⁊ male pnũciauit in eo q patruũ absoluit ĩ totum: sed q̃tũ ad filios bene pnũciauit. sꝫ postea cardinalis ostẽso testamẽto peponis correxit p parte sñiam pmi iudicis: cõdẽnans patruũ pro parte sua. s. in q̃ttuor. ⁊ in residuo. s. i. viij. q̃tũ ad filios. ⁊ in. iiij. q̃tũ ad patruũ cõfirmauit: ⁊ tñ in sequẽti articulo pdit patruus illa q̃ttuor pter penã illo retẽto. p. l. falcidiã. ⁊ sic in veritate in. viij. ꝯsistebat legatũ rõne tertie ⁊ q̃rte. alia. viij. ptinebant ad patruũ ⁊ filios ex testamẽto rainaldi: ⁊ h sm cõputationẽ pdictã.

† At q2 apparet euidẽter prio legatario adẽptũ vel q testator voluit q vterqꝫ in soliduꝫ reciperet q2 tũc vni res debet ⁊ alteri estiatio electiõe huius rei data ei q̃ priꝰ cõtestatus fuerit litẽ. ⁊ vno electo nõ redit ad alterum hoc vult hec lex si plibꝰ. Jo. and.

k ¶ Articulo. Duo fuerũt articuli. Primꝰ in quo petebãt res legate. Scds in quo petebant oia q̃ ad patruũ ⁊ filios poterant peruenire ex testamẽto rainaldi si veniret ꝯ legatũ auunculo relictũ.

l ¶ Male ipsum pnunciasse. Quãtũ ad psonas filiorũ male pnũciauit: q2 nõ venerãt ꝯ volũtatẽ testatoris ĩ aliquo: male etiã pnũciauit ꝯ patruũ: q2 cõdẽnauit eũ de oibus alijs que puenerãt ad eũ ex testamẽto peponis. q2 in his q̃ subiacebãt restitutioni ipꝫ non debuit condẽnare: sed de his que tantũ contingebant eũ rõne tertie ⁊ quarte p qua parte cõfirmatur sñia p alia que debebat restitui ei infirmatur. vt. j. dr ibi: verum ⁊c.

m ¶ Cũ nihil de petitis. Et ita est hec bona rõ: q2 hic agebat rei vẽdicatiõe saltẽ q̃ ad legatũ. vt. s. dictũ est. vñ cũ illi nihil possiderẽt nõ poterãt ꝯuenire rei vẽdicatione. C. de alie. mu. iudi. cã fac. l. vna. ⁊. s. de re iudi. examinata. qd sic ageret ptꝫ ex eo q dicit q patruus fuit ꝯfessus se possidere: q2 in reali actiõe q̃rendũ est an possideat q̃s vł nõ. ff. de rei ven. q̃ petitorio. ⁊. l. officiũ. ⁊ si dixerit se nõ possidere cũ possideat et h pbet trãsfert possessio ĩ actorẽ: q̃uis nõ pbet rẽ suã esse. ff. e. l. in rẽ actio. et q2 nondum adiuerãt hereditatẽ non poterãt cõueniri: et ante lit. ꝯte. hoc dꝫ queri ne delusoriũ sit iudiciũ vt hic ptꝫ

n ¶ Habebat. Ratiõe illius institutiõis quã fecit. R. de ipso.

o ¶ Bonis illis. Scꝫ in alijs bonis ⁊ rebꝰ exceptis rebꝰ legatꝭ: vel posset intelligi de oĩbus.

p ¶ Jn bonis eisdem. Jn singulis enĩ rebꝰ habuit tertiam ⁊ quartam vt dixi. Ber.
¶ Glo. se. reci. per obiec. de. l. irritum.

q ¶ Jn quibus eius ĩstitutio. Ergo videtur q in sola tertia ⁊ quarta teneat institutio: qd falsum est: ĩmo tenet ĩ oibꝰ C. ad. l. falci. irritũ.† sed dr in eis tenere: q2 in eis põt institutꝰ patruus grauari. in eo vo q subiacet restõni grauari nõ põt: ĩmo illd deducit tanq̃ es alienũ: residuũ vo diuidit inter patruũ ⁊ filios eius: fideicõmissum enĩ hereditatis ex testamẽto peponis soli patruo debebat: non aũt eiꝰ filijs. Raināldꝰ aũt instituit patruũ cui hereditatẽ peponis restituere tenebat: cũ illud qd est patruo restituendũ ex testamẽto peponis illud hꝫ precipuũ: ⁊ illud pmo deducit sicut es alienũ. vt in. l. pdicta: irritũ. Jn q̃ aũt adiectio pene nõ tenuit: illud aũt q rainaldꝰ restituere non tenebat ⁊ in quo grauari nõ potuit: qd est tertia ⁊ quarta illud diuidit inter patruũ ⁊ filios eius quos rainaldꝰ instituit sibi heredes. ar. C. ad. l. fal. q̃qꝫ. et ĩ hoc solo scꝫ tertia ⁊ quarta tenuit adiectio pene: vt hic dicit.

† Et ista d satisfacit ꝯ legistas ĩ his q̃ de duabꝰ quartis nõ deducẽdis tenẽt vt no. s. eo. rainutiꝰ. ad fi. vt ibi dixi sup glo. ante pc. Jo. and.

r ¶ Pro rata eosdem. q. d. p q̃ parte legatũ cõtingit quẽlibet de auũculis p ea pte quẽlibet cõtingit illd qd pene cã adimit illi patruo: q2 patruꝰ noluit parere testatori dãdo legatũ auũculis: ideo pdere debet illud qd cape poterat ex testamẽto rainaldi. Vel dic p rata. i. pro medietate tertie vel quarte partis bonoꝝ rainaldi in quibus fuit institutꝰ: quã medietatẽ amittit patruus: q2 ꝯdixit legato: vt hic dr: ⁊ istam medietatẽ restituit patruus tãq̃ legatum.

s ¶ Legato. quod amittit patruus noĩe pene. i. vno retento. Jtem amittit alias duodecim vncias.

t ¶ Jn residuo. Scꝫ ĩ eo qd dꝫ hr̃e ex testamẽto peponis illd residuũ põt ĩtelligi dupl̃r: q̃ ad bõa peponis q̃tũ ad patruũ q2 ĩ illis ꝯdẽnatio iudicis nõ tenuit q̃ ꝯtingebant patruũ p restõnẽ ex testõ peponis: ĩ qbꝰ nullã penã potuit ĩponere rainaldꝰ: ⁊ iõ absoluit patruus. Jtẽ q̃ ad bona rainaldi q̃tũ ad filios q̃s rainaldꝰ ĩstituit: ⁊ q2 nõ venerãt ꝯ volũtatẽ testatoris ⁊ nihil inuẽti sunt possidere de rebꝰ petitꝭ ꝯdẽnari nõ debuerũt: vñ absoluti fuerunt p cardinalẽ.

u ¶ Saluo nihilominus ei. Scꝫ patruo.
¶ Glo. se. cũ se. reci. p. q. an ĩ eo qd de pena soluit detrahit falcidie.

x ¶ Beneficio legis falcidie. Jstud est ita intelligendũ patruꝰ id qd sibi restituẽdũ est pmo vt es alienũ (vt dixi.) deducit de rebꝰ illis de quibꝰ cõpromissum fuit q̃ cõtinebunt in primo articulo. de residuo qd est tertia ⁊ quarta tenetur prestare legata: ⁊ de illis detrahit quartã trebellianicã p legem falcidiam. C. ad. l. fal. ĩ imponẽda. ⁊. l. irritũ. ⁊. l. q̃qꝫ. ⁊. ff. ad. l. fal. quod de bonis. §. cũ fidei. ⁊. C. de bonis auc. iu. pos. l. j. deducet autẽ falcidiam de rebus legatis. Et forte intellexit cardinalis q deducet etiã de alijs q̃ causa pene adimunt eidẽ: q2 illa legata sunt illis auũculis. Si fieret eis ꝯtrouersia de alio relicto: ⁊ ideo forte dicit. j. de falcidia que inducitur cõtra volũtatem testatoris: sed hoc nõ est verum: q2 id quod pene cã accreuit† non incidit in legem falcidiam. ff. ad. l. fal. cum pater. in fi. ⁊. l. se. ar. op. Et quod prouisum est ad penam non debet trahi ad gratiam. s. de transla. inter corporalia.

† Verũ est p condẽnatione iudicis et sic loquit lex cuꝫ pater: vel p pter speciale affectionẽ vt in. l. se. fecus si per ĩstrumẽtum testatoris q2 tũc negari nõ potest quin sit legatum. sm Jnn. ⁊ Ab. ⁊ pe. sꝫ Mo. nil approbat. Jo. an.

y ¶ Restitutione. Jd est prestatione.

z ¶ Legitimum. Qd dr tp̃s anni: hoc tp̃s cõputãdũ est a iussu iudicis. Si aũt infra illud tp̃s nõ paruerit: tũc non põt vti beneficio falcidie: immo perdit oĩa excepto illo quod sibi debet ex fideicommisso in aũt. de here. ⁊ fal. §. illud quoqꝫ. col. j.

a ¶ Inuētarium. Aliter enī beneficio legis falcidie vti nō pōt. vt dicit in autē. de her. et fal. §. si vero non fecerit inuentarium.

b ¶ Contra voluntatē testatoris. Hoc ideo dicit qꝛ cōtra volūtatē testatoris videt hic retineri falcidia de rebus specialiter legatis: qꝛ illas voluit testatoꝛ oīno prestare illis auūculis: ita ꝙ nulla contradictio fieret eis. vnde contra eiꝰ volūtatē falcidia retinet: ꝛ tñ retinet nihilominꝰ quia contra voluntatē testatoris inducit falcidia: ff. ad. l. fal. titia. Sꝫ ꝛ in alijs rebꝰ que causa pene auferunt si vex est ꝙ quarta retineat inducitur contra voluntatē testatoꝛis: sed nō videt ꝙ quarta retineatur ī his que causa pene auferuntur. vt dixi. s. in notula. istud est ꝛc. Nam testatoꝛ causa pene oīa voluit auūculis pstari. inducit ergo falcidia contra volūtatem defuncti C. ad. l. fal. si vt allegas† et. l. pe. et. ff. e. ti. quod de bonis. §. vlti. Hodie vero falcidia nō potest induci contra volūtatem testatoris expssam si testatoꝛ certꝰ de ꝗtitate pr̄imonij sui hoc prohibeat. in autē. de here. et fal. §. si vero expressum. sed cōtra tacitā bn̄ iducit: vt bene dicūt leges predicte si vt allegas: et sequentes. B.

† Si pater filiū quem rogauit restituere certa re ꝑ falcidiā iussit eē cōtentū filius stare nō tenetur. Jo an. and.

volūtati paruerit testatoris. Cū a inuētariū[a] fecerit ꝛ cōtra[b] voluntatē testatoris lex falcidia inducat. ¶ Nos itaqꝫ ipsiꝰ cardinalis sententiā ratā habentes eā auc. ap. confirmamus. Idem.

¶ Executoꝛ testamētarius qui suscepit illud officiū: exequi cōpellitur. Capitulum. xix.

IOhannes clericus. ꝛ. P. laicum executores vltime volūtatis. O. clerici sancte crucis qui venerabilibus et pijs locis[c] de bonis[d] suis in vltima volūtate legauit: mādās insup satisfieri creditoribꝰ per eosdē. ¶ Post mandatū[e] susceptū per dyocesanū[f] cogi debēt testatoris explere vltimā voluntatem. Idem.

¶ Ponit q̄dā legata in quibus non soluit canonica portio: nisi fiat in fraudem. Capitulū. xx.

DE his que in ornamētis vel pro cereis seu fabrice luminarijs anniuersario. septimo. xx. xxx. die: siue alijs ad perpetuū cultum diuinum legātur ecclesijs vel reliquis pijs locis: canonica[g] portio. ¶ (Dūmodo in fraudem[h] non fiat vt ea eps seu parrochialis ecclesia debeat defraudari) deduci[i] non debet.

Diuisio. IOhannes. Diuiditur. qꝛ primo ponitur questio. Secundo solutio ibi: post. Abbas

¶ Casus. O clericꝰ sancte crucis legauit de bonis suis in vltima volūtate/ venerabilibꝰ ꝛ pijs locis: et hanc voluntatē suam exequendā cōmisit iohāni clerico et. P. laico. et mandauit eisdē vt creditoribꝰ suis satisfacerent. dicit pa. ꝙ post mandatum susceptum per dyoc. epm cōpelli debent explere voluntatē defuncti: si fuerint negligētes. ¶ Nota ꝙ volūtates defunctoꝝ: ad pias causas per dyoc. epm mādari debent executioni. Ber.

c ¶ Pijs locis. In quibꝰ sufficit minus legitima volūtas ‡ s. eo. cum esses. et. c. relatum.

‡ Post. resistit gl. dicēs ꝙ minꝰ legitima voluntas nūꝗ est seruāda. ff. d leg. j. si qs inquilinos. gl. ītellexit de minus legitima. i. minꝰ solenni quo ad nūerū testiū vt ptꝫ ꝑ cōcoꝛ. Jo. and.

d ¶ De bonis suis. Proprijs scꝫ. quia de rebus ecclesie nihil posset legare. s. eo. c. quia nos.

e ¶ Mandatū susceptū. Mādatū suscipere nemo cogit: susceptū vero necesse est adiplere. ff. cōmo. ī cōmodato. §. sicut. ff. mā. si qs alicui. §. q mādatū. C. de ꝓcur. inuitꝰ. ff. de arbi. l. iij. §. j. Ber.

f ¶ Per dyocesanum. Sic intelligit. s. eo. si heres. et. c. tua nobis. vbi de hoc. Ber.

DE his. Primo ponit dictū in quo interserit exceptionē ibi: dūmodo. Ab. ¶ Casus. De his que legant in ornamentis ecclesie vel ad cultū diuinū vel anniuersario/ vel alijs pijs locis canonica portio deduci nō debet: dūmodo ista legata nō fiant in fraudē: vt eps vel parrochialis ecclesia portione debita defraudetur. ¶ Nota ꝙ eps vel ꝑochialis ecclesia: nō debet habere portionē de his q̄ legant in ornamētis ecclie/ vel ad cultū diuinū. Ber.

g ¶ Canonica portio. Portio ista diuersimode deducitur ſm varias ꝯsuetudines locoꝝ. j. de sepul. certificari. ꝛ. s. eo. reqsisti. qn̄qꝫ est tertia et qn̄qꝫ media. j. de sepul. c. j. ꝛ. ij. ꝛ. x. q. j. de his. et. ca. antiquos. ꝛ. c. decernimꝰ. et qn̄qꝫ quarta † j. de sepul. cum super.

† Puta paramētꝭ capis mappulis calicibꝰ ꝛ similibus Jo. and.

h ¶ In fraudem. Tunc non prodesset. s. eo. officij.

¶ Glo. seq. reddit rationē ꝛ dat simile: ꝛ causam addit.

i ¶ Deduci. Hoc dictum est ꝓpter reuerentiam diuini cultus: multa enī ꝓpter religionē admitti solent. nā summa est ratio que pro religione facit. ff. de reli. ꝛ sump. fune. sunt persone. ī fi. vnde in casu isto minus legitima voluntas sufficit. s. eo. cum esses. ꝛ. c. relatū. sic in his q̄ ad pias causas relinquūtur cessat falcidia. C. ad l. fal. aut. si. ꝛ in autē. de ec. ti. §. si in autē. col. ix. vñ sumptū est autē. ꝑdictū sit. ꝛ sic cessat falcidia in testamēto militis priuilegio militari. C. de testa. mili. in testamēto. C. ad. l. fal. in testamēto. Itē cessat deductio istiꝰ ptis in equis ꝛ armis fauore terre sancte. j. de sepul. in nostra. Et hoc idē qd̄ hic dicit habes. j. de ver. sig. ex pte.

¶ Rubrica De successionibus ab intestato. ¶ Supra visum est de successionibꝰ ex testamēto: verū qꝛ sepe hoīes decedūt ab intestato: ꝛ dubitari potuisset de successione: ideo post rub. precedentem subijcitur ista. Et scias ꝙ intestatus dicitur qui nullū vel nō iure fecit testamētum. l. fi. C. famil. her. † Abbas ¶ De hac matia tractatur. xij. q. iij. ca. ij. et. q. v. ca. vlti. — Cōtinuatio. — Intestatꝰ

† Scias ēt ꝙ materiā successionū q̄ ad descendētes ascendētes ꝛ collaterales plene tradit ho. in sum. eo. ti. §. fi. ꝛ spe. eo. ti. ꝑ totū. Jo. ā.

De successionibꝰ ab intestato.

Ex ꝯcilio apō alteū. habito.

¶ Clericꝰ bona ꝓpria dare potest cui vult: sed si decedat intestatꝰ ꝛ nō hꝫ ꝯsanguineos succedit ecclesia. h. d. iūcta glo. Cap. j.

SEd hoc ibidē inuētū est de epis: pbr̄is: ꝛ clericis: si per hereditatē vel alio modo intuitu ꝑsone[k] aliqd acqsierint: donare eis liceat cui voluerint dū viuūt. ¶ Si aūt ante obierint ꝗꝫ hoc fecerint altari cui seruiunt omnia ꝑpetuo sanctificent[l]: ꝛ in ius eius tradātur[m]. Ex cōcilio tribur.

¶ Si olim seruus pbr̄ factus intestatus decedat: eiꝰ bona diuidunt ſm formā hic contentam. h. d. ſm intellectum singularem qui hodie etiā tenet. Cap. ij.

SAncto concilio allatū est ꝙ q̄dā laici iprobe agūt ꝯ pbr̄os suos: ita vt de morientiū[n] pbr̄oꝝ substātia ꝑtes sibi vēdicent sicut de proprijs seruis. ¶ Interdicimꝰ itaqꝫ ne h vlteriꝰ fiat: sed sicuti liberi facti sunt ad

SEd hoc. due sunt ꝑtes. Secūda ibi: si autem. Abbas.

¶ Casus. Omnes clerici generaliter de his q̄ habēt ꝑ hereditatē/ vel alio modo intuitu persone acquisierint: dū viuunt pn̄t inde facere qcquid eis placet: si vero ante moriant ꝗꝫ de his disposuerint: si consanguineos non habēt: in ius ecclesie debet tradi. ¶ Nota ꝙ clericꝰ pōt testari ad libitum suū de oībus acquisitis intuitu ꝑsone sue: puta artificio/ hereditario iure/ donatione amicorum ꝛ huiusmodi. Ber.

k ¶ Intuitu persone. Sic. s. ti. pxi. qꝛ nos.

l ¶ Sanctificentur. i. sancta ab oībus deputētur. s. de re. permu. mancipia. xij. q. ij. de laicis. ꝛ q. iij. quicūqꝫ. Alanus.

¶ Glo. se. reci. ꝑ obiec.

m ¶ Tradant. Intellige hoc cū nō habent cōsanguineos q̄ eis ab intestato succedāt: illi enī admitterent ꝛ nō eccl'a xij. q. vi. c. vlti. et. q. iij. quicūqꝫ. ꝛ in autē. de eccle. ti. §. si qs eps. col. ix.

SAncto. Si pbr̄ intestatus decedat de pr̄imonio suo fiunt quatuoꝛ portiones ꝓut hic habet. Et nō tenet hoc hodie ſm glo. ꝛ sic vult ꝙ hodie istud ca. sit correctū sed huic lec. obstat quod habetur. s. in proemio resecatis superfluis. Primo ponitur excessus relatio. Secūdo eius prohibitio ibi: interdicimus. Tertio peculij diuisio ibi: peculiū. Quarto pene inflictio ibi: ꝛ si qs. Abbas sic. — Sūmariū — Diuisio.

¶ Casus. Laici quidā habebāt seruos/ manumiserunt illos ꝛ ordinati sunt in pbr̄os: quādo presbyteri isti moriebant: totā substātiā illorum laici sibi vēdicabāt tāqꝫ de proprijs seruis: ista relata sunt in cōcilio. vñ statuit cōciliū: ꝙ ista de cetero nō fiant: sed sicut liberti facti sunt ad suscipiēdū gradū ꝛ diuinū officium: ita nihil ab eis exigat pter diuinū officiū: sed peculiū illoꝝ diuidat in quatuoꝛ partes quarū vna assignetur epo: altera ecclesie cui seruiuit: tertia pauperibꝰ. quarta consanguineis nisi habuerint/ eps in vsū ecclesie conuertat. ¶ Nota ꝙ laici nihil debent occupare de rebus clerici morientis. Item patronus in liberto potest retinere opas spirituales. Itē substantia clerici morientis diuidi debet in quatuoꝛ partes. vna epo/ alia ecclesie: tertia pauperibus. Item parētibus non idoneis: nihil potest testari clericus moriēs: vt puta hereticis. vt. j. de hereticis. vergentis. Ber.

¶ Glosa sequens distinguit: aut prelatus testatur aut nō. Secūdo casu: aut res eius sunt distincte aut permixte ꝛ hoc casu aut dubitatur an habuerit ꝓprium aut certum est habuisse: signat contrarium et soluit.

n ¶ Morientium. Prelatus de oībꝰ tamante ꝓmotionē ꝗꝫ post acqsitis intuitu ꝑsone liberā habet ptātē. s. c. pxi. et. j. de testa. tua nobis. ꝛ. xij. q. iij. quicūqꝫ. ꝛ. q. v. fixū. in autē. de ec. ti. col. ix. §. interdicimus. Si vero decedat intestatꝰ si sunt distincte res eius ꝯsanguinei succedunt sibi. xij. q. j. sunt manifeste. Si vero res prelati sunt permixte cum rebus ecclesie tunc distingue: quia aut dubitat an habuit propriū: aut certum est ꝙ habuit. Si dubitetur semper pro ecclesia est presumendū ꝛ totū vendicabit ecclesia. ar. xij. q. iij. quicūqꝫ. ff. de re. du. ciuibꝰ ‡ sic in vxore. ff. de dona. inter vi. ꝛ vxo. quintus mutius. ꝛ. C. e. ti. etiā. Si vero certū est ꝙ aliqd habuit sꝫ nescit ꝗtum obtinet huius ca. distinctio. nec imerito: qꝛ nullꝰ heres nobis ꝓximioꝛ est ꝗꝫ q̄ nos deo sociauit. j. de pe. presbyteri. lꝫ ꝯdicere — Prelati eccl'iastici an possint testari.

‡ Vide. s. eo. reqsisti. sup glo. hic respondet Jo. and.

videat. xij. q. iiij. c. j. vbi dicitur q si sit dubiū q equa debeat fieri distributio inter ecclesiam et heredes sacerdotis. Sed dic q ibi alio casu loquitur h. c. q illud. hoc. c. intelligit de illis pbris qui ex seruis facti sunt pbri: qd videt verius vt dicit Lau. † Nō credo q hodie haberet locū talis diuisio: imo credo q si aliqd haberet itui tu psone q cōsanguinei ei succedūt ab intestato Si cōsanguineos nō haberet: tunc eccl'ia ei succederet. xij. q. vlti. ca. vlti. et c. proxi.

† Gof. et Host. pe. et Ab. qui h pbant p x. scz presbiteros suos. s. oli sed meli pbat. x. sicut liberi fa cti sūt. et c. x. peculiū scz respectu priorj stat. Joan. and.

a ¶ Preter diuinū. Ar. q patronus pōt tenere opas spūales in liberto quē manumittit ad clericatū. arg. ff. de ser. nō ordi. null. liiij. disti. frequens. Ala.

b ¶ Idonei. Puta heretici. xxiiij. q. ij. sane. p fertur. j. de here. si quis episcopus.

Cum dilectus. Rector eccl'e dicitur intestatus si nullū fecit testamentū vel fecit/sz furios/ et tali succedit ecclesia si nō habz cōsanguineos: sec aūt si apparet illū fuisse monachum: vel sana mēte testatum. sic sūmat. Jo. an. et cōiter doctores sequētes: sed hec sūmatō de nihilo puidet: nec cōtinet i se aliquā difficultatē. Diuiditur i qttuor ptes. In pma pte ponitur factū decisū. In secunda motiuū pape ad sniam. In tertia allegatio epi diffinientis. In quarta diffinitiue cōmissio. Secūda ibi: sufficienter. Tertia ibi: qz xo. Quarta ibi: nos cāz

Diuisio.

Abbas. sic. ¶ Casus. Archipresbyter de alerio se et sua obtulit mōasterio de brusia. tādem

suscipiendū gradū et agēdū offin diuinū: ita nil ab eis preter diuinū[a] officiū exigat. ¶ Peculiū xo ipoꝝ diuidat i qttuor ptes: quarū vna epo: alta ecclesie: tertia pauperibus: qrta parētib affi gnet: et si nō sint idonei[b] parētes eps eā recipiat: et i vsum ecclesie diligēter distribuat. ¶ Et si qs ꝯ hoc presūpserit: anathematizet. Inno. iij. murnē. epo.

¶ Attingēdo duos notabiles et singulares intellectus hui ca. suminat fm quēlibet itellectū. Et primo sic. Valet testamentū ad pias causas cōditū per xba enūciatiua: etiā ppt aliō plata qz successio seu testatio veniat ad exclusionē alteri ecclesie. vel aliter fm alium intellectū. et sic Per vnum testem de xitate et p cōfessionē etiā incidēter factā. pbat oblatio: etiā quo ad effectū cōsequēdi bona oblata. Ca. iij.

Cum dilect filius abbas de brusia, p cā quā aduersus epm adueñ. hēbat diuti expectasset: abbas pposuit antedictus q archipbr ꝺ alerio ad pticipationē[c] orationū monasterio de brusia obtulit se et sua[d]: et. j. ¶ Sufficiēter itellexim eē pbatū: q dict archipsbit agēs i extremis velut vltimā[e] exprimens volūtatē: asseruit se et sua monasterio[f] ꝯtulisse. vnde cū reqsitus eēt vt ꝯderet testamētū respōdit se nō posse testari: qz se et sua ꝯtulerat[g] mōasterio sepedicto. et licz vn testis[h] sol[i] dixerit se vidisse quādo se et sua obtulit mōasterio: qz tamē alij testes dixerūt se audiuisse ipm i abbatj psētia: qd pdictū est ꝯfitēt[i]: nō tāq sufficiēter pbātes[k] sz tāq vehement ad miniculātes assertionē abbatis plurimū adiuuabāt. ¶ Quia xo ps epi asserebat se velle probare q dict archipbr in extremis laborās tanq frenetic alienatus erat mēte: vnde nō valuit qd expssit. ¶ Nos cāz illā tibi sub hac forma duxim cōmittēdā: q nisi pfatus eps legitie pbauerit se pdictū archipsbyter sue mētis ꝯpotē[l] nō fuisse: cū vltimā[m] volūtatem expssit: sup ipetitiōe monasterij ppetuū ei silētiū iponat: et cōpellatur restituere monasterio qcqd de bonis ipsius archipsbyteri vel ēt mōasterij occupauit. Si xo legitime pbauerit archipsbyter q supvltia volūtate pmissa sūt alienata mēte dixisse ad faciēdā ei noie parrochialis ecclesie (cui ipe administratiōez gesserat dū vixisset) restōnē[n] bonoꝝ q ipi archipbri fuerāt: mo

dum ageret in extremis/voluntatē vltimam exprimēdo: asseruit se et sua monasterio contulisse. et sic decessit. Epus eduen. dyocesanus eius occupauit quedā bona quondā ipius archipbri. et etiam quedā bona monasterij. vñ sup bonis istis causa cōmissa fuit iudicibus corā qbus petebat abbas de brusia monasterio suo restitui: quicqd episcop de bonis archipbri/aut etiā monasterij occupauerat. et econuerso petebat eps sibi restitui noie pochial eccl'e: cuius ille fuerat archipsbyter quicquid de bonis dicti archipresbyteri monasteriū detinebat. Ad pbandā intētionē suam abbas testes induxit. Tandem cā delata est ad pa. ipē xo examinato negocio diligenter intellexit esse pbatum q archipbr dū ageret in extremis voluntatē vltimā exprimēdo: asseruit se et sua monasterio contulisse. et cū requisitus fuisset vt conderet testamentum. Rñ. se nō posse testari: quia se et sua dederat monasterio/et vnus de testibus dixit se vidisse qñ se et sua obtulit monasterio. et testes alij dicebant se audiuisse ipm archipresbyterū in presētia abbatj cōfitētē qd predictū est: adiuuantes plurimū assertionē abbatj nō tāq pbarent sufficienter sed tanq vehemēter adminiculū prestabant. sed quia ex aduerso ps epi asserebat: q dict archipbr i extremis agēs alienat erat a mēte. vñ nō valuit qd dicebat. Pa. cām ipsaz cōmisit sub hac forma. q nisi epus pbauerit archipbrm non fuisse sane mentis: cū vltimā volūtatē expssit: imponatur ei silentiū sup impetitione monasterij: et cōpellatur restituere mōasterio quicqd occupauit de bonis illius archipbri: aut etiam monasterij. Si vero pbauerit illū alienata mēte dixisse pdicta cōdemnet monasterium ad faciendā epo restitutionē noie prochialis ecclesie oīm bonorum que fuerunt ipius archipbri: cū ipe archipresbyter ab intestato decesserit: nec habuit cōsanguineos. et ipi monasterio silentium imponatur. ¶ No. q vnus testis cum alijs amminiculis vehementibus fauore religionis sufficit ad fidem faciendam. Item furiosus non potest facere testamentum id est qui est mente capt. Item publicatis attestationibus possunt testes induci super nouo articulo pēdēte ex pori. Itē quis potest pbare negatiuā si iclu dit in se affirmatiuā. Itē eps pōt agere p eccl'a sibi subiecta. Ber.

c ¶ Participationem. Propter hoc nō fuit monachus nec etiā fecit in habitu monachali vt apparet ex antiqua: cum hoc nō sufficiat ad monachatum.

d ¶ Se et sua. Et postmodū in extremis agens confitebatur publice q non poterat facere testamentū quia se et sua cōtulerat monasterio: et hoc vltimū probauit abbas per testes: pmū articulū nō probauit nisi per vnicū testem quod non sufficit.

e ¶ Vltimā. q. d. si hec xba nō expresse hoc dicant: tamen tacite vi obtinēt vltie volūtatj. B.

f ¶ Monasterio. Per hanc pbationē obtinebit abbas si eps nō probauerit archipbrm verba ista alienata mēte dixisse: nec intelligas † q ex his verbis pbet dictum archipbrm fuisse oblatū dicto mōasterio cū suis reb siue monachū fuisse: sed probauit q voluit sua bōa ad monasteriū puenisse: et qlibet verba per que declaratur intentio testantis sufficere videntur. ff. de fun. in. et instru. l. cū de lanióis. §. asinā. ad fi. et ff. de sup. leg. l. labeo. ad fi. nemo enim estimādus est dixisse qd non mente cogitauerit. B.

† fm Inno. a cuius tēpore fuit hec glo. et idem alij moderni. Joan. and.

g ¶ Contulerat monasterio. Unde ex tūc cessat eius iudiciū. xix. q. vlti. ca. si qua.

h ¶ Unus testis. Un testis solus non sufficit ad pbationē. ff. de testi. l. vniuersis. iiij. q. ij. §. iusiurādi. Tñ si alie presumptiones adsint sufficit vt hic dicit. et ff. ꝺ testi. ptērea. et ff. ꝺ psump. lris. et c. iij. Sed non videnť sufficere hmōi adminicula ad pbandū intentionē abbatis: scilicz q dict archipbr monasterio obtulit se et sua: ‡ cū lra dicit nō tanq sufficiēter pbantes sz adminiculātes et c. vñ nō debuit admitti eps † ad pbandū q archipresbyter fuisset mēte alienatus qñ in extremis agēs dicebat q nō potest facere testamentum. Vel dic q ista adminicula sufficiunt cum vnico teste: et ideo audiri debet eps ad probandum q iste archipresbyter erat furiosus: cum verba illa expressit: quo probato solus testis remanet et sic obtinebit eps al's succumberet: qz si obtulit se probaturum predicta: mos ei gerendus fuit. ff. de p ba. circa eum. B.

‡ Uerū est q illa verba nō sufficiebāt ad probādū monachatū sz ad probādū vltimā voluntatem bene vt dictū ē in iiij. glo. Jo. andree.

† Quasi superflua sit ei pbatio et nō probauit ab bas q actor erat: sed verum est q vtercq erat actor vt dixi in textu: meli tñ dicerēt cogi. Jo. and.

i ¶ Confitentē. Videt q talis confessio deberet sufficere ad hoc vt testat decessisse dicat: lz nullū aliud testamētū restaret vl appareret. ff. de dona. ex hac scriptura. vbi oino stat xbis testātis. Quare ḡ requirit h alia pbatio? Rñderi pōt q lex illa loquit in eo cāu qñ p talia xba aliqs exprimit vltimā volūtatez: al's talibus verbis nō est credēdū: nisi hoc iurasset in testō. C. de pba. auc. qd obtinet ‡ et tūc heredes necesse habēt stare illi voluntati. C. de fideicō. auc. āplius. h Vn. scriptura illi legis solēniter facta fuit dū viuebat testator qui fecit testamētū: sz ille archipbr dū viuebat nullā fecit scripturam de verbis illis: et ideo post mortē illa confessio debz pbari p testes prout abbas dicebat in sua petitiōe ad hoc vt sufficeret vnus testis: et tamen per se sufficerent. B.

‡ Dic autē nō loquit in donatiōe vl legatō sed i debito q ds in testamēto se cōfitet obligatū in quo magis fit preiudiciū heredi quia nōn deducit falci. sed in primo deducit et de hoc. et an cōfessio piudicet filio quoad legitimam in spe. de cōfes sio. §. nūc vi dēdum. x. nunc seqnt videre. Jo. andree.

k ¶ Probantes. Scz q non obtulit se et sua. Ber.

l ¶ Cōpotē. Hoc ideo dicit quia furios nō pōt facere testamentū C. q testa. fa. pos. furiosum. et ita eps ille pbabit istā negatiuā. et hoc est: quia habet in se implicitā affirmatiuā: hāc. s. q tunc erat furiosus. sic. ff. de renū. sup hoc. et C. de codici. nec codicillos. et ff. de condi. insti. quidā. ff. de proba. si filiusfamilias. contra. iij. q. ix. idicas. sed ibi archieps tenebatur probare episcopum illū fuisse sane mētis quia constabat illum prius fuisse furiosum. T.

m ¶ Ultimam voluntatem. Testamentū enim hominis tm̄ morte cōfirmatur et imobile pseuerat post mortē. j. de cele. miss. cū marthe. et. xiij. q. ij. vltima voluntas. et C. de sacrosan. eccle. l. j. Lau.

n ¶ Restitutionē bonoꝝ. Si itelligas donationē hāc factā de

bonis eccl'iasticis de qbus intelligẽdũ est: certe illa donare nõ po tuit. s. de testa. cum in officijs. r. c. quia nos. si de patrimonialibus in istis nihil iuris habuit eps. Dicas q̃ de proprijs siue patrimo nialibus hoc est intelligendũ: r hoc cõstabat: al's p̃sumũtur eccle sie: r loq̃tur in eo casu† cũ nõ appareret heres. xij. q. vi. c. vlti. et in autē. de ec. ti. §. si qs eps. col. ix. ecclia eni est prim⁹ heres. s. de pe. p̃s byteri. sile. s. e. c. j. Jo.

† Idem In no. et Host. Joan. and.

a ¶ Impetitōe. Sz nũ qd eps dic̃ sibi ius: q̃ de buit cadere a iure suo: Sed hoc nõ debet redũ dare i dãnũ eccl'ie. xvj. q. vj. si episcopũ. imo ve rius dicas q̃ pena illi⁹ p̃stōnis: si qs in tãtã. C. vñ vi. nõ hz locũ in bo nis iacẽtis hereditat̃. vñ legatarius q̃ legatũ auc̃te sua capit añ adi tam hereditatē nõ puni tur i alio nisi quia resti tuit possessionẽ. ff. quox̃ lega. l. j. rñ. j. secus est si post aditam hereditatē C. de leg. nõ dubiũ. B.

Heredita tis iacẽtis bona occu pans non incurrit penam. l. si quis in tã tam. C. vn de vi.

geñ. xlix. Exodi xiiij.

b ¶ Silentiũ. Si prio sana mente sua obtulit deo: nõne dz papa tueri suam donationē int̃ vi uos licet in morte non fuerit sane mẽtis: cũ ad huc in eodē p̃posito in telligat̃ durare. s. d bap. r eius ef. maiores ad si. Preterea cũ ille q ab i testato debet succedere immensã donationē de functi reuocat: nõ in to tum reuocat: sed q̃tum ad quartã sufficiat. C. d inof. do. l. j. s. titu. proxi. rainuti⁹. imo in vita sua oia donare potuit. s. e. c. j. Sol. abbas non probauit donationem factã fuisse inter viuos nisi per vnum testem r alij qui probant illam quã exp̃ssit in vltia volũtate dũ ageret in extremis nõ probant oblationē iter viuos. Jlla autem obiectio de inofficiosa donatione non habz hic locũ: qr querela de inofficiosa donatione nõ datur nisi illis quibus ali quid relinqui necesse est. C. de inoffi. do. si totas. sed eccl'ie sacerdo tes nõ tenent̃ aliquid legare de suis p̃prijs nisi velint. Lau.

Luce. x.

j. Tes. v.

ij. cor. j.

nasterium condẽnetur: cũ idem archipbr̃ ab intestato decesserit: ip̃iq̃ mõasterio sup impetitiōe[a] epi silentiũ[b] imponatur.

De sepulturis.

Leo. iij.

Decedens intestatus sepelit in sepulchro maiorũ: vel vbi eli gitur sepultura: parrochialis tñ ecclesia habebit canonicã porti onem eius quod relinquit eccle sie sepulture. h. d. fm veriorē in tellectum. Capitulum. j.

Nos istituta ma iorũ patrũ consi derantes: statui mus vnũquẽq̃ i maiorũ suox̃[c] se pulchris iacere: vt p̃triarchax̃[d] exit⁹ docet. ¶ Nul li tamē negam⁹ p̃priã[e] eligere se pulturã et etiã alienã: dũ seniz r magr̃ alienam elegit[f] vt p̃priã. ¶ Sz qr dign⁹ ē opari⁹ mercede sua: tertiã p̃te[g] sui iudicij[h] illi ec cl'ie dari cẽsem⁹ i q̃ celesti pabu lo[i] refici p̃sueuit. vt iuxta aposto lũ sint cõsolationũ[k] socij vt fue rũt passionũ: r sic demũ vbicũq̃

libitũ fuerit: eligat sepulturam. Aliter ne fiat auc̃te dñi nr̃i q̃ p p̃phetam locut⁹ est dicens. Ne trãsgrediaris[l] t̃minos ãtiquos quos posuerunt patres tui: sub anathemat̃ vinculo detestamur: r cõtradicim⁹. Leo papa oib⁹ fidelibus per dardaniã p̃stitut̃.

Qui conuertitur ad monaste riũ medietatē bonorũ que p̃ aia sua disposuit tenetur relinq̃re ec clesie parrochiali. Capm. ij.

Relatũ est auribus nr̃is: r. j. ¶ Mãdam⁹: vt q̃cũq̃ ammodo in monasterio[m] p̃uerti voluerit: siue i morte siue i vita[n] oim rerũ r possessionũ q̃s p̃ salu te aie sue decreuerit[o] disponere: medietatem[p] eccl'ie[q] ad quã dino scitur pertinere relinquat.

Inno. iij. Genueñ. archiepo.

Ubi q̃s sepulchro maiorũ re licto eligit sepulchrũ in loco mi nus religioso dolo iduct⁹/ seu ex cõtemptu/ seu non dimissa eccle sie sue canonica portione expres se vel tacite: nõ tenet electio. h. d. saluando vltum textum q̃tum fieri potest. Capitulũ. iij.

Fraternitatē tuã nõ credi

h ¶ Judicij. Scz q̃ relinquit huic ecclesie in qua eligit sepulturã r non derelictis alijs locis. vt. s. e. in nostra. B

i ¶ Pabulo. Pabulum celeste exposuit. Ala. i. doctrinam secre torum fidei vel solida cibaria. pabulum enim dicitur predicatio verbi dei. s. de offi. ordi. inter cetera. B.

k ¶ Consolationũ. Ad quem spectat on⁹ r emo lumẽtũ.† xij. q. ij. eccle siasticis. r. c. charitatẽ. xiij. q. ij. §. j. Ala. r. xvj. q vj. de lapsis. r. ff. de reg. iur. fz natura. cca. pn. ti.

† c. dist. ra tionis. vbi d hoc. r ple nius. j. de reg. iur. q̃ sentit. lib. vj. ponit Host. xv. Cõmoda q̃ sentis iun gas onus emolumen tis. Jo. an.

puer bioru xxij.

l ¶ Ne transgrediar̃ terminos. Trãsgredi tur quis terminos p̃ri mi sui cũ q̃s parrochia num alterius admittit ad sepulturã: vt h. Jtē cũ alteri⁹ subditũ excõ municat vel interdicit. ix. q. ij. ca. j. r. ij. Tertio cũ euellit t̃minos posses sionũ vicini sui. lxxxvj. di. tãta nequitia. Quar to cũ p̃dicat cõtrariũ fidei. xxiiij. q. iij. transfe runt. Jtem cum alteri⁹ p̃rochianũ r̃cipit ad pe nitentiam. de pe. di. vj. placuit. s. de pe. r remis. oĩs vtriusq̃. Uin.

Relatum. Cõis diuisio. Scđa ps ibi mandamus. Ab. sic. ¶ Casus. Leo papa statuit i capitulo isto vt quicũq̃ voluerit ãmo do in monasteriũ cõuer ti/ siue in vita siue i mor te medietatē oim reruz suarũ et possessionũ q̃s decernit disponere pro aia sua: reliq̃t illi eccl'ie ad quã p̃tic̃t. ¶ No. q̃ p rochial' eccl'a debz hr̃e medietatē vt hic dicitur de oĩbus q̃ relinquit parrochianus i vl tima voluntate. sed circa hoc attende consuetudinē locorũ. Ber.

Diuisio.

m ¶ Monasterio. Ar. q̃ quis dz eligere locũ r̃ligiosũ ad sepl'turã.

n ¶ In vita. Jn egritudine tamen de qua decedit alioquin nil da retur ecclesie parrochiali. j. eo. de his Uin. ¶ Glo. se. ponit tres casus exceptos.

o ¶ Decreuerit. supple ecclesijs nisi relinquat̃ in ornamẽtis eccle sie r sine fraude: r tunc nihil detrahitur. s. de testa. ca. vi. aut si reli querit pauperibus‡ vel consanguineis pro remedio anime sue nĩ hil detrahitur inde: vt dixit Ala. Uin. Jtem de armis r etiã eqs pro subsidio terresancte relictis nihil detrahitur. j. e. in nostra.

‡ Ar. c. ad. l. fal. auct. si militer. et videq̃ di cã de puer. giug. du di sup. x. pau perũ. Jo. ã.

p ¶ Medietatē. Sup h stãdũ est cõsuetudini loci. j. e. certificari.

q ¶ Ecclesie. s. apud quã fidei sacramenta recepit sic itelligit gra tianus hoc ca. xiij. q. ij. §. sed aliud in fi.

Fraternitatem tuam. Hoc ca. hodie recipit determĩatio nem seu correctionem fm alios per ca. ij. eo. ti. lib. vj. vbi ha betur q̃ quis potest relinquendo sepulturam suam antiquã elige re sepulturam in loco minus religioso. Diuiditur in tres p̃tes. Jn prima ponit ius. Jn secunda narrat factum. Jn tertia concludit. Secunda ibi. vnde. Tertia ibi. quocirca. Abbas sicu. ¶ Casus. Quidam ciuis ianueñ. P. nomine de castello habebat sepulturas ab antiquis temporibus. r sui maiores apud monasteriũ sãcti ste phani apud aliam ecclesiam minus religiosam elegit sepeliri. orta est questio de corpore illius corã archiepo ianueñ. significatũ fuit hoc dño pa. vnde ip̃e rescribit archiepo ianueñ. dicens q̃ non cre dit ip̃m ignorare qualiter ab ãtiquo fuit dispositũ apud monaste ria et loca religiosa: corpora defunctorũ debere sepeliri in quibus orationes r missarũ solẽnia frequentius celebrantur. vt qui volũt ibi sepeliri non est eis cõtradicendũ. Qui vero relinquũt ãtiquas eccl'ias r sepulturã patrũ et aliorũ parentũ suorũ/ r ad noua r mi nus religiosa loca se transferunt contra antiquam institutionem sanctorum patrum facere dinoscuntur. vnde si predictus. P. con tra constitutionem vel consuetudinem istam antiquam et rationa bilem corpus suum sepeliendum mandauit: hoc non preiudicat rationem. r ideo mandat quaten⁹ corpus ipsius reddi faciat mo nachis sancti stephani: et cum patribus suis sepeliri. ¶ Nota q̃ q̃ vult eligere sibi sepulturam relicta sua propria ecclesia: eligere de bet locum magis religiosum: aliter non potest. Jtem si dimisso lo co magis religioso eligat quis locum minus religiosum: non va

Diuisio.

Cõtinua tio.

Rub. de sepulturis. ¶ Supra visũ est de successionib⁹ ex testamẽ to r ab intestato que capiũt effectũ post mortē. vt in c. cũ marthe. de cele. mis. vnde cum fuerit visum de bonis defunctorum merito restabat videre de sepl'turis eorũ. nã oẽs morimur. r sicut aqua de labimur super terram. ij. reg. xiiij. ca. r in c. in eccl'iasticuz. xiij. q. ij. ideo. Ab. sicu. ¶ De hac materia tractatur. xiij. q. ij. r. q. j. ca. j.

Diuisio.

Nos instituta. Tria sunt dicta. Secũdũ ibi: nulli. Ter tiũ ibi: sed quia. Ab. sic ¶ Casus. Statuit leo pa. q̃ qli bet debeat sepeliri in sepulturis parentũ suorũ fm q̃ fe cerũt antiqui patriarche. verũtamẽ nulli negãdũ est p̃ priam eligere sepl'turã/ etiã alienã. quia r dñs hoc fecit. sedquia di gnus est mercenarius mercede sua tertiam p̃te iudicij sui illi eccle sie p̃cipit dari in qua sepeliri debeat vel debebat/ si nõ elegisset ali bi sepulturã: r vbi dũ viuebat celesti pabulo refici cõsueuit. q̃ si fe cerit vbicũq̃ voluerit eligat sepulturã. r ne aliter fiat precipit leo pa. sub pena excõis. ¶ No. q̃ debemus eligere sepulturã vbi maio res nostri sepulti sunt. qđ nullũ est d hõestate. Jtẽ licitũ est alienã eligere sepulturã. i. in alieno loco. vt patet p̃ exemplũ dñi qui sibi elegit sepulturam ioseph. Jtem ecclesie parrochiali relinquenda est sua portio: cum quis eligit sibi sepulturam. Jtem nullus debet terminos transgredi a sanctis patribus constitutos. Ber.

c ¶ Suorum. Et ita loquitur de indigenis. Lau.

d ¶ Patriarcharũ. Qui si in sepulchris patrũ suox̃ sũt sepl'ti. xiij

e ¶ Propriã eligere. Et sic videt̃ q̃ quilibet [q. ij. §. ioseph. adultus r discretus possit sibi eligere sepulturã vbi voluerit. ar. j. eo. in nostra. hoc verum est: dũ tamen eligit locum magis religio sum. j. e. fraternitatem. vbi de hoc. r. j. e. c. pxi. Ala.

f ¶ Alienam elegit. Quia natus in bethleem: nutritus in naza reth: sepultus fuit in hierusalem in sepulchro ioseph. Tan.

g ¶ Tertiam partem. Jn sequenti. c. dicitur de medietate. j. e. cũ super dicitur de quarta: hec diuersitas siue contrarietas determi natur fm diuersas consuetudines locorum. j. e. certificari.

let electio talis sepulture per illam litteram. qui vero relictis anti quis rc. et ita non sequitur q extrema voluntas sit semper effectui mancipanda. Ber.

a ¶ Ex antiquo. s. e. c. j. B.
b ¶ Religiosorum. xiij. q. ij. vbicunq. et ca. placuit.
¶ Glosa sequens obijcit et soluit.
c ¶ Frequentius. Hec est ratio quare potius sepeliuntur hoies i locis religiosis: qz frequentius ibi diuina officia celebrantur. Sed nonne tantum valet generalis oratio quantum specialis: ita. de conse. di. v. nō mediocriter. illa e causa quia spiritussanctus ad mensuram non datur. de conse. di. iiij. queris. sed presumptio est q plus psit specialis oratio q generalis: r quidem bonorum amplius videtur deferri illis p quibus specialis fit oratio.

Sepeliri i locis religiosis melius est q alibi Oro gnalis tm valet q̄tum specialis.

d ¶ Parentum. xiij. q. ij. ebron. §. ioseph.
¶ Glo. se. reci. p. q. an i sepultura sit necesse locum plus religiosum eligere. ponit opi. hug. r sequitur q sic. ponit contrariam Lau. r primā approbat r respondet contrario.
e ¶ Ad noua r minus religiosa. Ex hoc. c. pz q q vult eligere sibi sepulturam sua relicta dz eligere magis religiosā arg. s. e. ca. pxi. In hac opinione fuit. t. h. r ala. r mihi hoc idem videt: et facit ad hoc. xiij. q. ij. vbicunq: r e simile: qui enim de vna religione trāsit ad aliam / ad strictiorē trāsire debet. j. de reg. sane: r ca. licet. Alij dicunt vt Lau. r Vin. r Jo. † q liberum est vnicuiq sibi eligere sepulturam etiā ad locum minus religiosum. ar. j. e. in nostra. r si qua contraria inueniantur: intelligant cū illectus fuit vel cum temeritate: vl ex contemptu transiuit: vel cū debitam portionē nō reliquit sue ecclesie: r sic intelligūt illud. c. p mam opinionem prefero: r quod dicit. j. e. in nostra. nō cōtradicit: quia illud contingit ppter priuilegium quod habēt illi hospitalarij r tēplarij vt liberū sit cuicunq apud eos eligere sepulturam: vt ibi patet sicut r predicatores habent idem priuilegium: als non possent illos recipere ad sepulturā. Secunda opinio est hodie approbata per. ca. ij eo. ti. lib. vj.

† Hoc not. xiij. q. ij. §. at illi. als i̇ cipit nūc qrit. r Ray. in summa Gof. hic et. s. c. j. r i fi. §. apō quā et approbatur hec opinio. j. eo. cū quis. in fi. li. vj. Jo. an.

f ¶ Preiudicat. Quoniā minus legitima volūtas defuncti defendi non debet. ff. de condi. insti. filius quidam. ‡ r. xij. q. v. ca. j. r ff. de reli. r sumpti. fune. l. at si quis. §. hec actio. quādoq tamē minus legitima voluntas quantum ad solennitatē testium defenditur puta in relictis pijs locis. s. de testa. relatum. r c. pcedēti. B.

‡ Vide de sentē. excō. si vere. sup vl. glo. Joā. andree.

g ¶ Corpus. Sic. j. e. cū liberū. et oblationes quas ipsius occasione habuerunt. j. e. ti. in nostra. r in ca. cum liberum. Lan.

Diuisio.

De his. ¶ Due sunt ptes. Scda ibi: si vero. Ab. sic. ¶ Casus Aliqui quicq se transferunt ad loca religiosa cū bonis suis in infirmitate / vel etiaz in sanitate r nihil relinquunt eccl'ijs a qbus receperunt salutis pabula. qrebatur quid iuris esset de his. Rn. pa. q si in egritudine ad religiosa loca se transferunt / r de illa egritudine moriūtur: canonica portio debet exhiberi illis ecclesijs a quibus assumūtur / r in qbus sepeliri debebant. si vero in sanitate se transferūt: tūc nihil dare cōpellunt eccl'ijs suis pōribus. quia liberū est tunc bona sua cuilibz impartiri: etiā priuatis psonis. ¶ No. q cū aliqs transit ad religionē in egritudine: dū tamē ex illa egritudine decedat: canonicā portionē debet habere prochialis ecclesia de his que legat illi mōasterio. Item cum quis in sanitate sua transfert se ad religionē nichil potest parrochialis ecclesia petere quia tūc non solū pijs locis posset res suas dare: immo etiam cuicūq vellet. Ber.
¶ Glosa sequens ar. licere multa rc.
h ¶ Decedāt. Qz tūc donatio cā mortis ofirmat. † ff. de dona. cau sa mor. nō videt. Et est ar. q nō lz alicui in morte qd in vita nō lice ret. argu. s. de testa. c. ad hoc. Nec mirū quia pōt q sanus est omia bona sua cōsumere: in morte tñ nō pōt filios vel nepotes suos preterire. insti. de inof. testa. r de exhere. liber. p totū. Et sic itelliges s. de testa. rainuti. De tertia clere r adelasie que donata vel vēdita fuerūt in morte: vñ nō potuit alterocha defraudari sua legitia: als in sanitate poterat defraudari: vt hic dicit in fi. Ber.

† Et ex q in

mus ignorare mortuorū sepulchra r cimiteria apud illas ecclesias et monasteria ex ātiquo a eē a disposita: in quibus religiosorū b fratrū conuentus sūt cōstituti: r orōnes atq missarū solēnia tam b p viuis q pro defunctis frequē tius c celebrant. vnde ipsorū deuo c tioni et extreme volūtati q apō hmōi ecclesias sepeliri ōsiderāt: minime contradicendū est. Qui vero relictis antiquis ecclesijs / r patrum / aliorūq parentū d suo d rum sepulchris contra consuetu dinem patrum veteris testamē ti qui cum patribus suis sepulti esse leguntur: ad noua e et minus e religiosa loca se transferunt: irrationabiliter et contra antiquam institutionem facere videntur.
¶ Unde si. P. de castello contra antiquā et rationabilē consuetudinem aliqd de corpe suo sepeliē do mandauit: h non preiudicat f f rationi sed viribus debet carere.
¶ Quo circa mandamus quatenus corpus g ipsius mōachis sā g cti stephani reddi facias: et cum suis patribus sepeliri.
Alexander. iij. epo spalen.

¶ Si quis in egritudie de qua decedit offert se et sua monasterio: ecclesia parrochialis habz in de canonicam portionē. secus si in sanitate. Capitulū. iiij.

De his qui in ifirmitate: vel sanitate cū bonis suis ad religiosa loca se trāsferunt: nihil tibi vel ecclijs a quibus receperūt salutis pabula relinquē tes: hoc tue volumus prudentie innotescere: q si in egritudie ipa ad religionem transeāt dummo h do de egritudine illa decedant h de bonis suis ipsis ecclesijs a q̄ i bus i assumpti fuerint canonica debz portio exhiberi. † ¶ Si vo ad rligiosa loca se i sanitate trāsk tulerint k: de his que locis ipsis conferent cogi nō possunt aliqd prescriptis ecclesijs impartiri: quia liberum est eis tunc bona sua non solum religiosis sed etiā l quibuslibet priuatis l conferre psonis. Idem.

¶ Qui sepeliunt parrochianū alienum quem sepelire nō debēt coguntur restituere corpus: et q ratione ipsius obtinuerunt. h. d. cum ca. sequenti. Cap. v.

Ex pte canonicorū obrigē. nobis est itimatū: q por de m isula quedā parrochianū m suum n post appellationē n ad nos factā

¶ Gl. se. querit pōit tres opi. Prima q diuidēt. Scda p eccl'ia dimissa Tertia pro parrochia.
i ¶ A quibus assūpti. Ecce iste audit diuina officia in hac eccl'ia: r i alia habet sepulturā: et sui maiores ab ātiqs tēporibus elegerunt aliā sepulturā: r in tertia eligat sepl'turā: que istarū eccl'iarū habebit canonicam portionē: Respondetur diuidere debent illam canonicaz portionem. ar. s. eo. c. j. r. s. de testa. relatum. in fi. nisi cōsuetudo repugnet. ar. j. e. c. certificari. r. c. de vxore. r j. de deci. cū sint hoies. r. j. ti. pxi. c. vlti. L. † r. H. dixerūt r melius q illa eccl'ia in qua est sua sepultura dz hre canonicā portionem: r nō illa in qua audit diuina. Nulla eni iniuria facta est ei ratiōe sepulture in alia eccl'ia: qz nō dicitur derelicta nec offensa: nec ex tali electione ius acquirit illi. B. Itē quid si in vna ecclesia pcepit sacramēta et in alia est sua canonica sepultura: que illarū habet canonicā portionē: Respōde eodēmodo diuidere debent illā canonicam portionem. ar. s. e. c. j. et. ij. r ar. ad hoc. s. de testa. relatum. in fi. nisi consuetudo repugnet. ar. j. eo. certificari. r. c. de vxore. r. j. de deci. cum sint homines. Si tamen ecclesia sua solebat aliquid percipere de iudicio sui parrochiani cum sepeliebatur in illa ecclesia in qua parentes istius qui in alia sepulturam elegit pro rata eius quod solebat accipere accipiet de canonica portione que dabitur parrochiali ecclesie: hoc notatur per. H. xiij. q. ij. §. sed aliud. in fine ipius. Alij dicunt contrarium scilicet ecclesia in qua cōsueuit sepeliri nichil debz habere sed parrochialis in qua consueuit audire diuina quod mihi non videtur. Ber.
k ¶ Transtulerint. Se r sua credendo: quod patet p principiū. c. si asit corpus suū tm traderet sepeliendū post mortē et reliquat ei aliquid: de hoc debet dare legitimā que est tertia vel qrta vel medietas fm consuetudinē locorum. j. eo. ca. certificari.
l ¶ Priuatis. Honestis tamē. lxxxvj. di. donare r non hereticis. C. de apo. l. hi qui. et. j. de here. si quis episcopus. r. c. se. L.

egritudine donationē facit te mor te faciens mētionē cā mortis hoc fecisse v. ff. de dona. cā mor. l. ij. et. iij. et. C. eo. l. fi. secus si simpliciter donet i ūc vivi detur inter viuos dona re. ff. de dona. cā mor. l. seia. §. fi. vel pōt dici illud spāle qn donat filio vl alicui cui spāli affectione sit astrictus ar. C. de lega. cum alienā Joan. and.
† ar. assignari.

† Idē Gof. et phi. r idē dixerūt oēs pdicti r In no. qn in capella audit diuina et in baptismali ecclesia recipit sacramēta scilz q ille inter se diuident. Jo. andree.

Diuisio.

Ex parte. ¶ In prima parte pōitur qrela. In scda iudicis datio ibi mandamus. Abbas sic. ¶ Casus. Prior de insula quendā parrochianū canonicorū obrigeñ. post appellationē i sua eccl'ia sepeliuit. vñ canonici pquesti sunt dño pa. mādat ipe quatenus dictus por compellat vt corpus prochiani pdicti pfatis canonicis restituat et de his q habuit occasione sepulture illius amicabiliter pueniat cū eisdē. ¶ No. q monachi pñt hre populū. Itē non solū iuris vel rei petitur restitutio: sed etiā cadaueris. Item offm iudicis est vt admoneat ptes ad concordiam. Ber.
m ¶ Parrochianū. Iste prochianus nō elegerat sepulturam apud ecclesiam dicti prioris: vel fuit dolo inductus: vel fuit infra legitimos annos: r ideo corpus illius debet restitui cū bonis pceptis occasione illius: als tm quartā vel tertiam vel medietatem fm consuetudinē loci. j. e. in nostra. r. j. c. certificari. r qd dicitur. de sp. idē esset sine aliqua appel. vnde supple. maxime. L.
¶ Glosa sequens obijcit r soluit.
n ¶ Post appellationē. Ar. s. C. de sepul. vio. l. fi. r autent. itē domum. ‡ r in auten. vt cum. de appel. cog. §. pe. col. viij. r in autē. vt defuncti seu fune. defunc. non iniuri. a credito. circa pri. colū. v. Solutio hic fuit appellatum ne por inuaderet ius canonicorū: in

‡ Qui mortui eredas phibz circa funus ab actiōe cadit et tñ dē soluit heredibus iniuriati publicatur ftia ps bonorū ipsius et notat ista mis. Jo. an.

contrarijs aūt nō recipitur appellatio ne corpora sepeliātur: τ ita non contradicunt: quia diuersimode loquuntur. T.
a ¶ Exinde. i. de ceteris que obuenerunt occasione illius corpis.
b ¶ Cōueniat. Al's tenet ea r̄stituere. j. c. pxi. τ. c. i nr̄a. Ber.
Diuisio. Cum liberū. Diuiditur in duas ptes. In p̄ma conq̄stio. In scd̄a pte responsio ibi: mandamus. Abb. sicu.
¶ Casus. Quidā pbr̄ corp⁹ cuiusdā mulieris deferri faciebat ad monasteriū sancti martini laudun̄. sepeliendū, put ip̄a in vltima disposuerat volūtate. mōachi sācti vincentij corpus illud violenter rapuerūt τ illud violen t̄ in sua ecclesia sepelierūt. cōq̄sti sunt mōachi sancti martini dn̄o pape. mandat pa. q̄tenus si est ita mōachi sancti vicentij compellantur vt ossa p̄fate mulieris et beneficia q̄ occasione sepulture illius habuerūt: restituāt monachis sancti martini. ¶ No. q̄ libere q̄s testat: hoc habet ex iuris bn̄ficio. Itē q̄d vniuersaliter est dictū: recipit distinctionē. Itē q̄d obtentu vel occasione alicuius q̄rit: illi est restituendum. τ est notabile cōtra nuncios p dominis / et contra negociorum gestores. Ber.
c ¶ Disposuit. Et sic mulier ista elegit sepulturam apud ecclesiā sācti martini que erat magis religiosa q̄ ecclesia sancti vincentij: cuius erat mulier ista parrochiana: al's nō poterat ibi eligere sepl'turā sua relicta. s̄. eo. fraternitatem. Vel forsitā nō erat eo℞ prochiana: q̄d verius puto ex eo q̄ pa. non reseruat eis canonicam portionem. Ber.
¶ Glosa sequens expōit et. q. soluit.
d ¶ Beneficia. i. oblationes et quicq̄d propt̄ h̄ pceperūt sic. s̄. c. ex parte. τ. j. e. in nostra: τ agūt isti ad repetendum corpus et beneficia ista cō dictiōe ex canōe isto.† τ. s̄. eo. fraternitatē: τ. c. ex parte. vbi enī iure nouo obligatio inducitur nec cauetur ibi quo genere actionis agendum sit / agendū est condictione ex illo canone vel. l. ff. de condic. ex lege. l. vna. Ber.

† al'. de vxore vero quesiuisti.

† Hocq̄n agit eccl'ia apud quā ē electa. Si autem agit parrochial' nō electa sepultura aget cōditione ex decre. s̄. proxi. si elegit s; electio non tenuit cōditione ex decre. s̄. e. fraternitatē. S; vt dicit ho. canoniste nō ē de his curandū. s̄. de iudi. dilecti. Jo. an.

e ¶ Recepisse. Vel que de iure pcipere potuerunt: sicut cōtigit de violento possessore. s̄. de resti. spo. grauis. et. C. vnde vi. si de possessione. ff. de peti. here. l. j. in fi.
De vxore. Sunt duo dicta. Secundū ibi. vtrū. Abbas sicu.
¶ Casus. Sicut liberū est viro eligere sepulturam: ita liberum est mulieri. nulla est in hoc casu inter eos differētia. cū a lege viri soluta esse intelligatur. illa fuit dubitatio. quia dicit. xiij. q. ij. vnaqueq; q̄ mulier / siue in vita / siue in morte virū suū sequat. In fine dicit q̄ de filijs minoribus vbi debeant sepeliri a sanctis patribus diffinitū nō est. τ ideo consuetudini loci relinquendum est. ¶ Nota q̄ vxor potest eligere sibi sepulturā sicut vir. Item consuetudo loci attendenda est. Ber.
¶ Glo. se. si. gnat contrarium τ dupliciter soluit.
f ¶ Equalem. Ar. s̄. xiij. q. ij. vnaq̄q;. τ. xxxiij. q. ij. quos de⁹ ciūxit. So. illud intelligitur s̄m istud: vel sic istud locū habet cū mulier eligit sibi sepulturā: si v̄o non eligat locū habet q̄d d̄r ibi. arg. C. de digni. li. xij. mulieres. ff. ad municipa. filij. j. rn̄. τ. l. vl. Ber.

in sua eccl'ia sepeliuit: τ. j. ¶ Mādam⁹ q̄tenus p̄fatū priorē compellas vt memoratis canonicis predicti parrochiani corpus restituat: τ exinde[a] amicabiliter cōueniat[b] cum eisdem. Idē decano et magistro. R. rauenna.

¶ Sūmatū est. s̄. ca. pxi. Ca. vi.

Cum liberū sit: τ. j. ¶ Ad audiētiā nr̄am puenit ex cōq̄stione abbatis τ fratrū sancti martini laudon̄. q̄ cum p̄sbyter quidā corpus cuiusdā mulieris (put in vltima voluntate dispo suit[c]) ad eandē ecclesiā sepeliendā deferret: monachi sancti vicētij laudon̄. corpus ipsius violent̄ rapere: et in ecclesia sua sepelire minime dubitarūt: τ. j. ¶ Mādamus q̄tenus si ita eē inueneritis: p̄fatos monachos cōpellatis vt ossa p̄fate mulieris et bn̄ficia[d] q̄ occasione sepulture ipsius recepisse[e] noscunt memoratis fratrib⁹ cū integritate restituāt: τ de cetero talia nō p̄sumāt. Lucius. iij.

¶ Mulier nupta libere pōt sibi eligere sepulturam. Cap. vij.

De vxore v̄o † vtrū quē admodū vir liberam debet habere sepulturā: nobis videtur q̄ nulla sup hoc inter virū τ mulierē sit faciēda distinctio: sed vtriq; in casu isto equalē[f] cē credim⁹ facultatē: cū electio ista ad eum potius statū pertineat i quo mulier soluit a lege viri[g].

¶ Pater filios impuberes vbi voluerit potest sepeliri facere: si hoc habet consuetudo. h. d.

¶ Vtrū aūt pr̄ quo magis voluerit minores filios valeat sepelire: non inuenim⁹ a sctis p̄ribus diffinitū[h]: τ pptea terre cōsuetudini[i] decernimus relinquendū. Idē ēpposito τ capitulo fauēti.

¶ Si parrochian⁹ eccl'ie cathedralis alibi sepelitur: de ipsi⁹ funeralibus: seu relictis ecclesie sepulture debetur quarta capitulo ecclesie cathedralis. Ca. viij.

Cum sup quodam capitulo: τ. j. ¶ Presentiū auct. statuim⁹ vt si aliquē prochianorū vr̄o℞ alibi cōtigerit eligere sepulturā: de testamēto[k] ipsius q̄rta[l] vobis portio relinquatur. Clemens tertius.

¶ In quantitate canonice q̄ debetur ecclesie parrochiali: statur loci consuetudini. Ca. ix.

Certificari voluisti a nobis quō illa clausula que i p̄uilegijs solet apponi: salua[m] iustitia illarū ecclesia℞ a q̄b⁹ mortuo℞ corpora assumunt: itelligi debeat τ exponi. Cū autem sup h̄ articulo diuersa antecessoruz nr̄o℞ manauerit ištituta leone iustitiam illam q̄nq; tertiā[n] partem: quandoq; mediā[o]: et vrbano quartam[p] fore censentibus. Nos tale prebemus i hac varietate responsum: vt sicut beatus hieronym⁹[q] inquit vnaqueq; puincia in suo sensū abundet: s̄m rationabilē consuetudinē[r] regionis illa iustitia circa medietatē: vel tertiam: aut quartā partem pro locorū diuersitatibus attendatur. Innocentius. iij. ep̄o claremonten̄. τ abbati maurien̄.

¶ Priuilegiati super iure funerandi sepelire possunt illos qui apud eos eligunt sepulturā: soluendo tn̄ canonicā portionez ecclesie prochiali. Si v̄o alios sepeliunt tenentur restituere quicquid occasione funeris receperunt. Capitulum. x.

g ¶ A lege viri. Vt. vij. q. j. sicut. τ. C. de dona. ante nup. q̄d spōse. τ. ff. de dona. inter vi. et vxo. si ea vxori §. vl. τ. l. se. Ber.
h ¶ Diffinitū. Et l; n̄ sit diffinitū: vr̄ tn̄ q̄ filio possit eligere sepl'turā: q̄ p̄t ei facere testamtū. isti. d̄ pupil. sb̄. §. igr̄. † q̄d p̄t cōcedi dūmō τ ip̄e sibi eligat sepl'turā: tn̄ cōsuetudini loci reliq̄ndū ē vt h̄ d̄r.
i ¶ Consuetudini. Si cōsuetudo nō repugnat sepeliūtur in sepulchro maio℞ suorū. ar. j. e. i nostra. in fine. B.
Cum sup. ¶ Nō solet sūmari: s; vt afferat aliq̄d vltra iura cōmunia sūma sic vt in rubro. τ in hoc est casus sing. Ab. sic. ¶ Casus. Querit quantū debeat defunctus qui eligit sepulturā dimittere prochiali eccl'ie vn̄ assumitur. Et rn̄. ad minus q̄rtam ptem. ¶ No. hic dicitur q̄ ecclesia prochialis deb; habere quartā partē testamēti. sed hoc cōsuetudini relinquendum est. Ber.
¶ Glo. se. reci. per. q.
k ¶ De testamento. i. d̄ bis q̄ testator relinquit p sua aīa iure legati illi eccl'ie in q̄ eligit sepulturā: et de oblatiōibus q̄rta portio relinq̄t illi eccl'ie a qua corpa mortuo℞ assumunt. j. e. c. pxi. et. c. in nostra.
¶ Glo. se. ar. ecclesiā cathedralem τc.
l ¶ Quarta. Vel medietas seu tertia ps s̄m loci cōsuetudinē. j. e. c. pxi. Ista quarta semp d; deduci nisi in casu. j. e. i nostra. τ i casibus. s̄. de testa. ca. vlti. Et est arg. q̄ maior eccl'ia cathedral' non sit magis religiosa q̄ monasteria s̄m illam opinionē que dicit q̄ sēper eligendus est locus magis religiosus.
Certificari. Cōmūis diuisio. Secunda pars ibi: cū aūt. Ab. sic. ¶ Casus. Quidam impetrauit priuilegiū vt qui apud eo℞ ecclesias elegerint sepeliri: licitū sit eis eos recipere ad eccl'iasticā sepl'turam cū ista clausula: salua d̄bita iustitia illarum eccl'iarū a quibus mortuo℞ corpora assumūtur. q̄sitū fuit a pa. qualiter clausula ista salua debita iustitia τc. sit intelligenda et exponēda: Rn̄. pa. q̄ super hoc articulo diuersa antecessorum suorum constituta manauerūt. leo pa. q̄nq; appellauit illā iustitiā tertiā ptē / q̄nq; mediā. vrban⁹ / τ lucius quandoq; appellant illā canonicā iustitiā quartā ptem. vn̄ pa. rn̄det s̄m q̄ beatus hieronymus inquit / vnaq̄q; puincia in suo sensu abundet: et ita s̄m rationabilē consuetudinez loci illa iustitia erit. aliq̄n medietas. aliq̄n tertia vel q̄rta p diuersitate loco℞. ¶ No. q̄ nihilomin⁹ mortuarijs cōsuetudo loci seruat. Ber.
m ¶ Salua iustitia. Que exhiberi debet illis ecclesijs a q̄bus dū viuebant percipiebant ecclesiastica sacramēta de bonis illis que in testamento reliquit ecclesie vbi eligit sepeliri.
n ¶ Tertiam. s̄. e. c. j.
o ¶ Mediam. s̄. eo. relatum.
p ¶ Quartā. Capl'm vrbāi nō habem⁹: s; lucij tcij. s̄. e. c. px. Ber.
q ¶ Hieronymus. c. hieronymi habes. lxxvj. dist. vtinā. Ber.
¶ Glo. se. querit et soluit.
r ¶ Cōsuetudinem. Quid si de cōsuetudine dubitetur. vel varie sunt cōsuetudines in vicinis eccl'ijs: De minori sūma erit intelligēdū: q̄ in illa oēs cōcordāt. ff. de arbi. diē pferre. §. si pl'es. ‡ Ber.

† Et. j. de testa. c. j. li. vj. dicebat Vi q̄ pr̄ filio impuberi poterat eligere sepulturā cū expense funeris filij spectent ad p̄rem. ff. de in rē ver. l. filius. τ pat̄ filio impuberi substituit etiā in bōis m̄nis. ff. de vul. et pu. sub. l. j. Gof. aūt respōdebat ad hanc decre. j. eo. c. nostra. q̄ et si nō sit diffinita diffiniri potest. ff. de testi. l. scio quesitū Non ob. ij. q. v. cōsuluisti q̄d loquitur de supstitiosa et p̄sumptuosa adinuētiōe. Joan. and.

Diuisio.

‡ Si tres sunt arbitri et vnus cōdēnat i. xv. alter in. x. alt in. v. valet s̄nīa i. v. Joan. andre.

Diuisio.

IN nostra. ¶ Diuiditur in tres ptes principales. Primo actoris petitio. Scḋo ibi: econtra. reorũ defensio. Tertio ibi: talem. cause diffinitio. Abbas sic. ¶ Casus. Prior eccl'ie montis ferrandi: ⁊ hospitalarij claremõteñ. dyoc. habebãt inter se q̃stionẽ sup iure funerãdo/ vel funerandi. hospitalarij recipiebãt ad ecclesiasticã sepl'turã parrochianos dicti prioris. causa sup his ↄmissa fuit iudici: corã quib⁹ petijt dictus prior satisfieri sibi de damno q̃d sustinuerat ab illis hospitalarijs: q̃ prochiãos suos receperũt ad sepl'turã. ⁊ ꝙ de cetero nõ reciperent ad eccl'iasticaȝ sepulturaȝ prochianos ipius. Ad ꝓbandũ suã intentionẽ testes induxit. Tandẽ cã ad se. ap. est delata. i presẽtia pa. p̃or p̃dictus ꝑposuit p̃dicta. ex parte hospitalariorũ fuit ꝑpositũ ꝙ ex priuilegijs sibi cõcessis licitũ est eis oẽs preter excõicatos ⁊ interdictos ad eccl'iasticam recipere sepl'turã: q̃ apud eos elegerint sepeliri: ⁊ fideicõmissa in vltima voluntate sibi relicta recipere: soluta tãtummõ q̃rta prochiali eccl'e de cuius prochia mortuorum corpa assumunt̃. p̃terq̃ de equis ⁊ armis de quib⁹ quartã deducere non tenent̃. pa. auditꝭ rõnib⁹ vtriusq̃ ptꝭ talẽ ꝓtulit sniam ꝙ predicti hospitalarij de cetero nõ recipiãt prochianos dicti p̃oris ad ecclesiasticã sepl'turã: nisi apud eos elegerint sepeliri. ⁊ tũc prochial' ecclesia recipiat q̃rtã parteȝ de oblationibus lectis/ et alijs que defunctis ꝑ anima ibidem reliquit preterq̃ de equis et armis hospitalarij residuum habeãt: nisi dolo vl' fraude hospitalarioruȝ defunctus inductus fuerit ad huiusmõi electionem vel dispositionem faciẽdam. Insuper iiunxit eisdẽ hospitalarijs vt eidẽ priori satisfaciant de quarta pte triũ miliũ solidorũ quos cõstat eos a parrochianis illius recepisse. cũ ꝓbatũ nõ fuerit ꝙ eorũ oblati vel ↄuersi fuissent. p̃terea p̃cepit eisdẽ vt satisfaciãt p̃ori de oĩbus que habuerunt a quodã qui fuit iterfectus in cãpis. nisi ꝓbauerit ꝙ apḋ eos elegerit sepulturam. alioq̃n ei restituãt quartã ptem. Itẽ restituant oĩa que habuerunt ꝑ quibusdã alijs occasione sepulture ipsorũ quos constat infra annos legitimos decessisse. ¶ No. ꝙ monachi possunt habere populũ. Itẽ cũ dolo induciẗ quis vt aliaȝ eligat sepulturã/ nõ p̃iudicat talis electio prochiali ecclesie. Iteȝ q̃d occasione rei mee ꝑ aliũ q̃ritur: mihi de iure restituendũ est. Ber.

a ¶ Parrochianos. Nã et mõachi habẽt ppl'm. xvj. q. j. agapit⁹.

b ¶ Annos legitimos. Unde non potuerunt sibi eligere sepulturam; quia nec testamentum facere potuissent. vt. s̃. de proba. in presentia. ⁊. ij. q. vj. §. diffinitiua. Sed pater potest eligere filio sepulturam. vt dictum est. s̃. eo. de vxore: quia potest ei facere testamentum. insti. de pupil. substi. §. igitur. quod veruȝ est si ip̃e faciat sibi: al's si non fecerit sibi nec filio ipuberi facere põt. Institu. de pupil. substi. §. liberis. ⁊. ff. de ioffi. test. papinian⁹. §. sȝ nec ipuberis. T.

c ¶ Parrochia. Sic. s̃. ca. proxi. Bernar.

d ¶ Et armis. Hoc inductum fuit fauore terre sãcte † sic de his que relinquuntur in ornamentis ecclesie siue ad cultum diuinum nihil deducitur. s̃. de testi. ca. vlti.

¶ Glosa sequens notat tractum futuri temporis ⁊ c̃. determinat. signat contrarium et soluit.

e ¶ De cetero. Et ita tract⁹ futuri tp̃is ꝫ ad iudicẽ spectat. si. s̃. eo. cũ libertũ in fi. Et sic ẽ cõtra illud. ff. de vsu. l. j. §. j. quod obtĩet in his iuribus ⁊ seruitutib⁹. ⁊ in ãnuis p̃stationibus: q̃ in talibus actio ptinet ad futurũ. ff. si ser. ven. hax. ⁊. l. egi. ⁊. l. labeo. ⁊. l. illa. de vsur. nõ cõtradicit quia ibi non ↄstabat adhuc de vsu futuri tp̃is.

f ¶ Recipiant. Immo debẽt cauere nec ꝑ se nec ꝑ alios successores eorum ꝫ facturos. ⁊ hec est executio iudicis quo ad futuꝝ tẽpus ar. ff. si ser. vẽ. hax. ⁊ a iudice posset iniungi sub pena excõmunicatiõis ne hoc facerent.

¶ Glo. se. signat ↄrium ⁊ remittit. ⁊ opi. ponit.

g ¶ Apud eos. Et ita videẗ ꝙ quis possit eligere sepulturã apud locũ minus religiosuȝ: q̃ hospitalarij min⁹ r̃ligiosi sũt q̃ mõachi. ar. xij. q. ij. bõe. ar. ↄ. s̃. e. fr̃nitatẽ Dic vt ibi notatũ est de hac matia. Cũ q̃s vult eligere sepl'turã illũ ordinẽ s̃uabit qui tradiẗ. xiij. q. ij. vbicũq̃. q̃d. c. q̃ dã itelligũt ꝺ pegrinis q̃ nõ habẽt ꝓpriã sepulturã qui debẽt sepeliri apḋ eccl'iam maiorem. Hug. itelligit illud. ca. de ciuibus q̃ habẽt ꝓpriam sepulturã i ecclesia maiori: q̃ q̃nq̃ morant̃ extra ciuitatẽ ꝑ villas vel castra: si ibi ꝺcedãt nõ debent suas sepulturas dimittere sine iusta causa vt ibi dr̃. al's p̃sumitur illectus vel ex cõtẽptu vel ex temeritate transire: vt plene dixi. s̃. e. fraternitatem.

h ¶ Reliquit. hospitalarijs iure legati.

i ¶ Nisi dolo. ⁊ ita dol⁹ superueniẽs i sp̃ualib⁹ rescindit ↄctum q̃d est cõtra id. s̃. q̃d me. cã. cũ dilecti filij vbi de hoc: et tũc de rebus suis nihil deberẽt habere hospitalarij. ar. xx. q. iij. cõstituit. ff. si q̃s cau. si duo. ar. s̃. de te. req̃sisti. ⁊. c. officij. ⁊. ff. de arbi. si duo. et sic ꝓpter dolum cessat priuilegium.

k ¶ A parrochianis. Qui elegerunt sepulturam apud hospitalarios ⁊ ideo quartam debent restituere parrochiali ecclesie.

l ¶ Annos. Isti non elegerũt sepulturã nec eligere potuerũt † vñ r̃stituere debẽt hospitalarij p̃dicti q̃cq̃d ipoꝝ occasiõe r̃ceperũt. B.

EX parte. Cõmunis diuisio. Scḋa ibi: quo circa. Ab. sicul⁹. ¶ Casus. Quidã nobilis sollicitauit sepe quandã puellam de stupro. ⁊ cũ nõ cõsentiret eidẽ: posuit ei insidias sup quodã põte. ⁊ dum fugeret: casu cecidit de ponte ⁊ mortua est. q̃ritur vtrum debeat in cimiterio sepeliri. mandat pa. ꝙ cũ illa nõ sp̃õte p̃cipitauerit se de põte sed casu ceciderit: corpus eius dȝ in cimiterio sepeliri. maxime cũ ex honesta cã fugisse noscat̃. ⁊ cui cõicabat̃ viuẽti: cõicandũ sit iam defũcte. ¶ No. ꝙ q̃ casu ⁊ nõ sp̃õte submergiẗ vel moriẗ: nõ p̃uat̃ eccl'iastica sepultura. Itẽ nota regulã cui viuo cõicamus: et mortuo communicare debemus. Ber.

¶ Glosa sequens reci. per. q. ⁊ soluit distinguendo.

m ¶ Nõ sp̃õte. Q̃r si sp̃õte nõ eẽt sepeliẽda in cimit'io eccl'e. xxiij. q. v. placuit. sȝ si sic credebat euadere posse nõ iputaret̃ ei ẽt si sp̃õte se p̃cipitasset de põte: vbi videbat̃ ꝙ euadere posset. ar. xiij. di. nerui. cũ ꝑ bono aut licito ꝫ facere posset. vñ si q̃d ↄriũ eueniat/ nõ iputatur. xxiij. q. v. de occidendis.

¶ Glosa. seq. ponit. vij. vel. viij. casus q̃bus fallit regula.

n ¶ Cõicabat̃. Ul' cõicare debuim⁹: q̃m tũc post mortẽ absolueretur excõicat⁹ ⁊ ei postea cõicaret̃. j. ꝺ sen. excõ. a nobꝭ. sit̃e. xxiiij. q. ij. c. j. ⁊. c. sane. fallit hec regl'a i furib⁹ ⁊ latronibus. j̃. de fur. fures. Itẽ i his q̃ moriũtur i torneamẽtꝭ. j̃. de tornea. c. j. Itẽ i raptorib⁹ j̃. de rap. sup co. Itẽ i his q̃ seip̃os iterficiũt: vl' suis scelerib⁹ ‡ in

IN nostra presentia ↄstitutis priore eccl'e mõtis ferrandi: ⁊ ꝓcuratore hospitalariorũ claremõteñ. dyo. idẽ p̃or ꝓposuit: ꝙ p̃dicti hospitalarij quosdã prochianos[a] suos quoꝝ duo erãt ĩfra ãnos[b] legitĩos receperũt ad eccl'iasticã sepulturã. ¶ Econtra p̃dict⁹ ꝓposuit ꝓcurator: ꝙ tã ex p̃uilegio q̃ ex idl'gẽtia speciali: lȝ hospitalarijs oẽs passim p̃ter excõicatos ⁊ ĩtdictos ad ecclesiasticã sepl'turã recipe: q̃ apḋ illos elegerit sepeliri: fideiq̃ cõmissa i vltĩa volũtate relicta pñt licent̃ accipe: soluta tãtũmõ q̃rta prochiali eccl'ie de cui⁹ parrochia[c] mortuoꝝ corpa assumũtur p̃terq̃ de eq̃s ⁊ armis[d] q̃ idulta sũt ip̃is i subsidiũ terre sctẽ. de q̃bus q̃rtã deducere nõ tenẽt̃: ⁊. j. ¶ Talẽ sup his duxim⁹ sniam ꝓferẽdã: ꝙ p̃dicti hospitalarij de cetero[e] nõ recipiãt[f] prochiãos ecclesie supradicte ad eccl'iasticam sepulturã: nisi apḋ eos[g] elegerit sepeliri: ⁊ tũc prochialis ecclesia de oblationibus: lectis ⁊ alijs q̃ defunct⁹ ꝑ aĩa sua in vltima dispositione reliq̃t[h]: p̃terq̃ de eq̃s ⁊ armis recipiat quartã partẽ: ⁊ hospitalarij residuum habeant: nisi dolo[i] vel fraude eorũ defunctus inductus fuerit ad dispositionẽ hmõi faciẽdã. Nihilomin⁹ ip̃is hospitalarijs iniungẽtes: vt de quarta triũ miliũ solidorũ priori satisfaciant memorato: cũ ↄstet eos a parrochianis[k] eius illos solidos recepisse nisi sit sufficiẽter ostẽsum ꝙ eorũ oblati vel cõuersi fuissent. Eisdẽq̃ p̃terea duxim⁹ iniũgẽdũ: ꝙ nisi ꝓbauerint ꝙ Gu. prochian⁹ p̃oris qui fuit int'fect⁹ in cãpis apud ip̃os elegerit sepulturam: vniuersa q̃ ipsius intuitu eius receperunt: priori restituant memorato: alioquin quartam ptem solũmõ restituere teneant̃. Pro illis vero quos constat infra annos[l] legitimos decessisse: q̃ sepulture eoruȝ gr̃a receperũt: restituãt vniuersa

Idem archiep̃o turoñ.

¶ Casualiter mortu⁹ p̃uari nõ debet ecclesiastica sepultura.

Capitulum. xj.

EX pte parẽtũ. M. nobis ẽ intimatũ: ꝙ cum nobilis vir dñs. J. de isula butardi eidẽ posuisset insidias: quã sollicitauerat sepe de stupro. ⁊ ip̃a gartionibus qui eam rapere nitebantur sup quendã põtẽ occurreret: tãdẽ fugiẽs man⁹ illoꝝ i amnẽ ꝺ ponte cadẽs fuit casu submersa. ¶ Quocirca mãdam⁹ q̃tenus cũ illa nõ sp̃õte[m] p̃cipitauerit se de põte: sed (sicut supius est expressum) casu ceciderit: corpus eius tradi facias ecclesiastice sepulture. presertim cũ ex honesta causa fugisse noscatur: ⁊ cui communicabatur[n] viuenti communicandum sit iam defuncte.

Idem nidrosieñ. archiep̃o.

¶ Si ossa excõicatorum sunt sepulta in ecclesiastico cimiterio ⁊ discerni possũt: debent exhumari et proijci: al's secus. Cap. xij.

ter deputati vnde talia nõ recipiũt diuisionem Joan. and.

† Nec p̃fes eis elegerunt. vel si elegerũt nõ hẽbat hoc consuetudo loci. j. e. licet ii. vj. Jo. an.

† Quid de susp̃ n'o ad furcas? Dic ꝙ nõ dȝ deponi de patibulo sine iudicis licẽtia ne ↄtemnat̃ bonum iusticie quã tñ petitã iudex denegare non debet. ff. de cada. pu. l. ij. ⁊. iij. q̃ ob tẽta si i vita penituerat añ suspendium sepeliẽd⁹ erit. xiij. q. ij. c. fi. No. facit cle. de pe. et remis. cum scõm. Jo. ã.

† Ad cuius acquisitiõeȝ et defensionẽ sũt hospitalariũ ettẽplariũ sp̃ali

terficiuntur.xxiij.q.v.placuit. Itē in his q̄ pbr̄os istituūt in testa-
mētis tutores filijs suis.lxxxviij.di.neq3 apd. Itē in q̄libz que cō
stat i mortali pctō decessisse.xiij.q.ij.nō estimem⁹.r.c.p obeūtib⁹.
Itē i his q̄ post mortē ꝯuicūt de heresi.xxiiij.q.ij.sanc.pferk.

Diuisio. Sacris. Diuidit nā p̄mittit exordiū ad pbationē dicendoꝝ
Scd̄o soluendo distin-
guit ibi: vñ. Et scd̄z mē
brū distictiōis ibi: q̄ si
Abbas sicu. ℭ Casus.
Aliqñ cōtingit q̄ corpo
ra excōicatoꝝ/p violen
tiā aliquoꝝ vel aliq̄ ca-
su in cimiterio sepeliun
tur. q̄rit an d̄beāt exhu
mari? Rñ. pa. si ab alio-
rū corpib⁹ discerni pñt:
exhumari debēt r lōge
ab eccl'iastica sepultura
iactari. si xo discerni nō
poterunt/nō debēt cor-
pora illoꝝ excōicatoꝝ
cū alioꝝ corpib⁹ exhūa
ri. cū sepl'tura p̄ciosa il-
lis nō psit: sic nulla vel
vil' nō obest iust. ¶ No.
q̄ cui nō cōicam⁹ viuo:
nō est cōicādū defūcto.
Itē rōne dubietat aliq̄d admittit/q̄d si certū
eēt repelleret. Itē vtile
nō vitiat p iutile. Item
nec p̄ciosa sepl'tura pro
dest defuncto: nec vilis
nocet. Ber.

† ar. laicorum

a ℭ Nō cōicem⁹. Sic.
xxiiij.q.j.c.j.r.ij. nisi vi-
uētes recōciliationē pe
tierit: nec p eos stetisset
quia tūc absoluēdi sūt
post mortē. j. de sen.exc.
a nobis. et.xxvj.q.vj. q̄
recedunt. Ber.

Sacris est canōib⁹ institutum: vt q̄bus nō cōicauimus viuis nō cōicemus[a] defunctis: r vt careāt ecclesiastica sepl'tura/ q̄ p̄us erāt ab ecclesiastica vnitate p̄cisi: nec i articulo mortis ecclesie reconciliati fuerint. ¶ Unde si ꝯtingat iterdū: q̄ vel excōicatoꝝ corpa p violentiam aliquoꝝ † vl' alio casu i cimitio[b] ecclesiastico tumulēt: si ab alioꝝ corpib⁹ discerni poterunt: exhumari[c] debēt/r pcul ab ecclesiastica sepultura iactari. ¶ Qz si discerni nō poterunt: expedire nō credim⁹: vt cū excōicatoꝝ[d] ossibus corpora extumulētur fideliū: cū licet nō obsit iustis sepultura nulla vel vilis: ipijs tamen celebris vel speciosa[e] non prosit.

Inno. iij. epo magaleñ.

ℭ Terra cimiteriata p sepultura fodiēda vēdi nō d3. Ca. xiij.

Abolende ꝯsuetudinis p̄uersitas apud montem pessulañ. (vt dicitur) inoleuit: vt decedentibus non prius permit

Cimiterium vñ dr. b ℭ In cimitio. Cimiteriū dicit a cimē grece q̄d est aux latie: r te rō q̄d est terra: ide cimiteriū q̄si aurea fra: q̄ est ceter p̄ciosior.
c ℭ Exhumari. Immo forte nec religiosū locū facit cadauer excōicati si p ignorantiā sacerdotis vel eo inuito inferat. ar. ff. de reli. r sūp. fu. sunt persone. lau. Et ossa inde pijcienda sunt anteq̄ cō secretur. de conse. di. j. ecclesiam. Ber.
¶ Glosa seq. ar. ppter dubiū rc. dat similia de connexitate r difficili separatione. all'. iij. iura in contrarium.
d ℭ Excōicatoꝝ. Nota q̄ rōne dubietatis aliq̄d admittit q̄d aliter nō admitteret. xj.q.iij. nolite. † r.xiij.q.ij. non estimem⁹. r. ff. de adimē. le. l. iij. §. si duobus. Itē contingit rōne ꝯnexitat. xiiij.q.v. deniq̄. r. lxxxj. di. cū oibus: r. ff. de solu. si alieni nūmi: r. ff. de mio. etiā. Itē rōne difficilis sepatiōis. ff. de neg. ge. cū eū actū. ff. de ad mi. tu. l. tutorem q̄ tutelā. Ar. ꝯ de pe. di. v. sunt q̄. r. c. ij. r. ff. ad. l. aq̄l. ita vl'nerat⁹. ff. d̄ test. tu. duo sūt titij. ff. d̄ manu. test. cū ex plib⁹. Jo.

† Et facit ad ea que ibi not. r. xlij. di. quiescam⁹ de q̄ vide q̄d dicā. j. de homi. significasti. ij. xsi. q̄ si discerni. Jo. and.

e ℭ Speciosa. xiij.q.ij. anime defunctorum.
Abolende. Primo p̄mittit abusū: quē scd̄o tolli mandat ibi mādam⁹. Abbas sic. ℭ Casus. Apud montē pessulanū erat cōsuetudo/q̄ cl'ici nō pmittebāt effodi sepulturā: nisi p̄us eis certū p̄ciū psoluatur. p̄cipit pa. istā cōsuetudinē aboleri. r cl'ici nichil audeant exigere hac de causa. ¶ No. q̄ p terrā in qua sepeliendi sunt defuncti: nihil est exigendum. Ber.
¶ Glo. se. dicit sepl'turā dupl'r sumi p loco/r p officio. r loc⁹ tripl'r sc3 p̄uatus/religios⁹ r sacer. In p̄mo pcedit vēditio: in reliq̄s nō.
f ℭ Sepultura. Sepultura dicitur loc⁹ siue terra in qua fit sepultura. Si in tali terra null⁹ vnq̄ fuit sepultus: nec al's est loc⁹ sacer vt cimiteriū licite potest vendi: r ex ea precium recipi: quia nemo compellēdus est de suo beneficium facere. x.q.ij. precarie. r q̄libet sue rei moderator r arbiter est. C. man. in re mandata. r iustum est vnicuiq̄ sua committere. C. de iude. nemo exterius. potest ergo talis terra vendi cum non sit religiosa vel sacra ‡ sed purus dicitur talis locus. ff. de relig. l. ij. §. purus aūt. r. C. e. ti. l. locū. r. xij.q.ij. aurum. si enim in tali terra aliquis sepultus fuerit r de voluntate ei⁹ cuius erat locus āmodo sacer factus est. C. d̄ relig. l. ij. ff. eo. l. ij. §. sed r si ali⁹. q̄re vēdi nō pōt vel obligari: vt in. l. p̄dicta. C. de reli. l. ij. r. ff. de re. diui. sacra loca. in fi. r. j.q.j. dictū est. De tali terra pōt h̄ intelligi: vel de terra cimiterij q̄ religiosa r sacra dr̄ licet in ea nullus sepultus sit. ar. ff. de rei ven. que religiosis. r. xvij.q.iiij. q̄squis. r. c. sicut antiquitus: et talis terra vēdi non potest. xiij.q.ij. questa est. r. c. precipiēdū. Item dicitur sepultura officiū sepulture quod similiter vendi non potest si clerici ad hoc teneantur cū habeāt beneficiū ab ip̄a eccl'ia: immo simoniā cōmittūt. j. de simo. non satis:

Sepultura an possit vendi.

‡ Differentiā inter locū religiosum r sacrū q̄re not. xiij. q.ij. i eccl'iastico. Jo. ā.

r.c. cū in eccl'ie † corpore. r. xiij.q.ij. i eccl'iastico. r.c. q̄sta est. Si vero nō teneant ad hoc rōne bñficij pñt inde accipe ‡ p̄ciū: q̄ de suo hoc facere nō tenēt. xij.q.ij. charitatē. r. s. de p̄scrip. cū ex officij.
g ℭ Exigere. Licet clerici exigere nō possint: laici tñ cōpelli possunt pias r laudabiles cōsuetudines obseruare si que sup hoc fuerit. j. de simo. ad apl'icam

f tatur effodi sepultura[f]: q̄ p terra in qua sepeliēdi sunt/ certū p̄ciū ecclesie psoluatur: r. j. ¶ Mādam⁹ q̄ten⁹ cū loci dyocesan⁹ ex
g istas: ihibeas cl'ic ne q̄cq̄ oino p̄sumant exigere[g] hac de causa.

Grego. ix. episcopo. N.

ℭ Excōicatus q̄ p suū pbr̄m fuit absolut⁹ in morte/i cimitio sepeliri debet: r ad satisfaciendu3 coguntur heredes. Capm. xiiij.

h Parrochiano tuo q̄ excōicat⁹ p manifest excessib⁹ videl3 homicidio: incēdio[h]: vio-
i lenta manuū iiectione i psonas ecclesiasticas[i]: ecclesiaꝝ violatio-
k ne[k] vel incestu fuit dum ageret i
l extremis p pbr̄m suū iuxta[l] formā ecclesie absolut⁹: nō debēt cimiteriu3 r alia ecclesie suffragia
m n denegari[m]. ¶ Sed ei⁹ heredes[n] r ppinqui ad quos bona peruenerūt ipius/ vt p eodē satisfaciant: cen. sunt ec. compellendi.

De parrochijs r alienis parrochianis.

multa eni inhoneste petuntur q̄ honeste recipi pñt. xviij. di. d̄ eulogijs xiij.q.ij. q̄sta ē. j.q.ij. placuit. r.c. q̄pio. ff. de var. r extraor. cog. l. j. §. est q̄ dem. xiiij.q.vj. nō sane.
Parrochiano. Diuiditur q̄ due sūt ptes scd̄a ibi: s3 ei⁹. Abbas sic. ℭ Casus. Quidam prochian⁹ fuit excōicatus p manifestis excessibus/homicidio/ incēdio: r p violēta manuū iniectōe in psonas ecclesiasticas: r p violatione eccl'iarū r incestu dū ageret in extremis: fuit absolut⁹ p pbr̄m suum iuxta formā eccl'ie. quesitū fuit vtrū deberet in cimiterio sepeliri. Rñ. q̄ nō debet ei cimiteriū/r alia suffragia ecclesie denegari. sed heredes eius r ppinqui ad quos bona peruenerūt ipius: cōpellendi sūt vt satisfaciant pro eodem. ¶ No. q̄ cui vnū sacramentum cōceditur: oīa alia que sunt eiusdē censure sunt ꝯcedēda. Itē sacerdos in necessitate pōt absoluere a qualib3 excōicatione. Item heredes tenent ex maleficio defuncti. licet ad eos nichil ex illo maleficio puenerit. Ber.

† Ubi. Tā; et. Hos. no. hanc materiam vbi vl' tra hic not. dicūt q̄ sdā dicere q̄ vas religiosum effectū vēdi potest eccl'ie ab ecclesia ad instar vasoꝝ altaris. x.q. ij. hocius. Joan. and.

‡ Nō ex pacto s̄m Hos. al's esset symonia s̄m eū. j. de symo. itantū et ca. nō sat3 Joan. and.

h ℭ Incendio. Incendiarij vtru3 sint ipso iure excommunicati: dicetur. j. de senten. excom. tua nos.
i ℭ Eccl'iasticas. Isti ip̄o iure sunt excōicati. xvij.q.iiij. si q̄s sua [dēte.
k ℭ Uiolatiōe. Uiolatores eccl'iaꝝ nō sūt ip̄o iure excōicati: sed tanq̄ sacrilegi excōicandi. xvij.q.iiij. sicut ātiquitus. r.c. si quis domum. r.c. omes. Idē est si quis res ecclesie inuadat tāq̄ sacrilegus excōicetur. s. de fo. compe. conquestus.
l ℭ Iuxta formam. De qua habes. j. de sen. excom. ex tenore. r.c. cum desideres. j. responso. et.c. a nobis.
¶ Glo. se. ar. alle. iij. iura. duo alle. in contrarium et soluit.
m ℭ Denegari. Qz ex quo cōicauim⁹ ei viuo: et mortuo cōicare debemus. s. e. ex parte. r. xxiiij.q.ij. sane. Item est hic ar. cui vnum sacramentum conceditur vel negatur et alia intelliguntur concessa vel negata. v. di. ad eius. xcv. distin. illud. et. xiij.q.ij. ca. vl. Contra. j. de torne. c. j. et. s. de ap. super eo. vbi conceditur penitentia et eucharistia et tamen denegatur ecclesiastica sepultura: sed illud fit ad terrorem aliorum.
¶ Glo. se. reci. per contrarium et soluit.
n ℭ Sed eius heredes. Similē casum hēs. j. de rap. i l'ris. Et ita ex hoc. c. r illo patet q̄ heredes conueniuntur ex maleficio defūcti licet nihil inde puenerit ad eos q̄uis lis cōtestata nō fuerit cū defuncto: cum ad eos bona defūcti puenerint: vt hic dicit. r. xvj.q.vj si epm. j. de vsu. tua nos. r intellige heredē eē heredis heredē. ff. de verb. sig. heredis. sic heres heredis testatoris est heres. C. de here. insti. l. vlti. nam r s̄m leges heres tenetur cōdictione furtiua. ff. de cōdi. fur. si p fure. §. cōdictio. In casu etiā tenetur fili⁹ pro patre l3 nō sit heres C. de p̄mipilo. cū ex sola. li. xij. q̄libet eni actio ad heredē r aduers⁹ heredē trāsmittit. C. de ꝯhē. r ꝯmit. stip. veter. r. l. vl. C. vt actiones ab heredib⁹ r cōtra here. inci. l. vna. r in delict l3 ad heredē nihil puenerit. ar. j.q.iiij. §. itē pctō israelitarū vel ismahelitarū. x. maxie. cū ex eo vtilitas deferat ignorāti. Tñ s̄m leges nō tenetur heres ex delicto defuncti nisi inq̄tū ad ip̄m puenerit: vel nisi lis cōtestata fuerit cū defūcto. C. si ex deli. defū. l. j. S3 ex ꝯtractu vel q̄si defuncti heres idistīcte tenet. C. de ac. r ob. ex depositi. r. ff. de reg. iur. ad ea. §. in ꝯtrib⁹. nisi i duob⁹ casib⁹. vn⁹ est. ff. si mē. fal. mo. dix. l. si duobus. §. vl. alius est. ff. de tributo. illud. §. vl. Ber.

Heredes an ex defūcti maleficio conueniantur.

Heres an semp teneat ex ꝯtractu defuncti.

ℭ Rubrica de parrochijs. ℭ Supra visum est de quodam iure parrochiali quod consistit in funerando. Sed quia poterat dubitari de alijs iuribus parrochialibus: ideo subijcitur ista rubrica.

Cōtinuatio.

Ab. ¶ De hac materia tractatur. x.q.ij. et. xvj.q.v. et. xiij.q.j. p totum.

Si eps. ¶ Habet qnqꝫ dicta ad idē tendentia que patēt
in textu. Ab. sicu. ¶ Casus. Epus alicuius ciuitatꝫ cū
magna pte plebis incidit in heresim donatistarū. vnde
sunt precisi ab ecclesia: in plebe residua constitutus est
nouus episcopus priore reuertente ad fidem: tum pro multitudi=
ne sequētium eum: tum
pro vtilitate dispensat
cum eo vt dignitatem re
cipiat: sed quia alter ca
nonice ordinatꝰ est non
debet ex toto deponi sꝫ
inter se diuidant omnia
vt patet in littera. Ho=
die vero non fieret talis
dispensatio et non conti
net ius. hoc. c. No. h ha
bes vnum casuz in quo
duo episcopi pñt esse in
eodem episcopatu. scili
cet quādo alter labitur
in heresim/ et alter cano
nice eligitur. Item me=
lior est cōditio minoris
quia maior diuidet / et
minor eliget. Item vo=
luntas pluriū preferen=
da est paucioribus. qđ
verum est nisi a paucio
ribus opponatur aliqđ
rationabile et pbetur.
vt. s. de his que fiunt a
maiori parte. ca. cum in
cunctis. Ber.
a ¶ Eps. i. episcopatus.
et sic ponitur contentuz
pro continente: vel ecō=
uerso continens pro cō=
tento. de conse. distin. ij.
cum omne. R.
b ¶ Si episcopꝰ ex do=
natistꝫ. Quod dicitur
in isto ca. dispēsatiue di
ctum est. † xxiij. q. iiij.
ipsa pietas. Ber.
c ¶ Conuersus. Cū
alius episcopus in illo
episcopatu iā erat crea
tus. Lau.
d ¶ Diuidant. Scilꝫ
villas vel parrochias:
vel plebes.
e ¶ Partes. i. equales.
nomine enim partis di
midia ītelligitur. ff. de
verb. sig. nomē. ff. đ vsu.
etiam partis. B.
f ¶ Minor. No. melio
rem condictionem minoris. B.
g ¶ Elegerit. Ut si patres sunt competitores mulieris moribus
et genere: is potior estimetur quem sibi consulens mulier approba
uit. C. de nup. vidue.
h ¶ Plurimorū. lxv. di. ca. j. ij. et. iij. et. s. de his que fi. a maio. par.
ca. j. et. s. de elec. licet. in fi.
i ¶ Maioris temporis. Hoc ideo dicit quia presumitur citius
mori. xiij. q. ij. illud. et in hoc est melioris condictionis.
¶ Glo. se. querit et soluit.
k ¶ Deputetur. Quid si non ꝯueniēt inter se? Alternis ‡ annis
percipient redditus. ff. communi di. l. communi diuidundo. §. cū
de vsufructu. Uin.

† Et loquit de his qui erant in partibꝰ affrice vbi preualebant dānatiste fm Inno. Jo. an.

‡ Hoc reprehendit Pe. dicens hoc diffinitū eo casu qđ iur scilꝫ qꝫ deputet epo maioris posset tm glo. locū habere cū equalitas ē in tempore ad hoc de rescrip. c. pe. lib. vj. Joan. and.

Ex conci. aphricano.
¶ Inter epm substitutū epo he
retico et ipm epm hereticum re=
uersū: et ex dispēsatōe receptū di
uidit epatꝰ mō hic exp̄sso. Ca. j.
a Si eps[a] ex dona=
b tistis[b] ad catho=
licā vnitatē ē cō
c uersus[c]: equalit
d iter se diuidant[d]
eas q̄ sic inuente
e fuerint: vbi ābe ptes[e] fuerit. i. vt
alia loca ad illum: alia ad alium
pertineāt: ita vt ille diuidat qui
amplius tpis in epatu hꝫ: et mi=
f nor[f] eligat. ¶ Nam si forte vnus fu
erit locus: ad eum pertineat quē
g plebs elegerit.[g] ¶ Sed si ātiqui
catholici suum voluerit/ et illi su
um q̄ ex donatistis conuersi sūt:
h plurimorū[h] voluntas paucior=
bus p̄feratur. ¶ Si aūt ptes eq̄=
i les sūt/ maioris tpis[i] epo depu=
k tet[k]. ¶ Si aūt ita plurima loca i=
ueniūtur in quibus ābe ptes fue
rint vt nō possint equaliter diui
di: velut si in impari numero fue
rint distributis locis q̄ parē ha=
bēt numerū: quicūqꝫ locꝰ reman
serit: hoc in eo seruet quod dictū
est cū đ vno loco supiꝰ tractaret.
Ex concilio maneteñ.
¶ Pbri prochiales dñicꝫ die=
bꝰ et festiuis prochianos aliēos
ad missā admittē nō debēt: si ex
ꝯtēptu ad eorꝫ eccliam accedūt.
l Ut dñicꝫ[l] vel festiuis. C. ij.
diebꝰ pbri anteqꝫ missā
celebrēt plebē interrogēt: si alte=
m rius[m] prochianꝰ i ecclesia sit q̄ ꝓ
n prio cōtēpto[n] presbytero ibi ve=
lit missam audire: quem si inue=
nerit statim ab ecclesia abijciāt.
Adrianus papa.
¶ Epus parrochianum alteriꝰ
sine ipius licētia ordiare nō pōt:
nec eum aliter iudicare. Cap. iij.
Nullus eps alterius pro=
chianum iudicare presu=
o mat[o]: et. j. ¶ Nam qui eū ordina=
p re[p] nō potuit: nec iudicare pōt.
Urbanus tertius.
¶ Fines parrochiarꝫ de quibꝰ
cōstat vel finibus coherētia pre
scribi non possunt. Capm. iiij.
Super eo vero quod apud
vos intelleximus dubita
tum: an qđ de finibus et his que
q finibus coherēt:[q] non prescribē=
r dis statutū p canōes[r] esse dino=
scitur: sit in prochiarū limitibus
sicut in ꝓuincialibꝰ admittēdū.
¶ Respōdemus qꝫ bene videtur
s in vtroqꝫ[s] seruandū si fines legi=
tima probatione vel als indubi
tata fide cōstitit ecclesiastica or=
dinatione statutos.
Celestinus tertius.
¶ Si parrochianꝰ seu dyocesa=
nus domiciliū trāsfert: primus
p̄latus in eo iura epalia seu dyo
cesana sibi non vēdicat: decime
tamen prediales illiꝰ parrochie
sibi debentur: nisi alteri debean=
tur ex cōsuetudine. Capm. v.
Significauit nobꝫ aconeñ.
epus. qꝫ cum post recupe=
ratiōem aconeñ. ciuitatis ad ha

l ¶ Ut dominicis. Casus. Dicitur in hoc capitulo qꝫ sacer=
dotes in diebus dñicis et in alijs diebus festiuis debēt ꝓpo
nere in ecclesia vt si est ibi aliqs qui ex contemptu dimisit suū p̄s=
byterū statim recedat. ¶ No. qꝫ nullus pbr̄ alteriꝰ prochianū reci=
pere debet ad diuiā. qđ verꝫ est si cōtēpto prelato suo audire velit
ibi diuina. absens enim iusta de causa potest audire diuiā in eccle
sia ad quam venerit. Ber.
l ¶ Ut dominicis. Supple statuimus.
m ¶ Si alterius. Alienus parrochianus dicitur: licet ibi cōpa
rauerit domū non causa habitandi. solam enim habitationē com=
parare in aliena ciuitate nō facit domiciliū. ff. ad munici. libertus
§. solam. secus si in vtraqꝫ causa inhabitandi. ff. c. assumptio. §. iu=
ris prudentibus. Uin.
n ¶ Contempto. Bene dixit cōtempto: quia ex iusta causa absēs
bene potest audire diuina in ecclesia ad quā venerit. ar. vij. q. j. epi
scopi vel presbyteri. xcj. di. ca. vl. et est simile. de pe. dist. vj. placuit.
lxxj. di. si primatus. et. ix. q. ij. per totum. Ber.
Nullus. ¶ Casus. Dicitur qꝫ nullus episcopus alienū pro
chianuz iudicet. quia qui eū ordinare nō pōt: nec iudicare.
¶ No. qꝫ nullꝰ pōt iudicare prochianū alterius: quia ad quē spectat
ordinatio alicuiꝰ/ et eiꝰ
iudicatio. ergo q̄ nō pōt
ordinare nō pōt iudica
re. hoc tamē ītellige de
epo: de alijs eni nō. qꝛ li
cet archidyaconus nō
possit ordiare: potest ta
men iudicare: sicut et a=
lij iudices. Ber.
o ¶ Presumat. Nisi eo
domiciliū transtulerit.
C. de incol. et vbi qs do=
mi. ha. si in patria. lib. x.
et. j. e. significauit. et nisi
ibi deliq̄rit. j. de rap. c. j.
¶ Glosa sequens signat
ꝯrium et soluit. Secun
do ar. et remittit.
p ¶ Ordinare. Sic. ix.
q. ij. per totū. Ar. contra
xcv. di. plectꝫ. vbi dicit
qꝫ archidyaconꝰ p̄t iu=
dicare sed non ordiare.
Illud sic expone. sicut
eps nō pōt alienū pro=
chianū ordinare: sic nec
iudicare. Secus est de
inferioribus iudicibꝰ si
cut sunt archidyaconi et
ceteri p̄lati qui possunt
iudicare sꝫ nō ordinare.
Et ita ar. hēs hic qꝫ snia
a nō suo iudice lata nō
tenet. s. de iudi. at si cle=
rici. vbi de hoc. et C. si a
nō cōpe. iudi. l. ij. et. s. de
cōsue. ad nostram. nisi i
casibus qui notant. s. đ
fo. cōpe. cū sit generale.
Super eo. ¶ Cō=
mūis diuisio. Se=
cunda ps ibi: rñdemus
Abbas sicu. ¶ Casus.
In canonibus repitur
qꝫ limites ꝓuinciarum
siue dyocesum/ et ea q̄ li
mitibꝰ adherēt nō pre=
scribūtur. quesituz fuit
vtrū idē sit iudiciū in li
mitibꝰ prochiarū. Rñ.
qꝫ idem seruandū est in
vtroqꝫ dūmō cōstiterit
limites canonica ordinatione fuisse distinctos. ¶ No. qꝫ limites le=
gitime distincti/ et ea que limitibus adherent ꝓuinciarꝫ/ siue dyo
cesum/ et parrochiarum nō prescribuntur. Item idem iuris est in
minori quod in maiori. Ber.
q ¶ Coherent. p̄ncipaliter sicut ītelligitur illud que religiosis ad
herent religiosa sūt: vt. ff. de rei vē. que religiosis: et. ff. de cōtrahē.
emp. in modicis. Uin.
r ¶ Per canones. Qui dicunt qꝫ limes p̄scribi nō pōt ne ꝓuincia
rum termini confundant. xvj. q. iij. q̄cūqꝫ. et. c. lꝫ in regulis. et. c. int
memoratos. Quod dicit parrochiarꝫ exponūt quidā. i. epatuū: nā
canō p̄dictus q̄cunqꝫ de ꝓuīcialibus limitibus tm̄ loqui videt: sꝫ
fm h non traditur aliquid đ capellis. Sed verius videtur q̄stionē
tm̄ fuisse ꝓpositam de prochijs. nā canones p̄dicti loquūt de dyo
cesibus. i. epatibus et qđ dicit sicut in ꝓuincialibus potest exponi.
id est epatibꝰ: sed idē intelligo in limitibꝰ epatuū † et prochiarū
et ꝓuinciarū ex quo ibi distincti sunt fines p̄scribi nō pñt p iura p̄=
dicta: cū eadē ratio sit in oībus. et qꝫ idem sit in omnibus patet sa=
tis ex hac decre.
¶ Glo. se. elicit tria argu.
s ¶ In vtroqꝫ. Arg. qꝫ idē iuris est in minoribus qđ in maioribꝰ.
arg. s. de preben. maioribꝰ. et. s. de ap. ca. de appellationibꝰ. Itē ar.
qꝫ de similibus simile debet esse iudiciū. s. de rescrip. īter ceteras.
et. s. de transla. inter corpalia. ff. de le. nō pñt. Itē ar. qꝫ vbi est eadē
rō idē debet esse ius. s. de ꝯstr. vti. cū dilecta. et. s. de ꝯsti. translato:
et. c. nā ꝯcupiscētiā. ar. ff. ad. l. aql. illud. et. C. ad. l. aquil. l. fi. Ber.
Significauit nobis. ¶ Due sunt partes. Secunda ibi frater
nitati. Abbas sic. ¶ Casus. Postqꝫ ciuitas aconeñ. recu=

Prescribi limes nō potest.

† Hec fuerunt limitata ante aduētum xp̄i. parrochie post. lxxx. di. c. j. xcix. di. c. j. xiij. q. j. c. j. i qbꝰ đ hoc. Jo. an.

Diuisio.

perata fuit a xpianis multi se transtulerūt ad habitādū illuc. qui ante generalē occupationē terre sācte in alijs ciuitatib⁹ regni hierosolimitani morabant: plati pdictarū ciuitatū volebāt exercere iurisditionē in pdictis habitatoribus aconēsibus. ⁊ alia spūalia ⁊ tpalia exigebant ab eis: qbus nō ministrabāt spūalia. Epus aconeñ. cōquestus est dño pa. vñ mādat iudicib⁹ qtenus compellant plaτos pdictorū locorū: vt nullā iurisditionē vsurpāt in pdictos acoñ. habitatores: nec ab eis tēporalia exigāt quibus spūalia nō ministrāt. verūtñ si de agris in eorū prochijs cōstitutis fructus pcipiūt. ⁊ in ptib⁹ vltramarinis: rōne prediorū decime soluunt. decimas illas decetero integre percipiāt dicto acoñ. tāq̄3 suo dyocesano de cetero rñdere cogantur. ¶ No. ꝙ licitū ē alicui domiciliū mutare. Itē nota cōtra epos ⁊ archidyacōnos/ ⁊ alios platos: q̄ reddit⁹ suos pcipere nō debēt: nisi officiū suū in vbo pdicatiōis ⁊ alijs exercuerint. Itē decīe pdiales illi ecclesie sūt dāde in cuius territorio predia sunt ɔstituta. Ber

¶ Glo. se. sigt ɔriū ⁊ sol.

a ¶ Habitatores. Or translato domicilio subtracti sūt eorū iurisditioni. s. de fo. ɔpe. ꝓposuisti. xiij. q. j. §. q2 ergo. et ibi dr̄ qs habere domiciliū vbi habitat. ff. ad municip. municeps. §. miles. † Sz videt contradicere quedā lex. ff. d sena. senatores. vbi dr̄ ꝙ lz senatores domicilium habeant ī vrbe retinent tñ ius in ꝓuincijs vnde sunt oriūdi. Sz illud verū est quo ad honores nō quo ad onera. ff. ad municipa. municeps. Lau.

¶ Gl. se. no. q̄rit ⁊ soluit.

b ¶ Prediorū. Not. ꝙ decīe pdiales regulariter illi eccl'ie debent dari: in cuius prochia predia sunt sita. ar. vj. q. j. si quis laicus: ⁊ . j. de deci. qm̄. ⁊ . c. cū cōtingat. sic ⁊ ciuitati tributū soluēdū est vbi sūt agri. ff. de censi. forma. §. si vero psonales vero decime illi ecclesie debēt dari in qua diuina audiāt officia. xvj. q. j. q̄sti. ⁊ hic in fi. idē dicit. Sed quid de illis q̄ inhabitant ciuitatē ⁊ habēt pdia ⁊ vineas extra q̄ nō sunt in prochia alicui⁹ sed sita in terminis ciuitatɉ: Vr̄ esse h in epi ptāte. ar. . j. de deci. qm̄. q2 nō pñt negari quin sint ī prochia ei⁹: nō tñ a rōne extraneū est vt rōne domicilij decīe psoluant si ɔsuetudo ita se hz in talib⁹ enī cōsuetudo piudicat. . j. de decimis. ad apl'ice. ⁊ . c. in aliquibus in fi. B.

Numeri xviij.

† Sequit ibi domiciliū habere videtur vbi inheret et si nihil in patria possideat. Jo. a.

Decime pdiales ⁊ psonales q̄bus eccleſijs soluende sunt.

bitandū in ea se q̄3 plurimi cōtulissent qui ante generalē occupationē terre sancte in alijs ciuitatibus regni hierosolymitani elegerāt māsionē: ⁊ . j. ¶ F. t. mandamus q̄tenus pdictoꝝ locoꝝ prelatos: vt sibi nullam in pdictos a acoñ. habitatores[a] iurisditionez vsurpent: nec ab eis tpalia exigāt q̄bus spūalia nō ministrāt: districtione q̄ cōuenit cōpellatɉ: ita ꝙ si de agris in eorū prochia cōstitutis fruct⁹ pcipiūt: et in vl b tramarinis ptibus rōne pdioꝝ[b] decime psoluūtur: deinceps eis ipas cum integritate psoluāt: dicto vero aconē. tanq̄3 dyocesano suo cogantur de ceteris rñdere.

De decimis: primitijs: et oblationibus.

Hieronymus super ezechiel.

¶ Exp̄mit q̄ttuor genera deciarū q̄ ex veti lege debebant. Ca. j.

Decimā partem oim frugū leuitice tribui populus ex lege debebat. Rurs⁹ ex ipsis decimis leuite hoc est inferiorum ministrorum gradus decimas dabant sacerdotibus. Erant quoq̄3 et alie decime quas vnusquisq̄3 de populo israel in suis horreis separabat: vt comederet eas cū iret ī templū in vrbe hierusalē: ⁊ in vestibulo tēpli sacerdotes et leuic tas ad cōuiuiū[c] inuitaret. Erāt autem et alie quas pauperib⁹ recondebant. ¶ At vero primitie quas de frugibus offerebant nō d erāt spāli noīe diffinite[d] sed offerentium arbitrio derelicte. Traditionē quoq̄3 accepim⁹ hebreorum nō lege pceptā: sed arbitrio e magistrorū[e] inolitam: ꝙ q̄ plurimum. xl. partem dabāt sacerdotibus: qui minimū inter. xl. et. lx. f licebat[f] quodcūq̄3 voluissent offerre quod igitur in pentatheug co[g] dubiū derelictū est: hoc specialiter diffinit ppt̄ sacerdotū auariciam ne amplius a populo exih gant in primitijs[h] offerendis.

Paschalis secundus.

¶ Nō potest congrue sūmari ꝑpter varietatē lecturaꝝ. Cap. ij.

Nouū gen⁹ exactiōis est i vt clerici a clericis[i] decimas exigāt: cū nusq̄3 in lege dñi k h legam⁹: nō eni leuite a leuitɉ[k] decimas accepisse legunt. Illi ꝓfecto clerici qui a clericɉ spiritualiū ministeriorū labores accipil unt: decimas eis debent[l].

Adrian⁹ vigor. ⁊ herfor. epis.

¶ Cōpositio sup decimis non tollit p priuilegiū sequēs: si de illa mentionem non facit. Ca. iij.

Ex multiplici conquestiōe V. psbiteri accepimus ꝙ cū iter abbatē de brudeia de cōsensu toti⁹ ɔuēt⁹ ⁊ pdictū pbr̄m talis itercesserit cōuētio: scripto monachorū autētico roborata: ꝙ monachi dicto pbr̄o et ecclesie sue de blado ⁊ vniuersis legu

c ¶ Ad conuiuiū. xiij. q. j. §. is ita. Ber.

d ¶ Diffinite. In qua quantitate dari deberent. Ber.

¶ Glo. se. ar. opi. magistrorum ⁊c.

e ¶ Magistrorum. Hic ar. ꝙ opiniones magistroꝝ sunt fouēde. vñ Inno. opinionib⁹ magistrorū nō vult derogare. s. de resti. spo. lr̄as. ⁊ . j. de sen. exc. officij. Et dic̄ lex ꝙ ius cōstare nō pōt nisi sit aliqs iurisperit⁹ per quem possit in meli⁹ produci. ff. d ori. iu. l. ij. §. post originē. Lau. Ex hoc textu nota ꝙ licet magr̄i possint glosare sicut placet quo ad p̊mitias: nō tñ quo ad decimas.

f ¶ Licebat. Non lr̄a dispēsatōis sz iurɉ cōis.

g ¶ Pētatheuco. Lib est sic dict⁹ a pēta qd̄ ē q̄nq̄3 ⁊ theuca qd̄ ē mandatum: quia in vno volumīe quīq̄3 libri moysi cōtinentur. Ala.

¶ Glo. se. q̄rit. opi. ponit ex q̄ iteꝝ querit ⁊ soluit.

h ¶ In primitijs. Primitie eni tāq̄3 dbite exigunt sicut ⁊ decime: ar. xvj. q. j. reuertimi. xxxij. distin. pter hoc. ⁊ . j. e. q̄3 sit graue. Sz nūq̄d ī pecudibus datur p̊mogenitū: Hug. dicit de ducentis vnū dādū loco p̊mitiarum. † Sed quid si tot nō habeat capita: tunc soluat estimationē ꝗm q̄3titatē illius numeri. Duꝝ videretur dare p̊mogenitū si forte non haberet vltra duo capita vel tria: al's minimuz esset si haberet quadraginta vel quingēta siue mille. Lau.

¶ Glo. se. reci. p obiecti.

Nouum genus. ¶ Casus. Quesitum fuit a pa. vtrū clerici a clericɉ decimas exigere possint: Rñ. pa. ꝙ hoc esset nouū gen⁹ exactiōis: vt cl'ici a clericɉ decimas petant. cū ī lege dñi legat. leuite eniz a leuitis decimas nō accipiebāt. illi vo cl'ici q̄ ab alijs cl'icis spūalia recipiūt d laborib⁹ suis eis dbēt dcias dare. ¶ No. cl'icos cl'icɉ dare dcias nō dbere. B.

i ¶ A clericis. Hoc intellige de dote eccl'e de qua clerici nō debēt dare decimas: vt. xvj. q. j. questi. Sed de predijs proprijs: siue patrimōialibus clerici debēt soluere decimas. vt. xvj. q. j. si qs laic⁹. ⁊ hoc siue predia sint in ꝓpria prochia clericoꝝ siue ī aliena. Ber.

k ¶ A leuitɉ. s. parib⁹: qm̄ sūmis sac̄dotib⁹ iferiores dcias soluebāt s. eo. c. pxi. Vel nō accipiebāt leuite a leuitɉ qb⁹ spūalia nō mīstrabāt. Tan.

¶ Glo. seq. reci. p obiect. quā dupliciter soluit.

l ¶ Debent. Videtur ɔdicere principio sed ītellige p̊ncipiū. c. de dote ecclesie: vt dixi. qd̄ hic dicit intellige de pr̄imonialibus. Vel posses intelligere quod h dicit de clericis cōiugatis q̄ ab alijs clericɉ spūalia recipiunt: ‡ ⁊ hoc innuit littera: ⁊ ita planū est. Ber.

Ex multiplici. Primo pōit querela. Secūdo iudicū datio ibi: vñ Ab. ¶ Casus. Inter abbatē ⁊ ɔuētū d brund. ex vna pte/ ⁊ quēdā pbr̄m p eccl'a sua ex alt'a: tal' ɔpositio itercessit scpto autētico mōachoꝝ roborata ꝙ mōachi deberēt soluere ānuati dicto pbr̄o dū viueret decias de blado/ ⁊ vniuersis leguminib⁹ exceptis minutɉ dcimis q̄s eis remisit. postea abbas ipetrauit p̊uil'm: vt de laborib⁹ suis q̄s ꝓprijs sūptib⁹ excolūt decias soluere nō teneant. nll'a de ɔpōne pdicta mētiōe fctā/ stati cepert̄ excolere suis sūptib⁹ possessiōes. sup qb⁹ ɔpositō facta erat: ⁊ ea occasiōe subtrahebāt decias. vñ pbr̄ ɔq̄st⁹ ē dño pa. sup h dic̄ pa. ꝙ nō fuit sue intētiōis p p̊uilegiū pdicte cōpositiōi derogare. q̄re mādat q̄ten⁹ abbas ⁊ mōachi cōpellant pdictā cōpōem seruare. vel cū ipo pbr̄o amicabilit ɔuenire. nisi de ipa cōpositōe ī p̊uilegio ɔtineat expsse. ¶ No. ꝙ pa. per priuilegium suū nō intendit reuocare compositio-

Cōtinuatio.

¶ Rub. de decimis. ¶ Quia decime ⁊ primitie ⁊ oblatiōes sūt de iure parrochiali ideo post rubricam precedentem merito subijcitur ista. Ab. ¶ De hac materia tractat. xvj. q. j. §. de his vero. vsq̄3 ad fi. ⁊ . q. vij. per totum. xiij. q. j. p totū. de conse. di. ij. quadragesima. j. De oblationibus tractatur. x. q. j. ⁊ . ij. et. xxv. q. j. per totuz. et xiij. q. ij. §. nimirum. vsq̄3 ad. §. item queritur.

Diuisio.

Decimā. ¶ Diuiditur: qm̄ p̊mo agit de quotitate decimarū exprimēs quattuor gn̄a ipsarum. Scd̄o de quotitate p̊mitiarum ibi: At vero. Ab. sic. ¶ Casus. Primo ponit tria genera decimaꝝ ꝗm ꝙ oli in veteri testamento soluebant. Secundo dicit ꝙ primitie quas de frugibus offerebant: nō erant aliq̄ speciali noīe designate: sed ꝑ volūtate sua q̄libet offerebat. postea traditiōe hebreorū īolcuit arbitrio magistrorū. ꝙ q̄ plurimū dabant. xl. partē offerebāt sacerdotibus: q̄ nimiū. lx. partē. ⁊ sic inter. xl. ⁊ . lx. licebat offerre quod volebāt. ⁊ ita quod pri⁹ dubiū erat postea diffinitū fuit ꝓpt̄ auariciā sacerdotū. Ber.

Jus sine iurispito cōstare nō potest.

Pentatheucus.

Primogenitū aialium an sit pro primitijs dādū.

† Et quod dicitur de. xl. et. lx. habet locuz in aridis et liquidis. vt not. xiij. q. j. §. ij. in prin. Gof. ⁊ Ray. et Inno. dixerūt ī hoc standū consuetudini si nō est cōsuetudo erit in optiōe dantis ꝗm Inno. Gof. dicit ꝙ seruabitur cōsuetudo vicinorum locorū de cōsue. cū oli ⁊ ex multis eligetur mediocritas. x. q. ij. hocius. vel quod est minimum de reg. iur. in obscuris li. vj. hoc vltimū recidit in dictum Inno. Joan. and.

‡ In his eī cōiugati ēt tōsurati nō gaudēt priuilegio. j. de cler. cōiu. c. vno. in fi. li. vj. Jo. and.

nem de qua in priuilegio mētio non habeť. Itē priuilegiū verita¶ Glosa sequens reci. per. q. [te tacita ipetratū nō valet. B.

a ¶ Q̄diu viueret. Hic simpliciter ⁊ pure facta fuit cōpositio super decimis: ergo de oib⁹ p̄sentib⁹ ⁊ futuris intelligēdū est: vñ si postea alias possessiones monachi acquisierunt sub eadem compositione intelliguntur. j. de priuil. quia circa.

b ¶ Quittas clamauit. Ar. q reb⁹ nōdū habitis possit q̄s renūciare. ff. de acq. here. is qui Ar. cōtra. ff. de re. iur. q̄ potest. Sol. non pōt q̄s renūciare iuri anteq̄ꝫ si bi ꝯpetat: vt ibi d̄r. paci sci tñ pōt. vt. ff. de pactꝭ. et heredi. §. filiusfamilias. et. C. de pac. l. j. et hoc s̄m intētionem. R. ¶ Glosa sequens arg. in contrarium et soluit.

Renūciatio iurꝭ nōdū ꝯpetentis an valeat.

c ¶ Intētionis. Nota s̄m itētionē dñi pape p̄uilegiū fore itelligēdū: sic etiā rescp̄tū q̄ ꝯcediť bñficiū. s̄. de p̄bē. c. vl. ⁊ s̄. d̄ rescp̄. mādatū. Itē ar. q papa p suū priuilegium siue rescriptū nō vult facere alicui p̄iudicium. s̄. de offi. or. licꝫ. ⁊. s̄. de vsu pal. ex tuarum et. s̄. de offi. dele. sup eo. et h̄ iō est hic q̄r p̄uilegium illud fuit tacita veritate impetratū: vñ nō valuit. q si dixisset p̄uilegiū nō fuisset cōcessū. s̄. de rescrip. super lr̄is.

d ¶ Eādē ꝯuentionē. Et ita patet q ꝯuentio potest interuenire ī spiritualibus saltem inter eccl'iasticas personas. j. eo. suggestum. et. ca. nuper. abbates. ⁊. s̄. de trāsac. c. ij. Sed ad hoc vt cōpositio sit ppetua debet auctoritas ep̄i interuenire: vt. s̄. de transac. de cetero. ⁊. c. ij. al's erit personalis. vt. s̄. de trāsac. veniēs. ⁊ h̄ fuit cōpositio p̄sonalis. q̄r auctoritas supioris nō interuenit † vt ptꝫ ex eo q̄d dicit. s̄. q̄diu viueret: et sic in vita sacerdotis tātum durauit cōpositio.

Compositio in sp̄ūalibus interuenire pōt

† Et q̄r sic fuit actum et sic bñ cōtinuať. q̄d sequiť. Jo. andree.

e ¶ Cōtineať. Nam si de cōpositiōe facta fuisset mētio in p̄uilegijs et ex certa scientia papa derogasset huic compositioni. ar. s̄. de rescrip. nonnulli. et. j. de capel. mo. ex parte. Ber.

a minib⁹ q̄diu viueret[a] decimas persoluerent: exceptis minutis
b decimis quas idem pbr̄ q̄ttas[b] clamauit. idē abbas a nobis priuilegiū obtinuit: vt de laborib⁹ quos pprijs manib⁹ aut sūptib⁹ excolunt nulli decīas soluere tenerenť: ⁊. j. ¶ Vñ q̄r nō fuit no
c stre itētiōis[c] p p̄uilegiū nr̄m cōuentiōi derogare p̄dicte mādam⁹ q̄ten⁹ abbatē ⁊ mōachos: vt
d eādē[d] ꝯuētionē (nō obstāte dctō
e p̄uilegio: nisi de ipa cōtineať[e] in eo) iuiolabiliť teneāt et obẜuēt: vel exide secū pacifice cōueniāt ap. postpo. compellatis. Idem thome cantuarieñ. archiep̄o.

¶ Monachi tenenť soluere decimas prediales de predijs nouiter cultis de q̄bus decime prius soluebantur. Capitulū. iiij.

Commissum ē nobis: et. j. ¶ Peruēit ad nos q mo
f nachi[f] de bosse eccl'ie sancte marie in cui⁹ p̄rochia ꝯmorantť decimas ex integro nō persoluūt. ¶ Ea ppter mādam⁹ quatenus eos vt decimas de terris cultis in q̄bus olim domus cōstructe fuerāt p̄fate eccl'ie cū ea integri
g tate[g] p̄soluāt: q̄ p̄usq̄ꝫ i eadē p̄rochia morarenť soluebant p̄solui
h cōpellas. Et sic etiā de pascuis[h] oli decie p̄soluebanť: ita nūc de eisdē ad frugū fertilitatē trāslatꝭ: decīas volum⁹ absq̄ꝫ diminutiōe p̄solui. Alexā. iij. cantuarieñ. archiep̄o et ei⁹ suffraganeis.

¶ Per excōicationē ꝯpellitur q̄s ad soluēdas decīas de molēdinis ⁊ alijs hic ꝯtentis ⁊ ca. se. h. d. cum sequen. Capitulū. v.

Diuisio.

Commissum. Primo poniť q̄rela. Scd̄o iudicis datio ibi ea propter. Ab. sic. ¶ Casus. Monachi de bosse eccl'ie sancte marie/in cui⁹ parrochia cōmorantť: decimas integre nō soluebant. cōquest⁹ ē rector illi⁹ eccl'ie dño pa. vñ mādat archiep̄o cātu. q̄ten⁹ monachos cōpellat vt decias de terris cultis/in q̄b⁹ olī dom⁹ cōstructe fuerāt eccl'ie p̄dicte cū ea integritate p̄soluāt: qua pri⁹ solui ꝯsueuerāt anteq̄ꝫ in eadē p̄rochia morarenť. et sicut decime olī soluebanť de pascuis: ita ⁊ nūc soluanť de eisdē ad frugum fertilitatē trāslatis absq̄ꝫ diminutiōe. ¶ Nota decimas integre p̄soluendas. Ber.

¶ Glosa sequens reci. per. q.

f ¶ Monachi. Nō dicit h̄ de q̄bus monachis. vñ si intelligis. c. de cistercieñ. loquiť de possessionibus quas nō excolunt suis sumptibus et laborib⁹ de quibus soluere debent decimas. j. e. ex pte. Vel forte p subtractionē illarum decimarū parrochialis eccl'ia enormiter ledebatur. quod esse nō debet. j. de v̄b. sig. quid per nouale. ar. C. de preci. impera. offe. quotiēs rescripta. ‡ Si vis ītelligere de alijs monachis planum est qui decimas soluūt nisi de nouali bus cultis suis sumptib⁹: et de nutrimētis aīalium. j. eo. ex parte.

‡ Vide de testi. causā. ij. super vl. glo. Jo. an.

g ¶ Integritate. sic. j. e. c. pxi. ⁊ ca. non est. et. c. cū hoīes. ⁊. c. tua nobis. ⁊. xvj. q. j. si q̄s laic⁹. ff. de pub. et vecti. imperatores. † Ber.

† In vectigalib⁹ nō p

¶ Glosa sequens querit et soluit.

h ¶ Pascuis. Que dicunť noualia a q̄b⁹ oēs religiosi sūt exēpti: Dicas q illa dicunť noualia q̄ꝝ nō erat mēoria q culta fuissent. j. de v̄b. sig. q̄d p nouale. et q̄ prius erāt q̄si inutilia vt montana: paludes: vñ p̄rochialis eccl'ia nihil añ p̄cipiebat: vł ita modicū q si ne lesione poterat amittere illud. et ita ista pascua nō erāt pri⁹ inutilia vł area siue dom⁹. vñ nō deberent dici noualia p. c. q̄d p nouale.

sōne sed p̄dia ꝯueniūtur et ideo possessores etiam preteriti tēporis vectigal soluere tenenť Joan. and.

Peruenit. Ep̄l'm istud / et sequens per se patent.

i ¶ Molēdinoꝝ. Etiā si sit ad ventum. j. eo. ex transmissa. Ber.

k ¶ Feno. De oīb⁹ eni q̄ fidelis hō acq̄rit dꝫ soluere decīas. j. e. ex trāsmissa. ⁊ de venatione. ⁊ de militia. xvj. q. j. decimas. ⁊. q. vij. q̄cunq̄ꝫ. B.

l ¶ Lana. In pecudū fructu lac/lanaq̄ꝫ fructus habeť. ff. de vsur. l. in pecudū. ⁊ insti. de re. diui. §. in pecudum.

m ¶ Nuncios. ¶ De apibus ⁊ oī fructu. licite acq̄sito. j. e. ex trāsmissa. siue de aīalib⁹. s̄. c. pxi. siue intuitu p̄dioꝝ siue ītuitu p̄sone s̄. de parrochi. c. vlti. et. j. eo. pastoralis. Ber.

Peruēit ad nos ⁊. j. ¶ Mādam⁹ q̄ten⁹ p̄rochianos vestros monere curetꝭ: ⁊ si opus fuerit sub excōicatiōis districtione ꝯpellē: vt de p̄uētib⁹ molē
i k dinoꝝ[i]: piscariarum: feno[k]: ⁊ la
l na[l]: decimas ecclesijs q̄bus debentur: cū integritate persoluāt. Idem vintonieñ. episcopo.

¶ Sūmatū est cū p̄cedēti: et declara vt i p̄cedēti dictū ē. Ca. vj.

Nuncios: et. j. ¶ Mandam⁹ q̄ten⁹ parrochianos
m tuos de apibus[m] ⁊ de omni fructu decimas p̄soluere. ec. dis. cōpellas. Idem exonieñ. ep̄o.

¶ Decima fructuū statim cum collecti sūt solui debet nō deductis expensis. Capitulum. vij.

Cum hoīes de hortoneñ. de frugibus. ix. partibus sibi retentis decimā ecclesie cu
n ius parrochiani[n] sunt sine diminutione soluere teneantur: et anteq̄ꝫ id faciant seruientibus / et mercennarijs suis de frugibus
o nō decimatis[o] debita totius anni p seruitio suo impendāt: tūc demū de residuo decimam persoluentes. ¶ Mandamus quatenus eos cogatis vt decimam
p statim fructibus[p] collectis per
q soluant: atq̄ꝫ de subtractis et retentis dignam satisfactionē[q] exhibere procurent. Idem monachis de neucleñ.

¶ Priuilegiati super decimis non soluendis de his predijs q̄ ab alijs conducūt decimam soluere tenentur. Capitulum. viij.

Dilectifilij abbas et fratres sancte crucis sua no

Diuisio.

Cum hoīes. Primo ponit factū reprehensibile. Secundo corrigi mandat ibi: mādamus. Abb. si. ¶ Casus. Homines de ottona tenenť soluere decimas p̄rochiali eccl'ie. sꝫ anteq̄ꝫ id faciant de fructib⁹ nō decimatꝭ satisfaciunt seruientibus et mercēnarijs suis p debito toti⁹ anni/et de residuo decimas p̄soluūt. mādat pa. vt statī collectis fructibus/ante aliquā deductionē decīas soluere cōpellanť. et de subtractis satisfaciant cōpetenter. ¶ Nota decimas p̄soluēdas ante aliquā deductionē. B.

n ¶ Parrochiani. Ar. decimas esse dandas illi eccl'ie vbi q̄s accipit eccl'iastica sacr̄a etiā p̄diales: tñ ꝯtriū est veꝝ † q p̄diales poti⁹ dari debēt illi eccl'ie in cui⁹ territorio sita sunt p̄dia. s̄. ti. pxi. c. vlt. nisi ꝯsuetudo in ꝯtriū esset. j. eo. cū sint hoīes. B.

Decime cui eccl'ie sūt dande.

† Et quod dicit cuius parrochie sunt supple et. j. cui⁹ p̄rochiani colūt p̄dia s̄m ho.

o ¶ Non decimatis. De oībus enim satis ⁊ plantatis: ⁊ de omnibus fructibus possessionum et animalium: et omnibus fructibus ratione prediorum prouenientibus nullis expensis deductis decime sunt soluende. j. eo. nō est in potestate. ⁊. c. tua nobis. De alijs vero que proueniunt ex negociatione et artificio deducende sunt expense. et de residuo persoluenda decima. j. eo. pastoralis.

¶ Glosa sequens querit et soluit.

p ¶ Fructibus collectis. Id est q̄citi⁹ et cōpetentius solui possunt. quia tardius dare peccatum est. xvj. q. j. decime: ⁊ qui non facit statim in mora intelligitur: vnde periculum decimarum ad ipsum spectat. ff. de leg. j. l. cū res. §. vlt. et. s̄. de commo. ca. vno. Sed quid si sacerdos tunc recipere noluerit? non est periculum illius. ff. de solu. qui decem. ‡ si tamen postea sacerdos voluerit recipere rursus incipit esse rusticus in mora. ff. de ac. emp. et ven. si per emptorem. §. q si. ff. de no. ope. nun. pretor. §. pe. ff. quorum. le. l. ij. §. vl. semper enim posterior mora nocet ei per quem fit. ff. de peri. et cōmo. rei vendi. illud. ff. de vsur. debitor. Al.

‡ Debēs decē si obtulit illa creditori q̄ recusauit sine iusta causa illa recipere si illa sine culpa p̄dit doli mali exceptione tutus est: etiā si aliq̄ñ iterpellat⁹ non soluisset. Joan. and.

q ¶ Dignam satisfactionem. Sic. xvj. q. vij. quicūq̄ꝫ. ⁊. c. omnes decime. et. q. j. si monachus.

Dilecti. Cōmunis diuisiō. Secūda pars ibi vnde. Ab. sicul. ¶ Casus. Monachi de neuolo habebāt p̄uilegiū de nō dādis decimis de terris quas colūt suis sumptibus ipi cōducebant

predia aliorū in parrochia monachorū sancte crucis. de qbus predijs monachi sancte crucis ꝑcipere decimas consueuerūt. de qb⁹ in magna pte sustentationē habebāt. ⁊ occasione priuilegij predicti decimas nō soluebant monachis sancte crucis de ꝑdijs cōductis. vñ cū ipi monachi enormiter grauarētur: conqsti sūt dño pa. vñ scribit eisdem monachis de nouallo dicens ꝙ nō fuit intētio āntecessorū suoꝝ: vt ꝺ possessionibus quas ꝯducūt: decimas nō ꝑsoluant. qre mandat eisdē vt de predijs ꝯductis: mōachis ꝑdictis integre decias ꝑsoluant/ vł cū eis amicabilr ꝯueniant. ¶ No. ꝑuilegia sic intelligēda vt intellexit actor ipoꝝ. Item ꝑuilegia nō sunt āplianda: quia sūt odiosa. Ber.

¶ Glo. se. reci. ꝑ obiectionem ⁊ solutionem.

a ¶ Conduxistis. Si ꝓpria nō sufficiūt licitū est clericis cōducere aliena ꝑdia: vt ħ patet. et in auten. de san. epis. §. aliud col. ix. ⁊ sic nō obstāt q̄ cōsueuerūt signari ꝓ cōtrarijs. j. ne clerici vł mōa. c. j. ij. ⁊. iij. ⁊. lxxxvj di. ꝑuenit. Ber.

b ¶ Enormiter. In ħ casu perditur priuilegium. j. ca. pxi. j. de verb. significa. quid ꝑ nouale.

c ¶ Nec fuit intētiōis. Forte habebāt isti etiā monachi ꝑuilegium vt de laboribus suis decimas non darent: sʒ istō ꝑuilegiū papa nō vult extendi ad cōductitias possessiones: ⁊ sic debet cōsiderari scribentis intentio. † s̄. de rescript. mandatū. ⁊. c. ad aures. ⁊. s̄. de ꝑbē. c. vlti. ⁊. c. cū causā. xxxv. q. iij. quod scripsi. et. s̄. c. iij.

d ¶ Cōponatis. Et sic ꝯpositio bene potest fieri super decimis. De ħ dixi. s̄. c. ex mltiplici.

† Et vis ꝟborum ⁊ sic nō obst. qđ dicit posset forti⁹ eis ꝓuidēdum in cōducitijs ꝙ in ꝓprijs cū de ꝑmis pensionē soluāt. ꝺ scđis nō ẜm Hos. Joan. and.

bis conquestione monstrarūt: ꝙ ꝑdia vnde decimas ⁊ i magna ꝑte sustētationē cōsueuerūt habere: a plerisqꝫ laicis ꝯduxistis[a] et recepistis ad firmā. ¶ Unde qm̄ ijdē fr̄es ex ħ grauāt enormit[b]: nec fuit intētiōis[c] nostre aut āntecessorum nostroꝝ vt de possessionibus quas cōducitis decimas non soluatis. Mādam⁹ quatenus de predijs que conduxistis in parrochijs suis de quibus cōsueuerūt decimas percipere plenarie soluatis eisdem: vel cū ipsis amicabiliter componatis[d].

Idē abbati ⁊ fratribus dolon̄.

¶ Reuocatur priuilegium si ex post facto incipit enormiter nociuum esse. Capīm. ix.

Suggestū est ex parte vr̄a ꝙ abbas ⁊ fr̄es mōasterij de vrsin̄. decias a vobis auferre conāt ⁊. j. ¶ Dis. v. mādam⁹ q̄tenus cū ꝑdicto abbate et frib⁹ suꝑ ipsis decimis ꝯponatis: nā qn̄ romana ecclia ordini vr̄o ꝑuilegia[e] de decimis ꝺderat: ita erāt rare abbatie vr̄i ordis: ꝙ exide nulli poterat de iure scādalum suboriri: sʒ nūc intm̄ augmētate sunt/ ac possessionib⁹ ditate: ꝙ multi viri ecclesiastici de vobis apꝺ nos q̄relā sepe proponunt[f].

Idem terracon̄ archiepo.

¶ Cistercięses: tēplarij: ⁊ hospitalarij decimā ꝑdioꝝ suoꝝ q̄ ꝓprijs māib⁹ aut sūptib⁹ excolūt/ soluere nō tenēt: alij ꝟo religiosi nō soluūt decias ꝺ hortis ⁊ nutrimētis aīaliū nec de noualib⁹ q̄ ꝓprijs māib⁹ ac sūptib⁹ excolūt.

Ex pte tua ad nos Ca. x. nouer is ꝑuenisse ꝙ albi monachi ⁊ nigri: ⁊ qdā alij religiosi ecclesias tue iurisdictiōis redditib⁹ decimarū occasiōe ꝑuilegiorū q̄ sibi romana idulsit ecclesia spoliare presumunt. ¶ Sane nolum⁹ te latē ꝙ ꝑdecessores[g] nr̄i fere oīb⁹ religiosis decias laborū[h] suorū cōcesserāt. Sʒ ꝑdecessor nr̄ adrian⁹ solis fr̄ibus cistercięsis ordinis ⁊ tēplarijs et hospitalarijs decimas laborū suorū quos ꝓprijs manibus vel sūptib⁹ colūt idulsit. ceteris ꝟo vt de noualib⁹[i] suis que ꝓprijs manib⁹ vel sūptib⁹ excolūt: ⁊ de nutrimētis aīaliū suorū: ⁊ de hortis suis decimas non ꝑsoluant: quē sum⁹ super his imitati. Quare hi qbus hoc idultū est hac occasiōe decias de alijs reb⁹ ecclesie sue nō possūt subtrahere: vel sibi aliqd vlterius vendicare. Idē.

¶ Priuilegium suꝑ decimis laboꝝ nō extēdit ad terras q̄ alijs traduntur excolende. Ca. xj.

Licet de benignitate se. apo. sit vobis idultū: vt ꝺ laborib⁹ quos ꝓprijs māib⁹[k] vł sūptib⁹ colitis nemini decimas soluere teneamini: ꝓpt ħ tamen nō est licitū vobis decias de terris vr̄is subtrahere q̄s alijs traditis[l] excolendas. Idem.

Suggestū. Cōmunis diuisio. consultatio ⁊ responsio. Secūda pars ibi. discretioni. Abbas sic. ¶ Casus. Abbas et fr̄es dolen̄. mōasterij conqsti sunt dño pa. ꝙ cū ipi habeant ꝑuilegia de nō dandis decimis monachi de vrsin̄. decimas auferre conantur ab eis. cōtra tenorē ꝑuilegiorū suorū mandat abbati ⁊ fratrib⁹ vt suꝑ decimis illis cōponāt. qr qn̄ ro. ecclia ordini illoꝝ ꝑuilegia de non dandis decimis cōcessit/ ita erāt rare abbatie illius ordinis ꝙ nulli poterat de iure scandalū suboriri. sed modo intātum sunt augmētate/ ⁊ possessiōibus ditate: ꝙ multi viri eccliastici de ipis deponūt querelā. ¶ No. ꝙ suꝑ decimis cōpositio fieri potest/ inter eccliasticas ꝑsonas. Itē si priuilegiū ex prece factū icipiat enorme detrimētū inferre reuocandū est priuilegium. Ber.

¶ Glosa se. alle. iij. iura. et duo alle. in contrarium et soluit: dans regulam et quinqꝫ casus.

e ¶ Priuilegia. Arg. ꝙ ẜm diuersitatem temporū et varietatē rerum priuilegia sunt varianda. ar. lxiij. di §. verum: ⁊. j. de consan. ⁊ affi. non debet. xij. q. j. videntes. Sed cōtra quia ꝑuilegia ꝑpetua firmitate constare debēt. xxv. q. ij. ca. j. et. ij. Solu. qđ ibi dicit verū est ⁊ gn̄ale ꝙ ꝑpetua sunt ⁊ imutabilia: sed qđ ħ dr̄ casuale est: ⁊ cā noua superueniente bene perditur priuilegiū: puta si quis abutatur ꝑuilegijs. xj. q. iij. ꝑuilegiū. ‡ ⁊. lxxiiij. di. vbi ista didicisti. Itē ꝓpter delictū ciuiū ꝑditur ꝑuilegium. xxv. q. ij. ita nos. Item per negligentiā spacij. x. annoꝝ. ff. de nūdi. l. j. Item per contrariū factum. s̄. de preben. pro illoꝝ. ⁊. s̄. de consti. cum accessissent. ⁊. j. de ꝑuile. si de terra. Item cum enorme preiudiciū alij inducit. vt hic. et. j. de verb. sig. quid per nouale. ⁊. s̄. ca. proxi. vnde ꝟ⁹. Indultum tollit cōtēpt⁹: crimē. abusus. Oppositū factū: dānū: tp̄s variatum

Priuilegiū multiplr ꝑdit.

‡ Ubi de ħ. ibi etiā not. an propter delictū canonicorum ecclia ꝑdat ꝑuilegiū. Jo an. andree.

f ¶ Querelā ꝓponunt. vbi enim priuilegiū ex post facto recidit ad iniquum compendiū principis est estimatio. ff. de reg. iur. inde neratius in fi. quia beneficia pricipalia ipsi principes solent precipitari. ff. de vul. sub. ex facto. si. lxiij. dist. §. verum.

Ex pte. Cōis diuisio. Scđa pars ibi: sane. Abbas siculus. Diuisio.

¶ Casus. Quidā monachi albi/ ⁊ nigri: occasiōe ꝑuilegiorum que super non dādis decimis sibi concessit ro. ecclia: spoliare ꝑsumebāt ecclas iurisditiōis terracon̄. archiepi. vñ ipse significauit hoc dño pa. ⁊ ipe rescribit ei dicēs. ꝙ ꝑdecessores alex. fere oibus religiosis cōcesserunt decimas de laboribus suis: sed adrian⁹ postmodū fr̄ibus cister. ordinis tēplarijs/ ⁊ hospitalarijs decimas laboꝝ quas ꝓprijs manibus/ ⁊ sūptibus excolūt/ ⁊ de nutrimētis aīaliū suoꝝ/ ⁊ de ortis ⁊ ꝺ noualib⁹ suis: q̄s ꝓprijs manib⁹ et sūptibus excolūt. et alijs cōcessit vt decimas non ꝑsoluant. ⁊ alex. super ħ imitatus est adrianum. vñ ꝑcipit ꝙ illi quibus hoc indultū est occasione decimaꝝ/ de alijs rebus eccliarū suarū: decimas subtrahere nō ꝑsumāt vł sibi aliqd vlterius vendicare. ¶ No. ꝙ ꝑuilegium nō debet ad aliud extēdi q̄ꝫ ad ea q̄ ꝯtinent in ipo. Ber

g ¶ Predecessores. scʒ paschal. ij. ⁊ Greg. xvj. q. j. ꝺcias. xij. q. j. qr tua.

¶ Glo. se. tractat tria tēpora circa decias mōachorū primitiuoꝝ: paschalis: ⁊ adriani: ⁊ vltimo. iiij. casus excipit.

h ¶ Laboꝝ suoꝝ. Hoc intellige de ꝓprijs possessionib⁹ et nō ꝺ cōductis ad firmā. s̄. eo. dilecti. Qr vero de decimis mōachorū varie loquūtur iura. iō no. ꝙ monachi in ꝑmitiua ecclesia decias dabāt ꝺ predijs ⁊ laborib⁹ suis tāqꝫ laici. arg. xvj. q. j. alia cā. † ⁊. c. gn̄aliter. ⁊. xij. q. j. duo in fi. vsqꝫ ad tempus paschalis. ij. Postea ꝟo idem paschalis et concilium magūtinū statuerūt ꝙ nec monachi nec religiosi nec aliqui cōiter viuentes decias de suis laboribus soluerēt. xvj. q. j. q̄sti. ⁊. c. decimas. Tpe ꝟo ꝓcedente adrianus papa solis cistercien̄. hospitalarijs: hierosolimitanis ⁊ tēplarijs cōcessit hoc ꝑuilegiū vt de laboribus suis quos ꝓprijs manibus excolūt decias soluere nō tenerent. Alijs ꝟo monachis ꝯcessit decias tm̄ de noualib⁹ q̄ colūt suis manibus et de hortis ⁊ nutrimētis aīaliū suoꝝ: vt ħ dr̄: ⁊ sic modo seruat. Et ita est tenendū ꝙ cistercien̄. tēplarij: hospitalarij decias de suis possessiōibus q̄s de suis laboribus excolūt soluere nō tenētur: vt ħ dr̄: ⁊ in duob⁹ ꝓxi. c. se. nisi pacto ad ħ teneant. s̄. e. ex multiplici. vł nisi ꝑochialis ecclia enormiter lederetur. s̄. e. dilecti. ⁊. c. suggestū. ⁊. j. de verb. sig. qd ꝑ nouale. vel nisi soluendo renūciauerint ꝑuilegio suo. j. de priui. accedētibus. ⁊. c. si de terra. Et hec que dicta sunt vera sunt de monachis qui populū nō regūt: sed si mōachi habēt populū bene pn̄t recipere decias ꝑsonales ⁊ ꝑdiales. xvj. q. j. moderamine. Hodie vero abbates cistercien̄. ⁊ alij qui simili gaudent ꝑuilegio de possessiōib⁹ q̄s acqsierūt post cōciliū gn̄ale: vel de cetero acqrent soluere tenentur decimas. j. eo. nuper. T.

i ¶ De noualib⁹. Quid sit nouale dr̄. j. de ꝟb. sig. quid ꝑ nouale. ⁊. j. de priuil. ca. vlt. vbi de hoc. Ber.

Licet. ¶ Casus. Religiosi quibus cōcessum est vt de laboribus suis/ q̄s ꝓprijs māib⁹/ aut sūptib⁹ excolūt: decias nō ꝑsoluāt. si positiōes suas alijs tradūt excolēdas/ decias de illˀ soluere tenēt ecclijs ꝑochialib⁹: in qb⁹ ꝑuilegiū locū nō habʒ. Ber.

k ¶ Proprijs manibus. Et sic loquitur de cistercien̄. tēplarijs/ ⁊ hospitalarijs qbus hoc ꝑuilegiū cōcessum est. ‡ s̄. e. c. pxi. Ber.

l ¶ Traditis. Ad hoc eni nō extendit priuilegiū: nec ad illas q̄s

Decie an olim ⁊ hodie sint ꝑ mōachos soluende.

† Quidā reprehendūt vt Guil. hanc cōcor. et duas se. dicentes ꝙ nō faciunt. Tu dic ꝙ bene faciūt ꝑma enī ꝓbat exponēdo vt ibi not. mun⁹. i. decimam. scđa ꝓbat monachos laicos Tertia ꝓbat laicos teneri ad decimas Joan. and.

‡ Idem tn̄ in qbuscūqꝫ alijs etiam non religiosis qb⁹ idē competeret ex speciali priuilegio licet nō corpore iuris clauso. Jo. and.

conducunt ab alijs ad firmā. ſ. eo. dilecti. Et ſic priuilegiū intelligitur de ꝓprijs poſſeſſionibus quas colunt ꝓprijs ſumptibus.

Diuiſio. Ad audientiā. Primo ponit prauam interpretatiōem quā ſcḋo reprobat ibi: mādamꝰ. Iſtud ca. emānauit ad declaratione. c. ex pte. ſ. eo. ¶ Caſus. In priuilegijs ciſter. cōtinet ꝙ de laboribꝰ q̄s ꝓprijs manibus/ aut ſūptibꝰ excolūt: decias nō pſoluāt. q̄dā malicioſe interptātes vbū illud de laboribus dicūt de laboribꝰ. i. de noualibꝰ. vbū illud ad noualia reſtringentes: puenit hoc ad noticiam dñi pa. vñ mādat quatenꝰ plati ħ decetero fieri nō pmittāt. ſi. n. pa. itellexiſſet de noualibus / vbi poſuit de laboribus poſuiſſet de noualibus. ¶ Nota ꝙ priuilegiū pricipis malicioſe nō eſt interpretandū. Item non eſt recedēdū a forma verborū. Ber.

¶ Priuilegiū ſup decimis laborū: etiā ea q̄ nō ſūt noualia cōprehendit. Capl'm. xij.

Ad audientiā nrām: et. ſ. ¶ Illud priuilegij capl'm praua quidā interpretatiōe[a] puertentes: quo ciſtercienſibꝰ indulget ne de laboribus quos proprijs manibꝰ aut ſumptibus excolūt aliquis decimas ab eis exigat: aſſerūt[b] ꝙ pro laboribꝰ noualia intelligi debent: ⁊. ſ. ¶ Mandamus q̄tenꝰ nō permittatis hoc fieri. nā ſi intelligeremꝰ[c] tñmodo de noualibꝰ. vbi ponimꝰ de laboribꝰ: de noualibꝰ poneremꝰ Idem brixieñ. epiſcopo.

¶ Decime noualiū debētur eccleſie i cuiꝰ ꝓchia ſurgūt: ſi vero nō ſūt in certa ꝓchia: debentur dyoceſano q̄ pōt ſibi retinē: vel alteri eccl'ie ꝯcedere. Ca. xiij.

Quoniā a nobis ſollicitudo tua req̄ſiuit quid de decimis noualiū tue dyoce. tibi ſit ſtatuendū. ¶ Rñdemus: vt ſi terre q̄ arabiles ſūt itra certā alicuiꝰ eccl'ie ꝓchiā[d] fuerit: decimas earū (tua pte[e] retēta) eidē[f] eccleſie facias aſſignari. ¶ Alioquin ipſas ſm diſcretionē a deo tibi datā: alij eccl'e deputare vel ad opus tuū poteris retinere. Idem Remeñ. archiepiſcopo.

¶ Decime pñt exigi. Ca. xiiij.

Parrochianos: et. ſ. ¶ Cū decie nō ab hoie ſ ab ipſo dño[g] ſint iſtitute: q̄ſi debitū[h] exigi pñt. Idē ambianeñ. epo.

a ¶ Interpretatione. Et male: q priuilegiū principis largiſſime interpretādū ē. ſ. de verb. ſigni. olim. ſ. de dona. cū dilecti. et. C. de bo. q̄ lib. cū m'lta. in fi. † ff. de ꝯſti. pn. l. vl. ⁊. ff. de re iu di. quidā ꝯſulebāt. ⁊ infamiam iuris icurrit q̄ priuilegiū pncipis ſtricte interptat. C. de leg. l. ij. ⁊ verba calūnianda nō ſunt. ff. ad exhi. l. pe.

Priuilegiū principis largiſſime interpretādū ē. † Que princeps vel auguſta donarunt filiofamilias patri nō acquiruntur etiā quo ad vſu⁊ fructū ſ q̄ſi caſtrēſe peculiū ad ip⁊ pertinet vt principis liberalitas p̄cipuum culmē habeat. Joan. and.

b ¶ Aſſerūt. Et male: q ſi vbū eſſ ābiguū latiſſima eēt iterptatio faciēda. ff. de ꝯſti. pn. bñficiū: vl' ipe idē pnceps deberet ſuū priuilegiū interptari. C. de leg. l. vl. et. ſ. de ſen. ex. iter alia. ⁊ ſ. de iudi. cū veniſſent. xj. q. iij. §. ex his. ⁊ priuilegiū aliq̄d debet cōcedere al's inutile eſſet. ſ. de priuilegijs. in his.

c ¶ Intelligeremus. Ar. ꝙ a forma verbo⁊ ſine certa ſcia nō eſt recedendū. xxxj. diſ. oino. ff. de le. iij. non alit. ⁊. xxxj. q. j. §. quō virginibꝰ. C. de cadu. tol. l. vna. §. ſi vero. et de cōſe. diſt. iiij. ſi q̄s pbr̄. et. ſ. de trāſla. iter corpalia. ⁊. C. de pecu. eiꝰ q̄ libertatē meruit. l. vna. ⁊. xxviij. q. j. ſic eni. vbū cū vbo. dicit ego dico nō dñs

Diuiſio. Quoniā. ¶ Primo ponit cōſultatio. Scḋo rñſio ibi: rñdemꝰ. in qua diſtinguit. ſcḋm mēbrū pſequit ibi: alioquin. Abb. ſi. ¶ Caſus. Epus brixieñ. queſiuit a dño pa. quid de decimis noualium ſue dyoc. ſit ſtatuendum? Rñ. pa. ꝙ ſi noualia illa ſunt intra certam parrochiam alicuius eccleſie: decimas illas faciant aſſignari illi eccl'ie. ſua parte ſibi retenta. ſi vero non ſunt intra certam parrochiam: de illis diſponat prout ſibi placuerit. ¶ Nota ꝙ decime noualium illi eccleſie dari debent in cuius parrochia ſurgunt noualia: alioquin in diſpoſitione ſunt epiſcopi. Ber.

¶ Gloſa ſequens querit et ſoluit.

d ¶ Parrochiā. Quid ſi ſint inſule? Conſiderandum eſt cui prouincie adhereant: et de illa prouincia ſunt: ⁊ ibi debent decimas/ et ibi iudicentur. ff. de iudi. inſule.

¶ Gloſa ſequens ſignat contrarium et remittit.

e ¶ Tua pte. Eadem quam de antiquis pcipis ⁊ nō maiorē: quia non debēt in his duplici iure cenſeri. xij. q. ij. quia cognouimꝰ. et. ſ. e. cum in tua. et. ſ. de cēſi. eccleſijs. hec eſt quarta. x. q. iij. vnio. Uel intellige ſm diuerſam ꝯſuetudinē locorum. ſ. de ſepul. certificari. Ar. cōtra. ſ. eo. cum cōtingat. vbi dicit ꝙ de iure cōmuni ad parrochiales eccleſias pertinet perceptio decimarum et ibi ſoluetur.

¶ Gloſa ſequens obijcit et ſoluit.

f ¶ Eidē eccl'ie. Sed nonne dabunt vbi coloni recipiūt ſpūalia. xvj. q. j. q̄ſti? Rñ. ‡ nō: q decime et tributa dant rōne p̄diorū ⁊ nō perſonaꝝ. ff. de publi. ⁊ vec. iperatores. xvj. q. j. ſi q̄s laicꝰ. ⁊. c. deci

‡ Not. ſm. R. q̄ dixit ħ cōfundi car

me. et. c. de terris. ⁊. ff. de cenſi. forma cenſualis. §. ſi vo quis.

Parrochianos. Littera per ſe patet.

g ¶ Dño. vt. xvj. q. j. reuertimini. ⁊. c. decie ſūt. ⁊. q. vij. oēs decime.

h ¶ Quaſi debitū. Iſtud q̄ſi nō eſt ſilitudinariū ſed expreſſiuū veritatis ſicut illud † q̄ſi vnigeniti a pr̄e. ⁊ ex debito req̄runt. ſ. e. tua nob. et. c. q̄uē. ⁊. xvj. q. j. decie. ⁊. c. ſtatuimꝰ. ⁊. xiij. q. ij. qui oblatiōes.

dinalē et ſequaces. et ca. queſti. loquit q̄n predia ſūt in ipſa ꝓchia vel loquitur de pſonalibus. Jo. ā.

† Id eſt vel pro tanto dicit q̄ſi ſm Ho. q licet eccl'ia cum parrochianis nō contraxerit ab eis petit vt ſic ſint ex q̄ſi contractu obligati. ad hoc inſti. de obli. q̄ ex q̄ſi contra. ⁊ ſic pōt legi ſilitudinarie nec per hoc excludet veritatē debiti. Joā. an.

¶ Decima laico iure hereditario concedi non poteſt. Cap. xv.

Ad hec donationē decie quam abbas ſancti. ſ. de monſtrali cuidā laico cōceſſit p ſucceſſionē tenendā. ¶ (Qm̄ ſanctuarium[i] dei iure hereditario poſſideri nō d⁊) viribꝰ carere decernas. Et laicū (niſi decimam ipam ipſi eccleſie libere reſignauerit[k]) viculo excōicatiōis aſtrigas. Idem marcilieñ. epo.

¶ Iudei cogunt p̄diales decimas ſoluere aut p̄dia dimittere

De tris q̄s iudei (C. xvj. colūt tue prudētie rñdemus: vt eos ad decimas pſoluēdas[l] vel poſſeſſiōes penitꝰ renūciādas cū oi diſtrictiōe compellas[m] ne forte occaſiōe illa eccl'ie valeant ſuo iure fraudari. Idē.

¶ Decime vel oblatiōes eccl'ie laicis ꝯcedi nō pñt: ⁊ platꝰ ꝯtra faciens eſt puniendus. Ca. xvij.

Quāuis ſit graue nimis et diuini dignū aiaduerſiōe iudicij habeat: ꝙ laici q̄dā qḋ ſacerdotū eſt i eccl'iaſticiſ rebꝰ vſurpāt: maiorē tñ incurrūt formidiné ꝙ fomitē ſui erroris dicunt i ipſo clero aliquotiēs iuenire: dū q̄dā platorū eccl'ie decimas ⁊ eccl'ias diſponē[n] eis idulgent: ⁊ eos i deuia mortiſ ipellūt q̄ p̄dicatiōe eo⁊ ad viā vite fuerant reuocādi: et. ſ. ¶ Statuimꝰ: vt ſi q̄s alicui laico in ſcl'o remanēti eccl'iā: decimā: oblationē q⁊ conceſſerit[o]: a ſtatu ſuo ſicut ar

Ad hec. Prio recitat factū; qḋ ſcḋo reuocari mandat ibi: qm̄. Ab. ſicu. ¶ Caſus. Quidā abbas fecit donationē de quadā decima/ cuidā laico et heredibꝰ eiꝰ. q̄rit an talis donatio teneat. Rñ. pa. q ſāctuariū dei hereditario iure poſſideri non debet. mādat epo dyoc. quatenꝰ donationē iuribꝰ carere decernat. ⁊ niſi laicꝰ ille decimā ipa⁊ ipi eccl'ie libere reſignauerit: ipſum excōmunicet. ¶ Nota ꝙ i ſpūalibꝰ ſucceſſio locum habere non debet. Ber.

i ¶ Sanctuariū. viij. q. j. apoſtolica. ⁊. ſ. de iure pa. conſuluit. Ber.

k ¶ Reſignauerit. Et ita laicꝰ decimas poſſidere non pōt. xvj. q. vij. ca. j. ⁊. ſ. de pſcrip. cām q̄. et ſic in feudū dari nō pñt de nouo. De hoc dicetur. ſ. e. quis. ⁊ ideo ſi nō reſtituat debet excōmunicari.

De terris. ¶ Caſus. Querebatur vtrū iudei ꝯpellēdi ſint ad decimas perſoluendas? Rñ. pa. ꝙ cōpellēdi ſunt ad decimas perſoluēdas/ vel poſſeſſiones penitꝰ dimittēdas: ne hac occaſiōe iure ſuo eccleſie valeant defraudari. Ber.

l ¶ Perſoluēdas. Is eni ad quem ſpectat fructuum pceptio fructuū onera ſubire ꝯpellit. ff. de vſufru. ſi pēdētes. §. pc. ⁊. l. hactenus. ⁊. ff. de pac. inter debitorē. et. ff. de cēſi. formā. §. ſi vero q̄s. ⁊ ita rōne predio⁊ ſoluere debēt decimas ⁊ nō rōne pſonaꝝ: q non ſunt de corpore eccl'ie: vnde pſonales decimas nō pſoluunt.

m ¶ Compellas. Prout tradit. ſ. de vſur. poſt miſerabilē. ⁊. c. q̄rto

Diuiſio. Quāuis. Primo ponit factū reprehēſibile. Scḋo penā. ibi. ſtatuimus Ab. ſicu. ¶ Caſus. Quidā laici vſurpabēt ſibi in rebꝰ eccl'iaſticis qḋ ad ſacerdotes noſcit ptinere. qḋ quidē graue nimis eſt et dignū pena diuini iudicij/ ⁊ maiorē etiā incurrunt formidinē/ ꝙ ipſi fomitē ſui erroris in clero inueniūt: ex eo ꝙ q̄dā prelati cōcedūt decimas eccl'iaſticas laicis diſponēdas. vnde impellunt eos in promptū periculū: cū potiꝰ eos ad viā vite debeāt perducere. et ideo ſtatuit pa. vt ſi quis prelatꝰ alicui renuncianti in ſeculo cōceſſerit/ decimam/ vl' eccl'iam/ vel oblationem: a ſtatu ſuo remoueat. ſicut arbor que eſt inutilis donec emēdet et ſatiſfaciat. ¶ Nota ꝙ laico nulla ſpūalis adminiſtratio cōcedi debet. B.

n ¶ Diſponere. Qḋ oino eis nō l⁊: q de rebꝰ eccl'iaſticiſ nulla eſt laicis attributa ptās: xcvj. di. bñ q̄dē. xvj. q. vij. laicis. ⁊. ſ. de ꝯſti. eccl'ia. ⁊. ſ. de re. ec. nō alie. cū laiciſ. ⁊. lxxxix. diſ. qm̄ i q̄buſdā. ⁊. c. iudicatū. et tales laici excōicandi ſunt ‡ xvj. q. vlti. nullꝰ laicorum.

¶ Glo. ſe. q̄rit et ſoluit quattuor rōnes inducēs ⁊ vnū ſimile. demū ſolutionem declarat. ⁊ antique permiſſionis cauſam reddit.

o ¶ Conceſſerit. Laici enim decimas ſine peccato non poſſunt retinere. j. q. iij. peruenit. et. ſ. eo. prohibemus. Sed nunquid poſſunt dari laicis in feudū? Dicendū eſt ꝙ nō: q decie ſunt cibꝰ in domo dñi. xvj. q. j. reuertimini. ⁊. q. vij. decimas. debent eis dari a quibꝰ ſpiritualia recipiunt. xiij. q. j. §. his ita. ⁊ p̄terea feudū trāſit ad heredes ſed decime nō. ſ. eo. ad hoc. ⁊ ita laicis cōcedi nō pñt in feu

‡ Licet ſoluant eſtimationē eiꝰ qḋ perceptura erat eccleſia a catholico parrochiano quod dic vt. ſ. de vſur. quātoin ſi. Joan. and.

dū: qꝛ eas possidere nō possunt. s. de pscrip. cām q. r. xvj. q. vij. c. s. r. j. q. iij. §. pōt. i ℣. itē decie deo mādāte r c. r h iō: qꝛ daꝛ ītuitu diuini obsequij. xiij. q. j. §. is ita. r. xvj. q. j. qsti. r. s. e. nouū. r. s. e. tus nobis. vn̄ in laicū cadere nō pñt: sicut nec ius eligēdi: s. de ele. sacrosancta. r. c. massana. Fruct⁹ vero decia℞ bñ possēt ꝓcedi laico ex cā ad tps vite sue ꝫ non in feudū. s. de loca. c. ij. qꝛ etiā possēt vēdi ad tps. ff. ne pla. vices suas. ca. vi. Sꝫ ius ꝑcipiendi qꝺ est mere spūale non pōt eis in feudū dari vel ēt ad tps rōnibus pmissis ꝓcedi. Et ēsi'e cū dicimus vitulū fructū vacce demōstram⁹: non ius ꝫ corp⁹. ff. d euic. vacce. r sic hodie decime i feudū dari nō possūt sicut nec alia feuda. s. de feu. ca. j. Et ea fuit cā quare olim ātiq̄s tpib⁹ dabantur in feudū laic r etiā alia feuda. vt vꝫ defēdērent ecclias ab hereticꝭ r ab alijs oppressorib⁹: postea ℣o cū cā cessauit nō fuerūt concesse. imo exp̄sse fuit phibitū: qꝛ si ne pctō laici nō possunt eas retinere. s. de his q̄ fi. a pla. sine cōsen. ca. cū aplica. r. s. e. phibem⁹. Et decimas ab ātiquo ꝓcessas adhuc possidēt laici r eoꝵ successores. tñ si aliqua noualia consurgūt i decimatiōe nō accrescūt eis. s. c. tua nobis. ꝓpter ratione q̄ ibi redditur in fi. Ber.

Decime q̄re olim fuerūt laicis in feudū ꝓcesse.

a ℭ Succidatur. i. suspēdaꝛ vt innuit lr̄a sequēs donec r c. vl' succidaꝛ. i. excōicet vel suspēdaꝛ vel deponaꝛ et hec expositio ꝓbatur. xxiij. q. iiij. ipa pietas † sed primum verius videtur.

† Intelligo in excōicatione si intēdit laico ius spūale cōferre. hm̄ Lau. Jo. a.

boꝝ q̄ īutiliter frā occupat succi-a datur[a]: r donec emendet dolore sue iaceat ruine ꝓstratus. Idē.

ℭ Statur cōsuetudini an colonus soluat decimā ecclie in cui⁹ ꝓchia sita sūt predia: an ecclie vbi audit diuia r percipit ecclesiastica sacramenta. Ca. xviij

Cum sint hoīes i ꝓchia vni⁹ ecclesie (sicut asserꝭ) q̄ t̄ras i alia parrochia excolunt t. di. nos ꝯsuluit: cui ecclie de terris illis decias soluere debeant: b r. s. ¶ Sane nō est[b] nob̄ facile super h certū dare respōsū: cū auctoritates sctōꝵ patrū etiā sint c diuerse[c]. Et iō in hmōi dubitati d one ad cōsuetudinē[d] duxim⁹ recurrendū r attendendū: ēt si ille ecclesie in vno sint: vel i diuersis e epatibus ꝯstitute. Qꝛ difficile[e] nimis videꝛ vt vna ecclesia i epatu alteri⁹ recipiat decimas: cum ex hoc epatuū fines ꝯfūdi nō imerito viderētur. Ex pci. laca.

ℭ Nō pōt laic⁹ trāsferre decimā in aliū laicū: etiam si cū titulo illam possideat. h. d. cū glo. c. xix.

Prohibem⁹ ne laici decimas cū animarū suarum f piculo[f] detinētes i alios laicos[g] g possit aliquo mō trāsferre. ¶ Si q̄s ℣o recepit r ecclesie nō reddi h derit: xp̄iana sepultura[h] pꝰuetur. Luci⁹. iij. strigoniē. archiepo.

ℭ Decima ꝑsonalis debetur ecclesie vbi q̄s ꝑcipit sacramēta: licet alibi lucrū ꝯtigerit. In ꝑdia li ℣o stāꝛ ꝯsuetudini si i aliena ꝑrochia colon⁹ ꝑdiū coluit. C. xx.

Ad aplice sedis regimē: r. s. ¶ Intelleximꝰ ꝙ queda cōsuetudo in vngaria ioleuit vt multitudo populi plerūq̄ de i ꝓchia vni⁹ epi i dyocesi alti⁹ transferaꝛ[i] in q̄ licet ꝑ multa tpa morā traxerit: vterq̄ tamē epoꝵ tam is cui⁹ ꝓchiā reliq̄runt: q̄ is cui⁹ ꝓchiani sūt facti deciatione reqrit. Ideoq̄. t. nos duxit fraternitas cōsulēdos: cui poti⁹ decime sint reddēde. ¶ Noueris igiꝛ ꝙ equū est vt illi ecclesie de k cime ꝑsonales[k] reddanꝛ ab eis i q̄ ecclesiastica percipiunt sacra. Sup decimis vero † messiū vel fructuū arboꝵ si coluerit i alia parrochia q̄ in ea in qua hītant (q̄m a diuersis diuersa consuetu l do[l] tenetur) tu eligas i hoc casu

Cum sint. Primo ponitur consultatio. Scdo rn̄sio ibi: sane. Abbas sic. ℭ Casus. Aliq̄n contingit ꝙ morantes in vna ꝓchia excolunt terras in alia. q̄ritur cui ecclesie decime sint reddende. Rn̄. pa. ꝙ sup hoc nō est facile dare rn̄sū. cū auctoritates sctoꝵ patrū sint in hoc diuerse. vn̄ in talibus decurrēdū est ad cōsuetudinē r videndū vtrū ille ecclesie in vno sint epatu vel diuersis epatibus cōstitute. qꝛ graue r difficile foret si vna ecclia i alio epatu recipet decimas / cū ex h fines epatuum viderenꝛ confūdi. ¶ No. ꝙ in decimis cōsideraꝛ ꝯsuetudo. Itē decime in ꝓchia alterius prescribi non possunt: vt colligitur hic. ne fines episcopatuum vel parrochiarum confundantur. Ber.

b ℭ Nō est nobis facile. Qꝛ qꝺ a sanctis patribus nō ē diffinitū nec nos diffinire debemus. ij. q. v. consuluisti. r qꝺ apl's non diffiniuit / nec nos diffinire debemus. xxxj. q. j. ꝙ si dormierit.
¶ Glo. seq. reci. per. q. qualis erat ista diuersitas.

c ℭ Diuerse. Nō tñ aduerse sic. s. de his q̄ fi. a pla. sine ꝯsensu. c. cū aplica. Quidā eni ibi dicūt dādas eē decias vbi recipiūtur ecclesiastica sacra. s. e. nouū gen⁹. r. xvj. q. j. qsti. Alij dicūt ꝙ ibi debent dari vbi ꝑdia sita sūt. s. e. q̄m. r. s. de ꝓ. c. vl. r. xvj. q. j. si q̄s laicus. Sꝫ facile est soluere ‡ hāc diuersitatē: ibi debēt dari ꝑsonales decime vbi q̄s recipit ecclīastica sacra: r si hꝫ ꝑdia i alia ꝓchia ibi dꝫ dare decias illoꝵ prediorū. vt. s. ti. ꝓxi. ca. vl. et. s. e. ad aplice. Si habet ꝑdia in eadē ꝓchia vbi audit diuina: ibi debꝫ dare decimas ꝑdiales et ꝑsonales: r sic diuersitas illa potest intelligi. Et hoc est veꝵ nisi consuetudo ꝑscripta sit ꝯtra. vt hic dicit. Ber.

‡ Ita dixerūt oīs antiqui et moderni q̄ iudicio meo non viderūt dubiū decre. quod soluere nō ē facile et hm̄ eos frustra papa sic pōderauit h dubiū. loquiꝛ autē decre. de colono ꝑtiario q̄ pro cultura certam partē fructuū recepit: puta

d ℭ Ad consuetudinem. No. ꝙ in decimi s persoluendis ꝯsuetudo attendiꝛ: sic. s. e. ad apostolice. r. c. in aliquibus. in fi. Et intelligo ꝙ illa ꝯsuetudo sit ꝑscripta per quā iuri cōi ꝑiudicatur que est optima legum interpres: al's non credo locum habere consuetudinem. vt. s. de consue. cum dilectus.
¶ Glo. seq. ponit. ij. lectu.

e ℭ Difficile. Nō tñ impossibile: qꝛ quod vix fit: tñ fit. s. ff. de iudi. vix certis. quia si decime ille sint intra limites alterius epatus non adherētes limiti bñ pñt tunc ꝑscribi: dūmō habuerint titulū ex quo cām habeant ꝑscribēdi. s. e. dudū. s. de ꝑscꝑ. ad aures. q̄ sic intelligiꝛ. Si vis intelligere difficile. i. īpossibile: q̄si nō possit ꝑcipere decias in alieno epatu: tūc intellige de decimis in limite posi ti / r limiti adherētib⁹: qꝛ ille ꝑscribi nō pñt: qꝛ sic ꝑ ꝑns r limes ꝑscribi posset qꝺ fieri nō pōt ne fines epatuū confundanꝛ vt h dic. r xvj. q. iij. q̄cūq̄. r. c. lꝫ in reḡlis. r. c. iter memoratos: r idē est in ꝓchijs limitatꝭ. s. d ꝓchi. sup eo. r sic intellige. qꝺ h dic. Ber.

Prohibemus. ℭ Primo pōit ꝓhibitio. Scdo pena ibi: si q̄s. Ab. sicu. ℭ Casus. Qꝛ laici sine piculo aīaꝵ decias detinere nō pñt. ꝓhibet laka. pci. ꝙ ipi i alios laicos decias ipsas trāsferre nō ꝓsumāt aliq̄ mō. r si q̄s eas recepit / r nō restituerit ecclesie ad quā pertinent christiana careat sepultura. ¶ No. ꝙ laici / sine piculo aīe decias retinere nō possunt. Ber.

dimidiam, de hac sua parte cui ecclesie solue re debeat decimā forte dubiū est. nam hec ꝑs videꝛ sibi ꝑuenire ex opera cultu re et sic deci mabiꝛ vt ꝑsonalis: ecōtra si ex predio ꝓuenit. Joan. and.

f ℭ Periculo r c. xvj. q. j. c. vlt. r. s. de his q̄ fi. a pla. sine ꝯsēsu. c. cū apostolica.
¶ Glo. se. ꝓrogat. q̄rit et soluit distinguendo.

g ℭ Laicos. Nec etiam in clicos sine aucte epi: xvj. q. j. c. vl. r. s. de his q̄ fi. a pla. cū aplica. r. s. de iurepa. null⁹. Sꝫ nūq̄d de cōsensu epi pñt trāsferri i alios laicos si laici isti habēt dcias i feudū ab antiquo? Satꝭ videtur ꝙ illas possūt dare i alios laicos de consensu epi in feudū sicut ipi habēt: nec dicit epus tūc illas dare in feudū. sic. s. d feu. c. ij. ꝫ si alias de facto possidēt: illas nec laico / nec clico pñt trāsferre etiā de cōsēsu epi: vt dic ꝑdicta decr. cū aplica i fi. Ber.

† al. decimas ℣o.

h ℭ Sepultura. Sic ergo q̄ decias q̄s iiuste possidet detinet r nō restituit ecclesie ad quā spectant: christiana sepultura priuari debet sicut in vsuris. † s. de vsur. quia in omnibus. Ber.

† Et in alijs casibus qui not. r quos dixi. s. de sepul. ex pte. Joan. and.

Ad apostolice. ℭ Decime ꝑsonales debētur ecclie ꝓchiali: ꝑdiales ꝑdiali: nisi aliud habeat cōsuetudo. Sic cōiter sūmāt doctores: ꝫ hec sūmatio nō ꝯgruit tex. i ℣si. sup q̄ ponit casū. ca. cū sint hoīes. s. eo. Cōmunis diuisio. Scōa ꝑs ibi: nouerꝭ. Ab. sicul⁹. ℭ Casus. Cōsuetudo quedā inoleuit i vngaria: vt plerūq̄ populi de parrochia vnius epi transferenꝛ in ꝓchia alteri⁹ epi / r tñ vterq̄ epꝰ decimā ab eis reqrit. q̄situ fuit cui epo poti⁹ decie sint reddēde? Rn̄. pa. ꝙ decie ꝑsonales illi ecclie sūt reddēde in q̄ populi ecclesiastica ꝑceperunt sacramēta. decime vero prediorum vel fructuū arboꝵ: si coluerint in alia ꝓchia q̄ in ea in qua habitant: quia in casu isto de diuersis diuersa cōsuetudo seruaꝛ: archiepꝰ iste id eligat in hoc casu et obseruet qꝺ per legitimā et prescriptam consuetudinē nouerit obseruatū. ¶ No. ꝙ de iure decime ꝑsonales dande sunt vbi quis audit diuina: prediales vbi sita sunt predia: nisi consuetudo prescripta repugnet. Ber.

i ℭ Transferatur. xiij. q. j. per totum. r. s. de parrochijs. c. vlti.
¶ Glo. seq. premittit tria circa decimas personales. secūdo querit de animalibus et soluit. Iterum querit et soluit. per quam solutionem duas alias expedit questiones.

k ℭ Personales. Hic ergo patet ꝙ decime personales semper dāde sunt vbi quis percipit ecclesiastica sacramenta. sic. s. de parrochi. ca. vlti. Et dicuntur personales decime que potius contēplatione persone soluuntur: vtputa de negociatiōe: artificio: r de militia. xvj. q. j. decime. et. s. e. non est. et. c. pastoralis. de quibus expense ante solutionem decimarū deducende sunt: vt in. c. pastoraꝛ. Sꝫ decime aīaliū an iter personales an iter prediales sint queritur: r potest dici ꝙ inter prediales. vbi ergo pascuntur continue ibi decime solui debent. arg. s. eo. commissum. et. ff. de serui. rusti. prediorum. pecoris pascendi. C. de verb. significa. l. ij. ‡ Sed quid si per medietatem anni in territorio vnius ecclesie et ꝑ aliā medietatem in territorio alterius ecclie pascuntur? Equū est vt diuidātur. ar. s. de testi. relatum. in fi. r. j. q. ij. c. vlti. r. xij. q. ij. vulterane. eodē modo si continue iacceant hic. r continue pascentur ibi. ar. ff. ad municip. assumptio. idem esset si aliqui iaccrēt in vna ꝓchia r larē haberent in alia debent diuidere decimas ꝑsonales et oblationes.

‡ Legato fundo sicut instruct⁹ ē pecora que stercorandi vel pascēdi cā ibi sūt vt fundus fiat instructior cedūt legato sicut fundo. Jo. an.

l ℭ Cōsuetudo. Jus tñ commune in prōptu est ꝙ illi ecclie debēt

dari in cui⁹ territorio sunt predia. vt. s̄. de prochi. c. vlt. & s̄. eo. q̄m. tamē stat ɔsuetudini loci si est ɔscripta: vt dixi. s̄. eo. cū sint hoīes. Nam et mulier ibi subit munera primonialia vbi hʒ primoniū si ue pdia: psonalia vero vbi habet domiciliū. C. de mulie. in quo lo co munera sexui cōgruentia et honores agnoscant. l. j. lib. x. Lau.

Mulier vbi subit munera.

pena debet comitari. C. de decu. ne quis. li. x. & illud euāgelij. Faci te vobis amicos de mamona iniquitatis. vt. xiiij. q. v. qui habetis. & §. se. Quidā dicunt ꝙ de nullo illicite acquisito pōt fieri elemosy na: vel etiā decima solui. Et sic nec meretrix: nec aleator. symonia cus: nec hystrio pōt facere elemosynā vel decimā dare de tali lu

tū sibi nō re ptat. pmis sum tū ipsa petere non potest cum turpis fuerit pmissio nis cā. ff. de verb. obli. generaliter. Joan. and.

Diuisio.

Ex parte. ¶ Pri ma pars ponit q̄ relam. Scd̄a dat iudicē ibi mandam⁹. Ab. sicu. ¶ Casus. Quidā agri cultores in codē agro/ simul in anno vl̄ diuer so tpe seminant diuersa semina. nec decimas p soluūt: nisi de vno semi ne. mādat pa. ꝙ de oib⁹ fructibus prediorum: si ne aliqua diminutione decimas persoluāt. B.

a ¶ Unius. Et male q̄ quā rōne soluūt de vno semine & de alio soluere tenētur. siue eodem tpe siue diuerso eiusdē an ni: q̄ vna & eadē res di uerso iure cēseri nō de bet. xij. q. ij. cognouim⁹ et. j. e. cū in tua. et de cō se. distin. ij. cōperimus.

b ¶ De oībus pdiox: Et etiā arbox. s̄. e. pxi. & de feno & de lana. s̄. e. peruenit. j. eo. c. proxi.

c ¶ Diminutiōe. i. nul lis expēsis deductis. s̄. eo. cum homies. & j. e. c. pxi. & j. e. c. tua nos. B.

Diuisio.

Non est. ¶ Pri mo ponitur exor diū. Secundo narratio ibi: reuera: Tertio con clusio ibi: volum⁹. Ab. si. ¶ Casus. Quidam ante solutionē decima rū deducebāt expēsas. Rñ. pa. ꝙ sancti patres statuerūt: ꝙ de omnibus bonis q̄ fidelis hō acq rit decimas soluere de bet: ad qd̄ etiā cōpellē dus est. vñ pcipit q̄ten⁹ anteq̄ deducat expen

quod p cōsuetudinē diu obten tam ibidem noueris obseruatū.

Clemens tertius.

¶ De omni fructu predij soluē de sunt decime. Capitulū. xxi.

Ex pte canonicorū ecclesie tue nobis est q̄rela pposi ta: ꝙ quidā agricultores cum si mul vl̄ diuersis tpib⁹ anni i eo dem horto vl̄ agro diuersa semi a na sparserit: nō nisi de vni⁹ᵃ illo rum seminū fructib⁹ decias illi persoluūt: & j. ¶ Mādam⁹ qua tenus si noueris rē taliter se ha bere agricultores illos vt de oī b bus ᵇ prediorum fructibus deci c mas absq̄ diminutioneᶜ persol uant eccle. cen. compellas.

Celestinus tertius.

¶ Decime pdiales soluēde sūt expensis nō deductis. Ca. xxij.

Non est i potestate homi num cum plantant arbo res vel aliqua semina terre man dant: et j. ¶ Reuera sicut sancti patres i suis tradiderūt scriptu ris: de vino: grano: fructib⁹ ar borū: pecorib⁹: hortis: negocia tione: de ipsa etiā militia: de ve d natiōe: & de oib⁹ᵈ bonis decime sunt mistris ecclie tribuēde: ita vt q̄ de his eas soluere neglexe rint ecclesiastica districtione de e beant pcelliᵉ: et j. ¶ Volum⁹ er go et districte pcipim⁹. quaten⁹

f anteq̄ᶠ vllas deducatis de bo nis pdictis expensas: decimas ecclesijs ad quas pertinēt cum integritate debita persoluatis.

¶ De redditibus mo lendini ad ventum soluēde sunt decime. Capitulum. xxiij.

Idē.

Ex transmissa querela re ctoris ecclesie de. N. intel leximus: et j. ¶ Quia fidelis ho g mo de omnibus que licite ᵍ po test acquirere decimas erogare tenetur. ¶ Mandamus quate nus. h. militem ad solutionē de cimarum de his que de molēdi h noᵇ ad ventum pueniūt: sine di minutione aliqua compellatis.

Innocentius. iij. pistorieñ. epo

¶ Locator vel cōductor posses sionū tenent ad decimas: nisi se imunes ostendant. Ca. xxiiij.

A Nobis tua fraternitas requisiuit: et j. ¶ Cū igi i tur quilibetⁱ decimas soluere te neatur nisi a prestatiōe ipsarum k specialiter sit exēptus ᵏ. ¶ Fra ternitati. t. t. rñde. ꝙ a dantib⁹ et l recipiētib⁹ˡ possessiōes ad firmā de fructib⁹ quos pcipiunt decie sunt soluēde. ¶ Nisi ab eis osten m datᵐ q̄re ab hmōi sint imunes.

Idem vercelleñ. epo.

¶ Imperialis cōcessio sub qua cūq̄ forma a solutione decima rum eximere nō potest. Ca. xxv.

cro pter priora iura. arg. ex hac littera. Alij dicūt (qd̄ veri⁹ credo) ꝙ de illicite acquisitis potest fieri elemosyna & dari decia si de illis nō cōpetat repetitio & dñi um transferat: et sic me retrix. hystrio/ symonia cus. et qui de mamona iniquitatis viuūt. id est per sollicitudinē tēpo ralem aliq̄ acquirūt: de cimam dare & elemosy nā † facere possūt: et de eo qd̄ extorquetur rōne officij. xiiij. q. v. nō sane. quia in his dñiū trans fertur et nō cōpetit re petitio: sacerdos tū non debet recipere decimā a meretrice ne videat ei ipunitatē prestare: si cut q̄nq̄ oblationes ali quorū respuunt ratiōe criminis. xc. dist. oblatio nes. xvij. q. iiij. miror. Als si dñiū nō transfert aut si transfert et cōpe tat repetitio nō pōt ide fieri elemosyna vel da ri decima: cū nō sit illi⁹ quia aliena non pōt ali quis cōcedere pter dñi volūtatē. j. eo. tua nobis. vt in vsuris et in symo nia. s̄. de iureiu. debitō res. et. j. de symo. de hoc et. c. veniens. in furto et rapina. Decie autē que dant ratiōe pdiox iuste accipiunt ab ecclia. & a quocūq̄ etiā iuasore ex quo nō dant rōne psōe: ecclia enim suū recipit.

† Quō in excōicato distinguit inter elemo synā eius et oblationem dicam. j. de sen. excom. cum volūta te super x. elemosynas Joan. and.

b ¶ De molendino. s̄. c. pueniit. & j. e. pastoral.

† Grego. ad reginā fran corū. Crede mihi. qd̄ cū pctō cōgre gat cū dan no perditur Quidius si netitulo. Non habet euēt⁹ sordi da preda bo nos. Clau dianus Quas ma le collegit fallacis de xtra parens tis: has pe nis nati de xtra refun dit opes. vi de q̄ō dicā. de censi. p curationes. in glo. vlti. Joan. and. † Ubi etiā not. an de moliri de beat ecclia constructa de pecunia symoniaca. et quid tūc de iure pa. & an de fructi bus rei em pte de pecu nia symōia ca elemosy na fieri pos sit. Jo. and. † Et vt ibi not. lʒ solu

sas de bonis predictis: persoluant ecclesijs quibus debentur/ cū debita itegritate. ¶ Nota ꝙ decime tam psonales q̄ prediales de omnibus bonis solui debent integraliter. Ber.

d ¶ De oib⁹. Sic. xvj. q. j. decie. & q. vij. q̄cūq̄. et. c. oēs decie. B.

e ¶ Percelli. Et pōt etiā ecclīastica sepultura priuari qui deci mas nō restituit. s̄. e. phibem⁹. et qui decimā nō soluit ad decimā partē (vt dicit Augu.) reuocari meret. † xvj. q. j. decime & in fame et in penuria maledictus erit. vt ea. causa. q. j. reuertimini.

f ¶ Anteq̄ &c. Hoc verū est in predialibus decimis. vt. s̄. c. pro xi. et. j. e. ca. tua nos. secus in personalibus. j. eo. pastoralis.

Ex transmissa. ¶ Prio ponit decisam q̄relā. Scd̄o dat iu dicem ibi: q. vbi pmittit gñalem rōnē ex qua infert pclusio nē ibi: mandam⁹. Casus de se patet. Et potuit esse rō dubitādi in isto tex. q̄ venti nō nascūtur in loco: nec vident moueri ex dei bñ ficio iō videbat ꝙ decima ex tali molēdino ad vētū nō esset soluē da. Sʒ ɔ̄triū decidit: q̄ & mare & vēti obediūt deo. math. viij. c. Itē quia tra i qua ē tale molēdinū subiacet oneri decimax. Vñ sicut ecclīa ex tali terra peiperet fruct⁹ si coleret: ita debet cōsequi de redditibus edificij ibi cōstructi per hoc. c. cōmissum. s̄. e. Ab. sicu. ¶ Glo. se. reci. p. q. an de illicite acq̄sitis soluenda sit decima. arg. ꝙ nō: a cōtrario hui⁹ lr̄e. alle. etiā cañ. tres auctes & vnā. l. ad ɔ̄triū. al le. tres. ll. & vnā auctoritatē. ponit opi. Demū soluit distinguendo.

g ¶ Licite. Ergo videt ꝙ de illicite acquisitis nō teneant deci mam soluere. ar. j. q. j. nō est putanda: vbi de hoc. ‡ et sic meretrix de meretricio suo decimā soluere nō debet iuxta illō: nō accipias mercedē prostibuli. et Esa. Nō accipias mercedē meretricis nec precium sanguis. et illud. Honorabis dñm de tuo tuo de tuis iustis laboribus. vt in. c. non est putanda. et illicite acquisita non sunt in bonis nostris. ff. pro so. cū duobus. §. vlt. Ar. cōtra ꝙ meretrix de bet decimā soluere: q̄ non turpiter accipit. ff. de cōdi. ob tur. cām. idem et si. §. quotiēs † preterea delictū nō prestat imunitatē. ff. de interdic. et rele. relegatorū. §. vlt. Criminosum. n. nō dignitas sed

A Nobis. Primo ponit decisum exordiū. Scd̄o rō gñal ibi: cū igit. Tertio solutio ibi: fraternitati. Quarto exceptio ibi: nisi. Ab. si. ¶ Casus. Nobis aliquis locat aliquādo possessiones suas ad firmam: locator de parte sua decimas nō soluebat. querit quid iuris? Rñ. pa. ꝙ cū quilibet decimas soluere teneant/ et dā tes et recipientes possessiones ad firmam decimas soluere tenent nisi ostendere possint quare ab huiusmodi sint immunes. Ber.

Diuisio.

i ¶ Quilibet. Laicus idistincte nulla tpis prescriptiōe obstan te. s̄. de prescrip. cām que. clerici vero sᵐ quod dicit. s̄. e. nouum. ¶ Glosa sequens obijcit et dupliciter soluit.

k ¶ Exemptus. Cum eñ decime sint tributa egentium aiarum & eas in signū vniuersalis dñij sibi retinuerit. xvj. q. j. decime. et. j. e. tua nobis. et que debent diuina cōstitutiōe. j. e. tua. quomodo pōt papa cōcedere priuilegiū de nō dandis decimis contra preceptū diuine legis cōtra quā dispensare nō potest. Immo vsq̄ ad aiam et sanguinem debet defendere. xxv. q. j. sunt quidē. et. v. di. in prin. et. viij. di. que cōtra mores. Dic ꝙ nō dat alicui priuilegiū de nō dandis decimis: sed cōcedit ei administratiōnē decimax vt inde suscipiat sustentatiōnē et residuū conuertat in vsus pauperū. tali modo cōcedit monachis: sic posset etiā laicis cōcedere. Vl̄ dic ꝙ contra ius naturale dispēsare pōt remittendo decimas alicui spe cialiter: nō tñ cōstitutionē posset facere q̄ oīno tolleret illud prece ptum: q̄ ius naturale imutabile pmanet. v. di. in prin. verū est insi mul: sed nō in diuiduis. i. nō potest oīno tolli. sed pōt in quibusdā remitti. sicut illud ius naturale ꝙ oēs homines ab initio sint libe ri. in autē. qui. mo. na. effi. le. §. si quis vero. ver. postea vero. col. vj. immutatū est in quibusdā sed nō in oibus: hoc eñi fuit impossibi le ꝙ omnes essent serui propter naturam correlatiuorum.

Decie an possint p papam re mitti.

Jus natu rale in qui busdā pōt tolli p pa pam.

l ¶ Recipientibus. Sic. j. e. tua nobis.

m ¶ Ostendat. Puta priuilegiū exēptiōis a pstatiōe decimarū: vel nisi hēt decimas illas in feudū ab antiq̄: tunc dñs illas reti net sibi licet hodie nō possint dari in feudum: ‡ vt dixi. s̄. c. quis.

‡ Sci nisi super hoc fa cta esset cō positio q̄ p scripta esset sm̄ Ho. qui remittit. de transac. c. ij. s̄. eo. cū ho mies. Joā. andree.

a Tua. x. j. Porro cũ laicis nulla sit de spũalib[a] ꝯcedendi vel disponendi facultas: imperialis cõcessio ꝗtũcũꝗ ge-
b neraliter[b] fiat: neminem potest a solutione decimarum eximere q̃
c diuina[c] constitutione debentur.

Decie noualiũ nõ ptinent ad laicũ q̃ decias hʒ in feudũ. h. d.

Nec occasiõe deciatiõis ãtiq̃ (lʒ in feudũ decie sint ꝯcesse) sũt decie noualiũ vsurpãde: cũ ĩ tali-
d b[9] nõ sit extẽdẽda[d] licẽtia: sʒ potius restringẽda. Idem eidem.

Sine deductiõe seminis ⁊ sũptuũ debẽt dñs ⁊ colon[9] decimã soluẽ: ⁊ nõ cui voluerit eccl'ie vel paupib[9] sed eccl'ie cui debẽt: nec ab hoc excusant̃ ꝓpt̃ maliciam clericorũ. Capm. xxvj.

Tua nobis. f. intimauit: ꝙ q̃dã laici decias eccl'ie a clericis tuis peruersis machinatiõib[9] subtrahere moliũtur. Quidã enĩ ex eis semẽ ⁊ sũptus q̃ fiũt in agricultura dicũt p̃mitus deducẽdos: et de residuo impendẽdã decimã asseuerãt. Alij vero de portiõe fructuũ quã a colõis accipiũt ptẽ decie separãtes eã capellis suis aut alijs clericis/aut etiã paupib[9] cõferũt: vel in vsus alios ꝓ sua volũtate conuertũt. Nõnulli etiã vitã clericorũ tãꝗ abhominabilẽ detestãtes: decias eis ob h̃ subtrahere non verent̃: et. j. Verũ si ad deũ a quo cuncta bõa ꝓcedũt assertores hmõi debitũ respectũ haberẽt: ius ecclesiasticũ diminuere nõ cõtẽde-
e rent: nec decias (q̃ tributa[e] sunt egẽtiũ aiarũ) p̃sumerẽt detinere. Cũ eni deus cui[9] est terra ⁊ plenitudo ei[9] orbis terrarũ ⁊ vniuer-
f si q̃ habitãt ĩ eo: deterioris[f] cõditionis esse nõ debeat ꝗ dñs tpalis:
g cui[9] statutũ[g] de terris q̃s exhibʒ alijs excolẽdas: nõ quidẽ deductis sũptib[9] aut semie sepato necessario cũ itegritate p̃soluit̃: nimis pfecto vr̃ iniquũ si decie q̃s deus in signũ vniuersalis dñij si-
h bi reddi p̃cepit: suas ee[h] decias ⁊ p̃mitias asseuerans: occasione p̃missa vel excogitata magis fraude diminui valeãt: cũ deo debita sit solutio deciaꝝ in tãtũ vt ad eas clericis exhibẽdas q̇b[9] eas ipe ꝓ suo cultu ꝯcessit: laici si moniti reddẽ noluerint: eccl'iastica sunt districtiõe cogẽdi. Et cũ de cũctis oino ꝓuẽtibus decie sint reddẽde: sicut colon[9] de pte fructuũ q̃ sibi remanet rõne cultu-
i re: sic et dñs[i] de portiõe quã pcepit rõne terre decimã reddere si-

Diuisio. Tua. Duo sunt dicta vt in rubro. Secundũ ibi: nec occasiõe. Abbas sic. Casus. Imperator cõcedit alicui possessiones aliquas liberas et immunes ab aliquo onere/⁊ sine prestatiõe decimarũ. q̃ritur an talis concessio liberet a prestatione decimarum. Rñ. pa. ꝙ laicis de spũalibus: nulla est disponẽdi attributa ptãs. ⁊ ideo ꝗtũcũꝗ imperialis cõcessio generaliter fiat: neminẽ põt eximere a solutione decimaꝝ que diuina institutione debent̃. Secundo dicit̃ alicui laico decime alicuius loci sunt ĩ feudũ cõcesse: surgũt in eodeʒ loco noualia: q̃rit̃ vtruʒ laic[9] ille habere debeat decimas noualiũ: Rñ. pa. licet decime sint laico in feudũ cõcesse: non tamẽ sunt ea occasione ab eodẽ decime noualium vsurpande. q2 in talibus non est licẽtia extendenda sed potius restringenda. No. ꝙ laici qualitercũꝗ sint preeminẽtes de spiritualibus disponendi non habent ptãtem. Item cui cõcessum est quod ẽ maius: non tamẽ conceditur quod est min[9]. Ber.
Glo. se. ponit tres cas[9] in quibus laicus ⁊c.
a Despũalib[9]. Nec de tpalibus etiam si ad cõmodũ eccl'iaꝝ respiciat. xcvj. di. bene quidẽ. ⁊. s̃ de iudi. decernim[9]. In casib[9] tñ laici ptãtẽ habẽt sup clericis de licentia eccl'ie. j. de fal. ad falsariorũ. in clerico deposito ĩcorrigibili. s̃. de iudi. cũ nõ ab hoĩe. Item vbi scisma faciũt cũ nõ pñt corrigi p eccl'iaꝝ. † xvij. di. nec licuit. xxiij. q. v. de liguribus. ⁊. j. de senten. excom. vt fame. Tan.

† Et in casu j. de elec. vbi periculũ. §. preterea. li. vj. et quandã q̃stionẽ Vin. hic. an incidens cognoscat de nũero vide ad lr̃am in spe. de recõ. §. ij. p[9] p̃n. et qd̃ hic subdit ibi vide in N. et not. Joan. and.

b Generalr̃. Puta cũ dicit concedim[9] cũ omni honore ⁊ districtu tibi possessiones tales: ⁊ sine aliquo onere vel grauamine: p talẽ concessionẽ nõ cõcedit decias etiã si spãliter decimas concederet: q2 ipas de iure nõ posset possidere g̃ ipas nõ pt alicui ꝯcedere. j. e. duõ. q2 lex hũana nõ est supra legẽ dei: sʒ subt[9]. x. di. ĩpatoꝝ.
c Diuina cõstitutiõe debẽtur. Quasi ex debito. s̃. e. prochianos. ⁊. j. c. proxi. quia debent esse cibus in domo dñi. xvj. q. j. reuertimini. ⁊. q. iij. §. potest. ver. item decime deo mandante. et. q. vij. p̃mum. ⁊ sunt tributa egentium animarum vt ea. causa. q. j. decime.
Glo. seq. signat contrarium. et remittit.
d Nõ sit extendenda licẽtia. Hoc ideo dicit quia laici sine peccato decias possidere non possunt. xvj. q. j. c. vl. ⁊. s̃. e. ꝓhibem[9] ⁊. s̃. e. ꝗuis. Et ideo licẽtia ista nõ põt extẽdi ad noualia. Ar. ꝯ. j. e. ex parte. vbi soluitur. si. s̃. de rescp̃. nonnulli: quia odia sunt restringenda ⁊ fauor ãpliandus. ff. de li. et posthu. cum quidam.

Decie sine pctõ a laicis possideri non possunt.

Diuisio. Tua nobis. Diuidit̃. Primo ponit tres machinationes. Secundo ad eas rñdet ibi: verũ. Tertio concludit ibi: qm̃. Abbas sic. Casus. Quidã laici dicebant ꝙ semẽ et sũptus qui fiũt in agricultura sunt p̃mitus deducẽdi ⁊ de residuo decia p̃soluẽda. Alij vero erãt q̃ de portiõe fructuũ quã recipiũt a colonis ptẽ decie sepabãt ⁊ eã assignabãt capl'is suis vel alijs eccl'ijs vel paupibus. vel in alios vsus ꝓ sua volũtate distribuebãt. Alij sũt q̃ vitã cl'icoꝝ tãꝗ malã vel pessimã detestãtur: ⁊ ob hoc decias sibi subtrahunt. eps dioc. significauit hoc dño pa. Rñ. pa. ꝙ si isti ad eũ a q̃ oia bõa ꝓcedũt respectũ haberẽt ius eccl'iasticũ talit̃ nõ diminuerẽt. nec decias egentiũ aiaꝝ detinerẽt. ⁊ p̃mo soluit p̃mũ dictum p̃dictũ q̃si p locũ a miori: deus cui[9] est terra nõ dʒ eẽ deterioris cõditionis ꝗ dñs tẽporalis qui terrã suã alij tradit excolendam ptẽ suã integraliter recipit a colono sine aliq̃ deductiõe expẽsaꝝ: mlto forti[9] decie q̃s dñs sibi retinuit in signũ vniuersal' dñij sine deductiõe aliq̃ expẽsaꝝ cl'icis ꝓculdubio sũt soluẽde. ⁊ si laici moniti eas soluere noluerit eccl'astica cẽsura sũt cogẽdi. Scdo. rñ. ad scdm dictũ predictorũ. sicut colon[9] de pte fructuũ q̃ sibi remanet rõne culture sine diminutõe decimã soluere tenet̃: sic ⁊ dñs de portiõe quã recipit a colono. Tertio rñ. ad vltimũ dictũ. ꝗuis cl'ici mali sint p̃textu eoꝝ malicie eccl'ijs alijs ꝗ bis q̇b[9] de iure tenẽt̃ nõ sũt soluẽde. q2 nõ lʒ alicui ꝯcedere aliena p̃ter dñi volũtatẽ. In fine mãdat epõ q̃ten[9] ap. re. cõpellat oẽs ad decias p̃soluẽdas cl'icis ⁊ eccl'ie sue dyoc. q̇bus exhibere tenent̃ tã rõne p̃sonarũ ꝗ ⁊ iam p̃dioꝝ. No. decimas p̃diales sine deductione expensaꝝ soluendas. Itẽ decime dãtur cl'icis pro cultu diuino. Item nulli licet concedere aliena preter domini voluntatem. quia propter hoc non remittit̃ dbitũ sʒ auget̃. Ber.
Glosa. seq. ponit duas differẽtias inter decias ⁊ tributa. Scdo querit ponit tres opi. mediam approbat. ⁊ ponit obstaculum. p̃s. xxiij.
e Tributa. Ut. xvj. q. j. decie. sed ĩpropẽ dicũtur tributa. quia ĩ tributis nõ admittit̃ appellatio. vt. ij. q. vj. §. diffinitiua. ⁊. §. quotiẽs. sed sup decimis bñ admittit̃ sicut in alijs causis vbicũꝗ aliq̃s g̃uat̃. s̃. d ap. vt debit[9]. Itẽ in tributis nõ currit p̃scriptio. xvj. q. iij. §. p̃t. ver. ad h̃ eccl'ia: sed ĩ decimis bñ currit. s̃. d p̃scrip. de q̃rta. ⁊. c. ad aures. Sʒ qua actiõe petũt̃ decie: Dixit. Jo. ꝙ petunt̃ p actionẽ cõfessoriã: q2 ius p̃standi decias est quedã seruit[9]. Uel põt dici ꝙ petunt̃ rei vẽdicatione. xvj. q. j. moderamie. ⁊. c. reuertimini. Eccl'ia enĩ dicit̃ hr̃e dñiũ dcimaꝝ: licʒ nõdũ habuit possessionẽ vt quidã dicunt ⁊ satis rõnabile est. Sʒ verius est ꝙ in hoc ꝯsistit p2iuilegiũ eccl'ie: vt re nondũ tradita ipa facta sit dña. arg. de consuetudine. ex litteris. ⁊. C. de sacrosanct. ec. vt ĩter diuinũ: ⁊ sic. C. arbi. tute. l. iij. ⁊. C. de rei vẽ. si vt ꝓponis: vbi h̃ p̃uilegiũ obtinet in minore et ĩ milite. Nec ob. qd̃ dr̃. ff. de pollici. l. ij. in fi. vbi dr̃ ꝙ nisi decia sit segregata ab alijs nõ desinit eẽ in bonis p̃orũ dñi: sʒ aliud est cũ decima debetur ex voto. vt ibi. et aliõ cũ debetur de iure vt hic: vel petuntur condictione ex canone. xvj. q. j. decime. et. c. reuertimini. et arg. ff. de condictione ex lege. l. vna.

Decime et tributa differunt.

f Deterioris. Immo melioris. quia plus punire ⁊ plus bene facere potest. C. de modo mul. eos. xj. q. iij. qui resistit.
g Statutum. i. pars conuenta siue pensio.
h Suas esse. xvj. q. j. reuertimini.
Glosa seq. querit. et dubium aperit. ⁊ soluit.
i Sic et dñs. Hoc intellige cũ recipit ptem suã ante solutioneʒ decimaꝝ secus si post. quia tunc illa iã decimata ẽ. ⁊ h̃ verũ est cũ dñs aliquotã ptem puta tertiã vel quartã vel etiã medietatẽ percipit. tunc enĩ vterꝗ ⁊ colonus ⁊ dñs tenet̃ soluere decimã de pte sua: sic. s̃. e. a nobis. Si vero certã ptem puta duos corbes vl' tres tm̃ colon[9] reddet dño: ꝗtũcũꝗ pcipiat iste colon[9] tunc dñs de illis tenetur soluere decimas: quia pars illa non est decimata neꝗ diminuta/lʒ de decimato aceruo descendat. Sed illud q̃ri potest cui dãda sit decima de illis trib[9] vel duob[9] corbib[9]: Illi eccl'ie in cui[9] territorio sita est illa terra: Nõ. quia iã pcepit decimã toti[9] a colone: ⁊ est ꝯ illã regulam bona fides non patitur vt bis idem exigatur. ff. de re. iur. bona fides. Parrochiali eccl'ie nõ dʒ dari: quia non est decima p̃sonalis. Satis põt dici ꝙ debet dari rõne p̃diorum: licet descenderit a decimato aceruo: sicut si aliq̃s donet alicui hũc corbẽ decimatũ: illi enĩ tenet̃ soluere decimaʒ: q2 ex lucro habet: colon[9] vero ille qui duos corbes tm̃ vel tres soluit: tãto minus potest soluere prochiali ecclesie de toto aceruo: videt̃ ar. op. j. e. cũ nõ sit. in fi. ⁊ istud equius † videt̃: tñ eccl'ia põt ꝯuenire possessorem siue suo siue alieo noĩe sit in possessiõe: siue etiã sit creditor. xvj. q. j. si q̃s laic[9]. ff. de vsufru. hacten[9]. decia enĩ tãꝗ on[9] sequitur possessorẽ: q2 res trãsit cũ onere suo. j. e. cũ nõ sit. s̃. d pigno. ex lr̃is. nec ẽt pactũ tucl' possessorẽ. s̃. d pac. pleriꝗ. ff. d pac. ĩter debitorẽ.

Decie an sint tã per colonũ ꝗ p ei[9] dñm soluende.

† Et iustius sm Ho. qui etiam h̃ no. qd̃ dixi sm eũ. s̃. eo. cũ sint. Jo. an.

¶ Glosa sequens querit. ar. negatiue. soluit contrarium.

a ℭ Pretextu vero neqtie. Hoc io dicit: qz decime poti⁹ dant i tuitu ecclie q̃z psone. Sz nũquid teneor dare decimas psonales ei quē scio esse simoniacũ cũ ipe sit suspēsus. xxxij. di. §. verũ: Decime dant rōne diuini obsequij. vt hic dicit. scz. i ver. quib⁹ eas pro suo cultu cōcessit. ꝛ. ŝ. e. nouũ. et. xvj. q. j. Itē qz ordines nō debēt ab eo recipi. j. de symo. ꝑ tuas Dico ꝙ decime sunt dã de illi: et iudeus prestat psonales decimas q̃sdã qñq̃z sed nō oēs: lz nō ratione diuini obsequij ꝛ prediales. j. de vsu. q̃zto. Jo. et. ŝ. eo. de terris. et per quandã decre. q̃ est in antiqua cōpilatiōe. ꝛ ŝ. e. c. ad audientiam.

b ℭ Aliena. i. ecclesiastica. xvj. q. j. in canonib⁹. et. iij. q. ij. placuit. ꝛ. xij. q. j. expedit. Sclaria vero pōt pnceps ꝯcedere alij. C. de q̃dri. pscrip. ꝑ totũ. excipe creditorē. ff. de acqui. re. do. nō est nouũ. et i alio casu. xix. q. iij. si qua mulier. Vi.

c ℭ Domini voluntatem: quia non remittit ꝓpter hoc debitũ sz auget. ŝ. de iureiurã. eã te.

d ℭ Compellas. Excōmunicari debēt qui decimas admoniti nō soluunt. ŝ. eo. c. xxxij. disti. preter hoc. ꝛ bannum† domini pape cōponat. xvj. q. j. statuimus. Ber.

ne diminutiōe tenetur. Pretextu^a vero neqtie clericoꝝ neque unt eas (nisi qb⁹ ex mãdato diuino debent) ꝑ suo arbitrio erogare. Cũ nulli sit licitũ aliena^b cuiq̃z cōcedē pret dñi volũtatē^c: et. j. ¶ Qm̃ igit pati nolumus vt ecclesiarũ et clericorũ iura ꝑsumptiōe q̃libet minuant: mãdam⁹ quaten⁹ oēs q̇ rōne psonarũ aut etiã prediorũ decimas ecclesijs et clericis tue dyoce. exhibere tenentur: ad eas cum integritate reddēdas ap. re. compellas^d.

I dem abbati sancte colũ. señ.

ℭ Priuilegiũ sup decimis nō soluēdis ecclīastice psone ꝯcessũ noualia ꝯprehēdit. h. d. ꝭm itellectũ q̇ placet panor. Ca. xxvij.

E x parte tua: ꝛ. j. ¶ Cũ tibi qd mai⁹ est sit ꝯcessũ vt videlz decias de laborib⁹ tre ꝓchiarũ tuaꝝ cũ itegritate ꝑcipias de noualib⁹ eas exigere satis potes. Qz vbi mai⁹ ꝯcedit^e: min⁹ cōcessum^f eē vr. I dē helieñ.

ℭ Negociator de lucro (epo. decimã soluit deductꝭ expensis q̃s facit de pecũia deciata: expēse vo q̃ fiũt ꝑ habēdis fructib⁹

nō deducũt: et de fructib⁹ soluit decima etiã nō deductꝭ expēsis factis ꝑ re restaurãda. C. xxviij.

P Astoralis officij: et. j. Explicari postulasti vtrum q̃s possit de molēdinis^g ꝛ piscarijs necessarias^h expēsas deducere ꝑusq̃z soluit decias ex eisdē sicut est i negociatiōe ꝯcessum^i. ¶ Ad qd rñdemus ꝙ licet circa res acq̃sitas^k vl factas de pecunia decimata cũ ipse vēdunt credam⁹ deducēdas^l expensas^m: ꝛ de residuo q̃si^n d lucro decimas persoluēdas: vt si vendat dom⁹: ager: vinea: cliban⁹: molendinũ: grex: aut q̃libet merces^o. ¶ Expēsas tñ que fiũt ꝑ fructib⁹ percipiēdis ex illis de quib⁹ fruct⁹ ꝓueniũt nō credim⁹ deducendas^p: etiam si fuerit decimate^q: qm̃^r salua decima fruct⁹ efficiũt eorũ q̇ faciũt ipas expēsas. Fructus aũt ipsos alienari posse nō credim⁹ nisi cũ^s onere decimaꝝ. ¶ Nec ꝑ restaurãdo^t detrimēto q̃rũlibet rerũ ex q̇b⁹ decie psoluunt credim⁹^u deducēdas expēsas de ꝓuētib⁹ decimandis^x: qz penes dñz res ꝑmanēt restaurate remanēt penes dominos.

¶ Nota ꝙ expense que fiunt in negociatione deducuntur ante solutionē decimarum. Item res semꝑ remanet cum onere suo obligata. Item non deducuntur expense que fiunt pro fructibus percipiendis vel rebus restaurandis. Ber.

g ℭ De molēdinis et piscarijs. permanentibus non emptis causa mercimonij. Ber.

h ℭ Necessarias. Necessarie dicuntur impēse sine quibus res fit deterior. ff. de impen. i re. do. fac. l. impense. ꝛ. l. qd dicitur. et. ff. de verbo. signi. impense. B.

i ℭ Concessum. Nō iu rescripto sed tm̃mō hic inuenit et nō alrs: sed cōsuetudie approbata vl ratione q̇ est optima legũ interpres. ŝ. de ꝯsue. cum dilectus. B.

k ℭ Acquisitas. Vel factas cã mercimonij. B.

¶ Glo. se. reci. per. q. ex q̇rentem rationem. et duplicem reddit.

l ℭ Deducēdas. Hec est rō q̃re deducunt expēse de mercimonijs et nō de fructib⁹ ꝛ redditibus aliarũ rerum. quia in negociatione operat man⁹ homis sz in alijs precipue operat man⁹ dei. ar. lvj. dis. nasci. ŝ. e. nō est. ꝛ. j. eo. cum nō sit. hanc rationez assignat Vin.† Et tu adde aliã ne bis eadē res decimaretur. quia tũc sunt decime personales.

m ℭ Expēsas. Factas i eundo ꝛ redeundo/ ꝛ negociando/ et faciendo meliorem. B.

¶ Glo. se. no. de omni qd acquirit g̃tuito titulo decimã deberi ꝛc.

n ℭ Quasi de lucro. Ex hoc videt ꝙ de omni eo qd ꝑuenerit ad aliquē gratuito titulo decima sit soluēda: sic ergo heres/ legatarius/ donatari⁹ de hereditate legato et donato debet soluere decimã: quia de omni licite acquisito decime sunt soluende. ŝ. eo. ex transmissa. et. ar. xvj. q. j. decime. et. q. vij. c. iij. Sup hoc dicas ꝙ filius heres de hereditate decimã soluere nō debet: qz vna psona reputatur cũ patre. C. de impu. ꝛ alijs substi. si q̃s duob⁹. §. vlt. et insti. de iuti. stipu. §. ei q̇. ꝛ. xxxv. q. iij. §. hac auctoritate: ꝛ qz de iure nature sibi debita est. vnde viuente pr̃e dñs est. insti. de here. q̃li. ꝛ diffe. §. sed sui q̇dē. ꝛ sola admistratio deest ei. ff. de libe. et posthu. in suis. Quidã dicunt ꝙ extrane⁹ heres donatari⁹/ legatarius (qz totum est ei lucrũ) decimã dare debet. Alij dicunt ꝛ meli⁹ ꝙ de immobilibus non tenet q̃s soluere decimã: qz res ad quēlibet possessorem transit cũ onere suo. vt. j. e. cũ nō sit. qm̃ cum de⁹ alienam terrã dederit filijs israel tantũ de fructib⁹ sibi dare decimas mandauit. ꝛ si de possessiōib⁹ decia daret cito possessiōes deuoluerent ad ecclas. Sz nũq̇d doctor de collecta ꝛ aduocat⁹ d aduocatiōe. mercēnari⁹ de mercede tenent soluere decimã: vtiq̃z. xvj. q. j. decie. B.

o ℭ Merces. Emptas causa mercimonij. de pecunia deciata. B.

p ℭ Deducendas. Qz tũc intelligunt esse ꝑdiales decime.‡. B.

q ℭ Decimate. Etiam si possessiones ille sunt empte de pecunia decimata: vel sic etiam si expense ille sint facte de pecunia decimata. quod melius videtur. B.

r ℭ Quoniam. istud quoniam potius illatiue q̃z causatiue ponitur ꝭm vin. vel proprie: et melius.

s ℭ Nisi cum onere. No. ꝙ res trãsit cũ onere suo. xvj. q. j. si quis laicus. ff. de contrahen. emp. alienatio † j. e. cum non sit. ŝ. de pig. ex litteris. circa finem. B

t ℭ Nec pro restaurando. Hic respondet questioni proposite.

u ℭ Credimus deducendas. Hoc speciale est in decimis ꝙ non deducuntur expense pro fructibus colligendis: vel etiam pro cōseruatiōe alicuius rei: alr̃s etiam malefidei possessor deducit sumptus necessarios. ff. de peti. here. si a dño. §. vlt. et. ŝ. de i integ. restitu. requisiuit. ff. de solu. fructus. Jo.

x ℭ Decimandis. Sed si emissem ad hoc vt venderem: et anteq̃z rem illam vendam fecissem sumptus pro illa cōseruanda bene deducerem sumptus.

ℭ Ex parte tua. Prio ponitur decisa cōsultatio. Scdo responsio ibi. cum tibi. Ab. sic.

ℭ Casus. Abbas sctē columbane senoñ. impetrauit priuilegium ne decimas de labore terre parrochiarum suarum cũ integritate ꝑciperet. post impetratum priuilegiũ surrexerũt ibi noualia. quesiuit abbas vtrũ deberet percipere decimas noualiũ auctoritate priuilegij sibi concessi: Rñ. pa. ꝙ cũ sit ei cōcessum qd maius est videlicet vt possit percipere decimas de labore terre ꝓchiarũ suarũ ꝑcipere pōt et qd min⁹ est: qz vbi maius cōcedit ꝛ minus cōcessum videt. ¶ Nota ꝙ priuilegiũ trahit ad res futuras et res ꝯsecuturas. Item priuilegium large interpretari debet in hoc casu. Item cui ꝯceditur maius et minus concessum esse videtur. Ber.

¶ Glosa sequens alle. v. concor. et quattuor ad casum conuersum ar. alle. iij. iura. signat contrarium et soluit.

e ℭ Concedit. Sic. xij. q. j. precipim⁹. ꝛ. xvj. q. ij. visis. xcv. di. illud. et. ff. de re. iu. nō debet ✠. j. de do. post diuor. resti. per vr̃as. Et econuerso cui interdicit min⁹ et maius ꝓhibitũ esse vr. j. de sen. excō. cũ illorũ. arg. lxxiiij. di. gesta. et. ff. de senato. qui indign⁹. ꝛ. ff. de ser. expor. cui pacto. Itē est ar. ꝙ bñficia large sunt interpretãda. j. de verbo. sig. olim. de do. cũ dilecti. in fi. ff. de consti. prin. l. vl. Ar. ꝯtra. ŝ. eo. tua. Sz ibi donatio decimarũ laico fctã odiosa ē cũ pctō. ꝛ ideo nō est extēdenda licētia: sz ē restringenda vt ibi dicit.

f ℭ Concessum. Arg. contra. j. e. cum contingat. sed soluit ibi.

Diuisio. P Astoralis. Due sunt ptes. Prio ꝯsultatio. Scdo rñsio ibi: ad quod. Et hec subdiuidit. Qz primo tractat de expēsis negociationis. Secũdo de expēsis q̇ fiunt ꝑ fructib⁹ habēdis. Tertio de his que fiũt ꝑ re restaurãda. Scda ibi: expēsas. Tertia ibi: nec. Abbas. siculus. ℭ Casus. Aliquis habens molendinũ ꝛ piscarias suas facit ibi expensas necessarias ad cōseruationē ipsarũ rerum: q̃rebat epus elieñ. vtrum expense iste necessarie sint deducende† de fructib⁹ illarũ rerũ anteq̃z decime psoluant ꝭm ꝙ in negociatione deducunt. Anteq̃z papa huic rñdeat q̃stioni oñdit q̇d iuris sit de illis expensis q̇ fiũt circa res emptas de pecunia decimata causa negociatiōis. Et dicit ꝙ ille expēse q̇ fiũt in rebus illis debēt deduci cũ res ille vēdunt. ꝛ de residuo q̃si de lucro decima est psoluēda. Sed expense q̇ fiũt ꝑ percipiēdis fructib⁹ illarum rerũ nō sunt deducēde: q̃zuis facte sint ille expēse de pecunia decimata: qz fruct⁹ illi sunt illoꝝ q̇ faciũt impēsas salua decima. ꝛ fructus illi nō possunt alienari sine onere decimarũ. Deīde rñdet ad questionē ꝓpositam dicens ꝙ expense q̇ fiunt ꝑ restauratione molendinorũ seu piscariarũ et aliarũ rerũ non sunt deducende de

† Ut scz iniungat sub pena pecuniaria ꝙ infra certum diē soluat. tale eñ bãnũ vl penã exigit ecclesia a rebelli clerico vel layco. xxj. q. v. si quis cuilibet. nã hoc solũ bñ agit ꝛc. abstinendũ tñ est dieb⁹ feriatis ab executiōe huius banni. vt ibi. sic intelligit Hu. et Ho. Joan. and.

✠ Sequit: cui pl⁹ lz qd min⁹ est nō licere. Joã. andree

† Etiam de decia q̇ soluitur de lucro quod satis patet in versi. expensas tamen. Joan. and.

Impense necessarie q̇ dicunt.

† Plus placet Hostiē. ista ratio q̇ sequit q̃z p̃ma. qz verũ est ꝙ sine deo nil possumus. Addit aliã ne clrici videãtur improbi exactores. j. de censi. ex parte. et ne nimis locupletētur cũ aliena iactura. ff. de con di. inde. nã hoc maxīe cōsiderata natura huius decime quã dicit cōsuetudinariã nō prece ꝓrtiã quia personalis. Joan. and.

‡ Plus placet ꝙ loquatur d decia lucri q̇ psonalis est qd videt i eo q̇ ꝑcepit fruct⁹: sz si nō ꝑcepisset videt deducēda expensa culture propter quam est vendita carius. Jo. andree.

† Vide i ca. ex lr̃is. sup glo. vlti. Joan. and.

te. vt si ps aliq̃ moriatur armenti: deterioretur vinea: portio mercis[a] depereat: vel totus cliban⁹ destruatur[b]. Idem.

Qui prescribit decias in aliena parrochia: si ibi insurgūt noualia: ipsorum decimas non habebit. Capitulum. xxix.

Cum ꝯtingat iterdū i tua dyoce. ⁊ .j. Cū in q̄busdaz prochijs ad q̄sdā ecclesias: vel psonas ecclesiasticas ab ātiquo[c] ptineat pceptio deciarū: ⁊ de nouo fiant noualia in eisdē: querꝭ a nobis ad quā hmōi noualiū decia incipiat ptinere? ¶ Unde iq̄sitiōi. t. t. r. q̄ cū pceptio decimarū ad prochiales ecclesias de iure[d] cōi ptineat: decime noualiū[e] q̄ fiunt in parrochijs earūdē ad ipas pculdubio ptinere noscūt: nisi ab his q̄ alias pcipiant decimas rōnabilis[f] cā ostēdat p quā appeat noualiuz ad eos decias pertinere. Idē epo beluacē.

Decia oim fructuū predij debetur ei qui decias ibi pscripsit sed ad aliud pdiū prescriptio nō extenditur. Capitulū. xxx.

Cum in tua dyoc. q̄dā monasteria ⁊ cōuētuales ecclesie i multis prochijs maiores decias pcipiāt ⁊ minutas[g]: de q̄busdā fructib⁹ annuati pceptis nō fuerūt dcie psolute: ⁊ .j. ¶ Rñdem⁹ q̄ si fruct⁹ pdicti d illa terra pueniūt de q̄ mōasteria vł cōuētuales ecclesie aliquos pcipiebāt rōne decimaꝝ puēt⁹: eis pculdubio decie fructuū debēt eorū. cū ipis tra illa ab ātiquo[h] fuerit decialis: ⁊ nō debeat vna eadēq̄ ecclesia diuerso iure cēseri[i]. alioq̄n prochialib⁹ ecclijs exsoluāt: ad q̄s de iure cōi spectat pceptio deciaꝝ. Idē vespmē. epo.

Laici ecclesias vel decimas donare nō possūt: etiā si sunt reges: nec ex eorū titulo prestatur causa prescribendi. Cap. xxxj.

Dudū aduersus fratres hierosolymitanos hospitalis scti stephani te pponēte in nostra psītia q̄stionē: q̄ ipi decimas[k] de laborib⁹ rusticoꝝ suoꝝ vespmeñ. ecclie dbitas nō pmitterēt tibi solui: ⁊ .j. ¶ Cōpentib⁹ igit te ac ipis statuto termio corā nobis. G. pbr̄m cardi. tibi et eis cōcessimus auditorē. coram quo decias terrarū q̄ p rusticos hospitalis vesprimeñ. dyoc. ex=

a ¶ Mercis. Mercis appellatio pprie ad res pertinet mobiles. ff de verb. signifi. mercis appellatio.

b ¶ Destruatur. Si aliquid expenditur necessario ad illius conseruationem illud non deducitur: vt dictum est supra.

Diuisio. Cum cōtingat. ¶ Diuiditur. Quia pmo ponit questio. Secundo respōsio. Secunda pars ibi: vñ. Ab. sic. ¶ Casus. In quibusdā prochijs quedaz ecclesie ⁊ ecclīastice psōe ab ātiquo pceperūt decimas. de nouo fiūt noualia in prochijs illis. queritur ad quez decima istorū noualiū incipiat ptinere? Rñ. pa. q̄ cum pceptio deciaꝝ de iure cōi ptineat ad prochiales ecclias: decie noualiū que fiūt in prochijs earūdē ad ipas ptinere noscunt nisi illi q̄ ātiq̄s decimas pcipiunt cām rationabilē ostenderint per quam decime noualiū ad eos debeāt ptinere. ¶ No. q̄ de iure communi decime pertinent ad parrochiales ecclesias. Itē vna ecclia pōt prescribere decimas in prochia alterius. Itē q̄ pscribit in vno capitulo nō pscribit i alio. Ber.

c ¶ Ab antiquo. Forte ex pscriptione. s. de prescrip. ad aures.

¶ Glo. se. notat q̄ de iure ⁊ c. alle. duas concor. Demū duo contraria ⁊ vni dupliciter alteri tripliciter respondet.

d ¶ De iure cōi. Patet hic expresse q̄ decime d iure cōi ptinent ad prochiales ecclias. vt. xvj. q. j. statuimus. ⁊ c. de decimis. ⁊ c. si quis laicus. g̃ non spectant ad epm: vñ in decimis prochialiū ecclesiaꝝ nō debet eps aliquā habere portionē. Nā capła que dāt epo ptem decimarū loquunt de decimis epalis ecclie. Sz ꝯ. s. e. qm̄. vbi dr̄ q̄ epus potest retinere ptem suā de noualib⁹ que surgunt in prochia alicuius ecclie. j. e. dudū. vbi eps petit decias in dyocesi sua positas fundata intentione sua de iure cōi: ⁊ ita non ptinet de iure cōi ad parrochiales ecclesias quia ibi obtinet eps. Dicas q̄ de iure cōi tm̄ baptismalibus † ecclijs decime debēt dari. xvj. q. j. de decimis. put not. hug. ibi. ⁊ c. statuim⁹. Quid g̃ rñdebis illi decre. qm̄? Dicas q̄ illa intelligit per istā: vel potius loq̄t fm cōsuetudinē loci: ⁊ illa dudū. j. c. pt intelligi de decimis in prochia epi positꝭ: quia ille ptinēt ad eundē iure cōi: ⁊ de illis dz facere q̄ttuor ptes. xij. q. ij. quattuor. ⁊ c. vulterane. ⁊ c. vobis concesso. Uel ille decime q̄s petebat eps brixieñ. ad nullū ptinebāt: q2 nō erant in prochia alicui⁹ ecclie parrochialis: vñ ad epm de iure cōmuni pertinebāt: quia decime in potestate epi sunt. xvj. q. j. i sacrꝭ. ⁊ s. e. qm̄. Uel dic q̄ illa decre. dudum. loquitur de consuetudine: vt ibi notatur. in fi. illius glo. que incipit sic.

Decime ad quos ptinēt de iure cōmuni

† Idem In no. s. e. ad aplice. et facit quod post eū scripsi. s. titu. pri. sup rubrica. Jo. an.

e ¶ Noualiū. Hic ad aliū ptinent noualia: ⁊ ad aliū decime. vñ signatur contra. s. e. ex pte. W. Illud intelligitur cuz aliq̄s obtinet decias p priuilegiū i quo casu debet habere noualia: quia ex quo eis concesse fuerunt decime simplicit/ ⁊ noualia que postea ibi surgunt. j. de priuile. qm̄ quia circa. Nā verbo generali simplicit posito significabit decimas pñtis tpis ⁊ futuri. ff. de serui. vr. predio. si seruitus. ⁊ C. que res pig. obli. pos. l. vlt. ⁊ . xix. di. si romanoꝝ. Sed hic loq̄tur cū habet decimas ex pscriptiōe: quia p hoc nō pscribit noualia: ⁊ sic intelligitur. c. sequens. sed hoc intellige allegato titulo ⁊ pbato. j. e. dudum. ⁊ in quadam decre. extra in concilio lug. s. de prescrip. que incipit venerabilium.

Decimas hñs an habeat noualia.

f ¶ Rationabilis cā. Puta priuilegium aliud non possent ostēdere cuz de iure cōmuni pertineat ad parrochiales ecclesias. vt. s. eo. ex pte. ‡ ⁊ prescriptio allegari non potest. B.

‡ Posset tñ allegare prescriptionez prediorū noualium hoc mō: quia de pascuis vel piscarijs vallium vel cāneto aliquid pri⁹ pcipiebatur. lz forte modicū et de illo pscribēs ātiquas decimas etiā pcipiebat decimam. Joan. and.

Cum in tua. ¶ Cōmunis diuisio. Secunda pars ibi. respondemus. Ab. sic. ¶ Casus. Quedā monasteria et cōuentuales ecclesie percipiunt decimas maiores ⁊ minutas in alijs parrochijs: sed de quibusdā fructibus annuatim pceptis sibi nō fuerūt decime persolute: q̄ritur quis debeat pcipere decimas illoruz fructuum? Rñ. pa. si fructus pdicti pueniūt ex illa terra de qua mōasteria vel cōuentuales ecclesie decimas pcipiebant: eis decime illorū fructuū debent dari: cū terra illa ab antiquo illis fuerit decimalis: quia vna ⁊ eadē res nō debet duplici iure cēseri. alioq̄n decime parrochialibus psoluantur ad quas de iure cōi ptinet perceptio decimaꝝ. ¶ Not. q̄ vna ecclia potest pscribere decimas i alterius prochia quod hodie intelligendū est cū habet titulū. Itez vna et eadē res diuerso iure censeri nō dz. Itē decime de iure cōmuni pertinent ad prochiales ecclias. B.

¶ Glo. se. reci. p q̄stionē.

g ¶ Minutas. Minute decime appellāt partus animaliū et de pullis ouis ⁊ hortꝭ. vt. s. e. ex parte. de quibus etiā loq̄t. s. e. ex multiplici.

Decie minute q̄ sūt.

h ¶ Ab ātiquo. Quia pscripserunt decimas illas. s. c. pxi. B.

¶ Glo. se. alle. iiij. cōcor. ⁊ vnum contrarium.

i ¶ Censeri. xij. q. ij. cognouim⁹. ⁊ . j. de puileg. q2 circa. ⁊ . s. e. ex parte. ff. de vsucap. eū q̄. in fi. Ar. ꝯ. ff. de pecul. l. hinc querit. §. j. vbi dr̄ q̄ peculiū q̄nq̄ duplici iure censetur. † B.

† Ad idē ꝯ. dere. da. c. ij. sed isti casus sūt speciales fm Jo. qui hec no. in ca. cognouimus. Itē contra. s. e. ex multiplici vbi decime eiusdem agri diuerso iure censentur. Sol. illud p spāle pactū. Item ꝯ. s. ca. pxi. et. c. tua. j. Sol. ibi diuersa sunt q̄ diuerso iure censent. et. ꝯcor. hec decre. i fi. In no. Jo. an.

Dudum. Primo ponit facti ⁊ pcessus narratio. Scda ibi nos igitur ipius diffinitio. Prima subdiuidit in tres. Prio pōit actoris petitionē ⁊ auditorꝭ dationē. Scdo reorum defensionē. iudicis iterlocutionē. et defensiōis fortificationez. Tertio ipsius defensionis ipugnationē. Scda ibi: prior. Tertia ibi: ceterū. Abb. sic. ¶ Casus. Inter epm vesprimeñ. ⁊ fratres hospitalis hierosolimitani sancti stephani sup quibusdam decimis q̄stio ꝯtebatur: ptibus ppt hoc in presentia dñi pa. cōstitutꝭ. datus fuit eis auditor: coram quo petijt eps decimas terrarū que p rusticos hospitalis predicti in vesprimeñ. dyoc. excolūt. petijt insuper quasdā ecclias que p ipos hospitalarios detinētur in q̄bus dicebat intentionē suam de iure cōmuni fundatā. prior vero pdictus in pdictis ecclesijs et decimis pscriptionē allegās: pposuit se sup his nō teneri epo rñdere. auditor hoc audiens significauit illud dño pa. et ipe mandat eidem/ q̄ idem prior pbaret titulū pscriptionis quē allegabat. ipe statiz exhibuit puilegium regis ac regine vngarie qui contulerūt ecclesiā sancti stephani hospitali donationis titulo in ppetuā elemosinā. ad quā dicte ecclie ⁊ decie pertinebant: induxit etiā quoddā scriptum confirmationis celestini pape p quod pbare volebat predictam concessionē valere. Ex pte epi fuit ppositū q̄ in decimis ⁊ ecclesijs donatis a rege ⁊ regina pscriptionē allegare nō poterat ps aduersa que nō poterat habere initiū a donatione ipsoꝝ: nec a cōfirmatione celestini tantū tp̄s effluxerat q̄ possit prescriptio cōfirmari: et sic talis titulus nō valebat: imo vt dicūt canones sacrilegiū incurrit q̄ decias vel ecclias de manu recipit laicali. Dñs pa. his oībus cōsideratis dicit q̄ donatores predicti alijs ꝯferre nō potuerūt qd̄ de iure cōi nō poterāt possidere: ⁊ p confirmationē celestini sup ecclia sancti stephani ⁊ alijs ad ipm ptinētibus factam hospitali iuri epi nō derogat. ⁊ si scriptū autēticū appareret/ quare phibet ne fratres hospitalis presumant vltius ipedire quominus pdictus epus decimas percipiat ante dictas ⁊ pacifice possideat in futurum. ¶ No. q̄ eo ipso q̄ ecclesie vel decime sunt i dyoc. epi de iure communi ad eum pertinent. Item titulus debet probari in qualibet prescriptione canonica. Item laici in alios transferre non possunt quod eis possidere non licet. Itē si donatio non valet: confirmatio super ea facta non valebit. Item per huiusmodi confirmationem non fit preiudicium dyoc. episcopo. Item si scriptū autenticū non ostendatur: ad transcriptū nihil fieri pōt. Ber.

k ¶ Decimas. Sine inquietatione vt libere percipi posset. talis videtur fuisse petitio per sententiam latam. vt dicitur in fi. B.

¶ Glo. se. alle. duas ꝯcor. signat ꝯuū. remittit. ⁊ soluit dupliciter.

a De iure cōmuni. Sic. xvi. q. vij. oēs basilice. et xviij. q. ij. monasteria. Itē videt hic q de iure cōi ptineat pceptio decimarū ad epm. Sed cōtra. s. e. c. pxi. et. c. cū cōtingat. vbi de h dictū est. Vel pōt dici et videt veri⁹ q hec allegatio nō ponit ius quantū ad decimas. et sic nullū cōtrariū. et de cōsuetudine loci ptinebāt he decime ad epm et nō de iure cōmuni: sed qtū ad ecclesias qs petebat eps fundata erat intētio sua de iure cōi: veri⁹ puta q decime iste nō erant intra certā prochiā alicuius prochialis eccl'ie: lz dicat infra q ptinebāt ad ecclesiam sancti stephani vt dixi. s. e. cū ptingat. In glo. q incipit patet h. ¶ Glo. se. notat titulū p bādū. signat ptiū. ponit opi. Io. et remittit.

b Probaret. hic apte videt q q allegat pscriptionē tenet pbare titulū ex quo habuit causā prescribēdi. s. eo. de proba. lz. arg. et expssum videt. s. de prescrip. si diligēti. Nā fm canones lōga et lōgissima pscriptio nō differūt: sz i lōga prescriptione oportet pbare titulū. C. de prescrip. long. tempo. diutina. C. de vsu. p herede. l. vlt. † ergo et in longissima fm canones. Ar. cōtra. s. de prescrip. qm omne. et. c. vigilāti. vbi dz sufficere bona fides. et est p id qd dici cōsueuit q sufficit allegare titulū: sed nō oportet pbare Ioh. dixit q isti erāt suspecti: et iō oportuit eos pbare titulū et iustū: qr pter suspitionē quādā trāsfert pbatio in aliū qui al'as nō cogitur. s. vt eccle. be. vt nrm. vbi de h notat. sed sup hoc dic vt dixi in ca. si diligenti. s. de pscrip. vbi inuenies i quo casu pbari debeat titulus et in quo non.

c Cōcessionem pdictam. Quā si a papa ex certa sciētia ofirmasset valuisset et ex ea sumpsisset vigorē: licet ex se nulla fuerit. ar. s. d pac. quotiens. s. de transac. c. j. et xxvi. di. bene quidem. et ij. q. j. in primis. ‡ B.

d Laicali. Vt. xvi. q. vij. si quis deinceps. vn titulus talis habetur pro non titulo.

e Nō potuerint alijs. j. q. vij. daibertū. et j. de dōa. iter vi. et vxo. nuper. quia pro nō dato habet qd ab illo donat q non pōt de iure donare. j. de iurepa. qd autē. in fi. Ar. z. ff. de acq. re. do. nō est nouū. ff. de vsufruc. qd nostrum. ff. de contrahen. emp. rem alienam.

f Possidere. xvi. q. vij. ca. j. et. s. de prescrip. causam que. quia spiritualia nō cadūt in laicum. s. de electio. sacrosancta et. c. massana. xcvj. dist. bene qdē. ver. nunq licuit laico anathematizare.

g Nullaten⁹ derogetur. Nūq eni intelligit derogari iuri alteri⁹ nisi hoc expmat. lxxxv. dist. florētinū. et. xcix. di. ecce. s. de auc. et vsu pal. ex tuarū. et. s. de offi. delega. super eo. B.

h Prohibemus. Ex hac nā videt q actum sit iudicio vti possidetis: et ex eo qd dicit. s. in prin. nō pmitterēt tibi solui: per petitionē episcopi videtur actum petitorio. Sed standum est sentētie talia enim sunt subiecta qualia pmittunt predicata. B.

colunt: et de cyrographa et de nouacularia ecclias q per ipsos hospitalarios detinent: intentione tua de iure cōi[a] fundata petisti. ¶ Prior autē hospitalis i pdictis decimis et ecclesijs pscriptionē allegās pposuit se nō teneri tibi sup his rñdere: qd cū p auditorē ad nostrā audiētiā puenisset: mādauim⁹ q idē por pscriptiōis titulū quē allegauit pbaret[b] q. B. regis ac regine vngarie puilegia exhibuit. q eccliā sancti stephani ad quā dicte ecclesie cū eisdē decimis ptinebāt in ppetuā elemosynā hospitali donatiōis titulo cōcesserāt ofirmatiōis. Clemētis pape pre. no. scptū exhibens: p qd pbare volebat pcessionem[c] pdictam plenū hre vigorem: et. j. ¶ Cetex ex pte tua fuit ppositū: q i decimis et ecclesijs a rege et regina donatis pscriptionē non poterat opponere ps aduersa: q nec a donatōe ipor iitiū hre poterat: nec a ofirmatiōe pfata tm effluxit tpis q possit pscptio cōfirmari: et sic donatōis regis ac regine allegat⁹ titul⁹ null⁹ erat: cū sacrilegij crimē incurrat q ecclesias vl ecclesiasticū aliqd de manu recepit laicali[d]: et. j. ¶ Nos igitur cū donatores pdicti cōferre nō potuerint[e] alijs q ipsi de iure nō poterāt possidere[f]: et per ofirmationē pdicti clemētis sup ecclesia sancti. S. hospitali cū decimis et alijs ptinētib⁹ a se factam etiam si autētica appareret iuri episcopali nullatenus[g] derogetur: sentētialiter phibemus[h] ne fratres hospitalis psumāt vlterius impedire quominus decimas pcipias memoratas: et pacifice possideas in futurum.

Idem in concilio generali.

Dñi pdiorum cogi possunt vt predia dent colenda talib⁹ a quibus sine cōtradictione ecclesia possit decimas cōsequi. h. d. vsq ad. §. ille. Capitulum. xxxij.

In aliquibus regionibus qdā permixte sunt gentes q fm suos rit⁹ decimas de more nō soluūt qūuis cēseant nomine xpiano: his nōnulli dñi pdiorū ea tribuūt excolēda vt decimis defraudātes ecclias maiores in de reddit⁹ assequant. ¶ Volētes igit sup his ecclesiarū indēnitatib⁹ puidere: statuim⁹ vt ipi dñi talib⁹ psonis et taliter sua pdia excolēda cōmittāt q absq cōtradictiōe ecclesijs decimas cū integritate psoluāt: et ad id si necesse fuerit p cen. ec. cōpellantur[i]

Iste. §. propter sui breuitatem non summatur.

Ille quippe decime necessario soluende sunt q debent ex lege diuina[k] vel loci cōsuetudine[l] approbata. Idem in eodem.

Pri⁹ soluēde sūt decie q census seu tributa: et si prius illa soluuntur postea decimari debent.

Cum nō sit in Ca. xxxiij hoie qd semē serētī respōdeat: qm iuxta vbū apli. Neq q plātat est aliqd neq q rigat: sz q incremētū dat de⁹: ipm qdem mortificato semine plurimū fructū affert: nimis auare qdā i decimis defraudare nitūtur cēsus et tributa: q interdū indecimata ptereūt de frugib⁹ pmit⁹ deducētes. ¶ Cū aūt in signū vniuersalis dñij qsi quodā titulo spāli sibi dñs decias reseruauerit: nos et eccliax dispēdijs et aiarū periculis obuiare volētes: statuim⁹ vt in exactione decimarū et census vel tributa indecimata percipiunt compellantur ea decimare.

de maiores redditus cōsequātur: statuit concilium vt ipsi domini talibus personis sua predia cōmittant q absq aliqua ptradictione cum integritate persoluant decimas ecclesijs quibus debent: et si necesse fuerit cōpellant. in fine dicit q ille decime que debent de iure diuino vel etiam loci consuetudine approbata: necessario sunt soluēde. ¶ Nota q res trāsit cū onere suo. Itē decime de iure diuino debent. Item loci cōsuetudo attēdēda est in solutiōe deciarū. B.

i Compellant. Pactū eni non nocet ecclesie qn a quolibet possessore possit petere decimā: qr est on⁹ qd sequit ipsam rem. s. eo. pastoralis. et. c. pxi. s. de pac. pleriq. ff. de pac. inter debitorem. ff. de institо. si cū villico. Ar. contra. ff. de pac. epl'a. §. pactum. Si possessor partē fructuū recipit: et dñs partem teneat vterq conueniendus est. s. eo. a nobis. et c. tua nobis.

k Ex lege diuina. Quas dñs suo dñio seruauit: et tanq debita requiruntur. s. e. prochianos. et. j. eo. tua nobis. et xvj. q. j. decime. Ber. ¶ Glo. se. ponit dictum ad quod inducit duo similia: quod postea fortificat et determinat. secūda pars reci. per. q.

l Loci consuetudie. Sic ergo attendit psuetudo i decimis: nec mirū qr et in baptismo attēdit. de cōse. di. iiij. de trina. et i matrimonio. j. de cogna. spiri. super co. et merito seruat psuetudo qr eque punit transgressor consuetūdinis sicut trāsgressor legis. xj. dis. in his reb⁹. Et h pōt intelligi de consuetudine ista de q habuisti. s. e. cū sint hoies. et. c. ad aplice vbi de h. † et dic de consuetudine approbata et pscripta: al's nō obesset consuetudo. s. de cōsue. c. vlt. Si ḋo consuetudo est q detur duodecima pars/ vl minor: talis cōsuetudo non sufficit nisi sit approbata a papa: qr nō valet talis psuetudo q absq mortali pctō seruari non valet qtūcūq longa. s. de prescrip. quoniā omne. sed hic nō potest habere bonā fidem: quia de iure diuino debentur: et ita non posset prescribere: ergo nec consuetudo ibi locum habere potest: hoc dico in laicis. quia clerici vel ecclesia contra clericos non solum partem prescribere potest/ sed etiam totam decimam. vnde dicit decretum qui minus dedit decimas modo emendet. xvj. q. vij. quicūq. j. Ber.

Divisio. In aliquibus. ¶ Prima pars ponit excessum quem secūdo corrigi mandat ibi: volentes. Abbas. Casus. In quibusdam regionib⁹ quedam sunt gentes pmixte que fm ritus suos decimas non soluunt: licet xpiano noie censeantur: quidam domini prediorum talibus personis sua predia tradunt excolenda: vt in-

Cum. ¶ Diuiditur. Primo premissa ratione punitur excessus. Secundo alia ratio et excessus prohibitio ibi: cum autē. Tertio alia ratio ibi: quoniam. Abbas. Casus. Quidam ante solutionem decimarum deducebant de frūctibus decimādis census et tributa et alias expēsas. Cum igitur dominus in signum vniuersalis dominij quodam speciali titulo sibi decimas reseruauerit: volens concilium et ecclesiarum dispendijs et animarum periculis obuiare: statuit q ante exactionē aliquā tributorū vel censuum precedat solutio decimarum. vel saltem illi qui census vel tributa indecimata percipiunt compellantur ea decimare: qr res transit cum onere suo. ¶ Nota q decime dantur in signum vniuersalis dominij. Item omnem deductionem debet pcedere solutio decimarū predialiū. Item res transit cum onere suo.

† Vsucapio sine titulo nō pcedit nec prodest tenenti nec ipsi⁹ heredi. Io. and.

‡ Fm Io. q etiā allegat. ff. de adop. l. adoptio. Io. and.

Iuri al g teri⁹ regu lariter nō drogat b

† Vel hic psuetudo in psonalibus locū hz licz et lle videatur iure diuino deberi xxvj. q. v. dicat Ioh. vel de psuetudie theutonica vbi certi corbes vel mēsure dātur p decima sine co loni aliqd habeant siue non: et forte rōne incertitudīs tolerat fm Vinc. Joan. and.

§. Corin. iij. Io. xij.

vt i prerogatiuā dn̄ij generalis exactionē tributorū ꝛ cēsuū precedat[a] solutio decimarū: vel saltem hi ad quos census vel tributa indecimata peruenerint (Qum res cum[b] onere suo trāsit) ea percen. ec. deciare cogātur ecclesijs quibus de iure debentur.

Idem in eodem.

Cisterciē. templarij. ꝛ hospitalarij de fructibus possessionū quas acquisierunt post conciliū generale de quo hic decimas soluere tenenꝶ si de illis possessionibus prius soluebantur decime.

Nuper abbates cisterciē. ordinis in generali cōcilio[c] cōgregati ad cōmonitionē nostram prouide statuerunt: ne de cetero fratres ipsius ordinis emāt possessiōes de quib⁹ decime debeanꝶ ecclesijs: nisi forte ꝑ monasterijs nouiter[d] fundandis. Et si tales[e] possessiones eis fuerint pia fideliū deuotiōe collate: aut empte ꝑ monasterijs de nouo fundādis: ꝯmittanꝶ[f] alijs excolēde a q̇b⁹ ecclesijs decime persoluātur. ¶ Ne occasione priuilegiorū suoꝝ ecclesie vlterius pregrauenꝶ: decernimus vt de alienis terris ꝛ āmodo acquirēdis: etiā si eas ꝓprijs manib⁹ aut sumptibus excolūt: decimas persoluāt ecclījs q̇bus ratione p̄diorū antea soluebantur: nisi cū ipsis ecclījs aliter duxerint cōponendū[g]. Et hoc ip̄m ad alios[h] regulares q̇ gaudēt similibus priuilegijs extēdi volumus ꝛ mādam⁹: vt ecclīarū p̄lati prōptiores ꝛ efficatiores existant ad exhibēdum eis de suis malefactoribus iusticie complementū: eorūq꜡ priuilegia diligēti⁹ ꝛ pfecti⁹ studeant obseruare.

Gregorius nonus.

Breue est et ideo nō summatur. Capitulum. xxxv.

Interdicim⁹ vniuersis personis ecclesiasticis vt decimas detētas a laicis ad alienas[i] ecclesias ꝑtinētes in pign⁹ recipere ab eisdē laicis nō p̄sumant

De Regularibus et trāseuntibus ad religionem.

Ex concilio magū.

Nō potest quis ad religionē admitti nisi volens: et in etate idoneus. Capitulum. j.

Nullus[k] tondeatur nisi in legitima[l] etate ꝛ spontanea[m] volūtate

Ex eodem.

Impubes monasterium ingressus post annum a parentibus reuocari non potest. h. d. primo. Pubes ꝑ vim ingressus post annum exire vel a parentibus reuocari non potest h. d. scd̄o. Abbas. Cap. ij.

Si q̇s an̄ ānos legitimos

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

a ¶ Precedat solutio. Qꝛ vt hic dꝛ illa sibi dn̄s in signū vniuersalis dn̄ij reseruauit. s̄. e. tua nobis. ꝛ iō sine aliq̄ diminutione expensarū sunt soluēde vt ibi dꝛ. ꝛ. c. cū hoīes. sed nō refert multū vtrum p̄cedat solutio decimarū exactionē tributoꝝ vel cēsus: qꝛ soluere dn̄s de parte sua ꝛ colonus de sua teneꝶ. s̄. e. a nobis. ꝛ. c. tua nobis. respondeři pōt.† lꝫ vterq꜡ cōueniri possit / meli⁹ ꝛ cōmodi⁹ est ecclesie conuenire vnū q̄ plures. ff. de exercito. l. j. §. vlt. ꝛ. l. se. Et distinguiꝶ ī casu isto: vtrum dn̄s ꝑcipiat certā partē tertiā vel q̄rtā siue duos corbes vel tres tantum. De hoc diciꝶ. s̄. e. tua nobis.

b ¶ Cū onere. Sic. s̄. e. pastoralis. ff. de cōtrahen. emp. alienatio. ꝛ. s̄. de pig. ex litteris. B.

Nuper. ¶ Due sūt ꝑtes. Prio poniꝶ statutum cisterciē. Secūdo cōfirmatio et prouisio pape ibi: ne occasione. Abb. ¶ Casus. Abbates ordinis cisterciē. habebāt p̄uilegiū de nō dādis decimis de labori⁹ q̇s excolunt sū ꝑrib⁹ suis vn̄ grauiter ledebanꝶ ecclīe cū ipi q̇tidie mltas acquirerēt possessiones de q̇bus ecclesijs decime soluebātur: ꝓpter qd̄ p̄dicti abbates ad cōmonitionē ꝯcilij statuerūt ne de cetero fratres ipsius ordinis emāt possessiōes de q̇b⁹ decime debeanꝶ ecclesijs: nisi forte ꝑ mōasterijs fundādis de nouo: ꝛ si tales possessiōes de quib⁹ decime soluebanꝶ eis fuerūt collate aut empte pro monasterijs de nouo fundādis cōmittanꝶ alijs excolēde: ne occasione priuilegiorū suorū ecclīe vlterius aggrauenꝶ: ꝓpter qd̄ statuit conciliū vt de alienis terris et de his etiā q̄s de cetero acquirent decimas ecclesijs soluant quibus debenꝶ: etiā si ꝓprijs sumptibus eas excolāt: nisi cum ipsius ecclesijs amicabiliter duxerint ꝯponēdū. Et hoc qd̄ dictū est de cisterciē. extendiꝶ ad oēs alios qui habent similia priuilegia: precipit conciliū vt ecclesiarū prelati prompti existāt ad exhibēdum p̄dictis priuilegiatis de suis malefactoribus iusticie cōplementū: et eorū priuilegia diligēter obseruent. ¶ Nota q̄ si priuilegium aliquorū incipiat vergere in enorme detrimētū aliorū derogandum est vel in toto vel in parte. Item compositio potest interuenire in decimis. Bernardus.

c ¶ Generali concilio. Quod s̄m Joan. fuit factū anno dn̄i. M. cc. xv. pontificatus Inno. anno. xvij.

d ¶ Nouiter. Et ita ī casu isto obtinet priuilegiū adhuc antiquū.

e ¶ Tales. Scꝫ de quibus decime solui debeant. B.

f ¶ Cōmittanꝶ. Interim anteq꜡ edificenꝶ ecclīe vt illi coloni soluāt decimas de illis terris: idē eēt si ipsi ijdē colerent eas. j. e. ca.

¶ Glosa sequens querit. ar. pro. ꝛ contra. ꝛ soluit.

g ¶ Cōponēdum. Et sic cōpositio in decimis pōt fieri ꝑ sacerdotem. s̄. e. ex multiplici. q̄ ꝑsonalis videꝶ: nisi ꝑ superiorē fuerit confirmata. s̄. de trāsac. veniēs. Sꝫ nūq̇d cisterciē. ꝛ alij monachi nō habētes ꝑplm possunt p̄scribere decimā? Non videꝶ. qꝛ decias de iure hr̄e nō possunt. vt. xvj. q. j. ꝯuenit. ergo eas non possunt prescribere. s̄. de prescrip. cām que. Sed videꝶ hic ex quo noīe cōpositionis eas possunt habere q̄ eas possint prescribere. Satis posset sustineri q̄ nō possint prescribere decimas: vt in p̄dicto. c. cām que. ꝛ s̄. eo. ti. dudum. decime enī intuitu diuini officij tm̄ debite sunt iure diuino. s̄. e. tua nobis. sed isti nemini subministrāt sp̄ualia: ꝛ decime istis tantū per priuilegia cōcedūtur: qꝛ iure cōmuni eas habere non possunt: al's superfluū esset priuilegiū: qꝛ que de iure cōi competūt suplluum est precibus impetrare. C. de thesau. l. j. li. x.† ff. ad muni. l. j. vnde si isti allegarent prescriptionē necesse haberēt ostendere titulū q̇ eis daret causam p̄scribendi. s̄. e. dudū. q̇ loquiꝶ de hospitalarijs hierosolimitanis qui de iure cōi decimas possidere nō possunt: ꝛ ideo in his personis que de iure cōi possidere non possunt necessarius est titulus. ꝛ sic potest intelligi. s̄. de prescrip. si diligenti. vbi de hoc.

h ¶ Alios. Hic habes. argu. q̄ res inter alios acta alijs p̄iudicat.‡

Interdicimus. ¶ Casus. In hoc capitulo ꝓhibeꝶ ne aliqua ecclesiastica ꝑsona p̄sumat in pign⁹ accipe decimas detētas a laicis: que ad alienas spectāt ecclesias. ¶ Nota q̄ decime detēte a laicis ī pign⁹ accipi nō debent: nisi ab eo ad quē de iure spectant. Ber.

¶ Glosa sequens reci. ꝑ questionē de quibus decimis hic loquatur.

i ¶ Ad alienas ecclesias ꝑtinētes. Istud pōt ītelligi de decīs laicis in feudū cōcessis vt nulla ꝑsona ecclīastica ad quā nō pertinēt recipiat illas in pign⁹: vt si penes laicū remaneant citi⁹ redeant ad ecclesiā ad quā pertinēt saltem post mortē: cum in decimis nō habeat locū successio. s̄. e. ad hoc. lꝫ succedant heredes in decimis antiquit⁹ cōcessis ī feudū: ꝛ hac ratione sufficit si laicus de cōsensu ep̄i decīas tales alij ecclesie dōauerit. s̄. de his q̄ fi. a ꝑla. sine ꝯsensu ca. cum aplīca. Ecclīa ꝟo ad quā pertinēt bn̄ pōt eas in pign⁹ recipe: qꝛ ꝑ hoc citi⁹ rehabebit decimas suas cū tūc nō teneaꝶ ꝯputare fructus† in sortē. j. de vsu. c. j. ꝛ. ca. conquestus. et. s̄. de feu. c. j. Idē esset ꝛ multo forti⁹ si laic⁹ de facto tm̄ decimas retineret: ꝛ hec fuit ꝓhibitionis causa vt per hoc ꝓuideręꝶ ecclesijs ad quas iste decime peruenire debent.

¶ Rubrica De regularibus. ¶ Supra visum est de clericis secularibus ꝛ de rebus eorum: merito restat videre de regularib⁹ ꝛ rebus eorum. Vel sic. quia virorum ecclesiasticorum duo sunt genera: quoddam clericorum secularium: quoddam religiosorū. vn̄ viso de primo genere merito subijcitur de secundo. Abbas.

¶ De hac materia tractatur. xxvij. q. j. et. q. ij. ꝛ. q. iij. ꝛ. q. iiij. §. sed ꝛ notandum vsq꜡ ad fi. q. et. xix. q. j. ꝛ. q. ij. ꝛ. q. iij. et. xx. q. j. ꝛ. q. ij. et. q. iij. ꝛ. q. iiij. et. j. q. ij. per totum.

Nullus tondeatur. ¶ Casus. Dicitur in hoc capitulo q̄ null⁹ debet intrare religionē nisi in legitima etate ꝛ spontanea volūtate. ¶ Nota q̄ etas ꝛ volūtas attendēda sunt circa intrātes religionem. Ber.

¶ Glo. seq. reci. per obiec. ꝛ solu. cui solutioni signat ꝯrium.

k ¶ Nullus tondeatur. Scꝫ ad profitendum vt sic sit monachus xx. q. j. illud. clericus tamē post. vij. an. potest fieri. quia tunc est doli capax. xxviij. di. de his. ꝛ. lxxvij. di. quicūq꜡. et. c. in singulis. Sed arg. contra. s̄. de preben. super. ibi dicitur q̄ pueri non sunt idonei ad beneficium obtinendum.

l ¶ In legitima etate. Scilicet. xiiij. an.

m ¶ Spontanea voluntate. Quia si coactus non valeret. xx. q. iij. presens clericus.

Si quis. ¶ Cōmunis diuisio. quia duo sunt dicta vt patet ī rubro. Secundū ibi: in. § si vero. Abbas. ¶ Casus. Statuit cōciliū magūtineñ. q̄ si aliquis infra legitimos annos religionē intrauerit cum cōsensu parentū suorū: si parētes infra annū non reclamauerit ad papā vel ep̄m vel eius vicarium post annū ipsum non poterunt reuocare. Si vero post legitimos annos ꝑ vim reli-

† s̄m Jo. dicit Host. ꝛ qꝛ ꝯmodius ē totū simul in vno aceruo recipe q̄ post tp̄s forte a nō soluēte petere: ꝛ qꝛ tuti⁹ est pignori ipsi⁹ aceruī īcūbere q̄ ī ꝑsonā agere ī sti. de obli. q̄ ex male. nas. §. furti actio. ꝛ idu cit hoc prouerbiū Baro q̇ tenet. barucus q̇ petit. Jo. ā.

Decime an possint p̄scribi ꝑ religiosos ꝑplm non habētes.

† Vide hāc et se. de testi. cām. ij. sup vl. glo. Jo. and.

‡ Hoc ē ex hāc extēsione quam facit hic papa qꝛ aliter nō p̄iudicasset s̄m Hosti. Jo. and.

† Si abstineat a seruitio vasalli Jo. andree.

Cōtinuatio.

Diuisio

gionem intrauerit: ⁊ infra annū nec ipſe nec parentes ei⁹ reclamauerunt ad predictas perſonas: poſtea exire non poterit cum preſumatur conſentire. ¶ Nota quod ab initio non valuit tractu temporis conualeſcit. Ber.

a ¶ Tonſuratus. Ut fiat monachus vel regularis canonicus. xx. q. ij. ſi in qualibet.

b ¶ Infra annū. Et diem. xx. q. ij. puella. et tutor ꝯdicere poteſt infra idem tp̄s. vt ibi dicit.

c ¶ Ad pri̇cipem. Id ē ad papā. de conſe. di. j. corpa † vł ad p̄ncipē. i. ad p̄latū eccłie. Ber.

† Et de ma ſo. et obe. ca. ſ. ſm Ho ſtiē. Jo. an.

d ¶ Ad miſſum. i. vicarium ep̄i qui gerit vices ſuas. ſ. de iſti. ex frequentibus.

e ¶ Permaneat. Quo ad parentes: quia poſt annū filiū reuocare non poſſunt. vt h̄ patet. ⁊. xx. q. ij. puella. Ipſe ꝟo puer quādocūq; vſq; ad fīnē. xiiij. an. poſſet reſilire. ſ. e. ſignificatum. ⁊. c. cum ſimus. poſtea vero non poterit exire. ‡ xx. q. j. illud.

‡ Immo poterit vſq; ad finē q̄ntidecimi anni. quod dic vt ſ. e. c. ſ. li. vj. Jo. an.

f ¶ Per vim. Illatā ſibi a parentibus.

g ¶ Clericus. Id eſt monachus.

h ¶ Permaneat. Quia ex mora tanti temporis preſumit ꝯſenſiſſe: ⁊ intellige ſi potuit reclamare. ſ. de ſpō. ad id qđ. et. j. q. j. ꝯſtat. ſ. de deſpōſa. impub. de illis. ij. alˀs autem nō teneret monachatus. ſ. quod me. cau. perlatum.

a tonſurat⁹[a] eſt ſine conſenſu parētū ſuorum: ſi parentes ipſi⁹ infra b annū[b] non reclamauerit ad prin c cipem[c] aut propriū ep̄m: vel ad[d] d miſſum dn̄icū: in clericatu p̄maneat[e]. e ¶ Si vero poſt legitimos f g annos per vim[f] cleric⁹[g] fact⁹ eſt: ⁊ nec ip̄e nec parētes ei⁹ infra annū ad mēoratas pſōas reclamauerint: in clericatu p̄maneat[h]: h ſicut is de quo ſuperi⁹ dictū eſt.

Ex concilio toletano.

¶ Clericus ſecularis vtens habitu ⁊ nomine monachali cogitur vt fiat monach⁹: vel ab hoc deſiſtat. Capitulum. iij.

Ut clerici qui ſe fingunt[i] i habitu ⁊ nomine monachos ⁊ non ſunt: corrigantur vt k veri mōachi ſint vel veri clerici[k].

Ex concilio arelateſi.

¶ Nouitia que ſpōte ſe ingerit actibus profeſſarū per hoc cenſetur pfeſſa. h. d. et eſt caſus multum notabilis. Capitulū. iiij.

Uidua ſi ſpōte[l] l velū conuerſationis q̄uis nō ſam crū ſibi ipoſuerit[m] / ⁊ in eccłia in n ter velatas oblationē[n] deo obtulerit: velit nolit ſāctimonie hitū vlteri⁹ dz h̄re. ¶ Licet[o] ſacro fir o mare velit eo tenore velamen ſibi ipoſuiſſe vt deponere poſſet.

Grego. iij. anath. ſubdyaco.

¶ Monachus temere ad aliud monaſteriū trāſire vel peculium habere non poteſt. Capitulū. v.

Johānes frater: ⁊. j. ¶ Preſenti iuſſione mandamus vt ne quē monachū de monaſte p rio in monaſterium[p] temere migrare liceat: nec eorum aliquem q peculiare[q] quicq; habere. ¶ Sed ſi hoc preſumpſerit: monaſterio in quo ab initio cōuerſatus eſt: ſub abbatis ſui regula competē r ti cohertione reddatur[r].

Ex regiſtro Greg.

¶ Ubi eſt dura congregatio vel religio: requiritur in profitente plena pubertas. ſ. tempus. xviij. annorū. h. d. habito reſpectu ad mētem littere. Et eſt textus ſingularis. Capitulum. vj.

ſ Quia[ſ] in inſulis dura eſt congregatio monachoꝝ

m ¶ Impoſuerit. Ipſamet vidua velum conuerſionis ſibi poteſt imponere vt hic patet. ⁊. xxvij. q. j. viduas. poteſt etiam illō recipere a ſacerdote. ſ. qui cle. vel vo. ꝯſuluit. ⁊. xx. q. j. vidua. aut ab ep̄o. ſ. qđ me. cā. perlatū. velum vero † conſecrationis a nullo recipiunt. xx. q. j. deuotis. ſole enim virgines cōſecrantur. vt. c. deuotis et. c. placuit. e. q.

Uelū eſt duplex.

† De multiplici velo q̄re. no. xx. q. j. ſ. velamē et hoc per Hoſ. ⁊ Ho. Jo. and.

n ¶ Oblationem deo obtulerit. Reſpicit loci conſuetudinē vbi forte velate offerūt panem ad euchariſtiā ꝯficiēdā. ſ. xxvij. q. j. vidua. ⁊ ita eo ipſo ꝙ ſic ſtetit in eccleſia cū alijs monacha iudicatur. xxvij. diſt. qđ iterrogaſti. ⁊. xx. q. j. q̄m ꝓgenitores. Si ꝟo alˀs habitaſſet ibi etiā lōgo tempe non iudicaretur monacha. in auꝫ. vt conſti. que interpreta. circa medium. colł. vj. et ideo conſueuit dici ꝙ habit⁹ ſine profeſſione nō facit monachū. ſ. e. porrectū.

o ¶ Licet ſacramento ſcꝫ tantū. ſed ſi adiuuetur alijs bonis preſumptionibus ⁊ perſona boneſta ſit: tūc forte ad plenam probationē poſſet ſibi deferri ſacramentū C. de rebus credi. in bonefidei. ſ. de pba. ſicut ꝯſuetudo. ſ. de iureiur. c. vlti. ‡ ⁊ etiā ſine iuramēto ſi haberet alias ꝓbationes. ſ. qđ me. cauſa. perlatum. Uin. Sed hec vidua nō potuit ꝓbare p legitias ꝓbationes: ſed allegabat fictionem ex alia cauſa honeſta ⁊ iurare volebat: ſed iuramētū ſuū non ſufficit: ⁊ ideo remanet in monaſterio: ⁊ ſ̄m hoc intelligit illud ca. ⁊ illa palea. xxvij. q. j. viduas aūt velare. de fictione ex honeſta cā: alˀs ſi fictio ex ihoneſta cauſa fuiſſet nulla: probatio iſtius audiretur propter dolū ſuum: ⁊ ſi illud probaretur. ſic poteſt intelligi. c. illud. xxvij. di. quod iterrogaſti. vt dicitur. ſ. c. proxi. quicūq; ergo ficte monaſterium vult intrare ex honeſta cauſa proteſtetur illud preſentibus teſtib⁹ vt fecit illa. in. c. perlatum. Et ca. illud quod interrogaſti. poteſt intelligi in eodem caſu cum iſta decre. vt intelligat de fictione ex honeſta cauſa: ſed mulier illa hoc ꝓbare non potuit: ⁊ ideo compellitur redire ad monaſterium / prout intellexit Hug.

‡ Uide qđ de m̄rimonio carnali not. eo. titu. mulieri. Jo. and.

Ut clerici. ¶ Caſus. Clerici qui fingūt ſe monachos compellant vt fiant vel veri monachi vel veri clerici. ¶ Nota ꝙ q̄ fingit ſe monachū debet fieri monachus: aut habitum dimittere. Item habitus nō facit monachum: ſed ꝓfeſſio regularis. Ber.

¶ Glo. ſeq. diſtinguit diſſimulationis cauſam honeſtam et inhoneſtam. ⁊ ar. ad queſtionem.

i ¶ Fingūt. Nota ꝙ fictio ſiue ſimulatio quandoq; fit ex honeſta cauſa quādoq; ex inhoneſta. Ex honeſta cā. xxij. q. ij. vtilē. ⁊. xxiij. q. ij. dominus. ⁊ ſi aliquis ſimulat religionem ex honeſta cauſa ita ꝙ proteſtatio precedat non nocet. ſ. de his que vi metuſve cauſa fi. perlatum. vbi de hoc. ſimulatio vero ex inhoneſta facit monachum: ⁊ cōpellitur redire ad monaſteriū ꝑpter dolū ſuū. xxvij. di. quod interrogaſti. xxvij. q. j. vidua. ⁊. ſ. c. proxi. ita iſti clerici fingūt ſe monachos ex honeſta cauſa ab initio ex quo dat eis optio. Sic etiam dico i matrimonio ꝙ ſi aliquis per dolū eo propoſito copuletur alicui mulieri ꝙ nolit ſtare legitime cū ea: et hoc ſit parat⁹ probare: non eſt audiēdus: quia in ſponſalibus ſiue matrimonijs recurritur ad cōmunem intelligentiam verborum. ſ. de ſpon. ex litteris. † Ar. eſt hic ad queſtionem illius qui finxit ſe mulierem et ſuſcepit habitum in monaſterio monialium vt poſſit corrūpere monacham. et in. c. quod interrogaſti. Ber.

Mōachū q̄s fingit ex duplici cauſa.

† Quod dic vt eo. ti. tua nos. Joan. and.

¶ Glo. ſe. alle. duo iura in cōtrariū. alle. aliā duo. et ſoluit.

k ¶ Ueri clerici. Et ſic datur eis optio vtrū velint eſſe clerici vel monachi. ſi. ſ. de elec. cum cauſam. ⁊ ar. xvj. q. j. nemo poteſt. Ar. cōtra. ſ. c. proxi. ⁊. xxvij. di. qđ interrogaſti. vbi cōpellunt in monaſterio remanere. Sic poteſt ſolui. hic conſtabat eos tales eſſe licet ſtarent in habitu monachali: in contrarijs non conſtabat immo tāq; veri monachi ſtabant et ſe gerebant: vnde non audiuntur volentes iurare contrarium.

Diuiſio.

Uidua. ¶ Primo ſoluitur dubiū. Secūdo ſolutionē ampliat ibi: licet. Ab. ¶ Caſus. Si q̄ vidua ſpōte velum conuerſionis ſibi impoſuerit q̄uis non ſacrum: ⁊ in eccleſia inter alias velatas oblationē deo obtulerit: velit nolit vlteri⁹ habitū religionis debet habere: q̄uis per ſacramētū firmare velit eo tenore velū ſibi impoſuiſſe vt ipſum deponere poſſit. ¶ Nota ꝙ vidua poteſt ſibi velum imponere: ⁊ intellige de velo conuerſiōis. Itē ipſo facto preſumitur quis monachus. Item ex quo quis aſſumpſit habitū non audit reclamans: nec ſtatur iuramento ipſius in preiudicium voti ex quo apparuit monachus. Ber.

l ¶ Sponte. Secus ſi per vim. ſ. de his que vi metuſve cauſa fi. perlatum. Tan.

Johannes. ¶ Diuiditur. Primo ponitur deciſa conſultatio. Secūdo reſpōſio ibi: preſenti. que duo facit. Primo prohibet Secūdo ſi contra fiat corrigi p̄cipit ibi: ſed ſi. Abbas ſiculus.

Diuiſio.

¶ Caſus. Statuit pa. ꝙ mōachus de monaſterio ad monaſteriū temere non tranſeat: nec aliq̄s monachus peculium habeat. ⁊ q̄ cōtrafecerit monaſterio primo reſtituatur / competēti cohertione adhibita. ¶ Nota ꝙ nō lꝫ monacho trāſire de vno monaſterio ad aliō monaſteriū niſi ſit artioris religionis: ⁊ tūc cū licētia ſuperioris ſui tranſire debet. Item monachus non debet habere peculium: ⁊ idem de oībus regularibus intelligēdū eſt. Item monachus cā leuitatis exiēs de monaſterio ad monaſterium dꝫ cōpelli redire ad p̄mū ⁊ ibi coherceri. B.

¶ Gl. ſe. reci. p qōnes. ⁊ vnū ꝯtriū.

p ¶ Monaſterium. Hoc ca. loquitur de his qui cauſa leuitatis tranſeunt: alˀs licitum eſſet tranſire ad artiorem religionem petita licentia: licet non obtenta. ſ. eo. licet.

q ¶ Peculiare. Niſi cā adminiſtrationis. ſ. de ſta. mo. monachi. † alˀs niſi in morte reſignauerit cum ipſa pecunia in ſterquilinio ſubterretur. ſ. de ſta. mo. ⁊ ca. regu. cum ad monaſterium.

† Satis excuſat glo. p̄ulō capitulū ꝙ his verbis vnlꝫ. tū vere loquēdo tūc nō hꝫ peculiū ſꝫ adminiſtrationē peculij qđ ptꝫ ex his q̄ dixi. eo. ti. cum ad monaſteriū. in fi. Jo. and.

r ¶ Reddatur. Quē tenet abbas recipere ne vagabūdus in anime incurreret detrimentū ⁊ cōpellit abbas ſi noluerit. ſ. e. c. vlti. ⁊ ar. xviij. q. ij. abbates. Itē ſignatur ꝯtriū. xxvij. q. j. ſi q̄ monachorū. et. c. ſi q̄s rapuerit. vbi dꝫ ꝙ monachi delinquētes debent tradi artiori monaſterio. Sol. illa intelligunt cum priora monaſteria redarguuntur de diſſolutione. Quid hodie debet fieri de iſtis fugitiuis dicitur. ſ. eo. ca. vlti.

Quia. ¶ Primo ponitur ratio. Secundo prohibitio ibi: pueros. Ab. ¶ Caſus. Quia nimia erat aſperitas religiōis in iſulis p̄cipit ne quis ante. xviij. annū monachari volēs recipiatur. ¶ Nota ꝙ ꝓpt auſteritatē vite regula inſtituta a canone imitat. B.

ſ ¶ Quia. Hoc. c. in quibuſdā libris habet ꝓ palea. xxj. q. j.

a ¶ Pueros. Nota ꝙ puer dicitur vsq ad. xviij. annum. j. de spon. impuberes.
¶ Xviij. annū. Hoc speciale est propter asperitatem locorum. alias regulare est ꝙ post tempus pubertatis tam masculi ꝙ femine possunt profiteri. xx. q. j. c. j. ⁊. q. ij. si in qualibet. ⁊. c. puella.

¶ Gl. se. notat annū inceptū ⁊c. alle. iiij. iura i ꝯrariū alle. tria ⁊ soluit
f ¶ Ante cōsummationē. Nota ex hoc verbo ꝙ in casu isto ann⁹ inceptus pro completo non habetur. xx. q. j. illud. et. q. ij. si in qualibet. et. j. eo. significatum. et in alio casu. s. de elec. cum in cunctis. Arg. contra. ff. de mu. et ho. ad rem publicā. ⁊. lxxviij. di. presbyter. et in ca. predicto cum in cūctis. §. inferiora. So. i dignitatib⁹ fauor cōsiderat: et iō ann⁹ incept⁹ ꝓ ꝯpleto habet. sꝫ i eꝓ est spāle † in regule obseruatione grauitas est et labor: et sic odium. et ideo annus cōplet⁹ exigit. ar. s. e. qr in insulis. ¶ Glosa sequens signat cōtrariū. ponit opi. quā reprobat. demū soluit.

Diuisio ¶ Non est. ¶ Prio exordiū. Secūdo mādatū ibi: vniuersitati. Tertio aliō mādatū ibi: et si qui. Abbas sic.
¶ Casus. Mādat pa. prelatis per galliā ꝯstitutis ꝙ nō ꝑmittāt recipi ꝑ epatus suos monachos vel cōuersos cistercieñ. ordinis postꝙ fecerint ibi ꝓfessionē sine licentia abbatū suorū: et si aliquis cōtra hoc fecerit: ⁊ monit⁹ ad suū monasteriū nō redierit cōpellāt ipm ad monasteriū suum redire. ¶ Nota ꝙ cistercieñ. mōachi ad aliā religionē trāsire nō possunt qr nō reperitur arctior. Itē monachus suū monasteriū non potest deserere sine licētia sui abbatis. Itē deserētes monasteriū suū monendi sunt vt redeant ⁊ nisi redierīt ꝑ sniam excōmunicatiōis sunt cōpellendi. Ber.
¶ Glo. seq. reci. per. ij. q. scꝫ que sit ratio. ⁊ an licētia sufficiat.
c ¶ Permittatis. Et merito. Qr qui mutat locū de minori ad maiorē mutare debet. xciij. dist. legimus. in fi. s. de trāsla. licet. et. c. j. ⁊ hoc ideo precipitur quia nō reperitur ordo arctior † ⁊ ꝓ eo ꝙ dicit licentia supple maxime: qr nec abbas posset in hoc dispēsare vt ad minorem trāsiret. Vel intellige ꝙ de lnia abbatis posset trāsire ad eqlē iusta de cā.

a ¶ Pueros[a] in eorū monasterijs
b ante. xviij. annum[b] suscipi probibem⁹. Alex. iij. archiepiscopis et alijs ecclesiarum prelatis per galliam constitutis.

¶ Si cisterciēsis sine licētia sui abbatis ad aliō monasteriū trāsit ad ꝓpriū monasteriū regredi cogitur. Capitulum. vij.

Non est vobis dubiū: ⁊. j. ¶ Uniuersitati vr̄e mādam⁹ ꝗtenus monachos vel cōuersos cistercieñ. ordinis post ꝓfessionem sine licētia abbatū suorū ꝑ epat⁹
c vr̄os recipi nullaten⁹ ꝑmittatis[c] Et si q̇ ex eis sine lnia abbatum suorum de monasterio exire pre
d sumpserint/ ⁊ ꝯmoniti celeriter[d] nō redierit: eos regredi ꝯpellatis. Idē mgr̄o. F. ciuitateñ. cano.

¶ Professio facta ante. xiiij. annū non obligat: post. xiiij. vero si fit per susceptionem habit⁹ ꝓfessorum etiam nō obligat nisi deꝑ ꝑseuerātia tridui. Caplm. viij.

Ad nostram noueris audientiā ꝑuenisse: ꝙ heremite de monte folio quosdā pueros seduxerunt intantum ꝙ quidam suasionibus eorū assensum prebentes statim religiōis habitum in ipsorū monasterijs susceperunt quorū vnus. T. nomine
e statim[e] penituit ꝙ habitum induisset: et. j. ¶ Quocirca mandamus: quaten⁹ si ꝯstiterit ꝙ pre-
f fatus. T. ante cōsummationē[f] xiiij. anni susceptū habitū deposuerit: aut si post. xiiij. annum habitum ipsum sine probatione su
g sceperit: et infra triduum[g] deposuerit: eum ab impetitione ꝑdictorū heremitarū denūcies absolutum: et eam quā postꝙ exiuit iurauit accipere in vxorem libere posse traducere: si alia cā rationabilis non obsistat. Idem elieñ. episcopo.

¶ Qui recipit habitum ꝓfessorum vbi distincti sunt habit⁹ cōpellit ibi vel alibi eē religiosus: sꝫ si recipit habitū nouitioꝝ pōt ad seculum redire. Caplm. ix.

Super eo qd̄ quesitū fuit de clericis q̇ religiōis ha
h bitum susceperūt[h]: ⁊ ante ꝓfessionem ad priorē statum sunt reuersi. ¶ Respōdemus ꝙ si austeritatē religionis ad quā migrasse noscunt ꝯuare noluerit: ad minorē religionē sunt cogēdi trāsire: nec amplius in ecclesijs secularib⁹ debēt assumi: ne cōtra vo
i tum[i] qd̄ dn̄o fecerūt venire ꝓbētur. ¶ Uerū si añ susceptū hmōi
k habitū[k] in ꝓbatiōe positi recedere voluerint: ꝯm regulā beati benedicti nō vidētur prohiberi ad
l priorē statū redire[l]: que videtur
m precipere vt i eadē veste[m] in qua venerunt reuertantur. Idem ambianeñ. episcopo.

† Et in abbatissa. j. de elec. indēnitatib⁹. i ꝑn. ⁊ in casu de eta. et q̄li. c. vno. li. vj. Jo. and.

g ¶ Triduū. Arg. contra. xx. q. j. c. firma. ⁊. xxvij. q. j. per totū. xx. q. iij. eos qui semel. sol. Quidā dicūt ꝙ istud dispensatiue dictum est: al's regulare est ꝙ pubes igrediens etiā post momentum exire non pōt vt dicunt cōtraria. Sed hec solutio nō valet: qr contra votum cōtinētie nō admittit dispēsatio: qr ꝯtinētia castitatis ⁊ abdicatio proprietatis ita inherent ossibus monachorum vt nec summus pontifex valeat dispensare. j. de sta. mona. cum ad monasterium. in fine Dicas ḡ ꝙ iste sine deliberatione et ex mentis impetu intrauit ⁊ illectus fuit: ⁊ ita quo ad deū non fuit obligatus qui considerat cor ⁊ nō opus. xiiij. q. v. si qd inuenisti. ⁊. xv. q. vj. c. j. i fi. et ideo nec apud ecclesiam cum habeat certa indicia de tali voto facto impetuose ex eo ꝙ sine ꝓbatione habitū suscepit: et quia infra triduum penituit: ⁊ qr ꝓpe pueritiam fuit: iure ergo cōmuni ipsum absoluere debuit: ⁊ ita nō fuit obligatus ꝗtū ad deū ⁊ eius ecclesiam. ar. xxij. q. iiij. vnusquisꝙ. ⁊. xv. q. j. sane. ar. xvij. q. iiij. sunt qui opes. B.

Cor et nō op⁹ a dn̄o cōsiderat.

† Sꝫ Rodo. idē Gof. sꝫ ꝯm Ho. reperiunt ordines maioris religionis vt carthusiēsis et alij qdā qs discrete dixit se velle tacere. sꝫ ꝑ ꝑuilegia ordini cistercieñ ꝯcessa dixit eos ēt ad arctiorē religionem trāsire non posse sui abbatis nō obtēta licentia dicit Phi. ꝙ strictior est ordo minorū Jo. and.

¶ Glosa sequēs reci. per. q. quando dicatur celeriter fieri.
d ¶ Celeriter. Post admonitionē: et celeritas ista ad arbitriū iudicis refert ex quo nō determinat. s. de offi. dele. de causis. ff. de iure deli. l. j. in fi. De istis vagabundis tene vt dicitur. j. e. c. vlti. De hoc celeriter dicitur. s. de locato et condu. c. vlt.
Ad nostram. ¶ Minor. xiiij. annis per ꝓfessionē religioni nō obligat: idē in maiori q̇ sine ꝓbatione suscepit habitū ꝓfessorū quē dimisit infra triduū. Prima pars narrat factum. Secunda dat iudicem ibi: quo circa. Ab. ¶ Casus. Heremite de monte folio quosdā pueros seduxerūt intantū ꝙ quidā suasionibus eorū cōsentientes statim religionis habitum in suo monasterio receperūt. vnus eorū. T. noīe statim penituit ⁊ infra triduū inde exiuit: ⁊ post modū iurauit quandā recipe in vxorē: sed illi heremite nō permittebāt ipm illā ducere vt iurauit. significatū fuit hoc dn̄o pa. vn̄ mādat quaten⁹ si constiterit ꝙ ꝑfatus. T. ante. xiiij. annū completum habitū susceptū deposuerit: aut si post. xiiij. annū habitum ipsum sine probatione suscepit: ⁊ infra triduū deposuerit eū ab impetitione dictorū heremitarū denūciet absolutum: ⁊ eam quā iurauit/ accipiat in vxorē si aliud nō impediat. ¶ Nota ꝙ ante. xiiij. annum votū non obligat. Item qui illectus habitum suscipit presumitur non vouisse. Ber.
¶ Glo. se. ar. alle. iiij. iura pro. et quattuor contra. ⁊ soluit.
e ¶ Statim penituit. Ar. non dici factū qd̄ nō durat. j. q. j. constat. ff. quod cum eo qui in alie. po. si filius. ‡ ff. de in rem. v. si pro patre. §. versum. ⁊. xxiij. q. vj. vides. Arg. contra. qr ex quo semel placuit ampli⁹ displicere nō potest. xxxij. q. v. horrendus. C. de contrahen. emp. non idcirco. ⁊. iiij. di. erit autē. ⁊. c. in istis. ⁊. viij. q. ij. dilectissimi. Sol. vbi constat de facto et eius qualitate † non est querēdum de eius perseuerantia. Nam sufficit ꝙ ab initio constitit: cum vero constat de facto/ sed de intentione nescitur ‡ recurrimus ad presumptionem perseuerātie. vt in casu isto et cōsimilibus.

‡ Nō dꝫ exheredatus cui ꝑ fideicōmissū restituit hereditas. io. ā.
† Aut obligatione firmiter ⁊ pure ꝯtracta. ꝯm Hostiē. Jo. and.
‡ Aut pendet obligatio ex tractu tēporis Jo. an. i.

Super. Cōmunis diuisio. Secūda ibi: respōdemus. Que distinguit inter professos et nouitios. Abbas. ¶ Casus. Quidam clerici susceperūt habitū religionis eo aīo vt ad sclm non redirent et ante factam professionē ad priorem statum sunt reuersi. quesitū fuit de his clericis. vtrū sic remanere possint: Rn̄. pa. ꝙ si austeritatē religiōis ad quā migrauerūt seruare noluerint ad minorem religionē cōpellendi sunt transire: nec amplius in ecclesijs secularibus debent assumi ne contra votum suum venire probentur: sed si ante susceptum habitum positi in probatiōe recedere voluerint ad priorem statum redire non prohibentur. ¶ Nota ꝙ q̇ habitum religionis assumit eo animo vt in religione perseueret: ad seculum redire nō potest: sed ad largiorē ordinē si voluerit trāsire potest. Item qui causa probationis habitū religionis assumit ante professionem ad seculū redire potest. Ber. Diuisio.
b ¶ Susceperunt. Eo aīo vt ad seculū nō redirēt nulla facta ibi professione. j. eo. statuimus. ita ꝙ de hoc constabat: vt ibi dicitur.
i ¶ Ne contra votum. Quo renunciauerunt seculo generaliter nondum facta professione alicuius religionis: vnde cogendi sunt remanere: vel ibi vel ad mitiorem transire si sponte voluerint: vt hic dicit. ⁊. j. eo. consulti.
k ¶ Habitum. De quo modo premisit quo renūciauerūt seculo.
l ¶ Redire. Moribus emendatis. j. eo. consulti. B.
¶ Glosa sequens querit qua veste ⁊c. al. ꝙ in prima. soluit contrarium. et ad al. respondet.
m ¶ In eadem veste. Sed in qua veste positi in probatione debēt esse: Uidetur ꝙ in illa in qua venerunt. liij. dis. legem. et. liiij. dist. multos. in fi. ar. xvij. q. ij. si qs incognitus. Dic ꝙ monachali habitu vt h dicit. ⁊. j. e. statuim⁹. alioquin nō posset ꝓbare austeritatem

Religionis ꝓbatio i veste monachali dꝫ fieri.

monachalē que in veſtibus ꝑ magna parte cōſiſtit. Et qḋ dicitur hic in fi. in eadem veſte redeant in qua venerunt ſic intellige: q: fi= nita probatione ſi noluerint ibi remanere reſtituenī eis veſtes cū qb⁹ venerūt: ⁊ cū eis recedēt: ⁊ ſic ſeruat ꝑ regula monachorū. Et ca.† ꝙ dicit ꝙ ꝓbari debēt in veſte laicali non ſeruanī: ſed intelli= gas de veſte in qua venerūt. Uel dic in veſte lai= cali. i. veſte nouitiorū‡: qui ſunt in probatione: que differunt ab illis ꝙ dantur profitentibus. ꝟ. eo. ſtatuimus.

† Se; illḋ capitulum multos. Joan. and.
‡ Uel. i. q̄ lis fuit lai= cus ſm Ui cē. id enī ꝓ babiī. i. in= quiretur. Jo. and.

Sane. ¶ Si canoni cus regᵉlarī ſit mo= nachus aut ſtrictioris religionis ⁊ manet mo= nachus: aut laxioris et redire cōpellit. Et ē te= xtus no. Diuidiī. Nam primo narrat factū. Se cūdo diſtinguēdo diffi nit ibi: id tue. Abbas.

Diuiſio.

¶ Caſus. Quidā cano nic⁹ aromateñ. ꝓfeſſus ibidē ab eccl̄ia aroma= teñ. aufugit: ⁊ a quodā abbate in monachū eſt recept⁹: q̄ſitū fuit an de beret ibi remanere? Rñ. pa. ep̄o ambiañ. ꝙ ſi lo= cus ille vbi nūc eſt ma= ioris religionis exiſtit ꝙ̄ eccleſia aromateñ. ip ſum in eodē loco cū pu= ra cōſciētia remanere ꝑ mittat: alioqn ad ꝓmā redire cōpellat eūdem ¶ Nota ꝙ de minori re= ligione ad maiorē trāſ= ire ſꝫ et nō ecōuerſo. B. ¶ Gloſa ſequens ſignat cōtrarium. ⁊ ſoluit.

a ¶ Remanere ꝑmit= tas. Sed cōtra videtur xix. q. iij. mādamus. vbi dicit ꝙ ſi canonic⁹ regularis ad monaſteriū tranſeat ad canoniā reducaī: et in vituperiū memoriale cucullā portet: ſed illud intelli ge qñ cā leuitatis vel vanitatis nō petita licentia trāſit† hic quā= do cā maioris religionis et bono zelo. ꝟ. eo. licet. Ber.

† Ubi not. Jo. ꝙ hoc ca. eſt diſpē ſatio per id qḋ dicit ꝑ= mittens qḋ videī ꝑ x. fugerat: qḋ denotat ꝙ petita non fuerat licen tia: niſi di= cas ꝙ illud fuit allega= tio: et expo= nas. i. fugiſ ſe dicatur. ſm Ho. vel ponit ī pro= prie. Jo. ā.

¶ Canonicus regularis poteſt effici monach⁹ ſi religio ad quā tranſit eſt ſtrictior ſua: alias ſec⁹.

Sane de cano Ca. x. nico qui in eccl̄ia aroma= teñ. profeſſionem fecerat ⁊ fuge= rat ab eadem: in monachū a quo dam abbate recepto. ¶ Id. t. f. ſi= gnificamus ꝙ ſi locus vbi nunc ꝑmanet maioris religiōis ꝙ̄ ec cleſia aromateñ. exiſtit: ipſum in eodem loco cū pura conſcien a tia remanere permittas[a]: alio= quin eum ad priorem eccleſiam redire compellas.

Idem beluaceñ. epiſcopo.

¶ Minor. xiiij. annis ꝓfitendo non obligat religioni: niſi fact⁹ maior ratum habuerit. Cap. xi.

Significatū eſt nobis: ⁊. ꝟ. ¶ Mādam⁹ q̄ten⁹ ſi iue= b nerī ꝙ. G. nō fuiſſet a parētibus[b] oblat⁹: ⁊ infra. xiiij. ānū fcti voti penitēs a religiōe receſſerit: ab illo voto ꝓfeſſionis qḋ fecit de nuncies abſolutum. Si aūt a pa c rētibus fuerit oblat⁹[c]: ſeu. xiiij. annū cōpleuerit cum religionē d intrauit[d]: ſeu poſt. xiiij. annum e ꝓfeſſionē a ſe prius factā ratam[e] f habuerit/ eum ad eādem vel ad aliam religionem[f] tranſire com= pellas. Clemens. iij.

¶ Si filia minor. xij. annis a pa rētibus monaſterio tradita ma ior facta ſponte veletur: ad ſecu lum redire nō pōt. Ca. xij.

g h Cum virū: ⁊. ꝟ. ¶ Utrū[g] ea q̄ infra diſcretiōis[h] ānos a parētib⁹ mōaſterio tradita hitū religiōis īduēs bñdictionē acce pit. et exiēs poſtmodū ſe cuidā militi copulauit: ad mōaſteriū redire cogaī? ¶ Con. t. t. r. reſpō. i ꝙ cum iuxta concilij toletani[i] cenſuram monachum aut pater k na deuotio[k] aut ꝓpria profeſſio l faciat: quicquid horū[l] fuerit al= legatū tenebit: reuertēdi ad ſecu lū aditu penitus interdicto. Nō enim videī illa monaſtice ꝓfeſ= ſiōis a ſe poſſe iugū excutere: cū eā nō conſtat euidēter ꝯtradixiſ ſe: cum bñdictionē accepit: quā non niſi in etate diſcretionis re= m cipiunt[m] que velātur: preſertim ſi ratihabitione ſecuta: et ſi eam n quādoq̄ ꝯdixiſſe[n] conſtiterit qḋ o ante geſtum fuerat roboratur[o]. p ¶ Nec obloquitur[p] qḋ de pre. no.

a parētib⁹: ⁊ habitum religionis aſſumens benedictionē accepit quā recipiūt q̄ velanī: poſtmodū de monaſterio exiēs cuidā militi ſe copulauit. q̄riī vtrum ad monaſteriū redire teneatur? Rñ. pa. ꝙ ſm toletañ. concilium paterna deuotio aut ꝓpria profeſſio mona= chum facit: et quodcūq̄ iſtorū allegatū et approbatū fuerit obli= gatus erit: ⁊ ideo ad ſe culū redire non pōt: nec poteſt vlteri⁹ iugū pro feſſiōis reiſcere: cū non cōtradixerit quādo bñ= dictionē accepit quā be nedictionē tantū in eta te diſcreta recipiūt que velanī: ⁊ q: etiā ſi cōtra dixerit poſtmodū ratū habuit. Poſtea rñ. taci= te q̄ſtioni que poſſit fi= eri per decretū leonis pa pe a ꝯrio ſenſu vbi dici= tur: puelle que non co= cte parētū imperio ſed ſponte virginitatis ha= bitum ſuſceperūt: habi= tum non poſſunt deſere re: ergo per contrarium ſenſum datur ītelligi ꝙ ſi coacte habitum ſuſci= piūt ipſum deſerere poſ ſunt? Reſpōdet pa. non obſtat illud decretū: q: illud intelligiī de puel= la nubili que nō cogitur ſequi voluntatē patris parentū cū habeat libe rum arbitrium in vouē do: ꝟ loquiī de illa q̄ ad huc erat infra annos di ſcretiōis que adulta fa= cta profeſſionē fecit: vł ſi coacta fuit poſtea con ſenſit. ¶ Nota ꝙ ex deuo tione et oblatiōe pentū obligatur filius ad reli gionem. Item ꝓfeſſus in etate diſcreta vlteri⁹ ad ſeculum redire non poteſt. Item votum quod ab initio nō va= luit tractu temporis per ratihabitionem tenet. Item nota ꝙ argu mentum a contrario ſenſu validum eſt: dūmodo in eundē caſum fiat: ſed hic erat diuerſus caſus.

† Is ergo q̄ añ. xxv. annos reli= gionē igre= diī reſtitu= tionē pete= re nō pōt. quia ſeruit et cui bñ re regnare eſt ſm Gof. et Ho. et idem not. xxvij. q. j. c. j. ipn. et. xx. q. j. illud. Pro= ſper libro epigrāma= tum. X. Li= bertas nul= la melior maior ve ꝓtās. Q̄ ſeruire deo cui bñ fuit minor. facit qḋ dicā. ꝟ. de voto. ſcri pture. ⁊ qḋ no. i ſpe. ij. ꝑte. de re= ſti. in integ. ꝟ. q̄liter. x. ſed nūqd minor. ⁊ idē Un. de re= ſti. i integ. tū ex iſtis. Jo. and.

Ignificatum. ¶ In prima poniī ꝯſultatio. In ſecūda rñſio ibi: mādamus. Ab. ¶ Caſus. Quidā. G. noīe infra. xiiij. an. cōſtitut⁹ timore magiſtri ſui habitū religiōis aſſumpſit: et inde in fra annū exiuit: et ſic vagabūdus diſcurrit: ſignificatū fuit ꝟ dño pa. vñ mādat ep̄o beluaceñ. q̄tenus ſi inuenerit ꝙ ille. G. nō fuiſſet oblat⁹ a parētib⁹ et infra. xiiij. annū a religione receſſit ab illo voto qḋ fecit ipm denūciet abſolutū. ſi vero a parētib⁹ fuit oblatus: aut xiiij. annū cōpleuerit quādo religionē intrauit: ſiue poſt. xiiij. an= nū ꝓfeſſionē a ſe factā ratā habuerit cōpellat eundē ad eandē reli gionē vel aliā trāſire. ¶ Nota ꝙ votum ante. xiiij. annū nō obligat. Item votum qḋ ab initio nō tenuit per ratihabitionem ſubſeq̄n= tem tenet. Ber.

b ¶ A parentibus oblatus. Si fuiſſet a parentib⁹ oblat⁹ ante xiiij. annū exire nō debuit: ſed poſt. xiiij. annū ibi ſtare nō cogitur ꝟ. eo. cum ſimus. al's ſi non fuiſſet traditus a parentibus quando= cūq̄ vellet poſſet exire. vt hic innuitur.

c ¶ Oblatus. Maxime. B.

d ¶ Intrauit. Quia tūc retinet quod fecit. xx. q. j. illud.

¶ Gloſa ſequens recitetur per queſtionem.

e ¶ Ratam habuerit. Qḋ intellige ſi expſſe conſentiat: imo certe etiā tacite: ſi vltra illud tp̄s remaneat‡ ꝟ. de deſpō. ipu. litteras. ⁊ ca. acceſſit. tñ cā maioris certitudinis in principio. xv. anni ei⁹ vo= lūtas requirēda eſt. xxj. q. j. ca. illud. ⁊ ſic ſeruāt plures religioſi et bene. Itē eſt hic ar. ꝙ ea q̄ ab initio nō valēt tractu temporis con= ualeſcunt ſi. ꝟ. de deſpon. ipū. de illis. ij. Sed dic valet vt ex nūc ſed nō vt ex tunc. ff. de offi. ꝓconſul. obſeruare. in fi.

‡ Per an= nū. ꝟ. eo. c. j. lib. vj. vbi habes q̄ttu or modos q̄bus ratifi catur ꝓfeſ= ſio minoris facti maio= ris. Jo. an.

¶ Gloſa ſequens obiicit. ⁊ ſoluit.

f ¶ Ad aliam religionē. Hoc non videtur: quia ſi fecit ꝓfeſſio nem ibi ad aliā poſtea minorē trāſire nō poteſt. ar. ꝟ. e. nō eſt. Sed dic ad aliā eiuſdē religionis vel maioris.

Sūmariū

Cum. Si impubes etiā inuit⁹ a parētib⁹ monaſterio tradit⁹ factus maior ſpōte recipit habitū ꝓfeſſoꝝ/ ad ſeculū ampli⁹ redire nō pōt. In pr̄a poniī ꝯſultatio. In ſcda reſpōſio ibi: cōſul= tationi. Tertio ſoluit cōtrariū ibi: nec obloquitur. Abbas ſiculus.

Diuiſio.

¶ Caſus. Quedam puella infra annos diſcretionis tradita fuit

g ¶ Utrum. Supple hic queſiuiſti.

h ¶ Diſcretionis annos. i. infra annos ad votū vel mr̄imonium contrahendum aptos. qui in puella. xij. in puero. xiiij. vt. xx. q. j. c. j. et. ij. nā ante dicunī carere iudicio. ff. de iudi. cum pretor. ꝟ. nō au= tem. et. iij. q. vij. ꝟ. tria. in prin. Et dic iudicio. i. diſcretiōis: ſed quo ad beneficiū reſtitutionis implorandum vſq̄ ad. xxv. annum dici= tur eſſe fragile ⁊ infirmū hm̄oi etatis cōſilium.† ff. de mino. l. j.

i ¶ Concilij toletani. xx. q. j. monachum.

k ¶ Paterna deuotio. Paterna deuotio quandoq̄ facit mona= chum occaſionaliter: aliquando enim filius obtemperat volūta= ti paterne ex debito honeſtatis non neceſſitatis. xx. q. j. illud. et. ca. puelle. ſic ⁊ in matrimonio intellige. ꝟ. de deſpon. impu. c. j. Al's nō cogitur filius ad hoc obtemperare patri: vt hic. in fi. et in predicto ca. puelle. et. ꝟ. eo. cum ſimus. quia res eſt voti non precepti. xxxij. q. j. integritas. et ca. puelle. Et expone aut pro et: quia paterna de= uotio facit monachum cum ſequitur ratihabitio filij: ⁊ ex ea expo ſitio fit. C. de ver. ſigni. l. pe. vbi aut ponitur pro et.

l ¶ Quicquid horum. Ex hoc verbo videtur quod per ſe ſuffi= ciat alterū iſtorū: ſed non eſt verum: vnde ſic intellige paterna de uotio cum ratihabitione filij adulti ſufficiat ꝓpria profeſſio fi= lij ſine patris deuotione: ⁊ ita ſi incipias a primo vtrumq̄ neceſſa= rium eſt: ſi a ſecundo ſufficiat ſcḋm tantū. ſi. ꝟ. de reſcrip. olim.

¶ Gloſa ſequens querit et ſoluit.

m ¶ Recipiunt. Sed quid ſi ante reciperent? Reſpondeo. Nō ob= ſtat exire volenti quia nō tenet profeſſio infra diſcretionis annos xx. q. j. illud. et ca. j. ꝟ. eo. ſignificatum. et. ꝟ. c. cum ſim⁹. ſicut nec ma trimoniū niſi malicia ſuppleret etatem‡ ꝟ. de deſpō. impub. pube= res. et ca. a nobis. et. c. vlti.

‡ Reſpicit tm̄ hoc qḋ dixi de mr̄i monio car= nali. Unde dicebat hic Pe. in reli gione hoc nō inſpici cū nō ſit iu=

n ¶ Contradixiſſe. Preſumitur enim quis cōſentire religioni ni ſi euidenter contradicat.

¶ Gloſa ſeq. ar. et determinat.

o ¶ Roboratur. Arg. ꝙ ea q̄ ab initio nō tenent tractu tp̄is cōua= leſcunt. ſic. ꝟ. eo. ſignificatū. et. ꝟ. de deſpon. ipu. de illis. j. q. j. cōſtat. Dic ꝙ ex nunc incipit valere et nō vt ex tūc. vt dixi. ꝟ. e. ſignificatū.

p ¶ Nec obloquitur. i. non contradicit. Hic rñdet tacite queſtiōi

re cautū. et decre. ad nostrā. §. e. dicit ī spici annū ↄsummatū. nec ē tāta asperitas ī matrimonio vt in religione. Itē ī matrimonio obligat͂ qs hoī qd vinculū dissoluit͂ illius morte qd nō est in ↄfessione de hoc. j. eo. postulasti. Jo. and.

que posset fieri. p ca. illud puelle. xx. q. j. a contrario sensu. vbi dicit͂ q puelle que suscipiūt habitū virginitatis nō coacte īperio parentū deserere nō possunt habitū susceptū: ergo si coacte fuissent a cōtrario sensu bene possunt deserere: at ista fuit coacta: ergo non debet compelli redire ad monasterium. Non obstat illud ca. a cōtrario sensu inductū: quia illud intelligit͂ de adultis qui non possunt habitum semel susceptum relinquere: ꝛ hic loquit͂ de ea que adhuc erat infra annos discretiōis q̄ facta adulta ꝓfessionē fecit nec ↄtradixit. Uel si coacta fuit postea consensit: vnde exire nō potest. et est si. C qd me. cā l. ij. §. de his que vi metusve causa fiunt: ad audientiam.

Divisio

Porrectū. ¶ Monachū facit professio nō habit⁹ tantū. Cōmunis divisio. Secunda ibi: inquisitioni. Ab.

¶ Casus. Quidam canonicus archerontin⁹ Jo. noīe votū emisit vt fieret monach⁹ in infirmitate constitutus: ipse vero timens ne voto incōpleto decederet iūctis manib⁹ tradidit se abbati in monachum ꝛ in fratrem. querit͂ an talis sit cōpellendus promissum adīplere. rñ. pa. q cū monachū nō facit habitus sed professio regularis: talis cōpellendus est vt fiat monach⁹ et reddat dño qd vouit ꝛ quod promisit ex quo votū emisit: ꝛ abbas ipsum recepit. ¶ No. q sola professio sine habitu monachum facit. Item qui votum facit vt fiat monachus compellendus est reddere dño qd promisit: al's saluari nō poterit. Ber.

¶ Glo. seq. alleg. tres cōcor. et tria iura in contrarium. et soluit.

leonis pape constitutione p contrarium sensum sumit͂: vt puelle que coacte parentum īperio virginitatis habitū susceperūt: ipsum possint sine p̄uaricatiōe deserere: cū de ea recte possit intelligi q̄ in etate nubili noscitur cōstituta: tūc enī q₂ liberū habet arbitriū in electione ꝓpositi sequi parentū nō cogit͂ voluntatem.

¶ Ualet professio facta sine susceptione habitus religionis. Capitulum. xiij.

Porrectū nobis ex parte tua petitoriū cōtinebat q. J. canonicus archerontinus infirmitate grauatus votum vt fieret monachus se asserit emisisse: vnde metuens ne voto decederet non completo: iunctis manibus tibi se reddidit in monachum ꝛ in fratrem: ꝛ. j. ¶ Inquisitio. t. r. q cum monachum [a] non faciat habitus sed ꝓfessio [b] regularis: ex quo a cōuertendo votū emittit͂: ꝛ recipit͂ ab abbate talis vt fiat [c] mōachus ꝛ reddat dño q̄ ꝓmisit: erit vtiq₃ compellendus. Celestinus tertius.

¶ Si pr̄ se cū bonis suis ꝛ filio īpubere obtulit mōasterio: fili⁹ fact⁹ maior exire p̄t religionē, et legitimā a monasterio petere.

Cum sim⁹: et. j. Ca. xiiij. ¶ Sane nr̄is aurib⁹ est relatū: q cum. B. miles se cū filio

gionem cōpellēdus est vt fiat monachus/ ꝛ reddat dño ꝓmissum et votū suū: ꝛ sic plane sonat lr̄a. Et ita collige ex hoc q q̄ promittit se intraturum aliquam religionem tenet͂ cōplere promissum: et potest et debet compelli † j. de vo. et vo. redem. p tuas. Quod pri⁹ dixi verius puto: quia reddendo se manibus abbatis in monachū et fratrem statim fit monachus.

c ¶ Fiat. i. vt viuat ꝛ stet vt monachus.

[d] suo discretōis [d] annos nullaten⁹ attingēte: ad qdā monasteriū cū bonis suis etiā cōtulisset: dictū filiū suū fecit habitū suscipe monachalē: ꝛ. j. ¶ Dis. t. t. r. q si dict⁹ puer ad annos discretōis [e] p̄uenerit: ꝛ habitum retinere noluerit monachalē: si ad hoc induci nequerit: nō est vllaten⁹ compellēdus: q₂ tunc liberū sibi erit eū dimittē: ꝛ bōa patͥna [f] q̄ ipi ex successione ꝓueniūt [g] postulare. Inno. iij. epo. ꝛ. c. targileñ.

¶ Furiosus ꝓfitendo non obligatur: nisi factus sane mentis ratum habuerit. Capitulū. xv.

[h] Sicut [h] tenor litterarū: et. j. ¶ Consulta. v. t. rñ. q lz [i] ista duo iter se repugnātia [i] videant͂ vt q̄s q̄. s. sit extra se positus et de p̄senti vita desperet. Si tñ eo tpe quo. P. sacerdos lator [k] p̄ntiū posit⁹ extra mentē [k] asserit͂: [l] indutus fuit habitu [l] monachali cū alienatus nō sentiat: ac p hoc non valeat consentire: cum denuncietis ab obseruatione mo- [m] nastici ordinis absolutum [m]. nisi postq̄ mentis sue factus est cōpos: spōtanea voluntate ꝓfessionem fecerit monachalem. Idem pisanq archiepō.

¶ Professio nec fieri nec recipi dz īfra tp̄s ꝓbatiōis: sz facta et recepta tenet. h. d. et est casus no. et quotidie allegatur. Ca. xvj.

Cum sim⁹. ¶ Cōis diuisio. Secunda ibi: discretioni. Abbas.

¶ Casus. Quidā miles. B. nomine se cum filio suo infra. xiiij. annū cōstituto ad quoddam monasterium cū bonis suis trāstulit: et dictū filiū suum fecit habitū suscipere monachalē: sed cū ipi puero displiceret monastica disciplina infra modicū tp̄s a monasterio recessit: ꝛ bōa paterna cepit cū instantia postulare: sed abbas dicebat q nō erat audiendus: cū tpe sue oblationis extiterit maior. xiiij annis. Cōsultus pa. rñ. dicēs q si dict⁹ puer ad annos discretōis iā peruenerit ꝛ habitū retinere noluerit monachalē nō est ad hoc vllatenus cōpellēd⁹: q₂ tūc liberū sibi erit habitū ipm dimittere: ꝛ paterna bona q̄ ipm ex successione cōtingunt poterit postulare. ¶ Nota q intrans religionē añ. xiiij. annum cū venerit ad annos discretionis habitū dimittere potest: ꝛ patͥna bona postulare. Ber.

d ¶ Discretionis. Dic de hoc vt dictū est. §. e. cum virum.

e ¶ Discretionis. xiiij. scȝ annorū q₂ tūc liberū est ei stare si voluerit remanere: vel recedere si ei nō placet. xx. q. j. illud. ꝛ. q. ij. si in qualibet.

Sitū ꝓfitetur aliam religionem etiā laxiorē tenet ꝓfessio: q₂ scdȝ votū solēne derogat primo simplici. j. eo. qui post votum li. vj. Jo. ā.

a ¶ Monachum nō faciat habitus. Hic euidenter apparet q habitus nō facit monachū/ sed sola professio regularis. sic. j. q cle. vel vouē. ↄsuluit. ꝛ. j. e. ex parte. ꝛ. §. e. vt clerici. Sed contra videt͂ xxvij. di. quod interrogasti. ꝛ. §. e. vidua. ꝛ. c. super eo. Sol. illud verum est q habitus sine professione non facit monachum: sola enī professio vera vel presumpta monachū facit ꝛ solēnizat votū. Dicas ergo q quicūq₃ facit professionē in manu abbatis seu etiā alicuius monachi: ꝛ vbicūq₃ dūmodo recipiat͂ ei⁹ professio ab abbate ꝛ fratribus monachus est: et solēnizatū est votum illius. j. q cle. vel vouen. insinuante: ꝛ hic. Et illa. c. q interrogasti. ꝛ. c. vidua. intelliguntur de presumpta ꝓfessione: ex quo enī morant͂ inter alias moniales: ꝛ gerūt se tāq̄ monachas monache sunt cēsende. xx. q. j. quē progenitores: ꝛ q₂ ab initio eo ꝓposito ꝛ eo aīo intrauerunt vt monache essent tacite ex quo nullā protestationē fecerūt: ꝛ multo tempore ibi fuerunt saltem per annū in habitu professorū. j. eo. ex parte: vnde postea nō audiunt͂/ etiā si velint iurare cōtrarium. Illud. c. super eo intelligitur de illis qui habitum recipiendo renunciauerūt seculo tacite vel expresse: vt ibi dr̄ ꝛ. j. e. cōsulti. ꝛ. c. statuimus. quod in eodē casu loqui videt͂ cū illo. ca. consulti.

Habitus an faciat monachū

¶ Glosa sequens dat duas lecturas.

b ¶ Professio. Que hic intercessit ex eo q dicit iūctis manib⁹ tibi se reddidit in monachū et in fratrē saltē tacite: licet forte nō expressit formā ꝓfessionis quā habes. xx. q. j. vidua. ꝛ perinde fuit ac si formā illam seruasset. Sed littera sequens videtur contradicere huic: vbi dicit talis vt fiat monach⁹ ꝛ reddat dño que ꝓmisit ꝛc. Sed tu expone † fiat monachus. i. stet et viuat vt monachus. Uel intellige q votū fecit solūmō vt fiat monachus tradendo se ī manus abbatis. vt. j. de vo. et vo. redē. per tuas. vbi fuit similis ꝓmissio ꝛ hoc ꝓbat lr̄a illa ex quo a cōuertēdo votū emittit͂: vt scilicet fiat monachus: talis ergo qui sic promisit et vouit q intrabit reli-

† s̄m Tan. et idem Inno. Jo. an.

f ¶ Et bona paterna. In quibus priuari non potuit legitima iure nature reliqua parte monasterio competente: que ipso ingressu competit. xix. q. iij. si qua mulier. que erit tertia illius partis que sibi ab intestato debetur vel medietas s̄m numerum filiorum. ‡ C. de inoffi. testa. in autē. nouissima.

‡ Ut quattuor et ifra habeāt tertiā. sex vel supra habeant dimidiam vt ibi. Jo. and.

g ¶ Proueniūt. §. de test. raynutius. ꝛ. c. raynaldus. vbi de hoc.

Sicut tenor. ¶ Primo ponitur decisa cōsultatio. Secūdo responsio ibi: consultationi. Ber.

¶ Glosa sequens ponit casum.

h ¶ Sicut. Casus. Sacerdos iste infirmitate grauissima laborabat ita q ex̄ se posit⁹ desperabat de vita p̄nti: ꝛ in tali articulo cōstitutus indutus fuit habitu monachali et ad monasterium deportatus: tandem conualuit et habitum dimisit: et de abbatis licētia monasteriū dereliquit. Consuluit sacerdos dominū papā qd eēt ei faciendum: et ipse respondit s̄m quod sequitur in littera. ¶ Nota q contraria allegans audit͂. Itē nota q mēte alienatus nō obligat͂ cum nec consentire valeat nec dissentire tanq̄ dormiens. Itē qd ab initio nō valet ex postfacto conualescit. Ber.

i ¶ Repugnantia. Unde nō videbat͂ audiēdus. §. de appel. sollicitudinē. xxiij. q. vij. quod autem. C. de libe. cau. cū precum.

¶ Glo. seq. reci. per. q. quā soluit. ꝛ solutioni obijcit.

k ¶ Extra mentem. Si autē integrū haberet iudiciū licet grauissimam pateretur infirmitatem bene obligaretur si vouerct. arg. insti. qui. nō est permis. fa. test. § preterea † tenetur autem hoc ꝓbare: scȝ se tunc temporis extra mentem fuisse. §. de suc. ab inte. cū dilectus. Ar. contra. iij. q. ix. indicas. Lau.

† Furiosus tpe quo furor declinauit testari p̄t. Jo. an.

l ¶ Habitu monachali. Ita q votum fecisset: q₂ solus habitus non facit monachum/ sed ꝓfessio. §. c. porrectū. ꝛ. j. c. ex parte.

m ¶ Absolutū. Et ita nullū est votū siue obligatio q̄ fit mēte alienata sic. xvij. q. j. gonsaldus.

Diuiſio. Ad apoſtolicā. In prima parte ponit̃ duplex cōſultatio deciſa. In ſcđa rñſio ibi: q̄ſtionibus. Primo rñdet ad primam. Scđo ad ſcđam ibi: ꝓhibendū. Ab. ¶ Caſus. Regularis inſtitutio ꝓhibet monachū fieri ante vniꝰ anni ꝓbationē: verūtñ quidaꝫ ante tp̄s illud aut etiā ſtatim faciunt ꝓfeſſionē q̄ recipit̃ ab abbate. q̄rit̃ vtrū tales monachi ſint cēſendi? Rñ. pa. licet tp̄s ꝓbatiōis vniꝰ anni a ſanctis patribus ſit inſtitutū tā in fauorē conuertēdi ꝙ monaſterij: tñ ſi ante tp̄s ꝓbationis ille q̄ cōuerti deſiderat habitū recipit: et ꝓfeſſionē faciat abbate ꝑ ſe vel ꝑ aliū habitū ꝯcedente et ꝓfeſſionē recipiēte: vtriꝗ iuri ſuo renūciare videt̃ qđ ꝑ ſe noſcit̃ introductū: et ideo monachus eſt cenſendꝰ qꝛ multa fieri ꝓhibent̃: facta tñ tenēt. In fine ꝓhibet abbatibꝰ ne paſſiꝫ ante tp̄us probationis quoſlibet ad ꝓfeſſionē recipiāt: ⁊ ſi contrafecerint puniant̃. ¶ Nota ꝙ regulare eſt vt nullꝰ ante vniꝰ anni probationē in monachū vel regularem canonicū recipiat̃. Itē no. hic rōnes quare tp̄us ꝓbationis fuit inuētū. Itē receptio et ꝓfeſſio monachi pōt delegari. Itē quilibet renūciare pōt iuri qđ ꝑ ſe noſcit̃ introductū. Itē multa fieri ꝓhibent̃: facta tñ tenent. Hec regula locū hꝫ i his q̄ nō habent ꝑpetuam ꝓhibitionē: qꝛ nō cauet̃ in ꝓhibitione qđ ſi factū fuerit nō valebit. Itē tp̄s ꝓbationis eſt inſtitutū i ſubſidium fragilitatis humane. Ber.
¶ Gloſa ſequens recitetur per obiectionē quā dupliciter ſoluit: ſed primam approbat.

Ad apoſtolicam ſedē: ⁊. ĩ. ¶ Cū monachū fieri ante vniꝰ anni[a] ꝓbationē reglar̃ inſtitutio int̃dicat: et. ĩ. ¶ Queſtionibus. t. t. r. ꝙ lꝫ tp̄s ꝓbationis a ſctis prībꝰ ſit idultū: nō ſolū i fauorē ꝯuerſi ſꝫ ēt mōaſterij[b] vt et ille aſꝑitates iſtiꝰ: et iſtō mores illius valeat expiri: qđ vtrūꝗ diligent̃ eſt obſ̃uādū: ꝑſerti cū ab vtroꝗ de reliquo facta certa noticia nō hr̃. Si tñ añ tp̄s ꝓbationis reglarit̃ ꝑfinitū is q̄ cōuerti deſiderat hītū recipit: et ꝓfeſſionē emittit abbate ꝑ ſe vel per aliū ꝓfeſſionē recipiēte monaſticā: ⁊ mōachalē habitū ꝯcedente vterꝗ renūciare vr̃ ei qđ ꝑ ſe noſcit̃ itroductum. Ideoꝗ obligat̃ ꝑ ꝓfeſſionē emiſſaꝫ ꝑiter et acceptā ad obſ̃uātiā regularē: et vere mōachus eſt cēſendꝰ. Qꝛ multa fieri ꝓhibent̃ q̄ ſi facta fuerit obtinēt[c] firmitatē. ¶ Prohibēdū[d] eſt abbatibꝰ ne paſſim añ tp̄s ꝓbatiōis quoſlibet ad ꝓfeſſiōem recipiāt: et ſi ꝯtra formā preſcriptā quoſlibet idiſcrete receperit aiaduerſione ſunt debita corrigendi[e]. Cum in ſubſidiū fragilitatis humane ſpaciū probationis ſit regulariter inſtitutum. †

Idem aconeñ. epiſcopo.

¶ Qui profeſſionem fecit licet in clauſtro nūꝗ permanſerit: ſed in ſeculo: et ſuis bonis vſus fuerit: ad obſeruantiam regularem compellitur. Capitulū. xvij.

Sicut nobis fuit propoſitum quidā clericꝰ cū egritudie nimia laboraret: quaſi de morte[f] ſecurus ⁊ recuperāda ſanitate deſperās habitū canonicoꝝ regulariū petijt et accepit: ſed nec ad eccleſiam tranſijt: nec bonis ſuis[g] vti ceſſauit vidētibꝰ et ſcientibus[h] epiſcopo et canonicis eccleſie nazareñ. a quibus habitū ſuſceperat regularē: ⁊. ĩ. ¶ Fra. t. t. r. ꝙ ſi regularē habitū ſe poſtulāte ſuſcepit: et ad obſeruationē religionis canonice ſua ſe profeſſione[i] ligauit: ad reſumēdū habitū eccleſiaſtica eſt diſtrictione cogendus: cū ꝙ tanto[k] tēpore extra canoniā manſit[l]: non in excuſationē eius ſed in maioris tranſgreſſionis augmentum merito valeat allegari.

Idē priori et ꝯuētui dimolienſi.

¶ Pōt religioſus zelo ſanctioris vite ad religionē trāſire ſtrictiorem petita prius licētia prelati ſui: licet non obtenta: etiam ſi primū monaſterium ſit priuilegiatum ꝙ de illo ad aliud etiā arctius tranſire nō poſſit. hoc dicit. Et eſt caſus notabilis et quotidie allegatur. Ca. xviij.

Licet quibuſdam

a ¶ Anni. Vt. xvij. q. j. gonſaldus. quādoꝗ tamē ſtatuit̃ biēniū. xix. q. ij. monaſterijs. q̄nꝗ triēniū. xviij. q. ij. ſi q̄s incognitus: qꝛ diuerſa tp̄a ſtatuunt̃: vr̃ eē arbitrariū. † qđ ſatꝭ pōt ꝯcedi qꝛ etiā ſtatī poſſet recipi ⁊ renūciare bñficio huiꝰ ꝓbatiōis: vt. ĩ. eo. c. dicit̃. ⁊. c. ſtatuimꝰ. Dici cōſueuit ꝙ clericꝰ ignotꝰ et laicꝰ notꝰ ꝓbant̃ ꝑ biēniū: ſꝫ clericꝰ notꝰ ꝑ annū: laicꝰ ignotꝰ per triēniū: et ſic intelligi cōſueuerūt. c. predicta. Sed nō credo ꝙ hodie ſeruet̃ illa diuerſitas: imo quilibet ſtatim pōt admitti vt dictum eſt. Ber.
¶ Glo. ſe. recitari pōt per cōtrarium ꝙ alter ſolus renunciet de. l. ꝙ fauore. ſcđo ꝙ etiam vterꝗ nō renūciet per. c. ſi diligenti.

b ¶ Monaſterij. Ergo alter altero inuito huic beneficio renūciare non pōt qđ eſt verū. qꝛ cōmuniter in fauorē vtriuſꝗ ‡ introductū fuit: et qđ fauore alicuiꝰ introductū eſt in odiū eiꝰ nō dꝫ retorqueri. C. de leg. qđ fauore. ⁊ in re cōi potior eſt cōditio prohibētis. vt ar. ff. de ſerui. ru. p̄di. ꝑ fundū. et. ff. cōi diui. ſabinꝰ. T. De cōi tñ cōſenſu pōt vterꝗ renūciare iuri ſuo vt hic dicit cū ſit ꝑſonale et ſingulare bñficiū. ſ. de of. deleg. gratū. C. de pac. ſi q̄s in cōſcribendo. ff. de mi. ſi iudex. et. vij. q. j. ꝙ periculoſum. ſecꝰ ſi eſſet ꝯmune beneficium et fauore oīm introductū. ſ. de fo. compe. ſi diligenti. vbi de hoc. et. iiij. q. iij. §. item parentes.

c ¶ Obtinent firmitatē. vt. xvij. q. j. nos nouimus. et. xxvij. di. ſi vir. et. ij. q. vj. §. biduum. Ber.

d ¶ Prohibendū. Quia graue eſt inexpertos dei ſeruitio applicare. xix. q. iij. monaſterijs. C. de re mili. contra publicā. lib. xij. ⁊. ff. de va. mu. pretor. §. vlti. et tenet̃ q̄s de mala electione. ar. xxiij. di. tales. ff. nau. cau. ſta. l. vl. §. ij. C. de colo. illi. l. vna. li. xj. vbi tenet̃ quis eoipſo ꝙ admiſit ignotum.

e ¶ Corrigendi. Arbitrio iudicis ex quo pena non adijcitur. ſ. de offi. deleg. de cauſis. ff. de iu. deli. l. j. in fine.

Sicut nobis. ¶ Diuiditur. Quia primo ponit̃ cōſultatio. Secundo reſponſio ibi: fraternitati. Ab. ¶ Caſus. Quidā clericus nimia egritudine laborans: quaſi de morte ſecurus: et de recuperāda ſanitate deſperās: habitū canonicoꝝ regulariū petijt ⁊ accepit ſed ad eccleſiā nō trāſiuit: nec bonis ſuis vti poſtpoſuit: vidētibus et ſcientibꝰ epō ⁊ canonicis eccl̃ie nazareth. a quibꝰ habitū ſuſceperat regularem per multa tempa ſeculariter ſe habuit: queſiuit ep̄s vtrū eſſet cōpellēdus habitū reſumere regularē. Rñ. pa. ꝙ ſi regularem habituꝫ petijt ⁊ accepit ⁊ profeſſionē fecit cōpellēdꝰ eſt vt habitū regularē aſſumat: nec ꝓdeſt illi ꝙ tāto tempe extra canoniā māſit immo in augmentum maioris tranſgreſſionis ipſius poteſt merito allegari. ¶ Nota ꝙ monachi cōpellēdi ſunt habitum depoſitū reaſſumere ⁊ ad clauſtrū redire. Item contra votū nō preſcribit̃. Item diuturnitas tp̄is pctā non minuit ſed auget. Ber.
¶ Glo. ſe. querit obijciēdo et ſoluit.

f ¶ De morte ſecurus. Si tamen ſane mentis fuit al̃s non obligaret̃. ſ. e. ſicut tenor. xvij. q. j. gonſaldus. xxxij. q. vij. c. neꝗ furioſus. et. C. de tranſac. l. ſanum mente. Sed querit̃ quare al̃as timor mortꝭ ipedit monachari. ſ. quod me. cā. perlatū. et non hic? Rñ. monachatur ibi vt euadat mortē corporis: hic nō monachatur vt euadat mortē corporis: ſed potiꝰ mortē aīe. Jo.

g ¶ Bonis ſuis. Quondam ſic tenuit mōachatus ſic. xxvij. q. j. ſi quis rapuerit. et. ĩ. qui cleri. vel vouen. c. vlti.

h ¶ Et ſciētibus. Vnde tenebant̃ eū reuocare. ĩ. eo. ca. vlti. ſed ad bona ipſiꝰ ſi mortuꝰ eēt et ipſum nō reuocauerūt aſpirare nō deberent: † qꝛ quē viuū cōtempſerunt non poſſunt mortuum ſuū dicere. C. de lati. liber. tol. l. vna. §. ſꝫ ſcimꝰ. ⁊. ĩ. de infan. ⁊ lang. expo. c. vno. Ber.

i ¶ Sua profeſſione. Al̃as ſolus habitus non facit eum monachum. ſ. eo. porrectum.

k ¶ Tanto tempore. Nullus annorum numerus ipſum excuſat. xxxiij. q. v. ꝙ deo pari. immo tāto grauiꝰ delinquit. ſ. de conſue. c. vlt. et. ĩ. de ſymo. non ſatis. ⁊ ridiculū eſſet vt dicit lex meliorem eſſe furis conditionem ꝓpter continuationē furti. ff. de fur. inficiando. §. infans. Joh. Sil̃e huic habes. ſ. de teſt. qꝛ ingredientibus.

l ¶ Manſit. Scilicet de cōſuetudine.

Licet qui. ¶ Diuiditur principaliter in duas partes. In prima exordium ex quo ſcđo factū diffinit ibi: cum ergo. Pria facit quinꝗ. Nam primo ponit formam priuilegij. Secūdo ipſius interpretationem et interpretationis cauſam ibi: quia tamē. Tertio illam fortificat ibi: cum etiam. Quarto illam reaſſumendo ſpecificat ibi: q̄circa. Quinto ſpecificationē determinat ibi: illa. Ab.
¶ Caſus. Quidā monachꝰ ſine lnīa p̄oris ſui trāſiuit ad ordinē ciſtercieñ. p̄or et frēs moleſtabāt eū dicēdo ꝙ ſine lnīa non potuit ꝓpriū monaſteriū deſerere: ꝑuenit h̄ ad noticiā dñi pa. vñ ip̄e ſup ip̄o negocio ſcribit priori ⁊ fratribꝰ dimolieñ. a qbꝰ monachꝰ predictꝰ receſſit dicēs: licet qbuſdā regularibꝰ a ſede apo. ſit cōceſſū. vt poſtꝗ aliq̄s apđ eos profeſſus fuerit ad aliū locū ipſis inuitis etiā cā maioris religionis trāſire nō poſſit: ſed h̄ ea ratiōne fuit illis cōceſſum ne q̄s ex temeritate vel leuitate in iniuriā ſui ordinis ſub pretextu maioris religiōis ad aliū poſſit ordinē ſe trāſferre: nō ꝙ ei debeat licētia denegari q̄ cū hūilitate ac puritate cā duxerit poſtulādā. qui ğ taliter a ſuo p̄lato licētiā poſtulauerit ex lege priuata q̄ legi cōi p̄iudicat abſolutus ad arctiorē religionē libere poterit ſe trāſferre: nō obſtāte ꝓteruꝭ indiſcreti contradictiōe p̄lati: qꝛ priuilegium meret̃ amittere q̄ ꝑmiſſa ſibi abutit̃ ꝑtāte: vñ nouerint vniuerſi qbꝰ hoc priuilegiū fuerit ꝯceſſum ſe de iure teneri taliter poſtulātibꝰ trāſeundi lnīam impartiri qꝛ ſicut ſubditꝰ lnīam a ſuo p̄lato cū hūilitate ⁊ puritate poſtulare tenet̃: ſic p̄latus ſine

Marginal notes:
† al̃. idultum.
† Si. quod no. xxxiij. di. fraternitatis. in fi. ⁊. ſ. de of. delega. de cauſis. io. ā.
‡ Dicit Hoſ. imo i fauorē oīm religionum ⁊ monaſteriorū ⁊ oīm ꝓfiteri volētiū, ꝓpter que videtur ꝙ renūciari nō poſſit de foro cōpe. ſi diligēti. d ſen. ex. cōtingit. dicit ſoluēdo ꝙ iuri itroducto in fauorē oīꝫ de quoꝝ nūero q̄s eſt/ renūciare pt in q̄tum ꝑſonā ſuā tā
gitꝭ niſi contrariū reperiat̃ in iure remittit tñ ad no. i p̄e alle. decre. ſi diligēti. Jo. and.
Timor mortis an impediat mōachari
† Vin. ꝯtra ēm quē pōt p̄latꝰ q̄ priꝰ hoc vidit et tacuit ſe corrigere et repetere bona nō ſibi ſed eccl̃e. Nō eni dꝫ ep̄aliſ iuriſdictio eſſe alligata. xxv. q. ix. qđ q̄s. et. ſ. de of. ord. irrefragabili. qđ ſatis vr̃. Nec ob. iura. ĩ. alle. ꝑ q̄ facit qđ no. ip̄e ber. ibi in fi. pe. glo. Jo. an.

difficultate teneẜ subdito licentiã indulgere: ne videaẜ ꝓpositũ impedire diuinit⁹ inspiratũ. Si vero ꝓbabiliter dubitat vtrũ q̄s velit ad ordinē arctiorē aut laxiorem ex charitate aut ex temeritate trãsire: superioris est iudiciũ requirendũ: ne forte angel⁹ sathane i lucis angelum se trãsformet. Illð tñ regulariter est obseruãdum: vt null⁹ eps sine licētia ro. pon. presumat deserere presulatuz: q2 sicut maius bonũ minori bono preferẜ: ita cōis vtilitas pferẜ. Mandat igiẜ pa. predictis fratribus quatenus predictũ monachũ qui de puro corde et cōsciētia bona ad ordinē cisterciēn. transiuit vlteri⁹ nō molestēt. ¶ No. q qui lege priuata ducitur a lege cōi est exempt⁹. Itē petita licētia a plato lz nō sit ꝯcessa pōt q̄s ad arctiorem religionē trãsire q̄si ab ipsius lege solut⁹. Item priuilegiũ mereẜ amittere q̄ pmissa sibi abutiẜ ptāte. Itē sicut subdit⁹ teneẜ plato: ita plat⁹ teneẜ subdito in hoc casu. Itē eps sine lnia pa. nō potest epatũ dimittere. Itē maius bonũ miori bono pferẜ. Itē cōis vtilitas pferẜ priuate. B.

a ¶ Monachis. † s. e. non est. † Erat hic decre. si q libera. quã hodie non habemus Jo. and.

b ¶ Canōicis. xix. q. iij. statuimus. z. ca. mandamus. Ber.

c ¶ In ea vocatione. xxj. q. j. c. j. z. q. ij. placuit et. vij. q. j. non oportet.

d ¶ Sub lege. xix. q. ij. due sunt. Ber.

e ¶ Ex temeritate. Aduerte qualiter interpretatur priuilegiũ istoruz scz q nullus taliũ possit transire ad strictiorē religionē hoc est verũ vt dicit temeritatis cã: sic enī cũ ꝓhibeẜ iuramentum: temerarium tm̃ intelligiẜ ꝓhibitũ. xxij. q. j. ita ergo. Jo. ¶ Glo. seq. alleg. tres cōcor. z vnũ ꝯtrũ. q̄rit z soluit. solutioni dupliciter opponit. Demum obijcit ad tex. z soluit.

f ¶ Licentiam postulauerit. Sufficit ḡ petere licentiam licet non obtineaẜ. sic. s. de arbi. cum olim. z. s. de loca. z cōduc. potuit. C. de iur. emphi. l. vl. Ar. ꝯ. s. de elec. cũ in veteri. z ad idē etiã posset induci circa p̄n. Sed q̄d si aliquis nō petita licentia recesserit ad strictiorem vitam nunq̄d est reuocandus? Consueuit dici q non: dũmodo leuitatis causa non transeat vt hic. in fi. innuiẜ. Sed obstat. xix. q. ij. mãdam⁹. z illud potest intelligi q̄n leuitatis causa transit: ad huc videẜ cōtra. s. de cta. z quali. intelleximus. vbi transiuit quidã sine licentia ad aliud monasterium nec inde punit⁹ videtur. Sed qualiter potest quis inuito prelato suo psonã suã alienare: cum rē alienare non possit: et maior sit alienatio persone q̄ rei. xij. q. j. precipimus. z. xvij. q. j. c. ij. cum forte clericus teneatur iuramēto obedire. viij. q. j. sciendum. z. s. de maio. z obe. cum in ecclesijs. nec etiã pōt peregrinari sine licētia sui epi. de conse. dist. v. non oportet. z se pe ꝓpter obedientiã bonũ intermittitur. xj. q. iij. q̄d ergo. cum obediendũ sit vbicũq̄ nō est cōtra preceptũ dñi: vel dubiũ sit q nō cōtra pceptũ dñi sit. xxij. q. j. quid culpatur. in fi. Sed illud auctoritate canonis fit instinctu spiritus sancti: z ita non cōstringitur per legem. xix. q. ij. due. Arg. ꝯ. de diuor. gaudemus. Religiosus transiens ad strictiorē vitã etiã sine licentia reuocari nō dz.

g ¶ Ex lege priuata. Que est amor dei siue charitas de qua dicitur. habe charitatē z fac q̄cq̄d vis. de pe. di. ij. radicata. Lau. ¶ Glosa sequens quinq̄ personas excipit.

b ¶ Absolutus. Ab hac vniuersitate excipitur vxor carnaliter cognita: impubes: z seruus. ꝯ. de conuer. coniu. quidam intrauit. xx. q. ij. ca. j. z. ij. z. liiij. di. si seruus. Item excipitur episcopus. ꝯ. eo. c. ver. illa semper regula. Et curie astrictus. liiij. dist. legem.

monachis[a] z canonicis[b]: necnon hospitalarijs z templarijs a se. apo. sit indultũ: ne postq̄ aliq̄s ꝓfessus fuerit apud eos: ad aliũ locũ possit ipsis inuitis arctioris etiã religiōis obtētu transire: vt vnusq̄sq3 s̄m aplz i ea[c] vocatiōe ꝑmaneat in q̄ dinosciẜ eē vocat⁹. ¶ Ac tñ vbi spūs dei est ibi libertas: z q̄ dei spū aguntẜ nō sūt sub lege[d]: q2 lex nō ē posita iusto: ea rōne videẜ h̄ illis fuisse cōcessuz: ne q̄s ex temeritate[e] vel leuitate in iacturã vel iniuriã sui ordinis sub ptextu maioris religiōis ad aliũ ordinē trãsuolaret: sicut frequēter a multis ꝯstat esse psumptũ: nō q̄dē vt ei trãseundi lnia denegetur: qui eam cum humilitate ac puritate duxerint postulandã: vt nō ficte sed vere ad frugem melioris vite valeat transmigrare. Talis ergo postq̄ a prelato suo transeundi licentiam[f] postulauerit: ex lege priuata[g] q̄ publice legi preiudicat absolutus[h]: libere potest sanctiori vite ꝓpositũ adiplē: nō obstāte ꝓterua idiscreti ꝯtraditiōe plati: q2 ꝑuilegiũ mereẜ[i] amittere q̄ cōcessa sibi abutiẜ ptāte. ¶ Cũ etiã roman⁹ pō. q̄ supremã in eccl'ia obtinet potestatem archepis et epis cedēdi licentiã ex[k] iusta cã petētibus sine difficultate cōcedat. ¶ Quocirca nouerint vniuersi q̄bus hmōi priuilegiuz est cōcessum: se ad concedendam licētiam transeundi taliter postulantibus de iure teneri: quia sicut subditus a prelato cũ humilitate z puritate debet trãseũdi licentiã postulare: ne bonũ obedientie cōtēnere videaẜ: sic profecto plat⁹ subdito sine difficultate et prauitate qualibet dz transeundi licentiam indulgere: ne videaẜ ꝓpositũ ipedire diuinit⁹ inspiratũ. Si vero ꝓbabiliter dubiteẜ vtrũ quis velit ad ordinem arctiorē aut laxiorē ex charitate: an ex temeritate transire: superioris[l] est iudiciũ requirendũ: ne forte[m] angel⁹ sathane i lucis[m] āgelũ se trãsformet. ¶ Illa semp regula inuiolabiliter obßuata: vt null⁹ absq3 licētia roma. pon. ꝓsumat occasione quacũq3 deserere presulatum: q̄m sicut mai⁹ bonũ minori bono ꝑponitur: ita cōis vtilitas[n] spāli vtilitati preferẜ. Et in hoc casu recte ꝑponiẜ doctrina silētio: sollicitudo[o] contemplationi: z labor quieti. Ad quod vtiq3 designandũ vnigenitus dei fili⁹ iesus xp̄s non de rachele[p] s̄m carnem natus est: sed de lia: nec legiẜ eũ in domũ suam maria recepisse sed martha. Uñ quãdo pōt eps ꝓdesse pariter et preesse nō dz cedendi licentiã postulare aut etiã obtinere. ¶ Cuz ergo. R. monachus vester ad fratres cisterciēn. ordinis transmigrauerit: non vt ordini vestro aliquaten⁹ derogareẜ: sed vt apud eos vitam duceret arctiorē: mãdam⁹ quatenus super eo q̄ð de corde[q] puro: et cōscientia bona: et fide non ficta fecisse dinosciẜ: cum nullatenus molestetis. Ac charitas est fons ꝓpri⁹ † cui nō cōmunicat[r] alienus.

Idē ꝑposito z decano et scholastico demeresi. colosi. dyoce.

Cōiuges religionē profitendo ab inuicē diuertere possunt: aliter si se abiurãt z nō cōtinent: illicitũ est iuramētũ. Cap. xix.

Ueniēs ad apo. se. B. mulier supplici nobis insinuatione mōstrauit: q cũ matrimoniũ cũ. E. i facie ecclesie ꝯtrisset: z diuti⁹ cohabitasset eidē: or

i ¶ Meretur amittere. xj. q. iij. ꝑuilegiũ. lxxiiij. dis. vbi ista. C. de iude. l. iij. et. l. iudeos. † B. † Si iudei cruce vrendo vel al'as fidē offendũt/ pdent hacten⁹ sibi permissa. Jo. and.

k ¶ Ex iusta cã. Que sit iusta causa z que non ostenditur. s. de renun. nisi cum pridem.

l ¶ Superioris. Si. xj. q. j. puenit. ꝯ. de iure pa. nullus. i auẜ. de sanctis. episco. §. si a clero. coll. ix. Uincen.

m ¶ In lucis. xxvj. q. v. nec mirũ. z. xxix. q. j. §. j. ¶ Glosa sequens reci. p obiectionem z solu. z remissionem. Jo.

n ¶ Utilitas. Sic. vij. q. j. scias. et in auten. de resti. z ea que pa. §. licet. colla. v. † et. s. de postu. prela. c. iij. hoc intellige cum per publicam non impeditur ꝑuata: quia ordinata charitas incipit a se. xxiij. q. v. si nō licet. et de pe. dis. iij. q̄ vult et. xix. q. ij. due. xiiij. dis. quod ait. ff. de iudi. si lōgius. in fi. † ff. de pscrip. ver. qui seruandarũ. sic non debet prelatus sua negocia ꝑponere negocijs ecclesie. xij. q. iiij. q̄cunq3. De h̄ etiam dr. s. de postu. prela. ca. iij. † Ars incipit ea enim et vide in. c. iij. stati al'. sup. iij. glo. Jo. and. † Uide. ꝯ. de voto quod super his sup. iij. glo. Jo. and.

o ¶ Sollicitudo contemplationi. Id est vita actiua que in hoc casu preponitur contemplatiue. † al'. viu⁹

p ¶ De rachele. rachel significat vitam cōtemplatiuam que est formosa sicut illa fuit. Lia significat vitam actiuam que fecunda est in sobole: et ideo prefertur pulchritudini rachelis. s. de renũcia. nisi cum pridem. B. Rachel q̄d significat.

q ¶ Corde puro. Quia presumitur prima facie ex ipso facto q habz speciem boni: nisi probetur ꝯtrũ. s. de scruti. c. vno. z. s. de psump. dudũ.

r ¶ Nō cōicat alien⁹. Scz a charitate. de pe. di. j. §. itē vt xp̄s. B.

Ueniens. ¶ Prima pars ponit petitionē mulieris. Scđa ꝑuidet et iudicē dat ibi: nos igiẜ. Ab. ¶ Casus. Quedã mulier contraxit matrimonium cum quodam viro in facie ecclesie: et diutius cohabitauit eidem. Tandem orta fuit discordia inter eos ex eo q vir dicebat quãdam amicam ipsius mulieris anteq̄ eã duceret cognouisse: sed de hoc non fuit ecclesie facta fides. vnde contingit q vterq3 illorũ iurauit q deinceps alterum nō requireret: z postmodũ ad secũda vota transiuit vterq3: viro secundo de medio sublato: mulier viro priore viuente ad agendũ penitentiã quoddã monasterium intrauit: postulans sibi concilium salutare impēdi. pa. vero considerans q iuramentum illud illicitum fuit. Mandat quibusdam quatenus prefatum virum moneant et compellant vt illam quam superinduxit dimittat/ z vxorem suam recipiat: audituri postmodũ si quid fuerit questionis: et si contra matrimoniũ nihil fuerit probatum: si vir ad religionem transire voluerit et licētiam tribuant transeundi vt et illa mulier in suo possit proposito remanere. ¶ Nota q iuramentũ contra matrimonium illicitũ est: Diuisio

et non ſeruandū. Itē ſi vir adulteriū cōmittit mulier tamē non poteſt intrare religionē ipſo in ſeculo remanente. Ber.

a ¶ Amitam cognouiſſet. Si hoc verū fuit non fuit matrimoniū quo ad deū. Unde ſi probaretur/ſepararenē. ī. de eo qui cog. ꝯſāg. vxo. ſue. ſuper eo. al's nō ſeparētur. vt eo. ti. de illo.

k ¶ In primo caſu. Sic itelligiē. ſ. eo. ſup eo. eo eī ipſo ꝙ abſolute religionē intrauit lȝ nō fecerit ꝓfeſſionē: intelligiē renūciaſſe ſeculo cū nullā ꝑmiſerit ꝓteſtationē. Unde vel ibi remanere dȝ: vel ad laxiorē trāſire vt dictū eſt in ca. ſup eo. Ar. ȝ. ī. c. ſtatuim⁹. vbi de h.

l ¶ Seculariter. i. diſſolute. arg. lxxxj. diſt. dictum. Ber.

¶ Gloſa ſequens querit arg. pro. et ponit duas opiniones.

b ¶ Illicitum iuramētum. Et ideo non ſeruādum. ſic. ſ. de iureiurā. tua. ij. Sed nūquid aliq̄ poſſunt licite ſe abiurare et promittere perpetuam continentiā? Uidetur ꝙ ſic: q2 talia matrimonia ſanctiora ſunt alijs. xxxiij. q. v. qđ deo pari. Ad hoc dicunt quidā ꝙ tali modo nō poſſunt ſe abiurare vt remaneāt in ſeculo: niſi trāſeant ad religionē.† Ar. ī. ti. ꝓxi. ex ꝑte. ij. ad ſſ. Joh. cōtrarium dixit‡ et iſti non abiurauerant ſe propter perpetuā continētiam: ſed vt poſſent adulterari. ꝛ ꝙ neuter illorū alterum accuſaret. talis abiuratio prohibetur hic. ꝛ. ſ. de iureiurā. tua. ij. immo ſine aliquo iuramēto ſe poſſent obligare ad perpetuā ꝯtinētiā. ar. predi. c. quod deo pari. nūllū enim iuramētū obſtat quin alter crimen alteri⁹ denunciare saltē poſſit. ſ. de iureiur. quēadmodum.

[Margin: Cōiuges poſſunt ꝑpetuā promittere cōtinentiā.]

[Margin: † Hoc poſſet verū intelligi ſi ſuſpecti ſunt vt quia ſūt iuuenes vt hic. ſecus ſi maturi. vt in. c. ſtatim alle. ꝓbaē. hec ſo. ī. ti. j. cū ſīs. et. c. vxorat⁹. ſm Ho. Jo. an.]

[Margin: ‡ Et Uin. et Inn. vbi ꝯiuges hoc faciant de liberate et bona inſpiratione non ira vel ꝯmotione. vide qđ poſt In no. dixi. ī. ti. j. c. j. J. an.]

¶ Gloſa ſequens ſignat contrariū et ſoluit.

c ¶ Prefatā recipiat. Ar. ꝯtra. ī. de diuor. ſignificaſti. ſed hic locū habet. Nil mihi tu/vel ego tibi: nil cathilina cethego. xxxij. q. vj. per totum. et. ſ. de iureiu. tua. ij. et. ī. de adul. c. penul. ꝛ vlti. Joh. et. ff. ſolu. ma. viro atq; vxore. Ber.

ta eſt diſſentio inter ipos intātū vt ꝙ deinceps alter nō reqreret alterū vterq; corpaliter preſtitit iuramentum. hanc vir ipſe diuortij cauſam aſſignans: ꝙ quandā a ipſius mulieris amitam[a] cognouiſſet anteq; eam duceret in vxorem: quod licet aſſererent ꝗ̄plurimi: non fuit ſuper hoc eccleſie facta fides. Cū autem poſtmodum ad ſecunda vota cōuolaſſet vterq;: ſecūdo viro viā vniuerſe carnis ingreſſo priore ſuperſtite dicta mulier ſe fecit in arcto loco ad penitentiā agendam includi: poſtulans vt ei dignaremur impendere cōſiliū ſalutare. ¶ Nos igitur attendentes: ꝙ illud fuit b illicitū iuramentū[b]. mandamus quatenus prefatū virum monitione preuia compellatis. vt ea c quā ſuperduxit excluſa/prefatā[c] d mulierē recipiat: audituri[d] poſtmodum ſi quid fuerit queſtiōis. Si vero cōtra matrimonium nihil fuerit oſtenſum: et vir ſeculo derelicto maluerit ad regularem vitā migrare: vos ei ſuper hoc licentiā tribuatis: vt et illa poſſit e in ſuo propoſito[e] remanere.

Idē abbati de affligeñ. ꝛ mgr̄o N. et G. canonicis traiecteñ.

¶ Qui ad monaſterium conuertitur ſumendo habitum nouicij pōt infra tp̄us probationis redire ad ſclm: niſi appareat eū voluiſſe mutare oīno. Ca. xx.

Conſulti ſumus frequenter a multiſ: vtrum is qui monaſterium ingreſſus eſt habif tum ſumēdo nouicij[f] ſi ante profeſſionem emiſſam infra tēpus probatiōis exire voluerit: licite poſſit abſq; apoſtaſie nota vl' nog xa[g] preſertim cū debita morum correctione ad ſeculum remeare ¶ Licet autē ſup hoc ſenſerit diuerſi diuerſa: nos tamē credim⁹ h diſtinguendum[h]: vtrū is qui cōi uertitur ꝓpoſuerit abſolute[i] vitam mutare vt ſub habitu regulari omnipotenti deo de cetero famuleē. ¶ An cōditionaliter experiri obſeruantiā regularem: vt ita demū ſi ifra annū ſibi placuerit ꝓfiteatur ordinis diſciplinā: aut ſi forte nō placuerit morib⁹ emendat⁹ ad ſtatū reuertaē priſtik nū. In ꝑmo caſu[k] debet vt regulariter viuat ad laxiorē ſaltē regulā ꝯtrāſire. In ſcđo pōt ad ſclȝ l nō tamē vt viuat ſeculariter[l] rem meare[m]. vt ergo q̄ ſit ei⁹ intentio pleni⁹ agnoſcaē: ꝓpoſitū ſuū in n principio proteſtetur[n]. Idem

¶ Qui infra annū probationis. non facta profeſſione redit ad ſeculū: licite pōt ad ordines et beneficia promoueri. Ca. xxj.

Poſtulaſti: et. ī. ¶ Tertio q̄ſiuiſti vtrū illi q̄ i ānis mio noꝛib⁹[o] cōſtituti nouicioꝝ habi-

¶ Gloſa ſeq. querit opi. ponit. et ſoluit.

¶ Remeare. Nunqđ licebit tali ꝯtrahere mr̄imoniū ex quo lȝ ei redire ad ſclm? Dicunt quidam ꝙ nō cū ſit ſimpliciter vouēs. xvij. q. ij. nos nouim⁹. Si autē ꝯtraxerit tenet. xxvij. diſt. ſi vir xxvij. q. j. nuptiaꝝ. et. ī. q̄ cle. vel vo. rurſus. qđ nō eſt verū. † q2 nec fuit expꝛſſum votū: nec intēdit cōtinere q̄ tm̄ ſub conditione vouet. Sicut nec obligaē q̄ ſub cōditiōe cōtrahit mr̄imoniū conditione deficiente. ī. de condi. ap. ca. de illis.

¶ Gloſa ſeq. q̄rit. alē. proponit opi. Jo. i ſi. ſoluit ꝯtriū interſerit. arg. de ꝓteſtatiōe alleg. iiij. iura. et duo in contrarium.

n ¶ Proteſteē. Quid ſi nō ꝓteſtetur nūquid ꝑſumitur ꝓ religiōe? Uideē ꝙ ſic: q2 ſumma ē ratio q̄ ꝓ religiōe facit. ff. de reli. ꝛ ſump. fu. ſunt ꝑſone. dixit Jo. ꝙ ꝑſumi debet ꝙ poti⁹ voluerit abſolute mutare ſclm ꝗ̄ ꝯditionaliter: niſi proteſtatio precedat. Et ſic ē hic ar. ꝙ proteſtatio neceſſaria eſt. ſ. de his que vi metuſve cau. ſi. perlatum. xxxj. q. ij. lothari⁹. vij. q. j. pōtifices. ꝛ. ſ. de elec. cumana. Ar. cōtra. ſ. de cōſti. cū. M. ꝛ. ſ. de ap. ſollicitudinē. vbi nō valet ꝓteſtatio qui contra illā facit: et ita preſumitur hic in dubio in ſecuriorem partē: quia religio ſecurior eſt. ī. de regu. iu. eſtote. ff. eo. ti. ſemper in obſcuris. Sicut cum dubitatur an aliquis ſit excōicatus preſumiē ipm̄ excōicatum vt abſoluatur ſaltem ad cautelā: ꝛ tunc poſtea debet abſtinere ratione dubij. ī. de cle. excō. mini. illud. et. ī. de ſen. excō. ꝑ tuas. Sed cōtra videē ex quo aſſumit habitū nouicij nec facit profeſſionē nec renūciat ſeculo expreſſe ꝙ non intēdit ſe obligare ſimpliciter. ī. eo. ſtatuimus. vbi de hoc diciē: niſi euidēter appareat ꝙ tales ꝛc. qđ verum eſt. ꝛ ſic intellige iſtam decre. ſm̄ illam.

[Margin: † Idē Ui. Gof. et Inno. ꝛ Hoſti. nō ſic ſm ipſos. Gof. et Hoſti. in eo qđ dictū eſt proxime. ſ. quē conſtat abſolute voluiſſe mutare ſeculum: q2 ſi ille contrahat non tenet mr̄imoniū: q2 religioſ⁹ ē lȝ non preciſe illius religionis. Uñ dicebāt vſ. et Hoſt. et Inno. ꝙ ſi ille q̄ ſic ingrediē habebat ſponſam non cognitā/illa ſtatim poterāt cū alio contrahere et hoc ſatis ꝓbaē. ī. eo. bñficiū. lib. vj. Jo. and.]

d ¶ Audituri poſtmodū. Et ita q̄ſtio reſtitutionis ꝑcedere debet ſ. de reſti. ſpo. ex cōqueſtiōe. et. ſ. de ordi. cogni. ſup ſpoliatione.

e ¶ Poſſit in ſuo propoſito. Et cōpellenda eſſet in ꝓpoſito † remanere ſi maritus vellet ratū habere: vel obſeruare ꝓpoſitū. Ar. ī. titu. ꝓxi. quidā intrauit. ꝛ. xxxiij. q. v. qđ deo. Jo.

[Margin: † Hoc verū ſi ſe voto aſtrinxiſſet Joan. and.]

Conſulti. Cōmunis diuiſio. Secūda ibi: licet. In qua diſtinguit duo membra. Secundū ibi: an conditionaliter. Abbas.

¶ Caſus. Aliquis intrauit monaſteriū habitū ſumendo nouicij: queritur vtrū infra tēpus probationis ante factā profeſſionē licite poſſit ad ſeculū redire. ſuper hoc diuerſi diuerſa dixerūt. Innocentius tamē diſtinguit vtrū ille qui cōuertitur ꝓpoſuerit abſolute ſeculū mutare vt in habitu regulari de cetero deo famuleē/vel regularē obſeruātiā experiri: vt ſi ſibi diſplicuerit ad ſeculū reuertatur. In primo caſu ſaltē ad laxiorē regulā trāſire teneē vt regulariter viuat. In ſecūdo vero caſu poteſt ad ſeculum redire. vt ergo appareat que fuerit eius intētio ab initio propoſitum et intentionē ſuā proteſtetur: hanc intellige ſm̄ illā. ī. ca. penulti. ¶ Nota ꝙ eadē eſt ſubſtantia religionis apud omnes religioſos: ſed in qualitatibus differunt. Item nota vtilem diſtinctionē quā ponit littera circa cōuertendos. Item proteſtatio in omni contractu debet fieri vt ſciatur contrahentiū voluntas. Ber.

f ¶ Nouicij. Scilicet cauſa probationis habitus nouicioꝝ debet diſcerni ab habitu profeſſoꝝ. ī. eo. ſtatuimus.

g ¶ Uel noxa. No. verſum. Noxia delictum: delinquens noxa vocatur. quādoq; tamē vnū ponitur pro alio vt hic: vnde melius dixiſſet noxia. inſti. de noxa. circa prin.

[Margin: Noxia ꝛ noxa differunt.]

h ¶ Diſtinguendum. Diſtinctio iſta hodie nō videtur habere locū per decre. ī. eo. ſtatuimus. ex quo enim ſimpliciter aſſumit habitum nouicioꝝ libere ante annū poteſt redire ad ſeculū: niſi euidēter appareat contrarium vt ibi. Lau.

i ¶ Abſolute. ita ꝙ euidēter appareat. ī. eo. ca. ꝓxi.

Poſtulaſti. Cōmunis diuiſio. Scđa pars ibi: nos. Abbas ſi. [Margin: Diuiſio.]

¶ Caſus. Aliqui infra. xiiij. anniſ aſſumpſerūt habitum nouicioꝝ: poſtmodū infra annum ante factam profeſſionē ad ſuas eccleſias ſunt reuerſi: queritur vtrū debeāt tollerari? Rñ. pa. ꝙ propter hoc nō ſunt a ſuis eccleſijs amouēdi. ¶ Nota ꝙ qui habitū nouicioꝝ aſſumūt infra annū ꝓbationis poſſunt redire ad priſtinū ſtatum: niſi fecerint profeſſionem. Ber.

¶ Glo. ſeq. dupliciter legit qđ hic diciē de minore. ꝛ ſm̄ alterā declarat quale fuit dubiū. et ponit opi. Hug. et Inno.

o ¶ Minoribus. Hec queſtio nō habet dubitationē: quia ſi erant infra. xiiij. annū nō tenuit igreſſus. ꝛ ita pn̄t libere exire. ſ. e. ad noſtrā. ſignificatū. ꝛ. c. cū ſimus. et. xx. q. j. illud. ſed tñ ꝟbū iſtud dubiū eſt: q2 pōt intelligi ꝙ fuerūt ifra. xiiij. anniſ. ꝛ ſic videē q̄ſtio. ꝛ ꝙ fuerint minores. xxv. ꝛ maiores. xiiij. ſ. de ꝓba. in ꝑſentia. ꝛ tūc dicas ꝙ nō ꝯſtabat euidēter ꝙ ſclm vellēt mutare quādo habitū ſuſceperūt quare pn̄t redire ad priſtinū ſtatū. ī. eo. ſtatuim⁹. Si vis intelligere ꝙ eſſent infra. xiiij. annos: hec potuit eſſe dubitatio: quia forte erāt doli capaces: ꝛ ſic videbaē ꝙ malicia ſuppleret etatē ſicut i matrimonio carnali. ī. đ deſpō. ipu. a nobis. ꝛ. c. tue. q2 ꝛ poterāt ſe obligare dyabolo/ſic et deo. ī. de delic. pue. pueris. Sed papa rñdet ꝙ libere pn̄t miniſtrare in ecclijs poſtea receptis. et ſic non obligant ante. xiiij. ānū. Hug. ꝟo dicebat ꝙ bñ obligaē doli capax ꝛ tenebat mōachatus: quia poterat ſe obligare dyabolo. per illud ca. pueris

et Inno fuit i eadē opi. q̄ i decre. ista rñdet ꝙ igressus tenuit: si malicia supplebat etatē. vt i antiq̄ decre. ptz: † sed hodie nō ꝓdest B.

Ex parte. Cōis diuisio. Scḋa pars ibi: ideoq̄. Ab. ¶ Casus Quidā sunt qui plurib9 annis portauerūt habitū monachalem: tamē professionē monasticā non fecerūt. Cū isti postmodū arguūtur super eo ꝙ propriū habent et al's irregulariter viuunt: dicūt se non teneri ad carētiā proprij: nec continentiā cū habit9 non faciat monachū: sed ꝓfessio regularis. significatū fuit hoc dño pa. mādat epo loci quatenus quoslibet sibi subiectos q̄ p̄dicto modo terram duabus vijs ingredi nitunt̄ compellat per cēsu. ec. vt postq̄ per annū gestauerit habitū monachalem: regulam ſm formā ordinis profiteantur et seruent. ¶ Nota ꝙ nemo debet terram duabus vijs ingredi. Item qui per annū gerit habitū monachalē p̄sumit̄ monach9: vnde cōpelli debet vt ꝓfiteat̄ regulam illius ordinis. Ber.

† Ibi dicebat mistrare nisi prudētia forte suppleuerit etatē i illis vt transire ad religionē debeant laxiorē: q2 cūipi sine ꝓtestatione habitū religionis assumunt / vitā p̄sumunt̄ ꝓ posuisse mutare: s3 sublatus fuit text9 p quē due false opiniones fouebantur sicut opinio Hug. ⁊ alia opinio que h3 ꝙ simpliciter intrās videt̄ vita3 voluisse mutare ſm Hostiē. Jo. an.

a ¶ Habitus. s. co. porrectū. vbi d hoc. ⁊. j. qui cle. vel vo. consuluit. B.

b ¶ Dyocesana. i. l. iurisditiōis. nā regulares nō subsūt epo q̄tum ad legē dyocesanā. xvj. q. j. cū pro vtilitate: sed lege iurisditionis. Que dña sit inter legē dyocesanā ⁊ legē iurisditiōis. dicit̄ s. de offi. ordi. cōquerente. et. c. dilectus. Ber.

tū susceperūt: et infra annū postmodū nō facta professione ad seculū sūt reuersi: et episcopis suis hoc sciētibus ad sacros ordines sunt promoti: sustineri debeāt in illis ecclesijs ministrare i quib9 sunt ab eisdē episcopis instituti. ¶ Nos. f. t. t. r. ꝙ ꝓpter hoc nō sūt ab ecclesijs ipsis amouēdi: sed i eis possunt libere ministrare.

Hono. iij. vene. episcopo.

¶ Qui vltra annū portat hitu3 mōachalē i mōasterio vbi sūt habit9 disticti cēset̄ ꝓfess9. C. xxij.

Ex parte tua fuit ꝓpositu3 ꝙ nōnulli sunt q̄ licet pluribus annis gestauerint habitū monachalē ꝓfessionē tñ monasticā nō fecerunt: vnde cū sup eo ꝙ habēt ꝓpriū et al's irregulariter viuunt: a te vel ab alijs arguunt̄ nō erubescūt dicere se ad carētiā ꝓprij ⁊ ꝯtinētiā ac alias regulares obseruātias nō teneri: cū hi-a tus[a] nō faciat mōachū: s3 ꝓfessio reglaris: ⁊. j. ¶ Jōq̄. f. t. mādam9 q̄ten9 quoslibet tibi lege dyoce-b sana[b] subiectos q̄ p̄dicto mō ter-c rā duab9[c] vijs ingredi nō veren-d tur: vt postq̄ p annū[d] gestauerit habitū monachalē: regulam ſm formā ordinis ꝓfiteant̄ et ſuent ec. cen. compellas. Grego. ix.

¶ Infra ꝓbationis annū libere q̄s redit ad scl'm: nisi ꝓfessionē fecerit tacite vel exp̄sse: vel appeat eū vitā mutare voluisse. hoc prio Scḋo dicit ꝙ ad hoc vt dinoscātur nouitij a ꝓfessis d3 hit9 professorū bñdici in locis vbi habitus nō est distinctus. Ca. xxiij.

Statuim9 nouicios in probatiōe positos ante susce-e ptū religiōis habitū[e] q̄ dari ꝓfitētib9 ꝯsueuit: vel āte ꝓfessionē emissam ad p̄orē statū redire posse libere ifra annū. ¶ Nisi euiden-f ter appareat[f] ꝙ tales absolute voluerit vitā mutare: ⁊ i religione ꝑpetuo dño deseruire. ¶ Cū q̄libet renūciare valeat ei qḋ ꝓ se noscit̄ itroductū. ¶ Nihilomin9 statuētes ad oēm ābiguitatē penit9 amouēdā. ꝙ cū in quibusdā locis religiosis nouitiorū habit9 nō distinguat̄ ab habitu ꝓfessoꝝ ꝓfessionis tēpore benedicant̄ vestes q̄ profitētibus cōcedūtur. vt

e ¶ Habitū. No. ꝙ est habit9 ꝓfessionis qui votū habet annexū: et eo ipso ꝙ quis talē habitū recipit monachus efficit̄: et per talē habitū intrando religionē solēnizat votū: quare postea reclamare nō pōt ex quo cepit cū alijs canere: ⁊ de tali habitu loquit̄ hic. ⁊ sic pōt intelligi. s. eo. vidua. ⁊. xxvij. di. qḋ interrogasti. et. xxvij. q. j. vidua. et. xx. q. j. quē progenitores. ⁊ talis habit9 impedit et dirimit matrimoniū. xxvij. q. j. c. j. Itē est habitus probationis q̄ differt ab habitu ꝓfessorū vt hic in fi. dicit̄. et talis habit9 nō obstat quo minus possit redire ad seculū infra annū ante factā professionē vt hic dicit̄. ⁊. s. eo. consulti. nisi euidenter appareat ꝙ voluit seculū mutare vt stati dicit̄. Sed pōe: clericus est in probatione nunq̄d expectabit ep̄us vsq̄ ad tēpus ꝓbatiōis vt cōferat beneficiū / cū ecc'ia vacare non debeat vltra sex mēses. s. de cōcel. ꝑben. nulla? Dicit Jo. ꝙ si aucte epi recessit / videt̄ ei dedisse licētiam vsq̄ ad tēpus probatiōis. si vero sine lnīa recessit: tunc poterit eū legitimo tēpore elapso priuare. Vel dicas ꝙ si euidēter appareat ꝙ voluit absolute mutare seculū: stati pōt beneficiū illius ep̄s cōferre. si vero nō cōstet de hoc: tūc videt̄ ꝙ ep̄s teneat̄ ip̄m expectare vsq̄ ad tp̄s ꝓbationis: cū habeat illḋ tp̄s a iure ille cōuertendus. s. eo. ad apostolicā et dicit decretū ꝙ licentiā ab ap'o datā nemini auferre possumus. xxviij. dist. de his. si iudex min9 tp̄s dederit q̄ sit statutū a lege suppleret̄ a iure. ff. de re iudi. l. iiij. §. si q̄s. quia videt̄ iusta de cā abesse vnde nō debet priuari. s. de cleri. non resi. inter quattuor. et ca. vlti. Veri9 tamē videt̄ ꝙ si ep̄s nō vult eū tm̄ expectare: ⁊ ecc'ia ꝓpter hmōi absentiā dānū incurrat: debet eū citare vt redeat vel vt ꝓfiteat̄: ⁊ si ad terminū nō redierit pōt ordinare ecclesiā per iura ꝓxi. allegata: nec credo illā esse iustā causam expectādi: q2 priuata vtilitas nō debet preferri cōi vtilitati. s. eo. licet. s. de postu. prela. c. iij. Idem credo seruādum si alter sponsus intret religionē et infra certum tēpus profiteatur: alioquin cōpellitur redire ad spōsam: quia et ibi periculum imminet fornicationis. j. de cōuer. coniuga. ex publico. arg. s. vt lit. non contest. quoniā frequenter. §. j. Satis posset dici ꝙ episcopus non posset illum priuare vsq̄ ad tēpus statutū: ⁊ interim faciat deseruiri in ecclesia per alium cui prouideat de bonis ecclesie. arg. s. de appel. ꝑuenit. ij. et. s. de cleri. nō resi. ca. penul. secus in muliere cui cōsuli interim non potest. hoc equius videtur fauore religionis: summa enī est ratio que pro religione facit. ff. de reli. et sump. fune. sunt persone. Ber. Ista questio est hodie decisa ꝑ ca. beneficiū. eo. titu. lib. vj.

Habit9 ꝓfessionis.

Habit9 ꝓbationis.

Bñficiat9 si religionē igredit̄ an eius beneficiū cōferri possit infra ꝓbationis annum.

¶ Glosa sequēs inducit tria similia. et ar. alle. duo iura. Jo.

c ¶ Duab9 vijs. Et male: q2 i vno eodēq̄ officio nō d3 esse dispar ꝓfessio. xvj. q. vij. i nona actiōe. ⁊ sic. s. de elec. cū cām. et est si. qḋ dr̄ vsq̄quo claudicatis i duas ptes. xlix. di. c. vl. et nemo pōt duobus dñis seruire. vt. xxvj. di. acuti9. ⁊ de pe. dist. j. §. itē vt xp̄s ait. Item ar. est ꝙ allegās cōtraria non est audiēdus. s. de ap. sollicitudinē. xxiij. q. vij. qḋ autem. et ideo isti non fuerunt auditi.

¶ Glosa seq. declarat p̄sumptionē que insurgit ex lapsu anni. alleg. cōcor. dicēs locū id habere cum est habitus indistinctus.

d ¶ Per annū. Hoc iō dicit: quia per annū debet q̄s esse in ꝓbatione anteq̄ fiat monachus. xvij. q. j. gōsaldus. et. s. eo. ad apostolicā. nisi renūciat illi beneficio. vt ibi dicit̄. et. j. ca. proxi. Qui ergo post annū remanet in habitu monachali / et nō reclamat intelligit̄ tunc ipso facto tacite vouere: vnde postea exire nō pōt vt hic patet. imo cōpellitur expresse profiteri nisi protestatio p̄cessisset. s. qḋ me. cau. perlatū. et hec est presumptio iuris et de iure: ita ꝙ non admittitur probatio in ꝯtrariū ex quo nulla ꝓtestatio precessit. ‡ xxvij. dist. qḋ interrogasti. s. eo. vidua. xx. q. j. quē ꝓgenitores. si'is p̄sumptio est. j. de spon. ad id qḋ. et ca. is qui. et. j. de iude. ca. vlti. et. liiij. dist. fraternitatē. Et ꝙ dicit per annū posset suppleri maxime si intelligat̄ de habitu monachali qui dari profitentib9 cōsueuit. vt. j. ca. proxi. al's locū habet qḋ dicit̄ de anno vbi nō est distinct9 habitus nouiciorū ab habitu professorum. Ber.

Professio an censeat̄ facta ex ꝑseuerantia annali.

‡ Dicebat Vi. ꝙ si q̄s ifra ānū ꝓbatiōis protestat̄ ꝙ nō vult remanere in religione licet aliquo tp̄e post annu3 remaneat adhuc pōt exire. de of. ordi. pastoralis. ⁊ si vo luerit remanere ad hoc habebit annū: nisi cedat in hoc iuri suo. de hoc in spe. de sta. mo. i vltima questione. et di xi. s. ca. ij. Joan. and.

Statuim9. Duo sunt dicta. Scḋm ibi: nihilominus. Primū subdiuidit̄. Primo statuit. Scḋo excipit ibi: nisi. Tertio rationem subdit ibi: cum. Ab. si. ¶ Casus. Statuitur in ca. isto ꝙ nouicij in probatione positi libere possunt ad priorem statū redire infra annū anteq̄ suscipiāt habitū qui dari profitentibus consueuit vel ante professionē emissam: nisi appareat euidēter ꝙ tales voluerint vitā mutare. et in religione perpetuo dño deseruire: quia licitū est cuilibet renūciare iuri suo. Statuit insup ad omnē ambiguitatem tollendā ꝙ cum in quibusdā locis religiosis habitus nouiciorū nō distinguat̄ ab habitu professorū tēpore professionis benedicātur vestes que profitētibus cōcedūtur vt per hoc habitus ꝓfessorū discernat̄ ab habitu nouiciorū. ¶ Nota ꝙ nouicij in probatione positi infra annū libere possunt redire ad seculum: nisi euidēter appareat ꝙ voluerint vitā mutare. Itē differētia debet esse iter habitū nouitioꝝ ⁊ ꝓfessoꝝ q̄ in benedictione vestiū ꝯsideraī. Ber.

¶ Glosa sequens distinguit duplicem habitum. demū querit. ponit tres opiniones et soluit.

¶ Glosa sequens querit et soluit.

f ¶ Nisi euidēter appareat. Ex hoc videt̄ ꝙ q̄ simpliciter intrat religionē dū tñ faciat ꝓfessionē: vel nō recipiat vestes q̄ ꝓfitētib9 cōcedunt̄: l3 nullā faciat protestationē ꝙ semp possit redire ad pristinū statū infra annū: ⁊ sic p̄sumit̄ ꝙ ꝯditionaliter voluit experiri obseruantiā regularē: nisi appareat † euidēter ꝙ seculū mutare voluerit. Sed qualiter apparet ꝙ hoc voluit? Dico ꝙ si renūciauerit seculo expresse. Vel si aliud dicat vel faciat per quod voluntas eius appareat: vel si statim recipiat vestes que tantū dantur profitentibus: sed si nihil dicat vel faciat non apparet euidenter ꝙ voluerit mutare. j. qui cle. vel vouē. cōsuluit optime facit. ⁊ sic pōt intelligi. s. eo. cōsulti. ⁊ sic nō p̄sumit̄ ꝓ religione si voluerit redire ad pristinū statū: q2 nō est verisi'e ꝙ sit imemor sue salutis. j. q. vij. sancim9. et ꝙ ei sit credendū est ar. de rap. cū cā. et ita nō p̄sumit̄ pro religiōe vbi simpl'r itrauit ex quo vult ante annū exire: imo p̄sumim9 ꝙ ꝯditiōaliter habitū assūpsit. sic ergo d3 apparere ꝙ voluerit scl'm mutare: qḋ ptz ex eo ꝙ dicit: cū quilibet valeat renūciare ei ꝙ ꝓ se ⁊c. ⁊ ex eo qḋ dicit. s. eo. cōsulti. in fi. ꝓpositū suū in p̄ncipio ꝓteste tur. s. ꝙ vult scl'm mutare hoc exp̄sse dicendo. in ꝯtrariū tñ ꝯsueuit ibi dici prout dixit ibi Jo. ⁊ sic intelligim9 illam ſm istam.

† Vel nisi confitet̄ ꝙ tp̄e ingressus habebat firmu3 aim dimittēdi seculū ſm Innoc. vl' ſm Hos. si in igressu illḋ exp̄ssit: vel q2 se et sua exp̄sse monasterio obtulerit: vel q2 ꝓpis oīno renūciauerit: vel castitatē et obedientiā solēniter ꝓmiserit. hec eni et similia ſm eos sunt signa euidētia dimissionis seculi. Jo. an.

nouiciorū habit⁹ a professoꝝ habitu discernatur[a]. Idem.

¶ Religiosi fugitiui annuatim sūt requirēdi et cogēdi vt ad monasteriū reuertantur. Ca. xxiiij.

N E religiosi vagandi occasionē habētes salutis ꝓpe detrimētū icurrāt: ⁊ sāguis eorū de ꝑlatoꝝ māib⁹ reqrat[b]. ¶ Statuim⁹: vt presidētes capl'is celebrādis fm statutū ↄcilij gñalis[c] seu patres abbates seu priores fugitiuos suos et eiectos de ordine suo requirāt sollicite annuatim. Qui[d] si in monasterijs suis recipi possunt fm ordinē regularē: abbates seu priores eorū monitiōe preuia. ꝑ cen. ec. cōpellant ad receptionē ipsorū salua ordinis disciplina[e]. Qꝫ si hoc regularis ordo nō patitur: auctoritate nostra ꝓuideāt vt apud eadē mōasteria in locis cōpetētibus: si absq᷑ graui scādalo[f] fieri poterit: alioqn in alijs religiosis domibus eiusdē ordinis ad agēdā ibi penitentiā talib⁹ vite necessaria ministrent[g]. Si vero huiusmodi fugitiuos vel eiectos inobediētes inuenerit: eos excōmunicent: ⁊ tādiu faciāt ab ecclesiarū prelatis excōicatos publice nūciari: donec ad mandatum ipsorum humiliter reuertantur.

De cōuersiōe ꝯiugatorū. Alex. iij. vbergeñ. epo.

¶ Si vir de vxoris licentia ꝓfitet: et vxor ipsa suspecta nec cōtinentiā vouet/ nec religionem ingredit: eps vxori virū restituet. h. d. iuxta litteram. Caplm. j.

P Reterea[h] vtrum laicus vxoratus qui ꝑsentibus sacerdotib⁹ et monachis ignorante epō de licētia et permissiōe vxoris monasteriū ingressus ꝓfessionē fecit: vxore ī seculari habitu remanente: nec trāseūte ad religionem: aut perpetuā cōtinentiā vouēte ab epō suo possit ad thorū reuocari vxoris: an illa compellēda sit continentiā obseruare. ¶ Dicimus q᷑ nisi vxor ad religionē transierit[i] aut perpetuo castitatem seruare promiserit[k]: vir pōt et debet de monasterio reuocari[l].

Idem salernitano archiepō.

¶ Ante matrimoniū cōsummatū pōt alter cōiugum etiam altero inuito ad religionem ingredi: sed remanēs in seculo pōt ad secunda vota trāsire. Capitulū. ij.

V Erū post ꝯsēsū legitimū de pñti licitū est alteri altero ēt repugnāte eligere monasteriū[m] sicut scti qdā[n] ð nuptijs vocati fuerūt dūmodo carnalis ↄmixtio nō iteruenerit iter eos et alteri remanēti (si ↄmonit⁹ cōtinentiam seruare noluerit) licitū est ad secunda vota transire. ¶ Quia cū nō fuissent vna caro simul effecti: satis pōt vn⁹ ad deū trāsire ⁊ alter ī seculo remanere[o].

Idem pisano archiepiscopo.

¶ Qui inuita vxore professionē fecit/ ⁊ ei postea restituit non cōpellit mortua vxore ad monasterium redire: mřimoniū tñ cōtrahere non debet. Capitulū. iij.

---

a ¶ A professorū habitu discernatur. Et sic patet q᷑ ali⁹ est habitus professiōis: et ali⁹ habitus probationis siue nouiciorū: vt dicitur. §. vt per hoc appareat q̄ sint professi ⁊ qui nō.† Ber.

† Aliter difficile discernere: sicut difficile discernitur libera a seruo. ff. de contra hē. emp. q᷑ difficile. fm Al. Jo. an.

N E religiosi. Diuidit. Primo cōstitutionis causa ponit. Secundo constitutio submittitur ibi: statuimus: que duo facit. Primo prouidet circa eiectos ⁊ fugitiuos. Secūdo circa inobediētes ibi: si vero. Abbas sicu. ¶ Casus. Cum prelati corrigere teneātur subditorū excessus et oues vagabundas reducere ad ouile ne sanguis eorū de suis manibus requirat. Statuit pa. Grego. vt presidētes capitulis celebrādis fm statutum ↄcilij generalis siue abbates aut priores requirāt fugitiuos suos ⁊ eiectos de ordine suo sollicite annuatim reducēdo eos ad claustrū ne vagabundi discurrant in animarū suarū periculū. et si in monasterijs suis recipi possunt cōpellātur abbates seu priores eoꝝ vt eos recipiāt salua ordinis disciplina. Si autem regularis ordo hoc nō patitur prouideāt vt apud eadē monasteria in locis cōpetentib⁹ vite necessaria talibus ministrentur si absq᷑ graui scādalo fieri potest: alioquin ī alijs domib⁹ eiusdem ordinis prouideat eisdem. si autē isti fugitiui inobediētes extiterit excōicentur: et tādiu ab ecclesiarū prelatis excōmunicati publice nūciētur donec ad mandatū suorū prelatorū humiliter reuertantur. ¶ Nota q᷑ monachi vagabundi reducendi sunt ad monasteria sua ne dānabiliter euagent. Ber.

b ¶ Requirat. Et ita ꝑlatus tenet de facto subditi nisi cum correxerit. §. de offi. ordi. irrefragabili. et. §. de sta. regu. cū ad monasterium. ad fi. et. xliij. dist. ephesijs.

c ¶ Cōcilij generalis. Quod habes. §. de statu monacho. in singulis.

d ¶ Qui. scilicet presidētes‡ vel abbates. Uel dic et melius. qui scilicet fugitiui et eiecti.

‡ Supple vl maiores abbates vl priores. Jo. and.

e ¶ Disciplina. Hoc est dicere imposita eis penitētia fm qd regula illius ordinis requirit et precipit.

f ¶ Si absq᷑ scādalo. Nihil oīno cū scandalo faciendū est. §. de tempo. ordi. ad aures. §. de prescrip. nihil ꝓdest. et ve homini illi ꝑ quem scandalum venit. §. de no. ope. nun. cū ex iniūcto. Ber. ¶ Glosa sequens querit. et soluit.

g ¶ Uite necessaria ministrent. Et qs ministrabit ei necessaria? Abbas prioris monasterij: vel scōi? Credo q᷑ abbas prioris monasterij: vt si aliquid habeat de suo/ ꝓuideat ei de illo. xvj. q. vj. de lapsis. et etiā si non habuisset aliquid prouidebit monacho suo tēpore penitentie: al's monasteriū illud scōm quare grauaretur?

Cōtinuatio. ¶ De cōuersiōe cōiugatorū. Supra visū est de regularib⁹ ī gñe: sed q᷑ cōiugati qñq᷑ intrāt monasteriū/ ⁊ dubitari posset de eorū ingressu: ideo ad clariorē doctrinā auctor posuit specialē rubricā. De hac materia habetur. xxxiij. q. v. et. xxvij. q. ij. ca. sunt qui. cum duob⁹ ca. seq. et cōuenit. §. de rap. ca. penul. Abbas.

Diuisio. P Reterea. Cōis diuisio. Scōa pars ibi: dicim⁹. Abbas. ¶ Casus. Quidā laicus presentib⁹ sacerdotibus ⁊ monachis ignorāte epō de licentia ⁊ ꝑmissione vxoris monasteriū intrauit ⁊ professionē fecit vxore in seculo remanente: nec transeūte ad religionē aut continentiā vouēte: queritur vtrū laicus ille possit ab epō suo ad thorū vxoris de monasterio reuocari: an illa debeat compelli ad cōtinentiā obseruandā? Rū. papa q᷑ vir potest et debet de mōasterio reuocari: nisi vxor ad religionem transierit: aut castitatē perpetuo seruare promiserit: cū sit illi⁹ etatis q᷑ sine suspitiōe possit in seculo remanere. ¶ Nota q᷑ alter cōiugū non potest ad religionem transire altero ī seculo remanēte: nisi castitatem seruare promiserit. Ber.

h ¶ Preterea. Supple quesiuisti.

i ¶ Transierit. Cū non possit esse in seculo sine suspitione turpitudinis xxvij. q. ij. scripsit. et ca. sunt qui dicunt.

k ¶ Promiserit. Manē do ī domo propria si est senex. §. eo. cū sis. ⁊ ca. ad apostolicam. ¶ Glosa sequēs alle. tria iura pro concor. et duo pro contrarijs: et soluit distinguēdo. ponit opi. Iterū signat aliud contrarium. et soluit.

l ¶ Reuocari. Sic patet q᷑ non sufficit vxoris licentia vt vir possit intrare monasterium. sic. §. eo. ex parte. j. xxxiij. q. v. notificasti. et. §. eo. coniugatis. Sed cōtra. xxxiij. q. v. qui vxorem. xxvij. q. ij. agathosa. Solu. Dicas q᷑ si talis est vxor que non posset esse in seculo sine suspitione fornicationis nō sufficit sola licētia vxoris: nisi et ipsa similiter conuertatur† quo casu hec decretalis potest intelligi: ⁊ omnia similia. Si vero senex est sufficit sola licentia/ interueniente auctoritate episcopi/ et ipsa voueat et remaneat in seculo. §. eo. cum sis. et ca. ad apostolicā. et ca. vxoratus. et in casu isto intellige illa iura que videntur dicere q᷑ alter coniugum potest ad religionem transire de consensu vxoris ea ī seculo remanente. Alij volunt dicere q᷑ sufficit vxoris licentia. §. eo. ex parte. et ca. consuluit. et hoc ca. loquitur de licentia extorta: vel q᷑ fuit iuris ignara: sed tene primum. Lan. Item signatur contra. §. eo. veniens. Solu. illa fuit fornicata: et ita obstabat ei exceptio fornicationis: sic. xxvij. q. ij. agathosa. Ber.

† Dixit Inno. q᷑ si vxor iuuenis licētiā dedit et continentiā vouit cogitur intrare monasteriū: non q᷑ fiat monacha/ nec viuat monachaliter: sꝫ refrenabit a vagationibus ⁊ custodiet ne possit luxuriari. vide qd dicam. §. eo. significauit sup. j. glo. Joan. and.

Diuisio. V Erum. Primo ponit dictum. Scōo ipsius ratiōnē ibi: quia Abbas. ¶ Casus. Dicit hic q᷑ si aliqui ꝑ cōsensum mutuum de presenti matrimoniū cōtraxerint anteq᷑ sint carnaliter cōiūcti potest alter religionē ītrare altero inuito: sicut quidā sancti de nuptijs vocati fuerūt: ⁊ ille qui remāsit in seculo poterit matrimoniū ↄtrahere: cū nōdum sint vna caro effecti. ¶ Nota q᷑ ante carnalem copulā pōt alter coniugū altero inuito intrare religionē. Ber. ¶ Glosa seq. signat contrarium et remittit.

m ¶ Monasteriū. xxvij. q. ij. desponsatam. §. eo. ex publico. Arg. cōtra. §. de spon. cōmissum. ibi soluitur. Ber.

n ¶ Sancti quidam. Sicut beatus macharius et alexius. xxvij. q. ij. §. ecce. ¶ Glosa seq. ponit opi. quam reprobat. Johan.

o ¶ Remanere. Et cū alia contrahere. §. eo. ex publico. Et dicunt quidā q᷑ nihilomin⁹ remanet vinculū prioris matrimonij: sed ꝓfessus inefficax propter ingressum: et sic habebit duas vxores: sed nō obest tale vinculum. arg. de cōsē. dist. iiij. ca. ij. Sed cōtra eos. xxxij. q. j. quomodo virginibus. et. §. de diuor. gaudemus. vnde pmi matrimonij vinculum soluitur per ingressum religionis. ‡ et in aut. de san. epis. §. si vero constante adhuc matrimonio. col. ix.

‡ Etiā si remanēs ī seculo nō contrahat/ aliquib⁹ videtur q᷑ tunc primo soluatū erit primū cū ↄtractū fuerit scōm. §. j. §. diuor. ↄtro. Joan. and.

Diuisio.

Q Uidam. Cõis diuisio. Scđa pars ibi: consultationi. Ab. sic. ¶ Casus. Quidã intrauit monasteriũ vxore inuita. coactꝰ est ad eam redire. tãdem mortua est illa: queritur vtrũ debeat cõpelli ad monasteriũ reuerti an possit aliã recipere vxorẽ? Rñ. pa. ꝙ votum non tenuit vnde ratione voti ad monasteriũ nõ tenetur redire: tamẽ vlteriꝰ nõ poterit vxorẽ accipere: qꝛ ꝓmisit se non exigere debitũ carnis qđ fuit i eius potestate et q̃tum ad hoc tenuit votũ: sed nõ reddere nõ erat in ptãte viri sed vxoris. vnde dicit apls. Uir non habet potestatẽ sui corporis: sed mulier et ecõuerso. ¶ Nota ꝙ alter coniugũ altero inuito ad religionem transire non potest. Itẽ votũ pro parte tenet et pro parte nõ tenet. Itẽ votum meũ obligat me ad id qđ i me est. Item mutuã seruitutẽ sibi debẽt vir et mulier ex quo sunt vna caro effecti. B.

ſ.coꝛ.vij

¶ Glo. seq. signat contrariũ et remittit.

Q Uidã itrauit mõasteriũ inuita vxore: qua ipm repetẽte coactꝰ est ad eã redire: ea mortua queris an ipse cogatur reuerti ad mõasteriũ: an aliã possit ducere in vxorẽ. ¶ Cõ. tue taliter respondemꝰ ꝙ votũ[a] nõ tenuit. vnde ratiõe voti ad monasteriũ nõ tenetur[b] redire: vlterius vero non poterit vxorẽ accipere: ꝓmisit enĩ se nõ exigere[c] debitũ qđ in eiꝰ ptãte erat: et ideo quo ad hoc votũ tenuit: non reddere autem non erat in eiꝰ: sed mulieris potestate: vnde Apls. Uir nõ habet potestatẽ sui corporis: sꝫ mulier. Idem exonen. episcopo.

¶ Uxoratꝰ religionẽ itrare non põt: nisi etiã vxor ingrediatur: vel nisi suspecta nõ sit et cõtinentiã promittat. h. d. Et est vnũ ca. de principalioribus ti. Ca. iiij

C Um sis ꝑditꝰ sciẽtia litterarũ/ignorare non debes sctõꝝ patrũ cõstitutiõi[d] esse cõtrariũ: vt vir vxore sua aut vxor viro eiꝰ nõ assumẽte religiõis habitũ debeat ad religionem transire: et infra. ¶ Inde est ꝙ auctẽ apo. prohibemus: ne in epatu tuo virum vel vxorẽ (nisi vterq3 ad religionem migrauerit) transire permittas. Uex si ita vxor senex ẽ et sterilis[e] ꝙ sine suspitione[f] possit esse in seculo: dissimulare[g] poteris vt ea in seculo remanente et castitatẽ promittente ad religionem trãseat vir eiusdẽ. Idem strigonen. et colon. archiepiscopis.

¶ Cõiugatus nõ est ordinãdus ad sacros ordines: nisi vxor continentiã promittat. Ca. v.

C Oniugatꝰ: et infra. Nullꝰ coniugatorũ est ad sacros[h] ordines promouendus. ¶ Nisi ab vxore continentiã[i] profitẽte fuerit absolutus. Idem eisdem.

¶ Uxoratus in episcopũ ꝓmoueri non põt nisi vxor religionẽ profiteatur. Ca. vj.

S Ane si cõiugati cõsenserit ordinari: vxoris volũtas priꝰ est reqrẽda: et infra. ¶ Fra. v. auctẽ apo. ꝓhibemꝰ ne vxoratũ[k] ꝑsumatis in epm ordinare nisi vxor prius professa continẽtiã/sacrũ sibi velamẽ[l] imponat: et religiosam vestem vel vitam assumat.

a ¶ Uotũ non tenuit. Plene: tenuit tñ q̃ ad ea que erant in eius potestate. scilicet non exigere debitũ carnis quod in ipsius fuit potestate. sic infra eo. placet. vnde cõpellitur continere sed non cõpellitur ad monasteriũ redire. vt infra e. placet. Ar. cõtra infra eo. ex pte. et ca. cõsuluit. vbi compellitur ad mõasterium redire: sed ibi soluitur.

b ¶ Non tenetur. i. nõ debet ab ecclesia cõpelli: ipse tamen peccat si non perficit qđ vouit: ex quo impedimentum cessauit. ar. xvij. q. ij. nos nouimus. B.

¶ Glo. se. obijcit et soluit. Scđo querit. ponit opi. Tã. ponit cõtrariã quã approbat: et alternatiue reuertitur ad primã. Tertio querit. soluit distinguẽdo solu. opponit et respondet.

Maria q̃ vouerat castitatẽ an licite potuit cõtrahere.

c ¶ Non exigere. Sic infra eo. placet. Sed hec ratio nõ videtur bõa: sic enĩ beata maria cõtrahere nõ debuit: cũ ꝓposuit se nõ exigere. xxvij. q. ij. beata maria: et tamẽ legitime cõtraxit vt ibi dicitur. Rñ. imo bona est hec ratio: quia post tale votũ cõtrahere nõ debuit ꝓpter pronitatẽ quã habet exigendi debitũ. et qđ dicitur de beata maria hoc fecit ex reuelatione diuina. Sed pone ꝙ cõtrahat qđ erit? Tan. dixit ꝙ tenet matrimoniũ: qꝛ votũ nõ fuit solẽne.† Ar. infra q̃ cle. vel vo. rursꝰ. Alij dicũt ꝙ nõ tenet matrimoniũ et debẽt separari infra eo. ex parte. et ca. cõsuluit. et hoc veriꝰ videtur qꝛ q̃tum ad cõtinentiã seruandã satis solẽnizauit ipm votũ ꝑ suã ꝓfessionẽ. Uel si vis dicere ꝙ matrimoniũ teneat. ipe tamẽ debitũ ab vxore exigere nõ debet q̃uis reddere debet exactus: qꝛ faceret cõtra cõscientiã. ar. supra. de resti. spo. lr̃as. et infra de sen. excõ. inquisitioni. Itẽ querit vtrũ mulier possit intrare monasteriũ in casu isto inuito viro? Hic põt distingui an sit recõsiliatus ei et eductꝰ de monasterio: et tũc nõ põt eo inuito intrare. ar. xxxiij. q. v. ꝙ deo pari. si vero nõ est recõsiliatus ‡ potest transire ad religionẽ eo inuito. xxvij. q. ij. agathosa. et. xxxiij. q. v. qui vxorẽ. Sed videtur ꝙ non obstãte eo ꝙ est reconsiliatꝰ et ꝙ ipsa possit intrare religionẽ eo inuito: qꝛ ipse iam non põt ab ea exigere debitũ: et sicut ille ea inuita renũciauit exactioni debiti cõiugalis: ita et ipsa eo inuito põt renũciare seruituti quã habet in ipm. Hoc verũ est q̃tum ad hmõi seruitutẽ: qꝛ et ipse debet ad monasteriũ redire vbi fecit ꝓfessionẽ infra eo. placet. quo ad aliã tñ q̃ vir debet vxori: et ecõuerso: nõ videtur ꝙ viro inuito possit trãsire postq̃ illa eduxit eũ de mõasterio et ei est recõsiliatus: qꝛ non solũ tenentur cõiugati ad debitũ carnale sed ad mutuũ auxiliũ et obsequiũ: qꝛ in quibusdã m̃rimoniũ est legis obsequiũ. xxvij. q. j. nuptiarum. Ber.

† Quia in preiudiciũ vxoris cõtinentiã promittere nõ potuit q̃ est de substãtia professiõis. infra de sta. mona. cum ad monasteriũ in fi. ſm Gof. Jo. an.

‡ Equitatẽ hꝫ hoc dictum: lꝫ Inno. plꝰ placeat ꝙ etiã ante recõsiliationem ipso inuito nõ possit intrare: cũ nõ tenuerit ipsius ingressus per predic. ca. qđ deo. io. an.

C Um sis. Cõmunis diuisio. Scđa pars ibi: inde est: vbi ex genere premisso infert speciem. Ab. sic. ¶ Casus. Precipit papa epo exon. ne in epatu suo permittat virũ vel vxorem ad religionem transire nisi vterq3 ad religionem migrauerit: tamẽ si vxor est senex que sine suspitiõe possit in seculo remanere dissimulare poterit vt in seculo remaneat castitate promissa. et vir poterit ad religionem transire. ¶ Nota ꝙ alter coniugũ non debet ad religionẽ trãsire sine reliquo. Item si mulier sit senex et castitatem promiserit: potest vir ad religionem trãsire. Item nota hic argumentũ pro senibus ꝙ sint continentes. Ber.

d ¶ Constitutioni. xxvij. q. ij. sunt qui dicunt. et c. agathosa. qꝛ agatho. et ca. scripsit nobis. in istis cõstitutionibus dicitur quia cũ vir et vxor postq̃ copulatione coniugij vna caro effecti sunt non potest alter ad religionẽ trãsire altero in seculo remanente.

e ¶ Sterilis. Ratione etatis et nõ nature: q̃m multe sũt steriles† et iuuenes que continere nõ possunt nec volunt.

† Dicebat meretrices et dicebat Hosti. philosophos dicere ꝙ ex nimio appetitu impeditur cõceptus: vñ nõ sequitur si sterilis: ergo continens. Joan. and.

f ¶ Sine suspitione. Sic infra eo. vxoratus. et c. ad apostolicã.

g ¶ Dissimulare. Dissimulatione approbationis: qꝛ et talis transitus bene approbatur si cõsentit mulier infra eo. vxoratꝰ. et ca. ad apostolicã.

Diuisio.

C Oniugatꝰ. Diuiditur. qꝛ primo ponitur dictum. Scđo exceptio ibi: nisi. Abbas sic. ¶ Casus. Dicitur hic ꝙ nullus cõiugatus ad sacros ordĩes recipiatur nisi prius cõtinentiam vouerit: et ab vxore fuerit absolutus. ¶ Nota ꝙ non sufficit viro licẽtia mulieris vt ad ordines ꝓmoueatur: imo exigitur ꝙ cõtinentiã voueat. B.

¶ Glo. se. reci. per. q. arg. pro. soluit cõtrariũ. Jo.

h ¶ Ad sacros. Ex eo ꝙ prohibet ꝙ cõiugatꝰ nõ ꝓmoueatur ad sacros ordines: datur intelligi ꝙ possit ad minores: qꝛ qđ de vno negatur de alio cõsequẽs intellectus ptꝫ. xxv. di. qualis. sed nõ est verũ: qꝛ coniugati ꝓmoueri non debẽt. supra. de cle. cõiug. diuersis fallacijs. imo si clerici sunt in minoribꝰ ordinibꝰ beneficijs debẽt ꝑuari. c. ti. c. j.

¶ Glo. se. querit. ponit opi. Ala. ponit cõtrariã. reuertitur ad primã.

i ¶ Continentiã profitẽte. Sed nunqđ sufficit hoc? Uidetur ꝙ sic. xxxij. dist. seriatim. et. lxxvij. di. epũs benedictionẽ que potiꝰ cõtradicit: sed ibi exponitur religionẽ. i. castitatẽ.‡ sic. supra. de cle. cõiuga. sane. qđ cõcedebat Ala. si vir remaneat in seculo. Alij dicunt ꝙ ordinari non debet nisi ad religionem cõuertatur vterq3. Qđ dicitur hic intelligere i eo casu in quo esset senex et sterilis: ita ꝙ nulla est suspitio de vxoris incõtinentia. et sic intelligitur illa sane de cle. cõiuga. nã qui ꝓmouetur ad sacros ordines eo ipso intelligitur continentiã ꝓfiteri: et si iuuenis esset vxor: ꝑsumptio esset cõtra vtrũq3. ar. supra. c. pxi. in fi. vñ nõ debet ꝓmoueri talis/nisi ambo trãsierint ad religionẽ: secꝰ si sit senex et sine suspitione. Uel dicas vt dixit Ala. ꝙ aliud est in eo qui promouetur ad sacros ordines remanẽdo in seculo: qꝛ ibi sufficit ꝙ cõi cõsensu cõtinentiã promittãt vt dicũt iura primo inducta: quia etiã cõi consensu sine susceptione ordinũ possunt cõtinentiã ꝓfiteri remanẽdo in seculo. xxxiij. q. v. qđ deo pari. et aliud est in his q̃ cõuertuntur. qꝛ locũ ibi habet qđ dicit. supra. c. pxi. et infra e. ad apostolicã.

‡ Sic. supra. de eta. et quali. a multis. in prin. et i fi. et hoc vltimũ placet. Jo. xxviij. dist. qꝛ sunt et hic Pe. ꝑ illud ca. et qꝛ sic videret ꝙ mulier ad plus astrigatur ꝙ ipe vir. Ab. addit quia vir. tenetur vxori hoc casu i necessarũs ꝓuidere. xxxj. di. oĩno. ad qđ nõ tenetur nisi religionẽ profiteatur. Item tenetur illam corrigere. de hoc. supra. de iureiu. quẽadmodum. in fi. sed de hac materia plenꝰ hic videas per Jo. an. i no.

S Ane. Cõmunis diuisio. Scđa pars ibi: fraternitati. Abbas ¶ Casus. Dicitur hic ꝙ si cõiugati ordinari voluerint voluntas vxoris prius debet requiri et obtineri: vt dicitur in precedẽti ca. prohibet etiam ne vxoratus possit in epm ꝓmoueri nisi vxor sua continentiã ꝓfiteatur et intret religionẽ/sacram vestem assumẽdo. ¶ Nota ꝙ vxoratus non debet ꝓmoueri sine licentia vxoris. ¶ Itẽ nota speciale in vxore epi ꝙ debet continentiã profiteri et intrare religionem anteq̃ vir eius ꝓmoueatur in epm. Ber.

¶ Glosa sequens reci. per questionẽ.

k ¶ Uxoratũ. Si de fraude nõ sit suspectus ratione vxoris et filiorũ: a prelatura et ab administratione nõ repellitur in quo casu intelligitur hoc. xxxj. dist. oĩno. secus si suspectꝰ. quia sepe per tales substantia eccłiastica deperire solet. xxviij. dist. de syracusane. et. supra. de cle. cõiuga. diuersis fallatijs. lxj. di. cathinensis.

¶ Glosa sequens querit et soluit.

l ¶ Sacrum velamẽ. Sed qđ si esset vetula nunqđ sufficit si continentiã ꝓfiteatur infra eo. vxoratus. et infra eo. ad apostolicã? Rñ. nõ sufficit nisi conuertatur: et est speciale in vxore epi. als cõtradiceret ca. ꝑcedenti. Quidã dicunt ꝙ non sufficit: et est speciale in epo: credo ꝙ sufficeret: et hoc intelligitur de iuuene. arg. ex fi. huius capituli.

Diuiſio. Ex publico. Prima pars narrat factū. Scḋa ibi: ceterū. mulieri petēti dat iudicē. Tertia ſoluit obſtaculū ibi: ſane. Abb. ¶ Caſus. Inter. A. virū et. M. mulierē q̄ſtio mr̄imonij vertebaṫ que fuit cōmiſſa ep̄o veroñ. q̄ pro mr̄imonio ſniam ꝓmulgauit: ꝑcipiens mulieri vt ad virū rediret et ei coniugalē exhiberet affectū: qḋ cū facere nollet fuit excōicata: ſed illa ſe virginē aſſerens dicebat ſe velle religionē intrare: ſignificatū fuit hoc domino pa. vnde mandat ep̄o brixieñ. quatenus ſi predictus vir eā carnaliter non cognouerit et illa ad religionē tranſire voluerit abſoluatur a ſententia excōicationis: recepta prius ſufficiēti cautione ab ipſa ꝙ debeat ad religionē tranſire: vel ad virum ſuū redire infra duos mēſes. et ſi ad religionē trāſierit vterqꝫ reſtituat alteri qḋ ab eo recepit. In fine rñ. tacite queſtioni que poſſet fieri auctoritate euangelij qua dicit non liceat alicui dimittere vxorem ſuam excepta cauſa fornicationis illud intelligēdū eſt de his quorū matrimoniū eſt carnali copula cōſūmatum. ¶ Nota ꝙ ante carnalem copulā pōt alter coniugū religionem intrare altero in ſeculo remanēte. Itē cū diſſoluitur matrimoniū iuſta de cauſa vterqꝫ debet alteri reſtituere quicquid ab eo habuit. Itē priuatur q̄s iure ſuo ſine culpa ſua. (Matth. v. et. xix.) Item per carnalem copulā matrimonium conſūmatur. Ber. ¶ Gloſa ſequens querit et ſoluit.

Idem brixieñ. epiſcopo.

¶ Spōſa de p̄ſenti non cognita q̄ dicit ſe velle religionē ingredi: cōpelliṫ infra certū tp̄s ꝓfiteri: vel adherere marito. Ca. vij.

Ex publico inſtrumēto nobis innotuit: ꝙ cū veroñ. ep̄s cām matrimonij q̄ inter. A. virū et. M. mulierē vertebaṫ ſuſcepiſſet terminandā iudiciali ſētentia matrimoniū approbauit: et eidē mulieri precepit vt ad virū rediens exhiberet eidem coniugalē affectum: qḋ cū renuerat fuit vinculo excōicationis aſtricta. ¶ Ceteꝝ q2 lꝫ a p̄fato viro deſpōſata fuit: adhuc tñ (ſicut aſſerit) ab ipſo eſt icognita: mādamus q̄tenus ſi p̄dictus vir ip̄am carnaliter nō cognouerit: et eadē ad religionē[a] tranſire voluerit: recepta ab ea ſufficiēti[b] cautiōe ꝙ vel ad religionē trāſire: vel ad virū ſuū redire infra duoꝝ[c] mēſiū ſpaciū debeat: ip̄am a ſentētia qua tenetur abſoluas: ita ꝙ ſi ad religionem trāſierit vterqꝫ reſtituat[d] alteri qḋ ab eo noſciṫ recepiſſe: ⁊ .j. ¶ Sane qḋ dñs in euangelio dicit. Non licere viro niſi ob cām fornicatiōis vxorē ſuā dimittere intelligendū eſt ſꝫm iterpretationem ſacri eloquij de his quoꝝ matrimoniū carnali copula eſt

a ¶ Religionem. Quid ſi vellet remanere in domo propria: et ſeruare religionem? Nō eſt audienda .j. eo. ex p̄te. ij. in fi. q2 ad bonū ⁊ malū ſe poſſet habere: et ideo qḋ certius ē tenēdū eſt. ⁊ .j. de ſpō. iuuenis. ⁊ de pe. di. vij. §. j. B.

b ¶ Sufficienti. Noīe ſufficiētis cautionis intelliguṅt pignora: vel fideiuſſores. ff. man. ſi mandato. §. vlti. ſatis putarē in caſu iſto dari cautionem ad arbitrium iudicis. xxiiij. diſt. q̄ꝫ q̄ꝫ.

c ¶ Infra duoꝝ. Nūqd iſtud tp̄s eſt ordiariū ⁊ regulare vt ſemꝑ tm̄ tp̄s indulgeaṫ ⁊ nō minus / lꝫ dicaṫ de duobus mēſibus? Credo ꝙ iſtud cōmitteret arbitrio iudicis vtrum plus vel minus tp̄s idulgeat ad ꝓfitēdū dicēti ſe velle etiā intrare religionē. ⁊ currit a tp̄e illo q̄ iudex ſtatuit terminū. † Sed pōe ꝙ elapſuꝫ eſt tp̄s ſtatutū: nunqd adhuc pōt itrare religionē? Dic ꝙ ſic ſemꝑ ante carnalem copulā: iudex tñ dꝫ p̄figere terminū ꝑemptoriū infra quē ꝓfiteaṫ: vel ꝯuertaṫ ad virū: alioqn illā excōicet: nec dabit ei tp̄s ꝓbationis ep̄s niſi maritus conſentiat. De hoc dic vt .s. ti. p̄xi. ſtatuimus.

Succeſſiue de duobus querit. et ſoluit.

† Nō a tp̄e mr̄imonij cōtracti vt dixerunt q̄dā de his duobus mēſibus. Jo. an.

d ¶ Reſtituat. Qḋ obtinet vbicūqꝫ matrimoniū diſſoluiṫ ex iuſta cauſa .j. de do. poſt diuor. reſti. c. j. et .j. de cōiug. ſer. propoſuit. C. de ſpon. l. vlti. C. de epiſ. et cle. deo nobis.

e ¶ Conſummatū. Sꝫ ꝯ vr̄: q2 mr̄imoniū mādato dei ꝑficiṫ. xxvj. di. deide opponiṫ. Sol. eſt ꝯſummatio q̄ fit quo ad mr̄imonij eſſentiā q̄ fuit facta in paradiſo ab ip̄o dño ꝑ ꝯiūctionē aioꝝ q̄ deſignat conformitatē fidelis aīe ad xp̄m vt ibi. Et eſt q̄dā ꝯſummatio quo ad ſacr̄m xp̄i ad eccleſiā ꝑ incarnationē ꝟbi dei in vtero virginali qḋ deſignaṫ per illud matrimoniū qḋ eſt carnali copula ꝯſummatū vt hic. ⁊ .s. de biga. debitū. xxvij. q. ij. in oī. vel ſaltē quo ad hoc ꝙ impedire poſſit ꝓpoſitū religionis. Lau. Notauit hic Ala. ꝙ mr̄imoniū nō ꝯſummatū ſortiṫ naturā ex ꝯſtōne eccl̄e. iō circa illud latiſſime patet pape ꝑtās. Uin. dixit ꝙ papa per diſpēſationē poſſet diſſoluere tale matrimoniū. poſſet etiā ſtatuere ꝙ per ſcḋm matrimoniū rūpereṫ p̄mū: ſecus de ꝯſūmato qḋ ab ip̄o dño naturā ſuā ſortiṫ: ⁊ ideo ſola interpretatio circa illud ꝑtinet ad papā nō diſpenſatio. vel contraria cōſtitutio. Cōtra tñ ar. .j. de ſpon. duoꝝ. ca. vlti.

Matrimonij cōſummatio eſt duplex.

Matrimoniū nōdū cōſummatū an per papā diſſolui poſſit.

Diuiſio. Uxoratus. Diuidiṫ principaliter in duas partes. Primo ꝓhibet ꝑ hoſpitalarios ſancti iohānis vxoratū recipi ſine vxoris lnia. Scḋo ꝓhibet ꝑ ipſos recipi mulieres. Scḋa ibi: nullus. Prima pars ſubdiuidiṫ ſꝫm ꝙ diſtinguit qualitatē. vxoris lniam dantis. Ab. ¶ Caſus. Primo diciṫ ꝙ cū vxoratus non recipiatur ad religionem niſi vxor primo ꝓmiſerit cōtinentiā. et ſi eſt talis ꝙ ſine ſuſpitione poſſit in ſeculo remanere in domo propria cū familia ſua ſtare poterit. Secundo diciṫ ꝙ ſi eſt iuuenis cōpellaṫ recedere a cōuerſatione ſeculariū hominū ⁊ itrare religionē. Tertio diciṫ ꝙ nullus clericus vel monachus tondeat mulierē vel ſecū teneat. ¶ Nota ꝙ vxoratus nō pōt trāſire ad religionē niſi vxor prius vouerit caſtitatē. Item votū publice factū videtur eſſe ſollēne. Item ſi mulier nō caret ſuſpitione non ſufficit viro eius licentia conuertēdi niſi ipſa itret religionē. Itē moniales nō debent habitare cū monachis. B. ¶ Glo. ſe. querit ⁊ ſoluit.

cōſummatum[e]: ſine qua confirmari nō pōt. Idem priori ⁊ fratribus ſancti iohānis.

¶ Summa vt .s. eo. ca. cum ſis. Capitulū. viij.

Uxoratus ſine lnia vxoris inter vos nullatenus recipiaṫ[f] que integre opinionis exiſtat: ita ꝙ nulla marito ſuſpitio habeaṫ eā ad ſecūda vota velle migrare: vl' ꝙ minus[g] cōtinenter debeat viuere. que ſi talis extiterit marito eius i cōſortio veſtro recepto ipſa publice in cōſpectu eccl̄ie cōtinentiā ꝓfeſſa in domo ꝓpria cū filijs[h] ſuis ⁊ familia poterit permanere. ¶ Si autē talis fuerit q̄ ſuſpitiōe nō careat voto continētie celebrato a ſeculariū hoīm ſe conuerſatione remoueat: ⁊ in loco religioſo vbi deo ſeruiat ꝑpetuo cōmoreṫ. ¶ Nullus vr̄m mulierē aliquā tōſurare[i] vel ad habitandū[k] ſecū preſumat aſſumere.

Urbanus. iij. priori ſancte crucis

¶ Cōiugatus faciens profeſſionem vxore ꝯſentiente licet nūq̄ intrauit monaſteriū: ſi mortua coniuge cum alia contrahat non valet matrimoniū: ⁊ monaſteriū intrare compellitur. Ca. ix.

Ex parte abbatis ſancti petri ad audiētiā nr̄aꝫ peruenit ꝙ cū .D. in infirmitate poſitus

f ¶ Nullatenus recipiatur. Sed pōe ꝙ de licētia vxoris recipiaṫ et ꝓfeſſionē faciat ſolēniter et habitum recipiat: ſed vxor nō ꝓmittit ꝯtinentiā: nec ꝓmiſit tranſire ad religionem ſiue ſit ſenex ſiue iuuenis: nūqd tenet monachatus cū nō ſit ſeruata forma huius ca. .s. eo. cū ſis. ⁊ .j. eo. ad ap̄licam? Ego credo ꝙ monachus ſit ⁊ votū ſolēnizauit oīno quo ad ſe ita ꝙ nō poſſit exire monaſterium: nec vxor pōt eū repetere iure ſeruitutis: q2 renūciauit illi ſeruituti dando ei licētiā: ep̄s tamē per officium ſuū † pōt virū de monaſterio reuocare ⁊ reddere vxori ne illa incidat in fornicationem: cū hoc ad ip̄m pertineat ſi ſuſpecta eſt. xciij. diſt. dyaconi. et ita intelligūtur iura de hac materia loquentia: ſed ea mortua compellitur redire ad monaſteriū. et ſic intelligitur .s. eo. ca. j. et .j. eo. ex parte. conſuluit. et .s. quod me. cau. ca. j. et licet dicaṫ hic. et .s. eo. cum ſis. et .j. eo. ad apoſtolicā. ꝙ alter coniugū non recipiaṫ / niſi alter tranſeat ad religionem vel promittat continētiam: verum eſt hoc ꝙ non debet recipi / nec ille etiam debet tranſire: tamen ſi recipiatur predicto modo tenet monachatus vt dictum eſt: quia multa fieri non debent: facta tamen manēt. De hoc no. .j. eo. c. p̄xi. nec dicitur in aliqua iſtarum decre. ꝙ monachatus nō teneat: ſed ꝙ ita fieri debeat. B.

Maritus ingreſſus religionē de lnia vxoris ꝯtinentiā non ꝓmittentis an poſſit reuocari.

† Idē no. .j. c. p̄xi. ad fi. vlti. glo. et idem Inno. .s. e. quidā. Jo. an.

g ¶ Minus continenter. Sic .s. eo. cum ſis. ⁊ .j. eo. ad apoſtolicā.

h ¶ Cū filijs ſuis ⁊ familia. Si. xx. q. j. vidua. xxvij. q. j. mulieres. Arg. contra. ea. cauſa. q. ij. ſcripſit.

i ¶ Tonſurare. xxx. diſt. ſi qua mulier.

k ¶ Ad habitandum. Q2 hmōi duplicitas reprobatur. xviij. q. ij. diffinimus. ⁊ . xxxij. diſt. interdixit. xij. q. ij. cognouimus. B.

Ex p̄te. Profeſſus religionē de ꝯſenſu vxoris i ſeculo remanētis: licet vxori fuerit reſtitutus ea mortua ad monaſterium redire cōpelliṫ: ita cōiter ſummaṫ. textus tñ iſte nihil dicit de reſtitutione. Prima pars ponit querelā. Scḋa dat iudicē ibi: q2 ꝟo. Ab. ¶ Caſus. Quidam .D. nomine in īfirmitate poſitus vxore ſua cōſentiēte votū caſtitatis emittens ſuſcepit habitum monachalem / et poſtmodū liberatus vxorem ſuam retinuit et ea defuncta aliam ſuperduxit: queritur vtrū cum ea valuit remanere? Rñ. pa. licet ille .D. ad religionē de iure nequiuerit ꝓficiſci vxore in ſeculo remanente: ea tamē ſublata de medio votū ſuū violare nō potuit: vnde mandat quatenus ſi verū eſt qḋ aſſeriṫ p̄dictus .D. cōpellaṫ ꝑ excōicationem vt mulierem ſuā dimittat: et ad ſuū monaſterium reuertatur: de cetero i habitu regulari moraturus. ¶ Nota ꝙ vir nec intrare religionem nec votum vouere pōt ſine cōſenſu vxoris. Item nō ſufficit viro intranti religionem licentia vxoris in ſeculo remanentis. Item vouentes compellendi ſunt per ſententiā excōmunicationis votum ſuū ſeruare. Ber.

Sūmariū

Diuiſio.

ↄsētiēte[a] vxore votū vouēs castitatis: mōachalē habitū suscepisset: postmodū liberatꝰ vxorē retinuit: ⁊ aliā ea defuncta sibi temere copulauit. ¶ Qꝛ vo lꝫ ꝑdictꝰ D. vxore sua remanente ī sclo de iure ad religionē nequerit[b] ꝓficisci: ea tn̄ sublata de medio votū sine salutis sue piculo nō potuit violare: mādamꝰ q̄tenꝰ si verū ē qđ asserit ꝑdictū. D. ꝑ excōicationē cōpellas: vt muliere dimissa ad suū monasteriū reuertat sub regulari habitu de cetero dn̄o seruiturus. Clemens. iij.

¶ Professus religionem vxore sciente et dissimulāte ea mortua ad seculū redire non pōt. h. d. ſm intellectū veriorē et singularem in materia. Caplm̄. x.

Consuluit nos. G. sacerdos vtrū vir ad religionē transiens[c] ⁊ ī ea ꝑ annū ⁊ ampliꝰ morā faciens: vxore sua postq̄ȝ ad domū trāsierat[d] regularē de p̄nti vita sublata: secularē habitū resumere valeat et aliā ducere ī vxorē: vel si ductā ei liceat retinere. ¶ Cōsultationi hmōi taliter rn̄demꝰ ꝙ ꝑdictus vir nec habitū pōt abijcere quem assumpsit: nec aliquā sibi mr̄imōio† copulare. Qꝛ si cōtraxerit/matrimonium ipm decernimus dirimendum[e].

Celestinus tertius.

¶ Cōiunx que cōtinētiā vouit tenet reddere debitū cōiugi: licȝ ad tp̄s voto consenserit. Ca. xj.

Carissimus: et .j. ¶ Fraternitati vr̄e mādamus quatenus si inueneritis vxorē regis suauie graui ifirmitate depssam continentiā vouisse: ⁊ virū eiꝰ ad tēpus prebuisse consensū[f]: maxime[g] si nō idem vir cōtinentiā vouit ꝑpetuā: eādem viro cohabitare faciatis: et vtrūqꝫ inuicē maritali affectione tractare. Idem.

¶ Si alter coniugū altero ignorante religionē profitetur: et propter hoc de mōasterio educitur: illo mortuo ad monasteriū redire non cogitur. Ca. xij.

Placet nobis et .j. Sollicitudo tua nos cōsuluit: vtrū mulier que credens mortuū maritū habitū religiōis assumpsit: et eo reuerso de monasterio educta fuit: post obitū viri sit ad regularē obseruantiā compellenda. ¶ Super quo respōdemꝰ ꝙ licet votū eiꝰ vsqꝫquaqꝫ nō tenuerit[h]: catenus tamē fuit obligatoriū quatenꝰ se poterat obligare: ꝓmisit eī itrādo mōasteriū se nō exactura carnis debitū qđ erat ī ptāte ipsiꝰ[i]: redire vero ad seculū in eiꝰ ptāte[k] nō erat: sed ī ptāte mariti

¶ Glosa sequens querit. ponit opi. Lau. et remittit.

a ¶ Cōsentiente vxore. Sed esto ꝙ sit iuuenis: nunqđ vouet dando licentiā: nā nō potest in seculo remanere. s̄. eo. cū sis. Lau. dicit ꝙ si scit ius vel ei dicatur/intelligitur vouere: al's nō.† et dic consentiente et ꝓmittēte intrare religionē. xxvij. q. ij. agathosa. ar. Vel dic vt ī no. se. dicit. Ala.

† Ad hoc .j. eo. veniens Jo. and.

¶ Glo. seq. alle. duo iura in ↄtrariū alle. alia duo ponit tres opi. et tertiā impugnat ponēs dictū hug. ⁊ soluēs decr. j. s̄. e.

b ¶ Nequerit ꝓficisci. Colligit hic arg. ꝙ vxoris licētia nō sufficit ad hoc vt ad monasterium possit transire vir eius. ll. s̄. eo. ti. c. j. et. xxxiij. q. v. notificasti. Sed cōtra videtur. xxvij. q. ij. agathosa. et. xxxiij. q. v. qui vxorē. Quidā dicūt ꝙ licētia vxoris nō sufficit nisi ⁊ ipsa conuertat. et ca. qui vxorē. loquit de consilio. et ca. agathosa. exponitur ita ꝙ huic dicto cōcordat. Alij dicūt ꝙ sufficit licētia vxoris et dādo ei liām intelligitur solēnizare votum. arg. xxxij. disti. seriatim. xxviij. distin. dyaconi. ⁊ c. si qua vidua. ⁊ hoc ca. et similia loquūt de licētia extorta. Tan. et quidam alij dicūt ꝙ hoc intelligi debet ſm distictionē illius ca. s̄. e. cū sis. ⁊ .j. eo. ad aplicam. Sed hec distinctio nō videt hic hr̄e locum: qꝛ si fuit iuuenis non sufficiebat dare licentiā nisi ipsa cōuerteret vt ibi dr̄. vnde nō tenuit votum nec debet cōpelli redire ad monasteriū vt. s̄. eo. quidā. si erat senex bene potuit transire de licentia vxoris vt ea iura dicunt. et hic dicit ꝙ de iure‡ transire nō debuit. Hug. dicebat ꝙ illa decret. quidā intrauit. nō tenebat: qꝛ bene debebat ille cōpelli ad monasteriū redire: quia votum tenuit. et hoc idē pōt dici ſm eū de illa .j. eo. placet. prope fi. vbi nō cogit redire ad mōasteriū: ⁊ sic stabit huic. et .j. eo. ca. proxi. hoc satis videt. Sed dicat ꝙ in decre. illa quidam intrauit. tenet: et ille nō cōpellitur redire ad monasteriū: quia votū non fuit solēne: quia īuita vxore hoc fecit: nec fecit ibi ꝓfessionem: hic vero ↄsentiēte vxore ⁊ ꝓfessionē fecit .j. c. pxi. ⁊ sic oīmodo quo potuit votū solēnizauit. vnde q̄uis nō debuerit vir trāsire vxore ī seculo remanēte: tamē tenuit votū ⁊ mōachus fuit: quia multa fieri nō debent/facta tamē manent. s̄. ti. pxi. ad apostolicā. vnde compellit redire ad monasteriū vxore mortua. Sed ↄtradicere videt. s̄. c. j. vbi mulier dedit licentiā viro et tamē de monasterio reuocat ⁊ restituitur vxori: nisi vxor castitatē ꝓmiserit: aut ad religionem trāsierit. Sed nō dicit ꝙ monachatꝰ nō tenuerit: vn̄ mortua vxore cōpelli debuit ad monasteriū redire: ⁊ ita cōcordat cū ista. ⁊ hoc probat. s̄. qđ me. cau. c. j. Hug. dixit ꝙ decre. illa nō tenet: quia ↄsentit marito: ⁊ debebat cōpelli ad castitatē: vel monasteriū intrare si iuuenis esset: ⁊ preterea nō dicitur ibi ꝙ mulier posset reuocare maritū: sed ep̄s ex officio suo: tamē cōpellit redire propter ea que dixi .j. eo. placet. ibi similiter non fuit solēne votū: quia non habuit licentiam viri vnde nec illa compellitur redire ad mōasterium: vel promisit vitam mutare. xxvij. q. ij. agathosa. Ber.

Vir an possit d licētia vxoris itrare monasterium.

† al. mr̄imōialit.

‡ Jdest de iuris rigore quia de dissimulatione ecclie secus Jo. and.

Sūmariū

Consuluit. Legitur varijs modis: et ſm primū intellectum h. d. Si cōiuges profitent religionē altero mortuo alter ad seculū redire nō potest: ⁊ iste intellectus elicit ex tex. intelligendo ꝙ vxor etiā intrauit religionē. Legit et scđo ꝙ solus maritus intrauit: ⁊ hoc intēdit. Professus religionē de cōsensu vxoris in seculo remanētis ea mortua ad seculū redire nō potest. sic cōiter summāt doct. sed iste tex. nō patitur aliquē istorū intellectuū. Cōis diuisio. Scđa ibi: consultationi. Ab. ¶ Casus. Quidā consentiente vxore sua trāsiuit ad religionē: tādem vxor illa mortua est: quesitum fuit vtrū possit habitū secularē reassumere et aliam ducere in vxorem: vel si ductā sibi liceat retinere? Rn̄. pa. ꝙ predictus vir habitū quē assumpsit abijcere potest: nec aliquā sibi ī matrimoniū copulare: ⁊ si ↄtraxerit matrimoniū ipm est dirimendū. ¶ Nota ꝙ sufficit vxoris licentia ad hoc vt votū viri teneat vt hic colligitur. Ber.

Diuisio.

c ¶ Transiens. De consensu† vxoris que senex erat: vel ꝓmisit vitā mutare. xxvij. q. ij. agathosa. vel ipse post mortem vxoris ratum habuit qđ prius fecit. s̄. s̄. qđ me. cā. perlatū. B.

† Ut dixi ī di. s̄. c. proxi. Pe. et Abbas ītelligunt hoc ca. quando sciēte et tacente coniuge religionem ꝓfitetur: q̄ si priꝰ moritur ꝙ reuocet: ille manet mōachꝰ. Jo. an

d ¶ Trāsierat. Ipe maritus: et ita idē est in canonico regulari quod ī mōacho cū parua sit differētia iter eos. xx. q. iij. ꝑsens clericus .j. de sta. mona. ꝙ dei timorē.

¶ Glo. se. soluit ↄtrariū.

e ¶ Dirimendū. Ergo votū eius fuit solēne ex quo separat matrimonium .j. qui cle. vel vo. rursus. qđ verū puto: qꝛ de liā vxoris intrauit: et ita tenuit ingressus. al's esset contra .j. eo. placet. in fi. Ber.

Carissimus. Cōis diuisio. Scđa ps ibi: fraternitati. Abbas ¶ Casus. Vxor regis suauie graui ifirmitate depressa continentiā vouit: vir suus ad tempus voto continētie cōsensit ipsa postmodū liberata viro suo adherere mr̄imōialiter recusabat: vnde rex petijt a pa. sibi super hoc prouideri ⁊ cōpelli vxorem sibi matrimoniali adherere affectu. mandat pa. quibusdam quatenꝰ si iuenerit vxorē regis ꝑdicti graui ifirmitate detentā cōtinentiā vouisse et virū suū ad tēpus ꝑbuisse cōsensum. maxime si idem vir nō vouit perpetuam continentiā predictam dn̄am viro suo faciāt adherere et vterqꝫ adinuicē matrimoniali affectu tractare. ¶ Nota ꝙ vir et vxor pari cōsensum possunt continentiā vouere: sed alter sine altero vouere nō pōt. Item votum ad tēpus emissum nō obligat vouentem. Ber.

Diuisio.

¶ Glosa sequens arg. ⁊ remittit. iterū arg. et approbat.

f ¶ Prebuisse consensum. Arg. ꝙ sufficit alteriꝰ cōsensus ad hoc vt alter possit intrare religionem. De hoc dic vt dictum est. s̄. eo. c. j. et ex eo ꝙ dicit ad tempus videtur si simpliciter licentiā dedisset ꝙ sufficeret: et ex eo ꝙ dicit maxime si vir eius cōtinentiā vouisset qđ verum est: quia vir et vxor cōmuni cōsensu possunt cōtinentiā vouere perpetuo remanēdo in domo sua. xxxiij. q. v. ꝙ deo pari. et ad tempus xxxiij. q. iiij. apostolus. Ber.

g ¶ Maxime. Jd est tātum ſm quosdam‡ Ber.

‡ Scꝫ Gof. Phi. ⁊ Inno qđ placet Host. ꝑ id qđ dixit glo. proxi. Joan. and.

Placet. Cōis diuisio. Scđa pars ibi: sup quo. Ab ¶ Casus. Quedā mulier credēs maritū suū esse mortuū habitū religionis assumpsit: tādem eo reuerso de monasterio educta fuit viro suo postmodū defūcto: querit vtrū cōpellēda sit ad mōasteriū redire? Rn̄. pa. ꝙ votū suū nō tenuit oīno: tn̄ intantū tenuit quatenꝰ se potuit obligare: intrando eni monasteriū ꝓmisit se nō exacturā vlterius debitū carnis: qđ erat ī eiꝰ potestate: redire vero ad seculū nō erat ī potestate ipsiꝰ: sed mariti. ⁊ ideo quo ad se votū tenuit: ⁊ post obitum viri tenere non desijt cum ad eū casum deuenerit ī quo efficax potuit habere principiū: tamen saluti sue melius prouideret si ad monasteriū rediret: si vero ad hoc induci nō poterit non est cōpellenda ¶ Nota ꝙ votum pro parte tenet: et pro parte non tenet. Itē iuri suo licitū est cuilibet renūciare: sed iuri alterius nemo renūciare potest. Item si res venit ad eum statum a quo incipere potuit tenet etiam si ab initio non tenuit. Ber.

h ¶ Vsqꝫquaqꝫ non tenuerit. Quia remansit obligata viro ad debitū reddendū. xxxiij. q. v. si dicat.

i ¶ In potestate ipius. Sic. s̄. eo. quidā intrauit. B.

¶ Glosa sequens querit et soluit.

k ¶ In eiꝰ ptāte nō erat. Et sic aucte propria exire non poterat. Quid si exiuisset de facto: nunqđ eēt ↄpellēda redire? Videt ꝙ nō ꝑ id qđ dicit in fi. ⁊. xxvij. q. ij. si vir. Sed ↄtra. s̄. eo. qđā. in fi. Ber.

a ꝛ ideo q̄ꝫtum ad ip̄am tenuit[a] votum qd̄ post viri obitū tenere nō desijt: cū ad eū casum a quo po-
b terat[b] efficax habere pꝛīcipium peruenisse noscat. Cōsulti⁹ itaqꝫ dicimus: ꝛ ei cōgruenti⁹ ad salutē: vt ad mōasteriū redeat vbi bona ducta intētione pꝛofessionem fecit/ꝛ habitū religiōis accepit. Si vero ad hoc īduci nō poterit
c ip̄am iuitā credim⁹ nō cogēdā[c].
Jnno.iij. pisano archiepiscopo
Summa vt. s̄. eo.ca. cum sis.
Capitulū.xiij.

AD apostolicā sedem: et .j. Cū autē vir ꝛ vxoꝛ vna caro sint per copulā coniugalē effecti: nec vna pars cōuerti possit ad dn̄m et altera in seculo remanere: pfecto nō est alter cōiugū recipiēd⁹ ad obseruantiā regularē. Nisi reliqu⁹ ppetuā cōtinentiā repromittat: sed ꝛ vitā dꝫ mutare: nisi
d forte sit ei⁹ etatis vt sine[d] suspitione icōtinētie valeat i seculo remanere.
Jdē lugdun̄. archiep̄o.
Per religionis professionem nō per ppositū castitatis seruande in seculo dissoluūtur sp̄ōsalia de presenti. Caplm.xiiij.

EX parte tua est intimatū: q̄ cū quedā mulier velum vidui
e tatis[e] corā duob⁹ abbatib⁹ assūpsisset benedictiōe solēni cū celebratiōe misse ac letania (sicut debuit) accedente: quidā nobilis p pōebat se pꝛi⁹ mulierē ip̄am me-
f diātibus internūcijs[f] p verba de
g p̄sēti arra[g] etiā iterposita desp̄ōsasse: ꝛ .j. At illa se in illū cōsensisse ꝯfessa dixit q̄ audierat eum esse lepꝛa pcussum: ꝛ ob hoc eius
h fuerit abhominata cōplex⁹[h] ꝛ .j. Nos autē inq̄sitiōi .t.t.r. q̄ et si possit nō inconsulte videri q̄ ex quo matrimoniū īter legitīas p sōas p v̄ba de p̄n̄ti ꝯtrahit̄ illis viuentib⁹ in nullo casu possit dissolui: vt viuēte reliquo alter ad scd̄a vota trāsimigret: etiā si vn⁹ fideliū īter quos est ratū coniu-
i giū[i] fieret heretic⁹: ꝛ nollet pmanere cū altero sine ꝯtumelia creatoꝛis: nisi foꝛte sec⁹ fieret ex reue-
k latiōe diuina q̄ supat oēm legē[k]:
l sicut a quibusdā sanctis[l] legitur esse factū. Nos tamē nolentes a p̄decessoꝝ nostroꝝ vestigijs declinare: q̄ respōdere ꝯsulti ātequā matrimoniū sit per carnalē copulā cōsummatū: licere alteri cōiugū reliquo icōsulto ad religionē trāsire: ita q̄ reliqu⁹ ex tunc legitime poterit alteri copulari hoc ip̄m tibi cōsulim⁹ obseruandū i articulo p̄notato: q̄uis falsa sit
m cā[m] p quā ad susceptionē veli p̄dicta mulier est īducta: cū sine q̄libet tali cā id ip̄m religiōis obtētu facere potuisset. Porro licꝫ predicta mulier videat̄ in veli su-
n sceptiōe[n] religionis habitū assūpsisse: si tamē velit i domo ppꝛia
o remanere q̄si ppositū[o] castitatis i sc̄lo s̄uatura nihilomin⁹ ꝯsummādū ē m̄rimoniū iā ꝯctū: nisi se

Glosa seq. ar. ponit duas leges et vnū canonem et soluit.

a Tenuit. Ar. q̄ s̄nia p p̄te tenet: et p p̄te non tenet. ff. de re iudi. de vno quoqꝫ. ff. de mino. etiā. §. j. Ar. ꝯ. C. d̄ repu. l. vna. ff. fami. her. l. i hoc iudicio. de ꝯse. di. ij. ꝯperim⁹. Dic q̄ si s̄nia ꝯtinet plures articulos siue plura capl'a † .i. diuersa pōt p p̄te valere et p p̄te nō valere: et sic pōt p p̄te ꝯfirmari: ꝛ p parte īfirmari exēpla patēt. s̄. de testi. raynucius. et .c. raynaldus. ꝛ .l. p̄dicta. etiā al's aut tota ꝯfirmat̄ aut tota cassatur. de conse. dis. ij. comperimus.

[Margin: Sn̄ia an possit pro parte tenere ꝛ p parte non. † Vel vnuꝫ solum separabile. de hoc q̄re de reg. iur. ea que. lib. vj. Jo. and.]

b A quo poterat. sic ecōtra soluit̄ iudicium qd̄ firmū erat si ad eum statū deuenit a quo īcipere non potuit. ff. de iudi. si a me. ꝛ .l. si alter ‡ secus i m̄rimonio. xxxiij. q. vij. illi q̄ sani. ꝛ .c. neqꝫ furiosus. j. de eo qui cogno. cōsang. vxo. sue. discretionem.

[Margin: ‡ Cōiter incipit iulianus. ij. vide de elec. q̄rēlam. super. j glo. Jo. an.]

Glo. se. q̄rit ꝛ remittit.

c Nō cogēdam. Sed nunq̄d tenet m̄rimoniū si mulier ista ꝯtraheret? Dic vt dictum est. s̄. eo. quidā intrauit: hic non fuit votū solēne: q̄ꝛ nec habuit l̄niam viri vnde nō ꝯpellit̄ redire ad monasteriū. sic. s̄. eo. quidā intrauit. Vel dic veri⁹ q̄ nō habuit viri cōsensum in suo ingressu: sed de pfessiōe emissa ꝯstat p r̄n̄sionem dn̄i pape.

Ad aplicaꝫ sedē. Jstud ca. est pars ca. ad aplicā. s̄. c. proxi. Primo ponit̄ dictum. Secūdo exceptio ibi: nisi. Abbas si. Casus. Dicit̄ hic q̄ cum vir et vxoꝛ sint vna caro non potest vir ad religioneꝫ intrare nisi mulier similiter castitatē voueat et religionē ingrediat̄: nisi forte sine suspitione incontinētie poterit in seculo remanere. Nota q̄ vir ꝛ vxoꝛ p carnis cōmixtionē fiunt vna caro. Jtē vir nō debet cōuerti nisi vxoꝛ cōuertatur. Jtem nota hic ar. pro senibus q̄ sint cōtinentes. Ber.

[Margin: Diuisio]

d Ut sine suspitione. Sic. s̄. eo. cum sis. ꝛ ca. vxoꝛatus. Ber.

[Margin: Diuisio.]

Ex parte. Cōis diuisio. Secūda ibi: nos autē. que tria facit. Primo cōtra solutionē allegat. Scd̄o soluit ibi: nos tn̄. Tertio solutionē determinat ibi porro. Ab. Casus. Quedā mulier corā duobus abbatibus velum viduitatis assumpsit cū celebratione misse ac letania sicut moris est: post hec quidam nobilis proponebat se mulierē illā mediātibus internūcijs p verba de p̄senti desponsasse: mulier illa cōfitebat̄ se cōsensisse in illū: sed quia audiuerat illū lepꝛa pcussum nolebat sibi vlterius adherere: querebatur vtrū hmōi veli susceptio matrimoniū impediat inter eos? R̄n̄. pa. licet videatur q̄ ex quo matrimoniū contractū est inter legitimas personas per verba de pꝛesenti in illo casu possit .i. i nullo casu possit illis viuentibus dissolui: vt altero viuente alter possit ad secunda vota transire/etiā si vnus fideliū fieret hereticus: nisi forte secus fieret ex reuelatione diuina sicut de quibusdā sanctis legit̄ esse factū: tamē pa. non vult declinare a vestigijs antecessoꝝ suoꝝ qui dixerunt q̄ antequā matrimoniū sit per carnalē copulā cōsummatū licitū est alteri ꝯiugū reliquo incōsulto ad religionē transire. et alter poterit alij copulare/ꝛ hoc idem pa. cōsuluit obseruandū in casu p̄misso: q̄uis cā sit falsa per quā mulier pꝛedicta ad veli susceptionē fuit inducta: q̄ꝛ et sine tali qualibet causa mulier ppter religionem id facere potuisset: verūtamē licet mulier illa videat̄ religionis habitū assumpsisse i veli susceptiōe: tamē si velit in domo pp̄a pmanere quasi seruatura propositū religiōis cōpelli debet ad matrimoniū ꝯsumandū: nisi voto sollēni se astrinxerit ad obseruantiā regularē in quo casu cōpellenda est religionis ppositū adimplere. Nota q̄ matrimoniū pōt cōtrahi p nūcios ꝛ ita possunt palliū cōferre. Jtem antequā m̄rimoniū carnali sit copula cōsūmatū alter cōiugū pōt altero iuito ad religionē trāsire al's cōpelli debēt insimul pmanere. Jtē falsa cā non impedit susceptionē religionis. Jtē velū viduitatis nō impedit matrimoniū ꝯtractū si religionem certā nō intrat mulier. Jtē votū sollēne impedit matrimoniū contrahēdū ꝛ dirimit iā ꝯctū. B.

e Viduitatis. Jd est velū quod dat̄ viduis. argu. xxvij. q. j. viduas quoqꝫ. nec dicit hic q̄ votū emiserit vnde postea distiguit̄ circa fi. nec dicit velū professionis. licet enī assumat habituꝫ siue velū religionis pꝛesumit̄ tn̄ q̄ vouerit: sed non est sufficiens p̄sumptio nisi deuoueat se alicui religioni vt dicitur in fine. Lau.

f Internūcijs. Not. q̄ matrimōiū potest cōtrahi per nuncios inter absentes. † vt hic videt̄. xxxij. q. ij. honoꝛātur. ff. de sp̄ō. sufficit. ꝛ .l. vlt. ff. de ritu nup. mulierē.

[Margin: † Adde qd̄ no. lxiij. di. c. j. Jo. an.]

g Arra. Licꝫ arra possit apponi i ꝯtractu matrimonij: nō tamē pena. C. de spon. l. vlti. ff. de v̄bo. obli. titia. j. de sp̄ō. gēma mulier. et hec arra postquā mulier intrauit monasteriū pōt repeti a viro et exigi. ‡ s̄. e. ex publico. C. de episco. et cle. deo nobis. olim nō poterat: vt ibi dicitur.

[Margin: ‡ Jmmo vir oli exegisset dupli catā a sponsa ingrediēte: ꝯseuero sp̄ōsus igrediēs perdebat arras quas dederat hoc ibi dr̄. forte gl. intellexit q̄ nō poterat olim īgredi sine pena p ditionis arrarū. io. an.]

h Complex⁹. Querebatur vtrum veli susceptio īpediret matrimoniū inter eos.

i Ratū cōiugiū. Q̄ꝛ cōtumelia creatoꝛis nō soluit ius matrimonij inter fideles: licet alter labat̄ in heresim: q̄ꝛ matrimoniū ratū est īter eos. Sed si duoꝝ cōiugum infideliū alter cōuertat̄ ad fidem: tūc ꝯtumelia creatoꝛis soluit ius matrimonij s̄m qd̄ dicitur .j. de diuoꝛ. quanto.

k Omnē legem. xix. q. ij. due sunt. s̄. de regu. licet. j. de diuoꝛ. gaudemus.

l Sanctis. s̄. eo. verū. xxvij. q. ij. ecce. §. item beatus.

Glosa sequens alleg concoꝛ. et demū contraria tria.

m Falsa sit causa. Falsa enim demonstratio vel causa legatū nō perimit. C. fal. cau. adiec. leg. l. ij. ff. de condi. et demon. falsa demonstratio: nec mendaciū obligantis impedit obligationem. arg. j. co. veniens. ff. de pigno. ac. l. j. et. l. si rem alienam. nec vitiat dispēsationem. j. de consang. quia circa. et ita non cōsideratur que fuerat causa impulsiua. ar. s̄. de iureiurā. quēadmodum. §. vlti. Arg. contra. j. de voto et vo. redē. magne. in fi. † Nam i huiusmodi spiritualibus etiā dolus aduersarij nō vitiat contractū. s̄. de his que vi metus ve cā fi. ca cum dilecti. et. j. eo. dudū. et ca. accedens. nec consideratur causa vel intētio cōtrahētis. C. de cōdi. ob cau. da. si repetēdi. et. s̄. de regu. vidua. xxvij. dist. quod interrogasti. Tan.

[Margin: † Jbi cessatio cāe non liber ꝛ a voto: sed et illa votū facilius ꝯmutatur. Jo. an.]

n Jn veli susceptione. Sic. j. qui cle. vel vouen. cōsuluit. xxxiij. q. v. q̄ deo pari. tamen solus habitus non facit monachū: sed pfessio. s̄. titu. proxi. porrectū. nisi feratur per annum. s̄. de reg. ex parte tua. vel nisi sit habit⁹ professionis qui datur pꝛofitentib⁹. s̄. ti. pxi. statuim⁹. et ca. vidua. et. xx. q. j. quē progenitores. et est hic ar. q̄ susceptio veli siue habitus non facit monachū.

[Margin: Habitus an faciat mōachū.]

Glosa sequens reci. per questionē an clericatus vel iura heremitica ꝛc. in fi. querit et soluit.

o Propositū castitatis. Bene dicit propositū: q̄ꝛ si vere castitatis votū deuoueret alicui religioni sancti augustini vel benedicti in propꝛia domo manēdo bene solēnizaret̄ votū. xxvij. q. j. de viduis. ꝛ ca. mulieres. xx. q. j. vidua. j. qui cleri. vel vo. insinuāte. Vel dic q̄ talis religio non soluit sponsalia de pꝛesenti: sicut nec dissoluerētur si vir fieret clericus. xxvij. q. ij. si vir. De vita heremitica dicunt

quidam q̄ soluit sponsalia de presenti. ar. xxvij. q. ij. §. ecce. Alij dicunt q̄ non. vnde si heremita cōtraheret matrimoniū teneret: quia potest habere proprium. xix. q. iij. §. ecōtra. Jo. Sed quid si in veritate leprosus fuisset: Si sit sponsa de futuro soluuntur sponsalia ꝓpter lepram: vnde nō tenentur contrahere. s. de iureiur. queadmodū. si essent sponsalia de presenti bene cōpelleretur cōsūmare matrimoniū: nisi vellet intrare religionē: sicut hic innuit

a ¶ Voto. Id ē ꝓfessiōe

Constitut⁹. Prima pars narrat factū. Scđa dat iudicem ibi: ideoq̄. Ab. ¶ Casus. Quidam acolit⁹. H. nomine quandā puellā duxit in facie eccl'ie in vxorem et eā carnaliter cognouit: tādē orta est discordia inter illū et amicos puelle: quare fuit alij copulata: et dictus acolitus fuit vsq̄ ad sacros ordinatus: et tandē habitū cisterciēn. assumpsit. Dubitauit iste H. an licite posset in suo ꝓposito remanere accessit ad pa. exponens sibi ꝑdicta: vñ mandat dyocesano epo q̄ten⁹ si res ita se habet ꝑdictā mulierē cōpellat vt ab illo recedat cui ꝑ adulteriū fuit copulata: nec predictū monachū impetat quomin⁹ votū suū valeat adimplere. ¶ Nota q̄ si vxor alicuius publice adulterat vir licite pōt postmodū ꝓmoueri ad ordines ⁊ itrare religionē: hoc intellige si post adulteriū cōmissum eā non cognouit. Ber.

b ¶ Ad gradum sacerdotij. qđ bene fieri potuit † cū illa vxor sua publice fuit adulterata. vnde amisit ius quod habebat i eū ‡ .s. de diuor. significasti. Item si fuisset vidua vel ab alio cognita promoueri nō debuit. xxxiiij. dist. curandum si cuius. ¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

† Adde qđ dicam post Inno. s. c. ꝑ xi. i fi. 10. ā. ‡ Nō ob. q̄ vir ibi nubēti per iudicē non cō tradixit. Joan. and.

voto[a] astrixerit ad obsuātiā regularē: i quo casu ꝯpelli pōt vt relicto seculo religionis ꝓpositū exequat. Idem rudineñ. epo.

¶ Maritus factus monachus a cōiuge adulterata reuocari nō potest. Capitl'm. xv.

Constitutus in ꝑsentia. n. H. sua nobis cōfessione monstrauit q̄ in acolitatus ordine cōstitutus quādam puellā. R. nomie in facie ecclesie duxit vxorē: quā cū carnaliter cognouisset orta discordia inter eū et amicos puelle: ipsa fuit cuidam alij. V. noie copulata: et tu mēoratū. H. vsq̄ ad gradū sacerdotij[b] ordinasti. Cū autē eum sua ꝯsciētia remorderet habitū ordinis cisterciēñ. assumpsit: et. ꝑ. Ideoq̄ mandamus q̄ten⁹ si res ita se hȝ ꝑdictā mulierem vt a dicto. V. recedat cui ꝑ adulteriū ē ꝯiūcta: nec predictū mōachū inq̄etet quomin⁹ regulare votū valeat adimplere per cen. ec. cogere[c] non omittas. Idē pictauiē. epo et abbati de borbard. pictauieñ. dyocesis.

¶ Vxor nō pōt repetere maritū de cui⁹ lnia religionē itrauit: si post igressum nō cōtinuit: licet ad ꝯsentiendū seu ad dandā licētiā dolo fuit inducta. Ca. xvj.

Veniēs ad ꝑsētiam nrām L. nobis itimauit: q̄ cū olim intrandi monasteriū propositū concepisset: pluribus sacerdotib⁹ ꝑsētibus apud vxorē suā

institit vt sup hoc suū impartiretur assensum: ⁊. ꝑ. ¶ Ipsa demū tā ipsius q̄ multorū astātiū ꝑcib⁹ fletibusq̄ deuicta caput eius altari[d] supposuit manu suā: q̄ ea ꝑsente tonsurat⁹ ibidem monasteriū adijt: et finito ꝓbationis tp̄e professionē fecit[e] solēniter monachalē: illa vo in seculo remanēs inhōestos amatores admisit ⁊. ꝑ. ¶ Quocirca mādamus q̄tenus si ita est: ꝑdictū. L. in mōasterio qđ intrauit ꝑseuerare libere permittatis: licet eni in hoc videat non modicū deliquisse q̄ captiose[f] asseruit: q̄ nisi sibi eadē mulier cōsentiret tā sibi q̄ toti mūdo se iutilē redderet: ⁊ cū pbr̄os exorauit ne predicte mulieri exponerēt q̄ eādē relinq̄re scl'm oporteret si forte lniam daret viro: ex quo tamē eadē caput viri altari sponte supposuit[g]: et postmodū nō cōtinuit: sup reuocatiōe ipi⁹ nō est aliquaten⁹ audienda: cum ipsi⁹ intētio exceptiōe possit cōmisse fornicatiōis elidi: maxime cū anteq̄ fuerit fornicata ipȝ nō duxerit repetendū[h]. Idem.

¶ Vxor maritum professum repetere pōt. i. non obstante licentia proſitendi ab ea metu extorta. Capitulū. xvij.

Accedēs ad presentiā nostrā. J. mulier ꝓposuit: q̄ cū. V. vir ei⁹ eā sibi mr̄imonio copulasset: volēs tādē idē vir habitū assumere monachalē: postulabat

teret si licentiā daret viro: tamē ex quo caput viri altari sponte supposuit ⁊ postmodū nō continuit ipm̄ vlterius reuocare nō poterit cum exceptione fornicationis possit repelli: maxime cū anteq̄ fuerit fornicata ipm̄ nō repetijt. ¶ Nota q̄ dolus in spiritualibus non rescindit contractum nisi mulier nō cōtinuit: secus si cōtinuisset vt i ca. sequēti. Itē postq̄ alter cōiugum publice fornicat alter pōt religionem intrare altero inuito. Bernard⁹.

d ¶ Manu sua. Et ita iuri suo renūciauit. arg. s. de cōsue. ex litteris.

e ¶ Professionē fecit. Quod facere non debuit ea i seculo remanēte. s. eo. cū sis. et. c. ad apl'icā. ⁊. s. eo. c. j. cū eēt iuuenis: sec⁹ si senex vt ibi dr̄

f ¶ Captiose asseruit. Hic est arg. q̄ lȝ dol⁹ interueniat in spūalibus/ tenet cōtractus. ꝑ. eo. dudū. et. s. de his q̄ vi metusve cā fi. cū dilecti. vbi de hoc. aliud si min⁹ inducta fuisset vt daret viro licentiam: talis licentia nulla est. xxxiij. q. v. notificasti. ⁊ ideo preiudicandum est huic mulieri q̄ nō cōtinuit: sed ihonestos amatores admisit vt exp̄sse dicit in fine. al's si cōtinuisset non preiudicasset sibi ꝑ hoc qđ fecit q̄ non ꝓmiserit trāsire ad religionē: nec etiā ꝯtinentiā ꝓmiserit cū esset iuuenis. et. s. eo. ad apl'icā. et. s. e. c. j. Jo. ¶ Glosa sequens notat a contrario tripliciter q̄rit et soluit.

g ¶ Spōte supposuit. Bene dicit sponte: quia etiā si vir inuita muliere intrasset religionem licet talis ingressus nullus fuerit. ꝑ. e. c. ꝓxi. si tamē postea fornicet non pōt ipm̄ repetere. xxvij. q. ij. agathosa. ꝑ. d̄ diuor. significasti. Sed pōe q̄ vir nolit excipere: quia nemo cogit excipere sicut nec ꝯpellit agere. C. vt ne. iui. age. vel accusa. coga. l. j. ⁊ qlibet iuri suo pōt renūciare. s. de regu. ad apl'icam et ca. statuim⁹: qđ erit: Dicas q̄ monasteriū eo inuito pōt excipere ⁊ eū defendere ne ꝑmittat eū in peiorē statū detrahi. ff. de libe. cau. l. j. ⁊. ij. licet eni primo nō tenuerit votū: tñ q̄tū ad ipm̄ vouētem tenuit. s. eo. quidā intrauit. et ca. placet. ⁊ q̄cito ipsa fuit fornicata statim ꝑdidit ius exigēdi: ergo cū sit liberat⁹ a seruitute mulieris statim monasteriū habet plenū ius in eū: ⁊ sic exceptio q̄ cōpetit viro acq̄sita est monasterio: cū res ad eū statū ꝑuenit a quo potuit habere principiū. s. e. ti. placet. Sed qđ si exiret † ⁊ nollet excipere: quia pōt ei remittere. s. de iureiur. queadmodū. i. ff. Credo q̄ bene pōt illā recipere: nō obstāte ꝯtradictiōe monasterij: q̄ votū ex toto nō tenuit cū decepta fuerit: nec ipsa etiā vouerit. ar. op. s. eo. ca. ꝓxi. nisi vir ꝓfessionē fecisset: postq̄ illa fuit fornicata: tunc non posset eps̄ eū de monasterio educere: nec eū cōpellere vt eā reciperet propter fornicationē. Sed qđ si vir fornicet in monasterio cui mulier dedit licētiā: nunqđ ipm̄ repetere pōt: Non. xxxiij. q. v. q̄ deo pari: q̄ ꝑdit oē ius qđ habuit in viro: q̄ ꝓpter ꝯseq̄ns delictū nō renascit seruit⁹ amissa. de cōse. di. iiij. queris. licet secus esset si ambo essent in seculo: ‡ et ꝓpter fornicationē alterius ambo essent diuisi. ꝑ. de diuor. ex l'ris. ⁊. s. de iureiurā. tua. ⁊ hoc ideo quia ius quod monasteriū habet in ipo ꝓpter suū delictū perdere nō pōt. Jo. ¶ Glosa sequens arg. subueniri etiā ignoranti ⁊c.

Vir igressus monasterium a muliere fornicata reuocari nō pt: nec inde exire ¶ Ante professionē. ff. de postulā. quos prohibet. Jo. an. ‡ Dicit. G. na. ꝑ. d̄ adul. c. vlti. q̄ cōpensatio ad ulterij non hȝ locū q̄n scđo adulterans licite mutauerat statum. al's. ff. de mino. si ex causa. §. papinianus ait. al's est lex. et ex tali mutatione videtur essenou⁹ hō ff. d̄ adime. leg. si huius legat⁹. §. vl. i fi. Jo. an.

c ¶ Cogere. Sed videtur q̄ talis coactio ei obesse non debet quo minus repetat virū: q̄ in facie eccl'ie nupsit tolerāte ecclesia. q̄diu saltē appareat an fuerat matrimoniū inter illos. Ar. ꝑ. de frigi. ⁊ malefi. fraternitatis † ꝑ. de diuor. gaudem⁹. in fi. Respondeo nō excusatur ꝓpter hoc: immo magis puniri debet q̄ taliter nupsit/ nulla sentētia separationis premissa. ‡ vnde illa debet separari ab eo cui iūcta fuit per adulteriū: quia viuēte viro priori alteri nō potuit copulari: licet ꝑdiderit ius qđ habebat in illū: q̄ manent coniuges etiā separati propter adulteriū. xxxij. q. vij. c. j. et. ij. et sic obstat ei exceptio fornicatiōis † ꝑ. eo. ca. ꝓxi. et. xxvij. q. ij. agathosa. al's si fornicata nō fuisset posset ipm̄ repetere. vt in ca. agathosa. nisi de consensu illius promotus fuisset: vt ibi. xxxiij. q. v. qui vxorem.

† Ibi fuerat mr̄imoniū separatū per iudiciū ecclesie. Joan. and. ‡ Vel si vis dicere q̄ ꝓcessit sentētia mulier fuit conscia fraudis in sñia interuenientis sm̄ antiquos. Joan. and. † Que q̄ notoria erat obstaret etiā petenti restitutionē de diuor. significasti. Joan. and.

Veniens. Prima pars narrat factū. Secūda dat iudicē ibi: quo circa. Ab. ¶ Casus. Quidā cōiugatus noīe lambertus ꝓposuit monasteriū intrare ꝑsentibus plurib⁹ sacerdotibus instituit apud vxorem suā vt super hoc suū prestaret assensum: asserēs q̄ nisi hoc faceret tā sibi q̄ toti mundo redderet se inutilem. et sic illa tā precibus ipsius q̄ aliorū ⁊ fletibus deuicta caput illius sponte altari supposuit manu sua: ⁊ ea ꝑsente ibidem extitit tonsoratus: ⁊ postmodū finito tēpore probatiōis fecit professionē: illa in seculo remanēs inhonestos amatores admisit. dictus. L. timens ne factū illius sibi posset imputari: accessit ad papā exponens sibi predicta vnde mandat pa. epo pictaueñ. et cuidā abbati quaten⁹ si est ita ꝑdictū. L. permittant libere permanere in monasterio qđ intrauit q̄uis multū deliquerit q̄ ipse maliciose asseruit q̄ nisi illa consentiret tā sibi q̄ toto mūdo redderet se inutilē: et quādo rogauit p̄sbyteros ne mulieri predicte exponerēt q̄ ipm̄ seculū relinquere opor-

h ¶ Repetendū. Potuit ergo prius eū repetere. Et ita est arg. q̄ si quis ignorās ius illud. s. q̄ si dederit licentiā viro teneatur relinquere seculum: iterum pōt eum repetere: et sic subuenitur ignoranti: hoc ius naturale. Lau.

Accedens. Primo partis narratio. Scđo iudicis datio ibi: quo circa. Ab. si. ¶ Casus. Quidā cōiugat⁹ volēs assumere

habitū mōachalē petijt ab vxore sua vt sup h̄ suū p̄staret assensū q̄ ꝓpt̄ multa verba ꝛ alia grauamina q̄ inferebat eidē dicēs ꝙ ipam dimitteret ānuit volūtati ipius. ꝛ sic vir ille assūpsit habitū cister. ꝛ mulier domū quarūdā monialiū ītrauit nullo habitu assumpto. vel voto cōuersionis emisso. tandē vir ille habitū dimisit ad seculū redeundo. mulier statim petijt illū sibi restitui. ꝓpter hoc ad pa. accedens. vñ mādat q̄tenus si est ita vir ꝯpellat̄ eā recipe: et ei exhibere coniugalē affectum.

¶ No. ꝙ licētia fraudulent̄ extorta non valet: nec vir possit monasterium intrare. Ber.

a ¶ Votis. Inuita ꝛ coacta: vt patet ꝑ p̄missa v̄ba: vñ votū viri nō tenuit: quia alter ĩuito altero vouere nō pōt. s̄. e. q̄dā. xxvij. q. ij. agathosa. ꝛ. xxxiij. q. v. notificasti. et. ca. si dicat. vbi idē casus ponitur.

¶ Glosa sequens obijcit ꝛ soluit. Secundo q̄rit. soluit: ꝛ remittit.

b ¶ Processu vero tēporis. Sꝫ videt̄ ꝑ spaciū sequētis tp̄is: ꝛ patiētiam ipius mulieris ratificari igressus viri. Ar. ĩ. qui cleri. vel vo. insinuante. cū vterq̧ post īgressum tāto tp̄e tacuerit et patientiam adhibuerit. nec videt̄ ꝙ postea audiat̄: immo vir debet ꝯpelli redire ad monasteriū. Ar. ĩ. de spon. ad id quod. ĩ. de frigi. et male. c. j. ꝛ. j. q. j. constat. Sed hoc nō est verum: imo cū ipa non mutauerit seculū: nec ꝓmiserit continētiam † semp adhuc ītelligitur dissentire quod apparet ex eo ꝙ ꝯ̄cito exiuit eū repetijt: et sic ꝑ primū ꝛ vltimū colligitur ꝙ medio tēpore nō cōsenserit. sic xxviij. di. quia sunt culpe. ꝛ p̄cipue cū p̄sumat̄ ex hoc ꝙ sit iuuenis: siue sit iuuenis: siue vetula nūq̧ dꝫ intrare sine licentia vxoris: sed seruatur quod dicitur. s̄. eo. ad apostolicaꝫ. Sed nunquid iste cum fuerit redditus vxori poterit exigere debitum? Dicas ꝙ nō poterit exigere debitū: quia renūciauit illi iuri quod habebat in vxore intrando monasteriū quod fuit in ei⁹ potestate: sed exactus reddere debet. vt dixi. s̄. eo. q̄dā intrauit. De hac materia ꝯsueuit notari. xxvij. q. ij. agathosa. ꝛ. xxxiij. q. v. q̄ vxorē.

† Cum ergo sine his non sufficeret expressa lnīa minꝰ tacita si. s̄. de p̄rebē. dilecto. ꝭm Jo. Tan. et Vi. Jo. an.

huilit̄ ab eadē vt tā pio proposito faueret ipi⁹. q̄ ꝓpt̄ multa v̄bera ꝛ alia grauamina q̄ dict⁹ vir iferebat eidē seipaꝫ asserēs dimissurū: ānuit vot[a] ei⁹. Cūq̧ idē vir in domo de vade. cistercīē. ordis religiōis habitū assūpsisset: mulier ī domo monialiū nullo ibi habitu religiōis assūpto vel voto ꝯuersiōis emisso ꝑmāsit: ꝓcessu vero tp̄is[b] cū idē vir ad seculū rediēs r̄ligiōis habitū reliq̄sset: eadē mulier se instant̄ ab ipo petijt reassumi: ꝛ. j. ¶ Quocirca discretiōi vr̄e mādam⁹ q̄ten⁹ si res ita se hꝫ dictū viꝝ vt eā r̄cipiat: eiq̧ affectū exhibeat ꝯiugalē appellatione remota cogatis.

Inno. iij. ep̄o ꝛ decano et thesaurario linconiensi.

¶ Uxor ꝓfessi q̄ dedit viro licētiā ꝓfitēdi nō cōpellit̄ igredi religionē si cōtinēs est ꝛ nō suspecta. Ca. xviij.

Significauit nob[i]s. A. mulier ꝙ cū ipa. F. viro suo corā decano sc̄ti q̄riaci vice archiep̄i senonē. i hac parte fungēte lnīam ꝯcesserit religionē intrādi: cōtinētie tamen voto eidē iniūcto: ꝛ recepta fide ab ipa ꝙ ꝑpetuo cōtineret: idē decan⁹ post factā ꝓfessionē a viro p̄dicto in mōasterio ī quo habitū assūpserat monachalē: asseruit ipam debere religionē intrare: ꝯ̄ꝙ id p̄mo nō exp̄ssissꝫ eidē: ꝛ hoc expresso illi licentiam non dedisset: ꝛ. j. ¶ Quocirca mandamus: q̄tenus si est ita: et est talis etatis de q̄ suspitio[c] haberi non possit: ipam votū cōtinētie obſ̄uātem intrare monasteriū ꝯpelli nō ꝑmittat[is] inuitā. Greg. ix.

¶ Adult̄a quā marit⁹ recōciliare nō vult: ad agēdū p̄niam ī aliquo claustro collocat̄. Ca. xix.

Gaudem⁹ in domino: ꝛ. j. ¶ Mulieres v̄o querelicto maritali thoro lapsu carnis ceciderunt[d]: si mariti earū a te diligēter cōmoniti eas ad frugem melioris vite cōuersas noluerit recipe ꝓpter deum: in claustris[e] cū religiosis mulierib⁹ studeas collocare: vt ꝑpetuaꝫ p̄niam ibi agant. Idem. J. moniali monasterij de plauda.

¶ Si ꝯiuges se adinuicē absoluerūt cōtinentiā ꝓmittendo: et vterq̧ vel alter eorū religionem ꝓfitetur: alter alterum repetere non potest. Capitulum. xx.

Dudum a. C. laico mota contra te quā vxorē suaꝫ dicebat materia questionis. R. sācte. M. in comes. dyaco. cardi. dedimus auditorem. ¶ Coram quo dictus. C. conquerendo ꝓponēs ꝙ indebite recusabas eidem (cuius vxor eras per cōsensum de presenti: ꝛ carnis copulā subsecutam) matrimōialiter adherere: te sibi restitui postulauit. ¶ Ad quod fuit responsum: ꝙ ipse pro anime sue remedio pura et spōtanea voluntate presen

Diuisio. Significauit. ¶ Primo ponit mulieris querelā. Secundo dat iudices ibi: quocirca. Ab. sic. ¶ Casus. Quedā mulier A. nomine corā decano sancti quiriaci fungenti vices archiep̄i senoñ. dedit licentiā viro suo religionē intrandi voto cōtinētie sibi iniuncto: ꝛ recepta fide ab ipa ꝙ ꝑpetuo cōtinentiā seruaret: ꝛ sic vir ꝓfessionem fecit. Decan⁹ vero post factā ꝓfessionē a viro: dicebat ꝙ mulier illa debebat religionē intrare. sed illō primo sibi non exp̄ssit. ꝙ si expressū fuisset / viro licētiā nō dedisset. Sed decanus ad hoc compellebat eandē. vnde mulier illa hec oīa significauit dn̄o pa. vnde mandat quibusdā q̄ten⁹ si est ita: ꝛ mulier talis etatis existat de qua suspitio nō possit haberi nō ꝑmittant illā cōpelli religionē intrare votū cōtinentie obseruantē. ¶ No. ꝙ mulier coram iudice eccl'iastico debet dare licentiā viro intrādi religionē. Item nota ar. ꝙ si mulier dat licentiā viro religionē intrandi si iuuenis est debet ꝯpelli vt ipa similiter religionē intret. alioq̄n sufficit eius licētia cōtinentie voto emisso. Ber.

c ¶ Suspitio. Et ita videtur ꝙ si mulier iuuenis sit non sufficit ꝙ continentiā ꝓmittat ad hoc vt maritus possit religionē intrare: nisi et ipsa similiter mutauerit vitā. s̄. eo. ad apostolicā. ꝛ. c. cū sis. Ex eo eni ꝙ dicit de qua suspitio haberi non possit nō debet cōpelli: ītelligo ꝙ si sit suspecta debet compelli religionē intrare ex quo promisit continentiam cum verisimile nō sit ꝙ eam seruet si remāserit in seculo. ar. s̄. e. ex p̄te. in fi. licet nō intēderet ab initio religionem ītrare. ꝛ ar. ad hoc. xxxiij. q. v. q̄ vxorē: quia eo ipo ꝙ lnīaꝫ dedit viro: ꝛ ꝓmisit continētiā intelligit̄ tacite ꝓmisisse ītrare religionē cū sit iuuenis. ar. bo. s̄. e. veniēs. v̄sus fi. ꝛ q̄ sine cōdictione vouēt sine cōdictione soluāt. xxxij. q. vi. ca. vi. ꝛ dn̄s exigit oblatū qd nō exegerat offerendū. xxvij. q. j. nuptiarū. in fi. ꝛ. xlv. di. de iudeis. Et sic cū teneat̄ ad continētiā ꝑ suam ꝓmissionem tenet̄ ad id siñ q̄ eā seruare nō pōt. arg. s̄. de of. deleg. p̄terea. ꝛ. c. prudentiā ad fi. ꝛ sic inuita cōpellit̄ intrare religionem quia fecit id ꝓpter qd cōpellit̄. sicut quandoq̧ ex offō suo cōpellitur ītrare monasteriū. l. di. si ille. xxvij. q. j. si q̄s rapuerit. C. d adul. auc̄. sꝫ nouo iure. ꝛ auc̄. sꝫ hodie. ĩ. c. pxi. Alij dicūt ꝙ vir sibi debet restitui ex offō iudicis. † s̄. e. ca. j. qd satis pōt dici vt no. s̄. eo. vxoratus.

Iuuenē cōtinentiam ꝓmittere.

† Hoc verū q̄ñ mulier dedit lnīaꝫ viro: sed nō vouit continentiā. Cū enī vouit locū habet superior ꝑs glo. ꝭm vi. dicit Gof. idē q̄ñ dat lnīaꝫ ꝛ simpliciter promittit cōtinentiam vt tūc educat̄ marit⁹ sec⁹ si vouet. Joan. and.

Gaudem⁹. ¶ Cōmunis diuisio. Secunda ꝑs ibi: mulieres. Ab. sic. ¶ Casus. Aliq̄ mulieres cōdēnate sūt de adl'terio. ꝓpter qd a viris suis sūt relicte. dicit̄ ꝙ si ad frugē melioris vite cōuerse fuerint si mariti earū cōmoniti eas recipe noluerint in mōasterijs cū r̄ligiosis mulierib⁹ debent poni: vt ꝑpetuam p̄niam ibi agāt. ¶ No. ꝙ quādoq̧ ꝓpter culpam suam cōpellitur quis intrare religionem vt ibi penitentiam agat. Ber.

d ¶ Ceciderūt. Et sūt cōdēnate ꝑ snīam vl' adulteriū earū publicū et notoriū est secuta snīa: vñ viri eas recipere nō coguntur. ĩ. de diuor. significasti. ēt si sint emendate vt hic dicitur. Ab.

e ¶ In claustris. Et ita mulier de adulterio condēnata vel publice dep̄rehensa detruditur in monasterio ad agendā ꝑpetuam p̄niam si eam emendatā vir recipe noluerit: tñ infra bienniū pōt eā recipe si vult: si vero noluerit eam recipere: vel si p̄us moriatur q̄ eā recipiat tunc tōdeatur ꝛ habitū monachalē recipiat ibi ꝑpetuo moratura vt expresse habet̄ in aut̄. vt nulli iudi. li. ha. lo. ser. §. si vero. q̄ñ adulterij crimē col. ix. vñ sūpta fuit hec decre. ꝛ. C. de adul. auc̄. sed hodie. ꝛ cum rebus suis: ne sit onerosa monasterio. vt in auc̄. illa: sed hodie. continetur ‡ nō tñ ꝓpter hoc erit monacha: nisi āplius ꝓcessuꝫ fuerit. Et sic quandoq̧ ꝓpter culpā suā aliq̄s cōpellitur intrare monasteriū. l. di. si ille. et. xvj. q. vj. de lapsis. xxvij. q. j. si q̄s rapuerit. ꝛ idē vr̄ dicere decre. xxxij. q. j. de bñdicto. ꝛ. ij. q. j. in p̄mis. v̄sus prin. et xxxiij. di. fraternitatis. in fi. Olī vero alia pena puniebātur adultere: q2 lapidabant̄ cōuicte de adulterio ꝭm legē mosaicā. xxxiij. q. v. hec imago. ꝛ. C. de adul. castitati. vbi legitimis penis subijcit̄: sed hec pena nō imponit̄: cū nō agitur criminaliter. s̄. de ꝓcu. tue.

‡ Ibi distinguit̄ an habeat liberos vel parētes an nō Sed nōne dos debet esse mariti de hoc ibi not. in vl. gl. ꝛ ī auct. vt lic. ma. et auie. §. q2 nō plurimas. coll. viij. per quē. §. dixit hic Vin. ꝙ videbatur maritū debere hodie dare libellū accusationis et debere inscribere ad lucrandā dotē. ꝛ est hoc cōtra scdaꝫ solutionem quam dat Accur. in auct. sꝫ hodie. dixit ēt hic ꝙ si mulier nil habet mona. bñfacie tilli. al'r. de peni. di. j. ĩportuna. Jo. and.

Dudum. In prima ponitur facti ꝛ process⁹ narratio. In secunda diffinitio ibi: nos itaq̧. Prima subdiuidit̄. Primo ponitur datio auditoris. Secūdo actoris petitio ibi: coram quo. Tertio ibi: ad quod. rei r̄ñsio. Quarto ibi: vex. actoris replicatio. Quinto ibi: sed ad ista. rei duplicatio. Abbas sicul⁹. ¶ Casus. Inter. C. laicum ꝛ. J. vxorē suā matrimonij questio vertebatur. datus fuit eis auditor. coram auditore petebat dictus. C. sibi vxorem restitui cum qua per verba cōtraxerat de presenti carnali copula subsecuta. ad quod fuit ex p̄te mulieris responsum ꝙ ipe pro anime sue remedio spontanea volūtate presentibus duobus sacerdotib⁹ ꝛ testib⁹. v. adhibitis renūciauit oī iuri qd habebat in ipsa resignando illud in manibus alterius sacerdotis ꝓmittens se castitatē seruaturū. deuouendo se hospitali de ponte voto solēni. et

ipi dedit licentiā monasteriū intrandi. ⁊ versa vice ipa dedit ei licentiam simili mō: et resignauit oē ius qḋ hēbat in ipo, put ista cō tinebant in publico instrumēto. verū p̄dictus. C. pposuit q̄ instrumētum illud mutatū fuerat. quia cū casu amissum fuerat illud qḋ p̄us fuerat in tertia psona mutatū fuit in p̄mā postea. ⁊ plus i vno q̄3 in alio continebatur.

f ¶ Tēpore. No. q̄ si quis renūciationis tempore non habeat metum vel violentiam. licet p̄cesserit vis vel metus / non aget īterdicto quod vi. ff. quod vi metusue causa. l. ij. ⁊ hic. Ber. — ꝫ. de emp. ⁊ ven. cū dilecti. Jo. an.

g ¶ Volūtarie. Et sic lz ab initio deceptorie induct⁹ fuisset ex q̄ postea spōte hoc fecit, pxima cā turpitudinis ablata esse videt. si. ·j· de despon. ipu. de ill'. in fi. ⁊ C. qḋ me. cau. l. ij. ff. de cōdi. ob tur. cau. l. si ob turpē.

tibus duob⁹ religiosis sacerdotibus: ⁊ adhibitis. v. testib⁹ fide dignis q̄mi iuri qḋ in te habuerat renūciauit oīno[a]: resignādo illud in manib⁹ alteri⁹ ex sacerdotib⁹ supradictis: q̄ in personā ecclesie resignationē hmōi recipere pcurauit: et q̄ idē. C. se castitatē seruaturū pmisit: pauperūq3 hospitalis de pōte obseq̄o se deuouit[b]: pmittēs voto solēni oīa et singula supradicta: ⁊ tribuēs tibi līiam ad monasteriū transeūdi: te versa vice siliter pmittēte: ac tribuēte illi līiam: et ius qḋlibet resignante: sicut hec oīa dicebantur p publicū instrumētū esse pbata manu. B. notarij aretiñ. cōfectū. ¶ Verū preno minat⁹. C. pposuit q̄ casu amisso instrumēto p̄fato illud in prima psona qḋ prius erat in tertia insertis plurib⁹ in vno aliter q̄3 in alio fuit ab ipo formatū: et cū tibi irat⁹ fuisset sicut vba et verbera indicabāt nōdū calore iracundie[c] quiescēte q̄dā ipm deceptorie allexerūt: pponētes eidē q̄ in hospitali p̄dicto cibis ad libitū posset vti: ac propriū retinere: p̄fato. B. sibi nihilomin⁹ promittēte q̄ nō solū ardorē s3 etiā appetitū libidinis extingueret in eodē: ppter qḋ quicq̄d in hac parte fecisse dinoscit irat⁹: † seductus piter ⁊ illect⁹: et sub spe pmissionis ac sub ea condictione vel mō si posset cōtinētiā obsuare: asseruit a se factum. ¶ Sed ad ista respondebat ecōtra: q̄ an tabellio in tertia psona instrm̄ conficiat vel in p̄ma (dūmō non mutetur substātia vitatis[d]) nihil interesse videt. Insup q̄uis aliq̄ spes[e] memorato. C. data fuisset: p quā ad hoc se pposuit iductū: eo tamē tpe[f] quo talia facta fuerūt pure: simplicit: ac volūtarie[g] p amore dei: ⁊ rmedio aīe sue solūmō ad votū ⁊ ad alia supradicta noscit pcessisse: ppter quod a ꝯsortio seculariū hoi3 d3 discedere: vitāq3 mutare: cū se illius etatis esse pponat: vt sine suspitione[h] incōtinētie nō valeat i seculo remanere. ¶ Nos itaq3 habito. F. N. cōsilio te ab ipetitione dicti. C. snialiter duxim⁹ absoluendā ppetuū illi sup hoc silētium imponentes. Idem

¶ Breue est: sed p alia vba pōt sic sūmari. Post sententiā diuortij quo ad thoꝝ latā ob fornicationē spiritualē mariti pōt vxor libere religionē intrare. Ca. xxi.

Mulier q̄ in fide remāsit[i] pōt nolēte viro qui ab infidelitate reuertit ppter quā ab eo fuerat iudicio eccl'ie[k] separata: ad religionē libere cōuolare.

De ꝯuersiōe ifideliū

Insup q̄ quidam deceptorie eū allexerūt ppo nētes eidē q̄ in hospitali p̄dicto cibis ad volūtatē suā poss3 vti. ⁊ q̄ ardorem libidinis ibi extiguere poss3: ⁊ sic seductus iratus ⁊ illect⁹ nō debet sibi obesse qḋ dicitur in hac pte fecisse. sed ad p̄dicta sic fuit respōsum q̄ nō nocet an instrumētū loquatur ī prima vel in tertia psona dum mō veritas nō mutetur. Preterea q̄uis aliq̄ dicto. C. spes data fuisset tñ eo tpe quo p̄dicta facta fuerunt pure simpliciter ⁊ ppa volūtate ea noscit fecisse: vñ cōpelli deb3 vitā mutare. Domin⁹ pa. sup his habito cōsilio cū frib⁹ suis mulierē p̄dictā ab ipetitōe dicti. C. absoluit ppetuum silētiū iponēdo eiḋ. ¶ Nota q̄ vir ⁊ mulier ab oī iure qḋ alter hab3 in alterum se absoluere possunt et religionē3 intrare: quia iuri suo q̄sq3 potest renūciare. Item per ministrū aliq̄d pbatur sicut p testes. Item nō refert diuersitas narrandi vbi eadē dicūtur ⁊ veritas non mutatur. Itē dolus in spūalibus nō rescindit contractu3 quia nō fit cōditio illi⁹ p dolum talē deterior. Itē lic3 aliquid calore iracūdie factū sit ab initio: si postmodū p cōsensum ratificetur / valet. Bernardus.

† al'. tractus

h ¶ Suspitiōe. Vñ cōpelli debet vitā mutare ꝫ. eo. significauit. maxime cū hoc pmiserit: vt patet. ꝫ. Ber.

Mulier. ¶ Istud ca. ppter suā breuitatem non diuiditur. Ab. sic. ¶ Casus. Aliquis coniugatus transiuit ad infidelitate3 vxore sua remanēte in fide. propter qḋ illa fuit a viro iudicio ecclesie separata. vir reuersus est ad fidem. vir ea3 repetebat ipsa nolebat redire ad eum. sed poti⁹ volebat religionem intrare. queritur vtrum possit ad religionem transire eo inuito. ⁊ respōdetur q̄ potest: sed si nollet religionem intrare / debet compelli redire ad virum. ¶ Nota. q̄ vxor potest a viro per iudicium ecclesie separari si sit infidelis. Item si vxor propter infidelitatem viri ab eo separata fuerit viro nolente potest ad religionem transire: licet vir sit reuersus ab infidelitate. Ber.

l ¶ Remansit. Viro transeunte ad infideles puta sarracenos: vel iudeos: vel etiam hereticos.

¶ Glosa sequens. arg. a contrario et argumentum determinat: ex quo diuersitatem infert: et tunc ipsius rationem querit et dupliciter soluit.

a ¶ Renūciauit oīno. Qḋ ei licuit etiā si non tenuisset votū ex toto: quia hoc erat in potestate ipius. ꝫ. eo. quidam. ⁊ c. placet

a ¶ Oīno. Sic oīno habes. ꝫ. de rescrip. cū ꝯtingat. ff. de fideius. l. grece. § . illḋ. vbi dr̄ q̄ fideiussor in duriorē causā nō obligat oīno.

b ¶ Obsequio se deuouit. Et sic solēnizauit votū deuouendo se religioni illius hospitalis. vñ cōpelli debet vt relicto seculo suum exequatur propositum. ꝫ. eo. ex parte. in fi.

¶ Glo. se. reci. per. q. alle. p ⁊ vnū canonē contra.

c ¶ Calore iracūdie. Si hoc esset verū nō teneret votū: quia inconsultus calor calūnie vitio caret. ij. q. iij. § . notandū. ij. ⁊. ca. si q̄s iratus. Tpe eni furoris iustū putat esse qḋ facit. xj. q. iij. illa p̄positorū. ⁊ ira sepe innocētes ad crimē inducit ca. cā et ca. q. ira sepe. et lubricū lingue facile ad pnā3 trahi nō d3. ff. ad. l. iul. ma. famosi. C. si quis impe. maledi. l. vna. Ar. ꝫ. xvij. q. iiij. sūt qui opes: et hoc verum est nisi post calorē iracundie consentiat. vt in. c. si quis iratus. ⁊. ꝫ. de reg. sicut. in fine.

¶ Glo. se. fortificat textum. et ar. pro testibus ⁊c.

d ¶ Substātia veritat3. Hec erat satis bona defensio: quia nihil refert narrandi diuersitas vbi eadē dicuntur: vt. ·j· de verb. sig. nichil obstat. sic quolibet loquendi gn̄e formata istitutio valet si modo p cā liquebit volūtatis intentio. C. de test. q̄m indignū. in p̄n. et est arg. p testib⁹ diuerso mō narrantibus: dū tñ in substātia facti nō discordēt † viij. q. j. ī scripturis. de conse. di. ij. quotidie. B.

e ¶ Spes. No. h̄ ar. imo q̄si expssum est q̄ in hmōi spūalib⁹ dol⁹ aduersarij nō vitiat ꝯctū. sic. ꝫ. ḋ his q̄ vi metusue cā fi. cū dilecti. ꝫ. e. ex pte. ⁊. c. veniēs. al's si dolus dat causā ꝯctui nō tenet ꝯctus. ff. de dolo. ⁊ elegāter. ‡ Sed quare in hmōi spūalibus l3 dol⁹ alterius interueniat nō vitiat talis ꝯctus? Quia talis dolus bon⁹ dolus est: et bon⁹ dolus non pℏibetur. ff. de do. l. j. Dolus calliditas ad decipiēdū dicit: vt in predicta. l. sed p talē dolū nō decipit / nec ad malū iducit. imo ꝯditionē suā facit meliorē ⁊ iō nō vitiat ꝯctū.

† Sensus enim tollendus est et non casus. xxxiiij. q. ij nō satis. de cōse. di. iiij. retulerunt et lex nōim ponit vbis C. cōia de leg. l. ij. et de elec. cōmi. s. li. vi.

‡ Et de hoc

k ¶ Judicio ecclesie. Ergo a contrario sensu videtur q̄ si nō fuit iudicio ecclesie separata: q̄ eo inuito religionem intrare non possit: ⁊ ita aliud est quādo iudicio eccl'e fuit separata ab illo: ⁊ aliud quando non fuit separata: sed ab illo propria auctoritate recessit. si. ·j· de diuor. de illa † sed si nollet intrare religionem compelli debet ad ipm redire vtroq3 casu: siue fuerit iudicio eccl'ie absoluta: siue non. ·j· de diuor. q̄3to. in fi. nō obstante illa spirituali fornicatione cum iam sit emendatus. ⁊ incipiat esse quod non fuit. l. dist. ferrum. Secus in carnali fornicatione siue iudicio ecclesie sit separata / siue publice sit fornicata / non tenetur illam recipere nisi velit: q̄uis emendatam. ꝫ. e. gaudemus. et hec separatio fit tm̄ quo ad mutuam seruitutem: quia vinculum matrimonij non dissoluitur in hoc casu: cum alter fidelium transit ad infidelitatem vt in. c. p̄dicto. q̄3to. Sed que est ratio quare in fornicatione carnali nō cōpellitur maritus recipere vxorem etiam emendatam: sed in spirituali compellitur? Hec potest eē ratio: si marit⁹ cognosceret vxorem post carnalem fornicationem: postea pmoueri non potest ca mortua propter defectum sacramēti: et sic preiudicium ei fieret. xxxiij. di. si laici. ⁊. c. si cuius vxorē: sed hoc nō cōtingit in fornicatione spūali: quia per pnīam purgata est. Itē alia est rō: in fornicatiōe carnali aīa ⁊ corp⁹ polluit: sed in spūali tm̄ aīa ⁊ ī carnali fornicatiōe nō tātū fit in aīa qḋ displiceat marito: s3 etiā in corpe qḋ nō fit in spūali: et vir magis scandalizatur ex eo qḋ fit in corpore / ⁊ magis offenditur q̄3 ex eo qḋ fit in aīa: ⁊ ita cā maioris scandali illati viro fit vt post carnalē fornicationē nō cōpellat: s3 post spūalē fornicationē cōpellit: nisi ad religionē trāsire voluerit: vt h̄ dr.

† Quid si mulier hic post spūalē fornicationē mariti ⁊ post sententiam diuortij carnaliter fornicatur: nunq̄d fiet cōpensatio vt sic nō liceat et marito inuito religionem ingredi? Potest dici q̄ non q̄si mulier soluta p sententiā nō itelligatur coinquinare thorū viri. xxxj. q. j. in cōiugio. Joan. and.

¶ Rub. de conuersione infidelium. ¶ Supra visum est de cōuersione coniugatorum ad religionem: nunc subijcit de eorum cōuersione ad fidē. Habetur de hac materia. xxviij. q. j. et. ij. ⁊. xxxij. q. viij. ca. vno. Ab. — Cōtinuatio.

Sūmariū

Diuisio.

Laudabilem. ¶ Sarracenus qui machinatiōe xp̄iane mulieris ip̄ius maritū occidit. si cū ea mr̄imoniū cōtraxit: separatur: lꝫ ꝑ eam sit reuersus ad fidē. Diuidit: nā due sunt ptes principales. Scd̄a ibi: ad hoc. Et que libet subdiuidit in ꝯsultationē ꝛ rn̄sionē. vt hic pꝫ in textu. Ab. sic.

¶ Casus. Quidā sarraceni erāt in captiuitate christianoꝝ ꝛ interfecerūt viros quarūdam mulierū christianoꝝ īsīdijs et machinationibꝰ ip̄aꝝ. postea ip̄i sarraceni ꝑ mulieres illas ad fidē christianā sūt cōuersi. q̄ritur vtrū de iure illas possint accipe ī vxores: ꝛ si eas duxerit: an tale coniugium teneat. Rn̄ pa. ꝙ ista q̄stio determinatur ꝑ conciliū triburieñ. in quo dicitur ꝙ si ī mortē ip̄oꝝ malicio se fuerint machinate q̄ꝫ uis eorū studio ad fidē cōuersi fuerint cōtrahere nō debent. ꝛ si contraxerint: nō sunt tollerandi. quia tale dānū cū tali lucro compensari nō debet. ¶ Ad hoc. Quidā sarraceni interfecer̄t quosdā christiāos ī bello: ꝛ quidā christiāi q̄sdam sarracenos similit̄ interfecer̄t in bello. postea vero sarraceni illi ad fidē conuersi sunt ꝛ contraxerūt matrimonium cū vxoribus illoꝝ quos in bello interfecerūt. et xp̄iani cū mulieribꝰ cōuersis ad fidē illoꝝ q̄s ī bello īterfecerūt: mulieres iste postq̄ꝫ ītelligūt veritatem de morte p̄orū viroꝝ diuortiū petunt. q̄ritur q̄d iuris sit. Rn̄. pa. ꝙ cū tales nō ꝓcurauerint mortē virorū matrimoniū īter huiusmodi ꝑsonas licite potest contrahi. nec debent aliquatenus separari. cū hic causa illa non subest ꝓpter quā debeant separari. ¶ Not. ꝙ mulier nō pōt cōtrahere cū illo qui virū suū interfecit si mortē eiꝰ fuerit machinata. Itē cōpensatio nō habet locū in delictis. Item quod per me non stetit mihi imputari non debet. Ber.

Celestinus. iij.

¶ Non potest quis illā habere ī vxorem cuiꝰ maritū occidit machinatione ipsius mulieris: secꝰ si sine machinatione. Et est pulcher ꝛ quotidianus casus. Ca. j.

Laudabilē: et. j. ¶ Interrogasti de sarracenis q̄ dū in captiuitate essēt quarūdā xp̄ianarū viros earū insidijs et machinationibꝰ occiderunt: vtrum quia postea ꝑ ip̄as ad fidem xp̄ianam cōuersi sūt eas de iure possint accipe ī vxores: vel si duxerit / coniugiū teneat eorūdē. Hic triburiensis cōcilij[a] regula cōtenti sumꝰ asserētis: ꝙ si in mortē ip̄oꝝ malicio se fuerint machinate: licet earū studio ad fidē accesserint: nec tamē eis adherere debēt: nec sūt si adheserint etiā tolerādi: cū tale dānū tali lucro[b] ecclesia cōpēsare nō velit. ¶ Ad hoc sarracēi q̄dam in bello sunt xp̄ianos iterfecisse notati: ꝛ xp̄iani silr̄[c] sarracenos: postea vero sarraceni ad fidē ꝯuersi: vxores eoꝝ quos in belli certamīe occiderūt: sibi matrimōialit̄ copularūt: et idipsuꝫ xp̄iani de sarracenis mulieribꝰ cōuersis ad fidē fecisse noscūtur: q̄ postq̄ꝫ ꝺ prioꝝ viroꝝ morte cōpererint veritatem: diuortiū ꝯstāter exposcūt. ¶ In his igit̄ respōdemꝰ: ꝙ cū tales nō ꝓcurauerit[d] virorū interitū defunctorū: mr̄imoniū inter hmōi personas licite pōt ꝯhi: et taliter copulati diuortium nequeunt postulare.

Grego. ix. argentineñ. ep̄o.

¶ Si alter infideliū cōiugū venit ad fidem altero remanēte in infidelitatis errore: cōis proles assignatur conuerso. Capitu. ij.

Ex lr̄is tuis accepimus ꝙ quidam de iudaice cecitatis errore ad xp̄m verū lumē adductꝰ: vxore sua in iudaismo relicta: in iudicio postulauit instāter vt eoꝝ filiꝰ q̄drieñis assignaretur eidē ad fidē catholicā quā ip̄e susceperat ꝑducendus[e]. ¶ Ad q̄ꝺ illa rn̄dit ꝙ cū puer adhuc infans existat: ꝓpt̄ q̄ꝺ magis materno īdiget solatio q̄ꝫ p̄rno[f]: sibiq̄ꝫ ante ptū onerosus: dolorosus in ptu: post partū laboriosꝰ fuisse noscatur: ac ex hoc legitia cōiunctio[g] maris ꝛ femine magꝭ mr̄imoniū q̄ꝫ p̄rimoniū nuncupet̄: dictus puer apud eā dꝫ ꝯuenietius remanere: ꝛ. j. ¶ Cū aūt filiꝰ in patris ptāte[h] ꝯsistat: cuiꝰ sequit̄ familiā et nō matris: ꝛ in etate tali quis nō dꝫ apꝺ eas re-

a ¶ Triburiensis cōcilij. Qꝺ habes. xxxj. q. j. si quis viuente: q2 eas nō pn̄t habere si in mortē ip̄orū aliq̄d machiate fuerūt: vt hic dicit idem est si fidem dederunt: vt. e. cā. ꝛ. q. c. relatū. j. ꝺ eo q̄ dux. in matri. ca. j. Uel si de facto ꝯxit. vt. j. e. sup h̄. et. c. cū haberet. Ita tamē ꝙ post fidem datam cognouit eandem vxorem: vxore sua viuente: al̄s sola fides data non īpedit matrimoniū. j. de eo q̄ dux. in matri. quam pol. per adulte. ca. vl.

b ¶ Tali lucro. Sic. xiiij. di. ꝙ ait. xxxiij. q. v. si dicat. si. j. q. j. nō est putanda. j. de vsur. super eo vero. xxij. q. ij. ne quis arbitretur.

c ¶ Et xp̄iani similiter. Pugnātes pro patria ꝛ fide: ob quā patriam pater in filium / ꝛ filius in patrem insurgere debet ✝ ff. de re. ꝛ sumpt. fu. minime et maritus in vxorem. xxviij. q̄sti. j. vxor. in fi. xxiij. q. vlt. legi siromastesi.

✝ Ita ꝙ ēt occidendo caret scelere et debet p̄miū vt ibi Joan. and.

¶ Glosa sequens. no. duo requiri. et ponit casus quibus sufficit alterum. in fi. querit. arg. pro. sol. contrarium.

d ¶ Procurauerit. Ex eo q̄ꝺ h̄ dicit. et. xxxj. q. j. si quis viuente. j. de eo qui dux. in mr̄i. ca. vlt. ad hoc vt matrimoniū impediat̄ duo exiguntur. s. affectus cū ope subsecuto ✝ ꝛ est si. ff. de ꝯdi. ꝛ de. l. ij. in fi. hic enī tunc punisitur cū cōcorditer ad hoc ꝓcedunt. xv. q. j. ca. j. in fi. ꝛ. c. si quis nō iratus. q̄nq̄ꝫ punit̄ opꝰ sine affectu q̄ ad legē ꝓmotionis. xv. q. j. si q̄s nō iratus. q̄nq̄ꝫ affectus sine ope. vt. j. q. j. q̄ studet. s̄. de biga. nuper. ibi tn̄ īteruenit opus nō cū affectu. Quid ergo si ratū habuerūt eos interfectos esse? Idē videretur: q2 ī maleficijs ratihabitio retrotrahitur: ꝛ mādato cōparat̄. ff. de vi ꝛ vi ar. l. j. §. sed et si cū q̄s. Cōtra credo ✝ ar. j. de spon. cū apud. cū edictum de mr̄imonio contrahēdo sit ꝓhibitoriū. vt ibi. Ber.

✝ De hoc. j. de eo qui du. in ma. sup hoc. et c. fi. Jo. ā.

✝ Idē not. Jo. ī p̄dic. c. si quis viuente. Ui. hic et Hos. Joan. and.

Ex litteris. ¶ Si vxore in iudaismo relicta iudeus ad fidē cōuertitur cōis ꝓles assignat̄ eidē. h. d. Uel quo ad ītellectū maxīe iuxta glo. dic vt in rubro: ꝛ est casus no. Prio ponit̄ consultatio. Scd̄o responsio ibi: cū autē. Cōsultatio vero duo facit. Primo ponit viri petitionē. Secundo defensionē mulieris ibi: ad q̄ꝺ Responsio ꝺo pape q̄druplicē premittit cām. Ab. sic. ¶ Casus. Quidā iudeꝰ ꝯuersus ad fidē vxore sua in iudaismo relicta: petebat ī iudicio vt eoꝝ filiꝰ q̄drieñis assignaret̄ eidē ꝑ ip̄ꝫ ad fidē quā susceperat ꝑducēdꝰ. Mulier respōdebat ꝙ cū puer ifans existeret magꝭ indigeret materno solatio q̄ꝫ paterno. qui sibi ante partuꝫ fuerat onerosus. dolorosus in ptu et post partū laboriosꝰ. vn̄ potius cōiunctio viri ꝛ mulierꝭ dicit̄ matrimoniū q̄ꝫ p̄rimonium. ꝛ ideo apud ip̄am debebat potius remanere. q̄situm fuit a pa. quid iuris esset / cū filius in potestate patris consistat cuius familiā sequit̄ et nō matris. ꝛ ī tali etate apud suspectas ꝑsonas aliq̄s remanere non debeat quē vite ip̄ius insidietur. ꝛ pueri post triēniū apꝺ p̄rem nō suspectuꝫ ali debeāt ꝛ morari. ꝛ si apud matrē manēret posset illum trahere ad infidelitatis erroreꝫ ꝛ ideo ꝓpter fauorem fidei. rn̄. pa. puerū illum patri assignandū. ¶ No. ꝙ filius conditionē patris vel matris cōuersi ad fidē sequi debꝫ. Itē nota diffinitionē matrimonij. matrimoniuꝫ est legitima coniūcto marꝭ ꝛ femine indiuiduā vite ꝯsuetudinē r̄tinēs. Itē filius est in ptāte patris ꝛ nō matrꝭ. Itē filij apꝺ suspectas ꝑsonas morari nō debent. Item filij post triēniū a patre sūt alēdi. Itē fauor fidei attendēdus est. Ber.

¶ Glo. se. primo ar. ꝙ cā ꝛc̄. ꝛ remittit. Secundo notat patrē etiam cōtra matrem ꝛc̄. Tres casus excipit. Tertio distinguit duo mēbra: ꝛ in scd̄o subdistinguit. Quarto notat filiū equi ꝛc̄.

e ¶ Perducendus. Iusta fuit cā petitiōis ꝛ honesta. Et ita sumitur hic: arg. ꝙ cā petitionis semꝑ inserenda est in ip̄a petitione al̄s repellit̄. s̄. de libel. ob. ca. ij. ꝛ. iij. vbi de h̄. Sꝫ no. ꝙ p̄r pōt petere filiū in ptāte sua constitutū ꝑ interdictū de liberis exhibēdis ꝯ matrē ꝛ ꝯ quēlibet detinētē. mater tn̄ q̄nq̄ꝫ hꝫ exceptionē ꝯ maritum puta si est minor triēnio cū apud eā tūc debeat educari. Uel etiā si iudicatū esset in ꝯriū. ff. de li. exhi. l. j. §. si vero. Et in alio casu habet exceptionē ob nequitiā patris: vt sine diminutione p̄rie potestatis apud eam filius moretur. ff. eo. deinde. §. etiā si maxie. Circa hoc distingue: aut filius a nullo detinetur ✝ aut ab aliquo: si ab aliquo: ꝛ tūc volēs: aut inuitus. Primo casu petere possum ꝑ officiū iudicis. ff. de lib. exhi. l. iij. §. hoc aūt. Si ab aliquo volens detinetur pōt peti rei vendi. adiecta causa de iure q̄ritū cognitione ꝑtoria. ff. de rei vendi. l. j. §. j. quod ius ꝓprie romanorū est. insti. de pa. po. §. j. In tertio casu locū habet interdictū de lib. exhi. vt. ff. de lib. exhi. l. j. j. rn̄so. ꝛ. ff. de rei ven. l. j. §. j. No. ꝙ filiꝰ ꝯdictionem p̄ris vel mr̄is conuersi ad fidē seq̄ debet. xxviij. q. j. iudei. ꝛ in hoc casu filius infans non doli capax sequitur meliorē condictionem: al̄s si doli capax esset nō deberet baptizari nisi sponte. xxiij. q. v. ad fidem. xlv. di. de iudeis. quandoq̄ꝫ tamen sequitur deteriorem condictionē scꝫ matris si serua sit. xxxij. q. iiij. ca. vl. Ber.

✝ Scꝫ sui ip̄sius q̄stione referre. Joan. and.

Filiꝰ cuiꝰ conditionē sequit̄.

f ¶ Paterno. s̄. de presump. illud.

g ¶ Legitima coniunctio. Matrimonium dicitur legitima coniunctio maris et femine indiuiduam vite consuetudinē retinens. xxvij. q. ij. §. j. insti. de pa. po. in pri. Et hec est ratio que consueuit assignari a doctoribus quare potius dicatur matrimonium q̄ꝫ patrimonium illa coniunctio.

Mr̄imonij diffinitio.

h ¶ Potestate. Pater enim dicitur habere filium in potestate et non mater. insti. de pa. po. §. vlti. et. C. de adop. mulierē. vnde filiꝰ patris familiam sequitur / et non matris. insti. ꝺ le. ag. tu. §. j. vnde ista verba fuerūt sumpta. Et expone familiam id est agnatiōem:

Filius nō est in matris ptāte

licet al'as hoc nomen familia multas habeat significatiões. ff. de verb. sig. pronunciatio. §. familie. ꝛ facit ad hoc istit u. de pa. po. in fine. ꝛ C. de ver. sig. l. vl. nõ eni͂ denoĩatur filius a cognatione matris: sed patris. ar. ff. ad mu. l. j.

¶ Glo. se. reci. ꝑ q. vbi pupillus debeat educari: ꝛ distiguit an mortuus est pr̃ an viuit ꝛc̃.

a ¶ Insidient̃. No. ꝙ mortuo pr̃e pupill⁹ educari nõ debꝫ apud illas ꝑsonas q̃ ipius pudicitie possũt isidiari. ff. vbi pu. edu. de. vel mo. l. vlt. Pretor eniꝫ decernere debet vt sine vlla suspitiõe alatur partus etiã ꝯ voluntatẽ pr̃is. ff. e. l. j. ꝛ extimabit ex affectu singulorũ q̃s magis ad suspitionẽ ꝛ spẽ successionis sit ꝓꝛ. C. e. l. ij. verũtamẽ educatio pupilli nulli mag̃ cõmittenda est q̃ꝫ mr̃i: nisi vitricũ ei inducat † C. e. l. j. si vero viuo pr̃e q̃stio est apud quẽ educet̃ fili⁹ facto diuortio. oli͂ extimabat ꝑtor quãdo apd̃ patrem: ꝛ qñ apud matreꝫ alatur. C. d̃ diuoꝛ. l. vna. hodie distiguit̃: vt si pr̃ cãm diuortij ꝑstitit tũc ali debet apd̃ matreꝫ: si vero mr̃ cãm ꝑstitit diuortij: tũc ali dꝫ apd̃ patrẽ. C. e. auc̃. si pr̃. q̃ ħ ali dꝫ apd̃ patrẽ: quia mat̃ ꝑstat cãm diuortij. ꝗ. de diuoꝛ. gaudem⁹. ꝛ. c. q̃ꝫ. to. q̃ nõ sequr maritum conuersũ ad fidẽ quẽ se qui dꝫ. xxij. q. ij. vnaq̃q;: ꝛ quia insidiaret̃ vite ‡ ipsius vt hic dicitur. et per iura predicta.

b ¶ Post triẽniũ. Fili⁹ minor triẽnio apud matrẽ debet ali: maior triennio apud patrẽ. C. de pa. po. nec filiũ. ar. C. de infan. expo. l. ij. ꝛ ꝗ. e. c. vno. vñ ꝟsus. Mr̃ alit puer trimuꝫ: trimoq; minorem. Maiorem vero pascere patris erit.

Marginal notes (left): † Et tñ vitricus potest esse tutor. C. de cõtrario iudi. tu. l. fi. sed in. l. sta tim al'. no. Accur. et hic Ain. licet possit esse tutor non tamen educabit̃ apud eum. vt̃ pôt. dari tutor a patre nõ a iudice. Joan. and.

‡ Scꝫ aĩe que preciosior est corpore. xij. q. j. ꝑcipim⁹. C. de sacr. san. ec. faci m⁹ ꝓm Ho. Joan. and.

manere ꝑsonas: de quib⁹ possit esse suspitio ꝙ saluti vel vite insidient̃[a] illi⁹: ꝛ pueri post triẽniũ[b] apud patrẽ nõ suspectũ ali debeant ꝛ morari: materq; pueri si eũ remanere cõtigeret apd̃ eã: posset illũ adducere ad infidelitat̃[c] errorem: in fauorẽ maxime fidei xp̃iane respondemus patri eundem puerum assignandum.

De voto ꝛ voti redẽptione.

Alexan. iij. exoñ. episcopo.

¶ Uota possunt elemosinis redimi vel in aliud cõmutari itercedẽte supioris auc̃te/ ꝛ iusta cã redimẽdi vel mutandi. Ca. j.

De peregrinationis[d] vot̃ an elemosinis redimi possent: vl' ꝑ necessitate in aliũ ꝯmutari. Rñdem⁹ ꝙ ab ei⁹ q̃ ꝑsidet pẽdet arbitrio[e] vt ꝯsideret diligẽti⁹ q̃litatẽ ꝑsõe: ꝛ cãꝫ ꝯmutatiõis[f] scꝫ an ex ifirmitate seu affluẽtia diuitiarũ: an alia causa ꝓbabili pegrinatio an recõpẽsatio[g] melior fuerit: ꝛ deo magis accepta: ꝛ ꝓm

ciẽdo/ siue sit solẽne/ siue simplex pôt hr̃e locũ ꝯpẽsatio: dũmõ an votũ fuerit libere volũtatis. hoc dr̃ ꝓpt̃ articl'os fidei quos vnusquisq; vouit in baptismo: q: illud ãte baptismũ est necessitatis: sꝫ in voto cõtinentie secus est † cui eque bonũ vel maius iueniri nõ pôt. ar. xxxij. q. vl. ca. vl. Et castitas sola est que potẽs est deo aĩas ꝑntare. i auc̃. de leno. §. sancimus. col. ij. ꝛ q̃ suaderi pôt impari nõ pôt. xxvij. q. j. itegritas. ꝗ. de sta. mona. cũ ad mõasteriũm. Bernar.

Marginal note (right): † Idẽ Ain. phi. et Tã. Sꝫ Ala. ꝯ et Ho. q̃ dicit hic papã dispẽsare posse in voto ꝯtinẽtie ꝓpt̃ maius bonum vt si rex ifidelis cum suo regno vult cõuerti ꝛ baptisari: si moniale forsan alteri⁹ regis filiã possit in vxorem habere. Nec ob. sꝫ eũ canõ statim all't. in glo. qui itelligit̃ ꝙ vouens continentiã ꝑ se cõmutare non possit. Nec ob. ꝙ castitas sola est ꝛc̃. qd̃ intelligendum est cũ aliis virtutib⁹. q: nec virginitas sine baptismo: vl' sine charitate ad vitã eternam ꝓdest. vñ q̃nq; cõtinentia materiam incõtinẽtie sub mĩstrat vide i Die. ciiij. distin. Joan. and.

hoc debet exinde dispensare.

Idem noꝛuiceñ. episcopo.

¶ Cõmutat papa votum vltramarinũ in his marie q̃ in puerili etate vouerũt. Ca. ij.

Uenie̅t̃ ad nos. R. narratiõe accepim⁹: ꝙ in puerili[h] etate cõstitut⁹ hierosolymã dispo suit[i] ꝓficisci. cuidã quoq; q̃ sepulchrũ dñicũ ꝓposuerat visitare fidẽ dedit ꝛ suã recepit ab eo: ꝙ si biñuicẽ i via socij fideles[k] existerẽt: ꝛ. ꝗ. ¶ Nos aũt ipm a voto qd̃ i etate tenera facilitate[l] poti⁹ q̃ꝫ ex arbitrio discretõis ꝓmisit absoluim⁹: ita tñ ꝙ idẽ votũ elemosinis redimat et iuxta cõcilium nr̃ꝫ † toto vite sue tꝑe vni paupũ xp̃i (dũmodo ad hoc sue facultates sufficiant[m]) debeat ꝓuidere.

Marginal note: † al's vr̃m.

Idẽ magr̃o. A. de mãdefoꝛde.

¶ Ex sola conceptione boni explicandi non obligat̃ q̃s ad bonum cõceptũ exeq̃ndũ. Ca. iij.

Litteraturã tuaꝫ: ꝛ. ꝗ. ¶ Cũ ex q̃dã minutiõe nimio fuisses mortꝭ pauore ꝑterit⁹ hec ꝟba ꝓtulisti: non diu hic morabor ꝓponẽs i aĩo[n] ꝙ religionis hitũ esses aliq̃ñ susceptur⁹: ꝛ. ꝗ. ¶ Tibi igr̃ rñdem⁹: ꝙ si pl⁹ nõ ẽ

Uenie̅tis. ¶ Duo facit. Primo pôit formã voti. Scd̃o eius absolutionẽ et mutationẽ ibi: nos aũt. Ab. sicu. ¶ Casus. R. clericus dũ esset in puerili etate constitut⁹ ꝛ doli capax disposuit ꝓficisci hierosolymã ꝛ cuidaꝫ q̃ illuc accedere volebat fidem dedit: ꝛ suaꝫ ab eo accepit ꝙ i via fideles socij existerẽt. Tãdẽ factus discretus et adultus accessit ad pa. petẽs eius cõsiliũ. pa. illũ absoluit a voto qd̃ i etate puerili fecerat ex facilitate potius q̃ꝫ arbitrio discretiõis. ita tñ ꝙ votũ redimat elemosinis et toto tꝑe vite sue si poẽit vni pauperi debeat ꝓuidere. ¶ No. ꝙ votũ redimi potest elemosinis iusta de causa. Ber.

¶ Glo. se. reci. ꝑ obiect.

h ¶ In puerili. Intelligeꝙ erat doli capax: aliqñ cõpẽsatio que sequit̃ nõ erat iponẽda: vel forsitan in maiori etate ratum habuit/ vñ tenebat̃ illud adiplere: al's non. xx. q. j. illud. et. ꝭ. de reg. significatum. ꝛ ca. sicut. Tan.

i ¶ Disposuit. Procedendo ad actum exteriorem: vt pꝫ ex littera sequenti. vnde mortaliter peccasset nisi compleuisset votum si cõmutatio non fuisset subsecuta. ar. xvij. q. j. qui bona.

¶ Glo. se. querit et soluit.

k ¶ Socij fideles. Sed nũquid papa potuit illũ absoluere ab obligatione qua socio tenebat̃: Uti q; ar. ix. q. iij. ꝑ principalẽ. C. de q̃dri. ꝑscrip. bñ a zenone. C. de ꝑci. impa. offe. quotiẽs: nec erit dicẽdus voti transgressor. ꝗ. e. non est. Ala.

¶ Glo. se. ar. alle. canonẽ in contrariũ. all. tria iura et sol.

l ¶ Facilitate. Ar. ꝙ votũ ex facilitate emissum obligat ‡ si. xvij. q. iiij. sunt qui opes. Ar. ꝯ. ꝭ. de reg. ad nostrã. xxij. q. iiij. vnusq̃sq;. ꝛ xxvij. q. j. nuptiaꝝ. Sꝫ ħ vt dictũ ẽ postea ratũ habuit fact⁹ maior.

m ¶ Sufficiat. Nã possibilitas sẽꝑ subaudit̃. ꝭ. d̃ iureiu. q̃relã. ꝛ. c. breui. arg. iiij. dist. erit autẽ. ꝛ. ff. de sta. liber. l. cũ heredes. §. stich⁹. ꝛ. xlvij. di. quod ad nos. Sic impossibile preceptum non obligat. ff. que sen. sine ap. re. l. paulus. ij. Lau.

Marginal note: ‡ Ala. Tã. Ai. Phi. et Gof. arguebãt contrariũ: sed meli⁹ dicit glo. q̃ ĩspexit ꝙ necessaria fuerit absolutio. et idẽ Ho. et vide qd̃ dixi. ꝭ. ti. ꝗ dudũ. sup iij. glo. io. ã.

Litteraturã. Hoc. ca. cõtinet notabilẽ ꝛ singularẽ d̃cisionẽ: ꝛ pôt sic sũmari. Simpl'r ꝓponẽs religionẽ ingredi: licꝫ nõ ingrediat̃ nõ est re⁹ voti. Primo ponit̃ ꝯsultatio. Scd̃o rñsio ibi: tibi igit̃. Ab. sic. ¶ Casus. Magister. A. fecit sibi minui i brachio brachiuꝫ eius intumuit ex illa minutione ita ꝙ perterrit⁹ fuit ad mortẽ. dũ eẽt in tali statu ꝓtulit hec ꝟba nõ diu ħ morabor. proponens in aĩo religionẽ intrare. dubitauit an ex tali facto teneret̃ religionẽ ĩtrare. rñ. ei pa. ꝙ si plus nõ est i voto ꝓcessũ nõ dꝫ dici trãsgressor si nõ adipleat quod dixit. ¶ No. ꝙ ꝑ simplicia ꝟba nõ obligatur quis nisi habeat animum adimplendi votum. Item no. hic ar. ꝙ ex nuda promissione non oritur obligatio. Ber.

¶ Glo. se. reci. per obiec.

n ¶ Proponẽs in aĩo. nõ tñ aĩo obligandi: nec firmit̃ hoc ꝓponẽdo seu eligẽdo: tũc mortaliter peccasset si nõ impleuisset ꝓpositũ. xvij. q. j. q̃ bona. ꝛ. §. j. ꝛ. ꝭ. e. ca. ꝑxi. vbi dicit disposuit ꝓficisci. ꝛ iõ dicit. ꝗ. si plus nõ est in voto ꝓcessũ: q: nõ dicit ħ aĩo obligandi: vñ nõ fuit mẽdaciũ. xxij. q. ij. ꝙ ait. ꝛ nemo se obligat nisi q̃ animũ habet obligãdi. ff. de act. ꝛ obli. l. obligationũ: ar. ff. si cer. pe. si ego.

¶ Glosa sequens. signat contrarium. Item arg. et in contrarium all't. iij. iura.

Continuatio. ¶ Rub de voto. ¶ Supra visũ est de q̃dã voto i spẽ. qd̃. s. emittitur ꝑ ingressũ religiõis: vl' per susceptionẽ fidei: nũc subijcit d̃ voto in gñe ꝛ ipsius voti redẽptione. De hac mat̃ia hr̃. xxvij. q. j. ꝑ totum. et. xxxij. q. j. c. fi. repetit̃ in. vj. ꝛ in cle. de st. instru. c. qd̃ sup. Ab.

Sũmariũ. Diuisio. De peregrinatiõis. Eꝑs ex cã mutare pôt votũ peregrinationis in aliud qd̃ sit deo magis acceptũ: vel summa gñalius sic vt in rubro. Et due sunt ptes. Scd̃a ibi: rñdemus. Ab. sic. ¶ Casus. Aliq̃s fecit votũ pegrinationis. q̃rit̃ vtrũ tale votũ possit redimi elemosinis. vel cõmutari in aliud necessitate instante: Rñ pa. ꝙ de arbitrio superioris pendet vt ipe consideret diligẽter qualitatẽ vouẽtis/ ꝛ cãm ꝯmutationis. s. an ex infirmitate vel affluentia diuitiarũ. aut alia ꝓbabili cã vt. s. pegrinatio vel cõmutatio magis sit deo accepta: ꝛ ꝓm hoc super hoc dispenset. ¶ No. ꝙ circa votũ pegrinationis pôt eꝑs dispẽsare. Itẽ in cõtumatione voti q̃litas vouẽtis et causa cõmutationis considerari debent. Item in votis commutandis considerari debet quid deo magis placeat. Ber.

d ¶ De peregrinationis. supple quesiuisti.

¶ Glo. se. ar. ad ꝯmutationẽ penaꝝ all. vij. iura ꝛ tria i ꝯtriũ sol. ꝛ ar.

e ¶ Arbitrio. Ar. de pene cõmutatiõe. lxxxij. di. pbr̃. xxij. q. iiij. innocẽs. de pe. di. j. medicina. xxxvj. q. j. de raptoribus. xlj. di. nõ cogantur. ꝗ. de maledic. c. ij. xij. q. ij. fraternitas. Ar. ꝯ. xvj. q. j. decie. et ca. de decimis. xxxij. q. vl. ca. vl. Sol. Cõmutatio pene adhibenda est quandoq; hac consideratione prehabita vt illud quod vice cõmutationis prestatur intm̃ vel amplius sit deo acceptũ: vt ħ i fi. et ꝗ. e. scꝑture. Et est ar. ꝙ epi possunt dispensare in voto. T.

f ¶ Causam cõmutationis. Causa semp considerari debet q̃re fiat commutatio. ar. ꝗ. eo. magne. in fi. et. c. quod super his.

¶ Glo. se. dat regulam quam exponit vnum casum excipit.

g ¶ Recõpẽsatio. In oi voto siue cõsistat in faciẽdo siue in nõ fa

†Istud ar. nõ sumitur hic cū nec pactū fecerit nec verbū emiserit ſm Hostiē. Joan.and. ‡ Ubi de h̄ et.j.q.vij. quotiens et de pactis.c j.Joā.and.

a ℭ Qđ dixisti. Ar.ↄ.xxij.q.v.iuramēti. Itē argumentū † q̄ ex nudo pacto nõ oritur actio: licet sit.arg.ↄ.xij.q.ij.quicūq̄ ſuffragio ‡ ⁊.q.v.quia. Jo.et.xxvij.q.j.he vero.in fine. Lau.

Scripture. ℭ Per ingressum religionis soluit̄ votū religioni nõ ↄsonū.h.d. Et est no.decisio intelligēdo q̄ hoc fiat sine auctoritate superioris.

Pro declaratiõe text⁹ põe casuz litteralē. Quidam vouerat visitare sepulchrū sanctū: demuz intrauit religionē voto nõ ↄpleto: dubitabatur an iste esſz vere reus fracti voti: ⁊ r̄ndetur q̄ nõ p̄ ratione q̄ habet̄ in littera. Ab.sic. ℭ Casus. Aliquis vouit visitare sepl'chrū dñicū. ⁊ mutādo ꝓpositum efficit̄ monachus. q̄ritur an sit re⁹ voti fracti: et r̄ñ. q̄ non. ¶ Nota q̄ nõ frangit votum qui illud in melius cõmutat. Itē magis seruire vr̄ q̄ tpale fuitiū in ꝑpetuū cõmutat. Ber.

¶ Glo.se.ar. dat simile ⁊ reddit causam.

b ℭ Tp̄ale obsequiū. Non enī est illi necessaria certa delicti satisfactio: cuius totū vite tēpus obediētie impenditur sui cõditoris. de pe.di.j.§.his auctorib⁹: sic nõ frangit ꝓpositū q̄ illud in melius cõmutat. ↄ.de iureiur.ꝑuenit. Et ita est ar. q̄ intranti monasteriū nõ est imponēda pn̄ia ꝓ pctõ añ ↄmisso. sic enī remittit̄ astulpho pn̄ia publica si monasteriū voluerit ingredi.xxxij.q.ij. admonere ⁊ hoc ꝓpter cõtinuationem pn̄ie et exercitij in quo semp debēt esse monachi.ar.xvj.q.j.nos autē. si vero postq̄ mõasteriū ingressi fuerint delīquunt bene subijciūtur pn̄ie et discipline abbatis ſm regulaz illius loci.ↄ.de reg.ca.vl.et.ⱼ.de sen.excom.cum illorum.

in voto processū: trāsgressor iudicari non poteris: si non impleas quod dixisti[a]. Idem.

ℭ Oīe votum/mutabile est in votum religionis. Ca.iiij.

Scripture: ⁊.ⱼ. Re⁹ fracti voti aliq̄ten⁹ nõ habet̄ q̄ [b] tpale obsequiū[b] i ꝑpetuaz nosciť religiõis obseruātiā cõmutare.

Inno.iij.strigoñ.archiepo.

ℭ Executio voti vltramarini auc̄te pa.p̄t ex cā differri. Ca.v.

Non est voti dicend⁹ trāsgressor: q̄ qđ vouit auc̄te[c] [d] sedis apo. distulit adimplere[d]. ¶ Sane significauit nob͡ rex vngarie q̄ cū in regni ꝑturbatione ↄsiliū ⁊ auxiliū tuū sibi senserit hacten⁹ ꝓfuisse: vtilitati ei⁹ non modicū derogaret: si hierosolymā (sicut ex voto tener͡) regno ꝑgeres ipacato: ⁊.ⱼ. ¶ Jõq̄ mādamus q̄ten⁹ nõ p̄us iter arripias hierosolymā adeūdi: q̄ regnum [e] ip̄m[e] fuerit trāq̄litati p̄stine r̄stitutū: vl' sup h̄ recepis ab ap̄lica sede mādatū. Idē ādree duci.

ℭ Eccl'ia ↄpellit heredē laicuz ꝑ excõicationē et bonoꝝ subtractionē ad executionē voti vltramarini ad quod se obligauit pro defuncto. Capm.vj.

Licet vniuersis liberū sit [f] arbitriū[f] in vouendo: vsq̄ adeo tamē solutio necessaria ē post votū vt sine ꝓprio salut͡ dispendio [g] alicui nõ liceat resilire[g]. ¶ Accepim⁹ siquidē q̄ cū rex vngarie p̄r tuus agēs i extremis votum qđ vouerat dño hierosolymitanā ꝓuinciā in forti manu humili corde visitare: sub interminatione maledictiõis pat̄ne cõmi[h] serit tue fidei exequēdū[h]: ⁊ tu assumpto cruc͡ signaculo te id impleturū sine dilatiõe q̄libet ꝓmisisti: ⁊.ⱼ. ¶ Mādamus quaten⁹ postpositis ceteris sollicitudinibus vsq̄ ad festum exaltationis scītē crucis debitū accepte cruc͡ exsoluēs: ꝓpositū iter arripias ⁊ humiliter ꝓsequaris. ¶ Ne si onus tibi a p̄re iniūctum: ⁊ a te [i] spõte susceptū occasiõe q̄libet[i] detractauer͡: paterna te reddas successione indignū: et hereditatis emolumēto priueris cuius recusaueris onera supportare: sciturus extūc anathematis te vinculo subiacere: ⁊ iure quod ti[k]bi si dict⁹ rex[k] sine prole decederet in regno vngarie cõpetebat [l] ordine geniture priuandū[l]: ⁊ regnū ip̄m ad minorē fratrē tuuz ap.postposita deuoluendum.

Idem trecensi episcopo.

ℭ Cõmutat papa votū vltramarinū in vigilias: oratiões: et ieiunia. tūc maxime cū cessat cā q̄ induxit ad vouēdū. ita etiā q̄ expēse fiēde in eūdo: morādo: et redeundo integraliter mittant̄ in terre sancte subsidium.

Capitulum.vij.

tiõ nõ valebit: vbi iudicabit̄ eo teste quo iudice.ix.q.iij.aliorū hominum.et.xj.q.iij.audi.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

c ℭ Regnū ip̄m. Sic ḡ papa prefert vtilitatem ꝑuatā cõi vtilitati † ↄ id qđ hēs.ↄ.de postu.ca.iij.⁊.vij.q.j.scias.⁊.viij.q.j.i scripturis.⁊.ↄ.đ reg.lz. Nõ sūt ↄria.: quia hic nõ ꝑfert: sed differt. et qđ differt̄ nõ auferť.xxxij.q.ij.ancillā.de pe.di.vij.nēo.

Licet. Primo ponit exordiū. Secūdo ibi: accepim⁹.narrat factū. Tertio ibi: mādamus.cõcludit. Quarto cõminatur ibi: ne si on⁹. Ab.siculus. ℭ Casus. Rex vngarie votū emiserat hierosolymaz adeūdi. tādē voto nõ ↄpleto agens in extremis filio suo andree duci sub interminatione maledictionis paterne iniūxit exequendū: ⁊ ille signo cruc͡ assūpto ꝓmisit votum patris sine dilatione adiplere: p̄re sblato de medio collecta multitudine quaz plurima bellatoꝝ hierosolymaz adire simulauit: ⁊ tādē aciē bellatorū ↄ fratrez suū regē vngarie cõuertit. pa. hoc ītelligēs mādauit eidē q̄tenus oib⁹ alijs postposit͡ vsq̄ ad festū exaltatiõis sancte crucis iter arripiat hierosolymam adeūdi sibi onus iniūctū ⁊ spõte receptū exequēdo. ne successione paterna se reddat indignū. qđ si nõ fecerit: extunc se nouerit excõicatū. ⁊ priuabit̄ iure qđ sibi cõpetebat ordine geniture si dictus rex frater eius sine ꝓle decederet. ⁊ regnum ad minorē fratrē ip̄ius deuoluetur. ¶ No. q̄ vouere est voluntariū sz adīplere est necessariū. Itē aliquis votū suum põt exequi per alium. Item qui non adimplet voluntatem defuncti priuari debet successione illius. Ber.

putat dñm id cõcessisse siue falso siue vere id putet. io.ā. † Dicit cõmunē hierosolimitanā priuatā ad regnum vngarie sed etiā sumit̄ contrariuz ſm Host. inspiciendo ꝑuatā ex p̄te vouētis cõmunē ex p̄te regni nec etiā textus exp̄mit ſm eū an vouerit ire ī succursum/ an causa peregrinatiõis. Joan.and.

Non est. Tria facit. Prio ꝑmittit exordiū. Scđo submittit narrationē ibi: sane. Tertio conclusionē ibi: ideoq̄. Ab.sic. ℭ Casus. Archiep̄s strigonieñ. votū emiserat hierosolymā visitandi. rex vngarie significauit dño pa. q̄ cum regnū vngarie in ꝑturbatione esset consiliū et auxiliū archiep̄i erat sibi multū necessarium. vñ petijt a dño pa. q̄tenus mandaret archiep̄o vt hierosolymā nõ accederet donec r̄gnū ad tranq̄llitatē ꝑueniret: vñ papa mandat archiep̄o q̄ten⁹. iter nõ arripiat hierosolymā adeundi p̄usq̄ regnū tranq̄llitati p̄stine fuerit restitutū: vel sup hoc ab apostolica sede recipiat mandatum: et ideo transgressor voti non habebitur qui de mandato pa. votū distulit adiplere. ¶ No. q̄ nõ dicitur transgressor voti qui ip̄m differt adimplere: quia qđ differtur non auferť. et sic ex causa põt differri executio voti. Ber.

¶ Glosa sequens.obijcit et sol.

c ℭ Auc̄te se.apo. Arg. q̄ pa. potest dispensare in voto: et ep̄i etiaz ↄ.eo.c.j. Sed cū vota ex necessitate sint soluenda.xvij.q.j.c.j. Et đ iure naturali nõ videtur q̄ ibi habeat locū dispensatio: quia dictū est: vouete ⁊ reddite dño vota vestra.ⱼ.e.magne.⁊.c.px. vnde ī his votis non dispensat: sed declarat: cum enī quis vouet peregrinari: subintelligitur si cõmode fieri põt. vt.ↄ. de iureiur. q̄to. vbi đ h̄. ⁊ de voto et iuramento dic vt ibi: sicut nec frangit votum qui illđ in melius commutat.ↄ.ca.pxi. ⁊ de hoc dictum est.ↄ.e.c.j.

¶ Glosa sequens recitetur per questionem.

d ℭ Adimplere. Si iusta causa subest.ↄ.e.c.j. al'as non est secur⁹ quo ad deum cum quo papa dispensat nisi subsit causa dispensandi. sicut nec dicitur absolutus qui causam excõmunicationis supprimit.ↄ.de of.or.ex parte.et.ⱼ.de sen.exc.cū pro causa. habebit tamē exceptionem quo ad ecclesiam ille cū quo sine causa dispensatum est.arg.ff.de fur.inter omnes.§.pe. † quo ad deū sibi allega-

Dispensatio sine cā q̄ ad deū: nõ est tuta † Nõ facit furtum qui

f ℭ Liberū arbitriū. Uñ dicit Aug. Que nõ cepit deliberet: que egressa est ꝓseueret.xxvij.q.ij.nuptiaruz: ⁊ ea sunt in n̄ris officijs gratiora que cum liceret ea nobis non impendere: causa tamen dilectiõis impendimus.xxxiij.q.j.iam nunc.

g ℭ Resilire. In aliud tñ põt cõmutari de auctoritate supior͡ ⁊ iusta de causa. vt.ↄ.e.c.j.⁊.ij.⁊.ⱼ.e.c.magne.

¶ Glo.se.ar.quem posse pro alio ⁊c̄.

h ℭ Cõmiserit fidei tue exequēdum. Ar. q̄ aliquis potest ieiunare pro alio ⁊ votum alterius adimplere: q̄ mortu⁹ soluit votum suū ꝑ supstitē.ar.xiij.q.ij.aīe defūctoꝝ.⁊.xxvj.q.vj.si aliq̄s fuerit.

i ℭ Occasione qualibet. Supple minus idonea. qđ in gñali verbo subintelligitur.ar.ↄ.de elec. cāz q̄.et.ↄ. de of.dele.ex parte.ij.ff. de ri.nup.q̄q̄ ‡ ⁊ de iureiur. veniens.⁊.c.quintauallis.

‡ Uide de xbo.sig.ab bate.i glo. pe. Jo.an.

k ℭ Si dictus rex. Frater ip̄sius ducis cõtra quē dux ip̄e ↄuerterat aciē bellatorū quā contra inimicos crucis dirigere simulauit.

¶ Glo.se.signat contrarium et tripliciter soluit.

l ℭ Priuandū. Dicit h̄ Inno. q̄ qui non adimplet volūtatem defuncti sit ei auferenda tota hereditas: ⁊ idem dicit canon.xj.q.j.siluester. ⁊ hoc concordat legi antique. C.de fideicõ.l.vlti.in fi. attamen illud obseruatur in extraneo herede. Sed licet filius institutus heres non adipleat voluntatē defuncti non ideo totum ꝑdit: sed reseruat̄ ei legitima. C.de fideicõ.auc̄.hoc ampli⁹. Et satis potest dici q̄ lex i hoc casu preiudicet canõi rõne equitatis. Uel hic auxit penā legis ob fauorē terre sancte. Uel melius dic q̄ id quod dicit lex de legitima relinquenda non põt h̄re locū in huiusmodi dignitatibus cum diuidi non possint: quia regnū vnicum debet esse. ⁊ si contingeret q̄ taliter diminueret̄ cito destrueretur: sz alie hereditates bene diuiduntur inter heredes: sed hic vnus tm̄ debz

Filius heres institut⁹ a p̄re non iplēs ei⁹ voluntatē nõ ob id ꝑdit legitimā.

† Dicit ho. ꝙ huic ĩ regno nõ ꝯpetebat legitima: q2 sol9 frater p̃mogenitus regnũ habet. Loquit̃ ergo de ducatu ẜm eum quem habebat ex successione paterna vl' ẜm eũ licet legitima reseruetur filio/ex post facto tñ ei propter nimiã contumaciam aufert̃ de hoc in predic. decre. ſi heredes. io. ã.

esse rex: ⁊ ideo dicit ꝙ totum regnũ deuoluet̃ ad alium fratrem. † ꝟ. de iureiuran. intellecto.

Magne. ¶ Diuiditur p̃ncipaliter in tres ptes. Primo ponitur facti narratio. Secundo allegatur ꝓ et ꝯ ibi: et quidem Tertio diffinitio ibi: cũ igit̃. Ab. ſicu. ¶ Casus. Dũ comes cãpanie in vltramarinis ptibus morã faceret: ⁊ ecclesia treceñ. ꝯ eccl'iasticam libertatẽ plurimuz grauaret̃. treceñ. ep̃s cõsiderans ꝙ ꝑ aliũ eidez eccl'ie nõ posset de facili subueniri: ad ip̃m ꝓposuit accedere in signum pegrinatiõis ⁊ deuotionis terre oriẽtal' signuz crucis assumpsit ⁊ sic arripuit iter pegrinatiõis dũ esset in via intellexit ꝙ dictus comes mortuus erat. ⁊ licet intentionẽ suam cõspiceret iam frustratã noluit tñ redire sine consilio dñi pa. et sic ad vrbem accessit. et intentionẽ suã ⁊ statum eccl'ie sue dño pa. exposuit. Dñs pa. cõsiderãs dicit ꝙ in hoc negocio tria sunt ꝯsideranda q̇d liceat ſcdꝫ equitatẽ: q̇d deceat ſcdm honestatẽ. q̇d expediat ſcdm vtilitatẽ. ostendẽs ꝙ ip̃e votum suũ debeat ꝑficere auctoritate ꝓphete dicentis vouete ⁊ reddite ⁊ hoc ẽ qđ dixit quid liceat. Item auctoritate euãgelij dicẽtis. Nemo mittẽs manũ ad aratrũ ⁊ respiciẽs retro aptus est regno dei: ⁊ hoc ẽ qđ dixit quid deceat. Itẽ nõ expediebat ꝓpter exemplũ alioꝝ quia quod agit̃ a p̃lat' facile trahitur in exemplũ ab alijs ⁊ hoc est qđ dixit q̇d expediat. Postmodũ allegat in contrariũ ꝙ votũ ꝑficere nõ debeat ꝓpter etatem. cũ vix posset sustinere labores. ꝓpt̃ necessitatẽ treceñ. ecclesie. cui est obligatus. Ipsũ etiam votum ꝙ licet ex sui natura sanctũ esset: nõ tñ sine licentia sedis ap'lice vouere potuit. postea ostendit ꝙ votuz cõmutari possit auctoritate veteris testa. vnde cõsiderauit ꝙ votũ possit ꝯmutari in aliud op9 pietatis. nõ curando q̇d hoĩes iĩque loquant̃ exemplo dñi dicentis. Sinite illos quia ceci sunt concedit ep̃o licentiã votũ pegrinatiõis taliter cõmutare vt expẽsas quas esset facturus eundo et morando ⁊ redeũdo transmittat in subsidiũ terre sancte. laborẽ orõnibus ⁊ ieiunijs recõpensans. ⁊ quia ep̃s specialiter ꝓ libertate treceñ. eccl'ie ꝑ dictũ comitẽ assequenda votũ pegrinatiõis emisit eo sublato de medio cã cessauit ⁊ ideo cessare potuit ⁊ effectus. ⁊ hac causa inspecta pa. hanc ĩdulgentiã sibi fecit. ¶ No. ꝙ eccl'ia põt implorare auxiliũ et brachium seculare cũ iniuste aggrauat̃. Item in quolibet voto tria cõsiderãda sunt. quid liceat. quid deceat. quid expediat. Item factũ prelatorum de facili trahitur ab alijs in exẽplũ: ⁊ ideo valde cauere debent q̇d eis liceat. q̇d deceat. ⁊ q̇d expediat. Itẽ cl'icus vel ep̃us sine licẽtia sui supioris votũ pegrinationis nõ debet emittere. Itẽ votum iusta de causa potest cõmutari. Item veritas propter scãdalum non est dimittenda. Item in voto locum habet recompẽsatio. Item causa voti in ip̃o commutando consideranda est. Item cessante causa cessat effectus. Ber.

Magne deuotionis: et. j. ¶ Cũ treceñ. ecclesia ꝯ libertatem ecclesiasticã grauaretur: nec ꝑ aliũ q̃ꝫ ꝑ cãpanie comitem in vltramarinis ptib9 cõstitutũ eidẽ eccl'e crederes posse de facili subueniri: ad ip̃m ꝓposuisti accedere: ac in signũ pegrinationis ⁊ deuotiõis terre oriẽtalis crucẽ dñicã assumpsisti: et. j. Quis aũt audita morte ip̃i9 intentionẽ tuã conspiceres iã frustratã: noluisti[a] tamẽ sine cõsilio ap. se. ad ꝓpria remeare: ſꝫ ĩgressus vrbem intentionis tue ꝓpositũ ac statũ treceñ. ecclesie nob' hũiliter expressisti: ⁊. j. ¶ Et q̇dẽ tria p̃cipue duximus in hoc negocio attẽdẽda: q̇d liceat[b] ẜꝫ eq̇tatẽ: q̇d deceat ẜm honestatẽ: et quid expediat ẜm vtilitatẽ. Sane non[c] videbatur contra votuz licitum vt venires[d]: cum vox clamet ꝓphetica[e]. Vouete: ⁊ reddite domino deo vestro: ⁊ primuz[f] ad consiliũ: ſcdm[g] ad imperiũ referatur. Sed nec decens videbatur[h] cũ sit scriptuz in euangelio. Nemo mittens manum ad aratrum ⁊ respiciens retro[i] apt9 est regno dei: ⁊c̃. Preterea non videbatur expedire: cũ ex absolutione tua scãdalũ posset laicorũ mẽtib9 generari. dicẽtiũ vbi est de9 cl'icoꝝ: et h̃ exẽplo credẽtiũ se ad voti obseruantiã nõ teneri. Qđ eni agit̃ a p̃latis[k] facile trahitur a subditis in exẽplũ iuxta qđ dñs inq̇t ad moysen in leuitico. Si sacẽdos qui ẽ vnctus peccauerit: faciet delinq̃re populũ. Uex etat'[l] vite senescentis defect9 atq̃ꝫ canicies q̃ vix labores ⁊ dolores suos tolerare pñt: in cõtrariũ allegabãt et ecclesie trecẽ. suspiria cui vinculo pastoralis sollicitudinis es ligat9: sine cuius assensu votũ pegrinationis emittere forsitã[m] nõ debueras. et. j. Ip̃m etiã votũ qđ ex sui forma sanctũ ⁊ honestũ erat: ex persona vouẽtis min9 licitũ videbatur. Cũ eni iuxta canonica instituta cleric9 absq̃ꝫ sui ep̃i lnia pegrinari[n] nõ debeat: et ep̃s nõ minus imo poti9 se. ap. sit astrict9[o]: videri merito poterat ꝙ absq̃ꝫ generali vel speciali licentia votum peregrinationis qua te tãdiu absentares emittere non deberes: et. j. ¶ Cũ igit̃[p] in lege veteri in q̃ua non minus p̃ceptũ domini obligabat q̃ꝫ votum hodie obliget in ecclesia: primogenita que dño mãdabant̃ offerri q̃daz dño redderent̃ vt primogenita leuitarũ: quedaz redimerent̃ vt aliaꝝ tribuũ: q̃dã ꝯmutarentur in aliud sicut p̃mogenituz asini q̇ ꝓ oue cõmutabat̃: ex hoc attẽdentes ꝙ votum cõmutari possit[q] in opus aliud pietat': nõ curantes ꝙ os loquẽtiũ iniqua loquat̃: dũ tamen non recedamus a tramite v̓itatis: de illi9 auctoritate securi q̇ cũ audisset a discipulis nonne scis q2 pharisei audito hoc verbo scãdalizati sunt? respõdit: sinite illos[r]: ceci sunt ⁊ duces cecoꝝ: tibi ꝓ te ⁊ famulis tuis licentiam concedim9 votũ peregrinationis taliter cõmutare: vt expensas quas fueras in eundo[ſ]: morãdo: ⁊ redeundo facturus alicui religioso ꝯmittas in necessarios vsus terre illius sine diminutione[t] qualibꝫ trãsferendas: et. j. Laborem etiam laboribus recompẽses sollicitius instando vigilijs: deuotius vacans orationibus: et in ieiunijs fortius te exercens. Ad hãc autem indulgentiam tibi faciẽdaz specialiter nos induxit ꝙ cuz ꝓ libertate treceñ. ecclesie per dictum comitem assequendam p̃cipue votum peregrinationis emiseris: eo sublato de medio: corporalis.

a ¶ Noluisti sine cõsilio. Et bene: q̃m nemo iuramentũ suum vel votũ debet interpretari. ꝟ. de elec. venerabilẽ. ⁊. j. eo. ex m'lta. nisi certus eẽt ꝙ nõ eẽt obligatus. arg. j. de sen. excõ. inq̇sitioni. T.

b ¶ Liceat. Hec tria semper consideranda sunt. arg. xj. q. j. aliud. ⁊. iiij. dist. deniq̃ꝫ. in fi.

c ¶ Sane non. Hic icipit ostendere ꝙ votũ suum ꝑficere teneatur.

d ¶ Ut venires. Non obstãte ꝙ causa voti cessat: cũ etiaꝫ si sine causa vouisset nihilomin9 teneretur. ꝟ. de conuer. cõiug. ex pte. Facilius eni dispensari p̃t cessãte cã: vt dicit ĩ fine. causa eniꝫ nõ impedit nisi exp̃mat̃ C. de cõdi. ob tur. causã da. ſi repetendi. nisi a iure subintelligatur. ff. de iur. do. stipulatiõeꝫ Jo.

e ¶ Prophetica. Scilicet dauid. — Exodi. xiij. et. xxij.

f ¶ Primum. Scilicet vouete. B. — Nume. iij. ⁊. viij.

g ¶ Secũdũ. s. reddite. — Deuter. xv.

h ¶ Sed nec decẽs videbatur. Ut venires contra votum. — Luce. ij.

i ¶ Retro. Apostatãdo ſi. j. de aposta. q̇dã. Nã apostata dr̃ retro stans xxvj. q. vl. nõ obseruetj. ⁊. iij. q. iiij. beatus. đ pe. dist. ij. pennata. — Leuit. xxv. Exodi. xxxvj. Matth. xvij.

k ¶ Agitur a prelatis. Juxta illud. Cõponit̃ orbis. Regis ad exemplũ. † xj. q. iij. precipue. Nã prelati sunt tanq̃ꝫ signũ positi ad sagittam: vñ inferiores vitam eorum respiciũt. j. de accusa. qualiter ⁊ qñ.

† Et ibi sequitur. Nec sic flectere sensus humanos edicta valẽt vt vita regentis ⁊ Eccle. x. Qualis est rector ciuitatis tales et habitantes ĩ ea. Joan. and.

l ¶ Uerũ etatis. Hic allegat ꝙ non teneat̃ ꝑficere votum suum.

m ¶ Forsitã nõ debueras. Maxime ad loca remota. ar. vij. q. j. p̃sentium. et. ff. de offi. p̃si. illud obseruãdum. vij. q. j. ſi quis in clero. ⁊ de cõse. di. v. non oportet: nec istud forsitan est dubitatiuum. sic. xxxiij. q. ij. admonere. ꝟ. đ ꝓcura. tue fraternitatis. Jo.

n ¶ Peregriari. De cõse. di. v. non oportet. ij.

o ¶ Astrictus. Quia sicut cleric9 sine lnia ep̃i sui nõ debꝫ ab eccl'ia abesse vel recedere ab eadem. vij. q. j. presentiũ. ⁊ ꝟ. de renũ. admonet. sic et episcop9 sine licentia pape. ꝟ. de transla. inter corporalis.

p ¶ Cum igitur. Hic incipit ostendere ꝙ votũ cõmutari possit.

q ¶ Commutari possit. Cum igitur mandatum dñi: et votũ pari passu ambulent: vt hic dicit: ⁊ mandatũ dñi potest adimpleri ꝑ aliud equipollens. vt. xxij. q. iiij. innocẽs. ergo et votum. sic argumentatur hic Inno. et Joan.

r ¶ Sinite illos. Ut. xj. q. iij. inter verba.

ſ ¶ Eundo morãdo et redeũdo. Hec tria tpa cõsiderant̃ cũ aliquis condẽnatur alij in expensis factis in prosequẽda appellatione. ꝟ. de appel. rep̃hensibilis. C. q̇ accu. nõ po. qui crimẽ ‡ simile. ꝟ. de conces. preben. quia diuersitatem. in fi.

‡ Accusãs qui nõ ꝓsequit̃ extra ordinẽ punitur: ⁊ sũptus quos fecit aduersari9 circa iter cogitur restituere. Joan. and.

t ¶ Sine dimitutõe. Preter illam diminutionẽ que fieret in pecunia trãsferẽda: quia ille q̇ eã portabit suis expẽsis nõ militabit. ꝟ. de p̃scrip. cũ ex officij. ⁊. xij. q. ij. charitatẽ. Uel itellige ꝙ hec pecunia mitti debet ꝑ aliquẽ religiosum qui al's esset illuc itur9. Ui.

Ps. lxxv.

Luc. ix.

Leui. iiij.

Priuilegiū an cesset causa cessante. Diuisio.

a ¶ Cessauere cause. Ar. q cessante causa cessat priuilegium. j. de verb. sig. abbate. in fine. et xvj. q. j. generaliter. et xxv. q. ij. §. vlti. et insti. de auc. tu. et cur. §. fi. et. C. de testi. §. vl. et. s̄. de deci. suggestū. Jo. et. s̄. de renū. post translationē. vbi de hoc. s̄. de iureiur. et si christ⁹. in fine. Ber.

casus impediretur: nihilominus cum potest adimplere tenetur. ff. de verb. obli. inter stipulantem. §. sacrā. nisi certa res esset promissa non in genere. C. si cer. pe. incendium. Jo.

f ¶ Recōpēsato labore. Jeiunijs et orōnibus vt. s̄. ca. pxi. circa finem. Lau. Uel videt q tantū mittere teneant p q̄to nollent sustinere laborē hunc: sed vix pōt estimari † pma expositio melior est.

Quod sup. ¶ Cō mūis diuisio. Secūda ibi: nos autē. que tria facit. Primo ponit generalem doctrinam. Scđo duplicē distictionem. Prima ibi: vñ credimus. Scđa ibi: rurs⁹. Tertio soluit consultationem indecisā ibi: de mulieribus. Ab. sicul⁹.

¶ Casus. Quidā assūpserant signū crucis in subsidiū terre sancte: et quia isti votū suū nō adīplebant: mandauit pa. cantuarieñ. archiepo vt eos ɔpelleret ad executionē voti. Quidā ppt infirmitatē. quidā propter pauptatē vel aliaȝ iustā causā vtiliter non poterant votū suū adīplere. q̄siuit archiepus a pa. q̄d de his esset agēdum. et ipe rñ. q debiles et inopes magis in defectum q̄ ad pfectū illuc accedūt. qr debiles pugnare nō possunt. et paupes mendicare cogūtur. nisi forte sit nobiles et magnates vt suis expēsis secū possint ducere bellatores. vel artifices. vel agricole qui de laborib⁹ suis sibi victuȝ q̄rere possunt. vñ pa. distinguit inter illos q̄ tēporalē causā habere noscuntur. et inter illos q̄ pꝑetuam. pmis dāda est dilatio. secundis est redemptio indulgēda. ita tamē q expensas quas essent facturi trāsmittāt in subsidiū terre sancte.

¶ Rursus. in isto. §. distiguit inter illos qui p defensione terre sancte votū pegrinatiōis emittunt: et illos quib⁹ p satisfactione suorū peccatorū iter pegrinationis inīūgitur. Circa pmos plus considerat succursus terre sācte. Circa secūdos. labor itinerꝭ sm intentionē vouentis vl penitentis. et ideo si aliquis de vouētibus est inutilis ad pugnandum: melius est votū redimere q̄ȝ expensas consumere. Et de penitente q̄ non pōt ppter debilitatē iter pegrinationis implere: idē est dicendū. s. vt redimat votū. sed nō de illo qui potest ire licet nō possit pugnare. quia pncipalis cā cōsiderāda est. Mulieres vero que nō vouerūt si remanere noluerint: viros suos sequant. ille vo que vouerūt nisi sint diuites vt possint secū ducere bellatores: redimant votū. ¶ No. q votum p terre sācte subsidio factū / ex iusta causa pōt redimi vel differri. Jtem in voto pegrinationis causa subsidij terre sancte cōmutatio pōt interuenire: nō aūt cū causa laboris et penitentie tantum imponitur. Jtem principalis causa voti consideranda est et sm illam dispensari debet. Ber.

b ¶ Cum isti. Scilicet debiles.

c ¶ Et illi. Scilicet inopes.

Judex si impedit q̄d iuris. ‡ Hec lex loquit etiā cū subest lō

d ¶ Qui tēporalem. Eandem distinctionē facit lex in iudice: vt si nō pōt interesse ppter temporalē impotentiā expectādus ē: et si habeat pꝑetuū impedimētū remouēdus est. ff. de va. mu. l. vlti. et ff. de iudi. si lōgius ‡ ar. ad idē. s̄. de rescrip. sciscitat⁹. Joan.

e ¶ Dilatio. Expectādi enī sunt quousqȝ causa īpedimēti cessauerit. sic. j. de sen. excō. de ceto. et. c. q̄uis. i. fi. Jdē est si p fortuitos

a quia cessauere causeᵃ: facili⁹ cessare potuit et effectus.

Jdem cantuariensi archiepo.

¶ Impedito ad tps exeq̄ votū vltramarinū conceditur dilatio. pꝑetuo vero impedito indicitur redemptio in eo q̄d magis expediat terre sancte. Capm. viij.

Quod super his: et. j. Quesiuisti de his qui pro succursu terre sācte signo crucis assumpto ppt īfirmitatē vel paupertatē: vel aliā iustā causā votū nō possunt vtiliter adīplere: cū sine distinctione recepis in mandatis: vt eos qui signū crucꝭ assumptū abiecerīt ad resūptionē ipius et executionē voti compellas. ¶ Nos autem inquisitioni tue taliter rñ. q debiles et inopes magis illuc in defectum q̄ȝ ad pfectum accedunt: cumᵇ isti pugnare non possint / et illiᶜ mendicare cogant: nisi forte sint nobiles et magnates qui suis secū expensis bellatores adducant: vel artifices: et agricole qui de laboribus suis sibi possint acq̄rere necessaria / et terre subsidia ministrare: q̄uis non multi talium propter breuitatem possessionum / et paucitatem inhabitantium ibi sint oportuni. ¶ Unde credimus distinguendum inter illos qui temporalemᵈ et eos qui pꝑetuam impedimenti causam creduntur habere: q pmis est indulgenda dilatioᵉ: secundis autem est redemptio iniungenda: ac rerum facultate pensata quas possunt: aut quas facturi essent expensas psonaruȝ: preterea recompensato laboreᶠ in subsidium terre sancte transmittant: exequentes per alios quod per se nequeunt adimplere. ¶ Rursus inter illos qui pro defensione terre sancte votum peregrinationis emittūt: et eos quibus pro satisfactione suorū criminum iter peregrinationis iniūgitur: credimus distinguendum q circa primosᵍ plus terre sancte succursus: et circa secundosʰ plus labor itineris sm intentionem vouentis vel penitētis debet attendi. Unde si quis hoc modo vouentiumⁱ est inutilis ad pugnandum: q̄uis habilisᵏ sit ad eundum: melius est redimere votum q̄ȝ expensas consumere: quod et de penitēte qui ppter debilitateȝ nō potest iter iniuncte peregrinationis implere sane valet intelligi: non auteȝ de illo qui q̄uis sit impotēs ad bellandum: potēs tamenˡ est ad eūdum: et. j. ¶ De mulieribusᵐ autem hoc credimus obseruandum: vt que remanere noluerit viros suosⁿ sequāturᵒ: cetere veroᵖ (nisi forte sint diuites que secum in suis expensis possint ducere bellatores) votum redimāt quod vouerunt.

Jdem eidem.

¶ Uotū vltramarinū certis casibus redimi et commutari potest: non tamen per alium q̄ȝ per papam: vel cum ipsius speciali mandato. hoc dicit vsqȝ ad. §. secundo quesiuisti. Capm. ix.

Ex mlta tue sollicitudinis puidentia: et. j. Ex consultatione quam ad inq̄sitionē tuā super negocio cruce signatorum olim edidim⁹: viam iuenisti ad alias questiones: et vtrum quod in ea dr. Jus cōstituat gñale vt passim prelatis quibus sibȝ illos

ga protractio licet nō pꝑetua infirmitas necessaria profectio vl rei familiaris periculuȝ. Jo. an.

† sm Jo. cum fiat p aīa sm Ui. posset fieri hec cōpensatio nō cuȝ nimia districtiōe. Jo. ā.

g ¶ Circa primos Scilicet q̄ p succursu terre sancte votū emiserunt.

h ¶ Circa scđos. Scilicet quib⁹ pro satisfactione suorū criminū labor pegrinatiōis est iniūct⁹

i ¶ Uouētiū. Scilicet sponte et non per penitētiam iniunctam.

k ¶ Q̄uis sit habilis. Hic format scđa q̄stio se. c. §. scđo quesiuisti.

Penitentia an et p quē mutari possit.

l ¶ Potēs tamē. Uñ non subest causa cur debeat imutare alias q̄ iniunxit. Uel quilibet maior eo eā posset īmutare iure cōi: sed immutationem hmōi penitentie videtur reseruare sibi: et illis quibus specialiter a sede apostolica iniungitur: et est speciale ‡. j. e. ca. pxi. Uincen.

‡ Puto distinguēdū an cōfessor sibi hoc imposuerit p pter terre subsidium: an solū ppt laborē itinerꝭ. et hoc casu secundo an votū emiserit vl signū crucis receperit nec ne. primis duobus casib⁹ absoluat vl cōmutet papa: in vltimo penitētiarius. Joan. and.

m ¶ De mulierib⁹. No vouentibus scilicet.

n ¶ Uiros suos Et hic formauit archiepus tertiam questionem. j. ca. pxi. §. q autem.

o ¶ Sequant. Qui de vxorū licentia vouerūt vel ex causa cōcedit papa q viri possunt vouere se ituros in subsidiuȝ terre sancte inuitis vxoribus. j. c. pxi. ver. in tāta quoqȝ.

p ¶ Cetere vero. Scilicet vouentes.

Ex mlta. ¶ Quicqȝ sunt dicta. Secundū ibi: secundo. Tertiū ibi: quod autē. Quartū ibi: in tanta. Quintum ibi: de clericis. Ab. sicu.

¶ Casus. Jn capitulo pcedēti dicitur q circa cruce signatos dispēsatur vt illi votum redimant qui perpetuo īpedimento detinētur: q̄siuit archieps ille cantuarieñ. vtrū id quod in decretali pdicta dicit ius generale constituat. vt licitū sit prelatis absoluere sibi subiectos scđm formam sibi expressam. Preterea in dicta decretali in parte decisa dicitur. p viros religiosos poterit dispensari. quesiuit idem archieps de quibus religiosis intelligat? Rñ. pa. ad pmā q̄stiōeȝ q in consultatione pdicta ius constituit gñale. et licet dicat ibi ad q̄les. s. viros religiosos: nō tñ explicatur ibi ad quos ei⁹ executio specialiter spectet. dicit pa. executio illius iuris ad illos tātū ptinet q̄bus a sede aplica fuerit iniunctū. p hanc rñsionē soluta est secunda q̄stio de quibus religiosis sit illud intelligēdū. s. vtrū de regularibus an de epis. ad neutros istoꝝ executio illius iuris expectat: sed ad illos tantū quibus a sede aplica spāliter indulgetur.

¶ Secundo. in pcedenti decretali dicit q si q̄s vouētiū est inutilis ad pugnandū q̄uis sit habilis ad eundū: melius est redimere votum q̄ȝ expensas consumere. q̄siuit archieps vtrū sit generaliter intelligendū tā de nobilibus qui secū possunt ducere bellatores: an de minoribus tātū. Rñ. pa. si diligenter considerasset q̄stionem istā solutā inuenisset in decretali predicta vbi dr q debiles et inopes magis in defectum q̄ȝ pfectum accedunt et c̄. Quod autem dr in fine pcedentis. ca. mulieres que remanere voluerint de illis intelligitur q̄ p votū nō sunt astricte. Jtem in voto isto viri voue=

re possunt sine consensu vxorum ꝓpter necessitatē populi christiani. Clerici vero qui vouerūt ire ad subsidiū terre sancte cum clericatus officiū eos reddat inhabiles ad pugnandū: votū redimāt. nisi vel consilio sint strēnui vel officio ꝑdicationis instructi: aut sint magnatū obsequio deputati vel sint adeo diuites vt secū possint ducere bellatores.
hoc aūt de vouētibꝰ intelligendū est nō de illꝭ quibus labor pegrinationis in pnīa est iniūctꝰ. ¶ No. hic ab initio vnuz mirabile ꝙ ius cōmune est vt dispensetur in voto terre sancte. ⁊ tñ eius executō nulli pmittitur nisi cui pa. spālr committat. Itē qḋ generaliter dictū est: gn̄aliter est intelligendū. Item nō. casū vbi vir pt sine vxoris cōsensu vouere et in eius ꝓiudiciū. Itē clerici pugn̄re nō debēt. Ber.
a ¶ Exp̄ssam. s̄. c. pxi.
b ¶ Ad q̄les. Scilicz viros religiosos de quibꝰ fiebat mētio in. ca. pxi. quod super. sz illa clausula remota fuit que posita erat sub illo: ⁊ .j. āte .§. illū de mulieribus.
c ¶ Incūbit. Ecce hic vnū mirabile: et est ius cōe vt dispensetur in voto cū debilibꝰ et hmōi. arg. s̄. e. c. j. ⁊ tamē eius executio non pmittitur alicui nisi cui papa specialiter committit † qḋ tñ restringendū est circa votum huiusmōi scilicet ꝓ succursu terre sācte emissum. ergo cū hic papa sibi dispensationē reseruet i alijs votis episcopis dispensationem indulget. ar. s̄. e. c. j. .j. de sen. excom. nuper.
d ¶ Religiosi. Religiosi dicunt nō solū monachi ⁊ regulares: sed ⁊ clerici. vt. j. q. j. nullus. ⁊ etiam laici dicuntur religiosi. xxviij. dis. si qua vidua.
e ¶ Religiōe. j. q. j. vilissimꝰ. viij. q. j. q̄lis erit.
f ¶ Ad neutros. Ar. generaliter dictuz nulli cē dictum. s̄. de offi. deleg. ex pte. ij. arg. C. de pig. l. ij. Jo.
g ¶ Maturitate tamē cōcilij. Idem dixit lex in aduocatis qui nō minus ꝓuident generi humano ꝗ̄ si patriam armis defenderent. C. de aduo. diuer. iudi. l. aduocati. Et lex dicit ꝙ omnibus eque postliminium est: non solum his qui pugnare possunt: sz oībus q̄ eiꝰ nature sūt/ vt consilio vel auxilio: vel alijs modis vsui esse possunt. vt. ff. de cap. ⁊ postli. re. l. postliminiū .§. vlti. et consilio pollet cui vi natura negauit ‡ et est si. ff. de vaca. mu. l. ij. §. quoniam ita. et. §. seq.
h ¶ Superius ponitur. s̄. ca. proxi. in fi. ⁊ hoc statim sequitur.
i ¶ Viri preter vxorum. Specialissimus casus est iste: ꝙ vir potest emittere votum preter licentiā vxoris contra illa iura. xxxiij. q. v. quod deo. ⁊ . xxvij. q. ij. si tu abstines: et per hoc videtur ꝙ aliquod votum sit maius voto continentie. nam propter continētiā etiam ad tempus non liceret hoc fieri. vt. xxxiij. q. v. ca. j. sed in voto abstinentie secus videtur: dum tamen per tale votum neutri fiat preiudicium. xxxiij. q. v. noluit itaqꝫ. Jo.

† Et si dicis ad quid ergo valuit hec instructio: dic ꝙ valet ad instruendum eum cui papa hec committeret ad instruendū et ipm vouētem q̄ casu hec petat: nec fuit etiam peccatū instruere successorem. Jo. ā.

‡ Et iteruz Grandior in tāto virtꝰ sz puula vulpes. Pleniꝰ an

ꝑm formā expressam[a] absoluere liceat: qui eorū sunt iurisdictioni cōmissi: sollicite req̄sisti? Ad hoc igitur respondemꝰ ꝙ in cōsultatione nostra ius editur: ⁊ licet ad quales[b] ad quos tamē specialiter spectat eiꝰ executio nullatenus explicatur: illis autē solūmodo ius hoc exequēdū incūbit[c] qui super h̄ mandatū receperit a sede ap̄lica speciale. Sic ergo illi est inq̄sitioni responsuz: q̄ ꝯsequenter tua. f. requisiuit de q̄bus religiosis itelligēdū hoc esset: vtrū. s. ibi religiosi[d] vocētur hi tātum qui religionis habitū susceperūt quorū plures idiote sunt ⁊ iurꝭ ignari: an ep̄i: q̄ sicut dignitate precellūt: sic ⁊ religione[e] debent alijs ꝑeminere: nā ad neutros[f] illius executio iurꝭ spectat: nisi per apostolicam sedem eis specialiter delegetur.

¶ Habiles ad eundum: seu inhabiles ad pugnandum si sunt strennui consilio: vel milites bellatores possunt secum ducere: votum vltramarinum non redimunt. hoc dicit. Ab. sic.

¶ Secundo quesiuisti vtrum quod dicitur: Si quis vouentium est inutilis ad pugnandum ꝗ̄uis sit habilis ad eundum melius est vt redimat votum ꝗ̄ cōsumat expensas: generaliter accipi debeat: vt nobiles ⁊ magnates qui sunt consilio strennui: et multos secum possunt trahere bellatores: an minores tantummodo verbum huiusmodi comprehendat? verum si ad superiora oculum tue considerationis extendas: questionem istam inuenies in serie cōsultationis nostre solutam. vbi dicitur ꝙ debiles ⁊ inopes magis in defectum terre sancte ꝗ̄ ad eius profectū accedunt ⁊c. Quis possit aliter responderi: ꝙ non sunt inutiles ad pugnandum: qui et si per se pugnare non possunt: maturitate tamen consilij[g] adesse valent pugnātibus: ⁊ persone defectū per alios releuare: et. j.

¶ Vxores possunt sequi viros vltra mare si volunt: sed non tenentur: nisi ⁊ ipse vouerint. h. d. Abbas siculus.

¶ Quod autem superius ponitur[h] mulieres que remanere noluerint ⁊c. de illis intelligenduz esse videtur: que se ad peregrinationis propositum nullius voti vinculo astrinxerunt: ⁊. j.

¶ Viri sine cōsensu vxorū emittere possunt votum vltramarinum. h. d. Abbas siculus.

¶ In tāta quoqꝫ necessitate populi christiani ne terre sancte impediatur subsidium viri preter vxorum[i] assensum huiꝰ peregrinationis ꝓpositū vouere libere valēt: ⁊ qḋ vouerint libere adimplere: vt autem cōsentiant sunt attentius commonende.

¶ Clerici tāqꝫ inhabiles ad pugnandum redimunt votum vltramarinum: nisi in certis casibus. h. d. Abbas siculus.

¶ De clericis vero duximꝰ respōdēdū ꝙ cū clericatus officiū eos reddat inhabiles ad pugnādum[k]: nisi vel consilio strennui: vel officio predicationis instructi: aut magnatum sint obseq̄o deputati[l] aut vsqꝫ adeo diuites fuerint ⁊ potentes: vt in expensis suis aliquos secū ducere valeant bellatores: magis ab eis expedit redemptionem accipere ꝗ̄ ad votū illos cogere ꝓseq̄ndum: si necessitas exigit: vel vtilitas ꝑsuadet. Hec autem de vouentibus dicimus: nō de his q̄bus labor peregrinatiōis in penitentia est iniunctus[m]. Idem

¶ Qui vouit religionē ingredi si voto nō cōpleto fiat ep̄s renūciare debet ⁊ votū implere. Sic cōiter summatur. Capm. x.

Per tuas nobis lr̄as intimasti te in garopolitana ecclesia suscipiēdi habituz regularem votum solēniter emisisse: ⁊ postea ꝓmisisse in manibꝰ p̄lati eiusdē ecclesie te infra duos[n] menses: postꝗ̄ ab ap̄lica sede redijsses: votū qḋ emiseras impleturū. Cūqꝫ termino ipso transacto nō curasses qḋ voueras adimplere: tandē existēs voti trāsgressor vocatꝰ fuisti ad regimen ecclesie gebeñ: ⁊. j. ¶ Nos igitur t. di. consulimus vt si tuam sanare desideras conscientiam regimen resignes ecclesie memo=

k ¶ Inhabiles ad pugnandum. Clerici † vero pugnare nō debēt Arma enim clericorum sūt lachryme. xxiij. q̄st. viij. clerici qui in quacunqꝫ. ca. quicunqꝫ. et. c. conuenior. licet non minus pugnet qui cōsilio pugnat: vt dictuz est in notula. idē dicit lex.
l ¶ Obsequio deputati. Quia ex debito officij eos seq̄ tenerek. j. de senten. excō. inter alia. ¶ Glo. se. ar. ⁊ siḡat ꝯriū.
m ¶ In penitentia est iniunctus. Videtur g̊ ꝙ mutatio voti non possit fieri i his penitētijs imponēdis. Arg. cōtra. lxxxij. dist. presbyt̄ si fornicationem.
Per tuas. ¶ Cōmunis diuisio. Secunda. ibi: nos igitur. Abb. si. ¶ Casus. Quidam emisit votum solēniter suscipiendi habitum regularem i garopolitana ecclesia. et postea promisit ꝙ infra certum tempus votum quod emiserat adimpleret. tandē termino trāsacto votum suum non adimpleuit. postmoduz vocatus fuit ad regimē ecclesie gebeñ. iste cōsiderans ꝙ votum emiserat. nec fecerat quod ꝓmisit: petijt consilium a domino papa. et ipse cōsuluit ei. vt si suam sanare desiderat conscientiā resignet regimen ecclesie gebeñ. et reddat domino votum suū. si postmodum capitulū ecclesie predicte ipsum duxerit eligēdum: electionē poterit recipere de se factā. ¶ No. ꝙ qui ꝓmittit solēniter religionē itrare: oīno itrare tenet. B. ¶ Glo. seq. q̄rit et soluit.
n ¶ Duos menses. Si hoc non apposuisset nichilominus tenebatur suscipere habitum regularem: et deberet ad hoc compelli cum ad hoc voto solenni se astrixerit. s̄. de ꝯuer. coniu. ga. ex parte. in fine. s̄. de reg. porrectum. ‡ Sed quid si prelatus ⁊ fratres predicti loci nollent ipsum postea recipere? Tunc non diceretur transgressor voti si per eum non stetit infra tempus statutū. si. j. de spō. sicut. sed ipsi possunt compelli vt eum recipiant: ex quo promiserūt illum recipere. quia qua ratione ille cōpellitur ad votum reddēdum per decre. predictam porrectum. eadem ratione et illi ex quo votum suum emittit et recipitur ab abbate. arg. s̄. de reg. cap. vlti. nisi aliud rationabile obsistat.

gusta sub breuitate sapit. ꝑm Gof. Et Ouidius. Parua necat morsu spaciosum. vipa thaurū. A cane nō magno sepe tenet aper. io. ā.

† Nisi forte hospitalarij ⁊ templarij q̄ ex permissiōe ecclesie mouent arma. vt not. xij. q. j. duo sūt in fi. j. glo. Joan. and.

Diuisio.

‡ Et. j. de frigi. fraternitatꝭ et optime facit. ff. de verb. obli. cū qui kalēdas. §. quotiēs. in obligatiōe dies nō ponitur p̄sēti die pecunia debetur nisi locus adiectus spacijs tp̄is inducat. ff. de reg. iur. in oībus. Joan. and.

rate: ac reddas altissimo vota[a] tua. Qz si capitulū geben. ecclesie te postmodū canonice duxerit eligendū[b]: electionē recipere poteris de te factā. Hono. iij. haresben. et bengag. prepositis.

¶ Prelat⁹ etiā pfessus potest votū vltramarinū emittere: ⁊ in suos vsus vigesimā pṽetuū ecclesie conuertere. Capl'm. xj.

POstulasti a nobis an vobis pfessis ordinē reglarē: quoꝝ alter cruce signat⁹ ē: et reliqu⁹ caractere cruc desiderat insigniri: liceat vigesimā[c] pṽentuū eccl'iaꝝ vr̃aꝝ deputatā succursui terre sancte deferre vobiscū: et .j. ¶ Discretioni vr̃e taliter rñdem⁹: q si eccl'ie vr̃e p absentiā vr̃am enormiter[d] nō ledant: et vos vtiles fueritis terre sācte v̓bo[e] pariter et exēplo[f]: qd̓ cōsciētie vestre[g] duxim⁹ relinquēdū: dimissis pcuratoribus[h] idoneis in ecclesijs vr̃is: potestis et tenemini[i] votū peregrinationis iplere: et sic pōt in vsus vr̃os trāsire vicesima ecclesiarū vestrarū terre sancte subsidio deputata.

De statu monachorum et canonicorum regulariū.

G reg. iij. archiepō neapoli.

¶ Dyocesan⁹ nō debet molestare monasteria: preterq̄ pro causa correctionis: nec eis oblata sibi vendicare. Capitulū. j.

THeodosius: ⁊ .j. Alicui monasterio nec tu nec psbyteri tui preter diligentiā discipline[k] aliq̇d molestie iferat[l]. ¶ Aut si q̇d illic p diuersoꝝ deuotiōe accesserit[m]: vobis vēdicare estimetis. ¶ Cū monachis ibi seruiētib⁹ debeat pficē q̇cq̇d a fidelib⁹ talit̓ offerri cōtingit. Ex cōcilio lateraṅ.

¶ Mōachi nō dn̄t poni singuli per prochias: hoc pmo. Si pro monachatu aliq̇d deť recept⁹ a sacris ordinib⁹ phibeť: et recipiens ab officio suspendiť. h scd̓o. Monach⁹ hn̄s peculiū sine licētia abbat ab altaris cōiōe remouetur: ⁊ sic decedēs sepultura et fratrū cōione puať: hoc t̓tio. Si pecunia cōferť p habēdo aliqd̓ officiū in monasterio dās et recipiēs deponūtur hoc q̄rto. In porratibus ṽuētualib⁹ p electionē instituti nō sunt remouendi sine causa rōnabili: et de cā rōnabili tria ponit exēpla. h. d. cōprehendendo substantiam. Capl'm. ij.

MOnachi non precio[n] recipiant i monasterio: nec

a ¶ Reddas altissimo vota. Sic. s. eo. magne. cum hoc sit preceptum: vt ibi: quia dominus exigit oblatum quod non exigeret offerendum. xxvij. q. j. nuptiarum. in fine.

¶ Glo. seq. no. regularem eligi posse ⁊c. ar. ṽtrium.

b ¶ Eligendū. Et sic ptz q canonic⁹ regularis pōt eligi ad regimen eccl'ie scl'aris: quia hec geben. eccl'ia secularis ē: al's quare diceret redde dño vota tua. et de iure cōi ex quo dicit duxerit eligendū: et ad idē facit. j. ti. pxi. q dei timorē: vbi de h: tñ ibi ṽtra pōt sumi arg. q nō de iure cōi vbi dicit: sicut annuandū duxim⁹ postulatiōi ⁊c. s3 tamen aliud videť h: qz eccl'ia geben. cathedralis ē et sunt ibi monachi regulares: et de iure cōi possunt eligi i epōs †. xviij q. j. c. j. et sic non pbať p hāc decre. q de iure cōi eligi possunt ad inferiores dignitates curam aīaꝝ habētes: ⁊ iste monach⁹ fieri non poterat existente episcopo: nisi resignaret episcopatui cum ecclesia geben. secularis esset.

Canonicus regularis an possit preficci eccl'ie seculari.

† Ex quo notat hic Ain. q faciendū impedit quod iam factū non obesset sicut ⁊ in sacerdotē pōt ṽpromitti: et tñ sacerdotiū superueniens soluit arbitrium. ff. de arbi. nō distinguemus. § sacerdotio. et hoc propter transgressionem contingit. Joan. and.

POstulasti. ¶ Diuidiť. Prio ponitur ṽsultatio. Scd̓o responsio ibi discretiōi et p casu pmitte qd̓ habetur in glo. Ab. si. ¶ Casus. Duo priores regulares quoꝝ vnus erat cruce signat⁹ et alter signo crucis desiderabat isigniri: petierūt a dño pa. vt liceret eis secū deferre vicesimā pṽentuū eccl'iaꝝ suaꝝ deputatā succursui terre scē. Rñ. eis pa. Si ecclesie scē ⁊ sue p ipoꝝ absētia enormiter non ledanť et ipsi vtiles fuerint t̓re scē v̓bo ⁊ exēplo. q tñ ṽmittit illoꝝ cōsciētie/ dimissis pcuratorib⁹ idoneis in eccl'ijs suis: teneť votū suū explere. et sic po[...]runt vicesimā eccl'iarū suaꝝ deputatā de subsidio terre scē por[...]are. ¶ Nota q cū platus se absentat ab eccl'ia sua teneť dimittere pcuratorē qui vice sua pcuret negocia ecclesie sue tam in iudicio q̄ extra iudicum. et istud teneant omnes. Ber

c ¶ Vigesimā. Quam soluere tenebanť omēs tam clerici seculares q̄ regulares ad subsidium terre scē s[m] qd̓ fuerat ṽstitutum in consilio gñali in decre. illa ad liberandā. que nō est in hac cōpilatione. sed q̇ erant cruce signati: vel qui etiam vellent signari nō tenebantur ad hoc: immo sibi poterant retinere. vt hic dicit.

¶ Glosa sequens arguit signat contrarium et remittit.

d ¶ Enormiter. Et ita nō vult papa ppť succursū t̓re scē ecclesias istas enormiť aggrauare i absentia istoꝝ: in q̇ casu cessat puilegiū. s. de deci. suggestū. ⁊ .j. de v̓b. sig. q̇d p nouale. ⁊ si nō pōt alteri subueniri q̇n alter ledať: ṽmodi⁹ ē neutrū iuuare q̄ alterū ledere. xiiij. q. v. deniq̄. xxij. q. ij. pmū. ff. de ṽdi. ide. nā hec natura. Itē nota q hic nō pferť publica vtilitas puate ‡ ar. ad hoc. s. e. nō est et c[...] ar. cōtra id. vij. q. j. scias et. s. de postu. ca. iij. vbi de hoc.

‡ Dixit vi. hoc contingere: qz priuata oīno cōfunditur et publica non multū iuuatur dixit Hos. hociō quia priuata nō includebatur sub cōi idem Ho. Joan. and.

e ¶ Verbo. Scilicet pdicatiōis: qz licet p officiū suū inhabiles sint ad pugnandū. psūt tñ in alijs se vtiliter habere. s. e. ex multa.

f ¶ Exemplo. Bone vite. scil3. qz verbo ⁊ exemplo dicimur predic[...]re. xliij. distin. sit rector.

g ¶ Cōsciētie vr̃e. Ecce q reliquiť aliqs ppē ṽsciētie sue. sic. s. c. proxi. ⁊ xxxiij. q. iiij. vir cū ppria. s. de renū. nisi cū pridē. in fi. ⁊ xxxiij. di. habuisse. ⁊ iiij. di. deniq̄. ⁊ xv. q. viij. c. j. ⁊ . s. de iureiu. mulieri. qz de nemie psumēdū ē q sit imemor sue salut. j. q. vij. sācim⁹

¶ Glosa sequens arguit.

h ¶ Procuratoribus. No. ar. q plat⁹ † quādo se absentat ab ecclesia iusta de causa: et de lnīa superioris dimittere debet procuratorem in loco sui qui procuret vtilitatem ecclesie.

† Prelati enim erant isti ⁊ prepositi. vt patz

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

i ¶ Tenemini. S3 quare dicit tenemini: cū alter istorum nōdū fecerit votū sed dicat tantū desiderat insigniri? Sed dic q iste licet votū adhuc nō emiserit: tñ iam i aīo suo plene deliberauerat et ppositū suū in hoc fixerat vñ sine pctō ṽuenire nō poterat. xvij. q. j. q̇ bona. sic. s. e. c. ij. al's nō diceret transgressor. s. e. litteraturā. i supscp. Joan. and.

¶ Rub. de statu monachorum. ¶ Supra visum est de conuer. coniug. Item de voto: sed quia conuersi ad religionē vel vouentes igredi: efficiunť vt plurimū monachi vel canonici regulares: iō post rubricas precedentes subijcitur ista. Ab.

Cōtinuatio.

¶ De hac materia tractať. lviij. di. et. xvj. q. j. xviij. q. j. ⁊ q. ij. p totū. ⁊ gñalit a. xvj. cā vsq̄. xxj

THeodosius. ¶ Monasteria sūt exēpta a lege dyocesana non a lege iurisdictionis. Sic cōiter summatur: s3 hec vocabula sunt poti⁹ magr̃alia q̄ iuris. et ponit duas phibitiōes: ⁊ tertio rationem subijcit. Scd̓a ibi: aut. tertia ibi: cū. Ab. si.

Sūmariū

Diuisio.

¶ Casus. Archiepus neapolitan⁹ mōasteria sua grauabat/ et ea que offerebantur ibidē sibi vendicare volebat: vñ pa. mādat eidē q̇tenus nec ipse nec pbr̃i sui alicui mōasterio aliq̇d molestie iferat pt̓ solā disciplinā. ⁊ si aliq̇d illic a fidelib⁹ accesserit nichil sibi debeat vēdicare. s3 totū monachis ibi s̓uiētib⁹ pficiat. ¶ Nota q epūs nihil iuris h3 in monachos nisi cā disciplinē. Itē de eo quod monachis offerť nihil d3 epūs vendicare. Ber.

¶ Glo. se. reci. per obiec. quā soluit et remittit.

k ¶ Discipline. Hoc itellige cū monachi populū non habent: quia tunc solā diciplinā dn̄t. xvj. q. j. cū p vtilitate: nisi sit honestū s̓uitiū debitū ex ṽstitutiōe vl' ṽsuetudīe. xviij. q. ij. s̓uitiū. ⁊ .j. q. iij. q̄situm Si enī haberēt ppl'm: tūc mōasteria subsūt epō rōne populi quo ad legē dyocesanā. ar. xviij. q. ij. eleuteri⁹. de h dictū est. s. de

l ¶ Inferatis. Nisi h solū qd̓ canōes iubent. xviij. q. ij. hoc tantum. et. c. q̄ sit et. c. luminoso. [...] offi. or. dilect⁹ filius

¶ Glosa sequens reci. per obiec.

m ¶ Accesserit. In vita: q̄m si in morte cā sepulture aliquid relinqueret: inde epūs debet habere canonicā portionē. s. de sepul. de his. et. c. cū super. ⁊ . s. de testa. requisisti † nisi ṽsuetudo repugnet.

† Velloquitur in relictis puilegiatis. c. ti. ca. fi. Hos. vel phibet totū vendicari: sed nō ptē canonicā: et si ccessent cōtraria s̓m ho. Joan. and.

MOnachi. ¶ In hoc. c. qd̓ cōiter nō summatur. quinq̄ sunt dicta. Secūdū ibi: si quis. Tertiū ibi: q̇ vero. Quartum ibi: priorat⁹. Quītū ibi: priores. Ab. si. ¶ Casus. Statuit lateraṅ. cōciliū q monachi nō recipianť pcio in monasterijs nec peculiū habeāt. nec soli p prochias habitēt: qz ve soli. qz non est q̇ subleuet eū si ceciderit. ⁊ q̇ dederit ⁊ qui receperit puniať. Qui v̓o peculiū habuerit nisi forte ab abbate fuerit ei p iiūcta admīstratiōe pmissū: a cōione remoueať altar. ⁊ q̇ cū peculio i extremis inuēt⁹ fuerit ⁊ nō restituerit: nec oblatio p eo fiat nec iter fr̃es accipiat sepulturā qd̓ itelligēdū est de oīb⁹ religiosis. Abbas aūt q̇ ista diligēter nō cauerit: officij sui iacturā se nouerit incursurū. Itē nullū offm̄ pcio alicui ṽcedať. Alioq̇n dātes ⁊ accipiētes a misterio fiāt eccl'iastico alieni. In fine dicit q priores q̇ p electionē canonicā capl'i sui fuerit instituti nō mutenť. nec remoueanť nisi p manifesta causa. ¶ Nota q monachus p sua receptiōe in monachū nihil debet dare. Itē nō debet habere peculiū. Itē solus habitare nō debet. Itē pena dantis pecuniā p sua receptiōe est q nō potest ad sacros ordines promoueri. Item in casu monach⁹ pōt habere peculiū. sc3 causa administratiōis. Itē pena habētis peculiū ē penit⁹ in morte carere sepultura Itē priorat⁹ vl' officia p precio alicui dari nō debent. Item no. hic differentiā inter priorē cōuentualem ⁊ aliū: qz prior cōuentualis deponi nō potest: nisi p manifesta ⁊ rōnabili causa. puta si sit dilapidator. vel viuat incontinēter. Ber.

n ¶ Precio. j. de symo. quoniam symoniaca.

a ¶ Peculiū. Nisi ꝓ iniuncta administratione: vt .j. sequitur. ¶ Glo. se. reci. per obiect. de canonibus. xvj. q. j. ⁊ c.

b ¶ Parrochiales. Et sic pꝫ ꝙ monachi singuli in ꝓchialibus eccl'ijs esse nō debēt. Et istud quidē ius cōe est: qđ ħ đr ex dispēsa tiōe: tū vř ꝙ monachus pōt ꝑfici in ꝓchiali eccl'ia. xvj. q. j. in pro chia. ⁊ c. cū ꝓ vtilitate. ⁊ c. doctos. ⁊ c. si mona chus. si qs monach⁹. in collegiata ꝟo eccl'ia vi detur ꝙ de iure cōi pōt eligi. j. e. ꝙ dei timorem. ⁊ ar. s. ti. pri. ꝑ tuas. L.

c ¶ Ue soli. vij. q. j. illđ. lxxxj. distin. in omnib⁹.

d ¶ Ad sacros ordies. Insuper de monasterio expellat ✝ fm ꝙ tradit .j. d symo. qm symōiaca. Uel debet sibi pecunia restitui ⁊ intret aliđ mo nasteriū. e. ti. veniens. ¶ Glo. seq. sigt ꝯriū. opi. ponit cui sigt ꝯriū et po nit opi. Hu. quā appro. cui signat contrariū de decre. dudum.

Eccl'. iiij ✝ Recob. xx. q. iij. cō stituit. qđ loquit de il lectis q nō sunt symo niaci fm Tan. Uin. et Gof. Jo an. andree.

e ¶ Admistratōe per missum. Al's ꝓpriū ha bere nō pt. xij. q. j. nō di cat. xxvij. q. j. mōacho. xviij. q. j. c. j. ⁊ .j. e. cū ad mōasteriū. Ar. ꝯ. xxvij. q. j. de viduis ✝ Illud planū est ꝙ monach⁹ ꝓ priū hře nō pōt: imo ⁊ si sub ea condictiōe fie ret mōachus vt habeat ꝓpum ꝓdictio frangit ⁊ remanebit mōachus. ar. .j. de condi. appo. qui cūqꝫ. vbi tenet matrio niū ⁊ condictio frangit. arg. ad h. ff. si vsufru. pe. ta. l. j. §. j. ff. de vsu ⁊ ha bi. sed neqꝫ. ⁊ C. de insti. sub ꝯdi. rephendēda. ✝ Ar. ꝯ manifestū. .j. de cō di. appo. c. vl. vbi đr ꝙ ꝯdictio q̄ fit ꝯ substātiā mřimonij apponatur in mřimonio matrimoniū nullū est: sed hec condi ctio de ꝓpo retinendo ē ꝯ substantiā monachatus: vt vř. qꝛ dñs pa. in eo dispensare non pōt si cut nec incōtinētia. .j. e. cū ad mōasteriū. in fi. et est ar. ad h. xxxij. q. ij. so let. In hac opinio. fuit. Hu. ⁊ idē credo ꝙ nō sit monachus. quia ꝓpeta tis abdicatio ⁊ contine tia castitatꝫ sunt de sub stantia monachatus si cut in matrimonio carnali. Ar. ꝯ. s. de conuer. coniug. dudum.

Propriū hře mona chis est in terdictum

✝ Et. xvj. q. iij. si q. R. dicit Host. c. de viduis nō loqui de ꝓfessis: sed de begui nis. vel de his de qb⁹. xij. q. vl. ca. fi. .j. de elec. indēnitati bus. in fi. ⁊ in concilio vieñ. eo. tit. attendētes circa fi. vel dic fm eum vt not. .j. eo. cū ad mōa steriū. x. ꝙ fi. Jo. and. ✝ Usu ꝟo moderno fi eri pōt cuꝫ voluntate abbatis vt vsū habeat tñ hoc paꝝ differt a sy monia. R. Uin. dixit id nō posse fieri ex pa cto. sꝫ al's sine pacto xij. q. j. illi. Joan. and.

a peculiū[a] ꝑmittat habere: nec sin guli per villas ⁊ oppida ꝑ quas cūqꝫ parrochiales[b] ponantur ec b clesias: sed in maiori conuentu: aut cū aliqbus fratribus mane ant: nec soli iter seculares homi nes spūalium hostiū cōflictū ex pectent: salomone dicēte. Ue so c li[c]: quia cū ceciderit nō est q̄ sub leuet eū. ¶ Si qs aūt exactus ꝓ sua redēptione aliquid dederit d ad sacros ordines[d] nō ascendat. Is vero qui eum recipit officij suspēsione mulctetur. ¶ Qui ve ro peculium habuerit nisi ab ab bate fuerit ei pro iniuncta admi e nistratiōe ꝑmissum[e]: a cōione re moueatur altaris: ⁊ qui in extre mis cum peculio inuentus fue rit: ⁊ digne nō penituerit: nec ob latio ꝓ eo fiat: nec iter fřes acci f piat sepulturam[f]: qđ etiā de vni uersis religiosis ꝑcipimus obs uari: abbas aūt qui ista diligen ter non cauerit: officij sui iactu ram se nouerit icursurū. ¶ Prio ratus quoqꝫ seu obedientie ꝑcij g donatione nulli tradātur[g]. alio quin dātes ⁊ accipiētes a mini sterio fiant ecclesiastico alieni. ¶ Priores aūt cū in eccl'ijs con uētualib⁹ per electionē capitu loꝝ suoꝝ canonice fuerit institu ti: nisi ꝓ manifesta ⁊ rationabili h causa nō mutentur[h] vt videlicet i si fuerint dilapidatores[i]: si incō tinēter vixerint: aut tale aliquid egerint ꝓ quo amouēdi merito videantur: aut si etiā pro necessi tate maioris officij de consilio fratrum fuerint transferendi.

Alexander. iij. abbatibus ⁊ cō uentibus cisterciē. ordinis.

¶ Monet cisterciēses vt seruēt regulam fm primeuā institutio nem. h. d. ꝑmo. Et dom⁹ religio sa aggregata cisterciensib⁹ eoꝝ mores seruare tenet. h. d. scđo.

Recolētes q̄liter Ca. iij. hec sancta plantatio: ⁊ .j. ¶ Dolētes dicim⁹ ꝙ etsi non ab oibus neqꝫ in oib⁹: a plerisqꝫ tñ ⁊ in plurib⁹ ab illa sctā istitutio ne đr declinatū: intantū vt aliq̄ k ex vobis pŕie istitutiōis obliti[k] ꝯ ordinis vestri regulaꝫ villas/ l m eccl'ias[l] ⁊ altaria[m] possidēt: fide n litates: ⁊ hominia[n] benigne su o scipiūt: iustitiarias[o] ⁊ tributari p as[p] tenent: ⁊ .j. ¶ Ideoqꝫ ꝑcib⁹ ⁊ monitꝫ exhortamur: quatenus dom⁹ ille q̄ a prima sui origine i ipso ordine sunt fundate: consti q tutis terminis[q] sint cōtente: ⁊ .j. Si enī relictis originalib⁹ ordi nis institutis ad cōia volueritis aliorū monasterioꝝ iura diuerte re: oportebit vos cōi iure cense r ri[r]. qꝛ dignū est vt q̄ silem cū ali is vitam suscipiūt: silem sentiāt in legib⁹ disciplinā. ¶ Ceterum dom⁹ ille q̄ de alijs institutioni bus ad vestrū ordinē se trāstule runt: vestris oīno se satagant vsi bus ꝯformare: ⁊ relictis posses s sionibus vł etiā cōmutatis[s] q̄s institutio vřa nō recipit sic se in t oibus religioni vře coaptent[t] vt queadmodū gaudent se in socie tatē ordinis ⁊ habitus idētitatē assūptas: sic etiā in pauptate se culariū rerū se letent vestris isti tutionib⁹ cōformatas. Cle. iij.

¶ Regularis canonic⁹ qui non resignauit ꝓpriū i morte nō đꝫ i cimiterio sepeliri: et si de facto sepultus fuit: inde debet exhūa ri si sine scādalo fieri pt. Ca. iij.

Super quodā canōico re gulari q̄ in articulo mor tis agens: licet a priore suo com u monitus ꝓpriū[u] qđ ꝯtra regulā

ordo fm antiq̄ tpa multipliciter cōmendat. Scđo modernis tem poribus consideratis rephendit. Tertio vt cisterciē. suis termi nis sint cōtenti monētur. Quarto ꝙ dom⁹ eis aggregate debeāt se moribus istis conformare instruuntur. Scđa ibi: dolētes. Ter tia ibi: ideoqꝫ. Quarta ibi: ceterū. Ab. sic. ¶ Casus. Abbates ⁊ cō uētus cisterciē. ordinis in multis recesserant a sua ꝑma istitutiōe intā tum vt multi ex illis cō tra regulaꝫ ordinis sibi vendicant villas. eccle sias ⁊ fidelitates. ⁊ alia que ab honestate regu lari discrepāt: de quib⁹ pa. dicit se cōdolere. vñ mandat eis q̄tenus do mus illoꝝ suis ťminis sint contente. fm quod a prima sui origine fun date sunt. Si enim suas institutiones reliquerit ⁊ conuerti ad cōia iura aliorū monasterioꝝ vo luerit: oportebit eos iu re cōmuni cēseri: quia dignum est vt qui simi lem cum alijs suscipiūt vitam: similem sentiant in legibus disciplinam. In fine dicit ꝙ domus alie que ad istoꝝ ordinē sunt trāslate vł se trāstu lerint istitutionib⁹ isto rum se cōforment. ¶ No ta ꝙ qui similem vitam ducunt simili debent fo ro cōuenire/ vel priuile gio gaudere. Item qđ alij aggregatur eius na turam đꝫ imitari. Ber.

k ¶ Obliti. Qui eam sci uerunt.

l ¶ Eccl'ias. Quas pōt habere nigri monachi.

m ¶ Altaria. j. q. iij. q̄si tum. vbi ecclesie vulga ri vocabulo altaria mun cupantur: sed hic restri gitur ad decimas ✝ ꝓ pter verbum ecclesias.

✝ Ul alios redditus qui ꝓpter altaria pro ueniūt. Jo. andree.

n ¶ Hominia. Uasallis feudum ab eisdem tenē tibus.

o ¶ Iustitiarias. [illegible] fi cia iudicij seculariꝫ q̄ iustitiarij in aliquib⁹ lo cis appellantur.

p ¶ Tributarias. i. of ficia colligētium tribu ta: qui enim deseruiunt deo talibus se implica re non debent. xxj. q. iij. ca. j. et ij.

q ¶ Cōstitutꝫ terminis. Quia quilibet debet eē contentus terminis suis. xiij. q. j. ca. j. ⁊ s. de sepul. c. j.

f ¶ Sepulturā. Sic .j. e. cū ad monasteriū. et. c. sup quodā: et hoc idem locū habet in quolibet quē constat decessisse in mortali pctō lxxxviij. di. neqꝫ apđ. xiij. q. ij. obeuntibus. et. xxiij. q. v. placuit.

g ¶ Nulli tradātur. Ut fiat ibi custos: vel procurator ibi ꝯstitua tur. j. q. j. si quis episcopus. et. q. iij. saluator. ¶ Glo. se. reci. per contrarium de §. tales.

h ¶ Non mutētur. Hoc intelligitur de illis qui instituuntur per petuo per canonicam electionem capituli ⁊ confirmationem supe rioris: isti sine certa causa remoueri nō debent: quia sine culpa ne mo priuari debet iure suo. lvj. di. satis puersum. et. xvj. q. vl. inuen tum. s. de iudi. ca. j. Alij priores qui per electionem canonicā non creantur ad voluntatem abbatum suorum remouentur .j. eo. cum ad monasterium. §. tales. et huiusmodi regularibus nō confirmā tur prioratus. s. de confir. vti. porrecta. Tan.

i ¶ Dilapidatores. Propt hoc bñ remouent. iij. q. ij. qꝛ ea q̄. ⁊ .j. de symo. licet hely. et. c. ꝑ tuas. ⁊ s. de of. deleg. venerabil. ⁊ h si ꝓ bet: ⁊ ꝓpt incōtinētiā remouet abbas. xviij. q. ij. si qs abbas.

Diuisio. Recolentes. ¶ Diuiditur in q̄ttuor ptes. Primo cisterciē.

r ¶ Censeri. Quia per hoc priuilegio suo renunciare videntur ex quo abutuntur eo. xj. q. iij. priuilegium. fi. s. de vi. et ho. cleri. c. vlt. ⁊ s. de cle. cōiug. ex parte: quia duplici iure censeri non debent. xij q. ij. cognouimus. in fi. et. s. de deci. cum in tua.

Priuile gio renun ciat qui eo abutit

s ¶ Uel commutatis. Datis villis pro agris: quia villas habe re non debent: vt. s. dicitur.

t ¶ Coaptent. Et ita id quod aggregatur alij ipsius [illegible] imitari debet. xvj. q. j. temporis qualitas. et. ca. seq. s. ne se. va. ca. j. vbi notatur de hac vnione.

Super. Cōis diuisio. Secūda ibi: insistioni: quam [illegible] ibi: hoc autem. Abbas siculus. ¶ Casus. Quicunqꝫ re gularis in morte cum peculio inuentus fuerit inter fratres non debet sepeliri: et si sepultus fuerit debet inde eijci dummodo si ne scandalo fieri possit. ¶ Nota ꝙ monachus habens proprium in morte non debet cum fratribus sepeliri. Item in similibus idem est iudicium. Ber.

Diuisio.

u ¶ Proprium quod contra. cum talibus non dignatur domi nus fieri pars calicis eorum. xij. q. j. clericus. et. c. nolo.

latēter habuerat noluit resigna re:et sic diem clausit extremū:et fuit inter alios fratres tradit⁹ se pulture: et.j.¶ Inq̄si.t.t.rñ.ꝙ il le canonic⁹ nō tm̄ fuit xp̄iana se pultura[a] priuād⁹: verū etiā si si ne maximo scandalo[b] potuit fie ri de ipsa ꝓijci[c] dignus est eccle sia.¶ Hoc aūt cū forte cōtigerit in similib⁹[d] est agendū. Inno. iij. V. plebano sancti gauinij.

¶ Canonicus regularis potest prefici ecclesie ꝓchiali etiam seculari: sed debet habere sociū secum sui ordinis si cōmode fie ri potest. Capitulum.v.

Quod dei timorē pre ocu lis habeas ex fructibus tuis colligit euidēter: cū opera q̄ facis testioniū ꝑhibeāt ṽitati. ¶ Sane quōdam desiderans ad frugē melioris vite transire: offi ciū plebani resignās corā fratri b⁹ sc̄ti victoris bonoñ. ꝓmissio nē[e] de tua ꝯuersione fecisti: neq̄ ꝓfessionē solēnem emittēs: neq̄ habitum religiōis assumēs: sed ꝓchiani plebis eiusdē attēdē tes te laudabiliter ꝑfuisse a flo rētino ep̄o ip̄etrauerūt vt mini strares[f] ibidē: hoc etiā. P. pbr̄ cardinalis tunc apo.se.le.prepo nit annuisse: qd̄ iā dicti ꝓchia ni a nobis ratum haberi suppli citer postularūt: presertim cum de licentia prioris sc̄ti victoris noscaris hacten⁹ id fecisse.¶ Li cet aūt in lateraū.[g] ꝯci. de mona chis caueat̃ ne singuli ꝑ villas et oppida ꝑ quascūq̄ parrochia les ponantur ecclesias ⁊c̄. q2 tm̄ istud de canonicis regularibus specialiter nō cauet̃: q2 ⁊ si a san ctorū mōachoꝝ ꝯsortio nō putē tur seiūcti: regule tm̄ inseruiūt la xiori[h]: ⁊ ꝑ antiquos canones[i] ēt monachi possunt ad eccl̄iaꝝ par rochialiū regimen[k] in pb̄ros or dinari: ex quo debēt ṗdicatiōis officiū (qd̄ ꝑuilegiatū[l] ē) exercē sic ānuēdū duxim⁹: postulat ꝗ vt exercēs plebani offm̄ si cōmode fieri poterit vnū canonicū regu larē tecū hēas ad cautelā: cui⁹ i his q̄ dei sūt ⁊ regl̄aris[m] obꝑuā tie tā ꝯsortio q̄ȝ solatio ꝑfruaris. Idē abbati: et ꝯuētui sublacē.

¶ Primo tractat de vestibus monachorum. Secūdo de abdi catione proprietatis. Tertio de silētio. Quarto de cibis. Quin to de officijs in genere et in spe cie. Capitulum.vj.

Cum ad mōasteriū subla ceñ.et.j. Firmit̃ ihibuim⁹ ne q̄s ꝺ ceťo mōachoꝝ lineis camisijs vteret̃: ⁊.j.¶ Prohibem⁹ quoq̄ districte in ṽtute obediētie sub

a ¶ Sepultura. Pro eo ꝙ in mortali peccato mortuus est. sic.s. eo. monachi. §. qui vero. et.j.e.c.ij. pro talibus enim sancta nō orat ecclesia.† xxiij.q.ij. pro obeuntibus. et. xxiij.q.v. placuit. Ber.

† Et sic no. ꝺm Inno. propter scā dalū nō ex humari q̄ al's exhu mandus es set. Jo.an.

b ¶ Maximo scādalo. Pro quo vitādo multa fiūt ⁊ omittunt̃ dūmodo sine peccato mortali possint fieri vel omitti.j. de no. ope. nun. cum ex iniuncto.

c ¶ Proijci. Si ossa illi⁹ possūt discerni ab alijs.s. de sepul. sacris.

d ¶ In similibus. Sic .s. de rescrip. inter cete ras. ⁊ ita de similib⁹ ad similia procedendū est ff. de leg. nō possunt. B.

Diuisio.

Quod dei. Diuidi tur in tres partes Primo exordiū. Sc̄do facti narratio et suppli catio. Tertio supplica tiōis admissio cum du plici motiuo. Secūda ibi: sane. Tertia ibi. li cet. Ab. ¶ Casus. Qui dam pleban⁹ sc̄ti gaui nij desiderās ad frugē melioris vite trāsire co rā frib⁹ sc̄ti victoris re nūciauit officiū pleba ni ꝓmissiōes faciēs de sua ꝯuersiōe: ꝓfessionē tamē solēnem nō fecit: nec habitū assūpsit. ꝓ chiani illi⁹ ꝯsiderantes laudabilē admistratio nem ip̄i⁹ ip̄etrauerūt a florētino ep̄o vt adhuc admistraret ibidē: et h̄ idē obtinuerunt a quo dam legato ap.se. post modū petierūt a pa. ꝙ hoc ratū haberet preci pue cū ill' fecisset de li centia p̄oris sc̄ti victo ris. Sup h̄ rescribit pa. eidē plebano dicēs ꝙ li cet in ꝯcilio lateraū. de monachis caueat̃ ne so li ꝑ villas ⁊ oppida esse debeant: de regularib⁹ tamē hoc non cauetur. qui ⁊ si non putentur seiuncti a monachis: regule tamen inserui unt laxiori: et monachi per canones antiquos ad curam parro chialium ecclesiarū ordinātur ex quo debent predicationis offi cium exercere qd̄ priuilegiatū est. sic ergo annuit postulatiōibus predictorū ꝓchianorū vt ibi exerceat plebani officiū. ita ꝙ vnū canonicū regularē si fieri pōt habeat secū.¶ Nota ꝙ q̄ ꝓmittit re gularem vitā assumere: tenet̃ religionē intrare: ⁊ posset ad hoc cō pelli. Item monachi soli habitare nō debēt. Itē licet eadē sit sub stātia ordīs canonicorū regulariū ⁊ monachoꝝ: est tm̄ differētia ī qualitatib⁹. Itē monachi possunt habere ppl'm. Itē officiū pres biterorum est predicare. Itē officiū ṗdicatiōis ꝑuilegiatū est. B.

e ¶ Promissionē. Ex qua obligat⁹ fuit ad obseruantiā regularē seruandā: licet nō fecerit ꝓfessionē: vnde posset cōpelli ex sua pro missione si nollet.‡ s. de reg. porrectum. et. s. titu. proxi. per tuas.

‡ Dixit Lan. licet ꝑ promissio nē nō sit re gularis ca nonic⁹ pa pa de eo sta tuit et re spondet ac si esset regu lā ꝓfessus. dixit Inn. ꝑ ꝓmissio nē de futu ro non erat canonicus. tm̄ cogi po terat. s. ti. proxi. per tuas. io .ā. Mōachi ⁊ canonici regulares inter se sūt differētes

f ¶ Ministrares ibidē. Aliter nō poterat ibi ministrare nisi de licētia ep̄i cum iam renūciasset officio plebanie q̄ȝtum in se fuit. s. de renun. ꝙ in dubijs. tamē intelligo ꝙ renunciatio tenuit.

g ¶ Lateraū. cōcilio. s. eo. monachi.

h ¶ Laxiori. Al's equiparant̃ monachi ⁊ canonici regulares in multis. xx.q.iij. presens clericus. et.j. ne cle. vel mona. super specu la. ⁊. s. de postu. ex parte.

i ¶ Canones. xvj.q.j. doctos in parrochia. et. lv. di. priscis. ¶ Gl. se. q̄rit. pōit duas opi. et sol: Sc̄do obijcit ꝺ decr̃. ꝑ tuas. ⁊ sol.

k ¶ Ecclesiarū ꝓchialiū regimē. Utrū mōachi de iure cōi vel ex dispēsatiōe possint ad regimē aiaꝝ assumi: dubitari ꝯsucuit Dicūt quidā ꝙ hodie ꝑñt de iure cōi: oli tm̄ ex dispēsatione. vt. lv. di. ṗscis Alij dicūt ꝙ nec hodie ꝑñt: nisi ex dispēsatiōe cū lateraū. cōciliū h̄ ꝓhibeat. s. eo. ca. ij. Satꝭ pōt dici ꝙ oli monachi nō po terant ṗfici eccl̄ijs: nisi ex necessitate: vt. lv. dist. priscis. hodie ꝑñt etiā vtilitate suadente. Sed regulares vt dicit hic: licite possunt eligi ad regimen ecclesiaꝝ vtilitatis causa ⁊ de iure cōmuni: vt vi detur. arg. s. ti. proxi. per tuas. Sed in hoc est differentia inter mo nachos ⁊ canonicos regulares ꝙ monachus teneretur habere so cios secum sui ordinis. s. e. ti. ca. ij. ⁊.j. de capel. mona. c. penul. ⁊ vl.

Sed regl̄ares ad h̄ nō tenent̃ nisi cōmode possint: vt h̄ dr̄ † sȝ l̄ra sequēs ꝯriū innuit vbi dicit sic annuendū ⁊c̄. et h̄ tuti⁹ est dicēdū. Preterea dr̄ hic circa ṗncipiū ꝙ pleban⁹ iste ꝓmissionē fecerat: solūmodo de sua cōuersiōe: nec ꝓfessionē fecit: nec habitū religio nis assumpsit: ⁊ ita nō fuerit canonic⁹ regl̄aris: nec ampli⁹ ī voto fuit ꝓcessū: quod ptȝ ꝑ hanc l̄raȝ. Quare ꝙ pa pa nō mādat ꝙ votum suum dn̄o reddat: ne di cat̃ voti trāsgressor. pro pter qd̄ signat̃ ꝯriū. s. ti tu. ꝓxi. per tuas. vbi di cit papa ꝙ resignet regi mē eccl̄ie gebeñ. et red dat dn̄o vota sua: ⁊ post ea si electus fuerit pote rit electionem recipere de se factā. Pōt rñderi ibi necesse habebat resi gnare ep̄atū aliter non poterat fieri mōachus aut regl̄aris canōicus cū eccl̄ia gebeñ. esset se cularis: et postmodū si ne aliq̄ dispēsatiōe pōt eligi in ep̄m: siue cathe dralis eccl̄ia sit regl̄arꝭ siue sc̄l'aris ꝓpt̃ excellē tiam ep̄alis dignitatis sicut cleric⁹ sc̄l'aris pōt eligi in ep̄m: siue eccl̄ia sit sc̄l'aris siue regl̄aris. Hic vero etiā si esset iā canonic⁹ regl̄aris nihi lomin⁹ poterit dispēsa tiue assumi in plebanū: ergo m'lto fortius pote rat ibi remanere de licē tia ep̄i et p̄oris dispēsa tiue: sȝ ꝯ. ꝓmissionē nō poterat dispēsare: cū re nunciatio sua nō tenuis set simplicit̃: ⁊ iō dispē sat papa cū ip̄o ꝓpt̃ ꝓ missionē vt remaneat ī officio plebani ꝓpt̃ ma ius bonū nō facta aliq̄ professiōe: ⁊ ex hac pro missiōe debet viuere re gl̄ariter tanq̄ȝ ꝓfessus: vt dicit in fi. Quidā tamen dicunt ꝙ fecerat ꝓfessionē sed ex litte ra hoc non colligit̃: sed in illa decre. per tuas. non petebatur dispē satio vt ibi remaneret tanq̄ȝ monachus: sed petebat cōsilium quid ei faciendum esset super voto quod fecerat. Papa respondet sibi de iure ꝙ reddat dn̄o vota sua: et sic non cōtradicit huic: ⁊ si idem fuisset petitum: idem fuisset respōsum. B.

† ꝺm Jo. idem Inn. sed hic erat collegiū ꝺȝ Ber. q̄ hoc not.j. tit. ij. c. vlt. Dicit Ho. ꝙ ī hoc nō est distī guendū in ter mona chū et cano nicū regu larē: vterq̄ eni si ꝯmo de poterit habebit so ciū: al's nō. cum enim vterq̄ re gularis sit nō posset in hoc reddi sufficiens rō. ꝺ postu. c. ij. Sed ē hic aduer tendū an ṗ ficiat̃ cure vel nō vt ṗ mo casu nō sit necesse habere soci um. sc̄do sic: vnde dic breuit̃ vt dixi in ṗ dicta decr. vlti.j. ti. ij. qd̄ dicitur de socio ha bere locum ī claustrali. Joan. and.

l ¶ Priuilegiatū. In h̄ est priuilegiatū offm̄ ṗdicandi: q2 nemo debet ṗdicare nisi ei sit cōmissum ab ep̄o loci vel ab ap̄lica sede.j. de he. excōicam⁹. §. q2 ṽo: et illi q̄ per electionē ad hoc eliguntur. ¶ Glosa sequens querit et soluit.

Predicā di officiū est priuile giatum.

m ¶ Et regularis. Sed nunq̄d tenet̃ regulā obseruare ꝓpter illā promissionē: dico ꝙ sic: vt dixi. s. eo. ca. in prin. et ita patet ꝙ ꝑ so lam ꝓmissionem obligat̃ quis ad obseruantiam regularem.‡ B.

‡ Credo ꝙ iste postea plus ꝓces sit solenem ꝓfessiōem emittendo ꝺm Lau. Joan. and.

Cum. Non potest congrue summari ꝓpter multitudinē di ctorum sed cape diuisionē pro summario. Diuidit̃ eñi prin cipaliter in quinq̄ partes. sc̄da ibi: Prohibemus. tertia ibi. In oratorio. quarta ibi: In refectorio. quinta ibi: Tales. Et p̄io ibi tractat de officijs in genere. sc̄do de claustrali p̄ori ibi: Prior. ter tio de abbate ibi: Abbas. ⁊ cōfirmatur hec decre. in cle. ne in agro. eo. ti. Ab. si. ¶ Casus. In cap'lo isto tradit̃ q̄lit̃ mōachi viuere de beant: et q̄lit̃ ēt ī alijs officijs tā ṗlati q̄ȝ alij debeāt se habere. In fine dicit ꝙ abbas cū aliq̄ mōacho dispēsare nō pōt: nec ꝓꝑuȝ ha beat. q2 abdicatio ꝓꝑetatꝭ ⁊ custodia castitatꝭ ita sūt ānexa regl'e monachali vt ꝯ ea sūm⁹ pōtifex nō poterit licētiā idulgere.¶ No. ꝙ monach⁹ lineis camisijs vti nō dȝ. Itē monachus ꝓpriū habe re nō debet. Itē monach⁹ habēs ꝓpriū/ī sterquilinio sepeliri dȝ. Item ī oratorio. dormitorio. refectorio ⁊ claustro silentiū seruari debet. Itē monach⁹ in refectorio carnes comedere nō debet. Itē nihil est cū scādalo faciēdū. Itē nullū officiū alicui monacho cō cedi debet in ꝑpetuū. Itē prior cōuētualis sub abbate existēs pōt monachos corrigere. Itē tota cura monasterij ad abbatē ꝑtinet. Item propter negligentiam potest prelatus deponi. Item cum monacho vt habeat proprium non solum abbas non potest dispē sare/sed nec etiam papa. Berñ.

a ¶ Propriū. Sic. s. eo. c. ij. ⁊ c. super quodam.
b ¶ Resignet. s. eo. monachi.
c ¶ Expellatur. Etiam ab altaris ministerio remouendus est in vita. s. eo. monachi. ⁊ c. super quodā. vel pōt mitti in arctius mōasterium ne euagetur vt sic peniteat ⁊ restituat illud. arg. xvj. q. vj. de lapsis. ⁊ xxvij. q. j. si quis rapuerit.
d ¶ In morte. Secus si inuita: quia tunc dz cōuerti in vtilitatē eccle. s. de offi. or. q̄to. ⁊ xviij q. ij. abbates.
¶ Glo. se. sigt xiiij ⁊ sol.
e ¶ In sterquilinio. Sic. s. e. monachi. ⁊ c. super quodā. quia in mortali peccato decessit vt ibi dicitur. Ar. s. xxiij q. vj. quicūq. sed illd itelligitur d penitēte† sed ad terrorem aliorū non orat p eo ecclia: sicut cōtingit d his qui moriūt in torneamētis. s. de torneamē. c. j. ⁊ s. de rapto. c. ij.

† Vel loquitur de sepultura asinina. bm Jo. et Can. Joan. andree.

f ¶ Carne vescatur. De conse. di. v. c. carnē.
¶ Glo. se. ponit. iiij. casꝰ in qbus abbas dispēsat.
g ¶ Indulgentia. Sic ergo abbas pōt dispēsare in regula monachali q̄tuz ad esum carniū vt hic‡ ⁊ ar. de conse. di. v carnē. Itē in cella speciali ↄstituēda. xx. q. vlti. monachū. Item dispensat in ordine. s. de eo qui fur. or. recepit. cū. h. Itē dispensat cum eo qui excōicatus ordines suscepit. s. de sen. excō. cum illorum. Jo.

‡ Hoc non probat hic cum hic de carnibꝰ nil dicat. facit tñ ad hoc finis capitli bm Pe. et Ab. q. si ꝓhibetur dispensare in illis permittitur i alijs Joan. and.

h ¶ Delicatꝰ. Ar. ad h xlj. di. nō cogant. ff. ad. l. fla. de plagia. l. finali.
i ¶ Perpetuo. Hoc verum est qñ nō eligit canonice a capitulo: sz abbas cōmittit ei administrationem. De hoc habes. s. eo. ca. ij.
k ¶ Amoueri. Isti etiā regulares canonice electi ex leuibꝰ causis rmouent. s. de symo. p tuas.
l ¶ In oibus. Quia tota ptās mōasterij ad abbatem ptinet. xviij. q. ij. nullū. etiā si duruz esset mandatū, ei parendum est. xxiij. q. j. c. qd culpat
m ¶ Negligens. Qm̄ p negligētia pt remoueri xviij. q. ij. si qs abbas.† ⁊ lxxxj. di. dictū. ⁊ lxxxvj. di. ca. j. ⁊ xj. q. iij. placuit. ⁊ c. di. qm̄. ⁊ j. q. j. s. ecce cū honoris. ⁊ C. de offi. pfec. oriē. si qs. ff. de custo. ⁊ exhi re. carceri. ⁊ l. milites. qd verū est si est magna negligētia. ff de verb. sig. magna. Jo.

† Hic debz esse concor. et. lxxxj. di. dictū. et bene est de gl. et adde ibi hic glo. ⁊ s. de of. archi. ea q. Jo. a.

n ¶ De suis manibus. Sic. s. de of. ordi. irrefragabili. vbi inuenies concor. de hoc.
¶ Glo. se. ponit quosdam casus in quibus papa nō dispēsat. Ponit demū opi. Vin. et Hoh. Item opi. contrariam ⁊ soluit. In fine notat quattuor quibus monachatio preiudicat.
o ¶ Abdicatio ꝓprietatꝭ. Et ita habes hic q papa in multis pter articulos fidei dispensare non potest. s. vt monachus propriuz habeat. ⁊ in voto continentie. idē in secūdo gradu consanguinitatis. s. de resti. spo. litteras. Itē nec ↄ̄ q̄ttuor concilia. xv. di. sicut. Item nec ↄ aplm. xxv. q. j. sunt quidaz. quod viuāqz vex nō est: qm̄ papa dispensat contra multa statuta q̄ttuor concilioꝝ: q̄uis cōcilia non audeat reprobare: ⁊ tñ qd h dicit verum est q papa nō pōt in his dispensare: qm̄ abdicatio ꝓprietatꝭ et custodia castitatꝭ sūt de substantia monachatus. Vin. ⁊ Jo.† dixerūt q papa non pōt dispensare vt monachus habeat ꝓpum existendo monachus: sed de monacho pōt facere nō monachū. Alij dicūt q pōt dispensare ꝓpter plenitudinē potestatis q mōachus habeat propriū: qm̄ pt auferre substantiā rei. Ar. C. de rei vxo. ac. l. j. in p̄n. ⁊ de nihilo pōt aliqd facere. iij q. vj. h quippe. ar. de cōse. di. ij. reuera. Et exponūt qd hic dicit nō pōt lnism idulgere. i. nō cōgruit ‡ potestati illiꝰ. s. xxxij. q. v. si paulꝰ. Puto vex e q pa. i his duobus licentiā indulgere nō pōt: vt littera ista dicit etiā si vellet. nā ↄ̄ votum castitatis dispensare non potest: quia nullum inuenit eque bonū in quo possit ↄmutatio fieri: quia nihil est melius cōtinentia: quia virginitas replet paradisuz. xxxij. q. j. nuptie. ⁊ castitas sola est que cū fiducia pōt deo animas presentare in aut. d leno. s. sancimus. col. ij. ⁊ nullā cōmutationē pōt dare hō p aia sua cū sit preciosior oibꝰ rebꝰ. xxiiij. q. iij. si habes. ar. xij. q. j. pcipimus. Item not. q monachatio preiudicat oibus votis. voto. s. peregrinationis. s. de vo. scripture. Itē preiudicat etiā iuramento. s. de spon. commissuz. Item maior est q penitentie ꝓpositio. xxxiij. q. ij. admonere. Itez p̄iudicat mr̄imonio ante carnalē copulā. s. de conuer. cōiug. ex publico. ⁊ c. vex. ⁊ c. ex parte. Ber.

† Dicebat tamē Vin. q circa facienda cōstituere poterat papa vt quod de tali gñe homi nū non posset quis fieri mōachꝰ vel ↄtrahere matrimoniū: vt seruus. de con iug. ser. per totū. Jo. a.

‡ Vel de solitō cursu. i. non consueuit. vel cum non subest causa. Hos. Bo. q. d. q ex magna ⁊ necessaria cā hoc posset. et hoc placet Inno. et Host. Joan. and.

Mōachatio. iiij. rebus preiudicat.

Mōachꝰ an proprium p papam possit habere

obtestatiōe diuini iudicij: ne q̄s mōachoꝝ ꝓpriū[a] aliquo mō possideat: sz si q̄s aliq̄d hēat ꝓprij: totū incōtinēti resignet[b]. Si vo post h ꝓprietatē aliquā fuerit dephēsꝰ hr̄e: regłari moni. p. d monasterio expellat[c]: nec rcipiatur vlteriꝰ nisi peniteat bm monasticā disciplinā. Qz si ꝓprietas apd quēcqz inuēta fuerit i morte[d] ipa cū eo in signū pditiōis extra monasteriū in sterq̄linio[e] subterret: bm q beatꝰ greg. narrat i dyalogo se fecisse. vñ si q̄cqz alicui fuerit spālit destinatū: nō presumat illud accipe: sed abbati vel pori: vł cellerario assignet. ¶ In oratorio vo refectorio et dormitorio ↄtinuū semp silentiū obsuet. In claustro quoqz certꝭ horꝭ ⁊ locis bm ātiquā cōsuetudinē mōasterij laudabilit obsuatā. ¶ In refectorio vo nullꝰ oino carne vescatur[f]. Nec in q̄busdā solēnitatibꝰ (sicut aliq̄n fieri cōsueuit) ↄuētꝰ exeat cū abbate paucis ibi relictis: vt extra refectoriū edāt carnes: cū illis diebꝰ pcipue regularis disciplia sit studiosius obseruanda. Sz nec extra refectoriū: nisi in ifirmitorio esū carniū credāt sibi licere. Quācqz ex idulgētia[g] possit abbas int dū aliquos fratrū nūc hos nūc illos (put necessitas postulauerit) aduocare ipsosqz secū in camera sua meliꝰ ⁊ pleniꝰ exhibere. Porro debiles ⁊ ifirmi q̄ minutiōe indigēt: vel aliq̄ medicia: nō seorsū i camerꝭ: sz oēs in ifirmitorio q̄ necria fuerit sibitā i carnibꝰ q̄ i alijs recipiāt ↄpetent. Qz si q̄s eoꝝ debilis fuerit: aut ēt delicatꝰ[h] vt non possit cōibꝰ cibis eē cōtētꝰ: sicei ꝓuideat sine scādalo alioꝝ vt si abbas vel por voluerit i refectorio mīam facē spālē: cibū aliquē cōpetētē nō añ illū sz āte se faciat apportari: de quo ipē illi faciat pitātiā ꝓ sustētatiōe nature. ¶ Tales autē ad agenda officia mōasterij deputent: qui fideles fuerint et discreti. Nec alicui cō mittat aliq̄ obedientia ꝑpetuo[i] possidēda tācqz in sua sibi vita locet: sed cū oportuerit amoueri[k] sine ↄdictione qualibet reuocet. ¶ Prior aūt p ceteris post abbatem potens sit in opere ⁊ sermone vt exēplo vite vboqz doctrie frēs suos ⁊ īstruere possit in bono: ⁊ a malo etiā reuocare. zelū religiōis habēs bm cōsciam: vt delinq̄ntes corripiat ⁊ castiget: obedientes foueat et confortet. ¶ Abbas vo (cui oēs in oibꝰ[l] reuerēter obediāt) q̄to frequentiꝰ poterit sit cū frībꝰ i cōuētu: vigilē curā ⁊ diligētē sollicitudinem gerens de oibꝰ vt de offō sibi cōmisso dignā deo possit reddē rationē. Qz si puaricator ordis fuerit: aut ↄtēptor seu negligens[m] aut rmissꝰ: ꝓ certo se nouerit nō solū ab offō deponēdū, sed ⁊ alio mō bm regulā castigandū. cū offensa nō solū ꝓpa verūetiā aliēa de suis maībꝰ[n] req̄rat. Nec estimet abbas q sup habenda ꝓprietate possit cū aliquo monacho dispensare: qz abdicatio[o] ꝓprietatꝭ sicut ⁊ custodia castitatis adeo est annexa regule mōachali: vt cōtra eā nec sūmꝰ pontifex possit licentiam indulgere.

Idem in concilio generali.

¶ Primo statuit de cōcilijs regulariū ꝓuicialibꝰ celebrādis sigulis triennijs. Scdō moderat nūerū euectionū ⁊ psonaꝝ veniētiū. Tertio dispōit de istructoribus ⁊ psidētibꝰ capl'o. Quarto de tpe quo duret capl'z: ⁊ q̄d ibi fiet. Quīto q obsuet qd ibi fiet. Sexto de capl'o seq̄nti. Septio de cōi vita ducenda. Octauo de visitatoribus eligēdis ⁊ ipsorū officio. Nono extendit ad canonicos regulares. Decio ꝓuidet sup discordia visitatoꝝ. Vndecio hortat dyocesāos ad mōasteriorū refoꝛmationē. Duodecio pcipit ↄteruos ⁊ siles ↄpesci ab offēsis mōasterioꝝ. Et hec diuisio sufficit ꝓ summario. Ca. vij.

In singulis regnis siue ꝓ-

In singul. ¶ Diuiditur i duodeci partes. Scda ibi: h adhibito. Tertia ibi: aduocent. Quarta ibi: hmōi. Quinta ibi: ⁊ quod. Sexta ibi: pulso. Septima ibi: ⁊ qui. Octaua ibi: ordinētur. Nona ibi: hoc ltz. Decima ibi: si vero. Undecima ibi: porro. Duodecima ibi: ad hoc Abbas sicu. ¶ Casus. Innocentius papa volens intendere circa reformationem et statum monachorum in generali concilio residens. statuit q i singulis prouintijs siue regnis fiat de triennio in triennium commune capitulum abbatum et priorum: abbates proprios non habentium. ⁊ qui non consueuerunt tale capitulum celebrare. saluo iure dyocesanorum episcoporum: ad quod vniuersi conueniant nisi fuerint legitime impediti apud vnum de monasterijs ad hoc aptum. ita q nullus plusq̄ vj. equitaturas et. viij. psōas adducat: ⁊ in hac nouitate aduocent duos abbates vicinos cistercien. ordinis ad prestādum sibi consilium et auxiliū oportunum: cum in huiusmodi capl'is melius sint instructi: ⁊ illi duo aduocent duos abbates de ipsis quos viderint expedire, et ipsi. iiij. presint ipsi capitulo. ita tamen q per h nullus

Diuisio.

roꝝ auctem ꝑlatiõis ſibi aſſumat. vñ pñt mutari cũ viſum fue-
rit expedire. In quo caplo diligens habeat tractat⁹ de reforma-
tione ordinis ꝛ obſeruãtia regulari. et qd ſtatutũ fuerit illis quat
tuor approbãtib⁹ irrefragabiliter obſeruet / ꝛ in eodẽ caplo con
ſtituant certe ꝑſone que ſingulas abbatias eiuſdẽ regni ſiue pro-
uincie monachoꝝ ꝛ mo
nialiũ debeant viſitare
corrigentes ꝛ reformã-
tes qui correctiõis ꝛ re
formatiõis officio vide
rint indigere: ita ꝙ ſi
rector aliquis fuerit re-
mouend⁹ denũciẽt hoc
epo dyoc. vt illũ remo-
ueat: qd ſi nõ fecerit: vi-
ſitatores h referant ad
ap. ſe. Et hoc qd dictũ
eſt de monachis: de ca-
nonicis regularib⁹ ꝑci-
pit obſuari. Itẽ dyoc.
epiſcop⁹ monaſteria ſi-
bi ſubiecta ſtudeat re-
formare / vt cũ viſitato-
res illuc acceſſerint. pl⁹
inueniant ibi cõmenda
tione ꝙ reformatiõe di-
gnũ. In fine ꝑcipit pa.
epis et ꝑſonis q ꝑerunt
capitulis celebrandis
vt compeſcant per cen.
eccl. aduocatos patro-
nos. rectores. cõſules ꝛ
magnates ne monaſte-
ria ꝑſumant offendere
in ꝑſonis vl reb⁹. ¶ No
ta hic ar. ꝓ antiquiori-
bus ꝙ ſint ſapientiores
Item aliqs põt eſſe de-
legatus ex cõſtitutiõe.
Itẽ dñs pa. ſic vult iu-
ra ſuperiorũ ſeruare: vt
inferiorum iniurias no
lit ſuſtinere. Item ad
iudicem ſecularẽ perti-
net tueri ecclias: ad qd
ſi nõ fecerit poterit com
pelli. Ber.
¶ Gl. ſe. ar. all. duo iura
a ¶ Saluo iure dyoce
ſanoꝝ. In viſitatiõib⁹
ꝓcurationib⁹ / et corre-
ctionib⁹ † et eſt ar. ꝙ ꝓ
curatio neceſſaria ẽ. ſi.
ix. q. iij. ſaluo. et. vij. q. j.
pontifices.
b ¶ Non ꝯſueuerũt.
Per hoc videt ꝙ abba
tes exẽpti teneant veni
re ad tale caplm: quod
verum eſt. j. in. c. proxi.
§. ſi vero. et. §. ꝙ ſi. Ab.
c ¶ Ad hoc aptũ. Ha-
bita rõne diſtãtie q ad
oẽs lxiij. di. cũ longe. x.
d ¶ Illis qttuor. Quid
iuris ſit qñ pl'es ſũt iudi-
ces ꝛ i pari vl ipari nu-
mero diſcordãt dr. ſ. de
re iu. c. vl. ſz iſti nõ vidẽ
tur delegati: ſz poti⁹ or
dinarij auctẽ hui⁹ ꝯſtitutiõis a ſede aplica. vñ ſm h ſi diſſẽtiũt in
numero pari tenet ſnia eoꝝ q abſoluũt. ff. de re iu. int pares. ꝛ. ſ. de
re iu. c. vl.
e ¶ Et appellatiõe remotis. Inqſitio iſta fit cã correctiõis ꝛ reformatiõis: qre locũ nõ habet appellatio. ſ. de ap. rephẽſibilis. ꝛ. c. cũ ſpãli. in fi. ꝛ. ſ. de. of. or. irrefragabili: niſi forſi-
tan modũ excederẽt: vt ibi vbi de hoc: nec etiã recuſare pñt: quia
cum eos elegerint eorũ ꝑſonas approbauerũt. iij. q. iiij. offerat. et.
ſ. de cã poſ. cum olim. niſi ex noua cã ſuperueniẽte. ſ. de of. deleg.
inſinuante. quia iuſta recuſatio nulli eſt denegãda. ‡ iij. q. v. quis
ſuſpecti. et. C. de ſen. et interlo. om. iu. l. vlt. arg.
f ¶ Proportionabiliter. i. pro numero ꝑſonaꝝ † et ſm faculta
tes cuiuſlibet: ſicut in naui fit collatio ſm ꝓportionẽ et eſtimatio
nem rerum. ff. ad. l. rho. de iac. l. ij. § cum in eadem. ver. ſi iacture.
g ¶ Singulas abbatias. Et ſic exemptas. j. c. proxi. §. ꝙ ſi ab-
bas. ver. hec eadem.
¶ Gloſa ſequens querit et ſoluit. et etiam ſol. duas. q.
h ¶ Vice nra. Tanqꝫ delegatus auctẽ hui⁹ cõſtitutiõis. ſic. ſ. de
offi. ordi. irrefragabili. Nunqd ꝑ hoc fit ꝑiudiciũ epo loci? Vr ꝙ
non ꝑ hoc qd dicit in prin. ſaluo iure ꝛc. vnde ſatis põt dici ꝙ iſti
tũc demũ corrigẽt cum
eps eſt negligẽs: qr al's
nulla viſitatio vel cor-
rectio ncia eſt: imo gra
uarẽtur monaſteria ex
eoꝝ acceſſu: ꝛ aliorũ iu
riſdictionẽ vſurparent
cum ſua iuriſdictio epo
nõ ſuat. vñ ordo epoꝝ
cõfundit. xj. q. j. ꝑuenit.
Videt etiã ꝙ ſi eps eẽt
negligens ꝙ primo de-
beat admoneri. ar. ſ. de
of. or. ꝙꝫto. ꝛ. ix. q. iij. nũc
vero. Sed veri⁹ vr ꝙ ſi
ne aliq admonitiõe poſ
ſint viſitare: et qr meli⁹
ſciũt hoc ꝙꝫ epi: nec epo
fit ꝑiudiciũ. qr ſi iueni-
ant aliquẽ amouẽdum
denũciant epo vt illum
amoueat. et ita ſaluo iu
re epi hoc officiũ exer-
cent. Tñ ſi epus vellet
viſitare locũ ipſi prepo
nerent epo: qr videret
ꝙ epus hoc faceret ma-
licioſe cauſa impedien-
di eos. ‡ Mõaſteria ve
ro exẽpta ſine aliq diſti
ctione viſitabũt. j. e. ca.
proxi. imo nõ obſtante
viſitatiõe epoꝝ ipi ex-
ercẽt officiũ ſuum vt di
cit inferi⁹. j. e. c. §. porro
i ¶ Denũcient epo ꝓ
prio. Sic. j. c. proxi. §.
ſi vero.
k ¶ Viſitatores acceſ
ſerint. Hic ptz ꝙ viſi-
tatores iſti pñt viſitare
etiam ſi epi non fuerint
negligentes.
l ¶ Iniurias ſuſtine-
re. Ne inde naſcatur in
iuria vnde iura naſcun
tur. j. de accu. qualiter ꝛ
quãdo. j. C. vnde vi. me-
minerint. Ber.
Ea que. Hui⁹ ca. quinqꝫ ſunt ptes. Diuiſio.
ſcda ibi: ſi vero. tertia
ibi: ſequentes. qrta ibi:
precipim⁹. qnta ibi: hec
autẽ. Ab. ſi. ¶ Caſus.
In ꝑcedẽti caplo cõci-
lij gñalis ſtatuit qual'r
cõe caplm de triẽnio in
triẽniũ debẽt abbates
et ꝑores celebrare. dicit
honori⁹ in caplo iſto ꝙ
viſitatores ordinati ſm
ꝯciliũ ꝑdictũ cũ ꝓceſſe
rit ad viſitãdũ de ſtatu
monachoꝝ ꝛ obſuãtijs
reglarib⁹ diligẽter inqrãt: ꝛ tã in ſpũalib⁹ ꝙꝫ tpalib⁹ corrigãt ꝛ re-
formẽt q fuerint reformãda ſm regulã bti bñdicti. ꝛ puniãt delin-
quẽtes iuxta modũ culpe ſine ꝑſonarũ acceptiõe. Si vo abbates
fuerit negligẽtes i corrigẽdis mõachis aut ſeipſis iuxta mãdatũ
viſitatoꝝ: ita publice puniant in caplo gñali ꝙ pena illoꝝ ſit cete
ris i exẽplũ. Si vo abbas nõ exẽpt⁹ a viſitatorib⁹ inuẽt⁹ fuerit ne
gligẽs vl remiſſus: denũciẽt h dyoc. epo: ꝛ ꝑ epm detur ei fidelis
et ꝓuidus coadiutor vſqꝫ ad caplm gñale. Si vero dilapidator i-
uent⁹ fuerit vel al'as merito remouendus ꝑ dyoc. epm remoueat:
poſtqꝫ ſibi a viſitatoribus fuerit denunciatũ a regimine abbatie:
qd ſi eps hoc nõ fecerit. ap. ſe. viſitatores ipi ſtudeãt nũciare. Se
quentes viſitatores diligẽter ꝑquirant veſtigia priorũ viſitatorũ
et eorũ negligentias referant caplo generali. vt ipſi inde punian-
tur. et idem faciendũ eſt de preſidentibus caplo gñali. Item pre-

uincijs fiat de triennio in trien-
a niũ (ſaluo iure dyoceſanoꝝ [a] põ-
tificũ) cõe caplz abbatũ atqꝫ ꝑo
rũ abbates ꝓpos nõ habẽtiũ; q
b nõ ꝯſueuerũt [b] tale caplm celebra
re: ad qd vniuerſi ꝯueniãt ꝑpedi
tionẽ canonicã nõ habẽtes apd
c vnũ de mõaſterijs ad hoc [c] aptũ
¶ Hoc adhibito moderamie: vt
null⁹ eoꝝ pluſqꝫ ſex euectiões ꝛ
octo ꝑſonas adducat. ¶ Aduo-
cẽt aũt i hmõi nouitat ꝑmordi-
is duos ciſter. ordi. vicinos ab-
bates ad ꝑſtãdũ ſibi ꝯſiliũ ꝛ au-
xiliũ opportunũ: cũ ſint in hmõi
caplis celebrãdis ex longa ꝯſue
tudie pleni⁹ iformati: q abſqꝫ ꝯ-
dictione duos ſibi de ipis aſſoci
ent quos viderit expedire: ac ip
ſi qttuor preſint caplo vniuerſo:
ita ꝙ ex hoc null⁹ eoꝝ ſibi aucta
tem ꝑlatiõis aſſumat: vñ cũ ex-
pedierit prouida poſſit delibera
tiõe mutari. ¶ Hmõi vo caplm
aliquot cert dieb⁹ ꝯtinue iuxta
morẽ ciſter. ordi. celebret: in quo
diligẽs habeat tractat⁹ de refor
matiõe ordis ꝛ obſuãtia regla-
ri. ¶ Et qd ſtatutũ fuerit illis qt
d tuor [d] approbãtib⁹ iuiolabiliter
obſuet: oĩ excuſatiõe ꝛ ꝯdictio-
e ne ꝛ appellatiõe [e] remot. ¶ Pro
uiſo nihilomin⁹ vbi ſequẽti ter-
mino debeat capitulũ celebrari.
¶ Et q ꝯuenerint vitã ducãt cõ
f munẽ et faciãt ꝓportionabilit [f]
ſil' oẽs cões expẽſas: ita ꝙ ſi nõ
oẽs poterũt i eiſdẽ: ſaltẽ plures
ſimul in diuerſis domib⁹ cõmo-
rent. ¶ Ordinẽtur etiã in eodem
caplo religioſe ac circũſpecte ꝑ-
g ſone: q ſingulas abbatias [g] eiuſ-
dẽ regni ſeu ꝓuincie nõ ſolũ mo
nachoꝝ ſz etiã monialiũ ſm for-
h mã ſibi ꝑfixã vice nra [h] ſtudeant
viſitare: corrigẽtes et reforman
tes q correctionis et reformatio
nis officio viderint indigere: ita
ꝙ ſi rectorẽ loci cognouerint ab
admiſtratiõe penit⁹ amouẽdũ:
i denũciẽt [i] epo ꝓprio vt illũ amo
uere procuret. Qd ſi non fecerit:
viſitatores hoc referant ad apli
ce ſedis examẽ. ¶ Hoc ipm regu
lares canonicos ſm ordinẽ ſuũ
volumus et ꝑcipim⁹ obſeruare.
¶ Si vo i hac nouitate qcqꝫ dif-
ficultat emerſerit: qd ꝑ ꝑdictas
ꝑſonas neqat expediri ad ap. ſe-
dis iudiciũ abſqꝫ ſcandalo refe-
rat: ceter irrefragabil'r obſuat
q ꝯcordi fuerit deliberatiõe ꝓui
ſa. ¶ Porro dyoceſani epi mõa-
ſteria ſibi ſubiecta ita ſtudeãt re
foꝛare: vt cũ ad ea ꝑdicti viſitato
k res acceſſerit [k] pl⁹ i illis iueniãt
qd cõmẽdatiõe ꝙꝫ qd correctiõe
ſit dignũ: attentiſſime ꝑcauẽtes
ne ꝑ eos dicta monaſteria idebi
tis onerib⁹ aggrauent: qr ſic vo
lum⁹ ſupioꝝ iura obſuari vt in-
l terioꝝ nolim⁹ iiurias [l] ſuſtinere.
¶ Ad hoc diſtricte ꝑcipim⁹ tam
dyoceſanis epis ꝙꝫ ꝑſonis q pre
erũt caplis celebrãdis: vt ꝑ cẽſu
ram ec. appellatiõe remota ꝯpe
ſcant aduocatos / ꝑronos / vice-
dños / rectores ꝛ ꝯſules: magna
tes ꝛ milites ſeu quoſlibz alios:
ne mõaſteria ꝑſumãt offẽdẽ i ꝑ-
ſonis aut reb⁹: ꝛ ſi forſitã offẽde-
rint / eos ad ſatiſfactionẽ ꝯpellẽ
nõ omittant: vt liberi⁹ ꝛ qetius
deo valeãt famulari. Hono. iij.
abbatib⁹ ꝛ mõachis i lõbardia
ꝛ marchia teruiſiana cõſtitutis.
¶ Primo tractat de correctiõe
mõachoꝝ. ſcdo de correctiõe ab
batum: tertio viſitatorũ. qrto de
ſecularib⁹ in mõaſterijs bñficiat.
qnto ꝯſtõnẽ extẽdit ad mõiales
hoc ſufficiat ꝓ ſũmario. Ca. viij.
Ea que ꝓ religionis hone
ſtate: ꝛ. j. ¶ Porro cum vi
ſitatores ſm ſtatutũ generalis
concilij ordinati a gñali abbatũ
caplo proceſſerit ad viſitatiõis
officiũ exequẽdũ: de ſtatu mona
ſterioꝝ et obſeruãtijs reglarib⁹
diligẽter inqrãt: et tam in ſpũali

† Vel qr ꝑ hoc in nullo eneruat iuriſditio epi. vt. j. eo. §. ordinet ſm Hoſti. Ioan. and.

‡ ſm Ioh. ſm quẽ videtur ꝙ ſi quis caplo a principio contradicere et iuſtã cãm oſtenderet / eſſet audiendus et hoc inuituri bi: qui abſqꝫ cõtraditiõe. idẽ Vincen. et Phi. io. ã.

† Et equitatura rũ: ꝛ hoc tz Vi. nõ eni eſſet bene ꝓportionatuz: ſi tantũ ſolueret qui ducit tres eqs ſicut qui ducit ſex. ſm Hoſ. Io. ã.

‡ Niſi pri⁹ renũciaſſet epus ꝙ vellet viſitare ſm Ioh. dicebat Hoſt. honeſte facit epus ſi eis cedat: qr cum a remotis forte veniant plus grauarent ꝙꝫ eps ſi oporterz eos reuerti et eps facile pt ad aliũ locũ declinare. Io anne s and.

cipit ꝙ abbates et monachi decetero nō recipiant ad ꝑbēdas clericos seculares. ⁊ hi qui recepti sunt in capitulo locū vel vocē sibi nō audeāt vēdicare: sed bñficijs sint cōtēti. ⁊ si q̄ de ꝑdictis clīcis inuenti fuerint criminosi: p ep̄m dyoc. puniant̄. Si vero sint exempti p visitatores vel ꝑsidentes puniant̄. Hec oīa in monasterijs q̄ nō habent abbates ꝓꝑos sed priores: ⁊ in monasterijs mōialiū q̄ ad articulos congruentes abbatissis et monialibꝰ ꝑcipit obseruari. ¶ No. ꝙ correctio monachi ꝑmo loco spectat ad abbatē. Itē pena nō dꝫ excedere culpā. sꝫ ꝑm modū culpe puniēdi sūt delinquētes. Itē pena vnius debet esse metꝰ aliorum. Itē clerici seculares in ecclesijs regularibus prebendari non debent. Ber.

a ¶ Per abbatē loci. Correctio monachi primo loco spectat ad abbatē. s. de of. or. q̄sto. q̄ si negligens fuerit deuoluitur potestas ad supiorem: vt ibi. et al'as punitur de negligētia vt sequitur. j. §. pxi.

b ¶ Iuxta modū cl'pe. Ut in quo maior fuerit culpa maior exerceatur vīdicta. † l. di. q2 tua. et xxiiij. q. j. nō auferamꝰ. in fi. ⁊ si stultus fuerit ī culpa sapiens sit in pena. xxxiiij. dis. q2 ea. nec pena amplius extendatur q̄ delictū fuerit repꝑtū. s. de his que fi. a ma. par. ca. quesiuit. et. C. de pe. sancimus. ¶ Glo. seq. alle. duas cōcor. in ꝯtriū alle. v. iura soluit ⁊ solutioni signat contrarium.

c ¶ Absq̄ ꝑsonarum delectu. Simile. s. de iu. nouit. ⁊. s. de preben. ca. pe. Ar. ꝯ. quia plꝰ punitur q̄nq̄ vnus q̄ alter xxiiij. q. j. q̄ ꝯ pacē. xl. distin. hō xp̄ianꝰ. xj. q. iij. ꝑcipue. xxv. q. j. nulli. et C. de modo mul. eos. in fi. hic q̄ nō hꝫ locū distinctio ꝑsonarum: cū oēs sūt equales: nec aliquis cēsetur āmodo nobilis vel potens: q2 iā nō hꝫ ꝓꝑam voluntatem. xij. q. j. non dicatis. xx. q. iij. ꝑsens clericus. ⁊. xxvij. q. ij. scripsit. et ideo sine delectu ꝑsonaꝝ sūt ꝓcellendi q̄ ibi delinquūt. ‡ Arg. tamen ꝯ. s. e. c. cū ad monasterium.

d ¶ Rebellibꝰ. Q2 in ꝯtūacia ꝑsistentibꝰ nos cōuenit esse seueros. ij. q. v. q̄sto. s. de postul. c. j. si vero sine scandalo hoc fieri non posset referat̄ ad apostolice sedis iudicium. ar. s. eo. ca. pxi. ver. si vero in hac nouitate.

e ¶ Ouē morbidā. Quia resecāde sunt putride carnes † xxiiij. q. iij. resecande. quia vna ouis morbida totū gregē inficit. xlv. di. sed illud. vnde versus. Morbida sola pecus inficit omne pecus.

f ¶ Seipsis seu monachis. Prio ei debēt seipos corrigere abbates demū mōachos. xlij. dis. §. j. et. xlvij. di. §. necesse. si. ff. d neg. gest. si pupilli. §. vlti. ff. de pac. cū in eo. ff. de fideius. tutor. et a quo debet suos monachos ꝓhibere multo fortius et seip̄m. ff. si ser. vē. altius. nec pōt alios corrigere cū tacitus respōdeat eadē que corrigit cōmisisse. xxv. di. primū. et. xxvj. di. vna tantū. quia primo de-

† Misser cā fiat contrariū vt in vxoricida q̄ grauius punitur q̄ matricida propter refrenandā maritorū seuitiam. vt no. j. q. j. cito turpem. in glo. ⁊ quis. Joan. and.

‡ Ad hoc de coniug. seruo. ca. j. Joan. and.

† Hier. ad amandū. Putride carnes ferro indigent et cauterio. Cauterium dicit̄ quasi caute vrēs vt vis morbi ardore siccet̄. Jo. andree.

bus q̄ in tp̄alibꝰ corrigāt ⁊ reformēt q̄ viderit corrigēda: ita tñ ꝙ monachos delinq̄ntes p abbatē loci[a] corrigi faciāt: eisq̄ iniungi pniaꝫ salutarē iuxta bti benedicti regulā et apostolica īstituta: nō ꝑm normā praue cōsuetudis q̄ q̄si p lege ī q̄busdā eccl'ijs īoleuit. Ipi etiā visitatores monachos quos cōtumaces īuenerit et rebelles: iuxta moduꝫ culpe[b] vice nostra regulari cēsura ꝓcellant absq̄ ꝑsonarū delectu[c]: nō parcēdo rebellibꝰ[d] ob suā pertinaciā vel potentiā amicoꝝ quin ouē morbidā[e] eijciāt ab ouili ne inficiat oues sanas. ¶ Si vō abbates in corrigendis iuxta visitatoꝝ mandatū ⁊ regularia īstituta seipis[f] seu monachis inuenti fuerit negligētes: ꝓclamentur ⁊ corripiantur: et ita puniāt̄ publice[g] in capl'o generali ꝙ pena ipoꝝ sit alijs ī exēplū[h]. Q2 si abbas nō exēptus fuerit a visitatoribꝰ nimis negligēs ⁊ remissus īuētus: id loci dyocesano denūciēt sine mora: ⁊ p illū detur ei fidelis et ꝓuidus coadiutor vsq̄ ad capitulū generale. Si aūt dilapidator inuētꝰ fuerit vel al'as merito amouendus: p dyocesanū postq̄ h̄ sibi a visitatoribꝰ denunciatū fuerit/ amoueat̄ absq̄ iudicioꝝ strepitu[i] a regimine abbatie: ac mōasterio ꝓuideat̄ iteri administrator idoneꝰ: q̄ tp̄aliū curam gerat: donec ipsi mōasterio fuerit de abbate ꝓuisum. Q2 si forsan ep̄us h̄ adiplere noluerit vl' neglexerit: visitatores vel ꝑsidentes capl'o gñali defectū ep̄i apl'ice sedi nō differāt intimare. Hec eadē circa exemptos abbates fieri ꝑcipimꝰ p visitatores: vel ꝑsidētes capitulo gñali: dispositiōe ipoꝝ sedi ap. reſuata: ita vt abbate q̄ amouēdꝰ videbit̄ iteri p visitatores vel in capitulo ꝑsidētes ab admīstratiōe suspēso: admīstrator idoneꝰ monasterio deputet̄. Illoꝝ aūt excessꝰ ⁊ alia q̄ visa fuerit itimāda capitulo ꝑsidētes nobis denūciēt p fideles nūcios ⁊ prudētes: q̄bus de cōi ꝯtributiōe[k] abbatū iuxta cuiuslibet facultatem sufficiēter ministrent̄ expēse. Sequētes aūt visitatores ꝑq̄rāt ꝑoꝝ visitatoꝝ vestigia diligēter: et eorū negligentias[l] ⁊ excessus referant sequenti capitulo gñali: vt iuxta culpā publice debitā penam portent. Idē etiā d abbatibꝰ ꝑsidētibus generali capitulo ꝑcipimꝰ obſuari. ¶ Precipimꝰ quoq̄ vt in nullo mōasterio ad ꝑbēdas recipiāt d cetero abbates ⁊ mōachi clericos[m] seculares: nec hi q̄ iam recepti sūt locū vel vocē ī capitulo dormitorio vel refectorio seu claustro sibi vēdicare contēdāt: seu mōachoꝝ cetibꝰ īportune se ꝑsumāt miscere: sꝫ bñficijs sibi cōcessis cōtēti/ ꝯuersent̄ honeste oportuna obseq̄a ī mōasterijs fidelit̄ īpendētes: nihilq̄ vltra in spūalibus aut tp̄alibus exigāt in ipis monasterijs vel vsurpēt. Si q̄ vero taliū a visitatoribꝰ inuēti fuerit criminosi: p dyoce. in non exēptis: et p visitatores vel ꝑsidētes generali capitulo ī exēptis beneficijs priuētur eisdeꝫ. ¶ Hec aūt oīa etiā ī mōasterijs q̄ nō habēt abbates ꝓprios sed ꝑores: nec nō in mōasterijs monialiū quo ad articulos abbatissis et monialibus congruentes precipimus obseruari.

De religiosis domibus vt episcopo sint subiecte.

Gre. victori archiep̄o. neapo.

¶ Si dubitatur in cuius dyocesi sit basilica consecranda: ille episcopus consecrabit qui prius ī illo loco episcopalia exercebat. Capitulū. j.

Nuncaūt † ad ba

bet eijcere trabem de ocl'o suo q̄ festucā de oculo fratris. iij. q. vij. §. porro. in fi. ⁊. j. q. j. multi. † vn̄ vsꝰ. Extersis oculis alioꝝ facta videmus. Ad discernendum propria sensus habet.

g ¶ Publice in capitulo. Quia publice deliquerant: et quia admoniti fuerant negligentes. ar. ij. q. j. si peccauerit.

h ¶ In exemplū. vt. ij. q. vij. q̄propt. et. C. ad. l. iul. repetū. l. j. ⁊. ff. de pe. l. capitaliū. §. fāosos ‡ ff. depositi. bona fides. j. rñ. in fi. ¶ Glo. seq. primo reddit rōneꝫ: subdit duo dicta quorum primum reci. p q. scd̄m per obicct.

i ¶ A iudiciorum strepitu. Quia de plano et sine iudiciorūꝫ strepitu. j. de ac. oli. et hoc ideo quia huiusmodi regulares de facili remouētur a suis administrationibus. j. de symo. p tuas. nō est ordo iudiciarius vsq̄quaq̄ seruandus ī hmōi inq̄sitionibus regularīū. j. de ac. q̄liter ⁊ q̄n. in fi. ⁊ in casu isto nō est ampliꝰ q̄rendū de talibus/ cū iā cōstet p inq̄sitionē visitatorū: q2 de delicto vnius hoīs sepius nō est q̄rēdū. ff. nau. ca. sta. l. licet. in fi. Item habes h̄ ꝙ iudex pōt de cā cognoscere: nō tñ pōt sn̄iam ferre. si. in cā ep̄orum. iij. q. vj. q̄uis. ⁊. ca. dudū. sed hoc iō fit ne ꝑ iudicetur ep̄o dyocesano. ⁊ in hoc casu saluum est ius eoꝝ. s. eo. ca. px. in pri. idē est. etiā in exēptis: quoꝝ depositio sedi apl'ice reseruatur: vt. j. dicitur. Ber.

k ¶ De cōi ꝯtributōe. si. ff. ad. l. rho. de iac. l. nauis. in p̄n. ⁊. §. cum auteꝫ iactus. ⁊. l. j. ⁊. ij. in p̄nci. ¶ Glo. se. pōit duo sil'ia.

l ¶ Et eorū negligentias. Et sic aliq̄s post dpositū officiū tenetur reddere rōnem de his q̄ male gessit: vel que male administrauit † sicut curator tenetur de sua administratione ⁊ cōuenitur post dpositū officiū C. de transac. l. iij. et sic etiā magistratus rei publice de lata negligētia tenet̄. ff. de admi. re. ad ciui. perti. magistratus.

m ¶ Clicos seculares. Quia in vno eodēq̄ officio dispar nō debet eē ꝓfessio: nec est arandūꝫ in boue et asino. xvj. q. vij. in nona. s. d elec. cū causam. Ber.

† Addeq̄s notat̄. s. de elec. dudū. ij. circa p̄n. Joan. and.

‡ Uide de calū. ca. ij. sup vl. glo. Joan. and.

Iudex q̄n̄ q̄ de causa cognoscere pōt/ nō tñ sētētiā ferre.

† Ad hoc. j. de immunita. eccl'. aduersus. in glo. se. Jo. andree.

† ar. cum aūt.

¶ Rub. de religiosis domibus. ¶ Supra visum est de statu religiosorū ⁊ quibus subijciantur: nūc de eoꝝ domibus ⁊ eccl'ijs et q̄bus sunt subiecte est videndū ideo ⁊c. ¶ De hac materia habet̄. xj. q. j. per totum. xvj. q. vij. omnes basilice. cum sequenti. xviij. q̄st. ij. quidam. cum sequenti. Ab.

Cōtinuatio.

Nuncaūt. Continet vnum constructum: in quo approbat vnū modū cognoscendi ad quem ep̄m pertinet consecratio ecclesie: et aliū modū improbat ibi: nō eni. Abbas sicu. ¶ Casus. Quedam ecclesia cōstructa fuit circa confines duorū ep̄atuum. populꝰ petebat illam cōsecrari: contentio erat inter ep̄os quis eorū deberet eam cōsecrare. quesitum fuit a pa. quid iuris sit? Rñ. pa. debet inquiri cuius ciuitatis ep̄us

silicam que dedicãda[a] est debet disquiri cuius ciuitatis ep̃s anteq̃ fundaretur baptizauerit in[b]colas: ⁊ ad cuius cõsignationẽ[b] sub annua deuotiõe ɔcurrerint [c]¶ Nõ enim terminis[c] hec aut lo[d]cis[d] cõuenit diffiniri: sed ille ad [e]ɔsecrationẽ vocetur[e] cui ꝑ hunc modũ quẽ scripsim⁹ ɔstat debere ꝑmitti. Idẽ agapito abbati.

¶ Nihil iuris deperit ep̃o in cuius dyocesi sita est eccl'ia quam papa vnit eccl'ie alteri⁹ dyoceß. et est casus quotidian⁹. Ca.ij.

Quia monasteriũ qđ i fundo martiano situ ẽ: hostilitate faciẽte dr̃ ɔ̃solatũ: illđ tuo monasterio cũ oib⁹ reb⁹ suis: vł q̃ ei cõpetũt actiõib⁹ ꝓsperim⁹ [f]vniẽdũ[f]: ⁊.j. ¶ Jp̃m aũt mõasteriũ sic tue nos ordinatiõi cõmisisse cognoscas: vt tñ iurisditionẽ illic nõ ep̃s surrẽtin⁹ in cuius ciuitate monasteriũ tuũ est sitũ: [g]sed nucerin⁹ cuius[g] est dyocesis habeat. ¶ Nã sic cui⁹ loci ordinationez disponim⁹: vt tñ iura sua singulis ep̃is inuiolata seruem⁹

Ex decretis eugenij pape.

¶ Ep̃o subsunt oĩa loca pia: et ad ei⁹ sollicitudinẽ debẽt ordiari ad vsum destinatũ. Capł'z.iij.

De xenodochijs ⁊ alijs similib⁹ locis[h] ꝑ sollicitu[h]dinẽ ep̃oꝝ in quoꝝ dyocesi[i] exi[i]stũt ad easdẽ[k] vtilitates q̇b⁹ cõ[k]stituta sunt ordinenł[l]. Urban⁹. iiij. ariminẽsi ep̃o.

¶ Loc⁹ auc̃te ep̃i ad vsũ hospitalitatꝭ deputat⁹ ẽ religiosus: ⁊ ad mũdanos vsus redire non debet. Ca.iiij.

Ad hec: et.j. ¶ Jnq̃sitioni tue taliter rñdem⁹: q̃ si locus ad hospitalitatꝭ vsũ ⁊ pauperũ ꝓuisionẽ fuerit (sicut morꝭ est) auc. põtificꝭ[m] destinat⁹: cũ sit religiosus: nõ dꝫ mũdanis† vsi[n]bus[n] deputari: sicut de vestib⁹ et ligneis vasis ⁊ alijs vtẽsilib⁹ ad cultũ religiõis ꝑ põtificẽ deputatis: antiq̃ ɔsuetudo indubitanter obßuat: ⁊ venerabiliũ patrũ edocẽt sanctiões. Inno.iij. constantinopoli. patriarche.

¶ Loc⁹ religiosus dꝫ refoꝛ'ari ꝑ religiosis dũtaxat nõ scł'arib⁹ nisi in defectũ religiosoꝝ. Ca.v.

Inter q̃ttuoꝛ: et.j. Q2 diu mõasteria ꝑ regulares[o] re[o]manere potuerint ordinata: nõ sunt ad scł'ares clericos trãsferẽda. ¶ Sꝫ si regł'ares defuerit propter eoꝝ defectuz in eis scł'ares clerici poterũt ordinari. Idem abbati et fratrib⁹ cripte ferrate.

¶ Eccl'ia sita i dyocesi ep̃i tenetur sibi in ep̃alibus rñdere: nisi appareant remissa legitie. ⁊ põt ep̃s remittẽdo ep̃alia censum sibi retinere. Capłm.vj.

Constitut⁹ in ꝓ̃sentia nr̃a ep̃s albañ. in eccl'ia castri quod

baptizauerit incolas illius loci anteq̃ eccl'ia fundaretur: et ad cuius cõnsignationem annuatim concurrerint. nõ enĩ hic diffinitur terminus aut locus. Sic ergo ille vocand⁹ est ad ɔsecrationẽ qui predicta cõtulit sacramenta. ¶ Nota q̃ ꝑ collationẽ sp̃ũaliũ ꝓbatur cui subsit ecclesia siue populus: et non per terminos vel loca.

a ¶ Dedicanda. Jd est cõsecrãda. † tũc enĩ appellaŧ ecclesia sicut electus in consecratiõe nomen assumit ep̃i: sic monach⁹ tũc dedicaŧ deo cum facit professionem. xxvij.q.j. virginibus. ⁊. c.si quis sacro. Ber.

† Põt poni etiã pro edificatiõe ĩ qua idem esse scilicet cum querit quis ep̃us debeat primarium lapidem iponere. Joã. andree.

b ¶ Ad cui⁹ ɔsignationem. Ex istis duobus scꝫ q̃ dicit baptizauerit: et ad cui⁹ ɔsignationẽ sub annua deuotiõe ɔcurrerint apparebit ad cui⁹ iurisditionẽ debeat pertinere. xvj.q.iij. licet in regulis. et.q.v. possessio ꝑritoꝛij. Et hoc videŧ habere locũ vbi limes certas parrochias nõ distinguit. Sꝫ si limes distinct⁹ cẽt nõ videŧ esse dubitatio q̇s eã cõsecraret: nisi alter prescripsisset populum.

c ¶ Terminis. Distinctis inter ciuitates ꝑ ciues. x. di. et. iij. q. vj. hoc quippe. vł terminis nouis. s. qm̃ antiq̇s bñ diffiniŧ. ar. s̃. de parro. sup eo. ‡ xvj.q.iij. inŧ mẽoratos. et. c. dilecto. Jo.

‡ Uide qđ ibi dixit p⁹ Hosti. i pñ. qđ facit ad ꝓpositũ et de voto. qđ sup. ad finẽ magne glo. Joan. and.

d ¶ Locꝭ. i. ꝓꝓ̃etate locoꝝ: q2 ꝓꝓ̃etas loci nõ faĉ dyocesim. xvj.q.iij. lꝫ. et.q.ij. possessio. ⁊. c. si q̇s ep̃oꝝ. Eius g̃ auc̃te cõsecrabitur eccl'ia qui ꝑpł'o hec duo sacramenta sub annua consignatione contulit. B.

e ¶ Uoceŧ. Et si ei questio moueaŧ: interim in possessiõe ɔ̃fẽdiŧ. † viij q.iiij. nonne. et. s̃. vt lite pen. a memoꝛia. ⁊. c. seq.

† Possꝫ tñ postea apparere loc⁹ de alterius dñio ꝓm Uin. Jo. ã.

Quia. Primo ponit vnionẽ et eius cãm. Scđo ibi: ip̃m aũt. vnam determinationẽ cui⁹ subdit generalẽ determinationẽ ibi: nam. Ab. si. ¶ Casus. Quoddã monasteriũ sitũ erat in fundo martiano qđ fuit hostilitate desolatũ pa. vniuit illud monasterio agapiti abbatis cũ oĩbus reb⁹ suis iurib⁹ et actionib⁹. ita tñ q̃ ep̃us surrentin⁹ in cui⁹ ciuitate ẽ monasteriũ hm̃õi abbatis agapiti nõ habeat ibi iurisdictionẽ / sꝫ ep̃s nucerin⁹ in cui⁹ dioc. ẽ illđ monasteriũ. vt tñ iura sua singł'is ep̃is inuiolata seruenŧ. ¶ No. q̃ per hanc vnionem fit preiudiciũ ep̃o in cuius dyoc. est illud monasterium. Jtem pa. iura sua cuilibet cõseruare intẽdit. Jtem priuilegium seu indulgẽtia sine preiuditio alterius dari debet. Ber.

¶ Glosa sequens remittit.

f ¶ Uniendum. De hac vnione dic vt. s̃. ne sede vacante. c.j.

¶ Glosa sequens arguit.

g ¶ Cuius est dyocesis. Per hanc vnionẽ nõ fit ꝑ̃iudiciũ ep̃o in cuius territoꝛio est. Et sic est arg. q̃ papa nõ intẽdit iuri alterius derogare ꝑ suũ ꝑ̃uilegiũ. s̃. de cõsue. cũ olim. et. s̃. de vsu pal. ex tuarum. et. s̃. de offi. oꝛdi. lꝫ. et. ff. ne q̇d in lo. publi. l. ij. §. si q̇s a principe. et. §. merito. et. s̃. de maio. et obe. cũ inferioꝛ. q2 si vnicuiq̃ ep̃orum sua iurisditio non seruatur: ecclesiasticus ordo cõfunditur ‡ xj.q.j. peruenit. si. s̃. de do. inter dilectos. Ber.

Priuilegiũ pape non intelligiŧ alteri deroga re.

‡ Et nota ꝓm Pe. ep̃m de iure cõi iurisditionẽ habere in monasterijs dyocesis sue. vnde vt dicebat ho:

De xenodochijs. ¶ Casus. Ordinatio et dispositio xenodochioꝝ ⁊ monasterioꝝ alioꝛũq̃ locoꝝ similiũ ꝑtinet ad ep̃z i cui⁹ dyoc. sũt ɔstituta. ¶ No. q̃ oĩa mõasteria ⁊ loca religiosa sub sũt ep̃o i cui⁹ dyoc. sũt ɔstituta ip̃o iure: nisi aliđ i ɔ̃riũ ostẽdaŧ. B.

h ¶ Locꝭ. i. monasterijs: ⁊ põt suppleri. statuim⁹ vt planioꝛ sit littera. vnde prothocophiũ / gerothocomiũ / bephotrophiũ / oꝛphanotrophium / ⁊ xenodochium idẽ fere significant. vnde Poniŧ in prothoco / gerotho / bephot / oꝛphano / xenod. Jnfirmus / vetulus / puer / oꝛphanus / et peregrinus. xxiij. q. vlti. §. q̃uis.

i ¶ Jn quoꝝ dyocesi. Hic manifeste ptꝫ q̃ monasteria ⁊ alia loca religiosa pertinent ad ep̃m loci de iure cõmuni. xvj.q.ij. si quis ep̃oꝛum. ⁊. q. vij. oẽs basilice. et. xviij. q. ij. monasteria. nisi ostendãt exemptionem †. xviij. q. ij. abbatibus. s̃. de prescrip. cum nõ liceat.

† Que si est de vno mona. vni ep̃o responde bit et alteri de reliquo. si. de ꝑuile. cuꝫ capella. Joã. andree.

k ¶ Ad easdẽ. i. ad eundẽ censum q̇ fuit imposit⁹ in fundatiõe debeant dare. j. de cẽsi. ꝓhibem⁹. xviij. q. ij. eleutheri⁹. vel ex prescriptione. xv. q. ij. seruitiũ. vel ex visitatione. s̃. de prescrip. cum ex officij.

† Que si es set in certꝭ capł'is non iuuat in alijs. j. e. cum venerabił. Joan. and.

l ¶ Ordinentur. i. ordinate exponantur. vel regantur. Ber.

Ad hec. Prio poniŧ decisa cõsultatio. Secundo rñsio ibi: inquisitioni. Lau.

¶ Casus. Quesitum fuit a pa. vtrũ locus deputatus ad hospitalitatem possit i seculare habitaculũ ɔmutari. Rñ. q̃ si locus ille ad vsum hospitalitatis ⁊ ꝓuisionem pauperũ auctoritate põtificis deputatus fuerit: nõ debet ampli⁹ mũdanis vsibus deputari: cũ sit religiosus: sicut de vestib⁹ ⁊ vasis ligneis ⁊ alijs ad diuinũ cultũ ꝑ ep̃m deputatis antiq̃ idubitãter obseruat ɔsuetudo ⁊ sacri canones edocẽt. ¶ No. q̃ ad h̄ vt loc⁹ sit sacer necesse ẽ q̃ accedat auctoritas põtificis. Jtẽ que semel diuino cultui deputata sunt ad hũanos vsus ampli⁹ redire non debent. Bernardus.

† al'. humanis.

m ¶ Auctoritate pontificis. Hoc ideo dicit: quia priuat⁹ locum nõ facit sacrum. ff. de re. di. in tantũ. §. sacre. ff. de sepul. vio. l. iij. §. si quis i sepulchro dolo malo. ⁊. §. si quis in sepulchrum ¶ Glosa seq̃ẽs alł'. vij. concoꝛ. in contrarium duo iura et soluit.

n ¶ Mundanis vsib⁹. Quod enim semel deo dedicatum est: ad humanos vsus amplius redire nõ debet. xij. q. ij. nulli licet ⁊. s̃. de re. permu. mãcipia. ⁊. c. se. ⁊ de cõse. di. j. ligna. ⁊ c. vestimenta. et. xix. q. iij. que semel. et. ff. de reli. ⁊ sumpti. fu. si quis sepulchrum. §. j. ‡ Ar. cõtra. liiij. di. ex antiquis. ⁊. c. frequens. Prima rubrica vera est regulariter. Contraria loquũtur de seruis: q2 eo ipso q̃ promoti sunt dñis eorum ignoꝛantibus peccauerunt: et ideo in eo puniuntur: quia reuocantur in seruitutem: excepto sacerdote dyacono et subdyacono: qui rediment se. dyaconus dabit vicarium. vt in ca. ex antiquis. et subdyaconus eodem priuilegio gaudet cum dyacono. s̃. de seruis non oꝛdi. miramur. Secus est in eccl'iasticis possessionib⁹ que sp̃ũales non sunt: q2 et ille possunt alienari si expedit. xij. q. ij. sine exceptione. ⁊. x. q. ij. §. hoc ius.

Dedicatũ đo an possit ad vs⁹ humanos redire.

‡ Senatus prohibet sepulchrũ ꝑmutari. i. alterius cõuersationis vsum accipere. Jo. ã.

Inter quattuoꝛ. ¶ Distinguit duo mẽbꝛa. Scđm ꝓsequiŧ ibi: sꝫ si. Ab. si. ¶ Casus. Querebaŧ a dño pa. vtrũ eccł'ie regł'ares possint fieri scł'ares. Ad qđ rñdet q̃ eccl'ie regulares nõ debent fieri seculares nisi deficientib⁹ regularibus: et ita necessitas subijciŧ legi. ¶ Nota q̃ ecclesia debet semper refoꝛmari per hoĩes eiusdem ꝓfessionis. Jtem necessitas nõ subijcitur legi. Ber.

Diuisio.

o ¶ Per regulares. Jn ecclesia regulari nõ potest episcopus ponere canonicos † seculares. vt hic patet. et. xix. q. iij. que semel. et xviij. q. ij. peruenit. ⁊. s̃. de re. ec. alie. possessiones. s̃. de sta. mo. ea q̃ sed homines districtioꝛis vite sunt ibi ponendi: vel alterius religionis. j. ne cleri. vel mona. relatum. dum tñ haberi possint: al's ponerentur seculares vt hic dicitur: quia necessitas legem nõ habet. s̃. de consue. q̃to. et. j. de reg. iu. quod non est. et de conse. dist. j. discipulos. sicut et de seculari ecclesia potest fieri monasterium. j. de eccle. edi. ad audientiam. B.

† Jmmo nec ꝑbẽdarios. de hoc s̃. ti. j. c. vł. §. pe. Joã. andree.

Constitutus. Primo ponitur facti seu cause narratio. Secundo ipsius diffinitio ibi cum autem. Prima subdiuiditur in tres partes. Jn prima actoꝛis petitio Jn secunda reorum defẽsio ibi: vex. Jn tertia actoꝛũ replicatio ibi: ceterũ. Ab. ¶ Casus.

Diuisio.

paulī dr̄:ī qua ius p̄ronat⁹ mona
a sterio vestro recognoscebat[a]: a
b vobis ius[b] ep̄ale petebat: qm̄ si-
ta erat ī dyocesi albañ. ⁊ iō de iu
c re cōi[c] ei tenebaẗ ī ep̄alib⁹ respō
dere: ⁊. ¶ Uerū econom⁹ vester
p̄posuit ex aduerso q ⁊ si ecclīa
d sita esset in dyocesi albañ.[d] ei ta-
mē nō tenebaẗ in aliquo r̄ndere:
cū dñicus lauitan⁹ ep̄s q̇ fuerat
ep̄s albañ. vniuersas ecclīas ad
e vestrū mōasteriū ptinētes[e] ī dio
cesi ei⁹ sitas: ⁊ q̇cq̇d iur̄ tā ī mo-
nasterio vestro q̄ ī eis hēbat: in
emphitheosim sub ānua octo de
f na. vsualiū pēsione[f] monasterio
vestro cōcessit: ita videlꝫ vt lice-
g ret abbati: ⁊ fratrib⁹ a quocūq̄[g]
vellēt ep̄o tā ordinationē clīcoꝝ
q̄ cōsecrationē altariū ī mōaste
rio ip̄o ⁊ p̄dictis ecclesijs obti-
h nere: in quibus etiā vob̄ tertiā[h]
partē mortuarioꝝ idulsit. ⁊ Ce-
le. pa. p̄. n. qd̄ ab eo factuꝫ fuerat
i cōfirmauit[i]. verꝫ ⁊ si ecclesia ip̄a
fuisset aliquādo ecclīe albañ. sub
iecta mōasteriū vestrū nihilomi
nus legitia se poterat p̄scriptōe
tueri: cū per. xl. an. ip̄am pacifice
k possedisset. Ceterū economus[k]
ep̄i cōcessionē ep̄i lauitani nō te-
nere dicebat: vtpote cōtinētē sy
moniacā prauitatē: cū eni tertiā
mortuarioꝝ monasterio ꝯcessis-
set: et tā in ordinationibus cleri
coꝝ q̄ altariū ꝯsecratiōib⁹ idul
sisset ei plenariā libertatē: nō est
dubiū q̇n cū sp̄ūalia hec existāt
eoipso q sup his recōpensatio-
l nē[l] certe pēsionis accepit: cōmi-
serit vitiū symonie. vnde ꝯctus
hm̄ōi nullā obtinet firmitatem:
cōfirmatio aūt apo. se. fuerat per
surreptionē obtēta: cū in eadem
pēsiōe nulla mētio habeaẗ: et. j.
¶ Cū aūt nec insolitū sit nec no-
uū: vt cū ep̄i ecclīas concesserint
m pijs locis aliq̇d[m] sibi reseruēt in
n eis noīe pensionis[n]: nos quoq̄
cū libertat̄ p̄uilegiū vel p̄tectio
nis p̄sidiū aliq̇b⁹ ecclījs idulge
m⁹. grat̄ accipiam⁹ cēsū gratis
oblatū: et ī lr̄is nostris ad succes
soꝝ nr̄oꝝ mēoriā cēsus exp̄ma-
mus ēt q̄titatē: auditis p̄posit̄
economū monasterij vestri eco-
o nomo[o] eiusdē ep̄i ecclīe noīe ī so-
p lutionē pēsiōis[p] p̄dicte iuxta ra-
q tā[q] q̄ ꝯtigit ecclīaꝫ p̄dictā: ⁊ resti
tutionem subtracte. a. xl. an. ꝭm

Ep̄us albañ. in p̄sentia dñi pa. cōstitutus: petebat ius ep̄ale in ec-
clesia castri. qd̄ pauli dicitur ab abbate ⁊ fratribus mōasterij cri-
pte ferrate. in qua monasteriū ius patronat⁹ habebat ex eo q erat
sita in dyoc. albañ. ⁊ ideo de iure cōi debebat sibi de iuribus ep̄ali
bus r̄ndere: si vero contrariū appareret. petens compelli monaste
rium ad soluendā pēsio
nem p̄ p̄dicta ecclīa/ et
r̄stitutionē pēsiōis sub-
tracte. a. xl. annis citra.
Sꝫ yconom⁹ mōasterij
ex aduerso r̄ndit q lꝫ ec
clesia illa sita esset ī dyo
ce. albañ. et nō tenebaẗ
r̄ndere ī aliquo ex eo q
dñicus lucañ. ep̄s q̇ fue
rat ep̄s albañ. oēs eccle
sias sitas ī dyoc. albañ.
ptinētes ad monasteriū
istud. ⁊ q̇cquid iuris ha
bebat tā in monasterio
q̄ in ecclījs illis conces
sit monasterio in emphi
theosim sub annua pen
sione. viij. denarioꝝ: ita
q licitum esset abbati ⁊
fratribus oīa sacramen
ta recipe a quocūq̄ vel
lent ep̄o. tam in mōaste
rio q̄ in alijs ecclesijs.
in q̇bus etiā ecclījs con
cessit eis tertiā mortua
rioꝝ. ⁊. G. pa. qd̄ factuꝫ
fuerat ab illo ep̄o cōfir-
mauit. Insup p̄posuit
q ⁊ si ecclīa illa aliquā-
do fuisset subiecta eccle
sie albañ. monasterium
per. xl. annos et ampli⁹
in pace possedit candē.
Ad h̄ r̄n. procurator ep̄i
cōcessionē lucaneñ. ep̄i
nō tenere: vtputa conti
nentem simoniacā pra-
uitatem ex eo q ep̄s spi
ritualia cōcessit recipiē
do p̄ eis annuā pensionē: ⁊ sic cōmisit vitiū simonie. vnde cōcessio
illa nō tenuit. ⁊ cōfirmatio pa. fuit obtenta p surreptionē cū in cō-
firmatiōe illa nō fuerit mētio facta de illa pēsione. Ad hoc fuit ex
parte monasterij r̄nsum: non est insolitum nec nouū vt cū ep̄i cōce
dunt ecclīas pijs locis aliq̇d sibi reseruant in eis noīe pēsionis: ⁊
pa. cū priuilegiū libertat̄ vel p̄tectiōis p̄sidiū aliq̇bus ecclījs cō
cedit aliquem censum sibi reseruat in eis. ⁊ in lr̄is cōcessiōis cēsus
exp̄mitur ad ppetuam memoriam. His ⁊ alijs auditis dñs pa. cō
dēnauit yconomū mōasterij yconomo ep̄i in solutione p̄dicte pē-
sionis de cetero faciendā iuxta ratā que contingit p̄dictā ecclīam
⁊ in restitutionē pēsionis subtracte. a. xl. ānis ꝭm ratā candē. Sup
oībus alijs absoluit yconomū monasterij ab impetitiōe yconomi
ip̄ius ep̄i eidē ppetuū silentiū imponēdo. ¶ No. q eo ip̄o q eccle-
sia sita est in dioc. alicui⁹ ep̄i p̄baẗ sibi esse subiecta: nisi aliud ostē
datur. Itē ep̄s pōt remittere iura ep̄alia p̄ ānua pēsiōe vt hic col
ligiẗ. nec est simonia. ⁊ p̄cipue cū accedit cōfirmatio pape. Itē sen
tētia cōcipiēda est in p̄sona p̄curator̄ siue ab initio siue post litē
conte. interueniat vt hic colligiẗ. Itē no. hic ar. q licet q̇s cesset in
solutione pensionis vltra bienniū: nō ideo cadit a iure suo. Ber.
a ¶ Recognoscebat. Id est confessus fuerat iuspatronat⁹ ad ve
stram ecclesiam pertinere.
b ¶ Ius ep̄ale. Quid est ius episcopale: ⁊ in quibus consistat ha
bes. s̄. de offi. ordi. conquerente. ⁊. c. dilectus. in glo.
c ¶ De iure cōi. xvj. q. vij. omnes basilice. et. xviij. q. ij. mōasteria.
et. s̄. eo. de xenodochijs.
d ¶ Albañ. Forte diuersis temporibus † vel vno tēpore potuit
habere per dispensationem dñi pape. xxj. q. j. relatio.
e ¶ Pertinentes. Sed non pleno iure: tunc v̄bū ptinere latissi
ma habet significationem. ff. de verb. sig. verbum pertinere.
f ¶ Pensione. i. censu.
¶ Gl. se. ar. r̄probat ⁊ r̄mittit. pōit opi. Jo. ⁊ ꝯtiā hug. quā ap p̄bat.
g ¶ A quocūq̄. Hic videẗ q ep̄s possit aliquā ecclesiā eximere
in totū a iure ep̄ali. j. de cēsi. cū venerabil̄. arg. q nō est verū: vt ibi
no. ⁊ arg. ad hoc. s̄. de dona. pastoralis. Tn̄ ep̄s potest cōferre pri-
uilegia. s̄. de his q̄ fi. a p̄la. sine consēsu. c. q̄to. ⁊. s̄. de re iudi. cū in-
ter. sꝫ in p̄iudiciū alioꝝ p̄uilegiū conferre nō potest: vt v̄r. q̄ sol⁹
princeps pōt auferre vni ⁊ dare alteri. ix. q. iij. nūc vero. et. c. p p̄n-
cipalē. et. C. de quadri. prescrip. bene a zenone. nam ep̄us rē vnius
ecclesie alteri ecclesie dare non potest. s̄. de re. eccle. non alie. ca. j.

⁊ episcopus in p̄iudiciū archidyaconi aliquem priuilegiare non
potest. j. de exces. prela. ad hec. ar. ad hoc. s̄. de his que fi. a prela. si.
cō. c. cū apostolica. Johan. dixit † q episcopus bene potest dare p̄
uilegiū vni ecclesie in p̄iudiciū alteri⁹: ⁊ inducebat. xvj. q. j. statui-
mus. vbi dr̄ q nullus p̄ter conscientiā ep̄i debet: dare decimas ex
tra baptismalē ecclesiā
idem argumētatur a cō
trario sensu q de cōsēsu
ep̄i potest: et Gratian⁹
sic argumentaẗ in se. §.
Hug. tamen dicit cōtra
q hoc non potest ep̄us.
⁊ intelligit. ca. statuim⁹
de decimis ad ep̄m per
tinentibus. Uerius cre-
do qd̄ dicit Hug. q ep̄s
nō possit dare res vni⁹
ecclesie clericis inuitis
alteri ecclīe per iura p̄-
missa: nisi certa et ratio
nabilis causa ostēdereẗ
quia licet princeps hoc
possit: episcopi tamen h̄
non possunt.
h ¶ Tertiam partem.
ꝭm consuetudinem illi⁹
loci. s̄. de testa. req̇sisti.
i ¶ Confirmauit. Ex
certa scientia supple.
k ¶ Economus. In p̄n
ci. fuit ep̄us albañ. ī cau
sa vt dicitur in p̄cipio
postea creauit econo-
mū: vt hic innuitur.
¶ Glo. seq. obijcit ⁊ sol.
l ¶ Recompēsationē.
Uidetur q symōiacus
fuerit talis cōtract⁹: et
p̄cipue si pactū inter-
uenit: quia tēporale pro
sp̄ūali dari nō pōt. s̄. de
re. pmu. ad questiones.
⁊. c. vlt. ‡ Sed sine pa-
cto est ar. q possit. s̄. vt
eccle. bñfi. ca. vno. Qua
re ergo in dubio potius interpretatur cōtractum esse nō symonia
cum: nisi quia in dubio accipiendū est id qd̄ vitio caret. ff. de leg.
in ambigua. Dico q nō cōmittitur hic aut in consimilib⁹ exēptio-
nibus symonia: quia plus percipiebat ep̄us t̄palis cōmodi ab illa
ecclīa q̄ erant isti denarij. ⁊ ita potuit remittere totum retētis si-
bi octo denarijs: et istud non dicitur percipere p̄pter aliquā recō
pensationē: sed potius in signum subiectiōis. j. de cēsi. c. ij. Johā.
m ¶ Aliquid. Quod potest: quia etiam patronus hoc facere potest
. j. de iure pa. preterea: et. j. de censi. cum venerabilis. et. xvj. q. ij. vi-
sis. et. s̄. de dona pastoralis.
n ¶ Pensionis. Id est census.
o ¶ Economo. Et ita formaẗ hec sn̄ia ī p̄sonā economi ep̄i ⁊ mo
nasterij: ⁊ in p̄ncipio fuit ep̄s in cā: vt pꝫ in p̄ncipio ca. ⁊ sic est con
tra sentētiam. M. De hac materia dic vt dixi. s̄. de elec. querelā. se
tētia tamē mandabiẗ executiōi in p̄sonam dñi. ff. de re iu. l. iiij. §. j.
p ¶ Pensionis. i. census.
¶ Glo. se. reci. p obiect. ⁊ sol. cui solutiōi oppōit ⁊ p̄pẗ id aliẗ soluit.
q ¶ Iuxta ratā. Hoc ideo dicit: quia pensio ista pro pluribus ec
clesijs soluebatur. Item est hic ar. q si quis steterit vltra bienniū
q non soluerit canonē non cadit a iure suo: quia isti condēnantur
ad restitutionē pensionis subtracte. a. xl. annis citra. sed hoc ideo
cōtingit quia nō fuit actum illo iure. i. ad reuocationē rei emphi-
teoticarie. immo satis videẗ actū ad hoc petendo iura ep̄alia que
ep̄s cōcesserat mōasterio sed non exp̄sse qd̄ pꝫ ex petitiōe ep̄i. Ul'
dic q vere p̄uari debuit mōasteriū iure quod hēbat in p̄dicta con
cessione si vere ꝯctus ille fuisset emphiteoticus ex eo q non solue-
rit pensionē debito tēpore. s̄. de loca. et conduc. potuit. ⁊ si actum
fuisset ad hoc: quia ꝭm modū agēdi ⁊c. j. de accu. qualiẗ ⁊ qn̄. ij. ⁊. j.
de simo. lꝫ hely. v̄. si. Sed reuera hic nō fuit ꝯctus emphiteotic⁹:
in quo ꝯctu non transfertur dñiū directū in emphiteotā: sed vtile.
sed fuit censual' ꝯctus in quo directū et vtile dñiū transiuit in mo-
nasteriū † et hoc apparet ex illa lr̄a vbi dic̄: et q̇cq̇d iuris tam in
monasterio q̄ in ecclījs in dyoc. eius sitis ⁊c. vn̄ q̄tocūq̄ t̄pe stete
rit q censum nō soluerit nō pdit p̄pter h̄ res donatas: sed censum
totius t̄pis tenetur restituere et bn̄ fuit census petit⁹ petendo ius
episcopale vt patet in prin. et ideo condemnatum fuit monasteriū
ad integram pensionem. i. censum totius partis. s. xl. annis subtra-
ctum nam sub hac petitione peto ius episcopale: non solum comp̄
henditur ius episcopale quod ipso iure communi debetur: sed et

† Et Hos. ⁊ Uincē. hic que opinio v̄a ꝭm Ho. qn̄ ep̄us facit id de cōsensu capl̄i et ex cā rōnabili. his duob⁹ deficientib⁹ vel ipsoꝝ altero vera est opi. Hug. ꝭm eū. Jo. andree.

‡ Et. s̄. de transac. ca. preterea. ij. Joan. and.

† Unde dicebat hic Host. q hic nil retinuit ep̄s p̄ter cēsum quem nec habere voluit in signum dñij sed potius in signū date libertat̄ ad hoc de p̄ui. recepimus. et iō q̄tocūq̄ ī solutiōe cesset/ nō reuocatur libertas semel ꝯcessa. isti. qui. ex cau. manumit. nō licꝫ. §. semel. sec⁹ si in signum dñij cēsum retinuisset. tunc enim cōmitteret res cōcessa si per bienium cessaret ī solutione cēsus vt. patet in eo quod legit et no. de dola. lr̄e. de cā pos. c. fi. de loca p̄pter. Joan. and.

† Nō de facili transferret curia cardinaleꝫ ep̄ꝫ ad aliū ep̄atum. de postu. c. iij. vnde potest dici q istō lauitañ. sit nomen vel cognomen p̄priū. ꝭm Hos. Jo. ā.

qd̄ ɔstitutū est pacto vel ɔsuetudine. s. de pscrip. auditis. ar. ꝛ vbicūqꝫ iueneris in hac decre. pensionē expone. i. censum. et hec expositio pbat p illud qd̄ papa dicit gratis cēsum accipiamꝰ. ꝛ vbi dicit census exprimimꝰ q̄titatem: ꝛ ita plana est decre. Ber.

a ¶ Alijs reddimus. Episcopalibꝰ scꝫ ꝛ ita pensio ista cōprehendebat i petitiōe epi. B.

vile. cū olim. C. de fi. instru. cōparationes. ‡ Si constet q eadē manu ꝛ in loco non suspecto non obest. Item qd̄ si rasura sit in vno loco: ꝛ tamē p alia q̄ posita sunt in instrumēto pbet bn̄ ppositū: Videt q sufficit ad pbādū. arg. bonū. s. de re iudi. cū. J. ꝛ. A. ꝛ. C. si ex fal. istru. l. iij. † et hoc satis pōt pcedi: qr nō est psumptio q in fraudem factū sit. qr ꝛ sine illa rasura cōstabat. Itē hoc ipso q instrm̄ falsatum fuit sufficiebat ad imponendū ei silētium. s. de rescrip. olim. Ber.

‡ Probat lr̄a alicuiꝰ p ɔparationē Jo.and.

† Et meliꝰ dm Host. ff. de lega. j. si hꝰ pluriū. §. si nūerꝰ. et. s. de fide istru. pastoral. Jo.an.

Diuisio.

¶ Cum venerabil. ¶ Sūt due ptes. Prima factum narrat. Scd̄a diffinit ibi: qr igitur. Et vtraqꝫ subdiuidit: vt p se patet. Ab. sic.

¶ Casus. Eps sabiñ. petebat ecclīam scti angeli de cauceia a monasterio farbeñ. cū ptinentijs suis ꝛ possessionibꝰ dicēs illā ad se ptinere tā in spūalibꝰ q̄ in tpalibus iure cōi eo q erat sita i dyoce. sabiñ. q i tēporalibꝰ ad se spectaret nitebat ostendere p publicū istrumētū in quo cōtinebat expsse q. i. sabineñ. epus. H. farbeñ. abbati ꝛ duobꝰ alijs abbatibꝰ post illū dictā ecclesiā cū ptinētijs suis locauit p annua pēsiōe q̄ttuor solidoꝝ papieñ. Cōtra istrumētū illud ex parte monasterij fuit ppositū q nulla fides est ei adhibēda ppt suplinearē scripturam ꝛ rasurā in loco suspecto in annotatiōe indictionis His et alijs intellectis qr cōstitit dn̄o pa. ecclesiam pdictā sitā esse in dyoce. sabineñ. adiudicauit epo ius epale in oībꝰ spūalibꝰ in eadē ecclesia: exceptis q̄busdā caplīs q̄ p autētica scripta ei subtracta esse noscunt. Sed qr instrumētum pdictū insufficiēs fuit ad pbādū q ecclesia ipsa ei subesset quo ad tēporalia vtputa de iure ppter predicta suspectū absoluit monasteriū ab ipetitione epi quo ad temporalia. ¶ Nota eoipso q ecclīa sita est in dyoce. epi de iure cōi subest ei quo ad spūalia. Itē instrumentū suspectū est ppt suplinearē scripturā et rasurā in inditione. i. in annis domini et in alijs locis suspectis. Item illa dūtaxat que continentur in priuilegijs sunt obseruanda. Ber.

¶ Glo. se. arg. ꝛ remittit. alleg. in contrariū. iiij. iura. ꝛ vltimū soluit.

b ¶ Ecclesiam. Hic videt q si vna ecclesia agat de subiectione alterꝰ q nō sit agēdū ɔtra ipam ecclesiam: sed potꝰ ɔtra ipsam que est in possessione illiꝰ. s. de elec. querelam. ꝛ. xvj. q. iij. inter memoratos. ꝛ. s. de prescrip. auditis. vbi de hoc. ff. de li. exhi. l. vlti. ff. de fui. l. vlti. ij. rn̄. ꝛ. ff. si ser. ven. is cuiꝰ familia. Ar. cōtra. s. de appel. ad audientiam. et. s. vt lit. non contest. q̄m frequenter. §. q si. xij. q. ij. quicūqꝫ militū. ꝛ. s. de elec. querelam. Sed ibi conuenit subditꝰ suo nomine: ꝛ non nomine ecclesie.

c ¶ Pertinentijs. Petitio ista nimis larga vr̄. sic. s. de resti. spol. cū ad sedē. qr vbū ptinere late pꝫ. ff. de v. sig. vbū ptinere. Quid iuris sit de h dictū est. s. de lib. obla. ca. ij. ꝛ. s. de dona. inter dilectos.

d ¶ Locauisse. Sed hoc non sufficit. s. de fi. istru. iter dilectos. † et. C. locati. ad probationem.

e ¶ Annotatio temporis. Id est i annis dn̄i. idē esset i indictiōe in qua citius cōprehēdit falsitas. s. de fi. instru. inter dilectos. Jo.

f ¶ In dyoce. sabineñ. Unde iure cōmuni ad eum spectabat. s. eo. de xenodochijs. ꝛ. xviij. q. ij. monasteria. ꝛ. xvj. q. vij. omnes basilice. c. dist. contra morem. Ber.

g ¶ Episcopale ius. Hoc in multis ɔsistit. s. de of. or. ɔquerēte.

¶ Glo. se. exponit ꝛ successiue de duobꝰ q̄rit. in vtroqꝫ arg. et soluit.

h ¶ Propter predicta. Scꝫ ppter rasurā in loco suspecto: ꝛ interlinearem scripturā. sic. s. de fi. instru. inter dilectos. ad hoc enim vt credat instrumēto oportet q sit sine oī suspitiōe. ar. s. de rescrip. cū adeo. ꝛ. c. ad audientiā. ꝛ. C. de edic. di. adri. tol. l. vl. Sed qd̄ si rasura reposita fuerit de eadē manu: Non videt q obstet. ar. j. de pri=

† Et intelligas hoc vt ibi not. dicebat Abb. q nō erat superflua hec probatio. qr lꝫ nō sufficiat ɔ extraneū sufficit ɔtra cōductorē. Jo.and.

Instrꝫ annitiet ppt rasuram.

ratā eādē p diffinitiuā sniam cōdēnamus: ꝛ eūdē economū vr̄m ab impetitiōe economi eiusdem a epi sup alijs reddimus[a] absolutū: ppetuū illi silentiū iponētes. Idē abbati: et cōuētui farbeñ.

¶ Eps petēs ecclesiam quo ad tpalia ꝛ spūalia: obtinet in spūalibus eoipo q probat esse in sua dyoce. si non appareat exempta. sed in tpalibus succūbit: nisi aliter doceat de iure suo: ꝛ in hoc vltimo est casus no. Capitulū. vij.

Cum venerabilis. f. n. J. sab bineñ. eps ecclīam[b] scti angeli de cauceia cū suis ptinētijs ꝛ possessiōibꝰ petijsset: asserēs eā ad se tā in spūalibꝰ q̄ in tpalibꝰ ptinere: allegauit ante omia ius cōe: qr cum ɔstituta sit in dyoce. sabineñ. sub ipsius debebat cōsistere potestate. In tpalibꝰ quoqꝫ ad se dictā ecclesiā ptinere nitebat ostēdere p publicū instrumētū: in quo continebat expresse. J. sabineñ. epm. H. farbeñ. abbati: ꝛ duabus personis post ipm dictā ecclesiā cū suis ptinentijs[c] lo d cauisse[d] p ānua quattuor solidorū papieñ. pēsione. Sed pars vestra pposuit instrumento pdicto nullā fidē penitꝰ adhibēdā propter suplinearē scripturā ꝛ rasuram loco suspecto factam: vbi vi e delicet annotatio[e] tēporis recensetur: et. j. ¶ Quia igit nobis constitit ecclesiā supradictā cōstitu f tam in dyoce. sabineñ.[f] episcopa g les[g] ius in oībꝰ spūalibꝰ eidē epo adiudicauimꝰ i eadē: illis tm̄ exceptis q̄ p auctētica scripta ei dinoscunt eē subtracta: ꝛ. j. ¶ Quia vero instrumentū pdictū per qd̄ eps ecclesiā intēdebat quo ad tēporalia vēdicare: ad faciēdā sup hoc fidē iualidū esse cognouimꝰ: h vtpote ppter pdicta[h] de iure suspectū: vos ab ipetitione ipsius quo ad tēporalia eiusdē ecclesie duximus absoluēdos. Idem.

¶ Mōasteriū subiectū est epo i cuiꝰ dyocesi situ est / nisi pbetur exēptū. h. d. quo ad titulū. C. viij

Cum dilectꝰ filiꝰ: ꝛ. j. ¶ Qr cā nō poterat in nr̄a psentia termiari cū nūcius monasterij sup pcuratione vel ratihabi i tione[i] lr̄as nō haberet: eā vestro duximꝰ examini cōmittēdā: mādātes quatenꝰ si ɔstiterit abbatem ad se. apo. anteq̄ eps in eum suspēsiōis vel excōicatiōis et in monasteriū interdicti sentētias tulerit: legitie appellasse: vel monasteriū a iurisdictiōe epi eiusdē exēptū: eo non obstāte q abbas ab eo circūuētꝰ pter fratrū suoꝝ k assensu ei obediētiā repromisit[k] (cum fraus et dolus ei patrocinari nō debeant) iudicetis illas

Cum dilectus.

Diuisio.

¶ In pma istruitur delegatꝰ qualiter super sententijs pnūciet. In scd̄a et tertia qualiter sup subiectiōe pnūciare debeat. scd̄a ibi: q si. tertia ibi: similit. Ab.

¶ Casus. Episcopus aurieñ. p circūuētiōem fecit sibi pstari obedientiā ab abbate cuiusdam monasterij qd̄ sitū erat i sua dyoce. pter fratrū suoꝝ assensum. cum monasteriū ipm diceret liberū ꝛ exemptū: ꝛ sic orta fuit q̄stio iter epm et monasterium sup subiectione ipsiꝰ monasterij. Abbas timēs se p epm aggrauari se. apo. appellauit. Eps nō obstante appellatiōe tulit sniam suspēsiōis ꝛ excōicationis i abbatē ꝛ monasteriū iterdixit: ppt qd̄ nūciꝰ monasterij ꝛ nūcius epi ad se. ap. accesserūt. Corā pa. pposuit nūciꝰ monasterij pdictas sententias nō tenere / cū monasteriū exēptū eēt / vel saltē tutū erat legitima pscriptione. Sed qr nūciꝰ monasterij mādatū procuratoriū non habebat cā nō potuit in psentia pape termiari. vnde cōmittit cām q̄busdam sub hac forma. quatenꝰ si ɔstiterit iudicibꝰ abbatē ad se. ap. anq̄ eps tulisset snias pdictas i abbatē ꝛ i mōasteriū legitime appellasse. vl̄ si ɔstiterit mōasteriū pdictū exēptū eē a iurisdictiōe epi. iudicēt pdictas snias nō tenere. nō obstāte qd̄ abbas ab epo circūuētꝰ pter frm̄ assēsū ei obediētiā pmisit: cū fraus ꝛ dolꝰ ei pfocinari nō debeāt. sꝫ si abbas defecerit i pbatiōe exēptōis: nec legitia pscptiōe poterit se tueri: adiudicēt monasteriū aurieñ. ecclīe subiacere. q̄uis pbet se appellasse āte snias supradictas: cū mōasteriū sit i ipiꝰ dyoce. ɔstitutū. Itē ꝛ si abbas defecerit i pbatōe appellatōis si ɔstiterit de exēptiōe vl̄ legitima pscriptiōe tā abbatē q̄ monasteriū absoluāt ab epi ipetitiōe. ¶ Nō q sine mādato nō admittit q̄s ad agēdū. Itē excōicatio vel iterdictū post appellatōeꝫ legitimā pmulgata nulla ē. Itē delictū siue factū plati nō piudicat ecclīe. Itē fraus ꝛ dolꝰ nulli pdesse dꝫ Itē pōt q̄s se tueri puilegio vel pscriptiōe sub alternatiōe. sꝫ simul coniūctiue nō potest. qr cōtraria sunt priuilegiū ꝛ pscriptio. Ber.

¶ Glo. seq. ponit differentiam quā demū improbat.

i ¶ Procuratione vel ratihabitiōe. Notare vult differētiā int lr̄as pcuratorias ꝛ lr̄as de rato. nam vbi q̄s simplr̄ ɔstituit pcurator: lꝫ gn̄alit ɔstituat tn̄ trāsigere siue ɔponere nō pōt. vt. s. de arbi. p tuas. ꝛ. C. d trāsac. l. trāsactōis. ꝛ sic itelligit. ff. d pcu. mādato. ‡ Sꝫ si adijciat clausula illa ꝛ q̄cq̄d aliđ etiā sup h fecerit ratū habebit: tūc poterit trāsigere siue ɔponere: al's nil oparet illa adiectio. ꝛ sic vident differre ista duo. ar. ff. iudi. sol. l. iij. §. pcuratorē. sic habes. s. de of. delega. corā. Uel dic q nō est differētia † iter mādatū pcuratoriū ꝛ lr̄as de rato. Mādatū pcuratoriū appellat hic lr̄as de rato. ꝛ sic itellige. s. de offi. dele. corā. s. de trāsac. ɔtingit. ꝛ ideo dicunt lr̄e de rato: qr in mādato pcuratorio ɔstituēs semp adijcit in fine q ratū habebit q̄cq̄d pcurator fecerit sup causa illa ad quā datus est. ff. de pcu. l. si pcuratorē. Et cautio rati danda est quando de mandato dubitat. C. de pcur̄. l. j. Ber.

k ¶ Repromisit. Nō eni potuit ppt hoc renūciare puilegio suo. s. de arbi. cū tpe. ꝛ qr non habuit assensum fratrū suoꝝ non obfuit: qr

Lr̄e pcuratorie et lr̄e de rato an differant.

‡ Et. j. de pcura. qui ad agēdū. li. vj Jo.and.

† Idē Gui. in spe. de pcura. §. j. v. i premissis. Jo.and.

delictum ꝑsone ⁊c.xvj.q.vj.si ep̄m.et.s̄.de excep.cum venerabilis.

Exceptionū cumulatio an sit ꝑmissa.

a ¶ Prescriptiōe tueri. Hic de vna defēsiōe siue exceptōe trāsit ad ꝯriā.arg.s̄.de ꝑscrip.auditꝫ.ff.de excep.nemo.silr de vna actiōe trāsit ad ꝯriā.ar.s̄.de iudi.examiata.C.de iof.testa.ꝫ maiores.Ar.ꝫ.s̄.de ap.sollicitudinē.ff.de tribu.qđ i heredē.§.eligere.C.de non nu.pec.auc̄.ꝫ q̄ ꝓpriā † Sꝫ qđ si debuit ꝓponere oēs exceptiōes infra certū terminū: Non vr̄ ꝙ postea sit audiēdꝰ.s̄.de excep.pastoral. Et q̄ i vna exceptōe succūbit volēs aliā stati ꝓponere nō audit: nisi hoc faciat ifra terminū ꝑfixū. isti.de excu.tu.§.q̄ aūt. Dicas ꝙ si alicui cōpetūt plures exceptiones q̄ nō sunt ꝯrie ‡ in eo casu si nō ꝓponit oēs.s.infra t̄minū postea nō auditur.et sic intelligit.§.isti.de excu.tu.§.q̄ autē. nisi s̄m tenorē illiꝰ decre. pastoralis. Si aūt sunt ꝯrie: puta q̄ ꝑmo dixit se exemptum ⁊ succūbit postea ꝑt aliā ꝓponere: puta ꝑscꝑtionē † vt h̄ ⁊ ca.auditis. ⁊.l.ꝑdicta ꝫ maiores. Cōtrarium tñ est in actiōibꝰ: q̄ tūc ab initio debet eligere: al's postea non audit volēs aliam itētare ꝯriam. vt in.l.predicta: qđ in herede.§.eligere.

† Sol. casꝰ est spālis.⁊ facit.ff.de regu.iur.l.nēo ex his.⁊ qđ ibi no. Jo.and.

‡ Sed non ne posset ēt ꝯtrarias infra diem assignatū sub protestatione ꝓponere s̄m Hostiē. Jo.an.

† Etiā simlr poss̄et hoc ꝓponi cum nō sint ꝯria. de ꝑuile.cū ꝑsone.li.vj. Jo.an.

sńias nō tenere. ¶ Qꝫ si abbas i exēptionis ꝓbatione defecerit: nec legitia se poterit ꝑscriptiōe[a] tueri: lꝫ ꝓbet se ante ꝑdictas sententias appellasse: nihilominꝰ tñ monasteriū iudicetis aurien.ecclesie subiacere i cuiꝰ est dyocesi fundatū. ¶ Simili eo i ꝓbatiōe appellationis deficiēte: si vobis ꝯstiterit de exēptiōe vł legitima ꝑscriptiōe tā abbatē ꝙ̄ monasteriū ab ipetitione ep̄i absoluatis.

Idem in concilio generali.

¶ Nouā religionē nō lꝫ ꝯstituē sine auc̄te romani pōtificꝫ. Nec i diuersis mōasterijs ꝑt q̄s eē abbas vł monachꝰ.sic ꝑncipalit sūmat: lꝫ plura dicta hēat. Cap.ix.

Nē nimia religiōis diuersitas grauē i ecclesiā dei ꝯfusionē iducat: firmit ꝓhibemꝰ ne q̄s de cetero nouā religiōem[b] iueniat: sꝫ q̄cūqꝫ ad religionē cōuerti voluerit vnā de approbatꝫ[c] assumat. Silr q̄ voluerit religiosā domū de nouo fūdare: regulā ⁊ instōnē accipiat de approbatꝫ. ¶ Illud etiā ꝓhibemꝰ ne q̄s i diuersis monasterijs locū mōachi hr̄e ꝑsumat: nec vnꝰ abbas pluribus monasterijs[d] presidere.

Diuisio.

Nē nimia. ¶ Diuidit ꝑmo nouaꝫ religionē ꝓhibet in ꝑsonis ⁊ locis. scđo pluralitatē locoꝝ monachis ⁊ abbatibꝰ ibi: illud. Ab. ¶ Casus. Prohibet h̄ cōciliū ne aliq̄s de cetero nouā religionē inueniat. sꝫ q̄ vult ad religionē trāsire vnā de approbatis assumat. Itē q̄ voluerit nouā domū fundare regulā ⁊ istitutionē accipiat de approbatꝫ. In fine prohibet ne in pluribꝰ monasterijs monachꝰ existat. nec vnꝰ abbas ꝑsit pluribꝰ monasterijs. ¶ Nota ꝙ diuersitas religionū reprobat. Itē q̄ fundat ecclesiā nō nouā religionē debet ꝯstituere/ sꝫ vnam de approbatꝫ dꝫ assumere. Itē vnꝰ monachꝰ non dꝫ hr̄e locū in diuersis monasterijs.nec vnus abbas ꝑesse debet pluribꝰ abbatijs. Ber.

b ¶ Nouam religionem. Nam nouū collegiū nō potest constitui inconsulto pricipe.ff.de colle.illi.l.iij.sic nec noua dignitas sine auctoritate pape. ‡ s̄.de consue.cum olim.⁊.xxij.dist.c.j.

¶ Glo.seq.inducit duo similia.

c ¶ De approbatis. Sic q̄ nouā dignitatē instituit in ecck̄ia cōstituet eā s̄m ꝯsuetudinē aliaꝝ dignitatū.s̄.de cōsue.cū olim. Silr noua ecclesia debet regi s̄m ꝯsuetudinē aliaꝝ.j.de censi.sup eo.

¶ Glo.seq.inducit duo alia similia.

d ¶ Pluribꝰ monasterijs. Sic patet ꝙ nullꝰ potest esse monachus vel abbas in pluribꝰ monasterijs: sic etiam de iure nullꝰ potest ꝑfici in diuersis ecclesijs secularibꝰ.s̄.de ꝑben.de multa. nec simul ꝑbēdā ⁊ dignitatē habere.s̄.de ꝯcesꝰ.ꝑbē.cum nostris.et.c.litteras.nec abbas cū fratribus posset dispensare vt monachus haberet locum in diuersis monasterijs.arg.s̄.de elec.constitutis.

‡ Nec nouꝰ sctūs vł noue relig̃e.j.de reli.c.j.⁊ ij.nec noue ferie repētine.C.đ fer.a nullo iudice.s̄m Hos. Jo.and.

Continuatio.

¶ Rubrica De capellis monachorum. ¶ Supra visum est de religiosis. Item de domibus religiosoꝝ in genere: nunc autem subijcit in specie de domibꝰ religiosis seu capellis monachoꝝ. Ab.

¶ De hac materia tractat.xvj.q.ij.⁊.q.j.ꝑuenit.⁊ in alijs ca.

Diuisio.

In ecclesijs. ¶ Prio ponit dictū.scđo ampliat ibi: ita vt. Ab. ¶ Casus. Statuit vrbanꝰ pa.ꝙ monasteria que ppłm hn̄t/ habeāt capellanū suū istitutū ab ep̄o de ꝯsilio monachoꝝ q̄ ppłm regat et visitet cū necesse fuerit: cuiꝰ ordiatio et dispositio ad ep̄m ꝑtinet. ¶ Nota ꝙ monachi curā ppłi hr̄e nō debēt. Itē ordiatio ⁊ dispositio pb̄roꝝ ad ep̄m ꝑtinet. Ber.

¶ Glo.seq.alleg.vnam cōcor.in ꝯtrariū alleg.iij.canon.⁊ soluit.

e ¶ Monachorum. Hoc ius cōe vr̄.vt.s̄.de sta.mo.monachi. vbi ꝓhibent poni ꝑ parrochias. Signantur ꝯria.xvj.q.j.doctos.et.c.vos aūt.⁊.c.i parrochia. Sol. qđ h̄ đ ītellige de mōacho claustrali q̄ nō est a ppło electꝰ nec ab ep̄o istitutꝰ: monachi debēt hr̄e capellanū q̄ ministret ppło sacra ab ep̄o istitutū de ꝯsilio monachoꝝ vt hic dicit q̄ circūeat parrochiā cū necesse fuerit: qđ monachi facere nō debēt. Ibi de illis qui ꝑficiunt parrochialibꝰ ecclesijs ꝑ episcopum.hic non. † ⁊ hoc ca.loquit vbi est cōgregatio monachoꝝ.

¶ Glo.seq.reci.per contrarium de cañ.xv.q.vij.⁊c.

f ¶ Ex solius episcopi. Hoc iō dicit: q̄ mōachi nō pn̄t remouere eū: sꝫ si delinq̄ret ꝑ ep̄m dꝫ remoueri ordīe iudiciario.et ita excludūtur mōachi q̄ntū ad h̄: sed si deberet deponi tūc necessarij sunt alij ep̄i.xv.q.vij.felix.si q̄s tumidꝰ.

† Male seruatur istud c.imo videmus in monasterijs ꝑrochiā habētibꝰ mōachos claustrales ad mandatum abbatis vel ep̄i circuire ꝑrochiā et ministrare populo sacramēta. Jo.and.

De Capellis monachorum ⁊ alioꝝ religiosorum.

Urbanus.iij.

¶ Ad curā monasterio subiectā non monachi sꝫ seculares clerici preficiunt et ep̄is subsunt. Ca.j.

In ecclesijs vbi mōachi habitāt ppł's ꝑ mōachū nō regat: sed capellanꝰ q̄ ppłm regat ab ep̄o per ꝯciliū monachoꝝ[e] istituat. ¶ Ita vt ex solius[f] ep̄i arbitrio tā ordinatio eius ꝙ̄ depositio ⁊ totiꝰ vite pendeat ꝯuersatio.

Inno.iij. archipb̄ro et clericis sctē cecilie.

¶ Si ecclesia nō cathedralis vēdicat sibi ius in alia ecclesia/ obtinebit solū quo ad ea que ꝓbabit sibi deberi ꝑscriptiōe vel alio legitimo modo. h.d. s̄m cōmunē et veꝝ intellectū. Capitulum.ij.

Dilectus filius. M. syndicus ecclesie vestre ab economo scti laurētij de piscinula i scrutinijs[g]/ baptismate/ et capitulis[h] ⁊ similibus subiectionem postulās possessorium et petitoriū[i] itētabat. Cū eni ecclesia scti

Dilectꝰ. ¶ Tria facit. Prio ponit petitiōeꝫ actoris. Scđo defēsiōeꝫ rei. Tertio pa pe diffinitionē. Secunda ibi: ad hec. Tertia ibi: nos. Abbas siculꝰ. ¶ Casus. Syndicꝰ ecclesie sctē cecilie nomie ipius ecck̄ie petebat ab economo scti laurentij de piscinula subiectiōeꝫ i scrutinijs baptismate/ capł'is ⁊ silibꝰ possessoriū et petitoriū itētādo dicēs ꝙ cū ecck̄ia sancti laurētij sit i ꝑrochia sācte cecilie sita đ iure cōl dꝫ ei i ꝑdictꝫ oibꝰ subiacere cū ꝑuilegiū exemptiōis nō hēat.nec ꝑscriptionē ꝓ se poterat allegare cū ecck̄ia sctē cecilie ꝑscripsisset ꝑdicta sicut ꝑ testes dicebat esse ꝓbatū: ꝑterea cum iter ꝑdictas ecck̄ias coram C.pa.sup ꝑdictis q̄stio vteret. M. pb̄r ecclesie scti lau.fuit sponte ꝯfessus ꝙ ecck̄ie sctē cecilie debebat scrutiniū ⁊ baptisma.et cū ecck̄ia sctē cecilie vellet producere testes ad ꝓbādū ꝙ ille pb̄r diuersis tꝑibꝰ vocatꝰ fuerat ad capłm: ⁊ ꝙ ad ip̄m venerat dictus pb̄r ꝯfessus fuit se vocatū ad capłm venisse.v̄.C.restituit ecclesiā scē cecilie q̄ ad capłꝫ q̄ ꝯq̄sta fuerat se spoliatū saluo iure ꝓpetatꝫ ecck̄ie scti lau.ꝑ đ g̃ syndicꝰ sctē cecilie ꝓbare volebat ꝓꝑetatē q̄ ad scrutiniū ⁊ baptisma ⁊ possessionē q̄ ad capłm. Ad hoc economus scti lau.ex aduerso r̄ndit ꝙ ecck̄ia ipa nullo medio ꝑtinet ad ro.ec.ꝑterea ipa ecck̄ia fuit mōasteriū monialiū ⁊ gn̄alit s̄uat in vrbe vt nullū mōasteriū titulo sit subiectum: q̄re icōgruū videbat vt reglares scł'aribꝰ supponant. ⁊ dn̄s pa.i ipa ecck̄ia istitutionē liberā exercebat ⁊ destitutionē. Dn̄s pa.his et alijs itellectꝫ ꝯdēnauit economū scti lau.syndico ecck̄ie sctē cecilie i scrutinio ⁊ baptismo. ita tñ ꝙ ꝑ hoc nullū ꝑiudiciū gn̄et ro.ec.si q̄n ius suū forte duxerit ꝓsequēdū. In istōne vo ⁊ destitutiōe ⁊ capło economū scti lau.ab ipetitiōe syndici sctē cecilie ꝓrsus absoluit: sibi sup hoc ꝑpetuū silētiū iponēdo. ¶ Nota ꝙ i eodē libello pōt q̄s itētare possessoriū ⁊ petitoriū sup diuersis articulis ⁊ etiā sup eodē. Itē ꝯfessio syndici vel ꝓcuratoris ꝑiudicat ecck̄ie. Itē obediētia ꝓbāt ꝑ hoc ꝙ quis vocat ⁊ venit ad capłm vel ꝯciliū. Itē ꝓtestatio faciēda est ne factū ꝓpriū sue ecck̄ie noceat. Itē in ꝑsona syndici formāda est sńia ⁊ ideo ꝯdēnationis ⁊ absolutiōis sententia potest in ꝓcuratorem vel syndicum proferri. Ber.

g ¶ In scrutinijs. Sic.s̄.de ma.et obe.his q̄. Scrutiniū hic et ibi appellant cathecismi siue exorcismi q̄ fiūt baptizādis ꝑ.xx. ‡ dies añ baptismū.de q̄bꝰ legit.de ꝯse.di.iiij.añ baptismū.⁊.c.añ vigiti.⁊ x.q.j.ꝑuēit. Et ē vulgare romanoꝝ.alr accipit scrutiniū.s̄.de scru.c.vno.⁊ alit accipit in ꝯcił.lugdu.s̄.de elec.i electiōibꝰ.⁊.c.q̄ ꝓpt.

h ¶ Capitulis. Id est synodo siue cōuētu vbi vitia corriguntur.

¶ Glo.se.no.in eodē libello ⁊c.inducit duo similia ⁊ subdit cām.

i ¶ Possessoriū et petitorium. Sup diuersis ca.s.petitoriū quo ad scrutiniū ⁊ baptisma: possessoriū quo ad capłm ⁊ sic due actiones simul in eodē libello pn̄t ꝓponi. † sicut ⁊ de possessione soli interdicto. vnde vi possum expiri: ⁊ de rebꝰ vi ablatꝫ ad exhibēdum vel vi bo.rap.ff.de vi ⁊ vi ar.l.j.§.si fundꝰ.de quo ⁊ pro eadē re pn̄t ista duo simul itētari: ⁊ ab eadē parte: vt hic.s̄.de cau.pos.ca.ij.iij.et.iiij.⁊.c.cū dilectꝰ.vbi materia ista expedit.⁊.c.pastoralis. Itē et vnū iudiciū sufficit ad plures societates.ff.ꝓ so.cū duobꝰ.§.si plures.al's icipit lex ista sub q̄ est iste.§.si iter fr̄es.ar.ff.fami.her.herc

‡ Dic Gof. ꝙ i septimana sctā fieri ꝯsueuerunt circa pueros postea i magno sabbato baptizādos. Jo.and.

† Cōcordat đ testi.significauerūt.đ cā pos.cū super. Jo.an.

des. §. si de pluribus. ꝛ. §. seq. et hoc fit causa dirimendarū litiū. ar. ff. de ac. emp. non est nouum. ꝛ. ī. de cau. pos. ca. ad vltimū.

a ¶ De iure communi. ī. titu. proxi. constitutus.

b ¶ Prescriptionem. Immo et si allegasset eam non iuuaret nisi allegaret eam ex alterius persona. ī. de prescrip. cum ex officij.

c ¶ Uerteret. Sup diuersis articul'. s. petitorio q̄tū ad scrutiniū et baptisma: et possessorio q̄ ad capl'm: vt pꝫ ex ipa lra. Sꝫ mō corā innocētio agebat possessorio † et petitorio: ꝛ q̄ nō fuit mō pbatū de ꝓprietate q̄ ad capl'z: absoluit eccl'a scti laurētij q̄ ad capl'z. vt in fi. Sꝫ dū ecclesia romana habuit ibi istōnē et destitutionē. et eccl'a scte cecilie illa solūmō hēbit postea q̄ pbr̄ ꝯfessus fuit q̄tū ad ꝓprietatē corā celestino papa: cū i oib' alijs eccl'a scti laurentij ptineat ad ecclesiā romanā. vt i fi. pꝫ.

† Etiā sup possessorio nō ꝓnūciat ꝫm Inno. sꝫ p̄dici q̄ p' nūciauit in decisa. ꝫm Pe. et Ab. Jo. and.

d ¶ Spōte confessus. Et sic ꝯfessio ꝓcuratoris p̄iudicat dño. Iste pbr̄ ꝓcurator erat ecclesie scti laurētij. De hoc not. ī. vt lit. nō ptest. c. j. Et spōte dicit: q2 sec' si coact'. ī. de accu. si ꝯstiterit. Et ꝯfessio i vno iudicio facta corā celestino valet hic in alio corā innocētio vt pꝫ. B. ¶ Glo. se. alle. vnā ꝯcor. ꝛ signat vnū ꝯtrarium.

e ¶ Se vocatū iuisse. Per hoc igit pbat possessio ‡ obedietie q̄ aliqs vocat' ad synodū venit. ar. ī. de his q̄ fi. a ma. par. ca. ex ore. Ar. ꝯ. ī. de resti. spo. olim.

‡ Sꝫ nō p' ꝯeras. J. ā.

f ¶ Curauit. Eodē iure debuit ꝓnūciare diffinitiue super predictis duobus articulis sꝫ noluit. Ber.

g ¶ Scrutinium ꝛ baptisma. In his duob' obtinuit: in oibus alijs succubuit. vt. ī. sequit. ¶ Glo. se. obijcit ꝛ dupliciter soluit.

h ¶ Titulo. Id est plebi secl'ari. xviij. q. vi. puenit. ꝛ. c. dudū. Sed nōne subijcit epō q̄ est secl'aris? sꝫ illō est vt dixit Uin. ꝑpt excellētiā dignitatis. † immo veri' vt. T. dixit: q̄ de iure cōi monachi pūt subesse titulo. i. plebi secl'ari. xvj. q. j. alia. ꝛ. c. ecclesia habet. ꝛ. c. legi. ar. xciij. dist. a subdyacono.

† Facit q̄ǒ no. de elec. null'. li. vj. i vi. glo. J. ā.

i ¶ Economum sancti laurentij. Hic format sniā in persona ꝓcuratoris siue economi: non tamē ipse conuenietur vel cōuenietur actione iudicati nisi esset defensor tm̄ vel datus in rem suam. ff. de ꝓcu. plautius. Ar. cōtra. q̄ in psona domini. ī. de pba. licet. De hoc traditur. ī. de elec. querelam.

k ¶ Generetur. Et ita papa iudicat q̄ ei nō obsit exceptio rei iudicate. ī. ī. de re iudi. c. suborta. vnde bene p̄scribitur ꝯ monasteriū exēptū spacio legitimo. xl. an. lꝫ nō ꝯtra papā. xvj. q. iiij. volumus.

l ¶ In institutiōe. Hic pꝫ q̄ i q̄busdā iurib' epalib' ‡ pōt p̄scribi: ita q̄ nō ꝑpt h̄ in alijs. ꝛ ita fallit regl'a illa q̄ ꝑ ptē tota fuit' retinet. vt. ff. de fui. ru. p̄di. vna est via. de hoc dꝫ. ī. de p̄scrip. auditis: et hoc iō est: q2 ius epale est gen' multas hñs species sub se quarū multe enumerant. ī. de of. or. cōquerēte. ꝛ. c. dilectus. in glo.

‡ Licet ista institutio. s. ꝛ destitutio sint epalia. Jo. and.

Diuisio.

Ex parte tua. ¶ Diuidit. primo ponitur ꝯsultatio. secundo respōsio ibi: cū autē. Ab. ¶ Casus. Abbas ꝛ cōuētus riueñ. veneteñ. dyoce. lras apl'icas ad quosdā iudices ipetrarūt. ne eps dyoce. eos cōpelleret plures monachos ponere in q̄busdā ꝑoratibus suis vbi singuli monachi esse cōsueuerūt: cū pluribus facultates nō sufficerēt eorūdē: indsita ꝑus ꝯitate de facultatib' ꝑoratuū occasione istaꝝ lraꝝ dicebāt sibi esse ꝯcessum vt in singulis ꝑioratib' suis singuli monachi cōmorent: dūmō pluribus facultatib' si ue facultates nō suppetāt eorūdem. Eps veneteñ. significauit hoc dño pa. et ipe rescribit ei dicēs cū istud obuiet ꝯcil'. lateraī. de quo nulla fit mētio in lris ꝑdictis. Rñ. q̄ nō credit hmōi lras a se. apo. emanasse. q̄ǒ si forsitā ꝑ occupationē emanauerint/ nō vult ꝑ hoc derogare cōcilio antedicto. ¶ Nota q̄ monachi i ecclesijs soli cōmorari nō debēt. Itē si q̄s litteras ipetrat ꝯ aliq̄ǒ ius siue cōciliū: de ipo iure siue ꝯcilio mētionem facere debet: alit nō valet. B. Glo. se. incipit casum.

laurētij sit in ꝓchia vr̄a sita dꝫ de iure cōi^a eccl'ie vr̄e i ꝑdict' oibus subiacere: q2 nec priuilegiū exēptiōis hꝫ: nec ꝑscriptionē^b ꝓ se poterat allegare: cū illa eccl'ia scte cecilie ꝑscripsisset sicut ꝑ testes dicebat legitime cōprobatū. Preterea cum corā. C. papa. ꝑ. no. sup ꝑdictis iter vestrā ꝛ ꝑdictā eccl'iaꝫ q̄stio ꝯteret^c. M. pbr̄ eiusdē eccl'ie fuit sponte^d ꝯfessus q̄ ecclesie scte cecilie scrutinium ꝛ baptisma debebat. Cūq̄ pars vr̄a testes q̄ se illū diuersis tēporib' ad capl'm vocasse ipsūq̄ venisse asserebāt in mediū ꝑduxisset eis iurare paratis: ꝑdict' pbr̄ se vocatū^e iuisse ad capl'm est cōfessus: vñ ꝑdict' pre. n. ecclesiam vestrā capl'o quo se ꝓq̄sta fuerat spoliatā saluo iure ꝓprietatis ecclesie scti laurētij reuestire curauit^f: sicut in ei' lris ꝯtinet. ꝑ hoc ergo ꝓprietatē quo ad scrutiniū^g ꝛ baptisma: ꝛ possessionē quo ad capitulū: vester voluit syndicus cōprobare. ¶ Ad hec scti laurentij econom' ex aduerso rñdit q̄ eccl'ia illa nullo medio ad romanā ecclesiā ꝑtinebat. Cū eni monasteriū monialiū fuerit: ꝛ generaliter ꝓuet in vrbe vt nullū monasteriū titulo^h sit subiectū: incōgruū videbat vt regl'ares seculari' supponātur: ꝑterea vsq̄ hodie nos in ea institutionē ꝛ destitutionem liberā exercemus: et. ī. ¶ Nos igit auditis ꝓposit' economū^i scti laurētij syndico vr̄o i baptismo ꝛ scrutinio ꝯdēnam': ita vt ꝑ hoc eccl'ie romane nullū p̄iudiciū gñetur^k si q̄ñ forte ius suū duxerit ꝓsequēdū. In institutione^l autē ꝛ destitutiōe ꝛ capl'o economū ipm ab ipetitiōe syndici vr̄i ꝓsus absoluim': syndico vr̄o sup h̄ ꝑpetuū silētiū iponentes. Hono. iij. epo veneteñ.

¶ In ꝑoratib' monachorū non possunt singuli monachi cōmorari: etiā si sup h̄ habeāt rescr̄ptū apl'icū: nisi in illō fiat mentio de lateraneñ. concilio. Ca. iij.

Ex parte tua fuit ꝓpositū: ꝛ. ī. ¶ Abbas ꝛ ꝯuētus riueñ. venete. dyoce. occasiōe lraꝝ^m ap. se. asserūt^n sibi eē ꝯcessum: vt in singulis ipoꝝ ꝑoratib' singuli monachi cōmorent si plurib' facultates nō suppetūt eorūdē. ¶ Cū autē id obuiet later. ꝯcil. de quo nulla mētio^o est i lris antedictis. F. t. breuiter respōdem' q̄ hmōi lras ab apo. se. non credim' emanasse. Qz si ꝑ occupatiōem^p forsitā emanauerint: nolumus^q per hoc derogari ꝯcilio supradicto. Idem burdegaleñ. archiepo.

¶ Ordinarius compellit abbatem vt monachos a prioratib' reuocet ad claustrum: vel eis socios adiungat. Capitulum. iiij.

Ad audientiā nostrā ꝑuenit q̄ nonnulli monachi lege tibi dyocesana^r subiecti: in quibusdā prioratibus habitant solitarij ꝯtra statutū generalis^s ꝯcilij. ¶ Ideoq̄ mandam' quatenus ipsoꝝ abbates seu ꝑores: vt vel ipos ad claustrū reuocēt: facietes in ipis ecclesijs deseruiri ꝑ clericos seculares: vel alios monachos eisdem associēt^t cum quibus vitā possint ducere regularem monitione premissa ꝑ censuram ecclesiasticam cōpellas.

m ¶ Litterarum. Littere iste tales fuerūt. Impetrauerūt mōachi isti litteras ad quosdā iudices † ne eps dyocesan' compelleret eos plures mōachos istituere i quibusdā ꝑoratib' suis: vbi singuli mōachi eē ꝯsueuerūt: cū plurib' nō sufficerēt facultates eorūdē: iq̄sita pri' ꝯitate de facultatib' ꝑoratuū: occasione taliū lraꝝ dicebāt ꝫm q̄ǒ iferi' ꝯtinet.

† Hōst. dicit istos fuisse ꝯuatores ꝯ dyocesanū. Jo. an.

n ¶ Asserunt. Et male q2 lꝫ i ecclesijs illis non possēt eē ples mōachi: non tñ papa ꝯcederet q̄ soli mōachi i singul' ꝑoratib' singularit ponerent: q2 illō eēt ꝯ ꝯciliū lateraī. ī. ǒ sta. mo. c. ij. ꝛ est expressum. ī. c. pxi. vnde lre iste de ꝑscia pape nō emanauerūt. B.

o ¶ De quo nulla mētio. Et sic pꝫ q̄ si quis lras ipetrat ꝯ aliq̄ ius siue ꝯciliū: nō valet. nisi fiat mentio de illo iure. ī. de rescrip. nonnulli. et ī. de eta. ꝛ quali. cā te.

p ¶ Occupationem. Sic. ī. de sen. excōmu. si aliq̄ñ. C. de libe. cau. iubemus. † idē esset si per iportunitatē peteret. C. de pe. bo. sublat'. l. j. li. x. ar. ī. de rescrip. si q̄ñ.

† Uide ǒ symo. intātū. sup. iij. glo. Jo. and.

q ¶ Nolumus. Tamen si vellet ‡ bñ posset dispensare ꝯ cōciliū: quia auctor illi' ꝯcilij i parē non habuit potestatē. ī. de elec. innotuit. ꝛ papa maior est q̄ᵹ conciliū. ī. de elec. significasti.

‡ Sed h̄ nō dꝫ vlle ꝑpt ꝑiculū pcti carnalis cōcupiscentie q̄ǒ imminet sp̄alit. et est seq̄la solitarie vite religiosi in t̄bo mines ꝑuer sant'. et hoc cōsiderauit conciliū lateraī. vt ibi pꝫ. Jo. an.

Ad audientiam. ¶ Primo ponit trāsgressiōe cōciliū quā scdo mandat corrigi ibi: ideoq̄. Ab. ¶ Casus. Significatū fuit dño pa. q̄ q̄dā subiecti archiepo burdegaleñ. solitarij habitabāt in q̄busdā prioratib' ꝯtra statutū lateraneñ. ꝯcil'. vnde mādat pa. eidē archiepo quatenus abbates seu priores ipsoꝝ vt vel ipos reuocēt ad claustrū faciētes ꝑ clericos seculares in eisdē ecclesijs deseruiri: vel associēt sibi alios monachos cum quib' vitā regularem obseruent per cen. eccle. monitione premissa cōpellat. ¶ Nota q̄ monachi in ecclesijs soli sine alijs monachis habitare nō debēt contra cōcil'. lateraneñ. Itē epi possunt cōpellere abbates ne monachos solos per villas dimittant. Ber.

r ¶ Dyocesana. Id est iurisdictionis. De hac lege not. ī. de offi. ordina. dilectus.

s ¶ Generalis concilij. Hic vocat papa lateraī. ꝯciliū gñale q̄ǒ babes. ī. de sta. mo. c. ij. sed cōciliū. Inno. semp sic appellatur. ¶ Glo. seq. ponit differentiam quā improbat.

t ¶ Eisdē associent. Et ita epi cōpellere debēt abbates ne monachos ꝑ villas solos dimittāt: sec' i canonicis regl'arib' si eligerent ad regimē aiaꝝ. nā illi nō cōpellunt alios secū h̄re: nisi id cōmode facere possint. ī. de sta. mo. q̄ dei timorē. sꝫ ibi est collegiū. vnde idē videt de regularib'. s. q̄ nō deberent esse soli in capellis.

Continuatio. ¶ Rubrica De iure patronatus. ¶ Supra visum est de pbr̃e. et dignita. item de religi. domi. itẽ de capel. mona. sed quia ad istas fit institutio nõnunq̃ per presentationẽ patroni et sic posset dubitari de iure patro. et de modo p̄sentãdi merito ꝛc. Abbas siculus. ¶ De hac materia tractat. xvj. q. vij. pie mẽtis. §. cum ergo. vsq; ad fi. q. j. q. v. si qs epo̅rum.

Diuisio. Perlatum. ¶ Duo facit ꝯcilium. Primo ꝓhibet ecclesiã inter patronos diuidi. Scd̃o ponit qd̃ facere debeat eps cũ patroni non ordinãt ecclesiã. scd̃a ibi: et si. Ab. sic. ¶ Casus. Aliqñ ꝯtingit q̃ vnus patron⁹ ecclesie relinq̃t plures heredes. quilibet heredũ vult ꝓ suo arbitrio ecclesiã ordiare cũ vacat. statuit ꝯciliũ q̃ īter heredes patroni eccl'ia diuidi non debeat. et si discordia fuerit inter eos ꝓpter quã sacerdos ibi ordinari nõ possit: eps ꝓcipiat vt nullomõ missarũ solẽnia celebrentur ibidẽ donec ad ꝯcordiã redeãt et canonice ꝓuideãt ecclesie. ¶ Nota q̃ eccl'ie diuidi nõ debẽt. Itẽ eps potest cõpellere patronos ecclesiarũ discordãtes per subtractionem diuinoꝝ vt ad cõcordiã redeant. Ber. ¶ Glo. se. fortificat textũ ꝑ ratione ad quã inducit quattuor iura. Secũdo tractat an iuspatronatus cuiq; patrono cõpetat insolidum. In fi. querit et argu.

† al'. ordinari.

De Iure patronat⁹.

Ex concilio mediolaneñ.

¶ Si ꝓpt' discordiã p̄ronoꝝ ecclesia caret administratõe: cessat in ecclesia a diuinis: tollunt' reliquie: et ostia claudunt' si aliter sine scandalo ecclesie ꝓuideri non põt. h. d. cũ. c. sequẽti. Capitulũ. j.

Perlatum est: ꝛc. ¶ Nobis visum est q̃ ecclesia inter heredes patroni diuidi nõ debeat[a]. ¶ Et si simultates[b] inter eos surrexerit ꝓpter quas sacerdos suo ibi officio canonice fungi nõ possit: si aliter ꝓuideri nõ poterit: precipiat ab epõ vt nullo mõ ibi missarũ solẽnia celebrẽtur[c] donec ad ꝯcordiã redeãt. et ecclesia sacerdotẽ canonice habeat: qui libere suũ ministerium valeat exercere.

Ex concilio triburieñ.

¶ Sũmatũ est i. c. primo. Ca. ij.

Quecunq; ecclesia: ꝛc. ¶ Si ꝯtigat ꝓ ecclesia dissidere[b] patronos vt eã nolit sub vno pbr̃o ꝓcurari †: eps (si alit' nõ poterit ipi ꝯsulere) tollat inde reliq̃as[c]: atq; eiusdẽ eccl'ie claudat ostia. vt sacrũ mysteriũ null⁹ i ea celebret / anteq̃ vnũ eligãt pbr̃m q̃ sacrosctã sit ydoneus ꝓcurare.

ecclesiaꝝ vel eoꝝ heredes abutunt' potestate sibi ab ecclesia cõcessa: quia cũ vna ecclesia vnius debeat esse rectoris ipi in discordia plurimos p̄sentãt. vnde statuit lateraneñ. concil. vt si forte vota patronoꝝ in plures partes se diuiserint: ille p̄ficiat' ecclesie qui plurimoꝝ eligit' et approbat' assensu: et al's ydoneus fuerit. Si autem hoc sine scãdalo fieri nõ poterit: eps ordĩet ecclesiam s'm qd̃ melius sibi visum fuerit. In fine dicit si de iure patronat⁹ questio emerserit inter aliquos: et illa ĩfra quattuor mẽses nõ fuerit diffinita: ex tũc superior ordinet ecclesiam. ¶ Nota q̃ ex fundatiõe ecclesiarũ acquiritur iuspatronatus. Itẽ plures rectores nõ debẽt institui in vna ecclesia. Item electio maioris partis tenet dũmodo electus sit ydoneus. Item ꝓpter scãdalũ aliqñ receditur a iure. Itẽ si questio iuris patronat⁹ ĩfra quattuor mẽses nõ finiatur. eps postea ordinare potest ecclesiam. Ber. ¶ Glo. seq. reci. p. q. an ex refectione ꝛc. et ponit opi. Lau. quã determinat. scd̃o q̃rit arg. pro et cõtra. et tenet vltimũ.

† al'. desfe sione.

† al'. p̄sonas.

Ex concilio lateraneñ.

¶ Si patroni i p̄sentãdo discordant / p̄fert' p̄sentat⁹ a maiori pte si est ydoneus: et si hoc sine scãdalo fieri non põt: vel patroni ĩfra tẽpus debitũ nõ p̄sentãt / eps ordinabit ecclesiam. Capitulũ. iij.

Quoniã in q̃busdã locis fũdatores[f] ecclesiaꝝ aut heredes eoꝝ potestate i qua eos ecclesia hucusq; sustinuit abutuntur[g]: et cũ vna ecclesia vnius debeat esse rectoris ꝓ sua dissentione † plurimos rep̄sentãt. ¶ Presenti decreto statuim⁹ vt si forte in plures partes † fũdatoꝝ se vota diuiserint: ille p̄ficiat' ecclesie qui maioribus[h] iuuat' meritis: et plurimorũ eligit' et approbat' assensu. Si aũt hoc sine scandalo[i] esse nequiuerit: ordinet[k] antistes ecclesiã sicut meli⁹ eã s'm deum viderit ordinãdã. Et id ipm etiã faciat si de iure patronat⁹ q̃stio emerserit inter aliquos et cui cõpetat infra quattuor[l] menses nõ fuerit diffinitum. Ex eodem.

¶ Excõicant' patroni layci qui clericos instituũt et destituũt in ecclesijs etiã patronatis vel bona ipsaꝝ aliter administrant. Et clerici q̃ institutionẽ laycoꝝ recipiunt cõmunione ꝑuent'. Ca. iiij.

Preterea quia intũ quorũdam laycorũ processit

f ¶ Fundatores. Nota q̃ ex fundatiõe ecclesie acquirit' iuspatronatus vt hic. et. j. e. vij. q. vij. filijs. et. j. e. co. nobis. Sed ex refectiõe vel reparatione nõ acq̃rit' vt dicebat. L. ar. ff. ne quid i loco publi. l. j. §. vicinales. ea videlicet ratione q: qd̃ humani iuris esse desijt seruiturẽ nõ recipit. ff. cõmu. ꝑdi. tam vr. ꝗ ru. l. caueri. † qd̃ intelligo cũ omnino nõ est destructũ monasteriũ vel ecclesia. sed si funditus destructũ sit et de ꝯsensu epi aliqs vellet reedificare ecclesiã credo q̃ acq̃rat iuspatronat⁹: q: pinde est ac si ab initio ecclesiã ꝯstruxisset. j. de iude. cõsuluit ar. Itẽ qd̃ si reedificata est eccl'ia de eadẽ materia nũqd̃ ꝓor patron⁹ remanet patronus. Videt' q̃ sic: q: eadẽ eccl'ia itelligit'. ff. de iudi. ꝓponebat. ꝛ. vij. q. j. deniq;. et ar. ff. de vsufru. si in area. ꝛ. ff. de ser. vr. ꝑdi. seruitutes. §. si sublatũ. et hec eccl'ia loco ꝓoris succedit. vñ ea itelligit'. ar. ff. si qs cau. si eũ. §. q iniuriarũ. ꝛ. ff. si ex noxa. cau. l. ij. in fi. ff. de vsufru. dñs. in ꝑn. ff. de ser. ru. ꝑdi. attilicin⁹. Ar. ꝯ. q: desinit esse patronus: et obligatio semel extincta ꝛc. ff. de solu. qui res. §. areã. et de p̄se. dist. iij. queris. qd̃ verius videtur.

Jus pronat⁹ an acquirat' ex refectione ecclesie?

† Per hãc l. dixit Ain. j. e. co. signifi casti. q̃ si aliquis cõstruxit ecclesiã et eam fecit cõsecrari q̃ alius eã dotãdo p̄ronatum sibi nõ ꝑt acq̃rere. Jo. and.

a ¶ Diuidi nõ debeat. Quia ad mutabilitatẽ mundanaꝝ necessitatũ eccl'ia turbari nõ debet. x. dis. lege. ꝛ. iij. q. vj. hoc q̃ppe. ꝛ. c. di. c. j. ꝛ. j. e. q̃ri moniã. Et no. q̃ iuspatronat⁹ apud vnũquẽq; heredũ est insolidũ quo ad oẽm eius effectũ. ff. de bo. lib. si libertus. in fi. ꝑter sacerdotis p̄sentationẽ que est apud oẽs. † ita q̃ apud nullũ vt hic patet. ꝛ. j. e. ca. ꝓxi. sicut electio. q: res simplex est et indiuisibilis. et sic ad quẽlibet heredẽ insolidũ trãsit: etiã si ex diuersis et inequalib⁹ partib⁹ sint heredes. ar. ff. de ser. via. C. de relig. si sepulchrũ. ꝛ. ff. e. l. q̃ sicut. ꝛ. l. vsufruct⁹. ꝛ. ff. ad le. fal. l. j. §. si vsufruct⁹. ꝛ. ff. de vsu ꝛ ha. vsus. quia incorporalia diuidi nõ possunt. ar. vij. q. j. nihil. Quid si nõ cõueniãt possent ne pacisci ‡ adinuicẽ vt alternis vicib⁹ p̄sentarẽt? Ar. q̃ sic. ff. de vsufru. quotiẽs. ff. de serui. via. in fi. ff. cõmu. diui. l. cõmuni diuidũdo. §. si de vsufructu. Inno. cõtra. cũ sit res sp̃ualis. vide cle. plures. eo. ti.

† Hoc ĩtendit q̃ lz q̃lz sol⁹ sit p̄ronus: non tñ al' sol⁹ isolidũ poterit p̄ntare: sed hẽbit' ꝯsideratio pluriũ p modũ q̃ d'r. j. c. qm̃. si ei singul' ꝯpeteret isolidum p̄ntatio occupãtis cẽt melior ꝯditio. de p̄be. si a sede. lib. vj. de ꝓcu. si duo. co. li. qd̃ est falsũ vt ibi. Jo. and.

‡ Sic de auctoritate superior sj. e. q̃rimoniam. s3 Inno. vt ibi not. hic tñ ꝑ eãdem decre. dixit simplr' hoc fieri nõ posse. hodie ꝑ cle. expeditũ est q̃ etiã sine superior auctoritate hoc p̄nt. eo. tit. p̄les. s̃. rñ. Jo. an.

† Scz si poneret ibi rectorẽ. Jo. ã.

b ¶ Simultates. Id est latentia odia siue discordie.

c ¶ Celebrentur. Sic. xvj. q. vij. considerandũ. ꝛ. c. si plures. sed hoc hodie seruari nõ debet si aliquo modo sine scandalo possit ecclesia ordinari. j. eo. quoniam. Ber.

Quecunq;. ¶ Casus. Si patroni ecclesie discordes fuerint vt eam nolint de vno pbr̃o ordinare: si eps aliter ecclesie cõsulere nõ poterit: tollat inde reliq̃as et claudat ostia ecclesie. nec diuinũ ibi celebret' officiũ donec canonice vnũ elegerint pbr̃m. Ista duo cap̃la reducẽda sunt ad. c. seq̃ẽs. ¶ Nota q̃ eps potest cõpellere patronos discordãtes ad ordinãdã ecclesiã de vno pbr̃o. B.

b ¶ Dissidere. Id est discordare.

¶ Glo. seq. ponit triplicem lecturam melen. Jo. fauen. et Alani.

c ¶ Reliquias. Quidã dicũt sicut melend⁹ q̃ hoc. c. nõ tenet et illa. c. similiter nõ tenẽt. xvj. q. vij. cõsiderãdum. ꝛ. c. si plures. ꝛ. c. seq. qm̃. et. c. eã te. nisi forsitan ex facto epi † magnũ scandalũ oriretur tunc posset seruari hoc qd̃ hic dicit' ad tẽpus. qd̃ satis videtur Jo. fa. dicebat tollat reliquias. i. nõ ponat Ala. intelligit de reliquijs q̃ sunt in capsis extra altare: qd̃ est verũ quia de illis que sunt in altari non intelligitur.

Quoniam. ¶ Primo ponit abusum patronoꝝ. Scd̃o cõstitutionẽ ibi: p̄senti. Ab. ¶ Casus. In quibusdã locis patroni

g ¶ Abutuntur. Et ita perdere debent priuilegium. xj. q. iij. priuilegium. ꝛ. lxxiiij. dist. vbi ista didicisti.

h ¶ Qui maiorib⁹. Si. lxiij. dist. si forte. Sed nunqd̃ req̃rit' q̃ maioris sit meriti et q̃ plures eũ p̄sentẽt? ꝯ vr' velle hec l'ra: sed vr' sufficere si sit ydone⁹: dũ tamẽ habeat maiorẽ partẽ: lz alius sit melior. De hac materia d'r. s̃. de elec. eccl'ia vestra. ꝛ. j. de of. custo. c. ij.

i ¶ Sine scandalo. Ar. q̃ propter scandalum receditur a iure. s̃. de preben. cum teneamur. ꝛ. j. de no. ope. nunci. cũ ex iniuncto. et. s̃. de tempo. ordi. ad aures. vbi de hoc.

k ¶ Ordinet. Ponendo ibi rectorem: ita q̃ ipsum postea representet si voluerit. ar. j. eo. si vero.

l ¶ Quattuor. j. eo. cum propter. contra. j. c. eam te. ibi soluitur.

Diuisio. Preterea. ¶ Duo sunt dicta. Scd̃m ibi: clericus. Abbas sic. ¶ Casus. Quidã layci patroni in tantã audaciã ꝓrorũpunt vt sine auctoritate epoꝝ clericos instituũt in ecclesijs et destituũt: possessiões et alia bona eccl'iaꝝ ꝓ sua volũtate distribuũt: ꝓpt' qd̃ lateraũ. cõcil'. decreuit illos anathemate feriẽdos. Clerici ꝟo q̃ ecclesias de manib⁹ recipiũt laycoꝝ sine auct'e epi sui cõione ꝑuent' et si eas nõ dimiserĩt: a ministerio eccl'ie et ordine deponant'. ¶ Nota q̃ layci etiã patroni de reb⁹ eccl'iaꝝ sp̃ualib⁹ vel tẽporalib⁹ sine auct'e epi sui nihil disponere debẽt. Item sine auct'e epi clerici non debẽt īstitui i ecclesijs. Itẽ pena clerici recipiẽtis b̃ñficiũ de manu

layci est vt cōmunione priuetur. Item pena clerici nō dimittentis beneficium receptum a layco est ꝙ deponi debet. Ber.
a ¶ Instituant. xvj. q. vij. layci. ⁊ c. per laycos.
b ¶ Ecclesiastica. xvj. q. vij. decimas.
c ¶ Per laycos. ī. de priuile. cum et plantare.

in possessione saltē de facto: et nisi consensus epi accesserit non valet donatio. et ita concordat cum illa. ī. eo. cura.
Quia clerici. ¶ Primo ponit̃ excessus. scḋo pena ibi: eosdē. Diuisio. Ab. ¶ Casus. Quidā clerici cōparāt ius patronatus ecclesiaꝝ. vel alio modo quo possunt acquirūt / vt postmodū cū vacauerint / eorū filij vel nepotes p̃sentent ad eas. p̃cipit pa. epo exonieñ. vt h̃ districte ꝓhibeat: ⁊ eosdē clericos aduocationib⁹ taliter acq̃sitis ap. re. spoliet. ¶ Nota ꝙ ius patronatus emi nō debet. Itē q̃ ius pr̃onat⁹ emit eo debet p̃uari. B.

audacia: vt epoꝝ auctoritate neglecta clericos instituant[a] in ecclesijs: ⁊ remoueāt cū voluerint: possessionē quoq₃ atq₃ alia ecclesiastica[b] bona pro sua voluntate plerūq₃ distribuāt: ipos anathemate decernim⁹ feriēdos. ¶ Clericus autē qui ecclesiā ꝑ laycos[c] sine proprij episcopi auctoritate receperit cōmunione priuetur[d]. et si persttiterit: a ministerio ecclesiastico et ordine deponatur.

Alexan. iij. eboraceñ. archiepo.

¶ Si patronus laycus successiue p̃sentat duos / ⁊ scḋs instituitur ab epo valet istitutio. h. d. primo. Patronus non pōt clerico vel alteri eccl̃ie ꝯferre ecclesiā patronatā vł alteri donare. Cap. v.

Quod autē consulis: si clericus ydoneus ad vacantē ecclesiā p̃sentat⁹ non fuerit ab epo dyocesano admissus: et postmodum alius ydoneus p̃sentatus ⁊ istitut⁹ ab epo possessiōem tenuerit corporalē: an p̃mo clerico ecclesiā petente debeat posterior remoueri: vel posterior priori p̃ferri? Dubiū non est q̇n in casu isto melior sit ꝯdictio possidētis[e]: q̃ñ anteq₃ p̃sentatio ꝑ dyocesanū epm̃ approbet̃: ratum nō est qḋ a patrono fuerit ichoatū. ¶ De cetero tue pru. r. ꝙ si layci clericis vel collegijs de cōcessionibus[f] vel donationib⁹ istrumēta ꝯfecerint in hec v̾ba vel similia ꝯcessi vel dedi ecclesiā: ⁊ p̃senti charta firmaui: si ꝯsensus[g] epi non accesserit: nihil agi videt̃: qꝛ ꝓ non dato[h] habet̃ qḋ ab illo datur qui nō potest de iure donare.

Idem exonieñ. episcopo.

¶ Cōparās vel emēs iuspatronatus eo spoliari debet. Vel sic. Qui emit iuspr̃onatus vt possit presētare filiū vł nepotē seu quē vult: eo priuari dꝫ. h. d. Et vtraq₃ lec. potest sustētari. Capitulū. vj.

Quia clerici quidam aduocatias[i] ecclesiaꝝ cōparāt[k]: vel quocūq₃ modo possunt acquirunt: vt postmodū eorū filij[l] vel nepotes ad easdem ecclesias p̃sentent̃: p̃cipimus vt id arcti⁹ ihibere ꝓcures. ¶ Eosdē aduocatiōib⁹ taliter acq̃sitis appellatione postposita spoliando[m].

Idē herfordeñ. episcopo et abbati de forde.

¶ Iuspr̃onat⁹ ꝯsistēs in aliqua vniuersitate t̃paliū trāsit cū ipsa vniuersitate: etiā si vniuersitas trāseat tm̃ quo ad vtile dñiū: nisi iuspr̃onat⁹ specifice sit exceptū. h. d. Et ē notabilis casus ⁊ quotidie allegatur. Capitulum. vij.

Ex lr̃is. I. salabrieñ. epi accepim⁹ ꝙ defuncta ꝑsona eccl̃ie de latoñ. G. miles q̃ villam

¶ Glo. se. pōit opi. signat lr̃e ꝯtrariū ⁊ remittit.
d ¶ Priuet̃. Et ita non est ipo iure suspēsus† q̃ recipit eccl̃iam a layco: ⁊ ꝑ hoc itellige illos canones. xvj. q. vij. si quis deinceps‡ cū alijs. ca. seq. q̃ hoc dicere vident̃. Itē alia pena etiā iponit̃ ei q̃ ꝑ abusum laycorū ꝯsentit sue electioni: quia fit ieligibilis. s̃. de elec. quisquis. Argu. cōtra. ī. eo. cura. ꝙ. s. ecclesia possit haberi ꝑ laycū ibi soluitur.

† Qḋ credo Tan. et Vin. idem Hosti. cum nec layci sint excōicati. s̃. pri. rñso. Io. and.
‡ Ubi de hoc. ⁊. s̃. de renū. quod in dubijs. ⁊ habēt locū hec iura vbi laycus dat eccl̃iam in titulū. secus si in ꝓprietatem. sm̃ Vincē. Io. and.

Quod autem. ¶ Duo sūt dicta. Secūdum ibi: de cetero. Ab. sicu. ¶ Casus. Patron⁹ eccl̃ie ad vacantē ecclesiam p̃sentauit p̃lato suo (ad quem ꝑtinet istitutio) clericū ydoneū. cleric⁹ ille non fuit a prelato admissus. postmodū patron⁹ volūtate mutata aliū ydoneū p̃sentauit q̃ fuit ab epo institutus ⁊ in possessionē inductus. querit̃ quis istoꝝ alteri preferri debeat? Rñ. ꝙ i casu isto melior est conditio possidētis. quia anteq₃ p̃sentatio ꝑ episcopum approbetur ratum nō est qḋ a patrono fuit ichoatū. ¶ De cetero. Aliq̇s layc⁹ patron⁹ cōcessit ecclesiam ⁊ instrumentū fecit sub hac forma. Ego talis ꝯcedo et do ecclesiā talib⁹ clericis siue collegijs: ⁊ presenti carta cōfirmo. q̃ritur an talis ꝯcessio teneat? Rñ. pa. si cōsensus epi non accedat nihil agit̃: quia ꝓ nō dato habet̃ qḋ dat̃ ab illo q̃ donare non potest. ¶ Nota ꝙ licitū est layco patrono variare ante institutionē p̃sentati. Itē nota casum in quo melior est conditio possidentis. s. quādo laycus patronus p̃sentat p̃mo vnū nec recipit̃: et p̃sentat secundo aliū ⁊ recipit̃. secus est in clerico patrono. Item laycus ecclesiam nemini dare potest sine consensu epi. Item ꝓ nō dato habetur qḋ ab illo dat̃ qui de iure donare non potest. Ber.
e ¶ Possidentis. Sic. ī. eo. pastoralis. hoc intellige cū layc⁹ p̃sentat. secus si ecclesiastica ꝑsona cui taliter variare nō licet. ī. eo. cum autē. sed eps punit̃. vt in. c. pastoralis. Et est simile qḋ dicit̃. C. de rei ven. quotiēs. simile. s̃. de p̃scrip. ad aures. et ita ille potior est in iure q̃ prior possessionem fuerit adeptus. † De hac materia tractatur. s̃. de offi. ordi. cum nos. et melius. s̃. de offi. leg. dilectus.
f ¶ De concessionibus. Ecclesiarum. sic. ī. ca. illud.
¶ Glo. seq. querit. ponit solu. Lau.
g ¶ Si consensus. Et ita si ꝯsensus epi accesserit valet talis donatio vel ꝯcessio. ī. ca. illud. ⁊ c. nullus. Sed q̇d intelligit̃ dare? patronus ecclesiā dare nō pōt: qꝛ ad eū nō ꝑtinet: imo ad epm̃ Lau. dixit ꝙ iuspatronatus solūmodo intelligit̃ donare qḋ suum est de ꝯsensu tñ epi. s̃. de dona. pastoralis. ne delusoria intelligatur donatio vt res potius valeat q₃ pereat. ⁊ arg. ff. de leg. j. si domus. §. vl. ⁊ hoc ꝓbatur ex eo qḋ dicit pro non dato habetur ⁊c̃.
¶ Glosa sequens signat contrarium.
h ¶ Pro non dato. Sic ergo ꝓ nō dato habetur qḋ ab illo dat̃ qui de iure dare nō potest. ff. de acquiren. re. domi. traditio. et. C. de pe. l. ij. ‡ ff. eo. l. ij. §. vlti. et. ī. de do. post di. resti. nuper. et. C. qui pro sua iur. iudi. dare dari ve pos. l. vna. et. j. q. vij. daybertum. Argu. contra. ī. eo. cura. et melius. ca. consultationibus. Supple hic nec est in possessione vel quasi: al's si esset in quasi possessione nō vi: nō clam: nō precario: nulla questione sibi mota: quia tunc ius acquirit̃ presentato ⁊ obtinet. ī. eo. ex lr̃is. ⁊ c. consultationib⁹. sed isti layci erāt

† Si v̾o laycus p̃ntans nō variasset p̃ntat⁹ ab eo remoueret quēlꝫ istitutū ꝯ re iudi. cū bertholdus. Io. ā.
‡ Frustra quis veret̃ sniam abilolatā / qui ferre nō poterat. Io. ā.

¶ Glo. seq. reci. ꝑ cōtrariū de decre. ī. c. pri.
i ¶ Aduocatias. Id est iuspatronatus. † qḋ q̃ñq₃ dꝛ aduocatio vt h̃. q̃ñq₃ vicedominat⁹ vel custodia siue guardia: vt. ī. eo. p̃terea. Item dꝛ ius frequētationis vel processionis. xvj. q. vij. pie mētis. ⁊ c. frigētius. quādoq₃ gr̃a. xvj. q. ij. si quis epoꝝ. T.
k ¶ Comparant. Per se tm̃ qḋ esse non potest cū sit sp̃uali annexum. ī. eo. de iure. sed cum vniuersitate potest obligari. ī. e. c. pxi. ⁊ vēdi. ī. eo. ca. cum seculū. ad instar fundi dotalis. ff. de fun. do. l. j. ff. de acquiren. re. domi. l. quidam.
¶ Glosa se. reci. ꝑ. q. quā soluit. signat cōtra. ⁊ ibi remittit.
l ¶ Filij. Licet aliq̇s sit patronus se presentare non potest. ī. eo. per nostras. filios autem satis credo ꝙ possit presentare. ‡ ff. qḋ cuiusq₃ vni. l. illud. Argu. ꝯtra. ī. eo. consuluit. vbi de hoc.
¶ Glo. se. q̃rit ⁊ soluit. refert aliā questionē. arg. negatiue ⁊ illud tenet.

† Qḋ pꝫ ex eo qꝛ vt dicit textus. ad hoc emebatur vt fieret p̃ntatio. sm̃ Innocen. Io. an.
‡ Sed non itrudere: et sic loquitur ꝯtū. Io. ā.

m ¶ Spoliādo. Sed cui applicabit̃? Pōt dici ꝙ eccl̃ie cui ꝑ hm̃ōi emptionē facta est symoniaca iiuria. ar. ī. de symo. de hoc. et. xvij. q. iiij. si q̇s i atrio. † ⁊ sic eccl̃ia erit pr̃ona ipi⁹. Sed q̇d si ipa eadē ecclesia emisset iuspr̃onat⁹ a suo pr̃ono: nunq̇d amittit pr̃on⁹ iuspr̃onat⁹: vt sic remaneat apḋ ipam eccl̃iam? arg. ꝙ nō. ī. e. illḋ. qꝛ vēditio nō tenuit: qꝛ sp̃uale vel sp̃uali annexum vēdi nō pōt. ī. de symo. q̃relā. ⁊. ī. e. de iure. ⁊ sic remanebit penes pr̃onū restituta pecunia. Ar. ꝯtra posset hic colligi: qꝛ hic dꝛ ꝙ emptor spoliet̃ ⁊ nō vēditor: vnde eo ipo ꝙ iponit̃ pena emptori et nō vēditori: videt̃ remanere penes ipm̃ patronū iuspatronatus: quia si voluisset priuari hoc dixisset sicut de alio. ‡ Vel dic qḋ prius dixi. Ber.
Ex lr̃is. ¶ Diuidit̃ i duas ꝑtes. Prīo ponit̃ q̃rela epi. Scḋo dant̃ sibi iudices ⁊ istruunt̃ q̃ño debeāt diffinire ibi mandamus. Ab. ¶ Casus. Abbatissa et moniales monasterij de vintoñ. quādā villā suā in q̃ sita erat eccl̃ia de latoñ. ꝑtinēs ad mōasteriū ipꝫ locauerūt ad firmā. G. militi miles ille ad eccl̃iaꝫ ipaꝫ postmodū vacātē p̃sentauit epo. V. clericū quē eps istituit. postmodū abbatissa p̃dicta epo aliū p̃ntauit. sꝫ eps admittere noluit p̃ntatū ab ipsa. vñ abbatissa apḋ archiepm̃ cātuar̃. de epo deposuit q̃stionē q̃ p̃mū p̃ntatū fecit remoueri: et scḋm sibi p̃ntatū fecit istitui. vñ orta fuit ꝯtētio int̃ eos. Salabrieñ. eps q̃ p̃mū istituerat significauit h̃ dño pa. vñ mādat iudicib⁹ q̃ten⁹ si ꝯstiterit ꝙ p̃dicto militi predicta villa fuerit ꝯcessa nō excepto iure pr̃onat⁹: vel etiā si ꝯstiterit ꝙ anteq₃ de iure pr̃onat⁹ iter abbatissam ⁊ militē ꝯtrouersia orta cēt p̃fatus. V. istitut⁹ fuisset ꝑ epm̃ ad p̃ntationē militis ecclesiā eidē adiudicēt: dūmō ydoneus sit. ita ꝙ si abbatissa obtineat aduersus militē. p̃dict⁹. V. illi de t̃palib⁹ debeat r̃ndere: et sic in vtroq₃ casu obtinebit. ¶ Nota ꝙ ius pr̃onat⁹ trāsit cū vniuersitate: nisi specialit̃ excipiat̃. Itē lite mota sup iure presentādi vel eligēdi: p̃sentatio postea fieri nō dꝫ / vel electio. et si fieret nō dꝫ ꝯfirmari vel ifirmari pēdente q̃stione iuris patronat⁹ vel electiōis. Itē p̃sentatio facta ab illo qui in possessione iuris patronatus est: valet. Ber.

† Per q̃ iura dixit hic Inno. ꝙ ecclesia libera erit ab aduocato. Io. and.
‡ Satis cōgrue distingui posset an deliq̃rit tota eccl̃ia necne: iuxta no. de or. cog. cū dilectus. in. iij. glo. ꝯ symo. de hoc. de reg. iur. delictum. li. vj. Io. an.

O iij

in q̄ ecclesia sita est a monasterio
a de vinto.ad firmam[a] tenebat:ad
eādē vacantē Gu.clericū p̄dicto
ep̄o p̄ntauit.postmodū abbatis=
sa p̄dicti monasterij aliū p̄senta=
b uit[b] eidē ad eccl'iaȝ supraſcriptā:
quo nolēte p̄sentatū ab ea recipe
c apud cantuariensem[c] archiep̄m
grauē de ep̄o deposuit q̄stiōem:
r.j. ¶ Mandam⁹ q̄ten⁹ si vobis
ꝯstiterit ꝙ p̄fato militi p̄scripta
d villa fuerit(nō excepto[d] iure pa=
e tronatus)ad firmā cōcessa:vel[e]
anteq̄ȝ de iure patronat⁹ iter ab=
batissam et militē ꝯtrouersia eēt
suborta:prefatus Gu.in prescri=
pta ecclesia p ep̄m ad p̄sentatio=
nē militis istitutus fuisset:ei(dū
modo al'as sit ydoneus)adiudi=
cetis ecclesiam:ita ꝙ si abbatis=
sa obtineat aduersus militē:illi
de tēporalib⁹ debeat respōdere.
Idem vintonieñ.episcopo.
¶ Si layc⁹ clerico vel religioso
loco ꝯcedit ecclesiā sine cōsensu
ep̄i nō obstāte tali ꝯcessione que
nō valet:ad ip̄am ecclesiā cū va=
cauerit poterit p̄sentare:et eā al=
teri ecclesie de consensu ep̄i pote
rit concedere.h.d.cū ca.cū layci.
r.c.suggestū.j.eo. Capitulū.viij.
Illud p̄tereūdū non duxi=
mus:ꝙ si laycus ep̄o incō
f sulto ecclesiam[f] nō vacātem con
cedit religiose domui:et postea
cum vacauerit ad presentationē
eiusdē layci clericus ibi fuerit p
dyoce.ep̄m institutus:prior con
cessio scd̄am institutionē quo mi
nus habeatur rata et firma non
g pōt aliquatenus īpedire[g]:cū il=
la ꝯcessio de iure nullius pōt esse
h momēti.tū q: de re[h] nō vacāte fa
cta est:tū quia laycus sine auc̄te
i ep̄i nemini[i] potest ecclesias dare.
k ¶ Licet religioso[k] loco iuspatro
natus cōferēdi liberā habeat fa=
cultatē. Si ꝟo iuspatronat⁹ va=
cāte ecclesia religioso loco cōtu=
l lerit[l]:et aliq̄s sine p̄sentatiōe fra
trū eiusdē loci fuerit i ipsa eccl'ia
institutus:ei⁹ s̄m rigorē iuris est
institutio irritāda. Idē eidem.
¶ Instituti in ecclesijs patrona
tis per nouos patronos mutari
nō possunt:nec vicissitudines ec
clesiarū p eos fieri. Capitulū.ix.
Querimoniam:r.j. ¶ Ab=
surdum videt̄ omnino vt
singulas patronoꝝ s̄m humanā
m conditionē mutationes[m]/eccle=
n siarum ordinationes mutētur[n].
o ¶ Et vicissitudines[o] ecclesiarum
ab aduocatis vel alijs p̄sumant̄.
Idem eboraceñ.archiep̄o.
¶ Patron⁹ ecclesiā clerico con
ferre nō pōt:r si ꝯtulerit pōt hoc
non obstāte ad ecclesiā presenta
re rectorē. Capitulum.x.
Cum layci ep̄is nesciētib⁹

¶ Glosa sequens ponit opinionem.
a ¶ Ad firmam. Dicūt q̄dā ꝙ talē cōtractū celebrauerunt inter se ꝙ vtile dn̄ium trāsiret in cōductorē:r sic in ip̄m transiuit iuspatronatus:secus in creditore.s.de re iudi.cum bertholdus.Ber.
b ¶ Presentauit. Supple et episcopus ipsum recepit.
c ¶ Apud cātuarieñ. Qui fecit p̄mū remoueri et institui presentatū p abbatissam.vnde orta fuit ꝯtētio inter eos.
d ¶ Excepto. Ar. concessum videri qđ nō est noīatim exceptum.j.de spon.cū apud. Itē arg. ꝙ idē iuris est in toto r in parte. ar.ff.de of.pre. vr.l.j.§.iij.r.xij.q.ij. cognouim⁹. † De hoc tractatur.s.de trāsla.inter corporalia.

† Nota etiā q̄dā ex gn̄alitate trāsire q̄ sp̄aliter trāsire non possent. Sȝ ꝯ.ff.de pig. l.obligatōe. r.s.đ of.le. qđ trāslatione.ibi soluitur s̄m Ho. Jo.and.

¶ Glo.seq.reci.p.q.an is cui mota est q̄stio rc.ar. negatiue p hoc.c.ponit opi.ꝯtrariam.soluit duppliciter r rn̄det ad contraria. Iterū reassumit opi.ꝯtriam. In fi.obijcit et soluit.
e ¶ Vel anteq̄ȝ. Arg. est hic a cōtrario sensu: ꝙ res religiosa nō debȝ trāsferri in aliā p̄sonā lite pēdēte.xj.q.j.q: res.r xvj.q.iiij.volum⁹. et.s. vt lit.pen.a memoria.et quasi p totū. Et ita videt̄ ꝙ si moueat̄ alicui q̄stio de iure p̄ronat⁹:et īterim vacet ecclesia ꝙ nō possit p̄sentare ante finem cause. Sed nō est veꝝ hoc s̄m quosdā put đr.s. de in ītē.rest.cū venissent. īmo si q̄s est in q̄eta possessiōe p̄sentādi nō debet inde amoueri. vt dicūt q̄dā vsq̄ȝ ad finē cause.xvj.q.iiij.volumus. r.s. vt lit.pendē.a memoria. et sufficit esse in possessione.j.e.ꝯsultationibus.r supplent hic maxime. Sȝ lr̄a ista manifeste ꝯ̄dicit.et certe veri⁹ videt̄ ꝙ eligere vel p̄sentare q̄s nō possit postq̄ȝ ei moueat̄ q̄stio sup p̄prietate. Vel si dicat̄ ꝙ possit p̄sentare lite mota:tn̄ presentat⁹ nō debet istitui pēdēte ꝯtrouersia ex q̄ pēdet.s.de in inte.resti.c.ij.r est arg.opti.s.de elec.cumana.vbi clerici r capellani erāt in quasi possessiōe eligendi.r mota fuit eis q̄stio sup iure eligēdi vacāte eccl'ia.r q: nō p̄bauerūt de iure suo nō valuit eoꝝ vox. ‡ Nec obstāt ꝯ̄ria q̄ dicunt ꝙ lite pēdēte nō est p̄uād⁹ possessor sua possessiōe:q: ibi alia ratio est. Ibi eni oīa restituunt̄ r fruct⁹ post litē ꝯtestatā. Sed hic nō debēt restitui fructus p̄ntatiōis:q: canonice istitut⁹ nō remouet̄ sine culpa.et hoc verius credo. Cōtra tn̄ notauit Jo.scȝ ꝙ pōt licite eligere q̄ est in q̄eta possessiōe:lȝ moueat̄ ei q̄stio. † s.de in ītē.resti.cum venissent.r ita si fuit iste p̄ntat⁹ ante q̄stionē motā obtinebit:q: ille credebat̄ p̄ron⁹ cū eēt in possessiōe toti⁹ ville:et ita credebat se esse p̄ronū r bona fide.sic.j.eo.ꝯsultationib⁹.r si postea obtineat abbatissa in iure p̄ronat⁹:q: p̄babit ꝙ excepit iusp̄ronat⁹ rn̄debit illi de tpalib⁹.xvj.q.ij.sane.r.j.de p̄ui.cū r plātare.§.i eccl'ijs.r.h.d.h̄ i fi. Cōtra hoc tn̄.s.de re iudi.cū bertholdus.r.j.e.ꝯsultatiōib⁹.vbi dicit si tpe p̄ntatiōis sue iusp̄ronat⁹ eccl'ie possidebat:sȝ hic non erat in possessiōe iurisp̄ronat⁹ lȝ possideret villā:q: h̄ nō colligit̄ p lr̄aȝ. sȝ itellige ꝙ erat in possessiōe iurisp̄ronat⁹:r sic cessant ꝯ̄ria.r satis bn̄ colligit̄ ꝙ miles erat i possessiōe iurisp̄ronat⁹ ex eo qđ dicit i fine:ita ꝙ si abbatissa obtineat aduersus militē:illi de tpalibus debeat rn̄dere. Ex h̄ apparet ꝙ miles reus erat:et abbatissa ꝯ̄ militē agebat.r sic reliquit̄ ꝙ miles credebat̄ p̄ron⁹:r sic agebat vt p̄ronus.vn̄ tenuit p̄ntatio et īstitutio eo tpe facta quo q̄ete iusp̄ronat⁹ eccl'ie possidebat.j.e.ꝯsultatiōib⁹.r.s.de elec.q̄relā.r ita lite mota nō dȝ p̄ntare:vel si p̄ntat suspēdit̄ īstitutio i euētū sn̄ie:vt dictū est.

‡ Sed hoc fuit ex ꝟtute ꝯtestationis ꝯtra eos facte cui ipi clerici ꝯsēserunt.vt ibi no.Jo.an.
† Nisi de h̄ ip̄o moueat̄ ei q̄stio:an possideat vl' nō:et in hoc casu dixit lo qui hāc decre.vt not. ij.q.vj.hoc q̄ppe.i glo. penul.r no. in decre.statim alleg.in glo. Jo.an.

Diuisio.
Illud. ¶ Diuidit̄:q: ponit duo dicta. Scđm ibi:licet. Ab.si. ¶ Casus. Patron⁹ ecclesiā nō vacātē ꝯcedit alicui religiose domui incōsulto ep̄o postmodū vacat ecclesia.patronus presentauit clericum ep̄o ad ecclesiam illā vacātē et ep̄s illum instituit. q̄rit̄ vtrū prima ꝯcessio īpediat scđam:Rn̄.pa.ꝙ scđa ꝯcessio tenet nō obstāte p̄ma q̄ de iure nullius est momēti:tū q: de re nō vacāte facta est:tū q: layci sine auc̄te ep̄i nulli pn̄t eccl'ias dare/q̄ȝuis ius p̄ronat⁹ possint loco religioso ꝯferre. Si aūt eccl'ia vacāte ius patronat⁹ loco religioso cōtulerit:r aliq̄s sine p̄ntatiōe fratrū eiusdē loci fuerit īstitut⁹:eius īstitutio est de iuris rigore irritāda. ¶ Nota ꝙ nō p̄stat īpedimētū qđ de iure nō sortit̄ effectū. Itē eccl'ia nō vacās cōcedi nō pōt. Itē layci sine auc̄te ep̄i eccl'ias dare nō possunt. Itē layci possunt dare ius patronat⁹ loco religioso.B.
¶ Glo.se.pōit opinionē.
f ¶ Ecclesiam. Quidā intelligūt ꝙ p hāc ꝯcessionē laycus iste intēdebat dare ecclesiam quo ad p̄prietatē vel ecclesiā in vsus p̄pos:qđ facere non poterat.s.de dona. pastoral'.x.q.j.nouerit. et.c.sic q̄dā.cū ali⁹ eam possideret:sec⁹ si dedisset iusp̄ronat⁹ etiā sine ꝯsensu ep̄i ‡ vt dicunt. vt no.j.eo.ca. Inno.hec littera innuit rc.

‡ Dicebat Phi.s.eo. ꝙ autem.in fi.ꝙ ecclesiam non dedit:quia nō potuit iusp̄ronat⁹:nō dedit q: id noluit vl' nō expressit.ad idē.s.de of. dele.cū sup. C.si q̄s al. vel sibi.l. multum interest.vbi marit⁹ non acquisiuit actionē empti vxori:q: non potuit: vnde dixit Vin.ꝙ hic nō valet īplicitū qđ valeret explicitū. C. de here.insti.nec apđ. Jo.and.

¶ Glo.se.ar.alle.duo iura.r tria alle.in ꝯ̄rium.
g ¶ Impedire. Arg.ꝙ nō p̄stat īpedimētū qđ de iure nō sortitur effectū.ar.s.eo.ꝙ autē.s.de elec.bone. Argu.ꝯ.s.de elec.ꝯsiderauimus.et.c. auditis.et.j.de spon.ad audientiam.
h ¶ De re non vacāte. Et ita ptȝ ꝙ eccl'ia non vacās ꝯferri nō pōt priuate p̄sone. vt.s.de donatio.cōsultatiōib⁹.sed loco religioso de auc̄te ep̄i eccl'a nō vacans potest ꝯcedi.vt in decre.cōsultationibus.
i ¶ Nemini. Id est nulli p̄uate p̄sone licet.
k ¶ Religioso. Hec lr̄a īnuit ꝙ layc⁹ possit dare iusp̄ronat⁹ loco religioso sine auc̄te ep̄i:sȝ ecclesiā nō. ar.xvj.q.vl.nemini regū.sȝ non credo:vn̄ supple hic de cōsensu ep̄i:q: siue cōcedat ecclesiam/siue iusp̄ronat⁹ necessaria est auc̄tas ep̄i.s.e.ꝙ autē.r.s.de dona.ꝯsultationib⁹.r.j.e.null⁹.Hec opinio reprobat̄ p.c.vnicū.e.ti.li.vj.
¶ Glo.seq.querit.ponit opi.Vin.et rn̄det.c.qđ vin.alle.
l ¶ Cōtulerit. De auc̄te ep̄i vt dixi. Sȝ nūq̄d layco pōt dari iuspatronatus:Vin.dixit ꝙ sic.ar.j.e.ex insinuatione.sȝ ibi nō fuit donatio:sȝ frat̄ cessit fr̄i ius suū:seu renūciauit ei q̄ȝtū ad se ius p̄ntandi r ita nō fuit donatio:cū ipse isolidū eēt p̄ron⁹:vt ibi đr.sȝ cum vniuersitate bn̄ pōt donari vl' vēdi r obligari.s.e.ex lr̄is.r.j.e.cū scl'm.
Diuisio.
Querimoniā. ¶ Habet duo dicta. Scđm ibi:et vicissitudines.Ab. ¶ Casus. Dicit̄ in cap'lo isto ꝙ p̄pter mutationes patronoꝝ ordinatio ecclesiarū mutari nō debet ab ipsis patronis vel ab alijs:qđ esset absurdū cū in patronoꝝ potestate ecclesia nō consistat. ¶ Nota ꝙ p̄pter mutabilitatē rerum mūdanarū mutari non debet dispositio ecclesiarum.Ber.
¶ Glo.seq.exponit.signat contrarium et soluit.
m ¶ Mutationes. Lȝ p̄roni mutent̄ successiōe vel alio mō:ecclesie stat⁹ p̄pter hoc mutari nō debet:cū in ip̄oꝝ dispositiōe ecclesia nō sit:sȝ potius ep̄oꝝ.nec pn̄t illā extrahere de sua ptāte.x.q.j.sic q̄dā. r.c.nouerint.Ar.ꝯ.xvj.q.vl.decernim⁹.r.c.filijs.sed hec hn̄t tm̄ potestatē defendēdi ecclesiā/r denūciare sacerdotis excessus ep̄o:sȝ super rebus nullā habent potestatem.s.eo.preterea.
n ¶ Mutētur. Sil'e.x.di.lege.r dist.c.puenit.j.r.iij.q.vj.hoc q̄ppe.
o ¶ Vicissitudines. Id est p̄mutationes:vtputa si patroni haberēt plura iura p̄ronat⁹ nō pn̄t illa p̄mutare sine auc̄te ep̄i.Hosti.
Diuisio.
Cum layci. ¶ Sūmatū ē.s.e.c.illđ. Prio pōit dictū. Scđo rō ibi:nō eni.Ab. ¶ Casus. Aliq̄s layc⁹ p̄ron⁹ cōcedit ecclesiā vacātē alicui clerico ignorāte ep̄o aut nō ꝯsentiēte.postea penitētia duct⁹ clericū aliū presentauit ep̄o:r ep̄s ip̄m instituit.querit̄ que ꝯcessio valeat.Dicit̄ ꝙ istitutio illi⁹ valere debȝ q̄ auctoritate

episcopi est institutus. nõ obstãte p̃ma ɔcessione q̃ nulla est: quia nõ licet laycis clericos in ecclesijs ordinare. ¶ Nota q̃ locus est penitẽtia vel penitẽtie: et ex hoc surgit illud q̃d aliq̃s potest ɔtra factũ suũ venire. Item nõ p̃stat impedimentũ q̃d de iure non sortitur effectum. Item layci ecclesias ordinare non debent. Ber.

bucrit postea ɔsensum: supplẽt expssum: et tũc nõ est necessaria p̃scriptio cũ habet ɔsensum ep̃i. Uel põt dici q̃ illi ecc̃ias recepe rũt de manu laycoꝝ: nõ possent p̃scribere: q̃ꝛ ꝯ iura recipiũt: s; eoꝝ successores p̃scribere pñt q̃ hoc ignorant/ et bonã fidẽ habẽt. ex quo inueniũt ecclesiã in possessiõe: q̃ꝛ q̃ in locũ alteri⁹ succedit: iustã h; ignorãtie causam. ff. de reg. iur. q̃ in alterius.

¶ Glo. seq. ponit brocar. q̃ licitum sit penitere. alleg. ix. iura in contrarium. alleg. v. sol. ponendo regulam et sex casus contra illam.

a ¶ Penitẽtia ducti. Et ita licitũ est penitere/ et ɔtra factũ suum venire. vt. s. de elec. nosti. et. ij. q. vj. §. si quis libellos. xij. q. j. certe. ff. de mino. si minor. C. q̃ bo. ce. pos. l. ij. ff. de mu. et ho. vt gradatim. §. sed et reprobari. ff. depositi. l. j. §. si vero deposuero. et s. de deposi. bona fides. et. ff. de ac. emp. et ven. si sterilis. §. vl. Ar. ɔtra. s. de fil. p̃sby. veniẽs. s. de cle. ɔiug. diuersis fallacijs. et. xvij. q. iiij. sunt q̃ opes. i. de despõ. ipu. de illis. j. et. ij. q. ij. offerat. Sol. nõ est locus penitẽtie† nisi in casibus: puta si iusta cã subest. xij. q. j. certe. lxiij. di. §. ver. vl̃ si aliq̃d inopinatum emergat. xxij. q. ij. ne q̃s arbitret. et in oĩbus delictis et maleficijs. arg. l. dist. põderet. et. s. de re. ec. ali. vel nõ. si q̃s pbrorũ. vel in his que fauore sui tm̃ sunt introducta: q̃bus renũciare põt. vij. q. j. ꝙ periculosum. et in his que recepta nõ sunt plene. ff. de iurisdi. om. iudi. si conuenerit. Uin. et in casu isto vt hic patet. et. i. eo. cum autem. et. c. pastoralis.

aut non consentientibus ecclesias clericis concedunt in quib⁹ habẽt iuspatronat⁹ et postea pe‑ a nitẽtia ducti alios ad easdẽ episcopis represẽtãt: et illi ad eorũ presentatiõem in eisdẽ ecclesijs ab ep̃is instituuntur: eorũ debet istitutio stare q̃ auctoritate sunt ep̃i instituti ɔcessione priori (que b nulla est) oĩno euacuata. ¶ Non c enim licet laycis clericos in ecclesijs p̃sumptiõe ꝓpria ordiare.

Idẽ abbatib⁹: p̃oꝛib⁹: et clericis p archiep̃atũ eboraceñ. cõstitut;.

¶ Religiosi vẽdicare vel retinere nõ pñt ecclesias sibi ɔcessas a laycis sine dyocesani ɔsensu: nisi legitime p̃scripserit vel postea dyocesanus consenserit. Ca. xj.

Cura pastoral; et. j. ¶ Mandamus quaten⁹ ex dona‑ d tione laycorum nisi auctoritas dyoce. episcopi et cõsensus assit: nullus vestrũ aliquas sibi ecclesias vẽdicare presumat vel retinere taliter acquisitas. ¶ Nisi le‑ e gitima † fuerit prescriptiõe munitus: aut dyocesani episcopi ha f buerit postea cõsensum. ¶ Cum enim layci nõ possint in alios ni g si ius q̃d habent transferre: hu‑

iusmodi concessiones irritas penitus esse censemus.

Idem lingoneñ. episcopo.

¶ Si patroni ecclesie vacantis infra tẽpus a iure concessum nõ presentant: episcopus ordinabit ecclesias. Capitulum. xij.

Si vero ordiatio alicuius ecclesie ad tuã institutionem spectat: et pro controuersia laycorum de iure patronat⁹ in‑ h ter se disceptantium ꝓrogatur. ¶ Fas tibi sit appellatiõe remota in eadẽ p̃sonã ydoneam insti‑ i tuere. ¶ Ita q̃ representetur ab eo qui ius euicerit patronatus.

Idem hospitalarijs.

¶ Si ius patronat⁹ ecclesie deuenit ad exẽptos: per hoc in nullo debet ledi ius ep̃ale. Cap. xiij.

Cum seculũ reliqueritis: et. j. ¶ Prohibemus ne cũ k ratione feudorum emptorum/ aliterue acquisitorum/ vel etiam alio modo iuspatronatus in ecclesijs parrochialibus acquisieritis: episcopo ius parrochiale l minuere presumatis. Idem.

¶ Sine ɔsensu p̃roni nõ põt q̃s ecclesiã occupare. C. xiiij.

Ex insinuatione. O. clerici

fides. s̃m Uin. Jo. an.

¶ Cõsensum. Ar. q̃ ratihabitio retrotrahitur xvj. q. j. c. vl. Ar. cõtra. ff. de reg. iur. l. penul.

f

¶ Glo. se. põit brocar. q̃ nemo pl⁹ iur; et c. all. v. iura p. et v. ɔ. et soluit.

g ¶ Nisi ius quod. Nemo eni põt plus iuris ĩ aliũ trãsferre ꝙ ipse habeat. ff. de regu. iur. nemo. i. de dona. post di. re. nup. ff. de acq. re. do. tra ditio. s. eo. q̃d aũt. in fi. liiij. dist. abbati. Ar. ɔ. ff. de acq. re. do. nõ est nouum. isti. q. alie. nõ l;. §. ecõtra. C. de distra. pig. ꝙdiu. et. l. si cessante. ff. de vsufruc. q̃d nostrũ. ff. de acq. pos. interdum. † Sol. p̃mũ vez est et ista ɔtra sp̃alia sũt: nec etiã istud ius q̃d habent sc; iuspatronat⁹ pñt cõferre sine auct̃e ep̃i: vt di. xi. s. e. illud. et. i. e. null⁹.

Si vero. ¶ Primo ponit q̃stio. Scd̃o solutio ibi: fas. Tertio limitatio ibi: ita. Ab. sic. ¶ Casus. Inter aliquos vertit controuersia de iure p̃ronat⁹ sup aliq̃ ecc̃ia. propter quã ɔtrouersiã differt vltra tp̃s a iure ɔstitutũ ordinatio ipsius. dicit papa q̃ ep̃s ap. re. ordinet ecclesiã de p̃sona ydonea

Trãsfert nemo pl⁹ iur; ꝙ habeat.

† Possessione quã q̃s non h; aliꝰ tradit vt cũ pro herede possidẽs an min⁹ ab herede illam precario rogat et ibi expõit. Jo. an.

ita q̃ istitut⁹ rep̃sentet ab eo q̃ ius obtinuerit patronatus. ¶ Nota q̃ dr̃ hic q̃d dictũ fuit in illa decre. s. eo. q̃m in q̃busdam. Itẽ p̃sona ydonea debet institui in ecc̃ia. Itẽ licet institutus pleno iure gaudeat tñ rep̃sentari d; a patrono q̃ ius euicerit patronat⁹ q̃d vez est nõ vt ius aliq̃d sibi crescat. s; ne de facto postea vexet. Ber.

b ¶ Prorogatur. Ultra quattuoꝛ menses. s. eo. q̃m. et. i. e. cũ ꝓpter.

¶ Glo. seq. querit opponendo et soluit.

i ¶ Representetur. Sed q̃d valet hec rep̃sentatio: cũ iã sit institutus et ius habeat p hãc p̃sentatiõe: nullũ ius acq̃rit huic: sed p̃sentatur: vt patronus p hoc sit in quasi possessiõe sui iuris: nec postea vexetur de facto ‡ .i. eo. ca. consultationibus.

Cum seculum. ¶ Primo exordiũ decisum. Scd̃o ꝓhibitio ibi: ꝓhibem⁹. Ab. ¶ Casus. Hospitalarij aliq̃ acq̃rũt ius p̃ronat⁹ ĩ ecc̃ijs ꝓchialib⁹ rõne feudoꝝ ẽptoꝝ/ aut etiã alio mõ. prohibet eis pa. ne ius ep̃ale hac occasione diminuãt ep̃o dyocesano. ¶ Nota q̃ ius patronatus trãsit cũ vniuersitate in venditione. Itẽ religiosi viri nõ habẽt plus iuris in ecclesijs in quibus ius patronatus habent ꝙ alij. Ber.

‡ Ipse p̃ronus vel pbr̃ a p̃rono. s̃m Ala. Jo.

¶ Glo. se. põit. iiij. vl̃. v. modos q̃b⁹ trãsit iusp̃ronat⁹: et ponit ꝟsus.

k ¶ Emptoꝝ. Sic ḡ iusp̃ronat⁹ trãsfert vẽditiõe cũ vniuersitate. et hoc vez est: nisi sp̃aliter sit exceptũ. s. e. ex l̃ris. et vẽditio feudi facta itelligit de volũtate dñi: aliꝰ nõ valeret in ɔstitutiõe Frederici de feudis. Trãsfert etiã ĩ successiõe. † s. e. q̃m in q̃busdã. et. c. j. et. ij. et. xvj. q. vij. filijs. et ꝓmutatione. xvj. q. vlti. nemini regum. et alienatione vniuersitatis vt hic. et donatiõe cũ ɔsensu ep̃i facta. s. e. q̃ autẽ. et. c. illud. et. i. e. null⁹. Un̄ ꝟsus. Jura patronat⁹ trãsire facit nouus heres. Res permutata: donatio: venditioq̃.

Jus p̃ronat⁹ transfert multipliciter.

‡ Q̃ö itelligas tã de suis si instituant heredes: vel alio modo succedãt ꝙ decr. trancis. xvj. q. vij. cõside rãdũ. vbi de hoc. et ca. si p̃es. Quidã tñ dicit ad solos heredes sanguinis deferri. e. q. fi⁹ lijs. Jo. an.

l ¶ Minuere. Et ita nihil plus iuris debẽt isti religiosi hr̃e ꝙ illi a q̃bus ius habuerũt: et sic ep̃s ius suũ integrũ habebit: q̃ꝛ p mutatione talẽ ecclesie ordinatio mutari nõ debet. s. eo. q̃rimoniã. s. eo. cura. sic. s. de dona. inter dilectos. s. de relig. do. quia monasteriũ.

Ex insinuatione. ¶ Primo narrat factũ. Scd̃o dat iudices ibi: mãdam⁹. Ab. si. ¶ Casus. O. cleric⁹ cõquestus fuit dño pa. q̃ cũ frater eius ei ɔcesserit ius patronat⁹ quod cõmuniter habebãt in q̃busdã ecclesijs. quidã clerici sine ipsius assensu et p̃sentatione illas ecclesias occupãt et detinẽt occupatas. mãdat pa. quatenus si est ita detẽtores illarũ cõpellant vt illas predicto clerico

¶ Glo. seq. no. alleg. iij. iura. et vnum alle. in contrariũ et ibi remittit.

b ¶ Que nulla est. Sic. s. e. illud. et ita p̃ma electio q̃ nulla est non ĩpedit scd̃am. s. de elec. bone memorie. et. c. cõgregato. et. s. de appel. ɔstitutis. Argu. ɔtra. s. de elec. auditis. vbi colligit q̃ electio q̃ nulla est impediat scd̃am: sed illud contra ibi soluitur.

c ¶ Laycis. Nec etiã clericis patronis l; ecclesiã ordinare. vnde habes sit̃em casum de clericis et q̃d dr̃ hic de laycis. i. e. c. vlti. Ala.

Diuisio. Cura pastoralis. ¶ Tria facit. Primo põit dictũ. Scd̃o exceptionẽ ibi: nisi. Tertio rõnẽ ipi⁹ ibi: cũ enĩ. Ab. ¶ Casus. Quidã religiosi et alij ẽt clerici recipiebãt ecc̃ias de maib⁹ laycoꝝ sine auct̃e ep̃oꝝ. q̃d erat ɔtrã iuri. vñ mãdat pa. p̃dictꝭ religiosis q̃ null⁹ eoꝝ ecc̃ias recipiat ex donatiõe laycoꝝ sine auct̃e et cõsensu dyocesani ep̃i: vel retinere p̃sumat taliꝰ acq̃sitas: nisi legitima fuerint p̃scriptiõe muniti. vel postea ɔsensum habuerint dyoce. ep̃i q̃ꝛ layci nõ pñt in alios nisi ius q̃d hñt trãsferre hmõi ɔcessiões irrite sũt cẽsẽde. ¶ Nota q̃ layci ecc̃ias ɔferre nõ pñt. Itẽ titul⁹ nõ ydoneus acq̃rit alicui. Item ratihabitio retrotrahit. Itẽ nemo plus iuris in aliũ transferre potest ꝙ ipse habeat. Ber.

d ¶ Laycoꝝ. Layci eni ecc̃ias ɔferre nõ possunt. xvj. q. vlti. si q̃s deinceps. et. c. si q̃s ep̃s. et. c. si q̃s cleric⁹ p laycos. et. j. de priuile. cũ et plãtare. nec debẽt interesse electionib⁹ vt ibi habẽat vocẽ in ecclesia collegiata. s. de elec. massana. et. c. sacrosancta.

¶ Glo. seq. obijcit per locum a diuisione: et tripliciter soluit.

e ¶ Legitima. Id est quadragenaria q̃ sola currit ɔ ecclesiam. vt xvj. q. iij. §. põt. ꝟ. q̃s actiones. Sed obijcit ɔ hoc. isti monachi vel clerici q̃ p̃scripserũt has ecc̃ias/ aut habuerũt bonã fidẽ/ aut malã. Si dices bonã: hoc nõ potuit esse nisi ignorabãt ius: s; ignorantia iuris nõ ꝓdest ad vsucapiẽdũ. ‡ ff. de vsucap. nũꝙ. et q̃ ɔ legũ interdicta mercaꝰ nõ p̃scribit. C. de agri. et cẽsi. queãdmodũ. lib. xj. et isti ɔ iterdicta canonũ receperũt ecc̃ias. xvj. q. vij. si q̃s deinceps. si q̃s ep̃s. si q̃s clericus p laycos. s. eo. p̃terea. et. c. q̃d aũt. et. c. illud. et ita p̃scribere nõ pñt. Si malã fidẽ habuerũt nulla p̃scriptiõe iuuãtur. s. de p̃scrip. vigilãti. et. c. q̃m omne. et. xxxiiij. q. ij. si ꝟgo. Põt dici q̃ hic tolerat hmõi p̃scriptio ꝓpt scãdalum: q̃ꝛ ecc̃ie nõ poterãt reuocari sine scãdalo. Quidã dicũt q̃ coĩpo q̃ ep̃o sciẽte et nõ ɔdicẽte possederũt itelligiꝰ ep̃s ɔsentire. et q̃d sequiꝰ aut dyocesani ha

Pẽitẽtie an sit loc⁹ post factũ

† Hoc est ĩ puerile et in constantie ascribit s̃m Host. Jo. an.

† al. lõga

Religiosi an p̃scribere possint ecc̃ias sibi a laycis ɔcessas.

‡ Et q̃ ad hoc equiparam⁹ vsucapionẽ p̃scriptioni n̄re: ĩ vtraq; eni req̃rit bona

restituant p eũ libere ordinandas. ¶ Nota q patronus potest dare ius patronatus siue ius presentationis persone priuate. Ber.
¶ Glo. seq. reci. per obiec. quã dupliciter soluit.

a ¶ Contulisset. Sic ergo videt q laycus iuspatronat⁹ possit donare priuato etiam sine consensu episcopi: sed supple quod de consensu episcopi hoc fecit. Uerius videtur q hec nõ erat vera donatio: qr vterq istorũ fratrũ erat verus patronus insolidum. s. e. c. j. ⁊ ff. de ope. lib. si libert⁹. in fi. qr res est indiuisibilis. ar. ff. si ser. vẽ. loci corpus. §. si fũdus. ⁊ iõ nihil dedit i veritate: sed ꝯcessit fratri tm̃ liberã ordinationẽ ecclesiaꝝ vt ipse sol⁹ posset pñtare. et est simile. ff. de serui. seruitutes. §. seruitus.

b ¶ Restituant. Quia nõ habuerũt canonicũ ingressum. vnde debẽt expelli. sic. xvj. q. vj. decernimus.

Diuisio. Consuluit. ¶ Primo ponitur ratio. Scd̃o dispositio ibi: nõ decet. Ab. si. ¶ Casus. Dicit hic q sanctuariũ dei hereditario iure possideri nõ potest: et ideo sustineri nõ debet q clerici auctoritate propria detineãt ecclesias a parẽtib⁹ eoꝝ fũdatas nec layci possunt eccl'ias cõcedere filijs aut aliqb⁹ alijs: cum sola presentatio ⁊ nõ ꝯcessio ptineat ad patronũ. ¶ Nota q successio hereditaria in ecclesia reprobat. Item layci patroni ecclesiaꝝ aliqb⁹ ecclesias ꝯcedere non possunt auctoritate propria. Ber.

c ¶ Iure hereditario. Successio hereditaria i ecclesia esse non debet. viij. q. j. apostolica. s. de fil. presbyte. ex transmissa. et. c. ad extirpandas.
¶ Glo. seq. cum seq. reci. per. q. an pater filium ⁊c. secundo querit de pluribus patronis et sol.

d ¶ Auctoritate. Secus si ad pñtationẽ parẽtũ: qr ipse se represẽtare nõ posset. j. e. o. p tuas. vnde nõ videt hic prohiberi presentatio filii: vnde permitti intelligit. arg. j. de spon. cum apud.

e ¶ Concedant. Auctoritate ꝓpria idẽ intellige de clericis. j. e. ti. c. vl. sed epo pñtare potest patronus filiũ: vt dictũ est. s. qr suffragium patris valet filio. ff. qd̃ cuiusq vniuer. illud notandum. Sed si plures sunt patroni nunquid possunt vnũ de se presentare? Credo q sic. † argu. s. de elec. cum in iure.

† Idẽ Al. Gof. ⁊ host. sicut ⁊ decuriões vnum ex se dãt tutorem. ff. de tuto. ⁊ cura. da. ab his. vbi absunt. idẽ Guil. in spe. eo. ti. ad fi. Jo. and.

De iure. ¶ Casus. Dicitur hic q iuspatronatus cũ sit spirituali annexũ vendi vel emi non potest: ⁊ ideo qui illud cõparauerit talis cõtractus irritus est decernẽdus. ¶ Nota q spirituale vel spirituali annexum vendi vel emi non potest. Ber.

f ¶ Uendi. Per se tm̃: sed cũ vniuersitate bene potest vendi. s. e. cum seculum. et etiam obligari. s. co. ex litteris.

g ¶ Spirituali annexum. s. de iudi. quanto.
¶ Glo. seq. querit et remittit.

h ¶ Irritum. Ipso iure: quia spũale vel spũali annexũ vendi nõ potest/ nec etiã redimi. j. de symo. querelã. ff. de ꝯtrahẽ. emp. hãc legẽ. qr res sacra non recipit estimationẽ. ff. de re. di. sacra loca. in fi. si tñ res sacra ab ignorante emat ad itereſſe agit ex ꝯctu. ff. de ꝯhen. emp. l. iiij. ⁊ isti. e. ti. §. vl. Sed qs habebit ius illud: nunqd ille q vẽdidit? pdet illud hoc ipso q vẽdidit: De hoc dixi. s. e. quia clerici.

Diuisio. Nullus. ¶ Habet duo dicta. Secũdum ibi: et si quis. Ab. si. ¶ Casus. Statuit hic q null⁹ laycus decimas vel ecclesiã aut qcqd eccl'iastici iuris est sine ꝯsensu epi sui monasterijs vel canonicis cõferre ꝓsumat. Si ꝟo eps iꝓbitatis causa vel auaricie ꝯsentire noluerit reqsit⁹. ro. pon. nũciet: ⁊ de ipsi⁹ licẽtia qd̃ offerẽdũ est offerat. ¶ Nota q laycus nullũ spũale vel spũali annexũ cõcedere potest alicui sine auctoritate episcopi. Ber.

i ¶ Decimas. s. de his que fi. a prela. sine consen. ca. cũ apostolica.

k ¶ Ecclesiam. s. e. q aũt. in fi. Et expone ecclesiam. i. iuspatronatus: ‡ quia donando ecclesiã qd̃ suum est donare videt de consensu epi: sc; iuspatronatus. s. de dona. pastoralis.
¶ Glo. seq. ponit opi. Uin. quam non approbat.

‡ Nõ non placet: qr lz eccl'iam dare non possit: ius tñ pronat⁹ dare pt. s. e. illud. ꝺm hos. Jo. and.

l ¶ Eccl'iastici iuris. Sc; spũalis: † qr si eẽt tpale ius ibi nulli⁹ auctoritas requirit: dũ tamen res sit donatis. Dicit tñ: qdã: sicut Uin. q iuspatronatus põt laycus donare loco religioso: etiã sine aucte epi. s. eo. illud. sz ꝓtra dixi ibi. Hodie opi. Uin. est approbata p. c. j. e. ti. li. vj.

† Aũ dicebat Hostie. q debebat intelligi de eccl'iastico mero et puro. ⁊ sic non icludit iuspronat⁹: qr de annexo nõ ꝓhiber. Jo. and.

m ¶ Conferat. Si tamẽ cõtulerit ⁊ subsequatur postea ꝯsensus epi bene valet talis donatio. xvj. q. j. c. vl. ⁊ j. e. o. suggestũ. s. eo. cura pastoralis. et s. eo. q autem. in fi.

n ¶ Offeratur. Nisi iusta causa subsit qre eps hoc denegauit: qr tunc papa non ꝯcederet/ nec epm cõpelleret ad dandã licẽtiã. arg. lxiij. dist. lras. ⁊ lxxxv. distin. archidyaconum. in fi. B.

Significasti. ¶ Legitur varijs modis. Primo q eps habebat ius pñtandi in alia dyocesi. Sz ꝺm aliã lecturã non refert an sit patronus in alia vel in ꝓpria dyocesi. Tertio põt ꝺm aliã lecturã itelligi q nõ patronat⁹ sed mera pñtatio fuit cõcessa episcopo. Ab. sicu. ¶ Casus. Aliqs epus postq adept⁹ est epatũ acqsiuit ius patronat⁹ in aliqb⁹ ecclesijs a patronis ipsaꝝ ꝓ ecclesia sua. Dicit hic q si psonas ydoneas ad illas eccl'ias vacãtes pñtauerit: admittẽde sunt. ¶ No. q si qs eps hz ius pronat⁹ i eccl'ijs alteri⁹ dyo. tenet ei pñtare clericũ. B. Uel pone casũ al'r vt in glo. se.

o ¶ Significasti. Casus lralis ẽ talis. Quidã eps noĩe eccl'ie sue obtinuit iuspronat⁹ i aliq capella dyocesis alteri⁹: clericũ quẽ ipe pñtauit ille ad quẽ spectat ꝯfirmatio recipe tenet ẽt de alio epatu.

p ¶ Persone. Ut. s. e. illud. qd̃ videt cõcordare opinioni Uin.
¶ Glo. se. reci. p. q. an eps alienigenã ⁊c. põit opi. Hu. quã iꝓbat.

q ¶ Pñtauerit. Epis vl' alijs iferiorib⁹ ꝓlatis in quoꝝ ꝓrochijs ecclesie site sũt: ⁊ clericũ cuiuscũq dyocesis pñt pñtare. vt. xvj. q. j. si qs epoꝝ. ⁊ sic itelligit Hu. illd̃. c. ⁊ est ꝓuilegiũ epi vt dicit: sz lra illud nõ dicit expsse: sz dicit ordiet qs desiderat clericos ibi ponere: ⁊ sic est ꝯ illd̃. lxxj. di. hortamur. ⁊. c. clericos. ⁊. s. de cle. pegri. c. vl.

Diuisio. Consultatiõibus. ¶ Due sunt ptes. Scd̃a ibi: si ꝟo. Ab. sic. ¶ Casus. Aliqs credebat pron⁹ alicui⁹ eccl'ie pñtauit aliquẽ ordiario ad illã eccl'iã vacãtẽ: ⁊ ille fuit p epm istitut⁹. postea ali⁹ ꝯ illũ euicit ius pronat⁹ i iudicio. qrit vtrũ ille istitut⁹ ꝓpt h debeat remoueri? Rñ. pa. si tpe pñtatiõis sue ille q pñtauerit eũ ius pronat⁹ eccl'ie possidebat ⁊ credebat pron⁹ non dz ꝓpt hoc ab ipsa eccl'ia remoueri: cũ p hoc prono nullũ ꝓiudiciũ iposteꝝ gñet. Si ꝟo nõ possidebat ius pronat⁹ sz tm̃ credebat eẽ pron⁹ cũ nõ eẽt: ab ipa pt eccl'ia remoueri. ¶ Nõ q ex sola possessiõe cũ bõa fide acqrit ius. Itẽ ar. q pl⁹ valet qd̃ est i opiniõe q qd̃ est i ꝟitate. Itẽ qd̃ legitime factũ est nõ debet irritari lz ad eũ casum deueniat a q nõ potuit incipe. Itẽ ex sola opinione non acquiritur ius. Ber.
¶ Glo. seq. ar. opi. preferri ⁊c. alleg. v. iura. et duo in contrarium.

r ¶ Credebatur. Et erat i qsi possessiõe iuspronat⁹: qr tũc tenet pñtatio etiã si in ꝟitate nõ sit pron⁹. s. de elec. qrelã. ⁊. s. de cau. pos. ⁊ ꝓpe. cũ olim. ⁊ hic. Itẽ est h ar. q pl⁹ valet qd̃ est in opiniõe q qd̃ est in ꝟitate. j. q. j. si qs a symoniacis. ij. q. vij. §. tria. ⁊ §. ver. ꝯ. q fil'. sint legi. cũ iter. ⁊. c. p tuas. ⁊. s. de biga. nup. in fi. Arg. ꝯ. xxix. q. ij. si qs. ⁊ viij. dist. ꝟitate. Et ita sola possessione acquirit titulus: lz ille dñs nõ sit qui presentat: sed hoc facit bona fides.

Titul⁹ sola possessione acq̃ritur.

---

accepimus: q cum ei frater eius iuspatronat⁹ qd̃ in quibusdam ecclesijs habebat liberaliter contulisset[a]: eas quidam sine ipsius assensu occuparunt/ ⁊ detinẽt occupatas: et. j. ¶ Mandam⁹ quatenus si est ita earum detẽtores vt easdem predicto clerico restituant[b] per eum libere ordinãdas mo. pre. compellas.

Idem adoñ. episcopo.

¶ Nõ potest patronus ecclesiã sibi retinere/ vel etiã alteri concedere ꝓpria auctoritate. Cap. xv.

Consuluit nos: et. j. ¶ Cũ sanctuarium dei iure hereditario[c] teneri nõ possit. ¶ Nõ decet aliquaten⁹ sustineri: vt clerici ecclesias a parentibus suis fundatas propria auctoritate[d] detineãt: aut layci filijs vel aliqbus laycis ꝯcedãt[e] easdẽ. Idẽ.

¶ Iuspatronatus per se vendi non potest. Capitulum. xvj.

De iure vero patronatus: et. j. ¶ Mandamus quatenus si. R. illud cõparauit (cum inconueniens sit vẽdi[f] iuspatronat⁹ qd̃ est spirituali annexum[g]) contractum illum irritum[h] esse decernas. Idem.

¶ Patronus nõ potest sine epi vel pape consensu etiam loco religioso cõferre ecclesie decimas vel aliud spirituale. Capitu. xvij.

Nullus laycus decimas[i] aut ecclesiam[k]/ aut quicqd ecclesiastici[l] iuris est: sine concessione sui pontificis monasterijs vel canonicis ꝯferat[m]. ¶ Et si quis episcopus improbitatis vel auaricie cã ꝯsentire noluerit roma. ponti. nuncietur: et qd̃ offerendum est tunc eius licentia offeratur[n]. Idem.

¶ Si qs episcop⁹ in ecclesia alterius dyocesis est patron⁹: presentatus ab eo debet admitti si est ydoneus. Capitulum. xviij.

Significasti[o]: et. j. ¶ Si episcopi post promotionem suam presentationes personarũ ad ecclesias a patronis earũ pro ecclesijs sibi cõmissis adepti fuerint: psone[p] ydonee quas ad eas vacãtes pñtauerit[q] sunt admittẽde. Idẽ abbati sancti alberti.

¶ Institutus ad presentationem eius qui tunc iuspatronatus ecclesie possidebat remoueri non debet: licet illud ius ab eo postmodũ euincatur: secus si nõ possidebat: sed tm̃ credebatur esse patronus. Capitulum. xix.

Consultationib⁹: ⁊. j. ¶ Si aliquis clericus ab ordinario iudice in ecclesia fuerit institutus ad presentatiõem illius qui eiusdem credebatur[r] esse patronus: et postea iuspatronatus

Factū legitīe nō ē irritādū. † Et .j. de reg. iur. factū legitīe. li. vj. Io. an. ‡ Loquitur de eo qđ solutū est tutori iudicis auctoritate. Io. and. † Res violēta nō p̄scribit. Io. an.

a ¶ Remoueri. Qꝛ qđ legitīe factū est nō đꝫ irritari: lꝫ ad eū casū deueīat a q̄ icipe nō potuit. l. v. di. p̄cepta. ff. de iti. ac. p̄ua. l. ij. ⁊ ff. de postu. l. j. §. casū. xxxij. q. vij. neqꝫ furiosꝰ. † Et qđ rite ⁊ ſm̄ leges factū est ex alio euētu resuscitari nō đꝫ. C. de admi. tu. sancimꝰ. ‡ Et qđ legitime factū est penā non meretur. C. de adulte. l. gracchus.

p̄dictꝭ q̄tenꝰ id publice sub ītermīatiōe anathēatꝭ debeāt ihibere. ⁊ si ꝯtra h̄ fecerit excōicent. ¶ Nō ꝙ ex ꝯcessiōe laici sine auc̄te ep̄i nullꝰ ecclesiā recipe đꝫ. Itē actor forꝝ rei seq̄ đꝫ. Itē ꝓhibitꝰ sub intermiatiōe anathematꝭ si fecerit ꝯ nō ē excōicatꝰ sꝫ excōicādꝰ. B. do: cōtra eū duo: res iudicata: ⁊ iuris ignorantia. Io. an.

l ¶ Recognitionis. i. cōfessiōis ī iure facte donatiōis vel cōcessionis prius facte de re q̄cunqꝫ qđ meliꝰ est. et est vulgare anglicoꝝ. Ala.

¶ Glo. se. q̄rit ⁊ remittit.

b ¶ Possidebat. Bona fide vt dixi ⁊ non vi. ar. C. de p̄scrip. xxx. vel xl. an. si quis emptiōis. §. sꝫ h̄. † ⁊ xvj. q. iij. lꝫ in regulis. Sꝫ nūqđ ille q̄ est ī q̄si possessiōe p̄ntandi: si ei moueat qđ ꝓpe tatꝭ poterit iterū p̄ntare ante s̄niam? Dic de hoc vt dixi. s. c. ex lr̄is. propter hoc tn̄ nullū fit p̄iudicium vero patrono in posterū vt hic dicit.

c ¶ Remoueri. Qꝛ non p̄sentatꝰ a p̄rono. xvj. q. vij. decernimꝰ. ⁊ sic credulitas sine possessione nō valet vel nō ꝓdest.

S Uggestū. ¶ Sūmatū est. s. i. c. illđ. Cōis diuisio. Secūda ibi: vñ lꝫ. Ab. ¶ Casus. Quidā p̄ronꝰ q̄rūdā ecclesiaꝝ de assensu archiep̄i eboraceñ. eccl̄ias illas ꝯcessit eccl̄ie btī petri eboraceñ. vt illas haberēt ī p̄bēdā. canōici đ nouoburgo ꝯcessionē illā ānullare ītēdūt ex eo qđ debebāt ꝯcessionē illaꝝ eccl̄iaꝝ p̄us sibi factā. q̄rit q̄ ꝯcessio valere debeat? Rñ. pa. ꝙ licꝫ ī donatiōibꝰ eccl̄iaꝝ req̄rēdꝰ sit ⁊ expectādꝰ patronoꝝ assensus: tn̄ nisi auc̄tas pōtificalis itervenerit: ꝯcedi nō p̄nt. et iō p̄ma ꝯcessio si cū assēsu p̄roni ⁊ auc̄te dyoce. facta est: aut etiā postea eiꝰ assensus fuerit subsecutꝰ posteriori ꝯcessioni prefert. alioq̄n illa đꝫ valere q̄ de auc̄te dyoc̄. facta est. Quis posteriꝰ facta dicatur. ¶ Nota ꝙ p̄ronꝰ sine auc̄te ep̄i ius qđ hꝫ ī eccl̄ia ꝯferre nō potest. Itē qđ ab initio nō valuit ꝑ subsequētē ꝯsensum ꝯfirmat. Item cōcessio que nō tenet nō impedit scđam. Ber.

Diuisio.

alius euicerit in iudicio: institutus non debet ab ipsa ꝓpter hoc a remoueri[a]: si tēpore presentationis sue ille qui eum presentauit iuspatronatus ecclesie possideb bat[b]: cū ex hoc ei qui de iure debet habere nullū in posterū preiudiciū generetur. ¶ Si vero nō possidebat / sed tātū credebatur esse patronus cum non esset: poc terit ab eadē ecclesia remoueri[c].

I dem eboraceñ. archiep̄o.

¶ Ualet secūda concessio ecclesie facta alteri ecclesie per episcopū ⁊ patronū non obstāte priori facta ꝑ patronū solū. Caplm. xx.

S Uggestum est ꝙ cū ecclesie quedā de assensu domini fundi auctoritate eboraceñ. archiep̄i ecclesie beati Petri eboraceñ. concesse ⁊ assignate sint in prebendā: canonici de nouoburgo concessionē illā irritare nituntur occasione donationis quā sid bi asserunt prius[d] factā. ¶ Unde licet in donationibus ecclesiarū requirendus sit et expectandus patronorū consensus: quia tamē e ecclesie (nisi auctoritas[e] interuenerit pontificalis) canonice cōcedi non possunt: significamus ꝙ prior cōcessio si cū assensu patroni ⁊ auctoritate dyocesani ep̄i facta est: aut eius assensus fuerit f postea subsecutus[f] posteriori cōcessioni prefert: alioquin illa deg bet preferri: Quis posterius[g] facta que cōsensu domini fundi et h episcopi auctoritate fulcitur[h].

I dem archiepiscopis / ⁊ episcopis per angliam constitutis.

¶ Ab officio et beneficio remouetur qui monitus nō dimittit ecclesiā sine cōsensu episcopi sibi concessam. h. d. Capitulū. xxj.

R Elatum est ꝙ nōnulli occasione laice recognitiol nis[l] nō req̄sita ep̄i audiētia beneficia eccl̄iastica sibi presumūt in k parrochijs vestris vendicare[k]. Qm̄ igit hmōi ꝑsone nō intrant l m ꝑ ostiū[l] sed aliūde ꝯscendūt[m]: ac n ꝑ hoc idigni[n] sunt pastoris noīe vel p̄rogatiua gaudere. Mādamus q̄tenꝰ eos si cōmoniti p̄dicta mime resignauerit (nisi ep̄ali cōcessiōe fuerint muniti) ab offō reddātꝭ ⁊ beneficio alienos: ⁊ .j.

¶ Laici spoliātes ecclesiam excōmunicantur. h. d.

¶ Ad hoc qm̄ quidā laici ecclesias possessionibus spoliāt vt sic viros eccl̄iasticos faciant coram o seculari[o] iudice litigare: vobis iniūgimus vt id publice sub interminatione curetis anathematis prohibere. Si q̄s aūt ꝓhibitiōis vestre ꝯtēptor extiterit: eū excōp municationi subdatis[p]. I dem.

¶ Si q̄stio iurisp̄ronatus infra sex mēses nō termiat a tp̄e vacationis: libere pōt ep̄s sine p̄sentatiōe ibidē instituere rectorē. h. d. Sed intellige de p̄ronis ecclesiasticis: nā in laicis sufficiūt quattuor menses. Ca. xxij.

E Am te decet: et .j. ¶ Illas autē ecclesias de quaꝝ p̄ronatu ꝯtrouersia fuerit: si infra sex mēq ses[q] postq̄ꝫ vacauerint nō fuerit controuersia terminata: licitum tibi sit de persona idonea ordinare. Lucius tertius.

¶ Patronꝰ iusp̄ronatꝰ propria auc̄te alienare nō potest: nec ab ecclesia aliq̄d tp̄ale exigere: nisi tp̄e fundatiōis a dyocesano illđ fuerit sibi reseruatū. Ca. xxiij.

k ¶ Uēdicare. i. retiere

l ¶ Per ostiū. vij. q. j. non furem. ⁊ xxiij. q. iiij. tres personas. ⁊ j. q. j. ordinationes.

m ¶ Aliūde conscēdūt. Et sic fures sunt. s. de elec. dudum.

n ¶ Indigni sunt. Intm̄ ꝙ deponi debēt: ⁊ excōicatiōi subijciēdi sūt. xvj. q. vij. si q̄s deinceps. si q̄s ep̄s. si q̄s clericus. hodie tn̄ nō imponitur pena p̄dictorū canonū: sed stat ei qđ hic dicitur. Et si quis cōsentiat electioni de se facte ꝑ abusum laicorū ineligibilis fit: nec potest promoueri sine dispensatione. s. de elec. quisquis.

o ¶ Corā seculari iudice. ſm̄ illā regulā actor forū rei sequat. s. de fo. compe. cū sit generale. xj. q. j. experiētie. Sꝫ nōne cōmittūt isti sacrilegiū q̄ taliter spoliant ecclesias? ergo sunt per ecclesiā iudicādi. vt ꝓbat. s. de fo. cōpe. ꝯq̄stꝰ. ⁊ ar. xij. q. ij. nl̄li liceat p̄dia. et homicide dicunt. xij. q. ij. q̄ abstulerit. Est ergo verꝝ ꝙ isti malefactores sub ecclesiastico iudice sunt cōueniendi / et fauore eccl̄ie est hoc introductū. s. de fo. cōpe. cū sit generale. et ſm̄ illā regulā nō ꝯsequeret intentionē suā. Sed pōne ꝙ ecclesia agat cōtra eos corā iudice seculari ⁊ ipsi laici volūt recōuenire ecclesiā: quia forte hec erat intentio ipsoꝝ: nūquid sunt audiendi? Dicas ꝙ nō. ff. de iudi. l. ij. §. sed si agāt. † et alia etiā rōne: qꝛ q̄stio spoliationis p̄uilegiata est vt eam intētās recōuenire nō possit: nisi de alia spoliatione. s. de ord. cog. super spoliatiōe. ⁊ s. de iudi. significauerūt. † Uide de fo. cōpe. ca. fi. in fi. vlti. glo. Io. an.

¶ Glosa sequens notat et remittit.

d ¶ Prius factam. Similem casum habes. s. de his que fi. a prela. ca. continebatur.

e ¶ Auctoritas. Ep̄alis. s. c. ꝙ aūt. ⁊ c. illđ. ⁊ c. nullꝰ. ⁊ s. de dona. consultationibꝰ. ⁊ c. cura. ⁊ hic. ⁊ c. p̄terea. ⁊ c. significantibus.

¶ Glo. seq. arg. alleg. quattuor iura.

f ¶ Subsecutꝰ. Ar. qđ ab initio īualidū ꝑ subseq̄ntē ꝯsensum cōfirmat ⁊ fit validū. s. e. cura. ⁊ xvj. q. j. c. vl. sil̄e. s. de his q̄ fi. a p̄la. si ne ꝯsen. ca. cū nos. ⁊ s. de dona. pastoralis. ⁊ s. eo. cura.

g ¶ Posteriꝰ. Ar. ꝙ lr̄e q̄ possent elidi ꝑ exceptionē nō p̄stāt īpedimentū scđis: Quis de p̄mis nō faciāt mētionē. s. de ꝯfir. bone.

h ¶ Fulcitur. Arg. ꝙ vbi plura faciūt pro aliquo q̄ꝫ cōtra: obtinere debet. ar. xiij. dist. duo mala. et c. nerui. C. de iur. et fac. igno. l. j. ‡ et s. de re iudi. causam que. vbi sunt. ar. de hoc. Ar. cōtra. xxij. q. j. mouet te. ver. sed et si.

‡ Pro milite q̄ auditur post s̄niam opponēs ꝑemptoriā quā ꝑignorātiā iuris omiserat faciūt tria vt ibi no. ꝙ miles. ꝙ reus. ꝙ certat de dāno vitando.

R Elatum. ¶ Sunt due partes. Secunda ibi: ad hoc. Ab. sic. ¶ Casꝰ. Quidā clerici occasiōe ꝯcessiōis sibi facte ꝑ laycos nō req̄sita ep̄i auc̄te in ip̄is eccl̄ijs bñficia sibi vēdicare p̄sumūt. qꝛ hmōi ꝑsone nō ītrāt ꝑ ostiū sꝫ aliūde ꝯscēdūt ac ꝑ hoc se reddūt idignos. mādat pa. p̄latꝭ ipoꝝ q̄tenꝰ si cōmoniti p̄dicta nō resignauerit ab officio ⁊ bñficio remoueant nisi ep̄ali fuerit ꝯcessiōe muniti. ¶ Ad hec. Quidā layci spoliāt eccl̄ias possessiōibꝰ suis vt sic viros eccl̄iasticos faciāt litigare corā iudice sc̄lari. mādat pa. p̄latis

p ¶ Excōicatiōi subdatis. Hic ptꝫ ꝙ si q̄s ꝓhibeat sub pena anathematis / siue excōicatōis: lꝫ q̄s ꝯ faciat nō ē excōicatꝰ: sꝫ đꝫ excōicari. secꝰ vr̄ ‡ si dicat sub ītermīatiōe anathematis. j. de eo q̄ fur. or. rece. c. j. Uel si dicat sub excōicatiōis īterpositiōe: qꝛ q̄ ꝯ facit excōicatꝰ est. lxiij. di. salonitane. ⁊ s. de loca. ⁊ ꝯduc. c. j. qꝛ ꝑ illa verba innuit ꝙ excōicatiōis s̄nia lata sit. Dic de h̄ vt đr. j. de symo. sicut. ij. ‡ Ul̄as dicit ⁊ est hoc cōtra hunc textū. ſm Host. Pet. et Abba. Io. and.

E Am te. ¶ Casus. Si de iure patronatus alicuiꝰ eccl̄ie controuersia fuerit īter aliquos: ⁊ infra sex mēses nō fuerit terminata postq̄ꝫ vacauerit extūc licitū sit supiori eadē de ꝑsona idonea ordinare. ¶ Nō ꝙ q̄stio iurisp̄ronatꝰ ifra. vj. mēses termiari đꝫ. B.

¶ Glosa seq. signat contrariū ⁊ dupliciter soluit: et scđm approbat.

q ¶ Sex menses. Cōtra. s. ca. qm̄. et .j. e. cū ꝓpter. vbi dantur tātū quattuor mēses. xvj. q. vij. si plures. et c. considerandū. et. s. eo. quecūqꝫ. Sol. cū est ꝯtentio de electione inter patronos: tunc obtinet qđ dicitur. s. eo. quoniā. j. rñso. Si autem ecclesia ordinari non possit sine nimio scandalo patronorum: tunc satis posset dici ꝙ ep̄us tollat reliquias ⁊ claudat ostia: ⁊ sic possumꝰ tenere decreta. predicta. si plures. et cōsiderandū. qꝛ ꝓpter magnū scandalū ea que sine pctō mortali p̄nt omitti: q̄nqꝫ omittimus. j. de no. ope. nūci. cum ex

Iusp̄ronatꝰ si sit ī cōtētione q̄d faciendum est.

iniūcto. al's ppt modicū scādalū nō dimittat eps ecclesiā ordinare. vt dr in. c. qm̄. Tñ ꝯsueuit dici ꝙ nō stat hodie illis decreta. sꝫ illi decreta. qm̄. vbi dr de sex mēsib⁹. Si vero est ꝯtētio iter aliquos de iure pronat⁹: tūc eps expectet vsqꝫ ad sex mēses: ⁊ tūc auc̄te sua ordiet ecclesiā si ifra sex mēses postqꝫ vacauerit illa q̄stio diffinita nō fuerit: vt hic dicit. saluo iure illi⁹ qui postea euicerit iuspronatus in posterū. s̄. e. si ꝟo. ⁊. c. cōsultatiōib⁹. ⁊. ꝭ. e. cū ppt. Sed si nō vult tm̄ expectare: post q̄ttuor menses ordiet eccl'iam. s̄. e. qm̄. ⁊. ꝭ. e. cū ppt. qb⁹ stādū est: vt dicit Lau. qꝛ lꝫ illa decre. qm̄. p̄cessit istā Inno. tñ ꝯcor. cū illa decreta. qm̄. que est lateran. ꝯcilij. Quidam † tñ ita dicebāt ꝙ hic cōputant sex menses a tpe vacatiōis: et ita ꝯcil'. lateran. s̄. de ꝯces. p̄bē. nulla. ⁊ illa. qm̄. ⁊. c. cū ppt. itelligunt a tpe mote litis qđ satꝭ pōt cōcedi. et hoc satis innuit p l'ram illarū decre. in qb⁹ dr si q̄stio emerserit. et hic dr postqꝫ vacauerit: tñ eps pōt facere qđ istoꝝ magis placet. Si ꝟo cōtētio sit iter ep̄m ⁊ patronū: puta eps dicit p̄sentatū indignū: patronus ydoneū: tūc eps ponet economū ibi p fructib⁹ ꝯseruādis quousqꝫ fuerit expeditū. s̄. de of. or. cū vos. Credo poti⁹ stādum ei qđ dicit Lau. si eps voluerit: qđ dr a tēpore mote litꝭ nō hꝫ rōnem: qꝛ sic posset vacare eccl'ia quasi p octo menses. et decre. illa p̄cessit tēpore illā. quoniā. s̄. e. lꝫ hec sit posterior in titulo: qꝛ ambe sunt eiusdem auctoris. ‡ Ber.

† Pe. hys. et Ab.

‡ Facit qđ not. dr offi. archiđ. ad hec. Jo. an.

¶ Casus. Patronus ad vacantē eccl'iam clericū idoneum presentauit ep̄o: et eo nō reprobato postmodū aliū p̄sentauit idoneū. querit quis preferri debeat? R̄n. pa. iudicio ep̄i est relinquēdum. Et hoc verū est si laic⁹ fuerit presentator: sed si collegiū vel eccl'iastica persona p̄ntationē habuerit: qui potior est tpe potior est iure.

Preterea qm̄ aduocati[a] ecclesiarum ius aduocationis[b]/ donationis/ vel emptiōis[c] titulo/ alijsqꝫ p sua volūtate cōtractibus in alios trāsferre p̄sumunt. Fodrum[d]: albergarias[e]: regium[f]/ et similia tanqꝫ a proprijs rusticis ab ecclesijs extorquētes. ¶ Presenti decreto statuim⁹ eos siue aduocati/ siue patroni vel vicedomini: siue custodes vel guardias habentes: seu quocūqꝫ alio nomine censeātur a grauaminibus ecclesiarū cessare: nihilqꝫ in ipsis p̄ter antiquos ⁊ moderatos reddit⁹ a locorum episcopis istitutos[g] exigere: aut si aliud exegerint excōmunicationi subdantur. ¶ Contractus quoqꝫ huiusmodi[h] quos fecerit/ vel facient in futurum: vim aliquam decernimus non habere.

Idem norwiceñ. episcopo.

¶ In pluribus successiue p̄sentatis a patrono layco ep̄o datur gratificatio: sed in presentatis a p̄sona ecclesiastica potior est primo presentatus. h. d. specialiter: et est vnum de principalioribus huius tituli. Capitulū. xxiiij.

Cum autē aduocatus clericum idoneū episcopo p̄sentauerit ⁊ postulauerit postmoduꝫ eo non refutato alium[i] eque idoneum in eadeꝫ ecclesia admitti: quis eorum alteri preferat iudicio[k] ep̄i credimus relinquēdū: si laic⁹ fuerit cui ius ꝯpetit p̄ntandi. ¶ Verū si collegiū vel eccl'iastica p̄sona[l] presentationē haberet: qui prior est tempe[m]: iure potior esse videt. Clemens. iij.

¶ Ex constructione eccl'e facta de ꝯsensu ep̄i acq̄rit iuspronat⁹ hoc p̄mo. Patron⁹ nō eligit prelatū in cōuentuali eccl'ia sed i capella sic: hoc scđo. Patrono debet ꝓcessionis honor: ⁊ alimētat ab ecclesia si vergat ad inopiam hoc tertio. Et iste text⁹ est de principalioribus. Cap. xxv.

Nobis fuit: ⁊. ꝭ. ¶ Inquisitioni. t. tale damus respōsum: ꝙ si q̄s eccl'iam cuꝫ assensu dyocesani[n] construxit[o]: ex eo iuspatronatus acquirit. ¶ Ceterū in conuentuali[p] ecclesia non electōi p̄lati faciēde sed iā facte honesti[q] patroni postulatur assensus: nisi aliter de sua[r] iurisditione obtineat vt ptes suas iterponere debeat electioni tractande:

¶ Nota ꝙ laic⁹ patron⁹ variare pōt in p̄ntando anteqꝫ p̄sentatus sit admissus. collegiū vel ecclesiastica persona non pōt variare. Itē q̄ prior est tpe potior ē iure. B.

i ¶ Aliū. Dādo secundū videt recedere a p̄ori sicut ille q̄ plures constituit procuratores diuersis tpibus. ff. de procu. si quis cum procuratorio. §. vlti. ⁊. s̄. de pro. non iniuste.

¶ Glo. seq. no. de gratificatione. alle. v. iura i cōtrariū. alle. iij. ⁊ soluit.

k ¶ Judicio ep̄i. Et sic locus est gratificationi ff. loca. i naue. in fi. s̄. de of. deleg. de causis. arg. xxvj. q. vij. tpa. ff. de relig. l. vlti. ff. qui satisda. cogun. de die. Sed contra ē. ꝭ. e. c. i fi. C. de dila. qm̄ plerunqꝫ. ff. de fideicō. lib. gn̄aliter. §. qđ ergo. Sol'. cum dubitatur q̄s potior sit i iure loc⁹ est gratificatiōi † vel cū aliq̄s nō pōt subuenire vtrīqꝫ. ff. ad silleya. si q̄s in graui. §. si cum oēs.

† Ut de rescrip. c. pe. li. vj. Jo. ā.

l ¶ Persona. Quia clerici patroni pingui⁹ ius habēt qꝫ laici. ar. xvj. q. ij. si q̄s epoꝝ. vel qꝛ clerici variare nō debent: in penam eorum hoc statutum est. Ala.

m ¶ Tempore. Sic. ꝭ. e. pastoralis. ⁊ ita habes hic ꝙ q̄ prior est tempore potior est iure. s̄. de maio. et obe. ca. j. vbi de hoc.

Preterea. ¶ Primo ponit duplex factū rep̄hēsibile. Scđo ꝯtra scđm statuit ⁊ penā iponit. Tertio ꝯtra primū decernit. Scđa ibi: p̄senti. Tertia ibi: cōtract⁹. Ab. sic. ¶ Casus. Patroni eccl'iaꝝ iuspronat⁹ titulo donatiōis vel emptiōis vel alijs ꝯtractibus p arbitrio suo in alios trāsferre p̄sumūt: ⁊ alias exactiōes ab eis exigūt tāqꝫ a pprijs rusticis. vñ statuit ꝯcil'. ꝙ ab hmōi grauaminib⁹ cessare debeāt: ⁊ nihil aliud exigāt p̄ter antiquos redditus ab ep̄is istitutos. et si aliud exigerint: excōicent. Cōtract⁹ hmōi si quos fecerint statuit ꝯcil'. non tenere. ¶ Nota ꝙ patroni eccl'iaꝝ id solū ab eccl'ia debēt hr̄e qđ a canonib⁹ repit ꝯcessum. Itē ꝯtra faciēs excōicari debet. Itē iuspatronat⁹ vēdi vel emi nō pōt. Ber.

a ¶ Aduocati. Id est patroni.

b ¶ Jus aduocationis. Id est iuspatronatus: vel potius ius aduocationis: nam alij dicuntur patroni: et alij aduocati. † vt. ꝭ. eo. ca. patet.

† Ad hoc. ꝭ. đ elec. gn̄ali li. vj. Jo. an.

c ¶ Emptionis. Qualiter iuspatronatus trāsferatur venditione/ seu alijs modis dictū est. s̄. eo. cum seculum.

Fodrum. d ¶ Fodrum. Fodrū est collecta quā imponebāt isti patroni ecclesijs: ⁊ est vulgare lōbardorum.

Albgaria. e ¶ Albergarias. Id est pactiōes que debent p cōmestionib⁹.

Regium. f ¶ Regium. Quod regi debetur/ siue tributū regi debitū. xj. q. j. si tributū. ⁊. xxiij. q. viij. conuenior.

¶ Glo. seq. reci. per. q. an census possit patrono constitui.

g ¶ Institutos. Statui ergo p̄nt redditus pronō vice tributi siue p̄siōis: vt h̄ pꝫ. ⁊. xxiij. q. vl. tributū. ⁊ ar. xviij. q. ij. cleutheri⁹. ⁊ hoc ante ꝯsecrationē eccl'ie ⁊ nō post. ar. C. de dona. q̄ sub mō. l. perfecta. ⁊. xvj. q. vl. filijs. p̄nt etiā statui vice bn̄ficij et ante ⁊ post. xvj. q. vj. illud. ⁊. q. j. possessiōis. ⁊. q. iij. clerici. ⁊. c. si eps. ampli⁹ ꝟo hr̄e nō debēt qꝫ repiat in iure pmissum. ꝭ. de pe. i q̄busdā. qđ si p̄sumpserit puniant: vt hic dicit. ⁊. c. in q̄busdā. ⁊. s̄. de sta. mona. i singulis. i fi.

‡ Vide qđ dicā de tradēte dotem pri⁹ oblatā de elec. gn̄a li. li. vj. sup glo. fūdās. Jo. an.

¶ Glo. seq. signat contrarium et remittit.

h ¶ Hmōi. De qb⁹ p̄missum est. s. donationis/ vēditionis/ ⁊ alijs. et sic ptꝫ ꝙ iuspatronat⁹ vēdi nō pōt. s̄. e. qꝛ clerici. ⁊. c. de iure. vel donari sine ꝯsensu ep̄i. s̄. e. nullus. Ar. ꝯtra. s̄. e. illud. ibi soluit.

Cum autem. ¶ Layc⁹ patron⁹ vno p̄sentato pōt aliū p̄sentare. secus in patrono clerico. Et secūda pars ibi: verū. Ab.

Nobis. Tria sunt dicta. Secūdū ibi: ceterū. Tertiū ibi: pro fundatione. Abbas. ¶ Casus. Quesitū fuit a pa. vtꝝ aliq̄s efficiat patronus ex sola cōstructiōe eccl'ie. Itē q̄ritur vtrū patronus sit ad electionē plebani cū clericis admittēdus vel repellendus qꝫuis allegauerit se ex longa cōsuetudine interesse debere: taliter r̄n. pa. ꝙ si aliq̄s de assensu ep̄i ecclesiā ꝯstruxerit: ex hoc ipo iuspatronat⁹ acq̄rit: ad scđam questionē respōdet ꝙ in ecclesia cōuentuali consensus patroni ad electionē faciendam non est requirendus: sed electioni iam facte eiusdē requiri debet consensus: nisi aliter de sua iurisditione obtineat. Sed in capella vbi vnus pbr̄ eligit patronus ip̄m ep̄o presentare potest et debet de iure. Item patrono honor ꝓcessionis seruat. ⁊ si ad inopiā vergat: ab ecclesia illi s̄m facultates ipsius succurrit sicut est in canonib⁹ ꝯstitutum. ¶ Nota ꝙ ex sola cōstructiōe eccl'ie acquirit iuspatronat⁹. Itē in collegiata eccl'ia ius electiōis nō cadit in laicum patronū: sec⁹ in capella vbi vnus tantum eligitur. Item patrono debetur honor ꝓcessionis. Item si patronus ad inopiam vergat ecclesia illi succurrere debet. Ber.

Diuisio

n ¶ Dyocesani. Al'as non potest. de conse. dist. j. nemo. ⁊ in aut. de mona. §. illud. col. j.

o ¶ Construxit. Et ita ex constructione acquiritur iuspatronat⁹ xvj. q. vij. frigentius. et. c. pie mentis. et. c. filijs.

p ¶ In conuentuali. Conuentualis dicitur ex quo duo vel tres in collegio sunt. s̄. de elec. ca. j. Sed videtur ꝙ tres ad minus debeant esse. ff. de verbo. signi. neratius. tamen in vno retinetur ius collegij ‡ ff. ꝙ cuiusqꝫ vniuer. sicut. §. vlti. Quidam dicunt contrarium.

‡ De hoc s̄. đ postu. c. ij. ⁊. lxv. di. si forte. Dixit hic Vin. ꝙ pluralitas facit collegiū cum ad hoc sint instituti vt corp⁹ faciāt. et remittit ad no. per eum de elec. sacrosancta. Jo. and.

q ¶ Honestius. Immo necesse est ꝙ requiratur: vt videtur. s̄. de elec. cum terra. et melius eo. ti. sacrosancta. quia posset excipere cōtra ipsum si non esset idoneus. etiam post confirmationem: si male versatur tenet denunciare episcopo. xvj. q. vij. filijs. et arg. opti. xviij. q. ij. abbatem.

¶ Glosa sequens obijcit ⁊ dupliciter soluit.

r ¶ De sua iurisditiōe. Nō vr̄ ꝙ stare possit: qꝛ si intelligas h̄ gn̄aliter de quocūqꝫ patrono: obstat manifestum ꝯtriū. s̄. de elec. sacro

sancta.et.c.messana. vbi habes q̄ ius eligẽdi nõ cadit in laicis in collegiata ecclesia: nec valet aliqua cõsuetudo vt laicus intersit cum clericis in electione plati. ⁊ hic videt̃ pmitti. q̃liter ergo rñdebim⁹ ↄtrarijs? Põt dici s̃m q̄d notauit hic Tan. q̄ hoc intelligi d₃ cũ ecclesiastica psona ius obtinet pronatus: puta abbas vel alia eccl̃iastica persona: q̄z hm̃oi psone bene possunt interesse electioni faciẽde cũ clericis: ex quo cõsueuerunt ibi īteresse electioni faciende: vel q̄z in fundatione reseruauerunt sibi istud ius de ɔsensu epi: ⁊ sic de iurisditione sua interesse possunt. ar. xviij. q. ij. eleutherius. ⁊ sic nõ ɔ̃dicit. vt no. in. c. sacrosancta. Uel potes h̄ intelligere gñaliter et̃ de laico. Uel expone de sua iurisditiõe sibi spãliter cõcessa in ipsa fundatiõe: quã ɔcessionẽ ostẽdere debet. ar. c. di. ↄtra morẽ. et ab eo q̄ hoc ɔcedere potuit sc₃ dñs papa: q̄z eps nõ posset hoc cõcedere: sicut credo.† arg. p̄dicte decret. eleutheri⁹. et hoc bñ pbat̃. xvj. q. j. huic etiã. vbi datũ fuit tale priuilegiũ q̄ rex simul cũ monachis eligat abbatẽ. aliter vero pron⁹ in electiõe esse non d₃. et sic vtroq̄ mõ cessant p̄dicta ɔ̃ria. ɔsuetudo eni hic nõ prodest ¶ Glo. se. q̄rit. alle. pro ⁊ ↄtra. dat vnã solutionẽ cui opponit: ⁊ oppositioni adheret. Finis reci. p q. an pdat patron⁹ ius presentandi ⁊c̃. soluit respondens ad contrariũ.

Pron⁹ an possit iter esse electõni in eccle sia collegiata.

† al̃. per tuas.

† Idẽ host. Recob. in aut̃. de eccle. titu. §. si q̄s edificatione. q̄z ei non est standũ in talib⁹ ꝑ. dist. ca. j. s̃m eũ põt et aliter itelligi vt dixi s̃m eũ. sup ꝑ. tractãde Ioan. and.

ᵃ Secus tamẽ est in capellaᵃ: in q̄ vnus presbyter a patrono eligit̃ et pro institutione habenda loci epo p̄sẽtatur. ¶ Pro fundatione quoq̄ ecclesie honor ɔcessionis fũdatori seruat̃: ⁊ si ad īopiã ᵇ vergat ab ecclesia illi modesteᵇ succurritur: sicut in sacris est caᶜ nonibusᶜ institutum. Inno. iij. rothomageñ. archiepiscopo.

Patronus ecclesie vacantis q̄ q̄s sit clericus ad eam se presentare non põt. Ca. xxvj.

Per nras † postulasti lr̃as edoceri: vtrũ cleric⁹ ad vacãtem ecclesiã ī qua ius obtinet pronatus: seipm̃ (si est idoneus) valeat pñtare. ¶ Cũ igit̃ nullus se ingeᵈ rereᵈ debeat eccl̃iastice platiõis officijs: rñdemus q̄ null⁹ se põt ad psonatũ alicui⁹ ecclesie psenᵉ tareᵉ q̄tũcūq̄ idoneus sit: et qui buscũq̄ studijs et meritis adiuuetur. Idem cõuentreñ. epo.

Si q̄stio iurispatronat⁹ inter pronos non diffinit̃ infra q̄ttuor mẽses: eps ordinabit ecclesiam sine p̄iudicio eorũdẽ. Ca. xxvij.

Cum ppter laicorũ discordias: ⁊. j. §. f. t. mandamus quaten⁹ si de iurepatronat⁹ questio emerserit inter aliquos: ⁊ ab eo cui ɔpetit infra quattuorᶠ mẽses nõ fuerit diffinitũ: extunc ecclesiam ipsam de psona non deferas idonea ordinare. ¶ Ita q̄ illi ex hoc nõ debeat in posterum preiudiciũ generari: qui ius ei cerit patronatus. Idẽ archid. ⁊ cãcellario altissiodoreñ.

Legatus de latere ecclesiam cui⁹ alia ecclesia est patrona collationi sue reseruare potest: licet non vacet: ⁊ conferre cũ vacat: h̄ primo. Ex duobus presentatis a patrono laico: põt supior instituere scd̃m: h̄ scd̃o. Et sic quo ad intellectũ iste textus h₃ duo dicta: l₃ quo ad litteram ambo cõmisceantur. Ca. xxviij.

Cum dilect⁹ fili⁹: ⁊. j. ¶ Cũ hostieñ. epus tũc se. ap. le. archidyacono carnot. mãdauerat vt ecclesiã quã in archid. suo primo vacare ɔtingeret donationi sue ꝓuaret: inhibẽs ne alicui ɔferret eandẽ: de q̄ G. clerico dispósuerat ꝓuidere: ⁊ eccl̃a de berouilla ibi vacasset: idẽ archidy. ɔ̃ mãdatum eiusdẽ legati ad ipsam H.

ᶜ Canonibus. xvj. q. vij. quicūq̄.

Per nostras. Al̃s per tuas. Consultatio ponit̃ et responsio. Diuisio. Secũda pars ibi: cum igitur. Ab. Casus. Clericus habẽs ius patronat⁹ in aliqua ecclesia. querit̃ vtrũ possit ad eam vacantem p̄sentare seipm̃. et rñ. q̄ nõ. quãtũcūq̄ sit idone⁹ q̄z null⁹ seipm̃ eligere debet. ¶ Nota q̄ nullus debet seipsum ingerere alicui⁹ prelationis officio. Item null⁹ põt seipm̃ pñtare quãtũcūq̄ sit idone⁹. B. ¶ Glo. se. ɔ̃riũ signat.

ᵈ Ingerere. Hoc ipo tanq̄ ambitiosus deb₃ repelli. viij. q. j. scriptũ ris. et. j. q. vj. sicut his q̄. si. C. de epi. ⁊ cle. si q̄s q̄s. et. ff. de ꝓcu. que oĩa.† q̄z nõ ambitiõe sed labore vnusquisq̄ ad honorem puenit puenire. C. de re mili. l. cõtra publicã. li. xij. et. lxj. dis. miramur. ad fi. Ar. contra. s̃. de elec. cum in iure.

ᵉ Presentare. Quis differentia debet esse inter presentatũ ⁊ pñtãtẽ: dantẽ ⁊ recipientẽ. s̃. de insti. cũ ad nostrã. et inter baptizatũ ⁊ baptizãtem. j. de bap. ⁊ ei⁹ effe. debitum. ⁊. ff. de tu. ⁊ cura. da. ab his. ꝓtor. et. ff. de of. p̄to. l. vlt.‡ hec est ratio quare persona electa nõ videt̃ cõputãda inter eligentes vt augeat nũerũ eligẽtiũ: q̄z a seipso diri non debet ꝑviij. q. j. didicimus. et intus õrt⁹ occidit. j. q. j. quibusdam.

† Uide de ꝓcur. mandato. l. fi. ij. glo. Io. an.

‡ Est enim statura correlatiuorũ q̄ vnũ non sit reliquũ ff. s̃ ꝓscrip. verb. l. j. in pn. Io. an.

ᵃ In capella. Sed nunq̄d inuito prono posset fieri hec capella collegiata ecclesie‡ cũ sic amitteret p̄sentationẽ? Non videt̃. arg. ad hoc. ff. si serui. vẽdi. is cui⁹ familia. ī fi. ⁊. ff. de vsu ⁊ habi. l. vlti. et ꝑ. q. j. c. j. Ar. ↄtra. ꝑ. q. j. c. decretũ. vbi ordinatio ecclesie pertinet ad epm̃. et ca. nouerint. et. ff. de vsu et habi. l. vlti. in fi. Satis posset ɔcedi q̄ posset in fauorẽ ecclesie: ⁊ sic puniet̃ patron⁹ sine culpa: sed nõ sine causa. s̃. vt lit. nõ cõtest. q̃m. §. si vero. in fi. et. ꝑxij. dist. renouantes. in alijs oĩbus remanet patron⁹ preter q̄ in electione prelati. in ipsa eni fundatione hoc euenire posse patronus ꝓspicere debuit ⁊ sibi cauere per superiorẽ. ff. loca. c. fina. si quis domũ. §. j. et. ꝑxiij. dis. in noĩe dñi. et. s̃. de elec. licet. Sed his nõ obstantib⁹ videt̃ q̄ inuito patrono capella in preiudiciũ patroni nõ possit fieri collegiata ecclesia. vt videt̃ bene pbari. xvj. q. vij. monasteriũ. et. c. seq. vbi dicit̃ expresse q̄ eps nõ põt auferre ecclesiã a dispositione proni. ⁊ ita eo inuito collegiata fieri nõ põt: sicut eo inuito nõ potest ei auferri directe ius p̄sentãdi. xvj. q. vij. decernim⁹. ⁊. j. eo. titu. cũ dilectus. vbi de hoc. ergo nec indirecte. ⁊ vbi aliq̄d vna via ꝓhibet̃: alia via non cõcedit̃. s̃. de ꝓcu. ca. tue. cum suis cõcor. ibi positis. Itẽ et alia ratione nõ debet collegiata inuito patrono. Cũ eni ecclesia teneat̃ ꝓuidere patrono si ad inopiã vergat: si hoc fieret non posset sibi post ea ꝓuidere sicut prius poterat: ergo sua interest ne fiat collegiata: q̄d pbat̃. xvj. q. vij. quicūq̄. directe ergo nõ põt priuari iure p̄sentãdi vt dictũ est: ergo nec indirecte faciendo ecclesiam collegiatam. Hoc credo verũ et equũ/ ⁊ honestũ: vt p hoc laici inuitentur ad cõstructionẽ ecclesiaꝝ. sicut p ↄtrariũ a ꝓuisiõe ecclesiaꝝ reuocarent̃ et ita patrono īuito capella nõ põt fieri collegiata. sicut dñs rei nõ põt vsum rei īmutare: etiã in meli⁹ inuito vsufructuario. vt dicit. l. predicta. ff. de vsu et habi. l. vlti. in fi. Sed dato s̃m dictũ alicui⁹ q̄ capella possit fieri collegiata eccl̃a īuito patrono nõ perdit ꝓpter ea ius pñtandi rectorẽ. Si vero cõsentiat vt possit fieri collegiata sine prestatione iuris sui: in eo casu dicerem electionẽ rectoris ad collegiũ tm̃ ptinere. et hoc etiã tp̄e fundationis fieri potuit. arg. s̃. eo. preterea. ij. et. xviij. q. ij. eleutheri⁹. vtroq̄ tñ casu remanet patronus q̄tũ ad alia. ⁊ hoc ca. ⁊ alia iura q̄ dicũt q̄ in ecclesia collegiata patron⁹ in electiõe esse nõ debet: intelligit̃ de illis ecclesijs que ab initio de voluntate patroni facte sunt collegiate. Ber.

Capella ī uito prono nõ põt fieri collegiata.

‡ Ad hoc. j. de exces. p̄la. dilecta. ⁊ hoc t₃ hic Ar. al̃. j. e. postulasti. et idẽ Host. s̃. eo. sugge stũ. et facit q̄d post Inno. ibi dixi. et. s̃. eo. ca. sup. ꝑ. pnẽtuali. post pn. Io. an.

ᵇ Modeste. Habito respectu ad facultates eccl̃e ⁊ q̄litatẽ psone ꝑ. q. iij. c. vlti. ⁊. ff. de vsufru. s₃ ⁊ si q̄d. §. j. Uñ v̄sus. Patrono debet̃ honor/ onus/ vtilitasq̄. Presens vt presit: defendat/ alatur egen⁹.

Cum ppter. Diuiditur. q̄z primo dicitur. Diuisio. ctum ponit. Scd̃o ɔtestationem subdit ibi: ita q̄. Ab. Casus. Dicitur hic q̄ si questio emerserit inter patronos de iurepatronatus/ ⁊ īfra q̄ttuor mẽses nõ fuerit diffinita: liceat ex tũc epo ecclesias ordinare: ita tamẽ q̄ nõ fiat in posterũ p̄iudiciũ illi q̄ ius ei cerit patronatus. ¶ Nota q̄ questio iurispatronatus infra q̄ttuor menses terminari debet. Item propter discordias patronoꝝ non debet ecclesia ꝓuari diuino officio. Itẽ ordinatio epi nõ facit p̄iudiciũ patrono: euincẽti iuspatronat⁹. Ber.
¶ Glo. se. alle. vnã ɔcor. signat vnũ ɔ̃riũ. ⁊ vtrobiq̄ remittit.

ᶠ Quattuor. s̃. eo. quoniam. ar. contra. s̃. e. eam te. ibi soluitur. q̄d dicitur hic intellige per id q̄d dr̃. s̃. e. q̃m. et ca. eam te.

Cum dilectus. ¶ Diuiditur. Nam primo ponit̃ petitio. Secũdo diffinitio ibi: nos igitur. Ab. Casus. Eps hostieñ. Diuisio. ap. se. legat⁹ mãdauit archid. carnoteñ. vt eccl̃iam q̄ p̄io vacaret in archidyaconatu suo donationi sue reꝓuaret: ꝓhibẽdo eidẽ ne alicui cõferret eãdẽ de qua. G. clerico suo prouidere volebat. Tãdem vacauit ecclesia de berouilla. archid. ɔ̃ mãdatũ legati. S. subdyaconũ pñtauit ad ipam dyoc. epo q̄ tñ nõ fuit admissus: legat⁹ hoc audiẽs: cassauit q̄d archi. fecerat: et eccl̃iam illã pfato. G. cõcessit sic vacantẽ. post hoc vacauit q̄dã p̄bẽda in eccl̃a scti martini carnoteñ. que assignari debebat de iure. H. clerico. dyoc. eps cõsiderans q̄ p̄benda sancti martini magis congruebat. G. pfato q̄ ecclesia de berouilla: et ecclesia de berouilla magis cõgruebat. H. clerico: p̄bẽdã sancti martini assignauit. G. clerico legati. ⁊ eccl̃aꝫ de berouilla post assignationẽ ipsius. G. ad p̄sentationẽ ipsi⁹ archidyaconi p̄dicto. H. clerico ɔcessit. vnde orta fuit ↄtrouersia inter. H. clericũ ⁊. S. subdyaconum cui archid. eccl̃iam de berouilla cõtulerat. vñ dict⁹. H. et pfat⁹. S. subd. ad curiã accesserũt: diu sup ipa eccl̃a litigãdo. dñs pa. auditis hinc ⁊ inde ꝓpositis ɔsiderãs q̄ et si archid. carnoteñ. p̄dictus pfatũ. S. subdyaconũ tanq̄ laic⁹ presentauit/ ⁊ ipse nõ fuit per dyoc. admissus. Sed dctus. H. ab archidyacono pñtat⁹ ⁊ ab eo institut⁹ scd̃m dec. alex. nõ pm⁹/ s₃ secũdus d₃ eccl̃iam obtinere. Si v̄o archid. pre. S. subd. tanq̄ cleric⁹ presentauit in eo q̄ tanq̄ clericus faciebat suberat iurisditiõi legati. vñ cõtra pbationẽ nõ/ sed ɔ̃ ꝓhibitionẽ legati q̄ donationi sue collationẽ ipsius ecclesie decernebat reseruandã: ad eã nõ potuit aliũ postmodũ p̄sentare. vñ papa pñtationẽ ipsi⁹. S. minus canonice factã decreuit: et ea nõ obstãte pronũciauit concessionẽ ipius eccl̃e. H. clerico factã canonicã extitisse. Adiudicãdo eidẽ eccl̃am

a subdya. p̄sentauit[a]. cui9 facto ab eodē legato cassato ip̄e p̄fato. G. b ↄcessit: ecclesiam[b] sic vacantē: ⁊. j. ¶ Uacāte vero quadā prebēda in ecclesia scti martini carnoteñ. dyocesis: ep̄s dictam ecclesiam ad p̄sentationē archidya. H. clerico: prebendā vero p̄fato. G. assignare curauit. vnde ipse. H. supplicabat eādem sibi ecclesiā confirmari: vtpote quā ad presentationem archidya. veri patroni se dicebat adeptā: et. j. ¶ Nos igit attendentes q ⁊ si p̄fatus archi c dya. memoratū. G. tāq̄ laycus[c] ad illā ecclesiam p̄sentasset: q2 tamen p dyocesanū admissus non fuit: sed dictus. H. ab eodem archidya. p̄sentatus: a dyocesano ep̄o institutus iuxta statutū ale- d xādri[d] pape nō primus sed scd̄s ius est assecut9 in ecclesia memorata. et si archidya. p̄fatū. G. tāq̄ cleric9 p̄sentauit: qm̄ i eo qd̄ tāq̄ cleric9 faciebat: suberat iurisdictioni legati. vnde postq̄ idē legat9 donatiōem illi9 ecclesie sibi e decreuerat reseruādam[e]: ad eam f tāq̄ clericus[f] non potuit quēpiā g p̄sentare[g]: p̄sentationē ipi9 min9 canonice factā decernim9 irritā: ⁊ ea nō obstāte cōcessionē eiusdē ecclesie factā p̄noiato. H. pnunciamus canonicā extitisse: adiudicantes eidē p̄fatā ecclesiā cum

b fructib9 medio tpe pceptis[b] ex ea plene ac pacifice possidēdam: p̄dicto. G. sup hoc ppetuū silentiū iponēdo. Idem elieñ. ep̄o.

Si laic9 p̄ron9 duos successiue p̄ntet: valet institutio de scd̄o nō obstāte appellatiōe prius facta p p̄mū. ep̄s tamē q maliciose p̄mū repulit: eidē i ↄpetēti bñficio puidere cōpellit: ⁊ i hoc vltimo est casus singularis. C. xxix.

PAstoral' officij: et. j. ¶ Postulasti edoceri an cleric9 ad aliquā ecclesiā a patrono laico p̄sentatus: si dyocesanus ep̄s ip̄m non duxerit admittendū ex hmōi p̄sentatiōe aliq̄d iuris assequatur i illa. Et si forte idem ad i se. apo. appellauerit[i]: et post appellationē ab ipso interpositam idē patron9 aliū curauerit p̄sentare: ac secūdū instituit ep̄s presentatū idē ab ipsa ecclesia debeat amoueri. ¶ Nos igit Alexā. † pape vestigijs inherētes q inter p̄sētatos a clerico et laico patro k nis distinguēs[k] inter p̄ntatos a l laico ↄditionē possidētis cēsuit[l] meliorē: dicim9 q institutio p̄sentati scd̄o loco a laico patrono ro m bur[m] obtinet firmitatis. Uerū tamē ↄstituim9: vt ep̄s q p̄ntatū n idoneū maliciose[n] recusauit admittere ad puidēdū eidē i ↄpetēti bñficio compellat: q̄tenus pu-

---

ip̄am cū fructib9 medio tpe pceptis: aduersario ppetuū silētiū iponēdo. ¶ Nota q legat9 pōt sibi reseruare collationē vacaturi bñficij. Itē layc9 patron9 siue cleric9 patron9 rōne p̄rimonij q̄tum ad p̄sentationem nō subest legato. vñ eo iuito ecclesiā ↄcedere nō pōt qd̄ est valde notādū. Itē cleric9 patron9 rōne p̄rimonij sui variare pōt: q2 in hoc nō reputat clericus sed laycus. Itē p̄sentatus quousq̄ nō fuerit institut9: nō dicit hr̄e plenū ius. Item q canonice non h3 ecclesiā: fruct9 q̄s medio tpe pcipit restituere d3. B.

a ¶ Presentauit. Ep̄o dyocesano: sed non fuit admissus: vt. j. sequitur.

¶ Glo. se. pōit ptē casus.

b ¶ Eccl'iam. De berouilla. s. in q legat9 īstituerat p̄dictū. G. s3 dyocesan9 ep̄s fecit ibi quādā cōmutationē de ↄsensu ptiū: p̄bēda illa q vacabat in eccl'ia scti martini carnoteñ. debebat assignari. H. clerico. vnde Gu. renūciauit illi ecclesie de berouilla quā habuit a legato. et ep̄s ei ↄtulit illā p̄bendā in ecclesia sācti martini quā debuit hr̄e. H. et illā ecclesiam de berouilla sic vacātē ad p̄sentatiōem p̄dicti archidyaconi cōtulit. H. clerico. vñ orta fuit cōtētio iter istū. H. et p̄dictū. G. quē primo presentauit archidyaconus ↄ̄ mādatū legati.

c ¶ Laycus. Rōne patrimonij. et papa argumētat duob9 modis: et vtroq̄ mō ducit ille ad incōueniēs. Prio sic: si p̄ntat cū tāq̄ layc9 melior est ↄditio possidēt; s̄. e. qd̄ aūt. j. rñ. Si tāq̄ cleric9: g̊ p̄sētatio nō tenuit: q2 erat iterdicta p legatū. et ita p nō dato hr. s̄. eo. q autē. i fi. j. rñ.

d ¶ Statutum alexandri. s̄. eo. q autem. j. rñso.

¶ Glosa sequens querit et soluit.

†Expeditū est. j. de offi. leg. c. p̄nti. j. rñ. lib. vj. Jo. and.

e ¶ Reseruandam. Sed q̄d si exiret puiciā † ⁊ vacaret? Credo q archidyacon9 tunc illā posset ↄferre: q2 egrediēdo puinciā finit legatio. s̄. de offi. lega. nouit. c. vl. sed si reseruasset donationi pape: tunc nō credo q posset illam ↄferre. secus in negocijs iā ceptis anteq̄ egrediatur prouinciam. s̄. de offi. lega. ca. vlti.

f ¶ Clericus. Secus si tanq̄ laycus: quia tunc posset: non obstante reseruatione legati.

¶ Glo. se. obijcit de decre. dilect9: et soluit. Secūdo obijcit de fraude vacature p decre. cōstitutus. ⁊ soluit. Tertio obijcit de absurditate. ⁊ soluit que. querit. alleg. pro. soluit contrarium.

g ¶ P̄ntare. Et ita p3 h q legat9 pōt reßuare sue donatiōi p̄mā vacaturā: ⁊ si ↄ̄ fiat nō valet. S3 vr̄ q talis phibitio non valeat. ar. s̄. de p̄bē. dilect9. q2 ↄcessio de p̄ma vacatura facta a legato nō tenuit ibi. Sed nō est ↄ̄: q2 h nō dedit s3 reßuauit sue donatiōi: s3 ibi dedit. Preterea istud vr̄ fieri i fraudē canōis: vñ nō deberet valere. s̄. de ↄces. p̄bē. ↄstitut9. aliđ ē de ep̄o: q2 nō h3 tātā ptātē sicut legat9. vñ ep̄s non posset ‡ sibi reßuare p̄mā vacaturā: cū talē ptātē nō hēat: imo si vacaret: cū ad eū nō ptineret ↄferre nō posset. Itē vr̄ q liberā electiōem posset legat9 auferre capl'o: q2 q rōne pōt reßuare sibi p̄mā vacaturā ⁊ scd̄am / ⁊ tertiā: ⁊ sic nō eligeret. † Dicas q liberā electionē nō pōt auferre: q2 si sic eēt: p̄uaret eos i totū: qd̄ nō posset l3 tpe sue legatiōis posset iterdicere ⁊ reßuare sibi electōes. S3 nūq̄d legat9 posset dare eccl'iam iuito p̄rono layco? Qđ vr̄: q2 pl9 iuris h3 i ↄcessiōe p̄lat9 q̄ i p̄ntatiōe p̄ron9. s̄. de of. leg. dilect9. q2 q̄l3 p̄ron9 vndecūq̄ hēat p̄ronatū subest legato q̄tū ad iusp̄ronat9. i. q̄tū ad cognitionē iurisp̄ronat9. arg. s̄. de iudi. q̄to. s3 h vr̄ spāle in legato dñi pape: q2 ep̄s iuito p̄rono nō posset eccl'iam dare. xvj. q. vij. decernim9. S3 certe q̄uis p̄ron9 subsit legato q̄tū ad iusp̄ronatus. i. q̄tū ad cognitionē iurisp̄ronat9: nō tñ vr̄ q ei possit auferre p̄sentationē puenietē rōne p̄rimonij sicut posset puenietē ratiōe

Legatus pōt facere reseruationes.

‡ Qđ posset legatus de latere. j. de offi. leg. ca. j lib. vj. Jo. and.

† Prouisū est q2 i vna eccl'ia i collegiata pēdēte vna reseruatōe nō p̄facere aliā. j. de of. leg. p̄nti. ij. rñ. li. vj. Jo. ā.

---

eccl'ie. et hoc innuit hic ex hac distinctione: al's quare distingueret inter p̄sentatū a laico vel clerico. Licet eni papa cōcederet q legatus cōcederet eccl'ias inuitis p̄ronis: non tñ sequit q cōcesserit inuitis p̄ronis habētibus iuspatronat9 rōne p̄rimonij. ar. ff. ne q̄d in loco publi. l. j. §. si q̄s a pncipe. Quidā p̄ferunt primū dictū. † Sed istud maiori nitit eq̄tate vt p̄ron9 rōne p̄rimonij q dotauit ecclesiā nō priuet iure suo: nec fiat ei hec iniuria. et pp̄ter hoc subtraherent et ip̄e et alij a fundatiōe ecclesiarū: ⁊ hoc est verum.

† Uidetur placuisse Guil. i spe. de lega. §. nunc tractemus. x. sed nunq̄d legat9. et Guil. na. i decre. dilectus. Joan. and.

b ¶ Perceptis. Q2 male fidei possessor fuit ex quo ↄcessit mandatum / nec fuit p ep̄3 admissus vt hic dicit: et ita nullā habet excusationē. C. de rei vē. certū. imo ⁊ quos pcipere potuisset legitime īstitut9: quia est violentus possessor. s̄. de restitu. spo. grauis. vbi de hoc. Ber.

PAstoralis. In prima ponit cōsultatio. In scd̄a rñsio ibi: nos. Et vtraq̄ pars subdiuidit: vt patet i textu Ab. ¶ Casus. Aliquis est p̄sentat9 ep̄o a patrono laico ad aliquā ecclesiā vacantē: sed ep̄s ip̄m nō admisit: q̄ritur vtrū ex tali p̄sentatiōe ius sit illi acquisitū i illa ecclesia: ⁊ si ille appellauerit vel ali9 instituat: et post appellationē patronus aliū p̄sentauerit: et ep̄s scd̄m p̄sentatū instituerit: querit vtrū ille ab ecclesia debeat remoueri. Inno. vero volēs inherere vestigijs alexā. qui distinguēs inter p̄sentatos a laicis ⁊ clerico patronis possidētis conditionē censuit meliorem. Rñ. q institutio scd̄o loco presentati a laico patrono robur obtinet firmitatis. Sed q2 ep̄s idoneū clericū sibi presentatū maliciose recusauit statuit vt ad puidendū eidē in cōpetēti bñficio ↄpellat: q̄ten9 puniat in eo in quo peccauit. ¶ Nota q laicus patron9 pōt variare ante īstitutionē. Itē inter p̄sentatos a laico et clerico melior est cōditio possidentis. Itē aliq̄s punit in eo in quo peccauit et merito: quia iniuriā fecit p̄mo p̄sentato. Ber.

Diuisio

† al'. lucij

‡ Et multa ipediunt faciēdū q nō cassant iam factū. sm Innocen. Joan. and.

¶ Glosa sequens dat vnā concor. q ar. pro et soluit.

i ¶ Appellauerit. Sil'r is appellatio est. j. e. c. vl. S3 nunq̄d tali appellationi erit deferēdū? Uidet q sic: q2 ex sola p̄ntatiōe facta a vero p̄rono acq̄rit ius p̄ntato: ita q aliū nō p̄ntauerit obtinere d3 aduersus aliū institutū. s̄. de re iudi. cū bertold9. et. xvj. q. vij. decernim9. et ita tenet appellatio: cū nullus alius sit adhuc presentatus Pōt dici q appellatio ab initio tenet: sed si patronus postea alius presentauerit: et ep̄s instituerit ip̄m / iā non obstat appellatio: cum ei permissum est a iure variare ‡ s̄. eo. q autē. et ca. cū autē. Ep̄s vero punitur qui illū primū presentatū non admisit: vt hic dicit: sed nō ex vi appellationis: sed q2 maliciose ip̄m repulit.

† Inepte loquit et Jo. dicebat ar. ↄtra. vj. q. ij. ⁊ c. Dicebat Phi. ↄ̄rium verū: q2 ipse pbare d3 qd̄ obijcit. vj. q. ⁊ c. Joan. and.

‡ Idē Gof. et pōt dici pea q dixi inter. sup x. idoneū. hoc vex qm̄ repulit primum ante p̄ntationē secūdi: sec9 si p9 repellit. idē si dicat p̄sentet; aliū. et vide qd̄ no. vj. q. vij. monasteriū. i vlt. glo Jo. an.

k ¶ Distinguens. s̄. eo. cum autem.

l ¶ Censuit. s̄. eo. q autem.

m ¶ Robur. Ecce vnam differentiā inter presentatos a laico: ⁊ iter presentatos a clerico: quia laicus variare pōt: clericus nō. s̄. eo. cū autē. vnde videtur q si laicus presentet indignū: nō perdit ius eligendi. ar. s̄. de offi. ordi. cū vos. vbi de hoc.

n ¶ Maliciose. Sed q̄s pbabit q maliciose non admiserit? ep̄s nō: quia pro ipsius facto presumit. s̄. de elec. bone. j. et. s̄. de proba. possessionem. Item nullo aliquid obijciēte ipse potest eum repellere s̄. de elec. venerabilē. et. c. cū nobis olī. ar. xxviij. di. priusq̄. ⁊. xxxix. dist. petrus. Sed poti9 ↄtrariū est verū: † q2 q maliciā obijcit: eā pbare d3. ff. de pba. quotiēs. §. q dolo. ⁊. vj. q. ij. placuit. c. si tm̄. Dicendū est ‡ hic q ep̄s debet ostēdere q ille nō sit idoneus: q2 q̄libet p̄sumit bonus nisi probetur malus. s̄. de seru. in or. fa. c. vno. ⁊. s̄. de p̄sum. dudū. al's p̄sumit malicia ep̄i. ar. ff. de rei ven. is q dolo. et fuit

hoc nouū ius ꝛ exq̄sitū vt eps ꝓpt dolū suū teneat ei ꝓuidere. ar. ꝑ di. l. is q̄ dolo. ꝛ in hoc ꝑiudicat successori: sicut si ordinaret illū sine titulo. s̄. de pbē. cū sc̄dm aplm. et est simile. q̄ eni recusat ydoneū fideiussorē tenet actione iniuriaꝝ. ff. q̄ satisda. cog. si ꝟo. in fi. ꝛ eo ipso ꝓbat malicia q eum repellit nulla examinatione facta de ipso.

a ¶ In quo. Sic ḡ puniatur aliq̄s ī eo ī quo deliquit. s̄. de trāsla. cōto. c. inter corporalia. et j̄. de imu. ec. ca. vl. xvij. q. iiij. frater ꝛ coeps.

Sūmariū. Postulasti. ¶ Nullū ꝑiudiciuꝫ gn̄at patrono q̄ nō ꝯsēsit presentatiōi facte p rectorē de ordinando ad titulū ecclesie sue.

Diuisio. Primo cōsultatio. Secūdo rn̄sio ibi: ad qd̄ breuit. Ab. si.

¶ Casus. Primo formatur talis q̄stio vtrū sacerdos parrochialis ecclesie possit aliquē p̄sentare ad ordines ad titulū eccl'ie sue irrequisito patrono: et si possit intitulari irreq̄sito patrono. querit vtrū p talem intitulationē fiat ꝑiudiciū patrono q̄ min⁹ possit p̄sentare quē voluerit cū eccl'ia vacauerit illo intitulato excluso. ad p̄mā q̄stionē non videt pa. rn̄dere sꝫ ad secundā rn̄det q p talem intitulationē nullū ꝑiudicium gn̄at patronis īposteꝝ quin possint ad illas eccl'ias cū vacauerint quos voluerit presentare: nisi illi de assensu patronorū intitulati fuissent. ¶ Nota q p factum prelati nō preiudicatur patrono in presentatione futura: nisi patronus cōsentiat facto rectoris. Ber.

¶ Glo. seq. p̄mo obijcit ꝛ soluit. Sc̄do q̄rit. ar. ꝓ sol. ꝛc̄. Tertio ponit lecturā Jo. cui obijcit subdēs rōnē ipsius Jo. quā approbat.

b ¶ Utrum electio. Due proponunt hic questiones. Una est: si sacerdos parrochialis possit aliquē ordinādū p̄sentare ad titulum ecclesie sue irrequisito patrono. Secūda: si vacāte ecclesia ille sic intitulatus sit alij p̄ferēdus quē patronus p̄sentauerit. Ad primā questionē nō videt rn̄dere. Ad sc̄dam rn̄det q nō fit ꝑiudicium patrono quin possit p̄sentare quē velit. Per hoc potest dici q vtriq; questioni responsum est: vt sic illi intitulati maneāt in ecclesia: patronus tamē potest p̄sentare quē velit qui erit p̄latus ecclesie. ꝛ isti intitulati ius nō habēt in eccl'ia: q2 nec sunt ibi vt collegiū: sꝫ simplicē sustētationē habēt. nec eorū ꝯsensus req̄rit in electione sacerdotis: sꝫ solus patron⁹ eliget. ꝛ ita nō fit ꝑiudiciū patrono p talem intitulationē q̄tū ad p̄sentationē: cū eo inuito possint ītitulari. sꝫ si ꝯsentiret intitulationi: tūc fit ei ꝑiudicium: q2 postea tenet illum p̄sentare: vt dicit in fi. Et q hoc fieri possit inuito patrono est. arg. s̄. de fil. p̄sby. ꝓposuit. et. vij. q. j. illud. aliud videt in patrono ep̄o. xvj. q. v. si q̄s epoꝝ. Sed q̄d si p̄sente ꝛ nō ꝯtradicēte patrono ītitulatur? Videt ꝯsentire: ex quo nō ꝓtestat ius suū. ar. liiij. dist. si seruus. ij. ff. de exerci. l. j. §. magistrū. ff. ad municip. l. ij. sed hoc non est verū: q2 nō nocet ei taciturnitas si ei inuito possunt fieri talia. Uel posset ītelligi aliter qd̄ dicit īferius: vt nullū patronis ꝑiudicium gn̄et. dixit Jo. non ꝑiudicat quin possint remoueri ab ipsis patronis post mortē sacerdotis. Sed ꝯtra videt q successor tenetur nihilomin⁹ illis ꝓuidere. s̄. de pbē. cū sc̄dm aplm. et. H. dicit: q2 ad patronū videt spectare nō tm̄ p̄sentatio sacerdotis: sꝫ alioꝝ clericoꝝ. lxiij. dist. p̄ncipali. ꝛ. xviij. q. ij. eleutherius. ꝛ. xvj. q. ij. si q̄s epoꝝ. in aut. de sanc. epis. §. si q̄s oratorij domū. col. ix. dū tamē assit ꝯsensus p̄lati. ar. s̄. de fil. p̄sby. ꝓposuit. nā patroni iudiciū multū est sequēdū q̄ ita dilexit ecclesiā vt ei sua ꝯferret. ar. ff. de ꝯfir. tuto. si patronus. Cōtrariū tamē notauit Jo. in. c. p̄ncipali q electio clerici nō ꝑtineat ad patronū sꝫ ad p̄latū. Credo poti⁹ stādū (vt h̄ notatur) vbi sunt tm̄ duo in eccl'ia scꝫ rector et clericus q patronus p̄sentet vtrūq;: cū ecclesia nō dicat collegiata. vt no. s̄. de elec. c. j. sꝫ in collegiata ecclesia nullum potest presentare. † Ber.

Bn̄ficiat⁹ an possit aliquē p̄sētare ad titulū sui beneficij.

Taciturnitas non sēp habet ꝓ ꝯsensu.

† Si in ecclesia sunt p̄bēde tūc

Transmisse. ¶ Cōis diuisio. Sc̄da ps ibi: ꝯsultatiōi. Ab. si.

¶ Casus. Caplm eboraceñ. eccl'ie: eccl'iam quādā in q̄ ius obtinēnt patronatus cōcesserunt. R. clerico: postmodū voluntate mutata. L. clericū presentauerunt archiep̄o ad eandē ecclesiam post appellationē a dicto. R. ad se. ap. interpositā. q̄siuit archiep̄s vtrū clericū illū sibi presentatū deberet instituere: nō obstante appellatione predicti. R. respōdit pa. q illū p̄sētatū īstituere poterit in ecclesia illa ad quam extitit presentatus tanq̄ potiorē dūmodo aliquid aliud canonicum non obsistat: cū ex vi iurispatronat⁹ sola p̄sentatio ꝑtineat ad patronū et non cōcessio ecclesie. ¶ Nota q aliud est cōcedere ecclesiam ꝛ aliud presentare. Ille dicitur concedere ecclesiam ad quem ordinatio ipsi⁹ ecclesie et collatio ꝑtinet: hoc nō potest facere patronus. Ber.

¶ Glo. seq. reci. per. q. an valuerit a populo.

c ¶ Post appellationē. Que appellatio nō tenuit: cum nullum ius haberet: cum ad ipsum non pertineat concessio sed presentatio. vt infra sequit: q2 ꝓ nō dato habetur ꝛc̄. s̄. e. q autem. in fi. et ita nō intererat eius appellare: q2 non solent audiri ꝛc̄. ij. q. vj. nō solēt. s̄. de elec. cum īter. R. et. s̄. de his que fiunt a ma. par. ca. ex ore.

¶ Glosa seq. ar. itē obijcit et soluit.

d ¶ Ex vi. Nota ḡ vim et potestatem quā habꝫ patron⁹: q2 patron⁹ in eo q patronus eccl'iam donare non potest † s̄. e. q autem. ꝛ. c. illud. sed solā presentationē: vt hic patet. vn̄ nil aliud sibi vēdicare dꝫ. s̄. e. cū seculū. et ita cōcessio ista nulla fuit. vn̄ non ꝓstitit īpedimētū sc̄de presentationi quā idē caplm postea fecit. sic s̄. eo. illud. et. c. cū laici. et est ar. hic q non prestat īpedimētū qd̄ de iure nō sortit effectū. Sed videt q caplm eboraceñ. faciendo qd̄ nō licet cōcedendo ecclesiā priuari debuit ꝑtāte saltē ea vice p̄sentādi: q2 dixit sibi ius vt puniatur in eo in q̄ deliquit. s̄. e. pastoralis. s̄. de trāsla. cōta. et ar. xvj. q. vj. placuit. Propter hoc nō puniunt: q2 et ipsi ijdē correxerūt factum suū presentando prout debebant: nec est iste casus in quo priuetur quis potestate eligendi: q2 cum sit illud pena: non debet imponi nisi exprimatur q sit imponenda. Preterea non peccauerunt eligendo: quia non elegerunt: ergo puniri non debent in eo in quo non peccauerunt.

e ¶ Potiorē. Et ꝟe potior ē: q2 nullū ius habuit alter ‡ vt dictū ē.

¶ Rub. De censib⁹. ¶ Uisum est. s̄. de vno onere eccl'iarū vt est ius p̄onat⁹: restabat merito videre de alijs onerib⁹: iō subijcitur hec rubrica. ¶ De hac materia habet. x. q. ij. et. iiij. per totū. et. xxiij. q. vlt. §. ecce. vsq; ad. §. hic dat. xj. q. j. si tributum. et. c. seq.

Sancitū. Uario modo intelligit: ideo vario mō summari pōt. Tria sunt dicta. Sc̄dm ibi: et presbyteri. Tertiū ibi: et si. Ab. ¶ Casus. Statutū fuit in cōcilio guarmacieñ. et vnicuiq; eccl'e vnus māsus integer tribuat absq; vllo seruitio: et presbyteri in eis constituti nullum seruitium faciant: neq; de decimis: neq; de oblationibus fidelium: nec de domibus: nec de areis vel hortis iuxta ecclesiam positis: neq; de māso predicto preter ecclesiasticū. Si autem amplius habuerint senioribus suis debitum seruitium impendant. ¶ Nota q dos ecclesie īmunis dꝫ esse ab omni tributo. Itē res transit cū onere suo. Ber.

f ¶ Sancitum. Istud. c. habes. xxiij. q. vlti. sancitum.

g ¶ Mansus. Mansum vocat hic agrum vnde percipitur frumentū et vinū ꝛ ad eucharistiā faciendā: de tali nunq; prestat tributū. C. de sacrosan. eccle. licet. Māsus dicit in vulgari italicorū quātitas terre q̄ sufficit duob⁹ bobus in anno ad laborādum.

Mansus quid est.

¶ Glo. seq. q̄rit. ponit opi. Ala. contrarium soluit.

h ¶ Ullo seruitio. Sed quid dices si mansus ille primo fuit tributarius alterius ecclesie: quia eccl'ia alia parrochialis decimas inde percipiebat? Ala. dicit q māsus iste in fauorē ecclesie a tributo liberatur sicut seruus fact⁹ presbyter a seruitute. liberat ad hoc induxit. xxiiij. q. vlti. sc̄dm canonicā. Alia autem predia collata eccle

p̄ron⁹ p̄sentabit nō rectorē q̄ eligit a ꝯuētu sꝫ canōicos: ꝛ hoc si hoc ab īitio epi auctoritate retinuerit. al'as nō. qd̄ dic vt no. s̄. e. nobis fuit. et ꝓbat de ꝯces. p̄bē. c. fi. et sic pōt intelligi in aut. de san. epis. §. si q̄s oratorij domū. coll. ix. ꝛ sic seruat cōsuetudo/ optima interp̄s legū de cōsuetu. cū dilect⁹. sc̄dm Hostiē. Jo. and.

† Non pōt vn patron⁹ his verbis ꝯcedo/ do/ trado/ dono eccl'iam: potest tn̄ dicere concedo vt habeas hāc eccl'iaꝫ et tunc ponatur cōcedere ꝓ consentire. ponit tn̄ ecclesia q̄nq; ꝓ iure patronat⁹. xvj. q. vlti. nemini et. c. si plures. ꝛ dn̄iū ponit ꝓ cura. e. q. monasterium sc̄dm Uin. et Gof. Jo. ā.

‡ Propter qd̄ ponitur electiue nō ꝯparatiue sc̄dm Host. Jo. and.

---

niat in eo in quo[a] ip̄m nō est dubium deliq̄sse. Idē aurieñ. ep̄o.

¶ Si ad p̄ntationē rectoris ad titulū ecclesie aliq̄s fuerit ordiat⁹ p̄ron⁹ q̄ nō ꝯsēsit ad ip̄am cū vacabit poterit p̄sentare. Cap. xxx.

Postulasti p̄ se. apo. edoceri: vt cum rectores parrochialiū ecclesiaꝝ quosdā p̄sentēt ad suaꝝ ecclesiaꝝ titulos ordinādos: vtrū electio[b] taliū ad ipsos rectores ꝑtineat: vel etiā ad patronos: et si in his patronoꝝ nō est req̄rēdus assensus/ vtrū ius illis saluū maneat eligēdi: vt cum ip̄as ecclesias vacare ꝯtigerit intitulati hm̄ōi non sint alijs p̄ferēdi? ¶ Ad qd̄ breuiter rn̄. q per intitulatiōem hm̄ōi nullum patronis ꝑiudiciū generat q̄n possint alios ad illas ecclesias cum vacauerint presentare: nisi de patronorum processisset assensu.

Grego. ix. archiep̄o eboraceñ.

¶ Patronus etiam clericus ecclesiam vacantē conferre nō potest: ꝛ si ꝯtulit potest nihilomin⁹ ad illā p̄sentare. Capitulū. xxxj.

Transmisse ad nos tue littere continebant: q cum capitulū eboracē. ecclesiā de gameforde vacantē in qua ius obtinēt patronat⁹. R. clerico cōcessissent: ipsi postmodū. L. clericū tibi ad eandē ecclesiam presentarunt post appellationē[c] ab eodē R. ad sedē apo. interiectam: ꝛ. j. ¶ Consul. t. r. q cum ex vi[d] iuris patronat⁹ non concessio sed presentatio ꝑtineat ad p̄ronū: p̄sentatū (si ei aliq̄d nō obsistat canonicū) instituere in ipsa eccl'ia poteris vtpote potiorem[e].

De Censibus: exactionib⁹: ꝛ ꝓcuratoribus.

Ex cōcilio apud guarmaciā.

¶ Ecclesie fundande debet pro dote tribui mansus liber a quolibet seruitio temporali: ad ecclesiasticū tamen tenetur: sed si aliq̄d ꝯfert eccl'ie vltra māsū tenet eccl'ia ex eo soluere onera consueta. h. d. in herēdo l'r̄e. Capitulū. j.

Sancitum[f] est vt vnicuiq; ecclesie vn⁹ māsus[g] integer ꝛ absq; vllo[h] seruitio tribuat. ¶ Et pb̄ri in eis

sie a tributo non liberãtur: vt hic. in fi. quia res trãsit cũ onere suo. s. de pig. ex lr̃is. ⁊ de deci. cũ nõ sit. et. C. sine cẽ. vel reli. l. j. ij. ⁊. iij. ff. de pig. act. sane. et. l. se. §. si fundus. ⁊. xxiij. q. vlt. tributũ. et. xj. q. j. si tributũ. et. C. de epis. et cleri. l. iij. i fi. nisi forsitã qd spãle dicatur in dote ecclesie. ar. s. de deci. nouũ gen⁹. Sed veri⁹ credo q mansus il le qui datur ecclesie etiam in ipsa fundatione: si primo erat tributari⁹: vel soluebant decime d ipso ecclesie parrochiali nõ debet ecclesia propter hoc iure suo priuari. xvj. q. j. ecclesie antiquitus. xxiij. q. viij. tributũ. nisi fortassis modicũ lederet qd de facili pati posset: sed si ex hoc lederet nõ debet iure suo priuari: quia tunc etiã priuilegiũ perditur ꝑpter enorme detrimentum. j. de vbo. sig. quid per nouale. et hoc bene licitũ est q tale seruitium tributum ecclesiasticũ appellari potest ad quod tenetur ecclesia: vt infra sequitur.

Ro. xiij.

a ¶ Preter ecclesiasticum. Ecce q eccl'ia potest soluere tributũ ecclesiasticum.† arg. xviij. q. ij. seruitiũ. et. xij. q. ij. ecclesiarum. et. xj. q. j. si tributũ. et. xxiij. q. vlti. tributũ. vt dictum est.

b ¶ Senioribus. i. dominis‡ et est arg. q res transit cum onere suo. xvj. q. j. si quis laicus. et c. dist. ca. rationis. Ber.

c ¶ Seruitiũ. Id est censum.

constituti non de decimis/ neq de oblationibus fideliũ: non de domibus/ neq de areis/ vel de hortis iuxta ecclesiã positis: neq de predicto manso aliquod seruitiũ faciãt preter ecclesiasticũ[a].

¶ Et si aliquid amplius habuerint inde senioribus[b] debitũ seruitium[c] impendant.

Aug. super ep'la ad romanos.

¶ Solutio tributi arguit subiectionem. Capitulũ. ij

Omnis anima sublimioribus potestatib⁹ subdita sit: et. j. ¶ Et vos subditi[d] esse debetis. Ideo eni tributa pstatis: q̃ hec est ꝓbatio[e] subiectionis.

Gregorius Stephano cantori.

¶ Nõ põt eps nouũ cẽsum iponere monasterio. Ca. iij.

Scietes: et. j. ¶ Asseruit pdictus abbas pbr̃m[f] masse nouas monasterio consuetudines velle iponere: et. j. ¶ Mãdamus quaten⁹ si ab[g] initio hoc nõ fuerit (etiã labẽtib⁹ tpibus) aliquid nouiter non permittas imponi.

Idẽ cõstantinopolitano epo.

Omnis. ¶ Casus. Dicitur hic q omis anima regibus subdita debet esse/ et in signũ subiectionis dat tributũ. ¶ Nota q tributi prestatio signũ est subiectionis. Ber.

¶ Glo. seq. reci. per questionẽ quib⁹ loquat: et tripliciter soluit.

d ¶ Vos subditi. Hoc dictũ fuit laicis sicut illud. xj. q. j. magnũ. et. s. de maio. ⁊ obe. solite. et põt extẽdi ad clericos circa exteriora. xxiij. q. vlti. tributũ. Vel quia obedire debẽt prelatis suis. xxiij. di. q̃q̃. s. de elect. significasti. Vin.

e ¶ Probatio. x. q. iij. illud. C. de epi. et cle. nulli.

Scientes. ¶ Casus. Quidã abbas conquestus est dño pa. q eps masse nouas cõsuetudines siue pẽsiones monasterio suo volebat imponere. vnde mandat cuidã cãtori quatenus super hoc veritatem inquirat/ et si ab initio hec imposita non fuerint: de cetero nouiter imponi nõ permittat. ¶ Nota q initium spectãdũ est. Item nouus census siue consuetudines noue/ ecclesijs imponi non debent. Bernardus.

f ¶ Presbyterũ. i. episcopum. xciij. dist. legimus. et. xcv. dist. ecce. et. xviij. q. ij. hoc tantũ.

¶ Glo. seq. ponit Brocar. de initio spectando. alle. xij. iura. pro fi. al leg. vij. pro medio sex: cõtra mediũ vnũ. soluit et remittit.

g ¶ Ab initio. Sic ergo ab initio põt iponi cẽsus ab ipso patrono de consensu epi. s. titu. pxi. preterea. ij. et. xviij. q. ij. eleutherius. j. eo. q̃to. postea vero imponi nõ põt: nec imposit⁹ augeri. j. eo. prohibemus. Et ita est hic arg. initiũ esse spectandũ. C. de bo. q libe. cũ oportet. i fi. ff. de pe. si quis. §. qui abortiõis. j. q. j. quibusdã. C. cõia. de vsuca. l. j. et vlti. de cõse. dist. j. placuit. et. ff. cõmo. l. j. in fi. et. vj. di. testamentũ. et. s. de loca. et cõdu. ꝑpter sterilitatẽ. §. j. et. ff. de neg. gest. sed an vltro. §. j. in fi. ff. de vbo. obli. cõtinu⁹. §. cũ quis. ff. de cõtra. et vtili act. tu. qd ergo. §. sufficit. Ar. ꝯ. scꝫ finẽ esse spectandũ. j. qui fi. sint legi. tãta. i aut. de nup. §. quia vero. col. iiij. xxij. q. ij. q ait. ff. q satisda. cogũ. si anteq̃. de pe. dist. iij. §. j. in fi. vij. q. j. suggestũ. et s. de renũ. c. j. Ar. cõtra. scꝫ mediũ esse spectandũ. vnde illud. Cum media semp gaudebã ludere forma. Maior eni medijs gr̃a rebus inest. s. de testi. cũ tu. et. xlv. dist. disciplina. et ca. sunt nãq. et. s. de offi. dele. querẽti. et. xxiij. q. iiij. quidã cũ bonorũ. in fi. et. ff. de pe. respiciendum. C. de custo. et exhi. re. si quis. Arg. contra q medium non sit inspiciẽdum. C. de here. insti. sed ⁊ si. §. solem⁹. Solu. mediũ spectandum est in dissentione opinionum: ⁊ opinio media magis est amplectenda. s. de offi. deleg. querẽti. Qd dicitur. initiũ esse spectandum/ ⁊ finẽ eẽ spectandum soluitur. s. de elec. dudum. vbi de hoc inuenies alias concordantias.

† Puta charitatiuũ subsidiũ. j. eo. cũ apl's. vel ab antiquo impositiõis tpe vt ante consecrationẽ. vt xviij. q. ij. eleutheri⁹. et. s. ti. j. p̃terea. vbi d hoc. J. an.

‡ Etiã tpa lib⁹. qd itelligas q̃tuz ad feudalia et seruitia reb⁹ annexa. j. c. j. de ma. ⁊ obe. solite. ãl'as libere sunt eccl'ie ⁊ clerici/ et possessiones earũ. de cõsti. q in eccl'iarũ. et ca. ecclesia. de vita ⁊ ho. cle. c. fi. de re. ec. alie. vel nõ. c. fi. Vt dic senioribus. i. prelatis. xxiij. di. q̃q̃. de ele. significasti. i supscrip. Jo. and.

Medium vbi spectãdum est.

Licet multũ. hec est pars illi⁹. s. de resti. spo. licet. Abbas. ¶ Casus. Quidam cec⁹ conquestus est dño pa. q ipse compellebat ad soluendas collectas pariter cum alijs non habito respectu ad cecitatez suam. mãdat pa. epo loci q hoc fieri non pmittat: quia iniquũ est eũ qui taliter afflictus est in collecta affligere: cum ei debeat poti⁹ ex collecta si eẽt necessitas subueniri. ¶ Nota q miserabiles psone ab ecclesia debẽt defendi. Item afflictis non est addenda afflictio. Ber.

¶ Glosa sequens alleg. duo. querit obijciẽdo. ⁊ soluit.

Sũmariũ

¶ Cecus et paup ad collectas non tenentur. Cap'lm. iiij.

Licet multũ: ⁊. j. ¶ Dixit quoq predictus cecus: q ad collectas inter alios pariter compellatur: quod fieri non permittas[h]: quia eum quem cecitas sua grauat: inhumanũ est nimis in collectiõe affligere: cui debuerat ex collectis si esset necessitas misereri[i]. Pascalis. ij. comitisse mathilde.

¶ Petens censum debet rationem exprimere. Ca. v.

Peruenit ad nos: ⁊. j. ¶ Inqsitiõi. t. t. r. q cẽsus ignorantie[k] nec diuinis[l] nec hũanis legibus inuenitur[m]: opꝫ qppe vt oĩs cẽsus ad qd ⁊ qñ persolui debeat presciat. Ex concilio laterañ.

¶ Determinat cõciliũ numerũ equorũ quos secũ ducere possũt plati visitãtes: ⁊ ꝓhibet eis tũc vti venationibus ⁊ sumptuosas epulas q̃rere. hoc primo vsq ad ver. probibemus. Cap'lm. vj.

Cum ap'lus se ac suos proprijs manib⁹ decreuerit

h ¶ Nõ pmittas. Quid ad papã de isto ceco: cũ nõ videat esse de sua iurisditione: sed poti⁹ ad secularem? Immo cum sit miserabilis persona eius correctio pertinet ad ecclesiaz. lxxxvij. di. c. j. ⁊. ij. ⁊ rõne pctĩ saltẽ ptinet ad eccl'iam. s. de iudi. nouit. et arg. xj. q. j. relatum. Vin.

¶ Misereri. Potius est consulendum talib⁹ q̃ auferẽdum. C. ne no. vec. l. j. qui enim morbo corpali laborant persoalibus munerib⁹† excusantur. C. qui mor. excu. l. j. et. ij. lib. x. sꝫ priuilegium illud non extendit ad filios. C. eo. l. vlt. et satis iste affligit. nec debet ampli⁹ affligi. s. de cle. egro. c. j. ⁊. vij. q. j. cũ percussio. et. iij. q. ix. vindicas.

† Ad qb⁹ ẽt excusat numer⁹ filiorũ quod dic vt plene scpsi de reg. iur. decet. lib. vj. in pn. q. Joan. and.

‡ Immo. q̃siuit abbatissa vt ptꝫ in supscriptiõe: ⁊ per lr̃am inquisitioni. io. ã.

† Hoc plane fatetur Ho. de tpe solo p se sicut nec sola patiẽtia p se nec prescptio/ nec sola negligentia talẽ obligationẽ inducit sꝫ negligẽtia cũ tpe obligatiõeꝫ inducit: vt in ꝯrijs statim alle. et facit quod no. de reg. iur. non firmat. lib. vj. Jo. an.

‡ Vnde tenet glo. ff. de aq. plu. arcen. l. j. §. fi. ff. de sui. l. suitutes prediox. ij. qd etiã in his q nõ habent cõtinuã cãm. allegata cã q sit habilis ad seruiturẽ ꝯstituẽdã sufficit cãm ꝓbari p tpis cõiecturã. et facit q̃ patiẽtia hr̃ pro traditione ff. de serui. quotiens. vide quod dixi post Hos. s. de cã pos. c. fi. Jo. an.

Peruenit. Iste est bonus textus et habet subtilem materiam. Et hoc intendit. Non debetur census cuius causa ignoratur. Abbas siculus. ¶ Casus litteralis talis est. Abbas fraxinoreñ. depredatus fuit ecclesiam carpeñ. occasiõe cuiusdã census: quem abbas petebat ab ecclesia carpeñ. dicebat archipresbyter carpeñ. q nesciebat causam quare soluere deberet illum censum: quesiuit‡ a papa quid iuris esset Respondet pa. comitisse matilde q census cuius causa ignoratur nec diuinis nec humanis legib⁹ q solui debeat inuenit vñ opꝫ vt psciat ad qd sit et qñ cẽsus solui debeat: et sic abbas cãm hui⁹ census oñdere tenet. ¶ Nota q cẽsus ignorãtie. i. cui⁹ cã ignorat solui nõ dꝫ. Itẽ q petit aliqd cãꝫ petẽdi allegare dꝫ. B. Iste ei due ecclesie sũt in dyocesi mutineñ. et comitissa mathilda fuit dña ⁊ ꝓtona i vtraq ecclesia.

¶ Glosa sequẽs querit ar. negatiue et affirmatiue ad quãlibet partem inducens quinq iura et soluit.

k ¶ Census ignorãtie. i. cuius causa ignoratur. ff. de fideius. si qs postq̃. et. l. si quis ꝓ eo. ⁊. ff. quãdo dies. le. ce. hmõi legatum. Sed nũqd talis cẽsus siue cõsile seruitiũ põt acqri tpe? Videt q nõ: q̃ sicut tempus nõ tollit obligationẽ. ff. de ac. et obli. obligationũ. §. placet. ita nec inducit† C. de pac. si certis annis. j. q. j. nullus eps. ad fi. q. vbi de hoc. x. q. iij. quia cognouimus. C. ne vxo. pro ma. l. vl. Ar. contra. xviij. q. ij. seruitium. j. q. iij. quesitum. in fi. ff. de vsur. cũ de in rem verso. ff. de aqua plu. ar. l. vlti. ff. si ser. ven. si quis diuturno. licet ius nõ probet: vt ibi dicit. Sol'. licet ex tpe nõ acqrat obligatio: tñ hmõi seruitia siue seruitutes bñ acqrunt etiã si nõ habeãt continuam cãm. C. de serui. ⁊ aq̃. l. j. ⁊. ij. et. ff. de aqua plu. ar. l. vlti. ⁊ de seruitijs tempe acquirendis loqui videtur. l. C. de agri. ⁊ censi. litibus. lib. xj. arg. xviij. q. ij. seruitium. et ideo hmõi seruitia acquiri possunt spacio. xl. annorũ. ⁊ hoc intellige de his que ius cõmune possideri non vetat: alia vero que possideri non possunt nõ pscribunt sine titulo. vt dixi. s. de pscrip. si diligẽti. quia nec possessor in talibus defenderetur. Et si quis aliquid petat tale sibi deberi: sufficit allegare causam in libello: q̃uis illam non probet: dum tamen probet tempus‡ ar. ff. si ser. ven. l. si quis diuturno. vt dixi. s. de consue. c. vl. Alij dicunt q non est necesse aliquã causam exprimere: sed hec littera in fine ꝯdicit ibi ad quid solui debeat presciatur: sed priori dicto concordat. iij. q. v. q suspecti.

l ¶ Diuinis. I d est canonicis. iij. q. v. q suspecti.

m ¶ Inuenit. Supple quod solui debeat sine causa: ⁊ ideo qui petit causam alleget: vt dixi. Ber.

Cum ap'ls. Diuidit in tres ptes pncipales. Et pma ps subdiuidi potest in duas: vt patet in textu. Scda ibi: quo circa. Ab.

Casus. Quidā s. archiepi epi t alijs inferiores cū ecclesias visitabāt grauabāt eas i pcuratiōib⁹ exigēdis vt qnq; ornamēta ecclesiastica subditi vēdere vł obligare cōpellebant t breuis hora lōgi tpis victū ɔsūmebat. vñ statuit pci. lateraū. q plati pdicti fm facultates ecclīaꝝ recipiāt pcuratiōes. statuēdo certū numeꝝ cuilibet pdictoꝝ: tā psonarū ꝙ̄

Rationabilis. Si de hoc dubitet superioris † arbitrio determinetur. ar. x. q. iij. quia cognouimus. xj. q. j. si clericus.

Filijs. xvj. q. j. predicator. Ordine eni nature fili⁹ succedit patri et nō econuerso. ff. vnde li. scripto. §. nō sic parentibus. iste tamē ordo plerūq; turbat. ff. de inoffi. test. nā et si. vnde dixit dñs bulgar⁹ cū suus vnic⁹ filius decessisset. Ordine turbato succedis bulgare nato. et sic nota pro filijs.

† Archiepi si agit subdit⁹: si cue nit itur ad arbitros. hoc pbant iura allegata. t. §. ti. j. null⁹. et de reg. l3. io. ā.

ij. Cor. xj Actuum xviij. equoꝝ qb⁹ ɔtēti existāt recipientes cū gratiarū actiōe qđ illis fuerit ministratū ab illicitj absti nēdo: qrēdo nō que sua sunt s3 q̄ iesu xpi qrere videant. phibet isup ne subditos suos idebitis exactionib⁹ aggrauare ɔsumant: nisi qñ necessitas supuenerit. vt si manifesta t rōnabilis causa extiterit moderatum auxiliū ab eis poterunt postulare cū dicat apłs nō dēbet filij thesaurizare parētib⁹ s3 ecōuerso. In fine dicit qđ dictuz est de pdicto nūero psonaꝝ et euectiōis fm tolerātiā dictū est in illis locis in qb⁹ ampliores sunt reddit⁹: i paupib⁹ locis illā teneāt mensurā vt miores nō debeāt aggrauare/ t illi q̄ paucioꝝ⁹ eqs vti solebant nō credāt sibi pdictam idulgētiā fore ɔcessam. ¶ Nota q pcurationes recipiēde sunt fm facultates ecclīarū. Itē hic determiat numer⁹ euectionū in visitatiōib⁹ faciēdis. Item plati visitātes subditos suos canes venaticos vł aues habere nō debēt. Item sumptuosas epulas qrere non debēt. Item qđ eis i pcuratiōe cōpetēter ministratū fuerit recipe debēt. Itē episcopi subditos suos talliare non debēt sine causa. Itē cā facit licitum qđ al's nō liceret. Itē filij non debēt thesaurizare parētib⁹ sed econuerso. Itē qđ pulsum est ad leuamē extēdi non debet ad grauamē. Ber.

a exhibēdos[a]: vt locum pdicandi auferret pseudo apostolis: t illis qb⁹ pdicabat nō existeret onerosus: graue nimis ēsse dinoscit ꝙ qdā platoꝝ ita in pcurationib⁹

b grauesᵇ existāt: vt interdū ecclesiastica ornamēta subditi exponere cōpellant: et lōgi temporis

c victum breuis hora consumat[c].

¶ Quo circa statuimus q archi

d epi[d] parrochias visitantes p diuersitate puinciaꝝ t facultatib⁹ ecclesiarū. xl. vel. l. euectionū nu

e meꝝ: epi[e] autē. xx. vel. xxx. cardinales. xxv. nūq; excedant. archi

f dyaconi vo. v. vel. vij. decani[f] cōstituti sub epis duob⁹ eqs con

g h tēti existāt[g]. Nec cum canibus[h] venatorijs et auibus pficiscan

i tur: sed ita pcedāt vt nō que[i] sua sunt: sed que iesu xpi querere vi

k deantur. Nec sumptuosas[k] epulas querāt: sed cū grārū actione recipiant qđ honeste ac cōpetenter illis fuerit ministratum.

Prelati non debent grauare subditos tallijs et exactiōibus: permittitur tamē ex iusta causa petere ab eis moderatum auxilium. h. d. vsq; ad. §. sane.

Prohibem⁹ etiam ne subditos suos tallijs t exactionibus epi grauare presumāt. Sustinemus aūt p multj necessitatib⁹ q̄ aliquotiēs supueniunt: vt si ma

l nifesta ac rōnabilis[l] cā extiterit cum charitate moderatū ab eis valeant auxiliū postulare. Cum enim dicat apłs. Nō debent filij thesaurizare parētibus: sed parē

m tes filijs[m]: multū lōge a paterna pietate videt si prepositi subditj suis graues existāt: quos in cunctis necessitatibus pastoris debent more fouere. Archidyaco

n ni vero siue decani nullas exacti ones[n] siue tallias i presbyteros seu clericos exercere presumant.

In effectu dicitur q numer⁹ equoꝝ statutus in prin. ca. nō debet trahi ad augendum numerū al's solitum. Abbas si.

Sane qđ de pdicto numero euectiōis fm tolerātiā dictū est: in illis locis poterit obseruari i quib⁹ ampliores sunt reddit⁹ et ecclesiastice facultates. In pauperiorib⁹ autē locis tantā volumus tenere mensurā: vt ex accessu maioꝝ minores merito nō doleant se grauari. Nec sub tali indulgentia illi q̄ paucioꝝ⁹ eqs vti solebāt hactenus plurū sibi

o credāt ptāte[o] idultā. Ex eodē.

Nou⁹ cēsus ecclījs iponi nō pōt/ nec antiqu⁹ augeri. h. d. t est de pncipalioꝝ⁹ hui⁹ ti. Ca. vij.

Prohibemus isup ne ab abbatib⁹/ epis/ vel alijs

q r platis noui⁹ cēsus[q] iponātur ecclesijs: nec veteres[r] augeantur: nec ptē reddituū suis vsibus ap

s propriare ɔsumāt[s]: sed libertatē quā sibi maiores cōseruare desi

t derāt minorib⁹[t] suis bona volūtate ɔseruēt. ¶ Si qs vo aliter fe cerit non habeat irritū. Ber.

n Exactiōes. Ad op⁹ suū sine mādato epi: vel supple nisi in casu pmisso. nā q̄ pmittunt in pñtiōib⁹ in subditis repetita intelliguntur. ff. de vb. ob. ticia. §. j. t. xxxij. q. vij. apostol⁹. et de ap. scđo requiris.

o Ptāte. Dic qđ pulsum est ad leuamē/ extēdi nō d3 ad grauamen. xlv. dist. licet. §. de ap. cū spāli. et ca. suggestū. t. j. de pe. in qbusdā. Lau.

Prohibem⁹. Primo ponit duplicē prohibitionē quā iustificat. Scđo ponit decretū ibi: si quis vero. Ab. Diuisio.

Casus. Precipit cōcil. latera. q archiepiscopi/ epi/ abbates/ t alij plati nouū cēsum nō imponant ecclesijs: nec veteres augeant/ nec partē prouentuū ecclesiaꝝ suis vsibus appropriare ɔsumant/ sed libertatē inferiorib⁹ cōseruent quā sibi volūt a suis superiorib⁹ cōseruari: qđ s factū fuerit irritū habeat. ¶ Nota q noui cēsus ecclesijs imponi nō debēt: nec veteres augeri. Item eps nō pōt sibi appropriare reddit⁹ ecclesie. Itē qđ tibi vis fieri alteri facere debes: et qđ tibi nō vis fieri alteri non facias. Ber.

p Noui. Id est de nouo: cum ab initio impositi non fuerint. j. eo. scietes. et qui ab alijs ecclesijs non soluitur. j. eo. ca. ecclesijs.

¶ Glosa sequēs alle. xj. concor. et quattuor cōtraria. et soluit.

a Exhibendos. Id est procurandos. xxviij. q. j. iam nunc. in fine. xxj. q. j. ca. j.

b Graues. Id est onerosi. qđ facere nō debēt: imo si grauat ecclesia suis expēsis debet visitare. x. q. iij. cauēdū. t. j. q. ij. placuit.

c Consumat. Vsq; ad exinanitionē extreme virtutis. x. q. iij. iter cetera. x. q. iij. cauendum. j. q. ij. placuit.

d Archiepi. Ar. q archieps debet visitare puinciā t pcurationes a subditis suffraganeoꝝ suoꝝ exigere. j. eo. sopite.

¶ Glo. seq. signat contrarium et soluit.

e Epi. x. q. iij. inter cetera. contra vbi dicitur q quiquagenarius numerus non excedatur: sed illud corrigitur per istud.

f Decani. Id est archipresbyteri rurales.

¶ Glo. seq. querit. arg. t sol.

g Existant. Quid ergo si plures ducāt: nunqd poterūt i supfluo phiberi? Videt q sic. ff. de aq̄ quoti. t esti. l. j. §. trebati⁹. t. x. q. iij. qr cognouim⁹. lxiij. dis. qr p ambitiōes. j. de exces. pla. cū ad quoꝝdā. Pōt dici q pōt denegari i supfluis: s3 si pptérea subditi excōicentur tenet forte snīa: qr snīa pastoris siue sit iusta siue iniusta timēda est. xj. q. iij. c. j. t. ij. t illa decre. cū ad quoꝝdā ptinet specialē indulgentiam: vt quidam dicunt. Lan.

h Canibus. j. de cle. vena. c. j. t. ij. t. xxxiiij. dis. quoꝝdā. t. lxxxvj. dist. esau. t. c. amputatis.

i Que sua. lxiij. dist. nosce. t. viij. q. j. sunt in ecclīa. lxv. di. licet.

k Sūptuosas. xxxv. dist. ecclīe pncipes. iiij. di. deniq; sed epi in ɔtrariū faciūt. nā vix cautela diuersoꝝ coquoꝝum cos pōt satiare. Unde dicit lex q ex nimia ingurgitatiōe olet os. ff. de edil. edic. q̄ clausi. §. is cui. habeat ergo pauperem cibum. xlij. dist. c. vlti. xxxv. dist. ecclesie principes. xij. q. ij. gloria epi. Lau.

q Cēsus. Qui imponit in ipsa fundatione: puta vt in singulis annis soluat vnū cereū/ siue libram cere vel piperis: siue etiā certam q̄titatem pecunie: puta. x. solidos vel min⁹ vel etiā plus qui testat in signū subiectionis. §. co. ca. ij. et. iij. et. §. de cā pos. ca. vlti. Nō credo q possit augeri ab epo ‡ vel abbate: licet augeātur possessiōes: secus in pcuratione. j. eo. q̄to. quia procuratio nō dicitur proprie census: sed pensio videtur q possit imponi siue augeri auctoritate epi. j. ca. pri. hoc intellige si iusta cā subest: al's non.

r Veteres. Nota ergo cēsus nō esse augēdos siue iponēdos de nouo. C. de pascu. pua. l. j. li. xj. t. §. de trāsac. de cetero. ar. ff. de acq. re. do. lacus. §. de pben. auaricie. vbi etiam de hoc tangit. et. C. no. vec. l. j. ij. et. iij. vbi dicit q noua vectigalia nō pñt iponi nisi a pncipe. j. co. significauit. t. j. de vbo. sig. sup qbusdā. t. xviij. q. ij. seruitiū. et. j. q. j. null⁹ eps grauamē. in fi. C. de allu. l. vl. Ar. j. ff. de fideicō. libe. l. gñaliter. §. si qs alienū. ff. de flumi. l. j. §. ripā. t. ff. q̄ et a q̄. si mortis. et. j. c. q̄to. Sol. si p vbertatē fructuū fiat incremētū: cū coꝝ sit casus fortuit⁹ et dubi⁹. C. de vsur. si ea lege. ppter hoc augeri nō d3 cēsus: sed si accedat nouū pdiū: noua parrochia: vel aliqđ tale: iustā videt habere ratiōnē et⁹. ar. ff. de vsufruc. itē si fundi. §. sed si insula. Ar. ɔtra. §. de vita et ho. cle. qm vt ait. et. j. co. titu. q̄to. Lau.

s Presumāt. Ubi tm cēsum habere debēt. t est ar. q eps fructus parrochialiū ecclesiaꝝ/ siue etiā prebendarū sibi retinere nō debet vltra modū sibi pmissum. x. q. iij. quia cognouim⁹. §. vt eccle. benefi. ca. vno. ar. ad hoc. §. de deci. quoniā. Ala.

t Minorib⁹. xcv. distin. esto. et. xxij. q. v. de forma. et si iura vnicuiq; ecclesie non seruentur: ecclesiasticus ordo cōfunditur. xj. q. j. peruenit. et. ij. q. vj. qui se scit.

‡ Dicebat Inn. q epi sibi nō poterāt impone re censum: sed pro alijs clericj hoc facere pñt. j. eo. cū clerici: vt sic fm Host. in ter ponētē et recipientē sit dña. vt ptz. §. tt. j. per nras. Interueniē te d3 igit su periorus auctoritas vbi nō pōt eps auctorizare fm Host iē. qui remittit ad summā eo. ti. §. quis imponere. facit cle. de reb⁹ eccle. non alie. si vna. Jo. and.

a ¶ Irritum. Etiam si iurauerit hoc. i. eo. grauis. z. c. significauit. ij. q. vj. qui se scit.

P Reterea. ¶ Ponit casũ gñalẽ rõnẽ subdẽs ibi: nõ enĩ. Ab. ¶ Casus. Quidã rectores eccliaꝝ collusiõe quadã facta cũ religiosis q̃ hñt ĩ illis ecclesijs iuspatronat⁹ soluũt eisdẽ ecclesijs annuatim pẽsionẽ / ꝛ illi eã recipiũt epo ignorãte. q̃ritur an successores pẽsionẽ istã soluere teneant? Rñdet ꝙ monachi nõ sunt audiẽdi ĩ receptiõe pẽsiõis. si auctoritas epi vel ei⁹ officialis q̃ auctẽm pstare possit: nõ iteruenerit super hoc: q2 simplices sacerdotes vel clerici nõ possunt ecclias qb⁹ psũt cõstituere cẽsuales: psertĩ post ipoꝝ decessũ. ¶ Nota ꝙ sine auctẽ epi pensiones ecclijs iponi nõ debẽt. Itẽ cẽsus a pua ta psona ecclesie iposit⁹ vitam soluentis excedere non potest. Ber.

b ¶ Ignorante. Sec⁹ si sciente et iusta causa subesset. Pone exẽplũ qñ voluit isti sacerdotes pstituere cẽsum: vt eorũ consanguinei succedãt post mortem illorum. i. eo. cum clerici.

c ¶ Soluerint. Supple sunt puniendi. i. eo. cum clerici.

d ¶ Siue. Pro et.

e ¶ Eis defunctis. Q2 pensio illa non ligabat successoreẽius q̃ ecclesiã† nõ potuit pstituere cẽsualẽ: vt dicit hic ĩ fine. z. s. de trãsac. de cetero. vñ si petant monachi pensionẽ a successore non debet soluere. ¶ Glo se. ar. et remittit.

† Se autẽ vsq̃ ad mortem potuit obligare: et p ꝯsequens fruct⁹ bñficij sui q̃diu tñ ipm tenebit. d fide. f iussorib⁹. c. ij. de pecu. cle. ca. fi. et 8m hoc illõ psertĩ ponitur p maxime. alij exponũt p tm 8m Abba. Jo. and.

f ¶ Potuerit. Hic ẽ ar. bonũ ꝙ cẽsus de auctoritate epi possit imponi de nouo siue etiam augeri. Dic vt no. s. eo. ca. proxi. Ber.

E Cclesijs. ¶ Ut itelligas rõ dubitãdi fuit: q2 sicut tpe fũdationis vel pcepte libertatꝫ põt eps sibi certũ cẽsum pstituere. vt i. c. pstitut⁹. s. de reli. do. z i. c. pterea. ij. de iure patro. ita videbat ꝙ si capiebat eccliam de manib⁹ layci: cũ eã q̃si de nouo duceret ad libertatẽ ꝙ ĩ recõpẽsatiõe bñficij põt iponere nouũ cẽsum. Sz ꝯtrũ decidit: q2 eps ad h tenebat ex officio suo ꝛ ĩ necessitatib⁹ nemo liberalis existit: vt in. l. rem legatã. ff. de adimẽ. lega. Ab. ¶ Casus. Aliqñ layci tenẽt ecclias: epi liberãt eas de manib⁹ laycoꝝ. querit vtrũ pl⁹ iurꝫ hre debeãt ĩ istis ecclesijs q̃ in alijs? Rñ. pa. ꝙ nullã exactionẽ iponere eis pñt / nec debẽt pter cathedraticũ et oĩa alia iura q̃ alijs ecclijs iponunt: ¶ Nota ꝙ idẽ ius q̃d epi hñt ĩ antiq̃s ecclesijs. idẽ ꝛ nõ pl⁹ debẽt hre ĩ nouis siue in illis q̃ liberãt de manib⁹ laycoꝝ. Itẽ non debent ecclesie diuerso iure censeri. Ber.

a cerit: irritum^a q̃d egerit habeat.

Alexander. iij. vigorieñ. epo.

¶ Prelat⁹ seu rector eccle nõ pt psertĩ post mortẽ ecclaꝫ suã ꝑpa auctẽ pstituere cẽsualẽ. Ca. viij.

b P Reterea illi qui epo ignorãte^b auctẽ sua pẽsionem annuã de ecclesijs q̃dã illusione

c d e soluerit^c siue^d receperint: eis defunctis^e in receptione pensionis nõ sunt aliq̃tẽn⁹ audiẽdi: si põtificis aut alterius q̃ de iure id fa-

f cere potuerit^f auctoritatẽ ꝛ assensum sup hoc nõ interuenisse pstiterit. ¶ Non enĩ simplices sacerdotes vel clerici possunt ecclias qb⁹ psũt auctẽ sua (psertim post decessum suũ) efficere censuales.

Idem carnoteñ. episcopo.

¶ Breue est: vl̃ p alia v̓ba summat sic. Eps ecclie de manu layci p se erepte non põt ob hoc censum imponere. Capłm. ix.

E Cclesijs q̃s de nouo epi de manib⁹ laycoꝝ eripiunt pter cathedraticũ: et iura oĩa q̃ alijs

g ecclesijs^g imponunt exactiõem

h prohibemus^h imponi. Idem.

¶ Noua pedagia sine ꝯsensu pncipis iponẽs cõione puat. Ca. x.

i I Nnouam⁹^i: ꝛ. j. ¶ Nec q̃sq̃ alicui nouas pedagioꝝ exactiões sine auctẽ ꝛ ꝯsensu re-

k gum^k ꝛ principũ statuere aliquo modo psumat. ¶ Si q̃s aũt ꝯtra hoc fecerit ꝛ cõmonit⁹ nõ destiterit donec satisfaciat cõione ca-

l reat^l xpiana. Idem cãtuarieñ. archiepo et eius suffraganeis.

l ¶ Careat. Hec est pena canonica 8m leges exilio perpetuo puniri. C. no. vec. l. vlti.

C Um clerici. Primo ponit excessus. Scd̃o pena ibi: pcipim⁹. Ab. ¶ Casus. Quidã clerici cũ q̃busdam religiosis sine auctoritate epi faciunt collusionem cõstituendo eis cẽsuales ecclesias quas tenẽt vt post eorũ decessum ad presentatiõnẽ religiosorum ad easdẽ ecclias filij vel nepotes clericoꝝ ipsorum representent. precipit pa. vt qui inuẽti fuerint facere talia ab ecclesijs ipsis ap. postposita spolientur. ¶ No. ꝙ clerici ecclias q̃s tenent non possunt constituere cẽsuales / ꝛ spoliãdi sunt ipsis ecclesijs q̃ hoc faciunt. Ber.

¶ Qui per collusionẽm constituit ecclesiam cẽsualẽ illa priuabitur. Capitulum. xi.

m C Um clerici: et. j. ¶ Ad h q2 clerici quidã cũ religiosis collusione^m facta citra aucto-

n ritatem dyoc. epi^n: ecclesias q̃s tenent eis constituunt cẽsuales: vt post decessum eorũ eedem ec-

o clesie p representatiõnẽ eorũdẽ religiosoꝝ ad filios / vl̃ nepotes^o clericoꝝ ipsorum possint trãsferri. ¶ Precipim⁹ vt si qui inuenti fuerint facere talia: eos a pscriptis ecclijs nõ differatꝫ ap. postposita remouere. Idem.

¶ Si collectores grauant ecclesias puari debẽt officio. Ca. xij.

p E A q̃ de auaricie: ꝛ. j. ¶ Cũ autẽ ꝑpter beati petri visitationẽ denarioꝝ collectam^p p archidyaconat⁹ vestros feceritꝫ:

q ecclesias vel parrochias nõ grauetis^q. ¶ Q̃d si sec⁹ psumpseritꝫ:

r id q̃d videmini habere auferet^r a vobis. Lucius. iij.

¶ Qui recipit iuramentum de nouo censu iposito ecclesie persoluendo compellitur iuratem absoluere. Capitulũ. xiij.

S Ignificauit nobis. T. rector ecclie de fulsig. ꝙ cuz a monachis de castig. ad regimẽ ipsius ecclesie fuisset electus: de soluendo eis annuo censu triũm marcharum quas pdecessor ei⁹ soluerat prestitit sacramentum: postmodum eps dyoce. ne ipm censum monachis solueret: nisi

m ¶ Collusione. Collusio est inter reũ ꝛ actorẽ occulta ꝛ illicita pactio per quã alter ĩ iudicio† se superari pmittit. s. s. eo. preterea. ¶ Glo. seq. recitetur per obiectionem.

† Putabat Hostie. ꝙ hic extra iudiciũ facta fuisset hec collusio. Jo. an.

n ¶ Episcopi. Maxie quia collusio mala non excusaretur auctoritate epi: q2 nec ipe nouũ censum siue pensionem põt iponere. s. eo. phibem⁹. vbi de hoc: a͡s iusta ꝛ honesta cã interueniente videt ꝙ possit: vt ibi dicitur.

o ¶ Nepotes. Hec est causa quare ista constituebant et mala: ꝛ ideo eius causatũ est malum cui⁹ enĩ causatũ est malum ipsum quoq3 malũ est. vñ puniunt: vt h dicitur. Ber.

E A que. Prio ponitur excessus. Secũdo pena ibi: q̃d. Ab. ¶ Casus. Quidam archidyaconi faciebãt collectam denarioꝝ beati petri p archidyaconat⁹ suos: ꝛ sub tali occasiõe ecclias et prochias plurimũ aggrauabant. pcipit pa. ꝙ hoc nõ faciant q̃ si secus presumpserint: id quod videntur habere auferetur ab eis. ¶ Nota ꝙ pretextu officij sibi commissi: non debet quis illicitas exactiones presumere: quod qui fecerit officio illo priuari d3. Itẽ priuilegiũ meret amittere q̃ pmissa sibi abutit ptãte. Ber.

p ¶ Collecta. Prestatio quedã est quã anglici soluũt romane ecclesie: et debet esse moderata vt certũ ꝛ determinatũ quid det. ff. de dã. infec. ex dãni. ar. C. de iude. iudeos. Ab.

q ¶ Grauetis. Sc3 qm̃ sub specie tributoꝝ nõ debent illicite‡ exactiones fieri vt hic patet. ff. de of. presi. illicitas. §. illicita.

‡ Reprehẽdit hic host. prelatos et alios collectores q̃ leuãt. cl. p. c. ꝑtẽdẽtes q pl⁹ iponũt q2 non pñt oẽs soluere Jo. and.

r ¶ Auferetur. Ne vũ queritis vsurpare quod vestrũ nõ est: pdatis q̃d vobis competere videbat. xiij. q. j. §. ij. circa fi. questiõis. ꝛ xxv. q. ij. sic decet. quia priuilegium meretur amittere ꝛc. xj. q. iij. priuilegium. Ber.

S Ignificauit. Primo ponit casum perplexum. Secũdo ibi. quo circa distinguẽdo prouidet. Scd̃m mẽbrũ ibi: si v̓o. Ab. ¶ Casus. Monachi de castig. elegerũt quẽdam clericum. T. nomine ad regimẽ ecclesie de fulsig. ipm iuramenti vinculo astringẽtes de soluendo eisdem annuatim censum triũ marcarũ quas predecessor eius soluerat. postmodũ eps dioc. precepit eidẽ in periculum ordinis ne censum illũ eis solueret: nisi primo cõstaret ꝙ auctoritate epali fuisset imposit⁹. Sacerdos predictus hoc significauit dño pa. vnde mãdat cuidã q̃tenus si cõstiterit prefatũ canonẽ auctẽ epi ꝛ nõ de nouo fuisse ipositũ pcipiat epo vt phibitionem suã relaxet. Si v̓o cẽsus de nouo sit iposit⁹: siue auctẽ epi factũ sit: siue nõ: ꝯpellat mõachos illos vt clericũ illũ a iuramẽto absoluãt. ¶ Nota ꝙ noui cẽsus etiã de auctẽ epi ecclesijs iponi non debent. Item iuramentũ de nouo censu soluendo prestitũ relaxãdũ ẽ. B.

g ¶ Alijs ecclesijs. Ut. x. q. iij. illud. ¶ Glo. seq. argu. alleg. ij. iura.

h ¶ Prohibem⁹. Per decre. laterañ. cõcilij. s. e. phibem⁹. ꝛ. xviij. q. ij. hoc tm̃. ar. est ergo h ꝙ ꝯsuetudo aliaꝝ eccliaꝝ seruari debet. j. eo. sup eo. ar. s. de consue. cum olim.

Diuisio. I Nnouamus. ¶ Prio ponit phibitio. Scd̃o pena ibi: si q̃s. Ab. ¶ Casus. Noua pedagia sine auctoritate regũ vel pncipũ cõstitui nõ debẽt: ꝛ q̃ ꝯtra fecerit cõmunione careat christiana. ¶ Nota ꝙ soli principes noua pedagia constituere possunt. Ber.

i ¶ Innouamus. Quod iam statutũ erat. xxiiij. q. iij. paternarũ.

k ¶ Regum. Reges enim et principes tm̃ potestatem habent noua pedagia constituẽdi. ‡ ff. de publi. et vecti. l. vectigalia. et. C. no. ve. l. j. ij. ꝛ. iij. alia omnia pedagia interdicta intelligitur nisi ex consuetudine cuius non extat memoria exigant. j. de verbo. signi. super quibusdam. §. j.

Pedagia a q̃b⁹ cõstitui pñt.

‡ Peccant

a ¶ Epāli auctoritate. Qđ videt̃ sufficere iusta tñ de cā. s̄. e. p̄terea. s̄. de p̄ben. auaricie. ar. j. de ec. edi. ad audientiam.
¶ Glo. se. querit ar. ꝓ et cōtra. ponit opi. lau. quā approbat.
b ¶ Interdixit. Sed in hoc dubito cui potiꝰ debuit obtēperare: videt̃ ꝙ epō. xj q. iij. q̄ resistit. ⁊. xxiij. q. j. qđ culpat̃. Sed videtur potiꝰ ꝙ seruare debeat iuramentū maxime cū habeat ꝓbabilē cām: qꝛ p̄decessor soluit ⁊ sic erūt monachi in quasi possessione vnde nō debēt priuari vsqꝫ quo ꝯstet. s̄. vt lit. pen. c. j. Lau. dixit ꝙ potiꝰ seruare debet mādatū epi: ⁊ l̄ra illa p̄stat ar. ad hoc vt prohibitionē relaxet qđ satis pōt cōcedi: qꝛ ꝯdictio subintelligebat̃ in iuramēto hec. s. nisi ratiōabile aliquod ipediat. et qꝛ p̄sūptio ē ꝯ eos ex eo ꝙ ip̄m iurare fecerūt ad quod nō fuerat ꝯpellēdꝰ. etiā si de iure solui debeat.
¶ Glo. se. querit et tripliciter soluit.
c ¶ De nouo. Et ita ab initio pōt iponi. s̄. e. sciētes. s̄. de iure pa. preterea. ⁊ ar. s̄. vt eccl̃. benefi. ca. vno. sed ex postfacto non pōt imponi census nec etiā ꝑ ꝯpositionē. s̄. de trāsac. de cetero. Sꝫ quē dicis cēsum nouū? Pōt dici nouꝰ q̄ nō est impositꝰ in fundatiōe† ipsius eccl̃ie. xviij. q. ij. eleutheriꝰ. et. s̄. de iure pa. p̄terea. vel q̄ non est p̄stitꝰ tāto tp̄e ꝙ ad legitimā p̄scp̄tionē ꝑuenit. Sed multū refert vtrū q̄s alleget p̄scriptionē qui ea ꝓbata obtinet lꝫ in veritate fuerit nouꝰ. an vero cēsum ab initio cōstitutū qꝛ tunc non iuuat̃ tp̄e nisi ꝯstet ꝙ legitime fuerit cōstitutꝰ: vel pōt appellari nouus q̄ impositus fuerit post lateranē. conciliū. s̄. eo. prohibemus et. j. eo. grauis. Lau.

Cēsus nouus q̄s dꝛ

† Vel excēptiōe. de reli. do. constitutus. s̄m Gof. Jo. ā.

a prius cōstaret ꝙ epāliᵃ auc̃te fuisset ipositꝰ in periculū ordinis
b sui int̃dixitᵇ: ⁊. j. ¶ Quocirca mādamꝰ quatenꝰ si p̄fatū cēsum au
c ctoritate p̄sulis et non de nouoᶜ ipositū fuisse cōstiterit: epō p̄cipias vt ꝓhibitionē sine dilatione relaxet. ¶ Si vō cēsꝰ sit de nouo
d ipositꝰ: siue auc̃te epiᵈ hoc factū fuerit siue non: eosdē monachos vt clericū a iuramento absoluāt appel. re. compellas.

Idem rauen̄. archiepiscopo.

¶ Archiepiscopus visitans ꝓuinciā etiā a monasterijs prouincie procurari debet. Ca. xiiij.

Sopite: ⁊. j. ¶ Sane cū inter te et monasteria bononie sup ꝓcuratōibus q̄s ab eis exegeras controuersia verteret̃: et. j. ¶ Abbas scti ꝓculi oīm alioꝝ ꝓ
e cūratorᵉ sicut ex l̄ris quas portauit apparuit: sup hoc diutiꝰ litigauit: et. j. ¶ Sed tu ꝓcuratiōes
f ip̄as i alijsᶠ mōasterijs tue ꝓuincie asserēs tibi sine ꝯtradictione prestari: eas p̄decessoribꝰ tuis in monasterijs bonon̄. exhibitas ꝑ testes idoneos probauisti. Inde vtiqꝫ vidimus intentionē tuam
g iureᵍ cōmuni et predecessorum
h tuorum cōsuetudineʰ adiuuari. ¶ Ea propter monasteria supradicta condēnauimꝰ ad procura
i tionē s̄m facultatesⁱ eorum tibi/ tuisqꝫ successoribus exhibēdam.

¶ Glosa sequens supplet ⁊ remittit.
d ¶ Auctoritate epi. Hoc euidenter apparet ꝙ epi nouū censum nō possunt imponere: et tu supple verum est sine rationabili ⁊ iusta causa vt not. s̄. eo. prohibemus. Dic vt ibi.

Diuisio. Sopite. Primo narrat factū. Scđo diffinit ibi ea ꝓpter. Ab.
¶ Casus. Inter archiep̄m rauēnaten̄. et monasteria de bononia cōtrouersia vertebat̃ sup ꝓcurationibꝰ recipiēdis cā visitationis. Abbas sancti ꝓculi alioꝝ monasterioꝝ de bononia ꝓcurator et ꝓ monasterio suo ꝓpter controuersiā istā ad apo. se. accessit: et sup cā ista diutius litigauit. archiep̄s asserebat ꝓcuratiōes ip̄as in alijs monasterijs sue ꝓuincie sibi sine ꝯtradictione p̄stari: ⁊ probauit ꝑ testes ꝓcurationes exhibitas fuisse p̄decessoribus suis i monasterijs bonon̄. Papa videns intentionē archiep̄i iure cōi fundatā et antecessorū suorum consuetudine adiuuari: condēnauit monasteria supradicta ad procurationē prestandū dicto archiepiscopo et successoribus suis s̄m facultates eorū. ¶ Nota ꝙ archiep̄s cū visitat suā prouinciā procurationes de iure cōi recipere debet. Itē cōsuetudo in procurationibus recipiendis attendēda est. Item procurationes s̄m facultates ecclesie sunt exigende. Item sentētia lata pro predecessore prodest successori. Ber.

Procuratoris descriptio.
e ¶ Procurator. Et tñ ꝯstitutꝰ erat ab vniuersitatibꝰ pluribus. sed ꝓcurator proprie dꝛ qui mandato dñi res ipsius tractat. ff. de ꝓcura. l. j. non est differentia in nominibus s̄m canones dū tñ constet ꝙ ei detur ptās agēdi. s̄. de procur. petito. vbi de hoc. ⁊ i auctē. de san. epi. §. aliū autē. ⁊. §. si vero epi. col. ix. ⁊. j. q. iij. saluator.

Arguit.
f ¶ In alijs. Ergo et in monasterijs bonon̄. qꝛ idē ius debet hr̄e i his ⁊ in alijs. s̄. eo. ecclesijs. j. eo. sup eo. qꝛ vna ⁊ eadem res diuerso iure cēseri nō debet. xij. q. ij. cognouimꝰ. ⁊. s̄. de deci. cū in tua. et ita est hic arg. ex eo qđ alij faciunt q̄ censent̃ eodē iure ⁊ sub eodē dño et tu facere debes: nisi ostēdas ꝯtrariū ‡ c. dist. contra morem.

‡ Añ dice

¶ Glosa sequens alleg. concor. et soluit contrariū.
g ¶ Iure cōmuni. Qđ solū sufficit: ⁊ hoc ius est. x. q. j. decernimus epm̄. et ca. placuit. nec obstat qđ dicitur. xviij. q. ij. luminoso. quia illud intelligitur de exempto.
h ¶ Consuetudine. Et sic duplici iure censet̃ vnde fortiꝰ debuit ꝓ ip̄o iudicari cū vtrūqꝫ ꝑ se sufficeret. C. de edi. diui. adr. tollen. l. fi.
l ¶ Facultates. Qđ q̄dē sēp ꝯsiderādū ē. s̄. e. cū ap̄ls. x. q. iij. cauēdū iter cetera. et. j. ca. vl. j. e. q̄to. ⁊ ca. cū nup. ⁊ h̄ intellige qñ cā correctiōis ⁊ visitatiōis accedit. j. e. cū nup. sꝫ si ex alia cā puta ꝓ negocijs ꝓp̄is tūc nō hēbit ꝓcurationē.† ar. x. q. iij. relatū. et. j. eo. ti. procurationes. Ber.

bat Inno. ꝙ huic archiepō suffiebat ius cōe vel gn̄alis cōsuetudo: qꝛ cū nō esset contra ius erat extendēda ad ecclesias similis conditiōis. Joā. an. i nouel.

† Etiā si ꝑ illā dyocesim iret ad aliā visitandā. vt dicā eo. ti. romana. §. j. sup v. visitatis. Joan. and.

Clemens tertius.

¶ P̄roni etiā clerici nouū censum ecclesie iponere nō p̄nt: nec veterē augere: et si sup hoc iuramēta vel cautiōes exegerūt: coguntur absoluere. Ca. xv.

Grauis admodū: et. j. Ecclesiastice ꝑsone: cū ecclesias vacare ꝯtigit: nō alit̃ quēqꝫ ad ipsarū regimē volunt vocare: nisi aut nouū cēsum eccl̃ijs illis imponāt: aut veterē ꝯtra ꝯstitu
k tionē ꝯciliȷᵏ lateranē. augmentēt: ad ipiꝰ solutionē instituendā
l p̄sbyteꝝ iuratoriaˡ vel fideiusso
m riaᵐ cautiōe cogētes: ⁊. j. ¶ Dis. v̄re mādamus quatenꝰ quecūqꝫ ꝯstiterit ꝯtra ꝯstitutionē p̄dictā sup eccl̃ijs: vel earū censu a tp̄e
n cōstitutiōisⁿ huiꝰ attētata in irritū reuocantes: pb̄ros quos sup his iuramenta illicita p̄stitisse noueritis: ꝯgrua satisfactiōe im
o posita faciatis absoluiᵒ: eos q̄ de cetero contra formā canonū sup his venire p̄sumpserint canoni
p ce punientesᵖ.

Inno. iij. ab. ⁊ ꝯuētui belleuille

¶ Qui tenet̃ procurare f̄res alicuiꝰ domꝰ obligat̃ ad ꝓcurandū oēs: licet illoꝝ nūerꝰ nunc creuerit: sꝫ si ex hoc grauaret̃ nimiū ꝑ iudicis officiū sibi ꝓuidebit̃. h. d. s̄m lec. magis cōmunē. Ca. xvj.

Quanto creatori: et. j. Accepimus ꝙ ab ip̄o domꝰ

Grauis admodū. P̄ria pars narrat factū. Scđa ꝓuidet ibi: discretioni. Abbas sic.
¶ Casus. Quidā ecclesiastici seu religiosi habētes p̄sentationē in ecclesijs nolūt ad eas vacantes aliquos p̄sentare: nisi aut nouū cēsum illis imponant: aut veterē pensionē augmentēt ꝯtra ꝯcil. latera. ⁊ ad solutionē ipsius instituendos pb̄ros iuratoria vł fideiussoria cautiōe cōpellūt. peruenit hoc ad notitiā dñi pa. vnde mādat quibusdā quatenꝰ quicq̄d ꝯstiterit ꝯtra cōstitutionē cōcilij super hmōi a tp̄e p̄fati cōcilij attēptatū in irritū debeant reuocare: ⁊ pb̄ros q̄ sup his iuramēta illicita p̄stiterunt faciant absolui cōgrua satisfactione imposita. et q̄ contra formā canonū de cetero super his venire p̄sumpserīt canonice puniat̃.
¶ Nota ꝙ nouus cēsus ecclesijs nō debet iponi nec vetus augeri. Itē cōstitutio trahit̃ ad futura et ea tm̄ respicit: nisi dicat̃ in ea ꝙ p̄terita respiciat. Itē iuramēta cōtra formā canonū prestita illicita sunt ⁊ ideo nō seruanda. Itē qui cōtra formā canonū aliquid attemptant puniendi sunt. Ber.

k ¶ Cōcilij latera. s̄. eo. prohibemus. et ca. preterea.
l ¶ Iuratoria. Qđ potius periuriū q̄ iuramentū pōt dici. s̄. de iureiurā. sicut nostris.
¶ Glo. se. rationē reddit. alle. vij. iura ⁊ tria quibꝰ fallit ratio.
m ¶ Fideiussoria. Hec fideiussio nō tenet cū sit accessoria ei qđ nō tenet sic. C. de le. nō dubiū. s̄. de fo. cōpe. si diligēti. ⁊. s̄. de re. permu. ca. vlti. s̄. de fi. instru. inter dilectos. C. de sa. san. eccle. sancimꝰ nemini ‡. ff. de cōdi. si. cā. auunculo. j. de do. post diuor. re. ⁊ si necesse. Fallit hoc. s̄. de iureiur. debitores. et ca. cū contingat. C. si aduer. ven. l. j. ff. qui. mo. vsufru. amit. quid tamē. j. rn̄so.

‡ Nō tꝫ vēditio pignoratitia vel hypotheca rei eccl̃iastice. et sic nec aliqua contra ecclesiā ꝯpetet actio ꝓ p̄cio vel fenore. Jo. an. i nouel.

n ¶ Constitutionis. Ar. ꝯstitutiones ad futura tm̄ extēdi. s̄. de cōsti. cognoscētes. nisi dicat̃ in eis ꝙ p̄terita respiciant. s̄. de cōsti. ca. vlti. vbi de hoc. et de hoc habes. lxxxij. dist. ca. ij. et. iij. in fi. et. xxxij. q. iiij. dixit sarra.
¶ Glosa sequens signat contrariū et soluit
o ¶ Absolui. Ar. cōtra. s̄. de iureiurā. tua nos. hic vero vnū tm̄ fuit iuramētū ⁊ temerariū: ibi vero duo: ita ꝙ piuriū vitari nō poterat: et ideo ibi ab eccl̃ia remouent̃. Et dic absolui. i. absolutos nūciari
¶ Glosa sequens querit et soluit.
p ¶ Punientes. Pena vero illorū qui cōtra canones veniūt multiplex est prout not. s̄. de elec. nihil est. ⁊. s̄. de of. ordi. ad reprimēdā. Sed q̄liter puniunt̃ in isto casu? Pōt dici ꝙ eccl̃ia priuabit̃ ex eo ꝙ scienter post prohibitionē contrariū facit. Ber.

Diuisio. Quanto creatori. Diuidit̃. Primo recitat factū. Scđo indulget: et indulgentiā moderat̃ ibi indulgemꝰ. Abb. ¶ Casus. Fundatores monasterij belleuille ab ipsa fundatione ipsiꝰ monasterij constituerunt vt fratres illic dño seruiētes fratribus sancti

yrenei vnã ꝓcurationẽ annis singulis exhiberẽt: quãuis ab eis nihil teneãt: sed ab initio ꝓpter paucitatẽ fratrũ et seruientiũ sancti yrenei ꝓcuratio illa fr̃es monasterij belleuille nõ grauabit: postmodũ in tantũ creuit numer⁹ eorũdẽ ꝙ ad ꝓcurationẽ vix sufficiunt q̃ttuor marche q̃ ꝑ vna fieri ↄsueuit: q̃re monachi isti ꝓuideri sibi sup̱ hoc postularũt. pa. indulget eis ne vltra p̱mã mensurã in procuratione sint vlterius p̃dictis fratrib⁹ obligati: sȝ expẽsis que cõsueuerũt fieri sint contẽti: nisi facultates sui monasterij in tantũ excreuerũt ꝙ sine grauamie possint exhibere ꝓcurationẽ p̃dictã. ¶ Nota ꝙ ĩ fundatiõe ecclesiarũ potest imponi cẽsus de voluntate fundatoris. Itẽ no. ꝙ augmẽtatis facultatib⁹ ꝓcuratio põt augmẽtari ⁊ canonicorũ numer⁹ põt augeri. ⁊ sic est arg. ꝙ cẽsus ex cã p̱t augmẽtari ⁊ diminui. Ber.

nũcios suos conq̃sti sunt dño pa. ꝙ cũ ipi legatos ⁊ nuncios ap. se. deuote recipiãt ⁊ ꝓcurẽt. ordinarij maioris eccl'ie mediolañ. ipsos ꝓcurare renuũt ⁊ ad faciẽdas expẽsas subsidiũ denegãt ipartiri: vnde in ꝓcurationib⁹ exhibẽdis pl⁹ debito aggrauanẗ quare sibi super hoc ꝓuideri postulabãt. pa. sic eoꝝ postulationi vel petitioni rñ. ꝙ cũ oẽs eccl'ie legatis et nũcijs romane curie ꝓcuratiões ipendere teneanẗ nullã haberi vult ab hmõi ꝓcurationib⁹ excusatã: nisi forte ꝑ spẽale priuilegiũ ap. se. sit exẽpta. qđ tñ pa. non credit etiã si longissimo tp̱e ꝓcurationẽ non p̱stiterit: cũ in talib⁹ locũ non habeat p̃scriptio: q: et pa. circa prouisionẽ ⁊ sollicitudinẽ oĩm ecclesiarum nõ cessat. verũtamẽ in his exigendis eũ modũ ⁊ ordinẽ vult obseruare vt null⁹ p̱lat⁹ vel eccl'ia super hoc rõnabiliter ꝯqueratur. Si ꝟo de cõi collecta expẽsas legatoꝝ et nuncioꝝ ap. se. facere noluerint: hoc eis pa. nõ prohibet tñ ꝑ hoc nullũ vult p̱iudiciũ generari nũcijs et legatis suis quominus possint a quocũq; voluerit ꝓcuratiões debitas postulare: ita tñ ꝙ si aliquis ĩ hoc fuerit grauatus sibi ab alijs restaurerẗ et nũcijs ap. se. in necessarijs exhibendis parcat quicũq; fuerit req̃sit⁹: ita ꝙ in fraudem nihil fiat: nec cõpellanẗ ꝓcurationẽ recip̱e ꝑ cões ministros ⁊ cõtumaciter eis restituerit per ec. cen. sunt ꝯpellẽdi. ¶ Nõ ꝙ oẽs eccl'ie legatos et nuncios ro. ec. ꝓcurare tenenẗ. Itẽ cõtra procurationẽ q̃ debeẗ nũcijs ap. se. nõ currit p̃scriptio. ¶ Itẽ dñs pa. oĩm ecclesiarũ curã et sollicitudinẽ gerit. Itẽ ꝟm facultates eccl'iarũ ꝓcuratiões exhiberi debẽt. Itẽ cõpelli p̃nt ecclesie nũcijs ap. se. ꝓcurationes exhibere. B.

vestre primordio de fundatoris [a] volũtate[a] processit: vt fratribus scti ireni procurationem vnã annis singulis liberaliter exhiberet: cũ nihil teneat[b] ab eis ꝓpter qđ hmõi ꝓcuratio ipsis debeat exhiberi: verum tunc propter fratrum et seruiẽtiũ paucitatem talis procuratio nõ grauabat: sed nũc in tm̃ excreuit nũer⁹ eorũdẽ ꝙ ad ꝓcurationẽ vix quattuor marche sufficerent: q̃ pro vna fieri cõsueuit: et. i. ¶ Indulgemus[c] igitur ne vltra primã mensuram in procuratione ipsa sitis vlteri⁹ predictis fratribus obligati: sed expẽsis que consueuerũt sufficere sint contẽti: nisi facultates ecclesie in tantũ excreuerit[d] ꝙ sine grauamine ampliato fratrũ numero ad soluendũ debitum procurationis extendi possit quãtitas expensarum. Idem primicerio et clero mediolaneñ.

Omnes eccl'ie nisi q̃ ab hoc ꝑ priuilegiũ apostolicũ sint exempte procurare tenenẗ legatos sedis ap̃lice: seu etiã eius nũcios. nec in hoc p̱scriptione iuuanẗ. h. d. vsq; ad. §. sane. Ca. xvij.

Cum instãtia vestra quotidiana[e]: et. i. ¶ Postulationi. v. t. r. ꝙ cũ oẽs eccl'ie legatis ⁊ nũcijs se. ap. procurationes impẽdere teneanẗ: ab earũ prestatione nullam habere volumus excusatã: nisi forte per speciale priuilegiũ se. apo. (quod non[f] credimus) sit exẽpta: etiam si longissimo tempore procurationis obsequiũ nõ impenderint: cũ in talibus p̃scriptio sibi locũ nequeat vendicare: q: nos a ꝓuisione pastoralis sollicitudinis circa oẽs ecclesias nunq̃ oĩno cessamus.

Tractat de mõ procuratiõis ipsorũ legatorũ et nunciorũ. Ab.

Sane in his exigendis eum modum et ordinem volum⁹ obseruari: vt nulla ecclesia vel platus se indebite pregrauari[g] rationabiliter conqueratur. Si vero de cõi collecta: legatoꝝ et nũciorũ nostrorũ expensas duxeritis faciendas: quod vobis nõ duximus inhibendum: ex hoc nobis ⁊ nostris nullũ preiudiciũ volumus generari: quo minus possint a quocũq; maluerint procurationes[h] sibi debitas postulare: ita ꝙ si exactus vltra suã facultatem fuerit grauatus facultatem sibi ab alijs[i] restauretur. Nũcijs tamen nostris in necessarijs exhibẽdis parcat quicunq; fuerit requisitus[k]: ita ꝙ in fraudem[l] nihil penitus attentetur: nec ꝑ cões ministros procurationis obsequiũ

[a] Volũtate. Si ergo ptȝ ꝙ ab initio de volũtate † fũdatoris põt imponi cẽsus. s. de iurepa. preterea. xviij. q. ij. eleutherius. ar. xvj. q. vl. filijs decernimus.

¶ Glosa sequens reci. ꝑ obiec. et soluti.

[b] Teneatis. Et ita si ne cã cõstituta videtur vnde nõ videẗ ꝙ teneat s. co. peruenit. sed bene seruanda est hmõi liberalitas. ar. s. de dona. ꝑ tuas. C. de dona. si quis argentum. §. si autẽ.

[c] Indulgemus. In hoc fuit indulgentia: q: cõstituta fuit simpl'r nulla certa q̃titate taxata pro illa procuratiõe. vnde simpliciter tenebanẗ procurare fratres illos quotcũq; essent. ar. i. de priuileg. q: circa. et. ff. de ser. vr. pre. si seruitus. vbi verbũ simpliciter positũ generaliter intelligendũ est vt ibi et. xix. di. si romanoꝝ. Sed ex eo ꝙ nõ determinaẗ: debebaẗ cõueniens siue mediocris. ‡ ff. de au. et ar. leg. q̃ lancẽ. ff. de edil. edic. sciendũ. §. illud. ff. de lega. ij. nũmis. C. cõia de leg. duob⁹. §. sed ⁊ si quis. Sol. q: grauabaẗ ecclesia dabiẗ tm̃ ad primã mensuram: ⁊ tot fr̃es procurabũt modo quot ab initio ↄsueuerũt. Si vero q̃titas constituta fuisset ꝑ illa ꝓcuratiõe illa nõ augereẗ etiã auctis facultatibus ar. x. q. iij. relata. ludibriũ enĩ esset si qđ statutũ fuit ab initio momẽto quolibet mutareẗ. ar. C. de bo. queli. l. vlti. §. vbi autẽ puellis. nõ enim qđ rite et ꝟm leges ab initio actum est: ex alio euentu suscitari debet. C. de admini. tuto. sancimus.

¶ Glosa sequens arg. signat contrariũ.

[d] In tantũ excreuerint. Quocũq; mõ. s. de ↄsti. cũ. M. si ꝟo parũ excrescerẽt: nõ augereẗ ꝓcuratio: nec modicũ lucrũ auferreẗ cõductori: q: et modicũ dãnũ sustinet. ff. locati. si merces. §. vis maior. Est g̃ euidẽs ar. ꝙ si excrescant res dȝ ꝓcuratio crescere sicut ecõuerso diminuiẗ ꝓpter sterilitatẽ. ff. loca. si vno. ⁊. s. co. ti. ꝓpter sterilitatẽ. Cõtrarioꝝ enĩ eadẽ est disciplina. ff. de ꝟbo. ob. inter stipulãtẽ. §. sacrã rem. ar. idẽ meli⁹ insti. de his qui sunt sui vel alie. iu. ĩ p̃n. Ar. cõtra. C. de allu. l. vl. C. de fun. rei priua. l. ij. li. xj. † Solu. illa locũ habẽt cũ diligentia cultoꝝ res vel fruct⁹ augmẽtanẗ. hic cũ dei prouisione et fideliũ oblatione res augmentaẗ: sicut ↄtingit cũ casu fortuito res deterioranẗ: merces remittiẗ. Si vero vitio rei sine culpa coloni: puta q: vinũ acuit: vel si segetes herbis corrupte sũt conductori obest. ff. locati. l. ex cõducto. §. vitiũ rei. tamẽ sine culpa coloni dãnũ ↄtingẽs nõ obest colono. s. eo. ti. ꝓpter sterilitatẽ. Itẽ est ar. optimũ ꝙ crescentib⁹ facultatib⁹ eccl'e crescere debet numerus etiã si sit numerus canonicoꝝ statut⁹. s. de cõsti. cũ. M. que nõ admittit hanc distinctionẽ vtrum facultates crescũt ꝓuisione dei: an diligentia hoĩm ‡ que etiã nec in isto casu debet admitti. sufficit enim ꝙ res augmentate sunt. Lau.

Cum instantia. Diuidiẗ. q: due sunt p̱tes p̃ncipales. scđa ibi sane. Ab. ¶ Casus. Primiceri⁹ ⁊ cler⁹ mediolañ. ꝑ quosdã

ap. se. nõ currit p̃scriptio. ¶ Itẽ dñs pa. oĩm ecclesiarũ curã et sollicitudinẽ gerit. Itẽ ꝟm facultates eccl'iarũ ꝓcuratiões exhiberi debẽt. Itẽ cõpelli p̃nt ecclesie nũcijs ap. se. ꝓcurationes exhibere. B.

[e] Quotidiana. q: ꝑ republica noctes ducit insõnes. in auẗ. vt iudi. sine quoq̃ suf. in p̃n. col. ij. et volũtarios labores appetim⁹ dicit iperator vt q̃etẽ alijs p̃parem⁹. ĩ auẗ. vt diuie iussi. col. viij. ĩ p̃n. B.

[f] Nõ credimus. Q: romana eccl'ia nõ solet aliquẽ priuilegiare cõtra se. ar. C. de sacro san. ec. iubem⁹ nullã. ar. s. de prescrip. cum ex officij. et ibi etiã diciẗ ꝙ in ꝓcuratione nõ currit p̃scriptio. Ber.

¶ Glo. se. tractat de mõ ꝓcurãdi legatũ. signat ↄtrariũ et soluit.

[g] Pregrauari. Illud semp̱ est obseruandũ: vt ꝟm facultates ecclesiarum ꝓcuratio exhibeaẗ. x. q. iij. inter cetera. et. c. vlti. s. co. cum ap̃ls. i. eo. cum nuper. ⁊ ca. ꝓxi. si enĩ tenuis est p̃ria extraordinario auxilio iuuãda est. C. ne no. vec. l. j. immo a paupere nõ debet exigere. j. q. ij. placuit. q: nec iudex exigit sportulas a pauperib⁹. ĩ auẗ. de man. prin. §. si tibi quoq;. col. iij. nec etiã tenuis vite hoĩes sub aduẽtu officialium iniurijs affici debẽt. ff. de offi. p̃si. illicitas. §. ij. s. eo. ca. dabitur enim legatis lac ad bibẽdum vt dicit Io. ne rubentib⁹ buccis predicent ieiuniorũ doctrinã. xxxv. dist. ca. sexto die. et ca. ecclesie. nec bibẽt vltra tertiam vicẽ. xliiij. dist. in illa palea. quãdo. et comedent lardum vel carnes cum aceto. C. de eroga. mil'. an. l. j. lib. xij. Arg. cõtra. xlj. dist. nõ cogantur. cui statur: ⁊ in hoc casu esset eis denegandũ: si vltra vires † peterent. i. de exces. prela. cũ ad quorũdam. ff. de aqua quoti. ⁊ esti. l. j. §. trebatius. et. x. q. iij. quia cognouimus. et. s. de offi. ordi. cõquerente.

[h] Procurationes. i. eo. procurationes.

[i] Ab alijs. Cessis actionibus sibi a legato. arg. ff. de censi. cum possessor vel conditione ex hoc canone. ar. ff. de cõdic. ex lege. l. vna. Dabit enim legatus litteras suas illi qui eũ procurauit vt ab alijs recipiat: qđ vltra partem suam expẽdit. sic obseruatur de facto. ar. l. predicte cum possessor.

[k] Requisitus. Etiam in prouincia in qua nõ est legatus, in eũdo et redeũdo. s. de iureiur. ego. N.

[l] In fraudẽ. Ut descendit in domo amici vt ab eo ꝓcureẗ: ⁊ ille

† Quẽ in hoc ẽ necessaria ꝟm Ant. Gof. Io. and.

‡ Ar. s. ti. j. pastoralis. ĩ fi. Lau. de hoc. j. ď reg. iur. ĩ obscuris. lib. vj. Ioan. and.

Procuratio crescat si res crescant.

† Licet aliqđ mãcipiorũ vł pecoris accreuerit rei ẽphitheotice nõ ꝓpter hoc augebiẗ canon vel pẽsio sȝ cedat felicitas dñis et dñorum heredibus. I. an.

‡ Et maxie religiosorũ

qui sibi nõ possunt acquirere. et tales erant isti vel aliẗ si bõa ecclesie crescunt et augẽtur tacite ⁊ per latens ĩcremẽtum nõ ideo augebitur cẽsus. si ꝟo pateter sec⁹ ad hoc C. de allu. l. j. et. ij. insti. de re. diui. §. qđ ꝑ alluuionem. ꝟm Ant. I. an.

† Impossibiliũ e nulla ẽ obligatio. ff. de re. iur. ĩpossibiliũ. ⁊ de hoc s. c. cũ apostol⁹. I. an.

datis sibi litteris per eũ ab alijs duplũ vel triplũ recipit.

a ¶ Cõpellant. Qm̃ particularis exactio ꝛ solutio nõ modica habet incõmoda. ff. fami. her. l. plane. Arg. contra. † ff. ad. l. fal. lineam. et. l. plautiꝰ. ꝛ. ff. de pac. l. epl'a. §. vl. ꝛ. C. de pac. debitori.

† In suffragio ptz solutio. qꝛ p. l. falcidiã debet pars tãtũ. Jo. an.

Ex parte. ¶ Casus. In archiepatu cõpostellano quidã vota beati Jacobi ꝯtinue ꝑsoluerũt ad cõem mensurã terre cũ qua emũt et vendũt ꝛ persoluerũt quidã alij a lõgis retro tẽporibus ab eorũ solutione cessarũt: de nouo inceperũt soluere vota illa ad quãdam mensurã paruissimã et ignotã et cũ eadẽ soluere nitũtur: q̃sitũ fuit a pa. vtrũ illi cogendi sint soluere vota predicta ad cõem mensurã terre ſm q alij soluerunt cõtinue? Rñ. pa. cũ non ꝯstet ad quã mẽsurã antecessores eorũ predicta vota persoluerũt distinguendũ est vtrum habitatores religionis ipsius qui vota illa cõtinue persoluerũt ad vnã et eãdem mensuram persoluerit: an ad varias ꝛ diuersas: si ad vnã mensurã persoluerunt et illi ad eãdẽ mensurã soluere sunt cogendi. Si vero ad diuersas soluere consueuerunt ꝛ illi volũt soluere ad minorẽ nõ sunt cogẽdi vt ad maiorẽ persoluãt: qꝛ cũ hmõi vota gratuita fuerit ab initio benigne sunt ab hmõi viris ecclesiasticis exigenda ne videãtur lucris tẽporalibus inhiare. ¶ Nota q successor tenet ad id qđ antecessor soluere cõsueuit. Itẽ mior pars tenetur facere qđ maior facit. Itẽ in votis locũ habet coactio. Itẽ ĩ dubijs liberũ est seq̃ qđ magis placuerit. Itẽ q̃ gr̃is sũt oblata benigne sũt exigẽda. Itẽ clerici lucris tẽporalibꝰ ĩhiare non debẽt. B.

fal. q̃ a.

a si noluerint recipere cõpellant[a]. Qui vero contumaciter eis duxerint resistẽdũ: districtiõe sunt ecc. compellendi. Idem zamoreñ. et salamantino episcopis.

¶ Si ad vnicã mensurã solui solet qđ debetur ex voto: ad illam in posterum solui debebit. si vero ad diuersas/ liberabitur soluẽs etiam ad minorẽ. Caplm. xviij.

b Ex parte[b] compostellani archiepiscopi fuit propositũ

c q cum hi qui vota[c] bti Jacobi cõtinue persoluerũt ad cõmunẽ terre sue mẽsuram: cũ qua videlicet emunt et vendunt ipsa persoluerit hactenus ꝛ persoluant: quidã quia † lõgis tẽporibꝰ ab eorũ solutione cessarũt nunc quãdam mensurã exhibent paruissi

d mã[d] et ignotam: et. j. ¶ Cũ ergo non constet ad quã mensurã antecessores eorum predicta vota persoluerit: credimus distinguẽdum: vtrũ habitatores regiõis ipsius qui ea continue persoluerunt ad vnã et eãdem mensuram huiusmodi vota persoluerint: an ad varias et diuersas. ¶ In pri

e mo[e] eni casu ad eãdem et illi sol

f uere sunt cogẽdi[f]. In secũdo volẽtes soluere ad minorẽ nõ sunt

b ¶ Ex parte. Ut intelligas incipias sic casum litteralẽ. Quidã vouerũt dare ecclesijs certos sextarios frumẽti: ĩ illo loco reperiunt pl'es sextarij minores ꝛ maiores: dubitabat an ſm minorẽ vel maiorem vota essent exsoluenda? Et respondet vt in littera. Ab.

c ¶ Vota. Ab hyspanis tẽpore cladis promissa. Lau.

d ¶ Paruissimã. Qđ facere debẽt. qm̃ omnes ad cõem mensuram terre soluere debẽt. ff. de ꝯtrahen. emp. imperatores.

e ¶ Primo casu. Scꝫ cũ omnes ad eãdem mensurã soluunt: et ita qđ maior pars facit illi seruare tenentur. c. distin. contra morẽ. s̃. de cap. mo. dilectus. et ar. s̃. eo. sopite. Item arg. est q in dubijs seruãda est ꝯsuetudo vicinorũ. ar. s̃. de ꝯsue. cũ olim. ꝛ. j. eo. sup eo. ꝛ. s̃. eo. ecclesijs. ff. de lega. j. si seruus plurtũ. §. vlti. Item in dubijs non sequimur qđ maximũ ẽ sed quod minimũ. ff. de lega. iij. nũmis. ff. de reg. iur. semper in stipulationibus. † Arg. tamẽ est hic q mediocritas est sequẽda. de hoc notant. ar. plura. s̃. e. quãto. ĩ notula in hoc.

Consuetudo vicinorũ seruet.

f ¶ Cogẽdi. Supple si soluẽtes plures sint nõ soluẽtibꝰ. s̃. de his que fi. a ma. par. ca. c. vlti. ꝛ. s̃. de elec. dudũ. j. et. xix. dist. ĩ canonicis. ff. de pac. et suum heredem. in fi. vel etiam pares dignitates ꝑcellẽtes. s̃. de testi. in nostra. et. ff. de pac. maiorẽ. verius videt q siue sint plures siue pauciores ex quo non apparet de mensura antecessorũ sequi debent mensuram soluẽtiũ: illam enim presumo fuisse institutam: et ad eos a suis maioribus peruenisse. Uincen.

† Et. j. de re. iur. ĩ obscuris. li. vj. dixit Ain. ꝑ hec iura. et ꝑ. l. ff. de leg. j. si ita scriptũ. q cum dubietas est in re debetur minor. sꝫ si est ĩ ꝑsõis oẽs repellũtur ab instituto legato vel libertate. ff. de re. dubi. si fuerit. Jo. and.

g ¶ Ab initio. Si. s̃. de vo. ꝛ vo. red. licet. in prin. ideo ꝑ eis bona fit interpretatio ne ipsorum munificentia erga ecclesias retardaretur. argu. C. de bo. que libe. l. ij. al'as dona plenius sunt interpretanda. s̃. de donationibus. cum dilectus. in fi. ne excogitata fraude aliquis posset obuiare sue donationi. xvj. q. ij. visis. et. xvij. q. iiij. sunt qui opes. C. de dona. si quis argentum. §. vlti. Ber.

Cum olim. Diuidit. Primo diffinit. Scđo soluit vnũ obstaculũ ibi: licet. Tertio aliud ibi: absonũ. Et qꝛ tex. est aliquantulum intricatus propter nimiã discutionẽ facti sic pono Casum. Eps augustañ. ĩpetebat quẽdã abbatẽ rõne duarũ eccl'iaꝝ possessarũ ab eodẽ abbate petendo illarũ vigore procurationẽ et alia iura epalia. Abbas vero ꝛ cõuentus opponebãt illas eccl'ias nõ esse in dyoce. illius epi. Itẽ producebat quoddã instrumẽtũ in quo cõtinebat q eps illas eccl'ias vel forte aliq̃ iura in eis cõcesserat abbati. ꝛ cõtra quedã instr̃a ꝯpositionũ ꝓducta p epm/obijciebat ille abbas q p metũ regiũ ille cõpositiones emanauerant: vel forte dicebat instr̃a esse falsa. papa vero diffinit vt habet in lr̃a. et est ca. satis difficilis. Ab. Uel põe sic casum. Eps cesariẽ. ꝯq̃stus est dño pape de abbate scti iohis q̃ eum fraudabat sup quartis decimaꝝ ꝛ q̃busdã alijs q̃ hr̃e debebat in ecclesijs q̃busdã q̃ spectabãt ad ipm epm quo ad ius pr̃onatꝰ: q̃ oĩa abbas sibi denegauit dicendo illas nõ esse in sua dyoce. q̃re dictus eps de dyoc. esse ꝓbauit. et idem abbas ĩduxit q̃dã instr̃a ꝓ se ĩ q̃bꝰ cõtinebat q idẽ abbas cõposuerat cũ ipso epo sup ꝑdict̃ tanq̃ dyocesano eccl'iarũ dictaꝝ. q̃re dñs papa đ cõsilio fratrũ suoꝝ ꝯdẽnat dictũ abbatẽ ĩ oĩbꝰ petitis ab epo sine deductionibꝰ aliq̃bꝰ faciẽdis ab abbate in ꝑdictis ecclesijs. q̃uis eni abbas potuisset aliqua deducere de petitis occasione cõpositionis cuiusdã inite inter epm ꝑdictũ ꝛ monasterium ipm: qꝛ tñ abbas non approbauit dictã cõpositionẽ: sed ipugnauit sicut potuit: quare videtur illi tacite renũciasse: et nullũ dꝫ ĩde cõmodũ sentire: ꝑterea negare nõ poterat q nõ essent de dyoce. epi illiꝰ ecclesie super quibꝰ instrumẽta ostẽdebat. qꝛ ille ecclesie cõcesse fuerant a ꝑdecessoribus episcopi monasterio per que petebat abbas pro cꝑo et ꝓ eo probabat nõ ex ꝓposito vel directe/sed per quãdã ꝯsequentiã. ¶ Nota q eo ipso q ecclesia sita est in dyoce. alicuius epi: ei tenet in epalibus respõdere. Itẽ sup iuribꝰ epalibus põt fieri cõpositio. Itẽ ex eo q quis ĩpugnat nõ debet aliqđ bñficiũ ꝯseq̃ cũ ex hoc tacite ei renũciare videat. Itẽ tacita renunciatio preiudicat. Itẽ non debet q̃s instrumenta producere per que aduersarius probet intentionem suam. Item contraria proponens nõ est audiendus. Ber.

fal. palateñ.

g cogendi vt ad maiorẽ persoluãt: qm̃ cũ huiusmodi vota gratuita fuerint ab initio[g] benigniꝰ sunt a viris ecclesiasticis exigẽda: ne tanq̃ exactores videãtur lucris temporalibus inhiare.

Idem cesaraugustañ. epo.

¶ Eccl'ie tenent epo ĩ cuiꝰ dyocesi sunt rñdere de ꝓcuratiõibꝰ/ quarta decimarũ: et alijs episcopalibꝰ. h. d. quo ad titulũ. C. xix.

Cum olim: et. j. Qꝛ nobis fides facta fuit q eccl'e de luna et de bes. in tua sunt dyoce.

h cõstitute: nõ solũ per alia[h] verum

i etiã p hoc ipm q in instrumẽtis[i] cõpositionũ continet expresse vt abbas sãcti Johãnis ꝑlateñ. † tã de quarta decimarũ q̃ de ceter̃ epalibus tibi debeat respõdere: abbatẽ ipm ad integrã solutionẽ

k quarte[k] oĩm decimarũ nullis fa

l ctis deductionibꝰ[l]: et ad prestationẽ procurationũ et aliorum epaliũ iuriũ in ꝑdictis ecclesijs

m ꝯdẽnamꝰ. ¶ Licet[m] eni ex forma secũde compositionis deductiones essent alique faciende: qꝛ tñ ꝯpositionẽ idẽ abbas nullatenꝰ approbauit: sed studuit multipliciter impugnare: ex ea non de

n buit beneficiũ cõsequi[n] cui renũ

h ¶ Per alia. Forte per testes.

i ¶ Instr̃is. Que abbas produxit cõtra epm: sed potius fuit cõtrase. ex quo cõtinetur in aliqua scriptura publica de finibus alicuiꝰ epatus ei standũ est donec probetur cõtrariũ licet illa scriptura principaliter facta sit ob aliud. ar. C. de ꝯtraben. ꝛ cõmitten. stipu. optimã. C. de iure delib. cũ aliquis. ‡ et. s̃. de presump. illud. ꝛ p libros antiquos probant cõfines epatus. s̃. de proba. cum causam. vbi de hoc. et arg. s̃. de parrochi. sup eo. in fi.

¶ Glo. seq. reci. per obiec. et ponit solu. Lau.

† Istã glo. Inn. ꝛ Ho. ponebãt. et puto q melius. in fi. capl'i super Xbo instrumẽta. io. ã.

‡ Ibi đ hoc ꝛ dicit ius ciuile papinianũ q̃ papinianꝰ nil addidit sꝫ ꝯposuit. ff. de ori. iur. l. ij. §. j. Ain. et facit pro ꝯpilatoribꝰ glo. vt ibi no. Jo. an.

k ¶ Quarte. Hoc ius diuersum est. qñq̃ eni dicit medietas. x. q. j. antiq̊s. quãdoq̃ tertia: vt ea. cau. q. j. de his. qñq̃ q̃rta. xvj. q. j. constitutũ. s̃. de ꝑscrip. de q̃rta ꝛ hic. ꝛ qñq̃ đꝛ q nihil dꝫ hr̃e. x. q. iij. ca. j. Lau. dixit q. c. illa loquunt ſm diuersa tpa. Eps debet hr̃e medietatẽ oĩm redditũm epalis eccl'ie. de parrochialibus ecclesijs tertiam. postea ista tertia mutata est in quartã. xij. q. ij. quattuor. cõcesso de redditibus. demũ statutũ fuit q nihil perciperent nisi velint subire onus fabrice. x. q. iij. c. j. et. c. vnio. hodie potiꝰ locũ habet cõsuetudo sicut dicit de quarta vel tertia vel medietate testamẽtoꝝ q ibi seruatur cõsuetudo loci. s̃. de sepul. certificari. Quid iuris sit de decimis. dicit. s̃. de deci. cum contingat. cũ in tua. et ca. dudum.

l ¶ Deductionibus. Hoc contigit culpa abbatis qui reprobauit q̃tum in eo fuit instrumentum quo continebatur q deductiones fieri poterant: vt. j. sequitur.

m ¶ Licet. Responsio tacite questionis.

¶ Glosa sequens ponit dictum qđ statim determinat. Secũdo arg. alleg. iij. iura. et duo alleg. in contrariũ.

n ¶ Consequi. No. q aliquis fructum ex eo consequi non debet qđ

† Et hm Host. hic vř reprobari cauillatio dicẽtiũ non fateor: imo nego ꝙ i instrumento cõtineř hoc saluo ꝙ si cõtingeret me pdẽnari tali articulo q̃ ibi cõtineř vti volo: sꝫ iudex recusabit hãc incõstãtiã: et merito. ff. de pro. cur. in cause. quinimo q̃cquid dicat cauillãdo sibi videtur esse contrarius. de appel. sollicitudinẽ. de hoc de ex cep. cũ venerabiř. io. an. Diuisio.

nitiř reprobare † arg. xiij. q. ij. quã ꝓposterũ. s. de testi. presentiũ. qd verũ est si vsq ad sniam perseuerauerit. ff. de inof. testa. papinianꝰ. §. meminisse. C. de his qui. vt indig. alia est. Item hic habes ꝙ instrumentũ qd quis approbat pro se teneř recipere cõtra se. iiij. q. iij. §. si quis testibus. xix. di. si romanoꝝ. C. de re. cre. l. generaliter. Ar. ptra. xxxvij. di. si qd veri. ij. q. vij. si hereticus.

a ¶ Renũciasse tacite. C. de re. cre. l. si qs iusiurandũ. C. ad. l. cor. de fal. qui falsas. s. de his q̃ fi. a ma. par. ca. q̃siuit. et ca. ex ore. vbi de hoc.

b ¶ Ostẽdebat. Erat eĩ abbas ipe ꝯriꝰ sibi: et iõ nõ erat audiendꝰ saltẽ in eadẽ instantia iudicij. arg. s. de ap. solicitudinẽ. in fi. Et in istrumẽtis istis ptinebař ꝙ eps ecc̃liam istam ꝯcesserat monasterio vel aliq̃d iuris cõcesserat in ecc̃lia. vñ p hoc apparebat ꝙ esset in eius dyocesi.

c ¶ Petebat. Al's patebat et melius.

Olim cãm. Prio narrat fctm̃. Scd̃o decidit exprimẽdo motiua ibi: cum igitur. Ab.

¶ Casus. Inter epm̃ spoletañ. et clericos plebis rupine q̃stio vertebatur sup sinodatico: causa sup hoc cõmissa fuit epo tudertino et collegis suis corã quibꝰ proponebař ex parte epi ꝙ ijdẽ clerici predecessoribus ipsiꝰ epi soluere cõsueuerũt tres papieñ. in festo natalis dñi: et tres i festo resurrectiõis dñi p sinodatico: nũc tantũ soluũt tres luceñ. p singulis denarijs papieñ. cũ tamẽ denariꝰ papiẽ. valeat vj. luceñ. vnde petebat eos cõpelli ad papieñ. solutionẽ: et cũ ipse primo ãno recepisset luceñ. ius tamẽ suũ postmodũ semp fuit protestatus ꝙ p hoc nõ fieret ei preiudiciũ quo ad dena. papieñ. ex aduerso dicebatur ꝙ etsi aliquãdo denarij papieñ. pro sinodatico fuerint psoluti iam p. xlv. annos. et amplius tam huic episcopo q̃ ꝓdecessoribꝰ ipsius luceñ. fuerant psoluti. et sic videbanř se p̃scriptiõe tueri lite ꝯtestata ꝛ sup p̃dicta petitiõe recepti fuerũt testes ab vtraq pte/ꝛ positiões ꝛ responsiones hincinde facte: ꝛ tãdẽ iudices cãm remiserũt ad papã. Ipse vero examinato negocio: qꝛ cõstitit sibi ꝙ papieñ. olim fuerãt psoluti p sinodatico: qd ex eo pbař ꝙ luceñ. soluti sunt postmodũ p eisdẽ: et ex dictis testiũ ꝛ ex cõfessione aduocati clericoꝝ nõ reuocata euidẽter appareat ꝙ tpe lotharij ꝓdecessoris hmõi epi papieñ. moneta p sinodatico soluta fuit. ꝛ a tẽpore dicti lotharij non nisi. xxxvj. annoꝝ ad plus tps effluxerit ꝛ probatũ etiã fuit ꝙ tres luceñ. q̃ p vno papieñ. soluebanř post mortẽ ipsiꝰ. L. v. vel vj. valebant de illis qui modo sunt in vsu/ꝛ vidẽs ꝙ ꝓpter mutationẽ monete acciderit ꝙ vsq ad tẽpus hmõi epi luceñ. dati fuerãt p sinodatico sicut erãt in vsu: pdẽnauit procuratorẽ partis aduerse noĩe clericoꝝ plebis predicte episcopo ad solutionẽ denarioꝝ papieñ. pro sinodatico vel eoꝝ estimationẽ p diffinitiuã sniam. ¶ Nota ꝙ protestatio nõ ꝓdest vbi protestãs venit ꝯtra suã protestationẽ vt colligiř hic: qꝛ si clerici isti p̃scripsissent nõ ꝓfuisset epo ꝓtestatio. Itẽ confessio aduocati preiudicat nisi fuerit reuocata. Itẽ pars pensionis vel alicuius alterius ꝓtestationis põt prescribi. Item per partem nõ retinetur totum. Item snĩa formatur in persona procuratoris. Itẽ solutio pensionis vel cẽsus fieri debet ad illã monetã q̃ ab initio fuit cõstituta si est in vsu. al's ad eius estimationem. et ita p̃ncipium considerandum est. Ber.

d ¶ Protestatus. Hic ergo colligiř ꝙ non ꝓdest protestatio cum aliq̃s in contrariũ facit p id qd diciř in fi. qꝛ si prescriptio ‡ cõpleta fuisset clerici obtinuissent nõ obstãte tali protestatione. simile. s. de constit. cũ. M. et. s. de ap. sollicitudinẽ. ad fi. Ber.

‡ Que per protestatione nõ interrũpiř nisi i

¶ Glo. seq. reci. p. q. an et q̃n confessio aduocati reuocari possit.

a ciasse tacite[a] videbař. ¶ Absonũ erat p̃terea: vt negaret illã ecclesiã in tua dyoce. ꝯstitutã sup quã b instrũa p̃decessoris tui ostẽdebat[b] in iure: monasterio fuisse cõcessa c per q̃ epãle ius petebat[c] exp̃sse.

Idem spoletano episcopo.

¶ Soluẽdi sunt census ad antiquã monetã in qua instituti fuerint: nisi sit i alteriꝰ monete solutiõe p̃scriptũ. h. d. ꝛ est casus not. et multũ allegabilis. Ca. xx.

Olim causam quam aduersus clericos plebis rupine super synodatico ꝓponebas tuderti. episcopo ꝛ collegis suis cõmisimus terminandã: corã quibus ex parte tua fuit propositũ: ꝙ cũ ijdẽ clerici predecessoribus tuis tres in festo natiuitatis: et tres in festo resurrectionis dñice pro synodatico soluerint deñ. papiẽ. nunc tantũ tres lucẽses p singulis denarijs papiẽsibus persoluebãt: cũ tamẽ vnus denariꝰ papieñ. valeat sex luceñ. vnde petebas eos ad papieñ. solutionez cõpelli: cum et si tu luceñ. primo anno receperis: semp tamen ius d tuũ postmodũ fueris ꝓtestatꝰ[d]: et. j. ¶ Cũ igiř constet ꝙ papieñ. olim pro synodatico soluebanř: qd ex eo etiã sequitur ꝙ luceñ. soluti sunt postmodum pro eisdẽ: cum ex dictis testiũ et confessiõe aduocati alterius partis non re e uocata[e] postmodũ appareat euidenter: ꝙ tẽpore. L. p̃decessoris t. p synodatico papieñ. fuit moneta soluta: ꝛ a tempore dicti. L. f non nisi triginta sex[f] annoꝝ ad plus tẽpus affluxerit: et sit legitime cõprobatũ ꝙ tres luceñ. q̃ pro vno papiẽ. post mortem ipsius. L. soluebãtur. v. vř. vj. valebant ex illis q̃ hodie sunt in vsu: intelligentes ex hoc ꝙ per monete declinationẽ acciderit vt vsq ad tempus tuum luceñ. dati fuerint pro synodatico: sicut erãt in vsu: procuratorem aduerse partis nomine clericoꝝ plebis predicte tibi ad solutionem denar. g papiẽ. vel estimationem[g] eoꝝ p synodatico per diffinitiuam sententiam condẽnamus.

Idem priori sancti stephani.

¶ Eps remittẽs ecc̃lie seruitia q̃ sibi debebat ꝛ statuẽs ꝙ aliud seruitiũ non iponeř ꝓcurationẽ nõ intelligiř remisisse. Ca. xxj.

Cum venerabilis. f. n. fauẽ. eps: et. j. ¶ Cognouimꝰ ꝙ prefatꝰ eps spallas q̃s ab eadez ecc̃lia tã ipe q̃ p̃decessores sui recipe ꝯsueuerãt ecc̃lie p̃fate remisit: et statuit ꝙ aliud ei ſuitiũ nõ iponeret: sibi ꝛ ecc̃e sue annuatim triũ librarũ cereo pẽsionis noĩe reseruato. ¶ Qꝛ ergo visitationi

e ¶ Non reuocata. Et sic patet ꝙ confessio aduocati sicut etiã ꝓpria cõfessio preiudicat nisi fuerit reuocata vt hic ptꝫ. ꝛ. s. de ap. cũ cãm. Quedã tamen cõfessio reuocari põt quãdocũq ante sententiã C. de iur. et fact. igno. l. error facti. et. s. de cõfes. ca. vlti. et hoc intellige si probat quis se errasse. ff. ad. l. acquil. inde neratius. §. vlti. ff. de confes. nõ fatetur qui errat. Sed si ꝯfessio aduocati fuerit incontinenti reuocata siue eadẽ die: qꝛ tunc non video eã ratam habere: ex quo eadẽ die eam reuoco. sufficit reuocatio simplex † ar. decre. p̃dic. cũ cãm q̃ alia ratio est ibi. Sed videř ꝙ ante lit. ꝯtest. possit indistincte error reuocari. ff. de noxa. ac. l. electio. §. pe. et etiam post si nulla captio est aduersarij. ff. de interroga. ac. de etate. §. vlti. quãdoq etiã post sententiã reuocatur error ꝓbabilis. ff. q̃n ac. de pe. ẽ an. l. ij. al's est. §. vlti. in. l. j. Nec obstat qd diciř de triduo. C. de erro. aduo. l. iij. qꝛ sic ibi cõtingit de facto et nõ ponit ius. Jo.

casibus. C. de anna. ex cep. vt ꝑfectiꝰ. de offi. ordi. pastoralis. ad fi. Inn. ꝛ. xvj. q. iij. §. põt. ꝟ. is autẽ. ẽm Abba.

† An dicebat Gof. alternatiue. s. de elec. scriptum. in. j. glo. ꝙ ostẽso errore vsq ad sententiã reuocař. vt in. l. error. infra triduũ ꝟo ẽt non oñso errore. vt in. l. vlti de erro. aduo. Aliq̃ faciũt hanc distinctionẽ inter errorẽ aduocati et ꝓpriũ vt p̃mo casu sine probatione infra triduuz reuocetur. Joan. and.

¶ Glo. seq. not. contra ꝓtestationẽ et illud coadiuuat. alle. contrariũ.

f ¶ Triginta sex. Ex h̃ colligiř ꝙ si lucenses recepti fuissent p papieñ. xl. annis. ꝙ prescriptum esset in solutione papiẽ. et sic protestatio non valuisset. vt dixi. s. in p̃ma notula. Nam si quis vtitur alia aqua quam iter partes conuenerit prescriptũ est in illa. ff. quẽadmodũ ser. amit. si q̃s alia. et. l. si cõem. §. j. et si quis paucioribꝰ iuribꝰ vtiř pro pluribꝰ/prescriptum est pro pluribus. ff. de ser. vrb. pre. vna est via. Cõtra de prescript. auditis. Sed contra videtur ꝙ non esset prescriptũ in papieñ. quia qui aliq̃d recipit loco alterius illud recipere videř. xxj. dist. in nouo. ꝛ. xciiij. dist. ca. j. ꝛ. s. de prescrip. auditis. ff. de admini. tuto. ita tamẽ. §. gessisse. Itẽ qui precio fruiř et re frui videř. ff. de vsufruc. quis qui precio. et penes eum est peculium penes quẽ est preciũ. ff. d pecul. sed si quis seruũ. Sed contrariũ est verũ vt patet per primas concor. Ber.

¶ Glosa sequens arg. ad. q. alleg. ij. iura.

g ¶ Vel estimationẽ. Ar. ad q̃stionẽ dñicalẽ ꝙ ad antiquã monetã et mensurã antiquã faciẽda est solutio: licet noua sit melior. s. de iureiur. q̃to. et est exp̃ssum. j. eo. cum canonicis. ar. ff. si cer. pe. l. iij. Arg. cõtra. xxxij. q. iiij. quis ignoret. ‡ et arg. ff. de cõtrahẽ. emp. imperatores. Idẽ esset si moneta minor sit modo in vsu: quia soluere debet estimationem antique vt hic patet.

‡ Ubi de hoc. ꝛ vide in spec. de solu. §. nũc aliqua. Jo. an. ĩ nouel.

Cum venerabilis. Prima pars decise narrat factũ. Scd̃a partis allegationẽ. Tertia diffinitionis motiuũ. Quarta diffinit. Scd̃a ibi cognouimus. Tertia ibi: quia. Quarta ibi. decernimus. Ab. sic. ¶ Casus. Inter epm̃ faueñ. et priorẽ sancti stephani super iuribus ep̃alibus cõtrouersia vertebař que a dicto priore dictus ep̃us petebat: prior ecõtra respondebat ꝙ ab ipso nihil petere poterat. exhibens quoddã instrumentũ in quo continebatur expresse ꝙ eps fauẽtinus olim ab oĩ exactione tã sua q̃ suoꝝ successoꝝ dictam ecclesiã prorsus absoluit et remisit eidẽ spallas quas ipse et antecessores sui ab ipsa ecclesia recipere consueuit retento sibi et ecclesie sue vno cereo triũ librarũ cere annuatim soluẽdo. statuẽs ꝙ nullũ aliud seruitiũ imponeret. Dñs pa. viso instrumento predicto et alij auditis et intellectis q̃ ptes ꝓponere voluerũt. cognouit ꝙ p̃fatꝰ eps spallas p̃dictas q̃s recipere consueuerant: ipse et antecessores sui ecclesie p̃dicte remisit et ꝙ nihil aliud ei iponeret retẽto sibi ꝛ ecclesie sue cereo p̃dicto: tñ qꝛ visitatiõi annexa ẽ ꝓcuratio: et eps ratione ep̃alis iurisdictiõis quã habet in ea teneatur ecclesiã causa correctionis visitare: nec ĩtelligař quasi nouum imponi qd ab ip̃a fundatione de iure cõmuni intelligař impositũ.

Statuit pa. q idem eps cũ ad ecclesiã illã accesserit cã correctiõis moderatã pcurationẽ ab ea recipiat bis in anno. etiã nihil aliud a dicta eccl'ia exigere vel extorquere psumat pter pensionẽ ꝛ pcuratiões pscriptas. ¶ Nota q visitatiõi annexa est pcuratio. Itẽ qͣtũcũq eps eximat ecclesiã ꝛ quibuscũq verbis nihilominus sibi retinet visitationẽ ꝛ pcurationẽ. Itẽ epi pcurationẽ habere nõ debẽt nisi qñ cã correctionis accedunt ad ecclesiã. Item moderata debet esse pcuratio. Ber.

a ¶ Procuratio. Contra quã non currit pscriptio. s.e.cũ instãtia.ꝛ.s. de pscrip.cũ ex officij. ¶ Gl. se nõt q qbuscũq ꝛc. all'.ij.iur.in fi. fortificat. ĩ medio sol. ɔtrariũ.

b ¶ Causa correctiõis. Hic pz q qbuscũq gñalibus ṽbis eps eximat aliquã eccl'iã tñ sp retinet cathedraticũ ꝛ pcurationẽ ꝛ visitationem. al's eni eẽt ɔtͣ iuͣ qd hẽs xvj.q.ij. visis. in fi.s. de do. pastoralis. nec ob.s. de reli.do. cõstitut⁹. vbi vr̃ q gñaliter possit eximere: qꝛ illud fuit cõfirmatũ auc̃te pape sicut eni subdit⁹ nõ pt a se eijcere siue eximere iurisditionẽ epalẽ.s. d fo. ɔpe. si diligẽti.s. de renũ. ad monet. sic nec plat⁹ suã iurisditionẽ: ita nec puto q pr̃on⁹ qͣtũcũq verbis gñalib⁹ vtat aliqua iura tñ retinet ĩ liberto. C. de bo li.l.iij. Joan.

† Ex certa sciẽtia. vt ibi not. vel intelligitur illud qñ pscriptũ est: lz eni illa remissio non sufficiat ad plenũ ius trãsferẽdũ sufficit tñ ad pscribendum. vt no.s.e. signifi cauit. ita q subdit⁹ nomie ppo ñ pscribat cõtra epm sed noie nõ sub dit qd dic vt legit et no. de prescrip. cũ ex offi: ij. fm Host. et eo. ti. cum oli. Joan. and.

c ¶ De cõi. Ergo de cõi iure pcuratio peti põt.s.co. sopite. ꝛ ita nõ fuit remissa procuratio p illa ṽba aliq futurũ nõ iponeret. Et ita not. ar. q ĩ gñali remissiõe nõ veniũt ea q ĩ spẽali ñ remitrũt sic ĩ obligatiõe gñali. C. q res pig. obl pos. l.j. ff. de pig. obligatiõe.

d ¶ Moderata.s.eo. cũ apl's.ꝛ.c. cũ ĩstãtia.b. ¶ Glo. seq. obijcit. obiec. fortificat p opi. cui resistit.ꝛ obie. dupl'r sol.

annexa est pcuratio[a]: ꝛ eps rõne epalis iurisditiõis quã hz in ea teneat cã correctiõis[b] ecclesiã visitare prefatã: nec itelligat quasi nouũ iponi qd ab ipsa fundatione de cõi[c] fuerat iure impositũ. ¶ Decernim⁹ q idẽ eps cum ad ipsam ecclesiã cã correctiõis accesserit: moderatã[d] ab ea pcurationẽ accipiat bis in anno[e]: sz nihil aliud pter pẽsionẽ ꝛ pcurationes pscriptas ab eadẽ ecclesia exigere vel extorqre presumat.

Idem cõpostellano archiepo.

¶ Eccl'ie de nouo cõuerse ĩ procurationib⁹ et alijs seruabũt cõsuetudinẽ vicinarũ. Ca.xxij.

Super eo qd f.t. nos consulere voluit vt qꝛ fere tota pñcia cõpostel. de nouo ẽ ad iurisditionẽ eccl'e tue ɔuersa qͣliter tibi pñciã vel ptẽ pñcie visitãti obseq debeat et ṽuire: nec nõ in pcuratiõib⁹ puidere. ¶ Tibi duxim⁹ rñdendũ q illud obseruare tenet: qd ĩ vicinis[f] pñcijs obseruat.

Idẽ in cõcilio gñali.

¶ Prelati tunc sunt procurãdi cum personaliter visitãt: ꝛ debẽt tunc seruare cõciliũ lateraneñ. et predicatiõi: correctioni et reformationi vacare: legati et nuncij aplici p his dieb⁹ tm̃ pro quib⁹ morã trahũt procurari debent: ꝛ contra hanc cõstitutionẽ exactũ restituit duplicatũ. Ca.xxiij.

Procuratiões que ratiõe visitatiõis[g] debẽtur[h] episcopis vel archidyaconis/ vel qbuslibet alijs etiam aplice sedis legatis aut nuncijs: absq manifesta et necessaria causa nullaten⁹ exigant: nisi qñ psonaliter[i] officiũ visitatiõis impẽdũt: et tũc euectionũ ꝛ personarũ mediocritatẽ obseruẽt in latera. concilio[k] diffinitã. ¶ Hoc adhibito moderamine circa legatos et nuncios aplice se. vt cum oportuerit eos apd aliquẽ locũ morã facere necessariam: ne loc⁹ ille ppter illos nimiũ aggrauet: pcuratiões recipiãt moderatas ab alijs ecclesijs vel psonis q nõdum fuerant de suis pcurationib⁹ aggrauate ita q numerus pcurationũ numerũ dierũ qb⁹ huiusmodi moram fecerint nõ excedat: et cũ aliqua nõ sufficeret p seipsam due vel plures cõiungãtur in vnam ¶ Porro visitationis officiũ exercentes nõ[l] qrant q sua sunt: sed q iesu xp̃i: pdicatiõi: et cohortationi:† correctiõi: et reformationi vacãdo: vt fructũ referãt q nõ perit. ¶ Qui autẽ ɔtrauenire tẽtauerit: ꝛ qd accepit reddat: ꝛ ecclesie quã taliter aggrauauit tãtũdẽ impẽdat[m]. Honorius.iij. de tiro et iosaphat abbatibus.

¶ Ecclesia etiã ciuitatẽsis tenetur procurare epm visitantẽ qͣtũcũq ipm nunq pcurauerit. C.xxiiij.

Uenerabili fratri nr̃o cenomaneñ. epo accepim⁹ conquerẽte: q cũ causa que inter ipm ex pte vna ꝛ abbatẽ et cõuẽtũ de cultura ex altera sup procurationib⁹ quas ab eis petit idez eps noscit agitari: vobis fuerit

Arg. ɔtra.xij. dist. illa. et c. illud. lxxvj. dist. vtinã. de cõse. di.ij. quotidie. Prima pars vera est. Cõtraria vero signata nõ ɔtradicũt † qꝛ ibi vnusqsq locus suã habet cõsuetudinẽ: sed hic nõ erat certũ qd statutũ esset: vel de ɔsuetudine ‡ obtẽtũ: ꝛ ita nõ obstat. B.

† Et sophistice iducũtur fm Ui. Tã. ꝛ Gof. Joan. and. ‡ Si diuersẽt ɔsuetudines: dic vt legi. et not.s. de ɔsue. cũ oli. fm Gof. Joan. and.

Procurationes. Primo prohibet. Secũdo docet ibi: porro. Tertio punit ibi: qui autem. Abb. sic. ¶ Casus. Quidã prelati aliqñ recipiebãt procurationes cã visitationis nec visitabant. vnde statuit cõcil'. generale vt procuratiões q debentur platis rõne visitatiõis nullatenus exigant ab eis: siue sint epi vel archidyaconi/ vel etiã cardinales/ vl' alij absq rõnabili cã et necessaria: nisi qñ personaliter visitatiõis impendũt officiũ: et tunc seruẽt modũ ꝛ mensurã ĩ latera. cõcil. statutam hoc adhibito moderamine circa legatos ꝛ nũcios ap. se. vt si apud aliquã ecclesiã morã fecerint longiorẽ et necessariã ne loc⁹ ille nimiũ aggrauet procuratiões recipiãt ab alijs ecclesijs moderatas: ita q numerus pcurationũ non excedat numerũ dierum. et si vna eccl'ia nõ sufficit/ due vl' plures simul cõiungant ad vnã pcurationẽ faciendã. visitatores non querãt q sua sunt: sed q iesu xp̃i: ꝛ qui contra hoc statutũ venire presumpserit: qd accepit reddat: et tantũdẽ ecclesie quã taliter grauauit impendat. ¶ Nota q procuratio peti nõ debet nisi quãdo visitationis officiũ impenditur. Item in pcurationibus exigendis eccl'ie grauari non debent. B. ¶ Glo. seq. tractat de triplici procuratione.

† al'. exhortatõi

g ¶ Uisitationis. Hoc ideo forte dicit: quia triplex est pcuratio. Una que ratione visitationis debet: vt hic.ꝛ.s.e. cum venerabilis. et.j.eo. cũ nuper. Alia ratione cõsuetudinis. xviij.q.ij. seruitiũ. Tertia rõne pacti † qd appositũ fuit in ipsa fundatiõe.s. ti. pxi. pterea.ij.ꝛ.c. qñ.ꝛ.xviij.q.ij. eleutheri⁹.ꝛ.s.eo. qͣto.

Procuratio est triplex.

† Quarta rõne puilegiũ. ar.j. de exces. pla. accedẽtib⁹. fm Hostiẽ. Joan. and.

e ¶ Bis ĩ anno. Hoc nouũ vr̃: qꝛ semel in anno sufficit visitare.s. de off. arch. mãdam⁹.ꝛ hoc siue liqueat esse necesse siue nõ: vt vr̃. x q.j. decernimus epm. placuit. Uin. Sed nõ credo: qꝛ si cert⁹ est q eccl'a nõ indigeat visitatiõe nõ dz eã visitare ‡ qꝛ cã correctiõis visitare dz vt hic dicit. g cessãte cã cessabit effect⁹. ergo q dicit hic bis in anno intelligo si totiẽs op⁹ fuerit. xviij.q.ij. visitãdi.ꝛ.c. nõ semel et.x.q.j. regẽda. Solẽnis pcuratio semel tm̃ in anno dari debet. videlicet cũ eps solito ordine antecessorũ suoꝝ visitat. ff. de of. pcon. obseruare. alie dabunt nõ cũ tãta solẽnitate: † qꝛ etiã dant hospitibus. ar.s. de pbẽ. de mõachis. Uel forsitã iposita fuit hec seruitus ab ipsa fundatione. ar. ex lr̃a illa nec itelligit imponi quasi nouum quod ab ipsa fundatione de cõi iure fuit impositũ. et cũ eã non visitauerit: nihil recipiat.j.e. pcurationes.x.q.j. relatum. Ber.

Uisitatio quotiẽs ĩ ãno faciẽda est.

‡ Honeste facit epus abstinẽdo: qͣstionẽ tñ sibi non credo referri posse ad hoc.j.e.c. vl'. li. vj. Jo. an.

† Sic ẽ differentia inter has duas in casu cle. eo. titu. ad nr̃m. §. nos igitur. Joan. and.

Super eo. Primo ponit ɔsultatio. Scd̃o rñsio ipsius. Scd̃a ibi tibi. Abbas. ¶ Casus. Fere tota prouincia compostellana ad iurisditionem compostellane eccl'ie de nouo conuersa erat: qͣsiuit cõpostellanus archieps a dño pa. qualiter ei obsequi debeat et seruire cũ ipse prouĩciã visitat vel pñcie partẽ: ꝛ qͣliter ĩ pcuratiõib⁹ ꝛ alijs puidere: Rñ. pa. q illud obseruare tenet qd ĩ vicinis prouincijs obseruat. ¶ Nota q in visitationib⁹ ꝛ pcurationibus exigendis cõsuetudo vicinarũ pñciarũ debet attendi. Ber. ¶ Glo. se. nõt vicinarũ ꝛc. alle. vj. iura. et. iiij. in contrariũ et soluit.

f ¶ In vicinis. Not. q in pcurationib⁹ faciẽdis ꝛ alijs seruicijs: si certũ qd statutũ nõ sit/ cõsuetudo vicinarũ ecclesiarũ est attẽdẽda.s.e. ecclesijs. et.s.eo. sopite. et.s. de cap. mo. ca. ij. et.s. de consue. cũ olim. et.s. de elec. cũ ecclesia vulterana.j. de cogna. spi. super eo.

h ¶ Debent epis. Hoc ideo dicit ad dr̃iam pcurationũ q dãtur ratione census: vt albergarie. vt.s. ti. pxi. pterea. B.

i ¶ Personaliter. Uel etiã per aliũ cũ ipse interesse nõ possit propter latã et diffusam dyocesim.s. de offi. ordi. inter cetera. Et pcuratio exigi nõ debet: nisi cũ visitat.s. co. cũ venerabilis.

k ¶ Concilio.s. eo. cum apostolus.

l ¶ Non querãt que sua sunt. lxiij. di. nosce.ꝛ. viij.q.j. sunt ĩ ecclesia.ꝛ.x.q.iij. qꝛ cognouim⁹. et c. cauendũ.ꝛ.s. de renũ. quidã. ¶ Glo. seq signat contrariũ et ibi remittit.

m ¶ Impendat. Sic ergo qui grauat ecclesiã in pcuratione punitur in duplũ. et qui grauat eã in exennijs punitur in quadruplũ ‡ xviij. di. qm̃ cõtra.j. de imuni. eccle. qꝛ plerisq. ibi soluit.

‡ Illud pt itelligi cum per vim vel cõcussionẽ aliquid est extortũ. ar. in auc. vt iudi. sine q. suf. §. si cigitur in fi. et §. necessitatem. in fi. et de hoc.j. de symo. et si qͣstões. ad

Uenerabili. Primo ponit querelã epi. Scd̃o iudicũ instructionem. Scd̃a ibi: discretioni. Ab. si. ¶ Casus. Inter episcopũ cenomaneñ. et abbatẽ et conuentũ de cultura dei super procurationibus exhibendis questio vertebatur: que cõmissa fuit iudicib⁹ coram quibus petebat episcop⁹ procurationẽ ratione visitationis. Abbas dicebat se ad hoc non teneri ex eo q monasteriũ suum in cenomaneñ. villa sit situm et eidem procurationes hactenus nõ soluit. Judices consuluerunt dñm papam: et ipse respondet quaten⁹ nisi aliud rationabile ostenderint compellant abbatem et monachos ad exhibendas eidem episcopo procurationes. ¶ Nota q in pcuratione que ratione visitationis debet nõ currit pscriptio. B.

fi. vr tñ q ī his sufficiat de iure canonico q dupliū reddatur. nam decr. j. eo. romana. lodt de exēniis et de violenter extortis sm Hostie. Joan. and.

¶ Glosa sequens respondet ad prima alle. monachorum.
a ¶ Villa. Hec allegatio erat potiꝰ cōtra monachos q̄ p eis: qꝛ si monasteriū situ erat in dyoce. cenomaneñ. siuei ciuitate cenoma. ergo iure cōi suberat epo. xvj. q. vlti. oēs basilice. et. xviij. q. ij. monasteria. et. s. de relig. do. de xenodochijs.
¶ Glosa sequens respondet ad secūda. alleg. monachorum.
b ¶ Nō soluerūt. Hec excusatio vel allegatio nō valebat: qꝛ in pcuratione q̄ rōne visitatiōis debeł non currit prescriptio. s. de pscrip. cum ex officij. s. eo. cū instātia. sicut nec contra ipam visitationē. Aliꝰ tñ platꝰ posset pscribere vtrūq̄ ptra epm: vt ibi dicitur Sic et ptra pcurationē q̄ debeł legatis dñi pape nō pscribił. s. eo. cum instantia. Et ideo dixi ratione visitatiōis: qꝛ i pcuratiōe q̄ cōpetit rōne institutiōis siue consuetudinis bene currit pscriptio. arg. xviij. q. ij. eleutherius. z. c. fuitiū.

Prescriptio non currit ꝯ visitationez nec ipsius pcurationem.

c ¶ Ratiōabile. Puta priuilegiū. s. eo. cū instātia: vel si allegarent prescriptionē noi alterius et probarēt. s. de pscrip. cū ex officij. alr̄s se tueri nō pñt: vł nisi allegarēt tantā paupratē q ipm pcurare nō possent: tūc eni suis sūptibꝰ dz visitare. ar. z. q. iij. cauendū. z. xxviij. q. j. iā nunc. De hoc dz. s. eo. cū istantia.

Diuisio. ¶ Cum nup. Diuiditur. Primo ponit querelā decisam. Scđo mandatū ibi: mandamꝰ Tertio cōminatur ibi: alioqui. Ab. ¶ Casus. Archieps beneuentanꝰ dū visitabat prouinciā suā tam auctē ppria q̄ auctē dñi pape cuiꝰ auctoritate procurationes petebat: clerici nolebant ei pcurationē exhibere. vnde cōquestꝰ est dño pa. vnde mādat eisdē quatenꝰ cū archieps puinciā suā visitauerit siue auctē propria siue auctē pa. pcuratiōes rōne visitatiōis debitas sm facultates ecclesiarū sibi exhibeāt. Alioquin sñias q̄s tulerit in rebelles ratas habebit et eas faciet inuiolabiliter obseruari. ¶ Nota q archieps de iure cōi potest prouinciā suā visitare z procurationes recipere: z cōtradicentes excōicare. Ber.
¶ Glosa sequēs ponit dictū qđ determinat et remittit.
d ¶ Auctē ppa. Qđ ei ꝯpetit de iure cōi. s. e. sopite. et hoc itellige cū eps est negligēs alr̄s se itromittere nō dz. † ar. ix. q. iij. cū simꝰ. z. c. ꝯqstꝰ. in qbꝰ casibꝰ archieps possit se intromittere auctē metropolitana de subditis suoꝝ suffraganeoꝝ. no. s. de off. ordi. pastoralis.
e ¶ Nostra. In quo casu pōt se intromittere qñcūq̄ auctē priuilegij: et tunc pōt adiri tā per appellationē q̄ per simplicē querelā: qđ nō pōt in alio casu. sic. s. de offi. leg. cū nō ignoretis.
f ¶ Rōne visitationis. alr̄s nō teneł. s. eo. pcuratiōes. z. c. cū venerabilis
g ¶ Facultates. Que semp in his considerande sunt. s. eo. sopite. vbi de hoc.

† Idē Ant. immo pōt etiā visitare eponon negligēte sm formā decr. romana. Inno. iiij. vt. j. eo. ca. vlti. lib. vj. Nec est xū sm Hos. qđ quidā dixerunt archiepm visitare loca opulenta tñ nō minutas parrochias nisi aliqd audiat sinistrū et grauez: qꝛ nec possent ipz recipere cū

¶ Cum canonicis. Primo recitat factū. Scđo puidet ibi: tibi damus. Ab. sic. ¶ Casus. Rector cuiusdā ecclie soluebat certā pensionē annuatī canonicis maioris ecclesie et illā aliquot annis soluit ad monetā antiquā: in qua pēsio fuerat ab initio constituta: postea alia moneta maior fabricata fuit: canonici exigebāt pensionem sibi solui de meliori moneta ex integro. Dñs pa. quibusdam quatenꝰ canonicos illos faciāt manere contētos solutione prioris pecunie: vel si nō est in vsu cōtenti sint estimatione pensionis antiq ¶ Nota q pensio soluenda est sm q ab initio fuit cōstituta: siue moneta diminuta fuerit siue augmētata. sic initiū spectel. Ber.
¶ Glo. se. rec. p. q. de quot annis itelligał. ar. q de duobꝰ sol. ꝯtrariū.
h ¶ Aliquot annis. Videł q duo sufficiāt: qꝛ pluralis elocutio duorū numero contēta est. iiij. q. iij. §. vbi numerꝰ. z de conse. dist. j.

ab aplica sede cōmissa: dicti abbas et conuentus ex eo frustrari intētionem eiusdem epi moliuntur: q eorū monasterium in ceno
a manensi villa[a] sitū esse dinoscił:
b et ipsi pcurationē hactenꝰ non[b] soluerunt: et. j. ¶ Discretioni vr̄e mādamus quatenus nisi aliud
c rōnabile[c] ostenderit: vos eos ad exhibendū eā sicut ius dictauerit compellatis. Gregorius. ix.

¶ Qui iure metropolitano vel legatiōis visitat prouinciā: in pūinciales q̄ sibi pcurationes denegant pōt ferre sñiam. Ca. xxv.

Cum nup archieps bñuētanꝰ bñuētanā puīciā visitaret: et. j. ¶ Mādamꝰ q̄tenus
d cū eūdē archiepm siue auctē[d] p
e pria siue nr̄a[e] bñuētanā puinciā contigerit visitare: pcurationes
f rōne visitationis[f] debitas iuxta
g facultates[g] ecclesiarū vr̄aꝝ exhibeatis eidē. ¶ Alioqn sñiaz quā ipse rite tulerit i rebelles ratā habebimꝰ: et faciemꝰ auctore dño inuiolabiliter obseruari. Idem

¶ Ad antiquā monetā: vel si nō e i vsu ad eiꝰ estimationē soluēde sunt pēsiones antiq. C. xxvj.

Cum canōicis maioris ecclesie quādā summā pecunie pro pēsiōe ecclesie tue debitā
h aliquot annis[h] psolueris: et ijdē summā illā ex integro de meliori moneta exigāt sibi solui. ¶ Tibi

damꝰ nostris lr̄is in mādatis. vt canonicos illos solutione pōris
i pecunie[i]: vel si non sit in vsu[k] esti
k matione pensionis antiq faciās manere contētos. Idem.

¶ Propter priuatū oratorium procuratio ratione visitationis non debetur. Ca. xxvij.

Auctoritate p̄sentiū inhibemꝰ ne quis p eo q in oratorijs q̄ in grāgijs vr̄is habetis iterdū aliqui vestrū celebrāt procurationes: que rōne visitati
l onis[l] debentur: a vobis exigere vel extorquere presumat.

De cōsecratiōe ecclie vel altaris. Alexander tertius.

¶ Amoto altari vel lapide continente sigillū: recōsecrabił altare non autē ecclesia. Capitulū. j.

m Ad hec si altare[m] motuz fuerit aut lapis ille solūmō suppositꝰ qui si
n gillū[n] ꝯtinet confractꝰ aut etiā di
o minutus[o] dz denuo consecrari[p].
p ¶ Propł h̄ xō neq̄ reiterare suā ꝯsecrationē ecclia ꝯsueuit: lz
q id quidam canones[q] innuere videātur. Inno. iij. tornacē. epo.

¶ Diebus etiā nō festis possūt ecclesie consecrari. Ca. ij.

Tua. f. z. j. Inquisitioni. t. t. r. q in dyo. tua licet tibi

suos: et ita cum nulla fiat visitatio: nulla pꝑter hoc q ibi aliquādo celebrāt dz ꝯstari pcuratio.

¶ Rub. de ꝯsecratione ecclie. ¶ Supra visum est de cēsibus. sed qꝛ in ꝯsecratiōe ecclie solent dari īmunitates et cēsus imponi ideo zc. Ab. si. ¶ De hac materia tractatur de ꝯse. di. j. z. c. lxviij. di. ecclijs. j. q. ij. c. j. et. q. j. i multis.
¶ Ad hec. Habet duo dicta. Scđz ibi: ppł h̄. Ab. ¶ Casꝰ Dł h̄ q si altare motū fuerit: vł lapis supior q̄ sigillū ꝯtinet ꝯfractꝰ aut diminutꝰ enormił iterū ꝯsecreł: lz ecclia pꝑter hoc recōsecrari nō dz: lz qdā canones hoc dicere videanł: et hoc dicit in isto caplo. ¶ Nō q totū nō vitiat q̄uis pars vitieł. B.
¶ Glo. seq. reci. per. q. in quo cōsistat altaris consecratio.
m ¶ Altare. i. mēsa altaris: sic exponił de ꝯse. dist. j. si motū. q̄nq̄ tabula ꝯsecrata de loco ad locū moueł: nec tñ recōsecratur. de ꝯse. di. j. cōcedimꝰ. qđ intelligo qñ nō est affixa. et q dicit motū. i. mutatū q̄ ad formā ita q formā amiserit p diminutionē vł augmētū cū hec sit forma rei. ar. z. q. ij. §. Hius. Idē si mēsa altaris sit enormiter fracta: quia consecrandū est altare. j. co. quod in dubijs. et ca. ligneis Consecratio altaris precipue intelligił in coniūctione † mense. s. lapidis superioris et structure inferioris ‡ et ita si mensa fuerit remota vel aliq̄s de lapidibꝰ tāgēs mēsā ipam execratū est altare: z debet iterū cōsecrari: sed si aliqd addatur altari nō execratur: sed sacrum trahit ad se nō sacrum † j. eo. qđ in dubijs.
n ¶ Sigillū. Qđ in lapide fit in consecratione.
o ¶ Diminutus. Enormiter. j. eo. qđ in dubijs.
p ¶ Consecrari. Ipm altare et non ecclia. Alia enim est consecratio ecclesie et alia altaris vt sequitur in littera.
q ¶ Canones. De cōse. dist. j. si motū. innuił ibi q ecclia debeat cōsecrari: dū dicit si motū fuerit altare denuo consecretur ecclia: sed exponitur altare. i. mensa siue tabula: ecclia. i. altare qđ est dicere si mota fuerit tabula consecreł altare. B.
¶ Tua. ¶ Casus. Quia cōsecrationes clericoꝝ certis tpibus

tōt edtatuta ris. s. eo. cū aplr̄s. stādū eni est pdictis iuribꝰ. Joan. and.

l ¶ Pecunie. Que ab initio fuit ꝯstituta: et non ad nouā q̄ maior ē Si ei mōeta diminuta fuisset illā recipere nollet. s. e. olim. Cū ergo minorez recipere nollēt: maiorē exigere nō debent. ff. de dā. infec. qui bona. §. si quisq̄. et. C. de solu. l. pe.
¶ Glo. seq. obijcit et sol.
k ¶ In vsu. Tūc estimationem illiꝰ antique soluant. vt. s. eo. olim. in fi. Sed nunqd posset solui prima si inueniref: si nō minꝰ valet. si vero minꝰ valet et nō est in vsu nō pōt solui † qꝛ reprobata moneta nō liberat solueñtē. ff. de pig. ac. elegāter. §. qui reprobos. ſi. ff. ad velle. q̄uis. §. si conuenerit. ff. q̄ satisda. cog. quotiēs. Ber.
¶ Auctoritate. ¶ Casus. Religiosi licet aliquādo celebrēt in oratorijs q̄ in grangijs suis habēt: ppł hoc ratione visitatiōis procurationes exhibere non debent. ¶ Nota q in oratorijs religiosoꝝ pcuratiōes peti nō debet. B.
l ¶ Ratione visitationis. Talis pcuratio nō ꝯstał nisi qñ ꝯsonaliter visitant locū causa correctiōis. s. eo. pcurationes: sed in grangijs istis nulla fit visitatio: lz ibi q̄nq̄ monachi celebrēt: sed ad caput ‡ accedit p latus cā visitationis: et ibi nō consueuerunt morari monachi sed cōuenire causa colendi agros

† Inuito creditori satisfactū eni esse nō ab eo sciente approbare tur. ff. de cō di. z demō. q̄uis. z imputer sibi q̄ talē elegit. ff. pro socio. socius socio Joan. and.

‡ Vel eccle sia in cuius parrochia habitant. Joan. and.

† Que pōt designare ꝯiunctionem fidelis aie ad deū. ff. ꝯ biga. debitū. Jo. and.
‡ In coniunctione cōsistit cōsecratio siue sit mobile siue imobile sm Tā. Jo. an.
† Doc locū haberet in ligniꝰ. z i his q̄ cōmixtione cōfundūtur. In aliis nō sm Hos. nō tñ reconsecrabitur cum nō sit enormis lesio. Jo. an.

fieri debent: quesiuit epũs tornaceñ. quib⁹ dieb⁹ ɔsecratio eccl'iarum fieri debeat. Rñ. pa. ꝙ diebus dñicis et alijs põt ecclesias consecrare. ¶ Nota ꝙ omni die possunt ecclesie consecrari. Ber.
¶ Glo. seq. reci. per. q. que. s. fuerit ratio dubitationis.
a ¶ Et priuatis. Qualibet ergo die possũt fieri ɔsecratiões ecclesiarũ vel altariũ. virgines etiã ꝓpter necessitatem diebus priuatis velũ sacrum accipere possunt. xx. q. j. deuotã. quia necessitas legem nõ habet. de conse. dist. j. sicut et. s. de cõsue. q̃to. et sic magna necessitas hoc inducit. vt ibi dicit. ꝛ. j. de reg. iur. qd non est. ordines ꝟo sacri nõ ɔferunt nisi certis dieb⁹. s. de tẽ. or. c. j. et. ij. lxxv. di. c. vlt. et chrisma certo tẽpore conficitur. de ɔse. di. iiij. omi tpe. quod i supficie potius ɔdicit: sed exponitur oi tpe. i. omi anno ante pascha certo die: ꝛ qr istis certis tpib⁹ cõferũtur: dubitauit an idẽ esset de cõsecratione ecclesiarum. B.

Cõsecrationes ecclesiarum quolibet die fieri possunt.

ecclesijs dedicationẽ impẽdere tã dieb⁹ dñicis q̃ꝫ ꝑuatis[a].
Idem nidrosieñ. episcopo.
¶ Habet duo dicta: et pmo idẽ dicit qd. c. j. s. e. Scdm dictũ dicit ꝙ oleũ nõ ɔsecratũ põt commisceri oleo cõsecrato: et totũ fit consecratũ. Ca. iij.
Quod in dubijs: et. j. Altare ꝟo i quo tabula cui cõsecratiõis bñdictio põtificali ministerio adhibet: si mota[b] vel enormiter fracta fuerit: debet nõ immerito consecrari[c]. ¶ Nec negamus quin oleũ non consecratum: consecrato[d] possit oleo cõmisceri.
Idem cõpostellano archiepo.
¶ Recõciliat eccl'ia q̃ ꝓpter homicidia ꝛ vulnera hoim ibidem perpetrata polluta est. Ca. iiij.
Proposuisti ꝙ venientib⁹ ad ecclesiã sci iacobi ex diuersis regiõib⁹ ꝑegrinis: et volẽtibus alijs ab alijs per contẽtiones et rixas altaris de nocte custodiã vendicare: homicidia contingũt fieri interdũ: ꝛ aliquando vulnera inferunt: et. j. ¶ F. t. t. r. ꝙ manente ecclesia et altari ipsa recõciliari[e] poterit per aquã cũ vino et cinere benedictã. Idem.
¶ Plura altaria simul i eadem ecclesia ɔsecrari possunt: ꝛ idem in plurib⁹ epis. Ca. v.
Cum sis: et. j. Noueris igitur ꝙ plura in ecclesia vna altaria[f] et plures epos simul poterit consecrare. Idem.
¶ Corruẽte tecto parietibus illesis/ et mensa altaris non enormiter fracta: nec altare nec eccl'a cõsecratur. Capitulũ. vj.
Ligneis edificijs ecclesie vr̃e casu ɔsumptis: parietib⁹[g] tñ illesis: ac mẽsa pncipalis altaris in sua extremitate modicã passa fracturã: ꝛ. j. ¶ Inqui. t. t. dux. rñ. ꝙ cũ parietes in sua integritate permanserint: et tabula altaris mota vel enormiter lesa non fuerit: ob causam predictam nec ecclesia nec altare debet denuo cõsecrari. Idem senoñ. epo.
¶ Polluit eccl'ia vel cimiteriũ si excõicat⁹ in ea sepelit. Ca. vij.
Consuluisti: et. j. Cimiteria[h] i qb⁹ excõicatoꝝ corpora sepeliri contingit: recõciliãda erunt aspersione aque solẽniter bñdicte: sicut[i] in dedicationibus ecclesiarum fieri consueuit.
Hono. iij. regine vngarie.
¶ Qui fecit ecclesiã consecrari tenetur eã dotare. h. d. et tenẽ mẽti hunc casum. Capitulũ. viij.
Cum sicut ex relatione capituli oradieñ. nobis innotuit eorũ feceris ecclesiã consecrari: ꝛ. j. ¶ Cũ nõ sit ecclesia nisi de dote prouisum ei fuerit consecranda...

Quod in dubijs. ¶ Casus. Prio dicit hic ꝙ si altare motũ fuerit/ vel tabula superior enormiter fracta debet iterũ consecrari. Item oleũ non cõsecratũ potest cõmisceri oleo consecrato et dicetur totum consecratũ. ¶ Nota ꝙ ea q̃ religiosis adherent religiosa censentur. Item magis dignũ trahit ad se min⁹ dignũ. B.
b ¶ Si mota. de ɔse. di. j. si motũ. ꝛ. s. eo. c. j.
c ¶ Cõsecrari. De hac cõsecratione dic vt. s. e. c. j. p qd itellige qd h dr. ¶ Glosa se. ar. allc. iiij. iura. ꝛ duo alle. in contrariũ. in fi. arg.
d ¶ Consecrato. Et ita sacrũ tanq̃ꝫ dignius trahit ad se non sacrũ. xiij. q. ij. nõ estimemus et. ff. de rei vendi. que religiosis. simile. ff. de solu. si alieni. ff. de vsucapi. eum qui edes. secus si vinum apponatur sanguini. j. tit. proxi. cum marthe. § quesiuisti. ꝟ. preterea. Ar. contra ꝙ minus dignum trahit ad se magis dignum. ar. s. de iure pa. ex litteris. et. c. cũ seculum.† et ar. s. de offi. dele. super questionũ. § si vero duo sunt. Itẽ ar. ꝙ in reficiendis sacris vestibus filũ non sacrũ siue pannus nõ sacer potest apponi: nec est opus noua ɔsecratione. Jo.

Dignius attrabit minus dignum.

† Primũ ẽ regulare Jo. ad hoc j. eo. c. vno. li. vj. In cõtrarijs ergo vniuersitas cũ q̃ trãsit iuspatronatus reputatur dignior cũ illud sit etiã tẽporale lꝫ mixtũ nõ sic i spũalib⁹. J. ã.

Proposuisti. Primo ponit cõsultatio. scdo rñsio ibi: fraternitati. Ab. ¶ Casus. Peregrini de diuersis mũdi ptib⁹ veniũt ad ecclesiã beati Jacobi: inter quos rixas et contẽtiones propter custodiã altaris fieri ɔtingit: vnde vulnera et homicidia inferunt ibidẽ: querit vtrũ propter hoc ecclesia debeat iterũ ɔsecrari: Rñ. pa. ꝙ nõ debet recõsecrari: sed debet reconciliari p aquã cũ vino et cinere benedictã. ¶ Nota ꝙ propter sanguinis effusionem nõ reconsecrantur ecclesie sed reconciliantur. Ber.
e ¶ Reconciliari. No. qñ eccl'ia dꝫ ɔsecrari vel reconciliari. primo si dubitatur an sit consecrata. Idẽ de altari qd ꝓpter dubiũ debet cõsecrari. de cõse. di. j. eccl'ie vel altaria. qr non dr iteratũ quod nescit esse factũ. de conse. dist. j. solẽnitates. j. sic est de baptismo. j. de baptis. c. ij. ꝛ simi. lxviij. di. pbr̃i quos. et. § sc. Item si ecclesia est exusta tota vel maior pars dꝫ iterũ ɔsecrari. de ɔse. di. j. ecclesijs semel. ar. ff. de ɔhen. emp. domũ. si vero tectũ corruerit et parietes illesi remaneant: vel etiam modicum de ipsis parietibus destructuꝫ fuerit: non debet propter hoc cõsecrari. j. eo. ligneis. et si tota ecclesia simul destructa fuerit vel maior pars: debet iterum cõsecrari. si successiue† sufficit aspsio aq̃ bñdicte. de ɔse. di. j. de fabrica. Pro remotione altaris vel fractura enormi non recõsecret eccl'ia. vt. s. c. j. pro sanguinis effusiõe ꝛ ꝓ adulterio dꝫ tm̃ recõciliari. vt hic ptꝫ. ꝛ. j. de adul. significasti. ꝛ ar. j. e. c. vlti. Ar. ɔtra. de ɔse. di. j. ecclesijs semel. Sed illud intelligit sᵐ hoc ꝙ sanguinis effusione vel seminis pollutione nõ ɔsecrat. Per quẽ dꝫ fieri hec reconciliatio/ dicit

† Quasi ecclesia repata sit eadeꝫ ff. de iudi. ꝓponebat. ff. de le. j. qd i rerũ natu-

infra eodẽ aq̃. Sꝫ pone ꝙ vir seipm: vel aliqs ali⁹ aliquẽ in eccl'ia suspẽdat qd dices: Nõ vr̃ recõsecrãda vt hic: sꝫ est recõciliãda.
Cum sis. Rõ dubitãdi in isto tex. fuit: nã vni ꝑsone nõ possũt plures ordines sacri eadẽ die ɔferri. vt i ca. lr̃as. de tẽ. or. Itẽ vnica missa in die p epm dici põt vt in ca. consuluisti. j. ti. pxi. ꝛ iste ɔsecratiões nõ fiũt sine missa. De q̃ tñ dic vt habes glo. no. i. c. qd sicut. de elec. vbi disputat an celebratio misse sit d substãtia cõsecrationis: vnde videbat ꝙ plura altaria in eadẽ eccl'ia sil' ɔsecrari nõ possẽt: ꝛ idẽ ẽ i epis: sꝫ ɔriũ h decidit nã nihil obstat q̃ min⁹ i eadẽ missa ꝛ in eodẽ loco possint pl'es epi ɔsecrari vel pl'a altaria. Ab.
¶ Casus. Cum plures clericos possit epus sil' ordinare: quesitũ fuit a quodã archiepo vtrum plura altaria in vna eccl'ia ꝛ plures epos posset simul cõsecrare: Et pa. rñ. ꝙ potest. Nota ꝙ plura altaria ꝛ plures epi possunt simul consecrari. Ber.
¶ Glo. seq. ar. ɔtra bazianũ et dat duo similia.
f ¶ Pl'a altaria. Ar. ɔ bazianũ q̃ dixit ꝙ ɔsecto maiori altari oĩa alia altaria cẽnt ɔsecta si digito demõstrent. ar. ff. d acqr. pos. qd meo. § si p vẽditorẽ. † C. de nat. liber. si qs hñs. sic plures cl'ici pñt ordiari. s. de tẽpo. or. de eo. ꝛ. lxxv. di. ꝙ a prib⁹: ꝛ pl'es epos põt ɔsecrare: modica fuit h dubitatio: sed nõ credebat ꝙ lꝫ plures clericos posset ordinare ꝙ posset plura altaria vel epos consecrare. Ber.
Ligneis. Due sũt ptes ɔsultatio ꝛ responsio. scda ibi: inqsitioni. Ab. ¶ Casus. Ligna eccl'ie ɔsumpta sunt vetustate vel alia cã: tectũ eccl'e destructũ est et ɔsumptũ: sed parietes integri remanserunt: sed mẽsa principalis altaris modicã passa est fracturã: reparatũ est tectũ: q̃rit vtrũ eccl'a vel altare debeat recõsecrari: Rñ. pa. ꝙ cũ parietes in sua integritate pmãserint: nec eccl'ia nec altare ꝓpter cãm predictã debet denuo ɔsecrari. ¶ Nota ꝙ parietib⁹ eccl'ie in sua integritate pmanẽtib⁹ nõ est ecclesia reconsecranda. Ber.
g ¶ Parietibus. Qdiu parietes itegri sunt nõ est eccl'ia reconsecranda: qr in parietib⁹‡ ɔsecrat eccl'ia ꝛ nõ in tecto: aut si successiue reparati essent. de ɔse. di. j. de fabrica. De hoc dictũ est. s. eo. proposuisti. et de tabula. s. e. c. j. ꝛ q̃ ibi dicta sunt hic possent dici.
Consuluisti. ¶ Casus. Corpora excõicatorũ i cimiterio ecclesie sepulta sunt: q̃rit vtrũ cimiteriũ debeat denuo cõsecrari: Rñ. pa. ꝙ cimiteria illa recõciliãda erunt p aspsionẽ aq̃ benedicte sollẽniter: sicut in recõciliationib⁹ ecclesiarũ fieri ɔsueuit electis prius corporibus excõicatorũ: si a corporibus fideliũ discerni poterunt. ¶ Nota ꝙ sicut ecclesia recõciliat ita et cimiteriũ. Ber.
h ¶ Cimiteria. Sicut g̃ eccl'ia recõciliat ita ꝛ cimiteriũ: cũ sit ɔsectũ vt hic pꝫ. ꝛ illa corpa si discerni poterũt sũt exhumãda ꝛ ex cimiteriũ eijciẽda. s. de sepul. sacris. ꝛ eadẽ gaudet imunitate eccl'a et cimiteriũ. xvij. q. iiij. si qs ɔtumax. ꝛ. c. se. et ita idẽ iuris est in accessorio qd in pncipali. s. de of. dele. prudẽtiã. § vl. cũ suis ɔcordãtijs.
i ¶ Sicut in dedicationibus. Id est recõciliationib⁹. † s. eo. proposuisti. de conse. di. j. si motũ. et ca. sequẽ. Ber.
Cum sicut. In prima facti narratio. in scda exhortatio ibi: cũ nõ sit. Ab. Et hec decre. ponit q̃ deberẽt poni i pn. ti. de dona. Ab. ¶ Casus. Regina vngarie quãdã ecclesiã fundauit/ et eã fecit cõsecrari: et in ea fuerũt clerici instituti: sed ecclesiã nõ dotauit: clerici illius ecclesie significauerũt hoc dño pape: vnde ipse scribit regine dicẽs: cũ eccl'ia nõ sit ɔsecrãda nisi de dote sit ei ꝓuisum: tãto liberalius ad dotandã ecclesiã ꝑdictã liberalitatis seu ꝓuisiõis manus apire dꝫ quãto ad hoc ex debito iam tenet. ¶ Nota ꝙ nõ dꝫ

ra. Sed an hoc casu egeat reconciliatiõe dicit Host. nõ haberi ius expssum sꝫ posset distingui fm eũ an casu fortuito vel p violentiam: hoc cõtigit dicit tñ tutius ꝛ deuotius vt indistincte reconciliet. alr̃. q̃ no. j. ca. si. et Inno. q̃ dicit eã reconciliãdã. alr̃. de ɔse. dis. j. si motũ. sub dit aliqs dicere etiã eã eo casu consecrandam. Joan. and.

Illeest casus in q̃ sufficit affect⁹ de q̃ per aliquẽ actum appareat: hic vero requirit certa forã. Jo. ã.

Diuisio.

In quib⁹ fiũt cruces et inunctiones. Jo. ã.

† Vñ i põtificali ponit rub. d recõciliatiõe eccl'ie et cimiterij simul ꝛ cõncritractando: vt doceat vno polluto reliquũ pollutũ. qd dic vt. j. eo. ca. vno. lib. vj. Joan. and.

ecclesia ɔsecrari/nec etiā fundari nisi a patrono ei de dote primo ꝓuideat. Jtē q̄ fundat ecclesiā tenet dotē assignare eidem. Ber.
¶ Glo. seq. primo ampliat et fortificat tex. Scdo q̄rit et sol. et iterū querit. ponit opi. quam approbat cū certa moderatione.

a ¶ Consecrāda. Nec etiā fundanda: nisi pri⁹ ɔpetens dos fuerit ei assignata. de ɔse. dist. j. nemo. in auc. vt nullus fabri. ora. do. §. j. col. v. ꝛ i auc. vt deter. sit nume. cle. §. j. col. j. vł sit h̄ omissum sit in fundatione sicut hic nō debet ɔsecrari eccl'ia: nisi dos ei pri⁹ fuerit assignata. xvj. q. vlti. pie mētis. j. q. ij. placuit. † et hic: cū ad hoc ex debito teneat fundator. vt dicit in fi. Sed q̄ erit cōpetens dos? Rn̄. si sit mōasteriū: tūc dos debet esse tāta ꝙ presbyteri/dyaconi/et subdyaconi/cātores/ꝛ lectores possint ibi esse: put traditur in auc. vt deter. sit nume. cle. §. j. si vero alia ecclesia collegiata dos ad minus debet esse pro duobus. ar. s̄. de fi. ꝓsby. proposuisti. vij. q. j. illud autē trib⁹. de cōse. dist. j. h̄ quoq̄: et ꝙ possit recipere hospites et ep̄alia iura ꝓsoluere. s̄. de ꝓbē. de monachis. s̄. de sup. neg. prela. ca. ij. Sed qd si ep̄s consecrat vel fundat ecclesiā non assignata dote? Dicit Bazi. ꝛ bene ꝙ ep̄s tenetur dotare ecclesiā: sicut tenet ꝓuidere illi quē ordinat sine titulo. s̄. de ꝓben. ca. ij. c. ep̄s. et. c. cum s̄m apl'm. et hoc credo verū dūmodo sine lesione ecclesie sue hoc facere possit. alias nō: nisi haberet ꝓpriū: q2 delictū ꝓsone ꝛc. vt. xvj. q. vj. si ep̄m. s̄. de excep. cū venerabili. et tunc fundator dotabit eam: et posset ad hoc compelli. arg. xvj. q. vlti. pie mentis. arg. ad hoc. ff. de ri. nup. qui liberos. et heres fundatoris ad hoc tenetur in auc. de ec. ti. §. si autē. et. §. si quis edificationem. col. ix. Ber.

† Dicit ibi text⁹ nō leuis culpa ē ista temeritas si sine luminarib⁹ vł sine substātiali sustētatiōe eorū q̄ ibidē bui‌tur si sūt tanq̄ dom⁹ priuata cōsecret eccl'ia ꝛ ibi de hoc. Joan. an. i no.

a crāda[a]: eo liberali⁹ ad dotandū ꝓdictā ecclesiā apire man⁹ munificētie tue debes: quo ad hoc fortius tanq̄ ex debito iā teneris.
Grego. ix. astoriceñ. episcopo.
¶ Eccl'ia polluta: ꝑ sacerdotem simplicē recōciliari nō pōt: etiā si aq̄ fuerit ꝑ ep̄m b̄ndicta. C. ix.

Aqua ꝑ ep̄m b̄ndicta ecclesiā recōciliari posse ꝑ aliū ep̄m nō negam⁹: per sacerdotes simplices hoc fieri de cetero prohibentes. ¶ Nō obstāte ɔsue b tudine[b] ꝓuincie bracharēñ. (que dicenda est poti⁹ corruptela) q2 licet ep̄s cōmittere valeat que iu c risditiōis[c] existūt: q̄ ordinis episcopalis sūt nō pōt inferioris gradus clericis demādare. ¶ Qd autē mādatib⁹ ep̄is sup recōciliatione factū ē hacten⁹ ꝑ eosdē misericorditer toleramus[d]. Idē eidē.
d
¶ Ecclesia etiam nō ɔsecrata si

Diuisio. Aqua. Tria facit. Ponit dictū. Dānat ɔsuetudinē cām reddens. Et subdit p̄teriti tolerantiā. Scd̄a ibi: nō obstāte. Tertia ibi: qd̄ autē. Ab. ¶ Casus. Jn prouincia bracharēñ. quādo ecclesia vel ꝑ sanguinis effusionē/vel alio modo fuerat violata recōciliabat ꝑ simplices sacerdotes. ꝓuenit hoc ad noticiā pape. vnde sup hoc scribit astoriceñ. ep̄o dicens ꝙ ꝑ aliū ep̄m q̄ ꝑ ꝓprium ecclesia pōt recōciliari aqua ꝑ ep̄m b̄ndicta ꝛ nō ꝑ simplices sacerdotes recōciliant eccl'e: nō obstante ɔsuetudine ꝓuincie bracharēñ. q̄ dicēda est potius corruptela: q2 licet ep̄s cōmittere possit q̄ iurisdictiōis sunt inferioribus clericis: tñ ea q̄ sunt ep̄alis ordinis nō pōt eisdē clericis inferiorib⁹ demādare. Qd autē sup recōciliatiōe huius hactenus factū est de mādato ep̄oꝝ duxit de mīa tollerandū.
¶ Nota ꝙ ecclesia solūmodo ꝑ ep̄m recōciliari debet: nō obstāte cōtraria cōsuetudine. Jtē ep̄s pōt cōmittere ea q̄ sunt iurisditionis inferiorib⁹ clericis. sed ea q̄ sunt ordinis ep̄alis demādare inferioribus non pōt. Jtē recōciliatio q̄ nulla est ꝑ tolleratiā ꝑa. fit aliq̄. et ita de nihilo facit aliqd sicut de snīa que nulla est facit aliquā. B.

b ¶ Consuetudine. Nota ergo ꝙ consuetudo q̄ est ɔtra iuris naturā non ꝓdest: ꝛ ɔtra illud ius nō pōt ꝓscribi ‡ s̄. de ɔsue. cū inter vos. ꝛ ca. cū venerabilis. et. c. quāto. ꝛ. c. vlti. vbi de hoc.
¶ Glo. seq. exēplificat ꝛ querit diuersitatis rationē et sol.
c ¶ Jurisditionis. Puta iudicare: cognoscere de causis: istituere: beneficia cōferre: ꝛ oīa alia q̄ assecut⁹ est ep̄s in ɔfirmatione. ar. s̄. de ele. trāsmissam. hec oīa cōmittere pōt et delegare vnicuiq̄ maiori vel minori. Sed ea q̄ sunt ep̄alis ordinis demādare non pōt inferiorib⁹ puta clericos ordinare: virgines ɔsecrare/chrisma conficere/ ꝛ ɔsimilia q̄ ministeriū ɔsecrationis desiderāt. Sed que est rō q̄re illa q̄ sunt iurisditionis possīt cōmittere clericis inferiouribus: ꝛ nō illa q̄ sunt ordinis demādare? Hec pōt esse ratio ꝙ iurisdictio sola voluntate ꝛ verbo cōmittit: siue delegat⁹ fuerit/siue ordinarius et reuocatur. s̄. de offi. deleg. sup questionū. §. intētionis. et. §. porro. ff. de iudi. iudiciū. † sed collatio sacramētoꝝ non ɔfert sola voluntate vel verbo: imo facto est opus: q2 necessaria est visibilis vnctio et exterior que est signū interioris vnctionis in corde. s̄. de sacra vnc. ca. vno. q̄ perpetua est et amitti non pōt: licet executio q̄nq̄ suspendat. j. q. j. qd̄ q̄dē. ⁊. si forte militie ꝛc. Et ita patet ꝙ nō possunt taliter demādari: sicut iurisditio vel reuocari: et talia ɔferri nō possunt: nisi ab eis qui habēt ea per collationē. lxviij. di. pbri quos. ꝛ sic recōciliatio ‡ talis nulla est: cū sacerdotes illi nō habue

‡ Etiā tanto tp̄e cui⁹ non sit mēoria s̄m Ui. Joan. and.
Ep̄s q̄ et q̄bus pōt demādare
† Sequitur Solut ve. tāteco q̄ iudicare ius sit. Jo. an.
‡ Dixit

runt potestatē illā per talē demādationē q̄ est ordinis ep̄alis sicut ɔsecratio: sed vn⁹ ep̄s alij ep̄o pōt hoc demādare: et ꝑ h̄mōi demādationē nihil ei cōmittit: cū ip̄e ep̄s habeat ea q̄ ministeriū ɔsecrationis desiderāt: ꝛ ei deest tm̄ auctas: q2 in alienā messem falcē mittere nō debet: nisi de volūtate et mandato illi⁹ cui⁹ est dyocesis. vj. q. iij. scriptū est.
¶ Glo. se. obijcit ꝛ soluit.
d ¶ Toleram⁹. Sed videt ꝙ ista sola tolerātia non sufficiat sibi: nisi iterū reconciliet per ep̄m: q2 nl'la fuit recōciliatio. ergo iterū d3 reconciliari: sicut si aliq̄s ordinat ab eo q̄ ordinandi p̄tātē nō habebat iterū d3 ordinari. lxviij. di. pbri. et j. de ꝑs. nō bap. c. j. et. ij. Sed dic ꝙ talē tolerātiā ratā habet talē recōciliationē: et incipit valere ex nūc cū prima nulla fuisset: et ita de nihilo facit aliqd. sic. iij. q. vj. h̄ quippe. ꝛ de ɔse. di. ij. reuera. q2 pōt p̄nceps mutare naturā rei. C. de rei vx. ac. l. vna. circa p̄n. B
Si eccl'ia. H3 duo dicta que patent i tex. Scd̄m ibi ē tñ. Ab.
¶ Casus. Aliqua ecclesia nō consecrata sanguinis effusiōe aut alio modo polluta est: queritur qualiter sit reconciliāda? Rñ. pa. ꝙ lauetur aqua exorcisata: ne diuine laudis organa suspendātur in ea: et q̄cito poterit fieri/debet cōsecrari. ¶ Nota ꝙ licet eccl'ia nō sit ɔsecrata: si tñ polluta fuerit nō debet i ea celebrari nisi ꝓus aq̄ lauet. Jtē eccl'ia nō cōsecrata gaudet eodē ꝓuilegio quo et ɔsecrata: sed aliter recōciliatur q̄ cōsecrata vt hic patet. B.
¶ Glosa sequens arg. a minori et dat simile.

Hos. ꝛ phi. ꝙ recōciliatione penitētiū ꝛ infirmoꝝ simplici sacerdoti demādare pōt. xxvj. q. vj. ꝓsbiteri. et c. aurelius vel lodē de recōsiliatione ꝓuata. publicā uo ꝛ solēnē solꝰ ep̄s facere pōt. c. q. c. s. Jo. an.

polluit[r] recōciliāda est. Ca. x.
c Si eccl'ia nō[e] cōsecrata cuiuscūq̄ semine fuerit aut sanguinis effusiōe polluta: aq̄ pri- f nus exorcizata lauet[f]: ne diuine laudis organa suspēdant. ¶ Est tñ q̄citi⁹ fieri poterit ɔsecranda.

De celebratione missarū et sacramento eucharistie: ꝛ diuinis officijs.

Ex concil. agateñ.
¶ Presbyter tenet horis debitis dicere horas canonicas: permittit tamen sibi ex causa dicere eas vsq̄ ad vesperas inclusiue. h. d. s̄m vnū intellectum. Ca. j.

Presbyter mane matutinali officio expleto pensum huitutis sue: videlz primā: tertiā: sextā: nonā:

e ¶ Non cōsecrata. Nota ꝙ dicit nō ɔsecrata: ergo multo fortius ɔsecrata. s̄. e. ꝓposuisti. sic et cimiteriū si taliter polluat recōciliari debet. vt. s̄. e. cōsuluisti. ar. ꝙ si aliq̄s excōicat⁹ vel pagan⁹ ibi sepelitur sunt inde eijciendi: nec in ea d3 celebrari ante eiectionē ꝛ aspersionem aque benedicte: l3 ɔsecrata pri⁹ nō fuerit: ꝛ parietes sunt radendi. de cōse. dist. j. ecclesia. et ca. vbi. et ca. seq. Et ita ecclesia non consecrata gaudet eodē priuilegio quo et ɔsecrata vt hic p3. ꝛ hic p3. et est exp̄ssum. j. de imu. ec. c. c. pe. ꝛ ita si aliq̄s illuc cōfugerit debet ab eccl'ia defendi: ꝛ hoc ideo: q2 loc⁹ ille aucte ep̄i dedicat⁹ est diuino cultui: ꝛ qd̄ semel deo dedicatū est ad ꝓphanos vsus redire nō debet. xij. q. ij. nulli liceat. ꝛ. s̄. de re. pmu. mācipia. et tñ graui⁹ peccat quis si c deliquit q̄ in nō consecrata: sicut magis peccat et graui⁹ punitur qui in maiorē ꝓsonā q̄ qui in minorē. nā ex ꝓsona considerat iniuria et crimen. insti. de iniur. §. atrox. j. de sen. excō. cū illoꝝ. ꝛ crimen augetur dignitate ꝓpositi. ff. de re mili. oē delictū. §. j. Sed nūquid et isti violatores sunt dicendi sacrilegi s̄m distinctionem sacrilegij? Non videtur. xvij. q. iiij. sacrilegium. sed credo ꝙ tantū sacrilegi iudicandi sunt: licet locus adhuc consecratus non sit. arg. s̄. de fo. compe. conquestus. et quia eodē priuilegio gaudet ac si esset consecrata. j. de imu. eccle. ca. penulti.

Eccl'ia cō secrata et nō ɔsecrata eodē ꝓuilegio potiunt.

f ¶ Lauetur. Sed ꝑ quē debet lauari? Videt ꝙ ꝑ ep̄m tm̄. s̄. ca. ꝓxi. Jn hoc casu satis credo ꝙ per simplicē sacerdotē possit lauari: quia si intellexisset papa ꝙ ꝑ episcopū deberet lauari illud dixisset sicut dixit in proxi. ca. precedenti cū papa in vtroq̄ ca. scribat eidē: et q2 dixit exorcizata † lauetur: que fit per simplicē sacerdotē et nō cū aqua benedicta cū vino ꝛ cinere: cū qua recōciliat eccl'ia consecrata. s̄. eo. ꝓposuisti. et ar. ad hoc. s̄. de tē. or. cū in distribuendis. et ar. de cōse. dist. ij. ca. fi. Ar. tamē ɔtra. j. de imu. eccle. ca. pe. B.
¶ Rub. De celebratione missaꝝ. ¶ Uisum est de cōsecratiōe eccl'ie vel altaris: sed q2 in eccl'ia ɔsecrata misse celebrant ꝛ alia diuina officia dicūtur: ideo subiūgitur hec rubrica. Abbas siculus.
¶ De hac materia tractatur de conse. dist. v. conuenit. ꝛ duobus ca. seq̄n. xv. dist. sancta in pascha. De scd̄a ꝑte videlicet de sacramento eucharistie tractat de ɔsecra. dist. ij. per totum.
Presbyter. Cōiter nō summat propter multitudinē dictorū. Primo p̄cipit officiū dici horis debitis: ꝛ ex cā ɔmittit anticipationē. Scd̄o specificat casum q̄re ɔmittit sibi anticipare ibi: de die. Tertio ɔcludit ibi: ergo. Ab. ¶ Cas⁹ Presbyter mane oēs horas suas dicere debet: ꝛ peractis horis et infirmis visitatis exeat ad rurale opus: et alia faciat q̄ sequunt in littera. ¶ Nota ꝙ oēs hore mane dici possunt excepto completorio. Jtē cleric⁹ cui b̄nficiū nō sufficit ex artificio pōt victū q̄rere. Ber.

† S3 host. suppleri solēniter. non sequit ꝙ sit gaudet im⁹ munitate eadē debeatē forma recōciliati oīs: cū ei plus peccauerit violāt cōsecratā. ad ei⁹ ꝛ aliorū terrorē maior solennitas redretur. facit d̄ sen. ex. cū illoꝝ. de eta. et q̄li. cū bone. Jo. and.

vesperasq; ꝑsoluat[a]: ita tñ vt horis cõpetẽtib[9b] iuxta possibilitatẽ aut a se aut a scholaribus[c] publice cõpleant. ¶ Deinde pactis horis ꝛ infirmis visitatis si voluerit exeat ad opus rurale[d] ieiunus[e]: vt iterũ necessitatib[9] pegrinorũ et hospitũ siue diuersorũ cõmeantiũ ĩfirmorũ atq; defunctorum succurrere[f] possit vsq; ad statutã horã ꝓ tpis q̃litate: propheta dicẽte. Septies in die laudẽ dixi tibi: q̃ septenari[9g] nũer[9] a nobis ĩplet: si matutinali: pme: ttie: sexte: none: vespe: ꝛ cõpletorij tpe: nr̃e fuitutis officia ꝑsoluam[9]: nã de nocturnis vigilijs idẽ ip̃e pphã ait. Media nocte surgebant ꝛc̃. ¶ Ergo his tpib[9] laudes creatori nr̃o sup iudicia sue iusticie referamus.

Ex concilio triburieñ.

¶ Propt missam spãlem missa de feria dimittẽda nõ est. Ca. ij.

Quidã laicoꝝ hñt ĩ cõsuetudie vt p singulos dies audiãt euangelium. In pncipio erat verbũ: ꝛ missas peculiares[h] h̃ est de sancta trinitate: et de sancto michaele. ¶ Ideo sancitũ est in eodẽ cõcilio: vt vlteri[9] hoc non fiat[i] nisi suo tpe: ꝛ nisi aliq̃s velit ꝓpter reuerentiã sctẽ trinitatis nõ ꝓ alia deuotiõe[k] audire. Sed si voluerint vt sibi missa cantet: de eadẽ die missas audiant ꝓ salute viuorũ ꝛ etiã defunctorum.

Inno. iij. de uigoreñ. epõ.

¶ Sufficit sacerdoti semel ĩ die celebrare: et excipit duos casus scilicet necessitatem: ꝛ festum natiuitatis. Capitulũ. iij.

Consuluisti: ꝛ. j. ¶ Respondemus q̃ excepto die natiuitatis[l] dñice: nisi causa necessitatis[m] suadeat: sufficit sacerdoti semel in die vnam missam solummodo celebrare.

Idem archiepõ bracharẽñ.

¶ In missa cõmemorationis licet dicat propria p̃fatio: non tamen dicit hymn[9] angelicus nec symbolum. Capitulũ. iiij.

Consiliũ nostrũ: ꝛ. j. ¶ Requisisti vtrũ in dieb[9] profestis[n] in quib[9] ad honorẽ sancti spũs: beate ꝟginis: ꝛ sancte crucis missam celebrare contingit: hymnus angelicus[o] / symbolũ[p] / ac prefatio[q] ꝓpria debeat decantari: ꝛ. j. ¶ Inq̃sitioni. t. t. r. q̃ apd nos in dieb[9] ꝓfestis cũ missarũ solẽnia in honorẽ beate virginis celebrant: neq; hymnus angelicus: neq; symbolum decãtatur: licet in missa propria prefatio decantatur: vt inter cõmemorationem † et solẽnitatem differẽtia ostendatur: vnde Te deum laudamus regularius[r] dimittitur q̃ dicat in laudib[9] matutinis.

Idẽ clericis scti. P. magaleñ.

¶ Breue est. Capitm. v.

Ex pte vr̃a: ꝛ. j. Postul. v.

¶ Glosa sequens recitetur per obiectionẽ ꝛ solutionem.

a ¶ Persoluat. Consilium est vt simul dicat oẽs horas ne superuniẽtib[9] occupatiõib[9] aliquã horã dimittat: ꝛ itelligit h̃ de clericis paupib[9] q̃s ad op[9] rurale oportet exire: vt ĩ lr̃a patet: alias suo loco et tpe dicẽde sunt singl'e hore. vñ ꝟsus. Exeat ois inops op[9] ad rurale sac̃dos Si vult: completis horis: egris quoq; visis.

b ¶ Cõpetẽtibus. Signatis. s. cãpanis vl' alio signo. † ̃s. de elec. in causis. et. ̃s. de offi. custo. ca. j. et. j. dist. ius militare.

† Hoc maxime in cathedralib[9] ꝛ cõuẽtualib[9] eccl'ijs obseruatur ßm Hostiẽ. Joan. and.

c ¶ A scholaribus. Hic exaudio cũ aliq̃ superueniẽte nc̃itate ipse offm̃ suũ pficere nõ pot. vij. q. j. illud. et facit ad hoc. ̃s. de vi. et ho. cle. vt quisq;.

d ¶ Rurale. Cleric[9] enĩ cui eccl'a non sufficit ex artificio suo victũ et vestitũ querat. xcj. di. clericus victũ. absq; officij sui detrimento. ꝛ. xxj. q. j. ca. j.

ps. cxviij

e ¶ Jeiunus, de conse. dist. ij. liq̃do. et de conse. di. j. sacramenta. ꝛ di. v. ieiuni. et. c. vt epi. et. vij. q. j. nihil. Ber.

ps. cxviij

f ¶ Succurrere. Missam celebrando vsq; ad statutã horã vt h̃ dicit. i. nonã. de cõse. di. j. solẽt. vel vsq; ad tertiã q̃n̄q;. xliiij. di. nõ liceat. hoc ĩ diebus cõmunibus.

g ¶ Septenari[9] numerus. Sunt septẽ hore sicut sunt septẽ dona spũssancti. xxx. q. j. puenit. septem dies scl'i: ꝛ septẽ etates q̃b[9] cõpletis finiet mũdus: septẽ petitiões in or̃one dñica: septẽ psalmi penitẽtiales itẽ septẽ dyaconi: sicut septem cãdelabra. xiiij. di. dyaconi q̃. ‡ Et item septẽ sunt hore ad q̃s tenent sac̃dotes: de alijs nihil dicit: vñ vr̃ q̃ non teneant: s; certe tenent. ar. ̃s. de pbr̃. cũ s̃m apl'm. xcj. dist. c. j. et. ij. et xcij. di. c. vl. Ber. Vñ ꝟsus. Hec sũt septenis ꝓpter que psallimus horis. Matutina ligat christum: qui crimina purgat. Prima replet sputis: causam dat tertia mortis. Sexta cruci nectit: latus ei[9] nona bipartit. Vespera deponit: tumulo completa reponit.

Hore q̃re sunt instimtute septenario numero.

‡ Sic requirunt. vij. doctores in examinãdo et approbãdo. C. de p fes. et me. si quis. lib. x. et no. co. ti. magistros. Jo. and.

Diuisio.

Quidam. Primo ponit excessus. Scd̃o prouisio ibi: iõ. Ab. ¶ Casus. Quidã laici hñt in cõsuetudine vt p singulos dies audiãt euãgeliũ. In pncipio erat ꝟbũ. ꝛ missas peculiares. vñ statuit cõciliũ vt vlteri[9] hoc nõ faciãt nisi suo tpe: nisi aliq̃n ex deuotione hoc facere velint: et nõ ꝓpter aliud / sed audiãt missas de eodẽ die. Et loquit in casu in q̃ nõ est nisi vn[9] pbr̃ in eccl'ia q̃ dz celebrare de die. ¶ Nota q̃ aliq̃d ꝓhibet non ꝓpter se sed ꝓpt illud quod inde sequi potest. Item misse de die audiende sunt vbi aliq̃s ex deuotione velit audire. Ber.

h ¶ Peculiares. i. spãles. de cõse. di. j. et h̃ attẽdẽdũ est. Ala.

¶ Glo. seq. cãm reddit. dat vnũ simile. et arguit.

i ¶ Nõ fiat. Nõ q̃z malũ sit audire tales missas: sed malũ est ꝓpter talẽ dimittere canonice statutas missas de die vt d̃z in fi. xxj. dist. deniq;. vbi ꝓhibet minori benedicere pñte maiore: et dare elemosynã nõ est pctm̃: sed dare ad iactãtiã malũ est. j. q. j. nõ est putãda. et. c. vide c̃trũ. et ita est ar. q̃ aliq̃d ꝓhibet nõ ꝓpter hoc q̃ malum sit / sed ꝓpter id q̃d ex eo seq̃ põt. ̃s. de iureiu. et si xp̃s. ꝛ. xxij. q. j. in nouo. ꝛ. xj. q. iij. nolite. lxiij. di. potest. §. verum.

k ¶ Non pro alia deuotione. Quasi melius sit missas istas audire: q̃ alias canonicas de die. Ber.

Consuluisti. ¶ Casus. Quesitum fuit a pa. vtrũ sacerdos possit celebrare plures missas eodẽ die: Rñ. pa. q̃ excepto die natiuitatis dñi sufficit sacerdoti semel in die vnã missam celebrare: nisi necessitas ĩmineat. ¶ Nota q̃ necessitas facit licitum q̃d al's est illicitum. Itẽ nota cõtra sacerdotes qui plures missas celebrant in die causa cupiditatis. Ber.

¶ Glosa sequens reci. per. q. quare in natali dicantur tres misse. soluit et ponit versus.

l ¶ Natiuitatis. Die enĩ natiuitatis dñi plures misse celebrant. de cõse. dist. j. nocte sctã. ꝛ celebrant etiã tres misse ꝓpt mysteriũ: q̃m p illas tres missas representat triplex status. s. stat[9] añ legẽ / sub lege / et stat[9] gr̃e. Illa q̃ cantat in nocte repñtat statũ illũ q̃ fuit ante legem q̃n oẽs erãt in tenebris: vñ d̃z in missa illa pphetia. Popl'us gẽtiũ q̃ ãbulabat ĩ tenebris. † Scd̃a q̃ d̃z in aurora: representat tp̃s sub lege ĩ quo iã ĩcipiebãt ex pte scire xp̃z: s; nõ plene ꝓpter dicta legis ꝛ pphetarũ: et iõ cãtat iter diẽ ꝛ noctẽ: ꝛ dr̃ offm̃ Lux fulgebit hodie. Tertia d̃z in die p quã designatur tp̃s gr̃e. s. pñs. vñ d̃z offm̃. Puer nat[9] ẽ ꝛc̃. ‡ q̃d pores ĩtelligere his ꝟsib[9]. Tres ĩ natali debẽt misse celebrari. Quarũ prima sacrã xp̃i sigt genitură. Altera vẽturi desigt gaudia xp̃i. Tertia iam factũ: q̃d lex fore sacra figurat.

Missa triplex natalis dñi q̃d repñsentat.

† Et offm̃ legit de generatione xp̃i dñs dixit ad me. ßm Uin. Jo. and.

‡ Prima missa designat gñationẽ eternã q̃ occulta est et iõ in nocte celebrat p̃ma missa. Secũda significat natiuitatem naturalẽ sc; ex muliere et q̃z ex virgĩe iõ pti naturalis pti occulta: iõ celebrat ĩ mane. Tertia significat gñationem spũalẽ q̃ fit per gr̃am ꝛ ista in tertia q̃z clarescit ꝛ ex studijs eorũ cognoscetis eos Orit enim sol iusticie cũ cõuertit malus: et q̃ d q̃d facit volũtatem patris ꝛc̃. ßm Uin. Joan. and.

¶ Glo. seq. q̃rit et soluit.

m ¶ Necessitatis. Sed quã dicit necessitatem: Rñdeo si celebrauit de die et postea etiã moriatur aliq̃s: vel etiã cã honestatis vl' vtilitatis. vt si dicta missa de die supueniat aliq̃ magna psona que velit missam audire. ar. ̃s. eo. c. j. ꝛ. ij. al's festũ. ergo sufficit q̃ vnã missam celebret quis ĩ die de conse. dist. j. sufficit. ꝛ. ̃j. e. te referente. nec expresse ꝓhibet quin plures possint celebrari: ex eo q̃ dicit sufficit: vnde põt vnam celebrare de die / ꝛ aliã ꝓ defunctis: et quotiens celebrat totiens sumat corpus christi et sanguinẽ. de conse. di. ij. comperimus. ꝛ. c. tribus.

Consilium. Cõmunis diuisio. Scd̃a p si bi: inquisitiõi. Et in hoc errant multi sacerdotes q̃ cõiter in missa cõmemorationis maxime beate marie virginis dicũt Gloria. Abb. ¶ Casus. Quesitum fuit a pa. vtrũ in diebus feriatis in quibus ad honorẽ scti spũs: beate marie ꝟginis: ꝛ sctẽ trinitatis missa celebrari cõtingit: hymn[9] angelic[9]: symbolũ: ꝓpria p̃fatio cãtari debeat: Rñ. pa. q̃ apd ip̃m ĩ dieb[9] ꝓfestis cũ missarũ solẽnia in honore btẽ marie ꝟginis celebrent: neq; hymn[9] angelic[9]: neq; symbolũ decãtant: l; ꝓpria p̃fatio cãtet vt differẽtia ostẽdat ĩter cõmemorationẽ ꝛ festiuitatẽ. vñ Te deũ laudam[9] regulariter dimittit ĩ laudib[9] matutinis. ¶ Nota q̃ in officio ecclesie differentia debet esse inter cõmemorationem et solẽnitatem. Ber.

Joan. and. Diuisio.

n ¶ Profestis. Id est priuatis quasi procul a festo. — Profest[9] dies.

o ¶ Hymnus angelicus. Sc; Gloria in excelsis deo.

p ¶ Symbolum. i. Credo in vnum deum.

q ¶ Prefatio. Prefatio btẽ ꝟginis hr̃. lxx. dist. sctõꝝ reliq̃as. hẽs [de cõse. di. j. inuenim[9].

r ¶ Regulari[9]. i. regulare est vt dimittatur nõ vt dicat. si l'e. vij. q. j. §. cũ aũt. ibi enĩ cõparatiuũ ponit electiue: hic ponit negatiue. sic min[9]. i. nõ. ff. de tributo. illud.

Ex parte. Breue est ꝛ ßm Host. determinant quattuor questiões. Nã p̃rio q̃rebat an sac̃dos post sacr̃a sumpta pfundere debeat man[9]. Scd̃o cũ q̃ liquore. Tertio vtrũ illã pfusionẽ debeat sacerdos sumere. Quarto an post illã sumptã debeat seu possit iterũ celebrare. Et in effectu rñdet hic papa ad oẽs questiões Nã dz man[9] p̃mo pfundere cũ vino: ꝛ vinũ pfusiõis sumere nisi sit celebratur[9] aliã missam: ꝛ post pfusionẽ sumptã nõ potest aliã celebrare: et intellige vt dixi in. c. cõsuluisti. ̃s. e. nã hoc pcedit tã ĩ festo natiuitatis dñi q̃ alia necessitate: ꝛ tex hoc declarat iste tex. Ab.

Quattuor q̃ões huius ca.

¶ Casus. Quesitū fuit a papa quo (scʒ aq̄ vel vino) ꝓfundere debeat sacerdos man⁹ suas/postq̄ totū accepit eucharistie sacr̄m: Rn̄. pa. ꝙ vino ꝓfundere dʒ: nisi cū eodē die aliā missam debuerit celebrare: q2 si vinū perfusionis acciperet celebrationem aliā ipediret. ¶ Nota ꝙ sacramenta a ieiunis sunt percipienda. Ber.

a ¶ Vino. Querebatur quo ꝓfundere dʒ sacerdos manus suas: respōdit ꝙ vino.

b ¶ Perfundere. Manus. s. post ꝑceptionem corpis et sanguinis dn̄i

c ¶ Totū. Bn̄ dicit q2 vel totū recipiat vel nihil. de ɔse. di. ij. ɔperim⁹ ¶ Glo. seq. re. p. q. q̄re dicat forte ⁊ dupl'r soluit. Scd̄o q̄d de illo q̄ sumpsit medicinā. et sol. In fine q̄rit. soluit et ponit opi. Hug.

d ¶ Ne si forte. Quia sacramēta a ieiunis sunt percipiēda. vij. q. j. nihil de ɔse. dis. v. vt ieiuni. † lxxv. di. qd̄ a patrib⁹. et ē. de tem. ordi. l'ras. Jō d̄r forte: q2 q̄rūdā ē opinio ꝙ q̄cq̄d admiscet' sāguini sanguis efficitur. ar. ē. ti. ꝑx. qd̄ i dubijs: et ꝑm illos qui ꝑfusionē accepit ieiunus erit: sʒ poti⁹ videt' dubitatiuū illd̄ forte et illa opi. hic euacuat': sʒ magis affirmatiue vr̄ poni qd̄ ɔsuetudo interp̄tat': q2 sic obseruat' q̄ est optima legū iterpres. ē. de cōsue. cū dilect⁹. sic ponit'. xxxiij. q. ij. admonere. et. ē. de ꝓcur. tue. et sic est arg. ꝙ nō est ieiun⁹ q̄s postq̄ bibit. Sed post medicinā sumptā vr̄ ꝙ nihilomin⁹ possit celebrare: q2 medicina non cōputat' inter alimēta. ff. de pe. l. nō oē qd̄ bibit'. Sʒ nō ē verū: q2 si nō dʒ post perfusionē multomin⁹ post medicinā: q2 in honorē tāti sacri pri⁹ sumi debʒ corpus ⁊ sanguis dn̄i. de ɔse. di. ij. liq̄do. et. vij. q. j. nihil. et anteq̄ cibus digest⁹ ‡ sit corp⁹ xp̄i sumi nō dʒ. de ɔse. di. ij. trib⁹. quod si conficeret sacerdos post aliquem cibum, vel potum sumptum male faceret: tamen conficit. de conse. di. ij. liquido.

† De hoc de cōse. dis. j. sacramenta. Jo. an.

Medicie sumptio celebratione ipedit.

‡ Sufficit forte ꝑm Hostiē. tm̄ quieuisse: quātū ē de prima vsq; ad sextā vel a tertia vsq; ad vesperā vt innuit ca non quē statim alle. de hoc remittit Host. ad sum. eo. ti. §. qualiter. Quidā p decre. cōsuluit. ē. de offi. dele. dicūt ꝙ abstinuisse debʒ post mediā noctē cum tūc incipiat dies. Jo. ā.

a t. r. ꝙ sp sacerdos vino[a] perfundere[b] dʒ postq̄ totū[c] accepit eucharistie sacr̄m: nisi cū eodē die aliā missā d̄buerit celebrare: ne si forte[d] vinū ꝑfusionis accipet/celebrationē aliā ipediret. I dez. J. quondam archiepiscopo lug.

¶ Si q̄ ꝟba sunt i canone misse q̄ ab euāgelistis dicta nō fuerūt credere debem⁹ ꝙ a xp̄o apl'i: et ab apl'is eorū successores acceperūt. ⁊ h. d. vsq; ad. §. q̄siuisti. C. vj

Cum marthe: et. j. ¶ Quesiuisti q̄ sit forma ꝟborū quā ip̄e xp̄s exp̄ssit: cū i corpus et sanguinē suū panē trāssubstātiauit ⁊ vinū: illd̄ i canone misse quo eccl'a vtit' gn̄al' adiecerit qd̄ null⁹ euāgelistarū legit' exp̄ssisse. Cū eni i euāgelio sic legat'. Accipiēs calicē gr̄as agēs bn̄dixit: ⁊ dedit discipl'is suis dicēs. Bibite ex hoc oēs: hic est eni sanguis me⁹ noui testamēti: q̄ ꝓ vobis et ꝓ multis effundet' in remissionē pctōrū: in canone misse ꝟmo iste videlicet mysteriū[e] fidei verbis ipsis interposit⁹ inuenit': vn̄ cuʒ nō euangelista xp̄m h̄ dixisse[f] testetur: miraris ꝙ aliq̄s asseuerare tentauerit eū aliq̄d pl⁹ dixisse q̄ aliq̄s euāgelistarū asseueret. Verū si formā ipsi⁹ canonis inspicias diligenter: p̄ter h̄ de quo tua frat'nitas req̄siuit alia duo[g] videlicet eleuatis oculis i celū: et eterni testamenti poteris i ipso canone reperire: q̄ i textu euāgelico nō leguntur. ¶ Sane multa[h] tam de verbis q̄ de factis dominicis inuenimus ab euangelistis omissa q̄ apostoli vel suppleuisse verbo vel facto expressisse leguntur. Paulus eni in actibus apl'orum sic ait. Meminisse nos opʒ ꝟbi dn̄i iesu qui dixit.

Matth. xxvj.

Actuū. xx.

Cum marthe. ¶ Tria sunt dicta que patent p. §. Scd̄m ibi: quesiuisti: tertiū ibi: tertio loco. Abbas. ¶ Casus. In euāgelio sic legit'. Accipiēs calicē gr̄as agēs bn̄dixit et dedit discipulis suis dicens. bibite ex hoc oēs: hic est eni sanguis meus noui testamēti q̄ ꝓ vobis ⁊ ꝓ multis effundet' in remissionē pctōꝝ: ad vim et ꝓlationē istorū ꝟborū panis et vinū in corpus ⁊ sanguinē xp̄i trāssubstantiant'. In canone misse quo eccl'ia vtit' gn̄alis aditum fuit ministeriū fidei: qd̄ verbū null⁹ euāgelistarū exp̄ssit. vn̄ mirabat' archiep̄s iste q̄s aus⁹ fuit adijcere ꝟbū illd̄: q̄rēs a papa: q̄s illud verbū adiecit. ad hoc rn̄. pa. illud si forma illius canonis inspiciat diligēter p̄ter ꝟbū illd̄ de quo q̄siuit alia duo videlicet eleuatis oculis in celū/⁊ eterni testamēti: poterit in ipso canone recipe q̄ in textu euāgelij non legunt': sed multa tā de verbis q̄ de factis dn̄i omissa fuerūt ab euangelistis que apl'i suppleuerūt. In actib⁹ apl'orū legit' dn̄m dixisse. beati⁹ ē dare q̄ accipe: h̄ null⁹ euāgelistarū exp̄ssit. Itē ipsi etiā euāgeliste inter se mutuo suppleuisse legūtur q̄ ab aliquo eoꝝ vel aliq̄b⁹ sunt omissa: alia vero duo q̄ in canone misse addunt': p̄nt ex alijs locis euāgelij ɔprobari. Joānes enī describēs suscitationē lazari asserit iesum sursum oculos eleuasse et dixisse. pater gr̄as ago tibi q2 audisti me: si tūc leuauit oculos ad patrē qn̄ aiam lazari reuocabat ad corpus/ ꝓbabili⁹ esse vr̄ ꝙ tūc oculos leuauerit ad patrē in celū cū panē et vinū trāssubstantiauit in corpus ⁊ sanguinē suū: p̄terea in textu euāgelij ponit' noui testamēti. In canone misse interponit' et eterni: q2 vetus testm̄ tp̄alia ꝓmittebat: nouū autē qd̄ fuit xp̄i sanguine cōsecratū ꝓmittit eterna: et iō testm̄ illud fuit vetus ⁊ transitoriū: hoc aūt nouum est ⁊ eternū: vel alia rōne. vn̄ nouū. i. vltimū esse describit': ideo eternū. i. ꝑpetuū ɔprobat'. nouissimū enī hois testm̄ imobile ꝑseuerat: q2 testatoris obitu ɔfirmat': alioq̄n nō valet dū vixerit q̄ testat'. et nō solū scriptura sed etiam ꝓmissio d̄r testm̄ scd̄m qd̄ dicit apl'us iō noui testamēti mediator est vt repromissionē accipiāt q̄ vocati sunt hereditatis eterne. Sic ḡ d̄r intelligi qd̄ i canone legit': hic ē sanguis me⁹ noui et eterni testamēti. s. noue ac eterne ꝓmissiōis cōfirmator. ¶ Ex eo aūt. Anq̄ rn̄deat ad q̄ōnem: dicit pa. ꝙ ex verbo illo de q̄ q̄situ fuit: videlicet ministeriū fidei sumunt q̄dā mumentū erroris: dicētes in sacro altaris nō eē corpis xp̄i et sanguinis veritatē: sed imaginē tm̄ et sp̄em ⁊ figurā ꝓ eo ꝙ q̄nq; scriptura cōmemorat id qd̄ in altari suscipit' esse sacramētū ⁊ ministeriū et exēplū: sed q̄ hoc dicūt errant: q2 nō intelligūt auctes scripture nec sacra suscipiūt reuerēter. Si sacr̄m altaris veritas esse negat': q2 est figura ḡ nec mors nec resurrectio xp̄i vera fuit cū figura sit. Sʒ apl'us dixit ꝙ mors et resurrectio xp̄i fuit similitudo ⁊ imago dum dixit xp̄us mortuus est ꝓ delictis nr̄is ⁊ resurrexit ꝓpter nr̄am iustificationē: et h̄ etiā dixit petr⁹ i epistola sua: ⁊ ita mors xp̄i et resurrectio est exēplū. q̄rit' si nō est veritas q2 fuit exemplū ergo nec fuit mortuus nec resurrexit. Sed absit error iste a fidelium mentib⁹: tn̄ d̄r misteriū fidei: q2 aliud credit' q̄ cernat': et aliđ cernitur q̄ credat'. videt' sp̄ēs panis et vini/credit' veritas carnis et sanguinis ⁊ veritas vnitatis ⁊ charitatis: et ita inter ista tria distinguendū est q̄ sunt in h̄ sacro discreta et sub ista fora panis et vini quā videm⁹ ꝟitas carnis et sanguinis: virtus et charitatis vnitas ista vera videm⁹ sed credim⁹ p̄mū. s. ꝙ fora quā videm⁹ est sacr̄m et non res: scd̄ʒ est sacr̄m ⁊ res designata ꝑ formā panis et vini. tertiū est res et nō sacr̄m. sed primū. s. forma est sacr̄m gemine rei. scd̄m est sacr̄m vni⁹ ⁊ res alteri⁹ existit. tertiū est res duorū sacrorū. his p̄missis. rn̄. pa. ad q̄ōnē credens ꝙ formā verborū ꝓut i canone reperit' apl'i receperūt a xp̄o et ab illis apostolis eorū successores. ¶ Quesiuisti etiā. Scd̄a q̄ō fuit vtrū aq̄ cum vino in sanguinē ɔuertat': sup ista q̄ōne varie sunt opiniones apud scholasticos. q̄dā dicūt ꝙ cū duo sacra ꝓfluxerint de latere xp̄i. s. sanguis et aq̄ in illa duo sacra vinum ⁊ aqua cōmixta in calice diuina virtute mutant' vt in h̄ sacro sit veritas ⁊ figura. Alij dicūt ꝙ aq̄ cū vino trāssubstantiat' in sanguinē: ꝓpterea dici posset ꝙ aqua nō trāsit in sanguinem: sed remanet p̄oris vini accidētibus circūfusa: ita ꝙ vini saporem assumit quod inde ꝓbat': si post calicis ɔsecrationē aliđ vinū mittat' in calicē: illđ nō trāsit i sanguinē: nec sanguini cōmiscet': sʒ accidētib⁹ prioris vini cōmixtū circūfundit' corpi qd̄ sub illis accidētib⁹ latet non madidās circūfusū: ⁊ sic cōtingit accidētia ꝑmutare subiectū: ⁊ h̄ cedit natura miraculo: verūtn̄ iter p̄dictas opiniones illa ꝓbabilior iudicat' q̄ asserit aquā cū vino in sanguinē trāsmutari vt ex p̄ssi⁹ eluscescat ꝓprietas sacri: ⁊ iō vino aq̄ vnit' vt xp̄o ppl's adunet' ꝑ hoc ꝙ ipse accepit de nr̄o ⁊ accepim⁹ de suo indissolubili vincl'o ɔiungimur: vt ille q̄ ē vnū cū p̄re ꝑ vnitatē ineffabilē fiat vnū nobiscū ꝑ admirabilē vnionē ⁊ eo mediāte efficiamur vnū cū p̄re. ¶ Tertio loco. In secreto bt̄i leonis olī ita dicebat'. Annue nobis q̄s dn̄e vt aīe famuli tui leōis hec ꝓsit oblatio: mō sic d̄r Annue nobis q̄s dn̄e vt itercessiōe bt̄i leōis hec nobis ꝓsit oblatio. q̄siuit archiep̄s q̄re fuit illđ mutatū: rn̄. pa. Sacra sc̄ptura dicit ꝙ iiuriā facit martiri q̄ orat ꝓ martyre: et idē est intelligendū de alijs sc̄tis q̄ orōnib⁹ nr̄is nō indigēt sed nos poti⁹ eoꝝ orōnib⁹ indigem⁹. vn̄ qd̄ cōtinet' i plerisq; orōnib⁹ ꝓsit vel ꝓficiat huic sc̄tō vl' illi talis orō ad gloriā et honorē: ita dʒ intelligi vt magis a fidelib⁹ glorificet' i terris. In fine dicit pa. vtrū i h̄ articulo locū habeat illa distinctio q̄ docet' ꝙ defunctorū alij sūt valde boni: alij valde mali: alij mediocriter boni: alij mediocriter mali. discretio hui⁹ archiep̄i h̄ inquirat. ¶ Nota ꝙ beati⁹ est dare q̄ accipe. Itē testm̄ morte testatoris cōfirmat'. Itē deambulatoria ē volūtas testatoris vsq; ad mortē. Itē accidētia mutant subiectū et eʒ. Itē natura cedit miraculo. Itē virt⁹ supra ɔsuetudinē opat'. Itē iniuriā facit martyri q̄ orat ꝓ martyre. Itē vbi eadē est ratio debet eē idē ius. Ber.

e ¶ Mysterium. Istud est verbum de quo quesiuit. s. quis adiecit illud in canone misse.

f ¶ Dixisse: Ar. ij. q. v. consuluisti. ē. de trāsla. inter corporalia: sed h̄ cū rōne est additum. xxxiij. q. ij. quos de⁹. et. j. e. §. ex eodē. in fi.

g ¶ Alia duo. Scilicet eleuatis oculis in celum: et eterni testamēti prout sequitur.

h ¶ Multa. Multa enim seruat ecclesia que ab apostolis nō sunt tradita: que tamen cum sint longa consuetudine approbata non sunt minoris auctis. vt. xj. dis. eccl'iasticarū. xij. di. illa.

a Beati[9] est dare[a] q̃ accipe. Hec nullus quattuor euãgelistarum descripsit. Nullus etiã horũ expressit quod paul[9] de christo ad corinth. scribẽs ait. Uisus ẽ plus q̃ quingentis fratribus simul: deinde visus est Jacobo: nouissime autẽ tãq̃ abortiuo[b] visus ẽ et mihi. Ipsi etiã euãgeliste mutuo inter se suppleuisse legũtur: que ab eorũ aliquo vel aliquib[9] sunt omissa[c]: vnde cũ tres euãgeliste posuerũt: h est corp[9] meũ: solus Lucas adiecit quod pro vobis tradet. et cũ Matt. et Marcus dicant p multis. Lucas dicit pro vobis. Mattheus autẽ in remissionẽ peccatorum adiũxit. ¶ Ceterũ ea que addũtur in canone misse possunt ex alijs locis euangelij comprobari. Joannes enim suscitationẽ lazari describẽs: iesũ sursũ oculos leuasse asserit et dixisse. Pat gratias ago tibi qm̃ audisti me et. ꝟ. Si tunc igitur i celũ oculos leuauit ad patrẽ cũ ad corpus exanime animã lazari reuocauit: pbabili[9d] esse videt q tũc oculos leuauerit ad patrẽ in celũ cũ panem z vinũ i corp[9] et sanguinẽ ppriũ cõmutauit. ¶ Ceter sicut supi[9] est expssum cũ i textu euãgelico: noui testamẽti ponat: hic interponit: z et'n[e]. nã vet[9] testamentũ qd hyrcor z vitulor fuit sãguine dedicatũ: tpalia pmittebat. nouũ aũt qd ẽ xp̃i sanguine cõsecratũ pmittit et'na: z ideo testamẽtũ illud fuit vet[9] z trãsitoriũ hoc aũt nouũ est z eternũ. vel vt vtamur alia rõne. vñ nouũ .i. vltimũ esse describit: inde eternũ .i. perpetuũ cõprobat. nouissimũ z eni hois testm̃ morte imobile[f] pseuerat: qz testator obitu confirmat: iuxta qd apl's testm̃ in morte asserit cfirmatũ: alioquin nõ valet[g] dũ viuerit q testatur. Preterea nõ solũ scptura: sed etiã pmissio dicit testm̃: iuxta qd apl's ipse scribit. iõ noui testamẽti mediator est vt repromissionẽ accipiant qui vocati sunt hereditat eterne. Sic ergo intelligi dz qd in ipo canone reperit. Hic ẽ eni sanguis me[9] noui z eterni testamẽti .i. noue ac eterne promissionis .s. confirmat sicut dñs repromittit. Qui mãducat (inquiẽs) carnem meã et sanguinẽ meũ bibit: habet vitã eternam. ¶ Ex eo autẽ verbo de quo mouit .t. f. questionẽ: videlicet mysterium fidei munimẽtũ erroris qdã trahere putauerũt dicẽtes[h] in sacramento altaris non esse corpis xp̃i et sanguinis veritatẽ: sed imaginẽ tm̃ z speciẽ z figurã: p eo q scriptura interdũ cõmemorat id qd in altari suscipit ee sacramẽtum z mysteriũ z exẽplum[k]. Sed tales ex eo laqueũ error incurrũt q nec auctoritates scpture conueniẽter itelligũt: nec sacramenta dei suscipiũt reuerẽter. si enim qz figura ẽ sacrm̃[l] altar Vitas[m] ee negatur: ergo nec mors nec resurrectio xp̃i (cum figura sit) Vitas ẽ credẽda. si qdẽ mortẽ et resurrectionẽ xp̃i similitudinem z imaginẽ ee apl's mãifestat: xp̃s inqẽns mortuus est p delictis nr̃is / z resurrexit pter iustificationẽ nr̃az. Aplor etiã pnceps Petr[9] sic i epl'a sua scribit. Xp̃s passus est p nobis relinquẽs vobis exẽplum vt seqmini vestigia ei[9]: sic ergo tã mors xp̃i q̃ ei[9] resurrectio ẽ exẽplũ / vt z nos peccato mortui iusticie iã viuamus. Quare si non fuit Vitas qz fuit exẽplũ ergo nec Ve mortu[9] fuit xp̃s / nec Ve a mortuis resurrexit: sed absit a fideliũ cordib[9] error iste: cũ ppheta d ipo testet q Ve languores nr̃os ipe tulit: et dolores nr̃os ipse portauit. Dr̃ tũ mysterium[n] fidei qm̃ aliud ibi credit q̃ cernat: et aliud cernit q̃ credat: cernit spẽs panis et vini: z credit veritas carnis z sanguinis xp̃i: ac Vt[9] vnitatis z charitatis: z. ꝟ. ¶ Distinguendũ est tñ subtiliter iter tria q sũt i h sacramento discreta: videlicet formã visibilẽ: Vitatẽ corpis / z Vtutez spũalẽ. Fora ẽ panis z vini: veritas carnis z sanguinis: virtus vnitatis z charitat. Primũ est sacramẽtũ[o] z nõ res. Scõm[p] est sacramẽtũ z res. Tertiũ ẽ res et nõ sacrm̃. Sz pmũ[q] ẽ sacramẽtũ gemie rei. Scõm[r] est sacrm̃ vni[9] z alteri[9] res existit. Tertiũ[s] ẽ res gemini sacramenti. Credimus[t] igit q formã verborum sicut in canõe reperit z a xp̃o apl'i et ab ipsis eor acceperint successores.

¶ In sacro altar aqua cũ vino trãssubstantiat in sanguinẽ. h. d. vsq ad. §. tertio loco. Abbas.

Quesiuisti etiam vtrũ aq̃ cũ vino in sanguinẽ puertat? Sup h autẽ opiniones apud scholasticos variant. Aliqb[9] eni videt q cũ de latere xp̃i duo pcipua fluxerint sacra / redẽptiõis i sanguine ac regeneratiõis in aq̃: in illa duo[u] vinũ et aq̃ q̃ pmiscent in calice diuina Vtute mutant: vt i h sacro plene sit veritas[x] z figura[y]. Alij vero tenent q aquã cũ vino transsubstãtiat[z] in sanguinẽ: cũ i

a ¶ Beatius est dare. xvj. q. j. pdicator. qz dãdo placet hõ: accipiẽdo displicet. Unñ Ve[9]. Lp ib[9] nr̃is qcũq placere labo rat. Det: capiat: querat: plurima pauca: nihil.

b ¶ Abortiuo. Paul[9] appellat seipz abortiuũ qz sicut fet[9] abortiuus cũ labore z angustia et attractione ad lucẽ attrahit: ita Paul[9] cũ attractione venit ad fidẽ xxiij. q. iiij. displicet. et ca. quis non.

c ¶ Sunt omissa. Naz qd legibus omissum est supplẽdũ est a iudice. ff. de testi. quesitũ. et. s. de elec. cum nobis. et dñs quandoq diminute dixit. xvj. q. vij. et hec diximus. z ipsius facta supplem[9]: et 9tria suis fact facim[9]: z iuste pvsum ecclesie diu factũ ad h vt iustũ psumi debeat. de cõse. di. ij. liqdo. et sufficit q aliqd sit diu suatũ ad h vt psumi debeat vl' apl'm vel aliũ iustũ auctorẽ habuisse. xj. di. ecc'liasticarũ. xij. dist. illa.

d ¶ Probabili[9]. Nota ar. q ex q̊ qñq leuauit q postea leuauerit. j. q. j. iudices. i fi. z ẽ ar. ex eo q quis facere psueuit. xxviij. di. qz sũt culpe. ꝟ. de pig. illo vos. ff. de vsur. q semisses. j. rñ. † ff. de vi. tri. z ole. leg. ex vsu. d pecu. le. dñs sticho. §. testamẽto. ff. de fund. instru. cũ delanionis. §. asinã. et. ff. de leg. j. si seru[9] pluriũ. §. si numerus nũmorum. et. ff. ad mace. inter §. q dicitur. Joan.

e ¶ Et eterni. Hic ostẽdit q̃re adiectum fuit et eterni. B.

f ¶ Immobile pseuerat. C. de sac. san. ec. l. j. C. de testa. quoniã indignum. xiij. q. ij. ca. vlti.

g ¶ Non valet. Ambulatoria eni est voluntas defuncti vsq ad supremũ vite exitũ. ff. de adimen. le. l. iiij. ff. de dona. inter vi. et vxo. cũ h status. §. pniam. z. C. de cõdi. l. iij. et. C. q testa. fac. pos. si qs: vñ põt mutari testm̃ etiã si pactũ interuenit ne possit mutari. C. de pac. pactum qd dotali. etiã si fuerit per principẽ cõfirmatũ. ar. C. de test. oĩm. qz nemo hãc legẽ sibi dicere põt: vt a pori testõ sibi recedere nõ liceat. ‡ ff. d leg. iij. si qs. i pncipio. j. rñ.

h ¶ Dicẽtes. De pse. di. ij. ego berẽgarius.

k ¶ Exẽplũ. De pse. di. ij. nõ opz. z. c. nos ei. z. c. forte dicas. et ca. i qb[9]. z ca. semel mortuus est.

l ¶ Sacramentum. j. q. j. multi seculariuz. de cõse. dist. ij. sacrificium.

m ¶ Ueritas. Sicut ipi heretici dicunt.

n ¶ Mysterium fidei. De cõse. dist. ij. forte dicas. et. c. i qb[9]. z. c. semel mortuus: et hic ostẽdit quare dicatur mysteriũ

o ¶ Sacramentũ. Id est sacre rei signũ de cõse. dist. ij. sacrificiũ.

p ¶ Scõm ẽ sacramẽtũ. De pse. di. ij. h est qd dicim[9]. z. c. dupliciter.

q ¶ Sed primum. Scz forma panis z vini ẽ sacramẽtum gemine rei .i. corpis xp̃i: z vnitatis † et ita est figurans tãtũ.

r ¶ Scõm. Id ẽ corp[9] xp̃i est sacrm̃: scz vnitat et est res sacramenti. scz spẽrũ panis z vini: z ita est signãs et signatũ.

s ¶ Tertium. Scz vnitas. et res siue signatũ gemini sacramẽti .i. duorũ sacror̃ũ pcedentiũ .i. corpis xp̃i qd est sacramẽtũ vnitatis z specier panis et vini q̃ sũt sacramẽtũ corporis xp̃i: z ita istd tertiũ est tm̃ sigtũ p illa duo sacramẽta species panis et vini z corpus xp̃i. Primũ Vo est tantum sacramẽtum signãs. Scõm est signãs et signatum. Tertiũ est signatum tantum.

t ¶ Credimus. Cõcludit ex premissis solutionẽ pncipalis questiõis. Et de hac habes. xj. di. ecc'liasticarum.

u ¶ Illa duo. Sacramẽta q̃ fluxerũt de latere xp̃i: scz aquã et sãguinem. ꝟ. eo. in quadam.

y ¶ Et figura. Id ẽst spẽs panis et vini. Uel dic. Et figura quia per aquã figurat regeneratio: et p vinũ redẽptio.

z ¶ Transsubstantiatur. Ita q desinit ibi esse aqua z vinum.

Dans placet.

j. Corin. xv.

Lu. xxij Matth. xxvj. Mar. xiiij.

Joh. xj.

† Meli[9]. j. §. z vide in ca. illo vos sup vlt. glo. Jo. and.

Esaie. j.

Heb. ix.

Heb. xij.

‡ Etiã si iurasset ipm testamentũ nõ mutare de hoc. xiij. q. ij. vltima et plem[9] in spe. de instru. edi. §. cõpendiose Vsi. quid si qs iurauerit. vide q̃stionẽ quã posui super regl'a. qd semel. de reg. iur. lib. vj. Jo. and.

Rõa. vj. j. Corin. xv.

j. pe. ij.

Esaie. xxxiij.

† Ponit Ab. exemplũ in circulo taberna z vino: circulus hz designare tabernã: taberna designata a circulo designat vinum venale sed vinũ ibi repertũ nihil habet vlteri[9] designare: sed ẽ res ab illis duobus designata. Circul[9] ergo est designãs taberna signatũ z signãs. vinũ vero signatũ tm̃. Ad ppositũ fora panis et vini designat. veritas corporis z sanguinis. signat et signat. Vtus vnitatis et charitatis signatũ est nõ dsignãs cum sit vltimũ z finale qd hic querimus. Jo. and.

a ¶ Physici. Qui dicunt q aqua τ vinū nō cōmiscent̃ p minima .i. nō ita q inseparabilia sint: sed talis separatio ĩpossibilis vel difficilis videt. † post q̃ bñ admixta sũt. arg. ff. de acqui. re. do. adeo. §. cũ quis. et de conse. di. ij. cum omne. ⁊ sus fi.

† Vñ Aristo. Mixta separe soli⁹ dei ẽ τ op⁹ nature. q. d. nō hois. Joan. and.

b ¶ Preterea potest dici. Hec est tertia opinio.

c ¶ Transit. Contra istos ẽ: q2 si qs sũpserit hãc aquā cū sanguie iã nō erit ieiun⁹: τ ita illa die nō poterit ɔficere. s. eo. ex pte. sed ɔ de cōse. dist. ij. relatū. et. s. eo. ti. consuluisti. et. c. ex pte.

d ¶ Prioris. Licet logici dicãt q accidentia nō possint pmutare subiectū: qd verū est s̃m naturã. Sz h natura cedit miraclo vt littera dicit

e ¶ Et. s. Sub h. s. ponit̃ alia opinio q̃ ponit̃ i antiqua ɔpilatione q̃ est. s. eo. ti. in quadam.

f ¶ Probabilior. Nūquid h diffinit vt papa nobis prohibens alias opiniones an vt doctor vt non iponat nobis necessitatem: ei⁹ ergo opinio est amplectenda: vt s. de fer. capellan⁹. τ tamen nō videt aliquã reprobare. s. de resti. spo. litteras.

g ¶ Cum vino. Id est vinum aquaticum: nō enĩ transeūt duo in sanguinē: sed vinū quod aquã sibi incorporauit: et ita expone aquã cum vino .i. compactū vel compositum ex eis: hec expositio est s̃m illam opinionem que asserit q aqua cum vino trãssubstãtiatur in sanguinē et illa ꝓbabilior est: vt dicit hic

Jo. xxj.

Esaie. xxxij.

h ¶ Eluceat. Al's clucescat. Ber.

i ¶ Populi multi. De conse. di. ij. cum omne. τ dist. iiij. proprie.

k ¶ Suscepit ipse. De cõse. di. ij. in xp̃o patri.

l ¶ Leonis. Quia olim orabatur pro ipo: hodie ipse orat ꝓ nobis. τ ita mutatum est.

m ¶ Codices. i. libri missa. al's lr̃a oratorij.

n ¶ Iniuriã. Quasi diceret superfluū. s. s. de maio. et obe. legebatur.

Jo. vij.

o ¶ Idē ẽ ratione. Ar. vbi eadem est ratio debet eẽ idem ius. ff. ad. l. aqui. illud. equitatẽ enĩ ratio similia iura suadere videt̃. C. ad. l. fal. l. vl. et. s. de cōfir. vti. cum dilecta. vbi de hoc.

⁋ Glosa sequens querit obijciendo: τ soluit dubitatiue. Item obijcit τ soluit.

p ¶ Inuestiget. Sed q̃re papa ponit hunc casum in hanc dubitationem vtrum habeat locū bic illa distinctio vl' nō: cum Aug. dicat q non pro valde malis propitiationes sunt. xiij. q. ij. tempus: ‡ forte ideo quia dubium est qui mediocriter mali appellantur: si enim illi tantum appellantur mediocriter mali qui non decesserunt in aliquo mortali peccato † sed tantū in venialibus peccatis: sed hoc idem est q mediocriter boni: si autē apellat illos mediocriter malos q̃ decesserunt in aliquibus mortalibus peccatis non tamen valde magnis obstat. xiij. q. ij. ꝓ obeūtib⁹. vbi dr̃ q ꝓ nullo est orandū q̃ decesserit in mortali peccato. Itē si preces valent ꝓ illis q̃ decesserunt in mortali peccato: pone q aliqliter elemosyne et orationes valeant ad tollendam partem illius pene: s̃m hoc possunt tot orationes τ elemosyne fieri q pena tollatur tota: τ ita dam natus saluabitur. Ad h posset dici q mediocriter mali dicuntur q̃ habēt multa venialia. Me diocriter boni qui pauca. Vl' melius dicas q mediocriter mali dicũtur qui mortalia cōmiserunt peccata licet leuia: et i quibus non est necessaria inscriptio. ff. de accu. leuia: τ i quib⁹ procurator cōstitui potest. ff. an per alium cause ap. expos. l. j. Et s̃m h dicas: q si vnus denarius aliquantam partem pene tollat siue quartã siue tertiam: secundus tollat tantū dico in proportione sed non in q̃titate. scd̃m hoc etiam si totus mundus effunderetur semper aliquid remaneret. Idem pōt dici de indulgētijs q̃ fiũt in dedicatiōibus eccl'arum. ‡ Ber.

† Ad. sitel. lige vt ibi no. τ. c. q. nō estimemus et. xj. q. iij. si qs epus aut abbas in qb⁹ etiã not. an ecclesia orer ꝓ malis viuentibus. Jo. and.

Mediocriter mali.

Mediocriter boni.

‡ No. hoc idē. xiij. q. ij. tpus. de hoc. ij. ad cor. v. sup xp̃i. siue bona fecerit si ne mala et host. i summa de peni. §. qb⁹ mortuis. et ibi videas. Jo. andree.

vinum trãseat mixta vino: licet physici[a] contrarium asseuerent: qui aquam a vino per artificiũ posse asserunt separi. Preterea potest[b] dici q aqua non transit[c] in sanguinē: sed remanet prioris vini accidentibus circūfusa: ita q vini saporē assumit: quod inde cōuincit̃: q2 si post calicis cōsecrationem aliō vinū mittat̃ in calicē: illud quidē non transit in sanguinē/ nec sanguini ɔmiscet̃: sed accidentib⁹ prioris[d] vini cōmixtum corpori quod sub eis latet vndiq circūfunditur: nō madidans circūfusum: ipsa tamen accidentia vinum appositum videntur afficere: quia si aqua fuerit apposita: vini saporē assumit. Contingit igit̃ accidētia mutare subiectū sicut τ subiectum cōtingit accidentia permutare: cedit quippe natura miraculo: et virtus supra cōsuetudinē operatur. Sed nec inconueniens creditur aut absurdū si aqua in corpore xp̃i esse credat̃: cū legat̃ de ipsius corpe ɔcessisse: τ. s.[e] ¶ Uerum inter opiniones predictas illa probabilior[f] iudicat̃ q̃ asserit aquã cū vino[g] in sanguinē transmutari: vt expressius eluceat[h] ꝓprietas sacramenti. Nã cū aque multe sunt populi multi[i]: iuxta quod alibi legitur. Beati qui seminant super aquas. Ideo vino aqua vnit̃ vt xp̃o populus adunet̃ per hoc ei qd suscepit[k] ipe de nostro/ et accepimus ipsi de suo: tã insolubili nexu ɔiūgimur: vt qui est vnū cum patre p ineffabilē vnitatē fiat vnū nobiscū p admirabilē vnionē: ac per hoc ipo ɔmuniter mediãte cū patre vnū efficimur. Pater inquit sancte serua eos quos dedisti mihi vt sint vnū sicut τ nos: nō ꝓ his rogo tantum sed pro eis qui credituri sunt per verbū eorū in me: vt τ ipsi in nobis vnum sint: τ mundus credat q2 tu me misisti.

¶ Oratio q̃ dr̃ in secreta in festo sctĩ leonis imutata est: q2 vbi dicebat̃ Annue nobis dñe vt aie famuli tui leonis hec nobis prosit oblatio: hodie dr̃ vt itercessione beati leonis hec nobis prosit oblatio: et hec mutatio ɔtingit: q2 sctĩ nr̃is orōnib⁹ non indigēt sed nos suis. h. d. vsq ad fi. Ab.

Tertio loco. f. t. requisiuit quare fuerit mutatum quod in secreta beati leonis[l] s̃m antiquiores codices[m] cōtinetur sic videlicet Annue nobis domine vt anime famuli tui leonis hec ꝓsit oblatio: cum in modernis sacramētarijs habeat̃. Annue nobis quesumus dñe vt intercessione beati leonis hec nobis prosit oblatio? Sup quo respondemus q cum sacre scripture dicat auctoritas q iniuriã[n] facit martyri q̃ orat pro martyre: idem[o] est ratione consimili de sanctis alijs sentiendum: q2 orati ōibus nostris non indigent pro eo q cum sint perfecte beati: omnia eis ad vota succedunt: sed nos poti⁹ orationibus eoꝝ indigemus: quos cum miseri simus vndiq mala nostra perturbant: vnde quod in plerisq orationibus continetur. Prosit vel ꝓficiat huic sancto vel illi talis oblatio ad gloriã τ honorē: ita debet itelligi vt ad hoc ꝓsit q magis ac magis a fidelib⁹ glorificetur in terris: licet plerique reputent non indignū sanctorum gloriam vsq ad iudicium augmentari: et ideo ecclesiã interim sane posse augmētum glorificationis eorum optare. Uerum vtrum in hoc articulo locum habeat illa distinctio qua docetur q defunctoꝝ alij sunt valde boni: alij sunt valde mali: alij mediocriter boni: alij mediocriter mali. Unde suffragia que fiunt a fidelibus in ecclesia pro valde bonis actiōes sunt gratiarum: pro valde malis consolationes viuorum: expiatiōes vero pro mediocriter bonis τ ꝓpiationes pro mediocriter malis tua discretio inuestiget[p].

Idē rectorib⁹ romane frater.

¶ Grauius peccat qui simulat conficere τ non conficit q̃ ille q̃ conficit in mortali. Cap. vij.

De homine: τ. s. ¶ Quesisti q̃d de incauto presbytero videatur qui cū se sciat in mortali crimine constitutum: missarū solēnia que non pōt propter necessitatem[q] quãlibet[r] intermittere: ꝓpter sui facinoris conscientiam dubitat celebrare:

De homie. Prio ponit̃ questio. Secundo solutio ibi: cū q̃. Ab. ¶ Casus. Quidã sacdos cū eẽt i mortali petō pstitutus τ oporteret ipm missaꝝ solēnia celebrare ꝓpt̃ consciam dubitabat celebrare: ꝓ actis ceteris circūstantijs missam celebrare se finxit τ subp̃ssis v̄bis qb⁹ ɔficit̃ corp⁹ xp̃i panē τ vinū solūmō purū sũpsit credēs ꝓ h ꝑ plo satĩ facere τ deū nō ꝓuocare. Quesitū fuit q̃d de h pbr̃o videat̃: vtrū min⁹ malū fecerit q̃ ɔficiendo. rñ. pa. q falsa remedia sunt abijciēda q̃ sũt veris piculis grauiora lz enĩ ille q̃ ꝓ sui criminis cōscia reputet se indignū grauiter peccet si se ingerat irreuerēter ad illd. gui⁹ tñ offendit qui sic fraudulēter illd ꝓsumpserit simulare: q2 ille q̃ vere ɔficit i manū soli⁹ dei icidit: ille vero q̃ sic simulat et deo τ populo se cōstringit quia taliter decipit. ⁋ No. q falsa remedia veris piculis sũt grauiora. Itē existēs i mortali petō celebrare nō debz. Itē de duob⁹ malis min⁹ malū est eligēdū. Ber.

q ¶ Necessitatē. Q2 forte dies festus iminet vel funus alicuius.

r ¶ Quamlibet. i. aliquam quecūq illa sit. xvj. q. j. mulier. et. j. q. vij. si quis omnem.

peractisq̄ʒ ceteris circūstantijs missam celebrare se fingit: ⁊ sup pressis[a] verbis quibus confiscitur corpꝰ xp̄i panē ⁊ vinū tm̄mō pure sumit: ita credens ꝑ id qꝺ ꝑtēditᵇ ꝑplo satisfacere: vt per h̄ qꝺ intendit deū nō debeat ꝓuocare. Cū ergo falsa[c] sint abijciēda remedia: q̄ veris[d] sūt ꝑiculis grauiora[e]: lʒ is q̄ ꝓ sui criminis cōsciētia reputat se indignū peccet grauiter[f]: si se ingerat irreuerēter ad illud: grauiꝰ tn̄ videtur offendere q̄ sic fraudulēter illud ꝓsumpserit simulare: cū ille in solius misericordis dei manū incidat: iste vero nō solū deo cui non veretur illudere: sed populo quē decipit se astringat.

Idem ferrariensi episcopo.

Hic improbat opinionē q̄ hʒ ꝙ in sacro altaris aqua ꝯuertat in flegma: ⁊ ꝓbat xp̄m fuisse verū deū ⁊ verū hoīem: ⁊ ꝙ de ipsius latere exiuit vera aqua. Ca. viij.

In quadam nr̄a[g] decretali ep̄la asseris te legisse illud fuisse nefariū opinari qꝺ q̄dā dicere ꝓsumpserūt in sacramento videlicet eucharistie aquā i flegma couerti: nā de latere xp̄i non aquā sed humorē aquaticū mentiunt exisse: ⁊ c̄. ¶ Nos igitur ad tue supplicationis instātiā r̄ndemus[h] ꝙ quidam dixerūt: sed errauerunt xp̄m nō fuisse verū deū sed adoptiuum: vt miseri arriani[i]. Alij xp̄m nō fuisse ver̄ hominē sed fantasticū: vt impij manichei. ¶ Sed aduersus hmōi hereses Joānes ap̄ls in ep̄la sua loquitur dicens. Tres sunt qui testimoniū dant in celo. pater: verbum[k]: et spiritus sanctus. et hi tres vnū sunt: per hoc intendens ostēdere ꝙ xp̄s sit verus deꝰ. Et tres sunt qui testimoniū dant in terra spūs: aq̄: ⁊ sanguis: per hoc intendens ostendere ꝙ christus sit verus homo. Nam ad esse hominis duo principalr̄[l] exigūtur: videlicet corpus et aīa ex quor̄ coniūctione[m] verus homo subsistit. Per h̄ aūt ꝙ i articulo mortis xp̄us inclinato capite tradidit sp̄m: de quo voce magna cla-

---

a ¶ Suppssis. i. tacitis: q2 nō dicit illa v̄ba q̄bus ꝑficit corpꝰ xp̄i.
b ¶ Pretendit. i. fingit se celebrare. Ber.
c ¶ Falsa. Quia populus vana simulatiōe nō est fallendus. xxvij dist. ꝙ interrogasti. ⁊ C. de la. li. tol. l. j. §. sed et qui. B.
d ¶ Que veris sūt ꝑiculis. Jo. sic exponit. i. manifestis ꝑiculis.
¶ Glosa seq. ponit duas lecturas.

Pctā occulta an sint publicis grauiora.

e ¶ Grauiora. Quasi diceret grauiꝰ est peccare occulte q̄ʒ manifeste. xij. q. ij. certe. xj. q. iij. precipue. ꝯ: in h̄ eni ꝑiculosius ē q2 occlt̄e peccās nō habet q̄ eū corrigat. Alio aūt respectu magis peccat qui publice peccat q̄ʒ q̄ occulte: q2 ꝓstat alijs exēplū delinquēdi. vt in. d. c. ꝑcipue: q2 pctm̄ suū tuet rōnibꝰ ⁊ sic intelligit illꝺ. xxxij q. iiij. nemo. ⁊ xliij. q. v. penale. Tan. itelligit vt iacet littera qm̄ grauiꝰ peccat sacerdos crimiosus q̄ simulat celebrare et nō celebrat q̄ʒ si criminosus celebraret: quia i p̄io casu i pluribꝰ delinqt: deū eni offendit, ⁊ ꝓximū decipit. In secundo casu solū deū offendit. Et iste est bonꝰ itellectus: q2 talia remedia nullꝰ dʒ inuenire: q2 falsa sunt ex eo ꝙ non cōficit cū videat cōficere: iō grauiora sūt q̄ʒ vera pericula pctōris q̄ cōficit: et hoc innuit bene littera sequens.

Celebratio an ipediat ppt crimen.

f ¶ Grauiter. Sic patet ꝙ q̄cūq̄ʒ est i mortali peccato celebrare nō dʒ. vj. di. testamētū. ⁊ de cōse. di. ij. q̄tidie. ⁊ j. q. j. sacerdotes. ⁊ sacrosancta. ⁊ oīs talis suspēsus est q̄ ad se. s̄. de coha. cleri. ⁊ muli. c. vlti. sed nō quo ad alios vt ibi. nisi sit symoniacus vel notoriꝰ fornicator: qm̄ illi suspēsi sunt q̄ ad se, ⁊ q̄ ad alios vt. xxxij. di. §. verū nullꝰ. et. c. ꝑter h̄. ⁊ j. de symo. tanta. Sed nūq̄d talis sacerdos pōt celebrare si habeat ꝯtritionē cordis: q2 forsitan dū instat necessitas celebrandi nō pōt hr̄e cui ꝯfiteat? Satis pōt dici ꝙ sic: dū tn̄ habeat ꝓpositū satisfaciēdi: ⁊ illꝺ postea q̄ʒcito potest cōfiteatur vt. j. de sen. excō. de cetero. ⁊ c. a nobis. ij. ⁊ c. q̄ʒuis. ⁊ xxvj. q. vj. qui recedūt. de conse. di. ij. quotidie.

Diuisio.

In quadam. ¶ Prio ponit q̄stio. Scōo solutio ibi: nos igit. Et ibi p̄mo refert duos errores. Secūdo ibi: sed aduersus. illos improbat. Tertio ibi: per h̄. r̄ndet p̄acipali questiōi ꝓbās ꝙ de latere xp̄i exiuit vera aq̄. Quarto ibi: cum autē. dicit quare de latere christi exiuit sanguis et aqua. Ab. ¶ Casus. In ꝑcedēti decretali: cū marthe. inter ceteras opiniones q̄ ibi ponunt erat alia opinio q̄ dicebat in sacro eucharistie aquā in flegma cōuerti: quia de latere xp̄i dicebāt nō aquā sed humorē aq̄ticū ꝓfluxisse: hanc opinionē tenebat mgr̄ hugo. ep̄us ferrariēn. quā opinionē pa. reprobauit i decre. ꝑdicta. Cū marthe. Sed ex q̄ vidit ꝙ pa. ꝯ2iū sentiebat voluit sibi adherere. Sed auc̄tas ioānis ap̄li mouebat magistrū hug. q̄ dicit. Tres sūt q̄ testioniū dāt in terra. spūs. aq̄. ⁊ sanguis. et hi tres vnū sunt. vnū. i. de vna et eadē re. s. de hūanitate xp̄i vt hug. exponebat. dicebat hug. ꝙ si vera fuit aqua q̄ exiuit de latere xp̄i ⁊ nō aq̄ticꝰ humor nō videt qualr̄ ꝓbat ꝑ illā auctoritatē ꝙ xp̄s sit verꝰ hō. glo. sup locū illū sic se hʒ. spūs. i. hūana aīa quā emisit in passione. aqua et sanguis que fluxerunt de latere xp̄i: ꝑ hanc auctoritatē ꝓbat ꝙ xp̄s sit verꝰ hō. Sed dico ꝙ illa nō fuerit vera aqua, sed aquaticꝰ humor. v̄ba ap̄li ⁊ glosa sup illū locū intelligibilia sibi videbāt: sed dato ꝙ esset vera aqua nō intelligebat auc̄tē iohānis ⁊ glosam sup locū illū. vnde petijt a pa. vt auctoritatem ⁊ glosam sibi exponeret. et ipse r̄ndit. dicēs ꝙ q̄dā dixerūt: sed errauerūt xp̄m nō fuisse ver̄ deū: sed adoptiuū. vt miseri arriani. Alij dixerūt xp̄m nō fuisse verū hominē sed fantasticū, vt ipij manichei. Sed contra istos loquit Joānes ap̄ls in ep̄la sua. Tres sunt q̄ testimoniū dāt in celo. pater. v̄bum. et spūssanctꝰ. ⁊ hij tres vnū sunt. per hoc ostendēs ꝙ xp̄s sit verꝰ deꝰ. Et tres sunt q̄ testimoniū dāt in terra. spūs. aqua. et sanguis. per hoc intendens ostēdere ꝙ xp̄s sit verꝰ homo: ad esse eni hoīs duo exigunt principaliter. s. corpꝰ et aīa, ex quibꝰ verꝰ homo ꝯsistit. per hoc autē ꝙ in articulo mortis tradidit sp̄m de quo dixerat. Pater in manus tuas cōmēdo spiritum meum: manifeste ꝓbat ꝙ spiritū habebat et animā rōnabilē de qua dixerat. Tristis est aīa mea vsq̄ʒ ad mortē. per hoc ꝙ vnꝰ militū lancea latus eiꝰ aperuit, ⁊ continuo exiuit sanguis ⁊ aqua. ꝓbat ꝙ xp̄s habebat verū corpus et nō fantasticū: de quo nec aq̄ nec sanguis posset exire. vnde ille qui vidit testimoniū perhibuit ⁊ testimoniū eiꝰ verū ē. et sic tres sunt qui testimoniū dant in terra. spiritus. aqua. ⁊ sanguis. ꝙ xp̄s sit verus homo ex anima rationabili subsistens: ꝓbat ex eo ꝙ sp̄m vitalē emisit: et de vero corpore hoc ꝓbat: q2 inde sanguis ⁊ aq̄ exiuit: sed aīma rationalis nō possʒ viuificare nisi corpus humanum: et ita sicut fuit verus spūs ⁊ verus sanguis: ita et vera aqua. ꝙ si nō fuisset vera aqua: sed flegma ille q̄ vidit ꝑfecto non aquā: sed flegma dixisset: nec nihil verū regenerationis sacramētum fuisset ostēsum: cum per sacramētū baptismi nō regeneremur in flegmate: sʒ in aqua. nec ꝑ hoc posset ꝓbari ꝙ in sacramento eucharistie admiscēda sit aqua cū vino si de latere christi non aqua sed flegma cum sanguie fluxisset. Itē non fuisset vera figura q̄ sup hac re precessit in veteri testamento quando moyses virga percussit silicē. et ex ea nō flegma sʒ aqua manauit: ergo q̄liscūq̄ʒ fuerit illa aqua siue de nouo diuina virtute creata: siue de cōponētibꝰ resoluta: ꝓculdubio v̄a fuit: sic verꝰ extitit sudor ipsiꝰ sicut gutte sanguinis decurrentis in terram: cum eni ad cōpositionē humani corporis: quattuor elementa cōcurrant terra. aq̄. aer. et ignis. et ad vegetationē eiusdē corporis quattuor humores cōsimiles illis cōueniāt. videlicet sanguis. colera. flegma. et melancolia. vt veritatē hūani corporis expressius demonstraret vnū de elementis, et vnum de humoribus q̄ magis mysterio cōgruebant. Joannes expressit ex elementis aquā et ex humoribus sanguinem: in quibus duo maxime sacramenta relucent redēptionis ꝑ sanguinem: et regenerationis per aquam. ¶ Nota ꝙ ad esse hominis duo exigunt. s. corpus ⁊ anima. Item de corpore fantastico sanguis exire non potest. Item a forma verborū nō est recedendū. Item cōpositū in cōponentia ⁊ elementatū in elementa resolui potest. Ber.

f. Iohā. v

g ¶ Nostra decretali. s̄. e. cum marthe. sed illa opinio remota est modo inde.

h ¶ Respondemus. Ad questionē magistri Hugo. ep̄i ferrarie. q̄ opi. ꝑdictā secutꝰ fuit. dicebat eni Hu. si illa fuit vera aqua q̄ de latere christi exiuit nō intelligebat qualiter per illam ꝓbatur ꝙ xp̄s sit verus hō † nec intelligebat s̄m hoc auctoritatē illā Joan. apostoli: nec glo. ibi positā. tres sunt qui testimoniū dant in terra. spiritus: aqua: et sanguis. et hi tres vnū sunt. et glo. super illo loco sic se habet spūs. i. humana anima quā emisit in passione: aqua et sanguis que fluxerunt de latere christi: sed dato ꝙ illa aqua nō fuisset aqua sed aquaticus humor humani corporis: tam auctoritas apostoli q̄ʒ glosa intelligibilia sibi videbant ‡ vñ quesiuit a dño papa vt exponeret sibi ꝑdictas auctoritates et glo. et ip̄e respondet.

† Quasi exitꝰ aque designare haberet fōtem vel fluuiū nō corpus hūanū ‡ Sed dicto ꝙ illa fuerit vera aqua sicut papa dicebat nec textū nec glo. sufficienter itelligebat Joan. and.

i ¶ Arriani. Et bonosiani. xxiiij. q. iij. quidam. ver. bonosiani. sed arriani sunt illi qui dixerunt filium non coeternum patri. xxiiij. q. iij. quidam. ver. arriani. de secta manicheorum non. habetur. xxiiij q. iij. quidam: sed forte alibi. B.

k ¶ Pater: verbum: et spūssanctus. Pater dedit testimonium deitatis quando dixit: hic est filius meus dilectus in quo mihi bene complacui. Filius dedit testimoniū deitatis quando in monte transfiguratus potētiam deitatis et speciem eterne beatitudinis ostendit. Spiritus etiam sanctus dedit testimonium deitatis: qñ super baptizatum in specie colūbe requieuit: vel quando ad inuocationē noīs christi corda credentiū adimpleuit.

l ¶ Principaliter. Et ita christꝰ est duo neutri generis: quia et est deus ⁊ homo. j. de here. cum christus. Lau.

m ¶ Coniunctione. i. ex quibus coniunctis inuisibiliter.

a ℭ Vitalē. Scd̄m ꝙ phiſici diuidūt ſpm̄ vitalem .ſ. animā. Lau.
b ℭ humanū. Cū nō poſſit habitare i ſicco. ar. xxxij. q. ij. moyſes. nec corpus hūanū vegetari pōt niſi per aiam: nā ſi aliqñ ſpūs malignus corpus mortui hois ſubintret. vt. xxvj. q. v. nec mirū. nō tñ illud viuificat: nec vnū cū illo efficit: ſed illud mouet ad inſtar vēti qui laruā ſubintrat: ⁊ mouet ipſam.

Matth. xxvij. Luce. xxij. Mar. xv. Matth. xxvj. Joh. x.

c ℭ Dixiſſet. Si. ſ. de trāſla. inter corpalia. et ſ. de deci. ad audiētiā. ⁊ eſt ar. nō eē recedēdum de facili a forma vborū. j. de ſpō. ex lr̄is. ⁊. C. de libe. preteri. l. iij.† et de iure do. ꝓmittēdo. Et h̄ ſi iuri cōſonat. al'as ad iuriſperiti interp̄tationem recurrēdū eſt. ff. de vſufruc. leg. ſi alij. ar. ſ. de cōſue. ex lr̄is. j. de v. b. ſig. p̄terea. ⁊. ff. de lega. iij. non aliter. B.

† Si dixit teſtator: talis filiꝰ meꝰ alienꝰ mee ſubſtantie fiat exheredatus eſt non p̄teritꝰ nec egemꝰ interpretatione cum vborū ſenſus ſit manifeſtus. Joan. and.

Joh. xix.

d ℭ Moyſes. Sic. ſ. de cōſe. di. ij. reuera. h̄ ergo exigit expreſſa ſimilitudo inter ea q̄ ſunt in nouo teſtamento: ⁊ ea q̄ ſunt i veteri: alibi nō exigit diuerſitas ne videamur iudaizare. ar. ſ. de ſa. vnc. c. vno. v. verūtñ vnctiones ⁊c̄. Lau.

j. Jo. v.

e ℭ Cōſimiles illis. ſ. in frigiditate ⁊ caliditate: ſiccitate ⁊ humiditate: quā cōueniētiā phyſicorū ꝓpriū eſt aſſignare nō iuriſperitoꝝ‡ Vide bonā gl. in proemio inſti. §. igitur.

‡ ſm̄ Vin. et breuiter talis eſt ſanguis et aer colera ⁊ ignis flegma et aqua melācolia et terra. Jo. and.

Dolentes. ¶ Duo facit. Primo ponit clericorū duplicē exceſſum. Scd̄o prohibet ibi: hec igit. Pria ſubdiuidit i duas ꝑut duo ſunt exceſſus. Scd̄a ibi: ſunt et alij. Abbas ſic.

ℭ Caſus. Jn concilio iſto reprehendit pa. clericos ⁊ prelatos eccl'iarū q̄ circa cōmeſſatiōes ſupfluas et cōfabulationes illicitas potiꝰ ſunt intēti q̄ circa diuina officia: et quidā eoruʒ vix miſſarū ſolēnia quater in anno celebrāt: hic et alia ſimilia precipit pa. ſub pena excōicationis et i vtute obediētie corrigi ac emēdari. ¶ Nota ꝙ clerici et p̄lati cōmeſſatiōibus ſupfluis ⁊ ꝯfabulationibꝰ illicitis vacare non debent. Jtē in officijs diuinis ſincopatio reprobat. Jtē offm̄ diuinū deuote celebrari debet. Ber.

Nūeri. xx.

Addi.

f ℭ Sōno. Requirit natura requiē tñ captāda eſt hora congrua. vnde Seneca. Quies tibi ſit nō deſidia. Ouidiꝰ ſine titulo. Stulte q̄d ē ſomnus gelide niſi mortis ymago. Longa quieſcēdi tempora fata dabunt. Jo.

Luce. xxij.

g ℭ Sincopa. De cōſe. di. iiij. retulerunt. vñ vꝰ Sincopa de medio tollit q̄d epentheſis auget.

mauerat. Pater i manꝰ tuas cōmēdo ſpm̄ meū. manifeſte ꝓbat ꝙ ipē ſpm̄ habebat. nō ſolū flatū vitalē[a] ſʒ aiam rōnabilē de qua p̄dixerat: triſtis eſt aia mea vſqʒ ad mortē: ⁊ ptātem hēo ponēdi aiam meā ⁊ iterū ſumendi eam. ¶ Per h̄ aūt ꝙ vnꝰ militū lācea latꝰ eiꝰ aperuit ⁊ ꝯtinuo ſāguis exiuit ⁊ aq̄: ꝓbat apte ꝙ xp̄s verū corpꝰ hēbat. Nam de fantaſtico corpore nec ſanguis nec aqua potuiſſet exire: vñ ille q̄ vidit teſtimoniū perhibuit: ⁊ teſtimonium eiꝰ eſt verum: quia tres ſunt q̄ teſtimoniū dant in terra ſpūs aq̄: et ſanguis. Qꝛ videlicet xp̄s ſit verꝰ hō ex aia rōnali ⁊ hūana carne ſubſiſtens: probat ex eo ꝙ ſpm̄ vitalē emiſit: ⁊ de vo corpe ꝓbat qm̄ ex eo ſanguis exiuit ⁊ aqua: rationalis quippe aia nō poſſet viuificare niſi corpus humanū[b] ex q̄bꝰ verꝰ hō ꝯſiſtit. Cēterū ſicut fuit verꝰ ſpūs ⁊ verus ſanguis: ita ꝓculdubio va aq̄: cū xp̄s ſit vitas: ⁊ a veritate ois fallacia ſit penitꝰ aliena: nā ſi nō fuiſſet aq̄ ſed flegma quod de latere ſaluatoris exiuit: ille qui vidit ⁊ teſtimoniū veritati perhibuit: ꝑfecto nō aquā ſed flegma dixiſſet[c]: nec in hoc verū regeneratiōis ſacramentū fuiſſet oſtenſum: cū ꝑ ſacramētum baptiſmi nō regeneremur i flegmate ſʒ in aqua. Neqʒ ꝑ h̄ poſſet vero argumento ꝓbari: ꝙ in ſacr̄o euchariſtie admiſcēda ſit aq̄ vino ſi de latere xp̄i nō aq̄ ſed flegma cum ſanguine ꝓfluxiſſet. Sed nec va fuiſſet figura q̄ ſup hac re p̄ceſſit in veteri teſtamēto qñ moyſes[d] vga ꝑcuſſit ſilicē: ⁊ ex ea nō flegma ſed aqua emānauit. Reſtat igit vt q̄liſcunqʒ fuit illa aq̄: ſiue naturalis: ſiue miraculoſa: ſiue de nouo diuina vtute creata: ſiue de cōponētibꝰ ex ꝑte aliq̄ reſoluta: ꝓculdubio va fuit: cū naturaliter poſſit et cōpoſitū in cōponētia: ⁊ elemētatū in elemēta reſolui: quēadmodū verꝰ extitit ſudor ipſiꝰ ſicut gutte ſanguinis decurrētis in terrā. Cum aūt ad cōpoſitionē hūani corꝑis quattuor elemēta cōcurrāt: videlicet terra: aq̄: aer: ⁊ ignis. ⁊ ad vegetationem eiuſdē corꝑis q̄ttuor humores cōſimiles illis[c] cōueniāt videlicet ſāguis: colera: flegma: et melācolia vt vitatē humani corporis exp̄ſſius demōſtraret vnū ex illis / ⁊ vnū ex iſtis. Joannes exp̄ſſit: illa q̄ potiꝰ ex illis: ⁊ ex iſtis q̄ magis myſterio ꝯgruebāt: ex elemētꝭ aquā: ⁊ ex humoribꝰ ſanguinē: in q̄bꝰ duobꝰ duo maxie† ſacr̄a redēptiōis videlicet et regeneratiōis elucent.

Idem in concilio generali.

ℭ Precipit prelatis et clericis in virtute obedientie: vt nocturnum officiū ⁊ diurnū ſtudioſe celebrent et deuote. Capitulū. ix.

Dolentes referimꝰ: ꝙ nō ſolū quidā minores clerici: verū etiā aliq̄ eccl'iarū p̄lati circa cōmeſſatiōes ſupfluas ⁊ fabulationes illicitas (vt de alijs taceamꝰ) fere medietatē noctis expēdūt: ⁊ ſomno[f] reſiduū relinquētes vix ad diurnū concētum auiū excitant: tranſcurrēdo vndiqʒ cōtinua ſincopa[g]† matutinū. ¶ Sunt ⁊ alij q̄ miſſarū ſolēnia vix celebrāt quater i anno: ⁊ (q̄d deteriꝰ eſt) intereſſe ꝯtēnunt et ſi qñ dum hec celebrant interſint chori ſilētiū fugiētes: intendūt exteriꝰ collocutiōibꝰ laicoꝝ: dūqʒ auditū ad indebitos ſmones effundūt: aures intētas nō porrigunt ad diuina. ¶ Hec igit et ſimilia ſub pena[h] ſuſpenſiōis penitus inhibemꝰ: diſtricte precipientes in virtute obedientie vt diuinū[i] officiū nocturnū pariter ⁊ diurnū q̄tum eis dederit deus ſtudioſe[k] celebrent pariter et deuote[l]. Hono. iij.

ℭ Euchariſtia debet mūde ſeruari: et in eiꝰ eleuatione et delatione populus debet ſe inclinare: et cū defert ad infirmū debet ferri in decenti habitu: ⁊ cum lumine: tranſgreſſores vero grauiter ſunt puniēdi. Capi. x.

Sane cū oli: ⁊. j. ¶ Ne ꝓpt incuriā ſacerdotū diuina indignatio grauiꝰ exardeſcat diſtricte p̄cipiēdo mādamꝰ q̄tenꝰ a ſacerdotibꝰ euchariſtia i loco ſingl'ari: mūdo / ⁊ ſignato ſp honorifice collocata d̄uote ac fidel'r cōſuet[m]. ¶ Sac̄dos vo freq̄nt' doceat plebē ſuā: vt cū i celebratōe miſſarū eleuat hoſtia ſalutarꝭ: ſe reuerent' icliet[n]: idē faciēs cū eā defert pbr̄ ad ifirmū. ¶ Quā i decēti hitu ſuppoſito mundo velamine ferat: ⁊ referat māifeſte ac honorifice añ pectꝰ cū oi reuerētia ⁊ timore: ſp lumine p̄cedēte:

de iſtis figuris dicitur. j. de verb. ſi. fortus.
h ℭ Sub pena. Et ita non eſt canon late ſnīe † ſed potiꝰ referēde. ¶ Gl. ſe. rec. ꝑ. q. q̄ ſit pena ꝯfaciētꝭ. [ſ. de iure pa. relatū. vbi de h̄
i ℭ Diuinū officiū. Ad q̄d etiam ſine iſto precepto tenent. ſ. eo. pbr̄. et ita qui contra hoc preceptū faciūt inobedientiā incurrūt. vñ videt ꝙ ſint ſuis bn̄ficijs p̄uādi ꝓpter inobedientiā. ar. ſ. de ma. ⁊ obe. illud. qꝛ peccatum paganitatis incurrit q̄ſquis ſedi apl'ice obedire contēnit. lxxxj. di. ſi q̄ ſunt pbr̄i / ⁊ infidelis eē conuincit: etiā ſi fidelis eſſe videat. viij. q. j. ſciendum. ſed h̄ eēt verū immo eſt: qꝛ multi puniretur de inobediētia que eſt grauiſſimū peccatū. vt patet per iura predicta. Sed dicas ꝙ qui canonis inobediētiā icurrit cū eo mitius agitur q̄ cum eo q̄ iudicis inobedientiā incurrit. ar. j. de cle. excō. mini. ſi celebrat ‡ et. ff. de arbi. celſus. Ber.

† Idē Vi. maxie propter vbum ⁊ ſimilia. idē Hoſt. Jo. andree.

Pаganꝰ cenſetur q̄ pape non obedit.

† al'. maxima.

‡ Adde q̄d not. j. de elec. gn̄ali. in glo. ꝯtra faciēs. lib. vj. et. ſ. de treu. et pa. c. j. Jo. an.

k ℭ Studioſe. q̄tū ad officium oris. i. ſine ſincopa.
l ℭ Deuote. q̄tū ad officium cordis.

Sane. ¶ Quattuor ſunt dicta. Secundum ibi: ſacerdos. Tertium ibi: quā. Quartuʒ ibi: prelati. Ab. ℭ Caſus. Jn capl'o iſto p̄cipit pa. ꝙ ſacerdotes i loco mūdo cuſtodiant euchariſtiā diligēter: ne ꝑ eoꝝ icuriā diuina indignatio exardeſcat: ⁊ q̄libet ſac̄dos freq̄nter doceat plebē ſuā vt qñ i celebratiōe miſſaꝝ hoſtia eleuat ſe reuerēter inclinet: ⁊ idē faciat cū portat ad ifirmū lumie p̄cedēte: ⁊ p̄lati hmōi mandati trāſgreſſores puniant: ſi ⁊ ipi diuinā volūt effugere vltionē. ¶ Not. ꝙ euchariſtia i loco mūdo cuſtodiri dʒ. Jteʒ q̄ faciunt ꝯ mādatū pape puniendi ſunt. Ber.

† al'. ad de offm̄.

m ℭ Cōſeruet. Sub fidelibꝰ clauibꝰ ne ſiniſtra manꝰ ad ea poſſit extendi. j. de cuſto. euch. ca. j. ¶ Glo. ſe. re. ꝑ. q. quā tripliciter ſoluit. et ſolutionem mediā moderatur
n ℭ Jncliet. Flexis genibꝰ ⁊ p̄t dicere iſta vba Salue lux mūdi vbum p̄ris. hoſtia va. viua caro. deitas integra. verꝰ hō. Vl' iſta. Trāſſubſtātient res iſte in corpꝰ et ſāguinē tuū dn̄e ad honorē ⁊ laudē nois tui ad cōfeſſionē pctōrū / et ad ſalutē aiarū nr̄arū. Vl' orōnē dn̄icā. † Verba iſta trāſſubſtātient res iſte ⁊c̄. debent dici anqʒ hoſtia eleuet añ illa verba: h̄ ē ſanguis meꝰ ⁊c̄. poſtea nō debēt dici cū iā ſint trāſſubſtantiate i corpꝰ et ſanguinē. B.

Orōnes dicēde in corporis chriſti leuatione.

† Quā xp̄s docuit Matth. vj. a. nec pōt diſcipulus eſſe ſuper magiſtrum ſm̄ Hoſt. Jo. and.

a ¶ Punire. Ad arbitrium iudicis puniant qui hoc non refutauerunt: cū pena certa hic non statuat. ſ. de of. dele. de causis. ⁊ ff. de iure deli. l. j. in fi. vbicūq̄ enim pena nō statuitur ad arbitriū iudicis imponitur.

similia. addit etiam aliam rationem.

f ¶ Consuetudinē. Nota q̄ consuetudo attēdit in sacro altaris: sic etiam cōsuetudo attēdit in baptismo. de conse. di. iiij. de trina. ⁊ in ipsa missa ꝯsuetudo metropolitane ecclesie: ⁊ in alijs diuinis officijs ab alijs sue ꝓuincie debet obseruari. de conse. dis. ij. institutio. ⁊ xij. dis. c. vlti. sic et in matrimōio quādoq̄ attendit. ſ. de cog. spi. super eo. ⁊ in ieiunio. ſ. de obser. ieiu. ca. ij. ⁊ j. ⁊ sic patet generalem ecclesie consuetudinē ab omnibus esse obseruandā. c. dist. contra morem. ⁊ sic saltem credamus q̄ hec consuetudo a sctis ecclesie patribus fuit instituta: quasdam enī cōsuetudines sol⁹ vsus approbauit. xj. di. ecclesiasticarum. et ita solo vsu antiquorum patrū ponitur pl⁹ de vino q̄ de aq. Et alia ratio † posset assignari: vinū delectabilius est ad bibendum q̄ aqua: ⁊ ideo ponitur plus de vino q̄ de aqua. nam si plus poneretur de aqua non trāsiret ita suauit: ⁊ ne horrorem generaret vnū posset periculum iminere: quia aqua malū stomachū facit. Quare aqua misceatur cum vino. vr ſ. eo. cum marthe. §. q̄si vissti. ad fi. sicut dicit de sanguine christi: q̄r sub alia similitudie sanguinem christi bibis ne aliquis horror sit. de cōse. di. ij. panis. B.

Cōsuetudo attēditur in sacramētis.

Vini pl⁹ q̄ aq̄ ponitur i calicem.

Diuisio. Litteras. Primo ponit duos excessus pbri. Secūdo alios duos ibi: itellecto. Tertio puniri mandat ibi: cum igitur. Abbas sic.

Diuisio. Cum creatura. Primo ponit mādatū. Scdo pmittit cām generalē ibi: mādam⁹.

Ab. ¶ Casus. Prelati et clerici cōuentualium ecclesiarū missas ꝓ anniuersarijs defunctorū sine ꝯuētu celebrabant scʒ sol⁹ sacerdos cū vno alio q̄d significatum est dño pape. vñ mādat papa oib⁹ ꝑlatis ecclarū qten⁹ nullā negligētiā in eos pmittāt obrepe: quominus missarū solēnia ꝓ anniuersarijs defunctorū ⁊ ꝓ festo vel feria cōuētualiter ſm temporum congruentiā debeant celebrare. ¶ Nota q̄ negligentia in ꝑlatis reprobat. Item in officijs diuinis celebrādis cōgruētia temporis attendenda est. Ber.

¶ Glo. se. reci. per. q. q̄d h̄ dicat anniuersariū.

b ¶ Pro anniuersarijs. Anniuersariū dicit q̄d ꝓ defuncto fit anno reuoluto a die mortis sue: sed dicit hic anniuersariū officiū. s. q̄d fit quotidie pro defunctis quod facere debent sacerdotes: q̄r aīe defunctorum soluūtur aut oratiōib⁹ et sacrificijs sacerdotū: aut pcib⁹ sanctorꝫ † aut ieiunijs ⁊ elemosinis cognatorū ‡ xiij. q. ij. anime defunctorū: ⁊ q̄r nescim⁹ q̄bus psint pro oib⁹ hec sunt facienda. ea cā. et. c. q. non estimemus. nisi ꝑ illis q̄s constat in mortali pctō decessisse. xxiij. q. v. placuit. Isti enī negligentes erāt in officijs mortuorū. vnde mādat papa vt torporē negligētie abijciāt: ⁊ missarum solēnia celebrent pro anniuersarijs defunctorum conuētualiter: ⁊ pro festo cum aduenerit: ⁊ missam de ferijs celebrent quando nō est festū: ita q̄ non dimittant officium mortuorum: et in conuentu non singulariter cum paucis forsitan nolebant plures missas dicere.

Anniuersarium.

Aie defūctorū q̄tuor mōis soluūtur.

† An pces malorū ꝓsint vel noceant nor. xlix. dist. §. j. et. iij. q. vij. i grauibus. Jo. ā.

‡ Et sic pōt q̄s p alium saluari licet nō p alium dānari. de hoc. j. q. iiij. iam itaq̄. Joan. and.

cum sit cādor lucis eterne: vt ex hoc apud omnes fides et deuotio augeatur. ¶ Prelati autem hmōi mandati grauiter punire[a] non differant transgressores: si ⁊ ipsi diuinam ⁊ nostrā voluntē effugere vltionem.

Idem vniuersꝭ ecclīarū ꝑlatis.

¶ In ecclesijs collegiatꝭ debēt celebrari due misse collegialiter vna pro defunctis: alia ſm exigētiam dici vt pro festo si festū occurrit: vel ꝓ feria: si feria. Ca. xi.

Cum creatura nō habeat quid ꝓ meritis respōdeat creatori: ⁊. j. ¶ Mandamus quaten⁹ nullū in vos torporē negligentie obrepe pmittatis: quominus ⁊ pro anniuersarijs[b] defunctorū: et ꝓ festo vel feria ſm temporū cōgruentiā missarū solēnia cōuentualiter celebretis.

Idē.

¶ In die cene dñi epūs tantum in sua ecclesia debet missam celebrare ⁊ chrisma cōficere. Ca. xij.

Te referente: ⁊. j. ¶ Cum cuilibet sacerdoti q̄cūq̄ dignitate prefulgeat vnā in die celebrare missam sufficiat[c]: nam ⁊ valde ē felix q̄ celebrat digne[d] vnā. ¶ Fra. tue mandam⁹ quatenus die cene dñi in eccl̄a sipontina[e] dūtaxat in qua teneris chrisma ꝯficere: missarū studeas solēnia celebrare.

Idē archiepō abblasen.

¶ In sacrificio altaris pl⁹ de vino q̄ de aqua ponēdū ē. Ca. xiij.

Perniciosus in tuis ptib⁹ inoleuit abusus: videlicʒ q̄ in maiori q̄titate de aqua ponit in sacrificio q̄ de vino. ¶ Cū ſm rōnabilem consuetudinem[f] ecclesie generalis plus in ipō sit de vino q̄ d' aq̄ ponēdū. ¶ Idōq̄ fraternitati tue mādamus quatenus id nō facias: nec in tua ꝓuincia fieri paciaris.

Idem epō brixien.

¶ Ab officio ⁊ beneficio deponitur presbyter qui sine aqua et igne: vel in pane fermentato vel vase ligneo sacrificat. Cap. xiiij.

Litteras tuas recepim⁹ continentes: q̄ cum sup excessib⁹ pbri ecclesie sancte brigide brixien. inquireres: confessus[g] est q̄ cum quadam die hostiam ⁊ calicē non haberet: in pane fermentato[h] ⁊ cypho ligneo[i] missarū solēnia celebrare ꝑsumpsit: et. j. ¶ Intellecto itēꝝ q̄ predicta ecclesia per maliciā dicti pbri multiplr ledebatur[k]: inq̄sitiōis offīn iterās[l] ex ei⁹ ꝯfessiōib⁹ iuenisti q̄ idē sine igne[m] sacri

Diuisio. Te referente. Ponit mandatū cuius premittit cām generalem ibi fraternitati: et ponit casum vt in glo. fi. Abbas sic.

c ¶ Sufficiat. De conse. dist. j. sufficit. et. ſ. eo. cōsuluisti. nisi in natiuitate domini vt ibi dicitur.

d ¶ Digne vnā. Et meli⁹ est celebrare illā de die q̄ aliā. ſ. e. q̄dā.

Casus. e ¶ Sipontina. Archieps sipontin⁹ die cene domini de antiqua consuetudine ꝯficere tenet chrisma in ecclesia sipontina: sed idem archiepus eodem die mane de consuetudie accedit ad garganicā ecclesiam: vt recipiat ibi pegrinos illi⁹ loci: ⁊ ibi a clero et ppl'o ipsi loci celebrare ꝓpellit. vnde sup hoc iplorauit cōsiliū pape: ⁊ papa respōdit q̄ tantū in ecclesia sipontina in qua tenetur chrisma conficere debeat celebrare. Et sic est arg. q̄ missa sit de substantia confectionis chrismatis sicut dici consueuit q̄ sit de substātia collationis ordinū. ar. ſ. de transla. inter corporalia. cū cuilibet sacerdoti quātūcūq̄ dignus sit sufficit vnam in die missam celebrare: et valde felix est qui digne celebret vel celebrat vnā. ¶ Nota q̄ sacerdos duas missas in die celebrare non debet: nisi ex causa necessaria. Item arg. q̄ missa sit de substantia confectionis chrismatis. Bernardus.

Diuisio. Perniciosus. Primo ponit abusum quē secundo reprobat Tertio fieri ꝓhibet. Secunda ibi: cum. Tertia ibi. idq̄. Ab. ¶ Casus. Consuetudo erat in quibusdā ptib⁹ q̄ sacerdotes plus ponebāt de aqua in sacrificio q̄ de vino. madat pa. epo loci vt hoc de cetero fieri nō pmittat cū ſm consuetudinem ecclesie generalis plus sit de vino: q̄ de aqua ponendū. ¶ Nota q̄ gn̄alis consuetudo ecclesie ab omnibus est seruanda: q̄r turpis est pars que suo nō congruit vniuerso. Ber.

¶ Glosa sequens notat consuetudinem attendi. inducit quattuor

¶ Casus. Cū epō brixien. inquireret sup excessib⁹ pbri eccl'e sancte brigide brixien. confessus est idem sacerdos q̄ cum quadā die hostiā nō haberet nec calicē in pane fermētato ⁊ cipho ligneo missarum solēnia celebrare presumpsit. Item alia vice intellecto q̄ ecclesia illa per eundē pbrm lederet multipliciter: iterū cepit inquirere contra ipm: et ex eius confessione inuenit q̄ idem sine igne sacrificabat et aqua. quesiuit episcopus a pa. quid faciendum esset de ipso. Rñ. papa cum ex aperta malicia vl' nimia negligentia siue ignorātia peccasse videatur. mandat quatenus officio ⁊ beneficio perpetuo priuet eundē. ¶ Nota q̄ cū pane fermētato nec in vase ligneo sacrificari nō debet. Item sine igne ⁊ aqua sacrificari nō debet. Item ex aperta malicia vel nimia desipientia peccanti parcendum non est. Ber.

g ¶ Confessus. Ergo pro conuicto haberi debet. ſ. de confes. cum super. et. C. eo. titu. l. j.

¶ Glo. seq. reci. per questionem. et ponit solu. hu. Ja.

h ¶ Fermētato. Q̄d q̄d ē [illegible] ē nō i fermēto veteri: sʒ i azimis sinceritatꝭ. ⁊c.

i ¶ Ligneo. [illegible] vasa. ꝑpt h̄ tñ nō min⁹ ꝯficeret: q̄r olī in vasis ligneis ꝯficiebāt sacerdotes: sʒ ꝑpt' dec⁹ eccl'ie siluester papa. viij. istituit vt vasa argētea cēnt i eccl'a. vt de ꝯse. di. j. vasa. De ere aut auricalco nō fiat calix: q̄r ob vini ꝟtutē eruginē parit: ⁊ vomitū ꝓuocat: nec hodie de ligno vl' vitro fieri dʒ. ḋ ꝯse. di. j. [vt calix.

k ¶ Ledebat. i. dānificabat. ſi. ſ. de resti. i integ. req̄siuit.

l ¶ Iterans. Nō sup his criminib⁹ sup q̄b⁹ inq̄sitio facta fuit: sed sup alijs. j. de accu. de his. j. de collu. ca. vlti. quia crimina semel dimissa iterū in vltionē venire non patimur. xxiij. q. iiij. si illic. ⁊ de delicto vni⁹ hominis nō est sepe q̄rēdū. ff. na. ca. sta. licet. §. vlti.

m ¶ Sine igne. Q̄d fieri nō dʒ. q̄r legit ‡ ignis in altari meo semp ardebit: ⁊ ille ignis luxit sub aq̄. lxx. annis. qui extinct⁹ fuit anthiocho vidēte sacerdotū iasoni. j. q. j. sicut eunuch⁹. Itē nec sine aq̄ sacrificare potuit: sʒ vtrūq̄ in calice mixtū eē debuit: q̄r vtrūq̄ de latere saluatoris exiuit. ſ. e. in quadam. ⁊ de cōse. di. ij. c. j. et. ij. Alios errores de isto sacramēto habes. de conse. di. ij. cū omne crimē.

† Leui. vj. oli habebat de vir. ⁊ ho. cle. qm̄ in pte decisa ⁊ dicebat ibi Can.

‡ ignis mystice designat feruorem charitatis altare offīn pdicatiōis vel ipsum sacerdotiū quē nutrire et sacerdos pietatꝭ operibus. Jo. and.

a ¶ Nimia desipiētia. Vñ ei parcēdū nō fuit: qr ab alijs q̄rere poterat. xxxvij. di. §. iij. et vl. ꝛ. xxxviij. di. q̄ ea. et de cōse. di. ij. c. iij. B.
¶ Rubrica De baptismo. ¶ Viso de sacramento eucharistie q̄ nihil in sacrificijs mai⁹ esse pōt. de ↄse. di. ij. nihil. merito subijcitur de baptismo quod est sacramētū valde necessariū sine quo nemo potest saluari. ī. eo. maiores. de cōse. di. iiij. c. firmissime. Tractaꝛ etiaʒ de eius effectu: ꝓducit enī tres effect⁹. nam remittitur culpa. itē vitaꝛ dānationis periculū. et aperiꝛ regnuʒ celeste. ī. eo. maiores. vide glo. de conse. di. iiij. c. ij. Abbas
¶ De hac materia hꝛ de conse. dist. iiij. per totū.
Si q̄s. ¶ Casus patet.
¶ No. φ ī baptismo forma verborum est de substātia ipsius: et ea omissa nihil agitur. Ber.
b ¶ Immerserit. i. immergendo dixerit ī no. p. et. f. ꝛc̄.
¶ Glo. se. querit ꝛ soluit.
c ¶ Ego baptizo. Nunquid pronomen ego est de substātia hmōi † Nō qr plenū generat sensuʒ hec vox baptizo sine h̄ ꝓnoīe ego. ar. de cō. dis. iiij. retulerꝛ. vbi dr̄ si quis ita dicit baptizo te in noīe. p. et. f. ꝛc̄. baptizat⁹ est. qr ex q̄ baptizare intendit: pronomē ibi non ponitur.
¶ Glo. se. alle. duas cōcor. signat vnū contrariū. ꝛ soluit.
d ¶ In noīe patris. De conse. di. iiij. in synodo multi. Arg. ↄtra di. ea. a quodā. Solu. illa littera in noīe trinitatis intelligiꝛ explicite: et qd̄ sequitur in noīe xp̄i tantū dispositū fuit illud ab apostolis ex causa vt in prin. baptizarent in noīe xp̄i: in quo ꝟbo intelligitur vnctus/inungens ꝛ per quē vngiꝛ. i. pater/filius/et spūs sctūs: sed hodie nō seruaꝛ forma illa: tn̄ si aliq̄s sic hodie baptizareꝛ sub his verbis baptizatus esset licet fieri non debeat vt dixit Io. in illo. c. a quodā. hec est ergo forma baptismi que hic tradiꝛ quā ꝟuat ecclesia: et qui omittit hanc formā nihil agit ‡ ·ī· ti. xpi. veniēs. saluo eo φ dr̄ in noīe xp̄i: qr illud intelligiꝛ īplicite qd̄ est in ista explicite. Et hoc dicūt quidā dictū fuisse ex causa in primitiua ecclesia vt ampliaretur nomē xp̄i in illo tp̄e: quod nomē homīes abhorrebant tunc: ꝛ quod tūc implicite dicebaꝛ in noīe christi modo explicite debet dici noībus triū personarū expressis vt diciꝛ in hac decre. al's Nicolaus decepisset illos quibus respondit illos esse baptizatos qui baptizati erant in nomine trinitatis vel in noīe christi tantū in primitiua ecclesia vt in actibus apostolorū legiꝛ: vt dr̄ in ca. predicto. a quodā vbi Hu. manifeste cōprobat formā q̄ h̄ traditur ostendēdo cām quare in primitiua ecclesia tp̄e apostolorum baptizabāt in hac forma in noīe trinitatis: siue in noīe xp̄i tm̄: ꝛ nicolaus in sua respōsione quā fecit in. c. a quodā retulit se ad tp̄us primitiue ecclesie. dixit Hu. φ de hac forma q̄ hic tradiꝛ nihil est mutandū vel diminuendū ꝟm qd̄ notauit. de cōse. di. iiij. multi. B.
e ¶ Baptizatus. Ar. φ vbi aliquid deest de substantia ei⁹ quod exigitur adesse rei nihil actum est. ar. j. q. vij. daibertum. Ar. contra ·ī· de sacra. non ite. c. j. et. c. vlti. vbi supplentur que omissa erāt: sed illa vnctio non est de substantia sacramenti.
De quibus dubiū. ¶ Casus. Si de aliquibus sit dubium an sint baptizati daꝛ forma quibus verbis premissis debeāt baptizari. ¶ Nota φ ratione dubij fiunt q̄ al's nō fierent. Ber.
f ¶ De quibus dubiū. Sic de ↄse. di. iiij. si nulla. ꝛ di. j. solēnitates. et ca. ecclesie vel altaria. idem et in ordine. lxviij. di. presbyteri quos. et ·§· sequenti.
¶ Glosa sequens ponit opi. quā reprobat.
b ¶ Rebaptizo. Dicunt q̄dā φ si pri⁹ fuit baptizatus eūdē caracterem iterare nō est incōueniens vt reitereꝛ. ar. illius. c. lxviij. di. pbr̄. quod nihil facit. ꝛ dicunt simile qr eadē possessio ex pluribus causis acquiritur. ff. de acqui. pos. possideri ·§· si ex pluribus: sed h̄ nō est verū: qr si primo baptizat⁹ fuit nihil scd̄o addiꝛ: sed ad vocē refertur talis reiteratio: ꝛ est signū solūmodo φ sit baptizatus. ar. ad h̄. lxviij. dis. ·§· qr ergo. vbi gratian⁹ h̄ dicit ar. C. de iudi. l. ij. vbi diciꝛ scd̄am manumissionē nihil addere vel diminuere. Ala.
Maiores. Diuidiꝛ decr. hec tota in duas partes. Primo ponit exordiū ꝓbans magnas questiones maxime fidē tangētes referendas esse ad papam. Scd̄o ibi: quibusdam. ponit epistolam que quattuor habet partes sicut quattuor sunt questiōes. Secunda ibi: verū. Tertia ibi: sed adhuc. Quarta ibi: item queritur. Prima subdiuidiꝛ. Primo poniꝛ hereticorū obiectio duabus auctoritatib⁹ munita. Scd̄a ibi: ad id ipsius solutio. Tertia ibi: ceterum auctoritatib⁹ rn̄det. Ab. ¶ Casus. Quidā heretici fecerunt quasdam questiones catholicis. archieps̄ arelateñ. postulauit dominū papā illis questionib⁹ rn̄dere: dicebāt enī φ paruuli inutiliter baptizātur: ad qd̄ probandum inducebant auctoritatem beati Iacobi apostoli dicentis. Charitas opit multitudinem pctōꝝ: ꝛ auctoritatem euangelij de peccatrice que lauit pedes dn̄i dicētꝭ: dimissa sūt ei peccata multa qr dilexit multū: sed nō nisi ꝑ charitatē ꝛ in charitate crimina dimittuntur: ꝛ ꝑuuli nec sentiūt nec cōsentiūt: nec charitatē habent q̄ tantū sentientib⁹ ꝛ cōsentientib⁹ infundiꝛ: et ita ꝑuulis pctm̄ nō dimittiꝛ in baptismo. Ad qd̄ respōdet pa. φ baptisma circūcisioni successit: sed absit vt in illam heresim incidamus que asserit legē cū euangelio et circūcisionem cū baptismo seruandā: quia dicit apl's Si circūcidimini xp̄us nihil vobis ꝓdest. Sed circūcisio ꝛ paruulis et adultis ↄferebaꝛ: ꝛ baptismus qui successit loco illius generalior est: ꝛ cū tam viri q̄ꝫ femine baptizanꝛ nō debet esse minoris effect⁹: et ita tam paruulis q̄ꝫ adultis est conferendus/ sicut enī in veteri lege dicebaꝛ aīa cuius preputij caro circūcisa nō fuerit peribit de populo dei: ita nūc diciꝛ nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto non intrabit in regnū dei: ab ista generalitate nec sexus nec etas excipiꝛ. verūtamē notādū est quātū plus hodie baptism⁹ cōferat christianis q̄ꝫ iudeis circūcisio olim cōtulisset. In fine auctoritatis predicte aīa cui⁹ ꝛc̄. diciꝛ peribit de populo suo. In auctoritate euāgelij diciꝛ nō intrabit in regnū dei: olim per circūcisionem licet culpa originalis peccati dimittereꝛ et periculū vitareꝛ: nō tamen ꝑueniebatur ad regnū celoꝝ: sed per baptismū culpa remittiꝛ: vitatur periculū: et ad regnū celorū ꝑueniꝛ qd̄ oīb⁹ vsq̄ꝫ ad mortē christi fuerat obseruatū: absit enī vt vniuersi paruuli ꝑeant quorū quotidie tāta multitudo moriꝛ quin de⁹ aliquod remediū illis ꝓcurauerit ad salutē. predicte vero auctoritates quas inducebant heretici intelligende sunt de adultis q̄ habēt multitudinē peccatorū: qr de paruulis non possent intelligi qui peccato tantū originali grauanꝛ: ꝛ eodē modo illa auctoritas. Qui crediderit et baptizatus fuerit tota intelligiꝛ de adultis. cū paruuli nō possint credere/sed adulti. ¶ Illud vero. Opponebāt ꝑdicti heretici fidē aut charitatē ꝛ alias virtutes paruulis non infundi/qr nō ↄsentiunt: sed istud non simpliciter concediꝛ cū inter theologos q̄stio referatur. Quidam dicunt per virtutē baptismi paruulis culpā remitti: sed gratiā nō cōferri. Alij dicūt ꝛ peccatū dimitti et ꝟtutes infundi quo ad habitū nō ad vsum habentis eas: quousq̄ꝫ perueneriṅt ad etatē adultā. Sed ex hac rn̄sione quidā viā inueniunt ad alias questiōes ex eo φ diciꝛ paruulis in baptismo peccatum dimitti originale: dicūt eadē ratione adultis dormiētibus ꝛ amentibus si baptizenꝛ peccata dimitti: qr cū nec isti nec illi tūc sentiāt vel dissentiāt idem iudiciū est habendum. Sed hic pa. diciꝛ distinguendū. Pctm̄ duplex est. originale ꝛ actuale. Originale qd̄ sine cōsensu cōtrahiꝛ: sine ↄsensu remittiꝛ ꝑ baptismū. Sed actuale qd̄ cōsensu contrahiꝛ/sine cōsensu nō relaxaꝛ. Sed adhuc queriꝛ: q̄re dormiētib⁹ et amētib⁹ originale pctm̄ nō dimittiꝛ in baptismo sicut paruulis. ad hoc respōdet pa. dn̄s qui totū hominē sanū fecit in sabbato opus imperfectiōis nō nouit: ꝛ ideo peccata nō ex parte/sed ex toto dimittit. preterea pena originalis peccati est carentia visionis dei. pena vero actualis est cruciatus perpetuus. vnde si ꝑmū dimittereꝛ alicui altero nō dimisso: talis nō careret visiōe dei ꝓpter originale dimissum et cruciaretur ꝑpetuo ꝓpter actuale. Sed hoc tanq̄ꝫ incōpossibilia se nō cōpatiunꝛ īmo aduersantur. Item queriꝛ in ·§· isto vtrū dormiētibus et amentibus si baptizentur saltim caracter imprimaꝛ vt excitati a somno vel ab egritudīe liberati nō sint vlterius baptizandi. Ad hoc dicūt quidā φ sacramēta que per se sorciūtur effectum vt ordo: baptismus: ꝛ ↄsimilia. nō solū dormiētib⁹ et amētibus/sed etiā inuitis ꝛ cōtradicētibus conferūꝛ ꝛ si nō q̄ꝫtum ad rem. i. q̄ꝫtum ad remissionē pctōꝝ/tamen q̄ꝫtum ad caracterē: cū et paruuli qui non cōsentiunt: ꝛ ficti q̄ non ore: corde tamen dissentiunt recipiūt sacramentū. Sed istis opponitur si isti fuissent inuiti et reluctantes īmersi saltim ratiōe sacramenti ad iurisditionem ecclesie pertinerent: vnde cōpellēdi essent

ficabat et aqua. Cum igiꝛ vel ex aperta malicia vel nimia[a] desipientia peccasse probetur: mandamus quatenus officio et beneficio perpetuo ipm̄ priues.

De Baptismo et ei⁹ effectu. Alexander. iij.

¶ Licet puer sit ter mersus ī aq̄ in nomine patris: et filij/ et spiritussancti: si nō sit dictum: ego te baptizo in nomine patris ꝛc̄. nō est baptizatus. Capitulū. j.

Si q̄s pueruʒ ter in aqua immerserit[b] in nomine patris/ ꝛ filij/ et spūssc̄ti amen: ꝛ non dixerit ego[c] baptizo te in nomine patris[d]/ ꝛ filij/ et spiritussancti: nō est puer baptizatus[e]. Idem.

¶ Si ꝓbabiliter dubitaꝛ an q̄s fuerit baptizat⁹/ pōt baptizari forma hic expressa. Capitulū. ij.

De quib⁹ dubium[f] est an baptizati fuerint baptizantur his ꝟbis premissis: si baptizatus es non te rebaptizo[g]: sed si nondū baptizatus es: ego te baptizo. ꝛc̄.

Innocen. iij. are. archiep̄o.

¶ Sacr̄m baptismi vtiliter cōfertur paruulis: licet nō credāt/ nec intelligant: ꝛ remittitur eis peccatum originale. h. d. vsq̄ꝫ ad ·§· verum. Capitulū. iij.

Maiores ecclesie

Cōtinuatio.

† Cū ꝛ de ꝓnoīe vide aꝛ dn̄s vim fecisse cum dixit Ego sū qui sum Exod. iij. d. Item ego sū lux mundi. Itē ego principiū q̄ et loquor vobis. Io. viij. qd̄ in multis locis eiusdē capłi ponderatū inuenies. Io. and.

‡ Dicunt hic Inno. ꝛ Ho. φ si q̄sciēs φ certa ē forma baptismi ꝛ φ preter illā nil agitur formam ignorat ꝛ baptizat in vera forma hic expressa et baptizare intendit φ ꝟus est baptism⁹ licꝫ dubitet de forma. sec⁹ dicūt de illo qui verā formā exp̄mit cū aliā ꝛ nō illam credat esse veram formam. Ille enī baptizare nō intendit cuʒ credēs verā formam ad hoc statutā non credat illā esse sed aliā sed si non crederet certā for^a mā statutā ꝛ intēdens baptizare verā formā exprimeret verus esset baptismus ꝟm eos. Io. and.

j. Pet. iiij. b

Luc. vij. g

Gal. v. a

ad fidem seruandam. Sed istud esset incongruum christiane religioni vt inuitus et contradicens compelleretur ad fidem. vnde distinguendum est inter inuitum et non inuitum: coactum et non coactum. Si enim aliqui terroribus atque supplicijs violenter attrahuntur: et ne detrimentum incurrat baptismum suscipit: talis caracterem suscipit sacramenti: sicut ille qui ficte baptizatur. vnde cogendi sunt ad obseruationem fidei: in quo casu debet intelligi decretum tolletani concilij ne nomen domini blasphemetur: et fides quam susceperunt contemptibilis habeatur. Sed ille qui non consentit et penitus contradicit. nec sacramentum nec effectum recipit sacramenti. sicut nec ille peccatum incurrit qui thurificare idolis cogitur violenter. Dormientes autem et amentes si antequam dormirent vel antequam amentiam incurrissent in contradictione persitissent: si fuerit sic baptisati caracterem non suscipiunt sacramenti: quia adhuc intelliguntur in contradictione persistere. Secus autem esset si prius cathecumini extitissent et habuissent propositum baptisandi. vnde tales cathecuminos consueuit ecclesia in necessitate baptizare. tunc enim caracter imprimitur cum obice voluntatis contrarie sacramentalis operatio non inuenit obsistentem. ¶ Mo. quod cum de articulis fidei dubitatur ad romanam sedem est recurrendum. Item baptismus loco circuncisionis successit. Item per circuncisionem peccatum originale dimittebatur. Item ianua paradisi in morte christi fuit apta. et per hoc probatur quod antiquitus sancti patres descendebant ad inferna. Item licet christus mortuus sit pro omnibus quo ad sufficientiam: tamen predestinatis tantum quo ad efficientiam. Item vniformis debet esse intellectus cuiuslibet auctoritatis. Item de filibus simile debet esse iudicium. Item particularis non dimittitur peccatum. quia aut totum remittitur aut nichil. Item pena originalis peccati est carentia visionis dei. pena actualis est gehenne cruciatus. Item duo contraria in eodem subiecto esse non possunt. Item baptismus et ordo consensu accipientium conferuntur si non contradicant expresse. Item coacta voluntas voluntas est. et qui tali voluntate aliquid facit valet et compellitur illud seruare vt hic dicitur. qui vero simpliciter cogitur attractus violenter nichil agit per talem coactionem. Item plus est expresse contradicere quam minime consentire. Ber.

habuerimus charitatem etiam si sanguinem nostrum effuderimus et nostram substantiam totam dederimus pauperibus magis tormenta sunt quam corona victorie. j. q. j. vide. quantum boni. vnde dicitur charitas recta voluntas: bonis terrenis ac sumptibus semper aduersa. de pe. di. ij. charitas. — Charitas

Mat. xv.
Lu. xxij.
Ja. v.
Lu. vij.
Gala. v.
Gen. ij.
Joan. iij

a causas[a] prestiti articulos fidei contingentes ad petri sedem referendas b intelligit quod eum[b] querenti domino quem discipuli dicerent ipsum esse respondisse notabat: tu es christus filius dei viui: et pro c eo dominum exorasse: ne deficiat[c] fides eius. ¶ Quibusdam igitur questionibus quas contra catholicos heretici mouerant: nos postulas respondere. Asserunt enim paruulis inutiliter baptisma conferri: quod nituntur probare illud primo et precipue inducentes: quod cum secundum verbum Jacobi apostoli dicentis in epistola sua. d Charitas[d] operit multitudinem peccatorum: et iuxta illud testimonium veritatis in euangelio de peccatrice que ipsius pedes lauerat phibentis. Dimissa sunt ei peccata multa: quoniam multum dilexit: non nisi per charitatem: et in charitate crimina dimittantur paruulis. Qui nec sentiunt/ nec consentiunt: et charitatem non habent que sentientibus et consentientibus tamen infunditur peccatum non dimittitur in baptismo: et. j. ¶ Ad id autem t. r. n. quod cum baptisma succes e serit circuncisioni.[e] Absit enim vt in illam damnatam heresim incidamus que properam affirmabat legem cum euangelio: et circuncisionem cum baptismo seruandam: quoniam secundum apostolum dicentem ad galatas. Si cir f cuncidimini[f] christus nihil vobis prodest. Cum ergo circuncisio tam adul g tis quam paruulis ex precepto[g] domini conferretur: ne baptismus qui succedit loco ipsius et generalior tamen existit cum h tam viri quam femine[h] baptizentur minoris videatur effectus: tam adultis quam paruulis est conferendus. Sicut enim sine distinctione qualibet mosaica lex clamabat. Anima cuius preputij caro circuncisa non fue i rit/ peribit[i] de populo suo: ita nunc indistincte vox intonat euangelica. Nisi quis renatus fuerit ex aqua k et spiritu sancto: non intrabit[k] in regnum dei. ab hac generalitate nec sexum l nec etatem excludens[l] Caute tamen notandum est quantum plus baptismus hodie conferat christianis quam quondam iudeis circuncisio contulisset dictum est in fine predicte auctoritatis inducte de veteri lege. Peribit de populo suo. in euangelica vero veritate subiunctum est. Non intrabit in regnum dei: quoniam et si ori m ginalis culpa[m] remittebatur per circuncisionis mysterium et damnationis periculum vitabatur: non tamen perueniebatur ad regnum celorum: quod vsque ad mortem christi fuit omnibus obseratum. Sed per sacramentum baptismi christi sanguine rubricati culpa remittitur: vitatur periculum: et ad re n gnum celorum etiam peruenitur[n]. cuius ianuam christi sanguis fidelibus suis o misericorditer reserauit[o]. Absit enim vt vniuersi paruuli pereant quorum quotidie tanta multitudo moritur: quin et ipsis misericors deus qui neminem vult perire aliquod remedium procurauerit ad salutem. ¶ Ceterum ex vi litere satis patet predi p ctas auctoritates[p] intelligendas esse tantummodo de adultis qui habent multitudinem peccatorum: cum de paruulis non possit intelligi qui peccato tantum originali tenentur. Similiter et illa auctoritas est soluenda. Qui credide q rit et baptizatus fuerit saluus[q] erit et cetera. cum non possint credere paruuli: sed adulti: et ob hoc to r ta auctoritas[r] hic intelligenda est de adultis: ne ad alios prima/ et ad alios secunda clausula referatur: quamuis nonnulli concedant quod paruuli credant: non per vsum sed per habitum fidei quem suscipiunt in baptismo: sicut et alia multa verba secundum communem vsum loquendi non ad s actum sed ad aptitudinem[s] referuntur. Illud vero quod opponentes inducunt fidem aut charitatem/ aliasque virtutes paruulis vtpote non consentientibus non infundi a t plerisque non concedit absolute[t] cum propter hoc inter doctores theologos questio referatur: alijs asserentibus per virtutem baptismi paruulis quidem culpam remitti: sed gratiam non conferri: nonnullis dicentibus dimitti peccatum et virtutes infundi habentibus illas quo ad habitum non quo ad vsum donec perueniant ad etatem adultam.

e ¶ Circuncisioni. Que supplebat vicem baptismi in paruulis qui erant de stirpe abrahe: in alijs autem supplebat fides parentum. de conse. di. iiij. quod apud. et. c. ex quo. — Gen. xvij
f ¶ Circuncidimini. xxviij. q. j. sic ei. circa fi. per vnam columnam ecce ego paulus et cetera.
g ¶ Ex precepto. In veteri testamento.
h ¶ Femine. Sed circuncisio ad feminas non pertinebat sed offerebantur xxviij. dist. in templum † et ibi nomen imponebatur vnde baptismus generalior est. — Leuit. xij
¶ Glo. se. alle. ij. concor. signat vnum contrarium. et soluit dupliciter.
i ¶ Peribit de populo. Hic colligitur quod per circuncisionem saluabantur in veteri testamento. sic de con. di. iiij. quod apud. et. c. ex quo. Sed contra de pe. dist. j. §. item vt christus ait. in fi. vbi dicitur quod circumcisio data est abrahe in signum iusticie non in causam iustificationis. Sed illud intelligitur quo ad ipsum abraham qui iam iustificatus erat. et non quo ad alios. † Ut xxviij. expone illa litera et supplet ibi solum vel tantum. — j. Thi. j.
k ¶ Non intrabit. De con. se. di. iiij. firmissime. b.
l ¶ Excludens. Immo includit quoniam sub nomine masculino dixit nisi quis renatus fuerit et cetera. femina comprehenditur. ff. de ver. sig. l. j. et de pe. dist. j. si quis cum telo.
m ¶ Culpa remittebatur. i. originale peccatum: non tamen penitus adhuc est sublatum sed manet in homine non tamen obest de conse. di. iiij. ca. ij.
n ¶ Peruenitur. De conse. di. iiij. per aquam.
o ¶ Reserauit. De consec. dist. iiij. proprie.
p ¶ Auctoritates. s. iacobi scilicet charitas operit multitudinem et cetera. et illam in euangelio de peccatrice dimissa sunt ei et cetera.
q ¶ Saluus erit. Qui autem non crediderit nec baptizatus fuerit condemnabitur.
¶ Glo. se. alle. vnam concor. et vnum contrarium.
r ¶ Tota auctoritas. Uniformis enim debet esse cuiuslibet auctoritatis intellectus. arg. xvj. q. vij. et hoc dicimus. Arg. contra. iij. q. iiij. hi qui.

† Ta. vt dicit Host. preceptum circuncisionis datum fuit ad probationem obedientie sicut et illud. Egredere de terra tua et cetera. Gen. xij vnde Abraham circumcidit filium viij. die sicut precepit ei dominus. Gen. xxj. Item data fuit circuncisio ad populi distinctionem. Gen. xvij. circumcidetur ex vobis omne masculinum et cetera. vt sit signum federis inter me et vos. Item ad culpe originalis purgationem vt hic dicit. Jo. an.

a ¶ Causas. xvij. di. huic sedi. et. xxiiij. q. j. quotiens.
b ¶ Eum. i. petrum.
c ¶ Ne deficiat. Ex hoc patet quod ecclesia non potest esse nulla. xxiij. q. j. pudenda. in fi. vbi Aug. hoc probat. ad idem. xxj. di. §. j. ad fi. in ver. ego pro te rogaui et cetera.
d ¶ Charitas operit. Hec est prima obiectio hereticorum: quod si non

s ¶ Ad aptitudinem. Sicut et illud participium retinens quod ponitur in descriptione matrimonij ad aptitudinem non ad actum refertur quod habetur. xxvij. q. ij. §. j. Matrimonium est coniunctio maris et femine indiuiduam vite consuetudinem retinens: intellige quamuis non retineatur quo ad actum tamen quo ad aptitudinem retinetur: sicut consueuit dici de iustitia ‡ ff. de iusti. et iu. l. iustitia. secundum quod iustitia est in creatura.
t ¶ Absolute. i. indifferenter.

‡ Et de imperatore quod est semper augustus de iure. ca. cali. c. j. aptitudine vt in prin. insti. vbi de hoc in rubrica. Jo. and.

Originale pctm̄ qd̄ sine ꝯsensu ꝯ̄hitur remittit in baptismo etiā nō cōsentiēti: vt puulis. secꝰ de actuali: q̄r sicut nō ꝯmittit' sine cōsensu ita nō relaxatur. h.d. vsq̄ ad .§. sed adhuc. Abbas.

¶ Vex quidā ex hac solutione[a] inuenisse se credunt viā ad alias q̄stiones: argumentātes ex eo q̄ dicimꝰ paruulis in baptismate pctm̄ originale dimitti: qd̄ ꝛ adultis dormiētibꝰ vel amētibus pctm̄ (si baptizētur rōne sibi) dimittat': cū eni neutri sentiāt tūc vel cōsentiāt dicūt idē in cōsimilibus[b] iudicandū. Hic ꝯ̄o dicimus distinguēdū q̄ pctm̄ ē duplex[c] origiale .s. ꝛ actuale: origiale qd̄ absq̄ ꝯsensu ꝯ̄hitur: actuale qd̄ ꝯmittit' cū cōsensu. Originale igitur quod sine consensu[d] contrahitur / sine consensu p vim remittit' sacramenti. actuale ꝯ̄o quod consensu contrahitur sine consensu minime relaxatur.

Licet in baptismo dimittat' origiale pctm̄ puulis qui tamē cōsentire nō pn̄t: i adultis tamē amētibus vel dormiētibꝰ q̄ nō cōsentiunt baptismo nō dimittitur actuale / et idem etiā nec originale. hoc dicit.

Sed adhuc q̄ritur q̄re nō saltem originale pctm̄ amentibus ꝛ dormientibus in baptismo sicut paruulis dimittatur. ¶ Ad hoc eni taliter est respōdendū q̄ dn̄s qui totum hominē saluū † fecit in sabbato: opus impfectionis[e] nō nouit: et ob hoc peccata non ex parte[f] sed ex toto dimittit. Preterea pena originalis pcti est carētia visiōis[g] dei: actualis ꝯ̄o pena pcti est gehēne ppetue cruciatꝰ. vn̄ si dimitteret' alicui p̄mū alt'o nō dimisso: tal' nō careret visiōe dei ppt' originale[h] dimissū: ꝛ cruciaret' i gehēna ppetuo ppt' reatū cris actual'. sꝫ hec tā̄q̄ icōpassibilia[i] sese mime patiūt': imo sibi mutuo aduersant'.

† al's sanū.

Amētes vl' dormiētes baptizati: si an̄ demētiā vel dormitionē baptizari volebāt caracterē suscipiūt: al's secꝰ: coacti ꝯ̄o causatiue suscipiūt. h.d. vsq̄ ad fi.

Itē querit' vtrū dormientibꝰ et amētibꝰ sacramēti saltē caracter i baptismate imp̄mat' / vt excitati a sōno vel ab egritudine liberati nō sint denuo baptizādi. Sūt aūt nōnulli q̄ dicūt q̄ sacramēta q̄ p se[k] sortiunt' effectuꝫ vt baptismꝰ / ꝛ ordo / ceteraq̄ similia nō solū dormiētibꝰ ꝛ amētibꝰ / sed inuitis ꝛ ꝯ̄dicētibus: ꝛ si nō q̄ntū ad rem[l] q̄ntū tn̄ ad caracterē cōferunt': cū nō puuli soluꝫ q̄ nō cōsentiūt sed[m] ficti q̄ q̄uis nō ore: corde tn̄ dissētiūt rcipiāt sacramētū. ¶ Sed opponit' talibus q̄ q̄ fuissent inuiti ꝛ reluctātes imersi saltē rōne sacramenti ad iurisdictionē ecclesiasticā ptinerēt: vn̄ ad seruandā regulā fidei xp̄iane forēt rōnabiliter cōpellēdi: vex idē religiōi xp̄iane ꝯ̄riū[n] vt semp inuitꝰ ꝛ penitꝰ cōtradicēs ad recipiēdā et seruandam xp̄ianitatē aliquis compellatur. ¶ Propter quod inter inuitū ꝛ iuitū coactū ꝛ coactū alij nō absurde distiguūt: q̄ is q̄ terroribꝰ atq̄ supplicijs violenter attrahit': ꝛ ne detrimētū icurrat baptismi suscipit sacr̄m: tal' (sicut is q̄ ficte ad baptismum accedit) caracterē suscipit xp̄ianitatis impssū: ꝛ ipe tā̄q̄ ꝯdictionaliter[o] volēs lꝫ absolute non velit cogendꝰ ē ad obꝯuātiā fidi xp̄iane: i quo casu dꝫ itelligi decretū

a ¶ Ex hac solutione. Et ita oritur questio ex solutione sic. s. de vo. ex multa.

b ¶ In consimilibus. Ar. q̄ de similibus simile iudiciū debet ee. s. de rescp. inter cetas. ꝛ s. de trāsla. inter corporalia. ꝛ s. de re iudi. in causis. ꝛ ff. de legi. nō possunt. ꝛ C. de leg. l. vlti. † ꝛ s. de consti. vti. cuꝫ dilecta. quia vbi eadē ratio ꝛ idē ius vt ibi. ꝛ s. ti. proxi. cum marthe. §. si.

c ¶ Duplex. De ꝯse. di. iiij. non ex quo.

d ¶ Sine cōsēsu. Partiū. j. de reg. iur. oīs res. si. de cōse. di. iiij. filiꝰ dei.

¶ Sed adhuc. ¶ Diuiditur iste .§. Secūda ps ibi. Ad hoc. Abbas.

e ¶ Opus iperfectionis. Duplicitatis enim deꝰ aspernator est. xxij. q. v. qui piurare paratꝰ est. §. ex his omnibus. ver. sed si.

¶ Glo. se. ar. alle. ij. iura. in contrarium. Demuꝫ elicit tria argumenta.

f ¶ Ex pte. De cōse. dis. iiij. regenerāte. ꝛ de pe. dist. iiij. sunt plures. Et est arg. q̄ si aliquis excōicatꝰ est pluribꝰ excōicatiōibꝰ: si absoluatur / oīno est absolutꝰ. Sed ē arg. ꝯ̄. j. de sen. exc. cum pro cā. ij. q. iij. §. preuaricator. ꝟ. si crimina plura. ‡ Itē arg. q̄ nihil reputatur actuꝫ dū aliq̄d supest ad agēdū. vij. q. j. nihil. xxxviij. di. que ipsis. C. ad sille. l. vlti. Et ar. q̄ snīa nō dꝫ pro pte valere ꝛ p pte nō valere ff. famil. hercis. in hoc iudicio. † Itē non valet pro parte aliq̄d fieri nisi id totū fiat. ff. de pcu. in cause. ff. p derelicto. l. iij. ff. de transac. cū hi. sic nec liberat' pignus licet de pte debiti sit satisfactū. C. de distrac. pig. q̄diu. Et q̄ aliq̄d dꝫ facere faciēdo p parte nō liberat'. ‡ ff. d ver. ob. i executiōibꝰ. §. pe. Et impietas ē ab eo q̄ iustus est dimidiaꝫ sperare veniam: vt i prealle. §. sūt plures. Vn̄ versꝰ. Larga dei pietas veniā nō dimidiabit. Nam nihil aut totum te lachrymāte dabit.

g ¶ Carētia visionis. Paruuli enim qui sine baptismo decedūt in tenebris manent. de conse. di. iiij. nulla ꝯ̄ter. ꝛ pena illa mitissima est oīm. de cōse. disti. iiij. regn̄ante. di. ea. firmissime. Sꝫ mitis dicit' pena illa carētia visionis respectu aliarū: sed mors ppetua † dicitur. xxx. q. j. ad limina. B.

¶ Glo. se. obijcit. et dupliciter soluit.

h ¶ Propter origiale. Sed nōne ppter actuale debet' carētia visiōis dei adulto? ‡ Quid ḡ expedit originale dimitti cū etsi dimittatur: tamen debetur carentia visionis dei ob aliud .s. actuale. nam et vbi aliquid debet' ex pluribus causis: vna remissa / alia petitio restat: vnde qui repudiauit successionē p vn̄ liberi / admittit' ad successionē p vn̄ cogti. ff. de suc. ed. l. j. §. sed ꝛ vidēdū. ꝛ ar. ff. de ser. vrb. p̄dio. si domꝰ. ar. p. ꝛ ꝯ̄. s. de cā pos. pastoralis. ꝛ s. de iudi. examinata. Sed pōt dici q̄ hec rō supficialis ē. ꝛ p̄ma verior ē: q̄r deus opus impfectionis nō nouit: q̄r in baptismo oīa crimina dimittunt'. de cōse. dist. iiij. regenerāte. vel diuersifica † p actuali reuera debet' nō solū carētia visiōis dei / sed ꝛ maior pena: ꝛ ita non directe. Sed p originali debetur tantū carētia visionis dei directe: ꝛ sic nō pdest dimissio originalis pcti cū postea actuale superuenit tanq̄ maius de quo nō penituit: q̄r q̄ peccat in vno factꝰ est oīm reus. j. de re. iu. defleat. Sed puuli nullū pctm̄ habēt actuale ꝛ ideo non est sil'e de amētibꝰ et dormiētibꝰ q̄ originali et actuali grauant': ꝛ ideo etiā originale non tollitur: quia non prodesset: nec debet probari quo probato non prodest. C. de proba. ad probationē. ꝛ s. de of. dele. cū cōtingat in illa glo. q̄ incipit nota q̄ nō debet.

¶ Glo. se. ar. alle. ij. iura.

i ¶ Incompassibilia. Ar. q̄ eadē res nō opat' ꝯ̄rios effectus. lvij. dist. si quis in egritudine. p̄sumitur eniꝫ ibi q̄ pctā non sint dimissa ei q̄ timore egritudinis baptizatur q̄ presumptio non tollitur per baptismum cū baptismꝰ ipam inducat: vn̄ nō opat' hos cōtrarios effectꝰ: sic eadē res non parit obligationem ꝛ liberationem. ff. de solu. qui hoīeꝫ. §. vl.

¶ Item. ¶ In p̄ma ponitur questio. In secunda ibi: sunt autē. quorūdam opiniones. In tertia ibi: sed opponit'. illi q̄stioni opponit. In q̄rta ibi: ppter quod. opinionis veritatē exp̄mit. In quinta ibi dormientes. principaliter q̄stionem soluit. Ab.

k ¶ Que per se sortiūtur .i. absq̄ consensu accipientis. Lau.

l ¶ Ad rem .i. q̄ntum ad solutionē pctōꝝ. Ber.

m ¶ Sed ficti. vt. j. q. j. sicut ficti. de conse. di. iiij. solet queri. B.

¶ Glo. se. alle. tres ꝯcor. signat vnū cōtrarium ꝛ dupliciter soluit.

n ¶ Cōtrariū. Ar. q̄ ad fidē nullus debet cōpelli inuitꝰ: sed sicut libera volūtate perijt ita libero arbitrio ꝯuertat'. xlv. di. de iudeis. ꝛ c. q̄ sincera. ꝛ xxiij. q. v. ad fidem Ar. ꝯ̄. xxiij. q. vj. c. j. vbi dicitur q̄ paulꝰ coactꝰ venit ad fidem. Sed illud diuino iudicio fuit factū cuius facta ad cōsequentiam trahi nō debent: spāle i ipo fuit. vel ita. Paulus ꝑsequebatur fideles: ꝛ inter ipsa flagella mutatus fuit: ꝛ factus volens. xxiij. q. iiij. displicet. ver. qualiter paulus ꝛc̄.

¶ Glo. se. ar. pro. et soluit. ponit opi. Jo.

o ¶ Cōditionaliter volēs. Et sic coacta volūtas voluntas est. xv. q. j. merito q̄ritur. ꝛ ita coactio cōditionalis nō impedit sacramentū baptismi vt hic patet. sicut nō impedit sacramētū ordinis. lxxiiij. di. vbi ista. xlv. di. de iudeis. neq̄ sacramentū matrimonij. xxij. q. iiij. inter cetera. ꝛ j. de spon. veniēs. talia eni iuramēta sine interitu salutis eterne pn̄t seruari. s. de iureiu. si vero. ꝛ c. cū contingat. impedit tamē matrimōiū † spūale. s. qd̄ me. cā perlatū: sꝫ ibi fuit iustꝰ metus mortis .s. q̄ cadit in cōstantē virū: in p̄dictis vero cōcor. nō fuit metus q̄ caderet in constantē virū: sed coactio q̄dā cōditionalis que nō ipedit matrimoniū spūale siue carnale: quia idem esset in vtroq̄. Sed nūquid ille qui conditionali coactione recipit ordinē tenet' cōtinere? bene videt' q̄ sic: q̄r coacta volūtas est voluntas. xv. q. j. merito. maxime si dicat' q̄ votū est annexū ordini. xxviij. di. dyaconi. ꝛ lxxxiiij. di. cū in pterito. Satis videt' q̄ ꝯtinere cōpellat': quia lꝫ quodāmō inuitꝰ ordinē suscepit volēs tn̄ fuit: vn̄ rōne illius indirecte volūtatis cogit' cōtinere. Jo. dixit ‡ q̄ nō cogit': q̄r itegritas corporis res est voti et non p̄cepti. xxxij. q. j.

† Incipit si imperialis et vide i ca. in causis supra j. glo. Joan. and.

Duplicitas deo displicet.

‡ Dic q̄ excōicatio et ipsius absolutio sunt actus hūani in q̄bus nil cōiter ē perfectum Tulliꝰ. iij. de officijs Nil difficiliꝰ est q̄ reperire q̄d suo gn̄e sit oī pte pfectū et idem Priscianꝰ maior. Joan. and.

† De hoc. s. de ꝯuer. cōiug. placet. Joan. and.

‡ De hoc. j. de pe. suaꝫ. Joan. and.

Versus.

† Dicit ho. sed mors eterna peior dicitur. Joan. and.

‡ De hoc i ꝯstitutione Bn̄dicti q̄ incipit bn̄dictꝰ. io. an.

† sm Vin. dicebat Host. q̄ littera si legi debebat po

namꝰ p impossibile q̄ per actuale nō ipediat' adultꝰ a visione dei: sed per originale tn̄: si dicamus originale tolli ꝛ actuale remanere sequetur euidens absurditas de qua dicit textus. nullꝰ eni pōt deū videre et cruciari nec qui cruciat' pōt videre deuꝫ: vt patet in auctoritate Aug. quaꝫ supra posuit sup. ꝟ. de paruul'. et sic dicit litterā planā. Jo. and

† Quando est iustus metꝰ vt ptꝫ p sequētia. Joan. and.

‡ Hic. et lxxiiij. di. vbi ista. et idem Vin. Phi. Sed Gof. cōtra hic in summa. de eta. et q̄li. §. circa hanc. et duobꝰ. §. se. nisi priꝰ habuisset vxorem legitimā qua licite vti poterit sm eum Joan. and.

integritas.e.§.quod me.cau.perlatū.nā cōtinētia nō est nisi volū taria.xxxj.dis.āte trienniū.et ar.xx.q.iij.p̄sens clericus.et sic ordinatus nō habz priuilegiū clerici: si tn̄ vult vti eo potest † secus dicit in baptismo: q2 illud est sacramētū necessitatis: similiter nō valet testamētū eius qui inuit⁹ testatus est: vel si testes teneantur inuiti.ff.de testa. q̄ testamen to.§.vlti.

† Sed si postea cauerit vte‍r priuilegio et cōpeller cōtinere.et hoc teneas fm̄ Hostiē. et intelligit ratificari etiam tacite vt si semel indut⁹ dicat epl'az ad hoc de regu.vidua.Jo.ā.

a ¶ Cōcilij toletani. xlv.di.de iudeis.cuius verba hec sunt.

b ¶ Plus ē.sic.j.d sy mo.sicut e.j.d homi.petrus.e.j.q.iiij.quia p̄sulatus ar.e.ff.de arbi.nō cogēdū.i fi.e.C.de filijs fa.l.j.li.x.simile est in p̄sonis coniūctis q̄ agere p̄nt sine mandato.s̄.de rescrip.nōnulli.et.ca.ex parte.ff.de pcura.pomponius.ad fi.sed contra mandatū nō possunt.ff. eo.sed et he persone.

¶ Glo.se.querit.ar.p.secundo obijcit et soluit.

c ¶ Perdurare. Si.j. de sen.excō.a nobis.nā semp durare p̄sumit volūtas nisi pbetur mutata.s̄.de his que vi metusue causa fi.perlatum ff.de proba.eū qui.e.ff. de le.ij.l.lucius.in fi. Sz quid si quis ab infantia fuit amēs nunquid prodest ei si baptizetur? ar. q sic.ff.de leg.ij.cū pat. §.surdo. q2 pide habet ac si nūc sit infans: quia nullo peccato grauatur nisi originali.iij.q.ix.in dicas. Sed q̄re amens vel dormiēs nō recipit sacramentū baptismi. et ille qui coactione absoluta cogit cū in baptismo nō reqrit intētio baptizati sed baptisātis.j. q.j.sicut ficti.e.de conse. dist.iiij.solet? Hec q̄stio quā mouet hic Jo.a.soluitur per l'ram: q2 amēs e dormiēs q̄ ante cathecumini fuerūt recipiūt bene sacramētū: q̄ vero semp iuiti fuerūt e cōdixerūt nō recipiūt: vnde adbuc p̄sumūtur iuiti: e nemo iuit⁹ ad fidē cō pellit vt d'r.s̄.

a cōcilij toletani[a]: vbi d'r q qui iā pridē ad xp̄ianitatē coacti sūt sicut factū est tp̄ib⁹ religiosissimi p̄ncipis sisibuti: quia iā constat eos sacramētis diuinis associatos e baptismi gr̄am suscepisse: e chrismate vnctos eē: e corpis dn̄i extitisse participes.oportet etiam vt fidē quā necessitate susceperunt/tenere cogātur: ne nomen dn̄i blasphemetur: et fides quā susceperunt vilis ac contēptibilis habeat. Ille vo q̄ nūq̄ consentit sed penitus contradicit: nec rē nec caracterē suscipit

b sacramēti: quia plus est[b] exp̄sse c̄dicere q̄ minime c̄sētire: sicut nec ille notā alicui⁹ reat⁹ icurrit qui c̄dicens penit⁹ e reclamās thurificare idolis cogit violenter. ¶ Dormiētes autē e amētes si prius q̄ amentiam incurrerent aut dormirent in contradictiōe persisterēt: quia in eis intelligit contradictionis ppositū perdu

c rare[c]: e si sic fuerit immersi cara

d cterē non suscipiūt[d] sacramenti: secus autē si prius cathecumini extitissent: et habuissent propo

e situm baptizādi: vnde tales[e] in necessitatis articulo cōsueuit ecclesia baptizare. Tūc ergo caracterē sacramētalis imp̄mit operatio/ cum obicem volūtatis cō

f trarie non inuenit obsistentem[f].

Idem meten̄.episcopo.

¶ Nemo potest seipsum baptizare etiam instante necessitatis articulo. Capitulum.iiij.

Debitū: et.j. Sane intimasti q̄ q̄dā iude⁹ i mortis articulo c̄stitut⁹: cū int' iudeos tm̄ existeret: i aquā seip̄m immersit dicēdo: ego me baptizo i noīe patris/ e filij/ e sp̄us sancti

ame: e.j. ¶ Rn̄dem⁹ q cū int' baptizātē e baptizatū dz eē discre

s tio[s] sicut ex v'bis dn̄i colligit dicētis apl'is. Baptizate oēs gentes i noīe p̄ris/et filij/ e sp̄us sācti: mēorat⁹ iude⁹ est denuo ab alio baptizād⁹ vt ostēdat q ali⁹ est q̄ baptizat: e ali⁹ q̄ baptizat. Ad qd etiā designādū ip̄e xp̄us

h nō a seip̄o sed a Johāne[h] voluit

i baptizari: q̄uis si tal'[i] c̄tinuo decessisset ad p̄riam ptinus euolas

k set[k] ppt' sacri fidē et nō pp̄ter fidei sacr̄m. In baptismo q̄ppe illa sp̄ual' gn̄atio celebrat de q̄ ve

l ritas[l] ait. Oportet vos nasci denuo: q2 nisi q̄s renatus fuerit ex aq̄ e sp̄u sctō nō intrabit i regnū

m celorū. Sic ergo i carnali[m] gn̄atiōe q̄ ples ex viro e femina nascit ali⁹ est q̄ carnalit' gignit: et ali⁹ q̄ carnalit' gignit: sic i sacramētali generatiōe q̄ soboles ex aq̄ e sp̄u sctō renascit: ali⁹ dz eē q̄ sp̄ualiter generet e ali⁹ q̄ spiritualiter generet. Sane cū corp⁹ exteri⁹ siue cū cor iteri⁹ baptizat: opz vt vtrobiq̄ p̄nitas e filiatio valeat iueniri: q̄b⁹ baptizās

n e baptizat⁹ ad iuicē referātur[n].

Idem morosien̄.episcopo.

¶ Ubi deest v'bū vl' elemētū aq̄ nō est baptismi sacr̄m. Ca.v.

Non vt apponeres: et.j. Postulasti vtrū puuli sint p xp̄ianis habēdi quos i articulo morti c̄stitutos: pp̄ter aq̄ penuriā e absētiā sacdot' aliquorū simplicitas i caput ac pect⁹: ac iter scapulas: p baptismo saliue consp̄sione liniuit. ¶ Rn̄dem⁹ q cū i baptismo duo sp videlicet

o p v'bū[o] e elemētū[p] necessario requirant' iuxta qd de v'bo veri

q tas[q] ait. Eūtes i mūdū vniuersū

generatio celebratur de qua dixit dominus: nisi quis renatus fuerit ex aqua e spiritu sancto non intrabit in regnū dei. Sicut enim in carnali generatione alius est qui generat e alius qui generat/ sic e in sp̄uali alius debet esse qui spiritualiter generat vl' generet: e alius q̄ sp̄ualiter generetur. ¶ Nota q differentia est inter baptisātem e baptisatū quia nemo debet oriri a se. Item nota hic tertium gen⁹ baptismatis.s. baptismū flaminis. Item nota hic regulaz aristotelis. q natura correlatiuorū est q siml' nō patiūt' se i eod' sbiecto. B.

Math. xviij.

¶ Glo.se. inducit duo similia vnum dissimile.

g ¶ Discretio. Sic iter p̄ntatū e p̄ntantē.s̄.de iure pa.per tuas.al'as p nr̄as.e inter dantē e recipiētē.s̄.de insti.c.vlt. q2 nemo oriri debet a se ipso.xxiiij.q.j.didicim⁹ pōt tn̄ apud semetipsuz emancipari.ff.de adoptio.si consul.

Joh.j.

h ¶ A Joāne. De cōse. di.iiij.per aquam † e.c. cathecuminum.

† Dicit Ab. q he cōcor.meli⁹ adaptētur ad verbum euolasset. Joan.and.

i ¶ Tal'.s.iudeus ille.b.

k ¶ Euolasset. De pe. di.vij.ca.vlti.§.nullus expectet quando pecca re non poterit.

l ¶ Ueritas ait.j.q.j. firmissime.

¶ Glo.se.iducit vnū sile.

m ¶ In carnali. Sicut alia est similitudo inter carnalē e sp̄ualē gn̄atio nem: vt sicut vir nō pōt sibi filiū legitimū carnalem q̄rere cui⁹ vxor mr̄ nō sit: ita nec sp̄ualē q̄n vxor eiusdē c̄mater sit parētibus illius.xxx.q. iiij.si quis vnus.e.j.de cogna.spi.martin⁹ bertam. La.

n ¶ Referātur. Natura enim correlatiuorū est q simul nō patiūtur se i eodē subiecto. † ar. xxxv.q.j.ca.j. Lau.

† Arguit Hostiē.pro dn̄o suo qui dicebat pactum nudū non vestiri re vel cōsensu v'bis vel l'ris cū non possit ibi discerni vestiens vl' vestitū. remittit autē ad sum.d pac. §.quot sint diuisiones. sub.§.sup est vt de pactis. Jo.ā.

Non vt apponeres. ¶ Cōis diuisio. Secunda pars ibi: respondemus. Ab.sicu. ¶ Casus. Ecce aliq̄s puer erat baptisandus pp̄ter p̄iculū mort'. cū aqua nō poterat haberi nec sacerdos aliq̄s simplicitate ductus liniuit puerum in caput et pectus et inter scapulas saliue aspersione loco baptismi. queritur an talis esset baptizatus? Rn̄.pa.q cū in baptismo duo sint necessaria.s. verbū et elementum cū domin⁹ dicat. Nisi quis renatus fuerit ex aqua e spiritu sancto non intrabit in regnum celorum. dubium non est q ille non est baptisat⁹ in quo defuit non solum alterum sed vtrūq̄. ¶ Nota q forma verborum est de substantia baptismi. Item non potest quis baptisari in alio liquore q̄ in aqua. Ber.

Mat. xviij.

d ¶ Non suscipiunt. Sed qui si excitati somno ratum habeant? Non prodest: quia nichil recipit et ideo non est quod ratum habeat: sed iterum baptizetur. Ber.

e ¶ Tales.s.cathecuminos.

f ¶ Obsistentem. Si.de cōse.di.iiij.queris a me.ff.ad se.con.ma. si filius. ‡ et.ff.de acqui.heredi.l.ij.§.si is.B.

‡ Uide de testi.cū venisset super glo.ij.Jo. andree.

Debitū. ¶ Cōis diuisio. Scd'a ibi: rn̄dem⁹. Ab. ¶ Casus. Quidā iudeus in mortis articulo c̄stitutus cū iter iudeos existeret.nec aliquem christianū habere posset seipsum in aquam immersit dicendo.ego baptiso me in noīe pa.e fi.et.ss.amē. q̄ritur an iste sacramentum baptismi receperit? Rn̄.pa. q cū inter baptisantem e baptisatum debeat esse discretio fm̄ q ex verbis domini colligitur qui dixit apostolis. baptisate oēs gentes in noīe pa. et fi.e.ss. predictus iudeus est ab illo baptisandus. vnde etiaz dn̄s non a seipso/sed a iohanne voluit baptisari. tn̄ si statim decessisset ad patriam conuolasset: non propter sacramentum baptismi: sed pp̄ter fidem quā habuit sacramēti. In baptismo illa spiritualis

¶ Glo.se.reci.per contrarium.et tripliciter exponit litteram.

o ¶ Uerbum.j.q.j.detrahe.vbi de hoc. Ista duo necessaria sunt in baptismo aque.secus in baptismo sanguinis vel flaminis.de cōse.di.iiij.baptismi vicē.q dicit verbum sic intellige. si quis baptizat e non dicit in nomine patris/e filij/e spiritussancti: nō est baptizatus: quia nec elementum nec verbū tm̄ sufficiunt. vel verbū id est filium: quasi diceret si quis baptizat non addit in nomine filij non est baptizatus.de conse. distin.iiij. in synodo. vel verbum: id est forma quasi diceret: si non seruetur forma que traditur.s̄.eo. ca.j.et hic: non est baptismus.

p ¶ Elementum.i.aqua.et sic non est baptismus sine aqua.

q ¶ Ueritas. De conse.di.iiij.proprie.

a ¶ De elemento. De cõse. di. iiij. c. j. ⁊ j. q. j. ca. Firmissime. Hic enĩ exprimitur forma baptismi: que si obseruata non fuerit non est baptismus. de hoc dictum est. §. eo. ca. j.

b ¶ Utrũqꝫ. s. aqua et verbum.

Diuisio. ¶ Licet grecos. ¶ Premittit exordiũ ⁊ duplicẽ narrat grecoꝝ excessũ. Scdo id fieri ꝓhibet. Tertio penam imponit. Secũda ibi: volẽtes. Tertia ibi: si qs. Ab. sic. ¶ Casus. Postq̃ greci se subtraxerũt ab obedientia ecclesie ro. intm̃ ceperunt

Joh. iij. abbominari latinos ꝙ inter alia que cõtra christianos committebãt si qñ sacerdotes latini in eoꝝ sacrificassent altaribus non ꝑusacrificabant in ipsis q̃ ea tanq̃ ꝑ hoc polluta lauissent ⁊ baptisatos a latinis ꝑsumebant ausu temerario rebaptisare. Precipit pa. vt talia dcẽro nõ ꝑsumant: cõformãtes se tanq̃ filij obedientie ro. ec. mři sue. vt sit vnũ ouile ⁊ vnꝰ pastor. Si qs tale qd ꝑsũpserit excõicatiõis sententia ꝑcussꝰ ab omni officio et beneficio ecclesiastico deponatur. ¶ No. ritꝰ grecoꝝ reprobatos: qꝛ membra debent cõformare se capiti suo. Itẽ ipso iure sũt excõicati qui hec faciũt que hic ꝓhibenẽ. Ber.

c ¶ Reuertentes. De iure enĩ ecclia grecoꝝ subiecta est romane ecclesie† xxiiij. q̃sti. j. rogamus.

† Etilliꝰ et aliarũ oĩm ecclĩaꝝ mater ẽ romana ecclia et magistra. ũ sũ. tri. c. ij. §. de maio. ⁊ obe. solite. ad fi. de homi. ꝑhumani. li. vj. in autẽ. de eccle. titu. colř. ix. C. de sũ. tri. l. fi. adidem. ij. q. vj. ad romanã. ij. Joan. and.

d ¶ Tãq̃ ꝑ h. dictũ ẽ. §. de maio. ⁊ obe. solite.

e ¶ Ut sit vnũ. §. de maio. et obe. solite ẽca finẽ.

¶ Rubrica. De pꝛsbytero non baptisato. ¶ Uiso de baptismo. quia aliq̃ sepe ꝓmouentur non baptizati ad ordines de quibus dubitari poterat vtrũ essent vere ordinati: vel an deberent baptizari: merito post precedẽtem subijcitur ista. Abbas.

¶ De hac mafia tractaẽ j. q. j. si qs cõfugerit. ⁊ c. si quis per ignorãtiam.

¶ Glo. se. signat contrarium. et soluit.

b ¶ Ab originali. Et etiã ab actuali pctõ de cõ. di. iiij. cathecumi nũ. Sed q̃ de cõ. dist. iiij. fir missime. ⁊ j. q. j. firmissime. in q̃bus dicitur ꝙ sine baptismo nullus saluaẽ. quod verũ est de eo q̃ pt baptisari ⁊ nõ baptisaẽ: iste vero credebat se baptisatũ: ⁊ i fide illa saluatur ⁊ iste non cõtempsit. Et est triplex baptismꝰ scꝫ fluminis: flaminis: ⁊ sanguinis: hic aũt baptismo flaminis inuisibili baptizatus fuit ꝓꝑ fidẽ quã habuit ẽ baptismo. s. §. ti. ꝑxi. debitũ.

trimoniũ si cõtraheret et facit qd not. de voto c. vno lib. vj. in glo. et gosf. Jo. an.

ꝑdicate euãgeliũ oĩni creature/ ⁊ baptizate omnes gẽtes in nomine patris/ ⁊ filij/ ⁊ spiritussancti. a Eadẽqꝫ dicat de elementoᵃ. Nisi quis renatꝰ fuerit ex aqua ⁊ spũ sancto nõ intrabit i regnũ celoꝝ: dubitare nõ debes illos verũ nõ habere baptismũ in qui b bus non solum vtrumqꝫᵇ predictoꝝ sed eoꝝ alterũ est omissuz.

In concilio generali.

¶ Baptizatos a latinis greci rebaptizare non debent. Ca. vj.

Licet grecos diebus nostrij ad obediẽtiã se. apo c stolice reuertentesᶜ fouere ac honorare velimus: mores ac ritus eoꝝ (inq̃tũ cũ dño possumꝰ) sustinendo: in his tamẽ illis deferre non volumꝰ nec debemꝰ que ꝑiculũ generant animaꝝ: ⁊ ecclesiastice drogãt hõestati. Postq̃ enĩ grecoꝝ ecclesia cũ quibusdã cõplicibus ⁊ fautoribus suis ab obediẽtia se. apo. se subtraxit in tm̃ greci ceperũt abhomiari latinos ꝙ inter alia q̃ in derogatione eoꝝ impie cõmittebãt: si qñ sacerdotes latini sup eoꝝ celebrassent altaria nõ ꝑus ipi sacrificabant in ipsis q̃ ea tanq̃ perᵈ d hoc iq̃nata lauissẽt: baptizatos etiã a latinis ipi greci rbaptizare ausu temerario ꝑsumebant: ⁊ adhuc sicut accepimꝰ q̃daz hoc agere nõ vereñ. ¶ Uolentes igitur tm̃ scandaluz ab ecclesia dei amouere: sacro suadẽte concilio districte ꝑcipimꝰ: vt talia de cetero nõ ꝑsumant: cõformantes se tanq̃ filij obedientie sacrosã e cte romãe ecclie matri sue vtᵉ sit vnũ ouile ⁊ vnꝰ pastor. ¶ Si qs

ãt tale q̃d ꝑsũpserit excõicatõis mucrõe ꝑcussꝰ: ab oĩ officio ⁊ bñficio ecclesiastico deponatur.

De pꝛesbytero non baptizato.

Ex conci. apud compendium.

¶ Si nõ baptizatꝰ ordinaẽ ordinis caracterẽ nõ recipit. Cap. j.

f Si qs pbř ordinatusᶠ dep̃hẽderit se nõ eẽ baptizatũ baptizetur et g iterũ ordinetur.ᵍ

Innocenti. iij. episcopo cremoneñ.

¶ Omissio baptismi nõ nocet credẽti ꝓbabilit se eẽ baptizatũ.

Apostolicã sedẽ Ca. ij. consulere decreuisti: ⁊ j. ¶ Inq̃sti. t. t. r. pbřm quẽ sine vnda baptismatĩ extremũ diẽ clausisse significasti: qꝛ i sctẽ matrĩ ecclesie fide ⁊ xpĩ nois ꝯfessiõe ꝑse h uerauerit ab origialiʰ pctõ solutũ ⁊ celestĩ patrie gaudiũ eẽ adeptũ asserimꝰ icũctãter. Lege su i per. viij. li. Augu. de ci. dei: vbi iter cetã legiẽ: baptismꝰ iuisibilit mistraẽ. quẽ nõ ꝯtẽptꝰ religiõis sed terminꝰ necessitatĩ excludit. k Librũ etiã bti ãbrosijᵏ de obitu valẽtiniani idem asserẽtis reuolue. Sopitĩ igiẽ q̃stionibꝰ doctorũ patrũ sñiam teneas: ⁊ i ecclia tua iuges ꝑces hostiasqꝫ deo offerri iubeas ꝑ pbřyťo mẽorato.

Inno. iij. ferrarieñ. epõ.

¶ Nõ baptizatꝰ ordiari nõ pt: ⁊ si de facto ordineẽ: non recipit ordinis caracterẽ licet credebaẽ baptizatus. Capm. iij.

Ueniẽs ad apo. se. J. la

¶ Augustini. Prout habes de cõse. di. iiij. baptismi vicẽ. ⁊ c. cathecuminum. et. c. non dubito aľas non dubium.

k ¶ Ambrosij. Legitur beatum ambrosiũ dixisse de valẽtiniano: q̃ dũ ꝑperaret ad baptismũ in itinere decessit. vẽtrẽ meũ doleo quia quẽ regñaturus erã ꝑdidi: ille tñ grãs quã poposcerat nõ amisit. Lau. Sic ergo ptꝫ ꝙ iste ꝑ solã fidez quã habebat de baptismo saluꝰ est. Iste credebat se sacerdotez fuisse: sed nõ erat in ṽitate. §. eo. c. ꝑxi. §. e. ꝑx. Nunquid cõsciebat? nõ i veritate sꝫ quo ad se bene ꝯsciebat: ⁊ q̃d alios† qui h̃ credebãt: ⁊ tanq̃ veꝝ sacramẽtũ ꝯficeret sibi ⁊ recipiẽtibꝰ ab ipso credo ꝙ ꝓficiebat. De hac mafia dicitur. §. de elec. dudum. ij.

Ualẽtinianus sine baptismo aque saluatus est.

† Mortuos scilicꝫ i his q̃ viuant solẽnitates: ⁊ ea que iterabilia sunt iterari debẽt. baptismus non. eucharistia expẽsa. i. iã data et matrimoniũ ẽ apud oẽs hoc. j. c. proxi. vbi vide in glo. aľs. Joan. and.

Ueniens. ¶ Pro sũma accipe. c. j. § eo. Primo ponit de baptismo tradito ei q̃ non fuerat rite baptizatus. Scd̃a ibi: cũqꝫ circa ordinẽ allegat ꝑ. ⁊ §. Tertia ibi. quia nõ diffinit. Abbas sic. ¶ Casus. Quidã credẽs se baptisatum fm̃ formã ecclie ꝓmotus fuit vsqꝫ ad sacerdotiũ: tãdẽ inuenit ꝙ nõ fuerat fm̃ formam ecclie baptizatus. accessit ad papã hoc sibi exponẽs. vñ pa. fecit cũ rite baptisari. postea disputatũ fuit sup ordinibus. vtrũ videlicet ordines suscepisset. Et quidã dicebãt ꝙ cũ baptismꝰ sit ianua oĩm sacramentoꝝ ante baptismũ nõ suscipiẽ aliud sacramentũ. quia vbi fundamentũ nõ est superedificari non põt. Sed econtra videẽ ꝙ per solã fidẽ baptismi efficiẽ quis mẽbrũ christi: ⁊ q̃ christũ habet per fidẽ etiã si baptismũ nõ habeat/ habet vtiqꝫ fundamentũ. ⁊ ita supedificari posse vř sicut salutifera opa sic ⁊ q̃libet ecclĩastica sacramẽta. ꝑterea sacřm ordis põtificalis ⁊ sacerdotaẽ ⁊ leuitici ex institutiõe sua ꝑcessit baptismũ ꝑ qd vř ꝙ etiã ãte baptismũ hmõi ordines possint rite cõferri maxĩe his q̃ baptisati crediẽ. His premissis diẽ pa. ꝙ cũ i ꝯcilio apđ cõpẽdiũ sit ꝯstitutũ vt si qs i pbřm ordinatus dep̃hẽderit se nõ eẽ baptisatũ: baptiseẽ. ⁊ iteꝝ ordiẽ. mãdat pa. q̃tenꝰ iste ꝑ singľos ordies vsqꝫ ad sacẽdotiũ ordineẽ et mistreẽ i offõ sacerdotĩ: qꝛ nõ itelligiẽ iteratũ qd ãbigiẽ eẽ factuz. nec de sacro male sẽtiẽ cũ illd nõ ꝯtẽptꝰ religiõis sꝫ necessitatĩ articꝰ ipediuit. Si el aliqs natꝰ est de xpĩanis parẽtibꝰ: ⁊ inẽ xpĩanos fideliter ꝯuersatꝰ: ꝑsumiẽ ꝙ fuerit baptizatꝰ vt hmõi ꝑsũptio ꝑ certitudie habeaẽ donec in ꝯtrũ mãifestis ꝯstiterit argumẽtis. ¶ No. ꝙ baptismꝰ est fũdamẽtũ oĩm sacꝛoꝝ: ita vt q̃ hũc nõ hꝫ ad ordies nõ poterit ꝓmoueri. Itẽ nõ intelligiẽ iteratũ qd nescit esse factũ. Item ꝑsumiẽ baptisatus q̃ inter xpĩanos tanq̃ fidelis fuerit cõuersatus: tamẽ q̃ hmõi ꝑsumptiones ꝓbatio admittitur. Et sic nota hic ꝙ violenta ꝑsumptio recipit ꝓbationẽ in ꝯtrũ. Ber.

Si quis. Breue est. ⁊ hoc summat. ca. si. ꝑ. eo. Abbas. sic. ¶ Casus de se patet ¶ Nota qd de iure non fit ꝑ nõ facto habetur. Ber.

f ¶ Ordinatꝰ. De facto quia qui de iure ordinatꝰ non est pbř nõ est censendꝰ. vt. j. q. j. si qs ꝯfugerit. ⁊ c. si qs ꝑ ignorãtiã.

g ¶ Ordinetur. Ex hoc patet ꝙ nullũ‡ ordinẽ recepit. j. eo. veniens. quia baptismus est ianua oĩm sacramẽtoꝝ. xxxij. di. §. verũ. ⁊ j. eo. veniens. si ergo primo ordinem suscepisset iterum non esset ordinandus. j. q. j. quod quidam. Ber.

‡ Ita ꝙ necesse cara cter impressus dixi in textu vñ videtur ꝙ si post baptismũ iste nõ sit ordiãri ⁊ sit laycus. ⁊ licet contra here nõ debeat q̃si cõtinentia vouerit: ⁊ tñ cũ votum non fuit solenne teneret ma

Apřicã. ¶ Primo ponitur decisa consultatio. Secundo responsio ibi: inquisitioĩ. Ab. sic ¶ Casus. Quidam sacerdos credens se baptisatum et in fide baptismi ꝑsistens mortuꝰ est. post modum conqtum est ꝙ non fuerat baptisatus. questiꝫ fuit a pa. vtrũ ecclesia deberet eum habere ꝑ baptisato vt pro eo posset orare. Rñ. pa. ꝙ pbř ille in fide sancte matris ecclesie ⁊ in confessione nominis christi ꝑseuerauit ab originali peccato solutꝰ gaudium celestis ꝑrie fuit adeptus. In. viij. lib. aug. de ciui. dei legiẽ baptismus inuisibiliter ministratur quẽ nõ cõteptus religiõis. sꝫ terminus necessitatis excludit. ⁊ in lib. bti ambrosij de obitu valentiniani idẽ legiẽ. ⁊ sic hmõi questionibus sopitis ecclesia potest preces et hostias deo offerre ꝑ pbřo mẽorato. ¶ Not. ꝙ ꝑ fidẽ quã de baptismo ĩs nõ sit baptisatꝰ sed in fide illa decessit saluaẽ. Ber.

a ¶ Euangelij. Jte per mundũ vniuersum baptisate omnes gentes in nomine patris/ ⁊ filij/ ⁊ spũssancti. quam habes. s̃. ti. pxi. nõ vt apponeres. et. c. debitum. de con. di. iiij. proprie.
b ¶ Omnium sacramentorum. xxxij. di. §. verum. B.
c ¶ Superedificari. j. q. j. cum paulus.
d ¶ Per sacramẽtum fidei. Jn cuius ꝑcepti one gr̃a cõferꝭ

† Et in omi voluntario sine q̃ põt salus haberi. j. q. j. §. sed notãdũ ꝫm gof. Jo an. andree.

e ¶ Habet per fidẽ. Quã q̃s hꝫ de ip̃o sacro lꝫ ip̃m sacr̃m nõ habeat sed credat se hr̃e. s̃. e. c. pxi. ⁊. s̃. ti. pxi. debitũ. ⁊ ita talis baptismꝰ dicitur baptismꝰ flaminis. idem est i. baptismo sanguinis per quem saluati sunt innocentes.
f ¶ De nouis. i. de sacramentis no. testamenti.
g ¶ De veteribꝰ. i. de sacramentis veteris test.
h ¶ Cõiugij. j. ꝺ diuor. gaudemus. et. c. q̃ꝫtum. ⁊. xxvj. di. deinde. — j. cor. iij.
i ¶ A nõ baptisatis. s. baptismo flumis/ sꝫ baptismo flaminis baptisatis: cũ illi quo ad gratiam baptizati itelligã tur: ⁊ accipe p̃nt sacr̃m eucharistie.
k ¶ Videꝭ. Sꝫ nõ est verũ ꝙ cõferaꝭ vt. j. patet: sed allegando dicit hoc
l ¶ Jn concilio apud ꝯpendiũ. s̃. e. c. j. ⁊ hic ponit questiõis solutionem ꝑ concilium apud compẽdium celebratũ.
m ¶ Vsq̃ꝫ. Jnclusiue per hoc quod sequitur.
¶ Glo. se. obijcit ⁊ soluit demum querit ⁊ respõ.
n ¶ Ministrare. Sed obijciꝭ. ille credebat ‡ se baptizatũ: et sic habebat sacramtũ fidei. ergo fuit ordinatus. ar. s̃. e. c. pxi. ⁊. s̃. e. c. q̃re. g̊ ordiatur cũ ꝑ hoc fiat iiuria sacro. j. q. j. ꝙ q̃daꝫ. Hec obiectio nõ valet. qꝛ licꝫ quis habeat sacr̃m ꝑ fidẽ q̃ꝫcito incipit scire se non hr̃e sacr̃m baptismi ⁊ cõtẽnit illꝺ recipere statim amittit sacr̃m fidei: vñ iterũ ordinaꝭ: quia certꝰ est ꝙ nõ recẽperat ordines añ baptismũ. Sed que forma seruabitur circa istum si oĩno certũ esset ꝙ non fuit baptizatus? Tũc communis forma seruabitur quam habes. s̃. ti. proxi. nõ vt apponeres. sed si illꝺ habeꝭ dubiũ/ seruabitur forma illa. s̃. ti. pxi. ca. j.

‡ Et si non credebat ꝓpter suã ꝑuersam conscientiã dispensatiõeꝫ non mereꝭ sed ꝫm Vi. incertũ ecclesie quid ip̃e crediderit cũ ipse solus nõ notauit. vnde quod tutiꝰ est eligitur placet tñ ipsi Vin. et Jo. nullum posse recipere ordinem ante baptismũ aque de quo ꝫm eos dꝛ ꝙ sit ianua omniũ sacramẽtorum. xxxij. di. §. verũ. Joan. and.

o ¶ Jntelligitur iteratum. Sic de con. di. j. solẽnitates.
¶ Glo. se. querit et respondet.
p ¶ Nec male. Tacita responsio videꝭ. q. d. licet dicamus istum baptizandum non ideo male sentimus de sacramento baptismi: quia si aliquis in articulo mortis velit baptizari nec est qui velit eum baptizare propter hoc nonminus erit saluus. s̃. ti. proxi. debitum. de conse. di. iiij. cathecuminum: cũ illud non religionis contemptus: sed necessitatis articulus impediuit.
q ¶ Necessitatis. vel ignorantie facti que excusat. s̃. c. pxi.
r ¶ Cõtrariũ probaretur. Nõ violentam presumptionẽ admittere ꝓbationem in contrariũ. xxxv. q. iij. extraordinaria. et. xxvij. q̃sti. j. nec aliqua. s̃. de ꝓba. ꝓposuisti. et. ca. causam mr̃imonij. B.

Presumptio violẽta ꝓbatio nẽ admittit in ꝯriũ.

¶ Rubrica. De custodia eucharistie. ¶ Jn precedentibus ti. visum est qualiter eucharistia cõsecratur: ideo merito subijcit de ipsius custodia. Et quia in baptismate vtimur chrismate. vt in. c. j. de sacra vnc. ⁊. s̃. visũ est de baptismo iõ addiꝭ hic ꝺ custodia chrismatis: ⁊ gñaliter de custodia oĩm aliorũ sacramẽtoꝝ. Abbas sicu. ¶ De hac mat̃ia tractaꝭ. xxiij. di. §. clerici comã. vsq̃ꝫ ad fi. de con. di. ij. qui bñ. et. ca. si q̃s per necessitatẽ. ⁊ in alijs. ca. ⁊. j. q. j. in frogo.

tor pre. nobis exposuit ꝙ cũ ad gradũ sacerdotij ascẽdisset/ ꝯperit tandẽ ꝙ nõ fuerit ꝫm formã euãgelij[a] baptizatꝰ. vñ nos eum rite fecimꝰ baptizari. ¶ Cũq̃ꝫ super ordinibꝰ fuisset diutiꝰ disputatum: quidã in eam declinauerunt sñiam: vt cum baptismꝰ sit fundamẽtũ oĩm sacramẽtoꝝ[b]: ⁊ ante susceptionẽ baptismi non suscipiaꝭ aliud sacramẽtũ: quoniã vbi fũdamẽtũ nõ est: supedificari[c] nõ põt. Porro ecõtra videri posset. Nã cũ q̃s nõ solũ ꝑ[d]. sacramentũ fidei sed ꝑ fidẽ etiã sacramẽti efficiaꝭ proculdubio mẽbrũ xp̃i: ⁊ q̇ xp̃m hꝫ ꝑ fideꝫ[e]/ etiã si baptismum nõ habeat: habet vtiq̃ꝫ fundamẽtũ p̃ter qꝺ aliud poni nõ põt qꝺ est xp̃s iesus supedificare posse videtur: sicut salutifera opa sic ⁊ q̃libꝫ eccl̃iastica sacr̃a: cũ illꝺ nõ sit gñaliter verũ: neq̃ꝫ de nouis[f] neq̃ꝫ de veteribus[g] sacramẽtis ꝙ baptismꝰ sit fundamẽtũ illoꝝ: qm̃ ⁊ sacr̃m cõiugij[h] ⁊ eucharistie a nõ baptizatis[i] recipi põt. Preterea sacramentum ordinis non solũ põtificalis sꝫ sacerdotalis ẽt ⁊ leuitici ex ĩstitutiõe sua p̃cessit baptismum: ꝑ quod forsitan videꝭ[k] ꝙ añ baptismũ hm̃õi ordines possent rite cõferri: maxĩe his q̇ baptizati credunꝭ. ¶ Qꝛ ꝟo ĩ cõcilio[l] apꝺ cõpẽdiũ legiꝭ cõstitutũ ꝙ si q̇s in pbr̃m ordĩatꝰ deꝑhenderit se nõ eẽ baptizatũ: baptizetur ⁊ iteꝝ ordieꝭ: nos circa latorẽ p̃sentiũ ĩ hoc dubitabili casu qꝺ tutiꝰ est seq̃ntes/ mãdamꝰ q̃tenꝰ ip̃m ꝑ singl̃os ordĩes vsq̃ꝫ[m] ad sacerdotiũ ꝓmouere ꝓcures: ⁊ ꝑmittas eũ in sacerdotio ministrare[n]: qꝛ nõ ĩtelligiꝭ[o] iteratum qꝺ ãbigiꝭ eẽ factũ: nec male[p] de sacro sentiꝭ: cũ illꝺ nõ religionis cõtẽptꝰ sꝫ articulꝰ necessitatis[q] excludit. Et certe de illo q̇ natꝰ de xp̃ianis parẽtibꝰ ⁊ iter xp̃ianos est fideliꝭ ꝯuersatꝰ: tã violenꝭ p̃sumiꝭ ꝙ fuerit baptizatꝰ vt hec p̃sumptio ꝓ certitudĩe sit habẽda: donec euidẽtissimis forsitan argumẽtis ꝯ̃riũ probaretur[r].

De custodia eucharistie/ chrismatis/ et aliorum sacramentorum.

Jnno. iij. in concilio generali.

¶ Eucharistia ⁊ chrisma debẽt fideliter sub clauibꝰ custodiri: ⁊ ꝯ̃ faciẽtes sũt puniẽdi. Cap. j.

Statuimus vt ĩ cũctis ecclesijs chrisma ⁊ eucharistia sub fideli[s] custodia clauibus adhibitꝭ cõseruentur. ¶ Ne possit ad illa temeraria manus extendi ad aliq̃ horribilia vel nefaria exercẽda. ¶ Si vero is ad queꝫ spectat custodia ea incaute reliquerit: tribus mensibus ab officio suspendatur: et si per eius ĩcuriam aliquid nefandum inde cõtigerit: grauiori[t] subiaceat vltioni.

Jdem in eodem.

¶ Supellectilia ĩ ecclesijs poni non debent nisi necessitas vrgeat. h. d. primo. Ecclesie debẽt sua vasa et vestimenta mũde tenere. hoc secundo. Cap. ij.

Relinqui nolumꝰ incorrectũ: ꝙ q̇dã clerici eccl̃as[u] sic exponũt supellectilibꝰ ꝓpis ⁊ etiã alienis vt potiꝰ domꝰ laice q̃ꝫ dei basilice videanꭩ: nõ considerantes ꝙ dñs nõ sinebat vt vas transferreꭩ ꝑ tẽplũ. Sunt et alij q̇ nõ solũ eccl̃ias dimittũt ĩcultas: verũ etiã vasa ministerij ⁊ vestimẽta[x] mĩstrorũ ac pallas

Statuimus. ¶ Primo statuit. Secundo rationem submittit. Tertio addit penã. Scd̃a ibi: ne possit. Tertia ibi. Si vero. Abbas sic. — Diuisio.

¶ Casus. Statuitur in hoc capitulo ꝙ chrisma ⁊ eucharistia custodiantur sub clauibus: ⁊ si is ad quẽ ꝑtinet eorũ custodia ea ĩcaute dereliq̃rit: tribꝰ mẽsibꝰ ab officio suspẽdi debet: ⁊ si inde aliqꝺ nephariũ cõtigerit/ grauiori pena p̃uiaꭩ. ¶ No. ꝙ chrisma ⁊ eucharistia sub clauibus custodiri debẽt. Jtẽ si ꝑ culpã alicuius aliqꝺ nephandũ eueniat: p̃uiri dꝫ ac si fecisset. Et sic nota hic ꝙ qui occasionẽ dãni dat dãnũ dedisse videꭩ. B.

s ¶ Fideli custodia. Simile. s̃. de cele. miss. sane. ⁊ ꝑ laicos ad infirmos nõ debꝫ deferri eucharistie sacramẽtũ: sed pbr̃ hoc facere dꝫ. de cõ. di. ij. ꝑuenit. vl̃ ꝑ dyaconũ si necesse est. xciij. di. p̃nte. et. ca. dyaconus † ꝫm formã q̃ tradiꭩ. s̃. de cele. miss. sane. §. sacerdos vero.

† Quo casu dyaconꝰ baptizare vel eucharistiam dare possit ibi not. Jo. an.

¶ Glo. se. ar. alle. duo iura ꝓ. in cõtrarium. alle. alia. ij. Jtẽ scd̃o ar. all̃. duo iura. fi. reci. per. q.

t ¶ Grauiori. Ar. ꝙ ꝓpter culpã teneꭩ q̃s ad oĩa illa que sequunꭩ ex illa culpa. ‡ xxxj. q. ij. ꝺ neptis. et. j. q. j. placuit. Ar. ꝯ̃. xv. q. j. inebriauerũt loth. ff. de fur. verũ. Jtẽ ar. ꝙ qui occasionẽ dãni dat dãnũ ꝺdisse videtur. l. dist. sepe. ff. ad. l. acq̇. q̇ occidit. §. in hac ⁊ hec pena erit ad arbitriũ iudicis ex quo non determinaꭩ. s̃. de of. dele. de causis. sed. s̃. ĩponitur certa pena trium mensium.

‡ Dixit hic Vin. ꝙ licꝫ falsum testimoniũ ꝑhibens sit reꝰ oĩm maloꝝ que inde sequunꭩ: ĩ iudicio tñ aĩe non ĩponeꭩ sibi penitẽtia nisi de falso testimonio licet aggraueꭩ per mala secuta. ar. l. ff. ꝺ ser. cor. l. neratius. §. j. vbi dꝛ ꝙ si ꝑsuasi suo vt corrumpat cyrographũ debitoꝝ/ tunc teneboꝛ: sed si ꝯsuetudine peccãdi postea ⁊ rõnes ceteras q̃ꝫ illa instr̃a subtraxerit: vel deleuerit. de hoc non teneoꝛ. Jo. ã.

Relinqui. Recitat duos excessꝰ ꝯ̃ quos secũdo ꝓuidet. secunda ibi: qꝛ. Ab. sic. ¶ Casus. Quidã cl̃ici ecclesias supellectilibus suis et etiã alienis sic exponũt vt potius videanꭩ domus laicorum q̃ꝫ ecclesiarum. Sũt ⁊ alij qui eccl̃ias dimittũt incultas sic immũdas: ⁊ etiã vasa ministerij vestimenta et pallas altaris ⁊ corporalia tã immũda relinquunt ꝙ aliquibꝰ interdũ sunt horrori. vñ precipit pa. ꝙ hm̃õi supellectilia in ecclesijs non ponanꭩ nisi necessitate instante: sic tñ vt ea cessãte de eccl̃ijs remoueanꭩ. precipit etiã vt oratoria vasa et corporalia ⁊ vestimẽta p̃dicta mũda ⁊ nitida cõseruenꭩ. absurdũ est enĩ in sacris hm̃õi sordes negligere que dedecerẽt etiã in vestibꝰ ꝓuatorũ. ¶ No. ꝙ necessitas facit licitum qꝺ al̃s esset illicitũ. Jtẽ cessãte cã cessat effectus. Jtẽ ecclesia ⁊ ornamenta ecclesiarum munda et nitida sunt seruanda. ⁊ supellectilia in ecclesijs non sunt ponenda nisi ex causa. Ber.
u ¶ Ecclesias. Jn ecclesijs tamen potest et debet iudicium ecclesiasticum exerceri. ij. q̃sti. ij. preceptum. sed non secularia. j. de immunita. ecclesiarum. ca. j.
x ¶ Vestimenta. Vestimenta ecclesie honesta et munda debent esse. de conse. di. j. vestimenta.

a ¶ In prophanis. i. ꝑuatorū vestib⁹. Et ita est arg. ꝙ clerici de bēt incedere ornati † vestibus: dū tñ nō ad iactātiā. xxj. q. iiij. oīs iactantia. qꝛ dissolutos ꝛ fractos vestib⁹ nō recipim⁹. xlj. di. ꝑ sy moniā. ꝛ incōpositio corpis q̄litatē indicat mētis ‡ vt dr̄ ca. di. §. vl. in fi. nec tñ ꝓhibitas portare debēt. s̄. de vi. ꝛ hone. cle. clerici.

† Dicit ho. ꝙ hic non potest sumi ar. de orna tu sꝫ de mū ditia tantū Joan. and.

‡ De catili na dictum fuit hoc vt not. de ele. cum in cun ctis i glo. ij Joan. and.

vlti. ꝛ ideo † non pōt vendi: quia venditio sine precio nō cōsistit. insti. de emp. ꝛ vendi. §. pcium. ꝛ ff. eo. l. j. §. sine precio. Et spūalia vendi nō pnt. nec spiritualibus ānexa. j. de symo. q̄relam. ꝛ s̄. de iu repa. de iure. imo qui spūalia vēdit capitale crimē cū symonia cō mittit. j. q. j. q̄ studet. ideoq̄ reliquie sacre vendi ꝓhibēt. vt. j. seq̄t.

alijs sentiē dum. de cē le. mis. cum marthe. §. fi. Jo. and. † Scilicet q̄r estima tionē nō re cipit. Joan nes andree

¶ Rub. De reliquijs et veneratione sāctorum. ¶ Viso ꝺ custo. eucha ristie ꝛ chrismatis ꝛ ve neratione sacroꝝ sacro rū. merito subijcit rub. ꝺ reliquijs ꝛ veneratio ne sanctorum. Abbas. ¶ De hac materia habe tur. xj. q. j. si q̄s dixerit. l. di. si quis prepostera. de con. di. j. loca.

Audiuimus ¶ Primo nar rat factuꝫ q̄d audiuit. Se cundo illud iprobat ibi cū vix. Tertio illd̄ ꝓhi bet ibi: illū ergo. Ab. sic ¶ Casus. Quidā dia bolica fraude decepti quendā in ebrietate oc cisum quasi sanctum ve nerabant. cū etiā ꝓ tali bus in ebrietate occisis ecclꝰa vix orare permittat Cū dicat apl̄s. Ebriosi rgnū dī nō possidebūt. verūtū mandat pa. ꝙ il lū de cetero colere nō ꝑ sumāt. qꝛ etsi ꝑ eū mira clꝰa fierēt sine auc̄te ro. eccle. nō liceret ꝓ sācto venerari. ¶ No. ꝙ ebrie tas est mortale peccatū. Itē null⁹ debꝫ venera ri quātūcūq̄ miracula ꝑ ipo fiāt nisi ꝑus a ro mana ecclesia approbe tur. Bernar.

Ephe. v. ¶ Glo. se. reci. per. q. quā do ecclesia orat ꝛc.

b ¶ Cū vix. q. di. nō i oī casu qꝛ tūc nō orat eccle sia ꝑ eo cū ebrietas fue rit mortale peccatuꝫ. vt puta assidua. de pse. dis. v. nullus. ꝛ. xxv. dis. §. j. al's ea ōmū ꝛ. xxxv. di. epus. secus cū ebrietas fuerit veniale peccatū. xxv. di. §. al's. ꝛ. q̄tiens. ¶ Glo. se. fortificat textū

c ¶ In ebrietatibus. In ebrietate non potuit demereri. xv. q. ij. sane. ꝛ. ca. si concupiscē tia. ita nec meritum augeri argu. h. ꝛ. xxij. q. iiij. vnusquisq̄.

d ¶ Miracula. Qm̄ miracula fiunt quandoq̄ per malos. j. q. j. te neamus: ideo nō debet venerari ꝓ sancto quisq̄s miracula facit. nisi ab eccl̄ia romana ꝑus fuerit ꝑ testes legitimos approbatus. vt hic dicit. ꝛ. j. c. pxi. ꝛ. s̄. de testi. venerabili. vbi testes sup vita et miraculis recipiūtur. quia quē ipa reprobat reprobandꝰ ē: ꝛ quē approbat approbandus est. xxiiij. q. j. hec est fides. et. ca. quoniam vetus. ꝛ. q. ij. sane profertur.

Miracu la per ma los pnt fieri.

altarꝫ: necnō ipsa corporalia tā immūda relinquūt ꝙ iterdum aliquib⁹ sunt horrori. ¶ Qr No zelus nos comedit dom⁹ dei fir miter ꝓhibem⁹ ne hmōi supelle ctilia i eccl'ijs admittant nisi ꝓ pter hostiles icursus/ aut incen dia repētina: seu alias necessita tes vrgētes ad eas oporteat hri refugiū: sic tñ vt necessitate cessā te res in loca ꝓstina reportētur. Precipim⁹ quoq̄ vt oratoria: vasa: corpalia: ꝛ vestimenta ꝓdi cta mūda ꝛ nitida cōseruēt. Ni mis eni vr̄ absurdū in sacris sor des negligere q̄ dedecerent etiā

a in prophanis[a].

De reliquijs et veneratione sanctorum.

Alex. iij.

¶ Sine pape lnia non lꝫ alique venerari pro sancto. Cap. j.

Audiuimus ꝙ q̄ dā inter vos dia bolica fraude de cepti: hoīeꝫ quē dā in potatiōe ꝛ ebrietate occisū quasi sanctū (more infideliū) ve

b nerant. ¶ Cū vix[b] ꝓ talib⁹ i ebrie

c tatib⁹[c] pereptis eccl'ia ꝑmittat orare: dicit ei Apl̄s. Ebriosi re gnū dei nō possidebūt. ¶ Illū er go nō ꝑsumatꝭ de cet̄o colere: cū

d etiā si ꝑ eum miracula[d] fierēt: nō liceret vobis ipsum pro sancto absq̄ auc̄te romāe eccl'e venerari.

Inno. iij. in concilio generali.

¶ Sctōꝝ reliq̄ vēdi nō pnt: vl' passim ostēdi nō debēt: ne circa il las popul⁹ decipi possit. Cap. ij.

Diuisio.

Cum ex eo ¶ Ponit duplicē excessū quē ꝓhibet distinguē do inter veteres ꝛ nouas reliquias ibi: ne in posteꝝ. Tertio fraudes per prelatos ꝓhiberi precipit ibi: plati. Ab. sic. ¶ Cas⁹. Quidam exponebant reliqās sanctorū venales: ꝛ eas indifferen ter ostēdunt: ꝓpter q̄d sepe detrahit christiane religioni. vñ statuit conciliū vt antique reliquie decetero extra capsam nullaten⁹ ex trahant nec exponant venales. Inuentas de nouo nullus venera ri ꝑsumat: nisi ꝑus a sede apostolica fuerint approbate. nec plati eccl'iarū ꝑmittāt aliquos decipi hmōi falsis figmētis sicut i ple risq̄ locis occasione q̄stus fieri cōsueuit. No. ꝙ reliquie venales exponi non debent. Item reliquie venerari non debent sine aucto ritate apostolica. Ber.

e ¶ Venales. Quod esse non debet: quia reliquie sanctorū marty rum † vel ipi martyres vendi non possunt. C. de sacrosan. ec. nē ꝗ. quia res sacra non recipit estimationē. ff. de re. diui. sacra loca. §.

† Idem est de sanctis

Cum ex eo ꝙ q̄dā sctōꝝ re liquias exponunt vena

e les[e] ꝛ eas passim ostēdūt: xp̄ia ne religioni detractū sit sepius. ¶ Ne i posterū detrahat ꝑsiti de creto statuim⁹ vt antiq̄ reliquie ammodo extra capsam nullate nus ostēdant: nec exponāt vena les. ¶ Inuētas aūt de nouo nēo publice venerari ꝑsumat nisi ꝑ⁹

f auc̄te[f] ro. pō. fuerint approba te. ¶ Prelati No nō ꝑmittāt eos q̄ ad eoꝝ eccl'ias cā veneratiōis accedūt: varijs figmētis aut fal sis documētꝭ decipi sic̄ i plerisq̄ locꝭ occasiōe q̄st⁹ fieri cōsueuit.

De obseruatione ieiunioꝝ.

Inno. iij. clicꝭ sci petri (magol.

¶ Vigilia occurrēs i dñica ieiunari ꝺbet i sabbato: ꝛ ieiunāda ē vigilia matthie. C. j.

Ex parte vestra q̄ situm fuit vtruꝫ si natiuitatē do mini/ vel assūpti onē btē Marie vel festiuitatem alicuius apostolorū in scd̄a feria

g cōtigerit euenire: die sabbati[g] ꝓ cedēti vigilia debeat ieiunari? Et vtrū i vigilia beati matthie apostoli sit ieiuniū iniūgēdum? ¶ Ad q̄d breuiter respōdem⁹ ꝙ die sabbati festiuitates preliba tas scd̄e ferie ꝑcedētꝭ: ꝛ bti mat thie apostoli dꝫ vigilia ieiunari.

Idem brachareñ archiepo.

¶ Nō capit ꝯgruā sūmationē ꝛ text⁹ i se satꝭ clar⁹ est: ꝛ mlta sūt dicta q̄ patēt ꝑ §. Cap. ij.

Consiliū nostrū: et. j. ¶ Cō

f ¶ Auctoritate. vt. s̄. eo. ca. pxi. receptis testi bus sup vita ꝛ miracul' illi⁹. s̄. ꝺ testi. venerabl'i

¶ Rub. De obseruatione ieiuniorum. ¶ Viso de vene. sancto rū. qꝛ ꝓpter eorū venera tionē ꝛ deuotionē sūt in dicta ieiunia ab eccl'ia: merito ꝛc. Ab. ¶ De hac materia tractatur. xlj. ꝛ lxxvj. di. ꝑ totū. ꝛ de con se. di. iij. quasi per totuꝫ. ꝛ de con. di. v. per totuꝫ. ꝛ in concor. superius al legatis.

Continua tio.

Ex pte ¶ Cō mūis diuisio Scd̄a ps ibi: ad quod Ab. ¶ Casus. Si natiui tas dñi vel assūptio bea te Marie aut festiuitas alicuius apostoloꝝ ve niat i scd̄a feria. die sab bati ꝓcedenti vigilia dꝫ ieiunari. ꝛ vigilia beati matthie apl'i debet ieiu nari. ¶ No. ꝙ dignitas diei festi non aufert on⁹ ieiunij. Ber. ¶ Glo. se. obijcit ꝛ sol.

Diuisio.

g ¶ Die sabbati. Si. j. de Ab. sig. q̄siuit. sic vide tur ꝙ dies sabbati debe at seruitutem diei lune. Sed contra dies dñic⁹ qui est medius impedi re debet illā seruitutem nā locus sacer iterueni ens impedit illā seruitu tem. ff. de ser. seruitutes. §. sacer. ꝛ mediū ꝓdiuꝫ q̄d nō fuit in ſuitute im pedit seruitutem. ff. de ser. rusti. ꝓdi. q̄ sella. §. in rusticꝭ. ‡ Sed istud nō est seruitus. imo est de bitū quoddā. vñ cū non possit solui vna die de bet solui alia. arg. lxxvj di. ieiuniū. ꝛ. et hoc scīe dum est. sic. s̄. ꝺ do. ꝛ cō tu. cū dilecti. ff. de arbi.

Seruit⁹ an ipedia tur ꝓpter medium.

‡ Sicut lo cus medi⁹ ipedit pol lutionē ꝛ ci miterij. j. de ꝯse. eccle. vel al. ca. vno lib. vj. Joan. and.

celsus. §. j. quia ad duo tenetur. s. ieiunare vigiliā apostoli et ieiu nare. vñ si nō potest ieiunare vigiliam ob reuerentiā diei dñice ie iunet die sabbati arg. ꝓdicte legis † ꝛ. ff. de vsuris debitoꝝ. et. s̄. de do. et contu. cum dilecti.

¶ Glo. se. obijcit de illis versicu. petrus et andreas. ꝛc. et soluit.

Consilium. ¶ Casus. Quesitum fuit vtrum omnes vigi lie apostolorū debēt ieiunari. ꝛ rñ. ꝙ sic ꝓter vigilias aposto lorum philippi ꝛ iacobi/ ꝛ beati iohannis euangeliste. quia festiui tas illoꝝ infra solennitatē paschalē celebrat. festiuitas beati ioha nis infra natale dñi. ꝛ etiam ieiuniū in aduentu dñi agitur. Vigi lie sanctorū quorū festiuitates secunda feria celebrantur in ꝑcedē ti sabbato ieiunande sunt. de celebratiōe bti bartholomei dubita tur apud quosdā. Rñ. pa. ꝯsuetudo regiōis seruetur. Itē quidam in q̄dragesima ꝓpter necessitatē famis coacti sunt comedere car nes. q̄ritur q̄ pnia illis sit iniūgēda: Rñ. pa. ꝙ in tali articulo non peccāt. Itē quidā ꝓpter debilitatem comedūt carnes die sabba ti ꝯ loci cōsuetudinē. vñ alij habēt molestū. Rñ pa. ꝙ consuetudo loci seruetur: ita tñ ꝙ debilib⁹ et ifirmis ꝓpter hoc piculū nō imi neat. Itē quidā infirmant in q̄dragesima et in alijs ieiunijs ꝛ pe tunt esum carniū sibi cōcedi. Rñ detur ꝙ desideriū infirmorū sup portādū est cū vrgēs necessitas hoc reqrit: cū legi nō subiaceat ne cessitas. No. ꝙ bonorū mētiū est ibi culpā timere vbi culpa non est. Item consuetudo regionis in esu carniū attendēda est. Item necessitas legem non habet: et omnia licita facit. Ber.

† Vel sm Host. leges loquunt de ſuitute tē porali q̄ qꝛ odiosa re stringitur. hic loquit de seruitu te spūali. et sm Gre. ser uire de ore gnare est vñ qꝛ fauo rabilis amp pliatur. ad hoc de reg. iur. odia. li. vj. Joā. an.

¶ Glo. se. obijcit de illis ꝟsi. petrus ꝛ andreas ꝛc. ꝛ soluit.

a ¶ Oĩm apostolorũ. ꝗ oĩm dixit nihil excipit nisi tres vigilias que sequunt̃ ꝙ in oĩbus alijs est ieiunãdũ † nisi ꝯsuetudo ꝯria sit. vt in. §. pxi. ex quo excipit tantũ de istis ꝙ de oĩbus alijs ĩtelligẽdũ est: qꝛ doli clausula nõ referꝫ ad ea de qbus specialiꝫ cautũ est. ff. de ꝟb. ob. doli clausula. nõ obstãtib⁹ versib⁹ illis. Petr⁹ ꝛ Andreas Paul⁹ cũ Simone Iudas. Vt ieiunem⁹ nos admonet atqꝫ Matthe⁹

† Vt eorũ sit equalis festiuitas quoꝝ equalis est sctitas. lxxvj. dist. scire. Ioan. and.

b ¶ Solennitatẽ paschalẽ. Inꝫ quã nll'ũ ieiuniũ neĉitatꝭ est. lxxvj. di. nõ ãt. nisi rogatões ꝛ vigilia pẽthecostes. de ꝯse. dist. iij. rogatiões.

c ¶ In precedẽti sunt sabbato. s̃. c. pxi. ꝛ. ĩ. de ver. sig. quesiuit.

d ¶ Consuetudinem. Arg. ꝯsuetudinẽ cuiuscũqꝫ regiõis seruandã. xij. dist. illa. s̃. de sepul. certificari. lxxvj. di. vtinam. ĩ. eo. ca. §. item.

e ¶ Puniendos. Et sic necessitas excusat legẽ que legẽ nõ hꝫ de cõ. di. j. sicut. ꝛ. ĩ. eo. c. §. vlt.

f ¶ Bonarum. v. di. ad eius. in fi. tamẽ ꝑpꝫ ambiguũ duplicitatis põt talib⁹ penitẽtia iponi ‡ xxiij. q. v. excõicatorum xxxiiij. q. ij. in lectum.

‡ Melius ẽ eni ꝙ suffragia supabundẽt ꝙ ꝙ desint. xiij. q. ij. nõ estimemus ſm Hostiẽ. Ioan. and.

g ¶ In sabbato. Que ĩ sabbato comedi nõ debent de con. di. iij. sabbato. ꝛ. ar. xij. di. illa.

h ¶ Cõsuetudinem. A qua recedi nõ debet sine magna causa cuꝫ ex hoc scãdalũ generetur. Immo tãqꝫ cõtẽptores legũ puniẽdi sũt ꝗ ꝯ faciũt. xj. di. in his. si tñ piculũ ꝯtigerit nõ est seruãda vt hic dicit inferius. quia vtilius etiã scãdalũ nasci ꝑmittiꝫ qꝫ ꝟitas relinquaꝫ. ĩ. de re iu di. ꝗ scandalizauerit.

i ¶ Indulgeri. Nõ ex debito sed ex hũanitate

k ¶ Necessitas. De con se. di. j. sicut. ꝛ. ĩ. de regu. iu. quod non est.

l ¶ Vt maius periculum. Scꝫ mortis sicut oli ꝑmittebaꝫ dare libellũ repudij vt mai⁹ piculũ vitareꝫ. vt. xxxiij. q. ij. si quod verius.

Diuisio.

Explicari. ¶ Cõmũis diuisio. Secũda ꝑs ibi. rñdemus. Ab. sic. ¶ Casus. Queritur si dies natalis dñi in sexta feria euenerit. vtrũ illa die liceat nobꝭ carnes comedere. et rñ. ꝙ sic. si voto vel regulari obseruãtia nõ sum⁹ astricti. nec tñ peccam⁹ si ob deuotionẽ abstinem⁹. ¶ No. ꝙ ꝯsuetudo gñalis eccl'ie seruanda est. Ber.

¶ Glo. se. ar. a contrario.

a sul. ꝛ. rñ. ꝙ oĩm aploꝝ[a] vigilie sũt in obꝟuatiõe ieiunij celebrãde. ꝑter vigilias aploꝝ philippi et iacobi: ꝛ bti iohãnis euãgeliste. qm̃ ipoꝝ solẽnitas ĩfra solẽnitatem paschalẽ[b]: isti⁹ aũt ĩfra natalẽ dñi celebraꝫ. ¶ Ieiuniũ etiam apd̃ nos ĩ aduẽtu dñi agiꝫ. ¶ Sãctorũ quoqꝫ vigilie quoꝝ festiuitates opꝫ scd̃a feria celebrari in ꝑcedenti[c] sũt sabbato ieiunãde. ¶ De festiuitate ꝟo bti Bartholomei apl'i de cui⁹ celebratõe dubietas oriꝫ apd̃ quosdã: rñdem⁹ ꝙ in h̃ cõsuetudinẽ[d] tue regiõis obꝟues: ꝛ. ĩ. ¶ Cũ autẽ ꝗsieris ꝗ sit illis pñia iniũgẽda qui dieb⁹ quadragesimalib⁹ tp̃e quo tãte famis iedia igruebat: ꝙ magna pars populi ꝑpter iopiã ãnone periret carnes comedere sunt coacti: respõdem⁹ ꝙ in tali articl'o illos nõ credim⁹ puniẽdos[e]. preces tamẽ domio ꝑ illis et cũ illis effundas: ne ipis aliꝗten⁹ imputeꝫ. qꝛ bonaꝝ[f] mẽtiũ est ibi timere culpã / vbi culpa mĩme reperitur. Itẽ de illis qui ꝑpꝫ debilitatem in sabbato[g] carnes sumũt: quod in ꝑtibus tuis nullatenus fieri cõsueuit: cum hoc ab alijs moleste feraꝫ / et oriatur ĩde illis occasio detrahẽdi. Respondemus ꝙ sup hoc cõsuetudinẽ[h] tue regionis facias obꝟuari: sic tamẽ ꝙ debilibus et infirmis ꝑpter hoc piculum non emergat. ¶ Preterea de illis ꝗ in ꝗdragesima vel in alijs ieiunijs solẽnibus infirmãtur: et petũt sibi esũ carniũ indulgeri[i] respõdem⁹ ꝙ (cũ nõ subiaceat legi nĉitas) desiderium infirmorũ cum vrgens nĉitas[k] exigit supportare potes ꝛ debes: vt maius periculum[l] in eis euitetur.

Honorius. iij. pragẽñ. epõ.

¶ Si festũ natiuitatis occurrit sexta feria licitum est omnibus carnes comedere / exceptis professis et vouentibus. Cap. iij.

Explicari ꝑ sedem apostolicam postulasti: ꝛ. ĩ. ¶ Rñdem⁹: ꝙ illi ꝗ nec voto[m] / nec regulari obꝟuantia sunt astricti: ĩ sexta feria si festũ natiuitatꝭ dominice die ipõ venire cõtigerit: carnibus ꝑpter festi excellẽtiaꝫ vesci possũt ſm ꝯsuetudinẽ[n] ecclesie generalis. Nec tamẽ hi reprehendendi sunt qui ob deuotionem voluerint[o] abstinere.

m ¶ Nec voto. Ergo si voto tenẽtur nõ debẽt comedere carnes. qꝛ que sine cõdictiõe vouẽtur sine cõdictiõe soluanꝫ. xxxij. q. vl. c. vl. quia ex quo in voto emisso nihil exceperũt gñaliter teneñꝫ. † ar. ĩ. de priui. quia circa. et. ff. de ser. vr. pre. si seruitus.

† Licet tutum sit hoc tenere q̊ dicit glo. puto tñ ꝙ si quis vouit nõ comedere car nes ĩ. vj. feria occurrẽte eo die festo natiuitatis comedere potcrit. nisi etiã eũ casũ ĩ voto ĩcludere intendisset vt sic illud votũ ĩtelligaꝫ de esu nõ licito. ad hoc de iureiur. petitio et. c. ad nr̃am. iij. de verb. sig. sup quibusdaꝫ. ff. de iure padigere. §. vlt. et ꝗd dicat vide de iureiur. veniens ĩ fi. ij glo. Et q̊ hic diciꝫ de voto posset intelligi de eo qui vouit nũꝗ comedere carnes. idẽ puto si vouissꝫ nõ comedere die aľs ꝑmisso et tũc festũ occurreret. ꝛ tũc locus esset glo. Io. an.

n ¶ Cõsuetudinẽ. Que ꝑ lege ꝟuari dꝫ. xj. di. ĩ his reb⁹. ꝛ. xij. dis. diuturni. ꝛ sic ꝯsuetudo eccl'ie gñal' ꝟuãda ẽ tãqꝫ lex. s̃. ꝺ cele mis. ꝑ
[n]icios⁹.

o ¶ Voluerit. Immo magis laudãdi sũt: qꝛ ea sũt ĩ nostris officijs gratiora ꝗ cũ licꝫ nobis nõ ipẽdere: gr̃a tñ dilectiõis impendim⁹. xxviij. q. j. iã nũc

xxiij. q. v. qui sitit. aľas est sub illo. c. cũ saluabiꝫ. qꝛ nemo in necessitatib⁹ liberalis existit. ff. de adimẽ. le. l. rem legatã. ꝛ. ff. de dona. inter vi. et vxo. si ꝗs ꝑ vxore. Ber.

¶ Rub. de purificatiõe post partũ. ¶ Supra visũ est de ieiunijs ĩdictꝭ ob reuerẽtiã sctõꝝ: seqꝫtur merito videre de purificatõe post ꝑtũ ꝗ fuit ĩdicta ob reuerẽtiã eccl'iaꝝ. Ab. ¶ De hac maꝫia tractatur. v. distin.

De purificatõe post partum.

Inno. iij. armacañ. episcopo.

¶ Mulier post partum statim põt ingredi eccl'iam: nec tenetur abstinere per aliquos dies ſm legem mosaycam. Ca. vnicũ.

Volẽs: et. ĩ. ¶ Licet ſm legẽ mosaycam certi[p] dies determinati fuissent ꝗb⁹ mulieres post ꝑtuꝫ a tẽpli cessarẽt ingressu. ¶ Qꝛ tñ lex per moysen data est: gr̃a ꝛ veritas ꝑ iesum xp̃m facta ẽ. Inꝗ. ꝛ. t. r. ꝙ postqꝫ vmbra legis euanuit: ꝛ illuxit ꝟitas euangelij: si mulieres post ꝑlẽ emissã acture gr̃as eccl'iam intrare voluerint[q] nulla ꝑide pcti mole grauãtur. nec eccl'iarũ est eis adit⁹ denegãdus ne pena illis ꝯuerti videaꝫ in culpã. ¶ Si tñ ex veneratiõe[r] voluerit aliꝗdiu abstiere: deuotionẽ caꝝ nõ credim⁹ iprobãdã.

Volẽs. ¶ Primo poniꝫ decisa consultatio. Secũdo dubij fortificatio ibi: lꝫ. Tertio solutõ. ibi. quia. Quarto ꝑmissio ibi. si tamẽ. Ab. ¶ Cas⁹. Quesitũ fuit a pa. ꝑ quantuꝫ tp̃us mulier post partũ ab ingressu ecclesie debeat abstinere. quia ſm legẽ mosaicã certi dies determinati erãt ꝗbus mulier ab ĩgressu eccl'ie post partuꝫ abstinebat. Sed qꝛ ꝑ iesũ xp̃m veritas facta est. Rñ. pa. ꝙ postqꝫ vmbra legis euanuit ꝛ ꝟitas illuxit euãgelij si mulieres post ꝑtum voluerint ecclesiaꝫ ĩtrare acture gr̃as deo nullũ ẽ peccatũ: nec aditus eccl'ie illis est denegandus ne pena illis videatur in culpã ꝯuerti: tñ si aliꝗdiu voluerint abstinere non est improbandũ. ¶ No. ꝙ pena nõ dꝫ ꝯuerti in culpã. Ber.

p ¶ Certi dies. s. ꝑ masculo. xl. dies. ꝑ femina. lxxx. di. v. §. j. ꝛ ideo ad l'ram hoc fiebat: qꝛ reputabãtur immunde vsqꝫ ad tp̃us illud. † Ber.

† Si vero tp̃e purgatiõis vꝫ mẽstrui vir a muliere petat debitũ vel ecõuerso. an teneatur reddere no. v. di. ad ei⁹ ĩ. ij. glo. Ioan. and.

q ¶ Intrare voluerit. Prohiberi nõ debẽt ne pena eis ꝟtaꝫ ĩ culpã. v. di. si mulier. ꝛ. c. ad eius ꝟo. ꝛ. vij. q. j. cũ ꝑcussio.

r ¶ Ex veneratiõe. De cõse. di. ij. ꝗtidie. ꝛ qꝛ bonarum mentiũ est. ꝛc. s̃. ti. pxi. ꝯsiliũ. §. ij. ꝛ. v. distin. ad ei⁹ ꝟo ꝯcubitũ.

¶ Rubri. De eccl'ijs edificãdis vel reparandis. ¶ Supra visũ est de ecclesiarũ cõsecratione. Sꝫ qꝛ eccl'ie cõsecrate qñqꝫ ruunt. et sic rꝑatione indigẽt. quãdoqꝫ ꝟo ex necessitate ꝺ nouo edificari debent: merito subijciꝫ de ecclesijs edificãdis vel reparandis. Vel ꝯtinua magis ad ꝑxia sic. Supra visũ est in rubricis ꝑcedentibus de veneratione eccl'iarũ ꝛ sctõꝝ. Sꝫ quia ad decus ecclesie ꝑtinet rꝑare eã vꝫ nouiter edificare. Ideo subijcitur hec rubrica. Ab. ¶ De hac maꝫia tractaꝫ. xvj. q. ij. §. hinc etiã. vsqꝫ ad fi. §. itẽ sunt aliqui. de conse. di. j. in multis ca.

Cõtinuatio.

De ecclesijs edificandis vel reparandis.

Ex conci. maguntineñ.

¶ Habentes beneficiũ ĩ eccl'ia teneñꝫ ꝯtribuere ad ipsi⁹ reparationem. Capitulum. j.

Quicunqꝫ ecclesiasticum beneficium habent: oĩno adiuuent[s] ad tecta ecclesie restauranda vꝫ ip=

Quicũqꝫ. Littera huius capituli patet. ¶ Not. ꝙ cui⁹ est emolumẽtum eius debet esse et onus. Ber.

s ¶ Adiuuent. Nã vbi est emolumẽtũ ibi debet eẽ on⁹. quia nõ est ferend⁹ is qui lucrũ ãplectiꝫ: onus aũt subire recusat. C. de cadu. tol. l. vna. §. ꝑ secundo. in fi. ꝛ. §. ne autẽ. ver. si nec talis. sicut ad quẽ spectat onus ꝛ emolumẽtũ. C. de fur. manifestissimi. §. pe. in fi. sic. s̃. ꝺ his ꝗ fi. a ma. ꝑte. ca. c. vl. ꝛ. ĩ. eo. ꝺ bis. Nã ꝛ ip̃e fructuarius tenetur ad sarta tecta. C. de vsufruc. eum ad quẽ. et. ff. eo. vsufructu legato. j. responso. in fi. ꝛ. §. hacten⁹. aľas est

Onus sentiat ꝗ sẽtit lucrum.

lex. Et hoc intelligo cũ quarta ad hoc deputata non sufficit. de q̃ habes. x. q. iij. vnio † alias si sufficeret non teneretur.

† Et. xij. q. ij. quattuor vbi de hoc. ⁊ an tunc ꝑ statũ epi et capituli ecclesie cathedralis egẽtis refectione possit cogi clerici dyoceŝ. ad cõtribuẽdũ dicaz de rescrip. si ꝓpter li. vj. super. ver. eccl'ie tue fabrice. Joan. and.

Cum dicat. Due sunt ptes. Secunda ibi: statuim⁹. Prima subdiuiditur. Secũda ibi: caueãt. Ab. sic. ❡ Casus. Quia leprosi cũ sanis habitare nõ debẽt: ne vna ouis morbida ĩficiat sanas oues. statuit conci. late. vt vbicũq; tot simul leprosi fuerint cõgregati sub cõi vita q̃ eccl'iaz cũ cimiterio possint cõstruere ⁊ ꝓpriũ presbyterũ habere sine contradictione alicuius h̃ faciant. caueãt tñ q̃ de iure prochiali vetibus ecclesijs ĩiuriosi nequaq̃ existant. q̃ q̃ eis pietate ↄceditur ad aliorum iniuriã redũdare nõ debet. De hortis tñ et nutrimẽtis aĩaliũ suorum decimas soluere non coganturꝰ ¶ No. q̃ noua ecclesia in ꝑiudiciũ veterꝝ ecclesiarũ fieri nõ debet Item ꝑuilegiũ in iniuriam alteri⁹ dari nõ debet. Itẽ q̃ datur ꝓ pietate nõ dz trahi ad gua men alterius. Itẽ leprosi de hortis ⁊ de aĩalib⁹ suis decĩas soluere non cogunt̃. Ber.

¶ Glo. se. querit ⁊ soluit.

a ❡ Tot. Sed quot sufficiunt? forte. x. vt. x. q. iij. vnio. vel etiam paucio res dummodo velint ecclesiam dotare. ar. de cõse. di. j. nemo.

b ❡ Veterib⁹. Veteres enĩ eccl'ie ꝓpter nouas ledi nõ debent. xvj. q. j. q̃cunq;. eccl'e tamẽ de decimis modicum dãnuz pñt sustinere. j. c. pxi.

¶ Glo. se. ar. ⁊ arguendo probat.

c ❡ Aliorũ iniuriã. Arg. nullius inopiã releuari cũ alterius iactura. xxij. q. ij. primum. ⁊ ff. de cõ. inde. nã hoc. arg. xiiij. q. v. deniq;. ar. C. de emãci. li. nec auus. quia ⁊ si priceps cõcedit alicui edificari in loco publico hoc intelligitur facere sine dãno alteri⁹. ff. ne qd in loco pub. l. ij. §. si quis a principe. ⁊ ff. ad trebel. sed cũ ab herede. ff. d admi. tu. ipuberi. ⁊ j. co. ad audiẽtiã. Sic enim interp̃tanda sunt bñficia p̃ncipis vt nõ incipiant esse iniqua. ff. de vul. ⁊ pu. sub. ex facto. ff. d p̃to. stip. l. paulus. ff. ex qui. cau. ma. l. sciendũ. s̃. de vsu. pal. ex tuarum. ⁊. s̃. de offi. ordi. licet.

Bñficia p̃ncipis ñ debẽt esse iniqua.

d ❡ Nutrimẽtis. De omibus aũt alijs soluãt decimas ex quo de istis tantum ꝓhibentur: quia quod de vno prohibetur de alio cõcessum intelligit̃. xxv. dist. qualis. nisi religionem aliquorum assumerent ‡ tunc gauderẽt eorum ꝑuilegio. s̃. de sta. mo. recolentes. in fi. ⁊ ar. s̃. de deci. ex parte. Jo. and.

‡ Etiã si nemini se submitterent dũmõ vnaz de approbatis assumerẽt ẽm Ho. q̃ possunt de reli. do. c. fi. Jo. and.

Ad audientiam. Primo ponit facti narrationem. Secundo ꝓuisionẽ ibi: quia igitur. que p̃io ꝓuidet quãdo rector consentit. Secũdo quando dissentit ibi: Si vero. Ab. ❡ Casus. Quedam villa tantũ distabat a prochiali eccl'ia q̃ t̃pe hiemali sine magna difficultate prochiani ipam eccl'iam adire nõ poterãt. vñ congruo tẽpore non poterant diuinis officijs interesse. vñ dñs illius ville petijt vt ibi posset eccl'iam construere quã dotare volebat: ⁊ maior eccl'ia intantũ abũdabat q̃ nullũ vel modicũ ꝑiudiciũ ꝓpter hoc fieret eidẽ sine obuẽtionibus illius ville. vñ mandat pa. dioc. q̃tenus si ita est/eccl'iaz ibi edificet: ⁊ in ea sacerdotẽ instituat ad p̃ntationẽ rectoris maioris ecclesie cũ assensu patroni ꝑcepturũ obuẽtiones illi⁹ ville ꝓuideat vt cõpetens honor ẽm facultates illius loci ecclesie matrici seruetur quod satis fieri põt cũ dñs eiusdẽ ville. xx. acras terre illi ecclesie assignare velit. Si aũt rector matricis eccl'ie opus illud voluerit ĩpedire: vel presbyterum idoneũ distulerit p̃ntare archieps nihilominus idẽ opus fieri faciat ⁊ p̃sbyterũ instituat ¶ No. q̃ ex iusta causa noua ecclesia fieri põt in prochia alterius ea inuita: ita tñ q̃ ꝓ facultatib⁹ ipsius loci nouiter cõstituti honor matrici ecclesie et presentatio rectori maioris ⁊ patrono seruet̃. Itẽ modicũ dãnũ ex causa sustineri põt. Itẽ negligentia inferioris suppleri debet per sup̃iorẽ. Ber.

sas ecclesias emendandas.

Ex concilio lateraneñ.

❡ Leprosi ꝑmitti debent sine ꝑiudicio antiquarum parrochiarum habere ecclesiã propriam ⁊ pbrũ. nec tenentur soluere decimas de hortis vel nutrimentis animalium. Capitulũ. ij.

Cum dicat apostol⁹: et. j.

a ¶ Cõstituim⁹ vt vbicũq; tot[a] simul leprosi sub cõi vita fuerint cõgregati: q̃ ecclesiã cuz cimiterio sibi construere et ꝓprio gaudere valeãt pbr̃o: sine ↄ̃dictione aliq̃ ꝑmittant̃ h̃re. ¶ Caueãt tñ

b vt iniuriosi vet'ib⁹[b] eccl'ijs de iure prochiali neq̃q̃ existãt: q̃ enĩ eis pietate ↄcedit̃ ad aliorꝫ iniu

c riã[c] nolum⁹ redũdare. ¶ Statui

d mus ẽt vt de hort' ⁊ nutrimẽt'[d] aĩaliũ suorꝫ decĩas tribuẽ nõ co gãt̃

Alex. iij. eboracẽ. archieps.

❡ Propter nimiã distantiã ecclesie põt noua ecclesia in ipsius prochia edificari: ⁊ certa portio de antiq̃ sibi deputari. Ca. iij.

j. Ad audiẽtiam nr̃am noueris ꝑuenisse: q̃ villa q̃ dr̃. H. tñ ꝑhibet̃ ab ecclesia prochiali distare vt t̃pe hyemali cũ pluuie iundãt: nõ possint prochi

c ani sine magna difficltate[e] ipam adire: vñ nõ valẽt ↄgruo t̃pe ecclesiasticis officijs iteresse ¶ Quia

igit̃ dicta eccl'ia ita dicit̃ redditibus abũdare: q̃ p̃ter illi⁹ ville ꝓ

f uentus minister illi⁹ ↄuenient̃[f] valet sustẽtationẽ h̃re: mãdam⁹ q̃tenus si res ita se hz: eccl'iã ibi edifices: ⁊ in ea sacdotẽ sublato appellatiõis obstaculo ad p̃ntatio

g nẽ rector'[g] eccl'ie maior' cũ canonico fundatoris assẽsu ĩstituas: ad sustẽtationẽ suã eiusdẽ ville

h obuentiones[h] ecclesiasticas ꝑcepturũ. ꝓuidẽs tamẽ vt ↄpetẽs i

i ea honor[i] ꝓ facultate loci ecclesie m̃rici s̃uet̃: q̃ q̃dẽ fieri posse

k v̓r cũ eiusdẽ ville dñs. xx. acras[k] terre frugifere velit ad vs⁹ sacerdot' ↄferre ¶ Si v̓o ꝑsõa matricis ecclesie virũ idoneũ p̃ntare

l distulerit[l]: v'l op⁹ illd̓ voluerit ĩpedire: tu nihilomin⁹ facias idẽ

m op⁹ ad ꝑfectionẽ deduci[m]: ⁊ virũ bonũ appellatiõis cessãte diffugio instituere non omittas.

Idem lexonieñ. epo.

❡ Rectores ecclesiarũ possunt cõpelli vt de redditibus qui supersunt teneant̃ conferre ad constructionem seu reparatiõem ecclesie. Capitulum. iiij.

De his q̃ prochiales ecclesias habẽt duxim⁹ rñdendũ q̃ ad repationẽ ⁊ institutionẽ ec

n clesiaꝝ cogi debẽt[n]: cũ op⁹ fuerit: de bonis q̃ sũt ip̃i⁹ ecclesie: si

e ❡ Magna difficultate. Hec est iusta causa constituendi ecclesiam in alterius parrochia ⁊ in eius preiudicium. ⁊ ita difficultas aliquid ꝑmittit quod al'as ꝓhibetur simile. lxiij. di. cum longe. et xciij. di. c. ista. ⁊. ff. de iudi. si cum locus. ⁊. ff. de arbi. si cum dies. §. si arbiter. ⁊. C. in q̃. cau. habenti tu. da. tu. l. ꝓpter late. ⁊. l. cũ ob augmentum. simile. s̃. de rescrip. nõnulli. s̃. de elec. nihil est. §. vlt. ⁊. vij. q. j. vt tẽporis q̃litas. §. j.

f ❡ Cõueniẽter. Al'as nõ ꝑmitteretur. xvj. q. j. q̃cunq;. ⁊. c. ecclesie. ⁊. c. de decimis. et. s̃. ca. proxi. xij. q. ij. bone rei.

g ❡ P̃ntationẽ rectoris. Rectoris presentatio est necessaria: q̃ ille est ei subiectus. ar. xxiij. distin. quando. l. distin. ĩ capite. ⁊ quod ipsũ tangit approbare debet. s̃. de tempo. or. si archiepiscopus. C. de au. prestã. l. vl. et. xvj. q. j. statuim⁹. ⁊. s̃. de offi. archi. quia. ĩ fi. Sed quare presentatio non spectat p̃cipaliter ad patronũ. vt. s̃. d iurepa. per totum? Potest dici q̃ ideo spectat ad maiorem ecclesiam: quia in eius preiudiciũ fundatur alia in ipsius prochia. vñ quasi quadam compẽsatione p̃ntat cum assensu patrõi. ⁊ hoc prouidit papa forte de consensu patroni. Vel potest dici q̃ patronus tñ eliget ⁊ p̃ntabit electũ rectori maior' ecclesie q̃ illũ postea ep̃o p̃ntabit. ar. lxiij. di. q̃ñ. sed primũ verius videt̃. Sed quid si patron⁹ nõ cõcordat cum illo rectore nisi iustam cãm ↄ̃dictionis ostendat? nõ nocet. Vel dic q̃ ambo sũt patroni et ambo debẽt similit̃ eligere: quia de bonis vtriusq; dotatur ecclesia † et presbyterum presentabunt archiepiscopo. Ber.

P̃ntatio nõ semper ꝑtinet ad patronũ.

† Facit. xij. q. ij. apl'icos in fi. et q̃ ibi not. Joan. and.

¶ Glosa sequens. signat contrarium. ⁊ dupliciter soluit. ⁊ secunde solutioni signat contrarium.

h ❡ Obuentiones. Et ita videtur q̃ debeat habere decimas illius ville. Sed contra. xvj. q. j. quicunq;. ⁊. ca. ecclesie. Non sunt contraria: sed papa hoc fecit ex plenitudine potestat'. ⁊ hoc ideo quia preter prouentus illius ville rector maioris ecclesie poterat competenter sustentari. ‡ vt. s̃. dicitur: sed episcop⁹ hoc facere nõ posset nisi de consensu rectoris maioris ecclesie: quia non potest iura illius ecclesie dare alteri. s̃. de re. ecclesie non alie. ca. j. et argu. xvj. q. j. constitutum. ⁊. §. sicut duo. Gratianus tamen contradicere videtur vt colligitur ex illo. §. sicut duo, a contrario sensu precedentium capitulorũ. Licet possit dici q̃ pa. non intellexit de decimis predialibus: sed de obuentionibus alijs scilicet oblationibus: et de personalibus decimis que dantur diebus quibus accedũt ad ecclesiam: ⁊ ex mortuarijs ⁊ consimilibus: quia de iure cõi perceptio decimarũ pertinet ad parrochialem ecclesiam. s̃. de deci. cũ in tua. et si papa de illis intellexisset bene expressisset. arg. s̃. de deci. ad audientiam. sicut expressit de obuentionibus expressisset de decimis. Ar. ↄ̃. j. de ver. sig. cum inter vos.

‡ Al's vt dicit Ho. potior esset ipsius cã. s̃. d parro. c. j. d maio. ⁊ obedi. c. j. ⁊. j̃. c. pxi. C. de serui. p̃ses. de off. ordi. p̃nti. lib. vj. Joan. and.

i ❡ Honor. s. vt aliquid annuatim in signũ subiectionis prestet̃. † arg. s̃. de censi. oĩs anima. moderandũ tamen ad arbitriũ ep̃i.

† Et hoc ꝓbat lr̃a ꝓ facultate loci vel vt veniant ad scrutinium et baptisma ⁊ capl'z. ⁊ si. s̃. e. de capel. mo. dilect⁹. vel reseruabitur illi sepultura. de prescrip. ex transmissa. Joan. and.

k ❡ Acras. Mensura terre est. ⁊ est vulgare anglorum.

l ❡ Distulerit. Et patronus cum eo.

m ❡ Deduci. Ad arbitrium episcopi.

De his. ❡ Casus. Queritur vtrum rectores ecclesiarum compelli debeant eas reparare. Et respondet. q̃ cogi debẽt de bonis ecclesie si eis supersunt ad reparationem ecclesiarũ conferre vt eorum exemplo ceteri inuitentur ¶ Nota q̃ cuius est emolumentum eius debet esse ⁊ onus. Item qui alium inuitat in se debet habere quod predicat. Ber.

n ❡ Cogi debent. Si partem fabrice recipiant. arg. x. q. j. decreuimus. ⁊. q. iij. vnio. immo certe et sine illa si possunt: vt colligitur. s̃.

de his que fi. a ma. par. ca. e. vlt. ⁊ ar. xij. q. iij. pōtifices. et. s. de test. cum in officijs. et. s. eo. ca. j. vbi de hoc.

a ¶ Exemplo. Qui aliū inuitat ad aliquid faciendum in se debet habere quod predicat. xxvj. di. vna tantum. et. xxv. di. primum. et. ff. de neg. ge. si pupilli. §. vlt. et. ff. de fideiuſ. tutor. ff. si serui. ven. altius. ⁊ lxj. di. miramur. xlij. di. §. j. ⁊ xlviij. dist. §. necesse.

Diuisio. AD audientiam. ¶ Diuidit i duas partes. Scda ibi: licet autem. Ab. ¶ Casus. Quidā canonicꝰ eccl'ie secularis vocatus fuit in epm ecclesie alterius epatus: desiderabat in ecclesia illa de qua fuerat assumptꝰ instituere canonicos regl'ares. petijt a dño papa vt h ei liceret. Indulget ei pa. vt h facere possit si episcopus dyoc. in hoc sibi cōsentiat. ita tñ q clericis si q sunt ibi dū vixerint vel alibi necessaria ministrent. Itē petijt a pa. vt faceret p̄uilegiū cōfirmationis: canonicis ibidē instituēdis. in hoc papa ipm exaudire nō potest: cū nulli canonici adhuc ibi sint qbus priuilegiū ꝯcedat. ¶ No. q pa. p suā indulgentiam vel priuilegiū alicui p̄iudicare nō intendit vt hic patet. qr si eps dyoc. hoc nō pmittat: nō valet hec indulgentia/ nec etiam clericis illius ecclesie preiudicatur. Item rei q nō est: nō dat p̄uilegiū. B. ¶ Glosa sequens querit obijciendo et soluit.

b ¶ Indulgemus. Sz quid valet ista indulgētia cū hoc nō possit sine licentia dyocesani: qr ⁊ hoc idē poterat si tantū lniam epi habuisset: ꝙtū ad hoc parū valet: nisi qr eps citiꝰ mouebit ad ꝯsētiēdū: et si nō cōsentiret faciliꝰ ꝯpelleret. ar. s. de iure pa. nullꝰ: sed in hoc prodest qr hoc facere poterit clericis inuitis: dūmodo eque ibi vl' alibi p̄uideat eis: al's eis iuitis h facere nō posset. similis indulgētia est. s. de vsu pal. ex tuaꝝ. Et est op. ar. q papa nō intēdit alicui facere p̄iudiciū p suū p̄uilegiū. De hoc no. plura. ar. s. e. cū dicat. ¶ Glosa sequens obijcit et soluit. Iterum obijcit. et soluit.

c ¶ Ibi. Sed hoc videt contra ius: qr hoīes diuerse p̄fessionis in eodem officio nō debent associari. xvj. q. vlti. in nona. et. s. de elec. cum cām. arg. s. de postu. ca. j. in fi. In ptāte istius epi erit an velit eis p̄uidere ibi vel alibi: sed honestiꝰ est vt eis alibi p̄uideat. Ar. est hic q aliqs punit sine culpa: qd esse nō debet. lvj. di. satis puersum. ⁊ xv. q. vlt. inuentū. Et hoc qdē regulare est. sed h facit papa ex spāli idulgētia: vt remoueant fauore religiōis. ⁊ est sūma rō q pro religione facit. ff. de reli. ⁊ sump. fune. sunt psone. p̄pter quam multa fiunt q al's non fierent. j. de aposta. ca. ij. ⁊ s. de fi. pres. ca. j. ¶ Glosa sequens fortificat textum. signat contrarium et soluit.

d ¶ Non possumꝰ. Sic ergo patet q rei q nō est nō dat p̄uilegiū nō eni ante ratio qrēda est q̄ psona. ff. de iure codi. qdā referūt. † et. ff. cōia p̄di. l. j. ⁊ j. de despō. ipu. ad dissoluendū. sic rescriptū nō datur ad lites q nōdū sunt. s. de rescrip. c. vl. vbi plures cōcor. sūt ad hoc. Ar. cōtra. ff. de ser. vr. predi. si seruitꝰ. §. futuro. Solue istud contrariū cū suis cōcor. ⁊ dic q futuro edificio nō pōt seruitus cōstitui: vt statim sit seruitus: quia nō est cui seruiat: sed aliquis potest obligari ad eam constituendam cum fuerit edificium ar. ff. fami. hercifcun. heredes. §. an ea stipulatio.

† Hanc et duas sequētes vide in ca. vl. de rescrip. super iiij. glo. Jo. andree.

Diuisio. TUa nos. ¶ Prima pars ponit dubium epi. Quod scdo tollit ibi: fraternitati. Ab. si. ¶ Casus. Quidā epus iurauit q bona eccl'ie nō alienaret: postmodū qdam habitatores sui epatꝰ non habētes eccl'ias vel oratoria in quibꝰ possent audire diuina. petebant ab epo vt oratoria i locis illis erigerēt: in quibꝰ audirēt diuinū officiū. epus occasione iuramēti p̄dicti dubitabat eccl'ias ibi erigere: ne pretextu nouarū eccl'iarū eccl'ia sua detrimentū incurrat. quare super hoc cōsuluit papam. et ipe mādat eidē quatenus occasiōe illiꝰ iuramēti nō dimittat quin populo indigēti sup ecclesijs cōstruēdis debeat p̄uidere. ¶ Nota q iuramentū ad casum inopinatū extēdi nō debet. Itē ex iusta causa noue eccl'ie possunt construi in parrochijs aliorum al's nō debent construi. Ber.

e ¶ Non alienandis. Si. xxviij. dist. de syracurane. x. q. vlt. c. vl. et. s. de re. eccle. nō alie. vt sup. sic ⁊ rex in sua coronatione iurat regni sui iura illibata ꝯseruare. s. de iureiu: itellecto

f ¶ Destitui videret. Trepidauit vbi nō fuit timor. in hoc facto videbat p̄iudiciū fieri ecclesie sue qr prochiani illi veniebāt forte ad ecclesiam suam. † Ber.

† Uel qr q fūdat tenetur ad dotē Ab. de ꝯse. eccl'e. vl' al. cū sicut. dixit. Pe. q eps sciam habebat de iuramento nō p̄pt dānum sue cathedralis eccl'ie sz qr dānificabatur aliq ecclesia sibi subiecta. et hoc voluit qd dicit ecclesia tibi cōmissa de vsu pal. c. j. Joan. and.

g ¶ Iuramenti. Iuramentū eni nō extendebatur ad hūc casum: licet illi essent prochiani sui: ex quo populus indigebat. ar. s. de consti. cum. M. et. s. eo. ad audientiam. j. nec poterat illud seruari iuramētū sine piculo aīarum propter carētiā sacerdotū vnde si propter epi negligentiā aliqui perirēt imputaretur ipsi. xxvj. q. vj. si p̄sbyt. ⁊ c. seqnti.

h ¶ Indigenti. Ecce causa q̄re noua pōt cōstitui eccl'ia i p̄iudiciū etiam alterius. sic. s. e. c. iij. xvj. q. j. precipimꝰ. et. q. vij. ecclesias.

eis supsint cōferre: vt eoꝝ exemplo[a] ceteri iuitent. Urbanꝰ. iij.

¶ Sclar. eccl'a sine p̄iudicio clericoꝝ ad statū regl'are pt repari: et collegio qd nōdū est/ p̄uilegiū

ij. AD audiē (nō ꝯfert. C. v.) tiā nr̄az puenit q tu i ecclesia de qua in epm vocatꝰ fuisti: regulares canonicos desideras ordiare: inde si qdē est q hoc deuotioni tue aucte ap̄lica idulgemus[b]: si tibi eps dyocesanus cōsenserit in hac pte. Uerū si clerici seculares i ea adhuc supesse noscunt: volumꝰ eis dū vixerit ibi[c] vel alibi necessaria p̄uideri. ¶ Licet aūt nobis instantiꝰ supplicares vt eccl'ie p̄dicte ꝯfirmatiōis p̄uilegiū faceremꝰ: tibi nō possumus[d] de iure deferre: cum nulli canonici adhuc ibidē existant/ qbꝰ priuilegiū cōcedatur.

Celestinus. iij. ¶ Nō obstante iuramento de rebꝰ eccl'e nō alienādis: pōt eps p̄pter indigētiā nouā ecclesiā edificare. Ca. vj.

TUa nos duxit: et. j. Preterea quia occasiōe iuramēti qd de rebꝰ eccl'ie nō alienādis[e] te asseris p̄stitisse: i locis tui epatꝰ in qbꝰ ppl'i habitātes oratorijs egere videntur (ne p̄textu nouaꝝ eccl'iaꝝ ꝯmissa tibi eccl'ia destitui videret[f]) eccl'ias formidas erigere. ¶ Fra. t. mandamꝰ q̄tenꝰ illiꝰ iuramenti[g] occasione nullatenꝰ p̄termittas q̄n pplo i digēti[h] sup basilicarū institutione studeas salubriter prouidere

De Immunitate ecclesiarum cimiterij et rerum ad eas pertinentium.

Ex sinodo iohannis pape.

¶ In domibus ecclesiarum nō debet iudex laicus iudicare: nec hospitium querere. Capitulū. j.

UT in domibꝰ[i] ecclesiaꝝ neqꝫ missus[k] neqꝫ comes vel iudex publicꝰ: vel minister q̄si p ꝯsuetudie placitū[l] vel hospitiū[m] vēdicēt: sz in publicis locis domos ꝯstituāt i qbꝰ placitū teneāt ⁊ ēt hospitētur

¶ Ipe (Gre. ix. archiepo. tricē.) magne necessitatis nō dz aliqs excusari a muroꝝ seu ciuitatis custodia. h. d. ſm itellectū panormitani. C. ij.

PEruenit: ⁊. j. ¶ Fratnitas tua nulluz[n] p nr̄e vl' eccl'ie sue nomē aut alio mō[o] excusari a murorū vigilijs patiat: sz oēs[p] ad h gn̄al'r ꝯpellāt ¶ Quatenꝰ cūctis vigilātibꝰ[q] me

¶ Rubrica. De immunitate eccl'iarum

Cōtinuat hec Rubrica ad precedētia hoc ordine ſm Gof. et Joan. an. Uiso de ecclesijs edificatis et reparatis qr ipse cum suo ambitu et cimiterio et suis rebꝰ grauari non debent oneribus qbus res laicorum premuntur. Ideo recte post precedentem rubricam subijcit istā: vbi de istorum immunitate tractat. ¶ De hac materia tractat. xlj. distin. §. sed licet. vsqꝫ ad finem. di. ⁊. lxxxvij. ⁊. xcviij. di. et. xvij. q. iiij. et. xxiij. q. vlt. §. ecce quod. vsqꝫ ad. §. hinc datur. xvj. q. j. generaliter. vsqꝫ ad. §. idem. ⁊. q. vj. et. ij. q. j. in primis.

Cōtinuatio.

UT in domibus. ¶ Casus. Statuit papa. in capl'o isto q in domibus eccl'iarum placitū vel hospitiū nullus sibi debeat vēdicare: nō obstāte aliqua cōsuetudie. sed in publicis locis hoc faciāt. ¶ Nota q placita secularia in ecclesia teneri non debent. Item iudices seculares pretextu alicuius cōsuetudinis hospitiū in eccl'ijs vendicare nō debēt. Ber.

i ¶ Ut in domibus. Statuimus supple.

k ¶ Missus. i. executor vel officialis. vulgare est italie.

l ¶ Placitum. Et ita placita secularia nō sunt in ecclesia tractāda. sed ecclesiastica sic ij. q. vl. ca. vlti.

m ¶ Hospitium. C. de epis. et cleri. l. j. in fine. quod quasi debitum non debent habere. ‡ sed charitatiuum hospitium petere possunt a clericis ad quod tenentur. xlij. distin. §. j. ⁊. s. de supplē. negli. prela. sicut. et. s. de preben. de monachis.

‡ Nisi ab ilio fuisset ipositū. de iure pa. preterea. de cēsi. quanto. vl' trāslatū esse onꝰ hospitij cū re cui erat annexū. de dona. cū dilecti. ad id de deci. pastoralis. de pigno. ex l'ris ſm Gof. Joan. and.

PEruenit. ¶ Hoc capitulum multos habet intellectꝰ. ideo per multos nō summatur. Primo ponit dictum. Secūdo rationem ipsius. ibi: Quatenus. Abbas. sicu. ¶ Casus. Statuitur in capl'o isto q cum necessitas iminet: nullus a custodia ciuitatis seu vigilijs debeat excusari. sed omnes ad hoc generaliter tenēantur. vt omnibus vigilantibꝰ ciuitas meliꝰ valeat custodiri. ¶ Nota q in necessitate cessat priuilegium. Item quod omnes tangit ab omnibus precaueri debet. Bernardus.

n ¶ Nullum. de hominibus ecclesie.

o ¶ Modo. i. sub hoc p̄textu excusari: q sit homo eccl'ie nr̄e vl' sue.

p ¶ Omnes. Nisi sint senes: vt eo pretextu excusent. C. de decu. l. vlt. li. x. et. xij. q. ij. ecclesiarum seruos. contra. Sed hoc est speciale. † Ber.

† Propter nimiam necessitatē. j. eo. nō minꝰ ſm Gof. et lūge qd no. de offi. archi. mandamꝰ. ſm Io. Joan. and.

q ¶ Uigilantibus. Uicissim et successiue: vel etiam si periculum iminet: quia expedit reipu. pl'es habere defensores. ff. de no. oper. nun. nam reipublice. Uin.

Indicatū est. ¶ Hoc caplm cōiter nō sūmat. Et nō diuidit. Ab. sic. ¶ Casus. Dicitur hic q rustici ecclie rura ecclie dimittere nō debēt: transferēdo se ad priuatorū rura. ¶ Not. h cōtra rusticos ecclesie. s. ascriptitios. Ber.

a ¶ Rustici. De illis intellige q glebe sunt astricti: vt recedere nō possint. C. de agri. et cē. cum satis. oēs dino.† lib. xj. de quibus habes. s. de iude. multor. §. j.

† Presidētes puīcijs cognitascriptitios fugitiuos vl colonos censitos redire ad atiquos penates vbi censiti sunt. Jo. an.

Non minus. ¶ Prima pars narrat et aggrauat horridā oppsionem ecclie quā faciebant ptātes seculares. Scda ibi: quocirca. prouidet. Et hec tria facit. Primo penā cōminat. Scdo ponit casū pmissum. Tertio penā cōminatā imponit. Ab. sicu. ¶ Casus. In qbusdā ptibus mundi rectores locorū tot onera imponūt ecclijs/ vt sacerdotes earū deterioris cōditiōis videant q fuerit sub pharaone qui legis notitiā non hēbat: imo sacerdotes et iura eorū in pstina libertate dimisit: et de publico eis necessaria ministrabat. Sz isti oīa sua onera fere īponūt ecclijs: et iurisdictionē ecclesiarū sibi in totū vsurpāt. vn lat. cōcil. sub anathemate prohibet ne talia de cetero attēptare psumant: nisi epus et clerus tantā necessitatē pspexerint/ vel vtilitatem vt absq vlla coactione estiment eis subueniendū vbi laicorum nō suppetūt facultates. Si vero d cetero contra ista venire psūpserint et pmoniti nō destiterit: se nouerint excōicatos/ nec cōioni restituāt: donec satisfecerint cōpetēter. ¶ Not. q laici nō debēt onera īponere ecclesijs: nec eaz iurisdictionē vsurpare. et si pmoniti non satisfecerint: sunt excōicati. Ber.

Tren. j.

b ¶ Non habebat. Et ideo min peccauit. vn apls miam merui quia ignorās feci. viij. di. psuetudo: sed isti excusationē hāc hre nō pnt.

c ¶ Subactis. Id est redactis.

d ¶ Angarijs. Angarie dicunt personalia obsequia, pprijs sumptibus pstita. Perangarie vbi psona seruit sumptibus alienis. ¶ Glo. se. ar. clericos imunes et c. al. vij. iura. i ptrariū al. v. et soluit.

Angarie. Perangarie.

e ¶ Sub tributo. Arg. q sacerdotes et clici debēt esse imunes ab omi exactiōe seculari. xxiij. q. vj. pueniorā. et §. quis. et C. d sacrosā. ec. l. ad istructiōes. et l. placet. et xj. q. j. tributū. et xvj. q. j. §. nouaz. et xj. q. j. sacerdotib. Ar. cō. xxiij. q. viij. tributū. et xj. q. j. magnū. s. d cē. ca. j. in fi. C. de epis. et cleri. de his. ‡ ff. d pub. et vec. iperatores. Sol. q vsibus ecclesiasticis deputantur quo ad fundationē ecclesiarum: et cimiteriū/ et domos/ et hortos iuxta positos imunia debent esse ab omni exactione. cetera autem transeunt cum suo onere ad ecclesiam. arg. s. de censi. ca. j. vbi de hoc.

Clericorum bona an debeāt esse immunia.

‡ Clerici possessores prediorum tributa soluūt. Joan. andree.

f ¶ Tantā necessitatē. Et ita ex arbitrio epi depēdet inspicere hanc necessitatem. tñ aliquid conferre non debet nisi sup hoc pus romanus pontifex consulatur. s. eo. aduersus. j. rñso. in fi.

g ¶ Releuādas. Cōferre ei debēt sicut et alij possessores ad iter faciendū vel pōtē edificādū/ vel pōtē faciendū vl reficiendū. i auc. de ec. ti. §. ad hoc. col. ix. C. de sacrosan. ec. ad instructiones.

h ¶ Cōmoniti. Admonitio enī semp pcedere debet vīdictā. xij. q. ij. indigne. et nisi se correxerint post admonitionē sunt ipo iure excōicati † vt hic dicit: et fautores ipsorū et successores ipor si non satisfecerint infra mensem. s. eo. aduersus. §. vl. Ber.

† Dicit pe. q iste est ca

lius valeat ciuitatis custodia, pcu

Idē vitali defēsori sard. (rari.

¶ Rusticus astrict ad culturā agror ecclie nō pōt illā deserere h. d. summādo gnalit. Ca. iij.

a Indicatū est: et. s. Dictū est nobis q rustici[a] ecclesie rura ei deserētes in puatorū possessionib culturā exhibeant qd expiētia tua fieri nō permittat:

Ex conci. lateran.

¶ Laici collectas īponētes clericis vel ecclesijs seu iurisdictionē eor vsurpantes: si moniti nō dsistūt: sūt excōicati cū suis fautoribus. pōt tñ eps cū clero eis i necītate pbere subsidia. C. iiij.

Non minus: et. s. In diuersis mūdi ptibus cōsules ciuitatū et rectores: necnō et alij qui ptātez hre videnī: tot onera freqnter īponūt ecclesijs: vt deterioris cōdictionis factū sub eis sacerdotiū videat q sub pharaone fuerit: q legis diuine notitiā

b nō habebat[b] Ille qdē (oib alijs

c suituti subactis[c]) sacerdotes et possessiōes eor in pstina libertate dimisit: et eis alimoniā de publico administrauit. Isti vo onera sua fere vniuersa imponūt ec

d clesijs. et tot angarijs[d] eas affligūt: vt eis qd hieremias deplorat cōpetere videat. Princeps p

e uinciar facta est sub tributo.[e] Sic ue qdē fossata siue expeditiōes seu alia qlibet sibi arbitrent agēda: de bonis eccliarū et clericorū et pauperū xpi vsib deputatis volūt fere cūcta cōpleri. Jurisdictionē etiā et auctoritatē platorū ita euacuāt: vt nihil ptātis eis in

suis videat hoibus remansisse. ¶ Quocirca sub anathematis districtōe fieri de cetero talia, phibe

f mus. nisi eps et cler tātā necessitatem[f] vel vtilitatē aspexerit: vt

g absq vlla exactōe ad releuādas[g] cōes vtilitates vel necessitates vbi laicor nō suppetūt facultates subsidia p ecclias extiment

h cōferēda. Si aūt psules aut alij de cetero ista pmiserit: et cōmoniti[h] desistere noluerit: tā ipi q fautores eor excōicatiōi se nouerint subiacere: nec cōioni reddāt donec satisfactionē fecerit pgruētē

Lucius. iij.

¶ Cause sanguinis in ecclia vl cimiterijs agitari non debent.

i Cūm ecclia[i] dei bm euāgelicā vitatē domus orōnis esse debeat nō spelūca latronū aut sāguis for. ¶ Secula res iudices cās vbi de sanguinis

k effusione[k] et corpali pena agitur:

l in ecclesijs vel cimiterijs[l] agita

m re sub itermiatiōe anathematis[m] phibem. absurdū ei est et crudele ibi iudiciū sanguinis exerce

n ri: vbi ē tutela[n] refugij cōstituta. Ca. v.

Inno. iij. illustri regi scotie.

¶ Reus crimis ad eccliā fugiens nō est violēter ab ea extrahēdus. nec dz āplius ptextu criminis pmissi dānari ad morte vel ad aliā penā corpalē. est tñ alit legitime puniēd. fallit i duob casib hic expssis. h dic pmo. Seruus fugiēs ad ecclesiā tiore dñi sui est dño de ei ipūitate iurāti restituēd hoc dic scdo. Ca. vi.

Inter alia: et. s. ¶ Tuis qstionib rñdētes iuxta sacro

Cūm eccla. ¶ Diuidit. Nā in pn. et fine ponitur duplex pstitutionis cā. In medio ponit cōstitutio. Scda ibi: seculares. Ab. sicu. ¶ Casus. Ecclesia dei bm euangeliū debet esse domus orōnis/ et nō spelūca latronū aut sanguinis forū. et ideo statuit pa. q iudices seculares causas criminales vbi de sanguinis effusiōe vl corpali pena agitur: ibi sub interminatione anathematis nō debeāt exercere. absurdū est ei ibi cām sāguinis agitari/ vbi est tutela refugij cōstituta. ¶ No. causas criminales laicorū i ecclesijs nō debere agitari. Itē cōfugiētes illuc debēt ab ecclesia defendi. Bernar.

sus spūalis qui nō habetur alibi nisi. j. de rap. excōicationi. sed vide cōcor. iuris noui qs ibi vedi sup vlt. glo. Joan. and.

¶ Glo. se. inducit sic.

i ¶ Cū eccla. Hic ergo, ppter reuerētiā loci nō tractantur cause secularū in ecclia. s. eo. c. j. sic et alibi expellunt de ecclia. ij. q. vij. accusatio. alibi habes de reuerentia diei vl dei i quo cause etiam ex cōsensu partiū tractari nō possunt. xv. q. iiij. c. j. C. de fe. omnes. et melius. s. de fer. ca. vlti.

Joh. ij.

¶ Glosa sequens querit et dupliciter soluit.

k ¶ Sanguīs effusiōe. Maxie qz nec alie ciuiles cause. s. e. c. j. sec de eccliasticis. ij. q. ij. preceptum. et ar. s. de ap. quafrōte. Quid ergo si alteri parti vel vtriq esset iterdict ingressus ecclesie? † Rñdeo nihilominus pīt intrare: quia interdictū non extēditur ad hūc casum. ar. q etiā post votum vel iuramētum de carne nō cōmedenda cōmedere debet vt se purget si esset suspectus. xxx. di. ca. vl. ar. s. de cōsti. cum. M. et s. ti. pxi. ca. vl. Uel tūc cause tractātur extra ecclesiam: vt illic seruetur interdictum: qz nihilominus valet iudicium: nec est pceptū ita q nō possit alibi tractari q in ecclesia sz de honestate dictū ē vt ppter loci reuerentiam forte magis caueant a periurijs et mendacijs.

† bm Ala. et Gof. disting uit inter actorē et reū Joan. and.

l ¶ Cimiterijs. Que eodē puilegio gaudēt cū ecclijs. xvij. q. iiij. quisqs. et. c. id constituimus. et. s. de conse. ec. vel alta. consuluisti.

¶ Glosa sequens reci. per. q.

m ¶ Anathematis. Non credo ‡ q ipo iure sint excōicati: sz post admonitionem sunt excōicandi. s. e. non minus. Ber.

‡ bm Ala. al. x. disti. hanc cōsuetudinē idē. Jo. Jo. an.

n ¶ Tutela. Sic pfugiens ad ecclesiā tut debet esse. qz est tutela refugij vt hic dicit. et. j. capitu. proxi. et. xvij. q. iiij. diffiniuit. Ber.

Inter alia. Malefactor fugiens ad eccliam imunitate gaudet: nisi i duobus casib: seru vero restituit dño de ipi impunitate iuranti. Ita cōiter sūmatur. Duo sunt dicta. Scdm ibi: si vero. Ab. sic. ¶ Casus. Quesitū fuit a pa. vtrū confugiētes ad ecclesiam/ debeant ibi defendi. Pa. super hoc distinguit: cōfugiens ad ecclesiā aut est liber/ aut seru/ si liber: quantūcunq grauia cōmittat non est ab ecclesia per violētiam extrahēdus: nec inde debet dānari ad mortem vel penam. sed rectores ecclesiarum vitam sibi reseruent. puniatur tamen alīas super eo quod inique fecerit nisi fuerit latro public: vel nocturnus depopulator agror/ qui publicas stratas obsidet suis insidijs qui ab ecclesia extrahi possunt/ nulla defensione sibi tradita. Si autem fuerit seruus ad ecclesiam confugiens: si dominus eius de impunitate persone clericis iuramētum prestiterit: domino suo restituatur etiam inuitus: alioquin a domino poterit occupari. ¶ Nota distictionem huius decretal. circa fugiētes ad ecclesiam. Item confugientes ad ec-

Sūmariū Diuisio.

rum statuta canonū[a] ꝛ traditiones legū[b] ciuiliū ita duxim9 distinguēdū: ꝙ fugiēs ad ecclesiā aut liber aut seruus existit. Si liber ꝗtūcūqꝫ grauia maleficia ꝑpetrauerit nō ē violēt ab eccl'ia extrahēd9[c] nec i de dānari dꝫ ad mortē vel ad penā[d]. sed rectores eccl'iarū sibi obtinere debēt mēbra ꝛ vitā. Sup̄ h̄ tñ qđ iīque fecit: ē al's legitie puniēd9[e]. ꝛ hoc verū est nisi public9 latro[f] fuerit vel nocturn9 depopulator[g] agrorū: q̄ dū itinera frequētat: vl' publicas stratas obsidet aggressionis insidijs: ab ecclesia extrahi pōt impunitate nō ꝑstita ꝫm canonicas[h] sanctiones. ¶ Si vero seru9 fuerit q̄ cōfugerit ad eccl'iā postq̄ꝫ de ipunitate sua dn̄s ei9 clericis iuramētū ꝑstitit ad ꝑuitiū dn̄i sui redire ꝯpellit[i]: etiā inuit9: alioq̄n a dn̄o poterit occupari. Idem in concilio gn̄ali.

¶ Clerici nō debent necessitatibus seu vtilitatib9 ciuitatū seu aliorū locorū etiā vbi laicorū nō suppetūt facultates subuenire: nisi prius roman9 pontifex ꝯsulatur hoc ꝑmo. Snīe ꝛ ꝯstitutiones edite a laicis collectātibus ecclesiam sūt ipo iure irrite: nec vllo tēpore ꝯualescūt. hoc scđo. Rectores excōicati ob grauamina ꝑmissa remanent excōicati et post depositū offm̄: nihilomin9 excōicati sunt successores nisi satisfecerit ifra mēsē. hoc tertio. h. d. ad maiorem declarationem: ꝛ pro nouicijs. Capitulū. vij.

Aduersus ꝯsules ꝛ rectores ciuitatū vl' alios q̄ ecclesias et eccl'iasticos viros tallijs seu collectis et exactiōibus alijs aggrauare nitunt: volēs imunitati eccl'iastice lateranū[k]. cōciliū ꝓuidere presūptionē h̄mōi sub anathemati districtiōe ꝓhibuit: trāsgressores ꝛ fautores eorū excōicatiōi[l] subijcere ꝑcepit: donec satisfactionē ipēderit ꝯpetentē. Verū si q̄n forte ep̄s simul cū clericis tantā necessitatē ꝛ vtilitatem ꝓspexerint vt absqꝫ vlla coactione ad releuādas vtilitates vel necessitates cōes vbi laicoꝝ nō suppetūt facultates: subsidia duxerit ꝑ eccl'ias cōferēda: ꝑdicti laici h̄uiliter ꝛ deuote recipiāt cū grarū actione. ¶ Propter iprudētiā[m] tñ quorūdā roman9 pōtifex ꝑus cōsulat cui9 itereſt cōib9 vtilitatib9 ꝓuidere. ¶ Qr vero nec sic quorūdā malicia ꝯtra dei eccl'iā ꝯq̄euit: adijcimus vt ꝯstōnes ꝛ snīe q̄ a talib9 vel de ipoꝝ mādato[n] fuerit promulgate: inanes et irrite h̄eant/ nullo vnq̄ꝫ tp̄e valiture[o]. ¶ Ceterū qr fraus ꝛ dolus alicui ꝓcinari nō debent: null9 vario decipiat errore: vt ifra tp̄s[p] regimis sustineat anathema: q̄ten9 post illđ nō sit ad satisfactiōis obitū cōpellend9. nā et ipm̄ q̄ satisfacē recusauerit ꝛ successorē[q] ipi9: nisi satisfecerit ifra mēsem manere decernim9 eccl'iastica cēsura cōclusum donec satisfecerit competenter: cū succedat in onere q̄ in honore substituit. Idē in eodē.

¶ Prelati pl9 debito a subditis extorq̄ntes ꝑtextu ꝓcurationis vel alterius seruitij ipensi legato vel alteri illđ restituēt: et tm̄dē pauperib9 erogabūt. Ca. viij.

clesiam debent ibi defendi. preter duas personas scilicet latronē publicum et deuastatorem agrorum et vinearum. Bernardus.

¶ Glosa sequens reci. per obiec.

a ¶ Canonum. xvij. q. iiij. diffiniuit. cōstituit. reum ad ecclesiam. et. ca. metuentes.

b ¶ Legū. C. de his q̄ ad eccl'iam cōfu. l. ꝑnti.

c ¶ Extrahēd9. Etiā iudeus† dummodo ab sit simulatio. C. de his qui ad eccle. confu. l. j.

† Nā̄ etiā ipoꝝ sepulchra gaudent immunitate. j. de iude. sicut. ꝫm Vi. vbi de hoc. Jo. andree.

d ¶ Ad penam. Ab omi genere penaꝝ interim sunt securi. xvij. q. iiij. id constituimus.

e ¶ Puniend9. Pecunialiter dumtaxat: vel alia satisfactiōe ꝑter penaꝫ corpalē. xvij. q. iiij. reum. et. c. id ꝯstituim9.

f ¶ Public9 latro. Vt xvij. q. iiij. sicut ātiquitus. lex tñ plures personas excipit in autē. de man. prin. §. ꝙ si delinquentes. col. iij. ꝟ. necqꝫ. vbi homicide / adulteri / ꝛ raptores ꝟginū extrahuntur ab eccl'ia ꝫm ꝙ isti de q̄bus h̄ dr̄. sed decre. tm̄ duas ꝑsonas extrahit. vt h̄. ꝛ canō expresse ꝑstat imunitateꝫ raptorib9 virginū. xxxvj. q. j. de raptorib9. ꝛ sic in casu isto derogat illi autē. ꝑista iura omnibus alijs imunitatē ꝑstat nisi in casu. j. eo. ca. vlti. publicos enī latrones cuilibet ipune occidere licꝫ: ꝛ sine peccato xxiij. q. v. cū homo. ꝛ. C. q̄n li. vnicuiqꝫ si. iudi. se vindi. l. j. ꝛ tales famosi latrones capti in furto in furca suspendunt. ff. de pen. capitalium. §. famosos. sꝫ si famosus nō est tunc iubet castigari sed nec vitā nec mēbrū perdit. C. de ser. fug. autē. sed nouo. Vin.

Latrōes publici possunt a quolibet impune occidi.

g ¶ Nocturn9 depopulator. De istis duobus habes. C. quādo. li. vnicuiqꝫ. l. j. cui9 verba hec sunt. et. l. ij.

h ¶ Canōicas. Signatas in princi. decre.

i ¶ Compellitur. xvij. q. iiij. metuentes. ꝛ. c. id constituimus. et. C. de his qui ad eccle. confu. si seruus.

Aduersus. ¶ Jo. an. specifice nō summat: sꝫ ꝓ summario dicit sic. Gn̄ale ꝯciliū repetit lateranū. s. e. nō min9: addēs quandam ꝓuisionē in. ꝟ. ꝓpter. ꝛ penā. in. ꝟ. qr ꝟo. Sed. d. ant. summat sic. Ciuitatibus ꝑsidētes et eccl'ias collectātes ꝑter formā cōcilij gn̄alis sūt excōicādi. nisi satisfecerint infra mēsem. ꝛ snīe ab eis late sunt nulle. q̄ pene transeūt ad successores et eos sequunt officio deposito. h. d. Sed certe h̄ sūmariū nō euacuat radicit9 intellec. c.

Sūmariū

Vn̄ dicit. Panor. ꝙ istud. c. hꝫ ꝑncipaliter tria dicta. Nā ꝑmo repetit cōciliū latera. s. c. nō min9. ꝛ quādā determinationē ānectit. Secundo ibi: quia vero. penam illius concilij auget. Tertio ibi: ceterum. penam illius concilij determinat: et extendit ad successores. et hec diuisio sufficit pro sūmario. Ab. si. ¶ Casus. Lateran. cōcil'. excōicauit rectores ciuitatū ꝛ aliorū locorū: qui admonitione premissa de grauaminib9 illatis eccl'ijs nō satisfacerēt ꝫm tenorem cōcilij lateranē. s. eo. non min9. Sed qr nec sic coꝝ malicia cōquieuit. adijcit in isto concilio gn̄ali vt cōstitutiones et snīe que a talibus vel de ipsorū mandato fuerint ꝓmulgate: inanes ꝛ irrite habeant. in illo nunq̄ꝫ tempore valiture. verūtñ quia fraus ꝛ dolus alicui patrocinari non debent nullus rector decipiatur vano errore: nec credat vt infra tēpus sui regiminis tantū sit excōicat9. quasi post illud nō sit cōpellēdus ad satisfactionē: qr tā ipe qui satisfacere recusauerit ꝙ successor ipius erit excōicat9. nisi ifra mēsem satisfecerit: donec satisfecerit competenter: qr in onere succedit qui substituit in honore. ¶ Nota ꝙ laici exactiōes ab ecclesijs exigere nō debēt. Itē dn̄s papa oīm vtilitatib9 intendit. Itē sententia vel cōstitutio ꝑ excōicatū ꝓlata nulla est: nec contractu tēporis ꝯualescit. ꝛ ita qđ ab iītio nō tenet: nullo tēpore ꝯualescit. Item fraus ꝛ dol9 nemini patrocinari debēt. Itē sētentia excōicatiōis trāsit in aliū in quē lata nō fuit. sed h̄ est qr ille successit i vitiū. Item qui succedit in honore / succedere dꝫ ꝛ i onere. B.

Diuisio.

k ¶ Lateran. cōciliū. s. e. nō minus. cui9 ꝟba hic infert9 ponūtur. B.

l ¶ Excōicatiōi. Scilicet post admonitionē. s. eo. nō minus.

m ¶ Propter iprudentiam. Ab hoc loco vsqꝫ ad finem additur predicto concilio lateran.

n ¶ Mandato. Sic. s. de procur. consulti.

o ¶ Tempore valiture. Sic ergo patet ꝙ sētentia tempore excōicatiōis lata nulla est. j. de here. excōicamus. §. credētes: nec etiā ꝯualescere pōt vt hic patet: immo ꝛ si detegat post sententiā: qr aliquis fuerit publice excōicatus retractat sentētia. s. de re iudi. ad ꝓbandū: qr hec exceptio in q̄libet parte lit. pōt opponi. s. de excep. exceptionē. immo nec ꝑuilegiū ipsorū valet. iij. q. iiij. nullus.

Sentētia excōicati nulla est nec ꝯualescere pōt

¶ Glosa se. reci. ꝑ ob. de. l. curatores. ꝛc. et soluit

p ¶ Infra tēp9. Et ita est h̄. ar. ꝙ iudex post officiū depositū cōueniri potest: ꝛ h̄ ideo qr cōuenit de maleficio qđ cōmisit in ipso officio sec9 si cōueniret ex ꝯtractu. nam admīstratores ciuitatū et tutores et curatores nō conueniunt post depositū officium ex cōtractu quē fecerūt nomine ciuitatis vl' pupilli. ff. đ admi. re. ad ci. perti. curatores ‡ §. in eum. et. C. de admi. tu. cū quedā. ff. de euic. illud. §. j. sꝫ ex maleficio conuenit deposito officio. j. q. j. iubem9. ꝛ. ll. sequentib9 ad fi. q̄stionis. ꝛ est illa lex. C. ad. l. iul. repe. iubem9. tñ ꝓcurator negociorum bene cōuenit deposito officio. ff. de. ꝓcura. ꝓcurator q̄ ꝑ euictiōe.

Iudex officio deposito an cōueniri possit.

‡ Al's incipit prior tñ. §. in eum. de administratione loquit. Joan. andree.

¶ Glosa sequens reci. per ob. et solu. in fi. obijcit. et soluit.

q ¶ Successorem. Et ita delictum predecessoris preiudicat successori. sed hoc nō est verum: immo est proprium delictum ex quo ipsum nō purgat: quia consentit. et sic incipit esse propriū delictū: vnde punitur eadem pena cū predecessore. si. s. vt lit. nō contesta. ca. j. in fi. Preterea cū iste generalis successor habet: vnde si succedit in vitium eadem sentētia ligatur. ff. de diuer. et temp. prescrip. cum heres. ꝛ vitia a maioribus contracta perdurant. C. de acqui. pos. vitia. ff. de acqui. pos. pomponius. §. j. et facto actoris successio dānatur heredis. j. q. j. cito turpē. tamen iste successor qr prius communicauit ei in crimine statim fuit excōicatus post admonitionem. j. de sen. ex. nuper. et. ca. si concubine. Sed cū ille iudex nō excommunicat expsso nomie q̄re statim nō trāsit ad successorē. s. de off. dele. q̄m abbas. ꝛ. s. de of. or. pastoralis: Respōde† hoc ꝓuenit ex delicto: vnde nō descēdit statim ad alios. xxiiij. q. ij. si heres. sed datur tempus infra quod purget illud vitium: quo elapso nisi hoc fecerit presumitur consentire. j. q. j. cōstat. quia ex quo succedit in honore debet succedere in onere. vt dicit in fi. B.

Delictum ꝑdecessoris an noceat successori.

† ꝫm Joā. Tā. ꝛ Gof. Joan. and.

Quia plerique prelati: vt procurationẽ aut seruitium aliqđ impendãt legato: vel alij plus extorquẽt a subditis q̃ soluãt: ⁊ i eorũ dãnis lucra sectãtes querũt predã potius q̃ subsidium in subiectis: id de cetero fieri phibem⁹. ¶ Qđ si quis forte p̄sumpserit: ⁊ sic extorta restituat ⁊ tantũdẽ cogat pauperibus[a] elargiri. ¶ Superior aũt cui fuerit querela deposita/ si negligens fuerit in hmõi executiõe statuti: canonice subiaceat vltioni.

Grego. ix. senoneñ epõ.

Ecclesia non cõsecrata i qua diuina officia celebrantur gaudet immunitate. Cap. ix.

Ecclesie in qua diuina mysteria celebrant[b] lz adhuc nõ extiterit ɔsecrata: nullo iure p̄uilegium immunitatis adimit[c] ¶ Nã obseq̃js[d] diuinis dicata: nullius est temerarijs ausibus prophananda.

Idem toleta. ⁊ compostellano archiepiscopis.

Qui sub spe imunitatis in ecclesijs vel cimiterijs delinquũt immunitate nõ gaudẽt. Cap. x.

Immunitatẽ ecclisticaz: ⁊. j. Nõnulli ipunitatẽ suorũ excessuũ p defensionẽ ecclie obtinere sperãtes[e] homicidia et mutilatiões mẽbrorũ in ipis ecclesijs vel earũ cimiterijs ɔmittere non verentur. que (nisi per ecclesiam ad quam fugerint crederent se defendi) nullatenus fuerant cõmissuri: et. j. ¶ Cum autem in eo in quo delinquit[f] puniri quis debeat: et frustra[g] legis auxilium inuocet qui committit in legem: mandamus quatenus publice nuncietis tales nõ debere gaudere imunitat[h] puilegio quo[i] faciunt se indignos.

Ne clerici vel monachi secularibus negocijs se immisceant.

Ex concilio maguntino.

Enumerat conciliũ multa secularia negocia a quibus iubet clericos ⁊ mõachos abstinere. Et sunt. xiiij. si recte nũerent. Ca. j.

Multa sunt negocia secularia de q̃b⁹ pauca[k] pstrigamus: ad q̃ ptinet oĩs carnalis concupiscentia. Quicqđ plus iusto appetit[l] hõ turpe lucrũ est. Munera[m] iniusta

Diuisio. Quia plerique. Primo phibet. Scđo penã iponit ꝫ facienti ibi. Qđ si. Tertio supiori negligenti penã ꝯminat ibi: Superior aũt. Ab. sic. ¶ Casus. Aliqñ cõtingit q epi ⁊ alij plati vt p̄curationẽ/ vel aliud seruitiũ impendãt legato/ vel alij plus extorquẽt a subditis q̃ soluãt legato vel alij. ⁊ sic in aliorũ damnis lucra sectant. phibet cõciliũ ne de cetero hoc fiat: qđ si qs forte ꝫ p̄sũpserit sic extorta restituat: ⁊ tantũdẽ de suo cogat paupib⁹ elargiri. ⁊ si d' h ad supiorẽ q̄rela puenerit: ⁊ negligẽs fuerit in hmõi statuti executiõe canõice subiaceat vltiõi ¶ No. q cũ dãno alt'ius nẽo lucrũ q̄rere dz. Itẽ si aliqs exigit idebitũ a suis sbdit: dz illđ r̄stituere/ ⁊ tantũdẽ paupib⁹ erogare. Itẽ plat⁹ negligẽs: puniẽd⁹ ẽ. Ber. ¶ Glo. se. signat cõtrariũ ponit solu. Jo. quã reprobat. ⁊ demũ soluit

a ¶ Pauperib⁹. s. d' ce si. pcuratiões ꝫ i fi. vbi dr̃ q illud dari dz eccl'e a q̃ illđ accepit ⁊ hic datur paupib⁹. ✝ Sol. hic ignorat q̃tũ qlibet ptulisʒ. ⁊ iõ iubet dari paupibus. vt dixit Jo. Sʒ hec solutio nõ est ꝟa: q: sicut restituit sic extorta vltra q̃ debuit ita potest eisdẽ a qb⁹ recepit tm̃dẽ daret ita nõ est verũ qđ dicit Jo. q ignoratur q̃tũ qlibʒ cõtulis set q: inde põt fieri scriptura: ⁊ qlibet scit q̃tuz dedit. ‡ Vñ dicas q illud. c. pcuratiões. loq̄t in alio casu. s. cũ platus visitat eccl'iam sibi subiectã: si tũc exigit p'les pcuratiões q̃ sint dies qbus ibi moratur grauius excedit q̃ in presenti casu ⁊ plus grauat eccl'iam ⁊ dicit tũc comittere crimẽ cõcussionis. vñ posset puniri in quadruplũ. ✝ xvij. di. qm̃ quidẽ. i fi. ⁊. j. q. vij. sancim⁹. ⁊. xxiij. q. j. militare. quod optime dicit hic: q: tãq̃ calũniator ⁊ cõcussor talis puniri debet. sed in hoc ca. pcuratiões. punit illos pena dupli. in casu isto nõ ita excedit crimẽ ɔcussionis: q: a nullo exigit vltra q̃ soluat: sed facta coaceruatiõe plus recipit. Sufficit ergo istis vt recipiant quod vltra dederunt: et ille in penam sui tantũdem soluat pauperibus. si. j. de iudeis. ad liberandam.

Ecclie. ¶ Primo ponit dictũ. Scđo rõ dicti ibi: q:. Ab. sic. ¶ Casus. Aliqua eccl'a nõdũ est ɔsecrata/ tñ diuina officia celebrat i ea. q̄rit vtrũ cẽseri debeat eodẽ puilegio ac si esset ɔsecrata. ⁊ r̃ndetur q lz nõ dũ sit ɔsecrata nullo iure admittit priuilegiũ imunitatis. quia ex quo diuinis officijs est dedicata: nõ est temerarijs ausib' quorũlibz pphanãda. ¶ No. q eccl'a nõ ɔsecrata: puilegiũ hʒ imunitatis pp̄ter diuĩa officia q̃ celebrant i ca. Ber.

b ¶ Celebrãtur. Ex hoc videt q si adhuc ibi nõ sũt diuina officia celebrata: nõdũ gaudeat puilegio illarũ in quibus celebrantur diuina q: nõdũ plene dedicata vr̃ diuinis obsequijs: vñ sacrilegiũ ibi nõ diceret cõmitti. nec debet aspgi pp̄ter h q: nullũ diuinũ officiũ fuit ibi celebratũ: aspgi tñ debet si aliqđ turpe ibi factũ est anteq̃ ibi celebraret. s. de conse. eccle. vel alia. ca. vlti.

c ¶ Adimitur. Sic g pz q eccl'a nõ ɔsecrata eodẽ gaudet puilegio q̃ ɔsecta rõne diuini officij q̃ ad puilegiũ imunitatis: vñ si cuiuscũq̃ semie vel sãguie fuerit polluta dz aq̃ exorcizata lauari añq̃ celebret i ea. s. de ɔse. ec. vel alta. c. vl. ⁊ de cõ. di. j. eccl'a. ⁊ ɔfugientes ad ipam puilegiũ imunitat ac si ɔsecta eẽt hebũt. s. eo. iter alia. cũ suis ɔcor.

d ¶ Obsequijs. quicquid enĩ dño ɔsecratur sanctum sanctorũ erit dño. xij. q. ij. nulli licet. vñ ad vsus pphanos et ad hũanos redire nõ dz. s. d' re. pmu. mãcipia. ⁊. s. d' re. do. c. ad hec.

Diuisio. Immunitatẽ. ¶ Diuidit. Nã pmo põit dictũ. Scđo rõ dicti ibi: cũ aũt in eo. Ab. sic. ¶ Casus. Quidã in eccl'ijs/ vel cimiterijs eaꝝ cõmittũt aliqñ homicidia ⁊ alia maleficia sperantes obtinere ibidẽ impunitatẽ suoꝝ excessuũ: quos nullaten⁹ cõmisissent nisi p eccl'iam ad quã cõfugiũt crederẽt se defendi. q̄rit an isti debeãt ab eccl'a defendi. Rñ. pa. cũ in eo quis puniri debeat i quo peccauit. ⁊ frustra legis implorat auxiliũ qui contra legem delinquit. mandat pa. q tales publice nuncientur non debere gaudere imunitatis puilegio quo faciũt se indignos. ¶ No. q quis puniri debet i eo in quo peccauit. Itẽ qui offendit canonẽ: bñficiũ illius impetrare nõ põt. Itẽ ipo facto amittit quis puilegiũ. Item non debet qs offendere illũ a q̃ spat auxilium. Ber.

e ¶ Sperãtes. Nemo enĩ sub spe venie peccare debet. j. de cle. ex. mi. illđ. ⁊ de con. di. iiij. qñ qs. quia facultas venie icẽtiuũ tribuit delinqñdi. xxiij. q. iiij. est iiusta ⁊. s. de vi. ⁊ ho. cle. vt clericorum.

f ¶ Delinquit. Sic. s. de tẽp. or. lr̃as. ⁊. s. de iure pa. pastoralis. cum suis concordantijs.

g ¶ Frustra legis. j. de vsurj. q: frustra. j. de sẽ. exc. i audiẽtia. ff. de minori. auxiliũ. in fi. ✝

h ¶ Immunitat. Id est defensionis. ¶ Glo. ista inducit h ca. contra Hug. ⁊ signat cõtrarium. et sol. in fi. querit. ⁊ respondet.

i ¶ Quo faciunt se indignos. Et merito q: nõ iure ad supplicandũ dz admitti vbi cõmittere sacrilegium nõ expauit. xvij. q̃st. iiij. frater et coeps. ⁊. c. se. vñ h sũptũ fuit. idẽ dicit lex qñ illis q̃ in eccl'a scelus studuerũt ppetrare pmitti m⁹ aliqđ auxiliũ ex terminis eccl'iasticis inuenire: in auten. vt li. ma. ⁊ auie. §. quia vero. col. viij. Et ẽ hoc ꝫ. H. qui dicit sup illo. ca. frat et coeps. q ⁊ isti debẽt habere imunitatẽ puilegium si confugerint ad ecclesiã ‡ ⁊ nisi satisfecerint nõ admittũtur postea ad supplicandũ. i. orandũ in eccl'ia. ⁊ p eo est. s. eo. iter alia vbi tantũ due psone excipiuntur. xvij. q. iiij. sicut antiq̃tus. vbi ca nõ tm̃ publicũ latronẽ excipit. ⁊ ita hic ꝯdicit pdictis iuribus pximis. ⁊ Hu. Dicas q nõ ɔdicunt: quia illa decre. iter. ⁊ oĩa illa iura q̃ illud dicũt intelliguntur qñ confugiẽtes ad eccl'iam non delinq̃runt in eccl'ia vel cimiterijs sed alibi: vñ eccl'ia pstat tũc eis imunitatẽ. Et Hu. male dixit q isti nõ habebant immunitatẽ ab ecclesia: q: reddiderũt se indignos ei⁹ p̄sidio: et si fuerit stulti in culpa sint sapientes in pena. xxxviij. di. ca. ea. Sʒ quare publicus latro depopulator potius extrahunt ab eccl'ia q̃ alius malefactor qui forte deterior: Quia plurimũ itereẽt illos puniri q̃ alios malefactores cũ plurib⁹ exitia cogitẽt q̃ alij. ✝ xxiij. q. iiij. est iniusta.

¶ Rub. Ne clici vel mõachi. Supra visũ ẽ de his q̃ clici ɔpetũt. Nũc aũt q phibiti est videndũ sm̃ doc. Vr̃ ɔtinuat ad ti. px. p ce. sic. q:. s. tractatũ ẽ d' imũitate eccle. ⁊ clicoꝝ: ne forte ob hãc imũitatẽ clici ⁊ mõachi supbirẽt ⁊ arbitrarent sibi oĩa licere: merito subijcit hec rubrica: p quã oñdit q nõ debẽt se imiscere sclarib⁹ negocijs. Ab. ¶ De hac matia habet. lxxxviij. di. ⁊. xxj. q. iiij. ⁊. xxiij. q. vlt. ⁊ de pe. per totum. ⁊. lxxxvj. di. ca. vlt.

Multa. ¶ Casus. In capitulo isto enumerantur quedã negocia causa exempli a quibus debent clerici ⁊ monachi ⁊ moniales oẽs oĩno abstinere. de qb⁹ ait apl's. Nemo militans deo: debet se negocijs secularibus imiscere. ¶ No. q cause miserabiliũ personarũ ad eccl'iam ptinent. Item iusta et honesta negociatio licita est clericis. et hoc intellige cum nõ habent sufficiẽs beneficiũ. Itẽ canes vel aues ad venandũ habere non debent. Item nemo militans deo secularibus negocijs se immiscere debet. Ber.

k ¶ Pauca. vt eorũ exẽplo oĩa similia caueant: et exempli causa pauca sunt expmẽda. xxv. di. §. criminis appellatio. xxiiij. q. v. de liguribus. ⁊. ff. ad l. aqli. ita vulneratus. §. vl. sic qđ vni dicit omibus intelligit esse dictũ. lx. di. miramur. ⁊ de pe. di. j. nunc autẽ.

l ¶ Appetit. xxxij. q. iiij. origo.

m ¶ Munera. xiiij. q. iiij. clerici. et. ca. quicunq̃. xj. q. iij. non licet. ⁊. xviij. distin. quoniam quidem.

✝ Sm̃ Ja. et Phi. dici possʒ id qđ dat eccl'ie intelligit dari pauperibus q: qđ habet ecclesia pauperum est. xvj. q. j. ca. vlt. Joan. and. ‡ Non tñ credit petẽti. al'sq̃ non dedisset nisi. x. li. possʒ petere mile. vñ et ad collectores est recurrẽdum ar. de elec. cũ dilecti. vel arbitrabit hoc bon⁹ iudex. et deseruiturametũ. ar. s. qđ met⁹ causa. ca. fi. Joan. and. ✝ Sub quo est rei persecutio vt tñ triplum sit pena. quod dic vt not. j q. vij. in eũ An vero pene possint excedere quadruplũ no. xij. q. ij. cũ deuotissimã. xvij. q. iiij. si qs domũ. Jo. andree.

Eccl'a nõ dũ ɔsecrata gaudet immunitate

✝ Vide in precal. c. q: frustra. sup j. glo. Jo. a

‡ Que opi. Hug. posset vera esse in eo q̃ non ex proposito propter veteres inimicitias: ⁊ ex verbis nouiter ortis homicidiũ ibi cõmisit sm̃ Hostie. Joan. and. ✝ Per pdicta ptz sm̃ Ho. q q̃ cõmittit furtũ in eccl'ia ab ecclesia nõ defendetur lʒ Gof. cõtra notauerit inducens. C. de epis. ⁊ cle. si quis in hoc gen⁹. d' hoc plenius in sum. eo. tit. nec distinguit hoc casu circa itẽtione fur: ⁊ q: nũq̃ sit furtũ bona intentione: nisi forsan in casu. j. de fur. si quis propter. Joan. and.

a ¶ Dare. xiiij. q. v. non sane.
b ¶ Conducere. Ad peccandum quod non licet. xxij. q. iiij. si ad peccatū. vel ꝑ seculari questu prohibito clericis: quia nec per se nec per alium licet. lxxxviij. di. negociatorem. et. c. fornicari.
c ¶ Lites. xj. q. j. te quidem. et qꝛ criminib⁹ materiā creare noscū- tur. C. de iudi. properā- dum. in prin.

accipe vel ēt dare[a]. Pro aliquo sclari q̄stu p̄cio aliquē ꝯducere[b]. Cōtentiōes vel lites[c] vl' rixas[d] amare. In placitis sec'larib⁹[e] di- sputare: excepta defensione or- phanorū[f] aut viduarū. Condu- ctores[g] sc'lariū reꝝ aut ꝓcurato- res[h] esse. Turpis verbi vel facti esse ioculatorē[i]: vl' iocū seculare diligere. Aleas[k] amare. Orna- mētū[l] icōueniēs ꝓposito suo q̄- rere. In delicijs[m] † viuere velle. Gulā ꝛ ebrietatē seq. Pōdera[n] iniusta vel mēsuras h̄re. Nego- ciū iiustū exercē. nec tñ iustū ne- gociū est ꝯtradicēdū ꝑpt necesſ- sitates diuersas. qꝛ legimus san- ctos ap'los[o] negociatos fuisse: ꝛ in regula beati bn̄dicti precipit ꝓuideri ꝑ quoꝝ man⁹ negocia monasterij ꝓcurent. Canes[p] et aues seq̄ ad venādū: et oib⁹ qui- buslibꝫ causis sup̄fluis interesse. Ecce talia ꝛ his siſa ministrj al- taris dn̄i: necnon et monachis oīno ꝯtradicim⁹ de q̄b⁹ ait ap'ls. Nē[q] militans deo iplicat se ne gocijs sc'larib⁹. Eugenius pa- pa luce. ep̄o.

¶ Clerici nō debēt esse ministri vel ꝓcurato- res laicoꝝ: ꝙ si ꝯtrafecerit et de prehendant in fraude: nō subue- nitur eis ab ecclesia. Cap'm. ij.

Sacerdotib⁹ ꝛ clericj tuis denūcies publice ne mi- nistri laicoꝝ fiāt: nec in reb⁹ coꝝ procuratores[r] existant. ¶ Qd si postmodū facē p̄sūpserint: et oc- casiōe ipi⁹ administratiōis ꝑpter pecuniariā cām deprehēdant in fraude: idignū est eis ab eccl'ia[s] subueniri: ꝑ quos cōstat i eccl'ia scādalū gn̄ari. Alexā. iij. in cōci- lio turoneñ.

¶ Religiosi pro- fessi exeūtes ad audiēdas leges vel phisicā (nisi ifra duos mēses ad claustrū redeāt) excōicati sūt et in nulla cā patrocinari p̄nt: et in choro: ꝛ i cap'lo et ceteris erūt vltimi: et sine dispensatione pa- pe non promouent. Cap'm. iij.

Nōn magnopere ātiq̄ ho- stis inuidia. ꝛ. j. Inde ni- mirū ē ꝙ in āgelū luc' se more so- lito trāsfigurās sub obtētu[t] lan- guētiū fratrū cōsulendi corpori- bus et ecclesiastica negocia fide- lius ꝑtractādi: regulares quos- dā ad legendas leges ꝛ cōfectio- nes phisicales ponderandas de claustris suis educit. ¶ Unde ne occasiōe sciētie sp̄ūales viri mū- danis rursus actiōib⁹ iuoluant statuim⁹ vt nulli oīno post votū religiōis: et post factā in aliquo loco religioso ꝓfessionē ad phisi- cam legesue mūdanas legēdas ꝑmittant exire. ¶ Si v̄o exierit et ad claustrū suū ifra duoꝝ[u] mē- siū spaciū nō redierit: sicut excōi- cati ab oibus euitent: et in nul- la causa si patrocinium prestare voluerint audiant: reuersi autē in choro/ cap'lo/ mensa et ceteris vltimi fratrū existant. et nisi for- te ex misericordia[x] se. apo. toti⁹ spem promotionis amittant. Idem in concilio lateraneñ.

¶ Clericus gn̄alis procurator vel iusticiarius principis secula- ris deponendus est: et si religio- sus est/ graui⁹ puniet. Ca. iiij.

d ¶ Rixas. xlvj. di. § j. ꝛ in alijs ꝑ totū. Et no ta ꝙ f[m] Pe. et Jo. ꝯten tiones in verbis. lites i iudicijs. et rixe in factj consistunt.
e ¶ Secularib⁹. s. de postula. clerici.
f ¶ Orphanoꝝ. lxxx- viij. distin. ca. j. et in ali is pluribus ca.
g ¶ Conductores. Si tū ꝯductori succedunt bene possunt in condu- ctiōe remanere. ff. de de cu. l. decuriō. † ar.
h ¶ Procuratores. i negocijs sc'larib⁹: sꝫ ꝑ eccl'iasticj p̄nt i auc. de san. epis. § aliū. col. ix. ꝛ xxj. q. iij. credo. et. c. ci- prianus. et. j. c. proxi.
i ¶ Joculatorē. xvj. di. clericū scurrilem.
k ¶ Aleas. xxxv. dis. c. j. ꝛ vl. et in auc. de san. epis. § interdicim⁹. col. ix. et. s. de vi. ꝛ hone. cle ri. clerici.
l ¶ Ornamentū incō ueniēs. xxj. q. iiij. ca. j. et. ij. et. s. de vi. et hone. cle. clerici.
m ¶ In delicijs. xxxv. di. eccl'ie principes.
n ¶ Pōdera. s. d emp. et ven. vt mensure.
o ¶ Ap'los. Paulum. s. xxj. q. j. ca. j. in fi.
p ¶ Canes. j. de cle. ve. c. j. et. ij. ꝛ. lxxxvj. di. qui venatoribus. et. c. esau. et ca. amputatis.
q. ¶ Nēo militās. xxj. q iij. c. j. ij. ꝛ. iij. ꝛ. j. e. sꝫ nec

Sūmariū. Sacerdotibus. ¶ Si clerici mini stri vel ꝓcuratores lai- corū dep̄hēdunt i frau de non debet eis ab ec- clesia subuenire. h. d.

Diuisio. Prio ponit ꝓhibitio- nem. Scd̄o penā trāsgrediētiū ibi: qd̄ si. Ab. si. ¶ Casus. Quidā clerici publice administrabāt negocia laicoꝝ/ ꝛ eorū ꝓcuratores fiebant. mādat papa. dyoc. ep̄o. vt eis publice denūciet ne decete- ro hoc faciāt. ꝙ si postmodū p̄sumpserit. et in administratiōe ꝑpter causam pecuniariā i fraude dep̄hēsi fuerit: ab eccl'ia nō subuenie- tur eisdē/ cū ex hoc scādalū ꝯtingat in eccl'ia generari. ¶ Nota ꝙ clerici nō debēt esse ꝓcuratores laicoꝝ/ nec gestores negocioꝝ ip sorum. Itē qui scādalū facit eccl'ie ei⁹ p̄sidio se reddit indignū. B.
r ¶ Procuratores. Sic. s. c. pxi. sacrj eni dei sacerdotes vacare oportꝫ assidue. ‡ xxxj. di. sacerdotib⁹. ꝛ. ff. d ar. nō distiguem⁹. § iij ¶ Glosa sequens reddit rationē. ponit opi. quam reprobat: et huic littere dupliciter respondet.
s ¶ Ab ecclesia subueniri. Quia se fecerūt indignos veniendo ꝯtra ipsi⁹ ꝓhibitionē administrationē secularē recipiēdo. et fru- stra legis iplorat auxiliū q̄ cōmittit in legē. sic. s. ti. pxi. ca. vlt. Et ex hac l'ra sumūt q̄dā ar. ꝙ laic⁹ aucte hui⁹ canonis possit clericū occasione administratiōis capere cessante p̄uilegio clericali. qd̄ ē falsum: qꝛ ꝓhibiti sūt laici clericos auocare a diuinis officijs. xxj. q. iij. ciprian⁹. ꝛ. lxxxviij. di. c. vl. vñ si cōtra fecerint nō debēt ex de licto proprio cōmodum reportare. ar. xvj. q. j. legi. et. ff. de do. inter vi. ꝛ vxo. l. iij. § j. ꝛ. ff. de re. iu. nō fraudāt. † § nemo. ff. de fur. itaq; fullo. § sed nemo. et vnde sunt puniēdi p̄uilegiū habere nō debēt. xxiiij. q. j. didicim⁹. intelligo ergo ꝙ tali clerico nō subuenit ab ec clesia postq̄ legitime admonit⁹ est: vt hic dicit i prin. cū ꝑ hoc de- licto cōmonit⁹ tertio ab eccl'ia sit alien⁹ si non desistat. ar. j. de sen.

† ar. deli- ctis.
† Sed ꝗ ꝓhibet cō- ducere que dam si iure successerit i conductiōe remanet in ea qd̄ in oī- bus simili- bus suadū est. Jo. an.
Act. xx.
ij. Thi. ij. a.
‡ Et ideo superueniē te sacerdo- tio nō cogi- tur arbiter sniam dice- re vt i. l. sta- ti alt'. in gl. Joan. and. Layci an possint q̄nq; cleri cos cape.
† Vide hāc et se. de col- lu. c. iij. sup vl. glo. Jo. andree.

excō. in audientia. Uel verius nō debet ei eccl'ia subuenire in frau de ꝯmissa in administratiōe. nec pecunia: nec alio auxilio cū al's ec- clesia teneatur clericos defendere ab oppressionibus laicorum.

Nōn magnope. ¶ Diuidit in tres partes. In prima ponit factū reprehēsibile. Scd̄o id fieri ꝓhibet ibi: vnde. in tertia quadruplicē penā im- ponit ibi: si vero. Ab. si. ¶ Casus. Quidam re- gulares audiūt phisica- les cōfectiōes: inde su- mentes occasionem vt cōsulant fratrib⁹ infir- mis. audiūt etiā leges: vt negocia eccl'ie sciant melius ꝑtractare. Sed quia huiusmodi reg'la- res mūdanis actionib⁹ inuolui non debent. sta- tuit concil'. turoneñ. vt nullus post factam in aliquo loco professio- nem ad phisicam vel le- ges mūdanas legēdas ꝑmittatur exire. qd̄ si fe- cerint infra duos men- ses ad claustrū suū non redierint sicut excōica- ti ab oibus euitentur/ ꝛ in nulla cā eorū patro- cinium admittatur. cū autem redierit vltimū locū inter fratres in ca- pitulo/ ꝛ in mensa/ et in oīb⁹ alijs habeāt et sp̄ē totius ꝓmotiōis amit- tant: nisi miāꝫ se. ap. fue rint cōsecuti. ¶ Nota ꝙ ipso iure sunt excōicati regulares qui phisicā ꝛ leges audiūt. et cū tali- bus solus papa dispen- sat vt ad honores ꝓmo ueantur. Bernardus.

Diuisio.

t ¶ Obtentu. Ar. ꝙ p̄- textu siue ꝯpēsatiōe bo ni malum nō est faciēdū j. q. j. nō est putāda. xiiij q. v. forte. ꝛ. xxvij. q. ij. si tu abstines et. j. de vsu. sup eo. xxxij. q. iiij. sicut sancti⁹. xxij. q. ij. primū. ne quis arbitretur. Ar. cōtra. xj. q. iij. ꝙ p̄decesſ- sor. xxxiij. q. v. tunc sal- uabitur. s. de iureiu. ꝑ- uenit. Sol. multiplex ē recompēsatio. q̄nq; eni recōpensatur min⁹ ma- lum vt mai⁹ euitetur: ꝛ hec compēsatio penit⁹ inhibet. xiiij. di. ꝙ ait. nisi forte in vna et ea dem ꝑsona. xiij. distin. c. j. ꝛ. ij. ꝛ. xxxiij. q. ij. si qd̄ verius. Q̄nq; malū compensatur ꝑpter sequelā alicuius boni vt cū q̄s cōmittit furtū vel rapinā vt pascat pauperes † vel subtrahit debitū vxori causa continentie. vel facit cōtra votū vel cōtra matrimoniū vt aliqua efficiatur christiana: omnis talis cōpensatio inhibet. vt in primis concor. ꝛ. xxx. q. j. nosce. xxxiij. q. v. si dicat. xxxij. q. iiij. sic non sunt. Quandoq; cōpensat dānum corpale ꝑpter bonū sp̄ūale: et hec cō pensatio ꝓhibetur. lv. disti. si euangelica ‡ q̄nq; cōpensatur dam num corporale propter bonū corporale vt cum femina amittit flo rem virginitatis videlicet vt ei recompēset in fructu sobolis. hic non reprobatur sed laudat. vt. xxxiij. q. v. tunc saluabit. Quādoq; relaxatio iuris eccl'iastici recompensatur per acquisitionem ali- quorum ex hoc similiter admittit. xxxiij. q. iiij. ipsa pietas. ℣. itē si inquiunt donatiste. Q̄nq; illicita cōio alicui⁹ recōpensat per acq̄- sitionem plurium. ij. q. j. multi. xj. q. iij. antecessor. ꝛ. c. quod prede- cessor. Uel potest dici ꝙ primū verum est. Secundum sic exponit sub ꝯpēsatiōe boni malū nō est faciēdum. i. illd̄ qd̄ est de gn̄e mali qd̄ al's esset malū nisi canōis aucte excusaret. vt pꝫ ꝑ ꝯtra signata.
u ¶ Infra duorū. Uerba ista habebis. j. eo. c. vlti. vbi de hoc.
¶ Glosa sequens signat cōtrarium et dupliciter soluit.
x ¶ Misericordia. Nota ꝙ abbates vel episcopi cum talibus di spensare nō possunt. Ar. contra. j. de sen. excōmuni. cum illorum. in fi. sed hoc ad terrorem aliorum in cautelam statutum fuit vl' quo ad dignitates hoc intelligitur. † B. Jo.

† Et licꝫ ta l'is non ha- beat aīm lu crandi com mittit fur- tuꝫ qꝛ sp̄ēs lucri est ex alieno lar- giri. ff. de fur. si pi- gnore. § j. vt no. xiiij. q. v. c. forte. Joan. and.
‡ Quod in telligas vbi dannum in ducit mor- tem vel mē bri trunca- tionem: vt ibi: secus si maceratio- nē vel casti- gationem sicuti ieiuna re: orare: vi gilare: qꝛ talis admit titur imo et imponitur de peni. di. j. in actione et. c. agite. et di. iij. ille rex. de obs. ieiu. ꝑ totū. Joan. and.
† Hostie. ꝫ cū expsse et sp̄āliter ꝓ- hibitū sit ꝛ c. cū illorū. veruꝫ est in suo casu et facit quod dicā de eo q̄ fur. or. re. c. ij. l. fi. Jo. a.

Diuisio. Sed nec. ¶ Panormitanus intelligit hoc.ca.in pena excōicationis ⁊ nō depositionis. Diuidit᷑. Nā primo ponit prohibitionem. Secundo penā transgredientiū.ibi.si quis aūt. Ab.sicu. ¶ Casus. Quia clerici circa negocia secularia ⁊ sub secularibus viris plus debito intendebāt: ⁊ eoꝝ iusticiarij fiebāt. statuit cōcilat. ꝙ nullus clericoꝝ talia de cetero exercere ꝑsumat. Si q̇s vero contra hoc venire presūpserit ab officio eccl'iastico fiat alienus ꝓ eo ꝙ ministerio clericali neglecto vt secularibus placeat fructib⁹ scl'i se immergit ꝯ doctrinā ap'li dicētis Nemo militans deo se negocijs secularibus iplicet. (ij. Thimo. ij. a.) Et si q̇s religiosorum aliq̇d ꝑdictoꝝ ausus fuerit attēptare seuerius castiget᷑. ¶ Nota ꝙ cl'ici iusticiarij secularīu ꝑncipū esse non debēt. Itē ammonitio ꝑcedere debet vindictā vt in ꝑdictis.c. patet et hic. Itē dignitas ꝑsone aggrauat pctm̄. Ber.

a ¶ Villarū. xvj.q.j. de ꝑsentiū. xxj.q.iij.c.j.ij. ⁊ iij. ⁊. s̄.e.c.j.ij. ⁊ iij. cū cōcordantijs ibi positis.

b ¶ Nemo. s̄.e.c.j. ⁊ xxj. q.iij.c.j.ij.et.iij.
¶ Glo.se.arg. ⁊ remittit.

c ¶ Districtius. Ar. ꝙ dignitas ꝑsone aggrauat pctm̄. xxxv.q.ij. q̇ viderit. s̄. de iureiu. cū q̇dā. vbi de hoc.et.xl.dis. homo christian⁹. ⁊. xxv. q.j. nulli fas.

Diuisio. Clericis. ¶ Sūt duo dicta. Scdm ibi. iubemus. Ab.sicul⁹. ¶ Casus. Statuit toletan̄ cōcil᷑. ꝙ cl'ici iudiciū sanguinis exercere nō audeāt. vnde ⁊ hic ꝓhibet pa. ne cl'ici per se vel ꝑ alios mēbroꝝ truncationes faciant. nec iudicent inferendas: et q̇ contra fecerint / honorē ⁊ locū amittāt. Itē nullus sacerdos officiū vice comitis vel secularis ꝑpositi habeat. Si quis contra hec venire ꝑsumpserit ⁊ cōmonitus non destiterit nouerit se excōicatum. ¶ Nota ꝙ clericus iudiciū sanguinis exercere non debet. Item ammonitio ꝑcedere debet vindictam. Ber.

d ¶ Concilio toletano. xxiij.q.vi. his a quibus. ꝭ. eo. sententiam. ꝭ. de rap. in archiepatu. et. xxiij.q.iij. illud facit.
¶ Glosa sequens docet quomodo prelati per alios causas sanguinis audiunt. in fi. querit ⁊ soluit.

e ¶ Iudicēt. Per se quidem iudicare nō debet prelatus aut clericus quicūq₃ qui habet iurisdictionē: vel ipemet inferre vel consiliū dare: aut sn̄iam dictare: nec etiam interesse. ꝭ.e. sn̄iam. quia efficeretur irregularis ⁊ deponeretur. ꝭ. de exces. pla. ex l'ris. ⁊ hic. Debet ergo p̄latus hn̄s iurisdictionē t̄palem cōmittere gn̄aliter alicui laico: vt faciat de oībus malefactoribus vindictā: iuxta illud homicidas ⁊ maleficos nō patiaris viuere. xxiij.q.v. rex debet. si homicidiū. qui malos. homicidas. qm̄ multa licēt in gn̄e q̇ non licent in spē. s̄. de offi. or. si sacerdos. viij.q.j. q̇d aūt. de cōse. di. ij. nō ꝓhibeat. si ex mandato generali † aliquos interficiat non imputaretur ei. xxiij.q.v. de occidendis. ar. ⁊. q. viij. hortatu. ⁊. c. oītimore. Sed q̇d si ad eū appellat᷑ qui delegauit: iterū deleget alij: q2 ꝑ se hoc facere nō d₃. vt hic dicit. ⁊. xxiij.q.vi. his a quib⁹. ꝭ. eo. sententiam. Vide pro hac materia. ca. fi. eo. ti. lib. vj. s̄. episcop⁹.

(Prelat⁹ habēs iurisditionē tēporalē illā cōmittere deb₃. † Idē si ex spāli puta ꝙ sup tali delicto veritatē inquirat et iusticiā faciat. ꝭ. e. tit. ca. vi. li. vj. Io. ā.)

f ¶ Prepositi scl'aris. s̄. eo. c. pxi. ⁊. s̄. de vita ⁊ hone. cle. clerici.
g ¶ Excommunicationi subiaceat. Et sic videt᷑ ꝙ sit canon late sententie. s̄. titu. proxi. ca. non minus.

Diuisio. Secundum. ¶ Tria sunt dicta et partes patent. Ab. sicul⁹. ¶ Casus. Precipit hic pa. sub interminatiōe anathematis ne monachi vel clerici causa lucri negocientur. et ne monachi firmas habeant a clericis vel laicis. nec laici ecclesias ad firmam teneant. ¶ No. ꝙ clerici ⁊ monachi causa lucri negociari non debēt. Item monachus firmas tenere nō debet. Item laicus ecclesias ad firmam tenere non debet. Ber.

a Sed nec ꝓcuratiōes villarū[a] aut iurisdictiōes etiā seculares sub aliq̇b⁹ principib⁹ ⁊ secularibus viris vt iusticiari⁹ eorū fiat clericorū quisq₃ exercere ꝑsumat. ¶ Si quis aūt aduersus hec venire tētauerit (quia ꝯ doctrinā apostoli dicentis. Nemo[b] militās deo iplicet se secularibus negocijs: seculariter agit) ab ecclesiastico fiat misterio alienus: ꝓ eo ꝙ (officio clericali neglecto) fluctib⁹ seculi vt ꝑtātib⁹ placeat se imergit. Districti⁹[c] autem decernimus puniendū: si religiosorum quisq₃ aliquid predictorum ausus fuerit attentare.

Idem cantuariēsi. archiepō.

¶ Cleric⁹ iudiciū sāguinis exercēs ab officio ⁊ bn̄ficio deponitur. Et excōicatus est habens officiū prepositi secularis si monitus nō desistat. Capitulū. v.

Clericis in sacris ordinibus cōstitutis ex cōcilio toletano[d] iudiciū sanguinis agitare nō licet. Unde prohibem⁹ ne aut per se truncationes membrorū faciāt: aut iudicēt[e] inferēdas. Qr si quis tale q̇d fecerit honore ꝑuet᷑ ⁊ loco. ¶ Jubemus etiā sub itermiatiōe anathematis ne q̇s sacdos officiū habeat vice comit[ꝭ] aut ꝑpositi[f] secular[ꝭ]. Si q̇s aūt ꝯ hoc venire presumpserit: et cōmonitus emendare noluerit: excōicatiōi[g] subiaceat.

Idem londonēsi. episcopo.

¶ Nō licet cleric[ꝭ] vel mōachis lucri cā negociari. Hꝫ pmo Mōachi nequnt noīe ꝓprio ꝯductas possessiones hr̄e. hoc scdo. Laicis non debet ecclesia titulo cōductiōis cōcedi. hꝫ tertio. Ca. vj.

Secūdū instituta ꝑdecessorū nostroꝝ sub intermi natione anathematis prohibemus: ne monachi vel clerici causa[b] lucri negociētur. ¶ Et ne monachi a clericis vel laic[ꝭ] suo noīe firmas[i] habeant. ¶ Neq₃ laici[k] ecclesias ad firmam teneant.

Idem eidem.

¶ Monachi incorrigibiles de monasterio expellentur: ⁊ reformabit᷑ monasteriū de frīb⁹ alterius ordīs: si de mōachis eiusde₃ ordīs reformari nō pōt. Ca. vij.

Relatū est ꝙ monachi de. H. seculariter viuūt: ⁊ alios exēplo suo corrūpūt. ¶ Ioq₃ mādam⁹ q̄tenus eos ad obs'uātiā regule ap. remota[l] cōpellas. vel si tibi restiterit ausu temerario eis eiect[ꝭ][m] f'res alteri⁹ ordīs (si nō pōt ꝑscriptū mōasteriū in suo ordine reformari) i illd̄ inducas[n] vt labores ipioꝝ[o] iusti edāt ⁊ illi tādē rubore ꝯfusi ad sui ordinis obseruantiam reuertātur.

Inno. iij. estul. episcopo.

¶ Cl'ici i sacris cōpellēdi sūt ꝑ bn̄ficioꝝ subtractionē vt d̄sistāt a tabelliōat⁹ exercitio. Ca. viij.

Sicut te accepim⁹ referente: et. ꝭ. ꝭ. t. mandamus q̄tenus clericis[p] i sacris ordinib⁹ constitutis tabellionatus officium ꝑ beneficiorū subtractione₃ appellatōe postposita int᷑dicas.

b ¶ Causa lucri. S₃ cā necessitat[ꝭ] possunt. s̄.e. ca. j. ad finem.
¶ Glo. se. reci. ꝑ ob. ⁊ sol.

i ¶ Firmas. Qr suspitionem habet cupiditat[ꝭ] ⁊ quasi negociatio ē. ar. s̄. eo. c. j. † hoc intellige suo noīe vt hic dicit: sed nomine monasterij causa necessitatis licitū est. s̄.e.c.j. in fi.

(† Vn̄ ꝓhibetur nō solū clericis dei militib⁹ sed etiā laicis militibus seculi. C. loca. et cō. l. fi. C. d̄ re mili. milites. et. l. militares. lib. xij. fm̄ Do. Joan. and.)

k ¶ Neq₃ laici. Nullā dispositionem de rebus ecclesiasticis laici habere debēt. s̄. de eta. ⁊ q̄li. ex ratione. q̇s obsequēdi monet necessitas: nō auctoritas imperandi. xvj.q.vij. nō placuit. ⁊. c. sequē. ⁊. s̄. de cōsti. ecclesia. vbi de hoc. ⁊. s̄. d̄ re. ec. non alie. ca. fi.

Diuisio. Relatum. ¶ Primo excessus. Secūdo corrigi mādat ibi ideoq₃. Ab. sic. ¶ Cas⁹. Monachi cuiusdā monasterij de brusia scl'ariter viuebant religione relicta. vn̄ mandat pa. dioce. epō q̄ten⁹ ap. re. eos compellat ad obs'uantiam regularē. q̇d si cōtradixerint: inde remoueant᷑. et si nō pōt reformari d̄ mōachis eiusdem ordīs fratres alterius ordinis in illd̄ inducat. vt labores impioꝝ iusti edant: et tandē illi cōfusi rubore ad sui ordinis obseruātiā reuertantur. ¶ Not. ꝙ monachi ꝯpellendi sūt ad seruandā regulā sua₃. Itē hic est vn⁹ cas⁹ in q̇ mōachi pn̄t eijci de suo monasterio. s. qn̄ nolūt viuere ꝯm regulam suā. Itē semꝑ reformari d₃ mōasteriū de hoīb⁹ eiusd̄ ꝓfessiōis si fieri pōt. Ber.

l ¶ Remota. Maxime: quia idem etiam si non apponatur: quia in huiusmodi correctionibus non admittitur appellatio. s̄. de app. reprehensibilis. et. ca. cum speciali. in fine. et. cap. ad nostram. Bernardus.
¶ Glosa sequens not. ꝙ vniuersitas delinquit.

m ¶ Eis eiectis. In penam illorum. episcopus enim illud auctoritate sua facere posset ‡ arg. xvj.q.vj. de lapsis. xviij.q.ij. abbates. Sed si non delinquunt eos expellere non potest. xvj.q.vi. inuētū. lvj. distin. satis peruersum. Nec etiam arctiorē regulam potest eis imponere. arg. xxxij.q.j. integritas. s̄. de ec. edi. ad audientiam. ij. Item dicitur hic ꝙ vniuersitas delinquere potest. Arg. xxv.q.ij. ita nos. et. vij.q.j. sicut vir. et. ff. quod me. ca. metū. §. al. aduertēdū.
¶ Glosa sequens querit et soluit.

(‡ Nō dicit ꝙ epus possit eā facere secularē s₃ regularem alterius ordinis. vide quod dixi de relig. do. int᷑ q̄tuor. sup. ꝭ. glo. adde quod not. de sta. regu. c. vno li. vj. in glo. sed q̇modo Joan. and.)

n ¶ Inducas. Sed qualiter ibi erunt? Refert qualiter introducantur: et qualiter illi expulsi sint: an in perpetuum an ad temp⁹: donec illi corrigantur et reuertantur. Arg. ꝭ. de diuor. gaudemus. C. de pe. l. seruus. et. lxxxj. di. dictum. ⁊ hic in fine. dicitur.

o ¶ Impiorum. xxiij.q.vij. quicūq₃. et. ca. sequenti.

Sicut. ¶ Casus. Quidam clerici in sacris ordinibus constituti indifferenter exercebant officium tabellionatus. mandat papa dyocesano episcopo quatenus clericis in sacris ordinibus constitutis ap. re. per beneficiorum subtractionem interdicat officium tabellionatus. ¶ No. ꝙ clericus in sacris ordinibus constitutus tabellio esse non debet. Ber.

p ¶ Clericis in sacris. Sed quare isti prohibentur exercere officium tabellionatus dū tamē abstineāt a seculis scripturis siue sn̄ijs.

NOTA

Tabellionatus officium an possit exerceri per clericos?

dicas q isti passim vtebantur officio illo in omnibus causis in quocunq foro vt in integra: vel verior est illa ratio: officiũ illud extraneum est ab officio clericorũ saltẽ in ordine sacro. xx. q. iij. eos. q. genus negociationis est etiã abstinẽdo a criminalibus: maxie si ɔpetẽtia bñficia habẽt. ar. s. de post. c. j. Sed nũqd in cã ecclesiastica siue spũali corã ecclesiastico iudice possũt esse tabelliones? Uidetur q nõ. q sim plr phibent vñ gñaliter intelligẽdũ ẽ. ar. xix. di. si romanorũ. r. j. de priuil. q circa. ff. de fui. vrba. predi. si seruitus. Argu. cõtra. † s. de pba. qm. xxvij. q. ij. multorũ. B.

† Cui stat q ad ecclesiasticas cãs. fm Jo. et Phi. Ãn dicebat Hosti. q clerici pñt ee notarij pape. v. q. j. c. qdã. Tepore rum etarchiepozum p iura pall. et j. de symo ca. j. Inter laicos vo nõ scribant cũ ab eis cõuersatio ip sorũ debeat esse segregata. ij. q. vij. laicos fm Inno. nec debent rogari testes i istrumẽtis scelerũ negocio rum si sunt pbri. xiij. q. ij. q. Joan. and.

S Ententiã. Habet multa dicta iõ cõmode sũmari nõ põt sed gñalit põt sic sũmari Clerici phibent oia illa ex qbus sequit vel se qui põt vite amissio vel sanguis effusio. h. d. Et habet qttuor dicta pñcipalia. Scdm ibi: nec quisq. Tertiũ ibi: nullus. Quartum ibi: nec qsq. Ab. sic. Casus Statuit ɔciliũ gñale q nullus clericus sententiã sanguinis dictet vel pferat. nec vindictã sanguinis exerceat. nec vbi exerceat intersit. Si autẽ occasiõe huius statuti aliqs ecclijs aliqd dispendiũ iferre psumpserit p cen. ec. compescat. Itẽ nullus clericus lras scribet aut dictet p vindicta sanguinis destinandas. Sz laicis hoc officium in curijs principũ cõmittat. Itẽ nullus clericus preponatur balistarijs aut hmõi viris sanguinũ. r subdyaconus et sacerdos artẽ cirurgie nõ exerceat q adustionẽ vel incisionẽ inducat. nec impendãt ritũ alicuius bñdictiõis purgatiõi aque frigide vel ferri cãdẽtis. saluis phibitiõibus de monomachijs siue duellis antea pmulgatis. No. q iudiciũ sanguis clericus exercere nõ dz. Itẽ lras vidictã sãguis ptinẽtes scribere vel dictare nõ dz. Itẽ clericus viris sanguinũ pesse nõ debet. Itẽ clericus in sacris ordinibus cirurgiã exercere non debet. Itẽ purgatio aque vel ferri candẽtis fieri non debet. Ber. Glosa sequens querit et soluit.

a Sanguis. Epi nõ possunt sniãs sanguis ferre. j. de excef. pla. ex lris. et. s. eo. clericis. vbi de hoc. nec dare consiliũ. nec interesse/ nec dictare/nec scribere sententiã vt hic dicit. et. xxiij. q. iiij. illud sed alijs debent vices suas committere. vt dictum est. s. e. clericis Et ar. predicte decre. illud. et. ij. q. vij. sicut. licet fm leges nõ possit delegare nisi cum iudex necessariam habeat causam pficiendi ff. de offi. eius cui man. est iurisdit. l. j. Sed si interest tñ nunqd propter hoc efficitur irregularis: vt propter hoc deponatur? Nõ videtur q debeat deponi/sed alias debet puniri quia interfuit ɔtra preceptum huius canonis.

Cause sanguinis an possint delegari.

b Principum. s. e. clericis. et. c. sed nec Ber. Glosa sequens signat contrarium et soluit.

c Adustionem. Ex hoc videt q ecclesia penam adustiõis infligere nõ debet. et sic est contra illud. j. de fal. ad audientiã. vbi dicitur q nota cum ferro candenti imponitur in fronte: sed illud intelligitur ita q ad effusionem sanguinis non procedat.

d Monomachijs. i. de pugnis sclaris. Dicit eni monomachia a monos qd est vnũ. r machia pugna qsi pugna vnius cõtra alterũ.

Monomachia. Diuisio.

S Uper. Pars huius. j. de magistris. sup specula. Diuidit in quinq partes. Primo ponit decisum exordiũ. Secundo ibi. cõtra. relatio turoneñ. ɔcilij. Tertio ibi verũ. opiniões varias circa illud. Quarto ibi: nos. determinatio. Quinto ibi: quia vero. cõstitutionem extẽdit. Ab. si. Casus. Alexander papa. statuit in ɔcilio turoneñ. s. e. nõ magno. cõtra regulares psonas exeũtes

Idem in concilio generali.

Clericus nec dictare nec proferre sniam sanguinis debz: nec quicq aliud exercere p quod ad vindictam sanguinis tendatur. vel purgatiõi vulgari opem prestare non debet. Capitulũ. ix.

a S Ententiã sanguinis[a] nullus clericus dictet: aut pferat: sz nec sanguis vidictã exerceat: aut vbi exerceat intersit. Si qs aũt hmõi occasiõe statuti ecclijs vel ecclesiasticis psonis aliqd psũpserit iferre dispendiũ: p cẽsuram ecclesiasticã cõpescat. Nec qsq clericus lras dictet aut scribat p vidicta sãguinis destinandas vñ i curijs pncipũ[b] hec sollicitudo nõ clericis sz laicis cõmittat. Nullus quoq clericus ruptarijs vel balistarijs aut hmõi viris sanguinũ pponat: nec vllã cirurgie artẽ subdiacon⁹/diacon⁹ vel sacerdos exerceat q adustionez[c] vel incisionẽ inducit. Nec qsq purgationi aque feruẽtis vel frigide/seu ferri candentis ritũ cuiuslibet bñdictionis aut cõsecrationis impendat: saluis nihilominus prohibitionibus de monomachijs[d] siue duellis ante p mulgatis. Hono. iij.

Cõstitutio turoneñ. concilij puniens religiosos audiẽtes leges vel phisicã ẽ canõ late snie: et icidẽtes i illã debẽt p ordiarios puniri. h. primo. Scdo extendit dictã ɔstitutionẽ ad habẽtes dignitates: et psonatus/ et ad presbiteros. Capitulum. x.

S Uper specula: r. j. Con tra religiosas psonas de claustris exẽtes ad audiẽdũ leges vel phisicã[e]. A. pre. no. olim statuit in cõcilio turoneñ. vt nisi ifra duorũ mẽsiũ[f] spaciũ ad claustrũ redierint: sicut excõicati ab omnibus euitent: et in nulla cã (si pfocinũ pstare voluerit) audiãtur[g]: reuersi aũt i choro: mẽsa. capitulo: r ceteris vltimi fratrũ existãt et (nisi forte ex mia. se. aplice) totius spem pmotiõis amittãt[h]. Uerũ q nõnulli ex talibus propter quorũdã opiniones diuersas excusatiõis aliquid assumebãt. Nos volẽtes vt de cetero ipo fctõ[i] sniaz excõicatiõis icurrãt: districte pcipiẽdo mãdamus qtenus tam a dyocesanis et caplis ipozũ q a ceteris epis in quorũ dyocesibus hmõi studẽt tales excõicati r pdictis[k] penis obnoxij publice nũcient. Qz vo theologie studiũ cupimus ãpliari: vt dilatato sui tẽtorij loco: funiculos suos faciat lõgiores: vt sit fides catholica circũcicta muro i expugnabili bellatorũ[l] qbus resistere valeat ascẽdẽtibus ex aduerso. ad archidyaconos/decanos/plebanos: ppositos/cantores et alios clericos personatus habentes/nec non presbiteros[m].

ad audiẽdas leges vel phisicã vt nisi ifra duos mẽses ad claustrũ redirẽt sicut excõicati ab oibus vitarent: r in nulla cã si patrocinĩ pstare voluerit audiant. reuersi ad claustrũ in choro: mẽsa: caplo et ceteris vltimi fratrũ existãt: r oẽm spem pmotionis amittãt. nisi forte ex mia se. ap. Sz q nõnulli ppter diuersas opiniões quorũdã excusatiõnẽ assumebãt volens pa. vt decetero ipso facto sniam excõicatiõis incurrant: mandat quatenus tam dyoc. episcopi q capitula ipsorum et alij in quorum dyoc. tales cõmorãtur publice denũcient eos excõmunicatos: et predictis penis obnoxios. Uerũ q dñs pa. theologie studiũ desiderat ãpliari: vt fides catholica circũcincta sit muro inexpugnabili bellatorum qbus resistere valeat venientibus ex aduerso. statutũ cõcilij turoneñ. extendit ad archidyaconos. decanos plebanos. ppositos: cãtores et alios clericos psonatus habẽtes. nec nõ presbiteros. nisi ifra spaciũ prescriptũ destiterint. et appellatione postposita precipit obseruari. Nota q religiosi non debent audire leges vel medicinam. Itẽ ipso facto quis excõmunicatur. Item cõstitutio post duos menses a tempore ipsius cõstitutionis ligat. Item theologia sup oẽs scientias ẽ fauorabilis. Itẽ presbiteri et personatus habentes nõ debent audire phisicam vel leges. alias sicut religiosi audiẽtes puniũtur. Ber.

e Phisicã. C. de epi. et cleri. repetita. r. l. parabolani.

f Duorũ mẽsiũ spacium. A tempore scientie huiusmodi constitutionis siue publicationis cõnumerandum: et nisi destiterint ipso iure sententiam excõmunicationis incurrunt. vt j. sequitur. Uerba ista que hic ponuntur vsq ibi verum quia. sunt turoneñ. concilij. s. eo. non magnopere.

† Uel pauperum fm Ja. r Phi. vide qd dixi de postu. c. ij. Jo. a.

g Audiantur. Tanq ipso iure excommunicati alias etiam monachi et canonici regulares ab aduocatione repellũtur. s. de post. ca. ij. et. xvj. q. j. alia. et. c. placuit. et. c. monachi. et. c. de presentium. et. xv. q. ij. c. j. in fi. nisi pro vtilitate ecclesie sue † abbate nihilominus impetrante. vt in predicto. c. monachi.

† Ut pmittitur. s. de cõsti. cũ accessissent.

h Amittant. Dic. vt. s. eo. c. non magno.

i Facto. Si ipso facto negamus deum. xxij. q. v. cauete. et ipso facto amittit quis priuilegium suum. sic. s. de vi. et. ho. cleri. c. vlt. vbi plures concor. de hoc.

Thesaurarij. s. de cõcef. pben. cum nris. Cãcellarij. vt ecclesiastici. bñ. c. vno. Succentores. j. de excef. p la. inter dilectos. Precẽtores. de cõsu. cũ olim. Idẽ de quibusdã alijs dignitatibus que sunt in certis ecclesijs de ipsarum cõsuetudine. fm Gof. io. an.

k Predictis penis. Scilicet q promoueri non possunt sine dispensatione apostolice sedis: et alijs superius positis.

l Bellatorum. i. pdicatorũ q pñt hereticis resistere aucte diuine scripture q cõtra nos surgũt: et ex aduerso ipugnant nos quos prelati ecclesiarũ de sua dyoceſi expellere tenent: in tm q si negligẽtes extiterit ab admĩstratiõe remoueat. j. de here. excõicamus. i fi. Glo. se. reci. per. q. qd de bñficijs curatis r psonatibus nõ curatis.

m Presbiteros. Ad oẽs pdictas psonas pena ista extẽdit etiã si hmõi psonatus aiarũ nõ habeat. q idem iudicium est de psonatibus curam animarũ nõ habentibus sicuti de bñficijs curã aiarũ habentibus annexã. s. de electio. dudũ. et q bñtes curã aiarũ tenent patet: q qd ad curã aiarũ eligit debz primo promoueri ad ordinẽ sacerdotij: alr sit ea ipo iure puatus. s. de prebẽ. extirpãde. §. q vo et in ppria psona deseruire: nisi in duobus casibus vt ibi dr: et idẽ iu diciũ de psonatibus r de bñtib⁹ curã aiarũ est habẽdũ. vt in pdicta decre. dudũ. et. s. de pbẽ. de multa maior eni rõ est de habẽtibus curã aiarũ q de psonatibus nõ bñtibus curã aiarũ. Credo q nullus archi

dyaconus/decan⁹/pleban⁹/prepositus/cantor: ⁊ nulli qui habẽt personat⁹ ⁊ qui habẽt curã animarũ possint audire leges vel phisicam ꝑter penam istius constitutionis nulla facta distinctione ex ꝗ tales sunt: nisi aliã interꝑtationem sup hoc videret: qꝛ papa nullam adhibuit interpretationẽ ꝗ nec nos adhibere debem⁹. ij. q. v. cõsuluisti. ⁊. s. de trãsla. iter corpalia: sufficit ei ꝙ ita scriptũ est. vt. vj. q. iij. scriptuʒ est in lege. et ff. ꝗ ⁊ a ꝗ. ma. li. l. prospexit. Dic tamẽ ꝙ hec constitutõ nõ hʒ locũ in habente curam prochialẽ si aꝉas non est ꝑsbyter. nisi sit talꝭ cura siue plebania que habeat sub se capellã vel capellas in quib⁹ clerici perpetuo ĩstituãtur. ca. j. e. ti. li. vj.

Interꝑtatio non adhibeatur vbi conditor canõis non adhibuit.

a ℭ Ab his. s. legibus vꝉ physica de quibus premissum est supra. Ber.
¶ Glo. se. ꝑn. reci. per. q. finis querit et soluit.

b ℭ Spaciũ ꝑscriptũ. Duorũ mensiũ cõnumerandorũ a tpe publicationis huius cõstitutionis: quia ãte publicationem nemo tenetur. s. de consti. c. ij. ex quo enim ꝯstitutio publice ꝓmulgata est ⁊ publicata quilibet tenetur ad ei⁹ obſuãtiã post duos mẽses. in autẽ. vt fac. no. cõsti. circa ꝑn. col. v. xvj. dist. quod dicitis. s. de postula. ꝑla. ca. j. sed ante non. ar. xxxij. q. iiij. dixit sara. lxxxij. dis. ꝓposuisti. sed cũ ista cõstitutio sit iã diu publicata nullus habʒ excusationẽ. Sed nũquid epi possunt tales absoluere? Credo ꝙ sic quia cõditor huius cõstitutiõis nõ retinuit sibi absolutionẽ. Et iõ alijs relicta vꝛ. j. de sen. excõ. nup. j. de fal. dura. et. s. de ꝑben. de multa. in fi.
¶ Glo. se. reci. per. q. an habẽtes ꝑsonatus egeãt dispẽsatiõe papali sicut ⁊ mõachi. al. ꝙ sic. ⁊ h tenet ĩ additiõe. in ꝉtia glo. tenuit ꝯtriũ.

(nisi ab his[a] infra spacium[b] ꝑscriptũ destiterit) h[c] extẽdi volum⁹ ⁊ mandam⁹/ ⁊ appellatiõe postposita firmiter obseruari.

ℭ Finis tertij.

Liber, iiij,

De Sponsalibus ⁊ matrimonijs.

Ex concilio triburicensi.

ℭ Matrimonium consensu cõtrahitur: nec iualidatur si cõsuetudo patrie non seruetur. Ca. j.

De frãcia q̄dam nobilẽ mulierẽ de saxonia lege[d] saxonũ duxit ĩ vxorẽ: verum qꝛ nõ eisdem vtunꝉ legibus[e] saxones ⁊ francigene: causatus[f] est ꝙ eã non sua. i. francorum[g] lege despõsauerat: dimissaqꝫ[h] illa aliam superduxit. ¶ Diffiniuit super hoc sancta synodus vt ille transgressor euangelice[i] legis subijciatur penitentie[k]: ⁊ a secũda coniuge[l] separetur: et ad priorem redire cogatur.

c ℭ Hoc. Scilicet premissas penas de q̄bus supius facta est mentio. s. ꝙ sint excõicati. ⁊ in nulla causa patrociniũ ꝑstantes audiantur. Et ita videtur ꝙ isti spem promotionis amittunt nisi cum eis per sedẽ apostolicã fuerit dispensatum: sicut dꝛ. s. de monachis: quia hoc ꝓnomẽ hoc ostendit oẽs penas supradictas. Sed h nõ credo ꝙ isti ꝓpter hoc sine dispensatione dñi pape ꝓmoueri non possint: ⁊ ꝙ dicit hoc extẽdi ⁊c. r̄spicit tm̃ quod dixit. s. excõicati. ⁊ ꝙ in nulla causa eorũ patrociniũ admittaꝉ: quia si hoc voluisset: hoc dixisset de istis qḋ dixit de illis. ar. s. de transla. inter corporalia. s. de deci. ad audientiam. ⁊ pene non sunt ampliãde siue odis/ sed potius restringende. de pe. di. j. pene. ff. de li. ⁊ posthu. cũ q̄dã. ff. de here. insti. l. j. §. vl. et illa clausula nisi forte ex misericordia ⁊c. respicit tantum ꝑcedentia ⁊ non subsequentia. ar. s. de ap. inquisitioni. Tutius est dicere† ꝙ incurrat omnes penas predictas cũ littera hoc expresse dicat dum dicit hoc extendi ⁊c. ⁊. s. dum dicit predictis penis obnoxij. Ber.

† Idẽ hic Hos. et Ho. qḋ placꝫ qꝛ ex ꝯtrario seq̄reꝉ ꝙ q̄ rõne illam nõ incurrerẽt ergo nec reliq̄s. dicit Hiero. sup malachiã. ꝙ rꝉa scripturarũ est manifesti nõ extenuare q̄ scripta sunt. cũ igitur sati hoc sit manifestum stem⁹ lr̄e. Io. an.

ℭ Finis. Tertij Libri. Sequiꝉ Quartus.

ℭ Rubrica de sponsalibus. ℭ In ꝑcedẽti libro visum est de actibus ⁊ gestis spectãtib⁹ ad clꝛicos: merito nũc restat videre de spectantib⁹ ad laicos. Et hec rubrica habet duas ptes. In prima dicit de spõsalibus. In scḋa de mr̄imonijs. Ab. ¶ De hac materia tractaꝉ. xxvij. q. ij. in plerisqꝫ. ca. et. xxix. q. j. ⁊. xxxiij. q. ij. et. q. iij. et xxxij. q. j. ⁊. q. ij. ⁊. q. iij. per totum. et. xxx. q. v. §. his omnibus. vsqꝫ ad fi. q. et. xxxiij. q. ij. §. sed qꝛ. vsqꝫ ad fi. q.

De francia. ¶ Diuiditur. Primo ponit casum. Scḋo diffinit ibi: diffiniuit. Ab. sic. ℭ Casus. Quidam iuuenis de francia duxit vxorẽ quandam nobilẽ mulierẽ de saxonia/ ꝫm cõsuetudinem saxonũ. iuuenis ille dicebat ꝙ in matrimonijs ꝯhendis franci nõ vtunꝉ eisdẽ ꝯsuetudinibus cũ illis de saxonia. ⁊ hoc iõ quia sponsauerat eã nõ lege sua sed saxonũ. Dimisit ꝗ illã/ et aliã vxorẽ duxit. In ꝯcilio q̄situ est q̄d de h fieri deberet. Statuit cõciliũ vt ille trãsgressor euãgelice legis subijciaꝉ pnĩe: ⁊ a secũda vxore separeꝉ/ ⁊ ad primã redire cogaꝉ. ¶ No. ꝙ in mr̄imonio ꝯhẽdo: potius cõsideraꝉ intẽtio ꝯhentiũ ꝙ̄ verba: quibus mediãtib⁹ cõtrahũt dũmõ aĩo ꝯhendi hoc faciãt. Itẽ solẽnitates nõ sunt de substãtia mr̄imonij. Itẽ verba debẽt deseruire intẽtiõi/ et nõ intẽtio verbis. Item ad intentionem recurrendum est. Ber.

d ℭ Lege† .i. consuetudine.

† Unde dicebant sibi legẽ datam a Karolo ꝙ si displiceret prima nocte possꝫ remitti aꝉs fugerẽt ad ecclesiã ꝫm dicendi ꝫm Hos. qui dicit se hoc ab indigenis audiuisse tempore quo rex Guillelm⁹ qui fuit comes Hollãdie duxit filiã ducꝭ de Brũsuich in vxorem. vꝉ loquitur de lege municipali ꝫm fra. Io. an.

e ℭ Legibus. i. consuetudinibus.
f ℭ Causat⁹ ẽ. i. ad eaʒ dimittendũ ⁊ se excusãdum occasioneʒ ĩuenit. ¶ Glo. se. reci. ℭ Hosti. per obiect. ⁊ solu.
g ℭ Francorũ. Quã putabat esse de suba matrimonij. ar. xxx. q. v. aliter vbi videꝉ ꝙ mr̄imoniũ omissis solẽnitatib⁹ nõ valeat sed nõ est veruʒ: qꝛ illa q̄ dicunꝉ in. c. aliꝉ potius ad solennitates referũtur: q̄ tñ seruãde sunt: sed q̄uis nõ serueꝉ tenet mr̄imõiũ: quia solus ꝯsensus faꝉ mr̄imoniũ. xxvij. q. ij. sufficiat.
h ℭ Dimissaqꝫ. Qḋ facere nõ debuit auctẽ sua. vt. xxxiij. q. ij. seculares. xxxv. q. vj. multorũ: ẽt si ĩpedimẽtũ mãifestũ subesset. j. de diuor. porro.
i ℭ Euangelice legis Qua dꝛ: null⁹ dimittat vxorem suã excepta cã fornicationis. xxxij. q. j. dixit dñs. j. e. ex pte.
k ℭ Penitentie. Pro eo ꝙ primam dimisit et secundam duxit.
l ℭ Coniuge. Scilicet nomine non re.

Anno. iij. exosi. episcopo.

ℭ Sponsalia de futuro dissoluuntur si sponsi se dissoluũt: etiã si fuerint iurata. Capm. ij.

Preterea hi qui de matrimonio contrahẽdo pure ⁊ sine omni condictione[m] fidem dederũt: cõmonendi sunt ⁊ modis omĩbus inducendi[n] vt ꝑstitam fidem obseruent. ¶ Si autẽ se adinuicem admittere noluerint[o]: ne forte deterius[p] inde contingat: vt talẽ scilicet ducat quã odio[q] habet: videtur ꝙ ad instar eorum qui societatem[r] interpositione[s] fidei contrahunt: ⁊ postea eandẽ sibi remittunt: hoc possit in patientia tolerari.[t]

Eugenius papa.

ℭ Si maior septennio duxit in vxorem minorem septẽnio: ⁊ eã traduxit ad domuʒ: oritur ex tali contractu publice honestatis iustitia. h. d. inherendo littere.

Ipanor. Capitulum. iij.

Iuuenis qui puellã nõdũ

Preterea. ℭ Primo iubet moneri. Secundo diffinit ibi: si aũt. Ab. sicu. ℭ Casus. Quidam vir et mulier volunt ꝯhere/ promittunt adinuicem pure ⁊ sine cõditiõe: fide hincinde ꝑstita ꝙ cõtrahent matrimoniũ: postea mutãt ꝓpositũ. Queriꝉ quid sup hoc sit agendũ an videlicet sint cõpellendi. vel nõ? Rñ. pa. ꝙ cõmonẽdi sunt: ⁊ modis oĩbus inducẽdi vt fidẽ prestitã obseruẽt. Si aũt hoc facere noluerint: nõ sunt cõpellẽdi: ne deterius inde cõtingat vt illaʒ ducat quã odit. Sed ad istar illoꝝ qui societatẽ ꝯhũt fide data/ ⁊ postea illã sibi remittũt: põt in patientiã tolerari. ¶ No. ꝙ licet fides sit pure ⁊ simpliciter hincinde data de matrimonio cõtrahendo: si postea displiceat ꝯhentibus: nõ sunt vt ꝯhant cõpellẽdi: ne deterius inde contingat. Idem intellige in societate. Ber.

Diuisio.

m ℭ Sine oĩ condictione. Per hoc videtur ꝙ solui non possit: qꝛ que sine condictione ꝓmittuntur sine condictione soluũtur. xxxij. q. vlti. ca. vlti. et. xxij. q. iiij. inter cetera.
¶ Glosa sequens supplet: suppletioni signat contrarium ⁊c.
n ℭ Inducendi. Et etiã cõpellendi si iurassent. j. e. ex litteris. ꝓpter ꝑiculum iuramenti. Ar. ꝯ. j. eo. requisiuit: sed illud soluiꝉ ibi. Sed ꝯ videtur. j. eo. cs. vl. vbi dicitur ꝙ de patiẽtia possit tolerari.
o ℭ Noluerit. i. absolute restiterint.
p ℭ Deterius. Scʒ adulteriũ cũ scḋa: vel ꝙ eã forte interficeret.
q ℭ Odio. Quia quod quis non diligit facile contẽnit. xx. q. iij. ꝑsens clericus. ⁊. xxxj. q. ij. §. j. Ber.
r ℭ Societatem. ff. ꝓ so. l. verũ. §. vl. ⁊. l. actione. §. diximus. B.
s ℭ Interpositione fidei. Siue per iuramentum etiam quia eq̄pollent. s. de fideiuſ. peruenit. ⁊. xxij. q. v. iuramentum.
¶ Glo. se. ponit duas lecturas. s. tan. ⁊ hug. ⁊ secundã approbat.
t ℭ Tolerari. hoc ideo dicit: quia ex quo nõ est ꝓcessũ ad mr̄imonium cõtraria volũtate accedẽte pñt se inuicẽ absoluere vt vꝛ: qꝛ oĩs res ꝑ quascũqꝫ causas nasciꝉ ⁊c. j. ḋ reg. iur. oĩs res. ⁊. ff. ḋ reg. iur. nihil tã naturale: qꝛ in tali casu fide ꝑstita siue iuramẽto subintelligenda est condictio. s. si in eadẽ voluntate ꝑmanserint. ar. s. ḋ iureiur. queadmodũ. et. xxij. q. ij. ne q̄s arbitreꝉ: hec fuit opi. T. di centis ꝙ hec decre. continebat ius cõe. Hu. dicebat. ⁊ bñ ꝙ loquiꝉ de cõparatiua ꝑmissiõe. vt. j. q̄ cle. vel vo. c. veniẽs. qḋ ⁊ mihi vꝛ ⁊ loq̄tur dispensatiue.‡ Et h apte indicant ista ṽba hoc possit in patiẽtia tolerari ne deteri⁹ inde cõtingat: nã multa ꝑ patiẽtiã toleramus ⁊c. s. de preben. cum iam dudum. aꝉs de iure mero debent cõpelli: vt fidem siue iuramentũ seruarẽt. De h dꝛ. j. eo. ex lr̄is. ij. B.

‡ Dicebat Io. de al. ꝙ q̄ñ ecclesia videt ꝙ sibi inuicẽ displicẽt spõsi qui iurauerãt debꝫ hoc dissimulare Frã. Asel. dicebat ꝙ hoc capitm loquitur de cõparatiua ꝑmissione et tñ contiñet ius commune. Io. andree.

Iuuenis. ℭ Si maior septẽnio cũ ꝓxia septẽnio in q̄ malicia supplet etatẽ spõsalia ꝯhit: ex his oriꝉ iustitia publice ho

Diuisio.

nestatis: maxime si cōmisceri tētauerint. Ita cōmuniter summat: sed in veritate summariū nō colligit ex lr̄a. Diuidit. Primo narrat factū et casū dubiū. Scd̄o duplici rōne diffinit ibi: qz igit. Ab.
Casus. Quidā iuuenis duxit quādā puellā/nōdum. vij. annoꝝ sponsalia ɔtrahēdo cū ipa: ⁊ tētauit cū ipa qd̄ cōplere non potuit. Tādē mortua fuit. vel dict⁹ iuuenis ab ipa recessit anteq̄ȝ post. vij. annū spōsalib⁹ ɔsentiret. ⁊ cū alia ɔsanguinea ipi⁹ puelle mr̄imoniū ɔ̄xit. Querebat vtrū possent simr̄ remanere? Respōdet papa in his q̄ dubia sunt qd̄ certi⁹ est seruari debet. ⁊ ideo tā ꝓpt̄ honestatē eccl̄ie: qz diceba tur spōsa eius: q̄ȝ ꝓpter p̄dictū dubiū debēt ab inuicē separari. Notā dum ergo ꝙ in dubijs semꝑ tenēdum est illud qd̄ securi⁹ ē ⁊ certi⁹. B.
Glo. se. no. ī dubijs ⁊c. ⁊ soluit ɔtrariū. Secundo obijcit ꝑ locū a diuisione ⁊ soluit.

septēnem duxit: Cuius etas repugnaret: ex humana tn̄ fragilitate forsan tētauit qd̄ cōplere nō potuit.[a] Quia igit in his q̄ dubia[a] sunt qd̄ certius estimam⁹ tenere debem⁹: tū ꝓpt̄ honestatē eccl̄ie: qz ipa ɔiūx[b] ipi⁹ fuisse d̄r: tū ꝓpt̄ p̄dictā dubitationē. Mandam⁹ q̄ten⁹ cōsobrinā ipsi⁹ puelle quā postmodū duxit diuidas[c] ab eodem. Alexāder. iij. papieñ. ep̄o.

Ex sponsalibus cōtractis cū consanguinea oritur publice honestatis iusticia. Capitulū. iiij.

Ad audiētiam nr̄i apl̄at⁹ ꝑuenit ꝙ cū. H. papiensis ciuis filiā suam cuidā filiorū L. vellet dare vxorē: iurauit ꝙ si ille[d] habere eā casu aliquo iterueniente non posset: alteri filio quē de alia vxore genuerat eādē matrimonio copularet. Cōtractis autē a filio p̄ore sponsalib⁹: q̄dā ɔsanguinitatē īter eos esse iuramētis interpositis firmauerunt. Ideoq̄ȝ p̄fat⁹. H. eādē dari alteri filio nititur: vt iurauit. Sed

a Dubia. Sic ḡ p3 ꝙ in dubijs semꝑ certi⁹ est tenēdū. de pe. dist. vij. c. ij. §. itē si. vbi dicit: tene certū ⁊ dimitte incertū. ⁊ .j. de homi. ad audientiā. ⁊. xiiij. dist. sicut. ⁊ in re dubia certa non pōt ferri snīa. xj. q. iij. graue. et. xxiij. dist. habuisse. et xxx. q. vj. §. vj. et insti. de re. di. §. illud q̄sitū. insti. de ac. §. curare. q̄ñq̄ȝ tamen cū obscura sunt iura partiū certa fert snīa .s̄. de fi. istru. inter dilectos. in fi. Sed non d̄r dubia res ibi: qz actor nō ꝓbauit clare: ⁊ ita ꝓ possessore iudicari debet. † Sed quare dicit in his q̄ dubia sunt? Quia si ex toto ante septēniū ducta fuit: et post. vij. annos nō ɔsensit: vel ante recessit res nō est dubia sed certa: qz nō ipedit mr̄imoniū cū ɔsanguinea etiā cū mr̄e .j. ti. pxi. litteras. ⁊ c. accessit. si post septimū annū ɔsensit spōsalia tenuerūt: ⁊ ita nō est res dubia .j. eo. spōsam. et .j. ti. pxi. ɔtinebat. §. si vo. Sol. Sic ītellige puella ista post. vij. ānos nō ɔsensit vel nō ɔstabat de ɔsensu: qz statim recessit ab eo: vel mortua est: verūtn̄ qz tētauit forsitan qd̄ cōplere nō potuit: p̄sumit ꝙ erat doli capax: siue qz malicia supplebat etatem quo ad spōsalia: ‡ sicut supplet malicia quo ad matrimoniū .j. ti. pxi. de illis. ⁊ c. vj. vnde ꝓpter hoc dubiū qz hoc plene nō ɔstabat: tn̄ etiā ꝓpter honestatē ecclesie nō pōt hr̄e cōsobrinā illi⁹ .j. ca. pxi. ar. al's nō videt ꝙ posset stare illa lr̄a si diceremus ꝙ post. vij. annos. consensit vt dixit. Tan. quia sic nō esset res dubia.
b Coniunx. Id est sponsa.
Glo. seq. signat contrarium et soluit.
c Diuidas. Arg. ɔ̄. xxxv. q. iij. extraordiaria. Sol. ibi extra naturalia eam polluit et non maritali affectu: hic vero tētauit in naturalibus et in maritali affectu.

Sniā certa an possit ferri in re dubia.

† Facit qd̄ not. iij. q. ix. decernim⁹. et dic de triplici ambiguitate. vt not. xxxiij. dist. c. vlti. ⁊ qd̄ dicit hic Vin. vide ī spec. de sen. ꝓla. §. q̄lit. v. item dz. Jo. and.
‡ Sm̄ Ala. Unde dicebat: immo si nō fuisset septēnis/ nec ꝓxima nec ī domo post septēniū retenta tenuit: ȝ matrimonium cū ɔsobrina .j. ti. j. lr̄as. ⁊ ca. duo. Jo. and.

Ad audientiam. Primo narrat factū. Scd̄o decidit ibi: sed qm̄. Ab. Casus. Quidam ciuis papieñ. nomine Henricus volebat copulare filiā suā mr̄imonialiter cuidā filiorū cōciuis sui noīe. L. iurauit ꝙ si illā aliquo casu hr̄e nō posset: alteri filio quē de altera vxore genuerat eādē mr̄imonio copularet: et sic ɔtraxerūt spōsalia. postea quidā ꝓbauerūt ɔsanguinitatē īter eos. vnde p̄fat⁹. H. eādē filiā dare vult alteri filio vt iurauit. Queritur an possit? Rn̄det pa. scriptū est ꝙ frater sponsam fratris hr̄e nō potest. Unde mandat ꝙ ille suū ꝓpositū adimpleat: ⁊ penitētiam accipiat de illicito iuramēto: ⁊ si op⁹ fuerit ꝑ excōicatiōis sniam cōpellat. Nota ꝙ sponsalia q̄ nulla sunt īpediūt mr̄imoniū ɔ̄hēdū cū ɔsanguinea alterius. ȝ hoc facit sola publice honestatis iusticia. Itē illicitū iuramētū nō est seruādū. Itē ad penitentiā q̄s pōt cōpelli: admoneri tn̄ prius debet et postea cōpelli. Ber.
d Si ille. Hec ɔdictio nulla fuit: qz ex q̄ despōsat vni fratrum ali⁹ eā hr̄e nō pōt. xxvij. q. ij. si q̄s vxorē. ⁊ c. seq. nisi forte ante septēniū ɔ̄cta essent spōsalia .j. titu. pxi. lr̄as. et c. accessit. ⁊ c. duo pueri. cessante eo qd̄ dicit .s̄. ti. pxi. xxvij. q. ij. si q̄s desponsauerit.
Glo. seq. alleg. ij. concor. signat vnum contrarium et sol.
e Sponsam fratris. xxvj. di. §. iohānes. xxvij. q. ij. si q̄s despōsauerit. Ar. cōtra. viij. q. j. olim. ⁊ .j. de diuor. c. vj. Sol. illud mysticum fuit et obtinuit in fratre sine sobole defuncto. hodie secus.

Glo. seq. obijcit. alleg. pro et soluit.
f Habere non potest. Sed videt ꝙ hec rō nulla fuerit: qz inter eos nullū obligatoriū vinculū de iure fuit ɔ̄ctū ɔsanguinitate īpediēte: qz ipossibiliū nulla est obligatio. insti. de inuti. stip. §. si ipossibilis. ⁊ ff. q̄ sen. sine ap. rescin. paulus. Sed ipossibile est id qd̄ ɔ̄ bonos mores est. ff. de ɔdi. institu. filiusfamilias. et xxij. q. ij. faciat hō. et ei⁹ qd̄ esse nō pōt nulla est ꝓmissio. isti. de iuti. stip. §. j. ⁊ ar. optimū ī decre. Gre. .s̄. de pac. c. vj. ergo hic nulla sponsalia fuerūt q̄ sunt ꝓmissio futurarū nuptiarū. xxx. q. v. nostrates. ff. de spō. l. v. ergo nulla fuerunt p̄dicta sponsalia. ergo non p̄stāt ipedimentū q̄minus illa possit ɔ̄here cū alio fratre .j. ti. pxi. litteras. ⁊ c. accessit. Sed cōtra mr̄imoniuȝ plerūq̄ȝ attēdit consideratio facto non iure .s̄. de biga. nuꝑ. et C. de adul. eū q̄. pl⁹ eni in talib⁹ considerat q̄ñq̄ȝ opinio q̄ȝ veritas .j. q̄ fi. sint le. cū inter iohānes. Quid ergo respōdes? Pōt dici ꝙ publice honestatis iusticia impedit. vt .s̄. ca. pxi. et xxvij. q. ij. si quis despōsauerit. Ber.
g Propositū. Qd̄ illicitū fuit: ⁊ iō nō seruādū. xxij. q. iiij. in malis.
h Compellas. Ar. ꝙ q̄s cōpelli pōt ad satisfaciēdū de quolibet crimine. xxiiij. q. iij. itaq̄ȝ. ⁊ vj. q. j. illi q̄. ⁊ xxij. q. j. p̄dicādū. † ⁊ ad ecclesiā ꝑtinet decernere de quolibet pctō ⁊ corripe quēlibet xp̄ianū .s̄. de iudi. nouit. Ber.

Impossibile est qd̄ ɔ̄ bonos mores est.

qm̄ scriptū est ꝙ spōsam[e] fratris frat̄ hr̄e[f] non pōt: mādam⁹ q̄ten⁹ eū suū iplere ꝓpositum[g] nō ꝑmittas: ȝ vt penitētiā agat de illicito iuramēto monitione premissa eccle. districtione compellas[h]. Idem panormitano archiep̄o.

Si spōsus de futuro añ copulā ad remota se trāsfert: spōsa libere cū alio ɔ̄hit: si tn̄ ꝑ eā stetit quomin⁹ mr̄imoniū ꝑficeret: stabi penitētia ipōit. Ca. v.

De illis autē q̄ p̄stito iuramēto ꝓmittūt se aliq̄s mulieres ducturos: ⁊ postea eis icognitis dimittunt terrā se ad ꝑtes alias trāsferētes[i]. Hoc tibi volum⁹ inotescē: ꝙ liber[k] erit mulierib⁹ ipis (si nō āpli⁹ i facto est ꝓcessū) ad alia se vota trāsferre: recepta tn̄ de ꝑiurio penitētia/ si ꝑ eas stetit[l] quomin⁹ fuerit mr̄imonium ɔsummatū. Idē paduano ep̄o.

Non oīs violētia ipedit contractū matrimonij. h. d. quo ad titulum. Capitulum. vj.

De muliere q̄ est iuita tra-

† Dic vt no. xxxiij. q. ij. q̄cūq̄ȝ. Jo. and.
‡ Spectabit istud tēpus legale q̄n int̄ spōsos de certo tēpore nō cōuenit. al's illud seruabit. ad B .j. de regu. iur. ɔ̄ct⁹. li. vj. cū suis ɔcor. Jo. ā.
† Certe mt̄o magis hoc dz ɔcedi vbi ābo p̄sētes sūt ⁊ vnanimit̄ dissentiūt sm̄ Hosti. q̄ ex hoc rep̄hendit. qd̄ ipse. B. not. .s̄. ca. ij. Jo. and.
‡ Alij. iiij. no. xxvij. q. ij. §. sed ɔcedat. al's icipit ex his. adde alium .j. eo. sicut. ⁊ xiij. not. ī sūma q̄rtil bri. ī p̄n. dixit hic Tā. ꝙ ꝑ ingressum religionis ⁊ ꝑ secūda spōsalia de p̄nti soluūtur ipso iure sponsalia de futuro: in alijs casib⁹ ꝑ iudiciū eccl̄ie sūt soluēda. al't. xxxij. q. ij. seculares. xxxv. q. vj. multorum. Jo. and.

De illis. Cōmunis diuisio. secūda pars ibi: hoc tibi. Ab.
Casus. Quidā ꝓmittūt iuramēto īterposito se ducturos in vxores aliquas mulieres: ⁊ postea anteq̄ȝ mr̄imoniū cōtrahant trāsferūt se ad ꝑtes alias. Querebat q̄d facere deberēt ille mulieres vtrū possint cū alijs ɔ̄here? Rn̄. pa. ꝙ si nō fuerit ampli⁹ in facto ꝓcessum liber est illis mulierib⁹ cū alijs ɔ̄here recepta penitētia de ꝑiurio si ꝑ eas steterit quominus mr̄imoniū fuerit cū alijs ɔsūmatū. Nota ꝙ sponsa nō tenet seq̄ spōsum vagabūdū: nec diu ipm̄ expectare sine aliqua pena dūmodo nō fuerit in mora. Ber.
Glo. seq. ponit opi. quam reprobat.
i Transferentes. Unde non tenet sequi ipsum vagabundum. ff. de opc. lib qd̄ nisi fiat. §. ex prouincia. et sic de sponsa intelligunt quidā illud. c. xxxiij. q. ij. si quis. Sed nō est verum: immo de vxore iam cognita.
k Liberum erit. Post tres annos. ‡ S^m leges. C. de repu. l. ij. Et hoc intellige de sponsa de futuro de qua hic loquitur: secus in sponsa de presenti .j. eo. in presentia. ⁊ .j. de secun. nup. dn̄s noster.
Glosa seq. obijcit et soluit. et ponit tres casus quibus soluuntur sponsalia de futuro.
l Si per eas stetit. Unde in culpa fuerūt quare imponitur eis penitētia. Sed si ꝑ eas stetit quare dat ecclesia licētiam contrahēdi? Rn̄deo ne deterius inde contingat. s. periculū fornicationis. † si .j. qui cle. vel vo. veniēs. ȝ si ꝑ eas non steterit quominus matrimoniū cōpleuissent non imputaret eis ꝑiuriū .j. eo. sicut. si hoc certum esset. si vero dubiū esset ꝓpter tale dubiū imponitur eis penitentia saltē ad cautelā. Habes ergo vnum casum in quo sponsalia de futuro soluunt: aliū habes .s̄. de iureiur. queadmodum. Item si ɔtrahit cū aliqua ꝑ verba de presenti .j. eo. si inter virū. ⁊ .j. de spon. duo. c. j. B. ‡ Pro istis ⁊ similib⁹ dant tales v̄sus. Lepra superueniens: furor: ordo: sanguis: et absens. Lesaq̄ȝ virginitas: membri dānū: minor etas. Ac heresis lapsus: fideiq̄ȝ remissio prorsus. Spōsos dissociant: et vota futura retractant.

De muliere. Cōiter nō summat quo ad titulū: sed quo ad litterā sic. Incerto quesito nō potest dari certa respōsio. Ab.
Casus. Quedā mulier ꝑ vim tradita fuit viro ⁊ detenta. Querebat a papa/ an inter eos esset matrimoniū? Rn̄det papa. Inter vim ⁊ vim est differētia. nec cōstat an post violētiam consensus interuenerit. et ideo certū papa nō potest dare responsum. Nota ꝙ inter vim ⁊ vim est differētia. item certa et finita debet esse questio et non duplex ad hoc ꝙ certa dari possit responsio. Ber.

dita viro ⁊ detenta: cū inter vim a et vim[a] sit differētia: vtrū postea b ꝯsensus intercesserit certum[b] nobis nihil postea expressisti: nihil certum ide tibi possumꝰ rn̄dere.

Idem cantuarieñ. archiepō.

Si aliq̄ apti ad mr̄imonium ꝯhunt ꝑ v̄ba obscura: cōem verboꝝ itellectū seq̄ tenent. Ca. vij.

j. Ex lr̄is: et. j. ¶ De hoc autē qd̄ ꝯsuluisti q̄d debeat obseruari qñ iter aliquos spōsalia ꝯhunt: nec itelligit alter qd̄ alter ꝓponit. ¶ Rn̄demꝰ ꝙ īspiciēdū est iudici si mr̄imoniū ꝯcturi ad c id faciendū sint ydonei scientia[c] d et etate[d]. quo cognito: si alter nō e intellexerit[e] quod alter propo- f suit[f] / ad cōmunem verbi intelli- g gētiam[g] recurrat: et cogat vterq̄ verba ꝓlata in eo sensu retinere quē solēt recte itelligētibꝰ gn̄are.

Idem vigilieñ. episcopo.

Inter spōsam ⁊ ꝯsanguineos spōsi orit̄ ipedimētū publice honestatis ipediēs ⁊ dirimēs matrimoniū inter eos ꝯhēdū. Ca. viij.

h Spōsam alteriꝰ (maxie si est nubili[h] etati ꝓxia) nullus ꝯsanguineoꝝ aliquo mō sibi potest mr̄imōio copulare. Idē abbatibus. s. eadmūdi et demer.

Si vir ⁊ mulier inuicē ꝓmittūt ꝙ ab eo tp̄e se ꝓ cōiugibꝰ habebūt ꝯctū est mr̄imōiū de p̄n̄ti. h.d. Et est casus notabil'. Ca. ix.

Ex parte. C. mulieris nobis itimatū est: ꝙ Andreas iuramentū p̄stitit ꝙ eā ab eo tp̄e ꝓ i ꝯiuge[i] teneret: ⁊ ei sicut vxori sue fidē s̄uaret. Ipa quoq̄ eidē Andree iurauit se illū ꝓ marito habiturā: et fidē ei tāq̄ viro ꝓprio seruaturā: quo facto p̄noiatꝰ A. k reliq̄t eādem[k]. ¶ Quia igit̄ nemi l ni lz vxorē suā sine manifesta[l] cā fornicationis dimittere: ⁊ tūc eā sibi recōciliare debet: aut ipa vi- m uēte ꝯtinere[m]. Mādamꝰ quatenus eūdē vt (supinducta dimissa) ad vxorē suā redeat: et eā maritali affectiōe pertractet: moni- n tiōe p̄missa ꝑ eccle. cen. cogatis[n].

Idem pictauieñ. episcopo.

Qui iurauit cū aliq̄ ꝯhere: si nō subest ipedimētū ꝑ cēsurā ecclesiasticā ꝯhere cōpellit̄. Cap. x.

ij. Ex lr̄is siluani ep̄i accepimus ꝙ cū duo nobiles viri sui ep̄atꝰ. G. s. de monstrata: ⁊ B. filios ⁊ filias impubescentes haberēt: inter se ꝯuenerūt ꝙ eos

a ¶ Inter vim ⁊ vim. Hoc ideo dicit quia duplex est vis siue metus q̄ cadit in cōstātē virū: ⁊ ille metus excusat nisi postea consentiret. j. ti. proxi. de illis. ij. ⁊ alius est metus vanus siue vis: et illa vis non excusat. j. eo. veniens. et. c. consultationi. ⁊. s̄. de his que vi metusve cau. fi. cū dilecti. et. ff. de re iudi. si q̄s ab alio. et. ff. qd̄ me. cau. l. intelligi. ij. Ber.

b ¶ Certum. Quia nesciuit que violentia fuit illata. vnde certū nō potuit dare responsum. xj. q. iij. graue. et. xxx. q. vl. §. vlti. et. s̄. eo. iuuenis. vbi dicit lex: vt cōgruū possis habere respōsum insere pacti exēplū. C. de trāsac. vt respōsum. poterat tamē si voluisset respōdere distinguēdo inter vim et vim. † vt. j. c. veniens. et. c. consultatiōi. ⁊ de eo q̄ renū. episco. c. j. Ber.

† De multiplici vi not. s. quod me. cā. ad audientiā. ⁊ in q̄ casu excuset. eo. ti. abbas. Jo. an.

Ex litteris. ¶ Diuiditur. Quia primo ponitur cōsultatio. Scd̄o respōsio ibi: rn̄demus. Ab. si. ¶ Casus. Quidā vir ⁊ mulier cōtraxerūt spōsalia. nec alter itelligit qd̄ alter ꝓposuit: ⁊ dicebāt se non itellexisse. Querebatur quid deberet obseruari? Rn̄. pa. iudex primo debet videre vtrum cōtrahētes sint ydonei ad hoc: discretione et etate vt ꝑ hoc presumatur ꝓ eo qd̄ dicunt vel cōtra. quo facto seu cognito si alter nō intellexit qd̄ alter proposuit. recurrendū est ad cōmunē intelligētiā verboꝝ ⁊ vterq̄ cōpellatur verba prolata in sensu retinere quē solent recte intelligētibus generare. ¶ Nota ꝙ in matrimonio discretio et etas est attēdēda et considerāda. Item verba obscure prolata ad cōmunē intelligentiam sunt reducenda. Ber.

c ¶ Scientia. Id est discretione. Nam furiosus ꝯtrahere nō pōt: q̄ nō habet consensum. xxxij. q. vij. neq̄ furiosus. ⁊. j. e. dilectꝰ. nisi ꝑ interualla dilucida laboraret. vij. q. j. q̄uis triste. iij. q. ix. indicas.

d ¶ Etate. Xij. annorum in muliere. et. xiiij. annorum in viro. j. ti. proxi. attestationes. et. c. cōtinebatur. vel cum malicia supplet etatem. j. titu. proxi. de illis. ij. ⁊. c. vlti.

e ¶ Intellexerit. Id est si dicat se non intellexisse siue per se / siue per interpretem. ff. de ver. obli. l. j. in fi. cum tamen contrarium presumatur cum sint eiusdem vulgaris.

¶ Glo. se. distin. an actor tm̄ an reus an vterq̄ cōmittat dolum. scd̄o ar. non recedendum ⁊c̄. alleg. vj. iura. ⁊. ij. alleg. in contrarium.

f ¶ Proposuit. Nota s̄m canones si actor tm̄ dolū adhibet itelligēda sunt v̄ba vt reus intelligit qui non adhibet dolū. xxij. q. v. §. item obijcitur. ⁊. c. quacūq̄. Si vero reus tm̄ tūc s̄m qd̄ actor intellexit. xxij. q. v. §. ex his. ⁊. c. quacūq̄. ⁊. q. ij. ne q̄s. Si ergo vterq̄ dolū adhibet locum habet qd̄ hic dicit̄ vt verba prolata in suo ꝓprio sensu intelligant̄. Et sic est ar. ꝙ nō est recedēdum a significatione verboꝝ: nisi cū cōstet testatorē aliud voluisse. ff. de leg. iij. nō aliter. ⁊. j. de ver. signi. intelligētia. ar. de ꝯse. di. iiij. retulerūt. et. ff. qui et a qui. ma. l. ꝓspexit. q̄ nō ex opinionibꝰ singuloꝝ: sed cōi vsu nomīa sunt intelligēda. ff. de suppel. leg. l. labeo. ⁊. s̄. de deci. ad audientiā. Ar. ꝯtra. C. de ver. signi. cū quidā. ⁊ de ꝯse. dist. ij. in calice. Ber.

¶ Glo. seq. de ambiguitate verborum determinat et subdiuidit. ponit primo duo mēbra. Et primum subdiuidit in duo: scd̄m in tria. et illorum tertium iterum in duo. Ber.

Verba si sint ambigua quid iuris?

g ¶ Intelligētiam. Huiusmodi ambiguitas verborū quādoq̄ incidit in iudicijs: qñq̄ in ꝯtractibus. In iudicijs circa litis exordium ‡ plus credit̄ actori q̄ reo. ff. de ver. obli. inter stipulātē. §. j. postea in ꝯfessionibꝰ vigeri dꝫ ꝯfitēs vt certū ꝯfiteat̄. alioq̄n id accipiet̄ qd̄ magis expedit aduersario suo. ff. de ꝯfes. certū. ff. de iter. act. de etate. §. nihil. In cōtractibꝰ ⁊ pactis distinguit̄: aut certum est ꝙ ꝯsenserūt: ⁊ tūc valet qd̄ agit̄: aut ꝙ nō ꝯsenserūt: et tunc non valet qd̄ agit̄. ff. de ꝯhē. emp. et vē. in vēditionibꝰ. † ⁊. xxx. q. ij. vbi. aut dubitat̄ q̄d senserit / et tūc subdistigue: q̄ aut valet intellectus

‡ De hoc. s̄. de restī. spo. cū ad sedē. Jo. and.

† Sequitur vtriusq̄ cō-

s̄m vnā partē: aut s̄m vtrāq̄: si s̄m vnā partē: cōmodius est id accipi vt res de qua agit̄ magis valeat q̄ pereat. ff. de reg. iur. quotiēs idem sermo. ⁊. ff. de ver. obli. l. quotiēs. ⁊. s̄. de fi. istru. iter dilectos. ⁊. j. de ver. signi. abbate. si s̄m vtrāq̄: tūc id qd̄ verisimilius est accipiēdū est. ff. de ver. obli. eū qui kalēdis. ⁊ qd̄ q̄nq̄ ꝯsueuit accidere xxviij. di. de syracusane. vel ꝯtra eū fit interp̄tatio q̄ pactū apposuit q̄ debuit legere. i. pactum apertiꝰ apponere. ff. de pac. veteribus placet. ⁊ s̄m ꝓmissorē fit iterp̄tatio q̄ liber fuit stipulatori verba late ꝯcipere. ff. de ver. obli. quicquid. De hac materia notat̄ ff. de ver. obli. quotiens in stipulationibꝰ. Ber.

sensus necessariꝰ est. sed si in venditione dissentiunt in p̄cio vel corpore impfecta est emptio. Jo. ā.

Sponsam. ¶ Casus. Dicit̄ in hoc caplo ꝙ spōsam alteriꝰ maxie nubilē ⁊ septēnē nullꝰ de cōsanguinitate viri ducere pōt in vxorē. ¶ Nota ꝙ spōsam cōsanguinei cōsanguineꝰ h̄re non pōt. qd̄ verum est de spōsa septēni q̄ p̄stat impedimentum. Ber.

h ¶ Nubili. Illd̄ maxie ponit̄ ꝓprie comparatiue: q̄ ex quo hꝫ. vij. annos tenēt spōsalia: ⁊ ita nullꝰ ꝯsanguineoꝝ pōt eā h̄re. j. ti. pxi. lr̄as. ⁊. c. accessit. ergo multo fortiꝰ ipedit cū est ꝓxima nubili etati. Idē videt̄ si est ꝓxima septēnio et doli capax. s̄. eo. iuuenis. Ber.

Ex parte. ¶ Primo ponit casū narratū. Scd̄o diffiniendū cōmittit ibi: q̄ igit̄. Ab. ¶ Casus. Quidam andreas noīe. iuramētum p̄stitit ꝙ. C. mulierē ab eo tp̄e in antea ꝓ vxore haberet ⁊ ei fidē seruaret / ⁊ illa similiter ꝓmisit eidē. Quo facto dictus andreas illam dimisit ⁊ aliā supduxit. vñ illa mulier dn̄o pape fuit cōquesta. Dicit pa. nemini licere suā vxorē dimittere sine manifesta cā fornicatiōis. ⁊ tūc aut dꝫ illā sibi recōsiliare aut viuere ꝯtinent̄ ea viuēte: vñ mādat dictū andreā cōpelli vt illā quā supduxit dimittat. ⁊ ad p̄mā redeat: ⁊ affectu maritali ꝯtractet. ¶ Nota q̄ vxorē suā cā fornicatiōis dimittit: aliā supducere ea viuēte nō pōt / ⁊ debet ꝯtinenter viuere. Itē q̄ dimissa vxore legitima ꝯhit cū alia debet cōpelli dimittere et ad primam redire si eum petat. Ber.

Diuisio.

i ¶ Pro coniuge teneret. Et sic ꝯtractū fuit matrimonium inter eos. Sed nūquid ꝑ ista verba tm̄ ꝯtrahit̄ matrimoniū. Iuro ꝙ de cetero habebo te ꝓ legitima cōiuge et ecōuerso ⁊c̄. nō videt̄ ꝙ ista verba tm̄ futurū tēpꝰ respicere videntur. hec questio ponitur. xxx. q. v. §. si q̄s diuinis. Et dicit Jo. ‡ ꝙ est matrimonium s̄m qd̄ ex illa nouella satis pꝫ: et hoc videt̄ Hug. aliter itelligere illa verba. s. ꝙ post matrimoniū contractū de presenti accedāt illa verba vt notauit ibi. Argu. contra. s̄. eo. de illis. Ber.

Mr̄imoniū q̄nq̄ ꝑ v̄ba de futuro ꝯhit̄.

‡ Ala. Vin. Phi. ⁊ gof. hic in sum. de clā. dspō. §. sꝫ querit̄. et Inno. et Hos. ⁊ Pe. ad hoc. ff. de reg. iur. l. in omnibꝰ. j. Jo. an.

k ¶ Eandem. Supple et cum alia contraxit.

l ¶ Manifesta. Probata. s. et sententia subsecuta: quia al's non licet dimittere. xxxij. q. ij. seculares. ⁊. §. in hoc. ⁊. xxxv. q. vj. multoꝝ. et. j. de diuor. porro.

m ¶ Continere. Quia non potest cū alia cōtrahere. xxxij. q. j. dixit. et si cum alia postea fornicaretur cōpelleretur redire ad ipsam nō obstante sententia. j. de diuor. ex litteris.

n ¶ Cogatis. Et supinductam si nollet ab ea recedere vel si impedimentum prestaret posset excōmunicari. j. eo. veniens. in fi. Ber.

Ex litteris. ¶ Primo ponit casum narratū. Scd̄o cōmittit ipsius diffinitionem ibi: q̄ igit̄. Ab. sic. ¶ Casus. Duo nobiles viri siluaneñ. ep̄atꝰ scꝫ. G. ⁊. B. filios ⁊ filias impuberes habebāt. cōuenerūt iter se ꝙ eos adiuicē copularēt: qd̄ ꝓmiserūt adinuicē facturos ⁊ hoc tā parētes q̄ filij iurauerūt. vnus illoꝝ scꝫ. G. filiā alteriꝰ ꝯsentiēte p̄re iurauit ducere i vxorē. postmodū v̄o voluit aliā ducere i vxorē. Ep̄s cōpellebat eū ducere illā quā iurauerat. Quesiuit ep̄s a papa q̄d esset in hac cā faciēdū? Rn̄. pa. periculosum esse dicto. G. ꝯ iuramentū suū venire: mādat pictauieñ. ep̄o vt si de hoc sibi ꝯstiterit moneat illum et cōpellat quatenus ipsam

recipiat quã iurauit ⁊ eã maritali affectu ꝑtractet: nisi rõnabilr cã ĩpediat. ¶ Nota ꝙ spõsalia ꝯhĩ pñt ꝑ verba gñalia. Itē iuramentũ ĩpuberis tenet. Itē cõpellit quis accipe illã quã iurauit se ducturum in vxorem: sed hoc fit ꝓpter iuramentum. Ber.

¶ Glosa sequens alleg. vnam concor. obijcit et soluit.

a ¶ La pres. Si. xxxj. q. iij. si qs parẽtes. Sed vr̃ ꝙ istud iuramẽtũ nõ valeat ⁊ sit anceps piuriũ cũ sit de facto alterius. ff. re. amo. marcellus. §. j. ⁊ ff. de i lit. iurã. videamꝰ. Et ar. ad h. ff. de v. ob. stipulatio ista: q: vt ibi dicit: q alienũ factũ ꝓmittit nõ obligatur: tñ hic factũ suũ potius ꝓmiserũt vt ꝓcurarēt bõa fide † ꝙ filij cõtraherēt. vt. e. l. ⁊ i. l. in illa stipulatione. Ber.

¶ Glo. se. obijcit ⁊ sol. secũdo q̃rit. allr. ꝑ ⁊ ꝯ. ponit opi. quã reprobat. reprobationē impugnat. Impugnationi r̃ndet.

b ¶ Sub iuramẽto. Isti erant ĩpuberes: vñ nõ tenuit iuramentum. xxij. q. v. puuli. et c. pueri. ⁊ iiij. q. iij. c. j. Sz illa ĩtelligunt cũ ad testioniũ ꝓhibẽdũ ĩducunt: sed alr̃s si sint doli capaces bene tenet iuramentũ. j. de delic. puer. pueris. Hic posuit Lau. talē qõnē. Aliqs iurauit accipe ĩ vxorē vnã de filiabꝰ ticij: et postmodũ dormiuit cũ vna illaꝝ: q̃rit an ꝑcise debeat ꝯpelli eã ducere cũ aliã ducere nõ posset? Ar. ꝙ sic. ff. de ꝯhē. emp. si ĩ emptiõe. §. si emptio. ⁊ ff. de sol. stichũ aut pãphilũ. et ipe se ad h artauit. ff. si qs cau. l. ij. §. vl. xv. q. j. si qs ĩsaniēs. ĩmo vr̃ ꝙ statĩ sit mr̃imõiũ. j. de ꝯdi. ap. de illis. ⁊ j. e. is q. Ar. ꝯ. ff. de ri. nup. gñali. ⁊ ff. si qs cau. sz et si. §. q̃sitũ. ⁊ ff. de vsufru. q̃tiēs. Quidã ‡ dixerũt eũ nõ ꝯpellēdũ. q: iuite nuptie ⁊c̃. xxxj. q. ij. §. j. ⁊ c. j. ⁊ s̃. e. ꝑterea. Sz ꝯtriũ est veꝝ ꝙ debeat ꝯpelli. Sz vr̃ ꝙ nõ sit ꝯpellēdꝰ eã recipe: q: ĩ ꝟitate nec spõsalia ꝑcesserũt: nec mr̃imoniũ: q: cũ dixit volo accipe vnã de filiabꝰ ticij nulla cũ aliq̃ illaꝝ spõsalia ꝯcta sũt: q: ĩ ꝑsonã certã ꝯsētire debuit: ⁊ ĩcerta spõsalia nõ sũt spõsalia. ar. xxx. q. v. nr̃ates. ⁊ ar. ff. de testa. tut. l. duo sũt ticij. et si dico: exheredo vnũ de filijs meis cũ plr̃es habeã: nullꝰ est exheredatꝰ. ff. de libe. ⁊ posthu. noiatĩ. ⁊ certꝰ dz eē heres: alr̃s nõ valet testm̃. ff. de here. ĩsti. ĩ tp̃s. §. q̃tiēs. ⁊ ff. de manu. test. cũ ex pluribꝰ. Dic ꝙ nõ ꝯpellit ex vi spõsalioꝝ: sz ꝓpt iuramẽtũ forte dz cõpelli: lz ad illã recipiẽdã nõ se obligauit directe: nisi deterius inde cõtingeret. vt not. s̃. eo. ꝑterea. ⁊ j. in glo. q̃ incipit. ar. cõtra. Ber.

c ¶ Eũ moneas. Et si nõ acq̇euerit. ar. ꝙ admonitio semꝑ debet precedere vindictã. xij. q. ij. indigne. ⁊ j. de sen. excõ. sacro.

¶ Glo. se. signat ꝯtrariũ dupliciter soluit. vtrãq; solutionem impugnat. ⁊ in fi. ponit tertiam solutionem. Iterum obijcit et soluit.

d ¶ Cõpellas. Arg. ꝯ. j. e. req̇siuit. Hoc ꝯsueuit ĩtelligi pluribꝰ modis: qd̾ hic dr̃ de rigore intelligit: ibi de mĩa: ne deteriꝰ inde cõtingat. arg. s̃. e. ꝑterea. Vel ꝯdictionaliter sunt cogẽdi: vt de nolẽtibꝰ fiãt volẽtes: sz nõ finaliter. xxiij. q. vj. vides. Sed neutra solutio videt sufficere: q: iste mortalit peccat veniẽdo ꝯ iuramẽtũ: ḡ põt cõpelli finalit. xxiiij. q. iij. tã sacerdotes. ⁊ c. ecce crimia. Sed q̃uo põt iste excõicari: q: nõdum venit ꝯ iuramẽtũ? Põt dici ꝙ ille q̃ iurauit de iure cõi cõpelli dz vt iuramẽtum seruet: lz nõdũ sit trãsgressus: q: post trãsgressionē ꝯtrahẽdo cũ alia ꝑ ꝟba de pñti nõ posset vlteriꝰ cõpelli: cũ iã fortiꝰ vĩculũ supuenerit: ⁊ eccl̃ia nõ solũ peccata cõmissa punire dz vt dicũt iura ꝑdicta: sz etiã cõmittẽda ꝓhibere: † vt si videat aliquē vicinũ ꝑcipitio vel paratũ ad peccãdũ. xciij. dis. dyaconi. xxiij. q. iiij. ipsa pietas. ⁊ xxij. q. v. h videt. alioq̃n ꝯsentire videt. lxxxiij. di. quasi ꝑ totũ. ⁊ sic dz eccl̃ia excõicare ⁊ facere qd̾ põt: q: excõicatio est medicinalis. ij. q. j. multi. ⁊ xxiij. q. iij. corripiãtur. ⁊ c. notãdũ. et hoc solũ bñ agit vt vita hoim corrigat. xxiij. q. v. ꝓdest. Hoc q̃d ē ius cõe est: casus tñ põt esse vbi nõ cõpellit finalit ex cã. vt ĩ. c. req̇siuit. j. eo. ⁊ cã reddit in lr̃a ipiꝰ. c. req̇siuit. et. s̃. eo. ꝑterea. ex cã q̃nq; detrahit seueritati. vt. l. dis. vt ꝯstitueret. Vel potest exponi lr̃a ipsiꝰ. c. req̇siuit. poriꝰ monẽda q̃ cogenda. i. prius monenda ⁊ postea cogẽda nisi acquiescat: ⁊ ita non cõtradicit isto modo: immo concordat cũ ista: tamē si cõtrahat cũ alia tenet cõtractus ⁊ absoluetur nec cõpellitur finaliter. Ber.

† Uñ si per eos nõ stat nõ sunt piuri: nec debere t pena ꝓmissa. s̃m Uin. j. e. gēma. ⁊ no. j. e. sicut. ĩ glo. j. Io. and.

Iurãs accipe vnam de filiabꝰ ticij/si postea vnã illaꝝ cognoscat: cogẽdus ē vt illam accipiat.

‡ Hoc tenet Ui. ⁊ Phi. q̃ dicunt eũ ꝑcise nõ cõpellēdum ⁊ pniaz sibi ꝑ cise debere ĩponi de ꝑiurio: q: ꝑ eũ stat. arg. s̃. e. de illis. Io. and.

Matrimonij est fortiꝰ vinculũ q̃ sit iuramẽtum. Uita hoiz est corrigēda.

† Uñ iterdum punit voluntatē. xxvij. disti. vouentibꝰ. s̃m Lau. et Phi. Io. ã.

adiuicem matrimonijs copularēt: ⁊ hoc tã pr̃es^a q̃ filij sub iuramẽto^b se ꝓmisere facturos: inter quos siq̇dē. G. filiã alterius consentiente pr̃e se iurauit ducere in vxorem: quo volẽte ad alia vota migrare: eũ ep̃s cõpellere voluit vt qd̾ iurauerat adimpleret: et. j. ¶ Quia igitur predicto. G. periculosum est ꝯtra suũ iuramẽtum venire. F. t. mandamus quatenꝰ si hoc tibi ꝯstiterit eũ moneas^c: ⁊ si non acq̇euerit monitis ec. cen. cõpellas^d vt ipsam (nisi rõnabilis^e cã obstiterit) ĩ vxorē recipiat: ⁊ maritali affectione pertractet. Idē archiepiscopis ⁊ alijs prelatis per angliam constitutis. ij.

¶ Per censuram ecclesiasticam pater cõpellit restituere filio eiꝰ vxorem quã iniuste detinuit vel detinet. Capitulum. xi.

Non est vobis (sicut arbitramur) incognitũ: qualit rex anglo ꝓ discordia q̃ inter ipm ⁊ filios suos est suborta: vxores eorũ detineat: et. j. ¶ Nos itaq; attendẽtes iustũ et honestũ esse vt viri suas petant vxores. Man. q̃tenꝰ eũdē regē ad eas restituendas sollicite moneatis: et si iuxta cõmonitionem vestrã filijs suis vxores^f suas ĩfra certũ terminũ non restituerit: extũc in q̃cũq; ꝓuinciaꝝ^g vr̃aꝝ detinent vel trãsferunt donec ibi fuerit^h nulla diuina officia (ꝑter baptismũ^i paruuloꝝ ⁊ penitẽtias morientiũ^k) celebrentur: nec ꝑmittatis aliq̃tenus celebrari. Idē ep̃o scte agathe.

¶ Dictũ vniꝰ asserẽtis ĩpedimẽtum ĩpedit mr̃imoniũ ꝯtrahẽdũ nõ iuratum. Caplm. xij.

Preterea de muliere q̃ a viro ĩpetit: cuiꝰ ꝯsanguineus cũ ea se deliq̃sse ꝓponit: sed hoc publice^l cõfiteri recusat ꝓpter metũ ⁊ potẽtiã mulieris. ¶ Taliter. r. vt mr̃imonium ip̃m fieri (nisi iuramẽtũ^m ĩteruenisset) districte ꝓhibeas ne deterius inde cõtingat. Idem ꝓcuratori ⁊ cano. foran.

e ¶ Rationabilis causa. Puta cõsanguinitas/vel affinitas/vel aliquod aliud perpetuum impedimentum.

Non est vobis. ¶ Primo narrat factũ. Scd̾o ꝓuidet ibi: nos itaq;. Ab. ¶ Casus. Int regē anglorũ ⁊ filios eiꝰ orta fuit ꝯtrouersia: ꝓpt qd̾ rex angloꝝ detinebat vxores filioꝝ ipiꝰ: ita ꝙ mariti ad eas accedere nõ valebãt. Cõquesti sũt dño pape filij regis. Mãdat papa archiepiscopis et ep̃is ꝑ angliã ꝯstitutis ꝙ cũ sit iustũ et equũ vt viri suas petãt vxores: q̃tenꝰ dictũ regē moneãt vt filijs suis vxores eorũ restituat. qd̾ si ĩfra terminũ statutum nõ fecerit extũc in q̃cũq; terra vel ꝓuicia detinent vel etiã trãsferãtur donec ibi fuerint nulla diuĩa officia celebrent: vel ꝑmittant aliquo mõ celebrari: ꝑter baptisma puuloꝝ et penitentias morientium. ¶ Nota ꝙ mitiꝰ agit cũ regibꝰ ⁊ ꝑncipibꝰ q̃ cũ alijs. Itē propt delictũ dñi tota terra supponit interdicto. Itē in gñali ĩterdicto ista sacra excipiunt. scz baptisma paruuloꝝ ⁊ penitentia morientium. Ber.

Diuisio.

¶ Glo. se. reci. ꝑ. q. q̃ iure ⁊c̃. soluit distinguẽdo.

f ¶ Uxores Pñt enim filij regis petere vxores suas ꝑ iterdictũ de liberis exhibẽdis: immo de vxore exhibẽda. ff. de libe. exhi. ĩmo. ‡ ⁊. C. e. ti. ad istar. ⁊ C. d̾ nup. si iuita. † Et h hz locũ cũ iuita detinet vxor sicut h. Si ꝟo volens detinet tũc ꝑ officiũ iudicis vel ep̃i loci. Cũ eni volēs detinet filiꝰ nõ dat interdictũ de libe. exhi. nisi iter duos q̃ dicũt se esse pr̃es vel dominos ⁊ cõtrouersia esset. ff. de libe. exhi. l. vlti. Ber.

g ¶ Prouinciarum. Sic ergo pro delicto vnius tota ꝓuincia interdicitur. vt. s̃. de offi. delega. sane. ij. Ber.

¶ Glo. se. ar. a ꝯtrio. alle. ij. iura ⁊ vnã. l. in ꝯtrium. Scd̾o q̃rit ⁊ soluit.

h ¶ Donec ibi fuerint. Ergo vr̃ ꝙ postq̃ ide recesserit possint celebrare. ar. ff. de postulã. impator. C. ex q. cau. ĩfa. irro. et si seuerior. Ar. ꝯ. C. e. ti. ad tp̃s. Dico ꝙ h est suspẽsio iuris ⁊ cũ tp̃is diffinitiõe: ⁊ iõ tp̃e elapso nõ indiget absolutiõe: ⁊ ita illis recedẽtibꝰ celebrabũt. ‡ si. lxxxj. di. si q̃ sũt pbr̃i. Uin. Sz nũq̃d tũc pñt celebrare submissa voce ⁊ ianuis clausis? Nõ: nisi essent ꝓuilegiati. j. de ꝓuil. qd̾ quibusdã. vel nisi esset ep̃s. j. de ꝓuile. ꝙ nõnullis. et singulariter in ꝯuẽtualibꝰ ecclesijs bini et bini pñt dicere horas suas: vt legere videant potius q̃ cantare. j. de pe. ⁊ re. qd̾ in te. Ber.

l ¶ Baptismũ paruuloꝝ ⁊c̃. Ista duo sacra semꝑ excipiunt de q̃libet iterdicto: q: sũt sacra necessitatis. j. q. j. §. sz notãdũ est. ⁊ §. ecce si clericꝰ: ⁊ meliꝰ. xxxij. di. §. veꝝ. vñ etiã in necessitate pñt recipi ab heretico. xxiiij. q. j. si quē forte. secus de alijs. xxiiij. q. j. cepit.

k ¶ Penitentias morientium. Et ꝑter cõmunionē que viaticũ appellatur. j. de pe. ⁊ remis. qd̾ in te. ⁊ etiã suscipiẽtibꝰ signũ crucis ⁊ peregrinis penitentia conceditur. vt in. c. qd̾ in te. Ber.

Preterea. ¶ Prio ponit ꝯsultatio. Scd̾o r̃nsio ibi: talr. Ab. ¶ Casus. Quidã vir volebat ꝯhere cũ q̃dã muliere. Cõsanguineꝰ illiꝰ viri dicebat se deliq̃sse cũ ea/sz illud nõ audebat ꝯfiteri ꝓpt potẽtiã mulieris. Querit q̃d iuris? R̃n. pa. ꝙ mr̃imõiũ illd̾ fieri nõ ꝑmittit: ne deteriꝰ ide ꝯtigat nisi iuramẽtũ iteruenisset. ¶ Nota ꝙ mr̃imoniũ ad dictũ vnius ĩpedit ne ꝯtrahat. sed si iuramentum interuenisset propter dictum vnius non impeditur. Ber.

¶ Glo. seq. reci. per. q. an publice confitenti credendum. et soluit ꝙ non duplici de causa.

l ¶ Publice confiteri. Quid si publice cõfitetur? Duplici ratione non debet ei credi. Primo quia vnius confessioni alieno facto nulla est. iiij. q. iij. §. item in criminali. ꝟsi. item vnius testimonium. ⁊. s̃. de testi. veniens. j. Scd̾o q: turpitudinē suã cõfitet. s̃. de dona. inter dilectos. xiiij. q. v. non sane. et. j. de eo qui dux. in matri. c. j. sed consanguineo reuelare tenetur. xxxv. q. iij. si autem homo.

m ¶ Nisi iuramentũ interuenisset. Et ita si iuramẽtũ interuenit nõ debet mr̃imoniũ ꝓhiberi ꝓpter ꝯfessionē illiꝰ secretã: nisi aliter ꝓbaret. nã si legitima affinitas ꝓbaret impediret mr̃imonium nõ obstãte iuramẽto illo qd̾ habuit ꝯdictionē annexã. scz nisi iusta cã ꝓhibeat. s̃. de iureiu. quēadmodũ. imo iã ꝯctũ separaret. j. de eo q̃

‡ Per iterdictum de vxore exhibẽda ꝯucit maritꝰ etiã patrē q̃ illã hz in ꝑtãte. Io. an.

† Si maritus vxorē q̃ ꝑ parētes ĩuita tenet repetit: iudex exhibita muliere ⁊ ipsiꝰ voto q̃sito prouidet marito. Io. an.

‡ Q: nõ est terra iterdicta sz orgãna suspensa ad tēpꝰ: tñ irregulares sũt q̃ ibi celebrãt Un no. ꝯtriũ nota. de of. or. irrefragabili. ⁊ de ap. dilectis. Io. ã.

† Unde dicebat Gof. no. ꝙ tenue argumētū īpedit ꝯhēdum: vehemens suspitio dirimit ꝯctū. xxxij. q. j. dixit. Jo. an.

cogno. cōsan. vxo. sue. de illo. † Si vero iuramētū nō interuenisset ad testimoniū vni⁹ siue ad famā impediret mr̄imoniū cōtrahēdū. s̄. de testi. super eo. ij. §. j. ⁊ j̄. de consangui. ⁊ affi. super eo. et hic.

Veniens. ¶ Primo narrat factū. Scd̄o diffinitionē cōmittit ibi: mādam⁹. Ab. ¶ Casus. Quedā iuuenis mulier. M. nomine intātū adamauit quēdam iuuenem ꝙ vterq̄ illorū in p̄sentia triū testium p̄stitit iuramētū de mr̄imonio inuicē ꝯtrahēdo. Parētes mulieris hoc ignorātes eā inuitā ⁊ reclamātem cuidā alij tradiderunt/ sȝ illa ip̄m exhorruit. ꝙ nullo modo ab ipso cognosci se pmisit et cepit publice ꝯfiteri ꝙ a primo viro cognita fuit et iurata. Tādē episcop⁹ dyoce. cognito ꝙ illi essent ꝯsanguinei eos ab īuicem separauit. Sed dum cā tractabaꝛ ⁊ illa nollet ꝯsentire viro cui a parentib⁹ tradita fuerat/ ip̄e vir aliam duxit in vxorē. et illa cuidam alij. T. noīe fuit publice desponsata de q̄ postmodū filium genuit. pater illi⁹ viri ei opposuit ꝙ filiū suū in virū habere non poterat eo ꝙ ab alio viro q̄ iā defunct⁹ erat desponsata fuerat. Vn̄ mulier illa ad dominū papā accessit exponens ei oīa supradicta. Mādat pa. q̄busdā quatenus si inueniūt ꝙ p̄dicta mulier a p̄ore viro iudicio ecclesie fuerit sepata. et ab illo. T. sine cōtradictione ecclesie in vxorē traducta: et ille cui a parētib⁹ tradita fuerat de p̄senti vita decessit moneāt dictum T. ⁊ cōpellant vt p̄fatā M. recipiat in vxorē et eam maritali affectiōe ptractet. qd̄ si nō fecerit eum ⁊ supinductā ⁊ patrē ipsius si cōtradixerit excōicatiōi subijciāt ¶ Nota ꝙ coactum matrimoniū est nullū. Jtē omnes impediētes iurisdictionē iudicis sine executione sunt excōmunicandi: quia per hoc efficiūtur de iurisdictione ipsius iudicis. Ber.

¶ Si mulier inuita cum aliquo cōtrahat nec in eum postea consentit: tenet matrimoniū si alteri postea nubit. Jta cōmuniter sūmatur. Et s̄m hunc intellectum esset hic casus apertus ꝙ matrimoniū metu contractū esset ipso iure nullū: hoc tamē clare nō colligitur ex littera. Capitulū. xiij.

j. Veniēs ad apo. se. mariota supplici insinuatione monstrauit: ꝙ quēdam adolescētem adamauit itātū ꝙ vterq̄ de matrimonio cōtrahēdo sub triū personarū testimonio prestiterit iuramentum: qd̄ parētes mulieris ipsius ignorātes eam inuitā et reclamātem[a] in vxorē alij tradiderunt: quem ita exhorruit: ꝙ se ab eo nullo mō cognosci[b] permisit. Cūq̄ publice fateretur ꝙ a priori viro cognita esset atq̄ iurata: episcopus forañ. cognito ꝙ pxima inter[c] eos esset linea consanguinitatis ipsos abinuicem separauit[d]. Ceterū cū causa ipsa tractaretur[e]: et viro cui tradita fuerat a parētib⁹ consentire nollet: ipse aliā in vxorē traduxit: et illa cuidā T. nomine publice in conspectu ecclesie nupsit[f]. Tādē cum de illo filiū genuisset pater ipsius. T. ei opposuit ꝙ filiū suū nō potuit in virum habere eo ꝙ ab alio qui defunctus est prius desponsata fuisset: et. j̄. ¶ Mandamus quatenus si inueneritis ꝙ p̄dicta mulier a priori viro iudicio ecclesie fuerit separata: et ab eodē T. sine cōtradictione ecclesie in vxorē traducta: ⁊ ille cui a parētib⁹ fuit copulata de presenti vita decessit[g]: predictū T. monitione p̄missa cōpellatis vt prefatā mariotā recipiat[h]: ⁊ studeat maritali affectione tractare: alioquin eum et supinductā: et patrem eius (si huic rei restiterit[i]) excōmunicationi subdatis.

Jdem papieñ. episcopo.

¶ Si timetur inferri violentia puelle de cuius matrimonio agitur: debet iudex sibi pⁿuidere locum tutū ⁊ honestū donec causa terminet. h. d. Et est textus multum allegabilis. Capitulū. xiiij.

Cum locū non habeat consensus vbi metus[k] vel coactio itercedit: necesse est vt vbi assensus cuiusq̄ req̄rit / coactionis materia repellatur. ¶ Matrimoniū autē solo[l] consensu cōtrahitur: et vbi de[m] ipso querit/ plena[n] debet securitate ille gaudere cuius est animus indagandus[o]: ne p timorē dicat sibi placere qd̄ odit: et sequatur exitus qui de inuitis solet nuptijs puenire[p]. ¶ Quocirca mādam⁹: quatenus puellā de cuius matrimonio q̄stio vētilaꝛ: in domo in qua nihil eā timere[q] oporteat: facias honeste teneri: donec[r] p̄dicta causa terminata fuerit: ⁊ sentētia sine cōtradictione cuiusq̄/ valeat executioni mandari.

Jdem.

¶ Sponsalia de futuro si secuta est copula nō soluūtur per sponsalia de presenti: aꝫ tenent sponsalia de presenti: nisi p metū qui potuisset cadere in constantē virum cōtracta sint. Capitulū. xv.

ij. Veniens ad nos Gu. sua. nobis relatiōe monstra-

Inter duos ciues papieñ. questio v̄tebaꝛ sup mr̄imonio cuiusdā puelle. vterq̄ dicebat se matrimoniū cū illa cōtraxisse. Mulier timebat violentiā sibi iferri a p̄dictis q̄ eā petebāt. quesitū fuit a papa q̄d fieri deberet? R̄ndet vbi metus vel coactio intercedit: ꝯsensus locū habere nō potest/ sed vbi cōsensus requiriꝛ. metus vel coactio debȝ repelli/ ⁊ matrimoniū solo consensu ꝯtrahiꝛ. ⁊ sic oīs metus vel coactio debet repelli/ ne p timorē dicat sibi placere qd̄ odit. Unde mādat pa. ep̄o papieñ. vt puellā illā de cuius matrimonio queriꝛ ponat in domo aliqua vbi nullo modo timeat ⁊ faciat eā custodiri honeste donec causa fuerit p sententiam terminata. ¶ Nota ꝙ mr̄imoniū solo ꝯsensu ꝯtrahiꝛ. Jtem īuita mr̄imonia fieri nō debent. Jtē iudex locū securum debet partib⁹ prouidere. Ber. ¶ Glo. se. distiguit sexū circa metum.

a ¶ Reclamantem. Ergo non fuit matrimonium. xxxj. q. ij. ca. j. ⁊ ij. et. j̄. eo. ca. proxi.

b ¶ Cognosci permisit. Quod si fecisset amplius reclamare non posset. j̄. de eo qui dux. in matrimo. quā pol. per adulte. c. ij. et. j̄. quima. accu. pos. insuper.

c ¶ Inter eos. Scilicet ipsam mulierem et primum virum.

d ¶ Separauit. xxxv. q. iij. nullam progeniem contradicimus.

e ¶ Tractaretur. Cum secundo vel potius cum primo. Ber.

f ¶ Nupsit. Qd̄ fieri non debuit lite pendēte. vt ar. j̄. de spon. duo. tua fraternitas. De hoc habebis. j̄. eo. cum in apostolica.

g ¶ Decessit. Maxime quia idē esset si viueret: quia si īuita tradita ei fuit nullum fuit matrimonium ‡ j̄. ca. proxi. ¶ Glo. seq. arg. in fine.

‡ s̄m Ala. s̄m quē iō h̄ apponit q̄ iā manifestū est impedimentū si subesset vel factum nota. ⁊ idē Vi. Jo. an.

h ¶ Recipiat. Ergo pter solū scandalū non separaꝛ matrimonium: quia iudiciū ecclesie non expectauit. j̄. eo. cum in apostolica. ⁊ j̄. de matrimo. cōtrac. cōtra interdic. eccle. c. j. et. ij. Et est hic arg. ꝙ non prestat impedimentum qd̄ de iure non sortiꝛ effectum. s̄. de iure patro. illud. cum suis concor.

i ¶ Restiterit. Omnes impedientes iurisdictionem iudicis possunt excōmunicari. s̄. de offi. dele. c. j. ⁊ s̄. de testi. tam litteris. Ber.

Diuisio.

Cum locum. ¶ Primo ponit regulā. Secūdo infert genus ibi: matrimoniū. Tertio speciē ibi: quocirca. Ab. ¶ Casus.

k ¶ Metus. Qui possit cadere in constantē virum. j̄. e. pxi. ⁊ c. ꝯsultatiōi. i fi. et. ff. qd̄ me cau. metū. minor tamē met⁹ magis excusat feminaꝫ q̄ virum. ar. xxxij. q. vj. indignantur. et ar. j̄. de homi. sicut dignū. j. rn̄.

l ¶ Solo ꝯsensu. xxvij. q. ij sufficiat. et ita oīa q̄ dicūtur. xxx. q. v. aliter. et. c. nostrates. referunꝛ tm̄ ad solēnitatem.

m ¶ De ip̄o. Scilicet cōsensu. Ber.

n ¶ Plena debet. Jlle vel illa qui in alium vel aliā consentire debet.

o ¶ Jndagādus. Jd est inquirēdus ad consentiendum.

p ¶ Prouenire. Quia quod quis non diligit facile contēnit. xx. q. iij. presens. et. s̄. e. pterea. j. et. j̄. e. requisiuit. ⁊ xxxj. q. ij. §. j. ¶ Glo. se. ar. ꝙ iudex ⁊c.

q ¶ Nihil timere. Est ergo hic argu. ꝙ ad officiū iudicis ptinet locū securum assignare partibus: ⁊ honestum iij. q. ix. hortamur. ⁊ xxxiij. q. ij. siue. ⁊ ff. de arbi. si cū dies. §. arbiter. alioq̄n potest appellari si requisit⁹ iudex hoc nō fecerit. † s̄. vt lit. nō contest. accedēs. ij. ⁊ s̄. de ap. ex parte. j.

r ¶ Donec. Jd est quousq̄ cōstet de mr̄imonio istius puelle inter eos q̄ illā petūt ‡ ⁊ cui ip̄a ꝯsenserit: sic stabit quasi in seq̄stro in loco tuto. ista puella timebat sibi inferri violētiā a quibusdā nobilibus ciuib⁹ papieñ. et ideo ne raperet ab illis poniꝛ in loco securo: postq̄ cōstiterit cui consenserit tradetur ei vt in fine.

† Etiā si iudex dat⁹ sit appellatiōe remota vt ibi. Jo. an.

‡ Jnno. et Host. videntur dicere ꝙ vn⁹ sol⁹ eā petebat. sȝ timebaꝛ de illo ꝙ eam rapet si ꝓnūciareꝛ ꝯ eum ꝙ nō deberet vel posset eam h̄re: sed lectura glo. magis amicaꝛ l̄re q̄ sequitur. fortē enī potētior ex illis duob⁹ ipediuisset executionē si fuisset lata s̄nia ꝓ min⁹ potente. ⁊ ideo seq̄stratur. Jo. and.

Veniens. ¶ Primo ponit casum. Secūdo diffiniēdum cōmittit ibi: ideoq̄. Ab. si. ¶ Casus. Quidā nomīe. H. quādā mulierē in domo sua recepit de qua plem habuit: ⁊ ei postmodum fidem dedit ꝙ eam duceret in vxorem. post hoc accessit ad domum vicini sui: et cum nocte illa in domo vicini stetisset/ inuentus fuit cum filia vicini dormiuisse. Pater puelle inueniens illos simul in lecto cōpulit eum accipere in vxorem filiam suā per verba de presenti. Jste. H. accessit ad papā et exposuit ei predicta. vnde mandat papa episcopo loci quatenus si inuenerit ꝙ p̄mā mulierē post fidem datā cognouerit cum illa remaneat. Si vero post fidem datam non cognouerit/ maneat cum secunda/ nisi per talē metū fuisset cōpulsus eam accipere in vxorem qui potuisset cadere in cōstātem virū. ¶ Nota ꝙ si fides data sit de aliqua ducēda si postea carnalis copula interueniat. inducitur statim matrimonium presumptum. Jtem matrimoniū contractū per metū qui cadit in cōstātem virum non tenet. Ber.

a ¶ Receperit. Ut concubinam.
b ¶ Prestitit. Post plē susceptā: ⁊ sic spōsalia de futuro cōtracta fuerunt: vnde si postea anteq̃ cōtraheret cum alia illam cognouit inductū fuit mr̃imoniū p̄sumptū ꝯtra quā p̄sumptionē ꝓbatio in cōtrariū nō admittit᷑. ꝭ. eo. si is qui. ⁊ ꝭ. de condi. appo. de illis. Ber.
c ¶ Pernoctauerit.

Pernoctare. Pernoctare totam noctē significat. ff. de ver. signi. vrbana. §. pnoctare. sic. ꝭ. de accu. si constiterit. T.

d ¶ Cognouerit. Qd̄ si ita est/ mr̃imoniū est int᷑ eos: vt dixi. Quis nō crederet tali tacito ꝯsensu ꝯtrahere. veluti si q̃s se filiūfamilias existimauerit cū sit p̄rfamilias poterit acq̄rere hereditatem. ff. de adi. ⁊ demon. multum interest.
e ¶ In virū cōstantē. Quia tūc nullū fuit matrimoniū ꝭ. e. ꝯsultatiōi. q꞉ libertatē debet habere q̄ consentit. ꝭ. ca. pxi. Quis met⁹ excuset ⁊ q̄s nō. dictū est. ꝭ. de his q̄ vi metusve causa fiunt. cū dilectus. ⁊ c. abbas.
¶ Glo. se. rationē reddit. Scd̄o ar. alle. duas. ll. ⁊ vnā alle. in cōtrariū.
f ¶ Ut vxori. Quia forti⁹ vinculū supueniens p̄iudicat pmo. ꝭ. de spō. duo. c. j. sicut mr̃imoniū adoptioni. ff. de ri. nup. nō solū. §. ij. † Et est hic argu. ꝙ licet culpa mea inciderim in metum: nihilominus excusor propter metū. ar. ff. qd̄ me. cau. nec timorē. cū. l. seq. Ar. ꝭ. ff. eo. si mulier. B.

† Ponitca sum. Si filius me⁹ illā q̄ tua pupilla fuit duxit vxorem: demū ip̄m filium vl̄ me adoptas i- pedit᷑ adoptio. Jo. an.

Commissum. ¶ Cōis diuisio. Scd̄a pars ibi: fraternitati. Ab. sic. ¶ Casus. Quidā dedit fidē cuidā mulieri ꝙ eam duceret in vxorē: ⁊ ꝙ cū ea p verba de p̄senti ꝯtraheret īfra bieniū interposito iuramēto: postea vero priuata lege ductus volebat intrare religionē. Dubitabat᷑ an possit ꝓpter iuramētū. querit᷑ quid iuris? R̄ndet papa ꝙ tuti⁹ est illi iuramēti religionē seruare vt p⁹ꝯtrahat ⁊ postea poterit religionem īntrare dūmodo carnalis copula inter eos nō interuenerit.
¶ Nota ꝙ iuramentū seruandum est dūmodo sine peccato seruari possit. Item ante carnalē copulam potest alter coniugū religionē intrare etiam altero inuito. Ber.
g ¶ Lege. xix. q. ij. due sunt. et. ꝭ. de regu. licet. et. ꝭ. de renun. nisi cū pridem. §. sed dices.
¶ Glo. seq. obijcit et soluit. Iterum obijcit et soluit.
h ¶ Tutius. Sed ꝯ videt᷑ q꞉ d꞉ q̄ se dat nuptui bn̄ facit: q̄ se nō dat nuptui meli⁹ facit. vt. xxvij. q. j. nuptiaꝝ. ⁊ vtrūq̃ expedit: sed vnū pl⁹ altero min⁹. xxviij. q. j. sic enī neq̃. ꝟ. ideo. ⁊ sic tuti⁹ eēt nō ꝯtrahere saltē ꝑpᷤ pnitatē exigēdi postea debitū. Non ꝯdicit: q꞉ hoc faciendo pōt vtrūq̃ suare ⁊ iuramentū ⁊ ꝓpositū suū. ⁊ ideo dicit tuti⁹. Uel dic tuti⁹ saltē quo ad opinionē ne de facto dicat᷑ iste venire ꝯ iuramētū: ꝓterea nō videt᷑ infringere iuramētū q̄ illud in melius cōmutat. ꝭ. de iureiur. pueniꝫ. ꝭ. de vo. ⁊ vo. redēp. scripture. ⁊ sic ‖le itrādo religionē suat iuramētū: ‡ ⁊ ita tuti⁹ est nō ꝯhere: q꞉ bona agūt si meliora deliberata nō faciūt ceciderūt in conspectu dei. xvj. q. j. q̄ bona. ⁊ si ꝯhat videt᷑ facere ꝯ ꝯsciētiā ⁊ sic peccat: ergo nō est tuti⁹. xxviij. q. j. §. ex his. Sed dicas iste nullū votū emisit: sꝫ ad votū suspirat: vn̄ nō debet dici voti trāsgressor: etiā si nō itret religionē si ampli⁹ nō pcessit. ꝭ. de vo. ⁊ vo. redē. litteraturā: ⁊ nō facit cōtra ꝓpositū suū: quia licet generat in corde virginitatem consentire potest in matrimonio. xxvij. q. ij. beata maria. Potest ergo seruare vtrūq̃ vt dixi si vult: tamē sine peccato potest intrare religionem ⁊ non contrahere. † Ber.

Nubere ⁊ nō nubere vtrūq̃ expedit.

‡ Etiā si intrasset ꝯhere. ⁊ cognoscere. xix. q. ij. dictū. bm̄ Lau. Jo. an.

† Aliū dicūt ꝙ iste erat circa finē biēnij ⁊ suspi-

Requisiuit. ¶ Due sunt partes. consultatio ⁊ r̄nsio. scd̄a ibi: ad qd̄. Ab. ¶ Casus. Mulier q̄dā iuramēto iterposito ꝓmisit cuidā viro ꝙ cū eo ꝯtraheret. postea vero volūtate mutata/ nolebat cū eo ꝯrahere. q̄rit᷑ quā censura sit ad hoc cōpellēda? R̄ndet papa ꝙ mr̃imonia libera debēt esse/ ⁊ nō coacta. ⁊ ideo monēda est poti⁹ q̄ cogēda: q꞉ coactiōes huiusmodi frequēter solēt difficiles exit⁹ habēre. Uel prius est monenda/ ⁊ nisi acq̄uerit postea cōpellēda. ¶ Nota ꝙ mr̃imonia libera debēt esse nō coacta. Itē ꝭm vnā lecturā videt᷑ ꝙ ecclesia dispenset hic ꝯtra iuramentū ꝓpter rōnē que hic reddit᷑. Itē coactiones difficiles exitus solent habere. Ber.
¶ Glo. seq. alle. vij. ꝯcor. obijcit soluit ⁊ remittit.
i ¶ Cum libera. ꝭ. e. cū locū. ⁊ ar. ꝭ. de ꝓcur. accedēs. ⁊ ꝭ. co. ꝓterea. j. ⁊ xxxj. q. ij. §. j. ⁊ ca. j. ⁊ iij. xx. q. iij. p̄sens. Sed nūquid erit min⁹ libera si ꝓpellat᷑ ex postfacto ad qd̄ iureiurādo se astrinxerit? Uidetur ꝙ nō: q꞉ nec iuit⁹ crescere ad ordines d꞉ q̄ propter iam susceptū bn̄ficiū ad ordines vrget᷑. lx. dist. inouam⁹. ⁊ ꝭ. de eta. ⁊ q̄li. c. j. ⁊ c. q̄ris. ‡ cū spōte susceperit bn̄ficiū: ⁊ nō d꞉ inuit⁹ q̄ ꝓpter voluntariā ꝓmissionē vrget᷑ ad ꝓmissi solutiōem. xij. q. ij. q̄cūq̃. ij. Item ꝓpter delictum ꝓcedens q̄n̄q̃ quis cōpellitur ad matrimoniū. ꝭ. de eo q̄ dux. in ma. quā pol. p adul. c. j. ⁊ ita videtur ꝙ ista cōpellēda sit. Simile. ꝭ. c. ex lr̄is. ar. xxij. q. iiij. inter cetera. Sed lr̄a ista ꝯtradicit potius monēda q̄ cogēda: sꝫ potius expone monenda. i. pri⁹ monēda ⁊ postea cogēda ꝓpᷤ iuramētū suū: similis expositio. xxiij. q. iiij. non inuenit᷑. in fi. † Dic super hoc qd̄ dixi ꝭ. c. ex litteris. Ber.

rauit post bieniū itrare religiōez sꝫ ad p̄sens nen: q꞉ volebat pri⁹ fructꝰ colligere et debita ꝯsoluere. vl̄ ꝓ asperitatē ordis in domo ꝓbare. vel alia fa ci cā. et iō q꞉ dubium qd̄ pareat futura dies papa cōsuluit vt vides. sꝫ si dixissꝫ pape ego stari volo itrare. ⁊ papa dixisset itra non ꝯhas cū ille ꝯtract⁹ eēt ad decipiendū tm̄. bm̄ Inno. Jo. and.

‡ Et. ꝭ. de elec. cum in cūctꝭ. Jo. an.

† De votis aūt habita rō est q̄ post⁹ āmone remini ab errore discedere ꝙ pro scelere puniremini. Jo. and.

Lucius. iij. rapaleñ. ep̄o.

¶ Qui iurauit cū aliqua ꝯhere moneri poti⁹ debet q̄ cōpelli vt ꝯhat. h. d. i. herēdo lr̄e. Capi. xvij.

Requisiuit a nobis. ⁊ fra. q̄ cēsura mulier cōpelli debeat q̄ iurisiurādi religiōe neglecta nubere renuit cui se nupturā interposito iuramento firmauit: et. ꝭ. ¶ Ad qd̄. b. r. ꝙ cū libera[i] debeāt esse mr̃imonia: monēda est potius q̄ cogēda: cum coactiones difficiles soleant exitus frequenter habere. Urbanus. iij.

¶ Litis pēdētia sup mr̃imonio nō ipedit scd̄m mr̃imoniū ꝯtrahi si primū erat nullū. Ca. xviij.

Cum in ap̄lica: et. ꝭ. ¶ Intelleximus ꝙ cū inter villicū de arueia ⁊ vxorē ei⁹ mr̃imonij q̄stio tractaret᷑: ante publicatione testiū villicus reuersus ad ꝓpria publice iter se ⁊ vxorē suā ꝓposuit s̄niam diuortij: iudicio ecclesie ꝓmulgatā: ⁊ sic falsitate suggesta[k] quādā aliam facti nesciā[l] sibi copulare ꝓsūpsit. Post modū vero sup ꝓoris mr̃imonij q̄stiōe lr̄is ipetrat᷑ delegati iudices s̄niam diuortij ꝓtulerūt. Uerū q꞉ villicū et mulierē quā superindurit pēdēte lite ꝓoris vxoris iuicē asseris ꝯsensisse. ¶ Cōsul. t. t. r. ꝙ iposita[m] viro pn̄ia ꝯpetēti/ ⁊ ifra pn̄ie tp̄s carnali ꝯmercio[n]

Cum in ap̄lica. ¶ Primo consultatio. Scd̄o r̄nsio ibi: ꝯsultationi. Ab. ¶ Casus. Matrimonialis causa vertebat᷑ inter quēdā virū ⁊ vxorē ei⁹ coram ordinario ante publicationē testiū. Ille reuersus domum cepit publice dicere ꝙ inter ip̄m ⁊ vxorē suā sentētia diuortij fuerat ꝓmulgata: ⁊ sic falsitate suggesta quādā aliā facti nesciā in vxorē accepit. Postmodū vero p quosdā delegatos q̄bus causa fuit cōmissa sentētia diuortij fuit lata. Dubitauit dyocesan⁹ vtrū mr̃imoniū illud teneat cū illa pēdēte inter virū illū ⁊ priorē vxorē cū illa cōtraxit. Quesiuit a papa q̄d iuris esset: et ip̄e r̄ndet ꝙ bene p̄nt insimul remanere imposita illi viro penitentia cōpetenti/ et infra tempus penitētie carnali copula interdicta. ¶ Nota ꝙ mr̃imoniū qd̄ de iure non tenet/ licet ꝓ mr̃imonio ab eccl̄ia teneat᷑ nō prestat ipedimētū scd̄o: dūmodo primum appareat postmodum non tenuisse. Ber.
¶ Glo. seq. querit opponendo et soluit.
k ¶ Suggesta. Nunquid debuit ei credi? Non absq̃ lr̄is iudicis. viij. q. v. ca. vl. ⁊ si. viij. q. iiij. nōne. C. de man. ꝓnci. l. vna. Quare ergo excusat᷑ mulier cū lite pēdēte nihil debeat innouari. vt lit. pen. c. j? Ideo excusat᷑: quia oēs ita credebāt ‡ ⁊ verius: quia nullum erat matrimonium cum prima. Ber.
l ¶ Nesciam. Et ideo videt᷑ ꝙ marito priuari non debuit mortua prima etiā si fuisset matrimoniū cum prima. ꝭ. de eo qui dux. in ma. quā pol. per adulte. c. j. ⁊. xvij. q. ij. nos nouimus. in fi.
¶ Glo. seq. opponendo querit et soluit.
m ¶ Imposita viro penitentia. Sed quare ipont᷑ viro penitentia cū nullū fuerit matrimoniū primum? Ideo quia lite pendente cōtraxit cū secūda in contēptū ecclesie. ꝭ. de matrimo. contrac. contra interdic. eccle. ca. j. ij. ⁊ iij.
¶ Glo. seq. opponit et dupliciter soluit.
n ¶ Cōmercio. Interim. Sed quare punitur hic mulier in debito suo? Potest dici ꝙ ipsa ex postfacto cōsensit vt presumit᷑: q꞉ postea causa tractata fuit. vel punit᷑ vir in exigēdo: sed non in reddēdo si exigatur debitū ab vxore. si. ꝭ. de sentē. excōmu. inquisitioni. et. ꝭ. de

‡ ꝭm Ain. ⁊ sufficit ad excusationē adulterij ꝙ nō sit i dolo ff. ad le. iul. ꝭ adul. l. pe. Jo. and.

Commissum: et. ꝭ. ¶ Significauit nobis fra. tua: ꝙ quidā cuidā mulieri de ꝯtrahendo mr̃imonio fidē dedit: et se cū ea īfra bieniū p v̄ba de p̄senti cōtracturū ꝓstito iuramēto firmauit: nūc aūt p̄uata lege[g] duct⁹ ad frugē melioris vite suspirat: et. ꝭ. ¶ F. t. t. r̄n. ꝙ tutius[h] est ei (religione iuramenti suata) pri⁹ ꝯhere: ⁊ postea si elegerit ad religionē migrare: si tñ post desponsatione copula nō dinoscit᷑ interuenisse car-

secun.nup.dominus. Si vero illa sciuisset puniretur. vt dixi .j. de matrimo.contrac.contra interdic.eccle.ca.ij.⁊.iij.

¶ Glosa sequens distinguit.

a ¶ Remanere. Sic patet q̄ si aliq̄s habẽs vxorẽ lꝫ ea viuẽte ⁊ lite etiã pẽdẽte ꝯtrahat cũ alia: soluto p̄mo mr̄imonio tenet scđm: sꝫ hoc locũ habet cũ p̄mũ mr̄imoniũ fuit nullũ. vt hic.et.s̄.e.veniẽs.⁊ etiã sciẽte scđa vxore. Et q̄ dicit.s̄.facti nesciam dicas maxime: quia non ꝯstat impedimẽtum qđ de iure nõ sortitur effectum. vt hic.⁊.s̄.de iure pa.illud.⁊.c.cũ layci.cũ suis cõcor.⁊.j.de despõ.ĩpube.lfas.⁊.c.accessit. et tũc p̄mo apparet per sentẽtiã q̄ nullũ fuit primũ mr̄imoniũ. sic.j.de frigi.⁊ male.fraternitatis.in fi.Ar.ꝯtra.s̄.e.ad audiẽtiã. † ⁊.s̄.de biga.nup. Si vero contrahat cũ scđa ignorante p̄ma vxore cũ qua de iure tenuit mr̄imoniũ tũc nullũ est mr̄imoniũ cum secunda: sꝫ mortua prima potest remanere cũ secũda si ipa voluerit: et vir cõpellit eã recipere ꝓpter dolũ suũ.j.de eo q̄ dux.in matrimo.quã pol.p adul.ca.j.et si post mortẽ prioris sciẽter cõsentiat in illũ: tũc p̄mo inducit mr̄imoniũ.j.de eo qui dux.in matri.veniens.⁊.c.significauit.j.de ꝯiu.ser.ꝓposuit. si vero sciens ꝯxit cũ illo tũc nullũ est mr̄imoniũ: nec eẽ põt etiã post mortem prioris.j.de eo q̄ dux.in ma.quã pol.p adult.ex tuarũ.⁊.c.cum haberet.

Mr̄imonium scđo ꝯctum lite sup primo pẽdẽte an teneat.

† Tenuerit ibi spõsalia ex cõsensu. qđ dic vt.j.eo.ca.vno.li.vj. Jo.an.

a interdicto: postmodum in maritali copula poterunt remanere[a].

Cle.iij.cesaraugustensi epõ.

Uxor non certificata de morte viri cõtrahere nõ potest: q̄uis ignoret quid sit de marito q̄ longo tp̄e absuit. Caplm.xix.

In p̄sentia nr̄a q̄siuisti q̄d agendũ sit de mulierib⁹ q̄ viros suos cã captiuitatis vel peregrinatiõis absentes vltra septẽniũ prestolate fuerint: nec certificari
h possunt de vita vl̄ de morte iporũ: lꝫ sup hoc sollicitudinẽ adhibuerint diligẽtem: et ꝓ iuuenili
i etate seu fragilitate carnis neq̄unt ꝯtinere: petẽtes alijs matrimonio copulari. ¶ Consul.ergo
b tue.t.r.q̄ q̄ntocũq̄ʒ[b] annorum numero ita remaneant viuẽtib⁹ vi-
c ris[c] suis nõ possunt ad alioꝝ consortium canonice conuolare: nec auctoritate ecclesie ꝑmittas con-
d trahere donec[d] certũ nunciũ recipiãt de morte virorum. Idem.

Cõtractus matrimonij cum peccatrice volẽte se corrigere ꝑficit ad remissiõem pctõꝝ. Ca.xx.

Inter opa charitatis nõ minimũ est errãtẽ ab erroris
e sui semita reuocare[e]: et.j. ¶ Sta-
f tuimus vt oĩb⁹ q̄ publicas[f] mulieres de lupanari extraxerint et
g duxerint in vxores[g]: qđ agũt in remissionẽ ꝑficiat pctõꝝ. Idẽ.

Mr̄imoniũ p vim ꝯctũ cobabitatiõe spõtanea ꝯualescit. h.d. et quotidie allegat. Caplm.xxj.

Ad id qđ p tuas litteras intimasti de quadã parrochiana tua: quã suus vitricus cuidam teuthonico matrimonialiter copulauit. ¶ Taliter.r.q̄
h q̄uis vndecim[h] annos habẽs ab initio iuita fuisset ei tradita ⁊ renitẽs: tamẽ q̄ postmodũ p annũ
i ⁊ dimidium[i] sibi cohabitãs consensisse videt: ad ipm est cogẽda redire. Nec de cetero recipiendi sũt testes si quos memorata mulier ad ꝓbãdum q̄ non ꝯsenserit in eũdẽ nominauerit ꝓducẽdos: cũ mora tãti tẽporis huiusmodi ꝓbationẽ excludit. ¶ Mãdam⁹ igit vt ꝓpt hoc nõ omittas quominus vtrũq̄ʒ cõpellas ad alteꝝ maritali affectione tractãdũ: nisi forte vellent ad religionem pariter conuolare: penitẽtia eis iniuncta pro eo q̄ ad alienos et il-
k licitos cõcubit⁹ vterq̄ʒ trãsiuit[k].

Innocentius.iij.fernatiñ.epõ.

e ¶ Reuocare. Hoc est vnũ genus elemosynarũ.xlv.dist.tria sunt genera. † et hoc q̄ntũ in te est.xliiij.dist.ephesijs.⁊ p̄mo a te: al's iordinata esset talis elemosyna. Unde dicit Augustin⁹. Qui vult dare elemosynã a se debet incipere. vnde scriptũ est. Miserere aĩe tue placens deo. de peni.dist.iij.§.sed si verba.c.q̄ vult. sine hac elemosyna nulla valet ad vitam. Ad hoc enim precipue tenẽtur ꝑlati.xxiij.q.iiij.ita plane. hic tamen crimen meretricij sub dissimulatione pertransit ecclesia.

reperiat in clpa s̄m ea q̄ not.s̄.ca.ꝓxi.Jo.ã.

† Pria corporalis egẽti dare qđ poterĩ. Secũda spũalis dimittẽ ei a q̄ lesus fueris. Tertia deliq̄ẽtes corrigere ⁊ ĩ viã veritatĩ reducere. et ibi scriptũ est. Eccl'a.xxx. Jo.an.

f ¶ Publicas. Nulla necessitas eas excusat. ff.de ri.nup.palã.§.non est.xxxij.q.v.ita ne.ar.j.de pe.⁊ remis.cum infirmitas. in fi.quas etiam vilitas vite idignas facit legũ obseruatiõe. C.de adul.l.q̄ adulterium.ĩ fi. Et dicitur meretrix que multoꝝ libidini pareret.xxxiiij.di.vidua.vel quarũ publice venalis est turpitudo.xxxij.q.iiij.meretrices.

Meretrix

¶ Glo.seq.alleg.vnã cõcor.signat cõtrarium et soluit.

g ¶ In vxores.xxxij.q.j.nõ est culpãdus. Arg.cõtra.ea.causa.q.j.ca.j. Sol. cõtrariũ loquitur de illa que meretricari nõ desinit: ‡ et illa non est retinẽda ne patron⁹ turpitudinis videatur: hic de ea que cõtinere libenter vellet si iueniret qui eam ducere vellet ĩ vxorem. Ber.

‡ Incorrigibilis enĩ mr̄imoniũ non ꝯtrahit si nõ ꝯsẽtit ĩ maritũ: nisi q̄usq̄ʒ possit aliũ inuenire.j.de cõdi.ap.ca.fi.s̄m Host. Jo.ã.

Ad id qđ. ¶ In prima parte ponitur pars facti. In secũda responsio cũ reliquo facto ibi: taliter. Tertio decidit ipm factum ibi: mãdamus. Ab. ¶ Casus. Quedã mulier ꝯtraxit mr̄imoniũ cũ quodã viro inuita: ⁊ renitẽs vt dicebat in.xj.anno. postea p annũ ⁊ dimidiũ cohabitauit eidẽ. tãdem recessit ab illo/⁊ tã vir q̄ mulier ad illicitos cõcubitus trãsiuit. post hec dicebat mulier q̄ inuita ⁊ renitens ꝯtraxit cũ illo ⁊ hoc volebat probare. Unde ab illo separari debebat. querebat quid iuris? Rñdet papa q̄uis.xj.annos ab initio habens inuita ⁊ renitens tradita viro fuisset/quia tamẽ postmodũ p annũ ⁊ dimidiũ cohabitauit eidem consensisse videtur/cogi debet ad ipm redire. nec testes recipiẽdi sunt. si quos mulier vellet inducere ad ꝓbãdũ q̄ nõ ꝯsensit in illũ: q̄ mora tãti tp̄is ꝓbationẽ excludit cũ illa coactio iã trãsiuerit in ꝯsensum. Unde mandat ordinario loci vt propter hoc nõ dimittat quomin⁹ cõpellat vtrũq̄ʒ ad tractandũ alteꝝ maritali affectu: nisi ambo vellẽt ad religionẽ trãsire cũ vterq̄ʒ fidẽ alteri non seruauerit. ¶ Nota ex ista decretali ꝓsumptionẽ iuris ⁊ de iure. Itẽ q̄s tacite videt ꝯsentire. Item matrimoniũ qđ ab initio nõ tenet tractu tẽporis cõualescit. Itẽ que p metũ fiunt p sequentẽ consensum valent: nec testes in cõtrariũ sunt ammodo recipiendi. Item mutua delicta pari compensatione tolluntur.

Diuisio. In presentia. ¶ Primo ꝯsultatio. Scđo rñsio ibi: consultationi. Ab. ¶ Casus. Quidã viri erãt in captiuitate/vl' al'as absentes causa ꝑegrinatiõis. Uxores eorũ expectauerãt illos per septẽniũ ⁊ vltra: nec poterant certificari de vita vel morte illorum q̄uis sup hoc diligẽtiã adhibuissent. et q̄ iuuenes erãt nõ poterãt ꝯtinere: petebãt alijs copulari. Queritur q̄d iuris? Rñ.pa. q̄ quãtocũq̄ʒ tẽpore ita remãserint viuẽtib⁹ viris suis ad alia mr̄imonia non possunt copulare nisi p̄mo certũ nũciũ receperint de morte viroꝝ. ¶ Nota q̄ in mr̄imonio nõ currit ꝓscriptio. lꝫ omĩa iura ꝓscriptiõe tollant. Item alter ꝯiugũ alterũ expectare tenet/quousq̄ʒ sit certus de morte alterius. Itẽ p hãc decretalẽ abrogant leges q̄ dicunt mulierẽ per quinquẽniũ tantũ expectare virum. Ber.

¶ Glo.seq.signat contrarium et soluit.

b ¶ Quãtocũq̄ʒ. Ar.contra.ff.de diuor.vxores.vbi dicitur q̄ per quinquẽnium debet expectari. Sol. Lex illa et consimiles non tenent per auctẽ.C.de repu.l.hodie.

c ¶ Uiris. Ubi tñ verisimiliter presumit de morte si mulier nubat excusat. ‡ ⁊ viro reuerso: nisi spõte redeat ad viꝝ stati merito sunt notãde de adulterio. vt.xxxiiij.q.ij.cum p bellicã. si ꝟo mr̄imonio ꝯcto dubitãt de morte nõ exigãt debitũ sed reddãt: et si postea certificate fuerint de vita statim recedant.j.de secun.nup.dominus.

‡ Sed nunquid postea publicabit tale mr̄imoniũ ĩ eccl'a? dixit Hosti. q̄ nõ. q̄ posset hoc iducere scãdalũ.s̄.de ꝓscrip.nihil. sed sufficiet publicatio simplr̄ fctã apud cp̄m. de clãdesti.despõ.ca.ij. q̄ pniam iniũget. ⁊ carnale cõmertium suspẽdet ad tẽp⁹ cum vterq̄ʒ

¶ Glo.seq.alleg.tres concor.querit et soluit.

d ¶ Donec certũ nuncium. Sic.j.de secun.nup.domin⁹. et.C.de repu.auc̄.hodie.et in aut.vt lice.ma.et auie.§.q̄ autem.col.viij. Sed pone q̄ fuit aliq̄s in exercitu sarracenoꝝ: vel etiã in alijs nec est reuersus: nec põt certificari mulier de morte p magistrũ militũ vel p aliũ? Tunc mittat ad locũ si põt: vel ad vicina loca vt inquirat si potest: al's expectet q̄ndiu certificata fuerit de morte vt patet hic et per iura predicta. Ber.

Inter opera. ¶ Licitũ ⁊ piũ op⁹ est cũ meretrice ꝯhere. h.d. Duo facit. Primo ponit causam statuti. Scđo statutũ ibi: statuimus. Ab. siculus. ¶ Casus. Dicit hic q̄ inter cetera opera caritatis magna caritas reputat. peccãtẽ ad penitẽtiã reuocare. Unñ statuit clemẽs papa q̄ quicũq̄ʒ publicas mulieres de lupanari extraxerint ⁊ eas duxerint in vxores in remissionẽ eis ꝑficiat pctõꝝ. ¶ Nota q̄ op⁹ caritatis est errãtẽ reuocare. Itẽ q̄ meretricẽ ducit in vxorẽ meret: et sic nota q̄ castitas debet esse in mr̄imonio. Ber.

b ¶ Undecim annos: Et sic ĩfra duodecim annos põt esse vxor: ⁊ hoc si malicia supplet etatem.j.ti.ꝓxi.de illis.ij.c.vlti. Ber.

¶ Glosa sequens notat per patientiam ⁊c̄.

i ¶ Per annum et dimidium. Et ita p patiẽtiã sequẽtis temporis ꝓxima causa sublata est p ꝯsensum sequentẽ. sicut.j.ti.ꝓxi.de illis.ij.et.j.de eo q̄ dux.in matrimo.quã pol.p adul.significauit. et.j.qui ma.ac.pos.insup. Et eo ipso q̄ in domũ viri traducta patiẽter perficit etatem et amplius presumitur consensisse. ff.de ri.nup.minorẽ. † ꝯtra quã presumptionẽ ꝓbatio in ꝯtrariũ nõ admittitur.j.eo.is qui.⁊.j.de cõdi.ap.de illis. ⁊ precipue quia hec nõ posset ꝓbare se virginem si vir dicat q̄ eam cognouit per aspectum corporis cum iam sit corrupta: vt dicit in fi. Item est hic argu.ad multa de tacito ꝯsensu.j.q.j.constat.l.dist.presbyteros. ⁊.ff.de libe.exhi.l.vl. Unde versus. Effuge cum poteris ne consensisse puteris. Nam si persisteris illius vxor eris.

† Seq̄t.xij ãnis nuptã tunc legitimã vxorẽ fore cũ apđ virũ cõplesset annos.xij. Jo.and.

k ¶ Transiuit. Unde neuter potest obijcere alteri adulteriũ quia paria delicta mutua compensatione tolluntur.j.de adul.c.pe.⁊ vl.ff.solu.ma.viro atq̄ʒ vxore.⁊.xxij.q.vj.nihil. Ber.

Diuisio.

Sicut. ¶ Cōis diuisio. Scd̄a ibi: postulationi tue. Et cōtinet tria dicta. Scd̄m ibi: q̄ si forte. Tertiū ibi: q̄ si de his. Ab. ¶ Casus. Quidā noīe Laurēti⁹ iurauit se ducturū mulierē. P. noīe in manu p̄ris ipsi⁹ mulieris iurantis sil'r q̄ ei filiā suā tra deret ī vxorē. nec stetit p̄ vir̄/sꝫ p̄ mulierē quominus mr̄imoniū contraxissent. postmodum quattuor ānis vel q̄nqꝫ elapsis quādā aliā. E. nomine p̄ v̄ba de p̄senti desponsauit. Querebat quā de istis habere debeat: R̄n̄. pa. ⁊ mandat ep̄o loci si cōstiterit ei q̄ idē Lau. p̄mā mulierē p̄ v̄ba de futuro/et aliā postmodū p̄ v̄ba de presenti desponsauerit matrimoniū scd̄o loco contractum legitimū iudicet. imposita illi viro penitētia cōpetēti p̄ eo q̄ p̄mā fidē irritā fecit: nisi iuramēto suo certum t̄minū apposuerit infra quē illā duceret in vxorē: nec stetit p̄ eū q̄n ad statutū terminum mr̄imoniū ꝯsummaret. et si forte cū vtraqꝫ p̄ verba de futuro ꝯ̄xerit p̄mum iuramentū ip̄m seruare cōpellat. ⁊ de secūdo sibi penitētiā iniūgat. Si vero de his nō ꝯstiterit ad plenū: tādiu adhuc de cā cognoscat donec super his pleni⁹ instruat. ¶ Nota q̄ mr̄imonium ꝓiudicat iuramēto. Itē iuramētū p̄mo factū seruādū est: nisi forti⁹ vinculum supueniat. Itē si p̄ me nō stat quomin⁹ faciā qd̄ p̄misi/nō est mihi iputādū. Itē vbi paria vicula sunt p̄mū tenet/scd̄m non obligat. Itē q̄diu iudex plene instruatur: de causa cognoscere debet. Ber.

¶ Gl. se. sig̃t ꝯ̄riū ⁊ soluit.

¶ Sponsalia de futuro etiā iurata soluuntur per secunda sponsalia de presenti: non autē per secunda de futuro. Capitulū. xxij.

Sicut ex litteris tue fra. accepimus cū Lau. parrochianus tuus. P. mulierem se ducturū in cōiugē in manus patris eiusdē. P. iurantis[a] q̄ eā sibi traderet in vxorem: p̄prio firmauit iuramēto: nec p̄ virum steterit sed per[b] mulierē poti⁹ quominus inter eos matrimonialis solēnitas sit secuta: q̄ttuor postmodū vel quinqꝫ annis[c] elapsis/ idē. L. E. mulierē p̄ verba de presenti (vt eius consanguinei asserunt) desponsauit: et. j. ¶ Postulationi. t. t. r. q̄ si tibi cōstiterit q̄ idē. L. P. p̄ verba de futuro. E. vero despōsauerit per verba de p̄senti: imposita ei penitentia cōpetenti: q̄ primā fidē irritā fecit Nisi forsan in iuramēto suo certū terminum infra quē dictā. P. ducere in vxorē p̄fixit: nec p̄ eum stetit quin ad statutum[d] terminū matrimoniū cōsummauerit: matrimoniū secūdo loco contractū legitimū iudices: et ad illud seruandū cōpellas[e] eūdem. ¶ Qꝫ si forte p̄ verba de futuro spōsalia cū vtraqꝫ ꝯtraxit: iuramentū primum sicut licite factū est ipsum seruare cōpellas: de scd̄o ei penitentiam iniuncturus. ¶ Qꝫ si de his non constat ad plenū: tādiu[f] adhuc cognoscas de cā donec super his sufficienter instruaris.

a ¶ Iurantis. Hic videt p̄mitti factū alteri⁹ ⁊ q̄ alteri possit stipulatio fieri. Sed ꝯtra. insti. de inuti. stip. §. alteri. et ff. de ver. obli. l. stipulatio ista. §. alteri. ⁊ l. stipulatiōe. ⁊ si puella nollet illi nubere nō dicit pater piurus dūmodo p̄ patrē nō stet: q̄ hoc solū intelligit iurare se factur̄ ⁊ curatur̄ vt illa ꝯtrahat cū illo si poterit: al's esset periurus. De hoc dicitur. s̄. eo. ex litteris. ij. Ber.

b ¶ Per mulierem. Unde nō fuit ei iputādū si hoc ver̄ fuit. ar. s̄. de offi. ordi. pastoralis. ⁊ lxvij. dist. qd̄ ad nos. ⁊ s̄. e. de illis. imo p̄ cōpleta † habenda est condictio. ff. de condi. ⁊ demon. iure ciuili.

† Quare ḡ īpōit pnia de fide mentita: ex q̄ p̄ eū nō stetit. vt. j. dicit: R̄n̄. licꝫ hic narret ei p̄ se hic credi non debuit. s̄m Hostiē. imo nō ipo neret pnia si ꝯstabit. de hoc. j. v̄. nisi. Jo. and.

c ¶ Quinqꝫ ānis. Nō tenebat spōsus tādiu expectare nisi vellet. C. de spon. l. ij. nisi cā subesset. ff. e. l. pe. sed h̄ verū est si termin⁹ fuisset appositus. vt. j. sequit vbi iuramentum interuenit. Ber.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

d ¶ Ad statutū terminū. Sed vr̄ q̄ etiā nihilomin⁹ post terminū teneat. ar. s̄. de do. ⁊ cōtu. cū dilecti. ff. de arbi. l. celsus. §. j. Sed aliud est in mr̄imonio q̄ res ip̄a nō capit tātā dilationē p̄pter periculū fornicatiōis. s̄. vt lit. nō ꝯtest. qm̄. §. j. ⁊ vbi terminus apponitur vltra terminū nō tenet ad ꝯ̄hēdū: al'as nihil op̄aret appositio termini: vbi terminus nō apponit ei nocet q̄ vltimo est in mora. ff. de peri. ⁊ cōmo. rei vē. illud sciēdū: et q̄ nulla est ꝯtracta obligatio de p̄senti: ‡ sꝫ in ꝯ̄rijs obligatio est pura ⁊ de p̄senti: q̄re obligatio nō tollit p̄pt lapsum terminū: sed solutione eius qd̄ debet. ar. ff. de act. ⁊ obli. l. obligationū. ij. §. placet. ⁊ ita ista sunt dissimilia.

‡ Uñ lege appositus erat terminus ad tollēdam obligationē. vñ si non fiat so. remanet p̄-

¶ Glo. seq. signat contrarium et remittit.

e ¶ Seruandum compellas. s̄. eo. ex litteris. ij. Arg. cōtra. eo. requisiuit. Dic vt dixi. s̄. eo. titu. ex litteris. ij.

¶ Glosa sequens arguit.

f ¶ Tādiu. Sic. s̄. de p̄ba. causam matrimonij. et. j. de cōsangui. ⁊ affini. ex lr̄is. ⁊ xxx. q. v. iudicantē. Et ita est hic argu. q̄ in causa matrimoniali secūdo inducant testes sup̄ eodem articulo post publicationem: vt in predictis ca.

ma obligatio: hic prefigebat ad obligationē ꝯtrahendā: vnde cū nō stetit p̄ virū nō imputat ei. Ad decre. r̄n̄. q̄ in iudicio loq̄tur qd̄ reddit in iuitū. ff. de verbo. obli. īter stipulātē. Jo. and.

Cum apud. ¶ Primo ponit decisum exordiū. Scd̄o cōsultationē ibi: sane. Tertio respōsionē ibi: ad qd̄. Que tria facit. Primo ponit duas rōnes. Secūdo r̄n̄det ibi: videt. Tertio soluit obstaculū ibi: cum qd̄. Ab. ¶ Casus. Quesitū fuit a papa vtrū mutus et surd⁹ possint ꝯtrahere mr̄imoniū: R̄n̄. pa. edictū de mr̄imonio cōtrahēdo p̄hibitoriū est qd̄ est dicere: q̄cūqꝫ nōn p̄hibet p̄ iura p̄ ꝯsequētiā ꝯ̄here pōt: ⁊ sol⁹ consensus sufficit ad mr̄imoniū ꝯ̄hēdū. Unde si mut⁹ ⁊ surd⁹ velint cōtrahere et īueniāt cum q̄b⁹: eis non debēt denegari. q̄ qd̄ nō p̄nt v̄bis p̄ signa valēt declarare. ¶ Nota q̄ edictū de matrimōio p̄hibitoriū est. Itē qd̄ nō p̄hibet ꝯcessum ītelligit. Itē solus ꝯsensus facit mr̄imōiū. Itē in mr̄imonio idē faciūt signa qd̄ v̄ba/⁊ hoc ītellige cū ꝯ̄hētes volūtatē suā v̄bis exp̄mere nō p̄nt. Itē nō refert an v̄bis vel signis q̄s declaret volūtatē suā. B.

¶ Glo. seq. prin. reci. p̄. q. scd̄o q̄rit de dubitationis cā quā assignat illā fortificās cui r̄n̄det.

Idem arelatensi episcopo.

¶ Mutus et surdus et omnes qui non prohibentur matrimoniū cōtrahere possunt. Ca. xxiij.

Cum apud sedem apostolicam: et. j. ¶ Sane consuluisti nos vtrū mutus ⁊ surdus[g] alicui possint mr̄imonialiter copulari: ¶ Ad qd̄. t. r. q̄ cum p̄hibitorium[h] sit edictum de mr̄imonio contrahēdo: vt quicūqꝫ non p̄hibetur[i] p̄ consequētiā admittat: et sufficiat ad matrimonium solus consensus illorū: de quorū quarūqꝫ coniunctionibus agit. ¶ Videt q̄ si talis velit cōtrahere: sibi non possit vel debeat denegari. ¶ Cum qd̄ verbis nō potest: signis valeat declarare.

Idem vercel. episcopo.

¶ Furiosus matrimonium contrahere nō potest. Capl'm. xxiiij.

Dilectus fili⁹. R. p̄posuit q̄ filiā suā cuidā mr̄imonialiter copulauit[k]: ⁊. j. ¶ Cū autem eadē mulier cū ipso viro qui continuo furore[l] laborat morari non possit: ⁊ p̄pter alienationem furoris legitim⁹ nō potuerit interuenire ꝯsensus: mādam⁹ q̄tenus si rē noueris ita esse: p̄fatas p̄sonas cures ab īuicē separare.

Idem brixieñ. episcopo.

¶ Solo consensu legitimo contrahitur matrimonium: sed verba requirūtur quoad probationē. et ītellige vel alia signa equipollentia. h. d. s̄m intellectū quē tenet Panor. Capitulum. xxv.

g ¶ Surd⁹. Qui p̄rsus nō audit: q̄ de alio non est dubiū: qm̄ pōt postulare. ff. de postula. l. j. §. p̄pt casum. sic ḡ surd⁹ ⁊ mut⁹ p̄nt † ꝯ̄here mr̄imoniū. ff. de iure do. mutus. ⁊. j. eo. tue. Que fuit ḡ dubitatio h'mōi q̄stionis: Illa potuit esse dubitatio: q̄ certa forma ē exp̄ssa ad ꝯ̄hēdū. j. eo. si īter. et. j. de spon. duo. lꝫ. Et q̄ isti nō p̄nt p̄ferre illā dubitat q̄d iuris: et q̄ntū ad eccl'iam v̄ba sūt necessaria. j. e. ti. tue. vñ altero subtracto non videbat mr̄imoniū. arg. j. q. j. detrahe. Sed nō est ita: q̄ solus ꝯsensus sufficit vt hic dicit. et xxvij. q. ij. sufficiat. Unde si nō potest exprimi p̄ verba: exprimat p̄ nutum vel signum: vt hic patet. in fi. ⁊. j. eo. tue.

† Hic patet quod dixi in textu glo. ītellexisse de illo q̄ laborat altero morbo t̄m. Jo. and.

h ¶ Prohibitorium. Quia certe p̄sone p̄hibentur: vt hic patet. et xxx. q. iiij. q̄ spūalē. vnde oēs admittunt qui nō exp̄sse p̄hibent. ff. de p̄cura. mutus. si. ff. de testi. l. j. aliter accipit prohibitorium. ff. de no. ope. nun. pretor. §. hoc enim interdictum.

i ¶ Prohibetur. Arg. id qd̄ nō p̄hibetur concessum videtur. Ar. contra. ff. de col. illi. l. iij. et. ij. q. v. consuluisti. De hoc traditur. s̄. de transla. inter corporalia.

Dilectus. ¶ Primo decise narrat factū. Scd̄o causas inferēdo r̄n̄det ibi: cū aūt. Ab. sic. ¶ Casus. Quidā noīe Robertus filiā suā cuidā iuueni mr̄imonialiter copulauit. ignorās q̄ ille iuuenis esset furiosus. Uñ petebat filie sue prouideri. R̄n̄. pa. q̄ cū mulier illa cū ip̄o viro q̄ cōtinuo furore laborat/morari nō possit: et p̄pt alienationē furoris legitimi/legitimus inter eos consensus interuenire nō potuit. Mādat pa. ep̄o loci vt si res taliter se habuerit: p̄dictos abinuicem studeat separare. ¶ Nota q̄ qui non potest consentire non potest matrimoniū contrahere. Ber.

Diuisio.

k ¶ Copulauit. Ignorans q̄ ille esset furiosus.

¶ Glo. se. p̄mo distinguit tēpus ꝯct⁹ ⁊ posteri⁹. Scd̄o obijcit ⁊ soluit. Tertio querit ar. p̄. ponit duas opi. cōtrarias quas cōcordat.

l ¶ Furore. Si tp̄e ꝯcti mr̄imonij talit laborabat non fuit mr̄imoniū. xxxij. q. vij. neqꝫ furioso. si. s̄. de regu. sicut. si t̄n̄ tp̄e sane mentis ꝯtraxit durat. vt in. c. neqꝫ. q̄ etiā retinet dignitatē. ff. de sta. homi. q̄ furere. ⁊. ff. de sponsa. q̄ furē. ⁊ retinet filios in potestate. ff. de his q̄ sui vel alie. iur. sunt. l. p̄re furioso. Sed quomō potuit hoc esse: q̄

Furor superueniēs non tollit dignitatē nec patriā p̄tātem.

si qn̄ mulier ista cōtraxit laborabat illa furore stulta fuit. Sed hoc nō est verisile † ꝙ aliq̄ cū tali ꝯtraheret: sꝫ si tūc nō laborabat furore tenuit mrimoniū. vn̄ aduenien̄te furore nō dissoluit: ergo nō debēt isti separari: qꝛ initiū ꝯsiderādū est. vt. xxxij. q. vij. hi qui. et. c. necꝫ. Potest dici ꝙ ille tpe ꝯtract⁹ erat furiosus: ꝛ pr̄ iste ꝛ filia ignorabant illū furiosum. Sepe eni furiosi sunt cōstituti in cōspectu vmbrate q̄etis. ff. de acq̄rē. pos. qđ metus. §. si furioso. Nec tn̄ sunt mētꝫ sane lꝫ videant: ꝛ si tūc mulier ista cū eo ꝯxit nō tenuit mrimoniū: ꝛ si h̄ ꝓbauerit sepabūtur. Et q̄ tali furioso tradit possessionē nō trāsfert eā in ipꝫ: nec adipiscit possessionē: sꝫ tradēs eā ꝑdit: sufficit enim si existimat se transferre. ‡ ff. de acq̄r. pos. qđ meo. §. si furioso. Qn̄qꝫ tn̄ furiosus ꝑ dilucida iterualla redit ad sanā mētē: ꝛ tūc si cōtrahat tenet. arg. vij. q. j. q̄uis. et. iij. q. ix. idicas. ꝛ. ff. de offi. ꝑsi. diuti⁹. et C. de cura. furi. l. pe. Sꝫ pone ꝙ mulier ꝯhat cū furioso si ꝯsentiat in eū postq̄ reuersus ē ad sanā mētē nūq̄d ē mrimoniū? Vr̄ ꝙ sic. j. de eo q̄ dux. in matri. quā pol. ꝑ adul. c. j. ꝛ. c. veniēs. ꝛ. j. de ꝯiu. ser. ꝓposuit. Jo. dixit ꝙ nō est matrimoniū: qꝛ ibi nō fuit cōsensus. xxx. q. ij. v. nō est. ff. de v. obli. l. j. verū est qđ dixit iohānes si referas te ad ꝑmū ꝯsensū. Tan. dixit ꝙ est mrimōiū: qđ intellige ex tūc: vt referas te ad primū: sꝫ vt ex nūc ex nouo ꝯsensu. B.

† Nisi bon. in sistencla. i. illo tpe qđ precedit septuagesimā vbi sepe tunc de ma ne ichoatur tractat⁹ de ꝯiugio ꝯhēdo ꝛ finit in tertijs. Hierony. contra Jouinia. Equ⁹: bos: asin⁹: vrceol⁹ fictilis ꝓbātur pri⁹ q̄ emātur sola vxor nō oñdit: ne prius displiceat q̄ ducatur. Jo. an.

‡ Non ꝯdicit. qđ not. s. e. veniēs ū. q. iste ē casus ī q̄ sufficit anim⁹. s. in possessione ꝑdenda. Jo. and.

Tue fratnitati: ꝛ. j. Postulasti vtrū ex solis verbis et ex quib⁹ matrimoniū contrahatur? Nos igit inqui. t. t. r. ꝙ matrimoniū in veritate ꝯtrabitur per legitimū viri et mulieris ꝯsensum[a]: sed necessaria sunt q̄tum ad ecclesiā verba[b] consensum exprimētia de ꝑsenti. Nam[c] surdi ꝛ muti possunt contrahere matrimoniū per consensum mutuum sine verbis[d]: et pueri ante annos legitimos per verba[e] sola non contrahunt[f]: cum intelligātur minime consentire. Idem.

Si alter contrahentiū vtitur verbis dubijs animo decipendi mulierē: et eam postmodum cognoscit carnaliter: iudicatur pro matrimonio in foro iudiciali: secus in penitentiali. h. d. ẜm verū et cōem intellectū. Caplm. xxvj.

Tua nos duxit. s. consulēdos: et. j. Consequēter quesiuisti cū quādā mulierem[g] quidā aliter inducere nequiuisset vt sibi cōmisceretur carnaliter nisi desponsasset eādem: nulla solēnitate adhibita vel alicuius presentia dixit illi: te Johannes desponsat: cū ipse iohannes non vocaretur: sed finxit se vocari iohannē: non credens esse coniugiū eo ꝙ ipe nō vocaretur hoc nomine: nec haberet ꝓpositū cōtrahēdi sed copulam[h] tantū exequendi carnalē: vtrū inter predictos sit mrimoniū celebratū: cū mulier ꝯsenserit i eūdē: ꝛ ille dissenserit ꝛ dissentiat: nec aliud aliq̄d egerit q̄ supi⁹ est exꝑssum: nisi ꝙ cognouerit eādē? Super quo. t. r. ꝙ cū ꝑfatus vir ꝑdictam despōsauerit mulierem in ꝓpria ꝑsona / et sub noīe alieno quo vocari tunc se finxit: et inter eos sit carnalis copula subsecuta: videt forte[i] ꝓ cōiugio ꝑsumēdum: nisi tu nobis exꝑsse scripsisses ꝙ ille nō ꝓposuit nec ꝯsensit illā ducere in vxorē: qđ q̄liter[k] tibi cōstiterit nō videm⁹. Nos aūt q̄d iuris sit rescribentes: dicimus ꝙ si res ita se habet: videlicet ꝙ ille eā nō ꝓposuit ducere i vxorē: nec vnq̄ ꝯsensit in ꝑdictā ꝑsonā: non debet ex illo facto ꝯiugiū iudicari: cū in eo nec substātia cōiugalis contractus: nec forma[l] contrahēdi cōiugiū valeat inueniri: qm̄ ex altera parte dol⁹ solūmodo affuit: ꝛ defuit oīno cōsensus:

Sūmariū. Tue fraternitati. Per legitimū ꝯsensum cōtrahit matrimoniū: inter eos tn̄ q̄ loq̄ pn̄t dꝫ ꝯsensus v̄bis exꝑmi. h. d.

Diuisio. Prio ponit q̄stionē. Scđo ei⁹ solutiōem quā ꝓbat exēplis. Scđa ibi: nos igit. Ab. Casus. Quesitū fuit a pa. vtrū ꝑ sola v̄ba possit ꝯtrahi mrimoniū: et si ꝑ sola v̄ba q̄rit ex qb⁹? Rn̄det pa. ꝙ matrimoniū in v̄itate ꝯtrahit ꝑ legitimū ꝯsensum viri ꝛ mulieris. Sꝫ v̄ba necessaria sunt q̄tū ad ecclesiā exꝑmentia ꝯsensum mutuū de ꝑsenti. ꝛ ꝑ ꝯsensum re v̄a ꝯtrahit mrimoniū: qꝛ muti pn̄t ꝯtrahere mrimoniū ꝑ ꝯsensum mutuū sine v̄bis / dūmō ꝑ aliqua signa ꝯsensum exprimāt. Sed pueri ante legitimos annos ꝑ sola v̄ba nō contrahūt / cū antea coꝝ ꝯsensus nō sit legitimus. Nota ꝙ solus consensus facit matrimoniū expressis verbis vel signis. Itē mut⁹ potest ꝯtrahere mrimoniū. Itē pueri non possunt matrimonium contrahere quia non possunt consentire. Ber.

a Consensum. xxvij. q. ij. sufficiat. s. eo. cum ad locum.

b Verba. Licet eni solo ꝯsensu ꝯtrahat mrimoniū sine v̄bis / vt i mutis. s. e. cū apud. tn̄ i his q̄ loq̄ pn̄t nō ꝯtrahit sine v̄bis ꝑ q̄ exꝑmat ꝯsensus q̄ ad h̄ iuēta sunt. xxij. q. ij. is aūt q̄. Vel ꝑ aliqđ aliud puta ipo facto ꝑ qđ itelligunt ꝯsentire ꝯtraherent mrimoniū: sicut dicit lex de fideicō. ꝙ nutu relinq̄ possit dū tn̄ possit loq̄. † C. de fideicō. l. ꝛ in epl'a. ff. de leg. iij. nutu. Si tn̄ parētes ꝯtrahant ꝓ filijs ꝑsentib⁹ ꝛ scientib⁹ sufficit nutu eoꝝ taciturnitas. xxxij. q. ij. honorant. ff. de spon. sꝫ q̄ pr̄is. Et idē credo si ꝑ alios ꝯtrahat subsequēte annuli subarratiōe. vt no. j. ti. ꝓxi. c. vl. i ꝑma notula. Et i mutis solus ꝯsensus nō sufficit: imo signa necessaria sunt ꝯsensū exꝑmentia. Et ita hoc idē faciūt signa in mutis qđ v̄ba in loquētib⁹. s. eo. cū apud. Et hoc itelligo cū mrimoniū ꝯtrahit solis v̄bis exꝑmentib⁹ ꝯsensum mutuū de ꝑsenti: ꝛ hoc exꝑsse apparet ex forma ꝯsultatiōis dū dicit vtrū ex solis verbis: ꝛ ad hoc rn̄det. secus i mrimonio ꝑsumpto: vbi de ipo facto ꝑsumptiue cōtrahit mrimoniū. j. eo. is qui. Et ẜm qđ no. j. ti. ꝓxi. c. vlti. ꝛ. s. de re iudi. tenor. et idem credo si ꝑ alios ꝯtrahat subsequēte subarratiōe. vt no. j. e. c. ꝓxi. in prima notula: ꝛ melius. j. ti. ꝓxi. c. vlti.

† Nisi morbus esset ei ipedimēto. ita dic. l. nutu. Jo. an.

c Nam. Et istud nā respicit qđ dixit. s. ꝑ legitimū viri et mulieris ꝯsensum: qꝛ mutus ꝯtrahit ꝑ ꝯsensum sine verbis.

d Sine verbis. Sed non signis vel nutibus. s. eo. cum apud.

e Verba. Ergo patet ꝙ duo sunt necessaria ad istud sacramentum. s. verba et signa vel consensus: altero subtracto non est matrimonium: sicut dicitur de baptismo. j. q. j. detrahe.

Duo necessaria ad matrimonium.

f Non contrahunt. Quia non possunt reddere debitum. j. de frigi. et malefi. qđ sedem. et consensum non habēt: vt hic dicit: quia etas illa ignorat quid videat. C. de fal. mo. l. j.

Sūmariū. Tua nos. Generaliter summari sic pōt. Nō est mrimoniū vbi alter ꝯtrahētiū nō cōsentit. h. d. Sꝫ hoc summariū nullā dubitationē habet.

Diuisio. Primo ponit cōsultatio. Scđo responsio ibi: sup q̄. Scđa v̄o est duplex. Prima quo ad foꝝ iudicialem. Scđa quo ad penitentialē ibi: nos autē. Ab. Casus. Quidā iuuenis sepe req̄sierat quādā mulierē vt ei carnaliter cōmisceret / sed ipa ꝯsētire nolebat nisi despōsaret eādē. tādē nullo ꝑsente ac nulla solēnitate adhibita dixit illi mulieri / iohēs te despōsat cū nō vocaret iohānes / sꝫ finxit se sic vocari nō credēs ꝓpterea mrimoniū ꝯtrahere cū eadē: ex eo ꝙ ipe nō vocaret iohannes: nec habebat ꝓpositū ꝯtrahendi cū ea / nec ꝯsensit in illā. Querit vtrū sit mrimoniū int̄ eos? Rn̄. pa. ꝙ cū ꝑfat⁹ vir mulierē illā despōsauerit sub ꝓpria ꝑsona et sub nomie alieno quo vocari se finxit / et iter eos sit carnal' copula subsecuta. vr̄ ꝓ mrimonio ꝑsumēdū: nisi exꝑsse dictū fuisset pape ꝙ ille nec proposuit nec ꝯsensit illā ducere i vxorē. Itē dicit pa. ꝙ si res ita se hꝫ videlꝫ ꝙ ille nō ꝓposuit eā ducere in vxorē nec ꝯsensit i eā / nō dꝫ ex illo facto mrimōiū iudicari: qꝛ i eo nō iuenit substātia ꝯiugal' ꝯct⁹. nec forma ꝯhēdi mrimōiū: qꝛ ex altera pte dol⁹ solūmō affuit / ꝛ defuit oīs ꝯsensus sine q̄ mrimoniū nō ꝯtrahit. Nota ꝙ ad h̄ vt mrimoniū ꝯhat necesse est vt vterq̄ ꝯtrahētiū ꝯsentiat i alteꝝ: et ꝙ forma v̄boꝝ ꝑ quā mrimōiū ꝯtrahit exꝑsse vel tacite exꝑmat: ꝛ sic substātia ꝛ forma necessaria sunt / al'as nō est mrimoniū. Itē hic est casus specialis in quo dol⁹ ꝯfuit. Item destructo principali destruitur accessorium. Ber.

Glo. se. obijcit ꝛ respondet. Secundo querit et soluit.

g Mulierē. Si iste desponsauit istā mulierē q̄buscūq̄ v̄bis vsus fuerit potius ꝯsiderādū est q̄d fuerit factū q̄ q̄d dictū. ar. s. de ap. ad audiētiā. ꝛ. j. de v̄. sig. i his. C. pl⁹ va. qđ agi. si q̄s. Itē simulatio siue dol⁹ nō ipedit mrimoniū spūale. xxvij. di. qđ iterrogasti ꝙ nec carnale. Sꝫ hec nō ꝓcedūt: ‡ qꝛ simulate nuptie nō sunt nuptie. ff. de ri. nup. simulate. et ꝓpt rōnē q̄ inferi⁹ reddit. Sed pone ꝙ aliq̄s ꝓtestet corā plurib⁹ ꝙ oīa q̄ dicit vel faciet nō faciet aīo ꝯhēdi matrimoniū: ꝛ postea publice dicat: ꝯsentio i te: nunq̄d est h̄ mrimōiū vl' nō? In casu isto dico ꝙ eccl'ia iudicare dꝫ ꝓ mrimonio: † qꝛ recurrēdū est ad cōem v̄boꝝ itelligētiā. s. eo. ex l'ris. j. Talia eni v̄ba nō pn̄t seruire sue itētioni. ꝑterea si ꝓbet ꝙ illa ꝓtestat⁹ fuit ꝑmo potuit postea recedere ab illa volūtate ꝛ ꝯsentire in illā: et hoc videt ꝑ illud qđ postea publice facit. ꝛ si dicat ꝙ adhuc tpe cōtract⁹ erat in eadem volūtate nō credit ei: qꝛ cōtra eum debet fieri interpretatio qui dolum adhibet vt dictū est. s. eo. ex l'ris. j. Jo.

‡ Dicebat glo. Jo. et Vin. nō ꝓficiūt: sꝫ ꝓtestatio corā aliq̄b⁹ facta precessit corā q̄b⁹ ꝓstabat se nō aīo ꝯhendi face. xxxj. q. ij. lothari us. s. quod me. cau. c. j. sꝫ simulate ꝛc. Goff. dixit ꝙ h̄ erat diuiare. Hostiē. dixit ꝙ erat ꝯtra veritatem ꝛ ꝯ textū. s. nulla solēnitate ꝛc. in pn̄. decre. Jo. an.

† Nam ex ꝯtio daret materia oībus mrimonia ꝯhētib⁹ sic ꝓtestādi vt postea diuerterent a cōiugib⁹ si displicerēt. Jo. an.

h Copulam. Subsecutam. per hoc videtur consensisse. j. eo. his qui. ꝛ. j. de condi. appo. de illis. ꝛ. c. per tuas.

i Forte. Quibusdā non recte intelligentibus est dubium: sed recte intelligentibus non est dubium.

k Qualiter tibi ꝯstiterit nō videm⁹. Immo bn̄ potuit ꝯstare: qꝛ vir ille hoc ei ꝯfitebat: qꝛ h̄ dicimur scire qđ ab alijs audiuim⁹. xxij. q. v. h̄ vr̄. Vel qꝛ ille h̄ ei ꝯfessus fuit i penitētiali iudicio in q̄ cuilibet est credēdum. vt. j. de homi. significasti. qꝛ soli sibi fit preiudiciū. vn̄ nō est v̄isile ꝙ sit imemor sue salutis. j. q. vij. sancim⁹. sꝫ in iudicio ꝓ tribunali nō crederet ei in preiudiciū alterius.

l Nec forma. Nota ꝙ ad esse matrimonij duo sunt necessaria. s. substātia ꝛ forma: sicut ad esse hois ꝓ substātia ē ibi ꝯsens⁹. ꝛ ꝓ for

Matrimonium hz sub stātiam et formam.

ma vba ad exprīmendū ↄsensum deputata: quā formā habes. j. eo. si inf. j. de spō. duo. lz pter. ⁊ qz hic defuit substātia ⁊ forma nullū fuit matrimoniū. Idē esset ⁊ si alter⁊ deesset. s. e. cū apud. ⁊ c. tue. ⁊ j. de frigi. ⁊ malefi. qđ sedē. et matrimoniū q̄uis duo exigat res tn̄ simplex est ⁊ idiuidua. xxvij. q. ij. §. j. ⁊ i mr̄imonio ↄsumpto ipm factū habet p substātia pqđ presumit sufficiens consensus. j. eo. is qui.

a ¶ Sine quo. s. e. cum locum. ⁊ xxvij. q. ij. sufficiat. Ber.

Diuisio. Cum i tua. ¶ Cōmunis diuisio. Scđa pars ibi: ad qđ. Ab. ¶ Casus. Quidā vir ⁊ mulier volebāt cōtrahere mr̄imōiū ſm cōsuetudinē loci. ppositū fuit publice in ecclia vt q̄ sciret impedimētū illud exponeret. Sed nullus apparuit contradicēs. fama tamē priuatū ipedimētū parētele referebat. vt ois suspitio tolleret ex pte ↄtrahentiū offerebant iuramēta maior⁊ suor⁊ ex ppinquitate sua qz nulla eēt cōsanguinitas iter eos. Querit qđ sit in hoc articulo faciēdū: Rn̄. pa. q si persona grauis cui merito sit fides adhibēda denūciat q illi sunt cōsanguinei: et de fama probat vel scādalo. aut etiā ipe iudex de plano certificari p se possit: iudex nō solū debet iuramēta parētū spōte oblata nō recipe sed etiā debet illos cōpellere vt a tali ↄctu desistāt ex quo fama vel scādalū est ↄbatū: si moniti iduci nō possunt: vel cōtra famā hmōi iuramenta exhibeāt ppinquor⁊: alioqn si psona denūciās talis nō fuerit / vel si talis fuerit / ⁊ de fama vel scāda lo non probauerit monēdi sunt ne cōtrahāt / sed non compellendi.

sine quo[a] cetera nequeūt fed⁹ pficere ↄiugale. I dē epo beluacē. ¶ Ad denūciationē vni⁹ honesti viri q̄ defert cōsanguinitatem ⁊ de fama vel scādalo docet: ipedit mr̄imoniū ↄhēdū. Ca. xxvij.

Cum in tua dyocesi: et. j. ¶ Sane qz ↄtingit iterdū q̄ aliqb⁹ volētib⁹ mr̄imoniū cōtrahere: bannis[b] (vt tuis verbis vtamur) in ecclijs editis: ac nullo ↄtradictore publice cōparēte: licet[c] fama priuatū impedimētū deferat parentele: cū ex pte ↄtrahētiū iuramēta maior⁊ de sua ↄpinquitate (vt suspitionis tollat materia) offerūtur: q̄d tibi sit faciendum in casib⁹ hmōi q̄siuisti. ¶ Ad qđ taliter rn̄. q si persona[d] grauis cui fides sit adhibēda tibi denūciet q hi qui sunt matrimonio copulandi se ↄpinquitate contingāt: ⁊ de fama[e] vel scandalo[f] doceat: aut etiam p teipm possis certificari de plano[g]: nō solū debes iuramēta parētū spōte oblata nō recipe: verū etiam eos q̄ sic ↄhere nitūtur: si moniti induci nequerint cōpellere vt a tali ↄctu desistāt: vel ↄtra famam[h] hmōi ſm tue discretionis arbitrium[i] iuramēta exhibeāt ↄpinquorum. Alioqn si psona denunciās nō extiterit: talis vt dixim⁹ ⁊ de fama vel de scandalo nō potuerit docere: ad desistendū monere poteris nō cōpellere cōtrahentes. Honorius iij. epo bergueñ.

¶ Mulieri q̄ negat se in matrimoniū cōsensisse nō credit mari to ↄbāte ↄtrariū. secus si ↄbat se cōsensisse per metū qui potest cadere in cōstantem. Ca. xxviij.

Consultatiōi tue breuiter rn̄dem⁹: q mulieres que veniūt ad valuas ecclesie bn̄dicēde cū spōsis: et ibi reclamātes affirmāt se nunq̄ in eor⁊ matrimoniū ↄsensisse: audiri (sponsis legitime ↄbantib⁹ cōtrariū) non oportet: cū legitimis et idoneis testib⁹ nō debeat illar⁊ simplex assertio[k] ↄualere. ¶ Sane illis q̄ bn̄dictione accepta mox a sponsis aufugiunt añ carnis copulā[l] subsecutā: asserētes se nūq̄ in illos vaciter cōsensisse / sz metu illato ↄpulsas vba ↄtulisse cōsensus: licet aio dissentirēt: nō stati est audiētia denegāda: sz de illa to metu ē cū[m] diligētia inq̄rēdū: ⁊ si talis met⁹ iueniat illat⁹ q̄ potuit cadere in ↄstantē[n] vir: erūt nō imerito audiende. Greg. ix.

¶ In mr̄imonijs et spōsalibus dz esse libertas: vñ in eis ↄmissio pene nō obligat. Ca. xxix.

Gemma mulier nobis exposuit: q cū. T. filia eius cum. C. ↄxit mr̄imoniū. B. de al

¶ Glo. seq̄ns elicit vnū notabile.

h ¶ Famam. No. hz si ↄbes famā ↄ aliquē q pōt ↄbari ↄriū ad tollēdā famā: et ita si ↄbasti aliquē eē male fame ipe ↄt ↄbare se eē bōe fame ij. q. v. pbr̄. ⁊ c. si mala. j. de accu. inquisitōis. in fine. Ab. Ant.

i ¶ Arbitrium. Quasi di. lz mlta dixerim⁹ ⁊ te istruxerim⁹. ⁊ multa dicāt iura circa hāc materiā. tn̄ cū ex varijs causis varia ↄsumātur. nec ppter maliciā hoi⁊ ⁊ varietatē tpor⁊ certa regula dari possit. finalit arbitrio tuo relinqm⁹. vt ↄsāt ↄsonis / causis: et tpib⁹ facias hoc vl illđ. ar. j. đ homi. sicut. đ trāsac. c. fi. ff. de vsur. mora. ff. de testi. l. j. ff. đ vb. obl. ↄtinu⁹. ⁊ no. s. c. ↄterea. ij. ⁊ c. sicut. in fi. et. j. c. se. ſm Hostiē. Johā. and.

Diuisio. Consultationi. ¶ Duos casus de termiat. Scđa ibi: sane Ab. ¶ Casus. Consuetudo est in q̄busdā locis q spōsus ⁊ sponsa cū debent bn̄dici veniunt ad valuas ecclie. i. ad ostia ecclie / spōsa tūc dicit q nunq̄ cōsensit in spōsu⁊ mr̄imonialiter: sz spōsus vult ↄbare ↄriu⁊: sc⁊ q i mr̄imoniū illi⁹ ↄsensit. Querit vtrū spōsa sit audienda: ⁊ dz q nō debet audiri: cū ei⁹ simplex assertio non debeat legitimis testib⁹ ↄualere. Secundo ponit ali⁹ casus. Quidā desponsauerūt aliquas in vxores: sponse bn̄dictione recepta statim ante carnalē copulā aufugiūt a sponsis: dicentes se nullatenus in illis cōsensisse. Sed cōpulse per metū ↄferebant verba cōsensus sed animo dissentiebāt. Queritur vtrum iste sponse sint audiende: Rn̄det q sic. ⁊ si talis metus ↄbatus fuerit q̄ possit cadere in cōstātem virū a sponsis merito sunt separande. ¶ Nota q potius testibus credēdum est q̄ simplici assertioni alicuius. Item matrimoniū per metum contractum qui possit cadere in constantem virum non valet. Ber.

¶ Nota q qui denūciat debet esse honesta ↄsona ⁊ grauis / al's repellitur a denunciando. Item fama vel scādalū impedit mr̄imonium contrahendū. Item cōtra famam ↄbatio admittit. Ber.

b ¶ Bānis. Id est denūciationib⁹: et hodie consuetudo ista reducta est ad ius cōmune† j. de clādesti. despon. cum inhibitio.

¶ Glo. seq. not. rationem reddit contrarium et soluit.

c ¶ Licet fama priuatum. Et sic est fama aliqđ qđ dicit occultū siue ↄuatū. s. de coha. cle. ⁊ mu. tua. ⁊ ideo dz fama ↄuatū impedimētū: quia p famā solā nō ↄstat de impedimēto: nisi alia ↄbatio adsit. vt in. c. tua. Sed si fama hec erat de ↄsanguinitate quare non interdicit mr̄imoniū. vt. j. de ↄsan. ⁊ affi. sup eo. qđ signat ↄ ↄrio: sz nō est ↄriū: qz hic nō ↄstabat de fama. vt. j. dz se denunciat fama vel priuatū impedimētum deferebat. vnde primo debet inquiri de fama: contrarium intelligitur quando constat de fama.

¶ Glo. seq. signat contrarium et soluit. ar. et remittit.

d ¶ Persona grauis. Immo et turpis ↄsona videt admitti ad ipediēdū. s. c. ↄterea. Sed illud obtinet cū ipedimētū ↄrit a persona denūciāte‡. ↄsanguinitatē que tenet reuelare ipedimentū consanguineo. xxxv. q. iij. si autē homo. Est ergo hic argu. q criminosi nō admittunt ad denūciationē criminū. ar. xxxv. q. vj. si eps in synodo. ⁊ s. de testi. cogē. ↄterea. §. j. De hoc no. ij. q. j. si peccauerit.

¶ Glo. seq. alleg. duas concor. et signat vnum contrarium.

e ¶ De fama. Ergo fama ↄbari pōt. s. de testi. tālr̄is. ⁊ c. cū causam. j. Ar. ↄtra. j. de accusa. inq̄stitionis. in fi. Item sola denūciatio nō ipedit mr̄imoniū nisi adsit fama: ⁊ ita sola fama ipedit mr̄imoniū. j. de ↄsan. ⁊ affi. sup eo. ⁊ vnus testis. s. de testi. sup eo. ij. sed iste denuncians non testificabatur.

¶ Glo. seq. elicit vnum notabile.

f ¶ Scādalo. No. q ↄpt scādalū ipedit mr̄imoniū vt ↄptz: sic. j. de cog. spi. sup eo. i. fi. Et ita habes q scādalū siue ↄsuetudo reddit aliquos ihabiles ad contrahēdū. ſm qđ no. in illa decre. sup eo.

g ¶ De plano. Sūmaria cognitio sufficit hic: sic. j. de accu. sicut olim. ⁊ c. olim. sic eodem modo videt q iudex possit inquirere de fama alicuius de plano ⁊ sine iudicior⁊ strepitu:† multiplex eīm clamor famam inducit: ita vt prelatum moueat ad inquirendum. j. de accu. qualiter et quando. ij.

k ¶ Assertio. Assertioni illarum non est credendum‡ sed potius testibus qui iurati probauerunt contrarium. ergo si vellent ↄbare contrarium videtur q sint audiende: sed nō videtur q possent hoc ↄbare cum sit negatiua: scilicet q nunq̄ consenserūt. s. de ele. bone memorie. immo possent probare metum vt dicit in fi.

l ¶ Ante carnis copulam. Sec⁹ si post: qz tūc cōsensisse videt‡ ita q postea in contrarium reclamantes non audiantur. s. e. ad id quod ⁊ j. qui ma. accu. pos. insuper.

m ¶ Cum diligentia. No. q dicit cū diligentia: qz vbi maius periculū vertit cautius ⁊ diligentius agendū est. vij. q. j. c. vlt. ⁊ circa maiora maius periculū vertit. xlij. distin. q̄scam⁹. ff. ad carbo. l. j. §. si qs. §. iij‡ ⁊ ar. xj. dist. miramur. vñ cause mr̄imoniales non sunt cōmittende nisi iurisperitis: ⁊ q̄ potestatem habeant iudicandi. j. đ consan. ⁊ affi. ex lr̄is. in fi. nec pōt cōpromitti in mr̄imonijs. s. de transac. c. vlt. ⁊ s. de testi. in integrum. c. penul.

n ¶ In constantem. Sic. s. c. veniens. ij. Et talis metus continet mortis periculum aut corporis cruciatū. C. đ transac. interpositā. s. de his que vi metusue causa fi. cū dilecti. ⁊ c. perlatū. xxxj. q. ij. lotharius. ⁊ ea. causa. q. ij. si vex. al's van⁹ timor nō excusat. ff. qđ metū causa. metū autē. ij. ff. de re iudi. si qs ab alio. hoc aūt arbitrio discutitur iudicantis. ff. quibus ex cau. ma. l. metus.

Gemma. ¶ Duo facit. Primo ponit mulieris querelam. Secundo dat iudicem ibi: cum itaq. Abbas siculus. Diuisio.

lere. et facit qđ dixi ſm eum in ↄtrario. ⁊ s. sup v. arbitriū. Jo. an.

† Añ dicebāt Inno. q sine ordine iudiciario ⁊ sine testib⁹ poterat qs certiorari de fama. vide qđ dixi de positu. c. j. sup v. requisitus. pqđ intelliges qđ hic dicit. de testibus. et hēbis ↄcordātias. Johan. and.

† Et forte dicebāt bāna qz sub bāno vl sub pena excōicatōis ↄcipiebat sacerdos q null⁹ ipedimenta celaret. arg. xvj. q. j. statuimus. ſz Hostiē. Jo. an.

‡ Utiq̄ iō nūn⁹ admittēda eēt. de confes. ca. j. de testi. venies. j. dixit igit Hostiē. hoc arbitrariū vt eps possit admittere etiā turpes ↄsonas hoc denūciātes et si sibi videbit repel

‡ Ar. nec iudicij assertio ↄualet legitimis ↄbatiōib⁹ s. de testi. cū a nobis. de ↄba. qm̄ cōtra ſm Gof. Jo. and.

‡ Nisi ap pareat causa iustas deterrēs ⁊ cognitas ſm Ai Johan. an.

‡ Ars. ij. vide de iura. calū. c. ij. super. j. glo. Johan. an.

¶ Casus. Theberga filia gẽme dũ esset infra. vij. annũ constituta contraxit sponsalia cũ petro filio. B. de alferio presentibus ipsa gẽma r. B. p̄dicto pena fuit apposita a parẽtib⁹ vt pars q̃ ꝯueniret penã alteri parti psolueret. Postmodũ dicta. T. ꝯxit mr̃imoniũ cũ alio. C. noĩe. Unde hac occasione dict⁹. B. a p̄dicta gẽma penã in stipulatiõe appositã nitit̃ extorquere. Uñ cõquesta est dño pape: papa dicit cũ matrimonia libera debẽt esse: et ideo stipulatio pene in matrimonio vel sponsalibus apposita merito sit improbãda. Mãdat papa q̃tenus si est ita iudex dictũ. B. p excõicationez cõpellat vt a petitiõe dicte pene desistat. ¶ Nõ q̃ mr̃imonia siue sponsalia libera debent esse ab oĩ coactione persone vl' pecunie: r si pena fuerit apposita nõ tenet ꝓmissio siue stipulatio pene. Bernardus.

¶ Glosa seq. ponit duas lecturas s̃m primã duplex est causa: iuxta secundã vna tantum.

a ¶ Infra septẽnium. Unde nõ tenuerũt spõsalia. j. titu. prxi. litteras. accessit. r. s̃. de rest. spo. ex parte. ergo nec pena etiã si licita fuisset al'as nõ tenuit. † q2 si p̃cipale nõ tenuit nec accessoriũ. s̃. de re iudi. cũ iter. C. de legi. non dubiũ. cũ suis concor. sed si post. vij. annos forte consenserunt r tenuerũt spõsalia: pena tñ nõ tenuit. b.

† Uñ dicebat Gof. q̃ tria faciunt ne deb̃ pene exactio. Libertas mr̃imonij vt dicit tex. Principale q̃ nõ tenuit vt dicit glo. Itẽ etas infantilis in quã nõ cadit obligatio etiã naturalis. ff. de acti. r obl. l. furiosus. vel nisi ex eo ꝯtractu pupill⁹ fiat locupletior. ff. de condi. inde. naturalis. J. an.

ferio ea occasione q̃ inter. P. filiũ suũ et predictã puellam infra septẽniũ[a] constitutos sponsalia contracta fuerunt: penã soluendã a parte que cõtraueniret ĩ stipulatiõe appositã ab ipsa nitit̃ extorquere. ¶ Cum itaq3 libera[b] matrimonia esse debeant: r ideo talis stipulatio[c] ꝓpter pene iterpositionẽ sit merito improbãda mandamus quaten⁹ si est ita eũdem. B. vt ab extorsiõe predicte pene d̃sistat eccl'e. cẽsura ꝯpellas Idem episcopo cenomaneñ.

¶ Spõsalia de futuro trãseunt in matrimonium per carnalem copulã subsecutã: sed non per nisum carnalis copule tantũ. h. d. cũ. c. fi. infra eo. Capitulũ. xxx.

Is qui fidẽ dedit. M. mulieri sup mr̃imonio ꝯhẽdo: carnali copula subsecuta: r si in facie eccl'ie ducat aliam r cognoscat. ¶ Ad p̃mã redire tenet̃[d]: q2 l3 p̃sũptũ p̃mũ mr̃imoniũ videatur: ꝯ p̃sumptionẽ[e] tñ hmõi nõ est ꝓbatio admittenda. Ex quo sequit̃ q̃ nec verũ/nec aliqd̃ censet̃ mr̃imoniũ qd̃ de facto ẽ postmodum subsecutum. Idem.

¶ Spõsalia de p̃nti nõ soluunt̃ p sequẽs mr̃imoniũ etiã carnali copula cõsũmatũ. Sed spõsalia de futuro etiã iurata soluũtur p sequẽtia de presenti. Cap. xxxj.

Si inter virũ r mulierẽ legitimus consensus interueniat de p̃nti: ita q̃ vn⁹ alteruz mutuo cõsensu verbis cõsuetis expresso recipiat: vtroq3 dicẽte[f] ego te in meã accipio: r ego te accipio in meũ: vel alia verba[g] consensum exprimẽtia de p̃nti: siue sit iuramẽtũ[h] iterpositũ siue nõ: nõ licet alteri ad alia vota[i] trãsire: qd̃ si fecerit scd̃m mr̃imoniũ de facto ꝯtractũ (etiam si sit carnalis copula subsecuta) separari debet[k]: r primũ in sua firmitate manere. ¶ Uerũ si inter ipsos accessit tñmñõ promissio de futuro: vtroq3 dicẽte alteri: ego te recipiam in meam: r ego te in meum: siue verba similia: si alius mulierẽ illam per verba de presenti desponsauerit: etiã si inter

b ¶ Libera. Ab omni coactione. s̃. eo. cum locũ. r. c. requisiuit. r etiam a pena pecuniaria. vt hic patet.

¶ Glosa sequẽs recitetur per. q. scilicet an teneat stipulatio arrarũ. tenet q̃ sic. arg. contrarium redit ad primũ.

c ¶ Stipulatio. Stipulatio pene ĩ spõsalibus apposita nõ tenet propter rõnẽ q̃ ei reddit̃ ĩ l'ra: sed arras datas ꝓ spõsalib⁹ perficiẽdis amittit qui resilit sine iusta cã. C. de spõ. l. vl. et. ff. de verbo. obtitia. vnde hec decre. sumpta fuit. C. de iuti. stip. l. ij. r hic. Sed videtur q̃ idem sit in arra qd̃ dicitur de pena: quia eadẽ est ratio vtrobiq3: ergo eadẽ debet esse ꝓhibitio et idẽ ius. s̃. de ꝯfir. cũ dilecta. cũ alijs cõcor. ibi positis. r. s̃. de trãsla. int̃ corporalia. s3 sec⁹ est si s3 leges vt dicit. l. p̄dicta. de spon. in. C. et. ff. de iuti. stip. l. ij. Uel dic q̃ arra est res fauorabilis et etiã matrimoniũ: r ideo arra põt esse in matrimonio: pena vero non. quia res est odiosa vt ibi dicitur.

Is qui fidẽ. Primo ponit thema ex q̃ tacite elicit̃ q̃stio. Secundo illã soluit et rationem summittit ibi: ad primam. Abb.

¶ Casus. Quidã iuuenis dedit fidem cuidã mulieri q̃ eã duceret in vxorem: et eam postmodũ carnaliter cognouit: postea in facie ecclesie cũ alia mr̃imoniũ ꝯtraxit. Querit̃ quã istarũ debeat habere. Dicit̃ q̃ ad primã redire tenetur: q2 licet p̃sumptũ primũ matrimonium videatur: tñ ꝯtra talẽ presumptionẽ probatio in contrariũ non est admittenda. Unde sequitur q̃ matrimoniũ postea de facto contractũ nullum sit. ¶ Nota q̃ hec est presumptio iuris et de iure contra quẽ probatio non admittitur. Ber.

d ¶ Tenet̃. sic. s̃. eo. veniẽs. r. j. de ꝯdi. appo. de illis. et. c. p tuas.

¶ Glo. se. distinguit circa p̃sumptiones. in fi. obijcit et soluit.

e ¶ Cõtra p̃sumptionem. Nõ circa hmõi p̃sumptiões. Presumptio alia est iuris r canonis siue legis. alia hoĩs. alia nature. alia facti. Presumptio iuris r canonis siue legis: siue iuris: siue de iure qd̃ idẽ est non recipit ꝓbationẽ in ꝯtrariũ: vt lex p̃sumit mulierem stipulatã dotẽ sibi reddi: que nõ est stipulata: r si quis vellet ꝓbare cõtrariũ non audit̃. C. de rei vxo. acti. l. j. §. j. Idem est in arrogato qui semp intelligit̃ stipulatus quartã partẽ de bonis arrogatoris si emancipetur. ff. de adop. si arrogator. et de tali loquit̃ hic. Et ita presumptũ dicitur istud matrimoniũ. similis presumptio est. xj. q. j. si qui clericorũ. r. j. qui ma. accu. pos. insup. si. s̃. eo. ad id qd̃. r. liiij. dist. fraternitatẽ. et. j. de iude. c. vlti. qd̃ loquitur in eodẽ casu cum ca. fraternitatẽ. Presumptio hoĩs est cũ presumitur contra aliquẽ hominem propter malã famã: cõtra hanc presumptionem bene admittitur probatio in contrariũ. s̃. eo. cũ in tua. et. ij. q. v. presbyter. et. c. si mala fama. j. de purga. cano. cũ. p. r. ff. qd̃ me. cã. nõ est ꝟisit̃.

Presumptio iurĩ r de iure.

Presumptio hoĩs

Presumptio nature est vt cũ exheredo filiũ meũ: presumit̃ contra me q̃ iniuste exheredauerim eũ r h̃ ꝓpter naturã: r ideo heredes mei ꝓbare tenent̃ q̃ iuste exheredaueri eũ. C. de ioffi. testa. au. nõ liceat parẽti. Presumptio facti alia p̃cedẽtis circa futura: vt si semel calũniat⁹ es ꝯtra me: r iterũ velis me accusare p̃sumit̃ modo te velle iterũ calũniari. ff. de accu. si cui. §. hisdẽ iij. q. x. placuit. r. c. si accusatorũ. r. s̃. de p̃sum. mandata. r. c. scribã eis. Presumptio facti subsequentis circa p̃terita est: vt si aliq̃ fuerint accusati de crimine adulterij qd̃ depellebãt pretextu ꝓximitatĩ: si postea in matrimoniũ se cõiunxerint manifeste presumit̃ facin⁹ in quo accusati fuer̃t. C. de adul. si hi qui adulterij. ff. ad macedo. itẽ si fili⁹: al'as ĩcipit: sed iulian⁹. §. interdũ. circa fi. r ĩ aut̃. vt nulli iudi. §. si q̃s ꝟo. colla. ix. Et ẽ alia p̃sũptio iuris tantũ: vt si vir diu cohabitauit vxori presumit̃ ab eo cognita. xxxij. q. j. dixit dñs. r. xxvij. q. j. nec aliqua. r contra hanc p̃sumptionẽ ꝓbatio admittit̃. s̃. de ꝓba. proposuisti. et. ff. de proba. si cyrographũ † sed h̃ nõ fuit substãtia r forma cõiugalis cõtract⁹: de qua d2. s̃. e. tua. vnde nõ est matrimoniũ. Satis dicit̃ h̃ fuisse substãtia et forma: q2 ꝯsensus et forma fuit hic: licet p verba de futuro q̃ p carnalẽ copulam subsequẽtem fiũt de presenti presumptiue: sed p carnalem copulã subsequentẽ presumitur consensus: per verba p̃cedentia designatur forma: licet illa ab initio fuerunt de futuro.

Presumptio nature.
Presumptio facti ẽ duplex.
Presumptio iuris tantum.
† Cãcellatio cyrographi p̃sumptionem cit de solutione debiti. recipit tñ ꝓbationẽ in cõtrariũ. Joan. and.

Si inter virum. ¶ Duo sunt dicta. Scd̃m ibi: verum. Ab. Diuisio.

¶ Casus. Si inter virum et vxorem cõsensus de presenti interuenerit: sub hac forma verborũ: ego accipio te in meam: r ego accipio te in meũ: vel per alia verba cõsensum exprimẽtia de p̃senti: siue iuramentũ interuenerit siue non: nõ licet alteri postmodũ ad alia vota transire: qd̃ si fecerit etiam si carnalis copula sit subsecuta debẽt separari: r primũ matrimonium in sua firmitate manere. Sed si inter eos ꝟba interuenerint de futuro vtroq3 dicente alteri. Ego accipiam te in meam: r ego accipiã te ĩ meũ: vel similia ꝟba. Si alter cum altera per verba de presenti postmodũ contraxerit non debent separari: etiam si inter ipsum r primã iuramẽtũ interuenerit: sed de fide mentita ei est penitentia iniungenda. ¶ Nota q̃ iuramentum non est de substantia matrimonij. Ber.

¶ Glo. se. ar. alle. ij. iura. subdit signa sufficere alle. cõtrarium.

f ¶ Dicente. Ergo altero loquente tantũ non est matrimonium: quia non loquens suum consensum non exprimit. arg. xxx. q. ij. c. j. Item arg. q̃ qui tacet non consentit: quia verba sunt necessaria cõsensum exprimentia. s̃. eo. tue. si. ff. de procu. filiusfamilias. §. inuitum. ‡ r si consensum exprimat alter aliquo signo vel nutu licet nihil exprimat ore satis videtur idem. Arg. contra q̃ non sit matrimonium: quia stipulatio non contrahit̃ nisi vtroq3 loquente: etiã si annuat sine verbis. ff. de verb. oblig. l. j. in prin. et. §. si quis ita. ergo idem in matrimonio. arg. istius littere vtroq3 dicente: muti tamen sine ista forma contrahere possunt dum tamen consensum exprimãt signis. s̃. e. cum apud. r. ff. de iur. do. mutus. arg. ff. de iure. muto. r illa signa eq̃pollent huic forme: r ita nõ refert dũmodo cõsensus exprimat̃ etiã in loquẽte subsecuta subarratiõe per ĩmissionem annuli. nã multe ꝓpter verecũdiã annuũt potius q̃ loquantur maxime presentibus. xxxij. q. ij. honorantur.

‡ Dicit̃ ꝓcurator ĩuitus q̃ exp̃sse nõ cõsentit. Jo. an.

g ¶ Alia verba. s̃. e. ex parte. r. xxx. q. v. §. si quis diuinis.

h ¶ Iuramẽtũ. Et ita iuramẽtũ est de substãtia mr̃imonij.

i ¶ Ad alia vota. Ad religionẽ tamẽ bene posset ante carnalem copulam transire. s̃. de conuer. cõiug. ex publico.

¶ Glosa sequens dat vnum simile.

k ¶ Separari d3. Q2 forti⁹ vinculũ supuenit: r sic soluũtur spõsalia nõ obstãte iuramẽto: sic et votũ simplex soluit̃ supueniente matrimonio. † xxvij. di. si vir. r. xxvij. q. j. nuptiarum. r minus punit̃ ꝓpter bonũ matrimonij subsequentis. vt. c. si vir. Ber.

† Et p scd̃3 votũ solẽne. j. de regu. q̃ post votum li. vj. Jo. ã.

Diuisio.

Adolescens. ¶ Ponit dictū cām inserēs ibi:cum qua. Ab. ¶ Casus. Adolescens qdā cū quadā ꝯtraxit ꝑ verba de futuro.nisus fuit sepe illā cognoscere sed non potuit. postmodū cum alia ꝯtraxit ꝑ verba de p̄senti.Querit quā illarū debet habere. Dicit ꝙ primā habere nō potest quia cū illa nō fuit verꝝ matrimoniū nec presumptū:quia conatꝰ nō habuit effectū/⁊ ita secundam habebit vxorē. ¶ Nota ꝙ conatꝰ siue voluntas sine effectu non nocet: et verba cum effectu accipienda sunt. Ber.

a ¶ De presenti contraxit. Et sic soluta fuerūt p̄ora spōsalia. s.ca. pxi.⁊.j.de spō.duo.duobus.et sic remanebit cū scda ⁊ aget penitētiam de fide mentita: vt dicit ca.duobus.Ber.

b ¶ Nec presumptū. Verꝝ nō fuit: qꝛ ibi non fuit ꝯsensus de presēti: p̄sumptū nō fuit:qꝛ non fuit carnal' copula subsecuta. De p̄sumpto matrimonio habes. s.e.is qui.s.de re iudi.tenor. vbi de hoc.et.xxvij.q.ij. si quis vxorem.

¶ Glo.se.no.effectū ponderandū non conatum vl' verba. alleg.plura iura in contrarium.

c ¶ Conatus. Nota ꝙ conatus siue volūtas sine effectu nō nocet vt h̄ pꝫ.⁊ de pe.di.j.§.hec autē v̄ba.et.§.cogitatiōis penā.et.ff.q.mo.pig.vel hypo.sol.sicut.§.si volūtate.⁊.xvij.q.iiij.si quis suadente.⁊.ff.qd quisqꝫ iur.l.j.ī fi. Et eū ꝯdēnatū accipe debemꝰ tm̄ q̄ iure cōdēnatꝰ est:ita vt snīa teneat:⁊ si nulla est snīa nō dr̄ ꝯdēnatus. ff. de re iudi.si se.§.ꝯdēnatū. Jtē ar.ꝙ v̄ba cū effectu sunt accipiēda. s.de cle.nō resi.relatū.⁊ ff.ne qs eū q in ius vo.ē vi exi.l.pe.§.docere. Arg.ꝯ.ꝙ volūtas siue conatꝰ deliquētis puniri debeat q̄uis sine effectu. s.de biga.nup.⁊.c.vlti.⁊.lj.dist.si qs post acceptū.⁊ de peni.dist.j.si quis non dicā. si quis cum telo.⁊ quattuor.§.seq.⁊.ff.de extraor.cri.l.j.⁊.C.si quacūqꝫ predi.po.l.j.in prin. † s.eo.iuuenis.

Cōdēnatus est q̄ iure ꝯdēnatꝰ est.

ipam ⁊ p̄mū iuramētū īteruenerit(sicut diximus)de futuro:huiusmodi desponsationis intuitu scdm mr̄imoniū nō poterit separari: sed eis est de violatiōe fidei penitentia iniungenda. Idem.

¶ Nisus ad copulam non facit sponsalia de futuro trāsire in matrimonium. Capitulum.xxxij.

Adolescēs qui desponsatam sibi ꝑ verba de futuro:licet sepe nisus fuerit:carnaliter nō cognoscēs:cū alia postmodum ꝑ verba de p̄senti[a] ꝯtraxit: non p̄mā. ¶ Cū qua nec fuit verum matrimoniū ex forma contractus: nec presumptum[b]:cum conatus[c] nō habuisset effectum: sed secūdā debet habere vxorē.

De Despōsatiōe impuberum.

Hono.eusebio episcopo.

¶ Pater ꝓ filio impubere sponsalia contrahit: pro pubere vero nō nisi consentiat. Capitulum.j.

Tua nos requisiuit fraternitas de filio adulto: quem pater matrimonium vult cōtrahere si sine voluntate adulti filij facere potest. Ad quod dicimꝰ: si aliquo modo nō ꝯsentit[d] filius fieri nō posse. ¶ Potest autē filiū nondū adultū volūtas cuiꝰ discerni nō pōt pater cui vult matrimonio tradere. ¶ Et postqꝫ filius ꝑuenerit ad ꝑfectā etatem oīno debet[e] hoc adiplere. Nicolaus papa.

¶ Impuberes ambo vel alter nisi pro bono pacis cōiūgi non debent. Capim.ij.

Ubi nō est cōsensus[f] ⁊.j. ¶ Districtiꝰ inhibemus ne aliquoꝝ vterqꝫ vel alter ad etatē:legibꝰ vel canonibꝰ[g] determiatā[h] nō ꝑuenerit:cōiūgantur[i]. ¶ Nisi forte aliqua vrgentissima necessitate interueniente. ¶ Utpote pro bono pacis[k] talis coniūctio toleretur. Isidorus.

¶ Puberes sūt quo ad mr̄imoniū q̄ ex habitu corpis cōcipere ⁊ gn̄are possunt. Ca.iij.

Puberes a pube sunt vocati.i.a pudentia[l] corpis nuncupati:qꝛ hec loca p̄mo lanuginē ducūt. ¶ Quidā tamē ex annis pubertatē existimāt: id est eum esse puberē[m] q̄.xiiij.annos ipleuerit quāuis tardissime[n] pubescat. ¶ Certū autē est eū puberē esse q̄ ex habitu corporis pubertatem ostēdit:et gn̄are[o] iā pōt. ¶ Et puerpere sunt q̄ ī annis puerilibꝰ pariūt. Alex.iij. herforden̄.epo.

¶ Rubrica De despōsatione impuberū. ¶ Supra visum est de sponsalibꝰ in gn̄e:nūc de eis submittit in specie.s.de illis que cōtrahunt ꝑ impuberes. Vel aliter ⁊ sic. Quia ad spōsalia ꝯtrahēda certa etas determiata est a iure: ideo subijcitur ista rubrica in qua tractat de etate habili ad sponsalia:ideo ⁊c̄. De materia vide.xxx. q.ij.⁊ facit.xx.q.j.c.j.⁊ repetitur in.vj. Ab.

†Punit in x.li.auri p̄ditꝰ potestate q̄ minas ꝓ nuptijs īfert subiecte vl' parētibꝰ:etiam si nuptias nō ꝑegerit. Jo.an.

Tua nos. ¶ Habet tria dicta.scdm ibi:pōt.tertiū ibi:et postqꝫ. Ab.sic. ¶ Casus. Pater vult ꝙ filiꝰ eiꝰ ꝯhat cū aliqua muliere.filiꝰ adultꝰ nō vult cū illa ꝯhere. Querit an pr̄ filiū cōpellere possit vt cū illa ꝯhat. Dicit ꝙ si filiꝰ nō ꝯsētit id fieri nō pōt. Sꝫ filiū nōdū adultū pōt pr̄ cui vult ī mr̄imoniū tradere/qꝛ ipiꝰ volūtas adhuc discerni nō pōt. Sed postqꝫ venerit ad legitimā etatē dꝫ factū pr̄is ratū h̄re si sibi placuerit sꝫ nō ꝯpellit. ¶ Nota ꝙ libera dꝫ eē volūtas ī mr̄imōio ꝯhēdo/⁊ filiꝰ nō adultꝰ in hoc pr̄i subiacet. Jtē pr̄ nō pōt cogere filiū adultū ad ꝯhēdū. Filiū v̄o nō adultū cogere pōt vt videt:qd verꝝ est quo ad spōsalia nō quo ad mr̄imoniū. qd pꝫ cū dicit in lr̄a:dū venerit ad legitimā etatē ⁊ illud qd postea sequit debet exponi de debito honestatis non necessitatis.Ber.

¶ Glo.se.reci.ꝑ.q.quid si filius vel filia coactione patris ⁊c̄.

d ¶ Consentit. Si coactiōe paterna ductꝰ ꝯsentiret in aliquā quā alās nō esset ductꝰ:eā voluisse vr̄ ⁊ est mr̄imoniū. ff.de ri.nup.si pr̄e.cogi tn̄ nō dꝫ.ff.eo.nō cogit.⁊.C.de nup.nec filiū. ‡ nec pōt eū cōpellere inuitū. ff. de spō.filiofamilias.qꝛ inuite nuptie difficiles exitꝰ ꝯsueuerūt habere.s.ti.pxi.requisiuit.⁊.xxxj.q.ij.§.j. secus videt de filia ſm leges: nā illa contradicere nō pōt nisi pr̄ dederit ei turpē vel moribus suis indignū.ff.de spō.sed que patris .secus tn̄ ſm canones.s.ti.pxi.cum locum.⁊.xxvij.q.ij.sufficiat.Ber.

‡Sequit fa.inuitum ad ducendum vxorē legum disciplina ꝑmittit. Jo.an.

e ¶ Debet. Debito honestatis non necessitatis.s.de testi.ca.j.

Diuisio

Ubi non est. Primo pōit dictū. Secūdo excipit ibi:nisi. Tertio exemplificat ibi:vtpote. Ab. ¶ Casus. Dicit hic ꝙ aliqui quoꝝ vterqꝫ vel alter ad legitimā etatem ad matrimonium non ꝑuenerit coniungi non debent:nisi forte aliqua iusta causa interueniēte: vt puta pro bono pacis cuius contrariuꝫ fuit causa huius prohibitionis puta contrahebāt aliqui in minori etate:cū ad etatē legitimā perueniebant displicebat alteri:et sic non contrahebant:ꝓpter qd scādalū et odiū inter parētes oriebatur. ¶ Nota ꝙ pro bono pacis reformādo toleratur matrimoniū qd al's fieri interdiceretur. Ber.

f ¶ Consensus. Verus vel presumptus. B.

g ¶ Canonibus. Etas ad matrimoniū contrahendū tam ſm leges qꝫ ſm canōes est.xij.an. in femina.ff.d ritu nup. minorē.et.j.co. continebatur.in viro.xiiij.an.j.co. attestationes.q̄tum ad sponsalia etas.vij.annorum.ff.de spon. et in spōsalibus.j.co.litteras.accessit.et.c.duo.Ber.

h ¶ Determinatā. Scꝫ ad matrimoniū.in viro. xiiij. in muliere. xij. ad sponsalia.vij.

¶ Glosa sequens ponit duas lecturas.

i ¶ Coniūgātur. Matrimonialiter: quia consentire non possunt.j.de frigi. et malefi. qd sedē. Vel intellige q̄tum ad sponsalia: et ideo prohibētur qꝛ sepe mutāt postea voluntatē: vnde p̄terea oritur discordia īter ipsos: ⁊ diuertentes consanguineis copulātur.vt.s.titu.proxi.iuuenis.quod esse non pōt. † s.titu.proxi.sponsam.

k ¶ Pacis. No.pro bono pacis admittēdū quod al's prohibetur. xij.q.vj.h̄ qppe. Vn̄ v̄sus. Pax vt seruet moderamen iuris habet.

Puberes. Primo narrat dictū. Secundo refert vnā opinionem ibi:quidā. Tertio aliud dictū ibi:certum. Quarto aliud ibi:et puerpere. Abbas. ¶ Casus. Jsidorus īterpretatur quis dicatur pubes:dicitur pubes a pudentia corporis:quia loca illā primo lanuginē ducūt. Quidam tamen computant pubertatē ex annis primis/id est illū puberem dicunt qui annū.xiiij. compleuit q̄uis tardius pubescat. Sed verum est illum puberē esse qui ex habitu corporis pubertatem ostendit et generare possit.et puerpere dicuntur que in puerilibus annis pariunt. ¶ Nota ꝙ in matrimonio contrahendo non debet considerari tempus. Sed vtrum sit talis qui generare vel ꝯcipere possit tam in masculo qꝫ in femina. B.

l ¶ Pudentia.i.pudore quē patiebant inspiciētes et inspecti in ꝑtibus siue mēbris pudēdis.vt insti.qui.mo.tu.fi.circa prin.

m ¶ Puberē.xiiij.an.xx.q.j.illud.⁊.s.de regu.ad nostram.

¶ Glo.seq.querit opi.ponit. contrariū sol.

n ¶ Tardissime. Quid si iste qui iam cōpleuit.xiiij.annos talis appareat ꝙ nullo modo possit generare ⁊ ꝯtrahat nunqd tenet matrimoniū? Dicunt quidā ꝙ tenet matrimoniū. ꝯtrariū credo ‡ qꝛ nec est pubes.vt.j.dicit.nec in eo reperiunt tria bona mr̄imonij q̄ sūt fides/proles/⁊ sacr̄m.xxvij.q.ij.oē itaqꝫ.iste nō est talis q̄ possit h̄re ꝓlē:qd etiā satis patet ꝑ litterā sequentē. Ar.ꝯtra.j.eo. de illis.

¶ Glo.seq.distinguit pubertatē matrimonij et tutele.

o ¶ Generare. Ergo pubertas ex vigore naturali nō ex annoꝝ numero ꝯprobat.qd verū est q̄ ad mr̄imoniū ꝯtrahendū vt dixi.et.j. c.de illis.ij.et ca.vlti. vbi malicia supplet etatē.ex qbꝰ etiā ꝓbat ꝙ mr̄imoniū considerat ex pubertate tm̄ ⁊ nō ex annoꝝ numero:quo ad tutelā vel curā etas annoꝝ tm̄ ꝯsiderat. C.qñ. tu.vel cu.esse de. indecoꝝ.insti.q.mo.finit tu.in p̄n.sed quo ad mr̄imoniū bene inspicitur mulier et etiā vir an sint apti ad matrimonium.xxvij.q.j.nec aliqua.et.s. de proba.ꝓposuisti.⁊ ca. causam matrimonij.

†Dixit Jnno. etiā ī ō ꝓhiberi:qꝛ timet ne ꝑ carnis copulā spōsalia ratificentur.s.tit.j. iuuenis. Hosti.dixit ꝙ ꝑ sponsalia ex q̄ tenēt ipedit quo ad spōsos tota cōsāguinitas hinc et īde nō est ergo tutū nec vtile sed dānosum reipublice.ar.ff.sol.ma.l.j. tot vxores auferre spōso: ⁊ tot maritos spōse qd fieret si laxaretur ⁊ non restringeretur in hoc lnīa cōtrahēdi ſm eū. Jo.an. ‡ Jdē Ala. in.j.ꝯpil.e. ti.ca.ij.qd hodie non habemꝰ:sꝫ hec opi.gl. non placet. nā per cā videt infirmitate tpali īpeditū ad coitum:vel coire nolentē mr̄imonium nō ꝯtrahere. Sed nonne ī eo de quo dubitatur an sit naturaliter frigidꝰ expectamꝰ cohabitatōe trienij: ſm istā opi.nō vr̄ expectāda.qd ē falsum.vt j.de frig.laudabilem.qd facit multum ꝯtra opinionē ⁊ si dicas lꝫ ꝯtrahere añ illā etatem qñ pubertas ꝑuenit ⁊ sic nō inspicimus annos.istd ñ sequit:qꝛ preueniēti etatē necesse fuit ꝓuideri ne haberet necesse fornicari. ⁊ iō dicā inspici etatē. qui ma. sc. pos.insup. si tñ ꝑueniatur pubertas licebit ꝯtrahere:⁊ id huari videmꝰ. J.ā.

⁋Ex spōsalibus ꝯtractis cum minore septēnio non orit impedimentū publice honestatis: secus si cū maiore vel minore consentiente post septēniū. et affinitas sequēs dissoluit spōsalia pcedētia de futuro. Capitulum. iiij.

Litteras tue fraternitatis accepimꝰ: ex quaꝝ tenore ꝑpendimꝰ: ꝙ cū quidā esset pfecte etatis quādā puellā in cunabulis despōsauit: pcedente vero tpe matrē puelle cognouit: et eā in vxorē accepit: ⁊ .j. ¶ Consul. t. t. r. ꝙ si prefatꝰ vir matrē puelle antequā septimū annum cōplesset in vxorē accepit: mr̄imoniū non dissoluas[a]: cum desponsationes hmōi nulle sunt q̄ in cunabulis fiunt. Uerum si postquā puella septimum annū cōpleuit: pdictus vir matrem eiꝰ accepit vxorem: cū sponsalia extūc[b] placere ꝯsueuerint[c]: inter eos sniam diuortij non differas pmulgare: nec ipm filiam[d] seu matrem hr̄e pmittas.

Idem eboraceñ. episcopo.

⁋Spōsalia nulla ex defectu cōsensus non creant publice honestatis iusticiā. sponsalia vero aliqua sic: licet legitimo modo fuerint dissoluta. Capitulum. v.

Accessit ad p̄sētiā nostrā: ⁊ .j. ¶ F. t. mādamꝰ quatenꝰ si tibi cōstiterit ꝙ puella nō esset septēnis qñ G. desponsata fuit et postea in eū nō ꝯsenserit[e]: et ꝙ idē G. ab hmōi despōsatione ꝑ te fuerit absolutꝰ[f]: mr̄imoniū inter eundē G. et matrē puelle celebratū precipias inuiolabiliter obſuari: ⁊ eorū ꝓlēs[g] denūcies eē legitimā: qꝛ despōsatiōes ⁊ mr̄imonia ante septē annos fieri nō pñt: si cōsensus postea non accedit[h]. ¶ Sane si p̄fata puella ante despōsationē[i] septimū annū cōpleuerat: lꝫ p̄dictus vir a despōsatiōe ipsiꝰ puelle ipso iure[k] fuerit absolutus: cū ea in eū ꝯsentire noluerit: ihonestū[l] tñ vr̄ vt matrē hēat cuiꝰ filia fuit sibi despōsata.

Idem norwiceñ. epō.

⁋Si ipubes despōsata et traducta petit sniam: pubes fc̄tā alteri nubēdi nō audit si vir iurat se eā cognouisse: nec audit si non dū pubes sed ꝓxia pubertati ꝓbetur cognita. Et ex spōsalibus ꝯtractis cū ipubere maiore septēnio orit publica hōestas. C. vj.

Continebat i lr̄is tuis ꝙ cū quedā puella infra nubiles annos cuidā in vxorē tradita fuerit: et ab ipso traducta: hec ad nubiles annos ꝑueniens alij nubēdi sniam postulauit: asserens se in eundē nullatenꝰ ꝯsensisse: ⁊ .j. ¶ Cōsul. t. t. r. ꝙ cum in decretis[m] habeat expressum ꝙ si

Sūmariū. Litteras. ⁋ Qui desponsauit minorē septēnio cū eius matre cōtrahere potest: secus si tempore sponsalioꝝ erat maior. vel si tūc fuit minor eadē volūtate ꝑmanēte facta sit maior: qꝛ si cū matre cōtrahit ⁊ eam cognoscit / nec matrē habebit nec filiam. h. d.

Diuisio. Cōmunis diuisio. scd̄a ibi: consultationi. Ab. ⁋ Casus. Quidam cū esset etatis legitime ad mr̄imoniū ꝯtrahendum despōsauit quādā puellā i cunabulis. postmodū cognouit matrē ⁊ eam in vxorē accepit. Dubitabat an eā i vxorem habere posset? Rñ. papa ꝙ si p̄fatꝰ vir matrē puelle in vxorē accepit antequā puella septimū annū cōpleret / matrimoniū tenet. quia huiusmodi desponsatiōes que infra. vij. annū fiūt nulle sunt. verūtamē si postquā puella. vij. annū cōpleuit vir ille matrē accepit / quia ex tūc placere consueuerūt sponsalia / matrimonium illud separari debet / nec matrem nec filiā habere poterit. ¶ Nota ꝙ spōsalia ante. vij. annū contracta nulla sunt / post vij. annū valēt et tenēt. Itē qd̄ ab initio nō valuit tractu temporis valere incipit. Ber. ¶ Glo. seq. arg. signat cōtrariū ⁊ ibi remittit.

a ⁋ Dissoluas. Arg. ꝙ sponsalia cōtracta de facto non inducūt publice honestatis iusticiam. Argu. ꝯtra. s̄. ti. ꝓxi. ad audientiā. vbi de hoc. ⁊ ca. iuuenis.

b ⁋ Extunc. Scilꝫ post vij. annos. xxx. q. ij. c. vl.

c ⁋ Placere cōsueuerint. Et si placuerit sola ratihabitione confirmant: lꝫ ab initio nulla fuissent: ⁊ intelliguntur ratū habere nisi expresse contradixerint etate legitima adueniēte vt hic colligit. Sed intelligo ꝙ sponsalia debeant placere cū simul cohabitāt: quia tunc intelligūtur consentire ex quo non contradicūt. ff. de ri. nup. minorem. secus credo si seorsum habitāt: quia tūc non intelligūtur consentire: nisi vel verbo vel ipso facto: puta quia vadit ad domū suā vel dat aliqua munuscula ⁊ cōsimilia que spōsi facere cōsueuerūt. arg. ad hoc .j. ca. ꝓxi. in prin. vbi dicit et postea in eū non consenserit. Item arg. ad ea que frequētius accidūt iura adaptari debent. xxviij. dist. de syracusane. ⁊ s̄. de cle. coniuga. diuersis fallacijs. C. de la. lib. tol. l. vnica. §. sed ⁊ si quis. ⁊ . xiiij. q. v. denique. et insti. de re. diui. §. illud. et. xix. q. ij. due sunt. et. ff. de serui. rusti. predi. cū essent. §. per pluriū. ff. de vsucap. l. iusto. j. rñ. in fi. ff. de legi. nā ad ea. et. iij. q. v. accusatores. immo quādoque ad ea que nūquā vel raro accidunt. ff. si pars here. pe. l. antiqui. xix. dist. in canonicis. in fi. ff. de reg. iur. ea que raro. de cōsecra. dist. iiij. sanctū est baptisma. in fi. C. de legi. habetur. si maior. et. lj. dist. qui in aliquo. ℣. quicūque. ff. de sta. homi. nō sunt. ⁊ . l. seq. † Sol. regulariter obtinet. j. rubrica. Contraria casualia sunt q̄ negocijs non coherent. ff. de regu. iur. ea que raro.

† Formabitur ibi casꝰ de ancilla cui relicta erat libertas si tres liberos pareret. peperit vnum et postea tres vno partu: vltimꝰ est liber. Jo. an.

d ⁋ Filiam. Quā habere non potest propter affinitatē superuenientem. xxxv. q. iij. nec eam quā. nec matrē: propter publice honestatis iusticiā. vt .j. ca. ꝓxi. ⁊ s̄. titu. ꝓxi. ad audiētiam. ⁊ .j. eo. continebatur. §. vlti. Ber.

Accessit. ⁋ Sūmatū est. s̄. ca. proxi. Distinguit duo mēbra. scd̄m ibi: sane. Ab. sic. ⁋ Casus. Quidā M. nomie contraxit sponsalia cum quadā puella in minori etate siue infra nubiles annos / ⁊ cū ipsa in dictū M. consentire nollet ab eo fuit ꝑ archiepiscopū absoluta. postmodū dictus M. cū matre puelle matrimoniū cōtraxit / ⁊ ex ea filios suscepit. Dubitauit archiepiscopꝰ vtrum matrimoniū illud teneret: et an filij eoꝝ legitimi sint habēdi. sup hoc papa cōsultus respōdet ⁊ mādat archiepiscopo quatenus si ꝯstiterit ei ꝙ puella nō esset. vij. annorum quādo prefato. M. desponsata fuit. et ꝙ idem. M. fuisset absolutus ab ipsa. matrimoniū illud legitimū iudicet ⁊ prolem eorum legitimam nunciet: quia despōsationes infra. vij. annū non tenent si consensus postea non accedat. Si vero dicta puella antequā desponsata p̄dicto. M. fuisset. vij. annū compleuerit quāuis ab ipsa absolutus fuisset: quia in eum consentire nolebat / matrem puelle habere non potest. ¶ Nota ꝙ diuortium dicit celebrari inter quos nullū fuit matrimoniū. Itē sponsalia infra. vij. annum contracta nō tenent: ⁊ ita non impedit coniungi qui contraxit cum matre illius puelle dūmodo post. vij. annū adinuicem non consenserit. Item ratihabitio subsequens ꝯfirmat cōtractū precedentē. B.

e ⁋ Cōsenserit. Dic super hoc. vt. s̄. c. proxi.

f ⁋ Absolutus. Maxime hec absolutio factū tātum respicit cum nulla fuissent sponsalia † s̄. ca. proxi. Ber.

† Sine absolutiōe crederem sufficere si alter in septēnio ꝓtestaret se nolle consentire. ꝭm Jn. Jo. an.

g ⁋ Prolem. Quia vbi matrimoniū legitimū est ⁊ filij legitimi erunt. xxxiiij. distin. si quis viduam. ⁊ . xxxij. q. iiij. dicat aliquis. ⁊ si mr̄imonium reputatur legitimum licet non sit / filij tamen erunt legitimi .j. qui fi. sint legi. cū inter. hodie idem obtinet denunciatione premissa ‡ .j. de clādesti. despon. cū inhibitio.

‡ Cū alter ignorat ipedimentū. secus cū ābo sciūt vt ibi. Jo. and.

h ⁋ Accedit. Tacite vl̄ expsse dictū est. s̄. c. ꝓxi.

i ⁋ Ante desponsationem. Ipsiꝰ puelle. B. ¶ Glosa sequens ponit opinionem et lecturam quam reprobat.

k ⁋ Ipso iure. Hoc id dicit: quia cū maior cōtrahit spōsalia cum minore: adueniēte etate si mior noluerit cōsentire in matrimonium ab ecclesia debet absolui: et quia illa noluit consentire fuit absolutus ab epo: nec intelligas ipso iure. i. sponsalia nulla fuerunt ipso iure vt quidam † dixerunt: quia ipsa non consensit in spōsalibus: sed hoc stare nō potest: quia si hoc fuisset non separaret matrimoniū cōtractū cū matre: cū nulla fuissent sponsalia vt patet per prin. c. vbi nō separantur.

† Tan. s. sꝫ mouebat ex antiqua vbi precipiebat matrimonium simulando sustineri cōtractū cum matre.

l ⁋ Inhonestum. Quia nullam de consanguinitate illius puelle poterit recipere in vxorem: ergo multominus matrem. s̄. ti. proxi. ad audientiam. ⁊ ca. sponsam. et. c. iuuenis. cum illa puella fuerit sponsa illius. vt .j. c. proxi. in fi.

Diuisio. Continebatur. Primo ponitur consultatio. Secūdo responsio ibi: cōsultationi. Ab. ⁋ Casus. Quedam puella infra nubiles annos cōstituta tradita fuit in vxorē cuidam iuueni ⁊ ab eo traducta: postmodū cū ꝑuenit ad nubiles annos postulauit licenciā cū alio ꝯhēdi: dicēs ꝙ in illū nō cōsensit. Iuuenis ille in ꝯtrariū allegauit ꝙ ⁊ si forte cū desponsauit eā nondum annū. xij. attigisset: ita erat etati ꝓxima ꝙ eam carnaliter cognouit: ⁊ parētes ipsius asserebant eam esse etatis legitime. Quesitum fuit a papa cui eēt potiꝰ credēdū? Rñ. pa. ꝙ in decretis habet expssum vt si vir dicat ꝙ vxorē suā cognouerit: ⁊ mulier negauerit stādū est ℣bo viri: ⁊ in casu p̄misso stādū est ℣bo viri q̄ dicit se eā cognouisse: si illud iuramento firmauerit. Si vero fuit etati ꝓxima vt in. xj. anno vel circa. xij. ⁊ cum assensu suo desponsata et cognita ab eo separi nō dꝫ: ꝓcipue cū parētes ipsiꝰ eā legitīe etatis faterent. In fine dicit ꝙ si puella infra nubiles annos alicui fuerit despōsata: nō licet alicui de cōsanguinitate illius cui despōsata fuerat eā ducere in vxorem: nec sponsus poterit aliquā accipere de consanguinitate sponse. ¶ Nota ꝙ potius creditur viro quā mulieri / sed hoc est fauore matrimonij. Item ab. xj. anno dicit mulier proxima / ⁊ nuptui apta. Item sponsalia infra nubiles annos contracta licet ad matrimoniū non proueniant / impediūt matrimoniū cōtrahendum cum omnibus cōsanguineis alterutrius. Ber.

m ⁋ In decretis. xxxiiij. q. j. si quis vxorem acceperit. §. j.

vir dixerit ꝙ vxorẽ suam cognouerit et mulier negauerit: viri stã-
a dum est[a] veritati: ꝓfato viro qui dicit se mulierẽ ipam cognouisse fides ẽ adhibẽda: si id firmaue-
b rit iuramẽto[b]. Si autẽ fuerit eta-
c ti proxima[c]. vt in. xj. vel circa. xij annũ: et cum suo assensu desponsata et cognita ab eodem viro se-
d parari non dꝫ: ꝓsertim[d] cũ parẽtes eius ipam fuisse etatis legitime faterentur. Si vero puella infra nubiles ãnos alicui despon-
e sata fuerit: nõ licet alicui[e] de consanguinitate ipsi⁹ cui desponsata fuerit eã ducere in vxorẽ: nec fas est eidẽ sponso de ꝯsanguinitate sponse sibi aliquã copulare.

Idem barthonieñ. episcopo.

Si maiores septẽnio ꝯhunt spõsalia neuter añ pubertatẽ resilire põt hoc prio. Et ille q̃ primo fit pubes alterũ expectabit. hoc scd̃o. Qꝫ si tpe ꝯct⁹ alter erat pubes: nõ ille sꝫ alter fact⁹ pubes resilire põt. hoc tertio. Ca. vij.

f De illis[f] qui infra annos .j. aptos mr̃imonijs sponsalia contrahunt: siue vterqꝫ siue alter reclamet anteq̃ꝫ ad annos mr̃imonijs aptos ꝑuenerint: et postulẽt separari: nõ sunt vllate-
g nus[g] audiendi. ¶ Si vero alteruter istorũ ad annos pubertatis peruenerit: ĩfra eosdẽ annos al-
h tero existẽte cũ sponsalia[h] cõtra-
i hunt: si is q̃ mĩoris[i] etatis est cũ ad annos illos peruenerit reclamauerit: nec ĩ alterũ voluerit cõ-
k sentire iudicio[k] eccl̃ie poterunt abinuicẽ separi. ¶ Mulier autẽ que postq̃ꝫ annos nubiles attingit: ei q̃ nondũ ad annos aptos
l mr̃imonijs venerat nupsit[l]: cũ
m in eũ semel[m] ꝯsenserit amplius nõ poterit dissentire: nisi ipe cui nupsit postq̃ꝫ ad legitimã etatẽ ꝑuenerit: in eã suũ negauerit prestare consensum. Idem.

Impuberes spõsalia ꝯhẽtes ante pubertatẽ separari non debẽt: sꝫ post pubertatẽ pñt/ si contradicũt spõsalibus: nisi copula carnalis interuenerit. Cap. viij.

A nobis tua discretio requisiuit vtrũ is q̃ infra
n annos nubiles mr̃imonij[n] noĩe cõiungunꝶ vel eoꝝ alteri: anteq̃ꝫ ad annos aptos mr̃imonio ꝑueniãt liceat a matrimonio tali di-

¶ Glosa sequens signat contrarium et soluit.

a ¶ Viri standũ est veritati. Ar. contra. xxvij. q. ij. quod interrogasti. et. xxxiij. q. j. requisisti. So. vbi vir se dicit cognouisse vxorẽ ⁊ ista negat statur verbo viri vt hic. ⁊. xxxiij. q. j. si quis vxorẽ receperit sed. c. reqsisti. intelligiꝶ quãdo vterqꝫ cõfitetur ꝙ carnaliter iũgi ꝓpter frigiditatẽ nõ possũt: ⁊ vterqꝫ septima manu propinquorũ debet iurare ꝙ nõ possunt carnaliter cõmisceri. c. qđ ĩterrogasti. intelligiꝶ qñ marit⁹ non dicit ꝙ vxorẽ cognouerit vnde auditur mulier. ꝑterea qđ dicit hic fides est adhibenda viro si iurauerit/ hoc ĩtellige quãdo mulier non probat se virginẽ per aspectum corporis: qꝛ tunc bene audiꝶ. ꝰ. de proba. proposuisti. et. c. causam.

b ¶ Juramento. Sed quare cõpelliꝶ iste iurare cũ sit re⁹. vj. q. v. actor Ideo cõpellitur iurare ne hoc diceret in fraudẽ et in preiudiciũ mulieris: nec credere tenetur ei mulier sine iuramento: ꝑcipue in causa matrimonij propter periculũ aĩe. Lau. dixit ꝙ hoc ideo: quia fundata videbaꝶ intẽtio mulieris qꝛ traducta mulier fuerat minor vnde ad tollẽdã presumptionẽ illam debet iurare: secus esset si mulier oĩno nihil probasset. vt. ꝰ. de iureiur. c. vlt. vbi de hoc. si. ꝭ. eo. attestatiões. Et sic est ar. ꝙ ĩ causis matrimonialibus non debet omitti iuramentũ ne in fraudẽ aliquid teneꝶ. ꝰ. de testi. tuis questiõibus.

Juramẽtum a reo exigi põt etiã actore nihil ꝓbante qñ vertiꝶ periculũ aĩe

¶ Glosa sequens querit et soluit.

c ¶ Proxima. Sꝫ quãdo diciꝶ etati ꝓxia: Põt dici† ꝙ cũ distat a pubertate ꝑ sex menses vel min⁹. ꝭ. eo. attestationes. et. ff. de excu. tu. non tñ. et sic proximus pubertati furti obligaꝶ. insti. de ob. que ex delic. nas. §. in sũma. et intellige nihilomin⁹ ꝙ malicia supplebat etatẽ: aꝉ's nõ esset mr̃moniũ etiã post. xij. annũ vt dixi. ꝰ. eo. puberes.

† Dicit Jnno. illã esse ꝓximã pubertati que distat a. xij. an. cõpleto nõ cepto ꝑ vj. menses. ita ꝙ est. xj. annoꝝ et dimidij. vel qñ pubertas appet per aspectũ vꝉ alia itersignia. Ho. dicit illum etati proximũ q̃ ẽ circa fi. pupillaris etatis vel illã excessit per tres dies. vt. ꝰ. de regu. ad nr̃aꝫ ar. de elec. in causis. j. rñso. ĩ ñ. cũ suis cõcor. Jllud eniꝫ verbũ circiter dicit ad modicũ tẽpus referẽdũ. ꝰ. de dila. lr̃e. de hoc ꝑm cũ. ꝰ. eo. puberes. ꝭ. q̃ ma. ac. pos. insuper. Jo. an.

d ¶ Presertim. i. maxime: et ꝙ parentes ꝯfitebãtur illam legitime etatis: multũ facit pro viro et contra puellam.

e ¶ Alicui. De ꝯsanguinitate. sic. ꝰ. eo. accessit. in fi. ꝰ. ti. proxi. ad audientiam. et ca. iuuenis. et ca. sponsam.

De illis. Tria sunt dicta. Scd̃m ibi: si vero. Tertiũ ibi: mulier. Ab. ¶ Casus. Aliqui infra nubiles annos constituti maiores. vij. annis contrahunt sponsalia: siue vterqꝫ siue alter anteq̃ꝫ ad legitĩos annos ꝑueniãt: si postulẽt separari nõ sunt audiẽdi. Si vero alter eoꝝ perueniat ad legitimos annos altero in minorib⁹ adhuc existente: maior si petat separari/ nõ est audiẽdus nisi cum alter ad etatem legitimã peruenerit ⁊ petierit separari tunc iudicio ecclesie possunt separari. Si vero quãdo ꝯtrahũt spõsalia alter eoꝝ maior fuit/ ⁊ alter minor: si maior postulet separari non est audiendus: quia ex quo in eũ semel consensit non põt amplius dissentire: nisi minor cũ peruenerit ad etatem legitimã petierit separari.

¶ Nota ꝙ illi qui in minoribus annis contrahunt ante legitimam etatem non possunt resilire. Jtem maior debet expectare minorem Jtem sufficit semel in aliquẽ consentire. Ber.

f ¶ De illis. Tres articuli ꝯtineꝶ ĩ hac decre. Prim⁹ est hic in prin. de illis vsqꝫ si xo. Scd̃s est ibi: si vero alteruter. Terti⁹ ibi: mulier autẽ. B.

g ¶ Vllaten⁹ audiẽdi. Propter fragilitatẽ etatis. ⁊ ẽ ar. ꝙ ĩpubes de eo qđ facit ante pubertatẽ reclamare nõ valet. arg. xxviij. dist. de his. ⁊. xx. q. j. illud. et. ff. de neg. gest. pomponi⁹ et ar. ad hoc. ff. de mino. deniqꝫ. §. j. Ber.

¶ Glosa seq. ponit lecturam quam reprobat.

h ¶ Cũ sponsalia ꝯtrahunꝶ. i. alĩo existẽte infra annos pubertatꝭ sicut existebat qñ sponsalia ꝯhebanꝶ si alter ꝑueniat‡ ad etatẽ nõ est audiẽdus si petat separari: sed expectabit q̊usqꝫ alter ad etatẽ ꝑuenerit. qdã dicebant ꝙ alter coꝝ erat maior et alter minor qñ spõsalia ꝯtrahebanꝶ et ꝓm hoc nõ differret a sequẽti versu. Ala.

‡ Si tñ contrahat tenet. vt no. ĩ fi. vlti. glo. Jo. andree

i ¶ Minoris etatis. Videꝶ ꝙ ĩ optiõe illi⁹ q̃ vltio ad etatẽ ꝑuenit sit reclamare: et tu dic ꝙ idẽ iuris est de alio ꝙ põt reclamare etiã si minor vellet ꝯsentire aliter nõ differret a sequẽti versu.

¶ Glosa sequens successiue signat duo contraria et soluit.

k ¶ Judicio ecclesie. Sic. ꝭ. c. proxi. Et ita patet ꝙ spõsalia dissolui debẽt iudicio eccl̃ie tñ: nisi forti⁹ vinculũ superueniat: puta mr̃imoniũ cũ alio: vꝉ votũ solẽne: tũc ipo iure soluta sũt. ar. ꝰ. ti. ꝓx. si inter. ⁊. ꝭ. de spõ. duo. c. j. Ar. ꝯ. ꝭ. c. ex lr̃is. vbi soluuntur spõsalia anteq̃ꝫ alter ꝑueniat ad etatẽ. Sed nõ est ꝯ: qꝛ ibi non tenuerũt spõsalia vt patet ex fine: hic xo tenuerunt. Jtẽ si. ꝰ. ti. ꝓxi. preterea. et. c. requisiuit. ibi sĩꝉr soluunꝶ spõsalia ne deteri⁹ inde cõtingat: ⁊ ita spõsalia cõtrahẽtes si nolũt vterqꝫ vel alter perficere mr̃imoniũ nõ sunt cõpellẽdi: vt colligiꝶ ꝑ hec iura. Sed contra est exꝑssum ꝙ oĩno sunt ꝯpellẽdi ꝑ eccl'asticã censurã. ꝰ. ti. ꝓxi. ex lr̃is. ij. ⁊. c. sicut. Quid g̊ rñdebis? Dicas ꝙ illa decre. ex lr̃is. ij. et. sicut. loquunꝶ qñ iuramentũ interuenit lꝫ illi etiã essent ĩpuberes sed erant doli capaces: ita ꝙ tenuit iuramentũ: vñ ꝓpꝶ periculũ iuramẽti ꝯpelli debẽt ad ꝯhendũ: ⁊ illa decre. requisiuit. reduciꝶ ad illã ex lr̃is. vt ibi plene dictũ ẽ. ⁊ qđ dicit illa dcre. ꝑterea. poti⁹ ẽ dispẽsatio: vt ibi dictũ est: et qꝛ vterqꝫ dissentiebat/ iõ facili⁹ toleraꝶ: h̄ g̊ loquiꝶ de spõsalibus minorũ. Si g̊ iuramẽtũ interueniat compellẽdi sunt ꝑficere mr̃imoniũ: siue sint maiores siue minores: dũ tamẽ fuerint doli capaces: quia etas illa plena est ꝑiurijs. ꝭ. de delic. pue. pueris. Si vero iuramentum non interuenit in sponsalib⁹ non sunt inuiti cõpellendi: qꝛ inuite nuptie difficiles exitus consueuerunt habere. et ita planum est: ex causa tñ cõpelluntꝶ vt dictũ est. ꝰ. de spon. ex litteris. ij.

Spõsalia dupl'r dissoluũtur.

Spõsalia cõtrahentes an sint ad mr̃imoniũ cõpellendi.

l ¶ Nupsit. i. sponsalia cõtraxit: quia matrimonium contrahere non poterat. sic. ꝭ. ca. proxi.

¶ Glo. seq. ar. semel ꝓbatũ ⁊c. allc. viij. iura. ⁊ in ꝯrĩũ vnã. l. scd̃o arclaudicare ꝯctũ alleg. vij. iura in cõtrariũ. allc. iiij. et soluit.

m ¶ Semel consenserit. Arg. qđ semel ꝓbatũ est amplius nõ possum reprobare. iij. q. iij. offeratur. et. viij. q. ij. dilectissimi. ⁊. xx. q. iij. eos qui. xxij. q. v. hõrrendus. ⁊. iiij. di. ĩ istis. et. ꝰ. de causa pos. cum olim. ff. de nego. ge. pomponi⁹. j. et. ff. de adul. si vxor. in fi. Ar. cõtra ff. de mu. et ho. vt gradati. §. reprobari. † Jtem arg. cõtract⁹ claudicat. ar. ꝰ. de elec. nosti. et. xxxij. q. v. ꝓposito. et. q. ij. aliqñ. ⁊. xxxiij. q. v. manifestũ. xij. q. ij. si qua de rebus. et insti. de auc. tu. §. j. et. C. de ꝓcu. nõ eo min⁹. Ar. cõtra. ff. de arbi. si cũ dies. §. sed et si. et. l. sed si interpellaꝶ. §. vl. xxj. q. v. si quis cuiuslibet. et. iiij. q. v. quisqs. Sol. verũ est ꝙ multi cõtract⁹ claudicãt: et ex vna parte possunt tenere et ex altera nõ: vt si pupillus ꝯhat cũ minore sine tutoris aucte. in sti. de auc. tu. §. j. et. l. predi. nõ eo min⁹. et. c. si qua de reb⁹. sec⁹ ĩ matrimonio qꝛ illud vinculũ nõ põt cõstare nisi ex duob⁹ cõsensibus ꝰ. ti. ꝓxi. tua et qđ dicit hic nõ obstat: qꝛ ille teneꝶ expectare nõ ratione matrimonij sed rõne sue ꝓmissionis. ‡ vñ si cõtraheret cum alia teneret: etiã si iuramentum interuenisset. ꝰ. ti. ꝓxi. si inter.

Quod approbo nõ reprobo.

† Jbi medicus semel ꝓbatus reprobaꝶ: ⁊ ẽ spãle ꝓpꝶ hominum sanitatem Jo. and.

‡ Si. no. ꝰ. ti. j. ex lr̃is. in fi. ij. glo. Jo. and.

A nobis. ¶ Jn effectu idẽ dicit iste tex. qđ precedens: nisi ꝙ addit de copula ⁊ cõsensu tacito post aduentũ pubertatis. Primo poniꝶ qstio. Scd̃o solutio ibi: ad quod. Abb. ¶ Casus. Quidã infra nubiles annos iũgunꝶ noĩe mr̃imonij: si vterqꝫ vel alter anteq̃ꝫ ad legitimos annos perueniãt petierint separi. Queriꝶ vtrũ sint audiẽdi? Rñ. papa ꝙ cũ ante legitimos annos cõiugalẽ cõsensum nõ habeãt: vsqꝫ ad legitimã etatẽ expectare tenentur: ⁊ tũc aut ꝯfirmeꝶ mr̃imoniũ aut infirmeꝶ: nisi carnalis copula antea interuenerit: cũ illa tempus anticipare soleat pubertatis.

¶ Nota ꝙ ante annos legitĩos nõ ꝑsit aliq̃ mr̃imonialiter cõsentire. Jtẽ mr̃imoniũ nõ semp consideraꝶ ꝓm annos qꝛ aliqñ carnalis cõmixtio anticipat etatẽ et inducit matrimoniũ precedentib⁹ spõsalibus et malicia etiam supplet etatem. Ber.

n ¶ Mr̃imonij noĩe. Scꝫ futuri: qꝛ loquiꝶ de spõsalibus. ꝰ. c. ꝓxi.

¶ Glosa sequens dat simile. querit et dupliciter soluit.

a ¶ Consensum nõ habent. Quousq; pueniãt ad etatẽ legitimã: sic etiã ꝛ in voto. xx. q. j. firma. ꝫ. de fri. ꝛ male. qd̃ sedẽ. Sꝫ pone ꝙ dicãt accipio te in meũ et ego te in meã: intẽdẽtes etiã ꝯtrahere mrimoniũ: ꝛ Rñ. mrimoniũ nõ ꝫbũt etate ꝓhibẽte: spõsalia nõ ꝫbũt: qꝛ nolũt. † ff. de spõ. q̃stũ. arg. ꝫ. de os. de le. cũ sup. et. C. si qs alteri vel sibi. multũ interest. si i eadẽ volũtate ꝑsistãt vsq; ad legitimã etatẽ: mrimoniũ pus iutile ratihabitiõe tacita vel exp̃ssa cõfirmaꝝ. arg. ꝫ. c. ꝑxi. et. ff. de spon. q̃stũ. de ri. nup. minorẽ. ¶ Possẽt tñ ꝓbabiliꝝ dici ꝙ spõsalia cõtrahũt iuris potestate: lꝫ ea ꝯtrahere nõ intendãt. ꝫ. e. attestatiões. ar. ꝛ. c. duo. Ala.

† Hoc tenuit h Uin. ꝛ Jo. ꝫ. c. vl. ꝛ refert Hostie. ꝙ idem tenebat ala. et Egi. cardinaꝝ de ap. falsuꝫ dixit. vt. ꝫ. ptꝫ: qꝛ ei⁹ fuit hec glo. Jo. an.

b ¶ Tenentur. ꝫ. c. ꝑxi. ꝛ. xx. q. j. illud. xxviij. di. de his.

c ¶ Anticipare. ꝫ. eo. c. ꝑxi. et. c. vlti. ꝛ. ꝫ. eo. puberes.

Diuisio. De illis. ¶ Prio decisa cõsultatio. Scdo rñsio ibi: respondemus. Ab. ¶ Casus. Quidã in minori etate spõsalia ꝯtrahũt/ ꝛ traducunꝝ. postmodum diuortiũ petũt minorẽ allegantes etatẽ: aut vim sibi illatã. Queriꝝ qd iuris: ꝛ Rñ. pa. ꝙ si ita fuerit etati ꝓximi ꝙ potuerint carnaliter coniũgi pretextu minoris etatꝭ nõ sunt separãdi. si vn⁹ in aliũ nisus est ꝯsensisse: qꝛ in eis malicia supplet etatẽ/ sꝫ cuiuscũq; sunt etatis se pñt ꝑ illatã sibi violentiã excusare: nisi post violẽtiã cõsensus accedat. ¶ Nota ꝙ malicia supplet etatẽ in mrimonio: qd̃ intelligo sapiẽtiã/ discretiõẽ/ doli capacitatem. Itẽ violẽtia oĩ tpe excusat. Item mrimoniũ ꝑ vim contractum per consensum sequentem fit firmum quod prius erat infirmum. Ber.

scedere. ¶ Ad qd̃ rñdemus ꝙ ꝓ eo ꝙ ante nubiles annos ꝯiuga- a lem ꝯsensum[a] nõ habent: vsq; ad b legitimã etatẽ expectare tenenꝝ[b] et tunc aut cõfirmeꝝ mrimoniũ: aut (si simul esse noluerint) separentur: nisi carnis cõmixtio ante interuenerit: cũ interdũ illa tẽp⁹ c anticipare[c] soleat pubertatis.

Idem genuesi. archiepõ.

¶ Minores apti ad mrimoniũ ex ꝯtractu mrimonij obligãtur: nisi violẽtia intercedat. Cap. ix.

ij. De illis q̃ in minori etate d despõsanꝝ[d]: ꝛ. ꝫ. ¶ Respõdem⁹ ꝙ si ita fuerit etati ꝓximi e ꝙ potuerit copula[e] carnali ꝯiungi: minoris etatis ĩtuitu separari non debent: si vnus in aliũ vif sus fuerit ꝯsensisse[f]: cũ in eis etag tẽ suppleuisse malicia[g] videꝝ: sed cuiuscũq; sint etatis se possunt ꝑ h illatam violentiã excusare[h]: nisi i post violentiã ꝯsensus[i] accedat.

Urbanus. iij. cenomañ. epõ.

¶ Cõtractus ante pubertatem etiam cum nisu carnalis copule nõ facit mrimoniũ. Capitulũ. x.

Attestationes sup cã matrimonij q̃ inter. H. iuuenẽ ꝛ. G. mulierẽ vertitur accepimus: et ipis inspectis nobis innotuit: ꝙ ꝑdict⁹ iuuenis nondũ duodecimũ annũ attigerat: cum prefatã G. accepit vxorẽ: et licet k nisus fuisset[k] (sicut vterq; confessus est) ipsam corrũpere: mulier l tñ credit se virginem euasisse[l]: ve rũ ipse anteq̃ ad annũ. xiiij. peruenisset a memorata muliere recessit. quẽ cũ. xvij. annos hẽat eadẽ ꝓ viro sibi vẽdicare cõtendit: et. ꝫ. ¶ Cõsul. t. t. r. ꝙ si mulier per m idoneos testes[m] probare nequerit: ꝙ post. xiiij. annuꝫ etatis sue n vel circa[n] finẽ. xiiij. anni ꝑdictus iuuenis cõsensisset in eã: ab ipso o iuramento[o] recepto ꝙ postq̃ ad legitimã etatem peruenit/ ipam habere non cõsensit in vxorẽ: ab impetitiõe mulieris eũ potes et debes absoluere: et ad alia vota vtriq; dare licentiã transeundi.

Idem pisano archiepiscopo.

¶ Si maior inuitus contraxit sponsalia cũ minore: nõ tenetur ipm expectare donec veniat ad etatem adultam. Ca. xj.

Ex lrĩs. t. fra. accepimus ꝙ puella quedam anno. xij. p iurata fuit et desponsata[p] cuidã puero. ix. vel. x. annorũ: et tpe pro cedente de volũtate parentũ po q ti⁹[q] q̃ de sua (sicut asserit) ad domũ pr̃is pueri adducta: vbi nolens et iuita: minis parẽtũ ipulr sa morã fecit ꝑ annũ[r] ꝛ amplius: et tandẽ inde recedens ad domũ ꝓpriã est regressa: et. ꝫ. ¶ Cũ autẽ dictus puer nondum ad. xiiij. annum peruenerit: nec ad eandem s carnaliter[s] accessum habuit: dis. t. t. r. ꝙ si puella cõmonita: vt do nec cõpleat idẽ puer annũ. xiiij. expectet: non duxerit expectandũ ei ſm ea que proposita sũt ac

ad legitimã etatẽ puenit eã habere nõ consensit vxorem. Dictum iuuenẽ a predicta. G. debeat separare ꝛ dare vtriq; licentiã cũ alio contrahẽdi vel alia. ¶ Nota ꝙ inutilis conat⁹ nõ facit preiudiciũ. Itẽ post publicatas attestationes de nouo possunt testes recipi. Itẽ hic defertur iuramentũ reo q̃uis actor nihil ꝓbet/ cũ tñ debe ret absolui: qꝛ actore nõ probante reus absoluit. sed hoc fit propter p̃sũptiones: quia tẽptauit eã corrũpere: ꝛ etiã fauore matrimonij. Ber.

k ¶ Nisus fuisset. et ita conat⁹ non ꝑiudicat cũ non habuit effectũ. ꝫ. ti. ꝑxi. c. vl. vbi de hoc. B. ¶ Glo. seq. reciteꝝ per. q.

l ¶ Euasisse. Cui credi tur ĩ hoc ꝙ contra se cõfitebatur. xxiij. q. ij. ꝫ. ꝫ. ꝛ ff. de iter. ac. de etate. ꝫ. j. aꝭs stareꝝ ꝟbo viri. vt ꝫ. eo. cõtinebaꝝ.† prout ibi dicitur. Ber. ¶ Glosa se. reciteꝝ per. q.

† Adde nisi mulier ꝑ aspectũ corporis virginẽ se probaret. de probã. ꝓposui sti. ſm Tã. vel ſm Innoc. lꝫ mulier corrupta fuisset et nõ vir nõ esset mrimoniũ. remittit ad ea q̃ no. ꝫ. de co q̃ cog. cõsang. frnitati. Jo. and.

m ¶ Per idõeos testes Qd̃ facere non poterit: non obstante publicatione aliorũ testiũ: cũ iste sit alius articulus. de te sti. fraternitatis. ꝛ. ca. tã litteris. et. c. cãm. ij. et. c. ex tenore. et. c. series. ¶ Glosa se. reci. per. q. q̃ñ dicatur circa fi. soluit al legãs. iij. iura. alle. vnũ contrariũ. et demũ determinat que dixit.

n ¶ Circa finem. Forte per sex menses. ff. de ex cu. tuto. non tantum. ij. ff. de mu. et ho. ad rẽ publicam. et. ꝫ. eo. continebatur. Arg. contra. xx. q. j. illud. hoc itellige si iuuenis iste tunc esset viri potens: quia malicia ꝑuenit etatem quandoq; ꝫ. eo. ca. proxi. aꝭas non tenet matrimonium/ etiam si compleuisset. xiiij. an. vt. ꝫ. eo. puberes. dictum est. Ber. ¶ Glosa sequens querit opponendo et soluit.

o ¶ Ab ipo iuramẽto. Sed quare exigitur iuramentum cũ ipse sit reus. vj. q. vlti. actor: Ideo defertur ei iuramentũ: quia p̃sumptio erat ꝓ muliere: qꝛ cõstabat ꝙ cũ ipsa contraxerat: et qꝛ aspirauerat ad carnalẽ copulã: vnde ex hoc erat p̃sumptio contra illũ. sic. ꝫ. eo. continebaꝝ. Dic vt ibi. Quãdo debeat iuramentũ deferri reo vel actori quere illud. ꝫ. de iureiur. c. vlti. Et ideo iurat ꝙ poterat esse ꝙ post. xiiij. annos cõsensisset in illam et timore iuramenti confitebitur veritatem. B.

d ¶ Desponsantur. Et traducitur in domum: postea allegãt minorem etatem vel violentiam.

e ¶ Copula carnali coniungi. Hoc solũ ꝯsideraꝝ vt possint ꝯiugali vinculo sociari ꝛ non numerus annoꝝ. ꝫ. eo. puberes.

f ¶ Consensisse. Qd̃ facere poterunt: licet nõdum peruenerint ad etatem cum pubertas preuenisset etatem.

‡ Qd̃ intelligit Tan. sapiẽtiam/ discretiõeꝫ/ ꝛ doli capacitatẽ. ꝛ ſm Phi. interdũ bonitas supplet etatẽ. C. de ꝑxi. sac. scri. l. vnicuiq;. ꝛ. lxxvij. di. monachus. Jo. and.

g ¶ Malicia. Alibi appellatur prudentia ‡. ꝫ. eo. c. vlti. si. C. simi. se. ma. di. l. iij.

h ¶ Excusare. Sic. ꝫ. eo. ti. ꝑxi. veniens. ij. ꝛ. c. consultationi.

i ¶ Consensus. Expressus vel p̃sumptus: vt si patiẽter cohabitet illi talis violentia trãsit in consensum. ꝫ. ti. ꝑxi. ad id qd̃. ꝛ. ꝫ. qui cle. vel vo. insinuante. C. qd̃ me. cau. l. ij. vel si carnalis copula subsequatur. ꝫ. de eo qui dux. in ma. quã pol. per adul. significauit. et. ꝫ. q̃ ma. accu. pos. insuper. Ber.

Attestationes. ¶ Cõmunis diuisio. Scda pars ibi: consultationi. Ab. ¶ Casus. Quedã cã mrimonialis ꝟtebaꝝ inter H. iuuenẽ ꝛ. G. mulierẽ sup causa illa corã ordinario testes fuerũt ꝓducti. Dubitauit iudex qualiter in causa ꝓcederet. misit attestationes testiũ dño pape. Attestationibus illis inspectis cõstitit domino pape ꝙ iuuenis ille nondũ attigerat. xij. annũ q̃ñ dictã. G. in vxorẽ accepit. ꝛ licet nisus fuisset eam corrũpere: ſm qd̃ vterq; confitebaꝝ: mulier tamẽ credit se virginẽ euasisse. Sed ipe anteq̃ peruenisset ad. xiiij. annũ ab ea recessit/ ꝛ cũ postmodũ ad annos legitimos peruenisset petebat illũ in virũ suum. Respõdet papa eidem epõ dicens ꝙ si mulier illa per ydoneos testes probare nequiuerit ꝙ post. xiiij. annum etatis sue/ vel circa finem. xiiij. anni predictus iuuenis consensisset in eam recepto iuramento ab ipso ꝙ postq̃

Ex litteris. Cõmunis diuisio. Secũda ibi. cum autem. B. ¶ Casus. Quedam puella. xij. annorũ desponsata fuit cuidã puero. ix. vel. x. annorũ: et postmodũ de voluntate patris non de sua vt dicebat ad domũ patris illius pueri ducta fuit inuita et nolens. et minis parentũ cõpulsa: fecit ibi per annũ morã et tãdẽ ad domũ patris est reuersa dicens ꝙ nunq̃ in eũ cõsensit: nec vult consentire: imo petebat licentiã cũ alio contrahendi. Querebatur quid iuris: Rñdet papa cũ dictus puer nondũ ad. xiiij. annũ peruenerit/ nec ad eam carnaliter accessum habuerit. Mandat ꝙ si puella cõmonita ipm voluerit expectare quousq; ad etatẽ legitimã peruenerit si est ita vt est ꝓpositum liberã tribuat licentiã cũ alio contrahendi. ¶ Nota ꝙ sponsalia ꝑ vim contracta non tenent: et ideo datur huic licẽtia contrahendi. Item cohabitatio vnius anni nõ sufficit ad presumendũ cõsensum matrimonialẽ: qd̃ verum est vbi inuite quis contrahit: nec vnq̃ consensit. Ber.

p ¶ Desponsata. Ea non consentiente.

q ¶ Potius. Electiue et non comparatiue. B.

r ¶ Per annũ. Si hoc fecisset sponte sic tenuissent sponsalia ‡ ex patientia cõsequẽtis tẽporis. ꝫ. ti. ꝑxi. ad id qd̃. et sic nõ fuisset ista mulier audita quousq; alter peruenisset ad etatẽ. ꝫ. eo. de illis. j.

‡ Nõ vt matrimonium obstabat ei etas viri. ſꝫ Gof. Jo. ã.

s ¶ Carnaliter. Quod si fecisset statim presumeretur cõsensisse. ꝫ. de eo qui dux. in matri. quam pol. per adul. significauit. B.

¶ Glosa sequens signat contrarium et soluit.
a ¶ Tribuas. Ar. ɔtra. s̄. e. de illis. j. r. c. a nobis. Sol. illud verū est quando certum est q sponsalia tenuerunt hic non tenuerūt: r ideo datur ei licentia cum alio contrahendi. B.

Diuisio. D Uo pueri. ¶ Primo narrat factū. Secūdo respondet ibi: qr igitur. Ab. ¶ Casus Duo pueri. G. sex ānos habēs. r Guilelma. vij. mr̄imonialiter sunt cō= iuncti. qui sic p tres an= nos manserūt. r sic spon salia tenuerūt q̄ ab ini= tio nō valebāt. postmo= dum pater puelle ipam copulauit cuidam alij M. nomine / cū quo pa= cifice p. vij. annos pmā sit. Tādē dimisit eādē qr credebat ipsam aliū virū. G. habere: cui fue= rat pmo desponsata. G. ad ānos discretōis per= ueniēs / cū alia ɔtrahen di licētiam postulauit. qua obtēta / cōtraxit cū quadā. S. nomie conso brina dicte Guilelme. r cū ea per aliquod tem= pus cohabitans (vt di= cebat) nō cognouit eā= dē. ipā tū ab eo se cogni tam asserebat. postea ve ro pr̄ Guilelme cum vi disset eā a secundo viro dimissam cōpulit dictū Guil. vt. S. neptē suam dimitteret: et ad Guilel mā (q̄ postmodū p biē= niū cohabitauit eidē) rediret. Quesitum fuit a papa. quid sup his es= set agendū. et ipse respō dit q inter. G. r Guilel= mam nō fuit matrimo= niū / puerili etate impe= diēte. et licet idē (postq̄ illa nupsit alij) potuerit aliā ducere in vxorē cō sobrinam. Guil. habere non potuit propter pu= blicam honestatem. siue eā cognouerit: siue non. nec ad Guilelmam po= tuit redire. quia fuit al= teri legitime copulata. Cum ergo. G. dicat se non cognouisse. S. consobrinam Guilelme aliam si voluerit poterit ducere in vxorem. et. S. alteri viro pote= rit copulari. et cum fuerint separati: penitentia debet vtriq̄ iniun= gi ad tempus / pro vitando scandalo. Si vero constaret. G. S. co= gnouisse neuter altero viuente dabitur licētia contrahēdi. r Guil= lelma manebit cū. M. imposita ipsi. M. penitētia cōpetenti ad tē= pus qui pro sua voluntate sine iudicio ecclesie dimisit eādē. ¶ No ta q publica honestas impedit matrimoniū contrahendū: et diri= mit iam contractū. Item matrimoniū superueniens sponsalibus dissoluit ea. Itē vir caput est mulieris. Item ppter scādalum pe= nitentia debet iniungi. Item incestus impedit matrimonium con trahendum. Item nemo sine iudicio ecclesie debet suam vxorem dimittere. Ber.

cipiendi alium virum liberā tri= a buas[a] facultatem.

Alexander. iij.

¶ Sponsalia cōtracta cū mino re septēnio per cohabitationem mutuā post septēniū cōualescūt et inducunt publice honestatis iusticiam. soluuntur tū p matri= moniū de presenti. Capitulū. xij

D Uo pueri Guilelmus et Guilelma matrimoniali b ter[b] sunt coniūcti: puero. vj. puel= la vero. vij. annum agēte: qui si= c mul per tres annos[c] manserunt: tunc pater puelle subtrahens eā sponso ipsam alteri. M. nomine copulauit: cū quo per. vij. annos quiete permansit. ipse vero tunc reliquit eādem: quia credebat eā alium virum habere. Guilel. s. cui prius fuerat desponsata. Prior autem sponsus ad annos discre= tionis perueniens a prede. tuo con trahēdi cum alia licētiam impe= trauit: qui quādam nomine. S. d cōsobrinā prioris in vxorem[d] ac cepit: et cum ea per aliquod tē= pus existens: eā (vt ipse fatetur) carnaliter non cognouit: licet il= la se ab eo cognitā asseueret. Cū autem pater memorate. Guil. eā vidisset a scdo viro relictā preno minatū Guil. cui prius eā despō sauerat compulit: vt. S. neptem suam omnino dimitteret. et ad e Gu. suam desponsatam rediret[e] qui postmodū per biēniū coha= bitauit eidē. ¶ Quia igitur quid tibi faciendum sit postulas edo ceri. breuiter. r. q ipediente pue= f rili etate matrimoniū[f] inter Gu. et Gu. non fuit r licet idē postq̄ illa nupsit alij: potuerit aliā du= cere in vxorem: tamē quia dictā S. duxit consobrinam mulieris eiusdem: siue eam cognouerit si= ue non: nō debet tamen cum ea= dem. S. ppter publice honesta= g tis[g] iusticiam remanere: nec ad primam habere regressum: qr al h teri fuit legitime[h] copulata: r. j. i Cum vo vir caput[i] sit mulieris k et Gu. dicat[k] se non cognouisse prius. S. supradictam aliam si voluerit poterit ducere in vxorē et. S. viro legitio copulari: post separationē vero pro vitādo po= puli scandalo: vtriq̄ ad tpus est penitētia iniūgenda. Si vero le gitime cōstaret ipam. S. ab eo si l ue post siue antea[l] cognitā exti= m tisse: neutri viuēte altero dabit[m] licētia ɔtrahēdi. Remanebit er= n go Guilelma cū[n]. M. imposita ipsi. M. ad tpus pnia ɔpetēti: q̄ pro sua opinione sola Guilelmā o (iudicio ecclesie non requisito[o]) dimisit. Inno. iij. c. r. p. quondā filijs malebrance.

¶ Accusari non potest mr̄imo= niū qd nō est: vt si cum minori se ptēnio sit contractū: denunciari tū pōt ipedimentū ne contraha= tur in posterum. Capitulū. xiij.

A D dissoluendū qd factū fuerat inter. J. r. S. et. J.

b ¶ Matrimonialiter. Id est vt matrimonialiter iūgerent eta= te adueniente. seu sponsalia contrahendo. † Ber.

† Immo cō traxerunt p vba de pre= senti p que intelligunt ɔtraxisse spon= salia: vt. j. no. et p que mr̄imoniū presumptū iducitur: si propter pu= bertatē in= teruēiat tē= tatio. vt no= tat. s̄. eo. at= testatiōes. sm Hostiē. Jo. and.

c ¶ Per tres annos. Et ita tenuerunt sponsalia ratihabitione sequenti. s̄. co. ex litteris. et qui patri in sponsalibus non contradi= cit consentire videtur. ff. de sponsa. sed que patris. Ber.
d ¶ In vxorem. Quam habere non potuit. s̄. ti. pxi. sponsam.
e ¶ Rediret. Redit ille pater ad id quod damnauerat. xxvj. q. v. nec mirum. Ber.
¶ Glo. seq. reci. per. q. quam sol. et signat contrarium.
f ¶ Matrimonium. Sed sponsalia fuerunt tunc iuris potesta= te: quia si non valet vt ago valeat vt valere potest. Intendebant enim obligari adinuicem: et ideo interpretatio fieri debet vt res potius valeat q̄ pereat. s̄. de fide instrumen. inter dilectos. §. cete= rum. vt dictū est. s̄. eo. a nobis. r hoc patet per sequētia. Ar. ff. de ac. r obli. obligationū. §. verbor obligatio.
g ¶ Publice honestatis iusticiam. Que ipedit etiā matrimo= niū ɔtrahendū r dirimit iā cōtractū: qre ille guilielm⁹ nō pōt hr̄e aliquā de consanguinitate guilielme. s̄. ti. pxi. ad audiētiā. et. c. iu uenis. et. c. sponsam. et. s̄. eo. accessit. in fi. et. c. litteras. In q̄busdam tū sublata est publice honestatis iusticia: vt in sobole suscepta ex scdis nuptijs: r in scdo et tertio gnē affinitatis. j. de ɔsan. r af. non debet. Ber.

Publica honestas ipedit et dirimit.

h ¶ Legitime. i. p mr̄i= moniū qd tāq̄ fortius vinculū soluit spōsalia s̄. ti. pxi. si inter. et. j. de spon. duo. c. j. al's nō cō= traxit legitie: qr non de buit frangere fidem de qua debet agere penitē tiam. vt. c. si inter.
i ¶ Caput. Sic. xxxiij. q. v. cū caput. vñ sibi po tius credit q̄ vxori. s̄. e. ɔtinebat. r. xxxiij. q. j. si quis acceperit.
k ¶ Dicat. Satī fuit de facili credēdum: qr ni= hil iuris acq̄rebat alter uter † quia siue cogno= uerit siue nō eā hr̄e non pōt. vt. s̄. eo. patet. sec⁹ si coitus faceret ad pba= tionē obligationis ‡ vt s̄. de proba. pposuisti. r j. de frigi. et malefi. c. j.

† Arg. de ho. significasti. ij. vltra mediū. Jo. and.

‡ Dicebat Hos. vbi ex ɔfessione copule firmatur mr̄imoniū / credit etiā mulieri: sec⁹ vbi per illā non firmat matrimoniū: sed tm̄ peccatū pbat vt dixi hic super. X. cōpulit. Jo. and.

l ¶ Siue antea. Hoc ē postq̄ fuerit cōpulsus redire ad guilelmam: si ue ante cōpulsionē siue post cognouit stephanā ¶ Glo. se. querit opponē do r dupliciter soluit.
m ¶ Dabitur. Sed qre hoc cū iter guilelmū r guilelmā nō fuit matri moniū: Pōt dici q pro pter scādalū vt innuit lit tera pcedens: vel poti⁹ ppter delictū vtriusq̄ ppter spōsalia q̄ preces serant inter eos: r sic ot ta erat publice honesta tis iusticia: vnde nō po terant gu. r stephana vl terius carnaliter cōiun gi: et ideo prohibentur: quia ex certa sciētia cō= traxerūt r carnaliter cō iuncti fuerunt: tamen si contrahunt matrimo= nium tenebit. j. de ma. contrac. contra interdi. eccle. c. f.
n ¶ Cū. M. nisi voluerit eū repellere pretextu adulterij.
o ¶ Nō requisito. Nota q sine iudicio eccl'ie nullus deb3 dimitte= re vxorē suā cū hec sit pena que nulli est inferenda nisi per iudicē xxxiij. q. ij. seculares. et. §. in h. et. xxxv. q. vj. multorū. quantūcūq̄ etiam impedimētū sit manifestū. j. de diuor. porro. tunc circa coitū distingue. j. de senten. ex. inquisitioni. Ber.

Diuisio. A D dissoluēdū. Tria facit. Primo factū narrat. Scdo inter loquit ibi: interloquēdo. Tertio prohibet et decernit ibi: ne vero. Ab. ¶ Casus. Quidā noīe ioannes ɔxit mr̄imoniū cū q̄dā puella. S. noīe īfra septēniū ɔstituta: tādē ex pte puelle accusabat mr̄imoniū propter consanguinitatem et dū testes pducerentur ad pbādam consanguinitatem. pdictus Jo. multas exceptiones pposuit: p q̄s ītēdebat accusatores ab accusatiōe repellere. Cūq̄ sup exceptōib⁹ ipsis fuisset multipl'r disputatū: papa auditī q̄cūq̄ ptes pponere voluerīt: īterloq̄ndo pnūciauit iter pdictū iuuenē / et puellā nec mr̄imoniū / nec spōsalia fuisse ɔcta: qr puella nōdum ad. vij. annū puenerat. vñ accusatio locū hr̄e nō poterat: cū nō eēt q̄ posset legitīe accusari: sed denūciari poterat cōsanguinitas: vt īterdiceret mr̄imoniū ɔhēdū. Vñ papa statuit terminū ad denū= ciationē pbādā saluis exceptiōib⁹ ppositī / ac etiā pponēdis: ne vo ī puellā aliq̄d interī attēptet: pcipit papa ne in negocio vlte= ri⁹ pcedat de nouo donec cesset a denūciatiōe: vl'ea pbata ordīe iudiciario pcedat. q si ɔ h mādatū aliq̄d in piudiciū puelle fuerit attēptatū: illd decernit papa irritū et inane. ¶ No. q īfra. vij. ānū nec mr̄moniū: nec spōsalia ɔhi pnt. Item mr̄imoniū qd nō est: ac cusari nō pōt. Itē ɔ accusationē / q̄ nō tenet: exceptio pponi nō po test. Itē non solū tenet q̄s denūciare crimen qd iā est cōmissum: s3 etiā cōmittendū. Itē qd fit contra preceptum pape non tenet. B.

a Accusatione[a] pro puella sup cõsanguinitate ꝓposita: prefatus J. multas exceptiones ꝓposuit: per quas nitebatur vos ab accusatione multipliciter remouere: et. j. ¶ Interloquendo pronũciauimus inter iuuenẽ et puellam: b nec matrimoniũ[b] nec sponsalia fuisse cõtracta: cũ constet puellã nõdũ ad septẽniũ puenisse. Quo circa nec accusatio locũ habebat cũ non esset qd posset legitime ac c d cusari[c]. Denũciari[d] tamen poterat ɔsanguinitas vt iterdiceret matrimoniũ contrahendũ. Ad denunciationẽ ergo legitime ꝓ e bãdã terminũ assignam⁹. saluis[e] exceptionib⁹ non solũ propositis sed etiã proponẽdis. ¶ Ne vero q̃cq̃ i puellã interim attentetur f aucto. ap. interdicim⁹[f] ne in negocio de nouo procedat vlteri⁹: donec vel a denũciatione cesset: vel ea probata ordine iudiciario procedatur. Ꝗ si contra interdictũ nostrum in preiudicium ipsius aliquid fuerit attentatum: id g irritum[g] esse decernimus/et viribus omnino carere.

Idem episcopo abbateñ.

Siquis per verba de presenti contrahit cum impubere in qua etatem malicia nõ supplet: intelligitur non matrimoniũ sed spõsalia contraxisse: etiam si subarratio intercesserit. Cap. xiij.

Tue nobis exhibite littere continebant: ꝙ quidã filiam suã circiter. xij. annos ha- b bentem cuidam nobili desponsauit: qui subarrauit[b] eãdem cõsensu mutuo accedẽte: τ. j. ¶ Ꝗ vero nobis constare non potuit cuius etatis esset puella: cum eidem viro extitit desponsata: cũ i dicatur: ꝙ circiter[i] xij. annos habebat: vtrum ne prudentia tunc in illa suppleret etatem: respon- k demus ꝙ si puella nubilis[k] non erat etatis: cum sepe prefat⁹ vir desponsauit eandem: et etatem l in ea prudentia[l] non supplebat: proculdubio inter eos non coniugium sed sponsalia contracta fuerunt: ꝗuis ab ipso viro eadẽ m fuerit subarrata[m].

De clandestina desponsatione.

Ex concilio arelateñ.

¶ Glosa sequens inchoat casum.

a ¶ Accusatione. Hoc intellige ita. Quidã Jo. nõie ɔtraxit cũ q̃dã puella infra septẽniũ constituta: tãdẽ ex pte puelle accusabatur matrimoniũ ꝑpter ɔsanguinitatẽ: τ dũ vellet producere testes ad probandã ɔsanguinitatẽ ɔtra illos accusatores exceptiones ꝓposite fuerũt ex parte viri vt ab accusatione repellerent. sup hoc pronunciauit papa ꝙm qd in littera sequit. Ber.

b ¶ Matrimoniũ. Si. s. de resti. spol. ex parte. nec cõsensit post. vij. an. q2 si post ɔsensisset/tenuissent sponsalia: nisi consanguinitas impediret. s. eo. lr̃as. accessit. si. s. d iudi. examinata. sic isti ineptã ꝓposuerũt accusationẽ mãifeste: et ideo statim dicuntur repelli: vt ibi dicit. vnde adhuc possunt proponere aptã s. denunciare.

¶ Glo. se. coadiuuat textũ p octo sil'a et duo inducit ad ɔtrium τ soluit.

c ¶ Accusari. Bene dicit: q2 pmo debet existere in rex natura id de q̃ agitur: nec ante iuris rõ ꝙ psona querẽda est. ff. de iure codicil. qdã referũt. §. j. sic τ collegio qd nõdũ est non dat priuilegium. s. de ec. edifi. ad audientiã. ij. † nec rescriptũ datur ad lites futuras. s. de rescript. c. vlti. nec pot dici verũ quod nunq̃ fuit. de pe. dist. ij. in fi. nec dicit mortuum qd nondũ vixit. xxxij. q. ij. qd non. vbi de hoc. et. j. de homi. sicut ex tua- rum. et testamẽtũ qd nondũ est rumpi non pot. ff. de iniust. rup. test. nam et sub cõditione. arg. ff. de edi. edic. boue. §. vlti ‡ sic aqua que nondũ apparet non pot constitui seruitus aqueductus. ff. si serui. ven. l. vlt. τ ei qd nondũ natum est non prescribitur. C. de an. excep. l. j. §. nemo. † et. ff. quẽad. ser. amit. si quis alia. vbi dicitur ꝙ q̃diu paries non est seruitus non acquiritur: alias admittitur. Arg. contra. quia edificio qd nondũ est prescribit. ff. de serui. vr. predi. si seruitus. §. futuro. τ. ff. de serui. rust. predi. labeo. et vsuris futuris prescribitur. C. de vsur. eos. et ar. s. de cõsue. cum olim. Sol. verũ est ꝙ rei que nondũ est non pot seruitus cõstitui: vt dicunt prime cõcor. pot tamẽ obligatio acquiri de ipsa cõstituẽda cum res fuerit in rerum natura: et sic intelliguntur contraria.

Existẽtia rei in multis casib⁹ requirit.

† Et p gof. s. de cõsue. cum olim. Jo. and.

‡ Si homo vendit⁹ est sub cõditione, redhibitoria locum nõ h3 cũ nõ ditio pfecta nõ sit. 10. ã.

† Actioni p scribit ex q̃ nata ẽ. io. ã.

d ¶ Denunciari. Et ita denunciari potest crimen nõdum cõmissum. xcij. dist. dyaconi. et. ff. de dã. infec. l. ij. imo vnus solus pot impedire matrimoniũ. s. ti. pri. ꝑterea. ij. et valet denunciatio in ꝑn. nã statim dicunt malefidei possessores. ar. C. de rei vẽ. si fundũ. τ in mr̃imonio ɔtrahẽdo id qd certi⁹ est/tenendũ est. ff. de ritu nup. adoptiu⁹. §. j. in fi. τ. s. ti. pri. iuuenis. Ad hãc denũciationẽ nõ admittit nisi sit ꝗs τ hõesta psõa. s. ti. pri. cũ i tua. τ qlibet tenet ad hãc denũciationẽ. τ de cog. spi. tua nos. τ etiã admittunt qui denũciãt famam. s. ti. proxi. cũ in tua. et de auditu. xxij. q. v. hoc videtur sine aliqua admonitione premissa qd non fit in alijs denunciationib⁹. ij. q. j. si peccauerit. τ. s. de iudi. nouit. et est ius cõe quod quilibet tenetur et potest denunciare. j. de clãde. despon. cũ inhibitio.

Denũciatio matrimonij per quos pot fieri.

¶ Glosa sequens soluit contrariũ. demum querit et soluit.

e ¶ Saluis exceptionibus. Sic ptз ꝙ cũ variatur mod⁹ agẽdi possunt opponi exceptiones omisse ‡ in pmo iudicio. sic. s. de testi. veniẽs. ij. vñ nõ ob. s. de excep. pastoralis. Jo. sed q̃ fuerunt huiusmodi exceptiones? Pot esse ꝙ excipiebat vir ꝙ accusatores erant criminosi vel male fame: vel forte dicebat ꝙ admonitio non precesserat: sed in isto casu nõ est necesse admonitionẽ precedere. Vel forte dicebat non sunt admittendi ad accusandũ tanq̃ suspecti: q2 tẽpore cõtractus nihil dixerũt: et erant presentes qñ denunciatũ fuerat matrimoniũ contrahendũ. j. qui ma. accu. pos. cum in tua.

‡ Subaudi vel non admisse: vt est hoc speciale ꝑpter periculũ aie. ꝙm Hostie. Joan. and.

f ¶ Interdicim⁹. Jta ꝙ si per extorsionẽ vel violentiã q̃cq̃ fieret in preiudiciũ puelle siue in iudicio siue extra nõ preiudicaretur ei.

¶ Glosa sequens querit et soluit.

g ¶ Irritũ. Quo ad iudiciũ qd mouet in ꝑiudiciũ ipsi⁹. si. s. de preben. iter cetera. sec⁹ esset si clausula illa nõ apponat lз mãdat papa aliquid fieri. s. de ꝑben. dilect⁹. j. et. c. dilectus. ij. Sed qd si ɔheret mr̃imoniũ cõtra interdictũ pape † nũqd irritabat mr̃imoniũ? Dico ꝙ nõ: sз separabunt ad tps. s. de spon. cũ in aplica. quousq; cognoscatur de impedimento. j. de ma. contrac. contra interdi. cc. ex litteris. et ca. de muliere. nã fortius est mr̃imoniũ q̃ interdictum pape.

† Intelligẽ de iã facta legitie etatis vt ꝓcedat q̃stio. Jo. and.

Tue nobis. Primo questio. secundo distinguẽs rñsio ibi: quia vo. Ab. ¶ Casus. Quidã filiam suam circiter. xij. annũ habentẽ desponsauit cuidam nobili: qui subarrauit eandem per annuli imissionem cõsensu mutuo accedẽte: postmodũ puella ipsa fuit alteri copulata. Dubitatũ fuit: vtrũ illa puella deberet remanere cũ secundo: an deberet redire ad illum cui fuit primo desponsata. Consultus papa respondet ꝙ non constitit ei cui⁹ etatis esset puella quãdo cum primo viro extitit despõsata: cũ dicat ꝙ circiter. xij. annum habebat: vel vtrũ malicia suppleret etatẽ. Dicit ꝙ si puella nubilis non erat etatis: cum viro extitit desponsata: et malicia nõ suppleret etatem: proculdubio inter eos nõ matrimoniũ sed sponsalia fuerũt cõtracta: ꝗuis ab ipso viro eadem puella fuerat subarrata: τ ita remanere debet cum secũdo viro cũ quo cõtraxit i etate legitia. ¶ Nota ꝙ malicia supplet etatẽ circa matrimoniũ cõtrahendũ. Jtẽ mr̃imoniũ contractũ in etate legitima soluit sponsalia in minori etate contracta. Ber.

Diuisio.

¶ Glo. se. tractat de multiplici subarratione τ ipsius effectu.

b ¶ Subarrauit. Sic. xxvij. q. ij. si quis vxorem. et ca. se. Et hec subarratio fit quandoq; per immissionem annuli: iuxta illud: annulo suo subarrauit me: quandoq; per dationem aliarum rerũ vel aliorũ insigniũ: et quãdoq; fit talis subarratio interueniẽte ɔsensu expresso vt h: q̃nq; etiã nõ interueniẽte: sed siue interueniat siue nõ dũmõ ɔstet de subarratione ꝑsumit mr̃imoniũ donec ꝓbet cõtrariũ. ar. xxx. q. v. nr̃ates. τ. c. femie. τ. xxvij. di. qd iterrogasti. τ. s. de spõ. is q̃. q2 nihil interest an facto an verbo q̃s declaret volũtatẽ suã. xliij. di. c. j. ibi pastorẽ recta loq timuisse qd aliud est dicere q̃ terga tacendo prebuisse: vel ibi vestimenta sacerdotis quid aliud q̃ recta opera τc. vbi de hoc. ff. de le. de quib⁹. ‡ et. s. de regu. c. pe. arg. opti. τ si fiat a patre presumuntur sponsalia. vt. c. nostrates. sed inter sponsos presumit matrimoniũ vt hic in fi. nisi consuetudo in cõtrariũ esset argu. s. de presump. illud.

Subarratio fit multipliciter.

‡ Vide de re iudi. te- nor. sup. iij. glo. Jo. an.

i ¶ Circiter. Sic. s. e. continebatur. τ. c. attestationes. Ad modicã q̃titatem † refertur hec dictio circiter et cõsimiles. et. ff. de. verb. sig. hec adiectio. B.

† Trũ scз dierũ. ꝙm Hostien. Joan. and.

k ¶ Nubilis. Nota nubilis etas in viro est. xiiij. an. i femina. xij. vt dixi. s. e. vbi. et ita si nõ fuit talis nõ fuit matrimoniũ inter eos sed spõsalia tantum: nisi malicia suppleret etatem: vt. j. sequitur.

¶ Glosa sequens dat simile in delictis.

l ¶ Prudẽtia. i. carnalis ɔcupiscẽtia. ar. xxxij. q. j. nõ in sola. alibi appellat malicia. s. eo. de illis. ij. sic etiã delicti doli capacitas supplet etatẽ. j. de delic. pu. pueris. τ insti. de obli. q̃ ex delic. na. §. i sũma. circa fi. et. ff. ad. l. aql. sed et si q̃cũq; §. j. ‡ C. si mi. se ma. dixe. l. iij. si. lxxvij. di. monach⁹ nouiti⁹. τ. C. de his q̃ ve. eta. impe. l. ij.

‡ Sicut impubes tenetur furti ita τ adlia si sit capax iniurie. Joan. and.

m ¶ Subarrata. Et ita collige ꝙ per subarrationẽ cõtrahit mr̃imoniũ verũ vel ꝑsumptũ. vt dixi in prin. nisi etas repugnet vt hic patet. et est hic ar. † manifestum ꝙ si minor in ɔhẽdo vtatur verbis pertinentibus ad mr̃imoniũ cõtrahẽdũ ɔtrahit sponsalia.

† Immo casus hз phil. qd etiam mihi videt. Jo. and.

¶ Rub. De clãde. despõ. ¶ Ꝗ matrimonia et spõsalia q̃nq; cõtrahũt palã: q̃nq; clãdestine: iõ post gñales rubricas precedentes subijcit istam rubricam specialem de clande. despon. Nã quãdoq; puelle subducuntur ad contrahendum clam parentibus: τ q2 de tali matrimonio posset dubitari iõ τc. ¶ De hac materia vide. xxx. q. v. p totũ. τ. iij. q. iiij. c. ɔsanguineorũ. nõ reperit alibi. Ab.

Si quis. ¶ Hoc dicit s[m] cōmunem intellectum. Et qui asserit matrimoniū incumbit probatio. Primo thema. Secundo determinatio ibi: viro. Ab. ¶ Casus. Si aliquis occulte desponsauerit aliquā mulierē: et ipse eam petat postmodū in vxorem: et ipsa neget desponsationem: vir debet hoc probare. et ecōuerso. si vir hoc negauerit: mulier ꝓbare debet. al'as absoluetur vterq;. ¶ Nota q quando negatur matrimoniū clandestine contractum: ei qui stat pro matrimonio incumbit probatio. Ber. ¶ Glosa sequēs obijcit. dat tres solutiōes. ⁊ primā reprobat q̄ fuit Ala.

a ¶ Viro incūbit probatio. Quia caput est mulieris. xxxij. q. vj. nō mechaberis. xxxiij. q. v. cum caput. et. q. j. si quis vxorem. h. d. R. Ex hac littera innuit q siue vir neget despōsationem siue mulier: semper viro incūbit probatio. Sed hoc nō videtur quia negantis factum nulla est ꝓbatio. vj. q. v. actor. §. vlti. et. ⁊. de elec. bone. j. et ei qui dicit non q̄ negat incumbit probatio. ff. de proba. ei qui. Dixit Ala. q viro incumbit ꝓbatio vbi ipse negat clādestine ductam eē vxorem: quia potius negat ius q̄ factum: ⁊ qui ius negat probare debet. ff. de proba. ab ea parte: sz ille intellectus non placet: quia ex quo publice confitetur factum corā ecclesia approbaꝛ m̄rimoniū. j. ca. proxi. † Dixit Tan. q legiꝛ s[m] q̄d dixit Gratianus. xxxij. q. vij. §. sed illud ambrosij. vt vir dicaꝛ hic a virtute vel a virilitate: quia stat pro matrimonio et non a sexu: et mulier a mollitie mētis. Et dic viro. i. qui stat pro matrimonio. vel dicas q. c. legiꝛ cū reduplicatiōe littere hoc modo. si quis clā desponsauerit aliquā ⁊ mulier negat desponsationem: viro incūbit probatio: ⁊ si vir negat desponsationem: mulieri incūbit probatio: ⁊ ideo nō resumpsit expresse: quia idem iudicium est de muliere q̄d de viro. sic. xxxij. q. vij. apostolus. et hoc verū est: ⁊ sic seruaꝛ si vir negat m̄rimoniū mulieri incūbit ꝓbatio et ecōuerso. B‡

† Et. xxx. q. v. §. ita q̄d verū est si nō ꝓiudicet alteri m̄rimonio. j. de eo qui cog. ꝯsan. vxo. sue sup eo. Jo. an.

‡ Vel dic s[m] Alanū Tan. ⁊ gof. q cum non pōt aliter ꝓbari viro defertur sacramentū cū ꝓbatio nes sūt pares: sed tūc videtur ꝓ matrimōio iudicādum de ꝓbatiōib[9]. ex lris. si q̄libet ꝓbatō sit ꝑ se plena. al's absolueret re[9]: sz cum onere iuramēti. s. ti. j. attestatiōes. Jo. a.

Quod nobis. ¶ De matrimonio occulto nō iudicat ecclesia. approbat tamen illud publicare volentes. Et habet duo dicta. scdm ibi: verum. Ab. ¶ Casus. Aliqui contrahūt matrimonium occulte: ita q aliqua probatio fieri non potest. Queriꝛ quid iuris sit: dicitur q nō sunt ab ecclesia aliquatenus cōpellendi si alter negauerit. verūtamē si illi hoc voluerint publicare ab ecclesia talia matrimonia recipienda sunt/ ⁊ cōprobanda: tanq̄ si a principio in conspectu ecclesie contracta fuissent: nisi aliqua rationabilis causa impediat. ¶ Nota q clam contrahentes nō sunt compellendi cohabitare. Item viro ⁊ mulieri crediꝛ de matrimonio. Itē matrimonium q̄d ab initio ab ecclesia nō valebat: ex postfacto valet: et tunc filij reputanꝛ legitimi. Ber.

b ¶ Cōpellendi. Si alter vel vterq; negauerit se contraxisse nō debent compelli vt simul maneant ex quo non probatur: quia ecclesia nō iudicat de occultis. xxxij. di. erubescant. ⁊. xxxij. q. v. christiana. et hic. immo potius sunt ab inuicem separandi: quia contubernia vel stupra presumunꝛ. xxxv. q. v. c. j. Ber.

c ¶ Rationabilis causa. Puta ꝯsanguinitas. xxxij. q. v. horrendus. xxxv. q. iij. contradicimus. vel affinitas vel aliud. j. de eo qui cog. consan. vxo. sue. super eo.

¶ Glo. seq. ar. alleg. vnum ca. in contrariū alle. duo. et soluit.

d ¶ A principio. Arg. q̄d ab' initio nō valebat tractu temporis cōualescit. ⁊. de elec. q sicut. §. si autem. Argu. contra. ⁊. de elec. dudum. j. vbi de hoc. ⁊. de censi. scientes. sed hoc in principio valebat quo ad deum licet non quo ad ecclesiam: sed nunc primo declaratur. sic. j. de fri. et male. fraternitatis. in fi. ⁊. ff. si serui. ven. sicut autem. §. sed si queritur. ff. de acqui. re. do. adeo. §. cum q̄s. in fi.

Sūmariū Cum inhibitio. Habet multa dicta et diuisio patet per. §. licet posset alijs modis diuidi. Ab. ¶ Casus. Prohibitio cōiugalis copule in tribus gradibus vltimis reuocata est per idem concilium. j. de consan. et affi. non debet. et ideo papa eā districte precipit obseruari. Unde inherendo vestigijs predecessorum suorū: omnino prohibet coniugia clandestina/ siue occulta: precipiens vt nullus sacerdos talib[9] nuptijs interesse presumat: statuens generaliter: vt cum matrimonia fuerint contrahēda in ecclesijs publice proponaꝛ per presbyteros termino competenti statuto: vt infra illum terminum/ qui voluerit et valuerit legitimum impedimentum opponat: et ipsi presbyteri per se nihilomin[9] inuestigēt: vtrum aliquod impedimentum obsistat. Si autem aliquod rationabile obiectum fuerit contra copulā ꝯtrahendā: contract[9] interdicatur expresse: donec impedimentū probetur. Si q̄s autē huiusmodi matrimonia clandestina: vel taliter prohibita inire presumpserit in gradu prohibito etiam ignoranter: soboles de tali coniunctione suscepta/ illegitima sit: nullum habitura subsidiū de paterna ignorantia: cum ipsi taliter contrahendo potius affectant ignorantiam q̄ scientiā impedimenti/ et codē modo filij illegitimi erūt: si ambo parentes sciunt impedimentum. ⁊ contrahant cōtra omne interdictum. Si vero parrochialis sacerdos tales coniunctos prohibere contēpserit: aut interesse presumpserit: per triēnium ab officio suspendatur: ⁊ illis qui contrahunt contra huiusmodi formā/ etiam in gradu cōcesso: penitentia imponatur cōdigna. Et qui maliciose ad impediendā copulā legitimā impedimētū obiecerit: sic puniaꝛ. ¶ Nota q clādestina m̄rimonia ꝓhibētur. Item qui contrahunt contra formā expressam in ista decretali/ filij eorum illegitimi erunt: ⁊ paterna ignorantia eos non excusat. Item qui potest scire ⁊ non scit/ idem est ac si sciret. Itē ecclesie opinio non excusat. Item punitur sacerdos qui clādestina matrimonia non prohibet/ aut qui eis interest. Item punitur qui facit contra canones. Item puniuntur contrahentes contra formā istam etiam in gradu concesso. Item punitur qui maliciose impedimētū opponit ad impediēdū legitimā copulā. Ber.

e ¶ Reuocata. Per illā cōstitutionē. j. de consang. non debet.

f ¶ Predecessorum. ⁊. eo. c. proxi. ⁊. xxx. q. v. c. j. Ber.

g ¶ Clandestina. Dicitur clādestinū matrimonium tribus modis. Uno modo cum non habentur testes. ⁊. c. proxi. Secundo cū non fit cum solēnitate. xxx. q. v. aliter. Tertio diciꝛ clādestinū q̄d fit contra tenorem huius constitutionis videlicet nō premissa denunciatione: tenet tamen quo ad ecclesiam sed filij nati inde detecto impedimento illegitimi erunt: vt. j. sequitur.

Matrimoniū dr clādestinum tripliciter

h ¶ Quorundam locorum. j. qui ma. accu. pos. cum in tua. ⁊. ⁊. de spon. cum in tua.

i ¶ Voluerit. Quasi publicum crimen videtur: quia quilibet admittitur: imo quilibet teneꝛ saltē denūciare. j. de cog. spi. tua. et. ⁊. de spon. cum in tua. vbi etiam de hoc. consanguinei tamen potius admittunꝛ q̄ extranei. xxxv. q. vj. c. j. Sed pone matrimonium cōtractum nulla premissa tali denūciatione aliquibus presentibus quando contrahitur ⁊ scientibus impedimentum et nihil obijcientibus nunquid isti debent admitti postea ad accusandū vel ad testificādum contra illud matrimonium: inuita vel etiam post mortem: Videtur q non: quia qui sciuit certiorari non debuit. ff. de ac. emp. ⁊ ven. l. j. in fi. quia denūciatio non fit nisi propter ignorātes. Item licet contrahentes non fuerint in culpa tamen scientes impedimentū fuerūt in dolo: ⁊ dolus preponderat culpe. ff. ad. l. aql. item mela. in prin. ex quo factum est publice non admittitur contradictor. viij. q. j. licet. quare isti quibus videntibus ⁊ sciētib[9] im-

Matrimoniū clādestinum an possit accusari per eos q presentes fuerūt qn cōtrahebaꝛ.

¶ Pro clandestino matrimonio non presumitur sed illud allegāti incūbit on[9] ꝓbādi. Cap. j.

Si q̄s clā despōsauerit aliquā ⁊ mulier vel vir negat huiusmodi despōsationem. ¶ Uiro incūbit ꝓbatio[a]. Alex. iij. beluacē. epo.

¶ Qui matrimoniū clādestine cōtraxerunt altero negante vel vtroq;/ non apparente legitima exinde probatione: simul cohabitare ab ecclesia non compellūtur: et si illud publicauerit tanq̄ in conspectu ecclesie factum cōꝓbabitur: nisi rationabilis causa subsit que impediat. h. d. litterē inherendo. Capl'm. ij.

Quod nobis: ⁊. j. Si m̄rimonia ita occulte contrahuntur q exinde legitima ꝓbatio nō appareat: hi qui ea cōtrahunt ab ecclesia non sunt aliquatenus cōpellendi[b]. ¶ Uerū si personē cōtrahentium hec voluerit publicare (nisi rationabilis causa[c] prepediat) ab ecclesia recipiēda sunt: et cōprobanda/ tanq̄ a principio[d] in eccl'ie ꝯspectu ꝯcta

Inno. iij. in cōcilio generali.

¶ Cum matrimonia sunt cōtrahenda debēt per presbyteros in ecclesia edicta proponi assignato termino infra quē qui voluerit impedire impedimētum opponat: et si ꝓbabilis coniectura fuerit de impedimento/ interdicatur matrimoniū donec de hoc cognoscatur: hoc primo vsq; ad. §. si quis. Capitulū. iij.

Cum inhibitio copule cōiugalis sit in vltimis tribus gradib[9] reuocata[e]: eā in alijs volumus districte seruari. Unde predecessorum[f] nostrorum vestigijs inherendō clādestina[g] cōiugia penitus inhibemus: ꝓhibentes etiam ne quis sacerdos talibus interesse ꝓsumat. Quare specialem quorundam locorum[h] consuetudinem: ad alia generaliter prorogãda statuim[9]: vt cum matrimonia fuerint contrahēda: in ecclesijs ꝑ presbyteros publice proponantur: competenti termino prefinito: vt infra illum qui voluerit[i] et valuerit legitimū impedimentum opponat: et ipsi ꝑsbyteri nihilominus inuestigent vtrum aliquod

pedimentum matrimoniũ contractum est: non debent ampli⁹ admitti: quia non videntur carere suspitione. Qui ergo debeant admitti post denũciationē dicit̃ .j. qui ma. accu. pos. vel non. cũ ĩ tua. post mortē etiã admittit̃ accusatio propter bona .j. qui fi. sint leg. causam. C. ne de sta. defun. q̃uis. B.

a ¶ Probabilis coniectura. Nota ꝙ probabilis causa impedit matrimoniũ cõtrahēdum .s. de spon. preterea. ꝛ c. cum in tua. et .j. de ꝯsan. ꝛ affi. super eo.

b ¶ Clandestina. s. non permissa denũciatione. vt dictũ est .s. B.

c ¶ Interdicta. Post causam probabilem allegatam nec finitam.

d ¶ De tali. Scꝫ clãdestina vel interdicta. ¶ Glosa sequēs querit. ponit opi. quã reprobat

e ¶ Si ambo parētes Et ideo non ꝓdest opi. ecclesie si ambo parentes sciant impedimētũ quin sint filij illegitimi Sed quid si vnus scit ꝛ alter nescit: dixit. B. et Lau.† ꝙ q̃tũ ad scientem sunt illegitimi: q̃tũ ad ignorantē legitimi. ar. C. de inces. nup. q̃ cõtra. quod nõ credo: imo legitimi sunt .j. q̃ fi. sint le. ex tenore. monstrum enĩ esset si aliq̃s eēt partim legitimus ꝛ partim illegitimus: sicut ꝙ aliquis esset partim suus et partim liber. ff. de sta. lib. si duob⁹ ‡ et h inuit cũ dicit ambo parētes.

† Et Accur. in. l. q̃ cõtra .j. all. que lex nõ cõtradicit si ꝑpõderes. Jo. andree.

‡ Antiq̃ allegabãt. ff. de lib. cau. duobus. et meli⁹ f. cit Joan. and.

f ¶ Tales. s. post allegatũ ĩpedimētũ. ¶ Glo. se. notat. causam reddit. et arguit.

g ¶ Penitentia. Nota ꝙ puniunt̃ cõtrahētes: et tamē nullũ subest impedimētũ: sed illd ideo fit: quia contrahunt cõtra interdictũ ecclesie: vnde punitur nõ propter impedimētũ sed qꝛ mandatũ ecclesie cõtēnũt .j. de ma. cõtrac. contra inter. ec. c. j. mandatum enim iudicis cõtēni non debet vt ibi: ꝛ ff. ne quid in lo. pub. l. vlt. et ita est ar. ꝙ iudex potest punire illum qui venire ad eius citationem ꝯtēnit. ff. si q̃s in ius vo. non ierit. l. ij. etiã si ius non habeat actor.

impedimentũ obsistat. Cũ autē apparuerit probabilis[a] coniectura contra copulam contrahēdam: cõtractus interdicatur expresse: donec q̃d fieri debeat super eo manifestis ꝯstiterit documētis.

¶ Si in gradu prohibito matrimoniũ clandestine vel contra interdictũ de quo .s. cõtractum fuerit: etiã per ignorantes de impedimēto: nati ex illo matrimonio sunt illegitimi: idē est si ambo parentes sciunt impedimentum matrimonij licet in conspectu ecclesie contrahant. h. d. vsq; ad .§. sane. Ab.

¶ Si quis vero hmõi clandestina[b] vel interdicta[c] cõiugia inire presumpserit in gradu prohibito etiam ignoranter: soboles de tali[d] coniunctione suscepta prorsus illegitima censeat̃: de parentum ignorantia nullũ habitura subsidiũ: cũ illi taliter contrahēdo nõ expertes scientie: vel saltem affectatores ignorantie videant̃. Pari modo ꝓles illegitima cēseatur: si ambo[e] parētes impedimentũ scientes legitimũ ꝑter oē interdictũ etiã in conspectu ecclesie cõtrahere ꝑsumpserunt.

¶ Sacerdos qui cõtēpserit prohibere matrimonia interdicta: ꝛ quilibet cleric⁹ etiã regularis q̃ interfuit per triēniũ a beneficio suspendũtur: ꝛ si culpa exegerit etiam grauius puniunt̃: ipi etiã cõtrahētes cõtra hoc c. etiã alˀs licite puniēdi sunt: ꝛ idē in calũniose denunciantibus. h. d. vsq; ad finem. Abbas.

¶ Sane si parochialis sacerdos tales[f] coniũctiones ꝓhibere cõtempserit: aut quilibꝫ etiã regularis qui eis ꝑsumpserit interesse: per triēniũ ab officio suspēdatur: grauius puniendus si culpe qualitas postulauerit. Sed his qui taliter ꝑsumpserint etiam in gradu cõcesso copulari: cõdigna penitētia[g] iniungat̃. Si quis autē ad impediendam legitimam copulam maliciose[h] impedimentum obiecerit: canonicam nõ effugiet vltionem.

h ¶ Maliciose. Qui enĩ calũniose denunciat punit̃ vt hic dicit: ꝛ hec pena arbitrio iudicis cõmittit̃. † .s. de of. dele. de causis. tamē clericus qui calũniose denũciat ab officio ꝛ beneficio suspendetur .j. de calum. ca. ij.

† Dixit vi. ꝙ tenet̃ ad interesse. de sentē. ex. sacro. .s. de iure pa. pastoralis. Jo. ã.

¶ Rub. De sponsa duorum. ¶ Supra visum est de duabus speciebus sponsaliorũ. s. manifestis ꝛ clandestinis: sed qꝛ quãdoq; q̃s contrahit successiue bina sponsalia cum diuersis mulieribus: vel ecõtra mulier cũ diuersis viris: ꝛ posset dubitari que preualeant: ideo post precedentes subijcit istam. Ab. ¶ De hac materia tractatur. xxvij. q. ij. habito. ꝛ c. vlti. cetera dic vt .s. ti. de sponsalibus.

Sũmariũ. Duobus. ¶ Habetur. h. c. pro palea. xxvij q. ij. c. duobus Et ꝛm Host. ꝛ bene. istud. c. idem dicit in effectu cum. c. pe. ꝛ c. sicut .s. de spon. Due sunt partes. Scd̃a ibi: est autem. et secunda subdiuiditur. Secũda ibi: fides. Ab.

Diuisio.

¶ Casus. August. in capi. isto ostēdit ꝙ fides cõiugalis cõtract⁹ duplex est. Est enĩ fides pactionis: ꝛ fides consensus. Si aliq̃s dedit alicui mulieri fidem pactionis: non debet aliam ducere. Si autem duxerit: valet. sed agat penitētiã de fide mētita. Si aũt fides consensus: non debet etiam aliam ducere. ꝛ si duxerit: dimittat illam: et adherebit priori. Est autē fides pactionis quãdo aliquis promittit alicui mulieri ꝙ eam duceret: si permiserit cum rem secũ habere / vel etiã ꝓ cõsensu. Fides aũt cõsensus: qñ ꝑ mutuũ ꝯsensum de ꝑsenti adinuicē cõsentiũt: ꝛ mutuo se suscipiũt. ¶ Not. ꝙ duob⁹ modis dr̃ fides / pactionis scꝫ ꝛ consensus. Itē adueniēte fortiori vinculo rumpitur min⁹ fortius. Item post sponsalia de presenti nõ debet quis cõtrahere: ꝛ si contrahat: debet redire ad primam. Ber.

Fides pactionis.

Fides cõsensus.

De Sponsa duorũ.

Hug. de fide pactiõis ꝛ ꝯsēsus

¶ Contrahens successiue ꝑ verba de presenti cum duab⁹ tenet̃ adherere prime. Si autē prio cõtraxit per verba de futuro: scd̃o per verba de presenti / adherebit secunde. Capitulum. j.

Duobus modis dicitur fides: pactionis[i] ꝛ consensus. Si aliq̃s alicui mulieri fidē fecerit pactiõis: non debet[k] aliã ducere: si aliã duxerit: penitētiã debet agere de fide mentita: maneat tamē cũ illa quã duxit. Nõ enĩ rescindi tantum debet sacramētũ[l]. Si autē fecerit fidem consensus: nõ licet ei aliã ducere: si autē duxerit / dimittet ipam et adherebit priori[m] ¶ Est autē[n] fides pactionis: qñ aliquis ꝓmittit alicui fidē ꝙ eã ducet si permiserit[o] eum rem secum habere: vel etiam pro cõsensu. ¶ Fides autem consensus est quando non stringit[p] manũ: corde tamen ꝛ ore consentit ducere ꝛ mutuo se concedunt vn⁹ alij: et mutuo se suscipiunt.

Ex brocardo libro. xxx.

¶ Ponit penitentiã illius qui alterius sponsam de presenti sibi accepit in vxorem: nec vnq; in vxorem eam habere potest. h. d.

A iuxta litteram. Cap. ij.

Accepisti illã ĩ vxorē tibi

i ¶ Pactionis et consensus. Hoc est dicere. vna est fides desponsationis de futuro: ꝛ altera consensus de pñti.

k ¶ Non debet. Tamē si duxerit tenet mr̃imonium et agat penitētiã de fide mētita vt hic dicitur. ꝛ .s. de spon. si iter. in fi. forsitan triũ annorũ.† xxvij. di. si vir.

† Uel arbitrarium. xxvj. q. vij. tpa. hꝫ ala. Joan. and.

l ¶ Sacramentũ. De isto sacramento habes. .s. de biga. debitum. qd̃ dissolui non debet ꝑ spõsalia que sunt min⁹ vinculum. ar. ff. de fideius. si debitori. ij.

m ¶ Priori. Uxori. non obstante aliqua consuetudine in contrario .j. c. ca. vlti.

n ¶ Est autem. Exponit quod dixerat in pñ. ¶ Glosa sequēs fortificat textum per locum a diuisiõe. demum ponit tres lecturas.

o ¶ Si permiserit. Si de fornicario coitu itelligas / ꝯditio turpis est: ꝛ ideo pro non adiecta debet haberi .j. ti. pxi. et ca. vlt. vnde si postea rē secũ habuerit statim est matrimoniũ .j. ti. proxi. de illis. ꝛ c. per tuas. si de legitimo intelligas / multo forti⁹ tenet mr̃imonium si coitus subsequat̃: poti⁹ enĩ videtur hortatio. i. ꝙ permittat ei rem secum habere. si. ff. de tute. muto. ala. T. dixit ꝙ istud si non teneatur conditionaliter: sed causatiue: quia in omni matrimonio hec causa scꝫ carnalis copula debet interuenire saltem quo ad propositum. xxvij. q. ij. cũ ergo. ver. beata maria. Et expone si permiserit. i. quis ꝑmiserit. simile. .s. de elec. significasti. in verbo diligis me. Lau. dixit ꝙ per hoc quod dicit si permiserit ꝛc. notat conditionalē fidē pactionis ‡ ꝑ hoc qd̃ sequit̃ vel etiã pro consensu notat simplicē ꝛ absolutam fidem pactionis: vel per vtrũq; notat̃ cõditio. Uel potest dici ꝙ per hoc notatur ꝙ fides pactionis. i. sponsalia sub conditione contracta duobus modis transit in fidē consensus. i. in matrimoniũ de pñti. s. per carnalem copulam: vel per consensum de presenti. vt .j. ti. proxi. de illis. et ca. per tuas.

‡ Et ꝓbat Inno. per hanc lr̃am ꝙ spõsalia ꝯtracta intelligũtur: etiaꝫ si sub ꝯditiõe contrahãtur: ꝛ ꝙ per ea inducitur publica honestas: sꝫ hoc est falsum vt ptꝫ .j. de spõ. ca. vno §. ille. li. vj. Jo. and. † ꝛm Ala. ꝛ hoc intēdit ꝛm Inn. ꝙ q̃uis ꝯsuetudo sit ilo co ꝙ cũ matrimoniũ cõtrahitur mulier cũ ãnulo subarretur: tñ et sine hac subarratione fit mr̃imoniũ per cõsensum ꝛ ꝟba de presenti. Jo. ã.

p ¶ Non stringit manum. Forte per annuli ĩmissionē. xxx. q. v. femine. Cum enim stringit manum signum dilectionis est: vel forte alludit consuetudini alicuius loci. † B.

Accepisti. Alteri desponsatam ducens in vxorem ꝛ cognoscens nũq; in vxorem eam habere potest. h. d. ꝛm vnum intellectum: sed clarius hoc videtur in. c. fi. de eo qui duxit in matrimonium. Abb. ¶ Casus. Si aliquis contraxerit cum aliqua que sit

alteri desponsata per verba de presenti: illam dimittat: q2 eiꝰ vxor esse non potest: ⁊.xl.dies peniteat. ¶Nota quod ab initio nō valet: tractu temporis nō cōualescit. Ber.

a ¶Desponsatam. Per verba de presenti. vt.s.ca.pxi. ¶Glo.seq.ar.alle.iiij.iura.⁊ duo in contrarium.

b ¶Nunꝙ tibi potest. Ar.qḋ ab īitio nō valet tractu temporis nō conualescit.sic.s.de elec.audītis.⁊.c.dudū.⁊ ar.xvj q.iij.§.potest.ℏ.ꝙ si priuatus.⁊.ff.de regu.iu.l.pe.Ar.cōtra.s.ti.pxi.c.ij.⁊.s.de elec.ꝙ sicut.

c ¶Carenam. Al's carrētā. Uulgare est italicoꝝ: ⁊ dicit̄ carena a carētia hoīm: vel etiam cibarioꝝ.nā in illis.xl. diebꝰ includunt̄ in aliq̄ loco secreto iuxta ecclesiam vbi nō habent consortium hominū. Ber.

Carena.

Sūmariū

Licet. ¶Sūmatur vt in rubro sed clarius hoc habetur.i.c.fi. et pe.s.de spon. Et diuiditur in quattuor ptes.

Diuisio.

Primo ponit̄ decisa cōsultatio. Secūdo respōsio ibi: ꝯsultationi. Tertio alteriꝰ dubij solutio ibi: ⁊ si nupserit. Quarto obstaculi remotio ibi: ꝗuis. Abb. ¶Casus. Dicit̄ in hoc capitulo ꝙ si aliquis cōtraxerit cū aliqua per verba de presenti: dicēdo sic recipio te in meā: ⁊ illa recipio te in meū (si etiā non iurauerint) nō possunt ad alia mr̄imonia cōuolare: ⁊ si fecerint separari debent a secundis/⁊ ad primū matrimoniū redire: ꝗuis carnalis copula sit secuta. Idē habes supra de spon.si inter. ¶Nota ꝙ sponsalia de p̄senti/matrimonia sunt: vnde postea dissolui non possunt. Ber.

d ¶Preter. Quod dicitur ℏ habuisti.s.de spō. si inter.

e ¶Iudicatum. Consuetudo fuit olim in mutineñ.ciuitate: s3 illa correcta est.i.eo.ca.vlt.B.

Diuisio.

Tua. ¶Diuiditur Primo ponit̄ thema. Scḋo precipit fieri interdictū ibi: hoc arbitramur. Tertio dicit qḋ iuris videt̄ ibi: et si cōtra. Ab. ¶Casus. Aliqs corā suo iudice petit aliquā ī vxorē: vel aliqua petit aliquē in virū/quē dicit in eā cōsensisse p cōsensū mutuū de p̄senti. Ille appellat ad se.ap.et appellatiōe pēdente an te cause cognitionē siue ante sentētiā aliā duxit in vxorē. Querit̄ quid iuris: Rñ.papa.si aliqs āmodo tali casu duxerit appellādū: iudex interdicat ei publice ne ante decisionē cause cum alia ꝯtrahat. qḋ si fecerit: matrimoniū tā p̄sumptuose ꝯctū debeat irritare quo ad thorū/⁊ separe abinuicē vsꝙ ad decisionē cause. ¶Not.ꝙ pendēte appellatione: nihil est innouandū. Itē q̄ ꝯtrahit cōtra interdictū ecclesie: debet separi ab illa quousꝙ cognoscatur de impedimento. Bernardus.

f ¶Ante decisionē. Appellatione enī pendēte nihil innouari debet.ij.q.vj.§.appellatione.⁊.ff.nihil inno.ap.pen.l.j. ¶Glosa sequens alleg.vij.concor.in contrarium alle.rub.de matrimonio contracto.soluit distinguendo.

Mr̄imoniū ꝯctū cōtra interdictū ecclesie an sit dirimēdum.

g ¶Poteris irritare. Si.s.de despō.ipu.ad dissoluēdū.i.ff. Ex quibus colligit̄ ꝙ mr̄imoniū cōtra interdictū eccl'ie contractū sit oīno dirimēdū.⁊.xxxv.q.iij.ꝯdicimꝰ.⁊.xxxiij.q.iiij.nō oportet.ij.⁊.x.di.vides.⁊.C.de leg.nō dubiū.⁊.xxv.q.ij.impiali.⁊.C.q. p sua iuris.l.vna. Arg.contra.i.de ma.ꝯct.contra inter.ec.c.j.et.ij.et.iij.

quā alter sibi desponsatam[a] habuerat: dimitte illam: q2 nunꝙ[b] pōt tibi fieri legitima: ⁊.xl.dies in pane et aqua (quod carenam[c] vocant) cum.vij.sequētibus annis peniteas.

Alexan.iij.salerni.archiepo.

¶Sponsalia de presenti nō soluunt̄ p sequens mr̄imoniū etiā carnali copula ꝯsūmatū. Ca.iij.

Licet preter[d] solitum: ⁊.i. ¶Consul.t.t.r.ꝙ si inter virū ⁊ mulierē legitimꝰ ꝯsensus interueniat de presenti: ita qḋ ꝙ vnus alterū in suo mutuo cōsensu verbis consuetis exp̄sse recipiat: vtroꝙ dicente. Ego te accipio in meā: ⁊ ego accipio te in meum: siue sit iuramētū interpositum siue non: non licet mulieri alij nubere. ¶Et si nupserit (etiā si carnalis copula sit secuta) ab eo separari debet: et vt ad p̄mū redeat ecclesiastica districtione cōpelli. ¶Quāuis aliter a quibusdam p̄decessoribꝰ nostris sit aliquando iudicatum[e].

Idem genueñ.archiepo.

¶Ei qui appellat in causa matrimoniali interdici d3 ne aliud matrimoniū contrahat lite pendente: ⁊ si contraxerit debet separari. Capitulum.iiij.

Tua.f.nos consu.⁊.i. De his vero qui coram te super desponsatione facta per consensum mutuū de presenti ꝯtrouersiā mouēt: ⁊ appellatione pēdente quā ante sententiā vel cognitionē cause ad se.ap.interponunt accipiunt alias vxores. ¶Hoc arbitramur agendū vt si āmodo i tali casu duxerit appellādū: eis in eccl'a publice iterdi-

So. ⁊ cū matrimoniū interdicit̄ ab eccl'ia: aut cā prohibitiōis est perpetua aut tempalis. Si est ꝑpetua separant̄ a cohabitatione quousꝙ cognoscat̄ de īpedimēto: q̄ ꝓbato separ̄t ex toto lata sententia diuortij inter eos.i.de ma.ꝯc.cōtra inter.ec.de muliere.⁊ sic intelligit̄.c.ꝯdicimꝰ.c.vides.⁊.l.non dubiū.et sic intellige qḋ dicit hic.⁊.ca.ad dissoluēdū.

cas ne ante decisionē[f] cause aliā cōtrahāt matrimoniū. ¶Et si cōtra interdictū ecclesie publice factum venire presumpserint: matrimoniū tam presumptuose cōtractum poterisꝭ[g] irritare.

Innocen.mutineñ.epo.

¶Qui duas per verba de p̄senti desponsat primā desponsatā habebit in vxorē: etiā si prius secundā cognouerit: nec valet contraria consuetudo: ⁊ hoc vltimū addit̄ ad.c.licet.s.eodē. Cap.v.

Tuas dudū: ⁊.i. ¶De cōsuetudine q̄ diu i mutiñ. obtinuit ciuitate: vtrū si quis iuraret aliquā ducturū: ⁊ citra carnis copulam desponsasset: si cōsequenter desponsasset aliam: et etiam cognouisset[h] p̄mo cognita adiudicaretur viro: non que priꝰ extitit desponsata: ⁊.i. ¶Reuero turpis[i] sit ps q̄ suo nō congruit vniuerso: ⁊ eccl'ia mutiñ. tenere debeat humiliter ⁊ ſuare quod beati petri[k] sedē et suā metropolim sequi viderit ⁊ docere: i matrimonijs de cetero cōtrahēdis illud te volumus obseruare: vt postꝙ inter legitimas personas consensus legitimus interuenerit de presenti: qui sufficit in talibus iuxta canonicas sanctiōes: et si solus[l] defuerit: cetera etiam cum ipso coitu celebrata frustrātur: si persone iuncte legitime cū alijs postea de facto contrahāt: quod prius de iure factum fuerat non poterit irritari.

De Cōditionibꝰ appositis in desponsatione vel in alijs contractibus.

Ex concilio aphrica.

quo nō ꝓbato remanebunt simul. Si ꝟo causa ꝓhibitionis fuerit tpalis: pura tps in quo matrimoniū ꝓhibet̄ ꝯbi ꝓpter reuerētiā dierū vel cōsensus de futuro cum alio: tūc nō ꝺberēt separi/s3 pnia d3 eis īponi: q2 ꝯ ink̄dictū eccl'e ℏ fecerit.i.de ma.ꝯct.ꝯ iter.ec.c.ij.tū ne mādatū iudicis ꝯtēptibile videat̄ si vult pōt eos ad tps separare: ⁊ sic intelligit̄.c. nō opꝫ.⁊.i.de ma.ꝯct.ꝯ inter.ec.c.j. Interdictū enī eccl'e nō est tāte efficacie vt separet̄ mr̄imoniū ꝯ illud ꝯctū nisi sub sit cā ꝑpetua: tū pnia d3 ſp īponi: siue cā sit ꝑpetua siue nō ꝓpter cōtēptū eccl'ie: vt ptꝫ p iura predicta.i.de ma.ꝯct.ꝯ interdi.eccle.per totū.⁊ s.ti.pxi.c.iij.

Diuisio.

Tuas. Diuidit̄ in duas ptes. In p̄ma cōsultatio. In scḋa rñsio ibi: ne ꝟo. Abbas. ¶Casus. Oli obtinuit cōsuetudo in ecclesia mutineñ. vt si qs aliquā despōsasset p ꝟba de p̄nti: ⁊ ante carnalē copulā aliā acciperet et cognosceret: illa sibi adiudicabat̄ quā p'rio cognouerat: q2 ꝟo turpis est ois ps: q̄ suo nō cōgruit vniuerso: ⁊ ecclesia mutiñ. tenere d3 hūiliter ⁊ seruare qḋ romana ecclesia: ⁊ sua metropolis seruat. ꝑcipit papa vt eccl'a mutiñ. in mr̄imonijs ꝯhēdis illud obseruet: vt postꝙ iter ꝑsonas legitimas consensus legitimus īteruenerit de p̄nti si postea cū alijs de facto ꝯhāt: qḋ priꝰ de iure factū fuerat: nō poterit irritari. ¶No.ꝙ turpis est ps q̄ suo non congruit vniuerso. Itē qḋ romana ecclesia/et sua metropolis seruat: subditi seruare debēt. Itē carnalis copula non facit matrimonium: sed consensus. Ber. ¶Glosa sequens obijcit ⁊ soluit.

s̄m Tā.et Ān. Host. idē dicens vtebatur alijs ꝟbis scꝫ ꝙ aut mr̄imoniū abeccl'ia interdicit̄ sine cā aut ex cā: et tunc aut cā ē tēporalis aut ꝑpetua.⁊ si est ꝑpetua aut falsa: aut ꝟa: cuius distinctiōis veritas satꝫ ptꝫ et glo. Jo.and.

h ¶Cognouisset. Uidebat̄ ꝙ scḋs iō eēt potior q2 illi tradita eēt possessio sicut est in vēditiōe ⁊ donatiōe. C.de rei vē. quotiēs.⁊ in matrimonio sp̄uali.s.de iure pa.quod autē.⁊.c.pastoralis.⁊ i obligatione pignoris.ff.qui po.in pig.ha.potior. ‡ sed non est ita: imo qui prior est tpe potior est iure.s.de ma.⁊ obe.ca.j.q2 iā cōtractus ꝑfectus est per solum cōsensum: licet cū secūdo ꝓcessum sit ad carnalē copulā que matrimoniū nō facit sine ꝯsensu vt.s.d3.s.s.de iure pa.cū aūt.⁊.ff.loca.in operis.licet ℏ circa mr̄imoniū nō stet̄ consuetudini al's tū seruat̄ consuetudo: vt q̄ legitimus est ad mr̄imonium cōsuetudo facit illegitimū.i.de cogna.spiri.super eo.

‡ In p'rio rñso d3 ꝙ potior est i pignore q̄ priꝰ pecuniam credidit ⁊ hypothecā accepit: l3 priꝰ debitor cū alio conuenisset rem si bi obligatā si ab eo pecuniā acciperet: ⁊ postea accepe rit: poterat enī nō acciperet. Jo.ā.

i ¶Turpis. Sic.viij.distin.que contra mores.⁊.xj.dist. nolite.et xij.dist.c.j.s.de prescrip.cum non liceat.

k ¶Beati petri sedē. Et suam metropolim.hec verba sunt.xj.di. nolite.et.xij.di.c.vlti.et.s.de postu.prela.c.j.

l ¶Et si solus. Solus consensus facit matrimoniū.s.de spon.per totum.⁊.xxvij.q.ij.sufficiat.

¶Rub. De condi.appositis. ¶Q2 quādoꝙ sponsalia contrahunt̄ pure de quibꝰ visum est.s.q̄nꝙ sub cōditione: merito de his

poſt pꝛecedẽtia ſummittit. Et q꜠ ꝯditio apponi poteſt nõ ſolum in matrimonio ſed etiã in alijs contractibus: ideo ne actoꝛ haberet materiã geminãdi rubꝛicam ſubnectit ibi de conditionibus appoſitis etiã in alijs ꝯctibꝰ. ¶ De hac materia tractaꝶ. xxxij. q. viij. xxxij. q. ij. ſolet. et. c. aliquãdo. et. q. j. c. vlt. xxvij. q. iiij. vxoꝛ.

Diuiſio. Quicũq͂z. pꝛimo poniꝶ thema ex q͂ reſultat tacita queſtio. Secũdo reſponſio ibi: dicimus. Abbas.

¶ Caſus. Si aliquis deſponſauerit aliquam ſub cõditione: que non ſit cõtra ſubſtantiã matrimonij: puta cõtraho tecũ/ſi furtum feceris. Si voluerit eam relinquere queriꝶ an poſſit? Rñ. ꝙ cõditio frãgaꝶ: ⁊ matrimoniũ firmiter teneaꝶ. ¶ Nota turpẽ conditionẽ que nõ ſit contra ſubſtãtiam mr̃imonij: nõ impedire matrimonium. Ber.

¶ Gloſa ſequens recitari põt per. q. de qua conditione.

a ¶ Frangatur. Intellige hoc. c. de conditione turpi † q̃ tñ nõ ſit cõtra naturã mr̃imõij. vt. ĩ. e. eo. c. vl. ꝑ qꝺ intellige hoc. c. vtputa ſi furtum fecerit: ſi hominẽ interfecerit: talis cõditio nõ ĩpedit mr̃imoniũ: ĩmo ꝓ nõ adiecta dꝫ haberi vt. ĩ. e. ca. vl. vbi de hoc.

† Uel ipoſſibili. Jo. ã.

¶ Defectus turpis conditiõis in contractu matrimonij appoſite nõ vitiat matrimonium ſed vitiatur. Capitulum. j.

Quicũq͂ ſub conditionis nomĩe aliquã deſpõſauerit: ⁊ eã relinquere voluerit. Dicimus ꝙ frãgatur[a] conditio: ⁊ deſpõſatio irrefragabiliter teneatur.

Gre. epiſcopo ſpoleta.

¶ Seruus manumiſſus ea conditione vt fiat monachus ⁊ monaſterio ſeruiat: al's in ſuitutem redeat: ⁊ ſi hoc acceptato monachꝰ factꝰ ſit: manumittẽtis volũtatẽ cogiꝶ obſeruare. Caplm. ij.

Cum ſit pꝛopꝛium: ⁊. j. H. pꝛeſbyter conqueſtus eſt dyaconẽ quẽdam manumiſiſſe duo mancipia ſub hac conditione[b] vt monachi fierẽt ⁊ in eo monaſterio vbi ipſe fuerat[c] permanerent: adijciens vt ſi quis contra faceret ſeruituti[d] iterum ſubderetur: atq͂ vnũ ex his (hac conditiõe deſpecta) monaſteriũ deſeruiſſe et ſe inter clericos ſociaſſe. ¶ Tu ergo ſi ita eẽ reppereris: ſic te exhibe vt nec illi monaſterium deſerẽdi ſit facultas: ⁊ manumittentis voluntas non valeat preteriri.

Diuiſio. Cum ſit. ¶ Pertinet ad ſecũdã ptẽ rubꝛice. Diuidiꝶ. Pꝛio poniꝶ thema. Scdo rñſio ibi: tu ergo. Abbas.

¶ Caſus. Quidã dyaconus manumiſit duos ſeruos ſub hac cõditione vt monachi eſſent: ⁊ permanerent in quodã monaſterio: adijciens: vt ſi cõtra facerẽt iterũ ſubijcerenꝶ ſeruituti: ⁊ vnus illoꝛum receſſit a cõditiõe: ⁊ de monaſterio exiuit: et inter clericos ſeculares cõuerſaꝶ. Unde quidã pꝛeſbyter illiꝰ monaſterij de hoc cõqueſtus eſt dño pape. Unde mandat epõ dyoceſano vt ſi ita eſſe inuenerit: cõpellat eũ vt in monaſterio ꝑmaneat: nec monaſterium deſerat: ⁊ volũtas manumittẽtis nõ valeat preteriri. ¶ Nota ꝙ libertas põt ſub conditione dari. Item ex quo quis monachus eſt opoꝛtet ꝙ monachus perſeueret. Item voluntas manumittẽtis ſeruanda eſt. Ber.

b ¶ Hac conditione. Ar. contra. j. q. ij. q͂pio. ⁊. ſ. de pac. pactiões. Dixerũt quidã ꝙ libertas eſt res ſpũalis: ⁊ iõ põt venire in cõmutationẽ cũ alio ſpũali. ar. ſ. de ſer. nõ oꝛ. nullus. Uel dic ꝙ nõ contradicũt: q꜠ monachatꝰ hic nõ daꝶ ſub cõditione: ſed libertas daꝶ ſi voluerint monachi: ‡ al's nõ erunt iſti liberi: nec poſſent ad hoc compelli. xxxij. q. j. integritas.

Signat ꝯtrarium ponit opi. et ſoluit.

‡ Uñ dicebat Hoſt. ꝙ hic non fuerat cõditio ſed modꝰ. ⁊ dicit exponendũ ꝯditione. i. modo. vñ tenet libertas: ſed reuocaꝶ ſi modum nõ ſeruat. Jo. an.

¶ Gloſa ſequens ponit duas lec.

c ¶ Ubi ipſe fuerat. Poteſt ĩtelligi ꝙ ipſe fuerit cleri̇cꝰ vel patronus. xx. q. iij. pꝛeſens. ⁊ nõ monachus: q̃m monachꝰ libertatem donare nõ poteſt cũ nihil habeat. liiij. di. abbati: nec ſeruũ ꝓpꝛiũ poteſt habere. xij. q. ij. non dicatis. niſi hoc feciſſet in ipſo ingreſſu. vel ꝙ dicit vbi ipſe fuerat. ſ. ipſe pbr̃: et ſic planum eſt.

¶ Gloſa ſequens recitetur per queſtionẽ an hec verba ſint efficacia ad libertatem reuocãdã. ponit duas opi. ⁊ ſubdit ſuam.

d ¶ Seruituti iterũ ſubdereꝶ. Sic ergo videꝶ ꝙ in ſeruitutẽ redigi poſſunt ſi inde exierint ex quo hac conditione liberi facti ſunt. ar. ſ. de ſer. non oꝛ. de famulis. et ca. nullꝰ. C. de epi. et cle. auꝶ. ſi ſeruus. qꝺ quidam concedunt. Lau. ⁊. T. dixerunt ꝙ hec verba non fuerunt efficacia ad reuocandã libertatem: ⁊ ſic remanebit liber. ⁊ iudicis officio compelli debet iuſſa teſtatoꝛis adimplere. ff. de ma. teſta. meuia. ⁊. l. imperatoꝛes. ⁊ littera ca. coadiuuat ad hoc ſcꝫ vt nec illi deſerendi ⁊c̃. † Alia ratio videtur fuiſſe quare iſte nõ reuocatur in ſeruitutem: q꜠ iſte q͂cito acceptauit conditionẽ fuit liber et monachus: ⁊ ſic monachatũ vlterius deſerere non potuit: etiam ſi vellet redire in ſeruitutẽ: ĩmo papa cũ ipſo diſpenſare non poſſet vt monachus non eſſet. ſ. de ſtatu mo. cũ ad monaſterium. in fi. vnde dicitur. ĩ. ſic te exhibe vt nec illi deſerendi monaſterium ſit facultas: ex quo eni ſemel fuit mõachus ſemper erit monachꝰ: ⁊ ideo cõditio appoſita nec poteſt reuocare illum in ſeruitutẽ ſed compelli debet vt in monaſterio perſeueret: ſecus circa alios contractus qui reuocari poſſunt ſi pactũ ſiue modus appoſitꝰ nõ ſeruetur. ĩ. c. pꝛoxi. et ſecꝰ in his qui pꝛomouenꝶ ad clericatum. ſ. de ſer. non oꝛ. de famulis. et. c. nullus.

† Uerũtñ ſm iura auctẽticoꝛũ ſi mõachꝰ deſerat mõaſteriũ aut fuerat liber t̃pe ĩgreſſꝰ: ⁊ tũc pꝛĩa vice reduciꝶ ad mõaſteriũ: ſcða curie traditur in auꝶ. de ſan. epi. §. ſi q̃s aũt mẽoꝛatarũ monachoꝝ perſonarũ ſm Goꝶ. Jo. and.

Alex. iij. panoꝛ. archie.

¶ Qui iurauit aliquã in vxoꝛẽ accipe ſi centum ſibi donauerit: centum non datis recipere non tenetur niſi poſtea pure conſenſerit vel eã cognouerit. Cap. iij.

De illis: ⁊. j. ¶ Si vero aliquis ſub huiuſmodi verbis[e] iuramentum alicui mulieri pꝛeſtitit: ego te in vxoꝛẽ accipiã ſi tm̃[f] mihi donaueris. ¶ Reꝰ periurij nõ habebiꝶ ſi eã nolẽtẽ ſibi ſoluere qꝺ ſibi dari petijt: nõ acceperit in vxoꝛẽ: niſi ꝯſenſus[g] de p̃ſenti/aut carnalis[h] ſit iter eos cõmixtio ſubſecuta. Idem.

De illis. Pꝛimo poniꝶ thema. Secũdo determinatio ibi: reus. Abb. ¶ Caſus. Aliquis iurauit cuidã mulieri ſub hac foꝛa verboꝛum. Ego accipiã te in meã ſi tantũ mihi donaueris: mulier nolebat ſoluere illud qꝺ petijt. Queriꝶ vtrũ ſit periurꝰ ſi eã nõ acceperit? Rñ. ꝙ nõ erit ꝑiurꝰ ſi voluerit eã accipe in vxoꝛem niſi conſenſus de p̃ſenti poſtea acceſſerit: vel carnalis copula fuerit ſubſecuta. ¶ Nota ꝙ cõditio honeſta pt̃ iteruenire ĩ matrimonio. Itẽ ea que ſub cõditione ꝓmittunꝶ vel iuranꝶ/nõ obligant niſi a conditione recedatur. Ber.

e ¶ Huiuſmõi verbiſ. Stat in cõditiõe adiecta. al's ex ĩteruallo admitti nõ debet. C. de dona. q̃ ſub mo. fiunt. l. perfecta.

¶ Glo. ſeq. diſtinguit inter conditionem dotalẽ et penalem.

f ¶ Si tantũ. Talis cõditĩo licita eſt in ſponſalibus vt hic patet: ⁊ hec ſi patri meo placuerit. ĩ. eo. ti. ſup eo. ⁊. c. ꝑ tuas. ſi tñ in modũ pene adijciatur: vt ſi tecũ nõ ꝯtraham dabo centũ non valet. ſ. de ſpon. gemma. et. C. de ſpon. l. vlti. et. ff. de vbo. obli. titia. et C. de inuti. ſtipu. l. ij.

¶ Res donata eccl'e ſub modo ſtatim eſt eccl'ie: nec reuocaꝶ mõ nõ ſuato: niſi h̃ in ꝯctu ſit expſſum. h. d. ſm veriorẽ intellectum. Et eſt textꝰ multũ notabilis et valde allegabilis. Ab. Cap. iiij.

Uerũ cũ alicui eccl'ie poſſeſſio q̃libet[i] interpoſita cõditione[k] donatur: a donatoꝛe

g ¶ Conſenſus de pñti. Tũc eni recedit a cõditione appoſita: et ſimpliciter intelligiꝶ cõſentire. ſi. ſ. de deſpon. impub. de illis. in fi.

h ¶ Carnalis. Et ꝑ hoc videꝶ receſſiſſe a ꝯditione. ĩ. e. ꝑ tuas. ⁊ ſic eſt matrimoniũ p̃ſumptũ ꝯtra qꝺ non admittiꝶ ꝓbatio. ſ. de ſpon. is qui. † et ſic duobꝰ modis recedit a conditione. ĩ. eo. c. ſup eo. B.

† Si tamẽ poſt ſponſalia ſupuenirer affinitas: coitus poſtea ſeq̃ns nõ faceret mr̃imoniũ. ſm Lau. tũ q꜠ affinitas deiceps nõ ꝑmittit eſſe mr̃imoniũ tũ q꜠ copl'a nõ inuenit ſponſalia q̃ iã ſunt rupta ꝑ affinitatẽ ſupuenictẽ. ad hoc. ĩ. e. per tuas. Jo. ã.

Uerum. ¶ Diuidiꝶ in duas ptes. pꝛimo poniꝶ dictũ. ſcðo exceptio ibi: niſi. Ab. ſi. ¶ Caſus. Aliquis donauit aliquã poſſeſſionẽ alicui eccl'ie ſub aliqua conditione. i. ſub modo vt aliquid fiat/⁊ ſic donatio tenuit. eccl'ia non ſeruabat modũ in donatione appoſitũ: donatoꝛ reuocare volebat donationẽ: queriꝶ an poſſit? Rñ. ꝙ nõ põt niſi tali ꝯditiõe. i. tali pacto donatũ ſit ꝙ ea ceſſante donatio debeat reuocari: tunc eñi ſi nõ fiat qꝺ cõuenit donatio reuocaꝶ. ¶ Nota ꝙ donatoꝛ in traditione rei ſue poteſt apponere pactum ſiue modum dũmodo non ſit contra leges. Ber.

i ¶ Quelibet. i. aliq̃ de q̃buſlibet. ſic. xv. q. j. mulier. ⁊. j. q. vij. ſi q̃s.

¶ Glo. ſe po. differentiam inter modum ⁊ conditionem.

k ¶ Conditione donatur. Si aliquis donet aliqꝺ pꝛediũ eccl'ie ſub aliq̃ ꝯditiõe: puta vt illud reſtituaꝶ titio ſi cõſul factꝰ fuerit vel cõſimili: ſtatim tenet donatio: vel ꝙ reſtituaꝶ eidem qui donauit: vel heredibꝰ ſuis: donũ reuocari nõ poteſt niſi cõditione adueniente. ſic. x. q. iij. põtifices in fi. q̃libet eñi in traditione ſue rei poteſt apponere pactũ legibꝰ nõ impꝛobatũ. ff. de pac. in traditionibꝰ. et. C. de cõtrahen. emp. l. iij. in fi. ⁊ ſic donatio ſtatim tenet: lꝫ poſſit per cõditionem reſolui ſicut venditio. ſ. de pig. illo vos. ⁊. ff. de in diẽ adiec. l. ij. ſed huic intellectui cõtradicit verbũ qꝺ eſt in fi. c. ea ceſſante. vñ expone interpoſita cõditione. i. modo vel pacto. Uñ no. dr̃iam inter donationẽ ſub cõditione/ ⁊ donationẽ ſub mõ. Donatio eñi ſub cõditione facta nõ tenet niſi adueniente cõditione ſiue ea impleta. ff. de cõdi. ⁊ demõ. q̃ heredi. §. vlt. ⁊. l. qui ſub ꝯditione: ſic ⁊ venditio. ff. de cõtrahen. emp. hec venditio. ff. de leg. iij. ſi tibi legatum. ff. loca. inſulã. §. vlt. arg. ĩ. eo. ſuper eo. ⁊. c. ꝑ tuas. ⁊ de tali nõ intelligiꝶ hec decre. Donatio ſub modo ſtatim tenet ⁊ nõ reuocatur q͂diu modꝰ ſeruaꝶ. mõ illo nõ obſtãte põt reuocari pꝛout dictũ eſt ab ĩitio ſi hoc dictũ ſit vt reuoceꝶ ſi modꝰ nõ ſerueꝶ: vt dicit in fi. ⁊. C. de dona. q̃ ſub mo. l. j. ⁊. ij. de tali donatione loquiꝶ decre. iſta. Et huic donationi cõcoꝛ. qꝺ dicit: ea ceſſante debeat reuocari. Sic ergo expone cõditione. i. modo vel pacto. hec expoſitio pꝛo

Donatio ſub conditiõe ⁊ donatio ſub mõ dr̃nt.

bat.ff.de manu.testa.l.meuia.⁊ fit sic:dono tibi hoc vt singulis annis hoc facias:vel cōsimile aliqḋ:siue vt alimēta mihi pstes:alioq̄n reuocet donatio.Donatio sub ꝯditiōe fit sic.dono tibi vel lego si hoc feceris.vñ v̄sus.Scito ꝙ vt mod⁹ est † si conditio:q: causa. ¶ Glo.se.notat legē ⁊c.alle.v.iura in contrariū alleg.vnam.l.⁊ sol uit.demum querit alle. proet cōtra.ponit duas opi.et scdam approbat.

† Interdū tñ vt ponit cōsecutiue etnō moda liter.l.xxiiij.dist.ꝯsuluit.§.q.§.būdictio.vbi de hoc.et.c.se.⁊.c.cūliqat §.q.vj.si aūt Interdum: causatiue.ꝺ appel.⁊.vt debit⁹.cum cōcor.inter dū necessitatē impor tat .vide in spe.de dispu.et alle. ante fi.Jo. andree.

a ¶ Debeat reuocari Sic ergo patet ꝙ lex in donatiōe dicta seruari debet:al's reuocat.C.ꝺ cōdi.ob cau.da.dictā le gē.⁊.l.si vt.⁊.C.de reuo. do.l.j.⁊.C.ꝺ do.que sub mo.l.j.⁊.ij.Ar.ꝫ.C.ꝺ re scī.ven.ea ꝯditiōe.Sed ibi nō fuit dictū ꝙ vēditio nō valeret si nō satis fecerit reipublice.vnde ibi agit tm̄ ad interesse vt stat qḋ conuenerit.vt ff.ꝺ manu.test.l.meuia. Et ex hoc vr̄ ꝙ res tali mō donata.s.vt nō alienet alienari non possit: qḋ si fiat reuocabit.Sȝ pone causam necessitatis alienādi imminere: puta debitū vel redemptionē captiuoꝝ/nūqḋ poterit res ista alienari vel alia q̄ sic tradita est ne alienet:al's reuocet? Videt ꝙ sic q: talis cōditio ne liceat alienare rem meā:reprobat a iure.ff.de pac.l.penul.⁊ casus isti excipiunt a iure.x.q.ij.§.hoc ius.Arg.ꝫ expssum est ꝙ alienari nō pōt ex quo ꝓhibet a donatore.in aut.ꝺ alie.⁊ emphi.cōtra.§.sctissimas.col.ix.C.ꝺ re.alie. non alie.l.vlti.et.C.de pac.iter emp.⁊ vē.l.vlt. E.⁊ alij quidā dicūt ꝙ in tali casu res tali modo sine ꝯditiōe donata ecclīe ne alienet bene pt alienari/dūmodo alias possessiōes non habeat ecclīa:qm̄ si alias haberet nō posset alienari ꝓpter inhibitionē testatoris siue donatoris:in quo casu dicūt intelligendū.ꝺ.aut.§.sctissimas.col.ix.q: vt dicit canon ꝓ captiuorū redēptione res ecclīe alienant.xij.q.ij.aurū.Alij dicūt qḋ verius videt ꝙ res tali mō donata ne alienet/alienari non pōt etiā ꝓ redemptione captiuoꝝ vt dicit.ꝺ.aut.§.sctissimas.q: non inuenit expressum contrariū in eo casu ergo illi stabim⁹.et.c.aurum.non loquitur de talibus rebus:sed de vasis tantum loqui videtur. ‡ B.

donum postea reuocari nō pōt. ¶ Nisi forte talis sit cōditione collatum: ꝙ ea cessante debeat[a] reuocari. Urbanus.iij.

¶ Cōtraheris matrimonij sub conditione nō improbata non cōpellitur mr̄imoniū cōsummare ante ꝯditionis euentum. Ca.v.

Super eo vero qḋ postulasti:vtrum ille qui in quandam mulierē ꝯsensit si pater[b] ei⁹ suū prestaret assensum:sit ad cōsummandū mr̄imoniū cōpellendus. ¶ Rn̄demus ꝙ cum cōsensus liber dici nō possit qui i alieno[c] arbitrio reseruat:ac cōditionem ipsam canonica non improbent[d] instituta:nisi voluntas patris postmodum intercedat:nequaq̄ cogēdus est ad matrimonium cōtrahendū. ¶ Nam licet Alexander[e] papa rn̄derit ꝙ sponsalia interposita cōditione contracta:ipsa nō impleta si consensus[f] de p̄senti intercedat:vel carnalis copula subsequat dissolui nō debēt:sed firmiter obseruari nequaq̄[g] est nr̄e diffinitioni aduersum:cū hm̄ōi cōsensus nō sit de p̄senti habend⁹ licet ꝑ verba de presenti euidētius exprimat: qui in alieno arbitrio nō habito sed habendo consistit. Inno.iij.masicañ.epo.

‡ Hāc q̄stio nem Hosti. hic non soluit sȝ remit tit ad ea q̄ no.in sum. eo.ti.§.q̄ cō ditio.x.qd si res.et se. necibi eam soluit.io.ā.

Super eo.Qui per v̄ba de p̄nti cū muliere contrahit sub conditione si pater consentiret:nisi pater consentiat ad matrimoniū non est cogendus.h.d.Cōis diuisio.secūda ibi:respondemus. ⁊ ibi primo soluit.scdo remouet obstaculum:ibi nam licet.Ab.

¶ Casus.Quidā contraxit mr̄imoniū cum aliqua muliere sub aliqua conditione vt si patri eius placeret.Querit vtrū sit cōpellendus ad mr̄imoniū consumandū?Rn̄.ꝙ consensus liber dici nō potest qui in alieno arbitrio reseruat.⁊ conditio talis nō improbatur a iure.ideo nisi voluntas patris accedat nō est ad mr̄imoniū contrahendū compellendus.Postea rn̄det papa decretali Alexādri q̄ videt huic rn̄so cōtradicere.Dicit Alexander sponsalia interposita conditione contracta licet non sit implera conditio si cōsensus de presenti intercedat:vel carnalis copula subsequat mr̄imoniū illud dissolui non debet.Illa decretalis non contradicit huic/q: talis consensus non est de presenti habendus/q̄uis ꝑ verba de p̄senti exp̄mat:q: in alieno arbitrio habēdo ꝯsistit. ¶ Nota ꝙ mr̄imoniū sub cōditione ꝯtrahi pōt/non tamen tenet:nisi cōditio extiterit:vel recessum sit a conditione per contrarium factum.

¶ Glosa sequens notat alle.vnā concor.soluit contrarium.

b ¶ Si pater.Sic.j.eo.c.pri.sic ergo matrimoniū cōtrahitur sub conditione:sicut ⁊ emptio vel alij cōtractus.ff.de cōtrahen.emp. hec venditio.nec ob.ff.de reg.iu.actus legitimi.actus em̄ illi non sunt contractus sed quasi contractus.B.

¶ Glosa sequens coadiuuat textum.querit ar.pro ⁊ soluit.

c ¶ Alieno arbitrio.Ubi em̄ substantia contractus ꝯfertur in arbitriō expresse ꝑsone nōn valet ꝯtractus:nisi ille arbitretur.C.de ꝯtrahen.emp.super rebus:sed testamentū in alterius voluntate expresse cōmissum non valet:vt si ita dicā:instituo te heredem si titius voluerit.ff.de here.insti.si quis sempronium.⁊.ff.de cōdi.⁊ demon.nōnunq̄.sic nec legatū expresse cōmissum in alterius voluntate vt ipse det:sed vt arbitretur bene.ff.de leg.ij.l.j.†. Sed pone:iste significauit hoc patri absenti:sȝ anteq̄ pater cōsentiat mutat voluntatem ⁊ dicit ꝙ nullo mō vult illā ea sciente etiā si pater cōsentiret.pater hoc ignorans cōsentit: nūqḋ est mr̄imoniū inter eos?vr̄ ꝙ sic.ff.mā.sīmā dassem.et.ꝫ.de rescrip. ex parte.⁊.ꝫ.de pcu.mādato.dico ꝙ ex quo pater ꝯsensit cōpelli debet vt illā recipiat.ar.ꝫ.de despō.impu.de illis:in fi.nō est tamē matrimonium inter illos.vnde si ꝯtrabat cum alia tenebit q: nō dicitur consensus nisi sit tp̄e quo pater consensit:q: nec dicitur habere talem ꝑtātē nisi cui ꝯcessa durat.ar.ff.qḋ cuiusq̄ vniuer.itē eoꝝ.§.ꝙ si actor.‡ quia vbi deest legitim⁹ ꝯsensus nō est mr̄ioniū.B.

Contract⁹ an possit i alienū arbitriū con ferri.

† De hoc.ꝫ ꝺ testa.cū ti bi.Jo.and.

‡ Qꝺ loquitur de actore dato post ea decreto decurionū ꝓhibit⁹ sit. Jo.and.

¶ Qui sub honesta ꝯditiōe sponsalia ꝯhit:⁊ ante cōditionis euētum desponsatā cognoscit:a cōditiōne recedit. Ca.vj.

Per tuas litteras intimasti ꝙ cū qdā mulier.P. noīe.M.postularet in virum:asserens inter se mutuū de presenti cōsensum interuenisse:⁊ carnalē copulā accessisse:vir ipe q̄uis cōtracta sponsalia et carnis copulam non negaret[b]:asserebat tñ se illā in vxorem ducere nō teneri. q: sponsalia inter ipsos sub hac fuerūt cōditione cōtracta si pater eius ⁊ patruus sponsalib⁹ cōsentirent.sed ipsi q̄cito nouerūt ⁊ sponso cōtradixerūt et sponse. Uerū mulier replicabat ꝙ licet fides p̄stita fuerit ab vtroq̄ sub conditione prescripta:nō tamen sibi fuerat a p̄re viri vel patruo aliquādo cōtradictū:⁊ ante tp̄s ꝯtradictionis expressum a testibus et post/dicebat inter se carnalē copulā accessisse:⁊.ꝫ. ¶ Consul.t.t.respō.ꝙ cū liquido cōstet: ꝙ post contracta sponsalia/carnalis est inter eos copula subsecuta[i]:pro matrimonio est presumendum[k].quia videtur a condictione apposita recessisse. Nam et si probatum sit ꝙ postq̄ pater ⁊ patruus viri contradixere

¶ Glosa sequens signat ꝯtrarium et soluit.

b ¶ Non improbent. Arg.ꝫ.s.c.j.ibi loquit ꝺ conditione inhonesta q̄ tamen nō est contra substantiam matrimonij.j.eo.c.vlti.Jo.

e ¶ Alexander.ꝫ.eo.ꝺ illis.Ber.

f ¶ Consensus.De presenti.sic.ꝫ.eo.de illis.et.j.c.proxi.

g ¶ Nequaq̄.Sic hoc facit conditio apposita que suspendit contractum vsq̄ ad tempus conditionis extantis vt dictum est.ꝫ.eo.verum.

Per tuas.¶ Cōis diuisio.scda pars ibi:consultationi.Ab. Diuisio.

¶ Casus.Quedam mulier.P.noīe petebat quedā in virū .M.noīe dicens ꝙ mutuus consensus inter eos et carnalis copula accessit.vir ille non negabat sponsalia ꝯtracta et carnalem copulam:dicebat tamen se non teneri illam ducere in vxorem:q: sponsalia inter eos tali conditione contracta fuerūt/si pater eius et patruus sponsalibus consentirent.Sed ipsi q̄cito sciuerunt ꝯtradixerunt.Testes super hoc recepti fuerunt.testib⁹ receptis ⁊ publicatis/dicebat mulier ꝙ licet sponsalia ꝯtracta fuissent sub ꝯditione predicta/non tamen sibi fuerat a patre viri.vel patruo ꝯtradictum:⁊ ante tempus ꝯditionis expressum a testibus/et post:dicebat in eos carnalem copulam accessisse.iudex dubitans qualiter esset in hoc negocio ꝓcedendū.Processum cause ad dn̄m papam remisit.Ipse inspectis attestationibus/rn̄det eidem ꝙ cum manifeste constet ꝙ post ꝯtracta sponsalia carnalis copula sit inter eos subsecuta:ꝓ mr̄imonio est presumēdū:quia recessisse vident a conditione apposita:q: ⁊ si cōstet per testes ꝙ postq̄ pater et patruus viri ꝯtradixerunt sponsalibus idem vir carnaliter cognouit eandem.non est tamen aliquo mō ꝓbatum ꝙ anteq̄ ipse cognouisset eādem pater ⁊ patruus eius ꝯtradicere curauissent. ¶ Nota ꝙ dubia ꝓbatio non facit fidem.⁊ ꝙ aperte ⁊ clare debet quis intentionem suam probare prout hic patet.

b ¶ Non negaret.Sed ꝯfitebat se illam pluries diuersis tp̄ib⁹ cognouisse post spōsalia ꝯcta.ex tali ꝯfessione ꝓceditur contra ipm quia non ꝓbauit ꝯtradictionem ante carnalem copulam.

i ¶ Subsecuta.Pluries ⁊ diuersis tp̄ib⁹:al's nō videret bene sententiatum cum ꝓbatum fuerit per testes viri ꝙ post ꝯtradictionē patris eam cognouit.fi.ꝫ.de fi.instru.cum Jo.ad fi.⁊.ꝫ.de.pba.in presentia.⁊ ita dubia probatio non sufficit.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.scdo format quinq̄ questiones successiue et illas soluit.

k ¶ Presumēdū.Sȝ q̄re ꝑsumit istū recessisse a ꝯditiōe:q: nō est

presumēdū aliquē recedere a iure suo. ꝟ. de renū. sup h. cū ꝓcedēs ꝯsensus durare intelligat. ar. ꝟ. de bap. maiores. ĩ fi. ⁊ ex eo ꝙ ꝓmo et vltimo ꝯdixit ꝑsumit ꝙ medio tꝑe non ꝯsensit. xxviij. di. qꝛ sunt culpe. et. ꝟ. de cele. mis. cū marthe. ꝟ. si tūc igit in celsū. et. j. q. j. iudices. ĩ fi. et ꝓcedēs volūtas ꝓbat ꝑ sequentē. xxxiiij. q. j. cū ꝑ bellicā.

Preterea si pendēte cōditiōe res tradat ⁊ post ea nō existat ꝯditio/res tradita repetit. ff. de cōdi. idebi. sub ꝯditiōe. ff. de peri. ⁊ cōmo. rei ven. qꝺ si. Preterea ꝯditionalis cōsensus nullꝰ est ante ꝯditionē extātē. ff. de ꝟbo. sig. cedere diē: si ergo nullꝰ ꝓcessit consensus solꝰ coitꝰ mrimoniū nō facit. ꝟ. ti. ꝓxi. c. vlti. Dicas ergo ꝙ ꝯsensus ꝓcessit de futuro. vt ptꝫ in fi. ꝙ̃uis ꝑ ꝟba de pn̄ti expressit. ꝟ. c. ꝓxi. ⁊ ita carnalis copula subsecuta inducit mrimoniū ꝑsumptū. ꝟ. de spō. is q. ⁊. ꝟ. e. de illis. ⁊. ꝟ. c. ꝓxi. ⁊ fauore mrimonij iducta est hec ꝑsūptio† qꝛ per carnalē copulam ipso facto vr̄ ꝯsensū exprimere de pn̄ti ⁊ a ꝯditiōe recedere. sic per purā ꝯditionē recedit a cōditiōali. ff. ꝺ ꝯhen. emp. sed celsus. §. vlti. Sꝫ qd si ante coitū ꝓtestet se nolle ꝓpt hoc recedere a ꝯditiōe: nec illud ꝓdest. ꝟ. de ꝯsti. cū. M. ⁊. ꝟ. de ap. sollicitudinē. Itē qd si dicā ꝯho tecū si te ꝟginē iuenero: Videt ꝙ sit matrimoniū. ꝟ. e. c. j. ⁊. j. c. ꝓxi. ⁊. xxxij. q. ij. solet. qꝛ nec talis error dirimit mrimoniū. xxviij. q. ij. §. j. sꝫ nec dirimit emptionē. ff. de ꝯhē. emp. alioqui. §. j. Dico ꝙ talis ꝯditio nō ipedit mrimoniū. Itē qd si ꝯho cū aliqua sub ꝯditiōe deinde cū alia pure: tenet mrimoniū ‡ Sed pone ꝙ postea existat cōditio: vr̄ ꝙ teneat ꝓmū: qꝛ ꝑinde vr̄ ac si a ꝓncipio pure ꝯxisset. ff. q po. in pig. ha. potior ar. j. ꝺ fri. fraternitatis. in fi. sꝫ secus est in matrimonio: qꝛ nō trahit retro vbi ab initio non fuit: ꝙ̃tū tñ ad filios legitimādos retrotrahi vr̄. j. q fi. sint legi. tāta. Itē qd si ꝯhit mrimoniū sub ꝯditiōe q oīno exitura est: Videt idē ac si pure ꝯxisset ff. de cōdi. inde. ꝙ si. ⁊ ꝺm hoc est mrimoniū anteꝙ̃ existat cōditio.

a sponsalibusᵃ: idē vir mulierē illam carnali cōiūctione cognouerit: nō ē tñ aliquo mō ꝓbatūᵇ: ꝙ b anteꝙ̃ ipse cognouisset eandem pater eiꝰ ⁊ patruus cōtradicere curauissent. Greg. ix.

Si in ꝯctu mrimonij apponit cōditio turpis vel impossibilis: habet ꝓ nō adiecta: nisi sit ꝯ substātiā mrimonij: qꝛ tūc vitiat contractum. h. d. h. c. notabile et multum allegabile. Cap. vij.

Si ꝯditiones cōtra substātiā coniugijᶜ inserant: puc ta si alter dicat alteri: ꝯho tecū siᵈ gn̄ationē ꝓlis euites: vel donecᵉ iueniā aliā honore vel faculd e tatibꝰ digniorē: aut siᶠ ꝓ questu f adulterandā te tradas: mrimonialis ꝯctus ꝙ̃tūcūꝙ̃ sit fauorabilis caret effectu. ¶ Licet alie ꝯditiōes apposite in mrimonio (si turpes aut ipossibilesᵍ fuerint) debeant ꝓpter fauorēʰ eiꝰ g h pro non adiectis haberi.

Qui clerici vel vouētes matrimoniū ꝯhere possunt.

Alexā. iij. remeñ. archiepō.

Dyaconꝰ vel subdyaconus mrimoniū ꝯhere nō pn̄t: ⁊ si ꝯxerint etiā si sint facti irreglares debent separari. Capitulum. j.

De dyacono q in sabbato scō aliū dyaconē vulnerauit ⁊ vxoremⁱ i accepit h. t. prudētie rn̄. ꝙ si contrito ⁊ hūiliatoᵏ corde ad ecclāꝫ k redire voluerit: dimissa illa quā accepit in vxorē: ⁊ absolutioneˡ l obtēta: iniūcta sibi penitētia de vtroꝙ̃ excessu: post eā peractam

non opꝫ † Sunt ⁊ alie ꝯditiones inhoneste ⁊ turpes: de quibꝰ hic fit mentio. ⁊ illarū quedā sunt cōtra substātiā mrimonij: ita vt illis appositis nō teneat mrimoniū: de qbus h habes in pn̄. ⁊. c. ꝑdictis solet aliqñ. Sunt ⁊ alie inhoneste turpes aut impossibiles: vt si dicat cōtraho tecū si furtū feceris: si homicidiū feceris: iste eni sunt turpes. Idē est si sit impossibilis: vt si dico contraho tecū si dederis mihi iperiū: si digito celuꝫ tetigeris. ff. de iniuſ. ru. testa. l. cū in scꝺo. hmōi cōditiones non sunt ꝯ substātiā mrimonij: ⁊ ꝺ talibꝰ itelligit qꝺ ꝺr in fi. si turpes aut ipossibiles: ⁊ ideo si apponant ꝓ nō adiectis hri debēt vt dicit in fi. ⁊. ꝟ. e. c. j. qꝺ de hmōi cōditionibꝰ intelligit ⁊ mrimoniū tenet. ⁊ sic vr̄ ꝙ oīs cōditio q est ꝯ naturā cōtractus ipm ipediat si apponat. Et hec est rō: cū tria debeāt eē bona matrimonij: saltē q ad propositū. s. fides: ꝓles: ⁊ sacramentū. xxvij. q. ij. oē itaꝙ̃. Per illas tres cōditiones extinguunt illa tria bona q in qlibet mrimonio nc̄io reqrunt: aliter non erit mrimoniū: vt hic ptꝫ. Sed cōtra vr̄. x. q. j. c. ij. vbi tenet cōtractꝰ non obstāte conditiōe ꝯ naturā cōtractꝰ. Et ar. cōtra xxviij. di. diaconi. vbi tenet ordinatio: lꝫ dicat se velle habere vxorem qꝺ est contra ordinis substantiā. Itē qd si dicat ꝓfiteor talem religionē ita ꝙ possim ꝓpriū habere ⁊ vti mrimonio: Vr̄ ꝙ tꝫ monachatꝰ. j. ti. ꝓxi. insinuāte. Nō credo ꝙ teneat monachatꝰ sub hac ꝯditione: qꝛ illa ē ꝯ substātiā mōachatꝰ. ꝟ. de sta. mo. cū ad monasteriū. in fi. ⁊ ar. ꝟ. ꝺ ꝯuer. cōiug. dudū. hec fuit opi. Hug. quā inuenies. xix. q. vlt. nunc aūt. Alij cōtradicunt.

† Vtibi no. Io. Hug. dixit tenere mrimoniū inter hereticū ⁊ catholicā. ad qꝺ facit de here. decreuit li. vj. Guil. ĩ spec. de diuor. post pn̄ci. dicit tenere matrimoniū cū heretico baptizato: cū nō baptizato: non. improprie loquit et forte sic etiā intellexit Host. cuius dictū vide de cōiug. seruo. ca. ij. in glo. error Io. and.

† ꝟ. de spō. iuuenis. q ma. ac pos. videt. et in hoc ē maior fauor matrimonij ꝙ libertatis: qꝛ si pendente ꝯditiōe manumisi statu liberū tenet tñ adiplere conditionē. ff. de condi. ⁊ demon. heres statu liberū ꝺm Ioan. ⁊ Vin. Io. ā. ‡ Idē hic Vi. ⁊ Goff. ꝟ. c. ꝓxi. qꝛ ex ꝯditionali obligatione sola spes orit. isti. de ꝟb. obli. §. ex ꝯditionali. Io. and. † Cuiꝰ fuit glo. quā posuerūt Vi. Phi. ⁊ gof. Io. an.

¶ Glo. se. ar. a ꝯrio ⁊ rationem reddit. [frigi. fraternitatis.

a ¶ Sponsalibꝰ. Ergo si ꝯdixissent añ carnalē copulā: coitus nihil postea operaret: qꝛ nihil ē ibi purū vl ꝯditiōale qꝺ ꝯfirmet vl ducat ad esse talis coitꝰ. ꝟ. ti. ꝓxi. c. vlt. ĩ fi. ar. ꝟ. ꝺ ꝯfir. examiata. B. ¶ Glo. se. no. alle. concor. et causam exprimit.

b ¶ Probatū. No. ꝙ ꝯ eū fit interꝓtatio qui testes ꝓduxit: cū expresse non ꝓbant id ad qꝺ inducuntur sed obscure. sic. ꝟ. de proba. in ꝑsentia. ⁊ qꝛ ꝑ ꝯfessionē vtriusꝙ̃ cōstabat pluries ꝙ post sponsalia ꝯcta carnalis copula fuit subsecuta: ⁊ ideo qꝛ non expresse constat ꝑ testes ꝙ cōtradictio pris precessit copulā fit interꝓtatio pro matrimonio ꝑsumpto: cū iam esset fundata intentio mulieris.

Diuisio. Si conditiones. Diuiditur: qꝛ sunt due partes. In ꝓma tractatur de condictione turpi que est cōtra substantiā mrimonij. In scꝺa de turpi vl impossibili ibi: licet. Ab. si. ¶ Casꝰ. Aliqs cōtrahit mrimoniū sub cōditiōe q est ꝯtra substātiā mrimonij hoc modo. Cōtraho tecū si ꝓlē euites: vl donec inueniā aliā digniorē honore vel facultatibus. vel si ꝓ questu te adulterandam tradas. Querit vtrū in talibꝰ casibꝰ teneat mrimoniū: Rn̄det papa ꝙ̃tūcūꝙ̃ mrimonialis ꝯtractꝰ sit fauorabilis/tñ in casibꝰ predictis caret effectu/ꝙ̃uis alie apposite conditiones in mrimonio si turpes fuerint aut ipossibiles debeant pro nō adiectis haberi ꝓpter fauorem mrimonij. ¶ Nota ꝙ cōditio apposita in mrimonio cōtra substantiam ipsius reddit mrimoniū nullum. Alie vero conditiones pro non adiectis habentur si apponantur

c ¶ Cōtra substātiā cōiugij. Qꝺ ꝺr hic sumptū fuit de illo canone. xxxij. q. ij. solet. ⁊. c. aliqñ. Nota ergo ꝙ qdā cōditiones apponi pn̄t in mrimonio licite q a iure admittūtur: puta si centū mihi dederis: si pr̄i meo placuerit. vt. ꝟ. e. de illis. sup eo. per tuas. hmōi eni cōditiones honeste sunt: nec sunt ꝯtra substantiā mrimonij: qꝛ pōt esse cū illis ⁊ sine illis. vñ nō ꝓbat hoc esse qꝺ ab hoc cōtingit abesse. ꝟ. de trāsla. inter corporalia. Est ⁊ alia ꝯditio honesta q ē de substātia mrimonij. vt cū xp̄ianus dicat iudee vel heretice: contraho tecum si vis fieri xp̄iana: sine ista nō teneret mrimoniū. xxviij. q. j.

Conditiones i mrimōijs apposite sūt multiplices. ⁊ aliq vitiant: et alique vitiātur.

d ¶ Si generationē ⁊c. Ista conditio est contra bonū prolis.

e ¶ Donec iueniā aliā. Hec ꝯditio ē ꝯ sacrm qꝺ dꝫ eē idiuiduū.

f ¶ Si ꝓ questu. Exēplū est de conditione q ē contra bonū fidei. ¶ Glo. se. dat simile in vltimis voluntatibus.

g ¶ Impossibiles. Si. ꝟ. de pac. c. vl. sic ⁊ in testamēto turpis conditio ꝓ nō adiecta hr̄. ‡ C. de insti. ⁊ subs. reꝑhēdēda. ⁊. ff. de ꝯdi. insti. qdā. ⁊. C. de his q pe. no. i test. reli. l. vna. ĩ fi. ⁊. ff. de le. j. turpia. ff. de vsu et ha. sed neꝙ̃. sic turpis siue ipossibilis stipulatio ēt in alijs cōtractibꝰ non obligat. ff. de ꝟb. ob. gn̄aliter. ⁊. l. se. ⁊. ff. de ac. ⁊ obli. non solū. insti. de inutil. stipu. §. impossibilis.

‡ Hec vera ꝺm Vinc. si apponat in ꝑsona legatarij. ff. de leg. j. ab oībus. secꝰ si apponat in ꝑsona heredis vel alterꝰ: ⁊ sic intelligit isti. de leg. in fi. Io. and.

h ¶ Propter eius fauorē. Sic ꝫ mrimoniū res fauorabilis est: vñ ꝓpter ipsiꝰ fauorē pr̄ ⁊ mater i ipius ꝓrogatiua ad testimoniū admittūtur q i alijs contractibꝰ repellunt. j. q ma. accu. pos. videt in fi. ⁊ plura alia spālia ibi obseruant. vt no. ꝟ. vt lit. non contest. c. j.

¶ Rub. q cle. vel vouē. ¶ Supra visum est de vno ipedimento contra subam mrimonij: nūc restat videre de alijs ipedimētis. Et aduerte ꝙ rub. ista nihil ponit dispositiue: sꝫ ꝓcedit interrogatiue q clerici vel vouētes mrimoniū cōtrahere pn̄t. Ab. ¶ De hac materia tractat. xxvij. di. ꝑ totū. ⁊. xvij. q. j. ⁊. q. ij. ⁊. xxvij. q. j. per totum.

Diuisio. De dyacono. Hꝫ duo dicta. Scꝺꝫ ibi: subdyaconū. Ab. ¶ Casus. Quidā dyaconꝰ in sabbato sancto aliū dyaconū vulnerauit et vxorē accepit. Quid sit agēdū de ipso querit: Respon. papa ꝙ si corde contrito et humiliato ad ecclesiā redire voluerit: absolutione obtēta ⁊ iposita sibi penitētia de vtroꝙ̃ excessu ea pacta poterit eꝑus suus cū ipso dispensare/⁊ officiū dyaconatꝰ sibi reddere: et si bone vite apparuerit in presbyterū ordinare. In fine dicit ꝙ dyaconꝰ q homicidiū fecerat siue etiā non fecerat: matrioniū ꝯtrahere non pōt. ¶ Nota ꝙ eꝑus potest dispēsare cum eo q in sacris ordinibꝰ contrahūt mrimoniū.

i ¶ Vxorem accepit. De facto. quia non potuit de iure. xxxij. di. erubescant. et. c. placuit.

k ¶ Cōtrito et humiliato. Als non est recipiēdus: qꝛ venia non dat nisi correctis. xxiij. q. ij. legat: nec ꝑt gaudere se correctū nisi prius doleat se fuisse ꝑuersum. xxiij. q. vij. quēadmodum. Et dixit lex: delicti eni veniā penitētibꝰ idulgemꝰ. C. de here. manicheos. ⁊. C. de sū. tri. ⁊ fide ca. l. vl. et de pe. di. j. neminem. ⁊ de conse. di. iiij. oīs q. ⁊ dixit salomō. q abscōdit pctā sua ñ videbit lumē ineternū. ¶ Glo. se. reci. ꝑ. q. scilꝫ a quo debeat absolui ⁊ dupliciter sol.

l ¶ Absolutiōe obtēta. Nō ꝺr a q dꝫ peti: vñ vr̄ ꝙ a papa tm̄. xvij. q. iiij. si qs suadēte. ⁊ ꝓcipue ꝓpt atrocitatē facti. vñ ēt si esset mōachꝰ abbas ipꝫ absoluere nō posset. j. de sen. ex. cū illoꝝ. Vel forte ex

ista ĩdulgētia spāli ipm potuit absoluere: qḋ ē vex. vt pʒ ĩ antiqua. ¶ Glo. se. alle. ɔcoꝛ. signat ɔ̃riū ⁊ sol. scḋo signat ɔ̃riū ⁊ ibi remittit.

a ¶ Dispensatiue. Et ita epi possunt etiā dispēsare cū clericis cōstitutis in sacris oꝛdinib⁹ si ɔ̃hāt de facto. sic. s. de cle. ɔiuga. sane. ij. Ar. ɔ̃. s. de biga. nup. sʒ illud intelligit de illo q̄ in seculari habitu vnā hũit de iure vxorē: ⁊ in sacro contraxit: cum illo tā𝔮 cum bigamo nō pt dispēsari. Ar. ɔ̃. j. ca. pxi. sol. vt ibi. B. ¶ Glo. se. reci. p. q. q̄ fuit dubitationis causa.

b ¶ Interfecerit. Putabat enī forte iste archiepus ppt homicidiū 𝔮 degradari debeat: et 𝔮 amisisset oꝛdinē: qḋ nō est vex: qꝛ caract in aīa impssus non tollit. vt. j. q. j. 𝔮 q̄dā. vñ nō pōt cōtrahere: ppt delictū ei nō est alicui subueniendū. ff. q̄. ex cau. mā. sed ⁊ si per ptoꝛē. §. actio. nec stulti melioꝛis cōditionis debēt eē 𝔮 periti. ff. qḋ vi aut clā. fu⁹. nemo enī delinquēdo fit melioꝛ. ff. ad. l. fal. pcia † et xvj. q. j. legi. sic maleficidei possessoꝛ non dʒ esse melioꝛis ɔditiōis 𝔮 bonefidei. ff. de pe. her. si a patre. §. si pꝛedo.

† Loquit de extimatiōe serui q̄ dedit noxā Jo. and.

c ¶ Canonū. xxxij. di. si quis eoꝛū. ⁊ c. de illo. et c. j. ⁊ lxxxiiij. di. cum in pꝛetoꝛio. Ber.

Diuisio. Ex litterarum. Cōmunis diuisio ɔsultatio ⁊ rñsio. Secūda ibi: super quo. Ab. si.

¶ Casus. Quidā subdyaconus copulauit sibi quādam mulierē in vxoꝛē. Epus suus fecit illū abiurare ipsā/mittens ipm dño pape/petens q̄d sit de ipso faciēdū. Papa cōmēdat ipsum mandās quaten⁹ si ad religionē trāsire voluerit/⁊ dign⁹ apparuerit poterit illū ad maioꝛes oꝛdines pmouere: 𝔮 si ad religionem transire noluerit/ne𝔮 in subdyaconatu pmittat illū administrare/ne𝔮 ad maioꝛes oꝛdines pmoueri. Sed in minoꝛib⁹ poterit ministrare. ¶ Nota 𝔮 hic nō pmittit papa dispēsare cū illo qui contraxit in oꝛdine subdiaconat⁹. Sed in pcedenti capitulo dicit papa 𝔮 eps cū tali dispensare pōt. ratio reddit in glo. in ca. isto signata. Item fauoꝛe religionis mitius agit cū aliquo. Itē si subdyacon⁹ ɔ̃hit mrimoniū in oꝛdīe subdyaconali/ministrare nō dʒ. ¶ Glo. se. signat contrarium et sol. dupliciter.

d ¶ Abiurare. Ar. ɔtra. s. de co. cle. ⁊ mu. clericos. illud ītelligēdū est vbi suspitio habet de piurio: vt sepe faciūt inter se cōcubinarij: tūc nō exigit iuramentū: vt ibi satis colligit: vl' illud circa ɔtubernīū hoc in diuoꝛtio cuiuscū𝔮 matrimonij. xxxv. q. vj. ab isto die ¶ Glo. se. obijcit decre. pꝛoxi. et soluit dupliciter.

e ¶ In subdyaconatu ministrare. Ar. ɔ̃. s. c. pxi. vbi dispēsatur cū eo q̄ in plib⁹ delīq̄rat 𝔮 iste. Que fuit ergo rō: placuit hoc dño pape vt maioꝛē grāz ‡ faceret illi 𝔮 isti. Illa potuit esse rō: qꝛ non videbat vere penitēs: ⁊ psūptio erat ɔ̃ ipʒ de sua īcōtinētia: et cū talib⁹ nō ē dispēsandū dū p reuersiōe spe praue actiōis desideria cōcipe nō foꝛmidāt. l. di. c. j. ⁊ c. vt ɔstitueret. ⁊ iō papa phibet ne cū ipso dispēset cū al's suo iure dispēsare posset: vt. s. c. pxi. sʒ si ītrare voluerit religionē: tūc fauoꝛe religiōis pōt circa oꝛdinē dispēsare. sic. j. de aposta. c. ij. vl' de ɔcilio loq̄t cū de iure suo eps posset dispēsare cū ipso. vt. s. c. pꝛoxi. ⁊. s. de cle. coniuga. sane. Ber.

‡ Ponebat Vin. x. Hic est ergo minoꝛ ibi dispēsatio maioꝛ Juueñ. li. ij. Sic volo sic iubeo sit pro rōne voluntas. ⁊ ipse Vin. et antiqui de multiplici dispēsatiōe tractabāt h̄ qḋ no. Joā. xij. dis. nos consuetudinē. Jo. an.

f ¶ In minoꝛibus. Si. l. di. placuit. ⁊ xv. q. viij. si quis pbr̄. Ber.

Meminim⁹. In pma parte ponit decisa cōsultatio. In secūda distinguens responsio. Scḋm membꝛum ibi: verum. Ab.

¶ Casus. Aliquis suscepit habitū religionis. Queritur an possit postea contrahere matrimoniū? Respondet papa 𝔮 si se deuouerit religioni et professionem fecerit postea matrimoniū contrahere non potest: 𝔮 si contraxerit postea compellendus est eam dimittere ⁊ ad monasteriū redire: sed si nec habitū suscepit: nec pꝛofessionem fecit/sed solūmō votū fecit/si postea contraxerit nō est cogendus ad religionē transire: nec matrimoniū debet rescindi. ¶ Nota 𝔮 votū simplex nō īpedit mrimoniū ɔ̃ctū cū sit foꝛti⁹ vinculum 𝔮 votum simplex. ¶ Glo. sequens casum inchoat.

a dispēsatiue[a] poteris ei dyaconatus offiñ reddere: ⁊ si pfecte vite et cōuersatiōis fuerit eū in pbr̄z oꝛdinare. Subdyaconē autē si-

b ue hominē interfecerit[b] siue non: mrimoniū nō posse cōtrahere sa-

c croꝛū canonū[c] cēsura demōstrat. Idem cenomañ. epo.

¶ Subdyaconus matrimoniū cōtrahere non potest. Cap. ij.

Ex lrārū tuarū tenoꝛe accepim⁹ 𝔮 latoꝛ pñtiū ī subdyaconatus officio constitutus quandam sibi in cōiugiū copu-

d lauit: quā eūdē abiurare[d] fecisti. ¶ Super quo pru. tuam in dño cōmēdam⁹: mādātes quatenus si ad monasticū oꝛdinem transire voluerit et tibi post laudabilem cōuersationem ipsius visuʒ fuerit: eū ad maioꝛes oꝛdines pmoueri cōcedas: 𝔮 si ad religionē se transferre noluerit: eū ne𝔮

e in subdyaconatu[e] mīstrare: ne𝔮 ad vlterioꝛes pmittas oꝛdines

f pꝛomoueri: in minoꝛibus[f] tamē oꝛdinibus poterit ministrare. Idem vigoꝛieñ. episcopo.

¶ Votū solēne īpedit ⁊ dirimit mrimoniū post ɔ̃ctū: votū simplex tm̄ īpedit ɔ̃hēdū: sʒ nō dirimit post ɔ̃ctū. Cap. iij.

g Meminim⁹[g]: ⁊. j. ¶ Rñ. 𝔮 si q̄s𝔮 q̄ se religiōi deuouit ⁊ habi-

h tu suscepto pfessionē[h] fecit: postmodū sibi aliquā copulauerit: est cogēd⁹ ab eā recedere: ⁊ ad ecclesiā cui se cōtulit sine ɔ̃dictio-

i ne trāsire. Verū si nec habitū[i] suscepit: nec pfessionē sed votū so-

k lūmō fecit: ⁊ se ad religionē trāsiturū[k] pmisit: lʒ postea mrimoniū ɔ̃xerit: nō est cogēdus ad religionē trāsire: ⁊ mrimoniale votū rescindere. Idē luceñ. epo.

¶ Susceptio habitus pfessoꝛū extra religionē a non hñte ptātē incoꝛpoꝛādi religioni: īpedit in dubio matrimoniū ɔtrahendū: sed nō dirimit cōtractū. h. d. sm intellectū quē tenet pa. Ca. iiij.

Consuluit nos. t. f. q̄d faciendū sit de nobili muliere q̄ vestib⁹ pciosis abiect[is] mutauit habitū[l]: ⁊ de manu pbr̄i vela-

m n mē[m] assumpsit: sʒ nō renūciauit[n] pꝛijs: nec ītrauit claustrū: nec ī manu alicui⁹ epi: abbat[is]: vl' ab-

o batisse: aut sup altare[o] pfessa est: vel obediētiā pmisit: postmodū vo elapso anno (abiecto religionis habitu) cuidā nobili nupsit. ¶ Con. t. t. rñ. 𝔮 sicut simplex votū mrimoniū īpedit ɔtrahendū

p et nō dirimit[p] iā cōtractū: ita ha-

q bitus sine pfessione suscept⁹[q] ne ɔtrahat īpedit/sed ɔtractum nequa𝔮 dissoluit. Idem.

g ¶ Meminimus. Casus. Aliquis pmisit transire ad religionem et habitū religionis suscepit: postea cōtraxit mrimoniū: queritur quid iuris: ⁊ respondet prout sequit in littera.

h ¶ Professionē. Que ēt sola facit mōachū. s. de reg. poꝛrectū. vñ ī seculo remanere non debuit nec ɔtrahere mrimoniū: īmo ɔpelli dʒ redire ad mōasteriū. s. de reg. sicut. vt hic dicitur. ar. xxvij. di. quod interrogasti. ⁊ xxvij. q. j. quasi per totum. ¶ Glo. se. sol. cōtrarium.

i ¶ Nec hitū. Maxime qꝛ sol⁹ hit⁹ nō facit monachū/sʒ pfessio regularis. s. de reg. poꝛrectuʒ. nisi gestaret habitū monachalē cū alijs per annū: tūc psumit pfessionē fecisse vt postea ei exire nō liceat †. s. de reg. ex parte. ⁊ c. vidua.

† Et hoc verū si sūt habit⁹ indistīcti. qḋ dic vt de regu. c. j. li. vj. ⁊ ī cle. eo. ti. eos q̄. Jo. and.

k ¶ Trāsitux pmisit. Et ita votū fuit siplex tm̄ qḋ p foꝛti⁹ vinculuʒ tollit. j. e. rursus. xxvij. di. si vir. xxvij. q. ij. nos nouim⁹. eq̄liter tñ cū solēni obligat apud deū. vt dicit illa decre. rurs⁹. vbi de hoc dicetur.

Sūmariū. Consuluit. Susceptio habit⁹ sine pfessiōe nō dirimit matrimoniū ɔtractū: sʒ cōtrahendū impedit. h. d. sed hec summatio ē nimis gñalis.

Diuisio. Primo ponit ɔsultatio. Scḋo rñsio ibi: cōsultatiōi. Ab.

¶ Casus. Quedā nobilis mulier vestib⁹ pꝛeciosis abiectis/ mutauit habitū: et de manu psbyteri velum assumpsit: sed non renūciauit pꝛopꝛijs: nec intrauit claustrū: nec in manu alicuius pfessa est. vel obedientiā pꝛomisit. postmodū anno elapso mrimoniū cōtraxit. Querit quid iuris? Rñdet papa 𝔮 sicut simplex votū impedit mrimoniū cōtrahendū: sed nō dirimit iam contractū: ita habitus sine pꝛofessione susceptus impedit ne contrahat: sed non dissoluit iam cōtractum. ¶ Nota 𝔮 votum simplex impedit matrimonium contrahendum: sed nō dirimit iam contractum. Item habitus sine pꝛofessione monachum non facit.

l ¶ Habitū. Nulla facta pꝛofessione seu voto: vnde nō impedit ‡ matrimonium. xvij. q. ij. gonsaldus. ⁊. s. eo. c. pꝛoxi. Ber.

‡ Sm Pe. ⁊ Ab. melius dixisset non dirimit. nā bene impedit cū sit votū simplex vt ptʒ in si. Jo. and.

m ¶ Velamen. s. pꝛobationis q̄ distinct⁹ esse debet ab habitu pꝛofessoꝛū. s. de reg. ca. pe. qui non dirimit matrimoniū iam cōtractū s. c. pꝛoxi. et. j. e. rursus.

n ¶ Non renunciauit. Per hec que h̄ enumerantur patet 𝔮 non assumpsit religionem: nec habuit pꝛopositū mutandi seculū. vnde libere exire potuit infra annū: ⁊ etiā anno ɔpleto. s. ð reg. c. pe. vbi dicit 𝔮 euidenter debet apparere si seculū mutare voluerit: et ita signa mutatiōis euidenter debēt apparere ad hoc vt aliq̄s cēseat monach⁹: al's exire poterit infra annū ⁊ anno finito. xx. q. j. illud.

o ¶ Sup altare. Vide qualiter quis potest pꝛofiteri in manu epi xxvij. q. j. viduitatis. ⁊ in manu etiā monachi ‡ j. e. insinuante. ⁊ coram sacerdote per ipsius benedictionem. xxvij. q. j. sciendum. et xx. q. j. vidua. et super altare: vt hic dicit. ¶ Glo. sequens obijcit et soluit.

‡ Ad hoc missi. s. de regula. ad apostolicā. Jo. and.

p ¶ Non dirimit. xxvij. di. §. hinc distinguendum. ⁊ c. si vir. et. j. e. rursus. et. s. de reg. poꝛrectum.

q ¶ Susceptus. Sed videtur 𝔮 eo ipso 𝔮 suscepit habitū et velamen votū suum solēnizauerit: ita vt ad monasterium redire cogatur. ar. s. de reg. vidua. xxvij. di. quod interrogasti. littera isti⁹ ca. satis soluit contraria illa. hic constabat 𝔮 absolute habitū nō mutauit: ibi vero eo animo et pposito habitum et velamen susceperunt vt monache essent: vnde postea non audiuntur: etiam si contrarium vellent iurare. Ber.

VEniens. Primo narrat casum premissa causa. Scđo ponit mandatū ibi: nos itaqꝫ. Abbas. ¶ Casus. Quedam mulier ꝓmisit fide data se nupturā cuidā viro absenti. postmodū audiuit plura de crudelitate ipsius noluit cū eo cōtrahere. ⁊ cū timeret ne cōpelleret cōtrahere cū ipso: in manu. M. heremite votū cōtinētie promisit: que tñ vestem vel locum nō mutauit. Vir hoc audito cū alia cōtraxit. dictus heremita ad dñz papā accessit ꝓponēs ei ꝑdicta. Ipe ꝯsiderās tutius esse/ vt ꝑdicta mulier post fidē ⁊ votū simplex mr̄imonium ꝯtrahat qꝫ fornicationē incurrat. Mādat: vt si nō est ampliꝰ in facto processuz: de fide mētita ⁊ de voto violato penitētiā imponat et ei det licentiā ꝯhēdi. ¶ Nota ꝙ post votū ꝯtinentie simplex mr̄imoniū ꝯctū nō dissoluitur. ¶ Glo. seques arg. alle. tria iura.

¶ Votū castitatis de p̄nti ipedit mr̄imoniū ꝯtrahēdū: eccl'ia tñ ex cā mr̄imoniū ꝯtrahi qñqꝫ ꝑmittit. h. d. iherendo lr̄e. C. v.

VEniēs ad p̄ntiā nostrā M. heremita ꝓposuit: ꝙ. I. mulier cuidā viro absenti[a] fide data se nupturaz promisit[b] sꝫ postmodū audiens plura de seueritate[c] ipsius ei noluit copulari: cum itaqꝫ timeret ne illi nubere cogeret: in manibꝰ suis votum cōtinentie[d] promisit: nō tñ locū aut vestē mutauit: quo audito vir aliam sibi copulauit. ¶ Nos itaqꝫ attendētes tutius esse vt prefata mulier post fidez ⁊ votū simpliciter oblatū matrimoniū contrahat qꝫ fornicationis[e] reatū incurrat. Mā. q̄te. si plus nō ꝓcessit: sibi de fide mentita ⁊ voto violato[f] congruā satisfactionē indicas: et ei cui vult nubendi in dño licētiā tribuere non postponas[g] Cele. iij.

a ¶ Absenti. Ar. ꝙ mr̄imoniū inter absētes cōtrahi pōt. xxxij. q. ij. honorant. ⁊. xxx. q. v. nec illud. ⁊. ꝫ. de ꝯuer. ꝯiu. ex parte. ij. ⁊ eodē mō spōsalia vt h. ⁊. ff. de spon. l. iiij. et. v. † Ber.

† Quidaz nō hñt has cōcor. ⁊ bñ faciunt: qꝛ dicūt, absenti spōnderi sic posse: dū mō sciat vł ratum habeat. Jo. ā.

b ¶ Promisit. ꝑ iterpositā ꝑsonā q̄ mādatū hēbat ad h: al's nihil ē. ¶ Glo. se. reci. ꝑ. q. an ille timor excusaret.

c ¶ De seueritate. Timor iste vanꝰ erat: vñ nō excusaꝛ q̄minꝰ debeat ꝯpelli ad mr̄imoniū ꝯtrahēdū ꝓpꝛ fidē datā si ille cū alia nō ꝯxisset. nō obstāte voto simplici. ar. ꝫ. ꝺ spō. ex lr̄is. ij. ꝑma cui fides fuari dꝫ. ꝫ. ꝺ spō. sicut. nisi fortiꝰ viculū supueniat. vt. ꝫ. ꝺ spō. si iter.

d ¶ Cōtinentie votum. Mulier ista vouit ꝯtinētiā: nec mutauit locū nec vestem: nec etiā fecit ꝓfessionē: ⁊ tñ post votū cōtinētie de presenti ‡ contrahere potest: et ita est ar. op. ꝙ votū non solēnizaꝛ per votū continentie tm̄. De hoc dꝛ. ꝫ. ca. proxi.

‡ B. dixit ꝙ fuit hic votū de futuro. Jo. ā.

¶ Glosa sequens ar. alle. iiij. iura.

e ¶ Fornicatiōis. Ar. minꝰ malū tolerādū vt maiꝰ euiteꝛ. xxxiij. q. ij. si qđ ṽiꝰ. xxvj. q. ij. hi q̄. xxij. q. j. cōsidera. ⁊. iiij. di. deniqꝫ. ¶ Glosa sequens ponit duas lecturas.

f ¶ Voto violato. i. violādo. si. ff. de iureiur. admonēdi. l ṽbo absolutꝰ. i. absoluēdꝰ. Vel dic violato animi destinatiōe qꝛ petebat sibi dari licētiā ꝯhēdi † nec itelligo ꝙ iponaꝛ pn̄ia nisi sub ea cōditione si ꝯtraxerit: vel iponeꝛ postqꝫ ꝯtraxerit: vel etiā de volūtate mutata agitur pn̄ia. ar. xvij. q. iiij. sunt qui opes.

† Vel forte iam violauerat in honeste viuēdo. Jo. an.

¶ Glo. sequens obijcit et soluit.

g ¶ Nō postponas. Sed q̄liꝛ daꝛ huic licētia ꝯtrahēdi ꝯtra votū ꝯtinētie: lꝫ sit simplex cū apud deū eq̄liter obliget cum solēni. ꝫ. ca. pxi. ꝗ debuit ꝯpelli vt seruet votū sicut fit in spōsalibꝰ. ꝫ. ꝺ spō. ex litteris. ij? Dicas ꝙ nō dat hic eccl'ia licentiā cōtrahēdi directe sed est hic q̄dā ꝯparatiua ꝑmissio: ne deterius inde cōtingat: vt ex lr̄a pꝫ ‡ ⁊ qꝛ in ꝑturbatione animi votū emisit. ar. xvij. q. ij. gonsaldus. vnde daꝛ ei licētia ꝯtrahēdi: al's nō dareꝛ. nā votū ꝯtinentie seruandū est etiam a coniugatis. xxxiij. q. v. quod deo pari.

‡ Et hoc tꝫ Gof. qꝛ mulier iuuenis erat ⁊ suspecta. et idem Jo. xvij. q. j. in fi. summe. Jo. an.

RVrsus. Votū solēne dirimit mr̄imoniū contractū. s. seq̄ns. simplex ṽo ipedit: sꝫ nō dirimit. Prīo poniꝛ q̄stio. Scđo distinguens solutio ibi: vñ. ⁊ scđm membꝛū ibi: ꝙ si. Ab. ¶ Casus. Quidā emisit votū castitatis. et postea iurauit se ducturū quādaz in vxorē. Quesitū fuit qđ istoꝝ potius seruari debeat votū vel iuramentū? Rñ. papa. ꝙ simplex votū apud deū nō minꝰ obligat qꝫ solēne. Unde pro eo qđ iurauit agat penitentiā. et votū suū studeat obseruare. Si ṽo postqꝫ iurauit/ cōtraxit mr̄imoniū tenet: et valet. quia votū simplex mr̄imoniū ꝯtrahendū ipedit: sed non dirimit iam contractū[l] Nota ꝙ votū simplex et solenne quo ad deū equaliter obligant. Itē votū simplex impedit mr̄imoniū contrahendum/ sed non dirimit iam contractum.

b ¶ Castitatis. Simpliciter. ꝫ. e. ca. proxi.

¶ Glo. se. reci. ꝑ obiec. ⁊ sol. scđo q̄rit dicēs qđ sit votū simplex ⁊ qđ solēne ꝛ̄ḋdit opi. hug. Itē ⁊ opi. io. ⁊ lꝫ teneꝛ adherere hu. i fi. resistit

i ¶ Apud deū non minus obliget. Ergo vr̄ eq̄liter obꝛ̄uandū vt solēne: qđ falum est: qꝛ solēne ꝛ̄uaꝛ post ꝯtractū mr̄imoniū. ꝫ. c. pxi. istud ṽo nō. xxvij. di. si vir. ⁊ h dicas ꝙ ab initio sūt eq̄liter obseruāda: ⁊ vtrūqꝫ intātū obligat ꝙ q̄ ꝯtrauenit peccat mortaliꝛ. Et dico nō minꝰ. i. nō miori tpe: qꝛ vtrūqꝫ i ꝑpetuū obligat: ⁊ vtriusqꝫ fractio est mortale pctm̄: lꝫ vnꝰ minꝰ peccet alio. qđ pꝫ ex miori penitētia. xxvij. di. si vir † ⁊. xxvij. q. j. ṽginibꝰ. ⁊. c. deuotā. Vel h ꝯtingit ꝓpꝛ adiunctū. s. ꝓpꝛ bonū mr̄imonij. ar. xxvij. q. j. nuptiaꝝ. ⁊ est sil'e qđ dꝛ inter simplicē loquelā ⁊ iuramentū nō facit deus dr̄iam xxij. q. v. iuramēti. ⁊ collige ex hoc qđ hic diciꝛ votū ex sui natura non dirimere matrimoniū: sꝫ ꝯstitutio facta sup voto. Qꝛ fit hic mētio ꝺ voto simplici ⁊ solēni: vide q̄d sit vtrūqꝫ. Votuz solēne ē qđ fit iteruenīete aliqua istaꝝ solēnitatū: videlꝫ ꝑ susceptionē sacri ordinis. xxviij. di. dyaconi. ⁊. lxxxiiij. dist. cū i ꝑterito. Itē ꝑ susceptionē sacre vestis q̄ tm̄ ꝓfitentibꝰ dari dꝫ. ꝫ. de regu. statuimus. et maxime si cū alijs incipiat cantare ⁊ oblationē facere in eccl'ia. xxvij. q. j. vidua. et. ꝫ. de regu. vidua. ⁊. xxvij. di. qđ interrogasti. Tertio mō cuz ꝑ ꝓfessionē deuouet se alicui religioni i manu abbatꝭ vel abbatisse: vł etiā in manu monachi. ꝫ. de reg. statuimꝰ. et. ꝫ. e. ꝯsuluit. ⁊. ꝫ. e. c. pxi. ꝓsentibꝰ testibꝰ ꝑ q̄s possit ꝓbari professio si ille negaret: ⁊ ne hoc negari possit fiat inde publica scriptura. xxvij. q. j. oēs femine. in q̄ scriptura ꝓfiteaꝛ se velle religiose viuere. xx. q. j. vidua. et tale votum impedit matrimoniū contrahendum et dirimit iam contractū. xxvij. q. j. c. j. per totum. vsqꝫ ad capi. nuptiarū. al's autē votum continētie factum: q̄uis corā multis diciturr simplex quasi nō vestitum ‡ siue institutū aliqua solēnitate. ⁊ tale votum impedit matrimoniū cōtrahēdum: sed nō dirimit iam contractum. q. d. non debet contrahere post tale votum: tamē si cōtrahat tenet. ꝫ. eo. consuluit. ⁊. c. veniens. et. xxvij. q. j. nuptiarum. cū se. ca. et post hoc votū continentie cum quis dicit: voueo continentiam: dat ecclesia licentiā contrahendi. ꝫ. eodem cap. proxi. Hec opinio hodie quasi cōmunis est: et in hac opi. fuit Gratianꝰ. xxvij. disti. ꝫ. vlti. et capi. vlti. Hu. vero dixit ꝙ votum continētie perpetue iter omnia vota impedit et dirimit matrimoniū iam contractum: ⁊ in nullo casu est matrimoniū post votum perpetue continentie quo ad deum: et si postea contrahat de solo facto contrahit et mortaliter peccat: ⁊ hoc dicit esse verum si votū continentie proprie teneatur. Proprie dicitur votum continentie cum dico: voueo perpetuam continentiam. Improprie cum dicitur: voueo siue promitto ꝙ post annum siue post mortem vxoris mee vouebo perpetuā continentiam quod est dicere votum de presenti ⁊ de futuro. Et dicit Hu. solennitates premisse non sunt de substantia voti: sed signa et probationes voti si votū reuocetur in dubium. Jo. dixit ꝙ si aliq̄s coram tota ecclesia dicat: voueo perpetuam continentiā non solēnizatur votum nisi aliquid de premissis interueniat: vñ si postea cōtrahat tenet matrimoniū. Hu. ṽo cōtra vt patet.

† Imponiꝛ enī ibi pn̄ia triū annoꝝ ⁊ hic adde qđ ibi not. dic ꝙ hic cōparatio recipitur i gñe nō in determinata q̄titate reatꝰ. Jo. and.

‡ Et est si. qđ dꝛ ſm. l. de pacto nudo ⁊ vestito. quod q̄bus modis vestitur. not. ff. ꝺ pact. iurisgentium. ꝫ. quinimo. Jo. and.

Votū ꝯtinētie fit ꝓprie ⁊ improprie.

Votū ꝯtinentie omnia alia excedit.

¶ Votum simplex ipedit sponsalia de futuro non autē dirimit matrimoniū sequens: secus in voto solenni. Capi. vj.

RVrsus quidā votum castitatis[h] emittens iurauit se quandā ducturū postea in vxorem. ¶ Vñ a. f. tua requisiti arbitramur: ꝙ cū simplex votū apud deū[i] nō minus obliget qꝫ solēne: pro eo ꝙ iurauit temere pn̄iam agat. Et votum qđ deo fecit: studeat obꝛ̄uare[k]. ¶ Qꝛ si postqꝫ hmōi ꝯstitit iuramētū ad nuptias ꝓpo motu cōuolasset: cū votū simplex mr̄imoniū ipediat ꝯhendū: nō tñ dirimat iam ꝯtractū: nihil ābiguitatis q̄stio tua continere videꝛ[l]. Inno. iij. liboñ. et lubiceñ. epis.

¶ Votū solēne ipedit ⁊ dirimit mr̄imoniū post ꝯctū. Ca. vij.

INsinuāte. I. nobili muliere nr̄o est apl'atui referatū: ꝙ a q̄busdā curialibus fuit regi

Hu. ꝯtradicit alex. ꝫ. c. pxi. cui potiꝰ standū est in h casu. Vñ versus. Votum solēne demōstrant quattuor ista. Ordo sacer/ scriptum: professio prestita sponte. Et professoꝛuz vestis suscepta sciēter. Vel sic. Ordo sacer: vestis: professio relligionis. Que sit facta palam faciunt solennia vota.

k ¶ Obseruare. Qꝛ si prius iurasset ⁊ postea votū simplex emisisset tene quod dicitur † ꝫ. de spon. commissum.

l ¶ Videtur. Quia remanebit cum illa. ꝫ. eo. consuluit.

† Qꝛ si nolebat ad religionē trāsire cōpellebaꝛ ꝯtrahere sicut iurauerat. ⁊ idē not. ꝫ. eo. pxi. in. iij gl. Jo. and.

INsinuante. Primo ponit factum. Secundo diffiniendum cōmittit ibi. nos igiꝛ. Ab. si. ¶ Casus. Quidā curiales regis legioneñ. supplicauert ipi regi vt. I. nobilē mulierē faceꝛz copl'are i mr̄imoniū cuidā viro. Cū istđ pueniret ad notitiā ꝯsanguineoꝝ ipi eidē mulieri ꝯsuluerūt vt viꝝ acciperet. ⁊ ipa rñdit ꝙ nubere nolebat ꝯsiliū recipiēs ab eisdē ꝙ votū emitteret castitatis. qđ fecit in manibꝰ cuiusdā de fratribꝰ scti augustini hoc adiecto tenore/ ꝙ in

domo sua cū omni substantia remaneret: et sic in habitu eiusdē or dinis postea per bienniū permansit: coactā ⁊ inuitā metu regio id asserens se fecisse. Tandē considerans q̄ inuita votū emiserat eo dimisso matrimoniū publice contraxit de parentū consilio: mulier desiderans anime sue salutionē dn̄o pape fecit scribere predicta.

Unde papa scribit duo bus modis cōsiderans q̄ in emissione voti qđ precessit/nulla vel modica coactio interuenit quam etiam patientia temporis sequētis ꝓfugauit. ⁊ coniunctio iniqua fuit. Mandat quatenus si predicta vera sunt predictam mulierem moneant vt habitū male dimissum reassumat et seruet qđ vouit: et si opus fuerit per censurā ecclesiasticā cōpellant eandem. ¶ Nota q̄ quis pōt profiteri i manu monachi. Item votū contractū per metū/ per patientiā sequētis tēporis fit validum: et postea violentia profugatur. Itē qui habitum regularē dimittit debet compelli ad reassumendum. Ber.

legionē. pro ipsi⁹ copula supplicatū[a]: q̄ cū ad cōsanguineoꝝ ei⁹ noticiā peruenisset: vt maritum acciperet: ei sub obtestatiōe regia suggesserūt. ipsa x̄o q̄ tūc nollet nubere, ꝑtestans consiliū accepit ab eis q̄ votū emitteret castitatis: qđ ī manibus[b] cuiusdam de frib⁹ scti Aug. fecit: eo adiecto tenore vt ī domo[c] ꝓpa cū oī sub stātia sua remāeret. Sane ī eiusdē ordīs hītu biēnio post pmansit: lʒ id se inuitā fecisse asserat et coactā: non tā metu regio[d] q̄ parētū ⁊. j. ¶ Tādē attēdēs q̄ iuita votū emiserit: eo dimisso de parētū consilio. P. michaeli publice fuit mrīmōialr̄ copulata: d quo q̄ttuor sustulit filios tp̄e ꝓcedente et. j. ¶ Nos igit̄ attēdētes q̄ ī emissiōe voti qđ ꝓcessit nulla vel modica[e] coactio affuisset quam patiētia[f] et ꝑseuerātia sequētis tp̄is penit⁹ ꝓfugauit: et q̄ seqns ꝯiūctio potius iniqua fuit ⁊ violenter extorta. Mādamus quatenus si pmissis x̄itas suffragat̄ ꝑfatā mulierē ad male dimissuʒ religiōis hītū reassumēdū: ⁊ seruandū qđ vouit monere et inducere ꝓcuretis: ⁊ (si opus fuerit) p censurā ecclesiasticā cohercere.

De eo q̄ duxit in ma

a ¶ Supplicatum. Cōtra illa iura. nā a princi pe non est petenda vxor xxxvj. q. ij. nullus. et pe nam deportationis meret̄. C. si nup. ex rescrip. petan. l. j. et quia debent esse libera matrimonia. s̄. de spon. gēma.

b ¶ Quod in manib⁹. Et ita solēnizauit votū ꝯtinētie tradendo se ordini sancti augustini in manib⁹ illius monachi vt. j. patet. ⁊ habitū pro fessoꝝ suscipiēdo: ⁊ ibi p bienniū manendo.

¶ Glo. seq. obijcit ꝓbās per. iiij. iura. pro textu inducit duo: sed cōcludit. pro obiectiōe ponit opi. et remittit: ⁊ ad hanc litterā respondet.

c ¶ Ut in domo propria. Ergo nō erat mōacha ex q̄ pōt ꝓpriū retinere. ar. s̄. de sta. mo. cū ad monasteriū. in fi. cū talis cōditio sit cōtra substātiā mōachat⁹. s̄. de cōdi. appo. c. fi. ⁊. xxxij. q. ij. soler. ⁊ ar. ff. de ac. ⁊ ob. non solū. Ar. ꝯ. x. q. j. sic q̄dē. ⁊. s̄. de cōdi. appo. c. j. talis enī cōditio est ꝯtra substātiā monachat⁹/ vnde ea retēta īpedit monachatū. Quidā tn̄ dicūt q̄ ea adiecta tenet monachat⁹/ ⁊ ꝓ nō adiecta haberi debet. ar. hui⁹ lr̄e. De hoc dixi. s̄. de ꝯdi. appo. c. vl. x̄ba ista in domo ꝓpria cū oī etiā sua substātia: sic expōe. i. cū vsufructu sue substātie oli ante monachatū: vt de vsufructu illarū rex victū ⁊ vestitū haberet ī vita sua. q̄cquid enī supest ōʒ esse ⁊ est mōasterij et. si qđ deest ei supplet̄ a monasterio. sic̄s enī expositio hr̄. xxvij. q. j. si qs rapuerit. ⁊ sic ista erit mōacha ⁊ ꝑt remanere ī domo quōdā sua cū vsu rerū q̄s ꝯtulit monasterio. sic. xxvij. q. j. de viduis. Ber.

¶ Glo. seq. arg. signat contrariū et arguēdo dat simile.

d ¶ Metu regio. Ar. q̄ iperiū regiū non sufficit ad istum metū. ar. C. qđ me. cā. ad inuidiā. Ar. ꝯtra. C. e. l. vl. † et. xxiij. q. viij. q̄ conuenior. similiter imperiū parentū nō sufficit. ff. de rit. nup. si patre. xxxij. q. vij. omnes causationes. Ber.

e ¶ Uel modica coactio. Nō q̄ leuis met⁹ nō excusat ī voto: vt h. ⁊. s̄. qđ me. cā. cū dilecti. lʒ ī electiōe leuis met⁹ sufficit. j. q. vj. si qs aūt. sic ī mrīmonio vt videt̄: q: plena debet securitate gaudere. vt s̄. de spon. cū locū. ff. de rit. nup. si patre: tamē talis debet esse q̄ possit cadere in cōstantē virū. s̄. de spon. veniēs. ij. ⁊. c. ꝯsultationi. B.

¶ Glo. seq. notat q̄ ex tēpore ⁊c̄. alle. vj. iura.

f ¶ Patiētia. Nō q̄ rōne tēporis euanescit exceptio: q: ꝑsumit̄ ꝯsentire. j. q. j. cōstat. s̄. de spō. ad id qđ. j. de fri. c. j. C. qđ me. cā. l. ij. ff. de cōdi. ob tur. cau. si ob turpē. ff. de rit. nup. si patre.

¶ Rub. De eo qui dux. ī matri. ¶ Supra visum est de quibusdā impedimentis matrimonij. s. ordinis ⁊ voti: nūc subijcit de alio impedimento qđ scilʒ causatur ex adulterio vel machinatione ī mortem cōiugis. ‡ Ab. sic. ¶ De hac materia tractatur. xxxj. q. j. ⁊. xxxij. q. iiij. per totū. et. q. vij. in multis capitulis.

† Meli⁹ pe nul. dic q̄ nisi aliter p betur oppō sio dignitat̄ aduersarij non sufficit ad metū ꝓbandū sic loquuntur ista iura. Credo tn̄ q̄ imperium ꝓncipis qui alr̄s ꝯsueuit tirannice et oppressiue tractare eos qui ꝓcibus vel ꝓceptis suis nō obediūt induceret iustum metū. J. a. ‡ Arsicbm

Propositū. Cōis diuisio. Scđa ibi: licet autem. Abb. sic.

¶ Casus. Quidā habēs vxorē ea ignorāte cōtraxit cū alia. Tādē prima mortua vult recedere a scđa: queritur q̄s iuris: R̄n̄. papa q̄ licet ī canonib⁹ habeat̄ vt null⁹ ducat in mrīmoniū quā polluerat pri⁹ p adulteriū: et ꝓcipue illā cui fidē dedit de ea ducenda viuente vxore: vel q̄ machinata est in mortē vxoris: tn̄ quia illa mulier fuit inscia q̄ ille haberet aliā vxorem viuētē/ ⁊ ille vir de dolo suo cōmodū non sentiat: dicit papa q̄ nisi mulier illa diuortiū petat: ad petitionē viri nō sunt aliq̄tenus separādi. ¶ Nota hic duos casus ī quib⁹ non pōt q̄s ꝯtrahere cū ea cū qua adulterat⁹ est. Item de dolo suo nō debet quis cōmodū habere. Itē argumentū q̄ cōtractus pro parte tenet et pro parte nō. Ber.

¶ Glo. se. tractat quomō ignorātia valet ad duo. residuū reci. p. q. an mortua pria īcipiat esse mrīmoniū. soluit ⁊ dat sic̄e. alle. duo iura in ꝯtrariū

trimoniū quā polluit p adulteriū.

Alexā. iij. abbati scti albani.

¶ Si q̄s viuente vxore ꝯbit cū scđa h̄ ignorāte pria mortua ad sui petitionem nō separabit̄ a scđa.

Capitulum. j.

Propositū est nobis q̄ vir quidā vxorem h̄ns sibi aliaʒ hmōi rei inscia[s] copulauit: sed pma mortua nitit̄ discedere a scđa: et. j. ¶ Licet autē in canonibus[h] habeat̄: vt nullus copulet mrīmonio quā prius polluerat adulterio: et illā maxime cui fidē dederat[i] vxore sua viuente: vel q̄ machinata[k] est in mortem vxoris: q: tn̄ ꝑfata mulier erat inscia q̄ ille aliā haberet vxoreʒ viuentē: nec dignū est vt ꝑdictus vir q̄ sciēter cōtra canones venerat lucrum de suo dolo[l] reportet. Consulta. t. t. rn̄. q̄ nisi mulier[m] diuortiū petat: ad petitionē viri nō sunt aliquatenus separandi.

Idem abbati de fontibus.

¶ Si viuēte pma vxore ⁊ nō cognita q̄s ꝯxit cū scđa scienter et eam cognouit: etiā mortua pma scđam h̄re non pōt: secus si pma erat non legitima vxor. Ca. ij.

Significauit nobis. G. andegauensis: et. j. ¶ Mandamus. j.

g ¶ Insciā. Hoc excusat mulierem ab adulterio: q: ignorās nō ꝯmittit adulteriū. xxxiiij. q. ij. lectū. ff. de adult. l. vl. alioquin si fuisset cōscia nō posset postea cū eo remanere. j. eo. cū haberet. imo plus ꝓdest: q: filij de tali mrīmōio legitimi sunt cēsendi ꝓpter bonā fidē vxoris. j. qui fi. sint leg. ex tenore. et. c. cū inter. et tn̄ non fuit mrīmoniū iter eos etiā post mortē prie vxoris: licʒ enī ista crederet eū liberū ligatus tamē erat: ⁊ in primo cōsensu qui nullus fuit intelligit̄ perdurare: sicut nec matrimoniū ꝯtrahit̄ cū seruo: lʒ credatur liber al's non ꝯtractura: etiam si postea manumitteret̄ eo ignorāte: q: post manumissionē factā manēdo cum eo approbare semp intelligit̄ pmū ꝯsensū q̄ errone⁹ fuit ⁊ nō aliū. vn̄ mrīmoniū nō ꝓcedit. Ar. ꝯ. ff. d of. proco. obseruare. §. vl. imo vr̄ expressum. ff. de iure do. ꝓcul⁹. prius dictū verū est: tn̄ si mulier vult ꝯpellit̄ ipam ducere ꝓpter dolū et fraudē ipsi⁹. vt in fi. dicit. Ber.

h ¶ In canonib⁹. xxxj. q. j. c. j. ⁊. j. e. ex tuarū. cū haberet. et. c. vl. ī fi.

i ¶ Fidē dederat. Uel si de facto eā duxit. j. e. cū hēret. ⁊ supple: ⁊ eā cognouit viuēte sua vxore: al's nō īpedirct̄ ꝯhere cū ea. j. e. c. vlt.

k ¶ Machinata. xxxj. q. j. si quis viuente. et. j. eo. super hoc.

l ¶ De suo dolo. s̄. de rescrip. sedes apostolica. et. xxx. q. j. dictum. ⁊. j. de cogna. spiri. si vir.

¶ Glo. seq. ar. q̄ ꝯtractus claudicat. alle. xij. iura.

m ¶ Nisi mulier. Et ita cōpellit̄ vir remanere cū ea si voluerit propter culpā ⁊ dolū ipsi⁹ viri: sed nō ecōuerso. si. j. de adul. c. ij. et ita ē hic ar. q̄ ꝯtractus ꝓ pte tenet ⁊ ꝓ pte nō. s̄. de despō. ipu. de illis. ff. mā. potest. C. de rescin. vē. l. ij. et insti. de auc̄. tu. circa ꝑn. ff. locati. si emptio. §. interdū. ⁊. ff. de ac. emp. ⁊ vē. iulian⁹. §. si quis a pupillo. xxix. q. ij. si q̄s ingenuus. xxxij. q. v. ꝓposito. et. xxxij. q. ij. aliquādo. et. xxvij. q. ij. §. j. ⁊. xxxj. q. ij. c. j. et. ij. si tn̄ ꝯheret cū alia teneret mrīmoniū. j. eo. veniēs. ⁊ hoc est verū ante pmū vel nouū cōsensum.

Significauit. In prima pte decisa ꝯsultatio. In scđa ibi: mādamus: distinguēs cōmissio. et scđm membrū ibi: alioqn. Ab. Diuisio.

¶ Casus. Quidam. G. nomine andegaueñ. coactus fuit iuramento interposito. A. mulierem recipere in vxorem. Postmodū aliam in vxorem accepit: propter quā dicta. A. eum traxit in causam coram eboraceñ. archiepiscopo qui cōpulit ipm. G. iurare q̄ ad illam quā sponte cepit in vxorem non accederet: donec inter ipm. G. ⁊ dictam. A. lis esset in ecclesiastico iudicio terminata. Sed anteq̄ de causa cognosceretur predicta. A. diem clausit extremū: tamen idē G. non audebat redire ad illam quam sponte acceperat propter iuramentum. Unde hec significauit domino pape: vnde mandat papa cuidam abbati: quatenus si constiterit q̄ illi. G. tāta vis fuerat

Jo. and. Ui so de impedimento voti ⁊ ordinis videndū est de impedimento enormitatis criminis qđ ꝯsequit̄ in eo qui mortua legitia cū sua contrahit adultera: vl̄ ī ea q̄ mortuo legitimo cuʒ suo contrahit adultero. ⁊ sō ⁊c. Joan. and.

illata ꝙ coactus ⁊ nō sponte in illā. A. consenserit: nec post iuramē tū prestitū eā cognouit. Ad illam quā postea sponte accepit libere reuertat. alioquin eidē ꝑcipiat sub interminatione anathematis/ ne ad scđam reuertatur: aliā tamē accipiat si voluerit in vxorem. ¶ Nota ꝙ matrimoniū per vim cōtractū non valet: quia libera debent esse mřimonia. Itē licet vis precesserit: verūtamē ꝑ sequentē carnalē copulā cōsummat matrimoniū. Itē qđ ab inicio non valuit tractu tpis nō cōualescit. Ber.

ar. ꝟ. e. c. vlti. Quidā dicūt ꝙ sufficit conatus sine effectu: et sufficit ꝙ ita scriptū est. † ff. qui et a quibus. ꝓspexit. ⁊. vj. q. iij. scriptū est. qđ non est verum ꝟ. e. c. vlti. Quid si aliquis interficit aliquē in bello non eo ꝓposito ꝙ velit vxorem ei⁹ sumere: nūquid pōt illam ducere. in vxorem? Dicas ꝙ sic. ꝟ. de cōuer. infi. laudabilem.

¶ Significauit nobis. ꝙ. Iste. ꝙ. coact⁹ fuit quādā desponsare ī vxorē ꝑstito iuramento postea vero cōtraxit cū alia spontanea volūtate cōscia hui⁹ facti. prima petit illū ī vir̄ corā eboracen. archiepō qui eū cōpulit recedere a scđa ꝑstito iuramēto. dōcc lis cēt iudicio eccl'ie terminata inter ipm ⁊ primā. lite pēdēte mortua est ꝑma dubitabat iste. ꝙ. an deberet redire ad scđā quā spōte duxerat ī vxorē. Rñ. papa ꝓut sequit ¶ Gl. se. signat ꝯriū ⁊ sol.

a ¶ Tāta vis. Que posset cadere ī ꝯstantē vir̄. ꝟ. d spō. veniēs. ij. ⁊. c. cōsultatiōi. si. ꝟ. qđ me. cā. platū. ⁊. c. cū dilecti. Ar. ꝟ. xxv. q. j. merito q̄rit. et ꝟ. d iureiur. si vo. Iuramētū istud poterat fuari sine interitu aīe: ergo debuit seruari vt ibi dicitur. ⁊ hec nō habēt hic locū: † qꝛ mřimōia libera debēt eē ⁊ nō coacta. ꝟ. de spō. cū locū. et ca. ꝑterea. ⁊. c. reqsiuit. gēma ¶ Glo. se. ar. alle. v. iura.

b ¶ Cognouerit. Et si fecit āteꝗ̄ ꝯtraheret cū scđa ꝯsensisse vr̄ ‡ vnde ampli⁹ scđam habere nō posset. ꝟ. de spō. ad id qđ. ⁊. ꝟ. de despō. impu. de illis. ⁊. ꝟ. de his q̄ ma. ac. pos. insup. ⁊ est ar. ꝙ ratihabitio retrotrahit. si. ꝟ. de reg. significatū. ad fi. j. q. j. constat. lxiij. di. salonitane. de cōiug. ser. ꝓposuit. et. ꝟ. qđ me. cā. perlatū.

c ¶ Ne ad secūdam. Cōsciā huius facti: al'as enim bene posset eam habere. ꝟ. ca. proxi.
¶ Gl. se. pōit brocar. ad negatiuā al. iiij. iura ad affirmatiuā. ij. ⁊ sol.

d ¶ Reuertat. Ar. est hic qđ ab initio nō valet tractu temporis nō cōualescit: licet pueniat ad eū casum a quo potuit habere īitiū insti. de leg. ꝟ. an seruo. ij. q. j. in ꝑmis. circa prin. insti. q test. fa. pos. ꝟ. vlti. xxxvj. q. ij. ca. vlti. Ar. ꝯ. † xxx. q. j. ad limina. ff. de ser. vt pomū. xxiiij. q. ij. in lectū. Prima rubrica locū hꝫ q̄ñ ꝑpetuū subest impedimentū: ꝯtraria adaptant ad hāc regulā: multa ipediūt faciēdū q̄ iā factū nō dirimūt: qꝛ qđ ab initio legitime factū est ex supueniēti delicto nō mutat. ff. de iti. actuq̄ꝫ pri. nec enī: nisi lege vel canone illud exprimat. vt patet ꝑ ꝯtraria qđ perpetuo ꝓhibet fieri quolibet casu supueniēte ꝓhibitio durat. vt in. j. concor. ⁊. ꝟ. ca. proxi.

damus quaten⁹ si cōstiterit ꝙ eidem. ꝙ. tāta vis^a illata fuerit ꝙ non spōte in primam cōsenserit: nec post prestitū iuramētū ipam carnaliter cognouerit^b: propter hoc nō dimittas quin ad aliam quā postea in vxorem accepit: reuertendi liberā tribuas facultatē. ¶ Alioquin sibi ne ad scđam^c reuertatur^d sub interminatione anathematis inhibens: des ei licentiā ducendi aliā in vxorem.

Idem baranen. episcopo.

¶ Nō pōt qs cū illa ꝯtrahere quā vxore viuēte cognouit si machinata fuit ī mortē vxoris. Ca. iij.

Super hoc qđ q̄siuisti an liceat alicui cū ea contrahere mřimoniū quā vxore sua viuēte sibi de facto mřimonio copulauit^e. ¶ R. rñ. ꝙ si adultera est in mortē vxoris aliq̄d machinata^f siue fidē^g dedit siue non ꝙ ea defuncta hanc esset ducturus: ꝼm canones ab eius consortio prohibetur: et hec ꝓhibitio ꝑpetuo est seruanda. Clemēs tertius.

¶ Qui viuente vxore etiā ab eo separata quo ad thoꝝ scđam cōsciā ducit vxorē: ꝑma mortua separabit a scđa: sed cum alia ꝯtrahere poterit. Ca. iiij.

Ex litterarū tuarū insinuatione accepim⁹ ꝙ. L. vxorē suā in adulterio deprehēsam^h de tui antecessoris assensu abiecit: que postmodū accepit habitum monachalē: sed dict⁹. L. anteꝗ̄ illa decederet aliam^i supinduxit: et ꝑ les suscepit filios ex eadē et. ꝟ. ¶ F. t. igitur. r. ꝙ illos debes ab inuicē separe^k. Idē vero vir indicta ei de adulterio pnia aliā^l ducere poterit in vxorē. Idem.

¶ Qui viuente vxore legitima cum scđa cōtrahit adultera: etiā prima mortua separabit a scđa etiā si longo tpe cohabitauit et filios ex ea suscepit. Ca. v.

Cum haberet vxorem legitimā. A. nomine. I. lator presentiū cū. M. adulteriū ꝑpetrauit. Cūq̄ꝫ sup hoc fuisset ī ius vocatus: abiurauit adulterā: et postmodū iuramento cōtempto. viuente legitima cū ea matrimoniū cōtrahere: et ipsi diu cohabitare ꝑsumpsit: demū ꝑdicta. A. de ꝑsiti luce subtracta: memoratus. I. cū adultera ꝑ decennium est moratus: de q̄ decē filios procreauit. ¶ Tale ergo dam⁹ cōsul. t. rñsum vt separent oīno: et eis iniūcta penitētia ꝑpetua^m continētia indicat: ꝑsertim cū in dies suos ambo ꝓcesserit: ⁊ tādiu publice in adulterio ⁊ piurio ex certa scīa ꝑdurātes ecclīam ī grauiter offenderint.

g ¶ Fidē dedit. xxxj. q. j. relatum. et. ꝟ. eo. significasti. Ber.

Ex litterarū. Cōmunis diuisio. Secūda ibi: frñitati. Ab. si. ¶ Cas⁹. Quidā aucte prelati sui dimisit vxorē suā in adulterio deꝑhēsam: que postmodū assūpsit habitum monachalem: ille maritus aliam superduxit: illa viuente tandem prima decessit: queritur an simul debeant remanere? Rñ. ꝙ ab inuicem sunt separandi et ille vir de penitentia sibi iūcta de adulterio poterit aliam ducere in vxorem. ¶ Nota ꝙ mulier in adulterio deꝑhensa dimitti pt̄ scꝫ quo ad thorū. Item vir viuete vxore aliam habere nō pōt. Itē nota mirabilē casum ꝙ viro non preiudicat quo ad continentiā: si vxor nō intret religionē votū viri propter introitū vxoris sollēnizatur. Ber.

h ¶ Deprehēsam. i. cui etā. sola enī deprehēsio nō sufficeret ad hoc vt separet. ij. q. j. c. ij. ⁊. iij. lꝫ sufficiat ad infamiā. ff. de ri. nup. palā. ꝟ. vlti. ¶ Glosa seqūēs reci. per contrarium.

i ¶ Aliam supinduxit In vxorē q̄ fuit conscia ꝙ aliā habebat vxorē: al'as non noceret. ꝟ. eo. c. j. ⁊. ꝟ. eo. veniens.

k ¶ Separare. ꝟ. eo. ca. significasti. xxxj. q. j. relatum.

l ¶ Aliam ducere poterit. Acta penitētia. ar. ꝟ. de spon. cū in apostolica: vel etiam parte penitentie si timet de incontinentia. xxxiij. q. ij. in adolescentia. Ber.

Cum haberet. Primo ponit cōsultatio. Scđo respōsio ibi: tale. Ab. ¶ Casus. Quidā Io. noīe habēs vxorē. A. noīe: cōmisit adulteriū cū matilda: ⁊ cū sup hoc vocat⁹ fuisset in ius illā adulterā abiurauit. Tandē iuramento contēpto viuēte vxore sua matrimoniū cum altera contraxit diutius cohabitando eidem/ de qua decem filios suscepit. Quesitum fuit a papa vtrū tale matrimoniū stare possit? Respōdet papa ꝙ separētur oīno/ et imposita eis penitētia perpetua continētia indicatur: qui tanto tēpore in adulterio et piurio ex certa scientia perdurarūt. Leo enī papa statuit vt nullus ducat in matrimoniū quā polluit per adulteriū: sed hic pl⁹ fuit processum ꝗ̄ si fides tātum data esset adultere vt mortua vxore eam duceret in vxorem: quia legitima vxore viuente copulauit sibi adulteram et iuramentū violauit. Et si etiam iuramentum non interuenisset: tam grego. ꝗ̄ triburien. synodus tale cōnubium detestatur: et ꝙ tanto tempore permanserunt insimul vt simul remaneant non prestat adminiculū: vel ꝙ decem filios susceperunt: qꝛ diuturnitas temporis non minuit peccatum: sed augmentat: tamē sollicitus sit episcop⁹ vt vterq̄ꝫ filijs suis ꝼm facultatem sua necessaria subministret. ¶ Nota ꝙ nullus pōt habere in matrimonium illam cui fidem dedit de ea ducenda post mortem vxoris si eam cognouit vxore viuente. Item plus est aliquā facto ducere ꝗ̄ fidem dare. Item hec impedimenta impediunt et dirimunt matrimoniū. Item in casu isto multiplicitas filiorum non inducit dispēsationē. Item diuturnitas tēporis non minuit peccatum: sed augmentat. Item filij nati ex illegitimo matrimōio vel coitu: alēdi sunt a parentibus: licet hoc sit contra leges. Ber.
¶ Glosa sequens signat contrariū et soluit.

m ¶ Perpetua cōtinentia. Hoc fit ꝓpter cās que hic ponunt: et quia ambo ꝓcesserant in dies suos: tñ si timeret de incontinētia ipsorū: puta si essent iuuenes daretur eis licētia ꝯtrahēdi. xxxiij. q. ij.

Super hoc. Premittit questionē cui respōdet ibi: taliter. Ab. ¶ Casus. Aliquis viuēte vxore sua de facto aliā sibi matrimonio copulauit. Tandē vxor sua mortua est: querit an ipse possit contrahere cū illa/ quā sibi matrimonio copulauit viuēte sua vxore? Rñ. papa ꝙ si adultera in mortē vxoris aliquid machinata fuerit/ siue fidē dederit ꝙ eā duceret post mortē vxoris illā habere nō pōt: et hec prohibitio est perpetua. ¶ Nota ꝙ adulter cū adultera potest contrahere: nisi ei fidem dederit contrahendi/ vel nisi fuerit machinata in mortem vxoris. Ber.

e ¶ Copulauit. Et eā viuente sua vxore cognouit: al's non ꝓhiberetur. ꝟ. e. c. vl. et ea sciente ꝙ haberet vxorē: secus si ignoraret. ꝟ. eo. ca. j. et. ij. et. ꝟ. eo. ti. ex tuarū. et ca. cum haberet.
¶ Glo. se. exponit ⁊ ponit opi. quā reprobat. scđo querit et soluit.

f ¶ Machinata. xxxj. q. j. si quis viuēte. ⁊. ꝟ. e. c. j. ⁊ intellige cū effectu vt dicit. c. si quis viuēte: qđ dicit machinata: qꝛ vba cū effectu sunt accipienda. ꝟ. de cleri. non resi. relatū. et. ꝟ. de spon. ca. vlti. de pe. dist. j. ꝟ. hec autē verba. et. ff. quod quisq̄ꝫ iuris. l. j. ꝟ. hoc autē. et

† At no. ꝟ. qđ me. cā. abbas vltra exordiū gl. Ioan. and.

‡ Et copula facit hic mřimoniū ꝓpter volūtatē q̄ inest ꝯponsalibus contractis: etiāꝫ p meatū cōditio nalē ꝼꝫ Ai. q hoc not. de spon. ca. vl. Io. and.

† Meli⁹ dicitur et sicut ecōuerso: qꝛ ista iura ꝓbant ꝙ legitime factuꝫ nō vitiat ꝑ casum supuenientē a q̄ nō poterat inchoari. de ho. ꝟ. de reg. iur. fa. ctū. lib. vj. et sic nō sūt directe contrarie imo potius per conuersum. Io. and.

† Hic negatur scriptū esse ꝙ sola machiatio sufficiat et ca. si quis viuente. ex ꝑs se loquitur de occiso et hoc ꝑsupponit vxorem mortuam. Io. and.

Diuisio.

in adolescentia. ⁊ ca. vl. Sed cōtra videt̄. s̄. ca. proxi. vbi datur licē tia contrahendi in simili casu: sed ratio reddit̄ in l̄ra q̄ isti pl⁹ pec cauerunt q̄ꝫ alij. vnde plus puniūtur: et q̄ senes videbantur.

a ¶ Leo papa. xxxj. q. j. ca. j.
¶ Glosa sequens obijcit ⁊ dupliciter soluit.

b ¶ Et q̄ hic pl⁹. Sic. j. eo. ca. vlti. Sed videt̄ q̄ casus iste nō sit alius ab alijs duob⁹ de q̄bus ha bes. s̄. c. sup hoc: q̄ si du cit illā: fidē dat illi. ⁊ ita idē est ducere eam sic de facto q̄ fidē dare.† Sa tis pōt dici q̄ iste casus nō est diuersus ab illis. et hic nō dicit̄ q̄ sit ali⁹ oīno / sed q̄ plus est hic q̄ꝫ si fides tm̄ detur: q̄ h̄ primo interuenit fides i desponsatione tali de fa cto et postea eā ducit: sꝫ veri⁹ est q̄ est terti⁹: ⁊ be ne differt ab alijs: q̄ hic est fides de p̄n̄ti ꝯtrahē do cū ea q̄ten⁹ pōt. Sed in alio casu est tm̄ fides de futuro. ⁊ est silr̄ dr̄ia sicut īter spōsalia ⁊ m̄ri moniū. ar. j̄. ca. vl. et pl⁹ est hoc q̄ꝫ fidē dare vt hic dicit̄ et pl⁹ peccat.

† Ad hoc. s̄. de spon. duo. ca. j. Joan. and.

c ¶ Cū eadē. scꝫ vxore.

d ¶ Juramēti. Juramē tū istud q̄d fecit iste vt ei vlterius non adhere ret nō sufficit‡ q̄ eā h̄re non possit: q̄ idē esset si eā abiurasset: cū aliud subsit īpedimentū. vt pꝫ per hanc l̄ram vnde sup ple maxime.

‡ Quare il lud ītelligi tur de illici to coitu. ⁊ fa cit q̄d no. xj. q. iij. q̄d p̄= decessor. xxxj. q. j. illd̄ xxxv. q. ix. q̄d q̄s. J. ā.

e ¶ Tā greg. q̄ꝫ tri= burieñ. xxxj. q. j. relatū. et ca. sequē.

f ¶ Multiplicitas. Qn̄q̄ꝫ tm̄ fauor filioꝝ di spēsationē īducit. xxxv. q. viij. de gradib⁹. ⁊. ff. d̄ ritu nup. q̄ in prouincia. al's incipit diuus.

g ¶ Nō minuat. j. de sy= mo. non satis. et ca. seq. et. s̄. de cōsue. ca. vlti.

h ¶ Intererit. Apd̄ quē debeāt demorari filij fa cto diuortio. habes. C. de diuor. fa. l. vna. ⁊ apud talē cōmorari de= bēt q̄ eoꝝ vite vel sanguini nō insidiet̄. s̄. de ꝯuer. infi. c. vl. vbi de h̄. ¶ Glo. seq. ponit regulā q̄ s̄m facultates ⁊c̄. et dat simile. Scd̄o no. de alimentis filioꝝ et parentū: ponēs quattuor casus quib⁹ pater non tenet̄ alere filiū: vnde vlti. signat contrariū ad tex. et sol.

i ¶ Scdm̄ facultates. Hoc est regulare q̄ s̄m facultates alimen= ta† ministrent̄. ff. de lib. agno. si q̄s liberis. j. r̄n̄so. et. §. si q̄s ex his. ⁊ C. de alen. lib. si cōpetenti. ⁊. l. vl. sic ⁊ ꝓcuratio exhiberi debet s̄m fa cultates eccl̄ie. s̄. de cēsi. sopite. ⁊. c. cū nup. Et nota q̄ filius minor triēnio ali debet apud matrē: maior triēnio apud patrem. C. de pa. po. nec filiū. et. s̄. de cōuer. infi. c. vl. et ar. ff. de libe. agno. si quis a li= beris. §. nō tantū. Illud scias q̄ sicut parētes alere debent filios‡ j. di. ius naturale. sic et filij parētes si egeāt. vt in. l. p̄dicta. si q̄s a li= beris. in prin. et. §. si impubes. ⁊. C. de alē. li. l. j. et. ij. et. xxx. dist. c. j. et xxij. q. iiij. inter cetera. tm̄ recusare pōt pater alere filiū iusta de cā si forte eū accusauit. vt in. l. p̄dicta si q̄s a liberis. §. si q̄s ex his. in fi. vbi autē pater et fili⁹ egēt: mater ꝯpellit̄ eos alere. vt. e. l. §. vtrū. et l. pe. et. C. de alē. li. auc̄. quēadmodū. ⁊ in aut̄. vt li. ma. et auie. §. illd̄. Si autē mater alit filiū dū pater abundat pōt petere expēsas si h̄ fuerit protestata. ff. de neg. gest. nēscnni⁹. post trienniū tm̄. Sed hec q̄ dicta sūt subintelligunt̄ de legitimis. vñ signant̄ ꝯria in aut̄. qui. mo na. ef. le. §. vlt. et. C. de inces. nup. auc̄. ex cōplexu. et. C. de na. lib. auc̄. licet patri. ⁊. j. qui fi. sint legi. per venerabilē. in fi. sed illa cōtra ria intelligunt̄ de rigore iuris ciuilis. Q̄d videt̄ īductū in detesta= tionē criminis. hoc intelligit̄ de benignitate canonica que vigorē sumit a iure naturali. nā educatio filioꝝ de iure naturali est. j. dist. ius naturale. et ex instinctu nature procedit: vnde ius istud p̄fert̄ ciuili: tamen filij non succedent in bonis patris et illegitimi sunt† s̄. de clāde. despon. cum inhibitio. §. j.

† De alimē tis parentū filiorum p̄ noꝝ liber= torū tutorū pupilloꝝ cō iugū / et plu riū taliū. vi de satis in spec. qui fil. sint leg. vbi multe q̄stio nes de his formantur. Joan. and.

‡ Debita tñ eorū nō tenēt̄ solue= re. vt in. d. l. si q̄s. §. si vr̄ parēs. J. ā.

Filij ille= gitimi an sint alēdi.

† No. hos. de ꝯuer. īfi.

scādalo ꝑturbauerint. Nosti eni a q̄d leo papa[a] statuit: vt null⁹ du cat in m̄rimoniū quā adulterio b polluit. ⁊ q̄ hic plus[b] processum fuit q̄ꝫ si fides prestita dūtaxat fuisset adultere: vt defuncta legi c tima eā duceret ī vxorē: cū eadē[c] etiā prima viuēte q̄si m̄rimonia= liter meche mech⁹ adherere pre= sumpsit: et sacramentū suū teme re violare: q̄d vtiq̄ꝫ cōnubiū (vbi etiā nulla intercessit religio iura d e mēti[d]) tam greg.[e] papa q̄ꝫ tribu= riē. synodus detestatur: et vtrūq̄ꝫ hoc mō cōiunctū p̄cepit publice penitētie subijci: ac ꝑpetuo sine vlla spe cōiugij permanere. Nec aliq̄d eisdē. J. et. M. adminicu= lū afferūt vt simul maneāt q̄ de= cēnio cohabitauerūt adiuicē: ac decē filios susceperunt: cū multi f plicitas[f] ꝓlis ita suscepte mag' eorū crimē exaggeret: ⁊ diuturni g tas tp̄is peccatum non minuat[g] sꝫ augmētet. Sollicitudinis tm̄ h tue intererit[h] vt vterq̄ꝫ liberis su i is s̄ꝫ[i] q̄ eis suppetūt facultates necessaria subministret.

Inno. iij. episcopo spoletano.

¶ Si q̄s mortua vxore ꝯhit cuꝫ ea quā viuēte vxore sine fidei da tiōe cognouerat: tenet m̄rimōiū dūmodo in mortē defuncte neut̄ fuerit machinat⁹. Ca. vj.

Significasti nobis q̄ cum P. ciuis spoletan⁹ quādā. M. mulierē duxisset legitime in vxo rē: ea relicta cuidā meretrici ad= k hesit[k] et. j. ¶ Verū cū vxor ipsi⁹ esset viā vniuerse carnis ingressa meretricē cui adheserat despōsa uit. ¶ Nos igit̄ inqui. t. t. r. q̄ nisi alter eorū in mortē vxoris defū l cte fuerit machinat⁹[l]: vl' ea viuē m te sibi fidē[m] dederit de matrimo nio ꝯtrahēdo: legitimū iudices m̄rimoniū supradictū: excōica= to munus absolutionis (si petie= n rit[n]) iuxta formā eccl̄ie īpensur⁹.

Idem messañ. capitulo.

¶ Si q̄s viuēte p̄ma scd̄am hu ius rei īsciā duxerit vxorē: mor= tua p̄ma licite remanet cum scd̄a nouo ꝯsensu īteruenīēte. C. vij.

Veniēs ad p̄n̄tiam n̄ram G. laicus humili īsinua= tione monstrauit: q̄ cū in ciuita= te lemouiceñ. q̄ndā sibi m̄rimo= nialiter copulasset ab ea recedēs messanā aduenit. vbi. M. muli= o erē īnsciā[o] q̄ aliā h̄ret vxorē: sibi solēniter copulauit: verum cum eidē penitentia fuisset iniūcta vt ad legitimā rediret vxorē: ⁊ ipse ꝓpter hoc ī suā patriā redijsset: vxorē suā inueniēs carnis debi= ta ꝑsoluisse: ad messanā redijt ci= uitatē: et supradicte. M. tāq̄ꝫ le= gitime cohabitauit vxori: et. j. ¶ Licet autē viuente vxore legi= tima predictā. M. sibi copulare nequiuerit in vxorē: q̄ tm̄ vxore defūcta vtpote a lege ipsi⁹ solu= p tus in eandem. M. de nouo[p] po tuit matrimonialiter consentire dummodo nō prestiterit fidem

Significasti. Cōmunis diuisio. Scd̄a pars ibi: nos igit̄. Ab. ¶ Casus. Quidā ciuis spoletanus. P. noīe dimissa vxore le gitima cuidā meretrici adhesit: et quia monitus nō dimittebat eā dem fuit excōmunicatus: tādem vxor sua mortua est: ipse vero cū ea matrimoniū cōtraxit. Querit̄ an tale matrimoniū teneat? R̄n̄. papa q̄ nisi alter eoꝝ in mortē defuncte vxoris sue fuerit machinatus: vel ea viuente sibi adin uicē fidem dederunt de matrimonio contrahen do. matrimōiū legitimū censendū est. et si ille ab= solutionē petierit absol uat̄. ¶ Nota q̄ licet q̄s adulteretur cuꝫ aliqua viuētute vxore sua: pōt illam habere in vxorem post mortem vxoris: nisi viuente vxore fidem ei dederit de cōtrahendo: vel alteruter in mortem mulieris machinauerit. Item excōmunicat⁹ cō trahere pōt m̄rimoniū: licet alia sacramenta de negentur eidem.

in fi. c. ij. vj. casus ī qui= bus pater nō tenetur alere filiuꝫ: quorū quat tuor colli= gas ex hac glo. scilꝫ si ē minor trien nio: ⁊ ma= ter supest: si est inops et mat̄ abū dat. Si pa= trē accusa= uit. Si est spuri⁹. Alij duo cū con= tra patrem ingratitudi nis cām cō= mittit. C. d̄ alen. li. si pa trē. j. r̄n̄so. de epi. ⁊ cle. autē. si ca= ptiui. ⁊ cāe ille not. de iureiur. quī tualr̄. Itē si fili⁹ hꝫ ar tē vel aliter vñ viuat. ff. d̄ lib. agno. si q̄s a libe= ris. §. si fili⁹ ⁊. §. alimen= ta. Jo. and.

k ¶ Adhesit. Et quia eā non dimittebat fuit excōicat⁹: et ideo dicit ī fi. si petierit absolutio= nē ipsum absoluas.

l ¶ Machinat⁹. xxxj. q. j. si quis viuente. et. s̄. eo. super hoc.

m ¶ Fidē dederit. xxxj. q. j. relatum. et. j. e. c. vlti. Idem est si de facto eaꝫ in vxorē ducat. s̄. ca. p= xi. et hoc verū est cū mu lier ista scit illū aliā ha= bere: al's non noceret q̄ minus post mortē vxo= ris posset secū remane= re. s̄. e. c. j. et. j. c. pxi. ¶ Glo. sequēs obijcit cō tra obiec. opponit ⁊ sol. ponit opi. quā obiectio= ni concordat.

n ¶ Si petierit. Immo videtur q̄ cōpelli debet arg. xxij. q. j. predicādū. et. xciij. dis. dyaconi. Sꝫ qualiter pōt cōpelli cuꝫ iam sit excōmunicatus? Hoc modo vt alij compellātur ne ei cōmunicent. j. de vsu. post mi= serabilē. Alij dicunt q̄ nō est absoluendus nisi petat: vt ista littera satis innuit‡ quia impenitēti non dat̄ remissio. xxiiij. q. ij. legatur. et. xxiij. q. vij. quēadmodū. sed hec nō est contrarietas: q̄ vtrūq̄ꝫ fie ri pōt vt ille indirecte cōpellatur: ⁊ sic petet absolui ⁊ satisfaciet.

‡ Facit. xj. q. iij. ple= rūq̄ꝫ. et ca. cū aliq̄s. vl de q̄d scri= psi de sent. excō. c. j. li. vj. Jo. and.

Veniens. Ponit casum quē decidendū cōmittit ibi: licet au= tem. Ab. ¶ Casus. Quidā. S. nomine contraxit matrimo= niū cum quadā de ciuitate lemouiceñ. tandem ab ea recessit et iuit messanū vbi cū. M. muliere matrimoniū cōtraxit / ignorāte q̄ ipse haberet aliā vxorem. Postmodū penitētia fuit sibi iniuncta vt ad legitimā rediret vxorem: ipse redijt ad primā suam et inuenit eam defunctam: et sic reuersus est ad messanam ciuitatē et supradicte M. cohabitauit tanq̄ꝫ vxori. Dubitatū fuit vtrum deberet manere cum illa? Respōdet papa: licet vxore sua viuēte dictam. M. in vxo rem sibi nequiuerit copulare: vxore tamē defuncta solutus fuit a le ge ipsius / de nouo potuit in dictam. M. matrimonialiter consenti= re: dūmodo non prestiterit fidem adultere: vel machinatus fuerit in mortem vxoris. Unde mādat capitulo messano / quatenus si est ita concedat ei licentiam vt eidem. M. affectu adhereat coniugali. ¶ Nota q̄ ignorantia istam excusat vt cum isto remaneat. Item consensus primus istius nullus fuit: et ideo de nouo debet consen= tire in illam. Bernardus.

o ¶ Insciā. Si hoc fuit verum legitime poterit remanere cum illo. si. s̄. eo. ca. j.

p ¶ De nouo. Ut sic teneat matrimoniū vt ex nunc si illa voluerit in eum consentire: al's non compelleretur: sed vir. s̄. eo. ca. j. sic et transactio dolo alterius tantū inita ab eo reuocari non pōt. C. de transacti. transactione. si. ff. de offi. procon. obseruare. §. vlti. sic. ff. de leg. iij. l. j. §. j.

a ¶ Fidem adultere. Hoc ideo dicit: quia et si illa hoc sciuisset et q̄ haberet aliam vxorē: adultera diceretur. vnde non posset esse cū illo propter fidem datā: et quia etiam plus fuit hic: quia in vxorē eam duxit. s. eo. cum haberet: sed quia fuit ignorās: adulteriū non cōmisit. xxxiij. q. ij. inlectū. ff. de adul. l. penul.

edi. cum dicat: quia (vt ibi patet) cū alijs habitare nō debet: et etiā de iure veteris testamenti. xxxiij. q. ij. hoc ipm. sed in hoc q̄ viri sani non sequuntur vxores vel econuerso/mala erat consuetudo. vt j. sequitur. et j. ca. proxi.

d ¶ Una caro. Hoc expositū est. s. de biga. debitum.

Diuisio. Si qs. Ponit duo mēbra. Scōm ibi: ceterū. Abb. ¶ Casus. In pluribus capitulis habuisti q̄ null⁹ pōt habere in vxorem illā cui dedit fidem de ea ducē da post mortem vxoris: vel si de facto cum ea cōtraxit. Ecce aliquis viuēte vxore legitima dedit fidē alicui de ea ducenda post mortem vxoris: vel cū ea contraxit de facto: mortua ē vxor. ipse ꝯbit cū ea: q̄rit an illā possit habere i vxorem: et videtur q̄ nō p regulā predictā. Rū. papa q̄ si nec ante fidē datā nec post cognouit eādem sua viuente: nec ante contractū m̄rimoniū de facto eam cognouit: vel post sua viuente nō est dirimendū matrimoniū qd̄ post mortē vxoris cū illa contraxit: penitentia tū̄ debet vtriq̄ imponi pro eo q̄ grauiter deliquerant: sed si prius vel post in vtroq̄ casu vxore sua viuente eā cognouit: tale matrimoniū tolerari non debet. ¶ Nota q̄ sola fides data vel q̄ tantum de facto cū alia cōtraxit vxore viuente non impedit quo minus post mortē vxoris possit contrahere cū illa/cui fidē dedit: vel cū qua tantū de facto contraxit. Ber.
¶ Glo. se. ar. non nocere. et c. alle. iij. iura et sex in cōtrariū. fi. reci. per questionem.

a adultereᵃ: vel machinat⁹ fuerit in mortē vxoris: mādamus quatenus si est ita eidem. G. vt supra dicte. M. affectu adhereat coniugali licentiam concedatis.

Gregorius. ix. fratri. R.

¶ Contrahens cum secunda viuente prima quā tamen non cognouit nec ante contractum nec post: mortua prima pōt cōtrahere cum secūda. Ca. viij.

Si quis vxorē viuēte fide data promisit aliam se ducturum: vel cum ipsa de facto cōtraxit: si nec ante nec post (legitima eius superstite) cognouitᵇ eādem: ꝗuis vtriq̄ ipsorū pro eo q̄ in hoc grauiter deliquerint sit penitentia iniūgenda: non est tamen matrimoniū qd̄ cū ea cōtraxit post vxoris obitum dirimendū. ¶ Ceterū tolerari non debet si pri⁹ vel postea dū vixerit vxor ipsius: illā adulterio polluisset.

De ꝯiugio leprosorū

Alexan. iij. cantua. archiepō.

¶ Lepra supueniens non dissoluit matrimoniū nec m̄rimonij effectū: ideo adinuicem maritali affectiōe ꝯiuncti se tractare debēt aut ad ppetuā ꝯtinētiā vouēdā induci. Ca. j.

Peruenit ad nos q̄ cum hi qui lepre morbū incurrunt de consuetudineᶜ generali a cōmunione hominū separentur: nec vxores viros: nec viri vxores taliter egrotantes sequuntur. ¶ Quoniā igitur cū vir et vxor vna caroᵈ sint non debet alter sine altero ᵉ esse diutiusᶠ: mandamus quatenus vt vxores viros et viri vxores qui lepre morbū incurrunt sequāturᵍ: et eis cōiugali affectione ministrētʰ: sollicitis exhortationib⁹ inducere nō postponas. Si vero ad hoc induci non poterunt: eis artius iniungas: vt vterq̄ altero viuente cōtinentiam seruet. Q̄ si mandatū tuum seruare contēpserint: vinculo excōicationis astringas.

Idem baioneñ. episcopo.

¶ Coniuges propter lepram separandi non sunt a cōiugio: et cōtrahere possunt matrimoniū: et inuicem sibi reddere debitum tenentur. Capitulū. ij.

Quoniam nemini licet (excepta cā fornicationisⁱ) vxorē dimittere: constat q̄ siue mulier lepraᵏ percussa fuerit: seu alia grauiˡ infirmitate detenta: non est a viro propterea separanda vel etiam dimittenda. ¶ Leprosi autem si continere nolunt: et aliquam que sibi nubere velit inuenerint: liberūᵐ est eis ad matrimonium conuolare. ¶ Q̄ si

e ¶ Sine altero. xxxiij. q. ij. si qs necessitate. et xxxij. q. v. si vxorem.
¶ Glosa sequēs reci. per questionem.

f ¶ Diutius. Hic nō determinat q̄tū extendat istud diutius: et ideo in arbitrio boni viri consistit. s. de off. dele. de causis. et ff. de iur. deli. ait p̄tor. permittuntur tamē mariti quādoq̄ ab vxoribus recedere et abesse per multa tempora: i fauorē tamē terre sancte. s. de vo. ex multa. ad fi. Diutius quādoq̄ extēditur vsq̄ ad bieniū. ff. loca. cum dñi horreorū. quandoq̄ vsq̄ ad quinquenniū. ff. de separa. l. j. §. quod dicitur. Gen. ij.

g ¶ Sequant. Nota q̄ vir tenetur sequi vxorē sicut ecōuerso: cum non ad imparia iudicentur. xxxij. q. j. si quis vxorē. in fi. et hoc cum ex iusta causa recedit vxor: al's retineat eam maritali potestate. xxxiij. q. v. cū caput. et ca. manifestū. et ca. noluit. et mulier sem per tenet sequi virū ex quacūq̄ causa. xiij. q. ij. vna queq̄. nisi ipam trahere vellet ad infidelitatē. j. de diuor. ꝗuit. vel nisi efficiatur vagabundus. xxxiij. q. ij. si quis incuitabili necessitate. arg. ff. de ope. libe. quod nisi. in fi. Ber.
¶ Glosa sequens de duobus querit et soluit.

b ¶ Cognouit eādem. Sic patet q̄ sola fides data vel tm̄ de facto cōtrahere nō impedit matrimoniū vxore defuncta: nisi ad carnalē copulā sit processum. et sic intellige oīa illa iura que dicūt q̄ null⁹ ducat in matrimoniū cui dedit fidē de ea ducenda post mortē vxoris: vel cū qua contraxit de facto. Et ita est ar.† q̄ voluntas siue factū nisi fuerit subsecutus effect⁹ nō nocet: q: non obfuit conat⁹ vbi iniuria nō habuit effectū. s. de spon. ca. vlti. vbi de hoc. et arg xxxv. q. iij. extraordinaria. et. ff. qd̄ quisq̄ iuris. l. j. in fi. Ar. cōtra. xxxj. q. v. qui viderit. et. s. de biga. nuper. et ca. vlti. et. lj. di. si quis post acceptum. et de pe. dist. j. si quis cū telo. s. de spon. iuuenis. et idē intellige de eo vel ea que machinata est in mortē alteri⁹. s. cum effectu. vr. xxxj. q. j. si quis viuente. al's solus conatus nō impediret. arg. isti⁹ ca. quia eadem ratio videtur vtrobiq̄.

†. Dicit ho. q̄ istud ar. nō colligit hic. nam ad inducendū hic impedimentū req̄runt duo: sc; fidei datio aut contract⁹ de p̄senti quorū vtrunq̄ est hic p̄fectū aliud. s. carnal' copula qd̄ forte nō est attētatū vn̄ nota q̄ q̄ñ duo requirunt alterū autē p̄se ñ sufficit non est satisalterū adiple ri. d̄ hoc. s. de rescp̄. ex pte. j. io. ā.

¶ Rub. De cōiugio leprosorū. ¶ Uiso de quibusdā impedimētis matrimonij: quia morbus lepre dissoluit sponsalia de futuro. et pōt dubitari: nūquid impediat cōtrahendū vel dirimat cōtractū: ideo cōpetenti ordine subijcitur hec rubrica. Ab.

Peruenit. Primo narrat casū. Scdo diffiniēdū cōmittit ibi: qm̄. Ab. ¶ Casus. Cōsuetudo erat in cātuariēs. prouincia q̄ si aliqui lepram incurrerēt a cōmunione hominū separent/nec viri vxores/nec vxores viros sequūtur. Cōsultus papa quid fieri debeat de hoc: Rū. q̄ cū vir et vxor vna caro sint non debet alter sine altero esse diutius: vnde mādat episcopo cantuarieñ. vt moneat eos quatenus viri vxores/et vxores viros q̄ leprā incurrunt/sequant: et eis seruiant cōiugali affectu: et si ad hec induci nō poterunt precipiat eis vt vterq̄ altero viuente continentiam seruet. quod si contēpserint excōmunicentur. ¶ Nota q̄ lepra non separat matrimoniū: et adinuicē tenentur sibi reddere debitū. Item si se adinuicem sequi noluerint cogēdi sunt continere. Bernardus.

c ¶ De consuetudine. Que est iure canonico approbata. s. de ec.

h ¶ Ministrēt. Nunqd i eodē lecto et domo morari debent? Nō debet ad lectū cōtinue cōpelli: sed sufficit leproso q̄ suo debito non fraudetur. Sed quare nō compelluntur precise. xxxiij. q. v. ca. ij? Respondeo forte ideo ne leprosi nimis improbi efficiantur in exactione sui iuris. tamē si sani omnino recusarēt bene compellerent† sed primo exhortandi sunt vt hic dicit. vt in fi. patet. et j. ca. proxi. in fi. nā illud non pōt referri ad continentiā que suaderi pōt: iperari vero minime. xxxij. q. j. integritas. et vnā solā cām excipit dñs. j. ca. proxi. et. xxxij. q. vij. oēs causationes. Ber.

† Arg. s. j. q. j. ventū. vbi de hoc et plenius. xxxij. q. v. si vxorē qs Mel. dicebat q̄ licet san⁹ teneat reddere nō debet ꝯpelli. ar. canonis. et. l. all'. i fi. pdi. gl. Jo. and.

Quoniā. Sunt tria dicta. Scōm ibi: leprosi. Tertiū ibi: q̄ si. Ab. sic. ¶ Casus. Dicitur hic q̄ propter lepram vel aliam infirmitatem vir ab vxore separari non debet. Item si leprosi cōtinere nolunt bene possunt contrahere matrimoniū: dūmodo inueniāt qui ipsos accipere velint. Item si vir vel vxor fuerit in leprosaria et infirmus a sano debitum exigat: debitum est soluēdum ex generali precepto apostoli sine aliqua exceptione. ¶ Nota q̄ non nisi propter fornicationem licet viro vxorem suā dimittere: nec etiā ppter lepram. Item leprosi possunt cōtrahere matrimoniū. Item qd̄ generaliter dicitur generaliter est intelligendum. Item vbi ius nō excipit: nec nos excipere debemus. Ber.

i ¶ Excepta causa fornicationis. xxxij. q. j. dixit dñs. et. q. vij. apostolus. et ca. omnes causationes.
¶ Glosa sequens reci. per contrariū.

k ¶ Lepra. Sic ppter leprā alter alterū dimittere non pōt. s. c. proxi. et. s. de iureiur. queadmodū: sed sponsa de futuro dimitti pōt propter leprā superuenientē. vt ibi. et ca. proxi.
¶ Glo. se. alle. vij. concor. signat contrariū et ibi remittit.

l ¶ Graui infirmitate. xxxij. q. vij. hi qui sani. et. q. v. si vxorē qs. s. s. de cle. egro. c. j. ij. iij. et vlti. et. ff. de tu. et cu. nec ille. ‡ et. vij. q. j. pōtifices. Ar. contra de cle. egro. tua. sed ibi soluitur.

‡ Dat cura torē in locū tutor' qr ē publice cā abest: necille p hoc desinit esse tutor. Jo. an.

m ¶ Liberū. Cū nō sit eis prohibitum: quia edictū de matrimonio prohibitorū est. s. de spon. cum apud.

virū siue vxorē leprosum fieri cōtigerit: et infirmus a sano carnale debitum exigat: generali precepto[a] apostoli qd exigitur est soluendū: cui precepto nulla in hoc casu exceptio[b] inuenitur.

Urbanus. iij. epo florentino.

¶ Sponsalia de futuro precise nō cōpelluntur ad cōtrahendū matrimoniū cū leproso: lepra post sponsalia superueniente. Ca. iij.

Litteras et. j. ¶ Or postulasti vtrū si post spōsalia de futuro inter legitimas personas contracta: anteq̃ȝ a viro mulier traducatur: alter eorū lepre morbū incurrat: alius ad cōsummandā copulam maritalem cōpelli debeat? Respondemus ꝙ ad eā accipiendam cogi non debet[c]: cū nōdum inter eos matrimoniū fuerit consummatum.

De cōiugio seruorū

Adria. pa. saltzburgēsi archiepo.

¶ Seru9 cōtradicente dño mrimoniū ꝯtrahere pōt: sed propter hoc nō liberatur a seruitijs dño debitis. Ca. j.

Dignū est: et. j. Sane iuxta verbum apostoli sicut in xpo iesu[d] neq̧ liber neq̧ seru9 est a sacramentis[e] ecclesie remouendus[f]: ita nec inter seruos[g] matrimonia debēt vllatenus ꝓhiberi: et si cōtradicentibus dñis et inuitis cōtracta fuerint: nulla ratione sunt propter hoc dissoluēda[h]. ¶ Debita tñ et cōsueta seruitia[i] non debent minus proprijs dominis exhiberi.

Alexander tertius preposito et priori mortariensi.

¶ Separatur mrimoniū quando liber ignoranter cū ancilla contraxerit: nisi postea hoc sciens illam cognouit. Capitulū. ij.

Proposuit nobis. M. mulier ꝙ cum vir eius cū ea diutius permansisset: notam ei seruilis conditionis obiecit: asserens eam esse ancillam quam liberam esse credebat[k] cum eam duxit in vxorem: et. j. ¶ Mandamus quatenus si constiterit ꝙ idem vir prefatam mulierem postq̃ȝ istam audiuit[l] esse ancillā carnaliter cognouit: ipm monitiōe premissa compellas vt eā sicut vxorē maritali affectione ꝑtractet. ¶ Si vero aliter fuerit: et sententiam diuortij proferre con

---

¶ Glosa sequens ponit Brocar. de generali. et de infinita. ad primū alleg. iiij. iura ad secundū. v. demum contra secundū alleg. iij. iura. contra primū quinq̧. sol. vtrūq̧.

a ¶ Generali ꝓcepto. Nota qd generaliter dicitur generaliter est intelligendū de cō. dist. iiij. vt ostēderet. et. ff. de procu. ꝓcurator cui. xij. q. j. dilectissimis. ff. mā. creditor. §. lucius. imo etiā indefinita gñaliter intelligitur. xix. di. si romanorū. et. xxiij. q. v. si non licet. et. j. de priui. quia circa. ff. d serui. vr. predio. si seruitus. et ff. de accep. l. plurib9. † Ar. contra ꝙ indefinita nō eqpollet vniuersali. s. de deci. ad audientiā. ff. de lega. iij. non aliter. de conse. dist. ij. liquido. Itē contra ꝙ generale verbū restringitur. ij. q. ij. oēs leges. et dist. j. omes leges. et. j. de sen. excō. si vero. §. si vero. et. ff. ad. l. aquil. sciam. §. qui. ff. de pig. ac. obligati. So. verbū generale intelligendū est generaliter prout hic dicitur et in primis cōcor. nisi constet cōtrahētē vel testatorē aliter intellexisse de quibusdā. C. de transac. age cū geminiano. vel nisi sensus non patiatur vt in vlti. cōcor. et qd dicitur indefinita equipollet vniuersali: illd regulariter obtinet in iure ‡ si lege vel canone non determinatur. xxxj. q. j. ꝙ si dormierit. Ber.

† Vide de sen. exc. cū ꝓ cā. super vl. glo. J. ā.

Gñale verbū an sit gñaliter intelligēdū.

‡ Princeps tñ semp excipitur cuius interꝓtatio est tā necessaria ꝙ generalis. C. de le. et cō. l. j. procedimus eni in iure de similibus ad similia de rescrip. inter ceteras sm Hostiē. Jo. and.

¶ Glo. seq. alle. vj. cōcor. assignat vnū contrariū.

b ¶ Exceptio. Et id nos ex consensu nostro recipere non debem9. ij. q. v. consuluisti. et. lv. di. si euangelica. et lxj. dist. miramur. vij. q. j. scripsit. et. xxxj. q. j. ꝙ si dormierit. et. s. de trās. inter corporalia. ar. ꝯtra de ꝯse. di. ij. liqdo. Ber.

Litteras. Cōmunis diuisio. Scda pars ibi: respōdem9. Ab. ¶ Casus. Aliqui contrahunt sponsalia de futuro. alter ante contractū matrimoniū efficitur leprosus. Queritur vtrū alius sit cōpellēdus ad matrimoniū ꝯtrahendū? Rñ. ꝙ non debet compelli. ¶ Nō ꝙ lepra superueniens soluit spōsalia solū/ nō mrimoniū. B.

c ¶ Cogi non debet. Sic ergo patet ꝙ lepra superueniēs soluit spōsalia de futuro: et eadē ratione quelibet alia enormis deformitas. vt. s. de iureiur. queādmodū. sec9 in matrimonio de presenti: vt patet ex proximis ca. s. e. et ca. queādmodū. Item ar. ꝙ ea q de nouo emergunt auxilio indigent. ff. de inter. ac. de etate. §. ex cā. et. s. de offi. dele. insinuante. et. ff. ad velle. si mulier in iure.

¶ Rub. De coniugio seruoꝝ. ¶ Uisum est. s. de impedimento lepre an et quando impediat: vel dirimat matrimoniū: sequitur nunc videre de impedimēto conditionis seruilis †.

† Vel sic vi. de matrimōio i gñe de coniugio seruorū submittit i spē sm Dama. Joan. and.

¶ De hac materia tractatur. xxix. q. ij. per totum.

Dignū est. Primo ponit dictum et eius rationem. Scdo quandā dubitationē soluit ibi: debita. Abb. ¶ Casus. Querebatur vtrū seruus cōtradicēte dño possit ꝯtrahere matrimoniū? Rñ. pa. ꝙ sm apostolū sicut a sacramentis ecclesie neq̧ seruus/ neq̧ liber est remouēdus: ita inter seruos matrimoniū prohiberi nō debet: ꝙ si dñis contradicentibus contrabunt non sunt ꝓpter hoc separandi: tamē seruitia debita nō min9 debent dominis suis exhibere. ¶ Nota ꝙ quilibet pōt matrimoniū contrahere qui non prohibetur. Item a sacramentis ecclesie null9 fidelis debet excludi. Item si seruus cōtrahat nihilominus debet domino seruitia debita exhibere. Ber.

d ¶ In christo iesu. i. in fide christi suscipienda.

¶ Glo. seq. obiectionem soluit distinguendo.

e ¶ A sacramētis. Que suscipientis cā cōferuntur vt baptism9: confirmatio: sacramentū eucharistie: viaticū: pnia: ab istis sacramentis null9 fidelis debet excludi: imo tenetur ea recipere. j. de pe. et re. ois vtriusq̧. sic a matrimōio null9 debet excludi: quia edictum de matrimonio prohibitoriū est. s. de spon. cū apud. sec9 de alijs sacramētis vt ordo qui ratiōe aliorū datur: qm null9 seruus debet ordinari ꝓter dñi voluntatē. s. de ser. nō ordi. ꝯsuluit. et ꝑ totū ti. nullus illegitime nat9. s. de fil. ꝑsby. c. j. et per totū. et hoc probatur. j. q. j. §. si ergo sacramenta. et. §. ecce si clericus.

f ¶ Remouendus. In aut. de monachis. §. hinc nobis autē. col. j.

g ¶ Inter seruos. Nec etiā inter liberū et ancillā si contrahere voluerint scienter. xxix. q. ij. si quis ingenuus. et. j. ca. proxi.

Gal. iij.

b ¶ Dissoluenda. Cōiunx eni a ꝯiuge separari nō dȝ. C. cōia vtriusq̧ iudi. possessionū. part9 tamen penes dñm ancille remanet. ff. de stat. ho. l. et seruorum.

¶ Glosa sequēs reci. per q. ponit opi. Ala. approbat contrariā.

i ¶ Seruitia. Ergo si dñs seruitiū exigit et vxor debitum a viro petit eodē tēpore dño est poti9 obediendū. † Dicūt quidā ꝙ poti9 est obediēdū dño: nisi periculū fornicatiōis timeatur: vel magnū ꝑiudiciū fiat vxori: sed poti9 vr ꝙ vxori ipsi9 reddat debitū: cūȝ per hoc nullū ꝑiudiciū vel saltē modicum fiat dño ꝓpter morā modici tpis: nisi forte dñs in auxiliū ꝑsōe peteret seruū suū. Quid si dñs vellet vendere seruū suum alicui q vellet eū ducere ad extraneas partes forte i greciā? Dixit ala. ꝙ potest: et vxor tenetur eū seq. Veri9 vr vt alij dicunt: ꝙ talis vēditio ꝓhibēda est. ar. C. cōia vtri. iu. possessionū. arg. liiij. di. fraternitatem. et ar. j. de iude. c. vl. iterest eni reipublice ne qs re sua male vtatur. insti. de his qui sui vel alie. iur. sunt. §. pe. et. ff. eo. ti. si dñs. Ber.

† Qz seru9 prius dño obligatus cū eodem onere trāsiuit ad vxorem. de pigno. ex lrīs et ad hoc facit textus: ibi nō min9 et sic facit ꝓ dño prioritas tpis. j. de reg. iur. qui prior ē. sed pro vxore facit: qz magis ꝑuilegiata est sua cā: quia scȝ ei9 obligatio spūalis et sacramētalis. prima vo tpalis et dñica lis quo casu sepe posteriorē prefe rimus. j. de ꝑbē. is cui. li. vj. J. an.

Proposuit. Primo ponitur factū. Scdo diffinitiōis cōmissio. ibi: mandam9: et ibi distinguit et scdm membrū ibi: si vo. Ab. ¶ Casus. Quidā vir contraxit matrimoniū cū quadā muliere: et cū ea diutius permāsit: tandē ei opposuit ꝙ esset ancilla credēs eā liberam quādo cū ea ꝯtraxit. Queritur quid sit agendū. Mandat papa quatenus si cōstiterit ꝙ idem vir prefatam mulierem postq̃ȝ audiuit et credidit illam esse ancillam carnaliter cognouit: moneat illum et compellat vt illam sicut vxorem maritali affectione ꝑtractet. Si vero aliter fuerit et contigerit diuortij sententiam ferri: mulieri pecuniam restituat quā viro prefato pro dote concessit. ¶ Nota ꝙ si liber ignoranter cum serua contrahat nō est mrimoniū Si vero postea itelligat illam esse ancillam/ et illam postea cognoscit: statim est matrimoniū. licet ab initio nō fuisset. Item qd ab initio non tenet: tractu temporis tenet. Item dos est restituenda serue vel ancille si matrimoniū dissoluitur. Ber.

k ¶ Liberā esse credebat. Et sic nullū fuit matrimoniū si erat ancilla quam credebat liberā. xxix. q. ij. per totū. error eni conditiōis impedit matrimoniū. xxix. q. ij. §. his ita.

¶ Glosa sequēs reci. per. q. qd de illo qui nō credidit. all. pro eo. vj. iura et duo contra eū et sol. distinguendo. scdo querit. ar. proponit duas opi. et sol. et huic littere respondet.

l ¶ Audiuit. Supple et credidit: non eni cuilibet referenti credere tenetur. ar. xxxiij. q. iiij. q̃ȝ magnū. et. ff. qd cū fal. tu. l. ij. titubās eī pro ignorante habendus est. C. de condi. inde. l. vlti. ff. de li. ho. exhi. l. iij. §. is qui. ar. j. de secū. nup. dñs. et. xxxiiij. q. ij. cum per bellicā. Ar. contra. xxij. q. iiij. innocens. et. ff. de pe. he. itē veniunt. §. cum anteq̃ȝ partes. Dic ꝙ si iste habet conscientiā seruitutis ex ꝓbabili cā et discreta: tūc preiudicat sibi si carnaliter cognoscāt: si ex leui et temeraria cui credi non debet non videtur ꝙ ei preiudicet. arg. j. de sentē. excō. inquisitioni. et. j. eo. ca. vlti. Sed pone ꝙ iste mouet ei litē cōditionis: ipsa petit ꝙ lite pendēte reddat ei debitū: cū lite pendēte iure suo ꝑuari non debeat. s. vt lit. pen. ca. j. et. ij. et. xvj. q. iiij. volumus. et. viij. q. iiij. nōne. Nunquid ecclesia debet ei precipere vt debitū reddat? Quod videtur per iura predicta. Dicūt qdā ꝙ bene tenētur reddere debitū ad mandatū ecclesie: sed ipse nō dȝ exigere: nec

sibi fit preiudiciũ. T. dixit q nõ debet exigere nec exigẽti reddere: quia ei fieret preiudiciũ: qđ videt per istã litterã innuere: et si cõpellat non reddat: quia si eã cognoscit vxoris affectu fit ei preiudiciũ si habeat conscientiã ex causa probabili et discreta: et sic statim esset matrimoniũ: si fornicario affectu peccaret mortaliter: qđ facere non debet: imo potiꝰ pati debet excõicationẽ. ex. de re. spo. litteras. et h dixit ar. illius decre. inquisitiõi: sed satis videtur † q possit reddere ad mãdatũ eccl'ie: vt ex primo cõsensu ei coniũgatur q̃diu cõstet p sententiã de impedimento conditionis: et hoc vbi nõ est certus: licet aliq̃s ide habeat presumptiones: secus si sciret p certo. Et qđ dicit lr̃a ista postq̃ audiuit istam ancillã cognouit eãdem intellige ante litẽ motã et sine mãdato eccl'ie: tũc eni intelligitur consentire nõ obstante illo impedimento: et ita secus videtur si ad mandatũ eccl'ie eã cognoscat. B.

a ¶ Pro dote. i. vice dotis. non ei fuit dos si fuit ãcilla. ff. de iure do. si mulier. §. vlti. al's. l. p culus. Ber.

† Idẽ Gof. Ma. et idẽ p oia Host. et his fauet eq̃tas. Et ipse Host. inducit. ex. tit. pxi. q̃m. dicẽs q ipse ñ cognoscit eã tãq̃ seruã vel liberã sed tãq̃ illã q̃ est in q̃si pos. mr̃imonij. et si vera vxor nõ sit et lit. pẽ. talis est hñda: nec est eidem sua possessio turbãda. et dicit hoc satis expssum de fri. frnitat. §. nã si tñ. q̃ si. sint legi. cũ inter. j. remittit. etiã ad ea q̃ no. i summa eo. ti. §. si. v. q̃d si lite. et. ex. de quer. cõiug. c. si. Io. an.

Licet. Primo ponit factũ. Scđo determinationẽ ibi: videtur. Ab. ¶ Casꝰ. Quedã mulier cõtraxit mr̃imõiũ cũ quodã: dicebat q erat seruus cuiusdã mõasterij: volebat ab eo separari, p eo q dicebat q ignorabat eũ esse seruũ ecclesie. Rñ. q idem vir conditionem patris debet sequi fm legẽ prouincie: qui tẽpore mortis pro libero se gerebat: et iam elapso decennio nec nomine suo / nec nomine patris status controuersiã passus fuit. Queritur quid iuris sit? Rñ. papa q ratione temporis et fauore libertatis pro parte viri iudicandũ est. et sic remanebit cũ illo tanq̃ cũ libero. ¶ Nota q pro libero habendus est qui in statu libertatis per decenniũ steterit. Item fauor libertatis attendendus est. Ber.

tingat: mulieri pecuniã quã prefato viro pro[a] dote cõcessit restitui faciatis.

Urbanꝰ. iij. arimineñ. episcopo

¶ Si psuetudo est i loco q partus conditionẽ patris sequatur: natus ex libero et ancilla liber est: et vt liber matrimonium contrahit. Capitulũ. iij.

Licet: et. j. ¶ Sane sup eo qđ fuit propositũ an mulier possit diuortiũ postulare: pro eo q vir cũ quo sue cõditionis ignara cõtraxit: seruus monasterij pponat: cũ econtra idem vir patrem suũ cuiꝰ conditionẽ fm leges prouincie[b] sequeret: tẽpore mortis pro libero sẽ gessisse: et iã elapso decẽnio[c]: nec patris nec suo noie se status cõtrouersiã passum cõstanter affirmet. ¶ Videt nobis ratione tẽporis et fauore libertatis[d] p pte viri securiꝰ iudicãdũ.

Inno. iij. h. episcopo.

¶ Si liber contraxit cũ ancilla ignorãter: et ex quo sciuit nõ consensit: separat matrimoniũ: et cũ alia ptrahere poterit. Ca. iiij.

Ad nostrã noueris audiẽtiã peruenisse q. G. psbyter cardi. ap. se. le. R. militẽ a muliere quadã ppter cõditionis[e] separauit errorẽ. ¶ Ideoq; mandamus quatenꝰ si constiterit q miles ignorãter cõtraxit cũ ancilla ita q postq̃ intellexit conditionem ipsius: nec[f] facto nec verbo cõsenserit in eãdẽ: propter quod per car. eũdem ab eius fuerit consortio separatus cõtrahendi cũ alia liberã ipsi concedas auctoritate apostolica facultatem.

b ¶ Scđm leges prouincie. Innuit aliter esse de iure cõmuni: qđ est verum. C. de rei ven. partũ. ff. de sta. ho. l. et seruoꝝ. et. ex. de ser. nõ ordi. ca. vlti. vbi de hoc.

c ¶ Decẽnio. Sufficit tñ quinquẽniũ. C. ne de sta. defunc. si pater. et. l. j. sed hic ita contingit de facto. ¶ Glo. se. soluit contrariũ.

d ¶ Fauore libertatis. Fauore enim libertatis multa cõtra rigorem iuris statuta sunt. ff. de fideicõ. lib. generaliter. §. si quis seruo. C. cõia de manumis. l. j. ‡ ex. de proba. ex litteris. et. ex. de re iudi. ca. vlti. xij. q. ij. cum redemptor. B.

Libertas est multũ fauorabil'.

‡ Parẽtes vtriusq; sexus licet filijs ẽt emãcipatis cuiusq; gradꝰ ipõere mãdatũ vt seruũ in libertatẽ producãt. fouere eni et tueri libertatem est pncipi et eiꝰ noi peculiare. Io. and.

Ad nostram. Sunt due partes. Secũda ibi: ideoq;. Ab. sic. ¶ Casus. Quidã miles contraxit cum quadã muliere: tandẽ ei opposuit corã cardinali ap. se. legato q esset ancilla. Cardinalis rationibꝰ vtriusq; partis intellectis eos propter cõditionis errorẽ abinuicẽ separauit: lata sentẽtia dicebatur q postq̃ intellexit illã esse ancillam: in illã cõsenserat vnde nõ poterat contrahere cũ alia: sed illam retinere debebat: non obstante sentẽtia cardinalis. Istud significatũ fuit dño pape. Unde mandat quibusdam quatenus si cõstiterit q miles ille ignoranter contraxit cũ ancilla: ita q postq̃ intellexit conditionẽ ipsius nec facto nec verbo cõsensit in illã propter qđ cardinalis separauit eosdem: ipsi militi dare debeant liberam facultatem cũ alia cõtrahendi. ¶ Nota q error conditionis matrimoniũ dirimit iam contractũ. Itẽ idem est cõsentire verbo et facto. Itẽ matrimoniũ qđ ab initio nõ valet tractu temporis cõualescit. Item de sentẽtia lata cõtra matrimonium iterũ cognoscit sine appellatione: et hoc ideo q non trãsit in rem iudicatã: quia quãdocũq; põt reuocari probato q malo modo lata sit. Ber.

e ¶ Condictionis separauit. Quod bene potuit. ex. eo. pposuit. et. xxix. q. ij. si q̃s ingenuꝰ. q errãtis nullus psensus est. ea. cã. q. j. §. is ita. et ff. de iuris. om. iud. si p errorẽ. et C. de iur. et fac. ig. nõ iccirco. ¶ Glo. se. no. ipso facto mr̃imoniũ ptrahi et ratificari. ad id obijcit et sol. demũ q̃rit et sol. Itẽ q̃rit ponit opi. Io. quã approbat.

f ¶ Nec facto. Puta carnaliter cognoscendo eã postq̃ itellexit illã esse ancillã. ex. e. pposuit. xxix. q. ij. si q̃s ingenuꝰ. ex. de cõdi. ap. de illis. et. ex. de spõ. is q. et ita ipso facto mr̃imoniũ ptrahit sicut et vbo. xxxij. q. ij. honorant. et. ff. de spõ. sed q̃. Itẽ ptz hic: q mr̃imoniũ qđ nullũ est tractu tpis pfirmat. sic. ex. de despõ. ipu. lr̃as. accessit. et. ex. eo. pposuit. ff. de ri. nup. si q̃s. Sed ptra videt q vba necessaria sint. ex. de spõ. tue. et c. si inter. et de con. di. iiij. cũ p puuelis. In his q̃ loq possũt necessaria sunt vba. ff. de leg. iij. nutu. sicut in soluẽdo mr̃imonio reqrit expssus psensus. ff. de ri. nup. in eo. pterea por cõsensus nõ facit mr̃imoniũ: q nullꝰ fuit sed nouꝰ reqrit. ex. de eo q̃ dux. in ma. quã pol. ventẽs. et c. j. et ita vr̃ antiquꝰ pdurare nisi nouꝰ expmat. si. ex. de bap. maiores. in fi. ff. de pcs. sed si manente. ff. de arbi. si cũ dies. i prin. et. l. labeo. §. pe. et. ff. de vbo. ob. l. j. §. adijcit. Dicas q de facto tunc ptrahit matrimoniũ q̃n aliqua verba † pcesserunt ad spõsalia vel mr̃imoniũ: licet tũc non haberẽt effectũ: postea vero ipso facto ptrahit matrimoniũ siue sponsalia. ex. de despon. impub. litteras. accessit. et. ff. de spõ. sed q̃ patris: et tale mr̃imoniũ psumptũ appellat. ex. de spõ. is qui. Sed pone q aliquis contraxit cũ ancilla ignorãter et dñs postea illã etiam manumittat viro ignorante: nunq̃d est matrimoniũ? Dico q non: q adhuc cõmiscetur ei ex priori cõsensu qui nullꝰ fuit. ar. C. ad vell'. q̃uis. et. l. si mulier. ij. ff. de mi. l. iij. §. scio. Item si dñs ancille tanq̃ liberã eã alicui tradat in vxorẽ q̃ liber est eoipso intelligit ei dedisse libertatẽ ‡ in aut. de nup. §. si vero ab iitio. col. iiij. Sed pone: libera cõtraxit cũ eo quẽ credebat liberũ / postea sciuit illũ esse seruũ: nihilominꝰ vult esse cũ eo: sed ille nõ vult remanere? Dicit Io. q nõ est matrimoniũ: tñ illa debet cõpelli ex q̃ vult cũ eo eẽ. sil'e. ex. de eo q̃ dux. i ma. quã pol. p ad. c. j. Io. qđ veꝝ credo.

Verba an sint i mr̃imonio necessaria.

† Ubi enĩ nullꝰ pcessisset tractatꝰ: carnalis copla nũq̃ pbaret consensum. ff. de reg. iur. l. nuptias. Ioan. and.

‡ Sed ob. mr̃imoniũ nõ tenuit p pter errorẽ cõditionis ergo nec libertas ppetit q̃ rõne matrimonij cõtingit. So. põt dici q cũ incipiũt contrahere. amittit dñs ancille dñium et sic ptrahit cum libera vnde tenet matrimonium fm gof. et facit qđ no. j. q. j. de trahe. i glo. j. Io. and.

De Natis ex libero ventre. Grego. ix.

¶ Natus ex libera vel liberta liber est. Capitulũ. j.

Indecens esse credimꝰ: vt progeniti ex liberta[g] siue libera filij ad seruitiũ retrahant. ¶ Propterea tibi precipimꝰ vt si documenta nulla sint ab eccl'ie parte que documẽtis hmõi[h] debeãt obuiare: ab eius molestia sine aliqua retractiõe cõpescas eãdem: durũ est eni vt si alij p mercede libertatis tribuũt ab eccl'a[i] a qua tueri[k] debent reuocentur.

¶ Rub. De natis ex libero vẽtre. ¶ Quia error conditionis seruilis ipedit matrimoniũ: et ex hoc sepe dubitare cõtigit vtrũ natꝰ ex libero ventre sit iudicandus seruus vel liber: ideo post rubricã precedentẽ congruo ordine ista subijcitur.

Indecẽs. Primo ponit gñale dictũ ex quo casũ diffiniri mãdat ibi: ppterea. Ab. ¶ Casus. Quedã eccl'ia manumisit quãdã suã ancillã: postmodũ filios suscepit: ecclesia volebat eos reuocare in seruitutẽ. Mulier ista accessit ad papã et ostẽdit ei instrumẽta manumissiõis sue cõquerẽdo de ecclesia que filios suos vocabat in seruitutẽ. Sup hoc dicit papa: indecẽs est vt filij nati ex libera vel liberta ad seruitiũ ecclesiasticum reuocentur. Unde precepit vt si ex parte ecclesie nulla alia documenta ostendantur: que obuient instrumẽtis istius mulieris: cõpellat iudex ecclesiã ab eius molestatiõe sine aliqua retractatione: quia durũ est vt ecclesia libertatẽ debeat reuocare / que libertatẽ defendere debet. ¶ Nota q instrumentũ põt reprobari p aliud instrumẽtũ. Item nõ debeo impugnare quod debeo defendere. Ber.

g ¶ Ex liberta. Fallit tamen in casibus. xv. q. vlti. cũ multe. Item in alio. j. de iude. ita quorũdam. Ber.

h ¶ Hmõi documẽtis. Que dicebat ml'ier ista se hr̃e de manumissione matris sue siue de sua q̃dã instr'a q̃ forte ostẽdit pape q̃bꝰ instrumẽtis stabit: nisi ex parte eccl'ie pria instrumẽta ostẽdant: et sic est ar. q instrumẽtũ p aliud instrumẽtũ põt reprobari † et per alias etiã pbationes poterit eccl'ia reprobare huiusmodi documenta.

i ¶ Ab ecclesia. lxxxvij. dist. libertos. ¶ Glo. se. ar. all'. ix. iura. allc. in contrariũ et sol.

k ¶ A qua tueri. Arg. q non debeo id facere a q̃ teneor aliũ prohibere: et qui me defendere tenetur: me nõ debet impugnare. ff. si ser. ven. l. altius. ff. de cõdi. inde. frater a fratre. et. xxvj. dist. vna tantũ. et. xxv. distin. c. vlti. et. xj. q. j. siluester. ff. de fideius. tutor. et. xlij. disti. §. j. ff. de administra. tut. quotiens. §. ij. ff. de nego. gest. si pupilli. §. videamus. secus in marito qui alios ab vxore prohibere debet. et

† De hoc nor. et dicã. ex. de fide instru. iputari. Io. and.

arg.iij.q.vj.q̄uis.So.i.premisso generali suppletur:nisi sit tale factum quod sibi soli ex officio cōpetebat.† Ber.
¶ Rub. De cognatione spūali. ¶ Viso de plurib⁹ impedimētis matrimonij:submittit de ipedimēto cognationis tā spūalis q̄ legalis ꝛ carnalis. Et qꝛ spūalis cognatio iter alias ē dignioꝛ: iō tractatur⁹ auctoꝛ de triplici cognatione ꝑmisit de spūali. Ab.¶ De hac materia tractat.xxx.q.j et.j.q. iij.ꝛ.q.iiij.ꝑ totū.
Vtrum aūt. Primo dubitatio. Scđo duoꝝ canonū cōtrarioꝝ inductio ibi:ꝛ lz. Tertio posterioris approbatio ibi: vñ. Quarto exceptō ibi nisi Ab.¶ Casus. Aliq̄ cōtraxerunt adinuicē compaternitatē: q̄rit vtrū filij istoꝝ nati añ ꝯpaternitatē vel post possint adinuicē copulari: Cōsultus papa rñ. q canones ꝑm diuersoꝝ locoꝝ consuetudinē contrarij reperiunt: prim⁹ canon super hoc editus prohibet natos post cōpaternitatē adinuicē copulari. Alter canon posteri⁹ editus primū videt corrigere:in quo dicitur q siue ante siue post nati sint simul possunt coniūgi:illa persona excepta mediāte qua compaternitas fuit cōtracta. Vnde ꝑm posterioꝛem canonem debet obseruari:nisi cōsuetudo ecclie que scandalū gñaret aliter se habeat.¶ Nota q prioꝛa iura trahūtur ad posterioꝛa. Item consuetudo tollit ius et ei ꝓiudicat. Ber.

† Itē cōtra C. de sac. san.eccle.iubem⁹.xxv. q.ix.qđ q̄s ꝟ.de elec. nosti. ff. de adop.si pater.ff.đ postu.a ꝓncipe.ff.de nego.gest.at q̄ natura.§ cū me absēte.ff.de fideiuss.tu. l. tutoꝛ.xxx.q.vij.§.tria in fi. Jo.ā.

De cognatōe spūali

Alexan.iij.saler.archiepiscopo
¶ Filij duoꝝ compatrū ꝑ quorū neutrū deuentū est ad compaternitatem licite contrahunt:nisi consuetudo repugnet:separantur autē si per eoꝝ alterum vel vtrūq; cōpaternitas est ꝯtracta. h.d.cū ca.super eo.ꝭ.eo.Capl̄m.j.

a Vtrū autem filij[a] aut filie ante vel post cōpaternitatē geniti: possūt adinuicē copulari:canōes ꝑm diuersoꝝ locoꝝ consuetudines cōtrarij inueniūtur.¶ Et licet primus canon exinde edit⁹ natos post cōpaternitatē adinuicē copulari prohibeat:alter tamen canō posterius[b] edit⁹ primū videt corrigere ꝑ quē statuitur vt siue ante siue post compaternitatem geniti sunt:simul possunt coniūgi:excepta illa persona dūtaxat per quā ad compaternitatē venitur.¶ Vnde nobis videt vt ꝑm posterioꝛē canonem debeat obseruari.¶ Nisi ꝯsuetudo[c] ecclie que scandalū generet aliter se habere noscatur:

Idem eidem.
¶ Cōpaternitas sciēter vł ignoranter supueniens inter cōiuges coniugiū nō dissoluit. Ca.ij.

Si vir vel mulier scienter vel ignoranter filiū suum de sacro fonte susceperit:an propter hoc separari debeāt:¶ Cōsul.t.t.r.q q̄uis generaliter sit i̇stitutū[d] vt debeant separari:quidā tamen humani⁹ sentiētes aliter statuerunt[e].¶ Ideo nobis videt: q siue ex ignorantia siue ex malicia id fecerint: nō sunt ab inuicē separādi:nec alter alteri debitum[f] debet subtrahere: nisi ad continentiā seruandā possint induci:quia si ex ignorantia[g] id factū est:eos ignorātia excusare videtur:si ex malicia eis sua fraus nō debet patrocinari[h] vel dol⁹.

Idem vigileñ.episcopo.
¶ Filij duorum compatrū per quoꝝ neutrū deuentū est ad cōpaternitatē licite inuicē contrahunt matrimoniū:si tamē subest cōsuetudo impediēs ꝛ dirimēs talia matrimonia: seruāda est loci consuetudo.h.d. ꝑm intellectū magis cōmunē attingendo mentem capituli. Capitulū.iij.

Super eo qđ a nobis tua fraternitas requisiuit de duoꝝ compatrū filijs.¶ Respōdem⁹ q si tales filij fuerit ꝑ quorū alterū[i] vel vtrūq; parentes ad cōpaternitatē venerūt:eos cōiūgi nulla rōne sustineas:et coniūctos pontificali auctoꝛitate non differas separare[k]. Ceterū si per neutrū eoꝝ ad cōpaternitatē vētū fuerit:de his te volumus consuetudinē tue metropolitane[l] ecclesie vel aliarū circumpositarū inquirere et diligentius imitari:

generaliter statutū est vt debeant separari:alij aliter et melius statuerunt. Vnde dicit alexan. siue ex ignorantia siue malicia hoc fecerunt non sunt separandi:quia ignorantia eos excusat/et ex malicia cōmodū habere non debent.¶ Nota q ignorantia excusat. Itē dolus suus nemini debet prodesse. Ber.

a ¶ Filij.s.duoꝝ ꝯpatrū
b ¶ Posteri⁹. Primus canon est.xxx.q.iij. post susceptum.et debet esse paschalis primi:licet in quibusdā libris dicatur paschalis scđi: canō posterius editus est.e.cā.et.q.e.super quib⁹.qui corrigit primū vt hic dicit:sed canon ille ita pōt legi q teneat prout ibi exponit: sed alexander aliter illam intellexit† vt hic patet.
¶ Glosa sequēs ponit opi. Hug.contra quā alleg.iij.iura.dat duas solu.et primā approbat.
c ¶ Nisi consuetudo. Hugo dicit q alexander male dixit hic:qꝛ innuit hic q legitime cōiuncti debeant separari:qđ esse non debet propter aliquā cōsuetudinē vel scandalū:qꝛ a deo sunt cōiuncti:ꝛ quos deus cōiunxit homo nō separet.xxxiij.q.ij.quos deus ꝛc̄.ar.pro eo.ꝟ.de spon.du.ca.vlti.vbi nō statur consuetudini:sed potius iuri. Ar.ꝯtra q cōsuetudo ꝑsonas legitimas ad ꝯtrahendū reddit illegitimas.ꝭ.e.sup eo.ꝛ.ꝟ.de cle.cōiug.cū oli.ꝛ ar.xxxij.di.placuit Sol.pōt dici q hoc locū habet in matrimonio contrahēdo: vt propter scandalū impediatur matrimoniū qđ al's legitimū est: sed nō dirimit iam contractū ꝑpter scandalū:et hic satis ꝑꝫ ex consultatione:et nō dixit hic alexan. q cōiuncti separent:sed respōdet q cōiungi non debēt si scādalū est.nā multa fieri prohibent:facta tamē manent.ꝟ.de iureiur.quēadmodū.ꝛ.ꝟ.de reg.ad apostolicā.ꝛ.xxx.q.v.§.sed obijcitur.ꝛ.xv.q.j.§.vl. Vel dic q propter scandalū vero gat iuri: vt ꝑpter scādalū separētur: licet de iure nō deberēt separari.vt.ꝭ.eo.super eo.sed prius verius videtur:quia propter scandalū matrimoniū quod deo auctore in paradiso institutū fuit per ecclesiā dissolui nō debet.xxvj.dist.deinde opponit.et ita remanet contraria illa decre.sup eo.sed intellige hoc prout ibi dicitur.

† Vel forte loquitur de alijs canōibus quos nō habem⁹ ꝑm Ala. Gof.et.Inno.Io.an. Mrimoniū an impediat ꝑpter scandalum.

Diuisio.
Si vir. Cōmunis diuisio. Scđa ibi:consultationi:ꝛ ibi primo recitat canonū antiquoꝝ cōtrarietatē. Secūdo alteram partem approbat et rationē addit ibi:ideoq;.Ab.¶ Casus. Aliquis vel aliqua filiū suum scienter vel ignorāter de sacro fonte suscepit Queritur an debeāt separari: Rñ.papa q in quibusdam canonib⁹

d ¶ Institutum.xxx.q.j.ca.j.et.ij.
e ¶ Statuerunt.xxx.q.j.dictū de eo ad limina.
¶ Glosa sequens querit et soluit.
f ¶ Debitū subtrahere. Sed nūquid pōt exigere.† Pōt dici q ille qui hoc fecit ignorāter pōt reddere et exigere: quia nō peccauit.qui vero scienter satis videret q non deberet exigere sed reddere tenet: tamē non inuenimus prohibitum in hoc casu q nō exigat: ergo nec nos ꝓhibeamus.
g ¶ Ignorantia. Probabili:al'as non excusaretur a peccato.ꝟ.de eo qui renū.epi.ca.j.in fi.et.ꝭ.de cle.excō.mini.apostolice. et est arg. hic q ignorātia excusat.vt ibidem.et.j.q.iiij.§. vlti.et viij.dist.consuetudo.
h ¶ Patrocinari.ꝟ. de eo qui dux.in ma.ca.j.et.ꝭ.de collu. audiuimus.xxx.q.j. dictum. et.ꝟ.de rescrip. sedes apl̄ica.
Super eo. Primo ponit questio. Secūdo ibi: respondemus distinguēs responsio.et secundū membrū ibi:cetex. Abbas.¶ Casus. Aliqui sunt compatres queritur vtrū filij eoꝝ possint contrahere matrimonium adiuicem: Respondetur q si tales sunt per quoꝝ alterum vel vtrūq; parentes ad compaternitatē peruenerunt coniūgi non possunt: et si sint coniuncti separari debēt. Si vero per neutrū illoꝝ filioꝝ compaternitas cōtracta fuit: de his cōsuetudo metropolitane ecclesie seruari debet: et aliarū ecclesiarū circūpositarū.ita videlicet q si consuetudo metropolitane ecclie habet inter eos matrimoniū non fieri:nec factū firmitatem habere:ꝛ ipse eps in sua ecclesia idē obseruet: verūtamē si de consuetudine habeatur vt talia matrimonia permittātur ex quo contracta sunt: ipse episcopus illud in sua ecclesia dissimulare poterit. ita q nec contradicere nec cōsentire videatur:quia sicut graue est super his contēnere consuetudinē circūpositarum ecclesiarū:ita grauius videtur si propter talem consuetudinem hmōi cōiugis prestet assensum cū posset ab alijs in exemplū assumi.¶ Nota q consuetudo ecclesie metropolitane obseruāda est:et aliarū circūpositarū. Itē cōsuetudo facit personas legitimas vel illegitimas ad contrahēdū. Item aliquid omittitur propter exemplū. Ber.
i ¶ Alterū. Vel vtrūq;.ꝟ.eo.ca.j.et.xxx.q.iij. super quibus.
k ¶ Separare. Quia contra canones contūcti sunt: vnde separandi sunt.x.distin.vides.ꝛ.C.de le.et se.cō.non dubium.et.xxxv.q.iij. contradicimus.
¶ Glo.seq.alle.concoꝛ.signat ꝯtraria et sol.ꝛ iterū arguit.
l ¶ Metropolitane. Sic.xij.di.de his. Sed cōtra q ꝯsuetudo romane ecclie poti⁹ sit sequēda.de ꝯse.dist.iiij.de trina.xj.di. quis nesciat.in fi.ꝯtraria intellige de forma sacramētoꝝ seruāda quā quilibet tenet‡ seruare et credere prout tenet romana ecclia.ꝭ.de here. ad abolendā.j.rñ. Item est ar.q pri⁹ recurrendū est ad ꝯsuetudinē metropolitane ecclesie q̄ aliarū ad quarū consuetudinē recurrendum est.ꝟ.de censi.sup eo.demū ad romanā.arg.ff.de le.de quibus. vel potius ad ius scriptū.ꝟ.de transac.ca.vlti.
¶ Glosa sequens sol.quādam obiectionem:cui solutioni dat simile. ponit demū opi.quam reprobat.

† Ar.xxx.q.j.de eo.ꝛ hic tenent Gof.et Ho. nisi ambo fuissēt i doloꝛ qꝛ tunc ābo exigerent et fieret cōpensatio.arg.ꝭ.de diuoꝛ.significasti.et.ff. de cōpē. l. si ambo ꝫ Gof.ꝛ Vi. alt.de pe. constitutus Host. dicit q neuter debet exigere et neuter subtrahere et hoc sonat littera superioꝛ et.ꝭ.eo.contracto. i fi. sed melius facerēt continendo. Jo.and.

‡ Si tñ seruata forma aliqua ecclia preter formā aliqd faceret nō peccaret sicut Mediolanēsis q̄ prius lauat pedes baptizandoꝝ vt no.j.q.j. emendari. Jo.and.

a ita q si eiusdē eccl'ie cōsuetudo[a] habeat inter eos nō sustinere cōiugiū fieri: nec factuz firmitatis robur habere: tu simili modo in ecclesia tibi cōmissa coniugiū huiusmodi fieri non pmittas: et si quos taliter cōiunctos iueneris iuxta earūdem ecclesiarū cōsuetudinē ipsos separare ab inuicē nō omittas. Verū si de cōsuetudine habeaꝶ vt talia cōiugia permittanꝶ i eccl'ia tua dissimulare[b] poteris: ita q nec contradicere[c]: nec tuū videaris pstare assensū: qꝛ sicut graue est antiquā ɔsuetudinē circūadiacentiū[d] ecclesiarū sup his ɔtēnere: sic quoqꝫ grauiꝰ videꝶ si ppter eā hmōi cōiugijs tuū idulges assensū: cū posset sic in exemplū assumi[e]. Cle. iij.

Inter patrē baptizati et vxorem leuātis prius ab eo cognitā ɔhiꝶ ɔpaternitas efficax ad mrimoniū dirimendū. Ca. iiij.

Martinꝰ bertā duxit vxorem Tebergā sibi copulauit Lotharius: q̄ berte et martini filiū de sacro fonte suscepit L. vo ꝛ. B. sublat ð medio. M. cū. T. pfata cōtraxit. ¶ Nos aūt consul. t. t. duximus. rñ. q cū sm vbū dñi vir et mulier efficianꝶ p connubiū[f] vna caro: liq̄dū est tebergā nō posse matrimonialiter copulari martino: q̄ cōpater eiꝰ[g] fuerat cū quo[h] vna caro[i] teberga noscitur extitisse. Idem.

Cōpaternitas p cathecismū ɔcta ipedit matrimoniū ɔhēdū sed contractū nō dirimit. Ca. v.

Contracto mrimonio iter P. et A. vxorē suā quidā consanguinei eiusdē. A. contra mrimoniū obiecerunt q eadē in pmo sacrati[k] salis pabulo filiuz quōdā concubine[l] ipsius. P. tenuit ꝛ. j. ¶ Verū si constaret vera esse que diximus: nō ideo tamē contractū matrimoniū solueretꝶ que res vix cōtrahendo[m] matrimōio ipedimētū afferret. ¶ Ioqꝫ mandamꝰ quatenus pfato. P. aucte nostra iniungas: vt memoratam. A. sicut vxorem maritali affectione pertractet: et carnale debitū ab ea licenter exigat et p soluat: siue ipam ante matrimoniū contractū cū. P. siue postea cōstiterit hoc egisse: dum tñ si in fraudē hoc fecerit cā mrimonij separādi: penitētiā p psumptione accipiet: matrimonio i sua firmitate durante. Inno. iij. epo et archidyacono linconieñ.

Filij duo rū compatrū an possint matrimōio iūgi

a ¶ Consuetudo. Et intellige de tali consuetudine que scandalū generaret nisi fuerit obseruata. s. e. c. j. in fi. et surgit cōsuetudo ista ex quadā affinitate contracta ex cōpaternitate vnius filiorum: vt etiā alij coniūgi nō possint prout olim obseruabaꝶ sm intellectum alex. vt. s. eo. ca. j. et. xxx. q. iij. post susceptū. licet illud imutatū fuerit vt oēs possint coniūgi pter illas psonas quibus mediātibꝰ compaternitas contracta fuerit. xxx. q. iij. sup quibus et. s. e. c. j. et sic si scandalū magnū sit i aliquo loco q tales coniūgantur vel remaneant coniūcti adhuc ppter scandalū seruabitur ibi illud ius non obstāte ɔstitutione que emanauit postea in cōtrariū. Unde forte simili modo pōt dici si in aliquo loco eēt magnū scandalū ꝛ horror q aliqui contraherēt in quito gradu illud non toleraretur non obstāte constitutione illa. j. de consang. et affi. nō debet: qꝛ ppter scandalū multa etiā contra ius omittūtur: ergo multo fortius vbi alia ratio subesse videtur: et ita hic. et. s. e. c. j. in fi. Scandalū ipedit matrimoniū et dirimit. et est simile: qꝛ consuetudo facit aliquē illegitimū ad eligēdū. s. de cle. coniu. cū olim. In phibitiōe talis matrimonij nullū est peccatuz. ergo si scandalū est q coniūganꝶ propter scādalum phibendi sunt. arg. j. de no. ope. nū. cū ex iniūcto. sꝫ si nulla phibitio vnqꝫ fuisset inter tales personas cōtractū matrimoniū nō deberet dissolui propter scādalū: quia talis dissolutio sine peccato mortali fieri nō posset. ar. pdicte decre. cū ex iniūcto. Quidā tamē volunt intelligere versiculū istū: ita q si eiusdē ecclesie ꝛc̄ de primis personis de q̄bus pmisit in prin. ca. qꝛ iter eas de quibus secūdo dicitur licitum est matrimoniū. vt. s. e. c. j. nec de tali matrimonio dicit alexā. q sit dissimulandū ne in exemplū trahaꝶ: cū ecclesia talia matrimonia approbet: sed veriꝰ credo primū dictū: verūtamen si cōsuetudo habet vt postqꝫ cōtracta sunt tolerētur: poterit iste dissimulare ita q nec ɔsentiat nec ɔtradicere videaꝶ ppter rationē q̄ infra sequitur.

Gen. ij.
Matth. xix.
j. Cor. vj.
Ephe. v.

b ¶ Dissimulare. Talis dissimulatio loco approbationis† tacite habeꝶ merito cum nullum subsit impedimentum.

† Sed itelligas de illis p quorū alterū contracta est cōpaternitas est dissimulatio reprobatiōis sm. Tan. i. comparatiua pmissio sm Gof. Io. and.

¶ Glosa sequens de taciturnitate no. tria.

c ¶ Nec contradicere. Nota qui tacet: neqꝫ cōsentit neqꝫ negat ff. de re. iur. qui tacet. Quādoqꝫ tamen taciturnitas habetur pro cōsensu. liiij. dist. si seruus. s. de presump. nōne. et aliquādo pro contradictiōe. de conse. dist. iiij. cum pro paruulis. ff. de procurato. filiusfamilias. § inuitū. lxv. dist. si forte.

d ¶ Circūadiacentiū. Et ita vicinorū locorū non est contēnenda cōsuetudo: immo seruāda ne si contrariū fieret sumeretur inde exemplū: quia cum illa consuetudo satis sit honesta non debet iste videri auctor vt alij recedant ab illa consuetudine: et ita taceant si sine scandalo id sustineant.

e ¶ Assumi. Ab alijs q̄ talia cōiugia nō ɔtrahunt de ɔsuetudine.

Diuisio.

Martinus. Duo facit. Primo ponit. q. Scdo eius solutionē ibi: nos autē. Ab. ¶ Casus. Martinꝰ cōtraxit matrimoniū cū berta/ et lotharius cū teberga. lotharius filiū martini et berte de sacro fonte leuauit: tandē lotharius et berta mortui sunt: ꝛ martinus contraxit cū berta. Querīꝶ vtrū tale matrimoniū teneat et valeat? Rñ. q cū vir et vxor per cōnubiū efficianꝶ vna caro: patet q teberga non pōt esse vxor martini qui fuit compater lotharij/ cū quo teberga vna caro noscīꝶ extitisse. ¶ Nota q cōpaternitas contracta p virū trāsit ad eiꝰ vxorē: et ecōuerso cū sint vna caro. Ber.

f ¶ Per connubiū. i. per carnalē copulā. xxvij. q. ij. agathosa.

g ¶ Eius. Scilicet lotharij.

¶ Glo. seq. ponit versus quos primo exponit.

h ¶ Cū quo. s. lothario. Nota q post matrimoniū carnali copula cōsummatū in quo intellige qð dicīꝶ hic si alter coniugū suscipit filiū alterius de sacro fonte ambo cōiuges cōpatres efficiuntur parentibus infantis: et ita si vir suscipiat filiū alteriꝰ de sacro fonte vxor mediāte viro cōmater efficīꝶ parentibꝰ infantis: et mater spiritualis efficīꝶ illiꝰ ꝛ ecōuerso. xxx. q. iiij. sciscitaꝶ. et. c. si q̄s vnus. si vero cōpaternitas mrimoniū precessit siue carnalē copulā puta suscepisti filiū berthe ꝛ martini de sacro fōte ꝛ postea cōtraxisti cū teberga et eā cognouisti: vel licꝫ cōtraxisti nondū carnaliter illā cognouisti: qꝫuis illam postea cognoscas vxor tua nō efficīꝶ cōmater parētibꝰ illius infantꝭ: qꝛ nōdū eras effectꝰ vna caro cū ea: qꝛ p vnionē carnis sequentē compaternitatē non transit ad vnionē spūs precedētē matrimoniū: vnde te mortuo et mortua vxore martini quorū filiū anteqꝫ haberes tebergā de sacro fōte leuaueras: martinꝰ poterit habere tebergā i vxorē. xxx. q. iiij. q̄ spūalē. et ca. post obitum. et sic teberga pōt habere duos cōpatres vnū post aliū. Unde no. x. Que mihi vel cuiꝰ mea natū fonte leuauit. Hec mea cōmater fieri mea non valet vxor. Si qua mee natū non ex me fonte leuauit Hanc post fata mee nō inde vetabor habere. Sic quādoqꝫ facto suo alter coniugū† solēnizat votū alterius: puta vir qui volente vxore ordinez suscepit. xxviij. dist. quia sunt.

† De fornicarijs not. xxx. q. iiij. si q̄s. dixit hic Inno. quoidā dicere. p. q̄sdā contra. vt ibi etiaz not. Io. ipe vo nihil approbat vel reprobat. ꝛ vide qð dicā. j. e. c. j. lib. vj. sup glo. ij. dicit āt q si duo leuēt eūdē de sacro fōte: ipsi duo nō prohibētur ɔtrahere. qð credo. et facit qð dicā. j. e. glo. sm Ho. Io. ā. in nouel.

i ¶ Vna caro. xxx. q. iiij sciscitatur. et ca. si quis vnus.

Contracto. Duo facit. Primo ponit casum. Scdo ibi: verū diffiniendū cōmittit et in cōmissione prius exprimit diffinitionis cām vsqꝫ ibi: ideoqꝫ. Ab. ¶ Casus. Quidā. P. noīe contraxit matrimoniū cū. A. muliere. Tandē cōsanguinei eiusdē. A. contra matrimoniū obiecerunt q nō poterat esse vxor ipsius pro eo q eadē. A. tenuit filiū cōcubine ipsiꝰ. P. in primo pabulo sacrati salis. iudex dubitauit. Consultus papa rñ. q si vera cōstarent esse pdicta: matrimoniū contractū nō dissolueręꝶ que res vix prestaret impedimentū matrimonio cōtrahendo. Unde mādat quatenꝰ prefato. P. iudex iniungat vt dictā. A. sicut vxorē pertractet: siue hoc fuerit factū ante contractū matrimonij siue post: sed si fraudulenter hoc fecit causa matrimonij separādi: penitentiā inde accipiat mrimonio in sua firmitate durāte. ¶ Nota q per ea q̄ precedūt baptismū non contrahitur cōpaternitas. Ber.

k ¶ Sacrati salis. De conse. dist. iiij. sal celestis.

l ¶ Concubine. Quidā dicunt q ille filius tm̄ erat filius concubine ipsius. P. de alio viro dicentes q cōpaternitas cōtrahitur per illud sacramentū sacrati salis: sed sm hoc nulla fuisset questio.

¶ Glo. seq. reci. per. q. an per cathecismū ꝛc̄. et tria alle. q non ꝛ duo in contrariū ponit tres opi. ꝛ tertiam improbat huic decre. respondens. demū in fine illam approbat.

m ¶ Vix contrahēdo. Ex hoc videꝶ q p illa que pcedūt baptismū nō ɔtrahiꝶ cōpaternitas. ar. xxxij. di. § verū. in fi. vbi dicitur q baptismꝰ est ianua oīm sacramentorꝶ. Itē ppter cathecismū nō fit aliquis aptus cōtrahere mrimoniū. xxviij. q. j. caue. Item si decederet sine baptismo non prodesset ei cathecismus qui perpetuo dānaretur. de conse. dist. iiij. firmissime. ꝛ ca. nulla. sic est adhuc membrū dyaboli: ergo non pōt esse spiritualis filius. Ar. ɔtra q ɔtrahaꝶ cōpñitas per cathecismū. xxx. q. j. c. j. vbi dicīꝶ q a primo pabulo sacrati salis vsqꝫ ad ɔfirmationē contrahiꝶ cōpaternitas. e. causa. q. iiij. si quis vnꝰ. de cōsecra. dist. iiij. in cathecismo. nā ꝛ christiana dicitur postqꝫ est cathecisata. xxviij. q. j. caue. Hug. dixit sup illo. c. puenit. xxx. q. j. q sicut septē sunt dona spūsancti/ ꝛ ita septē dona baptismi. et per quodlibet illorum contrahitur compaternitas: ita q impedit et dirimit matrimonium. Primum est collatio sacrati sa=

lis. † de cōse. dist. iiij. ex hinc. Scd'm auriũ ⁊ nariũ linitio cũ sputo. di. ea. postea tãgunt. Tertiũ in fronte ⁊ in pectore crucis signatio. di. ea. postea signatur. Quartũ olei sacri perunctio. dist. ea. deinde. Quintũ ablutio baptismi. dist. ea. venit. Sextũ in vertice chrismatis punctio a sacerdote. di. e. postq̃ ascēdit. Septimũ cõfirmatio chrismatis in fronte per epz. dist. ea. pbri. Et illi qui sequũtur Hug. dicũt q̃ ille filius nõ fuit fili⁹ petri: sed tantũ cõcubine: et dicũt hãc decre. nõ tenere dato q̃ fuerit fili⁹ petri. Alij dicunt q̃ per tria sacra tm̃ contrahit compaternitas. scz p cathecismũ / baptismũ / et cõfirmationē. de ɔse. di. iiij. i cathecismo. xxx. q. iiij. si quis vn⁹. ⁊ hec mulier non tenuit illũ filiũ ad totũ cathecismũ: sed tm̃ ad imissionem salis qd' satis apparet p hãc lrām. Alij dicũt q̃ lz cõpaternitas ɔtrahat per cathecismũ. p illã tñ nõ dirimit mr̃imoniũ ɔctũ. put innuit p hanc lrām tali rõne: q2 baptismus ē ianua oĩm sacramẽtorũ vt dictũ est in. §. vex. xxxij. di. ⁊. s. de pres. non bap. ca. j. et. iij. ergo si ianua nõ est apta nullũ sacramẽtũ recipit. Item alia rõne: q2 ante baptismũ nõ est fili⁹ eccl'e: q2 sine eo null⁹ saluat vt dictũ est: ergo si nõ est fili⁹ eccl'e nõ est fili⁹ spũalis ⁊ si nõ est filius spũalis nulla p eũ est cognatio ɔtracta. ergo ppter hoc non debet matrimoniũ separari. Sz certe ɔtra istos qui dicũt q̃ etiã p cathecismũ nõ dirimat matrimoniũ manifeste faciũt illa duo si q̃s vn⁹. et ca. i cathecismo: quia ibi equiparant ista tria / cathecism⁹ / baptism⁹ / et confirmatio. Vñ credo q̃ si quis teneat aliquē in toto cathecismo i quo vn⁹ patrin⁹ debet esse q̃ ille sit cõpater effectus parẽtibus infantis: sed hec mulier nõ tenuit illũ filiũ infantē nisi pmo pabulo sacrati salis: nec expresse dicit littera q̃ fuerit filius. P. ⁊ ideo dico q̃ cathecismus impedit ⁊ dirimit matrimoniũ. s. iã ɔtractũ. vt dicunt quidã. T. dixit q̃ cõpaternitas per cathecismũ cõtracta inualida est ad matrimoniũ dirimendũ. qd' satis posset tolerari ratione predicta.

† Dicebat i B. na. q̃ cũ forsan alius teneret illũ in cathecismo cepit illi fluere sanguis de naso: et tunc mulier ista aliquãtulũ illũ tenuit nõ intẽtiõe cognatiõis habende. ⁊ sic non fuit cõmater. Jo. and.

Inter patrem baptizati et leuantem seu tenentem baptizatũ contrahitur cognatio spiritualis valida ad impediendum et dirimendum matrimoniũ post contractum. Caplm. vj.

Veniens ad apostolicam sedem. C. anglicus: et. j. ¶ Mãdamus quaten⁹ si cõstiterit. H. mulierem predicti viri filium de sacro fonte[a] leuasse antequã[b] eam desponsasset vxorem: vos inter eos diuortiũ ap. postposita celebretis. Idem magistro. S. cano. herforden.

Si filij duorũ compatrũ per quorũ alterũ deuentũ est ad cõpaternitatem matrimoniũ contrahant separãtur: et tẽpore cõtract⁹ sciẽtes impedimẽtũ illud denũciare tenẽtur. Ca. vij.

Tua nos duxit discretio cõsulendos: an nat⁹ ante compaternitatē filiã[c] cõpatris patris sui vel cõmatris sibi possit matrimonialiter copulare? ⁊ si contraxit an debeãt separari: ⁊ an cõscij talis matrimonij teneãtur illud in publico accusare? ¶ Sup quo rñdem⁹ q̃ hmõi persone nõ possunt mr̃imoniũ ɔtrahere: ⁊ si ɔtraxerit possũt[d] abiuicē separari: ⁊ q̃ ɔctũ sciuerit: debēt eccl'ie illd' nũciare[e]. Greg. ix.

Inter baptizatũ et filium baptizantis oritur cognatio spiritualis impediens et dirimẽs matrimonium inter eos contrahendum. h. d. Capitulũ. viij.

Ex litteris vr̃is accepim⁹ q̃ cũ Martha mulier corã officiali cantuar. Alanũ peteret i virum: et se affidatã ab eo ac carnaliter cognitam p testes idoneos pbauisset: dictorũ tãdem testiũ depositionibus publicatis idē A. excipiendo pposuit q̃ eã habere nõ poterat in vxorē: p eo q̃ ipm pater mulieris eiusdē qui sacerdos extitit baptizauit[f]. Sed cum idem officialis exceptione hmõi nõ admissa diffinitiuã tulerit sententiã contra ipm: et idē ad se. apo. appellauit. ¶ Mandamus quaten⁹ si est ita: eũdez. A. super hoc ab ipetitiõe mulieris absoluatis ipsius: eidē mulieri p petuũ silentium imponentes.

De cognatiõe legali

Nicolaus ad consul. bul.

Inter adoptatũ et filiũ adoptãtis non põt durãte adoptione ɔsistere matrimoniũ. Ca. j.

Si quã per adoptionez mihi soror

c Filiã. spũalē † p quã ɔpaternitas ē ɔcta. s. e. c. j. ⁊. c. sup eo. i pn.
d Possunt. i. debent de iure. s. eo. ca. j. ⁊. c. sup eo. in prin.
¶ Glo. seq. arg. signat contrariũ et remittit.
e Nũciare. No. arg. q̃ denũciatio criminũ ad oẽs spectat et non tm̃ ad plãtos. Itē psone ille q̃ sciuerũt contrahi mr̃imoniũ non admittunt ad accusationē matrimonij: aut etiã ad testificationē. j. qui ma. accu. pos. cum in tua. nõ tamē repellunt a denũciatione vt hic patet. et tamē hic consequit idē p denunciationē in hoc casu qd' p accusationem nõ eni põt penitere ille cui denũciatur tale crimen nisi remota vxore. xiiij. q. vj. si res. ar. Item alia via excludit et alia admittitur. sic. s. de iure iur. quẽadmodum. s. de despõ. impub. ad dissoluendũ. Arg. cõtra. s. de pcu. tue. vbi de hoc. B.

† Dic nec fm lr̃am cõpatris: nec fm lr̃am cõpatris pr̃is videt pcedere: sz dic filiã carnalē. Jo. and.

Ex litteris. Diuiditur in duas partes. In prima iudicum consultatio. In secũda mandatum ibi: mandamus. Ab. sic. Casus. Quedã mulier. M. noīe coram officiali cantuarien. archiepi petijt quēdã. A. nomine i maritũ dicens se affidatã cum ipso et carnaliter cogntã. Ad hoc probandũ induxit testes publicatis attestationibus p quos mulieris intentio pbata erat. dictus. A. excipiendo proposuit q̃ eã habere non poterat in vxorem pro eo q̃ pater eiusdem mulieris qui sacerdos fuerat ipm baptizauerit: sed non obstante hmõi exceptiõe tulit sẽtentiã diffinitiuã p matrimonio contra ipm: a qua sentẽtia se. ap. appellauit. Mandat papa quatenus si est ita eũdē. A. iudex ab ipetitiõe mulieris absoluat: eidē sup h silentiũ iponẽdo. ¶ Nõ q̃ fili⁹ sacerdotis spũalis vel filia non põt copulari in mr̃imõio filio vel filie carnali ipsi⁹ sacdot'. B.

Diuisio.

¶ Gl. se. fortificat ter. q̃rit ⁊ sol. solutiõi rñdet ⁊ dat sil'e scd'o q̃rit. ar. negatiue sol. ɔriũ.

f Baptizauit. Et ita fuit fili⁹ spũalis ipsi⁹ sacerdotis. xxx. q. j. oẽs q̃s. vbi de hoc. ⁊. c. nõ debet. ⁊. q. iiij. si q̃s vn⁹. ar. ergo ⁊ filia illi⁹ effecta est soror spũalis viri ac si ipm sacerdos de sacro fonte leuasset: q2 tũc illã habere i vxorē nõ posset: q2 ea mediãte cõpaternitas esset ɔtracta. s. e. c. j. ⁊. c. sup eo. ⁊. xxx. q. iij. sup qb⁹. ergo multo forti⁹ cũ sit pater spũalis illi⁹. Sed qd mouit istũ officialē ad sentẽtiãdũ p mr̃imonio? Hec potuit esse cã: q2 edictũ de mr̃imonio phibitorũ est. s. de spõ. cũ apud. sed hoc nõ inueniebat phibitũ expssis verbis de his q̃ baptizãt q̃ filij eoꝝ cũ talibus nõ possent ɔtrahere: sed lz expsse nõ esset phibitũ satis videbat esse phibitũ ex q̃ pr̃ est ipi⁹ spũalis: q2 in eo qd' min⁹ est phibitio inuenit. s. in filio illi⁹ q̃ aliam de sacro fonte leuauit. sil'e est qd' dicit vrban⁹. nulla rõne phibitũ inuenit q̃ vir ⁊ vxor sil' nõ possint filiũ alteri⁹ de sacro fonte suscipere: ‡ xxx. q. iiij. qd' aũt. hoc est verũ verbis expssis: sed in gñe phibitũ est dũ phibet q̃ plures sil' nõ suscipiãt pueꝝ de sacro fõte. de cõ. di. iiij. nõ plres. et q2 phibet ɔmisceri filie spũali. vt. c. nõ debet. Sed nunq̃d fili⁹ sacerdotis põt ɔtrahere cũ filia † illius quã recipit ad pniam? Vr̃ q̃ nõ. q2 ⁊ illa filia ‡ spũalis est sicut illa quã baptizat. xxx. q. j. oẽs q̃s. † sed nõ est ita q2 nõ ɔtrahit tãta affinitas in pnĩa sicut in baptismo: q2 p pniam nõ efficiunt filij sacerdotis affines filijs eoꝝ qb⁹ pniam iniũgũt: nec vsq̃quaq̃ inuenit phibitũ directe vel indirecte: ergo intelligit esse cõcessum. s. de spon. cũ apud.

Edictũ d' mr̃imõio est phibitorium.

‡ Qd' dic vt. j. eo. c. vl. li. vj. Jo. ã.

† Maius erat q̃rere de ipã filia ad penitentiã recepta Joan. and.

‡ Immo filia filij fm casum ppositũ. Jo. an.

† Vbi idez no. Jo. nec ibi phibet matrimõiũ sed fornicatio. fm Vi. Joan. and.

Rub. De cogna. legali. ¶ Viso de cognatione spũali / merito subijcitur de cognatione legali. Et vide ad materiã hui⁹ titu. text. cũ alo. xxx. q. iij. c. j. et in ca. per adoptionē. Et dic q̃ adoptio legalis est quedã propinquitas per quã efficit quis filius vl' nepos / vel deinceps seu frater vel affinis qui nõ est naturã imitãs. l. adoptiones. ff. de adop. Ab.

Si qua. Casus. Pater me⁹ adoptauit aliquã i filiã.

Veniens. Casus. Quidã anglicus. C. noīe contraxit matrimoniũ cũ. H. muliere: dicebat q̃. H. mulier susceperat filiũ pdicti. C. viri sui de sacro fonte. Querebat an ppter hoc debeat separari ab ipso? Mandat papa quaten⁹ si cõstiterit dictã. H. filiũ viri sui ante ɔtractũ matrimoniũ de sacro fonte leuasse oĩno separet: sec⁹ esset si post matrimoniũ ɔtractũ. ¶ Nota q̃ cognatio spũalis impedit matrimoniũ et dirimit sicut copula carnalis. Ber.

¶ Glosa sequens reci. per. q. de qua remittir.

a De sacro fonte. Idē si tenuisset eũ in cathecismo vel in cõfirmatione. vt. s. ca. proxi. dictum est.

b Anteq̃. Bene dicit anteq̃: q2 si post cõtractũ matrimoniũ hoc fecisset non separaretur matrimoniũ contractũ. ‡ s. eo. si vir. et. xxx. q. j. ad limina. dictum. de eo.

Tua nos. Sunt due partes. In prima trimẽbris cõsultatio. In secũda cuiq̃ respõsio ibi: sup quo. Ab. Casus. Aliq̃s puta Martin⁹ habebat filiũ / nato isto filio martinus suscepit filiã petri de sacro fonte: queritur vtrũ filius iste natus ante cõpaternitatem contractam inter martinũ et petrũ posset accipere in vxorē filiam petri per quã compaternitas illa contracta fuit: et an si contraxerint debeãt separari? et an illi qui cõscij sunt illius matrimonij debeant illud accusare? Respondetur q̃ hmõi psone nõ possũt contrahere: ⁊ si ɔtraxerint debēt separari: ⁊ qui ɔtractũ sciuerint debent illud ecclesie nunciare. ¶ Nota q̃ persona illa qua mediãte cõpaternitas est contracta: non põt copulari alicui de filijs alterius compatris: siue sit natus ante compaternitatē siue post. Item quilibet tenetur denũciare matrimonia illicite contracta. Ber.

‡ fm Vi. et Tã. sponsalia vero rũpunt ppē cõpaternitatē supuenientē sicut et ppter affinitatē. j. ti tu. ij. ex litteris. ⁊ ca. se. fm Host. et idē dicit de adoptiõe supueniente p decret. vnicã. j. ti. j. Jo. and.

Queritur an ego possim illam accipere in vxorē: Dicit nicolaus ꝙ q̄diu durat adoptio inter me et illā matrimonium tenere nō pōt. ¶ Nota ꝙ non possum contrahere cum sorore adoptiua q̄diu durat adoptio. Item cessante causa cessat effectus. Ber.

a ¶ Q̄diu. xxx. q. iij. ita diligere. ergo ea finita cū ea possum cōtrahere. insti. de nup. §. sed ꝛ si qua. Itē ar. hic ꝙ cā cessante cessat effect⁹. ṡ. de renū. post translatione. ṡ. de iureiur. ꝛ si xp̄s ad fi. et. lxj. dist. §. his oībus. ff. de ritu nup. per adoptionē. Nota ad intelligentiā hui⁹ decret. ꝙ cognatio q̄dā est spiritualis de qua dicit̃. ṡ. ti. proxi. Quedā etiā legalis de qua hic dicitur. Legal' cognatio fit duobus modis. vel p adoptionē vl' p arrogationē. Dicimur aūt arrogare illū qui sui iuris est: et p arrogationē trāsit ĩ nostrā potestatē. ꝛ fit arrogatio pncipis auctoritate. Adoptio aūt per quēlibet magistratū. īsti. de adop. §. ij. ꝛ. iij. nec trāsit in potestatē adoptātis. C. de adop. l. vlti. et īsti. eo. ti. sed hodie remanet in potestate sui patris. Et tā arrogati q̄ adoptati dicunt̃ filij adoptiui siue fratres. Et inter fratres adoptiuos siue naturales et legitimo s impedit̃ matrimonium q̄diu durat adoptio vt hic. et. ff. de ritu nup. per adoptionē. et. xxx. q. iij. ita diligere. Sed inter ascendentes et descēdentes. i. inter adoptantē et adoptatū semper impedit̃ matrimoniū. ff. de ritu nup. adoptiu⁹. licȝ soluat̃ adoptio ff. eo. ti. quinetiā. Item posset dici † ꝙ filius adoptat⁹ posset copulari filie adoptātis: cū adoptatus non trāseat in potestatē adoptātis. insti. de adop. §. ij. sic etiā pōt dici ꝙ filius illegitim⁹ pōt copulari filie adoptiue: quia illegitim⁹ nō est in potestate patris. insti. d nup. §. vlti. Illegitimus nō pōt copulari filie spūali. Alij dicunt ꝙ adoptatus nō pōt copulari filie adoptātis: qꝛ licet adoptatus nō trāseat ĩ potestatē adoptātis acquirunt̃ tamē ei quedā iura p adoptionē que dissoluūtur per emācipationē. C. de adop. l. pe. §. finautē. et hoc idē videtur p decre. istā que indisticte loquit̃ de adoptione non distiguēdo inter arrogatū ꝛ adoptatum: ꝛ hoc impedimētum desinit p emancipationē alterutrius. ff. de adop. in omni. ff. de ritu nup. per adoptionē. Sed nunq̇d filij adoptiui possunt ꝯtrahere inter se? Dici pōt ꝙ sic: quia nō inuenit̃ prohibitū. Itē q̇d si adoptiuus durante adoptione ꝯtrahat cū legitima? Dicūt quidā ‡ ꝙ nō dissoluit̃ matrimoniū cū illud impedimentū sit tēporale. Hug. dicit ꝙ non est matrimoniū. nec obstat ꝙ tēporale sit impedimētū et inducit simile: hodie nō possum contrahere cū illa q̄ habet virū cras potero mortuo viro suo. ꝛ hec decre. facit pro. H.

Ar. a ꝯtrario. ꝛc.

Cognatō est duplex

Arrogatō ꝛ adoptio differunt.

† ſm Hug. et hoc tenet Innocē. et Pe. hoc tenere videt̃ exponendo sororē esse cepit. qꝛ pr̄ arrogauit eā. Joan. and.

‡ Hoc placet Guil. in spe. eo. ti. in pri. et oīno vide qđ pro hoc dcō ibi scp̄si. J. an.

Cōtinuatio.

¶ Rub. De eo qui cognouit ꝯsanguineā vxoris. ¶ Uiso de cogna. spi. et legali: de carnali vidēdū restat. Sed quia ex copula habita cū cōsanguinea vxoris oritur affinitatis cognatio de qua poterat dubitari vtrū dirimeret vel īpediret matrimoniū: ideo subijcitur hec rubrica. Et virtus toti⁹ tituli consistit in hoc ꝙ affinitas contracta ex copula ꝯsanguinea vxoris nō dirimit matrimonium prius contractū: sed soluit sponsalia de futuro. Item priuat facultatem contrahendi matrimoniū et exactione debiti in vxore habita. vt patebit in prosecutione titu. Abbas. si.

¶ De hac materia tractatur. xxxvij. q. vij. in multis ca.

Diuisio.

Si quis. Primo pōit̃ thema ex quo triplex elicitur questio. Scđo soluit ibi: nec a matre. Ab. ¶ Casus. Dicitur hic ꝙ si quis cognouit filiastrā suam: non pōt petere debitum ab vxore: nec filiastram habere in vxorē: nec vnq̄ filiastra vel ille poterunt se alij matrimonialiter copulare. ¶ Nota ꝙ incestuosi contrahere non possunt.

b ¶ Filiastra. xxxij. q. vij. q̇dā. ꝛ. c. q̇ dormierit. ꝛ. c. si quis viduā.

c ¶ Scienter. Sec⁹ si ignoranter. † xxxiiij. q. ſi. in lectū.

¶ Glo. se. cū vl. reci. possunt p q̄stiones vel textualiter si placet.

d ¶ Petere. Exactus tamē reddere tenet̃. ĩ. eo. titu. trāsmisse. nō obstāte affinitate inique ex postfacto cōtracta: ꝛ sine culpa priuari iure suo nemo debet. ĩ. eo. discretionē. et ca. vlti. et ca. tue.

† ſm Ala. tunc eni excusat̃ ab incestu: vt ibi

e ¶ Nec ille. Post mortem vxoris.

f ¶ Copulare. Propter incestū. xxxij. q. vij. q̇ dormierit. ꝛ. ĩ. e. ex litteris: tamē si contraherent tenet matrimoniū: et etiā si essent iuuenes dispensaretur cum eis. xxxiij. q. ij. in adolescentia. B.

dr̄. affinitas tamē nihilo minus īsurgit ex hoc facto. ĩ. eo. discretionē ſm Hostiē. Joan. and.

a eē ceperit: q̄diu[a] durat adoptio inter me et ipsam nuptie consistere non possunt.

De eo q̄ cognouit cōsanguineā vxoris sue vel spōse.

Ex concilio apud metiā.

¶ Affinitas superueniens post matrimoniū cōtractū non soluit matrimoniū: sed exactionem debiti impedit: et crimen incestus inhabilitat quo ad matrimoniū contrahendum. Capitulū. j.

Si quis cuȝ filiastra[b] sua sciēter[c] fornicat⁹ fuerit. ¶ Nec a mr̄e debitum petere[d]. Nec filiam vnq̄ hēre pōt vxorē. Nec filiastra nec ille[e] vllo vnq̄ tēpore alijs se poterunt matrimonio copulare[f].

Alexan. iij. picta. episcopo.

¶ Affinitas superueniēs etiā p illicitū coitū dissoluit sponsalia de futuro: sȝ nō mr̄imoniū: ꝛ incestuosus ꝯhēre nō pōt. C. ij.

Ueniens ad nos p̄sitiū lator et. ĩ. ¶ Inq. t. t. r. ꝙ si matrem[g] sponse sue cognouit: si spōse nūq̄ carnaliter adhesit[h] imponenda est ei penitentia paulo maior[i] q̄ pro adulterio: qua pacta vl' pte[k] ipsius/ poterit ex dispensatione[l] cum alia matrimoniū contrahere. ¶ Ceterū si sponsā cognouit[m] anteq̄ matrem vel post: nunq̄ eam[n] vel aliam[o] potest accipere ĩ vxorem. Idem.

¶ Nō separat̃ mr̄imoniū ad dictū vni⁹ asserētis affinitatē inter coniuges precessisse. Cap. iij.

De illo qui vxorē fratris anteq̄ ei mr̄imonio iungeretur se proposuit cognouisse. ¶ Rn̄dem⁹ ꝙ nisi hoc publicū ꝛ notoriū fuerit: aut idoneis testibus cōprobatū: p̄dictū mr̄imoniū occasiōe[p] illa ip̄m impetere nō permittas. Celestinus. iij.

¶ Incestuosus matrimoniū cotrahere nō debet: sed si cōtrahit tenet: ꝛ tunc tenetur reddere: sed non pōt debitum exigere: et non minus tenetur vxori necessaria administrare. Ca. iiij.

Ueniens. Primo ponit̃ decisa consultatio. Secūdo distinguens respōsio ibi: ĩqui sitioni. secūdum mēbrū ibi: ceterum. Abbas sic. ¶ Casus. Quidam cōtraxit sponsalia de futuro cum quadā: et pater ipsius matrē sponse accepit in vxorem. Tādē instigante dyabolo matrem sponse cognouit: tā pater q̄ cōsanguinei sui volebāt vt matrimoniū de presenti consumaret: sed ip̄e noluit donec factū episcopo proponeret. Ep̄s cōsuluit dominū papā: et ip̄e rn̄. ꝙ si matrē sponse cognouit: et sponse carnaliter non adhesit: imponēda est ei penitentia paulo maior q̄ pro adulterio: et illa peracta vel parte ipsius episcop⁹ dispenset cum eo vt aliā recipiat (si voluerit) in vxorē. Si vero sponsā cognouit ante matrē/ vel post aliam non poterit accipere in vxorem propter incestum: sed a spōsa nō separabitur: ꝛ in hoc nō tenet qđ dicit nunq̄ eā scilicet spōsam pōt accipere ĩ vxorem. ¶ Nō hic penam illius qui matrem sponse sue cognouit.

g ¶ Matrē sponse. De futuro † vnde affinitate superueniente illā in vxorem habere non poterit solutis sponsalibus. ĩ. de consang. c. ij. et. ĩ. eo. ex litteris.

h ¶ Adhesit. Postq̄ cognouit matrem.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

i ¶ Paulo maior q̄ pro adulterio. Quare maior penitentia īponitur q̄ pro adulterio cum tantū publice honestatis iusticiam violauerit: cum illa esset spōsa de futuro? Dicas ꝙ non solum violauit publice honestatis iusticiā: sed adulteriū cōmisit cum matre sponse sue que nupta erat patri suo: vt patet in antiqua. al's si mater spōse nō esset cōiugata non puniretur plus: nec etiā tm̄: vnde iste multū pl⁹ debet puniri q̄ pro adulterio ꝑpter tria. videlicet ꝑpter honestatis iusticiā: propter adulteriū et incestum etiā quod perpetrauit cognoscendo affinē primi generis et primi gradus.

k ¶ Uel parte. Ar. ꝙ sufficit aliquid inchoare ꝛ si nō sit completuȝ ṡ. de elec. cum in cunctis. §. inferiora.

l ¶ Ex dispensatione. Incestuosi enim contrahere non debent: ꝛ ideo dispensatur cū eo: quia iuuenis erat. al'as sine peccato cōtrahere non posset. xxxiij. q. ij. in adolescentia: tamē si cōtraheret citra aliquam dispensationem teneret matrimoniū.

m ¶ Cognouit anteq̄ matrē. Unde statim fuit matrimōium presumptum. ‡ ṡ. de spon. is qui. et. ṡ de condi. ap. de illis. vnde matrē vlterius habere nō posset: etiam si non esset cognita. ꝛ hoc idē esset etiam si nunq̄ cognouisset ipsam. ṡ. de spon. sponsam. B.

n ¶ Eam. Scilicet matrem vt dictū est. Uel dic eam. i. spōsam suā. et ſm hoc non tenet. ĩ. eo. discretionem. et ca. vlti.

o ¶ Aliam. Post mortē istius: quia ex quo eā cognouit anteq̄ matrem non dissoluitur matrimoniū: licet postea cognouerit matrē. ĩ. eo. discretionem. et ca. penul. ꝛ vlti. sed ea mortua cū alia propter incestū contrahere non debet. ĩ. eo. trāsmisse. in fi.

De illo. Primo ponitur cōsultatio. Secūdo responsio ibi: respondemus. Ab. si. ¶ Casus. Quidā dicebat ꝙ cognouerat vxorem fratris sui anteq̄ cum illa matrimoniū cōtraxisset: querit̃ quid iuris? Respōdet papa ꝙ ꝑpter hoc nō sunt separādi: nisi hoc esset notorium: aut per idoneos testes legitime probaret̃. ¶ Nota ꝙ simplici assertioni alicuius non est credendū. Ber.

¶ Glosa sequēs reci. posset per contrarium.

p ¶ Occasione. Quia confessio illa sola non preiudicat † etiam si rumor vicinie consentiret. ĩ. eo. sup eo. secus esset in matrimonio cōtrahendo. ṡ. de spon. preterea. ij. et. ĩ. titu. proxi. ca. ij. Ber.

† Uel intelligas etiaȝ de p̄sti. et tunc qđ dicit. ĩ. eū posse cum alia cōtrahere: dic verum mortua prima. ſȝ Hos. Joan. and.

‡ Hoc verū cū tp̄e quo eam cognouit erat spōsa. Si vero pri⁹ cognouisset ꝛ post eā desponsasset de futuro ꝛ anq̄ iteraret copulā cū spōsa cognouisset matrē: tunc soluta essent sponsalia: nec matrē haberet nec filiā nec cū alia contrahere posset propter īcestū et hoc ꝑbatur de spon. veniēs. ij. ꝛ ſm hoc intellige glo. ij. ṡ. Jo. and.

† Et iō dicit text⁹ illam occasionē nō dixit causam. ad hoc de maio. et ob. solite. Joan. and.

Diuiſio. Trāſmiſſe. Primo conſultatio. Secundo reſponſio ibi: quia vero. Ab. ij. ¶ Caſus. Quidā habebat vxorem: ea mortua filiam vxoris defunete cognouit. poſtmodū aliā accepit: et nihilominus cū preuigna publice delinquebat. Queſitū fuit a papa qualiter in facto iſto eſſet agendū? Rñ. q̄ vxori legitime cohabitet et neceſſaria subminiſtret. nec eā cognoſcat q̄diu vixerit: niſi ab ea fuerit requiſitus: donec cū ea permanſerit p inceſtu et adulterio penitentiā agat pro arbitrio imponentis: et ſi ſuper uixerit vxori ſine ſpe cōiugij perſeueret. ¶ Not. q̄ penitentie ſunt hodie arbitrarie. Itē inceſtuoſi cōtrahere non debet tamē ſi contraxerit tenet mr̄imoniū. Ber.

¶ Glo. ſeq. dat ſimile et tradit regulam.

a ¶ Illicitā rem. Inceſtui adulteriū adiungēdo legitime: et ſic patet q̄ inceſtus non impedit quominus matrimonium ſit legitimum: licet contrahere nō debeat: ſicut votū ſimplex. ꝟ. qui cleri. vel vouen. rurſus. talia enī crimina impediunt matrimoniū contrahendū: ſed non dirimunt iā contractū: niſi in tribus caſibus: ſi machinatus fuerit in mortem alterius: ſi dedit fidem adultere: ſi duxit eam de facto. ꝟ. de eo q̄ dux. i ma. cum haberet. et ca. ſuper hoc.

b ¶ Fuerit requiſit. Et ſic intellige. ꝟ. eo. c. j.

c ¶ Cōiugij. xxxij. q. vij ſi quis viduam. z. xxxv. q. iij. de inceſtis. ꝟ. eo. veniens. z. ꝟ. de pe. z remiſ. ca. ij. vbi de hoc.

Diuiſio. Super eo. Primo ponit queſtionem. Secūdo ſolutionē ibi: tue. Ab. ¶ Caſus. Quidam cōtraxit matrimoniū cū aliqua muliere. tādem tam ipſe q̄ vxor confitebatur q̄ quādam conſanguineam vxoris ſue anteq̄ cum ea contraxiſſet carnaliter cognouit et aliqua pars vicinie illud clamabat: queritur an ſint ſeparandi? Reſpondetur q̄ propter eorū confeſſionem tantūmodo non ſunt ſeparandi: vel propter rumorē vicinie: quia multi quādoq̄ colluderēt adinuicem: z ad pſeſſionē inceſtus faciliter proſilirent ſi per eorū cōfeſſionem crederent ſeparari: et rumor vicinie non eſt adeo valid' q̄ bene coniuncti debeant ſeparari niſi rationes probabiles accedant. ¶ Nota q̄ confeſſio coniugū contra matrimoniū non preiudicat ipſi matrimonio propter colluſionē. Itē rumor vicinie non facit probationē. ſecus de fama. Ber.

¶ Gloſa ſequens obijcit et ſoluit diſtinguēdo triplicem confeſſionis ſpeciem. Iterum obijcit et ſoluit.

Cōfeſſiōi nō ſemper ſtatur.

d ¶ Confeſſionē. Sed videt q̄ confeſſioni ſtādū ſit: q2 pfeſſus ī iure p iudicato habet. C. de pfeſ. l. vna. z. ff. eo. titu. l. j. et l. certū. et. ꝟ. de ceſ. olim cām. Dicas q̄ in caſu iſto nō ſtatur pfeſſioni ptra mr̄imoniū ppter rationem q̄ hic in lr̄a reddit. Et eſt ratio q2 cōtra ſe quiſq̄ teſtificari poteſt: p ſevero minime. xxiij. q. ij. ꝟ. j. z. ff. de inter. ac. de etate. ꝟ. j. preterea iſte nō cōfitet contra ſe: imo pro ſe. vnde de iure cōmuni nō prodeſt ei talis confeſſio. Nā iſte petit ſeparari ab vxore: quia dicit ſe cognouiſſe eius conſanguineā. ſi confiteretur aliquid cōtra hoc ppter qd ei piudicaret tunc videt ſtandū ſue cōfeſſioni: ſed vt dixi ſpeciale eſt in mr̄imonio vbi nō credit viro vel vxori in preiudiciū cōiugis: ſed ſi pfitear p mr̄imonio cōtrahendo bn̄ ſtatur pfeſſioni: puta ſi petā aliquā in vxorē: ſed ipſa cōfiteatur matrimoniū piudicat ei: licet ipſa nollet me habere: quia modo directe confitet contra ſe: ſecus in confeſſione que fit q̄tum ad thori ſeparationem propter adulteriū ibi ſtatur cōfeſſioni † ꝟ. de diuor. ex litteris. Arg. contra. xxxv. q. vj. ſi duo. Sol. ibi confitent conſanguinitatē eſſe inter eos z fama publica confeſſioni cōiugū cōſentit z tunc ſtatur fame z pfeſſioni: ſed hic tantum eſt rumor: et aliud eſt fama et aliud rumor vt hic videtur.

† Maxime q2 tunc re- manēt piuges. vñ nō ſic timetur colludium xxxij. q. j. dixit b3 Bof. Joan. and.

e ¶ Concurrendū. qd faciendū nō eſt ppter rationē hic expſſam imo ex colludio puniri debet. ij. q. iij. ſi quoq̄. z. ꝟ. de collu. c. j. ij. z. iij

¶ Gloſa ſequens obijcit et ſoluit.

f ¶ Rumor. Ar. ptra. ꝟ. de pſump. illud. z. c. tertio. vt dixi. aliud eſt rumor q̄ fama. z illa decr. tertio. loquit de matrimonio contrahendo qd ad ſolā famā impedit † ꝟ. ti. pxi. ſuper eo.

† Dicebat Lau. Propter rumorē nō diſſoluo ſocitatos Joan. and.

Trāſmiſſe nobis tue littere demonſtrarunt: q̄. C. vxore ſua defuncta filiā eius priuignā videlicet propriam copula carnali cognouit: poſtmodum aliā accipiens in vxorē: cū priuigna publice tanq̄ canis ad vomitū rediēs illicitā[a] rem cōmittere non expauit. ¶ Qr vero ſuper his cōſiliū requiſiſti pñti pagina rñdemus q̄ legitime vxori cohabitans z neceſſaria subminiſtrās: nō cognoſcat eā q̄diu vixerit/ niſi ab ea fuerit[b] requiſitus: z tūc ad ipſam non ſine graui cordis dolore accedat: q̄ etiā p inceſtu z adulterio donec cū ea pmāſerit: iuxta moderamen tui arbitrij penitentiā agēs: poſtmoduz ſi ſuperuixerit ei: perpetuo ſine ſpe cōiugij[c] permanebit. Idem

¶ Non ſeparatur matrimoniuz ad confeſſionem coniugū qui dicunt affinitatē preceſſiſſe: etiam ſi rumor vicinie cōſentiat. Et eſt caſus multum allegabilis et notabilis. Capitulū. v.

Super eo quod poſtulas vtrū cōiugatus q̄ ante cōtractū matrimoniū vxoris ſue conſanguineā carnali cōmixtiōe cognouit: cū id fateatur vterq̄: et aliq̄ pars vicinie hoc acclamare dicatur: ſit ab vxore ſua iudicio eccleſie ſeparādus. ¶ Tue fra. reſpondemus q̄ propter eorū confeſſionem[d] tantū vel rumorem vicinie ſeparari non debent: cum et quādoq̄ nonnulli inter ſe contra matrimonium velint colludere: et ad confeſſionē inceſtus facile pſilirent: ſi ſuo iudicio crederent per iudiciū eccleſie concurrēdū[e]. ¶ Rumor[f] autē vicinie nō adeo eſt iudicādus validus: q̄ niſi rationabiles z fidedigne probationes accedant poſſit bene contractum matrimonium irritari. Innocētius tertius prepoſito magdeburgenſi.

¶ Affinitas ſupueniēs non diſſoluit ſpōſalia de pſenti. Ca. vj.

Diſcretionem tuam: et. ꝟ. ¶ Sane ex parte tua fuit ppoſitū: q̄ q̄dā cū muliere quadam legitime per verba de pñti cōtraxit: quā poſtmodū a ſe incognitam cuidā conſanguineo ſuo tradidit[g] inq̄tum potuit renitētem. Ille vero cum ipſa licet inuita matrimonij ſolemnia celebrauit: ſed mulier q̄cito fuit reddita libertati aufugit ab eo: z ſe priori viro reſtitui poſtulauit. ¶ Nos igitur inquiſi. t. t. r. q̄ z viro pro tam turpi faciore grauis eſt penitentia iniungenda: z mulier propter publicam[h] honeſtatem eſt monēda ſollicite: vt nec primū repetat cuius conſanguineus eam licet inuitā cognouit: nec redeat ad ſecundū cui nō poteſt ppter reatū[i] adulterij cōmitti: ſed in continentia maneat donec prior fuerit viam vniuerſe carnis ingreſſus. ¶ Qr ſi forſitan nō poterit prior vir cogatur eā recipere z maritali affectione tractare: nec poteſt ei adulterij obijcere qui eā adulterandā tradidit pſertim inuitā. et licet dicatur in euangelio q̄ propter fornicationem vir dimittere poſſit vxorē: nō tñ ppter eādem cām vir ſemp pōt dimittere: nec vxor virum cū poſſit per exceptionē repelli vel replicationē: et affinitas ſuperueniens matrimonio ei obeſſe nō debet: que cōſcia ſeu particeps hm̄oi iniqtatis non fuit: cum iure ſuo ſine culpa nō debeat defraudari. Alex. tñ in conſimili caſu dixit diſtinguendū prout ſequitur in littera. ¶ Nota q̄ ei adulteriū obijci nō poteſt que ad hoc inuita tracta eſt. Itē non ſemper ppter adulteriū vir pōt dimittere vxorem. Item affinitas ſupueniēs matrimonio ipm nō diſſoluit. Item nullus debet ſine culpa iure ſuo priuari. Ber.

Diſcretionē. Cōmūis diuiſio. Secūda ibi: nos igitur. Et ibi primo dicit mulierē ad continentiā inducēdā. Scđo ibi: q̄ ſi. dicit quid iuris ſi ad hoc nō pōt induci. Tertio ſoluit tria obſtacl'a ibi: nā et ſi. Abbas. ¶ Caſus. Quidā contraxit matrimoniū cū quadā p verba de preſenti: et anteq̄ eam cognoſceret tradidit illā inquātū potuit renitentem et inuitam cuidā cōſanguineo ſuo in vxorē: et ille eā accepit licet inuitam. Sed mulier q̄cito fuit reddita libertati aufugit ab eo: z primo viro reſtitui poſtulauit: querebatur an deberet ei reſtitui? Rñ. papa q̄ viro pro tā turpi faciore grauis penitentia debet imponi. et mulier monenda eſt propter publice hōeſtatis iuſticiā vt nec pmū repetat cui' pſanguine' eā cognouit licet iuitā: nec redeat ad ſcđm/ cui preter adulteriū cōmiſceri non pōt: ſed in continentia maneat donec primus vir viam fuerit vniuerſe carnis ingreſſus. Si autē ad hoc iduci nō poterit prior vir cogatur eā recipere...

¶ Gloſa ſequens diſtinguit an vir tradiderit vel occaſionē dederit et ad ſecundū ſignat contrariū.

g ¶ Tradidit. Et ideo nō pōt illi opponere adulteriū. ar. xxxij. q. v. ꝟ. j. et ca. j. et. iiij. nec adulteriū dicitur hic cōmiſiſſe vt ibi dicitur quia nō cōſenſit. z hoc patet ex eo q̄ q̄cito potuit aufugit. vt ſequitur. ar. j. q. j. cōſtat. ſec' eſſet ſi occaſionē adulterādi ei dediſſet: quia nihilomin' imputaret ei. ar. xxvij. q. ij. agathoſa. et ca. ſi tu abſtines ꝟ. de diuor. ſignificaſti. ff. ſo. ma. cū mulier. ff. de adul. l. ij. ꝟ. j. Sed contra videt per ca. predictū. ſi tu abſtines. et arg. xxij. q. iiij. habuchodonoſor. et in aut. vt li. matri et auie. ꝟ. quia vero plurimos. in ꝟ. col. viij. vir enī debet eſſe mulieri auctor colēdi bonos mores. ff. de adul. ſi vxor. ꝟ. ſi iudex. et. xxxij. q. vj. indignant. alioqn eſſet detrahenda a viri † poteſtate. C. de epiſ. audi. ſi lenones.

Ad hoc. ff. de ritu nup. palam. ꝟ. non eſt ignoſcēdū. Joan. and. † Et etiam patris z domini. J. ā.

h ¶ Publicā honeſtatē. i. affinitatē q̄ ſic inique cōtrahitur.

¶ Glo. ſeq. not. cum ſponſa z c. alle. tria iura.

i ¶ Reatū adulterij. Quia prim' eſt maritus illi' et nō ſecūdus. Et eſt hoc notabile q̄ adulteriū cōmittit cū ſpōſa nōdum cognita

tan ad id induci nequiuerit: vir
prior cogatur redire ad ipsam: et
maritali eam affectione tracta=
re: cum adulterium ei non possit
obijcere: qui eam adulterādam
a tradidit presertim[a] inuitam.
b ¶ Nam τ si[b] ſm euangelicam ve
ritatem nunq̄ nisi propter forni
c cationis[c] causam: aut vir vxorē:
aut vxor possit dimittere virum:
non tamē semper propter causā
eādem: vel vxor virum: vel vir
dimittere potest vxorem: cū pos
d sit exceptione[d] vel replicatione
legitima impediri. Sed nec affi
e nitas[e] que post contractum legi
time matrimoniū inter virum et
vxorem inique cōtrahitur ei de=
f bet officere[f] que huiusmodi ini=
quitatis particeps non existit:
cum suo iure non debeat sine sua
g culpa[g] priuari. Quāq̄ a quodā
h predecessore[h] nostro dicatur in
simili casu fuisse distinctū: vtruz
incestus vel adulterium mani=
festum fuerit an occultum: alijs
asserentibus inter gradum pro=
ximum et remotum esse potius
distinguendum.

Idem Bisuntinensi. archiepi=
scopo.

¶ Copula carnalis habita cum puella septem annorum dirimit matrimonium postea contractū cum consanguinea. h. d. ſm vnuz intellectum. Ca. vij.

Fraternitati tue et. j. ¶ Di
uortij sententiam appro=
bamus quam in eum canonice
promulgasti qui illam sibi post=
ea copulare presumpsit cuius an=
tea sororem adhuc septēnem con
i tractis spōsalibus[i] extraordina
k ria[k] libidine noscitur polluisse.

Idem episcopo gerūdinensi.

¶ Affinitas causata ex copula illicita rumpit spōsalia precedē=tia/et priuat facultate contrahē=di matrimonium. Ca. viij.

Ex litteris. f. t. accepimus
q̄ G. lator earum matrem
puelle quā infra nubiles annos
l desponsauerat in vxorem[l] car=
naliter sepe cognouit: et post car
m nali[m] cōmixtione puellam tra=
ctauit adultā: et. j. ¶ Nos autem
n eidem viro penitentiam[n] iniūgi
fecimus pro peccato: consul. t. rñ
dentes/ q̄ eis abinuicem separa
o tis[o] mulier alteri viro nō nubat
si postq̄ nouit viri et matris de=
lictum ei non erubuit cōmisceri.
Vir etiā et mater mulieris nūq̄
p debent[p] ad alias nuptias cōuo=
lare: sed semper continentiā ser=
uare tenentur: et enorme deflere
delictum q̄d pro nefanda libidi=
ne contraxerunt: presertim si cir
q ca persōas huiusmodi de lapsu[q]
carnis minime timeatur.

Idem archiepiscopo Made=
burgensi.

¶ Idem quod ad titulū dicit q̄d decre. s. proxi. Capitulum. ix.

Veniens ad apō. sedē. E.
laicus nobis proposuit:
r q̄ cū tempore infantie[r] sue quādā
puellam se ducturum iurauerit
in vxorem q̄cito ad legitimam
peruenisset etatem: pater puelle
confederatione huiusmodi fide=
iussorū obligatione hincinde fir=
s mata[s]: eum in propria domo re=
cepit: et nutriuit simul cum pu=
ella: deinde ex cōuersatione diu=
t turna sorori puelle carnaliter[t] se
coniunxit. tandē amicorum suo
rum deuictus instantia quā iu=

a viro: vnde si al's cōmisisset adulteriū posset accusari a spōso. ff. de adul. miles. §. querebatur. s. de iureiur. queadmodū. q2 iniuria facta est ei. ff. de iniur. item apud. §. sponsum.

a ¶ Presertim. i. tñ: quia in talibus que sine peccato mortali committi nō possunt mandatum non obligat. † xxxij. q. v. ita ne. et. s. q̄d me. causa. sacris.

† ſm Lau. hoc verum quo ad deū sec⁹ quo ad virū quē l3 consenserit exceptione vel replicatione repellet. ſm Hos. τ Ab. J. ā.

b ¶ Nā et si. Rñsio videtur tacite questionis

c ¶ Fornicatōis. xxxij. q. vij. oēs causatiōes.

d ¶ Exceptiōe. Puta q̄ ipse tradidit eā iuitā. vel q2 idē sil'r fornicatus est. j. de adul. c. pe. et vlti. xxxij. q. vj. nihil.

Mat. xix. Mar. x. Lu. xvj.

¶ Gl. seq. notat ɔtra opi. τc. alle. pro ea duos. §.

e ¶ Nec affinitas. Hic reprobatur illorum opinio qui dicebant q̄ per fornicarium coitum nō contrahitur affinitas. τ j. eo. ca. penul. et vlti. ar. xxxv. q. iij. nec eā. Argu. contra. ff. de gradi. non facile. §. sciendū. τ. §. affines. sed illa nō obstāt.

¶ Glo. se. ar. legitime factū τc. alle. iij. iura in cōtrarium vnam. l.

f ¶ Officere. Ar. q̄d legitime factū est nō irritatur: licet deueniat ad eū casum a quo non potuit habere principiū. ff. de iti. actuq̄ pri. non enim. ff. de postu. l. j. §. casum. et. xxx. q. j. ad limina. ‡ Arg. cōtra. ff. de iudi. si a me.

‡ Et. j. de regu. iur. factū legitime. li. vj. J. an.

g ¶ Sine sua culpa. Hoc gñale est. si. j. eo. c. vlti. si qua ɔtraria sunt casualia.

h ¶ A predecessore. sc3 alexādro. sed illa decre. remota est de hac cōpilatione.

Sūmariū. Fraternitati. Ex sponsalibus ɔtractis cū puella que nōdū compleuit septenniū interueniente copule attēptatu oritur publica honestas impediēs matrimoniū contrahendū cū consanguinea. h. d. ſm aliū intellectū.

Diuisio. Cōmunis diuisio. Secunda ibi: diuortij. Abbas sic.

¶ Casus. Quidam cōtraxit sponsalia cū quadā puella. xij. annorū: quā polluit extra ordinaria libidine. Postea contraxit matrimoniū cū sorore ipsi⁹: postmodū vero archieps bisuntinensis. cū de hoc ad ipm questio esset delata diuorcij tulit sententiā inter eos quam dñs papa approbat. ¶ Nota q̄ post contracta sponsalia spōsus nullū de cōsanguinitate sponse pōt habere vxorem: nec ecōuerso nullū de consanguinitate sponsi sponsa pōt habere. Ber.

¶ Glosa sequens soluit contrarium.

i ¶ Contractis sponsalib⁹. Et sic maritali affectu cū esset spōsa ipsius eā polluit. sic. s. de sponsa. iuuenis. † τ ita nō est contrarium. xxv. q. iij. extraordinaria.

† Quod intellige vt ibi no. Jo. an.

k ¶ Extraordinaria. i. extra naturalia: cum nondum esset idonea ad viriles amplexus.

Diuisio. Ex lris. Affinitas. superueniēs rumpit sponsalia de. futuro. Cōis diuisio. Secūda pars ibi: nos autē. Ab sic. ¶ Casus. Quidā. G. noie contraxit sponsalia cū quadā puella infra nubiles annos: et postmodū matrē puelle carnaliter sepe cognouit: et post ea puellā ipam carnaliter tractauit adulterā. et hec notoria erant. petijt eps loci illi viro prouideri: τ vtrū ipa mulier possit cum alia matrimoniū cōtrahere. Dñs papa fecit illi viro penitentiā iniungi mandans epo vt illos debeat separare abinuicem. τ mulier alteri viro nō nubat: si postq̄ sciuit delictū viri et matris ei nō erubuit cōmisceri: vir et mater mulieris non debēt ad alias nūptias cōuolare: sed cōtinenter viuere debēt et suū flere delictū si de lapsu carnis nō timeatur ipsorū. ¶ Nota q̄ affinitas supueniens soluit sponsalia. Itē incestus impedit matrimoniū cōtrahendū. Itē cū icestuosis pōt dispensari vt contrahant si timeatur de lapsu carnis. Ber.

l ¶ In vxorem. † Futuram scilicet.

† Glo. fuit Jo. τ Tan. ſm Host. dicens q̄ Jo. τ Tan. glosauerāt sc3 p verba de futuro reprehendebat hoc dicens q̄ non erat curandū p q̄ vba puella inubilis desponsata fuisset: quia semper intelligentur spōsalia de futuro. de despō. ipu c. vlti. e. ti. c. vno. lib. vj. Vñ dicebat Inno. q̄ cū hac puella fuerant tm̄ sponsalia. Joan. and.

m ¶ Carnali ɔmixtiōe. Post contractam affinitatem: vnde illā i vxorem habere nō poterat.

n ¶ Penitētiam. Pro incestu sed maior debet imponi q̄ p adulterio: quia incestus vicit adulteriū. xxxij. q. vij. adulterij. et. s. eo. ca. ij.

o ¶ Separatis. Si ita esse constiterit: al's fiat q̄d dicit. j. c. pxi. Et nota q̄ affinitas supueniens spōsalib⁹ de futuro rumpit ea. s. eo. c. ij. et. j. ti. pxi. ca. j. τ. ij. sec⁹ i matrimonio. s. eo. discretionē. τ. j. eo. c. penul. τ vlti. xxxiiij. q. ij. in lectum.

p ¶ Nunq̄ debent. Incestuosi ɔtrahere nō debent propter enormitatem delicti. vt dictū est s. eo. ca. ij.

q ¶ De lapsu carnis. Si timeretur de hoc dispensaretur cū eis. s. eo. ca. j. τ. xxxiij. q. ij. in adolescentia.

Diuisio. Veniens. Prima pars narrat factū Secūda respondet ibi: cum igitur. Abbas sic.

¶ Casus. Quidaz. E. nomine contraxit sponsalia cu3 quadā puella iuramento interposito q̄ eā duceret in vxorem q̄cito illa ad legitimaz perueniret etatem: pater puelle eum recepit i domo. Deinde sorori ipsius sponse se carnaliter coniunxit. Postmodū ad instantiā amicorum suorū puellā illā adultā in vxorē accepit. τ postmodū quando facultas se offerebat cog̃scebat vtrāq̄. postea vero ad cor rediens consiliū sue salutis petijt sibi impēdi. eps suus eū misit ad dñm papam/et ipse scribit eidem dicens q̄ non solū a malo: sed ab omni specie mali precipiat apostolus abstinere. Mandat quatenus predicto. E. pro tanto excessu penitentiam imponat: et moneat illū et ɔsulat ei vt de cetero se abstineat ab vtraq̄: et hoc intellige dictum in iudicio anime: sed secus in iudicio ecclesie cum factum sit occultum. Aliud esset si posset probari. ¶ Nota q̄ non solum a malo: sed ab omni specie mali abstinendum est. Item propter cōfessionem coniugū tantum non separatur matrimoniū: nisi alie probationes accedāt. Ber.

¶ Glo. seq. reci. per obiec.

r ¶ Infantie. Infantia dicitur ante septēniū. ‡ C. de iur. deli. si infanti. Sed tales iurare non debent: nec tenet iuramentum eorū cū ipsi non intelligant. xxij. q. v. paruuli. nam τ furtum non cadit in infantem. ff. de fur. impuberē. secus post infantiā si sit doli capax: vt ibi. et. j. de delic. pue. pueris. sed hoc potius videtur sumi pro etate puerili post septimū annum.

‡ Et dicit ab in q̄d est nō: et for faris: q̄si ante vij. annū nesciens bene loqui. ſm Tā. et Hos. Joan. and.

s ¶ Obligatione hincinde firmata. Obligatio que interuenit in matrimonio non recipit pene adiectionem. vt. s. de spon. gēma. et. C. eo. titu. l. vlti. et. C. de inuti. stipu. libera. et. ff. de vbo. obli. titia. et licet alienū factū in matrimonio promittatur: tamē promittēs nō tenetur ad aliud nisi vt det operam quam potest. ff. de verbo. obli. stipulatio ista. et. l. titia. in principio.

t ¶ Carnaliter. Et ideo affinitate interueniente illam quā despō

sauerat habere non potuit de iure: nec illam eādem quam cognō-uit. † S.eo. fraternitati. et. S. de spon. sponsam.

† Supple propter publicā honestatē. io. an.

a ¶ In vxorē. De facto: qr de iure nō potuit eo sibi via p̄cludēte.
b ¶ Utramqz. Addens iniquitatē iniquitati. si. S.eo. transmisse.
c ¶ Confiteri. Tamē talis confessio non profuisset vt matrimoniū separaretur in facie ecclesie contractum: nisi aliter probaretur. S.e. super eo.
d ¶ A malo. S. de vi. et honesta. cle. cū ab omni. ¶ Glo. se. signat contrarium et soluit.
e ¶ Consulas. Hoc ītellige esse dictum in iudicio anime vt ad neutrā accedat: et si propterea excōicetur sustineat potius excōicationē q̄z veniat contra conscientiā. j. de sentē. excō. inq̄sitioni. et. S. de resti. spo. litteras. sed in iudicio eccl'e precipiet vt ei debitum reddat: et ita aliud est iudiciū ecclesie: et aliud iudicium anime. S. de off. or. si sacerdos. ‡ Sz cōtrariū videt. S.c. pxi. nō est cōtrariū: quia queritur q̄d de iure sit ibi faciendū. Et respondet q̄ si ita est separent. hic vero consulitur in iudicio anime quid sit faciendū cum factum esset occultum: et sic nō cōtradicit et illa clausula si res ita se habet dz ibi suppleri. sicut erat in antiqua cōpilatione.

j. thes. v. Excōicationez q̄s dz potius sustinere q̄z contra consciētiā venire.

‡ Sm Vin. et Jo. sm quos idem prelat⁹ in secreto dicet nō reddas ī publico dicet redde. concor. de spon. tua. Joan. and.

Diuisio.

¶ Ue. Cōmunis diuisio. Secūda ps ibi: nos igitur. Abbas.

¶ Casus. Quidā contraxit cuz quadā matrimoniū: post contractuz matrimoniū et consummatū cognouit sororem vxoris: queritur vtrum possit exigere debitum ab vxore ac soluere req̄situs? Rñ. papa q̄ vxor monēda est vt a ɔmixtione viri abstineat/ et in continētia p̄maneat donec vir eius mortu⁹ fuerit propter publicā honestatem. Si autē parere voluerit/ et talis fuerit vt de lapsu timeatur ipse vir poterit ei debitum soluere cum affinitas post matrimonium inique contracta illi nocere non debeat: que in culpa non fuit. ¶ Nota q̄ affinitas matrimonio superueniens ip̄m non dissoluit. Item iniquitas vnius alteri nocere non debet. Itē nō debet quis puniri sine culpa. Ber.

rauerat in vxorē[a] accepit: et nuptijs celebratis quādo se illi opportunitas ingerebat/ cognoscebat vtrāqz[b]. Uerum licet in presentia tua super hoc fuerit accusatus: cōuinci tamen nō potuit: nec suū voluit confiteri[c] delictū: nunc autem reuersus ad cor penitens de cōmissis salutis sue cōsiliū requirit impendi. ¶ Cū igitur non tantū a malo[d] sed ab oī specie mali precipiat apostol⁹ abstinere. Mandamus quatenus p̄dicto. E. p huiusmodi enormitatis excessu iniūcta penitentia cōpetenti: consulas[e] ei: monēs illum salubriter et inducens: vt de cetero abstineat ab vtraqz.

Idem archiep̄o strigonieñ.

¶ Affinitas superueniens non dissoluit matrimoniū. Ca. x.

Tue fraternitatis deuotio postulauit vtrū is q̄ cū sorore legitime coniugis fornicatur: cū vxore possit postmodum cōmorari: et exigere debitum ac soluere requisit⁹. ¶ Nos igit respōdemus q̄ vxor vt a cōmixtione viri abstineat propter publicā honestatē[f]: et in cōtinentia maneat donec vir viam vniuerse carnis ingressus fuerit: diligentius est monēda. Qz si forte cōmonitioni parere recusans talis fuerit vt de lapsu timeatur ipsius: vir eius poterit et debebit cum dei timore debitū ei soluere[g] coniugale: cum affinitas[h] post matrimoniū inique contracta illi nocere non debeat: que iniquitatis particeps non existit.

Grego. ix. episcopo pictauieñ.

¶ Sūmatū est. S.c. pxi. Ca. xj.

Iordane mulieris petitio continebat. q̄. J. laicus cū ipsa que nondum decimū etatis sue annū compleuerat: per verba de futuro contraxit: et ea īfra eiusdē anni spacium carnaliter cognita[i] matrē ipsius sibi matrimonialiter copulare: et ad dānate cōmixtionis amplexus procedere non expauit: et. j. ¶ Quare prefata. J. supplicauit: vt cū carnis stimulis resistere nequeat: sibi (ne iure suo sine sua propria[k] culpa fraudetur) prouidere salubriter dignaremur. ¶ Eapropter mandamus quatenus (si res ita se habet) vtrūqz ipsorum ad vouendam perpetuam continentiam attente moneas et inducas: et si ad eā induci nequiuerit: memoratū. J. (iniuncta ei primitus pro cōmisso incestu penitentia[l] competenti) vt eidē cohabitet: et cōiugale debitū reddat exact⁹[m] ecclesiastica censura cōpellas.

De Consanguinitate et affinitate.

Alexan. iij. cassieñ. abbati.

¶ Separat matrimoniū cōtractum iter affines primi generis et quarti gradus. Capitulū. j.

Ex litteris tuis accepimus: q̄ cuz quidam secreto quādam viduā subarrasset[n] et carnalit cognouisset: et. j. Tandē cum vir paratus esset eam in ɔspectu ecclesie subarrare: surrexerunt duo pponentes q̄ iste qui eam subarrare volebat priorē virū q̄rto gradu[o] ɔsanguītatis attigit. vn⁹ aūt ita se audiuisse iurauit: ali⁹ noluit id iuramēto[p] firmare: et. j. Nūc q̄stio pria reuixit: et iurauert duo corā[q]

¶ Nota q̄ malicia supplet etatē. Itē affinitas supueniēs mrimōio ip̄m nō dissoluit. Itē nemo iure suo sine culpa priuari debet. Ber.
i ¶ Carnaliter cognita. Et sic statim fuit matrimoniū malicia supplente etatē. S. de despon. impub. a nobis. et ca. vlti. ¶ Glo. seq. alleg. iij. concor. et. iij. iura in contrariū et sol.
k ¶ Sine sua propria culpa. Nullus sine culpa sua iure suo debet p̄uari. si. S.eo. discretionē lvj. distin. satis peruersum. xvj. q. vlti. inuentū. Arg. contra. S. vt lit. nō contest. q̄m frequēter. §. si vero. in fi. et. j. de priuileg. antiqua ɔtra. xxij distin. renouantes. sed ibi cā subest quare puniuntur sine culpa.
l ¶ Pnīa. Et maior debet imponi q̄z p adulterio. S.eo. ca. ij. quia incestus vincit adulteriū. xxij. q. vij. adulterij.
m ¶ Exactus. Sed exigere ipse non debet sic. S.eo. ca. j. et ca. transmisse. et post mortem vxoris iste contrahere non debet. S.eo. ca. ij. et ca. ex litteris.

nō soluit. sequentia impedit et dirimit: et c̄ hoc hodie exp̄ssum. de sp̄c. c. vno. li. vj. Illa vero q̄ per coitū cōtrahit et dz affinitas p̄cedētia spōsalia soluit: seq̄ns mrimoniū īpedit et dirimit. dūtamē de ipsa ɔstare possit vt hic. et. S.eo. discretionē. Jo. and.

¶ Rub. De consang. et affi. ¶ Uiso de cognatione sp̄ūali/ et legali/ et de proximitate quadā que cōtrahitur ex copula cū consanguinea vxoris: merito restat videre de cognatione carnali que consistit in cōsanguinitate et affinitate: ideo post rubri. precedētes subijcitur ista. Abb. ¶ De hac materia tractatur. xxxv. q. j. et. q. ij. et. q. iiij. et. q. v. et. q. viij. et. x. per totum.

Cōtinuatio.

Ex lr̄is. Sūt tres partes. In prima casus narratio. In secūda respōsio ibi: quo circa. In tertia iudicum instructio ibi: ceterum. Abbas siculus.

Diuisio.

¶ Casus. Quidā secrete subarrauit quādā viduā per annuli īmissionē et eam carnaliter cognouit. Tādem cū vellet in conspectu ecclesie cum ea cōtrahere. Duo proposuerunt q̄ eā habere non poterat in vxorem ex eo q̄ priorem virū attingit quarto gradu ɔsanguinitatis: vnus illoz iurauit q̄ ita audiuit: alius noluit illud iurare. et sic publice ɔtraxerūt. Postmodū venerūt alij duo et iurauerunt q̄ prim⁹ vir fuit isti supstiti quīto ɔsanguinitatis gradu cōiunct⁹. Dubitabat quid esset in hoc casu agendū. Consultus papa mādat cuidā abbati quaten⁹ vtrāqz partem ante suam presentiā conuocet: et testes iurare faciat coram ipso. et si per testes legitimos ɔstiterit q̄ prim⁹ vir attinet viro supstiti quarto gradu illos debeat abinuicē separare: qr (vt dicunt canones) mulier illa nō poterit aliquē habere de ɔsanguinitate prioris viri vsqz ad quartū gradū. In fine dicit q̄ cause mrimoniales nō sūt tractāde p quoslibet: sed p viros discretos q̄ ptātē habeant iudicādi: et q̄ sciant canones. ¶ Nota q̄ cause mrimoniales tractari debent tm̄ p iudices habētes iurisditionē ordinariā vel etiā delegatā: et nō p arbitros. Itē tractari debēt p tales q̄ sciāt canōes. b.

† Et dicit Host. q̄ ad dictū vnius non debuit separari cū iā hic esset ɔtractū de p̄nti. S. ti. j. de illo. et. c. sup eo. meli⁹ videt q̄ vnus solus testis impediuisset contractū faciēdū de quo q̄rebatur: sz simpliciter testificabatur de auditu. Jo. and.

n ¶ Subarrasset. Si. S. de despon. impub. c. vlti. vbi de hoc.
o ¶ Quarto gradu consanguinitatis. Unde mulier illū habere non poterat cum esset ei affinis in primo genere affinitatis et in quarto gradu. xxxv. q. v. porro.
p ¶ Juramēto. Et sic mrimoniū ɔxerūt publice et in facie eccl'ie.
q ¶ Coram archipbr̄o. Forte ad hoc delegato/ vel de loci cōsuetu. Jo. and.

f ¶ Honestatem. i. affinitatē. † S.eo. discretionē. si. j. ca. proxi.
g ¶ Soluere. Sed non exigere. j. ca. proxi. S.e. ca. j. si. j. de senten. exco. inquisitioni.
h ¶ Affinitas. S.eo. discretionem. et. j. ca. proxi.

¶ Iordane. Diuiditur. In p̄ma parte ponit mulieris petitio. In secūda cause cōmissio ibi: ea propter. Ab. ¶ Casus. Quedā puella iordana noīe que nondū compleuerat. x. annū: contraxit cum quodā per verba de futuro: et eam infra spaciū eiusdem anni carnaliter cognouit: et postmodū matrem ipsius ī vxorem accepit et carnaliter cognouit eādem. Unde petebat dicta iordana a dño papa sibi super hoc prouideri cū sine culpa sua iure suo priuari nō debeat: nec valeat continere. Mādat papa episcopo dyocesis: quatenus si ita res se habeat vtrūqz ipsoz moneat et inducat ad perpetuam continentiā obseruandā: q̄d si ad hoc induci nequiuerint iniuncta penitētia cōpetenti viro ipsius et per censurā ecclesiasticā cōpellat vt eidē mulieri cohabitet et ɔiugale debitū reddat exact⁹

† Notauit hic Host. q̄ honestas q̄ p sponsalia ɔtrahit iter spōsam et cōsanguineos spōsi nūq̄ p̄cedit sponsalia p que cōtrahitur: qr nec id eē possz. ar. ff. d iu. co. qui dā refert. p ɔseq̄ns ipsa precedentia spōsalia

tudine que tribuit iurisdictionem. ś. de offi. archid. ca. vlti. et. C. de eman. lib. l. j. et vlti.

a ¶ Quinto consanguinitatis gradu. Primo dixerūt de quarto nō nocet: q2 aliud iudiciū fuit illud: nec fuit aliquid probatum. ¶ Glo. seq. obijcit ⁊ dupliciter soluit. ar. et reprobat.

q affinitas sponsalibus superueniens dissoluit ea. Item fama impedit matrimonium cōtrahendum. Ber.

b ¶ Nondū nubilem. Legitima tamen fuit ad sponsalia.

i ¶ Fide. i. iuramento. Ex quo mulier fortius ius quesiuit petendi illum. † argu. ś. de spon. preterea.

b ¶ Corā te iurare. Sȝ quare post publicationem iterum inducunt testes contra illud. in auť. de testi. § illud. † col. vij et. ś. de testi. fraternitatis: Dicūt quidā q hoc est speciale in matrimonio. Uel dicas q nō iurant iterū: quia isti erāt accusatores vnde necesse habebant testes pducere. et nulli testes inducti fuerunt in causa ista. et hic no. arg. q in causa matrimoniali iterum recipiuntur testes post publicationē. ar. ad hoc ś. de spon. sicut. in fi. ⁊. ś. de coniug. ser. ca. vlti. et ś. de proba. causam matrimonij sed hoc nō bene colligitur hic.

† Qui vidi cit testifica tatestes vlterius non producit. Joan. and.

c ¶ Maiores. Illi dicūtur oī exceptione maiores qui repelli nō possunt aliqua exceptione. ¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

d ¶ Quarto gradu. Sȝ quare dicit papa q separentur si sunt in quarto gradu: vir iste et maritus premortuus: nonne idē esset si esset in quinto vel vlteriori ṡm illa tempora: Dic q dispensatiue tolerabatur in quinto et vlteriori si ignoranter contraxerunt. xxxv. q. viij. de gradib9. ⁊ ideo dicit q separētur ī quarto et non in quinto vel vlteriori. ‡ Ber.

‡ Uel resecauit cōpilator Goff. q2 dicebat in an. qū. v. vel. vj. ṡm Host. Pe. ⁊ Ab. Jo. an.

e ¶ Ut canōes. xxxv q. iij. § equaliter. nullū de ppinquis. in fi.

f ¶ A consanguineis vxoris. Istud dicit. si cōtraxisti sponsalia siue matrimoniū cū aliqua: mortua illa nullā poteris postea ducere in vxorē de cōsanguinitate illius: et ecōuerso illa sponsa vel vxor tua te mortuo nullum poterit habere de cōsanguinitate tua de spon. spōsam. sic ergo mulier ista nō poterat illū habere q̄ fuerat priori viro suo in quarto gradu siue in quinto vel vlterioribus coniūctus ṡm antiqua iura: hodie vltra quartū non impeditur. ĵ. eo. non debet.

¶ Glosa sequens notat et ar. iterum arguit cōpromitti nō posse ⁊c. et duas rationes reddit.

g ¶ Potestatē. Nota q duo exigūtur ad cognoscendū et iudicandum de causa matrimoniali: scilȝ scientia canonū. et q habeat iurisditionē ordinariā vel delegatam. arg. xxj. distin. § j. et arg. q causa non est deleganda nisi perito et exercitato. arg. ij. q. ij. ca. vlti. de peni. dist. vj. ca. j. in prin. et. C. de iudi. certi. Item habes hic arg. q de causa matrimoniali non pōt in arbitrū compromitti: ⁊ expssum est de transac. ca. vlt. et. ś. de restitu. in integ. ca. penul. in fi. ⁊ arg. ff. de arbi. nō distinguemus. § iulianus. et. § seq. † ⁊ pōt esse ratio: arbitrium enī non cōstringit nisi metu pene. C. de arbi. l. j. et pena nō debet apponi in matrimōio. ś. de spon. gēma. cū libera debeāt esse: et ne alia via fiat qđ alia via prohibeť. ś. de procura. tue. cū suis cōcor. Uel quia matrimoniū deo auctore fuit constitutū. ĵ. ti. pxi. ca. vlti. et ita nō pōt dissolui quo ad ecclesiā nisi p illū qui habet auctoritatem cū iurisditione quā non habet arbiter.

Judex in causa mrimoniali duo debet habere.

† De famoso delicto vł publico crimine causa liberalis ingenuitatis vel libertinitatis nō cōpromittitur. Joan. and.

archipresbytero plumbarole: q primus vir fuit superstiti/ quito consanguinitatis[a] gradu cōiunctus. ¶ Quo circa mādam9 quatenus vtrāq partem ante tuam presētiā cōuoces: et facias testes coram[b] te iurare: et. ĵ. Inquisita vero diligētius veritate: si per testes circūspectos omni exceptione maiores[c] inueneris q prim9 vir superstitē quarto gradu[d] cōsanguinitatis attingit: non differas diuortij sentētiā promulgare. eque enī (vt canones[e] dicunt) abstinēdum est a cōsanguineis[f] vxoris vt proprijs. ¶ Ceterȝ tuā prudentiā volumus non latere: q nō sunt cause matrimonij tractande per quoslibet: sed per iudices discretos qui potestatem[g] habeant iudicandi: et statuta canonum non ignorent.

Urba. iij. burdega. archiepo.

¶ Affinitas supueniens de qua saltē constat per famā soluit spōsalia de futuro. Ca. ij.

SUper eo qđ iuuenem asseris puellam nōdum[b] nubilem fide[i] interposita despōsasse: que iā facta nubilis eum repetit: et ille excipit dicens se nō debere eam ducere: pro eo q postq̄ puellā affidauit[k] eādem carnaliter propinquā ipsius cognouit. ¶ Inqui. t. t. r. q si manifestū[l] est iuuenē cognouisse[m] propinquā predicte puelle: vel si non est manifestū: fama[n] tamē loci hoc habet: cum esset spōsa tm̄modo de futuro: idem ab eius impetitiōe debet absolui. Celestinus. iij.

¶ Si dispēsatur cum aliquo vt possit contrahere in certo gradu alś prohibito: requiriť q vterq contrahētium toto gradu distet a stipite: presertim si hoc habet consuetudo. Capitulū. iij.

QUod dilectio: et. ĵ. Quesiuisti vtrū is qui a stipite[o] per descendentem lineā sexto vł septimo gradu distat possit ei que ex altera parte per lineā descēdentē[p] ab eodē stipite secūdo vel tertio gradu distat matrimonialiter copulari ppter indulgētiā[q] apostolice sedis legati: q̄ permissum est hominib9 terre illius in sexto gradu cōiungi. ¶ Quod videtur posse fieri ṡm regulā qua dicitur quoto gradu quis distat a stipite et a quolibet[r] per aliā lineā descendentiū ab eodē: cū tm̄ de cōsuetudine terre si quādo talis casus emerserit incole ppter pximiorē[f] gradū coniunctos separarent: et impediant copulari volentes. ¶ Nos itaq respondemus q indulgentia illa sic est intelligēda: q vterq cōiungendorum[t] distat a stipite sexto gradu. Si vero alter sexto vel septimo gradu distat a stipite: alter autē

k ¶ Affidauit. Per verba de futuro.

l ¶ Manifestum. Ita q notorium. ij. q. j. đ manifesta.

m ¶ Cognouisse. Si cognouit propinquā illi9 soluta fuerant sponsalia ś. titu. proxi. ca. ij. et. ca. ex litteris.

¶ Glosa sequēs inter famā ⁊ dictū vnius ponit vnā differentiā et vnā conuenientiā.

n ¶ Fama. Nota q fama impedit matrimōiū contrahendū. ś. de spō. cū in tua. et plus facit fama hic q̄ dictum vnius vbi iuramentū interuenit. ś. de spon. preterea. alś dictū vnius sicut et fama impedit matrimoniū contrahendū. ś. de testi. super eo. § j.

† Per. decre. statim alle. dicebat Inno. nisi fuisset hic fides interposita crederetur spōso sine aminiculo fame. Dicebat Host. q hic fidei datio equipollet iuramēto. ś. de arbi. perueniť. ⁊ expressius. ś. qđ me. cau. ad aures. J. a.

QUod. Primo ponit casum. scđo allegat pro ⁊ cōtra ibi: qđ videtur. tertio respōdet ibi: nos itaq. Abbas si.

Diuisio.

¶ Casus. Quidam legatus auctoritate dñi pape fecit quandā īdulgētiā hominibus sue legationis vt possent contrahere matrimoniū in vj. gradu. duo scȝ vir et mulier volebāt contrahere matrimoniū: vn9 distabat a stipite per lineā descēdentē in sexto gradu. Mulier ex altera linea distabat scđo vł tertio gradu. Queritur vtrū possint matrimōialiter copulari propter īdulgentiā predictā: qđ videbatur fieri ṡm regulam illā qua dicitur. quoto gradu distat quis a stipite ⁊ a quolibet per aliā lineam descendentiū ab eodem. Consuetudo tamē illius terre est q si aliquādo talis casus emerserit: homines illi propter proximiorem gradū cōiunctos separant: et impediūt copulari volentes. Respōdet papa q indulgētia illa sic est ītelligēda q vterq coniungendorum distet a stipite sexto gradu: ⁊ ita in casu premisso coniungi non debent. Unde in hac parte potius deferendum est multitudini et obseruate consuetudini q̄ aliud scandalum populi adhibita nouitate statuere. ¶ Nota q regule arboris sunt autentice. Item cōsuetudo siue scandalū preiudicat iuri in matrimoniū vt personas legitimas ad cōtrahendū faciat illegitimas. Itē nouitas contra consuetudinē et scandalū est vitanda. Ber.

o ¶ Stipite. Stipes appellať cōis parens a quo plures descenderunt. sicut isaac fuit stipes esau et iacob. ⁊ stipes non facit gradum. De hoc stipite habes. ĵ. eo. ca. vlti.

p ¶ Descendentē. Hic ergo habes duas lineas descēdētes. sic. ĵ. e. ca. vlti. et iste due linee descēdentes vnā faciunt transuersalē.

¶ Glosa sequens soluit obiectionem.

q ¶ Indulgētiā. Que de auctoritate speciali dñi pape facta fuit ‡ alias nō tenuisset: quia solus papa in tali facto dispensat. ĵ. eo. quia circa. et. ś. de transla. ca. vlti.

r ¶ Quolibet. Hāc regulā habes. ĵ. eo. ca. vlti. et intellige vsq ad lineā equalitatis: quia in sequētibus gradus abijcitur.

f ¶ Proximiorē. i. ppter eū qui est in gradu proximiori a stipite.

t ¶ Uterq coniungendorū. Ar. cōtra. ff. de cōsti. prin. l. vlti. et. ś. de dona. ca. cum dilectus. in fi. et. ĵ. de ṽbo. signi. olim. et. ĵ. eo. c. vlti. Sol. beneficium principis latissime interpretandum est ab alijs: sed ab eo a quo indultum est: vel eius auctoritate potest interpretari prout ei placet. ff. de leg. l. et ideo. arg. ĵ. de senten. excō. inter alia. ⁊ ratio littere interpretatur indulgentiam: quia sic obseruabatur de cōsuetudine vt vterq esset in sexto ğdu a stipite: alś scādalū

‡ ṡm Tan. Inno. idem hic et in decre. vltima de trāslac. ĵ. alř. sȝ Host. dixit q suffi fit ista suppletio cum dicat apo. sedis credo q hoc sti. nō habebat textu legati. J. a.

SUper eo. Cōmunis diuisio. Secūda ibi: inquisitioni. Ab. sic.

¶ Casus. Quidam iuuenis contraxit sponsalia de futuro cum quadam puella que non erat nubilis etatis: sed facta nubilis petijt illū: ⁊ ipse excepit dicens q illā habere non potest: sed postq̄ affidauit illam/ consanguineam eius carnaliter cognouit. Consultus papa respondet q si manifestum est q illam cognouit/ vel etiā si non est notorium et fama loci hoc habet: ille debet ab impetitione ipsius absolui: cum fuerit sponsa tantūmodo de futuro. ¶ Nota

secūdo vel tertio/coniungi nō de[a]bent: vnde in hac parte consultius duximus multitudini ⁊ obseruate[b] cōsuetudini deferendū: q̄ȝ aliud in dissentionē et scandalū populi statuendū quadā adhibita nouitate[c]. Innocen. iij. archiepiscopo et capitulo tirosī.

Infideles cōiuncti in gradu probibito a lege canōica post baptismū nō separant. Ca. iiij.

De infidelibus ad fidē cōuersis[d] vtrū si ante cōuersionē suā ẞm legis veteris instituta circa gradus consanguinitatis a canone[e] denotatos coniūcti fuerint: separari debeāt post baptismū. ¶ Consul. t. duximus respondendū: ꝙ matrimoniū sic contractum non est post baptismi lauacrum separandū: cum a iudeis dn̄s requisitus[f] si liceret vxorem ex quacūq̄ȝ causa dimittere: ipis respondit/ quos deus cōiunxit hō non separet: per hoc innuēs esse m̄rimoniū[g] īter eos. Idem roffaneñ. archiepiscopo.

Consanguinei mariti cū consanguineis vxoris licite contrahunt. hoc p̄mo. In gradib⁹ ꝓhibitis nō possunt matrimonia cōtrahi: etiam si hoc habeat cōsuetudo. hoc secūdo. Capitulū. v.

Quod sup his: et. ī. Super eo igitur ꝙ pater ⁊ filius cum matre et filia: et duo cognati cū duabus cognatis: auunculus ⁊ nepos cū duabus sororib⁹ contrahunt matrimonia: taliter tibi duximus respondendū: ꝙ licet omnes cōsanguinei viri sint affines vxoris: et oēs cōsanguinei vxoris sint viri affines: inter cōsanguineos tamē vxoris ⁊ viri ex eorūdem scȝ viri et vxoris cōiugio nulla prorsus affinitas est contracta: propter quā inter eos m̄rimoniū debeat īpediri[h]. ¶ Ne autē infra gradus prohibitos matrimoniū cōtrahatur: debes publice inhibere: et presumptores ecclesiastica districtione punire: non obstante[i] consuetudine que dicenda est potius corruptela. Idem.

Non valet dispēsatio obtēta a papa super matrimonio inter consanguineos contracto: si sibi causa falsa sit expressa: nisi postea eā papa confirmaret. h. d. ẞm verū et cōem intellectū. Ca. vj.

Quia circa: et. ī. ¶ Porro de nobili viro. N. ꝓ cui⁹ dispēsatione indulgētia. s. remanēdi cū ea q̄ ipaȝ q̇nto[k] ꝯsanguinitatis gradu cōtingit: a se. apo.[l] obtinēda falsa[m] nobis cā fuerat allegata: ples videlȝ. ¶ Cum tñ ante dispensationē obtētā vnica filia quā habebat: viā fuerit vniuerse carnis ingressa: prout tua consultatio continebat: dissimulare poteris vt remaneant in copula sic contracta: cū ex separatiōe (sicut asseris) graue videas scandalum iminere. Idem.

erat | vt. ī. eo. ca. vlti. et loquitur de iure cōmuni: sed hodie non habet locum talis indulgentia. ī. eo. non debet.

a ¶ Non debent. Qr q̄to remotiores sunt a stipite tanto minor memoria consanguinitatis habeẛ qȯ hic cōsiderabatur. xxxv. q. iij. de consanguinitate. et ca. in copulatione.

b ¶ Obseruate ꝯsuetudini. No. ꝙ antiq̄ cōsuetudo que tamē nō sit a iure reprobata seruanda est p̄cipue ꝓpter scādalū. ix. q. iij. cōquestus. et mos fidelissime vetustatis seruādus est. C. ȯ testa. testamenta. ⁊ ff. de pub. ⁊ vec. licitatio. §. earū. et. s̄. de cōsuetu. cū dilectus. ⁊ ī m̄rimonio seruatur consuetudo. s̄. de cog. spi. c. j. in fi. ⁊. ca. sup eo. Item arg. pro scādalo vitando. s̄. de regu. c. vlti. ⁊. ī. de no. ope. nūci. cū ex iniūcto.

c ¶ Nouitate. No. nouitates vitandas. s̄. de cōsue. cum consuetudinis. et. xj. dist. quis nesciat.

De infidelibus. Cōmunis diuisio Secūda ibi: cōsultationi. Ab. ¶ Casus. Aliq̄ infideles contraxerunt matrimoniū in casu prohibito a canōe: postmodū cōuersi sunt ad fidē et baptizati: querit̃ vtrū post baptismū debeant separari? Rñ. pa. ꝙ non sunt separandi: quia dominu⁹ a iudeis requisit⁹ si liceret ipis vxorem ex quacūq̄ȝ causa dimittere. Ipse respōdet quos deus coniūxit homo nō separet: per hoc dedit intelligere ꝙ matrimoniū sit apud eos. ¶ Nota ꝙ baptismus non separat legitime cōiūctos. Itē matrimonium est apud iudeos. Bernard⁹.

d ¶ Cōuersis. Supple quesiuistis.

e ¶ A canone. xxxv. q. ij. c. j. et. ij. et. c. contradicimus. et in alijs ibidem. et. q. v. ad sedem.

f ¶ Dn̄s requisitus. xxvj. dist. deinde opponitur.
¶ Glosa sequēs obijcit et soluit. Secūdo iterū obijcit et dupliciter soluit. Tertio iterum obijcit et soluit. Uel sic. Successiue tres obiectiones soluit et secundā dupliciter.

g ¶ Esse matrimoniū inter eos. Si matrimoniū est īter iudeos ibi est indiuidua coniūctio. xxvij. q. ij. §. j. sed ipsi separantur dato libello repudij. xxxiij. q. ij. non satis. ergo nō est matrimoniū inter eos: sed hoc nō fit sine peccato. ī. de diuor. gaudem⁹. Item alter infideliū si conuertatur ad religionem reliquo nolente illi cohabitare sine cōtumelia creatoris soluitur matrimoniū. ī. de diuor. gaudemus. in fi. et ca. quāto. ergo nō est inter eos indiuidua coniūctio: et sic nō est matrimoniū. Sed pōt exponi indiuidua. i. apta nō diuidi. Uel intellige illā descriptionē de m̄rimōio rato et cōsummato: qȯ est tantum inter fideles. Item alia ratione non est matrimoniū inter eos. Ipsi enī contrahunt eo proposito vt cū voluerint separentur dato libello repudij: sed hoc est contra substantiā matrimonij. xxxij. q. ij. solet aliquādo. s̄. de condi. ap. ca. vlti. Respondeo si hoc pactum exprimatur in ipso contractu: nec inter eos: nec inter christianos esset matrimoniū: sed non copulātur eo pacto: licet postea obijciant vxores de facto. est ergo matrimoniū inter eos: sed nō ratum † ī. de diuor. quanto.

Quod. Sunt duo dicta. Secundū ibi: ne autem. Abbas sic. ¶ Casus. Pater et filius contrahūt matrimoniū cū matre et filia: duo cognati cū duabus cognatis: auūculus et nepos cum duabus sororibus: queritur quid iuris? Rñ. papa ꝙ licet omes cōsanguinei vxoris sint affines viri/ et ecōuerso: cum inter cōsanguineos viri et consanguineos mulieris nulla affinitas est contracta per quā inter eos matrimoniū debeat impediri. Item in fine precipit vt infra gradus prohibitos nulli debeant matrimoniū contrahere: non obstante aliqua consuetudine que est potius corruptela ¶ Nota ꝙ nulla affinitas est inter cōsanguineos viri et consanguineos mulieris. Itē consuetudo non excusat in delictis. Ber.

h ¶ Impediri. Affinitas enim contracta inter cōsanguineos viri et vxorē ipsius nō trāsit ad consanguineos vxoris nec ecōuerso vnde possūt legitie copulari.

i ¶ Non obstante consuetudine. Ergo consuetudo non excusat in matrimonio. s̄. de spon. du. ca. vlti. Arg. cōtra. s̄. de cog. spi. c. j. et. c. super eo. xxxij. q. iiij. obijciuntur. sed consuetudo quādoq̄ȝ propter scandalū legitimas personas ad contrahēdū facit illegitimas. et sic loquuntur ille decre. s̄. de cog. spi. ⁊ ca. obijciūtur. nō contradicit: quia quando mos ille erat: crimen nō erat contrahere cum illis ꝑsonis sed modo est: sed consuetudo q̄tūlibet lōga non pōt personas illegitimas ad contrahēdū facere legitimas prout hic intelligitur nulla consuetudo posset facere matrimonia inter cōsanguineos licita: imo q̄to plus simul essēt tāto graui⁹ peccarent. ī. e. nō debet. sed econuerso bene. vt in ca. sup eo. vbi cūq̄ȝ cōsuetudo rationabilis est: et pōt seruari sine mortali peccato: et sine scādalo iuri preiudicat. Exemplū habes. s̄. eo. qȯ dilectio. et. s̄. de cog. spi. super eo.

Quia circa. Primo recitat dispensationem et eam tacite dānat. Secundo ibi: cū tamen. tolerāt dispensationem ex causa. Ab. sic. ¶ Casus. Quidā nobilis contraxit matrimoniū cum quadā muliere que ipm attingit quinto gradu consanguinitatis/ de qua filiā vnicam suscepit: tandē mortua fuit ipsa filia: post mortem filie supplicauit nobilis domino pape vt fauore filie quā de ipsa suscepit dispensaret vt insimul possent remanere: et sic allegata falsa causa dispensauit vt simul remanere possent: episcopus loci visa indulgentia cum obtēta esset ex causa falsa: dubitauit vtrū possent pretextu huius indulgētie sic remanere. Significauit hoc dn̄o pape: addēs ꝙ ex separatione illorum magnū scandalum iminebat. Respōdet papa ꝙ ipse poterit dissimulare vt remaneāt in copula sic ꝯtracta propter scandalū qȯ imminebat si separarentur. ¶ Nota ꝙ propter scandalum tolleratur dispensatio ex falsa causa concessa. Item fauore filiorum dispensatur in gradu probibito. Ber.

k ¶ Quinto. Hodie non est necesse in isto gradu aliqua indulgentia. ī. eo. non debet.
¶ Glo. seq notat alẛ. iij. iura signat contrariū et ibi remittit.

l ¶ A sede apostolica. No. ꝙ solus papa pōt dispensare circa gradus consanguinitatis et non legatus. s̄. de transactio. ca. vlti. et xxxv. q. iij. quedā lex. et ca. scripsit. Et argu. contra. s̄. eo. quod dilectio. ibi soluitur.
¶ Glo. seq. notat ꝙ falsitas cause ⁊c̃. obijcit et sol.

m ¶ Falsa nobis causa. No. ꝙ falsa causa allegata non vitiat dispensationem: sic et falsa causa nō impedit religionē. s̄. de conuer. cōiuga. ex parte. ij et falsa demōstratio nō perimit legatū. C. de fal. cau. adiec. lega. l. ij. et. ff. de condi. et demō. l. falsa demonstratio. ⁊. l. cum tale. §. falsum. insti. de leg. §. huic proxima. et. §. longe. et. ff. de leg. j. si sic. §. j. Item causa semel probata siue vera siue falsa concessum ex illa causa non reuocatur institu. quibus ex causis manumittere nō licet. §. semel. † Sed contra videtur ꝙ isti ex tali dispensatione non sunt securi: quia tacita veritate et falso suggesto:

† Ala. vẛbȝ ceū hic idulgentia fuit concessa ad petentium istātiam nō libera volūtate idulgētis. ar. ff. ꝙ quisq̄ȝ iu. l. iij. vẛbȝ In no. ꝯtraria loquunẛ qñ indulgētia non est multū p̄iudicialis: ista ȷ̄o p̄iudicialis est et odiosa. Placȝ Ho. ꝙ hoc opeẛ ꝯsuetudo ⁊ scādali vitatio ⁊ hoc tenēas. J. ā.

Diuisio.

Gen. ij. Matth. xix. Mar. x.

† Sȝ quid si iude⁹ dicat cōtraho tecū ẞm ritū iudeorū? Dixit Uin. ꝙ credit matrimonium valere. et ꝙ illa inutilis

adiectō reijciẛ sicut cū q̄s dicit do seruo latinā libertatē latinitate reiecta pure liber est. C. de la. li. tol. lē. l. j. §. illo ꝓcuidubio ad idē. ff. de condi. et demō. si q̄s eū dicit etiam iudeos contrahere: lȝ ꝯhere intendāt ẞm suū ritū. in alio infideli dicit ꝯ si intēdat ẞm suū ritū ꝯherẽ qui ē vt tot vxores habeat quot sufficere poterit in tpalib⁹. cū enī sic ꝯhūt nō habēt m̄rimonialē affectū. J. ā.

† In libertate loquiẛ Et dixit hostiē. ꝙ omia ista ꝯtraria sunt sp̄ālia vt ex ipsis ptȝ q̄ sunt fauorabiliora. sec⁹ ī tali dispensatione q̄ est odiosa. et si ipsam fauorabilem reputes: tradit tñ istud pro regula ꝙ vbi dispēsatio sedis ap̄lice ē necessaria opȝ ꝙ ostendaẛ nō suspecta ptȝ in eo qȯ legi. ⁊ no. ȯ rescrip. c. ij. de scis. c. ij. de cri. fal. c. ij. et. c. dura et. c. seq. de filẛ. presby. c. pe. et vlti. lȝ subreptiōcia nō est si ne suspitione: et est expressus casus ꝙ nō ꝓdest. s̄. de elec. dudū. ij. §. isuper. Joan. and.

dispensatio est obtenta: vnde non debet valere. s. de rescript. super litteris. ꝛ expressum videtur. j. de senten. excom. cum pro causa. vbi de hoc. sic et in voto. et. s. de fi. instru. quod super. et. ij. q. iij. §. notandum. Arg. est in hoc ꝙ dicit dissimulare ꝙ falsa causa non vitiat dispensationem. Itē habes hic ꝙ proles est causa dispēsandi in gradu prohibito. sic. xxxv. q. viij. c. j. ꝛ. ff. de ri. nup. qui in prouincia. nō credo ꝙ valuisset ista dispēsatio sic obtēta nisi hec decre. postea emanasset. et ita ex ista dissimulatione ex causa que hic subijcitur licite poterāt simul esse. al's non essent tuti.

Testes qui de consanguinitate deponunt computationē debent a stipite vel germine incipere. Capitulū. vij.

Tua nos duxit. f. cōsulendos vtrū illorum sufficiat testimoniū ad matrimoniū dirimendū: qui consanguinitatis gradꝰ ab auunculo et nepote: videlicet fratris filio vel sororis inceperit computare? Nos igitur inqui. t. t. r. ꝙ cum coniugiū multum fauoris[a] obtineat: testes qui ad diuortiū celebrādum producti cōsanguinitatis gradus cōputant a stipite debent incipere. i. a parētibus vel germanis[b]: et sic per ordinē distinguere gradus: nominibus proprijs vel equipollentibus[c] indicijs designando personas: presertim cum sepius testimonium perhibeant de auditu: qđ quia minus est validum: non est in articulo hmōi nimiū laxāda facultas: cum qua ratione cōputationem inciperent a secūdo eadē ab vlterioribꝰ inchoarent.

Idem in concilio generali.

Divisio. Tua nos. Cōmunis diuisio. Secūda ibi nos igit. Ab. Casꝰ. Quidā cōtraxerūt matrimoniū in gradu prohibito. accusatū fuit matrimoniū propter ꝯsanguinitatem. inducti fuerunt testes ad matrimoniū dirimendū propter consanguinitatē qui inceperunt computare cōsanguinitatē ab auūculo et filio fratris vel sororis. Queritur vtrū tale testimoniū sufficiat ad dirimendū matrimoniū? Rñ. papa ꝙ cū matrimoniū sit res fauorabilis: testes inducti ad probandū consanguinitatem deberent incipere a stipite id est a parentibus vel fratribꝰ/ ꝛ sic per ordinem distingue gradus nominibus vel equipollentibꝰ indicijs designando personas ab vtroqꝫ latere: quia cū frequenter perhibeant testimoniū de auditu/ et illud sit minus validū non est in hoc articulo laxanda facultas: qꝛ qua ratione inciperēt a. ij. gradu eadē ratione inciperent ab vlterioribus. Nota ꝙ matrimoniū res fauorabilis est. Itē in computatione cōsanguinitatis incipiendū est a stipite/ vel a duobꝰ fratribꝰ. Itē indicia quedā equipollēt proprijs noībus. Itē testimoniū de auditu est minus validū. Ber.

a Multum fauoris. s. de cōdi. ap. c. vl. j. qui ma. ac. pos. videtur.

b Vel germanis. Et ita nō est necesse incipere a stipite: sed sufficit a fratribus. s. de testi. series. ꝛ. c. licet. in prin. ꝛ. xxxv. q. v. c. j. et. j. de diuor. porro. ad fi. sic ergo patet ꝙ oēs gradus ꝛ persone sunt designande. xxxv. q. vj. de parentela. s. de testi. licet.

c Equipollentibus. Non refert an proprio noīe vel per circūlocutionē expressam aliquid exprimatur quod equipolleat proprio nomini. s. de testi. licet. et. ff. si cer. pe. certum.

Divisio. Non debet. Diuiditur. nam primo excusat correctionem iuris antiqui. Scđo ibi: cum ergo excusationē declarās: i duobus illud tollit. Tertio restringit. restrictionis causam reddēs ibi prohibitio. Quarto prohibitionem restrictā fortificans cōstitutiones contrarias tollit et causas reddit ibi: cum ergo. Abbas sic.

Casus. In pria parte huiꝰ cōstitutiōis ꝓmittit cōciliū causam ipsius constitutionis dicēs ꝙ nō debet repꝛhensibile iudicari si ꝰm varietatē tēpoꝝ statuta qñqꝫ varienꝭ humana: maxime cū vrgens necessitas/ vel euidens vtilitas hoc exposcit: et hoc ꝓbat exemplo dñi qui ex his que in veteri testamento statuerat: nōnulla mutauit in nouo. Quia ergo prohibitiones de matrimonio cōtrahendo in ij. et. iij. genere affinitatis ꝛ de sobole suscepta ex scđis nuptijs nō copulanda cōsanguineis viri prioris difficultatē frequēter inducant/ et aliqñ periculū pariant animarū/ cū cessante causa cesset effectus: conciliū illud huiusmodi ꝓbatiōes reuocat: ꝛ statuit vt sic cōtrahentes decetero libere copulentur. In secunda parte dicit ꝙ ꝓhibitio copule cōiugalis decetero nō extendaꝭ vltra quartū gradū cōsanguinitatis ꝛ affinitatis: qꝛ in vlterioribꝰ nō pōt absqꝫ periculo hmōi ꝓhibitio generaliter obseruari: ostendēs hoc quasi naturali ratione: quaternariꝰ enī numerus bene cōpetit prohibitioni corporalis cōiugij: de quo dicit apostolus ꝙ vir nō habet ptātem sui corporis: sed mulier et econuerso: qꝛ quattuor humores sunt in corpore qđ ꝯstat ex quattuor elemētis: ꝛ in istis q̄ttuor gradibꝰ ita debet inhibitio matrimonij ꝑpetuo obseruari/ nō obstātibꝰ antiqs prohibitionibꝰ sup hoc promulgatis vt si aliqs contra hmōi prohibitionem presumpserit copulari: nullo tractu temporis defendaꝭ cum diuturnitas temporis peccatum non minuit sed auget. Nota ꝙ ꝰm varietatem temporū iura variantur. Item cessante prohibitione cessat effectus. Item prohibitio matrimonij vltra. iiij. gradum non extenditur. Item nota ius antiquū innouari. Item diuturnitas tēporis non excusat a peccato. Ber.

d Temporū. xxij. distinc. sciendū. iij. distin. erit autē. xxxij. q. iiij. quis ignoret. et ca. obijciunꭍ. et. xxxiij. q. viij. occidit. et. s. de trāsac. ca. vlti. et. j. de senten. ex com. super eo.

In scđo et tertio affinitatis genere tollitur ꝓhibitio q̄ olim erat in matrimonio cōtrahendo. Similiter tollit prohibitio de sobole suscepta ex secundis nuptijs q̄ olim non poterat cōtrahere cū cognatione prioris viri. Et prohibitio cōiugij vltra quartū consanguinitatis et affinitatis gradū nō extēditur. h. d. istē textꝰ q̄ quotidie allegatur et est singularis in materia sua. Caplm. viij.

Non debet reprehensibile iudicari: si ꝰm varietatem temporū[d]/ statuta quādoqꝫ varientur humana: presertim cū vrgens necessitas: vel euidens vtilitas id exposcit: quoniā ipse deus ex his que in veteri testamento statuerat nonnulla mutauit[e] in nouo. Cū ergo prohibitiones de coniugio in scđo[f] et tertio affinitatis genere minime contrahendo: et de sobole susce-

e Mutauit. De pe. di stin. j. nouit deus. xxij. q. iiij. incōmutabilis.

Glosa sequēs declarat quid sit primū: secūdū: et tertium genus affinitatis: et quare sic dicaꭍ. Scđo querit. arg. pro et contra. et soluit.

f In secundo et tertio. Ut melius intelligas hāc litterā videas quid sit primū genus affinitatis: quid secundū et tertium genus. Primum secundū et tertiū inuenire debes per hāc regulam. Persona addita persone per carnis copulam mutat genus et non gradū. genus dico attinētie† verbi gratia. Ego et frater meꝰ sumus consanguinei in primo gradu cōsanguinitatis: frater meus ducit vxorem: illa est persona addita persone per carnis copulā: illa mutat genus attinentie: id est alio genere attinētie attiet mihi ꝗ̄ frater meus: quia ille est mihi cōsanguineus et illa est affinis: sed nō mutat gradū: qꝛ sicut frater est mihi consanguineus in primo gradu: sic et illa mediāte fratre meo est mihi affinis in primo gradu prime affinitatis: ergo si vis habere primū genus affinitatis: adde per carnis copulam alicui de tua cōsanguinitate aliquam personam: et illa persona est affinis omnibus consanguineis viri sui in primo genere affinitatis: et hoc genus tātum hodie prohibitionē habet: vnde mortuo viro illius mulieris puta fratre tuo: illa non potest habere aliquē de ꝯsanguinitate viri sui: ergo patet ꝙ oēs ꝯsanguinei et ꝯsanguinee vxoris mee sunt mihi affines in ꝑmo genere affinitatis. Si vis habere scđm genus affinitatis adde ꝑsonā per carnis copulā ꝑmo generi hoc modo. Uxor fratris mei est mihi in primo genere affinitatis: mortuo fratre meo adde illi aliū virū: et ille erit mihi affinis et in secundo genere affinitatis: ꝛ ille ꝰm antiqua iura mortua illa nō poterat accipere aliquā de cōsanguinitate prioris mariti vsqꝫ ad quartū gradum. Et de isto secundo genere habes. xxxv. q. iij. de ꝓpinquis. sed hodie non prohibetur: vt dicit. Si vis habere tertiū genus: adde personā persone per carnis copulā secundo generi: et sic habes tertium genꝰ. verbi gratia. Seius fuit maritꝰ relicte fratris tui: mortua illa relicta maritꝰ eius q̄ est tibi in secūdo genere accipit aliā: illa est tibi in tertio genere: et illa olim mortuo viro suo nō poterat copulari alicui de consanguinitate tua: cum illa esset tibi et consanguineis fratris tui in tertio genere vsqꝫ ad secundū gradū. De hoc genere habes. xxxv. q. iij. porro. et primū genꝰ contrahiꭍ tm̄ ex vna parte: scđm et tertiū genꝰ qñqꝫ ex vna parte. et in predictis exēplis quandoqꝫ ex vtraqꝫ parte: vt in vxoribus duorum fratrum‡ que sunt īter se in secundo genere ex vtraqꝫ parte: altero fratre mortuo si illa copulaꭍ alteri ille erit in tertio genere vxori alterius fratris. Primum genus dicitur: quia primo emānat de consanguinitate: vel quia vna persona mediante contrahitur. Secundū dicitur: qꝛ secūdo loco emanat post primū: vel quia duabꝰ ꝑsonis mediātibꝰ contrahiꭍ. Tertium: qꝛ in tertio loco: vel quia tribꝰ ꝑsonis mediantibus emanat: sic ītellige qđ hic dꭍ. Sed nunqd publica honestas est sublata? Videꭍ ꙩ nō: qꝛ de ea nihil dixit. Sed cōtra videꭍ ꝑ ca. xxxv. q. iij. porro. vbi ꝓhibeꭍ scđm genꝰ: ꝛ preter istud impedimentum est ibi publica honestas vt in vxoribus duorū fratrum siue cōsobrinorū: sed scđm genus remotū est: ergo illa publica honestas: potest dici ꝙ vbi publica honestas simul incidit in eūdem casū cū secundo vel tertio genere vt in vxoribus duorū fratrum siue cōsobrinorū: vno sublato tollitur et aliud per hanc cōstitutionem: quotiens enim vitium ex vna etiā radice nascitur/ cōsequēs est vt vna lege tollatur. C. de nup. l. vlti. i fi. et. ff. de iureiur. duobus. §. colonꝰ. et. ff. ar. fur. ce. l. si colonus. ar. et alia publica hōestas: vt soboles suscepta ex secundis nuptijs non copulanda cognationi viri prioris

† Alī Ausus Mutat nupta genus: sed generata gradum Joan. and.

Affinitatꝭ scđm genꝰ

Affinitatꝭ tertiū genus.

‡ In hoc casu adhuc durat prohibitio. ꝰm Ain. et Jn no. idē videtur tenere. Joan. and.

sublata est vt statim dicit sequens littera. alias vero publica hone= stas adhuc est † .s. de despon. impu. duo pueri.

a ¶ Secūdis nuptijs. Hoc ita intellige frater meus habet vxo rem: eo mortuo relicta ei9 ꝯtrahebat cū secūdo. soboles nata de il= lis secundis nuptijs non poterat olim copulari alicui de cōsangui nitate prioris mariti: et hoc propter publice ho nestatis iusticiā: que ho die sublata est in hoc ca su: ĩ alio casu adhuc du rat vt dixi in sponsa de futuro: qꝛ in mrĩmonijs nō quid liceat sꝫ q̄d ho= nestum est cōsideratur. ff. de ritu nup. l. sp. & iō fra= ter ĩpeditur sumere spō sam fratris propter pu= blicā honestatē: qꝛ scri= ptum est spōsam fratris frater habere nō pōt. s. de spon. ad audiētiā. et ar. ad hoc. ff. de adopti. qui in adoptione. Joā. dicit q publica hōestas in oib9 est sublata: nisi ĩ sponsa de futuro: ego in telligo esse tantū subla= tam in casibus oib9 q̄ h ponuntur & nō in alijs.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

b ¶ Reuocātes. Gre. vij. tamē dicit qui dissoluit hic genera affinitatꝭ ne gat verbū dei ineternū manere. xxxv. q. x. frater nitatis vltra mediū ver sus fi. qualiter ergo in= nocētius dissoluit: hoc intellige sine causa: & ab alio quam a successore. Greg.

¶ Glosa sequens q̄rit. soluit. solutioni opponit & in solutione ꝑsistit

c ¶ Decetero. Sic ergo videtur q mrĩmoniū illorū qui ante consti tutionē istā cōtraxerant in quinto vel in sexto gradu nō cōfirmetur hic: qꝛ cōstitutiones matrimonij nō trahūtur ad preterita matri= monia. xxxv. q. iij. de incestis. et. xxxj. di. ante triēnium. et generali ter constitutiones non trahuntur ad preterita nisi hoc ibi dicatur s. de consti. c. vlti. Sed pone q post istam constitutionē publicatā simul steterūt sciēter? Dico q hoc ipso intelligitur ratum habere matrimoniū. arg. s. de coniug. ser. ꝓposuit. & s. de despon. impu. lit teras. & c. accessit. et. ff. de ritu nup. si quis in senatorio. quia & si pri mus cōsensus nullus fuit: postea potest cōfirmari. in autē. de nup. §. si vero ab initio. colla. iiij. Sed videtur q verba necessaria sint. s. de spon. tue. & xxix. q. ij. si q̄s ingenuus. & nou9 cōsensus requiritur ‡ s. de eo qui dux. in ma. ca. veniens. nisi expresse ꝯsentiat antiquus consensus videtur perdurare qui nullus fuit. ff. de preca. sed si manē te. ff. de arbi. si cū dies. in princi. & l. labeo. §. penul. ff. de verb. obli. l. j. §. cū adijcit Jo. dicit q pro matrimonio standum est ex quo ex certa sciētia post publicatā constitutionem simul steterūt. ipso. n. facto matrimoniū inducitur saltem presumptum. Ber.

d ¶ Humores. De q̄b9 habes. s. de cele. mis. in quadam. in fi.

e ¶ Nulla lōginquitate. Et ita nulla prescriptio currit ꝯtra ma= trimoniū sicut olim currebat. Et sic cōtra votū nulla currit ꝑscri= ptio. xxxiij. q. v. q deo pari. & s. de regu. sicut nobis. in fi.

¶ Glosa sequēs dat vnum simile.

f ¶ Infelicem. Sic. s. de consue. ca. vlti. & ca. quanto. et. j. de symo. non satis. et. ca. sequenti.

Uir q̄. ¶ Casus. Duo volūt ꝯhere mrĩmōiū: vir distat a sti= pite. iiij. gradu. mulier vero ex alio latere distat ab eodem sti pite quinto gradu. Queritur an possint contrahere matrimoniū? Respō. q sic ꝑm regulā illam qua dicitur: quoto gradu remotiori persona distat a stipite: & a quolibet descendentium per aliam li= neā ab eodē stipite. ¶ Nota. q si vn9 ꝯiugū distat a stipite q̄rto g̃du & ali9 q̄nto licite pñt copulari. Itē magis ꝯsideratur remot9 gradus q̄ ꝓpinquus. Item regule arboris sunt autentice. Ber.

pta ex secundis nuptijs[a] cogna= tioni viri nō copulāda prioris: & difficultatē frequēter inducant: et aliquādo periculū pariāt ani marū: cū cessante ꝓhibitione ces set effect9: constitutiōes sup hoc editas sacri approbatiōe cōcilij reuocātes[b]: ꝑsenti cōstitutione decernim9: vt sic ꝯtrahētes dece tero[c] libere copulentur. ¶ Prohi= bitio quoq copule coniugalis quartū cōsanguinitatis & affini tatꝭ gradū decetero nō excedat: quoniā in vlteriorib9 gradibus iam nō pōt absq graui dispēdio hmōi probibitio generaliter ob seruari. Quaternari9 vero nume rus bene cōgruit ꝓhibitioni cō iugij corporalis: de quo dicit apo= (j. cor. vij.) stolus q vir non habet ptātē sui corporis sed mulier: neq mulier habet ptātē sui corporis sed vir: qꝛ quattuor sunt humores[d] ĩ cor pore q̄ constant ex quattuor ele= mētis. ¶ Cum ergo iam vsq ad quartum gradū ꝓhibitio coniu galis copule sit restricta: eam ita volum9 esse ꝑpetuā: nō obstanti bus cōstitutionib9 sup hoc du= dum editis: vel ab alijs vel a no bis: vt si quis cōtra ꝓhibitionē hmōi ꝑsumpserit copulari: nul= la[e] longinquitate defendatur an noꝝ: cū diuturnitas temporum nō minuit peccatum sed auget: tantoq sunt grauiora crimina: quanto diutius infelicē[f] animā detinent alligatā. Grego. ix.

¶ Distans a stipite quarto gra du vel citeriori cū distante q̄nto vel vlteriori contrahere pōt hoc dicit cum glosa. Capitulū. ix.

Uir qui a stipite quarto[g] gradu et mulier que ex alio latere distat q̄nto (ꝑm regu= lā approbatam[h] qua dicitur quoto gradu remotiori[i] differt a stipite et a quolibet per aliam lineā de scendentium ex eodē) licite pos= sunt matrimonialiter copulari.

g ¶ Quarto. Idē eēt si tertio vel secundo † ꝑm regulam sequentem: qꝛ nihil attinet ei qui est ex alia linea in quīto: licet magis appropiquet cō muni parenti.

h ¶ Approbatā. Nota q regula a mgr̃is tradi ta approbatur hic a iure: et sic ꝓ iure seruabim9 regulā istā. arg. s. eo. q dilectio. Additio. Et est simile q̄d de cōsuetu dine dicitur. s. de cogna. spi. c. j. §. fi. et sic. s. de de ci. c. j. §. fi. et. ff. de dā. in= fec. si edibus. habet au= tem hoc locū cū appro= batio fit per papam. al= teri9 eñi approbatio pa rum prodesset. vt patet in his que not. s. eo. de infidelibus. alias autē cō suetudo approbata in= terpretatur. s. de cōsue. cū dilectus. §. ij. ꝑm Ho stien. Johan. an.

¶ Glosa sequens docet computare gradus.

i ¶ Remotiori. Si vis scire in quo gradu aliq̄ due persone diuersaruꝫ linearum sibi attineant recurrere ad cōem stipitem siue parentē a quo descēderūt & descē de equaliter cōputādo ꝑ ambas lineas quousq alter illarū primo occurrat: & si ābo simul occurrāt erūt in eodē gradu prīo: secūdo: tertio vel quarto. & iste ꝑsone q̄ equaliter descēdēt nō dicuntur dista re a gradu: sed potius sunt in gradu equali descēdēti a cōi stipite equaliter: & si sunt infra quartū gradū nō possunt mrĩmonialiter cōiungi. Sed si vna primo occurrit q̄ altera: descēde per lineam alteri9 vsq ad illā et semꝑ post illū gradū ĩ quo occurrit ꝑma ꝑso= na: additur grad9 ꝓ nūero ꝑsonarū: & sic habebis quotto gradu vna distat ab altera: & iste ꝑsone nō dicuntur eē ĩ gradu: sed distāt gradu sicut iste ꝑsone de q̄b9 h dr̃: cū vna distet q̄rto gradu & alia quinto a cōi parente: q̄d planū est videre: & quotto gradu remotior ꝑsona distat a cōi parēte: toto distat a quolibet alio descēdēte per aliam lineam: verbi gratia. Cōmunis parēs istorū fuit petr9: ei9 filij fue= runt martin9 & berta q̄ sunt in prīo gradu: de martino descēdit io= hannes. de berta ex alia parte natus fuit robert9: qui iohānes & ro bertus sunt in scd̄o gradu equaliter descēdentes a petro. de iohā= ne natus est stephanus. de roberto est albertus natus q̄ sunt in ter tio gradu et equaliter descendunt a petro tertio gradu scꝫ. de ste= phano nat9 est vir iste de quo hic queritur. de alberto nat9 est titi9 q̄ est in quarto gradu cum viro isto eq̄liter distātes a petro. Prīo loco occurrit tibi vir iste q̄ quarto gradu distat a petro: & sic est vl tima persona in cōsanguinitate petri ex vna linea & titi9 ex alia li= nea. de titio nata est hec mulier de qua hic queritur: & distat quin= to gradu a petro & sic exiuit iam ꝯsanguinitatē petri: ergo eodem gradu distat a quolibet alio descendēti ꝑ aliā lineam: & sic distat quinto gradu a martino / iohāne / stephano: et ab isto viro videlicet filio stephani: ideoq recte potest illum habere in virū. et quēlibet descēdentē a petro per aliā lineā posset accipere: cū oēs ille ꝑsone huic sint in quinto gradu: hoc in arbore melius videtur.

† Et illa q̄ ꝓcedit ex cognatione legali. op= tabat autē Hosti. has etiā reuoca ri. habeo q in concilio lugduñ. fa= cto ꝑ Gre. x. fuit tra= ctatum de tollēdo ĩpe dimento iu sticie publi= ce honesta= tis. & aliqui bus visum fuit illud simplr̃ tol= lēdū. alijs durū vide= batur illud tol= li sed suade= bāt dari po testatē epi= scopis in il= lo dispēsan= di. alij sua= debant illd restrĩgi ad spōsam pri= mi & scd̄i grad9 tm̃. & in alijs duo bus tolli: et lꝫ delibera= tum fuisset ꝑ presiden= tes ꝑm hoc vltimū ꝯsti= tutionē fie= ri: tñ nō fu= it obtētum Jo. and.

‡ Et hoc te net hic gof. q nou9 con sensus & no ua verba re quirantur. Jo. and.

† Secus si in ꝑmo ꝑm Hosti. qui hoc no. s. e. q̄d dilectio & c. tua. q̄d est falsum. Jo. and.

Grad9 cō= sanguini= tatis qua= liter no= scuntur.

Exempli ficat pre= dicta.

Arboris vtriusq sequentis breuiuscula cōmendatio.

Orbibus arboream plenis attende figuram.
Et gemini iuris vtile dogma feres.
Multa dies / variusq labos huiusce parauit
Artis noticiam: que modo clara patet.

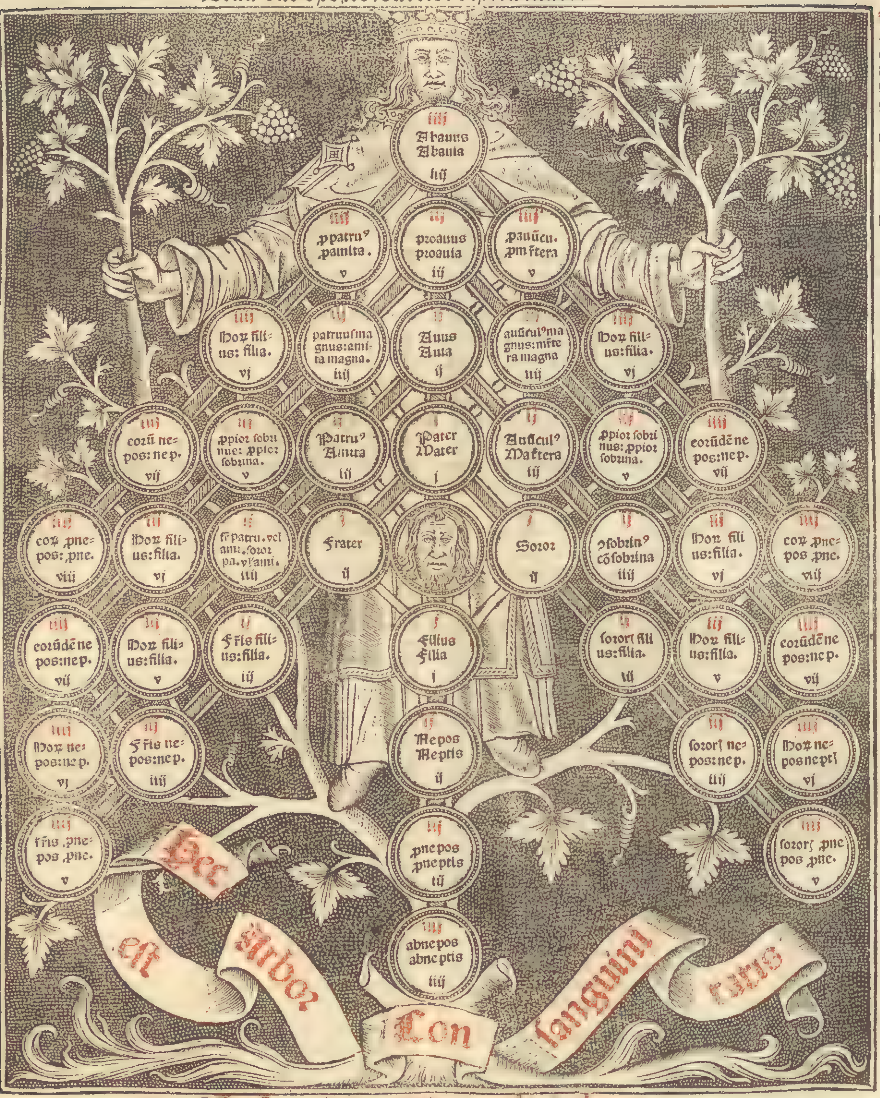
Ramifera cunctos affines arbore nosces.
Carnalis fedus copula tale dabit.
Illicitus / licitusue tibi coitus creat istos
Nexus: vt nostri dogmata iuris habent.

Arbor Consanguinitatis.

Non gignunt dextros qui stant in parte sinistra.
Leua dat vxores: dat tibi dextra mares.

¶ Cōsanguinitas est attinētia psonarū ex co pueniēs q̄ vna descēdit ab altera: vel ambe ab eadē. Et dr a cō. qd est simul vel vnitū et sanguine quasi sanguinis vnitas. ¶ Linea est collectio personarum ab codē stipite descendentium grad⁹ continens et numeros distiguēs Et est triplex. s. graduū descēdentium: ascēdētiū 7 collateralium.

¶ Grad⁹ est habitudo distantiū psonarū qua cognoscitur q̄ta agnationis vel cognationis distantia/ due psone inter se differūt Et dicuntur grad⁹ ad similitudinem graduum scalarū vl locorū pcliuiū: q2 ita gradimur de pximo in pximum.

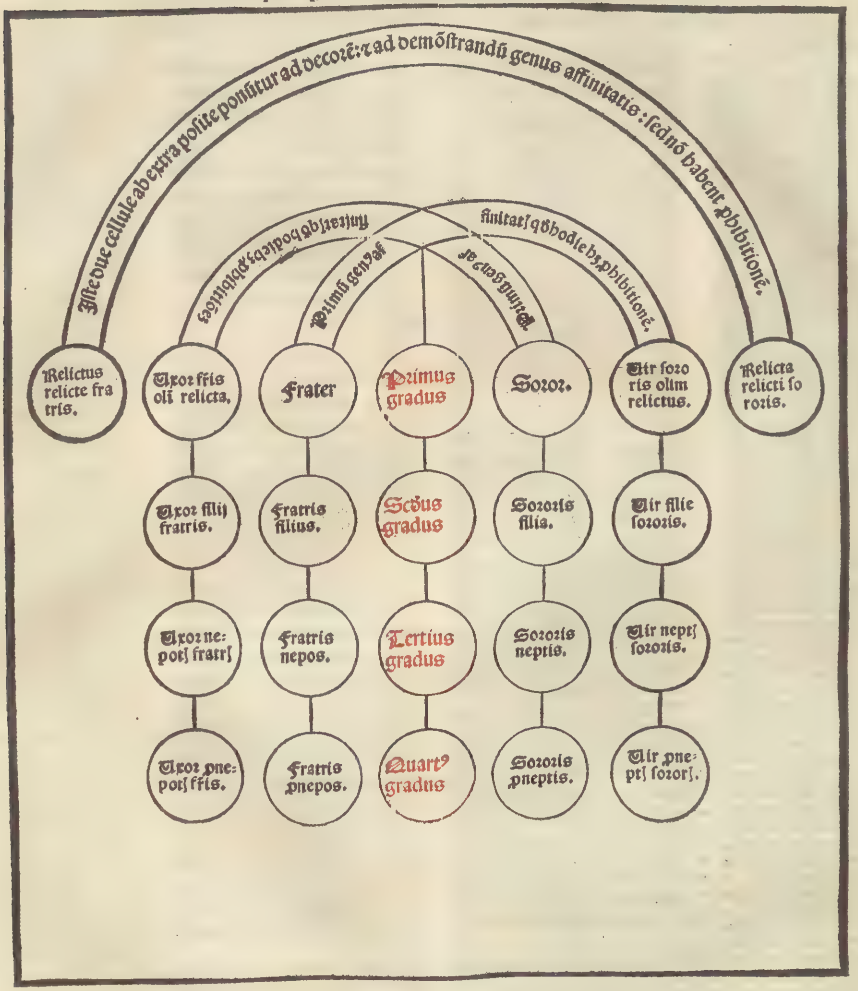

¶ Consanguinitas per tres regulas declaratur.

¶ Prima regula magistralis pro linea recta ascendentiū 7 descēdētiū. Quot sunt psone de quibus queritur: cōputatis intermedijs (vna dēpta) tot sunt gradus inter eas. Si igitur vis scire q̄tū distat abauus a petrutio (petruciū esse fingim⁹ in cellula vbi est facies) vtroq3 cōputato et intermedijs: q̄nq3 sunt psone: deme vnā/ q̄ttuor sunt gradus 7 sic de alijs. ¶ Pro linea collaterali due sunt regule. ¶ Collateraliū in linea equali. Quoto gradu quis distat a cōmuni stipite/ toto distant inter se vel sibi attinent. Exemplū pone cū facis abauum stipitem inter. P. et pnepotē propatrui. Nam illi sunt in linea equali: quilibet distat a stipite quarto gradu. ergo inter se quarto. De cōputatione tantūmodo canonica loquor. ¶ Collateraliū in linea ineq̄li. Quoto gradu remotior distat a cōmuni stipite toto distant inter se. Exemplum pone faciendo abauum stipitem. P. 7 fili⁹ propatrui sunt in linea inequali. Cōputemus ergo a remotiori. scilicet a. P. sed. P. distat a stipite quarto gradu: ergo a filio propatrui quarto. semper intellige s̄m canones.

¶ Pro arbore consanguinitatis s̄m cōputationē ciuilē. ¶ Quid est cōsanguinitas: est vinculū psonarū ab codē stipite descendentium carnali propagatione contractū. Et dicitur consanguinitas quasi sanguinis vnitas. Pro illius cognitione dant tales regule. ¶ Prima in linea recta ascendentium 7 descendentium. Quot sunt persone de quibus queritur computatis intermedijs vna dēpta tot sunt gradus inter eas. ¶ Pro linea collaterali. ¶ Collateralium in linea equali. Quoto gradu quis distat a cōmuni stipite toto duplicato distant inter se vel sibi attinent. Nam s̄m leges quelibet persona gradum facit in collateralibus. Computatio enim legistarū ob aliud fit q̄3 cōputatio decretistarum. ¶ Collateralium in linea inequali. Quot sunt persone stipite dempto: tot sunt gradus. Si ampliorem optas enucleationem: recurre ad Johan. and. declarationem.

Sanguinis affines arboꝛ pꝛeſens reſerabit
Huicꝫ vias faciles pꝛima figura dabit.

Affinitatis declaratio.

Affinitas ſm canones eſt perſonarũ pꝛoximitas ex coitu pꝛoueniens: omni carens parẽtela. Et dicitur affinitas quaſi duorum ad vnum finem vnitas: eo ꝙ due cognationes diuerſe per nuptias ſm leges. vel per coitum ſm canones copulãtur: ⁊ alter ad alterius cognationis finem accedit: vt. ff. de gradi. affi. l. non facile. §. affines.

Scias autẽ ꝙ affinitas eſt ꝑpetuũ īpedimẽtũ: qð durat etiã moꝛtua ꝑſona: qua mediãte cõtrahiꝭ. xxxv. q. x. fraternitatis.

Per carnalẽ copulã viri ⁊ mulieris inter conſanguineos mulieris ⁊ virũ: ⁊ inter conſanguineos viri ⁊ mulierẽ contrahitur affinitas pꝛimi generis eiuſdẽ gradus cuiꝰ eſt conſanguinitas. Si ergo conſanguineus tuus cognoſcat mulierẽ: ſi vis ſcire quoto gradu affinitatis attinet tibi mulier illa: vide quoto gradu eſt tibi cõſanguineꝰ tuus: ⁊ quoto eſt tibi ille conſanguineus: toto mulier eſt tibi affinis: ⁊ ſemper in pꝛimo genere. Dictum eſt in regula viri ⁊ mulieris ⁊ non viri ⁊ vxoꝛis: quia ſm canones etiam per coitum foꝛnicarium ⁊ inceſtuoſum contrahitur affinitas. patet de eo qui cogno. conſan. vxo. ſuc. c. diſcretionẽ. ⁊. c. penul. Inter conſanguineos mulieris ⁊ virũ/⁊ conſanguineos viri ⁊ mulierem: ideo dicitur: quia inter virum et mulierem non contrahiꝭ affinitas: ſed ipſi ſunt affinitatis cauſa. Itẽ inter conſanguineos viri ⁊ cõſanguineos mulieris nulla eſt affinitas: vnde duo fratres contrahunt cum duabus ſoroꝛibus. pater ⁊ filius cum matre ⁊ filia: ſed eſt affinitas inter conſanguineos mulieris et ipſum virum: ⁊ conſanguineos viri ⁊ ipſam mulierem. de conſangui. et affi. quod ſuper his.

Affinitas contrahiꝭ etiam per coitũ illicitum.

Regula infallibilis ⁊ clariſſima ad cognoſcẽdam affinitatem. Quotienſcũꝫ inter vnam perſonarum de quibus queritur ⁊ cõiugem alterius non eſt vel non fuit conſanguinitas intra quartũ gradũ incluſiue nulla eſt pꝛohibitio: vt inter me et coniugẽ nepotis mei non poteſt eſſe matrimoniũ: quia nepos meus eſt mihi conſanguineus intra quartum gradum. Aliud exemplum. Soroꝛ mea habuit maritum: ea moꝛtua maritus eius aliam accepit: quo defuncto potero cõtrahere cum eius relicta: quia inter me et illam relictam nulla eſt/nec fuit conſanguinitas. ⁊ ſic de alijs omnibus.

Cõtinuatio.

¶ Rub. De frigidis et maleficiatis. ¶ Uiso de pluribꝰ ipedimẽtis mr̃imonij: qꝛ frigiditas ⁊ maleficium ⁊ generaliter impotẽtia coeundi sunt impedimenta matrimonij: ideo post rubricas precedentes subijcitur ista. Abbas.

¶ De hac materia tractatur. xxxiij. q. j. ⁊ q. ij. per totum.

mis pcor. tenẽdũ est: ⁊ nõ tenet qḋ hic dr̃ de anno ⁊ dimidio. Et ẽ arg. ad pscriptionẽ: si qs taceat vsqꝫ ad cõpletã pscriptionem: qꝛ gesta taciturnitate firmauit. C. de his q̃ a non do. ma. l. vlt.

b ¶ Probari. Hoc ideo dicit: qꝛ nõ est stãdũ cõiugũ cõfessiõi cõtra matrimoniũ: et si vterqꝫ cõfiteatur nõ videt credendũ ne in fraudẽ hoc diceret. s. de eo q̃ cogno. cõsang. vxo. sue. sup eo. nisi qḋ afferunt pbauerint septima manu ppinquorũ. xxxiij. q. j. c. ij sed pro mr̃imonio bene credit eis. s. de clãdesti. despõ. c. ij. ⁊ qḋ dr̃ nõ credit eis cõtra mr̃imoniũ/ verũ est quãtũ ad hoc vt cõtrahẽdi facultatẽ acquirãt: sed si vellent in cõtinẽtia manere credit eis xxxiij. q. v. ꝙ deo pari.

Diuisio.

Accepisti. Diuidit: qꝛ hꝫ tria dicta. Scḋm ibi: illa autẽ. Tertium ibi: si aũt. Ab. ¶ Casus. Aliquis accepit aliquã in vxorẽ: ⁊ cũ ea mãsit per mẽsem: vel p tres: vel ẽt p annũ: postmodum dicit vir ꝙ est frigide nature: ita ꝙ cũ illa vel alia rẽ hr̃e nõ põt. dr̃ hꝫ ꝙ si illa eadẽ affirmat qḋ ille dicit: ⁊ põt hꝫ pbari per verũ ⁊ rectũ iudiciũ debẽt separi. Jta ꝙ si post modũ aliã accepit reus erit piurij / ⁊ acta pn̄ia priora connubia restaurabunt. Si aũt illa prior post annũ ⁊ dimidiũ ad epũ reclamauerit dicẽs ꝙ eã nõ cognouit. Jlle aũt cõtrariũ affirmat: ei credẽdũ ẽ/ cũ sit caput mulieris: qꝛ si pclamare voluit cur tm̃ tacuit? cito potuit scire: si eã cognoscere potuit. Si vero ab initio post mensem vel duos ad epm̃ pclamauerit dicẽs. volo mater esse: sed vir quẽ ego accepi frigide nature est: si hꝫ pbari põt p rectum iudiciũ separent: ⁊ mulier alteri si voluerit nubat i dñ̃o. ¶ Nota ꝙ nõ credit viro vel mulieri pfitẽti cõtra mr̃imoniũ sed exigit probatio. Jtẽ vir caput est mulieris. Jtẽ ex taciturnitate psumit cõtra aliquẽ. Jtẽ ipotentia coeundi impedit matrimoniũ: ⁊ dirimit. Ber.

a ¶ Perverũ iudiciũ. Scꝫ ꝙ vterqꝫ iuret septima manu ppinquorũ. xxxiij. q. j. c. ij.

¶ Glo. se. no. cõuinci mendaciũ. alle. tria iura.

b ¶ Diiudiceris. Nõ. cõtrarij opis euidentia mendacium conuinci. s. de presump. litteras. arg. s. de ma. et obe. legebatur. ⁊. xxij. q. v. cauete.

De Frigidis ⁊ maleficiatis/ ⁊ ipotẽtia coeundi.

Ex brocardico lib. xviij.

¶ Si marito prouocante ad diuortium ⁊ se impotentẽ asserente mulier hoc idem fatetur: facta solẽnitate canõica mr̃imoniũ indistincte dirimitur: sed si decipiat ecclesia primũ matrimoniũ separatur: si vero muliere agente vir asserat se potẽtẽ nisi per aspectum corporis/ vel alio indubitato modo cõuincat: mulier nõ auditur: sed si vir hoc idem cõfitetur vel cõuincit mr̃imoniũ separat/ ⁊ mulieri cõtrahendi lĩia dat. h. d. fm̃ hostiẽsem. Cap. j.

Accepisti mulierẽ: ⁊ p aliqḋ tps habuisti: p mensem aut per tres aut per annũ: et nũc primũ dixisti te esse frigide nature: ita vt nõ potuisses coire cũ illa: nec cũ aliqua alia: si illa que vxor tua esse debuit eadem affirmat q̃ tu dicis: ⁊ probari põt per verum iudicium[a] ita esse vt dicitis: separari potestis: ea tamẽ ratione vt si tu post aliã acceperis reꝰ periurij diiudiceris[b]: et iterum post pactã penitẽtiã priora cõnubia reparare[c] debebis. ¶ Jlla autem si prior post annũ/ aut dimidiuꝫ ad epm̃ aut eiꝰ missum[d] pclamauerit: dicens ꝙ non cognouisses eã: tu autẽ cõtrariũ affirmas[e]: tibi credendum est eo ꝙ caput[f] es mulieris: qꝛ si pclamare voluit cur tandiu tacuit[g]? cito enim et in paruo tpe scire potuit si secũ coire potuisses. ¶ Si aũt statim in ipsa nouitate post mẽsem aut duos ad epm̃ aut eiꝰ missum pclamauerit dicens: volo esse mater: volo filios pcreare: ⁊ iõ maritũ accepi: sed vir quẽ accepi frigide nature est: ⁊ nõ põt illa facere ppt̃ quẽ illũ accepi: si pbari[b] põt p rectũ iudicium separi potestis: ⁊ illa si vult nubat in dñ̃o.

Alexãder. iij. ambianẽ. epo.

¶ Jmpotens ad copulã est impotens ad contrahẽdum matrimonium: siue sit impedimẽtum etatis siue nature. Capĩm. ij.

Quod sedem: ⁊. s. ¶ Sicut puer qui non potest reddere debitum non est aptus[i] cõiugio: sic qui impotentes[k] sunt/ minime apti ad cõtrahenda matrimonia reputantur. Idem.

¶ Naturale ipedimentũ ad coitũ inseparabile arte medicorũ mr̃imonium impedit. Cap. iij.

Ex lr̃is tuis accepimus: ꝙ q̃dã sedecim annoꝝ quandam annoꝝ tredecim duxit vxorem: qui cum debitũ reddere nõ posset: mulier tã grauẽ infirmitatẽ cõtraxit[l] vt oĩno viro sit facta inutilis: et instrumentũ eius ipeditũ: ita ꝙ vir ei cõmisceri nõ põt. ¶ Rñdemꝰ igit̃ ꝙ si vitiũ illud mlier a natura[m] cõtraxit: nec ope medicoꝝ[n] poterit adiuuari: viro aliã accipiendi liberam tribuas facultatẽ. Lucius. iij.

¶ Cõtrahẽs sciẽter cũ ipotenti ad copulã ab ea nõ separ. C. iiij.

Consultatiõi tue q̃ nos cõsuluisti vtrũ femine clause ritur an debeant separari? Respõdet pa. si vitium illḋ a natura cõtraxit mulier: nec ope medicorum poterit ei subueniri: vir poterit aliam ducere in vxorem. ¶ Nota ꝙ cum inhabili ad coitum nullũ est matrimonium. Ber.

¶ Glo. seq. soluit obiec. cano. dixit.

i ¶ Nõ est aptus. s. de despõ. ipub. a nobis. ar. co. ti. puberes. vbi de hꝫ.

¶ Glo. se. obijcit ⁊ soluit

k ¶ Jmpotentes. Hac ratione videtur ꝙ senes qui naturali calore defecerunt cõtrahere non possunt: sed cõtrariũ est verũ. C. de nup. sancimꝰ xxvij. q. j. nuptiarũ. qꝛ i senibꝰ dr̃ esse legis obsequiũ: ⁊ hũanitatis solatiũ vt ibi. ⁊. xxxj. q. j. apparit: qḋ si dormierit: sed hic nõ loquit̃ de tali impotentia: sed de eo q̃ sectus est † et qui ppetuo impotens est: sed senes aliquando aliquo hñt rio mouentur.

Quod sedẽ. ¶ Casus. Dr̃ hꝫ ꝙ sicut puer nõ ẽ aptꝰ mr̃imõio ita nec vir q̃ coire nõ pt̃ ¶ Nota ꝙ ipotẽtia coeũdi ipedit mr̃imoniũ. B.

Ex litteris. ¶ Cõmunis diuisio: cõsultatiõ: ⁊ rñsio. Secunda ibi: rñdemꝰ. Abbas. ¶ Casus. Quidã cõtraxit mr̃imoniuꝫ cum quadã: qui cũ debitum reddere non posset licet vterqꝫ legitie fuisset etatis mulier tam grauem cõtraxit infirmitatẽ vt oĩno iutilis sit facta viro: qḋ nullo modo eam cognoscere potest. Que

erat ipeditũ. si Ho alter vt hic dr̃ cõtrahat scꝫ qui dicebat frigidꝰ adhuc dr̃ co ꝙ hñ diuisi cit glo. ꝙ separabitur mr̃imoniũ scꝫ quoad viculũ. i. pnũciabit q̃ mr̃imoniũ. de thoro posset fieri sepatio oñ̃ senso id petẽte. Jo. ã.

† De spadone an cõtrahere possit. no. xxxij q. vij. hi qui. Et hoc no. antiqui. et dixerunt Ala. ⁊ Uin. ꝙ carens vtroqꝫ testiculo nõ cõtrahit quia cũ oĩe matrimoniũ cõtra hat: aut cã prolis: aut cã vitande fornicationis: et in secto huius vtraqꝫ cã deficiat: ergo cũ eo nõ est mr̃imoniũ. ⁊ fm̃ eos lex. ff. de iure do. si serua. §. si spadoni. intelligit̃ de illo q̃ caret altero tãtũ testiculo. Jo. and.

c ¶ Reparare. Nota ꝙ sñia cõtra mr̃imoniũ lata nõ trãsit in rẽ iudicatã cũ appeat ex postfacto ecc̃liam fuisse deceptã. sic. s. de re iudi. latoꝛ. ⁊. c. cõsanguinei. et. j. e. fraternitatis. q̃re priora etiã matrimonia restaurãtur etiã muliere cõtradicẽte si fraudis fuerit cõscia. ff. de adulte. si vxor. §. iudex. et. §. vlt. vt dixit Ala. Si aũt cõscia fraudis nõ fuerit poterit repellere eum si voluerit ptextu adulterij. ar. xxxij. q. j. de bñdicto. et. q. vj. nihil. sꝫ nõ credo † ꝙ hꝫ obstet qn̄ matrimonia priora debeant restaurari. j. eo. laudabilem. et. c. fraternitatis. Jtem ar. cõtra. xxxiij. q. j. si per sortiarias. sed ibi separantur propter maleficium nõ pter frigiditatem.

Mr̃imonia priora q̃nqꝫ restaurant. † Nõ esse therceduꝰ: sed fidelis. et dic vt. j. e. fraternitatis. §. nos tñ. Post. fatis placet dictũ glo. vbi per auctoritatem ecclesie facta fuerat separatio: et cõtra ille ex cuiꝰ pte nõ

d ¶ Missum. Simile. s. de reg. c. ij. ⁊ expõe missum. i. vicariũ qui fungitur vice episcopi. s. de insti. c. iij.

e ¶ Affirmas. Ex eam cognouisti.

f ¶ Caput. s. de despon. ipu. cõtinebat. xxxiij. q. j. si qs accepit. et hoc intellige nisi ipsa velit se pbare virginẽ per aspectum corporis. s. de proba. proposuisti. ⁊. ca. causam matrimonij.

g ¶ Tacuit. Ergo videt ꝙ post annũ ⁊ dimidiũ reclamare nõ poterit. Sed cõtra videt. C. de repu. i causis. vbi dr̃ ꝙ vsqꝫ ad duos annos poterit reclamare: imo vsqꝫ ad trieniũ. in aut. de nup. §. per occasionẽ. col. iiij. et. j. eo. laudabilem. Qḋ dicitur in istis duabus vlti

l ¶ Contraxit. i. contraxisse apparuit: vel in veritate contraxit: ex eo ꝙ cõtra naturam vim ei forsan intulit: quia arta fuit. vnde nullo modo sibi potuit cõmisceri: vnde magis inhabilis reddita fuit et sic nõ fuit mr̃imoniũ. j. eo. fraternitatis. si eni nõ loquerer de impedimento precedente matrimonium stare non posset: quod dicitur in fine. xxxij. q. j. dixit. et. q. v. si vxorem. et. s. de coniugi. lepro. ca. j. et. ij.

m ¶ A natura. Quia erat arta: vt dixi.

¶ Glosa sequens. signat contrarium.

n ¶ Medicorum. j. eo. fraternitatis: et ita non fuit matrimonium: et intellige quod dicit non poterit adiuuari ope medicorum sine periculo corporali: al's non deberent separari: imo modicam violentiam debet sustinere. vt argu. j. eo. fraternitatis. et si talis fuit: non habuit propositum † reddendi matrimonij debitum exacta vel exigendi: ⁊ sic nullum matrimonium. xxxij. q. ij. solet. et. ca. aliquando. ⁊. s. de condi. ap. c. vlti. et fm̃ leges esset in causa redibitionis. ff. de edil. edic. querit̃. §. mulierẽ. Ar. cõtra. j. ca. proxi.

† Nõ sufficit quo ad ecclesiã ppositũ. ⁊ facit qḋ not. s. titu. pxi. de infidelibꝰ. in fi. vl. glo. Jo. an.

Consultationi. Diuiditur. Quia primo ponitur cõsultatio. Scḋo rñsio ibi: taliter. Ab. ¶ Casus. Alique mulieres ita

sunt clause et impotētes q̄ viris carnaliter cōmisceri non possunt Queritur an possint matrimoniū cōtrahere? R̄n. papa nō videtur credibile q̄ aliqs cū talibus cōtrahat m̄rimoniū: tñ romana ecclesia consueuit in talibus iudicare: vt si nō possunt eas habere vt vxores: habeant eas vt sorores. ¶ Nota q̄ cū arta matrimoniū cōtrahi nō pōt. Itē de similibus simile iudicium est habendum. Ber.

a ℂ Incredibile. Qr conditionem corporis sui sciens non contraheret de leui. Ala.

¶ Glosa sequens recitetur per questionē an sit consiliū vel p̄ceptū.

b ℂ Iudicare. Ergo ꝛ nos sic iudicare debemus. s̄. de re iu. in causis. C. de le. et cōsti. prin. l. vlti. qd̄ verū est vbi ipsa sic p̄cepit iudicandū. arg. xj. q. iij. nolite. al'as nō permittit aliter fieri. xj. di. q̄s nesciat. sed hic non p̄cepit ei⁹ ꝯsuetudinē esse seruandā: sed potiꝰ cōsiliū est: † tñ intellige qd̄ hic dicitur s̄m illam decre. j̄. eo. fraternitatis. vt dixi. s̄. ca. pxi.

† Sz Lau. exponit iudicare. i. tenere. Io. ā.

Diuisio.

Laudabilē. ¶ Diuidit in duas partes. Prima loquit quādo vn⁹ cōiugū dicit matrimoniū ꝯsummatum / et alter diffitet. Secunda ibi: si autē. qñ vterq̄ fatet matrimoniū nō esse cōsummatū. Et p̄ia ps subdiuidit. Nā p̄ia loquit quādo simul esse nō consentiūt. Secūda quādo cōsentiunt ibi: q̄ si. Ab. ℂ Casus. Quidam contraxit m̄rimoniū cum quadā: tādem dicitur esse frigide nature. Queritur hic quātum tempus dandū sit eis ad sciendum experientiā copule cōiugalis? Pa. r̄ndet q̄ ab eo t̄pe quo celebratur cōiugiū et incipiūt simul cohabitare: simul cohabitent p triēniū dādo operā carnali copule. Si ante triēniū non possit p̄bari frigiditas: quo elapso si simul cohabitare voluerint: si mulier p iustum iudiciū probare potuerit q̄ cū ea dormire nō possit: accipiat aliū: et si ille aliā acceperit separentur. Si vero cōsentiant simul esse: habeat eam vt vxorem. Si autē cōfiteant q̄ nūq̄ adinuicē se cognouerint. vij. manu propinquorū / vel vicinorū bone fame si p̄pinqui deficiant iureiurando dicat vterq̄ q̄ nunq̄ vna caro effecti sunt: et tūc mulier pōt aliū accipe: et si ille aliam acceperit: de periurio notantur: et acta penitētia cogantur ad priora connubia redire.

¶ Nota q̄ triēniū dandū est ad p̄bandum frigiditatem: ꝛ ita non tenet qd̄ dicitur de anno vel dimidio. s̄. e. c. j. ꝛ idē tempus dat in maleficiato. Ber.

c ℂ Celebrati. Et a t̄pe cohabitatiōis: nec sufficit cohabitare: nisi dent operam carnali operi. xxxiij. q. j. requisisti.

¶ Glo. seq. reci. per. q. quid de maleficiato.

d ℂ Frigiditas. Qd̄ hic dr̄ de frigido / ꝛ idē intelligo de maleficiato: ꝛ vsq̄ ad triēniū expectet maxime: qr magis sperādū est q̄ ipedimētū remoueri possit: qd̄ nō p̄cessit a naturalibus. Lau.

e ℂ Prius probari. Ar. q̄ si prius probari possit ipedimentū: non expectabūt p triēniū. j̄. e. c. pxi. si vero manifeste nō ꝯstet: tūc cohabitēt simul p triēniū ꝯtinuū in quo debent dare operā carnali operi: vt hic. ꝛ ar. j̄. e. c. vlti. in autē. de nup. § per occasionē. col. iiij.

f ℂ Grego. xxxiij. q. j. q̄ autem.

g ℂ Iustū iudiciū. i. per testes vel aspectū corporis † ar. s̄. de p̄ba. p̄posuisti. et. j̄. eo. c. vlti.

‡ Ipsi⁹ mulieris q̄ virgo erat: nec h̄z tunc necesse habere. vij. manū p̄pīquorū: vel qr sepe man⁹ fallit ꝛc. sꝑ erit necessaria septima manus. j̄. c.

h ℂ Separentur. Propter naturalē frigiditatem: secus si propter maleficiū. xxxiij. q. j. si per sortiarias.

¶ Glo. seq. reci. per. q. an vir frigidus ꝛc̄.

i ℂ Q; si ambo. Vel solūmodo mulier: ille enī q̄ sciēter ꝯxit nō videt q̄ possit ꝯdicere. ar. s̄. de eo q̄ dux. in ma. c. j. ff. de lege cō. l. ij. Vel dicas ꝛ verius: qr necesse est vt ambo cōsentiant sufficit q̄ ita scriptum est et si per q̄ durum est. ff. qui et a q̄b⁹ manu. li. l. prospexit. ꝛ. vj. q. iij. scp̄tū est. qr cū nullū sit m̄rimonium nō tenetur alter alteri.

impotentes cōmisceri maribus m̄rimonium possint ꝯtrahere? et si cōtraxerint an debeat rescindi? ¶ Taliter respondemus q̄ licet a incredibile[a] videat q̄ aliquis cū talibus ꝯtrahat matrimoniū romana tamen ecclesia consueuit b in consimilibus iudicare[b]: vt quas tāq̄ vxores habere nō p̄nt / habeant vt sorores. Celesti. tertius.

ℂ Si de ipotentia coeundi cōstet statim matrimonium separat: al'as cohabitabunt ꝯiuges per trienniū: et si cum septima manu propinquorum iurāt q̄ dederunt operā carnali copule: ꝛ non potuerunt coniungi: statim separantur. Ita cōiter sūmat. Cap. v.

Laudabilē: ꝛ. j̄. ¶ Requisisti q̄tū tempus indulgendum sit naturaliter frigidis ad experientiā copule nuptialis et. j̄. ¶ Nos vero in presenti consultatōe sētim⁹: vt a tempore c celebrati[c] ꝯiugij: si frigiditas[d] p̄us d e probari[e] nō posset: cohabitent p triēniū: quo elapso si nec tunc cohabitare voluerit ꝛ iuxta decre. f g grego.[f] mulier p iustū[g] iudicium de viro p̄bare potuerit q̄ cū ea coire nō possit: accipiat alium: si h aūt ille aliā accepit: separentur[h] i ¶ Q; si ābo[i] ꝯsētiāt sit esse vir eā ꝛ si nō vt vxorē: saltē habeat vt sororem. ¶ Si aūt q̄ nūq̄ se inuicē k cognouerit ambo fatent: septia[k] manu p̄pinquoꝝ vel vicinorum bone fame (si propinq̄ defuerit) l tacti sacrosctis euangelijs vterq̄[l] iureiurādo dicat q̄ nunq̄ p carnis copulā vna caro effecti fuissent: ꝛ tūc vr̄ q̄ mulier valeat ad scd̄as nuptias ꝯuolare. Verū si m ille aliā duxerit: tunc hi[m] q̄ iurauerant: rei p̄iuri teneant: ꝛ peracta penitētia cogant ad connun bia priora redire[n].

Inno. iij. altissiodoreñ. ep̄o.

ℂ Propter artationē mulieris si apparet q̄ p̄ter diuinum miraculū absq̄ p̄iculo corp̄ali habilis reddi nō pōt: sep̄atur m̄rimoniū. reintegratur tñ si postea appeat ecclesiam fuisse deceptam.

Capitulum. vj.

Fraternitatis tue l'ras recepim⁹ ꝯtinētes: q̄. O mlier cuidā viro m̄rimonialiter nupsit: cū quo per multos annos morata non potuit carnaliter ab ipso cognosci. Licet autē p archip̄sbyterū tuū sup hoc fuisses edoct⁹: tu

k ℂ Septima manu. Si. j̄. e. c. vlti. et. xxxiij. q. j. requisisti.

l ℂ Uterq; iureiurando. Uterq̄ vir et mulier iurare debent q̄ fide bona dederunt operam copule carnali per triēniū: nec vna caro effici potuerunt: propinqui iurabunt q̄ credunt eos verum iurasse. ar. j̄. de pur. ca. quotiēs.

m ℂ Hi qui. s. vir et vxor. et non alij compurgatores. si bona fide iurauerunt.

n ℂ Redire. Cum propter frigiditatem separant: sec⁹ si propter maleficiuz. xxxiij. q. j. si per sortiarias. vbi de hoc.

fi. in arta tñ dicerem sec⁹ q̄ est infallibilis p̄batio quod plz Inno. Idem si p aspectum corpis viri q̄ siccum et aridum h̄z mēbrū p̄bet ur ei⁹ ipotētia: s̄m inno. Io. an.

Fraternitatis. Primo ponit questio. Scd̄o distinguens solutio ibi: q̄uis. Tertio infert ad alias duas q̄stiones ibi: p hec. Ab.

Diuisio.

ℂ Casus. Quedā mulier contraxit matrimoniū cū quodā viro: ꝛ cū eo p plures annos permāsit: nec potuit ab eo carnaliter cognosci. Archipresbyter altisiodoreñ. istud negociū significauit ep̄o suo: ep̄s volens sup h̄ veritatē inq̄rere: quasdā matronas ad presentiam suam vocauit: districte illis iniūgens sub periculo aiaꝝ vt illam visitarent vtrū esset idonea ad officiuz coniugale: que tandem ea inspecta dixerunt q̄ nunq̄ poterat esse mater: et ideo inter eos diuortium promulgauit: mulierem inducens vt religionem intraret perpetuā cōtinentiā seruatura. Viro autē dedit licentiā cōtrahendi: qui cum alia ꝯtraxit. Postmodum illa mulier fuit ab alio carnaliter cognita: abiecta ꝯtinentia quā p̄misit / ꝛ cuidā V. nomine nupsit. negociū istd̄ altissiodoreñ. ep̄s significauit dn̄o pape. querens quid super hoc esset agendum? Rescribit papa eidem dicens q̄ semiplene ei expressit: quomodo mulier promiserit se continentiam seruaturam / vtrum simplici verbo aut per votum solēne: et vtrum transierit ad religionem sicut promisit. nec dixit etiam qualiter cognita fuerit: vtrum artificio medici: aut concubitu viri: aut alio modo. Unde papa considerans q̄ impedimētū illius non erat perpetuum: quod remotum fuit sine periculo corporali preter diuinū miraculū: inuenit diuortij sententiam latam fuisse per errorē: licet probabilē: quia ex post facto apparet q̄ mulier illa cognoscibilis erat viro: ex quo eius simili cōmiscetur: et ideo pronunciauit inter ipsam et ipsum matrimoniū extitisse. Unde inter ipsam et. V. prefatum pronunciauit matrimoniū nō fuisse: eos precipit ab inuicem separi. Si vero mulier illa transiuit ad religionem. Primus vir que non cognouit eandem: remaneat cū illa cum qua ecclesie auctoritate contraxit. Si vero non transiuit ad religionem dimittat illam: ꝛ redeat ad illam cū qua primo cōtraxit: nisi ipsa votum solēne fecerit: quia scd̄m hoc intelligitur fornicata fuisse cum predicto. V. vel etiam si non fecit votum solēne: fornicario modo alij se immiscuit: et sic pretextu fornicationis primus vir eam repellat. Si vero simpliciter voto promisit seruare continentiam: ꝛ postea in facie ecclesie p̄dicto. V. nupsit: q̄diu articulus iste dubitabilis erat presumi non debet q̄ fuerit fornicata: sed ammodo nō debet remanere cum illo per ea que dicta sunt supra in verbo illo: absq̄ periculo corporali. Alia questio soluitur: que est talis. Aliqua est ita arta q̄ nō potest cōmisceri carnaliter: nisi p incisionem: vel alio modo violentia inferatur: vt mortis periculum timeatur. Queritur de tali vtrum sit apta ad matrimonium contrahendum. Et dicendum est q̄ non. Similiter ex his que dicta sunt supra soluitur alia questio: que talis est. Aliqua nupsit alicui: et ita arta est illi q̄ non potest ab eo cognosci: si ab eo per iudicium ecclesie fuerit separata: ꝛ nubat alteri cui arta non sit: et per frequentem vsum secundi reddatur apta primo. Queritur vtrum debeat redire ad primum? Et dicas q̄ non scd̄m distinctionē sup'⁹ vbi dicit: absq̄ corp̄ali periculo. De talib⁹ tamē nō est facile iudicādum: cum finale iudicium pendeat ex futuro.

Nota q cū in sniā ꝯtra mr̄imoniū lata errat eccl'ia qñcūq; de errore ꝯstiterit retractaf snia. Itē votū solēne ante carnalē copulā soluit matrimoniū. Itē mulier nō teneť subire periculū corporis: vt reddaf apta viro. Itē ex futuro euētu pendet vtrum matrimonium fuerit quandoq; inter aliquos. Ber.

Finis sequentis glose reci. per questionem.

tū volēs hr̄e certitudinē pleniorē q̄sdā matronas[a] sue ꝓchie ꝓuidas ⁊ honestas ad tuā p̄ntiā euocasti: districte[b] illis iniūgēs sub piclo aīaꝝ: vt mulierē ipam prudēter inspicerēt: ⁊ ꝑquirerēt diligēter: vtrū idonea eēt ad viriles āplex9: q̄ tādē in fide sua tibi asseruere cōstāter q eadē nūq; poterat[c] eē mr̄ aut ꝯiūx: tāq; cui naturale deerat[d] instrumētum: vn̄ inter ipam ⁊ virū diuortiū celebrasti: mulierē inducēs vt ad religionē aliquā se trāsferret perpetuā ꝯtinētiā ꝟuatura: ⁊ viro licētiā tribuisti vt vxorē duceret: qꝛ pater fieri cupiebat. Cōtigit autē postea q mulier inuenit[e] q̄ seras hmōi reserauit: ⁊ abijciēs cōtinētiā quā ꝓmisit. Gu. latori p̄ntiū supnupsit. Quis igiť semiplene nobis exp̄sseris quomodo dicta mulier se ꝓmiserit ꝯtinētiā ꝟuaturā: vtꝝ videlicet simplici ꝟbo an voto solemni: vtrū ue ad religionē trāsierit vt ꝓmisit: an cōtra ꝓmissionē suā in domo remanserit: et q̄liter seras illas fecerit reserari: vtꝝ videlicet artificio medici: an cōcubitu viri: seu alio quolibet mō. Nos tñ ꝑspicaciter attēdētes q impedimētū illō nō erat ꝑpetuū: qō preter diuinū miraculū[f] ꝑ op9 hūanū absq; corꝑali[g] ꝑiculo potuit remoueri: sniam diuortij ꝑ errorē[h] licet ꝓbabilem nouimus eē ꝓlatā: cū pateat ex postfacto q ipa cognoscibil' erat[i] illi cui9 simili[k] ꝯmisceť: ⁊ ideo inter ipā ⁊ p̄mū virū dicim9 mr̄imoniū extitisse: q̄re inter eā et p̄fatū Gu. mr̄imoniū nō eē cēsemus: eosq; p̄cipim9 abinuicem separi. Et si p̄dicta mulier ad religionē trāsiuit (sicut asserit ꝓmisisse) prim9 vir q̄ nō cognouit eādē: cū ea remaneat[l] cū qua postmodū ecclesie auc̄te cōtraxit: alioq̄n[m] ea dimissa debet ad illā redire cū qua primo cōtraxit: nisi se voto[n] mulier illa cōstrinxerit ad cōtinentiā obseruandā: vt intelligaf per hoc cū p̄fato Gu. fornicata fuisse. Vel nisi se fornicario[o] modo alij viro miscuerit vt primus vir pretextu fornicationis eius velit consortium declinare. nam si tantum simplici verbo se promisit continentiam seruaturam: et postea in conspectu ecclesie nupsit memorato Gu. q̄q; diu articulus iste dubitabilis erat presumi[p] non debet q fornicareť cū illo: sed ammodo[q] nō debet cum illo aliquaten9 remanere. ¶ Per hec autē questionē illā noueris esse solutā[r] qua q̄riť vtrū ea que adeo arta est vt nulli possit carnaliter ꝯmisceri nisi ꝑ incisionē: aut alio sibi modo violētia inferaf: nō solūmodo leuis: sed forte tā grauis vt ex ea mortis ꝑiculū timeaf: ad mr̄imoniū ꝯtrahēdū debet idonea[s] ꝓhiberi. ¶ Similit[t] illa q̄ viro cui nupserat adeo arta est vt nunq; ab eo valeat deflorari: si ab eo sit per iudicium ecclesie sepata ⁊ nubat alteri cui arta non sit: ⁊ per frequentem vsum secūdi reddatur etiā apta primo vtrum ad eum redire debeat[u] cum quo prius fedus inierat coniugale: de talibus[x] au-

a ¶ Matronas. Talibus credēdū ē si honeste sint ⁊ perite ī arte illa. ff. de vē. inspi. l. j. ī p̄n. ⁊ s̄. de ꝓba. ꝓposuisti. ⁊ c. cām. ⁊ j. c. pxi. oculus eni obstetricū ī talib9 sepe fallitur. xxvij. q. j. nec aliq̄. ⁊ in h casu nō reqritur iuramētū ꝓpinquorum sicut in frigiditate vt. s̄. ca. proxi.

¶ Glo. seq. re. per. q.

b ¶ Districte. Per iuramentū † h nō ē remittendū iuramētū istis testib9 ne aliqd in fraudē matrimonij dicerent. s̄. de eo q̄ cog. cō. vxo. sue. sup eo. ⁊ j. c. proxi.

† Idē Gof. Phi. inno. ⁊ Ho. et qō dicit sub piculo aīarū dicit Host. q incurrūt si deierauerūt. Alij dicūt q hec obtestatio heť loco iurameti: sic s̄. de appel. constitutis ij. nec dn̄t matrone de veritate iurare: sed de credulitate ꝟm suā conscietiā ⁊ credulitatē: referendo mulierē aptam vel nō ꝟm Ho. Jo. an.

¶ Glosa seq. obijcit. soluit. ⁊ remittit.

c ¶ Poterat eē. Sed qualr h potuit ꝓbari cū sit negatiua? sic potuit ꝓbari dicēdo q hec mulier caret membro apto ad copulam carnalem. Qualiter negatiua probatur. s̄. de elec. bone. dictum est. B.

d ¶ Deerat. No. q nō dr esse qō inutile est. s̄. de trāsla. iter corꝑalia. ⁊ ff. qō cuiusq; vniuer. l. j. §. et q̄dez. nec dr hr̄e actionē q̄ hz inutilē. ff. de dolo. nam his. ⁊ s̄. de resti. spo. olim nobis ar. s̄. de solu. ca. pe.

e ¶ Inuenit. Nō dicit q per medicū vel aliū.

¶ Glo. se ar. ꝓ opi. dicentiū ca. si ꝑ sortiarias. nō tenere: cui dupliciter respondet subdens de maleficio.

f ¶ Diuinū miraculū. Ar. q nullum maleficiū est perpetuū cum possit remoueri p̄ter diuinum miraculū. saltē ꝑ illū q̄ ipsum induxit: qꝛ q̄cq̄d ligaf dissolubile est. in autē. de nup. §. nuptias. col. iiij. et ꝟm h non tenet illud ca. si ꝑ sortiarias. xxxiij. q. j. vt q̄dā dicunt. Pōt dici q aliō est cū allegaf ipotētia ex ꝑte mulieris: vt h. aliō vbi ex ꝑte viri allegaf maleficiū. vt ī. c. si ꝑ sortiarias. ⁊ j. e. c. pxi. ⁊ h allegata fuit falsa cā vt postea apparuit. vn̄ postea dz restitui viro. ar. s̄. de re iudi. lator. et. c. ꝯsanguinei. ad hāc cām referť hec rō attēdētes q impedimētū ⁊c̄. Vel pōt dici q maleficiū est ꝑpetuū: ex q̄ eni mulier cohabitauit viro ꝑ triēniū: ⁊ dederūt operā copule carnali: nec potuerūt cōmisceri p̄sumiť ꝑpetuū ipedimētū/ ⁊ pn̄t separi ⁊ alteri nubere. vt in ca. si ꝑ sortiarias: qꝛ pōt aliqs maleficiat9 esse cū vna ⁊ non cū alia: ⁊ h intelligo de maleficio qō p̄cessit mr̄imoniū. nam post mr̄imoniū ꝯctū si supueniat ipedimētū nō debēt separi. xxxij. q. vij. hi q̄ sani. ⁊ q. v. si vxorē. si ꝟo post sepationē eā cog̃sceret mr̄imoniū dz reintegrari: vt hic ptz: qꝛ ipedimētū nō erat ꝑpetuum.

Mr̄imoniū an sit separādū ꝓpť maleficium.

g ¶ Corporali periculo. Vbi vero graue periculū timeretur nō est matrimoniū sed vbi leui periculo potest remoueri debet illud pati ‡ j. eo. c. §. per hoc a contrario sensu.

‡ Dicit Inno. q q̄lr h cūq; mulier reddaf cognoscibilis restituiť p̄mo: qō plz Ho. nisi appareret vir

h ¶ Per errorem. Propter quē excusaf iudex. j. de sen. ex. sacro. ⁊ intellige q error iste interuenit in aspectu corporis in q̄ matrone decepte fuer̄t: qꝛ man9 ⁊ ocul9 obstetricū sepe falliť. s̄. de ꝓba. cām mr̄imonij. ⁊. xxvij. q. j. nec aliqua. et sic ptz q snia ꝑ errorē lata a q̄ nō ē appellatū reuocaf si error ꝓbabilis postea detegaf. j. de pur. vul. significātib9. ff. de cōdi. sine cā. l. ij. Itē habes h q snia ꝑ errorē lata ꝯ mr̄imoniū nō trāsit in rē iudicatā quomin9 possit reuocari qñcūq; apparuerit ecclesiā deceptā fuisse: vt hic patet. s̄. de re iudi. lator. et. c. cōsanguinei. ⁊ j. e. c. pxi. ⁊ s̄. e. c. j. et. c. proxi.

i ¶ Erat illi. Scz primo viro a quo fuerat separata.

k ¶ Simili. Sic. xxxiij. q. j. requisisti. ⁊ innuiť hoc ex eo qō in fine hui9. c. dr q si prior vir nō possit eā cognoscere sine graui ꝑiculo: q nō sit reddēda prio viro. lz ex postfacto ꝑ ꝯsuetudinē secūdi viri reddita sit apta priori qō bn̄ pōt ꝯcedi qꝛ nō fuit mr̄imoniū inter eos: vt dixerūt Vin. Jo. ⁊ Tan.

l ¶ Remaneat. Qꝛ si ingressa fuit ⁊ ꝓfessa stati solutū fuit mr̄imonium si quod fuit inter eos. s̄. de conuer. cōiug. ex publico. sec9 si ingressa fuit cā ꝓbatiōis: quia si ista tūc ad seculū rediret cōpelliť redire ad virum priorem.

m ¶ Alioqui. Id ē si nō trāsiuit cū effectu.

n ¶ Se voto. Solēni. s. ⁊ tūc dz ꝯpelli votū ꟊuare: ⁊ ꝑ h intelligiť fornicata cū scd̄o: cū ipsa cōtrahere non potuit post votū solēne.

¶ Glo. seq. obijcit. ⁊ soluit. demum querit ⁊ soluit ꝟm Jo. ⁊ subdit opi. Tan.

o ¶ Fornicario modo. Qꝛ si legitime ꝯxisset cū altero illō ei obijci non posset: nec p̄textu talis fornicationis posset repelli a viro. Ar. j. de diuor. gaudemus. imo vr̄ q nullā fornicationē ei obijcere posset: nullam eni iiuriā fecit: nec intēdebat facere viro: qꝛ fornicata fuit tanq; soluta. xv. q. j. illud. ff. locati. si ignorās qs. nam adulteriū nō cōmittiť sine dolo. xxxiiij. q. ij. in lectuz. ff. de adul. l. pe. † Itē si aliq̄ sint separi ꝑ sniam ecclie: ⁊ post alter eorū fornicet: miorē iniuriā cōmittit ⁊ min9 peccat. xxxij. q. vij. quemadmodū. Preterea ꝑ primā fornicationē non fuit apta viro suo: sz forte nec per multas alias: ꝰ illā solā pōt ei opponere: cū reddita fuerit apta primo viro que postea secuta est: qꝛ tūc primū lediť ius mr̄imonij. ar. s̄. de dona. aplice. Pōt dici q sicut ex futuro euentu apparet retro fuisse matrimoniū: vt dicitur. in fi. sic ex futuro euentu apparet retro fuisse factam iniuriam priori viro. ff. de cap. ⁊ postli. re. in bello. §. j. et. ff. ad macedo. l. j. §. j. Sed quid si post primū coitum cū scd̄o prior petit eam? Dico q est ei reddenda: ⁊ si nō inuenerit eā aptā est restituenda secūdo: et sic etiā post scd̄m vel tertiū coitū scd̄i: ⁊ sic in infinitū: vt dixit Jo. Tā. dixit ‡ q vsq; ad tertiam vicē tantū ⁊ nō vltra debet restitui primo: imo remanere debet cū secundo: quoniā due tantum snie post primā sunt ferende: qꝛ tertio appellare non licet. ij. q. vj. si quis in quacūq;. ⁊ s̄. de ap. sua nobis. B.

Adulterium sine dolo non ꝯmittitur

† Vide vt lite nō ꝯte. qm̄. sup gl. ꝑ famam. Joan. and.

‡ Et Vin. et Inno. has opiniones deridebat dicens q q̄libet inspiciēs itelligeret absurditatem illarū: per quā q̄s sic exponitur pollutiōi et aliena vxor sic ab allo cōtractaf. dicit autē quosdā dicere q non cognosceť an sit apta per copulā p̄mi viri: sz ꝑ inspectionē vtriusq; p̄mi. s. ⁊ secūdi. Si ei hn̄t similia mēbra p̄sumiť q sit illi cognoscibilis: ⁊ sic ei reddetur Jo. and.

p ¶ Presumi. Si. xxxiij. q. ij. cum per bellicam. et. j. de diuor. gaudemus.

q ¶ Ammodo. s. veritate reuelata q fuerat vxor primi.

r ¶ Solutā. Ar. a contrario sensu sumpto ex illo verbo. s̄. eo. c. j. ibi absq; corporali periculo ⁊c̄. et est arg. validum a cōtrario sensu. s̄. de his que fiunt a prela. cum apostolica. in fi. et. s̄. de reg. cū virum.

s ¶ Idonea perhiberi. Et certe non.

t ¶ Similiter. Resume per hec noueris questionem illam esse solutam qua queriť vtrū illa que viro cui ⁊c̄.

u ¶ Debeat. q. d. nō debet. hoc intellige tn̄ ꝟm distinctionē p̄missaz an sit graue periculum si reddatur apta vel non. Vin.

x ¶ De talibus. Simile. s̄. de in integ. resti. cum venissent.

ipotēs omī mulieri. dixit etiā Ho. q ꝯtūcūq; graue ꝑiculū iminceat semꝑ restituēda ē primo ex q̄ est adiuuata. ⁊ quod dicit absq; ꝑiculo: exponebat id ē absq; morte. q. d. si mors ex medicamine non fuerit subsecuta. Item scripsit q ex quo a secūdo cognita est restituēda ē primo cui sꝑ adherebit: qꝛ si vni cognoscibilis est: ergo et aliis de hoc dixi sup. v. cui9 simili. Jo. and.

a ¶Non est facile. Quia nescit an sit apta viro primo. ꝛ hoc aliq̃ iure perpendi non potest: sed potiꝰ per experientiã facti. si. s. de dona. apostolice. cum suis concordãtijs.

b ¶Ex futuro. Sic. ff. de re. du. q̃dã. et. ff. si cer. pe. ꝑinde. et. ff. qui po. in pig. ha. l. potior. ff. ad macedo. l. j. §. j. Nec intellige ꝙ matrimoniũ retrotrahat. sed ꝟ tõ dicit: qꝛ ĩ dubio est an sit mrĩmoniũ cũ primo nec intelligas ꝙ tũc primo. incipiat esse matrimonium cum primo cũ incipiat eẽ apta sibi: sed tũc primo declarat fuisse mrĩmoniũ. simile ff. si ser. ven. sicuti. §. sꝫ si q̃rit. ꝛ. ff. de acquirẽ. re. do. adeo. §. cum q̃s. ĩ fi. ꝛ. xxxiij. q. j. requisisti. ff. q̃ testa. fa. pos. l. heredes palam. §. j. Ber.

consiterit de maleficiato post triẽnium debent separari ꝛ ad alia vota transire. xxxiij. q. j. si per sortiarias. secus in frigido. vt. s. e. c. j. et. c. laudabilem. et. xxxiij. q. j. de his requisisti. Diuortiũ qñ fit ꝑpt maleficiũ

e ¶In fraudem. Confessioni coniugum cõtra matrimoniũ non est credendũ ꝑpter collusionẽ quã multi facerent. s. de eo q̃ cog. ꝯsang. vxo. sup eo.

tem non[a] est facile iudicandũ: cum finale iudicium pendeat exfuturo[b].

Honorius tertius.

¶Si vxor dicit virũ cui cohabitauit ꝑ trienniũ nõ hr̃e potentiã coeundi: eis hoc iurantibus cũ septima manu ꝑpinquorum mrĩmoniũ sepat. hoc dicit inherendo ꝟbis lr̃e. Caplm̃. vij.

Litteree vestre nobis trãsmisse cõtinebãt: ꝙ cũ cã mrĩmonij q̃ inter. M. mulierem et. A. eiꝰ virũ vertit: vobis fuisset ab. J. papa p̃decessore nostro cõmissa. dicta. M. proposuit ꝙ cũ octo annis elapsis dicto. A. fuisset mrĩmonialiter copulata: ꝛ licet diu cohabitasset eidẽ adhuc integra[c] permanebat: eo ꝙ predictus vir eius non habebat potentiam coeundi: quare petebat diuortium celebrari. predictus vero. A. fatebatur ꝙ illam nunq̃ꝫ cognouerat: tamen se habere potentiã cognoscendi[d] alias asserebat Uos ꝟo ne id cõfiterent in fraudẽ[e] a mr̃onis bone opiniõis fide dignis[f] ac expertis in opere nuptiali: dictã fecistis ĩspici mulierẽ: q̃ ꝑhibuerunt testimoniũ ĩpam adhuc ꝟginẽ ꝑmanere. Postmodũ ꝑ presbyterũ de cuiꝰ parrochia vir extitit fecistis ĩq̃ri: vtrũ ipse aliquã cognouisset. nec per inq̇sitionẽ ĩpam vobis cõstare potuit aliquã esse carnaliter cognitam ab eodẽ. Muliere autẽ req̇rente diuortiũ et dicẽte ꝙ mater esse volebat ꝛ filios ꝓcreare: ꝓponente vero viro ꝙ paratus erat stare cõcilio eccl̃ie: iniũxistis eisdem vt agerent penitentiã de cõmissis[g]: et sic forte placeret deo qui matrimonij fuit institutor[h] et auctor: vt opus matrimonij cõsummarent. qui post plures terminos ad vestram reuersi presentiam consona voce dixerunt ꝙ non poterant carnaliter commisceri. ¶Quocirca mandamꝰ quatenus si ita est: et constiterit vobis prefatum virum ꝛ mulierem infra predictos octo annos per continuum triennium[i] insimul habitasse: ipsis cum septima[k] propinquorum manu firmantibus iuramento se commisceri carnaliter nequiuisse: ꝓferatis diuortij sententiam inter eos.

De matrimonio cõtracto cõtra interdictũ ecclesie.

Alexander. iij. paduanẽ. ep̃o.

¶Matrimonium cõtra interdictum ecclesie vel iudicis factũ seu contractum ꝑpter hoc solũ non dirimit: imponit tñ penitẽtia sic ꝯtrahentibus: ꝛ separantur donec cognoscat de causa interdicti. hoc dicit in effectu totus iste titulus. Capitl̃m. j.

Littere quas tua nobis frat̃nitas destinauit exp̃sse declarãt ꝙ cũ q̇dã sororẽ suam iã nubilẽ cuidaꝫ

Littere. Legit tribus modis. Prio ꝙ loquat in maleficiato: ꝛ ꝓm hunc intellectũ summat sic. Si vir maleficiatꝰ nũq̃ꝫ potuit cognoscere vxorẽ: cui per triẽniũ cohabitauit: ipsis cũ septiã ꝑpinquoꝝ manu ꝟ iurãtibꝰ matrimoniũ sepatur. h. d. Secũdo modo legit sic: ꝙ nõ loquat in maleficiato: sꝫ in frigido vt tenuit Inno. cuiꝰ lec. cõiter nõ recipitur: sed tamen in se vera est: ꝛ dicẽdũ vt habuisti in. c. laudabilẽ s. eo. Tertio modo legitur inherẽdo ꝟbis littere gñaliter cũ vxor dicit virũ nõ habere potẽtiã secũ coeundi: nec exprimit ex q̃ causa. et sic facit ad tertiã ꝑtẽ rubrice Et duo ponunt h. prio cõsultatio. Scd̃o rñsio ibi: q̃ circa. Abb. ¶Casus. Quedã cã mrĩmonialis vertebat iter. M. mulierẽ. ꝛ. A. virũ. cã illa fuit cõmissa q̃busdaꝫ iudicibus ꝑ se. ap. corã q̃bus ex parte mulieris fuit ꝑpositũ: ꝙ iã octo ãnis fuit dicto viro matrimonialiter copulata et diu cohabitauit eidẽ et adhuc integra ꝑmanebat: qꝛ dictꝰ. A. nõ habebat ptãtẽ coeũdi quare petebat diuortiũ celebrari: p̃dictꝰ vir fatebat ꝙ nunq̃ꝫ eã cognouerat: tñ dicebat se habere potentiã coeundi ꝛ alias cog̃scẽdi. iudices timẽtes ne istud cõfiterent in fraudẽ: fecerunt illã inspici ꝑ matronas fidedignas ꝛ ꝑ exptas in ope nuptiali: q̃ ꝑhibuerũt illam adhuc virginẽ ꝑmanere: ꝛ postmodũ fecerũt illã inq̇rere per parrochiã ipsius viri si aliquam cognouisset: nec ipsi inuenerũt ꝙ aliquã cognouisset. Mulier instãter diuortiũ postulabat: vir vero dicebat ꝙ paratꝰ erat stare cõsilio ecclesie: iudices preceperũt eisdẽ vt penitẽtiã agerẽt de cõmissis: ꝛ sic forte deo volẽte mrĩmoniũ cõsummarẽt. Tandẽ reuersi ad iudices dicebant se nõ posse carnaliter cõmisceri: vñ totũ negociũ dño pape ꝑ suas litteras ĩtimauerunt: petentes q̃d sit sup hoc agendũ. Mãdat papa q̃tenus si est ita: ꝛ eis cõstiterit ꝙ infra octo annos per continuũ triẽnium insimul habitassent. Si iurauerint cũ. vij. manu ꝑpinquorũ ꝙ nõ poterint carnaliter cõmisceri: sententiam diuortij ꝓferant inter eos. ¶Nota ꝙ q̃ separant ꝑpter frigiditatẽ: siue ꝑpt maleficiũ simul debent cõmorari per triẽniũ cõtinuũ: secuto postea iuramẽto tam principaliũ personarũ q̃ꝫ. vij. manu. ꝑpinquorũ. Ber.

Triplex lectio huius ca.

c ¶Adhuc integra. Et intellige ꝙ viri potẽs erat hec q̃ virũ pati poterat: lꝫ esset ꝟgo dr̃ viripotens. ff. de ver. sig. mulieris. † ĩ ꝓn. ¶Glosa seq. ponit differentiam inter frigidum ꝛc.

† Sequit appellatiõe etiã virgo viripotens continetur. Jo. and.

d ¶Cognoscẽdi. Al's ꝛ ita allegabat iste maleficiũ q̃ꝫtũ ad istã: ꝛ nõ q̃ꝫtũ ad alias: ꝛ nõ frigiditatẽ: qꝛ si q̃s est frigidꝰ quo ad vnã: quo ad oẽs est frigidus: cũ impedimẽtũ a natura ꝓcedat. ar. s. eo. ex litteris. secus in maleficiato vt dictum est. s. c. ꝑxi. vnde postq̃ꝫ

f ¶Fide dignis. s. eo. c. ꝑxi. vbi de hoc.

g ¶De cõmissis. Quia infirmitas corpalis frequenter prouenit ex peccato: ꝛ sic causa cessante forte cessabit effectus. j. de pe. et re. cum infirmitas.

¶Glosa sequens recitetur per. q. per que verba fuerit matrimonium institutum: ꝛ ponit duas opi.

h ¶Institutor. Si. xxxij. di. deinde opponitur ꝛ arg. s. ti. ꝑxi. de infide libꝰ. ꝛ. xxxij. q. ij. §. his ita. Et quidã dicunt ꝙ his ꝟbis fuit institutũ matrimoniũ: hoc nunc os ex ossibus meis ꝛc̃. sed illa verba ꝓlata sũt ab adã † vt. s. de biga. debitum. vnde videt verius ꝙ per illa ꝟba. cre scite ꝛ multiplicamini: ab ipso dño ꝓlata.

Mrĩmoniũ ꝑ que ꝟba fuit institutũ.

† Tñ ore ꝓphetico. xxvij. q. ij. lex diuine. Jo. and.

i ¶Continuũ triẽniũ Qui ei separant ꝑpter frigiditatẽ naturalẽ ꝑ triẽniũ cõtinuũ debent cohabitare simul ꝛ dare operaꝫ carnali operi. s. eo. laudabilem. ꝛ ĩ autẽ. de nup. §. per occasionem. ‡ coll. iiij. idẽ tẽmpus dico dandum maleficiato et multo fortiꝰ cum sit accidentale illd̃ impedimentũ. B.

‡ Uide in ca. laudabilẽ. sup glo. iij. Jo. an.

k ¶Septima propinquorũ manu. Sꝫ q̃re requirunt iuramẽta ꝑpinquorũ cum sufficere debeat iuramentum viri ꝛ mulieris cum iuramento illarum que illã virginem asseuerant. vt s. de ꝑba. proposuisti. ꝛ c. causam mrĩmonij: vl' etiam iuramẽta propinquorum sufficiũt: cũ vterq̃ꝫ id cõfitet. xxxiij. q. j. requisisti. sed hic vterq̃ꝫ confitebat: sed hoc ideo: qꝛ sepe fallitur ꝛ manus ꝛ oculus obstetricũ. xxvij. q. j. nec aliqua. ideo iuramenta ꝑpinquorũ requirunt: oĩs eni cautela q̃ adhiberi põt in talibꝰ est adhibenda ꝑpter periculũ aĩe: ꝛ ideo circa maiora cautius est agendũ. ar. vij. q. ij. c. vlti. ꝛ. xlij. di. quiescamus. ꝛ. ff. ad carb. l. j. §. ij. ꝛ. lxj. di. miramur. tñ si alterum omitteretur nihilominus valeret sententia: vt. c. requisisti. ꝛ. c. proposuisti. ꝛ. c. causam matrimonij.

Maiora cautiꝰ sũt agenda.

¶Rub. De ma. cõtracto cõtra interdi. ec. ¶Quia interdictum ecclesie super matrimonio contrahendo quãdoq̃ꝫ ĩpedit ipsum matrimoniũ: qñq̃ꝫ impedit ꝛ dirimit: ideo post multa impedimenta. s. cõtracta auctor subijcit hanc rubricam. Et vide ad materiam huius rubrice qd̃ not. glo. s. de spon. duorum. ĩ ca. tua. Ab. ¶De hac materia habet. xxxiij. q. iiij. non oportet. ij. ꝛ. s. in rub. de spon. versi. an tenet matrimoniũ contra.

Cõtinuatio.

Littere. ¶Sũt due partes. In prima facti narratio. In secũda responsio ibi: mandamus. Abbas sic. ¶Casus. Quidam iuuenis iurauit sororẽ suã iã nubilẽ se daturũ cuidam in vxorem ea presente et consentiente. Postmodũ munera et dona ꝓm morem terre recepit ab illo tanq̃ꝫ proprium sponsum sepiꝰ amplexãdo: tãdẽ mortuo fratre suo: a fratre spõsi se despõsare permisit dicens ꝙ ab eo cognita fuerat: ep̃s loci precepit eidẽ: ne alicui illorũ nuberet: aut etiã alij. Ipsa spreto mãdato ep̃i: cũ alio cõtraxit: propter qd̃ ep̃s ei p̃cepit vt ad domũ patris rediret ipsa vero ad se. ap. appellauit. ep̃us factũ significauit dño pape. Mandat papa ꝙ si est ita: mulierem prefatam ad domũ matris redire com-

Diuisio.

pellat: imposita sibi penitentia condigna de tanto excessu: ne mandatum iudicis contemptibile videatur: et post mensem ad tertiū virū reuertat. ¶Nota q mādatū iudicis contēni nō debet: al's punitur contemptor. Item matrimonium contra interdictum ecclesie contractum tenet. Ber.

peruenieus sponsalibus dissoluit spōsalia. Itē q contrahit ꝯ phibitionē eccl'ie puniri debet: nihilominꝰ tamen tenet mr̄imonium.

l ¶Absentē. Que postea consensit: al's non tenuissent spōsalia. et ita inter absentes contrahuntur sponsalia: et mr̄imoniū. ff. de spō. l. vlti. et. xxxij. q. ij. honorantur.

a ¶Daturum i vxorē. Futurā scʒ cū sponsalia tantū cōtraherent.

b ¶Presente et cōsentiēte. expsse. ꝛ h agebatur q mediāte fratre tā ꝙ p pcuratorē spōsalia ꝯherent: qd fieri pōt. ff. de spō. l. vlti. al's si p fratrē tm̄ cōtraherent non valerēt: nisi ipsa postea consentiret †sed frater tm̄ ad h obligat: vt sororem inducat vt cū illo mr̄imoniū ꝯhat. ff. de xbo. obli. i. illa stipulatione. l. qt̄iēs qs. ꝛ ca. aliū.

c ¶Dona ꝛ munera. Differētia ē inter donū ꝛ munꝰ ‡ff. de xbo. sig. inter donum.

d ¶Tāꝙ pprīū virū. Spe futuri mr̄imonij ñ rei pn̄tis: et ita nō ē mr̄imoniū: ꝛ h pʒ. p fi. ꝛ hoc ipo etiā si ea absēte ꝯtracta fuissent spōsalia ꝯsentire videntur ipso facto.

e ¶Viri. i. sponsi. Sic. xxvij. q. ij. genuit.

f ¶Permisit. Et male: qd facere nō debuit. ꝭ. de spōsa. ad audiētiā ꝛ. ca. sponsam.

g ¶Prohibuisses. Et bene. ꝭ. de spon. du. tua. et ca. seq.

h ¶Alij. Scʒ tertio.

i ¶Mādatū. No. q remittit cā ad eum a q appellatum est: vel qꝛ non tenuit appellatio: vl' qꝛ ipsa nō fuit ꝓsecuta suā appellationē: ꝛ eps factum significauit pape. vñ mādat ei vt si est ita ipsam ꝯpellat redire ad domū mr̄is: qꝛ ipa ꝯtēpsit mādatū eccl'ie: a tertio viro ꝓpterea nō separabit. Et est hic ar. q mādatū iudicis nō est contēnendū. xxxiiij. di. c. j. ar. viij. q. j. sciēdū. xj. q. iij. si aūt vobis. ꝛ c. qm̄ ergo. et. ff. ne qd in lo. pub. l. vl. et punire ꝯteptores: vt h pʒ. ꝛ ꝭ. e. c. pxi. et. l. ꝓdicta: et arg. ff. si quis ius di. non ob. l. vna: al's delusoriū videret edictum iudicis. ff. de re iudi. l. cōtumacia. §. contumax.

a se daturūᵃ i vxorē ea p̄sente ꝛ cōᵇsentiēteᵇ ꝓstito iuramēto firmasset: ꝛ illa nō post multos dies donaᶜ ꝛ mūera viri sm̄ morē terre spōte suscipiens ipm̄ tāꝙ pᵈpriū virūᵈ sepe amplexata fuisset tandē mortuo fratre a ꝓprio viriᵉ sui fratre se despōsari ꝑmisitᶠ: ꝛ q ab illo cognita fuisset mēdaciter asseuerat. Cūꝙ ei ꝓhibuissesᵍ publice ne cui illorū vel alicui se copularet: ipsa spretis monitis tuis alijsʰ nubere non expauit: demū cū mulieri ꝑcepisses vt ad domū matris rediret: ipsa nr̄am audientiā appellauit: ꝛ. ꝭ. ¶Mādamꝰ qt̄enꝰ si est ita: ꝓfatā mulierē (ne mādatūⁱ tuū cōtēptibile videat) ad domū matris redire ꝯpellas: ꝛ iposita sibi de tāto excessuᵏ pn̄ia cōdigna: post ꝙ i domo materna ꝑ mēsem steterit ad tertiū reuerti ꝑmittas. Idē vigoreñ. ꝛ baroneñ. epis.

¶Spōsalia de futuro cum vna etiā ꝯ interdictū eccl'ie cōtracta nō hn̄t dirimere mr̄imoniū postea cōtractū cū alia. Cap. ij.

Ex lrīs cantuarieñ. archiepi ad nos ꝑuenit: q cum G. de sctō leodegario. M. filiam suā absentēˡ cuidā. R. nomie desponsasset: ꝛ. ꝭ. ¶Postea orta suspitione q ꝓfatꝰ. R. ad alia desideraret vota trāsire/ad examen fuit dicti archiepi cā ꝑlata: qui sub anathematis itermiatiōeᵐ ꝓhibuitⁿ ne anteꝙ de ꝑscripto negocio plene constaret: vir ad secunda vota transiret: sed ipse ꝑscripta prohibitione contempta filiam Gu. in facie ecclesie sibi solēniter copulauit vxorem: et. ꝭ. Cum archieps vellet de matrimonio primo cognoscere: dicta. M. appellationis vocē emisit: cuius appellationi archiepiscopus deferens eidē sub excōicationis interminatione districtiusᵒ interdixit: ne cui nuberet donecᵖ causa ipsa finem debitū sortiretur: ipsa tamē de remedio appellationis confisa cuidam alij Gu. noīe nupsit: ꝛ. ꝭ. ¶Mandamus quatenus si nihil constiterit quod impediat preter consensum de futuro qui inter prefatos. R. et. M. asserit precessisse: secunda matrimonia inuiolabiliter obseruanda sublato ap. obstaculo iudicetis. Licet enim cōtra interdictum ecclesie ad secūda vota transire nō debuerit: nō est tamen conueniens vt obᵠid solum sacramentū coniugij dissoluatur: aliqua tamen penitentia eis debebit imponi: quia cōtra prohibitionē ecclesie hoc fecerunt. Idē paduano epo.

¶Si hi qui dicebantur cōsanguinei contraxerunt contra ꝑceptū iudicis: debēt separi donec de cā cognoscat. Capl'm. iij.

De muliere: et. ꝭ. ¶Illos autem qui pro cōsanguinitate prohibentur coniungi: et post contra interdictumʳ ecclesie se receperint excōicationi debes subijcere: donecˢ tādiu separenturᵗ: quousꝙ legitime cognoscatur vtrū eorū matrimonium possit ꝛ debeat iure stare.

Qui filij sint legitimi.

m ¶Interminatione. Cōminatio tm̄ fuit non sentētia. Ar. ꝯ. ꝭ. de eo q fur. ordi. re. ca. j. et. ꝭ. de loca. capi. j.

n ¶Prohibuit. Qd facere debuit. ꝭ. c. proxi. ꝛ. ꝭ. capi. proxi.

o ¶Districtiꝰ interdixit. No. q lʒ iudex deferat appellationi: nihilominꝰ mihi pōt interdicere ne faciā id ꝓpt quod appellaui: vel qd ex eo sequit: nec mirum cū sit ordinariꝰ †potest etiā statuere terminum appellāti. ꝭ. de ap. sepe ꝯtingit: de cā tñ inuito appellāte postꝙ detulit appellatiōi cognoscere nō posset: qꝛ iā remisit cā ad supiorē. ij. q. j. nomē. ꝛ. ꝭ. d off. dele. lʒ. ¶Glo. se. re. p. q. allegat iiij. iura. ꝑ et vnū contra. et soluit.

p ¶Donec cā ipsa. Hic fert sn̄ia ipa sub ꝯdictione. lxiij. di. salonitane. v. q. j. qdā. xvij. q. iiij. si qs suadente. ꝛ. ꝭ. de ap. ꝑterea. Ar. ꝯ. ij. q. vj. biduū. Sn̄ia excōicationis bñ pōt ferri sub conditione. vt in. c. ꝑterea. alie do sn̄ie nō debēt ferri sub ꝯdictione: late tamen tenent vt in. l. ꝓdicta: biduum.

q ¶Ob id. Sic pʒ q interdictū eccl'ie nō dissoluit mr̄imoniū. vt. ꝭ. ca. pxi. qꝛ nō est ꝑpetuū impedimētū vt dixi. ꝭ. de spon. du. tua. lʒ pn̄ia debet ei imponi: qꝛ mādatum ecclesie cōtempsit. ꝭ. capi. pxi. Ber.

De muliere. ¶Casus. Quidam volunt contrahere mr̄imoniū. dicitur q sunt cōsanguinei. ecclesia ꝑcipit illis ne contrahant donec de ꝯsanguinitate constiterit: ipsi ꝓhibitione contempta contrahunt. Queritur qd iuris? Rñ. papa q debent abinuicem separari quousꝙ cognoscat an de iure possint simul remanere. ¶Nota q si suspecti de ꝯsanguinitate cōtrahūt ꝯ ꝓhibitionē ecclesie separandi sunt vsꝙ ad finem cause: al'as non essent separandi quousꝙ de causa plene constaret.

r ¶Contra interdictum. Quod facere nō debuit. vt. ꝭ. c. pxi. et de spon. du. tua. vbi de hoc. xxxij. q. iiij. non oportet.

¶Glo. sequens recitetur per questionem.

s ¶Donec tādiu separentur. Hec sn̄ia est ad tps. vñ ex tpe tollitur sine oī aliq absolutiōe: vt h vr̄. ar. ꝭ. de spon. non est vobis. et lxxxj. di. si q sunt: lʒ tutius ‡ est q etiā post separationē absoluant saltē ad cautelam: lʒ videant excōicati tantū dū simul manent.

¶Glosa seq. signat contrarium. ibi remittit.

t ¶Quousꝙ. Arg. ꝭ. de spon. du. tua. in fi. sed ibi loquit qualiter illud et ea que in hoc titulo dicuntur intelliguntur circa huiusmodi separationem.

¶Rub. Qui filij sint legitimi. ¶Supra visum est de multis impedimentis matrimonij: sed quia sepe filij nascuntur ex matrimonio contracto contra impedimenta ecclesie: ꝛ dubitari potest an et quando ipsi filij sint legitimi/ideo subijcitur ista rub. ¶De hac materia habetur. xxvj. distin. deinde. xxxiiij. distin. viduam. xv. quest. vj. non nuper. xxxij. quest. iij. dicat. xxv. quest. vij. capi. fi. Abbas siculus.

k ¶Excessu. s. de fide violata ꝓoris sponsi: ꝛ qꝛ desponsari se ꝑmisit a fratre sponsi: ꝛ qꝛ mandatū eccl'ie contempsit † ꝛ sic patet q iudex potest punire contumacem: vt dictum est.

Ex litteris. ¶Sūmatū est. ꝭ. ca. pxi. In pⁱma narrat factū. In secunda illud diffiniendū cōmittit ibi: mandamus. Ab.

¶Casus. Quidam filiam suā. M. noīe absentē desponsauit cuidā. R. noīe. Postmodū orta suspitiōe q idē. R. vellet aliā ducere in vxorē. Delata fuit questio sup hoc ad archiepm̄: q sub intermiatione anathematis prohibuit: ne anteꝙ de causa ipsa cōstaret: vir acciperet aliā in vxorē. Sed ipe nō obstante prohibitiōe quandam aliā sibi solenniter copulauit. Sed cū archieps vellet cognoscere de pⁱmo mr̄imonio: mulier ad se. ap. appellauit. archieps eiꝰ appellatōi deferēs: precepit eidē mulieri sub pena excōicatiōis ne alicui nuberet donec causa finē debitū sortiret. ipsa tñ de appellatione ꝯfisa: aliū in virū accepit. Archieps negociū istud significauit dn̄o pape. Vñ mādat eidē qt̄enꝰ si nihil ꝯstiterit qd impediat: preter cōsensum de futuro q inter ꝓfatum. R. et. M. dicit interuenisse: scdm̄ mr̄imoniū legitimū iudicet: nō obstante appellatione: quis ꝯtra mādatū ecclesie cōtrahere nō debuisset. non tñ mr̄imoniū dʒ ꝓpter hoc dissolui: penitētiā tñ imponat illis pro eo q cōtra prohibitionem ecclesie contraxerunt. ¶Nota q mr̄imoniū su-

Spōsalia an p fr̄em contrahi possint.

†Mꝰ dic vt. ꝭ. de despō. ipu. c. vno. i fi. li. vj. Jo. an.

‡Sm̄ Ala. munꝰ ex cā donū ex cā ꝛ sine cā Jo. andree.

Judicis mandatū nō est ꝯtēnendum.

†Vñ multiplex pena debet imponi de re iu di. c. fi. li. vj. Jo. and.

Judex ad aliq ꝑt circa appellationem.

†Quasi de legatꝰ hoc nō posset: sed Inno. dixit hoc speciale ꝑpter anima rū periculū: ꝛ in fauorē matrimonij: de hoc dixi. ꝭ. de appel. cum teneamur. Jo. ā.

‡Immo d necessitate exigit hoc in sn̄ia excōicatiōis ꝭ. de sen. ex cō. cū desideres. ꝛ ca. a nobis. et. §. fo. sed in sn̄ia iter dicti vel suspensionis nō. puta q hoc cautela sit necessaria qꝛ in illorū relaxatiōe nō fuatur forā solēnis sʒ sufficit dicere absoluo te vel relaxo interdictū in te latum qd dicit. ꝭ. de testi. veniens. §. fi. Jo. ā.

¶Glosa sequens signat contrarium.
g ¶Sniam. Pro iā nato hr̄ cū añ sniam sit cōceptus: vt dictū est. Arg. cōtra. C. de li. ca. l. vl. sed illi qui nascūtur post litē cōte. condictione matris vtuntur.
¶Glo. se. alle. tres concor. ⁊ remittit. querit et sol.

Conquestus. ¶Primo ponitur impetrantis querela. Secūdo cause cōmissio ibi: ideoq̄. Ab. sicu. ¶Casus. Quidā. H. nomine: quādā in vxorē accepit. R. patruꝰ ipius mulieris volebat eam ꝑuare hereditate paterna/ ꝓ eo ꝙ ipa nata fuit anteq̄ pater suus matrem suam acciperet in vxorem: dicēs eam illegitimam fuisse. vnde ꝑdictꝰ. H. ꝯquestus fuit dño pape: ⁊ ipe mādat q̄tenus si est ita eā iudicet legitimā. ꝑdicto. R ꝓhibendo ne hac occasione sup paterna hereditate eā debeat molestare. ꝙ si ꝯtra fecerit: excōiccetur. ¶No. ꝙ matrimonium sequens legitimat filios natos añ matrimoniū. Itē causa legitimatiōis ptīet ad ecclesiam: quia est accessoria mr̄imonio. Ber.

a ¶Acceperit ī vxorē. ⁊ sic legitimata fuit per subsequens matrimōiū. ī. eo. tanta.

b ¶Legitimam. Insti. de nup. §. vlt. † in autē. qui. mo. na. effi. legit. §. sancitum. col. vj. ⁊. ī. eo. tanta. ⁊. xxx. q. v. nullū.

† Naturalꝭ q nō ē ī patris ptāte redigiꝭ ī illā ꝑ mr̄imonium subsecutū. Jo. ā.

c ¶hac occasiōe. Quia ex q ꝓnūciata fuerit legitima cessabit occasio ista. vñ si ꝓpter hoc vellet eā molestare: pōt ⁊ debet ab eccl'ia excōicari: cū causa matrimonij ad eccl'iam spectet. et ꝑ ꝯñs legitimatio q est accessoria. Ar. ꝯ. ī. e. causā q. No est ꝯ ibi ꝑncipal'r ꝯmittiꝭ causa sup q̄stione spoliationis q ad papam non ꝑtinet inter eos q nō sunt sue iurisdictiōis: sed ad iudicē secularem: vt ibi patet. ⁊. viij. di. quo iure. h vero ꝑncipaliter ꝯmittebatur causa filiationis que ad eccl'iam ꝑtinet: ⁊ ea determinata determīatur ꝑ ꝯñs causa inquietationis q ficbat huic mulieri: eo ꝙ illegitima dicebatur: ⁊ ita cessāte illa cā patet ꝙ ī iusta esset vlterius inq̄etatio ex illa causa: vñ pa. rōne saltē pcti pōt se ītromittere. ī. de iudi. nouit. ⁊ ar. ij. q. j. si peccauerit. vl' papa hēbat h vtrāq̄ iurisdictionē. ar. ī. de appel. si duobꝰ. ⁊ ita nulla est oppositio.

Alexan. iij.

¶Naturalis ex soluto genitꝰ ⁊ soluta: legitimaꝭ ꝑ subseq̄ns parētū ꝯiugiū: et quo ad hereditatem. Capm. j.

Onq̄stus est nobis. H. ꝙ cū q̄ndā mulierē ī vxorē accepit. R. patruus mulier ipsam exheredare conaꝭ: eo ꝙ āte despōsationē mr̄is sue nata fuerit: lꝫ postea pr̄ mulierꝭ ꝑfate matrē ipiꝰ accepit[a] in vxorē. ¶Ioq̄ mādamꝰ q̄tenus si est ita: eā legitimā[b] iudicetꝭ/ ꝑdicto. R. inhibētes ne dicte mulieri hac occasione[c] sup hereditate paterna molestiā inferat vel grauamē. Si aūt ꝯ hoc venire ꝑsumpserit: ꝯ eū se ueritate eccl'iastica procedatis.

Idem.

¶Separato matrimōio ī facie ecclesie ꝯcto: filij geniti vel cōcepti āte sniam sūt legitimi. Ca. ij.

Um inter. J. virum: ⁊. T. mulierē diuortij snia canonice sit ꝓlata: filij eoꝝ nō debēt exide sustinere iacturā: cum parētes eoꝝ publice[d] sine ꝯdictiōe[e] eccl'ie iter se ꝯxisse noscāꝭ. ¶Ioq̄ sācimꝰ vt filij eorū quos āte diuortiū habuerūt: ⁊ q cōcepti[f] fuerāt āte latā sniam[g] nō minus habeanꝭ legitimi: ⁊ ꝙ ī bōa pr̄na hereditario iure succedāt: ⁊ de parētū facultatibꝰ nutriāꝭ[h].

Idem rothoma. archiepo.

¶Staꝭ ꝟbo viri ⁊ mulierꝭ q negāt aliquē filiū: nisi idicijs et testibus ꝓbeꝭ ꝯriū. Ca. iij.

Rāsmisse nobis tue littere ꝯtinebāt ꝙ cū. N. vsq̄ ad iuuentutē quēdam pueꝝ nutriuisset vxore sua. M. tūc nō despōsata sibi cohabitāte: postmodū ipsā legitie despōsauit: ⁊ filios sustulit ex eadē: q̄bꝰ pr̄nā hereditatē petētibꝰ ꝑdictꝰ iuuenis ꝯdicēs se filiū ⁊ heredē q̄uis a vicinia[i] q ipꝫ filiū eoꝝ eē credebat spuriꝰ[k] diceret: ꝑdicti ꝟo. N. et vxor eiꝰ ꝑfatū iuuenē spuriū suum aut legitimū filiuꝫ esse negabāt[l]: sꝫ dicebāt ꝙ eū pietatꝭ ītuitu nutriuissēt. Cū aūt q̄stio corā te mota[m] eēt: ⁊ ꝑdictꝰ iuuenis ꝓ eo ꝙ iuri stare nolebat vīculo sit

b ¶Nutrianꭍ. xxx. di. si qs reliq̄rit. j. dist. ius naturale. ī. de īfan. expo. c. vno. qualiter filij alēdi sunt dicitur. ī. de cōuer. infi. ca. vl. ⁊. ī. de eo qui dux. in ma. cū haberet. Sed quid † si moueaꝭ questio alicui puero vl' infanti ꝙ non sit filiꝰ illius cuiꝰ dr̄: Judex sūmatim cog̃scere debet: ⁊ alatur rebus interdū forsitan alienis ‡ C. de car. edic. l. vl. ⁊. ff. d car. l. iij. §. cause cognitio. Lauren.

† Cōpetentius formaretur hec q̄stio. ī. ca. ꝓxi. Jo. and.

‡ Et si etiā modica presumptio facit pro puero mittetur in possessionem. ff. ad carb. l. vl. ff. de libe. agno. l. si quis a liberis. §. si vel parēs. hoc no. vin. ī. c. ꝓxi. Jo. ā.

natus post patris dignitatem amissam. magis est vt se natoris filiꝰ intelligaꭍ. tempꝰ enī cōceptiōis spectādū ē. Joan. and.

Ransmisse. Primo ponitur ꝯsultatio. Scd̄o responsio: ibi cōsultationi. Abbas sicu. ¶Casus. Quidā nomie. N. nutriuit quēdā pueꝝ vsq̄ ad iuuētutē cohabitante sibi. M. vxore sua tūc nō despōsata. sed eā postmodum desponsauit: ⁊ filios ab ea suscepit. ꝑdictꝰ iuuenis sic nutritus gerens se filiū ⁊ heredē. hereditatē. N. ꝑdicti poscit q̄uis a vicinia crederet eoꝝ spurius vt dicebaꭍ. Sed ꝑdicti. s. vir ⁊ vxor negabāt illū spuriū suū aut legitimū filiū esse/ sꝫ dicebāt ꝙ eū nutriuerāt pietatis ītuitu. filij istoꝝ petebāt hereditatem paternā ab illo: ipe ꝟo contradicebat. Questio fuit sup hoc delata corā archiepo rothomageñ. ꝑdictus iuuenis quia corā eo citatus venire noluit/ fuit excōicatꝰ: papa super hoc cōsultus archiepiscopo quid super hoc esset agendum Rñ. ꝙ in hoc casu standum est verbo viri ⁊ mulierꝭ: nisi certis indicijs ⁊ testibus iuuenē predictū illorū cōstiterit esse filiū. ¶No. ꝙ standum est verbo viri ⁊ mulieris/ an aliquis sit eorum filius: nisi expresse ostendatur. Ber.

i ¶A vicinia. Multū valet in talibus fama vicinie. ī. de ꝑsump. illud. ⁊. ī. de ꝓba. per tuas. iij. q. iiij. §. itē sepe. xxxv. q. vj. si duo.

k ¶Spurius. i. non legitimus vel naturalis: quia forte susceꝑat eum de alia muliere vel ante matrimoniū: vel durante matrimonio: et ita spurius.

l ¶Negabant. Talis negatio presūptionem inducit cōtra illū: sed ꝑiudiciū non gñabat: quia lꝫ aliq̄s negeꭍ filius: nihilominꝰ de inofficioso testamento agere potest. ff. de inoffi. testa. si instituta. §. j. sicut econuerso: lꝫ appelletur filius/ nō tñ succedit cū alijs si probatur ꝙ nō sit filius. C. de testa. neq̄ professio. ⁊. C. de he. insti. si pater. et. C. de proba. non nudis.

¶Glo. se. querit ⁊ soluit. ex his obijcit. ⁊ tripliciter soluit.

m ¶Mota. Sꝫ q̄s ꝓuocauit h ad iudiciū? Planū est q̄ filij legitimi ꝓuocauerūt: vt pꝫ ꝑ lr̄am. ī. vbi dic̄ q̄bꝰ paꭍnā hereditatē petētibꝰ. ⁊ ex eo ꝙ dicit noluit stare iuri fuit excōicatꝰ. ipe enī hereditatē possidebat vel partē vñ isti petebāt illā dicētes ipm nō fuisse legitimū. Sꝫ quō isti poterāt agere cū parētes istorū viuerēt vt vr̄ ex eo ꝙ dicit stādū est ꝟbo viri ⁊ mulieris: q̄ de hereditate viuētis agi vel pacisci nō potest. C. de pac. l. vl. nec dr̄ hereditas nisi mortuo eo cuiꝰ fuit. ff. de here. vl' ac. vē. l. j. Dicūt q̄dā ꝙ illi erāt facti mōachi. Uel forsitan pr̄ cōcesserat eis hereditatē totā retentꝭ aliq̄bꝰ fructibꝰ ꝓ victu suo ⁊ vxoris. Ul' pōt dici ꝙ isti iā mortui erāt: ⁊ qd̄ dr̄ standū est ꝟbo viri ⁊ mulierꝭ. s. q dicebāt illū publice filiū suū nō eē dū viuebāt. ar. ī. de ꝓba. ꝑ tuas. Et merito statur verbo illoꝝ: q̄ nō est ꝟisil'e ꝙ paꭍna pietas ꝯ illū mota fuisset si filius fuit. ī. de ꝑsūp. afferte. C. de adop. l. pe. §. si ꝟo. ⁊. C. d ioffi. test. si mater. xxiiij. q. iij. ea vindicta. circa prin. et nullus affectus vincit paternū. C. de cura. fu. l. vlti. §. j. et affectio causam suspitionis remouet. ff. de ritu nup. non solum. §. de vno. ⁊ ideo eis etiam creditur: quia iste nunq̄ fuit in possessione filiatiōis. quia vicinie fama hoc habebat: quia in talibus creditur cum verbo viri ⁊ mulieris. arg. ī. de presump. illud. et. xxxv. q̄sti. vj. si duo.

Filij an possint litigare sup hereditate parentuꝫ adhuc viuentiū.

Affectus nullus poterit supare paternum.

Diuisio.

Um inter. ¶Primo ponit causam diffinitiōis. Secundo diffinit ibi: Ideoq̄. Ab. ¶Casus. Joh. ꝯxit mr̄imoniū cū teberga in facie ecclesie/ de qua filios suscepit. tādem cū grauida esset: accusatū fuit matrimoniū de consanguinitate: lata fuit snia diuorcij inter eos. Dubitabaꭍ an filij nati añ sniam: ⁊ q cōceptus añ fuerat eēnt legitimi. Rñ. pa. super h ꝯsultus: ꝙ filij nō debēt inde sustinere iacturā cū parētes in facie eccl'ie publice cōtraxissēt. ⁊ ideo statuit pa. vt filij eorū quos habuerūt ante sniam/ ⁊ q cōceptus fuerat ante ipam sniam legitimi habeanꭍ. ⁊ in bonis paternis hereditario iure succedant/ ⁊ de parentū facultatibus nutriātur. ¶Not. ꝙ qui in facie eccl'ie publice ꝯhūt q̄uis impedimētum subsit tamē filij de tali matrimonio nati ꝯm ātiqua iura legitimi erant/ etiam si postea separentur. hodie statur super hoc illi constitutioni scꝫ de clandestina despon. cum inhibitio. Ber.

d ¶Publice. scꝫ denunciatione premissa in ecclesia publice. al'as hodie dicitur clandestinum. ī. de clā. despon. cum inhibitio.

e ¶Sine ꝯdictiōe. Si quis contrahat nō premissa denūciatiōe: vel ea premissa contingat matrimonium ex iusta causa interdici. et non obstante contradictione contrahat: si postea impedimentum probetur filij medio tempore nati illegitimi erunt: ⁊ ideo publice dicit hic ⁊ sine contradictione. ⁊ hoc totum habes in illa constitutione. cum inhibitio.

f ¶Concepti fuerant. Sic ergo tempus conceptionis spectandum est: cū de cōmodo alicuius tractatur. ff. de sta. ho. si paulus. ⁊ quotiens de cōmodo alicuius tractatur pro iam nato habetur. ff. eo. qui in vtero est. ff. de senato. emancipatum. ꝟ. si quis cōceptus sit ‡ ⁊ insti. de ingenu. §. ex contrario. Arg. contra. xv. q. viij. cum multe. ⁊ de con. di. iiij. firmissime. Arg. ꝯ. ff. de decur. l. ij. §. in filijs. ⁊. §. seq. ꝓ ꝑma parte facit. xxvj. q. iiij. igitur. ī fi. Sol. quod primo dicitur verum est propter fauorem filiorum ⁊ libertatis. quādoq̄ tamen consideratur odium paternū vt in. c. cum multe. ꝯriū illud igiꭍ locū habet: vt varietas fatorū adapteꭍ diuersitati borarū.

De tēpore ꝯceptionis spectādo alle. ꝓ et contra. et soluit.

‡ Seq̄tur anteq̄ paꭍ a senatu remoueretur

¶ Glo. se. reci. per. q. que indicia probent.

a ¶ Indicijs. Per indicia enī fit ꝓbatio. C. de rei vē. ïdicia. z. l. cū sup. z. C. de fi. instru. l. j. et. ṡ. de ꝓba. p tuas. z. C. famil. hercis. l. i ipius. z. C. de pac. pactum. q ex quo negat filius cū nō sit in posses sione filiatiōis cū opȝ ꝓbare. ff. de ꝓba. l. j. z. ij. z vl. Et videret suf ficere hmōi indicia/ si ꝓ bet q illi tenebāt eū ꝓ fi lio z ille eos ꝓ parenti bus: z maxie si fama vi cinie cōsentiet: vt dicit decre. p tuas. z qz nat⁹ ē de illorū mr̄imonio: qz filius est quē nuptie de mōstrant † ff. de in ius vo. quia mat. z dicit lex q debet ꝓbare se filium si negat fili⁹ a p̄re vt. ff. de lib. z posthu. l. si post hum⁹. ṡ. vl. z. ff. de his q̄ sui vel alie. iur. sūt. nepo tes. ṡ. filiū. ar. al's ē lex.

Filiū se esse q̄liter quis probabit.

† Unde per obstetrices ꝓbabit filius dn̄e: et sic per cōsequens viri ei⁹. Ui. Jo. ā.

¶ Glo. se. ar. z sigt ꝯriū. soluit z remittit.

b ¶ Et testibus. quib⁹ ꝓbantur indicia: quia res ista vere ꝓbari non potest nisi p ïdicia exteriora: vt dictū est: z h est ar. q statur p̄sūptioni/ scȝ dicto p̄ris z mr̄is do nec ꝓbet ꝯriū. j. q. j. si q̄s a symoniacis. z q p̄sum ptio ꝯriā admittat ꝓba tionē. ṡ. de p̄sū. quia verisimile nō est: z. ṡ. de re nū. sup hoc. z. ff. q̄d me. cau. causa nō est. ‡ Ar. ꝯtra. s. quia presumptio p̄sumptiōe rescinditur. xj. q̄st. iij. absit. z. xxxiij. di. quorūdam. z. ṡ. de p̄ sumptio. cū in iuuētute z. C. de epi. z cler. eū qui ff. de in iteg. restit. diu⁹. fortiori p̄sūptioni statur semp. De hac materia dr̄. ṡ. de spō. is qui.

‡ Uide de presump. ꝯtra. sup. j. glo. Jo. ā.

excōicatiōis astrict⁹. ¶ Cōsul. t. r. q in tali casu stādū est ꝟbo viri a z mulieris: nisi certis indicijs[a] b et testibus[b] tibi constiterit esse filium iuuenem memoratum.

Idem exonieñ. vinconieñ. epis: z abbati herfordeñ.

¶ Illegitima proles est quā viro viuente vxor ex adulterio cō cepit: siue cum adultero siue cū viro moretur. Capm. iiij.

Causam que. z. j. ¶ Si con stiterit q agatha de Ane c lina muliere[c] tpe Alani[d] viri sui: d ipa cū eo tanq̄ cū viro suo morā te: vel. R. p̄re dicte Agathe ipsā A. adhuc h̄ite vir͂ publice tenē e te[e] nata fuit eā nō fuisse legitimā eiusdē. R. filiā iudicet: qz nō po f tuit esse vxor que viri sui[f] thorū g maculās: alij[g] dum ille viueret copulari presumpsit.

Idem exonieñ. episcopo z abbati herfordeñ.

¶ Questio natiuitatis opposita petenti hereditatē corā iudice seculari: est ad ecclesiasticū iudicē trāsmittēda. h. d. z est text⁹ multū notabil' z allegabil'. C. v.

Lator p̄ntiū. R. z. j. ¶ Cū aūt idē. R. H. corā sc̄lari iudice sup hereditate aui eiusdē R. p̄ris dicti. H. traxisset ï cām: ille sibi p̄sūpsit obijcere q pater eius nō fuit de legitio mr̄imōio nat⁹: et iō de hereditate aui sui h nihil possit iure successorio[h] vēdi care. tādē cū sup q̄stiōe natiuita i tis[i] corā norwicē. epo tractatuȝ fuisset: ad nostrā extitit audien k tiā appellatū[k] z. j. ¶ Jdq̄ māda mus q̄ten⁹ cāȝ sup q̄stiōe natiui l tat̄ p̄ris eiusd. R. i fra[l] duos mē ses sublato appellatōis obstacu lo t̄minet. Si ꝟo i fra duos mē m ses p̄fat⁹. H. nō poterit ꝓbare legi tie[m] q̄d obiecit: ex tūc sc̄lari dn̄o sub cui⁹ iudicio d̄ hēditate cā ꝟ titimet: vt ꝓ q̄stiōe natiuitat̄ n nō[n] dimittat q̄n cāȝ sr̄ hēditate audiat z dcidat. Idē exoñ. epo

¶ Naturales legitimāt ꝓ subse q̄ns parētū ꝯiugiū: spurij ꝟo nō. h. d. i heredo ꝟbis lr̄e. Et e c. famosū z quotidie allegat i vtroq̄

Tanta est (Foro. Ca. vj. vis mr̄imonij vt q̄ ātea sūt geniti: post ꝯctū mr̄imoniū

uersatione ipsius Hug. patrui sui ad sedē ap. ap pellauit. vnde pa. man dat iudicibus quaten⁹ causā super questiōe na tiuitatis ipsius. R. infra duos mēses appellatio ne remota debeant t̄mi nare. Si vero ifra duos mēses dictus. H. nō ꝓ bauerit legitime q̄d ob iecit: ex tunc seculari iu dicio corā quo hereditatis questio vertit: debe ant intimare vt ꝓ q̄stio ne natiuitatis nō dimit tat quin causam heredi tatis audiat z decidat.

¶ Mo. q certus termin⁹ agere volētibus statui pōt infra quē si intentio nem suam nō ꝓbauerit vlterius non audietur. Jtem causa natiuitatis p̄iudicial' est q̄stioni he reditatis: etiam si q̄stio hereditatis p̄mo sit mo ta. Bernar.

b ¶ Jure successorio. Q̄d ver est si esset natu ral': ex quo alia ꝓles † ei legitima superat. al's enī filius naturalis suc cedit patri ab intestato in duabus vncijs. C. de na. lib. auc. licet patri. z i autē. qui. mo. na. effi. leg. ṡ. si q̄s aūt. col. vj. ṡ quo loquitur. C. eo. ti. l. nec igitur. al's illegitimi in nihilum succedunt.

† Uel ꝯuḃ legitima. z est iste cas⁹. i quo quis alij nocet. et sibi non prodest. de hoc de cōcess. preben. aucte. i fi. lib. vj. Jo. andree.

partē debitā exhibere. vnde cum ipe Hug. patruū suū sup parte hereditatis paterne corām iudice cōuenisset: idem patruus obie cit q pater eius de legitimo matrimōio nat⁹ nō fuit: z ideo de he reditate aui sui nihil poterat vēdicare successorio iure. tandē fuit tractat⁹ sup q̄stione natiuitatis corām epo norwiceñ. ꝓpter tergi

Causā que. ¶ Pone casuȝ ꝓut ponit glo. in ca. causā que. j. eodem. Uel sic s̄m Ber. Dicebat q agatha: de cui⁹ heredi tate agebatur non erat nata de legitimo matrimonio. Mādat pa. inquiri de hoc: z si ꝯstiterit q agatha nata fuit de anclina muliere rodulphi sanarici eo tpe quo ipa anelina publice morabat cū ala no viro suo: vel si constiterit q p̄dictus rodulphus anclinā virum habentem publice teneret z eo tpe nata fuerit: p̄nūcieł illā legi timā nō fuisse: quia nō potuit esse vxor que viuente viro suo alij se copulare p̄sumpsit: de hoc plene dicit. j. e. cām que. ¶ Nota. q cau sa natiuitat̄ ad eccl'iam spectat. Jtem si aliqua mulier viuēte ma rito alteri de facto matrimonialiter se ꝯiungat: proles ex tali ma trimonio nata illegitima iudicatur. Ber.

¶ Glosa sequens querit z soluit.

c ¶ Muliere. Et de. R. ꝓut sequitur in alia clausula. Sed quare q̄ritur modo d̄ natiuitate agathe vtrū nata sit de legitimo matri monio vel non? Jdeo quia de hereditate patris ipsius agathe q̄ successit sibi in hereditatē agebatur iter. R. filiū agathe. z. ṡ. auū culum magnum ipsius. R. qui. ṡ. fuit frater patris agathe. et iste ṡ. spoliauit istum. R. hereditate aui sui. vt. j. e. causam que. et iste due causam que. z illa. ṡ. de do. et contu. causam que. et. ṡ. de offic. deleg. causam que. loquūtur de eodem facto. z olim hec z ille due erant vna decre. in hoc ti.

d ¶ Tempore Alani. Unde post mortem alani si. R. contraxisset cum anelina legitimari non posset per subsequens matrimonium j. eo. tanta.

e ¶ Tenente. tanq̄ vxorem.

f ¶ Uiri sui. Scilicet alani. † Ber.

† Uel alterius cui forte s̄cdo nupsit mortuo Joan. and.

g ¶ Alij. s. R. p̄ri agathe sciēti q illa habebat aliū virū. s. alanū: vn̄ non posset ee vxor illius etiā post mortem alani viri: quia plus est eam ducere de facto q̄ fidem dare. ṡ. de eo qui dux. in ma. cum haberet. secus si ignorasset illum habere alium virum ex quo bo na fide z publice contraxisset cum illa: filij sic suscepti iudicaren tur legitimi. j. e. ex tenore. z cum ea post mortem mariti remanere posset. ṡ. de eo qui dux. in ma. c. j. z. c. veniens.

Diuisio.

Lator. Sunt due partes. Jn prima appellantis questio. Jn secūda cause cōmissio ibi: ideoq̄. Abbas. ¶ Casus. Quidā R. nomine accessit ad papam corā ipo ꝓponens q auus ipsius du as habuit vxores: de quarū vna patrē ipi⁹ de altera Hug. patruū suū recepit: qui hereditatē aui sui totam detinebat: nec ei volebat

i ¶ Natiuitatis. Que ad iudicium ecclesie tm̄ ptinet. j. eo. causā que. z. ṡ. e. c. j. z tanq̄ preiudicialis primo debet terminari anteq̄ intentetur q̄stio hereditatis. ṡ. de or. cog. tuam. Ber.

k ¶ Appellatum. Ex parte ipsius. i. ꝓsequentis appellationē altera parte eam non prosequente. B.

¶ Glo. seq. no. terminum statui z c̄. al'. iij. concor.

l ¶ Jnfra duos. Nota q terminus certus statui potest a superio ri volente agere post quē non auditur iusta causa cessāte. ṡ. de clā. despon. cum inhibitio. ‡ z. j. qui ma. ac. pos. cum in tua. z. C. de ige. ma. l. diffamari. nec istud tempus prorogari potest preter consen sum partium. ṡ. de off. deleg. de causis.

¶ Glo. se obijcit de vno canone z soluit.

m ¶ Probare legitime. Sed videtur q iste potius debeat ꝓba re patrem suum legitimū: quia presumitur adulteriū nisi probet matrimoniū. vt. xxx. q. v. aliter. sed ibi agitur cōtra clā coniunctos. Unde presumitur potius adulterium † hic pater ipsius. R. erat in possessione filiatiōis: quia habebatur pro filio z possidebat bo na paterna: et nat⁹ fuerat de ea que credebat vxor eo mortuo. H. iste cepit totam hereditatem possidere.

¶ Glo. se. obijcit de. ij. legibus z soluit.

n ¶ Nō dimittat. Sed videtur q iudex secularis possit cognosce re de q̄stione natiuitatis. C. de iudi. quotiēs. z. C. de or. iu. l. adite. quare ergo non processit iudex iste? Dic q cum causa ista sit mere spiritualis p̄ncipaliter spectat ad ecclesiam. ṡ. de ordi. cog. tuam. vnde secularis iudex non incidenter nec alio modo potest de ea cognoscere. j. eo. causam. nec de annexo spirituali. ṡ. de iudi. quan to. Bernardus.

Tanta est vis ¶ Sunt due partes. Secunda ibi: si autem. Abbas sicul⁹. ¶ Casus. Aliquis filios suscepit de aliqua muliere. postmodum contraxit matrimonium cum eadem: quesi tum fuit vtrum filij ante matrimoniū suscepti legitimi sint habē di. Rn̄. papa q tanta est vis matrimonij vt qui ante matrimoniū sunt geniti post matrimonium legitimi habeantur. tamen si vir vxore sua viuente aliam cognouerit: z ex ea prolem susceperit ni hilominus spurius filius est habendus et repellendus ab heredi tate: licet post mortem vxoris cum ea contraxerit: z precipue si in mortem vxoris alteruter eorum aliquid machinatus fuerit. ¶ No ta arg. q qui ab initio non fuit legittimus tractu temporis legi timus reputatur. Jtem principium considerandum est. Ber.

‡ Et de pro ba. l. ꝫ. R. ff. de op. leg. mācipiorū. ṡ. de fide i stru. accepi m⁹. Jo. ā d.

† At sic q̄ dāmō ꝓpel lantur palā cōtrahere: eis ꝟo mortuis cessat illa ratio hȝ Lau. s̄m hostiẽs illud locum hȝ q̄n viuunt parentes: nec est diu q simul fuit iūcti: ibi p⁹ sumitur stu prū nisi pro betur mr̄imoniū. sec⁹ q̄n mortui sunt q sem per ꝓ coniugibus se ha buerūt: de hoc. ṡ. e. ꝑ ueñit. Quid enī si sacer dos testes mortui fuit vel ꝯct⁹ sit ātiquus: de hoc de clā. despō. cū i hibitio. x. ꝑte. in tali casu vel ille gitimatio nem obijci

ens non auditur. vel si auditur necesse habet probare qḋ intendit: sicut qñ constat matrimoniū contractū in facie ecclesie. s. c. j. et. ij. Joan. and.

¶ Glo. se. al. v. concor. querit al. negatiue. ꝛ contrariū soluit.

a ¶ Legitimi. Ecce q̄ta est vis mr̄imonij vt illegitimos faciat legitimos insti. de nup. §. vl. in autē. quō natu. effi. sui. §. si quis igitur dotalia. col. vij. ꝛ. C. de na. li. cū q̄s. isti. de here. q̄ ab itest. ꝺfe. §. necnō. ꝛ. s. e. c. j. Sed nūqd dices tales legitios quo ad ordines et honores? Uī ꝙ non. q̄ non sunt nati de legitio matrimonio. s. de elec. cū in cunctis. ꝛ arg. xxx q. v. qualis. Sed credo ꝙ legitimi sūt q̄ ad oīa: quia mr̄imoniū oīa p̄cedentia purgat. ꝛ sic ꝓxima siue etiā p̄cedēs cā turpitudinis sublata ē. si. C. qḋ me. cā. l. ij. ff. de condi. ob tur. cau. si ob turpem.

b ¶ Aliam. s. consciā ad ulterij. s. e. cāꝫ que. sec⁹ si ignoranter. ar. s. e. cū inter. ar. j. e. ex tenore. s. de eo q̄ dux. i ma. c. j. cōtrariū vr̄. s. ꝙ talis nō sit legitimus: quia hic nō distinguit. sed primū verius est. Ber.

¶ Glo. se. ar. signat ꝯriū ꝛ ibi r̄mittit: secūdo ar. ꝛ signat hic contrariū.

c ¶ Licet post mortē. Ar. ꝙ licet res deueniat ad eū casū a quo incipe potuit. nō tñ valet. Ar. cōtra. s. de ꝯuer. cōiug. placet. vbi de hoc. Itēꝫ ar. qḋ ab iitio nō tenuit tractu tēporꝭ nō valere. xxvj. q. iij. §. pōt. ꝟ. qḋ si priuatus. Ar. cōtra hic in prin.

¶ Glo. se. tractat de quadruplici filiatione: incidenter signat contrarium. ꝛ ibi remittit.

a legitimi[a] habeant. ¶ Si aūt vir
b viuēte vxore sua aliā[b] cognoue-
c rit: ꝛ ex ea ꝓlem suscepit: lꝫ[c] post mortē vxoris eandē duxerit: nihilominus spurius erit filius: ꝛ
d ab hereditate repellend⁹[d] p̄sertī si in mortē vxoris p̄ois alt̄uter eoꝝ aliquid fuerit machinatus.

I dē londoneñ ꝛ vigoriē. epis.

¶ De causa ciuili inter laicos nō cognoscit ecclesia. cognoscit tamē an q̄s sit de legitio matrimonio natus. Capm. vij.

e Causam[e] que iter. R. ꝛ. F. sup eo ꝙ mater dicti. R. dicitur nō fuisse de legitimo matrimonio nata agitari dinoscit̄ vobis cōmisimus terminandā. ¶ Uerꝝ q̄ litteris nostris iserī fecim⁹: vt se p̄fato. R. possessionēꝫ oīm quoꝝ possessor extitit qñ auus su⁹ ꝓficiscēdi hierosolymā iter arripuit: āte p̄ncipal' cāe ingressū faceret r̄stitui: si eadē possessiōe fuisset ꝑ violētiā spoliat⁹.
f Nos attēdētes ꝙ ad regē[f] ꝑtiet nō ad eccl'iā de talib⁹ possessiōibus iudicare: ne videamur iuri regꝭ āgloꝝū detrahere: q̄ ip̄aꝝ iudiciū ad se asserit ꝑtinē. F. v. mādamus q̄ten⁹ regi possessionū iudiciū relinquētes: de cā p̄ncipa-
g li videlicꝫ vtrū mr̄[g] p̄dicti. R. de legitio sit matrimōio nata plenius cognoscatꝭ: ꝛ cām hmōi t̄mi-
h netꝭ: lꝫ icōgruū[h] videat̄ vt matri-
i mōiū genitricꝭ[i] p̄fati. R. ipetat̄ qḋ ea viuēte ñ fuit (vt ꝺr) ipetitū.

I dem ep̄o ꝛ archi. vincētino.

¶ Si mulier ꝑ iudiciuꝫ ecclesie separata a p̄mo: viuēte illo ꝯtrahit cū secundo: legitima erit proles quam ex illo suscepit. C. viij

Perlatū est ad audiētiam nostrā ꝙ cum. H. ad ꝑtes
k ꝯstātinopo. transijsset[k] ꝛ ibi morā ꝑ decēniū ꝛ āpli⁹ faciēs ad. J. vxorē suā nō rediēs ip̄a apḋ bone me. vincētinū ep̄m aduersus eū q̄relā deposuit: ꝛ qḋ eū nō posset diuti⁹ expectare nihilomin⁹ allegauit. ep̄s ꝟo sicut vir ꝓui-
l dus ꝛ discret⁹ parētib⁹[l] viri mādauit vt ꝓ eo mitterēt ꝛ ip̄m ad ꝓpria reuocarēt: cūq̄ꝫ elapso lōgi tp̄is spacio vir non remearet ad ꝓpria: ep̄s in cōspectu eccl'ie auditꝭ rōnib⁹ mulieris: iter eos

f ¶ Ad regē. Et sic pꝫ ꝙ iurisdictio spiritualis ꝛ tp̄alis disticta est ꝛ diuisa. de cō. di. iij. celebritatem. in fi. ꝛ in autē. de fi. instru. cām. circa p̄n. ꝑ vnā colūnā † ꝛ sic papa nō hꝫ vtrāq̄ꝫ iurisdictionē. ar. s. e. lator. ꝛ. xxiij. q. v. regū. ꝛ. viij. di. q̄ iure. ꝛ. xxxiij. q. ij. iter hec. in fi. ꝛ. xxiij. q. iiij. q̄situ. ar. ꝙ papa itromittit se de hereditate. Ar. ꝯ. s. e. c. j. ꝛ. xx. q. iij. p̄sens. in fi. xv q. vj. ali⁹. ꝛ. xxiiij. q. j. loq̄tur. Hug. dixit ꝙ impꝛator a solo deo habet potestatē in tp̄alib⁹: papa ꝟo in sp̄ūalibus. ꝛ sic diuisa est iurisdictio. p̄us enī fuit impator q̄ꝫ coronā reciperet a papa ꝛ gladiū ab altari. xciij. di. legimus. quia āte fuit iperiū q̄ꝫ apostolatus. Sed Ala. ꝛ Tā. dixerūt ꝙ imꝑator licet iperiū a solo deo dicat̄ ꝓcessisse executionē gladij tp̄al' recepit ab eccl'ia. Eccl'ia enī est vnū corp⁹: g̊ vnū solum caput debet hr̄e. Itē deus vtroq̄ꝫ gladio vsus est: vt nōt. de iudi. nouit. h adde qḋ ibi ꝺr. Itē moyses vtrūq̄ꝫ gladiū habuit. [illegible] ꝑterea papa ip̄m confirmat ꝛ consecrat et coronat: ꝛ eum deponit. s. de elec. venerabilem: ꝛ. xv. q. vj. alius. hoc vltimum verius credo.

† §. q̄ꝛ igit̄ impiū. vbi dicit̄ ꝙ imꝑator potestatē suaꝫ habet a deo ad idem in aut̄. quomō opor. epis. i p̄n. col. j. vñ ꝛ deus ip̄m misit legeꝫ aiatā i terris in aut̄. ꝺ consul. §. fi. col. iiij. ꝭm hoc tñ seq̄ret̄ ꝙ duo sunt vicarij dei i terris vnus i sp̄ūalibus: et alter i temporalibus ꝭm hos. ꝯtra id. j. de elec. fūdamēta. li. vj. Jo. and.

¶ Glo. se. ꝑ iurisdictione ꝙ sit distincta al. vij. iura. in contrariū al se. iiij. ponit opi. Hug. ꝛ contrariā ala. ꝛ tan. quam approbat.

¶ No. ꝙ iurisdictio tēporalis: nō pertinet ad papam. Itē papa nō intendit iuri alicuius detrahere. Item de statu alicuius queritur post eius decessum. Ber.

d ¶ Repellendus. Not. ꝙ quidam filij dicuntur legitimi tm̄: vt adoptiui siue arrogatiui: de quib⁹ habes. s. de cog. le. c. vno. Alij dicunt̄ legitimi et naturales: vt nati ex legitimo matrimōio vero vel putatiuo: siue ab initio: siue ex postfacto. isti succedūt parentibus suis. s. e. cum inter. ꝛ. j. e. ex tenore. ꝛ. s. e. c. j. C. de leg. here. ꝑ totum. Alij dicūtur naturales ꝛ nō legitimi: vt nati ex ꝯcubinis in domo: isti succedūt in duabus vncijs ab intestato. C. de nat. li. auctentica. lꝫ p̄ri. Alij dicūtur spurij: vt nati ex adulterio vel vulgo concepti. ff. de sta. ho. vulgo. ꝛ isti in nullo succedūt: nec istitui pñt a patre: vt in predicta autē. licet patri. ꝛ. xxxij. q. iiij. dicat aliquis. nec ali debent de bonis patris. C. de incest. nup. auct̄. ex cōplexu. Arg. cōtra. s. de eo qui dux. in ma. cum haberet. ibi soluitur.

Filij sunt multiplices.

Diuisio.

Causam. ¶ Primo ponitur commissio. Secundo eius forma et limitatio ibi: verum. Abbas.

e ¶ Causam. No. ordinem hui⁹ facti. Radulphus de quo habes s. e. cām que. ꝛ. F. iste de q̄ habes hic fuer̄t fratres. R. iste suscepit agathā de anelina muliere vxore alani. agatha ista de legitio matrimōio suscepit istū. R. de quo habes h: ꝛ sic. R. fuit auus isti⁹. R. R. iste. s. au⁹ hui⁹ R. iuit vltra mare: ꝛ dimisit istū. R. ꝛ agathā matrē ip̄i⁹ ꝛ filiā ip̄i⁹ radulphi in possessionē oīm bonoꝝ ip̄i⁹: audito ꝙ Radulphus mortuus esset vltramare: iste. F. stati spoliauit ip̄m. R. possessione oīm bonorū radulphi aui sui: in quorū possessione remāsit qñ iuit vltra mare: quia dicebat agathā neptē suam matrē ip̄ius. R. non fuisse natā de legitimo matrimonio: vt. s. eo. causam. ꝛ sic nec ip̄a nec. R. nec ei⁹ fili⁹ debebat succedere. R. fratri eiusdeꝫ. F. sed ip̄e. F. vñ iste. R. sic spoliatus ab. F. auūculo suo ipetrauit lr̄as sup restitutiōe sua istis ep̄is londoneñ. ꝛ vigorieñ. ꝛ exoneñ. sub hac forma: vt añ ingressū p̄cipal' cause deberēt cognoscere sup eo ꝙ mr̄ ip̄ius. R. dicebatur de nō legitio matrimonio nata: ita tñ vt añ principal' cause ingressū deberēt ei restituere hereditatē aui sui: sed q̄ rex turbatus ꝛ mot⁹ fuit ꝙ papa iudiciū possessoriū cōmiserat illis: reuocauit iudiciū istud de restitutiōe qḋ ꝑtinet ad regē: ꝛ mādat vt ꝓcedāt sup q̄stiōe natiuitatis ip̄i⁹ agathe ꝓut patet in littera. postea vero: q̄ isti ep̄i forsitan nō ꝓcedebant: iste ipetrauit eādem cām cōmitti ep̄is exonieñ. vigorieñ. ꝛ eidē londoneñ. ꝛ quia. F. habebat ep̄m londoneñ. suspectū fecit illū remoueri ꝛ loco illi⁹ substitui abbatē herfordeñ. vt. s. de offi. dele. causam q̄. ꝛ. s. e. causam. et sic habes hic totā cōtinētiam istarum decretaliū: ꝛ hec decretalis deberet p̄cedere i titulo isto aliā.

Ponit casum.

g ¶ Mater. Scilicet agatha.

h ¶ Incongruum. Q̄ crimina morte extinguūt̄. C. si reus vl' ac. mor. fue. l. j. ij. ꝛ. iij. xxiij. di. quorūdā. ꝛ. xxxiij. q. ij. admonere. Et iō post mortē nullus accusari pōt nisi in tribus casibus: vt de heresi. xxiij. q. ij. sane ꝓfert̄. ꝛ forte in crimine lese maiestatis ꝓpter bona ꝛ filios. ar. vj. q. j. §. verū. ꝛ. ca. si q̄s cū militib⁹. ꝛ hac rōne bonorū q̄ritur de delictis aliquorū post mortē. s. vtrū agatha fuit nata de legitio mr̄imonio. dicebat̄ enī nata de anelina ꝛ radulpho: ꝛ mō queritur vtrū inter eos fuerit legitimū mr̄imoniū: sic. s. eo. lator. ꝛ de statu alicui⁹ qñq̄ꝫ queritur ꝓpter bona. C. de lib. cā. p̄cipaliter. et. C. de sta. defunctorum. l. q̄ꝫuis. Ber.

i ¶ Genitricis. Id est matrimonium de quo nata est agatha genitrix prefati. R. vt dixi. ꝛ nō de matrimōio de quo natus fuit. R. quia non agitur de illo.

Perlatum est. Sūt due ꝑtes. In prima facti narratio. In secūda cōmissio ibi: ideoq̄ꝫ. Ab. ¶ Casus. Quidā. H. noīe habēs vxorē ad ꝑtes ꝯstātinopolis se trāstulit. vbi ꝑ. x. ānos ꝛ āpli⁹ morā faciēs: ad vxorē suā nō redijt. vñ ip̄a coram dioc. ep̄o: aduersus eū q̄relā deposuit / ꝛ q̄ ip̄m vlteri⁹ expectare nolebat. ep̄s mādauit parētib⁹ / vt ip̄m ad ꝓp̄a reuocarēt. cū g̊ diutius expectat⁹ fuisset / nec rediret. ep̄s auditis rōnibus mulierꝭ: inter eos sniaꝫ diuortij ꝓmulgauit. ꝛ dedit mulieri licentiā ꝯhendi cū alio. ꝛ sic auctoritate eccl'ie contraxit cū alio: de quo filios suscepit. Cōtra filios istos obijciebat̄ ꝙ nō erāt legitimi. ꝛ ideo ab hereditate pat̄na repellendi. Cōsultus pa. rñ. ꝛ mandat q̄busdā q̄tenus si cōstiterit ꝙ ep̄us inter eos sniām diuortij tulerit: filios quos de alio ad cuius copulā auc̄te eccl'ie transiuit sustulit: legitimos iudicent ꝛ hac occasione nō patiant̄ eos ab hereditate repelli. ¶ Nota. ꝙ filij nati de matrimonio auctoritate ecclesie contracto legitimi sunt habendi: licet matrimonium non fuerit legitimum. Ber.

Diuisio.

k ¶ Trāsijsset. Cā vagandi: ꝭm Inno. vel in odium mulierꝭ vt sic staret ipedita: ꝛ sic absentia fuit maliciosa ꝑ qḋ nō ob. ſꝫ ꝯcor. s. vt lit. nō cōtest. qm̄. §. si autē. ꝛ. s. de. sp̄ō. de illis. ꝭm Host. Jo. and.

Additio.

l ¶ Parētib⁹. Et amicꝭ similiter mittere debuit. ff. ex q̄. cau. ma. in inte. resti. l. ğ. ꝛ edictum publice proponi debet. s. de do. ꝛ contu. cām que. ꝛ. c. vl. sed in hoc casu non est taliter ꝓcedendū nisi se per contumaciā absētasset. s. vt li. nō ꝯte. qm̄. §. porro. ꝛ. §. seq. Ber.

¶ Glo. se. querit. ar. pro ꝛ ꝯ. soluit respondens ad hec capitula.

a ¶ Promulgauit. Probato impedimēto ꝑpetuo. Sed nūquid ep̄s iste legitime ꝓcessit li. nō cōte: ar. ꝙ sic. j. ti. pri. c. j. ⁊ illud factū vr̄ ex ncitate ne ius mulieris piret. S. s. vt lit. nō pte. q. m. §. porro. ⁊ §. seq. cui hodie standū vr̄. Sed vtrū ep̄us bene vel male ꝓcesserit nō q̄rebatur † sed tm̄ vtrum filij nati de alio viro cum q̄ auctoritate ep̄i cōtraxit legitimi essent. ⁊ respōdet ꝙ sic ⁊ non aliud ar. ff. si quid i frau. pa. l. j. §. si quid in fraudem. et qꝛ de illo quesitū non fuit rn̄sum non extitit. sic. s̄. de ele. innotuit. ad fi. et iō filij isti legitimi erūt quia auctoritate eccl'ie ⁊ publice cōtraxit. s̄. e. ca. ij. Ber.

† Puto sꝫ Vi. eū legitime ꝓcessisse cū ageretur cōtra cōtumacē. ⁊ de federe m̄rimonij sꝫ Gof. maxime cū de discretione hoc ꝯmēdetur ep̄s sm̄ ho. sm̄ quē dic vt dixi i textu super ,x. trāsijsſꝫ. Joan. and.

Quod nobis. ¶ Casus. Dicit hic ꝙ nati de clandestino matrimonio: postea p ecclesiam approbato iudicentur legitimi. ¶ Not. qd̄ ab initio non valuit: ex postfacto conualescit. Item ratihabitio: retrotrahitur. Ber.

b ¶ De clandestino. Quot modis matrimonium dicatur clandestinū dicitur. s̄. de clā. desp̄on. cum inhibitio.

c ¶ Fuerint. Post approbatū matrimonium ab ecclesia seruata solennitate que traditur. s̄. de clan. desp̄ō. cum inhibitio. quia legitimi erūt: etiā si postea matrimonium separetur iusta de causa: sec⁹ si ante approbatiōem generati‡ fuerunt de clandestino matrimonio ab ecclesia nō approbato: vel non seruata forma predicta cōtraxerūt: quia filij non excusantur si cōtra matrimōium aliquid postea probetur: vt in predicta cōsti. cum inhibitio. tales ergo filij. scilicet de clandestino matrimonio ante probatiōem ecclesie nati post approbationem legitimi erunt. xxxij. q. iiij. dicat aliquis. et. s̄. e. tanta. arg. si postea contra matrimonium aliquid non probetur: de quibus hoc intelligitur. s̄. de clādestina despon. ca. ij. cui⁹ pars hec est. ⁊. s̄. e. tāta. Ber.

‡ Hostie. dicit ꝙ concepti ante ꝓbationem ⁊ nati post reputantur legitimi p ea q dicta sūt. s. c. ij. Ego credo ꝙ decre. itendat legitimare filios de clādestino matrimonio genitos si postea m̄rimoniū fuerit approbatū quasi precedens turpitudo purgetur. ⁊ sm̄ hoc sic leges ls̄am Si qd autē ge. fu. de clan. ma. postmoduꝫ .i. post gn̄atiōnē ipoꝝ ab ec. ⁊c. et pro hac lectura facit q̄d̄ de fornicario coitu nati legitimanꝫ per sequens cōiugiū. s̄. e. tanta. arguebat Ala. et tenebat Gof. s̄. eo. cū inter. ꝙ si cōtradicēte ecclesia alid contrahant et postea ec

Quod nobis. (a) [Clemens iij.] Innoc. ... sniaꝫ diuortij ꝓmulgauit^a: ⁊ mulieri vt aliū duceret facultatē indulsit. ¶ Jōcꝫ mādam⁹ q̄ten⁹ si ꝯstiterit ꝙ ep̄s inter eos sententiā diuortij tulerit: filios quos sustulit de alio ad cuius copulā auctoritate p̄dicti episcopi migrauit legitimos iudicet: eos hac occasione abhereditate non patientes excludi.

Idem beluacēsi ep̄o.

¶ Filij nati ex matrimonio clādestino per ecclesiam approbato sunt legitimi. h. d. inherendo littere. Capitulum. ix.

Quod nob: et. j. ¶ Si qui autem de clādestino^b matrimonio postmodum ab ecclesia cōprobato generati fuerint^c: eos legitimos iudices filios et heredes.

Celestinus tertius eboracēsi. archiepiscopo.

¶ Nati ex matrimonio contracto cōtra publice honestatis iustitiam illegitimi sunt: et ab hereditate parentum excludendi: et tene menti hunc casum: quia sepe per ignorantiam accidit.

Referente^b nobis Ca. x. ⁊. j. ¶ F. t. t. rn̄. ꝙ publice honestatis iustitia ꝓhibēte matrimōium inter eos cōtrahi nō potuit: ⁊ contractum debuit se-

e parari^e: ac per hoc cum filij nec f per ecclesie permissionē^f: nec p g paternam ignorantiā^g excusentur: ad successionem bonoꝝ paternorum non videntur aliquatenus admittendi.

Idem.

¶ Ad docēdum prolem illegitimam non sufficit probare ipedimētum matrimonij si fuit in facie ecclesie contractū. Cap. xj.

Peruenit sane ad nos ex insinuatione. L. vidue ꝙ cum iter. G. patrem suum: ⁊ A. matrē illi⁹ matrimōium fuisset legitime celebratum: et q̄diu vixerūt quiete permanserūt: post illorum decessū quidā asserētes eam de non legitimo matrimonio fuisse susceptā: a paterna hereditate tāq̄ illegitimā amouere conanꝫ. ¶ Mandamus itaqꝫ b quatenus si est ita^b dictam viduam legitimam nuncietis.

Innocen. tertius.

¶ Statur dicto testium qui ꝓbant aliquem legitimū licet fama vicinie ⁊ tractatus parentū habeat contrarium. Cap. xij.

Per tuas litteras intimasti ꝙ. R. ex muliere quā sm̄ opinionem maioris partis vicinie in concubinam habebat prole suscepta: quandam post: ⁊

cusat filios omissa illa solēnitate. s̄. d clāde. dsp̄ō. cū ihibitio. Ber.

Peruenit. ¶ Primo ponitur mulieris querela super qua datur iudex. Secundo instruit sup mō decidēdi ibi: mādam⁹ Abbas. sic. ¶ Casus. Quidā post mortem parentum lucie vidue nitebātur eam remouere ab hereditate paterna / dicentes eā non fuisse de legitimo m̄rimonio natam. Jpa d̄o dicebat ꝙ iter. G. p̄rem suum. ⁊. A. matrē ipius: matrimoniū fuit legitime celebratum / ⁊ q̄diu vixerunt / quicte isimul ꝑmāserūt sine reclamatiōe ⁊ ideo legitima debebat iudicari. vn̄ mulier significauit hoc domino pape: et ipse mandat quibusdā quaten⁹ si est ita ipam viduā legitimam debeant iudicare. ¶ No. ꝙ ex quo matrimoniū in facie ecclesie contractum est / ⁊ simul mancant tanꝙ vir ⁊ vxor / filij inde nati legitimi d̄bēt iudicari. B ¶ Glo. se. signat cōtrarium pōit duas opi. ⁊ soluit. iterum signat cōtrarium et soluit.

b ¶ Si est ita. Ar. j. s̄. e. causā que. ibi mandatur inq̄ri de matrimōio post mortē cōiugꝫ. hic aūt vr̄ denegari. Ala. dicit ꝙ hic lapsum erat q̄nquēnium a morte cōiugꝫ: ibi non. arg. ff. ne de sta. defun. l. j. et. ij. ⁊. C. e. ti. si is q. ⁊ p totum. Uel hic mater + dicebaꝫ nata de non legitimo matrimonio impedīēte statu. vnde post mortē querí non debet. Sed hoc ē diuinare. Unde dicim⁹ ex quo cōstat matrimonium i facie ecclesie cōtractum et bona fide filij legitimi sunt vt hic: ⁊

ideo dicit si est ita ꝙ legitime contractū sit. ⁊ hec mulier ꝓbare debet: ⁊ sic intelligitur qd̄ dicit. sed ibi nō ꝯstabat de matrimonio + quia dicebaꝫ ꝙ agatha nata fuit eo tp̄e quo anelina mater ei⁹ habebat aliū virū: ⁊ hoc aduersari⁹ probare debebat vt. s̄. e. causam que. ⁊ hic non negatur quin alia pars possit probare contrarium si voluerit: vnde si nihil probat eo ip̄o ꝙ parētes istius in facie ecclesie contraxerunt: ⁊ approbante eccl'ia simul fuerūt vsqꝫ ad mortem p̄sumitur legitimū matrimoniū inter eos: quare filij legitimi sunt habendi quousqꝫ cōtrariū ostendaꝫ. Aliud contrariū forti⁹ significaꝫ. s̄. c. lator. ⁊. s̄. de or. cog. tuā. ibi ille qui opponit aduersus legitime natum debet hoc ꝓbare. hic ꝯ. qd̄ videꝫ iniquū. Pōt dici ꝙ hic nō cōstabat de matrimonio parentum istius vidue: nec erat cōis opinio ꝙ illi fuissent legitime coniuncti: ⁊ ideo mulier debet probare narrationem suam: vnde dicit papa si est ita. ar. ad predicta. j. ca. proxi. Ber.

Per tuas. Jn prima ponit cōsultatio. Jn sc̄da rn̄sio ibi: nos aūt. Abbas sicu. ¶ Casus. Quidam. R. nomine quandam habebat cōcubinam sm̄ opinionē maioris partis vicinie. de qua filiū suscepit. ⁊ postmodū ea dimissa aliam accepit in vxorē / ⁊ illa cōcubina aliū in maritū. ꝓcessu tēporis idem. R. in presentia multoꝝ fi. mauit ꝓprio iuramento / ꝙ illam quā videbatur h̄re p concubina: affidauerat ꝙ eam haberet in vxorē. et post fidē datā plē suscepit ex illa. Tādem dū ageret in extremis illū quē susceperat ex illa legitimū filiū appellās: heredē sibi cōstituit. Sed cū dubitaret vtrū filius sic susceptus esset legitimus heres ipius: ꝯmissū fuit cuidā iudici vt de hoc cognosceret: iudex p̄ter illd̄ qd̄ ex q̄dā decre. alex. habeꝫ. vbi d̄r ꝙ standū est d̄bo viri ⁊ mulieris: testes recepit a filio p̄dicti. R. īductos: q̄libet ꝓbauit ꝙ dict⁹. R. matrē ipsius affidauerat an̄q̄ illū suscepisset ex ea. ⁊ ita illū ꝓnūciauit legitimū heredē ipi⁹. R. dubitatū fuit postea an dict⁹ iudex legitie ꝓcessisset: Cōsult⁹ pa. rn̄. eidē iudici ꝯsiderās ꝙ plus est qd̄ i v̄itate agiꝫ / q̄ qd̄ simulate cōcipiꝫ. lꝫ dict⁹. R. videaꝫ ip̄o facto matrimoniū denegasse qd̄ inter eos fuerat celebratū cū ad alia vota transiuit. tn̄ q̄ desp̄sātio p testes legitimos ꝓbata fuit / siue p verba de

Referente. Si scientes inter se impedimētum matrimoniū contrahant: illegitima est proles eorum. Primo ponit consultatio. Secundo responsio ibi: fraternitati. Abbas siculus.

d ¶ Referēte. Casum pone per illā. s̄. de despon. ipu. c. duo pueri sic. Quidam contraxit sponsalia de futuro cum quadam: tandē illa mutata voluntate contraxit per verba de presenti cum alio: ⁊ sic soluta fuerunt sponsalia priora. ille vero qui sponsalia cum ea contraxerat matrimonium cum quadam consanguinea illius ex certa scientia vtriusqꝫ contraxit. de tali matrimonio nati sunt filij querebatur an essent legitimi: et respondetur ꝙ non: quia publice honestatis iustitia impediente non potuit esse matrimoniū inter eos: nec ignorantia excusat eos: quia parentes scienter contraxerunt. nec dispensatio ecclesie fuit secuta. Nota ꝙ publice honestatis iustitia impedit et dirimit matrimonium. Jtem p̄rna ignorantia non excusat filios. Ber.

e ¶ Separari. Sic patet ꝙ impedimentū istud perpetuum est ex quo impedit ⁊ dirimit matrimonium iam contractum. sic. s̄. de spon. ad audientiam. et. c. iuuenis.

¶ Glosa seq. ponit duas lec.

f ¶ Permissionem. i. ecclesia non approbāte tale matrimoniū vel permissionem id est dispensationem: quia postea ecclesia cum eis non dispensauit: ⁊ per dispensationem ecclesie approbatur matrimonium causa filiorum. s̄. de consangui. et affini. quia circa. j. e. per venerabilem. ⁊. xxxv. q. viij. c. j.

¶ Glo. se. ponit tres casus. ⁊ p̄mum moderatur.

g ¶ Ignorantiam. Paterna cn̄ ignorātia vtriusqꝫ vel alteri⁹ tm̄ excusat filios siue legitimat eos. j. e. ex tenore. ⁊. s̄. e. c. ij. Jtem subsequens matrimonium. s̄. e. tanta. et. c. j. Jtem legitimatio principis. j. e. per venerabilem. hodie vero paterna ignorantia non ex

clesia ap̄probet ꝙ filij ante approbationē nati sunt legitimi. s̄. d clā. despon. c. ij. et. iij. Joan. and.

† Jta stat i glo. sꝫ melius diceret mulier Joan. andree. Mrimoniū bōa fide de palam Jctū p̄sumitur legitimum.

+ sm̄ Tan. vel ibi erat impedimēntū sup terram ambulans. s. vir supstes: h̄ fuerat ipedimētū occultum sm̄ Gof. q̄ etiā dixit qd̄ dictū ē de statu defunctorum nō q̄ri post q̄nquenium verū est se vt reuocetur in pensecus in peius. ff. ne de statu defunc. l. j. ad fi. Jn crimine etiā maiestatis et heresis nō habet locū prescriptio q̄nquenniū. C. ad. l. iul. ma. l. vlti. xxiiij. q. ij. sane. Jo. an.

pñti/siue p vba de futuro carnali copula subsecuta fuerit celebra- ta nō tñ initentes decretali alex. q in casu dissimili loqtur: ꝗ īdu- ctis pbationibus. Rñ. pa: iudicē legitie pcessisse: eius snīam con firmans. ¶ No. ꝙ vitas opinioni prefertur. Item filij de matrimo nio presumpto suscepti legitimi sunt. Ber.

aliā ea defūcta duxit ī vxorē: et ea[a] de qua plē susceperat virū sibi aliū copulauit. processu vo tpis idē. R. in pñtia mltorū firmauit pprio iuramēto: ꝙ eā quā habe re visus fuerat cōcubinā: prius affidauerat[b] ī vxorē ꝗ ex[c] ea fili- um[d] genuisset. ꝛ postea cū ageret ī extremis: eū quē ex ea suscepe- rat ī testamēto heredē instituēs legitimū filiū appellauit. ¶ Cū au tem tue inqsitiōi fuisset ꝯmissū[e] an filius sic susceptus legitim⁹ esset heres ipsius. R. et ad eius patrimoniū admittendus: tu p ter id quod ex[f] quadā decretali bone memo. alxan. pape pdeces so. no. standū esse super hoc ver- bo viri ꝛ mulieris credebas: re- ceptis testibus a filio eiusdē. R productis: quibus legitime cō- probauit[g] predictū. R. matrem suam in capella sancti sergij affi dasse[h]: cum ipsius. R. heredē esse legitimū iudicasti. ¶ Nos aūt at tendentes ꝙ plus est quod ī vi tate agitur[i] ꝗ qd simulate cōci- pitur: lz dict⁹. R. cum ea dimissa quā vt concubinā habuerat: ad alia vota transiuerit: videat ipo

a ¶ Ea. s. vxore quā du- xit illa ꝯcubina dimissa.
b ¶ Affidauerat. i. fidē dederat ꝙ eā duceret in vxorem.
c ¶ Ex ea. Quā affida- uerat. Ber.
d ¶ Filium. Appellauit eo ipo ꝙ qs filiū natura lē in extrema voluntate noīat filiū et heredē īsti tuit: ītelligit eum legiti masse. C. d na. lib. auctē. itē si qs. Et hoc intelli- ge si al's legitios nō hz ī auct. q. mo. na. effi. legi. §. si vo nō habes. col. vj. Itē si pater offerat fili- um naturalē impatori ꝛ fiat curialis/legitimus erit. in autē. q. mo. natu. effi. sui. §. si qs igit. col. vij. Itē si nllo alio filio existēte ipe filius natu- ralis p̄re defuncto offe- rat seips curie/legitim⁹ efficit. in autē. e. ti. §. j. et §. si qs igitur. Itē si pr filiū naturalē ī publico īstrumēto vel cū subscp tiōe testiū eū noīauit fi- liū: nec adiecit natura- lē/legitim⁹ est ī autē. vt li. ma. ꝛ auie. §. ad h. col. viij. Itē est hic ar. ꝙ so- la noīatione aliqs acq- ritius. xxxij. q. iiij dicat aliqs. et ar. s. de p̄sump. illud. et. s. de pba. p tu- as. insti. de adop. §. vl. ꝛ ff. de pba. l. vl. Ar. ꝯ. ij. q. j. multi. in fi. xxvij. q. ij. inuenta. xxiij. q. iiij forte. C. de proba. neqꝫ. et. l. nō epistolis. ꝛ. C. de li. cau. l. iubemus. De hoc dictum fuit. s. eo. transmisse.

Fili⁹ na- turalꝭ ꝭm leges qt- tuor mo- dis legiti- matur.

Jus an q ratur ali- cui per so lam nomi nationem

e ¶ Commissum. Id ē a iudice seculari causa filiatiōis fuit huic remissa. arg. s. eo. lator. Vel forte a papa fuit ei causa commissa.
f ¶ Ex quadam decretali. s. eo. transmisse.
g ¶ Cōprobauit. Sic videtur ꝙ aliquis possit probare se filium alicuius. s. de fi. presby. michael. de hoc dicit. s. e. transmissa.
h ¶ Affidasse. Supple. anteꝗ ipm suscepisset ex ea † vñ postea p carnalem copulā subsequentē fuit matrimoniū p̄sumptū indu- ctū: ꝯ quā presumptionē nō admittit pbatio in ꝯriū. s. de sponsa. is q. alas si simplr pbasset ꝙ eā affidasset nō determinando tēp⁹: īsufficiēs fuissz tal pbatio. s. de pba. ī pñtia. s. de ꝯdi. ap. p tuas.
i ¶ Agitur. C. plus va. quod agi. p totum. in rubro et nigro.
k ¶ Ipo facto. Sicut ipo facto negat mrimoniū: sic ꝛ ipo facto renūciatur mrimonio spūali siue p̄uilegio clericali. s. d vi. ꝛ hōe. cle. c. vl. sic ope ꝯrio vl facto negam⁹ xpm. xxij. q. vlti. cauete. ꝛ. xj. q. iij. existimāt. ꝛ sic p̄sumit ꝙ a pmo odio recessit. xxxiij. q. j. reqsi-
l ¶ In casu dissili. Nā ibi parētes testificabant [sti. ꝛ. q. ij. c. j. ꝯ illū q dicebat se eoꝝ filiū: h vero p ipo filio ‡ ꝛ ita multū pdest filio dictū parētū. ff. de pba. etiā et. ff. de libe. agno. l. j. §. iulianus. ꝛ. s. de p̄sūp. afferte. et. C. de rei vxo. ac. l. vna. §. si liceat. ꝛ. ff. d pba. l. vlt. ff. ad carbo. l. j. §. si quis. ꝛ. l. quod labeo. Joan.

† Idē si an- te fuisset su- scept⁹ dum modo ꝯxis- set cū ea an teꝗ ꝯtrahe ret cū scda. ꝭm Ab. in- tellige sane hoc enī ve- rū si loqua- tur de spon salib⁹ de p̄- senti. spōsa lia vero de futuro nisi post illa in- terueniret copula non faciūt mrī- moniū. s. d spō. veniēs. ij. et sic nec legitimant prolem. vt ibi etiā dixi et facit qd sequit hic ad fi. siue p verba ꝛc. Joan. and.

‡ Hec dissi- militudo parū valet. nā si credit negāti qre

Per venerabilē. ¶ Post ab. Jo. an. sūmat sic. Papa nō legi tīat in tpalib⁹ aliene iurisdictiōi subiectos. h. d. Diuidit p̄n- cipalit in duas ptes. In p̄ma petitio. In scda rñsio ibi: ꝙ autem. Scda subdiuidit in qttuor. In p̄ma pbat qnqꝫ rōnibus ꝙ dispē- sationē petitā facere pt. In secūda ibi: videbat. ponit similitudi- nem quā īducebat petitor quā qnqꝫ rōnibus improbat. In tertia ibi: rōnibus. pbat auctoritate veteris testamenti et noui ꝙ vbiqꝫ terraꝝ certis ex causis inter xpianos pōt se de tpalibus intromit tere. In quarta ibi: licet. petitionē exaudire noluit: qꝛ oīs lex ꝯdi- cebat. Ab. sicu. ¶ Casus. Nobilis vir. G. de mōtepessulano: legi- tima sua vxore exclusa/aliā supduxit/de qua filios suscepit. tandē p archiepm arelateñ. petijt a dño papa vt filios suos legitimaret. qtenus eis nataliū obiectio seu exceptio nō noceret: quo min⁹ sibi succederēt. ꝙ dispensare possit ostendit plurib⁹ rōnib⁹. Prīo sic. Apo. sedes diuersis causis īspectꝭ dispēsauit cū qbusdā min⁹ legi time genitis/non solum naturalibus: sed etiā adulterinis vt pos-

sint in epos pmoueri: multo fortius vr vt eos ad actus legitima- re possit seculares: p̄cipue vbi supiorem aliū p̄ter ro. pont. non co gnoscant: qui legitimandi habeat potestatē. quia qd pōt in maio- ri/multo magis potest in minori. Scdo pbat idem p simile tale: eo enim ipo ꝙ aliqs ad dignitatem epalem pmouetur eximitur

facto[k] matrimoniū qd inter eos celebratum fuerat denegasse: qꝛ tamē desponsatio p testes legiti mos cōprobata eos mrimonia liter fuisse coniunctos ostendit: siue desponsatio ipa fuerit de p̄- senti: vt per cōsensum legitimuz per vba de p̄sēti expressū: copu- la matrimōij inter eos fuerit ce lebrata: siue p vba de futuro car nali copula subsecuta: nō tā de- cretali dicti p̄decesso. no. q in ca su[l] dissimili loqt: ꝗ inductis p- bationibus innitentes/te pces- sisse legitime respōdem⁹: snīam tuam auc̄te aplica cōfirmātes.

Idem nobili viro Gu. montis pessulani.

¶ In terris ecclesie Papa po- test libere illegitimos legitima- re: in terris vero alienis non: ni- si ex causis multū arduis: vl ni- si in spūalibus: tūc tamē indire- cte ꝛ per quandā consequētiam ītelligit legitimare etiā quo ad temporalia: hoc tamē vltimū nō est sine scrupulo. h. d. ꝭm intelle- ctū q placet panor. ꝛ est. c. diffici le ꝛ mltū famosū. C. xiij.

Per venerabilē. F. N. are-

a p̄ria potestate. Preter- ea si eps scienter seruuz alterius in p̄sbyterū or- diaret: liber efficit/licz ordiator satisfacere do- mino teneat/ꝛ mōstruo suz videret vt q ad act⁹ spūales legitim⁹ fieret. ad actus seculares ille- gitim⁹ remaneret. Vñ eo ipo ꝙ in spiritualib⁹ dispensatur/p conseqn tiam intelligitur in tpa libus dispensatū. Sz in patrimōio beati petri/ illud pōt ap. sedes libe- re facere/in quo summi p̄ncipis obtinet ptātē. Tertio ēt videbat ex h posse traherc audaciaz postulādi: quia rex frā cie reginā francoꝝ vxo rem suā dimisit/ꝛ aliam supduxit/ex qua filios suscepit sicut ꝛ iste nobi lis/cū quib⁹ papa dispē sauit. sic cū filijs istius nobilis poterat dispēsa re. Postmodū rñ. papa ad id quod dictū est. ꝙ dispēsauit cum filijs re gis frācie. dicēs ꝙ res illa nō similis/sz valde dissimilis inuenit. Rex enī francie a regina fuit p legatū se. ap. p snīam sepatus/sed iste nobilis temeritate propria vxo rē suā deiecit. et rex frā- cie aīqꝫ ad eum phibi- tio perueniret de non contrahendo cū alia: supduxit aliā: ex qua filios suscepit. Sed iste nobilis in contemptū ecclesie aliā supdu- xit. preterea rex francie circa matrimonium impedimentum affi nitatis obiecit: ꝛ coram legato testes induxit/qui sententiam tu- lit: que reprobata fuit solū pp̄ter iudiciariū ordinē non seruatum. iste nihil obiecit: pp̄ter quod separari deberet. et vtrū filij regis le gitimi fuerit vel illegitimi pōt nō īmerito dubitari ꝗ diu pendet questio affinitatis opposite. quia si affinitas opposita pbata fue- rit: apparebit ꝙ illa nō fuit vxor regis: ꝛ ita per p̄ns alia legitima apparebit. ꝛ ita filij legitimi fuerūt. Preterea cū rex supiorē in tpa lib⁹ nullū hz: qre sine iiuria alicui⁹ se poterat sedi ap. subijcere/ī q videri posset aliquib⁹ ꝙ p seipm: nō tanꝗ pater cū filijs sed tāꝗ p̄nceps cū subditis posset dispēsare. Iste vero nobilis alij est sub iectus. Istis ergo rōnibus consideratis papa dispēsauit cū filijs regis francie causā trahēs tā ex veteri testamento ꝗ ex nouo: qꝛ non solū in patrimonio beati petri/in quo plenā habet ptātē in tē poralibus: verū etiā in alijs regionibus certis causis inspectis casualiter iurisdictionē tpalem exerceret. ꝛ hoc ostendit p legem veteris testamēti. Si difficile et ābiguū apd te iudiciū eē pspexe ris/inter sāguinē ꝛ sāguinē/cām ꝛ cām/leprā ꝛ leprā: ꝛ iudiciū in ter portas viderꝭ variari veniēs ad sacerdotes leuitici gñis/ꝛ ad iudicē q fuerit illo tpe q iudicabūt tibi iudicij veritatē. Tādē ex- ponit auc̄tem Deut. qd intelligēdū sit p eā. exposita auc̄te vetis testamenti. dicit papa. licet cum filijs regis de quib⁹ ab initio du- bitabatur an legitimi fuerint duximus dispensandū: quia tamen tā lex mosayca ꝗ canonica sobolē ex adulterio susceptā detestat dicente domino ꝙ manzeres et spurij vsqꝫ ad decimā generatio- nem non intrabunt ecclesiam. et canon vetat tales ad sacros ordi nes promoueri. et ꝭm leges a paterna hereditate repelli debent: ꝛ denegari alimenta etiam petitioni istius nobilis non duximus annuendū. ¶ Nota ꝙ in causa matrimoniali vbi agitur de federe matrimonij ordo iudiciarius est seruandus/al'as nō tenet sentē- tia. Itē matrimoniū quod non tenet: non impedit aliud matrimo niū quod de iure potest valere: cum postea cōstiterit ꝙ primū nul lū fuit/et filij de secundo nati legitimi sunt. Item aliquis facit ali quid cum filijs non tanꝗ pater sed tanꝗ rex. Item papa potest legitimare ad ambos actus spirituales et temporales vbi habet vtrāqꝫ iurisdictionem. Item in certis casibus iurisdictionē tem- poralem potest exercere in aliena tēporali iurisdictione. Item ex

non cōfiten ti: sed dic ꝙ ibi negaba- tur filiatio hic quali- tas Itē hic factū cōtra dicebat ver bo ibi secus Itē hic as- sertio viri tm. ibi viri et mulieris Joan. and.

cõſcatus mortu⁹ reputatur. Itẽ ſpurij ad ſacros ordines non debent promoueri/ τ ſm leges non ſuccedunt: quibus etiam alimenta negantur. Bernar.
¶ Gloſa ſequens ſoluit contrarium.
a ❡ Archieſpiſcopum. Nunc. olim fuit ſedes epalis. vt. viij. q. iij. artald⁹. τ fuit ſuffraganeus narboñ. vt ibi.
¶ Glo. ſe. reci. ꝑ. q. an papa quo ad ſucceſſionem legitimet. arg. ꝙ nõ. ponit opi. Io. ſol. ꝯtrium. τ ſubdit tertiã opi.
b ❡ Habeat poteſtatẽ. Ex eo enĩ ꝙ legitimat aliquẽ in ſpũalibus per ꝯñam et in tpalib⁹: ꝓut ipſe papa argumẽtat̃ h: ꝓpter hoc tamẽ ꝙ legitimat aliquẽ ĩ ſpũalib⁹ nõ ꝓbatur ꝙ habeat iuriſdictionẽ in temporalibus. legitimare enĩ ꝑtinet ad voluntariã iuriſdictionem. ff. de offi. ꝓcon. l. ij. Itẽ quia ad papã nihil ſpectat de tẽporalibus. ſ. eo. cauſam que. τ. ca. lator. τ. ſ. de iudic. nouit. niſi in caſib⁹. ſ. de foro cõpeten. licet. τ. c. ex tenore. vt ibi dicitur. τ ſic videtur ꝙ papa quo ad temporalia legitimare nõ poſſit: vbi nõ habet tẽporalẽ iuriſdictionem. Ad hoc dixit Ioan. ꝙ domin⁹ papa non habet poteſtatẽ legitimandi in temporalibus: ſed eo ipſo ꝙ legitimat aliquem quo ad ſpiritualia: et ꝑ conſequẽs legitimat eũ quo ad tẽporalia que ſunt minus digna. τ ſic legitimat ꝑ conſequentiam: ſʒ nõ directe. ſepe enim permittitur aliquid ĩdirecte † quod nõ permittitur directe. arg. iiij. q. iij. §. ſerui. j. reſpon. et. ff. de auc. tu. l. j. Io. adheſit allegationi quam põit hic domin⁹ papa. Sed contrariũ credo: ſcilicet ꝙ dominus papa non poſſit legitimare aliquẽ quãtum ad hoc vt ſuccedat in hereditate tanꝗ legitimus heres qui non ſit dico de ſua iuriſdictione temporali. ſic enim eſſet mittere falcẽ in meſſem alienam: et vſurpare alienã iuriſdictionem quod eſſe non debet. ſ. de iudic. nouit. τ. vj. q. iij. ſcriptum eſt. et priuare aliquem iure ſuccedendi: vnde credo ꝙ non poſſit legitimare niſi quo ad actus ſpirituales: tamen quidam legitimationẽ extendunt ad honores ſeculares: vt per hoc intelligatur eſſe legitimatus vt poſſit eſſe iudex et habere huiuſmodi honores temporales ‡ quos al's habere non poſſet. et in hac ſententia fuerunt Lauren. Vincen. et Tancre.

a lateñ. archiepm[a] tua nobis humilitas ſupplicauit: vt filios tuos legitimationis dignaremur titulo decorare: ꝗtenus eis quo min⁹ tibi ſuccederẽt: nataliũ obiectio nõ noceret. ¶ Nos autẽ ſup hꝫ apl'ica ſedes plenã hẽat poteſtatẽ[b] ex illo vr̃ ꝙ diuerſ̃ cauſis inſpectis cũ ꝗbuſdã min⁹ legitime genitis: nõ naturalib⁹[c] tñ/ ſʒ adulterinis[d] etiam diſpenſauit: ſic ad actus ſpũales illos legitimãs vt poſſint in epõs ꝓmoueri: ex quo v̓iſimili⁹ credit̃ τ ꝓbabili⁹ reputat̃: vt eos ad act⁹ legitimare valeat ſcl'ares. Preſerti[e] ſi p̃ter romanos põtifices inter hoĩes ſupiorẽ[f] aliũ ñ cognoſcãt ꝗ legitimãdi hẽat ptãtẽ: qꝛ cum maior in ſpũalib⁹ tã ꝓuidẽtia ꝗꝫ auc̃tas τ idoneitas reꝗrat̃[g]: qð in maiori ꝯcedit̃: licitũ eẽ videt̃ et in minori[h]. Per ſil'e quoqꝫ id vr̃ poſſe ꝓbari cũ eo ipſo ꝙ aliꝗs ad apicẽ epalis dignitatꝭ attollitur: eximit̃ a patria poteſtate[i]. Pretea etiã ſi ſimplex epũs ſciẽter ſeruũ alterius in p̃ſbyterꝝ ordinaret[k]: licet ordinator ſatiſfacere domino teneret̃: ordinat⁹ tamen iugũ euaderet ſeruitutꝭ. videret̃ ſiquidẽ mõſtruoſum: vt ꝗ legitimus ad ſpirituales fieret actiones: circa ſeculares act⁹ illegitimus remãeret. vnde cum in ſpũalibus diſpenſetur: conſequenter intelligitur in temporalibus diſpẽſatum. Id autem in patrimõio beati[l] petri libere poteſt apoſto. ſedes efficere: in quo τ ſummi pontificis auctoritatẽ exercet: et ſummi principis exequitur poteſtatem. ¶ Videbat̃ autem ex eo trahere maiorẽ audaciam poſtulandi: ꝙ cum rex francoꝝ. I. reginã dimiſerit τ ex alia poſtmodũ ſupducta puerũ ſuſcepit: τ puellã: et tu ſil'iter exclufa legitĩa ſupduxeris aliã ex qua filios ſuſcepiſti: ſicut cum filijs regis eiuſdẽ/ ſic cuꝫ tuis credebatur de benignitate ap. ſe. diſpenſandũ. Verum ſi veritas diligent̃ inſpicitur nõ res ſimilis ſed valde diſſimilis inuenit̃. nã rex ipſe a regina per remeñ. archiepiſcopuꝫ apoſtolice ſedis legatum fuit ꝑ ſñiam[m] ſepat⁹: tu v̓o vxorem tuam a te temeritate ꝓpria ſeparaſti[n]. Ipſe quoqꝫ ꝑulſ̃ ꝗꝫ ad eũ ꝓhibitio de nõ ꝯhẽdo cũ al'a ꝑueniſſet: aliã ſupduxit: ex qua ꝓlẽ geminã noſcit̃ ſuſcepiſſe. ſʒ tu in ꝯtẽptũ eccl'e aliã ſupiducere attẽtaſti. Pretea rex ipſe ꝯ mr̃imoniũ ĩpedimẽtũ affinitatis obiecit: τ coram p̃fato archiepõ teſtes ĩduxit: cui⁹ ſñia quia caſſata fuit: ſolũmõ ꝓpt̃ iudiciariũ ordinẽ nõ ſeruatũ[o]: nos poſt reſtitutionẽ regine alios cognitores duxim⁹ deputãdos: tu v̓o vxori tue nihil qð diuortiũ ĩduceret obieciſti: cũ τ ſi fides thori ſit vnũ de tribus bonis[p] ꝯiugij: nõ tñ ipſius violatio ꝯiugale vinculũ violaſſꝫ[q]. De filijs ergo eiuſdem regis vtꝝ legitimi vel illegitimi fuerit ꝗꝫdiu pẽdet ꝗſtio affinitatꝭ obiecte: ꝑt nõ imerito dubitari[r]. Nã ſi affinitas fuerit cõprobata[ſ] p̃dictã reginã nõ eẽ regis ꝯiugẽ appꝛebit: τ ꝑ ꝯñs alia videbit̃ ſibi legitĩe copulata: τ ſi

i ❡ A patria poteſtate. liiij. diſtin. ſi ſeruus. τ in aucten. conſtit. que de dig. li. fil. a pa. po. §. palam. colla. vj. Ber.
k ❡ Ordinaret. liiij. di. ſi ſeruus abſente. et. ca. ex antiquis. Ber.
l ❡ Beati petri. Dicebat Ioã. marie. Sed tu dic tantũ vt dixi. ſ. quia quo ad forum ſeculare nõ poteſt legitimare: niſi princeps ei ꝑmitteret. in ſeruo ſcienter ordinato ſecus eſt: ſʒ ipſe tenet̃ dño ſatiſfacere: vt hic dicitur. Ber.
m ❡ Per ſententiam. Cui ſtandũ erat donec in contrarium ꝓbaret̃. ſ. de re iudi. ſicut. τ. ſ. de renuncia. in pñtia. lʒ iniqua. ff. de iuſti. τ iur. l. penul. §. j. et. ff. de re iudi. res iudicata. Lau.
n ❡ Separaſti. Quod facere nõ debuit: etiaꝫ ſi cauſa eſſet manifeſta. j. de diuor. porro. cũ talis ſeparatio ſit pena ꝗ non debet inferri niſi ꝑ iudicẽ. xxxiij. q. ij. §. in h. B.
¶ Glo. ſe. ſignat cõtrarium et ſoluit.
o ❡ Iudiciarium ordinem non ſeruatũ. vt. ij. q. vj. §. diffinitiua. τ arg. ſ. de proba. quoniam. τ. ſ. de elect. duduꝫ. τ. ſ. vt lite nõ cõte. accedens. Ar. h. ſ. vt lite nõ cõteſta. ca. j. τ. c. quoniã. §. j. vbi dicitur ꝙ ordo iudiciarius non vſquequaqꝫ ſeruatur ĩ cauſis matrimõialibus: ſʒ hic caſſata fuit ꝓpter hoc ſẽtentia. Illa cõtraria intelligũt̃ qñ altera pars eſt abſens ꝑ contumaciam. tũc enim ordo iuris nõ ſeruatur ꝑ oĩa: ĩmo teſtes recipiũtur lit. nõ cõteſt. τ fertur ſñia propter periculum fornicationis. vt in. ca. quoniã. ſed vbi altera pars non eſt abſẽs ſed pñs vtraqꝫ pars: debet ordo iurꝭ ſ̃uari al'as nõ valet ſentẽtia vt hic. † Et dic caſſata. i. caſſa τ irrita nũciata. vt. c. accedens. ſ. vt lite non conteſt. Ber.
p ❡ De trib⁹ bonis cõiugij. No. ꝙ tria ſũt bona matrimonij. vt h dicit. ſ. fides/ ꝓles/ τ ſacramentum. xxvij. q. ij. omne itaqꝫ. xxxij. q. j. non enim in ſola. Fides. quia nullum adulterium dicitur fides thori coniugalis. vt. c. non enim. Proles. id eſt ipſe deus ‡ Sacramentum: quia nullum debet eſſe diuortium: vt. ca. omne. vbi alterum iſtorum non ſeruatur: frangitur lex matrimonij. Iſte non ſeruauit iſta tria. ſcilicet fidem quia cum alia adulterium commiſit: ſed rex francie non fecit hoc propter ſententiam: et ꝗuis fides non ſeruetur: matrimonium tamen durat vt hic dicitur.
q ❡ Violaſſet. i. diſſoluiſſet: quia in nullo caſu ſoluitur matrimonium fidelium poſt carnalem copulam niſi in caſibus. j. de diuorti. gaudemus.
¶ Gloſa ſequens reci. per. q.
r ❡ Dubitari. Et ſic ex futuro euentu pendet an ſint iudicandi legitimi. arg. ſ. de frigi. et malefi. ca. fraternitatis. in fi. Sed certe cõtrarium videtur ſi ſcðm matrimoniũ cõtractũ fuit auctoritate eccleſie ex vi ſentẽtie late: τ toleratum fuit lite pendente ſup ꝑmo: filij legitimi erunt. ſ. eo. p̃latũ. τ. c. cum inter. τ. c. referente. arg. τ ita ſine aliqua diſpenſatione legitimi erunt. Ber.
ſ ❡ Comprobata. Maxime quia et ſi non fuerit comprobata et reſtituatur viro: nichilominus proles legitima erit/ nata ex ſecunda vxore: quam auctoritate eccleſie recepit poſt ſententiã latam: vt dixi in proxi. no. ſed non eſt verum: quia ſententia non tenuit ꝓpter ordinem non ſeruatum: et ideo neceſſaria eſſet diſpenſatio ſi non probaretur affinitas. Ber.

c ❡ Non naturalibus. Naturales large omnes appellant̃ preter adoptiui: τ ſpirituales. xxx. q. iij. §. j. plerumqꝫ enim illi tãtum qui ex liberis concubinis naſcunt̃: vt hic. et. xxxij. q. iiij. liberi. B.
d ❡ Adulterinis. Utputa filijs preſbyteroꝝ qui cum fornicantur adulterantur cum ſint quaſi mariti eccleſiarum. vt. lvj. di. cenomanenſem. Ber.
e ❡ Preſertim. Id eſt maxie ſm Ioã. ſm alios p̃ſerti id eſt tñ.
f ❡ Superiorem. Papa enĩ ſuper omnes eſt. xcvj. diſtin. duo ſunt. et. ix. q. iij. cuncta. et. ſ. de maio. et obe. ſolite.
g ❡ Requiratur. Supple ꝗꝫtum ad tẽporalia.
h ❡ In minori. xcv. di. illud. xvj. q. ij. c. j. τ. ſ. de deci. ex parte. Et econuerſo cui interdicitur minus. et maius interdictum eſſe videtur. j. de ſenten. excom. cum illorum. et. lxxiiij. diſt. geſta. et. ff. de ſer. exportandis. error. §. cui. et. ff. de interdictis et relega. l. relegatorum. §. ſolet. Bernardus.

Papa an poſſit legitimare in tpalibus.

† Et ꝑ cõſequentiã qð non liceret ꝑncipalit̃. ff. de pe. l. mortꝭ ĩ pñ. C. ſi aduer. trãſ. l. j. C. de tẽpo. in inte. reſt. l. ꝑtende. in fi. ſm Gof. et hoc colligitur. j. de ꝓcura. qui gñaliter in prin. li. vj. Ioan. and.

‡ Nõ tamẽ quo ad ſucceſſionẽ ſed quare in illis τ non in iſto nõ inuenio rõnẽ ſʒ Gof. dixit Hoſti. ꝙ tenenti hanc opi. bene occurret ratio qꝛ ſcʒ ꝑ p̃dicta nemini ꝑiudicat̃ ſʒ potius rei publice prouidet̃. arg. ff. de decu. gñaliter. §. ſpurios. et.

l. ſpurij. ff. de teſ. l. j. Per ſcðm vero ꝓuidet̃ viro ꝓuato et odioſo cum alterius tribulatiõe ꝗ ſuccederet ſi hoc nõ eſſet qð vitari oꝫ. xxv. q. j. §. ſi ergo. v. finem et in auc. de mã. prin. §. opꝫ. coll. iij. Ioan. and.

† Hodie dic vt in conci. vieñ. de iudi. diſpẽdioſam. Io. ã. Mr̃imonij bona ſunt tria.

‡ Quaſi ſpes ſit bonuꝫ ꝓlis ꝗ quis ſperat prolem ad dei ſeruitiũ informandam. vnde dicebat Baꝫ. ꝓles i. ſpes ꝓlis procreãde ad cultũ dei aliũ reſtringũt hoc ad mr̃imoniũ ioſeph et marie. Io. andree.

Rex francie de iure subest imperio.

a ¶ Minime recognoscat. De facto: de iure tamē subest romano iperio. vij. q. j. in apib⁹. De h̄ dr. s̄. de elect. per venerabilem.
b ¶ Potuit. ff. de iurisdi. om. iudi. est receptum.
c ¶ Tanq̄ priceps. No. ꝙ facit aliquid nō tanq̄ rex. vt. s̄. de electi. ꝙ sicut §. penul. ⁊. c. cum inter canōicos. ⁊. c. cū inter vniuersas. ⁊. xxiij. q. iiij. si eccl'ia. in fi. ⁊. ff. de adop. si ꝯsul. §. j. et. ff. qđ cuiusq̄ vniuersi. item eoꝝ. §. j. ⁊ ita rex erit hic actor ⁊ iudex ꝓprij facti: ⁊ licz forte rex hoc facere possit: meli⁹ tamen facit si abstinet a talibus. ff. đ offi. procō. ne quicq̄. ne videaꝭ prestare auctoritatē suo ꝓprio facto. † vt. s̄. de insti. c. vl. et. s̄. de iure prona. per tuas. Joan.

† Dicit ho. ꝙ in tali casu null⁹ hoc facere pōt nisi imperator alij preiudicando. vt. j. no. is autem q̄ de iure id facere posset: et si faceret curiali⁹ abstinendo et ad papā recurrēdo. argu. C. đ pigno. l. iij. non tamē cautius arg. vij. q. j. pontifices. xiij. q. j. §. ij. ẘ. ad hoc e callida. ⁊ se. Joan. and.

d ¶ Regi gratiā. Or. nō potuit rex legitimare filium suū: licz posset alienū. vel quia licet eū posset legitimare vt subditum/scz vt succederet alij: nō tamē vt succederet sibi. ar. viij. q. j. in scꝑturis. ⁊. xxiiij. q. j. didicimus. imo videtur ꝙ ipo iure legitimi erāt cū nati fuissent de matrimonio auctoritate ecclesie contracto: sed non ē ita: vt supra dictū est in notula maxime.
e ¶ Patrimōio. Illos tantū de patrimōio suo legitimare potest. vt dictum est supra.
f ¶ Certis causis Scilicet cum requirimur. ⁊ hoc ꝓbatur auctoritate deuterono. scilicet cum variatū est īter iudices siue ambiguū: tūc recurritur ad iudiciū eccl'ie: vt. j. sequiꝭ. ⁊ licet ex certis causis non ideo est ordinarius quo ad temporalia. s̄. de offi. ordi. pastoralis. j. rn̄so. sed casualiter vt dicit. littera. s̄. de foro cōpe. licet. ⁊. c. ex tenore. ⁊. ca. ex parte. Et ita est hic arg. de iurisdictione distincta. s̄. eo. causaz que. vbi de h̄. ⁊. s̄. de iudi. nouit. ⁊. s̄. đ appel. si duobus. Ber.
g ¶ Inter sanguinem hec verba exponuntur inferius.
h ¶ Videris variari. Inter iudices siue sapientes.
i ¶ Venies ad sacerdotes. Ar. ꝙ ex defectu iudicis secularis recurritur ad ecclesiasticum. s̄. de foro competē. licz. et. xxiij. q. v. administratores. Ber.

lios ei legitimos peperisse. Insup cū rex supiorē in tpalibus minime recognoscat[a] sine iuris alterius lesione: in eo se iurisditiōi nostre subijcere potuit[b]: in quo videreꝭ aliquibus ꝙ per seipsum (non tanq̄ pater cum filijs: sed tanq̄[c] ꝑnceps cum subdit[is]) potuit dispensare. tu aūt nosceris alijs subiacere: ⁊. j. ¶ Rationib⁹ igiꝭ his inducti regi[d] gratiā fecimus requisiti causam tā ex veteri q̄ ex nouo testamento trahentes: ꝙ non solū in eccl'e patrimonio[e] (sup quo plenā ī tēporalib⁹ gerimus potestatem) verūetiaz in alijs regionib⁹ certis[f] causis inspectis temporalē iurisdictionem casualiter exercemus: non ꝙ alieno iuri ꝑiudicare velim⁹: sed quia sicut in deuteronomio cōtinetur. Si difficile ⁊ ambiguum apud te iudiciū esse prospexeris: inter sanguinē[g] ⁊ sāguinē: cām ⁊ cām: leprā et leprā: ⁊ iudicium intra portas videris variari[h]: venies ad sacerdotes[i] leuitici generis ⁊ ad iudicē q̄ fuerit illo tpe qui iudicabūt tibi iudicij ꝟitatē. ⁊ facies quecūq̄ dixerit qui ꝑsunt loco quē elegerit dn̄s: sequerisq̄ eoꝝ sniam. q̄ aūt supbierit nolēs obedire sacerdotis impio q̄ eo tpe ministrat dn̄o deo tuo: decreto iudicis morieꝭ. Sane[k] cū deuteronomiū lex scđa interꝑtetur/ ex vi vocabuli[l] cōprobatur: vt qđ ibi decerniꝭ/ ī nouo testamēto debz obseruari: locus eni quē elegit dn̄s apostolica sedes esse cognosciꝭ: cū eni petrus vrbē fugiēs exiuisset: volēs euz dn̄s ad locuz quē elegerat reuocare: iterrogatus ab eo: domine quo vadis. rn̄dit venio romā iterū crucifigi: qđ intelligēs ꝓ se dictū ad locū ipm ꝓtinus est reuersus[m]. Sunt aūt sacerdotes leuitici generis fratres nostri qui nobis iure leuitico in executiōe sacerdotal' officij coadiutores exi

k ¶ Sane. Hic incipit papa exponere auctoritatē deuteronomij.
l ¶ Ex vi vocabuli. Interpretatur enim noua lex antiquam.
m ¶ Reuersus. Ipse petrus: et ibi postmodum martyrium sustinuit ‡ ij. q. vj. beati Petrus et Paulus.

‡ Q. đ dic vt not. j. de elec. fundamenta. lib. vj. Jo. and.

n ¶ Et sanguinem. Hec est expositio eius qđ premisit ī auctoritate deuteronomij.
o ¶ Ciuile. Hoc est seculare iudicium.
p ¶ Criminale. Ecclesiasticum ꝭm canones.
q ¶ Medium inter causam. Nota ꝙ ista tria iudicia sic clarissime ꝭm Hostien. possunt exponi. Primum inter sanguinem et sanguinē istud est criminale: ciuile siue seculare quod idem est hic: vt quia accusator dicit esse probatū ꝙ reus sanguinē fudit id est aliquod crimen ciuile commisit puta homicidium/ adulterium/ furtum/ vel aliquod aliud simile. Ultimū inter lepram et leprā: quia accusator dicit reum esse infectum lepra: heresis: vel symonie siue sacrilegij: vl' alterius criminis ecclesiastici ⁊ reus negat. Mediū inter causam et causam: quia actor dicit ꝙ reus tenetur sibi in centum ex mutuo vel commodato: vel alia ciuili actione: vel etiā teneris mihi ad decimas ꝑstandas. vl' habeo iuspatronatus ī ecclesia ista: vel alia simili actione ecclesiastica: ⁊ re⁹ negat. In his enim omibus si qđ difficultatis emerserit/ est ad sedem apostolicā recurrendū. s̄. de appel. vt debit⁹. ⁊. s̄. de baptis. ca. maiores.

Judiciū est triplex.

stunt. Is vero super eos sacerdos siue iudex existit: cui dominus inquit petro. Quodcunq̄ ligaueris super terram: erit ligatum et in celis. Eius vicarius qui est sacerdos ineternum ꝭm ordinem melchisedech constitutus a deo iudex viuorum ⁊ mortuorum. Tria quippe distinguit iudicia. Primum inter sanguinem et sanguinē[n]: per quod criminale intelligitur et ciuile[o]. Ultimum inter lepram ⁊ leprā: per quod ecclesiasticum ⁊ criminale[p] notatur. Mediū[q] inꝭ causam et causam: quod ad vtrūq̄ refertur tam ecclesiasticum q̄ ciuile: in q̄b⁹ cū aliq̄d fuerit difficile vel ābiguū ad iudiciū est sedis apl'ice recurrēdū: cui⁹ sniam q̄ supbiēs cōtēpserit obseruare: mori ꝑcipiꝭ[r]. i. ꝑ excōicationis sniam velut mortu⁹[s] a cōione fideliū separi. Paul⁹ etiā vt plenitudinē ptātis exponeret ad corinthios scribēs ait. Nescit[is] q̄m angelos iudicabitis q̄to magis secl'aria? ¶ Lz igiꝭ cū filijs sepedicti regis (de q̄b⁹ an fuerit legitimi ab iitio dubitaꝭ) duxerim⁹ dispensandū: quia tn̄ tā lex mosayca q̄ canonica[t] sobolē susceptā ex adulterio detestaꝭ[u]: testāte dn̄o ꝙ māzeres[x] ⁊ spurij vsq̄ ad decimā gn̄ationē in eccl'iā nō intrabūt. Canone[y] ꝟo vetāte tales ad sacros ordies ꝓmoueri. secl'aribus quoq̄ legib⁹ non solū repellētib⁹ eos a successiōe paterna: sed negātibus ipis etiā[z] alimenta petitioni tue nō duxim⁹ annuendum. Idem. H. et. R. canonicis beneuentanis.

Mat. xvj

¶ Si ꝯiugat⁹ viuēte p̄ma in facie eccl'e ꝯhit cū scđa h̄ ignorāte legitima erit eoꝝ ꝓles. Ca. xiij

Ex tenore lr̄aꝝ vestraꝝ nobis inotuit ꝙ cū. G. vidua hereditatē quōdā. R. mariti sui sibi ⁊ pupillo filio suo rstitui[a] postularet: pars aduersa petitiōez

r ¶ Precipitur. xj. q̄st. iij. absit. Ber.
s ¶ Mortuus. xj. q. iij. nihil. et. ca. sic debet. et. xxiiij. q. iij. corripianꝭ.
t ¶ Canonica. lvj. dist. ca. j. et. s̄. de fi. presby. c. j. ⁊. xv. q. viij. cū multe.
u ¶ Detestatur Nisi cū eis fuerit dispensatum. lvj. di. cenomanensem.
x ¶ Māzeres. De his dictū est. s̄. de renū. nisi cū pridē. §. persone. B.
y ¶ Canone. s̄. đ electi. cum in cunctis.
¶ Glosa se. signat ꝯrium et ibi remittit.
z ¶ Etiam alimenta. C. de natu. lib. aucten. licet pri. ⁊. C. đ īcest. nup. auc. ex cōplexu. Ar. ꝯ. s̄ de eo qui dux. in matri. cū haberet. Sol. ibi.

j. Cor. vj.

Ex tenore. ¶ Sūt due ptes. In prima iudicū consultatio. In scđa rn̄sio ⁊ eius rō ibi: ītelligētes. Abbas sic. ¶ Casus. Quedā vidua petebat hereditatem quondā. R. mariti sui rstitui sibi/ ⁊ filio pupillo. pars aduersa petitionem suā repellere nitebātur/ pro eo ꝙ dictū R. maritū ipsius de adulterio genitum asserebat: dicēs ꝙ pater dicti R. viuente vxore legitima: aliā. M. noīe superduxit/ ex qua dictū. R. maritū ipi⁹ vidue suscepit. pars vidue respōdebat ꝙ dicta vidua nesciens ꝙ pater dicti. R. aliam haberet vxorem: cū eo contraxit in facie ecclesie. Unde dictus. R. filius ipsius debebat legitimus reputari. cū illegitimi dici non debeant qui de adultera conscientia nō nascuntur. Judices q̄ de hac materia cognoscebāt. super hoc dubitantes consuluerūt dn̄m papā. Un̄ ipe intelligēs ꝙ pater ipsius. R. matrem eius in facie eccl'ie ignarā ꝙ sibi aliā matrimonialiter copulasset duxerit in vxorē/ ⁊ dū legitima putareꝭ vxor ipm. R. suscepit ex ea: in fauorem ꝓlis dictū. R. legitimū iudicauit. ¶ No. ꝙ igrantia alterius parētis facit ꝙ filij de tali matrimonio nati legitimi sunt/ ⁊ fauor ꝓlis ad hoc coadiuuat. Ber.

Diuisio.

Deuter. xxiij.

¶ Glo. se. potest recitari per obiect.
a ¶ Restitui postularet. Tanq̄ tutrix. † C. quando mu. tu. offi. fun. l. ij. et auc. matri. Olim si mater curam vel tutelā filiorum subire volebat oportebat eam iurare ꝙ non transiret ad secundas nuptias: hodie vero remittitur illud iuramentū: quia veniebant cō

† Procuratrix eni esse nō posset ēt ꝓ filio. ff. đ ꝓcu. l. femi nas ꝭm Jnno. Jo. and.

tra: sed renũciāt bñficio velleiani. in aut. vt sine prohi. ma. debi. et credi. §. quia ꝟo multā. col. vij. ⁊ predicta auctē. matri. ⁊ si cōtraxerit statim expellitur a tutela. C. eo. tit. aucten. sacramentū. et. s̄. de appel. ex parte. vbi de hoc. Bernar.

a ¶ Ignaram. Ergo ignorantia facit ꝙ filij sunt legitimi cēsendi ⁊ al's nō essent legitimi. vt. s̄. eo. referēte. vbi de hoc. Bernar.
¶ Glo. se. no. ⁊ remittit. q̄rit ⁊ soluit. alleg. in contrarium.

b ¶ Legitimū. Ex hoc patet ꝙ sufficit bona fides alterius parentis vt filij dicātur legitimi. ⁊ si nascantur lite mota legitimi sunt. licet postea separent᷑: vel si āte sē tentiā sit cōceptus. s̄. e. cū inter. Circa hmōi scientiam vel ignorantiaꝫ tenēdū est vt dicitur. s̄. de clan. desponsa. cū inhibitio. Sed nūqd idē esset si aliqs crederetur liber cū esset seru⁹ vt filius eius ꝓpter opinionem ecclesie iudicet᷑ liber ⁊ legitimus quo ad ordinē? Non vt. C. solu. ma. l. iij. † Ar. ꝯ. ff. solu. matri. l. si cū dotē. §. vlt.

† Si libera ignoranter cōtraxit cū seruo separato matrimonio propter errorē filij īgenui nō sunt sed spurij: mulier tñ dotē et omne qđ sibi vir debet recuperat. Jo. an. in nouel.

Gaudem⁹. ¶ Casus. Infideles qdam in secundo vel tertio gradu ꝫm opinionem suam cōtraxerunt matrimoniū/ ⁊ filios de tali matrimōio susceperunt: tandē conuersi sūt ad fidem. Queritur an filij eoꝝ legitimi sint cēsendi? Rñdet pa. ꝙ vtilitate publica suadente debent legitimi reputari. ¶ No. ꝙ fauor fidei et publica vtilitas attēdēda sunt. Ber.

c ¶ Coniunctionibus scilicꝫ paganorū siue iudeorum ad fidē postea conuersorū. vt. s̄. de consangui. et affi. de infidelibus. ⁊. j. de diuor. gaudemus. cuius pars hec est. Ber.
¶ Glo. seq. querit et sol. ⁊ duas lecturas ponit.

d ¶ Opinionē. Talis opinio non legitimat: sed prestat occasionē legitimandi. arg. s̄. c. proxi. ⁊. c. per venerabilem. ⁊. ff. de ritu nup. q̄ in ꝓuincia. Sed nunquid est matrimoniū inter tales? Videtur ꝙ sic. xxvj. di. deinde. ⁊. s̄. de consan. ⁊ affi. de infidelibus. Solutionē collige. j. de diuor. gaudemus. cuius hec est pars: ⁊ decisa vr̄ an ꝯ illum. §. q aūt ⁊c̄. vt ꝓcedat sermo de coniūctis cū scđis post diuortiū factū adhuc viuētibus repudiatis in qbus nō est matrimoniū vt ibi dicit᷑. filij tamē eoꝝ reputant᷑ ab eccl'ia legitimi vtilitate publica suadente: vt alij facilius conuertant᷑. Sed si intelligat᷑ de filijs illoꝝ de qbus dr̄ in p̄n. illi⁹. ca. gaudem⁹. tunc planū est: quia inter illos est matrimoniū: vt ibi patꝫ. ⁊ sic decidit᷑ āte. §. quia ꝟo. quod potius credo. ⁊ filij talium legitimi sunt.

Cōtinuatio. ¶ Rub. qui matri. accu. ¶ Viso de matrimonijs ⁊ de impedimentis eorum: merito sequit᷑ videre de sepationibus ⁊ diuortijs: sed quia ad diuortia ꝑuenitur accusationibus ⁊ testimōijs precedētibus: iō tractaturus auctor de diuortijs p̄misit istā rubricā q̄ matrimoniū accusare possunt: ⁊ cōtra ip̄m testificari. Et sic habet ista rubrica duas ptes. Tractat enī qui sunt accusatores idonei: ⁊ qui idonei testes contra matrimonium. Ab. sic. ¶ De hac materia tractatur. xxxv. quest. vj. per totum.

Diuisio. Relatum. ¶ Cōmunis diuisio. Secūda pars ibi: ceteꝝ. Ab. sic. ¶ Casus. Quidā filiā suā cuidā tradidit: cum qua ꝑ aliquot annos ꝑmansit. tandē ꝓpter homicidiū qđ cōmisit/ de ciuitate timore mortꝭ recessit. postmodū dicebat᷑ ꝙ pater puelle illū de sacro fonte leuauit. ep̄s loci fecit illum ꝑ litteras requiri: ⁊ ꝑ quinquēniū expectatus nō potuit inueniri. Consultus papa rñ. ꝙ si māifestū est qđ asseritur aut legitimi accusatores ⁊ testes appareāt. postꝙ̄ iuuenis ille fuerit cū oī diligentia reqsitus: etiā si nō potuerint inueniri poterūt recipi testes

eius nitebatur excludere pro eo ꝙ. R. maritum ipsius vidue de adulterio genitū asserebat: et. j. ¶ Intelligentes ꝙ pater p̄dicti. R. matrem ip̄ius in facie eccl'ie
a ignarā[a] ꝙ ip̄e aliā sibi m̄rimōialiter copulasset duxerit ī vxorē: ⁊ dū ip̄a ꝯiunx ip̄ius legitīa putaret᷑/ dictū. R. suscepit ex eadē: ī fauorē ꝓlis poti⁹ decliam⁹ me-
b moratū. R. legitimū[b] reputātes.

Idem episcopo tib.

¶ Proles īfideliū q̄ postea cōuertunt᷑ legitīa est: ēt si parētes sunt in gradu prohibito lege canonica. Capitulum. xv.

Gaudemus: et. j. Ceterum prolem de infideliū
c coniunctionib⁹[c] natā q̄ scđo/ tertio/ vel vlteriore gradu ꝫm opi-
d nionē[d] illorū matrimoniali ꝯtraxerūt affectu: post fidē receptaꝫ (vtilitate publica suadente) legitimam volumus reputari.

Qui matrimoniū accusare possunt: vel contra illud testificari.

Alexan. iij. parisiensi ep̄o.

¶ Cū agitur de federe matrionij reo absente cōtumaciter/ possunt super impedimento matrimōij recipi testes/ dūmodo sint legitimi: ⁊ ad dicta eoruꝫ fertur sententia.

Capitulum. j.

Relatum ē ꝙ cū pater cuiusdam puelle eā cuidā ciui parisiēsi nuptui tradidisset marit⁹ post ali-
e quot[e] annos quibus cū vxore ꝑmansit ꝓpter homicidiū qđ cōmisit de ciuitate timore mortis
f exiuit[f]: nūc āt dr̄ posse ꝓbari ꝙ pater puelle eū de sacro fōte leuauit: sed l'ris tuis q̄situs nōdū potuit īueniri licet quinquēniū sit transactū: ⁊. j. ¶ Ceterū cōsultationi. t. taliter respōdem⁹ ꝙ si
g manifestum[g] est qđ asseritur: aut
h legitimi[h] accusatores et testes[i] appareāt: postꝙ̄ iuuenis fuerit cū oī diligētia reqsit⁹: etiā si nequiuerit inueniri testes recipere poteris ⁊ sine canonico iudiciū terminare. Alex. iij.

¶ Accusatio et testimonium in causa matrimoniali ꝑsonalit᷑ et nō ꝑ litteras fieri debent. Ca. ij.

A Nobis est q̄sitū: vtrū ali-
k qui sup accusatiōe[k] m̄rimōij nihil voce ꝓpria depromētes debeant ꝑ solā chartule conscriptionē admitti? ¶ Ad hoc respōdem⁹ ꝙ in talib⁹ nisi quan-
l tum ad presūptionem[l] nullius momenti est conscriptio quoad sn̄iam proferendam: nisi alia legitima adminicula suffragent᷑.

Alex. iij. papa florentino ep̄o.

⁊ sine canonico negocium terminari. ¶ Nota ꝙ in causa matrimoniali lite nō cōtestata recipiūtur testes altera parte absente. Ber.
¶ Glo. seq. querit et soluit.

e ¶ Aliquot ānos. Sꝫ đ quot ānis † ītelligis? Pōt dici ꝙ đ duobus. q2 pl'is locutio duorū nūero cōtēta est. iiij. q. iij. ꝟ. vbi nūer⁹. ff. de ꝟb. sig. iter illā. ī fi. ⁊. ff. de manu. test. libertas. §. vl. đ test. vbi nūe. ¶ Glo. se. q̄rit ⁊ sol. (r⁹.

† Nō video q̄re se ī hoc glo. fatigat. Joan. and.

f ¶ Exiuit. Nonne illa eum seq̄ tenebat᷑? qđ vr̄. xiij. q. ij. vnaq̄qꝫ. ‡ ⁊. xxxiij. q. ij. si qs īeuitabili. Et pōt dici ꝙ tenebat᷑: q2 ibi remanere nō poterat iusta de cā nisi forte vagabūd⁹ discurreret: q2 tūc nō posset ip̄ꝫ seq̄. ar. ff. de ope. liber. qđ nisi. §. ex ꝓuincia. Ber.

‡ Vbi de h̄ et tenet hic Hos. qđ ibi Jo. et ad id all'. Hos. de vot. qđ sup ꝯ. fi. et. c. se. ꝯ. quod aūt. Joan. and.

g ¶ Manifestū. Ita ꝙ notoriū. al's nō bñ seq̄retur aut legitimi ⁊c̄. quia qđ manifestū est ꝓbat᷑. xj. q. iij. eoꝝ q̄. in fi.

h ¶ Legitimi. Sꝫ qđ tradit᷑. j. e. c. cū in tua. Ber
¶ Glo. se. signat ꝯrium. ⁊ soluit. solutiōi obijcit et respondet opi. ponit ⁊ īducit simile.

i ¶ Testes. Ergo altera pte absente: ⁊ nō ꝑ ꝯtumaciā testes recipiūtur lite nō cōtestata: ⁊ sn̄ia fert᷑ vt dicit. Namordo iurꝭ ī casu isto nō ē vsqꝫ quaqꝫ seruād⁹. s̄. vt lite nō ꝯtestata. c. j. Sꝫ ꝯ. s̄. vt lit. nō ꝯte. qm̄. §. ij. cū iste nō sit absēs ꝑ contumaciā vt ibi. Posset dici ꝙ cū iste ꝓpter culpā suā absēs fuerit: nec posset inueniri † illa culpa loco cōtumacie habet᷑: vt ꝯ eū ꝓcedat᷑. nec debeat mulieri obesse q̄ in cl'pa nō fuit: iniquū est enim aliū alteri⁹ odio ꝑ grauari. C. de īof. testa. si qs suo. ad fi. nec ꝓpter hoc ius mulierꝭ dꝫ perire: maxime cū habeat legitimos testes ⁊ accusatores: ⁊ tanto tpe fuerit expectat⁹: ⁊ cum diligētia reqsitus: vñ ꝓcedi potuit ꝯ illū. Et illa decret. qm̄. nō cōtradicit si tu bene videas illā: q2 ibi dr̄ cū sine culpa sit absens ⁊ nō maliciosa volūtate. hic ergo culpa ⁊ malicia facientibus est absens. Sed p̄sūptio in hoc videt᷑ ꝯ mulierē ꝙ eo p̄sente tāto tempore tacuit. Sed presumptio tollitur si testes ⁊ accusatores legitimi sunt: ꝓut dicitur. j. eo. cū in tua. Quidā dicunt ꝙ corrigitur per illam decret. qm̄. ⁊ ei standū est. Item sic contra videtur. s̄. tit. pxi. perlatum. Sed ibi non agitur an sentētia tenuerit vel non: sed an filij legitimi essent. Ber.

† Dixit Lācre. ꝙ iste īpediebat ne ad eum posset ꝑuenire citatio. Joan. and. Odiū vnius nō grauat alterū

Diuisio. A Nobis. In p̄ma pte ponit᷑ q̄stio. In scđa rñsio ibi: ad hoc. Ab. sic. ¶ Casus. Aliquis vult accusare matrimonium vel etiā testificari ꝯ illud ꝑ carthulā ī qua scribit accusatiōem: siue testimoniū suū nihil dicēs voce ꝓp̄a. Querit᷑ vtrū talis accusatio vel testimoniū sit admittendū? Rñ. papa ꝙ in talib⁹ nulli⁹ est momēti tale testimoniū quo ad sn̄iam ꝓferendā: nisi solū q̄ad p̄sumptionē. nisi alia legitīa suffragent᷑: ⁊ hoc qđ dr̄ h̄: melius intelligitur de testibus/ ꝙ̄ de accusatoribus/ sed de vtroqꝫ verum est. ¶ Nota ꝙ per scripturam nullus debet accusari. Ber.
¶ Glosa sequens ponit duas lect.

k ¶ Accusatiōe. Licet l'ra ista videat᷑ ītelligēda de accusatore tñ de teste poti⁹ ītelligit᷑: đ vtroqꝫ tñ est veꝝ. De accusatore habem⁹. ij. q. vl. ꝑ scp̄ta. qđ est de teste veꝝ sil'r. testib⁹ cī ⁊ nō testimōijs ē credēdū. iij. q. ix. testes. ⁊. s̄. de cohabi. cler. ⁊ mul'. tua nos. ⁊ ꝙ đbeat ītelligi de teste colligit᷑ ex illa l'ra nisi q̄tū ad p̄sūptionē ⁊c̄. q2 sn̄ia ad dicta testium profert᷑ non ad dicta accusatoris.
¶ Glo. se. notat presumptionem non probare.

l ¶ Ad p̄sūptionē. No. ꝙ p̄sūptio nō ꝓbat: nisi sit violenta. xxxij. q. j. dixit. ⁊. ij. q. j. p̄mo. ⁊ h̄ē regl'are. ff. de testi. l. iij. §. itē diu⁹. ⁊. iij. q. ix. testes. ⁊. s̄. de cohabi. cle. ⁊ muli. tua. tñ p̄sūptio coadiuuat si adsint alia suffragia. ‡ s̄. đ succe. ab ītes. cū dilect⁹. ⁊. s̄. đ testi. p̄sea. ꝟ

‡ Forte facit ma bꝫ Alanet Vin. qui allegant ea de iura. Joan. andree. in nouel.

s. de psũp. illo. ⁊ ca. ttio. ⁊ ppt psũptionẽ defert iuramẽtũ qñq3 actori: qñq3 reo. vt. s. de iureiur. ca. vl. hic vero ꝯ mrimoniũ nõ defert iuramentum. s. de eo qui cog. ꝯsang. vxoris sue. super eo. B.

Diuisio. Videtur nobis. ¶ Tria facit. Prio ponit dictũ. Scda ibi: ideo. ipius rões. Tertia ibi: qd vero. soluit cõtrariũ quodam. Et icipe sic ponere casum. Titi⁹ petebat quandã in vxorẽ: et ad probandũ contractũ inducebat parẽtes suos. Ipsa vero mulier cõuẽta excipiebat de cõsanguinitate: ad quã pbãdã iducebat suos ꝯsanguineos. qrebat an isti eẽnt admittẽdi? ⁊ rñdetur vt infra. Vel sic fm Ber. ¶ Casus. Querebatur vtrũ parẽtes ⁊ cognati vtriusq3 sexus admitti debeãt in testimoniũ suorũ cõsanguineorũ: ad mrimoniũ cõiungendũ vel dirimendum? Rñ. papa q bene admittunt: et hoc pbat tam antiqua cõsuetudine / q3 legib⁹: et ideo maxime admittunt parentes. ⁊ si parentes defuerint admittãt pximiores. qr vnusquisq3 ꝯsanguinitatem scire laborat testibus ⁊ chartis. ⁊ recitatione maiorũ. ⁊ illi recipi debent q meli⁹ sciunt / et quorũ interest. Quod autẽ dicit pater nõ recipiatur pro filio / nec filius pro patre in causa illo verũ est in criminalib⁹ causis / vel cõtractib⁹ / sed in mrimonio cõiungendo / vel disiungẽdo admittunt fauore mrimonij. ¶ Nota q in cã mrimoniali pat admittit p filio / s3 nõ i alijs. Itẽ mrimonium res fauorabilis est. B.

¶ In cã mrimõiali sup cõsãguinitate ⁊ cõtractu testificari põt cõsanguinei ⁊ parẽtes. Ca. iij.

Videt nobis: et. j. Qz parẽtes: fres: ⁊ cognati vtriusq3 sex⁹ in testificatiõe suorũ ad mrimõiũ ꝯiũgẽdũ vł dirimẽdũ
a admittant: tã ãtiq̃ ꝯsuetudie[a] q3
b legib⁹[b] approbat. ¶ Id ei maxie parentes: ⁊ si defuerit pentes / pximiores admittunt: qm vnus
c quisq3 suã genealogiã[c] cũ testib⁹ ⁊ chartis: tũ ẽt ex recitatiõe maiorũ scire laborat. q ei meli⁹ recipi de
d bẽt q3 illi q meli⁹ sciũt[d] ⁊ quorũ ẽ interesse: ita vt si nõ iterfuerit ⁊ cõsensũ nõ adhibuerit fm leges
e nullũ[e] fiat mrimoniũ. ¶ Qd vo
f legit / pr nõ recipiat[f] i cã filij: nec fili⁹ i cã pris: i crimialib⁹ causis et ꝯctib⁹ verũ est. In mrimonio
g vo ꝯiũgẽdo[g] ⁊ disiungẽdo ex ipsius ꝯiugij ꝑrogatiua: ⁊ qr fauo
h rabilis[h] res ẽ ꝯgrue admittunt.

¶ Inuita despõsata ⁊ dem. postea sponte cognita cõtra matrimonium nõ audit. Cap. iiij.

Insuper adiecisti: q aliqs cũ q̃dã inubili puella ꝯxit q tãdẽ etatis metas attigẽs ab illo pluries cognita ꝯ mrimoniũ pclamauit: asserẽs se sp ab ĩitio
i dissensisse: qd p testes probat[i] fa
k ma[k] ⁊ ꝯuersatiõe ꝑclaros. ¶ In

¶ Glosa sequens secũda. iiij. et pe. tractant vacillando an ad probandum contractum parentes admittantur.

a ¶ Antiqua consuetudine. No. q antiqua cõsuetudo pro lege seruanda est. xj. di. in his. ⁊ xij. di. diuturni. et. ix. q. iij. cõquestus. ⁊ mos fidelissime vetustatis seruandus est. C. de testa. testamenta. ⁊ hec cõsuetudo. seruat quo ad parẽtes: tñ in mrimonio cõiungendo fallit cũ alter est superior nobilitate potẽtia vel diuitijs: parentes inferiores nõ admittunt pro mrimonio cõiungẽdo. s. de testi. super eo. quia suspectum est tunc testimonium illorum. sed hec decre. non videtur loqui in eo casu: vt dicitur. j.

Consuetudo antiq̃ est p lege seruanda.

b ¶ Legib⁹. i. canonib⁹. † sic. xxxj. di. nicena. ⁊ loquit de illis canonibus. xxxv. q. vj. c. j. ⁊ ij. ⁊ sic tam de cõsuetudine approbata q3 fm canones admittunt. Si vis intelligere de legib⁹ ciuilibus: dicas q ad probandũ q mrimoniũ cõtrahi possit nõ obstante cõsanguinitate vel ad dirimendum matrimonium pпter cõsanguinitatem est argumentandum q parentes et consanguinei sint admittẽdi: quia melius sciũt suam pximitatẽ q3 extranei. C. de in integr. resti. mi. de tutela. ‡ ⁊. C. de liber. causa. si filium. ⁊. ff. de proba. etiã. et q alijs preferantur est argumentum. ff. de adul. si maritus.

† Sumitur eni lex pro canone: pro cõsuetudie pro regula: pro ratiõe: vt not. j. q. j. ventũ ad fi. Joan. and.

‡ Auunculus qui tutor est nõ psumit ignorare minoris etatẽ tam ex officio tutele q ex pximitate sãguinis. Joan. and.

c ¶ Genealogiã. Hec est ratio quare huiusmodi psone admittantur et alijs preferantur. xxxv. q. vj. ca. j. et. ij. sed littera sequens bene innuit de ipso contractu. Bernar.

d ¶ Sciunt. Consanguinitatẽ scilicet. ⁊ per hoc videt q non loquitur de testimonio ferẽdo pro ipso cõsensu. quia si extraneus interesset eque bene sciret sicut pater et mater an consensissent tunc adinuicem: sed littera sequens bene innuit de ipso consensu.

e ¶ Nullum. xxx. q. v. aliter. ⁊. ff. de ritu. nup. l. ij.

f ¶ Non recipiatur. iiij. q. iij. §. item testis idone⁹. et. ff. de testibus. l. testis idoneus.

g ¶ Coniungendo. Ex hoc videt q ad probandũ mrimoniũ esse contractum admittantur parentes: ⁊ inducit ad hoc a plurib⁹. si. s. de testi. sup eo. sed nõ loquit in eo casu: sed qd dicit in ꝯiungẽdo intellige si diceretur q essent cõsanguinei qui cõtrahere volũt vel fama esset: de hoc pater et mater ⁊ cõsanguinei admittunt ad probandum cõsanguinitatẽ. s. de spon. cũ in tua. Intellige loq hanc decreta. qñ propter cõsanguinitatẽ tantũ dicit q nõ possunt cõiũgi. et qñ pпter cõsanguinitatem debẽt separari: ⁊ hoc etiam satis colligitur ex rub. Consueuit tamẽ induci q pater et mater admittuntur ad pbandũ ad ipm cõtractũ mrimonij. quod verũ est fm distinctionẽ illi⁹ decreta. super eo. Bernar.

hoc itaq3 casu sẽtim⁹ q aduers⁹ mrimoniũ audiri nõ debet: q añ cognitionẽ sui legitimũ annũ at
l tingens cũ potuit[l] / minime reclamauit: sicut eni añ legitimũ ꝯsẽ
m sum (q i duodecio ãno[m] spectat) potuit dissẽtire: sic postq3 legitio tpe accedẽte semel ẽt copule car
n nali[n] ꝯsensit ex ratihabitiõe sibi sup hoc silẽtiũ nõ ãbigit idixisse.

Inno. iij. archiepo preposito ⁊ pori scte marie de albanẽ. genuẽ.

¶ Repellit accusans matrimonium propter q̃stum. Caplm. v.

Significante. M. de canu la nro est aplatui declaratum. q cũ. N. duxisset legitime i vxorẽ. S. mater ipi⁹ nisa est matrimoniũ accusare: vt ab eo pecuniã extorqueret: ⁊ licet intellectui suo praua nõ possint opa respondere nihilominus vult habere pecuniã vt ab accusatione desistat. ¶ Cũ igitur non sit ma
o licijs[o] hoim indulgẽdũ. Mãdamus q̃ten⁹ si ẽ ita: ipam ab accusatiõe
p matrimonij repellẽtes[p]: eidem sup hoc silentiũ iponatis. Idẽ.

¶ Repellit ab accusatione mrimonij q denũciatiõis tẽpore tacuit: nisi denunciationẽ pbabiliter ignorauit / vel iuret de nouo didicisse. ⁊ q non obijcit illã maliciose. Capitulũ. vj.

b ¶ Fauorabilis. s. de cõ. ap. c. vlti. vbi de hoc et ar. ff. de reg. iu. in ambiguis. † ⁊. s. de appel. directe. in fi. Bernar.

† Sequit Pro dotibus respondere meli⁹ est. Jo. an.

Insuper. ¶ In prima parte ponit cõsultatio. In scda respõsio ibi: in hoc. Abb. sic. ¶ Casus. Quidã contraxit cũ quadã puella infra nubilẽ etatẽ: tãdẽ fctã maior / ⁊ ab illo pluries cognita: cõtra mrimonium pclamauit dicẽs q ab initio semper dissensit: ⁊ hoc probare volebat p testes. Queritur an sit audiẽda? Respondet papa q ampli⁹ audiri nõ debet contra matrimonium: qr reclamare debuit anteq3 cognosceret ab ipso. sicut ante. xij. annum potuit dissentire: ita postq3 carnaliter cognouerit eandem: non poterit reclamare ratihabitione sequenti. ¶ Nota q ipo facto ꝯfirmatur quod nõ valebat. Itẽ qd ab initio non tenuit: ratihabitiõe sequẽti valet. Ber.

i ¶ Probat. Id est probare intendit ‡ iuxta illud. Est mihi pro facto sepe qd esse potest. L.

‡ Ad idẽ de cõ. di. iij. puenit. Et iuxta vulgarẽ modũ loquendi quẽ habent boni ꝑuenientes q dñis aliquid precipiẽtibus rñdent factũ est. si. ff. de re. iur. q actionẽ habet. tñ hoc pbatũ non releuaret. et ideo nec probandũ est. s. de of. dele. cũ contingat. fm Hos. Jo. ã.

k ¶ Fama. Tales enim debẽt testes eẽ sine omni suspitiõe infamie. ij. q. vij. testes.

l ¶ Cũ potuit. Si eni semp inuita detenta fuisset: et verbo et facto cõtradixisset audiret quandocũq3 postea. ar. xvj. q. iij. prima. sed ex tempore presumitur contra istam sic. s. de sponsa. ad id quod. et. ar. j. q. j. constat.

m ¶ Anno. xij. in muliere. ff. de ritu nup. minorem. ⁊. xiiij. in viro. s. de desponsa. impu. attestationes.

¶ Glosa sequens. ar. q ratihabitio ⁊c.

n ¶ Copule carnali. Ex quo eni carnali copule cõsensit oĩs violẽtia sublata intelligit et mrimoniũ tenet. s. de despõ. impub. de illis. s. de eo qui dux. in matrimonium quã pol. c. ij. ⁊. s. de spõsa. veniens. et ita ratihabitio confirmat siue validum facit quod ab initio non valebat. † s. de reg. cum virum.

† De hoc tractauit h Gof. quod vide meli⁹ de reg. iur. ratihabitionem. lib. vj. Jo. and.

Significante. ¶ In prima parte ponit facti narratio. In secũda cause cõmissio ibi. cum. Ab. si. ¶ Casus. Quidã duxit quandam in vxorem: mater mulieris nititur matrimonium accusare vt ab illo pecuniam extorqueret / et licet voluntati sue praua non possint opera respondere: nihilominus vult habere pecuniã: vt ab accusatione desistat. Cum igitur malicijs hominum sit obuiandũ mandat papa q̃tenus si est ita ipsã ab accusatione matrimonij repellatur. ¶ Nota q mater potest accusare matrimonium filie si non maliciose moueatur. Item malicijs hominũ non est indulgendum. Item non auditur ille qui tantum vult nocere. Ber.

¶ Glosa sequens ponit duos casus quibus. ⁊c.

o ¶ Malicijs. ff. de rei ven. in fundo. et. ff. de recep. ar. ita demũ. et s. de rescrip. sedes apostolica. qñq3 tamen auditur qui nõ facit nisi vt noceat. vt dicit. l. ar. inducit. C. de nat. libe. auctẽ. licet. sicut et prior penitentia facta non prodest et tamen aufert vsum posterioris. de pe. dist. iij. in salicibus.

¶ Glosa sequens allegat. j. concordan. dans simile. arguit. et tenet contrarium.

p ¶ Repellentes. No. q repellitur accusator propter turpem q̃stum. si. ij. q. j. prohibentur ‡ Item repellitur si infra tempus statutum non accusauerit. j. eo. ca. proxi. nisi iusta de causa: vt ibi. et est argu. q symonia committi possit in mrimonio cũ sit spirituale.

‡ Ubi dr psumi turpẽ questum accusatoris q duo iudicia habet ꝯtra duos reos. Joan. and.

Diuisio. Cum in tua. Primo ponitur questio. Secundo distinguēs solutio ibi: super quo. Et scdm membrū ibi: alioqn. Tertio excipit ibi: nisi. Abbas siculus. ¶ Casus. Consuetudo est in aliquo loco vt quando aliqui volūt cōtrahere matrimoniū publice pponitur in ecclesijs vt quicūq3 scit aliquod impedimentū exhibeat et dicat/nullus apparet contradictor ⁊ sic contrahunt. postea apparet accusator. Queritur an sit admittend⁹? Rñ. q si tēpore premisse denūciatiōis extra diocē. existebat ille qui nūc matrimoniū accusat: vl' ad eū denūciatio nō potuit puenire/puta q2 infirmitate nimia laborabat: vel i tali erat etate q ad hoc eius etas non sufficiebat/vel alia legitima causa erat impeditus/ei⁹ accusatio debet audiri: alioqn tanq3 suspectus debet repelli. q2 presūptio est contra ipsum q denunciationem publice factam nō ignorauerit: dū in dyoce. existebat. nisi pprio firmauerit iuramento q post ea didicerit que obijcit ⁊ q ad h ex malicia non pcedit. ⁊ tunc etiā si didicisset ab illis q denunciationis tpe tacuerūt: ei tamen nō debet claudi aditus accusandi: q2 illi et si ab accusatione repellantur propter culpam silentij/iste tamen repelli nō debet: cū culpabilis nō existat. ¶ Nota primo q contra ea q publice fiunt: habet quis accusatiōem. Item qui est in diocesi: nō habet accusationē circa ea que publice fiunt. Item iuramentū elidit presumptionem. Item aliquis admittit ad accusandū cuius actor repellitur: secus in testimonio. Item propter culpam alienam non repellitur ab accusando. Ber.

Cum in tua dyocesi: et .j. ¶ Si vo post ʒctū matrimoniū aliq̄s appeat accusator cū nō pdierit in publicū quādo a bāna fm ɔsuetudinē[a] i ecclesijs edebant: vtrū vox sue debeat accusatiōis admitti merito q̄ri pt. ¶ Sup quo sic duxim⁹ distiguēdū: q si tpe denūciatiōis premisse is q iam ɔiūctos ipetit extra dyocesim existebat: vl' als denū b ciatio nō potuit[b] ad ei⁹ notitiā puenire: vtputa si nimia ifirmi c tatis feruore[c] laborās sane mētē d patiebatur exiliū: vel in ānis[d] tā teneris constitutus/ q ad cōprehensionē taliū eius etas sufficere nō valebat: seu alia causa legitima fuerit impeditus ei⁹ accusatio dʒ audiri. ¶ Alioqn cū rōnabilit' p̄sumat q denūciationē e publice[e] factā idē existēs in ipa dyoc. minime ignorauit tāq3 suspectus est pculdubio repellen f dus[f]. ¶ Nisi ppo firmauerit iu g ramēto[g] q postea didicerit ea q obiecerit: ⁊ ad hoc ex malicia nō pcedat: q2 tūc ēt si didicisset ab illis q denūciatiōis tpe siluerit: claudi nō debet eidē adit⁹ accusādi: qm ⁊ si ab impetitiōe hmōi culpa d silētio tali ʒcta illos ex b cluderet[b]: iste tamē amoueri neq̄ret cū culpabilis non existat.

a ¶ Consuetudinem. Hec cōsuetudo consona fuit iuri: vnde hodie pro iure cōmuni statuit: qua omissa si postea impedimentum appareat filij non erūt legitimi. ŝ. de clan. despon. cū inhibitio. et si. ŝ. de spō. cū in tua. que est pars istius ⁊ ei cōtinuatur in integra.

b ¶ Non potuit. Quia erat in remotis partibus. simile. xvij. q. ij. si quis incognitus.

c ¶ Feruore. xv. q. j. illa. ⁊ xvij. q. j. gōsald⁹. ⁊ ŝ. de reg. sicut tenor. ¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

d ¶ In annis. Sed quomodo pōt hoc esse q iste in talib⁹ ānis denunciationē factam non comphendat: ⁊ ad impedimentū † ʒhendū habilis videat: q2 vr̄ q impedimētū debeat scire tpe ʒcti mrīmonij: sed pōt eē q tūc nesciebat: nec sufficiebat etas ad hoc: sicut nec ad comphensionē denūciationis et tamē postea potuit scire impedimentū. vt .j. seqtur: tn̄ tpe denūciatiōis eius etas sufficere nō valebat: quia etas illa nescit quid videat. C. de fal. mo. l. j. Et arg. ŝ. de spon. tue fraternitatis. Ber.

† Vel sciebat consanguinitatē sed nō ɔprehēdebat q illa impediret mrīmoniū. Jo. an.

e ¶ Publice. Et ideo nullus potest ignorare. xv. dist. quod dicit. ⁊ xij. q. ij. q et hūanis. ⁊ ŝ. de post. ca. j. ‡ ar. lxxxij. di. pposuisti. B ¶ Glo. se. alle. iij. ɔcor. q̄rit ar. p. soluit cōtrariū. Finis recitet. p. q.

‡ Per hec iura arguit Host. q oēs illi q sunt de diocesi. astrigāt ad statuta synodalia. Joan. and.

f ¶ Repellēdus. Et ita q infra tps cōstitutū nō pponit ius suū postea repellit ⁊ ab accusatiōe ⁊ a testimonio. ar. ŝ. de clan. despō. cū inhibitio a cōtrario. ⁊ C. de ingenu. diffamari. ⁊ ŝ. de pba. licʒ. Sed nūqd admittunt ad dénūciandū? vr̄ q sic: ⁊ cū iuramētum et nō obstaret. ŝ. de iureiu. quēadmodū. ⁊ arg. ŝ. de cog. spi. tua. † Dicas q nō est admittend⁹ cū sit suspectus vt hic dicit: ⁊ suspecte psone remoueant a denūciatiōe sicut ab accusatiōe. .j. de ac. cū dilectus fili⁹. ⁊ ŝ. de symo. cū in tua. nā cui vna via aliqd phibetur/alia via ad idem nō dʒ admitti. ŝ. de pcu. tue. cū suis cōcor. ibi positis: ⁊ ita taciturnitas nocet accusare volēti: nisi forte tacuit. quia non habuit tunc probationem. ij. q. vij. plerūq3. ⁊ ideo dixi forte: q licet tūc nō haberet testes ipemet potuit impedire mrīmoniū contrahendū vn̄ nō pdest q ppter hoc tacuit. ŝ. de spō. pterea. ⁊ ŝ. de testi. sup eo. ⁊ sola fama ipedit matrimoniū. ŝ. de cōsang. ⁊ affi. c. ij. taciturnitas vero ipoꝝ cōtrahentiū nō p̄iudicat eis ‡ ar. ŝ. de restī. spo. ex cōquestione. ⁊ ŝ. de clan. despon. cū inhibitio. et .j. de sen. excom. inquisitioni.

† Et ibi h tenet Ber. et Ho. p̄cise qn̄ fit denūciatio ad p̄tm̄ corrigendum. Joan. and.

‡ Quin ipi vel alter ipsorū possint i pedimētū

¶ Glo. se. inducit duas concor. ⁊ elicit vnum notabile.

g ¶ Juramento. Sic. ŝ. de testi. pn̄tiū. et. ŝ. de excep. pastoral'. Itē no. hic q plus valet iuramētū vnius q̄ presūptio iuris: quia per istud iuramētū elidit iuris p̄sumptio. xxxv. q. iij. extraordīaria. B ¶ Glo. se. ponit diuersitatem. q̄rit de ratione ipius et soluit. Iterū querit arg. p et contra, pōit opi. Johā. ⁊ soluit.

deferre et mrīmoniū accusare. Joan. and.

b ¶ Excluderet. Hic habes q aliq̄s admittitur ad accusādū cuius auctor repellit. sec⁹ est i testibus. ŝ. de testi. licet ⁊ .j. de hereti. fraternitatis. ar. Sed q ē ratio diuersitatis? Dic q aliud est i accusatore: ⁊ aliud in teste. modicū p̄iudicium fit si accusator admittitur cui⁹ auctor repellit ppter culpā propriam. ⁊ iste culpabil' nō existit. et ad dictū accusatoris nulla fit condēnatio: nisi assit legitimi testes: sed ad dictū testis quis condēnatur: et io debent esse tales auctores vt ipoꝝ dicta sufficerent ad hoc vt illi admittant qui cām habuerunt ab eis. ar. C. de acq. ren. poss. vitia. Sed nunquid statim elapso t'mino † obstabit talis taciturnitas? Vr̄ q incōtinenti nisi infra terminū accuset. xxxij. q. ij. mulier. ar. ŝ. de offi. dele. cum olim. ff. dele. ij. cū quidā in fi. ⁊ ff. ad mace. si fili⁹. Ar. ʒ. xx. q. ij. puella, vbi vsq3 ad annū ⁊ diē tutores ⁊ parentes puelle q sacrū velamē assumpsit ʒdicere possunt vltra non. vt ibi. vel saltē vsq3 ad. x. dies. ff. de consti. pecu. pmissor. ⁊ C. quō et qn̄ iu. ab eo. Jo. dixit q taciturnitas ista cū quodam tēperamento intelligi debet. ar. ff. de sol. quod dicimus. ⁊ ff. ex qui. cau. ma. ab hostibus. §. vl. ⁊ bene facit ad hoc. ŝ. de loca. c. pe. ⁊ vl. Ego credo q q̄ diu res est integra q potest et debet admitti. contracto vero matrimonio de p̄nti non videtur audiendus tanq3 suspectus si potuit infra tēpus pcedere ⁊ denūciare impedimentum.

Accusat qn̄q3 quis cuius auctor repellitur.

† Quid si nullū tēp⁹ fuisset prefixū? veniat tunc infra modicū tēpus: tamen cū qdam tēperamento est hoc intelligēdū per iura q̄ .j. ad hoc all'. glo. fm Inno. ⁊ Host. Jo. ā. in nouel'.

De diuortijs.

Ex cōcil. apud vuarmatiam.

Homicidiū necessarium non priuat spe coniugij: sʒ machinatio in mortē cōiugis sic. Cap. j.

Si q̄ mlier i mortē mariti sui cū alijs cōciliata ē: ⁊ ipe aliquē illorum se defendēdo occiderit: potest ipe post mortē vxoris si volue i rit[i] aliam ducere: ipa aūt insidia k trix[k] pnīe absq3 spe coniugij stet Alexan. iij. (subiecta.

Coniuges propter alterius crimen non separantur nisi spiritualiter fornicētur: ⁊ tunc durat ɔiugiū eis etiā separatis. Ca. ij.

Quesiuit a nobis: et .j. Nos itaq3 taliter rn̄dere...

¶ Rub. de diuortijs. ¶ Cōtinua vt in p̄cedēti titulo. Vel pōt sic cōtinuari. Supra in p̄cedētibus visū est qual'r mrīmonia coniūgant ⁊ q̄liter accusent: merito restat videre q̄lit' diuidant. Et scias q diuortiū fit duplicit'. Primo quo ad substantiā vīculi matrimonial': vt qn̄ separat matrimoniū ppter impedimentū perpetuum: qn̄q3 fit quo ad thorū ⁊ mutuā seruitutē. vel ppter adl'teriū ɔiugū. Ab. sic. ¶ De hac materia tractat. xxviij. q. j. ⁊ ij. xxxij. q. ij. ⁊ q. vj. ⁊ q. vij. xxxv. q. vj. ab isto primo vsq3 ad fi. q. ⁊ q. ix. q̄si p totū.

Cōtinuatio.

Si qua. ¶ Casus. Dicit hic q si aliqua mulier fuerit machinata in mortē viri: et vir se defendendo aliquem de insidiatoribus occiderit: si voluerit post mortē vxoris cōtrahere potest. mulier autem sine spe coniugij penitere debet. ¶ Nota q conatus sine effectu punitur. Ber.

i ¶ Voluerit. quia q̄tū ad hoc nō ipeditur quo minus cōtrahere possit post mortē vxoris: cū tale homicidiū directe nō fuerit volūtariū: et homicidiū nō impedit mrīmoniū ʒhendū nisi in casibus xxxiij. q. ij. interfectores. ⁊ c. admonere. ⁊ .j. de pe. ⁊ re. c. ij. nisi sint iuuenes. vt. c. interfectores. et. e. cā. in c. adolescētia. ⁊ tūc dispēsatiue. ¶ Glo. se. ar. alle. iiij. signat vnū ʒriū ⁊ ibi r̄mittit. finis sol. q̄stionē.

Mrīmonium non impedit per homicidium.

k ¶ Insidiatrix. Licet ista mulier nō fuit ɔsecuta effectū nichilominus punitur quo ad legē ɔiugij. ⁊ est ar. q conatus sine effectu punit. si. lj. di. si q̄s post. ⁊ de pe. di. j. si quis cū telo. ⁊ ŝ. de big. nup. ⁊ ca. vlti. Arg. ʒ. ŝ. de spon. ca. vlt. cum suis concor. ibi positis: vbi de h ‡ tamen si contraheret teneret.

‡ Idem ho. q circa crimina q̄ dirimūt remittit ad ea q̄ not. in sum. de matri. §. q̄liter ipeditur. ver. sunt et alia q̄dam. ⁊ se. et de spō. §. fi. vsi. item decimo. Joan. and.

Quesiuit. ¶ Sunt tria dicta. Secundū ibi: versi. Tertiū ibi in viris. Ab. sic. ¶ Casus. Querebatur in capitulo isto vtꝝ mulier p furto vel alio crimie a viro suo separi debeat? Rn̄. pa. q mulier p furto/vl' alio crimie viri sui separi nō dʒ: nisi velit religionē fidei sue corrūpe. Sʒ si vir vxorē suā ad infidelitatē traxerit: a viro poterit separi q ad mutuā s'uitutē: ita tn̄ q alij nubere non liceat. q2 lʒ sepent tn̄ manēt ɔiuges/ēt sepati. ⁊ idē itelligit i viris. ¶ No. q vir p nullo crimie d̄t vxorē dimittere/nisi p sp̄uali fornicatōe/vl' ēt carnali/⁊ ecōuerso: q2 vir ⁊ mlier ad iparia nō iudicāt. B

a ¶ Vel alio crimine. Pro nullo crimĩe põt vir dimittere vxorẽ vel vxor virũ: vel ꝑ alio qð ei cõtingat. xxij. q. j. in cõiugio. et. q. v. si quis vxorẽ. precepit. ꝑceptũ. ⁊. q. vij. oẽs causatiões. nisi pro crimine fornicatiõis vt in. c. ꝑdictis. vł ꝑ spũali fornicatione. xxviij. q. j. idolatria. et hoc etiã si viro suo mortem machinet. ſ. c. pxi. ⁊ si talis turpis condictio in mr̃imonio apponat si furtũ feceris pro non adiecta habetur. ſ. de condi. c. vlti.

b ¶ Non licebit. Cum mr̃imoniũ eorũ sit ratũ et cõsummatũ. secus est de mr̃imonio ĩfideliũ. ĩ. eo. ꝗto. ⁊. c. gaudemus.

c ¶ Coniuges erunt. Quod vinculũ cõiugij semel habitũ nũꝗ amittitur viuentib⁹ coniugibus etiã separatꝭ. xxxij. q. vij. c. ij. et. iij. sicut nec baptisma vł ordo. j. q. j. ꝙ qdã. ver. cũ videam⁹.

d ¶ In viris. Quia vir et vxor nõ ad ĩparia iudicant. xxxij. q. j. si quis vxorem. et. q. v. precepit et. q. vij. apostolus. L.

Diuisio. Porro. ¶ Sũt duo dicta. Sðm ibi: ꝑterea. Ab. si. ¶ Casus. Quidam comes auctoritate sua absq̃ iudicio ecclesie dimisit vxorem suã / quia eam dicebat fuisse cognatam vxoris sue defuncte: mulier petebat eum sibi restitui. Querit an potuerit eã sic dimittere? Rñ. papa ꝙ si etiã parẽtela publica et notoria esset: sine iudicio ecclie vxorẽ dimittere nõ põt. vnde comes cõpelli põt vt eam recipiat q̃ restitutionẽ eius petebat: qð si facere contẽpserit excõicet.

mus ꝙ mulier ꝑ furto vel alio[a] crimĩe viri sui (nisi fidei sue religionẽ corrũpe velit) ab eo separari nõ dz. ¶ Verũ si cõiugẽ suã ad ĩfidelitatꝭ maleficiũ traxerit a viro poterit separi: ita ꝙ ei nubere alij nõ licebit[b]: qꝛ lz sepent: semp tñ ꝯiuges[c] erũt. ¶ In virꝭ[d] quoq̃ ꝑitis snie forma seruet.

¶ Vir nõ. I dẽ ambieñ. epo. põt dimittere vxorẽ sine iudicio ecclie etiã ꝑpt ĩpedimẽtũ parẽtele notoriũ. Si fama refert ĩpedimẽtũ ꝯiugij etiã nemĩe opponente: eps ex offõ suo põt de eo inq̃rere. Si ṽo ĩpedimẽtũ ẽ notoriũ põt eps ex officio suo mr̃imoniũ separare. hoc scðo. Ca. iij

Porro de comite põtini q̃ B. vxorẽ suaz absq̃ iudicio ecclie dimisit: qꝛ eã cognatã fuisse vxorꝭ defũcte ꝑpõnit/ prudentia tua cognoscat: ꝙ si ẽt parentela esset publica et notoria[e] absq̃ iudicio ecclie ab ea separari[f] non potuit: q̃re ipm ad eã recipiendã q̃ petit restitutionẽ[g] ipsi⁹ districte cõpellas. quã si recipere noluerit eũ et supinductã[h] vinculo excõicatiõis astringas. ¶ Preterea de. H. qui cognatã suam duxit vxorẽ rñdem⁹ ꝙ nõ apparentib⁹ accusatorib⁹ et parẽtela mãifesta seu publica[i] existente (qð credibile nõ est: nisi essent in primo gradu vł secũdo[k]) tui officij interest[l] mr̃imonia illa adhibita grauitate dissoluere q̃ illicite ꝯtracta noscunt. I dẽ.

¶ Repellit vxor petens restitutionẽ mariti: si notorie fornicata ẽ ⁊ marit⁹ ꝯtinuit. C. iiij.

Significasti ꝙ q̃dã vxore sua sine iudicio ecclie dimissa: ꝑ eo ꝙ suggestũ sibi fuerat ipam ĩcestũ cũ quodã cõsanguineo suo ꝯmisisse: vĩculo fuit ꝑpt h excõicatiõis astrict⁹: verũ mulier nõ cõtinuit: sz sobolẽ de alio viro suscepit: nec min⁹ postulat viro restitui: asserẽs se ab ipo iniuste dimissam: et eũdem sibi materiã[m] adulterãdi dedisse. ¶ Cõsul. t. t. r. ꝙ si notoriũ[n] est mulierẽ ipam adulteriũ cõmisisse: ad eam recipiendam prefatus vir cogi non debet: nisi cõstaret[o] ipm cũ alia adulterium commisisse. I dem

¶ Matrimonium separat propter adulterium mulieris. et si vir postea fornicetur reintegratur. Et est bonus casus ⁊ multũ allegabilis. Caplm. v.

Ex litteris tuis accepim⁹

¶ Preterea. Quidã. H. noĩe q̃ndã cogtã suã duxit ĩ vxorẽ. Querit q̃d fieri debeat? Rñ. pa. ꝙ si nõ appareãt accusatores ⁊ parẽtela mãifesta ⁊ publica existit: qð credibile nõ ẽ/ nisi essẽt ꝯsãguinei in p̃io gradu vł scðo: illð mr̃imoniũ dissoluat: qð illicite est ꝯctũ ¶ No. ꝙ ĩ notorijs ordo iurꝭ ꝑuãd⁹ ẽ. Itẽ null⁹ dz auctẽ ꝑpa vxorẽ dimittere. Itẽ qð notoriũ ⁊ mãifestũ ẽ accusatiõe nõ ĩdiget. B. ¶ Glosa seq̃ẽs arg. alle. iij. iura. et. iiij. in contrarium. et soluit.

e ¶ Notoria. Arg. ꝙ in notorijs seruãdus est ordo iuris. arg. xj. q. iij. eorum. et. xxiiij. q. j. pudenda. in fi. et. iij. q. v. quia suspecti. Arg. contra. ij. q. j. de manifesta et. ĩ. de accu. euidentia. ⁊. ſ. de iudic. ad nostram. iij. ⁊. ff. ad. l. acquil. proinde. in fi. Sol. quo ad sententiam semper seruandus est ordo iuris. ꝗtum ad alia non. — *Notoriũ an sit ꝑm iuris ordinem decidendum.*

¶ Glosa sequens reddit duplicem rationem.

f ¶ Separari. xxxiij. q. ij. seculares. xxxv. q. vj. multoꝝ. Et est rõ q̃re. qꝛ snia diuortij pena ẽ: † et pena nõ est inferẽda nisi ꝑ iudicẽ. xxxiij. q. ij. § ĩ h. ⁊. C. vt nemo ius sibi di. ꝑ totũ. ⁊. C. de iudc. null⁹. ¶ Glosa sequens alle. iij. concor. signat vnum contrarium ⁊ soluit.

† *Proprie cũ sit ꝑpter adulteriuz alꝭs ꝑprie dicit snia. Joan. and.*

g ¶ Petit restitutionem. Restitutio eni faciẽda est. ſ. de offi. delega. causam matrimonij. et. ſ. de resti. społ. ex cõquestione. ⁊. ſ. vt lit. nõ ꝯtes. accedẽs. ij. ĩ fi. Arg. ꝯ. ſ. de resti. społ. lr̃as. Vbi dicit ꝙ si ꝑbatiões ĩ cõtinẽti sũt parate nõ est faciẽda restitutio: g̊ multomin⁹ est faciẽda vbi notoriũ est ĩpedimẽtũ vt h. Dic ꝙ faciẽda est preterq̃ ad carnalẽ copulam: vt intelligas istam decre. ꝑm illã

h ¶ Superinductam. Sic. ſ. de spon. veniens.

i ¶ Seu publica. Et si manifesta non esset vel publica dũmodo fama esset ꝙ essent cõsanguinei in gradu ꝑhibito ex officio suo ‡ posset episcopus inquirere ⁊ cõpellere vt quicũq̃ veritatem sciret perhibeat testimonium. xxxv. q. vj. episcopus in synodo. ⁊. ſ. de testi. cog. preterea. et. ſ. de offi. or. ca. j. ⁊. ij. q. j. deus oꝑs. Immo quilibet tenetur denunciare ecclie. ſ. de cog. spũa. tua.

‡ *Sicut et discordes bene cõiunctos ex officio suo recõciliat: et ad cohabitandum cõpellit. ſ. de spon. ad id qð. Jo. an.*

k ¶ Vel scðo. Et ita videt ꝙ cõsanguinitas vltra scðm gradũ non posset esse notoria sed fama esse publica põt. xxxv. q. vj. si duo.

l ¶ Interest. Id est ad ecclesiam pertinet.

Significasti. Cõmunis diuisio. Secũda pars ibi cõsultationi. Ab. sicu. ¶ Casus. Quidã sine iudicio ecclie dimisit vxorẽ suã ꝑ eo ꝙ suggestũ fuit ei cũ quodã ꝯsanguineo suo eã incestũ cõmisisse. ꝑpter qð etiã fuit excõicat⁹. Sz mulier illa de alio sobolem suscepit/ nihilomin⁹ petebat viro suo restitui dicẽs ꝙ iniuste eã dimiserat/ ⁊ sibi materiã adulterãdi dedisset. Querit q̃d iuris sit? Rñ. papa ꝙ si notoriũ sit mulierẽ ipam adulteriũ ꝯmisisse: ad eã recipiẽdã vir cõpelli nõ debeat/ nisi ꝯstaret ipm cũ altera adulteriũ cõmisisse. ¶ Nota ꝙ adulteriũ notoriũ ĩpedit restitutionẽ. Itẽ paria delicta: mutua cõpẽsatione tollunt. Ber. ¶ Glosa seq̃ẽs obijcit et de eo opi. ponit quã reprobat: querit ar. negatiue sol. contrarium. Iterum querit et soluit

m ¶ Materiaz adulterãdi. Qð videt: qꝛ ipse dedit ei materiã adulterãdi: q̃re sibi ĩputet vir ar. xxvij. q. ij. si tu abstines. ⁊. ff. de min. cũ mãdato. ff. sol. matri. si mulier. qð magr̃ Jo. fauentin⁹ cõcedebat † qꝛ qui occasionẽ dãni dat dãnum dedisse videt. l. di. studeat sepe. et. ff. ad. l. aquil. qui occidit. § in hac. ⁊. ĩ. de damno da. c. vlt. in fi. Et arg. ad hoc ſ. de eo qui cog. ꝯsang. vxo. sue. super eo. ⁊. c. discretionẽ. Sed ꝯtrariũ est verum: qꝛ mulier ad hoc nulla ꝯditiõe debz adduci. xxxij. q. v. ita ne. Nec est ignoscẽdũ ei q̃ ꝑtextu paupertatꝭ turpissimã vitã ducit. ff. de ri. nup. palam. § nõ est. nec obstat si replicaret etiam illa. ff. de adul. l. j. § si publico. nisi eã inuitam tradidisset adulterandam tũc nõ posset ei obijcere adulteriũ vt in decre. discretionem.

† *Vt no. in ca. si tu abstines. ⁊ idẽ Hug. ⁊ Ba. Joan. and.*

Paupertas nõ excusat a pctõ.

Sed pone ꝙ mulier recessit a viro auctẽ ꝑpa: ⁊ nihilomin⁹ petit restitui? Videt ꝙ nõ sit audiẽda. qꝛ ipa nõ fuit eiecta: sz ipa se eiecit. Dicas ꝙ ẽ audiẽda: qꝛ eo ipso ꝙ rediẽs non admittit: spoliata intelligit. ff. de acq̃. pos. clã possidere. § vl. ⁊. l. si id qð. § vlt. ⁊. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j. § sine aũt ¶ Sz nũq̃d põt a viro petere expẽsas q̃s fecit postq̃ ipsa recessit ab ipo? Nõ credo cũ marit⁹ ipsam nõ expulerit: sed si eã reuertẽtẽ nõ admittat postea tenet.

¶ Glo. seq. querit et soluit.

n ¶ Si notoriũ. Quid si occultũ ⁊ in modum exceptiõis obijciat ei illud adulterium petenti restitutionem? Dico ꝙ non ‡ auditur quousq̃ fuerit restituta. ſ. de resti. spo. item cum quis. et. c. ij. et. iij. et. c. in litteris. secus in petitorio. xxvij. q. ij. agathosa.

¶ Glosa sequens signat contrarium et remittit.

o ¶ Nisi constaret. Ita ꝙ esset notorium adulterium viri: alꝭ ipsam oporteret prius probare adulteriũ viri. et sic crimina mutua pari compensatione tolluntur. xxxij. q. vj. nihil. ⁊. ĩ. de adulte. c. pe. et vlt. ff. solu. matri. viro. xxv. dist. primũ. ⁊. xxvj. dist. vna tantum. ⁊ vj. q. j. qui crimen. ff. de eo per quem fac. erit. l. vlt. § sed et si. ⁊. ff. de adul. si vxor. § iudex. Arg. contra. ff. de do. exceptio. apud cellsum. § marcellus. Hoc contrarium soluitur. ſ. de excep. dilecti.

‡ *Sm Ala. etiam Tã. Hosti. Sos: aũt ðm Jo. not. hic et. ſ. de eo qui dux. in m... ex litterarũ ꝙ hec decr. loquitur de adulterio quod secutũ est spoliationez ꝑ qð sibi preiudicat mulier spoliata in restitutiõe cõsequẽda. Adulteriũ vero precedens spoliationem sibi nõ obstaret quia separata est causa criminis a possessione. C. de dona. inter vi. et vx. si maritus. de rest. spo. itẽ cum q̃s. ad hoc. ſ. c. pri. vide ð hoc qð not. ð adulter. c. fi. Joan. and.*

Ex litteris. ¶ Hic est bonus casus ⁊ multũ allegabilis. Et due sunt partes. Secũda ibi: vnde. Ab. sicu. ¶ Casus. Quidam noĩe. V. duxit quẽdã in vxorẽ. tãdẽ orta discordia inter eos dicebat. V. ꝙ eã ꝑ violentiã sibi illatam/ et metũ etiã illã duxisset. Postmodũ accusauit eã sup crimĩe fornicatiõis / q̃ cepit publice profiteri. ꝙ cũ vir ei negaret ĩ necessarijs ꝑuidere: crimẽ cõpulsa fuit ĩcurrere supradictũ. Sed cũ ãmõita fuissz ne ad suggestionẽ alicuius illud turpe cõtra se ꝑfiteret/ ipsa illud manifesti⁹ asserebat: eṗus cõuocato capi. suo de cõsilio capłi sui vtriq̃ eorũ priuatim cõtinentiã indixit obseruãdã: ita ꝙ caste viuerẽt inuicẽ separati. Sed dictus. V. statim cum alia cõtraxit. Episcopus hoc audiens/ ab ipso. V. veritatem inquirẽs. ipse rei seriem explicauit ⁊ ad sedem ap. appellauit. Episcopus ordinem huius negocij domino pape significauit. Vnde mãdat papa quatenus si est ita: virum predictũ ad vxorem legitimam redire cõpellat. ¶ Nota ꝙ ex sola cõfessione adulterij separat vxor a viro: ꝗtũ ad mutuã seruitutem. Itẽ de cõsilio capłi: episcopus hmõi sentẽtias ferre debet.

Itẽ sepati viuere debẽt cõtinẽter: alioquin nõ obstãte sñia debẽt adinuicem redire. quia paria delicta mutua cõpensatione tolluntur. Item delictum superueniens: rei iudicate tollit sñiam. Ber.
¶ Glosa sequens signat contrarium.

a ¶ Cõpulsa. Nõ ideo tñ excusanda est: quia nõ est ignoscendum ei ꝗ ꝓtextu paupertatꝭ turpiter degit. ff. de rit. nup. palã. §. nõ est. ⁊ potiꝰ debuit om̃ia mala pati ꝙ̃ malo ꝯsentire. xxxij. q. v. ita ne. Ar. ꝯ. C. de pat. q̃ fi. distra. l. vl. ⁊. C. de inof. test. auc. sed si post. ⁊ xxvij. q. ij. si tu abstines.
¶ Glo. se. q̃rit. ⁊ aliã q̃stionem īfert quam soluit p. l. cui rñdet. ponit opi. et soluit.

b ¶ Admonita. Sꝫ nũqd debuit iudex hoc fecisse: cũ hoc ip̃m factuꝫ respicere videatᷣ? Sꝫ pone de hoc ꝙ de ꝯcilio alicuiꝰ hoc dixisset: nunqd poterit reuocari huiusmõi cõfessionẽ cũ in tali facto nõ posset dici ignorãs? Põt dici ꝙ sic cũ hec causa q̃si criminalis sit vel mixta. ꝭ. de ꝓcu. tue. cõfessio eni ĩ crimine nõ ꝑiudicat nisi ꝑseueret. ff. de q̃stio. l. j. §. diuus. ⁊. §. si q̃s vltro. sꝫ illa lex loqᷣ de cõfessione q̃ extorqueᷣ ꝑ tormẽtũ. Lau. dicit ꝙ põt reuocari: sed si fiat ex deliberatione ⁊ non ex calore iracundie: non videᷣ ꝙ reuocari possit: q2 nõ posset probare errorem.

c ¶ Ad iuicẽ segregati. Ex hoc vr̃ † ꝙ sñia diuortij lata fuit: cũ de cõsilio capituli h̃ videatur fecisse. q2 sine cõsilio capitl'i fieri nõ dꝫ. xv. q. vij. eps nulliꝰ. ⁊. lxxxvj. di. si quid ꝯo. Et est notandũ ꝙ delictum supueniens rei iudicate ꝑiudicat ei ꝓ quo lata est sñia: qꝺ verũ ẽ etiã si iurassẽt se vlteriꝰ nõ repetituros. arg. ꝭ. de iureiur. tua nos.
¶ Glo. se. q̃rit. ar. ꝑ. ⁊. ꝯ sol. põit opi. Hug. quã reprobat ĩ fi. no. et res.

† Cõtrariũ videᷣ ex illo verbo scilꝫ ꝑuatim: nã si fuissꝫ sententia nõ fecisset id priuatim: sed publice et fuit quedã idustrialis prouisio: vt verum probaret an ex collusiõe id factũ esset s̃m Gof. et Hos. Jo. ã.

d ¶ Redire cõpellas. Q2 nõ ꝯtinuit s̃m ꝙ [mittit. ⁊ sicꝫ ꝯtiũ. ei fuit iniũctũ: ⁊ iõ eã recipe cõpelliᷣ. ꝭ. c. pxi. ⁊. xxxij. q. vj. nihil. sꝫ sñia lata fuit h̃ vt vr̃ ꝓpter adulteriũ. Nũqd poterat vir eã sibi recõciliare inuitã? ⁊ vr̃ ꝙ sic. ar. C. de le. qꝺ fauore. innocẽs eni nõ ꝑuatur ꝑuitute quã habet in eo qui peccauit. C. de adulᷣ. auᷣ. sed hodie. vñ vir põt etiã illã adulterã sibi reconciliare si vult. ꝭ. de ꝯuer. cõiug. gaudemꝰ. ⁊ arg. ff. de excep. rei iudi. euidẽter. pena eni non ꝑstat ĩmunitatẽ. ff. de iterdi. ⁊ relega. l. relegatorũ. §. vlti. ꝓterea vir solũmodo fuit absolutus a ꝑuitute quã ipa ꝑus habebat in ip̃m ⁊ nõ ecõuerso. vñ adhuc remansit salua viro seruitꝰ quã habuit ĩ muliere: cum tñ ipsa fuerit condẽnata: arg. ꝭ. de conuer. coniu. quidã intrauit. ⁊. xxvij. q. ij. qui dormierit. Itẽ si hoc verũ esset ꝙ nõ posset sic dareᷣ mulieribus occasio delinq̃ndi vt a viris separareᷣ. sic ꝭ. ꝺ cõsue. ex ꝑte. vñ reprobata fuit illa ꝯsuetudo. ꝭ. e. q̃rto. ĩ fi. ⁊. ff. ꝺ reg. iu. nõ fraudaᷣ. ⁊ ar. xxxiij. q. v. hec imago. Ar. ꝯ ꝙ nõ possit: q2 sñia stati est ꝓ muliere. ar. vj. q. iiij. qꝺ semel. sepe eni cõdẽnatꝰ ex sñia cõmodũ sentit. vt in duobꝰ reis debẽdi cõdẽnatis ‡. ff. de re iudi. paulꝰ. ij. Dicas ꝙ vir bñ põt sibi illã reconciliare inuitam. vt Lau. dixit Hug. dixit ꝙ si vxor publice sit fornicata ante iudiciũ eccl'ie: põt illã sibi recõciliare etiã ĩuitã. nec põt intrare religionẽ eo inuito: sed postq̃ sñia diuortij auc̃te eccl'ie lata est neuter teneᷣ alᷣi: ⁊ vterq3 alᷣo inuito monasteriũ intrare põt: quia vterq3 in sepatione cessit iuri suo. ar. vij. q. j. q̃ ꝑiculosũ est. nec vir poterit vxorẽ inuitã recõciliare. sed hec decre. vr̃ ꝯ sñiam Hug. vnde standum est ꝓut dicit Lau. Unde no. hic ꝙ delictum supueniẽs rei iudicate ꝑiudicat sñie vt sñia non obstante reuertatur in idẽ. ꝭ. de adul. c. vlti. vbi de hoc. Arg. contra quia ea que legitime facta sunt ex superuenienti delicto non retractantur. ff. de itine. actuq3 priua. nec enim. tamen standum est ei quod. ꝭ. dicitur. Ber.

‡ Prodest in hoc vt cõtra quẽlibꝫ tũc ĩsolidũ agi non possit s̃m Gof. Joan. and.

Diuisio. De illa. ¶ Sunt due partes. Secunda ibi: si vero. Ab. sicu.
¶ Casus. Quidã vir lapsus fuit in heresim / vxor eius statim sine iudicio eccl'ie ipius consortiũ declinauit. tandẽ ille reuersus est: ip̃e petebat vxorẽ suã: ipa nolebat ad eum redire. queritur quid iuris sit? Rñ. pa. ꝙ si mulier maxime ea intẽtione discessit a viro vt ille in heresim lapsꝰ tedio et ꝯfusione affectꝰ ab errore suo se cõuerteret: ei reuerso est reddenda. ⁊ si ad eũ redire noluerit cõpellenda est. Sed hoc qꝺ in fine dicitur: corrigitur per capitulũ sequens. ¶ No. ꝙ cessãte causa cessat effectꝰ. Itẽ exceptio semel acq̃sita ex sñia sẽp durat. Ber.

ꝙ. U. quandam duxit vxorem qui paucis temporibꝰ fuere cõcordes. ꝓponebat eni idẽ. U. ꝙ illã ꝑ violentiã sibi illataꝫ metu etiam mediante duxisset: et. ꝭ. Tandẽ vir vxorẽ suã sup crimĩe fornicatiõis ĩ iure cõuenit: q̃ nesciᷣ quo ducta spũ cepit publice ꝯfiteri ꝙ cũ vir negaret ei ĩ necessarijs ꝓuidere / crimẽ ꝯpulsa[a] est ĩcurrẽ mẽoratũ: cũq3 diligẽtiꝰ a te fuisset admonita[b] ne ad suggestionẽ alicuius illõ tã turpe ꝯ se ꝓponeret: ipa id mãifestiꝰ asserebat. Sãe tu ꝯuocato capl'o tuo cũ ex eorũdẽ ꝯsilio vtriq3 ꝑuati ꝯtinẽtiã iĩuxerĩ obs̃uãdã: ita ꝙ caste viuerẽt adiuicẽ[c] segregati memoratus. U. furti cũ alia spõsalia ⁊ nuptias temere celebrauit. verũ cũ factũ inq̃rere laborares supradictus. U. seriẽ rei explicãs ⁊ exponẽs ad audientiaꝫ nostrã diciᷣ appellasse. ¶ Uñ. f. t. mã. q̃tenus si res ita processit: ꝑtaxatum virum ad legitimam vxorem redire[d] compellas.

Urba. iij. florentino episcopo.

¶ Si vxor a viro lapso in heresim ꝓpria auctoritate diuertit / ad eum reuersum redire compellitur: secus si per iudicium ecclesie ab eo fuisset sepata. Cap. vj.

De illa q̃ viro suo labẽte ĩ heresim ipius ꝯsortiũ sine iudicio eccl'e declinauit: videtur nobis ꝙ mulier (maxĩe si ea intentione decessit vt lapsus in heresim tedio pariᷣ ⁊ cõfusione[e] affectꝰ se ab errore suo cõuerteret) ei cũ reuersus fuerit est reddenda[f]: que etiã si reuerti noluerit compellatur. ¶ Si vero iudicio eccl'ie ab eo recessit: ad recipiendum eum nullatenus dicimꝰ compellendam[g].

Inno. iij. ferrarieñ. episcopo.

¶ Vinculũ coniugale nõ dissoluitur altero coniugũ fideliuꝫ in heresim lapso. Sed si vnus infideliũ coniugũ conuertatur ad fidem et alter nolit sibi cohabitare: vel nõ sine blasphemia: vel sine peccato mortali: soluiᷣ cõiugium: ⁊ ꝯuersus ꝯhere poterit.

Quãto te nouimꝰ Ca. vij in canõico iure peritũ: ⁊. ꝭ. Sane tua. F. itimauit ꝙ alᷣo cõiugũ ad heresim trãseũte q̃ relinquiᷣ ad scđa vota desiderat ꝯuolare: qꝺ vtruꝫ possit fieri / ꝑ tuas nos duxisti lr̃as consulendos. ¶ Nos igiᷣ cõsul. t. rñdentes distinguimꝰ[h]: lꝫ q̃dã ꝓdecessor[i] nr̃

e ¶ Cõfusione affectꝰ. Dat siᷣe. ad similitudinẽ ꝯtumacis. qui possessione ꝑuatur vt tedio affectus veniat responsurꝰ. ꝭ. vt lit. nõ contest. quoniã. §. in alijs. C. ꝺ ꝑscrip. xxx. vl' xl. anno. si quis emptionis. §. sed et si quis non per vim.
¶ Glo. se. reddit rõem.

f ¶ Reddẽda. Et merito: quia per penitẽtiã est sanatꝰ. xxxij. q. j. qꝺ autem requisisti. ⁊ etiaꝫ est compellenda.

g ¶ Cõpellẽdam. In alio casu compellitur: ⁊ sic est aliud ante iudicium ecclesie ⁊ aliud post eandẽ diuersitatem. dixit Hug. ĩ carnali fornicatione. vt dicitur. ꝭ. ca. pxi. Sed ꝯ. ꝭ. c. pxi. ĩ fi. vbi de hoc ⁊ põt dici ꝙ ei stãdũ ẽ † vt ĩ vtroq3 casu compellatur redire ad virũ: nisi cum iudicio eccl'ie separata voluerit religionem intrare. ꝭ. de ꝯuer. ꝯiu. c. vlt. B.

† Unde dicit Ala. hic ius vetꝰ correctũ per illud nouum Phi. dixit illud intelligenduꝫ s̃m hanc dist. Joan. and.

Quanto te. ¶ Cõmũis diuisio. Secunda ibi: nos igitur. q̃ distiguit: ⁊ scđꝫ mẽbrũ ꝓsequitur ibi: si vero. rationem diuersitatis ponens ibi: nam ⁊ si. obstaculum soluens ibi: nec obstat. submittens duplicem solutionis effectum ibi: per hãc. Ab.
¶ Casus. Duo erant coniugati: alter eorum trãsiuit ad heresim qui remansit in fide: volebat ad secunda vota transire. Episcopus ferrar. quesiuit vtrum possit? Rñ. papa distinguendo inter fideles ⁊ infideles: si duo sunt cõiuges infideles et alter ad fidem cõuertatur: altero nullomodo vel nõ sine blasphemia diuini nominis: vel vt eum trahat ad peccatum mortale alteri cohabitare nolente: alter ad secunda vota si voluerit poterit pertransire. et in hoc casu intelligitur quod dicit Apostolus. Si infidelis discedit / discedat. Frater enim vel soror non est huic seruituti subiectus. ⁊ canon eodem modo intelligitur qui dicit contumelia creatoris soluit ius matrimonij: contra eum qui relinquitur. Si vero alter fidelium coniugum labatur in heresim: vel transeat in gentilitatis errorem in hoc casu is qui relinquitur non potest ad secunda vota transire. licet in hoc casu maior videatur cõtumelia creatoris. Licet enim inter infideles sit matrimonium non tamen ratum et verum est matrimonium: vt illis viuentibus coniugiũ ipsum perduret. nec obstat ꝙ si quibusdam forsan posset opponi ꝙ fidelis relictus non debeat iure suo priuari sine culpa: cum in multis casibus hoc contingat: vt si alter coniugũ incidat. Per hanc responsionem quorundam malicie obuiatur qui in odium coniugum quando sibi inuicem displicerent si possent eas dimittere simularent heresim: vt altero qui remansit in fide matrimonium contrahente reuerteretur ab heresi. et per hanc responsionem soluitur questio alia qua queritur vtrum ille qui remansit in fide cogatur redire ad illum qui ab heresi vel infidelitate reuertitur. ¶ Nota ꝙ matrimonium infidelium illis viuentibus potest separari altero ad fidem conuerso altero remanente in infidelitate in tribus casibus hic contentis. Sed matrimonium fidelium carnali copula consummatum viuentibus cõiugibus nunq̃ separatur. Item priuatur quis iure suo sine culpa sua. Item malicijs hominũ est obuiandum. Bernardus.

b ¶ Distinguimus. Hãc distinctionem poniᷣ Gratianus. xxviij. q. ij. §. hinc distinguendum.

i ¶ Predecessor. Scilicꝫ celestinus: dictum cuiꝰ habuisti olim in decreta. ꝭ. de conuersio. infidelium. laudabilem. et male dixit

sensisse alit videat: an ex duob⁹ infidelib⁹ alit ad fidẽ catholicã cõuertat: vl' ex duob⁹ fidelib⁹ alter labat in heresim: vel decidat in gentilitatis errorẽ. Si eni alter infideliũ coniugũ ad fidẽ catholicã cõuertat: altero vel nullo modo/ vl' nõ sine blasphemia diuini nominis: vel vt eum pertrahat ad mortale peccatũ: ei cohabitare volẽte: q̃ relinquit ad scd̃a si voluerit vota transibit: ⁊ in hoc casu intelligimus qd̃ ait apls[a]: si infidelis discedit: discedat. frater enim vel soror non est seruituti subiectus in huiusmodi: et canonẽ[b] etiam in quo dicit cõtumelia[c] creatoris soluit ius matrimonij circa eũ qui[d] relinq̃tur. Si vero alter fidelium cõiugum vel labatur in heresim: vel trãseat ad gẽtilitatis errorẽ: nõ credim⁹ ꝙ in hoc casu is q̃ relinquitur viuẽte altero possit ad secundas nuptias cõuolare: licet in hoc casu maior[e] appareat contumelia creatoris. ¶ Nã et si matrimoniũ verum inter infideles existat: nõ tñ est ratũ[f]: inter fideles autẽ verũ ⁊ ratũ existit: q: sacramẽtum fidei qd̃ semel ẽst admissum nũq̃ amittit[g]: sed ratuȝ efficit cõiugij sacramentũ: vt ipsum in cõiugib⁹ illo durante perduret. ¶ Nec obstat qd̃ a quibusdam forsan obijcit ꝙ fidelis relictus nõ debeat iure suo sine culpa[h] priuari: cũ in multis casib⁹[i] hoc contingat/ vt si alter cõiugũ incidat[k]. ¶ Per hanc responsionem quorũdã malicie obuiat: q̃ in odiũ cõiugũ: vel qñ sibi inuicem displicerẽt: si eas possent in tali casu dimittere simularent[l] heresim: vt ab ipsa (nubentibus cõiugib⁹) resilirẽt. Per hanc ipsam responsionẽ illa soluit q̃stio: qua q̃rit vtrũ ad eũ qui ab heresi vel infidelitate reuertit: is qui permansit in fide redire[m] cogat.

j. cor. vij.

Idem tiberiadensi episcopo.

Pagani iuncti in gradu ꝓhibito lege canonica tantũ cõuersi ad fidẽ non separant. h. primo. Si pagan⁹ ꝑus plures vxores habebat: post fidẽ susceptam adherebit prime. h. scd̃o. Et si repudiata vxore cũ scd̃a contraxerit: etiam post baptismuȝ dimittet scd̃am et adherebit prime repudiate: etiã si repudiata cum alio contraxisset: sec⁹ si fornicata fuisset. hoc tertio. Capl'm. viij.

Gaudemus † in dño: et. j. Vtrũ pagani vxores accipiẽtes i scd̃o[n] vel tertio: vl' vlteriore gradu sibi cõiunctas sic cõiuncti debeãt post cõuersionẽ suã isiml' remanẽ: vl' ab iuicẽ separari: edoceri ꝑ scriptũ aplicũ postulasti. Sup quo taliter rñdem⁹ ꝙ cũ sacr̃m ꝯiugij apud fideles ⁊ ĩfideles existat[o]: queãdmodũ oñdit apl'us dicẽs. Si q̃s frater infidelẽ habȝ vxorẽ: et hec cõsentit habitare cũ eo: non illã di-

celestinus.

a ¶ Ait apl's. xxviij. q. ij. si infidelis.

b ¶ Canonem. xxviij. q. ij. si infidelis.

c ¶ Contumelia. Juxta illud. Desere spernentem vel blasphemare volentẽ. Vel te credẽtem scelus ad mortale trahentẽ. Nã sunt absq̃ mora: sic vincula rupta priora. Vincen.

Versus.

¶ Qui relinquit. s. q̃ cõuertit circa eum qui relinquit: quia non põt claudicare m̃rimõiũ † sed potius dixit de eo qui relinquit. q: ille solus põt contrahere sine pctõ: ille q̃ relinq̃t transeuntem ad fidẽ peccat et sola cõtumelia creatoris soluit et nõ per ecclesiam: ⁊ stati soluitur q̃cito nõ vult cohabitare ‡ s̃m modũ q̃ traditur. j. c. pxi. ad fi. ⁊ peruenit ad noticiã alterius: tamẽ debet adhibere testes ꝙ illa nõ vult ei cohabitare ne ĩpediatur postea cõtrahẽs. si aũt anteq̃ cõtrahat cũ alia cõuertat ad fidẽ: vir ipsã recipere tenet. j. c. pxi. §. vlt. et vr̃ nouũ m̃rimonium. vt ibi dicetur.

Repeti d posset per iiij. q. † Claudicat tamen q̃ ad effectuȝ reddẽdi debiti ab illo q̃ nõ põt exigere de conuer. cõiu. quidam. de eo qui cog. cõ. transmisse. et q: qñq̃ tenet vnus ad m̃rimoniũ et nõ alter. d̃ eo qui du. i ma. c. j. de desp. impu. continebatur. ⁊ ca. de illis. s̃m Host. et Bo. Joan. and. ‡ Et tutum esset s̃m Host. ꝙ iudex assignaret terminũ infideli. ar. qui fil. sint leg. lator. d̃ cõuer. con. ex publico. Joan. and.

e ¶ Maior. Magis ei delinquunt fideles apostatando q̃ infideles in infidelitate remanẽdo. xxxiij. q. iiij. in eo fornicator. et nemo respiciens retro aptus est regno dei. s̃. de vot. magne. si. de pẽñ. dist. iij. si refugiẽtes. Sic magis delinquit q̃ interruptã iterum litem deserit q̃ qui semel acceptam derelinquit. i aut. de litig. §. edicta. in fi. colla. viij. C. quomõ et quando iudex. aucte. qui semel.

f ¶ Ratum. Quia põt dissolui. vt hic. xxviij. q. ij. item illud.

g ¶ Nunq̃ amittitur. xxxiij. q. vij. ca. j. et. ij. et. j. q. j. quod quidam.

h ¶ Sine culpa. Nemo sine culpa iure suo priuari debȝ. xvj. q. vl. inuentum. lvj. di. satis ꝑuersum. s̃. de eo qui cog. consang. vxo. sue. discretionem. et. c. vlt. et. s̃. de consti. c. ij. Sed si causa subest priuatur quis quandoq̃ iure suo. s̃. vt lite nõ contes. quoniam. §. ij. et. j. de priuileg. antiqua et. xxij. di. renouantes. et hic subest causa que subijcitur inferius.

Jus suũ nemo ꝑdit sine culpa.

i ¶ Multis casibus. Jn qb⁹ q̃s priuat iure suo. xiiij. q. vj. cõperimus. et. liiij. dist. frequens. xxxiiij. dist. si cuius. xvj. q. vij. decernimus. lxx. dist. neminem. xviij. q. ij. diffinimus. s̃. de cle. egro. tua.

k ¶ Incidatur. xxxij. q. vij. illi.

l ¶ Simularent heresim. Hec est causa quare priuatur quis iure suo sine culpa. si. xxxij. q. j. dixit dominus.

¶ Glosa sequens ponit opi. Lau. quam reprobat.

m ¶ Redire cogatur. Et reuera cogi debet: nisi velit religionem intrare cum in iudicio ecclesie separati fuerint. s̃. de conuer. cõiu. ca. vlti. Lau. dixit † eam cogendam redire ad eum cum dist. illius decre. s̃. eo. de illa. sed verius est ꝙ indistincte debet compelli: nisi cum vult intrare religionẽ s̃m illã decre. s̃. de cõuer. cõiu. c. vlti.

† Hoc placet Phi. Ja. d̃ albe. ⁊ Ab. vt videtur correctio. Jdem Inno. alternatiue tñ vide qd̃ dixi. s̃. c. pxi. in vlti. glo. Joan. and. in nouel'.

Gaudemus. Hoc c. ꝑncipaliter habȝ tria dicta. Et scd̃m dictum ibi: q: vo. Tertiũ ibi. q̃ aũt. Ab. sic. ¶ Casus. Pagani accipiunt vxores in scd̃o vl' in tertio gradu vel vlteriori. pagani taliter coniuncti conuertuntur ad fidem. Quesitum fuit a domino papa. vtrũ post baptismũ debeãt simul remanere/ vl' ab inuicẽ separari? Rñ. papa ꝙ sacramentũ coniugij apud fideles ⁊ infideles existit. Unde dicit apostolus. Si quis fidelis infideleȝ habet vxorem et hec consensit habitare cum illo/ non dimittat illam. et in predictis casibus pagani licite cõtrahunt matrimonium: quia constitutionibus canonicis non artantur. ⁊ ideo fideles huiusmodi fauore fidei christiane matrimonialiter copulari libere possunt et licite remanere coniuncti: cum per sacramentum baptismi non soluantur coniugia. ¶ Quia vero. Pagani simul habent plures vxores: si conuertantur ad fidem queritur vtrum omnes vel quam illarum habere debeant post baptismum? Rñ. papa ostendens ꝙ vnam tãtum debet habere: cũ ab initio vna costa in vnã feminam est conuersa. ⁊ scriptura sacra testatur propter hoc relinquet homo patrẽ et matrẽ et adherebit vxori sue: et erunt duo in carne vna non dixit tres vel plures/ sȝ duo. nec dicit adherebit vxorib⁹ sȝ vxori. nec alicui vnq̃ licuit insimul plures habere vxores. nisi diuina reuelatione alicui fuerit concessum per quam iacob a mendacio. israelite a furto. samsõ ab homicidio excusati fuerunt. Sic patriarche et alij iusti viri qui plures habuerunt vxores ab adulterio excusantur. ⁊ hec sententia in euangelio approbat. quicunq̃ dimiserit vxorem suam excepta fornicationis causa/ et aliam acceperit mechat/ ergo si vxore dimissa alia duci nõ potest multo forti⁹ nec ea retenta: ꝑ quod euidenter apparet ꝙ nullus simul plures potest habere vxores. nec aliqua plures maritos. ergo sequit ꝙ post baptismum primam debet habere. ¶ Qui autem. Pagani siue infideles dant vxoribus quando volunt libellum repudij. Queritur vtrũ illis viuẽtib⁹ possint accipere alias ad fidẽ ꝯuersi/ vel añ cõuersionẽ? Rñ. ꝙ in euangelio tale repudiũ reprobat. et ideo viuente vxore etiã conuersus ad fidẽ aliã habere nõ potest: nisi post conuersionem ipsius illa rennuat habitare cum illo. vel si consentiat vult christum blasphemare/ vel illum trahere ad mortale peccatum. in quibus casibus mulier restitutionem petere non posset: etiam si de iusta spoliatione constaret. quia s̃m apostolum alter alteri non est huiusmodi seruituti subiectus. ¶ Q: si. Aliquis conuersus ad fidem dimisit vxorem propter premissas causas/ anteq̃ contrahat cum alia: vxor conuertitur ad fidem. Queritur an compellatur eam recipere? Respon. ꝙ sic. ¶ Quis quoq̃. Aliquis paganus dedit libellum repudij vxori. illa nupsit alij s̃m ritum suum: vir conuersus est ad fidem et vxor sua que nupsit alij post repudium similiter conuersa est ad fidem petit illũ. Queritur vtrũ possit illum petere non obstante hoc ꝙ alteri nupsit? Respondetur. licet s̃m euãgelicam veritatem qui duxerit dimissam mechatur. non tamen dimissor poterit obijcere fornicationem dimisse post baptismum pro eo ꝙ nupsit alij post repudium/ et sic eam tenetur recipere nisi al'as fuerit fornicata. ¶ Nota in prima parte ꝙ in baptismo soluuntur crimina: et non coniugia: ⁊ ita infideles in gradu prohibito coniuncti: post baptismum non separantur. Nota in secũda parte ꝙ nullus potest simul habere plures vxores: nisi diuina reuelatiõe fuerit cõcessum q̃ excusauit a mendacio. furto. et homicidio predictos patres. Jn scd̃a pte nota casus in quibus denegatur restitutio iniuste spoliato. Jn quarta parte nota ꝙ maritus nõ potest obijcere fornicationem vxori pro eo ꝙ nupsit alij: licet non renuerunt matrimonium. Bernardus.

† Al' gaudeam⁹.

j. Cor. vij.

n ¶ Jn secundo. Non prohibito: quia secũdus gradus erat prohibitus: sed non omnis. iste enim erant persone prohibite in lege mater/ nouerca/ soror/ neptis/ amita/ matertera/ vxor/ ⁊ patrui/ et vxor/ fratris filia/ ⁊ ꝓuigna. De hoc dicit. s̃. de restitu. spol'. lras.

o ¶ Existat. xxvj. dist. deinde. et. s̃. de ꝯsang. et affi. de infidelib⁹.

a ¶ Constitutionibus. Que non artant nisi illos qui subsunt ecclesie directe bene compelluntur. j. de vsur. post miserabilem. τ c. q̃to. τ. j. de iude. τ si iudeos.
b ¶ Quid enim. ij. q. j. multi. interpositio est.
c ¶ Remanere coniuncti. s̄. de consang. de infidelibus.
d ¶ Dimittantur. xxvj distin. deinde.
e ¶ Vel quā. Ad istam q̃stionē nō respōdet directe sed īdirecte: satis rñdet φ vna sit vxor: ex eo φ dicit pluralitatem ex vtroq̧ sexu reprobādam. in fi. istius. §. (j. Cor. v.)

ipso iure non soluitur / sed ius matrimōij soluitur. i. ius petēdi debitum. τ hoc satis videtur dicere littera. s̄. ca. pxi. ibi contumelia creatoris soluit ius matrimonij: τ tunc vere primo soluitur matrimonium qñ contrahit cū scd̃a τ non ante. quia si esset ex toto solutum / non compelleretur eam recipere. Et est ar. ad hoc qd̃ dicit in fi. φ pōt ei obijcere fornicatiōem: quia si ex toto τ oīno solutū eēt matrimoniū non posset ei obijcere fornicationem pcedentem. s̄. de iureiu. quēadmodū. Sȝ nūq̇d etiam posset intrare religionem ea īuita anteq̧ ɔhat cum alia? Dico φ sic: cū iudicio eccl'e fuit a viro separata. ar. s̄. de cōuer. ɔiu. ca. vl. in fi. ¶ Glo. se. rōem reddit. q̇rit opponendo. et dupliciter soluit.

mittat: τ in p̄missis gradibus a paganis quo ad eos matrimoniū licite sit cōtractū: q̇ constitutionibus[a] canonicis nō artātur. (q̇d eni[b] ad nos (ꝑm apl'm eūdē) de his q̄ foris sūt iudicare?) In fauorem p̄sertim xp̄iane religionis τ fidei a cui⁹ pceptione per vxores se deseri timentes: viri possunt facile reuocari: fideles hmōi matrimonialiter copulati libere possūt et licite remanere[c] ɔiūcti: cū p sacramētū baptismi nō soluanť coniugia: sed crimina dimittanť[d]. ¶ Qr vero pagani circa plures insimul feminas effectū diuidūt coniugalem vtrū post conuersionē oēs vel quā[e] ex oībus retinere valeant. non immerito dubitať: τ. j. Vez absonū[f] hoc videť τ inimicum fidei xp̄iane: cū ab initio vna[g] costa in vnā feminā sit cōuersa: et scriptura diuina testetur: φ propter hoc relinq̄t hō patrē τ matrē τ adherebit vxori sue: τ erūt duo i carne vna: nō dixit tres vl' plures sed duo[h]. nec dixit adherebit vxoribus: sed vxori: et. j. Nec vlli vnq̧ licuit insimul plures vxores[i] habere: nisi cui fuit diuina[k] reuelatione concessum: que[l] mos q̄nq̧ interdum etiam fas censetur: per quā sicut iacob a mēdacio[m]: israelite a furto[n]: τ samsō ab homicidio[o]: sic τ p̄triarche τ alij viri iusti q̇ plēs legun tur simul hūisse vxores: ab adulterio excusātur. Sane veridica hec sñia pbatur etiā de testiōio xitatis testātis i euāgelio. Qui cūq̧ dimiserit vxorē suā ob fornicationē τ aliā duxerit / mechať. Si ergo vxore dimissa duci alia de iure nō pōt: forti⁹ τ ipa retenta: p qd̃ euidēter appet pl'alitatem[p] i vtroq̧ sexu (cū nō ad iparia[q] iudicenť) circa matrimōiuȝ reprobandā. ¶ Qui aūt ꝑm ritū suū legitimā repudiauit vxorē: cū tale r̄pudiū xitas i euāgelio[r] reprobauerit: nūq̧ ea viuēte licite poterit aliā ēt ad fidē xp̄i conuersus hr̄e: nisi post conuersionē ipius illa renuat cohabitare cū ipo: aut etiā si cōsētiat nō tamen absq̧ ɔtūelia[s] creatoris: vl' vt eū ptrahat ad mortale pctm̄: i quo casu[t] restitutionem petēti q̧uis de iiusta spoliatiōe ɔstaret / restitutio negareť[u] qr ꝑm apl'm[x] frať aut soror nō est hmōi subiectus ꝑuituti. (j. cor. vij.) ¶ Qr si ɔuersū ad fidē τ illa cōuersa seq̄ť añq̧ ppť cās p̄dictas legitiaȝ ille ducat vxorē / eā r̄cipe ɔpelleť[y] ¶ Quis quoq̧ ꝑm euāgelicā xitatē q̇ duxerit dimissā mechať: non tñ dimissoz poterit[z] obijcere fornicationē dimisse, p eo φ nupsit alij post repudiū: nisi al'as fuerit fornicata. (mat. xix. Lu. x.)

Idem liuonieñ. episcopo τ eis qui cum ipo sunt fratribus.

¶ Nō licet relictam fratris in vxorē accipe: τ de facto ducta separāda est: nisi alit' ecclesia dispēset. Capitulum. ix.

Deus q̇ eccl'iā suā: τ. j. Qr dispar est rit⁹ i liuonieñ. eccl'a de nouo ad fidē catholicā ɔuersoz a nr̄o: ppť īfirmitatē gētis eiusdē ɔcedim⁹[a] vt matrimōijs ɔctis cū relictis fratrū vtanť: si tñ (frib⁹ decedētib⁹ sine ple / vt semē[b] de-

ℭ ¶ Verum absonum hic ostendit φ vnam tm̄ debeat habere.
g ¶ Vna. s̄. de bi. ɔbitū. ¶ Glo. se. signat ɔriūm.
h ¶ Duo. Hic pl'alis numerus pōiť ad exclusionē maioris pl'alis. Ar. ɔ xxxj. q. j. φ si dormierit † q̄nq̧ poniť ad exclusionem mioris nūeri: vt cū dr̄ vn⁹ nō stet ɔ aliū: sȝ i ore duorū stet oē verbū vt. s̄. de test. lȝ in fi.

† Successiue possunt esse plures vt ibi sȝ nō simil' vt hic. Joan. and.

i ¶ Vxores. Vñ etiam lex pl'a cōiugia phibet iudeis. C. de iude. nēo iudeorū. in fi. τ. C. de incest. nup. l. ij. C. de dona. ante nup. ea que.
k ¶ Diuina. Nō g̊ sunt sufficiētes excusatiōes quas habes. xxxij. q. iiij dixit sarra. τ. c. obijciūť. sed illud fuit ante legeȝ τ talis mos fuit diuinitus inspiratus. (Geñ. ij. iij. Esdre. iiij. mat. xix. marci. x. Ephe. v.)
l ¶ Que. s. diuīa reuelatio cēseť q̄nq̧ mos. τc̄.
m ¶ Mēdacio. xxij. q. ij item. §. ponitur.
n ¶ Furto. xiiij. q. v. dixit dominus.
o ¶ Homicidio. xxiij. q v. si nō licet. circa fi. τ. q. viij. occidit. (Geñ. xxvij.)
p ¶ Pluralitatē. Hic īnuit solutionē q̄stionis quasi diceret vna tm̄ ē vxor vt dixi. s̄. (Exo. xij. Judi. xvj.)
q ¶ Nō ad iparia. id ē quo ad mutuā seruitutē τ debitū carnis τ fidem seruandā. xxxij. q. j. si q̇s vxorē. τ. q. v. p̄cepit. al's pene famula vxor est. xxxiij. q̄stio. v. hec imago. (Matth. xix.)
r ¶ In euangelio. Dicendo excepta causa fornicationis vxorem non esse dimittendā. xxxij. q. j. dixit dñs in euāgelio. τ. q. vij. apl's. τ. ca. omnes causationes. τ. xxviij. q. ij. si infidelis.
s ¶ Absq̧ contumelia. s̄. ca. proxi.
t ¶ In quo casu. i. in quolibet casu premissorum trium. ‡ Ber. ¶ Glo. se. addit tres similes casus. τ remittit.
u ¶ Negareť. Hic habes casum in quo denegať restitutio † q̧uis cōstat de iniusta spoliatione. Aliū habes. s̄. eo. significasti. Itē vbi excipiť de alia spoliatione. s̄. de ordi. cognitio. sup spoliatiōe. Item vbi timetur de seuitia viri. xxxiij. q. ij. siue de coniugij. τ. s̄. de resti. spol'. ex trāsmissa. τ. c. lr̄as. vbi de h. τ. xxxij. q. j. de bñdicto.
x ¶ Apostolum. xxviij. q. j. si infidelis. ¶ Glo. seq. reci. per. q. an ipo iure an p sñiam dissoluantur. ponit duas opi. τ secundā approbat. Iterum querit. τ soluit.
y ¶ Cōpelletur. Ex hoc videť φ cōtumelia creatoris nō soluit ius matrimonij ipo iure: al'as si solutū fuisset ius matrimonij nō cōpellereť eā recipere. Joh. dicit φ ipso iure solutū est matrimonium contumelia creatoris ea nolente viro cohabitare. vt. s̄. co. c. pxi. licet matrimoniū sit solutum: tamen restituitur quasi iure postliminij. ar. xxxiiij. q. ij. cū per bellicam. sicut heretico reuerso restituunť alia bona. C. de here. auc̄. idē est de nestorianis. τ licet nō sit matrimoniū inter eos: tamen eam recipere cōpellitur ex cōsequētia ꝓoris matrimonij in fauorē fidei. Alij dicunt φ matrimonium

‡ Melius diceret. i. i duobus vltimis casibus ꝑm ho. Joan. and.
† Dicit Vi cē. hic nullū spāle: qr ipa sibi dat īpedimētū blasphemādo. Jo. an.
Mrimonij ius an soluať per ɔtumeliā creatoris.

z ¶ Poterit obijcere. Qr intelligiť legitime ɔrisse que aucte legis ɔxit. xxiij. q. iiij. qui peccat. τ ar. s̄. de frig. fraternitatȝ. circa fi. τ. ff. de acq̇rē. pos. iuste possidet. † Sed illud queriť q̄liter posset ei obijcere fornicationē ante baptismuȝ cōmissā: cū oēe pctm̄ τ sequela pcti i baptismo deleať. xxvj. dis. deīde. τ xxxij. q. j. quod aūt. cum dona baptismi sint sine oī luctu. de conse. di. iiij. c. ij. τ. c. sine pniā. Dicas φ oē crimen tolliť i baptismo q̇ ad deū: et qd̃cūq̧ et qualitercūq̧ cōtraxit āte vel adulterando seu fornicādo: sed q̄tenus illa fornicatio respiciebat virū nō tolliť in baptismo. qr illud crimē non tā virum q̧ vxorē cōmaculat. xxxij. q. j. in cōiugio. et sic ius qd̃ cōpetebat viro ex sola fornicatione remanet ei saluū: τ sic pōt excipe cōtra illā. Sic etiā per penitentiā tollitur crimen qd̃ mulier ɔtraxit fornicādo quo ad deuȝ. et tñ post q̧tācunq̧ penitentiam potest maritus illam accusare. xxxiiij. q. ij. admonere. nec eā ēt recipe ɔpellitur post penitentiā. s̄. de cōuer. ɔiug. gaudemus. iniquum enim esset φ baptismus tolleret beneficium alicui cōpetēs sicut in libertate. delictū eni qd̃ cōmisit q̇s in se p libertatē tolliť: sed delictū qd̃ cōmisit in alio nō tollitur. ff. de his qui no. infa. l. pe. τ. l. athletas. §. pōponius. Vel expone qd̃ dicitur nisi al'as fuerit fornicata. s. al's. i. in alio tpe post baptismū. sȝ p̄us veri⁹ est. Jo. an.

† Excusať ergo hic ab adulterio qd̃ nō ɔmittiť sine dolo xxxiij. q. ij. in lectū. ff. de adulť. l. pe. qd̃ intelligas etiam dictū in fauorē fidei q̧tū ad conuersos al's non cōuersi ꝑm legē humanā puniendi essent: nō ob. iuris ignorantia vt dixi ꝑm Hosti. sup iij. glo. Joan. ī noueť.

Crimīos⁹ post q̄ntācunq̧ pniam pt accusari τ criminaliter puniri in foro cōtentioso.

Deus qui. ¶ Ponit dispensationē eccl'ie cū nouiter cōuersis ad fidem vt vtanť matrimonio cum relictis fratrū ɔtracto ꝑm legē mosaycā. Ab. sic. ¶ Casus. Quidam infideles scilicȝ liuonieñ. contrahebant matrimōium cum relictis fratrum suorū liuonieñ. isti de nouo conuersi sunt ad fidem. Querebatur vtrum debeant remanere cum relictis fratrum suorum? Dominus papa concedit eis propter infirmitatem eorum: vt matrimonijs cōtractis cum vxoribus fratrum vtantur. dūmodo fratribus decedentibus sine prole cum talibus contraxerint: vt iuxta legem mosaycam semen defuncti suscitarent. prohibendo ne tales de cetero sibi copulent post fidem receptam. ¶ Nota. φ propter nouitatem fidei dispensatur cum aliquibus vbi al'as non dispensaretur. Ber.
a ¶ Concedimus. Propter nouitatem fidei dispensať circa gradus prohibitos. sic. xxxv. q. iij. quedam. et. ca. quod scripsi. s̄. de cōsang. et affini. de infidelibus. fi. s̄. qui fi. sint le. c. vl. sed post fidem receptam contrahere non debent vt dicit in fi.
b ¶ Vt semen defuncti. Hac de causa tm̄ olim ‡ concessum fuit vt frater vxorem fratris sumeret in vxorem. viij. q. j. olim. al'as nō.

‡ Et ibi no. ta φ illi duos pres habebant carnalē τ legalē τ decō putatione. Matthe. et Luc. in fi. xxvj. dis. §. Joannes. Joan. and.

Cōtinuatio.

Rubrica De donatiōib⁹ inter virū ꝛ vxorem. ¶ Supra visum est de diuortijs. Sed q꞉ diuortio facto dos repeti solet: ꝛ cōtenditur plerūq; de donatione facta cōstante mr̄imonio. ideo subijcitur ista rub. in qua tractatur tam de donatione facta inter virum et vxorem q̄ȝ de dote post diuortium restituenda. Ab.

Casus. Causa mr̄imonij q̄ vertebat͛ iter. h. ꝛ. M. ꝯmissa fuit q̄busdā iudicibus. iudices cōsanguinitate ꝓbata ꝓtulerūt sentētiam diuortij inter eos. ſ꞉ de dote quā mulier repetebat a viro: nichil dixerunt. Unde mulier hoc significauit dn̄o pape. Rescribit papa eisdē iudicib⁹ q꞉ p̄ncipaliter de mr̄imonio cognouerūt: ꝛ de dote que est causa incidens accessorie cognoscere debuerūt: et diffinire. vnde mādat q̄ten⁹ predictū. h. cōpellāt vt predicte mulieri totam dotem sicut iustū fuerit restituet. ¶ Nota q̄ causa dotis accessoria siue incidens est ad causam matrimonij. et q̄ cognoscit ď mr̄imonio cognoscere potest de dote. B. ¶ Glosa sequens querit et soluit. Secūdo dicit quādo restituat͛ dos ſ꞉ vetera et noua iura.

q̄lis est in francia ſm Ho. vbi q̄cquid alter cōiugū acq̄rit constante matrimonio est cōe. et celebrato diuortio ꝑ medium talia diuidūt. Joan. and.

Mulieres. Cas⁹. Dicitur hic q̄ si mulier ex causa iusta separet͛ a viro: dos tota sibi dꝫ restitui ¶ No. q̄ vbi p̄ncipale n̄ tenet nec accessoriū. B ¶ Glosa se. distinguit inter scientē et ignorantē signat ꝯiū ꝛ ibi r̄mittit

a Licita. Puta ꝯsanguinitas vl' alia legitiā ignorant͛ ꝯxerint: tunc restitui dꝫ q̄cq̄d alt͛ ab altero habuit. ſ. de cōiug. ser. ꝓposuit. q꞉ nullū fuit mr̄imoniū: al's si scienter ꝯxissent: ꝑdere debēt quicq̄d alt͛ alteri dederit ꝛ fisco applicatur: nisi errore aut minori etate excusent͛. C. de incest. nup. qui ꝯ. Ar. ꝯtra ĩ. e. ꝛ si necesse. vbi de h ¶ Glo. se. p̄io declarat textū: scd̄o querit ar. ꝓ. soluit distinguēdo. tertia ps rec. p. q. q̄d de expensis quā etiam soluit distinguendo. Finis reci. per contrarium.

b Totā. Si totā reddere pōt: al's inq̄ȝtū facere pōt. † C. de rei vxo. ac. l. vna. §. cū aūt. et ff. de re iud. nō tm̄. nisi dolo diminuerit suam substātiā vt in eo. §. cū aūt. et si ꝑuenerit ad ꝑiguiorem fortunā totū restituet. vt ibidē. ſ. de sol. odoard⁹. Et si marit⁹ paciscatur vt totū restituat tale pactū nō valet ‡ cū sit contra bonos mores. ff. sol. ma. alia cā. §. j. si tn̄ soluerit repetere nō pōt. ff. de condi. inde. nā ꝛ si marit⁹. Sed nūq̄d fruct⁹ restitui debent q̄ď vr̄. ff. de reg. iu. in ꝯdēnatiōe: ſ꞉ nō restituunt͛ nisi illi q̄ āte mr̄imoniū obuenerunt. q꞉ illi ipso iure augēt dotē: ſ꞉ post matrimoniū obuenientes nō augēt dotē: et nō restituunt͛ sed fiūt mariti ꝓpter onera matrimonij supportanda. ff. de iure do. dotis fructus † et. ĩ. de vsur. salubriter. et expense necessarie minuunt dotē ipso iure. vtiles vero nō: sed petunt͛ actione mandati vel ne. ge. volūtarie expēse ꝑmittuntur abradi sine lesione prioris status. C. de rei vxo. ac. l. vna. §. sileat. et. ff. de impen. in re. dota. fac. l. j. et. l. quod dicitur. et hoc verum est cum sit separatio quo ad fedus matrimonij: secus si quo ad thorum propter adulterium. ĩ. eo. plerūq; vbi de hoc.

† Si verus marit⁹ fuisset intelligeret pe rei iudicate et non transit hoc priuilegiuȝ ad heredes extraneos. e. ti. l. maritum. ꝛ. l. se. Joan. and.

‡ Secus in priuilegio ex cōtractu puta pro socio vel simili. Jo. and.

† Et ibi no. nunq̄d ipubes que dedit fundū i dotē et resilijt r̄petēs fūdū et fructus repellatur pro rata alimētorū. ꝛ in spe. e. ti. §. ij. x. quid si mulier. Jo. an.

Significauit. ¶ Primo ponit duplicē mulieris querelā. Secundo cause cognitionem ibi. Ideoq;. Ab. si. Casus. Inter. p. mulierē. et. h. virū suū fuit diuortiū celebratū. Sed dict⁹. h. dotem suam illicite detinet/ et reddere cōtradicit/ et possessiones quasdā quas habebāt cōmunes/ et villas similiter retinere ꝯtendit. Unde mulier illa cōquesta est dn̄o pape. papa mādat q̄ten⁹ si est ita: nec est aliď q̄ď ipediat virū. iudices illū ꝯpellāt ad restitutionē dotis et ad diuisionē eorū q̄ cōiter habuerunt. ¶ Nota q̄ soluto mr̄imonio vir oīa vxori q̄ habuit ab ea restituere tenet͛. Ber.

c Celebrato. Ex licita causa. ſ. e. ca. proxi.

d Uendicare. Id est retinere.

e Non est aliud. Puta pactum vel consuetudo: q̄ď restitui nō debeat. ĩ. eo. c. vlt. ff. ad exhi. in hac actiōe. §. ibidē. ꝛ. C. de pac. ꝯuē. l. ex morte. Uel si ꝓpter adulteriū quo ad mutuā seruitutē diuortium sit factū. ĩ. e. plerūq;. vel si sn̄ia lata esset sup hoc a qua nō essꝫ appellatum. ij. q. vj. §. diffinitiua. ff. fami. hercis. cum putarē. Uin. ¶ Glosa seque ns reci. per. obiec. cui dat simile.

f Diuisionē. Hoc intelligit͛ de his q̄ cōiter empta fuerūt de bonis proprijs vxoris ꝛ viri: et hoc cōstat † al's enim presumunt͛ omnia esse de bonis mariti. ff. de dona. inter vi. ꝛ vxo. quint⁹ mutius. et. C. eo. tit. etiam. Et est simile quicquid prelat⁹ eccl'ie acquirit totum ituitu eccl'ie acquisitū videt͛: nisi appareat ꝯtrariū. xij. q. iiij. sacerdotes. et. ſ. de pecu. cle. c. j. et. ij. ar. et. xij. q. j. sint manifeste. B.

† Idē no. de resti. in integ. cōstitutus. vel respicit locū consuetudinē Tan. Ui. Inno.

De prudentia. Duo facit. Prīo ponit delegatoꝝ reprehensibile factū. Scd̄o illď emendari p̄cipit ibi: q꞉ igit͛. Ab. sicu.

functi iuxta legē mosaycā suscitarēt) cū talib⁹ ꝯtraxerūt: ne tales sibi de cetero postq̄ȝ ad fidez venerint copulent prohibentes.

De donatiōib⁹ inter virum et vxorem. ꝛ de dote post diuortium restituenda.

Ex ꝯcilio habito apď vuormā

Separato licite mr̄imonio dos restituenda est. Cap. j.

Mulieres cuȝ pro aliq̄ licita[a] causa a proprijs viris fuerint separate totam[b] dotē p̄cipim⁹ sibi reddi.

Urbanus. iij. decano cantori ꝛ capl'o lexō.

Soluto mr̄imonio cogit͛ vir dotem restituere: et bona diuidere que communiter eis obuenerunt. Capitulum. ij.

Significauit. P. mlier q̄ H. quē loco viri tenebat diuortio inter eos solēniter celebrato[c] dotē suā illicite detinet et reddē ꝯdic. possessiōes ēt q̄ ipis dū sil' viuerent cuiuscūq; ꝯct⁹ titulo cōit͛ obuenerūt (ea p̄rsus exclusa) sibi nitit͛ vēdicare[d]. Iōq; mā. q̄te. si ita est: ꝛ nō ē aliud[e] q̄ď obsistat ip̄ȝ ad restitutionē dotꝭ: et diuisionē[f] eoꝝ q̄ oli cōiter habuerūt distric. ec. ꝯpellatꝭ. Cle.

Delegat⁹ ad cām mr̄imonij si ferat sn̄iaȝ diuortij ꝓnunciare dꝫ dotē restitui. Et ē casus multū allegabilis. Ca. iij.

De prudētia vestra miramur: q̄ cū vobis cāȝ matrimonij q̄ vertebat͛ inter. H. et. M. cōmisissem⁹ terminandā: et vos ꝯsanguitatē iter eos iuenientes sn̄iam diuortij tulissetꝭ: de dote quā a viro mulier repetebat[g] q̄cq̄ȝ statuē distulistꝭ. ¶ Q꞉ igit͛ vos q̄ de mr̄imonio p̄ncipaliter cognouistꝭ: ꝛ de dote (q̄ ē cā incidens) accessorie[h] cognoscere valuistis et sn̄ial'r diffinire. man. q̄te. p̄dictū. H. monitiōe p̄missa cogatis vt p̄dicte. M. totā dotē (sicut canonicū[i] fuerit) restituere non moretur. Clemens. iij.

Mulier ꝓpt͛ adulteriū a viro separata ꝑdit dotem. Ca. iiij.

Plerūq;: et. ĩ. ¶ Si mulier ob cām fornicationis iudicio[k] eccl'ie/ aut ꝓp̄a[l] volūtate a viro r̄cesserit: nec recōciliata[m]

g Repetebat. Sed q̄ actiōe agebat mulier ꝓ dote sua? actiōe de dote nō: q꞉ nullū fuit mr̄imoniū: ergo nulla dos. ff. de iure do. l. iij. et sic agit cōdictione sine cā. ff. de cōdi. sine cā. l. vlt. ꝛ C. de ꝯdi. ob cau. da. l. j. quia cā secuta non fuit propter quā dos dabatur. olim recipiebat mulier dotē ānua bina trina die ‡ hodie vero illico restituunt͛ imobilia: mobilia vsq; ad annum C. de rei vxo. ac. l. vna. §. cum autem. ¶ Glo. se. p̄io ꝓbat dotē ꝛ ei⁹ cām accessoriaȝ ꝛc. scd̄o querit et soluit.

‡ Id est primo āno tertiam. scd̄o anno aliam tertiam et tertio aliaȝ tertiam. Joan. and.

h Accessorie. Bene dicit accessorie: quia si nō est mr̄imoniū neq; dos. ff. de iure do. l. iij. et sic accedit mr̄imonio dos vnde et dos ꝓmissa ꝑ vim vel metū nō tenet. ff. q̄ď metus causa. si mulier. §. si dos. sicut nec mr̄imoniū. ſ. de spō. veniēs. ij. ꝛ. c. cum locū. ꝛ. c. ꝯsultatiōi. Et sic q̄ cognouit de principali/ cognoscere dꝫ de accessorio: vt hic dicit. et. ſ. de of. dele. p̄terea. ꝛ. c. prudētiam. §. sexta. in fi. ꝛ. c. suspitionis. ff. de iur. oīm iu. l. ij. etiā si al's cognoscere nō posset: incidēter tamē possꝫ. C. de iu. quotiēs. ꝛ. C. vbi et apud quos. l. vlt. ſ. de ĩ inte. resti. c. pe. et. sic cā dotis ad iudicem ecclesiasticū spectat. ſ. e. c. j. et. ij. ꝛ hoc vbi iudex eccl'iastic⁹ de mr̄imonio cognoscit. Si vero cōstante mr̄imonio agat mulier de dote: q꞉ forte marit⁹ labit͛ facultatib⁹: vl' dissipat bona sua: vl' q꞉ mortuus est: tūc cā illa agi debet corā iudice secl'ari: q꞉ mō cā dotꝭ p̄ncipalis est. C. de iure do. vbi. ꝛ. l. se. ꝛ. ff. de iur. do. mut⁹. §. j. ꝛ. l. quēadmodū. §. j. al's cōstante mr̄imonio dos peti nō pōt. C. si cōstan. ma. dos soluta nō sit. l. vna. ꝛ sic q̄ cognouit de p̄ncipali cognoscere dꝫ de accessorio etiā lata sn̄ia sup p̄ncipali vt h̄ innuit. ꝛ. ſ. e. c. ij. Sed nunquid ꝓcedēt isti aucte p̄mi mādati? nō vr̄. q꞉ fūcti sūt semel officio suo siue bene siue male. ſ. de of. deleg. ĩ l'ris. ꝛ. c. significasti. ꝛ. ff. de re iudi. iudex. ꝓcedēt enī ex isto scd̄o mādato. Eccl'ia enī fauore dotꝭ sup ip̄am cām delegat: q꞉ rei publice vtile est mulieres dotes saluas habere ꝓpt͛ q̄s nubere possint. ff. de iure do. l. ij. ꝛ. ff. solu. ma. l. j. et etiā papa simpl'r cām dotis ꝯmittit ſm cōsuetudinē eccl'ie † ĩ. e. c. pe. Sed hic petebat mulier dotē sibi restitui tāq̄ȝ accessoriū p̄ncipali q̄stioni: ꝛ ideo debuerūt ꝓnunciare sup dote: vn̄ videt͛ q̄ aucte primi rescripti ꝓcedere pn̄t: ſ꞉ meli⁹ est dicere q̄ auctoritate istarū litterarum ꝓcedant: q꞉ functi sunt officio suo sup principali: vn̄ cū tunc nihil dixerint sup accessorio vlterius nō iudicēt: q꞉ per primas litteras procedere possunt super accessorio.

Judex cognoscens de principali cognoscere debet de accessorio Dos pōt repeti cōstante matrimonio.

† Etiā principaliter. ſ꞉ Inno. ſ. de pigno. c. ex litterꝭ. ꝛ est hic facili⁹ et melius mulierib⁹ litigare corā iudice ecclesiastico ad hoc ď foro ꝯpe. cū sit. et. ca. ex tenore. ſm Host. Joā. andree.

i Sicut canonicū fuerit. Hoc ē si nihil obsistat q̄ď impediat et si totū restituere possit habita ratione ne egeat vt dixi. ſ. c. j. ꝛ. ij.

Plerūq;. Casus de se ptꝫ. ¶ Nota q̄ vxor ꝓpt͛ adulteriū ꝯmissū dotē suā amittit. No. q̄ culpa vnius cedit lucro alterius. B.

k Judicio ecclesie. Al'as non licet: etiā si nota esset fornicatio. ſ. ti. proxi. c. porro. vt ibi dicitur. et. ca. ex litteris.

l Propria voluntate. Resume ob hanc causam fornicatiōis al'as nō noceret vtpote si recederet quia conscientiam haberet de impedimento perpetuo: quo probato dotem recuperaret.

m Nec recōciliata. Ad q̄ď cōpelli nō potest etiā post pn̄iam. ſ. de ꝯuer. ꝯiug. gaudem⁹. xxxij. q. ij. admonere. sed si recōciliata fue

rit postea illã fornicationẽ obijcere non poterit: quia ei remisit ħ quod ei licet ſm euangelicã veritatẽ. ꝭ. de iureiur. queadmodũ. ⁊ xxxij. q. j. qđ aũt. ⁊. ca. nõ erit. ⁊ qꝛ mores illius iã cõprobauit. ff. de adul. si vxor. in fi. ⁊. xxxij. q. v. horrendus. nisi postea fornicetur. ¶ Glosa sequens obijcit et dupliciter soluit.

a ℭ Dotalitiũ. i. donationẽ ꝑpter nuptias: sed hec expositio nõ videt̃ bona: quia donatio ꝑpt̃ nuptias debꝫ redire ad virũ sicut dos ad mulierẽ. ꝭ. e. c. vl. in fi. ⁊ ita non posset repetere dotalitium etiã alr̃as post separationẽ: sed põt ħ itelligi cũ mulier lucrat̃ donationẽ vel partem ex pacto. ꝭ. e. c. vlti. ⁊ sic illam donationem quã ex pacto habuisset ꝑdere dꝫ. Vel appellat̃ ħ dotalitium res parafernalis: ad quaꝝ restitutionẽ tenet̃ † marit⁹. C. de pac. cõuen. l. vlt. ⁊ l. hac lege. ¶ Glo. se. q̃rit alle. ꝓ ⁊ ꝯ. ⁊ iteꝝ ꝓponit opi. tan. ⁊ ꝯriam lau. quã ap ꝓbat.

[Marginal note: † Uxori nõ adultere. ꝯ adultera vero dic vt in auct. vt lic. ma. et aui. §. si de adulterio. et. C. de adult. auc. sed hodie. Jo. an.]

b ℭ Nõ valebit. Sed pone sniam latã eẽ q̃ ad thori separationem ꝑpter fornicationẽ: et sic amisit dotẽ mulier. demũ ꝓbatur consanguinitas inter eos / ⁊ ꝓnunciatur matrimoniũ nullũ fuisse inter eos: mulier repetit dotẽ tãq̃ nõ ꝯmiserit adulteriũ: q̃rit̃ an possit repetere cũ effectu? Qꝛ possit ꝓbatur: qꝛ ex futuro euentu patet q̄ nõ fuit m̃rimoniũ: ⁊ si non fuit matrimoniũ nõ fuit adulteriũ. ꝭ. de frig. ⁊ male. fraternitatis. in fi. ⁊ ꝟitate manifesta nõ obstat res iudicata. ꝭ. de pur. vul. c. ij. et viij. di. ꝟitate. ⁊. ff. de condi. sine cã ‡ si fullo. ⁊ l. auunculo. ff. de re iudi. l. j. ⁊. ff. de vsufruc. leg. l. vxori. ij. ex quo enim nullũ fuit matrimoniũ nulla fuit dos. C. de cõdi. ob cau. da. l. j. Itẽ ex noua causa tollit̃ ꝓma snĩa. ꝭ. ti. ꝑxi. ex lr̃is. ⁊ ar. ꝭ. c. ca. ꝑxi. ḡ q̃cquid datũ fuit nomine dotis potest repeti: qꝛ pꝫ nullũ fuisse adulteriũ: ⁊ sic ecclesia decepta fuit in illa snĩa. ergo reuocari debꝫ. ꝭ. de frig. ⁊ malefi. fraternitatis. Item ꝑ secundã snĩam tollitur ꝓma. ꝭ. de re iudi. inter monasteriũ. ⁊. c. se. Sed cõtra res iudicata ꝓ ꝟitate accipit̃. ff. ꝺ re iu. res iudicata. ⁊. ff. fami. hercis. cũ putarẽ. ⁊ ex snĩa ius factũ est inter ꝑtes. ꝭ. de re iu. cũ inter vos. ⁊. ff. de libe. agno. siue. in ꝓn. ⁊ secũda snĩa ꝯ res ꝓus iudicatas a q̃bus appellatũ non fuit nulla est. ij. q. vj. diffinitiua. Preterea adulteria sicut ⁊ alia crimina ſm intẽtionẽ iudicant̃. ⁊ ex corde ꝓcedũt. xv. q. vj §. j. ⁊. xxxiiij. q. ij. in lectũ. ⁊ de pe. di. j. sicut trib⁹. ff. de fur. qui iniurie. ⁊. ꝭ. de sen. exc. cũ voluntate. ⁊ iniuria ex affectu mẽtis fit. xv. q. j. illud ꝑeque. ⁊ negari nõ põt q̄n mulier ista ex affectu mẽtis iniuriã faceret ei quẽ pro ꝟo marito tenebat: ⁊ ita dolũ ꝯmisit sine quo nullũ ꝯmisit adulteriũ. ff. ad l. iul. de adul. l. pe. In contrariũ ꝓ ꝓma ꝑte allegari põt illud quid obfuit iniuria vbi conatus nõ habuit effectũ. ꝭ. de spõ. adolescẽs. vbi de ħ. Sup hoc dicũt quidã. vt. T. q̄ mulier ista dotem siue dotalitiũ suũ repetere põt. Alij dicũt vt Lau. q̄ nõ est vlterius audiẽda: licet mõ appareat q̄ nõ fuerit m̃rimoniũ: qꝛ nihilominus puniri debet ꝑpter intentionẽ cũ ope subsecuto: fecit enĩ qđ potuit. ꝭ. de biga. nup. et. c. vlt. ⁊. ff. de adul. si vxor. §. j. ⁊ arg. huius. c. ⁊ coĩꝑo q̄ vxor condẽnata est de adulterio / vir dꝫ habere añ nuptias donationẽ ⁊ dotẽ in autẽ. vt. li. ma. ⁊ auie. §. si de adult̃io. alr̃as est. versi. sub illo. §. qui vero plurimas. col. viij. Et istud veri⁹ credo. ꝓncipiũ enĩ debꝫ considerari in talib⁹ ⁊ nõ exitus: vt per ħ ceteris delinquẽdi audacia auferat̃: sed si hoc esset falsum posset committi † in probatione impedimenti. Prima opinio magis benigna apparet: sed non est extendenda licentia.

[Marginal note: ‡ Ut dixit Inno. per cõditionẽ sine cã dos talis repeti nõ põt. subest enim cã dotis retinẽde scilicꝫ sentẽtia lata: vel adulteriũ saltĩ mẽte ꝯmissum. Jo. ã.]

[Marginal note: † Host. summabat has cãs q̃ttuor. Prima res iudicata: ex quo non fuit appellatũ. Secũda ne sit melior ꝯditio delinquẽtis cõtra id. ff. de dona. inter vir. et vxo. l. iij. §. j. de prebẽ. eũ q̄. lib. vj. Tertia qꝛ i penis deli-]

postea sit eidẽ: dotẽ vel dotalitium[a] repetere non valebit.[b]

Inno. iij. compostel. archiep̃o. et vniuersis episcopis in regno legioneñ. constitutis.

ℭ Cogitur mulier ex officio iudicis donata sibi a viro propter nuptias ꝑ conseruatione illiciti matrimõij relaxare: si tal̃ donatio ꝑstet ĩpedimẽtũ dissolutioni talis m̃rimõij. h. d. ſm itellectũ q̃ pl⁹ placet panormitão. Ca. v.

ET si necesse sit: ⁊. j. Qꝛ ꝟo castra q̃dã q̃ rex legioñ. filie reg(is) castelle in dotẽ[c] tradidisse ꝓponit̃: ita vt si eã[d] aliqua occasione relinq̃ret: ip̃a cederẽt in ius eius: ĩpedimẽtũ ꝑstare videtur hmõi copl̃e dissoluẽde. ¶ Cũ castra ipsa nõ tã ob turpẽ q̃ ob nullã[e] causã sint data: vtpote cũ inter eos m̃rimoniũ nõ existat: ⁊ iõ nec dos: nec donatio ꝑpter nuptias. ¶ Ne ad cõmodũ ei cedat qđ dꝫ in penã[f] eius poti⁹ retorq̃ri: castra ipsa restitui[g] volumus: ⁊ ad id puellam per excõmunicationis sniam coartari.

Idem archidyacono sãcti andree de scotia.

ℭ Usufructuari⁹ donans sine cõsensu dñi rem ipsã vxori ꝑpt̃ nuptias nõ transfert in eã plus iuris q̃ ip̃e habebat: idẽ de eo q̃ sub cõditione adimente hꝫ rẽ in hereditatẽ vel in feudũ. C. vj.

NUper a nobis tua discretio req̃siuit si aliq̃ terra

ip̃a restitui faciant. ⁊ ad id ꝑ excõicatiõis sententiã filiã ꝓdictam coartari. ¶ No. q̄ si ꝓncipale nõ tenet: nec accessoriũ. ⁊ ita vbi matrimoniũ esse nõ potest: nec donatio ꝑpter nuptias. Ber

c ℭ In dotem. i. in donationem propter nuptias quam fecit maritus vxori prout fecit iste. ꝭ. ca. ꝑxi. in fi.

[Marginal note: ctorũ plus ĩspicit̃ opinio q̃ veritas vt in decre. nuper. Quarta qꝛ mulieres ad recuperandam dotem conarẽtur per falsos testes ꝓbare impedimentũ / ⁊ talibus obuiandũ est. ꝭ. ti. j. quãto. §. ꝑ hãc ad hanc solutionem facit in auc. de resti. et ea q̄ par. in. xj. mẽse. §. vnum siqui dẽ coll̃. iiij. Joan. and.]

d ℭ Ut si eam Sub tali forma ꝓhibet̃ ꝯhi m̃rimoniũ. ff. de ꝟ. ob. si ista stipulatio. ⁊. C. de inuti. stip. libera. ⁊. ꝭ. de spon. gẽma. vbi de hoc. ⁊ istđ pactũ ꝑinde hr̃i debet ac si nõ fuisset appositũ. C. de ꝯdi. ob cau. da. l. j. pactũ enĩ ꝯ bonos mores nõ valet. ff. solu. matri. alia. §. j. ⁊. C. de pac. pacta q̄. ⁊. viij. di. q̄ contra mores.

e ℭ Ob nullã. ff. de condi. sine cã. auũculo. ⁊. C. de cõdi. ob cau. da. l. j.

f ℭ In penam. Si. xvj q. j. legi. ⁊. ff. de neg. ge. si ue. ⁊ ex improbitate nemo consequtur actionẽ. ff. de fur. itaq̃ fullo. ¶ Glo. seq. ar. alle. iij. leges. in contrariũ alias tres. ponit opi. cui obijcit ꝑ hoc. c. ij. ponit Jo. iij. obiec. Tã. vl. dat aliam solutionem.

g ℭ Restitui. Ex hoc videtur q̄ si ꝯ canones vl̃ ꝯ ꝓceptũ legũ vel cõstitutiones ꝓncipũ ꝯhitur m̃rimoniũ soluto m̃rimonio licite repetitur q̃cq̃d dotis noĩe vel donationis datũ est. vt. ff. de ꝯdi. sine causa. auũculo. ⁊. ff. de ritu nup. si ꝓfectus. ⁊. C. de cõdi. ob cau. da. l. j. Sed ꝯ vr̃. q̄ enĩ scĩeter cõtra ꝓcepta legũ vel constitutiões ꝓncipũ nuptias ꝯhunt: q̃cq̃d alteri datũ est debet ei auferri: ⁊ fisco applicat̃. C. de incest. nup. q̄ ꝯ. ff. de dona. inter vi. ⁊ vxo. cũ hic stat⁹. §. vlti. ⁊ insti. de nup. §. si aduersus. Quidã dicunt q̄ si ignorabant se esse consanguineos tũc repetitur quod datum est. alr̃as nõ. C. so. mat. si q̄s ignorans. ⁊ l. ꝓdicta. C. de incest. nup. qui ꝯtra. Istud satis videt̃: sed obuiat hoc exemplũ: quia isti bene sciebant se eẽ cõsanguineos: nec hoc ignorare poterant q̄ in tali gradu erãt. ar. C. de lib. ca. si filiũ. ⁊. C. de ĩ iteg. resti. mi. de tutela. Dixit Jo. q̄ si aliqui sciũt se eẽ cõsanguineos sꝫ credũt q̄ liceat sibi inuicem ꝯhere matrimõiũ tũc cõpetit repetitio. ff. de adul. si adulteriũ. §. stuprũ. ⁊. §. fratres. ⁊. §. incestum. ⁊ in eo casu põt intelligi qđ hic dꝛ: si autem sciebãt se nõ posse ꝯhere tũc nõ repetũt qđ dederũt sꝫ fisco applicatur. C. de incest. nup. auc̃. incestas. et. l. qui contra. Tan. dicit q̄ hec nõ est excusatio: quia isti sciebant se esse tales q̄ nõ poterãt ꝯhere vt dictũ ẽ / vñ debebãt ꝑdere q̃cq̃d hincinde datũ est. Et ꝓuidit hic dñs pa. ꝑpter bonũ pacis: quia nisi castra † restituerentur: nõ poterat pax inter eos reformari. Et alia ratio est. hic nõ poterat ꝟuari pena statuta: quia nõ erat cui applicarent̃ bona illa cũ nullũ habeant illi regẽ supiorẽꝫ seu fiscũ. vñ merito ⁊ iure restitui debuerũt illa castra ⁊ alia que data sunt: ne alter in lucro remaneat. vñ potius puniri debuit si supiorẽ habuisset: ⁊ ħ satis colligit̃ ꝑ lr̃am ne ad commodũ cedat ⁊c̃. ⁊ sic cessant ꝯria. Tã. ⁊ quia rex aliter ab illa cõiunctiõe non recedebat: vt dicit littera illa: nec ad commodum cedat ⁊c̃. ⁊ sic cessant contraria.

[Marginal note: M̃rimonio illicito separato an possint data repeti.]

[Marginal note: † Que etiã erant regni ſm vin. vñ alienari nõ poterãt. ꝭ. de iureiur. i tellecto. Jo an. andree.]

ET si necesse ¶ Propter varietatẽ lec. nõ solet sũmari. Diuiditur. Nã primo ponit mãdatũ ꝓmissa triplici ip̃ius causa: quarũ ꝓma cõsistit in facto. relique ĩ iure. Scđa ibi. cũ castra. Tertia ibi: ne ad. Ab. sic. ℭ Casus. Rex legioneñ. accepit in vxorem filiam regis castelle: ⁊ ei dedit in donationẽ ꝑpter nuptias castra quedã. Ita videlicet q̄ si aliquo casu ip̃am relinq̃ret castra ip̃a cederent in ius eius. Sed ip̃i ꝑpter consanguinitatẽ insimul nõ poterant remanere. Uñ mãdauit pa. q̃tenus deberent abinuicẽ separari. sed rex legi. nolebat eã dimittere nisi castra sibi restituerẽtur. ⁊ ita castra illa ꝓstabãt impedimẽtũ copule dissoluẽde. Uñ mandat pa. archiep̃o cõpostellano ⁊ vniuersis epis i regno legioñ. cõstitutis. q̄ cũ castra q̄ impedimẽtũ ꝓstãt copule dissoluẽde nõ tam ob turpẽ causam q̃ ob nullã sint data cũ inter eos m̃rimoniũ esse nõ possit. ⁊ iõ nec dos nec donatio ꝑpter nuptias eẽ ꝑt / nec ad cõmodũ ei cedat quod dꝫ poti⁹ ad penã retorq̃ri. q̃tenus viro castra

NUper a nob(is). ¶ Diuiditur. Primo duplex questio. Scđo vtriusq̃ solutio ibi: nos autem. Tertio quedam instructio ibi: illud. Prima ⁊ secũda ꝑs subdiuidunt̃ in duas: quia quelibꝫ ponit questionẽ ⁊ solutionẽ vt patet in littera. Ab. sic. ℭ Casus. Aliquis dedit alicui aliquã terrã nõ in feudũ vel hereditatẽ / sed q̃diu viueret possidendã. Ille postmodũ partẽ illius terre dedit vxori sue in donationẽ ꝑpt̃ dotẽ: decessit vir. Queritur vtrũ vxor eius ꝓfatam donationẽ habere debeat dũ vixerit ⁊ tenere. Secũdo ponit̃ alia questio. Aliquis dedit heredi suo de legitĩo matrimonio ꝓcreato in hereditatẽ vel feudũ aliquã terram. Postmodum ip̃e partẽ ip̃ius terre dedit vxori sue in donationẽ: tandẽ decessit sine prole. Queritur vtrum de iure mulier possit habere donationem illã? Consultus papa rñ. q̄ cũ regulariter nullus possit plus iuris transferre in aliũ q̃ habeat: vir ꝓdictus nõ potuit vxori predicte reliquere qđ ei nõ licuit: nisi quoad viueret possidere: ⁊ ideo mulier illa terrã illã habere nõ potest: nisi ille ad quem illa spectat / donationi voluerit consentire. ⁊ idem est in secunda q̄stione dicendum. Licet autem in causis viduarum ecclesia fauorabilis debeat esse / tamen contra iustitiam non est fauor ecclesie cõcedẽdus. In fine dicit q̄ vxor dicitur dotem dare viro. vir autẽ mulieri donationem propter nuptias. ¶ Nota q̄ null⁹ potest plus iuris in alium transferre q̃ ipse habeat. Item ecclesia nullis etiam

[Marginal note: Diuisio.]

pro personis miserabilibus dicitur contra iusticiam preiudicium facere. Item mulier dat dotem marito/maritus autem vxori donationem propter nuptias. Ber.

a ¶ Vixerit. Simile. x.q.ij. hoc ius porrectum. §. si economus. C. de vsu et habi. l. si patri.

b ¶ Tertiam. Idem esset si totam.

c ¶ In dotē. Id est donationem.

d ¶ Viduarum. Tāꝗ miserabilium personarum. lxxxvij. dist. §. j. et c. j. De hoc dicitur. s. de fo. cōpe. ex tenore.

¶ Glo. seq. circa brocar. alleg. iiij. pcor. et duo cōtraria ⁊ soluit.

e ¶ Nullus plus iuris. Ut. j. q. vij. dayber tum. ff. de regu. iur. nemo plus. ff. de acquirē. re. domi. traditio. et. s. de iure patro. qđ autē. in fi. ⁊ c. cura. Argu. contra. ff. de vsufruc. qđ nostrum non est. ff. de acq. re. domi. nō est nouū. cōtraria casualia sunt.

f ¶ Quoad vixerit. Et sic habes ꝙ feudum potest alienari † ad tēpus: alʳs nō potest alienari. s. de feu. ca. ij. vbi de hoc.

† Cā dotis nō alʳs ſm Inno. imo et alʳs ex q̄ nō ppetuū ſm Hosti. q̄ remittit ne pla. vi. suas querelam. Jo. an.

g ¶ Consentire. Ex quo alienationi consentit: rem postea reuocare non potest. argu. ff. qui. mo. pig. vel hypo. sol. si. sicut re corporali. §. si voluntate. et. §. sed si pmiserit. et. l. si debitor. §. si in venditione.

h ¶ Fauorabilem. lxxxvij. dist. episcopus. C. quando imperat. inter pu. et vi. l. vna. et. s. de fo. compe. ex tenore. vbi de hoc.

i ¶ Sanctiones. C. de dona. ante nup. l. j. et vl. §. sancim⁹. ⁊ dos ad virū rem/et donatio ad virū soluto mr̃imonio reuertitur. nisi ex pacto lucretur. j. eo. ca. vlti.

Sūmariū ¶ Per vr̃as. ¶ Marito vergēte ad inopiam pro dote satisdatio potest peti: ita summat. Ab. Et ſm hūc intellectū eēt h̄ casus singularis qui nō est alibi.

Diuisio. Diuiditur. Nam in prima consultatio. In secūda responsio. cum mandato ibi: cum ergo. Prima pars ponit causē delegationem: actoris petitionem: rei exceptionem: et iudicis interlocutionem. Secūdo ponit duas causas mādati alternatiui qđ inter illas interserit. Ab. ¶ Casus. Inter. H. virum ⁊ vxorem suam consulibus ciuitatis genuen̄. super dote ipsius mulieris questio vertebatur. coram quibus dictus. H. petebat dotem vxoris sibi assignari. mulier ecōtra dicebat ꝙ sibi assignari non deberet cum ad inopiam vergeret: nisi cautionem prestaret de dote soluenda: et quia eam a se expulerat. Judices quia ad inopiā vergere videbatur: pronūciarūt ꝙ dos illa non assignaretur eidem nisi prestaret cautionem ydoneam de ipsa non peritura: et sic dos ipsa remāsit penes quēdam magistrum. R. Postmodum vero dictus H. impetrauit litteras ad archiepiscopū ⁊ archidyaconū genuen̄. cōtra illū. R. super dote predicta. iudices dictū magistrum. R. ad suam presentiā citauerūt: coram quibus dictus. H. petebat a dicto magistro. R. dotem vxoris sue. Sed dictus. R. exceptionem opposuit contra ipsum: videlicet ꝙ vxorē suā a se repulerat/et tacita veritate sup hoc lr̃as impetrauit. videlicet ꝙ alia vice sup eadē dote questio mota fuit corā consulib⁹ ciuitatis: ⁊ pnunciatum ſm qđ superius est pmissum. Judices cū de hoc cōstitisset eisdem preceperūt eidē vt sic de dote saluāda caueret ⁊ vxorē recipet. sed cum ipse cautiones prestare non posset ad ipsius instātiā domino pape hoc rescribere curauerunt. Unde dn̄s papa his pmissis mādat eisdem quatenus dotem faciant assignari eidē sub ea cautione quā potest prestare. vel saltē alicui mercatori cōmittāt vt de parte honesti lucri valeāt sustētari: ne occasione dotis detēte vxor a viro dimissa vel vir adulterij reatū incurrat. Satis enī potest ei credi modicū dotis: cui credit totū corpus vxoris. ¶ Nota ꝙ cautio de dote saluāda pstari debꝫ a viro cū ad inopiā vergit. Itē cautio que prestari pōt exigēda est. Itē cui concedit maius/⁊ min⁹ multo fortius cōcedi videtur. Ber.

data fuerit alicui: non in hereditatē vel feudum: sed tm̄ quoad vixerit[a] possidenda: et ipse post modum tertiam[b] partem vxori sue in dotem[c] concesserit: vtrum eo defuncto prefatam dotē vxor dum vixerit habere debeat ⁊ tenere: cum ecclesia dotes protegere teneatur viduarum[d]? ¶ Postulasti preterea si qua terra data fuerit alicui et heredi quē de vxore legitima procrearet in hereditatē vel feudum: et ipse vxori sue quadam parte ipsius in dotem concessa: decesserit postmodum sine prole: an mulier dotem eandem de iure posset habere? ¶ Nos autem. cōsul. t. t. r. ꝙ cum regulariter null⁹ plus iuris[e] trāsferre possit ꝙ̄ eum constet habere: vir cui terra pdicto modo cōceditur non potest vxori relinquere qđ ei nō licuit: nisi quoad vixerit[f] possidere: nec licet vxori sue partem illius terre in donationem propter nuptias ex viri concessione tenere: nisi donationi ille ad quem spectat dominiū illius terre voluerit consentire[g]. ¶ Qđ autem de prima consultatione dicimus hoc respōdemus etiam de secūda: nam licet ecclesia in causis viduarum se fauorabilem[h] debeat exhibere: cōtra iusticiam tamē non est eis fauor ecclesiasticus concedendus. ¶ Illud vero te nolumus ignorare ꝙ vxor dare dicit viro dotē: vir aūt vxori donationē facere, ppter nuptias ſm legitimas sanctiōes[i]. Idem archiepiscopo et archidyacono genuen̄.

¶ Vir agens pro dote non oīno excluditur ex eo ꝙ vergat ad inopiam: nec precise cogitur satisdare vltra facultatem ppriam: sed dos sibi assignatur sub cautione quā prestare potest. Et si illam cautionem non esset sufficiēter prouisum cōsumptioni dotis: deponet dos apud mercatorem vt de honesto lucro vir sustineat onera mr̃imonij. h. d. ſm intellectū quē tenet Panor. inherēdo verbis littere. Et est casus no. ⁊ quotidianus. Capitulū. vij.

Per vestras litteras intimastis ꝙ cū magistrū. R. super quadam summa pecunie. pro. H. paupere auctoritate nostra curaueritis conuenire[k]: quā idem. H. pro dote vxoris sue requirebat ab eo: dictus. R. exceptionem opposuit cōtra ipsum: ꝙ vxorem suam a se repulerat[l] ⁊ tacita veritate[m] super hoc litteras impetrauerat: quia cum super eadem dote alia vice coram vestre ciuitatis consulibus questio mota esset: ipsi pronunciauerūt: vt quoniam idem. H. ad inopiam[n] vergere videbat: dos illa non assignaretur eidē: nisi cautionem[o] ydoneam de ipsa nō peritura pstaret: vnde vos ei vt de saluanda dote caueret ⁊ vxorem suam reciperet precepistis: et. j.[p] ¶ Cum ergo satis possit ei modicum credi dotis cui creditum est corpus vxoris: mādamus quaten⁹ dotē assignari faciatis eidē: sub ea quā potest[q] cautione prestare: vel saltem alicui mercatori cōmitti: vt de parte honesti[r] lucri dictus vir onera[s] possit matrimonij sustentare. Ne occasio

k ¶ Conuenire. Id est ad iudiciū euocare ad petitionem. H.

l ¶ Repulerat. Et iō audiri nō debuit nisi primo ipsam restitueret. s. de resti. spo. ex pꝫtiōe. ⁊ s. de or. cog. sup spoliatione. ⁊ c. cū dilectus.

m ¶ Tacita veritate. De processu negocij vt sequit sic. s. de re iudi. inter monasterium. ¶ Glo. se. obiicit ⁊ soluit.

n ¶ Ad iopiā vergere. Et bona videbat illa. p nūciatio: q; ex quo marit⁹ icipiebat labi facultatib⁹ ⁊ re sua male vti: cogendus erat eā restituere. C. de iure do. vbi. et in auē. de eq̄litate do. §. vl. col. vij. imo etiā sequestrāda est cū psumitur vir eā dissipaturus. ff. sol. ma. si cū dotē. §. si vero dotē. Si ergo tenetur eā reddere: ergo nō pōt eā repetere. s. de iureiur. quēadmodum. q; turpi⁹ eijcit ⁊c. et dolo petit q̄ restituere statim debet. C. de re iudi. l. cōdēnatiōe. in fi. Sed hec non habent locū in casu isto vt hic dicit. Cū enī corpus suum vxor ei cōmiserit multo fortius ⁊ dotē sibi cōmittere debet sub ea quā pōt cautione prestare: vt sequitur. C. de pac. cōuē. hac lege. ‡ et est simile. xij. q. j. precipim⁹. imo vxor tenet alere virū suū egentē de dote. ff. de iure do. mut⁹. §. manente. Et pmissa locū habēt cum maritus suspectus est de dilapidatiōe: q; male versat in re sua ⁊ nō cū paupertate laborat vt hic faciebat. et ita restituet huic dos: put hic dicit in fine. Lau.

Dos ē restituēda si vir vergat ad iopiā.

‡ Lꝫ equū sit mulierē cōmittere marito ad ministratiōnē parafrenalium cui cōmittit se metipsam ⁊ tm̄ ea prohibente maritus illa non admistrat. Jo. and.

† Infra dic aboleri pactū ex iure scpto vel nō scpto: pcedens ꝙ vir det fideiussorē dotis seruande. scōa dicidē i pre vbalio q̄ dotē suscipit ⁊ reddit rōnē quā h̄ tex. Jo. an.

‡ Sed illḋ nō tenet ſm canōes: nō enim dꝫ ds crimen suū commodis alienis ipēdere. xlvj. di. si ēnō suo ſm Goff. et Host. Jo. ā.

o ¶ Nisi cautionem. Lex enim phibet fideiussorē dari p dote. C. ne fideius. do. den. l. j. ⁊ ij. † Sed in alio casu illud intelligitur.

p ¶ Et. j. Sed cum ipse cautionē prestare non posset: ad instantiam ipsius domino pape hec rescribere curauerunt.

q ¶ Quā potest. Juratoriam. s. in autē. vt nulli iudi. liceat habere loci seruatorē. §. si vero crimē. col. ix. vbi dicit ꝙ si mulier accusatur de crimīe. p quo debeat custodiri debet dare fideiussorem: si fideiussorē dare nō potest iuratoriā cautionē prestet: ⁊ sufficit. C. de epis. ⁊ cle. auē. generaliter. ⁊ in auē. de litig. §. ad excludēdas. vnde sumpta est hec auē. generaliter. col. viij.

r ¶ Honesti lucri. Non enim tenetur fenerari dotem et de vsuris alere vxorem. arg. C. de admi. tu. auē. nouissime. sed conuertat eam in societatem honestā vel aliquod cōmercium: et ex lucro honesto eam alat. argu. in auē. vt hi qui obligatas se habere perhibent res minorū. §. qm̄ autē videmus. col. vj. ibi tamen dicit ꝙ si minor non habet vn̄ viuat: sꝫ tm̄ pecuniā: tūc curator cogit fenerari. ‡ Lau.

s ¶ Onera. ff. de iur. do. si is qui stichum. §. ibi dos. et. j. de vsur. salubriter. T.

x

Diuisio.

Donatio. ¶ Prima pars demonstrat quādo et qualiter donatio facta inter coniuges valeat vel reuocāda intelligatur. Secūda docet an reddenda sit dos et donatio propter nuptias soluto matrimonio. Secūda ibi: sane. Et hec diuisio sufficit ꝓ summario. Ab. sic. ¶ Casus. Quesitum fuit a papa vtrum inter virū et vxorem durante matrimonio donatio hinc et inde facta teneat? Rn̄. papa ꝙ donatio durante matrimonio inter cōiuges facta ex qua alter fiat locupletior/ et alter pauperior: nō habet firmitatē nisi donatio confirmetur obitu donatoris: et donatore viuente penitꝰ euanescit. Si reuocet ab eo tacite vel expresse/ vel si prius moriatur qui donationem accepit. ¶ Sane. Dicitur i. §. isto ꝙ soluto matrimonio dos redire debet ad mulierē. ⁊ donatio ad virum: nisi de cōsuetudine contrariū obtineat/ vel nisi ex pacto facto inter virum ⁊ vxorē de lucranda dote vel donatione propter nuptias ꝯtrariū inducat: ⁊ pactū istud equale debet esse ex vtraqꝫ parte. ¶ Nota ꝙ donatio inter virum ⁊ vxorem nō valet: nisi in casibꝰ. Item dos ad mulierem redire debet et donatio ad virum ſm leges/ consuetudo tamē vel pactum in hoc derogat legi. Bernar.

ne dotis detēte vxor a viro dimissa/ seu vir q̄ dimisit vxorem adulterij reatum incurrat. ¶ reg. ix.

¶ Hec decreta. satis seipam sūmat. Capitulum. viij.

a Donatio que cōstāte[a] matrimonio inter coniuges dicitur esse facta: ex quo alter lo-
b cupletior[b] et pauperior alter efficitur: firmitatem non habet nisi donatoris obitu confirmetur: que tamen penitus euanescit si
c reuocet ab eo tacite[c] vel expres-
d se: vl' qui donatum[d] accepit/ prius debitum nature persoluat.
¶ Sane soluto matrimonio sicut
e dos[e] ad mulierem/ sic et donatio propter nuptias redit ad virum. nisi de consuetudine secus obtineat. vel ex pacto de lucrāda dote et donatione propter nuptias quod equale sit: tamen hincinde contrarium inducatur.

De secūdis nuptijs.

Alexander. iij.

a ¶ Constante matrimonio. Nota ꝙ donatio inter virum ⁊ vxorem moribus ꝓhibita est ne mutuo amore inuicem spoliētur non obtēperando donationibus: sed profusa erga se facilitate vtentes. Maiores enim nostri hoc ꝓhibuerūt amorem honestum solis animis existimantes: ⁊ ne alter in paupertatē incideret: et alter ditior fieret: nec esset illis studiū filios educādi. ff. de dona. inter vi. ⁊ vxo. l. j. ij. ⁊. iij. ⁊ in aut. qui. mo. na. effi. legitimi. §. illud quoqꝫ. ad fi. coll. vj. et nulla est donatio vbi matrimonium tenet. Si vero matrimoniū non tenet donatio de iuris rigore valet: sed fas non est tales donationes esse ratas: ne melioris conditionis videantur delinquētes q̄ qui nō deliquerūt contrahendo. ff. eo. l. iij. §. j. ⁊. C. eo. si ex voluntate. Sed inter spōsum ⁊ spōsam tenet donatio. ff. eo. inter eos. † ⁊. l. cū hic status. §. si quis sponsam. Tamē si donator in eadem voluntate vsqꝫ ad supremū vite exitum perdurauerit valet donatio. C. eo. l. j. ⁊. iij. ⁊ hic vbi dicitur nisi donatoris obitu cōfirmetur. Et si donatio legitimū modū excedat ⁊ non fuit insinuata vsqꝫ ad legitimum modum valebit si permansit in ea voluntate vsqꝫ ad mortem. C. eo. donationes.

Donatio ꝯiugū an valeat qñ mr̄imōiū nō tenet.

† Sequit. q̄ mr̄imōio cōiūcti sūt an̄ nuptias donatio facta iure ꝯsistit. etiā si eodē die nuptie fuerūt subsecute. Jo. an̄.

¶ Glosa sequens exemplificat quomodo donatarius potest esse locupletior ⁊c̄. et econtra. ponit duos casus in quibus id fallit. In fi. dicit quatenus fiat reuocatio.

b ¶ Locupletior. Donatio ex qua hoc cōtingit nulla est. ff. eo. l. iij. j. rn̄. ⁊ ex eo qđ dicit ex qua alter locupletior/ ⁊ alter pauperior a contrario sensu datur intelligi ꝙ donatio teneat his cessantibus. qđ verū est. Si ergo maritus non fit pauperior tenet donatio: vt si maritus sit institutus heres et repudiet hereditatem donationis causa: vt deferatur vxori sibi substitute: vel si repudiet legatum vt remaneat penes vxorem oneratam pro legato prestando. Vel si rogatus esset restituere hereditatem vxori: nec detrahat quartā causa donationis: tunc tenet donatio. ff. eo. si sponsus. §. si maritus. et §. si quis. vel si donauerit vxori rem alienā. ff. eo. sed et si constante. Item licet pauperior fiat donator ⁊ accipiens nō fiat locupletior: tenet donatio: vt si emerit inde vnguenta. ff. eo. ꝙ autem. §. j. ÷ Itē valet quādoqꝫ donatio licet donator fiat pauperior ⁊ accipiēs locupletior si in tēpus finiti matrimonij sit collata: sed ante tēpus illud non efficitur res donata donatarij: sed differtur in tp̄s in quo mulier a lege viri soluta est. ff. eo. si cū seruū vxori. §. vl. et. l. q̄r. ⁊. l. si iterim. Item in alio casu valet donatio: licet alter fiat pauperior ⁊ alter ditior. ff. eo. ꝙ si vir. Fit autem donationis reuocatio quatenus donator pauperior/ et accipiens locupletior factus est. ff. eo. si sponsus. §. vlti.

Donatio inter ꝯiuges qñqꝫ valet.

÷ Et hꝫ id locū ēt si pecuniā datā ꝓ vnguētis mulier soluit creditori suo: ⁊ more de sua pecunia emit vnguēta. Idē si vir ꝓ illis emēdis lā cē ꝺdit quā illa remisit et de sua pecunia vnguēta emit. Jo. and.

¶ Glo. seq. exemplificat quomodo tacite ⁊ quomō exp̄sse reuocet.

c ¶ Tacite vel expresse. Tacite autē fit reuocatio per diuortiū nisi in diuortio voluerit donationē valere. ff. eo. sed iterim. §. si maritus. ⁊. l. cū hic status. §. si diuortiū. ⁊. C. eo. l. a marito. Item tacite fit reuocatio si prius q̄ libertatē acceperit decesserit q̄ is qui cōtulit. vt in. l. predicta. a marito. Si vero prius decedat is qui donauit nec reuocauit donationē: confirmatur morte ꝑ silentium. C. eo. do-

¶ Secunde nuptie non benedicunt: et benediceus puniendus est. Capitulum. j.

Capellanum quē benedictionē cū
f secunda[f] constiterit celebrasse: ab officio beneficioqꝫ suspēsum: cum litterarum tuarum testimonio ad se. apo. nullatenus destinare postponas.

Lucius. iij. vniuersis xp̄ianis in captiuitate sarracenoꝝ positis.

¶ Dubitās de morte coniugis nisi prius certificetur contrahere non debet: et si contraxit/ reddat. sed non exigat debitum: et si postmodum sciat primam viuere dimittat scđam. Ab. sic. Ca. ij.

Dominus ac redēptor noster: et. j. ¶ Sane sup matrimonijs que quidam ex vobis (nōdum habita abeuntis † coniugis certitudine) contraxerūt: id vobis respōdemus: vt nullus

nationes. et. l. j. et. iij. Si autem simul moriantur puta naufragio vel ruina: valet donatio. ff. eo. cū hic statꝰ. §. si ambo. Expresse reuocat donatio cū donator eā reuocat. C. eo. a marito. nisi peniteat eum reuocasse donationē: vt supremū iudiciū eius siue voluntatem spectemus. ff. eo. cum hic status. §. penitentia. Item expresse fit reuocatio si maritus ea que donauit postea pignori dedit/ vel alij donauit/ vel alio modo alienauit. C. eo. si maritus tuus. si. s̄. de ꝓcur. non iniuste. Et hec que dicta sunt de dona. iter vir. et vxo. inter parētes et liberos pene intelligi debent inter quos ꝓhibita est donatio: cū vna persona intelligant. C. de impu. ⁊ alijs substi. l. vlti. et. xxxv. q. iij. §. hac auctoritate. nisi i casibꝰ.

Donatio iter parētes ⁊ liberos prohibetur.

d ¶ Qui donatū. Ut C. eo. l. a marito. et. ff. eo. cum hic status. §. si ambo. et ista ṽba tacite vel expresse/ vel qui donatum accipit ⁊c̄. sumpta sunt ex istis duabus legibus.

† al'. absentis.

e ¶ Sicut dos. Dos enim dat viro a muliere: ⁊ donatio dat vxori a viro. s̄. eo. nuper. in fi. C. de dona. ante nup. l. j. ⁊ vlti. Et ideo redire debēt ad eos vt hic dicitur: ⁊ dos ⁊ donatio ꝓpter nuptias debent esse equales hincinde. C. de pac. cōue. auc̄. equalitas. ⁊ in aut. de equalitate do. §. hec igit. ⁊. §. de cetero. col. viij. Et verum est ꝙ ista debent redire ad mulierem ⁊ virū nisi consuetudo sit in cōtrariū vt dicit hic. nisi pactū de dote vel donatione lucrāda vel parte sit factū inter eos vt hic dicit. ⁊. C. de pac. conuen. ex morte. auc̄. equalitas. ⁊ in aut. de equa. do. §. hoc igit. col. viij. C. de rei vxo. ac. l. vna. §. illo ꝓculdubio. Et istud pactū debet esse equale hincinde: et si nō sit equale maior pars lucri ad minorem debet reduci: vt. ll. ꝑdictis. ex morte. ⁊ auc̄. equalitas. ⁊. l. lege leonis. C. de pac. cōuen.

¶ Rubrica De secundis nuptijs. ¶ Quia diuortio facto solent homines trāsire ad secūdas nuptias. Ideo viso de diuortijs merito subijcitur de secūdis nuptijs. Et scias † ꝙ nedum secūde nuptie approbantur ab ecclesia: sed etiam tertie ⁊ vlteriores: vnde non solum quis bigamus et trigamus: sed etiam octogamus effici potest vt dicit textus in ca. aperiant. xxxj. q. j. Abbas siculus.

Cōtinuatio.

† Or ē dr̄ia inter istū titulū: et titulū de spō. duorū. qđ ꝑ se pateat ⁊ hꝫ tres ptes. l. de scđis nuptijs nō bn̄dicendis. s. c. j. ⁊. iij. non ꝯhēdis pri' q̄ hēat certitudo de morte cōiugis. s. c. ij. nō ꝓhibendis īfra ān̄ū luctꝰ. s. c. pe. et vl. Jo. an.

¶ De hac materia tractatur. xxxiiij. q. ij. ⁊. xxxj. q. j. in multis. c. ij. q. iij. §. hinc tollit. iij. q. vij. §. tria. prope finem.

Capellanum. ¶ Casus. Quedam mulier mortuo viro suo transiuit ad secunda vota. quidam capellanus benedixit mulierem istam transeuntem ad secundum matrimonium/ quia nuptie secunde benedici non debent. quesitum fuit qualiter capellanus iste puniri debeat. Mandat papa episcopo suo quatenus capellanū illum ab officio et beneficio suo suspendat: et sic suspensum ad apostolicam sedem transmittat.

¶ Nota ꝙ secunde nuptie benedici non debent: et qui eas benedicit punitur. Ber.

¶ Glo. seq. reddit tres rationes. sed primam reprobat.

f ¶ Cum secunda. Secunde nuptie benedicende non sunt. s. eo. vir autem. et secūdam accipere ſm veritatis rationē vere fornicatio est. ÷ xxxj. q. j. hac ratione. Sed illud intelligitur primo viuente: ⁊ nō debēt benedici secūde nuptie ad exhortationē cōtinētie: sic et sacerdos interesse non debet nuptijs clādestine contractis. s. de clādesti. matri. cum inhibitio. §. sane. multominus debet illas benedicere: et alia ratio est. quia sacramentum iterari nō debet. s. eo. vir autem. vbi hec ratio notatur.

÷ Quasi sit fornicatores benedicēdi non sunt sic nec scđo cōtrahētes q̄ si aīs bn̄dicti fuerunt ſm Host. Jo. an̄.

Dominus. ¶ Tria sunt dicta. Secūdum ibi: si vero. Tertium ibi: ꝙ si. Ab. sic. ¶ Casus. Quidam christiani erant in captiuitate sarracenorum. quidam de his coniugati nulla certitudine habita de morte vxoris: contrahebant secunda matrimonia. Querebatur an deberēt sic remanere? Rn̄. papa vt nullus ꝑsumat

ammodo ad secũdas nuptias conuolare: donec ei constet ꝙ vxor sua de hac luce decessit. Si vero aliquis vel aliqua hoc non seruauerit/et dubitet adhuc de morte prioris coniugis: ei cui nupsit debitum non deneget postulãti. sed nullatenus exigat ab eadem. Si vero postea constiterit de vita prioris coniugis statim eam relinquat: et ad priorē reuertatur. ¶ Nota ꝙ vir vel mulier contrahere secũda matrimonia non debet: nisi de morte coniugis certus existat. Ber.

a ¶ Ei cõstet. s. de spon. in presentia. vbi notat̃ qd iuris sit de hac materia. C. de repud. auc. hodie. et in auc. vt lice. ma. et auie. §. quod autem. col. viij.

b ¶ Non deneget. Et ita propter dubiũ presumitur pro matrimonio qđ fieri debet. s. de spõ. iuuenis. ⁊ arg. s. de matrimo. cõtrac. contra interdic. eccle. ca. j. et. ff. de reg. iur. in ambiguis. † ⁊ ff. de iure do. in ambiguis. nisi quando dubitatur an contractum sit matrimoniũ: qꝛ clãdesti num est: quo casu potiꝰ psumitur adulteriuꝫ ꝙ matrimonium. xxx. q. v. aliter. ⁊ ar. s. de clãdest. despon. c. ij.

† Dic̃ Host. ꝙ istõ nõ ē sic. ſꝫ ꝯtrã vbi dicebat ꝙ vbi ꝓt eē mr̃imoniũ ⁊ ꝯstat dꝫ ꝯctu ꝓ mr̃imõio rñdeꝛ et iudicaꝛ: secꝰ quãdo nullo mõ ꝓt eē mr̃imoniũ. qꝛ tũc quod certiꝰ est aīe rñdeꝛ vt ibi. Jo. and.

c ¶ Nullatenus exigendum. Hoc est propter cõsciẽtiam dubiã ex ꝓbabili causa. Si. s. de senten. excõmu. inquisitioni. in fi.

¶ Glo. seq. exponit arg. soluit et dat simile per modum conuersum.

d ¶ Adulterinis. Hic intellige si postꝙ itellexerit ꝓ certo de vita prioris mariti cum secundo non remaneat: quia statim est adulterium et non ante. xxxiiij. q. ij. cum per bellicam. et est argu. ꝙ matrimonium qđ ab initio valuit tractu temporis infirmatur. ff. de iudi. si alter. ⁊ l. si a me. Sed non fuit matrimonium ab initio in veritate: sed nunc primo declaratur matrimoniũ non fuisse sicut ecõuerso: ⁊ ex futuro euentu apparet matrimonium ab initio fuisse. s. de frigi. et malefi. fraternitatis. in fi.

Vir autem. ¶ Casus. Dicitur hic ꝙ bigamus vel bigama non debent aliquomodo a sacerdote benedici cum al'as fuerunt benedicti. hoc habes. xxxj. q. j. queãdmodum. ¶ Nota mulieres secũdo nubẽtes nõ esse a presbytero benedicendas. Ber.

e ¶ Benedici. s. eo. ca. j. vbi de hoc.

¶ Glosa sequẽs ponit rationem prohibite iterationis ⁊ duo sacramenta que iterantur. ⁊ de penitentia solẽni subdit consuetudinem quorũdam locorum dicens quo casu excuset.

f ¶ Iterari. Sacramenta enim iterari non debent. j. q. j. hanc regulam. ⁊ c. hi qui. ne fiat eis iniuria. j. q. j. qđ quidam. ⁊ de cõsecra. dist. iiij. ostenditur. xxiij. q. vij. quemadmodum. ⁊ C. ne sanc. bap. ite. l. j. ⁊ ij. Videretur enim ꝙ sacramentum huiusmodi non fuisset collatum: vel ꝙ inefficax fuisset omnino: et sic fieret iniuria ei. j. q. j. sacramentum. tamen penitentia bene iteratur. de peni. dist. ij. adhuc [illegible] fallit etiam sm quosdam in extrema vnctione [illegible] j. manus. et solẽnis penitentia non iteratur. l. distinc. quis. et. c. in capite. Gratianus tamen dicit ꝙ iteratur sm consuetudinem quorũdam. de peni. distinc. iij. §. ex persona. et benedictio ista cum aliquis secundam duxit virginem iteratur sm consuetudinem quorũdam locorum: et hoc si papa sciat talem consuetudinem: al'as non licet.

ammodo ad secundas nuptias migrare presumat donec ei con a stet[a] ꝙ ab hac vita migrauerit cõiunx eius. ¶ Si vero aliquis vel aliqua id hactenus nõ seruauit: ⁊ de morte prioris coniugis ad huc sibi existimat dubitandum: ei que sibi nupsit debitũ non de b neget[b] postulanti: qđ a se tamen c nouerit nullatenus[c] exigendum. ¶ Qꝛ si post hoc de prioris coniugis vita constiterit: relictis adul d terinis[d] complexibꝰ ad priorem coniugem reuertatur.

Urbanus. iij. vig. episcopo.

¶ Si vnus ex coniugibus fuit alás benedictus: nõ debent cõiuges de nouo benedici. Capl'm. iij.

Vir autē et mulier ad bigamiam trãsiens nõ de e bet a presbytero benedici[e]: quia cum alia vice benedicti sint: eo f rũ benedictio iterari[f] non debet.

Idem exonensi. episcopo.

¶ Mulier nubẽs infra annũ lugubrẽ infamiã non incurrit. h. d. cum sequẽti. Ab. sic. Capl'm. iiij.

Super illa questione qua quesitũ est an mulier possit sine infamia nubere ĩfra tempus luctꝰ sm leges diffinitum. ¶ Respondemus ꝙ cum apostolus dicat. Mulier viro suo mortuo soluta est a lege viri sui: in do g mino nubat[g] cui voluerit: per li h cẽtiam[h] et auctoritatem aposto i li eius infamia[i] aboletur.

Innocen. iij. P. nobili mulieri.

¶ Sũmat vt pcedẽs. Capl'm. v.

Cum sm apostolũ mulier mortuo viro suo ab eiꝰ sit lege soluta: et nubendi cui vult[k] k tm̃ in domio liberam habeat facultatem: non debet legalis infa l mie[l] sustinere iacturam: que licet post viri obitum infra tẽpus luctus (scilicet vnius anni spacium) nubat: cõcessa sibi tamen ab m apostolo[m] vtiꝫ potestate. Cum[n] n in his presertim seculares leges non dedignẽtur sacros canones imitari.

¶ Finit liber quartus.

Super illa. ¶ Ponit questionem cui respondet ibi: respondemꝰ. Ab. sic. ¶ Casus. Scdm leges si mulier mortuo viro infra annum nubat: efficitur infamis. Queritur an sm canones ita sit? Respondet papa ꝙ cum dicat apostolus. mulier viro suo mortuo soluta est a lege viri nubat in domino cui vult: ex licentia apostoli omnis ĩfamia abolet ur. nec debet legalis infamie sustinere iacturam. Quoniam in his sacre leges nõ dedignãtur sacros canones imitari. Ber. Diuisio.

g ¶ Nubat in domino. j. Cor. vij. j. ca. pxi. ergo cum apostolus nullum tempus adijciat: nec nos adijcere debemꝰ. xxxj. q. j. qđ si dormierit. et. ij. q. v. cõsuluisti. et. s. de trãsla. inter corporalia. soli ergo honestati † sue consulat mulier: quia statim licet ex quo tempus non adijcitur. insti. de verb. obli. §. pure. Ber.

† Refert Hierõ. ꝯtra Jouinia. ꝙ vxor Alex. nutricẽ suã occidit. qꝛ si bi secũdas nuptias suadebat. Jo. and.

b ¶ Per licentiam. Que intelligitur interuenire eo ipso ꝙ nõ ꝓhibetur. vt. xj. q. j. sunt nõnulli.

i ¶ Infamia. j. ca. j.

¶ Cum sm. ¶ Premissa ratione ponit dictũ: ⁊ soluit obstaculum. Ab. sic.

k ¶ Cui vult. Sic. vij. q. j. sicut alterius. et. s. ca. proxi.

¶ Glosa sequens inducit legem et eiꝰ causam. secundo tractat an canon liberet illam etiam a pena legali. et pmo dicit ꝙ sic. secundo ponit opi. contrariam.

l ¶ Legalis infamie. Quam infligit lex ei que nubit infra annũ ne turbareꝫ sanguis et de ꝓle dubitaretur. † C. de repu. consensu. §. si vero. ff. de his qui no. infami. l. liberorum. §. j. Et nota ꝙ canones isti non solum talem mulierem liberant ab infamia/sed omni pena quã exprimit lex. C. de secũ. nup. l. j. ⁊ in auc. hisdem penis. et in auc. de resti. ⁊ ea que pa. §. vlti. col. iiij. Nec debet dici infamis in foro ciuili ex quo ꝑ ecclesiã et licẽtiam apostoli remissa est. argu. s. qui filꝫ sint legi. per venerabilem. et. ij. q. iij. §. hinc colligiꝫ. Quidã tamen dicunt ꝙ propterea non euadit penam illam qua priuatur ante nuptiali donatione. auc. predic. de restitu. et ea que pa. §. vlti. col. iiij. que virum suum ita velociter dehonestauit: vt appareat etiam eo viuente eam non caste vixisse vt ibi dicitur. et ideo perdere debet quicquid ex liberalitate viri ad eam potuit peruenire: quia quãdam ingratitudinem videtur mulier commi[illegible] arg. s. de dona. ꝓpter eius. nec est hoc contra apostolum. s. de diuor. gaudemus.

† Alie cauꝫ se no. xxvij. q. j. §. item in leuitico. Jo. and.

Mulier nubẽs infra ãnũ luctꝰ an perdat donatione ante nuptias.

m ¶ Ab apostolo. Quam alicui auferre non possumus. xxviij. dist. de his. beneficium enim iuris nemini est auferendũ. v. dist. ad eius vero. ff. de re iudi. l. iiij. §. si quis condẽnatus. et beneficium principis latissime interpretandum est. ff. de consti. prin. beneficium. et sic ad omnes mulieres hoc beneficium extenditur. †

n ¶ Cum in his. Scilicet matrimonijs contrahendis in quibus sacre leges sacros canones imitantur. in auc. quomodo oportet epis. §. vlti. col. j. et in auten. vt cleri. apud proprios episcopos. §. vlti. col. vj. et. s. de iudi. at si clerici. et in auten. de eccle. titu. circa princi. col. ix.

† Non ad eas tm̃ que sũt steriles vel qs ꝯstat nõ eē pgnãtes Ui. siue ī eis timeaꝫ turbatio sie ue non sm Jo. and.

¶ Finit liber quartus.

¶ Sequitur liber quintus.

¶ Rubrica De accusationibus. ¶ Duobꝰ modis potest cōtinuari. Primo ad precedētia. Secūdo ad sequentia. Primo sic. Supra visum est de accusationibꝰ ciuilibꝰ sequit̃ videre de criminalibus ⁊ penis eoꝝ. Uel sic. et secūdo ad sequentia. Tractaturus auctor in quinto de criminibꝰ ⁊ penis eoꝝ: q̃r sup eis quādoq̃ procedit̃ per accusatiōem/ quandoq̃ ꝑ inquisitionem/ quandoq̃ ꝑ denūciationem. Jdeo primo de his premittit. Ab. sic. ¶ De hac materia tractatur. ij. q. vij. et q. viij. ⁊ iij. q. iiij. ⁊ q. v. ⁊ q. ix. ⁊ q. x. ⁊ q. xj. ⁊ iiij. q. j. et q. iiij. et q. v. et q. vj. et xv. q. iij. per totum.

Liber quītꝰ.

De accusationibus/ inquisitiōibus/ ⁊ denūciatiōibꝰ.

Felix papa.

¶ De persona accusatoris priꝰ querēdū est in iudicio. Capl̃m. j.

a Si legitimusᵃ non fuerit accusator: nō fatigeturᵇ accusatus.
b Idē episcopis per galliam constitutis.

¶ A denūciatione repellitur is qui nō premonuit. Capitulū. ij.

c Si quis episcopus ab illis accusatoribusᶜ q̃ recipiendi sunt: accusatusᵈ fuerit: postq̃ ab eis charitatiueᵉ conuentusᶠ fuerit vt causam emendet: ⁊ eam corrigere noluerit: non olimᵍ sed nuncʰ ad primates cause eius canonice deferantur.
d
e
f
g
h

Gregorius duci campanie.

¶ Criminatio prelati debet tractari corā illis quoꝝ īterest. C. iij.

Jlla prepositorū: et .j. ¶ Si vero aliq̃s est de monasterioⁱ predicti abbatis q̃ possit dicereᵏ qd̃ ad culpā reatūq̃ eiꝰ ꝑtineat: nos cū eis quorumˡ īterest causam districte volumus ꝑscrutari: vt vel cōdēneturᵐ vel absoluatur. Idem constantie aug.
i
k
l
m

¶ Qui de aliquo crimine accusatur vel denūciat̃ interim ꝓmoueri non potest. Capitulum. iiij.

Omnipotēs deꝰ: ⁊ .j. ¶ Ual de graue est vt vir de quo tanta et talia nunciantur ⁿ (cum ante requiri et discuti debeant) honoreturᵒ. Paschalis papa.
n
o

¶ Episcopus per exceptionem criminis illū ab accusatione sua repellere non potest quem ante a sua familiaritate neglexerit separare. Capitulum. v.

Nulli epoꝝ ab accusatione sua repellereᵖ liceat: si quos anteq̃ se ab eis impetendū cognosceret: a sua cōmuni familiaritateᑫ neglexerit separare.
p
q

Ex concilio maguntino.

¶ Absolutus de certo crimine de eodem iterum accusari non potest. Capitulum. vj.

Summariū. Si legitimus. ¶ Ad petitionē illegitimi accusatoris reus nō est ad iudicium trahēdus. h. d. Et nō diuidit̃. Ab. ¶ Casus patet. ¶ Nota q̃ criminosus nō potest alium accusare. B. ¶ Glo. seq. ponit et repetit tria que faciunt accusatorem nō legitimum.

a ¶ Legitimus. Jdeo dicit: quia si sit criminosus nō potest aliū accusare. iij. q. vij. qui sine. et ca. postulatus. ⁊ qui trabem gestat in oculo: festucam de oculo fratris non potest eruere. † ea. causa. ⁊ q. ea. §. tria. vsi. porro. in fi. ⁊ j. q. j. multi. et vj. q. j. qui crimē. Qui enim aliū accusat debet esse bone fame nō suspectus ꝑ iura ꝑdicta: si enī ad denūciandū viles ꝑsone nō admittunt̃. vt. s. de spon. cū in tua. multo fortiꝰ nec ad accusandū. Jtē nec debēt esse inimici .j. eo. cū oporteat. et c. cū. P. māconella. ⁊ c. meminimꝰ. Debet enī esse sine crimīe: nō inimicus: bone fame ⁊ opinionis q̃ aliū accusat: al's nō est legitimus accusator. Criminosus enī criminosum accusare nō pōt/ aut etiā denūciare. Multe alie sunt persone que accusare non possunt. Unde vsus. Hij nō accusant quos metra sequētia signant. Femina/ pupillus/ delatus/ crimīe tētus. Suspectus questu/ corruptus/ sortilegusq̃. Jnfamis/ seruus/ pauper cū milite princeps. Libertus/ socius socium/ necnon inimici. Clericus ecclesiā nullus deferre valebit. ¶ Glo. seq. exponit l'ram. ponit exceptionē ⁊ cōgruētiā rubrice.

† Luc. vj. f. Tullius tuscula. iij. Stulticie ꝓpriū est aliorū vitia cernere: suorū obliuisci. Aug. x. cō. Curiosum genꝰ ad cognoscendā vitā alienā desidiosum ad corrigendā ꝓpriam. Jo. and.

b ¶ Non fatigetur. Sed repellat̃ accusator: ⁊ absoluatur reus ab obseruatione iudicij. vj. q. vlti. c. vlti. §. actor. nisi fuerit infamatus tūc debet indici ei purgatio. ‡ ij. q. v. presbyter. ij. et .j. de pur. cano. ca. cū. P. Et hec decre. ꝑtinet ad primam partem rubrice.

‡ Uł ex offō suo iudex in q̃rcret .j. eo. q̃lit̃. et .j. de collu. dete. ca. j. Ala. Jo. and.

Si quis episcopus. ¶ Casus. Dicit̃ in capl'o isto q̃ si aliq̃s q̃ dignus sit: voluerit denūciare ep̃m suū sup aliq̃bꝰ excessibꝰ suis. debet illum caritatiue admonere vt se emēdet. Si aūt se corrigere noluerit/ postmodū causam eius deferat ad ꝑmates: alioq̃n caritatiua/ ⁊ legitima admonitione omissa: a denūciando repellit̃. ¶ Nota q̃ ad denunciandum non debet admitti qui legitime non premonuit et caritatiue. Ber.

c ¶ Accusatoribus. Jd est denunciatoribus.
d ¶ Accusatus. Jd est denunciatus. ¶ Glo. seq. argu. q̃ accusans ⁊c̃. soluit.
e ¶ Charitatiue. Arg. q̃ admonitio semꝑ est ꝑmittēda ante accusationē ⁊ ante vindictā. † xij. q. ij. idigne. ⁊ xvj. q. j. q̃dā monachi. et q. vij. oēs decime. ⁊ xxiiij. q. iij. de illicita. ⁊ .j. de sen. ex. sacro. Cum agit̃ in modū denūciatiōis ad penitētiā: tūc necessaria est admonitio ꝯm euāgelicā vitatē. s. de iudi. nouit. ⁊ ij. q. j. si peccauerit. ⁊ .j. de symo. lz hely. ⁊ .j. e. c. cū dilectꝰ. ij. in quo casu. loquit̃ hoc. c. ⁊ ita ptinet ad vltimā partē rubrice: et vbi dicit accusatoribꝰ expone. i. denunciatoribus. Accusatus. i. denunciatus. vt dictum est.
f ¶ Conuentus. Jd est admonitus. vt sequens littera indicat.
g ¶ Nō oli. Jd est nō āte admonitionē admittat̃ ad denūciādū.
h ¶ Nunc. Jd est post admonitionē debet admitti vt dictū est.

† Siue agatur de correctiōe iferioris. vt ī cano. stati al'r. ⁊ s. de vi. ⁊ ho. cle. c. fi. Siue par. j. vt hic et de cōsti. ex l'ris vel de ꝓbāda supioris negligētia s. de sup. ne

Jlla ꝑpositoꝝ. ¶ Jlli debēt accusare quoꝝ īterest: al's accusatio est nulla. h. d. Et ꝑmo ponit̃ decisū factū. Scd̃o dispositio ibi: si vo. Ab. ¶ Casus. Quidā abbas īfamatus erat apud papā. vn̄ mādat duci cāpanie q̃ si aliq̃s est de monasterio ip̃ius abbatis/ q̃ velit aliq̃d dicere ꝯtra ip̃m abbatē: ip̃m accusando vel denūciādo. papa paratus est audire ip̃m cū illis quoꝝ īterest/ et causam districte ꝑscrutari: cōdēnādo ip̃m vel absoluēdo. ¶ Nota q̃ monachi possunt abbatē suū accusare vel denūciare. Jtē ep̃s hāc cām debet inq̃rere cum canonicis suis. Jtē s̄nīa debet ꝑtinere condēnationē vel absolutionem. Ber. ¶ Glo. se. cū vlti. duo notāt ex textu que patēt.

gli. ꝑla. ca. j. ꝯm Hostiē. Jo. and.

i ¶ De monasterio. No. q̃ nō debēt admitti ad denūciandū nisi illi quoꝝ interest vt monachi vt hic: aut etiam patroni. xvj. q. vl. filijs. aut etiā parrochiani. lxiij. di. vota ciuiū. et vij. q. j. factus est.
k ¶ Dicere. Jd est accusare .j. e. ex parte. et ij. q. iij. euphemiū. Sed potius loquit̃ in modum inq̃sitiōis siue denūciatiōis in quo casu tenentur ad denūciādum. vt ij. q. vij. quapropt̃. et ar. s. de cog. spi. tua. ad hoc enī q̃libet tenet̃ etiam si iurasset non denūciare. s. de iureiuran. quēadmodum.
l ¶ Quorum īterest. Scilz fratrum suorum. lxxxvj. dist. si quid.
m ¶ Condēnetur. Hoc semꝑ debet ꝯtinere diffinitiua sentētia ꝯdēnationē vel absolutiōem: al'as nō tenet. ij. q. vj. §. diffinitiua. ⁊ xxiij. q. iiij illud etiā. vel equipollēs .j. de ver. sig. in his. ⁊ ff. de arbi. q̃d tamen. §. si arbiter. ‡ sic ⁊ sentētia que sine certa quātitate ꝓfert̃ nulla est: nec in aliqua parte actorū hoc reperit̃. C. de sen. que sine cer. quāti. prolata est. l. penul. et vlt. Tan.

‡ Satis est arbitrū dixisse nil videt̃ ticiꝰ debere seyo. Jo. an.

Omnipotens. ¶ Casus. Dicitur hic q̃ si aliquis īfamat̃ nō debet ad honores ꝓmoueri donec de hoc īquiratur/ vel inde se purgauerit. ¶ Nota q̃ opinio promouēdi ad honores vacillare nō debet: ⁊ sic pendēte accusatione ꝓmoueri nō debet. Ber.

n ¶ Nunciantur. Et sic ad vltimā partē tituli ꝑtinet. cum etiā aliquis accusatur aut denunciatur vel etiam inquiritur grauata est statim eius opinio vt interim non debeant promoueri. lxxxj. dist. tantis daniel. et s. de test. ca. vlti. C. de procura. reum. et ff. de mu. ⁊ ho. l. reus. j. rn̄. nisi post annum. vt ea. l. reus. §. eum.
o ¶ Honoretur. Jd est ad honorem promoueatur.

Nulli episcoporum. ¶ Casus. Quidam familiaris episcopi volebat ipsum episcopum accusare: opponebatur sibi q̃ erat vilis opinionis/ ⁊ male fame. queritur vtrū sit admittendus? Rn̄. papa q̃ nō licet episcopo illū a sua accusatione repellere: quē a se separare neglexit anteq̃ accusaret eūdem. ¶ Nota quod semel approbaui iterum reprobare nō possum. Ber.

p ¶ Repellere. Judex tn̄ ex officio suo pōt repellere accusatorē si nō fuerit ydoneꝰ. ar. ij. q. vij. alieni. ⁊ c. si q̃ sūt. ⁊ c. q̃rēdū. ff. de postu. quos ꝓhibet. ⁊ s. de excep. exceptionē. in fi. ⁊ ff. de pe. here. l. vl.
q ¶ Familiaritate. Nō enī modo pōt reprobare etiā mores quos ꝑus approbauit. ff. de adul. si vxor. ī fi. ⁊ xxxij. q. v. horrēdꝰ. et s. de fil. ꝑsby. veniēs. ff. de nego. gest. pōponius. Sed ꝯ. ij. q. vij. alieni. et iij. q. vl. §. si q̃s ex familiaribꝰ. ⁊ C. q̃ accu. nō po. iniquū. Jmmo videtur q̃ criminosus criminosum accusare possit. ij. q. vij. §. ī hoc. et C. de here. qm̄. ⁊ de ioffi. testa. ī arena. Ar. q̃ nullus criminosus reputat̃ legitima ꝑsona ad accusandū: vel ad denūciandū. vt dixi. s. ca. j. ar. C. de adul. qm̄. xxxij. q. vj. nihil iniquius. ⁊ C. de libe. cau. si filium. vel forsitā iste episcopus accusabat̃ de crimīe excepto: quia ⁊ erat male fame. ij. q. j. in primis. vnde admittebantur viles personę ꝯtra eū. Sed dic q̃ speciale est in ep̄is ⁊ in odiū ip̄oꝝ statutum: q̃r debēt secū habere honestas ꝑsonas: que ꝓhibeāt testimoniū de vita † eoꝝ. ij. q. vij. cum pastoris. Et ideo si prauos ⁊ viles habent secū sibi īputēt. al's vilis persona nō est audiēda. vt dixi. s. eo. ca. j. Uel forte superior ex officio suo posset tales repellere: vt dicitur in prin. ca. et in precedenti notula.

† Economi vo ꝓhibēt testimoniū de administratione. vt lxxxix. di. q̃ in q̃busdā. Jo. an.

De his. ¶ Non diuidit: q2 ptinet vnū dictū. Ab. ¶ Casus. Dicitur hic q si aliquis est absolutus de crimine de quo fuit accusatus: non debet iterum accusari de eodem. ¶ Nota q crimina semel dimissa iterum vindicari non debent. Ber.

¶ Glo. seq. tractat de triplici absolutione criminis. Prima p dispēsationē. Secunda p sententiā crimine non pbato. Tertia p penitentiā. prima īpedit accusationem. et secunda regulariter fallit in duob⁹ casibus tertia non.

a ¶ Replicari. Quia si pbato crimie iudex cū illo dispēsauit si fuit tale crimen quod potuit dispēsare: crimīa semel dimissa iterum in vltionē diuina clementia venire non patitur. de pe. dist. iij. diuina clementia. ad fi. dist. et. xxiij. q. iiij. si illic. vbi de hoc. et ij. q. iij. §. notādū. Si vero absolutus est. † quia accusator nō probauit tutus est: quia de delicto vni⁹ hominis sepi⁹ queri non debet. ff. nau. cau. licet. §. vlti. t. xxxv. q. ix. veniā. et hoc verū est nisi in duobus casibus: puta si secūdus accusator primum doceat preuaricatū fuisse. ff. de preuari. l. iij. C. de accu. si quis homicidij. et de collu. ca. j. Itē si suū dolorē psequat ignorans accusatiōnē ab alio istitutā. ff. de accu. si cui. §. hisdē. Et hoc intellige cum actum est in forma iudicij. Si autē penitentiam egisset occulte quo ad deum absolutus est: sed accusatio in iudicio facienda nō cessat ppter hoc. xxxiij. q. ij. admonere. Uin.

† Nota q alio si accusatori imponit silentiū vt indigno. ad hoc. §. eo. veniēs fm Hosti. t ptz v. q. vlti. epiphanium. Jo. and.

De his criminib⁹: de quibus absolutus est accusatus / nō pōt accusatio replicari[a]. Stephanus papa.

¶ Cohabitātes inimicis accusati ab accusatiōe repellunt. C. xij.

Repellant ab accusatione cohabitantes[b] inimicis. ¶ Quia īfestatiōes[c] blasphemie affectio solet amicitie[d] incitare. Ex brocardico libro. xliiij.

¶ Ponit penitētiā accusatoris calūniosi cū seqtur ide mors vel mēbri debilitatio. Capitulū. viij.

Accusasti aliquem: et per tuam[e] accusationem occisus est: nisi p pace[f] hoc feceris. xl. dies in pane et aqua (qđ carena[g] vocatur) cū septē sequentib⁹ annis peniteas. Si aūt p tuā delaturā debilitatus[h] est per tres debes quadragesimas penitere. Aug. sup gen. de morte abel.

¶ Super notorio pcedit iudex nemine accusante. Capitulū. ix.

Euidētia patrati sceleris[i]. nō indiget clamore[k] accusatoris. Alexan. iij. gait. electo.

¶ Layci vel inimici clericos accusare non possunt. Capitulū. x.

Cum. P. māconella pśbyter ex vna parte / et Bon⁹ presbyter: et. J. bon⁹ cocti † laycus[l] frater eius ex altera / in nostra essent presentia cōstituti: eūdem. J. quia laycus erat in dicti P. accusationem non duximus admittendum. ¶ Cūqȝ prefatus B. eūdem. P. super crimine symonie constātius accusaret: nos eum quia in testimoniū illius[m] cause adductus fuerat: et q2 predictus. J. frater eius ipsum. P. corā te prius accusauerat ab accusatione repulimus: presertim cum frater. P. memoratum. B. antea de causa cōsimili accusasset: vnde qm̄ vnus post alterum predictum. P. instanti vicissitudine accusabāt: neutrū ad ei⁹ accusationem admisimus. ¶ Sed vtriqȝ presbytero de obiectis criminibus purgationem[n] duxim⁹ indicendam. Ideoqȝ mādamus

Diuisio. ¶ Repellantur. ¶ Prio ponit statutū. Scdo rōne ibi: q2. Ab. ¶ Casus. Dicit hic q illi qui morātur cum inimicis meis: a mea debent accusatione repelli / cū mei inimici presumant: quia affectio amicitie solet incitare hmōi accusationes. ¶ Nota q cū inimicis meis habitantes: inimici mei pśumunt. Itē aliqđ ex cohabitatione presumitur qđ al's non presumeretur. Ber.

¶ Glo. seq. coadiuuat tex. per. iiij. iura. signat contrarium de duob⁹ iuribus. et ar. ex cohabitatione presumi.

b ¶ Cohabitantes. Nō solū inimici: sed eis cohabitātes repellūtur: q2 ex hoc inimici pśumunt. iiij. q. iij. §. itē testes. t. §. eo. cū oporteat. C. de inoffi. testa. liberi. xxiij. dist. si inimicus. Ar. cōtra. ff. p socio. nā socius socij mei nō est socius meus. t. lxxxj. di. legit. et est arg. ex cohabitatiōe pśumedū p aliquo vel contra aliquē. xviij. q. ij. diffinimus. ‡ t. §. e. nulli. t. §. de of. dele. insinuāte. iij. q. v. accusatores.

c ¶ Quia infestationes &c. Sensus est: inimici t īimicoꝝ amici consueuerunt inimicos infamare t blasphemare. Hosti.

d ¶ Amicitie. iij. q. v. accusatores. propter amicitiā vel odiū humanum iudicium sepe peruertitur. xj. q. iij. quattuor. Unde vsus. Quattuor ista timor: odium: dilectio: census. Sepe solent hominū rectos peruertere sensus.

‡ Et. ij. q. vij. c. pe. vñ ij. Reg. xvj Cū sancto sanct⁹ eris. &c. et in ps. xvij. Salusti⁹ in katelinario. Si qs ē a culpa vacu⁹ in amiciciam prauoꝝ icciderit: quotidiano vsu atqȝ illecebris facile par fit: et ceteris effici tur. Hiero. ad demetri am. c. Mores t studia onarū plerūqȝ ex ācillarū t comitū moribus iudicant. et vide ad pncipium. c. Jo. and.

Accusasti. ¶ Casus. Dicit hic q si accusasti aliquem maliciose: t per tuā accusationē mortuus fuerit. vij. annis penitere debes in pane t aqua t. xl. dieb⁹. Si autem p tuā accusationem mēbrū amiserit: p tres quadragesimas penitere debes. ¶ Nota q qui occasionem dāni dat: dānum dedisse videt. Ber.

e ¶ Per tuam. Tantum accusationem calūniosam et non culpa sua: nam si quis iuste accuset criminosum: et crimine probato interficiatur reus: immunis est accusator. xxiij. q. iiij. illud. et iudex et minister. xxiij. q. v. homo. qui malos. et. c. iudex. et. c. homicidas. et. c. miles. in fi.

f ¶ Nisi pro pace. Non tenet pprie illud nisi: quia si proprie sequeret q pro pace posset quis accusare aliū iniuste: qđ non est verum: quasi simile habes. ij. q. j. notū. sed p pace seruāda licitū est accusare: vt boni quiete viuāt. xxiij. q. v. nō frustra. al's accusare mortale peccatum est. s. calūniose. Ber.

g ¶ Carena. Uulgare est lōbardoꝝ: et dicit a carētia hominum: quia tales recludunt solitarij per. xl. dies ad agendū penitētiā. de qua penitentia habes. l. dist. in capite. Ber.

h ¶ Debilitatus. Id est mutilatus in mēbris.

Euidentia. ¶ Casus per se patet. ¶ Nota q in notorijs iuris ordo non requiritur. Ber.

i ¶ Sceleris. Id est scelus qđ notorium est p opis euidētiā: et est vnus modus notorij: quē t alios habes. §. de coha. cle. t muli. c. vl.

k ¶ Non indiget clamore. Id est nō indiget aliquo pponēte accusationē: quia factū se ostēdit. ar. ff. de in inte. resti. l. j. in cōfessum eni nulle sunt partes iudicis. ff. ad le. aql. pinde. nisi quo ad sentētiā tm̄: t q̄ in iudicio publicantur nō reqrūt accusatiōnē aut etiā pbationem. ff. de adul. l. ij. §. si publico. t. C. de testi. nullū. sic ī qcūqȝ notorio tm̄ snia semp est necessaria. B. † al. scoti

Diuisio. Cum. P. ¶ Facit tria. Primo repellit vnū accusatorem q2 laycus. Scdo repellit aliū quia inimicus. Tertio repugnatiōem inducit. Scda ibi: cūqȝ. Tertia ibi: sȝ vtriqȝ. Ab. ¶ Casus. P. māconella presbyter ex vna pte. et presbyter bon⁹. t Jo hānes laycus eius frater ex altera erāt in presentia pape. Johannes layc⁹ cepit accusare. P. māconellā de symonia. papa q2 laycus erat nō admisit eū ad accusandū dictū. P. manconellam. quo repulso presbyter bon⁹ frater eius cepit illū statim accusare sup crimine symonie. et papa eū repulit p eo q cum idē Jo. accusasset dictū. P. presbyterū bonū fratrē suū duxit in testimoniū ꝯ ipsum. P. Et q2 etiā frater. P. dictū bonū presbyterū de causa cōsimili accusauit. t ideo neutrū illoꝝ admisit in accusatiōnē dicti. P. Sed quia vterqȝ sup obiectis erat infamatus: vtriqȝ ppter infamiam purgatiōnē indixit. vnde mandat papa q vterqȝ illoꝝ cū tribus sacerdotibus debeat se purgare. ¶ Nota q layci clericos accusare nō possunt. Item mutua accusatio repellitur: quia presumit odiosa. Item qui tulit testimoniū cōtra aliquē in causa criminali nō potest illū accusare postea. Item si quis accusauit aliquē t fuit repulsus eius germanus repellitur ab illius accusatione: quia presumitur inimicus. Ber.

¶ Glosa sequens notat laycos non admittendos &c. in fine obijcit ad testimonium et soluit.

l ¶ Laycus. Nota q layci in accusationē vel testimoniū clericorum nō sunt admittēdi. et hoc regulare est nisi suoꝝ vel suā iniuriā psequātur. iiij. q. vj. omnib⁹. nec tūc ad testimoniū: † quia in facto suo nemo testis ydoneus est. §. de testi. de cetero. t. ij. q. j. phibent. t iiij. q. iij. §. itē omnib⁹. t hoc verū est nisi in criminibus exceptis vt est crimē symonie: heresis: t lese maiestatis. §. de symo. tanta. t. ij. q. vij. sacerdotes. t. c. oues. xv. q. iij. sane. C. de episco. et cle. si quēqȝ. et in his casib⁹ t cōsimilib⁹ admittunt: si bono zelo t nō ex odio pcedāt: quia tūc nec ad accusandū nec ad testificādum admittūtur. §. de symo. licet hely. t. c. p tuas. et. §. eo. meminimus. et. c. cū oporteat. Inimici in nullo casu admittunt: layci enim bone fame admittuntur huiusmodi exceptis criminib⁹ / sed si layci sint male fame et viles psone: tūc distinguit. Si clericus ‡ sup illo crimine sit infamatus t male opinionis admittunt layci t viles psone. si vero sit bone fame t opinionis nō admittunt. t hoc bene colligit. j. q. ij. in primis. ad fi. t. §. de symo. tāta. t. c. p tuas. t hoc exceptis conspiratoribus t inimicis: vt dixi: t excipit particeps criminis. §. de testi. veniēs. Et testib⁹ vilib⁹ sine corporali tormēto credi non debet. vt. ij. q. j. in primis. ad fi. sed accusator nō torquet. iiij. q. iij. §. si aūt ca rei. Et sic Jo. iste q2 laycus erat nō admittit cōtra clericū. Sed quare repellit cum accusaret illū de symonia que est crimē exceptū. et q2 etiam erat īfamatus: vt patet ex eo q indicit purgatio illi? Rñ. q2 erant inimici: qđ bene colligitur propter mutuas accusationes et officia permixta: vt patet ex ipsa littera.

† Dat ergo Inno. p regula q qui admittit ad accusatiōe t ad testiōnium preter hūc casū assignat etiā in hoc ōtraȝ quā hēs. j. e. gl. x. t testib⁹. Jo. ā.

‡ Dic Innocē. hāc distīctiōe pcedere cū accusat clericus: q2 otra laycos symoniacos dicit idistīncte quēlibet admitti ad accusādū et testificādū. Jo. and.

m ¶ Illius cause. Scȝ Johānis fratris layci. B. Iste eni Jo. pri⁹ accusauerat forte ipm. P. corā epo. t. B. fratrē suū induxit i testē: vt hic videt. et ideo ipse repellit tāqȝ inimicus. §. eo. meminimus.

n ¶ Purgationē. Quia vterqȝ fuerat īfamat⁹. §. de symo. de hoc. t co. insinuatum: al's nō esset indicēda purgatio. xv. q. v. de crimine.

¶ Glosa sequens querit et soluit. iterum querit et distinguit.

a ¶ Cũ tribꝰ. Arbitrariꝰ eni est numerꝰ purgatoꝝ ꝓm arbitriũ psidẽtis ⁊ q̃litatẽ ĩfamatiõis. ar. ij. q. v. oĩbꝰ pbr̃. si. ĩ. de pur. ca. ĩter sollicitudines. Nunqd eps põt diminuere de h nũero ex q̃ psigit a papa ex q̃ est arbitrarius? Dicas ꝙ nõ: postq̃ papa statuit. ar. s̃. de of. delega. de causis. §. vl. Quid si non põt habere cõpurgatores? Distigue si h ptigat ex eo ꝙ est talit ĩfamatꝰ: tunc puniri debet tãq̃ cõuictus. ĩ. de symo. insinuatũ. et. ĩ. de purg. ca. cũ. P. q̃ est ps huiꝰ. Si vo nõ põt hr̃e: qr est aduena põt credi suo iuramento cessante pbatiõe. ar. s̃. de iureiu. c. vl. ⁊ ff. de his q̃ no. ĩfa. furti. accipe. §. qui iussu. vꝫ. sed et si iure. in aut. vt nulli liceat habere loci seruatorẽ. §. si vero crimẽ. col. ix. C. de custo. et exhi. re. auctẽ. nouo iure. Quid si habꝫ bonos laycos† admittuntur. ar. ij. q. ĩ. in pmis. Vin.

Purgatorũ numerus est arbitrariꝰ.

† Vel ẽt bonas mulieres. vt no. ĩ. d pur. ca. cũ ĩ iuuẽtute. ĩ vlti. glo. et xviij. q. ij. in decia. J. ã.

Ex parte tua. ¶ Tres sũt ptes. Scda ibi: lꝫ. Tertia ibi: qbꝰ. Ab. ¶ Casꝰ. Monachi debẽt abbati obedientiã ⁊ reuerẽtiã. Dubitabat vtrũ h nõ obstãte pñt ipm abbatẽ accusare? Rñ. pa. ꝙ mõachi nõ sunt repellẽdi ab accusatiõe abbatꝭ ꝓ eo ꝙ de obedientia et subiectiõe ipiꝰ noscunt eẽ: nisi alia rõnabilis cã ĩpediat: quibꝰ debẽt de bonis monasterij expense necessarie mĩstrari vsq; ad finẽ cause cũ ꝓpriũ non habeãt. ¶ Nota ꝙ subditus potest accusare suũ prelatum non obstante obedientia. Ber.

† al'. violentia.

quatenꝰ vterq; illoꝝ cũ tribus[a] sacerdotibus faciat se purgare. Idem vigorieñ. episcopo.

¶ Monachꝰ accusare põt abbatẽ: ⁊ de bonis mõasterij expẽsas litis necessarias habebit. Ca. xj.

Ex parte tua: ⁊. ĩ. ¶ Prudẽtie tue. t. rñ. ꝙ monachi (nisi alia rationabilis[b] causa impediat) eo ꝙ de obedientia ⁊ subiectione abbatis esse noscũtur: ab eius accusatiõe sunt nullatenus repellendi. ¶ Licet[c] alios accusare nõ possint. ¶ Quibus siquidẽ (cum ꝓprium non habeãt) de rebus monasterij expense[d] debent necessarie: donec causa debitũ finem accipiat ministrari. Idem.

¶ Presbyter ebriosus missam celebrãs nõ premissa digestione ecclesia priuari debet. h. d. vt cõueniat oĩbꝰ lecturis. Capitulũ xij.

Si cõstiterit[e] ꝙ. D. ecclesia nõ perpetuo concessa: sed ad tẽpus fuerit cõmẽdata[f]: et de vinolẽtia[g]: † et ꝙ ĩ taberna[h] pnoctauerit[i] ita ꝙ altera die nulla p̃missa dormitione[k] missam cãtasset: et. ĩ. ¶ Si de hoc rationabiliter cõuictus fuerit in iudicio ante episcopum[l] suum: siue accusatus vel ad rationem positus sine coactione[m] fuerit confessus: ei sup eadem ecclesia ppetuum silẽtiũ imponatis: ipsum ab impetitione. B. desistere cõpellentes. ¶ Ceterum si eidẽ fuit ecclesia canonice cõcessa et tradita: et postea de crimine aliquo non fuit conuictus[n] ꝓpter quod de iure debeat spoliari: vel post appellationem[o] (sicut aliquãdo allegauit) ecclesia illa fuerit spoliatus: ipsam ei faciatis restitui[p] et in pace dimitti. Idem.

¶ Inimicus etiam a volũtaria exceptione repellit. Caplm. xiij.

Meminimus tibi mãdasse: vt. C. abbatisse: cuius electionẽ confirmauimꝰ munus benedictionis impẽdere procurares. Sed qr. H. pro altera[q] parte a te ad nostrã audientiã appellauit: ꝓponẽs ꝙ de symonia accusaret[r] eãdem: mandatum nostrũ distulisti effectui mancipare. ¶ Quia vero te non decet in hac parte appellationi eiusdem. H. deferre: cũ idẽ illius manifestus fuerit inimicus[s]: et contra eam

b ¶ Alia rõnabil' cã. Puta ꝙ eẽnt excõicati. s̃. de excep. exceptionẽ. Vel si essent inimici vl' cõspiratores. ĩ. e. meminimꝰ. ⁊. ĩ. de symo. p tuas. ⁊. ĩ. e. cũ oporteat. ⁊ in casu. ĩ. e. veniẽs. vt dixi. s̃. e. c. j. Sed p eo ꝙ obedientiã pmisit nõ repellit ab eiꝰ accusatione: in hoc eni ꝙ malꝰ est nõ tenet obedire ei. imo potiꝰ tenet illũ denũciare siue accusare cũ eoꝝ intersit. s̃. eo. illa. ⁊. xj. q. iij. nõ semp. ⁊. c. iulianꝰ. arg. s̃. de maio. ⁊ obe. dilecti. in fi. ⁊. ij. q. vij. quapropter. x. q. ij. eps. xvij. q. iiij. q̃sti. et qr vtilitatẽ eccl'ie pcurãt debẽt eis expense ab eccl'ia ministrari vt h dicit. ⁊. ĩ. eo. olim. ⁊ ipe abbas debet habere expẽsas‡ vt se defendat vsq; ad finẽ cause. ff. de inoffi. testa. si instituta. Ar. ¶ Glo. se. ponit casum exceptũ. reddit rõnẽ textꝰ. dicit ꝙ determiare pñt. nĩgt huic cõtriũ: format qõnẽ de mõacho q̃ est ĩ schol' ⁊ soluit.

‡ ꝓm Ala. ⁊ Vi. ẽt si sit ab administratiõe remotꝰ. al'. ff. de iof. testa. si instituta. Jo. and.

c ¶ Licet alios. Alios vo accusare nõ pñt: nisi ĩtersit monasterij de licẽtia tñ abbatꝭ. xvj. q. j. mõachi. cũ mortui sint mũdo. ea. cã. q. j. placuit. ⁊ nõ tm̃ hũanis vocibꝰ: sꝫ diuis mortui sũt. ij. q. vij. placuit. Funesta ẽ eoꝝ vox vt ibi dr. i. sp flere debẽt ⁊ tristes eẽ. xvj. q. j. placuit. Denũciare aũt pñt ad penitẽtiã quẽlibꝫ xpianũ: qr cuilibet dictũ vr̃. si peccauerit ĩ te ⁊c. nulla facta exceptiõe: maxie si dr eẽ pceptũ. ar. s̃. de iureiur. quẽadmodũ. † Sꝫ cõ vr̃ dicere pdictũ ca. placuit. vbi dr ꝙ mõasteriũ exire nõ dꝫ mõachꝰ: sꝫ tãq̃ mortuꝰ ibi esse. Sꝫ pone: mõachꝰ est ĩ scholis de licẽtia abbatꝭ: nũqd põt accusare vl' alit agere? Rñderi põt si eiꝰ ĩterest: qr eo ipo ꝙ monachꝰ de licẽtia abbatꝭ est in scholis: p cõsequẽs oĩa ei cõcessa ĩtelligunt: sine qbꝰ cõmode nõ possit viuere. ar. s̃. de of. dele. p̃terea. c. prudẽtiã. §. vj. ⁊. c. suspitiõis. tamẽ ꝓ alienis debitis ĩtercedere nõ posset vt p hoc monasteriũ obligaret: cũ hoc nõ intellexerit abbas. ar. s̃. de fideius. qd̃ q̃busdã. ⁊. s̃. de solu. si quorũdã. nisi q̃tũ ptinet ad ꝓpriã necessitatem: et hoc si abbas ei concedat. T.

Mõachi semp debẽt flere.

† Dixit Vi. ego non admitto mõachũ denũciantẽ ĩ figura iudiciꝭ alios ꝙ fratres suos. Jo. and.

d ¶ Expẽse debẽt necessarie. Ar. aduersariũ aduersario cõpellẽdũ in expẽsis puidere cõ se. ar. ff. de inoffi. testa. si ĩstituta. §. iij. C. de carbo. edi. l. vl. C. de ordi. cogni. l. vl. §. j. vꝫ. nã si tales. et iste expense necessarie tãtũ erũt sine quibꝰ causa explicari nõ potest. ‡ De expensis satis habes. s̃. de do. ⁊ contu. c. fi.

‡ Ad h. s̃. d of. dele. preterea. ⁊ per hoc ptꝫ hoc intelligẽdũ etiã de expẽsis litis ꝓm

Si cõstiterit. ¶ Põt mlt'ipl'r ĩtelligi. Diuidit. Nã pmo ĩstruit iudicẽ qñ cõ actorẽ pnũciãdũ sit. Scdo qñ cõ reũ ibi: ceteꝝ. Ab. ¶ Glo. seq. ponit casum.

e ¶ Si cõstiterit. ¶ Casꝰ. Sacerdos iste petebat ecclesiã sibi restitut† q̃ dicebat se ĩiuste spoliatũ fuisse. Dicebat in cõtriũ ꝙ nõ erat audiẽdꝰ: qr fuerat spoliatꝰ cũ nõ ĩtitulatã sꝫ cõmẽdatã habebat tm̃ eccl'iam. Itẽ ꝙ q̃si ebriꝰ ĩ taberna pnoctauerat: nulla dormitiõe facta illa nocte ĩ sequẽti die mane missã celebrauit ipe: ⁊ iõ iuste priuatꝰ fuit p iudicẽ suũ: corã q̃ sup his fuerat accusatꝰ: ⁊ ipse hec oĩa negabat: dicens ꝙ canonice ĩ ea fuerat ĩstitutꝰ ⁊ iniuste spoliatꝰ: ⁊ post appellationẽ. mãdat papa pmo ĩquiri de pmissis: q̃ si va sũt ĩponat ei silẽtium sup ipsa eccl'ia. Si vo ipsam habuerit canonice ⁊ nõ fuerit cõuictꝰ de crimĩe vel post appellationẽ fuerit spoliatꝰ restituat ei eccl'ia. ¶ Nõ ꝙ q̃ ecclesiã hꝫ cõmẽdatã nõ dr eã ꝓprie possidere. q̃re nõ dr spoliatus si inde remoueatur vel expellat per cõmendationem. Ber.

Tã. et Vin. Jo. and.

† Agens ẽt petitorio hꝫ Inno. ⁊ Hosti. ⁊ sic non ob. de resti. spol'. sollicite. ⁊. c. ĩ litteris. ⁊ fac qd̃ not. s̃. de renuncia. sup hoc. Jo. an.

f ¶ Cõmẽdata. Sic. s̃. de elec. dudũ. et. xxj. q. j. q̃ pl'es. Cõmendare eni est idẽ qd̃ depõere. ff. de posi. luciꝰ sẽpronio. ⁊. s̃. de deposi. c. j. Qui enim deponit rẽ penes aliũ: possessionẽ ĩtelligit retinere. ff. deposi. lꝫ. ⁊ quandocũq;‡ vult põt depositũ siue rẽ cõmẽdatã reuocare. s̃. de deposi. bõa fides. §. j. vbi de h. et. ff. deposi. l. j. §. pe. ⁊ ita licite huic pbr̃o potuit auferri eccl'ia cum ipse nõ possideret: ⁊ sic non fuit spoliatus.

Cõmẽdare q̃d est.

‡ Etiã ante cõditionẽ de q̃ cõuenerat vt tũc restitueret. J. ã.

g ¶ De vinolentia. Id est ebrietate. al'as est de violentia: qr forte quãdam stuprauerat.

h ¶ In taberna. lxiiij. dist. non oportet.

i ¶ Pernoctauerit. Pernoctare noctem totam significat. ff. de ver. signi. vrbana. §. pernoctare. ⁊. s̃. de spon. veniens. ij.

k ¶ Dormitione. Vñ nõ vr̃ ieiunus ꝓpt indigestionẽ: sed pransus celebrasse qd̃ fieri nõ debet. de cõse. di. j. sacra. ⁊ de cõse. di. ij. liquido.

l ¶ Ante epm. s̃. de cõfes. cũ sup. ⁊ presente aduersario. ff. de confes. certum. §. ij. ergo si coram alio non suo iudice non noceret talis cõfessio. s̃. de iudi. at si clerici.

m ¶ Sine coactione. Talis cõfessio sic p coactionẽ extorta nõ piudicat. xxxj. q. ij. lotharius. xv. q. vj. c. j. C. quoꝝ appel. non re. l. ij. ⁊. ij. q. vj. §. sunt quorum. vꝫ. nullus homicidarum.

n ¶ Conuictus. Unde priuari non debuit sine culpa. lvj. distin. satis peruersum. ⁊. xvj. q. vij. inuentum.

o ¶ Post appellationem. Qd̃ enim post appellationem legitime interpositam fit debet in irritum reuocari. s̃. de offi. delega. super questionum. in fi. ⁊. s̃. de appel. bone.

p ¶ Restitui. Cũ fructibꝰ pceptꝭ. s̃. de resti. spo. grauis. vbi de hoc.

Meminimus. ¶ Primo ponit mãdatũ nõ executũ et eius cãm. Scdo cãm pbat ⁊ illud exeq̃ mãdat ibi: quia vero. Ab. Diuisio.

¶ Casus. Quedã monacha. C. noĩe fuit electa in abbatissam cuiusdã monasterij cuius electionẽ papa cõfirmauit mandãs dyoceſ. epo vt ei munus benedictiõis cõferret. dum eã benedicere vellet/ Quidã. H. noĩe ꝓposuit ex aduerso dicẽs. ꝙ eãdem de symonia accusare vellet: appellãs ne ipsam benediceret ꝓpter qd̃ eam nõ benedixit. proponebat ꝙ ille non deberet audiri: quia inductus fuerat in testem cõtra ipam in causa electionis quã papa cõfirmauit. Significatũ fuit hoc dño pape. vnde mãdat eidẽ epo ꝙ ꝓpter appellationẽ predicti. H. eã benedicere nõ postponat cũ fuerit req̃situs. qr cũ testimoniũ tulerit cõ ipam: eius psumit ĩimicꝰ. ¶ Nota ꝙ inimicus nõ admittit ad accusandũ etiã in crimine excepto. Ber.

q ¶ Pro altera parte. Id est pro seipso ex aduerso. ¶ Glo. seq. reci. potest per obiec.

r ¶ Accusaret. Sed nõ videt ꝙ locum haberet adhuc accusatio: cũ nõdũ habuisset plenũ ius: sed potius debuisset excipere contra eam qd̃ posset cõcedi: sed quia repellit ab obtẽto potest admitti accusatio. De hoc dicitur. ĩ. eo. super his.

s ¶ Inimicus. Ergo si nõ fuisset manifestꝰ inimicꝰ deferẽdũ fuisset appellationi: qr tũc cũ crimẽ symonie exceptũ sit eã poterit accusare: vt plene dictum est. De hoc. s̃. eo. cum. P.

a ¶ Testimonium tulerit. Et forsitā sup eadē causa vel alia cōsimili alio ipsam accusante: τ ob hoc solū presumeretur inimicus. † si. s.e.cū. P. τ si.iiij.q.iij.§.itē in criminali.in prin.vbi de hoc. Ber.

† Q̄ ō itelligit Hos.q̄ñ spōte τ sine coactione se obtulit vel ad hoc vēit τ sic loquatur decre.cum P. Sec⁹ si p iudicē coact⁹ fuisset: tūc enim bonū obedientie ab oī suspitiōe τ calūnia excusaret.xxiij.q.j.q̄d culpatur.de tēp.ordi.ad aures. Jo.an.

Licet. ¶ Ante inscriptionē pōt accusator ab accusatiōe sine pena desistere: τ si ad terminū nō venerit ei silētiū iponitur.h.d. Diuiditur. Nā primo narrat factū. Scdo ibi: nos igitur. duo diffinit et tertium cōmittit. scdm ibi: q2 vo. tertiū ibi: ne aūt. Pars hui⁹ ca.habetur.j. de purga.ca.c.fi. Ab. sic.

¶ Casus. Quidam canonici bisuntini p suas lr̄as sup crimine piurij symonie et incestus: archiepm suū denūciauerūt dn̄o pape. C. ipse iuris ordine obseruato archiepo bisuntino mandauit vt ad certū terminū ad p̄sentiā suam accederet responsur⁹ obiectis. archieps ad terminū sibi p̄fixum accessit. Innocē. C. iteri sublato de medio cū null⁹ apparuisset qui diceret aliq̄d ꝯ ipm. q̄siuit ab. J. τ O. archidyaconis cōstitutis ī p̄ntia sua si aliq̄d ꝯ ip3 sup p̄missis vellēt pponere τ legitīe ostendere q̄ō scp̄serāt ꝯ ipm ipsi rn̄derūt ꝙ nō pposito accusandi illa scripserāt: s3 q2 sup q̄busdā incorrigibilis videbatur. denūciauerūt illa dn̄o pape. τ nūci⁹ q̄ p lr̄is accesserat ipetrādis mādati formā excessit. Vn̄ pa. illis silētiū iposuit: ne de cetero super his accusarēt: vl' īfamarēt eūdē. τ q2 citra īscp̄tiōe3 desistere voluerūt nō imputatur eisdē. ne igitur pa. min⁹ canonice in ipsi⁹ archiepi absolutione pcedere videatur inquisitionē super fama ipsius cōmittit faciendā. ¶ Nota ꝙ licitū est desistere ab accusatiōe sine pena ante īscriptionē. Itē ꝯtra īfamatum debet fieri inq̄sitio deficiente accusatore. Itē p̄latus potius debet delectari in bona fama subditorū q̄ in infamiam eorūdem. Ber.

a testimoniū tulerit[a]: mandamus quatenus (cū inde fueris requisitus) prefate abbatisse munus benedictionis nō differas ipartiri.

Inno. iij. archiepo bisuntino.

¶ Dicēs se aliquē accusaturum corā iudice ante iscriptionē pōt sine pena desistere τ nō accusare: sed ei desistēti silētium iponitur in ppetuū. Et s̄m hoc sūmariū iste text⁹ est notabilis. Ab. Ca. xiiij.

Licet in beato petro: et. j. ¶ Sane cum ex lr̄is. B. b decani scti stephani. et. J. et. O.[b] canonicorū ecclesie bisuntine ad apo. se. audientiā peruenisset: te varia crimina commisisse: ac ab eis fuisses p easdem lr̄as sup piurio crimine symonie τ incestus delatus: clemens papa p̄decessor noster (seruata iudiciaria grauitate) tibi certum terminū assignauit: quo responsur⁹ obiectis apostolico te cōspectui presentares. Cum autē iuxta tenorē citationis ad se. apo. accessisses: nec vllus appareret qui te ita impeteret de p̄dictis: ne aliquid de contingentib⁹ omittere videremur ab. J. τ. O. archi. in nostra presen c tia cōstitutis quesiuimus[c] diligenter si q̄d sup premissis aduersus te p se vel alijs pponere vellent: et q̄ō scripserāt legitime demonstrarēt: ipsi autē ꝙ non pposito accusandi hec scripserant respōderūt. Sed quia sup q̄busdā incorrigibilis videbaris: quedā de te apo. se. duxerant intimāda: sed nuncius qui p lr̄is accesserat impetrandis/mādati formā ex d cessit[d]. ¶ Nos igitur dictis canonicis sup p̄dictis silētiū duxim⁹ e imponēdum: ne te de cetero[e] eis sup his accusare liceat vel etiam infamare. ¶ Quia vero predicti canonici citra viculū inscriptio f nis[f] desistere voluerūt eis de iuris pmissione id nō duxim⁹ ipūtandū. ¶ Ne autē in absolutione tua minus canonice pcedere videamur: q̄uis poti⁹ in odore bone opinionis coepiscoporū nrō g rum q̄ eorum ifamia delectemur[g]: cabiloneñ. episcopo et abbati de firmitate inquisitiōem fame tue duximus committendam.

Idem sancte burgēsi archiepo.

¶ Ad psequēdā accusationem criminalem nō admittitur pcurator: licet posset allegare causam absentie seu alias exceptiōes nō tangentes crimē ppositū. et qui iurauit stare mandato alicui⁹ nō admittitur ad accusandū illum si virtute iuramenti sibi fuit iniunctum vt non accusaret. h.d. et ad hoc solet allegari: et in hoc est valde vulgatum. Capitulū. xv.

Veniēs ad se. apo. A. prageñ. canonicus ꝯ pragē. epm inter alia pposuit corā nobis: ꝙ cū esset fili⁹ sacerdotis in ecclesiā fuerat prageñ. intrusus: et ꝯtra eiusdē ecclesie priuilegiū homagiū duci boemie p̄stitisset: sic subijciēs prageñ. ecclesiā seruituti: τ. j. ¶ Vnde predictū epm ad festū resurrectionis dominice peremptorie nos meminim⁹ citauisse. Idē vero ad suam accusationē viarū discrimina: consecrationē chrismatis iminētem: et ꝙ filius boemie principis esset per ipsum baptizandus: tunc tēporis per nuncios τ lr̄as allegauit.

b ¶ Et. J. et. O. canonicorū. Subaudi et archidyaconorū: vt. j. sequitur. et ita debet esse s̄m Host. et nō. τ. L. J. τ. W. vt cōiter habetur. ¶ Glo. seq. obijcit τ soluit. iterum obijcit. τ soluit.

c ¶ Quesiuimus. Sed quare papa quesiuit ab istis vtrum vellet aliq̄d pponere ꝯtra ipm. Si enim accusator nō cōpareret in termino p̄fixo: ampli⁹ nō auditur nisi pbet iustā absentiā. iiij.q.v.q̄squis. τ. C. q̄ accu. nō pos. si eas. et. s. de fi. istru. accepimus? Rn̄. nō statim debet iudex absoluere p̄sentē: l3 accusator sit absens: quia pōt esse ꝙ habeat iustā cām absentie. vt. s. vt lit. nō ꝯtest. q̄m. Judex habere debet rōnem viarū τ tpis/et alterius etiā impedimenti. ff. de va. mune. tēp⁹. ff. qui. ex cau. ma. si cui. §. j. ff. de dā. infec. l. si finita. §. si forte. ff. de iudi. si p̄tor. in fi. et. s. de re iudi. cū bertholdus. Et ideo papa istos requisiuit: quia forte nō credebat ꝙ iusta causa impediti tacerēt. ar. ij.q. vij. pleriq3. Et nota ꝙ licet absenti restituatur accusatio sua. ff. qui. ex cau. ma. si cui. §. j. tamē minor nō restituitur ad accusandū. ff. de mino. auxiliū. Vel ideo nō imponitur silētiū accusatori: q2 accusator prius monēdus est vt pcedat. C. qui accu. non pos. qui crimē. τ ideo isti requisiti fuerunt si vellēt aliq̄d pponere: ‡ q2 si requisit⁹ accusator nō pcedat āmodo nō auditur. vt hic patet et p iura p̄dic. sed videtur ꝙ isti debuerūt puniri in expensis: quia fecerunt illū citari ad curiā maliciose. ar. p̄dicte. l. q̄ crimē. τ. ff. de iudi. cū quē temere: sed excusantur pp̄ter nūciū qui formā mādati excessit: vnde non tenebantur. Idem videbatur dicēdū vbi etiā de crimine agitur ciuiliter. ff. de iure fis. l. ij. §. senatus. sed in negocijs ciuilibus aliter proceditur contra absentem actorem. C. de iudi. properādū. Jo. de hoc dictum est. s. de dolo. prout.

Accusatore absente nō semp ē accusatus p̄sens absolued⁹.

‡ Vel requirūtur quia nōdū iscp̄serant/nec in modū accusatiōis hoc p̄posuerāt s̄m Hostiē. Jo. an.

d ¶ Excessit. Et ideo nō valuit nec p̄iudicat eis: ex quo nō habent ratū. s. de offi. dele. cum olim. et. s. de rescrip. cū dilecta.

e ¶ De cetero. s. eo. de his. iiij.q.v.ca. j. τ. v.q.v. illi qui. C. qui accu. non pos. si ea. ff. ad turpil. q̄ destitit. nisi iterato crimē ꝯmitteret. ar. vj.q. j. imutat. nā exceptio rei iudicate non obstat: nisi de p̄teritis cōmissis. ff. de excep. rei iudi. si rem meā. τ. l. se. τ. C. ad exhi. neq3. l. nō ignorabit. τ. s. de excep. ca. penul.

¶ Glosa sequens distinguit criminales et ciuiles actiones.

f ¶ Inscriptionis. Et q2 ante inscriptionē destiterūt eis nō imputatur: quia nemo cōpellitur accusare. ij.q. iij. si quem. τ ca. si q̄s iratus. † post libelli oblationē sine pena desistere licet. ff. ad turpil. quesitū. ff. de in ius vo. libertus. tamē ille qui īfamauit tenetur iniuriarū. ff. de iniur. itē apud. §. si q̄s libello. In ciuilibus tamē actionibus bene cōpellitur āgere post libellū oblatum reo instante. C. quomodo et quando iudi. aut. qui semel. Jo.

† Adde q̄ō no. iiij.q.v. c. vno. ī glo. s3 q̄re. et. v.q. vlti. epyphanium. τ h3 hoc locū ī manifesto delatore. occult⁹ vō īfamator accusare ꝯpellitur. v.q. j. q̄dā. s̄m Vi. Jo. and.

g ¶ Delectemur. Arg. ꝙ prestantius est priuilegiū bone fame q̄ male opinionis. argu. j. de purga. cano. cum in iuuentute. Ber.

Sūmariū

Veniens. ¶ Qui iurat aliquēm nō accusare repellitur ab ei⁹ accusatione. h.d. Diuiditur. Nam prima pars narrat factum. Secūda pnūciationem/citationem/τ purgationē. Secūda ibi: cū igitur. Ab.

Diuisio.

¶ Casus. Quidam canonic⁹ prageñ. A. noīe in presentia pape pposuit ꝙ cū esset filius sacerdotis. in prageñ. ecclesiā non fuerat canonice ingressus. et contra priuilegiū ecclesie prageñ. duci boemie homagiū prestitisset: sic subijciēdo ecclesiam seruituti. vnde papa citauit eum vt ad certum terminum cōpareret corā ipso. Ipse vero in suam excusationem per nūcios allegauit viarū discrimina: consecrationē crismatis imminentē. et ꝙ filius ducis baptizandus erat tūc tēporis per eūdem. papa audiēs huius allegationes/eas friuolas reputauit. et ipsum habuit contumacē. et licet procuratores eius in causa criminali recipere non possent. tamē eis concessit auditores: vt si possent ipsum aliquatenus excusarent. Coram quibus predictus. A. obiecit predicta cōtra episcopum. sed ex aduerso fuit ei respōsum ꝙ cum olim sup hoc littere fuissent impetrate ad archiepiscopum magdeburgeñ. Idem. A. in pbatione deficiēs: ad pedes episcopi humiliter se pstrauit: veniam postulās ab eodem. et cōfessus fuit ꝙ calūniose processerat cōtra ipsum. propter q̄ō iurauit stare mandatis ipsius: et ipse precepit ei sub debito iuramēti vt cōtra ipsum de cetero talia proponere non auderet: ꝙ totū in presentia domini pape fuit confessus. vnde ipse imposuit ei silentiū super impetitione episcopi. tamē quia contumax fuit citat ipsum ad presentiā suā: et propter infamiā indicit ei purgationem. ¶ Nota ꝙ in criminali non admittitur procurator. Item in causa criminali auditur quis allegans excusationem. Item qui semel calūniatus contra

aliquem/non auditur amplius contra eundem. Item licet quis ad iudicium maliciose vocetur venire denuo: alias contumax reputatur. Bernar.
¶ Glosa sequens ponit regulam. et .ix. casus exceptos. Secundo ponit opinio. quam reprobat.

citat. s. de offi. dele. ex lris. vel si ordinarius citat illū qui nō est de sua iurisdictione † nec rōne criminis seu ptract⁹. s. de fo. cōpe. c. vl. Ubicūq dubitatr de iurisdictiōe: debet qs ire et allegare puilegiū suū: als tāq ptumax potest puniri vt hic patet. Jo. and.

(margin: storat. X. pisana. Jo. ā. † Uel cū citat subditū ex suū territorium. j. de psti. ca. ij. de offi. ordi. cū eps. li. vj. saluo qd dr in cle. de foro cōpe. Quis. li. vj. Jo. ā.)

Licet autem excusatiōes hmōi (sicut erāt) friuolas estimantes: ipm reputauimus cōtumacem: nec pcuratores eius in cā possemus recipe criminali[a]: eis tamē pcessim⁹ auditores: vt si possent illū aliqten⁹ excusarent. Cūq p̄dict⁹. A. corā eis repetijsset obiecta: fuit ex aduerso respōsum: q cum olim sup hoc ad magdeburgeñ. archiepm lre fuerant impetrate: idē. A. in obiectorum se videns probatione deficere ad pedes eius se humiliter psternens veniā postulauit: et q aduersus eum calūniose pcesserat est confessus. Ceterū cum sup hoc mandato stare eiusdem archiepi iurauisset: ipse precepit eidē sub debito pstiti iuramēti: vt cōtra eūdē epm de cetero pponere talia nō auderet. ¶ Cum igitur nobis ex ipsius. A. cōfessione pstaret ipm iuramētum huiusmodi prestitisse: ac tale recepisse mādatum[b] super ipetitione dicti epi silētiū[c] ei duxim⁹ iponēdū: ppter[d] ptumaciam tñ eidē epo canonicā purgationē ppter ifamiā indicētes.

Idē priori sancti fridiani et magistro. B. canonico pisano.

Denunciator criminis non se inscribit quia ad correctionē tēdit: accusator aūt inscribit: quia tendit ad penam: excipiens vero inscribit ad penam extraordinariam si per exceptionem deijcitur ab obtēto: als secus. h. pmo. Scdo dicit q dū discutit de crimine p modum exceptionis pōt iteruenire pcurator. Caplm. xvj

Super his de quibus nos cōsulere voluistis. Inqui. vestre breuiter respōdem⁹: q tribus[e] modis valet crimē opponi denunciādo: excipiendo: et accusando. ¶ Quādo crimē in modū denunciationis opponit: non est inscriptio necessaria: sed cum in modū accusatiōis oportet[f] iscribi: quoniā ad depositionem instituit accusatio: sz ad correctiōem est denunciatio[g] facienda. Cum autem excipiendo fuerit crimen obiectū: distinguēdum est quare opponat et quādo. Si aūt obijcitur vt ab accusatione[h] vel testificatione[i] aliquis repellatur: non est inscribi necesse: sz cū opponit vt qs a pmotiōe officij vel bñficij excludat: si ante pfirmationē obijcit: nō cogit quisq iscribere:

(margin: Procurator i cā criminali an possit admitti. † Si tñ interuenerit et non fuerit obiectū valet qd fit cū eo. vt no. j. de iudi. c. j. lib. vj. et facit qd not. C. de adul. Quis indubitati. Jo. and.)

a ¶ Crimiali. Habes ḡ hic expsse q in cā criminali nō interuenit pcurator: † nec ad agendū/nec ad defendēdū. v. q. iij. in criminalibus. et iij. q. ij. absēs. ff. de publi. iudi. l. pe. §. j. et h est gñale. Fallit tñ i casib⁹. In crimie iniuriarū. vt iij. q. ix. §. nisi. et C. de iniur. l. vl. sed ad excusandū vl excipiēdū admittitur pcurator vt hic. et xxiij. q. v. reos. et. s. de do. cum dilecti. Itē cū agit de crimine non criminaliter interuenit pcurator. s. de pcur. tue. et. j. c. pxi. in fi. Itē in leuibus criminibus. ff. de accu. leuia. arg. Item si crimē non excedit penā relegationis. ff. an per aliū causa ap. expos. l. j. Item in crimine suspecti tutoris. ‡ ff. de pcu. nō solum. §. vlti. Itē cū quis accusat aliū de ingratitudine. ff. de pcu. sed hе psone. §. j. Itē in actione populari interuenit pcurator ad agēdū pro priuato dāno. ff. de pcu. l. in popularib⁹. sed p publico nō iteruenit pcurator ad agēdū sed ad defendēdū. ff. de popu. actio. q populari. Itē dñs defendit seruū in crimine. ff. de accu. si cui. §. pe. Weled⁹ dixit q ex parte rei post lit. cōtest. semp potest pcurator interuenire. v. q. iij. reos. Sed illud loquitur in procuratore ad allegandas causas absentie. † quia reipublice vtile est absentes a quibuscūq defendi: et quēlibet pro eo verba facientem audiri. ff. de procura. seruum quoq. §. publice. et hic isti admittuntur ad excusandum: et sic intelligitur. xxiij. q. v. reos.

(margin: ‡ Idē dicimus si platus e suspect⁹ sm Innocē. Jo. ā.)

(margin: † Uel ad exceptiones obijciēdas vt ibi not. Jo. p hanc decre. et hic idem dixit. Jo. and.)

b ¶ Tale recepisse mādatū. Qd de iure fieri potuit. s. ca. pxi.
¶ Glo. seq. not. q qui iurauit et c. querit an denunciet. ar. q sic. sol. cōtrarium. Iterum querit et remittit.

c ¶ Silentium. Nota q q iurauit se nō accusaturū aliquē ampli⁹ nō audit ptra illū. s. de iureiur. quēadmodū. et maxime vbi primo calūniose accusauerit vt hic: qr psumit postea q malo animo moueat: vnde nō est vlteri⁹ audiēdus. ar. iij. q. x. placuit. vel etiā si simpliciter remisit accusationē. xxiij. q. iiij. si illic. et de pe. dist. iiij. diuina. et eoipo q qs dixit se nolle accusare illum: amplius nō auditur. ff. de adul. si marit⁹. ij. §. si negauerit. Sed nūquid talis pōt ipsum denūciare nō obstāte iuramento: qd videt p decre. pdictā quēadmodum: qd nō est verū. cum primo calūniat⁹ fuerit: quia calūniose denuncians nō audit immo punit de calūnia. j. ti. pxi. ca. ij. Sed nunquid alius potest illum accusare de crimine de quo absolutus est: ‡ De hoc dic vt. s. eo. de his. q nō. habes. ij. q. j. phibent. Jo.

(margin: ‡ Non fuit absolut⁹: sz accusator repuls⁹. Jo. ā.)

¶ Glo. seq. notat etiam iniuste citatum et c. quod declarat distinguēdo. ponit etiam quomodo citatio non tenet ratione temporis: persone citantis: persone citate: et loci.

d ¶ Propter contumaciam. Sic patet q semp debet quis venire ad iudicē siue iuste siue iniuste † vocet: als punit vt ptumax vt hic patet. et. ff. ne qs eū q in ius vo. vi eximat. l. antepenul. §. item si qs. ff. iudi. sol. si reus. Qd verum est cū dubitat an citatio teneat. s. de ap. si duob⁹. et c. cū parati. et. ff. de iudi. si qs aliena. Sed si euidēs est q citatio nō tenet: nō tenet venire citatus: puta si citet aliqs tēpore feriato. ar. v. q. ij. c. j. et est expssum. s. de fer. c. vl. ff. de fer. l. j. nisi eēt iusta cā vt ibidē dr: puta res pitura vel rōne criminis. Uel nisi pietas: vl necessitas hoc suadeat. qñq nō valet rōne psone vocate. vt. iiij. q. iij. §. liberti. qñq ratione loci inhonesti. ‡ ff. de arbi. si cum dies. §. si arbiter. vel esset nimis remotus forte: ire nō tenet si pstaret q in lris nō ptineret illa clausula nō obstāte pstitutiōe de duabus dietis. s. de rescrip. nōnulli. si euidēs sit ipm nō esse iudicē qui

(margin: † Hoc dicit qr h calūniose videbat accusari: et sic calūniose citari. Jo. and.)

(margin: ‡ Uel notorie pic lost. vt in cle. de re iudi. pa=)

¶ Super his. ¶ Diuidit in duas partes principales: secunda ibi: licet. Et prima subdiuidit: quia primo ponit tres modos opponēdi crimē. Secūdo illos psequit ibi: quādo. Ab.
¶ Casus. Quidā electus fuit in epm lucañ. quidam canonici opponebant se illi electo: qdā impedimenta ptra ipm proponentes. scz q erat male fame et opinionis. et q cōtraxerat mrimoniū cū vidua: vt sic repelleret tāq indignus. sup his mādat papa inquiri. Opponebat ptra illos q se opponebāt et ipetrauerāt de his inqri q debebāt se obligare ad penā si defice rent in pbatione. vnde iudices illi sup hoc cōsuluerūt dñm papā. et ipe respōdit q tribus modis pōt crimē opponi: denūciādo: excipiēdo: et accusando. quoniā crimē in modū denūciationis opponit non est necessaria iscriptio: sz cū opponit in modū accusationis/tūc debet iscribi/cū tal accusatio fiat ad depositionē. cū vero crimē opponit in modum exceptionis: distinguēdū est qre opponit et quando. Si obijciat vt aliqs repellat ab accusatione vel testimonio nō est necesse iscribi. Sed cū opponit vt aliqs repellat a pmotione officij et bñficij: si ante pfirmationē opponit sm q hic opponebat: nō debet qsq inscribere. qr crimē hoc modo pbatū ipedit pmouēdū. sz nō deijcit iā pmotū. Si vero obijcit post pfirmationē cum electus debet consecrari: debet obijciens se obligare ad penā extraordinariā ad arbitriū iudicis: qr deijcit ab obtēto et repellit ab obtinēdo. quia crimie sic probato pdit qd p electionē et pfirmationē fuerat consecutus: et in casu isto licet agat de crimine: non tamē est questio criminalis. vnde p pcuratorem potest tractari. ¶ Nota tres modos obijciendi crimē put in littera dicitur. Item cum agitur de crimine nō criminaliter potest eam tractare per procuratorem. Ber.

e ¶ Tribus modis. Quartū ‡ modū habes. scz p inquisitiōem. j. eo. inquisitionis. et c. qualiter et quando. et. j. de symo. licet. exceptis notorijs vt i. c. licet. Et lex etiā dicit q quattuor sunt genera cognitionū: quia aut agitur de capitali crimine: aut de fama: aut de pecuniaria re: aut de honoribus vel muneribus agendis. ff. de var. et extraor. cog. l. penulti. Ber.
¶ Glosa sequens ponit quinq casus quibus non inscribitur et subdit quid sit inscribere.

(margin: ‡ Iste qrt⁹ pgrue adderet qñ qreret qt modis agit: sz nō qñ qrit qt modis oppōit sm Pe. et Ab. habem⁹ et modū actionis p quem peti pt quē ab ecclia remoueri. vt scripsi. s. de elec. querelā. in prin. Jo. and.)

f ¶ Oportet iscribi. Sic. j. de symo. licet hely. nisi in casib⁹ primo in crimie abigeat⁹. C. de abige. l. vna. Itē in leuib⁹ et paruis criminibus. ar. ff. de ac. leuia. Item in his que apparitores referūt. C. de accu. ea quidem. Item in crimine apostasie. C. de aposta. apostatarum. Item cum accusatur christianus qui cōtraxit cum iudea vel econuerso. C. de iude. ne quis. Inscribere est obligare se ad eādem penā si non probauerit quā reus debuit pati si probasset ipse accusator. vt. ij. q. viij. quisquis. et c. qui crimen.

g ¶ Denunciatio. Precedente legitima admonitione: als repellit. j. eo. cū dilectus. nisi in casibus. j. eo. inquisitionis. j. rñ.

h ¶ Accusatiōe. Potest accusator repelli obiecto sibi maiori crimine pari vel etiā minori in modū exceptiōis: qr criminosus criminosum accusare non debet. vt dixi. s. e. c. j. et c. nulli. et. ij. q. vij. si qs. et ca. qrēdū. Sed ab excipiēdo nō repellit qs ppter crimē: seu ppter excōmunicationē. s. de excep. cum inter. et c. dilecti filij. quia cuilibet seruatur legitima defensio vt ibi dicitur.

i ¶ Testificatione. s. e. de ordi. cogni. cū dilectus. et. s. de testi. sup eo. j. et. c. testimoniū. et. s. de excep. deniq.

qz crimē hoc mō ꝓbatū ipedit^a ꝓmouendū: sed nō deijcit^b iā ꝓmotū. Post ꝯfirmationē^c Nō cū s. ordinandus fuerit aliquis: aut etiā cōsecrādus: quia etiā ab obtinēdo repellit et deijcit ab obtētō: ad extraordinariam penā ſm arbitrium^d iudicis discreti citra vinculū inscriptiōis est excipiēs astringendus^e si defecerit in probando: ꝓ eo q crimine sic ꝓbato perdit qđ per electionē ⁊ ꝯfirmationē ei fuerat acquisitū: sed ob hoc pri^9 habita nō amittit. ¶ Lz enī agaṫ de crimine nō estñ hmōi questio criminalis^f: vnde ꝑ ꝓcuratorem^g pōt rite tractari. I dē vercel. epō et abbati de tileto.

Sñales inqsitores si non seruauerunt debitū inqsitiōis ordinē prudēter et caute se corrigere debēt. hoc pmo. Scđo ponit formā iuramenti quā inqsitores exigūt ab inquisitis. Ca. xvij.

.j. Qualiter ⁊ qñ: ⁊ .j. ¶ Si circa nouarieñ. epm debitū inqsitiōis^h ordinē obseruastis: discretionē vrām i dño ꝯmēdam^9. Si vo ālibet occasiōe ꝑtermisistis eūdē: adhuc ipm tpe opportuno volum^9 obseruari^i: ne inde nascant iniurie^k vñ iura nascunt. Ideoq mādam^9 qtin^9 ad ꝯscie vrē iudiciū recurrētes: si ꝯ ꝑscriptū ordinē tāq hoīes excessistis: nō pudeat vos errorē vrm corrigere^l qui positi estis vt alioꝝ corrigatis errores: qm̄ apud iudicē districtū: in qua mēsura mēsi fueritis remetieṫ vobis. Ita videlicet vt inueniatis occasionem aliquā congruentē: ꝑ quā ne vestra vilescat auctoritas: qto cauti^9 et prudēti^9 poteritis supsedeatis ad pñs: qm̄ ex his q inordinate sunt acta nō pōt ordinabiliter^m agi. ¶ Si vero prescriptū ordinē custodistis oī gfa ⁊ timore postpositis deum solū habentes pre oculis: via regia^n incedētes: sine personarū^o acceptione in negocio procedatis. ¶ Formā vero iurameti quā a clericis nouarieñ. sup inquisitiōe faciēda in hoc negocio recepistis: in similib^9p volumus obseruari: vt videlicet iurent clerici q sup his que sciunt vel credunt esse in sua ecclesia reformāda tam in capite q in mēbris (exceptis^q occultis crimib^9) merā et plenā^r dicāt inqsitorib^9 veritatē. I dē archiepo arelatē si et vallis magne abbati.

Si is contra quē inqriṫ iurauit respondere tm̄ ad interrogata: post confessionē audiṫ volens ꝓbare excusationes que confessionē nō perimunt sed exponūt: secus si iurauerit plenam et meram veritatē dicere. Ca. xviij.

Cum dilecti^s filij cister. abbas. et. P. et. R. monachi fontis frigidi ap. se. le. ad ecclesiam agatheñ. accessissent: vt in ea legationis officium exercerent: qz de agatheñ. episcopo per fre-

---

a ¶ Impedit promouendū. Et obstāt etiā in dignitatibus postmodum acquirendis. s. de elect. super eo. et arg. ij. q. j. prohibetur. et. s. eo. omnipotens.

b ¶ Nō deijcit. i. propter hoc nō priuatur alijs dignitatib^9 seu beneficijs: qz nō agebaṫ ad hoc. s. de or. cog. cū dilect^9. ff. de li. agno. l. j. in fi.† Sed si ex tali ꝓbatione grauata sit ei^9 opinio nō promoueбiṫ. s. de testi. testimonium. et. lxxxj. dist. tantis. da. niel. ⁊. s. eo. omnipotens. nisi se purgaret.

c ¶ Post ꝯfirmationē. Tunc enī spūal e vinculū est cōtractum. s. de trāsl a. inter corporalia.

d ¶ Arbitriū. Hoc generale est q vbi certa pena expssa nō est in iure: arbitrio iudicis relinqtur. s. de of. deleg. de causis. ff. de iure delib. l. j. in fi.‡ et a tali pena impositā pōt appellari: secus a pena expssa i iure. ff. de vb. sig. l. añpenulti. Sic ⁊ vbi ius expssum nō est ſm eqtatē est procedendū. s. de transla. c. vlti.

e ¶ Astrīgēdus. Licet enī nō inscribat obligabit se ad extraordinariā penā ad arbitriū iudicis vt hic ptz: et arbitriū iudicis equū eē dz: vñ si excederet reducēda esset illa pena ad arbitriū boni viri. s. de iureiur. quintauallis. et. c. veniens. ad fi.

f ¶ Crimīalis. Et tñ requiriṫ in tali cā ꝑsentia pluriū epoꝝ ac si esset criminalis.† xxij. di. illud. ⁊. iij. q. vj. hoc qppe. et in hac causa testes cōpellēdos credo. De hoc dixi. s. de tes. cog. ca. pe. in fine glo.

g ¶ Per ꝓcuratorē. Sic. s. de ꝓcu. tue. Sed vbi de crimine agiṫ criminaliter nō iteruenit procurator. s. eo. ca. pro xi. vbi de hoc.

Diuisio. Qualiter. Diuiditur in duas ptes ſm q ꝯtinet duo dicta. Secūda ibi: formā vero. Prima subdiuidiṫ. Nā in pzin. ⁊ in fine cōmēdat et confirmat inqsitores si bene ꝓcesserūt. in medio vero. s. in ver. si vero. instruit si male ꝓcesserunt. Ab. si ¶ Casus. Inquisitores quidā legati apo. sedis ceperunt facere inquisitionē contra episcopū nouarieñ. significatum fuit dño pape q inquisitores ipsi non seruauerant debitū ordinem inquisitionis contra episcopum nouarieñ. vnde papa super hoc scribit inquisitorib^9 illis dicēs q si ordinē inquisitionis debitū seruauerunt: cōmendat eos. Si vero non seruauerunt debitū ordinem inquisitionis vult q ipm tēpore oportuno debeant obseruare: ne inde nascantur iniurie vnde iura nascuntur. Si autem tanq homines excesserunt non pudeat eos errorem suū corrigere: quia qua mensura mensi fuerint/ remetieṫ eis: et aliquā occasionē inueniant cōgruentē/ ne sua vilescat auctoritas: quia ex his que inordinate sunt acta non pōt aliquid ordinabiliter agi. Si vero ordinē debitū seruauerunt via regia deū solum habentes pre oculis incedentes in negocio ipso sine ꝑsonarū acceptione ꝓcedant. Forma vero iuramēti quā a clericis nouarieñ. in hoc negocio receperūt i similibus debeat obseruare hoc modo vt iurent clerici q super his que sciunt vel credūt in sua ecclesia reformāda tam in capite q in membris exceptis criminibus occultis: plenā et merā dicant inquisitoribus veritatē. ¶ Nota q in inquisitione ordo iuris seruandus est. Itē vnde iura procedūt nō debent iniurie nasci. Item iudex errorē suū reuocare debet. Item ex his q inordinate sunt acta non pōt aliquid ordinabiliter agi. Itē in inqsitionibus faciendis de occultis: nec querendū est nec dicēdū: sed de his tantū de quibus infamia precessit. Ber.

h ¶ Inquisitionis ordinem. Qui continet duo. Primū q regulariter non fit inquisitio nisi cōtra infamatū. Scđm q ex quo cōstat de infamia/ inquiri debet de veritate. Hostien. ¶ Glosa sequens arguit q non sit functus ⁊c. alle. iij. iuxta. in cōtrarium. et soluit.

i ¶ Obseruari. Ar. q iudex qui male iudicauit non dicitur functus officio suo sed iterum dz procedere ⁊ bene iudicare. arg. ff. de arbi. dicere autem. s. sed si de pluribus. Arg. contra. quia siue bene si ue male sententiā dixit vlterius se intromittere non potest. ff. de arbi. quia arbiter† ff. de re iu di. iudex. et. s. de of. de leg. i litteris. secus in casu isto: quia isti erant generales legati ad inquirendum: vnde poterant mutare si errassent ⁊ nō dū tulerant etiā sententiā sed errauerunt in ꝓcessu: vel puniṫ ad arbitriū iudicis. ar. s. e. inqsitionis. j. rñ. in fi. s. e. ca. vlti. ar. j. ti. pxi. ca. vlt. ar. a contrario sensu. et s. ti. pxi. c. vlti. vbi puniṫ q excipit.

k ¶ Nascātur iniurie. C. vnde vi. meminerint. ⁊. xxj. q. j. peruenit. et. s. de rescrip. nōnulli. Ber. ¶ Gl. se. no. q iudex corrigit iterlocutoriā: addu cit tres ꝯcor. et tria sikia

l ¶ Corrigere. Nota q iudex pōt corrigere errorē suū si male interlocutus sit vt hic patet: et s. de ap. cū cessante. et. j. de sen. excō. sacro. ff. de re iudi. qđ iussit. ⁊ ecclesia cum errat mutat sententiam. s. de fri. ⁊ male. fraternitatis. ⁊. xxxv. q. ix. §. is ita. ⁊. c. sniam. et c. graue. ⁊. xxij. q. iiij. magne. et testis pōt corrigere suū errorē. s. de testi. cōg. preterea. si. s. de vsu pal. nisi. Et dicit imperator: nō enī erubescimus si quid melius bo rum que prius ipsi diximus adinueniamus competētem prioribus imponere correctionem ne ab alijs corrigi expectemus‡ in auṫ. de nup. circa pzin. per vnam colūnā. col. iiij.

m ¶ Ordinabiliter. xiiij. q. v. neq si agris. ⁊. c. forte. et. j. q. j. nō est putanda.

n ¶ Via regia incedētes. Hoc est a iusticia nō declinātes.

o ¶ Personarū acceptione. Sic. s. de iudi. nouit. ⁊. s. de sta. reg. ⁊ ea que.

p ¶ In similibus. Ut. s. de transla. inter corporalia. et. s. de re iudi. in causis. et. ff. de legi. l. non possunt.

q ¶ Exceptis occultis. Qz sup his inqsitio fieri nō dz: sz sup illis tm̄ de qb^9 infamia ꝓcessit. j. e. inqsitiōis. §. j. ⁊ ca. qualr. ⁊ si testes de occultis dicāt nō puniuṫ rei† vt. c. inqsitiōis. qz sup his nō iurauerāt.

r ¶ Plenā. Cum iurant ſm hanc formam: secus si iurant respōdere ad interrogata tantum. j. c. proxi. Ber.

Cum dilecti. Prio poniṫ legatoꝝ inqsitio. Scđo ibi: qz eoꝝ dubiū ꝓpter qđ fuit facta ꝯmissio. Tertio ibi: mādam^9. ꝯmissionis forma bimēbris. Abbas.

¶ Glosa sequens ponit casum quē etiam prosequitur.

s ¶ Cum dilecti. Casus. Abbas cisterciē. ⁊. P. ⁊ R. legati erant ap. se. cū audiuissent p frequētē clamorē multa sinistra de epo agatheñ. volētes inqrere vitatē accesserūt ad ecclīā agatheñ. recepert iuramēta epi ⁊ canonicoꝝ: ⁊ in illa inqsitiōe cōfessus fuit epus q cōmiserat‡ symoniā: dilapidationē: et q habuerat res naufragij: eps timens illas ꝓfessiones voluit se excusare postea contra illas: dicēs q iurauerat rñdere tantū ad interrogata: legati dicebant q sub alia forma iurauit sc3 q plenā ⁊ merā diceret veritatē: ⁊ qz tūc se nō excusauit: postea nō debebat audiri: vnde negociū illud delatum est ad papā: ⁊ qđ iurauit respōdere tm̄ ad interrogata apđ sedem apostolicam quosdā testes ꝓduxit pape: sed quia nō ꝯstitit pape sub qua forma iurauit cum depositiōes ille nō fuerint publi

---

† Alias. ij. Tūc valet ꝓnūciatio iudicis sup filiatiōe cū de hoc agebaṫ. Jo. an.

‡ Tñ ſm. l. si talis i ꝓbatione defecerit est a ꝓuincia expellend^9. i. auṫ. de san. epis. §. si qs. No ad ordinationē. col. ix. Jo. a.

† Vidē Jo. Phi. Host. vñ dicebat Ab. q hec cā p metropolitanum nō poterat diffiniri. de transac. c. ij. Jo. and.

Matth. vij.

† Sequiṫ ⁊ si errauit in snia dicēda corrigere eā nō pt. Jo. and.

‡ Ad hoc s. q fil. sint legi. cām. ij. Jo. andree.

† ſm Jo. idē Gof. et Ain. Jo. a.

Diuisio.

Casus litteralis glo. ordinarie.

‡ Cauti^9 locut^9 est. j. in glo. eps. si ste Jo. and.

quētē clamorem[a] multa sibi fuerant insinuata sinistra: voluerūt descēdere ac videre si clamorem opere cōpleuisset: ⁊ .j. ¶ Quia vero nobis nō cōstitit sub qua forma eps cū canonicis agatheñ. coram dictis legatis pstiterit iuramentū: vtrū videlicet ita iurauerit vt super statu eccl'ie plenam[b] ⁊ meram[c] diceret veritatē: an vt ad inqsita veraciter respōderet. ¶ Mādam⁹ quaten⁹ eisdē legatis ex parte nr̄a mādetis: vt sub qua forma iuramētū pstiterit studeāt fideliter intimare. Et si fm responsionem[d] eoꝝ sub secūda forma iurauit: aut ipe sufficiēter pbauerit se sub illa forma iurasse p depositiões testiū quos pduxit: aut etiā alioꝝ: cum depositiones ille nō fuerint publicate nec pductioni testiū renūciare curauerit: qm̄ fm eādē non tenereẗ ex debito iuramenti nisi ad inqsita solūmō rńdere: vos excusatiões suas audire curetis. ⁊ si eas pbauerit: cū excusatiões hmōi pfessiones nō pimāt sꝫ exponāt: qꝛ tales sunt vt ad bonum ⁊ malū valeāt retorqri[e]: ⁊ ideo iudicari debēt ex causa[f]: eū sublato appellationis obstaculo absoluatis. Cū et si reptus sit culpabilis in quibusdā: ex labore tñ ⁊ pudore punit⁹ quos pter hāc cām īcurrit hmōi leuis culpa leuiẗ ei valeat indulgeri. ¶ Qr si excusatiões illas super dilapidatione[g]: naufragio et symonia pbare nequerit: aut sub prima forma[b] iurauerit: cū hꝫ eādē nec veritatē tacere: nec admiscē debuerit falsitatē: vos (nō obstantib⁹ excusationib⁹ qs de nouo pposuit: cū in confessionibus suis nullā oino de illis fecerit mentionē: quis firmiter asseruerit ꝙ plures ex illis legatis pdictis exposuit: cū hoc p se probare nō posset[i] tanqꝫ q solus examinabaẗ ab illis) eū ab administratiōe agatheñ. eccl'ie remouere curetis. Idē archiepo terracoñ. et abbati scte marie de populeto. et archidy. barchinonē.

De veritate criminū nō iquiritur nisi pri⁹ cōstet de infamia: et tūc nō inimici vel piuri: sed idonei viri ad psequēdū inqsitionē et ad testioniū admittunẗ: et nō probato crimine indiciẗ infamatis purgatio. Capl'm. xix.

Cum oporteat episcopū: ⁊ .j. Sane veniētib⁹ ad ap. sedē. G. et. H. canonicis viceñ. et multa enormia contra viceñ. episcopū pponentibus corā nobis: quia illa nō debebam⁹ sub dissimulatione trāsire: vobis inquisitionem illoꝝ duximus cōmittēdam. ¶ Verū dictus eps anteqꝫ ad ipꝫ vestra citatio peruenisset: ad psentiā nostrā accedēs proposuit ꝙ illi q enormia de ipo suggesserant typo malicie potius qꝫ iusticie zelo ducti nobis huiusmodi intimarūt: cū ipi ei⁹ sint inimici manifesti: ⁊ cū ei⁹ hostibus[k] cōuersenẗ. cōsanguineosqꝫ[l] suos

---

cate: nec ipse renūciauerat testibus pducendis: mandat papa sup hoc inquiri ab illis inquisitorib⁹ sub qua forma iurauit: et si fm illoꝝ inquisitoꝝ responsionē cōstiterit ꝙ iurauit sub scda forma: aut si eps ille hoc pbauit p depositiões testiū quos pduxit aut etiam alioꝝ: qꝛ fm illā formā nō tenebaẗ respōdere nisi ad iterrogata admittāt excusatiões episcopi sup cōfessionibus suis: qꝛ excusationes ille exponēt illas pfessiones: quas si probauerit absoluant illū. Si vero excusationes non pbauerit: vl' si iurauerit plenā ⁊ merā veritatē dicere remoueat illū ab ecclesia agatheñ. nō obstātibus illis excusationibus quas de nouo proposuit: licet dixerit qd plures ex illis excusationib⁹ predictis legatis exposuit cū hoc p se pbare nō posset tāqꝫ q solus examinabaẗ ab illis. ¶ Nota ꝙ in inquisitione q examinanẗ veritatē plene quā sciūt debēt dicere: ⁊ nullum falsum cōmiscere. idem est in alijs iudicijs. Itē ad causam dicti recurrendū est potius qꝫ ad ipm dictum. Item testis singularis siue sol⁹ nō valet. Ber.

a ¶ Clamorē. ij. q. j. de⁹ oipotēs. ⁊ .j. eo. qualiter ⁊ qñ. ⁊ . lxxxvj. di. si qd.

b ¶ Plenam. Scilicet ꝙ nullū verū tacere debet. iij. q. ix. hortamur.

c ¶ Meram. Scilicet a falsitate. ij. q. iiij. nullā. ⁊ iij. q. ix. pura. et hoc idē debent facere testes. vt notaẗ .s. de testi. fraternitatis. et. c. licet. ⁊ .s. ca. proxi. in fi.

d ¶ Responsionem eorum Si .s. de elec. cum dilectus. creditur ergo istis si cōfiteanẗ ꝙ iurauit vt ad inqsita responderet: sed si cōtrariū dixerint poterit pbare cōtra dictū illoꝝ: † vt hic patet. ⁊ .s. de testi. cum a nobis: qꝛ nō crediẗ iudici in piudiciū alterius nisi quaten⁹ constat p legitima documēta .s. de pba. qm̄. Sed ɔtra .s. de elec. cū dilecti. sꝫ ibi de necessitate staẗ dicto illoꝝ: qꝛ illa inqsitio p alios pbari nō poterat: qꝛ soli interrogati fuerūt put hic inferius dicetur.

† Per dicta testiū q fuerūt psentes exactioni et pñtatiōi iuramenti qd cōsueuit in publico exigi et pstari. Jo. and.

e ¶ Valeant retorqueri. Unde in humaniorē partē sunt intelligende siue interpretāde .j. de regu. iur. estote. ⁊ de trāsac. ca. vl. ff. de regu. iur. semp in dubijs. ⁊ ff. de re. dub. quotiens. ij. Tan.

f ¶ Ex cā. Causa eni semp ɔsideranda est ex qua causa aliqd sit factum: et etiā tēpus .s. de trāsac. c. vl. ⁊ v. q. v. nō oīs. ⁊ .j. de ver. signi. intelligentia. ⁊ . xxiij. q. viij. occidit. ⁊ ff. de fur. verum. Ber.

¶ Glo. seq. signat contrarium et soluit.

g ¶ Dilapidatione. Episcopus iste pter formā iuramenti tria cōfessus est cōtra se. symoniam. dilapidationem: et ꝙ habuerat res naufragij. et cōtra ista admittuntur eius excusationes. Potuit se excusare de dilapidatione interrogatus vtrum alienasset bona ecclesie: vel vtrum obligasset ecclesiā: Respondet ꝙ sic pter formā iuramenti. contra istā confessionē bene poterat se excusare. scilicet ꝙ debitum imminebat: nec aliūde soluere poterat. x. q. ij. hoc ius. ⁊ ita si propter hāc causam ‡ alienauit: vel obligauit ecclesiam non peccauit. et sic iudicari debet confessio sua ex causa que bona et licita fuit: et ad malū et ad bonum poterat se habere. Vel aliter etiā si alienauit etiā ɔtra vtilitatē ecclesie et ipse postea reddidit ecclesiam indēnem sufficere videbaẗ .s. de elec. ꝙ sicut. vbi de hoc. sed illud non sufficit vt ibi no. vnde prima excusatio verior est. Interrogatus fuit an habuerit res naufragij. respondit ꝙ sic. vnde videbatur pterea excōicatus .j. de rap. excōicationi: ⁊ nihilomin⁹ furtū cōmittit. ff. de acqrē. re. do. qua rōne. §. vlti. in fi. pter hoc erat puniendus: hec confessio poterat se habere ad bonū vt scꝫ recolligeret res naufragij vt saluas faceret: et restitueret illis q passi fuerāt naufragiū: ⁊ hoc pbare volebat cū intētio fuisset honesta: qꝛ ad alios peruenissent qui nō restituissent illas sed si illas habuisset vt sibi retineret hoc malū erat. Interrogatus etiā fuerat: vtrū ordinasset aliquem per symoniam. Respondit ꝙ sic: cōtra hoc se excusare volebat qꝛ aliquos ordinauit p symoniā eo ignorante: sed ex postfacto hoc sciuit puta psentator receperat pecuniā vt aliquē faceret ordinari .j. de sy. ex tue. in hoc non peccauit. vel potes pōere exēplū .j. de symo. sicut. B.

Dilapidatio qñqꝫ excusaẗ.

‡ Vel aliā de pmissis q not. xij. q. ij. ī sūma. et hñtur ea. q. §. his oib⁹. et ca. sequētibus. vl' qꝛ p papā req̄situs fuerat

p pecuniario subsidio fm Goff. Jo. and.

Symōia qñqꝫ excusatur.

h ¶ Prima forma. que fuit: ꝙ merā et plenā diceret veritatē: ⁊ nūc nō psunt ille excusationes quia tūc se debuit excusare put sequitur. Ber.

i ¶ Posset. Et si veruꝫ fuisset ꝙ illas exposuisset corā illis non valet cū eas pbare nō posset. deficit ergo sibi nō ius: sed pbatio iuris. xxxij. q. v. xpiana. et. ff. de te. tute. duo sunt ticij. et. ff. de re. du. si fuerit legatū ff. de adi. leg. l. iij. §. si duobus. et. ff. de here. insti. in tēpus. §. j. Et est simile .s. de elec. bone. j. Et ē ar. ꝙ testis qui est singularis in dicto suo non pbat: vt dicit decre. bone. j. et .s. de pba. licet. B.

Cum oporteat. In pma parte ponitur denunciatio epi ⁊ inquisitorū datio. In secūda ibi: verū. compartio et allegatio epi contra denūciātes ⁊ testes. In tertia ibi: discretiōi. inquisitoꝝ triplex istructio. secūda ibi: ꝙ si. tertia ibi: et si nihil. Ab. sic.

Diuisio.

¶ Casus. Quidam canonici viceñ. ad sedem apo. accedentes multa enormia corā papa contra epm suū pposuerūt. vñ papa super his iquisitionem cōmisit faciendam. Episcopus hoc intelligens anteqꝫ a iudicibus citaretur ad apo. se. accessit: proponens ꝙ illi qui enormia illa proposuerāt ɔtra ipsum odio ⁊ nō bono zelo duxerāt dño pape intimanda: cum sint eius inimici manifesti: et cum eius hostibus cōuersentur / et consanguineos suos ⁊ complices intendāt ad testificandum producere cōtra ipsum: qui nō debent ad testificandum admitti / cum sint periuri et alijs criminib⁹ irretiti: quo audito mandat papa iudicibus ipsis quatenus ad inquisitionem non procedāt: nisi super predictis criminibus dictus episcopus fuerit infamatus. Si vero ad inquisitionē fuerit procedendū predictos vel alios quos ipsius epi cōstiterit esse inimicos: nec ad psequēdū inqsitionē: nec ad testimoniū perhibēdū admittāt: sed p viros idoneos veritatē inquirāt: et si nihil pbatū fuerit ɔtra ipm purgationē canonicam indicant eidē. ¶ Nota ꝙ inimici non admittūtur ad denunciandū vel testificandum. Item nō est facienda inquisitio nisi contra infamatum. Item propter infamiam indicenda est purgatio deficiente probatione. Ber.

¶ Glo. seq. alleg. concor. et duo iura in contrariū. ⁊ in fi. ar.

k ¶ Hostibus conuersentur. Unde sunt repellendi: quia conuersantur cum inimicis / et sunt ipsi inimici. De hoc dicitur .s. eo. ca. j. argu. ad hoc. C. de inoffi. testa. liberi. et .s. eo. repellantur. et. argu. ff. de offi. prefect. vr. l. j. §. cum patronus. et. iij. q. v. ca. iij. et de le. iij. l. j. §. j. Argu. contra. ff. pro socio. nam socij. et. lxxxj. distinc. legitur. et. iij. q. v. ca. iij. Et est argu. hic cōtra aliquem ex inhonesta cōuersatione. Bernardus.

l ¶ Consanguineosqꝫ. Qui in causa criminali † non admittūtur vt consueuit notari. iij. q. v. ca. j. Ber.

† Cr̄ialiter mota sꝫ si ciuiliẗ bñ admitterētur vnde admittiẗ frater p fratre fm Raso. cum edictū de testib⁹ sit prohibitorium ff. de test. l. j. §. de psūp. lr̄as. hic ergo repellūẗ nō qꝛ cōsanguinei sꝫ qꝛ inimici ⁊ inimicis cohabitantes .s. eo. repellantur. Jo. an.

ac cōplices intendant ad testificandū producere contra ipsum: qui ad denūciandum[a] seu testificandum admitti non debent: vtpote iuramēti prestiti transgressores: et alijs criminibꝰ irretiti: et. j. ¶ Dis. v. mādamus ꝙ nisi super predictis famā ipius[b] lesam esse noueritis: vos ad inquisitionem illorū non subito ꝓcedatis. ¶ Qz si ad inquisitionem fuerit procedendū: predictos vel alios quos ipsius esse cōstiterit inimicos[c]: nec ad prosequendā inquisitionē: nec ad perhibendū testimoniū contra ipsum episcopum admittatis: sed per viros ydoneos[d] sup his que gesta sunt inquiratis diligentius veritatem. ¶ Et si nihil graue ꝓbatum fuerit cōtra ipsum: vos purgationē canonicā indicatis[e] eidē. I dē.

A denunciatione repellit publicus concubinarius: excōmunicatus: et conspirator. et is qui non premonuit. Capitulum. xx.

Cum dilectus filius: et. j. ¶ Si vobis cōstiterit predictos quoꝝ nomine sunt excessus huiusmodi episcopo nūciati: publice concubinarios[f] tunc fuisse: ꝓpter qd in eos fuit excōmunicationis sentētia promulgata: vel prefatū episcopū de iā dictis excessibus non fuisse ꝑmonitum[g] ab eisdem: vel ipsos conspirasse[h] i eū/ a denunciatione repellatis eosdē. Alioquin audiatis que fuerunt hincinde proposita. ¶ Eidē epo aucte nostra nihilominus ꝓhibentes: ne super his super quibus ad audientiā nr̄am fuerit legitime appellatū ꝑfatos clericos indebite grauare presumat: donec causa supradicta[i] iuxta formam mādati nostri fuerit terminata. I dem episcopo gebenēsi.

Crimē ꝓbatū ꝑ modū inq̄sitiōis regl'arit pena ordiaria nō punit: sed si īpedit ordinis executionē fit depositio: sicut in accusatione: et si īpedit tm̄ bn̄ficij retentionē fit priuatio a bn̄ficio: nec poterit iudex hāc penā moderari. h. d. vsq3 ad. §. tertie. s3 verum intellectū nō bene declaratum per scribentes. Cap. xxj.

Inquisitiōis negociū quā de episcopo ⁊ canonicis valentinesi. vobis cōmisimus terminandam: ⁊. j. ¶ Secūdo quesiuistis: quid vobis sit statuendū: si cōtra quēpiam per inquisitionē probatū fuerit tale crimen qd deponeret accusatum criminaliter et ꝯuictū. ¶ In quo q̄dē duximus distiguēdū: vtrū sit tale crimē qd ordinis executionē suscepti/ aut retentionē beneficij etiā

¶ Glo. se. ꝯrit. ar. ad partē vtrāq3 soluit. reci. opi. Jo. quā reprobat.

a ¶ Ad denunciandū. Sed nunq̄d criminosi ⁊ infames repelluntur a denūciādo? Nō videt qz q̄libet tenet ad hoc. ij. q. vij. quapropter. et. s. de cogna. spiri. tua nos. Itē hereticꝰ admittit. xxiiij. q. j. quisquis. ⁊ viles ꝑsone admittunt. s. de spon. preterea. ⁊ qualecūq3 testimoniū videt sufficere. xxij. q. v. hoc videt. S3 ꝯtra videt ꝙ tm̄ honeste ꝑsone admittunt. xxxv. q. vj. eps in synodo. ⁊. s. de testi. cog. preterea. et. s. de spon. cum in tua. et ad populares actiones nō admittunt ꝑsone nō integri status. ff. de popu. ac. l. popularis. Credo ꝙ honeste ꝑsone tm̄ debeant admitti ad denūciādum ꝓut hic infra dicit. Jo. dixit ꝙ īfamis ꝑsona admititur dū tamē nō sit criminosa ⁊ irregularis: s3 hoc nō credo de infami. De hoc not. ij. q. j. si peccauerit. et. s. de spon. cū in tua. ⁊. j. ca. proxi. ⁊. iij. q. v. ca. ij. Ber.

b ¶ Famā ipsius. Hoc ideo dicit qz nō est ꝓcedēdum ad inquisitionē contra aliquē nisi cōtra infamatū. j. eo. inq̄sitionis. et. c. qualiter. vbi de hac materia apertiꝰ explicatur.

¶ Glo. seq. reci. ꝑ. q. q̄ inimicitie ⁊c̄. ⁊ arg. ꝙ capitales et ꝯspiratiōes tm̄. alle. in ꝯtrariū ⁊ soluit.

c ¶ Inimicos. Patet hic ꝙ inimici nec ad ꝓsequēdā inq̄sitionē vel testimoniū admittunt: vel ad denūciandū siue accusandū. vt. s. eo. c. j. ⁊. j. c. pxi. s3 nō determinat quales inimicitie repellāt hic ab inq̄sitione vel testimonio. et videt ꝙ capitales ⁊ conspiratiōes tm̄. j. de symo. per tuas. j. ⁊. j. c. pxi. isti. de excu. tu. §. j. et. §. itē si ꝓpt īimicitias. ⁊. ff. de arbi. l. licet. qz nō q̄libet īimicꝰ repellit: s3 ille tm̄ q̄ nimia familiaritate cōuictus est. ff. de ver. signi. late. §. amicos. Item ꝓpter leues inimicitias nō extinguit legatū. ff. de adi. le. l. iij. in fi. Sed ꝯtra videt ꝙ ꝓpt leues etiā repellant/ qz ꝓpt ciuilē ꝯtrouersiā repellitur q̄s ab accusatiōe. s. de testi. spo. itē cū q̄s. Ille dicunt graues inimicitie q̄ sunt de statu hoīs: vel de bonis eiꝰ. † iij. q. v. accusatores. ⁊ ar. opti. s. de dona. ꝓpt eiꝰ ingratitudinē. ⁊. C. de reuoca. do. l. vl. ff. de excu. tu. ꝓpt litē. Sol. arbitrio iudicis relinquit q̄ inimicitie repellāt in talibꝰ. ar. in aut. de testi. §. si ꝓo dicat. col. vij. ⁊. s. e. sup his ⁊. s. de leg. de causis. Et dicit lex ꝙ nō semp repellit testis ꝓpt inimicitias: sed iudex estimabit an sit ei credēdum vel nō. ff. de q̄stioni. l. j. §. preterea inimicorum. ⁊. §. questionem. Jo. and.

Inimici a testimōio et multis alijs repelluntur.

† Oibꝰ vel maiori parte. ad hoc. j. de resti. spo. frequēs. li. vj. et ꝑ h̄ sit solutū ꝯuū de ꝑdic. decre. itē cum q̄s. Jo. an.

¶ Glo. seq. reci. ꝑ. q. an repulso illo q̄ īpetrauit ⁊c̄. ar. ꝙ sic. ponit opi. Jo. quā approbat. et contrariā Tan. quā reprobat.

d ¶ Per viros ydoneos. Ex hoc videt ꝙ si ille q̄ impetrauit inq̄sitionē remotꝰ sit ꝓpter aliquā cām: ꝙ alter possit ꝓseq̄ eādē inq̄sitionē. ar. ff. de īof. testa. posthumꝰ. §. j. nō enī refert ꝑ quē ꝑces sunt oblate. C. de ꝑci. impe. offe. l. j. ⁊. l. vniuersis. nec refert vndecūq3 crimina clarauerint. xxiiij. q. iij. ecce. Itē quia iudex hic ex officio suo ꝓcedit. vnde ꝓpter inhabilitatē agētis nō impedit eiꝰ officiū qd posset ꝓcedi forte vbi ex officio ꝓcedit: sed aliter nō audiretur. sed verius videt vt dicit Jo. ꝙ nō possit: qz papa lr̄as non dedisset ad petitionē illius si talē se dixisset. et eadē ratio etiā delegatum mouere debet. s. de rescrip. sup lr̄is. i fi. Tan. dixit: ꝙ bn̄ poterat iudex ꝓcedere. Jo. meliꝰ dicit vt mihi videt: ꝙ hic ꝓcedere possunt: non ex vi primarum litterarum: sed secundarum. Ber.

e ¶ Indicatis. Et ita leuia potest leuiter indulgere. s. ca. proxi. et ff. de pe. l. respiciendum. ‡ in prin.

‡ In leuibꝰ iudices ꝓni ad lenitatē. i grauibꝰ ad seueritatē:

Cum dilectus. ¶ Primo instruit iudicem super declinatorijs: et eis deficientibus super principali. Secundo inhibitionem fieri mandat ibi: eidem. Abbas siculus.

¶ Casus. Quidā clerici super quibusdā excessibꝰ denūciauerūt epm̄ suū: impetrātes cōtra ipm̄ inquisitionē corā inquisitoribꝰ: ꝓponebat ex parte epi ꝙ clerici illi audiēdi nō erant: qz erāt publici cōcubinarij: ⁊ sic indigni ad denūciādū: ꝓpter ꝙ fuerant excōicati. Itē nō ꝑmonuerant epm̄. Itē erant cōspiratores cōtra ipm̄. Judices sup hoc cōsuluerunt dominū papā. et ipse rn̄. ꝙ si constiterit eos publice concubinarios/ vl' eos non premonuisse ipsum epm̄ de iā dictis excessibꝰ: vel eos conspiratores fuisse cōtra eum: a denūciatiōe repellātur. Alioq̄n audiant que hincinde ꝓposita fuerit: ⁊ eidē episcopo ꝓhibeant ne sup his super quibus ad se. ap. appellatū fuit ab illis clericos ipos aggrauare ꝑsumat: donec causa ꝺm mandatū apostolicum fuerit terminata.

s3 cū tēperamente benignitatis. Jo. and.

¶ No. ꝙ criminosus aliū denūciare non pōt. Item qui nō ꝑmonuit: item conspirator. itē iudex a quo legitime appellatum est de causa illa se intromittere nō debet: donec appellatiōis causa sit finita. Ber.

¶ Glo. se. obijcit ⁊ rn̄det

f ¶ Concubinarios. Sed isti ꝓsequebantur suam iniuriā vel suorū quare nō admittunt ad denūciandū cū admitterent ad accusandum q̄tūcūq3 criminosi sint iiij. q. vj. oībus? Rn̄. nō prosequebant iniuriam ꝓpriā: vn̄ cū eēnt publici cōcubiarij nō erāt admittendi ad alioꝝ peccata denuncianda: cum suspēsi etiam sint. xxxij. di. §. verum † sed viles persone non admittunt ad denunciādum vt sepius dictum est. sic. s. c. c. j. ⁊. s. de spon. cum in tua.

† Qd dic vt. s. de coha. cle. vr̄a et ca. fina. Jo. and.

g ¶ Premonitum. Qui enī nō admonuit repellit a denūciatione s. eo. c. ij. ⁊. j. e. qualiter. §. ad corrigēdos. ⁊. j. de symo. l3 hely.

h ¶ Conspirasse. Isti nullatenus sunt admittendi. j. de symo. per tuas. ⁊. s. de re iudi. cum. J et. A.

i ¶ Supradicta. Quia tunc presumitur ꝙ ex odio procederet et merito possent eum recusare tanq3 suspectum. ar. s. de ap. ꝓposuit. et. c. ad hoc. et. c. sicut. Ber.

Inquisitionis. Si crimen in modū inq̄sitiōis ꝓbatū īpedit etiā post pactā pniam ordinis executionē vel beneficij retētionē: punit q̄s sicut in accusationis iudicio: al's pena erit arbitraria. h. d. ꝺm cōmunē sūmationē vsq3 ad. §. tertie. Diuidit. qz in prima cōsultatio. in scd̄a respōsio ibi: in quo. Abbas. ¶ Casus. Quedam relata fuerant dn̄o pape de episcopo et canonicis valentin. que nō debuerunt sub silentio preterire. Unde papa super his cōmisit inquisitionem faciēdam. Inquisitores super quibusdam articulis dubitantes consuluerunt papam. Secunda questio illorū hec fuit: ecce per inquisitionem tale crimē probatum est: ꝙ si criminaliter accusatus fuisset deponeret. Quesitū fuit qualiter esset puniendus. Sup hoc papa distinguit: ⁊ vtrū sit tale crimen qd impediat executionē ordīs: aut etiā retentionē beneficij etiam post peractā penitentiā. puta si homicidiū cōmisisset: vel adeptꝰ esset ordinem vel beneficium vitio symonie. In istis casibus est ita ꝓcedendum: sicut in iudicio accusationis. In alijs vero criminibꝰ discretus iudex poterit penam moderare ꝺm meritum persone et qualitatem excessus. Tertio quesiuerunt si duo vel plures iurati affirmant aliquem eis videntibus crimen cōmisisse: de quo alia infamia non laborat vtrum illi penam debeant infligere. Item ecce aliquis occulte tradit inquisitori cedulam vel chartam infamationem episcopi continentē: queritur vtrum sit procedendum ad inquisitionem eorum que continentur. Item aliqui iurauerunt vt deponant contra illum de quo fit inquisitio: in secreto exami-

Sūmariā

Diuisio.

post peractam penitētiā impedi-
ret: puta si homicidiū[a] ꝯmisisset
vel adeptus esset ordinē aut bñfi-
ciū vitio symonie: quo casu erit
sicut in accusationis[b] iudicio ꝓ-
cedendū: alioqn[c] ſm ꝑsone meri-
ta et q̄litatē excessus penā pote-
rit iudicātis discretio moderari.

¶ Cōtra nō infamatū sup̄ vita-
te crimīnū inq̄ri nō debet: etiā si
libellꝰ famosus cōtra eū oblatꝰ
fuerit in secreto: nec sup̄ p̄ncipa-
li credit̄ testi qui iuratꝰ dicit se il-
lius ꝯ quē inq̄rit̄ inimicū. idē si
hoc dixit ante iuramentum: nisi
presumat̄ hoc dixisse in fraudem
hoc dicit vsq̄ ad. §. quesiuisti.

¶ Tertie dubitationis articulꝰ
continebat: vtrū cū duo vel plu-
res iurati affirmāt aliquē crimē
aliquod eisdē videntibus cōmi-
sisse: de quo aliqua infamia non
laborat: aliquā illi penā inflige-
re debeatis. Et vtrum ad petitio-
nē quorūdā quasdā cedulas vo-
bis occulte tradentiū infamatio-
nem epi cōtinentes sit ad inqui-
sitionē eorū que in ip̄is continen-
tur cedulis ꝓcedendū. Et an fi-
des eorū dictis debeat adhiberi
qui post iuramentū interrogati
secreto[d] vtrū sint eorū de quibꝰ
inquirit̄ iīmici: rñdēt q̄ nō dili-
gūt illos vel directe inimicos se
asserūt eorūdē: aut etiā ante iura-
mentū id publice confitent̄: nul-
las tñ iīmicitiarū cās ꝓbabiles
oñdētes. ¶ Ad hec rñdemꝰ nul-
lū esse ꝑ crimine sup̄ quo aliq̄ nō
laborat infamia seu clamosa insi-
nuatio nō ꝓcesserit: ꝓpter dicta
hmōi puniendū. quinimo sup̄ h̄
depositiones cōtra eū recipi nō
debere cū inquisitio fieri debeat
solūmodo[e] super illis de quibus
clamores aliqui precesserunt.
Nec ad petitionē eorū q̄ libellū
infamationis porrigūt in occul-
to[f] procedendū est ad inq̄sitionē
super cōtētis ibidē criminibꝰ fa-
ciēdā. Aut etiā aduersus eos cō-
tra quos fit inquisitio: fides ad-
hibenda est dictis eorū: qui post
iuramentū vel ante tacite vel ex-
presse inimicos se asserunt[g] eorū-
dem: nisi forsan ante iuramentū
in fraudē id facere p̄sumantur[h].

¶ Non punitur quis de crimi-
ne de quo non constat nisi per fa-
mā et testium credulitatem: ⁊ ꝑ
dicta paucorum nō debet quis
apud iudicem infamatus repu-
tari. h. d. vsq̄ ad finem.

¶ Quesiuisti etiam quid statui
debeat si nihil per certam scien-
tiam sed tantum per famā et eo-
rū qui fuerit inquisiti credulita-
tem iuratā ꝯtigerit inueniri. Et
vtrū aliq̄s sup̄ eo crimine repu-
tari debeat infamatꝰ: de quo ip-
sum duo vel tres vel etiā plures
dixerit īfamatū: lꝫ de ipso nihil
sinistri in publico audiat̄. ¶ Ad
qđ est nr̄a rñsio: q̄ ꝓpter famā ⁊
deponentiū credulitatem dūta-
xat non erit ad depositiōis[i] sen-
tentiam procedendum: sed infa-
mato canonica poterit īdici pur-
gatio: ſm arbitrium iudicantis.
Qui propter dicta paucorum[k]

nantur et interrogantur vtrum diligant illos contra quos inqui-
ritur: vel sint eiꝰ inimici: et ipsi respondēt q̄ non diligunt illos: vel
expresse dicunt se inimicos illorum: aut etiam ante iuramentū pu-
blice confitētur se inimicos eorū: sed non ostendunt aliquas inimi-
citias probabiles. Et ad hec tria rñ. papa q̄ nullus debet puniri
ꝓpt̄ dicta paucoꝝ: sup̄
q̄ aliq̄ non laborat infa-
mia: vel clamosa īsinua-
tio nō precesserit: nec su-
per hoc testes sunt reci-
piendi cum īquisitio so-
lūmodo fieri debet de q̄-
bus infamia precessit.
Item ad petitionē illo-
rū qui cedulas infama-
tionis porrigūt in occul-
to: ad inquisitionē eorū
que continētur ibidem
non est procedendum.
Item nō est adhibēda
fides dictis illorū qui
post iuramentū vel an-
te tacite vel expresse asse-
runt se inimicos eorum
nisi forsitā ante iuramē-
tum in fraudem hec di-
cere presumant.
¶ Quesiuisti. Aliqui
inquirunt̄ sup̄ excessibꝰ
aliquorū: sed dicūt se ni-
hil scire per certā scien-
tiam: sed tātū per famā
et credulitatē: queritur
quid statui debeat con-
tra illos. Item duo vel
tres vel etiā plures di-
cunt aliquē infamatum
de aliquo crimine: sed ī
publico nihil sinistrum
refertur: queritur vtrū
de crimīe illo debeat re-
putari infamatus. Ad p̄-
mū rñ. papa q̄ propter
famā ⁊ credulitatem de-
ponentiū solūmodo nō
est deponēdus: sed infa-
mato purgatio canoni-
ca poterit indici ſm ar-
bitriū iudicantis. Ad se-
cundū rñ. q̄ propter di-
cta paucorū infamatus
dici non debet: cuiꝰ opi-
nio apud bonos et gra-
ues lesa nō existit. ¶ No-
ta primo duos casus in
quibus acta penitentia
executionē ordinis ex-
ercere quis non pōt. in
quibus eque punitur aliquis siue denuncietur siue accusetur. Itē
nullus debet inquiri nec puniri pro crimine de quo non laborat in-
famia: nec testes recipi. Item occulte infamantes non sunt audien-
di. Item inimicis testibus non est credendum. Item propter fa-
mam et credulitatē probatam nullus debet puniri: sed purgatio ꝓ-
pter infamiā debet indici. Item dicta paucorū non infamāt. Itē
purgationes arbitrarie sunt. Ber.

a ¶ Homicidiū. Hic confirmatur qđ dici consueuit: q̄ in nullo oc-
culto crimine impeditur executio post peractā penitentiā preterq̄
in homicidio: et hoc idem probat̄ de tempo. ordi. quesitū. ⁊ ī symo-
nia.† De hoc notari consueuit. l. dist. de his. Ber.
¶ Glo. se. tractat an in homicidio ⁊ symonia denūciās inscribat vel
ꝓmoneat. postea signat ꝯtrariū de decre. dilectꝰ. ⁊ dupliciter soluit.
b ¶ In accusationis. Videtur q̄ in casibus istis denūcians de-
beat se obligare ad penā talionis cū eque puniātur ac si accusarē-
tur. s̄. eo. super his. arg. sed non credo q̄ se debeat obligare ad penā
talionis: sed ad extraordinariā penam sicut excipiens. s̄. eo. ti. sup̄
his. Item nec videtur hic habere locū admonitio: quia non pōt se
corrigere retento beneficio si quis vellet denūciare in his casibus.
contra. ī. de symo. licet hely. vbi admonitio probata fuit. Item idē
est si q̄s per symoniā adeptꝰ est bñficiū sicut et ordinē vt hic dicit.
Signat̄ cōtra. ī. de symo. dilectus. ij. vbi dicit̄ q̄ si in modū accusa-
tionis cōuincit̄ q̄s de symonia: deponit̄. Si in modū inquisitionis
cōuincit̄ remouet̄ ab illis ecclesijs: et in artioribus ponit̄ ad pagē-
dā pniam. ī. de symo. de regularibꝰ. ⁊ hic puniunt̄. sicut si directe ac-
cusarentur. Qđ dicit ita procedendū esse sicut in accusationis iu-
dicio. potest dici verum esse q̄tum ad hoc vt priuentur officio‡ ⁊
beneficio: non tamē q̄tum ad depositionem: q̄ depositio non est
effectus inquisitionis sed priuatio administrationis vel beneficij
ī. eo. qualiter. ī. de symo. per tuas. j. vnde illud nō notat omnimo-
dam similitudinem‡ quia nullus debet puniri certa pena nisi ad
hoc actū sit. s̄. d̄ or. cog.
cum dilectus: et ſm for-
maꝫ iudicij formari de-
bet s̄nia. ī. de symo. licet.
⁊ hoc ītellige quod hic
dicitur de secularibus.
cōtraria loquuntur de
regularibꝰ circa quos
seruatur qđ hic dicitur
ī. de symo. q̄m symonia-
ca. vel posset dici q̄ etiā
per inquisitionē depo-
nuntur seculares ꝓpter
enormitatem criminis:
vt hec littera velle vr̄.
s̄. de do. et contu. verita-
tis. vbi deponitur epi-
scopus in modum inq̄si-
tionis cui probatū fuit
homicidiū in modū de-
nunciationis. De regu-
laribus stat prout dici-
tur in illa constitutione
vbi dicit̄ de hoc. Ber.
c ¶ Alioquin. i. si aliud
crimen ab istis duobus
sit probatum in modū
inquisitionis quod nō
īpediat ordinis execu-
tiones etiā post peractā
penitentiam: tunc pro-
cedat iudex ſꝫ q̄ sibi vi-
debitur: sed non in offi-
cio vel beneficio cū in
alijs duobꝰ casibus nō
puniantur in plus vt di-
xit Jo. in ꝓxi. notula†
regulares tamē prelati
bene remouerent̄ qui ꝓ
modicis caussis remouē-
tur ab admistratione. ī.
de sy. per tuas. Ber.
¶ Tertie. ¶ Prio po-
nit tres questiones. se-
cūdo soluit ibi: ad hec.
Et potest subdiuidi pri-
ma pars: similiter scđa
ſꝫ tres q̄stiōes ⁊ totidē
ratiōes ad easdem. Ab.
d ¶ Secreto. Exemplo
danielis. ar. ad hoc. C. d̄
tes. nullum. ⁊ si. s̄. d̄ elec.
quia ꝓpter. Et est exp̄s-
sum: q̄ sigillatim sunt testes examinādi. s̄. de te. venerabili. Ber.
e ¶ Solūmodo sup̄ illis. Ex hoc habes q̄ de occultis non est in-
quirendū. nec super illis iuratur. s̄. eo. qualiter. vnde si dicant te-
stes super his nō valent talia dicta vtpote nō iurati. vt. s̄. de testi.
c. de testibꝰ. quia ad hoc non inducuntur. si. ff. de iureiur. si duo. §.
item iulianus. fama ergo alicuius prius lesa debet esse. s̄. eo. cum
oporteat. et. ī. eo. qualiter. Ber.
f ¶ In occulto. Immo tales sunt puniendi. v. q. j. q̄dā. ⁊ deterio-
res sunt tales q̄ illi q̄ substantias et predia aliorū diripiunt. vj. q.
j. deteriores. ⁊. ca. ex merito. ⁊ illud detrahētem secreto ꝓximo suo
hunc persequebar. xxiij. q. iiij. nimium sunt. ⁊. ca. qui peccat. Ber.
¶ Glosa se. querit et remittit.
g ¶ Asserunt. Iudex enī dꝫ interrogare testē: an sit inimicꝰ alteri
parti. vt. iiij. q. iij. §. in criminali. ver. item testiū. q̄ inimici testes es-
se nō debent. s̄. e. cū oporteat vbi de hoc. Sed nunq̄d dꝫ inquiri an
al's sit criminosus? De hoc no. s̄. de testi. cum causam. Ber.
¶ Glosa sequens querit ⁊ soluit.
h ¶ Presumantur. Quia forte nollēt ferre testimoniū/ īō añ iura-
mētū dicūt se esse inimicos illoꝝ. Quid si post iuramentū dicat se
esse criminosū: vl' al's inimicū credet̄ ei? Certe nō: īmo remouebit̄
sicut ordinandꝰ q̄ ꝯfitet̄ crimē ī scrutinio. s̄. de eta. ⁊ q̄li. q̄ris. Ber.
¶ Quesiuisti. ¶ Diuiditur. nam primo format duas q̄stiones.
scđo soluit ibi: ad quod. Ab.
i ¶ Depositionis. i. remotionis ab officio et beneficio.
¶ Glo. se. no. q̄ paucorum dicta ⁊c̄. demum querit et soluit.
k ¶ Dicta paucoꝝ. No. q̄ dicta paucoꝝ nō īfamāt siue nō īducūt

† Si dicas administrationis vt sequitur plana est glo. Jo. and.

‡ Si. ī. de excess. p̄la. sicut vnire. s̄. de sū. tri. dānamus. Joan. and.

† Ad hoc facit vbū hic moderari qđ diminutionē ꝯtinet non augmentū. ī. de vbo. sig. ca. vlti. Host. dicit in his casibus q̄ executionē nō īpediūt. remouebit̄ ei secularis. s̄. eo. cū dilecti. ad si. q̄ est pena inquisitiōis. ī. e. qualiter. poterit tñ iudex cū eo dispēsare ⁊ eū in administratione relinq̄re vt hic. et. s̄. de iudi. at si clerici. Jo. and.

† Inno. alios casus excipit de tē. ordi. ex tenore. ⁊ nos plures. s̄. de renū. nisi. §. ꝓpter cōsciētiam. ſm Host. Jo. and.

famam. vnde prelatus ꝓpter hoc nō mouebitur ad inquirendū: fama enim debet esse per villā siue parrochiā: † ad hoc vt fiat inquisitio. j. eo. qualiter. ⁊. ij. q. j. deus omnipotēs. Sed quot appellabis paucos: vt non dicat infamatus? Pauci dicunt. xl. j. de cleri. excō. mini. latores. et. xxiij. milia dicunt pauci. xlv. dist. disciplina. credo q maior pars vicinie requiratur: quia fama loci requirit non fama aliquorū. s. de presump. illud. et. s. de consangui. ca. ij. vt ex hoc scandalū generetur: et hoc innuitur bene. j. eo. qualiter. Jo.

† Per tex. hu⁹ decre. vr q si prochia non hz nisi duos vl tres prochianos nō possit quis īfamari. Sz dicit Ab. ɔ̄riū cū respiciat fama ēt vicinaꝝ prochiarū. de cēsi. super eo. de cog. spi. sup eo. Jo. and.

Sūmariū

Ad petitionem. ¶ Si qua inquisitio per papā specialiter delegetur: legat⁹ etiam de latere de ea se intromittere non potest ita cōmuniter summatur. Sed licz summatio ista sit vera generaliter intellecta: nō tamē videtur cōgruere huic littere.

Diuisio. Diuidit in duas partes: in prima facti narratio. in secunda diffinitio: ibi. cū igitur. Ab. sic.

¶ Casus. Ad petitionē Galteri abbatis corbieñ. papa cōmisit inq̄sitionē sup statu ipsi⁹ monasterij tam in capite q̄ȝ in mēbris. inquisitione cōmissa legatus apo. se. ad monasteriū accedēs p̄dictū. ipso abbate presente nec reclamāte: incepit inquirere diligenter super statu monasterij. inquisitiōe finita legatus dictū abbatē parisius euocauit vt contra inquisitionē proponeret si quid posset rationabiliter. abbas ad ipsum accedens allegauit q in correctione monasterij ꝓcedere nō valebat: cū predictis iudicib⁹ inq̄sitio prius fuisset cōmissa: allegās cardinalez ipsum ex iustis causis sibi esse suspectū ad se. aposto. appellauit. Cardinalis non obstante ipsius appellatione inspectis que probata fuerāt contra ipsum a regimine abbatie amouit eūdem: dando monachis licētiam aliū eligendi: qui concorditer elegerūt priorem de argentolio in abbatem. Sup hoc delata est questio ad papam. Ipse vero auditis hinc inde propositis dicit q de talibus facta fuit fides propter que dictus. G. debuit amoueri a regimine abbatie: q̄ȝuis restituēdus esset ꝓpter ordinē iudiciarium non seruatū. papa nihilominus voluit ipsum manere priuatū officio abbatie ⁊ amouit dictum priorem a regimine abbatie qui non legitime fuit dicto. G. substitutus pro eo q ipse. G. propter ordinem iudiciariū nō seruatum fuit inordinate remotus. sed quia dictus prior non fuit remotus propter vitium ꝑsone vel defectum sciētie: sed propter iuris solēnitatē omissam / papa ipsum restituit in abbatem. ¶ Nota q sententia que nulla est fit aliqua ꝑ approbationem principis. Itē si aliquis est iniuste remotus per consequentiam patet q alius in locum prioris est iniuste substitutus. ita ista sunt connexa. Item ordo iuris non seruatus: et processum et sententiam reddit nullam. Ber.

¶ Glo. seq. not. non reclamantē litteris renūciare. alle. vj. iura in contrarijs. alle. iij. ⁊ stat cōtrario. secundo arg. tacētem non consentire. alleg. ij. leges. et ad contrarium duos canones.

a ¶ Nec reclamante. Per hoc videbatur recessisse a beneficio litterarum cōsentiēdo inquisitioni legati tacite renūciādo. s. de offi. dele. gratū. ⁊. s. de ap. sollicitudinē. ‡ ff. de arbi. sed si in seruū. in fi. cū. l. seq. ⁊. l. si q̄s rem. C. cōmunia vtriusq̄ȝ iudi. l. ij. ⁊. C. de his qui a nō dño ma. l. vl. in fi. Sed ɔtra videt q nō cōsentit in iudicē q̄ petit īducias: vel cām absentie allegat corā ipso. s. vt lit. nō ɔtest. c. j. ⁊. c. [illegible] actiōis. ff. de iudi. nō videt. Et p̄terea legat⁹ generalis nō pōt se ītromittere gn̄aliter de causa spāliter alteri cōmissa. s. de off. lega. studuisti. vnde nō valuit q̄d fecit iste legatus quare cassatur electus auctoritate ipsius. Et est hic arg. q qui tacet non consentit. ff. de ser. vr. predi. inuitū. ⁊. ff. de procurato. filiusfamilias. §. inuitū. Arg. ɔtra. liiij. dist. si seru⁹. ⁊. xxvij. dist. dyaconus. et. xxviij. dist. dyaconi. Jo.

‡ In his iuri⁹ sm Innoc. agebat in figura iudiciū ordinarij. Hno. vr ita in causis

eum infamatū reputare non debet: cuius apud bonos et graues lesa opinio non existit.

Idē epo et decano saluateneñ.

¶ Si is de cuius crimine in iudicio cōstat: petit restitutionem propter iudiciariū ordinem non seruatum non est audiēdus: sed eum tā̄q̄ȝ notorium criminosum debet superior de nouo priuare. h. d. Et est casus valde nota. sm hūc intellectum. Capitulū. xxij.

Ad petitōez galteri quōdam corbieñ. abbatꝭ. R. ⁊. P. canonicis nouiomeñ. a nobis dudum correctione commissa: et. j. ¶ Verum dilectus filius G. sancte marie i porticu dyaco. cardina. tunc apostolice sedis legatus dicto. G. presente nec reclamante[a] super statu monasterij cepit inquirere diligenter: et cum inquisitione finita eum parisius euocasset: propositurū cōtra inquisitionem eādem si quid rationabiliter duceret proponēdum: idem presentiam ei⁹ adiēs allegauit q in monasterij correctione ꝓcedere non valebat: que predictis iudicibus prius fuerat auctoritate nostra commissa: et cardinalē ipsum ex iustis causis se asserēs habere suspectum: vocem ad nos appellatiōis emisit: quē cardi. (inspectis que ꝓbata fuerant contra eam) amouit a regimine abbatie: dando fratribus eiusdē loci liberā facultatē aliū eligendi: qui priorē de argētolio elegerūt concorditer in abbatem: ⁊. j. ¶ Cū igitur nobis de talibus fuerit facta[b] fides ꝓpter que prefat⁹. G. erat merito amouendus: et si restituēdus[c] foret propter iudiciariū ordinem non seruatum[d]: ipm prouidim⁹[e] manere priuatū regimine abbatie: supradictū priorem (pro eo q p̄fato. G. propter iuris ordinē nō seruatum inordinate[f] remoto intelleximus ob eādem causam ꝑ consequentiā[g] minus legitime substitutū) per sententiā amouētes: quē quia non ꝓpter persone vitiū vel sciētie defectū: sȝ ꝓpter iuris solēnitatem pretermissam amouimus[h]: ipm postmodū restituimus in abbatem. Idem.

¶ Agenti possessorio adipiscende in bn̄ficialib⁹ nō obstat exceptio crimis: nisi de eo sit infamatus: et infamato accusatore non ꝓbāte vel non apparēte indicit purgatio: in qua si defecerit: punitur vt conuictus. Ca. xxiij.

Accedens ad p̄ntiā nr̄aȝ G. nepos quondam. H. subdya. nr̄i sua nobis cōquestione mōstrauit. q cū idē. H. apud se. aposto. viā vniuerse carnis ingressus fuisset: p̄bendā quā decedens habuerat in ecclesia cremoneñ. ei duxim⁹ conferēdam: et. j. ¶ Mādam⁹ q̄ten⁹ nisi prefatus G. sup obiectis eidē in modum exceptionis criminib⁹ videlicet

¶ Glo. se. no. q probationes ⁊c. signat contrariū et dupliciter soluit.

b ¶ Facta fides. Nota q ꝓbationes facte corā eo qui non est iudex: faciunt fidem in alio iudicio. vt hic patet. ij. q. j. in p̄mis. et. iij. q. vj. hoc q̄p pe. et. s. de testi. ca. p̄sentata. contra illud. s. de iudi. at si clerici. Item habes hic q sn̄ia q̄ nulla ē ipo iure rata potest haberi a principe vt hic patet. ⁊ in ca. predictis: sed hoc propter plenitudinem potestatis: quia ipse mutat substantiam rei. C. de rei vxo. act. l. vna. i prin. al's talis sentētia nulla erat. Jo. Vł dic q non propter acta que habita sunt corā legato voluit papa ipsuȝ manere priuatum: quia nulla erant: sed pape fuit facta fides de talibus propter que sententiam legati voluit ratam habere vt hec littera innuit. Bernardus.

¶ Glosa sequens soluit contrarium.

c ¶ Restituend⁹ foret. Hic eniȝ de iure fuerat restituēdus propter iudiciarium ordinem nō seruatū: sed papa de officio sue p̄tātis voluit eū manere p̄uatū. ⁊ forte ꝓpter scādalū restitutio q̄nq̄ȝ differt: vt dici ɔsueuit. iij. q. vj. hoc q̄p pe. et vt factū legati palliaret. † contrariū tamē signatur. s. eo. qualiter: dicit papa q ordo iuris qui seruatus nō fuit corrigatur. Joan.

mere ciuilib⁹ vbi p̄ter volūtatē p̄tiū non ꝓcedūt iudices: hic ī causis īquisitionū vbi p̄te inuita ꝓcedunt iudices. vel illa cū ille q̄ quē agit aliq̄d fecerit corā iudice h cum solū passus ē. vł dic q non erat ī p̄tāte isti⁹ reuocare iurisdictionē delegatā. Jo. an.

Sn̄ia nulla a principe ratificari potest.

d ¶ Non seruatum. Nota q in inquisitionib⁹ seruandus est ordo iuris. j. eo. qualiter. §. debet. sicut in alijs iudicijs ordinarijs: sed hoc est verum circa seculares: secus in regularibus vbi non vsq̄ȝ quaq̄ȝ seruatur. j. eo. qualiter. in fi. quia de plano et sine strepitu iudiciorum debet cum eis procedi. j. eo. ca. penulti. sed hic peccatum fuit in alio ordine: scilicet in iudice qui cognoscere non debuit. ‡ s. de offi. delega. studuisti. Ber.

† Dicit go. ob reuerentiā cardinalis: subdēs de hac ꝓuisione quem turbari non debere per id q̄d dicit se. glo. J. ā.

e ¶ Prouidim⁹. De plenitudine potestatis: sed nō de iure. Ber.

f ¶ Inordinate. Id est per eum ad quē non spectabat cū dict⁹. G. non consenserit in legatum

¶ Glo. seq. not. propter connexitatē ⁊c. alleg. vnū contrarium.

g ¶ Per consequentiā. Sic ergo sententia lata contra vnū p̄iudicat alij consocio propter connexitatem negociorū. si. lxxxj. disti. tantis. et. iij. q. vj. hoc quippe. et si. lix. distin. ordinatos. † et. vij. q. j. presentiū. arg. s. de appel. vna. si. s. de proba per tuas. vbi ꝑ primū presumitur consequēs. Arg. cōtra. s. de preben. dilecto.

‡ Sed Ho. intellexit hoc pctm̄ in ordine illius. §. dz. vel in exceptiōib⁹ non admissis q̄d ē falsum vt ptz. j. eo. ti. c. j. ⁊. ij. li. vj. Jo. ā.

h ¶ Amouimus. Quasi quadā breui manu. ‡ si. s. de cau. pos. cum ecclesia. et. ff. de iure do. licet. §. quotiens. eo prius citato: al's nō ꝓcederetur contra absentem. Ber.

† In his de hoc. et. j. de symo. dilect⁹. Jo. an.

Accedens. Exceptio criminū possessionem prelati nō retardat: nisi fuerit de his publice diffamatus: sic cōmuniter summatur. Et sunt due partes. In p̄ma narrat factum. In secūda sub certa forma diffiniendū cōmittit ibi: mādamus quatenus. Abb. si.

‡ Dicebat Vin. vna manu occidit: alia viuificat. vna tollit: altera dat. Jo. an.

¶ Casus. Quidam subdyaconus domini pape. H. nomine canonicus cremoñ. apud se. ap. decessit. papa prebendā quā obtinuerat in ecclesia cremoneñ. G. nepoti ipsius. H. cōcessit: super hoc executoribus sibi datis qui concessionē predictā executioni mandarēt: et dū executores vellēt mandatū apostolicum adimplere: ex p̄te capituli cremoneñ. in modū exceptionis propositum fuit coram eis

φ dictus. G. de periurio et homicidio erat infamatus publice. vnde prebenda non erat sibi conferenda. sed potius auferenda: propter qđ executores in negocio nõ ꝓcesserũt. vnde idẽ. G. ad sedem apo. accedẽs: predicta in p̄sentia dñi pape allegauit: petẽs vt concessionẽ sibi factã faceret executioni mãdari: cõtradictores in expensis puniendo. vnde mãdat papa executoribus quatenus cõcessionem factã dicto. G. debeãt executioni mãdare: nisi prius super obiectis criminib⁹ in modũ exceptiõis publice fuerit ĩfamatus. quo facto si legitimus apparuerit accusator. audiãt q̃ fuerint hincinde ꝓposita. et sic crimina illa/vel alter eoꝝ ꝓbatũ fuerit cõtra ip̄m sup eadẽ prebẽda silẽtiũ iponant eidẽ. Si vero nullus contra ip̄m apparuerit accusator. et ip̄e sup dictis criminib⁹ fuerit ĩfamatus purgationẽ canonicam indicãt eidem: in qua si defecerit imponãt ei silentiũ. Si autẽ ei p̄stiterit ꝯdictores ab ei⁹ molestia cõpescãt eos q̃ nisi sunt eum impedire: in expẽsis legitimis cõdẽnando. ¶ Nota φ executio sententie siue collatiõis bñficij debet differri si elect⁹/vel ille cui est iã facta collatio sit sup crimĩalib⁹ publice infamat⁹. Itẽ deficiẽs in purgatione habet pro conuicto et punit. Item q̃ deficit in exceptione probanda punit in expensis. et hoc ideo fit: quia iam constabat de iure istius cum esset prebenda collata. Ber.

a periurio: et homicidio publice[a] fuerit infamatus: concessionẽ nostram sibi factã executioni mandetis. ¶ Deinde si legitimus accusator apparuerit: audiatis que fuerint hincinde ꝓposita: ⁊ si predicta crimia vel eorum aliquod legitime probatum fuerit cõtra eum: ipsi super eadem prebenda silentiũ imponatis. Si vero contra eum legitimus non apparuerit accusator: et ipse super predictis criminibus dinoscit respersus infamia: purgationem ei ca-

b nonicam indicatis[b]: in qua si defecerit: imponatis ei silentium. Si autẽ purgationẽ prestiterit: cõtradictores ab eius molestia cõpescentes: eos q̃ eum nisi sunt

c impedire in expensis[c] legitimis condẽnetis.

Idem in concilio generali.

¶ Superior contra subditum maxime prelatum de his tantũ inquiret super quibus precessit infamia. Et tũc vocabit eũ ⁊ tradet sibi capitula ⁊ noia: ⁊ testiũ dicta publicabit: et ipsius legitimas exceptiões admittet: ⁊ probato graui crimine: eũ ab administratione remouebit. In regularibus vero prelatis ad vnguẽ seruandus non est hic ordo. Et q̄ꝫ in hac summatione modica videat agi differẽtia iter p̄latos ⁊ subditos ꝯ quos inq̃rit tñ facieda est vt ptz in lr̃a. C. xxiiij.

ij. Qualiter ⁊ quãdo debeat plat⁹ ꝓcedere ad inq̃ren-

d dum[d] et puniendum subditoruꝫ excessus ex auctoritatibus veteris et noui testamẽti colligit euidẽter: ex q̃b⁹ postea ꝓcesserũt canonice sanctiões sicut olim apte

¶ Glo. seq. not. ex textu. alle. iij. iura pro. ⁊ tria contra. ⁊ soluit.

a ¶ Publice. Hic videt φ si aliqua exceptio obijciat electo: φ differenda sit donec electus admissus fuerit: nisi ipse sit de ea publice infamatus. ar. ȝ. de appel. cõstitutus. in fi. C. de fal. l. ij. ⁊. C. de edic. diui adria. tol. l. ij. Ar. cõtra. ȝ. eo. omnipotẽs. lxxxj. dist. tantis. ⁊. C. de ꝓcur. reũ. Sol. sed in electo si obijciat exceptio: statim est audiẽda anteq̄ꝫ cõfirmet: sed hic alia ratio est: q2 iã fuerat institutus per dominũ papam: nec deerat sibi nisi sola possessio. † vnde mitti debet in possessionẽ. nisi esset publice infamatus: ꝓpter qđ differt: q2 etiã si iã esset in possessione ꝓpter tãtã infamiã ⁊ scandalũ deberet suspendi vsq̄ꝫ ad purgationẽ. ij. q. v. presbyter. ⁊. c. si mala fama. sed vbi nõ est infamatus: non debet differri executio: secus in his qui adhuc non habent plenum ius.

† Nã et qñ maior eligit oia videtur cõfirmata. insti. de satisda. tu. in pñ. vñ dicit Vi. int ꝯfirmatiõem et possessiõem nõ esse gradũ. Jo. an.

b ¶ Indicatis. Vt infamis purgetur. Ber.

c ¶ In expensis. Qui enim exceptionẽ opponit fundata intentione actoris et eam non probat: punitur in expensis vt hic. ⁊. ȝ. de do. ⁊ cõtuma. finẽ. vbi de hoc. ⁊. ȝ. de maio. ⁊ obe. ca. vlti. quia maliciose eam videtur opponere. Ber.

Diuisio.

Qualiter et quando. ¶ Quattuor habet partes. In prima dicit quãdo est faciẽda inquisitio. In secũda dicit qualiter. In tertia ꝯ quẽ. In quarta quid cõtineat ⁊ p se patet qđ intẽdat. scđa ibi: debet. tertia ibi: ad corrigẽdos. quarta ibi: hũc tñ. Ab. sic.

¶ Casus. In concilio presenti ostendit papa quando prelati debeant inquirere de subditorum excessibus: ⁊ qualiter eos debeant punire cum in culpa fuerint inuenti: qđ euidenter colligitur ex auctoritatib⁹ noui ⁊ veteris testamenti. ex quibus auctoritatib⁹ processerũt postea canonice sanctiones: legit enim in euangelio φ villicus ille qui diffamatus erat apud dominum suum: quoniam dissipasset bona ipsi⁹/quesiuit ab illo. quid est quod audio de te? Redde rationẽ villicationis tue/iã enĩ nõ poteris amplius villicare. Et in genesi dñs ait. descendã et videbo vtrum clamorem qui venit ad me opere compleuerint. ex istis auctoritatibus manifeste probatur φ non solum subditus/ sed etiã cum prelatus excedit si per clamorem et famam ad aures superioris peruenerit non a maliuolis sed honestis: nec semel: sed sepe debet prelatus descendere. et coram canonicis senioribus ecclesie sue veritatem diligenter inquirere. et si culpam inuenerit/illam puniat non tanq̄ꝫ ipse sit accusator et iudex / sed quasi fama denunciante suum officium exequatur. Istud quidem obseruandum est in subditis et diligentius in prelatis: quia ipsi sunt quasi signum positi ad sagittam: et quia non possunt omnibus complacere propter officium suum: odium multorum incurrunt. Unde statuerunt sancti patres vt accusatio prelatorum. non facile admittitur vel admittatur: ne concussis columnis: corruat edificium: nisi diligens adhibeatur cautela. videlicet vt accusatio que ad degradationem intenditur nullatenus admittatur: nisi legitima p̄cedat inscriptio. sed cũ aliquis fuerit infamatus ita φ sine scandalo dissimulari non possit: tunc ad inquirendũ ⁊ puniendũ prelatus procedat non ex odio/sed ex caritate: q̃tenus si grauis fuerit excessus q̄uis nõ degradet ab ordine/ tamẽ ab administratiõe remoueat oĩno qđ est p̄m euangelicam ꝟitatẽ a villicatiõe villicũ amoueri. ¶ Debet. In hoc. §. dicit φ ille ꝯ quẽ fit inquisitio debet esse presens nisi per contumaciã se absentet: ⁊ illi sunt exponenda capitula de quib⁹ fuerit inquirendũ. et dicta testiũ et noĩa ipsoꝝ sunt ei publicanda: et exceptiões ⁊ replicatiões legitime admittende: ne suppressione noĩm detur audacia infamandi: et per exclusionẽ exceptionũ deponendi falsum securitas p̄beat. ¶ Ad corrigẽdos. In hoc. §. dicitur φ prelatus tanto diligẽtius debet ad corrigendos excessus p̄latorũ descẽdere: q̄to dãnabili⁹ eos dimitteret incorreptos. ꝯtra quos exceptis notorijs trib⁹ modis põt procedi/per accusationẽ: videlꝫ denũciationem. et inq̃sitionẽ ipsorũ. ita vt diligens in oĩbus adhibeatur cautela vt accusatio nullatenus admittatur: nisi legitima p̄cedat inscriptio: ⁊ denũciationẽ caritatiua admonitio: et inquisitionẽ clamosa debet insinuatio p̄uenire. hoc moderamine semp adhibito vt p̄m iudicij formã sentẽtie q̄ꝫ forma dictet. Hunc ordinem circa regulares p̄sonas nõ credit papa vsq̄ꝫquaq̄ꝫ seruandũ: que cũ requiritur de facili possunt a suis administrationib⁹ amoueri. ¶ Nota φ cũ infamia procedit a maliuolis nõ debet procedi ad inquirẽdũ: quia ex odio presumit famã illam processisse. Item prelati quasi signũ dicunt positi ad sagittã. Item prelatus nõ debet procedere ad inquirendũ ex odio: sed ex caritate. Item prelatus p inquisitionẽ nõ deponitur: sed ab administratione remouetur: nisi in duob⁹ casibus. ȝ. e. inquisitionis. j. rñ. Item ille cõtra quẽ fit inquisitio debet esse presens: nisi cõtumaciter se absentet. Itẽ ea de q̃bus contra aliquẽ aliquis inquirit/debent ei manifestari: ⁊ oĩs defensio sibi reseruatur. Itẽ accusationẽ inscriptio semper precedere debet: admonitio denũciationem: et inquisitionẽ fama siue clamosa insinuatio. Item sententia semp formanda est p̄m modũ agendi. Item regulares de facili remouentur a suis administrationibus. Ber.

d ¶ Glo. se. ar. φ nõ sit funct⁹ ⁊c̃. alle. tria iura. in ꝯriũ. soluit.

¶ Ad inquirendum. Videamus qualiter et quando prelatus procedere debeat ad inquisitionem faciẽdam: et quali pena sit puniendus qui conuincitur in modũ inquisitionis. Tunc autem debet prelatus procedere ad inquirendum cum famam et frequentem clamorem intelligit de excessibus alicuius seu etiam aliquorum prout patet ex tenore istius constitutionis: et φ sit infamatus non a maliuolis/et inimicis: sed a bonis et discretis. vt hic dicit. et. j. de pur. ca. cum in iuuentute. et. xj. q. iij. in cunctis. Et tunc distingue † quia aut procedit ex officio suo aut aliquo postulante inquisitionem. Si ex officio suo: tunc prelatus cum aliquibus de canonicis suis debet descendere ad locum. ij. q. j. deus omnipotẽs. et. lxxxvj. si quid. quia ibi potest melius inquiri. xxiiij. q. j. pudenda. xxiij. distin. illud. et. ȝ. de ele. postq̄ꝫ. et. xxxiij. q. j. paratus. ver. cum proculdubio. qui in eodem populo creuerat ⁊c̃. et recipere iuramenta prelati et clericorum super statu ecclesie: cum ecclesia est infamata vel etiam cum prelatus. vt. ȝ. eodem. cum dilecti. p̄m illam formam. ȝ. eo. qualiter. §. formam. et sic recipiat dicta illorũ: et ille contra quem fit inquisitio debet esse presens. et omnes contra quos proceditur: nisi per contumaciam se absentent. et ea que obijciuntur et nomina testium sunt illi exponenda vt. j. eodem. c. §. debet. et. v. q. ij. si primates. Item si ille contra quem fit inquisitio habet iudicem suspectum: potest illum recusare. vt. ȝ. de appel. cũ spãli. et. j. e. c. ver. nõ ex odij fomite. vl' φ iudex sit crimiosus. argu. iij. q. vij. iudicet. et. xxv. di. c. vl. et. xxxvj. di. vna tñ. et ꝯ testes excipere põt. vt in. §. debet. et noĩa et dicta et depositiões testium sunt publicãda vt ille possit se defendere. j. eo. olim. et. j. eo. capi. §. debet. etsi testes dicãt sup his de q̃bus infamia nõ processit nõ valent. ȝ. eodem. inquisitionis. §. j. Crimine vero sic probato si prela-

† Jo. ⁊ Go. hic assignabãt has differẽtias inter hec duo membra. Prima q2 primo casu iudex facit reũ iurare ⁊ rñdere. et sic itelligat qđ dixi sup X. redde. in prin. ca. ⁊ de cre. cũ dilecti. ȝ. e. sec⁹ cum alio ꝓmouente. et hoc ne p id aduersari⁹ instruat ꝫ Jo. ⁊ forsan hoc voluit glo. j. X. siue ro ꝓcedat. Item p̄mo casu publicatj attestationib⁹ itẽ iudex recipit testes ẽt sup eisdẽ capitulis. sec⁹ cũ ꝓuoctio facta est a ꝓmouẽte. de hoc plene dixi. ȝ. de te[...] mor. Jo. ã.

distinximꝰ[a]: τ nūc sacri approbatiōe ꝯcilij confirmamꝰ. Legit enī in euāgelio φ villicꝰ ille q̄ diffamatꝰ erat apud dn̄m suū q̄si dissipasset bona ipsius: audiuit ab illo: quid hoc audio de te: redde[b] rationē villicationis tue: iā enī non poteris ampliꝰ villicare. Et in genesi dn̄s ait. Descendā et videbo vtrū clamorē qui venit ad me opere ꝯpleuerint. Ex q̄bꝰ auctoritatibꝰ manifeste probat φ non solū cū subditꝰ/ verū etiā cū p̄latꝰ excedit si per clamorē et famam[c] ad aures supioris ꝑuenerit: nō q̄dē a maliuolis[d] et maledicis: sed a ꝓuidis τ hōestis: nō semel tm̄ sed sepe qd̄ clamor innuit τ diffamatio manifestat: debet corā ecclie seniorībꝰ: veritatē diligentiꝰ perscrutari: vt (si rei poposcerit qualitas) canōica districtio culpā feriat delinquētis: non tanq̄ idē sit accusator et iudex: sed q̄si denūciante fama vel deferente clamore officij sui debitū exequat. Licet autē hoc sit obseruādū i subditis: diligentiꝰ tm̄ est obseruādū i p̄latis qui q̄si signū sūt positi ad sagittā. Et qꝛ nō possunt oībꝰ cōplacere: cū ex officio suo teneant nō solū arguere: sed etiā increpare: q̄n etiā iterdū suspēdere nōnunq̄ vero ligare/ frequēter odiū multoꝝ icurrunt τ insidias patiunt. Et ideo sancti patres ꝓuide statuerūt vt accusatio prelatoꝝ nō facile admittat: ne cōcussis[e] colūnis corruat edificiū: nisi diligēs adhibeatur cautela: ꝑ quā nō solū false/ sꝫ etiā maligne crimiatiōi ianua p̄cludat. Verū ita voluerūt ꝓuidere p̄latꝭ ne crimiarent iniuste: vt tm̄ cauerēt ne delinq̄rēt insolēter contra morbū[f] vtrunq̄ inueniētes medicinā congruam: videlicet vt crimialis accusatio q̄ ad diminutionē capitꝭ .i. degradationē intendit: nisi legitima p̄cedat[g] inscriptio: nullatenꝰ admittat. Sed cū sup excessibꝰ suis q̄sq̄ fuerit infamatꝰ vt iam clamor ascēdat: q̄ diutiꝰ sine scādalo dissimulari nō possit: vel sine ꝑiculo tolerari: absq̄ dubitationis scrupulo ad inq̄rendū τ puniendū eiꝰ excessus nō ex odij fomite: sed charitatis ꝓcedat affectu: q̄tenꝰ si fuerit grauis excessus/ τ si non degradet ab ordine: ab admistratiōe tm̄ amoueat oīno: qd̄ est sm̄ sniam euangelicā a villicatiōe villicū amoueri: q̄ non pōt villicationis sue dignā reddere rōnē. ¶ Debet igit esse p̄sens is ꝯtra quē[h] faciēda est inq̄sitio: nisi se ꝑ ꝯtumaciā absentauerit. τ exponēda sūt ei illa capitula de q̄bꝰ fuerit inq̄rēdū: vt facultatē habeat defendendi se ipm̄. τ non solū dicta/ sꝫ etiā nomina ipa testiū sunt ei (vt q̄d τ a quo sit dictū appareat) publicāda: necnō exceptiōes et replicationes legitime admittēde ne ꝑ suppressionē noīm infamandi: ꝑ exceptionū vero exclusionē deponendi falsū/ audacia prebeat. ¶ Ad corrigēdos itaq̄ subditorū excessus tāto diligētiꝰ debet p̄latꝰ assurgere: q̄to dānabilius eorū offensas desereret incorrectas. Contra quos vt de notorijs excessibꝰ taceat: et si tribus modis possit ꝓcedi: ꝑ accusationē videlꝫ/ denūciationē/ et inq̄sitionē ipoꝝ: tm̄ vt diligens adhibeat oībꝰ cautela: ne forte per leue[i] ꝯpēdiū ad graue[k] dispendiū veniat: sicut accusationē legitimā dꝫ p̄cedere iscriptio: sic τ de

tus est: dꝫ remoueri ab administratione sm φ villicus a villicatiōe remouet. vt .j. dicitur. Alij vero puniunt sm arbitriū iudicis sm ꝑsone meritū et qualitatē excessus: nisi tale crimē probatū fuerit qd̄ post penitentiā peractā ipediat ordinis executionē: vt homicidiū: et symonia. tunc ꝓcedendū est ac si in modū accusationis directe ꝓbatū fuisset crimen. vt .s. eo. inq̄sitionis .j. rn̄so. et ibi dicit. Qualiter puniunt de homicidio. habes .s. de tēpo. ordi. ca. vlti. De pena regulariū ꝓpter symoniā cōmissa ab eis. dic vt .j. de symo. dilectꝰ .ij. τ ca. qm̄ symoniaca. vbi dicit q̄liter cōtra eos ꝓcedat. Si vero ꝓbatū nō fuerit: τ mala fama ꝑdurat/ purgationē indicat iudex ifamato sm qualitatē ꝑsone: τ q̄titatē infamie: in qua si defecerit: puniat .j. de symo. de hoc. τ c. isinuatum. τ .j. de pur. ca. cum p. Si vero infamatꝰ ꝯtumax fuerit τ nō cōparet iudex nihilominꝰ cōtra eū testes recipiat lite nō ꝯtest. τ eū puniat. vt .s. vt lit. nō ꝯtest. qm̄ .§. sunt τ alij. τ .j. eo. ca. vo. dꝫ. Quales testes recipi debeāt. dictū est .s. eo. cū oporteat. Quales debeāt esse q̄ recipiunt in symonia cōtra regulares. dicit .j. de symo. ꝑ tuas. Si vero ꝓcedat iudex ad petitionē alicuiꝰ ꝓcurātis inq̄sitionē: siue sit ordinariꝰ siue delegatꝰ ad locū accedat si pōt: et vocet illū ꝯtra quē ꝓcedere debet et tūc recipiat testes q̄s ille ꝓducet q̄ ipetrauit inq̄sitionē: tm̄ si ille negaret infamiā p̄cessisse: cognoscet p̄mo iudex vtrū sit infamatꝰ τ postea ꝓcedet sup his q̄ denūciata sunt: al's non ꝓcedat nisi p̄mo cōstet φ ifamatus sit .s. e. cū oporteat. et .c. q̄liter. et si actor ꝓbet illū esse ifamatū: reꝰ pōt ꝓbare φ sit bone fame. ar .j. de pur. ca. c. cū i iuuētute. cū potiꝰ sit p̄uilegiū bone fame q̄ infamie. arg .s. eo. lꝫ. in fi. Si vero crimē ꝓbet puniatur. vt .s. dictū ē. Si aūt nō ꝓbauit puniri debet q̄ ipetrauit inq̄sitionē. vt .j. ti. proxi. c. ij. Et ita idē est q̄tū ad penā q̄n ꝓcedit ad petitionē alicuiꝰ ꝓsequētis inq̄sitionē: sicut q̄n ꝓcedit ꝑ offm̄ iudicis ad famā vl' clamorē. Et cum ꝓcedit ad denūciationē alicuiꝰ ꝓsequētis inq̄sitionē nō credo necessariā admonitionē: qꝛ nō agit ad penitentiā: i q̄ casu necessaria est admonitio sm formā euāgelij: sed in p̄dictis duobꝰ casibꝰ agit ad penam: vt predictū est. et aliter format petitio denūciatiōis cū agitur ad penā: τ aliter cum denunciat ad penitentiam: quia tunc agit ad penitentiā peragendā non ad penā imponendā officij vel beneficij: τ sic intelligit finis illius glose .j. que icipit sic .j. de symo. licet hely. de hoc no. in glo. p̄dic. Itē nunquid reus possit petere a iudice vt reinquireret cōtra illū qui impetrauit inquisitionē sicut ꝯtingit in alijs iudicijs vbi admittitur recōuētio .s. de mutu. peti. per totum? Dicas φ nō: quia inq̄sitio iudicis officio expedit nō iure actionis: sic nec renūciatio aut reaccusatio: qꝛ tunc presumitur φ ex odio h̄ fiat. vt .s. eo. cū. p. et .iij. q. v. c. ij. τ nō relatione criminis: sed innocentia reus purgat. ff. de pu. iu. is qui. Item testes cōpelli possunt ad probandū inquisitionē .s. de testi. cog. super his. licet in iudicijs ordinarijs compelli non debeāt in criminibus si qua p̄ncipaliter vel incidenter obijciant. vt eo. ti. dilectoꝝ. vbi de hoc. Dic

Luc. xvj

Gene. xviij.

vt ibi no. in fine notule. Itē τ illud potest facere prelatus: cū infamia contra aliquem ad ipsum peruenit: vt p̄figat terminum volentibus accusare: vt si aliquis appꝛuerit accusator audiat illū: τ ꝓcedat legitime in accusatiōe .s. c. pxi. τ .xv. q. v. ca. pxi .j. de pur. ca. ex tuarū. Si aūt nō apparuerit: tūc pōt ꝓcedere ad inq̄rendū. vt .s. dicit. vel indicere purgationē: in qua si defecerit puniat. vt .s. ca. pxi. sed meliꝰ est φ inq̄rat qꝛ periculosū est accusare: qꝛ de facili nullꝰ accusaret. Quid si aliq̄s alterius dyocesis: vl' de alia prochia hoc tacito ipetret inq̄sitionē vl' denūciet: nūq̄d debet audiri: cuꝫ ipius nō intersit: p̄sumitur φ nō charitatiue denūciet vel ipetret inquisitionē: vnde credo illū repellendū. arg .s. de testi. ex parte. A. in verbo illo tacito φ miles fuerit τc̄. Ber.

a ¶ Distixímꝰ. In parte decisa ab illa decre .s. e. qualiter. cuius verba hic ponūtur. vsq̄ ad .§. debet. Ber.

¶ Glo. sequēs No. φ iudex corrigit interlocutoriā. adducit tres concor. et tria similia.

b ¶ Redde rationem. Sed qualiter debet rationē reddere prelatus administratiōis sue: p̄latus enī debet reddere rationem sue administrationis tanq̄ tutor. C. de iudi. l. ij. qꝛ comparatur tutori: τ procurator est non dn̄s .s. de do. c. ij. τ .xij. q. j. c. ij. potest dici φ staret suo iuramēto si aliter nō pōt reddere rationē. ar. C. de dona. l. penul. † τ. C. vnde vi. si quando. ij. q. j. in p̄mis. ver. gloriosus vo. τ .s. de his que vi metusue causa fiunt. ca. vlti. Ber. Additio. Ex hac auctoritate redde rationem τc̄. nota duo p̄mo φ ipse inquirendus est prius interrogādus et nō testes: quia si cōfiteretur non esset opus testibꝰ. Scd̄o φ sue excusationes sunt admittende. Hosti.

† Sufficit iuramentū eiꝰ q̄ administrat relicta ꝑ redēptiōe captiuoꝝ φ sine diminutiōe vel dolo i eū vsū illa conuerterit. Jo. and.

c ¶ Et famā. Argumētū famā nihil ꝑ se ꝓbare. xxxv. q. vj. si duo .s. de eo qui cog. ꝯsanguine. vxo. sue. sup eo. Arg. contra .s. de presump. c. illud. et .s. de consangui. et affini. ca. ij. τ .iiij. q. iij. §. item sepe.

d ¶ A maliuolis. xj. q. iij. in cunctis. si hoc constaret φ a talibus esset orta: al's difficile est ꝓbare famā ortā esse a talibus: cū fama ab incerto auctore procedat. de conse. di. iiij. sanctū est. vn̄ satis potest dici φ indicenda est purgatio vn̄cūq̄ ꝓcedat infamia: saltē propter scandalū. ar .j. de pur. ca. accedens. Ber.

e ¶ Concussis colūnis. xij. q. ij. gl'ia epi. τ .ij. q. vij. accusatio .j.

f ¶ Morbū vtrūq̄. Vnꝰ morbꝰ est quando falso vel maliciose accusant. ꝯ hūc remediū mediciale ē iscriptio .j. eo. vo. j. Alter morbꝰ ē q̄n deliquūt isolēt: ꝯ hūc/ remediū mediciale ē iq̄sitio .j. e. vo. ij. H. Additio.

g ¶ Precedat iscriptio. Sic .s. eo. sup his. τ .j. de symo. lꝫ hely.

h ¶ Cōtra quem. Ex h̄ .§. colligit manifeste φ ordo iuris seruandus est i inq̄sitione faciēda .s. c. ad petitionē: sed h̄ verum est circa seculares: circa regulares nō est vsq̄q̄ suandus vt dicit in fi.

i ¶ Leue compendiū. Id est ꝑuersum τ p̄cipitatum iudiciū leuis iudicis qꝛ forte vult breuiare lites. Additio.

k ¶ Ad graue dispendium. Id est ad penam auctoritate talis processus inflictam. Additio.

nũciationem charitatiua monitio: et inquisitionem clamosa insinuatio ꝑuenire: illo semꝑ adhibito moderamine vt iuxta formam iudicij sententie quoqȝ forma[a] dictetur. ¶ Hunc tamen ordinem contra regulares ꝑsonas non credim⁹ vsqȝquaqȝ seruãdũ. que (cũ causa reqrit) facilius[b] et liberi⁹ a suis possint administratiõib⁹ amoueri. Idē in eodem.

¶ Metropolitani ad correctionem excessuum et reformationē morum singulis annis facere debēt prouinciale cõcilium: in quo statuere debent personas ydoneas per singulas dyoce. que sollicite inuestigent: et in sequenti concilio referant corrigenda. et episcopi debent facere synodos episcopales singulis annis. ⁊ publicare agitata in ꝓuinciali concilio. et hec negligentes ab executione officij suspendũtur. hoc dicit. Capitulum. xxv.

Sicut olim a sãctis patribus noscit institutũ[c]: metropolitani singulis annis cum suis suffraganeis ꝓuincialia nõ omittant concilia celebrare[d]: in q̇bus de corrigendis excessib⁹ et morib⁹ reformandis ꝑsertim in clero diligētem habeãt cũ dei timore tractatũ: canonicas regulas maxime q̃ statute sunt ĩ hoc generali cõcilio relegētes: vt eas faciant obseruari: debitã penam transgressorib⁹ infligendo. ¶ Ut autē id valeat efficati⁹ adimpleri: ꝑ singulas dyoceses statuant[e] personas idoneas: prouidas videlicet et honestas: que per totũ ãnũ simpliciter et de plano absqȝ vlla iurisditione[f] sollicite inuestigent: que correctiõe vel reformatione sunt digna: et ea fideliter ꝑferant ad metropolitanũ et suffraganeos et alios in cõcilio subsequenti: vt super his et alijs (ꝓut vtilitati et honestati congruerit) prouida deliberatione procedant: et que statuerint faciant obseruari: publicaturi ea in episcopalibus sinodis annuatim ꝑ singulas dyoceses celebrandis.

¶ Quisquis aũt hoc salutare statutũ neglexerit adimplere: a sui executione officij suspendatur.

Grego. ix. archiepõ et priori sancte marie Rothomageñ.

¶ Sententie excõicationum suspensionum vel interdicti late post denunciationē: per abbatez denunciatũ vel aliũ ꝓ ipõ in monachos denunciantes vel adherentes eisdē relaxant. spoliati restituũtur: et iuramenta de tacenda veritate relaxantur: dicta testium denũciato traduntur: ⁊ expense de bonis mõasterij monachis denũciantib⁹ ministrãtur. ⁊ ꝓpter hoc ab obediẽtia abbatis non eximuntur: sine tamen litis preiudicio. Capitulũ. xxvj

Olim. J. T. et. P. ordinis tyronẽsis: et. j. ¶ Ne igitur

¶ Glo. seq. tractat de triplici modo ꝓcedēdi suꝑ criminibus ⁊ eoꝝ penis. circa scdm signat duo iura in ꝯtrariũ ⁊ vtrobiqȝ remittit.

a ¶ Forma. Sic. j. de symo. lȝ hely. Forma ista triplex est cũ ꝓcedit accusando: denũciãdo: ⁊ inquirēdo: vt si agat in modũ accusationis: et ꝓbet crimen deponat reus: qꝛ hic est effectus accusationis. vt. s. dicit in verbo ⁊ criminalis accusatio: que ad diminutiõem capitis. i. degradationem intēdit. Cũ agit ꝑ inqsitiõem alia pena ĩponit: vt dictũ est in illa notula magna ibi: crimĩe vero ꝓbato. vnde videt. s. ꝑ hanc lrãm: ꝙ si per inquisitiõem ꝓbet symonia vel homicidium ꝙ non deponat: qꝛ ad hoc nõ est actum. s. de ordi. cogni. cũ dilect⁹. Ar. cõtra. s. eo. inquisitiõis. j. rñso. vbi de hoc. et. s. de do. ⁊ cõtuma. veritatis. Dic vt ibi. Cũ vero ꝓcedit ꝑ denunciationē nisi in ꝑdictis duob⁹ casibus ad penitētiam agitur pagēdã: tũc in predictis duobus casibus etiã punit sicut cum agitur ꝑ accusationem / vel inquisitionē. vt dicto. c. veritatis. sed cum agit ꝑ denunciationē tũc in ꝑdictis casibus non est necessaria admonitio. s. eo. cum dilecti. ij. Jn alijs vero casibus cum agit per inquisitionem vel accusationem punitur ad arbitrium iudicis. arg. s. eo. inqsitiõis. j. rñso. in fi. ⁊. j. eo. c. vlti. ⁊ arg. j. titu. pxi. ca. vlti. Denunciatio † vero regulariter fit ad penitentiam peragendã: ⁊ eius effectus siue finis est penitētie impositio et tũc necessaria est charitatiua admonitio: vt hic dicit. ⁊. s. eo. cũ dilectus. ⁊ ca. ij. alꝛs repellit denunciator vt ibi dicit. Pro supradictorum faciliori noticia nota ꝟsus sequentes. Quattuor ecce modis agit de crimine: cum quis Nunciat: accusat: inquirit: et excipit: ante Admonet: inscribit: infamat: ⁊ obligat extra. Sic cauet: et deponit: ⁊ amouet: atqȝ repellit.

b ¶ Facili⁹. j. de symo. ꝑ tuas. circa fi.

Sicut olim. ¶ Diuiditur in tres partes. Jn ꝑma ꝓuidet de ꝓuinciali ꝯcilio et de agēdis in illo. Jn scda de testib⁹ synodalib⁹ ⁊ eoꝝ officijs. Jn tertia de pena hoc nõ seruãtium: et tacite inserit de epalibus synodis. scda ibi: vt autē. tertia ibi: qsquis. Ab. ¶ Casus. Statuit ꝯciliũ generale sicut olim a sctis prib⁹ fuit statutũ vt metropolitani singulis annis nõ omittãt ꝯcilia celebrare. in qb⁹ diligēter intēdãt circa correctionē ⁊ reformationē clericorum. et mores eoꝝ relegētes regulas canonicas. ⁊ presertim hmõi ꝯcilij penã debitã trãsgressorib⁹ infligēdo. vt autē id valeat meli⁹ adimpleri: ꝑ singulas dyoce. ꝯstituãt ꝑsonas ydoneas ⁊ honestas de plano ⁊ sine aliqua iurisdictione diligēter inquirãt: que correctione ⁊ reformatione sunt digna: vt ea fideliter referãt in concilio subsequēti. vt suꝑ his ⁊ alijs ꝓuida deliberatione ꝓcedãt: ⁊ ea que statuerint faciãt obseruari. ⁊ in episcopalib⁹ synodis annuatim celebrandis ea debeant publicare ꝑ singulas dyoce. quisquis autem hoc statutũ neglexerit adimplere ab executione sui officij suspendatur. ¶ Nota ꝙ ꝓuincialia cõcilia celebrãda sunt singulis annis. Jtem statui debent in cõcilijs tales qui statuta concilij faciãt obseruari. Jtem executores nullã habent iurisdictionem. Jtem excessus debent per singulas dyoce. denunciari. Ber.

c ¶ Jnstitutum. xviij. distin. quoniam quidem.

d ¶ Celebrare. Sic abbates et ꝑores nõ habētes abbates de triēnio ĩ triēniũ celebrabãt capl'a sua. s. de sta. regu. ĩ singulis. ⁊. c. seq.

¶ Glosa sequēs tractat de testibus synodalib⁹ vnde esse debeant ⁊ quales: quid agant: et ꝙ procurantur per loca que visitant ad hoc vltra signat contrariũ sed tenet primũ.

e ¶ Statuant. Jsti erunt quasi testes sinodales sic. s. de testi. cog. preterea. si. xxxv. q. vj. eps in sinodo. et debēt esse de eodē epatu honesti et discreti: qꝛ tales meli⁹ possunt inuestigare veritatē q̃ȝ extranei. ar. s. de testi. veniens. ij. in fi. et. xxxv. q. vj. ca. j. et ij. s. q̇ ma. ac. pos. videt. Et isti appellant visitatores q̇ debent circuire totã parrochiã de villa in villã. vt. lxxx. dist. nõ debere. vnde hoc sũptũ videt: ⁊ illi ꝓcurabunt ꝑ parrochias ad quas accedunt: qꝛ suis stipendijs ħ facere nõ debēt. s. de ꝑscꝑ. cũ ex officij. ⁊ xxviij. q. j. iam nũc. in fi. et. xij. q. ij. charitatē. ⁊ officiũ suũ non debet eis esse dãnosũ. ar. iiij. q. iij. §. venturis. Ar. ꝯ ꝙ eps debeat eos ꝓcurare habes. s. de offi. ordi. inter cetera. † ⁊. xxiij. q. j. militare. Priorib⁹ cõcordãtijs credo standum: moderatos tñ sũpt⁹ petēt. ¶ Glosa sequēs infert et dubium soluit. qrit obijciendo. respõdet ⁊ ĩfert ꝙ diminuta sit hodie ⁊c. dicens ꝙ istis minus q̃ȝ alijs officialibus creditur ⁊ causaȝ reddit. subdit ꝙ propter diligẽtiã prelatorum isti suũ officium non omittunt.

f ¶ Absqȝ vlla iurisditione. Si isti nõ habēt iurisditionem ergo non pñt aliqs cogere vel citare vt veniãt vel respõdeãt: imo possunt eis dicere: ingressus es vt aduena: nunqd vt iudices nos? iij. q. vj. leges. Jtē videt ꝙ debeant esse iurati. xxxv. q. vj. episcop⁹ ĩ sinodo. Sed sufficit ꝙ sint honeste persone quibus merito sit credendũ suꝑ his que referũt in concilio prouinciali. Jtē quare pri⁹ denũciat hoc metropolitano q̃ȝ epõ cũ pri⁹ deberet denũciari epõ q̃ȝ archidyacono. xxv. di. perlectis. demũ si eps esset negligens archiepõ. ix. q. iij. cũ sim⁹. et ca. cõquestus. ⁊ per hoc ecclesiasticus ordo cõfunditur: si sua iurisditio epõ non seruat. xj. q. j. peruenit. in fi. Dicas ꝙ isti inquisitores solã famã referũt metropolitano ꝛm qđ intelligunt ⁊ inqrunt sine aliq̃ iurisditione vt ꝑ alios ad denunciationē ipoꝝ possit visitare ꝓuinciã: qꝛ ex hoc apparet eps negligēs: tñ si eps vellet corrigere illos excessus nõ ꝑderet suã iurisditionē: nisi tunc demũ cũ negligēs apparet. ix. q. iij. cum sim⁹. §. vlti. ⁊ eo ipso ꝙ hec referunt metropolitano apparet ꝙ multa sũt apud eos epõs q̇ egēt correctione. xviij. di. ꝑuenit. ‡ vnde videt esse diminuta iurisditio metropolitanoꝝ ĩ hoc ꝙ olim poterãt descēdere et inquirere an epi essent negligētes: nõ vt statim inqrerent de criminib⁹ nisi postq̃ȝ cõstaret de negligētia. Sic põt intelligi. s. de censi. sopite. et ca. romana. ⁊. s. de ꝑscrip. cũ ex officij. hodie vero nõ possunt: nisi primo eis ꝑ alios referat ꝛm qđ hic innuitur: alꝛs superflua et onerosa fuisset ista constitutio: et istis inquisitoribus minus credit q̃ȝ alijs officialibus: qꝛ alijs credit q̃ȝdiu cõtrariũ probet. iiij. q. iiij. §. aliquãdo. ff. de of. ꝑfe. vr. l. j. §. quies. s. de appel. cũ parati. ar. ff. de re. eorũ qui sub tuto. vel cura. l. magis. §. illđ ff. de custo. et exhi. reo. l. diu⁹. hoc ideo: quia isti famã solã referunt nec sunt iurati: † sed illi iurati sunt et famã nõ referunt: sed ipm factũ. et isti inquisitores non debent amittere officiũ suũ: q̃ȝuis prelati inqrant ÷ corrigãt et reformēt vt referãt metropolitano an oporteat ipm supplere negligētiã epoꝝ: alꝛs nesciret: ⁊ ita nõ impediret eorum inquisitio propter factum episcoporũ.

Olim. Partes patēt. Scda ibi: si vero. Tertia ibi: predictis. Ab. ¶ Casus. Jnqsitio suꝑ statu cuiusdã monasterij ordinis

---

Accusatio inqsitio: et denunciatio diuersos hñt effectus.

† Euãgelica aliud in iudiciali vel canonica. ꝛm Hos. qđ plene videas ꝑ Guil. ĩ spe. de denũ. §. ij. v. vt aũt. Jo. and.

Vers⁹ notabiles. Crimē q̇ttuor modis ĩ iudiciũ deducitur.

Uisitatores qđ facere debēt et a q̇ ꝓcurabuntur.

† Hoc tenuit hic Gof. sed. c. illud intelligē vt eo. ti. si eps. li. vj. Joan. and.

‡ Jnno. allegat. xxviij. q. j. si custos. ⁊. c. si homo esses Jo. and.

† Nec esset ĩprobandũ ꝙ cũ ꝯstituunt iurent ꝛm Ho. alle. c. eps. xxv. q. vj. alle. ĩ ꝑn. glo. ⁊ đ testi. co. ꝑterea. Jo. andree.

‡ Jdē Ho. q̇rebat Jo. qđ si archidyacon⁹ volebat ĩ aliã villa ĩqrere et ĩqsitores isti venerũt illuc an vtri q̃ȝ possunt ĩquirere. Et dicit ĩ iudicib⁹ planuȝ ꝙ ꝓ eodem negocio corã diuersis qs trahi nõ debet. de rescriptis ex tenore. sȝ hic aliud vr̃ qꝛ vna nõ ꝑiudicat alteri dicit tñ ꝙ isti nõ poterunt inqrere sine lniã archidyaconi. lxxx. di. nõ debere. qꝛ plena idsitio ꝑiudicat semꝑle ne. idē. Ul. Jo. and.

reformatio monasterij valeat retardari: mādamus q̄tenus relaxatis[a] excōicationū seu suspensionū sententijs: si q̄s idē abbas ꝓtulerit: vel per quoscūqꝫ iudices ꝓmulgari fecit: post iceptū[b] negociū in eos ꝛ adherētes[c] eisdē ac eis restitutis: quos idem abbas negocio pendente ꝯ iustitiam spoliauit: i negocio de plano ꝛ absqꝫ iudiciorū[d] strepitu ꝓcedētes: cū talibus maxime in hoc casu nō deceat dei seruos inuolui: inq̄ratis que circa ꝑsōas ꝛ obseruantias regulares videritis inq̄renda: corrigentes ꝛ reformantes tā in capite q̄ꝫ in mēbris: q̄ correctionis et reformationis officio noueritis indigere. Juramētis si qua de tacenda ṽitate[e] abbas extorserit relaxatis. ꝓuiso vt negocio ip̄o pēdente prefati monachi eidē abbati obediāt ꝛ intendāt: ita tamē ꝙ ꝑ hoc ꝓsecutio negocij nō valeat impediri. ¶ Si vero testes cōtra eundē abbatē ꝓducti fuerint: dictorū ip̄oꝝ ei copiā[f] dari faciatis. ¶ Predictis aūt mōachis expēsas factas ꝓpter hoc ꝛ trib⁹ vł quattuor ex istis vel alijs quos idoneos ad dictū negociū prosequendū duxerint assumēdos: faciatis de bōis eiusdē mōasterij: ꝛ faciēdas expēsas ad ꝓsecutionē ip̄ius negocij necessarias cōputatis si qua ꝓpter hoc receperūt de bonis[g] monasterij: cū ꝓpriū nō habeāt ministrari. Contradictores ꝛc.

Idem episcopo cister. de alde. ꝛ de salen. abbatibus.

Contra prelatum denunciatum de dilapidatione fit cōmissio super ṽitate inquirēda: ꝛ pēdente negocio debet sibi interdici potestas alienandi. Ca. xxvij.

Prelatorum excessus: ꝛ.j. ¶ Sane dilecti filij. C. et q̄ttuor alij canonici frisigien. denūciādo mōstrarūt: ꝙ frisigien. ep̄s bona sui ep̄atus: quē (vt dicūt) fuit minus canonice assecutus adeo grauiť dilapidat: ꝛ cōsumit: ꝙ (nisi celeriter adhibeatur[h] remediū) ep̄atus idem ꝑ eū ad irreparabile dissolutiōis opprobriū deducetur: nec solūmō rerū/ verūetiā fame sue ꝓdigus[i] ꝛ salutis: vitaꝫ ducit enormiter dissolutā: et.j. ¶ Dis. v. mandamus quatenus personaliter[k] accedentes ad locū inquiratis sollicite veritatem: ꝛ eā fideliť conscribētes sub sigillis vestris nobis trāsmittatis iclusaꝫ. ¶ Eidē

tironen. tam in capite q̄ꝫ in mēbris cōmissa fuit quibusdā inq̄sitorib⁹. Ad petitionē. J. V. et. P. mōachorū dicti mōasterij pendēte inq̄sitione coram ip̄is abbas quasdā s̄nias suspensionis ꝛ excōicationis tulit in quosdā monachos ip̄ius monasterij ꝓsequentes inquisitionē ꝛ adherentes eis etiā: ꝛ per quosdaꝫ iudices delegatos fecerat ꝓmulgari. quosdam etiā spoliauit contra iustitiam: ip̄o negocio pendēte: ꝛ quosdā induxit ad iurandū ꝙ veritatē nō dicerēt ꝯ ip̄m. ꝛ quia ꝓpter h̄mōi impedimēta retardabatur formatio mōasterij. significata fuerunt hec dn̄o pape. petierūt insuper dicti monachi a papa vt faceret eis expensas factas ꝛ faciendas sibi ministrari de bonis monasterij. Super hoc mandat papa inq̄sitoribus quatenus ne reformatio mōasterij valeat retardari: debeant relaxare sententias suspensionū ꝛ excōicationum quas abbas ꝓtulit: vel per quosdam iudices fecit promulgari post iceptum negociū in eos et in adherētes eisdem: ac eis restitutis quos abbas pendente negocio contra iustitiam spoliauit. ꝛ relaxatis iuramētis si qua de tacenda veritate abbas extorserat ꝓcedant in negocio de plano ꝛ absqꝫ iudicioꝝ strepitu: inq̄rētes q̄ circa personas ꝛ obseruantias regulares viderint inquirenda. ꝛ corrigant que fuerint corrigenda tam in capite q̄ꝫ in membris: ꝓuiso vt negocio pendente abbati obediant ꝛ itendāt. ita ꝙ ꝑ h̄ reformatio monasterij non valeat impediri. Si vero testes cōtra abbatem producti fuerint copiam faciāt ei dictoꝝ ip̄orū: ꝛ faciāt fieri p̄dictis monachis tribus vel quattuor vel alijs quos assumpserint ad dictū negociū ꝓsequendum expēsas necessarias factas ꝛ faciendas ad negociū ꝓsequendū de bonis monasterij computatis si qua receperint de bonis monasterij. ¶ Nota iurisdictionem inquisitorū extendi ad ea sine quibus eorum officiū non potest expediri. Item iuramentum de veritate tacenda nō valet: nec est seruandum. Item pendente accusatione vel inquisitione contra prelatum subditi debent obedire eidem. Itē prelatus pendēte inquisitione vel accusatione contra ip̄m non debet aliquid facere ꝓpter qđ ip̄ediatur officiū iudicis: ꝙ si fecerit iudex vel inq̄sitor totum reuocet. Item copia attestationum faciēda est abbati contra quem proceditur. Item monachi in expensis monasterij prosequitur inquisitionem cum nihil habeant. Ber.

a ¶ Relaxatis. Vt si oportuerit possunt ferre testimoniū in negocio inquisitionis: cū per eos melius q̄ꝫ per alios possit inq̄ri veritas. s̄. de testi. veniens. dum tamen ex alia causa repelli nō possint .j. de sy. per tuas. et. s̄. de re iu. cum. J. et. A.

¶ Glo. se. ar. ꝙ cā cepta ꝛc. signat contrariū decre. nōne. et sol.

b ¶ Post inceptū negociū. No. ꝙ lite pendēte nō est aliq̄d innouandū. s̄. vt lit. pē. a memoria: ꝛ ꝑ totū. ꝛ. s̄. de iurepa. ex litteris. ar. xvj. q. iiij. volum⁹. Itē est ar. ꝙ cā cepta iter p̄latū et subditū suspēsa est iurisdictio prelati ac si esset appellatū ab eo. s̄. eo. cū dilect⁹. ij. ꝛ totum iudiciū suū ad maiorē delatū est iudicē. vn̄ facit iiuriā iudici sub quo eoꝝ cōe negociū pendet: argumentū. ij. q. j. nomē. et iudex totū debet reuocare si quid faciat in eis vt hic videť cū ex odio videatur ꝓcedere negocio cepto. Ar. ꝯ. viij. q. iiij. nōne. vbi dicit ꝙ vsqꝫ ad finem cause nō possunt recedere a sua iurisdictiōe vt ibi dicit. ar. xv. q. vi. ca. vlt. i fi. ꝛ obediētiā exhibere. vt diciť. ꝛ si nō faciant per iudicem cōpellantur: vt. j. dī ṽsi. ꝓuiso ꝛc. Ip̄e autem cōpellere eos nō debet. si tamē iudices in hoc essent negligentes ip̄emet prelatus pōt excōicare si nō obedirēt vel aīas excederēt. ar. s̄. de of. or. significauit. ꝛ. s̄. de of. deleg. prudētiā. §. sexta. in fi. aīas solueretur obediētia qđ esse nō debet. Ex eo qđ dicit. j. ꝯ iustitiam spoliauit. videť a ꝯrio ꝙ si iusta causa subsit ꝙ eos punire possit qđ credo. Honestū tn̄ esset si ꝑ iudices hoc fieret: ꝛ qđ dicit relaxatis/ ꝛ cetera: ꝑmisit causam ne reformatio mōasterij retardetur vt possint ferre testimoniū. s̄. de testi. veniens.

c ¶ Adherētes. Ar. ꝙ idē iuris est in accessorio qđ in ꝑncipali. vt s̄. de of. dele. c. prudētiam. ver. fi. vbi de hoc. et sublato principali ꝛ accessoriū. et que adherēt religiosis religiosa sūt. ff. de rei vēdi. q̄ religios.

d ¶ Judiciorū. Sic. s̄. de sta. mona. c. ea q̄. ꝛ ita ordo iudiciarius nō videtur vsqueq̄qꝫ seruandus circa regulares. vt s̄. eo. qualiter. ij. in fi. q̄ de facili remoueť ab administratiōibus vt ibi: ꝛ. j. de symo. per tuas. j. quasi summaria cognitio videtur sufficere: ex eo quod dicit de plano. Sed in alijs nō de plano: sed magis iudice sedente ꝓ tribunali. ij. q. iij. §. ꝑuaricator. versi. abolitio. ꝛ iij. q. iij. §. spaciū. versi. a iudice. ꝛ manifestis. v. q. vj. epiphaniū. C. de proba. l. vlti. ꝛ ordo iuris seruādus est s̄. eo. q̄liť. §. debet.

Regulares facile remouenť ab administrationibus.

e ¶ De tacēda veritate. Hoc ip̄o ꝙ hoc fecerat suspect⁹ erat abbas ꝛ talia iuramenta nō tenent. s̄. de testibus. constitutis. j. ꝛ merito talia iuramēta relaxāda sūt vt veritas reueletur. si. s̄. de testi. cog. ca. vi. ꝛ si ne peccato seruari non possunt: quia celare veritatē mortale est peccatum. xj. q. iij. quisq̄s. ꝛ. j. de cri. fal. c. j. expedit eni ꝑctā nocētiū nota eē. ff. de iureiur. eum q̄. §. j.

Veritatē celare est peccatum mortale.

f ¶ Copiam dari faciatis. s̄. eo. qualiter. §. debet. Et est hoc notabile contra quosdam qui nō faciunt copiam dictorū ꝛ supp̄mūt testium nomina † a quibus iuste posset appellari: licet dicatur ꝙ non vsqꝫquaqꝫ seruari debet ordo iuris: tamen in hoc bene seruari debet.

† Dicit ho. ꝙ tex. dicit de dictis nō de noib⁹: q2 tradere nomina in subtilitate ꝯsistit: dicit tn̄ circa tales hoc totū arbitrariū nā et cōsiderādū dicit an tales sint suspecti vł nō vt patet in eo qđ legiť. et not. de test. p̄terea ad fi. ꝛ. c. in l̄ris ad fi. Joan. and.

g ¶ De bonis. s̄. e. ex pte. vbi de hoc. Ber.

Prelatorū excessus. ¶ Cōtra prelatū infamatum de dilapidatione inquiritur de veritate. ꝛ interi interdicitur sibi om̄e genus alienandi. h. d. Diuidiť. Nam in prima ponitur ep̄i denunciatio. in secunda ip̄ius commissio ibi: discretioni: que duo facit. Primo mandat inquisitionem fieri ꝛ remitti. secundo inquisitionis terminū assignari ꝛ alienationē iterdici ibi: potestate. Ab. sic.

¶ Casus. Quidam canonici frisigien. denunciauerunt domino pape ꝙ eorum episcop⁹ minus canonice episcopatū adeptus: bona ip̄sius episcopatus adeo grauiter dilapidat et consumit ꝙ nisi celeriter adhibeatur remedium ad dissolutionis opprobrium deducetur: ꝛ non solum rerum prodigus. sed etiam fame sue prodigus est et salutis vtpote qui vitam ducit nimiū dissolutam. ꝓpter qđ mandat papa quibusdam iudicibus quatenus personaliter accedentes ad locum veritatē inquirant. ꝛ eā ad papā sub sigillis suis trāsmittant inclusam eidem episcopo terminum assignantes. quo conspectui domini pape se presentet pro meritis recepturus. Interim tamen potestate vendendi dandi infeudandi seu quocunqꝫ modo alienandi bona episcopatus eidem penitus interdicta. ¶ Nota ꝙ inquisitores personaliter attendere debent ad locum in quo morantur illi contra quos fit inquisitio ꝛ non alibi facienda est. Item cum aliquis denunciatur suspectus de dilapidatione interdicenda est potestas quocunqꝫ modo alienandi bona ecclesie. Bernardus.

h ¶ Adhibeatur remedium. Si. quia nisi iustitia conatus cupiditatis reprimeret ius litigatorum extingueretur. s̄. in prin. in constitutione Gregorij.

i ¶ Prodigus. Si. in predicta constitutione.

k ¶ Personaliter. In casu isto inquisitores non possent alijs cōmittere vices. ‡ De hoc habes. s̄. de offi. deleg. ca. vlt. §. ij.

‡ Nec extra locū inquirere nisi in casu eo. tit. statuim⁹. ij. li. vj. Joan. and.

a ¶ Pro meritis recepturus. Ut pena docente agnoscat q̄liter ipe excesserat in premissis. si. xxvij. q. j. si homo esses. ⁊. c. si custos. ⁊ s̄. de offi. leg. nisi specialis. vt sapiens sit in pena qui stultus fuit in culpa. xxxviij. di. qui ea. Et quos dei timor a malo nō reuocat ⁊c̄. s̄. de elec. cū i cūctꝫ. ⁊. s̄. de vi. ⁊ hone. cleri. vt clericorū mores. ⁊ necesse est vt ferro abscidatur. ⁊c̄. lxxxij. dist. plurimos. Ber.

b ¶ Uēdendi. No. q lz aliquis denūcietur siue accusetur. vt suspectus de dilapidatione nō dꝫ statim remoueri. j. de symo. lz. sed iterdici debꝫ eidē oē genus alienandi: vt hic patet. ⁊. s̄. de offic. dele. venerabili. vbi de hoc. imo ei dabit iterim coadiutor sine cuiꝰ cōcilio nihil faciet si suspectꝰ est† vt ibi dr̄. B.

† Immo si suspectꝰ nō est dicunt q̄dam īquisitiōe pēdente nihil ei ī hibendū. de hoc. j. de symo. lz. §. q̄r No. Jo. an.

¶ Rub. de calūniatoribus. ¶ Supra visum est de accusatoribꝰ ⁊ delatoribus criminū. Uerūtamē q̄r isti quandoq̄ calūniantur. iō de his subdit. Ab. sic. ¶ De hac materia tractatur. ij. q. viij. p totū. ⁊. v. q. v. p totū. ⁊. j. in rub. d̄ penis ver. q̄ sit pēa. calū. ⁊ prc.

Cum fortiꝰ. Duo facit. p̄mo punit et aggrāuat culpam iudicis. scd̄o ponit calūniatoris penā ibi. quia. Ab. sic. ¶ Casus Hilariꝰ subdyaconꝰ accusauit iohannē dyaconū: causa huius accusationis cōmissa fuit antonio subdyacono ⁊ q̄busdam alijs. iudices in negocio p̄cedētes: cum ille hilariꝰ nihil p̄basset contra iohannē dyaconum absoluerūt eundē nullā penā imponētes hilario subdyacono p̄ calūnia. Peruenit hoc ad notitiā dn̄i pape. vn̄ ipse scribit antonio subdyacono dicens: q illa crimīa fortiꝰ sunt punienda q̄ obijciuntur illis qui culpabiles nō fuerūt/ ⁊ precipue sacratis hominibus. vnde rep̄hendit iudices illos q̄ in causa illius iohannis dyaconi residerūt p̄ eo q nullam penam dicto hilario calūniatori imposuerunt. vn̄ mandat dicto antonio quatenus cū tantū malū transire nō debeat impunitū. H. predictū p̄uet officio subdyaconi. ⁊ verberibus castigatus/ publice in exiliuꝫ faciat deportari. ¶ Nota q qui nō probat quod intēdit cōtra alium/ puniri debet pena talionis. Itē vbi quis nō pōt puniri/ pena q̄ debuit accusatus alia pena additur p̄ori pene: vt hic patet: quia non poterat. H. priuari dyaconatu loco illius verberibus. castigatus mittitur in exilium. Ber.

epo terminū assignātes: quo nostro se conspectui rep̄sentet pro meritis[a] recepturꝰ. ¶ Potestate vendēdi[b]/ dandi: infeudandi: seu quomodolibet alienandi bona ipsius ecclesie interim eidem penitus interdicta.

De calūniatoribus.

Grego. antemio subdya. ⁊ col.

¶ Subdyaconus calūniose accusans dyaconū subdyaconatu p̄uat: ⁊ publice v̄berībꝰ castigatur: ⁊ in exiliū mittit. Cap. j.

Cum fortius puniēda sint crimina que insontibus[c] (maxime[d] sacratis hoibꝰ) iferūtur: q̄ꝫ sitis culpabiles[e] qui in cā Joā. dyac. residistis[f] attente: vt Hilarium criminatorē ipiꝰ nulla ex diffinitione vestra pena cōueniēs castigaret: ⁊. j. ¶ Q̄r ergo tāte neq̄cie malū sine digna non dꝫ vltione transire: iubemꝰ eūdē. H. prius subdyaconatꝰ (quo idignꝰ fūgitur) p̄uari[g] offō. ⁊ v̄beribus[h] publice castigatū i exiliū[i] d̄portari.

Inno. iij. camoreñ. segobieñ. et buleñ. episcopis.

¶ Denunciator in probatione criminum deficiens ab officio ⁊ beneficio suspēditur donec innocentiam suam purget. Ca. ij.

Cum dilectus filiꝰ magister scholariū palestinus ad sedē ap̄licam accessisset: et de suo epo excessus varios nūciasset[k]: examinationē cōmisimꝰ excessuū obiectorū: ⁊. j. ¶ Cū autē p̄cessum negocij examiauerimꝰ diligēter: nec itelligere potuerimus p̄batū esse sufficient̄ aliq̄d de p̄dictis: eundē ep̄m absoluēdū decernimꝰ ab obiectis. ¶ Uobis mandātes q̄tenꝰ memoratū magr̄m scholariū donec canonice suā purgauerit innocētiā. s. q nō calūniādi[l] aīo ad hmōi crimina p̄ponēda p̄cessit: ab officio ⁊ b̄n̄ficio suspēdatis: vt ceťi sibi[m] pena perterriti: ad ifamiā suorū facile nō p̄siliant prelatorum.

De symōia: et ne aliquid pro spiritualibꝰ exigatur: vel promittatur.

Grego. gn̄ali synodo p̄sidens.

¶ Eps p̄ ordine ab eo cōferendo vel ministri vel notarij nihil temporale exigere debent. Capitulum. j.

In ordinando: ⁊. j. Sicut non dꝫ ep̄us manū quā

c ¶ Insontibus. xxiij. q. v. si non licet. ⁊. xvij. q. iiij. sicut qui.

d ¶ Maxime sacratis. Arg. q ex persōa aggrauatur iniuria. insti. de iniurijs §. atrox. ff. de iniurijs. l. p̄tor. ⁊. j. de sen. exc. cū illoꝝ. Et qui preposito suo manus intulerit: capite punitur. ⁊ auget crimen dignitate prepositi. ff. de re mili. oē delictū. §. j. ⁊ ius publicū offenditur. j. di. ius publicū. vn̄ qui ledūt sacerdotes tāq̄ꝫ p̄ publico‡ crimine puniūtur. ij. q. j. in p̄mis circa finem.

‡ Et capitali nec enim omīa publica sūt capitalia. ff. de pu. iudi. l. ij s̄m Hostiē. Joan. and.

e ¶ Culpabiles. Ergo iudex qui nō punit deficiētem in accusatione peccat ⁊ culpam cōtrahit: cum puniri debeat pena talionis. ij. q. iij. c. j. ⁊. ij. ⁊. iij. Hec decre. competentius poneret in precedenti titulo: sicut erat in antiqua compilatione.

f ¶ Residistis. vt iudices.

¶ Glo. se. obijcit de. l. j. ⁊c̄. ⁊ dat tres solutiones.

g ¶ Priuari Sed videt̄ h̄ cōtra ius factū esse: ex quo eni statim non fuit de calūnia condēnatus: nō debet postea condēnari† nisi cōtra eū iterum inscribatur. C. de calū. l. j. Potest dici q speciale est: et factum principis ad consequētiam trahi nō debet. isti. de iure natu. §. plane. Uel forte iudices condēnarunt eū: sed penā non imposuerunt.‡ Uel verius videtur q causa exempli hoc factum sit: ne alij inde sumant exemplū: et preterea negligentia iudicum non debet ei prodesse vt remaneat calūnia impunita. Uel dic q hoc fuit dimissum p̄pter culpā iudicis: licet corā eo petitū fuisset ⁊ ideo ita p̄ supiorē imponit̄. ar. C. qn̄ p̄uo. nō est neces. l. deide. ar. op. ij. q. vj. appellatiōe. quia siue recepta fuerit siue nō nihil oberit appellanti. Uel dic q papa fecit hoc ex plenitudine potestatis.

† Per officiū iudicis q̄si illud tūc cesset et ab illo sit p̄ cōsequens absolutꝰ. sic itellige q̄d no. C. de li. cā. si tibi seruitutis. Joan. and.

‡ Forte q̄r de pena talionis dubitabat̄ p̄pt̄ ordinū inequalitatem vide in spe. de accusatore ver. item quod nō est Joan. and.

h ¶ Uerberibus. In supplementum pene. v. q. vj. quia iuxta.

i ¶ In exiliū. Quā penā ecclīa iponit. l. di. accedens. ar. lxxiij. di. i synodo. ⁊. xvij. q. iiij. attēdendum. Ber.

Cum dilectꝰ. ¶ In p̄ma denunciatio ⁊ cause cōmissio. In secūda p̄cessus examinatio: ⁊ absolutio denūciati. In tertia pena calūniose denunciātis. secūda ibi: cū aūt. tertia ibi: vobis. Ab. ¶ Casus. Magister scholariū palestiñ. ad ap̄licā sedē accedēs de suo epo excessus varios nūciauit. papa examinationē ipoꝝ cōmisit quibusdā inq̄sitoribus faciēdā. vt examinationē factā sub sigillis suis destinarēt inclusam. quo facto papa examinauit processū negocij diligenter. nec īuenit aliquid d̄ predictis sufficienter esse p̄batuꝫ. vnde absoluit epꝫ ab obiectis: mādans quibusdam/ q̄tenus dictū magistrū suspendent ab officio ⁊ beneficio: donec se purgauerit: q nō calūniādi aīo p̄cessit ad huiusmōi crimina p̄ponēda: vt ceteri simili pena p̄territi ad infamiā p̄latorum suoꝝ de facili p̄cedere non presumant. ¶ No. q qui deficit in p̄bando: in causa denunciatiōis punitur vt hic dicitur. Item nemo debet alium ⁊ precipue p̄latum suum infamare. Bernardus.

Diuisio.

k ¶ Nūciasset. Cum ad denunciationē alicuius papa cōmittit inquisitionem: non procedit iudex nisi denuncians probet legitimā admonitionem precessisse. j. ti. proxi. licet hely.

¶ Glo. se. notat similitudinem ⁊c̄. ⁊ querit.

l ¶ Calūniādi. Sic patet q si denuncians nō probat quod intendit calūniari presumitur sicut in accusatore. ij. q. iij. qui non probauerit. C. de aduo. diuer. iudi. l. j. Sed qualiter probabitur q nō calūniose denunciauit? Uidetur q per iuramentum probari posset: vt hic colligitur. ar. s̄. de testi. p̄sentium. et. s̄. de excep. pastoralis. Et improprie hic dicitur calūnia. quia calūniator punitur similitudine supplicij. † ij. q. viij. quisquis. et. c. qui crimen. ⁊. s̄. ti. proxi. super his. et. c. qualiter. ij. Pena ergo illius qui denunciat si nō p̄bat: erit suspensio officij et beneficij: vt hic patet: donec se purgauerit: et huiusmodi purgatio prestabitur ad arbitrium iudicis: ex quo hic non determinatur. s̄. de offi. deleg. de causis. ⁊ preterea cū purgationes hodie arbitrarie sint. s̄. titu. proxi. inquisitionis. in fi.

† Conuictꝰ autē in modum denūciatiōis iubetur se corrigere Jo. Dicebat ergo Inn. hic colligi. q grauior est pena calumniātis in denūciatione q̄ꝫ denunciāti. dicebat etiā notandū denūciātem calumniose puniri extraordinaria pena. Joan. and.

m ¶ Simili pena. Hec etiam est causa quare puniuntur vt alij nō sumant inde exemplum infamādi prelatos suos. ⁊ ita pena vnius est metus alteriꝰ. ij. q. vij. quapropter. ff. de pe. l. capitaliū. §. famosos. s̄. de offi. ordi. irrefragabili. Ber.

¶ De symonia. ¶ Supra visum est de accusatoribus et calumniatoribꝰ: nunc restat videre de his criminibus ex quibus possūt accusari: sed quia inter cetera symonia obtinet primum locum: q̄r cetera respectu huius pro nihilo reputantur. j. q. vl. ca. fi. iō tractaturus auctor de criminibus premisit de symonia. Est autē symonia studiosa voluntas vel cupiditas emendi vel vendendi aliq̄d spirituale vel spirituali annexum. ¶ De hac materia tractatur. j. causa per omnes questiones suas. vij. q. j. presentium. et. ca. sancitum. xv. q. iij. sanc. vj. q. j. §. porro.

Diuisio.

In ordinando. Duo sunt dicta. scd̄m ibi: pro ordinatione. Abbas siculus. Casus. Statuit Gregorius in synodo generali q pro ordinatione nullus aliquid accipiat; nec ordinatus aliquid dare dꝫ. ¶ Nota quod p̄ quo

libet obsequio in ordinatione impenso quicquid collatum fuerit symoniam inducit. Ber.

a ¶ Imponit. Hoc sumptum fuit ex illo canone. j. q. ij. sicut epm.

b ¶ Minister. i. archidyacon⁹ qui examiat † ꝓmouēdos. s. de offi. archidyaco. ad hoc. circa finem.

in ordine ꝗtūcūq; sit occultus est ipo iure suspēsus: nec pōt missā cantare. j. co. tāta. qm̄ ipm caracterem habet vitiosū in quo casu lo quunt hec duo capitula: vñ cū essent isti super hoc infamati: meri to ipso facto debuerunt suspendi: si vero occultū esset licet sit suspē sus coram se sicut quilibet in peccato mortali constitutus. s. de co habitatione cleri. ⁊ mulie. c. vlt. ⁊. j. q. j. sacerdotes: nō tamē quo ad alios est suspensus. ar. j. e. matthe⁹. ⁊. c. ex tue. B.

¶ Glo. se. post pn̄. obijcit ⁊ duas opi. ponit.

c ¶ Vendere. Verbū vēdere nō continet gratuitum cōtractū: q2 vēditio nō ꝓcedit sine pre cio. ff. de cōtrahen. emp. l. ij. §. sine ꝓcio. ⁊. C. e. ti. empti fides. insti. e. ti. §. ꝓciū. Sȝ quare notari⁹ non pōt vēdere operas suas vel chartā: cum de suo nēo bn̄ficiū facere cōpellat. x. q. ij. ꝓcarie. Dicunt quidā q hoc obtinet vbi notari⁹ ꝓcipit salariū ð publico. Lau. dicit q etiā si nichil per cipiat de publico nichil pōt recipe ꝓ tali scriptura: quia symoniā † committeret. Et est speciale in odiū symōie: ne fraus possȝ ꝓcurari: ex pacto enī nichil accipe dȝ: sed si gratis ⁊ sponte aliqd offeratur: et sine omni intētione ab initio ad h accessit: nō credo q peccaret notarius laic⁹. ar. j. e. cū sit romana. ⁊ ē expressum. j. q. ij. sicut epm.

d ¶ Pastellus. j. q. iij. si qs obiecerit: ne in fraudē aliquid fiat nō obstā te aliqua ꝯsuetudine. j. q. j. emendari. ⁊. j. co. Ja cobus. Vin.

a imponit[a]: ita nec minister[b] vł no

b tarius in ordinatione eius vocē

c vel calamū vendere[c]. ¶ Pro ordinatiōe igitur vel vsu pallij seu

d chartis atq; pastellis[d] eū qui ordinatur omnino aliquid dare ꝓhibemus.

Ex concilio maguntinen̄.

¶ Deponendus est qui per pecuniam aliquē eiecit de ecclesia sua se postea intrudendo. Ca. ij.

e Qui aliū in ecclesia ordiatum per pecuniam expulerit[e]: eāq; taliter vendicauerit: omnimode deponatur.

Deodatus papa.

¶ Quilibet catholicus admittitur ad accusandum de crimine symonie. Capitulū. iij.

f Si dn̄s et magister oim̄ q sine peccato fuit accusandi licentiā vni[f] dedit: ⁊. j. ¶ Non

g igitur[g] q̄libet catholicus[h] est re-

h spuendus: sed vt veritatem asserat ad propalandā symoniacā rabiem magnus est precibus ex-

i hortandus[i]. Idem.

¶ Symoniacus pēdente accusatione ab administratione diuinorum prohibetur. Cap. iiij.

Accusatū symoniacū necesse habuimus ꝓhibere

k ne missaꝝ solēnia[k] celebraret: donec quid esset verius cōstitisset. Idem.

¶ Idem dicit qd̄ p̄cedens: nisi q illud. c. loqt in accusatiōe: istð in inq̄sitiōe: ⁊ illud loquit de symoniaco in genere: istud declarat de ordine. Capitulū. v.

l Quotiens: ⁊. j. ¶ Peruenit[l] ad nos q per symoniacā heresim fueris ordiatus: ꝓpterea necesse habuimus te ꝓhibere ne missarum solēnia celebrare debuisses donec quid sit verius discerneremus.

Lucius papa.

¶ Symōiac⁹ ē deponēd⁹. C. vj

m Sicut symōiaca pestis sui magnitudine alios mor-

n bos vicit[m]: ita sine dilatōe[n] mor

o vt ei⁹ signa per aliquā personā[o]

p claruerint[p] de ecclesia dei debet eliminari/atq; repelli.

Deodatus.

¶ Symōiacū accusare pōt seruus/ meretrix/ ⁊ crimiosi. C. vij

Tanta est labes hui⁹ criminis q etiā serui aduersus dn̄os/ ⁊ q̄libet criminosi ad-

q mittunt ad accusationē[q]. ¶ Itē

r oīs pctōr[r] missam cātare pōt p̄ter symoniacum: quem quilibet

l ¶ Quotiēs. ¶ per uenit. Per famā sc3: ⁊ ideo de hoc voluit inquirere: q2 p̄latorū ē īqrere ð excessib⁹ subditoꝝ. s. ð offi. ordi. c. j. ⁊ ð collu. crīna. xj. q. iij. ꝓcipue. alioqn eis iputat † xliij. dist. ephesijs. Ber.

¶ Sicut. ¶ Casus. Querebat de pēa infligēda symoniaco. ⁊ rn̄det pa. q sic symōiaca pestis sua magnitudine alios morbos vicit: ita sine aliqua dilatione cū de ipsa constiterit de ecclesia dȝ eliminari atq; expelli. ¶ Nota qd̄ dicitur hic: q si ꝑ aliquod signum cōstiterit aliquē fore symōiacum iudex debet ipm punire. Ber.

¶ Gl. se. sīgt ꝯriū de cañ.

m ¶ Vincit. Quia respectū eius cēa crimina ꝓ nihilo reputant. j. q. vlt. ca. vl. ⁊. arg. j. c. pxi. Ar. ꝯ. xxxij. q. vij. qd in omibus: sȝ ibi soluit qd̄ dic ibi grauius. i. cōmuni⁹. ⁊. s. de accu. iquisitiōis: vbi equipant homicidium ⁊ symōia quo ad penā: horribili⁹ est tn̄ homicidiū: cū quo nunq̄ dispēsat. † l. di. miror.

n ¶ Sine dilatōe. j. q. j. quisqs. ⁊. c. repiūtur. xxiij. q. iiij. si ea. xxxv. q. ix. loci.

o ¶ Per aliquam personam. Que de iure admitti debeat. vt. s. dixi de accu. ca. j. ⁊. c. cum. p. ⁊. c. cum oporteat.

p ¶ Claruerint. xxiij. q. iij. ca. ecce.

¶ Qui aliū. ¶ Casus. Dicitur h q ꝓ pecuniā expulerit ī ecclesia legitime institutū ⁊ eam sic retinuerit omnino deponatur. ¶ No. q aliqs ꝓ duplici peccato tm̄ punit q̄tū ꝓ simplici: hic tantum spoliauit ⁊ cōmisit symoniam. B

e ¶ Expulerit. Dupliciter enī peccat in recipiēdo. † pecuniā: ⁊ q2 locū viuētis occupat. ar. j. e. nēo. vij. q. j. eū. ⁊. s. ð ꝯces. pb. c. j. B.

¶ Si dn̄s. Due sunt partes. secunda ibi: non igit. Ab. siculus ¶ Casus. Querebatur vtrū quilibet catholicus admittendus sit in accusatiōnē symoniacorū. Rn̄. pa. q quilibet admittendus est argumēto a maiori. Si enim dominus qui fuit sine peccato licentiā accusandi dedit vni: scilicet iude sceleratissimo: multo fortius null⁹ catholicus expellēd⁹ immo poti⁹ exorandus est vt ꝟitatē asseueret ad repellendā symoniacā prauitatē. ¶ Nota quēlibet admittendum ad accusationem symoniacorum. Ber.

f ¶ Vni. Scilicet iudeo sceleratissimo: cum dixit. si enī male locutus sum ⁊c. ij. q. vij. §. ecce.

¶ Glo. se. cum. ilj. ⁊ vlt. tria arg. elicit.

g ¶ Nō igitur. Ar. hic a minori: quasi diceret si iudeus q̄ malus est admittitur ad testimonium contra dominū: ml'to forti⁹ catholicus admittit vt veritatem asserat contra symoniacam prauitatem. Si. arg. s. de elec. cum in cunctis. in prin. B

h ¶ Catholicus. Arg. q q̄libet catholicus admittit ad testimonium contra symoniacum nulla distinctione facta. argu. j. e. tanta. Dic vt. s. de accu. cum. P. ergo. a cōtrario sensu hereticus vel paganus non admittitur: quod verum est.

i ¶ Exhortād⁹. Si. lxxix. di. si qs papa. ex eo q dic exhortād⁹ ē ar. q testes ī crīalib⁹ nō ꝯpellūt. s. ð test. cogē. dilectoꝝ. vbi ð h. B

Accusatū. ¶ Casus. In isto capl'o ⁊ in seqnti dr: q si aliqs accusat⁹ fuerit de symōia de qua sit publice infamat⁹: debet ꝓhiberi a celebratione missaꝝ/ donec de veritate cōstiterit. ¶ No. hic argumentū q accusatus symoniace debet suspendi a celebratione missarū: et idem dicitur in ca. sequenti. Ber.

¶ Glosa sequens obijcit glo. de capitulo. ⁊c.

k ¶ Solēnia. Capitulū hoc ⁊ sequens intellige de eo q̄ erat publice infamatus. al's nō deberet suspēdi. ij. q. v. presbyter. ⁊. c. si malo. Sed nonne erant isti suspensi ipo iure: quare suspenduntur. j. e. tā ta. ⁊. xxxij. di. §. si verū. et. j. q. j. quibusdā. et. ca. reperiūtur? Rn̄det de facto suspendūtur cum ipso iure sint suspensi: symoniac⁹ enim

¶ Tanta est. Duas habet ptes sicut duas reddit rōnes. Secunda ibi: itē omnis. Ab. sic. ¶ Casus. Propter magnitudinem criminis symonie. serui aduersus dn̄os ⁊ quilibet crimino si admittunt ad accusatiōnē contra symoniacos. ¶ Itē oīs peccator pōt cantare missā p̄ter symoniacū ⁊ q̄libet pōt eū accusare etiā meretrix vt ab ordie male accepto remoueat. ¶ No. q ab accusatōe symonie nec seruilis ꝯditiōis hoies: nec īfamatos repellēdos. B.

q ¶ Ad accusationem. Si accusatus fuerit infamatus de hoc dictum est. s. de accu. cum. p. et. c. j.

¶ Glo. se. reci. obijciēdo vt super eandē dixi. ⁊ dant. iiij. solutiōes.

r ¶ Oīs pctōr. Non pcisus ab eccl'ia per sniam canonis: vel iudicis toleratus ⁊ penitēs: ⁊ sic nō est obiectio de excōicatȝ ⁊ suspēsis vt notorij fornicarij. xxxij. di. null⁹. nec de suspēsis quo ad se. Nā q̄libet cōstitut⁹ in mortali pctō suspēsus est q̄ ad se. s. de coha. cle. ⁊ mulie. ca. vl. ⁊. j. q. j. sacerdotes. et. c. sacrosancta. ⁊ sic oēs alij pñt cātare missam p̄ter symoniacū. Vel q dicit: oīs pctōr pōt cātare missam pōt referri † ad facilitatē etiā dispensandi: q̄si diceret: facilius dispēsatur cū oībus alijs criminosis p̄ter homicidiū q̄ cū symōiaco. Vel hoc dictū est in detestatiōnē criminis. Vel sic dato q oīs pctōr possit celebrare: symōiac⁹ tn̄ nō pōt cōsiderato initio: quia symōiac⁹ in ipo sui initio cōmissiōis suspēsus est. vt. j. q. j. repiunt: ⁊ itus ortus occidit: ⁊ in ipa sui radice vitiatus. j. q. j. quibusdā: sic ex eo tpe quo symōie crimē cōmittit dānat⁹ est. vñ postea celebrare non potest: etiā post peractā pniaȝ nisi dispēsetur cū eo quod non contingit in alijs criminibus. ⁊ ita plana est lr̄a ista considerato initio cuiuscūq; peccatorȝ. sic. C. ad. l. iul. maie. qsqs. ver. donatiōes: ⁊ quarūlibet postremo alienatiōes ex omi tpe ⁊c. ⁊ ita symoniacus celebrare non potest nisi cū eo dispēsetur. Quis posset dispēsare dictū ē. s. de renū. ca. post trāslatiōnē. nec pōt agere pniam nisi renūciet bn̄ficio ⁊ executioni. s. de ac. inquisitionis. Postq̄ vo renūciauerit ⁊ pniam egerit: poterit cū eo dispēsari si placuerit supiori: ⁊ sic licite poterit postea exercere officiū. arg. ff.

† Vel loquitur de voce qua vocat promouendos. vel fortede illa q̄ respōdet in scrutinio ordinādi ꝰm formam decre. vnice. s. de scru. i or. fa. Jo. an.

† Et est symoniacum quia prohibitum ꝰm Pet. hys. La. ⁊ Gof. Vin. cōtra. Joan. and.

† Ala. dicebat expellēdo per pecuniam. dicebat. Goff. multa committi per symoniam vt hic ꝑ aua ritie inuasiōnē. s. de elec. dudū. ij. Et quod hic dicit eū deponēduȝ intellige si accusatus fuerit et cōuictus. ij. q. j. sicut et. c. nihil. ꝰm Gof. ſȝ Ho. dicit eū deponendum etiam si per inquisitiōnem hoc cōstiterit. de accu. inquisitionis. §. responso. Joan. and.

Simoniacus in ordine non pōt missā cantare.

† ꝰm Ala. ⁊ hoc verum cū fama de fert al's nō. s. de accu. aliter. Tā. Joan. and.

† Dic vt no. l. dist. in sum. et de homi. sicut dignum. vł quod dicit textus. vincit dic verū quo ad redendum caracterē ordinis q̄ sic recepit vitiosū ⁊ sic cessent ꝯtraria ꝰm Ho. Jo. an.

Missa an possit per quēlibet pctōrē celebrari.

† ꝰm Vin. quī oppone bat. et Inno. post eū q aut hic loquit de possibilitate facti: aut de possibilitate iuris. si de prima symoniacus potest. si de secūda nullus peccator potest h soluebat vt hic dicitur. Joan. and.

† Qui vi deiecit et a deiecto precariũ rogauit desijt vi possidere & possidet p̃cario sicut si emisset possideret p̃ emptore Joan. and.

de preca. certe. §. iulianus† quia tam possidet ex noua concessione. ar. j. eo. ex insinuatione. vt. ff. de euic. si seruus. §. j. in fi.
a ℭ Etiã meretrix. Que al's nõ est admittẽda ad accusationẽ: vel ad testimoniũ ,ppter vilitatẽ ei⁹: vt. C. de adul. q̃ adulteriũ. & ff. d̃ test. l. iij. §. lege iulia. Eadẽ rõne nec ad aliũ legitimũ actũ. B.

Non satis. Diuiditur. Nã primo ponit conciliũ triplex ,p hibitũ diuisim trãsgressores huius & contẽptores dicit symoniacos. Scd̃o coniuncti ponit aliam triplicẽ ,phibitionem dãnãs ɔ̃triã ɔsuetudinẽ: & cãm reddit. secũda ibi: ,p sepultura. Ab. ℭ Cas⁹. Jn isto. c. & se. ,phibet᷑ ne ab his q̃ trãseunt ad religionẽ aliq̃ pecunia req̃rat᷑/ nec p̃orat⁹ vel capellania pro aliquo p̃cio alicui ɔmittatur: & q̃ ɔ̃ fecerit tã ille qui dedit q̃ȝ ille q̃ recepit/vel recipit symoniã cõmittit. nec ,p aliq̃ sp̃ituali nõ obstante aliq̃ cõsuetudĩe: quia diuturnitas tẽpoꝝ nõ minuit pctm̃: sȝ auget. & ĩ seq. c. idẽ dr̃. ¶ Not. regl'am q̃ diuturnitas t̃pis nõ minuit pctm̃ sȝ auget. B.
b ℭ Requiratur. Aliq̃ pacto. j. e. veniens. & ca. tua nos. tñ si sponte sine aliq̃ cõditiõe & pura intentione aliq̃d dare voluerit nõ ,phibetur. ca. tua nos. j. eo. sed si monasteriũ eẽt ita tenue q̃ nõ posset sufficere. ar. ẽ q̃ tunc posset exigere h̃ modo. frat᷑ scias q̃ nos nõ possum⁹ tibi ,puidere: si vis intrare porta te cũ vñ viuere possis. vt. j q. ij. si q̃s ,ppter hoc. Jn symonia enĩȝ & vsura amor lucri ,phibet᷑. xiiij. q. iiij. si q̃s oblit⁹. Vin.
Additio Ex hac glo. not. duas bonas theoricas & practicas cõficiẽdi ĩstrumẽtũ q̃ñ aliqua puella recipit᷑ in monialem vt non detur aliq̃d ex pacto: sed pure ,p deuotione sua ipsa puella vel eius pater offerat monasterio aliquid. Secũda practica est vt si hoc cõtingat ex defectu facultatis reddituũ monasterij q̃ p viã cuiusdã ,ptestationis siue intimatiõis dicatur volẽti intrare vt se cũ aliquid portet vñ possit viuere. nõ aũt debet deduci in pactũ. et ita intelligo Jnno. in. c. tua. j. e. vbi videtur sentire contra istã glo. de quo etiam per Jo. an. in. c. qm̃. j. eo. Ab. hic.

(vt ab ordie male accepto remo
a ueatur) accusare potest: vel etiã[a]
meretrix.

A lex. iij. in concilio turoñ.

ℭ Symoniacũ est p̃ciũ recipere ,p ĩgressu religionis: ,p p̃oratib⁹ vel capellis cõcedẽdis: & pro p̃latis instituẽdis: ,p ɔcedẽda sepultura: ,p chrismate: ,p oleo sancto: ,p benedictiõibus nubẽtiũ: vel alijs sacramentis: nec valet consuetudo in contrarium. h. d. cum sequenti. Cap. viij.

Non satis: & j. Prohibemus igit᷑ ne ab his q̃ ad religionẽ transire volũt aliqua
b pecunia requiratur[b]. Nec p̃ora-
c tus[c] vel capellanie quelibet monachoꝝ aut clericoꝝ annua distractiõe vendant᷑. Nec ab eo cui regimen ipaꝝ ɔmittit᷑ ,p eaꝝ cõmissione vllũ preciũ exigat᷑. Vñ quisquis ɔ̃ hoc decretũ attentare presũpserit: tã ille q̃ dederit q̃ȝ ille q̃ receperit vel consentit: p̃tẽ se cũ simone non dubitet habitu
d rum. ¶ Pro sepultura[d] quoq̃ȝ et chrismatis & olei receptiõe nulla cuiusq̃ȝ p̃cij exactio attentet᷑: nec sub obtẽtu cuiusq̃ȝ consuetu dinis reatũ suũ quis tueat᷑: quia
e diuturnitas[e] temporis non diminuit peccata sed auget.

E x concilio lateraneñ.

ℭ Sũmatũ est. s. in. c. p̃cedenti.

Cum ĩ ecclesie coꝝ Ca. ix. pore: & j. Horribil'e nimis est: q̃ in quibusdã ecclesijs locũ venalitas ,phibet᷑ habere: ita vt ,p ep̃is vel abbatibus seu q̃buscũq̃ȝ ,psonis eccl'asticis ponẽdis

c ℭ Prioratus. j. q. j. si q̃s ep̃s. & q. iij. saluator. & s. de sta. regu. c. ij.
d ℭ Pro sepultura.‡ Quot modis dicatur sepultura dictum ¶ Glo. se. signat ɔ̃triũ de casib⁹ &c. Lest. s. de sepul. ca. vl. Ber.
e ℭ Diuturnitas. Simile. j. c. pxi. & s. de cõsue. q̃to. & c. vlti. ad idẽ. j. q. iij. c. vl. diuturnitas t̃pis peccatũ nõ excusat. xxiiij. q. j. scisma. & j. q. j. nullus ep̃s grauamẽ. ff. de ac. & ob. obligationũ. §. j.† Ar. ɔ̃. vbicũq̃ȝ hȝ locũ p̃scriptio. xxxij. q. iiij. obijciũtur. Solu. de h̃ dictum est. s. de consue. ca. vl. & s. de temp. ordi. c. ij. Ber.

‡ Et q̃ñ possit inde recipi preciũ vel nõ. Jo. andree.
† Vide de prescrip. si diligẽti. in p̃n. vl. glo. Joan. and.

Cum in eccl'ie. Diuiditur. Primo ponit factũ horribile et excusationẽ consuetudinis improbat. secũdo illã reprobat: quia symoniacã ibi: ne igitur. Ab. sic.
f ℭ Introducẽdis. j. q. iij. si quis obiecerit.
¶ Glo. se. r̃ci. p modũ q̃stõis q̃re aliđ ĩ bñdictiõe ɔiugũ q̃ȝ ĩ ɔiugio
g ℭ Benedictiõibus nubentiũ. Sic. j. eo. suam. ,p bñdictionib⁹ nubentium aliquid accipi ,phibetur: quia per eas gratia confert᷑: licet ,p matrimonio aliquid dare vel recipe nõ est peccatum. j. q. j. quicquid. et. xxxij. q. ij. honorantur. quia licet sit sacramentum per ipsum tamen gratia non confertur. xxvij. q. j. nuptiaruȝ. xxxij. q. ij. connubia. Vñ est arg. q̃ non idem iuris est in accessorio qđ in p̃n

cipali. An ,p exeq̃s mortuoꝝ licitũ sit recipe dr̃. j. e. titu. suã. Ala.
h ℭ Cõsuetudine. Videtur q̃ talis cõsuetudo non sit reprobãda vt pro receptione canonica vel introductione persone in ecclesiaȝ aliquid recipiatur. in aut. de san. epi. col. ix. §. ,p consuetudinib⁹† dũ tamen non detur ex pacto aut exigatur: sed sponte ex postfacto offerat᷑. Et est op. arg. j. q. ij. sicut ep̃m. et. xviij. distin. de eulogijs. & j. e. dilectus. sed hic requirebatur ex consuetudine: quod est penitus reprobandum. j. e. iacob⁹. B.
i ℭ Jnfelicem. s. de cõsue. c. vl. vbi đ hoc: & male adinuẽte ɔsuetudĩes nullo t̃pe confirmant᷑. in aut. vt nl'ri iud. §. j. co. ix
k ℭ Giezi. Qui p̃mo in veteri testamento symoniã ĩuenit: vñ fuit lepra percussus. j. q. j. q̃ studet & c. cito turpẽ. Symõiaci dicũt᷑ a symõe mago.

† Permittit s̃m facultatem redituum p̃l'mi anni plus vel min⁹ exigi a ,pmotis. Jo. an.
Giezi.
Symõiaci.

f in sedẽ: siue ĩtroducẽdis[f] presbyteris in eccl'iam: necnõ & ,p sepulturis: & exequijs mortuoꝝ/ & be
g nedictionibus[g] nubentiũ: seu alijs sacramẽtis aliq̃d requirat᷑: Putant aũt plures ex h̃ licere: quia legẽ mortis de lõga inualu
h isse ɔsuetudine[h] arbitrant᷑: nõ attendentes q̃ tanto grauiora sũt
i crimina: q̃to diuti⁹ infelicẽ[i] animã tenuerũt alligatã. ¶ Ne igit᷑ hec de cetero fiant: vel ,p ,psonis eccl'iasticis deducẽdis in sedeȝ: vel sacerdotibus instituendis: aut sepeliendis mortuis: seu bñdicendis nubentib⁹: seu alijs sacramentis cõferendis: seu collatis aliquid exigatur districtius ,phibem⁹. Si quis aũt ɔ̃ hoc venire presumpserit: portionẽ cum
k giezi[k] se nouerit habiturum.

I dem vigilieñ. ep̃o.

ℭ Breue est. Cap. x.

Cum sit romana: & j. Consul. t. t. r. q̃ nihil ,p eccl'iaꝝ consecratione potes vel debes
l preter procurationem[l] exigere.

I dẽ toletano archiepiscopo.

ℭ Conuictus de simonia deponendus est: idem in infamato q̃ se purgare non potest. Ca. xj.

De hoc aũt q̃ ep̃us exonieñ. archidya. beneficia: & cuidam clerico ante electionem suam prioratum dicitur promisisse: vt vterq̃ȝ consentiret eideȝ: tue prudentie respondem⁹: q̃ si
m manifestũ[m] est eundẽ archidya. & clericũ ob cãm illam ,pmissa re
n cepisse[n]: aut exinde confessi fue
o rũt in iure[o] vel legitĩe cõuicti: ab

Cum sit. ℭ Cas⁹. Queritur si ,p consuetudine ecclesiarũ aliquid p̃ot exigi p̃ter procurationem? & respondetur q̃ non. hoc habes j. q. j. placuit. ¶ No. ep̃m in consecratione eccl'iarum procurationem ,petere posse. Ber.
l ℭ Procurationem. Hanc ,pcurationem recipit episcopus nõ pro aliquo sacramẽto: quia hoc est symoniacũ. vt. j. q. j. statuimus: sed poti⁹ pro labore. imo nec ,p labore: sed ista ,pcuratio p̃missa ẽ a iure: sicut & alie ,pcuratiões que fiũt ratione visitationis: vnde nullam symoniã cõmittit: quia qui peccat legis auctoritate non peccat. xxiij. q. iiij. q̃ peccat. & ista ,pcuratio p̃stari debet s̃m facl'tates ecclesie sicut et alie. s. de cẽ. sopite. & c. cũ nuper. Jmmo si ecclesia procurare nõ posset episcopũ: ipse suis sumptibus cõsecrabit ecclesiã. x. q. iij. cauendum. et. j. q. ij. placuit. arg. in aut. de man. prin. §. sit tibi. Ber.

iiij. Regum. v.
Procuratio licite recipit᷑ ab ep̃o visitãte.

De hoc aũt. ¶ Due sũt p̃tes. scd̃a ibi: regẽ autẽ. Ber. ℭ Casus. Ep̃s exonieñ. ante suam electionẽ ,pmisit archidyacono quoddam beneficiũ: & cuidam clerico quendam prioratum vt vterq̃ȝ electioni consentiret. Jtem rex et alij principes pecuniam receperunt vt electioni cõsentirent. quesiuit archiepiscopus quid esset sibi agendum super predictis? Rñ. papa. q̃ si manifestum est dictum archidyaconum & clericum recepisse premissa ob causam illam: vel exinde confessi fuerint vel conuicti sunt deponendi. Si vero non est notoriũ: nec conuicti sunt vel confessi. sed publica laborat infamia: indicenda est illis purgatio: ĩ qua si defecerint sũt puniendi. Rex autem et principes inducẽdi sunt vt si qua receperint a dicto episcopo vt electioni prestarent assensum ecclesie restituant exonieñ. cum illa sine periculo anime non possunt retinere. ¶ Nota q̃ deponendi sunt qui symoniam committunt. Jtem pecunia recepta restituenda est ecclesie in cuius iniuriã data est. Ber.
m ℭ Manifestum. i. notorium: al's secus. xj. q. iij. eorum qui accusantur. et. iij. q. v. quia suspecti.
n ℭ Recepisse. maxime.‡ ar. s. de confes. ca. ij. & j. e. nobis. ¶ Glosa sequens arg. q̃ non mitius &c. in contrariũ alle. quattuor canones et soluit.
o ℭ Jn iure. Al's confessio extra iudicium nõ preiudicat. De hoc nõ. s. de confes. ca. vlt. Jtem arg. hic q̃ non mitius agitur cum cõfesso q̃ȝ cum conuicto. ij. q. j. nos. s. de confes. cum super. et. ff. de confes. l. j. Ar. ɔ̃. l. di. presbyterum. xij. q. j. non dicatis. et arg. l. dist. si q̃s prepostera. ij. q. j. in primis. in prin. Sol. cum sponte cõfesso mitius

Diuisio.
‡ Quando sufficiat promissio. vt vij. q. j. q̃. illud. et. q. illa. Jn talia. Vin. nã et symonia dicitur studiosa voluntas et c. dicta. s̃m Gof. Jo. an.

† In totum putat enim Hos. etiã in aliq parcen dũ ei q̃ pro- batiões nõ expectauit et sic sit ar- bitrariũ. de trãsac. c. si. Joan. and. ‡ Et est si- mile qđ de cessiõe dici- tur. j. e. per tuas. et. s. de elec. du- dum in si. Joan. and.

agitur: sed non parcitur † sponte confesso in iure timore ‡ proba- tionuz: nõ enim est beneficiũ quod fit ex necessitate. ff. de rit. nup. l. prime. sed ea sunt in nostris officijs gratiora que cum impende re non teneamur/causa tamẽ liberalitatis impẽdimus. xxviij. q. j. iam nunc. ergo qui inuitus confitetur: non remuneratur.

a ¶ Deponẽdi. Hec ẽ pena symoniacorum sic s. de confes. cum super. cum agitur in modum accusationis: imo idem videtur si agatur in mo dũ inqsitiõis. s. ð accu. inquisitionis. j. rñso.

b ¶ Manifestum est. Non tamen notorium: qm̃ tunc secus vt pz. s. eo. c. vbi ponitur mani- festum pro notorio. alia littera hz nõ notorium.

c ¶ Purgatio. Propt infamiam. j. eo. insinua- tum. s. de accu. cum. P

d ¶ Et pricipes. Hic rex et princeps ius ha- bebant in electione tãq̃ patroni quorũ assensus debet requiri. s. de elec. sacrosctã. ⁊ ita videlicet q̃ si nõ ꝯstitisset consen sum nõ confirmabit̃ ele ctio: ⁊ sic ius habebãt. vñ nec ante nec post ele ctionẽ licitũ fuit f dime re cõsensũ illorũ † viij. q. ij. talia. ⁊ j. q. iij. si qs pbẽdas. ⁊ j. q. j. eos. et. j. eo. mattheus.

† Ƒm Als. qui dicebat q̃ a lsi licuis set vexatio- nẽ redimẽ de hoc. j. eo. dilect⁹. for- te regit̃ p̃n cipib⁹ fuit data pecu- nia: vt cum electoribus istũ eligi ꝓ curassent. Joan. and.

¶ Glo. se. no. pecuniã sy- moniacã ⁊c̃. sigat Hriuz de decre. veniens. ponit solũ. Ala. postea suam.

e ¶ Restituant. Qr si ne periculo eã retinere nõpñt: vt hic ptz. ⁊ cum pena dupli debet restituere illã: in auẽ. de sã. epi. in scđa colũna. §. si vero laic⁹. ⁊. §. si aũt secular̃. col. ix. ⁊. j. eo. audiuim⁹. ⁊. s. de imu. ec. qr plerisq̃. Hic no. q̃ eccl̃e restitui dz cui facta fuit iniuria. arg. xvij. q. iiij. si qs in atrio. ⁊. xxvij. q. j. si quis rapuerit. et in auẽ. de sã. epi. §. si quis autẽ. in secũda colũna. ⁊ eccl̃ia põt vendicare illã pe cuniã. in autẽ. c. ti. §. si vero laicus. ⁊. §. sed neq̃ xenodochiũ. Ar. j. eo. veniens. vbi restituit̃ ei quod dedit. Ala. dixit q̃ in decre. ve- niẽs: restituta fuit ei qui dedit de mĩa: ⁊ hoc qđ hic dicit est ius cõ mune. Tu dicas aliter: illa veniẽs. loqtur de monacho q̃ pecuniã dedit ꝓ sua receptiõe: ⁊ illud est ius ⁊ hoc sir̃. si ergo aliquis det pecuniã monasterio vt recipiatur symonia cõmittit̃. j. e. qm̃ symo- niaca. ei ergo qui dedit dz restitui pecunia tã indigne a monachis accepta: vt cũ ea in aliud mõasteriũ itret: ne sit onerosus scđo mo- nasterio. ar. xvj. q. vj. de lapsis. ⁊. xvij. q. j. si qs rapuerit. ⁊ vbicũq̃ siue monasterio siue eccl̃e seculari pecunia taliter data ⁊ accepta fuerit, put dicit decr̃. veniẽs: restituẽda est pecunia ei q̃ dedit. nec eccl̃ia vel monasteriũ debet cũ tali fraude cẽ in lucro: cũ ipi cl̃ici vel monachi in h ita cõiter delinqũt: cũ ipi clerici de hoc sint pu niendi. ⁊ ex eodẽ facto penã ⁊ pmiũ consequi non debeat. vt. ff. de neg. gest. siue hereditaria. ⁊ ex hoc contingeret viã fraudib⁹ apiri qđ ẽ nõ debet. xxiij. di. puenit. ij. ⁊. xxxv. q. ix. loci. in fi. ⁊ tale lucrũ eccl̃ia nõ debet hr̃e: nec possent cl̃ici vel monachi penitere: nisi re- stituerẽt qđ symoniace receperũt. Uel posset dici q̃ si cl̃ici sclares sic cõiter delinquunt: eccl̃e debet applicari: ⁊ clerici sunt oẽs ab eccl̃ia remouendi. cũ ꝓ pecunia datur alicui: puta plato soli vel alij cuicũq̃: ita q̃ eccl̃ia nõ sit in culpa tũc locũ hz qđ pus dr̃: q̃ il le q̃ pecuniã recepit debet illã restituere eccl̃e i cuius ignominiã data fuit: nec dz ei restitui q̃ dedit: ⁊ pcipue si sit sclaris: in quo ca su itelligunt̃ autẽtice pdicte. De regulari posset dici q̃ ⁊ tunc nõ debet ei restitui simplr̃: sz assignanda est scđo mõasterio ad quod transit: vt eo viuente habeat vsum ‡ illius. arg. pdictorũ capitulo rum de lapsis. si quis rapuerit. ⁊ hoc cũ ecclesia fuit in culpa. B.

Pecunia ꝓ ingres- su mona- sterij acce pta: cui ẽ restituen- da.

‡ Quasi di cat q̃ pro- prietas spe ctet ad pri- mũ mona- steriũ ⁊ vsu fruct⁹ post mortẽ illi⁹. Joan. and.

Cum essent. Primo põit decisẽ ꝯtrouersiã ⁊ ꝓcurator̃ da tionẽ. Scđo diffinitionẽ et ei⁹ cãm ibi: cũq̃. Ab. ¶ Casus. R. clericus ⁊ U. nobilis. erant in p̃ntia dñi pape ꝓ controuersia quã inter se habebãt: qr nobilis ille in curia dñi pape morã diuti⁹ trahere nõ poterat ꝓ se in causa illa cõstituit ꝓcuratorẽ. partibus in p̃ntia pape ꝯstitut̃. cl̃icus ille ꝯfessus est q̃ miles ille ꝓmiserat ei dare eccl̃iam illã sup qua litigabãt si quoddã negociũ ipi⁹ mi- litis posset i p̃ntia pape ꝓmouere. ⁊ qr ꝓmissio illa ꝯtinebat symo niacã prauitatem. eidem. R. pa. imposuit silẽtium sup eccl̃ia ipa.

¶ No. q̃ sola ꝓmissio super re spirituali symoniam inducit. Ber.

¶ Glo. se. dicit q̃ vitium fuit ex pacto ⁊c̃.

r ¶ Promiserat. Hec ꝓmissio siue pactio illicita fuerat ⁊ symõia ca. s. de pac. c. vl. ⁊. j. e. tua. ⁊. j. q. ij. q̃ pio. vñ miles ꝑ talẽ ꝓmissio- nem nõ obligatur: qua- re ipsi. R. iponitur silẽ- tium. Si vero sine aliq̃ pactione ꝓmouisset ne- gociũ illius: vt al̃as ser uiuisset eidẽ: bñ poterat eũ remunerare: siue p̃n- tando ipm ad aliqđ bñ ficiuz: siue etiã alio mõ arg. lxj. di. qđ proderit. imo etiã naturalit̃ erat ei obligat⁹. ff. de pe. he. sed ⁊ si lege. §. cõsuluit. ⁊ arg. xij. q. ij. hec huius placiti. Potest ğ licite qlibet seruire epõ vł s- lijs pe future remunera- tionis: nec symonia cõ- mittitur in tali spe: cum sine dĩ pactione vel con ditiõe seruiat: dũmodo ꝓncipaliter hac intẽtio ne nõ seruiat. nec epus directe ꝑ hoc seruitio ei ꝓuidere in beneficio in tendat: quia sic eẽt imu nis ab offõ et obsequio j. q. j. ordiationes. et. ca. sunt nonnulli. † al̃s nisi ꝑaret ide remuneratio nem quare seruiret ei cũ ex debito ei non tenea- t̃: imo qui dignus est põt ꝑare epatũ ⁊ alios ho- nores. lix. dist. si officia. lxxiij. dist. consuluit.

s ¶ Silentiũ. Et bene: qr si eccl̃iam tali modo adeptus fuisset: eã renũ

Beneficiũ sperã- re propter seruitium an sit sy- moniacũ.

† Ubi de h. Et ibi not. Jo. q̃ etiaz ꝑaliter ꝓ spe bñficij seruire põt q̃ est dign⁹ seruitio di- gno et sine pacto. ⁊ idẽ hic Ui. ƒm Bertrãdũ et ƒm Uin. hic interue nit pactum vel non fuit licitũ serui- tium clerici ad laicũ: q̃ nõ dz eẽ lai ci procura- tor. in auct. de san. epis. §. aliũ. vbi de hoc tene de symonia mentali qđ habes. j. c. fi. Joa. an.

altari ministerio sunt ꝑpetuo de a ponendi[a]. Si vero id manifestũ[b] b est: nec tamẽ inde cõuicti vel cõ- fessi fuerint: sed tm̃ publica labo rant infamia: eis canonica pur- c gatio[c] debet indici: in qua si de- fecerint: tanq̃ auctores tãti sint sceleris puniendi. ¶ Regẽ autẽ d ⁊ p̃ncipes[d] eius debes iducere: vt si qua receperint a p̃fato epõ vt eius electioni prestarẽt assen- e sum: eccl̃ie exonieñ. sine diminu- tione restituãt[e]: cum ea sine gra- ui sue salutis periculo retinere non possint.

Idem eboraceñ. archiepo.

¶ Symõiacũ ẽ ꝓ tpali obseq̃o bñficiũ eccl̃asticũ ꝓmittẽ. C. xij.

Cum essent i nr̃a p̃ñtia cõ stituti. R. clericus ⁊ nobi lis vir. U. qr idẽ. U. morã diuti⁹ facere non poterat: ꝓ se in cã illa sufficiẽtẽ ꝯstituit r̃nsalẽ. ¶ Cũq̃ ab ore prefati. R. itellexerim⁹ q̃ f memoratus miles ꝓmiserat[f] ei dare eccl̃iã si quoddã negocium eiusdẽ in nr̃a posset p̃ñtia ꝓmo- uere: ac ꝑ hoc ꝓmissionẽ ipaz cõ tinere: symoniacã prauitatẽ: ei-

dem. R. super eadem ecclesia si- s lentium[s] duximus imponendũ.

Idem cistreneñ. epõ.

¶ Notori⁹ symõiacus i benefi- cio ab illo deponit̃: idẽ in ifama to q̃ se purgare nõ põt. Ca. xiij.

Insinuatũ est q̃ i ecclesijs tui epatus plurimi clerici per symoniam habere dicuntur h ingressu z[h]: et infamia inde resp- gi. ¶ Unde mandam⁹ quaten⁹ si qui fuerint quos in predictis i ecclesijs publicum et notoriuz[i] est symoniace intrasse: eos amo ueas ab ecclesijs taliter acquisi- tis. Illis autem quorum crimẽ non est publicum ⁊ notorium: si publica laborant infamia: cum k quinta vel sexta manu[k] sui ordi nis purgationẽ indicas: i q̃ si de fecerint: beneficijs hmõi eccl̃ia- l rum ꝑpetuo priues[l] eosdem.

Idem.

¶ Symoniacũ est precio vel fa uore celare peccatorẽ: vel recon- ciliare nõ penitẽtẽ: vel digne pe- nitentem a reconciliatiõe remo- uere. Capitulum. xiiij.

Nemo pbroꝝ exẽniũ vel

ciare teneret̃. vt. j. q. j. si qs neq̃. ⁊ in as pa pena vł p̃nia semp esse vt ibi: quã etiã agere nõ posset ea retẽta. s. de accu. inquisitiõis. Ber.

Insinuatum. Primo ponit papa narrationẽ sibi factã. secũ do ꝯ eam ꝓuideri mandat ibi. vñ. Ab. sic. ¶ Casus. In ec- clesijs cistercieñ. epatus q̃ plures clerici ꝑ symoniã dicunt̃ habe re ingressũ. de quo sunt ifamia notati. vnde mãdat pa. dyoce. epõ q̃tenus si notoriũ fuerit aliqs in eccl̃ijs illis ꝑ symoniã intrasse in de eos remoueat: illis aũt quorũ crimen notoriũ non est si tamen laborãt infamia publica indicat. v. vł. vj. manu sui ordinis purga tione i q̃ si defecerit bñficijs ill̃ ꝑpetuo ꝓuet eosdẽ. ¶ No. q̃ ifama tus de symõia si nõ põt se purgare punitur tanq̃ conuictus. Ber.

h ¶ Ingressũ. Uñ fures sũt ⁊ latrões: qr nõ intrãt ꝑ hostiũ. s. ð iu repa. relatũ. ⁊. xxiij. q. iiij. tres ꝑsõas. ⁊. j. q. j. ordiatiões. vij. q. j. non

i ¶ Notoriũ. Dr̃ tribus modis notoriũ. s. de coha. cle. et mu. ca. vl. ⁊ ideo nulla ꝓbatio est necessaria. s. de accu. euidẽtis. ⁊ ¶ Glo. se. signat contrariũ de canonĩ. ⁊c̃.

Lfurem. Lij. q. j. de manifesta.

k ¶ Sexta manu. Ar. j. ij. q. v. pbr̃ si. ⁊. c. si mala. ⁊. c. oibus. Sol. re gulare est q̃ ipe epũs debet se purgare cũ. xij. pbr̃is. pbr̃ cũ quinq̃. dyaconus cũ trib⁹. Uñ ṽsus. Pontificẽ pariũ manus expurgat duodena. Quinta sacerdotẽ: leuitã tertia pena. Maior maiori: mi nor est adhibẽda minori. Qñq̃ tñ sunt pauciores. vt. s. de accu. cũ petrus. ij. q. v. omib⁹. Qñq̃ plures. j. de pur. ca. inter sollicitudies. hodie vero numerus cõpurgatorũ arbitrarius est ƒm arbitrium iudicis. s. titu. pxi. inquisitionis. in fi.

¶ Glosa seq. obijcit concludendo per duo ⁊c̃.

l ¶ Priues. Nota q̃ deficiẽs in purgatiõe punit̃: vt h pz. ⁊. s. eo. de hoc. ⁊. j. de pur. ca. cũ p sed purgatio indicit̃ ꝓpter ꝓbabilẽ ꝓsũ ptionẽ ortã ex fama. ğ vr̃ q̃ ex ꝓbabili ꝓsumptione possit diffini- tiua snĩa ferri: quod non est vex. Sed ista ꝓbabilis ꝓsumptio trã sit ad violentam. ‡ ex eo q̃ non habet testes sue honestatis. Ber.

Purga- tio ꝑ quot ꝑsonas dz prestari.

Nemo. Sũt due ptes p̃ncipales. Scđa ibi: nec queq̃. Abb. ¶ Casus. Statuit alex. q̃ nullus pbr̃ aliquod emolumẽtũ tpale recipiat a quocũq̃ publice peccãte vt epõ: vel eius mistris celet peccatũ illius: nec ꝓ respectu alicui⁹ ꝑsone cõsanguinitat̃ vel familiaritatis dimittat quin pctm̃ illđ epõ innotescat. Secun do dicit q̃ nullũ digne penitentẽ: vel etiã minus digne penitentẽ ꝓpter grãm vel fauorẽ ad reconciliationẽ adducat: ⁊ testimoniũ reconciliationis ferat eidẽ: vel ꝓpt̃ aliquẽ liuorem siue odium re moueat a recõciliatiõe: quia vtrũq̃ symoniacũ est. ¶ Not. q̃ q̃ dat tpale ꝓ spũali symoniã cõmittit. et qui ꝓpter consanguinitatẽ vel

‡ Et q̃ põt ferri snĩa. ð ꝓsump. af- ferte. cum suis cocor. Joan. and.

Idē vigorē. epō ꝛ priori de acra.

Ecclesia emi vel redimi non pot. h. d. quo ad lrām. Ca. xv.

Querelam mōachorū de acra recepim⁹: ꝙ cū ipsi quoddā maneriū cum ptinētijs suis ꝛ ecclāʒ de geneñ. a mōachis de cardonio sub annuo cēsu. xv. librarū fuissent adepti: ꝛ ide chartam ab ipis mōachis habuissēt: g prior eorū caplo incōsulto[g] pscriptū maneriū ꝛ chartā mōachis de cardonio accepta pecunia resignauit. ¶ Unde qꝛ pfati monachi de acra se cōquerunt iniuste grauatos: mādamus quatenus ptibus cōuocatis pscriptā cām h concordia[h] vel iudicio terminetis: i sciturī ꝙ sicut emi nō potuit[i]: ita nec redimi ecclā memorata. Si vero monachi de cardonio legitime citati ad vrām pñtiā accedere: ꝛ iudicio vrō stare cōtempserint: vosipsos monachos de k acra in possessionē[k] eorū de quibus controuersia vertitur inducatis: nec permittatis eos exinde absq; ordine iudiciario molestari.

Idem.

Pro chrismate ab ecclesijs pecunia exigi nō debet: et si hoc habeat consuetudo. Ca. xvj.

Ea q̄ de auaricie: ꝛ. j. ¶ Audiuim⁹ ꝙ nūmos p chris- l mate[l] ab ecclījs extorq̄tis quos nūc cathedraticū: aliq̄n paschalem pstationē: interdū epalē con- m suetudinē appellatis[m]. ¶ Qꝛ vero hoc symōiacū esse cognoscitꝰ: mādamus quaten⁹ ptextu alicui⁹ n ꝯsuetudinis[n] vel platiōis pscriptos denarios nullaten⁹ exigatis. ¶ Pro certo scituri ꝙ si hoc o psumpseritis: piculū ordis[o] ꝛ dignitatis poteritis non immerito formidare. Idem.

Pro habēdis spiritualibus homagium facere symoniacum est. Capitulum. xvij.

Ex diligenti tua relatione innotuit ꝙ. H. cant. archidyac. te induxit vt ei homagium faceres: et fidelitatem prestares: ita ꝙ ipse tibi beneficiuʒ ecclesiasticum annis singulis exhiberet.

a emolumētū quodlibet[a] tpale: imo spūale detrimētū: a quocūq; publice peccāte accipiat: vt epo b vel ministris ei⁹ pctm̄ illius celet[b]: nec p respectu cuiusq; psōe c cōsanguinitatis[c] aut familiarita- d tis aliēis cōicās[d] pctis: hoc epo inotescē detractet. ¶ Nec quēq; penitētē † vel minus digne penitentē gfa vel fauore ad recōciliatione adducat: ꝛ testimoniū re- e cōciliationis[e] ferat eidē: vl quocūq; liuore digne penitentē a re- f conciliatione remoueat: quia symoniacum est vtrūq;[f].

amicitiā nō denunciat episcopo peccatū alicuius symoniā cōmittit. Item quicūq; penitentem ppter gratiā vel fauorē ad penitētiam adducit: vel ppter odiū remouet a recōciliatiōe symoniā cōmittit: ꝛ sic fauor vel gratia siue odiū succedit loco precij. Ber.

a ¶ Quodlibet. i. aliquod de quibuslibet. si. xv. q. j. mulier. ꝛ. s. de condi. ap. verum. et. j. q. vij. si q̄s omnē. i. j. ver. ¶ Glo. se. notat ꝙ celare sit symoniacū ꝛ sit aliq̄d facere: signat contrariū et soluit.

b ¶ Celet. Not. ꝙ symoniā cōmittit q̄ p aliquo tpali celat pctm̄ alicui⁹ pctm̄ q̄d corrigere vl denūciare tenet epo: sicut symoniacū est aliq̄d recipe vt q̄ ordinādus est nō ordinetur: vel vt electioni q̄s nō cōsentiat. j. q. j. §. q̄ autē. ꝛ. c. se. ad fi. q. Et est hic ar. ꝙ celare est aliq̄d facere † si. xxxvj. di. si q̄s vult. Ar. ꝯ. ff. de pscrip. v. solēt. ꝛ. ff. de cōdi. ob tur. cām. l. iij. §. vlt. Sol. illa nō tangūt istā materiā: hic loq̄tur de iudicio q̄d fit ad penitentiam: ad q̄d tenet q̄libet: vñ nichil pōt q̄s ppter hoc accipe: cū sit spūale illud de iudicio q̄d fit ad furē capiendū vl seruū fugitiuū pro q̄ pōt recipi merces laboris. Ber.

c ¶ Cōsanguinitatis. Ergo vr ꝙ cōsanguinitas symoniā iducat: qꝛ non refert an iniust⁹ cordis amor: an sordide p̄ces interueniant. j. q. j. si quis neq;.

d ¶ Cōmūicās. lxxviij dist. quid est. lxxxvj. dis. ca. iij.

e ¶ Reconciliationis Pro recōciliatione vel absolutione preciū exigi nō dꝫ. j. eo. ad aures.

f ¶ Utrūq;. Scꝫ digne penitentem: vel min⁹ digne gfa vel fauore adducere ad recōciliationē: aliud est digne penitētē remouere a recōciliatione ‡ aliquo liuore. vtrūq; enī istorū symōiacū est: et ita respicit istos duos modos tm̄: ꝛ quod pmo dixit symoniacū ē. similiter vt dr ibi vel pōt respicere oīa precedētia vt ista duo vltima q̄si pro vno reputent: ꝛ quod primo dixit celet ꝛ innotescere detractet quasi idem sunt: ꝛ sic illud vtrūq; potest respicere illa sic coniuncta. B.

Querelā. Primo ponit querelā monachorꝫ. Scdo cōmittit cām istruēdo iudicē in principali ibi: vñ qꝛ. Ab. ¶ Casus. Monachi de acra quoddā maneriū cū ptinētijs suis ꝛ ecclesiam quandā adepti fuerūt a monachis de cardonio sub annuo censu. xv. librarū. ꝛ sup hoc chartam ab ipis monachis habuerūt. Postmodū vero prior monachorū de acra capitulo suo inconsulto cartam predictā accepta inde pecunia dictis monachis de cardonio resignauit. vñ mōachi isti de acra conq̄rebant se iniuste grauatos. quare mandat papa quibusdā q̄tenus ptibus conuocatis causam cōcordia vel iudicio terminare procurent. Sciētes ꝙ ecclesia predicta emi non potuit: ita nec redimi. Si vero monachi de cardonio legitime citati fuerunt cōtumaces: iudices monachos de acra inducant in possessionē eorū de quibus cōtrouersia vertitur inter eos nec pmittant eos exinde absq; iuris ordine molestari. ¶ No. ꝙ ecclesia nec pōt emi nec redimi: alr̄s symonia cōmitteretur. Itē propter cōtumaciā rei ante lit. ꝯte. actor mitti debet in possessionē rei petite: ꝛ iudex inductū in possessionē defendere debꝫ. Itē delictū prelati capitulo inconsulto non preiudicat ecclesie. Ber.

g ¶ Inconsulto. Unde non valet resignatio. xij. q. ij. sine exceptione. s. de emp. et ven. cum dilecti.

h ¶ Concordia. v. q. ij. si primates. et. s. de trāsac. ca. vlt. vbi plures concordantias inuenies de hoc. ¶ Glo. se. obijcit ad rationem dupliciter. pmo ꝙ cum vniuersitate ꝛc. soluit scdo ꝙ nō est sufficiēs quo ad maneriū fatetur dicēs ꝛc.

i ¶ Non potuit. Qꝛ nullū spirituale vel spūali annexū pōt vēdi vel emi. s. de iure pa. de iure. s. d pac. cū pdē. et. c. vl. ꝛ. s. de trāsac. sup eo. ꝛ. xvj. q. vij. decimas. ꝯ nec redimi: sed hec ratio nō videtur habere locū: qꝛ ecclesia vel spūali annexū pōt vendi cū vniuersitate ꝛ obligari. s. de iure pa. ex litteris. et. c. cū sclm. sed maneriuꝫ fuit vt vr pncipale in quo erat ecclīa: ꝛ ita potuit redimi tanq̄ accessoriū. Dicas ꝙ maneriū cū ptinentijs suis et ecclīa fuerūt monachis cōcessa: ita ꝙ neutrū fuit accessoriū alteri. et h colligit bñ ex lrā: vt ibi dicit. in pn. q̄ddā maneriū cū ptinentijs suis ꝛ ecclīā ꝛc. ꝛ ita ecclā nō fuit ptinens manerij: qꝛ sepata fuit a ptinentijs ꝛ ita redēptio q̄tum ad ecclesiam nulla fuit ipo iure: sed hec rō nō habꝫ locū in manerio q̄d bñ potest vēdi et redimi. ꝛ ita hac via nō pñt reuocare maneriū. Qualiter ergo agent p manerio? Dicas ꝙ ꝯct⁹ siue redēptio quo ad manerium nullus fuit ipso iure ex alia cā: qꝛ hoc factū fuit irreq̄sito caplo. si. s. de emp. ꝛ vē. cum dilecti. ꝛ xij. q. ij. sine exceptione. ꝛ hac eadem rōne nō tenuit redēptio ecclīe: et ita etiā si ecclīa fuissꝫ accessoria ad maneriū idē esset.

k ¶ In possessionem. Causa rei seruāde si lis nō fuerit cōtestata. s. vt lit. nō cōte. qm̄. §. i alijs ꝛ si lis ꝯstata esset ꝛ nō liq̄ret de cā adiudicaretur eis possessio salua q̄stione ppetatis absentibus. s. d do. ꝛ cōtu. put. vbi d hoc. quā possessionem debēt eis defendere iudices: vt dicit. in fi. cū rmaneāt adhuc iudices de illa re vsq; ad diffinitiuā sententiā. s. de test. ex pte. A. vbi d h. B

Ea que. Primo factū reprehensibile narrat. Secundo illud fieri phibetur ibi: qꝛ vero. Tertio penā cōminat ibi: procerto. Ab. ¶ Casus. Quidā epi extorquebāt nūmos a clericis p chrismate: ꝛ illos denarios aliq̄n appellāt cathedraticū. aliq̄n paschalem prestationē. Aliq̄n appellant illos cōsuetudinē epalem. Sed qꝛ symoniacū est. mandat papa q̄tenus ptextu alicui⁹ cōsuetudīs ꝛ prelatiōis denarios predictos nullatenus exigant: ꝙ si fecerint periculū sui ordinis poterunt formidare. ¶ Not. ꝙ in delictis non excusat cōsuetudo: ꝛ variatio nominis non prodest. Ber.

l ¶ Chrismate. Pro chrismate nūmos accipe nō ꝯcedit: imo symoniacū est. vt. j. q. iij. c. vl. ꝛ. j. e. intantū. ꝛ. s. e. nō satis. et. c. cū in ecclesie. et. j. eo. ad nostram.

m ¶ Appellatis. Similis variatio nominis † habetur. j. eo. intm̄. Sed bona denominatio non excusat malum: quia quodcūq; nomen iponas symonia ē: sicut i vsura. xiiij. q. iij. plerîq;. ꝛ. c. esca. B. ¶ Glo. se. reci. per. q. rationis: vel per obiec.

n ¶ Cōsuetudinis. Cōsuetudo ista q̄tūcūq; lōga nō excusat malū: imo magis accusat. s. e. nō satis. ꝛ. c. cū ecclīe. ꝛ. s. de cōsue. c. vl. cū sit ꝯ ea q̄ in veti testamēto phibita sunt: ꝛ i sui natura mala. vt vendere sacra. j. q. j. q̄ studet. ꝛ. c. sicut eunuchus. secus de illa ꝯsuetudine q̄ inducta est ꝯ ius positiuū. s. de cōsue. c. vl. vbi de hoc.

o ¶ Periculū ordinis. Scꝫ depositionē: ‡ qꝛ pēa symōiacorꝫ est depositio. vt. s. e. de h. ꝛ. c. insinuatū. ꝛ. s. de accu. iq̄sitiōis. j. rñ. B.

Ex diligenti. In pma parte ponitur supplicantis narratio/ petitio/ et obligatio. In secunda petitionis exauditio cū determinatione et litterarū datio ibi: quo circa. Ab. sic. ¶ Casus. Archidyaconus cantuariēn. induxit quendā clericum vt faceret ei fidelitatē: ita ꝙ ipse illi clerico beneficium ecclesiasticuꝫ annis singlis exhiberet. cleric⁹ iste vidēs ꝙ hmōi obligatio illicita erat: petijt instant a dño papa absolui: dicēs ꝙ de pdicto beneficio nil amplius accipet. papa videns petitionem hmōi honestam ꝛ fauorabilem: ipsum ab illa fidelitate absoluit: cum illud contrariū fuit

Marginalia (left): Peccata non sunt celanda. † Al. peccatorem. † Qꝛ dr ꝙ orare ē opari. ad idem xc. dist. alien⁹. Jo. and. ‡ Si recōciliare p preciū est symoniacum vt. s. ergo nō recōciliare nō pōt esse symoniacū. ad hoc. xxxij. dist. hospitioluꝫ in fi. iō plerūq; duo cōtraria i ideꝫ vitium recidūt vt accipere pecuniam ad accusandū vl nō accusandū denūciādum vel nō testificādū vel non. eligēdum vel nō. j. q. j. ad fi. ij. q. j. prohibent. vel dic ꝙ recōciliare p̄cio vl recōciliare grat ista sūt ꝯtraria. item id nō facere p̄cio et nō facere

Marginalia (right): gratis etiā sūt ꝯtraria vide q̄d dicā post Dy. de reg. iur. qui sentit. i prin. lib. vj. Adhuc ob. j. q. j. sunt q̄dam. vbi vr hoc esse sacrilegiū sed subaudi et symoniacū sm̄ Goffre. Joan. and. — Diuisio. — † Nōia enī ppria mutari pñt pro voluntate appellatiua nō. ff. de leg. j. l. iiij. dūmō mutatio ñ fiat in fraudem C. de muno. l. vna. sm̄ Gof. Joan. and. ‡ Ab officio et beneficio vt ptꝫ cū dicit ordinis et dignitatis. Joan. and.

diuinis legibus ꝛ humanis. ita ꝙ a sacerdote discreto pn̄iam accipiat: ꝛ ne nota infamie possit respergi: cõcedit sibi has litteras q̇s possit ostendere in testimoniũ sue indulgentie contra infamantes eundem. ¶ Nota ꝙ fidelitas pro re spirituali acquirenda fieri non debet quia symonia esset. Ber.

tate inspecta q̃ȝ alia intentiõe. qd̃ aũt dicitur beatus q̇ excutit manus suas ab omni munere: de donis illis dictum est que solẽt accipientes vel accipientis aĩm allicere. in alijs que accipiẽtis animũ nõ immutarẽt. romana ecclĩa interp̃tari cõsueuit accipientẽ non delinquere vel donantẽ. ¶ No. ꝙ nõ debet ep̃s dubitare vbi dubitandum non est. Itez in donis dãdis tria considerãtur vt littera dicit. Itẽ modica nõ p̃sumũtur aliquẽ ĩmutare. B.

a Unde qm̃ hm̃oi obligatio[a] illicita ẽ tue salutis[b] necnõ et sue ꝑfectũ existit: absolui a nobis instãtius postulasti: adijciẽs ꝙ ab eo deinceps nihil oĩno[c] de beneficio acciperes cõstituto. ¶ Quocirca nos tuã petitionẽ honestã ꝛ fauorabilẽ attendentes: te a p̃fati archi. homagio ꝛ fidelitate (presertim cum hec taliter prestita diuinis[d] ꝛ humanis[e] legibus ꝯtraire noscãtur) absoluimus[f]: ita ꝙ ab ep̃o vel sacerdote discreto[g] penitentiã inde condignã recipias. ¶ Uerũ ne aliqua ꝓpter hoc nota vel ĩfamia[h] possis resꝑgi: absolutiõis nostre litteras tibi duximus indulgẽdas: q̇bus contra latrantiũ morsus tutus ꝛ p̃munitus existas: ꝛ quas ĩ testimoniũ indulgentie nostre valeas demonstrare[i].

Idem strigoñ. archiepiscopo.

Ordinatio vel cõsecratio nõ censet̃ symoniaca: licȝ ordinatori aliquid donatum fuerit nõ ex pacto. Capitulum. xviij.

Et si q̃stiones tuas deferuore religiõis ad nos ꝑferri nullatenus ignorem⁹: nõ tamẽ tibi est ĩ his vltra q̃ȝ oporteat dubitandũ: cũ leges hũane dicant: ꝙ quidã tenui religiõe[k] sacramẽta necessaria[l] et legitima exhibere contẽnũt: tenuem religionẽ vocantes q̇ in talibus hesitat[m] vbi non est aliquatenus hesitandũ. ¶ In hoc itaqȝ ꝙ. P. pbr̃ car. ap. se. le. ꝑ electione tua vt palliũ tibi traderet: ad ꝑtes illas accessit: ꝛ frater tuus eius p̃sciens necessitatẽ: ei equũ vnũ te ignorante transmisit: qm̃ ꝑ mare veniẽs nullas aut paucas secũ equitaturas adduxit: te nullo modo timere oportet. ¶ Cũ in accipiendis vel dandis muneribus[n] tria sunt maxime attẽdẽda: persone scȝ dantis ꝛ accipientis q̃litas: q̃ȝtitas mũeris: ꝛ donatiõis tẽpus: qualitas ꝑsonarũ: vt a quo ꝛ cui: videlicȝ an a paupe diuiti: vel econuerso. siue a diuite locupleti datũ fuerit. extimatio muneris ꝛ donatiõis tp̃s: si magni vel minoris p̃cij res data existat ꝛ an instanti necessitate seu alio tp̃e cõferat̃. ¶ Si ergo p̃dictorũ car. ꝛ fratris tui ꝑsonã ꝛ q̃litatẽ p̃esam⁹: nõ fuit magnũ ab eodez fratre tuo cardiali equũ[o] vnum trãsmitti: quẽ etiã ioculatori nõ petẽti[p] vir tantus ꝛ tã abũdãs forte dõaret[q]: vex si tp̃is necessitatẽ ꝑpẽdim⁹: nõ alia intẽtione[r] cõstat factũ[s] fuisse: q̃ȝ vt cardiali subueniret̃ in articulo p̃notato: ꝛ. j. ¶ Qd̃ autẽ scriptũ est: beat⁹

¶ Glo. seq. reci. per. q. an obligatio ꝛc̃.

a ¶ Obligatio. Obligatio ista turpis fuit: ꝛ illicita: iõ neqȝ de iure neqȝ de facto ligat. ṡ. de pac. ca. vl. ꝛ est illud munus ab obsequio indebite ĩpenso: vñ symõiam ĩducit. j. q. j. sunt nõnulli. pro spũalibus homagiũ exigi nõ dȝ. j. d̃ reg. iur. c. vl.

b ¶ Salutis. Iuramentũ istud vergit in dispẽdium salutis eterne: qꝛ p̃stitũ est ꝑ re spũali pro ecclĩastico bñficio. s. vñ nõ põt seruari. ṡ. de con. ca. fi. ꝛ. ṡ. d̃ iureiur. siue ro. ꝛ. ṡ. quod me. cã. cuȝ dilecti. ꝛ. xxij. q. iiij. si aliquid. Ala.

c ¶ Nichil oĩno. Al'as certe pn̄iaȝ agere nõ posset. ṡ. d̃ accu. inq̃sitiõis. quia venia non dat̃ nisi correcto. xxiiij. q. ij. legatur. xxiij. q. vij. quemadmodũ. sed penitere non põt nisi renunciet illud beneficiũ. vt dixi in p̃dicta decre. inq̃sitionis.

d ¶ Diuinis. i. canonicis sic exponitur. iij. q. v. qꝛ suspecti. ꝛ. j. q. ij. q̃ȝpio. et q. iij. si q̇s obiecerit. ꝛ. c. saluator. vel proprie. qꝛ hoc ẽ ꝯ vetus ꝛ nouũ testamẽtũ † j. q. j. q̇ studet

e ¶ Hũanis. C. d̃ epi. ꝛ cle. si queq̃ȝ. ꝛ ĩ aut̃. de sã. epi. circa p̃n. §. sȝ neqȝ col. ix. No. g̊ ꝙ crimẽ symonie grauissimũ reputatur ex quo diuinis et canonicis et humanis legibus condẽnatur. ar. j. q. vl. ca. vl. Ber.

f ¶ Absoluimus. Ip̃o iure tamẽ absolutus erat. vñ expone absoluim⁹. i. absolutũ ondim⁹: ꝛ poti⁹ factũ respicit tal' absolutio. T.

g ¶ Discreto. Nota verbũ istud ꝙ discret⁹ pn̄iari⁹ est q̄rẽdus q̇ sciat soluere ac ligare. d̃ pe. di. vj. q̇ vult. petita ꝛ obtẽta licẽtia pri⁹ ꝓprij sacerdotis: al's nõ dȝ fieri. j. de pe. ꝛ remis. omis. §. j. Ber.

h ¶ Infamia. Symoniaci enĩ ĩfames sũt. j. q. iij. c. vl. Et hec ẽ tal' ĩfamia: ꝙ nisi cũ eo dispẽset̃ ꝑ p̃ncipẽ ‡ ad aliqd̃ ecclĩasticũ bñficiũ admitti nõ dȝ q̇ ad deũ acta pn̄ia tollit̃. ar. ij. q. iij. §. hinc colligit̃.

i ¶ Demonstrare. Al's nõ crederetur secum fuisse dispẽsatum: nisi ostenderet indulgentiam. j. de scisma. c. ij. Ber.

Et si. Diuiditur. In prima querentis conscientiam a puritate cõmendat: ꝛ scrupulosam curiositatẽ rep̃hendit. In scd̃a ibi in hoc. factũ narrat distinguendo: soluit ꝛ concludit soluẽdo. Scd̃m ibi: cũ in. Tertiũ ibi: si ergo. In tertia principali ibi: quod autẽ. respondet auctoritati ex qua dubitatio insurgebat. Ab. sicu.

¶ Casus. Quidã electus fuit in archiep̃m strigoñ. ꝛ confirmat⁹. papa per quendam cardinalem ꝑ mare euntẽ transmisit ei palliũ. Frat̃ illi⁹ electi occurrit obuiã cardinali: ꝛ cardi. cũ paucas eq̇taturas haberet obtulit ei palefredũ. ep̃o electo ignorãte ꝛ recipiẽte postmodũ palliũ ab eodẽ. postea archiep̃s hoc intelligẽs dubitauit an esset sibi in aliquo imputandũ. consuluit papã suꝑ hoc. et ip̃e rñ. ꝙ in his vltra q̃ȝ oporteat dubitare nõ debet. cum dicãt humane leges ꝙ q̇dam contẽnũt sacramẽta etiã necessaria exhibere: quadã tenui religione: dicentes tenuẽ religionẽ q̇ dubitat vbi dubitandũ nõ est. ꝛ ideo ꝓ eo frater ei⁹ cardinali equũ vnũ illo ignorante trãsmisit: nullo mõ ip̃m dubitare oportet. cũ paucas eq̇taturas veniẽs ꝑ mare secũ haberet. qꝛ in accipiẽdis munerib⁹ vel dãdis tria sũt ꝯsideranda. s. qualitas dantis ꝛ accipiẽtis. q̃ȝtitas muneris. ꝛ tp̃s donationis. q̃litas ꝑsonax. vt a quo ꝛ cui/an a paupere/diuite vel ecõuerso. q̃ȝtitas mũeris. s. an magnũ vl' ꝑuũ sit donũ. tp̃s/an instante necessitate vel alio tẽpore donetur. Si p̃dicta cõsiderẽtur nõ fuit magnũ si frater ille equũ vnũ cardinali donauit: quẽ hystrioni etiam non petenti donaret: ꝛ poti⁹ hoc fecit necessi

k ¶ Religiõe. In lege dr̃ ꝙ quidã subtili reuerentia tẽti: vt nec vex iuramẽtũ p̃stare velint. C de fi. instru. l. vlti. ad fi. qñqȝ dr̃ verecundia vel timiditas. ff. de constit. pec. illud. in fi. ff. de condi. insti. q̇ sub cõditiõe.

l ¶ Necessaria. Heretici etiam veritatẽ nolũt iurare. vñ eo ip̃o tãq̃ȝ heretici reputant̃. j. de here. excõicam⁹. §. si q̇ vo.

m ¶ Hesitat. Simile. xxiiij. q. ij. sane ꝙ sup. ĩ p̃n. ꝛ. ṡ. de rescrip. cum contingat. Ber.

¶ Glosa seq. q̃ttuor facit ponit differentiã muneris ad donuȝ. ponit per vsus quattuor in muneribus attendenda. ꝓsequitur demũ septẽ. et recitat fabulam.

n ¶ Muneribus. Aliud est mun⁹ ꝛ aliud donuȝ. ff. de vb. sig. iter donũ † Muneribus dandis attendas quattuor ista. Quis dans: quis ue petens: que res: que causa petẽdi. Lau. considerari debet quid offeratur. xix. di. quale. xlix. di. ca. pe. et vlt. a quo etiaȝ. ar. iij. q. vij. in grauibus. et ꝓ quo. j. q. j. dictũ est. ij. Item ad quod offerat̃. de conse. di. ij. et dixit. q̄ intentione. viij. q. j. in sc̃pturis. q̃ȝtum. xvij. q. j. ananias. ꝛ hic consideratur q̃ȝtitas ex persona dantis ꝛ recipientis. Unde Seneca. Quidam cinicus petijt a rege antigono talentũ: rñdit rex ꝙ plus est q̃ȝ cinicus petere debeat: ꝛ sic fuit repulsus. petijt denariũ cinicus: rñdit rex ꝙ min⁹ esset q̃ȝ deceret regem dare: ꝛ ita turpissimã cauillationem inuenit qua neutrũ daret: cum posset dare talentũ tanq̃ȝ rex: ꝛ denarium tanq̃ȝ cinico.

o ¶ Equum. Qñq̃ȝ tamen sex solidi symoniã inducunt. j. e. ex tue.

p ¶ Non petenti. Et ideo gratius. vnde seneca. Non gratis accipitur munus quod petẽti donatur. vnde illud apl'i. Beati⁹ est dare q̃ȝ accipere. xvj. q. j. predicator. qui enim donat aliũ sibi naturaliter obligat. ff. de pe. he. sed et si. §. consuluit. ꝛ ille cui donatur exhibere reuerentiam donatori compellitur ꝛ obedire. viij. q. ij. illd̃ quidam. vnde versus. Gratius est donũ qd̃ venit añ p̃ces. Uin.

q ¶ Donaret. Qd̃ de iure fieri non debet: quia quod ioculatorib⁹ donatur arti nequissime donatur. lxxxvj. di. donare.

¶ Glosa sequens arg. per exteriora ꝛc̃. secundo a contrario littere. arg. ꝙ si ꝛc̃. duos casus excipit.

r ¶ Intentione. Hic interpretatur papa intentionem alteri⁹ partis per exteriora: aliter nõ posset diuinare de intẽtione alieni cordis. ‡ quia nec etiam paulus: licet spiritu dei plen⁹ fuerit: potuit diuinare. xxij. q. ij. beatus. et. ṡ. vt ec. be. vt nostrum. et. ff. ad. l. aq̇. si putator. in fi. ꝛ quod dicit hic.

s ¶ Constat factum fuisse. i. presumitur. ꝛ est argu. ꝙ per exteriora presumitur de interioribus. ṡ. de presump. ca. ij. ꝛ. iij. et ita videtur per litteram istam a contrario ꝙ si alia intentione equum cardinali dedisset al'as non daturus nisi vt posset facili⁹ expediri negocium fratris: licet eo ignorante preiudicasset ei. † j. q̃stio. v. presentium. nisi in odium eius hoc fecisset. j. eo. nobis. vel nisi eo prohibente hoc fecisset. j. eo. sicut. ꝛ recurrendum est in talibus ad intentionem: et ex intentione ista considerantur et in incertis locus est coniecturis ꝛ non in his que certa sunt. ff. de verb. obliga. continuus. §. cum ita. in fi. cum enim res certa est secus fit. ff. lo. sed ad des. §. j. Bernardus.

† Dicit ho. ꝙ ideo dixit diuinis: vt regulas theologicas ꝛ canõicas ꝯprehẽderet vno verbo: ĩducens si. de iura. calũ. c. j. et remittit. ad no. d̃ eta. et quali. c. pe. Io. andree.

‡ Reprobatur s̃m Hos. quia et per ep̃m ad idẽ simplex bñficium de q̇ hic loquit̃ admitti p̃t post resignationem de elec. ca. pe. sed illud loquitur in non symoniaco et de hoc dereiu di. cũ te. et. ṡ. eo. tanta. Ioan. and.

† Donũ et s̃m sine causa mun⁹ ex causa. et ad idẽ de inf̃i. contra. c. j. vel s̃m Hostien. posset dici donum exile. Ecclesia. xx. Exigua dabit ꝛ multa improperabit. Mun⁹ vero precio suȝ. j. Reg. viij. Acceperunt munera ꝛ peruerterũt iudiciũ. Esa. v. Ue qui iustificatis impium ꝓ muneribus Tñ frequẽtia dona trãseunt in mun⁹ de dona. aplice. X. fi. ff. de offi. ꝓcõ. solent. ĩ fi. vñ Ecclĩa. xx. Exennia et dona excecãt oculos iudicũ ꝛ maxime cardinalium ꝛ q̄ si in ore aduertit correptiones illorũ s̃m Ho. Ioan. and.

‡ Uñ Hieremie. xviij b. prauũ est cor hoĩs et inꝑscrutabile quis cognoscet illd̃ Ioan. and.

† Quoad symoniam mentalẽm de qua dic. vt. j. c. fi. Ioan. andree.

a ¶ Qui excutit. j.q.j. sunt nonnulli.
b ¶ Precij. Que videlicet ad magnam q̃titatẽ non producantur ff. de of. procon. solẽt. in fi. ⁊ ff. de offi. p̃si. plebiscito. i his enĩ interp̃tatur eccl'ia symoniã non cõmitti: quia non est verisimile ꝙ ꝓpter hmõi modica aliquis moueretur ad aliquod iniquũ faciendũ. B.

¶ Glo. se. not. ꝙ ⁊ c. ⁊ dat simile signat contrariũ. et soluit.
i ¶ Sex solidos. No. ꝙ q̃titas muneris diuersitatẽ iurĩ nõ iducit. xiiij. q. vi. c. vlt. † ⁊. j. q. j. iudices. ⁊ c. placuit. ⁊. j. q. iij. si qs p̃bẽdas. sicut i vsura q̃cq̃d sorti accedit vsura est. xiiij. q. iij. plerisq̧. ⁊ c. esca. al'as est sub. c. plerisq̧. j. de vsur. ꝯsuluit. Arg. ꝯ. s. e. ⁊ si questiones. Sol. intẽtio ꝯsiderãda est. furtũ ei sine affectu furãdi nõ cõmittit. xiiij q. vlt. c. vi. sic etiã est i symonia vt dictũ est. s. eo. ⁊ si q̃stiones. Ber.

(Veniens ad nos. F. pbr̃ ... Ca. xix.)

qui excutit[a] manus suas ab omni munere de illis donis dictuz est que accipiẽtis aĩm allicere vł ꝑuertere solẽt. qm̃ si ipa etiã ꝑsona electi offerat ordiatori vel cõsecratori suo electuarium: vel de vino siue de alijs hmõi q̃ modici precij[b] fuerunt: ex quo voluntatem recipiẽtis incliare vel mouere nõ debeãt: nõ tamẽ ec. ro. interpretari consueuit accipiẽtem in his delinquere vel donantẽ.

Idem.

¶ Abbas ⁊ maiores de conuẽtu si pro receptione monachi receperũt pecuniã ex pacto: ab officio ⁊ beneficio suspenduntur: ⁊ taliter recepta pecunia restituitur: ⁊ in aliud monasterium ita receptus transfertur. Ca. xix.

Veniens ad nos. F. pbr̃ ꝓposuit ꝙ abbas et fratres sancti. R. noluerunt eum in monachum recipere quousq̧ xxx. solidos dare conuenerit: cõuentione autẽ facta: sequẽti die eũ monasticũ habitũ induerũt: ⁊ ijdẽ monachi. xxx. solidos: abbas vo. x. ⁊ familia. xij. ꝓ pastu (asserentes hoc esse de consuetudine[c] monasterij) postularunt. ¶ Qm̃ ergo factũ hmõi ꝑniciosũ videtur: mãdamus quatenus si ita esse inueneris: abbatẽ et monachos ad restituendã[d] pecuniã prefato. F. tam indigne[e] acceptã cõpellas: ⁊ abbatẽ ⁊ maiores[f] ꝑsonas monasterij ꝓ tante prauitatis excessu ab officij executione suspendens[g]: p̃cipias[h] dicto. F. vt in alio monasterio in habitu mõastico domino studeat deseruire. Idem.

¶ Si ordinandus presentatori suo aliq̃d dedit ex pacto symoniacum est: non tamen deponitur si est occultum. Ca. xx.

Ex tue fraternitatis l'ris: ⁊ ex confessione sacerdotis p̃ntiũ latoris accepim⁹: ꝙ cũ ad sacerdotij ordinẽ nõ aliter voluisset eũ eius archidy. p̃ntare: sex solidos[i] soluit eidẽ: ⁊ sic ordinez ip̃m per eũ p̃ntat⁹ accepit. ¶ Vñ tibi sic duxim⁹ r̃ndendũ: vt si h̃ non est publicũ sed secretũ: eũdẽ sacerdotẽ secreto[k] cõuenias: monens sine vlla coactiõe ꝓpensi⁹ ⁊ inducens: vt ordinẽ alicui⁹ religionis assumat: ⁊ ꝑpetuo ab officio abstineat quod illicite acq̃siuit: Alioqui nõ erit tutũ (cũ sit secretus excessus) ip̃m inuitũ ab eodem officio cohercere[l]: cui tñ secretam pniam[m] s̃m ꝙ tibi visũ fuerit iniungere nõ postponas.

Idem.

¶ Breue est nec potest breuius summari. Capitulũ. xxj.

Ad nostrã: ⁊. j. ¶ Di. v. mãdamus q̃tenus ꝓ ministerio eccl'astico[n] exercẽdo: siue ꝓ vicarijs assignandis: seu pro chrismate nullatenus pecuniaz exigatis. Lucius. iij.

¶ Cum symoniace ordinato q̃ symoniacus non est dispensari potest. Capitulum. xxij.

De symoniace ordinatis certũ tibi nõ possum⁹ dare responsum: nisi pleni⁹ cognoscamus qualiter fuerint ordinati: Cũ quidã lz s̃m quãdã spẽm symonie vt pote ipis ignoranti bus symõiace ordinẽtur: possũt (quia symoniaci non sunt) i suis ordinibus remanere[o]. Idem

¶ Si ꝯdicens electo ꝓ pecunia de volũtate electi tradita a ꝯdictione cessat: electus postea ꝯfirmatus est symoniacus: ⁊ beneficio renunciare tenet. Ca. xxiij.

Diuisio. Esaie. xxxiij.

Veniens. Prima pars ponit querelam pbr̃i. Secunda dat iudicem: cui tria mãdat ibi: quoniã. Abbas sic.
¶ Casus. Quidã presbyter. F. nomine voluit fieri monachus in quodam mõasterio. abbas ⁊ fratres noluerũt eum recipe in monachũ quousq̧ conuenit eis dare. xxx. soli. facta conuẽtione sequẽti die receptus fuit in monachũ: monachi postulauerũt ab ipo xxx. soli. abbas. x. familia. xij. ꝓ pastu dicentes hoc esse de cõsuetudine monasterij. monach⁹ ille accessit ad papam. ꝓponẽs p̃dicta coram papa. vnde mandat cuidã quatenus si est ita compellat abbatem ⁊ monachos ad restituendã pecuniam pbr̃o ĩdigne acceptã: ⁊ eidem precipiat ꝙ i alio mõasterio in habitu monachali dño studeat fuire: abbatem ⁊ maiores ꝑsonas mõasterij ab executiõe ordinis sui suspendens ꝓ tãte prauitatis excessu.
¶ Not. pecuniaz restitui monacho quã dedit monasterio suo pro sua receptione. Ber.
c ¶ De consuetudine. In hoc nõ valet consuetudo. j. e. iacobus. ⁊. j. q. iij. ca. vi. ⁊ talis cõsuetudo dicenda est poti⁹ corruptela. j. e. sicut ꝓ certo
d ¶ Restituendã. Ar. ꝯ. s. e. ꝺ hoc. vbi habes q̃d iuris sit super tali restitutione facienda.
e ¶ Indigne. Symõiace. si l'e. j. e. tua. ⁊. s. ꝺ pac. ca. vlti. Ber.
f ¶ Maiores. Quorũ cõcilio abbas regit. ar. x. q. ij. ep̃s habeat. vnde g̃uius puniuntur: quia fuerunt actores facti q̃ debebant hoc ꝓhibere. ar. j. ꝺ cle. ex. mi. latores. xxiij. q. iiij. q̃ aliorũ. si. j. eo. dilectus. vbi de hoc.
g ¶ Suspẽdẽs. De pena istorũ regulariũ qui per symoniam recipiuntur ⁊ qui recipiũt habes. j. e. qm̃. B.
h ¶ Precipias. Ex eo ꝙ dicit precipias: apparet ꝙ mõach⁹ fuit: al'as non preciperet: sed vr̃ ꝙ non deberet esse monachus: q̃z istud esset contra substantiam mõachatus. arg. s. de cõ. ap. ca. vi. in tex. ⁊ in glo. que incipit. q̃ꝺ dicitur ad fi. Ber.

Symõia i monachatu cõmissa non vitiat monachatum.

Ex tue. Primo ponit cõsultatio. Scd̃o r̃nsio ibi: vñ. Ab. sic. ¶ Cas⁹. Quidã cũ vellet ad sac̃dotij ordinẽ ascẽdere: accessit ad archidyaconũ / vt eũ p̃sẽtaret ad ordinẽ sacerdotij. q̃ noluit eũ ad ordinẽ p̃sentare nisi p̃us sex soli. soluisset eidẽ. ⁊ sic ordinem ip̃m per eum presentatus accepit. Episcopus dyoce. cui sacerdos hoc in secreto fuerat confessus. q̃siuit a dño papa quid de ipo presbytero esset agendũ. R̃n. pa. si hoc est secretum eundẽ sacerdotem moneat et inducat vt ordinẽ alicuius religiõis assumat ⁊ ꝑpetuo abstineat ab officio sacerdotis. alioquĩ nõ debet ip̃m ab officio sacerdotis cohercere cũ sit secretus eius excessus / pniam tñ secretã sibi iniungat. ¶ Nota ꝙ crimen occultum prelatus punire non debet quia illud scit vt deus non vt iudex. Ber.

---

k ¶ Secreto. ij. q. j. si pec cauerit. ⁊. vj. q. ij. si tm̃. ⁊ s. de tẽp. or. ex tua. ⁊. c. vi. ⁊. j. eo. mattheus. al's ꝓhiberi non põt: vt dicunt iura p̃dicta: et hic. Sed ꝯ arg. ꝙ coherceri possit. s. de tẽp. ordi. ad aures. vbi dr̃ ꝙ ꝯ voluntatem p̃latorũ suoꝝ subditi ꝓmoueri nõ debẽt: g̊ eadẽ rõne debẽt abstinere. Illud loquitur de regularibus qui ꝯ obedientiã sui prelati ꝓmoueri non debent: nec habent titulũ rõne cui⁹ ꝓmoueri debeant: hic loquitur de executione ordinis iaz suscepti: a qua sine manifesta causa aliquis remoueri non ꝺz.
¶ Glo. se. ar. contrarium ⁊ remittit.
l ¶ Cohercere. Arg. ꝙ symoniacus non est ipo iure suspensus. Ar. ꝯ. s. eo. tanta. ⁊. j. q. j. reperiũtur. ‡ De hoc dictũ est s. eo. accusatum.
¶ Glosa sequens signat contrarium et sol.
m ¶ Penitentiã. Arg. ꝯ xxiij. q. ij. legat. ⁊. xxiij. q. vij. queadmodũ. ⁊ ar. s. de accu. inq̃sitionis. ⁊ j. eo. mattheus. in fine. Sol. pnia q̃tũ ad vitaz eternã sibi dari nõ põt: nisi recedat a pctõ. vt dicũt iura p̃dicta. ⁊ de pe. di. iij. penitentes. ⁊ di. v. falsas. tñ dãda est ei: ne indurescat i pctõ suo. j. de pe. ⁊ re. ꝙ quidã. ⁊. xx. di. si quis contristatus. ar. quia forsitã tiore penitentie citius renũciabit ad quod tenet. j. q. j. si quis neq̧. Ber.

Ad nostrã. ¶ Casus. In hoc capitulo dicitur. ꝙ ꝓ ministerio ecclesiastico ⁊ pro vicarijs ⁊ chrismate nihil omnino accipiatur. ¶ Nota ꝙ pro officijs ecclesiasticis nihil dari debet. Ber.
n ¶ Eccl'iastico. s. eo. non satis. cum in ecclesie. ea que. et j. eo. intantum. in quibus habes plene de his que hic prohibentur.

De symoniace. Non diuiditur. ¶ Casus. Quidã ordinati fuerant symoniace. q̃situm fuit de his quid esset agendum? Pa. r̃n. sup hoc certũ nõ possumus dare r̃nsum nisi primo sciam⁹ qualiter fuerint ordinati. quia s̃m quandam speciem symonie quidam licet symoniace sint ordinati vt pote ipsis ignorãtibus symoniaci non sunt: ⁊ illi dispensatiue possunt in suis ordinib⁹ remanere. ¶ No. ꝙ qui symoniace ordinati sunt ipis ignorãtibus nõ sunt symoniaci: cum quibus possunt episcopi dispensare.
o ¶ Remanere Dispẽsatiue: † q̃z de iure renũciare tenent postq̃ h̃ sciuerit. vt. j. q. v. p̃ntiũ. ⁊. j. eo. de regularibus. ⁊. c. ex insinuatiõe. ⁊. c. nobis. ⁊. s. de elec. c. pe. Et etiã post liberã resignationẽ p̃t ep̃s cũ talibus dispensare: vt in eisdẽ eccl'ijs recipiantur vt dicit. c. p̃ntiũ. ⁊. j. eo. ex insinuatiõe. Cũ illis vero qui symoniã cõmiserũt vel eis sciẽtib⁹ est cõmissa: ep̃i dispẽsare nõ p̃nt sed sol⁹ papa. j. e. nob. in fi. ⁊. ca. pe. De hoc plene no. s. de renun. post translationem. B.

---

† Probat ꝙ in re modica cõmittitur furtũ. ad idem. s. de appel. c. de appellationibus facit. xvij. q. iiij. c. j. xxii. ij. q. j. odi. Joan. and.

Signat contrariũ de decre. ⁊ c. et sol.

Subditi an possint ĩuitis prelatis promoueri.

‡ Q̃ ꝺ etiã facit contra cũ ibi dicat ꝙ suspendi debet ab homine. Sed dicebat Ho. c. accusatũ et. ca. quotiens. loquit de infamato: hic ꝺ nõ ĩfamato cũ est secretus vt dicit littera. signabat etiã cõtrarium de decre. inquisitionis. j. rñso. vbi ẽt post pniaz est ab executione suspẽsus. dixit illud verũ q̃ ad se sed nõ q̃ ad alios. Joan. and.

† Dispensatione papali si symõia fuit in ordie et est manifesta: sed si est occulta dispensat ep̃us s̃m Ala. Lau. et Tan. ar. s. eo. ex tue s̃m Hostie. Joan. and.

Diuisio. Mattheus. Cõmunis diuisio. Secũda pars ibi: qꝛ igit. Ab. ¶ Casus. Quidã electus fuit ad regimẽ cuiusdã eccl'ie de voluntate maioris partis paucis cõtradicẽtibus. qdam amicus illius de volũtate electi turbata quandã pecuniã soluit illi q̃ discordiam faciebat: et sic contradictio quieuit. postea dubitans ꝙ symoniã ꝯmisisset ꝑ cardinalẽ istũ factũ secrete dño pape intimauit: petens sup hoc cõsiliũ salutare. et papa rñ. ei dicens ꝙ multũ cõsuluit ei si admistrationẽ spõte dimittat: memor existẽs illius verbi. Nihil ꝓdest homini si vniuersum mundũ lucret: aĩe vero sue detrimentum patiat. ¶ No. ꝙ turbata volũtas nõ excusat. B.

a ¶ Maioris. Vñ valere debebat electio sua nõ obstãte aliorum cõtradictiõe: nisi aliquod rõnabile opponeret. s. de his q̃ fi. a ma. par. ca. c. cũ in cũctis. De h̃ no. s. de elec. eccl'ia vr̃a. ij. ¶ Glo. se. reci. per obiec. si contradictores erant pauci ergo iiuste vexabant. licuit igitur redimere licet pauci ⁊c.

Matth. xvj. Luce. ix.

b ¶ Paucis. Licꝫ pauci essent: poterãt tamen se opponere: quia forte erant cõtẽpti. s. de elec. ꝙ sicut. et. c. venerabilẽ vel aliam exceptionem poterant opponere electo: forte ꝙ erat maritꝰ corrupte ⁊ ita ius habebant † cõtradicendi. vñ nihil eis dare debuit: ⁊ quia eo sciente et nõ cõtradicente pecunia data est: symoniacꝰ est nõ obstante voluntate turbata siue coacta: qꝛ voluntas turbata siue coacta voluntas est. s. de elec. cũ inter. R. nisi ex toto esset mente alienatus. xv. q. j. merito. ⁊ ei est imputandũ. xliiij. di. quod ait. qꝛ malorum mores infirmitas animi nõ excusat. C. si aduersus delictũ. l. j. si vero prohibuisset q̃ cito hoc intellexerit nõ imputaret ei. j. eo. sic. Et est ar. ꝙ turbata voluntas: voluntas est sic coacta. s. de elec. cum inter. R.

† Dicit Inno. ꝙ iusta vel iniusta esset cõtradictio ante cõfirmatiõnẽ dare nõ licuit et remittit. s. de elec. signific. Jo. an.

¶ Glosa sequens reci. per. q quare papa non prohibet ⁊c.

c ¶ Consulis. Hoc ideo dicit: quia etiam pctm̃ occultũ erat: vnde illum expresse nõ poterat prohibere nisi cõsulendo. s. de temp. or. ex tuarum. et. c. vlt. et. s. eo. ex tue. vbi de hoc. et licet dicat cõsulis: necessitatẽ tamen importat si vult saluari. quia nisi renunciet/ saluari non potest. vt dixi. s. eo. ex tue. in fi. et hoc idem dicit littera in fine. ‡ et illud est salubre seu salutare consilium.

‡ Facit qđ hot. s. de eta. et qlit. ad aures. i vlt. glo. Joan. andree.

d ¶ Celeriter. i. incõtinenti: quia q̃to rem amplius contractat: tanto grauius peccat. s. e. cum in ecclesie. sicut fur qui semper est in mora. ff. de condi. furti. in re furtiua. §. j. et. l. vlti. Ber.

e ¶ Sponte. j. q. j. si quis necꝫ.

Diuisio. Ad aures. Primo ponit querela. Scđo iudicis datio ibi: quoniam. Ab. si. ¶ Casus. Quidam. C. nomĩe ꝓpter pecuniam quã debebat excõicatus fuit: qꝛ eam ad terminũ non persoluit: et tandẽ creditoribus satiffecit. Sed absolutiõis beneficium habere nõ potuit excõicatoribus querẽtibꝰ. x. lib. pro absolutiõe. conquestus fuit ille pape. vnde mãdat quibusdã quatenꝰ si predictus. C. debitũ soluit. ipm̃ gratis absoluant: si excõicatores requisiti ip̃m nõ duxerint absoluendum. ¶ Nota ꝙ absolutio gratis est impendenda cum sit spirituale. Bernardus.

¶ Glosa sequens primo reddit causam. secũdo querit et soluit. tertio declarat interesse partis vel iudicis hic non prohiberi.

f ¶ Absolutionis. Beneficium absolutiõis cũ sit eccl'iasticũ ministerium et spũale: nihil est exigendũ pro ipso prestando. s. eo. ad nostram. et. c. nemo. et. c. cũ in eccl'ie. et ideo qui preciũ pro ipso recipit symoniacꝰ est. j. q. iij. nõ solũ. ⁊. c. quesitũ. Sed illud potest dubitari vtrũ si dedisset aliquid ꝓ absolutiõe symoniã cõmittat? Et potest dici † ꝙ nõ: quia iniuste absolutio denegat sibi ex quo satisfecit: cũ vexationẽ suam redimat. j. eo. dilectus. vbi de hoc nõ posset ab eo legitime appellari: cũ graue iminẽat anime piculũ. ar. s. de ap. vt debitꝰ. Nihil ergo directe iudici ꝓ absolutiõe dari debꝫ secus si aduersarius ꝓpter illius cõtumaciã fecit sumptꝰ: qꝛ illos soluere debet anteq̃ absoluat. s. vt lit. nõ cõte. qm̃. §. in alijs. ⁊ idẽ credo si ꝓpter hoc iudex fecisset sumptꝰ ꝓpter cõtumaciã excõicati: illos refundere dꝫ anteq̃ absoluat: qꝛ non dant intuitu absolutionis. ar. j. de sen. excõ. sacro. vtputa cũ iudex ꝓcedit ex officio suo. s. đ ap. cũ spãli. sed si iniuste illũ excõicasset sine omni difficultate absolui debꝫ absq̃ grauamĩe. j. de sen. excõ. sacro. Ber.

† Hos. et Innocẽ. dicunt ꝙ sic. qꝛ debebat ad superiorem recurrere. vt hic et. s. di iure pa. nullꝰ vñ dicebat Ala. hic et post eũ Vi. et Phi. ꝙ nõ est tutũ dicere ꝙ in talibus licꝫ redimere vbi aduersarius ius habet vel vbi ꝑ suꝑiorẽ ius cõleq̃ possuꝫ credo glo. verã qñ imĩnet graue piculuꝫ vel dãnũ ex dilatiõe absolutionis. vt qꝛ sequenti die fieri dꝫ electio ꝑ eũ vt de eo vel nisi agat ꝑscribit h̃ eñ vel perit actio vel his simile. als. sit vera opinio ꝯtraria. Joan. and.

Mattheus cardialis secreta nobis isinuatiõe mõstrauit ꝙ cũ fuisses ad eccl'ie tue a regimẽ de volũtate maiorꝭ [a] ptꝭ b fratrũ electꝰ: paucis [b] tibi ꝯdicẽtibꝰ. q̃dã amicus tuꝰ de ꝯsciẽtia tua et volũtate turbata ei q̃ magister discordie videbatur: certe q̃titatꝭ munꝰ exsoluit: ⁊ sic ꝯdictio cõq̃euit. nũc aũt dubitas ꝙ non sis a labe symõie prorsus imunis: donec i admistratiõe voluerit remanẽ. ¶ Qꝛ igit ꝯsiliũ requisisti q̃d tibi sit faciẽdũ: rñ c demus ꝙ multũ tibi cõsulis [c] si d admistrationẽ celeriter [d] ac spõ e te [e] dimittas: illius verbi memor existẽs. Nil ꝓdest homini si vniuersum mũdũ lucret: anime vo sue detrimẽtũ patiatur. Idem.

¶ Pro absoluẽdo excõicatũ p̃ciũ aliqđ exigi nõ dꝫ. Ca. xxiiij.

Ad aures nr̃as puenisse noueris ꝙ cũ. C. de senevilla propter pecuniã quã debebat vinculo fuisset excõicatiõis astrictus: creditoribꝰ satiffecit: sed excõicatoribꝰ. x. lib. pro absolutione querẽtibꝰ nõ valuit ab f solutiõis [f] beneficium obtinere. ¶ Qm̃ igitur indignum est: et ecclesiastice ratiõi cõtrariũ: vt absolutiõis beneficiũ redimat. dis. v. mandamus quatenꝰ si p̃fatꝰ C. debitum soluit ipsum gratis faciatis absolui: si excõicatores id nõ fecerint requisiti. Cle. iij.

¶ Monachi per symoniã recepti si sũt symoniaci ad arctiora monasteria trãsferunt: als post renũciationẽ in eisdẽ vel in alijs monasterijs eiusdem ordis poterunt collocari. Capitulũ. xxv.

De regularibꝰ canonicis seu monachis nos ꝯsulere voluistis qui per symoniã ingressum ipis scientibꝰ habuerũt g ¶ Vñ cũ sup hoc auctes [g] multe reperiant expsse: nõ aliud q̃ statutũ ẽ rñdemus: vt locũ quẽ tali h i ter [h] adepti sunt oĩno dimittãt: ⁊ solitudines seu alia mõasteria districtiora adeãt: in q̃bꝰ tã execrabilẽ excessuꝫ sine itermissiõe k deplorẽt. Si aũt ignorãtibꝰ [k] ill' pecunia data fuerit: cogas eos l ad renũciandũ [l] loco eidẽ: ⁊ post m modũ i ip̃m [m] reducẽ: si ibi absq̃ scãdalo potuerit remanẽ: vel in alio q̃ sit de ordine ipo ad seruiẽdũ deo poteris collocare. Idẽ.

¶ Si q̃s canonicatui renũciãs ad quẽ per simoniam ignorãter assumptꝰ fuerat postea denouo assumat ad illuꝫ: nõ põt ex p̃ma receptione sibi aliquid vẽdicare Ca. xxvj.

Ex insinuatiõe tua nobis innotuit: ꝙ pa-

De regularibus. Prio ponit ꝯsultatio. Scđo rñsio ibi: vnde. Ab. si. ¶ Casus. Quidam regulares canonici et monachi ipis scientibus ꝑ symoniam igressum in mõasterijs et eccl'ijs regularibus habuerũt: queritur q̃d de ipsis sit agendum? Rñ. papa. ꝙ cum multe super hoc auctoritates reperiantur expresse: nihil aliud est statuẽdum nisi vt locum quem taliter adepti sunt oĩno dimittant: ⁊ alia monasteria districtiora adeãt i quibꝰ pniam agant. Si autẽ ignorantibꝰ ipsis pecunia data fuit: compellendi sunt vt eidẽ loco renunciẽt et postmodum reducantur in eũdẽ. si absq̃ scandalo ibi poterunt remanere: vel in alijs eiusdem ordis collocẽtur. ¶ Nota ꝙ illi quibus scientibus symonia est cõmissa in arctioribus monasterijs sũt ponẽdi: alij ignorãtes symoniam in eisdẽ vel in alijs locis eiusdẽ ordinis dispẽsatiue possunt remanere. B.

g ¶ Auctoritates. j. q. j. si quis necꝫ. et. c. qui studet. et in multis. c. eiusdem questionis et per totam illam causam.

h ¶ Taliter. Scilicet symoniace.

¶ Glosa sequens querit arg. ad negatiuam et soluit.

i ¶ Dimittant. Nunquid licet symoniaco dimittere ecclesiam sine licentia superioris? Arg. ꝙ non. s. de renũ. nisi cum pridem. §. j. et. ca. post translationem. §. rursus. sed illa loquuntur tantũ in episcopo. circa regulares tene quod dicitur. j. c. quoniam. de alijs vero dic ꝙ episcopi † nõ possunt renunciare in manibus prelatorum sine licentia domini pape: inferiores renunciant in manibus prelatorum suorum. ar. s. de renũ. admonet. qui si nollent recipere resignationem nihilominus cedant. quia nõ dimittitur peccatum nisi restituat ablatũ. xiiij. q. vj. si res. quia furtiuum est beneficium. j. q. j. ordinationes. et semper est in mora sicut fur. ff. de condi. fur. in re. §. j. et. l. vlti.

† Et inferiores prelati exẽpti. ar. de cõsue. cũ venerabil'. de renũ. c. fi. s̃m Hos. In hoc tamẽ differũt quia isti h̃ possẽt i manibus legati de latere: qđ non possent epi. j. đ elec. si abbatem. lib. vj. Joan. and.

k ¶ Ignorantibus. Isti nõ sunt symoniaci: licet symoniace promoti. vt. s. eo. de symoniace. et ideo possunt in suis ordinibꝰ remanere: et post renunciationem seu resignationem ad beneficia restitui dispẽsatiue: vt ibi dicitur: et hoc idem dicit Lan.

l ¶ Ad renunciandum. Quia aliter agere penitentiam non potest. de pe. di. v. falsas. ar. s. de renũ. nisi cum pridem. §. j.

m ¶ In ip̃m. j. eo. quoniam. Ber.

Diuisio. Ex insinuatione. Renunciãs bñficio simplici ad quod ꝑ symoniam eo ignorante fuerat assumptꝰ põt ex dispensatione in ea vacatione denuo ad illud assumi: nihil tamẽ ex prima receptione sibi vendicabit. Cõis diuisio. Scđa ibi: respõdemꝰ. Ab. sic. ¶ Casus. Quidã paterna cupiditate ip̃o tamẽ ignorãte in canonicum cuiusdam eccl'ie fuit receptus: postmodũ ad annos discretionis veniens signũ crucis assumpsit. et prebẽdã quã taliter adeptus fuerat in manu p̃positi ⁊ fratrũ sponte resignauit: sed idẽ prepositus ⁊ fr̃es sibi cõpatiẽtes/ ip̃m de nouo in canonicũ elegerũt: ita videlꝫ ꝙ post istam electionẽ postremũ locũ i choro et in alijs obtineret. Iste q̃siuit a papa vtrũ p̃mũ locũ quẽ habuerat s̃m pri-

mam electionē valeat recuperare? Rñ. ei papa vt indulgētia quā fratres illi misericorditer sibi fecerunt contētus existat: ꝛ ratiōe ꝑme receptionis nihil audeat in ipa ecclesia vēdicare. ¶ No. ꝙ capitulū pōt dispensare cū eo qui ignoranter in ecclesia beneficiū est adeptus: vt in eadez ecclesia in canonicū admittatur. Item actio semel extincta amplius non reuiuiscit. Ber.

a ter tuus interueniēte[a] pecunia: b olim tibi[b] ꝓbende beneficiū acq̇siuit. Cūqꝫ ad ānos discretiōis ꝑueniens: accepisses dominice crucis signū: dictā ꝓbendam in manu ꝓpositi ꝛ fratrū libere re- c signasti[c]. Sed ijdē tibi cōpatientes de nouo te in suū canonicuz d elegerunt[d]: ita videlicet ꝙ ꝑ electionē istā postremū locū in choro ꝛ i alijs obtineres: ꝛc. j. ¶ Rñ. e vt idulgētia[e] quā fratres tui misericorditer tibi fecisse noscūtur f content⁹ existens: ratione ꝑme[f] receptionis nihil audeas in ipsa ecclesia vendicare.

Celestinus. iij.

Electio symoniaca est cassanda si ꝓpter hꝫ electorib⁹ ꝓmissa fuit pecunia: q̄uis electus ignoret: nisi hoc factū fuerit i fraudē electi. h. d. ꝑmo. Cum electo reprobato ꝓ vitiū symōie nō dispēsat eps. h. d. scdō. Ab. Ca. xxvij.

Nobis fuit ex ꝑte tua intimatū: ꝙ cū q̄ttuor eēnt a caplo cōstituti qui debebāt quēdam eligere in plebanum: amici eius de cui⁹ electiōe spes habebatur: vni vel oibus eligentiū ꝓmiserunt se pecuniaz soluturos: g eo tamē ignorāte[g] q̄ hmōi ꝓmish sione interueniente[h] postmoduz est elect⁹: ꝛ. j. ¶ Quia igit super

a ¶ Interueniente pecunia. Ex pacto. s. e. d hoc. quod esse nō debet. j. e. tua. j. q. ij. q̄pio. ꝛ. s. de pac. ca. vl.

b ¶ Tibi. Ignoranti. aliter caplm vel eps cū eo dispensare nō potuisset. j. c. pxi. in fine.

c ¶ Resignasti. Postq̄ intellexit symoniā fuisse cōmissaz: quia ad hoc tenebat ca. pxi. ꝛ sic factū alteri⁹ ei ꝑiudicat: ꝛ sic punitur sine culpa: quod est ꝯ illud gñalem q̄ culpa caret ꝛc. s. de consti. c. ij. Sed hoc ē speciale in casu in odiuz symoniacorū: quia si nō punirētur nimis frequētaretur illud crimen.

Symōia facit quē puniri sine culpa.

d ¶ Elegerūt. Dispēsatiue: ꝛ ita habes hic ar. ꝙ capitulū dispensat cū symoniaco. Sed pōt dici ꝙ caplm nō dispēsat: sed ipm eligit ꝑ dispēsationē epi. nā eps de concilio capitli cū talibus dispensat. j. q. v. ꝓsentiū. ꝛ. s. d elec. c. pe. obseruata distinctione ibi circa ꝓlationes. ar. j. c. px. i fi. ꝛ. s. de iudi. at si clerici. ꝛ. j. q. vl. c. vl. ꝛ. j. q. j. erga symoniacos. cōtraria intelligūtur quando ipsimet symoniā ꝯmittunt vel consentiunt: sed iste symoniacus nō fuit. s. c. de symoniace. ꝛ ideo nō fuit indignus misericordia: q2 alieno vitio laborauit. C. de natu. lib. legem. ꝛ ideo propter vitium alienum dispensatur cum eo.

Symōiacus an possit per caplm dispensari.

e ¶ Indulgētia. Ex hoc no. ꝙ capitulū dispensauit cum isto: sed potest intelligi vt dictū est in proxi. no. ꝛ expone indulgentia. id ē gratia: q2 non tenebantur eū eligere nisi vellēt: ꝛ ita grāz fecerūt ei.

f ¶ Prime. Sic. ff. de pac. dot. iter socer. i fi. de sta. ho. l. liber hō. C. de re. pig. l. vlt. in fi. ꝛ. s. de renū. cū iter. p. † ꝛ ita hēs hic ꝙ actio semel extīcta āplius nō reuiuiscit. de cō. di. iiij. q̄ris. ff. de sol. q̄ res. §. areā. ꝛ. C. de remi. pig. cū ex causa. Ar. ꝯ. s. de ap. cū cessante. B.

† Et ca. ex trāsmissa. ꝛ si socius cessit bonis soluitur societas: et si cōsentiūt vt adhuc maneant noua incipit societas. insti. d soci. §. item si quis. ꝛ noua volūtate valet testamētū qđ antea nō valebat insti. d mili. test. §. vl. ad idē ff. de sta. ho. l. homo liber. et. C. d remis. pigno. l. vl. sꝫ Vin. Jo. a.

Nobis. Due sunt ꝑtes principales. Scda ibi: ad vltimū. Ab. ¶ Casus. Vacante quadā plebanatu capitulū eiusdē plebis dedit ꝑtātem eligendi quattuor qui eligerēt plebanum. amici illius de cuius electione sperabatur ꝓmiserūt vni de ꝓdictis q̄ttuor vel etiā omnibus pecuniā se soluturos eo tñ ignorante: et sic interueniente hmōi ꝓmissione electus fuit. queritur an talis electio ꝓpterea sit improbanda. Rñ. papa. ꝙ q̄uis illius ꝓmissionis conscius non fuit. huiusmōi electio si de hoc cōstiterit est reprobāda: nisi constaret illos q̄ ꝓmissionē fecerūt fraudulēter id fecisse in dispendiū illius qui fuerat eligendus. Secundo alia q̄stio ponit. Ecce aliquis est electus in prelatū alicuius ecclie/ illa electio reprobata est ꝓpter symoniacā prauitatē vt dictū est. Querit vtrū episcopus cū talibus valeat dispensare? ꝛ rñdetur ꝙ non. ¶ No. ꝙ symonia ab alio ꝯmissa alij nocet qui culpabilis nō fuit: nisi illud factum fuerit in dispendium electi. quia ei nō nocet cum fraus alicui prodesse non debeat. Ber.

g ¶ Tamē ignorante. Nec ratum postmodum habente: q2 tūc ei noceret. j. eo. sicut. Ala.

¶ Glosa sequens arg. a contrario et id coadiuuat per. iij. iura: sꝫ tenet contrarium. alle. duos canones.

h ¶ Interueniēte. Innuitur ex hac littera ꝙ licet pecunia ꝓmissa vel data interueniat si ꝓpter hoc ad eū eligendū nō fuerūt moti: quē alias electuri erant nō ꝓpter hoc est electio vitiosa. arg. C. si ex fal. instru. l. iij. et. s. de re iu. cū. J. ꝛ. A. ꝛ. j. q. vj. §. vl. ‡ sed verius est ꝙ symonia cōmissa est: q2 ꝯstat ꝓmissionē interuenisse ān electio-

‡ Ubi videtur expres-

nem: qualiscūqꝫ fuerit intentio eligentiū: nulla ꝓmissio vel pactio debuit tunc interuenire. arg. c. distinc. nouit. quod habetur ibi pro palea. ꝛ. j. q. j. placuit. Tan.

i ¶ Fecisse. No. ꝙ malicijs hoīm nō est indulgendū. sic. j. e. sicut. ꝛ. s. q̄ ma. ac. pos. significāte. ꝛ. s. de rescrip. sup lris. ꝛ. c. sedes aplica. ꝛ. ff. de rei vē. in fundo. ꝛ alterius odio alius pregrauari nō debet. C. de inoffi. test. si qs in suo.

sum hoc et remittit hic Gof. ꝑ eadē iura ad qđ etiam bnfacit. de eta. ꝛ quali. tuam Jo. and.

hoc cōsulere nos voluisti ꝯsul. t. bre. r. ꝙ nisi ꝯstaret illos q̄ ꝓmissum tale fecerunt per fraudē in dispendiū illi⁹ q̄ eligendus erat i id maliciose fecisse[i]: q̄uis ipe tēpore ꝓmissionis cōscius nō fuerit: eius tamē electio tāq̄ symoniaca prauitate ꝓsumpta est pek nitus reprobāda[k] ꝛ. j. ¶ Ad vltimū qđ in fine ꝯsultatiōis tue inuenimus: hoc duximus rñdēdū l ꝙ aliqs in ecclie cuiuslibet[l] ꝓlatū electus: ꝛ vt dictū est ꝑ prauitatem symōiacā reprobatus ab m epo suo dispēsationē[m] aliquam obtinere de iure non potest.

Idem linconiesī. epo et priori de ponte fracto.

Qui dat ꝓlato pecuniā ne ipsum in iure suo de facto molestet illā repetit si ꝓlat⁹ ꝓmissa nō seruat. h. d. iherendo lre. Ca. xxviij.

Dilect⁹ filius. R. ꝓposit⁹ nobis exposuit: ꝙ cum eboraceñ. archidy. eū mltis grauaminib⁹ afficere nō cessaret: ꝓmisit ei certā q̄ntitatē pecunie se daturū: vt ab ipius desisteret lesione. verū dict⁹ archi. post receptionē pecunie sup dignitatib⁹ ꝛ bñficijs suis ab eius molestia nō q̇euit. ¶ Ideoqꝫ di. v. mandamus q̄ten⁹ si res ita se hꝫ archi. n restituere qđ accepit[n] (si eū ꝯtra

k ¶ Reprobanda. Et ita alienū factū alij obest: sic alienū factū ipedit vsucapionē bone fidei possessoris. C. d vsuca. ꝓ emp. l. j. † licet enī iste non peccauerit: electio tñ vitiosa est ꝓpter eligētes. i. cū peccāt electores in forā: lꝫ electus nō sit in culpa. s. d elec. cumana. ꝛ. c. ecclia vrā. ꝛ q̄uis ignorauerit iste de illa symōia eps hac vice cū illo nō pōt dispēsare: secus i simplici bñficio post liberā resignationē. s. de elec. c. penul.

† Mācipiū meū venditum ab eo q̄ nō potuit nō vsucapit etiā ēptor bonefidei. q2 in venditione cōtractū ē furtū. Joan. and.

l ¶ Cuiuslibet. i. alicuius. sic. s. e. ti. nēo. i ꝑn. ¶ Glo. se. ponit duas lecturas que patent.

m ¶ Dispensationem. Pōt hoc intelligi quādo elect⁹ symoniā cōmisit vel alius eo sciēte et ratū habēte. vñ eps cū tali dispensare non pōt: q2 erga tales nulla mia est adhibēda. j. q. j. erga symōiacos. ꝛ. s. de iudi. at si clici. vt sic differat casus iste a ꝓcedēti: cū eo q̄ symoniā ꝯmittit solus papa dispēsare pōt: cū ignorātib⁹ dispēsant epi. vt dr. s. eo. de symoniace. ꝛ plenī⁹. s. d renū. post translationē. ‡ Uł itellige. §. istū in eodem casu cū ꝑn. ꝛ ꝑma q̄stio fuit q̄d iuris esset sup electione taliter facta. vt ponit in ꝑn. Ultio adiecit si talē electionē cōtingeret reprobari vtrū eps posset cū eo dispensare vt iterū eligeret: ꝛ ad eandē prelationē? Et rñdet ꝙ nō: ꝛ intellige ꝙ nō pōt illa vice: q2 hoc q̄rebat vt dixi. s. i ꝑn. j. rñ. i fi. ꝛ hꝫ vr velle illa lrā: vt dictū est ꝑ prauitatē symoniacā ꝛc. ꝛ sic refert se ad primū casum. s. q̄n eo ignorante symonia cōmissa fuit. B.

‡ Et. j. q. iij. ex multis. et. q. v. c. vl. Joan. and.

Dilectus. Dans pecuniā alicui ne in iure suo de facto molestetur pōt illā repetere. h. d. fm generalē intellectū. Diuidit. In ꝑma querela. In secunda dat iudicē ibi: ideoqꝫ. Ab. ¶ Cas⁹. Archidyaconus eboraceñ. R. ꝓpositū multis grauaminibus ꝛ iniurijs affligebat. vt archidyaconus ab iniurijs desisteret prepositus promisit ei certam pecunie q̄ntitatem se daturum et persoluit. sed post receptionem pecunie archidyaconus super dignitatibus ꝛ beneficijs ab eius molestia non quieuit. vnde ꝓpositus dño pape fuit conquestus. mandat papa. quibusdam quaten⁹ si est ita cōpellant archidyaconū restituere quod accepit. si ipm contra promissionem suam venisse constiterit. ¶ Not. per hanc decre. ꝙ licitū est alicui redimere vexationem suam. Item fidem non seruanti: fides non est seruanda. Ber.

Sūmariū. Diuisio.

¶ Glo. se. notat ex eo ꝙ restituit dāti ꝛc. distiguit demū aut vexās habet ius ꝛc. tenet cōtrarium et sol. ca. decimas. quod vr obstare.

n ¶ Accepit. Cum indebite et iniuste recepit. j. q̄st. j. nullus epus. No. ex eo ꝙ precipitur ei restituere quod accepit ei qui dedit īnuitur non esse turpitudinē ex parte dantis ius suū redimere volentis. arg. j. de ma... prohibeas. ꝛ arg. j. q. iij. quesitum. ꝛ. j. de vsu. c. j. ꝛ. s. de feudis. insinuatione. Dicas ꝙ ius suum nulli redimere licꝫ in re spirituali: vbi ille qui petit ius habet in re illa: quia symoniā cōmitteret. vt. s. eo. matthe⁹. sꝫ agere dꝫ per superiorē. ar. s. eo. ad aures. sꝫ cū illo q̄ vexat nullū ius hꝫ nisi q2 illū vexat de facto maliciose ꝛ iniuste. Dicūt q̄dam ꝙ nullo mō pt redimere: sꝫ veri⁹ ꝛ eq̄us vr ꝙ cū iniuste vexat † ꝙ possit redimere suā vexationē sine pctō. iuxta illud apli. Redimētes tps q̄m dies mali sūt. ꝛ hꝫ ē ar. Cōtrariū tñ ar. ē. xvj. q. vij. decias. vbi dr ꝙ epi decias redimere nō debent a pplo: ꝛ tñ ppls nō hꝫ ius retinēdi. Sol. ꝓhibet ibi ꝙ epi decias nō

Vexationem redimere an liceat.

† In iure acquisito se cusam acq̄rendo. j. eo. sic. s. c. matthe⁹: ꝑque ptꝫ. Jo. an.

redimāt a rusticꝭ: ne alij idē sumāt exēplū: ꝛ ne ꝓptea credāt se hr̄e ius ī decimis vn̄ ꝯpellāt rusticos: ꝛ ita ītelligit̄. c. decias. sꝫ nō cōmitteret eп̄s symōiā si qn̄qꝫ redimeret decias. Idē dicēdū est de beneficio vel officio iniuste īterdicto ꝛ excōicatiōe iniusta. s. ꝙ nō cōmittit symoniā q̄ dat ꝓ sua restitutiōe officij vł bn̄ficij vel absolutione excōicatiōis vł interdicti: sed ille q̄ recipit symoniā cōmittit: q̄ dat nullū ius acq̄rit: sꝫ dat vt ius acquisitū retineat vel redimat q̄ð licitū est. ar. j. q. iij. q̄situ ē et. ꝭ. de vsur. c. j. si. ꝟo iuste sit suspēsus vł excōicatus si ꝑciū dat vt restituat̄ vel absoluat̄: symonia ex vtraqꝫ parte committit̄. s̄. eo. nemo. j. q. j. nullus episcopus. et. §. precedēti. ꝛ. s̄. e. ad aures. et. j. q. iij. nō solū. ¶ Glo. seq. no. a ꝯrio ꝙ si seruasset ꝛc̄. tenet cōtrarium. in fi. ar. ꝙ non seruanti ꝛc̄. alle. cōtrariū.

a ¶ Promissionē. Ergo videt̄ ꝙ si ꝯtra ꝓmissionē nō venisset ꝙ non ꝯpelleret̄ restituere q̄ð taliter recepit q̄ð nō est verum. vn̄ supple maxime† q̄ si ꝯstiterit ꝙ iniuste acceperit ꝯpellere tur ad restituēdū: ꝛ crimine cōcussiōis punire tur. C. de condi. ob tur. cau. q̄ð euitādi. Crimē vero cōcussionis est cū q̄s minat̄ alicui nisi ita vel ita faciat vt. xxiij. q. j. militare. ꝛ. ff. de cōcus. l. j. et. ij. ꝑterea nō dimititur pctm̄ nisi restituat̄ ablatū. xiiij. q. vj. si res. et de pe. dis. v. falsas. et quod possit repetere est ar. xiiij. q. v. non sane. Item ar. ex hac littera ꝙ nō seruanti fidem: fides nō est seruanda sic. s̄. de iureiu. ꝑuenit. Arg. cōtra. xxiij. q. v. quod deo pari. B.

Excōicatus iiuste nō cōmittit symōiā si pro absolutiōe dat pecuniam

† ꝭm Al. Tan. Vin. idem Gof. Phi. Inno. ꝛ Hosti. Nā si dedi pecuniā ne mihi negociū ꝑ calūniā faceres repeto q̄ð dedi et penam q̄druꝑli. etiam si pacto paru eris. ff. de calū. l. j. ꝛ. l. ꝯnaliter. §. j. ꝭm Vinc. vel dic ꝓpē si dicas amicabilit̄ cōpositum vt dixi in textu ꝭm Innocē. ꝛ. Ho. Joan. and.

ij. promissionē[a] suā venisse cōstiterit) compellatis. Inno. iij. abbati de iugo dei et priori de sill.

¶ Pro benedictionibus nubētium et exequijs mortuorū nichil exigi debet. Capitulū. xxix.

Suam nobis parrochiani de villa franca querimoniam destinarūt: ꝙ capellanus eorum ꝓ exequijs[b] mortuorum et benedictionibus nubētium[c] minus licite pecuniā ab eis exigit et extorquet: et. j. ¶ Di. v. mādamus quatenus dictum capellanum: vt a tanta presumptiōe desistat: et etiā pro excessu satisfaciat: cōpetēter[d] moneatis: sibi (si obedire noluerit) penam canonicam infligentes.

Idē cātuariēsi archiepiscopo.

¶ Si per accusationem constat monachum symoniace fuisse receptum: recept⁹ et recipiens deponunt̄. Si vero per inq̄sitionē recept⁹ in arcti⁹ monasteriū detruditur: recipiēti vero ꝛ maioribus pena cōdigna imponit̄: ꝛ interim ab executione ordinum sacrorum suspenduntur. Ca. xxx.

Suam. Primo ponit̄ q̄rela. Scđo iudicis datio. scđa ibi: discretioni. Ab. si. ¶ Casus. Capellan⁹ de villa franca ꝓ exequijs mortuoꝝ et bn̄dictiōib⁹ nubentiū exigebat pecuniā a ꝓchianis suis iiuste: et extorquebat: ꝓchiani illi ꝯquesti sunt pape. vn̄ mādat q̄busdam quaten⁹ capellanū illū moneāt vt a tanta presūptione desistat. ꝛ ꝓ excessu satisfaciat ꝯpetēter. Si aūt obedire noluerit ip̄m puniāt pena canonica. ¶ No. ꝙ symoniac⁹ sine licētia supioris renūciat bn̄ficio. Nota ꝙ regularis symoniac⁹ in alio loco eiusdē ordīs preficit̄ ad agēdā penitētiā. Itē nota ꝙ si data sit pecunia ꝓ īgressu regłaris eo ignorāte locū quē hꝫ nō pōt retinere nisi et renūciet. Itē nota ꝙ miti⁹ agit̄ cū alio rōne scādali. B. ¶ Glosa sequens reci. per obiec. et distinguit.

b ¶ Pro exequijs. Sed nūquid licitū est sacerdoti recipere pro exequijs? Dico ꝙ sic si ei sumpt⁹ desunt. j. q. j. iudices. et tamē gratis dicitur celebrare: sicut testis qui recipit sumpt⁹. iiij. q. iij. veturis. et eп̄us recipit ꝓcurationē pro cōsecratione ecclie. s̄. co. cū sit romana. et iudex gratis iudicat: et tamē recipit sumpt⁹. ff. de offi. presi. plebiscito. ꝛ. s̄. de vi. ꝛ ho. cle. cū ab omni. Nec est incōueniēs ꝙ clericus locet operas suas: cū nō habeat vn̄ viuat. xcj. di. c. j. et. iij. sed sacerdos q̄ ex officio suo ad hoc tenet̄: ꝛ q̄ habet victū suum suis sumptib⁹ tenet̄ sp̄ualia ministrare. de cō. di. j. sufficit. Si tn̄ cōsuetudo est ꝙ aliquid detur in exequijs mortuorū et cōsimilibus licet sacerdoti nō detur actio‡ ad hoc petendū: tamē pōt cogi populus ad obseruandam honestatē cōsuetudinis. ꝭ. eo. ad apłicam consuetudo enim attenditur in recipiendis mūerib⁹ circa sp̄ualia arg. j. q. iij. quesitum. et. lxiij. di. agathosa. ix. q. iij. conquestus. et in auten. de san. epis. §. pro consuetudinibus. col. ix.

Clericus operas locare pōt.

‡ Si. quod not. j. q. vij. exigunt. in. j. glo. Host. dicit ꝙ etiā actio cōpetit ibi de facto. Jo. an.

c ¶ Nubentium. Que sacramēta sunt. vnde non reiterantur. s̄. de secun. nup. ca. j. et. iij. sic. s̄. eo. cum in ecclesia. vbi de hoc. ¶ Glosa seq̄ns reci. per obiec. de decre. de hoc.

d ¶ Cōpetenter. Restituēdo ablata. xiiij. q. vj. si res. ꝛ ita si satisfacere vult ꝛ se emēdare nō punit̄. vn̄ nō videt̄ symoniā cōmisisse directe: ꝙ si esset deponeretur. s̄. e. de hoc. ꝛ. c. insinuatum. si nō destiterit: punie̅t canonica pena: q̄ poterit ab ecclia remoueri: ideo noluit papa cum punire si se correxerit quasi cum eo dispensando.

Diuisio. Dilect⁹. Diuidit̄. Nā in p̄ria ponit̄ ꝯsultatio. In scđa distinguens rn̄sio ibi: nos. In tertia mādat ibi: iniūgens. In q̄rta instruit ibi: illō tn̄. Ab. si. ¶ Casus. Archiep̄us cātuarieñ. dū ipse dyoce. suā visitat ī mōasterijs ꝛ alijs locis religiōsis iuenit pullulasse symōiacā prauitatē: ita ꝙ ī eis młti ꝑcio sunt recepti q̄ ḡtis recipi debuerūt. Sꝫ q̄ młtitudo erat ī causa q̄siuit a papa an seueritati sit aliq̄d detrahendū? Et ip̄e rn̄. ꝙ si ꝑdicti corā ip̄o fuerūt accusati postq̄ crimen ordīe iudiciario fuerit cōprobatū: tā dātes q̄ recipientes canōica pena puniat. Si aūt ꝑ solā inquisitionē de h̄ sibi ꝯstiterit: illos q̄ ꝑ symōiā ī locis talib⁹ sūt recepti: īde remoueat ꝛ ad monasteria dirigat arctiora ad penitētiā pagendam. et abbatib⁹ ꝓorib⁹ ꝛ ꝑlatis q̄buslibꝫ ꝛ officialib⁹ eorūdē iniūgant pn̄iam ꝯpetentē. ꝛ donec illā ꝑegerint ab executiōe sacrorum ordinum suspēdat eosdē. Iniūgentes eп̄is suis vt hanc formā per suas dyoc. faciāt obſuari. tn̄ si gratꝫ sine aliq̄ taxatione fuerit eis oblatū illō gratātet recipi poterit. ¶ Nota penā regularisi qui ꝑ symoniā sunt recepti: vt q̄ ꝯuict⁹ est ī modū accusatiōis debeat deponi q̄ in modū inq̄sitionis in aliud mōasteriū arctioris religiōis debet depōi ad pn̄iam peragēdā. hodie stādū videt̄ illi ꝯstitutioni. ꝭ. eo. quoniā. Itē si gratꝫ aliq̄d det̄ sine aliq̄ taxatione illō recipi pōt. B. ¶ Gl. se. notat ꝙ vbi ꝛc̄.

ij. Dilectus fili⁹. A. nūcius tuus pro parte tua ꝓposuit: ꝙ cum cant. dyocesim visitans in monasterijs ꝛ religiosis locis pullulasse repereris symoniacā prauitatē: ita ꝙ in eis multi precio sunt recepti q̄ poti⁹ gratis recipi debuissēt: imo etiā ad religiōis obseruantiā inuitari[e]. Dubitas igit̄ an (q̄ multitudo[f] reperitur in cā) seueritati sit aliquid detrahendū? ¶ Nos inquisi. t. t. r. ꝙ si aduersus eos q̄ labe fuerit hmōi maculati accusatio coram te fuerit canonice institu ta: postq̄ crimē ordine fuerit iudiciario patefactum: tam in dātes[g] q̄ in recipientes canonice seueritatis[h] exerceas vltionem. Qz si de hoc tibi ꝑ solam inquisitionem cōstiterit: eos qui ꝑ symoniacam prauitatē in locis talibus sunt recepti: ab illis amotos[i] ad agēdā pn̄iam ad monasteria dirigas arctiora. Abbatibus autem et abbatissis: prioribus: ꝑlatis q̄buslibet: ꝛ officialibus[k] eorūdem iniungas pn̄iam cōpetentē: ꝛ donec illā ꝑegerint:

e ¶ Inuitari. Ex hoc videtur ꝙ in talib⁹ nō pōt interuenire pecunia vbi quis est inuitādus†. s̄. de pac. c. vlti. et ꝭ. e. tua. et. j. q. ij. q̄ pio. Ad hoc enim vt ad fidem aliquis cōuertatur bene potest dari pecunia. xxiij. q. iiij. c. pe. ꝛ. q. vij. ꝙ autē. xlv. dist. qui sincera. et sub tali conditione possumus aliquam ducere in vxorē. xxviij. q. j. caue. ꝛ duriori pensione possum aliquem onerare vt conuertatur ad fidem. xxiij. q. vj. iam vero. Talis enim conditio bona est. B.

† Et hoc not. Ab. ꝯ ꝓuinciales qui exigūt pecuniā ꝓpter confratrias ad q̄s pauperes recipiūt cū ad eas deberent gratis hoīes inuitare. Jo. ā.

f ¶ Multitudo. Propter multitudinem detrahendum est seueritati. l. dist. vt constitueretur. et. xliiij. dist. cōmessationes. et. xxiij. q. iiij. non potest. et. s̄. de temp. or. c. ij. vbi de hoc. ¶ Glosa sequens arg. ꝙ propter cōnexitatem ꝛc̄. alle. ij. iura in contrarium ponit opi. Jo. soluit cum vin. tan.

g ¶ Dantes. Arg. ꝙ ratiōe ꝯnexitatis sn̄ia lata cōtra dantem preiudicat recipiēti. ar. lxxxj. di. tātis daniel. iij. q. vj. hoc quippe. lx. dist. ordinatos. ꝛ. s̄. de ac. ad petitionē. Arg. cōtra ꝭ. de adul. significasti. et. ij. q. v. interrogatum. Dixit Jo.‡ ꝙ tunc preiudicat quādo sunt p̄ntes ꝛ sciāt cām agi aliter nō. ff. de re iu. sepe. s̄. de re iu. c. pe. Dic vt dixit vin. et Tā. ꝙ p̄iudicat qn̄ tam accipientes q̄ dantes de hoc accusant̄ et cōuincunt̄: ałs nō. ff. de adul. denūciasse. §. queritur. nisi quo ad presumptionē: vt si ob hoc esset orta infamia indiceretur purgatio. ar. illius decre. significasti. Ber.

‡ Aut hoc etiā not. in pre. c. lxxxj. di. tantis. et. iij. q. vj. hoc quippe. Jo an. andree.

h ¶ Seueritatis. Scꝫ depōnis. s̄. e. de h̄. insinuatū. ꝛ. c. inq̄sitiōis. ¶ Glosa sequens signat contrarium et ibi remittit.

i ¶ Amotos. Hic patꝫ ꝙ cōuict⁹ de crimīe symōie in modū inq̄sitionis nō deponit̄: sed tm̄ remouet̄ ab admistratiōe siue bn̄ficio: sicut ī alijs crimibus fit. vt. s̄. de accu. q̄liter. et. c. cū dilecti. ꝛ. s̄. e. de regłarib⁹. ꝯriū tn̄ habes. s̄. de accu. inq̄sitiōis. vbi de h̄. Hodie videtur standū illi cōstitutioni. ꝭ. e. q̄m. circa regulares symoniacos. ¶ Glo. se. p̄mo obijcit ꝛ soluit. Scđo q̄rit an collegiū ꝛc̄. ar. ꝙ sic p q̄ttuor iura alleg. q̄ttuor ī ꝯriū ꝛ rōne. pōit opi. Jo. ꝛ tenet cū Tā.

† Dicit ho. ꝙ licꝫ intelligantur scire nō tn̄ puniunt̄ nisi ꝯsensisse ꝓbent̄. vt patet ī not. s̄. eo. veniens et ea. de hoc et ad hoc. ꝭ. de elec. si cōpromissari lib. vj. Joā. andree.

k ¶ Officialibus. Sic. s̄. e. veniēs. Sed q̄re tn̄ ꝑlati et officiales puniuntur ꝛ nō totū capłm: cū omnes in hoc deliquerint: ꝛ omēs de capitulo intelligunt̄ scire q̄ sciūt eorū maiores vel admistratores. vt. ff. ad munici. l. municeps: † Potest dici ꝙ ideo ꝑlati ꝛ officiales puniunt̄: quia eorū consilio et auctē oīa fiunt. ꝛ. q. ij. eп̄us C. de ap. iudicib⁹. et. l. q̄m. vbi officiales puniunt̄: q̄ nō restiterunt iudicibus ꝑperam ꝓcedentib⁹. ꝛ. ar. ij. q. vij. q̄propter. Sed nūq̄d collegium ip̄m poterit accusari: aut inq̄ri de crimine ip̄i⁹? Videt̄ ꝙ sic. xij. q. ij. q̄ manumittit. et. s̄. e. veniēs. nam vniuersitas conuenitur ratione met⁹. ff. quod me. causa. metū. §. ij. ecclia enim delin-

quere pōt.vij.q.j.sicut.Sed ꝯ vr̄ ꝙ vniuersitas non pōt excōicari. vt ar.xxiiij.q.iij.si habes.ī.de sen.exc.romana §.vl.li.vj. nec dolū ꝯmittere pōt.ff.de dolo.si ex dolo.§.ſꝫ an. nec vniuersitas dicitur aliquid possidere.ff.de acqui.pos.l.j.§.pe. Itē vniuersitas ꝑ actorem vel ꝓcuratorē sindicū debet se defendere: ſꝫ in crimine nō inke-
uenit ꝓcurator.v.q.iij.i crimialib⁹.z.s.de ac.veniens. Joh.dicit ꝙ vniuersitas nō pōt accusari vel puniri: ſꝫ maiores de vniuersitate vt h̄ dicitur.z.s.e.veniens. T. dixit z bn̄ ꝙ lꝫ vniuersitas siue collegiū nō possit accusari: pōt tñ inq̄sitio fieri de excessib⁹ collegij z canonice puniri possunt: sed illi plus q̄s magis delicti cā esse cōstiterit.ī.d cleri.ex.min. latores.z hic.z.s.eo.veniens.z.xliiij.di.cōmessationes.et.xxv.q.ij.ita nos.z.ff.de condi.et demon.municipibus.

a ❡ Suspendas. Sed nōne sunt ipo iure suspēsi? Sic. De hoc dictū ē. s.e.accusatū.acta ꝟo penitentia restituūtur execuitioni aucte pape. B. — ī.reg.iiij.

b ❡ Taxatione. Hoc iō dicit: quia taxatio est q̄dam venditio.ff. de iure do.plerūq̄.§.si autem. z quasi quedam pactio videtur. — Opponit et remittit

c ❡ Gratis.ī.e. tua.si ke. xviij.di.de eulogijs.B.

Diuisio. Licet. Diuiditur i tres ptes. In prima ponit exordiuꝫ. In secunda narrationeꝫ et factū z ordinē process⁹ z allegat ꝓ et ꝯ. In tertia interloquik. Secunda ibi: cū igitur. Tertia ibi: ne vero. z clari⁹ declaratur hoc.c.per.c. seq̄ns quod venit ad declarationē huius. Ab. sic.

eos a sacrorū ordinū executione suspendas[a]. ¶ Iniūgēs epis tuis vt hanc formā ꝑ suas dyoce. studeant obseruare. ¶ Illud tamē gratanter recipi poterit: qd̓ fuerit sine taxatiōe[b] gratis[c] oblatū.

Idem priori scti victoris magistris. J. bonon̄. et. L. modicen̄. canonicis.

❡ Abbas ꝯtra testes q̄ deposuerunt ꝯ eū de symonia i iudicio inq̄sitionis excipe pōt ꝙ sūt inimici et conspiratores: alias ꝟo exceptiones criminum opponere non potest. Cap. xxxj.

Licet hely sūmus sacerdos in se bon⁹ existeret: quia tamen filiorū excessus efficaciter non corripuit: z in se pariter z in ipis aiaduersiōis diuine vindictā excepit[d]: dū filijs[e] eius in bello[f] pereptis ipe de sella corruēs fract⁹ ceruicib⁹ expirauit[g]. Ad corrigēdos igitur subditoꝝ excessus tāto diligēti⁹ dꝫ prelatus assurgere: q̄to dānabili⁹[h] eorū offensas desereret icorrectas. ꝯ quos (vt de notorijs[i] excessib⁹ taceak) z si tribus modis ꝓcedi possit ꝑ accusationē videlicꝫ: denunciationē: z inq̄sitionē ipoꝝ: vt tamē in oibus diligens adhibeatur cautela: sicut accusationē legitimā ꝑcedere dꝫ iscꝑtio[k]: sic z denūciationē caritatiua correctio: z iq̄sitionē clamosa debꝫ īsinuatio ꝑuenire. Descēdā[l] (inquit dn̄s) z videbo vtrū clamorem qui venit ad me ope cōpleuerint: tunc eni clamor peruenit ad ꝑlatum: cū ꝑ publicā famam aut insinuationē frequentē subditorum sibi referūtur excessus: z tūc dꝫ descēdere z videre.i.mittere z inq̄rere vtrū clamorem q̄ venit ꝟitas comitek. Nā iuxta canonicas sanctiones[m] si q̄d de quocūq̄ clerico ad aures ꝑlati peruenerit: quod eū iuste possit offendere non facile credere: nec ad vīdictā eum res accēdere debet incognita: sed corā ecclie senioribus diligenter est veritas ꝑscrutanda: vt si rei poposcerit qualitas: canōica districtio culpā feriat delinquētis. nō tāq̄ sit idē accusator z iudex[n]: sed q̄si fama deferēte vl' denūciāte clamore sui officij debitū exequak: eo semp adhibito moderamine: vt iuxta iudicij formā[o] snie quoq̄ fora dictek. ¶ Cū igik de abbate pōposiano ea nobis freq̄nt insinuata fuissent: q̄ ab honestate regulari nimiū dissonabāt: monachis ad p̄ntiā n̄ram accedētib⁹: q̄dā ex ipis nobis ipm de symonia: ꝑiurio: dilapidatione: ac in

❡ Casus. Ostendit papa in decre. ꝑsenti ꝙ prelati tanto diligentius subditorū excessus corrigere debēt: q̄to eorū offensas deserunt icorrectas: qd̓ ōndit exēplo hely. q̄ lꝫ in se bonus existeret: quia cū filiorum excessus non corripuit: z in se z in ipis vindictam accepit. prelatus enim contra subditos tribus modis exceptis notorijs procedere potest. per accusationeꝫ/ denunciationē/ z inquisitionē ipsorū. ita videlicet ꝙ accusationē ꝑcedat inscriptio. denūciationē āmonitio. z inquisitionē clamosa insinuatio. z hoc probatur auctoritate dn̄i dicentis. descendā z videbo vtrū clamorē qui venit ad me ope cōpleuerint. cū clamor ꝑuenit ad prelatum descendere dꝫ z inq̄rere z videre an veritas sic se habeat: z hoc idē ostēdit ꝑ canonē antiquū. si quid de quocūq̄ clerico ad aures ꝑlati ꝑuenerit ꝙ iuste offendere possit nō statim credat sed ꝑus cū canonicis suis veritatē inquirat. vt si culpā iuenerit: ipam puniat. nō tanq̄ ipe sit accusator z iudex/ sed fama deferente suū officiū exequatur. ita videlicet vt iuxta iudicij formā sententia formetur. his ꝑmissis descendit ad casum cuius occasiōe ꝑmisit predicta. ❡ Cum igitur. Abbas pōposian⁹ erat infamatus apud dn̄m papā. de symonia. dilapidatiōe: ꝑiurio: z insufficientia. quidā monachi pōposiani sup his denūciauerūt ipꝫ abbatem dn̄o pape. cōtra quos abbas excepit ꝙ denūciationē huius fraterna correctio non ꝑcessit ꝭm regulā euangelij. sed monachi asserebant se illū ꝑmonuisse. z ad hoc ꝓbandū induxerunt duos monachos. Sed quia sup hoc cōtendere nō desistebant. papa ex officio suo voluit inquirere de ꝑmissis. Vn̄ sup ꝑdictis criminibus recepit iuramenta monachoꝝ: tam q̄ ꝯ ipm q̄ ꝓ ipo venerāt: quorū depositionib⁹ publicatis ceperūt disputare sup illis. sed q2 per dicta illorū z confessionē abbatis ꝯstitit pape ꝙ abbas quādā summā pecunie ab antecessore suo dimissā expenderat: z in alia maiori mōasteriū obligauerat: ꝓpter qd̓ papa ipm tāq̄ de dilapidatione suspectū suspēdit ab administratōe. sed quia symōia mltis modis videbatur esse probata/ abbas contra testes multas exceptiones opposuit. videlicet conspirationes. z iimicitias capitales. furtum z adulterium. vt eos a testimonio remoueret: super quib⁹ sa-

tis fuit disputatum: quidā dicebant ꝙ oēs indifferēter erant admittendi: cum accusatio symonie ad īstar criminis lese maiestatis procedat. Alij vero contrariū dicebāt. quia licet crimina ista q̄tū ad accusationē paria iudicētur: differūt tñ in mltis: z ꝑterea distiguendum est inter accusatores z testes. Papa vero equitate pēsata ne innocens succūberet: vel prauitas symōie effugeret īpunita: illas exceptiōes tantū admisit/ que si ꝓbētur/ testes ipi nō zelo iustitie. ſꝫ ex odio ꝓcedere viderenk. — Gene. xviij. Jone. j.
¶ Not. ꝙ ille q̄ venit ad denunciandū admittik ad testificandū. Itē nota ꝙ admōitio ꝑcedere debet denūciationē al's denūciās repellik. Iteꝫ suspectus de dilapidatione suspenditur ab administratione. Itē conspiratores z inimici capitales repellūtur a testimōio: q2 ex odio deponi videntur. Ber.

d ❡ Excepit.i. recepit. sic.xxiij.q.v. non est nostrum.s. vt lit.non cōte. qm̄.§.penul.

e ❡ Filijs. Scilicet ofni z finees.

f ❡ In bello. Quod habuerunt filij israel cum philisteis. † Tan.

g ❡ Expirauit.xxxvij. di.legant. vn̄ de eo dicitur. Vl'nere crudeli fractis ceruicib⁹ hely. Corruit a sella tristi veniente nouella.

h ❡ Dānabilius. lxxxj. di.dictū est.z.s. de offi. ordi.irrefragabili.

i ❡ Notorijs. In notorijs nō est necessari⁹ accusator: vel testis: vl' inquisitio: vel denūciatio s.de accu euidētia.z.ij. q.j.de manifesta.z.c.scelus.sic.s.de accu. q̄liter ij.nec est purgatio indicenda.ī.de pur.ca.cum dilectus. T.

¶ Glo.se.ponit duos casus in quibus monitio est necessaria z tres in quibus non est necessaria. primus in accusatione dupliciter soluens quedam cōtraria. secundus in inq̄sitione. tertius in pecuniaria causa. huic opponit de.l.debitores.z soluit.

† Habet hystoria ꝙ reuelauit dn̄s samueli se iudicaturū domū hely q2 nouerat filios suos īdigne agē et non corripuerat eos qd̓ cū samuel narrasset hely: r̄ndit dn̄s est: qd̓ bonū ē i oculis suis faciat. cunq̄ postmodū in bello qd̓ filij isr'l cū filisteis habuerūt cecidissēt ex eis xxx. milia peditum: z archa domini capta eēt et duo filij mortui: hely audito de archa dn̄i d sella corruens zc. Joan. andree.

k ❡ Inscriptio. Ex hoc patet ꝙ vbi agitur in modū accusationis non debet precedere admonitio. ad quid eni fieret admonitio cū etiam post penitentiā posset accusari ‡ z deponi si esset cōuictus. ar.xxxiij.q.ij.admonere.z.xxv.di.primū. Sed vbi de crimine ciuiliter agitur ad pn̄iam ꝑcedere debet admonitio. z sic loquunk illa decre.ij.q.vij.accusatio.z.c.se.z.s.de accu.c.ij. Item vbi agitur ad penam excōicationis precedere debet admonitio.xvj.q.vij.omēs decime.xvij.q.iiij.de ꝑsbyterorū.xij.q.ij.indigne.z.ī. de sen. excō. sacro. sed in pecuniarijs causis non est necessaria admonitio. lꝫ sit arg.ꝯ.C.de pig.debitoris. sed illud intelligitur ex honestate: et sic possent intelligi predicta capitula.ij.q.vij. accusatio.z.ca.se. ſꝫ cū agitur in modum inquisitionis non est necessaria admonitio: sed sufficit sola fama vel clamor: vt hic patet. Joan.

‡ Nisi ꝓbaret dispēsatum. de scis. c.ij. vbi de hoc. Jo. ā.

l ❡ Descendam.ij.q.j.deus omnipotens.

m ❡ Sanctiones.lxxxvj.di.siquid vero.

n ❡ Iudex. Nō eni pōt quis esse accusator z iudex simul: vel accusator z testis.ij.q.j.in primis.z.c.multi.z.iiij.q.iiij.c.j.z.ij.nisi in cā denunciationis.xj.q.iij.precipue.z.s.de testi.in oi negocio. z idem videtur in cā matrimonij.xv.q.vj.eps in synodo. sed ille tal' accusator siue testis non sufficit nisi testes inducantur. Johan.

o ❡ Formam. Sic.s.de accu.q̄lik.ver.si.z ibi expositū ē. Et ita iudex semp ꝭm finē ad quē q̄s agit formabit sniaꝫ: h̄ est depositiōis in accusatiōe: remotiōis ab administratiōe in inq̄sitiōe: pn̄ie ꝑagē de in denūciatiōe.s.de or.cog.cū dilect⁹.z.s.de exce.c.j.z.s.de ac. sup his.z.ff.de neg.gest.pōponi⁹.§.i negocijs.in fi.ff. cōmu. diui. vt fund⁹. Arg.ꝯ.s.de cōces.ꝑben.ex pte. vbi iudex aliter sententiat q̄ allegarek.s.de ac.inq̄sitionis.j.rn̄.ibi soluitur. Item.ꝯ.ff.d edil. edic.bonē.§.aliquando. ibi dicitur ꝙ licꝫ sit actū q̄ato minoris: iudex tamē potest condēnare ac si esset actum redibitoria. Ber. — Snia est ꝓferenda ꝭm finem ad quem quis agit.

a ℭ Detulerunt. i. denunciauerunt: vt sequentia probant ibi.
b ℭ Euangelicam. s. de iudi. nouit. et. ij. q. j. si peccauerit.
¶ Gl. sc. ad id qđ dr denūciatores testificari sigt duo ꝯⁱa p̄mū sol [uit.
c ℭ Ex officio. Quo plat⁹ dꝫ purgare ꝑuīciā. s. de of. or. c. j.
ꝛ. s. de ac. q̄lit. ij. ꝛ. xxxv. q. vj. eps ī synodo. ꝛ. s. de ac. sicut oli. ff. de
of. p̄si. l. iij. ff. de suspec. tuto. l. iij. §. p̄terea. Et no. qđ dicit ꝙ illi q̄ venerant ad denūciandū inquisitionē testes admissi sunt. sic. s. de elec. in causis. et. s. de renū. post translationē. Arg. contra. s. de ac. cū. p. et. s. de elec. innotuit† ad fi. sed hoc nō nocet: qꝛ ī illa cū. p. repellunt̄ propter inimicitias et mutuas accusatiōes: hic secus: qꝛ hic nō erant inimici denūciatores: al's nō admitterent̄. vñ p̄nt perhibere testimonium in inquisitione: quia ex quo admittunt̄ ad vnū et ad aliud. Vincen.

† Ibi missus ad vnū nō admittitur ad aliđ. sed illud verum nomīe mittentis. hic autē nomīe ꝓprio. Joan. and.

d ℭ Propositis. Scilꝫ crimib⁹ p̄dictis: de qb⁹ denūciat⁹ fuerat: et clamor ad papā ꝑuenerat: plenā et merā debēt dicere veritatē. s. de ac. q̄liter. j. §. forma. Ber.
¶ Glo. seq. p̄misso de forma ꝓcessus cōtra dilapidatorē q̄rit an si reddat ecclesiam indēnem ꝛc. ar. ꝙ sic et remittit.
e ℭ De dilapidatiōe. Qui eni denūciat̄ de dilapidatiōe suspect⁹: interī dū cognoscit̄ de dilapidatiōe debꝫ īterdici ei omne gen⁹ alienationis. ꝛ si merito est de dilapidatione suspect⁹ dand⁹ est ei coadiutor sine cui⁹ ꝯcilio nihil faciat de his q̄ ꝑtinēt etiā ad admīstrationē tpalē. s. de accu. c. vlt. et. s. de offi. deleg. venerabilis. vbi plene habes qualit̄ procedat̄ in cā hmōi.‡ Hoc tñ scias ꝙ talis q̄ remouet̄ ob dolū infamis efficit̄: sec⁹ si ob culpā. C. de suspec. tu. l. vlti.† Itē qđ si alia crimina nō ꝓbarent̄ ꝯ istū abbatē: nunq̄d si vellet reddere ecclesiā indēnē. remaneret ī administratione abbatie: Videtur ꝙ sic‡. s. de re. eccle. non alie. si quis pbrorꝝ. et. s. de elec. ꝙ sicut. vbi hec questio expedit̄. Dic vt ibi. B.

‡ Et p Jo. iij. q. ij. quia ea. Jo. and.

† Adde qđ not. j. ca. ꝓxi. ī glo. pe. Joan. and.

‡ Et hoc tenet Vin. p̄stita cautione in futurꝝ. xxviij. di. de siracusane. qđ mihi nō placꝫ. decr. qđ sicut. nō ob. qꝛ ibi facta fuit grā ca. de siracusane. nō loq̄tur de dilapidatore sꝫ de eo ī quo propter filios timebat̄ dilapidatio et satisdatio non īmutat ꝛc. isti. de suspec. tu. §. pe. gof. Idē Jo. ꝛ Egi. ꝛ Hos. dicit ħ

a sufficientia detulerūtᵃ. Contra quos cū idē abbas exciperet ꝙ denūciationē hmōi fraterna correctio ᵇm regulā euāgelicāᵇ nō precesserat: et ijdē cōstanter assererent ꝙ correctionem hmōi premisissent. licet ad ꝓbādum hoc duorū monachorꝝ iuramēta fuissent exhibita: qꝛ tñ super hoc ipi nōdū ꝯtēdere desistebāt: nos vt prediximus frequētib⁹ clamoribus excitati: ex officioᶜ nr̄o voluimus inq̄rere de p̄missis: oēs monachos q̄ vl' cū ipō vl' ꝯtra ipsum accesserāt: iuramēti vīculo astrigētes: vt đ ꝓpositisᵈ plenā quam scirēt exponerēt veritatē: quorꝝ depositiōes cū ī scripturꝭ redacte publicate fuissent: sup illis ceperūt m'tipliciter disputare: qꝛ vero tū ex assertiōe monachorū: tū ex ipi⁹ abbatis ꝯfessione cognouim⁹: ꝙ idē nō modicā sūmā pecunie relictā a p̄decessore suo expēderat: et in alia sūma maiori monasterium obligarat: nos eū q̄si de dilapidationeᵉ suspectū ab admīstratiōe abbatie duximus suspēdēdū. et qꝛ symonia m'tis modis ꝯtra ipm abbatem videbat̄ eē ꝓbata: ipse ꝯtra testes multas exceptiones opposuit: sup quib⁹ fuerat multipliciter disputatū: alijs asserētibus ī crimīe symonie sicut in crimine lese maiestatis oēs indifferenterᶠ tam infames q̄ criminosos: nō solum ad accusandū sed etiam ad testificandū admittendos: cū instar publici criminis ꝛ lese maiestatꝭ ꝓcedat accusatio symonie. alijs ecōtrario rñdentibus ꝙ licet hec duo crimia q̄ꝫtū ad accusationē q̄si paria iudicētur: differūt tñ in multis: cū alia penaᵍ ꝑ vno: et alia ꝑ altero inferatur: et inter ꝑsonas accusatorū et testiū sit vtriq꜠ distiguēdūʰ: cum nō ꝑ accusatores sed testes crimia cōprobent̄. ¶ Ne vero vl' innocētie puritas ꝯfusa succūberet: vel symonie prauitas effugeret impunita: nos equitate pensata illas dūtaxat exceptiones oppositas ꝓbandasⁱ admisim⁹: que probateᵏ nō de zelo iusticie sed de malignitatis fomite procedere viderenturˡ. Idem.

ℭ Hoc ca. est glo. ꝑcedentis ca. na tēdit ad declarationē illi⁹ an et q̄n testes crimiosi admittant̄ in crimine symonie: et in effectu idē dicit qđ p̄cedens. Ca. xxxij.

j. PEr tuas litteras nobis intimasti te dubitare super quadā ep̄la decretali quam nos asseris edidisse de testibus admittēdis cōtra symoniacam prauitatē. ¶ Nouerꝭ igit̄ ꝙ nos illā ep̄lam q̄ sic incipit: Quis ad abolendāᵐ nequaq꜠ edidim⁹: sꝫ aliam q̄ sic icipit: lꝫ hely nos edidisse fatemur: ad cui⁹ intelligentiam credim⁹ distinguēdū vtrū is cōtra quē agit̄ de symoniaca prauitateⁿ denunciet̄ simplicitᵒ aut criminaliter accuset̄. et vtrū agatur ᵇm iuris rigorē: an ᵇm tēperantiā equitatis. Itē vtrū ipse sit regularis q̄ iā renunciauerit mundo: an sc'aris q̄ adhuc in mūdo existit: ꝛ an īferioris gradus an excellentiorisᵖ sit dignitatis. Ad hec vtrum ante fuisset

PEr tuas. Diuidit̄ ī duas ptes p̄ncipales. In pria ꝯsultatio In scđa rñsio ibi: nouerꝭ. Et hec scđa ps subdiuidit̄ ī q̄ttuor. Nā p̄rio distiguit circa q̄nq꜠. Scđo coaptat illa q̄nq꜠ ꝓposita repetēs factū et declarās interlocutoriā p̄cedētis decretalis. Tertio transcēdo concludit. Quarto recitat cessionē. Scđa ibi: hec omnia. Tertia ibi: tales. Quarta ibi. vnde. Abb.
ℭ Casus. In p̄cedēti decre. dicit̄ ꝙ abbas pōposian⁹ plures exceptiones opposuit ꝯ testes īductos ꝯ ipm sup crimīe symōie: et papa q̄sdā admisit: q̄sdā vō nō. vñ videbat̄ ꝙ testes crimiosi admitterēt̄ in crimine symonie. Quesitū fuit a papa q̄liter decr. illa eēt itelligēda. Rñdet papa dicēs ꝙ illam decr. lꝫ hely. edidit: ad cui⁹ itelligētiā sic distiguit. P̄rio circa modū agēdi: vtrū agat̄ de crimīe symōie crimīaliter aut ciuilit̄: ꝛ si ciuiliter agatur: vtrūꝫ de rigore aut eq̄tate. Scđo distiguit circa ꝑsonā ꝯ quā ꝓcedit̄: vtrū sit regl'arꝭ an sc'arꝭ.† ꝛ si sit regl'aris vtrū sit īferiorꝭ grad⁹ aut excellētioris dignitatꝭ: et an ille idē sit bone opiniōis vl' male fame: et vtrū etiā possit puniri de facili an sine scādalo nō possit cōdēnari. Tertio distinguit circa ꝑsōas testiū vtrūꝫ sint honesti vl' crimiosi: vel emēdati de crimīe: an adhuc ꝑseuerēt ī ipso. et an ipi testificentur ex charitate vel odio. Quarto q̄ crimia obijciant̄ testib⁹: vtrū eadē vel minora: an paria vl' maiora. Quīto an adsit alia adminicula q̄ adiuuēt testes. Recollige illos q̄nq꜠ modos q̄ꝫtum ad alterā partē. Si ḡ agat̄ ciuilit̄ de crimīe symonie ᵇm eq̄tatē: ꝛ ꝑsona ꝯ quā agat̄ sit regularis ꝛ inferioris grad⁹ et male fame: ꝛ de facili possit pūiri: ꝛ adsit alia admīcula vt ꝯtingit in abbate pōposiano q̄ ē ꝑsona regl'arꝭ ꝛ grauit̄ īfamat⁹: ꝛ q̄ de facili potuit remoueri ꝯ talē ꝑsonā ᵇm Lau. testes q̄ emēdati sūt de crimine. vl' ᵇm alios q̄ adhuc ī crimīe ꝑseuerāt cū alijs adminiculis: vtputa furti: adulterij: q̄ sunt mīora crimia: ꝛ q̄ ex charitate deponunt ꝛ habēt alia admīcula: admittunt̄ ī crimīe symōie ꝓpter criminis enormitatē: ꝛ testes tales admissi fuerūt ꝯ illū abbatē pōposianū nō obstātib⁹ exceptiōib⁹ furti ꝛ adulterij: alias vō exceptiones. i. ꝯspiratiōes ꝛ īimicitias capitales papa ꝓbādas admisit: qꝛ cis ꝓbatis ptꝫ ꝙ ex odio testificant̄: ꝛ sic dꝫ itelligi decr. p̄missa lꝫ hely. q̄ꝫtū ad testiū receptionē ꝯ symōiacā prauitatē: qꝛ ille abbas grauit̄ īfamat⁹ denūciabat̄ simplicit̄ ᵇm eq̄tatē: vt remoueret̄ solūmō ab abbatie admīstratiōe ꝛ de facili poterat remoueri. vñ ipe nō expectata sñia cessit: ḡ itellige a ꝯrio si ꝑsona cōtra quā taliter agit̄ de symonia non sit talis: tales testes nullo modo admittunt̄. et multo minus si ageret̄ criminaliter. ¶ Nota ꝙ criminosi testes recipiunt̄ in crimīe symonie de equitate ciuiliter cū agitur nō simpliciter/ sed cū alijs adminiculis. Item conspiratores et inimici capitales in nullo casu recipiuntur. Ber.

verū etiā si esset eps tū ꝓpter dilapidatiōem tū ꝓpt̄ piuriū cū sacramēto teneatur nō alienare. de re. eccle. non alie. vt sup de feu. c. ij. Joan. and. Casus literalis ᵇm glo. ordinariam

† ᵇm Hosti. et Guil. na. Joan. and.

f ℭ Indifferenter. Videt̄ ꝙ hec duo crimia parificentur q̄ꝫtū ad accusationē ꝛ testimoniū. xv. q. iij. sane. Item quia symonia est maius crimen q̄ heresis. j. q. j. eos. et infamis efficitur. vt. j. q. iij. si quis prebendas. immo maius est omnib⁹ alijs crimīb⁹. j. c. ꝓxi. ꝛ j. q. vlt. in. c. vlt. sed in heresi q̄libet admittit̄: ergo multo forti⁹ in symonia q̄libet admittet̄. s. e. tanta. lxxix. di. si q̄s papa. ꝛ. C. de epis. et cle. si quēq꜠. De hac materia dicitur plene. s. de accu. cum. p. B.
g ℭ Alia pena. Qꝛ ī crimīe lese maiestatꝭ capite q̄s punit̄. vj. q. j. §. verū. ꝟ. si q̄s cū. Itē iura pr̄norꝝ sepulcrorꝝ admittunt̄. ff. de suis et leg. her. l. j. §. interdū. Itē nō sūt lugēdi. ff. de reli. ꝛ sūp. fune. mīme. q̄ pena nō spectat ad symōiacū sꝫ deponit̄ cū nota īfamie. j. q. j. reperiūtur. ꝛ ca. cā. q. iij. c. vlti. et. C. de epis. ꝛ cle. si quēq꜠. Vin.
h ℭ Distinguēdū. Hoc iō dicit: qꝛ ꝑ testes crīa ꝓbāt̄ ꝛ nō ꝑ accusatores. vñ nō oēs q̄ admittunt̄ ad accusādū debent admitti ad testificandū. s. de testi. de cetero. et. s. q̄ ma. accu. pos. cū in tua. vbi de hoc tangitur.
i ℭ Probandas. Scꝫ conspirationes et inimicitias capitales. j. c. proxi. vbi hec exponuntur.
k ℭ Que ꝓbate. i. qb⁹ ꝓbatis. j. c. ꝓxi. al's nō habēt verbū. si. vij. q. j. q̄liter. ꝛ illud euangelij. illi satiati cesset murmuratio eorū.
l ℭ Viderentur. In fi. hui⁹. c. remote sūt ille exceptiōes. s. ꝯspirationes et inimicitie: furtū ꝛ adulteriū ꝛc. vt in. c. sequentib⁹. B.

m ℭ Ad abolēdā. Quā habebas olim. eo. titu. in scđa cōpilatione.
n ℭ Prauitate. Preterea idē videretur de alio crimīe excepto.‡ vt hic distinguitur circa modum agendi. Ber.
o ℭ Simpliciter. i. in modum denunciationis et inquisitiōis. B.
¶ Glosa sequens opponit ꝙ in iudicijs ꝛc. soluit.
p ℭ Excellētioris. Puta eps regl'aris cū q̄ nō est taliter ꝓceden

‡ Ut heresis. j. đ pur. ca. inter. vl' lesa maiestate. de cōfes. c. j. ᵇm Ho. Jo. an.

dũ ꝓpter maiꝰ scãdalũ. Sꝫ q̃re hoc dicit: cũ in iudicijs nõ debeat attẽdi dignitas alterius.† iij.q.ix.c.vl. ⁊ equalitas seruãda est in iudicijs. C. de ꝓxi.sacro.scr.i sacris.li.xij. Rñ. ħ ideo dicit ꝓpter maius scandalũ ⁊ reuerentiã ordinis excellẽtioris: ⁊ absurdũ videretur si taliter remoueretur eṗs sicut abbas. ⁊ nõ ita de facili ꝓcedit̃ ꝫ maiorẽ sicut cõtra minorẽ. arg.s̃. de accu. q̃lit̃ ⁊ qñ.ij. ⁊ vbi maius scandalũ seu ꝑiclm̃ ꝟtitur cautius est agendũ.xlij.di.quiescamus. vij.q.ij.c.vl. ⁊.ff.ad carbo.l.j.§.ij. ⁊ aliter puniuntur maiores alit̃ minores.xxiiij.q.j. q̃ ꝫ pacez. ⁊.xlv.di.cũ beatus. Jo.

† Hoc q̃ ad iusticiã impendẽdam parti ꝫ ptẽ ƀm Host. et de hoc.j. de reg.iur.i iudicijs.li.vj. Joan.and.

eni semꝑ hꝫ caput vulneratũ.j.q.j.vendũ. qꝛ ⁊ si peniteat/ q̃dã tñ irregularitas manet q̃ nõ abolet̃ ꝑ pniam.l.di. illđ.j.q. vij. si q̃s omnẽ. ⁊.ij.q.iij.§.hinc colligit̃ lau. debilitarẽtur dicta taliũ testiuꝫ si hec ꝓbarent̃: sꝫ hec nõ ꝓbant̃: qꝛ alia adminicula aderant. al̃as si nulla fuissent adminicula nõ sufficerent dicta eorum. ⁊ est argu. ꝙ nõ debet q̃s admitti ad ꝓbandũ q̃ ꝓbato nõ ꝓdest. C. de ꝓba. ad ꝓbationẽ. simile. s̃. đ offi. dele. cum contingat.

Hanc glo. itelligendã qñ de alijs criminibus agit̃. vel de crimine symonie ꝫ nõ infamatum al̃as tales admitterentur. vt seq̃t̃ Joan.and.

clare opinionis ⁊ bone fame: an grauiter ĩfamatꝰ[a] ⁊ valde suspectus: ⁊ vtrum de facili possit puniri: an sine scãdalo[b] nequeat cõdẽnari. Preterea vtrum testes sint honesti an crimiosi: ⁊ an sint emẽdati de crimine: an adhuc ĩ crimine perseuerẽt[c]. Rursꝰ si crimina sint eadem vel minora[d]: an paria[e] vel maiora: vtrũ ve testes ex zelo iustitie: an ex malignitatis fomite[f] deposuisse credãtur. Deniq̃ʒ vtrũ ad prauitatẽ symoniacã detegendã sola dicta testium inducant̃: an alia etiã adminicula[g] suffragẽtur. ¶ Hec oĩa sunt ad intelligentiã illius eṗle distinguenda[h]. Ille quidem põposianus abbas qui iãpridẽ renunciauit mundo erat de symonia: ꝑiurio: dilapidatione ac insufficientia[i] grauiter ĩfamatus. Cũq̃ʒ per monachos qui iurauerant ꝑhibere testimõium veritati: symonia multis modis videretur esse probata: ipse contra testes multas exceptiones opposuit: conspirationes[k] videlicet: inimicitias capitales: furtum ⁊ adulterium: vt eos a testimonio remoueret. Nos vero (ne innocẽtie puritas cõfusa succumberet: vel symonie prauitas effugeret impunita) illas dumtaxat exceptiones probandas admisimꝰ: quibus forte probatis testes nõ zelo iustitie sed malignitatis fomite processisse constaret: vt cõspirationes et inimicitias capitales[l]: ceteras autem exceptiones vt furti/adulterij[m]/propter immanitatem heresis symoniace: ad cuius comparationem cetera crimina quasi pro nihilo[n] reputantur: duximus repellẽdas. quoniam et si probate fidem testium debilitarent[o] in aliquo: non tamen euacuarent ex[p] toto alijs adminiculis suffragantibus: presertim[q] cũ testes de crimine fuerint emẽdati[r] ¶ Tales igitur ꝫ talem[s] taliter[t] duximꝰ

a ¶ Infamatus. Sic̃ ij.q.j.in ṗmis. Ber.

b ¶ Sine scandalo. Ut ex hoc facilꝰ admittantur vel repellantur. ar. xxiij.q.iiij.non potest.

c ¶ Perseuerent. Cũ alijs adminiculis tãtũ.

d ¶ Uel minora. Hoc ideo dicit: qꝛ si sint eađ crimina vtputa symõia eadẽ de qua agitur non admittitur: quia sociꝰ non admittitur. s̃. de testi. veniens.‡ Ber.

‡ Quod dic. vt eo.ti. c.j.lib.vj. Joan.and.

e ¶ An paria. Hoc iõ forte dicit: quia licet repelli oĩno nõ possint: cũ sint emẽdati: q̃to maiora crimina eis obijciuntur / tanto minor fides eis adhibetur.

f ¶ Fomite. Hoc dicit ꝓpter inimicos capitales ⁊ conspiratores qui non debent admitti. vt.j. dicitur. Ber.

g ¶ Adminicula. Quia sine alijs adminiculis ⁊ presumptionibꝰ viles testes in crimine symonie non sunt audiendi. quia vilibus sine tormentis credi non debꝫ.iiij.q.iij.ꝟ.si ea rei. ⁊.ij.q.j.in primis. ⁊ quia a tormentis non est incipiẽdum.ff.de questi.l.j. ⁊.j. de re.iu. cum in contemplatione. Tan.

h ¶ Distinguenda. Hec est intẽtio ꝓcedẽtiũ distinctionũ: aut eni agitur criminaliter aut ciuilit̃. Si criminaliter tunc testes criminosi etiam in exceptis criminibus cõtra neminẽ audiũtur: siue accusatus sit bone fame siue male. Si ꝟo agitur ciuilit̃: tũc cõtra secularẽ ꝑlatũ nõ sunt audiẽdi vel admittendi criminosi testes: nisi sint emẽdati de crimĩe: ⁊ tũc admittunt̃ de equitate nõ de rigore: nec etiam tunc audiunt nisi adsint alia adminicl̃a: sed ꝫ regl̃ares prelatos ĩfamatos ĩferioris g̃dus admittunt̃ crimĩosi: si ciuiliter agit̃ de equitate sed non de rigore ⁊ cum alijs adminiculis: ⁊ hoc intellige in testibus. ad accusandũ vero bene admittũtur ĩfames contra illum qui est male fame. vt. s̃.e.tanta. Joan.

i ¶ Insufficientia. Propt̃ insufficiẽtiã remouet̃ ꝑlatꝰ† ab administratione. s̃. de eta. ⁊ quali.c.vl. ⁊.xviij.q.ij.si quis. Abbas.

† Etiã eṗs vt in proxia concor. sed contra licet simplicitas promouendum impediat.xxxix. dist. petrus promotum tamen non deijcit.xj. q.j. fr̃is sed ibi loquitur de colũbina Dixit Hos. s̃.c.ꝓxi.ꝟ. cũ igit̃. ꝙ si insufficientia erat intolerabilis remouebat̃ al̃as dabat coadiutor. j.q.j. qꝛ ioañes. et.c. q̃uis triste. Joan.and.

k ¶ Cõspiratiões. Cõspiratio eni grauissimũ crimen est: ita ꝙ meret̃ deponi.xj.q.j.cõiurationũ. ⁊.c.cõspirationũ. ⁊ ibi in subuersionem status alterius conspirant. vnde tanq̃ʒ inimici repellendi sunt ⁊ eis consentientes. vt.c.predi. ⁊. s̃. de re iu.cum. J. ⁊. A.

¶ Glo. se. tractat ꝙ inimicitie capitales non repellũt a testimonio/ sed fidem minuunt. Et quid si facta fuerit reconciliatio.

l ¶ Inimicitias capitales. Propt̃ alias ꝟo nõ remouet̃ q̃s a testimonio.iiij.q.iij.§.itẽ in crimiali. ibi tñ nõ determinat̃ de q̃ inimicitia. ⁊.ff. đ arbi. licet. insti. de excu. tuto.§. iimicitie. ⁊ leuis offẽsa nõ adimit legatũ.ff. de adimẽ. lega.l.iij.i fi. sꝫ mior fides eis adhibet̃. in aut̃. de testi.§. si ꝟo quis dicat. col.vij. C. de testi. auc̃. si dicat̃. Tñ si iimici ⁊ ꝯspiratores redeãt in amicitiã post recõciliationẽ vr̃ ꝙ possint admitti: qꝛ ⁊ legatũ ꝑ capitales iimicitias vl̃ alias g̃uissimas inteueniẽtes adimit̃: sꝫ si redeãt ĩ amicitiã reĩtegrat̃ legatũ.ff. de adi.le.l.iij. in fi. ⁊.l.se. ita tñ ꝙ nõ in eo negocio vel cã ꝓ qua ꝯspirauerũt: ⁊ recõciliatio nõ sit recẽs. ar.iij.q.v. accusatores

¶ Glo. se. querit de periuro an admittitur. sol. ꝙ non.

m ¶ Adulterij. Et sic opponebant̃ minora crimina. Sed nũq̃d ꝑiurꝰ admitteret̃: Dicẽdũ ẽ ꝙ nõ q̃tũcũq̃ʒ sit emẽdatꝰ: qꝛ q̃ semel est ꝑiurꝰ ad iuramentũ ãpliꝰ nõ audit̃.xxij.q.v.ꝑuuli. ⁊. s̃. đ ꝑsũp. lr̃as.ij.q.vij. nõ põt. qꝛ ꝑsumit̃ ꝙ iterũ deieraret. ar.ff. de accu. si cui.§. hisdẽ. ⁊.vj.q.j. q̃cũq̃ʒ. ⁊ est expressum. s̃. de testi. testimoniũ. B.

n ¶ Pro nihilo. Ut.j.q.vlt.ca.vlt. ⁊. s̃.e. tanta. Ber.

o ¶ Debilitarẽt. Et ita testis qui fuerit criminosꝰ lꝫ sit emendatꝰ nõ facit plenã ꝓbationẽ:† nisi adsint alia adminicula. criminosꝰ

† Dicit Ho.

p ¶ Ex toto. Cũ iã essẽt emẽdati de crimĩe. Et dic ꝑsertim. i. tm̃ nõ eni credere testẽ infamẽ eẽ admittendũ ꝫ infamatũ: nisi alia iudicia ꝑcederẽt: cũ a tormẽtis nõ sit incipiẽdũ.j. de re.iu. cũ in contẽplatione. nec tales admittũt̃ sine questione. ij.q.j. ĩ ṗmis. ad finẽ. ⁊.v.q.v. illi q̃. Lau.

q ¶ Preserti. Id ẽ tantũ † ƀꝫ alios tenet̃ ꝓṗe.

† De hac exꝑõne vide plures concor.xij. dist. illđ. Jo.an.

r ¶ Emẽdati. Si enim testis emẽdatꝰ est de crimine admitti dꝫ si ciuiliter agit̃. vt ħ pꝫ. ⁊ arg.l. di. qꝛ tua. ⁊.c. dño sctõ. et ħ veꝛ ĩtellige si eũ ex illo crimĩe nõ comitet̃ ĩfamia: ⁊ nisi in crimĩe ꝑiurij: q̃ etiã si sit emẽdatꝰ nõ admittit̃. s̃. đ testi. testimoniũ. sꝫ si crimĩalit̃ agit̃ nõ admittit̃ etiã si sit emẽdatꝰ. vt in decre. testioniũ. ⁊.vj.q.j. q̃ crimẽ. Itẽ ex ħ vr̃ ꝙ si testiꝫ cui obijcit̃ crimen vt repellatur: si vult probare se emendatum ꝙ debeat audiri: cũ iã non sit criminosꝰ. s̃. de excep. deniq̃ʒ. vbi de hoc. ⁊ ar.iij.q.vij. qui sine.

s ¶ Talẽ. Scꝫ regularẽ ĩferioꝛ g̃dꝰ ⁊ male opiniõis: q̃ de facili ꝑt pũiri q̃lis fuit abbas iste: ⁊ r̃spicit scđaꝫ distictionẽ. s̃. ꝟ. itẽ vtꝝ ipe regl̃arꝫ ⁊c̃. ꝓ alt̃a pte tãtũ.

t ¶ Taliter. Scꝫ ciuil̃r cũ agit̃ in modũ inq̃sitiõis ƀm tẽperantiã eq̃tatis ꝓut seq̃t̃ in lr̃a: et respicit ṗmã distinctionẽ. s̃. circa ṗn. ꝟ. vtrũ is ⁊c̃. ⁊ ita tales testes ꝫ talẽ ꝑlatũ admittunt̃: cũ ciuilit̃ agit̃ ƀm eq̃tatẽ: g̃ a ꝯtrio sensu colligit̃ ꝙ si agatur criminalit̃ aut etiã ciuiliter ƀm rigorẽ cõtra regularẽ ⁊ infamatũ vt dictũ est: nõ admittuntur tales testes qui non sunt emẽdati etiã cũ alijs adminiculis in crimine excepto: ⁊ multo minus si agitur ꝫ secularẽ etiã ciuiliter: ⁊ ƀm equitatem: qꝛ tũc tales testes nõ admittunt̃. ⁊ sic maius est ṗuilegiũ clericorũ q̃ʒ mõachorum: quia in eodẽ modo agendi alij testes admittunt̃ cõtra clericos: ⁊ alij cõtra monachos. ar.vj.q.j. lege. ⁊.c. alia est causa. ⁊.xciij. di. a subdyacono. Sed ar. ꝫ.ij.q.j. in ṗmis. vbi indisticte dicit non distinguẽdo inter regularẽ ⁊ secularẽ. sꝫ illud loq̃tur in accusatione. Et sic patet ꝙ si agat̃ criminaliter ꝫ secularẽ aut etiã regularẽ infamatũ de crimine symonie: siue de crimine excepto: tm̃ honesti testes admittunt̃ ⁊ sufficit si sint emendati: ⁊ hoc de equitate. videtur tñ ꝑ decre. Greg. ꝙ de iure ⁊ nõ de equitate admittendi sunt testes emẽdati etiã sine alijs adminicl̃is: cũ agit̃ ciuil̃r de crimĩe sine aliq̃ distictiõe. s̃. de test. testimoniũ. g̃ in symõia multo fortiꝰ cũ sit crimẽ exceptũ: qm̃ in alijs sunt admittẽdi testes emẽdati nisi in ꝑiurio: vel nisi eos infamia comitet̃. vt ibi đr: nisi tu velles eã reducere ad eq̃tatẽ ƀm istã. Sed ꝫ potius vr̃ vtscꝫ ipa reducatur ad illam tanq̃ʒ ad posteriorẽ.ff. de le. nõ est nouũ: ⁊ sic nõ habẽt locũ ꝑmisse distictiões. Ultia ps ṗme distictiõis tollit̃. s. vtrũ agat̃ ƀm iuris rigorẽ ⁊c̃. ⁊ sic remanet vtꝝ agat̃ criminalit̃ an ciuil̃r: vt si ciuiliter admittant̃ testes emẽdati ƀm tenorẽ illiꝰ decre. ꝑdicte. Secũda dist. tollit̃ ex toto. s. vtrũ ipe sit regl̃arꝫ ⁊c̃. ⁊ illa di. q̃ fit circa ꝑsonas testiũ remanet. Ergo ħ remãet inq̃rendũ vtrũ agat̃ criminaliter vel ciuiliter de crimĩe. Et vtrũ testes sint hõesti q̃bꝰ crimĩa obijci nõ pñt vt illi tm̃ admittant̃. si crimĩaliter agit̃ aut fuerit crimĩosi ⁊ emẽdati: vt si agit̃ de crimĩe ciuilit̃ illi bñ admitti pñt ƀm decre. ꝑdictã. ⁊ sic difficultas huiꝰ decre. parũ valet. Uel dic ꝙ illa decre. testimõiũ. itelligit̃ cũ agit̃ ciuilit̃: ⁊ de crimine nõ excepto. ⁊ tũc de iure cõi tm̃ testes emẽdati de crimĩe recipiunt̃. ħ intelligit̃ cũ agitur de crimĩe excepto symõie. s. ciuiliter: ⁊ tunc recipiuntur testes viles ⁊ ĩfames ꝫ ĩfamatos đ eq̃tate ⁊ nõ de rigore: q̃lis fuit iste abbas ꝫ quẽ tales testes recepti fuerũt de eq̃tate tm̃ cũ alijs adminiculis: vt ħ pꝫ. ar. op. s̃. de testi.c.vl. Et ħ dixit Tan. et Jo. Lau. ꝫ. vt. s̃. in not. cũ iã essent ⁊c̃. ⁊ istud ꝑsertim ƀm Jo. etiã põit̃ cõparatiue. Lau. exponit ꝑsertim. i. tm̃: ⁊ sic vtraq̃ʒ decre. remanet

Prosequitur duas lecturas.

Testes emendati an possint in crimiali causa admitti.

in suo loco. et hoc innuit ista vba: tales cõtra talẽ taliter duximꝰ ⁊c. et dic tales scilꝫ viles ⁊ criminosos cõtra talẽ infamatũ et irregularem: taliter scilicet ciuiliter de equitate nõ de rigore. B.

a ¶ Admittendos. Uerba ista sic expone sm̃ lau. tales scilicet testes emendatos de crimine furti: adulterij: ⁊ cõsimiliũ criminum qui ex charitate testificantur sine alijs adminiculis sm̃ lau. vel si nõ sunt emẽdati admittũtur cũ alijs adminiculis. vt dicit in fine glose sm̃ alios: et respicit distictionẽ. s. ver. ꝑterea. et ver. vtrum ne testes ꝓ altera parte. et sequẽtem ver. denicꝫ.

b ¶ Ciuiliter. Quo casu admittuntur mulieres. s. de testi. quoniam et. ca. tam litteris. Ber.

c ¶ Amoueret. sm̃ euãgelicam veritatẽ. s. de accu. qualiter.

d ¶ Leuioribꝰ. Sic. s. de accu. qualiter. in fi. quia nõ ita pingue ius habent regulares sicut sclares. ar. s. de sta. mo. cũ ad monasteriũ. ar. e. ti. c. ij. in fi. vel potiꝰ: qꝛ nõ est tantũ scãdalũ ꝓ remotione regularis sicut secularis. et hoc est de consuetudine approbata. vt dicit. l. i fi. c. T.

e ¶ Amoueri. Ubi qs remouet propter fraudem infamis est† secus si propter simplicitatẽ. ff. de suspec. tu. l. iij. §. q ob segniciem. ⁊ C. e. ti. l. vlti. nisi sit patronus insti. de suspec. tut. in. pn. si vero non exprimatur an per fraudem vel per simplicitatem aliqs amoueat nõ est infamis. ff. e. he eni cause. Ui.

¶ Glo. seq. querit an propter cessionem inquisiti desistat iudex ⁊c.

f ¶ Cessit. Et ita q timore ꝓbatiõis cessit nõ habebit aliqd priuilegium. ar. xxiiij. di. c. vlti. Sed nũquid iudex debet desistere ab inquisitione ꝓpter ipius cessionẽ: ar. q nõ. ff. de iudi. si qs postea. Arg. cõtra. ff. de suspe. tuto. l. post finitã: qꝛ nec dolũ facit q rem deserit vt litẽ effugiat. ff. de alie. mu. iu. cã fac. l. itẽ si res. §. j. ⁊ q diffidit de iure suo licite cedit liti. s. de postu. pla. bone. etiã finẽ inquisitionis cõsecuti sunt inqsitores. q̃re nõ debẽt ampliꝰ ꝓcedere inqsitores nisi vt habeãt ratam cessionẽ‡ sic. s. de elec. dudũ. i fine. B.

admittẽdos[a]: nõ sm rigorẽ iuris sꝫ sm tẽperãtiã eqtatis: cũ ageret nõ criminaliter vt deponeret ab ordine: sꝫ ciuiliter[b] vt ab administratiõe amoueret[c] tãq̃ imeritꝰ et dãnosus. Et vtiq̃ tales p̃lati ex leuioribus[d] causis pñt ab administrationibꝰ amoueri[e]: sicut quorũdã religiosorũ approbata ꝯsuetudo deposcit. ¶ Unde p̃dictus abbas non expectata sñia quasi male conscius sibi cessit[f].

Idem abbati iemblaceñ.

¶ Nõ iputat electo cõfirmato si eo ꝓhibẽte ꝑ ipsiꝰ cõfirmatione pecunia data fuit. Ca. xxxiij.

Sicut tuis litteris intimasti: cũ in iemblaceñ. eccl'ia fueris monachus: fuisti tandem promotus ad regimẽ eccl'ie floreñ. verũ abbate iemblaceñ. post sublato de medio: ipa q prius te filiũ habuerat in patrẽ ꝑ electionem canonicã[g] te vocauit: et qꝛ pastore carebat leodieñ. ecclesia cathedral': ad colonieñ[h]. eccl'iaꝫ q tua est metropolis ꝓficiscens: ipsius auctẽ in iemblaceñ. eccl'ia interim mĩstrasti. Ceterũ postq̃ in leodieñ. eccl'ia fuit epus institutus: is a te requisitꝰ electionẽ de te factã noluit ꝯfirmare. Uerũ cũ hec fieri ꝓ extorquẽda pecunia ꝯperisses: sub itermĩatiõe anathematis[i] vetuisti: ne ꝓ facto hmõi aliq̃ pecunia offerret. Sꝫ qdã de frĩbꝰ te incõsulto ⁊ ignorãte ꝯtra excõicatiõis a te facte sñiam veniẽtes: ꝓmiserũt pecuniã: ⁊ etiam exsoluerũt[k]: ⁊ sic ab epo iuitatꝰ institutionẽ ab eo accepisti libere queadmodũ postulabas: ⁊c. ¶ Quis aũt sm sacrorũ canonũ[l] instituta: etiam paruuli qui cupiditate parentũ ecclesias ꝑ pecuniã sũt adepti: eas dimittere teneant: qꝛ tñ lõge diuersum est nõ p̃bere[m] ꝯsensum: ⁊ expressim aliqd ꝓhibere: taliter duximꝰ rñdẽdũ: qm[n] ex eo q ꝯ ꝓhibitionẽ ⁊ voluntatẽ tuã a qua postmodũ mime recessisti: aliqs te penitꝰ ignorante ꝓmisit pecuniã: et exsoluit: (p̃serti cũ is nulla sit tibi cõsanguinitate[o] cõiunctꝰ) nihil dꝫ tibi ad penã vel culpã (sicut credimꝰ) iputari[p]: nisi postea cõsenseris[q] pecuniam soluendo promissam: aut reddẽdo solutam: alioquin cõtingeret q

Sicut tuis. In pria ponit ꝯsultatio. In scda rñsio ibi. Quis. In tertia pte ponit qdã determinatio ibi: illos. Ab. ¶ Casus. Uacãte ecclesia iemblaceñ. quẽdam monachũ suũ virũ prouidum et discretũ elegerũt in abbatem. et quia leodieñ. eccl'ia cathedralis pastore carebat ad colonieñ. eccl'iam metropolitanam ipsius accessit. et de licentia ipius interim ministrauit: et in monasterio iemblaceñ. postmodũ in leodieñ. eccl'ia fuit institutꝰ episcopus qui requisitus ab ipso electo electionem ipsius noluit confirmare. sed cõperto q hoc fiebat pro extorquẽda pecunia ꝓtulit excõmunicationẽ ne ꝓ facto hmõi aliqua pecunia ꝑsoluat: et qui cõtra faceret esset excõicatus. Sed qdã de fratribꝰ eius eo ignorãte ꝓmiserũt pecuniã et ꝑsoluerũt. ⁊ sic ab epo inuitatꝰ cõfirmationẽ et institutionẽ accepit. postmodum peruenit hoc ad noticiam abbatis ipsius: dubitauit an possit licite ministrare in officio abbatie. quesiuit a dño papa quid facere deberet. Rñ. papa. licet sm canones etiam paruuli qui cupiditate parentũ eccl'ias per pecuniã sunt adepti eas dimittere teneant: tamẽ qꝛ aliud est ⁊ longe diuersum nõ prebere cõsensum: ⁊ aliud expresse ꝓhibere: nihil debet sibi ad penam et culpã imputari ex eo q contra ꝓhibitionẽ et voluntatem suam a qua postmodũ nõ recessit aliꝰ pecuniã soluit eo ignorante. presertim cũ ille nõ sit ei aliqua cõsanguinitate cõiunctus: nisi postea cõsenserit soluendo pecuniã ꝓmissam aut reddẽdo solutam. Alioquin cõtingeret q factũ alicuiꝰ parentis insidia inimico suo ei damnosum existeret cui oĩno displiceret: ⁊ sic aliqs de dolo suo cõmodũ reportaret. Illi vero q pecuniã dederũt aut eam receperũt: in tantũ culpabiles sunt q si eorũ excessus manifestus esset eccl'ie: pena essent canonica feriendi. ¶ Nota primo ar. q ecclesia vacãte potestas cõfirmandi electiões p̃latorũ nõ ptinet ad capitulũ sed cõsuetudini statur. Itẽ electus in abbatẽ et cõfirmatus potest excõicare. Item si pecunia soluat contra ꝓhibitionem electi ei nõ obest: nisi postea ꝯsentiat ipam soluendo. Itẽ qd ab initio nõ nocebat tractu temporis ꝑ ꝯsensum sequentẽ iputat et sic ratihabitio retrotrahit in maleficijs et mandato comparat. Item dolus vnius alteri obesse non debet nec sibi prodesse. Ber.

g ¶ Canonicam. Hic habes expresse q electio põt fieri de aliena eccl'ia. De hoc. no. s. de elec. cũ inter canonicos.

¶ Glo. se. obijcit ⁊ ꝯ obiec. arguit. scdo fatetur obiec. et illi respondet.

h ¶ Ad coloniensem. Sed q̃re hoc: nonne capitulũ eccl'ie cathedralis potuit eius electionem cõfirmare: ⁊ ei dare lñiam mĩstrãdi: Ar. q nõ. lxxj. di. fraternitatem. xxiiij. di. pbr̃i. sꝫ verum est q vacante ecclesia capl'm põt hmõi electiones cõfirmare. s. de maio. et obe. cũ oli. vbi de hoc. sed hoc põt esse de cõsuetudine metropolis ecclesie q ad metropolitanũ accedant.

¶ Glo. se. ar. q cõfirmatus ⁊c. scdo q ꝑ h verbum sub interminatiõe ⁊c. exponit et remittit.

i ¶ Anathematis. Ar. q abbas confirmatus possit excõicare: qd verum est ⁊ prior etiam. s. de ma. et obe. cum in ecclesijs. Et hec fuit sñia excõicationis et nõ cõminatio. vt sequẽtia ꝓbant. et sic est ar. q ꝑ talia verba ꝓhibeo sub iterminatiõe anathematis sub excõicatione feratur sentẽtia. ar. ad hoc. s. de locato. c. j. ⁊. j. de eo q fur. ordi. rece. c. j. Sed dicas q excõicatio nõ fuit facta sub hac forma verborũ: sed expresse excõicauit qui contrafacerent sub hac forma. quicũq̃ soluerit aliquid illum excõmunico: et ita sub interminatiõe excõmunicationis facte sub conditione lata fuit hec sñia: et sñia excõicationis sub conditione potest ferri: et qui cõtrafacit est excõicatus. j. de sen. excõ. a nobis. et. s. de appel. preterea. ⁊ papa refert hic factum per istam formam. vnde si dicatur sub interminatione: vel sub pena excõicationis precipio: nõ est excõicatꝰ qui cõtra facit: ⁊ sic est cõminatio tantũ. et hoc ꝓbatur. s. de iure pa. relatũ. §. j. ⁊. s. ne cleri. vel mona. clericis. et sic intellige omnia illa iura. lxiij. di. salonitane. et predictas decre. s. de loca. c. j. et. j. de eo qui fur. ordi. rece. c. j. et alia consimilia. De hoc etiam dicit. j. de sagit. c. vno. B.

k ¶ Exsoluerũt. Forte bono zelo: sꝫ nõ sm sciaꝫ ⁊ ita errauerũt. B

l ¶ Canonũ. j. q. v. p̃ntiũ. s. eo. de regularibꝰ. et. c. ex insinuatione.

¶ Glosa sequens ponit. ij. genera de tacente q consentit et q cõtradicit ad vtrũq̃ signat contrarium de regula qui tacet.

m ¶ Prebere. Quia sepe qui tacet ꝯsentire videt. liiij. di. si seruus sciente. C. de nup. si vt proponis. sic iste abbas cõsensisse presumeretur si postq̃ intellexerit nõ cõtradixisset: sicut ecõuerso videtur contradicere q expresse non cõsensit. de conse. dist. iiij. cũ pro paruulis. ff. de pcu. filiusfamilias. §. inuitꝰ. ff. de serui. vrba. p̃di. inuitum. s. de bap. maiores. ℣. fi. Arg. cõtra. ff. de regu. iu. q tacet. Uin.

n ¶ Quoniã. ꝑ qd. sic ⁊ ecõuerso: qꝛ ponit ꝑ q. iij. q. v. qd suspecti.

o ¶ Consanguinitate. s. de eta. et quali. tuam.

¶ Glosa sequens ponit lecturam Uin. distinguentis inter electionem et confirmationem.

p ¶ Imputari. Dixit Uincẽ.† q hoc intelligitur cũ iam aliquis est electus: et eo ignorante et reclamante datur pecunia cõfirmatori. Si autẽ nondũ esset electus: licet eo reclamante daretur pecunia electoribus obesset electo: quia per pecuniam eligitur: nisi dantes hoc facerent in odium eius. vt hic. et. s. eo. nobis.

q ¶ Cõsenseris. Nã si ꝯsensisset symoniã ꝯmisisset: qꝛ ꝯsentire est qñcũq̃ ꝯsentire ⁊ añ et post. j. q. j. eos. i fi. ⁊. q. iij. si qs p̃bẽdas. ⁊. c. si quis obiecerit: qꝛ in maleficijs ratihabitio retrotrahit: ⁊ mãdato cõpat. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. q̃tiẽs. ⁊. s. de rest. spo. cũ ad sedẽ. i fi. ⁊. ij. q. j. notũ. et ita sm canões possũ hr̃e ratũ qd nõ meo noie gestũ est. ix. q. ij. lugduneñ. ⁊ sm leges. ff. de nego. gest. si pupilli. §. item qrit. Quidã dicũt vt Tan. q aliqs põt hr̃e ratũ: sꝫ symoniã non cõmit-

† Hoc verũ sm. Host. nisi auctorando. i. degradando sit amotus: tũc eni ifamis est et si causa ignominie nõ addatur. ff. d his qui not. ifa. l. ij. §. ignominie. Jo. andree.

‡ Dicebat Hosti. hanc glo. veram cũ ille paratus est penitentiã agere: al's ꝯtra ij. q. j. si peccauerit. j. de collu. crimina. dummõ nõ intersit alicuius ratione expensarũ vel fructuũ: vel vt sciat a quo et de quo sit eccl'ie ꝓuidendũ in q buscasibꝰ etiam post mortem litigatoris procedit. C. si pen. app. ꝑ totum. C. si reus vel accusator mor. fue. ꝑ totum. s. d arb. ex parte. j. vt lit. pen. c. j. et. ℣. li. vj. Jo.

† Et Inno. hic. Joan. Phi. ⁊ Ho. videtur velle hec opinio: q licet non valeat electio taliter facta valet tamẽ cõfirmatio. Gof. cõtra vt dixi hic i textu ꝓ opinione Gof. multũ facit q petẽs cõfirmari tracta de iure acquirendo de hoc. s. e. dilectꝰ. j. ꝓ prima facit quia textꝰ vult ponderare aliquẽ esse cõtradictionis effectũ ꝑ quod credo p̃mã opinionẽ veram in exp̃sse cõtradicẽte secũda in ignorante ⁊ nõ ꝯdicẽte. Joan. and.

† Arg. j. de sentē. excō. cū quis. li. vj. qđ etiā facit. cōtra. Joan. and.

tit: q̄uis grauiter peccet. ar. j. c. pxi. † Et in hoc q dicit pecuniā soluēdo potest esse arg. q nō sit symoniac⁹ per solā ratihabitionē.

a ¶ Parantis. Sic. ff. si quis cau. l. ij. §. vltimo.

b ¶ Dānosum. Qđ esset iniquū: cū pctā tm̄ tenere suos actores debeant. C. de pe. sancimus. ⁊ . s. de his q̄ fi. a ma. par. c. quesiuit. et nō dbuit ali⁹ alt⁹ odio ꝑgrauari. ff. de inoffi. testa. si quis suo.

c ¶ Reportaret. Quod esse nō debet: imo q̄n̄q̄ punitur in eo in quo deliqt. s. de iure pa. pastoralis. ⁊ . s. de imu. eccle. ca. vl. Ber.

d ¶ De occultis. xxxij. q. v. erubescant. vj. q. j. si omnia. ⁊ . xxxij. q. v. christiana. j. c. pxi. Ber.

Diuisio. Tua nos. Sunt due ptes. In prima decisa consultatio. In scda rn̄sio ibi: deuotioni tue. que distinguendo ꝓsequitur duo membra. Scdz ibi: si vero. cuius determinatiōnē submittit ibi: licet. Ab. sicu.

¶ Casus. Aliquis clericus aliq̄ de bōis suis obtulit alicui eccl'ie. petens vt idem cleric⁹ i canonicū admittatur. ⁊ eadem bona sibi retinere liceat ꝓ ꝓbenda in vita sua. q̄ritur vtrū bona illa recipi liceat. ⁊ idē clericus in canonicū assumi absq̄ vitio symonie? Rn̄. papa. q si cleric⁹ cōditiōe vel pacto offerat bona sua vt ea retineat ꝓ ꝓbēda: ⁊ in canonicū admittat. hmōi oblatio nō pōt fieri absq̄ symonia. quia in talibus ōis pactio cessare debet. Si xo pure ⁊ sine pacto et cōditione bona sua offerat rogans humiliter vt in cānonicū admittatur. ⁊ bona sibi retinere liceat ꝓ ꝓbenda: ⁊ cl'ici pure consentiāt: talis receptio poterit fieri absq̄ simonia. In fine dicit papa q̄uis taliter duxerim⁹ rn̄dendū: si tn̄ ille qui talem facit donationem ea intentione ducat vt p temporalia spūalia valeat adipisci: ⁊ clerici eū aliter nō reciperēt: sine dubio tā iste q̄ illi apđ deū quē nullū latet secretū culpabiles iudicant. ¶ No. q in spūalibus adipiscendis nulla conditio vel pactū debet interuenire. Itē aliqs pōt rogare vt in canonicū admittatur. Itē ecclesia de manifestis tantum et non de occultis debet iudicare. Item arg. q intentio facit hominem symoniacum. Ber.

e ¶ Pacto. j. q. ij. q̄pio. ⁊ . s. de pac. c. vl.

f ¶ Couentio. Et modus etiam. s. vt eccle. bene. c. vno. Ber.

g ¶ Rogans. No. q aliquis potest rogare vt in canonicū admittatur. De huiusmodi precibus no. s. de eta. et quali. tuam. B.

h ¶ Pure cōsentiant. Id est sine aliqua pactione: vel mala intentione. Hic enī patet q eo tpe quo quis recipitur pōt aliquid offerre cessante oī cōditione ⁊ pacto. Sed contra videt q nō liceat tēpore receptionis. ar. j. q. j. emēdari. quod gratis fieri dz ꝓ pcio fieri videatur: ⁊ sic videatur habere speciem mali a qua etiā abstinendū est. j. eo. audiuim⁹. s. de vi. ⁊ hone. cleri. cū ab omni ⁊ est arg. ad hoc. j. q. ij. q̄pio. in fi. vbi dicitur. ac postmodū ⁊c. Sed verū est vt hic dicitur q tempore igressus potest dari aliquid: ⁊ licitū est: dū tamen cesset pactio: ⁊ conditio vt hic dicit. ⁊ . s. de pba. ca. in psentia. ⁊ . s. de succes. ab intesta. cū dilect⁹. ⁊ . s. de proba. ca. ij. in fi. nec ideo min⁹ donatio gratuita dr. ar. ff. manda. si remunerādi. ar. j. q. j. iudices. xviij. di. de eulogijs: ⁊ ar. ff. de offi. ꝓcon. solēt. §. vlt. et. s. eo. dilectus. ij. in fi. al'as dare siue ante siue post symonia est. j. q. j. eos. in fi. Sed caueat ille q̄ recipit ⁊ qui dat ne sub spē taliū munerum fraus committatur. j. q. j. si quis neq̄. ⁊ . j. §. sequitur. Joan.

Monasterium igrediens an possit aliqd offerre

i ¶ De manifestis. s. ca. proxi. in fine.

k ¶ Culpabiles. Non dicit symoniaci: ad parē tamen penā tenētur ꝓpter intētionē cū ope subsecuto. s. de biga. nup. vn̄ isti symoniaci non dicuntur q̄tū ad eccl'iā: nisi velis dicere q sola intētio † facit hominē symoniacū. ar. j. q. j. qui studet. ⁊ . c. repiuntur. ⁊ . j. q. iij nō solum: sicut sola spes lucri facit hominē vsurariū. xiiij. q. iij. c. j. ar. j. de vsuris. consuluit. Lan. dicit q sola pactio facit aliquem symoniacū. ar. hui⁹ decre. ⁊ . s. vt ec. bñ. vt nostruz. Joan.

† Et refert Inn. ⁊ Ho. sunt qui dicunt q sola intentio inducit symoniam in ꝓhibitis q2 symoniaca: ⁊ symoniacis vero q2 prohibita reqrat pactio. de his. s. de offi. deleg. ex pte. Tenendū tn̄ ē q nunq̄ sola intētio inducit nisi mentalem. Quid aūt de descriptiōe symonie dixerit hic Host. dixi. s. eo. nemo. sup gl. ij. Joa. an.

alicui⁹ factū insidias inimico parātis[a] ei dānosum[b] existeret cui penit⁹ displiceret: et sic aliquis de fraude sua cōmodū reportaret[c]. ¶ Illos aūt qui dederūt pecuniā vel etiā receperūt: intm̄ cōstat esse cl'pabiles q si excessus eorū esset eccl'ie manifestus: que non iudicat de occultis[d]: pena essent canonica feriendi.

Idem decano beluacēsi.

Si clericus cū pacto ꝓfert ecclesie bona sua vt in ipa recipiatur i canonicū: ⁊ illa sibi retineat ꝓ ꝓbēda symonia ꝯmittit: sec⁹ si hoc fiat sine pacto. Ca. xxxiiij.

Tua nos duxit discretio cōsulēdos: ⁊ . j. ¶ Deuotioni. t. t. r. q si q̄s cleric⁹ cū conditione vel pacto[e] largiatur: aut offerat bona sua: vt illa postmodū ꝓ ꝓbēda retineat et in canonicū admittat: hmōi oblatio vł receptio fieri nō poterit sine vitio symonie: cū i talibus ōis pactio aut ꝯuentio[f] cessare debeat iuxta canōicas sanctiōes. ¶ Si xo pure ac sine pacto vel cōditione q̄libet offerat/rogans[g] hūiliter ⁊ vt in canōicū admittatur: ⁊ bona sua retinere sibi liceat ꝓ ꝓbenda: ⁊ cl'ici eiusdē eccl'ie pure consentiant[h]: hmōi receptio fieri potuit absq̄ scrupulo symōiace prauitatis. ¶ Licet aūt talit' duxim⁹ rn̄dendū: q2 nobis datū est de māifestis[i] tm̄mō iudicare si tn̄ is q̄ talē donationē facit ea intētione ducat: vt p tpalia bōa q̄offert spūalia valeat adipisci. ⁊ clerici qui eū in fratrē admittūt nō essent eū (nisi cōmoda tpalia pciperent) admissuri: sine dubio tā ille q̄ isti apud districtū iudicem (qui scrutator est cordiuz: ⁊ cognitor secretorū) culpabiles[k] iudicantur.

Idem priori cantuariesi.

Nō debet quis ordinē recipere ab eo quem credit symoniacuz: sed ministrare potest i illis quos prius ab isto recepit. Ca. xxxv.

Per tuas lr̄as itimasti: q cū. B. in quadā domo carthusiē. ordis suscepisset habitū mōachalē: a dyoc. epo. fuit i subdy. ordinat⁹: sz postmoduz didicit ex relatiōe quorūdā[l]: q epus multotiēs ꝯmiserat vitiū symonie: ppt' qđ idē monach⁹ i suscepto formidat ordine ministrare: nolens ab eodē epo ad supiores ordines ꝓmoueri: ⁊ . j. ¶ Nos igitur rn̄demus vt idē in ordine sic suscepto secure ministret[m]: sed ꝯ consciam ad supiores ordies nō ascendat: ne forte edificet ad gehennā: lz ex eo q conscientiā nimis habuerit scrupulosaz: in difficultatē huiusmōi sit collaps⁹: quā vtiq̄ nō euadet nisi depōat (errorē.

Idē cātuariē. archiep̄.

Pro crismate vel inuestitura ecclesiarum nil exigi debet: nec excusat consuetudo vel nominis variatio. Ca. xxxvj.

Per tuas. ¶ Cōmūis diuisio. Secunda ps ibi nos igitur. Ab. sic. ¶ Casus. Quidam. B. nomine monachus ordinis carthusiēns. a dioc. epo suscepit ordinē subdiaconatus. postmodū monach⁹ intellexit q epus ille multotiens ꝯmiserat vitiū symonie. vn̄ monachus timebat i suscepto ordine ministrare nolēs etiā ab eodem ꝓmoueri ad maiores. q̄rebatur quid facere debeat ille monachus? Rn̄. papa. vt secure in ordine suscepto ministret. sed contra cōsciētiaz ad supiores ordines nō ascēdat: ne forte edificet ad gehennā. et licet in huiusmodi difficultatem sit collaps⁹ ex eo q conscientiā nimis habuit scrupulosaz: eā tn̄ non euadet nisi deponat errorem. ¶ No. q cōtra consciētiam nullus debz venire. al's peccat mortaliter. Itē consciētia erronea deponenda est. Ber.

¶ Glo. se. dicit asserentibus credi non debere ⁊ signat contrarium.

l ¶ Quorūdam. Quibus credere nō debuit. xxxiij. di. habuisse. arg. lxxxvj. di. si quid vero. Arg. ꝯ q illud dicimur scire qđ ab alijs audiuimus. xxij. q. v. hoc videtur. verū est quādo loqt' de proprio facto non de alieno. Ber.

¶ Glosa sequens primo ponit opi. Jo. demū ponit contrariā quā approbat. secundo obijcit et sol. tertio querit et sol.

m ¶ Ministret. Cū non constet ei illū symoniacū esse: al'as si sciret illum symoniacū stultus esset: quia symōiacus nō habet executionem vt. s. e. tanta. vn̄ eam dare nō potest. Preterea dixit. Joan. q licet q̄s cōmittat symoniā nō pdit eoipo executionē: nisi sit symoniacus in ordine. ‡ Alij dicunt contrariū q oīs symoniacus ipo iure suspensus est. vt. j. q. j. repiuntur. et. c. quibusdam. Illud vr̄ verum q siue ordinē siue beneficiū adeptus est p symoniā: īpedit ordinis executionē: etiam post pactā pniam. s. de accu. inqsitionis. ij. rn̄so. Preterea si iste nescit ꝓ vero illū esse symoniacū quare papa non dicit ei expresse q recipiat ordies ab eodem: vt auferat ab eo errorē suū: videtur q ei laqueū iniiciat qđ esse nō debet. xxvij. q. j. ca. vl.? Solu. papa nō debet ei dicere q recipiat ordines ab ipso si habet super hoc conscientiā lesam. nec papa eius consciam posset mutare nisi ipsemet eā mutaret: quia vis animo fieri nō potest xxxij. q. v. §. j. ⁊ . c. j. ⁊ . ij. vnde dicit papa consulendo potius q̄ pcipiendo. vt contra consciētiā nō ꝓmoueat ab illo epo nisi primo illā deponat. q2 q facit ꝯ consciētiā edificat ad gehēnā. xxviij. q. j. §. ex his. ⁊ . s. de resti. spo. lr̄as. ⁊ . s. de pscrip. q̄m omne. Sed nunqd pōt aliqs recipere ordines ab eo quē scit symoniacū in ordie? Dico q non. ⁊ recipiendo ordines ab eo nō recipit executionē: cū ordinator nō habeat executionē. s. e. tanta. ⁊ . j. q. j. repiuntur: ⁊ poti⁹ debet pati excōicationē q̄ recipere ordines ab ipo. j. de sen. excō. inqsitioni. arg. si vero aliquis ignoranter etiam recipiat ordines a tali symoniaco in ordine non recipit executionē: nisi cum eo dispēsetur. j. q. j. si quis a symoniacis. ⁊ . s. de ordi. ab eo qui renū. epi. c. j. ⁊ . ij. † q2 si eam non habent / alijs eam dare non possunt. j. q. j. c. j. et ca. qui perfectionem. et. q. vij. daibertū. Ber.

‡ Dixit hic Hos. q symoniac⁹ in ordine cōferēdo nō est ipso iure suspēsus quo ad se et alios. illd enī est verū de symoniaco in ordine suscepto: ⁊ sic intelligit casi. qs sta⁹ tī alr. glo. dicvr. ⁊ . e. c. pe. Jo. an.

† Per quę iura. et. j. de cleri. excō. mi. aplica. ptz q̄ Hos. q hī debet probabilis ignorantia excusata. quod intelligas quo ad dispensationem. Joan. and.

Diuisio. Intantum. ¶ Prouidet circa duo. Scđa ibi: prauā. Et prima subdiuidit. Nam pma narrat factū. Scđa corrigi mādat ⁊ puniri ibi: cū vero. Ab. si. ¶ Casus. Quidā suffraganei cātuar. archiepi recipe ↄsueuerūt certā q̄titatē pecūie p crismate. metuētes penā canonicā et correctionē: ppt hoc anticipāt tps solutiōis. recipiēdo i media q̄dragesima qđ recipe cōsueuerūt i pascha: ⁊ nomē denarioꝝ variabāt. denarios q̄s pus dicebāt crismales. scđo appellabāt paschales: cōsuetudinē medie quadragesime nūcupantes. puenit ħ ad noticiā dn̄i pape. q̄ rn̄. cū gr̄a sit gratis cōferēda: et qui pmo recipit pciū q̄ rē ↄferat preciosam exp̄ssius spēcie exp̄mat vēditiōis. Mādat pa. archiepo quatenus hmōi excess⁹ corrigat: ⁊ suffraganeos suos ⁊ officiales eoꝝ taliter puniat q̄ alioꝝ culpa sibi ob suā negligentiā non ipuret ad penā. In fine dicit q̄ quādā prauā cōsuetudinem de sua prouincia studeat extirpare s. quā p iuestitura ecclesiaꝝ archidyaconi marcham argēti exigebant. alij plati. s. decani rurales vaccā albā vel certam pecunie q̄titatem p vacca. ¶ Nota cōtra vsurarios et symoniacos q̄ mutatio nois ↄtractus eius substātiā nō mutat. Itē honestas nois: criminis maliciā non palliat. Itē celebrata itelligit vēditio si pciū recipiat q̄uis traditio rei differat. Itē gr̄a gratis est ↄferēda. Itē nihil dādū est p aliquo spūali qđcūq̄ sit illud. Itē delictum subditoꝝ imputat negligētie plati. Itē consuetudo non excusat i delictis. Ber.

a ¶ Crismate. Sic. s. e. ea q. Ubi habes similē variatiōem nois. Pro crismate ꝟo vel oleo nil est accipiēdum. s. eo. nō satis. et q̄ ꝯ fecerit pena canonica punit: vt hic dicit: que est pena depositionis cum nota infamie. j. q. iij. c. vl. Ber.

sua si p̄sentaret eūdē. ⁊ sic ad eius p̄sentationē fuit ordīat⁹. querebat q̄d iuris esset de ipso clerico? Rn̄. pa. q̄ nisi cū eo fuerit misericorditer dispēsatū: nec in eo ordie debet ministrare: nec ad supiores ordies poterit pmoueri. ¶ Nota q̄ q̄ ordinē sciēter recipit p symoniam non habet executionem nisi cum eo dispensetur. Ber.

Intantum peccatis exigētibus corda quorūdā symoniaca prauitas deprauauit: et. j. ¶ Sane puenit ad audientiā nostrā: q̄ cū olim q̄dā suffraganei tui p crismate[a] certā cōsueuerāt accipe pecunie q̄titatē: non metuentes penā canonicā: et correctionē tuā eludere cupiētes tps faciēde solutiōis anticipāt[b]: recipientes in media quadragesima qđ recipe ↄsueuere post pascha: ⁊ vt cām recipiēdi dissimulent: nomen denarioꝝ variāt[c]: denarios quos prius crismales: secundo paschales dicebāt: cōsuetudinē medie quadragesime nuncupantes: et. j. ¶ Cum vero expressius exprimat vēditionis speciem: q̄ prius[d] recipit preciū q̄ rē ↄferat pciosam: ⁊ gratis[e] sit gr̄a ↄferenda: mādam⁹ quaten⁹ taliter excessus corrigas supradictos suffraganeos tuos et officiales eorum a tā illicita exactione cōpescēs / q̄ alioꝝ culpa[f] tibi ob tuā negligētiā nō imputet ad penā. ¶ Prauā etiā illā cōsuetudinē[g] de tua puincia studeas abolere p quam p ecclesiaꝝ inuestitura[h] archidyaconi marcham argēti: minores vero decani vaccam albam sibi dari postulāt / vel certā solui pecunie q̄titatem. Idem.

Ordinatus in subdyaconum qui prius presentatori suo pmisit q̄ nil ab eo peteret: i suscepto ministrare vel ad superiores ordines ascēdere sine dispēsatione non potest: etiam si peccare non crediderit. Ca. xxxvij.

iij Per tuas nobis l̄ras intimasti: q̄ cū. D. lator p̄sentiū vellet in subdyaconum ordinari: et certū titulū non haberet: quēdā presbyteꝝ exorauit vt ipsum ad eccl̄ie sue titulū p̄sentaret: qđ cū ille facere recusaret: ipe illi firmiter repromisit q̄ nunq̄ si p̄sentaret eūdē in ecclesia sua aliquā peteret portionē: ⁊ sic ad p̄sentationem eius extitit ordinatus: nec se in hoc egisse aliquod illicitum intellexit[i]: et. j. ¶ Nos inq̄. t. t. r. q̄ nisi cum eo fuerit misericorditer dispēsatum[k]: nec ad supiores ascendere: nec in suscepto debet ordine ministrare[l]. Idem.

Symonia est dare pecuniam pro vicariatu vel pro alia administratione rerum spūaliū seu ecclesiasticarum habēda: ⁊ dantes et recipiētes ab illa ecclesia sunt eijciendi. h. d. hoc. c. p alia verba: licet sit breue. Ca. xxxviij.

Consulere: et. j. ¶ Quicūq̄ vicedn̄atum vel aliā ecclesiasticaꝝ reꝝ administratiōem[m] p pecuniā obtinere voluerint: tā emētes q̄ vēdētes cum symone pcellunt: ⁊ ab illa eccl̄ia in cuius contumeliā dare pecuniā ⁊ accipere voluerunt[n] iuste excludunt. Idem in concilio generali.

Symoniacū est aliq̄d exigere pro consecratione episcoporū et benedictionibus abbatū ⁊ ordinationibus clericoꝝ: nec excusat consuetudo. Ca. xxxix.

Sicut pro certo didicim⁹ in plerisq̄ locis a plerisq̄ psonis quasi colūbas i tēplo vēdētibus fiūt exactiones ⁊ extorsiones turpes ⁊ praue: p ↄsecra

i ¶ Intellexit. Propter hoc non excusat vt bene sequentia notant: q̄i potuit cōsulere peritiores. xxxvij. di. §. vl. ff. de iur. et fac. igno. l. regula. §. sed iuris. Ber. ¶ Glo. se. signat ↄtrīi. sol uit ⁊ remittit.

k ¶ Dispensatū. Sic. j. eo. c. penul. vbi etiā ipo nit pena ordiatori p̄sentatori / ⁊ p̄sentato: et ita dispēsari pōt cum symoniaco i ordie. Ar. ↄ. j. q. j. erga symoniacos. ⁊. c. si q̄s neq̄. ſ; illa capl̄a loquunt in dignitate ⁊ nō negat quin possit cū talibus dispēsari: ſ; nulla misericordia est adhibēda in dignitate seruāda q̄n oporteat eos renunciare: q̄ penitētiā (ordine / vel bn̄ficio retento) agere nō possūt. j. q. vij. reqritis. ⁊. s. de accu. inq̄sitōis. i. rn̄. Quis possit cū talib⁹ dispēsare dictū ē. s. e. de symōiace. ⁊ meli⁹. s. de renū. post trāslationē. De pena istoꝝ dr̄. j. eo. ca. pe. ⁊ q̄s cū talib⁹ possit dispēsare.

Dispensatio an possit fieri cū symōiaco in ordie.

l ¶ Ministrare. Triplici de cā: tū q̄ fuit hic mun⁹ a ligua. j. q. j. sunt nōnulli. tū q̄ nulla ↄditio debet interuenire. vt s. eo. tua. ⁊. s. de pac. ca. vl. et. j. q. ij. s̄pio. tū q̄ p surreptionē voluit ordinem adipisci. arg. xxiiij. dist. quādo. et. s. de elec. cum dilecti. Jo. an.

Consulere. ¶ Nō eget summario q̄ breuis: nec diuidit. Ab. ¶ Casus. Quicūq̄ p pecuniā aliquā administratiōem obtinuerit tā dātes q̄ accipientes cū symone pcellunt: et ab illa ecclesia repellunt i cui⁹ ignominiā dare pecuniā voluerūt. ¶ Nota q̄ tam emētes q̄ vēdētes ecclesiaꝝ administrationes sunt symoniaci. Ber.

b ¶ Anticipant. Excogitata fraude de tēpore ad tempus. Ber.

c ¶ Uariant. Talis variatio nois non pdest: † q̄ quodcūq̄ nomen iponāt symoniā cōmittunt sicut in vsura. xiiij. q. iij. plerīq̄. sic enī faciūt vsurarij: nūc appellāt lucrū: nūc emolumētū: q̄ncq̄ penā in fraudē. ar. ff. si cer. pe. lecta est. sic. C. de libe. cau. iubemus. B.

d ¶ Qui prius. Emptor enī prius tenet offerre pciū q̄ venditor ei rē tradat. ff. de ac. emp. ⁊ vē. iulianus. §. offerri. Sed si neuter habet fidem alteri: precium et res deponat apud sequestrum. ‡ ff. de solu. si soluturus. Jo.

e ¶ Gratis sit gratia. j. q. j. c. j.

f ¶ Culpa. Arg. q̄ delictum subditorum imputat prelato. Si. de offi. ordi. irrefragabili. vbi de hoc. Ber.

g ¶ Consuetudinem. In talib⁹ enī nō excusat ↄsuetudo: sed potius accusat. s. e. nō satis. ⁊. c. cū in ecclesie. q̄ male ↄsuetudines tēpore non confirmant. in auc. vt nulli iudi. §. j. coll. ix. Ber.

h ¶ Inuestitura. Pro qua nihil est dādum. s. eo. cū in ecclesie: nec p aliquo sacramēto spūali: vt ibi dr̄: nec pastū: nec pastellū q̄s dare debet. † j. q. iij. si quis prebendas. Ber.

Per tuas. ¶ Due sunt partes. cōsultatio ⁊ respōsio. Secunda ibi: nos. Ab. sic. ¶ Casus. Quidā clericus cum vellet in subdyaconū ordiari ⁊ certū titulū nō haberet: rogauit quēdā p̄sbyteꝝ vt ipm ad titulū ecclesie sue p̄sentaret. Sed cū presbyter hoc facere nollet, pmisit eidē q̄ nunq̄ portionē aliquā peteret in ecclesia

cuniā voluerūt. ¶ Nota q̄ tam emētes q̄ vēdētes ecclesiaꝝ administrationes sunt symoniaci. Ber.

m ¶ Administrationem. Qđ hic dr̄ itellige p id qđ habes. j. q. iij. saluator. circa mediū ca. vbi habes q̄ nulla admistratio ecclesiastica pōt vēdi vel emi / ppositura. economi offm̄: vicedn̄atus: aduocatia: siue castaldionatus: ⁊ iudicatura: aut q̄libet alia admistratio. ⁊. c. si quis episcopus. in prin.

¶ Glo. seq. argu. ⁊ argumentum determinat.

n ¶ Uoluerunt. Arg. q̄ sola volūtas facit hoiem symoniacū. j. q. j. qui studet. ‡ Sed hoc nō credo q̄ sola volūtas facit hoiem symoniacū dūmodo ↄtēta sit suis terminis. j. c. c. vl. ls al's peccet: vt ibi. Sed hic nō fuit ↄtēta suis finib⁹: imo pcessum fuit ad actum. † et hoc notat p hoc q̄ dicit tā emētes q̄ vēdētes: vel ad studia emēdi pcesserūt q̄tū in eis fuit. vnde tāq̄ symoniaci iudicādi sunt. j. q. j. q̄ studet. ⁊ sic intellige qđ dicit in fine: voluerunt.

Sicut. ¶ Primo narrat excessum ⁊ ipsius excusationē. Secūdo ipsius excusationē reprobat ⁊ excessum phibet: et penā adijcit ibi: tātū. Ab. si. ¶ Casus. In plerisq̄ locis a multis platis fiūt turpes exactiōes p ↄsecratiōib⁹ epoꝝ: bn̄dictiōibus abbatū ⁊ consimilib⁹. ⁊ est taxatū q̄tū debeat dari isti vel illi. hmōi prauitatē p ↄsuetudinē defendētes. Cōciliū hmōi ↄsuetudinē que dicēda est potius corruptela penitus reprobat phibēdo exp̄sse ne pro talib⁹ quocūq̄ ptextu aliq̄s extorquere p̄sumat aliquid vel exigere. Alioq̄n ⁊ q̄ dederit ⁊ q̄ recepit cū giezi ⁊ symone cōdēnet. ¶ Nota

† Aliq̄n p deft. s. de spō. tua. sm Hof. Jo. ā.

‡ Ar. cauea tur ō retra dēda si pciū i̇fra certum tēp⁹ fuerit nūeratū. ff. de redibi. ac. edileo. §. si. ⁊. l. seq̄n. Host. Jo. ā.

† Ut not. s. ea. j. ⁊. c. venies. Jo. ā.

‡ Et ca. ij. vbi de hoc. Jo. and.

† Et si pa ctū interue nit est detestabilis: al's mētalis. de hoc dixi. s. ce. nemo. su per g'o. ij. Jo. an.

Z

q' praua cōsuetudo abolēda est. Item p consecrationibus episcoporum/ et benedictionib' abbatū/ et ordinib' clericorum/ nihil est dandum vel accipiendum. Ber.

a ¶ Per consuetudinem. Fingūt enī tales q' in cōsecratione aliquid licite petit: non pro consecratione sed pro consuetudine. ar. lxiij. dist. quia sancta. et ca. agathosa. τ. j. q. iij. q̄situm. τ in aut. de san. epi. §. pro cōsuetudinibus. col. ix. † sed hoc non est verum: nec excusat consuetudo i hmōi spūalibus vendēdis: imo magis accusat. s. eo. non satis. et. c. cū in eccle. vbi talia reprobant. Jo.

† Vide. s. eo. cū ī ecclesie. sup glo. ij. Jo. and.

Giezite.

b ¶ Giezi et symone. Giezite dicuntur a giezi seruo elisei: qui primo in veteri testamēto vendidit gratiam sanitatis naamā principi assyriorū: vnde venditores spiritualiū pprie dicūtur giezite. Symoniaci dicuntur a symone ‡ mago q̄ postea ī nouo testamēto voluit emere gratiā spūsancti. j. q. j. q̄ studet. τ. c. cito turpem.

Simōiaci

‡ Qui forte fuit neophitus: τ iō vocata ē symonia heresis neophitoꝝ. j. q. j. qsquis p pecuniā. vbi de hoc. Jo. and.

Quoniā. ¶ Sunt iiij. quattuor partes. reg. v. Pria. puidet circa futura. Scđa circa preterita ibi: de his. Tertia p rogat ibi: hoc etiā. Quarta publicatiōez fieri mādat ibi: verum. Ab. sic.

¶ Casus. Symoniaca prauitas apud multas moniales irātū inualuit q' vix recipere volūt aliquas in sorores sine pcio paupertatis pretextu. Precipit cōciliū ne de cetero istō fiat: statuēs vt quecūq; de cetero talem cōmiserit prauitatē τ recipiens et recepta siue subdita fuerit siue plata sine spe restitutiōis de mōasterio expellat: in arcti' monasterū ad agendā perpetuam penitentiā detrudenda. De his vero que ante istud ocilium taliter sunt recepte statuit vt de illis monasterijs in quibus perperā sunt ingresse: remoueant: τ in alijs eiusdē ordinis collocent. Si autem propter multitudinem hoc fieri non poterit ne dānabiliter in seculo euagent de nouo dispensatiue in eisdem monasterijs recipiant. mutatis locis prioribus τ iferioribus assignatis. Et hoc qđ dictū est de monialibus obseruandū est de monachis τ alijs regularib'. τ ne p simplicitatē vel ignorantiam aliqui se valeāt excusare precipit vt epi p suas dyoce. hoc faciāt publicari. ¶ Nota q' ſm istud cōcilium monachi τ oēs regulares qui sciēter vel ignorāter sunt recepti p symoniā sunt puniēdi. Itē constitutio extendit ad preterita. Itē ppter multitudinē detrahēdum est seueritati. Item ppter multitudinē dispensat vbi al's non dispensaretur. Ber.

¶ Glosa sequens textum adiuuat per canonem decre. et. l. demum determinat. vlti. consulit.

Paupertas a pctō nō excusat.

c ¶ Paupertatis. Pretextu enim paupertatis nō debet qs operare peccatū mortale: sed potius quelibet mala pati. xxxij. q. v. ita ne. τ. s. de his que vi metusve cau. fi. sacris. nec eo pretextu ignoscēdum est illis. ff. de ri. nup. palā. §. non est. Posset dici q' si ita pauperes sunt q' nō possunt ibi al's aliquo modo aliquē recipe: quia non haberent ibi victum: sub hac forma possent recipi nō habemus qđ debemus tibi pro victu nisi tu portes tecum vnde viuas. dū tamen hoc non dicatur in fraudem: τ sine aliquo pacto. ar. j. q. ij. si qs propter hoc. Jo. † sed tutius est vt nullo casu taliter aliquis vel aliqua recipiatur. Ber.

† Et idē nō. s. e. nō sat. i. j. glo. et de

¶ Glosa sequens obijcit de decre. dilectus. et inquisitionis. et soluit. demū ponit questionē quā soluit τ remittit. Item aliā questionem quā dupliciter soluit.

B. j. q. ij. ī sūma. Jo. an.

tionibus episcoporū: benedictionibus abbatū: τ ordinibus clericorum: estq; taxatū q̄tum sit isti vel illi: q̄tū ve alteri vel alij psoluendū: τ ad cumulum dānationis maioris quidā cupiditatem τ prauitatem huiusmodi nituntur defendere p cōsuetudinem[a] longo tēpore obseruatā. ¶ Tātū igit abolere volētes abusum: cōsuetudinem huiusmodi (que magis dicenda est corruptela) penitus reprobamus: firmiter statuētes: vt pro his siue conferēdis siue collatis nemo aliqđ quocūq; pretextu exigere aut extorquere presumat: alioquin τ qui receperit et q̄ dederit huiusmodi pciū oīno dānatū cum giezi[b] et symone cōdēnetur. Idem in eodem.

Religiosi pcio recepti vna cū recipientibus de monasterio expellūtur: τ in arctioribus monasterijs ad agēdam penitētiā detrudunt. Sed recepti ante istud cōcilium ponebant sic recepti in alijs locis eiusdem ordinis: nisi multitudo sit in causa: ita tamen q' renuncient prime receptioni: et de nouo recipiuntur. Ca. xl.

Quoniā symoniaca labes adeo plerasq; moniales infecit: vt vix aliquas sine precio recipiant in sorores: pauptatis[c] pretextu volentes huiusmodi vitium palliare ne id de cetero fiat penitus prohibemus: statuentes vt quecūq; de cetero talem cōmiserint prauitatem: tam recipiētes q̄ recepta: siue sit subdita siue prelata: sine spe restitutionis de suo monasterio expellatur[d]: in locū artioris regule ad agendū perpetuam[e] penitētiam retrudēda. ¶ De his autem que ante hoc synodale statutum taliter sunt recepte: ita duxim' puidendū: vt remote de monasterijs que pperam sunt ingresse: in alijs locis eiusdem ordinis collocentur. Qz si forte propter nimiā multitudinem[f] alibi nequiuerint cōmode collocari: ne dānabiliter in seculo euagent: recipiant in eisdē monasterijs dispēsatiue de nouo mutatis prioribus locis τ inferioribus assignatis. ¶ Hoc etiā circa monachos: vel alios regulares decernimus obseruādū. ¶ Verū ne psimplicitatē: vel ignorātiam[g] se valeāt excusare: pcipim' vt dyocesani epi singulis annis hoc faciāt p suas dyoc. publicari. Idē in eodem.

Episcopi nil exigere debent: vt pmittant in ecclesijs sibi subiectis clericos institui: monachos profiteri: vel mortuos sepeliri: alioquin exacta restituentur duplicata. Capitulum. xlj.

Audiuimus de quibusdā episcopis: q' decedentibus ecclesiarū rectoribus/ ipsas interdicto subijciūt: nec patiuntur alios in eisdem istitui: donec ipsis certa summa pecunie psoluatur[b]. Preterea cū miles: aut clericus domum religionis ingreditur: vel apud religiosos eligit sepulturam: etiam si nihil loco religioso reliquerit: difficultates ingerunt: et malicias: donec aliquid muneris manus contingat eorū. ¶ Cum igit non solum

d ¶ Expellatur. Videtur intelligendum cum distinctione illius decre. s. eo. dilectus. vt si directe actum sit contra tales in modum accusationis q' deponatur. Si in modum inquisitionis fiat vt hic dicitur. sic distinguit illa decre. dilectus. Item argu. contra. s. de accusatio. inquisitionis. vbi deponit symoniacus in modū inqsitionis. Credo q' hodie standum sit huic constitutioni circa regulares symoniacos: vt pena ista solūmō iponat qualitercūq; cōstet de crimie vt in arctiori monasterio ad agendū ppetuā penitētiā detrudat sine ordinis sui executione: cū al's penitentiam agere non possunt. j. q. vij. requiritis. ar. s. de accu. inquisitionis. τ satis intelligunt depositi ‡ nā extra claustrum morari nō debēt ne dānabiliter euagent vt. j. dicit. τ arg. s. de regula. τ transe. c. vl. Sed nunquit restituitur ei pecunia? Potest dici q' sic. s. eo. veniēs. De hoc dictū est. s. eo. de h. Quid si nō inueniūtur arctiora monasteria? Nihilominus mutabunt ea. ar. lxxxj. dist. valet. vel si visum fuerit renunciabūt locis suis: τ denuo restituent ī illis dispēsatiue put sequit. j. de alijs q̄ ante statutum sunt recepti: vt ppetuam penitētiam ibi agant.

Symoniaci regulares qualiter sūt puniendi.

‡ Ex q̄ executiōem nō habet: s; ad hoc respondet Hostie. q' cū deposito non sic ds facili dispēsabit. de hoc s. de cle. nō resi. ex tue. Jo. an.

e ¶ Perpetuā. Sic. j. q. j. reperiūtur. et. c. si qs neq;. sic heretici cū redierint ad agendum penitētiā in ppetuū carcerē detrudunt. j. de here. ca. penulti. quia et symonia dicit heresis. vj. q. j. sed licet. Ber.

f ¶ Multitudinem. Vt propter hoc detrabatur seueritati. sic. j. de cleri. excommu. mini. latores. τ. s. de tēpo. ordi. ca. ij. Ber.

g ¶ Per ignorantiam. Sic. s. de loca. ca. j. † sic. lxxxij. distinct. proposuisti.

† De iudeita quorūdam. ī fi. de pe. τ re. oīs. ſm Hostie. Jo. an.

Audiuimus. ¶ Sunt tres partes principales. In prima narrat factum. In secunda inhibitionem facit ibi: cum igitur. In tertia puniri mandat ibi: q' si quis. Abbas siculus.

¶ Casus. Quidam episcopi decedentibus ecclesiarum rectoribus ecclesias ipsas subijciunt interdicto: nec pmittunt aliquos in eisdē institui donec pecunia persoluat. Item cū miles aliquis vel clericus domum religionis ingreditur: vel apud religiosos elegit sepulturam: si nihil reliquerit loco religioso difficultates ingerūt donec aliqđ muneris recipiāt. peruenit hoc ad noticiā pape qui rñ. Cum ergo non solū a malo/ sed ab omni specie mali precipiat apostolus abstinere: ocilium huiusmodi exactiōes duxit inhibēdas. τ q̄ cōtra hoc fecerit exacta duplicata restituat: in vtilitatem locoꝝ in quorum fuerant soluta dispendium fideliter conuertenda. ¶ Nota q' non solum a malo abstinendum est/ sed ab eo qđ speciē mali habere videtur. Item ecclesia potest suum recipere in duplum. Item ecclesie debet reddi pecunia que in eius iniuriam data est vel soluta. Bernar.

¶ Glosa sequens soluit. querit et remittit.

b ¶ Persoluatur. Nunquid talis dicitur symoniacus qui sic soluit pecuniam? Videtur q' non: quia redimit ius suum. vt. s. eo. dilectus. vbi plene de hoc. sicut licitum est alicui corrūpere accusatorem suum. vt. ij. q. iij. §. notandum. Jo.

a ¶ Specie. Arg. j. q. j. emēdari. τ ṡ. de vi. τ hone. cleri. cū ab omni.
b ¶ Duplicata. Sic. ṡ. de cē. pcuratiōes. i fi. τ ṡ. de imu. ec. qz pleriqz. τ in aut. de san. epis. in scd̄a colūna. §. si ꝟo laycꝰ. coll. ix. Ber.

Diuisio. Ad apostolicam. ¶ Primo ponit clericoꝝ τ laycoꝝ excessum. Scd̄o contra vtrūqz prouidet ibi: quapropter. Ab. si.

¶ Casus. Quidā clerici pro benedictiōibꝰ nubētium τ exequijs mortuoꝝ τ similibus pecuniā exigūt τ extorquēt: et nisi eis fuerit satisfactū fraudulēter impedimēta opponūt. Ecōuerso sunt quidā layci qui laudabilem consuetudinē erga sanctā ecclesiā deuotione fideliū introductā infringere nituntur sub ptextu pietatis. vnde cōciliū super his prauas exactiones phibet fieri τ pias cōsuetudines precipit obseruari: statuit vt libere cōferanf ecclesiastica sacramenta: et p epm loci cōpescātur qui laudabilē consuetudinem mutare nitunf. ¶ Nota ꝙ laudabilis consuetudo seruāda est: et episcopus loci p officiū suum illam faciat obseruari. Ber.

j. Thes. v.

c ¶ Pietatꝭ. Pretextu pietatis non est ipietas cōmittenda. j. q. j. nō est putāda. τ. xiiij. q. v. neqz enim si agris. τ. xxx. q. j. nosse.

d ¶ Conferantur. Sacramēta eni ecclesiastica gratis sine aliqua exactione sunt conferēda. ṡ. eo. cum in ecclesie. et ca. ea que.

¶ Glo. seq. dupliciter legit finē. ca. sed primā lecturam approbat.

e ¶ Laudabilem. Ergo laudabilis cōsuetudo seruāda est cuiꝰ trāsgressor vt iuris punitur xj. dist. in his. Et videf ex hac lrā ꝙ clerici licet nihil petere possint † p talibꝰ sacramētis si cōsuetudo laudabilis sup his seruari consueuit ꝙ per superiorē cogi possūt officio iudicis iplorato ad illā seruandā q ex pietate itroducta est. Uel potest intelligi ꝙ hic dicif: vt Jo. dixit ꝙ layci abutunf ꝯsuetudinibus: que illis pietatis causa pmisse sunt: vt cum pmittif eis psentare clericū ipsi volūt eū instituere: vel cū ipsi requirunf vt consentiant ipsi volūt eligere. De quibus habes. ṡ. de iure pa. c. preterea. τ in pluribus alijs qd̄ non credo. Sed dic vt prius dictum est. Ber.

† Facit qd̄ no. xlvij. di. sic. i vl. glo. τ. j. q. vij. exigūt. Ho. dic ꝙ hūt ius petēdi saltē i modū denūciatiōis. de qua. ṡ. de iudi. nouit. q de plano τ ex offō expedief. Jo. a.

a malo: sed ab oi specie[a] mali sit fm apostolū abstinēdū: exactiones huiusmodi penitus inhibemus. ¶ Qz si qs trāsgressor extiterit: exacta duplicata[b] restituat: in vtilitatē locoꝝ (in quorum fuerint soluta dispendium) fideliter conuertenda. Idem in eodem.

¶ Sacra sunt libere ꝯferēda: cogit tn̄ ordiariꝰ laycos obseruare laudabiles ꝯsuetudies. Ca. xlij.

Ad apostolicā audiētiam frequēti relatione peruenit: ꝙ quidā clerici pro exequijs mortuoꝝ τ benedictionibus nubentiū et similibus pecuniā exigunt τ extorquent: τ si forte eorū cupiditati nō fuerit satisfactum: impedimenta ficticia fraudulenter opponūt. Ecōtra vero quidā layci laudabilē consuetudinem erga sanctā ecclesiā pia deuotione fideliū introductā: ex fermento heretice prauitatis nituntur infringere sub pretextu canonice pietatis[c]. ¶ Quapropter sup his prauas exactiones fieri phibemus: τ pias cōsuetudines pcipimus obseruari: statuētes vt libere conferantur[d] ecclesiastica sacramenta: sed per episcopum loci veritate cognita cōpescantur: qui maliciose nituntur laudabilem[e] consuetudinem immutare. Honorius. iij. vniuersis abbatibus τ fratribus cisterciēn. ordi.

¶ Prohibet abbates cisterciēses solēniter istallari: et ponit formam obedientie quam prestant suis episcopis. Capitulum. xliij.

Ne dei[f] ecclesiā: et. j. ¶ Installatiōis solēnitates[g] in electis abbatibus ordinis vestri fieri phibētes. ¶ Adijcimus: vt archiepi τ epi ea sint forma pfessionis[h] cōtēti: que ab origine vestri ordinis noscif instituta: q talis est. Ego frater abbas cisterci. ordinis subiectionē / et reuerētiā et obedientiam a sanctis patribus constitutā: fm regulam sancti benedicti tibi domine episcope: tuisqz successoribus[i] canonice[k] substituendis: et sancte se. ap. saluo ordine[l] meo / perpetuo me exhibiturum promitto.

Gre. ix. poři scti thome esculañ.

¶ Recepto in canonicum debetur prebenda: τ redditus ꝯsuetudine nō obstāte ꝙ nō seruauerit prauā ꝯsuetudinē de aliquo tpali dādo ipis canonicis. Ca. xliiij.

Jacobus canonicus esculanus exposuit: ꝙ cū ipe i ecclesia aprutin. sit receptꝰ in canonicū τ i fratrē: canonici eiusdē ecclesie partē pueṫuū ac pbēdā sibi assignare recusant: quādā consuetudinem ptēdētes: ꝙ prādiū habere debeant a canonico recepto de nouo. ¶ Quocirca mādamus quatenꝰ si est ita: dictos canonicos: vt (tali consuetudine[m] nō obstāte) sibi sicut vni ex alijs in prouentibus et prebēda puideant ap. re. compellas. Idem.

¶ Qui ordinauit aliquē sub pmissione de nō petēdo ab ipo puisionē: ordinator p trieniū a collatione: psentator vero ab executione ordinū etiā p trieniū suspēsi sunt: ordiatꝰ ꝟo ab ordie ppetuo sit suspensus: τ solum psedē aplicā cū eis dispensat. Cap. xlv.

Si quis ordiauerit: seu ad ordinem presentauerit aliquē / pmissionē vel iuramētum[n] ab illo recipiens: ꝙ sup puisione bet / etiam obtentu alicuius consuetudinis. Ber.

re pertinet ad officiū archidyaconi. ṡ. de offi. archidya. c. vt no strum. τ talis installationis solēnitas nō requirif in abbatibꝰ ordinis cisterciēn. vt hic patet.

‡ Et p hoc reprehēdit Hosf. Un. q dixerat ꝙ lz sclares istallarētur religiosi nō. dixit autē ꝙ h non phibet istallatio sz solēnitas et exactio. Ho stiē. tn̄ dicit ꝙ de plano istallari poterūt p monachos eligentes. stemus in hoc interptatio ni ꝯsuetudinis iter eos huate p tpā Jo. and.

h ¶ Professionis. Qua pfitentur se pstaturos suis epis subiectionem et cetera que sequunf: sic τ archiepi debent esse contēti forma pfessionis a canonibus pstituta. ṡ. de ma. τ obe. dilecti. qua τ papa contētus est vt ibi dicitur.

i ¶ Successoribꝰ. Et ita postqz fecit obedientiā pdecessoribꝰ: ampliꝰ eā facere successoribꝰ cōpelli non debet. vt. ṡ. de iureiur. veritatis. et idē in vassallo: vt ibi dicif.

k ¶ Canonice. Alͥs non teneref: puta si esset intrusus sine consensu clericorum. xij. q. ij. alienationes. Ber.

l ¶ Ordine. Nam contra regulā obedire non tenentur: vt hic dicif in his que cōtra regulam: vel que illicita sunt nullus obedire tenetur. xj. q. iij. si quis eps. et. c. nō semp. et. c. si dn̄s. et. c. iulianus. sed bonū qd̄ agitur quādoqz ppter obediētiā intermittif. xj. q. iij. qd ergo. et est simile huic loco. ṡ. de iureiur. ego enim. Ber.

Sūmariū. Jacobus. ¶ Pretextu ꝯsuetudinis nō debet exigi prādiū a canonico de nouo recepto. h. d.

Diuisio. Diuidif: nā prima pars ponit querelā. scd̄a dat iudicē ibi: quocirca. Ab. si.

¶ Casus. Jacobꝰ iste canonicus esculanus receptꝰ erat in fratrē et canonicū in ecclesia aprutin. canonici illius ecclesie partem beneficij sui sibi assignare nolebāt nisi pmo reciperēt prādium ab eodem / consuetudinē ptēdētes vt a canonico de nouo recepto prādium recipiāt. Mādat papa cuidā pori quatenus si est ita consuetudine illa nequaqz obstante cōpellat canonicos illos vt prebēdā sicut vni ex alijs conferant et assignēt. ¶ Nota ꝙ pro spiritualibꝰ nihil dari debet / etiam obtentu alicuius consuetudinis. Ber.

m ¶ Tali ꝯsuetudine. Que non excusat. sic. ṡ. eo. veniēs. immo potius symoniā inducit: qz p pastu: vel pastello exigi aliqd nō debet pro huiusmodi spūalibus. ṡ. eo. c. j. et. j. q. iij. si quis prebendas. non obstāte aliqua ꝯsuetudine vt ibi. τ ṡ. eo. in pluribus. c. B.

Diuisio. Ne dei. ¶ Due sunt partes. secūda ibi: adijcimus. Abbas si.

¶ Glo. seq. ponit casum litteralem.

f ¶ Ne dei. ¶ Casus. Abbates cisterciēn. ordinis consueuerunt dare archidyaconis palafredū in sua installatione vel aliud equipollēs. Precipit Honorius papa: ne de cetero talis ꝯsuetudo debeat obseruari que de cupiditatis radice pcessit: phibendo installationis solēnitates in abbatibꝰ electis ordinis cisterciēn. adijciēdo vt archiepiscopi τ episcopi ea sint forma pfessionis contēti que ab origine huius ordinis fuit istituta que talis est. Ego frater abbas τc̄. vt in ipsa lrā cōtinef. ¶ Nota ꝙ episcopus dyocesanus abbatē cisterciēn. ordinis installare non debet. licet in aliquo instrumento fiat mētio de aliquo alio nō ideo debet illud exhiberi. Itē si nō exhibef statutū ordinis contrariū astringif regularis mādato episcopi. Item cōtra statuta regule nō debet monachus dyocesano obedire. Bernar.

g ¶ Solēnitates. Installare abbates: et abbatissas in sede pone

Si quis. ¶ Casus. Quia frequēter ordinanf aliqui sine certo titulo ppter ꝙ fiunt pmissiones illicite. statuit Gregorius ꝙ si aliqs ordinauerit seu ad ordinē presentauerit aliquē recipiēs ab eodē pmissionē vel iuramentū ꝙ sup sua puisione nō inquietabit eūdē: ordinator a collatione / τ presentator ab executione ordinū p trienniū nouerint se suspensos: τ ordinatꝰ ab ordine sic susceptō nouerit se suspensum: donec dispensationē p sedē apostolicam meruerint obtinere. ¶ Nota ꝙ quis punitur in eo in quo deliquit. Item solus papa dispēsat cum illis qui scienter per symoniā ordinant vel presentant vel ordinantur. Ber.

¶ Glo. se. qd̄ hic de iuramēto dr̄ coadiuuat. demū signat ptrarium.

n ¶ Juramentum. Pactū tale siue iuramentū turpe est: ideo nullam obligationē inducit. ṡ. de pac. c. vl. τ. ff. de verbo. obliga. generaliter. τ quia perpetuā habet causam phibitiōis nulla est obligatio. ff. eo. si stipuler vt id. Et ita habes ꝙ si pncipale nō tenet: nec iuramentum sup hoc factū. simile. ṡ. de fo. cōpe. si diligenti. in fi. C. de

Pactum turpe non obligat.

legi. non dubiũ. Arg. ṡ. de iureiur. debitores. ⁊ licet talis obligatio
† Adde qd not. de p̄bẽ. si ep̄s cui. li. vj. ĩ vl. glo. Jo. an.
nõ tenuerit: † punit ordinator a collatione ordinũ vt in eo puniat in quo peccauit. ṡ. de iure pa. pastoralis. cum suis similibus.
¶ Glo. seq. recitetur per obiec. q̄ deponi debebant ex quo ⁊c̄. soluit. solutioni obijcit ⁊ rñdet. In fine q̄ fuit additio. dat ve℞ intellectũ.

a ¶ Per trieniũ. Et ita symoniaci iudicant: nec tamẽ deponunt: nisi quia ad tẽpus suspendũtur: sꝫ hoc forte ideo est: qꝛ nihil dat vel recipit pro ordinatione vel presentatione: qꝛ symonia est studiosa volũtas emẽdi vel vẽdẽdi spũalia. ar. j. q. j. q̄ studet. sed emptio vel vẽditio sine p̄cio non ꝯsistit. insti. de emp. ⁊ vẽ. §. preciũ aũt. ⁊. ff. eo. l. ij. §. fine. sed hic nullum preciũ datũ est. Sed contra. iste remisit ius qd sibi cõpeteret ex tali p̄sentatione contra presentatorem vel ordinatorẽ q̄ tenebat sibi ad ꝓuisionẽ. ṡ. de prebẽ. cũ ꝑm apl̄m. sed idẽ est remittere quod dare. ṡ. de testi. veniens. j. et. ff. de calũ. quinetiam. ‡ ⁊ ita debent deponi. Hic nihil remittit: quia nihil adhuc debet: sed renunciat iuri qd in futurum posset acquiri si p̄sentetur debito modo: sed in cõtrarijs remittit qd in presenti debet. sed si hic fieret talis remissio deponeret tã dans q̄ʒ recipiens si conuinceretur. ṡ. eo. de hoc. ⁊. c. insinuatum. et ideo minor pena imponit ꝓpter affectũ cũ opere subsecuto. ṡ. de biga. nup. ⁊. c. vl. ⁊ hoc itellige si crimẽ sit occultũ. si vero eẽt manifestũ semꝑ essent suspẽsi. et si accusarent ⁊ ꝯuincerent deponerent ex tali ꝓmissione vel iuramento. Ber.

Symonia

Remittere ẽ dare.

‡ Liberat⁹ ab obligatione videt accepisse. Jo. an.

sua nõ inquietet eũdem: ordinator a collatione: presentator vero ab executione ordinũ per triẽ
a nium[a]: et ordinatus ab ordĩe sic
b suscepto: donec dispẽsationem[b]
c super hoc per sedem[c] apostoli-
cam obtinere meruerint noue-
d rint se suspensos[d]. Idem.

¶ Habet duo dicta: scd̄m ibi: et ad resignationes. Et ꝓpter breuitatem ⁊ varietatẽ lectura℞ aliter non summat. Capitulũ. xlvj.

Mandato nostro recepto: vt cum monachis qui ꝑ symoniam dato aliquo locum in monasterijs sunt adepti: ꝑm constitutionem generalis conci-
e lij[e] dispensares: et. j. ¶ Consul. t. breuiter respondentes dicimus mandatum apostolicũ etiam ad
f abbates[f] extẽdi. ¶ Et ad resignationes spiritualium et temporalium que nullo pacto sed affectu
g animi[g] precedente: vtriqꝫ taliter acquiruntur: in quo casu delinquentib⁹ sufficit per solã penitẽtiam suo satisfacere creatori: eos pro symonia hm̄õi non teneri.

Ne p̄lati vices suas

b ¶ Dispensationem. Sic. ṡ. eo: per tuas nobis.
c ¶ Per sedem apostolicam. Hic patet q̄ cũ symoniaco scienter in ordine solus papa dispensat: idẽ intelligo in dignitate et beneficio. vt dixi. ṡ. eo. de symoniace. ⁊. ṡ. de renun. post translationem.
d ¶ Suspensos. Ipso iure.

Mandato. ¶ Casus. Quidã recepit in mandatis a papa. vt ꝑm cõstitutionem generalis cõcilij. ṡ. eo. quoniã. dispensaret cũ monachis q̄ ꝑ symoniã aliquo dato in monasterijs sunt recepti. nulla de abbatibus in mandato pape habita mentione. consuluit iste papã. vtrũ auctoritate illius mãdati posset dispensare cum abbatibus. Itẽ aliqui sunt adepti spũalia nullo dato precio nullo pacto dãdi vel recipiẽdi precedẽte: sed solo affectu animi antecedente hinc inde. querit vtrũ isti ꝓpter istũ affectũ teneant ad resignationem hm̄õi spũalium. Ad primum rñ. pa. q̄ mandatũ apostolicũ ad abbates extẽdit. ⁊ sic cõstitutio illa quoniã symoniaca. continet dispensationẽ ꝑ papã exhibendũ. Ad scd̄m rñ. q̄ isti ꝓ hm̄õi symonia nõ tenent ad resignationẽ spũaliũ vel tẽporaliũ que nullo pacto / sed affectu animi precedente ex vtraqꝫ parte taliter acquiruntur. sed sufficit delinquẽtib⁹ per solã penitentiã in hoc casu suo satisfacere creatori. ¶ Nota q̄ beneficiũ principis latissime interpretandũ est. Itẽ symonia solo affectu animi non cõmittit. nec renunciare q̄s tenet spũalia vel tẽporalia ꝓ tali symonia licet al̄s peccet. Item affectus siue voluntas punitur. Ber.
e ¶ Concilij. ṡ. eo. quoniam.
f ¶ Abbates. Mãdatũ fuit alicui vt dispẽsaret cũ monachis q̄ ꝑ symoniã monasteriũ sunt igressi nulla mẽtiõe habita de abbatib⁹: ⁊ tamẽ hoc extẽdit ad abbates: ⁊ ita habes hic ar. q̄ bñficiũ principis largissime interp̄tãdũ est. j. de ꝟbo. signi. olim. et. ff. de ꝯsti. prin. beneficiũ. ⁊. ṡ. de dona. cũ dilectus. in fi. ar. qꝛ in beneficijs vt ibi dicit plena est interpretatio faciẽda. Itẽ arg. cui cõceditur minus et maius concessum videt. vt. xvj. q. ij. visus. sed potius contrariũ dici consueuit. ṡ. de deci. ex parte. sic qd de monachis dicit ad regulares extenditur. ṡ. de postula. ex parte. Ber.
g ¶ Affectu animi. Ergo sola volũtas siue affectus animi nõ facit aliquẽ symoniacũ licet aliter peccet. vt dixi. ṡ. eo. consulere. ⁊ est simile. ṡ. eo. tua. ad fi. et simile. j. de vsur. in ciuitate. sed secus videt in vsura vbi sola spes vsurarij vsurã inducere videt. vt. xiiij. q. iij. ca. j. ⁊. j. de vsur. consuluit. Itẽ habes hic q̄ affectus siue voluntas punit et merito: quia nõ ambitione sed labore ad honorẽ conuenit peruenire. C. de re mi. contra publicã. lib. xij. ⁊. lxj. dist. miramur. in fi. ⁊ talib⁹ honor est auferẽd⁹. viij. q. j. in scripturi. ⁊. j. q. vj. sicut his. ⁊ hic. ⁊ hec ambitio sola penitẽtia purgatur sine renunciatione: et hm̄õi leuis symonia potest leuit idulgeri. sic. lxviij. dist. sicut. ⁊. ṡ. de accusa. cum dilectus. ⁊ ita collige q̄ aliquis ꝓmouetur cum mortali: nec deponitur: nec dicitur proprie symonia talis affectus animi. Ber.

Symonia ⁊ vsura an inducãtur

ꝑ solã volũtatẽ.

vel ecclesias sub annuo censu cõcedant.

Alexan. in concilio lateraneñ.

¶ Qui dat pecuniã vt ep̄alem vel spiritualẽ iurisdictionẽ exerceat: officio suo priuat: ⁊ sic conferens illud amplius ꝯferre non poterit: et canonice puniet. h. d. cum sequentibus. Capitulum. j.

Preterea quoniã quidam in quibusdam partib⁹ sub p̄cio statuũ-
h tur: qui decani[h] vocantur: et pro
i certa pecunie q̄ntitate[i] episcopalẽ iurisdictionẽ exercent. ¶ Presenti decreto statuimus: vt q̄ de cetero hoc presumpserit: officio
k suo priuet: et ep̄s conferẽdi[k] hoc officium potestatem amittat.

Idem in concilio turoñ.

¶ Sũmatũ est. ṡ. ca. pxi. Cap. ij.

j. Quoniam in quibusdam partib⁹ decani quidã vel archipresbyteri ad agendas vices episcoporũ seu archidyaconorũ: et terminandas causas ec-
l clesiasticas sub annuo precio[l] sta-
m tuũtur[m]: qd ad sacerdotum gra-

¶ Rubrica. Ne prelati vices suas. ¶ Supra visum est de symonia in genere / nunc submittit de quadã ipsius specie. s. ne prela. vices suas. Abbas sicu. ¶ De hac materia tractatur. lxxxix. dist. ⁊. j. q. iiij. per totũ. xxj. q. ij. p̄cipimus.

Cõtinuatio.

Preterea. ¶ Prio ponit excessum quẽ scd̄o punit ibi: presenti. Ab. sic.

Diuisio.

¶ Casus. Quidã epi pro certa q̄ntitate pecunie vẽdebãt episcopalẽ iurisdictionẽ quibusdã q̄ decani vocabãtur. statuit conciliũ lateraneñ. q̄ qui de cetero iurisdictionẽ episcopalem taliter receperit officio suo priuentur: ⁊ epi cõferendi hoc officium potestatẽ amittãt. ¶ Nota q̄ iurisdictio episcopalis vẽdi non debet. sed gratis conferri: al̄s puniunt vt hic dicit. Item punitur quis in eo in quo deliquit. Ber.

† Et. ṡ. de of. or. inf cetera. ⁊ idem Inno. Gof. et Hostieñ. Jo. and.

b ¶ Decani. Id est archipresbyteri rurales: qui spũalem habẽt iurisdictionem. l. dist. in capite. sic appellantur. ṡ. de censi. cũ apostolus. ⁊. ṡ. de offi. archidyaco. ad hec. §. vlti. Ber.
¶ Glo. se. p̄ncipiũ reci. distinctionẽ aut vicari⁹ dat ep̄o ⁊c̄. scd̄o ar. signat contrariũ ⁊ ibi remittit. tertio dicit de ꝑtinentia ad titulũ.
l ¶ Quantitate. Data episcopo pro sua iurisdictione quã emunt isti decani qd nõ licet vt hic patet: sed ecõuerso ep̄s si cõmittat vices suas alicui potest ⁊ debet ei cõstituere salarium de camera sua cũ ille ad hoc non teneat. arg. xij. q. ij. charitatem. ⁊. c. quicũqꝫ. ij. † Itẽ est hic argu. q̄ plebani siue archipresbyteri non habẽt iurisdictionẽ: ⁊ hoc satis videt: nisi habeãt ex cõsuetudine. j. de exces. p̄la. ad hoc. Argu. cõtra. ṡ. de offi. ordi. cũ ab ecclesia℞. vbi de hoc. ⁊ hec decre. ⁊ sequens ꝑtinet ad primã partem tituli: et expone vices. i. iurisdictiones. vnde consueuit dici cõmitto tibi vices meas. id est iurisdictionem meam.

‡ Tunc scꝫ cũ dic̄ p̄lat⁹ ꝓ. c. lib. vẽdo tibi iurisdictionẽ ad me spectãtẽ vsqꝫ ad ãnũ ⁊ totũ lucrũ tuũ sit. sec⁹ si dicat ꝓ salario constituo tibi. c. li. ⁊ tu iurisdictionẽ exerce ⁊ obueniẽtia mihi ꝯputa ⁊ redde. hoc eñi licitũ est ꝑm Inno. ⁊ Ho. ⁊ dic̄ host. q̄ hoc casu oĩa sũt scribenda: vt sciat q̄s / a q̄ / q̄re / q̄ñ / q̄ntum ⁊ q̄liter receptũ sit et expensum. in aut. de mã. p̄n. §. coges aũt. col. iij. et de colla. §. iubem⁹. col. ix. et de hoc de ob. ad ratio. c. vno. lib. vj. Jo. and.

k ¶ Conferendi. Vt in eo puniat in quo peccauit. sic. ṡ. ti. proxi. c. penul. ⁊. ṡ. de elec. cũ in cũctis. ⁊. c. nihil est. j. q. j. si q̄ epi. ⁊. ṡ. de tẽp. or. l̄ras. ⁊ in plurib⁹ alijs capitulis ibi: et q̄ recipit officio suo p̄uabit: sic ergo patet q̄ iurisdictio vẽdi nõ p̄ot. j. c. pxi. ⁊. xxj. q. ij. p̄cipimus. Ar. ꝯtra. j. eo. c. vl. nõ est ꝯtra. quia ibi nõ loquit de iurisdictione: sed de fructibus qui conceduntur ad firmam. Ber.

Quoniam. ¶ Diuiditur: quia primo ponit excessum quẽ expressa causa finaliter ꝓhibet. Secũdo penam addit ibi: qd si quis. Ab. sicul⁹. ¶ Casus. Episcopi ⁊ archidyaconi ad agendas vices suas ⁊ causas ecclesiasticas terminãdas quibusdã decanis seu archipresbyteris sub annuo p̄cio cõmittebãt: qd in subuersionem iudiciorũ ⁊ grauamen sacerdotũ redũdabat. statuit cõcilium turoñ. q̄ istud de cetero nõ fiat: qd qui fecerit remoueatur a clero. et episcopus qui hoc sustinuerit: et iudicia ecclesiastica dissimulat ꝑuerti canonice puniatur. ¶ Nota q̄ episcopus gratis iurisdictionem suam impendere debet. Ber.
l ¶ Precio. Qd nõ lꝫ. ṡ. c. pxi. immo symoniacũ est: ⁊ ne subditi hac occasione vltra debitum aggrauentur. arg. xxiij. q. j. militare. ⁊ vbicũqꝫ ep̄s aliquid gratis facere debet ratione officij: si aliquid exigat symoniã cõmittere videt: maxime cũ iurisdictio sit spũalis. vt. j. q. iij. ex multis. ⁊. c. vendentes. ⁊. c. non solum. T.
m ¶ Statuuntur. Nũquid episcopus potest dare ordinariũ iudi-

cem? Non: sed tm̄ princeps vel lex. ar. ij. q. vj. §. ꝙ de arbitris. ff. de iurisdi. om. iudi. ⁊ quia. sed ab vniuersitate eligendus est: et tūc lex dat ei iurisdictionē ordinariam. ar. lxiij. dist. si in plebibus. in aut. de defen. ciui. §. nos igitur. Si tamen consuetudo est ꝙ episcopus dat ordinariā admittēda est: ita tn̄ vt ꝑpetuo instituat ⁊ nō sub cēsu certo. arg. C. de emā. l. j. Lau.

a ¶ Percellat. Ut dictū est. s. ca. pxi. qn̄qꝫ tn̄ deponit. lxxxj. di. dictū qn̄qꝫ vero ad tps suspēdit. j. q. j. qcq̄d. et. xxj. q. iiij. ꝓcipimus. episcopi. presbyteri. ar.

Diuisio. Quoniā. ¶ Primo narrat consuetudinē quā secūdo prohibet: ibi. ne id. Tertio cām reddit: ibi. qꝛ. Ab.

¶ Casus. Cōsuetudo erat in qbusdā locis cōtra īstitutiōes sanctorū patrū introducta vt sacerdotes sub ānuo ꝓcio ad regimē ecclesiaꝝ cōstituantur. ꝓcipit conciliū turoñ. ne id de cetero fiat. quia dū sacerdotiū taliter venale disponit ad premiū retributionis eterne cōsideratio nō habet. ¶ Nota ꝙ cura aiaꝝ sub annuo cēsu ↄstitui nō debet. Ber.

b ¶ Statuātur. Tāqꝫ ꝓlati: qꝛ symoniacū est si ꝓ precio ecclesiarum regimē cōmittat. j. q. iij. saluator. sed si iusta causa absens esset vel aliās intēdere eps nō posset cōstituere pōt sibi vicarium cui de suo prouideat: † vt dixi. s. eo. c. j. ⁊ talis vicarius habebit curā aīarū delegatā. s. de offi. vica. c. vl. Lau.

† Ad hoc s. de appel. ꝓuenit. de cleri. egro. de rectoribus. de ecle. nō resi. c. pe. et. j. de elec. cū ex eo. §. porro. li. vj. per qḋ videtur ꝙ epūs hoc facere debeat. Jo. and.

c ¶ Prohibem⁹. xxj. q. ij. precipim⁹. et. j. q. iij. si quis dator.

uamen et subuersionem iudiciorum non est dubium redundare: id vlterius fieri ꝓhibem⁹. ¶ Qḋ si q̇s de cetero fecerit: remoueatur a clero. Episcopus autē qui hoc sustinuerit: et ecclesiasticam iurisdictionem sua patitur dissimulatione peruerti: districtione canonica percellatur[a]. Idem.

¶ Regimē ecclesie sub annuo cē su cōmitti non debet. Capl'm. iij.

ij. Quoniā enormis q̄dā consuetudo in quibusdā locis contra sanctoꝝ patrum institutiones inualuit: vt sub annuo ꝓcio sacerdotes ad ecclesiarū regimen statuantur[b]. ¶ Ne id fiat modis omnibus prohibemus[c]. ¶ Quia dū sacerdotium[d] sub huiusmodi mercede venale disponitur: ad eterne retributionis premium cōsideratio non habetur. Idem exoneñ. episcopo.

¶ Fructus ecclesiaꝝ sub annuo censu ↄcedi possunt. Capl'm. iiij.

Querelam magistri G. recepimus: ꝙ cū ecclesiā de chephalai. a. G. persona eiusdem ad annuum censum tenendā per septēnium suscepisset: ipse anteqꝫ cam per vnius anni spacium tenuisset auferre presumpsit: qꝛqꝫ ꝓstita[e] fide firmauerit ꝙ vsqꝫ ad statutū terminum[f] nullā ei exinde molestiam vel grauamē inferret. ¶ Ideoqꝫ mandamus quatenus si constiterit ita esse: eū districte compellas: vt prefatam ecclesiam[g] dicto G. restituat: et vsqꝫ ad terminum cōstitutum (ſm ꝙ inter se conuenerint) ipsum eādē permittat pacifice possidere.

De Magistris: et ne aliq̇d exigat ꝓ licentia docendi.

Ex concilio lateraneñ.

¶ Ecclesia cathedralis prouidere debet magistro de beneficio q̇ clericos eiusdem ecclesie ⁊ alios pauperes gratis doceat: ⁊ vēdēs licentiam docendi / aut interdicens ydoneum ad docēdum: beneficio priuatur. Capitulum. j.

Quoniam ecclesia dei sicut pia mater prouidere tenet ne pauperibus q̇ parē tum opibus iuuari non possunt: legendi et ꝓficiēdi oportunitas subtrahatur: per vnāquāqꝫ[h] cathedralē ecclesiam magistro[i] q̇ clericos eiusdē et scholares pauperes gratis doceat competens aliquod beneficium[k] prebeatur: et. j. ¶ Pro licentia vero docendi nullus precium exigat[l]: vel sub obtētu ali=

d ¶ Sacerdotiū. Jd est prelatura: ⁊ ꝑtinet ad scd̄am partem tituli. Uel ecclesias. i. prelationes que ꝓcio dari non debent: nec etiā censuales: sed ecclesia bene posset cōstitui ab initio censualis. s. de censi. scientes. ⁊. c. prohibemus.

Querelam. ¶ Primo ponit cōductoris querelā. Scd̄o dat ei iudicē: ibi. ideoqꝫ. Ab. ¶ Casus. G. rector ecclesie de chephalai. ꝓuētus ipsi⁹ ecclesie cōcessit ad firmā seu locauit magistro G. vsqꝫ ad septēniū. certū cēsum eidē rectori annuatim reddēdo ꝓstita fide ab ipso rectore dicto magistro ꝙ vsqꝫ ad dictū tēp⁹ nullā iniuriā vel grauamē sup ipa eccl'ia iferret eidē. ſꝫ ipe cōtra fidē ꝓstitā veniēs āte vni⁹ anni spaciū ecclesiā ipi. G. auferre ꝓsūpsit. vnde idem magister cōquestus est dño pape. ideoqꝫ mandat papa epō. exoñ. quaten⁹ si est ita rectorē illū cōpellat vt ꝓfatā ecclesiā dicto. G. restituat: ⁊ vsqꝫ ad tēpus cōstitutū ſm ꝙ inter eos conuenit ipsum eādē ecclesiā ꝑmittat pacifice possidere. ¶ Nota ꝙ ecclesia id est obuētiones ecclesie possunt ad tēpus locari siue concedi pro certo censu annuatim reddendo. Ber.

e ¶ Prestita. Si enim cōtra fidē vel iuramentū nulla venisset necessitate cōpulsus: priuari poterat ecclesia. s. de iureiurā. querelā. ⁊. s. de fideiuſ. peruenit.

¶ Glosa sequens querit et soluit.

f ¶ Terminum. Sed pone ꝙ interim moriat. G. persona ecclesie que locauit: nunquid successor teneat stare cōtractui? Potest dici si nomīe ecclesie ꝓ vtilitate ecclesie cōtraxisset: et pecunia inde recepta in vtilitatē ecclesie cōuersa fuisset / teneret successor stare cōtractui. s. de solu. c. j. xij. q. ij. c. hec huius placiti. ⁊. c. quicūqꝫ suffragio. ⁊. x. q. ij. hoc ius. §. ⁊ is creditor. ⁊. s. de deposi. c. j. xxxv. dist. ecclesie principes. in fi. Si vero non ꝓ vtilitate ecclesie: ‡ sed vt ipse tāqꝫ ꝓlatus ꝑcipet redditus ad firmā successor stare nō tenet. s. de ꝓcar. ca. ij. quia vltra tēpus suū ecclesiā locare nō potuit. et si soluit aliquid vltra sibi imputet: quia hoc preuidere debuit. ff. loca. si q̇s domum. §. j. ⁊. §. si alias. ⁊. §. si fructuarius.

‡ Dicebāt Inno. ⁊ Ho. si locassꝫ nomine eccl'ie lꝫ inutiliter si solēnitas nō fuit ſuata successor

¶ Glo. se. obijcit ⁊ soluit ponēdo sex significatiōes hui⁹ ꝟbi eccl'ia. Scd̄o q̇rit opponēdo ⁊ soluit. Tertio querit de ratione ⁊ rn̄det.

g ¶ Ecclesiam. Hec decre. videt cōtraria rubrice. et. s. cā. pxi. vbi ecclesia sub annuo censu cōcedi ꝓhibet ⁊ hic ꝑmittit vnde non facit ad titulū istum. Solue ꝑ hanc distinctionē. Ecclesia multis modis dicit: quia dicit ecclesia malignātiū. vnde psalmista. In ecclesiam malignantiū non introibo. Et dicitur ecclesia collectio fidelium. de consecra. dist. j. ecclesia. Et dicitur ecclesia muroꝝ ambitus. de consecra. dist. j. de fabrica. Et dicitur ecclesia corpus xpi. j. q. j. in ecclesia. et. xxvj. q. ij. sed illud. Et dicit etiā ecclesia ꝓlatura ipsius ecclesie. vt. s. c. pxi. Item dicit ecclesia ipse obuētiones ecclesiastice prouenientes occasione ecclesie vt hic. et in hac significatione ecclesia concedit ad firmā sub annuo censu reddendo qḋ licet: quia nullum spūale locat: ⁊ ideo nō cōtradicit. ca. pxi. neqꝫ rubrice. Sed quare ponit in titulo isto: melius poneret. s. de iureiurā. vbi similis decre. ponit querelam? Sed ideo ponit ne videret ꝓhibita talis locatio eo ꝙ simpliciter videt prohiberi ꝙ ecclesia sub annuo censu non cōcedat in titulo isto. Sed quare potius ꝓhibet iurisdictio sub annuo censu concedi? Rn̄. ꝙ illi qui iudicant nihil debēt accipere. in aut. vt iud. sine quoquo suffra. col. ij. cum ex officio suo ad hoc teneant: ⁊ ex administratione cū epatus ad hoc eis sint deputati: sed hic locant ipsi fruct⁹ qui etiā aliās possunt vēdi ⁊ distrahi.

reuocat. s. de his q̇ fi. a prela. cū nos. de ꝓca. c. ij. Si fuit seruata tenet ↄtc⁹: sꝫ locus est restitutiōi. s. de re. eccle. non alie. Et ꝑ hec mixta pōtes distinguere. Aut ↄtxit noīe ecclesie: aut ꝓ ꝓprio. Prio casu aut in vtilitatē ecclesie aut non. Et si nō. aut fuit obſuata solēnitas que aliās ēt ī alienatōib⁹ ꝑpetuisē obſuāda: aut nō. Sol. mēbrorū. ꝑꝫ. J. ā.

Judex nihil dꝫ accipere.

¶ Rubrica De magistris ⁊c. ¶ Supra visum est qualiter spūalia precio ↄcedi nō debent: nunc submittit de qbusdā habētib⁹ instar spūalium: vt de magistris ⁊ licētia docēdi vt in nigro. Ab. ¶ De hac materia tractat. xxxvij. ⁊. lxxxvj. dist. ꝑ totum. lxj. dist. statuimus. ⁊. c. miserum. viij. q. j. oportet. xcij. dist. quis dubitet. extra de elec. cum in magistro.

Cōtinuatio.

Quoniam. ¶ Diuidit in tres partes. In prima ꝓuideri mandat de magistro. In secunda factū reprehensibile inhibet. In tertia penā imponit reddens causam. secunda ibi: pro licentia. tertia ibi: qui autem. Abbas siculus.

Diuisio.

¶ Casus. Uolens ecclesia tanqꝫ pia mater pauperibus scholaribus qui parentum opibus sustentari non possunt prouidere ne legendi oportunitas subtrahatur eisdem. statuit concilium lateranēn. ꝙ per vnāquāqꝫ cathedralem ecclesiam vni magistro cōpetens beneficium assignetur qui clericos et scholares eiusdem gratis doceat. Secundo dicit ꝙ pro licentia docendi nullus precium exigat: vel sub obtentu alicuius consuetudinis ab his qui docent aliquid petat. nec aliquem qui sit ydoneus petita licentia impediat. qui autem contra hoc venire presumpserit ab ecclesiastico beneficio fiat alienus. quia dignū est vt in ecclesia fructum sui laboris non habeat qui ecclesiasticū profectum nitit impedire. ¶ Nota ꝙ pro licētia docendi nihil debet exigi. Item qui est ydoneus admitti debet ad docendū. Item punitur quis in eo in quo deliquit vt in fine dicit. Ber.

h ¶ Unāquāqꝫ. Ut. xxxvij. dist. de quibusdam. ⁊. j. eo. quia.

i ¶ Magistro. Nomen hoc dicitur a monendo siue a monstrando. ff. de verbo. signi. quibus.

k ¶ Beneficium. Sic. s. eo. quia. debet ergo doctor beneficiū habere sui laboris: sic et tutor dat alimenta preceptoribus pupilli: quoniam non tantum preest rebus sed moribus. ff. de administra. tuto. cum plures. §. cum tutor. et beneficium ei constitui debet ſm dignitatem ⁊ scientiā suā sicut aduocatis. † ff. de var. ⁊ extraordi. cogni. l. j. §. in honorarijs. ar. s. de preben. de multa. Uin.

Tutor ꝑest reb⁹ et moribus.

† Supple ↄstituit salariū ꝓ mōlitis aduocati facūdia ⁊ ↄsuetudine fori: vt ibi. Jo. and.

l ¶ Exigat. Qḋ si exactū fuerit restituat. j. ca. pxi. quia gratis est danda docendi licentia: cum donum dei sit. j. ca. proxi. Ber.

a ¶ Consuetudinis. Quasi symoniacū reputat̄ hoc: quia consuetudo hec nō habet locū sicut nec in sacramētis ecclesiasticis. s̄. de symo. cum in ecclesie. et in pluribus alijs ca. Ber.

Docēdi licētia ydoneis nō est denegāda

b ¶ Ydoneus. Nota q̄ ei q̄ ydoneus est non est deneganda licentia docēdi: quia per consequēs denegat doctrinā ignorantibus. vt dicitur in fi. quā dispensare alijs tenet̄. arg. xvj. q. j. reuertimini. ergo si non est ydoneus potest iuste denegari: quia malorum doctoꝝ doctrina mala est. j. q. vij. p̄uenientibus: ⁊ iperit⁹ mathese os risui patebit. xxxvij. dist. q̄ de mensa. q̄ alios docet ab alijs tunc edoceri nō debet. in aut̄. de sanc. episco. §. damus. col. ix. † pena vo huius est priuatio ecclesiastici b̄nficij: vt hic dicit. B.

† Bene cōuenit q̄d dicit Hiero. super gala. li. ij. et ibi. vide. Jo. an.

c ¶ Sui laboris. Furorem ⁊ pietatē ex eodē facto vēdicare nō l3: vt hic. et. xvij. q. iiij. miror. c. frater et coepiscopus. ⁊. ff. de mino. auxilium.

cui⁹ consuetudinis[a] ab eis quos docet aliquid querat: nec docere quē̄cq (qui sit ydoneus[b]) petita licentia illis iterdicat. ¶ Qui autem contra hoc venire p̄sumpserit ab ecclesiastico fiat beneficio alienus: dignū quippe videt̄ vt in ecclesia fruct⁹ sui laboris[c] non habeat: q̄ cupiditate animi dum vendit docendi licentiam ecclesiasticū p̄fectū nititur impedire.

Alexāder. iij. vintoñ. episcopo.

¶ Pro licētia docēdi nihil exigi debet vel promitti: et exactū restitui ⁊ promissum remitti debet: ⁊ negligente inferiore prelato ad magistrum cōstituendum: supplebit hoc sup̄ior. Cap̄lm. ij.

Prohibeas ne i parrochia tua p̄ licētia docendi exigatur aliquid: aut etiam promittatur[d]. Si quid vero postea solutum fuerit vel promissum: remitti[e] promissum facias et restitui ap. cessante solutum: sciens q̄d scriptū est. Gratis accepistis[f] gratis date. ¶ Sane si q̄s distulerit magistros in locis cōgruis instituere: tibi liceat[g] ap. postposita ibi aliorum instructioni preficere viros prouidos honestos et discretos. Idem.

¶ Pro licentia docēdi pecunia exigi non debet: etiam si hoc habeat cōsuetudo. Capitulum. iij.

Quanto gallicana ecclesia: et. ī. ¶ Dignos esse animaduersione censemus qui nomen magistri scholarium et dignitatem assumunt: et sine certo precio ecclesiasticis viris docendi alios licentiam non impendunt. Cum autē hec praua consuetudo a cupiditatis[h] radice p̄cesserit: et decorem admodum ecclesiastice honestatis cōfundat: mādamus quatenus (consuetudine ipsa de vestris ecclesijs extirpata) sub anathematis iterminatione hoc inhibere curetis: districte precipiētes vt quicūq viri ydonei[i] et litterati voluerit regere studia litterarum: sine molestia et exactione qualibet scholas regere permittantur[k]. ¶ Si qui vero huiusmodi prohibitionis vel precepti extiterint transgressores[l]: eos officijs[m] et dignitatibus spolietis.

Innocētius. iij. in cōcilio gñali.

¶ In quolibet cathedrali ecclesia vel alia in facultatibus sufficiēti: debet a prelato vel capitulo vnus magister eligi: cui redditus vnius prebende debent assignari. in metropolitana vero ecclesia etiā eligi debet theologus. et si ad grāmaticū et theologum non sufficit: prouideat ipsa theologo ex redditibus sue ecclesie: ⁊ grāmatico faciat p̄uideri in aliqua ecclesiarum sue ciuitatis vel dyocesis. Capitulum. iiij.

Quia nonnullis propter inopiam et legendi studium et oportunitas proficiēdi subtrahitur[n]: in lateraň.[o] concil. pia fuit constitutione prouisum. vt per vnāquāq cathedralem ecclesiam magistro qui eiusdem ecclesie clericos aliosq scholares pauperes[p] gratis instrueret: ali-

Diuisio. Prohibeas. Sūt duo dicta. secundum ibi: sane. Abbas si. ¶ Casus. Quia q̄dam pro licētia docēdi pecuniam exigebāt. precipit papa vintonieñ. ep̄o vt p̄hibeat ne pro licentia docēdi i parrochia sua aliquid exigat̄ aut etiā promittatur: et si postea solutum aliq̄d fuerit illud faciat restitui: et si aliq̄d p̄missum fuerit faciat remitti promissum. q2 scriptū est gratis accepistis grat̄ date. (Mat. x.) Secundo dicit q̄ si aliquis distulerit instituere magistros in locis p̄gruis liceat huic episcopo appel. postposita ad istructionē alioꝝ ibi preficere viros ad h̄ ydoneos. ¶ Nota q̄ exactū vel p̄missum p̄ licentia docēdi potest repeti: ⁊ p̄missum facere remitti. Itē negligētiā subditorum episcopus supplere debet. Itē per negligētiā amittit ius suum. Sed hic non est appositū tēpus. s3 posset dici q̄ hoc pōt referri ad arbitriū sup̄ioris. vel tm̄ tp̄s posset dari q̄tū datur pro beneficijs vacātibus. sc3 per. vj. menses expectetur ille qui debet instituere magistros: quia in tanto tēpore non est magnum dānum. Ber.

¶ Glo. seq. obijcit. dat solu. Vin. et aliam subdit.

d ¶ Promittatur. Ex h̄ videt̄ q̄ turpitudo ex vtraq parte v'sat̄ tāq in sp̄ūalibus. vt. j. q. j. quos cōstiterit. Quid est ergo q̄d dicit solutum restitui cū in pari causa turpitudinis potior sit cōditio possidentis. ff. de cōdi. ob tur. cau. l. iij. et. l. si ob turpē causam? ‡ Dixit Vin. q̄ subuenit̄ huic nō in fauorē sui sed in odiū exigentis. simile s̄. de symo. veniēs. Sed qualiter illud intelligatur dictū fuit. eo. ti. de hoc. Vel potest dici q̄ qui soluit: licet nihil dare debuerit: quia tamen quasi coactus redimit ius suum † non delinquit. vnde sibi potius restitui debet q̄ remanere penes illum qui plus peccauit. vt. j. q. iij. si quis dator.

‡ Et. j. de regu. iur. i pari. li. vj. J. ā.

† Dūmodo sit ydoneus s̄m Gof. Innoc. ⁊ Host. Jo. and.

¶ Glo. seq. dat duplicem lecturam eius q̄d de remissione hic dicit̄.

e ¶ Remitti. Hoc bene notabile est q̄ auctoritate hui⁹ canonis nō solū habet quis exceptionē: sed etiā liberationis conditionem. simile. ff. de nego. gest. si quis mādato ‡ ff. de p̄trahen. emp. pactū. ff. de libe. le. si ei cui fūdū. ⁊. ff. de p̄di. cau. da. ⁊ causa nō secuta. q̄ se. tor. et. s̄. de iureiur. ex administrationis. j. de vsur. tua. vel q̄d dicit remitti itellige de facto: quoniam turpes promissiones nulle sunt. s̄. de pac. ca. vlti. ff. de verbo. obliga. generaliter.

‡ Videtur abesse alicui i q̄ obligat⁹ est. Jo. an.

f ¶ Accepistis. j. q. iij. si quis episcopus. et. c. res ecclesie.

g ¶ Liceat. Negligentiam subditoꝝ episcopus supplere debet. ix. q. iij. cum simus. ⁊. s̄. de conces. preben. nulla. † s̄. de supplen. negli. prela. sicut nobis. et. c. dilecto. Ala.

† Forsan intellexit glo. q̄ isto casu sicut et illo dentur sex mēses illic̄ p̄rio loco h̄z mg̃ros instituere. aliq̄bus vr̄ hoc referēdum ad sup̄ioris arbitriū. et cū ista p̄uisio nō sit p̄petua sicut b̄nficiat̄ satis eq̄ min⁹ tēp⁹ dabit̄: maxime cū sola iā ordinata deficeret mag̃r morte vl̄ aliter. puto t̄n monitiōem eo casu necessariā. fac̄ q̄d no. de re iudi. ad apostolice. li. vj. in vlti. glo. Jo. and.

Quanto. Primo ponit factū dānabile. Scd̄o penā apponit ibi: si q̄ vero. Ab. ¶ Casus. Cōsuetudo erat in ecc̄lia gallicana q̄ magistri scholarium sine certo precio alicui docendi licentiā nō concedebāt. Papa volens illam prauā cōsuetudinē extirpare que de radice cupiditatis p̄cedit p̄hibet sub anathematis interminatiōe vt quicūq ydonei fuerint regere scholas sine molestia vel exactione aliqua permittantur. ⁊ si q̄ hmōi p̄hibitionis fuerint transgressores officijs et dignitatib⁹ suis spolient̄. ¶ Nota propter dignitatem delinquentis crimē grauius puniēdū esse. Item p̄latis ascribit̄ q̄d in subditis laudabile reperitur: ⁊ eis imputat̄ q̄d in eis reprehēsibile p̄bat̄. Itē nota mag̃ros scholariū dignitatē h̄re. B.

h ¶ A cupiditat3. Que est radix omniū maloꝝ. xlvij. dist. bonoꝝ. B.

i ¶ Ydonei. Sic. s̄. eo. ca. j. hmōi aūt magistri primū moribus / demū facundia excellere debent. C. de p̄fes. et medi. magistros. lib. x. bonam enim conuersationē debet habere testē doctrine. lxiij. di. valētinian⁹.

¶ Glo. seq. q̄rit ⁊ soluit.

k ¶ Permittāt̄. Quid si vult regere in sua p̄sona nec licētiat aliū: nunq̄d debet cōpelli? Ar. q̄ nō. xciij. dis. illud. credo q̄ nihilomin⁹ tenet̄ dare alijs licentiam.

l ¶ Transgressores. Sc3 p̄lati et capitulum. Ex hoc est ar. q̄ possunt ad hoc compelli.

m ¶ Officijs. Sic. s̄. eo. ca. j. Ber.

Diuisio. Quia nonnullis. Primo ponit antiquū consilium q̄d secundo innouat et supplet ibi: verum. Ab. sic. ¶ Casus. Statuit̄ in lateraň. concilio q̄ in vnaquaq cathedrali ecclesia institueret̄ magister q̄ paupes clericos grat̄ doceret: s3 q2 illud male obseruabat̄ cōcilium generale illud precipit obseruari: adijciens vt non solū in cathedrali ecclesia / sed etiam in qualibet alia vbi facultates sufficiūt constituat̄ magister ydoneus: ⁊ in metropolitana ecclesia theologus p̄stituatur qui sacerdotes ⁊ alios in sacra pagina doceat: et in alijs. que ad curā pertinēt animaꝝ: et cuilibet magistroꝝ a capitulo assignentur prouentus vnius prebēde. et pro theologo a metropolitano tātūdem. non tamen propter hoc efficitur canonicus. Q̄d si forte metropolitanus de duob⁹ grauetur theologo prouideat: ⁊ grāmatico faciat in alia ecclesia prouideri. ¶ Nota q̄ magister ydoneus debet īstitui in ecclesia in qua sufficiunt facultates. Itē magister iuxta posse suum debet instruere discipulos suos. Itē a capitulo debent assignari magistro prouentus vnius prebende. Item aliquis potest habere prebendam sine canonia. Ber.

n ¶ Subtrahitur. Quia nō h̄nt a quo discāt: vñ h̄nt excusationē als nō. xxxvij. dist. §. vl. ⁊. ff. de iur. et fac. igno. l. regula. §. j. ff. de bo. pos. in bonorū. et quia quidā expensas non habent: vnde statuit̄ vt beneficia habeant prout sequitur. Ber.

o ¶ In lateraň. s̄. eo. ca. j.

¶ Glo. seq. querit ad negatiua. alleg. tria soluit distinguendo.

p ¶ Pauperes. Sed nunquid a diuitib⁹ potest petere collectam? Videtur q̄ non: quia si vult dici philosophus proijciat pecuniam

Magr̃ an pro doctrina possit collectam petere.

quod cōpetens beneficium preberetur: quo ⁊ docētis releuaretur necessitas: et via pateret discētibus ad doctrinam. ¶ Verū quoniam in multis ecclesijs id minime obseruatur[a]: nos predictū roborantes statutum[b] adijcimus: vt non solū in qualibet cathedrali ecclesia: sed etiā in alijs quarum sufficere poterunt facultates: constituatur magister ydoneus a prelato cum capitulo: seu maiori et saniori parte capituli eligendus: qui clericos ecclesiarum ipsarum gratis in grāmatica facultate ⁊ alios īstruat iuxta posse. Sane metropolis ecclesia theologum nihilomin⁹ habeat: q̄ sacerdotes et alios in sacra pagina doceat: et in his presertim informet que ad curam animaꝝ spectare noscuntur. Assignet̄ autem cuilibet magistrorum a capitulo vnius prebende[c] prouentus[d]: et pro theologo a metropolitano tantūdem: non ꝙ propter hoc efficiat̄ canonicus: sed tādiu redditus ipsos percipiat q̄diu perstiterit in docendo. Quod si forte de duob⁹ magistris eccl'ia metropol' grauetur: theologo iuxta modum predictum ipsa prouideat: grāmatico vero in alia ecclesia sue ciuitatis siue dyocesis q̄ sufficere valeat faciat ꝓuideri. Honorius. iij.

¶ Prelati et capitula ad studia theologie scholares dociles trāsmittere tenentur: qui in absentia redditus prebendarum suaꝝ et beneficiorū per quinquēnium integraliter percipient. et si proprij redditus ad sustētationē studij eis non sufficiūt: debet prelatus cum capitulo eis prouidere. magistri vero donec docuerit integre percipiunt fructus beneficiorum suorum. Capitulum. v.

Super specula: et. j. ¶ Volumus ⁊ mādam⁹: vt statutū in concilio generali[e] de magistris theologis: p singulas metropoles statuendis inuiolabiliter obseruetur[f]. ¶ Statuētes: vt quia sup hoc propter raritatem[g] magistrorum se possent forsitan aliqui excusare: ab ecclesiarum prelatis et capitulis ad theologice ꝓfessionis studiū aliqui docibiles[h] destinentur: qui cum docti fuerint in dei eccl'ia velut splēdor fulgeant firmamenti: ex quibus postmodum copia possit haberi doctorum: qui velut stelle in perpetuas eternitates mansuri ad iusticiam valeant plurimos erudire: quibus si proprij prouētus ecclesiastici nō sufficiūt: predicti[i] necessaria subministrent. Docentes vero in theologica facultate dū in scholis docuerint: et studentes in ipsa / integre[k] per annos[l] quinq̧ percipiant de licētia[m] se. apo. prouentus prebendarum et beneficiorum suorum: nō obstante aliqua contraria cōsuetudine vel statuto: cum denario[n] fraudari non debeāt in vinea domini operantes.

De Iudeis / sarracenis / et eorum seruis.

exēplo socratis. xij. q. ij. socrates. † al's est sub illo ca. gloria episcopi. Item scientia donū dei est: ergo vendi nō potest. j. q. iij. non solum. Item ꝓfessores iuris licite recipiūt pecuniam: sed non licite petunt. ff. de var. ⁊ extraor. cogni. l. j. §. est quidē. Potest dici ꝙ iste cui cōpetens beneficiū constitutū non est a diuitibus potest petere collectā: ⁊ hoc non ꝓhibetur ex ista littera: sed a clericis eiusdem eclesie et pauperibus nihil exigere debet sed gratis docere: quia ꝓpter illos statuitur bn̄ficiū ⁊ non ꝓpter diuites: sed si ex honestate gratis oībus seruiret honeste faceret et laudādus esset: al's diuitibus gratis laborem suū impēdere nō tenet̄. si vero beneficiū nullū super hoc cōstitutum est sicut bonon̄. doctoribus: licite exigunt collectā: q2 suis sumptibus hoc facere non cogūtur. s̄. de prescrip. cū ex officij. xij. q. ij. charitatē. ⁊. c. quicūq̧. ⁊. c. ecclesiasticis. ⁊. xxviij. q. j. iā nūc. in fi. sicut iurisperitus cōsilium vendere potest. xiiij. q. v. non sane. Nec obstat si dicas ꝙ gratis debēt docere: quia nihilomin⁹ potest petere laboris sui mercedē sicut testis qui gratis testificatur licite petit sumpt⁹. iij. q. iij. §. vēturis. ⁊. s̄. de symo. cum sit romana. et iudex petit sumptus qui gratis debet iudicare. s̄. de vi. et hone. cle. cū ab omni. licite ergo potest petere collectā cui beneficium cōstitutū non est. Jo.

a ¶ Obseruatur. Unde instaurandum est et ꝓcurandum vt fiat. vt viij. dist. que contra.

b ¶ Statutum. Nec tamen seruatur. et ita nullus est fructus illius statuti ⁊ aliorum. ¶ Glo. se. querit ⁊ soluit. iterum querit. alleg. pro et contra. ⁊ soluit. tertio querit ⁊ soluit.

c ¶ Prebende. Quid si nō vacat aliqua prebēda? Expectet̄ quousq̧ vacet: nūquid canonici tenent̄ alium eligere vt numerus sit plenus: cum ille magister non sit canonicus? Videt̄ ꝙ sic. s̄. de insti. cū ecclesia. ff. de decur̄. l. generaliter. §. penul. ⁊ si canonici ad tēpus iusta de causa retineāt fructus prebende: nihilominus eligere debēt: al's curreret tēpus. s̄. vt eccle. benefi. vt nostrū. maxime si numerus certus est ⁊ iurat⁹. Sed hoc non videt̄: quia iste electus nihil perciperet: sed spiritualia sine tēporalibus diu esse non possunt sicut nec anima sine corpore. j. q. iij. si q̄s obiecerit. ‡ Et dic ꝙ canonici eligere nō debēt aliū auctoritate huius cōcilij: nec dicunt̄ facere cōtra numerum vel iuramentū: nec currit eis tēpus ad eligēdū beneficio huius constitutionis q̄diu fuit ibi magister qui doceat et ꝑcipiat illud beneficiū: quia nec dicit̄ bn̄ficiū illud vacare nisi ab eo tēpore quo magister ibi nō fuerit. sec⁹ dico cū ex cā retinerent̄ ꝓuēt⁹ ad tp̄s: q2 tūc curritur tp̄s: vt in predic. decre. vt nostrū. q2 tūc electus modicū tp̄s potest expectare. Itē nūquid aliquis magister posset eligi in canonicum sub illa cōditione vt doceret? Non credo: quia cessare debet omnis cōditio. † sed si vacante aliqua prebēda statuerent ꝙ illud onus esset annexū illi prebēde nō credo ꝙ tūc esset symonia. arg. s̄. de preben. significatum. immo satis licitum. Ber.

d ¶ Prouentus. Non tamen percipient quotidianas distributiones que tm̄ residētibus dari ꝯsueuerūt. s̄. de preben. licet. Ber.

Super specula. Primo ponit statutū antiquum qd̄ secundo addēdo corroborat ibi statuentes. Ab. ¶ Casus. Qd̄ statutū fuit p cōciliū generale in capitulo precedēti de magistris theologis precipit honorius inuiolabiliter obseruari. statuens ne propter raritatem magistroꝝ se forsan possent aliqui excusare ab ecclesiarū p̄latis. ⁊ capitulis ad theologie studiū. Aliqui dociles destinent̄ qui cū docti fuerint alios postmodū instruāt ⁊ informēt. quibus si ꝓuentus ecclesiastici nō sufficiūt prelati et capitula necessaria subministrēt. In fine dicit ꝙ docentes in theologica facultate et studentes in ipsa integre p annos. v. de licentia sedis apostolice ꝑcipiāt beneficioꝝ ⁊ prebēdarū suaꝝ ꝓuētus. non obstāte cōtraria consuetudine vel statuto cum primo fraudari non debeant in vinea dn̄i operātes. ¶ Nota ꝙ vna cōstitutio cōfirmat aliam. Item docentes ⁊ studētes in theologia debēt per quinquēniū ꝓuentus beneficioꝝ suorum percipere. Item colligitur cōsuetudo inducta cōtra istud statutū. B.

e ¶ In concilio generali. s̄. ca. proxi. Ber.

f ¶ Obseruetur. Nec tamē seruatur: ⁊ ita nullus est fructus illi⁹ statuti et aliorum.

g ¶ Propter raritatē. Qui non habent a quo discant bene habent excusationem: al's non. xxxvij. dist. §. vlti. et. ff. de iur. ⁊ fac. igno. l. regulariter. §. j. ⁊. ff. de bono. pos. l. in bonoꝝ. ⁊ q2 quidā expensas non habēt vnde statuitur ꝙ beneficia habeant vt sequitur ¶ Glo. se. tria dicit principiū et finis de missione ⁊ suppletione: mediū de superfluitate.

h ¶ Docibiles. Id est habiles ad docendū: ‡ et isti a capitulis possūt eligi vt mittant̄: vt postmodū doceāt. et si propria beneficia illis non sufficiāt de bonis capituli suppleant̄ ꝓut seq̄tur. sed vt quid etiā mēbranas occupāt. xix. di. si romanoꝝ. cū istius cōstitutionis quo ad hūc articulum nullus sit effectus: sicut nec precedētis: leges enim iste imposite sunt verbis ⁊ nō rebus: cū potius ꝯtrarium sit verum. C. cōmunia de leg. l. ij. in fi. Sed nunq̄d qui docibiles sunt possunt petere vt suppleat̄ qd̄ eis desit? argu. ꝙ sic ex hac constitutione. B.

i ¶ Predicti. Scilicet prelati et capitula. ex hoc est arg. ꝙ possunt ad hoc compelli.

k ¶ Integre. Non tamē ꝑcipient quotidianas distributiones que tm̄ residentibus dari consueuerunt. s̄. de preben. licet. vbi de hoc. ¶ Glo. seq. querit. respondet. alleg. contrarium.

l ¶ Per annos quinq̧. Nunquid determinatio ista determinat omnia precedentia? nō videt̄ ꝙ prius aliquod tēpus adijciat̄: sed docētib⁹ ⁊ alijs q̄ a capitulis nō eligent̄: ⁊ q2 illi maius tēpus req̄rūt ad hoc vt doceāt: qd̄ satis videt̄ ex hoc. §. quia hic nō fit mētio de illis. Sed ꝯtra. s̄. de appel. inquisitionis. ar. in fi. quia hec determinatio in fine ponitur: vt ibi dicitur.

m ¶ De licentia. Scilicet generali cōcessa auctoritate huius cōstitutionis: vnde non est necesse aliā indulgentiā impetrare. sic. lxxx. dist. nō debere. ⁊. xvj. q. j. cūctis. ⁊. c. dist. qm̄. et. s̄. de trāsla. inter corporalia. ⁊. ff. de ꝯdi. insti. que sub cōditione. §. vl. Sed executio sola impetrari debet si capitula hec nō sufficiāt: † quia parum valeret esse iura in ciuitate / nisi esset qui ea exequat̄. ff. de ori. iu. l. ij. §. post originem. Ber.

n ¶ Denario. Id est ꝓmio. immo q̄ venit extremus dispēsatore vocāte tātūdē recipit q̄tū q̄ venerat ante. argu. s̄. de ꝯsti. cū oēs. Jo.

¶ Rubrica De iudeis ⁊c. ¶ Supra visum est de his qui spm̄

† Legi eū dixisse. abite pessime diuitie: ego vos submergam ne a vobis mergar et vide in Hie. ad iulianū. scd̄a post princi. Uale. lib. viij. ca. vij. ponit Anaxagoram dixisse cum de studio reuersus suas possessiōes vidisset desertas. Nō essem ego saluus nisi ista ꝑissent. Sene. epist. xvij. Multis ad philosophādum obstitere diuitie. De dyogene vide in Hier. ꝯ Joui. sub littera. J. Jo. and.

Spūalia sine tp̄alibus diu esse nō pn̄t.

‡ Et idē canonicat⁹ cēseret̄ duplici iure: vno habēte spūalia: ⁊ alio habēte tp̄alia. qd̄ nec ꝯ2 ec. xij. q. ij. cognouimus. ꝺm Goffre. Jo. an.

† Dici poss3 ꝙ cum receptio in canonicum et doctria sint spūalia ad mitti posset tal' pactio sicut admittit al's permutatio de spūali ad spūale. s̄. de re. permu. ad q̄stiōes. ꝺm Hostié. Jo. an.

‡ Uñ meli⁹ dixisset dociles. q2 hō docilis scia docibilis. qñq̧ tamē sumit̄ vnū ꝓ alio. Uñ Job. vj. Et erāt oēs docibiles deo. ⁊ sic Xbū. xxiij. dist. q̄ epus. ꝺm Hof. Jo. ā.

† Cū nō obstet ꝯsuetudo vel statutū ꝯtrium vt seq̄t̄. dic tn̄ Hosti. ꝙ talib⁹ referri posset q̄stio ꝙ nō sint dociles: et si p̄lat⁹ ⁊ cap'l3 hoc ꝯtēdāt est expectāda licētia superioꝝ: al's ire posset ī habilis ad discēdū contra mentē ⁊ verba istoꝝ iuriū. et obstaret etiam ꝺ3 eū nimia multitudo. ad idem. s̄. ꝺ cle. nō re. c. pe. Jo. an.

sanctū per symoniā vendēdo blasphemāt: cōsequēter submittit de his q̄ deum dehonorāt male colēdo: vt sunt iudei ⁊ sarraceni: ⁊ de his auctor tractaturus submittit etiam de eorꝫ seruis. Et aduerte q̄r serui dicunt stricto modo carētes libertate: sed largo modo etiā seruientes pro mercede vt famuli dicuntur etiam serui a seruiendo: et de vtrisqꝫ tractatur in hoc titu. Ab. sicu. ¶ De hac materia tractat. xvij. q. iiij. ⁊ q. v. et q. vj. ⁊ q. viij. ⁊ i. c. dispar. et. xxviij. q. j. et. q. ij. per totum. ⁊ lvj. di. ismahel. xlv. dist. c. ij. ⁊ c. iiij. xj. q. iij. ad mensam.

timis actibus. argu. ff. de test. l. j. C. de postu. l. vlti. q̄d verum est: tamen ad ordines non admittuntur nisi de licētia dominorum. liiij. dist. si quis obligatus. et. c. admittuntur. Argu. cōtra. dist. ea. si seruus. sed ibi nihilominus tenetur seruire domino. Ala.

b ¶ Diutius. Et expone diutius. xxx. an.

Ex concilio mancen.

¶ Si seruus a iudeo empt⁹ causa mercimonij factus est vel fieri desiderat christianus: pro. xij. solidis redimitur. Capitulum. j.

Presenti concilio sancimus: vt nullum christianum mancipium iudeo seruiat[a]: sed datis[b] xij. soli. pro quolibet bono mancipio ipsum quicūqꝫ christianorum seu ad ingenuitatem seu ad seruitium[c] licentiam habeat redimendi: et si christianus fieri desiderat ⁊ non permittitur: idem fiat[d]. ¶ Quia nephas est quem christus redemit blaspemum[e] christi in seruitutis vinculis detinere.

Gregorius episcopo lucen.

¶ Judeus christianū in seruum habere non pōt: an ascripticium vero potest. Capitulum. ij.

Multorum ad nos: et. j. ¶ Nulli iudeo liceat christianū mancipiū in suo dominio retinere: sed si qui apud eos inueniuntur: libertas[f] eis seruetur. ¶ Hi vero q̄ in possessionib⁹ eorꝫ sunt: licet legum districtione sint liberi[g]: tamē quia colēdis terris eorū diutius[h] adheserunt[i]: vt pote conditione loci debentes[k] ad colenda rura remaneant: consuetas pensiones p̄dictis viris prebētes. Cūcta etiam que de colonis vel originarijs iura p̄cipiūt pagant: ⁊ nihil eis extra hoc oneris indicatur. Q̄r si quisqꝫ iudeorum aliquem de[l] his vel ad aliū trāsferre locum: vel ad aliud obsequium retinere[m] voluerit: ipse sibi imputet[n] qui ius colonariū et ius dominij[o] sibi iuris seueritate[p] dānauit[q]. Idem gen. epo.

¶ Judei antiquas synagogas retinere possunt: nouas erigere non possunt. Capitulum. iij.

Judei de ciuitate: ⁊. j. ¶ Sicut legalis[r] diffinitio iudeos nouas non patitur erigere synagogas: ita eos sine inquietudine veteres habere permittit[s].

Alexander tertius.

¶ In die veneris sancta non licet iudeis tenere hostia vel fenestras apertas. Capitulum. iiij.

Quia super his: ⁊. j. ¶ Generaliter interdicas: vt iudei hostia vel fenestras in die parasceues[t] apertas non[u] habeant: sed clausas teneant tota die.

Idem ex concilio lateranen.

¶ Excommunicari debēt xp̄iani q̄ in domo seruiūt iudeis vel sarracenis siue paganis. Et principes sclares excōmunicari debēt qui iudeos baptizatos suis bonis spoliare presumunt. Cap. v.

Diuisio. Presēti. Primo ponit constitutiōem de baptizato: vel baptizari volēte. Scd̄o eius causam ibi: q̄r. Ab. ¶ Casus. Judei retinebāt seruos xp̄ianos. statuit p̄cilium istud q̄ de cetero iudei seruos christianos nō retineāt/ sed lꝫ xp̄iano vel liceat christiano cuilibet dat. xij. solidis p̄ quolibet mancipio ipsum redimere siue ad libertatē siue ad seruiēdū sibi. ⁊ si seruus iudei xp̄ianus fieri desiderat ⁊ non p̄mittit/ idē fiat: quia nephas est iudeū in seruitutis vinculis retinere illum quem xp̄s sanguine suo redemit. ¶ Nota q̄ iudei vel pagani xp̄ianos seruos habere non possunt: sed hoc ip̄o in libertatē scribuntur. Ber.

a ¶ Seruiat. Nec cū iudeis christiani morent. xxviij. q. j. iudei. et. c. sepe. et ca. nullus. Sed in agro vbi cum iudeo nō moratur: bene potest seruire. j. ca. proxi.

b ¶ Datis. Sic. j. c. pri. vbi de h. † Et intellige hoc. c. s̄m illud de mācipio empto causa mercimonij: al's nullo p̄cio dato eripit in libertatē. Vel si venalis infra tres mēses nō fuerit expositus vt ibi. B.

† Ibi enim no. de q̄ moneta h̄ intelligat. Jo. an.

¶ Glo. seq. declarat de quo seruitio intelligatur: et quid si precium habere non potest. subdit et soluit duas questiones.

c ¶ Seruitium. Non tamē erit seruus illius sed restituet ei p̄ciū: et erit oīno liberatus. argu. insti. de noxa. ac. §. dn̄s. Uel si non potest habere statim preciū seruiat ei tantum q̄ seruitiū compensetur cū precio: ⁊ postea eat liber quo vult. C. de capti. et postlimi. reuer. l. vlti. xxxvj. q. j. de raptoribus. Quid si plures emptores simul concurrant: ‡ Locus erit gratificationi. s. de iure pa. cum autē. ff. ad sille. si quis in graui. §. sed cum omnes. Quid si null⁹ emptor appareat: nihilominus erit liber ⁊ hostiatim querat precium. ff. de manumis. l. iiij. §. suis autē. aut pro pecunia operas prestet vt dicit in l. predicta. C. de cap. l. vlti. s. v. an. vt ibi dicitur.

‡ Prio eps loci eligat magis ydoneum. ff. de accusa. l. si p̄les. Goff. ad hoc de pecu. si duo. lib. vj. Dico q̄ si alt̄ meliorē cām offert vt redimat ad libertatē saltē ad sūitiū ille p̄eligat. Jo. an.

d ¶ Fiat. Prout dictum est. et. j. eo. ca. vlti.

e ¶ Blasphemū. Jd est iudeū blasphemātē xp̄m. ar. j. eo. cū sit.

Multorum. Diuidit: q̄r duo sunt dicta. Scd̄m ibi: hi vero. Ab. ¶ Casus. Dicitur hic q̄ nullus iudeus christianū mācipiū debeat in suo dominio retinere: sed q̄ apud eos inueniunt libertati donent. Secūdo dicit q̄ originarij qui in possessionib⁹ iudeorū sunt qui diutius adheserūt q̄uis liberi sint remaneant ad colenda rura illorū. ⁊ iura sua eis exhibeāt: ⁊ nihil aliud ab eis exigāt. Tertio dicit q̄ si aliquis iudeorū aliquē de originarijs suis ad aliū locum transferre voluerit: vel in seruitio suo secum retinere ius colonariū q̄d habet i eo amittat. ¶ Nota q̄d xp̄iani cū iudeis habitare nō debēt. Itē originarij liberi sunt q̄uis glebe sint astricti. Itē ar. q̄ ex tēpore seruitus acquirit. Item iudeus qui christianū liberū cōtra ius retinere voluerit hoc ipso ius illud amittit. Item ar. q̄ iuris seueritas siue rigor seruandus est. Ber.

f ¶ Libertas. liiij. dist. mancipia.

g ¶ Sint liberi. Nota origiarios siue ascripticios liberos esse. C. de agri. et censi. in. l. diffinimus. lib. xj. ergo non repelluntur a legi-

¶ Glo. seq. ar. ⁊ signat cōtrarium. ⁊ remittit. scd̄o argu. ⁊ soluit p̄trarium.

i ¶ Adheserūt. Argu. q̄ ex tēpore seruit⁹ acquiritur: et seruitia cōsueta p̄stari debent. xviij. q. ij. seruitiū. ff. de aqua plu. arcen. l. j. §. sicut. ff. si ser. ven. si quis diuturno. † C. de ser. l. j. ⁊ ij. Arg. cōtra. j. q. j. nullus ep̄s. de hoc dictū est. s. de p̄sue. ca. vlti. s. de censi. peruenit. Et ita habes hic q̄ ex tp̄e aliqs efficit originari⁹. s. xxx. annoꝝ. ‡ C. de agri. ⁊ censi. litib⁹. cū satis. li. xj. Arg. p̄tra. C. de p̄scrip. q̄. p libertate et nō p̄tra libertatem opponit. l. vlti.

Seruitus an acqrat ex tēpore.

† Qui diuturno vsu ⁊ longa quasi possessione ius aqueducende nact⁹ est, non habet docere quo iure cōstitutū sit. Jo. and.

‡ Et tūc et p̄les est originaria licꝫ xxx. annis ibi non mās̄erit. vt i. l. cum satis. Jo. and.

k ¶ Debentes. Jd est obligati ⁊ astricti ad colenda rura. Ber.

l ¶ De his. Scꝫ originarijs: vel colonis.

m ¶ Retinere. Forte in domo ad seruiēdū sibi: q̄d esse non debet: vt dicit in p̄n. c. ⁊. s. eo. c. j. ⁊. iudei siue.

n ¶ Sibi imputet. Scꝫ iudeus q̄ trāstulit colonum ad aliū locum vel ad aliud seruitiū imputet sibi: q̄r hoc ipso amisit ius colonariū q̄d habebat in colono: ⁊ colonus liber erit ab illo iure: sic et in colono liberi hominis. vt si dn̄s velit vēdere fundū ⁊ trāsferre colonū ad aliū locū/ non pōt eo inuito. C. de agri. ⁊ cēsi. si qs p̄diū. li. xj. vel si velit diuidere aliquā agnationē colonoꝝ vel affinitatē: trāsferēdo eos ad aliam colonariā reintegrādi sunt. C. cōia vtriusqꝫ iudi. possessionū. et. C. de agri. ⁊ censi. diffinimus. lib. xj. et sic iudeus sibi imputet.

o ¶ Dominij. Scꝫ q̄d habuit in gleba quo ab ea recedere non poterat: dn̄s enim p̄sone nō fuit: q̄r liber homo est. vt. s. eo. ca.

p ¶ Juris seueritate. Arg. q̄ iuris seueritas siue rigor seruandus est: sed hoc est in odium illorum iudeorum. Ber.

q ¶ Dānauit. Jd est abstulit sibi ius colonarium ipso facto. Uel expone dānauit. i. fecit id propter q̄d dānat: et auferet ei ius colonarij: vel ipse colonus sibi imputet q̄ non vult agere contra iudeū q̄ transtulit ipsum: sed primū verius q̄tum ad alterā partem diuisiōe: si vellet retinere christianū colonū secū in domo/ illud nō est p̄mittēdū: immo excōmunicandi sunt. j. eo. iudei. j. responso. ⁊. c. ad hoc. vbi redditur causa quare. Ber.

Judei de. ¶ Casus. Judei s̄m leges nouas synagogas erigere nō debēt: sed veteres p̄mittunt h̄re. ¶ Nota q̄ iudei non possunt facere nouas synagogas lꝫ possint veteres retinere. Ber.

r ¶ Legalis diffinitio. C. de iude. l. vlti. Ber.

s ¶ Permittit. Et si corruerint de nouo possunt illas redificare in pristinū statū: non tn̄ vt ampliores faciant. j. eo. consuluit. arg. ff de no. ope. nun. l. j. §. opus nouū. † ⁊. §. si qs edificiū. Ber.

† Uide hūc §. ⁊ sc. ō no. ope. nun. c. ij. in p̄n. ij. glo. Jo. an.

Quia super. ¶ Casus. Dicitur q̄ in die parasceue null⁹ iudeus aperiat fenestras suas: nec exeat in publico: sed teneat eas clausas. ¶ Nota iudeos in die parasceue hostia vel fenestras aperire non debere/ nec in publico exire. Ber.

t ¶ Parasceues. Est dies veneris: quia iudei in die veneris solent parare escas pro die sabbati. et dicitur parasceue ab apparatu ciborum vel escarum. Ab. sic.

u ¶ Non habeant. Consueuerunt enim tunc deridere xp̄ianos in contumeliā creatoris ‡ j. eo. in nōnullis. cū enim fidē nostrā cōtēnant nec ritus suos eis permittim⁹. C. de iude. iudeos. vnde in publicum exire non debent. j. eo. in nōnullis. Ber.

‡ Et carnes comedere. Jo. and.

Diuisio. Iudei siue. Duo sunt dicta. Scđm ibi: si qui. Abbas siculus. ¶ Casus. Primo dicitur ꝙ iudei siue sarraceni xp̄ianas mulieres vel xp̄iana mãcipia nulla de causa secũ debẽt habere: ⁊ quicũq; xp̄ianus cũ his habitare p̄sumpserit excõmunicet. Secundo dicit ꝙ si aliqui iudei vel sarraceni deo inspirãte ad fidẽ xp̄ianam se ꝯuerterit/a possessionib⁹ suis nullatenus expellant cum ꝓpter hoc melioris debeãt esse cõditionis ꝙ̃ ante fidẽ receptã. Si aũt sec⁹ factũ fuerit precipit papa potestatib⁹ locorũ vt partẽ hereditatis ⁊ omniũ bonorũ suorum ex integro eis faciãt exhiberi. ¶ Nota ꝙ iudei xp̄iana mãcipia habere nõ debẽt. Item christiani cũ iudeis vł sarracenis habitare nõ debẽt. Itẽ ecclesia iudicat de his q̄ foris sũt. Item iudeus ad fidẽ cõuersus a possessionibus suis excludi nõ debet. Item fidelis melioris cõditionis est ꝙ̃ infidelis. Item ar. ꝙ iudices seculares cõpelli possunt ꝑ excõmunicationis sententiam ad iusticiã faciẽdã. Itẽ papa ratione fidei de hereditate iudicat. Ber.

ij. Iudei siue sarraceni[a] neq; sub alendoꝝ pueroꝝ suoꝝ obtentu: nec pro seruitio[b] vel alia qualibet causa xp̄iana mãcipia in domib⁹ suis ꝑmittãtur[c] habere. excõmunicent autẽ q̄ cum eis p̄sumpserint habitare: et. ĩ. ¶ Si qui p̄terea deo inspirãte ad fidẽ se ꝯuerterint xp̄ianã a possessionibus[d] suis nullatenus excludãtur: cũ melioris cõditionis ad fidem ꝯuersos esse oporteat ꝙ̃ anteq; fidẽ susceperint habebãtur. Si autẽ sec⁹ fuerit factũ: p̄ricipibus seu potestatib⁹ eorũdẽ locorũ iniũgim⁹ sub pena excõicationis[e] vt portionẽ hereditatis sue ⁊ bonorum suorũ ex integro[f] eis faciãt exhiberi. Idẽ in eodem.

Christiani deferẽtes sarracenis merces ꝓhibitas: vel i ipoꝝ nauibus nauigantes excõmunicãdi sunt ⁊ rebus eoꝝ priuãdi: et efficiunt capiẽtium serui. Ca. vj.

Ita quorũdam animos occupauit seua cupiditas: vt qui gloriãtur[g] nomie xp̄iano sarracenis arma: ferrum[h]: ⁊ ligamina deferant galearum: et pares aut etiam superiores in malicia fiant illis: dum ad impugnãdos christianos arma eis et necessaria subministrant[i]. Sunt etiam qui pro cupiditate sua in galeis et piraticis sarracenorũ nauib⁹ regimen et curã gubernationis exerceant. ¶ Tales igitur ab ecclesiastica cõmunione precisos: et excõmunicatiõi subiectos[k] rerũ suarũ per p̄ncipes catholicos et consules ciuitatum priuatione[l] mulctari: et capientiũ fieri seruos[m] cẽsem⁹. Precipim⁹ etiã vt per ecclesias maritimarũ vrbiũ crebra et solẽnis in eos excõmunicatio[n] proferatur. Idem.

Iudei veteres sinagogas in priorẽ statum reformare pñt. de nouo erigere nõ possunt. Ca. vij.

Consuluit: et. ĩ. ¶ Iudeos de nouo cõstruere sinagogas vbi non habuerunt pati nõ debes. ¶ Uerum si antique[o] corruerint vel ruinam minantur vt eas reedificent[p] põt equanimiter tolerari: non autẽ vt eas exaltent[q] aũt ampliores aut preciosiores faciant ꝙ̃ antea fuisse noscũtur. qui vtiq; hoc pro magno debent habere ꝙ in veteribus sinagogis et suis obseruantijs tolerantur. Idem.

a ¶ Siue sarraceni. Et ita cũ sarraceno morari nõ licet: sicut nec cũ iudeo: † nisi aliqs spirtualis vellet ire vt eis predicaret qđ licet. vt. ĩ. eo. ꝙ̃ sit. et sic intellige xj. q. iij. ad mensam.

† Sũt tñ iudei peiores gentilib⁹. j. q. j. nõne. in p̄n. et q̄re ħ ibi no. J. ã.

b ¶ Seruitio. s̃. eo. ca. j. et ij.

¶ Glo. seq. obijcit et sol. ponẽdo. x. casus. quib⁹ eccł'ia cohercet iudeos.

c ¶ Permittantur. Sed q̇d ad nos de his q̄ foris sunt. vt. ij. q. j. multi. et. xlv. di. q̄ sincera? Sol. de his q̄ foris sunt nõ iudicat ecclesia: vt penã sp̄ũalẽ infligat. In casibus tñ iudicat de eis: q̄r repellit iudeos a cõione xp̄ianoꝝ. xxviij. q. j. sepe. ne ab eis corrũpãt vt ibi. ⁊ ĩ. e. ad hoc. ⁊ hic. repellit eni eos a legitimis actib⁹. ij. q. vij. alieni. ⁊ ab officijs publicis. liiij. dist. nulla officia. ⁊ ĩ. eo. cũ sit. ⁊ c. pe. ⁊ ne possunt emere xp̄iana mãcipia. ĩ. e. c. vl. ⁊ liiij. dist. fraternitatẽ. Itẽ nõ ꝑmittit eos facere nouas synagogas. ĩ. e. ꝯsuluit. Itẽ ꝙ in dieb⁹ lamentationũ nõ exeãt in publicum. s̃. eo. c. ꝑxi. ⁊ ĩ. eo. in nõnullis. Itẽ ꝙ soluãt decimas de terris quas colũt. s̃. de deci. de terris. et ne xp̄iana mãcipia circũcidãt. liiij. dist. nullã. ne ex testamẽto christiani aliqđ capiãt: ⁊ ille xp̄ian⁹ est excõmunicãd⁹ etiã post mortẽ. xxiiij. q. ij. sane ꝓfert. ⁊ excedẽtes v̄berib⁹ subijciunt. ĩ. de rap. in archiep̄atu ‡ hic ergo ecclesia excõicat tm̃ illos xp̄ianos q̄ cum eis habitare p̄sumũt: q̄nq; tñ indirecte excõmunicat eos: q̄r excõmunicat xp̄ianos ne cũ eis aliqđ cõmerciũ habeant. ĩ. de vsur. post miserabilem. ⁊ ĩ. eo. ⁊ si. in fi. ⁊ c. postulasti. B.

Eccł'ia in casib⁹ certis iudicat de iudeis.

‡ Et vt vsuras nobis reddant. de vsur. post misabilẽ. et c. quãto. et alia debita soluant. C. eo. tit. iudei romano. vt ꝑ habitum vel signũ a nobis distĩguant. ĩ. eo. ĩ nõnullis. vide in casu cõcilii vieñ. de test. cum iudei. Item nec licet nobis ab ipsis ł; boni sint medici medicinã recipere. vel cũ ipsis balneari. xxviij. q. j. nullus. et

d ¶ A possessionibus. Nisi fuerint cõparate de vsuris quas tenentur vendere/⁊ pecuniã restituere. ĩ. de vsur. cum tu.

¶ Glo. seq. argu. ⁊ reci. potest obijciendo de decre. causam.

e ¶ Excõicationis. Arg. ꝙ iudex sc̄łaris cõpelli põt ad iusticiã seruãdã. xxiij. q. v. administratores. Et ħ videt facere rõne fidei ꝙ itromittit se de hereditate: ał's nõ debet. s̃. q̄ fi. sint legi. cãm. sed illud intellige in quocũq; casu vbi iudex sc̄łaris negligẽs est facere iusticiã ꝙ eccł'ia se itromittere debet ⁊ cõpellere ip̄m. xxiij. q. v. administratores. ⁊. q. ij. dominus. ⁊ ĩ. de maledi. c. ij. Ber.

f ¶ Ex integro. Preter seruos qui eos preuenerint in fide. C. de episco. ⁊ cleri. deo nobis. §. is ita. Ala.

Ita quorũdam. Primo ponit duplicem christianorum excessum. Secundo tripliciter punit ibi: tales. Abbas siculus. ¶ Casus. Quidam xp̄iani ceca ducti cupiditate deferũt sarracenis arma ferrũ ⁊ ligamina galearum: ⁊ dũ ad impugnãdũ christianos p̄dicta eis ministrẽt/supiores illis fiunt in malicia. Itẽ sunt ⁊ alij q̄ in galeis ⁊ nauib⁹ sarracenoꝝ curã gubernationis assumũt: oẽs p̄dictos lateraũ. cõcilium excõicauit. et p̄cipit illos ꝑ potestates locoꝝ bonis suis priuari. ⁊ capientiũ seruos fieri. et precipit vt ꝑ ciuitates maritimas crebra et solẽnis excõmunicatio ꝓferatur.

¶ Nota ꝙ christiani qui cũ sarracenis impugnãt xp̄ianos auxilio vel facto deteriores sunt ꝙ̃ sarraceni. Itẽ seruitus hic iducitur iure canonico. Itẽ excõmunicatus põt iterũ excõicari. Ber.

g ¶ Qui gloriant. Si. xviij. q. ij. perniciosam. ⁊ lxxxvj. dist. tanta.

h ¶ Ferrũ. vt. ĩ. e. ad liberandã. vbi hoc totũ habes qđ hic dicit. de quib⁹ hic habet ad hostes trãsferri nõ debent. C. q̄ res expoꝛ. nõ debẽt. l. ij. ⁊ illi sunt decapitandi. † vt ibi. ⁊ C. de ꝯmer. mercatores. ff. de pub. ⁊ vect. cotẽ ferro. si eni nõ habent ferrũ: nec arma. Nã causatum ꝑimit cã p̄ẽpta suũ. ⁊ appellatiõe armoꝝ itelligũt fustes et lapides. ff. de v̄b. sig. armoꝝ appellatõ. Lau.

¶ Glo. seq. arg. ꝙ cleric⁹ ministrans ⁊c̄.

ca. oẽs. ẽm Hosti. q̄ remit. ad sũ. co. ti. §. ⁊ in q̄b⁹ grauẽtur. Jo. an.

† Idẽ i his qui docent eos naues facere cum prius illi⁹ rei peritia; nõ haberẽt C. de pe. l. fi. Jo. and.

i ¶ Subministrãt. Ar. clericũ ꝓ homicida haberi q̄ pugnantibus arma ministrat dũmodo ibi fiant homicidia. ar. l. dist. si q̄s viduã. xxiiij. q. vlti. c. vlti. ĩ. de homi. sicut dignum. §. illi etiã. et. §. hi quoq;.

k ¶ Subiectos. Et sic ipso iure sunt excõicati. ĩ. eo. ꝙ olim.

l ¶ Priuatiõe. Hic potuit papa facere contra laicos ratione criminis cõmissi. Ber.

¶ Glo. se. no. triplici iure seruiturẽ inductam.

m ¶ Seruos. Nota seruitutẽ de iure naturali inductã. xxv. dist. sexto die. Item de iure gentiũ. dist. j. ius gentium. Item de iure canonico xv. q. vlti. cum multe. et hic. et ĩ. eo. ad liberandam. Uincen.

¶ Glosa sequens no. excõicatum iterũ excõmunicari. alleg. concoꝛ. et demũ contraria. ponit opi. dat solutionem.

n ¶ Excõicatio. Et tñ isti ipso iure sunt excõicati: ⁊ sic excõicatus põt iterũ excõicari. iij. q. iiij. engeltrudã. ⁊ arg. xj. q. iij. excellentissimus. xij. q. ij. de viro. ⁊ lxxxvij. di. eos q̄. ⁊ q̄ in sordib⁹ est adhuc sordescat. xlvij. dist. quãtũlibet. i fi. Ar. ꝯ. ij. q. j. multi. q̄r de his qui foris sunt nihil ad nos. xxiiij. q. j. c. j. ij. iij. et. iiij. ⁊ s̃. de iudi. cũ non ab hoĩe. Item qui est extra ecclesiã nõ põt esse magis extra ecclesiã. xj q. iij. oĩs xp̄ian⁹. Itẽ ar. ꝯ. ff. de v̄bo. ob. q̄ bis idẽ. M. dixit ꝙ excõicatus ampli⁹ excõicari nõ põt s; denũciari põt excõicat⁹: et sic intelligit oĩa iura vbi sepius videt aliquis excõicari: ⁊ sic intelligit hic: sed tu dicas ꝙ excõicatus potest iterum excõicari. Et sunt duo effectus excõicationis vt dicũt quidã. Primus effectus est eijciẽdi extra ecclesiã. Secũdus est detinẽdi extra. sicut qui est ligatus vno vinculo põt iterũ ligari ‡ non est dubiũ quin excõicat⁹ possit adhuc excõicari: sicut q̄ est in vno peccato põt aliđ cõmittere: ⁊ sic plus punit: et sic põt pluries excõicari et magis ex hoc punict. et scđa excõicatio tunc ꝑmo incipit habere suũ effectũ cũ absoluitur a prima: et tamẽ prima absolutio nõ habuit suũ effectum propter secundã excõicationem: et ita finaliter non prodest prima absolutio nisi cũ absolutus fuerit a secũda. De hoc dixi. s̃. de offi. oꝛdi. ex parte. et. ĩ. de senten. excõ. cum pro causa. Ber.

‡ Et bãnitũs iterum bãniri citatione solum facta vbi habitare ꝯsueuerat. De hoc i spe. t̃ accu. ad fi. Joan. and.

Consuluit. Due sunt partes. Secũda ibi: verum. Abbas sic. ¶ Casus. Iudei nouas sinagogas erigere non debent: sed antiquas si corruerint possunt reedificare in pristinam formã siue statum/et nõ amplius exaltare ꝙ̃ fuerũt: et hoc pro magno beneficio habere debẽt. ¶ Nõ ꝙ aliud ẽ de nouo facere aliud est reficere. Item licitũ est cõsummare qđ nõ est licitũ incipere. Item ecclesia sustinet iudeos in suis obseruantijs. Ber.

o ¶ Antique. Constantinus imperatoꝛ contulit libertatem ecclesijs et iudeos seruituti subiecit † postea vero iulianus imperatoꝛ apostata dedit licẽtiam iudeis nouas construere sinagogas: vt legitur in cronicis.

p ¶ Reedificẽt. Sic. s̃. e. iudei. C. de iude. l. vl. q̄r aliud est tueri qđ positũ est: ⁊ aliud nouũ ‡ facere. ff. de vsufruc. vsufructuari⁹ nouũ.

q ¶ Exaltẽt. Nõ eni l; cuilibet possessoꝛi trãsformare possessionẽ puta vsufructuario. ff. de vsufruc. equissimũ. §. sed ⁊ colores.

† De facto de iure eni hoc fecit more xp̄i. ĩ. e. ⁊ si iudeos. i p̄n. ⁊ si. host. Jo. ã.

‡ Añ nec reficiẽs impedit ꝑ noui opis nunciationẽ. ff. de no. ope. nũ. t̃ pupillo. §. si quis riuos ẽm Ri. Jo. an.

Diuisio.

Ad hec. ¶ Primo ꝓhibet. Secūdo ꝓhibitiōis causam red= dit ibi: quoniā. Ab. sic. ¶ Casus. Precipit hic papa prela= tis ecclesiarū ꝙ ipsi ꝓhibeāt omnibus christianis ꝛ cōpellant si ne= cesse fuerit per censurā ecclesiasticā ne in seruitio iudeoꝝ morētur nec infantes iudeorū nutrices mulieres in domibus eorū nutrire presumant. quoniam iudeorum mores moribꝰ christianorū non cōcordāt. et per assiduam cōuersatiōez simplices ad suam ꝑfidiā inclinarēt. ¶ Nota ꝙ familiaritas maloꝝ vitāda est ne boni corrūpant ab eis. B. ¶ Glo. se. argu. a ɔtrario qḋ statim determinat.

a ¶ Assidue. Sic. s. eo. ca. j. et. ij. et. c. iudei. ij. et est argu. ex eo ꝙ dicit assidue ꝙ iterpolatim possunt seruire: qḋ intellige ꝓm tenorem illius. c. s. eo. multorū. §. j. † sed in domibꝰ nullo modo ꝑut. j. sequit. et in ꝑdic. ɔcor. xxviij. q. j. iudeorū sepe. et. j. eo. et si iudeos.

b ¶ In eorūdem domibus. Et ita videt ꝙ extra domū iudeoꝝ possint: eadē ꝓhibitio est ‡ j. eo. et si.

c ¶ Concordāt. xxiij. q. viij. dispar. et in habitu etiam differre debēt a christianis vt possint melius euitari. j. eo. in nōnullis.

d ¶ Simpliciū. Quia innocens credit oi verbo. xxij. q. iiij. inocēs. si. xxviij. q. j. ca. sepe.

Diuisio.

Sicut iudei. Diuiditur quia cōtinet multa dicta que patent. Ab. ¶ Casus. Statuit Clemēs papa ꝙ nullus iudeus compellat ad fidē venire iuitus: ꝛ si aliquis ad fidem ɔfugerit christianā postꝗ̄ voluntas eius patefacta fuerit absqꝫ īpedimēto christianus efficiat. fidē eni habere nō credit qui nō spontaneus ad fidē accedit. Scḋo dicit ꝙ nullus xp̄ianꝰ sine iudicio sclarꝭ ptātꝭ iudeū occidere vl' mutilare. vl' pecunias suas auferre ꝑsumat. vl' bonas ɔsuetudies iudeoꝝ imutet: nec i festiuitatibꝰ suis pturbet vl' coacta ſuitia exigat. Tertio statuit vt nullꝰ cimiteriū iudeoꝝ mutilare: aut iuadere siue obtētu pecunie hūata corpora effodere ꝑsumat. ꝛ si qs ꝯ hoc fecerit honoris et officij sui piculū patiat: aut excōicet nisi satisfecerit. ¶ Nota ꝙ iudeꝰ nō est ɔpellēdꝰ iuitꝰ recipe baptismū. Itē coacta seruitia nō sunt a iudeis extorquēda. Itē iudei pñt hr̄e cimiterium. Ber.

¶ In familiari seruitio iudeorū christiani esse nō debēt. Ca. viij.

Ad hec oībꝰ xp̄ianis qui sunt in iurisdictione nr̄a penitus interdicatis: et si necesse fuerit districtione ecclesiastica cōpellatis eosdem: ne iudeorum seruitio se assidue[a] ꝑ aliqua mercede exponāt: qḋ etiam obstetricibus ꝛ nutricibꝰ eoꝝ prohibere curetis: ne īfantes iudeorum in eorūdem domibus[b] nutrire ꝑsumant. ¶ Quoniā iudeorū mores ꝛ nostri in nullo cōcordant[c]: ꝛ ipsi de facili ob cōtinuā ɔuersationē ꝛ assiduā familiaritatē ad suā superstitionē ꝛ ꝑfidiā simplicium[d] animos inclinarēt. Clemēs. iij.

¶ Iudei inuiti non sunt baptizandi nec ad hoc cogendi: nec sine iudicio puniēdi: aut rebꝰ suis spoliandi: vel in suis festiuitatibus molestandi: nec ipsorum cimiteria violāda: aut eorum corpora exhumāda. Capitulum. ix.

Sicut iudei: et. j. ¶ Statuimus vt nullꝰ inuitos[e] vel nolentes iudeos ad baptismum venire cōpellat. ¶ Si quis autē ad xp̄ianos causa fidei confugerit postꝗ̄ voluntas eis fuerit patefacta: xp̄ianus absqꝫ calūnia efficiatur: quippe xp̄i fidem habere[f] non creditur qui ad xp̄ianorū baptismum non spontaneus sed inuitus cogitur ꝑuenire. ¶ Nullus etiā xp̄ianus eoꝝ quēlibet sine iudicio terrene potestatis[g] vl' occidere/ vel vulnerare/ vel suas pecunias auferre presumat: aut bonas[h] quas hactenus habuerint consuetudines īmutare: presertim in festiuitatum suarū celebratione quisꝗ̄ fustibus vel lapidibus eos nullatenus perturbet: neqꝫ aliq̇s ab eis coacta seruitia exigat: nisi que ipsi tempore preterito facere consueuerūt. ¶ Ad hoc malorū hoim prauitati ꝛ auaricie obuiantes decernimus: vt nemo cimiteriū[i] iudeorum mutilare aut inuadere audeat: siue obtentu pecunie[k] corpora humana effodere[l]. Si q̇s aūt hmōi decreti tenore cognito (quod absit) contraire ꝑsumpserit: honoris ꝛ officij sui periculum patiatur: aut excōicationis[m] snīa plectat: nisi ꝑsumptionem suam digna satisfactiōe correxerit. Idem.

¶ Ponit duas indulgentias illorū qui paganis predicant. Capitulum. x.

Quam sit laudabile: et. j. ¶ Cuis frater episcope petitiōibꝰ annuētes: tibi tuisqꝫ socijs cū ad ꝑdicandā xp̄i fidem paganis exhibetis: ap. auc̄te cōcedimus: vt vobis his cibis cū modestia ꝛ gratiarū actione seruata tempoꝝ q̄litate[n] iuxta canonicas sanctiones vti liceat[o]/ que vobis ab ipsis infidelibꝰ apponunt[p]. ¶ Insup indulgemꝰ vt q̇cūqꝫ religiosi seu clerici idonei ad annūciādū gētibꝰ euāgelicā veritatē: req̇sita ꝛ habita[q] ꝑlato

k ¶ Pecunie. Que in sepulchris ponenda non est. ar. ff. de reli. et sump. fu. si quis impediat. §. funeris causa. et. xiij. q. ij. non estimemus. circa medium. Tan.

l ¶ Effodere. Quod qui fecerit sepulchri violati tenetur. ff. de sepul. vio. l. iij. §. si quis. † ꝛ ꝓm quosdam hec actio infamat. ff. de sepul. vio. l. j. Alij dicunt ꝙ non infamat: cum sit actio in factum. ꝛ in. l. illa īproprie ponit actio. Ala.

m ¶ Excōicatiōis. Et ita videtur in opinione iudicis qḋ istorū ꝑ pena īponat si nō satisfecerit. ꝛ si iste vult satisfacere nō punit. s. i. xxxv. dis. eps aut pbr̄. ꝛ. xlvij. di. c. j. ꝛ. xcij. di. c. vlt. ita est ar. ꝙ ꝑ quolibet peccato nō dꝫ epūs in aliquē fulminare vel excōicare vel deponere. Ber.

Diuisio.

Quam sit. ¶ Duo sūt dicta. Secunda pars ibi: insup. Ab. ¶ Casus. Quidā episcopus q̇ volebat predicare fidem catholicam paganis quesiuit a papa vtrū deberet vti cibis illorum. concedit ei dn̄s papa ꝛ socijs eius vt cum exibunt ad predicandam fidem paganis liceat eis vti his cibis cum gratiarū actione que sibi ab ipsis infidelibus apponētur: dūmodo abstineant ab esu carniū his diebꝰ quibꝰ carnibus vti nō licet iuxta canonicas sanctiones. Insuper concedit eidē vt quicūqꝫ religiosi aut clerici idonei ad ꝑdicādā fidē sibi adherere voluerint liberā habeāt facultatē petita et obtenta prelatoꝝ suorū licētia. ¶ Nota ꝙ a carnibꝰ abstinendū est diebus a canonibꝰ cōstitutis. Itē nemo pōt ꝑdicare sine licētia sui prelati. Itē non sufficit petere licentiā nisi sit obtenta. Ber.

e ¶ Inuitos. Hoc iō dic̄ qꝛ nullꝰ ad fidē cogēdꝰ est. xxiij. q. v. ad fidē. ꝛ. xlv. di. de iudeis. qꝛ si simplr̄ ꝛ absolute ɔpellant nō reciperēt caracterē: sꝫ si cōditionalr̄ cōpellant bn̄ recipiūt ꝛ cōpellēdi sunt: vt fidē sic susceptā obseruent. vt. s. de bap. maiores. §. item querit. xlv. dist. de iudeis. ꝛ. ff. de ri. nup. si pater. ꝛ. C. eo. ti. nullis. Ber.

f ¶ Hr̄e. Probatio eiꝰ ꝙ nullꝰ ɔpelli dꝫ ad fidē: qꝛ fides ex necessitate esse nō debet. xlv. di. qḋ autē. ꝛ. c. d sincera. ꝛ. xxiij. q. v. ad fidē.

g ¶ Ptātis. Nulli eni pmissum est occidere vel penā infligere nisi cui ex officio pmittit. xxiij. q. v. qui malos. ꝛ. c. miles. ꝛ. c. cum minister. ꝛ pena nō est inferēda nisi p iudicē. xxxiij. q. ij. §. in hoc. Ber.

h ¶ Bonas. Secꝰ si malas ne deludāt xp̄ianis ꝑtēdētibꝰ signa lamētatiōis ꝛ nō ꝑrūpāt i ɔtumeliā creatorꝭ. j. e. i nōnull. ꝛ ne ānuatim simulatā spēcie crucis exurāt. C. e. iudeos. sꝫ suas festiuitates more solito celebrēt. xlv. di. q sincera. † vt hic dr̄. C. e. ti. nemo. B. ¶ Glo. seq. signat contrarium et soluit.

i ¶ Cimiteriū. Ar. ɔtra. ff. de sepul. vio. sepulchra. Sol. sepulchra hostium religiosa non sunt vt ibi dicit: nec illud infringēs incidit in edictū. iudei vero non reputant hostes. xxiij. q. viij. dispar. lꝫ sint hostes fidei nostre. j. eo. et si iudeos.

¶ Glo. seq. signat ɔtriū et soluit. ex solutione questionem infert ꝛ respondet. Iterum querit ꝛ soluit.

n ¶ Qualitate. Vt abstineāt his diebꝰ ꝛ in tpibus quibꝰ a carne est abstinendū ꝓm canones. iiij. di. deniqꝫ. ꝛ de con. dist. iij. de esu carniū. ꝛ ca. sabbato. de quibus canonibꝰ hic fit mētio.

o ¶ Vti liceat. Aliter eni nō possent illos lucrari: ꝛ sic lꝫ eis loqui ꝛ comedere cū eis exēplo dn̄i. xxiij. q. iiij. ifideles. ꝛ. xj. q. iij. ad mēsam ‡ dūmō ꝛ alijs non coinquinent. Ar. ɔ. xxviij. q. j. nullus. ꝛ ca. oēs. So. ɔtra intelligunt de iudeis q̇ discernūt cibos. hoc. ꝛ. ca. ad mēsam. ꝛ. c. infideles. de paganis intelligit. Sed quare potiꝰ vitamus ɔuiuiū iudeorū ꝗ̄ paganorū? Ratio illa est: qꝛ illi scꝫ iudei discernūt cibos nr̄os: vn̄ nō debemꝰ cibis eoꝝ vti ne videamur inferiores illis. vt dr̄. pre. c. oēs. pagani ꝯo nō discernūt cibos: sꝫ hodie ꝛ isti ꝛ illi discernūt vn̄ nō debemꝰ comedere apḋ eos nec ipsi apḋ nos: lꝫ ꝯ nō ptineat i ꝯbis edicti vt ptꝫ ꝯ. ꝛ. c. ad mēsā: sꝫ ꝗ̄tū ad snīam cos vitare debemꝰ. ar. ff. de pe. he. itē venit. §. aut senatꝰ. Sꝫ q̄re potiꝰ vitamꝰ ɔuiuiū ꝗ̄ colloquiū? Iḋo loquimur eis vt eos possimꝰ lucrari qḋ aḟas facere nō possemus. vt in ca. infideles.

p ¶ Apponuntur. Quecūqꝫ ergo apponūtur vti possunt nisi dictū fuerit ꝙ sit idolis imolatū. vt. j. q. iiij. §. vl. ꝛ. xxvj. q. ij. si de area tunc eni sanctius est mori fame ꝗ̄ idolaticꝭ vesci. xxxij. q. iiij. sicut ¶ Glo. se. mixtim signat duo contraria. [sanctius. Ber.

q ¶ Habita. Qꝛ nullꝰ pōt ꝑdicare nisi ex officio sibi ɔmisso: vel nisi habeat auc̄tē a suo ꝑlato. ꝯ de here. cū ex iniuncto. ꝛ ca. excōicamus. §. quia vero. nec sufficit petere licentiam nisi sit obtinēda vt hic patet. ꝛ si. de cō. di. v. non oportet. xj. q. iij. qḋ ergo. xix. q. ij. due. Ar. cōtra. s. de reg. licet. ꝛ. s. de arbi. cum olim.

† Dic Host. ꝙ ibi nō reprobat assiduitas: immo approbatur ibi indissolubilis astrictio. in domo tn̄ reprobat mora assidua vt dicunt glo. Jo. an.

‡ Supple enam ē do mū. Jo. an.

† Et hm. l. ob hāc causam vxor pōt marito dare libellū repudij. C. de repu. cōsensu. in prin. Ala. Joan. and.

‡ Abi etiā not. quare magis vitamus excōicatos ꝗ̄ paganos. Joan. and. Judei potius sūt vitādi ꝗ̄ pagani.

† Et ibi no. i vl. glo. q̄re ecclia i his sustineat eos cum peccēt mortaliter. Jo. and.

rū suorū lnia tibi voluerit adherere: id absq; cōtradictiōe q̄libet liberā exequendi habeant aucte apo. facultatem. Idem.

¶ Pro redimendis captiuis lʒ ire alexādriā iurātib⁹ ꝙ nihil deferent auxilij seu subsidij extra redēptiōis articlʒ: portās vl' mitēs et post treugas merces ꝓhibitas excōicat⁹ est: ⁊ pacis appellatione nō veniūt treuge. Ca. xj.

Significauit nobis. t. f. quomodo aliqui ciuiū tuorū in alexādriā valeāt ꝓficisci ꝓ recuperādis cōciuib⁹ suis q̄ illic i captiuitate tenētur: hoc arbitramur licite posse fieri dummodo nihil in mercib⁹ suis vel alio mō secū illuc deferāt vñ posset sarracenis (excepto redēptionis articulo) aliqd̄ cōmodum[a] aut subsidiū ꝓuenire: qd̄ etiā corā te p̄ri⁹ iuramēto[b] firmabūt. ¶ Illi quoq; qui post treugā in transmarinis partib⁹ factā: cū cōmercio alexādriā adiuerint: si detulerint merces prohibitas cā lucrādi: excōicationis[c] vinculū non euadunt: sicut nec illi q̄ i ꝑsonis ꝓprijs nō eūtes merces eis per nūcios[d] destinarūt. ¶ Ad vltimū illos qui iurauerunt se ampli⁹ in terrā sarracenorū cum mercibus nō ituros nisi pax esset inter xp̄ianos et ipsos: et post treugā[e] factā venerūt illuc: conditio illa de pace aut treuga habēda ab excōicationis vinculo nō absoluit[f]. Idem.

¶ Excōmunicati sunt qui cum sarracenis tempore guerre aliqd̄ habent cōmerciū vel eis prestāt subsidiū. Ca. xij.

Quod oli p̄ceptū fuit: ⁊. j. ¶ Sane lʒ hoc fuerit i ꝯcilio lateranē.[g] districte ꝓhibitū: nos tamē oēs illos excōicationi supponimus[h]: q̄ iā ampli⁹ cū sarracenis mercimoniū habuerunt: vel ꝑ se vel ꝑ alios nauib⁹ seu quocunq; alio ingenio eis aliq̄ rerū subsidia[i] seu ꝯcilia q̄diu inter nos et illos guerra durauerit: duxerint ipēdēda. ¶ Vestre igit̄ discretiōi mādam⁹ q̄ten⁹ nec ꝑ vos nec per vestras naues: nec alio quocūq; modo aut ingenio eis mercimonia/ ꝯcilia/ vel alia subsidia trāsmittatis: ne si aliqui in sua malicia indurati sec⁹ agere p̄sumpserint: nō solū ipso iure incidāt in excōicationē illā: verūetiā irā[k] dei viuētis incurrāt. Inno. iij. archiepō senoñ. ⁊ epō parisiē.

¶ Judei nutrices vel seruiētes christianos hr̄e nō debēt: ꝯ faciētibus interdicit̄ xp̄ianorum cōmercium. Cap̄lm. xiij.

Et si iudeos (quos ꝓpria culpa submisit ꝑpetue s̄uituti) pietas xp̄iana receptet et sustineat cohabitationē illorū: igrati[l] tñ nobis esse nō debēt: vt reddant xp̄ianis ꝓ gr̄a[m] ꝯtumeliā: ⁊ de familiaritate[n] cōtēptum: q̄ tanq; misericorditer in nr̄am familiaritatē admissi: nobis illam retributionē ipēdūt: quā (iuxta vulgare ꝓuerbiū) mus[o] in pera: serpens in gremio: ⁊ ignis in sinu suis cōsueuerunt hospitibus exhibere. ¶ Accepimus autē ꝙ iudei faciūt xp̄ianas filioꝝ suorū nutrices[p] ⁊ (qd̄ non tñ dicere sed etiā nefandū ē cogitare) cū i die resurrectiōis dñice illas recipe corp⁹ ⁊ sanguinē iesu xp̄i cōtingit ꝑ triduū anteq; eos lactēt lac effūdere[q] faciūt i latrinā: alia

---

Diuisio. Significauit. Habet tria dicta. Scdm̄ ibi: illi quoq;. Tertiū ibi: ad vltimū. Abb. ¶ Casus. Quidam erant in captiuitate sarracenoꝝ: amici siue cōsanguinei illorū volebāt illuc ire ꝓ ipsis recuperādis: querit̄ qualiter valeāt illuc ꝓficisci? Rñ. papa ꝙ bene possunt ire dūmodo nihil in mercib⁹ portent vel alio mō vnde possit sarracenis aliqd̄ subsidiū prouenire: excepto redēptionis articulo: ita tamē ꝙ hoc prius firment ꝓprio iuramento. Scdo dicit ꝙ illi qui post treugā factā inter xp̄ianos et sarracenos portāt illuc merces prohibitas ab excōicatiōe nullaten⁹ excusantur: sicut nec illi excusant̄ qui ꝑ alios merces prohibitas illuc transmittunt. Tertio dicit aliq̄ iurauerūt in terrā sarracenorū cū mercib⁹ ꝓhibitis se ampli⁹ nō ituros nisi pax esset inter xp̄ianos reformata: et post factā treugā iuerūt illuc cum mercibus ꝓhibitis: q̄rit̄ an excusent̄ ab excōmunicatiōe? Rñ. papa ꝙ ꝯditio illa de pace vl' treuga eos ab excōicationis vīculo nō absoluit nec etiā a ꝑiurio. ¶ Nota ꝙ q̄ portāt merces ꝓhibitas sarracenis sunt ipso iure excōicati ⁊ nullo tēpore pacis vel treuge excusantur. Ber.

a ¶ Cōmodū. s̄m qd̄ dicit̄. s̄. e. ita quorūdā. vbi de hoc. et. j. e. ad liberandā. nihil ergo i mercib⁹ portādū est nisi illud vñ possint redimere captiuos vt hic dicit. Sʒ qd̄ si non possunt redimere captiuos nisi portēt eis arma vl' ferrum nunqd̄ hoc facere possūt sine pena excōicatiōis? Arg. ꝙ sic ex eo ꝙ dicit excepto redēptionis articulo: † sed nō credo nisi primo req̄rat̄ auctas pape ne aliqd̄ fraudis fiat. B. ¶ Glo. se. obijcit ⁊ dupliciter soluit.

b ¶ Juramento. Sʒ nōne sufficit pena excōicationis? Pōt dici ꝙ h̄ exigitur a suspecto. arg. xxviij. di. de syracusane. et. x. q. vi. ca. vi. q̄m eorū ruine debēt occurrere p̄lati. xciij. di. dyaconi. ⁊. xxij. q. v. hoc videt̄. et ad maiorē cautelā exigit̄ iuramentū etiā a quocūq;. Lau.

c ¶ Excōicationis. De q̄ habes. s̄. eo. ita quorūdā. et iō q̄ licet treuga sit facta nō tñ pax ꝑpetua. vt. j. §. proxi. vnde ꝓhibitio non intelligit̄ ꝓpterea relaxata de mercibus prohibitis. B.

d ¶ Per nūcios. Sic. j. ca. proxi. qui per aliū facit ꝑ se facere videtur vt hic. et. j. de sen. excō. mulieres. xlvj. dist. sicut non suo. ff. de admi. tuto. ita tamē. §. gessisse. Ber.

e ¶ Post treugam. Treuga est securitas personis et rebus ad tēpus cōcessa. s̄. de treuga. ca. j. et qui facit treugā non facit pacem: nec desistit a guerra nisi ad tēpus: quia qui distulit nō in totū destitit. ij. q. iij. §. notandū. et. ff. de iu. destitisse.

f ¶ Non absoluit. Nec etiā a ꝑiurio. quia licet treuga sit facta nō tamē pax: et ita non existit cōditio. vnde incidit in sniam excōicationis et in periuriū. ⁊ sic treuga non est pax. B.

Quod olim. Primo excōmunicat. Secūdo hortatur illos q̄bus scribit ibi: vestre igitur. Abb. ¶ Casus. In lateranē. concilio prohibitum fuit ꝙ nullus merces prohibitas sarracenis portaret ꝑ se vel per aliū: ⁊ clemens papa oēs illos excōicatiōi supponit qui amplius cū sarracenis mercimoniū habuerint ꝑ se vel per alios: aut quocūq; modo aliqua rerū subsidia dū guerra durauerit duxerint ipēdēda. vñ mādat q̄busdā q̄ten⁹ nullo mō aut q̄cūq; ingenio eis mercimonia: cōsilia vel alia subsidia trāsmittāt: ⁊ si q̄ ꝯ fecerint nō solū sint ipso iure excōicati/ verū etiā irā dei viuentis incurrant. ¶ Nota ꝙ q̄cūq; cū sarracenis mercimonia habuerint ipso iure sunt excōmunicati. Ber.

g ¶ In ꝯcilio lateranē. s̄. eo. ita quorūdā. B. ¶ Glo. seq. q̄rit ⁊ soluit.

h ¶ Supponimus. Et iā suppositi erāt ꝑ alex. i ꝯcilio lateranē. ita q̄rūdaʒ: ⁊ sic est canon late snie vt patet in fine. ⁊ ita vr̄ ꝙ q̄ ꝯ faciunt duplici excōicatiōe sunt ligati: Sed q̄s absoluet tales? Pōt dici † ꝙ epi ipoꝝ: q̄ ex q̄ papa sibi h̄ nō retinuit alijs idulsisse vr̄. j. de sen. ex. nup. q̄ sibi reseruasset si h̄ nō intendebat. s̄. de preben. graue. in fi. et. j. de cri. fal. dura. in fi. B.

i ¶ Subsidia. s̄. eo. ita. et. j. eo. ad liberādam. et C. q̄ res expor. nō pos. ꝑ totum. ⁊. C. que res ven. non pos. per totum.

k ¶ Iram dei. Ratū habētis qd̄ ab eccl'ia iuste factū ē. xxiiij. q. j. quodcūq;. Ber.

Et si. ¶ Primo ponit exordium. Secūdo facti narrationē. Tertio prohibet. Quarto penā imponi mādat. Secūda ibi: accepim⁹. Tertia ibi: inhibemus. Quarta ibi: si vero. Ab. ¶ Casus. Quis christiani pro sola humanitate recipiant iudeos: ⁊ sustineāt cohabitationē illoꝝ: tñ ingrati christianis esse nō debēt vt reddant christianis pro gr̄a ꝯtumeliā: ⁊ de familiaritate ꝯtēptū: ⁊ illam retributionē ipēdūt de q̄ dr̄ iuxta vulgare prouerbiū. Mus i pera. serpens in gremio. ⁊ ignis i sinu hospites suos male remunerare cōsueuerunt: ipsi eni faciūt christianas mulieres nutrire filios suos: ⁊ cū i die resurrectiōis illas recipere corpus ⁊ sanguinē dñi ꝯtingit: ꝑ triduū anteq; lactent filios suos lac effundere faciūt in latrinā qd̄ horrēdū est dicere: ⁊ alia turpia contra fidē catholicā cōmittūt ꝓpter qd̄ timēdū est ne fideles diuinam indignationem incurrant cū eos patiātur talia perpetrare. vnde ꝓhibet papa districte ne de cetero nutrices vel seruiētes habeant christianos: ne filij libere filijs famulentur ancille. Si vero nutrices ⁊ servientes non dimiserint christianos. precipiat̄ omnibus christianis sub pena excōicationis ne cum eis cōmertium audeāt exercere. ¶ Nota ꝙ nullus debet esse ingratus accepti beneficij. Item nota prouerbium illud vulgare. mus in pera ⁊c. Itē christianus iudeo seruire non debet. Item iudei serui sunt christianorum. Bernardus.

l ¶ Ingrati. Si eni iudei isti igrati sunt pñt ꝓuari gr̄a sibi ꝯcessa s̄. de do. c. vlti. ⁊. xij. q. ij. octaua discussio. ⁊. C. de reuo. do. l. vl. B.

m ¶ Pro gratia. s̄. de fideiu. peruenit. ⁊. s̄. de renū. sanc. B.

n ¶ De familiaritate. Nimia familiaritas parit ꝯtēptū vt. ff. d' of. ꝓcō. nec q̄cq;. §. circa. ‡ lxxxvj. di. q̄ñ. ⁊. ff. de of. ꝑ̄si. obseruandū.

o ¶ Mus in pera. Vt. xlij. q. j. §. ij. v'sus fi.

p ¶ Nutrices. Qd̄ esse nō debet. s̄. eo. iudei. ⁊. c. ad hoc. B.

q ¶ Effundere. Credebant forsan corpus christi descēdere in stomachū ⁊ incorporari qd̄ est falsum de cō. di. ij. tribus gradib⁹ non est iste panis: cibus eni aie est. di. ca. credere. Lau.

---

† Et hoc videt̄ hic placuisse Inn. et Host. ad hoc. C. de sa. san. ec. sācim⁹. j. et. s̄ de pigno. c. j. ꝓ eis bene facit. j. ꝓxi. rñso ibi cā lucrandi Ad idē q̄ alie merces etiā sine cā portari pñt dūmodo nō sit guerra. j. ca. proxi. Piraticaʒ tñ etiā hoc casu nō posset exercere ꝯtra xp̄ianos: q̄ hoc sine pctō fieri nō posset nā lʒ per ligna ⁊ arma cā redēptionis portata xp̄iani possent ostēdi nō tñ ē hoc directe contra xp̄ianos s̄m Inno. Nā s̄m eū si directe cōtra xp̄iāos venderet ⁊ in articulo q̄ñ exercerent contra xp̄ianos incidérent in canonem. Jo. and.

† Idē Ho. q̄ ad sniam canonis: sʒ si ob hoc excōicati eēnt ab hoīe vel ab illo vel ei⁹ supiore absoluendi essent quod dic vt not. s̄. de offi. or. ad repr̄mēdā. Hodie papa tpibus qb⁹ solet facere generales ꝓcess⁹: scʒ sal' i ter in anno tales excōicat: ⁊ sic snia hoīs ligati nō absoluunt̄ hodie ab alio q̄ a papa. immo difficulter eos absoluit: et adde qd̄ dicā. j. ti. j. ex cōicamus. sup. ij. glo. Jo. an.

‡ Sequit̄ aduocatos patiētē esse ꝓcōsulem opʒ: sed cū ingenio ne contēptibilis eē videatur. Jo. an.

insup ꝯ fidē catholicā detestabilia ⁊ iaudita ꝯmittūt: ꝓpᵗ q̄ fide libꝰ est verēdū ne diuinā idignationē incurrant: cū eos ꝑpetrare patiūtur[a] idigne: q̄ fidei nr̄e ꝯfusionē iducūt: ⁊ .ī. ¶ Inhibemꝰ ergo districte ne de cetero nutrices vel seruiētes habeāt xp̄ianos: ne filij libere[b] filijs famulentur ancille[c]: sed tanq̄ serui a dn̄o reprobati in cuiꝰ mortē neq̄ter ꝯiurarūt: se saltē ꝑ effectum opis recognoscant seruos illoꝝ quos xp̄i mors liberos / ⁊ illos seruos effecit: ⁊ .ī. ¶ Si vero nutrices ⁊ suiētes nō dimiserit xp̄ianos: sub excōicatiōis[d] pena ihibeatis districte oibꝰ xp̄ianis: ne cū eis ꝯmerciū aliq̄d audeāt exercere. Idē.

Iudeꝰ q̄ ꝑcusserit clericū tꝑaliᵗ puniᵗ: ⁊ si de facto puniri non pōt / iterdiciᵗ sibi xp̄ianoꝝ ꝯmerciū donec satisfecerit iiuriā passo.

Postulasti q̄liᵗ Ca. xiiij.

Postulasti q̄liᵗ ꝯ iudeū ꝓcedere debeas q̄ manus iniecit in quēdā clericū violētas. ¶ Ad q̄d breuiᵗ rn̄demꝰ ꝙ si dictꝰ iudeꝰ tue iurisdictiōis existit: ip̄m pena pecuniaria[e] punias vl' alia (ꝯm ꝙ ꝯuenit) tꝑali: faciēs leso satisfactionem[f] cōgruā exhiberi: alioq̄n eiꝰ dn̄m moneas ⁊ inducas: vt passo iniuriā ⁊ eccl'ie ab eo satisfieri faciat cōpetenᵗ. ꝙ si dn̄s eiꝰ neglexerit adimplere: tu xp̄ianis[g] oibꝰ ꝑ cē. ec. iterdicas ne cū ipso iudeo anteq̄ satisfaciat p̄sumāt ꝯmercia exercere. Idē in concilio gn̄ali.

Iudei ⁊ sarraceni vtriusq̄ sexus debēt in t'ris xp̄ianoꝝ vti habitu ꝑ quē a xp̄ianis discernanᵗ: ⁊ in die passiōis dn̄i nō debent in publicū ꝓgredi: nec in ꝯtumeliā creatoris prosilire. Ca. xv.

In nōnullis ꝓuicijs a christianis iudeos seu sarracenos habitus distinguit[h] diuersitas: sed in quibusdā sic quedā ioleuit cōfusio: vt nulla differentia discernantur. Unde cōtingit interdū ꝙ per errorē[i] xp̄iani iudeoꝝ seu sarracenoꝝ: ⁊ iudei seu sarraceni xp̄ianorū mulieribꝰ cōmiscētur. Ne igiᵗ tā dānate cōmixtionis[k] excessus per velamē hm̄oi vlterioris excusationis possint habere diffugiū: statuimus vt tales vtriusq̄ sexus in oi xp̄ianorum ꝓuicia et oi tēpore qualitate habitꝰ publice ab alijs populis distinguanᵗ. ¶ In diebꝰ autē lamētatiōis dn̄ice passionis in publicū minime ꝓdeāt[l]: eo ꝙ nōnulli ex ip̄is talibꝰ diebꝰ (sicut accepimus) et ornatiꝰ non erubescūt incedē: ac xp̄ianis (q̄ sacratissime passionis memoriā exhibētes lamētationis signa p̄tēdūt) illudere[m] nō formidāt. ¶ Illud autē districtissime ihibemꝰ: ne i cōtumeliā creatoris ꝓsilire p̄sumāt. Et q̄m illiꝰ dissimulare nō debemꝰ opprobriū q̄ ꝓ nobis nr̄a deleuit: p̄cipimꝰ p̄sūptores hm̄oi ꝑ principes seculares ꝯdigne aiaduersiōis[n] adiectione cōpesci: ne crucifixū ꝓ nobis aliq̄tenꝰ blasphemare[o] p̄sumant. Idem in eodē.

Preponens iudeū vel paganum publicis officijs per concilium prouinciale corripitur: et p̄posito denegatur christianorum cōmerciū: donec deposuerit officiū: et in vsus christianorū pauperum restituet inde quesita ꝯm episcopi prouidentiā. C. xvj.

Cum sit nimis absurdum vt blasphemꝰ[p] xp̄i i xp̄ianos vim ꝑtātis exerceat: q̄d sup hoc toletanū cōciliū[q] ꝓuide statuit: nos ꝓpter transgressorū audaciā in h̄ gn̄ali ꝯcilio inouamꝰ ꝓhibētes ne iudei publicis officijs p̄feranᵗ: q̄m sub tali p̄textu xp̄ianis plurimum sunt infesti.

a ¶ Patiuntur. Ar. ꝙ qui potest ꝓhibere ⁊ non ꝓhibet sibi imputaᵗ. lxxxvj. dist. ca. iij. ⁊ .ī. de regu. iur. c. penul. ⁊ .ī. ti. ꝓxi. c. ij. ⁊ . xxiij. q. viij. preterea. Arg. ⁊ .ī. de sen. excō. q̄te presumptionis.

b ¶ Libere. Id est ecclesie. nō enim erit heres filius ancille cum filio libere. xxij. q. iiij. dicat aliquis. Ber.

c ¶ Ancille. i. agar. q̄ significat synagogā. Libera. i. sara q̄ significat eccl'iam. de agar ācilla sare descēderūt isti qui debēt eē serui illoꝝ q̄ descēderūt a sara in q̄bꝰ ecclesia fundata est. B.

d ¶ Sub excōicatiōis pena. Immo excōicari p̄nt si cōicent eis postea .ī. de vsur. post miserabilē. ⁊ .ī. c. ꝓxi ⁊ sic indirecte iudicat eccl'ia de iudeis. ⁊ de hoc dixi. s̄. eo. ita. c. iudei. ij. B.

Diuisio. Postulasti. ¶ Cōmunis diuisio. Secūda ibi: ad q̄d. Ab. sic.

¶ Casus. Quidam iudeus manꝰ in quēdā clericum iniecit violētas. queriᵗ qualiter ꝯtra illū sit ꝓcedēdū? Rn̄. pa. ꝙ ille cuiꝰ iurisdictiōis existit pena pecuniaria ip̄m puniat vel alia tēporali ꝯm ꝙ sibi visum fuerit. et faciat leso congrue satisfieri. Alioquī dn̄s eiꝰ monēdus est vt passo iiuriā ⁊ ecclesie faciat satisfieri ꝯpetenᵗ. ꝙ si dn̄s eius hoc neglexerit p̄latꝰ loci precipiat xp̄ianis ꝑ cē. ec. ne cum ip̄o iudeo cōmerciū habeant donec satisfaciat. ¶ Nota ꝙ ꝓ iiuria illata pōt q̄s pecuniaria pena puniri. Itē ante absolutionē debet leso satisfieri. Itē ꝓpᵗ negligētiā iudicis scl'arȷ deuolviᵗ iurisdictio ad iudicē eccl'iasticū. Itē idirecte excōicanᵗ iudei. B.

e ¶ Pena pecuniaria. Ad arbitriū iudicis. s̄. de of. lega. de causis. q2 sp̄uali pena ipsum puniri nō pōt cū sit extra ecclesiam: q2 nihil ad nos de his qui foris sunt. ij. q. j. multi. † q̄n ecclesia possit punire iudeos dictū est. s̄. c. ita. ⁊ meliꝰ in ca. iudei. Ber.

f ¶ Leso satisfactionem. Hoc regulare est vt semꝑ ante absolutionem satisfaciat leso. ⁊ .ī. de sentē. excōmu. porro. parrochianos. conquesti. et pluribus alijs ca. et ecclesie satisfacere debet cui fuit facta iniuria in personam eius ministri. vt. iij. q. j. nulli. in fi. et. ij. q. vij. accusatio. Ber.

† Et. s̄. de diuor. gaudemꝰ. ꝑ q̄ iura p3 illos ex iiectione excōicatos nō esse: et iō non mādat ꝯ illos absolui. facit q̄d scripsi de iureiur. sicut iij. prope fi. Jo. and.

g ¶ Christianis. Et ita indirecte excōmunicātur iudei. De hoc dic vt dictum est. s̄. eo. ita quorūdam.

Diuisio. In nonnullis. ¶ Tria sunt dicta. Secundum ibi: in diebus. Tertium ibi: illud autem. Abbas siculus.

¶ Casus. In quibusdam prouincijs iudei seu sarraceni per habitum distinguuntur a christianis: in quibusdam vero non. vnde contingit aliquando ꝙ christiani iudeis et iudei christianis mulieribus per errorem carnaliter commiscentur. Ne igitur tam dānatus excessus per talem errorem vlterius committatur: statuit concilium generale vt iudei siue sarraceni vtriusq̄ sexus in qualibet prouincia christianorum per habitum publice distinguantur a christianis. Secundo dicitur ꝙ in diebus lamentationum iudei siue sarraceni non exeāt in publicum: quia vt diciᵗ tunc ornatius incedere nō erubescunt ⁊ christianis q̄ passionis sacratissime memoriā exhibentes lamētationis signa pretendūt illudere nō formidant. Tertio prohibeᵗ ne in cōtumeliā creatoris prosilire p̄sumāt et quia cōtumelia creatoris dissimulari nō debet / p̄cipit concilium hm̄oi p̄sumptores ꝑ ꝑtātes locoꝝ condigne cōpesci ne crucifixū ꝓ nobis blasphemare presumant. ¶ Nota ꝙ iudei et sarraceni a christiāis ꝑ habitū discerni debēt. Itē iudei siue sarraceni christianis mulieribꝰ nō sunt cōmiscendi. Itē in die lamentationū in publicū exire nō debēt. Itē iudex ecclesiasticꝰ pōt cōpellere principes vt compescāt iudeos a suis p̄sumptiōibus. B. ¶ Glo. se. circa distictionem habitꝰ ponit quattuor similia.

h ¶ Distinguit. Sic per habitum debent distingui nouitij a professis. s̄. de sta. regulari. ca. penulti. et meretrix a matrona. .ī. de sentē. excō. in audientia. et. ff. de iniurijs. item apud. §. si q̄s virgines: et masculi a feminis per crines et vestes. xxx. di. si qua femina: sic ⁊ liber distinguiᵗ a seruo per pileū. † C. de lati. liber. tolle. l. j. §. sed et qui piliati. Joan.

† Et clerici a laicis. de vi. et ho. cle. cl'ici. Jo. ā.

i ¶ Errorem. Ergo si ignorāter cōmisceatur xp̄ianꝰ iudee dūmodo nō sit crassa siue affectata ignorātia excusaᵗ in eo ꝙ iudea. ar. xxxiiij. q. ij. in lectū. et .ī. de cleri. excō. apostolice.

k ¶ Cōmixtiōis. Quia nec matrimoniū iter iudeum et xp̄ianā esse pōt xxviij. q. j. caue. Ber.

l ¶ Prodeant. s̄. eo. q2.

m ¶ Illudere. Sic reddūt nobis pro gratia cōtumeliā et contēptum. ⁊ s̄. eo. et si iudeos.

n ¶ Aiaduersiōis. s. pecuniaria pena vel alia tꝑali prout visum fuerit iudici‡. s̄. c. ꝓxi. Ber.

‡ Nā ⁊ ꝯm leges capitalis est pena. in auct. vt nō luxu. cōtra na. j. rn̄so. et. §. j. colla. vj. Joan. and.

o ¶ Blasphemare. s̄. eo. c. j. ⁊ .ī. c. ꝓxi. Ber.

Cum sit. ¶ Prima ꝑs ꝯstōnē inouās olim ihibita ꝓhibet et oēs cās reddit. Secunda punit p̄ponētē. Tertia prepositum. Quarta ꝓrogat. Secunda ibi: si q̄s. Tertia ibi. officiali. Quarta ibi: hoc idē. Ab.

¶ Casus. Statuit conciliū toletanū ꝙ nullus iudeus super christianos vllū officiū vel potestatē exerceat. Sed q2 illud non bene seruabatur: conciliū generale innouauit conciliū toletanū prohibēs ne iudei publicis preferanᵗ officijs: quia sub tali pretextu christianos infestant plurimū et molestāt: et si eis tale fuerit officiū cōmissum per prouinciale conciliū annuatim celebrandū monitione p̄missa cōpescatur: et tali officiali cōmunio christianorū in cōmercijs et alijs denegetur donec restituerit quicquid ex tali officio habuit a christianis: cōuertendū in vsus pauperū christianorum ꝯm episcopi dyoce. prouidētiā et officiū ip̄m cum pudore amittat q̄d irreuerēter assumpsit: et q̄d de iudeis diciᵗ extēditur ad paganos. ¶ Nota ꝙ infideles fidelibus preponi nō debēt: nec publicis officijs preferri. Item ꝙ percipiᵗ ex officio q̄d habere nō licet restitui debet: quia si principale nō licet nec eius accessoriū. Ber.

p ¶ Blasphemus xp̄i. i. iudeus blasphemās christū. s̄. eo. ca. j.

q ¶ Toletanū concil. liiij. dist. nulla. ⁊ .ī. c. ex speciali.

¶ Si q̄s autē eis officiū tale cō-
a miserit ꝑ ꝓuinciale[a] cōcilium q̄d
singulis annis precipimus cele-
brari: monitione premissa distri-
ctione qua conuenit cōpescatur.
¶ Officiali vo huiusmodi tādiu
xp̄ianoꝝ cōmunio in cōmercijs
ꝛ alijs denegetur: donec in vsus
b pauperum[b] xp̄ianoꝝ ſm ꝓuidē-
tiam dyoce. epi ꝯuertat quicq̄d
fuerit a xp̄ianis adept⁹ occasio-
ne officij sic suscepti: et officiū cū
pudore dimittat q̄d irreuerenter
assumpsit. ¶ Hoc idem extendi-
mus ad paganos. Idē in eodē.

Conciliū generale repetit cō-
cilium lateraneñ. s. e. ita. et addit
penam satisfactionis tpe absolu-
tionis impendendam. Ca. xvij.

Ad liberandā terram san
ctam: et. j. ¶ Excōmuni-
c camus[c] preterea et anathemati-
zamus illos falsos ꝛ ipios chri-
stianos: qui ꝯtra ipsum christū et
populū christianū sarracenis ar-
ma: ferrū: ꝛ ligamina deferūt ga-
learū: eos etiā qui galeas eis vē-
dūt vel naues: quiq; in piraticis
sarracenoꝝ nauibus curā guber
nationis exercent: vel machinis
aut q̄buslibet alijs aliq̄d eis ipē
dunt cōsiliū vel auxiliū in dispē-
dium terre sancte: ipsosq; rerum
d suarū priuatione[d] mulctari: ꝛ ca-
pientiū seruos fore cēsemus: ꝑci
pientes vt per oēs vrbes mariti-
mas diebus dñicis ꝛ festiuis hu
iusmodi sentētia publice inouet.
¶ Et talibus gremiū nō apiat ec
e clesie: nisi totū q̄d ex cōmercio[e]
tā dānato perceperint: et tātūdē
de suo in subsidiū terre sctē trās-
miserint vt equo iudicio in quo
f deliquerint[f] puniant. Qz si for-
g te soluēdo nō fuerint: sic[g] al's rea
tus taliū castiget / q̄ in pena ipso
h rum alijs interdicat[h] audacia si
milia presumendi.

Greg. ix. astoriceñ. ꝛ luceñ. epis

Judei vel pagani publicis of-
ficijs preficiēdi nō sunt: et si eis
regalia iura vēdant: ad ea colli-
genda ꝑficiēdus est xp̄ianus nō
suspectus. Caplm. xviij.

Ex spāli quē erga illustrem
regē portugalie gerimus chari-
tatis affectu: ꝛ. j. ¶ Mandamus
quatenus regem ipsum sollici-
te inducatis ne in officijs publi
cis iudeos xp̄ianis preficiat: si-
i cut in generali concilio[i] contine
tur: ꝛ si forte reddit⁹ suos iudeis
vendiderit vel paganis: xp̄ianū
tunc deputet de grauaminibus
inferendis clericis ꝛ ecclesijs nō
k suspectū[k]: ꝑ quē iudei siue sarra-
ceni sine xp̄ianorū iniuria iura
regalia cōsequantur. Idem.

Se summat. Capitulū. xix.

Nulli iudeo baptizatum
vel baptizari volentem
l emere liceat: vel in suo seruitio[l]
retinere. ¶ Qz si quē nōdū ad fi-
m dē conuersum cā mercimonij[m]
emerit: ꝛ postmodum factus sit
vel fieri desideret xp̄ian⁹: datis
n pro eo. xij. solidis[n] ab illius ser-
uitio protinus subtrahat. ¶ Si
o autē infra tres menses[o] ipm ve-
nalem non exposuerit: vel ad si-
bi seruiendum emerit eūdē: nec
ipse vēdere / nec ali⁹ audeat ꝯpa
rare: sed nullo dato ꝑcio perdu-
catur ad premia libertatis.

---

a ¶ Prouinciale concilium. s. de accusa. sicut olim.
¶ Glosa sequens obijcit et soluit.
b ¶ Pauperum. Sic ergo paupib⁹ restituit q̄d iniuste extortum est. vt. s. de imu. ec. quia. si vo offm̄ licitū est tūc si vellet posset dare paupib⁹ q̄d iniuste extortū est. xiiij. q. v. nō sane. Sed ꝯtra videt q̄ restituendum sit illis a quibus est extortū ꝛ nō pauperib⁹. j. de homi. sicut dignū. §. eos. et. j. de vsu. cū tu. ꝛ. s. de iureiu. ex te. ꝛ. s. de deci. tua. ij. xviij. dist. qm̄. hoc ideo fit in hoc casu: q2 nescit a q̄b⁹ extortū sit† maiori pena punit. in seq. c. ille qui merces prohibitas portat ad sarracenos. Jo. et Ber.
Ad liberandam. ¶ Due sūt ptes. Scđa ibi: et talib⁹. Ab.
¶ Casus. In concilio isto dicit illud q̄d legit. s. e. ita quorūdam. hoc adiecto q̄ illis q̄ ꝑdicto modo delinquunt gremiū nō apiat ecclesie nisi totū q̄d ex tā dānato cōmercio pceperūt. ꝛ tātūdē de suo in terre sancte subsidiū destinauerint vt in eo puniant in q̄ peccauerūt. Qz si soluēdo nō fuerit: sic al's delictū istoꝝ tal'r puniatur q̄ alij attētare simi-lia ptimescant. ¶ Nota q̄ q̄ cōtra ecclesiā delinquit in eo punitur vt ab ea nō recipiat donec satisfaciat. Item punitur q̄s in eo i quo deliquit. Item pena vni⁹ debet esse met⁹ alterius. Ber.
c ¶ Excōicam⁹. Anathematizam⁹ sicut. s. e. ita. ꝛ. c. q̄ olim.
d ¶ Priuatiōe. Hoc totum habes. s. e. ita.
¶ Glo. seq. dat simile de vsura. concludit tamen q̄ hoc grauius.
e ¶ Cōmercio. Totum ergo lucrum q̄d ad eos ꝓuenit ex hoc cōmercio debent dare in subsidiū terre sctē in cuius detrimētum hoc fecerūt ꝛ simile crimini vsurarum: in quo q̄cquid sorti accidit vsura est: vnde totū debet restitui. j. de vsur. consuluit. ꝛ. xiiij. q. iij. putant. ꝛ. c. seq. immo videt q̄ maius: quia isti vident fidē xp̄ianam impugnare vnde plus puniunt: q2 tātūdē ꝓ pena dare cogūtur in subsidiū terre sancte: ꝛ nemo dubitat grauius esse cōmissum q̄d est grauius vindicatū. xxiiij. q. j. non afferamus. ꝛ in auk. vt fra. ſi. col. ix. in ſi. vbi dicit in delicto enim equali proximas eis iminere penas iustum putamus.
f ¶ Deliquerint. Sic. s. de imu. ec. ca. vl. et de iure patro. pastoralis. ꝛ. s. de tempo. ordi. lr̄as. et. s. de fo. cōpe. nullus. simile. xij. q. vij. de viro. ꝛ. xvij. q. iiij. frater ꝛ coepiscopus.
g ¶ Sic al's. Quia poterunt subijci verberib⁹‡ loco pene. xiiij. q. vj. si res. ꝛ. xij. q. ij. fraternitas. ꝛ. v. q. vj. quia iuxta.
h ¶ Interdicatur. Sic ergo pena vnius est met⁹ alterius. vt. ij. q. vij. quapropter. ꝛ. s. de offi. ordi. irrefragabili. ꝛ. s. de transla. ca. j. in ſi. ꝛ. s. de tempo. ordi. lr̄as. et. s. de calū. ca. ij. ff. de pe. l. capitaliū. §. famosos. ff. depo. ſi. bona fides.† j. ſi. in ſi.
Ex speciali. ¶ In prima parte ponit culpa regis ꝛ excusatio. In secūda cōtra vtrūq; ꝓuidetur: ibi. mandamus. Ab. ſi.
¶ Casus. Rex portugalie in officijs publicis christianis preferebat iudeos ꝯtra cōcilium generale. s. eo. cum sit. vnde mādat papa duobus epis. quatenus regē ipsum moneant ꝛ inducant ne in publicis officijs iudeos ꝑficiat christianis cōtra ꝯciliū generale. q̄ si forte redditus suos iudeis vēdere voluerit vel paganis: aliquem christianū deputet nō suspectū de grauaminib⁹ clericis ꝛ ecclesijs inferendis: et per illū iudei ꝛ sarraceni sine christianorū iniuria iura regalia cōsequātur. ¶ Nota iudeos christianis non esse ꝑferendos. Itē officiales suspecti nō debent preponi clericis. Ber.
i ¶ Gñali ꝯcilio. s. eo. cū sit. ꝛ. liiij. di. nulla.
k ¶ Non suspectum. Quia fideliter ꝛ sine fraude officiū suū exequatur ne ꝑ h̄ fraus fiat xp̄ianis clericis aut ecclesijs q̄lis fuit ioseph. de quo habes. xxij. q. ij. quod ait. qui fuit dispēsator pharaonis.† B.
Nulli. ¶ Diuidit. Nam tria facit. Prio ponit dictū. Secūdo mercatori ꝓuidet Tertio ꝓuisionē determinat. Scđa ibi: q̄ si. Tertia ibi: si autē. Ab.
¶ Casus. Judei emebant seruos christianos et eos in suo seruitio retinebāt q̄d fieri non d3: vnde statuit cōciliū generale q̄ non liceat iudeo baptizatum vel baptizari volētē emere vel in suo seruitio retinere. Secūdo dicit q̄ si aliq̄s iudeus cā mercimonij emerit aliquē nōdū ad fidē ꝯuersum ꝛ postmodum factus fuerit xp̄ianus: vel desideret fieri dentur ab aliquo. xij. solidi: ꝛ ille ab illius seruitio subtrahat. Si vero infra tres mēses ipsum venalem nō exposuit: si emit eundē ad seruiendū sibi: ipe nec eū postea vendere: nec ali⁹ ipm audeat comparare: sed nullo dato precio ad libertatē pducat. ¶ Nota q̄ si iudeus aliq̄uis seruū emerit cā mercimonij: et fact⁹ sit christian⁹ infra tres menses illum venalem exponat. Alioquin presumitur q̄ illū emerit causa seruiendi sibi: contra quam ꝑsumptionem non inducitur probatio: et ita est ꝑsumptio iuris ꝛ de iure. Itē fauor fidei ꝑuat aliquē seruo suo. Ber.
l ¶ Seruitio. s. eo. ca. j. ꝛ. ca. iudei. ij. imo ꝯci. to voluntas ipsius fuerit patefacta q̄ velit fieri christianus in libertatem modis omnibus vendicetur. liiij. di. fraternitatem‡ nisi emptus sit causa mercimonij. vt ibi dicitur. et hic inferius. B.
m ¶ Mercimonij. In quo casu non fraudabitur ex toto iudeus si ue paganus: dūmodo infra tres mēses illum venalem exponat vt. ca. fraternitatem. Ber.
¶ Glo. se. querit ꝛ soluit. Iterum querit ꝛ remittit.
n ¶ Xij. solidis. Sed de qua moneta dabuntur? Respondetur de illa que est in vsu in loco illo. ar. ff. de leg. iij. nūmis.† ff. de leg. j. si seruus plurium. §. si numerus. Quid si non sit qui soluat illos. xij. solidos? De hoc dictum est. s. c. j.
o ¶ Tres menses. Eo ipso q̄ non exposuit ipsum infra tres menses venalem presumitur q̄ non causa mercimonij emerit: sed ad seruiendum sibi: vnde nullo precio dato perducetur ad premium libertatis: nec admitteretur probatio in contrarium cū hic sit presumptio iuris ex qua ius statuitur. vt. liiij. di. fraternitatem. quod ca. intellige per illud. ꝛ istud est quasi glo. et expositio illius si presumptio est. s. de spon. is qui. vbi habes presumptionem iuris: ꝛ si alius eū cōparet talis emptio nō valeret: ꝛ nihilominus erit liber nullo precio dato si sciēter emit illum: si ignorāter‡ agat ad ꝑciū siue ad interesse ꝯ iudeū q̄ ipm decepit. ff. de ꝯhē. emp. liberi hoīs. ar. Et nota q̄ fauor fidei ꝑuat aliquē suo seruo vt hic patet. Itē priuat aliquē filio suo. s. de cōuer. inſi. c. vlti. Itē priuat aliquē vxore sua. s. de diuor. gaudem⁹. ꝛ. xxviij. q. j. si infidelis.

---

† Alii intelligo et puto istud loq̄ cū iude⁹ vl' pagan⁹ nō grauat eum a q̄ recipit vltra debitū extorquēdo: tūc enī illi faciēda eēt restitutio: s3 recipit q̄d ille soluere d3: s3 ex officij labore salariū ꝑcipit q̄l: forte ꝑciperet xp̄ianus puta cētū floreno; in āno. tale salariū tenet restituere eroḡādū i pauperes: s3 nō restituit sol-uēti q̄ pl⁹ re ꝑhēdit recepēts q̄ extorquēs vt dixit Goff. al'r. xviij. q. v. non sane. ad id. j. ca. pxi. Jo. ā.

‡ Q̄d sonat v. castiget. ſm Goffre. Jo. and.

† Male menitus publica cgestate laboret vt exemplo sit alijs ad maleficia terrēda. Jo. an. Diuisio.

† Gen. xli. Diuisio.

‡ De hoc plene ca. dist. §. hec tunc. et distingue vt ibi nor. Jo. and.

† Hanc et seq. §. si nūerus qui est vlt. vide de ceusi. ex p-te. sup. iij. glo. Jo. an.

‡ Puta q̄ credebat iudeū venditorē emisse cā mercimonij suū venditū audiebat dicētem q̄ nec baptizatus erat nec baptizarī volebat. vel q̄uis id diceret seruus iudeus dicebat q̄ heri illū emerat ſm Hostie. Joan. and.

Cõtinuatio. ¶ Rub. De hereticis. ¶ Uisum est de his qui nõ baptizati deũ blasphemant male colendo: merito videndũ est de illis q̃ iã baptizati incidunt in heresim. Abbas. ¶ De hac materia tractat. xxiiij. q. j. per totũ. ⁊ q. iij. §. qꝛ vero. vsq̃ ad fi. q. ⁊ q. vij. et. xj. q. j. ⁊. xxiij. q. vij. per totũ. viij. dist. quo iure. j. q. j. in multis ca.

De Hereticis.

Stephanus papa oib⁹ epis.

¶ Infidelis est q̃ nõ h꞉ certitudinẽ fidei: ⁊ infideli nõ est credẽdũ in preiudiciũ alteri⁹. Cap. j.

a b Dubi⁹ᵃ in fideᵇ infidelis est. Nec eis oĩno credẽdũᶜ ẽ c qui fidem veritatis ignorant.

Leo papa.

¶ Errare in fide conuincit: qui alios errãtes cum põt ab errore non reuocat. Caplm. ij.

Qui alios cũ pt ab errore nõ reuocatᵈ/ seipm errare demõstrat. d Aug. de fide catholica.

¶ Hereticus pseuerãs eternalr dãnat: cui nec ꝓdest baptismus nec elemosyna/ vł martyriũ/ vel aliud quodcũq̃ bonũ quo ad h vt cõsequat vitã eternã. Ca. iij.

Firmissime tene ⁊ nullatenus dubites oẽm hereticũᵉ vel scismaticũ cũ dyabolo et e angelis ei⁹: eterni ignis incẽdio pticipãdũ: nisi añ finẽ vite catholice fuerit incorpat⁹ ⁊ reintegratus ecclie: ⁊ post pauca. Oi homini q̃ ecclie catholice nõ tenet vnitatẽ: neq̃ baptism⁹: neq̃ elemosyna q̃tũlibet copiosa: neq̃ f morsᶠ ꝓ noĩe christi suscepta ꝓficere poterit ad salutemᵍ. g

Greg. ix. anastasio antioch.

¶ Dãnato auctore dãnant eius scpture et libri ⁊ opa. Ca. iiij.

Fraternitatꝭ tue: ⁊. j. ¶ Cũ b celestin⁹ atq̃ pelagiusᵇ in ephesina synodo sint damnati: quomodo poterũt illa capitula recipi quoꝝ dãnant auctores?

Ex concilio aphricano.

¶ Episcopus instituens heredem hereticum consanguineum vel extraneum vel paganũ etiã post mortem excõmunicat⁹ nũciatur. h. d. ẽm cõmunẽ et veriorem intellectum. et (vt faciat ad titu.) põt intelligi ꝙ ex hoc presumat hereticus. Caplm. v.

i Si quis episcopusⁱ heredes instituerit extraneos a consanguinitate sua: vel hereticos etiam consanguineos aut k paganosᵏ pertulerit: saltẽ post l mortemˡ ei anathema dicatur: atq̃ eius nomen inter dei sacerdotes nullo modo recitetur.

Ex eodem.

¶ Loquit de eadẽ materia cu꞉ precedenti: ⁊ extendit quod ibi dictũ fuit de epis ad pñbyteros et alios clericos. Cap. vj.

In eos q̃ catholici nõ sũt:

Ubi⁹. ¶ Casus. Dicitur i hoc capitulo ꝙ qui in fide dubitat ĩfidelis est. nec est credendum testimonio eorum qui fidẽ veritatis ignorãt. ¶ Nota ꝙ dubi⁹ in fide infidelis est. Itẽ infidelis testis esse nõ põt. Ber.

a ¶ Dubius. De fide ei nullus debet dubitare: sed firmiter credere articulos fidei. ĩ. d sum. tri. c. j. in prin. aliter saluus esse nõ poterit vt ĩ psal. Quicũq̃ vult. ⁊. xxiiij. di. qñ epus. ⁊. xxiiij. q. j. aperte. null⁹ enĩ titubare d꞉ in fide. vt ibi dr.

b ¶ In fide. Etiã in tenui † articulo. C. de here. l. ij. in fi. sic ex leui offensa reuocat libert⁹ in seruitutẽ. C. de libe. ⁊ eorũ libe. si manumissus: et h quo ad articulos fidei q̃ cõtinent in symbolo. Credo ĩ deũ. qb⁹ ꝑ fidẽ sola adhibẽda ẽ credulitas: qꝛ fides est de re nõ visa. de pe. di. iiij. ĩ domo. C. de sum. tri. l. vl. non per signa: sed per fidẽ veritas est colenda. de con. dist. iiij. venit sacerdos. Lau.

† Id est ꝙ tũcũq̃ leui ẽm Abba. Jo. an.

c ¶ Credendũ est. Ergo dubi⁹ in fide ‡ testis esse nõ potest. xxiij. q. iiij ipsa pietas.

‡ Licet baptizat⁹ idẽ in nõ baptizatis. ĩ. de testi. c. j. cũ ꝯcor. Jo. ã.

Qui alios. ¶ Casus patet. ¶ Nota ꝙ q̃ aliũ ab errore nõ reuocat seipsum errare demonstrat: et est ar. ꝙ qui tacet consentire videtur. Bernardus.

¶ Glosa sequens querit ⁊ soluit distinguendo.

d ¶ Non reuocat. cum põt. ff. ad. l. acql. sciam. l꞉ xxiij. dist. error. et ar. ĩ. ti. pxi. et si iudeos. et. ij. q. vij. negligere. Sed nũqd istud pertinet ad oẽs? Rñ. de crimine iã cõmisso soli prelati tenent corripere. † xxiij. q. iiij. duo ista. ⁊. c. ita plane. a peccato autẽ cõmittendo quilibet tenetur aliũ corripere occulte. ĩ. eo. cum ex iniuncto. vbi de hoc. ⁊ ar. xxiij. q. iiij. ipsa pietas. xxij. q. v. h videt. ⁊. xciij. di. dyaconi. ⁊. ĩ. de cogna. spi. tua. ⁊. ij. q. vij. quapropter. s꞉ iste due vltime concordantie intelliguntur in denũciatione. Tan.

† Facit qd not. ĩ. de sẽ. excõ. quante. nisi dicatur aliquid spãle in heresi. vt quilibet teneatur ab illa ꝓximũ reuocare: vel ꝙ pseuerãtia inducit quasi vetationẽ delicti. vt q̃si videatur delictũ omittendum. Joan. and.

Firmissime. Due sunt partes. Scda ibi: oĩ homini. Abbas. ¶ Casus. Quisitũ fuit ab augustino vtrũ hertic⁹ vł scismatic⁹ saluari possit? Rñ. augustin⁹. firmiter teneas ⁊ nullaten⁹ dubites ꝙ oĩs heretic⁹ ⁊ scismatic⁹ cũ dyabolo et angelis eius eterni ignis incẽdio puniet: nisi ante finẽ vite catholice ecclie fuerit recõciliatus: qꝛ nulli homini de mũdo q̃ ecclesie catholice non tenet vnitatẽ: baptism⁹ vel elemosyna q̃tũcũq̃ copiosa: aut mors ꝓ nomine xpi suscepta ꝓficere poterit ad salutẽ. ¶ Nota ꝙ extra ecclesiã catholicã null⁹ saluat q̃tũcũq̃ bona opera fecerit. Ber.

¶ Glosa se. ponit septẽ modos quibus dicitur hereticus.

e ¶ Hereticũ. Heretic⁹ multis modis d꞉: ille d꞉ heretic⁹ q̃ ꝑuertit sacra ecclie vt symoniac⁹. j. q. j. eos q̃ per pecuniã. et. vj. q. j. §. sed licet. Itẽ ille q̃ scindit se ab vnitate ecclie. vij. q. j. deniq̃. Item oĩs excõicat⁹. iiij. q. j. ꝙ autẽ hi. Itẽ q̃ errat in expositiõe sacre scripture. xxiiij. q. iij. heresis. Itẽ q̃ cõfingit nouã sectã vel cõfictã sequit xxiiij. q. iij. heretic⁹. Itẽ q̃ aliter sentit de articulis fidei q̃ romana ecclesia. xxiiij. q. j. hec est fides. ⁊. c. quoniã. Uel qui male sentiunt de sacramentis ecclesie. ĩ. eo. ad abolendam. in prin. Tan.

f ¶ Mors. Unde aplus. Et si tradidero corpus meũ ita vt ardeã charitatẽ autẽ nõ habeã/ nihil mihi ꝓdest. de pe. di. ij. circa fi. ca. si quis. et de conse. di. iiij. solet. et. j. q. j. vide q̃tum bonum. Ber.

g ¶ Ad salutem. Eternã. s. valẽt tñ ad bona tpalia promerẽda. ar. xxij. q. ij. si quilibet. in fi. ⁊ ad miti⁹ supplicium subeundũ. de pe. dist. iiij. ad finem. §. post etiam. Ber.

Fraternitatis. Scripta p hereticos nõ habent fidẽ autẽticã. Cõis diuisio. Secunda ibi: cũ celestinus. Ab. ¶ Casus. Celestinus ⁊ pelagius cõdẽnati fuerũt de heresi in synodo ephesiana: antiochen⁹ patriarcha dubitauit an scripta ipsoꝝ recipi debeãt? Rñ. pa. ꝙ nõ qꝛ ex q̃ auctores dãnati sunt/ scripta illoꝝ quõ admitti pñt? q̃si diceret nõ pñt. ¶ Nota rõne auctoris aliqd dãnari vel reprobari. q̃lis enim auctor fuerit talia ei⁹ opa ꝑsumunt. Itẽ ar. ꝙ destructo ꝑncipali destruitur accessorium. Ber.

¶ Glo. se. signat ꝯriũ. qd duplr fortificat. ⁊ soluit

b ¶ Celestin⁹ atq꞉ pelagius. Isti duo dãnati erant in synodo ephesino de heresi. dubitabat patriarcha ãtiochenus an scripta eoꝝ eẽnt recipiẽda. Et d꞉ ꝙ nõ: qꝛ ex quo ꝯdẽnat⁹ ẽ auctor ⁊ scp̃ra illi⁹ admitti nõ debẽt. vt. iij. q. iiij. null⁹. ⁊. xvj. dis. canões. q̃uis aliq̃ vtilia sint ibi. ar. ĩ. de testi. l꞉. arg. tñ ꝙ rõne etiã bone sñie recipi possent. j. q. j. dñs declarauit. † xxxvij. di. si qd veri. sicut et noticia legis abrogate necessaria est. di. vij. moyses. et papa etiã argumẽtat ex l. theodosyana abrogata. ĩ. de iudi. nouit. Sed verũ ẽ ꝙ scp̃ta istoꝝ nõ valẽt etiã si alas bona sint: nec sũt recipiẽda ‡ ĩ. eo. excõicamus. §. credẽtes. ar. ad h. xcvj. dis. bñ qdẽ. tñ rõne bone sententie scripta Origenis approbata fuerunt. xvj q. vij. ⁊ h diximus. q̃ dãnat⁹ fuit post mortem. xxiiij. q. ij. sane ꝓfert. ⁊ si approbarent valerent. alrs nõ. ar. ĩ. de sum. tri. ca. ij. in fi. Itẽ ar. ꝙ destructo principali destruitur accessoriũ sicut in ca. predicto. et hoc diximus. Ber.

† Et ca. nõ ne vbi habes cõcor. ad hoc. Joan. and.

‡ Tãq̃ auctoriza bilia: pñt tñ recipi vt rõnabilia et sic cessent contraria. Jo. and.

Si quis epũs. ¶ Casus. Quesitũ fuit in ꝯcilio affricano vtrũ heretici possint institui heredes ab epo? Rñ. cõciliũ ꝙ si epũs instituerit sibi heredes extraneos a consanguinitate sua: vel etiã instituerit cõsanguineos hereticos vel paganos post mortẽ d꞉ excõicari: ⁊ nomẽ ei⁹ inter sacerdotes dei nullaten⁹ recitet. Et idem intellige de oib⁹ clericis: ⁊ h d꞉ in sequẽti caplo. ¶ Nota ꝙ hereticus iure hereditario catholico succedere nõ d꞉. Itẽ aliq̃s pt post mortẽ excõicari. Ber.

¶ Glo. se. reci. p obiectionẽ. et solu.

i ¶ Si quis epũs. Sic ordina istã lrãm. si q̃s epũs instituerit hereticos heredes exñeos a cõsanguinitate sua: vł etiã instituerit ꝯsanguineos hereticos heredes aut paganos ptulerit saltem post mortẽ ⁊c. Et sic repete illã dictionẽ hereticos. † Et ita null⁹ d꞉ instituere hereticũ siue sit ꝯsanguine⁹ siue nõ vt h patet. ⁊. ĩ. c. pxi. cẽs ergo instituat ecclesiam ex quo non habet consanguineos catholicos. xij. q. ij. episcopus qui filios. ⁊. ca. cognouim⁹. ⁊ in aut. vt cũ de appel. cog. §. dicimus. ⁊. §. si quis. col. viij. quia isti heretici iam non dicuntur filij vel consanguinei: vnde dicitur in lege. si frater tuus et amicus tu⁹ ⁊ vxor tua deprauare voluerint veritatem sit man⁹ tua sup illos. xxiij. q. viij. legi. ⁊ vxor est expellẽda. xxviij. q. j. vxor. in fi. Hoc intellige nisi penituerint isti cõsanguinei: delicti enĩ veniã penitẽtib⁹ non negamns. C. e. manicheos. Ber.

† ẽm Ala. et Lau. et idẽ Inno. et Host. nõ enĩ locũ habet hec pena in illo qui in his que testari possunt instituerct extraneos tñ catholicos: licet q̃dam cõtradicentes ꝙ non ꝑsumit ecclesia dilexisse preponendo extraneos ipsi ecclesie. Jo. and.

k ¶ Paganos. Et ita idẽ iuris est ĩ paganis qd de hereticis. Et idẽ est de oibus qui catholici nõ sunt. ĩ. ca. pxi. Ber.

¶ Glosa sequens signat cõtrarium. et soluit.

l ¶ Post mortẽ. Sic. xxiiij. q. ij. sane ꝓfert. ⁊ ar. C. e. l. manicheos ar. ꝯ. qꝛ cria morte extinguũt. xxiij. di. q̃rũdã. xxiiij. q. ij. c. j. ⁊ crimẽ cũ pena sit extictũ. C. si re⁹ vł accu. mor. fue. l. ij. h tñ spãle ẽ ĩ crimĩe heresis in criminis detestationẽ vt post mortẽ possit accusari et excõicari: ⁊ ne ecclia oret ꝓ eo qꝛ nõ fuit accusat⁹ in vita. Ber.

In eos. ¶ Casus. Dr ĩ h caplo ꝙ null⁹ epũs vel pbr̃ trãsferre d꞉ bona sua ĩ eos q̃ catholici nõ sũt: etiã si ꝯsanguinei fuerit. et qd de epis et pbr̃is d꞉ ad alios clericos extẽdit. ¶ Nota ꝙ vbi eadem causa iuris est ibidẽ ius est statuendum. Ber.

Alexander. iij. remeñ. archiep̄o.

Christus fuit verus de⁹ ⁊ verus homo: sentiens oppositū hereticus est ⁊ excōicatus. Ca. vij.

Cum xp̄s pfectus deus et pfectus sit homo: mandamus quaten⁹ sub anathemate[d] interdicas: ne quis de cetero audeat dicere xp̄m nō esse aliq̄d ꝑm q̄ homo: quia sicut xp̄s ver⁹ est deus: ita ver⁹ est hō ex aīa rationali ⁊ humana carne subsistens.

Ex concilio lateraneñ.

Heretici/ receptatores/ ⁊ fautores eorum excōmunicati sunt: et decedentes in hoc peccato in cymiterio ecclesie sepeliri nō debēt/ nec ꝓ eis orari. Caplm. viij.

Sicut ait beatus leo[e]: et. j. ¶ Quia in partibus tholosanis hereticoꝝ quos alij gazaros: alij patarenos: ⁊ alij alijs nominibus vocant inualuit dānanda peruersitas eos/ et defensores[f]/ et receptatores eorū anathemati decernimus subiacere: ⁊ sub anathemate prohibemus: ne quis eos in domo vel in terra sua tenere vel fouere/ aut negociationem cum eis exercere presumat. Si autem in hoc peccato decesserit: neq̄ȝ sub priuilegiorum nostrorū quibuscūq̄ȝ indultorum obtētu[g]: neq̄ȝ sub alia quacūq̄ȝ occasione oblatio[h] pro eo fiat: aut īter xp̄ianos accipiat sepulturam. Lucius tertius.

Hereetic⁹ male sentiēs vel male docēs de sacr̄mētis eccl̄e excōicat⁹ est: ⁊ cōuict⁹: nisi se correxerit et errorē abiurauerit: si clericus ē degradet̄ ⁊ curie secl̄ari tradat̄: ꝑ quā ēt laic⁹ puniet̄: eadē ēt ē pena suspectꝫ de heresi: si se non correxerint: et relapsis oīno audientia denegat̄: seculares p̄ncipes q̄ iurare nolūt de eccl̄ia ꝯ hereticos defendenda excōicant̄: ⁊ terre eorum supponunt̄ interdicto: ciuitates xō ipsorū resistentes aliaꝝ ꝯmercio et ep̄ali dignitate p̄uant̄: exēpti xō subsunt ordinarijs: sup̄ his q̄ cōtra hereticos instituunt̄. Ca. ix.

Ad abolendā: et. j. ¶ Uniuersos qui de sacr̄o corporis et sanguinis dn̄i nr̄i iesu xp̄i: vel de baptismate seu de peccatorū cōfessione mr̄imonio: vel reliquis ecclesiasticis sacramentis aliter sentire aut docere non metuunt q̄ȝ sacrosancta ro. eccle. predicat et obseruat[i]: ⁊ gn̄aliter quoscūq̄ȝ eadem ro. eccle. vel singuli ep̄i ꝑ dyoce. suas cū concilio clericoꝝ: vel clerici ipsi sede vacante[k] cuȝ concilio si oportuerit vicinorum episcoporū hereticos iudicauerint: vinculo ꝑpetui anathematis innodamus: et. j. ¶ Presenti nihilominus ordinatione sancimus: vt quicūq̄ȝ manifeste fuerit in heresi dep̄hensus[l]: si cleric⁹ est vel cuiuslibet religiōis obūbratiōe fuscat⁹: toti⁹ eccl̄iastici ordinis prerogatiua[m] nudet̄: et sic oī officio ⁊ beneficio spoliat⁹ ecclesiastico: secularis relinquat̄[n] arbitrio ptātis aīaduersiōe debita

a ¶ Etiam si consanguinei. Dic vt. ꝫ. ca. proxi.
b ¶ Nihil ꝯferāt. Nō distiguit̄ ī morte vl' ī vita. ḡ nec nos distiguimus: q̄ nihil cape p̄nt ex testō. j. e. excōicam⁹. §. credētes. cā pietatꝫ forte posset eis dari ne pirēt fame. lxxxvj. dist. pasce fame. q̄ adhuc p̄nt ꝯuerti ad fidē: q̄ de nemine desperādū est. de pe. di. vij. nemo. ⁊ xxxij. q. ij. ācillā. ⁊ ar. ēt ad h̄. xlij. dis. q̄escam⁹. ⁊ xj. q. iij. q̄m m̄ltos. Ber.
c ¶ De reliq̄s. In hoc oēs pares sūt. ar. xvj. q. j. p̄dicator. ī p̄n. xxiiij. q. ij. sane profertur. Ber.

Cum christus. ¶ Cas⁹. Quidā theologi vltra q̄ȝ oporteret subtil'r ītelligētes dicebāt xp̄ȝ nō eē aliq̄d ꝑm q̄ hō. Cū igit̄ xp̄s pfect⁹ de⁹ ⁊ pfect⁹ hō sit. mādat pa. remeñ. archiep̄o. q̄tenus sub anathemate īterdicat ne aliq̄s de cetero audeat dicere xp̄ȝ nō eē aliq̄d ꝑm q̄ hō q̄ sicut est ver⁹ de⁹ ita ē ver⁹ hō ex aīa rōnali et hūana carne subsistens. ¶ Nota q̄ xp̄s est verus de⁹ ⁊ verus homo. Ber.
d ¶ Sub anathemate. Quicūq̄ȝ ḡ ꝯ̄riū dixerit ē excōicat⁹. † q̄ h̄ dicere hereticū ē: ⁊ heretici oēs sūt excōicati. j. e. ad abolēdam. et. c. excōicamus. ⁊ q̄ xp̄s ver⁹ sit hō ex humana carne subsistēs. hēs. ꝫ. de sū. tri. c. j. ⁊ ē articul⁹ fidei nr̄e: de q̄ h̄r in p̄dicta ꝯstōne. ⁊ de alijs q̄s scire q̄libet xp̄ian⁹ tenet̄ ꝑ fidē. arg. ad h̄. de cōse. di. iiij. ante xx. ⁊ c. baptizādos. et. c. p̄ma. ad illos articl'os. de q̄b⁹ tractat̄ ī illa ꝯstōne firmit̄ credim⁹: oēs īdistīcte tenent̄ tā clerici q̄ȝ layci: sȝ clerici magis q̄ legem pscrutabil'r scire tenent̄. xxxviij. dis. oēs psallētes. xxiiij. dis. q̄ñ ep̄s. Quilibȝ ḡ tenet̄ credere ꝑm q̄ȝ catholica tenet eccl̄ia: ⁊ h̄ sufficit ī talib⁹ articulis dū mō nil ī ꝯ̄riū sentiat. j. e. ad abolendā. Ber.

† Supple nō tā ex vi horū xbo⁹ rū q̄ ex eo. Io. an. Heretici oēs sūt excōicati.

Sicut. ¶ Casus. In capl'o isto lateraneñ. ꝯciliū excōicat oēs hereticos q̄buscūq̄ȝ noīb⁹ cēseant̄: ⁊ oēs defensores: ⁊ receptatores coꝝ. ⁊ p̄cipit sub itermīatiōe anathēatꝫ ne q̄s eos ī domo vl' ī terra sua tenere vl' fouere p̄sumat/ aut cū eis negociatiōeȝ h̄re. Si q̄s aūt ī h̄ pctō decesserit oblatio ꝓ eo nō fiat: nec īter xp̄ianos accipiat sepulturā nō obstāte aliq̄ p̄uilegio q̄buscūq̄ȝ īdulto. ¶ Nō q̄ fautores hereticoꝝ cū hereticꝫ eq̄lit̄ puniunt̄. Itē p̄uilegiū nō excusat aliquē a pctō. Itē rōne delicti pdit̄ p̄uilegiū. q̄ p̄uil'm nō extēdit̄ ad illicitū casū: nec tuet̄ aliquē ī malo. B.
e ¶ Leo. xxiij. q. v. res omnes.
f ¶ Defensores ‡. j. c. excōicam⁹. §. credētes. ⁊. lxxix. di. si q̄s pa⸗ [pa ar.
g ¶ Obtētu. Sic ḡ rōne delicti pdit̄ p̄uilegiū. j. c. pxi. in fi. q̄ p̄uilegiū nō extēdit̄ ad illicitū casū: nec tuet̄ aliquē in malo. j. de sen. ex. nulli. ⁊ oī priuilegio cessante mali puniēdi sunt. C. vbi de cri. agi opor. aucten. qua in ꝓuincia. Ber.
h ¶ Oblatio. Quia cōstat eū decessisse in mortali peccato. xxiij. q. v. placuit. ⁊ est simile. j. de vsur. quia in omnibus.

‡ Alit̄ tute ē nō p̄nt nisi ea q̄ ad diuinā ꝯfessionē ptinent regalis ⁊ sacerdotal' defēdat aucto ritas. Io. ā.

Ad abolēdā. ¶ Cas⁹. Luci⁹ pa. ī ca. isto excōicat oēs illos q̄ de sacr̄o corporis ⁊ sāguis dn̄i nr̄i iesu xp̄i ⁊ de alijs eccl̄iasticis sacr̄is al'r sētiūt vl' docēt q̄ȝ scā ro. ec. p̄dicet ⁊ obs̄uet: ⁊ oēs illos q̄s ro. ec. vl' singl'i ep̄i vl' clerici vacāte eccl'a cū ꝯcilio vicinoꝝ ep̄oꝝ hereticos īdicauerit. Scd̄o statuit vt q̄cūq̄ȝ dep̄hēsi fuerit manifeste ī heresi si clerici fuerit: eis pri⁹ degdatꝫ scl'ari ptāti reliquant̄ aīaduersiōe debita puniēdi. nisi stati post dep̄hēsionē errorꝫ spōte ad catholicā vnitatē redierit. ⁊ ad arbitriū episcopi satisfecerit. Si vero laici fuerit nisi (vt dictū est) abiurata heresi ad arbitriū ep̄i satisfecerit: secularis iudicis arbitrio reliquant̄. Tertio dicit̄ q̄ q̄ post abiuratā heresim vel postq̄ȝ ad arbitriū ep̄i se purgauerit et dep̄hēsi fuerit in heresim recidisse: sine vlla audiētia seculari iudicio reliquant̄. Quarto statuit vt oēs rectores cuiuslibet loci iuxta cōmonitionē ep̄oꝝ iuramento ꝓprio ꝓmittāt q̄ cū ab eis fuerint requisiti eccl'iam ꝯtra hereticos adiuuabunt bona fide. Si xō id obseruare noluerit honore p̄uet̄: ⁊ ad alios nullaten⁹ assumātur: ⁊ ipi excōicēt̄: ⁊ terre illoꝝ īterdicant̄. ⁊ ciuitas q̄ his īstitutis duxerit resistēdū vel punire neglexerit resistētes ep̄ali dignitate p̄uet̄: et aliarū careat cōmercio ciuitatū. Quīto dicit q̄ si aliq̄ fuerit exēpti a iurisditione ep̄oꝝ ⁊ soli ecclesie romāe subiecti. nihilomin⁹ in his q̄ cōtra hereticos sunt instituta subeāt iudiciū ep̄oꝝ: et eis tanq̄ȝ sup̄ hoc a sede ap̄l'ica delegatis obsequant̄: nō obstātib⁹ aliq̄bus p̄uilegijs libertatꝫ. ¶ Nō p̄mo q̄ vacāte sede capl'm obtinet vicem ep̄i in his q̄ ptinēt ad iurisditionē. Itē oēs qui male sentiunt de sacr̄is eccl'ie sūt excōicati. Itē ar. q̄ cleric⁹ deposit⁹ nō gaudet cl'icali p̄uilegio Itē ab errore reuersus errorē suū publice abiurare dȝ. Itē iterata delicta ḡui⁹ puniunt̄. Itē lapsis ī heresim audiētia vel appellatio ē denegāda. Itē rōne d'licti amittit q̄s p̄uilegiū libertatꝫ sed ep̄i tūc tāq̄ȝ delegati a papa eos puniūt et nō tāq̄ȝ ordinarij. Ber.
i ¶ Obseruat. si. xxiiij. q. iij. heresis. h̄ ergo q̄d romana eccl'ia seruat et mādat ab alijs obs̄uari gn̄aliter est obseruādū. xj. dist. q̄s nesciat: q̄cūq̄ȝ ḡ male sentit de sacr̄is ecclesie heretic⁹ ē habēdus: vt hic patet. ¶ Glo. seq. ar. et remittit
k ¶ Sede vacāte. Habes h̄ ar. q̄ vacāte eccl'ia iurisditio remanet penes capl'm. ar. lxv. dist. c. vl. xxiij. di. ī noīe dn̄i. vij. q. j. pontifices. De hac materia plene dictū est. ꝫ. de ma. ⁊ obe. c. his q̄. ⁊. c. cū olim.
l ¶ Dep̄hēsus. Facti euidētia: puta q̄ publice p̄dicat heresim. ar. ff. de ritu nup. palā. §. vl. † vel legitīa ꝓbatiōe puta ꝑ testes: vel ex [sua ꝯfessione.
¶ Glo. seq. ar. ꝓ. opi. ala. sed tenet ꝯtrariū Hug.
m ¶ Prerogatiua. Arg. q̄ cleric⁹ deposit⁹ nō hȝ priuilegiū clericale: ⁊ hoc cōcedit Ala. ar. liiij. di. ex antiq̄s. in fi. q̄d nō est verū: q̄ tenetur viuere clericaliter q̄ȝuis sit depositus. vnde si hoc faciat adhuc gaudet p̄uilegio clericali. xxxj. di. dictū. Et hoc dixit Hug. Si vero īcorrigibilis esset tūc nō solū perderet priuilegiū clericale: verūetiā seculari curie traderet̄. ꝫ. de iudi. cū nō ab homine. sed in casu isto perdit omne priuilegiū nisi reuertatur vt sequitur.
¶ Glosa sequens ponit casus quibus ⁊c̄.
n ¶ Relinquat̄. Trib⁹ eñi casibus relinquit̄ aliquis curie seculari statim post depositionē. In crimine heresis vt hic. ⁊. j. eo. excōicamus. Itē in crimine falsi. j. de cri. fal. ad falsarioꝝ. Et in alio cum ꝓpter calūniā vel ꝯtumeliā quā ꝯtulit ep̄o suo aliq̄s deposit⁹ est ‡ xj. q. j. si quis sacerdotū. al's autē licet cleric⁹ sit deposit⁹ nō tradit̄ statim curie seculari: imo adhuc tenet̄ viuere clericaliter: et ecclesia cū tuebit̄ ⁊ gaudet priuilegio clericali. vt dictū est in prima notula. Si vero sit incorrigibilis postea tradit̄ ꝑm q̄d dicit̄. ꝫ. de iudi. cū nō ab hoīe. Qualiter debeat tradi dicit̄. j. de xbo. sig. nouimus. Qualiter puniri debeant heretici dicit̄. j. eo. excōicamus.

† Dep̄hēnsus in adulterio licet nō sit dānata notā da est. Joan. and.

‡ Et postea adhuc contumax ꝑm Bar. q̄ hoc not. ij. q. vij. si qui sunt dixit Host. j. de verbo. sig. nouim⁹ q̄ si sic intellectus est benignior: sed contrarius verior. J. ā.

¶ Glosa sequens signat contrarium et soluit.

a ¶ Recurrere. Sed videt q etiã cõpelli debeat seruare fidẽ. xlv. di. de iudeis. postq̃ ꝯdẽnatus est hereticus nõ cõpellit: sed si vult sponte redire debet recipi abiurato errore. xxiij. q. ij. dicit apls. ⁊ in ꝑpetuũ carcerẽ ad agẽdã penitẽtiã intrudi. ꝭ. eo. ca. penul. Ber.

¶ Glosa sequens signat contrariũ ⁊ soluit.

b ¶ Arbitrium episcopi. Ar. ꝯtra. j. q. vij. si qs episcop⁹. illud olim obtinuit vt in ꝯcilio tñ reciperet. sed hodie sufficit qđ hic dicit. Tan.

c ¶ Laycus. Layci eñi per ecclesiã condẽnãdi sunt de heresi: sed iudex secularis illos punire debet. nec tradit layc⁹ curie seculari: sꝫ clericus solũmodo. ꝭ. de ꝫ. sig. nouimus. q: laycus semp est de foro sclari: sꝫ in casu isto sentẽtia debet ferri p ecclesiam. executio ꝟo solũmodo p iudicẽ seculare. Qualiter tales puniri debeãt dicit. ꝭ. e. excõmunicamus. Ber.

Heretici layci p ecclesiã ꝯdẽnãtur: sꝫ p iudicẽ secularẽ puniunt.

¶ Glo. seq. obijcit. ⁊ sol.

d ¶ Audiẽtia. Si. xxiij. dist. in noĩe dñi. † Sed si volũt redire nõne debent audiri et recipi: q: eccl'ia non claudit gremiũ volẽtib⁹ redire ad ipsam. C. de sum. tri. iter claras. circa fi. et delicti veniã penitẽtib⁹ nõ negam⁹ dicit impator. C. eo. ti. manicheos. de pe. dist. iij. adhuc istãt: Videt q debeant recipi: q: dñs nõ vult mortẽ pctõris ⁊c. xxvj. q. vj. agnouim⁹. cũ q̃ttuor. c. pce. sꝫ vt ꝯuertat: ⁊ in carcerẽ ꝑpetuũ detrudat. ꝭ. e. c. pe. sꝫ audiẽtia denegat quo ad bona: etiã si al's vellet se defendere: tamẽ littera ista ꝯtradicit Tan. Hodie seruandũ est put tradit. ꝭ. eo. c. pe. ꝭ. si qui. Ber.

† Ibi not. qđdã aliŭ casus in q̃bus audiẽtia denegat̃ i gl. ꝟ habes ⁊ vltra q̃ttuor casus q̃ ibi habent. ꝭ. na. i decre. dilectus. de tẽp. or. adde baratlios qs videas ꝟ p Jo. an. i no.

e ¶ Juramento. Hoc idẽ dr. ꝭ. e. excõicam⁹. ꝭ. moneantur. Ber.

f ¶ Honore. Quia hoc ipo ꝯtra ecclesiã esse videntur. vnde dignitate debẽt priuari. xxiij. q. j. q̃ cõtra pacẽ. et si. xxxij. q. v. preceptum. Ber.

g ¶ Ligandis. Si. ꝭ. e. excõicam⁹. ꝭ. moneant.

puniẽdus: nisi continuo post deprehẽsionem erroris ad fidei catholice vnitatẽ spõte recurrere[a]: et errorem suũ ad arbitrium[b] episcopi regiõis publice ꝯsenserit abiurare: ⁊ satisfactionẽ cõgruã exhibere. Laycus[c] autẽ nisi (ꝑut dictũ est) abiurata heresi ⁊ satisfactione exhibita ꝯfestim ad fidẽ cõfugerit orthodoxã: secularis iudicis arbitrio relinquat: debitã recептur⁹ p qualitate facinoris vltionem: et. ꝭ. ¶ Qui vero inuenti fuerint sola suspitiõe notabiles: nisi ad arbitriũ epi iuxta cõsiderationem suspitiõis qualitatẽq̃ ꝑsone ꝓpriã innocentiã congrua purgatiõe monstrauerint: simili sẽtẽtie subiacebũt. Illos quoq̃ qui post abiurationem ꝑfati erroris: vel postq̃ se (vt diximus) proprij antistitis examinatione purgauerint: deprehensi fuerint in abiuratã heresim recidisse: seculari iudicio sine vlla penit⁹ audientia[d] decernimus relinquendos: ⁊. ꝭ. ¶ Statuimus insup: vt comites/barones/rectores/⁊ cõsules ciuitatum ⁊ aliorum locorũ iuxta cõmonitionẽ episcoporum ꝑstito corporaliter iuramẽto[e] promittant q fideliter ⁊ efficaciter cum ab eis fuerint requisiti: ecclesiam cõtra hereticos et eorum cõplices adiuuabunt bona fide iuxta officiũ et posse suũ. Si vero id obseruare noluerint: honore[f] quẽ obtinent spoliẽtur: et ad alios nullatenus assumantur: eis nihilominus excõmunicatione ligandis[g]: et terris ipsorum interdicto ecclesie supponẽdis. ¶ Ciuitas autẽ que his istitutis duxerit resistendũ: vel contra cõmonitionẽ episcopi punire neglexerit resistentes aliaꝝ careat cõmercio ciuitatũ: ⁊ epali[h] se nouerit dignitate priuandã: ⁊. ꝭ. ¶ Si q̃ vero fuerit qui a lege dyocesane iurisditiõis exempti soli subiaceant sedis apo. potestati: nihilominus in his q̃ sunt ꝯ hereticos instituta epõꝝ subeant iudiciũ: ⁊ eis in hac pte tanq̃ a se. apo. delegatis[i] (nõ obstãtibus libertatis sue priuilegijs) obsequantur. Lu. iij.

¶ Bona hereticorũ ꝯfiscant: et in terris eccl'ie applicant fisco ecclesie: i terris iperij iudicis secularis fisco: ⁊ ꝓcedit etiã si catholicos habẽt filios. Capłm. x.

Vergentis in seniũ seculi corruptelam: ⁊. ꝭ. ¶ In terris ꝟo tẽpali nostre iurisditiõi subiectis bona hereticorũ statuimus publicari: ⁊ in alijs idẽ precipimus[k] fieri p ptãtes ⁊ principes seculares: quos ad id exeq̃ndũ (si forte negligẽtes extiterit) per cen. ec. ap. re. cõpelli volum⁹: ⁊ mandam⁹: vt nec ad eos bona eorũ vlteri⁹ reuertant: nisi eis ad cor reuertẽtib⁹: ⁊ abnegãtib⁹ hereticorũ cõsortiũ misereri[l] aliq̃s voluerit vt tẽpalis saltẽ pena corripiat quẽ spũalis non corrigit disciplina[m]. Cũ eni ẞm legitias sanctiões reis lese maiestatis punitis capite bona cõfiscent[n]: eorũ filijs suis vita solũmõ ex misericordia cõseruata: q̃tomagis qui aberrantes in fide dñi dei filiũ iesum offendũt: a capite nr̃o qđ est xp̃s ecclesiastica debẽt districtione presciđi: ⁊ bonis tẽporalib⁹ spoliari: cum longe sit grauius[o] eternam q̃ temporalem ledere maiestatem. ¶ Nec hmõi seueritatis censuram orthodoxorũ exheredatio[p] filiorũ quasi cuiusdã miseratiõis ꝑtextu debet

nec. Ab. ¶ Casus. Statuit dñs pa. q in terris sue tẽpali iurisditioni subiectis bona hereticorũ publicentur: ⁊ in alijs idẽ precipit obseruari per rectores locorũ. ⁊ si ad hoc negligẽtes extiterint per cen. eccle. cõpellant. nec ad eos bona illa vlterius reuertantur nisi redierint ⁊ abnegauerint hereticã prauitatẽ: nisi ex sola misericordia aliquis eis voluerit misereri vt tempo ralis saltem pena corripiat quẽ spũalis nõ corrigit disciplina: cũ etiã ẞm leges reis lese maiestatis capite punitis bona publicẽtur eoꝝ filijs vita solũmodo ex misericordia reseruata: multo fortius isti q̃ aberrãt a fide filium iesum xp̃m offendunt a capite nr̃o qđ est xp̃s debet precidi: ⁊ bonis temporalib⁹ spoliari: quia grauius est eternã q̃ temporalẽ ledere maiestatem. nec ex heredatio filiorum catholicorũ debet impedire censurã huius seueritatis pretextu alicuius misericordie: cũ in multis casibus filij p patribus tẽpaliter puniãtur: et ẞm canones q̃nq̃ nõ solũ puniunt auctores scelerũ: sed etiam progenies dãnatorũ. ¶ Nota q iudex ecclesiastic⁹ potest compellere iudicẽ secularem ad iusticiam faciendã. Item grauius est eternam q̃ tempalẽ ledere maiestatem. Itẽ in crimine heresis non parcitur filijs circa bona paterna: sed in totũ ꝑuant bõis patnis. B.

¶ Glo. seq. reci. per. q. an papa possit principare.

k ¶ Precipimus. Qđ facere potest papa rõne peccati. ꝭ. de iudi. nouit ⁊ põt eos dignitate priuare. vt. ꝭ. ca. pxi. ꝭ. statuimus. ⁊ propter alias iniq̃tates põt etiã papa remouere eos a dignitate. xv. q. vj. alius. ⁊ imperium ipse trãstulit de loco ad locum: propter ea quia nõ defendebãt ecclesiam. ꝭ. de ele. venerabilem. vt ibi notatur. ⁊ iudex secularis potest excõicari si negligat facere iusticiam. xxiij. q. v. administratores: et hic expresse dicit. ⁊. ꝭ. c. pro

da est hodie ordiaria iurisditio. ar. ff. ꝟ iudi. cũ ptor. et ẞm cũ hoc ꝟbo vs⁹ est papa ad placãdos exeptos: nec est vis faciẽda in ꝟbis. C. cõia de le. l. ij. in fi. ꝭ. de elec. ꝯmissa. ꝭ. porro. lib. vj. Certũ ẽ it epm ꝟ facere suo iur sꝫ eũ: dcqđ dicat Host. ⁊ appellatiõe iterponẽda posset eẽ diuersitas ꝑ ꝟitate igit circa hec habẽda videnda sũt tria. scilꝫ qđo dicat iurisdictio delegata i casu isto ⁊ iuriũ q̃ allegaui sup ꝑin. hmõi glo. Scđo an i hac iurisditione succedat capitulum vacante sede. Tertio an i talibus casi bus qb⁹ ta li aucte ꝓcedit necessario sit appellãdũ ad papam: sꝫ plenius de hac materia videas hic p Jo. an. i no.

h ¶ Episcopali. Propter delictum suum. si. xxv. q. ij. ita nos.

¶ Glo. seq. dicit hoc allegari q ratione delicti ⁊c. et respondet.

i ¶ Delegatis. Auctoritate generali huius decre. si. ꝭ. de of. ordi. irrefragabili. ꝭ. cetex. ‡ ⁊ sic rõne delicti pdũt priuilegiũ: q: priuilegiũ nõ dat causam delinquẽdi. C. de priuile. schola. l. ij. lib. xij. nec ꝑmittas nocẽtes aliq̃b⁹ priuilegijs vti. vt in aut. de man. prin. ꝭ. q si delinquẽtes. ⁊. ꝭ. ca. pxi. sic ⁊ remissio peccatoꝝ non dat licẽtiam delinquẽdi. j. q. vij. exigãt. Consueuit hic allegari q ratiõe delicti pdit priuilegiũ qđ nõ est veꝝ: q: si aliq̃ exempti sunt ⁊ delinquant nõ pdũt priuilegiũ ꝑpter hoc: sed puniri debẽt. Nec dicunt ꝓprie recidere in iurisdictionẽ epoꝝ: quia nõ cognoscit epĩ iure ordinario. † sed auctoritate sibi delegata: vt hic patet. ⁊. ꝭ. de offi. ordi. irrefragabili. ⁊ perinde est ac si ipse papa cognosceret vel specialiter alijs delegaret. p abusum enim vel p negligẽtiã pdit priuilegiũ. ꝭ. de priuile. accedẽtibus. ⁊. c. si de terra. ⁊. xj. q. iij. priuilegiũ. De hoc dicitur. ꝭ. de priuile. ex tuarum. Ber.

‡ Cõcor. de ele. egro. ca. vno. li. vj. et eo. li. de sta. mo. ca. vno. ad fi. ⁊ cle. de sup. ne. pla. q: rẽ rares. de sta. mo. attẽdẽtes. post pñ. ⁊ de reli. do. q: ꝯtigit Jo. and. † Dicit Host. q cũ hec delegatio sit gñalr ⁊ vniuersal cẽsẽ-

Vergẽtis. ¶ Diuidit. Nam pmo ꝑmittit decisum exordiũ. Scđo ponit statutũ de publicatione qđ ꝓbat p argumẽtũ a maiori. Tertio soluit obstaculũ. Secũda ibi: in terris. Tertia ibi:

ri. ꝭ. pe. et. ꝭ. de maledi. ca. ij.

l ¶ Misereri. De sola ergo misericordia restituitur bona vt hic dicitur: et etiã epatus vt. xxiij. q. iiij. ipsa pietas. ver. item si inquiunt in fi. et. q. vij. q autẽ. ⁊. j. q. vij. cõuenientibus. Ber.

m ¶ Disciplina. ꝭ. de elec. cum in cũctis. lxxxij. di. plurimos. in fi. et. C. de emẽ. ꝓpin. l. vna. et ar. l. di. vt constitueret. B.

n ¶ Confiscentur. Quod dicit hic: habes. vj. q. j. ꝭ. verum. ꝟ. si qs cum milite. et. C. ad. l. iul. ma. quisquis.

o ¶ Grauius. xvij. q. iiij. sicut qui ecclesiã. ⁊. xxiij. q. v. si apud. ⁊ q̃ in religionẽ diuinã ꝯmittit in oĩm fertur iniuriã. ⁊ publicũ crimẽ cõmittit. C. e. ti. manicheos. vnde grauius est.

¶ Glosa ista signat contrarium. et soluit.

p ¶ Exheredatio. Hic expresse habes q bona hereticorũ confiscantur: siue habeant filios siue non: nec catholicis filijs hereticorum aliquid relinquendũ est vt hic dicit. Sed cõtradicit. l. C. e. ti. manicheos. ⁊. l. cognouimus. et autẽ. de nestorianis. vbi dicit q filij catholici ꝓpter hoc hereditate paterna non priuant: statur eni hodie huic decre. in odium criminis sicut in crimine lese maiestatis: vbi filij puniunt q̃ ad bona vt ꝟ dicit. ⁊. vj. q. j. ꝭ. verũ. ꝟ. si qs

Heretico rũ filijs etiã catholicis nihil est relinquendum

vllatenꝰ impedire: cū in multis casibꝰ (etiā sm̄ diuinū iudiciū) filij pro patribus temporaliter puniantur: et iuxta canonicas[a] sanctiones quādoꝙ ferat vltio: non solum in actores scelerū sed etiā i ꝓgeniē dānatorū. Idem.

❡ Aduocati vel notarij hereticis vel eorū defensoribus fauentes aut sub eis litigantibꝰ/ ꝓcinātes/ et pro eis instrumenta scribētes infames sunt: ⁊ ab illo officio suspensi. Caplm. xj.

Si aduersus nos terra cōsurgeret: ⁊.j. ❡ Qr plus timeri solet qd̄ specialiter[b] iniūgitur ꝙ quod generaliter imperatur: vobis aduocatis/ et scriniarijs[c] firmiter inhibemus: ne hereticis: credentibus: fautoribꝰ: vel defensoribus eorundē in aliquo prestetis auxilium[d]: consilium: vel fauorem. nec eis in causis vel in factis: vel aliquibus litigantibus sub eorum examine vestrū patrociniū ꝓbeatis: et ꝓ ipsis publica instrumēta vel scripta facere nullatenus attētetis. ❡ Qr si cōtra presumpseritis ab officio vestro suspensos ppetue vos decernimus infamie[e] subiacere. Idem vniuersis xp̄i fidelibus tam in vrbe meteñ. ꝙ in eiꝰ dyoce. constitutis.

❡ Laici non predicent: nec occulta conuenticula faciant: nec sacerdotes reprehendāt. Ca. xij.

Cum ex iniūcto: ⁊.j. ❡ Licet autem desiderium intelligendi diuinas scripturas: et sm̄ eas studium adhortandi reprehendendū non sit: sed potiꝰ cōmendādū: in eo tamē apparēt q̄dā laici merito arguendi ꝙ occulta ꝯuēticula[f] celebrāt: officiū ꝑdicationis christi sibi vsurpāt sacerdotū simplicitatē[g] eludūt et eorū consortium aspernātur q̄ talibus nō inherēt. ❡ Deꝰ[h] eni lux vera q̄ oēm hoiem venientē i hūc mūdū illuminat: intm̄ odit opa tenebrarū: vt aplos suos in mundum vniuersum predicaturos euangelium omni creature missurus: eis preceperit aperte dicens. Quod dico vobis in tenebris: dicite in lucē[i]: et quod in aure auditis sup tecta ꝑdicate: ⁊.j. ❡ Sicut eni[k] multa sūt membra corporis: omnia vero nō eundem actum habēt: ita multi sūt ordines in ecclesia: sed non omnes[l] idē habent officiū: quia sm̄ aplm alios[m] dn̄s dedit apostolos: alios ꝓphetas: alios autem doctores ⁊c. Cum igitur doctorum ordo sit quasi precipuꝰ[n] in ecclesia: non debet sibi quisquis indifferenter predicationis officium vsurpare. Nam sm̄ aplm quomodo predicabunt nisi mittantur? Et veritas ipa precepit

---

cum militibus: multo fortiꝰ in isto crimine dicit: vt h̄ dicit: ⁊ hoc est expressum in constitutione Frederici hac edictali. q̄ olim erat in quinta cōpilatione. e. ti. et in alio casu etiā filij pro delicto parentum puniuntur tpaliter vsꝙ ad quartā gñationem: sm̄ ꝙ habes .j. de pe. in quibusdam † ⁊ in hac opinione fuerūt Jo. et Lau.

† Et idē ꝓbat. j. eo. cū sm̄. lib. vj. Ego credo hāc decre. ꝑualere legibꝰ in illis terris tm̄ q̄ subsunt tēporali iurisditioni domini pape In alijs aūt ꝑualent leges q̄ maiori eq̄tate nitunt. C. de studi. placuit. ⁊ pene molliende sūt. de pe. di. j. §. pene Tā. ⁊ Gof. Ho. remittūt ad summā. e. ti. §. qua pena. sed auc. gazaros ꝯtradicere videtur q̄ ꝯcor. huic iuri canoñ. et v. hmōi decre. Jo. an.

a ❡ Canōicas. xv. q. viij. cū multe. ⁊. j. q. iiij. §. itē pctō israelitarū. ⁊ .s. de si. pres. per totum.

❡ Si aduersꝰ. Primo ponit decisum exordiū. Scdo prohibitionē. Tertio penā. Secunda ibi: quia. Tertia ibi: ꝙ si. Ab. ❡ Casus. Quis gñalit ꝓhibitū sit vt nullus cōsiliū vel auxiliū vel fauorem prestet hereticis: qr tñ solet plꝰ timeri qd̄ spāliter iniungitur ꝙ qd̄ gñaliter precipit: ꝓhibet papa aduocatis ⁊ notarijs ne hereticis credētibꝰ fautoribus vel defensoribꝰ eorūdem in aliquo prestent cōsiliū auxiliū vel fauorē: nec eis i aliqbꝰ factis vel causis vel aliquibꝰ litigantibus sub eis prebeāt patrociniū. nec pro ipsis publica cōficiant instrumenta vel scripta: ꝙ si ꝯtrafecerit ab officio suo nouerint se suspēsos: ⁊ ppetue infamie subiacere. ❡ Nota regulā ꝙ plus timet qd̄ spāliter ꝑcipit ꝙ qd̄ gñaliter imperat. Nota aduocatos ⁊ notarios esse infames q̄ aduocāt vel instrumēta ꝯscribūt ꝓ hereticis: et nihilominus sunt excōicati. Itē papa pōt infamiā irrogare. Ber.

b ❡ Qd̄ spāliter. Hoc sumptū ē ex illo canōe. xxiij. dis. ꝙꝙ. ea enim q̄ notabiliter fiūt nisi specialiter notentur videntur neglecta. ff. de iiur. item apud labeonem. §. ait pretor. arg. s. de confir. vti. bone. et. s. de do. ca. ij.

c ❡ Scriniarijs. i. tabellionibus. sic. xxv. q. ij. vniuersa.

❡ Glosa sequens signat contrarium et soluit.

d ❡ Auxilium. Cum sint excōicati. j. eo. excōicamus. j. §. credētes. et. s. e. sicut. Sed videtur saltem si conueniatur ꝙ non sit auxiliū denegandū: aut etiā iusta sentētia. s. de excep. cum inter. et in pluribꝰ ca. ibidem. Hoc potest habere locum infra annū. postꝙ vero constiterit eos esse tales anno elapso inter hereticos cōputantur: nisi infra annū se correxerint. j. e. excōicamus. j. §. credentes. ⁊ sic heretici puniunt. j. eo. c. pe. vnde nō admittunt ad aliquā defensionem. cum ipsorum bona debeant confiscari sicut aliorum hereticorū: imo licite eis auferunt sua. vt. viij. di. quo iure. xxiij. q. v. non vos. ⁊. q. vij. c. j. ij. et. iij. sed meliꝰ est si auctoritate iudicis hoc fiat xxiij. q. iij. sex sunt. et. C. de pigno. l. iij.

❡ Glo. se. not. probat. et signat contrarium.

e ❡ Infamie. Et ita papa pōt infamiā irrogare quo ad forū ciuile: qr ⁊ tollere eā pōt. ar. s. qui fi. sint legiti. per venerabilem. Ar. ꝯ ij. q. iij. §. hinc colligit. So. h̄ verū est de infamia facti nō iuris. B.

Diuisio. Cum ex. Primo ponit triplicem reprehēsionem laicorꝫ quā scdo ꝓsequit. Primo primā ibi: deꝰ. Scdo secūdā ibi: sicut eni. Tertio tertiā ibi: licet. Ab. ❡ Casus. Quidā laici in vrbe metensi precipue delinquebāt in quibusdā articulis: faciebāt sibi diuinas scripturas exponi: vt sm̄ eas sibi assumerent officium predicandi. Itē occulta conuenticula faciebāt vsurpātes sibi officium predicandi: sacerdotū simplicitatē eludunt: ⁊ aspernant eorꝫ ꝯsortiū qui sibi in talibꝰ nō inherēt. Primo iprobat papa occulta cōuenticula: deus eni intantū odit opa tenebrarū vt apostolos suos ꝑdicaturos euāgeliū missurus: ꝑcipit eis dicēs qd̄ dico vobis in aure: predicate super tecta. Scdo impugnat eorū officiū ꝑdicādi Sicut eni multa mēbra sunt corporis sed nō habēt eundē actum: ita sunt plures ordines in ecclesia: sed nō habent oēs idem offm̄ quia vt dicit apostolus. Dn̄s alios dedit apostolos. alios prophetas. alios doctores. sed ordo doctorum precipuus est in ecclesia: ⁊ ideo non debet q̄s indifferenter officium predicationis assumere: quia vt dicit apostolus. non predicabunt nisi mittant: et dn̄s etiā dixit apostolis. Rogate dominū messis vt mittat operarios i messem suam. Sꝫ forte aliquis illorum diceret ꝙ tales inuisibiliter mittuntur a deo: pōt eis responderi ꝙ cū illa missio sit occulta non sufficit cuiꝙ dicere ꝙ sit missꝰ a deo: cum hoc quilibet hereticus asseueret: sed oportet ꝙ illam inuisibilem missionē astruat ꝑ operationē miracli qd̄ ostēdit duobꝰ exemplis: scꝫ moysi et iohīs baptiste. Joan. j.
❡ Licet autē. Hic tertio dicit ꝙ nullus eludere debet simplicitatem sacerdotū: licet eni necessaria sit sciētia sacerdotibꝰ ad doctrinā/ nō est tñ simplicibus sacerdotibus detrahendum etiā a scholasticis nedū a laicis: cū i eis debeat sacerdotale officiū honorari: vnde ꝑcipit dominus. dijs tuis nō detrahes. de sacerdotibꝰ intelligens qui propter excellentiā ordinis deorum nomine nuncupantur. nec aliquis istorum defendat audaciam suā illo exemplo ꝙ asina reprehendit ꝓphetam balaam: vel quia dn̄s ait. q̄s ex vobis arguet me de peccato. quia aliud est cum quis occulte reprehendit fratrē suum in se peccantē ad quod quilibet tenet sm̄ euangelicam veritatē: in quo casu pōt intelligi ꝙ asina reprehēdit prophetā: et aliud est patrē suum delinquentem manifeste reprehēdere qd̄ nulli licet. Aliud est cum prelatus de sua innocentia confidens supponit se accusationibus subditorum: in quo casu potest intelligi verbum domini. Quis ex vobis ⁊c. ⁊ aliud est quando subditus animo reprehendēdi surgit in prelatū suum cum potius ei debeat obsequi. Sed si tanꝙ inutilis debeat remoueri: tunc agendū est ordinate apud episcopum suum/ ad cuius officium pertinet institutio et destitutio sacerdotum. ❡ Nota ꝙ qui male agit odit lucem. Item laici ꝙtūcūꝙ idonei predicare non debēt: nec etiam clerici: nisi quibus ex officio concessum est. Item non sufficit alicui dicere ꝙ sit missus a deo nisi hoc ostendat. Item sacerdotibus nullus detrahere debet. Item quilibet tenetur illum in se peccantem corrigere in secreto. Item quilibet tenetur ad denunciādum. Itē sicut institutio sacerdotum pertinet ad episcopos: ita et eorum destitutio. Bernardus.

Marginal references: Mat. vj. — Mat. x. — j. Corin. xij. — Ephe. iij. — Roma. x.

f ❡ Conuenticula. Sicut conspiratores. xj. q. j. conspirationum. lxxix. distin. si quis papa. Isti enim conspirant contra deum vnde fortius sunt puniendi ꝙ si conspirarent contra hominem. s. e. vergentis. ad fi.

g ❡ Simplicitatem. Et male. xxxviij. di. sedulo. B.

h ❡ Deus enim. Hic incipit improbare factum istorum.

i ❡ In lucem. Hec est improbatio contra occulta cōuenticula.

k ❡ Sicut enim. Hic improbat ꝙ assumebant officium predicandi.

l ❡ Non omnes. Immo singula officia singulis debent esse commissa. lxxxix. distin. singula.

m ❡ Alios. Sic. j. ca. proxi. sicut. et. xvj. q. j. adijcimus. quia nullus audet predicare nisi sacerdos vt ibi dicitur. et. j. eo. excōmunicamus. §. quia vero. vel nisi esset missus. vt ibi. xxiij. q. iiij. displicet. arg. ibi. missus est vt qualia ⁊c.

n ❡ Precipuus. Et priuilegiatꝰ. s. de statu re. quod dei timorē.

a ¶ Rogate. xxj. dist. in nouo. ergo quia isti non erant missi nec sacerdotes predicare non debebant.
b ¶ Qꝫ si forte. Hic opponit quia posset ei opponi ab alio: et ita statim respondet.
c ¶ Non sufficit. Bene dicit quia et si martyres etiā aliqua mandāt fieri statim nō sunt facienda: sed ante est vt sciamus illos impetrare a deo que postulāt. l. di. si qs ꝓpostera. ⁊ xlij. di. quiescamus. Ber.
d ¶ Miraculi. Nec istō statim credendum est: quia quādoqꝫ miracula fiūt per malos † j. q. j. teneamus.
e ¶ Virgam. De consc. dist. ij. reuera.
f ¶ Licet autē. Hic improbat qꝫ illudebāt simplicitatē sacerdotū. B.
g ¶ Labia sacerdotis xliij. dist. sit rector. et. xj. q. j. sacerdotibus.
h ¶ Custodiūt. Id est custodire debent.
i ¶ Exquirunt. s. subditi a scholasticis. xxxviij. di. sedulo. B.
k ¶ Lege. mosayca. nec quisqꝫ respondet ad obiectionē quā possent facere isti heretici.
l ¶ Asina. vt. ij. q. vij. secuti sunt. et. §. itē cū balaam.
m ¶ Quisqꝫ tenetur. Ad correctionem quilibet tenetur sicut hic dicit: ⁊ hoc intellige de occulta correctione siue reprehēsione. ar. xxiij. q. v. non putes vt hic dicit. sed manifeste corripere pertinet ad prelatos vel ad illos qui habent aliquam potestatem in ali. qs. xxiij. q. iiij. duo ista. et ca. forte. pater enim filium potest corripere et prelatus subditum ⁊ occulte ⁊ manifeste. vnde apostolus. Argue: obsecra: increpa: vt. xl. v. di. ca. j. et. viij. q. j. qꝫ autē. sed filius non potest publice reprehendere siue corripere patrem: nec subdit⁹ prelatum vt hic sequitur in littera: et. xxj. di. nolite. erubescit enim lex filios castigaturos parētes. in autē. de nup. §. sed quod sancitum est. col. iiij. Plus si. per vnam correctio ꝑm euangelicam veritatem: vt occulta ad omnes manifesta ad prelatos vel alios aliquā potestatē habentes ꝑtineant: vt hic distinguit: ⁊ sic potest intelligi. ij. q. j. si peccauerit. et est ad hoc. xxij. q. v. hoc videtur. ad denunciationē vero euāgelicā que exigit admonitionē et probationē. vt. xl v. dist. sed illud. ver. neqꝫ illud. ⁊. s. de test. in omni negocio. ⁊. ij. q. j. si peccauerit: que fit ad penitentiam. videt qꝫ quilibet teneat. ar. ij. q. vij. qua propter. s. de cogna. spi. tua. dummodo persona sit honesta: et bone fame: quia viles persone non admittunt ad denūciationem. s. de sponsa. cum in tua. ‡ vbi de hoc.
n ¶ Fatue. l v. distin. si euangelica.
o ¶ Supponit. Vt. ij. q. vij. nos si incōpetēter.
p ¶ Premissum verbū. s. quis ex vobis me arguet de peccato.
q ¶ Inutilis. Si eni prelat⁹ inutilis aut negligens fuerit remouendus est. s. de of. custo. c. j. lxxxj. dist. dictum. et. §. c. xxi. in fine. ⁊ xviij. q. j. si quis abbas. ⁊. C. de offi. prefec. vr. si quos.
r ¶ Ordinate. Denūciando vel accusando ꝑm qꝺ traditur. s. de accusa. qualiter. s. de symo. l3. et est ar. iuris ordinē esse seruādū.
s ¶ Ta institutio qꝫ destitutio. Ad quem pertinet † institutio: et destitutio. s. de capel. mo. c. j. ⁊. c. ij. ⁊. s. de priuil. cum ⁊ plantare. §. in ecclesijs. et examinatio pertinet ad eum ad quē manus impositio spectat. s. de elec. venerabilē. et. c. nihil. et. c. cum nobis olim. institutio eni ad epm ꝑtinet. xvj. q. vij. nullus. Ber.

Mat. ix. Luce. x. | † Vide in hiero. sup Matth. Jo. and. | Exodi. vij. | Joan. j. Esa. xl. Matth. iij. | Mala. ij. | † al. a. | Exodi. xxij. Joh. x. | Filij non debent parentes castigare. | ‡ Adde qꝺ not. s. e. ti. c. ij. de hoc dixi. s. de iudi. nouit. Jo. an. | † Ordinario iure: expāli eni iure vel commissiōe posset cōpetere alterū sine

a apostolis. Rogate[a] dominū messis vt mittat operarios in messem suā. Qꝫ si forte[b] quis argute respondeat: quia tales inuisibiliter mittuntur a deo: ⁊ si nō inuisibiliter mittant ab hoīe: cum inuisibilis missio mlto sit dignior qꝫ visibilis: ⁊ diuina lōge sit melior qꝫ humana: pōt rationabiliter rñderi qꝫ cū interior illa missio sit occulta: non sufficit[c] cuiqꝫ nude tm̄ asserere qꝫ ipē sit missus a deo cū hoc quilibet heretic⁹ asseueret: sed oportet qꝫ astruat illam inuisibilē missionē ꝑ operationē miraculi[d] vel scripture testimoniū speciale. Vñ cum dñs vellet mittere moysen i egyptū ad filios israel vt crederent ei qꝫ mitteret ab ipo: dedit ei signum vt cōuerteret virgā[e] in colubrū: ⁊ virgā iterum reformaret. Joānes quoqꝫ baptista speciale sue missionis testimoniū ꝑtulit de scriptura dicens. Ego vox clamātis in deserto: dirigite viam dñi: sicut ait esaias ꝑpheta: ⁊. j. Licet autē[f] scientia sit valde necessaria sacerdotib⁹ ad doctrinā: qꝛ iuxta verbū propheticū. Labia[g] sacerdotis custodiūt[h] scientiam: ⁊ legē exquirūt[i] ex ore ei⁹: non est tamē simplicib⁹ sacerdotibus etiā † scholasticis detrahēdū: cū in eis sacerdotale officiū debeat honorari: ꝑpter qꝺ dñs in lege[k] precepit. Dijs nō detrahes: sacerdotes intelligens: qui propter excellentiam ordinis et officij dignitatem deorum noīe nuncupantur: ⁊. j. ¶ Nec quisqꝫ sue presumptionis audaciam illo defendat exemplo qꝫ asina[l] legitur reprehendisse ꝑphetā vel quod dñs ait. Quis ex vobis arguet me de peccato? Cum aliō sit fratrem in se peccātem occulte corripere: qꝺ q̇sqꝫ tenet[m] efficere ꝑm regulā euangelicam: in quo casu sane pōt intelligi qꝫ balaā fuit corrept⁹ ab asina: ⁊ aliō est fratrē suū delinquentē reprehendere manifeste: qꝺ vtiqꝫ nulli licet ꝑm euāgelicam veritatē: nam qui etiā dicit fratri fatue[n] reuserit gehēne ignis. Rursus aliud est qꝫ prelat⁹ sponte de sua confisus innocētia subditorum se accusationi supponit[o]: in quo casu ꝑmissum[p] dñi verbū debet intelligi: ⁊ aliō est qꝫ subdit⁹ nō tā aīo reprehēdēdi qꝫ retrahēdi exurgit temerari⁹ i prelatū: cū ei poti⁹ icūbat necessitas obsequēdi. Qꝫ si forte necessitas postularet vt sacerdos tanqꝫ inutilis[q] ⁊ indignus a cura gregis debeat remoueri: agēdum est ordinate[r] apud episcopum ad cuius officium tam institutio[s] qꝫ destitutio sacerdotum noscit ꝑtinere.

Nu. xxij. | Joh. viij. | mat. xviij. | mat. v.

Idem in concilio generali.

¶ Excōicati sunt oēs heretici quibuscūqꝫ noibus nominētur h. d. vsqꝫ ad. §. dānati. Cap. xiij.

j. Excōicamus itaqꝫ ⁊ anathematizamus oēm heresim extollentē se aduersus hanc

¶ Excōicamus. ¶ Habet multa dicta. et potest summari ꝑm varietatem dictorū per partes que patent per. §. Abbas. ¶ Casus. Jn prima parte hui⁹ capituli excōmunicat concilium omnes hereticos quibuscūqꝫ noib⁹ censeant: facies quidem diuersas habentes: sed caudas adinuicē colligatas. dānati vero heretica prauitate presentibus potestatibus aut eorū nuncijs relinquant pena debita puniendi. clericis prius a suis ordinibus degradatj: bonis dam natorū publicatis: si laici fuerint confiscentur. si vo clerici ecclesijs applicētur a quibus stipēdia receperūt. Secūdo dicit qꝫ si aliqui fuerint sola suspitione notabiles nisi ad necessitates episcopi se purgauerint excōicent: ⁊ si per annū sic steterint post annum tāqꝫ heretici cōdēnent. Tertio loco dicit qꝫ potestates locorū moneant: ⁊ si necesse fuerit per cē. ec. cōpellātur quibuscūqꝫ fungantur officijs vt ꝓ defensione fidei prestēt publice iuramentum qꝫ de terris sue iurisditiōi subiectis expellant hereticos ab ecclesia denotatos: et quicūqꝫ decetero in potestatem assum ptus fuerit hoc capitulum teneatur iuramēto firmare. Si vero dñs tēporalis requisit⁹ ab ecclesia terram suam hereticis purgare neglexerit: per metropolitanū ⁊ ꝓprouinciales episcopos excōicentur: ⁊ si satisfacere contēpserit infra annū significetur ꝑ dño pape. vt ex tunc vasallos illius ab eius fidelitate denūciet absolutos: et terram illi⁹ exponat catholicis occupandam qui extermina tis ide hereticis eā possideant ⁊ in fide conseruent saluo iure dñi principalis: dūmodo super hoc nullum prestet īpedimentū: ⁊ idem seruet circa illos qui non habent dominos principales. Quarto dicit qꝫ catholici q̇ cōtra hereticos istos crucem assumpserint illa gaudeant indulgentia: ⁊ illo priuilegio sint muniti que cōcedunt accedentib⁹ in subsidiū terre sancte. ¶ Credētes. Jn. §. isto excōicat ꝯciliū receptatores defēsores ⁊ fautores hereticorum: statuēs vt qꝫcito quilibet taliū fuerit excōicatione notatus: si satisfacere contempserit infra annū ex tūc ipo iure sit fact⁹ infamis. nec ad aliqua officia admittatur seu consilia: nec ad alios eligēdos ad hmōi: nec admittat ad testimoniū: nec testamentū facere possit: nec capere aliquid ex testamento: nullus ipsi respondeat: ipse vero omnibus respondere teneat: ⁊ si iudex fuerit/ eius sententia non teneat: nec cause deferantur ad ipsum. ⁊ si fuerit aduocatus: eius patrociniū nullaten⁹ admittatur. Si tabellio instrumenta per ipsum confecta nullius sint momenti: sed cum auctore damnato dānetur: et in similibus idem est obseruandum. Si vero cleric⁹ fuerit deponatur: et si aliqui postqꝫ tales ab ecclesia fuerint denotati euitare contēpserint excōicētur vsqꝫ ad debitā satisfactionē. ¶ Sane. Clerici hmōi viris non exhibeant ecclesiastica sacramenta/ nec eos sepeliant: nec elemosynas vel oblationes eorum recipiant: qꝺ si fecerint officio suo priuentur ad quod nunqꝫ restituant sine speciali mandato dñi pape et idem faciant regulares et eadem pena infligatur eisdem: ⁊ illorum priuilegia non seruent in illa dyoce. in qua tales excessus perpetrauerint. ¶ Quia vero. Hic dicitur qꝫ null⁹ predicationis officium vsurpare presumat. quia vt dicit apostolus. Quomodo predicabunt nisi mittant: ⁊ qui contra hoc fecerint excōicent: ⁊ nisi se correxerint alia pena punientur. ¶ Adijcimus insuper. Jn. §. isto dicitur vt quilibet archieps vel epus per se vel archidyaco=

altero: idē i ꝑscriptiōe d eni ꝑscripsit institu tionē non intelligitur ꝑscripsisse destitutionē vel renūciatiōis receptionem aīs diceret prescriptū qꝺ non fuit possessum ꝯ regulam sine possessione. cū cō cor. s. de re. iur. lib. vj. et. ff. de vsu ca. l. pe. §. fi. Nō ob. cōnexio q ea q not. e. ti. odia. de visitatione quoad procurationē et de nouas lib⁹ quo ad decimas. ad idem qꝺ not. de ma. ⁊ obe. cum inferior. in j. glo. cum sua remis. ⁊ qꝺ not. ff. de pcur. q̇ ꝓcuratorē ⁊. C. de an. ex. l. fi. in. j. gl. post ꝑn. facit de rescrip. suscep tū. lib. vj. Jo. and.

num suũ vel alias honestas personas visitet parrochiã suã in qua fama fuerit hereticos habitare: ⁊ ibi tres vel quattuor viros idoneos: aut si expedire viderit totam viciniã iurare ꝯpellat vt si aliquos hereticos sciuerit vel aliquos occulta conuenticula facientes: vel si etiam discrepent a vita ⁊ moribꝰ aliorum: episcopo studeant nũciare: ⁊ ipse vocet ad presentiam suam denũciatos: qui si se nõ purgauerint: vel si post purgationem prestitam relapsi fuerint: canonice puniãtur. ¶ Si qui vero. Dicitur in §. isto ꝙ si qui de predictis iurare noluerint: ex hoc ipso tanꝙ heretici reputentur. Mandat papa: ⁊ in virtute obediẽtie districte precipit vt ad hoc efficaciter exequenda episcopi diligenter inuigilẽt si canonicam voluerit effugere vltionem: ⁊ si quis super hoc negligens vel remissus fuerit cum de hoc constiterit ab epali officio deponatur: et in locũ ipsius aliꝰ instituatur idoneꝰ qui velit et possit hereticaꝫ cõfundere prauitatem ¶ Notaꝫ diuersitas nominũ rei substãtiam nõ imutat. Item sola suspitio siue presumptio purgationem inducit in crimine hereseos. Itẽ trãscursus temporis ꝓbat crimen. Itẽ iudices seculares tenẽtur hereticos de ꝓuĩcijs sibi subiectis exterminare. Itẽ si iudex secularis in exterminatione hereticorum negligẽs fuerit potest excõicari. Item dominus papa principem secularem deponere potest ꝓpter heresim. Itẽ ar. ꝙ propter delictum vnius alius puniri non debet. Item auctoritate ecclesie bellũ fieri potest. Item pari priuilegio ⁊ indulgentia gaudent cruce signãti cõtra hereticos cum illis qui vadũt ꝯtra sarracenos Item consentientes et agentes pari pena puniunt. Itẽ nota hic multas penas editas contra fautores ⁊ defensores hereticorũ. Itẽ hereticꝰ cuilibet rñdere tenetur et nemo sibi. Item snĩa vel scriptura publice excõicati nõ valet. Item in similibus simile iudicium est habendum. Item qui in maiori dignitate est plus punitur: et sic circumstãtie aggrauant peccatum et vindictam. Item absolutio ⁊ restitutio excõicati participãtis cũ heretico excõmunicato pertinet ad solum papã. Itẽ ar. ꝙ vniuersitas prestare potest iuramentum calumnie. Item deficiens in purgatione punitur. Item qui iurare non vult pro cõdẽnato habetur. Item per indicia probatur crimen. Item propter negligentiam deponitur vel remouetur prelatus. Ber.

sanctam orthodoxã ⁊ catholicã fidem quam superius[a] exposuimus: condẽnãtes hereticos vniuersos quibuscũꝫ nominibꝰ cẽseantur: facies quidem diuersas habentes: sed caudas adinuicẽ colligatas: quia de vanitate cõueniunt in idipsum.

¶ Dãnati de heresi per secularem iudicẽ puniunt: ⁊ bona laicorũ hereticorũ cõfiscant: ⁊ clericorũ bona applicantur ecclesijs vbi beneficiati erãt. h. d. vsꝫ ad §. qui autem. Abbas sic.

¶ Dãnati[b] vero presentibus secularibus potestatibus[c] aut eorũ balliuis relinquant[d] animaduersione debita puniendi: clericis prius a suis ordinibꝰ degradatis[e]: ita ꝙ bona hmõi damnatorum si laici fuerint cõfiscent[f]: si vero clerici applicẽtur ecclijs a quibꝰ stipendia[g] receperunt.

¶ Si suspectus de heresi se non purgat ad arbitrium superioris excõmunicatur: ⁊ existens per annum in excõmunicatione vt hereticꝰ damnatur. h. d. vsꝫ ad §. moneantur. Abbas sic.

¶ Qui autẽ inuenti fuerint sola suspitione[h] notabiles nisi iuxta consideratione suspitiõis[i] / qualitatẽꝫ persone propriã innocentiã ꝯgrua purgatione mõstrauerint anathematis gladio feriãtur: ⁊ vsꝫ ad satisfactionem cõdignã ab oĩbus euitent: ita ꝙ si per annũ in excõicatione perstiterint: extũc velut heretici condemnentur[k].

¶ Potestates seculares perpetui vel temꝑales iurare tenẽtur vniuersos hereticos ab ecclesia damnatos pro viribus exterminare: ⁊ temporalis dñs non purgans terrã suam hereticis excõicatur: ⁊ si perstiterit in excõicatione per annũ / nũciatur pape: q̃ fideles eius a iuramento absoluet: ⁊ eius terrã fidelibus exponet saluo iure principalis dñij: nisi ⁊ ipẽ sit in culpa. h. d. vsꝫ ad §. catholici. Abbas sic.

¶ Moneantur autẽ ⁊ inducantur / ⁊ si necesse fuerit per cen. ec. compellantur seculi potestates quibuscũꝫ fungantur officijs: vt sicut reputari cupiũt ⁊ haberi fideles ita pro defensiõe fidei prestent publice iuramẽtũ: ꝙ de terris sue iurisditioni subiectis vniuersos hereticos ab ecclesia denotatos bona fide pro viribꝰ extermĩare studebũt: ita ꝙ amodo quãdocũꝫ quis fuerit in potestatem siue perpetuã siue temporalem assumptus: hoc teneatur capitulum iuramẽto firmare[l]. Si vero dñs temporalis requisitus ⁊ monitus ab ecclesia / suam terram purgare neglexerit[m] ab heretica feditate: per metropolitanum et ceteros cõprouinciales episcopos excõmunicationis vinculo innodetur: et si satisfacere contempserit infra annũ: significetur hoc summo pontifici vt extunc ipse vasallos ab eius fidelitate denũciet absolutos[n]: ⁊ terram exponat catholicis occupandam: qui eam exterminatis hereticis absꝫ vlla cõtradictione possideant: ⁊ in fidei puritate conseruent: saluo iure dominij[o] principalis / dũmodo super hoc ipse nullum prestet obstaculum: nec aliquod ĩpedimẽtum opponat eadem nihilominus lege seruata circa eos q̃ non habent dños principales.

¶ Cruce signati ad exterminationem hereticorum gaudẽt pri

a ¶ Superiꝰ. s. de sum. tri. c. j. et. ij.
b ¶ Damnati. s. de heresi.
c ¶ Potestatibus. Sic. j. de verbo. sig. nouimus. tamen si voluerint redire in perpetuum carcerem teneantur. j. eo. excommunicamus.
d ¶ Relinquãtur. Qualiter hoc ĩtelligit. vi. s. eo. ad abolẽdã. B.
e ¶ Degradatis. j. ca. proxi. et ca. pe.
f ¶ Confiscentur. De hoc dictum est. s. eo. vergentis.
g ¶ Stipendia. Si plura stipendia habuerint inter ecclesias diuidantur pro rata. s. de testa. relatum.

h ¶ Suspitione. i. presumptiõe. Et nota ꝙ sola suspitio siue presumptio purgationem inducit: ꝙ si non fiat punitur: vt hic patet. arg. s. de coha. cle. et mu. tua nos. et intellige ꝙ sit ꝓbabilis presumptio siue suspitio alˀs nõ indiceretur purgatio: et sic non obstat. ij. q. j. primo. et ita hic respicitur infamia.

i ¶ Suspitionis. Hoc semper est attendendũ: vt ꝺm qualitatẽ ĩfamie et persone indicat purgatio. ij. q. v. omnibus. ⁊ j. de pur. cano. inter. ¶ Glosa sequens signat contrarium de decre. litteras. et soluit. iterum signat contrarium de ca. conuenientibus. ⁊ soluit.

k ¶ Condẽnẽtur. Videtur hic ꝙ aliquis sit condẽnandus de heresi licet non videatur violenta presumptio cõtra ipsum. Ar. contra. s. de presump. litteras. ibi dicit ꝙ licet sit vehemens presumptio non vult papa illum condẽnare de tam graui crimine. hec violẽtissima est presumptio † cum primo probabilis fuerit propter infamiam: et quia noluit se purgare fuit excõmunicatus: et quia per annum stetit in excõmunicatione pro cõuicto habetur. xj. q. iij. rursus. et ca. quicũꝫ. secus i alijs criminibus: quia si bona alicuius cõtumacis propter crimen annotata sunt: si infra annum nõ venit bona deuoluũtur ad fiscum: sed quo ad crimen non obest q̃n post annum possit probare innocentiam suam ff. de requi. rei. l. annꝰ. ‡ Sed quid est quod dicit ꝙ statim est condemnandus cum sepius est admonendus vt redeat j. q. vij. conueniẽtibus? Respon. non contradicit: quia licet sit condẽnandus monendus est vt redeat. vt. xxiiij. q. j. que domus. in fi. vbi dicitur ꝙ post est vitãdus hoc est verum in hoc ꝙ non sunt ei secreta nostre fidei exponenda. xliij. dist. in mandatis. vt impugnet nos vt ibi. † nec intelligas ꝙ si pro alio crimine seu contumacia steterit per annum in excõmunicatione ꝙ habendus sit hereticus: sed tantum excõmunicatur per suspitionem heresis.

Presumptio an sufficiat ad aliquẽ ꝯdẽnãdũ de heresi. t

† Idẽ not. s. de symo. insinuatũ. Jo. and.

‡ De hoc s. de dolo ⁊ cõtu. veritatis. Jo. an.

† De hoc xxiij. q. iij. dicit apl̃s Jo. and.

l ¶ Firmare. Sic. s. eo. ad abolendam. §. statuimus. et non solum hoc iurare tenetur / sed hoc iurare debet ꝙ ipse idem catholicus sit. in autẽ. iusiuran. quod presta. ab his qui admi. acci. circa prin. colla. ij.

m ¶ Neglexerit. Iudex qui negligit facere iusticiam excõmunicatur. xxiij. q. v. administratores. et facit litem suam. ea. causa et. q. ij. dominꝰ. et. iij. q. vij. qui sine. ar. et in autẽ. vt diffe. iu. §. pe. et vi. col. ix. et. ij. q. vj. sicut.

n ¶ Absolutos. j. eo. ca. vlti. et ita papa potest propter heresim deponere omnes tam laicos q̃ clericos a dignitatibus suis. vt. s. eo. ad abolendam. §. statuimus. et. s. eo. vergentis. vbi de hoc.

o ¶ Dominij. Ar. ꝙ propter delictum vnius alius puniri non debet: quoniã pena debet tenere suos actores. s. de his que fi. a ma. par. ca. quesiuit. C. de pe. sancimus. ⁊ iniquũ est aliquem alterius odio pregrauari. C. de inoffi. testa. si quis in suo. ‡ Argu. contra. s. eo. vergentis.

‡ Reuocat lex q̃ ꝯmittebat ꝓpẽ odiũ patern[i] ꝑ matrẽ filiũ exheredari. Jo. an.

uilegio cõcesso cruce signatis in subsidium terre sancte. h.d. vsqꝫ ad. §. credentes. Abbas.

¶ Catholici vero qui crucis assumpto caractere ad hereticorũ exterminium se accinxerint[a] illa gaudeant indulgentia illoqꝫ sancto priuilegio sint muniti: que accedentibus in terre sancte subsidium conceduntur.

¶ Ibi ponitur pena credẽtium receptatorum ⁊ defendentiũ hereticos. Primo laicorũ. Secundo clericorum vsqꝫ ad. §. qr. Ab.

¶ Credentes preterea receptatores[b]/defensores: ⁊ fautores hereticorum excõicationi decernimus subiacere: firmiter statuentes vt postqꝫ quis taliũ fuerit excõmunicatione notatꝰ: si satisfacere cõtempserit infra annũ/extunc ipõ iure sit factus infamis: nec ad publica officia seu cõsilia: nec ad eligendos aliquos ad huiusmodi: nec ad testimoniũ admittat: sit etiam intestabilis[c]: vt nec testandi liberam habeat facultatem: nec ad hereditatis successionem accedat. Nullus preterea ipi super quocũqꝫ negocio sed ipse alijs respõdere cogatur. Qr si forte iudex extiterit/ eius sentẽtia nullã obtineat firmitatem: ne cause alique ad eius audiẽtiam perferant. Si fuerit aduocatus nullatenus eiꝰ patrociniũ admittat: si tabellio instrumẽta confecta per ipsum nulliꝰ sint momenti: sed cũ auctore dãnato dãnent[d]: ⁊ in similibus idẽ precipimꝰ obseruari. Si vero clericus fuerit: ab omni officio ⁊ beneficio deponatur: vt in quo maior est culpa: grauior exerceatur[e] vindicta. Si q̃ autẽ tales postqꝫ ab ecclesia fuerint denotati: euitare contẽpserint: excõicationis sentẽtia vsqꝫ ad satisfactionem idoneã cõpellãtur[f]. ¶ Sane clerici nõ exhibeãt hmõi pestilẽtibꝰ ecclesiastica sacramenta: nec eos xp̃iane presumant tradere sepulture: nec elemosynas aut oblatiões eorum percipiãt: alioquin suo priuẽtur offõ: ad qd nũqꝫ restituant absqꝫ idulto sedis apostolice speciali[g]: similit quilibet regulares[h]: quibꝰ etiam hoc infligat: vt eorum priuilegia[i] in illa dyoc. nõ seruent: in q̃ tales excessus presumpserint perpetrare.

¶ Nullꝰ debet sibi offm̃ pdicandi assumere: nisi super hoc sibi a iure vel a se. ap. vl' a dyocesano epo lñia cõcedat: alias excõicat: ⁊ nisi resipuerit alia pena iponit. h.d. vsqꝫ ad. §. adijcimus. Ab.

¶ Quia vero nõnulli sub specie pietatis virtutem eiꝰ (iuxta qd aplus ait) abnegantes auctoritatem sibi vendicant predicãdi: cum idem apostolꝰ dicat. Quomodo predicabunt nisi mittantur[k]? oẽs qui prohibiti vel nõ missi preter auctoritatem ab ap. se. vl' catholico epo loci susceptã publice vel priuatim predicationis offm̃ vsurpare p̃sumpserint: excõicatiõis vinculo innodent: ⁊ nisi quãciti'[?] resipuerint alia cõpetenti[l] pena plectantur.

¶ Archiepi ⁊ epi inferiorũ suorum prouincias ⁊ dyoceses suspectas habentes de heresi saltẽ semel in anno per se vel per alios idoneos visitent: qui etiam debent si hoc expedire videbitur exigere iuramentum ab illis de vicinia ad reuelãdos hereticos et occulta conuenticula celebrantes: quos reuelatos relapsos canonice punient: ⁊ renitentes iurare vt heretici condẽnẽtur. h.d. vsqꝫ ad. §. volumus. Ab.

¶ Adijcimus insuper vt quilibet archieps vel epus per se aut per archidyaconũ suũ: aut alias honestas idoneasqꝫ psonas bis aut saltem semel in anno ppriã parrochiam in qua fama fuerit hereticos habitare circũeat: et ibi tres aut plures boni testimonij viros: vel etiam (si expedire videbitur) totam viciniam[m] iurare compellat: ꝙ si quis ibidem hereticos sciuerit vl' aliquos occulta conuenticula celebrantes: seu a cõmuni conuersatione fidelium vita ⁊ moribus[n] dissidentes eos episcopo studeat indicare[o]. Ipse autẽ episcopus ad presentiam suam conuocet accusatos: qui nisi se ab obiecto reatu purgauerint[p]: vel si post purgationem exhibitam in pristinam fuerint relapsi[q] perfidiam: canonice puniantur. Si qui vero ex eis iuramenti religionem obstinatione dãnabili respuẽtes iurare[r] forte noluerint: ex hoc ipsi tanqꝫ heretici reputentur.

¶ Episcopus negligens in heresi persequenda a dignitate episcopali est remouendus: ⁊ alius idoneꝰ est surrogãdus. h.d. vsqꝫ ad finem. Abbas sic.

¶ Volumus igitur ⁊ mãdamꝰ ⁊ in virtute obedientie districte precipimus vt ad hec efficaciter exequenda episcopi per dyoceses suas diligenter inuigilent: si canonicam velint effugere vltionem. Si quis eni epus super expurgãdo de sua dyocesi heretice

a ¶ Accinxerint. Arg. ꝙ auctoritate eccl'e bellũ fieri põt. xxiij. q. viij. igitur hortatu. xv. q. vj. auctoritatẽ. lxiij. distin. adrianus. quod verum est cõtra inimicos fidei: et contra illos qui ecclesiam impugnant.

b ¶ Receptatores. Et defensores sine quibus heretici manere diu nõ possunt. ar. ff. de of. presi. cõgruit. † ff. de recepta. l. j. vñ merito isti sũt puniendi: imo grauius delinquũt q̃ aliorum errores defendũt ⁊ acriꝰ puniri debẽt. xxiiij. q. iij. q̃ aliorũ: ⁊ idõ simili pena cũ hereticis puniuntur xj. q. iij. q̃ cõsentit. ⁊. j. e. c. penul. i fi. et. C. de his q̃ latro. occul. l. j. ‡ etiã si essent cõsanguinei. arg. xxvij. q. j. de filia. et. s. e. si q̃s eps. vbi de h. Ber.

† Preses debet receptatores cohercere sine quibꝰ latrones diu esse nõ possũt. Jo. an.

‡ Qui occultat vel sociat criminis reũ pari pena punit. Jo. an.

c ¶ Sit etiã itestabilis. Isti enim vt hic patet a quolibet actu legitimo repellunt: nec donare: nec vẽdere: nec cõtrahere possunt put hec omnia traduntur. C. eo. manicheos.

d ¶ Dãnentur. Sic. s. eo. fraternitatis. vbi de h. si. s. de testi. lz. sic etiã scriptura vel sñia publice excõicati nõ valet. s. de re iudi. ad pbandã. et. s. de excep. exceptionẽ: nec rescptũ. s. de rescrip. dilectꝰ. j. et hoc est qd sequit: idẽ in silibꝰ † pcipimꝰ obseruari: tñ de rescripto ipetrato ab excõicato secꝰ est: qr rescriptũ nõ sumit auctoritatem ab impetrãte: sed a cõcedẽte. De quo dic vt s. de excep. pia. in notula: sed mirum. lib. vj. B. Hodie rescriptũ ab excõicato ipetratum suppressa excõmunicatiõe est ipso iure nullum: nisi in certis casibus. ⁊. j. de rescrip. lib. vj.

† Ut sic cõprehendat oĩa publica officia cuiuscũqꝫ noĩs q̃ nec noĩari possent. ff. de pscrip. xb. l. iiij. et variant p diuersas prouicias: nec de noĩe curãdũ. s. de pcur. petitio. et oẽs actꝰ legitimos. vt. s. g'o. pxi. potest etiã p illud verbũ fieri cõparatio ad psonas similes sicut sũt scismatici et notorij excõicati bm Hostiẽ. Jo. and.

e ¶ Exerceat. Ut. l. di. qr tua. hic habes ar. ꝙ qui i maiori dignitate est plꝰ punitur: et ita circũstantie aggrauant vindictã. ar. xxxij. q. v. q̃ viderit. ⁊. xxv. q. j. nulli fas. ⁊. xl. dist. homo christianus. Crimẽ eni augetur p dignitatẽ. ff. de re mili. oẽ delictum. §. j. xix. dis. nulli. ⁊ q̃ magnꝰ sine cõparatiõe creatus fuit: sine venia dãnatus ẽ. de pe. di. ij. §. pncipiũ eni. ⁊. s. de iureiur. cum q̃dã. vbi h soluit. B.

f ¶ Percellãtur. Qr q̃ pticipat excõicato sciẽter et nõ se corrigit excõmunicãdus est. j. de senten. exc. ꝙ in dubijs. xj. q. iij. q̃ cõmunicat.

g ¶ Apostolice speciali. Hic reseruat sibi papa absolutionem siue restitutionẽ taliũ: ergo p hoc alijs phibuisse videtur. si. s. de pben. de multa. in fi. ⁊ ca. graue. in fi. et sic ecõuerso ex quo sibi non reseruat: alijs indulgere videt. j. de senten. excõ. nuper. ⁊ est ad hoc argu. ꝙ episcopi dispensare possunt vbi papa nõ seruat sibi dispensationẽ. Quare ergo papa sibi specialiter reseruauit talem restitutionem nisi vt alijs prohiberet? Et licet episcopꝰ ipsum restituere ad officiũ suum non possit: tamen reconciliare potest ipm eccl'ic. s. e. ad abolẽdam. §. j. vbi de hoc.

ij. thi. iij.

Roma. x.

h ¶ Quilibet regulares. Repete non exhibeãt ecclesiastica sacramenta alioquin ⁊c.

i ¶ Priuilegia. Pretextu priuilegiorũ participare excõicatis non possunt. j. de senten. excom. nulli. ⁊ in hoc casu possunt ab epo loci tãqꝫ a delegato a papa puniri. s. eo. ad abolendam. in fi. vbi de hoc.

k ¶ Nisi mittantur. s. e. ca. pxi. vbi de h. Ala.

l ¶ Alia cõpetẽti. Prout visũ fuerit supiori. s. de of. delega. de causis.

m ¶ Totã viciniã. Ar. ꝙ vniuersitas põt pstare iuramentũ calũnie † sic. xxxv. q. vj. episcopꝰ i synodo. sic. s. de accu. sicut olim.

† Dic vt. s. de iura. calũ. imperatorum. Jo. an.

n ¶ Moribus. Hec omnia suspitionẽ inducũt xlj. di. quisquis. lxxxvj. di. inferiorũ. xxiiij. q. viij preterea. ff. ad. l. aquil. scientia. ff. de his q̃ not. infa. quid ergo. §. j.

o ¶ Indicare. ij. q. vij. quapropter. ⁊ ar. xxij. q. j. si quis per capillum.

p ¶ Purgauerit. Not. deficientẽ in purgatiõe puniendum. s. de symo. de hoc. et cap. insinuatum.

q ¶ Relapsi. Isti magis puniendi sunt. deterior nãqꝫ dolus eius cognoscitur qui interruptam iterum litem deseruit qꝫ qui semel ceptam dereliquit. in aut. de litig. §. edita. in fi. col. viij. B.

r ¶ Jurare. Per iuramẽtum debet quis purgare consciẽtiam suam de heresi de con. dist. ij. ego berengarius. ⁊. j. q. vij. quotiens. vnde si iurare non vult pro cõdẽnato debet haberi: sicut qui de calumnia iurare non vult. actor cadit a causa ⁊ reus pro condẽnato habet. s. de iura. calũ. c. vlti. et. C. e. ti. cũ iudices. §. qñ actor. Et est silis illi q̃ neqꝫ defen

Heresis purgat p iuramẽtũ.

dit necq exhibet: ꝛ condēnatur vt cōtumax.ff.de noxa. quotiens. §.in potestate.† Tenui enim religione iuramenta etiā necessaria contēnūt.s̄.de symo.ꝛ si questiones.ꝛ.C de fi.instru.l.vlti.Ber.
a ℭ Indicijs. Nota ꝙ per indicia pbat crimen.s̄.eo.c.§.penul. ibi:ꝙ si quis ꝛc.et.ij.q.viij.sciant.ꝛ.xxxij.q.j.dixit dominus.et.j. de priuil. cum olim.j.et C.de rei vē.indicia. Itē habes hic ꝙ propter negligentiam remouetur prelatus.ar.s̄.c.prox.in fi.et.j.q.j.§.ecce cum honoris.Ber.

†Loquit i cōuento no xali q̄ non vult iurare seruū in sui ptāte non esse:nec se dolo fecisse quominus eēt.Jo.an.

Sicut. ℭ Casus. Dicitur in isto capitulo ꝙ timendum est ne sub specie pietatis impietas pallietur:ꝛ ideo prohibet papa ne laici cuiuscunq sint ordinis officium predicandi assumāt. Et h qđ hic dicitur habetur.s̄.c.pxi. §.quia vero.et.s̄.e. cum ex iniūcto ¶ Nota ꝙ sub specie pietatis nō est cōmittēda impietas. Itē omnibus laicis officiū predicandi est interdictum.Ber.

b ℭ Sub specie virtutum.s̄.eo.c.pxi.§.quia vero.xlj.di. sepe vitia ‡ quia ptextu pietatis nō est impietas cōmittēda xxx.q.j.nosce. ꝛ ita nullus potest predicare nisi mittat. vnde dn̄s ait discipulis suis. Eūtes predicate euangelium omni creature:ꝛ iubente domino in toto orbe dispersi sunt.xxj.di.ī nouo.vnde Esaias. Ecce ego/mitte me. vij.q.j.in scripturis. ꝛ. xvj.q. j.§. hoc idē.ar.ff.de tuto.et cura.vbi.et.l.pretor.

‡ Ultra q̄tuor exempla q̄ dat ille canon dicēs ꝙ tenacia/pcimonia/effusio/largitas/crudelitas zelus iusticie/ꝛ remissio/pietas vult videri. seneca.xliij ad Lucil. addit temeritas sub titulo fortitudinis latet. Moderatō vocat ignauia.p cauto timidus accipit.in his magno periculo erram⁹:et ad idē videas valde pulchre i Hiero.de hoīe perfecto.§. ibi ecce iniuriam fecisse virtutis ē: aliena possidere potentie ꝛc.Jo.ā.

c ℭ Aplos. Sic. s̄.eo. cum ex iniuncto. Nec vniuersitas alia poterat ratione subsistere nisi hmōi magn⁹ eā differētie ordo suaret.lxxxix.dist.ad hoc. Laici ergo cuiuscūq ordis sint vel meriti predicandi offm non debent assumere.Ber.

prauitatis fermento negligens fuerit vel remissus:cum id certis indicijs[a] apparuerit:ꝛ ab episcopali officio deponatur: ꝛ in locū ipsi⁹ alter substituatur idone⁹:q velit ꝛ possit hereticam confundere prauitatem.

Greg.ix.archiepō mediola.

ℭ Laici cuiuscūq professionis sint pdicare non debēt.Ca.xiiij.

Sicut in vno corpore: ꝛ.j. Cum igitur nonnulli laici predicare presumant:ꝛ verendum nimis existat ne vitia sub specie[b] virtutum subintrēt:nos attendentes ꝙ doctorum ordo est in ecclesia dei q̄si precipuus: mandamus quatenus cū alios dn̄s apostolos[c] dederit:alios pphetas:alios vero doctores:interdicas laicis vniuersis cuiuscūq ordinis censeantur/vsurpare officiū pdicandi. Idem.

ℭ Hoc.c.vsq ad.§.Si qui autē habetur in.c.excōmunicamus. s̄.eo.ti.in prin.vnde summa ꝛ declara put ibi fuit dictū.Cap.xv.

ij. Excōicamus et anathematizamus vniuersos hereticos:cathereos:patharinos pauperes de lugduno.passaginos/tossepinos.arnaldistas/spetronistas/ꝛ alios quibuscūq nominibus censeantur:facies quidē habētes diuersas sꝫ caudas ad inuicem colligatas:qꝛ de vanitate ꝯueniūt[d] in idipsum. ¶ Dānati vero per ecclesiam seculari

Excōicamus. ¶ Istud ca.habet quattuor dicta. Scđm ibi: dānati. Tertiū ibi:si qui. Quartum ibi:credentes.Abbas.

ℭ Casus. Primo dicitur idem qđ dictum est.s̄.eo.excōmunicamus.j. responso. Ultimo adijcit ꝙ si quis de predictis postq fuerit deprehensus redire noluerit ad agendam condignam penitētiam in perpetuo carcere detrudatur. Et credentes eorum erroribus hereticos iudicat. ¶ Nota hic qualiter recipiuntur de heresi condēnati ad perpetuū carcerem.s.Ber.

d ℭ Conueniunt.s̄.eo.excōmunicamus. quia ad eundem finem tendunt scꝫ deceptionis.Ber.

¶ Glo.seq.querit.soluit.solutioni obijcit.ꝛ respondet.

e ℭ Puniendi. Et hoc totum habes.s̄.eo.excōicamus. Sed qualiter isti heretici puniri debēt sm leges postq per ecclesiā sunt cōdēnati vt hic dicit: Ultimo supplicio punitur per iudices seculares cum distinctione vt videtur:vt docentes vltimo supplicio: addiscentes vero.x.libris auri.vt.C.eo.ti.quicūq.ad fi. Sed ꝯ.C. de male.et mate.culpa. vbi dicit culpa similis est tam phibita discere q̄ docere.nō est contra quia.l.quicūq.intelligitur de illis q nondū didicerunt:sed causa addiscendi ad hereticos accesserunt si autem ad actum peruenissent simili pena punirentur:vt docentes sm.l.illam culpa.B.

f ℭ Si qui autem. Ab hoc loco vsq ad fi.additum est:aliud totū habes.s̄.eo.excōicamus.et.c.ad abolendam.§.j.et.ij.Ber.

g ℭ Deprehensi. Publice:ita ꝙ notorium vel etiam condēnati. Si vero postea redire voluerint recipiendi sunt:quia ecclesia non claudit gremium redeūtibus ad ipsam. C.de sum.tri.inter claras circa fi.ꝛ delicti veniam penitentibus damus. C.eo.ti.manicheos ita tamē vt in perpetuum carcerem permaneant:vt hic patet. Sic

Ecclesia nulli claudit gremium.

et symoniaci in monasterio sub perēni pena detrudantur.j.q.j.reperiuntur.et.s̄.de symo.quoniam.quia ꝛ ipsi heretici censentur.j.q.j.eos qui.et.vj.q.j.§.sed licet.et idem iudicium est de credentib⁹ eorum erroribus habendum sicut de ipsis vt hic.in fi.Ber.

Absolutos. ℭ Casus. Dicitur hic ꝙ quicūq obligati sunt lapsis manifeste in heresim nouerint se absolutos ab omni debito fidelitatis ꝛ totius obsequij et omni pacto quacūq firmitate vallato. ¶ Nota ꝙ ipo iure absolutus est quicūq aliquo genere obligationis tenetur astrictis hereticis vt interim et nihil facere teneat. Et sic nota ꝙ papa potest laicum absoluere a iuramento fidelitatis.Ber.

b ℭ Absolutos. Ipo iure:† ex quo māifeste lapsi sunt.si.xv.q.vj.iuratos.ꝛ.c.nos sanctorum. et est ar.ꝙ papa potest absoluere laicum a iuramento fidelitatis. arg. predictorum. c.quia ad ipsum spectat interpretatio iuramēti.s̄.đ elec. venerabilem.

¶ Glosa sequens recitetur per questionem.

i ℭ Pacto. Ergo si sub pena aliquis tenet eis aliqđ soluere certa die: licet non soluat non incidit in penam: ꝛ eodē modo si per iuramentū quod est verum quia in illa obligatione ꝛ iuramento tacite subintelligatur si talis permanserit cui cōmunicare liceat.xxij. q.ij. ne quis arbitretur.ff. de solu. cum quis.j.respon.s̄.de iure iur. quēadmodum. ꝛ.s̄.eo. excōmunicamus.§. credentes.B.

† Olim nō erat sic expressū. sm Host.q̄ querit an si tal reconciliet ipso iure fidelitates recuperat.qđ vr̄.ar.C.de sen.pas.et re.l.j. ꝛ vlt. ij.q.iij.§.notādū.in fi. dicit cōtra sm eum:sicut nec recuperaret si fuissent vassalli sententialiter absoluti. ar.s̄.de diuor. de illa: secus si ad tpus lata esset snia.s. q̄diu ꝛc.de pe.c.vlti.in fi.nā p absolutionem tūc excōmunicatus recuperat hec iura. Huic solu. cōcordat. Ab. p decre.s̄.eo. vergētis ꝯ s̄.de elect. qꝛ diligentia. dicebat hic Abbas post Ui.ꝙ illud in ecclesia:hoc ī priuato. Jo.and.

ℭ Rub. De scismaticis. ℭ Quia scismatici incidunt in heresim diuidēdo se ab vnitate ecclesie:ꝛ constituendo sibi sacerdotes et reliquos clericos.xxiiij.q.j.loquitur.ideo subijcitur ista rubrica.Abbas. ¶ De hac materia habetur.xxiiij.q.j.in multis.c.et.q.iij.in.§.quia vero.ꝛ.vij.q.j.deniq.de cōse.dist.ij.prima inquit.ꝛ.xxiij.q.iij.in multis.ca.xij.q.ij.alienationes.j.q.vij. qui in qualibet.de conse.di.iiij.bi qui apud.et.c.se.ꝛ.c. ostenditur. et in pluribus ca.eiusdem.di.

iudicio relinquātur aiaduersione debita puniēdi[e] clericis pri⁹ a suis ordinib⁹ degradatis.

ℭ Si in heresi deprehensi nolūt redire ad fidem/detrudēdi sunt in ppetuo carcere ad pniam peragendam/ꝛ credētes erroribus hereticorū heretici sunt.h.d.

f ℭ Si[f] qui autem de predictis g postq fuerit deprehensi[g] redire noluerint ad agendam cōdignā penitētiam in perpetuo carcere detrudantur. ¶ Credentes autē eorum erroribus hereticos similiter iudicamus. Idem.

ℭ Liberantur ab omni obligatione qui hereticis tenebantur astricti. Capitulum.xvj.

h Absolutos[h] se nouerint a debito fidelitatis dn̄ij ꝛ totius obsequij: quicūq lapsis manifeste in heresim aliquo pacto[i] quacūq firmitate vallato tenebantur astricti.

De Scismaticis ꝛ ordinatꝭ ab eis. Ex ꝯcilio latera.

ℭ Irrite sunt ordinationes:beneficiorum collationes: ꝛ ecclesiasticarum rerum alienationes p scismaticos facte: ꝛ a dignitate ꝛ ordine suspēdunt q scisma tenere iurāt. Ca.j.

Quod a predecessore nostro: et.j. ¶ Ordinatiōes k ab octauiano[k] ꝛ guidone heresi

Quod a predecessore. ¶ Ponit quattuor dicta que patent per.§. Abbas. ℭ Casus. Tempore alex.pape fuit scisma in romana ecclesia: ꝛ tūc iste octauianus ordinatus est per scisma in papam: et post illum guido. isti scismatici plures ordinauerunt in episcopos qui adheserant eis.quidam etiam sponte iurauerunt de scismate tenendo: per istos scismaticos alienationes de bonis ecclesiarum facte fuerūt. Isti etiā dignitates ꝛ beneficia contulerūt. Super his omnibus statuit lateran.concilium ordinationes ab istis duobus factas:et ab ordinatis ab eis irritas esse. Item qui dignitates ecclesiasticas seu beneficia per dictos scismaticos acceperunt careant impetratis: et alienationes que per dictos scismaticos seu per laicos facte sunt de rebus ecclesiasticis omni careant firmitate:etiam ad ecclesias libere reuertant:ꝛ si quis contra ire presumpserit: excōmunicatū se nouerit:et illi qui sponte iurauerunt de tenendo scismate a suis ordinibus ꝛ dignitatibus nouerint se suspensos. ¶ Nota ꝙ ordinationes scismaticorum careant executione:et alienationes ab eis facte nulle sunt.Ber.

k ¶ Octauiano. Hic octauianus filius Johannis maledicti vocatus fuit victor.ꝛ vixit annis.ix.ꝛ mensibus.vij.eo mortuo successit ei Guido ‡ iste qui vocatus est Paschalis. Isti duo scismatici fuerunt quorum facta hic dānantur:et alexander restitut⁹ est post mortem eorum.Ber.

Qui fuit cremēsis et vixit annis iij.mensib⁹ iiij.diebus.xxiiij.sm Tan.ꝛ Ui. et Ho.q̄ dicit ꝙ huic successit iohannes de strume:q ꝛ Calixt⁹ vocat⁹ est cui successit Laudo.q ꝛ In.vocat⁹ fuit:et oēs ab alexandro excōicati fuerūt ꝛ mala morte perierūt quorū tres fuerūt presbyteri cardiales.hoc ptꝫ ex cronicis:sꝫ hic tm̄ de duobus fit mētio.Jo.an.

a ¶ Irritas. Ut. ix. q. j. ordinationes. Et hoc intellige qđ dicit irritas q̄tū ad executionē: nisi cū eis fuerit dispensatū. j. ca. proxi. vel nisi ordinatus probaret se nesciuisse illum fuisse scismaticū qui ordinauit. vt. ix. q. j. ordinatiōes. ꝗ. j. q. j. si quis a symoniacis. quia tunc dispensatur cum eis: quia conferunt sacramenta dūmodo in forma ecclesie: sed non executionē qꝛ eā nō habent.

b ¶ Alienationes. Sic xij. q. ij. alienationes.

c ¶ Firmitate. Qꝛ dū ecclesia habꝫ pastorem hereticum vel scismaticum vacare intelligitur ꝫ. de prescrip. c. j. vñ nō valent que a tali prelato fiunt in preiudicium ecclesie. xij. q. ij. si q̄ de rebus. Sed pone ꝙ talis prelat⁹ acq̄siuit aliq̄ ecclesie: videt̄ similiter ꝙ non teneat: cōmodū enī cū incōmodo cōpēsari debet † ff. de neg. gest. si negocia. Credo tñ ꝙ illud in fauorē ecclesie introductū est: ꝙ si acquirit teneat: nec cassabit̄: qꝛ qđ fauore alicui⁹ introductū est nō ꝯuenit in eius lesionē retorqueri. C. de leg. quod fauore. ⁊ ff. de mino. si iudex. Uin.

† Uꝫ hoc locum ẜm Host. q̄ñ cū eadē ꝑsona facti essent diuersi contractus et ꝯnexi. arg. ff. de ꝓcur. ⁊ cause. C. de repu. l. vna. ff. ꝓ socio. si non fuerint. ꝗ. si. ⁊. l. se. vbi vero cōtractus sepati sunt: vel cū diuersis ꝑsonis initi locū habeat ẜm eum qđ sequitur in glo. alle. etiā. ff. đ mino. etiā si. ꝗ. j. ⁊. l. qđ si minor. ꝗ. restitutio. Jo. and.

archis factas/ ⁊ ab ordinatis ab eis/ irritas[a] esse censem⁹: adijciētes vt qui dignitates ecclesiasticas seu beneficia per dictos scismaticos acceperint careant impetratis. Alienationes[b] quoqꝫ que per eosdem scismaticos seu per laicos facte sunt de rebus ecclesiasticis: omni careāt firmitate[c]: ⁊ ad ecclesias sine omni onere reuertātur. ¶ Si quis autem contraire presumpserit excōmunicationi se nouerit subiacere. ¶ Illos vero qui sponte iuramētum de tenendo scismate prestiterunt: a sacris ordinibus et dignitatibus decernimus manere suspensos.

Inno. iij. bisuntiñ. archiepo.

¶ Ordinat⁹ a scismatico ab officio est repellendus: nisi probet secum dispensatum per habentē potestatem. Capitulum. ij.

Fraternitati tue: ⁊. j. Priorem quem a scismatico asseris ordinatum ab officio poteris repellere incunctanter: nisi legitime ꝓbauerit secum fuisse misericorditer dispensatum[d]: et ab ea ꝑsona que super hoc potestatem[e] habuerit dispensandi.

Fraternitati. In p̄ria ponitur decisa consultatio. In scđa responsio ibi: priorē. Abbas. ¶ Casus. Quidam prior ordinatus fuit a scismatico q̄situm fuit a papa: qđ agēdū sit de ipso? Rñ. dñs papa qđ poterit ab officio repelli nisi probauerit secū misericorditer dispensatum fuisse: ⁊ ab illa ꝑsona q̄ dispēsandi habuit ptātem. ¶ Nota ꝙ qui dicit secum fuisse dispensatum dispensationem probare tenetur: ⁊ per talē qui potuerit dispensare. Ber.

¶ Gl. se. reci. ꝑ. q. an sciēter ꝓmouēs ⁊c̄. et tenet ꝙ non. submittit de ꝓbatiōe dispēsatiōis et distiguit īter crimē publicū ⁊ occultum.

d ¶ Dispensatū. Nota ꝙ nō sufficit ad ꝓbādū dispēsationē cum aliquo factam ꝙ a tali ordinatus est qui scribat eū indignū et qui cum eo poterat dispensare. ꝫ. de cle. cōiuga. diuersis fallacijs. ⁊. lj. dist. qui in aliquo. in fi. lxxxj. di. quicūqꝫ. in fi. vbi deponit̄ ꝯcubinari⁹ ordinat⁹ ab eo q̄ secum poterat dispēsare. Exigitur ergo vt intendat dispensare quod expressa causa ꝑsumit̄. l. di. clerico iaciēte. xvj. q. j. cum pro vtilitate. lv. dist. priscis. poterit autem probari dispensatio per testes: vel si occultum est peccatū cōfiteat̄ epō in secreto: ⁊ petat dispensationē ⁊ obtineat litteras super hoc. Si vero publicū fuerit crimē et publice dispēsatū est postea accusari nō poterit. ꝫ. de fil. presby. ex tua. et. ꝫ. de ac. de his. Si vero dispenset̄ in occulto adhuc pōt accusari: qꝛ etiā post penitentiam potest q̄s accusari. xxxiij. q. ij. admonere. Uin.

Dispensatus super crimie an possit sup illo accusari.

¶ Gl. se. reci. ꝑ. q. q̄s dispēset cū tali ⁊c̄. ponit opi. tenet cōtrarium.

e ¶ Potestatem. Al's nisi haberet potestatē nil esset actum. ꝫ. de cōsue. ad nostrā. ⁊. C. si a non cōpe. iud. l. vlt. ⁊ hoc forte ideo dicit ‡ quia ipse quidem scismaticus conuersus ad vnitatē ecclesie et receptus in ordine suo cum ordinato a se dispensare nō posset: sicut nec episcopus symoniacus cū ordinato a se dispēsare nō pō. j. q. v. presentiū. ibi non episcopo. q. đ. si pecunia esset data episcopo ipse non posset dispensare cum eo qui dedit: ⁊ quia hic papa nō retinet sibi dispensationē alijs permittere videtur: si enī ipse tantū dispēsare posset sibi hoc reseruasset. vt. ꝫ. ti. proxi. excōmunicamus. ꝗ. sane. sed potius credo ꝙ solus papa possit dispēsare cum eo qui sciēter ordinē a scismatico recepit. ar. ꝫ. de elec. quia diligentia. sicut papa solus dispensat cum eo qui in apostasia ordinē recepit. j. tit. proxi. ca. vlti. et hoc satis innuit̄ ex eo ꝙ dicit ab ea persona q̄ potestatem ⁊c̄. Jo. tñ dicit ꝙ epūs dispensat cum scismatico. ar. l. dist. vt constitueret̄: sed illud hoc non probat.

‡ Dixit P̄. di. hoc dictū quia epūs non dispensat nisi vbi a iure ꝑmittit̄. de tēp. ord. dilectus. de hoc de iud. at si clerici. Jo. and.

Cōtinuatio.

¶ Rub. De apostatis: et reiterātibus baptisma. ¶ Qꝛ heretici ⁊ scismatici incidūt in apostasiā ideo cōgruo ordine subijcitur ista rubrica. Et quoniā reiterantes baptismum videntur apostatare dū recedunt a priori baptismate: ideo subdit de reiterantibus baptismum. Et aduerte quia secunda decretalis facit tantū ad scđam partē rubrice: alie vero faciūt ad primā partem. Ab.

¶ De hac materia tractatur. vj. q. j. in multis ca. et. xj. q. iij. iulian⁹. et. c. se. l. di. c. vlt. vj. q. j. legi. xx. q. iij. c. j. ij. et. iij. q. iij. c. j. ij. ⁊. iij. de cōse. di. iiij. non licet fieri. vsqꝫ ad ca. presbyteris. j. q. viij. alieni. xxvj. q. vlt. non obseruetis.

De Apostatis et reiterantibus baptisma. Alex. iij.

¶ Clericus qui dimisso habitu et tonsura immiscet se enormitatibus: perdit priuilegium canonis si quis suadente. vnde eū deprehendētes nō incidūt in canonē scꝫ excōicationem. Cap. j.

Preterea clerici qui relicto ordine clericali ⁊ habitu suo in apostasia[f] tanqꝫ laici cōuersantur: si in criminibus comprehensi teneantur: per cen. ec. non precipimus liberari[g].

Preterea. Nō summat̄ per Joā. an. et forte ꝓpt̄ breuitatē ⁊ varietatem lec. Sꝫ. đ. an. sic summat. Clericus sine habitu et tonsura deprehēsus in crimine nō gaudet priuilegio clericali: sed certe hec summatio est nimis generalis et contra multos canones: ⁊ maxime contra ca. si iudex laicus. de sen. excō. li. vj. et ꝫ. c. cōtingit. ⁊. ca. i audiētiā. j. de sen. ex. vnde aliter summo et prio ẜm vnū intel. sic. Per cēsuram ecclesiasticam non liberantur clerici a manib⁹ laicorum si sine habitu ⁊ tōsura sunt deprehensi si pri⁹ se habebāt per omnia vt laici. h. đ. Uel sic ẜm alium intellectum: vt in rubro ⁊ nō recipit congruam diuisionem. Abbas sic.

¶ Casus. Dicitur i capitulo isto ꝙ clerici qui habitū clericalem ⁊ tonsurā dimittunt ⁊ in apostasia tanqꝫ laici conuersantur: si in criminibus deprehensi teneantur precipit papa ꝑ cen. eccle. illos non liberari.

Idem abbati scte genouefe

¶ Si crimen acoliti q̄ rebaptizanti prebuit ministerium est occultū: promoueri potest: si publicum: non. nisi cum eo religionem intranti dispensetur. Ca. ij.

Ex litterarum tuarum tenore perpēdimus: ꝙ quidam egritudine longa confect⁹ insano[h] sortilegarum mulierum credens concilio vt sanaretur ꝑ iterationem fecit iniuriam[i] baptismatis sacramento: ⁊. j. ¶ Qꝛ

¶ Nota ꝙ ecclesia nō defendit clericos in criminib⁹ ꝯprehensos ⁊ detentos. Ber.

¶ Glosa sequens distinguit triplicem apostasiā.

f ¶ Apostasia. Est autem triplex apostasia. scꝫ perfidie quando quis recedit a fide. ij. q. vij. non potest. Inobedientie: quādo quis transgreditur preceptum † ꝫ. de ma. et obe. si quis venerit. ⁊. ca. illud. Irregularitatis: cum quis recedit ab ordine suo siue sumpte religionis. vt hic. ⁊. l. di. c. vlti. ⁊ dicit̄ apostata. i. retro stans. xxvj. q. vlti. c. vlt. ⁊. c. non obseruetis. ⁊ apostata testis esse vel aliū accusare non potest. iij. q. iiij. si q̄s a suo. ⁊ ca. beatus. Uin.

† Istud cadit interdū i p̄mā apostasiam. qđ dic vt. j. de elec. gñali. in glo. ꝫ faciens. li. vj. Jo. and.

¶ Glosa sequens signat cōtrarium: ⁊ tripliciter soluit.

g ¶ Liberari. Ar. contra. j. de sen. excom. si vero aliquis. illud intelligitur quando clericus licet tonsuram non portat al's clericaliter se habet: isti vero tanqꝫ laici per omnia se habebant. Uel sic non denegat̄ hoc quin capientes tales sint excōicati. sed ecclesia non precipit illos liberari. sic. ꝫ. ne cleri. vel mo. ca. ij. Si vero tertio essent admoniti et se non correxerint nullo priuilegio postea gauderent. j. de sen. excō. in audiētia. ⁊. c. contingit. ⁊ si de talibus vis intelligere/ quod hic dicit planum est.

Ex litterarū. ¶ Cōis diuisio. Secunda pars ibi: qꝛ ergo. Ab. Diuisio.

¶ Casus. Quidam egritudine longa confectus de consilio quarūdam mulierum vt citius sanari posset se fecit iterum baptizari: quidam acolitus frater illius infirmi ministerium ꝑstitit sciēter presbytero baptizāti: quesitum fuit qualiter puniri debeat acolitus iste qui minoris erat etatis: ⁊ vt frater eius saluari posset hoc fecit: vnde excusandus videbatur. Respō. pa. ꝙ ad superiores ordines non potest si publicum est factum ei⁹ promoueri: nisi ad religionem transire voluerit vt fauore religionis dispensetur cū ipso. Si vero occultū est: poterit promoueri ⁊ de cōmisso penitentiā agat. ¶ Nota ar. ꝙ etati minori parcendū est. Item baptismū iterari nō debet. Itē fauore religionis dispensatur cū aliquo. Ber.

h ¶ Insano. Et vere insano. de cōse. di. iiij. qui bis. lj. di. qui in aliquo. xxiiij. q. j. ꝗ. his auctoritatibus.

¶ Glosa sequens querit et soluit.

i ¶ Iniuriam. Quod fieri non debet. j. q. j. ꝙ quidam. de conse. di. iiij. ostenditur. ⁊. xxiiij. q. j. ꝗ. his auctoritatibus. Sed quid est facere iniuriā sacramento? Dixit vin. anime infligitur quedam imago siue pictura vel caracter: vnde si alia imago superponeret̄ illa

Sacro fit iniuria ꝑ iterationem.

ergo tua nos duxit prudẽtia cõsulẽdos: qualiter puniri debeat acolitus[a] quẽ minor[b] etas et intentio[c] fraterne salutis excusare videtur. D.t. presentibus litteris.r.ꝙ ad superiores ordines ꝓmoueri (si publicũ est qđ proponitur) nõ[d] valebit: nisi ad religionem transire voluerit: vt fauore religionis[e] ipsiꝰ circa eum valeat dispensari. Si vero occultum est: ꝓmoueri poterit: ꝛ excessum suum dignis penitẽtie fructibꝰ expiare. Inno.iij.

Infamatus de apostasia cõpellitur se purgare. Cap.iij.

Tue fratnitati: ꝛ.ĩ. ¶ Super secundo articulo inquisitioni tue duximus respõdẽdũ: ꝙ clerici qui sunt de apostasie crimine infamati: qui videlicet abiecerunt habitum clericalem[f]: non sunt in seculari habitu tolerandi[g]: sed per districtionez ecclesiasticam coercendi: donec deficiente probatione ad infamiam abolẽdam purgationẽ canonicã curauerint exhibere.

Idem in concilio generali.

Baptizati alteriꝰ secte vel fidei ritꝰ dimittere cõpelluntur. Ca.iiij.

Quidam (sicut accepimus) qui ad sacri vndam baptismatis volũtarie accesserunt: veterem hominẽ omnino non exuunt: vt nouo[h] perfectius induantur: cũ priori ritus reliquias retinentes/ christiane religiõis decorem tali cõmixtione confundant. ¶ Cum autẽ maledictus sit homo qui terrã duabus[i] vijs ingreditur. Et indui veste nõ debeat lino lanaqꝫ[k] contexta. ¶ Statuimus vt per prelatos ecclesiarum talis obseruantia veteris ritus omnimode cõpescatꝫ: vt quos xpiane religioni libere voluntatis[l] arbitrium obtulit: salutifere coactionis necessitas in eius obseruatione conseruet. Cum minus malum existat viam dñi non agnoscere: ꝙ̃ post agnitam retroire[m].

Hono.iij. archiepõ turoneñ.

Apostate icarcerari ꝛ affligi pñt vt habitũ reassumãt. Ca.v.

A Nobis expetijt tua.f. edoceri: quid de apostatis sit agẽdum cum † in custodia detinentur qui minis[n] vel blandicijs[o] nullatenus possunt induci: vt abiectum habitum reassumant. ¶ Ad quod tibi breuiter rñ. ꝙ tales (si volueris) poteris sub graui custodia carcerare: ita ꝙ solũmodo vita sibi misera reseruetꝫ[p]: donec a sue presumptionis nequitia resipiscant[q].

prima pictura obfuscaretꝫ: ꝛ ita videtꝫ obfuscari primũ sacramẽtũ.

a ¶ Acolitus. Supple qui ministerium suum prestitit rei nefande ꝛ sic erat in antiqua.

¶ Glosa sequens arguit. declarat ꝛ remittit.

b ¶ Minor etas. Ar. ꝙ etati minori subuenitur. de ꝯse. di.iiij. eos. et.c. qui bis. ꝛ. xv.q.j.§. vt itaqꝫ. in fi. et. ff. de mino. auxiliũ. §. in delictꝭ. ibi nisi quatenus miseratio. ꝛc. ar. ff. e. ; si ex cã. §. nunc videndũ. sed illđ verum est ꝙ minor etas non excusat in totũ: sed miseratiõe etatis mitiꝰ punitur. † ff. eo. auxiliũ. §. in delictis. ꝛ. ĩ. de delic. pue. puerꝭ. vbi de h.

† Et est simile qđ no. s̃. qđ metꝰ cau. sacris dicit hic Gof. ꝙ licꝫ ignorantia iurꝭ ciuilis excuset minores. ff. de iur. et fac. igno. l. regula. §. j. illud non hꝫ locũ in articulis fidei vel sacramẽtis vel iure naturali. C. de i ius vo. l. ij. In his enĩ par vitiũ est decipere ꝛ decipi. xvj. q. j. si cupis. Joan. and.

c ¶ Intẽtio. Unde facile abstergitꝫ hec culpa propter fraternam pietatem. xxij. q. ij. si qlibet.

d ¶ Non valebit. Nã delicti manifestatio dispensationem prohibet ꝓpter scãdalũ qđ est in occulto. imo post actam penitentiã ꝛ in susceptꝭ remanere ꝛ ad alios ꝓmoueri põt preter reos homicidij. s̃. de tẽp. or. ca. vlti.

¶ Glo. seq. not. signat cõtrariũ ꝛ soluit distiguẽdo ꝛ opi. ponit.

e ¶ Religiõis. Ex h videtur ꝙ ingressus religiõis nõ tollit irregularitatem ex quo sine dispensatione promoueri nõ potest. Ar. contra. s̃. de fil. presbyte. ca. j. et lvj. di. ca. j. et in autẽ. de mo. in prin. col. j. vbi dicitꝫ ꝙ ingressus religionis omnẽ tollit irregularitatem: tollit etiã ingratitudinẽ. xix. q. vlti. non liceat. So. irregularitas illa que consurgit ex ꝓprio delicto nõ tollitur per ingressum religiõis: sed fauore religionis cũ eo dispensatur. vt hic. et. ĩ. de eo qui fur. or. re. c. j. cum vero non surgit ex delicto proprio. vt. ĩ. de pur. ca. accedens. tunc per ingressum religionis tollitur illa irregularitas: ita ꝙ sine dispensatione potest ad ordines promoueri vt in contrarijs: sed non ad dignitatem sine dispẽsatiõe. ĩ. de pe. in quibusdam. s̃. de fi. presby. ca. j. Quidã dicũt ꝙ in neutro casu tollitꝫ sed refertꝫ tm̃ ad facilitatẽ dispẽsandi. Ber.

Diuisio. Tue. Primo ponitꝫ decisa consultatio. Scđo rñsio ibi: super scđo. Abbas. ¶ Casus. Quidam clerici infamati erant de apostasia: qui abiecerant habitum clericalem. quesitum fuit vtrũ deberent taliter tolerari vel compelli vt habitũ reassumant? Rñ. papa ꝙ clerici qui taliter sunt infamati tolerandi non sunt in habitu seculari: sed per cen. ec. cohercẽdi vt habitum reassumant donec se purgauerint deficiente probatiõe. ¶ Nota clericos compellendos vt habitum clericalem dimissum reassumant. Item infamatus ad purgationem cogi debet. Ber.

f ¶ Habitum clericalem. Qui habitum clericalẽ abijcit nisi trina monitiõe premissa etiã ipsum reassumat: perdit priuilegiũ clericale. ĩ. de sen. excõ. in audientia. ꝛ. c. contingit. ij.

¶ Glosa sequens querit obijciendo et soluit.

g ¶ Tolerandi. Sed quare non sunt tolerandi in habitu seculari cum liceat illis qui sunt in minoribus ordinibus vxorem recipere: ꝛ cum ea morari. s̃. de cle. cõiug. c. j. xxxij. di. si qui vero. c. lectores. ꝛ. c. seriatim. apostata enĩ excõmunicatus non est vt cesset omnis obiectio. Intellige quod hic dicitur de eo qui infamatus est in ordine sacro: vel in aliqua professione cui non licet vltra ad seculum redire. vnde tolerandi non sunt in habitu seculari: sed per censuram ecclesiasticã compellendi: nisi se purgauerint accusatore deficiente redire ad ordinem vel religionem. ar. s̃. de reg. c. pe. ꝛ. xx. q. iij. eos qui semel. ‡ Immo incarcerari possunt. ĩ. e. c. j. ne dãnabiliter euagẽtur. De alijs inferioribꝰ ordinibꝰ cõstitutis intelligi non posset: quia possunt renũciare in totũ ordini clericali. s̃. de vi. et ho. cle. c. vlti. ꝛ. s̃. de cle. cõiu. Joãnes. ꝛ. c. pe. et vl. Ber.

‡ Et ꝙ hoc c. intelligatꝫ de cõstituto in sacris nõ in minoribus tm̃/ pro

Quidam. Judei baptizati ritus iudaicos compelluntur dimittere. Primo ponit iudeorũ excessum contra quem secundo ꝓuidens duas auctoritates premittit: ꝛ duas rationes submittit. Secunda ibi: cum autem. Abbas. ¶ Casus. Quidam iudei seu infideles voluntarij baptizati fuerunt: verũtamen reliquias prioris ritus non reijciunt: vnde christiane religionis decorem cõfundunt. quesitum fuit ĩ cõcilio quid de talibus sit agendum: cum maledictus sit homo qui duabus vijs terram ingreditur: ꝛ indui nõ debeat veste de lana ꝛ lino contexta: statuit concilium vt per prelatos ecclesiarum tales obseruãtie veteris ritꝰ compescãtur vt sicut libero arbitrio ad baptismum accesserunt: necessitas coactionis eos in eius obseruatione conseruet: cum minus malum existat viã domini nõ agnoscere ꝙ̃ post agnitam retroire. ¶ Nota ꝙ qui baptismũ recipiunt sponte: cõpellendi sunt vt fidem obseruent. Item duabus vijs homo ire non debꝫ. Item plus peccat christianus aberrans a fide ꝙ̃ ille qui fidẽ nõ agnouit. Ber.

baptꝫm Inno. ꝛ Hosti. q hoc not. s̃. c. j. ex eo ꝙ ibi dicitꝫ taxati ĩ clerico. i. astricti qđ nõ ẽ ante sacrũ ordinẽ. ad hoc. ĩ. de elec. cũ ex eo. lib. vj. Item ex eo ꝙ ibi sequitꝫ in moñ. deputati. equiparantꝫ enĩ ꝯstitutis in sacris et religiosis. de vo. ca. vno. lib. vj. Itẽ ex eo ꝙ ibi dicit reuertantur. constituꝰ enĩ ĩ minoribus tãtũ reuerti nõ cogeretꝫ. de cleri. cõiu. c. j. Joan. and.

h ¶ Ut nouo. Istud nõ tenetur consecutiue: sed ironice hic dicitꝫ qꝛ non induunt nouũ hominẽ ex quo reliquias prioris hominis retinent. al. qui.

i ¶ Duabus vijs. Nisi quãdoqꝫ rõne officij. iij. q. vij. §. tria. in fi. ꝛ. s̃. de ꝑsump. litteras. ꝛ. ff. de rei ven. inter officiũ. sꝫ illđ ignorauit ꝙ ꝑstaret patrociniũ in re sua.

k ¶ Lana. xvj. q. vij. in nona. ꝛ. s̃. de elec. cũ causam. ꝛ nemo debet claudicare in duas partes. xlix. di. c. vlt. ꝛ nemo potest duobus dñis seruire. xxvj. di. acutiꝰ. et s̃. de cle. coniug. diuersis fallacijs. nemo autem filius dei ꝛ dyaboli simul esse potest. de pe. di. j. §. itẽ vt christus ait. Nec duobus dominis seruire. vt ibi.

l ¶ Uoluntatis. Sicut enĩ libero arbitrio homo obediens serpẽti perijt: sic se gratia dei vocante proprie mẽtis conuersione saluetur: sed tamen si conditionali conditione coacti fidem susciplunt eam seruare coguntur. xlv. disti. de iudeis. et ca. j. et. ij. ꝛ. xxiij. q. v. ad fidem. et hic.

m ¶ Retroire. Quia qui posuerit manum ad aratrum ꝛ respexerit retro non est aptus regno dei. s̃. de voto magne. † sic. xij. q. j. scimꝰ. in fi. de pe. dist. iiij. si refugientes. ✠. fi.

† Et. ĩ. de elec. quorũdã. li. vj. tñ dixit. Gof. quodam respectu minus maluꝫ esse viã dñi agnoscere et retroire ꝙ̃ nunꝙ̃ agnoscere: qꝛ prio casu reuiuiscũt. de pe. di. iiij. piũ. scđo casu nõ: quia nũꝙ̃ fuerũt bona sine fundamẽto baptismi j. q. j. cũ paulus. Jo. ã.

A Nobis. ¶ Cõmunis diuisio. Scđa ibi: ad quod. Abbas sic. ¶ Casus. Quidam clerici apostate in custodia detinentur nec induci possunt minis vel terroribus vt habitũ reassumãt. queritur qđ de his sit agendũ? Respõ. papa ꝙ tales sub graui pñt custodia detineri ꝛ carcerari: ita ꝙ solũmodo misera sibi vita reseruetꝫ donec a sua malicia resipiscãt. ¶ Nota clericos apostatas posse in carcere detineri donec a sua nequicia resipiscant. Ber.

n ¶ Minis. Cõminãdo diuinũ iudiciũ. ij. q. j. si peccauerit. xiiij. q. vlt. si res. xxvij. q. j. c. vlt. ꝛ. s̃. de tempo. ordi. c. vlti.

o ¶ Blandicijs. Blandicijs enim ꝛ non asperitatibus ad fidem est aliquis inuitandus. xlv. di. qui sincera. immo et premijs quandoqꝫ. xxiij. q. iiij. debet homo. tamen si isti apostate per huiusmodi non ꝓficiunt fiat quod hic dicitur: quod intelligo de his qui sunt in sacris ordinibus: aut in aliqua professione. vt. s̃. e. tue.

p ¶ Reseruetꝫ. Sicut reſuatꝫ vita de mia filijs eoꝝ qui crimẽ lese maiestatis ꝯmittũt. vj. q. j. §. verũ. ✠. fi. C. ad. l. iul. ma. si qs cũ militibꝰ. vt vitã sibi penã existimẽt. lxxiiij. di. quorundã. sic clericꝰ põt vxorẽ suã ligare. xxxiij. q. ij. placuit. vt sic pena docẽte hũiliter debeat obedire. s̃. de elec. cum in cunctis. ꝛ. xxvij. q. j. si homo esses.

q ¶ Resipiscant. Tunc cum venia poterit recipi: quia ecclesia nõ claudit gremium redeuntibus. C. de sum. tri. inter claras in fi. Et est ar. j. q. vij. si quis omnem.

Consultationi. ¶ Casus. Quidam monachus sacrū ordinem in apostasia recepit: tandē penitentiā agens abbati suo reconciliatus fuit. querit᷑ vtrū ministrare possit in ordine sic suscepto? Rñ. papa ꝙ ꝗtūcūq3 reconciliatus fuerit: ⁊ penitentiā egerit: absq3 dispensatione sedis apostolice in ordine sic suscepto ministrare nō potest. ¶ Nota ꝙ solus papa dispensare potest cum eo qui i apostasia ordines suscepit vt in ordinibus sic susceptis ministret. B.

a ¶ Dispensatione ro. pon. Hic ergo papa reseruat sibi dispēsationē sic. ſ. de here. excōmunicamus. §. sane. sic. ſ. de de fil. presby. ca. pe. ⁊ vl. Item si iterata vnctiōe fuerit maculatus. j. q. vlti. ca. saluberrimū. in fi. Item q̄ rebaptizati sūt de conse. di. iiij. qui bis. et. c. eos quos. Item ⁊ q̄ in subuersionē fidei ordinationē recipiunt ab hereticis. j. q. vij. conuenientibus. in fi. in quib⁹ casibus solus papa potest dispensare: tamen si ad aliam religionē trāsisset: ⁊ ordinē sibi suscepisset sine dispensatione posset in suscepto ordine ministrare. ſ. de tē po. ordi. ex parte. quia ordinem non suscepisset in apostasia. Ber.

Pape dispensatio in multis est necessaria.

¶ Rub. de his qui filios occiderunt. ¶ Supra in quattuor proximis titulis visum est de his qui peccant principaliter in deum: consequenter restat videre de his qui peccāt in hominem et in deū: etiam vt de ꝯmittentibus homicidiū: sed quia inter homicidiorū genera homicidium filiorum est grauius: ideo primo de his premittitur. Ab.

Cōtinuatio.

Veniēs. Loquit᷑ ista decre. in foro anime. Et due sunt partes: consultatio ⁊ responsio. Secūda ibi: mandamus. Ab.

Diuisio.

¶ Casus. Quedā mulier filium de quodam suscepit: ille vero improperabat eidem ꝙ eius filius nō fuisset: vnde ipsa dyabolico furore accēsa filium interfecit: vnde ipsa lachrymabiliter ad papam accedens petijt sibi impendi cōsiliū salutare: mādat papa epō loci vt laboret eam inducere vt ad aliquod monasteriū transeat in quo penitentiam agat de cōmisso. Si autē ad hoc induci non poterit: det ei licentiā vt in dño nubat: quia tutius videt᷑ vt nubat vni ꝗ inhoneste multos admittat. ¶ Nota ꝙ dñs papa votum reuocat ⁊ cōmutat: etiā si de iure naturali debeatur. Ber.

b ¶ Iracundie calore. xj. q. iij. ita sepe. ⁊. c. cum apud.

c ¶ Interfecit. Sic. j. ca. proxi. De pena isti⁹ habes. C. eo. ti. l. vna ſm canones non ita † puniunt᷑: q2 deus nō vult mortē petōris: sed vt conuertat᷑ ⁊c̄. xxvj. q. vj. agnouimus. ⁊. xxiij. q. vlti. his a quib⁹. De hac pena ſm canones dicitur. j. eo. ca. vlti.

† Sez vt dicit lex illa vult eni ꝙ suat᷑ i culeo cum cane: ⁊ gallo gallinaceo vipera: et symia et ꝓijciat᷑ in mare vel in amnē: et ei celū supstitit: et terra mortuo auferatur.

d ¶ Multos. Si. xxxj. q. j. quomodo virginibus. ⁊ si. ſ. q̄ cle. vel vouen. veniens. si autē nō esset presumptio de ipsius incōtinētia non daretur sibi licentia contrahendi propter crimen suū. xxxiij. q. ij. in adolescentia.

Intelleximus. Nō diuiditur. Et loquitur in foro anime: vt dixi in pre. c. Ab. ¶ Casus. Quedam mulier dyabolo instigante filiam suā occidit: propter quod dñs terre maritū ipsius ipsam compulit abiurare. Significatū fuit hoc domino pape: vnde mandat episcopo dyoce. quaten⁹ super hoc ita ꝓuideat ꝙ de cōmisso excessu penitentiā agat: ⁊ salutisue ⁊ filiorū cōsulatur: et nō obstāte iuramento ꝓdicto eam viro suo restituat: ita ꝙ filios suos possit libere gubernare. ¶ Nota iuramētū illicitū nō est seruandū. Itē nullū maleficiū separat matrimonium legitime contractum quo min⁹ alter alteri adherere teneat᷑: nisi eēt crimē ydolatrie. B.

e ¶ Abiurare. Et male: quia quos de⁹ coniunxit homo non separet. xxxiij. q. ij. ca. ij. ⁊ ob hanc causam eam maritus dimittere non posset. xxxij. q. ij. quicquid. ⁊. q. vij. omnes causationes. Ber.

f ¶ Iuramento. Tale iuramentū illicitū fuit. ſ. de iureiur. tua nos. tamen in hoc nō multum peccauit: quia compulsus hoc fecit: sed potius debuit q̄libet mala pati ꝗ malo ꝯsētire. xxxij. q. v. ita ne. vnde iurare non debuit: quia sine periculo salutis eterne seruare nō potuit iuramētum: mitius tamen agetur cū ea propter filios quos debet nutrire.

¶ Glo. j. ca. seq. q̄ incipit sine pena. obijcit et sol. determinās demū ꝙ si spōte vl̄ casu ex ꝗui vel leui culpa vel ex nulla.

vero mare vel flumen defuerint ponat᷑ i silua a feris aīalibus deuorandus Et dicūt doctores ꝙ canis fugat symiam: symia gallū: gallus viperā. ⁊ cū vipera nō inuenerit refugiū intrabit corp⁹ illi⁹ ſm Ab. Joan. and.

Idem archiepō lugduñ.

¶ Monachus in apostasia ordinatus: non potest sine dispensatione pape in suscepto ordine ministrare. Capitulum. vj.

Consultationi. t. b. respon. ꝙ monachus aliquem sacrum ordinem in apostasia recipiens ꝗtumlibet suo fuerit recōciliatus abbati / ⁊ receperit penitentiam: absq3 dispensatiōe[a] ro. pon. ministrare non poterit i ordine sic suscepto.

De his q̄ filios occiderūt.

Alexā. iij. tornaceñ. epō.

¶ Mulier occidēs sponte filiū debet perpetuo i monasterio penitere: si tamē timet de incontinentia datur vel saltem non denegat sibi licentia nubēdi. Ca. j.

Veniens ad nos M. mulier lachrymabili nobis ꝯfessiōe mōstrauit: ꝙ cū de quodam filium genuisset: ⁊ ille sibi sepe turgido vultu improperasset ꝙ filius eius non esset: ipsa iracundie[b] calore ducta eundem filium interfecit[c]: et. j. Mandamus quatenus eam labores inducere vt ad aliquod monasterium transeat in quo peccata sua perpetua penitentia deploret. Si autem (repugnante carnis fragilitate) ad hoc induci noluerit: ei licentiam in domino nubēdi tribuas: q2 tuti⁹ nobis videtur vt in domino nubat vni soli ꝗ inhoneste multos[d] admittat.

Lucius. iij. parisieñ. epō.

¶ Mulier occidēs filiū ꝓpter hoc a viro separari nō debet: sed alia penitētia sibi iponit᷑. Ca. ij.

Intellexim⁹ ꝙ. M. mulier filiam paruam furore accensa dyabolico iugulauit: propter qd̄ domin⁹ terre maritum eius ipam compulit abiurare[e]. Quia vero illam alios habere filios intimasti. Mādam⁹ quatenus ita super hoc prouideas: ꝙ sui sceleris penā luat: ⁊ saluti ei⁹ ac filiorum per tuam prouidentiam cōsulat᷑: ⁊ non obstante iuramento[f] ꝙ a viro dictus dñs ꝓponitur extorsisse: eam (sicut expedire videris) eidē viro restituas: ita ꝙ filios suos libere possit ⁊ pacifice gubernare. Idem

¶ De summa i ponens penitentiā parētum circa quos pueri reperiuntur oppressi. Capitulū. iij.

De infantibus autem qui mortui reperiuntur cum patre et matre: ⁊ non apparet vtrū a patre vel a matre oppressus sit ipse: vel suffocatus: vel propria morte defunctus: non debent inde securi esse parētes: nec etiam sine pena[g] sed inde consideratio debet esse pietatis vbi nō volūtas sed euētus[h] mortis causa fuerit: si autē eos non latet ipsos interfectores esse: scire debēt se grauiter deliquisse. Quidam autem penitentiam trium annorum indicūt esse debere quorū vnū peragant in pane et aqua.

De infantibus ⁊ lāguidis expositis.

De infantibus. ¶ Casus. Infantes aliquando reperiūtur mortui cum patre ⁊ matre in lecto: nec apparet vtrum a patre vl̄ a matre oppssus sit: vl̄ propria morte defunct⁹ queritur quid sit i hoc casu agendum patri vel matri? Respō. pa. ꝙ parentes non debent esse inde securi: nec sine pena: verūtamē discretio pietatis debet adhiberi vbi non fuit volūtas sed euentus mortis causa. Si vero eos interfecerint / scire dēbēt se grauiter deliquisse: quidam dicunt ꝙ penitentiā trium annorum agere debent / quorū vnum peragant in pane ⁊ aq̄. ¶ Nota ꝙ in penitētia imponenda voluntas euēt⁹ et alie circūstantie cōsiderande sunt. Ber.

g ¶ Sine pena. Sed si non constat eos interfectos a patre vel matre: sed euent⁹ fuit causa mortis non debet eis penitentia imponi: quia non peccauerūt licet hoc non constet: tamen ad cautelam tutius est ꝙ inde penitētiam agant: quia forsitan minorem diligentiam illis adhibuerūt ar. xxiij. q. v. excōmunicatorum. et. xxxiij. q. ij. in lectum mariti. q2 bonarum mentium est ibi culpam timere vbi culpa nō est. ſ. de obser. ieiu. ꝯciliū. §. ij. ⁊. v. di. ad ei⁹ ꝟo. ⁊. j. d̄ pe. ⁊ remis. q̄sitū. Et ar. ſ. de spon. iuuenis. ⁊ h̄ ſm discretionē pietatis vt h̄ dicit ad arbitriū iponētis. vt i. c. q̄sitū. Si ꝟo spōte h̄ fecerūt / tunc grauissima pnia d3 eis iponi: aliquātulū maior ꝗ ꝓ alio homicidio: q2 magis peccare vident᷑ ꝓpriū filiū occidēdo. Ar. j. de homi. cū iuramēto. ⁊ de pe. di. j. §. aut facta. ⁊ ſm leges fortiori pena puniunt᷑. C. e. ti. l. vna. et. ff. ad leg. pōpe. de pricidijs. l. j. Si nō casu sed culpa graui † precedēte tūc pnia. vij. vel. v. annorū est eis iponēda. ar. l. di. si q̄ femina. si q̄s spōte. ⁊. j. de pe. ⁊ re. q̄sitū. Si ꝟo leuis ‡ culpa p̄cessit posset iponi pnia triū annoꝝ vt h̄ dic̄. Si aūt nulla p̄cessit culpa vl̄ negligētia de iure ī nullo sunt puniēdi. Ar. j. de homi. ex lr̄is. j. sz ad cautelā vt dictū est d3 iponi ꝓpter ambiguū duplicitatis ꝯsideratis oib⁹ circūstātijs. de pe. di. v. consideret. ⁊. j. de pe. ⁊ re. is q̄. Tan.

Pnia imponenda parentib⁹ q̄ filios occiderūt.

† Quia in medio sui posuerūt filiū tenellū Jo. an.

‡ Vt q2 in eodē loco tā lōge puerū posuerūt ſm pe. et Ab. Jo. an.

h ¶ Euentus. l. di. studeat.

¶ Rub. de infantib⁹ et lāguidis expositis. ¶ Q2 exponentes infantes ⁊ lāguidos eos q̄si occidūt. iō post rubricā p̄cedentem subijcit istā. Ab. ¶ De hac materia tractat᷑. lxxxvij. dist. c. vlti. et. j. in rub. de homicidio. ꝟ. quid iuris de infantibus.

S I a patre. ¶ Casus. Si a pře aut ab alio (pře sciente aut ratū habente) infans expositus fuerit cōtra officiū pietatis: hocipso filiꝰ a potestate patria est liberatus: ⁊ in hoc casu libertus efficiť ingenuus: et seruꝰ in libertatē eripitur. Et hoc idem intellige de languidis predictis expositis cuiuscūq; etatis fuerint vel si alimēta alicui de predictis ꝑsonis. s. filijs libertis ⁊ seruis languidis negari contigerit: verūtamē qui hos suscipiūt propter hoc in eorū ꝑsonis ius aliquod vendicare non possunt. ¶ Nota ꝙ ratihabitio in maleficijs retrotrahiť et mandato ꝯparať. B.

a ¶ Sciēte ipso. ſi. liiij. dist. si seruus sciente. et ſ. de his que fi. a prela. ſi. consen. capłi. c. ij. ⁊ ita est hic ar. ꝙ qui tacet cōsentire videtur. vt. lxv. dist. si forte. et. xxvij. di. dyaconus. vbi de hoc.

b ¶ Ratū hñte. Rati et habitio in maleficijs retrotrahiť ⁊ mandato cōparať. ff. de vi et vi ar. l. j. §. sed et si cū quis † et ſ. ð resti. spo. cū ad sedē in fi. et generaliter dicit lex ꝙ ois ratihabitio retrotrahitur. C. ad mace. l. si filiusfamilias. Ber.

† Alš ē. x. sub. §. quotiēs. ⁊ vide de symo. sicut tuis. sup glo. nā si. Joan. and.

c ¶ Pietatis officio. Et reuera relegato: qꝛ debuerunt viscera eius ꝯmoueri super filio suo ſ. de ꝑsum. afferte. ⁊ paternus affectus omnez vincit affectū. C. de cura. fu. l. vlti.

¶ Glo. se. distinguit. ⁊ reci. pōt signando ꝯtrariū de ca. fi. lxxxvij. dist.

d ¶ Liberatꝰ. De istis expositi habes. lxxxvij. distin. ca. vl. et itelligas illud ſm istud. No. ergo super hoc: aut exponitur infans sciente patre vel dño seu patrono: aut ignorante. Si sciente et nō contradicente vel ratū habēte expositus sit: filij sic expositi sui iuris existant: liberti ingenuitatē: serui in libertatē eripiātur: ⁊ multomagis si ipsemet ipm exposuit: quia nec dicere suū postea poterit qui perresitem contēpsit. C. e. ti. l. ij. et iij. tenor quarū hic cōprehendiť: si eni ipm alere non poterat eū in zenonē mittere debuit: vł quo poterat modo eū adiuuare. C. de lati. li. tol. l. vna. §. sed scimus. et videť ꝙ tāq; homicide dānentur. vt lxxxvij. disti. ca. vlti. et. ff. de libe. agno. necare ‡ vnde expositi sanguinolēti dicuntur. C. e. vt in rub. Si vero ignorāte vel iuito non ꝑiudicat ei quin possit illum repetere: sed restituat expensas nisi a fure vendicetur. C. e. l. j. et hic in prin. vbi dicit sciente eo: aut ratum habente: ergo si ignorāte vel contradicēte nō nocet patri vel dño. Ca. illud si expositus. intelligit Hug. quādo infans expositꝰ est ab alio q; a patre vel dño: vt tūc possit repeti post ꝓtestationē publice factā infra decē dies et hoc ca. non contradicit. Ber.

‡ Necat nō solū qui suffocat partū sed et q̄ abijcit. et q̄ alimoniam negat: et qui publicis locis exponit vt ibi. J. ā.

¶ Glo. seq. inducit simile de monacho.

e ¶ Languidis. Idē iuris est circa predictas personas cuiuscūq; etatis sint si languide fuerit: siue alimēta eis impie negenť: vt filij tā sui iuris efficiantur q; serui: et liberti in libertatē ⁊ igenuitatem eripiunť: q̄ habēt hos ꝓ derelictis. ff. pro dereli. l. vl. et. C. de lati. li. tol. l. vna. §. sed scimꝰ. nec ad eorū bona vlterius aspirabūt. vt. §. sꝫ scimus. Sic et abbas debet recolligere monachū suū ne dānabiliter euagetur ne pereat. ſ. de reli. et transe. ad reli. c. vl. qð si non fecerit: et ille in seculo remanens aliqua acquirat: ⁊ sic moriatur: monasteriū quod neglexerit illū ab ipsius bonis maneat segregatū. arg. predicti. §. et est hic arg. ad hoc ꝙ crederē si monasteriū ipsum expulit: vel etiā si redire voluit salua ordinis disciplina et non fuit admissus: quia sic impie alimenta negauit. Ber.

Mōachꝰ vagus est ab abbate recolligēdus.

f ¶ Vendicare. Immo liberi erunt et sibi acquirūt. vt. C. e. ti. l. vl. §. scimus. circa medium. Ber.

¶ Rub. De homicidio volūtario. Viso de homicidio ī specie merito subijcit rubricā generalem de homicidio: et quia homicidiū quoddā est necessariū quoddā volūtariū. vt. j. eo. sicut dignū. ideo subijcit de vtroq;. Ab. ¶ De hac materia tractatur. l. dist. §. ꝙ vero. vsq; ad. §. sed exemplo. xxiij. q. v. et. q. vlti. si quis. et de pe. dist. j. periculose. vsq; ad ca. si propterea. et. l. si quis cum telo. et. l. sequē. et prece. xv. q. j. et. xxxij. q. ij. quod non est. et duobus capi. sequen. ⁊ xxiij. q. ij. latorem.

Gregorius. ix.

¶ Infans expositus a patre vel alio eo cōsentiēte vel ratū habēte: hocipso a patria potestate liberatur. Idē in seruo et liberto qui ob predictā cām liberātur a dñica potestate: et idē iuris est ī predictis languidis cuiuscunq; etatis sic expositis: vel si eis alimenta denegātur. hi tamen qui predictis alimenta prestiterint nullū ius in eis acquirūt. Ca. j.

S I a pře siue alio sciente[a] ipso aut ratū habēte[b] (relegato pietatis[c] officio) ifans expositus extitit hoc ipso a potestate fuit patria liberatus[d]. Nā et hoc casu in ingenuitatē libertꝰ et seruꝰ in libertatē eripiť: qð ⁊ de predictis cuiuscūq; etatis languidis[e] si expositi fuerint: vel si alicui eorū alimēta impie negari cōtigerit: est dicendū. Sane q̄ hos suscipiūt nō possunt propter hoc in eorū personis ius aliqð vendicare[f].

De homicidio volūtario vel casuali.

In exodo.

¶ Homicida incorrigibilis debet deponi et tradi curie seculari vt moriatur. Capitulū. j.

S I q̄s ꝑ idustriā[g] occiderit ꝓximū suum/ ⁊ per insidias[h]: ab altari meo euelles euz vt moriatur.

Ex penitentiali romano.

¶ Ponit pniam occidētis latronē cū se poterat aliter liberare. si vero aliter liberare se nō poterat nō tenetur agere penitentiā nisi ad cautelam. Capitulū. ij.

I Nterfecisti furē aut latronē[i] vbi ꝯprehendi poterit absq; occisiōe: qꝛ ad imaginem[k] dei creatꝰ ē. xl. dies nō itres ecclesiā: ⁊ lanea[l] veste idutꝰ ab escis[m] ⁊ potibꝰ q̄ inēdicti sūt: ⁊ a thoro[n] gladio[o]: ⁊ eq̄tatu: illos supradictos dies abstieas. In tertia aūt ⁊ q̄nta feria ⁊ sabbato aliquo genere leguminum: vel oleribꝰ: pomis: ⁊ pūis pisciculis: cū mediocri ceruisia[p] vtē tpate[q]. ¶ Si aūt sine odij meditatione te tuaq; liberādo hmōi dyaboli mēbra interfecisti (ſm indulgētiā dico ꝓpter imaginē dei) si aliq̄d ieiunare volueris: bonū[r] est tibi: et elemosinā fac largiter. Si pbř eadē fecerit: nō deponať[s]: tñ q̄diu viuit pniaz agat. Aug. sup exodo

¶ Non occiditur fur diurnus sine culpa: sed nocturnꝰ sic. Ca. iij.

S I q̄s. Nō potest cōgrue sūmari propter breuitatem ⁊ lecturarū varietatem: sed ſm intellec. glo. h. d. Homicida ex ꝓposito non gaudet imunitatibus eccłiasticis. hoc dicit. sed iste intellectꝰ nō procedit de iure. vt ī ca. fi. de imuni. ecc. vt dicit Panor. immo potiꝰ debebat in illo ti. collocari Ideo ad alium intellectuz sic summari potest. Homicida ex proposito debet deponi ab altaris ministerio. Abbas. ¶ Casus. Dicitur hic ꝙ si aliq̄s per industriā vel insidias hoiem iterfecerit euellať ab altari et interficiatur. ¶ Nota ꝙ publicus latro ab ecclesia extrahi pōt immunitate nō cassata. Ber.

Exo. xxj

Sūmariū

g ¶ Per industriā. Secus si casu. arg. xv. q. j. si quis non iratus. et. j. in pluribus ca.

¶ Glosa ista huic casui addit duos siles casus.

h ¶ Per insidias. Si. xliiij. dist. §. de his. iste qui per aggressionis insidias occidit: ab eccłia immunitatē non habet. de tali loquitur hic: nec publicus latro. † ſ. de immuni. ec. inter alia. et C. qñ li. vni. sine iudi. se vin. l. j. et. ij. ⁊. xvij. q. iiij. sicut antiquitus. Item qui ea spe in ecclesia vel cimiterijs delinquūt vt ibi liberenť nō defenduť ibidē. ſ. de imu. ec. c. vl. ⁊ ita iste euelleť ab altari si cōfugerit illuc. Ber.

Immunitas quibꝰ aufertur.

† Et ad hūc casuz restrīgi pōt hoc ca. Dicit Ab. ꝙ Pe. itelligebat plane capłz ꝓut vba sonāt ꝙ scꝫ ꝑ īsidias aliū occidēs immunitate ñ gaudeat dicens ꝙ hoc non est mutatuz: ergo stare nō ꝓhibeť. C. ð testa. sancimus. Sed certū est ꝙ tpe huiꝰ legis Exodi non emanauerūt iura positiua ꝙ dederunt īmunitatem eccłie: et sic de illa nō videť itelligi posse quod hic dicitur. Joan. and.

I Nterfecisti. Due sunt partes. Scða ibi: si autem. Abbas sic. ¶ Casus. Dicitur hic ꝙ si aliq̄s interfecit furē vel latronem quē capere poterat absq; occisiōe. xl. dies in pane ⁊ aqua peniteat et alia facere dꝫ q̄ in lr̄a sequūtur. Si vero sine odio liberando se ⁊ sua hmōi hoiem interfecit (ſm indulgētiā dicit qꝛ ad imaginē dei factꝰ erat) si aliquid ieiunare voluerit bonū erit: et elemosinā faciat. Si aūt ꝑsbyter hec eadem fecerit nō deponať: tñ q̄diu viuit penitentiā agat. ‡ Nota ꝙ q̄diu aliq̄s se defendere vel sibi consulere aliter potest: neminē (etiā se defendendo) occidere debet. Ber.

i ¶ Latronem. Nō intelligas de publico nocturno depopulatore agrorū: qꝛ licitū est occidere illū. C. qñ li. vni. sine iudi. l. j. ⁊. ij. sed nō clericis. B.

k ¶ Ad imaginē. xxxiij. q. v. hec imago. vnde facies hois que facta est ad imaginē celestis pulchritudinis minime maculetur. C. de pe. si quis in metallum. Ber.

l ¶ Lanea veste. Id est cilicio. l. di. in capite. Ber.

m ¶ Ab escis. iiij. dist. deniq;.

n ¶ A thoro. ‡ Quātū in ipso est vt non exigat: sed reddat exactus xxxiij. q. iiij. c. vl. et. q. v. si dicat. sic. j. de sen. excō. inquisitioni. B.

‡ Hec glo. itelligit de thoro cōiugis: ⁊ sic fortiꝰ a thoro extraneo: sꝫ alij intelligunt ꝙ ī lecto nō iaceat sed in terra. ſm Ab. Joan. and.

o ¶ Gladio. Hoc prohibeť omni penitēti. xxxiij. q. ij. admonere. et de pe. dist. v. falsas. c. dolendū. ibi diciť ꝙ ab omibus illicitis est abstinendū: non ꝙ militare sit malū. xxiij. q. j. militare. sed ꝓpter pronitatē peccādi prohibentur penitentes.

p ¶ Ceruisia. De anglia fuit: vbi fit ceruisia.

q ¶ Tēperate i. nō vltra tertiā vicē: vt ī illa palea. xliiij. di. qñ pbři

r ¶ Bonum. Saltē ad cautelā quia bonarū mentiū ⁊c. ſ. de obser. ieiu. consilium. §. ij. et. v. dist. ad eius.

¶ Glosa sequens reci. per. q.

s ¶ Nō deponať. Qꝛ nō dř directe homicidiū fecisse: tñ irregularis (vt credo) factꝰ est: qꝛ potiꝰ debuit dimittere sua q; ipm iterficere. j. e. suscepimꝰ. sed dispensať cū eo vt bñficiū habeat ex mia sine ordinis executione. ar. xxviij. dist. pbřm. Vel intellige vt dicitur. j. e. sicut. in glo. que incipit no. in fi. quādo nō potuit euitare.

S I perfodiens[a] inuentus fuerit fur: ⁊ ꝑcussus mortuus fuerit: nō est illi homicidiū imputandū. Si autē oriat sol super eū: reus erit. ¶ Intelligitur[b] ergo nō ꝑtinere ad eū homicidiū si fur nocturnꝰ occidatur: si autē diurnus fuerit/ad homicidium pertinere. Hoc est enim qđ ait si orietur super eū sol ⁊c. quia poterat discernere ꝙ ad furandum nō occidendū venisset: ⁊ idō nō dꝫ occidi. Hoc etiā in antiqs legibus secularibꝰ[c]/q̇bꝰ ista est antiquior[d]: inuenit. impune. s. occidi nocturnū furē quoquomō: diurnū aūt si se telo[e] defenderit: iam enim plus est[f] ꝗ fur. Hiero.

¶ Sub gn̄ali pollicitatione seu ꝓmissiōe etiam iurata non venit illicitum. Capitulū. iiij.

C Um iuramēto pollicitꝰ ē herodes saltatrici dare qđcunqꝫ postulasset ab eo. Si ob[g] iusiurādū fecisse[h] se dicat: si p̄ris m̄ris ue iteritū postulasset facturꝰ[i] eēt an nō[k]? qđ ergo ī suis repudiaturꝰ fuit ꝯtēnere debuit[l] in ꝓpheta.

Ex cōci. guarmacien.

¶ Homicida ē q̇ facit vł dat sortilegia vel venena sterilitatꝭ. C. v

S I aliqs† cā explēde libidinis vel odij meditatione/hoi aut mulieri aliquid fecerit: vel ad potandum dederit vt nō possit gn̄are: aut ꝯcipere: vel nasci soboles: vt hōicida[m] tenet.

Alexan. iij. epō exonien.

¶ In p̄nia īponenda iudex debet attēdere circūstātias ex q̇bꝰ augetur vel minuitur delictū. h. d. vsqꝫ ad. § illi autē. Ca. vj.

S Icut dignū: et. j. ¶ Sane cū vir discretꝰ existas: ple

S I perfodiens. Primo ponunt verba Exodi. Scđo verba Augustini exponentis. Secūda ibi: intelligit. Ab. ¶ Casus. In Exodo legitur si perfodiens domum inuētus fuerit fur ⁊ percussus mortuus fuerit nō īputabitur illi homicidiū. Si autē oriatur super eū sol reus erit. August. exponēs verba ista dicit ꝙ si nocturnus fur occidit non reputatur homicidium Si autem diurnus ad homicidiū pertinet: qꝛ poterat discernere ꝙ ad furandū venisset non ad occidendū: vnde nō debuit occidi. hoc etiā ī secularibꝰ legibus inuenitur scꝫ nocturnū furē īpune occidi: quibꝰ ista est antiquior diurnū nō ꝙ si defendat se telo iam plus est ꝗ fur. ¶ Nota ꝙ magna causa facti ꝗ ipsum factū cōsiderari debet. Itē nocturnꝰ fur īpune interfici pōt: diurnus autē non.

a ¶ Si perfodiens. de nocte scꝫ. per id quod sequitur. Ber.

b ¶ Intelligitur. Huc usqꝫ sūt vba exodi: post ea sunt verba augustini exponentis predictam auctoritatem. Ber.

c ¶ Secularibꝰ. ff. ad l. aquil. itaqꝫ. § lex. et ff. ad l. cor. de sicca. furem. Sed pone ꝙ vult me interficere: nūquid possum eū preuenire? Dicūt quidā ꝙ sic. ar. C. ad l. cor. de sicca. l. ij. iij. ⁊ l. iiij. ff. de iusti. ⁊ iur. vt vim. ⁊ l. p̄dicta. itaqꝫ. in prin.† Sed pone ꝙ ꝑcussit me et recessit nūquid possum eum insequi vt percutiam? Hug. dixit ꝙ non. qꝛ sic iniuriā vellet vlcisci: et nō repellere eā: qđ nō lꝫ. xlvj. di. seditionarios: qꝛ illud incōtinenti et sine interuallo lꝫ vim vi repellere. ꝭ. de sen. excō. si vero. j. et ꝭ. eo. significasti. ij. vbi de hoc. Ber.

d ¶ Antiquior. Qm̄ a lege diuina oīs sciētia sūpsit exordiū. xxxvij dist. § hinc etiā: et ita primo fuit lex diuina ꝗ secularis. Ber.

e ¶ Telo. Armorū noīe fustes et lapides ītelligunt. ff. de fur. si pignore. § furem. et ferrū omne qđ arcu et manu mittitur. institu. de publi. iudi. § item lex cornelia.

f ¶ Plus est. Et ita videt ꝙ liceat se vindicare. C. quando licet vnicuiqꝫ se vin. l. j. ⁊ j. dist. ius naturale. Ber.

C Um. Iuramentū generale nō extēditur vt quis teneatur ad homicidiū. h. d. Ab. ¶ Casus. Herodes cū iuramento ꝓmisit puelle saltanti dare quicquid peteret: etiā si dimidiū regni sui postulasset: puella illa de cōsilio matris petijt caput iohānis baptiste et accepit. dicit Hiero. Si propter iusiurandū hoc fecisse se dicat: nūquid si patris vel matris postulasset interitū facturus esset hoc vel non: quasi dicat nō fecisset: ergo qđ nō fecisset in suis cōtēnere debuit in propheta. ¶ Nota ꝙ iuramentū non extenditur ad illicita. Item qđ quis nō faceret in suis nō debet in alijs attēptare. Item qualē diligentiam adhibet quis in suis rebus talis adhibere debet in alienis. Ber.

g ¶ Si ob iusiurādū. Verba sūt Hiero. exponētis p̄dicta vba.

h ¶ Fecisse. Homicidium. s.

¶ Glo. seq. reci. per. q. an in suis facere debuisset.

i ¶ Facturꝰ esset. Certe nō debuit facere: qꝛ in generali sermone siue promissione multa excipiunt. ff. de serui. si cui. quia oīa illicita/intelligunt excepta. De hoc habes plura ar. ꝭ. de iureiur. queadmodū. et ca etiā non veniūt quia specialiter nō dedisset. ff. de pig. l. obligatione‡ vnde herodes nō fuit obligatꝰ suo iuramento vt daret caput Johānis mulieri saltanti per illa verba generalia quodcūqꝫ postulasset ⁊c. quia si specialiter petijsset non dedisset: et ideo tale iuramentum ipsum non excusauit.

¶ Glo. seq. reci. per. q. an excusetur si de facto in suis ⁊c.

k ¶ An nō. Quasi. d. non: īmo et si fecisset in suis non ideo debuisset facere in alijs. Nam in proprijs seuitia culpanda: in alienis cohercenda est. ff. so. ma. si constāte. § si maritus. non enī ad minorem diligentiam tenetur in rebus alienis ꝗ in suis. C. man. in re mandata. insti. qui. mo. re con. ob. § at is qui. ff. cōmo. si vt certo. et bona fides abesse presumitur si rebus tuis existentibus saluis res depositas amisisti. ꝭ. de deposi. bona fides.

l ¶ Debuit. i. distin. humanū genus. l. distin. ponderet. ij. q. j. primo semper. Ber.

S I aliquis. ¶ Casus. Si aliquis causa libidinis explende vel odio homini aut mulieri aliquid fecerit vel dederit ad potandum vt non possit generare vel concipere/vel ꝙ soboles non nascatur: vt homicida teneatur. ¶ Nota ꝙ aliquis occasionaliter est homicida. Bernardus.

¶ Glo. se. distinguit penā legalē/spūalē/et irregularitatis. distiguit etiam an conceptum sit animatum necne.

m ¶ Ut homicida. ꝗtum ad penā legalē. ff. de pe. si aliquid. § qui abortionis.† et. ff. ad. l. cor. de sic. si mulierem. ⁊ ꝗtum ad penā spiritualem: sed non est irregularis ac si hominē interfecisset. Illa enī irregularitas non contrahitur nisi actu homo interficiatur iam animatus. j. eo. sicut. et. xxxij. q. ij. qđ vero. quia non videtur homicidiū fecisse vt ibi dicitur. et. § seq. vnde si quis percusserit mulierem et abortum fecerit: si informatū erat conceptum punitur pecunia: vt ea. cā. ⁊ q. moyses. vnde talis dicitur homicida occasiōalit. al's cōditionaliter. lxxxvj. di. pasce fame. ⁊ lxxxvij. di. si expositus. et. C. de ifan. exposi. l. vl. et. ff. de libe. agno. necare. et. l v. dist. si quis absciderit. Ber.

S Icut. Premitte pro intellectu huiꝰ ca. ꝙ papa mādauit episcopo exonien. ꝗtenꝰ absolueret oēs occisores beati thome ⁊ alios q̄ fuerāt eius morte culpabiles. Eṗs vero cōmissariꝰ repperit varios varijs culpis astrictos. vñ dubitauit de p̄nia iniungēda tēpore absolutionis: et ab hoc consuluit papā qui sibi respondit vt habetur in littera: et aliter nō summat Jo. an. propter prolixitatem littere. Abb. ¶ Casus. Rex anglie ad suggestionem quorūdam fecit occidi archiepiscopū cantuarien. quorū quidā venerūt ad confessionē ad eṗm exonien. episcopus exonien. quesiuit a papa qualiter cum illis esset agendum. Rñ. ei papa cū ipse sit vir prouidus et discretus plene nouit ꝙ in excessibus singulorū quedam sunt cōsideranda: videlicet ꝗtitas et qualitas delicti/etas/scientia/sexus et conditio delinquentis/et locus et tempus quo delictum committitur: istis consideratis penitentia debet imponi: quia idem excessus plus in vno ꝗ in alio punitur. Tandē respondet ad quēlibet articulum de quo quesiuit. Secundo dicit ꝙ illi qui venerunt animo occidendi/feriendi/aut capiendi illum sanctū virū: tamē manus non iniecerunt in illum si de captione illa mors subsecuta fuisset pari penitentia vel fere pari sunt puniendi cum occisoribus. Tertio dicit ꝙ illi qui non vt ferirent sed vt ferrent opem percussoribus si ab alijs impedirentur: paulo minori penitentia debent puniri: quia scriptum est. Qui potuit hominē liberare a morte et non liberauit: eū occidit: quia constat eos īmunes non esse a reatu homicidij qui venerunt vt occisoribus opem ferrent. Quarto dicit ꝙ illi qui se asserunt animū regis inflāmasse ad odiū vnde homicidiū secutū fuit dure ⁊ aspere sunt puniēdi: sed non ita seuere: nisi forte ipsum regem ad homicidium prouocassent cum al's id non fecisset. Quinto dicit ꝙ illi non fuerunt īmunes a culpa nec debent esse īmunes a pena qui licet ignari fuissent homicidij: in custodiendis tamen rebus suis ministerium prebuerunt. Sexto dicit ꝙ illi qui occupauerunt bona illius sancti viri post mortē ipsius si nihil aliud fecerūt a pena mortis sunt īmunes. Sed illa que occupauerunt restituere tenentur illis quorum fuerunt si habent vnde reddere possint: et licet quidā dicant se illa pauperibus erogasse non sufficit eis si potuerunt illa eis quorum fuerunt restituere. ¶ Illis preterea. Dicitur hic ꝙ illis qui participauerunt illis excōmunicatis penitentia debet indici si scienter participauerunt eisdem considerata mora temporis: ⁊ vtrum affectione vel timore participauerunt.

¶ Clericos autem. In isto vltimo. § dicitur ꝙ clerici qui armati tanto facinori interfuerunt: vel consilium dederunt vt sanctus vir caperetur perpetuo ab altaris ministerio sunt deponendi et in ecclesijs nullo tempore lectiones legant/vel responsoria. in choro separatim cantent: et in claustro monachorū vel canonicorum regulariū si fieri pōt sunt recludendi: ita ꝙ vsqꝫ ad septēnium vel quinquenniū debeant ab introitu ecclesiarum coherceri. ¶ Nota in principio capituli ꝙ in penitētijs imponendis consideranda sunt ꝗtitas et qualitas delicti: etas/scientia/sexus/atqꝫ conditio delinquētis: locus et tempus quo delictum cōmittitur. Item dignitas persone aggrauat vindictam. Item voluntas punitur licet non ꝓcesserit ad factū. Itē consentientes et agentes et opem dātes pari

Exo. xxij

Mar. vj.

† Sufficit enim terror armorū. ff. d vi et vi ar. idē ē. § q armati. T. in superscrip. Hiero. sup Matt. lib. vj. vbi post finē huiꝰ. c. sic subdit. legimꝰ ī romana historia flaminium ducem romanorū: qꝛ cubanti iuxta se meretricule q̄ numꝗ viderat se diceret hoiēs decollatū assensꝰ sit vt reꝰ capitalis criminis in cōuiuio trūcaret: a censoribꝰ pulsum a curia: qꝛ epulas sanguini miscuisset: ⁊ mortē quāuis noxij hoīs in alterꝰ delicias prestiterit vt libido et homicidiū parit misceātur. illā etiā hystoriā ponit Val. lib. ij. c. iiij. § sicut portiꝰ. Joan. and.

‡ Vide de pu. pastoralis. sup vlt. glo. Jo. an.

† Ibi dꝫ talē si humiꝫ est dānari ī metallū: si honestꝰ relegat in īsulā amissa ꝑte bonorꝫ: sꝫ si ex eo mulier vel hō perierit supplicio sum̄o afficiuntur. Jo. an.

† al's. si quis.

pena puniunt. Jtē de psuasu tenetur quis. Jtē in debito facultas debitoris considerari debet. Jtē ar. de reb⁹ alienis et male acquisitis elemosinas fieri nō posse. Jtē nō remittit debitũ sed augetur si alij soluat qđ alij ex debito debetur. Jtē mora tēporis aggrauat peccatũ. Jtē timor attenuat culpam. Jtē ignorantia excusat participantē cũ excōicatis.

olim nobis.ij. sic.⁊.de vsur. cũ tu. et.⁊.de furt. ita q fullo. Arg. cōtra. xij.q.ij. fraternitas.ff.d bo.ce.po.p totũ.⁊.C.e.ti.l.j. So. hoc regula re est q si nō habēt nō tenent; postea: tñ actio nō tollitur cũ effectu immo si peruenīat ad pinguiorē fortunā reddere tenetur.§.de sol. odoardus.ff.de cessi.bo. bis qui bonis. Arg.xxvj.q.vj.is qui.⁊.§.de sentē.excō. quis.in fi.et c.de cetero. in fi. nisi pro eo iā sustinuisset penas corporales. vt.xxiij.q.vj. si res.ar.xij.q.ij. fraternitas nō eni consurget triplex tribulatio. xxiij.q.v. qđ ergo.ff. de i ius vo.l.vl.et.§. de iudi.at si clerici.in fi.

Jtem consilio cōmittitur homicidiũ. Ber.

a Hosti. Simile.xj.di.ca.vlti.

b Quantitas. An sit enorme vel mediocre † adulteriũ vel icest⁹. B.

c Qualitas. An sit occultum / an manifestum. Ber.

d Etas.xv.q.j. illud p eque. Ber.

e Scientia. An sit discretus vel non sane mētis.iij.q.ix. indicas. vel minus discretus.

f Sexus.xxxij.q.vj.i dignatur. Ber.

g Conditio.xxiij.q.v. qui compulsus.⁊ de pe. di.j.§.aut facta. hec que dictanguntur et alia expresse habentur. de pen. dist.vj. consideret.‡ et.§.de pe.et re. is qui. Ber.

h Punied⁹.xxxij.q.v.q viderit.§. de here. excōicam⁹.§. credentes in fi.et.§. de iureiu. cum quidam. vbi de hoc.

i Occidēdi. Ex corde eni procedūt homicidia et adulteria.xxiij.q.viij. occidit.xv.q.vj.c.j. ad finem.

k Venisse.l.dist. studeat. Ber.

l Mors. Nota q vo luntas punitur: licet nō processerit ad effectum: et ita propter propositum puniũtur. cōsenserunt enim cooperando. xvij.q.iiij. omes. ideo q puniendi sunt ea pena. vt ibi dicitur.

m Potuit. Vñ tenetur si nō prohibuit.lxxxiij. di.§.j.et.c. error.et.§. de here.c.ij. al's culpa caret si phibere nō potuit.ff. de re.iur. culpa caret.

n Opem.xxiij.q.vl. si quattuor.

o Scrupulo.§. de testi.c. constitutus.§.

p Occulte.lxxxvj.di. facientis.

q Inflāmasse. De psuasu tenet quis.ff.ad.l. aquil. itē si obstetrix.§.j.† lxxxvj. dist. tanta.ff. de ser.cor.l.j.§. vlti. B.

r Prouocassent. Forte al's non facturum. vnde eque tenētur quia dolo ad hoc induxerūt regem qui al's forte non fecisset. vt.ff. de dolo.et eleganter.

s Siccarios. Siccarij dicūtur a sicca quod significat ferrũ siue cultrum. insti. de pu. iudi.§. siccarij. et siccarij etiam possunt dici q armis vite alicuius insidiātur. de pe. dist.j.§. si quis cum telo. Vn de tenētur leg.cor. de siccarijs. C.ad.leg.cor. de sicca.l.ij. Ber.

t Ministerium. Vnde quodāmodo consentire videbantur.

u Immunes. Quia pena suos tantũ debet tenere auctores. C. de pe. sancimus.et.§. de his que fi.a maio. par. capi. quesiuit. B.

x Restituere. Quia non dimittitur peccatum nisi restituatur ablatum si restitui potest: vt hic dicit.⁊.xiiij.q.vj. si res.xij.q.ij. in legibus. de pe. distin.v. falsas.

Glosa sequens alleg. contraria et soluit.

y Si habent. Al's ianis est actio.ff. de do. nā is.et.§. de resti.spo.

---

nius nostri[a] q i excessibus singulorũ nō solũ q̃titas[b] et qualitas[c] delicti: sed etas[d] / sciētia[e] / sexus[f] atq conditio[g] delinquētis sunt attendenda: et non solũ sm pdicta: sed sm locũ et tēpus quo delictũ cōmittitur / vnicuiq pnia debet indici: cũ idē excessus magis sit in vno q̃ in alio puniendus[h].

Socians homicidā aio occidēdi licet non apponat manũ: si tñ ex sua cā mors secuta est tenetur fere pari pena cũ homicida. h.d. vsq ad.§. illi etiam. Ab. sic.

Jlli aũt q aio occidēdi[i] feriēdi aut capiēdi illũ sctm et reuerēdũ virũ quōdā cātuariē. archiepz citra manuũ iiectionē se fatētur venisse[k]: si de illa captiōe mors[l] eius secuta fuisset: pari pnia vel fere pari existerent puniendi.

Qui sociat homicidā tantuz animo prohibēdi ne ipediatur: tenetur paulo minori pena. h.d. vsq ad.§. qui vero.

Jlli etiā qui nō vt ferirēt: sed vt pcussoribus opē ferrēt: si forte per aliorũ violētiā impedirētur paulo miori debēt pēa mulctari q cũ scptũ sit. Qui potuit[m] hominē liberare a morte ⁊ nō liberauit eũ occidit: cōstat ab homicidij reatu imunes nō esse / q occisorib⁹ opē[n] cōtra alios prestare venerunt: nec caret scrupulo[o] societatis occulte[p] qui manifesto facinori non desinit obuiare.

Jncitans aliũ ad homicidiũ miti⁹ punit q̃ homicida: secus aũt si incitauit ad certũ homicidiũ: nā eo secuto tenet vt homicida. h.d. vsq ad.§. hi quoq.

Qui vero se asserũt animũ regis inflāmasse[q] ad odiũ vnde homicidiũ fuit secutũ: dure ⁊ aspere: sed non ita seuere sunt puniēdi: nisi forte regem ipsum ad illd homicidium suis suggestionib⁹ prouocassent[r].

Custodientes sarcinas occidentiũ sciētes eos esse siccarios nō sũt imunes a pena homicidij h.d. vsq ad.§. eos insup. Ab. si.

Hi quoq non sunt a culpa liberi / nec a pena debent esse imunes: qui licet fuerit illius machinationis ignari: tamen eis quos siccarios[s] esse sciebāt in sarcinis custodiēdis ministeriũ[t] pbuerit.

Occupās bōa occisi nō p hoc tenet de hōicidio: ⁊ nō sufficit occupāti q eroget illa paupib⁹ cũ potuerit restituē eis quoz cōstat fuisse. h.d. vsq ad.§. ill' ptereā. ab.

Eos insup q dicunt ill⁹ scti viri et suoz post mortē ei⁹ spolia occupasse: si nihil aliud in tanto facinore cōmiserunt: a pena mortis ei⁹ arbitramur esse imunes[u]. Sed que occuparant eis quorũ fuerunt tenentur in integrũ restituere[x] si habent[y] in facultatib⁹ vnde possint ea reddē: et ipis ex hoc moderata est pnia iniũgenda: q lz qdā ex his q occupauerũt fateant se paupib⁹ erogasse: nō tñ aliena[z] (cum ipsa potuissēt eis quorũ fuerint restituere) debuerunt pauperibus erogare.

Participātes interfectorib⁹ in excōicatione diuersimode puniũtur iuxta modũ pticipatiōis h.d. vsq ad.§. clericos. Ab.

Jllis preterea qui sola excōmunicatorum participatione se reos esse cognoscũt: considerata tēporis mora[a] quo in eadem nequitia perdurarũt / ⁊ inquisito si eis timore[b] vel affectione[c] cōicauerint sciēter vel ignorāter[d] / est eis penitentia indicenda.

Jnsto.§. vsq ad fi. pōitur penitētia clericorũ pstātium predicte morti auxiliũ / cōsiliũ vel fauorem. h.d. Ab.

Clericos autē quos cōstat armatos interfuisse tanto facinori et illos q cōsiliũ[e] dederũt vt san

---

z Non tñ aliena. Quia nō remittitur debitũ: sed augetur si alij soluat qđ alij ex debito est soluendũ.§. de iureiu. etate. et.§. de deci. tua.ij. et.j.q.j. nō ē putāda.xc.di. oblationes.xiiij.q.v.c.j.ij. et iij. et.c. elemosina. et ca. neq. et.C. de so. iuito. et hoc itellige si illos q̃rũ fuerāt poterāt inuenire: al's sufficit imo tenent pauperib⁹ erogare et nihilomin⁹ est tali bus pena imponēda vt hic dicit ,pter pctm qđ ipi ptraxerũt ɔctando res alienas iuitis dñis.

a Mora. Quia in hoc magis grauantur: q lōgo tpe talibus pticipauerũt.§. de symo. non satis. et in.c. cũ in ecclesie.

b Timore. Hoc ideo dicit q si timore participauerũt min⁹ puniunt licet in totum non absoluātur: q pori⁹ debeant oĩa mala pati q̃ malo consentire.xxxij.q.v. ita ne: sed si essent violenter attracti absolute nō puni rentur: vt hic patet. et.§. qđ me. cā. sacris.

c Affectiōe. Ex h magis puniunt: qdā sũt tñ psone q sine pena pñt excōicatis pticipare. xj.q. iij. qm multos.⁊.§. de sē. excom. inter alia.

d Jgnoranter. Jn h casu non tenētur si ignorabant illos talia perpetrasse: quia si ignoras illũ excōicatum esse non peccas illi participādo nisi illa ignorantia crassa fuerit et supina.§. de eo qui rcnũ. epi.c.j.et.§. de cle.excō.mi.c.pe. B.

Glosa sequens distinguit homicidiũ volũtariũ / casuale / et necessarium. Et in secundo et in tertio subdistinguit.

e Consiliũ. No. q homicidiũ ɔmittit facto / cōsilio / pcepto / ⁊ defēsione.l.di. si qs viduā.⁊.xxiij.q.vl.c.vl.et.§. de cle. pug. i duello.c.ij. et.§.e. significasti.ij. Et sic distingue circa hāc materiā. aut cōmittitur homicidiũ volũtate: aut casu: aut necessitate. Si volũtate qđ fit trib⁹ modis: facto / pcepto / et cōsilio. vt.c.pdic. si qs viduā: et lingua siue adhortatiōe.§.e.§.q vo.⁊.§. de pe. qđ i dubijs. et de pe. di.j. piculose. in q̃cũq istoz casuũ qs cōmittit homicidiũ nō solũ nō dz pmoueri: sed i ppetuũ dz depōi: vt h dicit.⁊.c. si qs viduā: ⁊ etiā si paganũ interficiat irregularis efficit siue sarracenũ.l.di. clerici.⁊ ca.di. his clericis.⁊.§.e.c.pe.⁊ cũ tali nũq̃ dispēsat.l.di. miror.⁊ si et sit occultũ ministrare in suo ordine nō pōt. cũ oēs alij possint.§. de tēp.or.c.vl. iuxta illud. Nō edificabis mihi tēplũ: q vir sanguinũ es.j.q.vij. si qs oēm. Si vo casu ɔmittit homicidiũ: aut dabat operā rei licite aut non. si dabat operā rei licite et adhibuit diligentiā

Marginal notes:

† Ad dic vt.§. de tē. ordi.ex tenore.⁊.c.fi. Joan.and.

‡ Lau. p̃hebat vsuz Quantum quale scel⁹ etas q scientia sexus. Cōditio / tēpus / locus / ista: modus q notētur. Tā. aliter. Quis / qđ vbi p quos q̃tũ / cur / q̄modo / quādo. Quli⁹ betobsuet aie medicamina dādo Jdē An. Gof. Phi. Joan.and.

† Loqui ti illo q psuasit medicamentum. Joan.and.

Siccarij.

Hoc ideo qui obligatus est i genere vl' q̃titate. nam si in specie liberat integer ritu speciei ff. de leg.j. cum res.§.j. nisi mora precessisset vt ibi Goffa. Joan.an.

Bona aliena quib⁹ sunt restituenda.

Si multo vel ignorater credito rea lteri sol uo non libe ror. secus si ipo mandā te vel ratũ habente. Joan.and.

ctus vir caperet: ꝑpetuo non solũ ab altaris ministerio deponẽdos esse censemus: sed etiã ꝙ in ecclesijs nullo vnꝗ tẽpore lectiones legãt: vel responsoria ĩ choro separatim cantent: sed in psalmis apud deum de cõmisso satagant veniam impetrare: insuper in districto claustro monachorũ vel canonicorum regularium (si fieri potest) sunt recludendi: ita ꝙ vsꝗ ad septẽniũ vel quinquẽniũ[a] debeant ab ecclesiaꝝ introitu coherceri. Idem.

Homicidiũ casuale imputat ei qui dabat operam rei licite si non adhibuit diligentiam quã debuit. Capitulũ. vij.

Presbyterum qui quẽdã puerũ intuitu discipline ꝑcussit in capite: cum post paucos dies expirasset[b] tã ab omĩ altaris ministerio debes[c] perpetuo remouere ꝗ ab officio sacerdotali deponere si ex ipa ꝑcussione ĩterijt: vel aliã infirmitatẽ[d] incurrerit: de qua noscitur expirasse.

Idem cusentineñ. archiepo.

Homicidiũ casuale imputat ei qui dabat operã rei illicite: vl' etiã licite ſm aliumintellectum si non adhibuit oẽm diligẽtiam quã debuit. Ca. viij.

Continebat in lr̃is tuis ꝙ cũ dyaconꝰ presentiũ lator ⁊ quidã alij clerici a vineis eccl'ie opere cõsummato redirẽt: leuiãdi laboris grã quẽdã ludum[e] imitati viatorũ: baculos suos studebãt iacere ĩ directũ: et alter alterꝰ fustẽ ferire. cuiꝰ ludi solet esse cõditio: vt q̇ alterius baculũ ꝑcuteret q̃si victor ꝓ equo alio vteret: sed ꝑfati clerici eq̇tandi lnia nõ vtẽtes: sola erãt iactione cõtẽti. Quidã aũt laicꝰ cũ baculũ eiusdem[f] dyaconi ꝑcussisset incautꝰ ĩ eũ eq̇taturꝰ insilijt et sic a falce illiꝰ dyaconi qua erat accictus: mortale vulnus accepit: de quo post dies octo expirauit. ¶ Iõꝗ mãdamus quatenꝰ eũdem dyaconũ sine licentia romani pontificis[g] ad superiorem gradũ non ascendere: vel dyaconatus officio nullo vnꝗ tempore ministrare permittas: sed eum dispensatiue ministrare in subdyaconatus officio patiaris.

Idem exoneñ. episcopo.

Homicidiũ casuale non imputat ei q̇ nõ fuit ĩ culpa. Ca. ix.

Lator p̃sentiũ. P. clericꝰ nobis proposuit: ꝙ cum quadã die casu cum quodã clerico luderet[h]: contigit ꝙ ille proiecit istum ad terrã[i]: cuius cultellus quẽ ad latus suum habebat in alterum incidit et fortuito casu occubuit vulneratꝰ. ¶ Ideoꝗ mandamus quatenꝰ si ita res se habuit: ⁊ alia iusta cã non impe=

quã potuit ⁊ debuit: ĩ nullo ĩputat sibi ac si nõ fecisset. ꝭ. e. ex lr̃is. ij. et. c. significasti. j. et. c. dilectꝰ. l. di. si duo fratres. ⁊. c. hi qui. in prin. ⁊ c. sepe. ad fi. et. ꝭ. e. c. vl. nisi scãdalũ graue eẽt: vel tanta laboraret in famia ꝙ purgatio esset ĩdicẽda. ꝭ. c. ex lr̃is. j. Si ꝟo nõ adhibuit diligentiã quã debuit ĩputat ei ꝓpter negligentiã que culpe ãnumerari videt in hoc: ita ꝙ nec ꝓmouet ad ordĩes superiores: nec vtit ordine iam suscepto. ꝭ. eo. c. ꝓxi. ⁊. c. ad audientiã: nisi cũ eo ꝑ dñm papam fuerit dispensatũ. l. dist. clerico iaciẽte. ⁊. ꝭ. e. tua nos. Si vero dabat operã illicite rei siue adhibuit diligentiã siue non semꝑ imputat. l. di. clerico. ⁊ si q̇s volũtate. et. ꝭ. e. cõtinebat. ⁊. c. dilectꝰ. ĩ fi. ⁊ ar. xv. q. j. §. vt itaꝗ ff. d̾ re. iur. culpa est. Si vero necessitate sub quo cõtinet qd̾ ꝑmo dixi de defẽsiõe: aut necessitas illa fuit euitabilis: aut ineuitabilis. si euitabil' ĩputat ita ꝙ ad superiores ordĩes nõ põt ꝓmoueri: sed in susceptis de misericordia † tolerat. l. dist. de his clericis. Si fuerit ineuitabilis sine oĩ dispensatione põt in ordĩe suscepto ministrare. l. dist. q2 te. qd̾ intelligitur de ineuitabili necessitate: vtputa clericꝰ habebat gladiũ ĩ manu sua ad defensionẽ paganorum: paganus irruit in eum ita ꝙ clericꝰ nullo mõ potuit euitare. et iste paganꝰ mortuꝰ ẽ cũ gladio quẽ clericꝰ tenebat ꝑter ꝓpositũ ipsius clerici. ar. ꝭ. eo. lator. in q̃ põt intelligi. s̃. eo. ca. ij. sed ad supiores nõ ascẽdet sine dispẽsatione vt dixit Io. sed Hug. ‡ dixit contra. ar. ꝭ. eo. lator. sed Io. intelligit illã lator. de dispensatione.

a Quinquẽniũ. Hec est ãplectãda taꝗ benignior in quã oẽs cõuenerint. ff. de arbi. diẽ proferre. §. si plures. B.

Presbyterũ. A sacerdotio deponitur percutiens causa discipline si modũ excedat et mors inde sequat. Abb. Casus. Quidã presbyter causa discipline ꝑcussit quẽdã puerũ in capite q̇ post paucos dies mortuus est: queritur quid sit agendum de ipso presbytero? Rñ. papa ꝙ ab omĩ ministerio altaris debet perpetuo remoueri: et ab officio sacerdotali deponi si ex percussione illa interijt: vel aliam infirmitatẽ incurrit vnde mortuus est. ¶ Nota ꝙ q̇ fines discipline excedit in culpa est. Itẽ qui causam homicidij prestat et q̇ homicidiũ cõmittit equaliter puniunt. Item ar. ꝙ ita puniri debet qui occasionem cause prestat sicut ⁊ qui cãm. Ber.

¶ Glosa sequẽs signat contrariũ ⁊ soluit.

b Expirasset. Et ita excessit fines discipline. vñ in culpa fuit ff. ad. l. aquil. preceptoris. leuis eñi castigatio magistris permissa est. ff. eo. sed ⁊ si. §. vlti. ⁊. l. se. ⁊. xxiij. q. v. ca. j. circa fi. ⁊. ꝭ. de sen. excõ. cũ volũtate. et ca. j. Ar. cõtra. xv. q. j. si quis non iratus. sed ibi dicit ꝗtum ad gratiã innocens est: sed non ꝗtum ad. l. promotionis: et ita non contradicit: quia iste ꝗtum ad gratiam innocens erit que voluntatem requirit non opus vt ibi.

c Debes. ff. ad. l. cor. de sicca. l. iiij. Ber.

¶ Glo. seq. arg. obijcit et soluit demum querit et soluit.

d Aliã infirmitatẽ. Vñ mortuꝰ fuerit. l. di. studeat: q2 occasionẽ dedit. ꝭ. ca. de cetero. Et est arg. ꝙ ita punit qui cãm cause ꝑstat sicut ⁊ qui proximã causam ꝑstat. ꝭ. e. de cetero. Ar. cõtra. ff. si q̃dru. pau. fe. di. l. vlti. Sed illud locum habet cum al'as contra naturam mouetur. Sed nunquid si postꝗ cõualuit recidiuauit tenetur magister? ita. nam semper causa sufficit. de pe. dist. ij. si quis semel. et. ꝭ. eo. ad audientiam. saltem propter dubium.

Continebatur. Cõmunis diuisio. Secũda pars ibi: ideoꝗ Abbas. Casus. Cũ quidam dyaconus et alij quidã clerici a vineis suis opere cõpleto redirẽt: causa leuiandi laboris imitati sunt quẽdam ludum viatorũ proiciendo baculos suos in directum vt alter alterius fustem feriret: cuius ludi conditio talis est vt ille q̇ ꝑcutit baculũ alterius q̃si victor pro equo vtitur alio: sed clerici eq̇tãdi lnia nõ vtẽtes sola iactatiõe cõtẽti erant. Quidã laicus supueñit ⁊ ꝑcussit baculũ dyaconi ꝑdicti ipe stati indiscrete dorsũ ipsiꝰ dyaconi ĩsilijt ⁊ a falce ipsiꝰ dyaconi quã ad cigulũ habebat: mortale vulnꝰ accepit: de quo infra. viij. dies expirauit: post hec dyaconus cũ litteris archiepiscopi sui negocium cõtinẽtibus ad papã accessit: vnde mãdat papa eidẽ archiepo quatenꝰ si res ita se habuit eũdem dyaconũ sine licẽtia ro. põ. ad superiorem ordinem non ascendat: nec in officio dyaconatus ministrare permittat: sed eũ dispensatiue permittat in subdyaconatus officio ministrare. Nota ꝙ clericus cum laico ludere non debet. Itẽ qui non adhibet diligentiã quã debet ĩ culpa ẽ. B.

e Ludum. Iste ludꝰ clericis non congruebat. † Et ideo si ludendo fecit fuit in aliquantula culpa. ff. ad. l. aquil. nam ludus.

f Eiusdẽ dyaconi. In hoc similiter fuit clericus in culpa ꝙ ludum miscuit cum laico. arg. ij. q. vij. laicos. xxiij. di. his igitur. in prin. cum ludus perniciosus non debeat esse impunitus. ff. de fur. in furti actiõe. §. cum eo.

g Romani põtificis. ꝭ. ca. proxi. contra. ibi libere promouetur ad ordines superiores hic nõ sine licẽtia pape. Et idẽ casus videtur. Quid ergo fines fecit esse diuersos? Sol. hic dabat operam illicite rei ludendo cum laico qd̾ non licet. Vel si etiam licitum fuisset non adhibuit diligentiam quã debuit. Quia cum sciret ludi consuetudinem non remouit falcẽ a se: vnde fuit in culpa quare promoueri ad superiores ordines non debet sine licentia pape vt hic dicit. et in ca. se. ludebat cũ clerico et licito ludo: et de illo cultello non sperabatur aliqd̾ mortale: et ille potius ingessit se proijciendo aliũ ad terram ⁊ sic non fuit in culpa. sic. xij. q. iiij. inter cetera. in fi. sed ille qui in ipm proiecit fuit in culpa. ar. ff. si quadru. pau fe. di. l. j. §. cum arietes. ‡ Io. vero intelligit se. c. similiter de dispensatione et cum eo dispensauit: sed hic reseruauit sibi dispensationẽ et nõ negatur quin cũ eo dispensetur: sed ex littera hoc nõ colligit. Vel posset dici ꝙ q̃dã ĩeuitabili etiã necessitate hoc cõtigit qd̾ nõ impedit ꝓmouendũ vt dictũ est. s̃. e. sicut dignũ. in penul. notu. sed idẽ videtur in ca. proxi. sed ibi ludebat cũ laico vt dictum est qd̾ nõ lz clericis in. c. se. cum clerico. Ber.

Lator. Cõmunis diuisio. Consultatio et rñsio. Secunda ibi: ideoꝗ. Ab. Casus. Quidã clericꝰ. P. noĩe cũ quadã die casu cum quodã clerico luderet: contigit ꝙ ille clericus proiecit istum. P. ad terrã: cuiꝰ petri cultellus quẽ ad latus habebat incidit in illum clericum proicientem et occubuit vulneratꝰ: vnde ille P. accessit ad papã hec sibi exponẽs. mãdat papa epo dyoce. quatenꝰ si est ita: ⁊ alia iusta cã nõ impediat ꝑmittat illũ. P. ad sacros ordines libere promoueri. ¶ Nota ꝙ homicidium casu cõmissum culpa non precedente non est imputandũ. Ber.

¶ Glosa sequens reci. per questionem.

h Luderet. Licet eñi q̇nꝗ ludere sicut Isaac. xxxij. q. iiij. recurrat. lusit etiã Ioseph cũ frĩbꝰ suis. xxij. q. ij. qd̾ ait Ioseph. ⁊ sic ludus iste licitꝰ fuit: et q2 cũ clerico vt dixi in proxi. ca.

i Terram. Et sic passus est tm̃ et nihil fecit illi. vnde huic nõ est imputandũ. † De hac materia dictũ est. s̃. eo. sicut. Ber.

† Id est de dispẽsatiõe ⁊ hoc placꝫ Host. Dicit tñ ꝙ aliqui dicunt ꝙ hoc casu pꝰ penitẽtiam habet exercitiũ susceptorũ: sꝫ ad superiores nõ ascendit nisi dispẽsatiue. et sic diuersimode ĩtelligũt canonẽ statim allega. Ioan. and.

‡ Hugutio videtur voluisse etiam hunc repellẽdũ dicẽs homicidam nullo casu ꝓmouẽdũ. vnde vellet dicere glo. Hug. dicit cõtra scꝫ talẽ nullo mõ ꝓmouẽdũ. arg. contra talẽ etiã sine dispensatiõe promouendum de iure cõi. Et hoc tꝫ Bar. brix. l. dist. de his. et in q. aliq̇s repellẽdo violentiã: que est veneria. xij. in solutione ãt hoc dixit: q2 qd̾ non ꝯuenit ⁊ hoc placet host. ꝙ scilꝫ ĩ nullo iputet tale homicidiũ. et dicit ꝙ curia romana sic tenet. et facit qd̾ dixi. s̃. c. ij. super fi. vlti. glo. Io. an.

† Dicit host. ꝙ satis congruebat eo modo q̇ contenti erant clerici: maxime grã leuiãdi laboris vt hic dicit: sed consuetudo loci hanc culpã induxit ſm eum. Ioan. and.

‡ Vide de iniur. c. iij. in glosa. ij. Io. and.

† Licet cultellũ nõ remouerit: q2 magis consuetum est deferre cultellũ ꝗ falcem: ⁊ quia ludꝰ iste nõ fiebat ex cõdicto ſm hostiẽ. immo ſm Innoc. forte ad scacos ludebãt vel ludũ similem. Itẽ hic cultellꝰ erat in vagina ſm ab. Ioan. and.

¶ Glosa sequens ponit duas opiniões contrarias.

a ¶ Libere. De iure cõi vt dicũt quidã qḋ satis videt. alij dicunt li bere per dispẽsatione pape: scʒ vt dicit. s. e. proxi. Ber.

¶ Suscepim⁹. Homicidiũ imputatur ei qui fuit in culpa. h. d. Cõmunis diuisio. Secũda pars ibi: verũ. Abbas. ¶ Casus.

Diuisio.

Duo monachi erant in custodia cuiusdam domus de mandato abbatis: et dum in custodia essent: quidam latrones de nocte ingredientes ad eos ceperunt illos i personis affligere ꝛ vestimẽtis etiam denudare. Monachi isti resumptis viribus ligauerũt eos: et illos retinere voluerunt quousq; capitulo nũciarent: dum vnus illorũ ad notitiã abbatis rem perferret dimittens illos in custodia fris: ꝛ cũ latrones illi se soluere niterent frater il le timẽs ne occideretur ab illis: illos occidit. Iste qui rem ad notitiã abbatis deferebat: dubitauit ꝙ factũ illud sibi imputaretur: ad dominũ papam cum litteris abbatis sui accessit: vñ scribit papa ipsi abbati dicens ꝙ poti⁹ expediebat relinquere tunicam et palliũ et rerũ sustinere iacturã ꝙ̃ pro rebus vilibus et transitorijs conseruãdis taliter i aliquos exardescere: vnde iste abstineat a ministerio altaris. et vterq; illorum ad arbitriũ abbatis peccatum suũ studeat expiare: quia cõstat eos ex studio vtriusq; esse interemptos. ¶ Nota ꝙ qui licite defensionis fines excedit in culpa est. Item pro amissione rerũ temporaliũ null⁹ debet homicidiũ incurrere. Item ar. ꝙ penitentie sunt arbitrarie. Itẽ ar. ꝙ ita punitur q̇ causam prestat sicut ipse faciens. Bernardus.

a dit p̄dictũ. P. libe[a] ꝑmittas ad sacros ordies ꝑmoueri. Idem abbati sancti bñdicti de vebia.

¶ Is ex cui⁹ opa illicita sequit hõicidiũ irregularis efficit. Ca. x.

Suscepim⁹ lr̃as tuas: per q̃s cognouim⁹ ꝙ cũ lator p̄ñtiũ in custodia cuiusdã dom⁹ cũ altero frẽ maneret: ingredientes de nocte q̇dã latrões ad eos turpiter ipsos i ꝑsonis affligere ꝛ denudare vestimẽtis ꝓprijs p̄sũpserũt. i quos isti resũptis virib⁹ i

b surgẽtes: ligauerũt[b] illos et deti

c nere[c] vsq; ad noticiã capl̃i voluerunt. Cũ aũt iste rẽ ad tuã audiẽtiã platur⁹: ligatos eos i fr̃is sui custodia dimisisset: ꝛ fures se soluere niterẽtur: frater illos (ne ip-

d se ab eis interimeretur[d]) occidit.

¶ Verũ qm̃ expediebat potius post tunicã relinquere pallium ꝛ

e rerũ sustinere iacturã[e]: ꝙ̃ ꝓ conseruãdis vilib⁹ reb⁹ ꝛ transitorijs tã acriter i alios exardescere: abstineat iste humiliter ab altaris ministerio: ꝛ vterq; pctm̃ suũ ad

f arbitrium[f] tuũ studeat expiare: cõstat eni eos ꝯtra mãsuetudinẽ

g ecclesiasticã ex vtriusq;[g] ope interẽptos. Idem luceñ. epo.

¶ Dans causam homicidio irregularis est. Caplm. xj.

De cetero noueris ꝙ dyacõnus qui homicidio cãm dedis

h se[h] videt: nõ videt ad sacerdotiũ promouẽdus. Clemens. iij.

¶ Homicidiũ casuale iputat ei q̇ dedit operã rei licite si nõ adhibuit diligẽtiã quã debuit. C. xij.

Ad audientiã apostolat⁹ nr̃i puenit: ꝙ cũ quidam pbr̃ volẽs corrigere quẽdam de

i familia[i] sua: cigulo quo cingi solebat ipm̃ verberare tẽtaret: contigit ꝙ cultell⁹ de vagina que cigulo adherebat elapsus cũ i dorso aliquãtulum vulnerauit. postmodũ vero cũ ille vulnerat⁹ aliq̃diu vixisset: et conualuisset a vulnere alia grauiori (vt dicit) infirmitate ꝑcussus viã est vniuerse carnis ingressus. ¶ Quia vero vtrũ occasione vulneris decessisset: dubiũ habet. t. dis. duximus

k rñ. ꝙ cũ in dubijs[k] semitã debeamus eligere tutiorẽ: te cõuenit iniungere pbr̃o memorato vt in sacris ordinib⁹ nõ ministret: ꝛ eidẽ iniũcta penitẽtia cõgruenti sibi

l poteris cõcedere vt minorib⁹[l] ordinibus sit cõtẽtus. Si vero ille ex alia ifirmitate obierit: poterit (sicut erat solitus) diuina officia mĩstrare. Inno. iij. epo lugduñ.

¶ Homicidiũ casuale nõ imputatur ei qui dedit operã rei licite nec fuit in culpa. Ca. xiij.

Dilect⁹ fili⁹. A. capellan⁹ ꝓposuit ꝙ cũ q̃dã corporis molestia grauaret: vt comedendi appetitũ aliquãtulũ exci-

¶ Glo. se. distinguit inter clericũ et laicũ et signat contrarium.

b ¶ Ligauerunt. In hoc excesserunt fines licite defensionis cum possẽt aliter euadere. vnde homicidiũ subsecutũ imputet vtriq;: qꝛ licet clericus latronẽ capere ✝ possit vt res suas recuperet. ar. xxiij. q. vj. si res. et. s. de depo. c. j. isti tamẽ ad hoc procedere nõ debuerũt cũ res suas saluas haberent. cleric⁹ vero sua defendendo nõ debet armis resistere: nec aliquẽ propter res interficere. ar. xxiij. q. viij. c. j. et. ca. conuenior. et arg. xxxvj. dist. si quis vult. Ar. contra. s. e. c. ij. Laicus vero põt res suas ꝛ patris armis tueri ꝛ preuenire hostẽ. ar. C. vnde vi. l. j. et. xxiij. q. ij. dñs. sed cleric⁹ cũ armis pugnare nõ debet etiam contra sarracenos. s. de vo. ex multa. et. l. distin. clericum qui paganum. Ber.

✝ Unde dicebat Host. p iura. ʃ. al. leg. et p decre. i archiepatu. ʃ. de rap. et. ʃ. eo. tua nos. ꝙ licita est captio q̃ fieri põt sine homicidio et graui sãguinis effusione. Jo. an.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

c ¶ Detinere. Immo vr̃ ꝙ licitũ erat occidere cũ essent nocturni latrones. s. e. si pfodiẽs. sed nõ est verũ. vt. ff. ad. l. cor. de sic. furẽ.

¶ Glosa sequens reci. per obiec. et solu.

d ¶ Interimeret. Qꝛ tuti⁹ est ante tp̃s occurrere ꝙ̃ post cãm vulneratã remediũ q̃rere. C. in qui. cau. in integ. resti. nõ est neces. l. vlt. in fi. ꝛ. C. q̃n liceat vnicui. sine iudi. se vin. l. j. sʒ hoc nõ fuit licitũ ei: imo poti⁹ debuit fugere dũ soluere se nitebant sicut dñs fugit in egyptũ cum ab herode ad interficiẽdũ quereret. xxiij. q. iij. §. j. B.

e ¶ Iacturam. xxiij. q. iij. §. j. et dicit apostolus. Nõ vos defendentes: sed date locum ire. ca. causa. et. q. j. sed magis fraudem patimini. ca. causa. q. c. nisi bella. Ber.

f ¶ Arbitriũ. Et ita est argu. ꝙ penitentie arbitrarie sunt. xxvj. q. vij. tempore penitudinis. Ber.

g ¶ Utriusq; ope. Alter facto/ iste ope. s. ligãdo. s. eo. sicut. §. ij. Et ita est arg. ꝙ ita punitur qui causam prestat sicut et ipse faciens. ar. s. eo. presbyterum. et. ʃ. eo. ca. proxi.

De cetero. ¶ Casus. Quidã dyaconus prestitit cãm homicidio: querit vtrũ possit ad sacerdotiũ promoueri? Et rñ. ꝙ nõ. ¶ Nota ꝙ q̇ cãm dãni dat dãnum dedisse videtur. Ber.

¶ Glosa seq. ar. et distinguit causam remotam et propinquam.

b ¶ Dedisse. Forte consilio precepto vel ope. l. dis. si q̇s viduã. ꝛ. s. eo. sicut. §. ij. ꝛ. §. vlti. vel suggestiõe. vt. c. sicut. §. qui vero. et. s. e. c. proxi. in fi. Et est ar. ꝙ qui cãm dãni dat/ dãnũ dedisse videt. l. dis. studeat. ꝛ. ff. ad. l. aquil. q̇ occidit. §. pe. et. ff. ad. l. cor. de sicca. nihil. et. ʃ. de iiur. c. vlti. maxime cũ propiquã cãm dedit: secus vr̃ i remota. arg. ff. loca. qui domũ habebat. in fi. et. ʃ. e. ti. exhibita. Idem videtur in remota si aĩo nocẽdi hoc faciat vel minori diligentia. s. e. pbr̃m. in fi. ✝. C. ad. l. cor. de sic. si quis necandi. Ber.

Dãni dãs cãm damnũ fecisse videtur.

✝ Ibi nõ est cã remota: immo ꝓpinqua et coherẽs. vñ idẽ iur est. ar. ff. de rei vẽ. que religio. sis. Sm̃ Host. Joan. andr.

Ad audiẽtiã. Cõmunis diuisio. Secũda pars ibi: quia vo. Ab. ¶ Casus. Quidaʒ presbyter volens corrigere quẽdã de familia sua corrigia qua cingi solebat ipm̃ verberare tẽtauit: contigit ꝙ cultellus de vagina que cigulo adherebat elaps⁹/ in dorso aliquãtulũ cuʒ vulnerauit: postmoduʒ cum ille vulneratus cõualuisset a vulnere grauiori infirmitate percussus decessit: quesitũ fuit a papa quid de ipso sit agendum? Rñ. papa: q̃ dubitat vtrũ occasione vulneris decesserit. ꝛ in dubijs via sit tutior eligenda: predictus sacerdos in sacris ordinibus nõ ministret. tamẽ iniũcta sibi penitentia competenti cõcedi potest eidem vt minoribus ordinibus sit contentus. Si vero ille ex alia infirmitate decessit: vt prius suũ officiũ exequat. ¶ Nota ꝙ qui nõ adhibet diligentiã quã debet imputatur ei: licet det operã rei licite. Itẽ in dubijs via tutior eligenda est. Item verbũ dispensationis ius cõmune continet. Ber.

¶ Glo. se. recitet p. q. et solu. scdo signat contrariũ et soluit.

i ¶ De familia. Qḋ bene licet leuiter ± etiã si sit cleric⁹. ʃ. de sentẽ. excõ. volũtate. qꝛ ius emẽdationis cõcesse nemo trãsgredi dʒ. C. de emẽ. ꝓpin. l. vna. in fi. sed iste idiscrete correxit. Ar. s. s. eo. lator. iste nõ adhibuit diligentiã remouẽdo cultellũ: ille nõ tenebat ad hoc quia nec per se aliquid fecit: sed sibi factum fuit.

± Et si cingulum erat molle. gof. Joan. and.

k ¶ In dubijs. Sic. s. de spõ. iuuenis. et. ʃ. eo. significasti. ij. et. c. pe. ʃ. de cle. excõ. ministran. illud. ergo tene certũ ꝛ dimitte incertũ. de pe. dist. vij. si q̇s positus. in. ff. de reg. iur. in ambiguis. et in re dubia certa non põt ferri sñia. xj. q. iij. graue. et. xxx. q. vlti. §. vlti. in eo enĩ facto qḋ finitũ est nõ est locus p̄iecturis. ff. de x̄bo. ob. cõtinu⁹. §. cũ ita. i. fi. ✝ vnde quãdoq; propter ambiguũ duplicitatis imponitur penitentia. s. de his qui fi. oc. ca. vlti.

✝ Qui p̄mittit ephesi. darc: ex q̃ ibi peruẽit etiam si duplomare sit vsus statu obligat⁹? ʃ. Joan. and.

l ¶ Minoribus. Dispensatiue tamen. s. eo. continebatur. Ber.

Dilectus. Cõmunis diuisio. Scd̃a pars ibi: ideoq;. Abbas. ¶ Casus. Quidã capellanus. A. nomine dum infirmitate corporis grauaretur vt comedẽdi appetitũ excitaret/ equũ quẽ nutriuerat/ ascendit: sed cũ bene nõ pareret habenis preter voluntatẽ sedẽtis cepit saltibus lasciuire. capellanus (vt eius impetũ refrenaret) vim tulit freno et equũ calcaribus stimulauit: ꝛ freno fracto dũ curreret festinãter arbitrio ꝓprio: quedã mulier ifantẽ portans veniẽs ex obliquo obuiauit: equ⁹ in eam ruens puerũ interfecit procul abiecto sessore. Capellanus ad papã accedens eidẽ p̄dicta exposuit: vnde mãdat dyoc. epo q̃ten⁹ si est ita ipm̃ nõ ipediat: quomin⁹ suũ officiũ exequat: cũ ipse nec volũtate nec actu homicidiũ perpetrauerit: nec dabat operam illicite rei: ꝛ adhibuit diligẽtiam quã debuit adhibere. ¶ Nota ꝙ duob⁹ modis cõmittit homi-

cidiũ actu.s.et voluntate. Item voluntas et propositũ distinguũt maleficia. Item nota distictionem an quis det operã rei licite vel illicite. Item si homicidium casu cõmittatur: et culpa non precedat non imputatur. Ber.

rit ad maiores ordines presertim in monasterio promoueri. ¶ Nota q homicidium casuale non imputatur alicui: si dat operam rei licite: et adhibet diligentiam quam debet. Bernardus.

b ℭ Si monachus. Si.s.e. tua. nã rem necessariam agebat ꝛ vtilẽ. j.eo.ca.vlti. Ber.

a ℭ Freno. Qꝺ de leui frãgi nõ credebat al's in culpa esset arg.j.e. significasti.j.et.ff.ad.l. aql.idem iuris.§.j.vl' si ppter iperitiã suã equꝰ taliter lasciuisset.instit. ad.l.aql.§.ipetu quoq.

b ℭ Voluntate. Et iõ nõ iputat̃ qm̃ voluntas ꝛ ppositum distinguũt maleficiũ.ff.de furtis.q iniurie.et.j.de sen.excõ. cũ voluntate. ad cor eni respicit deus. vt.xxiiij. q.v.si qꝺ inuenisti.ꝛ.xv. q.vj.c.j.ad fi. Tan.

c ℭ Nec actu. Qui tñ solus nõ sufficit vt reddat hominẽ irregularẽ nisi assit volũtas vel culpa. l.dist.hi qui.et.j.eo.c.p xi.nisi scãdalũ aliud induceret vt ibi.in promouẽdo tamẽ secus est: qꝛ solo actu reddit̃ irregularis.† xv.q.j.c.vlti. De hac tamẽ materia dicit̃.s.co.sicut.

d ℭ Illicite rei. Qꝺ si esset iputaret̃ vt plene dictũ est.j.c.sicut. B.

Ex litteris. Prio ponitur consultatio. Scꝺo pape indagatio ibi: nos. tertio decisio ibi: ad te. Abbas sic.

ℭ Casus. Quidã pbr̃ (dũ fenũ vellet de curru deponere) particam q fenum ligatur: proiecit in terrã et dũ fenum in terrã piiceret.quedã puerũ iuxta currũ quidã iuenit semiuiuũ qui modicũ liuoris in fronte habebat et nihil aliꝺ lesionis.dubitauit sacerdos an hoc esset ei iputandũ. accessit ad papã cũ litteris epi sui.papa q̃siuit ab eo vtrũ circa currũ sollicite circũspexit priusq̃ particã proijceret in terrã an esset aliqs circa currũ. q̃ r̃ndit q diligẽter circũspexit. sed neminẽ vidit. vnde papa ipm ad episcopũ suũ remisit. mãdans quatenꝰ si est ita: ipm libere pmittat exequi officiũ sacerdotis: nisi contra eũ graue scandalũ sit obortũ: vel tãta laboret infamia q inde debeat se purgare. ¶ Nota q qui diligentiã adhibet quã debet dãdo operã licite rei si inde homicidiũ contingat nõ imputatur. Item scãdalũ reddit hominem irregularem et inducit purgationem: licet veritas aliter se habeat. et sic punitur quis sine culpa. Ber.

tarct: equũ quẽ nutriebat ascendit: qui cũ bene nõ pareret habenis: sed preter sessoris arbitrium saltibus lasciuiret: ipse (vt eiꝰ refrenaret impetũ) frenoᵃ vi intulit: equũq calcaribꝰ stimulauit: cũq fracto freno equꝰ pprio arbitrio relictꝰ curreret festinãter: quedã mulier veniẽs ex obliquo infantulũ baiulans obuiauit: in quã equꝰ irruẽs (procul abiecto sessore) puerũ predictũ oppressit. Ideoq mãdamꝰ qtenꝰ si est ita: cũ idẽ capellanꝰ nec voluntateᵇ necactuᶜ homicidium ppetrauit nec dedit operã illiciteᵈ rei: nõ ipedias quominꝰ diuia possit officia celebrare. Idẽ meteñ. epo.

ℭ Summatur vt.s.ca.proxi.
Capitulũ.xiiij.

.j. Ex litteris.t.f.accepimꝰ q cũ. H. psbyter fenũ vellet de curru deponere particã superius alligatam proiecit in terram: et cũ feno insisteret deponẽdo: puerũ quẽdã iuxta currũ repperit semiuiuũ: in quo preter modicũ liuoris i fronte nihil inueniri potuit lesiõis. ¶ Nos autẽ ab eodẽ quesiuimꝰ sacerdote: si priusq iaceret particã circũspexissetᵉ sollicite an aliqꝺ esset circa currũ.q̃ qꝺ diligenter circũspexit asseruit: sꝫ qꝺ vidisset aliquem denegauit. ¶ Ad te igitur remittẽtes eũdẽ: mãdamꝰ quatenꝰ si res ita se hꝫ nisi circa eũdẽ graue scãdalũᶠ sit exortum: vel tãtaˢ laboret infamia q deficiẽte accusatore oportet eidẽ canonicã purgationem indici: ipm libere permittas exequi officium sacerdotis.

Idem bisuntiñ.archiepiscopo.

ℭ Summatur etiam.vt.s.eo.dilectus. Capitulũ.xv.

ij. Ex litteris tue.f.accepimꝰ q quidã monachus ad deponẽdam de cãpanili cãpanã subseruiẽs: qꝛ quoddã lignũ corruit ipso mouẽte quedã puerũ oppressit et occidit. ¶ Quocirca mãdamus quatenus si monachᵇꝰ ipse rẽ necessariã agebat et vtilem: et in loco p quẽ aliquẽ trãsireⁱ non crederet vl' ibidem existere: vel etiã illuc de cõsuetudine venire qñ lignũ dinoscit̃ mouisse satis poterit presertimᵏ i monasterio ad altiores ordines promoueri.

Idem episcopo paduano.

ℭ Summatur vt.s.eo.dilectus
Capitulũ.xvj.

.j. Significasti nobis q cum .f.clericꝰ equitaret: equus cui insidebat/tam se q̃ ipm proiecit in aquã. vñ clericꝰ ipm grauiter calcaribus stimulauit. equus vero cũ existeret bucca durus: preter voluntatẽ sessoris raptus in cursum mulierẽ quãdã obuiam habuit: quã ex iprouisoˡ pedibus interfecit. Cũq nos ab eodem clerico fecissemus inquiri: vtrum equi vitiũ prius sciuissetᵐ: illud asseruit se ignorasse. ¶ Ioq mandamus qtenus si itaⁿ est: ad cautelãᵒ iniũgas eidem pniam competẽtemᵖ: qua peracta nõ ipedias quominus in susceptis ministret ordinibus: ꝛ ad maiores valeat promoueri. Idem.

ℭ Nõ censet̃ homicida is quo pbibẽte ꝛ cãm nõ dãte a cõsanguineis homicidiũ cõmittit̃. C.xvj.

nere.infamia. Ꝙ tñc demũ cum non purgatur: sed antiquitate tẽporis vel qꝛ pacificatuꝫ est cessetr scãdalũ cessabit effectus et facit qꝺ no.j.co.petrus. Io.a.

i ℭ Transire non crederet. Uel si credebat aliquẽ trãsire vel ibi aliquẽ eẽ: ꝛ añ casũ clamauit caue caue.j.eo.c.vlt. et.l.dis.si duo.et.ff.ad.l. aql.si putator.ꝛ isti.e.§. si putator. vbi ponit̃ tenor verboꝝ q hic sunt: al's iputaret̃.l.di.sepe.i pñ. qꝛ nõ adhibuit diligẽtiam quã debuit.s.co.ad audientiam.

k ℭ Presertim.i.maxime.quoniã alibi posset sine dispensatione: quia sibi imputari non debet q fortuitos casus qui pũideri nõ possũt nõ preuidit.j.eo.ca.vlti.Ber.

Significasti. Cõmunis diuisio. Secunda ibi: ideoq. Abb. — Diuisio.

ℭ Casus. Quidã clericus cum eqtaret equus tam se q̃ ipm proiecit i aquã: ppter qꝺ clericꝰ equum grauiter calcaribus stimulauit: equus vero (cũ esset bucca durus) preter voluntatem sessoris raptus est i cursum: et quãdam mulierem quam obuiã habuit interfecit. clericus ad papam accessit.et ipse fecit inquiri ab ipso vtrũ equi vitium prius sciret et ille asseruit se ignorasse.mandat papa episcopo suo quatenꝰ si est ita ad cautelam iniũgat ei penitentiã competentẽ. qua peracta non impediat ipsum quo minus in suscepto ordine ministret: ꝛ ad maiores valeat promoueri. ¶ Nota q quis tenetur probare ignorantiam suam. Itẽ quandoq pena indicit̃ ad cautelam. Ber.

l ℭ Improuiso. Et sic non affuit occidẽdi voluntas.

e ℭ Circũspexisset. Et sic diligentiam adhibuit dãdo operam licite rei vnde non imputatur.vt.l.dist.si duo.B.

f ℭ Scandalũ. Nota ergo q solum scandalũ reddit hominẽ irregularẽ: siue punitur innocẽs propter scãdalũ.s.de cleri.egro.tua. et.s.de preben.cum teneamur.

¶ Glo.seq.signat contrarium et soluit.

g ℭ Uel tãta. Et ita aliud est infamia q̃ scandalũ: ꝛ plus iportat graue scãdalũ q̃ infamia: quia infamia tollitur per purgationem vt hic: sed vbi graue scandalũ est nõ indicitur purgatio: vt hic patet. Arg.j.s.de coha.cle.ꝛ muli.tua. vbi ppter scandalũ indicitur purgatio nõ est ptra: qꝛ purgatio ad vtrũq refertur.‡ Ber.

Ex litteris. Diuide vt.s.eo.dilectus. Ab.sic ℭ Casus. Quidam monachus dum deponeret de cãpanili campanã: quod dam lignum corruit: et quẽdam puerum occidit: queritur quid iuris sit: R̃n. papa. si monachus rem necessariam et vtilem agebat: ꝛ in loco per quẽ nõ crederet aliquem trãsire: vel ibi esse: vel aliquẽ illuc de cõsuetudine venire quando lignum mouebat: bene poterit ad maiores ordines presertim in monasterio promoueri.

m ℭ Sciuisset. Quia si sciret non fuisset absq culpa cum sciret se nõ sufficere ad eius retentionem.ff.ad.l.acquil.idem iuris.§.j.cũ affectare quisq non debeat in quo intelligit vel intelligere debet infirmitatem suam alijs periculosam futurã.vt ibi dicitur.insti.e.§.impetu quoq.†.et si.et.s.eo.dilectus.ar.hic eni leuissima culpa facit hoiem irregularẽ†.s.eo.continebatur.Ber.

¶ Glosa sequens querit et soluit.

n ℭ Si est ita. Sed qualiter constabit de hoc: Quia forsitan solus erat. Ob defectum probationis per iuramentum proprium faciet fidem: quia solum deum habet vltorem. C.de reb.credi.l.ij. et precipue cum conscientia alicuius queritur: statur iuramento ipso.j.de sentẽ.excõmunica.si vero.ij.et.s.de testi.presentium.et.s.de excep. pastoralis.ꝛ.s.qui matri.accu.possunt.cum in tua.et.xxxj.q.ij.si verum esse.et precipue si est bone fame.vt.ff.de re mili.non omnes.§. a barbaris. Et sup hoc poterit adiũgere cõpurgatores‡ propter excellentiã ordinis.j.de purga.cano.ex tuarũ. Quia circa maiora cautius est agendum.vij.q.vlti.ca.vlti.et.ff.de carbo.edic.l.j.§.ij.ꝛ xlij.distin.quiescamus.

o ℭ Ad cautelam.j.eo.significasti.propter ambiguũ duplicitat̃. xxiij.q.v.excõmunicatorũ. Sicut ad cautelã quãdoq aliquis absoluitur.j.de senten.excõ.venerabili.ꝛ.s.de appel.ad presentiã.ꝛ.s.de testi.veniens.ij.in fi.Ber.

p ℭ Competentem. Arbitrio superioris. Et leuis debet esse cum i culpa non fuerit. Ber.

† Nisi necessitas excuset.s.eo.ti.ca.ij.vel casus fortuitus.j.ca.iij.et.c.iohannes.et.c.fi. s̃m Hostiẽ. nõ video q ad irregularitatẽ puenientem ex actu q differant pmouendus et promotus. Joan.and.

‡ Host.contra q̃ itelligit istã lrãꝫ q solũ scandalũ sufficiat. vt si puer erat ex magno ge-

† s̃m Joã. Unde dicebat. Gof. q si ab instructo et perito inedtando potuisset hoc puideri iputaretur ei.j.ca.vlti. Jo.and.

‡ Non putat Hostiẽ. hoc necessarium nisi laboret infamia.s.c.ij. et.j.titu.ij. Joan.and.

Petrus dyacon⁹ et monachus sancti Johānis de puna sua nobis īsinuatiōe monstrauit: ꝙ cum ipm quondā seculari habitu ī ecclesia de rigelo beneficiū obtinentē: abbas illius ecclīe eodē beneficio spoliasset/ cognati et amici eius irati plurimū et cōmoti: nocte quadam in domo dyaconi cōuenerūt: et cena facta dicebāt ꝙ vindictā volebant sumere de abbate: inhibiti autē expresse ab eodem dyacono ne abbatem occiderēt: aut aliquid sibi facerent vnde ordinis sui discrimē incurrerent ⁊ aīe detrimentū: nihilominus irruerūt in eum: et plagis impositis abierūt semiuiuo relicto: qui post dies aliquos expirauit: ⁊.ī. ¶ Quocirca mādamus quatenus si premissa noueris[a] veritate subnixa: sepedicto dyacono nō solum in dyaconatus officio ministrare: sed etiam ad ordinē presbyteratus ascēdere (si aliud canonicum non obstiterit) liberā concedas aucto. apo. facultatē. presertim[b] si super hoc non fuerit respersus infamia: cum ei nō debeat imputari qđ contra prohibitionem[c] ei⁹ expressam eo causam vel occasionem[d] non dante: ausu sacrilego fuit ab ipsius consanguineis attentatum. Idem abbati sancte trinitatis de meldēberg.

¶ Irregularis censeẜ qui alium letaliter percussit: licet ab alijs fuerit extinct⁹: idē si non apparet an letaliter si etiā percussus ab alijs obijt/ et non apparet ex cuius vulnere decesserit. idem est si pcusserit non letaliter: si animū occidendi habuit/ et ex aliorum vulneribus percussus expirauit h.d. notabiliter. Ab. Ca. xviij.

ij. Significasti nobis: ꝙ cum quidā maleficus ingressus ecclesiā eucharistiā cum altariū ornamentis et libris ecclesiasticis extra ecclesiā asportasset. L. pbr̄ ecclesie canonicus regularis: prefatum iniquitatis filiū fossorio arrepto pcussit: sed si ad mortē fuit ictus hmōi tu et ipse penit⁹ ignoratis: quē parrochiani ecclesie videntes ornamēta ecclesie asportantem (arreptis gladijs ⁊ fustib⁹) in eodē loco ptin⁹ occiderūt: ⁊.ī. ¶ Nos ī pmisso casu credim⁹ distinguēdū: vtrū cōstare possit ꝙ prefatus sacerdos nō inflixit pcussionem letalē: de qua si aliorū non fuissent vulnera subsecuta pcussus minime interijsset: et si percussor voluntatē non habuerit[e] occidendi: neqꝫ ipsius studio[f] concilio vel mādato[g] processerint alij contra illū. ¶ Et quidē si hoc ita se habet: ꝙ forsan ex eo posset ostendi si certa apparuisset percussio ab eodē inflicta: tā modica et tā leuis/ in ea parte corporis ī qua quis de leui percuti nō solet ad mortem: vt peritorū iudicio medicorū talis pcussio assereret nō fuisse letalis: cū de ceteris credendū[h] sit ipsi qui nō accusatur vel denunciatur ab aliquo: sed per seipm consiliū appetit salutare: post penitētiā ad cautelā iniunctā: in sacerdotali poterit officio ministrare: maxime religionis accedente fauore: cū sit canonicus regularis: et sine oī scādalo possit sacerdotale officium celebrare. ¶ Qꝫ si discerni[i] non possit ex cuius ictu

Diuisio. Petrus. Primo facti narratio. Secūdo puisio. scđa ibi: quocirca. Ab. ¶ Casus. Petrus dyaconus et monachus dum olim esset in habitu seculari: quoddā beneficium obtinens in ecclesia de rigelo: abbas illius ecclesie ipsum eodem beneficio spoliauit propter quod amici illius cōmoti nocte quadam in domo dyaconi conuenerunt: et cena facta dicebant ꝙ volebant vindictā sumere de abbate. sed dyacon⁹ illis expresse īhibuit: ne abbatem occiderēt: aut aliquid facerent vnde posset periculū sui ordinis īcurrere: ipsi nihilominus irruerunt in eū: ⁊ plagis impositis post aliquot dies expirauit: monachus iste dño pape rem per ordinem explicauit. vnde mandat papa epō dyocc. quatenus si pmissa vera sunt: dyacon⁹ predict⁹ nō solū in dyaconat⁹ officio poterit mīstrare: sꝫ etiā ad supiores ordines poterit promoueri: nisi aliud canonicū impediat. presertim si sup hoc non fuerit īfamatus cum sibi obesse non debeat qđ contra prohibitionē ipsius expressam eo causā vel occasionē non donāte fuit ab ipsius consanguineis attemptatum. ¶ Nota ꝙ infamia respersus promoueri non potest. Itē non est imputādum alicui qđ contra phibitionem ei⁹ expssam actum est: alioquin dolus alterius ei obesset q̄ culpabilis non fuisset. Itē qui causam vel occasionē dāni dat: dānū dedisse videtur. Ber.

¶ Glo. se. q̄rit ⁊ remittit.

a ¶ Noueris veritate. Et qualiter poterit ei de hoc constare? Dic vt dixi. s. eo. ca. proxi. † ⁊ si īfamatus esset se expurget. ī. de purga. cano. ex tua. nisi graue scandalū esset. s. eo. ex litteris. ⁊. ī. ca. proxi. arg. B.

b ¶ Presertī. i. tm̄. qꝛ si esset īfamat⁹ debet expurgare. vt dixi. B.

¶ Glo. seq. reci. p. q. qđ si nō prohibuisset ar. pro ⁊ contra et soluit.

† Et ibi dicit ꝙ p iuramentū putat Ho. hoc pbari posse p testes si q̄ fuerūt phibitioni psentes et in defectū etiam p illos quib⁹ prohibitio facta fuit. ꝺ testi. co. c. fi. io. an.

c ¶ Contra prohibitionem. Sic. et. s. de symo. sicut. ij. imo etiā si nō prohibuisset: dūmodo tamē nō dedisset consiliū nō tenetur. ī. q. iiij. qꝛ presulat⁹. ‡ vbi est similis casus. Nec de volūtate debet aliquis se purgare. Arg. cōtra in prece. ca. quia psulat⁹ ibi ꝙ absqꝫ sua volūtate. ⁊. ī. ca. proxi. C. de fi. instru. l. vlti. C. de his qui ad eccle. cōfu. presenti. circa prin. qđ videẜ potius consentire: quia si eo audiēte et non contradicente et tacente talia dicebant: consentire presumetur. vnde imputaretur ei. Vin.

‡ Vbi de hoc. vbi etiam no. nunquid lesus teneaẜ actionē iniuriarū remittere si scit ꝙ alꝰs sui ledētem occidēt. Joan. and.

d ¶ Occasionē. Nō itelligas istud ita large ne sit. ꝫ. xxiij. q. v. cū hō. ⁊. c. de occidēdis. Sed de cā vel occasione ppinq. ar. s. e. ad audientiā. ⁊. c. de cetero. qꝛ in veritate ppter eū fuit occisus. Ber.

Significasti nobis. Istud ca. est multū allegabile. et ita cōiter solet summari. Quo ad legē promotionis censeaẜ irregularis et pro homicida qui vulnerauit: licet nō posset sciri an vuln⁹ fuerit letale ex quo vulneratus ab alijs obijt. Diuiditur. In prima ponitur cōsultatio. In secunda responsio distinguēs ibi: nos. Primū membrū prosequitur ibi: et quidē. Secundū ibi: ꝙ si. Abbas si. ¶ Casus. Quidā maleficus intrauit ecclesiam vt ornamenta altaris ⁊ libros ecclesiasticos/ et eucharistiā asportaret: laurenti⁹ pbyter eiusdē ecclesie canonicus regularis accepto ligone maleficum illum percussit: sed si ad mortem fuerit ictus hmōi penitus ignorauit: parrochiani illi⁹ ecclesie vidētes illū ornamēta ecclesie asportantē: acceptis fustib⁹ ⁊ gladijs interfecerūt eūdem. presbyter iste de sua salute cogitās cōfessus est abbati suo predicta: vnde abbas dño pape supplicauit vt cū eo misericorditer agere dignareẜ: dñs papa in casu premisso dicit distinguendū: vtrū constare possit ꝙ pfatus sacerdos nō inflixit mortalē percussionē de qua mortu⁹ non fuisset si aliorū vulnera nō fuissent subsecuta: ⁊ si ille pcussor voluntatē nō habuerit occidēdi: nec studio/ cōsilio/ vel mandato illius processerūt alij contra illū: ⁊ si hoc ita est post penitentiam ad cautelā iniunctā in officio suo poterit ministrare religiōis fauore: ⁊ sine scandalo sacerdotale officiū pōt exercere cū regularis existat: cū de his sit ei credendū q̄ nō accusaẜ vel denūciatur: sed p seipm consiliū appetit salutare. ꝙ si discerni nō possit ex cui⁹ ictu mortu⁹ fuerit: ī hoc dubio tanqꝫ homicida debet haberi sacerdos: et si homicida nō sit a sacerdotali debet officio abstinere: qꝛ in hoc casu tuti⁹ est abstinere q̄ celebrare: pro eo ꝙ ī abstinēdo nullum/ ī celebrādo vero magnum periculū timeatur. Si vero sacerdos prius pcussus ab illo malefico vt dicebatur cū ligone illū percussit ī capite: licet vim vi repellere liceat: quia tñ id fieri debuit cū moderamine inculpate tutele nō ad sumendā vindictam/ sed repellendā iniuriam nō videtur sacerdos ab homicidio excusari: tū ratiōe istrumenti cū quo ipse pcussit qđ nō solet leuem plagam īferre cū graue sit tū rōne partis in q̄ fuit ille percussus in qua de modico ictu mortaliter quis solet ledi. ¶ Nota ar. ꝙ voluntas imputatur in homicidio. Item consilio/ mandato/ studio cōmittitur homicidiū. Item in penitentia cuilibet est credendum: quia nō est verisimile ꝙ aliquis sit īmemor sue salutis. Itē penitētia iniūgitur alicui ad cautelam. Item fauore religionis fit ꝙ alꝰs non fieret. Item nihil cū scandalo est faciendum. Item in dubijs via certior est tenēda. Item punitur quis sine culpa. Itē vim vi repellere licet: sed cū moderamine inculpate tutele. s. cum equali repulsione. Item vindicta nō est sumenda: sed iniuria propulsanda. Item ratione instrumēti cū quo quis percutitur: et ratiōe partis in qua percutitur iudicatur homicidiū. Ber.

e ¶ Habuerit. Arg. ꝙ voluntas imputaẜ in homicidio: licet ex suo vulnere mortu⁹ nō fuerit. ar. ī. q. iiij. qꝛ presulatus.

f ¶ Studio. i. suggestiōe vel adhortatione. s. e. sicut. § qui vero ca. ī. de exces. prela. ex litteris. B.

g ¶ Mandato. De hoc dictum est. s. eo. sicut.

h ¶ Credendū. Sic ar. ꝙ in iudicio aīe cuilibet est credēdū: qꝛ nō est verisimile ꝙ sit īmemor sue salutis ¶ . ī. q. vij. sanctimus.

¶ Glo. se. alle. concor. ponit diuersitatē inter legē et canonē.

i ¶ Qꝫ si discerni. Eadē dist. ponit lex. ff. ad. l. aql. itē mela. §. sꝫ si plures. vñ hoc sumptū fuit: sed in hꝫ est diuersitas: ꝙ si vn⁹ pmo percussit/ ⁊ alter postea occiderit: pm⁹ nō teneẜ nisi de vulnerato: scđs teneẜ tanqꝫ de occiso. ff. e. huic scripture. §. j. et. l. itē mela. §. celsus. secus ſm canones: vt hic. et. xxiij. q. vlti. ca. vlti. Ber.

Dicit Hostie. ꝙ etiā in foro ɔtentioso qñqꝫ crediẜ sup his q̄ aliter pbari non pñt. facit. s. eo. significasti. et qđ ibi no. qꝛ pbationibus est succurrēdū cū aliter pbari non pōt: et facit qđ dixi. s. c. pxi. sup. j. glo. Itē illi testi magis credi dꝫ q̄ melius veritatē nouit: sed post deū nullus melius nouit cōsciētiam hōis ipo eodē de cuius ɔscia q̄riẜ: faciat ergo hō qđ pōt. xxij. q. ij. faciat. qꝛ impossibiliū nulla ē obligatio. s. de pac. c. fi. ſm Hos. Jo. an.

a ¶ Dubio. In dubio enĩ viã debem⁹ eligere magis tutiorẽ. vt hic dicit. t. ĩ. de re. iur. c. ij. t. ĩ. eo. c. penul. t. s. c. ad audiẽtiã. vbi de hoc.
b ¶ Repellere. ĩ. de sen. excõ. si vero. j. di. ius naturale. ff. de vi et vi ar. l. j. §. vim vi. ff. ad. l. acquil. sciẽtiã. §. qui cũ aliter. Ber.
¶ Glosa sequens alleg. iiij. concor. et litterã exponit. Secũdo alleg. vij. cõtraria. Tertio soluit ꝑ p̃ma pte si tria cõcurrãt. Quarto põit distictionẽ. Ala. et Ioan.
c ¶ Tutele. C. vnde vi. l. j. et. ĩ. de sen. excõ. vt fame. §. vlti. tamẽ si defendens ex ꝓposito non excedat modũ nõ tenetur. xxiij. q. iij. nõ inferenda. et. ff. ad. l. aquil. si ex plagis. §. tabernari⁹. nec dicit excõicat⁹ qui excedẽdo modum nõ ex ꝓposito repcuttit clericum. sr. s. de resti. spol. olim. j. in fi. et. ĩ. de sen. excõ. ꝑ pendim⁹. Ar. ꝯtra. ꝙ nõ liceat vim vi repellere. xlvj. dist. seditionarios. xxiij. q. j. §. j. et. c. j. t. q. iij. §. j. et. s. e. c. suscepim⁹. et. xxij. q. iiij. inter querelas. et. C. de epis. t cle. si quis in hoc gen⁹. Ad hoc dicas ꝙ vi vi repellere lz: vt hic dicit. et in cõcor. p̃mis. tñ quedam cõsiderãda sũt in repulsione tali vt in cõtinenti fiat et nõ ex itervallo. ff. de vi et vi ar. idẽ est. §. cũ igit̃ q. et. ĩ. de sen. exc. si vo. Itẽ si cã defensionis et nõ vlciscendi: vt ff. ad. l. acquil. sciẽtiam. §. vl. et. xxiij. q. j. q̃d culpat. t cũ moderamie inculpate tutele. tñ si quis modũ excedat t non ex ꝓposito nõ tenet̃: vt dictũ est in p̃dictis cõcor. Ala. et Io. distiguũt an fiat vis ꝑsone/an reb⁹. Si persone tunc anteq̃ sit vis illata repellenda est: et si aliquis vim factam repellat poti⁹ p̃sumi debeat ꝙ defendẽdi non vlciscẽdi causa hoc fiat: dũmodo in ipso negocio fiat. ff. ad. l. acql. si ex plagis. §. tabernari⁹. t hoc si prim⁹ percussor denuo volebat percutere: alioqui si nolebat ipsum repercutere et alter percussit potius dicitur esse vindicta q̃ repulsio iiurie: t h̃ equũ vr̃. Seruat̃ enĩ moderamẽ si illud tm̃ fiat quo omisso violẽtia repelli nõ posset: si ergo violentum interficis sic ꝙ periculũ mortis ab eo vitare nõ poteris: cum sine pena interficis. ff. ad. l. acquil. l. iiij. C. ad. l. corne. de sicca. l. j. et iij. arg. s. eo. ca. ij. Si autẽ vis infertur rebus licitũ est repellere illa tã vim incõtinenti et inferendã vel q̃ citius sciuerit t poterit † col lectis amicis. ff. de acquir. pos. q̃d meo. §. vl. t. l. clã possidere. §. qui ad nundinas. t. s. de resti. spol. olim. Iniuriã vero iã illatã persone ex interuallo repellere non licet: quia sic esset vindicta: et ita intelliguntur contraria hic signata. Ber.

Tua nos. Diuidit̃: qꝛ duo sunt quesita. Scd̃m ibi: ad vltimũ. Et quelibet pars põt subdiuidi in cõsultationẽ et r̃nsionẽ q̃ patet in lr̃a. Ab. ¶ Casus. Quidã monachus credẽs se quãdã mulierẽ a gutturis tumore liberare: tumorẽ illũ aperuit: p̃cipiens illi mulieri ne vẽto se expõeret vllo modo: ne forte si ventus subintraret: cãm mortis inferret: sed mulier contẽpto eius mãdato: dũ messes colligeret: vento se exposuit incaute. et sic ꝑ aptionẽ gutturis sanguis multus effluxit. et sic mulier diem clausit extremũ: quesitum fuit quid de isto monacho sit agendũ? R̃n. pa. ꝙ licet ipse monach⁹ multum deliquerit alienũ officiũ vsurpãdo q̃d sibi non conueniebat: si tñ causa pietatis hoc fecit: et pitus erat in exercitio cirurgie et adhibuit diligẽtiam quam debuit: ex eo ꝙ per culpam mulieris contra illius consilium hoc ei contigit non est repellendus quin post satisfactionem cõdignam cum eo misericorditer agi possit vt valeat celebrare diuina. alioquin iterdicẽda est ei sacerdotalis ordinis executio de rigore. ¶ Ad vltimum. Alia questio facta fuit dño pape et eccl̃e. Quidã scholaris timens ne latrones essent ĩ domo: surrexit d̃ lecto t iuenit ibi furẽ q̃ scholarẽ vulnerauit/et recessit: mane facto scholares quesierũt eũdem latronem et inuentus est vulneratus et traditus potestati coram quo asseruit ꝙ p̃dicta nullatenꝰ perpetrasset: potestas ad scholarem illũ nũcios misit vt diceret quicquid sciret de fure illo/vel traderet itersignia. qui cultrũ quẽ ipsi latroni abstulit: t sotulares quos ibi dimiserat nũcijs tradidit: nil amplius de ipso facto se intromittens. Potestas his receptĩ latronem ip̃m apparitoribus suis tradidit puniẽdũ: qui sibi amputauerũt virilia t oculos eruerunt: latro ira t dolore cõmotus nec cibũ sumere voluit nec potũ: t sic mortu⁹ est: querit̃ vtrũ scholaris ille possit ad sacros ordines promoueri? R̃n. papa ꝙ si prefatus scholaris al̃s dignus est propter predictũ euentum a sacris ordinibus nõ est prohibẽdus. ¶ Nota ꝙ null⁹ debet vsurpare officiũ q̃d ad ipsum non pertinet. Item qui diligentiam adhibet in factis suis licet aliquod sinistrũ eueniat ei non est imputandum. Item qui non est ĩ culpa: non est ab ordinibus prohibendus. Ber.

a ꝑcussus iterijt: ĩ hoc dubio[a] tãq̃ homicida dꝫ haberi sacerdos: et si forte homicida non sit a sacerdotali officio abstinere dꝫ: cũ in h̃ casu cessare sit tuti⁹ q̃ temere celebrare: ꝓ eo ꝙ ĩ altero nullũ: in reliquo v̄o magnũ pͥculũ timeat̃: et. ĩ. Si v̄o (queadmodũ ꝓhibet̃) sacerdos iste prius ab illo percussus sacrilego: mox eũ cũ ligone in capite repcussit: q̃uis
b vim vi repellere[b] omnes leges t oĩa iura permittãt: qꝛ tamẽ id debet fieri cũ moderamine inculpate tutele[c]: non ad sumendã vindictã: sed ad iniuriã ꝓpulsandã: nõ videtur idẽ sacerdos a pena homicidij penit⁹ excusari: tũ rõne instrumẽti cũ quo ip̃e ꝑcussit: q̃d cũ graue sit non solet leuẽ plagã inferre: tũ rõne ꝑtis ĩ qua fuit ille ꝑcussus: in q̃ de modico ictu quis letaliter solet ledi. Idem.

¶ Religiosus chirurgiam exerces si ex ea mors sequit̃ irregularis est: etiã si sit perit⁹ t diligens: et hoc fecerit cã pietatis: sꝫ cũ eo post satisfactionẽ misericorditer dispensari põt. hoc dicit vsq̃ ad. §. Ad vltimũ. Ca. xix.

Tua nos duxit fraternitas consulẽdos t. ĩ. ¶ Quesiuisti q̃d sit de quodã monacho sentiẽdũ: q̃ credens se quãdã mulierẽ a gutturis tumore curare: vt chirurgic⁹ cũ ferro tumorẽ illũ aperuit: et cum tumor aliquãtulũ resedisset: ipse mulieri p̃cepit: ne se vento exponeret vllo mõ: ne forte vẽtus subitrãs gutturis apertionẽ sibi cãm mortis inferret: sꝫ mulier (eius mãdato ꝯtẽpto) dũ messes colligẽt: vẽto se exposuit incaute: et sic ꝑ aptionem gutturis sanguis mult⁹ effluxit: t mulier diem vltimũ sic finiuit: vtrũ videlicet cum predict⁹ monach⁹ sit sacerdos/ liceat ei sacerdotale officiũ exercere? ¶ Nos igit̃. f. t. r. ꝙ lꝫ ipse monach⁹ multũ deliquerit officiũ alienũ vsurpando
d q̃d sibi minime congruebat[d]: si tñ cã pietatis t non cupiditatis id egerit: et perit⁹ erat in exercitio chirurgie: oẽm q̃ studuit quam
e debuit diligẽtiã[e] adhibere nõ est ex eo q̃d ꝑ culpã mulieris ꝯ cõsiliũ ei⁹ accidit adeo reprobãd⁹:
f ꝙ nõ post satisfactionẽ[f] cõdignã cum eo misericorditer agi possit: vt diuina valeat celebrare: alio-
g q̃n[g] interdicẽda est ei sacerdotalis ordinis executio de rigore.

¶ Qui iudici seculari dedit intersignia furis a quo fuit vulneratus irregularis non est: licet ille postmodũ occidatur. Ab. si.

¶ Ad vltimũ fuit ex ꝑte tua propositũ ꝙ q̃dã scholaris metuẽs ne latrones ĩ hospitio suo essent: de strato cõsurgẽs reperit ibi furẽ q̃ nõ solũ ip̃m scholarẽ ꝓstrauit ad terram: sed pene ad mortẽ vulnerauit eundem: et. ĩ. Mane itaq̃ scholares latronem quesierunt eũdem: quẽ vulneratũ inuentũ: potestati vincẽtie tradiderũt: corã quo cõstãter negauit ꝙ p̃missa minime ꝑpetrauit: vñ p̃fatus potestas ad eũdem scholarẽ nuncios destinauit vt exponeret si qua sciret de fure p̃dicto/vl̃ traderet intersignia: qui cultrũ quẽ ipsi latroni abstulerat: et sotulares ab eodẽ in ipsi⁹ domo dimissos quos abstraxerat ne pe-
h dũ strepitus audiret̃: nũcijs tradidit[h] memoratis: super eodẽ fa

d ¶ Congruebat. s. ne cleri. vel mona. c. iij. t. c. sententiã sanguinis. vnde in culpa fuit alienũ officiũ vsurpando. ff. de regu. iur. culpa est.
e ¶ Diligentiã. Quia si per imperitiã accidisset ei imputaretur. insti. ad l. acquil. §. iperitia q̃q̃. sed euentus mortalitatis nõ imputatur medico. ff. de offi. p̃si. illicitas. §. sicuti. Pretextu enĩ humane fragilitatis delictũ decipientis in periculo hominis innoxiũ esse non debet vt ibi dicitur. simile. s. de eta. et qualita. ad aures. vnde versus.
Non est in medico semper releuetur vt eger.
f ¶ Post satisfactionem. Ex hoc patet ꝙ fuit in culpa/ t ex eo q̃d sequitur misericorditer alienũ officium vsurpando: et sic q̃ad q̃ imputatur alicui aliq̃d delictum: ea tamen que sequũtur ex eo non imputatur. † xv. q. j. inebriauerũt loth. Culpa enĩ mulieris huic imputari nõ debet q̃ ꝯtigit cõtra cõsiliũ ipsi⁹ sil̃e. l. dist. sepe. Ber.
g ¶ Alioquin. i. si non erat perit⁹: t si nõ adhibuisset diligẽtiã quã debuit/aut ex cupiditate fecit. Ber.
¶ Glo. seq. obijcit. alle. iiij. et soluit dupliciter.
h ¶ Tradidit. Sed videt̃ ꝙ ille scholaris potius tacere debuisset. xxij. q. ij. ne quis. Item nõne dictum eius est occasio mortis illius. xxiij. q. v. vnũ solum. in fi. et. ĩ. de exces. prela. ex litteris. Item pmouendus abstinere debet ab omni eo per q̃d possit ad effusionẽ sanguinis peruenire ‡ l. dist. clericũ qui. Item iste quasi testis induct⁹ fuit q̃d non licet clerico in causa sanguinis. xj. q. j. testimoniũ. et. s. ne cleri. vel mo. sententiã. Ad hoc dico ꝙ non fuit inductus tanq̃ testis: quis nec ad p̃sentiã iudicis accessit q̃d fit in criminalibus. in

Postulasti. q̃d ꝓbat ꝙ decre. dilecto. de sen. excõ. li. vj. dicit etiam ꝙ si inuocato p clericũ brachio seculari aliquẽ violentor occidi ꝯtigat nõ imputabit̃ clerico ꝓ p̃dictã decre. postulasti. ad idẽ. ĩ. co. c. ij. lib. vj. Ioan. and.

Uim vi repellere an licitũ sit.

Uiolẽtia fit aut rebus: aut personis.

† Dicit Ho. ꝙ plat⁹ ecclesie ad recuperationẽ rerũ ecclesie si hꝫ iurisditionẽ tp̃alẽ põt ei⁹ auxiliũ inuocare ꝓ p̃ria auctoritate excommunicatõe tñ p̃missa. sicut t possꝫ inuocare auxiliũ extranei brachij sclaris. ĩ. eo.

† Intelligas ad culpã: non enĩ ꝯtiste voluntari⁹ homicida: nec de illo tenet̃ q̃ ad deũ: vel respicit glo. dispensationẽ. Io. and.
‡ Dicebat Innocẽ. et host. post eũ ꝙ cleric⁹ de crimie ciuiliter agere potest t testificari ad penã pecuniariã t ad ꝑpetuũ carcerẽ. dicam de hoc. j. q. ij. Io. and.

aut. de testi. §. quoniā. in fi. col. vij. Cum ergo iste nec facto/nec precepto: nec cōsilio: nec defensione: nec lingua: nec adhortatiōe homicidiū fecerit: nō debet ab ordinibus impediri quib⁹ modis homicidium cōmittitur ⁊ imputatur: vt dictum est. s. eo. sicut dignū. et preterea iste seipsum occidit.

cō. xxiij. q. iij. maximianus. ⁊. q. v. non vos. ad fi. ⁊. c. relegātes. ad fi. ff. de bo. liber. qui cū maior. §. j. v. si tamē. ⁊ ar. ff. de euic. si p īprudētiā. ⁊ ar. s. e. c. tua nos. ⁊ absit vt ea que pter bonū facimus nobis imputent si pter voluntatē nostrā cuiq̄ malū ptingat. xxiij. q. v. de occidēdis. alioqn paul⁹ in effusione sanguinis suū crimē agnosceret: vt ibi dicitur qd nephas esset dicere: vt ibi. Arg. contra. xxiij. q. v. c. ij. et. c. vnū solū. in fi. de pe. dist. j. piculose. ⁊. j. de excess. pla. ex lr̃is. hodie dicendū est vt habet in ca. ij. eo. ti. li. vj. vt pmittatur protestatio. Ab.

a ¶ Puniendum. Tamē p istud nō fuit cōuictus de furto: non enim eo ipso est fur qui animo furādi domū itrauit. ff. de fur. vulgaris. §. qui furtum.

Diuisio. Sicut. Cōis diuisio. consultatio / et respōsio. secūda ibi: nos vero. Ab. sic. ¶ Casus. Quidā monachus carthusieñ. ordinis/quādā mulierē asserentē se cōcepisse ex eo/traxit per zonā quasi ludēs cū ea. ipsa p hoc sic se asseruit esse lesam q hmōi occasione fecit aborsum. propter qd dict⁹ sacerdos de consilio quorūdā ab altaris ministerio se suspēdit. quesitum fuit qd esset de eo agendū? Rñ. papa q si nō erat viuificatus cōceptus poterit ministrare. alioquin debet ab altaris ministerio abstinere. ¶ Nota q anteq̄ cōceptus sit animatus nō dicit cōmitti homicidium per aborsum. Ber.

¶ Glo. se. inducit duo similia. alleg. in cōtrariū duo iura. Primū soluit Secūdum remittit.

b ¶ Viuificatus. Sic xxxij. q. ij. qd vero. et. c. moyses. quod p vtraq̄ parte potest induci. Ar. cōtra. ij. q. v. ꝯsuluisti. et s. eo. si aliqs. c. illud cōsuluisti. intelligit quando puerperiū iam erat animatū. ⁊. c. moyses. et ca. illud. s. e. si qs. ibi exponit istud. c. quod itelligitur quādo nōdū habet animam. Similiter distinguit lex. ff. de penis. si aliqs. §. qui abortionis: tamē licet nō teneat. l. canonica: vt hic patet. nec. l. mosayca: tamen tenet. l. cornelia. de sicca. ff. ad le. cornel. de sicca. si mulierem. † et etiam. l. aquil. vt. ff. ad le. aquil. si seruus. §. si mulier. De eo qui pcurat venena sterilitatis dictū est. s. e. si quis. vbi etiam de hoc. Ber.

cto se nihil amplius itromittēs. Potestas igit receptis talibus intersignijs latronē ipsum apparitoribus suis tradidit puniendum[a]: qui sibi amputauerunt virilia: ⁊ oculos eruerunt. latro vero ira ⁊ dolore cōmotus: nec potū sumpsit: nec cibū: et sic de medio est sublatus. Unde p nostrū oraculū postulas edoceri vtrum prefatus scholaris ad sacros valeat ordines promoueri? ¶ Nos igitur inqui. t. r. q si prefat⁹ scholaris dignis meritis adiuuatur propter prescriptum euentum a susceptione sacroꝝ ordinum nullatenus est arcendus.

Idē priori ⁊ fratrib⁹ carthusiē.

¶ Qui dat cām abortiōi homicida est si ꝯceptū erat viuificatū aial rationale: al's secus. Ca. xx.

Sicut ex litteraꝝ vestrarū tenore accepimus cū qdā presbyter vestri ordinis q prius fuerat niger monachus quandā mulierē pregnātem cum qua cōtraxerat ꝯsuetudinē inhonestam ⁊ que asserebat se ꝯcepisse ex eo: p zonā arripuerit qsi ludēs: ipsa per hoc sic se asseruit eē lesam: q occasione huiusmodi abortiuit: pter qd idem presbyter pboꝝ viroꝝ vsus consilio seipm duxit ab altaris ministerio sequestrandum: et. j. ¶ Nos vero deuotioni vestre insinuatione presentiū respondemus: q si nōdum erat viuificatus[b] conceptus ministrare poterit: alioqn debet ab altaris officio abstinere. Idem. S. epo.

¶ Non imputatur clerico ciuiliter iusticiam petenti de layco: si iudex in laycum exercet vindictam sanguinis. Capitulū. xxj.

Postulasti: ⁊. j. ¶ Quesiuisti preterea vtrum contra quosdā cōtēpta excōmunicationis sentētia: debitas ecclesijs decimas subtrahētes tibi regiam implorare liceat potestatem: cū ad solutionē ipsarū vix absq̄ sanguinis effusione valeant coartari? ¶ Ad qd rñ. q si te huiusmodi querimoniā simpliciter deponente: rex cui ad bonoꝝ laudem[c] vindictā vero malorū gladi⁹ est cōmissus: in eosdē rebelles traditā sibi exercuerit potestatē: eorū erit duritie aut malicie iputandum[d]. Hono. iij. epo eboraceñ.

¶ Homicidiū casuale non iputatur ei qui non occidit: nec fuit in culpa: etiam si ad cautelam veniā postulauerit. Capitulū. xxij.

Exhibita nobis. J. clerici confessio patefecit: q cum in puerili[e] esset cōstitutus etate: cū qbusdā coetaneis suis ludēs[f] ⁊ insequēs vnū ex illis: lapidem post eū non animo[g] ledēdi: sed timorē incutiēdi piecit[h]: qui licet eo piecto lapide pcussus nō fuerit neq̄ tactus: ad aliū tamen lapidē corruēs[i] et caput offendēs: tū pter imperitiā medicantis: tū pter pr̃is incuriā qui laborib⁹ ⁊ sudorib⁹ ipm exposuit: expirauit. Quia vero dictus clericus vt mitigaret dolor pr̃is defuncti veniā sup hoc postulauit ab ipso: tu eum a sacrorū ordinū susceptione repellis: q̄q̄ idē defuncti pr̃ in extremis laborans tibi et presbytero cui suam aperuit conscientiam confessus fuerit et prestito firmauerit iuramē

¶ Exhibita. In prima parte ponitur petitio. In scda exhibitio ibi: quocirca. Ab. sic. ¶ Casus. Quidam clericus. J. nomie dū esset in puerili etate ꝯstitut⁹: ⁊ cū quibusdā alijs pueris luderet: ⁊ insequeretur vnum ex illis: lapidem post illum proiecit non animo ledendi/sed timorem incutiēdi. qui lapide proiecto non fuit tactus/sed cadēs ad aliū lapidem caput lesit. tum pter iperitiam medici: tū pter patris incuriā / qui laboribus ipsum exposuit: expirauit. dictus Jo. veniam postulauit a pr̃e illi⁹: vt mitigaret dolor ipsius pter qd eps illum a sacris ordinibus repellebat: q̄uis pr̃ defūcti laborās in extremis confessus fuerit epo q nihil dict⁹ cleric⁹ in mortē filij sui cōmisisset. vñ petebat cleric⁹ ille a papa. vt cū lesam ꝯsciētiā de morte illi⁹ non haberet: cum eo misericorditer agere dignaret. vñ mādat quaten⁹ si cōstiterit ita esse a sacris ordinibus pter hoc nullaten⁹ repellat. ¶ Nota q etas excusat a delicto Item si pcussus ab alio culpa sua in maiorē ifirmitatē inciderit non tenetur percussor. Ber.

e ¶ In puerili. Unde beneficiat⁹ talis etatis excusat⁹ videt. de conse. dist. iiij. eos. et. j. de sen. excōmu. c. j. quia illa etas ignorat qd videt. C. de fal. mo. l. j. in fi. ff. qui et a qui. pupillus.

f ¶ Ludēs. Qd ei licebat qr lusit ⁊ Isaac: vt dictū est. s. eo. lator. ⁊ pueris pmissum est ludere. j. q. j. §. ecce. qñ erat tñ doli capax: qd pz ex eo qd dr non aio ledēdi. al's nihil esset: qr talis furioso † cōparatur. xv. q. j. illud. ⁊. ff. de acquirē. pos. l. j. §. j. Doli capax dicit qui est primus pubertati. vt. ff. de regu. iur. pupillum. Tan.

g ¶ Non aio. Ex hoc pbat q erat doli capax: nec tñ in culpa propter hoc esse videt: qr nec volūtate: nec actu homicidiū ppetrauit. s. eo. dilect⁹. ⁊. c. significasti. j. qr volūtas in maleficijs spectat non exit⁹. ff. ad le. cornel. de sicca. diuus. ⁊. C. eo. ti. l. j. ⁊. j. de sen. excō. cū voluntate. s[m] talē legē pmotionis videt q opus potius spectetur non exitus. xv. q. j. si quis non iratus.

h ¶ Proiecit. In hoc videt culpa. nā ludus noxius in culpa est. ff. ad le. aquil. nam ludus. ⁊ argu. s. de presump. ca. j. ‡ Unde versus. Non lusisse pudet: sed non incidere ludum.

¶ Glo. seq. reci. pro obiec.

i ¶ Corruēs. Ipse puer q fugiebat ppt timorē illi⁹ vñ culpā cōmisisse videt ex eo q dedit occasionē qre dānū dedisse videt. vt. ff. ad le. aql. q occidit. §. penul. s. e. de cetero. ⁊. c. pbr̃m. sed excusat pter imperitiā medicātis: ⁊ pter incuriā patris. ar. s. eo. tua. ⁊ pter etatem: quia causa multum fuit remota. Ber.

Postulasti. Consultatio ⁊ responsio. Secūda ibi: ad qd. Ab. ¶ Casus. Quidā (quia decimas debitas ecclesijs non soluebant) excōmunicati fuerūt. ipsi excōmunicatione cōtēpta decimas soluere nō curabāt. quesiuit eps vtrū licitū esset illi potestatē regiā implorare. cum ad solutionē ipaꝝ absq̄ sanguinis effusione vix possent compelli? Rñ. pa. q si de huiusmodi querimonia simpliciter deponat apud regem: et ipse in eosdē rebelles traditā sibi exercuerit potestatē: eoꝝ erit duricie imputādū. ¶ Nota q si clericus simpliciter cōquerat de layco corā potestate seculari: si pter inobedientiā ipsius ipm durius puniat: q̄ natura querimonie requirat: clerico non imputatur. Item gladius est cōmissus regi ad vindictam malorum: laudem vero bonorum. Ber.

c ¶ Bonorum laudem. s. de maio. ⁊ obe. solite. Ber.

¶ Glo. seq. reci. per. q. ⁊ sol. contra quā alleg. iiij. iura.

d ¶ Imputandum. Nota q clericus pōt agere ciuiliter contra laycū corā suo iudice de crimine ad hoc vt sit in ppetuū carcerem: vel vt puniat pecuniariter. xxiij. q. v. non vos. ad fi. et ar. s. de iude. ita quorūdā. ‡ et si iudex secularis p talē querelā durius puniat: qr ille nō vult aliter obedire iudici vt hic dicit: non imputat clerico.

† Quā. l. intelligas cū hac distinctiōe. quod ibi dr. l. cornel. de sic. dānari mulierē in exilium q pcurauit aborsum intelligat de non viuificato. al's eadē. l. punit vltio supplicio: vt in. §. qui abortionis. sm Hostiē. Jo. and.

‡ Ad idem s. de appel.

a nobis. posset ēt agere ad captōez. s. d deposi. grauis. ad fustigatōez. xiiij. q. vj. si res. xij. q. ij. fraternitat; xxiij. q. v. circūcelliōes. et ad seruitutem. p de cre. predic. ita quorūdā. xv. q. vl. cum multe. xxxvj. q. j. d raptorib⁹. sm Goff. d hoc no. s. e. tua. Jo. an.

† Cui non imputat homicidiū: vt i ꝯsti. cle. eo. titu. si furiosus. Jo. an.

‡ Uerū est inter maiores. s; inter pueros non debet talis lud⁹ noxi⁹ iudicari. sm Host. Jo. a.

¶ Glosa sequens recitetur per obiectionem.

† At no. s. d elec. venerabilē. xvi. fuis q3. Dicit host. q̄ i iudicio/vel q̄si solēnit et publice absoluto petebat. alias eẽ iudiciū etiā sni eob seruatio nō obesset. vt patet. s. de restitu. spo. olim. ij. nec ēt i iudicio si talis petitio fieret ad cautelā. sic J. de sen. ex. venerabili. Hic autē petita fuit venia eẽ iudiciū ad cautelam ex benignitate/cōpassione ⁊ hūilibe ralitate vt mitigaret dolorē ⁊c. vt dixit tex. et ideo non nocuit hm eū. Jo. and.

a ¶ Postulauit. Per hoc videbat culpabilis.† s3 nō est verū. q2 hoc fecit ex benignitate ⁊ humilitate. vnde eps nō debuit ipm propter hoc repellere: maxime cum pater defuncti hoc iurasset. ⁊ quia ea sunt in nostris officijs gratiora q̄ cū liceret nobis non impendere cā tñ dilectiōis ipēdimus. xxviij. q. j. iā nunc. ¶ Glo. se. ar. ⁊ tenet Jnnō.

b ¶ Misericorditer. Ar. q̄ hec decre. ptineat dispensationē: s3 nō credo. nā qcqd facit ecclia totū est mia et ꝑitas: q2 vbi iusticia obfuat mia adhibet. xlv. di. disciplina. qd p3 et rñsione. B.

Johannes. Prima pars narrat factum. Secunda diffinit ibi: nos igitur. Ab. sic.

¶ Casus. Sacerdos iste dum pulsaret cāpanam: vt popul⁹ fideliū ad diuina officia conueniret: cāpana cecidit: et occidit quēdā puerū corā ipo. vnde ipe hoc domino pape humilit intimauit. papa cōsiderās q̄ dict⁹ sacerdos dabat operā licite rei: non debet sibi iputari si casus oēs fortuitos nō preuidit. vnde mandat quatenus si cōstiterit ita esse: dictus sacerdos libere suum officiū exequatur. ¶ Nota q̄ de casu fortuito nullus tenetur cū ꝓuideri nō possit. B.

c ¶ Signo. j. distin. ius militare. ⁊. s. de offi. cu sto. c. j. ⁊. ij.

d ¶ Licite rei. s. e. ex litteris. ⁊. j. eo. c. vl. Ber.

e ¶ Fortuitos. j. e. c. vl. vbi de hoc.

f ¶ Permittat. De iure cōi. Absit enī q̄ ea q̄ ꝓpter bonū facim⁹ nobis iputētur si ꝓter voluntatem nostram alicui qcq̄ mali ptingat. xxiij. q. v. de occidēdis. Ber.

Diuisio. Petitio. Communis diuisio. Scda ibi: mandamus. Ab. sic.

¶ Cas⁹. Sarraceni inuaserūt quoddā castrū in quo pelagius presbyter morabat. tādē christiani tā layci q̄ clerici exiuerūt ptra illos ⁊ inuicem pfligētes hinc et inde multi occisi sūt vel fuerūt. vnde cum sacerdos iste aliquos pcussisset timebat ne irregularitatē incurrisset: propter hoc exposuit hoc domino pape: et ipse mādat eidē quatenus si de interfectione cuiusq̄ in illo cōflicto ipm consciētia sua remordet: a ministerio altaris abstineat reuerēter: cū in hoc casu tutius sit abstinere q̄ temere celebrare. ¶ Nota q̄ clerici pugnare non debēt etiā ptra sarracenos. Itē in dubijs via tutior eligēda est. B.

g ¶ Remordet. Sc3 q̄ aliquem iterfeceris: l3 enī clerici alios possint hortari ad pugnā in iusto bello ꝯ hostes qle fuit istud. vt. xxiij. q. vl. igit. hortatu. q. ij. timore. vt pdē. ⁊. q. ij. dñs. ⁊. lxiij. di. adrianus. i ꝓpria psona pugnare nō possunt. vt. xxiij. q. vlti. qcūq. ⁊. c. clerici. ⁊. l. dist. clericū qui. ⁊. c. de his clericis. quia eorū officiū reddit eos inhabiles ad pugnandū. vt. s. de vo. ex multa. ad finem.

h ¶ Dubio. Sic. s. e. significasti. ⁊. c. ad audientiā. vbi de hoc. sile. j. bitu famulari q̄ alta indebite appetendo dānabiliter ministrare. l. dist. de his. in fi. ⁊. s. de tēpo. ordi. ad aures.

to: nihil ipsum in morte filij sui (prout sibi constiterat) cōmisisse. a Quare idem cleric⁹ postulauit[a] a nobis: vt cum de illius obitu lesam non habeat conscientiam: dignaremur agere misericordi- b ter[b] cū eodē. ¶ Quocirca mandamus quatenus si constiterit ita esse: ipsum ꝓpter hoc a receptiōe sacrorum ordinum nō repellas.

Idem epo et capitulo veneteñ.

Homicidiū casuale non iputatur ei qui dedit operam rei licite: nec fuit in culpa. Cap. xxiij.

Johānes sacerdos humili nobis insinuatiōe monstrauit: q̄ cū pulsaret cāpanas: c vt signo[c] dato conueniret populus fideliū ad diuina: cadēs tintinabulum pcussit quēdā puerū coram eo: qui (cum vulnus esset mortale) decessit. ¶ Nos igit attendentes q̄ dicto sacerdoti qui d dabat operā rei licite[d] nihil potuit iputari si casus omnes for- e tuitos[e] non preuidit: discretioni vestre mādam⁹ quaten⁹ si pstiterit ita esse: dictū sacerdotē sacer- f dotale officiū exeq̄ pmittatis[f].

Idem. P. presbytero.

Clericus pugnādo etiā cōtra inimicos fidei catholice: si quēq̄ pcussit: et de iterfectione ipm remordet pscientia: a ministerio altaris abstinere debet. Ca. xxiiij.

Petitio tua nobis exhibita continebat q̄ cū inimici dñice crucis: ac blasphemi nominis christiani castrū quoddā in quo morabaris grauiter inuasissent: exeuntibus inde habitatoribus tā clericis q̄ laycis: contra eos adinuicē confligentibus hincinde occisi q̄plurimi extiterunt. Unde cū pro eo q̄ aliquos pcussisti irregularitatem metuas incurrisse. ¶ Mandamus quatenus si de interfectione cuiusq̄ in illo cōflictu tua consciētia te re- g mordet[g]: a ministerio altaris ab- h stineas reuerenter: cum sit cōsultius in huiusmodi dubio[h] abstinere q̄ temere celebrare.

Gregorius. ix.

Idem dicit quod ca. Johannes. s. eo. et tñ ponit diuersitatem in facto. Capitulum. xxv.

Quidā (vt asseris) ad edificationem ecclesie in adiutorium a presbytero euocat⁹: ruēs cū laqueari qd idē presbyter soluere nitebatur: hac occasione reb⁹ est humanis exēptus: et. j. ¶ Attendens igitur q̄ sacer- i dos ipē dabat operam licite rei[i]: studuit etiā quā debuit diligentiā adhibere/circūstātibus (quibus periculū imminebat) ita tē- k pestiue ⁊ alta voce premonitis[k]: q̄ et intelligere et fugere potuerunt. ¶ Jnq̄sitioni tue taliter respondemus: q̄ ob hanc causam/ l vel quia oēs casus fortuitos qui preuideri nō possunt[l]/forsitā nō preuidit: nō debet quo ad officiū vel beneficium impediri.

De Torneamentis.

Ex concilio lateraneñ.

Torneamēta fieri non debēt/ et vulnerato in eis cōcedit penitentia: sed si moritur denegat ei sepultura ecclesiastica si accessit animo pugnādi: secus si accessit alia causa. vt puta vt debita sibi exigeret. h. d. cum ca. se. Capitulū. j.

Felicis memorie innocentij ⁊ eugenij predecessorum nostroꝝ vestigijs iherētes: detestabiles illas nūdinas vel ferias quas vul m go torneamēta vocāt: in quibus milites ex condicto[m] conuenire n solent: et ad ostētationem[n] viriū o suarum et audacie temere[o] congredi: vnde mortes hominum:

Quidam. ¶ Casus. Quidam presbyter euocauit quēdam in adiutoriū ad edificationē ecclesie. ⁊ dū presbyter quoddā lignū dissolueret: ille homo cū ligno ruit in terrā et mortu⁹ fuit. dubitabat an illi pbro eēt hoc iputādū. significatū fuit hoc dño pape ipe ꝯo psiderās q̄ sacerdos dabat operā licite rei: et etiā adhibuit diligentiam quā debuit adhibere circūstātibus ꝓmonit3 ita alta voce q̄ intelligere potuerunt. Rñ. q̄ ppt hāc cām/vel q2 oēs cas⁹ fortuitos nō ꝓuidit qui ꝓuideri non possunt nō debet eidem ad officiū vel beneficiū imputari. ¶ Nota q̄ casus fortuitos nemo pōt ꝓuidere. ⁊ ideo iste psbyter nō tenetur de homicidio. Ber.

i ¶ Licite rei. Sic. s. e. ca. ex litteris. vbi similis casus ponit. et. s. eo. iohannes.

k ¶ Premonitis. Dicēdo caue/caue. l. distin. si duo. vnde si icuria illi⁹ mortuus est: huic q̄ ipm monuit non imputat. l. dist. sepe. ad fi.

l ¶ Nō possūt. Fortuitos enī cas⁹ nullū hoim psiliū ꝓuidere pōt.‡ ff. de admi. re. ad ci. pti. l. ij. §. si eo tpe. q̄re nemini sunt iputādi. ff. q̄ et a q̄. ma. li. nō fi. iulianus. Casus enim fortuiti nō iputantur nisi culpa qs icidat in casum: vel pacto vel mora ꝓcedētib⁹ casū. s. de cōmo. c. vno. ⁊. s. de depo. bōa fides. vbi de h. q2 nemo tenet diuiare. s. vt ec. bene. vt nrm. ff. ad. l. aql. si putator.‡ ⁊. ff. mā. si fideiussor. §. si cū debitor. ⁊ paulus spū dei plenus diuinare non potuit. xxij. q. ij. beatus. Ber.

‡ Sūt etiā tot q̄ non possent numerari. C. de vsufruc. l. penulti. in medio. C. de prescrip. xxx. an. l. fi. post pn. ff. si qs cau. l. fi. §. ij. et. iij. et q̄si p totū. Jo. and.

‡ Loquit de illo q̄ putabat arbore vel ramū iloco i q̄ nō erat publicū iter: als debuit p̄ clamare. Jo. and.

Ru. De torneamētis. ¶ Uiso de homicidio in gñe ⁊ i specie: videndū restat de qbusdā actibus p q̄s l3 q̄nq̄ nō semp tñ deuenit ad homicidiū: iō subijcit hāc rubricā ⁊ duas seqntes. Ab. ¶ De hac materia ⁊ de clericis i duello pugnātibus: et de sagittarijs habet. ij. q. v. §. sed q̄libet. vsq̄ ad fi. q. et. s. i rubrica de homicidio. ꝟsi. quid iuris.

Felicis mēorie. Prio phibet. Scdo penā iponit.

Diuisio.

Scda ibi: q̄ si. Ab. si. ¶ Casus. Lateraneñ. cocilium inberēdo vestigijs Jnnocētij et Eugenij ꝓhibet detestabiles nūdinas illas/vel ferias: que vulgo torneamēta vocant. in quibus milites ad ostentationem viriū suarū conueniūt: vnde mortes et animaꝝ pericula sepe ꝓueniūt. Et si aliqs eoꝝ ibi mortuus fuerit: careat ecclesiastica sepultura. penitētia tamē ei nō denegat. ¶ Nota q̄ aliquid prohibetur ꝓpter malū qd inde sequi potest. Item nota hic casum vbi maius conceditur et minus denegatur. Item nota ar. cū aliquo cōmunicandum viuo non tamen mortuo. Ber.

m ¶ Ex condicto. Alias ex edicto.

n ¶ Ostentationem. ꝑm leges tamen licet aliqd facere ad ostētationē viriū. vt. ff. de alea. solēt.‡ als nō licet. vt. l. seq. nec huiusmodi tenentur. l. aquil. ff. ad. l. aquil. qua actione. §. si quis.

o ¶ Temere. Et ideo talis ludus tanq̄ noxius prohibetur hic. et ff. ad. l. aquil. nam ludus.

‡ Licet pecunia ludere sponsionem facere virtut3 cā: vt hastā vel pilā iaciendo: saltēdo: currēdo: luctādo. alias nō l3: vt. l. seq. Jo. an.

a et animarũ picula sepe pueniũt[a] fieri phibemus. ¶ Qz si q̇s eorũ ibi mortu⁹ fuerit: q̄uis ei poscen
b ti penitentia non negetur[b]: eccle
c siastica tamen careat sepultura[c].

Alexander. iij. anateneñ. epo.

¶ Idẽ dicit qd̄ i supiori ca. C. ij.

Ad audiẽtiã nostram noueris puenisse: q̄ cũ q̇dã ad locũ deputatũ torneamentis causa requirendi debita accessisset: et. j. ¶ Nos attendẽtes q̄ his tm̄ ecclesiastica sepultura debeat interdici: qui ad torneamẽta ani
d mo id faciendi[d] tm̄ accedẽtes decedũt ibidẽ: fraternitati tue mãdamus quatenus si tibi cõstiterit q̄ ad predictũ torneamẽtum non animo ludẽdi sed percipiendi credita puenisset: licet ibi for
e tuito casu[e] obierit: corpus eius
f dispensatione[f] ecclesiastice tradi
g facias sepulture: maxime[g] si dominicũ corpus susceperit: ꝛ sacri olei fuerit vnctione perunctus.

De Clericis pugnãtibus in duello.

Alexander tertius.

¶ Clericus iniẽs duellũ siue obtulerit: siue suscepit deponẽdus est: poterit tñ ep̄s cum eo dispensare si mors vel mutilatio membri non sit inde secuta. Caplm. j.

Porro si clericus alicui spõte duellum obtulerit: vel oblatum su
h sceperit[h]: siue victor: siue victus fuerit: de rigore iuris est merito
i deponendus[i]. ¶ Sed quãtũcũq̧ eius in hoc grauis sit ꝛ enormis excessus euadere potest depositionis sententiã si cum ip̄o suus episcop⁹ duxerit misericorditer dispensandum: dũmodo ex ipso duello homicidiũ vel membroꝝ diminutio non fuerit subsecuta.

Celestinus tertius.

¶ Irregularis est clericus: non solũ si ipse interficit p se: sed etiã si pugil ab eo dat⁹ aduersariũ occidat: nec excusat cõsuetudo: poterit tamen cum eo circa beneficium habẽdum dispẽsari. Ca. ij.

Henricus presbyter nobis humiliter intimauit: q̄ cũ laycũ quẽdam sup furto in seculari placito puenisset: quia testes sui defecerunt: pugilem ſm̄ pra
k uam[k] terre cõsuetudinem introduxit: qui reum vsq̧ adeo ictib⁹ vulnerauit q̄ coactus est expirare. ¶ Quia igitur super hoc nos cõsulere voluisti: ambiguitatem tuam respõsione huiusmodi remouemus: q̄ tales pugiles ho
l micide[l] vere existunt. Nec predictus sacerdos: licet non ipse sed alius pro eo in duello pugnauit: debet in sacris ordinibus ministrare: sicut tradunt sacrorum canonum instituta. Homicidium
m autem tam facto[m] q̄ȝ precepto siue consilio: aut defensione non est dubiũ ppetrari: poterit tamẽ
n cũ eo circa habẽdũ beneficium[n] misericorditer dispensari.

Innocentius tertius.

De Sagittarijs.

¶ Excõicãd⁹ est sagittari⁹ ꝛ balistari⁹ cõtra xp̄ianos. h. d. Ca. j.

---

a ¶ Proueniunt. Ar. aliq̄d phiberi ppter ɔsequẽs. xxij. q. j. in nouo. ꝛ. s̄. de iureiur. ꝛ si xp̄s. ꝛ de conse. dist. iij. peruenit. Ber.

b ¶ Non negetur. Nec etiã viaticum. xxvj. q. vj. si q̇s de corpore. l. dist. penitentes. quia ꝛ p penitentiam viaticum intelligit̃ qd̄ decedentibus penitentibus non negatur. j. de peni. ꝛ remis. qd̄ in te.

¶ Glosa seq̄ẽs brocar. alleg. vij. similia. secundo et tertio soluit contraria.

c ¶ Sepultura. Simile. j. de rap. c. ij. ꝛ sic pceditur qd̄ est maius ꝛ qd̄ min⁹ est prohibetur. ar. lxxxviij. dist. ep̄s gubernationem. ff. de ri. nup. oratione. ꝛ. j. q. j. si q̇ epi. et. xxxiij. q. ij. latorẽ. C. quãdo impe. inter pu. ꝛ vi. l. vna. ꝛ. lxxx. dist. ep̄i non in castellis. Ar. contra. xliiij. distin. nulli liceat. xiij. q. vlti. c. vl. ꝛ. ff. de sena. qui idignus. ff. de ser. expor. cui pacto. xxxij. q. vij. apostolus. † in fi. et. xxiiij. q. j. miramur. ꝛ. s̄. de deci. ex parte. Solu. generale est q̄ cui licet maius et min⁹: nisi ab illo minore phibeatur ex causa: ne vilipendatur honor persone: vt patet per primas cõcordãtias. Hic vero alia ratio est: vt potius consulat̃ viuis q̄ȝ defunctis: vt alij terreãtur et abstineant ‡ a talib⁹ cũ viderĩt illos sepeliri in cãpis: ... s. de sepul. sacris. xiij. q. ij. anime defũctorum. sic ĩtelligitur. j. de rap. c. ij. Ber.

† Al's incipit si fieri põt. Jo. an.

‡ Propter quã causã rep̄hendit̃ interdum q̇ non pecca uit ſm̄ ea q̇ no. xiij. q. ij. post q̄. J. ã.

¶ Ad audientiam. ¶ Casus. Quidã causa reqrẽdi q̇dam debita accessit ad locũ torneamẽtorum. contingit q̄ casu de equo cadens mortuus fuit. non in torneamẽto: sed quia ibi mortuus fuit. denegabat̃ ei sepultura. quesitũ fuit a papa quid iuris esset. pa. vero considerãs q̄ illis tm̄ qui ad torneamenta animo ludendi accedentes decedũt ibidẽ ecclesiastica sepultura debet ĩterdici. mandat quatenus si ɔstiterit q̄ ad predictũ torneamẽtũ nõ animo ludẽdi/sed pcipiẽdi credita accessisset: licet ibi casu obierit nõ debet carere ecclesiastica sepultura. maxime cũ dominicũ corp⁹ acceperit ꝛ fuerit oleo sacro punctus. ¶ Nota q̄ volũtas ꝛ ppositũ distinguũt maleficia. Item que fortuito casu accidũt: imputari nõ debent. Ber.

d ¶ Faciendi. Ergo ad animũ recurrendum est: ꝛ qꝛ iste mortuus fuerat ad locum torneamenti denegabatur ei sepultura. et male. † quia nõ ludebat in torneamẽto: sed casu sub equo mortuus est: nec ex ea causa accesserat: sed alia vt dicit littera. Volũtas eni et ppositum distinguunt maleficium. vt. ff. de fur. qui iniurie. ꝛ. j. de sentẽ. excõ. cũ volũtate. et ad animũ recurrendũ est. xxij. q. ij. is autẽ. et. c. hoĩes. in fi. ꝛ ideo nõ debet ei denegari sepultura: vt dicit in fi.

† Cũ pene sint molliẽde. Jo. an.

e ¶ Casu. Quoniã preuidere non potuit. s̄. ti. pxi. Johãnes. ꝛ. c. vl. vnde sibi non debet obesse. xxiij. q. v. de occidendis. Ber.

f ¶ Dispensatione. Non intelligas q̄ dispensetur cum isto vt sepeliat̃ in cymiterio ecclesie: sz ex dispẽsatiõe ſm̄ quã ecclesia disposuit vbi corpora xp̄ianoꝝ sepeliant̃ ĩ cymiterijs: ‡ quoniã olim in cãpis sepeliebant̃. † ff. de sepul. vio. l. iij. §. diuus.

‡ Rationes q̄re. xiij. q. ij. cum gra. Jo. an.

† Ne ciuitas corrũperet̃ fetore. C. de rele.

g ¶ Maxime. Quia idem est etiam si hec duo sacramenta nõ recepisset dũmodo penitentiam receperit: et iste illa tria percepit. vt patet in integra. Ber.

¶ Rubrica De clericis pugnantibus in duello. ¶ Visum est. s̄. de torneamentis vbi plures pugnant: nunc subijcit de duello vbi dũtaxat duo pugnant. Abbas siculus.

Porro. Diuiditur. Quia in p̄ma ponitur excessus punitio. In secunda dispensatio ibi: sz quantũcũq̧. Ab. sicu.

l: mortuoꝝ. Jo. and.

Diuisio.

¶ Casus. Quesitum fuit a papa qualiter puniri deberet clericus/qui duellum alicui sponte obtulit/vel suscipit oblatum. Rñ. papa q̄ siue victor fuerit: siue victus fuerit clericus qui duellum obtulerit/vel suscepit: de rigore iuris est deponendus. verũtamen quantũcũq̧ excesserit: episcopus suus cum eo poterit dispensare: dũmodo ex ipso duello homicidium vel membrorũ diminutio non fuerit subsecuta. ¶ Nota q̄ non licet clerico in duello pugnare. Item episcopus cũ clerico in duello pugnare dispẽsare potest. Item arg. q̄ episcopus cũ clerico homicida vel mẽbri detruncatore dispensare nõ potest. Ber.

h ¶ Oblatum suscepe rit. Nec offerre: nec oblatum suscipere debuit aliquo modo. ‡ qꝛ hoc probibitũ est. ij. q. v. monomachiam. ꝛ. j. de pur. vul. per totum. sed potius debet oĩa mala pati: q̄ȝ huic malo vel alij consentire. xxxij. q. v. ita ne. quia facere debem⁹ qd̄ fieri debet de iure. xxij. q. ij. faciat homo.

‡ Etiã si periculũ rerũ vel psone al'r nõ poterat euadere ſm̄ Ala. dic̃ tñ q̄ laici ɔ̄uũ faciẽtes pter gñalẽ ɔsuetudinẽ aliquãtulũ excusant̃. s̄. de tẽp. or. sane. xxxij. q. iiij. obijciũt. Aliũ distinguũt an offerat: an suscipiat. Et secũdo casu aut suscipit sponte: aut coact⁹ a iudice. et hoc vltimo casu nõ peccat sicut nec minister. xxiij. q. v. miles. in alijs peccat mortal'r ſm̄ Vi. Jo. and.

i ¶ Deponend⁹. Quia huiusmodi pugiles homicide existũt. j. c. pxi. vnde cum ad hoc accesserit non potest q̇s promoueri. lj. distin. si quis post. nec dispensatur cũ tali si mors vel mẽbrorũ mutilatio fuerit subsecuta. j. ca. proxi. al'as potest cum tali episcopus dispensare: vt infra sequitur. Ber.

Henricus. Prima pars narrat factũ. Sc̄da prouidet ibi: quia igitur. Abbas sic.

¶ Casus. Quidã nomine. H. cõuenit quẽdã sup furto coram seculari iudice. ꝛ qꝛ intẽtionẽ suã nõ potuit probare p testes ſm̄ cõsuetudinem terre: pugilem obtulit qui aduersarium adeo vulnerauit: q̄ exinde mortuus fuit. sacerdos ille significauit hoc domino pape ꝛ dyoce. ep̄s cõsuluit dñm papam q̄d de eo sit agendũ. Rñ. papa q̄ tales pugiles veri homicide sunt. et predict⁹ sacerdos non debet in sacris ordinibus ministrare: q̄ȝuis nõ pugnauerit in duello sed ali⁹ pro ipso. homicidiũ enim cõmittit̃ tã facto/q̄ȝ precepto. consilio. aut defensione. tñ circa beneficiũ habendũ cum dicto presbytero poterit dispensari. ¶ Nota q̄ ɔsuetudo non excusat aliquẽ a delicto. Itẽ quattuor modis cõmittit̃ homicidiũ. facto. precepto. cõsilio. defensione. Item nota casum vbi ep̄s potest dispensare in beneficio: et non in executione ordinis. Ber.

k ¶ Prauam. Et reprobatam. j. de purg. vul. per totũ. ꝛ. ij. q. v. monomachiam. quia deũ tẽtare videntur.

l ¶ Homicide. Vere quãtũ ad ppositũ vel occasionaliter/vel vere quandoq̧ vt hic patet: et sententia lata per talem probationem non transit in rem iudicatam. j. de purg. vul. c. ij. Ber.

m ¶ Facto. Istis quattuor modis siue lingua/siue adhortatiõe cõmittit̃ directũ homicidiũ. De hoc dicit̃. s̄. de homi. sicut.

n ¶ Beneficium. l. dist. studeat. xxviij. dist. presbyterum. s. ne cogatur tn̄ cleri opprobrium mendicare. xciij. dist. dyaconi. ibi mendicat infelix clericus ꝛc̄.

¶ Rubrica De sagittarijs. ¶ Continuata est. s̄. de torneamẽtis. Abbas siculus.

Cõtinuatio.

Artem. ¶ Casus. Precipit papa sub interminatione anathematis: ꝙ nullus debeat exercere aduersus xp̄ianos et catholicos artẽ illam mortiferam ⁊ odibilem balistariorum/⁊ sagittariorũ. ¶ Nota ꝙ contra catholicos pugnare non licet. et intellige de bello iniusto secus de iusto. Ber.

a ¶ Christianos. Sec⁹ de sarracenis† a contrario sensu. et intellige de bello iniusto. ar. ꝫ. de iureiurã. sicut. iij. si cõstiterit: quoniã si iustũ esset licitũ esset pugnare. xxiij. q. ij. dominus. ⁊. q. vlti. vt pridem. ¶ Glo. seq. reci. p. q. an p hec ṽba ⁊c̃. ad affirmatiuã. alle. duo iura. Secũdo distinguit iter sententiã iuris ⁊ hominis. Tertio soluit.

† Idem de hereticis vł scismaticis vnde ⁊ assumentib⁹ arma ꝯ illos dat ecclesia indulgẽtias. de here. excõicam⁹. §. si ṽo dñs. ⁊. §. catholici. Jo. an.

b ¶ Sub anathemate. Videt ꝙ sit canon late snĩe. ar. lxiij. di. salonitane. et. ĩ. de eo q̃ fur. ordi. rece. c. j. sꝫ sec⁹ est. Nam multũ interest an a lege aliq̃d ꝓhibeat sub anathemate. xxx. dist. per totũ. an ab hoĩe: et tũc vł ꝙ sit excõicatus. vt in. c. salonitane. ar. ad hoc. ff. de arbi. celsus. et. l. si cũ dies. §. vl. ff. de ꝯtrahẽ. emp. l. si q̃s sciens. et sic miti⁹ agat cũ lege q̃ cũ ministro legis. Dicas ꝙ si iudex dicat: precipio sub pena excõicationis siue p̄cipio sub interminatione excõicatiõis/ siue anathemat꞉: siue sub excõicatiõe hoc facias non est excõicatus ꝯtriũ faciens sꝫ excõicãd⁹. et ca. illud salonitane. ⁊. ꝫ. de loca. ca. j. et. ĩ. de eo q̃ fur. ordi. rece. ca. j. et oĩa cõsimilia itelligũtur cũ sub conditione excõicatio lata fuit: sic excõico quicũqꝫ furtiue ad ordines accesserit: ⁊ tũc contrarium faciens est excõicat⁹. De hoc dixi. ꝫ. de symo. sicut. ij. Ber.

Exo. xxij

Excõicatio an ferat̃ p hec verba precipio sub anathemate vt hoc facias.

Artem illã mortiferã et odibilẽ balistariorum et sagittariorũ aduersus christianos[a] et catholicos exerceri de cetero sub anathemate[b] prohibemus.

De Adulterijs et stupro.

In exodo.

¶ Stuprãs ṽginẽ tenet eã dotare ⁊ ducere i vxorẽ: ⁊ si nõ vult cũ ea ꝯhere vltra dotẽ corporalit̃ castigabit. h. d. cũ ca. sequẽ. Ca. j.

Si seduxerit q̃s ṽginẽ nõdũ despõsatã: dormieritqꝫ cũ ea: dotabit[c] eã ⁊ habebit vxorem[d]. Si vero pr̃ ṽginis dare noluerit: reddet pecuniã iuxta[e] modũ dotis quã ṽgines accipe ꝯsueuerunt.

Gregorius siponeñ. episcopo.

¶ Summatũ est. ꝫ. c. pxi. Ca. ij.

Peruenit ad nos ꝙ felix quãdã virginẽ stupro decepit: q̃d si verũ est q̃uis esset de lege pena plectendus[f]: nos aliq̃tenus legis duriciem molliẽtes hoc modo disponim⁹ vt aut quã stuprauit[g] vxorem habeat[h]: aut si renuẽdũ putauerit: corporaliter castigatus[i]/ excõicatusqꝫ[k] in monasterio in quo agat penitentiam retrudatur: de quo nulla sit egrediendi sine precepto licẽtia.

Ex concilio arelateñ.

¶ Marit⁹ retinẽs adulterã cõiugẽ nõ pacta penitẽtia ꝑticeps est delicti: secus si egit penitẽtiã: nõ tñ debet eã sepe recipe. Ca. iij.

Si vir sciẽs vxorẽ suã deliq̃sse[l] q̃ nõ egerit penitẽtiã: sꝫ ꝑmanet in fornicatione: ⁊ vixerit cũ illa: re⁹ erit[m]: ⁊ ei⁹ pcti ꝑticeps. ¶ Qꝫ si mulier dimissa egerit pniam ⁊ voluerit ad virũ suũ reuerti: debet[n] sꝫ non sepe[o] recipe peccatricẽ.

Ex cõcilio parisieñ.

¶ Marit⁹ ꝑpt suspitiõem põt accusare vxorẽ de adulterio: ⁊ in accusando p̄fert ceteris. Ca. iiij.

Maritis etiã ex suspitiõe[p] vxores accusare permissum est: ⁊ ipi pl⁹ ceteris[q] de adulterio accusare possũt ⁊ defẽdere.

Alexander tertius.

¶ Ad solã mulier꞉ ꝯfessionẽ asserẽtis se cõmisisse adulteriũ cũ sacerdote: non dꝫ sacerdos puniri: sꝫ sibi infamato põt idici purgatio: quã si ꝑstiterit absoluit: deficiẽs ṽo suspẽdit ab officio. Ca. v.

Significasti nobis quẽdaꝫ pbr̃m cũ alteri⁹ ꝯiuge intra ecclesiã dormiuisse: q̃ se ⁊ illũ cuidã sacerdoti hmõi delictũ cõfessos fuisse publice tibi detexit:

eo. si autem.

g ¶ Stuprauit. Stuprũm ꝑprie cõmittit in virgine. xxxvj. q. j. §. j.

h ¶ Vxorẽ habeat. Si ipsa et pater voluerit. ꝫ. ca. proxi. Ber.

i ¶ Castigat⁹. Scꝫ ꝙ visum fuerit iudici: alit̃ ꝓm leges vt dictum est.

k ¶ Excõmũicatusqꝫ. Quo ad cõionẽ sacrox̃ q̃usqꝫ visũ fuerit supiori. finalit̃ tñ nõ cõpellet eã recipe: sꝫ q2 illã decepit ad tẽpus puniet.

‡ Dicebat magr̃ me⁹ hic colligi q̃ta sit pẽa clerici q̃ in sacris est et stuprauit mulierẽ. vł enĩ ꝙ q2 cũ illa non põt ꝯhere debeat fustigari arg. etiã de calũ. ca. j. Jo. and.

Si vir. Distinguit. scd̃m mẽbrum ibi: ꝙ si mulier. Abbas sicu. ¶ Casus. Dicit in isto ca. ꝙ si vir scit vxorẽ suã deliq̃sse: q̃ non egit penitẽtiã: sꝫ ꝑmanet i fornicatiõe. et steterit cũ illa: re⁹ erit pcti illi⁹. Si ṽo mulier pniam egerit et voluerit ad vix̃ reuerti: q̃ eã ꝑpt pctm̃ suũ dimiserat: debet eã recipe/ sꝫ non sepe. ¶ Nota ꝙ qui vxorem ꝑpriã adulterã detinet: seipsum adulterũ reddit. Itẽ nota arg. delicta sepi⁹ ꝯmissa grauius punienda. Ber.

l ¶ Deliquisse. Adulterando cum alio. ¶ Glo. seq. obijcit et soluit. ⁊ arg. ꝙ crimen lenocinij contrahunt.

m ¶ Reus erit. xxxij. q. j. si q̃s vxorẽ. q2 patron⁹ est turpitudĩs q̃ crimen celat vxoris. xxxij. q. j. c. j. ꝫ. de iureiu. quẽadmodũ. ⁊. C. de adulte. l. ij.† Vel crimẽ lenocinij cõmittit: et nisi denunciet eam ad penitentiã mortaliter peccat. ij. q. j. si peccauerit. ⁊. ꝫ. de iureiur. quẽadmodum. Ber.

† Ubi dr̃ ꝙ crimẽ lenocinij ꝯhũt q̃ depħensam i adulterio vxorẽ i ꝯiugio tenuerũt. Jo. an.

n ¶ Debet. Debito honestatis et non necessitatis: q2 etiã post penitentiã posset eã accusare de adulterio. xxxiij. q. ij. admonere.

o ¶ Sed non sepe. Immo videt ꝙ nõ solũ semel sed septuagesies septies. de peni. dist. iij. adhuc instãt. ꝫ. de iureiur. quẽadmodũ. ad fi. q̃re ḡ dicit: sꝫ nõ sepe? Dico ꝙ si mulier delinquat sepi⁹: maritus semꝑ põt ei parcere si vult: ⁊ eã post penitẽtiã recipe ꝓm euãgelicã doctrinã: sꝫ eccł̃ia nõ itercedet ꝓ ea‡ ex quo aliquotiẽs ei pepcit: ⁊ ideo dicit hic nõ sepe: ne eccł̃ia videat ei dare licẽtiã peccandi: ⁊ ad terrorẽ dꝛ etiã hoc. Itẽ arg. delicta sepi⁹ cõmissa graui⁹ puniri. C. de epi. audi. l. iij. ⁊. ff. de re mili. l. iij. §. si tyronib⁹. et. ff. de penis. l. iij. xxv. q. ij. ita nos. ⁊ arg. xxxv. q. iij. extraordinaria.

‡ Et est si. ne cleri. vel mona. ca. ij. de aposta. ca. j. Jo. an.

Cõtinuatio.

¶ Rubrica De adulterijs et stupro. ¶ Supra visũ est de homicidio ⁊ de q̃busdã artib⁹ ex q̃b⁹ ꝓuenit homicidiũ q̃nqꝫ: sꝫ q2 ꝓm ordinẽ decalogi. i. legis antiq̃ ꝑtinẽt꞉ decẽ p̄cepta post homicidiũ sequit adulteriũ/ seu mechia: vt pꝫ ibi: nõ occides: nõ mechaberis. Ideo post homicidiũ sumit h̃ de adulterio: sꝫ q2 noĩe mechie oĩs illicit⁹ coit⁹ cõtinet/ ideo subijcit de stupro. xxxij. q. iiij. meretrices. ¶ De hac materia habet. xxxvj. q. j. c. ij. ⁊. §. cũ ergo.

Si seduxerit. Hoc. c. ⁊ se. ponũt penã stuprãt꞉ ṽginẽ. Ab. ¶ Casus. Legit i exodo: ꝙ si q̃s ṽginẽ seduxerit nõdũ despõsatã. ⁊ dormierit cũ illa: dotabit eã: ⁊ habebit i vxorẽ. Si vero pater puelle eã sibi dare noluerit: dabit ei pecuniã ꝓm modũ dotis quã ṽgines recipere cõsueuerũt. ¶ Nota hic penam stupri ꝓm antiqua tempora. Ber.

c ¶ Dotabit eã. Id est donationẽ ꝑpt nuptias assignabit ei. Vel ꝑp̄e ponim⁹: q2 dabit pecuniã mulieri quã retinebat sibi ꝓ dote‡ q̃d fieri põt. ff. de dona. int̃ vi. ⁊ vxo. si q̃s vxori. C. de do. can. nõ nu. l. ij. ⁊ si cũ ea nõ ꝯhat: nihilomin⁹ habebit illã pecuniã: vt sequit in lr̃a: si ṽo ante mr̃imoniũ donet ei† tenebit donatio. ff. de publi. cũ sponsus. si in tẽp⁹ mr̃imonij porrigat donatio nõ tenet. C. de dona. inter vi. ⁊ vxo. ꝙ sponse. ꝫ. eo. ca. vlti. vbi de hoc.

‡ Et soluto mr̃imõio illa dos spectabit ad mulierem. Jo. and.

† Improp̄e loq̃tur de donatione cũ seductor ad illã ꝯpellat̃ ⁊ i necessitatib⁹ non sit liberalitas. ff. de adimẽ. leg. rem legatã. ꝓm Goffre. Jo. and.

d ¶ Vxorẽ. Si pater eã dare sibi voluerit: ⁊ ipsa in eũ consensit: ⁊ etiam si ipse eam accipere voluerit: ał̃s punietur. ĩ. ca. proxi.

e ¶ Iuxta modũ. Qui estimabit iuxta facultates illi⁹: ⁊ dignitatẽ puelle. C. de epi. audi. l. penulti. C. de rei vxo. ac. aut. sed q̃uis. et. ff. de iure do. siue generalis. xxx. q. v. nullũ. hec olim fuit pena in exodo: hodie alia ꝓm leges. vt not. ĩ. ca. proxi.

Peruenit. ¶ Casus. Quidã Felix noĩe decepit quãdã ṽginẽ stupro. querit qualiter sit puniend⁹: Rñ. pa. Si vex̃ est ꝓm legẽ deberet puniri: tñ aliquãtulũ tẽperat penã legis statuẽs/ aut illã in vxorẽ accipiat: aut si noluerit corporalit̃ castigat⁹/ ⁊ cõione sacramẽtorũ ꝑuat⁹ in monasterio detrudat ad penitẽtiã pagẽdã, nec inde recedat sine licẽtia. ¶ Nota ꝙ pene restringende sunt non ampliãde. Itẽ mitius agit canon q̃ lex. Item nota hic penã canonicã ꝓ stupro impositã. s. in monasterio detrusionem. Ber.

f ¶ Plectendus. Scꝫ vt relegetur: vł si vilis ꝑsona fuerit ṽberet.‡ isti. de publi. iudi. §. ij. si autẽ ꝑ vim hoc fecerit: capite plectet. isti.

Maritis. ¶ Casus. Dicit hic ꝙ marit⁹ ex sola suspitiõe accusare põt vxorẽ de adulterio. et pl⁹ ceteris de adulterio accusare ⁊ defendere põt. ¶ Nota ꝙ marit⁹ p̄fert alijs in accusatione adulterij ꝯtra vxorẽ. Item crimen adulterij est publicũ. Ber.

p ¶ Ex suspitione. Violenta. simile. xxxij. q. j. dixit dñs. ex temeraria enĩ nõ licet de qua intelligit. ij. q. j. primo semper.

q ¶ Plus ceteris. xxxij. q. j. publico. Vel intellige q̃d dicit pl⁹ ceteris: q2 maritus infra. lx. dies potest accusare vxorẽ iure mariti sine metu calũnie: postea vero non nisi iure extranei. C. de adul. iure mariti: sed hoc hodie nõ videt habere locũ. ꝫ. de ꝓcur. tue.

Marit⁹ accusat quãdoqꝫ iure mariti.

Significasti. ¶ Sacerdoti de adulterio ĩfamato idicit purgatio: quã si ꝑstiterit i officio dimittit: ał̃s ab ipo suspẽdit. sic cõiter summat. Sed ista summatio nõ ꝯtinet in se dubitationẽ. Secũda pars ibi: ideoqꝫ. Ab. ¶ Casus. Quidã pbr̃ intra ecclesiã dormiuit cũ quadã ꝯiugata. tãdẽ tam mulier q̃ pbr̃ ille ꝯfessi fuerunt hmõi pctm̃ cuidã sacerdoti: q̃ postmodũ publice hoc detexit ep̃o dyoce. et hoc ipm̃ idẽ sacerdos in p̄sentia ep̄i dixit/ nomẽ adultere celãs: sꝫ sacerdos ille hoc negabat muliere ĩ sua ꝯfessiõe ꝑseuerãte. quesiuit ep̄s q̃d sup isto negocio fieri debeat. mãdat papa quaten⁹

Sũmariũ. Diuisio.

et hoc ipsum idem sacerdos nomen adulteri celās[a] in presentia tua dixit. Sup quo quid fieri debeat: cum negante adultero mulier in cōfessione ꝑsistat: cōsilium requisisti. ¶ Ideoq mandamus quatenus condignā penitētiam prefate imponēs[b] adultere: ecclesiam per aspersionē aque benedicte reconciliare[c] procures. Predicto autē sacerdoti ne ꝯtra apostolum infirmorū corda mala fama ipsius percutiantur: et ne vituperetur[d] ministeriū nr̄m: neq securiores presbyteri existentes in peccatum licentius prolabantur: cum vicinis. v. presbyteris quos se nolle peierare cognoueris: iuxta arbitrium[e] tuum purgationē indicas: quē si purgare se poterit in officio suo ministrare pmittas: alioqn[f] ab officio suo ipsum suspēdere nō postponas.

Innocentius. iij. tulleñ. epo.

Comūr cōiugē de adulterio impetere nō pōt: si ⁊ ipe adulteriū cōmisisse puincat. Capl'm. vi.

Intelleximus q cū. S. laycus. H. vxorem suā a maritali cōsortio depulisset: dyocesanus eorum audiens eādem cū quodam adultero fornicari: eam et illum vinculo excōmunicationis astrinxit: que tādem adulterium abiurās: absolutione recepta / coram episcopo memorato predictū virū sibi restitui postulauit: at ille obijciens ei adulteriū. et q ab ipso non expulsa: sed spontanea[g] recessisset restitutionē sui, pposuit minime faciendā: quod mulier inficiās replicauit in ipm q fuerat fornicatus[h]: ⁊ ꝑ. ¶ Quocirca mandamus quatenus (nisi tibi constiterit vel per euidentiam[i] rei / vel per confessionē[k] legitimā mulieris q adulterata sponte[l] fuisset: adulterij etiā qđ vir dicitur cōmisisse pbatione cessante[m]) ipsum recipe cōpellas eādem. Qz si predicto modo de mulieris fornicatione constiterit (nisi testes p quos viri adulterium est pbatū fuerint reprobati: cū mrimonij ius in vtroq lesum consistat: et paria delicta mutua cōpensatione[n] tollantur) nihilominus eum cogas vt eam recipiat: ⁊ maritali affectiōe pertractet: alioquin[o] mulieri silētiū imponere non postponas.

Idem episcopo ambianeñ.

Non debet separari matrimonium quo ad thorū ppter adulterium quando ambo coniuges fuerūt adulterati. Capitulū. vij.

Tua fraternitas requisiuit: vtrū aliquo denegante vxori sue in adulterio deprehēse debitum coniugale: si postmodum ipse cū alia perpetret adulterium manifeste cogi debeat vt eādem maritali affectione ꝯtractet: ⁊ ꝑ. ¶ Super quo ta. rñ. q cū paria crimina cōpensatione mutua deleātur: vir huiusmodi fornicationis[p] obtentu: sue vxoris nequit consortium declinare.

cōdignā penitētiā mulieri iniungat: ⁊ ecclesiā p aspsionē aque benedicte recōciliare pcuret: ⁊ qz pbr̄ ille sup hoc nō famatus / sz īfamatus erat: ei purgationē indicat ſm qđ sibi visum fuerit cum vicinis pbr̄is: de qb⁹ nō sit verisimile q debeant deierare: ne populus in eo scandalū patiat: ⁊ ne alij ad similia plabant: si ante se purgare nō poterit: ab officio suo suspendat eundem. ¶ Nota q ꝯfessio vnius sup eodē crimine alteri nō nocet: q̄uis illa sint cōnexa. sz purgatio debet indici propter infamiā inde ortā. Item ad dictū vnius lz alter hoc neget ecclesia debet recōciliari. Itē purgationes arbitrarie sunt. Itē deficiens in purgatiōe punitur. Ber.

j. Co. viij

a ¶ Celans. Et bene. ꝭ. de offi. or. si sacerdos. † ⁊. ff. de questio. l. j. §. qui questionem. ¶ Glo. se. ar. ⁊ signat contrarium.

† Et. ꝑ. de pe. oīs. de exces. prela. dilect⁹. Jo. and.

b ¶ Imponens. Ar. q licet aliq duo sint cōnexa q̄uis cōstet de vno: nō tn̄ de alijs. ij. q. v. interrogatū. ff. ad. l. iul. de adul. denūciasse. §. qrit. et. ff. de libe. cau. duob⁹. ⁊. l. liberis. §. si duo. Ar. ꝯtra. ꝭ. de of. delega. preterea. et. c. prudentiam. ad fi. Ber.

c ¶ Reconciliare. Quis debeat recōciliare ecclesiā ⁊ qualiter dicit. ꝭ. de consecra. eccle. vel alta. aqua.

d ¶ Ne vitupetur. Sic ij. q. v. si mala fama. ¶ Glo. se. obijcit ⁊ soluit

e ¶ Arbitrium. Et sic hmōi cōpurgatiōes arbitrarie sunt. ij. q. v. oīb⁹ vobis. et. ꝑ. de purga. ca. ex tuar. Sed qre cōpellit iste ad purgationem ppt ꝯfessionē mulieris ꝯ illud. C. de adulte. ⁊ si de crimine ‡ cū nō infamet apud bonos. nā leues sunt q mala credūt que pbari non possunt. xj. q. iij. i cūctis. Dicas q iste infamatus erat de muliere illa: al'as nō indiceret illi purgatio ppter dictū illius: quia etiā dicta paucorū non infamant. ꝭ. de accusa. inquisitionis. ad fi. Lau.

‡ Dānatio adulteri nō nocet adultere. Jo. ā.

f ¶ Alioquin. Nota deficientē in purgatiōe puniri. ꝭ. de symo. de hoc. ⁊. c. insinuatū. ⁊. ꝑ. de purga. cano. cum. P.

Sūmariū. Intellexim⁹. Mulier petēs restitutionē mariti repellit p exceptionē adulterij manifesti: nisi ⁊ ipe vir adulterat⁹ fuerit et pbet. h. d. Diuisio. Diuidit. Primo facti narratio. Scđo iudicis datio ibi: quocirca. Ab. sic. ¶ Casus. Quidā. S. noīe vxorē suā nomie elizabeth a se remouit. illa cū alio adulteriū cōmisit. dyoce. eps hoc audiēs / eam ⁊ adulterū excōicauit. q tādē adultero abiurato absolutiōe recepta vir suū sibi restitui postulauit. ille obiecit sibi adulteriū. ⁊ q ab eo spōte recesserat: ⁊ ideo restitutionem petere nō valebat. qđ mulier negās replicauit q ⁊ ipe fuerat fornicat⁹. ad hec pbāda testes fuerūt iducti. ⁊ vir testes iduxit ad reprobādos testes mulieris: p quos adulteriū viri pbare volebat. quesitū fuit a pa. qđ in hoc negocio sit agēdū. mādat pa. dyoce. epo quaten⁹ ipm recipe cōpellat eādē: nisi ꝯstiterit mulierē pdictā adulterā esse: vel p euidētiā rei / vel ꝯfessione mulieris cessante etiā pbatione adulterij qđ vir dr̄ cōmisisse. Si aūt de fornicatiōe ꝯstiterit mulieris: cū cōstet virū adulteriū cōmisisse: ⁊ paria delicta mutua cōpēsatione tollant: nihilomin⁹ cōpellat eūdē vt eā recipiat: ⁊ maritali affectu ꝯtractet: nisi testes mulieris p quos viri adulteriū est pbatū / fuerint reprobati: alioqn mulieri silētiū iponat. ¶ Nota hic q ꝯ exceptiōne doli dat doli replicatio. Itē aliqđ dr̄ ꝯstare rei euidētia vl' ꝯfessione legitima. Itē ꝯfessiōi mulieris stat cū agit ad thori separationem. Itē ius mrimonij in vtroq. s. viro ⁊ muliere pari modo ꝯsistit. Itē cōpēsatio admittit in criminib⁹: qz paria delicta ⁊c. B.

g ¶ Spontanea. Licet mulier de domo viri sui sponte recedat: si tamen volens redire non fuerit admissa intelligitur † spoliata. ff. de acquiren. possess. clā possidere. §. qui ad nūdinas. insti. de interdic. §. quinetiam. † et ideo audienda est.

† Possessiōnem retinet ide recedēs aīo redeūdi Jo. and.

h ¶ Fornicatus. Et ad hoc testes iduxit ad q̄s reprobādos marit⁹ alios induxit: vt. ꝑ. sequit.

i ¶ Euidētiam. Puta qz publice fuit fornicata vl' filiū inde hz testē. xxviij. dist. ꝑusq. ⁊. ꝭ. de diuor. significasti. et. ꝭ. de accusa. euidētia. ⁊. ꝭ. de coba. cle. et mulie. ca. vlti. et. ꝑ. ca. proxi.

k ¶ Cōfessionē. Factā in iure. vt. ꝭ. de coba. cleri. ⁊ mulie. ca. vlti.

l ¶ Spōte. Qz si cōpulsa non obesset. xxxj. q. ij. lothari⁹. ⁊ sic ꝯfessio sola sufficit ad thori separationem: vt hic. ⁊. ꝭ. de diuor. ex litteris.

m ¶ Probatiōe cessante. Eo enī pbato dolus dolo cōpēsabit: vt sequitur hic. ⁊. ꝑ. c. pxi. ⁊. ꝭ. de diuor. significasti. Ber. ¶ Glo. seq. alleg. v. ꝯcor. signat ꝯrium ⁊ remittit. demū subdit sex casus ī quib⁹ ꝯiūx ꝯiugi nō opponit adulterium.

n ¶ Mutua cōpensatione. Sic. ff. solu. ma. viro atq vxore. ff. de cōpēsa. si ambo. ff. de do. si dolo malo. et. ꝭ. de exce. cū eccl'iastice. ⁊. xxxij. q. vj. nihil. Ar. ꝭ. ff. de doli excep. apd celsū. §. marcell⁹. Qualit ꝯrīū illud sit itelligēdū. dr̄. ꝭ. de excep. dilecti. vir enī vxori obijcere adulterium nō pōt si ipe est in simili delicto: vt hic pz. Itē si cā tradidit adulterādā. ꝭ. de co q cogno. cōsan. vxo. sue. discretionem. Item si violēter fuerit ‡ oppssa. ff. ad. l. iul. de adul. vim passa. Item si ignorāter cognita fuisset ab alio quē crederet virū suū fraudulenter. arg. xxiiij. q. j. in lectū. Itē si credēs vir absentē mortuū esse alij nupserit. xxxiiij. q. j. cū p bellicā. Itē si post adulteriū reconciliauerit eam sibi. ꝭ. de iureiuran. quēadmodum. ⁊. xxxij. q. iiij. si illic.

‡ Etiam si oppssio euenerit qz mā sit in domo cū tn̄ vir mā dasset vt fugeret ſm Bar. in dñi. xxxiij. ꝑ. ā.

o ¶ Alioquin. Id est si ꝯstiterit de adulterio mulieris ⁊ nō viri.

Sūmariū. Tua fraternitas. Adulteria cōiugum mutua cōpensatione tollunt. h. d. Vel sic. Non pōt marit⁹ consortiū vel cohabitationē vxoris declinare ppt adulteriū: si et ipe fuit adulterat⁹. Diuisio. Secūda pars ibi: sup quo. Ab. ¶ Casus. Si aliqs dephendit vxorē suā in adulterio ppt qđ negauit ei debitū cōiugale: postmodū cū alia cōmisit adulteriū manifeste. qrit vtrū vir cogi debeat eādem recipe ī vxorē? Rñ. pa. q cū paria crimina mutua cōpēsatione deleant. vir ꝑtextu fornicatiōis hui⁹ neqt vxoris cōsortiū declinare. ¶ Nota q delictum supueniens rei iudicate affert ꝑiudiciū. Item paria delicta mutua cōpensatione delētur. Et sic nota q cōpensatio admittit in delictis. et hoc intelligunt quidā quo ad exceptionem ⁊ replicationem / aliter nunq. Ber. ¶ Glo. seq. reci. per duas questiones. alleg. vj. iura. reci. op. Jo. contrariam. et quattuor ipsius motiua. tenet primū ⁊ remittit.

p ¶ Fornicationis. In hoc fuit dubitatio an delictū supueniens rei iudicate de iure vel facto afferat ꝑiudiciū. Videt q sic: vt hic patet. Et ex hac decre. videt q eoipso q alter ꝯiugum fornicat reliquus possit ei debitū denegare: qđ ver est si publice fornicet: ⁊ si postmodū alter publice ‡ fornicet: alter recupet seruitutem amissam ex delicto alteri⁹: vt hic pz. ⁊. ꝭ. de diuor. ex l'ris. ⁊ sic paria delicta mutua cōpēsatiōe tollunt. vt. ꝭ. c. pxi. Et ita solo facto lz non sit lata snīa de adulterio adulteriū priuat iure petendi debitū: nec

‡ Idē si occulte. ſm Jo. Jo. ā.

alter ei tenetur reddere debitū: quia vbi nulla petitio nulla mora. ff. de verbo. obliga. si pupillus. et si tūc reddit debitum sibi preiudicat vt eam postea accusare nō possit. xxxij. q. j. ca. j. ij. iij. et. iiij. ff. de adulte. si vxor. §. vlti. Sed si ad mandatū ecclesie† reddat debitū: tūc nō videt obstare quin possit postea eam accusare de adulterio. arg. s. de resti. spolia. litteras. §. penulti. et licet vxori adultere vir debitum reddere non teneatur: expellere eā de sua domo auctoritate propria non debet: etiam si sit notoriū crimē ei⁹. s. de diuor. porro. ar. Sed contrariū puto q possit eā repellere a se ex quo notoriū est crimē suum ꝓuata est iure qd habebat in viro. s. de diuor. significasti. et dotē suam amisit. s. de dona. inter vir. et vxo. plerūq. Hu. dixit q nūq adulteriū priuat aliquem iure petendi debitū sed tm̄ sententia ecclesie: vnde pēdēte lite tenet debitum reddere alter alteri. ar. s. vt lit. pen. laudabilē. et. viij. q. iiij. nōne. xv. q. vlti. c. vlti. xxxiij. q. ij. seculares. quia pena non est inferēda nisi per iudicem. xxxiij. q. ij. §. in hoc. sz hoc itelligo quādo crimē nō est notoriū qd patet per cōcor. Itē vt dixi ex hac decre. habet q propter superueniēs delictū renascatur seruitus: amissa etiā si sententia lata sit propter adulteriū. ff. de adulte. l. adulteriū. s. de iureiurā. tua. ij. et. s. de diuor. ex litteris. nā iniuria remissa renascit ex delicto. xv. q. vij. c. j. de peni. dist. iij. §. ex persona. In quibusdā libris est verbū illud in sequēti. §. hac auctoritate. et sentētia a qua nō est appellatū reuocatur. s. de frigi. et malefi. fraternitatis. j. de purga. vulga. ca. ij. Joan. dixit‡ q sententia non retractatur ꝓpter delictū superueniens. ar. ff. de iti. actuq priua. nec enī. quia actio semel extincta amplius non renascitur. de consecra. dist. iiij. queris. ff. de solu. qui res. §. areā. nec pretextu noui auxilij retractatur sentētia. s. de re iud. inter monasteriū. vnde cum seruitus sit sublata: nō fit iniuria alteri per fornicationē alterius. xxxij. q. vij. queādmodum. sed si sententia non sit lata tūc renascitur. Et iura predicta intelligenda sunt q iudex ex officio suo eos adinuicem restituat: qd prius dictum est allegādo verius credo. scz q illa possit petere virū non obstante sententia: quia vir illi sententie renūciauit adulterādo post sententiam.† De hoc dictū est in. c. ex litteris. s. de diuor. Ber.

† Sm Host. dicens q in h est diuersitas. remittit ad decre. stati alle. et s. vt lit. pē. laudabilē. et ad sūmā de biga. §. qre bigam⁹. sub §. fi. v. nono. et d ꝯuer. ꝯiu. c. fi. et d fe. ex. in qstiōi. Jo. an.

‡ Cui⁹ fuit hec glo. et Goffre. hic. Jo. an.

† De adulterio aūt viri qd pcessit sniam agere non pōt. An aūt de illo possit excipe ꝯ virū agētē ad recōciliationē ipsi⁹ dixi in q. ij. d diuor. dic q forte nō. Jo. an.

De Raptoribus/ incēdiarijs et violatorib⁹ ecclīaꝝ.

Ex concilio meldeñ.

Ratiōe rapine sortitur quis forum non sui iudicis: et ab eo poterit puniri proprio iudice suffragante. Capitulum. j.

De illis autem q de loco ad locū iter faciūt: et ibi rapinas et depredatiōes pagunt. ¶ Placuit vt ab illius loci prelato excommunicētur[a]: nec āte ex parrochia illa exeant q digne que perpetrarunt emendēt: quorum excōmunicatio proprio episcopo significanda est: ne eos recipiat anteq illuc redeāt vbi rapinam fecerint: et omnia plene emendent.

Eugenius tertius.

¶ De Rub. De raptoribus. ¶ Quia inter cetera pcepta decalogi scribitur. Non occides: non mechaberis: nō furtum facies etc. Sic post mechiam sequit prohibitio furti: merito subdit de furto. Sed quia rapina partim se habet ad mechiam: cum. s. rapitur mulier: partim se habet ad furtū cum cōmittitur in alijs rebus: merito interserit hanc rubricā de raptoribus: et quia frequenter cōmittunt in hoc delicto incēdia/ et violationes ecclesiarum: ideo de his subijcit in eadē rubrica. Ab. ¶ De hac materia habet. xiiij. q. v. et q. vj. et xvj. q. j. in multis. c. de pe. dist. j. vulgaris. et l. dist. aut facta. de ꝯse. dist. v. discipulos. De crimine rapt⁹ tractat. xxxvj. q. j. p totum. xxvj. q. ij. §. sed concedatur. vsq ad finem questionis.

Sūmariū Diuisio.

De illis. Raptor ab illo episcopo punitur in cuius dyocesi rapinam cōmisit: et iudex domicilij suffragat. Primo ponitur excessus. Secundo pena ibi: placuit. Ab. sic. ¶ Casus. Contingit aliquādo q aliqui de vno loco ad aliū iter faciūt: et ibi rapinas/ et depredationes cōmittūt. quesitum fuit in cōcilio a quo puniri debeāt. placuit concilio vt a prelato illius loci in quo delinquūt excōmunicent. nec antea de parrochia exeāt q satisfaciāt: et eox excōmunicatio ꝓprio epo intimāda est. nec illos recipiat/ anteq redeāt illuc vbi rapinā cōmiserūt: et oīa emendēt. ¶ Nota q ibi crimē puniri debet vbi qs deliquit. Itē ratione delicti sortitur quis forum. Ber.

¶ Glosa sequēs pro foro delicti inducit quinq iura. ponit opi. quā reprobat: et dat generalem doctrinā a qua casum vnum excipit et subdit opi. Hug.

a ¶ Excōmunicentur. Q ratiōe delicti facti sunt de foro illius: et ibi possunt cōueniri.‡ iij. q. vj. ca. j. et vj. q. iij. placuit. ij. et s. de fo. cōpeten. postulasti. et. c. vl. vbi de hoc. et C. vbi de cri. agi opor. auc. qua in ꝓuincia. Dicebant quidam q vbi quis crimen cōmittit ibi debet cōueniri: sed causa terminabit per suum iudicem. argu. ff. de custo. et exhi. re. de militib⁹. sed hoc nō est verū: immo iudex illius loci vbi delinquit potest clericū condēnare: sentētia tamen executioni mādabit per episcopum ꝓprium. s. de fo. cōpe. postulasti. nisi velit iudici illius deferre: vt ipsum remittat ad illū cōdēnādum: sicut dicitur de metropolitano q potest absoluere excōmunicatū a suo episcopo: nisi velit ei deferre. j. de senten. excō. p tuas. Nec dicitur ferre sententiā in alienū subditum: sed in suū ratione criminis vt dicūt prime ꝯcordātie: et hec sententia bene probatur p hanc decre. quia etiā debēt redire illuc vbi delinquūt. Et est argu. ad hoc. in auk. vt nulli iudi. §. si qs vero. col. ix. q de hoc optime dicit. et concor. cum hac decre. Tamen si crimen facile fuerit potest de illo cognoscere suus iudex. Si vero graue fuerit crimē remittitur vbi deliquit. ff. de re mili. desertorē. in prin. ab hac tamē generalitate excipitur quilibet supior qui vbicūq crimen cōmittit non potest iudicari nisi a papa si agatur ad depositionem. Quid si crimen tale est q non inducat depositionem: Dicit Hug. q potest iudicari a suo maiori et nō ab inferiori si crimen cōmittat in sua parrochia.† Sed si archiepiscop⁹ cōmittat tale crimē in parrochia alteri⁹ archiepiscopi/ vel episcopi suffraganei alterius archiepiscopi: dixit Hug. q possit tunc iudicari ab illo archiepiscopo vel episcopo. arg. ad hoc. xcvj. di. duo. vbi Ambrosius ratione criminis cōmissi in sua parrochia excommunicauit imperatorem qd alias‡ non auderet.

‡ In foro iudiciali. qd de foro penitentiali nūqd debeat ꝯfiteri ꝓpo iudici vel ei i cui⁹ territorio delīqt. not. xvj. q. j. c. j. Jo. an.

Crimios⁹ an sit ad iudicē delicti remittendus.

† Qualis ē ꝓuicia suo archiepo. ix. q. iij. c. ij. sm Gof. q p id putat archiepz delīquētē ī sua prouincia a suo suffraganeo puniri nō posse. Jo. and.

‡ Immo eps domicilij est sibi iudex. qd dic vt not. s. de maio. et obe. oēs. Jo. an.

Manifestus raptor vel ecclesie violator si restituit: vel de restituendo cauet in vita et in morte ad penitentiam et ad sepulturam admittitur: si vero noluit cauere cū posset: et in morte non potest: clerici ei⁹ sepulture interesse non debent: et clerici iteressentes vel iniungentes penitentiam cōtra hanc dispositionem deponūtur ab officio et beneficio. Ca. ij.

Super eo vero: et. j. ¶ Statuimus vt quicūq ex his qui violenter surrexerint in rapinam: siue ecclesiarum violationes manifeste fuerit deprehensus: nisi prius ablata restituat si poterit[b]: vel emendandi firmam et plenam securitatem fecerit: penitentie beneficiū ei penitus denegetur[c] ¶ Si vero vsq ad obitum in contumacia sua durauerit: et in extremis positus reme-

Super eo. Quattuor sunt partes. Secūda ibi: si vero. Tertia ibi: qui autē. Quarta ibi: q si. Prima tractat de satisfactione in vita vel in morte. Secūda de satisfactione in morte. Tertia de volēte satisfacere in morte sed non valēte. Quarta de pena imponēda transgressoribus. Ab. si. ¶ Casus. Statuit Euge. pa. in hac decretali: vt quicūq rapinā fecerit violēter: siue in ecclesiarū violatione manifeste fuerit deprehensus: penitētia sibi denegetur: nisi prius ablata restituat si poterit: vel saltem emendandi securitatē pstiterit. Si vero in cōtumacia sua vsq ad obitum durauerit: et in extremis positus penitētiam postulauerit: si satisfecerit vel emendādi securitatē prestiterit: ei penitētia et sepultura ecclesiastica cōcedat. Tertio dicit q qui in sanitate obstinata mente non penituerit: vel emēdauerit: et in morte securitatem emēdandi prestare nequiuerit: penitētia parū sibi prodesse videt. Sed si de peccato contritus fuerit viaticū non neget: ita tamē q nullus clericorū sepulture sue intersit: nec eius elemosynā quisq accipiat. Quarto refert se ad primū casum: vt si aliquis clericorū contra hec in vita vel in morte penitētias dare/ aut sepulture interesse/ vel eorum elemosynas accipere presumpserit: vel particeps huius rapine fuerit: periculum sui ordinis patiat: et careat ecclesiastico beneficio. ¶ Nota casum in quo penitētia denegat. Item non dimittit peccatum nisi restituat ablatum si restitui possit. Item ad terrorem clerici non debent interesse sepulture violēti raptoris/ vel violatoris ecclesiarum. nec illorū elemosynas accipere debent. Item clerici non debent interesse sepulture illius qui in mortali decedit: nec elemosynas illius accipere. Ber.

¶ Glo. seq. primo obijcit textui. Secūdo ipsum coadiuuat. Tertio dat duas solutiones et secūdam approbat.

b ¶ Si poterit. Bene dixit si poterit: quia inanis est actio etc. ff. de dolo. nā is. et s. de resti. spo. olim. ij. et s. de solu. odoardus. s. de homici. sicut dignū. et j. de vsur. cū tu. et xiiij. q. vj. si res. et impossibiliū nulla est obligatio. ff. de regu. iur. impossibilium. et. xxiij. q. iiij. nabuchodonosor.

c ¶ Denegetur. Argu. cōtra. quia si aliqs penitētiam petat de aliquibus criminib⁹ et nō de quibusdā: penitētia tamē nō est ei deneganda. j. de peni. et remis. qd quidā. et. xxvj. q. vj. cognouimus. et de peni. dist. iij. §. vlti. Argu. contra. xxiiij. q. ij. legat. et de peni. dist. iij. sunt plures. Quidam dicūt q hoc statutū fuit ad terrorem vt denegetur penitētia de omnibus nisi de illo satisfaciat: quia talis penitētia non est fructuosa. Alij dicūt q melius videt q sup illo crimine

tm̃ denegabitur penitentia: sed super alijs imponetur: et licet non sit fructuosa † quo ad vitam eternã valebit ad mitius supplicium subeũdum. de peni. dist. iij. §. vlti. ca. vlti.

a ¶ Emendationem. xiiij. q. vj. si res. xvij. q. iiij. si qs clericus. et xxiij. q. vlti. si quis mẽbrox. ⁊ c. pessimam. ⁊ de peni. dist. v. falsas.

b ¶ Prodesse. Hoc q̃tũ ad penã tẽporalẽ q̃ pro pctõ debet. Duplex eñi pena p quolibet peccato debet: eterna / ⁊ tẽporalis: ⁊ hec eterna sola cordis cõtritione remittit. de peni. dist. j. in pn. et. xxvj. q. vj. cognouim⁹. ⁊ tẽporalis q̃ exteriori satisfactiõe remittit: q̃ satisfactio si ĩ hac vita nõ fuerit cõpleta in purgatorio cõplet. arg. xxiij. q. v. qd ergo. et ita solẽnitas penitẽtie parũ pdest quo ad penã purgatorij: valebit tñ quo ad vitã eternã: si de peccato cõtritus fuerit.

c ¶ Viaticũ. Qd oĩb⁹ penitẽtib⁹ est dãdum. j. de pe. ⁊ remis. qd in te. et xvj. q. vj. si qs de corpore. l. dist. penitẽtes. ¶ Glo. seq. reci. põt p modũ obiec. ⁊ remissionis.

d ¶ Dare. Hoc referas ad p̃mã partẽ capli de illis q̃ nec ĩ vita / nec in morte satisfacere volũt ⁊ possunt: istis denegãda est penitẽtia in fine ⁊ alia ecclesiastica sacramenta: cũ in mortali decedãt: eo saluo qd dixi p̃mo cũ petũt in vita pniã de alijs crimib⁹: ⁊ oblatiões taliũ nõ sũt accipiẽde. j. de vsur. q² ĩ omnib⁹. ⁊ xvij. q. iiij. miror. xc. dist. c. ij. et. xxxiij. q. ij. latorem. Ber.

e ¶ Sepulture. Hoc referas ad vltimã ptẽ ‡ capli de illis q̃ in morte penitẽt: sz satisfacere nõ pñt. istis g̃ denegat sepultura. i. clerici nõ debent interesse: sz cymiteriũ eis non denegat ad terrorẽ potius aliox vt alij cũ possint satisfaciãt timore huiusmodi pene: de tornea. c. j. vbi de hoc. et ar. q cui cõcedit qd est [illegible] conceditur qd est minus: vt ibi dictum est. B.

† Vel ppt p̃sũptiõem q sit ĩpenitẽs ex quo tãdiu distulit q² pctã ipm dimittunt et non ipse pctã. de peni. dis. vij. si qs positus. T. dicit Abb. cũ magro suo q de oĩbus poterit sacerdos penitẽtiã denegare ex quo crimen illi⁹ est manifestũ ⁊ z̃riũ loquit de occulto. Tuti⁹ tñ est q sup alijs audiat ipi⁹ ɔfessio. Ho. dic ĩ crimis detestatiõez in vita et in morte solẽnẽ pniam denegari: al's gñalit obtinet qd dicit glo. Jo. and.

‡ Hoc placet Goff. q̃ ĩprobat qd dixerũt q̃dam hoc. c. intelligi de his de qb⁹ presumit q possint satisfacere si velint rogare heredes: sz q² de ipo rũ facultatibus dubitatur: ideo viaticũ non negat / nec etiã pnia. i. pctõrum remissio: sz negat solẽnis recõciliatio ad heredũ verecũdiã q̃ cũ viderint illos sepeliri debere in campis studebũt satisfacere rubore suffusi: sz veritas est q huic non negat terra cymiteriata: sz clericorũ p̃ñtia vt sequit in glo. Jo. an.

dium penitẽtie humiliter postu- a lauerit: si emẽdatiõem[a] / vel emẽdandi securitatẽ prestiterit: ei penitentia ⁊ sepultura ecclesiastica concedãtur. ¶ Qui autem in sanitate obstiata mẽte nõ penituerit vel emendauerit: et in morte securitatẽ prestare nequiuerit: so- b lẽnitas penitentie parũ pdesse[b] videt sicut credimus: sed de pec- c cato cõtrito corde viaticum[c] nõ negetur: ita tamẽ vt nullus clericorũ sepulture illius intersit: nec ei⁹ elemosynã presumat accipe. ¶ Qz si qui presbyterorũ vel clericorũ cõtra hoc in vita vel mor- d te penitentias dare[d]: aut sepul- e ture[e] interesse: vel eorũ elemosynas accipere attẽtauerit: seu huiusmodi rapine participes inuẽti fuerint: ordinis sui dãnum irrecuperabiliter patiantur: et ecclesiastico beneficio careant.

Ex concilio lateranẽ.

¶ Excõmunicari debẽt qui capiunt vel spoliant fideles ex iusta causa nauigantes. h. d. primo. Excõmunicati sunt spoliantes naufragiũ patientes: nisi ablata restituãt. hoc scdo. Capitulũ. iij.

Excõmunicationi subdantur q̃ romanos / aut alios christianos p negociatione vel f alijs honestis[f] causis nauigio vectos: aut capere: aut rebus suis spoliare presumũt. ¶ Illi etiam qui christianos naufragiũ patiẽ g tes (quib⁹ fm regulã fidei[g] auxilio esse tenentur) dãnata cupiditate spoliãt rebus suis: nisi ablata reddiderint: excõmunicatio- h ni se nouerint subiacere[h].

Alexã. iij. panormita. archiepo.

¶ Ex pncipis delegatione possunt plati de raptu ⁊ alijs criminib⁹ iudicare: penã tñ sanguinis ĩfligere nõ pñt. Caplm. iiij.

In archiepatu tuo quandoq3 sarraceni mulieres christia- i nas ⁊ pueros rapiũt: ⁊ eis abuti[i] p̃sumũt: ⁊ quosdã etiã iterdũ occidere nõ verent: cũ aũt excessus hmõi rex sicilie tibi et alijs epis k cõmiserit[k] puniẽdos. ¶ Consul. t. t. r. q tales in iurisdictione tua l existẽtes: pecuniaria poteris[l] pe m na mulctare: ⁊ etiã flagellis[m] afficere: ea moderatiõe adhibita q flagella ĩ vĩdictã sanguinis trãsire minime videant. ¶ Si vo ita fuerit grauis excessus: q mortẽ vl' detrũcationẽ mẽbrox debeãt n sustinere: vĩdictã reserues[n] regie potestati. Idẽ claremõteñ. epo.

¶ Incẽdiarius ecclesie in morte penitẽs et absolutus in cymiterio sepelit: et heredes cõpelluntur ad satisfaciendũ iuxta facultates defuncti. h. d. Capitulũ. v.

In lrĩs tuis cõtinebatur q cũ. H. multis fuisset crimi- nibus irretitus: qui ecclesiarum o incẽdiũ dyabolo[o] instigãte cõmiserat: tãdẽ in egritudine ɔstitut⁹ accepta penitẽtia de cõmissis: p manũ capellani sui fuit a sẽtẽtia p anathematis[p] absolutus: sz moriẽs eccl'iasticã sepulturã habere

¶ Excõmunicationi. Due sunt partes put duo sunt dicta. Secũda ibi: illi etiã. Ab. ¶ Casus. Statuit lateraneñ. ɔciliũ q illi q̃ spoliare presumũt romanos / vel alios nauigio vectos p negociatiõe / vel alijs iustis causis excõmunicent. Scdo dicit q illi q̃ spoliãt christianos naufragiũ patiẽtes (quib⁹ potius auxilium prestare deberẽt) nisi ablata restituerint: excõmunicationi ipso facto se nouerint subiacere. ¶ Nota q q̃ spoliãt patiẽtes naufragiũ sunt excõmunicati: cũ nõ sit afflictis addẽda afflictio. Ber.

f ¶ Hõestis. Vt. xxiiij. q. iij. si qs romipetas. s̃. d treu. ⁊ pa. c. ij. B.

g ¶ Regulam fidei. Illã scz. diliges primũ tuũ sicut teipm. de peni. dist. ij. charitas. ⁊ j. dist. humanũ genus. ⁊ l. dist. ponderet.

h ¶ Subiacere. Et sic q̃ ɔtra hoc faciũt sunt ipso iure excõmunicati ⁊ tenent infra annũ in quadruplũ. C. de fur. in eũ. † ff. de incen. rui. nau. l. j. ⁊ furtũ isti cõmittũt. ff. de acquiren. re. do. qua rõne. §. vlti. Nec fiscus etiã sibi aliqd vẽdicet in calamitate alterius. C. de naufra. l. j. lib. xj. cõmuniter tamen dãnum nauis resarciet. ff. de incen. rui. nau. l. ratis.

h ¶ Subiacere. Post admonitiõem ‡ vel postq̃ fuerint in mora cum possunt restituere et non restituunt.

In archiepatu. Cõmunis diuisio. Secũda ibi: consultationi. que distinguit. et scdm mẽbrum psequit ibi: si vero. Ab. sic.

¶ Casus. Rex sicilie cõmiserat archiepo panormitano et alijs epis excessus sarracenorũ puniẽdos. cõtingebat aliquãdo q sarraceni mulieres christianas et pueros rapiebãt: ⁊ eis abutebant: ⁊ quosdã etiã occidere nõ verebant. q̃siuit archieps q̃liter hmõi excessus puniret? Rñ. pa. q tales existẽtes in iurisdictione illius pecuniaria pena poterit punire: et etiã flagellis afficere: ita tamen q flagella in vindictã sanguinis nõ transeãt. Si vero ita fuerit grauis ⁊ enormis excessus q mortẽ vel truncationẽ mẽbrox debeant sustinere: vĩdictã illam regi reseruet. ¶ Nota q princeps prelatis ecclesiax causas criminales delegare potest: vbi pena sanguinis nõ sequit. Et sic not. q clerici penã sanguinis inferre nõ debent. Ber.

i ¶ Abuti. Propter illud vitiũ ira dei venit ĩ filios diffidẽtie. j. de excel. pla. cleri. sic. l vj. dist. si gens anglorum: q² nõ sic hoĩes fecit de⁹ vt se illo vterẽtur mõ. xxxiij. q. vij. flagitia. Ber.

k ¶ Cõmiserit puniẽdos. Delegare põt pnceps platis eccl'iax causas criminales vbi causa sanguinis nõ sequit: vt hic. xxiij. q. viij. sepe. Judices vero in causis vbi etiã pena sanguinis infertur clerici institui non debent. s̃. ne cle. vel mona. sed nec. et. c. clericis. ⁊ c. sententiam.

l ¶ Poteris. Cõmutãdo penã statutã que est pena capitis. ff. ad. l. cornel. de sicca. l. iij. §. pe. et C. de adulte. cũ vir. C. de rap. virgi. l. j. et ĩ aut. vt nõ lux. cõtra nat. col. vj. Qz iudex vnã penã in aliam mutare possit / est ad hoc arg. ff. de his qui not. infa. quid ergo. §. pena. ⁊ C. eo. ti. ⁊ si seuerior. Ber.

m ¶ Flagellis. xiiij. q. vj. ca. j. xij. q. ij. fraternitas. et. v. q. v. illi qui. ita q flagella ad sanguinẽ non pcedãt. xxiij. q. vl. is a q̃bus. ⁊ c. seq. Ber.

n ¶ Reserues. Cum sis delegatus. Si vero habes iurisdictionẽ tẽporalẽ: demãdes eam alicui cui hoc competat qd licet fm canones. xxiij. q. iiij. illud. sed non fm leges: nisi quãdo proficiscitur. ff. de offi. proconsul. solent. et. ff. de offi. eius cui man. est iurisdi. l. j. Omnia vero hodie cõmitti possunt preter vltimũ suppliciũ / aut mẽbri abscisionẽ. in aut. de col. §. ad hoc adhibemus. col. ix. Lau.

de re. eccle. alie. vel nõ. c. ij. §. layci. ⁊ §. fi. li. vj. et cl[illegible] de vi. ⁊ ho. cle. dyocesanis. ⁊ de sta. mo. attẽdẽtes. ĩ fi. Jo. and.

Cã criminalis an possit delegari.

In litteris. Cõis diuisio. Scda pars ibi: quapropter. Ab. sic. Diuisio.

¶ Casus. Quidã. H. nomĩe multis criminib⁹ fuerat irretitus q̃ ecclesiax incẽdiũ dyabolo instigante cõmiserat: vnde fuerat excõmunicatus. tãdẽ in egritudine cõstitutus / accepta penitentia de cõmissis p capellanũ suum fuit ab excõicatione absolut⁹: sed eo mortuo sepulturã ecclesiasticã habere nõ potuit. querit quid iuris sit? Mãdat pa. quatenus si est ita corpus illius in cymiterio sepeliri: et heredes ei⁹ monẽdi sunt ⁊ cõpellẽdi: vt illis qb⁹ ille dãnũ dedit ɔtra iusticiã p incẽdium / vel alio modo fm facultates defuncti satisfaciãt: vt sic a peccato valeat liberari. ¶ Nota q simplex sacerdos in necessitate põt absoluere a maiori excõmunicatiõe de qua al'as absoluere nõ posset. Itẽ heredes tenent ex delicto defuncti / etiã si ex illo delicto ad eos nihil puenerit. Item nota hic argu. ex delicto defuncti heredes nõ teneri vltra facultates / vel vires hereditatis defuncti. Item argu. post mortem peccata dimitti. Ber.

o ¶ Dyabolo instigante. xvij. q. iiij. si quis suadente.

p ¶ Anathematis. Qd bñ potuit ĩ extrema necessitate. xvij. q. iiij. si qs suadẽte. ⁊ xxvj. q. vj. pbr̃ incõsulto. de ɔse. dis. iiij. sctm̃ est. al'as absolui nõ potuisset nisi a solo papa. Incẽdiarij eñi postq̃ sunt ab eccl'ia publicati ab alio absolui non pñt. j. de sen. ex. tua nos. Incẽdiarij ⁊ effractores ecclesiax sunt ipo iure excõicati: vt hic colligitur. vt. j. de sen. excõ. conquesti. put ibi notari consueuit. Ber.

Incẽdiarij a q̃ pñt absolui.

† Et noua pena addita ẽ talib⁹. s. publicatõis bonorum. p aut. ibi positam que ĩcipit nauigia. Jo. and.

‡ Hoc tenet Hosti. ɔcor. de pben. extirpãde. s̃. de imu. ec. nõ min⁹. s̃. ne cleri. vel mona. clericis. in fi. j.

nequit. ¶ Quapropter: si ita res se habet: mādam⁹ vt corp⁹ eiusdē ap. cessante facias i cymiterio se[a]pelliri[a]: ⁊ heredes[b] ei⁹ moneas et cōpellas vt his quibus ille ꝑ incendiū vel aliomodo dāna ꝯtra iusticiā irrogauerat: iuxta facul[c]tates[c] suas cōdigne satisfaciāt: [d]vt sic a peccato valeat liberari[d].

Lucius. iij. burgeñ. episcopo.

Raptus non dr̄ vbi volens ꝓ mr̄imonio abduciꝶ: raptor tamē cū rapta matrimoniū cōtrahere pōt: et post ꝯsūmationē mr̄imonij alter sine ꝯsensu alterius religionē ingredi nō potest. h. d. cum capitulo sequēti. Capitulum. vj.

Cum causa que iter. E. militē ⁊ vxorē ei⁹ vertiꝶ: et. j. ¶ Respondemus: ꝙ cum ibi ra[e]ptus dicaꝶ admitti[e] vbi nil ante de nuptijs agitur: iste raptor dici nō debet: cum habuerit mulieris assensum: ⁊ prius eam despōsauerit ꝙ̄ cognouerit: licet pare[f]tes reclamarent[f] a quibus eā dicitur rapuisse. ¶ Preterea cum post mr̄imoniū carnis cōmixtione perfectū (teste apostolo) vxor sui corporis potestatem non ha[g]beat sed maritus[g] et econuerso: si precessisse matrimoniū vel ex ꝓbationibus viri: vel ex mulie[h]ris cōfessione[h] claruerit: post matrimoniū sine assensu viri nō potuit ipsa monasteriū ingredi: aut aliter cōtinētiam ꝓfiteri. ¶ Non ergo ꝓ eo ꝙ post mr̄imoniū consummatū rapta ꝑ vim in monasterio fuerit: viri poterit cōsortiū declinare: maxime si probari nequeat virum (vt mulier profite[i]retur continentiam) assensisse[i].

Inno. iij. episcopo saroñ.

Rapta pōt mr̄imonium ꝯhere cum raptore / vbi daꝶ libera facultas in ꝯtrahēdo. Capl'm. vij.

Accedens ad apo. se. et. j. ¶ Rapta puella legitime [k]contrahet cum raptore[k]: si prior dissensio trāseat postmodum in [l]consensum[l]: et qđ ante displicuit tādem incipiat cōplacere: dūmō ad ꝯhēdū legitime sint persone.

De Furtis.

Breue est et non sūmaꝶ. Ca. j.

[m]Qui furatur hominem[m] et vendiderit: conuictus morte moriatur.

Ex ꝯci. triburi.

Furibus ⁊ latronibus in peccato obeuntibus sacramenta ecclesiastica denegāda sunt. secus si in morte eos penituit. Cap. ij.

Fures et latrones si in furando et depredando occiduntur / visum est pro eis non [n]esse orandum[n]. Sed si cōprehensi / aut vulnerati presbytero vel [o]dyacono[o] confessi fuerint: cōmu[p]nionem[p] eis non negamus.

Ex penitentiali theodori.

Committens furtum ex necessitate non multum vrgēte peccat: sed non grauiter. vnde imponenda est leuis penitētia. h. d. ꝫm cōmunē intellectū. Capitulū. iij.

---

a ¶ Sepeliri. Arg. ꝯtra. s̄. eo. sup eo. sed ibi denegaꝶ sepultura ad terrorē alioꝝ: nec poterat satisfacere: hic poterat† satisfacere.

† Et volebat. vel ibi de manifesto hic de occulto. vꝶ ibi de obstinato hic de nō obstinato. Jo. an.

b ¶ Heredes. Habes ꝙ heredes tenentur pro delicto defuncti. Super hoc dicas vt dixi. s̄. de sepultu. c. vlti. que ponit similem casum. et idem quasi dicitur in vtraꝗ.

c ¶ Facultates suas. Defuncti scilꝫ. vltra vires hereditatis nō tenētur / si fecerint iuētariū. C. de iur. delibe. scim⁹. §. si autē. ⁊ §. seq.

d ¶ Liberari. Arg. contra. xxv. dist. qlis. Solꝶ. a venialibus et a tēporali satisfactiōe liberaꝶ qs in alio seculo: sꝫ a pena eterna nūꝗ‡ vt ibi.

‡ Vꝶs est in textu valeant. s. ipi heredes. et sic nō est ꝯ. ꝫm Vin. Jo. ā.

Cum causa. Diuiditur. Nam in prima parte ponitur decisa consultatio. In secūda responsio ibi: respondemus. q̄ responsio tria facit. Nā primo respondet de rapto cum redditiōe cause. Secūdo ibi: preterea. de ingressu: et causam reddit. Tertio de vtroꝗ concludit ibi: non ergo. Abbas si.

¶ Glo. seq. ponit casum.

¶ Cū cā. Casus. Quidā miles volebat ꝯhere matrimoniū cū quadā muliere. parētes ei⁹ eā sibi dare nolebant. tādē de cōsensu mulieris eā rapuit: et cū ea ꝯtraxit ⁊ carnaliter eam cognouit. deinde illa monasteriū intrauit. miles eam repetebat tāꝗ̄ vxorem suā. quia sine licētia sua post carnalē copulā monasteriū intrare non potuit. Mulier allegauit ecōtra dicēs ꝙ eā habere non poterat in vxorē cū eā rapuerit: ⁊ raptor nō potest ꝯtrahere cum rapta puella. q̄situ fuit a papa. quid iuris sit in hoc casu. et ipse rñ. ꝙ ille miles raptor dici nō debet: cū habuerit mulieris assensum. sꝫ rapt⁹ dicitur vbi nihil ante de nuptijs agitur. ⁊ miles iste prius eam desponsauit ꝙ̄ cognouerit ꝙ̄uis parentes reclamarent: preterea post matrimoniū carnali copula consummatū vxor non habet potestatē sui corporis / sed maritus ⁊ econuerso. vnde si cōstiterit matrimoniū precessisse ex ꝓbationib⁹ viri: vel ex mulieris confessione: postmodū mulier sine licentia viri non potuit monasteriū ingredi / aut continētiā profiteri: ergo si post matrimoniū consummatū rapta monasteriū intrauit: non poterit viri cōsortiū declinare: maxime si probari non poterit virū cōsensisse vt mulier continentiam profiteretur. ¶ Nota ꝙ vbi mulier consentit raptus non diciꝶ. Item post matrimoniū carnali copula consummatū vir non habet potestatē sui corporis sed mulier: et ecōuerso. Item cōfessioni alterius coniugū statur in preiudiciū spiritualis matrimonij. Item argu. ꝙ solus consensus sufficit ad hoc ꝙ alter coniugū possit religionem intrare. Ber.

j. ad Corint. vij.

e ¶ Admitti. Scd̄m leges etiam in spōsa propria raptus cōmittitur. C. de rap. virgi. l. vna.† ad mediū: sꝫ canon ꝯiudicat: ‡ vt hic. et. xxvij. q. ij. §. j. et. c. lex illa. qualitercūꝗ aliqua sit rapta bene potest contrahere cū raptore si prior dissensio transeat postmodū in consensum. j. ca. proxi. ⁊. xxxvj. q. ij. tria. sed raptus non est vbi puella consentit: vt hic patet.

† Ibi dr̄ ꝙ a parētib⁹ vel similib⁹ petenda est ꝯiunx nō rapienda. Jo. an. i nouel.

‡ Adde qđ not. xxxvj. q. j. c. ij. Jo. andree.

f ¶ Reclamarent. Talis reclamatio non impedit matrimoniū: quia solo consensu contrahiꝶ. xxvij. q. ij. sufficiat.

g ¶ Sed maritus. s̄. de conuer. coniug. quidam intrauit. T.

¶ Glo. seq. reci. obijciendo de decre. super eo.

h ¶ Mulieris confessione. Ergo crediꝶ mulieris cōfessioni in preiudicium matrimonij spūalis qđ non fit in carnali. s̄. de eo qui cogno. cōsangui. vxo. sue. sup eo. Sed aliud est in matrimonio carnali: ⁊ aliud in spūali. In matrimonio carnali non staꝶ confessioni viri ⁊ vxoris si cōtra mr̄imoniū confitcanꝶ: quia sepe ad inuicē colluderent vt separarenꝶ: vt dicit predicta decre. sup eo. Sed in spirituali mr̄imonio si aliqua de qua constat ꝙ fuerit primo vxor ante igressum monasterij postea confiteatur in iudicio ꝙ ante ingressum cognita fuerit a viro debet sibi restitui: quia eo iuito monasteriū intrare non potuit: vt hic dicit: immo si aliter confitereꝶ saluari non posset nisi ad virū rediret. Nō est enim credendum ꝙ illa sit immemor sue salutis. j. q. vij. sancimus. Arg. ad ꝯ. s̄. de homici. significasti. ij. vnde reddēda est viro† suo vbicūꝗ cōfiteꝶ vir et vxor. Ad dissolutionem matrimōij carnalis nō crediꝶ illis nisi saltē adsit fama publica. xxxv. q. vj. si duo. sed vbi cōfitētur ad dissolutionē mutue seruitutis ꝓpꝶ adulteriū bene creditur eis. s̄. titu. proxi. ca. penulti. et. s̄. de diuor. ex litteris. Vin.

Cōiugū an possit mr̄imonio preiudicare.

† In rebus tñ sec⁹ dicerem ꝫm Innoc. qđ fuit verbū Vin. cuius fuit hec glo. qđ etiā posuit. Tā. Jo. an.

Exo. xxj.

i ¶ Assensisse. Ar. ꝙ solus cōsensus sufficit ad hoc vt alter ꝯiugū possit monasteriū ingredi. xxvij. q. ij. agathosa. vbi de ꝯ. et. c. si qs. et. xxxiij. q. v. q̄ vxorē. De hoc dictū est satis. s̄. de puer. coniu. in. c. vxoratus. et ca. sequenti.

Accedēs. ¶ Casus. Querebatur vtrū raptor possit ꝯtrahere cū rapta. et rñ. pa. ꝙ sic. si prior dissensus transeat postmodum in ꝯsēsum. ⁊ qđ ꝓus displicuit / postea incipiat cōplacere. dūmodo al'as sint legitime persone ad contrahendū. ¶ Nota ꝙ raptor potest contrahere cum rapta dūmodo consentiant. Ber.

k ¶ Cū raptore. Scd̄m antiquos canones / et ꝫm leges nō poterat raptor contrahere cum rapta. xxxvj. q. ij. de puellis. ⁊. c. si autem. ‡ ⁊. c. placuit. ⁊. C. de rap. virgi. l. vna. §. si autem. hodie secus: vt hic. et. xxxvj. q. ij. deniꝗ. et ca. tria. Ber.

‡ Et. j. de here. cū secūdū. li. vj. Jo. and.

l ¶ Consensum. s̄. de spon. ad id qđ. et. s̄. de despon. impube. de illis. arg. C. qđ me. cau. l. ij. ff. de cōdi. ob tur. cau. si ob turpem.

¶ Rubrica De furtis. ¶ Continuata est ista rubrica. s̄. in ꝓxi. titu. dic vt ibi. Ab. sic.

Qui furatur. ¶ Casus. Planus est. ¶ Nota hic penā eius qui hominē furatur ⁊ eum vendiderit. Ber.

m ¶ Qui furatur hominem. Scilꝫ liberū: quia si furatur seruū† hac pena nō teneꝶ. ff. ad. l. faui. de plag. l. vlti. sed ꝫm canones hec pena nō imponiꝶ. s̄. titu. ꝓxi. in archiepiscopatu. xxxiij. q. ij. inter hec. Tan.

† Priuati. sec⁹ si romanū. C. ad. l. faui. de pla. qm̄ seruos. Jo. an.

Fures. ¶ Casus. Dicitur ꝙ si fures et latrones in farando fuerint interfecti / non est orandum pro illis. Sed si cōprehensi aut vulnerati confessi fuerint communio eis negari non debet. ¶ Nota in furto occisus ab ecclesia non recipiendos / nec pro cis orandum esse. Et nota ꝙ non est orandum pro decedētibus in mortali peccato. Ber.

¶ Non esse orandum. Quia in mortali eos decessisse constat. xxiij. q. v. placuit.

o

‡ Dic vt ibi not. de offi. or. pastoraꝶ. i glo. q̄ casu i fi. Jo. an.

p ¶ Cōmunionem. Id est eucharistiā. simile. l. dist. penitentes. et sepulturam etiam ex quo confessi sunt. xiij. q. vlti. ca. vlti.

Si quis. Breue est nec recipit cōgruā summationē: maxime ꝑpter varietatē intellectuū. Ab. ¶ Casus patet. ¶ Nota ꝙ necessitas omnino nō excusat a furto. et intelligūt quidā de modica necessitate secus de magna. Ber.
¶ Glo. seq. not. ꝙ modica ꝛc. querit demū obijciēdo de duobus. sol.

a ¶ Peniteat. Ex eo ei ꝙ pnia imponit: colligitur ꝙ modica fuerit necessitas. si enim magna fuisset non iponeret penitētia. † Arg. ꝭ. de pse. di. v. discipulos. q2 in necessitate oīa sūt cōia. ar. xlij. dist. c. j. ꝛ. xij. q. j. c. ij. xxiij. q. vij. ꝙ autem. et xlvij. dis. sicut hi. debuit eni credere dñm ꝓmisisse. isti. de obli. q̄ ex delicto nascunt. ꝭ. placuit. modica pnia iponit: q2 modicū peccauit. Sed q̄re non excusat mulier a fornicatiōe ꝑpt necessitatē famis. ff. d ri. nup. palā. ꝭ. nō est. sicut a furto? Rñ. ꝑpt necessitatē res facta est cōis quā furat: s3 in fornicatiōe nō est ita. imo potius debet q̄libet mala pati q̄ malo ꝯsentire. vt. xxxij. q. v. ita ne. Itē q̄re excusor ab homicidio si ex necessitate me defendēdo aliquē occido ꝛ nō a fornicatione? Rñdeo nō interficio: imo poti⁹ ipse se iterficit q̄ me aggredit. ar. ff. si q̄dru. pau. fe. di. l. j. ꝭ. cū arietes. ꝛ ar. ꝭ. de homici. c. lator.

† Mā ꝛ tūc monach⁹ si ne lnia platī dat elemosynam. de hoc. xij. q. ij nō dicatis. et. xvj. q. j. alia. de hoc et q̄d de monacho q̄ est in pegrinatione vel in scholis de licētia abbatis. item q̄d de vxore an sine licētia marīti faciat elemosynā tractat Hos. i sū. de pe. et remis. ꝭ. q̄b⁹ q̄r. ꝭ. q̄d de facientibus elemosynam. ꝛ seq. Jo. an.

Si q̄s ꝑpter necessitatē famis aut nuditatis furat⁹ fuerit cibaria: vestē: vl̄ pec⁹: peniteat[a] hebdomadas tres: et si reddiderit: non cogatur ieiunare.
Hieronymus super parabolā.
¶ Non indicans furem propter lucrum quod ab eo consequitur reus peccati est. Capitulum. iiij.

Qui cum fure partitur[b] occidit animā suā: non[c] fur solū s3 ille re⁹ tenet q̄ furti cōsci⁹ querēte possessore[d] non indicat[e].
Alexander. iij. cremoneñ. epo.
¶ Fur occultus pōt post restitutionē ꝛ penitētiam ad sacros ordines ꝓmoueri. Capitulum. v.

Ex lris tuis inotuit ꝙ. B. calicē quēdā in eccl'ia minus caute dimissum rapiēs longo tēpore detinere ꝑsumpsit: ꝛ. j. ¶ Mādam⁹ quaten⁹ si spōte[f] cōfessus fuerit: et exinde eccl'ie cui⁹ calix fuerat satisfecerit[g]: nec est sup hoc nota vel infamia[h] manifesta respsus: post pactam[i] penitentiā: aut cōgruā partem penitētie[k] (dūmodo al's ydoneū ipm esse cognoscas) ad sacros ordines non dubites promouere[l].

Qui cū fure. Breue est ꝛ vario modo itelligit: ꝛ pōt sūmari ꝑm vnū itellectū: vt in rubro: ꝛ pōt alit summari: vt. ꝭ. patebit ex varietate itellectuū. Ab.
¶ Casus. Qui furtū cū fure partit occidit aīam suā. Itē nō solū fur tenet furti: s3 ille etiā qui cōsci⁹ furti nō indicat dño ipm q̄rēte. ¶ Nota ꝙ ꝯsētiētes ꝛ agētes pari pena puniri debēt. Itē quilibet tenetur furem indicare: al'as furti tenetur. Ber.

b ¶ Partitur. Per ꝯsensum etiam accipiēdo vel occultādo. tales enim tenent de furto. insti. de obli. que ex delic. nas. ꝭ. si vero ope.

c ¶ Non fur. Hec sunt verba Hieronymi exponentis precedentia verba salomonis.

d ¶ Possessore. Id est domino vel quocū q̄ cui⁹ interest. ff. de ver. signi. interdum.
¶ Glo. seq. alleg. vj. concor. signat contrarium et soluit.

e ¶ Non indicat. Et ita habes hic ꝙ q̄s tenet indicare furē. ff. de recepta. l. j. ꝛ. ij. C. de fur. ciuile est. ar. ff. de iure fisci. ex quibusdā. ꝭ. diuus. C. ad. l. corne. de fal. maiorē. C. de his q̄ ad eccle. ꝯfu. ꝯsenti. ꝛ. ꝭ. ꝙ si in fundo. Ar. ꝭ. ff. de ꝯscrip. ꝭ. nō solēt. ff. de ꝯdi. ob tur. cau. l. iiij. ꝭ. vl. vbi nō peccat q̄ aliq̄d accipit vt indicet. sec⁹ do ꝑm canones: vt hic patet: q2 ꝯsentire videt vnde dicit ꝙ vterq̄ reus est.

Diuisio. Ex litteris. Diuisio. Secūda ibi: mandamus. Abbas sicul⁹.
¶ Casus. Quidā clericus. B. noīe quēdā calicē surripuit de eccl'ia ibi min⁹ caute dimissum: ꝛ lōgo tpe ipm tenuit: s3 postmodum restituit ipm: volebat ad sacros ordines ꝓmoueri. q̄rit q̄d iuris sit? Rñ. pa. Si spōte ꝯfessus fuerit: ꝛ exinde eccl'ie cuius erat calix satisfecit: nec est sup hoc infamat⁹ post pactā penitētiā aut partē ipsi⁹: dūmodo al'as ydoneus sit ad sacros poterit ordies ꝓmoueri. ¶ Nota miti⁹ agēdū cū spōte ꝯfesso q̄ cū ꝯuicto. Itē nō dimittit pctm̄ nisi restituat ablatū si restitui pōt. Itē infamatus de furto nō debet ꝓmoueri. Itē licet q̄s satisfaciat de furto nihilomin⁹ est illi penitētia imponēda. Itē nota partē penitētie pactā sufficere vt cum criminoso dispensetur. Ber.

f ¶ Sponte. Ar. ꝙ mitius agit cum sponte ꝯfesso q̄ cū conuicto. l. dist. presbyterum. xij. q. j. non dicatis.

g ¶ Satisfecerit. Aliter penitere nō pōt: dūmodo possit satisfacere. xiiij. q. vj. c. j. ꝛ. ꝭ. de homici. sicut. ꝭ. eos. ꝛ. ꝭ. titu. proxi. cum tu.

h ¶ Infamia. Facti que grauat opinionē. ff. de obse. a libe. ꝑstandis. l. ij. ‡ ꝛ a ꝓmotione repellit. lxxxj. di. tātis daniel. ꝛ. xxxiij. di. layci. ꝛ. ꝭ. de accu. omnipotens.

‡ Cōtra parētē vel patronum nō agit d dolo

i ¶ Post peractam. Quia iam incipit esse quod nō fuit. l. di. ferrum. et. c. cum exaudiero.

k ¶ Penitentie. Supra de temp. ordi. ex litterarum.

l ¶ Promouere. Etiam de iure ꝯmuni: cū peccatū sit occultum ꝭ. de tem. ordi. c. vlti. et precipue ꝑm illos qui dicunt ꝙ peccatū occultum nō reddit hoīem irregularem ꝑm alios qui dicunt. cōtrarium † loquitur. c. istud de dispensatione.

† vel iniuriā etiā si p ꝓcuratorem defēdat: q2 l3 tūc cōdēnati nō sint īfames: re tū ipa ꝛ opinione hoim nō effugiūt infamie notā. Jo. and.

De Usuris.

Alex. iij. in concilio turoñ.
¶ Usura est lucrifacere fructus rei pignorate: fallit i casu hic excepto. Capitulum. j.

Plures clericorum: ꝛ. j. ¶ Gñalis concilij[m] decreuit auctas: vt null⁹ constitutus in clero[n] vel hoc/vel aliud gen⁹[o] vsure exercere presumat. Et si quis alicuius possessionem data pecunia sub hac specie vel conditione in pignus acceperit: si sortem suā (deductis expensis[p]) de fructib⁹ iā percepit: absolute possessionem restituat debitori. Si aūt aliq̄d minus habet: eo recepto possessio libere ad dominū reuertatur ¶ Or si post hmōi[q] ꝯstitutum in clero quisq̄ extiterit: q̄ detestandis vsurarū lucris insistat: ecclesiastici officij periculum patiat. ¶ Nisi forte ecclesie bñficiū[r] fuerit quod redimendū ei h̄ modo de manu laici videatur. Idē cā tua. archiepo ꝛ eius suffraga.

¶ Rub. De vsuris.
¶ Or vsurā exercens rapinā ꝛ quodāmodo furtū cōmittit. xiiij. q. iiij. si q̄s vsurā. ꝛ subiacet restitutioni sicut furtū cōmittēs seu rapinā. vt in c. cum tu. ꝭ. eo. iō ꝯpetēti ordine submittit de vsuris. Ab. ¶ De hac materia tractat. xlvj. disti. ꝛ. xiiij. q. iiij. ꝛ. q. v. et. q. vj. ꝑ totum. xlvj. di. c. pe. et vlt. lxxxviij. di. in palea. eijciens.

† De hoc i psal. v. ere. vlt. de tēp. ordi. Jo. an.

Plures. Si creditor ꝑcipit sortem ex fructibus pignoris deductis expensis tenet pign⁹ restituere debitori: et vnū casū excipit. h. d. Diuidit in tres ptes. Nā primo ꝓhibet clericis vsurā generaliter ꝛ nō noīatim certā speciē. Scdo ibi: ꝙ si. penā addit. Tertio ꝙ ꝑdicta specie vnū casū excipit ibi: nisi. Ab.
¶ Casus. Quia plres clerici data pecūia possessiones recipiebāt i pignus dicētes nō eē vsuram: statuit conciliū turoñ. vt null⁹ cōstitutus in clero h̄ vel aliud gen⁹ vsure exercere ꝑsumat: ꝙ si aliquis possessiōes alicui⁹ data pecunia recepit in pignus: si sortē suā recepit deductis expēsis possessionē libere restituat dbitori: si min⁹ aliq̄d h3 eo recepto possessio ad dñm reuertet. Si vero post istud statutū aliq̄s cleric⁹ vsurarū crimē cōmiserit: officij sui piculū patiat: nisi fuerit bñficiū eccl'ie q̄d redimēdū sibi hoc modo videat. ¶ Nota fruct⁹ pignoris cōputandos in sortē. Itē cleric⁹ vsurari⁹ de rigore iuris ab officio ecclesiastico debet repelli. Item habes hic casum in quo fauore ecclesie fructus non cōputantur in sortem. Ber.

Sūmariū
Diuisio.

‡ Sub. habendis. Jo. and.
† Augetur debitū per ipēsas q̄s fecit creditor ad viā muniendā: vl̄ aliud necessariū obsequium. Jo. and.
‡ Ibi q̄ ad hoc remittit Inno. ꝛ Host. Sed ad ista obijcit sic Gof. debitore volente luere pign⁹ ꝛ cōputare fruct⁹ in sortē creditor scz ecclesia cleric⁹ vel laic⁹ mutuans nō poterit referre questionē de ꝓprietate cū eā possideat ab illo. C. d pigno. ac. necc credītores Respōdet ꝙ nō referet q̄stionē de dño sed dicet debitū nō solutū ꝑ fructus q̄s nō tenent ꝯputare in sortē. et est ꝭpale hoc. ꝛ. ꝭ. e. ꝯq̄st⁹. et. c. salubriter. sic ꝛ q̄nq̄ ꝑpter iuramētū necesse est pecuniam numerari nec est loc⁹ cōpēsatiōi fructuū. de iureiur. ad nostram. j. Joan. and.

m ¶ Generalis concilij. Scz turoñ. cuius est hoc capitulum.

n ¶ In clero. Maxime quia idem est de laicis.

o ¶ Aliud genus. Multa enim sunt genera vsurarum. argu. xiiij. q. iij. c. j. ij. ꝛ. iij.
¶ Glo. se. tractat de expensis deducēdis ꝛ querit ꝛ soluit.

p ¶ Deduct[i] expēsis. Deducēde sūt expēse: ꝛ q̄d supest ē fruct⁹. ff. solu. ma. fruct⁹. ff. de pe. here. si a dño. i fi. et. xij. q. ij. vobis. ꝛ. C. de fruc. ꝛ li. expē. l. j. ꝛ ipo iure ꝑ fruct⁹ ꝑceptos liberat pign⁹. C. de distra. pigno. l. j. ꝛ. C. de pig. act. l. j. ꝛ. ij. fruct⁹ eni ꝯputant i sortē. ꝭ. c. ꝑxi. et. c. cōquest⁹. et h̄ expēse iste nō debēt eē supfluc. ar. ff. de rei ven. in fundo. ꝛ ille tantū sunt deducende que in ipsam rem necessarie facte sunt: ꝛ pro fructib⁹ ‡ colligendis. C. de pig. in summa. † Potest ergo rem retinere donec deducat expensas. Sed q̄d si restituit rem nondū deductis expēsis? Petat per ꝯdictionē indebiti. ff. de ipen. in re. do. fac. l. q̄d dicitur. ꝭ. si dos. vel per contrariam actionem pignoraticiā. ff. de pig. act. si necessarias.

q ¶ Post huiusmodi. Maxime quoniam idem erat ante. xiiij. q. iiij. si quis oblitus. ꝛ. ꝭ. e. cum tu.

r ¶ Beneficium. Hoc ita pōt intelligi: puta laic⁹ aliq̄s iniuste detinet possessionē aliquā q̄ fuerat clerico in bñficiū assignata: licitū est clerico de manu laici taliter eā redimere vt ecclesiā vel ipse clericus fructus taliter ꝑceptos retinēat: necesse vsura cū tn̄ suū recipiat: q2 sic forte possessio ad ecclesiā reuerteret h̄ mō: q2 forte al'as nō poterat recuperari. Et idē est si eēt feudū eccl'ie: q2 fruct⁹ eccl'ie nō cōputabit in sortē. ꝭ. e. cōquestus. sed eccl'ia interim fuitia a vasallo recipe nō d3. ꝭ. de feu. c. j. ‡ Idē intelligo de laico ꝙ h̄ mō sibi l3 redimere possessionē de manu iniusti detētoris. alienā tn̄ possessionē tale retinere nō posset: q2 fruct⁹ illi nō sūt sui: vn̄ si illos retineret vsura esset. Idē esset de clerico si possessionē eccl'ie que nō fuit sibi ꝑ beneficio assignata taliter in pign⁹ recipet: nisi de licētia eccl'ie hoc faceret quasi ꝑcipiēdo eos noīe ecclesie.

Quoniā. ¶ Casus. Dicitur hic ꝙ non solũ viris eccl'iasticis sed etiā laicis periculosum est vsuris intēdere. ⁊ ideo mādat ꝙ postq̃ de possessionibꝰ vel fructibꝰ arboꝝ quas in pignore tenēt receperint sortē suā deductis expensis restituant possessiones suis dñis. ¶ Nota ꝙ vsure reprobant in laicis sicut in clericis. Itē fructus pignoris cōputari debent i sortē prius īde deductis expensis. B.

a ¶ Arboribus. Sic. s. c. proxi. et. j. e. cōquestꝰ. ⁊ s. de emp. ⁊ ven. ad nostrā. et. s. de pig. cũ contra. C. de pig. acti. l. j. ⁊ ij C. de pac. pig. l. j. et vlti. et. ff. de pig. acti. l. si conuenerit.

Quia in omnibꝰ. Iste textꝰ est multũ allegabilis et multa iura faciũt mentionē de isto cōcilio laterañ. ⁊ tria facit. Primo ponit factũ dānabile ꝑ cōstitutiōis cām. Scđo tripliciter punit vsurarios manifestos. Tertio punit dupliciṫ clericos trāsgressores. Scđa ibi: ideoq̃. Tertia ibi: q̇ autē. Ab.

Diuisio.

¶ Casus. In multi⁊ locis tm̃ inualuit vsurarũ ꝯsuetudo vt multi alijs negocijs ꝑtermissis vsuras exercebant tāq̃ licitas: nō ꝯsiderantes q̃liṫ crimē istō vtriusq̃ testamēti pagina cōdemneṫ. et ideo statuit latera. cōciliũ vt vsurarij manifesti ad cōmunionē nō admittanṫ altar⁊: nec christianā accipiāt sepulturā qui in hoc peccato decesserint: nec oblatiões eoꝝ quisq̃ accipiat. qui autē acceperit: aut christiane tradiderit sepulture qđ acceperit restituat: et ab officio suo suspensus maneat donec ad arbitrium epi satisfaciat. ¶ Nō ꝙ hec est pena q̃ primo imponi debet de qua fit mentio in rescriptis contra vsurarios impetratis. Ber.

¶ Glo. seq. ostendit glo. istā etiā iure ciuili. ⁊c̃.

¶ Idē in effectu dicit cũ ꝑcedenti. c. sed addit tacite idē esse i laicis. nā in ꝑcedēti. c. tm̃ fuit facta mentio de clericis. Ca. ij.

Quoniā nō solũ viris ecclesiasticis sꝫ etiā q̇buslibet alijs periculosũ est vsurarũ lucris itēdere: aucte ꝑsentiũ duximꝰ iniũgendũ vt eos q̇ de possessionibꝰ vel arboribꝰ[a] q̃s tenere i pignore noscunṫ/ sortē (deductis expēsis) receperũt: ad eadē pignora restituēda: sine vsuraꝝ exactiōe eccl'iastica districtione ꝯpellas.

Idem in concilio lateraneñ.

¶ Manifesti vsurarij ad cōionē altaris/ et eccl'iasticā sepulturā/ et oblationē offerēdā admitti nō possunt: ⁊ clerici cōtra hoc facietes puniunṫ vt hic dr̃. Ca. iij.

Quia i oībꝰ fere locis ita crimē vsurarũ inualuit: vt multi[b] (alijs negocijs preter missis) q̃si licite vsuras exerceant: et q̃liter vtriusq̃ testamenti pagina cōdēnenṫ: nequaq̃ attēdant. ¶ Ideoq̃ cōstituimꝰ ꝙ vsurarij manifesti nec ad cōionem admittanṫ altaris: nec xp̄ianam (si in hoc pctō decesserint) accipiāt[c] sepulturā: sed nec oblationes[d] eorũ q̇sq̃ accipiat. ¶ Qui autē acceperit vel xp̄iane tradiderit sepulture: et q̃ accepit reddere[e] cōpellaṫ: et donec ad arbitriũ epi sui satisfaciat: ab officij sui maneat executiōe suspensus.

Idē panormitano archiepo.

¶ Pōt itelligi dupliciter. Primo in mutuāte. Scđo in recipiēte vsuras: ⁊ ꝭm primũ intellectũ h. d. Etiam pro opere pio non licet vsuras recipere quando per receptionē datur causa vsure cōmittende. h. d. Uel sic ⁊ clarius. Nō licet inducere quē ad exercēdũ vsuras etiā pro pio oper: ⁊ ista lec. colligiṫ ex decisa. Cap. iiij.

Super eo vo: ⁊. j. ¶ Rñdemus ꝙ cũ vsurarũ crimē vtriusq̃ testamenti pagina detestetur: super hoc dispensationē[f] aliquā posse fieri nō videmꝰ. Qr cum scriptura sacra ꝓhibeat ꝓ alterīꝰ vita mētiri[g]: multo mag⁊ prohibendus est quis ne etiā ꝓ redimēda vita captiui/ vsurarũ crimine inuoluatur.

Idem salernitano archiepo.

¶ Usurarij qui sunt soluēdo coguntur per penas laterañ. concilij vsuras restituere etiam quas ante cōciliũ receperũt: ⁊ facultatibus non extātibus debēt possessiones empte ex pecunia fenebri vendi: ⁊ debētibus recipere satisfieri. Capitulum. v.

Cum tu manifestos vsurarios iuxta decretum[h] nr̃m qđ nuꝑ i ꝯcilio ꝓmulgatũ ē: cōione altaris ⁊ eccl'iastica ꝑceperis sepultura ꝑuandos[i]/ donec[k] reddāt qđ tā praue receperant: q̇dā eorũ (ad excusādas[l] excusatōes i pctīs) ipudēter affirmant illas dũtaxat vsuras restituēdas que sunt post iterdictũ nr̃m recepte: ⁊. j. ¶ Suꝑ his. f. t. r. ꝙ siue ante siue post[m] interdictũ nr̃ꝫ vsuras extorserint: cogēdi sunt ꝑ penā[n]

¶ Nota circa crimen vsurarum dispensari non posse. Item pretextu pietatis non est impietas committenda. Item nō debet quis mētiri pro vita alterius saluanda. Item ar. ꝙ vsura est maius peccatum q̃ mendacium. Ber.

¶ Glosa sequens arguit et remittit.

c. Ueteri. ꝑs. xiiij. qui pecuniā suam ⁊c. J. a.

f ¶ Dispensationem. Ar. ꝙ pretextu boni malũ fieri non debet. j. q. j. non est putanda. xxxiij. q. v. si dicat. ⁊. xiiij. q. v. c. j. ij. et. iij. ⁊. c. neq̃. Ar. ꝯtra. xxviij. q. j. nō oportet. Dic vt plene dictum est. s. ne cler. vel mona. non magno. in magna notula.

g ¶ Mentiri. xxij. q. ij ne q̇s arbitreṫ. ibi de h.

Cum tu. Diuidiṫ. nā in prima poniṫ consultatio tres articulos cōtinēs: quorũ duo sunt decisi. Scđo ordinate ad illos rñdet ibi: suꝑ his. Ab ¶ Casus Archieps salernitanꝰ ꝭcđm ꝑdictum ꝯcilium s. eo. qm̃ ꝑcepit vsurarios manifestos cōmunione altaris ⁊ eccl'iastica sepultura priuādos donec restituāt vsuras quidā ad excusādas excusationes in peccatis dicebāt illas vsuras tātum restituēdas q̃ post predictũ cōciliũ sunt recepte. Alij dicebāt ꝙ nō habebāt vnde restituere possint vsuras. Alij dicebant ꝙ de pecunia vsuraria possessiōes fuerant cōparate q̃s dederant filijs ⁊ parentibus suis. Unde pecuniā illam restituere non poterant: quesiuit archieps q̇d suꝑ his sit agendũ? rñ. pa. ad ꝑmũ ꝙ siue ante siue post conciliũ ꝑdictũ vsure sint extorte cogendi sunt ꝑ penā illiꝰ concilij ad eas restituēdas his a quibus extorte fuerunt: vl' eorum heredibus. vl' si non extāt aliqui heredes pauperibus denṫ: dũmodo habeant in facultatibus vnde reddere possint: quia vt dicit augustinus. Non dimittiṫ peccatũ nisi restituaṫ ablatũ. illi vero qui non habent vnde reddere possint nō debent illa pena puniri: qr paupertas eos excusat. possessiones de vsuris compate debent vendi: ⁊ precia inde recepta restitui his a quibus extorte sũt vsure vt sic a peccato ⁊ a pena predicta possint liberari. ¶ Nota cōstitutionem extēdi ad ꝑterita. Itē nō dimittiṫ peccatũ nisi restituaṫ ablatum. Item paupertas excusat. Item res empte de vsuris succedũt loco pecunie de vsuris recepte. Item q̃diu inuenitur cuiꝰ est res restituenda vel eius heredes non debet dari pauperibus. Ber.

b ¶ Multi. Propterea qr multi sũt/ nō excusanṫ †. ij. q. j. multi. ‡ in fi. et etiā si oēs hoies essent vsurarij. sic. xxxij. q. vij. flagitia. cũ i veteri testamēto et nouo ꝓhibite sunt vsure. j. c. pxi. immo etiā iure ciuili vsure ꝓhibite sunt: vñ nullo iure peti possũt. in autē. de eccle. ti. in ꝑn. col. ix. lꝫ nō obserueṫ: qr ibi dicit Iustinianꝰ se quattuor sinodos gñales obseruare: sed nicena sinodus est vna de q̃ttuor ꝑncipalibꝰ q̃ ita obseruari debēt sicut q̃ttuor euāgelia. xv. di. sicut. et in nicena sinodo prohibentur vsure. xlvij. dist. qm̃ multi.

c ¶ Accipiant sepulturā. Idē est de q̇libet quē ꝯstat decessisse in mortali. xiij. q. ij. ꝓ obeũtibus. xxiij. q. v. placuit. xxj. q. iij. cyprianus. et. s. de sta. reg. monachi. cum similibus.

d ¶ Oblationes. Sic. xc. di. oblationes. ⁊. xvij. q. iiij. miror. s. de rapto. suꝑ eo. ad fi. et nihilominꝰ excōicandi sunt si nō satisfaciāt. j. eo. preterea. et. s. de iureiur. debitores. et ca. seq. Ber.

¶ Glosa sequens querit ⁊ arg.

e ¶ Reddere. Sꝫ cui dꝫ restitui? Dāti. nō vr̃. xvij. q. iiij. sũt q̇. xij. q. ij. nulli liceat. Ala. dixit ꝙ epo loci: sed potiꝰ credo ꝙ illi cui dedit ⁊ ille postea restituat ei a q̃ recepit. ar. j. e. cũ tua. ⁊. s. de homi. sicut dignũ. §. eos.

Super eo. Diuiditur. Nam primo ponitur decisa consultatio. Secundo responsio ibi: respondemus. et responsionem probat per argumentum a maiori. Abbas siculꝰ.

¶ Casus. Quidā exercebant vsuras vt inde captiui redimerenṫ. q̃riṫ an liceat? Rñ. pa. ꝙ cũ vsurarũ crimē vtroq̃ testamēto ꝯdēnetur: super hoc nō est aliqua dispēsatio adhibēda: quia etiā dicitur scriptura pro alterius vita mētiri nō licet multo magis prohibendus est aliq̇s ne vsurarũ crimē exerceat ꝓ redimēda vita captiui.

h ¶ Decretum nostrum. s. eo. quia in omnibus.

i ¶ Priuandos. Et ita canon ille: quia in omnibus: non est late sententie sed ferende. B.

k ¶ Donec. Ergo q̃cito restituũt sunt ipso iure restituti † cōioni. ar. lxxxj. di. si q̇ sũt. tñ post satisfactionē relaxādũ est interdictũ.

l ¶ Ad excusandas. Hec vba sũt aug. q̃ habes. xvj. q. j. ꝑdicator.

m ¶ Siue post. Arg. ꝙ constitutio retrotrahitur: et hoc ideo dicit quia crimen istud ante illam constitutionē prohibitũ erat vtroq̃ testamēto. s. c. proxi. hoc eni diuinũ fuit ꝑceptum. xiiij. q. iiij. qm̃ multi. Qñ cōstitutio retrotrahaṫ dictũ fuit. s. de consti. c. vlt.

¶ Glo. seq. cũ se. formāt ⁊ soluũt duas questiones.

n ¶ Per penam. Statutam. s. e. qr. ⁊ etiā ꝑ excōicationē. j. e. preterea. Sed quare fit mentio in oībus cōmissionibus de pena illiꝰ canonis quia. ⁊ nō de excōicatione? Rñdeo quia ab illa semꝑ incipiendũ est tanq̃ a minori: ⁊ postea infligenda est maior si h' meruit proteruitas cōtumacis. s. vt lite nō cōtest. ca. quoniam. in fi.

† De facto tñ excusāṫ vide Senecā. li. iij. de bñfi. Pudorē tollit multitudo peccātiũ et desinit esse. probri loco cōe maledictũ. ⁊ Cipanus. Cōsensere iura pctīs et cepit licitum eē qđ publicũ ē. Jo. ā.

‡ Ibi dr ꝙ nō minꝰ ar. debũt ⁊c. et Hiero. ad Ruffinum. Scđa peccantiũ multitudo prōciniũ errori nō parit: vide cōtra Susannam

† Hoc verũ si vbũ illud: donec reddāt ⁊c̃. eēt de vbis sententie: sed vt dixit Host. nō erat de vbis sed de mēte ⁊ efficatia snie. q. d. suāda est snia vsq̃ ad satisfactionē ⁊ pꝰ etiā donec fuerit snia relaxata vt sequitur. ad hoc. j. de sen. ex. cũ desideres. Nā et ꝑter hoc est illi pnia imꝑonēda: vt no. de homi. sicut dignũ. §. eos Jo. and.

quã statuim⁹ in ꝯcilio: eas his a q̇b⁹ extorserũt vel eoꝝ heredib⁹ restituere: vel (his non superstitibus[a]) pauperib⁹ erogare: dũmodo in facultatibus habeãt vnde ipsis possint eas restituere. cum iuxta verbũ beati augustini. Nõ remittitur peccatũ nisi restituatur[b] ablatũ. Illi autem q̇ non habent in facultatibus[c] vnde vsuras valeãt restituere non debent vlla pena mulctari: cum eos nota paupertas euidenter[d] excuset. Possessiões vero q̃ de vsuris cõparate sunt: debẽt vẽdi[e] et ipsarũ precia his a q̇b⁹ vsure sunt extorte restitui: vt sic nõ solũ a pena sʒ etiã a pctõ possint (qđ p vsurarũ extorsionem incurrerãt) liberari.

Idem genueñ. archiepiscopo.

Vendẽs rẽ plus ꝙ valeat q2 solutiõem differt peccat: nisi dubium sit an tpe solutiõis erit valor rei variat⁹: et vẽditor nõ erat vẽditurus tpe quo vẽdidit. h. d. ẽm cõem itellectũ. Capitulũ. vj.

In ciuitate tua dicis sepe cõtingere: ꝙ cum quidam piper seu cynamomum seu alias merces cõparãt[f] que tunc vltra quinqꝫ libras nõ valent[g]: et promittunt se illis a quib⁹ illas merces accipiunt sex libras statuto termino soluturos ¶ Licet autẽ cõtractus huiusmodi ex tali forma[h] non possit cẽseri noĩe vsurarũ[i]: nihilomin⁹ tamen venditores[k] peccatum incurrũt: nisi dubiũ[l] sit merces illas pl⁹/minus ve solutionis tẽpore valituras: ꝛ iõ ciues tui saluti sue bene consulerent: si a tali cõtractu cessarent: cũ cogitationes hoim oĩpotenti deo nequeũt occultari[m]. Idẽ.

Usurari⁹ monit⁹ nõ desistẽs: si cleric⁹ ẽ/ab officio ꝛ bñficio suspendit: si laic⁹ excõicat. Ca. vij.

Preterea prochianis tuis vsuras recipe iterdicas[n]: q si parere ꝯtẽpserit: si clerici sint eos ab officio bñficioqꝫ suspendas[o]. ¶ Si laici vsqꝫ ad dignam satisfactionẽ ipos vinculo excõicationis[p] astringas. Idem abbati et fratribus sancti laurẽ.

Fruct⁹ rei pignorate computari debent i sortẽ: et excipit vnũ casum. Caplm. viij.

Conquestus est nobis. C. clericus. et. j. ¶ Dis. v. mandam⁹ quatenus si terram ipam titulo pignoris detinetis: ꝛ de fructib⁹ eius sortem recepistis[q]: predictã terram clerico memorato reddatis ¶ Nisi terra ipa de feudo[r] sit monasterij vestri.

Idem episcopo placẽtino.

Heres vsurarij fili⁹ vel extrane⁹ vsuras extortas p defunctũ restituere cõpellitur. Ca. ix.

a ¶ Nõ superstitibus. Sed pone ꝙ ille cui debet restitui vsura longe sit absens: nũquid tenet vsurarius mittere ad eum vsuras? Tenet quidẽ: sed sumptib⁹ illius absentis.† ar. ff. de ope. li. opere eni. Si aũt sumptus itineris rei summã excedant‡ det paupibus. argu. huius. c. ꝛ. ij. q. vj. anteriorũ. Et hoc intellige si vsurarius nouit vbi habitet: quia si ignoret non tenet inquirẽdo vagari. argu. ff. de ope. lib. ꝙ nisi. in fine. et q̃usqꝫ fieri pt restitutio illi q̇ soluit nũqꝫ illa pecunia debet dari pauperib⁹. s. de homici. sicut dignũ. §. eos. et. s. de iureiuran. eam te.

b ¶ Restituatur. xiiij. q. vj. ca. j.

¶ Glo. ista cũ se. recitari possunt p tres q̃stiones.

c ¶ In facultatibus. Et lʒ amiserint vsuras/ nihilomin⁹ tñ tenentur ppter moram q̇ illis nocere debet. vnde omnia refundere debẽt si al's facere possunt. arg. ff. de vi ꝛ vi arma. l. j. §. rectissime. ꝛ. ff. de leg. j. cũ res legata: sʒ si nihil habent liberant ex toto: vt h.† Si tamẽ ad pinguiorẽ fortunã puenerint tenentur vt prius. s. de solu. odoard⁹. et. ff. de ces. bo. si debitoris. ar. xxvj. q. vj. si q̇s de corpore. et. c. de his vero. et insolidũ: nec habet si rõne egeat: lʒ al's dicat lex ꝙ q̇ bonis cedit non conuenit postea: nisi inq̃ʒtũ facere potest. ff. de ces. bo. is qui.

d ¶ Euidenter. Si eni credatur habere verberibus/ veritas eruatur. v. q. v. illi qui. xiiij. q. vj. ca. j. vel iuret se non habere vnde reddat quod potius videtur: quia nõ debet vlla pena puniri: vt hic dicit. quia inanis est actio ꝛc. ff. de dolo. nam is. et. s. de restitu. spolia. olim.

e ¶ Uendi. Ex hoc videtur ꝙ ad quẽcũqꝫ pueniat res empta de pecunia vsuraria tenetur illam restituere. licet enim res empte ex tali pecunia peruenerant ad filios vel cõsanguineos vsurariorum et nihilominus venduntur: vt hic dicit. quia res illa succedit loco alterius pecunie. ff. de lega. ij. imperator. in fi. et. ff. de lega. iij. fideicõmissaria. §. si rem suam. ꝛ. s. vt lit. penden. ecclesia. vbi de hoc. qđ verum est vbi ex causa lucratiua‡ res puenit ad ipsum. Si vero ex alia causa puta quia emit ignoranter secus esset forte. et speciale est hoc in re empta ex pecunia funebri: al's regulare ꝙ in re empta ex pecunia tua nõ nomine tuo nihil iuris habes. C. de rei ven. si ea pecunia. et. C. de pba. ad pbationem. et. ff. de fur. qui vas. in fi. aliũ casum habes. C. de rei ven. si vt pponis. tertiũ. C. de arbi. tute. l. iij. ꝛ. s. de pecul. cle. inquirendum.

In ciuitate. Cõmunis diuisio. Secũda pars ibi: licet. Ab. sic. ¶ Casus. Quidã mercatores emunt piper cynamomũ seu alias merces que tẽpore venditionis non valent vltra. v. libras: et pmittũt se soluturos in termino ꝯstituto. vj. libras. querebat vtrũ talis contractus esset vsurarius? Rñ. pa. licet talis cõtract⁹ ex forma vsurarius non possit iudicari: tamen venditores nihilominus peccatũ incurrũt: nisi dubiũ esset merces illas plus vel minus valituras tẽpore solutionis faciende. ꝛ ideo qui sic ꝯtrahunt melius facerent ꝛ bene sibi consulerẽt si a tali cõtractu abstinerẽt: quia hominũ cogitatiões deo occultari nõ possunt. ¶ Nota aliquẽ excusari a peccato vsure propter dubium. Ber.

¶ Glo. seq. reci. per modum obiec. de eo ꝙ licet contrahentibus ꝛc. secunda obijcit et soluit. in fi. Hosti.

f ¶ Cõparant. Non decepti iniusto pcio: sed sciẽter plus emerũt ppter dilationẽ solutionis. si eni decepti essent: q2 darẽt vltra pciũ iustũ nõ haberet speciẽ vsure. q2 lʒ ꝯtrahẽtib⁹ sese adinuicẽ decipere. ff. de mino. in cause. §. in pcio. vsqꝫ ad dimidium iusti pcij. s. de emp. ꝛ ven. cũ dilecti. ꝛ. c. penul. C. de rescin. ven. l. ij. Ala.

g ¶ Non valent. Immo videtur ꝙ tantũ valeat: res eni tantũ valet quãtũ vẽdi põt. ff. ad trebel. l. j. §. si heres. et. ff. ad le. fal. querebatur. et. ff. de fur. si q̇s vxori. §. vlti. et. ff. de dona. cã mor. l. mortis cã. §. vl. ꝛ. ff. ad. l. rhodi. de iac. l. ij. §. portio. precia eni rerũ non ex affectu singulorũ/ sed cõmuniter estimãtur† . ff. ad. l. fal. precia. Argu. contra. ff. man. cum seruus. sed hic non fuit emptio facta estimatiõe cõmuni. Ber.

¶ Glosa seq. signat cõtrariũ et remittit.

h ¶ Ex tali forma. Si. s. de pigno. illo vos. et ita forma ꝯct⁹ inspici dʒ ad hoc vt vsurari⁹ cẽseatur: q2 oĩe esse est ex forma: sed nõ est semper verum in casu isto.‡ vt. j. dicitur. Ber.

i ¶ Usurarũ. Ar. ꝯ. j. e. cõsuluit. ibi soluitur. B.

k ¶ Uẽditores. Isti vẽditores ppter dubiũ excusant a pctõ: al's non vendituri. j. e. c. vlti. i fi. vñ ppter dubium excusantur a pctõ vsurarũ: ꝛ expone pctm̃ scʒ vsurarũ. j. eo. c. vlti. et ẽm illã intellige istam. lʒ eni ex forma non sit ꝯctus vsurarius: potest tñ fieri in fraudem vsurarũ vnde eque tenetur. ar. s. de pigno. illo vos. et qđcũqꝫ nomẽ iponas vsura est: xiiij. q. iij. c. j. et. ij. Ber.

l ¶ Nisi dubiũ. j. e. c. vl. vbi de hoc: i tali dubio potius esset abstinendũ quia quãdoqꝫ dicũt aliqui se dubitare vbi non est dubitandũ ꝛ ecõuerso: et tutior via est eligẽda. j. de cle. excõ. mini. illud. vñ dicit saluti sue bene consulerent ꝛc. q2 periculũ est in his. B.

m ¶ Occultari. Quia secretorũ deus cognitor est. xxxij. di. erubescãt. ꝛ ij. q. v. ꝯsuluisti. quẽ non latet peccati q̃litas neqꝫ peccãtis effect⁹. xxiij. q. iij. deus qui. T.

Preterea. Due sunt partes. secũda ibi: si laici. Ab. ¶ Casus. Mandat papa cuidã epo q̃ten⁹ oĩb⁹ parrochianis suis vsuras recipere interdicãt: qđ si facere cõtẽpserit: si clerici fuerĩt illos ab officio et beneficio suspendat. Si laici eos excõicet vsqꝫ ad debitã satisfactionẽ. ¶ Nõ q̃lit puniri debẽt vsurarij tã clici ꝙ laici. b.

n ¶ Interdicas. xiiij. q. iij. et. q. iiij. per totũ. ꝛ. xlvij. di. q̃m multi.

o ¶ Suspẽdas. Talis eĩ repellit ab obtento: vt hic dicit. ꝛ. xiiij. q. iiij. si q̇s oblit⁹. et. c. q̃m multi. ꝛ repellit ab obtinendo. multo forti⁹. j. de excel. prela. inter dilectos. Sed nunq̇d eps põt cum tali dispẽsare? Dico ꝙ sic post satisfactionem et pniam: q2 hoc non prohibet et hoc probat per hanc decre. In antiqua dicebat ꝙ ad p̃sentiã pape tales mittant † vnde collige ꝙ epi cũ talib⁹ misericorditer agere possunt. De hac materia traditur. s. de iudi. at si clerici.

p ¶ Excõmunicationis. Primo inflicta pena illius constitutiõnis. s. eo. quia in omnibus.

Conquestus. Primo ponit decisam questionem. Secũdo puisionem ibi: discretioni. Tertio exceptionem ibi: nisi. Abbas ¶ Casus. Idẽ dicit hic qđ dictũ est. s. e. c. j. fruct⁹ enĩ pignoris sẽper computandi sunt in sortẽ: nisi terra fuerit de feudo monasterij. ¶ Nota ꝙ fructus pignoris computari debẽt i sortem. Item nota hic casum vbi fructus non computãtur in sortem. Ber.

q ¶ Recepistis. Deductis etiã expẽsis. vt. s. ca. j. et. ij. vbi de hoc.

r ¶ De feudo. In isto casu fructus non computãtur in sortem. interim tamen non debent seruitium recipere a vasallo: nec est vsura sic. s. de feudis. ca. j. in quo casu potest intelligi. s. e. c. j. sed ibi illud exponitur: dic vt ibi. Habes ergo vnum casum in quo nõ cõmittit vsura vltra sortẽ recipiẽdo. vt. s. e. c. j. ꝛ hoc fauore eccl'ie.‡ Itẽ et in alio. j. e. salubrit: al's etiã posset attentari ꝙ vsure pñt peti etiã ẽm canones: vt cũ vẽdo tibi prediũ ꝛ trado ꝛ pcipis fruct⁹: nec soluis mihi preciũ ad terminũ. arg. C. de vsur. l. ij. q2 hmõi vsure nõ quasi vsure: sed q̃si interesse petunt. arg. xiiij. q. iiij. q̃m multi. ibi ad q̃stũ.

Usure q̃liter sũt absentib⁹ restituende.

† Spoliator vo suis sũptib⁹ restituet rẽ in loco vñ spoliauit ẽm Jo. q̇ hoc no. iij. q. j. §. sʒ notãdũ. al's ẽ i ca. se. Jo. an. i nouell.

‡ Supple nec extat fidus gratis portãs. Jo. and.

† Si vo ptẽ restitue pñt sed nõ totũ an soluant pri⁹ veniẽti. not. j. e. ꝙ ꝙ. li. vj. in glo. paupertas. Jo. and.

‡ Dic Gof. ꝙ si creditor vl' ei⁹ heres nõ hẽat vnde soluat vñ et si ipsa res ex cã lucratiua peruenit ad illum q̇ soluit vsuras: is ad quẽ pri⁹ ex simili cã puenerat liberat. ff. de acc. et obli. oẽs debitores ẽʒ Gof. Jo. and.

† De hoc. s. dtest: cũ cã nẽc ei a ioll tas vl' stultitia alicui⁹ ẽptoris rez facit pciosiorẽ. ff. ad. l. fal. l. iij. ẽm Gof. J. an.

‡ Dicebat Gof. formã vsurarũ cõtract⁹ ppe est i mutuo. in cõtractu ergo venditionis nõ cõmittit vsura quo ad formã non ex mente. s. vt fingat pciũ hoc casu ab ẽptore vẽditori traditũ ꝛ sibi postea mutuatum cum lucro. Jõan. and.

Diuisio.

Querit et soluit.

† Et tñ dicebat Ala. istud spãle et ad ꝯseq̃ntiã non trahẽdũ. J. ã.

‡ Uide qđ dixi i pal'. decre. j. de feudis. Jo. an. i nouel.

r.c.si qs oblit⁹.ibi aliqua icrementa.r.ff.p so.socii qui.dāna vero r iteresse s'm canones peti pnt.xij.q.ij.si qs cleric⁹.et.s.de fo.cōpe. dilecti.r.s.de fideius.puenit.r.c.pstitutis.r arg.ff.de eo qd cer.lo.l. ij.§.vl.† et maxime in pctib⁹ bone fidei vbi vsure veniūt ex mora. ff.de vsu.mora.§.in bone.‡ r.ff.de peri.et cōmo.rei vē.l.vl.r.C.de act.emp.r ven.fructus. quia nō dicit vsura: sed poti⁹ iteresse: qr non dr recipe vltra sortem. Et qd dicit quicqd sorti accedit vsura est: illud pōt itelligi i mutuo: vel vbi aliqd excogitat in fraudē vsurarum. Illud not.† q duo sunt cōtrac⁹ q de sui natura volūt eē gratuiti vt mutuū r cōmodatū‡ mutuū enim nisi sit gratuitū stati vsura est. vñ illud mutuū dantes nihil ide sperātes r. co.psuluit. Item cōmodatū si non sit gratuitū et pecunia recipiat p re commodata desinit esse cōmodatū r in locationem trāsire videt: nō tñ est vsura. Itē si vēdo tibi fūdum iusto pcio ea lege vt qñcūq tibi soluero pciū qd mihi das fundus ad me reuertat C.de pac.iter emp.r vē. l.ij.† in casu isto lucrat fruct⁹: al's si modicū esset pciū psumit ptract⁹ in fraudē vsurarū.s.de emp.et ven.ad nostrā.r precipue si emptor consueuit exercere vsuras. s.de pig.illo vos. Item vbi pecunia dat ad pōpā possum inde recipere mercedem: qr non est mutuum: sed potius cōmodatū siue locatio.ff. cōmo.si mihi.§.non potest.et.l.seq. Itē vbi aliqd apponit nomine pene: dū tamē non in fraudem vsurarum.xij.q.ij. fraternitas. tñ in oībus pdictis casib⁹ non dicunt vsure: sed potius interesse vident. Lau.

† In arbitraria venit iteresse etiā vltra legitimū modū vsurarū.et habet i interesse rō lucri Jo.and.

‡ Sequit. fideiūctib⁹ ex mora vsure debētur. Jo.and.

† Hoc idem not.xiiij.q. iij.in sūma. Jo.an.i no.

‡ Idē i mādato.ff.mā. l.ij.i fi.r fac s.q.j.nunq. ibi ex q pecuniā acceperūt pphetia facta est diuinatio. Jo.and.

† Videas et de pigno.illos vos.i glo. hoc videt. Jo.and.

Tua nos duxit.f.psulendos qd sit de vsurariorū filijs obseruādū: q eis i crimine vsurarū defūctis succedūt: aut de extraneis ad quos bona vsurariorū asseris deuoluta? ¶ Tue igit qstiōi lrīs pñtib⁹ rñdem⁹ q filij ad restituēdas vsuras ea sunt districtione cogēdi[a] q parētes sui si viuerēt cogerent. Id ipm etiam contra heredes extraneos credimus exercēdum. Urbanus.iij.

¶ Mutuās ea mēte vt vltra sortē aliqd recipiat: tenet in foro aie ad illd restituēdū: si ex hoc aliqd psecut⁹ est. Idē in nō dāte parabolā iuramēti: nisi aliqd inde recipiat. Et idē in vēdēte rē pl⁹ q valeat: qr differt solutōez. Ca.x.

Consuluit nos tua deuotio an ille in iudicio aiarū qsi vsurari⁹ debeat iudicari: qui nō al'as mutuo traditur⁹ / eo pposito mutuā pecuniā credit: vt lz oi pueītiōe cessante pl⁹ tñ sorte recipiat. Et vtrū eodē reatu criminis iuoluat: q (vt vulgo dicit) non aliter parabolā iuramēti cōcedit[b] donec (qūuis sine exactōe) emolumētū aliqd inde pcipiat. Et an negociator pena cōsili debeat cōdēnari q merces suas lōge maiori pcio distrahit: si ad solutionē faciendā plixioris tēporis dilatio prorogetur: q si ei incōtinenti preciū persoluat. ¶ Uerū qr quid in his casibus tenendū sit ex euāgelio luce manifeste cognoscitur: in quo dicit. Date mutuum / nihil inde sperantes[c]. Luce vj. hmōi hoies pro intentione lucri quā habent (cū oīs vsura r sup abundātia phibeat in lege[d]) iudicādi sunt male agere[e]: et ad ea q taliter sunt accepta restituenda: in aiarū iudicio efficaciter inducēdi. Inno.iij. platis i regno francie constitutis.

¶ Manifestus vsurari⁹ appellās ad subterfugiēdū restitutionem audiēdus nō est. Cap.xj.

Quam perniciosum: r.j. ¶ Mādamus qten⁹ manifestos vsurarios (maxie quos vsuris publice renūciasse pstiterit) cū aliquis eos conuenerit de vsuris nullius permittatis appellatiōis subterfugio se tueri[f]. Idē narboneñ.archiepo.

¶ Per subtractionē cōmunionis xpianorū et per principes seculares cogēdi sūt iudei ad vsuras restituēdas. Cap.xij.

Post miserabilē: r.j. ¶ Judeos ad remittendas xpianis vsuras p pncipes[g] et ptātes cōpelli precipim⁹ seculares. ¶ Et donec eis remiserint: ab vniuersis xpi fidelib⁹ tā i mercimōijs q in alijs p excōicatiōis sniam

nenti preciū psolueretur.queritur de isto an pena simili debeat cōdēnari.ad hoc respon.pa.q ex euangelio luce colligit quid in his casibus sit tenēdum in quo dicitur. Mutuum dantes nihil inde sperantes: hoies isti p intētione lucri quā hnt: cū oīs vsura r sup abūdantia phibeat in lege iudicādi sunt male agere: et iō in aiarum iudicio efficaciter inducēdi vt taliter accepta restituāt.¶ Ro. q quicqd recipit vltra sortē lz ex forma pctus nō sit vsurarius quo ad ecclesiā iudicād⁹ / ppt intentionē tñ q ad deuz tāq vsurari⁹ puniet nisi restituerit: r sic aliquis non est vsurari⁹ quo ad ecclesiā sz q ad deū.B.

b ¶ Concedit.ff.qd me. cā.l.vlt.§.si fenerator.

c ¶ Sperantes. Supple cā mutui i spe lucri pricipaliter posita.scdario tñ aliqd spare nō puto malū: vt et ipse fuiat illi.ar.l.xj.dist.qd proderit.r.lix.di.si officia.nec etiā recipere ex tali spe. ar.j.q.ij.q pio.immo naturaliter debitor est illi obligatus ad antidota. ff.de pe.here.sed si lege §.consuluit.r.s.de test. cum in officijs.Ala.

d ¶ In lege.xiiij.q.iij.c. ij.et.iij.Ber. ¶ Glo.se.signat contrarium: et soluit.

e ¶ Male agere. Ar.cōtra.s.e.in ciuitate: illud intelligit qtū ad iudiciū ecclesie † r pōt excusari illd ppt dubiū istd de iudicio aie: vt hic patet r ita nō est s ibi q ad formā pct⁹ vsurarij nō dicunt: sed isti ppter intentionē quā habuerūt iudicādi sunt i iudicio aie male agere: et inducēdi sunt sed nō cōpellēdi vt sic recepta recipiant: nec tāq vsurarij puniendi sunt: sed reuera q ad deū vsurarij vident: qr restituere tenētur sic accepta. Et hic habes manifeste q intētio facit hominē vsurarium: intellige cum effectu.sic et expectatio.xiiij.q.iij.ca.j.et.q. iiij.si quis clericus.Ber.

delega.cum olim.et hec iura loquūtur i ordinario.vt not.s. e.michael. qui iudicat heredez sic testatorē et sic intellige turpia lucra debent herédib⁹ auferri ff.de calū. in herede. de hoc de rescrip.significauit.de iudi.quia. Jo.and.

† Quid si is cōtra quē agit in hoc iudicio contentioso pstetat suam prauā intētionē? Dicit Ho. q si petebat vt se vsurarium ppter iniustā petitionē absoluet reus nisi ppter aie periculū dicat hic aliqd spāle ad qd de tu di.dilecti. de cog.spiritua.tua. Sed si petebat vt qsi vsurarium iniuste r p salutē aie receptū sit cōdēnatio s'm eū. Jo.an.

‡ Ut si vellet reprobare testes aduersarij et nō admitteret: si autē appellat qr dicit se vsurarium non esse vel corrigat nō audit s'm Host. dicit Inno. q audiretur appellans a snīa. dicit tñ q alij dicūt contra. Jo.and.

† Q. et vetus testīi qd ipsi recipiunt vsuras phibz. et adde qd dixi.s.e.cōquestus. super glo.ij. Jo.and.

Diuisio. Tua nos. Cōis diuisio. Scda ps ibi: tue igit. Ab.¶ Casus. Quesitū fuit a pa.qd sit obseruādū de filijs vsurariorū q eis succedūt i crimie vsurarū: aut etiā de extraneis heredib⁹ ad qs bōa illorū puenitt? Rñ.pa.q filij eadē districtiōe cogēdi sūt vsuras restituere q parētes eorū cogerent si viuerēt.r idē est faciēdū de heredibus extraneis.¶ Nō q res trāsit ad successionē cū suo onere vl' cā.B. ¶ Glo.se.qrit.all.ad negatiuā vnā.l.r ad affirmatiuā tres.r soluit.

a ¶ Cogendi. Tenent filij p parētib⁹ p hereditaria portiōe: r illi ad qs bona vsurariorū puenerūt: vt h dr.r.ff.de reg.iur.ex q psona. Sz pone q alter heredū efficiat nō soluēdo an restōnē vsurarū nūqd alter puenit i solidū? nō vr.ff.de fideius.int eos.§.cū int.Ar.s.ff. pmoda.si mihi.§.heres.r.ff.de fideius.int fideiussores.ff.d fideius. tu.l.si fideiussores. Sat pōt dici q i solidū pueniri pñt: qr oīa bona defūcti erāt illi obligata.ar.s.e.cū tu.r pcipue cū succedit i crimē. heredis eni succedēt i vitiū par fortuna habēda est.‡ C.de fruc.r li.expē.l.ij.r etiā heredis ignorātia defūcti vitiū nō excludit.ff.de diuer.r tēp.pscrip.cū heres. Si g heres succedat i bonis defūcti siue heres idē crimē cōmittat siue nō: sēp tenet restituere vsuras qs defunct⁹ extorsit inqtū se extēdit illi⁹ hereditas. vt h p3: r ecōuerso heres pōt repetere vsuras extortas a pre.s.e.michael.

Consuluit. In pma ponit psultatio tria ptinēs. In scda ibi ad oia rñdet ibi: ver. Ab. sic.¶ Casus. Tres qstiōes hic formant.prima est talis. Aliqs mutuat pecuniā sine aliquo pacto vel cōuētione eo cū animo vt aliqd vltra sortē recipiat. al'as non mutuaret si nihil crederet habere vltra sortē.querit an talis saltē i iudicio anime vsurarius sit cēsendus. Secūda qstio est.aliquis mutuauit pecuniā ad certū terminū.termino adueniēte creditor non vult dare parabolā donec aliqd emolumētum pcipiat: nō tñ aliqd petit vel exigit a debitore. querit vtrum iste eodē crimie cū primo inuoluat. Tertia qstio est aliquis negociator vendit merces suas longe maiori precio vt alio tēpore precium psoluat q si ei inconti

‡ Not.hic Tan.Phi. Vin.Guil. i spe.ti.j.§. restat.Itē mortuo eo. q prescptū ipetratū s vsurarium mortuū āte citatōez nō cōuenit heres si de herede nō fiat mētio in rescripto.et sic dicebant Tā.r Vin. fuari boñ. ad h de offi.

Quam. Cōis diuisio. Scda ibi mandamus. Ab.¶ Casus. Aliqui sunt manifesti vsurarij quorū qdā publice renunciauerūt vsuris: cū isti vsurarij manifeste cōueniebant sup vsuris appellabāt. querit an appellatiōib⁹ eorū sit deferendū. mādat papa pelatis qten⁹ manifestos vsurarios r precipue illos quos cōstiterit publice renūciasse vsuris: cū aliqs eos puenerit non permittāt appellationis beneficio se tueri¶ Nota q nō tenet appellatio vt in crimine quis remaneat. Ber.

f ¶ Se tueri. Idē est in quolibet crimine manifesto.s.de ap.cum sit romana.al's si iniuste grauaret‡ nō est appellatio denegāda. sic multotiens cōdēnaret iniuste q foret absoluēdus.s.de excep. cū inter.r ita intellige de his qui appellāt exñdo in crimine r hoc cōstat: quia nō exprimit iustam causam appellandi: al's nō audiretur ante snīam appellans.s.de ap.vt debit⁹ honor.

Post. Ponit duplicē prouisionē contra iudeos vsurarios. Secunda ibi: et donec. Ab.¶ Casus. Querebat qual'r iudei cōpellēdi sunt ad vsuras restituēdas vel remittendas. precipit papa iudeos pelli ad remittēdas vsuras christianis p principes r potestates seculares: r donec eis remiserint vel restituerint ab vniuersis fidelibus in mercimonijs r alijs iubet pa.per excōicationem omnē cōmunionem denegari.¶ Nota iudeos indirecte cōpellendos ad vsuras remittēdas. Item ecclesia iudicat de his qui foris sunt. Ber.

g ¶ Principes. Quorū legib⁹ in temporalib⁹ subijciuntur iudei viij.dist.quo iure.et.C.de iu.iudei.quia si ad nos veniūt ptegunt s.de iude.sicut.r.C.de iude.null⁹.pari rōne alios p eos ptegam⁹ ar.s.de mutu.peti.per totum.maxime in his in quibus legē† suā offendūt.s.e.consuluit.r.xiiij.q.iiij.qm.r ca.vl.Vin.

eis iubemꝰ cõionē[a] oĩmodã denegari[b]. Idē mutinensi epõ.

Nõ obstãte iuramẽto de non repetẽdis vsuris ꝑ debitorē prestito: potest iudex ex officio suo vsurariũ ad restituẽdas vsuras compellere. Ca. xiij.

Tuas dudũ recepimus q̃stiones ꝙ quidã vsurarij eos q̃bus dãt pecuniã ad vsurã pstare faciunt iuramẽtũ ꝙ vsuras nõ repetant: et sup his quas soluerit nullã moueãt q̃stionē. ¶ Nos igit respõdemꝰ vt vsurarios ipsos mo. pre. per cen. ec. ap. re. compellas ante vsurarꝫ solutionē ab earũ exactiõe desistere[c]: vel restituere[d] ipsas postq̃ fuerint ꝑsolute: ne de dolo ⁊ fraude cõtingat eos cõmodũ reportare. Idem.

Non auditur vsurarius repetens vsuras: nisi prius restituat extortas. Ca. xiiij.

Quia frustra legis auxiliũ inuocat: q̃ cõmittit i legē[e]. ¶ Statuimꝰ vt si q̃s vsurariꝰ a nobis lr̃as ĩpetrauerit sup restituẽdis vsuris vel fructibꝰ cõputãdis in sortē: nisi priꝰ ipe restituerit[f] vsuras q̃s ab alijs noscit recepisse/ auc̃te lr̃arũ ĩparum nullatenꝰ audiatur. Idē altissiodoreñ. epõ.

Conuictus de vsuraria prauitate per famã ⁊ alia argumenta potest manifestari vsurarius et tanq̃ manifestus vsurariꝰ cõpesci ꝺm dispositionem lateran. concilij. Capitulum. xv.

Cum in dyocesi tua sint q̃ plurimi vsurarij de quibꝰ minime dubitatur quin sint vsurarij manifesti: cõtra quos propter timorem potentũ[g] qui tuẽtur eosdem: nullꝰ accusator apparet: nec ijdem sunt ꝑ sentẽtiã cõdẽnati. ¶ F. t. t. r. ꝙ licet cõtra eos nõ appareat accusator: si tamen alijs argumentis illos cõstiterit eē vsurarios manifestos[h] in eos penam in lateran. cõcilio contra vsurarios editam libere poteris[i] exercere. Idem.

Maritus recipiens pignꝰ ꝓ dote promissa nõ teneẗ fructꝰ in sortē ɔputare. h. d. ⁊ est casus singularis ⁊ alibi nõ ꝓbaẗ. Ca. xvj.

Salubriter. ⁊. j. ¶ Sane generꝫ ad fructꝰ possessionũ q̃ sibi a socero sũt ꝓ nũerata dote pignori obligate cõputãdos

---

a ¶ Cõmunionem. Sic. j. eo. q̃to.
¶ Glo. seq. signat contrariũ et dupliciter soluit et remittit.

b ¶ Denegari. Nõ est dubiũ quin pena corporali puniãtur iudei per ecclesiã et etiã pecuniaria. xxviij. q. j. sepe. in fi. xvij. q. iiij. constituit. ita tamē ꝙ vsq̃ ad vidictã sanguinis nõ ꝓcedaẗ. s. eo. de rap. in archiepatu. Sed contra. q: nihil ad nos de his qui foris sunt. ij. q. j. multi. ⁊. s. de diuor. gaudemus. So. qd̃ dicit ibi nihil ad nos ⁊c. illud intelligiẗ in q̃tum deũ offendũt: sed in q̃tum hominē offendũt secus est. Uel põt intelligi illud de directa cohertione quã in eos nõ exercemꝰ secus de indirecta vt h. et. s. de deci. c. de terris. cũ etiã ꝓpter delictũ† efficiunẗ de foro nostro. s. de iudi. nouit. et. s. de fo. cõpe. cũ sit generale. et. vj. q. iij. placuit. et. s. de rap. ca. j. et de hoc dictũ est. s. d iude. ita quorũdam. Ber.

† Et ꝓpter rē ɔtractũ ⁊ domicilium ꝺm Hostiē. Joan. and.

Tuas. Usurariꝰ qui fecit debitorē iurare de soluendis vel de nõ repetẽdis vsuris ecclesiastica censura cõpellitur ab exactiõe desistere: ⁊ exactos restituere. h. d. Cõis diuisio: secũda ibi: nos. Abbas. si.

Diuisio.

¶ Casus. Quidã vsurarij faciũt iurare illos quibus mutuant pecuniã ꝙ vsuras nõ repetãt ab eis: et super solutis nullã moueãt questionē quesituꝫ fuit a pa. quid super hoc sit agendum? Rñ. pa. epõ dyoc. vt vsurarios ipos monitione p̃missa ecclesiastica cẽsura cõpellat ante solutionē vsurarum desistere ab earũ exactione: vel restituere ipsas postq̃ fuerint ꝑsolute ne de dolo suo videaẗ cõmodum reportare. ¶ Nota hanc decretalē cõtra vsurarios per quã possunt cõpelli vt relaxẽt debitoribꝰ iuramẽtũ p̃stitũ ꝓ vsuris soluẽdis vel repetendis solutis. Itē de dolo et fraude nõ dꝫ q̃s cõmodũ reportare. B.
¶ Glo. seq. posset reci. ꝑ duas. q. et obie. ad solutionem secũde.

c ¶ Desistere. Relaxato priꝰ sacramẽto. s. d iureiu. ex administrationis. et hanc relaxationem potest petere qui iurauit: cũ huic petitioni non renunciauerit. vt. s. de renunci. cum inter. p. et. s. quod me. cau. ad audientiã. imo et si iurauit nõ petere absolutionem potest illud denũciare. s. de iureiur. queãdmodũ.‡ Et lꝫ ob priuatũ cõmodũ denũciet: non tamē repelliẗ ab ea. q: proderit vsurario cũ penituerit. arg. viij. q. j. sunt in ecclesia. Ber.

‡ Et ca. ad nostrã. ij. vbi de hoc. i glo. ij. J. ã.

d ¶ Uel restituere. Sic. s. de iureiu. debitores. ⁊. s. de ẽp. ⁊ ven. ad nostram.

Quia. Premissa cã statuti põit ipm statutũ ibi: statuimꝰ. Ab.
¶ Casus. Quia frustra legis auxiliũ implorat qui cõmittit in legem statuit pa. vt si aliquis vsurarius litteras impetrauerit super restituẽdis sibi vsuris vel fructibus cõputandis in sortem auctoritate illarũ litterarũ nullatenus audiatur: nisi prius restituerit vsuras quas ab alijs noscitur extorsisse. ¶ Nota regulã frustra auxiliũ legis inuocat qui cõmittit in legē. Item vsurariꝰ repetens vsuras non auditur nisi prius receptas restituat. ⁊ sic nota ꝙ qui morbo consimili laborat contra alium non est audiendus. Item obiectu criminis ciuilis actio retardatur. Ber.

e ¶ In legē. Eadē. s. ff. qd̃ me. cã. isti q̃dē. ⁊. s. de ap. an sit. ⁊. c. cõstitutis. ⁊. C. de iur. deli. scimꝰ. §. si vero postq̃. Ar. ɔ. s. de ap. dilectis filijs. vbi decanꝰ qui nõ detulit appellationi audiẗ appellãs in eodē negocio: ⁊ idē videẗ si in aliũ delinquat. ff. de ri. nup. filio patroni. §. j. vbi patronꝰ q̃ cõtra vnã legē venit: beneficiũ alteriꝰ amisit. ff. de mino. l. auxiliũ. in fi. vbi minor delinquẽs beneficiũ restitutionis amittit. Uin.† et Jo. reliquerunt hoc disputatiõi vtrũ delinquens ɔ legē vnã aliarꝫ ꝑdat bñficiũ. Ego nõ credo ꝙ ꝓpterea ꝑdat bñficiũ alteriꝰ: q: sic puniretꝛ i eo i q̃ nõ deliq̃t: sufficit ḡ ꝙ amittit legis bñficiũ quã ɔtẽpsit vt dicũt p̃me ɔcor. ⁊ illa lex auxiliũ. loq̃tur i crimine vbi nõ restituiẗ minor: nec illa filio p̃roni obstare vr̃.
¶ Glo. se. querit et soluit duos casus excipiẽdo. scd̃o q̃rit ponit opi. Jo. et Tan. et sol. in fi. elicit argu. qd̃ statim determinat.

† Ipe tñ Ui. s. d im mu. ec. c. fi. dixit ꝙ violãs legē generalē inuocare nõ dꝫ auxiliũ alte

f ¶ Restituerit. Nunqd̃ sufficit cautio de restituendo? Rñdeo ꝙ nõ. ar. s. de re iu. cum aliquibꝰ. ff. de pig. ac. qd̃ si nõ soluerit. nisi forte magna causa interuenerit. ar. ff. de re iu. l. iiij. §. ait p̃tor. puta si nõ sit soluẽdo: tũc sufficit p̃stare cautionē ꝙ ipse restituet ⁊ audiri dꝫ vt postea alijs restituat. ar. s. de rest. spo. olim. ij. ⁊. s. de sol. odoardus. ⁊. ff. de ces. bo. l. si debitoris. vel si ille cui debetur consentiat: q: satisfactũ intelligiẗ. ff. de pig. act. si rem. §. omnis ar. s. de re iu. qd̃ ad consultationem. Itē quid si nullus agit cõtra istũ pro vsuris? Dixit Jo. ⁊ Tan. ꝙ facta denũciatione in publico si nullꝰ apparet qui petit: debꝫ iste audiri ꝑ litteras sicut facit q̃ rem inuenit alienã ad euadendũ penã furti denũciet publice vt cuiꝰ est res ventat. ff. de fur. falsus. §. q̃ alienũ. Hoc nõ credo sufficere: nõ eñ excusaẗ vsurarius si nullus repetat ab eo vel si denũciet: immo etiã teneẗ vsuram restituere saltē paupibus si nullus appet cui restituat: aliter non liberaẗ a pctõ. vt. s. e. cũ tu. vnde cũ nõ sit adhuc emẽdatꝰ si in crimine ꝑseueret retinẽdo alienũ non est audiẽdus: ⁊ h̃ patet per lr̃am istã: q: nisi restituerit vel adhuc restituat cũ effectu: ergo beneficiũ legis habere nõ debet cũ adhuc contra illam in crimīe perseueret: vñ potest ei dici: eijce primo trabem de oculo tuo q̃ festucã de oculo fratris tui. j. q. j. multi. ⁊. iij. q. vij. §. porro. in fi. ⁊ ita iudex nõ ꝓcedat ꝑ lr̃as tales: nisi postq̃ cõstiterit ꝙ plene purgatꝰ fuerit. ⁊ h̃ intellige cũ est manifestꝰ vsurariꝰ: al's iudex non denegaret ei audiẽtiã: ⁊ sic iudex ex offõ suo põt eũ repellere exẽplo dñi. iij. q. vij. q̃ sine. c. postulatꝰ. ⁊. s. de exce. exceptiõem. ⁊. j. c. ꝓxi. ⁊. s. e. q̃ perniciosum. ar. idē erat si nõ sit manifestꝰ vsurariꝰ: ⁊ reꝰ† excipiat ꝙ nõ dꝫ audiri: cũ eodē reatu criminis inuoluaẗ ꝓbatiõe recepta nõ audiaẗ nisi restituat vt dixi. Itē qd̃ si aliq̃s ɔtẽdat in iure cũ ipo ipetrãte: ⁊ appelleẗ añ cãꝫ: nũqd̃ expedieẗ añ cãm appellationis? ar. est h̃ ꝙ sic. ex eo qd̃ dicit nisi prius restituerit ⁊c. si vsurariꝰ ipetrator appellet non audirē illũ iterim ꝑ lr̃as illas. Itē habes h̃ ꝙ lr̃e q̃ ab initio nõ valẽt postea cõualescũt. s. de fo. ɔpe. lꝫ verum. ⁊ ex tenore. ⁊ h̃ verũ est qñ ab initio nõ sunt nulle ipso iure. B.

f. ri[ꝰ] legis generaẗ: et sic loquiẗ. l. auxiliũ. sꝫ taẗ bñ poterit se defẽdere ex. l. singulari vel ꝑua ta vel ꝑuilegio: nisi tale sit priuilegiũ qd̃ tollaẗ ꝑ offensã iure cõi. C. vbi de cri. auc̃. q̃ in ꝓuincia. si vero impetrauit ius iniquũ aduersariꝰ cõtra illũ se illo iure defẽdit. secus si tñ voluerit ipetrare. ff. qd̃ q̃sq̃ iur. l. j. §. fi. et. l. si q̃s. Jo. dixit edictum de vsuris simile edicto qd̃ q̃sq̃ iur. vbi nõ solꝰ aduersariꝰ: sꝫ et alius illo iure repellit agentē. ff. qd̃ q̃sq̃ iur. l. iij. §. j. Jo. an.

† Contra quē ipetratũ fuit rescriptũ: extraneꝰ eñi hoc opponere non posset cum nec ad cũ extẽdaẗ beneficiũ rescripti. de offi. deleg. p. et. g. ꝺm Inno. et Host. q̃ etiã dicũt hanc exceptionē ꝓponẽdã ante lit. cõtest. ⁊ non post. d re iudi. inter. dic̃ Host. etiã cã ꝓbandã ĩfra. viij. dies. arg. de excep. pia. de sen. exc. solet. lib. vj. Jo. and.

Cum in. Manifesti vsurarij: etiã nullo accusante pñt cõpelli ꝑ penã latera. ɔci. h. d. vel aliter ⁊ sic vt ĩ ru. no. ꝺm verũ intellectũ. c. nã primũ sũmariũ Jo. an. parũ hꝫ dubiũ. Scd̃a ps ibi: fraternitati. Ab. ¶ Casus. In dyoc. altissiodoreñ. plures erãt vsurarij manifesti: sed ꝓpter timorē potẽtũ q̃ defendũt eosdē nullꝰ accusator ɔ eos apparet: nec sunt ꝑ sñiam cõdẽnati. q̃sitũ fuit qd̃ de illis sit agẽdũ? Rñ. pa. epõ dyoc. ꝙ q̃uis ɔ eos nõ appareat accusator: tñ si alijs argumẽtis ɔstiterit illos esse vsurarios manifestos penã lateraũ. ɔcilij ɔ illos poterit exercere. ¶ No. ꝙ iudex ex offõ suo põt ꝓcedere ɔ criminosos manifestos q̃uis nõ accuseñẗ. B.

g ¶ Potentum. Uñ excõicari possent si prestẽt ĩpedimẽtũ volẽtibus agere cõtra illos. s. de of. dele. c. j. ⁊. xj. q. iij. iniustum.
¶ Glo. se. obijcit ꝑ locũ a diuisione: ⁊ dupliciter respõdet.

h ¶ Manifestos. Si intelligas manifestos. i. notorios nõ est opꝰ alijs argumẽtis. s. de ac. euidẽtia. s. de iureiu. ad nr̃am. ⁊. ij. q. j. de manifesta. Si autē loquiẗ de manifestis nõ notorijs ꝺm h̃ euidẽs ꝓbatio requiriẗ ꝺm iuris ordinē. xj. q. iij. corũ. i fi. Ad h̃ posset dici ꝙ illud notoriã nõ hꝫ facti perseuerãtiã: vnde aliq̃ req̃runẗ argumenta. Uel dic ꝙ solẽnis fama docet ipos eē vsurarios: ⁊ iõ ꝑ famã et alia argumẽta puniunẗ: q: sola fama non sufficit ad ɔdẽnationē. arg. xxxv. q. vj. si duo. ⁊. iij. q. iij. §. itē sepe fit. ⁊. s. de iureiu. ex litteris.

i ¶ Poteris. Ex officio tuo: vt dixi. s. eo. ca. proxi. licet nullus appareat accusator.

Salubriter. Maritus fructus rei dotalis vel oblate pro dote non tenetur in sortem cõputare. h. d. Primo ponit dictum Secundo eius causam assignat ibi: cum frequenter. Abbas.

in sortem[a] non credimus cõpellendum. ¶ Cum frequenter dotis fructus non sufficiãt ad onera[b] matrimonij supportanda.

Idem episcopo bonoñ.

¶ Repetẽs vsuras nõ audiẗ nisi restituat extortas ꝑ se vel ꝑ aliũ a quocũ𝔮 cãm habeat. Ca. xvij.

Michael laycus suam nobis querimoniã destinauit: ꝙ. M. et quidã alij bonoñ. ciues multa extorserunt ab eo ⁊ a patre suo cuius heres extitit[c] nomine vsurarum: et. j. ¶ Attentius ꝓuisurus: ne auctoritate nostra in negocio ꝓcedas eodẽ: nisi dictus cõquerens restituerit vel adhuc[d] restituat si quas aliquando ipẽ vel pr̃[e] eiꝰ extorsit vsuras.

Idem in concilio generali.

¶ Etiam iudei cõpellendi sunt ad restituendas vsuras extortas a xp̃ianis: et ad soluendas decimas vel obligationes de eorum possessionibꝰ. Capitulum. xviij.

Quanto amplius christiana religio ab exactiõe cõpescitur vsurarum: tãto grauius super his iudeorũ perfidia insolescit: ita ꝙ breui tẽpore christianorum exhauriunt facultates. ¶ Volentes igitur in hac parte ꝓspicere christianis ne a iudeis imaniter aggrauentur: synodali decreto statuimus: vt si de cetero quocũ𝔮 pretextu iudei a xp̃ianis graues imoderatasue[f] vsuras extorserint xp̃ianoꝝ eis participiũ subtrahatur: donec de imoderato grauamine satisfecerint cõpetenter. vnde xp̃iani (si opus fuerit) per cẽ. ec. appel. po. cõpellanẗ ab eorũ cõmertijs[g] abstinere. ¶ Principibꝰ autẽ iniũgimꝰ: vt ꝓpter hec non sint xp̃ianis infesti: sed potiꝰ a tãto grauamine studeant cohibere iudeos. ¶ Hac eadẽ pena iudeos decreuimꝰ cõpellẽdos ad satisfaciẽdũ ecclijs ꝓ decis ⁊ oblatiõibꝰ debitis: q̃s a xp̃ianis de domibꝰ et possessiõibꝰ alijs ꝑcipere cõsueuerãt añ𝔮 ad iudeos quocũ𝔮 titulo deuenissent[h]: vt sic ecclesie cõseruenẗ indẽnes. Greg. ix. fri. R.

¶ Vsurariꝰ est q̃ a debitore recipit aliquid vltra sortẽ, etiam si suscipiat in se ꝑiculũ. h. d. primo. Nõ est vsurariꝰ emptor rei minꝰ iusto precio si tunc verisimiliter dubiteẗ an tp̃e solutiõis plꝰ vel minꝰ sit res valitura. h. secundo. Propter dubiũ excusaẗ is q̃ ex eo ꝙ differt solutionẽ ꝑcij vẽdit rẽ plꝰ q̃ valeat si nõ erat eã alias vẽditurꝰ. h. tertio. Ca. xix.

Nauigãti vel eũti ad nũdinas certã mutuãs pecũie

¶ Casus. Aliqs accepit aliquã in vxorem certa dote sibi a socero cõstituta: sꝫ q2 socer ille pecuniã tũc temporis non dedit: et cum genero spõsam tradidit ei quasdã possessiões ꝓ dote quas dedit sibi in pignꝰ quousq3 dos ei fuerit ꝑsoluta. q̃riẗ vtrũ fructus ꝑcepti de istis possessionibꝰ pignori obligatis debeãt cõputari in sortẽ. et rñ. pa. ꝙ non. cũ frequenter fructꝰ dotis nõ sufficiãt ad onera m̃rimonij supportãda. ¶ Nota hic casum in quo fructus non cõputanẗ in sortẽ. Ber.

a ¶ In sortẽ. Hic est casus in quo fructꝰ nõ cõputanẗ i sortẽ. alios habes notatos. s̃. eo. cõquestus: † Ber.

† Et vsus quos hic notauerat de his Ho. ibi posuit. Jo. an.

¶ Glo. seq. tractat de fructibꝰ dotalibꝰ qñ cedãt marito ⁊ qñ nõ. scdo tractat de ꝑiculo euictiõis vel deteriorationis rei dotalis ad quẽ spectat.

b ¶ Onera. Hoc ideo dicit. q2 fructꝰ dotis cedunt lucro marito ꝓpẗ onera m̃rimonij. C. de iur. do. ꝓ oneribꝰ. ad h̃ aũt vt maritꝰ lucreẗ fructus rei dotalis requiritur vt sustiẽat onera matrimõij. ff. de do. excep. l. pr̃. i p̃n. Itẽ opꝫ ꝙ possessio rei dotalis tradita sit. ff. solu. ma. de diuisione. fructꝰ vero ꝑcepti ante m̃rimonium restituuntur mulieri: nec cedũt lucro marito. ff. de vsur. videamꝰ. §. ãtepe. silr̃ fructꝰ ⁊ fetꝰ pecudũ dotaliũ lucraẗ maritꝰ. ff. de iur. do. plerũ𝔮. §. si serui. Idẽ est i fundo cretifodino vel argẽtifodino. ff. so. ma. diuortio. §. si vir i fũdo. secꝰ tñ est i fetu ãcillaꝝ dotaliũ ‡ q̃ nõ cedit lucro ipsi marito. ff. de iur. do. l. plerũ𝔮. §. si serui. Itẽ secꝰ est in lapifodinis: vbi lapis nõ renasciẗ: ⁊ in arboribꝰ nõ cedendis. ff. so. ma. diuortio. §. si fundũ. ⁊ duobꝰ. §. se. Itẽ fallit hic illa regula cuiꝰ est emolumẽtũ: eiꝰ d2 esse ꝑiculũ. lꝫ enĩ ad illos spectet emolumentũ rei dotalis: nõ tamẽ rei ꝑiculũ vel euictionis vel deteriorationis. ff. de iur. do. plerũ𝔮. in p̃n. ⁊. §. j. ⁊. C. eo. ti. l. j. tamẽ cũ distinctione an res date in dotẽ sint estimate vel nõ: vt ibi distinguiẗ. sed hoc est veꝝ nisi res dotalis cõsistat in numero/ põdere/ vel mẽsura: nã ꝑiculũ taliũ spectat ad viꝝ. ff. de iur. do. res in dotem. Jo.

Maritus an lucreẗ fructꝰ rei dotalis.

‡ Et sit rõ q̃ habeẗ. ff. de vsur. i pecudũ. in fi. ibi d2 absurdũ videri hominẽ in fructu esse cum oẽs fructus reꝝ natura hoĩum gr̃a cõparauerit. Tulliꝰ. lib. j. de offi. Scire debemus que in terra gignũtur ad vsum hoĩm creari. hoĩes ẽt hoĩꝫ gr̃a generatos. vt inter se aliĩ alijs ꝓdesse possint. Cedẽdis al's ceduis: hoc itẽdit si eẽt silua cedua arbores bñ essent i fructu. Jo. an.

Michael. Primo ponit partis q̃relã. Scdo clausulã quã stilus curie apponit in lr̃is q̃ impetranẗ ad recuperãdas vsuras. Ab. sic. ¶ Casus. Michael laycus conquestus fuit dño pape ꝙ. M. et quidã alij ciues bonoñ. multa extorserũt ab ipso ⁊ a patre suo cuiꝰ heres existit ꝑ vsurariã prauitatẽ. vnde mandat papa ep̃o bonoñ. vt in causa procedat s̃m ꝙ de iure fuerit ꝓcedẽdum. prouideat tamẽ attẽtiꝰ ne in negocio ꝓcedat eodẽ auctoritate illarũ litteraꝝ: nisi dictꝰ michael restituerit vel adhuc restituat si quas ipse aliqñ vel pr̃ eiꝰ extorsit vsuras. ¶ Nota ꝙ frustra legis auxiliũ iuocat qui cõmittit in legẽ. Item q̃ morbo cõsimili laborat cõtra aliũ nõ est audiendus. Item ex qua ꝑsona q̃s lucrũ capit de eius facto tenetur. Item filius tenetur ex facto patris. Ber.

c ¶ Extitit. Al's non teneret: nisi esset heres. s̃. eo. tua nos.

d ¶ Adhuc. Hoc expositum est. s̃. eo. quia frustra.

¶ Glo. seq. p̃mo no. ꝙ filiꝰ ex facto pr̃is cõuenit ⁊ cõueniẗ. scdo q̃rit ⁊ soluit. tertio q̃rit fortificat. alleg. ad negatiuã cõ quã allegationem inducit decre. tua. ⁊ sol'. ar. ad affirmatiuã ⁊ hanc partẽ tenet lꝫ vacillãdo. quarto iteꝝ q̃rit arg. affirmatiue. sꝫ contrariũ soluit.

e ¶ Pater. Hic habes ꝙ filiꝰ teneẗ ex delicto pr̃is. sic. s̃. e. tua nos. ⁊ agit ex facto pr̃is vt h̃ pꝫ. ⁊ sic repetitio vsuraꝝ daẗ heredi ⁊ cõ heredẽ vt h̃ pꝫ. cũ enĩ iste agat ex ꝑsona pr̃is ipm̃ teneẗ defendere. ff. de reg. iur. ex q̃ ꝑsona. ⁊. ff. de ꝓcur̃. suũ quo𝔮. §. pe. al's denegaẗ ei. † Sꝫ pone ꝙ iste nõ agat ex ꝑsona pr̃is nũq̃d obest ei si excipiaẗ cõ ipm̃ ꝙ pr̃ vel auꝰ receperũt vsuras? Videẗ ꝙ sic: q2 vsure repetunẗ ab herede et a q̃cũ𝔮 etiã ex̃neo. s̃. e. tua. imo heres teneẗ ex delicto defũcti: et si nihil ꝑuenerit ad ipm̃ s̃m canonẽ. s̃. de rap. i lr̃is. ⁊. s̃. de sepul. c. vl. vbi de hoc. ⁊. xvj. q. vj. si ep̃m. i fi. xij. q. ij. ep̃s q̃ filios. ḡ si agi põt multo fortiꝰ excipi. ⁊ hoc cõcedit Jo. q2 heres nõ cõuenit h̃ ex maleficio: sꝫ potiꝰ ex q̃si cõctu rõne idebiti soluti insti. de obli. q̃ ex q̃si cõctu. §. itẽ is cui q̃s ꝑ errorẽ: ⁊ ꝙ possit sic excipi de facto pr̃is eo agẽte satis ꝓbaẗ ꝑ hãc lr̃am. Sꝫ si nõ fecisset iste mentionẽ in lr̃is de pr̃e nunq̃d eo agẽte ex facto suo põt excipi cõtra ipm̃ ꝙ pr̃ fuerit vsurariꝰ nec restituerit vsuras? Vr̃ ꝙ nõ: q2 ꝑ tales lr̃as nõ põt agere de facto pr̃is: ergo nec excipi põt cõtra ipm̃: al's iiquũ vr̃. Ar. cõ s̃. e. tua. sed illa loquiẗ i ordinario imo alia rõne vr̃ ꝙ possit excipi: q2 in vitiũ successit pr̃i. vt. s̃. e. tua. et sic culpã alienam fecit suã retinẽdo scienter alienũ: ergo ante𝔮 aliũ impetat debet esse illo crimine purgatus: vt dictũ est. s̃. eo. q2 frustra. Satis videẗ ꝙ non possit excipi. ar. huiꝰ ca. ex querimonia et cõmissione: nunq̃ enĩ clausula illa põitur in lr̃is: nisi qñ de pr̃e fit mẽtio i litteris sicut hic factũ fuit sed ita vr̃ ꝙ possit excipi: teneẗ enim restituere vsuras q̃s pr̃ extorsit cũ ei succedat in bonis qđ potiꝰ credo. † Sed nũq̃d repelli põt ab agẽdo q̃ noĩe aliẽo repetit vsuras? Vr̃ ꝙ sic. arg. xlvj. di. sicut nõ suo: sed h̃ nõ vr̃: q2 nihil i suã vtilitatẽ versum est: nec s̃m istuꝫ ageret ad vsuras repetendas: imo cõ illũ q̃ habuit illã vtilitatem.

† Qui de pr̃e fecit in lr̃is mẽtionẽ vt differat a seq̃nti. Jo. an.

† Dicit Ho. ꝙ si ipse sit heres vel bõa empta de pecunia vsuraria ꝑuenerũt ad ipm̃ locꝰ est exceptioni. s̃. eo. tua. et ca. cũ tu. in fi. ff. de calũ. i heredẽ. ff. de diuer. ⁊ tẽpo. prescrip. l. cum heres. al's cõtra. C. de dona. si pa. trituo. ⁊ pater ex his q̃ dixi. s̃. eo. tua. s̃m eũ. Joan. and.

Quãto. Judei qui extorquent graues vsuras a xp̃iãis: vel de possessionibus decimas vel oblationes solitas percipi per ecclias eis nõ soluũt priuantur xp̃ianoꝝ cõione. h. d. vel sic vt i rubro. Duo sunt dicta. Scdm ibi: hac eadẽ. Primũ dictũ facit tria. Primo ponit cãm statuti. Scdo statutũ ibi: volentes. Tertio prouidet cõtra grauamen suspicatũ ibi: ꝑncipibꝰ. Ab. ¶ Casus. Quãto amplius xp̃iani cõpescunẗ ab exactiõe vsurarũ tãto grauiꝰ iudei sup his xp̃ianos ifestãt: grauiores ⁊ imoderatas extorquẽdo ab eis vsuras: vnde statuit cõciliũ gñale vt de cetero iudei q̃cũ𝔮 occasiõe graues ⁊ imoderatas a xp̃ianis vsuras extorserit: xp̃ianoꝝ eis ꝑticipiũ subtrahaẗ dõec de imoderato ḡuamie satisfecerint: ⁊ si opꝰ fuerit xp̃iani ꝑ cen. ec. cõpellanẗ ab eoꝝ cõmercijs abstinere. precipit insup cõciliũ p̃ncipibꝰ vt ꝓpter hoc non sint xp̃ianis i festi: sed iudeos cõpescãt a tãto grauamine. In fine dicit ꝙ eadẽ pena cõpellanẗ iudei ad satisfaciendũ ecclijs ꝓ decimis et oblationibꝰ q̃s a xp̃ianis de domibꝰ et possessionibꝰ alijs ꝑcipere cõsueuerũt ante𝔮 ad iudeos ꝑuenissent vt sic ecclie cõseruenẗ indẽnes. ¶ Nota iudeos cõpellendos ab exactione vsurarũ indirecte ⁊ vt satisfaciant ecclesijs de domibꝰ et possessionibus ꝓ decimis et oblationibꝰ sibi debitis. Et sic nota ꝙ iudei teneñẗ soluere decĩas tã ꝑsonales q̃ ꝓdiales. Item res trãsit cũ onere suo. Ber.

f ¶ Immoderatasue. Ergo moderatas vr̃ ꝑmittere a cõtrario sẽsu. xxv. di. q̃lis. ff. de iudi. cũ ꝓtor. qđ nõ est verũ. s̃. eo. post miserabilẽ. et ita cessat hoc ar. a cõtrario sensu. C. de epis. ⁊ cle. cõuẽticulã. et graues vsure dicũẗ q̃ excedũt legitimũ modũ lege statutũ ‡. C. đ vsur. eos

‡ Vel fuit hoc dictuꝫ: q2 q̃libꝫ vsura cẽseẗ immoderata ⁊ grauis s̃m Host. Jo. ã.

g ¶ Cõmertijs. Sic. s̃. e. post miserabilem.

h ¶ Deuenissent. Et ita res transit cum suo onere. s̃. de deci. cum non sit. et. s̃. de pigno. ex litteris. et. xvj. q. j. si q̃s laicus. ff. de pigno. acti. si conuenerit. §. si fundus. Ber.

Nauiganti. Tria dicta hic cõtinenẗ. Scdm ibi: ille q̃𝔮. Tertiũ ibi: rõne huiꝰ. Ab. ¶ Casus. Aliq̃s mutuauit certã pecunie q̃ntitatẽ alicui nauigãti vltra mare vel eũti ad nũdinas: ⁊ ꝓ eo ꝙ creditor recipit i se ꝑiculũ pecunie recipit aliud vltra sortẽ. q̃riẗ vtrũ vsurariꝰ sit cẽsẽdꝰ? Et rñ. pa. ꝙ sic. Scdo põit aliã q̃stionẽ. Ecce aliq̃s dat. x. sol'. vt alio tp̃e recipiat totidẽ mẽsuras vini/ olei vel frumẽti. q̃ tũc plꝰ valẽt. q̃riẗ vtꝝ iste sit vsurariꝰ cẽsẽdꝰ. rñ. pa. si dubiũ

sit vtrum plus vel minus sint valiture tẽpore solutionis nõ debet ꝓpter hoc vsurarius reputari. et ita ꝓpter dubiũ excusatur. Tertio ponitur alia questio. Ecce aliquis vendit pãnos/granum/vinũ: vel alias merces vt amplius recipiat termino constituto q̃ valeant tẽpore venditionis. querit vtrũ iste vsurarius sit cẽsendus? Rñ. papa ꝙ iste etiã ratione dubij excusat ab vsura. dũmodo merces suas tẽpore contractus non fuerat venditurus. ¶ Nota ꝙ mutuans pecuniã mercatori vt aliquid vltra sortem recipiat ꝓ vsurario habet: licet ꝑiculũ pecunie ĩ se suscipiat. Et sic nota ꝙ nõ admittitur cõpensatio in vsuris. Itẽ nõ solum abstinẽdũ est a malo immo a specie mali. Item dubia in meliorẽ partẽ sunt interpretanda. Item ratione dubij excusat quis ab vsura. Itẽ non quodcũq; dubium excusat ab vsura: sed quãdo probabiliter dubitari potest. Ber.

¶ Glosa sequẽs cũ suis apostillis reci. ꝑ obiec. ⁊ solutionem.

Vsura nõ tollit ꝑ periculi susceptionem.

a ¶ Periculũ. Quia iste recipiebat in se periculum videbatur quasi quadã cõpẽsatione illicite aliquid vltra sortẽ recipere posse: quia periculũ pecunie mutuate ptinebat ad debitorẽ† cũ sua facta fuisset: sꝫ nihilominus est vsurari⁹: cũ excedat naturã mutui: vt dictũ est. s. eo. cõquestus. quia si nullum periculũ secutũ fuit: et aliquid vltra sortẽ recepit illud fuit vsura. quia cum sit hincinde mutuũ nihil inde sperare debet. iuxta illud date mutuũ nihil inde sperãtes. s. eo. consuluit. xiiij. q. iij. per totũ. ⁊ nulla cõpensatio siue dispẽsatio admitti debet vt vsura exigat. s. e. super eo. ergo siue recipiat in se periculum siue non nihil vltra sortem recipere debet.

† At dicebat Hostiẽ. creditor hic ꝑ pactũ bene potuit se onerare sꝫ non releuare. remittit aũt ad summã eo. §. an aliquo casu. sub. §. ĩ alijs aũt. Jo. an. in nouell.

q̃titatem eo ꝙ suscipit in se periculum[a] recepturus aliq̃d vltra sortem vsurarius est censendus. ¶ Ille quoq; q̇ dat. x. solidos vt alio tempore totidem sibi grani vini vel olei mensure reddãtur: que licet tunc plus valeant/vtrũ plus vel minus solutionis tẽpore fuerit valiture verisimiliter dubitatur[b]: non debet ex hoc vsurarius reputari. ¶ Ratione hui⁹ dubij etiã excusatur qui pãnos/granum/vinum/oleũ: vel alias merces vẽdit: vt amplius q̃ tũc valeãt in certo termino recipiat pro eisdem: si tamen ea tẽpore cõtractus non fuerat[c] venditurus.

De Crimine falsi.

Augustinus.

¶ Testis falsidicus tres ledit: deum: iudicem: et partẽ: ⁊ falsus est nõ solũ qui mẽdaciũ dicit: sed etiã qui veritatẽ occultat. Ca. i.

Falsidicus testis tribus personis est obnoxi⁹[d]: primum deo cuius presentiam cõtẽnit: inde iudici[e] quẽ mentiendo fallit: postremo innocẽti: quem falso testimonio ledit[f]. ¶ Vterq; reus[g] est: ⁊ q̇ veritatem occultat: ⁊ qui mẽdaciũ dicit: q² ⁊ ille prodesse non vult: et iste nocere desiderat.

Lucius. iij. vigoriẽ. epo.

¶ Snĩa lata ꝑ falsas lr̃as nõ debet executioni mãdari. Cap. ij.

Super eo ꝙ snĩam auctoritate litterarum falsaꝝ[h] latam noluisti executioni[i] mandare tuam prudentiam cõmendamus. ¶ Mandantes vt quotiens aliqua scripta sub nomine nostro destinata redarguenda videris falsitatis: nullã eis adhibeas fidem: ⁊ quod per ipas mãdatum fuerit non obserues[k] sed eũ qui presentauerit retineri facias diligẽter. Vrbanus. iij.

¶ Clericus falsans sigillũ principis deponitur. Item ei caracter imprimitur: et in exiliũ mittitur. Capitulum. iij.

Ad audiẽtiã nr̃am te significãte ꝑuenit: ꝙ cum quosdã clericos q̇ falsauerunt sigillũ regis francorũ: carcerali custodie mãcipaueris ⁊c. et i. ¶ F. t. t. r. vt eis nec membrum auferri: nec penã ĩfligi facias corporalẽ: ꝑ quã ꝑiculũ

¶ Glo. seq. in prin. et fi. arg. ꝙ propter dubium aliquis excusatur et ꝑmittit. in medio ar. dubia in meli⁹ interꝑtãda. alleg. p̃riũ ⁊ soluit.

Dubiũ excusat a delicto.

b ¶ Dubitatur. Ergo si certũ esset ꝙ tẽpore solutionis plus valerẽt vsurarius est censendus. s. eo. in ciuitate. argu. i. ca. ꝓxi. et ita ꝓpter dubium excusatur: quia tã emptor q̃ venditor equaliter cõmodũ ⁊ incõmodũ ex dilatiõe expectat. et est si. C. de sol. l. penul.‡ Itẽ argu. est hic: ꝙ dubia in meliorẽ partẽ interpretari debẽt. i. de regu. iur. ca. ij. quia prõptiores debemus esse ad soluendũ q̃ ad cõdẽnãdũ. s. de ꝓba. ex litteris. ff. de actio. et obliga. l. arrianus. Sed cõtra videtur ꝙ potius in tali dubio abstinendũ esset a talibus cõtractibus ꝓpter periculũ. arg. i. de cleri. excõ. mi. illud. Quandoq; enĩ aliqui fingũt se dubitare vbi dubitatio non est: tamẽ relinquendi sunt in talib⁹ consciẽtie sue.† Itẽ arg. ꝙ ratione dubij aliquid permittitur qꝺ al's non licet. xiij. q. ij. non estimemus.‡ ff. de ven. inspi. l. j. §. j. ff. de iudi. si quis ex aliena. C. de vsur. si ea lege. ⁊ ratione hu⁹us dubij excusatur. vt in. §. seq.

‡ Si creditori dedi fũdum in solutũ melioratione nõ peto sicut nec deteriorationẽ peterẽ. Jo. and.

† Sil'e. s. ꝺ iureiur. mulieri. Jo. ã.

‡ Vbi de h. ⁊. s. ꝺ sepultu. sacris. Jo. and.

c ¶ Non fuerat venditurus. Al's non excusatur: quia si tunc fuerat venditurus pro minori ⁊ ex certa scientia plus recipiat alio termino vsura est. et sic ĩtellige. s. eo. in ciuitate. vt ibi etiã dixi. B.

Cõtinuatio.

¶ Rubrica De crimine falsi. ¶ Quia inter cetera precepta legis diuine cõtinet: non furtũ facies: nõ falsum testimoniũ dices. et supra visum est de furto ⁊ vsura que est species furti: ideo annectit de crimine falsi. De materia habetur in decre. in. c. in memoriã. xix. dist. ⁊. xi. q. iij. quisquis. iiij. q. iij. qui falso. Ab.

Diuisio.

Falsidicus. Due sunt partes. Secũda ibi: vterq;. Ab. si. ¶ Casus. Testis q̇ falsum testimoniũ dicit tribus ꝑsonis obnoxius est: deo: cuius ꝑ̃sentiã ꝯtẽnit. Judici: quẽ fallit: ⁊ illi cõtra quẽ falsum testimoniũ dicit. Itẽ ille re⁹ est q̇ veritatẽ occultat ⁊ q̇ mẽdacium dicit. primus nõ vult ꝓdesse: scꝺs vero nocere desiderat. ¶ Nota ꝙ testis falsus tribus ꝑsonis obnoxius est. s. deo. iudici: et ꝓximo: ⁊ in trib⁹ debet puniri. Item qui veritatẽ celat peccat: ⁊ ideo testis cõpellit ferre testimoniũ. B.

d ¶ Obnoxius. i. obligatus.

¶ Gl. se. ponit duplicẽ modũ puniẽdi falsũ testẽ: ⁊ ꝙ snĩa ad ei⁹ dictũ lata retractat: nec fit ei⁹ executio: ⁊ duplicẽ põit opi. ꝺ ipsi⁹ nullitate.

e ¶ Judici. Qui eũ extraordinarie † punire põt cã durãte. C. de testi. nullũ. sed cã finita põt accusari‡. l. cor. de fal. ff. ad. l. corne. de fal. l. j. ⁊ etiam l. cor. de sicca. ff. ad. l. cor. de sic. l. j. j. rñso. §. j. Punitur enĩ falsus testis et si conatus nõ habuit effectum: snĩa tamen ꝑ falsum testimoniũ dicta vl' instrumenta facta retractari debent falsitate reperta vsq; ad. xx. annos s. de excep. cũ venerabilis. nec est mãdãda executiõi si hoc obijciat. i. ca. ꝓxi. vbi de hoc. et nulla est s'm quosdã: q² ex ea nõ datur exceptio ff. de exce. q̇ agnitis. dominus azo dicebat ꝙ ẽ aliqua: sed nõ dat ex ea exceptio cuꝫ effectu. ff. de re iud. diu⁹. quousq; enim constet de falsitate habetur interim pro snĩa. s. de fide instru. accepimus. vbi de hoc.

† Dicit Abbas. dãdo illi alapam vide ĩ spec. de teste. §. j. v. q̃d igit si ⁊ trib⁹. v. seq̃. Jo. ã.

‡ Corã quo debeat accusari de falso mutiñ. qui ad req̃sitionẽ iudicꝫ boñ. corã suo iudice mutiñ. deposuit. vide in spe. de teste. §. j. v. quid si aliquis. Jo. and.

¶ Glo. seq. triplicis culpe triplicẽ ponit penã.

f ¶ Ledit. Q² in tribus offendit: triplex pena ei debet. Prio: q² deũ offendit septẽnis pnĩa sibi iniũgitur ꝓ periurio. vj. q. j. quicũq;. Quia iudicẽ delusit infamabit xxij. q. v. q̃sq̃s ꝯuict⁹. et verberib⁹ castigabit. v. q. v. illi qui. vel extraordinarie puniet vt dictũ ẽ in ꝓxima notula. ⁊ q² ꝓximũ ledit iuxta modũ lesionis puniet. ar. iij. q. ix. nihilomin⁹† lꝫ ibi nõ loquatur de tali pena.

† Meli⁹ facit. xxxiij. q. v. hec imago. vbi punit pena talionis. Jo. ĩ nouell.

g ¶ Reus. De h̃ habes. xj. q. iij. quisq̃s.

Super. Prio ꝯmẽdat eũ cui scribit de ꝑ̃terito. Scꝺo instruit eum de futuro ibi: mandantes. Ab. ¶ Casus. Quedã snĩa lata fuit auctoritate falsarũ litterarũ: ille ꝓ q̇ lata fuit snĩa ĩpetrauit executionẽ faciẽdã ꝑ ep̃m vigorieñ. ille citatis ꝑtib⁹ vt snĩam executiõi mãdaret oppositũ fuit corã illo ꝙ cũ snĩa illa lata esset auctoritate falsarũ lr̃arũ nõ debebat executiõi mãdari cũ nulla esset: ep̃s lr̃is illis visis noluit eã executiõi mandare cũ essent false cõsuluit pa. ⁊ pa. cõmẽdat ipsum q² noluit snĩam illã latã ꝑ falsas lr̃as mãdare executiõi: ꝑ̃cipiẽs ei vt quotiẽs aliq̃ scripta sub noĩe pa. destinata redarguenda viderit falsitatis nullã eis fidem adhibeat. nec obseruet qꝺ ꝑ ipsas mãdat: sed eũ q̇ ꝑ̃sentauerit illas faciat detineri. ¶ Nota ꝙ false lr̃e nõ cõferũt iurisdictionẽ ⁊ iõ nullo tꝑe ꝯualescit qꝺ ꝑ eas iudicatũ ẽ. Itẽ iudex nõ dꝫ snĩam mãdare executioni vbi videt eã nullã: secus si esset iusta. Itẽ falsarius debet detineri. Ber.

¶ Glo. seq. distinguit duplicem falsitatem.

h ¶ Falsarum. Hoc dicebat Lau. ꝙ sine tꝑis ꝑ̃finitione semꝑ retractãda est snĩa de facto: q² ipso iure nulla est: q² defect⁹ est in iurisditiõe: q² false lr̃e nullã attribuũt iurisditionẽ: sed vbi al's ageretur de falso: retractatur vsq; ad. xx. an. vt dixi. s. c. ꝓxi.

¶ Glosa sequens signat contrarium ⁊ remittit.

i ¶ Executioni. Et ita patet ꝙ executor subsistere debet: vel supstinere si obijciat ꝙ snĩa lata sit ꝑ falsas litteras: sic. ff. de iudi. si pretor. Ar. ꝯ de offi. dele. pastoralis. ⁊ ibi soluit h̃: vbi plene hẽs q̃ñ fieri debeat executio vl' quando non.† ⁊. s. de re iudi. decetero.

k ¶ Nõ obserues. Et si ꝑ errorẽ ꝑ talẽ snĩam solutũ est põt reuocari. C. si ex fal. instru. l. j. ⁊. ij. et. ff. de excep. l. qui agnitis‡. Ber.

Ad audiẽtiã. Cõis diuisio. Scꝺa ibi fraternitati. Ab. ¶ Casus. Quidã clerici falsauerãt sigillũ regꝭ frãcie: ep̃s q̇dã posuit eos ĩ carcere: ⁊ significauit h̃ dño pa. ⁊ q̃siuit qual'r eẽnt puniendi? Rñ. pa. ꝙ nec mẽbrũ eis auferri faciat: nec penã infligi corꝑalẽ: ꝑ quã mortꝭ ꝑiculũ ĩcurrere possent: sꝫ eis a suis ordinib⁹ degradatis ĩ signũ maleficij aliquã caracterẽ imp̃mi faciat per quẽ iter alios hoĩes cognoscant ⁊ ꝓuĩciã eos abiurare ꝯpellat. ¶ Nota ꝙ sigilla regũ sunt autẽtica. Itẽ eccl'a penã sanguinis nõ ĩfert. Itẽ aliter puniũtur falsarij clerici litterarum domini pape q̃ sigillorũ regum: sed illud est speciale in lr̃is domini pape. Ber.

† At. xxv. q. ij. ⁊ si non cognitio. Jo. and.

‡ Meli⁹. l. q̃ est vlt. vbi dꝫ ꝙ executiorei iudicate suspendit ⁊ solutũ ꝑ talem snĩam repetit. Jo. an.

a ¶ Mortis. Hanc penā ecclesia nō imponit. xxiij. q. vlti. bos a quibus. et ca. sepe. et. s̄. ne cleri. vel mona. sententiā sanguinis.
¶ Glosa sequens cum seq. signat duo contraria et soluit.
b ¶ Degradatis. Sic. s̄. de iudi. cū non ab homine. Sed contra videt. j. e. ad falsariorū. vbi tradit seculari potestati puniēdus: sed illud speciale est in falsarijs litterarū dñi pape vbi statim traduntur seculari potestati.
sunt. j. ca. proxi. et ille qui lr̄as recipit est excōicatꝰ: vt hic dicit.
g ¶ Innouari. vt. s̄. de iudi. ita quorūdā. in fi. vbi de hoc.
h ¶ Dies. In qbꝰ deliberet sup lr̄is. sic. iij. q. iij. offerat. et. j. de cle. ex. mi. illō. et. ff. ex qbꝰ causis. ma. l. ab hostibus. §. vlti.
i ¶ Destruat. Si. v. q. j. quidam. et. l. si quis famosum.

c ¶ Caracterem. Arg. cōtra. s̄. de rap. in archiepātu. et. s̄. ne cle. vel mona. sententiā. Sol. caracter iste non ita profunde debet īfligi vt sanguinem eliceat sed cutis superficies deformetur in signum maleficij. et hoc ꝓpter odium criminis: quia facies hominis ad instar celestis pulchritudinis facta fedari nō debet. C. de pe. si quis ī metallum: sꝫ illa pena alr̄s infligi non debet a iudice ecclesiastico: quia periculū iminet in ipsa infligenda: et huiusmodi adustio clericis est prohibita. s̄. ne cle. vel monachi. sententiam.

Diuisio. Dura. Prima ps punit nō recipiētes litteras de manibꝰ pape vel officialiū. Secūda punit nō destruentes litteras falsas ibi: adijcientes. Abbas sic.
¶ Casus. Quia clerici et alij recipiebāt litteras in curia a qbuscūq; propter qđ falsitatis periculū iminebat: statuit Innocentius et sub pena excōmunicationis et suspēsionis et beneficij districtius inhibēdo ne aliqs apud sedē apostolicā litteras pape recipiat nisi de manibꝰ dñi pape: vel de manibus illoꝝ qui ad hoc officiū de mandato pa. sunt deputati. Si vero persona tante fuerit auctoritatis vt ipm deceat per nunciū litteras recipere: nunciū ad cancellariū vel ad papā mittat idoneū per quē litteras recipiat iuxta modū predictum. Si vero aliqs huiꝰ mādati transgressor extiterit / si laicus fuerit excōicationi subiaceat: si clericꝰ / officij et beneficij sui suspēsione dānetur. Statuit etiā vt prelati ecclesiarū generalē ferant sententiā quā per singulas parrochias frequētius faciāt innouari. q si quis falsas litteras se habere cognoscet: īfra. xx. dies illas destruat / aut resignet / si penā illam voluerit euadere: quā sententiā nullus relaxare presumat sine speciali mādato dñi pape: nisi in mortis articulo: et si absolutio contra hoc presumpta fuerit nullam obtineat firmitatē. ¶ Nota q littere apostolice de manu pa. vel illiꝰ qui ad hoc officiū per papā deputatus est debent recipi: alr̄s presumptio est contra eas. Itē qui cōtra hoc fecerit si laicus est excōicationi subiaceat: si clericus debet officio et beneficio dānari. Itē ar. q littere per excōmunicatū impetrate nō valent. Itē qui habet falsas litteras infra. xx. dies illas destruat. alr̄s cū sentētia super hoc lata est erit excōicatus. Itē excōicatio in diē lata non ligat nisi post diem elapsam. Item falsarius litterarū dñi pape nō pōt ab alio q̄ a domino pa. absolui nisi in articulo mortis. Item in casu isto qui excōmunicat nō pōt absoluere: hoc est qꝛ papa hoc prohibuit: et si fiat non tenet absolutio: quia et hoc precipit. Ber.
d ¶ Per nūciū. Spāliter cū mādato ad hoc destinatū. s̄. de rescrip. nōnulli. Io.
¶ Glo. seq. arg. et remittit.
e ¶ Idoneū. Ar. q nō valent littere per excōicatū ipetrate: alr̄s eni p quācūq; ꝑsonā etiā si p seruū impetrent valent. C. de ꝓci. ipe. off. vniuersis. qđ forte posset intelligi cū ꝓnceps ex certa scientia ei cōcessit lr̄as. arg. ff. de bo. pos. seruꝰ † instrumētū eni suspectū est ex ꝑsona. ar. s̄. de rescꝓ. ad audiētiā. et. ff. de edē. si qs. ‡ siꝉiter nō valet rescriptū ab heretico impetratū. C. de summa trini. l. ij. Io.
f ¶ Subiaceat. Ex hoc videt q qui ꝯtra facit sit ipso iure excōicatus: sed nō credo q sit excōicatꝰ ipso iure qꝛ nec seruat hoc: imo indifferēter videmꝰ q qlibet p nūciū lr̄as ipetret et hoc papa scit et tolerat: nec aliquē repellit nisi esset excōicatꝰ: sꝫ h̄ itelligit: cū lr̄e de manibꝰ dñi pape vel bullatoris tm̄ sunt recipiēde: qꝛ alr̄s false

† Admittit tuꝰ petens bonorū possessionē dñi mō ꝓtor de ipiꝰ statu sit certus. Io. an. i nouel.
‡ Post ꝓncipiū vbi dr̄ q si ex pluribꝰ heredibus argētarij vnꝰ hūiliset deplo ratꝰ edit ceteri edere debēt aut illius editiōi subscribere Ioan. and.

mortis[a] possint icurrere: sed eis a suis ordinibus degradatis[b] in signū maleficij caracterē[c] aliquē imprimi facias: quo inter alios cognoscantur: et prouinciā ipaꝝ eos abiurare compellēs abire ꝑmittas. Inno. iij.

¶ Existēs in curia litteras apostolicas nō recipiat nisi de manibus pape vel officialium ab ipo deputatorū: persone tamen solēnes per nūcios recipere poterūt de manibꝰ tamē predictoꝝ. Cōtra faciēs si laicꝰ est excōicationi subiacet: si clericus ab officio et beneficio deponitur. h. d. vsq; ad adijcientes. Capitulū. iiij.

Dura sepe mandata: et. j. Statuimꝰ et sub excōicatiōis pena et suspēsionis ordinis et beneficij districtiꝰ inhibemus: ne qs apud se. apo. lr̄as nostras: nisi a nobis: vel de manibꝰ illorū recipiat q de mādato nr̄o ad illud sunt officium deputati. Si v̄o ꝑsona tāte auctis extiterit vt ipam deceat p nūciū[d] lr̄as nr̄as recipe: nūciū ad cācellariā nr̄am vel ad nosipos mittat idoneum[e]: p quē lr̄as apo. iuxta formā ꝓscriptā recipiat. Si qs aūt in hac pte mādati nr̄i transgressor extiterit: si laicꝰ fuerit excōicationi subiaceat[f]: si clericꝰ officij et bn̄ficij suspēsiōe dānet: et. j.

¶ Per excōicationis penā prouidet ꝯtra nō resignātes nec destruētes litteras falsas infra. xx. dies: et absolutio pape reseruat et contra factū non tenet. h. d. Ab.

¶ Adijciētes statuimꝰ: vt gn̄alem excōicationis sn̄iam ꝓmulgetis: quā ꝑ singulas ꝓrochias faciatis frequentiꝰ innouari[g]: q si qs falsas litteras se hr̄e cognoscit: infra. xx. dies[h] lr̄as illas aut destruat[i] aut resignet[k] / si penam excōicatiōis voluerit euadere[l]: quā (nisi forsan in mortis articulo[m]) sine speciali mandato nr̄o: a quoq; nolumus relaxari[n]: nec etiam (si presumpta fuerit contra h̄) absolutio quicq; habeat firmitatis. Idē archiepō et canonicis mediolañ.

¶ Ponit nouē modos falsandi litteras papales. Capl̄m. v.

Licet ad regimē: et. j. Ut aūt varietates falsitatis[o] circa nr̄as lr̄as deprehēdere valeatis: eas vobis p̄ntibꝰ lr̄is duximꝰ exprimēdas. ¶ Pria spēs

k ¶ Resignet. Tali qui possit ꝓdesse et nō obesse. † ar. xxij. q. v. hoc vr̄.
† Uel corā iudice si corā illo fuerint exhibite. j. e. c. pe. s̄m Hostiē. Io. and.
¶ Glo. seq. duas q̄stiōes format et soluit.
l ¶ Euadere. Si sup h̄ lata est p dyocesanū vt h̄ ꝓcipit: tn̄ aliā sn̄iam dñi pape siue canōis incurrit. j. e. ad falsariorū. Quid si aliqs simplex vtit lr̄is talibꝰ ignoranter? Nō excusat: qꝛ per alios dꝫ h̄ inqrere. arg. xxxvij. di. §. vl. Quid si falsitas fuit ita latēs: q non potuit videri etiā a perito? Rn̄. ‡ q si fecerit diligētiā quā potuit p se et p alios non credo ipm teneri: alioqn nō excusat. ar. s̄. de homi. c. iohannes. et. c. vl. et ī alijs pl̄ibꝰ ca. et. l. di. si duo. B.
‡ s̄m Tan. et Ui. Phi. Ioan. and.
m ¶ Mortis articulo. Casus iste semp excipit xvij. q. iiij. si qs suadēte. j. de sen. excō. a nobis. et. s̄. de offi. ordi. pastoral.
n ¶ Relaxari. Arg. ex q papa sibi aliqd spāliter reſuat alijs denegat facultatē disponēdi aliqd sup illo: sed vbi absolutionē nō reſuat alijs intelligitur esse cōcessum. j. de sen. excō. nuper.

Licet. ¶ Casus. In decretali p̄nti distinguit papa. vij. species falsitatis p q̄s lr̄e apl̄ice cognosci debent vtrū sint false: q̄s qlibet diligēs q p lr̄as apl̄icas ꝯuenit dꝫ aduertere diligēter: q̄s p singulos. §. videas pte ipm in. §. illo. Eos etiā dicit pa. q illi non sunt imunes a crimine falsitatis q lr̄as apl̄icas recipiūt ꝯ tenorē constitutiōis ꝓxime ꝓdicte. Itē qdā sunt q accedūt ad bullā et falsas lr̄as ꝓijciunt vt de vera bulla cū alijs sigillent. Sed iste due spēs falsitatis nō p̄nt de facili cōprehēdi: nisi vl̄ in modo dictaminis: vl̄ in forma scripture: vel in q̄litate carte. In alijs autē diligēs indagator cōsideret: vel in adiūctiōe filorū: vl̄ in collatiōe bulle: vel motiōe vel obtusione si bulla non sit equalis. ¶ Nota diligenter hāc decretalē: et inuenies in ea multos modos falsitatis lr̄arū dñi pa. q q̄liter deprehēdūtur satis patet ī lr̄a. B.
¶ Glo. seq. vltra. ix. species falsitatꝭ q̄s ponit textꝰ ponit septem.
o ¶ Falsitatis. Circa hmōi vitiū falsitatꝭ not. q ꝓter hos modos q hic exprimunt sunt alij casus falsitatis. Ex dicto eni vel tacito dicunt lr̄e false. s̄. de rescꝓ. sup lr̄is. et in tali falso distinguit: prout ibi dr̄ / et p tali falso nō punit: nisi qꝛ nō hꝫ ꝯmodū lr̄arū. Et est ar. ad idē. ff. de fal. si qs obrepserit. Itē charta dr̄ falsa scꝓto: vt cum scriptū est in ea oēs canonicos fuisse p̄ntes q nō fuerūt oēs p̄ntes: et talis vt falsariꝰ punit. vt. s̄. de his q fi. a pla. sine ꝯsensu. ca. q̄to. et ab officio et beneficio talis suspēdit. s̄. de testi. tā lr̄is. Itē dr̄ charta falsa si appareat rasa vel mutat in loco suspecto. j. e. de ꝓui. cum oli. et. s̄. de fi. instru. inter dilectos. et. s̄. de relig. do. cū venerabilis. imo et q lr̄as iudicū tali modo falsat puniri dꝫ in bn̄ficio suo. s̄. de rescꝓ. oli. De hac rasura dr̄. j. eo. §. quita. Itē ꝓsumit falsum rescriptū: lꝫ forsitan nō sit: ita q p ipm nō ꝓcedat si hꝫ in se vitiū latinitatis. s̄. de rescri. ad audientiam. Item si instrumentum suspectū inducitur et ei nō imponit fides dicit falsum. C. de ꝓba. iubemꝰ. † Itē dicunt littere false si epūs appellat filiꝰ. Uel si papa vni loquitur in plurali. j. e. c. ꝓxi. Itē rescriptum dr̄ falsum si est ipetratū sine mādato. s̄. de rescrip. nonnulli. Itē alios nouē modos falsitatis habes hic expressos. Et quicūq; tali modo vel alio qcūq; litteras dñi pape falsauerit vel vsus fuerit illis scienter excōmunicatus est vt. j. e. ad falsariorum. et debet tradi curie seculari conuictꝰ et degradatus vt ibi dicitur. in alijs autem falsitatibus predictis licet puniri debeāt non sunt ipso iure excōmunicati nec curie seculari tradēdi: nisi forte si epūs dyocesanꝰ generalē tulerit excōicationē: sicut Honoriꝰ fecit q excōicauit oēs illos q falsum instrumētū

Falsitas lr̄arū multipliciter fit.
† Illa lex dicit ꝓducentē vt falsariū detinendum. Io. and.
Falsariꝰ qualiter ē puniendꝰ.

fecerunt vel fieri fecerunt: vel qui testimoniũ falsum tulerũt vel ꝑ curauerunt fieri: vel qui ignem apposuerunt. Additio. Modi falsitatis bullarum aplicarũ cõphendũtur his ꝟsibus. Forma/stilus/filum/membrana/litura/sigillum: Hec sex falsata dant scripta valere pusillum.

Bulle apostolice multipliciter falsantur.

vocabat. vñ mandat qtenus litteras aplicas taliter studeat ĩtueri tam in filo/bulla/carta/q̃ȝ stilo ꝙ veras pro falsis vel falsas pro veris nullo modo admittat. ¶ No. ꝙ pa. oẽs epos ⁊ supiores fr̃es appellat. inferiores aũt oẽs dilectos filios. ⁊ si aliter appellentur lr̃e sunt false. Itẽ vni nõ loqtur in plurali cuiuscũqȝ dignitatis sit.

falsitat[?] hec est: vt falsa bulla falsis lr̃is apponatur[a]. ¶ Secunda vt filũ de vera bulla extrahat ex toto: ⁊ ꝑ aliud filuȝ imissũ falsis lr̃is inferatur. ¶ Tertia vt filum ab ea parte in qua charta plicat incisum cũ vera bulla falsis lr̃is immittat sub eadẽ plicatura cũ filo similis canapis restauratũ. ¶ Quarta cũ a supiori ꝑte bulle altera pars fili sub plũbo rescinditur ⁊ ꝑ idẽ filũ lr̃is falsis inserta reducitur infra plũbũ. ¶ Quinta cũ lr̃is bullatis ⁊ redditis in eis aliqd ꝑ rasurã tenuẽ[b] imutat. ¶ Sexta cũ scriptura litteraꝝ q̇ b⁹ fuerat apposita ꝟa bulla: cũ aqua vel vino vniuersaliter abolita seu deleta eadẽ charta cũ calce ⁊ alijs iuxta consuetũ artificium dealbata de nouo rescribit. ¶ Septima cũ charte cui fuerat apposita ꝟa bulla totalit̃ abolite vel abrase alia subtilissĩa charta eiusdẽ q̃ȝtitatis scripta cũ tenacissimo glutino coniungitur. ¶ Eos etiã a crimine falsitatis nõ reputamus imunes: qui contra ꝯstitutionẽ nr̃am scienter litteras non de nr̃a vel bullatoris nr̃i mãu recipiũt. ¶ Illos quoqȝ q̇ accedẽtes ad bullã falsas litteras caute ꝓijciunt/vt de ꝟa bulla cũ alijs sigillent. Sed he due spẽs falsitatis nõ ꝑñt facile cõprehẽdi: nisi vel in mõ dictamis vel in forã scripture[c]: vł qualitate charte[d] falsitas cognoscatur. ¶ In ceteris aũt diligẽs indagatõr falsitatẽ poterit ĩtueri: vel in adiũctione filoꝝ: vel in collatõe bulle: vel motione vel obtusiõe: ꝑsertim si bulla nõ sit eq̃lis sed alicubi magis tumida ⁊ alibi magis deꝑssa. Idẽ attinaceñ epo.

Falsę sũt lr̃e papales in qb⁹ eps vocat filius/vel inferior frater: vel vni scribit ĩ pł'ali. Ca. vj.

Quam graui pene subiaceat: ⁊. j. ¶ Nos ꝟo lr̃as q̇ tibi sub nostro noĩe ꝑñtate fuerunt diligẽtius ĩtuẽtes: in eis tã in cõtinẽtia q̃ȝ in dictamie[e] depꝛehendim⁹ falsitatẽ: ac ĩ hoc fuim⁹ admirati: qꝛ tu tales litteras a nob[?] credideras emanasse. ¶ Cũ scire debeas apo. se. cõsuetudinẽ in suis litteris hãc tenere vt patriarchas: archiepos: epos/fratres. ceteros aũt reges ꝑncipes vel alios cuiuscũqȝ ordis filios in nostris litter[?] appellem⁹. Et cũ vni tm̃ ꝑsone nostre littere dirigũtur nũq̃ȝ ei loq̇mur ĩ pł'ali[f]: vt vos siue vester ⁊ his siĩa in ipsis litteris apponam⁹. In falsis aũt litter[?] tibi ꝑñtat[?] ĩ salutatõe dilecto ĩ xp̃o filio vocabar[?]: cum in litter[?] quas aliqñ tibi trãsmisimus te videre poter[?] a nob[?] fratrẽ venerabilẽ appellatũ. ¶ Propter qđ sic litteras ap. studeas ĩtueri: tã in bulla[g]/filo/et charta: q̃ȝ in stilo ꝙ ꝟas pro falsis vł falsas pro veris litteris mõ aliquo nõ admittas. Idem.

Qui per se vel per alios litteras pape falsãt excõicati sũt cuȝ suis fautoribus: ⁊ clerici officijs ⁊ beneficijs ꝑuati sunt: ⁊ degradandi ⁊ tradendi curie seculari: per quã laicus legitime ꝑñitur. Qui vero falsis litter[?] vtit̃ si clericus est: officio ⁊ beneficio ꝑuatur. si laicus: excommunicatus est. h. d. Capitulũ. vij.

Ad falsarioꝝ cõfundẽdã maliciã: ⁊. j. ¶ De cõi fratrũ nostroꝝ cõcilio duxim⁹ statuendũ vt q̇ litter[?] nostris vti voluerit: eas ꝑmo diligẽter examinent[h]: qñ si falsis lr̃is se vsos dixerint[i]

a ¶ Apponat̃. Apponens ꝑm leges aqua et igne ĩterdicitur. ff. ad. l. corñ. de falsa. l. vltima. † Bernardus.

† Loqtur ĩ stilo q̇ vtitur falso rescripto vł falsa ꝯstitutione nullo auctore habito. Joan. an.

¶ Glo. se. tractat de rasura duplici. s. lr̃aruȝ aplicarũ ⁊ alioruȝ instroꝝ. ⁊ vtriusqȝ dicti sol. vnum contrarium.

b ¶ Tenuẽ. Quicunqȝ radit vel ĩmutat rescꝑtũ dñi pape sibi assignatũ excõicatus est: et falsarius vt dixi in ꝓxima notula. ⁊ in hoc nullam distinctionẽ adhibeo licet sit. ar. ꝯ. s. de fi. ĩstrumen. ex litteris: qꝛ ĩtelligo illam rasuram factã ꝑ illũ qui litteras ipsas scripsit: ⁊ nõ ꝑ illũ q̇ vtebatur illis. Si vero littere clause eẽnt. nõ nocet rasura in quocũqȝ loco fuerit quia nõ est ꝑsumptio ꝯ impetrantẽ. In alijs aũt litteris vel instrumẽtis põt distingui vtruȝ sint rasure in loco suspecto: vt tũc obsit. s. de reli. do. cũ venerabilis. vel nõ suspecto vbi nulla vis est. ⁊ tunc non obest ar. illius decre. s. de fi. ĩstru. ex lr̃is. ⁊. c. cũ venerabilis. et hoc ĩtelligit̃ quando rasura est in loco suspecto: ⁊ sic nõ cõtradicit. j. eo. ca. vlt. q̇ intelligitur quando rasura nõ est in loco etiaȝ suspecto: ⁊ modica ẽ rasura. s. paucarũ litteraꝝ.

Instrumenta an vitiantur propter rasuram.

c ¶ Scripture. Quia ꝑ cõparationẽ litterarum ꝓbatur falsitas. C. de fi. de instru. l. cõparatiões ⁊ stilo dictãdi fit cõparatio: vt h̃ dicit. in alijs aũt litter[?] nõ attẽdit̃ talis cõparatio. ‡ Ber.

‡ Scilȝ ex stilo vel modo dictandi. Joan. and.

¶ Glosa se. ponit quãdã exptam doctrinam.

d ¶ Charte. Et ĩ hoc est alia cõparatio notanda. scilicȝ ꝙ rasura charte q̃ȝtũcũqȝ sit subtiliter rasa siue incisa: si aliter discerni nõ possit eleuari debet ad solem: ⁊ interponi debet inter solem ⁊ oculos ⁊ statim apparebit rasura illa.

Diuisio.

Quam graui. ¶ Primo ponit admirationem. Secũdo ibi: cũ scire. in tribus que sunt de stilo curie informat: et ꝑmo reducit ad propositum. Tertio ibi: ꝓpter quod gñaliter concludit. Ab. sicu. ¶ Casus. Quidam epũs coram legato aplice sedis sup qbusdã criminibus accusatus renũciauit epatui. postmodum ad apostolicam se. accedens quasdã lr̃as sub noĩe aplice sedis ad archiepm suũ attinacensẽ reportauit: in qbus cõtinebatur ꝙ ipsum restitueret ad ecclĩam suã altero substituto ĩde remoto. qđ ⁊ fecit. rex illius loci nõ credẽs litteras illas a sede aplica emanasse: ꝑcepit litteras illas ⁊ ipm impetrantẽ ad sedẽ aplicam ꝑñtari. dominus pa. visis litter[?] que ipi archiepo fuerant ꝑñtate rescribit eidẽ dicẽs ꝙ in eis tã in cõtinẽtia q̃ȝ in dictamine falsitatem inuenit: ⁊ in hoc fuit admiratus ꝙ lr̃as illas a sede ap. credidit emanasse. cũ ipe scire debeat consuetudinẽ aplice sedis talẽ esse vt ꝑriarchas. archiepos. epos fratres appellet: ceteros oẽs dilectos filios ĩ suis lr̃is noĩando. ⁊ quando vni ꝑsone scribit nũq̃ȝ ei loqtur in plurali vos vel vester appellando. sed in lr̃is ꝑñtatis huic dilectus filius

Itẽ falsitas ꝑcipue deprehenditur in bulla. filo. carta. ⁊ stilo. Ber.

e ¶ Dictamie. s. ca. ꝓx. in fine. Ber.

¶ Glo. se. recitari potest per contrarium.

f ¶ In plurali. In his ergo potest deprehendi falsitas et de facili qꝛ facile est videre q̃liter appellet epm vel ĩferiores. ⁊ cui loquitur in plurali. ꝑm antiqua tꝑa h̃ non ꝑuabatur. Gre. eni loq̇batur vni in pł'ali: et de se qñqȝ singulariter quãdoqȝ pł'aliter. s. de ꝑscꝑ. nihil. xxiij. dis. cõis fili⁹. ⁊. xcix. dis. ecce. † sȝ hoc faciebat ex magna hũilitate: ⁊ tunc erat tal' cõsuetudo sȝ illa immutata est. alij epi appellant suos subditos fr̃es vel socios. viij. q. j. qđ autẽ. ⁊. x. q. iij. cauendũ. ⁊. j. de exce. prela. ca. j.

† Et. xcij. dist. ĩ sacra Joan. and.

g ¶ Tam in bulla. Ut. j. ca. proxi.

Ad falsariorum. ¶ Primo punit falsantes litteras pape ꝑ se vel ꝑ aliũ. Secũdo punit vtẽtes lr̃is falsis ibi: qui vero. Ab. sicul⁹.

Diuisio.

¶ Casus. Ad cõfusionem falsariorum statuit ĩnoc. iij. de ꝯcilio fratrũ suoꝝ vt qui lr̃is aplicis vti voluerint eas prius diligent̃ examinẽt: qꝛ si falsis lr̃is vti dixerint ignoranter penas euitare non poterũt inferius positas: ipe eni excõicationi supposuit oẽs falsarios lr̃aꝝ aplice sedis q̇ ꝑ se vel per alios vitiũ falsitat[?] exercẽt cũ oib⁹ fautorib⁹ ⁊ defensorib⁹ suis. statuens vt cł'ici q̇ falsarij deꝑhensi fuerit oĩbus beneficijs et officijs ꝑpetuo sint ꝑuati. ita ꝙ qui per se vitium falsitatis exercuerint a suis officijs degradati: seculari potestati tradãtur ꝑm leges puniendi. ⁊ si laici fuerint per easdem leges puniãtur legitĩe. illi vero q̇ sub noĩe pape falsis lr̃is ꝑ alios impetratis vtunt̃: si clerici fuerint officijs et beneficijs spoliẽtur: si laici fuerint tã diu maneant excõicati donec satisfaciant competenter. ita videlicet ꝙ et in cł'icis ⁊ in laicis malicia grauius puniatur q̃ȝ negligẽtia. ⁊ idem obseruandũ est de his q̇ falsas litteras impetrãt. ¶ No. ꝙ oẽs falsarij lr̃arũ apostolice se. cũ fautoribus ⁊ defensoribus suis ipo facto sunt excõicati. Itẽ clerici degradati ꝓpter hoc vitiũ puniendi sunt ꝑm leges. Et nota hic vnũ casum in quo cleric⁹ statim post degradationẽ traditur curie seculari. Itẽ vbi clericus deponitur vel spoliatur officio et beneficio ꝓ aliquo delicto: laicus ꝓ consimili potest excõicari. Itẽ malicia g̃uius punienda est q̃ȝ negligẽtia. B.

b ¶ Examinẽt. Quod si non fecerint in dolo esse videtur: sine dolo enim falsũ nõ cõmittitur. C. ad. l. cor. de fal. nec exẽplũ. ⁊ affectores ignorantie dici possunt. s. de clande. despon. cũ inhibitio ‡ vñ talis ignorantia crassa ⁊ supina põt dici. j. de cle. ex. mi. aplice.

‡ Et. j. de tẽpo. ord. eos qui. lib. vj. Joan. and.

i ¶ Dixerint. Potest suppleri ꝙ non probauerint: quia qui ignorantiam allegat eã ꝓbare tenetur. s. de elec. innotuit. maxime cũ hoc inq̇rere teneantur auc̃te huius constitutionis: al'as si ꝓbaret

diligẽtiam quã potuit ⁊ debuit adhibuisse nõ esset ei imputãdũ: vt dixi. s. e. dura. qꝛ iusta ignorãtia excusat eũ. qꝛ nõ vr̃ teneri: nisi postq̃ scit hoc. s. e. dura. ⁊ .j. e. c. pxi. Ex quo eni inqsiuit a peritioribus nõ est ei imputandũ. xxvij. di. §. vl. ff. de iur. ⁊ fa. igno. l. regula. §. j. in fi. fecit eni quod potuit. ⁊. xliij. di. ephesijs. ⁊ diuinare non tenebatur. sic. j. de exce. prela. iter dilectos. vbi excusat ignorantia.

a ¶ Falsarios. De quibus habuisti. s. in. c. px. vt ibi dixi. oẽs eniz tam principales q̃ fautores sunt ipo iure excõmunicati: vt hic patet.

b ¶ Deprehẽsi. Et criminaliter cõuicti † ibi enim vt dicit lex idaga tio fiet acerrima vbi pena est grauissima. C. ad l. cor. de fals. l. maiorem. ⁊ vbi ciuiliter agit̃ mitius est agendũ. C. e. l. pe.

c ¶ Tradãtur. Qualiᵗ tradi debeant habes. j. de vb. sig. nouim⁹. in tribus eni casibus traditur aliquis stati post degratione curie seculari: vt hic. ⁊ e vn⁹ vt dixi. s. de hereticis. ad abolẽdã. xj. q. j. si qs sacdotũ.

d ¶ Legitimas. Pena eni falsi i libero hoĩe est deportatio ⁊ omniũ bonorũ publicatio: i seruo vltimũ suppliciũ. sic distiguit lex. ff. ad. l. cor. de fal. l. j. §. vl. ⁊. C. eo. ti. vbi falsi. ⁊ ibi vltio supplicio punit̃ crimẽ falsi. Et hoc est verũ de his qui falsant rescriptũ pͥncipis de qbus hic intelligitur. qui vero falsant lr̃as alioꝝ aliter puniũtur: sed leuius. s. eo. ad audientiam. ⁊ hec pena imponitur illis q̃ per se vel per alios vitiũ falsitatis exercent. vt patz p istam litteram vbi loquitur de his qui litteris falsis ab alijs impetratis vtuntur.

ignoranter: eorũ sera pn̄ia euitare nequibit penas inferi⁹ ãnotatas. a Nos eni oẽs falsarios ᵃ litterarũ nostraꝝ qui p se vel alios vitiũ falsitatis exercent: cũ fautoribus ⁊ defensorib⁹ suis anathematis vinculo decernim⁹ innodatos: ᵇ statuẽtes vt clici q̃ falsarij fuerint dephensi ᵇ oibus officijs ⁊ bñficijs eccl'asticis ppetuo sint puati: ita q̃ qui p se falsitatis vitiũ exercuerit: postq̃ p eccl'asticũ iudicẽ fuerit degradati: secu- ᶜ lari ptãti tradant̃ ᶜ ẽm cõstitu- ᵈ tiões legitimas ᵈ puniẽdi: p quã ⁊ laici q̃ fuerĩt de falsitate conuicti legitime puniãtur. ¶ Qui vo ᵉ sub noie nr̃o ᵉ lr̃is falsis vtunt̃: si clici fuerit: officijs ⁊ beneficijs eccliasticis spolient̃. si laici: tamdiu maneãt excõicatiõi subiecti donec satisfaciãt ɔpetẽter: ita tñ ᶠ ᵍ vt i istis ᶠ ⁊ in illis ᵍ malicia gra- ʰ uius q̃ negligẽtia ʰ puniat̃: qd ⁊ de his q̃ falsas lr̃as ipetrant statuimus obseruandũ. Idem.

¶ Nõ presumitur quis falsare litteras de simplici iustitia. nec punitur si hoc comperto destiterit illis vti. Capitulũ. viij.

Accedẽs: ⁊. j. ¶ Fraternitati tue mãda. qꝛe. si littere aplice i q̃bus falsitas fuerit dephẽsa de simplici iustitia for- ⁱ mã habeãt (cũ p̃sumi nõ debeat ⁱ q̃ p talibus litteris q̃ pñt facile obtineri fraudẽ qs cõmiserit fal- ᵏ sitatis) nec litteris vs⁹ ᵏ est postq̃ eas falsas esse cognouit: tu ei officium beneficiumq̃ restitues: ipsum super hoc vlterius non molestes. Idem.

¶ Propter paucarũ litterarũ rasuram in loco non suspectore scriptum non probatur falsum. Capitulum. ix.

Ex cõsciẽtia: ⁊. j. ¶ Verũ litteras ipas q̃ redargute fuerant falsitatis: diligẽti⁹ intuentes: nullũ in eis falsitatis signũ vel suspitiõis iuenim⁹: nisi pau- ˡ carũ litterarũ rasuras ˡ: q̃ neq̃ ᵐ sapientis ᵐ animũ in dubitationem vertere debuerũt. vñ si vobis ɔstiterit pdictũ. R. obligas- ⁿ se se sub periculo cause ⁿ: q̃ litteras illas falsas esse probaret (cũ ᵒ quilibet ad renunciandum ᵒ iuri suo liberam habeat facultatẽ) ipsi. R. super dicta ecclesia silen- ᵖ tium imponatis ᵖ.

De sortilegijs.

Ex penitentiali theodori.

¶ Sortilegia pro furtis inueniendis vel diuinationibus faciẽdis prohibẽtur: ⁊ contra facientibus pena imponitur. Ca. j.

que de facili habẽtur vt hic dicitur. ⁊ sic vna presumptio elidit aliã circa idẽ factũ. ff. de in ite. rest. diuus. ⁊. s. de psũp. litteras. Arg. ɔ. s. d ele. cum inter. R.

¶ Glo. se. sigt̃ ɔriũ ⁊ sol.

k ¶ Usus est. Si. j. d ex ce. pla. inter. Ar. ɔ. s. ca. pxi. vbi nõ excusat̃ qui vsus est falsis lr̃is ignoranter. Sed illud intelligendũ est de his q̃ nõ sunt de simplici iustitia que non possunt haberi de facili ‡ vnde illa p̃sũptio eos condẽnat: hẽ excusatur a contraria p̃sũptione quia in litteris de simplici iusticia non est p̃sumptio contra impetrantem. vnde p ignorãtiam excusatur si statim desistat quando scit eas falsas. Jo.

Ex conscientia. Prio diffinit obiectum dubiũ. Secũdo obijciẽtem puniri mandat ibi: verũ. Ab. sicul⁹

¶ Casus. Quidã ipetrauit lr̃as cõtra aduersariũ suũ sup quadã ecclesia: aduersari⁹ ille i iudiciũ euocatus postulauit sibi fieri copiã rescripti: quo viso cepit illas lr̃as arguere vitio falsitatis: obligando se sub piculo cause sue ad pbandum q̃ littere false essent. iudex litteras illas misit ad dñz papã vt p eũ sciret veritatem huius falsitatis. Pa. litteras illas diligenter inspiciens nullũ signum falsitatis vel suspitionis in eis inuenit nisi rasuras paucaꝝ litterarũ que sapientis animũ in dubitationẽ inducere nõ debuerunt. vñ mandat pa. q̃tenus si constiterit predictũ. R. se obligasse sub periculo cause sue q̃ litteras illas falsas esse probaret sibi sup dicta ecclesia silentium imponatur: quia quilibet liberã habet potestatẽ ad renunciandũ iuri suo. ¶ No. q̃ rasura paucarũ litterarũ non reddit falsum rescriptũ: nisi esset in loco suspecto ꝑut hic itelligitur. Et sic nota q̃ modica suspitio nõ vitiat rescriptũ. Itẽ modica suspitio non debet animũ sapientis immutare. Item aliquis potest se obligare sub piculo beneficij sui. Item licitũ est vnicuiq̃ renunciare iuri suo. Ber.

¶ Glo. se. signat contrarium ⁊ remittit.

l ¶ Rasuras. Non in narratione facti: quia ex hoc nulla suspitio esset. s. de fi. instru. ex litteris. nec per talem rasuram facta fuit ambiguitas in nomine. s. de fi. instru. inter dilectos. Contra habes q̃ rasura induxit suspitionem. s. de relig. domi. cum venerabilis. ⁊. j. de priuile. cũ olim. ij. ⁊. s. eo. licet. §. quinta. vbi de hac materia.

m ¶ Sapientis. Modica suspitio non debet sapiẽtis animum immutare. s. de symo. ⁊ si questiones. ⁊. j. q. j. iudices. Jo.

n ¶ Cause. Quod fieri potest. s. de elec. cum dilecti. vbi de hoc in fi. ⁊ sub pena ordinis et beneficij potest se aliquis obligare. j. q. vij quotiens. ⁊ de conse. dist. iij. ego berengarius. B

o ¶ Renunciandum. s. de re iu. ad apostolicaꝫ. ⁊. s. de fo. compe ten. dilecti. et. ca. si diligenti. ⁊. C. de pac. si quis in conscribendo. et de epi. et cle. si quis in conscribendo.

p ¶ Imponatis. Sed nunquid propterea est ecclesia illa aduersario assignanda: respondeo non: nisi probet primo se habere ius in illa † s. de rescrip. olim in fi.

¶ Rubrica. De sortilegijs. ¶ Quia sortilegia ptinent in se falsitatez: merito de his subijcitur. De hac materia glosa est optima. xxvj. quest. ij. in summa. Abbas siculus. ¶ De hac materia tractatur. xxvj. quest. j. et. q. ij. et. q. iij. et. q. iiij. et. q. v. et. q. vj. non licet iniquas. vsq̃ ad fi. q.

e ¶ Sub nomine nostro. i. qui litteris falsis vtũtur per alios impetratis sub nomine nostro: ⁊ isti minus puniũtur q̃ illi qui per se hoc faciunt: vel per alios vt patet per hanc litterã ⁊ superioreꝫ. C. ad. l. cor. de fal. maiorem.

f ¶ In istis. De quibus hic dicitur qui vtuntur litteris per alios impetratis.

g ¶ In illis. Scilicet qui per se hoc procurãt de quibus premisit: vel in istis. i. laicis: in illis. i. clericis.

h ¶ Negligentia. Hec tamen quandoq̃ dolo comparatur cum. s. dissoluta est crassa ⁊ supina. ff. man. si fideiussor.

Diuisio. Accedẽs. Primo ponit decisam cõqstionẽ. Secundo prouisionem ibi fraternitati. Ab. sic. ¶ Casus. Quidã impetrauit lr̃as ɔ aduersariũ suũ de simplici iustitia. in qbus lr̃is falsitas fuit dephensa. Impetrator hoc intelligẽs ãplius noluit vti eis: ppter qd dyoc. ep̃s ipz ab officio ⁊ bñficio suspẽdit. Vñ accessit ad dñm papã rẽ sibi expones. mandat pa. epo si lr̃e apostolice in qb⁹ falsitas fuit dephensa formã habeãt de simplici iustitia offm̃ ⁊ bñficiũ illi restituat: ⁊ ipm sup hoc vlterius nõ molestet. qꝛ nõ est p̃sumendũ qd ꝑtalib⁹ lr̃is q̃ de facili habent̃ qs cõmittat vitiũ falsitatis: ⁊ ille nõ fuit vsus illis postq̃ eas falsas eẽ cognouit. ¶ Nota q̃ in his q̃ de iure ɔpetũt alicui ⁊ q̃ de facili habent̃ nõ est p̃sumendũ falsũ ɔmitti. Et sic nota q̃ circa modica nõ p̃sumit̃ dol⁹ ɔmitti. Itẽ q̃ abiurat malũ q̃ cito scit malũ: non dꝫ dici culpabilis. B. ¶ Glo. se. not. q̃ littere ⁊c. querit et soluit. signat contrarium.

i ¶ Presumi non debeat. Not. q̃ nõ presumũtur littere false q̃ sunt de simplici iustitia ⁊ que de facili possunt haberi: sicut nõ p̃sumitur q̃ in re modica dolose agatur. ff. de dol. si oleũ. §. vlt. cũ. l. se. vñ si quis suggessit falsũ in lr̃is que sunt de simplici iustitia nõ statim p̃sumende sunt false nisi pbetur q̃ ex certa scia falsum suggessit ‡ qꝛ qui dicit q̃ falsum ex certa sciẽtia suggessit dolũ allegat: ꝫ dolus ex ꝑspicuis indicijs pbari dꝫ. C. de dol. dolũ. si tñ alter vult pbare ignorantiã auditur. Sed q̃liter eã pbabit: Dico q̃ p iura

† Posset tñ dici specialeᵗ i falsario litteraꝝ pape ex mẽte hui⁹ verbi deprehensi vt degradetur notori⁹ facti euidentia. et idem videt̃ si conuincatur in modũ inqsitionis sicut in. fi. dicit̃. de accu. inqsitionis. s. rñso ꝫ ho. Joan. and.

tiõis atten denda est quantitas et qualitas gr̃e et persone impetrãtis et ẽm h̃ contra ipm presumendum est pl⁹ vel minus. ẽm Hostiẽ. Joan. and. † Ad hoc. s. de rescp. ab excõicato. Jo. and.

‡ Vel illud cũ vitiũ est patẽs: istõ cũ est latẽs. vel cũ hoc i fra. xx. dics destitit. si vero post/loquitur hoc ca. de gra. ẽm Hostiẽ. cũ excõicat⁹ esset ⁊ absolutione in digeret. io. andree.

† Dicit ho. q̃ hoc sibi non placet tum qꝛ aduersarius possidebat vñ nõ eget assignatiõe sed sufficit q̃ ei silẽtiũ imponatur. C. d rei vẽ. l. fi. tũ q̃ et si non p̃side ret: rei cẽtaᵗ signãda qꝛ se obligaue rat et ita cõ uencrat auctoritate ordi. si ita esset verũ dicat Hos. sed als bn dicit glo. Jo. a.

Dolus nõ presumit̃ circa lr̃as q̃ de facili obtinẽtur ‡ Idẽ Inno. sicetiaꝫ in lr̃is gra-

In tabulis. Primo ponit phibitionē. Secundo ponit penam transgressoribus ibi: qui autē. Ab. sic. ¶ Casus In capitulo isto dicitur q furta non sunt requirēda sorte in tabulis vel codicibus aut alijs. nec diuinatiōes aliquas i aliquibus rebus quis obseruare psumat. ⁊ qui ↄtra fecerit xl. dies peniteat. ¶ Not. hic penam illorū q̄ sortem et diuinationes exercent. Ber.

¶ Glo. se. sigt ↄtiū ⁊ sol.

a ¶ Sorte. Sic electio p sortē nō est faciēda. j. e. ca. vlt. Arg. ↄ. xxvj. q. ij. sors. ⁊ c. hi q. q2 licʒ sors i sui natura nō sit mala: tñ phibetur ne ppt̄ assiduitatē labant̄ in idolatriā. sicut est in iuramento. xxij. q. j. ↄsidera. et h̄ c. hi q. loqtur de cōparatiua pmissione: ibi potius pmittūt̄ sortes q̄ ad demonia cōsulenda cōcurrant. sic ppter diuinationes futuras sortes phibent̄. vt hic ps. ⁊ xxvj q. ij. illud. ⁊ q. v. c. sortes ⁊ c. peruenit. qn̄q; tamē pmittit̄ p sortes aliquid fieri: vt dr̄. j. e. ca. vlti.

¶ Glo. se. signat ↄtium.

b ¶ Quadragita dies Si laicus fuerit a cōione eccl̄ie puetur † si vo cl'icus officio ⁊ bn̄ficio pōt puari. xxvj. q. v. non ops. ⁊ duobꝰ. c. se. Et ar. ↄ. j. ca. proxi. Arg. cōtra. j. eo. ca. vlti. vbi non puniuntur.

† Et turpiter dehonestati de parrochijs eijciunt. xxvj. q. v. epi. et ab ecclesia et testimonio repellūtur et sunt infames. ij. q. viij. quisqs ij. q. v. cōstituimꝰ. j. ca. pxi. Jo. an.

In tabulꝰ vel codicibꝰ aut alijs sorte[a] furta non sunt requirēda: nec diuinatiōes aliqs in aliqbꝰ rebus quis obseruare psumat. ¶ Qui aūt cōtrafecerit: q̄dragita dies[b] peniteat.

Alex. iij. grandeñ. patriarche.

¶ Presbyter qui p inspectionē astrolabij furta requirit: ad tps suspendit̄ ab altaris ministerio. Ita cōiter sūmatur. sed in veritate hec summatio non est indistīcte va. q2 acriꝰ pōt puniri. Ca. ij.

Ex tuarum tenore litterarū accepimus q. V. presbyter cū quodā infami ad puatū locū accessit: nō ea intentiōe vt vocaret demoniū: sed vt inspectione astrolabij furtū cuiusdā ecclesie posset recuperari. ¶ Verū licʒ h̄ ex bono zelo et simplicitate[c] se fecisse pponat: id tñ grauissimū fuit ⁊ nō modicam inde maculā pctī cōtraxit: ⁊ j. ¶ Man. qtenꝰ talē ei p expiatiōe illius delicti pniam imponas: q p ānū ⁊ amplius si tibi visū[d] fuerit eū ab altaris ministerio pcipias abstiere: ⁊ ex tunc liberum[e] sit ei exercere officium sacerdotis.

Hono. iij. capitulo luceñ.

Ex tuarum. Primo ponit̄ consultatō. Secūdo rn̄sio ibi: verū. Ab. sicu. ¶ Casꝰ Quidā pbr̄. V. nomine accessit cū quodaʒ infami ad locū puatum non illa intētiōe vt demoniū iuocaret / sed vt posset inuenire furtū cuiusdā eccl̄ie p inspectionē astrolabij. Patriarcha grandeñ. significauit hoc dn̄o pape. vnde ipe scribit eidem dicēs. q licet ex bono zelo ⁊ simplicitate pbr̄ ille hoc se fecisse pponat / tñ nō modicā maculam peccati cōtraxit: q̄re mandat q̄tenus per annū et amplꝰ si ei visum fuerit eū ab altaris ministerio pcipiat abstiere: ⁊ ex tūc officiū suū poterit exercere. ¶ No. q simplicitati pcendū est. Itē pene sunt arbitrarie. Item nota hic penam illorum qui hmōi inspectiones vel diuinationes exercent. Ber.

c ¶ Simplicitate. Q2 bono zelo hoc fecit aliquātulū excusat̄. ar. s. de apost. c. ij. ⁊ q2 p simplicitatē h̄ fecit dignus fuit mīa. nā simplicitati parcendū est. s. de re. pmut. c. cū vniuersorū: vbi de h. B.

d ¶ Visum. Et ita tps pnie arbitrariū est. xxvj. q. vij. tpa penitudinis. sed minorem penitētiam anno non posset imponere ex quo papa sibi annū prefixit: sed supra est ad arbitrium episcopi.

e ¶ Liberū. Hoc intellige dictū ex dispēsatione: nā de iure cōi debuit remanere puatus: ⁊ eps de iure ↄ illū processit. xxvj. q. v. non ops. ⁊ c. si qs eps. ⁊ c. aliquanti. sed quia bono zelo p simplicitateʒ deliq̄t papa mandat ipm restitui: ⁊ eps aucte sua cū isto potuit si voluissʒ dispēsare: cū in casu isto ei h̄ nō sit phibitū: ⁊ dispēset etiā in maioribus. l. dist. pbr̄os. ⁊ s. de iud. at si clerici. vbi de hoc. B.

Eps cum sortilegis dispēsare potest.

Diuisio.

Ecclesia. In pma ponitur electio. In secunda electionis psecutio: examinatio: ⁊ repħensio. In tertia gratiosa cōfirmatio: ⁊ sortis phibitio. Scd̄a ibi pcuratoribus. Tertia ibi: electionem. Ab. sic. ¶ Casus. Vacante lucana ecclesia canonici conuenientes in vnū de futuri pastoris electione tractaturi: vnū elegerunt ex se per sortem qui vice capituli tres eligeret electores p q̄s vice omnium puideretur eccl̄ie de pastore quibus ab ipo electis: duo ex illis tertiū ex se magistrū. R. elegerūt: q2 sub hac forma eis data fuerat eligēdi potestas. vt vel ex se vl' ex alijs eligere possēt: electionē istam p nūcios suos psentauerūt dn̄o pa. petentes eam confirmari. dn̄s papa examinato tali pcessu dignū multa repħensione p eo q̄d sors i talibus interuenit electionē celebratā de pdicto magistro ad grām ↄfirmatiōis admisit: sortis vsum in electionibus ppetua condēnās phibitiōe. ¶ Not. q cū sub hac forā dat̄ aliqbus eligendi potestas vt vel ex se vel ex alijs eligere possint. tunc possunt eligere vnū de se. al's non vt hic colligitur. Itē ad quem pertinet confirmatio ad ipm pertinet examiatio processus et persone. Item sortes in electione prohibite sunt. Ber.

¶ Glo. se. alle. concor: ponit opi. quam reprobat per locū a diuisione ⁊ per simile ⁊ p decr. cumana. et respōdet rationi contrarie.

¶ Nō solum electio per sortes fieri non debet sed etiā electiōes cōpromissariorū per sortes assumi non debent. Capm. iij.

Ecclesia vr̄a episcopo destituta vos conuenientes in vnū: vt de futuri tractaretis electiōe pontificis: vnum elegistis ex vobꝭ per sortem / qui tres auctoritate vestra elegit p quos vice omnium lucañ. prouideretur eccl̄ie de pastore. quorū duo tertiū magistrū. R. s. elegerunt: quod expresse licebat eisdeʒ ħm traditam a vobis omnibus potestatem[f] ¶ Procuratoribꝰ igitur vestris super his in nostra p̄sentia constitutis: nos tali examinato[g] pcessu: lʒ nota non careat quinimo multa repħēsione sit dignū: q sors in talibus interuenit: ⁊ j. ¶ Electionem celebratam de ipso ad grām[h] confirmationis admittimus sortis vsum in electionibus[i] perpetua prohibitione dānantes.

¶ De collusione detegenda.

Greg. vniuersis epis de corin.

¶ Accusatore desistente ab accusatione potest iudex ex officio suo inquirere super crimine illato. Capitulum. j.

f ¶ Potestatē. Si. hābes. s. de elec. cū in iure Dicunt tamē quidaʒ q idem esset si aliqua fora non fuisset expssa q possent vnū de se eligere: vt dr̄ in. c. cū in iure. q̄d nō credo: quia vbi simpliciter dat̄ potestās eligendi tribus nulla fora adiecta: ita habēt potestatem eligēdi oēs q vnus vel duo sine tertio eligere non pn̄t. vn̄ si duo eligant tertiū nō valet q̄d faciūt: q2 hanc ptātē nō habēt: si ille eligat se cū alijs nō valet. q2 nemo seipm eligere pōt. s. de instit. cū ad nr̄am. quia alius dʒ esse electꝰ ⁊ alij eligētes. vt ibi dr̄. sicut est inter baptizantem ⁊ baptizatū. s. de baptis. debitū. ⁊ s. de iure pa. p vr̄as. xxiiij. q̄st. j. didicimus. ⁊ ff. de tut. ⁊ cu. da. ab his. l. pñor. ⁊ ff. de tes. tu. ex snīa. ff. ad trebel. ille a q. §. tēpestiuū. q2 duplici offō fungi non pōt vt ibidē dr̄: sic si tres iudices vel arbitri sint da ti simplr̄ sine illa clausula q si non oēs ⁊c. duo sine tertio pcedere non pn̄t: q2 ptās iudicandi ita data est oibꝰ q duo sine tertio vel alter sine altero pcedere nō pōt: s. de of. deleg. c. vno. delegatoruʒ. ⁊ c. cām matrimonij. De hoc etiā dixi in. c. cū in iure. sed cū datur aliquibꝰ potestas eligendi de se vel alijs: si volūt aliquē eligere de se tunc ptās eligēdi remanet penes illos tm̄: ⁊ eis solis data itelligit̄: sicut qn̄ cōmittitur cā cū illa clausula: q si nō oēs ⁊c. sed si simplr̄ dat̄ aliq̄bus ptās eligendi tunc nō pn̄t aliquem eligere de se sicut est in iudicibus: vt dictū est. ⁊ psona electa nullo mō dʒ cōputari inter eligētes: vt pbatur. s. de elec. cumana. ⁊ ideo dicit h̄ q eis licebat ħm traditā ⁊c. † Et h̄ arg. nō valet. Capl'm pōt eligere vnū de se. sed isti qbus data est simplr̄ eligēdi potestas funguntur vice capituli: ergo pn̄t eligere vnū de se. Capitulū enī eligit iure cōi siue ordinario: sed isti non eligunt iure cōi: sed ptāte sibi concessa p capl'm. B.

Compromissarij ad eligendū simplr̄ dati non pn̄t vnum de seipsis eligere.

† Sed ad id respōdet Hostie. supplendo necessario dūm ius cōmune vel ħm euʒ hoc nō refertur ad id q̄d dictum est de tertio sʒ ad id quod dixit q duo possent eligere q̄d aliō non potuissent cum essent tres vt in predi. de cre. causam de offi. dele. vt licet. di. cas hoc respicere q̄d dicit de tertio factum narrat. nec dicit̄ q aliā non liceat. Itē nec per aliquod factum i hac electiōe ius cōstituit̄ cū fuit vitiosa. Joan. and.

g ¶ Examinato. Et merito: ad quē enī ptinet ↄfirmatio ⁊ examinatio pcessus ⁊ psone. s. de ele. nihil est. ⁊ c. cū nobis. ⁊ c. venerabilem. ⁊ s. de transla. c. vlt. s. de here. c. cum ex iniuncto. in fi.

h ¶ Ad gratiam. Hoc ideo dicit: quia de iure debuit cassari: sed ipsum de gratia confirmauit.

¶ Glo. se. no. a contrario et illud coadiuuat secūdo obijcit ⁊ soluit.

i ¶ In electiōibus. Per hoc q dicit in electionibus vr̄ q i alijs vsum sortis non reprobet. ar. xxv. di. q̄lis. ⁊ ff. de iudi. cū ptor. ff. de test. ex co. ⁊ xv. q. iij. de crimine. pterea in multis casibus vsum sortis admittimus. ff. de iudi. sed cū ambo. ff. famil. her. si qui sunt. C cōia de le. si duobus. circa pn̄. Sed quare phibetur vsus talis i electionibus nonne matthias sorte electus fuit. xxj. di. cleros. in pn̄. ⁊ sors non est aliquid mali. xxvj. q. ij. sors. Dicas q licet matthias ⁊ ionas sorte electi fuissent: nō tamē eorū exemplo eligendꝰ est ‡ aliquis per sortem vt. xxvj. q. ij. nō stati. et. ca. nō exēplo: quia illud factū fuit diuina inspiratiōe: sic. xxiij. q. v. dixit. Quod aūt dr̄ sors non est aliquid mali: verū est considerata i se: sed ex cā phibetur: vt dixi. s. e. c. j. ⁊ pterea hic nō fuit seruata forma concilij. s. de ele. q2 ppter. vt vr̄. ppter dissentiones vero et lites dirimendas sors admittit̄ circa iudicia: vt dicūt pdicte leges: in quo casu pōt intelligi ca. illud sors. sed in electionibus licet ibi sit discordia nō licet per iura predicta. Abbas siculus.

‡ Nec electꝰ ↄfirmādus vel duo discordiiter sint electi i quibus est vtrobiq; paritas. licet q̄dam cōtra. Casset igit tunc vtraq; electio ex q neutra fcta esta maiori et saniori pte capl'i ⁊ de hoc. s. de ele. eccl'a. ⁊ fi. vlti. glo. Joan. and.

¶ Rubrica de collusiōe. Q2 in collusiōe inest falsitas: iō subijcit

citur hec rub. de collusione. De materia rubrice respectu quo colludens p̄uaricatur habeẗ. ij. q. iij. §. fi. facit tex. in. ca. ij. in fi. de procu. li. vj. ⁊ ī cle. ꝯstitutionē. §. sane. de elec. Et collusio est inter actorem ⁊ reū latens ⁊ fraudulēta cōuētio: vt voluit glo. in. ca. iij. ī. e. ī ver. collusione. ⁊ vide glo. ij. q. iij. §. notandū. Et dr̄ colludēs falsū cōmittere: q̄r aliud agit ⁊ aliud simlaẗ. ¶ De hac materia habeẗ. ix. q. iij. ca. j. ī rub. de penis. ver. que sit pena collusiōis. ⁊. s̄. ī rub. de accusatiōe.

Sūmariū

S Cripta. Si accusator ab accusatione desistat debꝫ iudex inq̄rere an p̄ collusionē hoc fecit ita sūmatur cōiter.

Diuisio.

Prio ponit factū. Scd̄o decidit q̄stionē circa factū ibi: q̄r. Ab. ¶ Cas⁹. Quidā accusauerunt Hadrianū ep̄m: tandem accusatores cū adriano ī amicitiam conuenerūt desistendo ab accusatiōe: significatum fuit hoc domino pa. q̄ p̄ collusionē desisterent ab accusatione. vn̄ scribit pap. ep̄is. de corinth. super hoc dicens q̄ qualitas facinoris nunciati ipsum ī ducit vt talia dissimulare nō debeat cum gratiam inter se fecisse dicantur. vnde mādat hoc diligēter īquiri ne forte hm̄ōi cōcordia nō ex charitate sed ex premio sit comparata. ¶ Not. q̄ q̄litas facti consideranda est. Itē non lꝫ recedere ab accusatiōe ex p̄mio. B.

a S Cripta. §. v. relegentes agnouimus: q̄ hi^a q̄ contra Hadrianum ep̄m aliqua dixerant: modico cū eodem in amicitiā cōuenissent: ⁊. j. ¶ Quia vero nunciati facino
b ris qualitas^b nos vehemēter impellit vt ea que audiuimus dissi
c mulare^c nullatenus debeam⁹: p̄sertim cū accusatores ⁊ accusa
d tū inter se fecisse g̃ram^d indicaueritis: hoc necesse est subtilius p̄scrutari: ne forte non ex charita
e te^e sed ex premio eorū sit concordia comparata. Idem.

¶ Desistente accusatore ⁊ accusato iudex p̄sequitur. Cap. ij.

C Rimia semel audita. Gre
f gorius^f indiscussa nullo
g modo p̄teribat^g: etiā si accusat⁹ cū accusatore in g̃ram redijsset. Alex. iij. noruicen̄. ep̄o.

¶ Colludens in cā beneficiali p̄uari debet bn̄ficio. Cap. iij.

A Udiuim⁹ vsq̄ꝫ adeo clericorum maliciam excreuisse: vt interdū inter se collusio
h ne^h facta sup beneficijs que possident se sustinent ab alijs molestari: ⁊ postea vt q̄stioni cedaẗ et iidem c̄lici q̄ bn̄ficia quiete possideant quasi noīe trāsactionis soluūt alijs de ipsis bn̄ficijs an
i nuā pensionē^i: vt post mortē eorum ī bn̄ficijs illis sup quibus est collusio facta: ius sibi valeāt vēdicare. ¶ Vn̄ tibi mandam⁹ q̄ten⁹ si quos clericos tue iurisdictiōis p̄ collusionē hm̄ōi fraudem legitime tibi constiterit cōmisisse eos beneficijs sup q̄bus collusum fuerit nō differas p̄pe
k tuo spoliare^k: quia satis eēt indignū: si fraus ⁊ dolus q̄ in p̄iudicium tui iurꝭ ⁊ aliorū nituẗ cōmittere: in eorum non redundarent incommodum ⁊ iacturam. Gre. ix. bareñ. archiep̄o et fratri ioseph monacho flore.

¶ Absolutio de criminibus illatis per collusionem facta non impedit facultatem iterum accusandi et inquirēdi de illis criminibus. Capitulum. iiij.

I Ntm̄ clamor q̄ ascendit ꝯ acherōtinū archiep̄m iua

tractionē neq̄ꝫ p̄ g̃ram seu cōpōnē lꝫ discedere. s̄. de transac. ca. vlt. Ergo si aliq̄ g̃ram faciāt īter se indebito mō iudicis est inq̄rere: vt h̄ p̄ꝫ p̄ totū. C. de gn̄ali abol. īdulgētia. ⁊. l. ij. vbi aūt ex iusta cā vult discedere iudex dꝫ īdulgere abolitionē. ij. q. iij. si quē penituerit. ⁊. §. p̄uaricator. C. de aboli. l. j. ⁊. ij. In cā mixta † puta cū agiẗ ad thori sep̄atione p̄t q̄ñ vult discedere. ar. s̄. de diuor. ex l̄ris. quia nō solū septies sed etiā septuagesies. ⁊c. ‡ s̄. de iureiu. queadmod. Ala.

† In cā vo populari nō licet desistere p̄ trāsactionē. nisi vt legitur ff. de pac. iurisgērium. §. vlt. ff. de iureiu. eū q̄. §. in popularibus. s̄m Inno. io. ā.

‡ De hoc p̄ Jo. ij. q. iij. §. vlt. ī glo. scias. vbi ēt no. in q̄bus criminibus liceat trāsigere et q̄b⁹ nō: q̄d not. Inno. j. c. p̄xi. Joā. an.

e ¶ Charitate. Si eniꝫ ex charitate hoc facerēt accusatores possent tolerari: sed ex p̄mio non vt h̄ dicit. j. c. p̄xi. Ber.

C Rimina. ¶ Casus de se patet. ¶ Not. q̄ crimina semel audita indiscussa remanere nō debēt: quia crimina vndecūq̄ꝫ claruerint: puniēda sunt. Ber.

f ¶ Gregorius. Gregorius iste secundus fuit vel tertius forte: ⁊ loq̄ẗ de primo.

g ¶ Preteribat. Q̄r vndecūq̄ꝫ crimina claruerint puniēda sunt † xxiiij. q. iij. ecce. ⁊. s̄. c. p̄xi. ⁊. lxxxvj. di. si quid. ⁊. ij. q. iij. §. notandum.

† Dūmodo ad ipsa puniēda sit actū ne sit ꝯ. s̄. de or. cog. cū dilect⁹. et ibi de hoc. Jo. ā.

A Udiuimus. Bn̄ficio suo p̄uaẗ qui p̄ collusionē illud cōstituit censuale. h. d. Prio refert collusionē: secundo illū p̄uari mandat ibi: vnde. Abbas sicul⁹.

¶ Casus. Quidā clerici sup bn̄ficijs que possident se p̄mittunt et sustinent ab alijs molestari ⁊ postmodū vt q̄stioni cedant ⁊ illi quiete possideant q̄si noīe trāsactionis soluūt illis qui eos molestabāt de ip̄ius bn̄ficijs annuaꝫ pensionē vt post mortē illorū sibi succedāt ī bn̄ficijs illis sup q̄b⁹ facta est collusio. p̄uenit hoc ad notitiā dn̄i pape. vn̄ mādat dyoc. ep̄o. q̄tenus si cōstiterit ei clericos sue iurisdictionis p̄ collusionē fraudem hm̄ōi cōmisisse eos bn̄ficijs illis sup q̄bus collusū est nō differat spoliare: cū satis esset indignū si fraus ⁊ dolus que ī aliorum p̄iudiciū nitūtur cōmittere in eorū incōmodū nō redundēt. ¶ Nota q̄ p̄latus non potest ecclesiam cōstituere pēsionariam. Item fraus ⁊ dolus nō debent alicui prodesse. Ber.

a ¶ Hi. Arg. q̄ plr̄es accusatores p̄nt admitti ꝯ vnū super eodē crimine. s̄. de accu. licet. ⁊. ij. q. j. in primis. ⁊ plures p̄curatores admittuntur. s̄. de testi. insup. hic enim admissi fuerūt plures accusatores. et in. ca. in primis. quod fieri non deberet: immo iudex debet eligere magis idoneum. ff. de accu. si plures.

Accusaẗ vn⁹ a pluribus.

¶ Glo. seq. no. modum preponderandum facto.

b ¶ Qualitas. De amicitia letatur: ⁊ nō de modo illo quo in amicitiā ꝯuenerūt: ⁊ ideo p̄cepit inq̄ri de collusiōe. vn̄ dixit Johānes q̄dā sapiēs dict⁹ Jo. fātasma. De⁹ nō est remūerator noīꝫ sꝫ aduerbiorum. h̄ est dicere nō remunerat de⁹ bonū q̄d fit. sꝫ q̄d bn̄ fit. vn̄ nō remunerat iudeos q̄ crucifixerūt x̄p̄m: lꝫ mors x̄pi bona fuerit: q̄r p̄pter hoc de penis īferni nos redemit: ⁊ ideo nō remūerauit eos: q̄r nō bene fecerunt. deus enī cor interrogat ⁊ non manū. xiiij. q. v. siquidē inuenisti. nec considerat que fiunt sed quo aīo fiunt. xv. q. vj. ca. j. ī fi.

Aduerbia et nō noīa remunerātur a deo.

c ¶ Dissimulare. j. c. p̄x. ⁊. c. pe. ⁊ vl. p̄ h̄ eī ꝯsētire vr̄. ar. xliij. di. ephesijs. in fi. ⁊. lxxxiij. di. error. ⁊. s̄. de here. c. ij.

¶ Glo. seq. distinguit ⁊ prosequitur dupliciter modum recedendi a lite in triplici genere causarum.

d ¶ Gratiā. Ar. q̄ nō liceat recedere a lite. vn̄ no. q̄ tria sūt genera causaꝝ. s. ciuilis: criminaẗ: ⁊ sp̄ūalis: Dupl̄r enī pōt quis a lite recedere: p̄ g̃ram ⁊ p̄ transactionē. In cā ciuili q̄ñq̄ꝫ potest q̄s a lite recedere p̄ g̃ram ⁊ p̄ transactionē sine aliq̄ pena vel nota: nisi ī actione famosa † in q̄ nō lꝫ transigere sine iudicꝭ aucte al's notaẗ infamia. ff. de his q̄ no. īfa. furti. §. pact⁹. In cā vo criminali añ inchoatā litē licitū est desistere p̄ g̃ram ‡ ff. ad turpil. mulier. ⁊. l. q̄situm. post inchoatā litē nō lꝫ sine iudicis aucte: ⁊ sine consensu rei si fuit suppositus tormēto. C. de abo. l. iij. vel si ex hoc remaneret īfamatus. vt ar. v. q. j. q̄dā. Et si desisterit īcidit ī turpilianū si publicum crimē ītendit. C. ad turpil. l. j. ⁊ fideiussor puniẗ in q̄ntitate p̄missa: ⁊ accusator notaẗ īfamia: ⁊ extraordīarie p̄ motu iudicis puniẗ. ff. e. l. ij. ff. de custo. ⁊ exhi. re. l. iiij. ⁊. ff. de p̄ua. l. iij. in fi. ⁊. l. si is. si vero p̄uatū † extraordīarie puniẗ. ff. ad turpi. si q̄s repetere. in fi. Pro motu iudicis s̄m canōes oē crimē quasi publicū censeẗ: vn̄ p̄ trāsactionē seu g̃ram a lite recedere nō lꝫ. ar. h̄. ⁊. j. c. p̄x. ⁊. c. vl. Q̄d si fecerint inter se g̃ram vel aliquā collusionē iterū inq̄reẗ de crimine. vt hic p̄ꝫ. ⁊. j. c. p̄x. ⁊ vl. iudex tn̄ si in crimine illo posset dispensare p̄stare pōt auctem si voluerit īter se g̃ram facere. ar. v. q. ij. si prima tes. ⁊. xc. di. c. j. ⁊. c. statuendū. In cā sp̄ūali bn̄ lꝫ a cā recedere p̄ gratiā: p̄ trāsactionē vero nō. vt p̄pe ītelligas trāsactionē. s̄. de re. per mu. c. vl. s̄. de trāsac. sup eo. In cā vo crīali vel mr̄imoniali neq̄ꝫ p̄

Cause sūt triplices.

† Sup hoc vide q̄d no. iij. q. vij. §. tria. ad fi. ī glo. fama. Joan. and.

‡ Quasi dicat non per transactionem. de hoc remittā in fi. glo. Joā. andree.

† De publicis et priuatis vide in spe. d̄ accu. §. ij. in pri. Joan. and.

h ¶ Collusione. Collusio est inter actorē ⁊ reū latēs et fraudulenta conuentio. Colludium enim non debet remanere impunitum. ij. q. iij. si quem penituerit.

Collusio quid est.

i ¶ Pensionē. Hec pensio cōstitui nō pōt sine aucte ep̄i. vn̄ vitā eius qui soluit non excedat: etiam si p̄ collusionē facta nō fuerit. s̄. de transac. de cetero. ⁊ est simile. s̄. de pac. cum clerici. Ber.

¶ Glo. se. reci. per. q. rationis.

k ¶ Spoliare. Per talē collusionē p̄iudiciū fit huic ep̄o: q̄r sic p̄cludiẗ via sup ordinatiōe eccl'ie sue: vt hic dr̄. vn̄ nō tenet eo absente facta etiam si sn̄ia lata fuisset. ff. de re iudi. de vnoquoq̄ꝫ. ⁊. ff. de collu. cū nō iusto. ⁊. l. vl. vnde merito spoliandi sunt illis ecclesijs p̄pter dolū ⁊ fraudē taliter p̄petratā. dolus tn̄ taliter punitus remanere non debet ne malicia sit illis lucrosa. ff. de dol. l. j. in prin. ⁊ l. ne ex dolo. nec est equū quēq̄ꝫ suū dolū r̄leuare. ff. p̄ socio. vex. §. thus. ⁊. ff. de re. iu. nō fraudanẗ. ī fi. xvj. q. j. legi. ⁊ ex eo q̄ deliq̄runt nō debēt esse melioris cōditiōis. ff. de do. inẗ vi. ⁊ vx. l. iij. §. ij. ⁊. ff. de fur. itaq̄ꝫ fullo. §. sed nemo. ff. q̄d vi aut clā. l. si seruus.

Dolus neminē releuat.

I Ntātū. Iterum ꝯ illū inq̄ritur de crimine q̄ per collusioneꝫ fuit absolutus. h. d. Diuiditur: nā p̄mo ponit cōmissā inquisitionem: relatā collusionē ⁊ ip̄ius exitū. Scd̄o ponit bimēbrē commissionē. scd̄a ibi discretioni. Ab. sicu. ¶ Casus. Archiep̄s acherontinus sup symonia ⁊ alijs criminibus intm̄ fuerat diffamatus q̄ sine scandalo ⁊ p̄iculo nō poterat amplius dissimulari. vn̄ papa multorū clamorib⁹ excitat⁹ horū inq̄sitionē cōmisit. sed p̄pter tergiuersationes ip̄ius ⁊ calliditates cū ip̄is inq̄sitorib⁹ ⁊ exāmiatoribus vt dicebaẗ collusionē fecerat ⁊ testes duxerat corrūpēdos: ita q̄ nō solū p̄dicti excessus remanserūt hacten⁹ incorrecti: verū etiā peiora p̄oribus cōmittere nō expauit. vnde mādat pa. quibusdam q̄tenus si de hm̄ōi collusione ac corruptione cōstiterit ex integro super p̄missis excessibus et alijs inquirant que viderint inq̄

Sūmariū Diuisio.

renda: alioquin ſup nouis tantū inquirant. ¶ Nōt. ꝙ non licet alicui corrumpere iudices vel inq̄ſitores vel teſtes vnde puniri debet ex colluſione ⁊ iterum inquiri. Item crimina ſemel dimiſſa iterum puniri non debent. Ber.

a ¶ Diſſimulare. ſic. ṡ. e. c. j.

b ¶ Scandalo. Tūc vͤ debꝫ ꝑlatus inq̄rere de exceſſibus ſubditoꝝ cū ꝑ famā q̄ ſcandalū gn̄at ad ipſuꝫ ꝑuenerit. ✝ ṡ. de accu. q̄liter. ⁊. lxxxvj diſt. ſi quid.

✝ Uel erat periculū accumulationis peccatorum. vt. j. ſe quit̄ ſꝫ Ho. Joan. and.

c ¶ Periculo. Quātū ad exēplū: q2 qđ agit̄ a ꝑlatis facile trahit̄ a ſubditis in exēplū. ṡ. de voto. magne. ⁊. xj. q. iij. ꝑcipue. vl' quo ad dilapidationē ſi in h̄ laborat. B.

d ¶ Tergiuerſatiōes. Tergiuerſari eſt in vniuerſū ab accuſatiōe deſiſtere: vt. ij. q. iij. §. notādum. vn̄ pōt exponi tergiuerſatiōes .i. aſtutias ſiue calliditates de quibus induxit inq̄ſitores vt deſiſterent ab inquiſitione.

Tergiuerſari q̄d eſt

¶ Glo. ſe. tractat de pe̅a colluſ. dicēs ꝙ ſicut calūnioſi extra ordinē ⁊c.

e ¶ Colludēte. De colludio puniri debet pe̅a legibus conſtituta. ij. q. iij. ſi quē penituerit. ⁊ nihilominus inq̄rek iterū de criminib⁹ illis: vt h̄ dr̄. ⁊. ṡ. eo. c. j. Oēs enim calūnioſi pro qualitate cōmiſſi extra ordinē puniūtur. ff. ad turpil. l. ⁊ ī ꝑuatis. vt ſi priuatū ſit crimē officio iudicꝭ culpa eius cohercek. ff. e. ſi qs. §. vl. ff. ꝺ ꝑuar. l. ij. ⁂ Si vero publicum infamis efficitur. ff. e. ſi is q̄. §. vl. ff. de preuaric. l. ij. Ad ſimilitudinē iſtorū vr̄ ꝙ iſte eſſꝫ puniend⁹: licet non dicatur ꝑuaricator ſeu calūniator ꝓprie: quia non licet taliter corrūpere iudicē aut etiā teſtes. ṡ. e. ca. ꝓxi. ſi de hoc ꝯſtiterit/tam ille ꝙ̄ examinatores ſiue inq̄ſitores et teſtes puniri poſſent offō iudicis extraordinaria pena: tn̄ nō dicit ꝙ puniak: ſed itex inq̄rak de his ⁊ alijs vt in fine puniatur. Ber.

Calūnia qualiter punitur.

⁂ Sciendū eſt ꝙ hodie his q̄ ꝑuaricantur pena iniungit̄ extraordinaria. Jo. an.

a leſcit ꝙ diſſimulare[a] ipm̄ vlterius ſine ſcandalo[b] nō valem⁹: nec
c ſine periculo[c] tollerare: ⁊. j. Licꝫ autē ſe. ap. frequētibus clamoribus excitata: inq̄ſitionē quorūdam exceſſuū ſuorū duxerit cōmittendā: ꝓpter tergiuerſatio-
d nes[d] tn̄ ipſius vt dr̄ eodē cum inquiſitoribus ⁊ examinatoribus
e colludēte[e]: necnō corruptis teſtibus ⁊ inq̄ſitorib⁹ ac examinatoribus ſupradictis: nō ſolū predicti exceſſus remanſerūt hacten⁹ incorrecti: verūetiā peiora ꝑoribus cōmittere non expauit: ⁊. j. ¶ Di. v. mā. q̄ten⁹ ſi de hmōi colluſiōe ac corruptiōe ꝯſtiterit: ex integro ſuꝑ ꝑmiſſis ⁊ alijs: alio-
f quin ſuꝑ nouis[f] dūtaxat iquiratis que videritis inquirenda.

De delictis puerorū

Grego. ix.

¶ Impuberes preter vitiū carnis delinquere poſſunt: puniuntur tn̄ mitius q̄ adulti. Cap. j.

g P Ueris grādiuſ-culis[g] pctm̄ nolūt attribuere q̄dā/niſi ab annis
h xiiij. cū pubeſcere[h] ceperit ¶ Qđ merito crederemus ſi nulla eēnt peccata/niſi que mēbris genitalibus admittunk. Quis vero audeat affirmare furta: mendacia:

f ¶ Nouis. Bene dicit ſuper nouis: quia de delicto vnius hominis ſepius queri nō debet. ff. nau. cau. ſta. licet. in fi. ⁊. ṡ. de accuſat. de his. ✝ ⁊. c. licet. quia crimina ſemel dimiſſa iterum in vltionem venire non patimur. xxiij. q. iiij. ſi illic. ⁊ de pe. di. iiij. diuina clemētia. ⁊. iij. q. j. §. prohibentur: ⁊. §. ab alio delatum.

✝ Ar. ꝯ. ij. q. v. mēnā. C. de pena iudi. q̄ ma. iudi. auc. ſed nouo. ff. de iureiu. ſi duo ꝑroni. §. vlti. ſm Inno. Joannes an.

¶ De delictis puerorum. ¶ Supra viſū eſt de q̄buſdā delictis: verū quia dubitatur an talibus puerilis etas imputek: merito annectitur hec rubica. ¶ De hac materia habetur. xv. q. j. ꝑ totū. ⁊. iiij. q. iij. ca. j. ⁊. xxij. q. vj. ca. ꝑuuli: cum duobus ſequentibus. Ab.

P Ueris. Ponit dictū qđ ſcđo reprobat ibi: qđ merito. Ab. ſicu. ¶ Caſus. Quidā nolebāt pueris etiam grandiuſculis peccatū attribuere niſi poſt. xiiij. an. cū incipiunt pubeſcere. dicit Greg. iſtud merito crederem⁹ ſi nō eſſent alia peccata niſi q̄ mēbris genitalibus ꝯmittunk. ſed furta. mendacia. ꝑiuria ſunt peccata: ⁊ puerilis etas plena eſt his: verū tamen non ita punienda ſunt in his vt in maioribus puniuntur. ¶ Nota ꝙ pueri doli capaces peccare poſſunt in multꝭ ⁊ puniri debent: ſed non intantū ſicut maiores ⁊ ita peierare poſſunt. Item omne delictum cadit in puerum preter delictum carnis. Item ratione etatis mitius agitur. Ber.

g ¶ Grandiuſculis. i. doli capacibus. videlicꝫ. vij. an. tales enim ⁊ mētiri ⁊ verū dicere ⁊ cōfiteri ⁊ negare pn̄t. vt dicit Aug. ī epl'a. ad renatū epm̄: vt hr̄ in glo. aug. ſuper ca. de conſe. di. iiij. paruuli. Additio. Legit̄ in dyalogo gregorij de puero. v. ānoꝝ qui iurās ⁊ deteſtans ⁊ blaſphemans a dyabolo rapt⁹ fuit. ſm Ho. Jo. an.

h ¶ Pubeſcere. Ante eni pubertatē q̄ in anno. xiiij. ſolet euenire ⁂ non preſumitur ⁂ de quo ꝙ̄: niſi etiam malicia ſuppleat etatem. ṡ.

⁂ Sed hec

de deſpon. impu. de illis. et. ca. vlt.

i ¶ Non eē pctā. Quaſi diceret nullus: cū iuramētū pupilli valeat. ff. de lib. cau. l. vl. ergo poteſt deierare. Item poteſt cōmittere furtum cū eſt doli capax. ff. de fur. impuberē. Ar. ꝯ. ff. de iureiu. qui iuraſſe. Sed ibi nō fuit doli capax. Tenenk ergo tales pueri ex delictis. C. ſi aduer. dlic. l. j ⁊. C. de pe. īpunitas. Ar. ꝯ de conſe. di. iiij. eos. et C. de fal. mo. l. j. ✝ ⁊. ff. ꝺ edil. edic. cū aūt. §. excipitur. Sꝫ hoc intellige cū nō ſint doli capaces: vel q̄ ad minorē penam

✝ ꝑſumptio quādoꝗ ꝑ factū tollit̄ vn̄ et legit̄ ī dyalogo de puero. ix. annorū ꝙ grauidauit nutricē. vt no. xx. q. j. ī ſūma. et vide. ṡ. de eo qui co. cō. c vlt. ſuper. j. glo. ſꝫ q2 raro cōtingit nō eſt curādū. ff. de le. nam ad ea: ſm Hoſtie. Joan. and.

i ⁊ ꝑiuria non eſſe[i] pctā? At his plena eſt puerilis etas: Quis in
k eis non ita[k] vt in maioribus puniēda videantur.

Alex. iij. hermoñ. epo.

¶ Puer nō debet ita ſeuere puniri ſicut maior: nec pater ex delicto filij impuberꝭ tenek. Ca. ij.

R Eferente nobis. H. intelleximus ꝙ cū. N. fili⁹ ei⁹ decēnis cum alijs pueris ſagittaret: quidā nepos eiuſdem. H. ſagitta ꝑcuſſus interijt: qđ idem filius eius cū iter alios luderet fortuito caſu dr̄ ꝑijſſe: ꝓpter qđ abbas ſancti remigij a ꝑfato. H ſm cōſuetudinē illius terre. c. ſo-
l lidos inſtantius req̄rebat[l] et. j. ¶ Un̄ qm̄ in pueris relinq̄ ſolet
m inultū[m] qđ in alijs ꝓuectioris etatis hūane leges dicūt ſeueri⁹ corrigendū: mādamus quaten⁹ ſi cōſtiterit filiū ꝑdicti. H. intra.
n xiiij.[n] etatis ſue annū eundē exceſſum cōmiſiſſe: memoratū abbatem moneas ⁊ compellas vt ab eodem. H. predictos. c. ſolidos propter illam cōſuetudinē non exigat: nec ab ipſo pro temporali pena requirat.

De clerico venatore

Ex concilio aurelianeñ.

¶ Clerico prohibetur venatio: ⁊ cōtra facienti pena impōitur: h. d. cum ſeq. Capitulū. j.

k ¶ Non ita. Sic ꝗ rōne etatis mitius agit̄. ff. ꝺ mīo. auxiliū. §. etiā. ⁊. l. ſi ex cā iudicari. Itē nō ta ꝙ oē delictū cadit in pueꝝ poſtꝙ̄ eſt doli capax ꝑter delictū carnis ff. ad ſil. l. j. §. īpūberes. ⁊. l. excipiſit. Ar. ꝯ. j. c. ꝓxi. ſed ibi ſoluitur.

✝ Ignorat illa etas q̄d videat. ⁊ iō quit̄ de non doli capace in cuius domo cuditur falſa mōeta Joan. and.

R Eferēte. Impūbes ꝑcutiens aliū nō debꝫ puniri pena pecuniaria ſm cōſuetudinem terre. Nec ob h̄ q̄d pōt exigi a pr̄e. h. d. Ul' ſic. Pater ex delicto filij īpuberis nō tenetur. Primo ponit̄ appellantis q̄rela. Secūdo iudicis datio ibi: vnde. Ab. ¶ Caſus. Quidaꝫ puer. x. annoꝝ dū cū alijs puerꝭ ſagittaret quēdā aliū pueꝝ fortuito caſu ſagitta ꝑcuſſit ⁊ mortu⁹ fuit: ꝓpter qđ abbas ſācti remigij a patre ipi⁹ pueri cētum ſolidos requirebat ſm cōſuetudinem terre illi⁹. vnde dictus. H. pater pueri appellauit ad papam. ſuꝑ h̄ ſcribit pa. hermoneñ. epō dicens. quia pueri non ita puniuntur ſꝫ leges ſicut illi q̄ ſūt maiō ris etatꝭ. mādat q̄ten⁹ ſi ꝯſtiterit filiū ꝑdicti. H. īfra. xiiij. annū. eūdē exceſſū cōmiſiſſe: predictū abbatē moneat ⁊ ꝯpellat vt ab eodē. H. ꝑdictos centū ſolidos ꝓpter aliquā ꝯſuetudinē nō exigat nec req̄rat ꝓ tꝑali pena. ¶ No. ꝙ etas excuſat a tāto ſꝫ nō a toto. Itē pro delicto filij mīoris. xiiij. an. pena pecūiaria pr̄ puniri nō dꝫ. Ber.

Diuiſio.

l ¶ Requirebat. Unde dict⁹. H. ad ſedē apoſtolicā appellauit. ¶ Gloſa ſeq. reci. ꝓ obiec. duplicem. ſ. ad tex. et ad caſum. prima ſoluitur per expoſitionem littere. ſecunda dupliciter.

m ¶ Inultū. xv. q. j. illud. ſed illud intellige de eo qui nō eſt doli capax. vn̄ expone inultū. i. nō ꝑfecte vltū. vt. ṡ. ca. ꝓxi. ff. de mino. auxilium. §. j. ⁊. l. ſi ex cā. §. ij. ⁊. C. de pe. īpunitas. C. ſi aduer. delic. l. j ⁊. ij. ⁊. ff. de dā. infec. dāni. §. ſi pupillus. ⁊. xxj. q. j. ſi quis cuiuſlibꝫ. verūtamē nō punitur. Sꝫ vn̄ hoc ꝙ nō punik ꝓpter talē exceſſuꝫ? Nō dicit ꝙ nō punik ſm iura: maxime cū daret operam illicite rei ⁊ eēt. x. annoꝝ. ſꝫ dicit ꝙ ꝓpter illā cōſuetudinē pecuniā illam pro tꝑali pena nō exigat ſi erat infra. xiiij. annos: cū ille puer nihil habeat ⁊ pater ꝓ filio nō eſt cōueniēdus. C. ne fi. ꝓ pa. l. j. nec dn̄s ꝓ ſeruo. ff. de pe. lꝫ ✝ §. ex furtiua. maxie ratiōe etatis. ⁊ q2 delictum extra venit nō ex aīo: lꝫ in culpa fuerit: ⁊ iō noxā nō cōmiſit. vn̄ hꝫ in integrū reſtitutionē ſi voluerit. C. ſi aduer. deli. l. j. ⁊ pr̄ ei⁹ noīe petere poſſet ſi pecuniaria pena eſſet ſibi impoſita. ff. de mino. pat ꝓ filio. j. rn̄ſo. Irregularꝭ tn̄ fuit effect⁹ ⁊ pena ſpūali dꝫ pūiri ſiue canonica. ⁊ ex eo ꝙ dicit ꝓ tꝑali pena: mitius tamen agitur cū eo ꝓpt̄ etatē. ṡ. c. ꝓx. ¶ Glo. ſe. duo. ar. ſigt ꝯriū ⁊ remittit.

Delicta puerorū an ſint puniēda.

✝ Uꝫ ſi incipit ſi ſuus et ibi dr̄ ꝙ ex furto facto ꝑ ſuum ꝯ dn̄m agitur in q̄tū factus eſt locupletior. Joan. and.

n ¶ Xiiij. annū. Ex hoc vr̄ ꝙ ſi fuiſſet ſupra. xiiij. annū ꝙ abbas illam penā poſſet exigere: ⁂ forte q2 hēbat ibi tꝑalē iuriſdictiōem. Et pt̄ ſumi ar. ex h̄ ꝙ ab epō hn̄te regalia a ꝑncipe a regalib⁹ illis appellandū ſit ad dn̄m papā ⁊ nō ad ꝑncipē. qđ vex ē niſi ꝯſuetudo aut ꝑuilegiū ꝯriū inducat. j. de appel. romana. §. dꝫ. Uel forte abbas h̄ habuit ex ꝯſuetudie iā preſcꝑta: vt ꝓ homicidio penā pecuniariā exigat. Ar. ꝯ. j. de penis. licet. ſed illud ibi etiā ſoluitur.

⁂ Hoſtien. ſup. maxie ꝑ locū a diuiſione de q̄. ṡ. in glo. ꝓxi. Jo. ā.

¶ De clerico venatore. ¶ Supra viſū eſt de quibuſdaꝫ delictis

tam clericorū q̄ laicorū: nūc submittit de q̄busdā delictis clerico
rum tātum scilicet de clerico venatore. De materia habetur. lxxx=
vj. di. in. c. qui venatorib⁹. cū. v. ca. se. ⁊. xxxiiij. dist. c. j. in pn̄. Ab.

Diuisio. Episcopum. In prima ponitur prohibitio. In secūda
pena ibi: q si qs. Ab. sicul⁹. ¶ Casus. Dicitur in capi
tl'o isto q eps
pbr̄/diacon⁹
aues ad venādū aut ca
nes habere nō debēt. q
si aliqs eorū i hac volu
ptate sepe inuēt⁹ fuerit
eps trib⁹ mēsib⁹ a cōio=
ne: pbr̄ duob⁹. dyacon⁹
ab oī officio suspendat.
¶ No. q cl'icj auiū ⁊ ca=
nū venationes cā volu=
ptatis ꝓhibent. Et sic
est ar. q hec eadē cā ne=
cessitatis exercere pn̄t.
Itē nota hic penā cleri
corum qui venationes
exercent. Ber.

a ¶ Nō licz. s̄. ne cle. vel
mo. c. j. xxxiiij. di. quorū
dam. lxxxvj. di. an puta
tis. ⁊. s̄. de cēsi. cū apl'us
⁊. j̄. ca. proxi.

† al's va=gatiões. ¶ Glo. se. ar. a ꝯrio ⁊ illd
ꝯcedit si tria ꝯcurrant.
demū distiguit q̄drupli
cē venationē ⁊ q̄rtā. s. q
fit ad aues vl' bestias sb
distinguit in clamoro=
sam et quietam.

b ¶ Voluptate. Ergo
vr̄ q cā necessitatj vl' re
creatōis licitū sit q pos
set ꝯcedi alijs cl'icis: ex
cepto epo cui oīno nō li
cet. xxxiiij. di. c. j. dūmō
clamorosā venationem
euitēt. lxxxvj. di. an pu=
tatis. ⁊ nō sepi⁹. vt h dic
ne in cōsuetudinē ꝑdu=
cat. Quedā eni venatio
dr̄ oppssiua hoim. ⁊ hec
oīno illicita est. vj. di. §.
is ita. Et est adulatoria
q fit p vba: ⁊ hec est illi=
cita. lxxxvj. di. venatori
bus. ⁊. xlvj. di. sūt nōnul
li. ⁊. vj. q. j. sunt plurimi.
Et est arenaria que fit

Episcopū: pbr̄z
aut dyaconū ca
nes: aut accipi=
tres: āt hmōi ad
venādū habere
a nō licet[a]. ¶ Qz si
quis talium personaꝝ in hac vo
b luptate[b] sepius detētus fuerit:
si eps est tribus mensib⁹ a cōio=
ne: si pbr̄ duobus: si dyacon⁹ ab
c omi officio[c] suspendatur.

Ex eodem.
¶ Sūmatum est. s̄. ca. proxi=
mo. Capitulum. ij.

d Omnibus fuis[d] dei vena=
tiones ⁊ siluaticas fatiga
tiones † cū canib⁹: ⁊ accipitres
aut falcōnes habere iterdicim⁹.

De clerico ꝑcussore.

Ex concilio agatēsi.
¶ Clericus sepe alium percuti
ens et monitus non desistens:
deponendus est.
Capitulum. j.

Si qs in aliquo
gradu sacro per=
e cussor extiterit[e]
corripiatur a cri
mie: ⁊ si nō emē=
f dauerit[f]/ depōa
tur. Grego. carentinē. epō.
¶ Duobus mensibus a missaꝝ
administratione suspēditur epis
copus qui crudeliter aliquē fu=
stigari facit. Capitulū. ij.

† Hoc layci ꝑmittit sed si ꝓinde re=cipiūt pecuniā ifames sunt. si causa virtutis probāde faciunt nō. vt ibi salui tornea mentis q ꝓhibent. s̄. d tornea. c. j. clericis oīno iterdicta. de cle. pug. i duel. c. j. et. ij. s̄m Ho. Jo. an.

i arena † ⁊ mala. iij. q. vij. §. tria. Saltuosa ⁊ clamorosa licita ē lai
cis: de q̄ dr̄ i. c. an putatj. sz cl'icj oīno nō lz talis venatio sed q̄eta
vt dictū est cā necitatj vel recreatiōis epo: pbr̄o: dyacono: ⁊ sub=
dyacono: q cū dyacono eodē gaudet puilegio. vt. s̄. de ser. non or=
di. miramur: ex toto ꝓhibet. ‡ qz de illis fit hic tantū prohibitio.
¶ Glosa sequens obijcit ⁊ soluit.

c ¶ Officio. Plus punit h mior q̄ maior: qd ē ꝯ illd. xl. d. homo
xpian⁹. ⁊. xix. di. nulli. So. pl⁹ punit h eps ⁊ pbr̄ q̄ dyaconus: ma
ior eni reputat i epo ista pena vel pbr̄o q̄ suspēsio ab oī offō i dya
cono ꝓpt mai⁹ scādalū: ⁊ magis iputat illa pena epo vel pbr̄o q̄
suspēso a bn̄ficio i dyacono vl' subdyacono. ex ꝑsōa ei ꝯsiderat iniu
ria isti. d iniurijs. §. atrox. sic ⁊ pēa ex ꝑsōa iudicat ꝑua vl' mag. B.

‡ Forte per hunc finē itendat recedere a primo dicto Tan. et antiquorū qui dicebant ēt sacerdoti licere quietā etiā cū canibus tamen cum modestia et ex cā Joan. and.

Omnib⁹ seruis. ¶ Casus. In h caplo ꝓhibet oīb⁹ clericj
venatiōes ⁊ siluaticas vagationes cū canib⁹ exercere. ⁊ acci
pitres ⁊ falcones interdicuntur eisdem. ¶ Nota q omnes venatio
nes cum canibus et auibus clericis prohibentur. Ber

d ¶ Oīb⁹ seruis. Id est cl'icj q spālit dn̄r ſui dei: q i sortē dn̄i ad
ei⁹ obseqū spālit sūt assūpti. † s̄. d pbē. cū sz aplm. ⁊. xxj. di. cleros.
¶ Rub. de cl'ico ꝑcussore. ¶ Cōtinuata est i ꝑce= [⁊ cl'icos.
denti titulo. De materia habet. xlv. dist. ⁊. j. q. vij. c. si qs omnem. ⁊
lxxxvj. di. in. §. similiter. et. ca. se. ⁊. §. pe. et. ca. non licet. Abbas.

Si quis. ¶ Casus. Si aliqs i sacro ḡdu ꝑcussor extite=
rit corripiat: et si se nō emēdauerit deponat. ¶ No. q cle
rici percussores esse non debent. Bernar.

e ¶ Percussor extiterit. Tales eni ꝑcussores eē nō
debēt. xlv. di. ca. j. ⁊. c. epm. vbi isti i sacro ordine ꝯstituti ꝑcussores
esse ꝓhibent: ⁊ q̄si p totū. ⁊. lxxxvj. di. nō lz. ⁊ in autē. de sanc. epi. §.
sed neq. col. ix. quam habes. C. de epis. ⁊ cle. autē. sed neq.
¶ Glo. se. ar. a ꝯrio specialiter ⁊ ḡnaliter. scd̄o declarat textū.

f ¶ Si nō emēdauerit. Ergo si se emēdauerit nō deponitur. sic.
xxxv. di. c. j. ⁊ est ar. q nō qd̄libet mortale semel cōmissū sufficit ad

† Al's etiā laici dicūt serui dei vn̄ Eccl'a. vl. f Deū time ⁊

dānationē. ar. e. di. c. j. ⁊ vl. ⁊ intelligo de eo q in vsu † habuit ꝑcu=
tere i ludo noxio q nō caret culpa. ff. ad. l. acql. nā lud⁹. alioqn cri=
mē ꝑcussiōis semel ꝯmissū nō sufficit ad depositionē vt hic patet.
ita tamen q ex tali percussione non procedatur ad enormē lesio=
nem: quia sic deponeretur. lv. di. si euangelica. ⁊. j̄. c. proxi.

† mādata ei⁹ obs̄ua hoc ē oīs homo id est ad h fact⁹ est omnis homo s̄m Hostiē. Joan. and.

Preterea qm̄ mulierē pro
pter delictū suū ꝯ ordinē
g sacerdotij cedi crudeliter[g] fusti=
bus deputasti. ¶ Quā lz exinde
h (cū post octo[h] menses decesserit)
minime arbitramur fuisse defū=
ctam. ¶ Tn̄ qz ad ordinē tuū no=
i luisti hr̄e respectū: duob⁹[i] te mē=
sibus ab administratione missa
rum statuimus abstinere.
Alexan. iij. luceñ. epo.
¶ Non punitur clericus vt ho=
micida si fuit ipe in conflictu ꝓ
parte violentiam repellentium:
licet ibi aliqui mortui sint: ⁊ ipe
lapides proiecit ex quo nullum
ipse percussit. Capm. iij.

Presentiū lator in quodā
cōflictu asserit se fuisse: ꝓ
parte tn̄ illoꝝ qui violētiā repel
k lebant[k]: in quo lapides ipe ꝓie=
l cit[l]: sed aliquē nō ꝑcussit. ¶ Quē
nos (qz p alios illic aliq dn̄r oc=
cisi) a celebratiōe missaꝝ p bien=
m niū precipim⁹ abstinere[m]. ¶ Mā
damus itaq vt si alia nō ipedie
rint (decurso hmōi tpis spacio)
ad suam officij executionē eū ad
mittas. Cele. iij.
¶ Clericus qui fuit in cōflictu
vbi aliqui fuerunt occisi sine ei⁹
facto vel consilio de iure cōi ꝓ=
moueri pōt. h. d. s̄m intellectum
qui plus placet panor. Cap. iiij.

Contināetia lraꝝ ⁊. j̄. ¶ Cū
P. acolit⁹ cū quibusdaz

Preterea. Sūma
tur sic. Nō pt eps
grauē verberū penā im
ponere. Et primo ponit
epi seuitiam. Scd̄o ibi:
quā licz. excusat illum a
morte. Tertio illum pu
nit ibi: tamen qz. Ab. sic.
¶ Casus. Eps terēti
nus fecit cedi fustibus
quandā mulierē ꝯ ordi
nē sacdotij: q post. viij.
mēses decessit sz nō ꝓpt
illā ꝑcussionē. ꝑuenit h
ad notitiā Pa. vn̄ ipse
ꝑcipit illū duob⁹ mensi
bus ab administratiōe
missarū abstinere. qz ad
ordinē suū noluit habe
re respectū. ¶ No. q eps
nō dz eē ꝑcussor nec per
se nec per alium indebi
to modo. Ber.

† Vn̄ ponebat Ab. exēplum de illo q statim ꝑcutiebat illū q aliqd sibi dicebat contra placitum. Joan. and.

g ¶ Crudeliter. Qd fa=
cere nō decuit sz mode=
rate. ar. s̄. de rap. i archi
epatu. ⁊. xlv. dist. cū bea
tus. ⁊. ff. ad. l. acql. prece
ptoris. ⁊. j̄. de sen. exc. cū
voluntate. ⁊. xxiij. q. v. c.
j. ver. si. Ber.

h ¶ Post octo menses
Ex tpis plixitate presu
mit q nō ex illa ꝑcussio
ne defūcta sit: ⁊ econuer
so ex tpis breuitate ꝯrisi
ꝑsumit. l. di. si q̄ femia. si
eni occasionē mortis de
disset: i ꝑpetuū deberet
abstinere. s̄. de homi. de
cetero. ⁊. l. disti. studeat.
Et h ē ꝯ Bar. q dixit in
ca. studeat. illū pbr̄z nō
teneri de occiso: sed de
vulnerato si de casu in=
terijt: ⁊ casus ex ꝑcussio
ne ꝓcessit. ff. ad l. acquil.
q occidit. §. vlti. Ber.

Presumptio q̄nq sumit ex tempore.

i ¶ Duobus. s̄. titu. pxi. c. j. si enim percuteret vt per h timeri vel=
let ab officio suo debet repelli. xlv. di. episcopum. Ber.

Sūmariū. Presentiū. Duobus ānis a missarū celebratione suspendit
pbr̄ q associat repellētes violētiā in ꝯflictu vbi aliq mortui
Diuisio. sūt ⁊ lapides ꝓiecit: lz nullū ꝑcusserit. h. d. iuxta lraz. Prio narrat
factū. Scd̄o ibi: quē nos. tpalit punit. Tertio post tp̄us admittit
ibi: mādam⁹. Ab. ¶ Casus. Quidā pbr̄ fuit in quodā ꝯflictu ꝓ ꝑ
te illoꝝ q violētiā repellebāt: i quo ꝯflictu lapides ꝓiecit: sed ali
quē nō ꝑcussit. aliq occisi fuerūt illic p alios. dubitauit sacerdos
an eēt ei imputādū. accessit ad papā. ipe itellecta ei⁹ cōfessiōe ꝑci
pit illū abstiere a celebratiōe missaꝝ p biēniū: ita q si aliud nō im
pediat ex tūc suū officiū exequat. ¶ No. q in dubijs tutior via eli
gēda est. Item cl'ici conflictibus iteresse nō debent. vnde punitur
ad cautelā: ⁊ sic est arg. q aliquis punitur ex alterius culpa. Ber.

k ¶ Repellebant. Ideo rei licite operā dedisse videtur: qz licitū
est se defendere. j̄. de sen. excō. ex tenore. ⁊ violentiā repellere. xxiij.
q. iij. fortitudo. ⁊. c. si quis inferēda. sed vlcisci nō licet. xlvj. di. sedi
tionarios. De hoc dixi. s̄. de homi. significasti.
¶ Glosa sequens signat contrariū ⁊ soluit.

l ¶ Proiecit. Vn̄ dubiū videri poterat an fuisset in culpa vel nō
Cōtra ar. xxiij. q. vl. c. vlt. l. di. si qs viduā. ⁊. s̄. de cle. pug. in duel. c.
vlti. sed iste aliquē nō ꝑcussit. vt. s̄. dicit: ⁊ hoc constabat. Intelli=
ge al's si dubiū esset repelleret: vt dicunt cōtraria predicta arg. ad
hoc. ff. de testa. tu. duo sunt. ⁊. ff. de man. te. cum ex pluribus. xxiiij.
di. quando. ⁊. c. nullus. ⁊. ij. q. v. omnibus. B.

m ¶ Abstinere. Ad cautelā saltē vt ⁊ cl'ici tales cōflictus euitēt ‡
⁊ est arg. q aliquis punitur ex alterius facto vel culpa.

‡ Hoc tenet Hostien. vel s̄m eum iste infamatus erat vel imminebat scādalū. s̄. de homi. ex lris. dic aūt quosdā dicere hūc ideo punitū qz aliorū occidentium fuit fautor et adiutor qd nō placz Joan. and.

Continentia. Hoc. c. legit duobus modis sicut. c. ꝑcedens.
vno mō q dispēsatiue iste possit ꝓmoueri. Alio mō q de iure
cōi ⁊ s̄m hūc itellectū q mihi pl⁹ placet. h. d. vt i rub. Cōis diuisio
Scd̄a ibi. ꝯsultatiōi. Ab. ¶ Cas⁹. Quidā acolit⁹. P. noie arma

sumpsit ad resistēdū pdonibꝰ: ꝛ illo ɔflictu tres fuerūt vulnerati ad mortem: tn̄ homicidia illa neqꝫ facto neqꝫ cōsilio eiꝰ ppetrata fuerūt. tādē acolitꝰ ille ad religionē trāsiuit volebat ꝓmoueri ad sacros ordies. q̄situ̅ fuit a pa. an possz. R̄n̄. ꝙ cū ad frugē melioris vite transiuerit poterit ad subdyaconatꝰ ordinē ꝓmoueri. ꝛ altaris ministeriū exercere.

¶ No. ꝙ nō debēt clerici ī eē talibꝰ conflictibꝰ vn̄ iste punitus fuit licz culpabilis nō fuerit sed ad cautelā potiꝰ. Ber.

a ¶ Ad resistendum. Ꝺ ðɨ lz. s. e. c. px. vbi ð h cū suis concordantiis.

b ¶ Neqꝫ facto. Sic. l. di. si qs viduam. ꝛ. s. de cle. pug. in due. ca. vlti. ¶ Glo. se. reci. p. q. rōnis.

c ¶ Ad subdyaconatꝰ. Et nō vltra † lz ḡ dispē sek cū isto ī subdyaconatu: nō tn̄ poterit ꝓmoueri ad supiores ordines. Iste ei fuit ī culpa assumēdo arma qđ ei nō licuit. xvi. q̄st. iii. porro. ꝛ. xxiii. q. vi. c. quicūqꝫ. nā lachryme ꝛ orōnes sunt arma clericorū. xxiii. q. viii. cōuenior. etiā ɔ hostes. s. de voto. ex mkra. vn̄ punik: qꝛ sine dispensatiōe ‡ non ꝓmouek et fauore rligiōis cū eo facilꝰ dispēsak. s. de apo sta. ca. ii.

† Sm Ala. qui dicebat ꝙ q. r. c. px. plus et hic minus fuit dispensatuz apparet dispēsatiōes esse arbitrarias. Jo. ā.

‡ Host. contra dicēs h̄ fieri de iure cōi vt dixi in textu. Joan. and. Cōtinuatio.

¶ Rub. de maledic. Qꝛ alia pcussio fit puta manu: alia ligua: cū maledici ꝛ ðtractores q̄dā mō pcutiūt. ꝛ. s. visū est de pcutiētibꝰ manu/merito subdit ð pcutiētibꝰ ligua. Ab. De hac materia hr̄. xlvi. di. ꝛ. xxiii. q iii. p totū. xxv. dis. §. aꝛs ea demū. i fi. ꝛ. s. i rub. ð pe. ꝟ. qualik maledico.

¶ Innotuit. Primo pōit culpā. Scđo illā pūiri mādat. Tertio pōit causā. Scđa ibi: ipm. Tertia ibi. vt pena. Ab. siculus

Diuisio.

¶ Casus. Quidā clericus in p̄sētia multorū q̄dā ꝟba ꝓtulit in ɔtēptū ꝛ dep̄hēsionē officii ꝛ bn̄ficii dn̄i pape: h̄ significatū fuit ei. ꝛ mādat cuidā vt illū clicū a sua temeritate ɔpescat. sic ꝙ pēa illiꝰ sit aliis ī terrorē ne ð cekō ɔ romanā eccl'iā ꝟba talia ꝓponat. ¶ Not. ꝙ pncipi suo seu p̄lato suo nemo maledicere debet. Item pena vnius debet esse metus multorum. Ber.

d ¶ In depssionē. Et male qꝛ pncipi nemo maledicere dꝫ. xxiii. q. i. paratꝰ. ꝛ nō solū principi detrahi nō dꝫ: imo nec fratribꝰ. vi. q. i sūma † ꝛ detrahentē secreto ꝓx̄io suo hūc ꝑseq̄bar. xxiii. q. iii. minimū ꝛ. c. q̄ peccat. ꝛ ð pe. di. i. homicidiorū. ar. ɔ ð excel. pl. ꝙ sit gue ¶ Glosa sequens obiicit ꝛ dupliciter sol. respondens ad contraria.

† Nec doctoribus vt in ca. ibi. p. qđ incipit deteriores nec religiosi in suis sermonibus p̄latis eccl'iarum detrahere debēt aꝛs duobus mensibꝰ penis subiacent que ꝑ grauiꝰ culpis eis solēt infligi. vt i cle. religiosi. de priuil. Joan. and.

e ¶ A temeritate. i. ꝑtinacia. xi. q. iii. si qs sacerdotū. Ar. ɔ qđ eni ex temeritate siue calore iracūdie fit: veniā merek. ii. q. iii. §. notandū. ꝛ. §. si qs iratꝰ. C. de iureiu. l. ii. Et dicit ipator si qs putauerit nr̄a noia lacessēda: si hoc ex leuitate ɔtēnēdū est: si ab īsania: miseratiōe dignū: si ab iīuria remittendū. C. si qs impa. maledi. l. vna. ꝛ. xxiii. q. iii. iter q̄relas. ꝛ. C. de epis. ꝛ cle. si qs in h. Quare ḡ mandat papa ꝙ ɔpescat ɔ iura p̄dicta? Sed papa nō mādat h̄ puniri ꝓ ꝓpria iniuria rōne psone: sꝫ q̄tenꝰ ɔtigit romanā eccl'iā quā etiā iniuriā remittere nō posset. lxiii. di. salonitane. i quo casu loqk. xxiii. q. iiii. guilisariꝰ. ꝛ. c. si is q̄. Vl' pōt dici ꝙ aliqs bn̄ pōt pūire iīuriā sibi factā a subdito suo: maxie cū nullū habeat supiorē vt h. et ar. xlv. di. ꝛ q̄ emēdat. ꝛ p̄dicta iura loquunk de bēignitate seu de mā suetudie: qꝛ nullꝰ tenek remittere iīuriā sine satisfactiōe nisi velit: sꝫ rācorē sic. de pe. di. v. c. vl. ꝛ. xxiii. q. iiii. si illic. xc. di. si qs ɔkstatꝰ.

f ¶ Terrorē. Sic eni pena vniꝰ debet esse metꝰ alteriꝰ. ii. q. vii. q̄ propter. ꝛ. s. de iudc. ad liberādā. vbi de hoc. ꝛ. s. de calū. c. ii.

Diuisio.

¶ Statuimus. Primo ponit penā eccl'astici iudicis. Scđo se cularis ibi: per tēporalē. Ab. ¶ Casus. Statuitur ī cap'lo isto q̄liter puniri debeāt qui publice blasphemiā dicere p̄sumpserit ɔtra deū ꝛ aliquē sctōꝝ eiꝰ. ꝛ pcipue ɔ beatā virginē. ꝛ p epm suū pena ista est imponēda ꝓut inferiꝰ annotak. Si ꝟo aliqs penā istā recipe noluerit eccl'ie sibi ink dicatur igressus. ꝛ in obitu careat ecclesiastica sepultura. Item si blasphemꝰ diues fuerit p tēporalem potestatē mulctek pena. xl. solidorū. alioqn. xxx. siue. xx. ꝛ si ad hoc non sufficit. v. soli. vsualis monete nullam ī hoc miam habiturus. ꝛ si ptās hoc nō fecerit p epm ɔpellak: ꝛ h statutū ponak inter alia statuta cōitatū. ¶ Not. ꝙ ɔ deū ꝛ alios sanctos ꝛ pcipue beatā virginē in blasphemiā nemo ꝑrūpere debet. aꝛs punik ꝓut hic dr̄. Itē ar. ꝙ pene possunt commutari. Itē arguik ꝙ vna iurisdictio iuuak p aliā. Itē vbi iudex secularis negligit facere iustitiam p epm dꝫ ad h ɔpelli. B. ¶ Glo. se. aggrauat blasphemiā p tex. cañ. ꝛ p rationem/subdens penā l. et canoñ.

a ad resistendum[a] predonibus arma sumpsisset: in conflictu illo tres fuerunt ab aliis vulnerati ad mortem: ita tamen ꝙ illa ho-
b micidia neqꝫ facto[b] eius neqꝫ cōcilio ppetrata fuerūt: ꝛ. s. ¶ Consul. t. t. r. ꝙ cum predictum acolitum ad frugē melioris vite trāsiuisse dicatis: poterit ipe ad sub
c dyaconatus[c] ordiem promoueri: et altaris ministeriū exercere.

¶ De maledicis.

Clemens. iii.

¶ Maledicēs pape puniendꝰ est: vt alii deiceps deterreantur ꝛ ipse arceatur. Capitulum. i.

Innotuit nobis ꝛ. s. Qꝛ nobis ꝑlatas retulisti: ꝙ cum. J. clericus m. ktis corā astātibus verba que
d dam in depressionē[d] officii et beneficii nostri protulit. ¶ Ipsū a
e temeritate[e] sua cōpescas. ¶ Ut
f pena illius aliis terrorem[f] incutiat: ne de cetero contra ro. ec. in talia verba prorumpant.

Grego. ix.

¶ Hic ponik pena blasphemantis deum vel aliquem sanctum: ꝛ maxime virginem gloriosissimam. Capitulum. ii.

Statuimus vt si quis cōtra deum vel aliquē sanctorum suorum: et maxime beatam virginem: linguam in blas-
g phemiam[g] publice relaxare presumpserit: per episcopum suum pene subdatur inferius annotate: videlicet ꝙ in septem diebus dominicis pre foribus ecclesie ī manifesto (dum aguntur missarum solennia) blasphemus existens: vltimo illorum die dominico pallium et calciamenta nō habeat: ligatꝰ corrigia circa collum: septēqꝫ precedentibus sex ferijs in pane ꝛ aqua ieiunet: ec-
h clesiam nullatenus igressurus[h]. Quolibet quoqꝫ predictorū dierum tres si poterit alioquin duos reficiat pauperes siue vnum. Et si nec ad hoc eius suppetant
i facultates[i]: id in penam aliā cō-
k mutetur[k]: cui etiam si renuerit recipere ac peragere penitentiaz supradictam: ecclesie interdicatur ingressus: ꝛ in obitu ecclesiastica careat sepultura. ¶ Per tē-
l poralem preterea potestatez[l] coactione (si necesse fuerit) episco-
m pi dyoc. adhibita contra[m] eum: blasphemus si diues fuerit quadraginta solidorum: alioqui triginta siue viginti: ꝛ si ad id non sufficiat: quinqꝫ solidorum vsua-
n lis monete[n] pena mulctetur. nullam in hoc misericordiam habiturus: quod etiam inter alia cōmunitatum statuta ponatur.

De clrico excōicato: deposito: vel iterdicto misitrāte.

Ex canone apostolorum.

¶ Clericus depositꝰ celebrans excommunicatur. Capm. i.

g ¶ Blasphemiā. Qui blasphemiā dicit ī deuz siue in spm sctm̄ neqꝫ in hoc seculo neqꝫ in futuro remittetur ei. xxv. di. q̄lis. supple nisi penitue rit. ꝛ lōge grauiꝰ est eternam ꝙ̄ tpalē ledere maiestatē. s. de here. ꝟgentis. Sed qui ɔ tpalē maiestatē delīqt punik. s. e ca. pxi. ꝛ. vi. q. i. §. verū. C. ad. l. iul. ma. l. si qs cū militibus. ḡ mlto fortiꝰ isti puniendi sunt et grauius: quia maiora delicta maioribꝰ penis sunt puniēda: ꝛ ī delicto eq̄li decet proximas eē penas. in auk. vt fra. fil. colla. ix. versus fi. et quia h̄ est grauius ꝙ̄ in ca proxi. punitur grauiꝰ: quia grauius commissum intelligitur. xxiii. q. i. non afferamus. in fi. ꝛ fm̄. ll. vltimo supplicio punik. in autē. vt nō lux. cō. na. col. vi. §. i. sed fm̄ canones olim laicus excōmunicabatur. clericus deponebatur. xxii. q. ii. si quis per capillum.

h ¶ Ingressurus. Quia qui peccat in deum peccat in eius ecclesiam: ꝛ ecōuerso vn̄ ꝓuatur eius ingressu. sic. xii. q. ii. de viro. ꝛ. xvii. q. iiii. frater: nec debet eis pena remitti qui in deum peccant. lxiii. dist. salonitane. ꝛ. xxiii. q. iiii. si is qui.

i ¶ Facultates. sic. s. de voto. ca. ii. Ber.

k ¶ Commutetur. Arg. de cōmutatione pene. lxxxii. dist. presbyk. ꝛ. xvii. q. iiii. innocens. De hoc dixi. s. de voto. c. i. Ber.

l ¶ Potestatem. Arg. ꝙ vna iurisdictio per aliam iuuatur. x. di. quoniam idem. et. xcvi. dist. cum ad verū. ꝛ. xvii. di. nec licuit. s. de offi. ordi. quoniam in plerisqꝫ. in fine.

m ¶ Contra eum. id est potestatem. et ita habes hic ꝙ si iudex secularis negligit facere iustitiam potest compelli per ecclesiam. xxiii. q̄stio. v. administratores. ꝛ. xcvi. dist. cum ad verum.

n ¶ Usualis monete. Idē esset si hoc nō fuisset adiectum vt. de moneta que in vsu habetur soluak fm̄ cōsuetudinē loci. ff. de leg. i. si seruus. §. si nūerus. et. ff. ð leg. iii. l. nummis. ‡ ꝛ. ff. de fun. instru. cum de lanionis. §. asinam. in fi. Ber.

‡ Per hāc l. dicit hic Gof. et glo. ſ. de mur. c. olim. i glo. fi. ꝙ si plures sūt vsuales monete dabik minor. Host. dicit ꝙ si alte ra est vsitatior illa dabik. Jo. an.

¶ Rubrica de clerico excommunicato. ¶ Supra visum est de variis delictis propter que interdum clerici suspenduntur: et interdum deponuntur: et interdum excommunicantur: sed quia quandoqꝫ clerici depositi excommunicati vel suspensi celebrant et ingerunt se diuinis sicut prius: ꝛ posset dubitari de pena eis in ferēda ex hoc nouo delicto ideo ꝛc. De materia habetur. xi. q. iii. ca. placuit. ꝛ in. ca. pe. l. di. accedens. Ab. sicu.

Si quis. ¶ Casus. Statutū est in canone apostolorū q̧ si q̃s eps/pbr̃/ dyacon⁹ iuste depositus fuerit ꝑ certis criminibus ⁊ postea ausus fuerit attractare ministeriū sibi ante depositionē cōmissum ab eccl'ia abscindatur. ¶ Nota q̧ depositus diuinū ministeriū vlterius attractare nō dʒ. al's punitur vt hic dr̃.

¶ Glo. se. reci. per q̃stio.

a ¶ Dyaconus. Idem est de omnibus alijs .j. ca. pxi. ⁊ xj. q. iij. epus.

b ¶ Iuste. Idē esset si iniuste: nisi ꝑus r̃stitutus fuisset. xj. q. iij. eps. dum mō sn̄ia nō sit lata ꝯ ordinē iuris: q2 tūc nulla est sn̄ia. ij. q. vij. §. diffinitiua. s̃. vt lit. non conte. accedens. j.

c ¶ Ab eccl'ia. Ar. ꝯ. ij. q. v. q̃ de cā. sed ibi dispensatum fuit. lxiij. disti. salonitane.

Signat cōtrariū.

a Si q̃s epus: pbr: vel dyacon⁹ a depositus iuste b ꝑ certis criminib⁹ ausus fuerit attractare ministeriū sibi dudū cōmissū: hic ab ec c clesia abscindatur.

Ex concilio antiochen̄.

¶ Degradatus vel suspēsus celebrans: ⁊ monitus nō desistēs excōicatur: ⁊ si nec sic desistat: ꝑ secularem potestatem ad requisitionem ecclesie exilio damnatur. Capitulum. ij.

Diuisio. Si quis. In pria ponit penā. In secunda aggrauat ibi: q̧ si. Ab. ¶ Casus. Statutum fuit in cōcilio antiochen̄. q̧ si pbr̃ aut alius cleric⁹ degdat⁹ fuerit: āt ab officio suo pro certis criminib⁹ suspensus: ⁊ ipe postmodum ꝑ contemptū ⁊ per supbiam aliq̃d de ministerio sibi ꝓhibito agere ꝓsūpserit: si ab epo suo ad monitus non destiterit excōicek: ⁊ q̃ ei pticipauerint erūt excōicati: ⁊ similiter qui participauerint clericis vel laicis vel feminis excōicatis excōicati sunt. Si vero aliq̃s ista cōtēpserit: ⁊ eps illū corrigere nō poterit: inuocek auxiliū regis. ⁊ exilio damnetur. ¶ Not. q̧ clericus depositus vel suspensus ab

Si q̃s pbr̃ aut alius clericus fuerit degradatus d: aut ab officio ꝑ certis criminib⁹ suspēsus: ⁊ ipe ꝑ contēptū ⁊ supbiā aliq̃d de ministerio sibi in e terdicto agere ꝓsūpserit e: ⁊ post ea ab epo suo corept⁹: in icepta ꝓsumptiōe ꝑdurauerit/ modis oibus excōicetur. ⁊ q̃cūq̧ cū eo cōicauerit similiter se sciat eē ex f cōicatum f. Silr̃ de clericis: laicis: vel feminis excōicatis obs g uandū est g. Qz si aliq̃s ista oīa contempserit: et episcopus minime emendare potuerit: regis h iudicio h ad requisitionem ecclesie exilio damnetur.

Alexan. iij. londoñ. episcopo.

epo suo ministeriū diuinū agere non debet. Itē qui ꝑ ecclesiā nō corrigitur per seculare potestatē ad reqsitionē epi corrigak. Ber.

d ¶ Degradatus. A suo epo: adiūctis sibi alijs epis in degradatione pbr̃i. xv. q. vij. felix. ⁊ c. si autē. Sed pone degradatū celebrare: nunq̃d ꝯficit? Ur̃ q̧ sic. q2 ordinē nō amisit. xx. q. iij. eos q̃. j. q. j. q̧ q̃dā. ⁊ de cōsc. di. iiij. oñditur. xxij. q. vij. licite. Ar. ꝯ. l. di. accedēs xj. q. iij. eps. lxxxj. di. dictū. xxiij. q. vl. clerici. liiij. di. c. ij. R. dixit q̧ talis nō cōficit. potuit eni ecclesia ei auferre illā ptātem quā cōtulit: ꝙuis nō posset caracter auferri: sicut nec insignia militi. Lau. Ala. ⁊ T. dicūt ⁊ melius q̧ bñ conficit depositus sicut hereticus. ar. j. q. j. neq̧. ⁊ c. q̧ quidā. nec papa potuit auferre illam ꝟtutem. ⁊ hoc verum credo † vnde talis excommunicatur: vt. j. dicitur: q2 facit rem sibi prohibitam.

Degradatus celebrans bñ conficit.

e ¶ Presūpserit. Quasi in officio suo vt ꝑus q̃ nō lʒ. xj. q. iij. si q̃s epus in cōcilio. ⁊ xxviij. di. pbr̃m. In modū eni ꝑuati suffragij pōt dicere horas suas: q̃ etiā pōt laic⁹. ar. bo. j. de pe. ⁊ re. q̧ i te.

f ¶ Excommunicatum. Ipso iure. xj. q̃st. iij. cum excōmunicato: ⁊ intellige de minori.

g ¶ Obseruandū est. Ut talib⁹ nullus cōicet ‡ al'as silr̃ sunt excōicati minori excōicatione. xj. q. iij. excōicatos. ⁊ nisi destiterit sunt excōicandi. j. de sen. excō. q̧ in dubijs. §. ij. ⁊ j. e. si celebrat. i fi.

h ¶ Regis iudicio. Ubi eni eccl'ia ꝑ se ꝑficere nō pōt iuocādū est auxiliū secl'are: vt hic dic̃. s̃. de of. or. c. j. ⁊ c. qm̄ in plerisq̧. in fi. ⁊ xvij. di. nec licuit. xj. q. j. petimus. ⁊ ita vtraq̧ potestas ꝑ alterā iuuari dʒ. s̃. ti. pxi. c. ij. vbi de h. ⁊ pōt ꝑ eccl'iam cōpelli: vt ibi dicik.

Clerici. ¶ Casus. Dicik hic q̧ si aliqui clerici ab epis suis. aut etiā de mandato pa. ab alienis epis interdicti vel excommunicati fuerint: ⁊ ante absolutionē diuina officia celebrauerint nisi moniti et icōtinēti redierit/ ꝑpetuo ꝑ ausu tāte ꝓsūptionis deponantur. ¶ Nota q̧ monitio semp debet precedere vindictā. Itē nota hic penam illorum qui excōmunicati vel interdicti celebrāt scilicet perpetuam depositionem. Ber.

¶ Glo. se. tria facit. ar. a ꝯrio et ꝯ id obijcit et soluit. Secundo q̃rit arg. ad affirmatiuam. soluit negatiue. Tertio iterū querit. ponit opinionem Hug. cui obijcit dec. episcopis. et respondet.

i ¶ Moniti. Ergo vr̃ q̧ si emendare se volunt non deponētur: sʒ hoc intellige dictū dispensatiue: ⁊ ita nō ꝯdicit. j. c. pxi. ⁊ alia. c. se. Et sic pʒ q̧ q̃cūq̧ celebrat excōicat⁹ vel ab officio suspēsus ꝑuari dʒ de iure officio ⁊ bñficio ⁊ deponi etiā. Sʒ nūq̃d eps pōt cū talibus dispēsare: siue legat⁹ de latere dñi pape miss⁹? Ar. q̧ legatus possit: q2 vicē gerit delegātis: ⁊ absoluit excōicatos quorū solutio se. apo. reꝟuatur. s̃. d of. le. q̧ trāslationē. ⁊ j. de sē. excō. ꝙuis. ⁊ ca. ad emi nentiam. Dicas ḡ q̧ nec eps nec etiā synod⁹ i h dispensare pōt. xj. q. iij. si q̃s eps dānak. ⁊ c. se. ar. j. de eo q̃ fur. ordi. re. c. j. ⁊. ij. q. v. q̃ de cā † nec ēt legat⁹: lʒ possit absoluere excōicatos. ⁊ sic sol⁹ papa hic dispēsat ‡ Et hoc hodie expressuʒ est in duab⁹ decre. inocen. iiij. s̃. de sen. ⁊ re iudi. cū eterni. ⁊ j. de sen. exc. cū medicinalis. li. vj. Sʒ pt q̃ri vtrū idē sit in deposito vt solus papa ipsuʒ restituat? Hug. dicit q̧ solus papa h pōt. ⁊ pbatur. vis. q. j. si q̃s pbr̃: tn̄ cū distictiōe si episcop⁹ ipm deposuit tn̄: cuʒ a alijs epis a sacdotio pōt eū recipe in inferiorib⁹ ordinib⁹. ⁊ sic ḋ alijs ordinib⁹. arg. xv. q. viij. q2 admiserit. ⁊ c. si q̃s pbr. Si vero deposit⁹ est ab oib⁹ ordinib⁹: solus papa ipm restituit. Sed ꝯ ar. habes. xj. q. iij. epus: ibi dr̃ q̧ si i scda synodo innocens inuenīat: non pōt esse q̃ fuerat: nisi gdus amissos r̃cipiat de manu epoꝝ: sʒ illud itelligitur cū iniuste depositus fuit: puta ꝑ falsos testes vel falsa istrumēta. vnde dicitur ibi: si innocēs inueniatur. Sed vbi iuste pro crimine depositus est: solus papa tales restituit.

Excōicatus celebrans per quē dispēsari potest

† Istud ca. ⁊ ca. quanto. videnk facere contra: quia ibi dispēsat inferior. sed illud fit auctoritate pape. Ioā. andree.

‡ Sed nunquid ille q̃ i stitut⁹ est i curia ad imponendas penitētias hoc poterit non credo Uin. hoc not. j. ca. pxi. Io. and.

¶ Interdictus ⁊ excommunicatus celebrans monitus nō desistens deponitur. Capm. iij.

Clerici aūt si qui a suis āt etiā de mandato romani pōtificis ab alienis epis iterdicti vel excōicati ante absolutionem diuina officia celebrauerit: i nisi moniti i sine dilatione redierint: perpetue depositionis sententiam pro ausu tante temeritatis incurrant.

Idem toletano archiepo.

¶ Excommunicati vel interdicti celebrantes deponi debent: nisi propter multitudinem mitigetur pena. Capitulū. iiij.

Latores presentium nobis intimarunt: q̧ tam ipi q̃ʒ multi alij postq̃ʒ interdicti vel excōicati fuerint: diuina ꝓsumpserint officia celebrare: ⁊. j. ¶ F. ⁊. mandamus q̃tenus si. xl. solūmodo vel pauciores in his deliquisse ꝯstiterit oēs in ꝑpetuum ab officio sacerdotali depo k nas k. ¶ Si vero multitudineʒ l magnam in hoc peccasse cogno m ueris: eos quos magis m causaʒ delicti esse constiterit perpetua depositione condēnes: ⁊ alios qui non tm̄ deliquerint ab offi n cio n ad tempus suspēdas: ⁊ om

Diuisio. Latores. In ꝑma narratio ⁊ decisa supplicatio. In scda ibi: fratnitati tue. distiguēs ꝯmissio. Scdʒ mēbrū ibi: si ꝟo. Ab. ¶ Casus. Quidā pbr̃i accedētes ad papā. itimauerūt ei q̧ tā ipi q̃ʒ ml'ti alij postq̃ʒ intdicti ⁊ excōicati fuerūt diuia officia celebrarūt. vñ mādat pa. archiepo toletañ. q̧ si. xl. solūmō vel pauciores i hoc delīqrūt oēs in ꝑpetuū ab offō sacdotali deponat. Si ꝟo ml'titudinē magnā in h peccasse ꝯstiterit: illos d̃ponat q̃ cām delicti dederūt: alios q̃ nō tātū delīqrūt ab offō suspēdat ad tp̄s ⁊ oibus ꝟm q̃ sibi visū fuerit pn̄iaʒ iniūgat. ¶ No. vltra. xl. multitudinem appellari. Itē q̃ excōicati vel intdicti celebrāt sūt deponēdi. Itē vbi mior est culpa maior dʒ exerceri vindicta. Item multitudini parcendum est. vnde versus. Ob populum multum crimen ꝑtransit inultum. Item pn̄ia est arbitraria. Ber.

k ¶ Deponas. Ecce pena illoꝝ q̃ excōicati: suspēsi: vel intdicti diuina officia celebrāt. vt dictū est. s̃. ca. pxi.

l ¶ Multitudinē. Hic ḡ nō pcik ml'titudini. Ar. ꝯ. l. di. vt ꝯstituerek. ⁊. xliiij. di. cōmessatiōes. lx. q. j. ordinatiōes. ⁊ s̃. de tēp. or. ca. ij. vbi de h. ⁊. xxiij. q. iiij. nō pt. ⁊ c. ipa pietas. j. q. vij. quotiēs. Sʒ ista ꝯria locū habēt vbi scādalū timek ⁊ ml'toꝝ strages iacet si ꝟuek rigor: al's si nō ꝯtēnak disciplia eccl'e i ppl'is: sʒ vt patienk sustineāt: tūc feriēda est ml'titudo. xxiij. q. iiij. nō pt. i fine. ⁊ de pe. di. vj. c. j. in fi. Itē habes h q̧ vltra. xl. dñr multi. sic. s̃. de testi. cū cām. Et ꝟm has decr̃. iterꝑtamur illā. ꝯ. de resc. sedes. ⁊. ff. d testi. l. j. i fi. Aliq̃n etiā duo dñr ml'ti. isti. de iur. ꝑsoa. i finē. arg. Aliq̃n etiā multi pauci dicuntur. xlv. dist. disciplina. xxiij. q. iiij. q̧ autem ‡ Multa igitur ⁊ pauca in respectu dicuntur.

Multitudini peccāti an sit parcēdū?

Multi dr̃ q̃t dicunk

† Añ vt dicebat hosti. si. xl. tm̄ vel pauciores presbyteri fuissent in hec dyocesi non fuisset papa arbitrat⁹ de tali numero. Ioan. and.

m ¶ Magis. Hi enim magis peccant: ⁊ ideo magis puniendi sunt. lxxxvi. distin. ca. j. ⁊ ea. dist. tanta. ⁊ xxiiij. q̃st. iij. qui aliorum. ⁊ in quo maior est culpa/ maior debet exerceri vīdicta. s̃. de here. excōicamus. §. credētes. vbi de hoc plures inuenies concordantias. ¶ Glo. se. tres q̃stiones format ⁊ illas sol. ⁊ contra vl. solu. arguit.

n ¶ Ab officio. Et etiam a beneficio: quia vbi vnum propter alterum vtrobiq̧ tantū. lxxxj. dist. eos. Quid si episcop⁹ dicat suspēdo te a

† Ad hoc. s. de offi. ordi. dilect⁹. ſm ho. Joan. and. ‡ Vide de hoc ſatis in cle. de pe. cupientes. in glo. nota nouā. in fi. Joan. and. † Item hic Hoſtien. nõ ob. cõtraria ſm eũ que loquũt i tẽporalib⁹ ħ vero loquimur in cenſura q̃ plus dependeret a voluntate pferentis q̃ a vbis. j. de ſen. exc. ſi quẽ. nec enĩ illa ita penderet a valũtate iudicũ ſicut ſnĩa excõicationis qđ patet. ff. ad muni. l. ordine. §. j. xj. q. iij. c. j. vi. Joã. Phi. dicũt. j. e. poſtulaſti. q hanc opinionem putãt veram iter viuos inter mortuos credunt cõtrariũ q̃ſi epus voluerit ſuſpẽdere et nõ ſuſpẽderit ar. C. d peculi. eius qui liber. meru. l. vnica. J. a.

beneficio. nũquid poteſt celebrare? Ita quidẽ ſi ſuſpendit ipm tãtum a beneficio †. Item poterit ne beneficiũ acquirere? Ita: quia non intelligit illũ bñficio ſuſpẽdiſſe: niſi quo ad ſe: niſi ſpecialiter feratur ſentẽtia: vt remoueat ab officio. tũc enĩ beneficiũ ſequela eſt ‡ et ideo remouetur ab illo. vt. s. de appeltio. paſtoralis. argu. predicti cap. eos. ⁊ capituli precedẽtis: niſi ſpecialiter ei cõſeruaretur xviij. diſt. c. preſbyterũ. ⁊ l. diſt. c. ſtudeat. ⁊ c. accedens. Quid ſi eps ita dicat: ſuſpẽdo te ab officio vel beneficio: nunquid debeo abſtinere ab vtroq;? Ita credo † ſaltem ꝓpter dubiũ. ar. j. co. c. pxi. C. de ver. ſig. cum q̃dam. ⁊ de con. di. ij. in calice. ar. ff. de re. du. ſi is qui ducenta. §. cum ita. ar. q neutro ſuſpenſus eſt propter dubium. ff. de teſta. tu. duo ſunt. et. ff. de manumiſ. teſta. cum ex pluribus.

a ¶ Secũdũ diſcretionem. Et ita penitẽtia arbitraria eſt. xxvj. q. vij. tempora penitudinis. et fit hec diſpenſatio auctoritate domini pape: quia per ſe non poſſet: vt dictum eſt in proximo capitulo.

Illud. Excõicat⁹ celebrãs deponendus eſt: niſi cum eo miſericorditer diſpẽſet. h. d. ſed ſm hoc nihil afferret iſtud ca. de nouo. Diuidit. nam in prima ponit hildeſemeñ. epi tranſitum. In ſecunda ibi: vnde. ponit mandatum delegato factum ⁊ eius executiõem. In tertia ibi: ipſe. cõparitionem epi: ⁊ recognitionem et excuſationẽ. In quarta ibi: licz. excuſatio impugnatur. In quinta ibi: cum eo. pene remiſſionem. Ab. ſi. ¶ Caſus. Epus hildeſemeñ. non petita nec obtẽta licentia dñi pa. ecclia hildeſemeñ. relicta herbipoleñ. eccliã auctoritate propria occupauit: ꝓpter qđ pa. mandat epo magdeburgeñ. vt cũ factũ illud notoriũ eſſet in ptib⁹ illis niſi infra. xx. dies ab adminiſtratione herbipoleñ. ecclie ceſſaret / ipm excõicatum publice nũciaret: qđ idẽ eps nõ diſtulit adiplere. ipe vero nihilomin⁹ diuina poſtmodũ officia celebrauit. et fecit ſibi ab alijs celebrari: et ſe ingeſſit celebratiõi diuinorũ. ipe vero poſtmodum in pñtia dñi pa. cõſtitut⁹ ſuũ recognoſcẽs errorẽ miſericordiam ⁊ nõ iudiciũ poſtulauit. tamẽ in ſuã excuſationẽ ꝓpoſuit q cũ magdeburgeñ. eps nõ eſſet ordinari⁹ iudex ei⁹ / nõ credebat q monitione nõ pmiſſa auctoritate delegata poſſet ꝓcedere contra ipz: vnde cũ nec ante factũ nec poſt lr̃as ab eo mõitorias accepiſſet / peccare non credebat ſi diuina officia celebraret: maxie cũ ſibi nõ cõſtaret niſi p famã de ſnĩa cõtra eũ lata. dñs pa. his auditis ſcribit capitulo herbipoleñ. dicens q licet in hoc nõ videatur omnino culpabilis extitiſſe: qꝛ tamẽ in dubijs via tutior eſt eligẽda / q̃uis dubitaret de ſentẽtia cõtra ipm lata debuit potius abſtinere q̃ ſacramenta eccliaſtica pertractare. Illud vero qđ allegabat q ſub ſpe venie poſtquã nouerat ſe excõicatũ a pa. ſibi fecit diuina officia celebrari et aliorum cõioni ſe ingeſſit ipm nõ excuſat. ſed potius cõtra eũ facit cum ſub ſpe nullus debeat delinquere: et grauius eſt excõicato non vitare alios q̃ ab alijs nõ vitari. qꝛ excõicatus põt vitare alios / ſed non põt ab alijs vitari. Pa. tñ facit ei gratiã quia nõ imponit ei penã quã canõ illis imponit qui poſt excõicationem pſumũt celebrare diuina. vel celebrationi ſe ingerunt diuinorũ. ¶ Nota q epus ſine licentia pa. eccliam dimittere nõ poteſt. Item qui dubitat de ſententia contra eum lata cum per famam hoc intelligit potius abſtineat q̃ celebret qꝛ illud eſt tutius. Item ſub ſpe penitentie nullus peccare põt vel debet: qꝛ poſſet cõtingere q tempus nõ haberet etiã ad cõfitendũ. Item ſicut excõicatos vitare debemus ſic excõicati nõ excõicatos vitare debent / aľas peccãt. Itẽ poſt excõicationẽ null⁹ debet celebrare vł celebrationi ſe ingerere diuinorũ aľas debet deponi. Bernardus.

b ¶ Et infra. De iſto epiſcopo habes. s. de tranſla. quanto. et ca. licet. et. s. de maio. et obe. illud.

nibus penitẽtiam ſm diſcretionem[a] tibi a deo datam iniũgas.

Inno. iij. herbipoleñ. capitulo.

¶ Si bñs noticiã excõicatiõis p ſolã famã celebrat: dz de rigore deponi: licet cũ eo poſſit miſericorditer diſpenſari. h. d. ⁊ eſt caſus notabilis. Capitulum. v.

Illud dñs in beato petro. ⁊. j.[b] ¶ Venerabił. f. n. quõdam hildeſemeñ. eps licẽtia nõ ſolum nõ obtẽta: ſed nec etiã poſtulata (eccleſia hildeſemeñ. relicta) herbipoleñ. eccliam occupauit: et. j. ¶ Unde magdeburgeñ. epo dedim⁹ in mãdatis vt (cũ factum ipm nõ poſſet in ptib⁹ illis non eſſe notoriũ[c]) niſi dictus epus infra. xx. dies[d] ab herbipoleñ. ecclie admiſtratiõe ceſſaret: eum excõicatũ publice nũciaret quod idẽ magdeburgeñ. ſtuduit adiplere. ⁊. j. ¶ Ipſe vero eps in noſtra poſtmodũ pñtia conſtitutus: ⁊ ſi ſuũ recognoſceret ⁊ cõfiteret exceſſum: et nõ iudiciũ ſed miam[e] poſtularet: hoc tamen inter alia i ſua excuſatiõe ꝓpoſuit q cum dict⁹ magdeburgeñ. non eſſet ordinarius iudex eius: non crediderat q monitione nõ premiſſa auctoritate delegata poſſet ꝓcedere cõtra ipm: aut ſnĩam in eum aliquã ꝓmulgare. Unde cum nec ante factũ monitorias: nec poſt litteras ab eo aliquas accepiſſet: peccare nõ credidit ſi diuina officia[f] q̃tumcũq; ſolẽniter celebrauit: pſerti cũ ei nõ niſi per famã de ſnĩa cõtra eũ ꝓlata cõſtaret[g]: ⁊. j. ¶ Licet autẽ i hoc nõ videat oĩno culpabilis extitiſſe: qꝛ tñ i dubijs[h] via eſt eligẽda tutior: ⁊ ſi de lata i eũ ſnĩa dubitaret: debuerat tñ poti⁹ ſe abſtinere q̃ ſacramẽta eccľaſtica ꝑtractare. Illđ autẽ qđ ſub ſpe venie[i] diuia ſibi fecit poſtq̃ ſe a nobis excõicatũ nouerat celebrari: et cõioni fideliũ ingeſſit ſe poti⁹ contra eũ facere credim⁹ q̃ ꝓ eo: cũ ſub fiducia pnĩe nõ debuerat deliquiſſe: ⁊ excõicato nõ vitare multo magis q̃ nõ vitari[k] periculoſum exiſtat. nõ vitare ſi quidem (cũ in eo ſit) excõicatus ſine delicto nõ põt: ſz cũ ex alijs pendeat ſine ſuo delicto poterit non vitari: et. j. ¶ Cum eo miam facientes penã quã canõ[l] minat his qui poſt excõicationẽ diuia pſumpſerit officia celebrare: vel ſe celebrationi ingeſſerint diuiorum ei nõ duximus infligẽdam.

Idem biſuntineñ. archiepo.

¶ Excõicatus celebrans a beneficio deponitur. Capitulũ. vj.

Fraternitati tue: et. j. ¶ Preſbyteros autem ⁊ alios clericos q̃ pro ſuis exceſſibus a te nexib⁹ anathematis canonice inodati pſumpſerũt vel preſumũt officia celebrare diuina: rõnabiliter poteris oib⁹ bñ=

¶ Gloſa ſe. reci. per modum obiectiõis et ſolu.

c ¶ Notoriũ. Hoc erat tale factum qđ exhibebat ſe oculis oĩm. vnde non poterat nõ eſſe notoriũ ſi tranſiuit ad eccleſiam illã: ſed vtrũ licite poterat vel illicite: hoc nõ erat notoriũ ſaltem quo ad alios: qꝛ potuit eſſe q habuit licentiam tranſeundi a dño papa ꝑ litteras ſuas. ar. lxxvj. di. dilectiõis. vnde in meliorẽ partẽ debem⁹ hoc interꝑtari. j. de reg. iur. c. ij. qꝛ papa potuit de hoc obliuiſci quia ipſum q̃nq; fallit obliuio. xxiij. diſt. preterea. et oĩm habere memoriã poti⁹ eſt diuinitatis q̃ hũanitatꝫ. C. de vete. iu. enucle. l. ij. §. ſi quid. cõtrariũ eſt verũ: quia ex quo papa hoc diffitetur ei incũbit probatio q de ipius licentia trãſiſſet. c. di. contra morem. xciij. di. illud.

d ¶ Viginti dies. Sic. s. de falſa. dura.

e ¶ Miſericordiam. Sic. s. de tranſla. inter corporalia. ver. ſi.

f ¶ Officia. In hoc deliquit: qꝛ nec excõicat⁹ nec ſuſpẽſus publice vł priuatim celebrare debet: nec ſacramẽta aliis dare. xxviij. di. preſbyterum. ſed alia officia preter miſſam poteſt † occulte dicere non officiando / ſed q̃ſi ꝑuata ꝑſona. j. de pe. et re. qđ in te. ⁊. xj. q. iij. ſi q̃s epus damnatur. et ca. zelo.

¶ Gloſa ſequens ſignat contrarium. et reſpondet.

g ¶ In hoc. Scilicet quia non conſtabat ei niſi per famam de illa excommunicatione: ſed fama per ſe nõ probat. iiij. q. iij. §. item in criminali. ver. item ſepe. Arg. contra. s. de conſan. et affi. ſuper eo. vbi ad ſolam famam matrimonium contrahendum impeditur: ergo iſte propter famam debuit abſtinere. j. de ſen. excom. cum deſideres. §. j. ſed nõ intantum culpabilis fuit q̃tum ſi hoc pro certo ſciuiſſet et ideo dicit. licet in hoc nõ videatur omnino culpabilis extitiſſe: ſed dicta paucorum ad hoc nõ ſufficerent: quia nõ faciũt famam. s. de accu. inquiſitiõis. nec tenebatur credere: licet diceretur ei ab aliquibus. xj. q. iij. nõ ſolum. et. c. cum in cunctis. et. xxiij. q. iiij. q̃ magnum. ⁊. ff. q cum fal. tuto. l. ij. ⁊. iij. niſi fama ſuper hoc perueniſſet ad eum prout ſequitur. Arg. cõtra. ff. de admini. tu. quidam decedens. §. ex quo. et. C. de rei ven. ſi fundum. ‡ et. s. de reſcrip. cum contingat.

h ¶ In dubijs. Sic. s. de ſpo. iuuenis. ⁊ de homi. ſignificaſti. ij. ⁊. ca. pe. ⁊. c. ad audientiã. vbi de hoc. ⁊. ar. xxiij. q. j. quid culpaf. in fi.

i ¶ Venie. Sub ſpe venie nullus debet peccare. de conſe. diſt. iiij. quando quis. Arg. contra. j. de ſen. excom. ſi vere.

k ¶ Vitari. In hoc quaſi patif in alio: ſcilz in nõ vitare agit qđ eſt in eius poteſtate: et ideo in vno peccat: in altero non peccat. q̃nq; tamen nõ multum differunt agere et pati poſſe. xvj. q. j. ſi cupis.

l ¶ Canon. xj. q. iij. ſi quis eps damnaf. et. c. ſeq. ⁊. j. c. pxi. s. eo. latores. hanc miſericordiam ſolus papa poteſt facere. s. eo. clerici.

Fraternitati tue. Primo deciſa conſultatio. Secundo reſponſio ibi: preſbyteros Abbas ſicu. ¶ Caſus. Archieps biſuntinus excõmunicauit quoſdam preſbyteros et clericos pro ſuis exceſſibus: qui nihilomin⁹ excõicati celebrarũt diuina. q̃ſiuit archieps a pa. vtrũ poſſet eos a ſuis bñficijs ſpoliare. Rñ pa. q ſi canõice ſunt excõicatiõis ſnĩa inodati: ⁊ poſtea pſũpſerũt celebra

† Immo. ħ ber. et not. ipſe Jo. cuius fuit hec glo. in pre. ca. preſbyterum. An vero id poſſit intra eccleſiam vel debeat dicere extra remittit. Hoſt. ad ſũ. eo. tit. §. j. Joan. an.

‡ Sianñ emptionẽ nunciaui emptori fũdũ meũ eſſe nõ vendẽtis: ſi emit vt male fidei emptore per me euicta tenetur ad fructus perceptos. Joan. and.

re diuina poterit eos omnibus bñficijs eccl'iasticis spoliare. ¶ Nota qualiter puniuntur qui celebrāt excōicati quia oib⁹ beneficijs ecclesiasticis spoliantur. Ber.

a ¶ Spoliare. Jmmo posset eos perpetuo deponere† s̄. e. latores. dispensare tñ cum eis non pōt vt dictum est. s̄. eo. clerici. Ber.

Postulasti. Prio decisa cōsultatio. Secundo rñsio ibi: consultatiōi: q̄ subdiuidit: vt patet in textu. τ p. §. Ab. ¶ Casus. Quidā clerici erāt excōicati: tēpore sue excōicationis eccl'iastica bñficia sunt adepti. q̄ritur vtrum ea possint retinere. Rñ. pa. q cū excōicatis cōicari nō debeat. excōicatis clericis bñficia cōferri nō possunt. nec pñt illa retinere nisi cū eis fuerit dispensatū. cū ipa canōice nō fuerint consecuti. τ illi qui scienter talibus illa bñficia contulerūt tādiu debent a collatione beneficiox̄ sūspendi donec sup hoc veniā consequi mereantur. vt in eo puniantur in quo delinquere presumpserūt. Secundo ponitur alia questio. Clerici quidā τ monachi τ mōiales celebrauerūt ī locis suppositis īterdicto tp̄e ipius īterdicti: τ adhuc celebrare diuina nō cessāt: ꝓpter q ēt sunt excōicatōis sētētia innodati. q̄rit q̄lit isti sūt puniēdi. Rñ. papa. q clerici qui talia p̄sumpserunt sunt eccl'iasticis bñficijs spoliādi. monachi τ moniales in arctioribus mōasterijs sunt ad agendā penitentiam detrudēdi. ¶ Not. q excōicatis bñficia cōferri nō possunt. τ si cōferantur nō possunt ea retinere nisi cū eis dispensetur. Jtem cōferentes excōicatis bñficia puniuntur in collationibus bñficiox̄. vñ puniuntur in quo peccauerūt. Jtē in locis interdictis non est celebrādū: aliter facientes puniuntur vt h̄ dicit: quia clerici bñficijs suis sunt spoliandi. monachi τ moniales in arctioribus mōasterijs sunt detrudendi. Ber.

† Sz forte hoc omisit qz nūerus ep̄orū qui d̄bet in illa īteruenire nō de facili potest haberi. de here. c. j. lib. vj. q̄ nō requirit in priuatione bñficij licet requiratur consiliū capituli de exces. prela. c. j. vbi de h̄ τ ideo hanc penā vt faciliorem expssit sicut. j. ca. xxi. in fi. s̄m Host. Joan. and.

a ficijs eccl'iasticis spoliare[a]

Idem decano τ pori colon̄.

¶ Collatio bñficij excōicato facta non tenet: et scienter talibus conferens a beneficiorum collatione suspenditur. Cap. vij.

Postulastis per sedē apo. edoceri: τ. j. ¶ Con. v. r. q cum excōicatis cōicari non de-

b beat[b]: τ clericis excōicatiōis vinculo innodatis ecclesiastica bñficia cōferri non possunt: nec illi

c valēt ea retinere[c] licite: nisi forsitan cū eis fuerit misericorditer

d dispensatum[d]: cū ea non fuerint

e canonice[e] ꝯsecuti. ¶ Jlli vo q̄ scienter illa beneficia talibus contulerunt tādiu debent a benefi-

f ciorum collatiōe[f] suspēdi donec sup hoc veniam consequi mereā-

g tur[g]: vt puniātur in hoc in quo delinquere presumpserunt.

¶ Celebrās in loco interdicto si est clericus secularis bñficijs priuatur: si mōachus in arctius monasterium detruditur. h. d.

¶ Quesiuistis p̄terea qualiter puniri debeant clerici: monachi vel moniales eccl'iarū conuētualiū q̄ post latā interdicti sententiam ī locis supposit' interdicto p̄sumpserūt hactenus et adhuc etiā non verentur diuina officia

h celebrare[h]: quis ꝓpter hoc sint excōicationis vinculo innodati? ¶ Ad hoc breuiter respondem⁹ q clerici qui talia presumpserūt sunt ecclesiasticis beneficijs spo-

i liandi[i]. Monachi vero vel mo-

k niales ī arctiorib⁹[k] mōasterijs ad peragēdam penitentiam detrudendi. Idem decano τ subdyacono pictauen̄. et magistro P. cano. petragoricen̄.

¶ Ualet collatio beneficij ei facta qui prius fuit excōmunicatus: sed absolutus tempore collationis. Capitulū. viij.

b ¶ Nō debeat. xj. q. iij. c. excommunicato.

c ¶ Retinere. Jmmo si pus alia bñficia hēbāt eis sūt priuādi. s̄. de eta. τ q̄li. or. cū bōe.

d ¶ Dispensatū. Nō dicit a quo: g̊ videt relicta potestas dispēsandi ep̄is‡ ar. j. de sen. exc. nuper. Dic vt. s̄. eo. clerici.

¶ Glo. se. reci. per. q. quis dispenset. soluit τ remittit.

e ¶ Canonice. Sed si nō sunt illa canonice ꝯsecuti: pdere debēt illa. sic. s̄. de eta. τ q̄li. cū bone. cū essent excōicati indigni erant τ inhabiles ad aliqua bñficia pcipienda: quia tales nec eligere nec eligi possunt. s̄. de elec. cum inter. R. et. s̄. de cōsue. cum dilectus. nec impetrare litteras. s̄. de rescrip. dilectus. j.

f ¶ A collatione. Ut puniatur in quo deliquit. s̄. de tēpo. ordi. ex litteris. immo et a perceptione proprij beneficij suspendatur qz scienter indigno beneficium comulit. s̄. de elec. nihil est. B.

g ¶ Mereantur. Per suum superiorem.

h ¶ Celebrare. Propter quod suspensi sunt τ irregulares † vt notatur. j. de exces. pla. ca. vl. vnde possent deponi. s̄. eo. latores.

i ¶ Spoliandi. Nec auditur si dicat q sit iniuste excōmunica-tus. ar. s̄. eo. illud. sicut etiam non auditur cui opus nouum nūciatur nec obtemperat. ff. de no. ope. nun. l. j. §. in operis.

k ¶ Arctioribus. s̄. de symo. de regularibus. τ ca. qm̄ symoniaca.

‡ Idē Jo. Gof. Jnno. hic. et. s̄. de tēpo. or. dilect⁹ τ Guil. in spe. de lega. §. nūc d̄ ep̄orū. ver. xvj. Jo. de deo ꝯtra qd̄ fatet Uin. i eo q̄ ꝓpter contemptū apl'ice sedis excōicatus esset. τ sic ītelligitur de eta. τ quali. cum bone. Joan. and.

† Q d̄ dic vt. j. de sen. excō. is q̄. lib. vj in fi. Joan. and.

Proposuit. Primo narrat rem τ collationes vtriusq partis. Secundo diffinit ibi: qz. Ab. ¶ Casus. Ep̄us tusculanus erat legatus in partib⁹ lemouicen̄. quidā de lemoui. supplicarūt legato p se τ Magro. P. vt eisdem in lemouicen̄. ecclesia puideret: τ eos faceret recipi in canōicos τ in fratres: τ p̄cipue cū quinq vel quattuor p̄bende ab vltima ordiatione ipius ecclesie vacarent ibidem. legatus ciuitatem lemouicen̄. ingressus canonicos monuit diligenter vt illos in socios recipēt τ ī fratres ad p̄dictas prebendas vacātes: qd̄ cū post petitas inducias facere nō curassēt, legatus de p̄dictis p̄bēdis inuestiuit eosdē. postmodū vo penitentiarius lemouicen̄. cōtra p̄dictū magistrum. P. litteras impetrauit ad quosdaz iudices delegatos corā quibus petijt institutionez factam de ip̄o cassari et ipsuz remoueri ab ecclesia lemouicen̄. pro eo q tp̄e sue īstitutionis erat excōicatus per ep̄m lemouicen̄. plurib⁹ annis ante suam inuestituraz. super h̄ testes ab vtraq parte producti fuerūt. iudices causam instructam remiserūt ad apostolicam sedem. partib⁹ in presentia pape cōstitutis ex parte predicti magistri quedaz proposita fuerūt. Pa. vero auditis que partes proponere voluerunt acta iudicum fecit inspici diligenter: τ iuenit esse probatuz per testes penitētiarij q ep̄s lemouicen̄. predictum magistrum. P. τ quosdam alios excommunicauerāt pluribus annis ante inuestituram dicti magistri. Per testes vo magistri P. probabat q episcopus predictū magistrū et alios clericos et etiā laicos per tres annos absoluit anteq dictus magister fuerat inuestitus: et q episcopus dicto magistro communicauit postea in ecclesia et in mensa. Sed quia penitentiarius non probauit dictum magistrum tempore inuestiture sue excommunicatum extitisse ab episcopo suo sicut obtulerat se probaturuz: cum ex parte ipsius magistri fuerit facta fides de absolutione τ communiōe episcopi: dominus papa qd̄ de p̄dicto magistro per legatū predictū factuz est per diffinitiuā sententiam approbauit. ¶ Nota q qui fuit publice excommunicatus adhuc presumitur excommunicatus nisi probetur absolutus. Unde nota q qui absoluitur litteras sue absolutiōis obtineat ad cautelam futurorum vt hic patet. Jtem dum quis est excommunicatus nullum beneficium ecclesiasticum obtinere potest. Jtem cui episcopus communicat presumitur nō excommunicatus: tamen presumptio talis non sufficit: nec propterea est absolutus. Ber.

¶ Glosa sequens notat tempus iuestiture τc. inducit duo similia.

l ¶ Tempore. Tempus ergo inuestiture cōsiderari debet vtrum tunc fuerit excōicatus vel non. s̄. e. c. pxi. τ. s̄. de eta. τ q̄li. cū bone.

Diuisio.

Proposuit coram nobis magister. P. clericus ep̄i tusculanen̄. q. G. sācte marie in porticu dyaco. cardi. in partib⁹ illis apo. se. legationis fungente officio: quidā de lemouicinio ei humiliter supplicarunt: vt eorū ecclesiam que debito fraudabat clericorū seruitio ordinaret: p se ac magistro eodē preces specialiter porrigentes. Jpse vero lemouicen̄. ciuitatem ingressus canonicos monuit vt illos reciperēt in socios τ ī fratres: maxime cū prebende. v. vel. iiij. ab vltima ipsius ecclesie ordinatione vacassent: quibus post petitas τ concessas deliberationis inducias: non curantibus respondere de prebenda lemouicen̄. cardi. predict⁹ eosdem clericos inuestiuit: τ. j. ¶ Cū aūt dictus magister et lemouicen̄. penitentiarius in nostra fuissent presentia constituti τ acta iudicij inspici fecerim⁹ diligenter: p penitentiarij testes intelleximus q lemouicen̄. ep̄us pluribus ānis anteq idem magister iuestitus fuerit clericos et burgen̄. castri lemouicē. τ eundē P. nominatim (quem eorū dicebant consiliariū τ fautorē) vinculo excōicatiōis astrinxit. Per testes vero magri. P. pbatur q τ si dictus ep̄s in burgen̄. τ eoruz fautores tā clericos q laicos lemouicen̄. excōicationis sententiam protulisset: eos tamen per tres ānos absoluit anteq dict⁹ magister fuerit inuestit⁹: τ. j. Et quia idem ep̄us dicto magistro cōicauit postea in eccl'ia τ in mēsa: et. j. ¶ Quia vero sepedictum magistrum inuestiture sue tem-

l pore[l] a prefato episcopo extitisse excommunicatum dictus penitentiarius (sicut obtulerat) non probauit. cum ex aduerso

sicut in impetratiōe rescripti temp⁹ date cōsiderandū est an tunc fuerit excōicatus.s̄.de rescrip.dilectus.j.quia si postea excōmunicetur nō pdit rescptū:sȝ suspēdit q̄diu absoluat:sic itelligit.s̄.de of.dele.prudentiā.§.sexta.† sic ꝛ tēp⁹ electiōis ɔsiderat:an tūc sit idoneus.s̄.de elec.c.dudū.j.vbi hēs silr ꝙ initiū spectandū est.B.

† Uerū dicit hic glo. licet q̄dam eā habeant pro cancellata:et communiter.G. in additiōibus tenuit cōtrarium ꝑ decr. pia. Joan.and.

¶ Glo.seq.reci.per.q.an cōio probet absolutionem.sol.alle.contrariū.

a ¶ De absolutione. Et sic ꝓbauit ille pnīarius ꝙ mgr̄. P. fuit excōicat⁹:ꝛ ipse.p.ꝓbauit postea ꝙ fuit absolut⁹ ante suā institutionē:et ita colligit hic ꝙ q̄ fuit excōicat⁹ ꝑsumit ꝙ adhuc sit excōicat⁹:nisi ꝓbauerit se absolutū ꝓut ipse.p.fecit. Et ita quicunq̄ absoluit saltē ad cautelā semꝑ obtineat lr̄as absolutiōis: et ita cū aliq̄s dicit aliquē excōicatū et ille dic̄ se nō esse excōicatū: vtriusq̄ testes sunt admittēdi i tali dubio arg.j.de sen.

Absolut⁹ absolutionis litteras obtineat.

a b de absolutione[a] ꝛ cōione[b] dicti epi fuerit facta fides:q̄d ꝑ dictū legatum de memorato mgr̄o factum est per diffinitiuam sententiam duximus approbandum. G ꝛc.viij.canonicis pragensib⁹.

¶ Suspēsus vł excōicat⁹ ignoranter celebrando nulla indiget dispensatione respectu irregularitatis:al's secus. Caplm.ix.

c Apłice[c] se.et.j. ¶ Uerum q̄ tꝑe suspensiōis ignari celebrastis diuina:vos reddit

d ignorātia ꝓbabilis[d] excusatos. ¶ Ceterū si forte ignorātia cras-

excō.per tuas.et.s̄.de testi.cum tu.et.s̄.de offi.deleg. cum contingat.sic.s̄.de prescrip.illud.ꝛ ca.auditis.

b ¶ Cōione. Hec nō fuit sufficiēs ratio ad ꝓbandū absolutionē.j.de sen.ex.cū desideres.sȝ est ꝑsumptio quedā.xj.q.iij.q̄b⁹ epi.xciij.dist.si inimicus.Ar.ɔ.j.de sen.ex.in pn̄tia.‡ et.j.de priuil. cū olim.

‡ De hoc ie.ti.si aliq̄n.ꝛ expedit ꝑ ecle.eo.ti.si summ⁹ pontifex. Joannes andree

Apostolice. Qui ꝓbabiliter ignorat se suspēsum et celebrat non efficit irregularis:sec⁹ si nō ꝓbabiliter.h.d. Scd̄a pars ibi.ceterū.Ab.sic. ¶ Casus. Duo canonici prageñ.eccl'ie ꝓ eccl'ie prageñ.ordinatiōe accesserūt ad apłicam sedē:obiectū fuit eis ꝙ erant suspensi vt sic repellerent.ipi volebāt ꝓbare sentētias illas nullas esse:et eis ignorantib⁹ latas fuisse pa.relaxauit illas sn̄ias ad cautelā ne ordīatio eccl'ie differret. Sȝ q̄ tꝑe suspēsiōis ignari celebrarūt diuina eos ꝓbabilis excusat ignorātia. Si ꝟo crassa ꝛ supina aut erronea ignorātia fuerit ꝓpter ꝙ īdigeāt dispēsatione pa.dispēsabit cū eis. ¶ No.ꝙ si suspēsus ignorāter diuīa celebrat nō incurrit irregłaritatē nisi ignorantia crassa fuerit ꝛ supina.B.

c ¶ Apostolice. Hec decre.est pars illius.s̄.de excep. apostolice. ¶ Glosa sequens premittit duos effectus probabilis ignorantie et remittit.secundo tractat an absens et ignorans excōicari possit.et quid de his que interim.ar.alle.pro ꝛ contra.soluit. demū format tres questiones et illas sol.et tertiam distinguendo.

d ¶ Ignorantia ꝓbabilis. Sic ḡ ꝓbabilis ignorantia tm̄ excusat et nō crassa ꝛ supina:vt hic patȝ.sic.s̄.de cog.spi.si vir. vn̄ dicit apłus:miam merui q̄ ignorās feci.viij.di.ɔsuetudo.ꝛ inducit dispensationē.s̄.de or.ab epis.q̄ renū.c.j.ꝛ.ij.vbi de B.ꝛ.j.q.j.si q̄ a symoniacis.sȝ hic nō est aliq̄ dispēsatio necessaria:q̄ nesciebāt se suspensos:vn̄ nō peccauerūt. Itē habes hic ꝙ absens ꝛ ignorās potest excōicari ꝛ suspendi.vt.ij.q.j.de manifesta.et.s̄.de appel.cū sit romana.in fi.et q̄diu ignorat se excōicatū nō peccat celebrādo.vt hic patet. Idē ergo erit si lr̄as obtinuerit ꝓ bn̄ficio vel alio negocio:posset etiā interim eligi ab ipis q̄ hoc ignorāt:et sic in isto casu suspendit effect⁹ excōicationis:vt q̄uis sit excōicat⁹: nō tn̄ obest.ar.opti.de ɔse.di.iiij.c.ij.et insti.de excep.§.ꝑterea.ꝛ.ar.s̄.de.ap.dilectis filijs.vbi suspēdit iterdictū. sic ꝛ sn̄ia absolutiōis suspēdit.ij.q.v.quāto. Ar.ɔtra.s̄.de ap.pastoralis. vbi excōicatio stati trahit secū executionē.ꝛ.ff.si cer.pe.ei⁹ q̄.vbi dic̄ stat⁹ sui ignar⁹. Credo ꝙ quicq̄d facit anteq̄ sciat se excōicatū: nō imputet ei : tamen postq̄ nouerit se excōicatū debet abstinere: al's nō audiet ꝑ tales litteras nisi post absolutionē.non credo ꝙ electio de ipso facta teneat:licet ignoret se excōicatū vel suspēsum. Itē q̄d si talis moriatur anteq̄ sciat? Liber erit quo ad deū: ꝛ excōicator debet cū absoluere post mortem † Itē nūq̄d ille q̄ sciens illū excōicatū si participat illi excōicat⁹ erit? Credo ꝙ sic. Itē q̄d si absens excōicat per epł'am q̄si dicem⁹ illū excōicatū vtrū q̄n̄ scribit vel q̄n̄ recipit epistolam? Pōt hic distingui vt si excōicator voluit ꝙ statim essȝ excōicatus/tūc statim erit excōicat⁹:sed nō obest ei donec sciat vt dictum est ar.iiij.q.v.c.j.vbi.dicit ex quo lr̄as accepisse cōstiterit. et.ff.mā.si mādassem.al's tūc demū erit excōicat⁹ cū recepit lr̄as. Sic distinguit lex in seruo manumisso per lr̄as.ff. de acq.pos.qui absenti.ꝛ.l.si q̄s vi.§.j.ꝛ ideo nō iputat sn̄ia ignorāti:q̄ nulla sententia ligat nisi efficaciter postq̄ scit.ij.q.vj.biduū.nec aliq̄ cōstitutio.lxxxij.di.ꝓposuisti.et.ff.de decre.ab or.fa.l.vlt. Et sic excōicatio nō semꝑ trahit secū suam executionē ‡ ꝛ si ꝓferat sub conditione.s̄.de.ap.preterea.ij.et hec vera sunt cū ꝓbabilis est ignorātia: secus si crassa et supina.ar.s̄.eo.illud. ibi enim crassa videbat ignorantia:cum per famam sciret se excommunicatum.

Ignorantia probabilis excusat.

Excōicatus q̄ hoc ignorat an peccet celebrādo

† Dūmō signa ɔtritionis appareuerint in illo de peccato ꝓ q̄ fuit excōicatus nec aliter debuit excōmunicari.xj.q.iij.nemo.Jo.an.

‡ Quo ad illos q̄ oredit ꝓbabilis ignorantia excusa-

e ¶ Indulgemus. In quo casu null⁹ ali⁹ potest indulgere. vt dixi.s̄.eodem.clerici.

¶ Si celebrat. Hec decre.quo ad materiā suā est celebrior ꝛ famosior q̄libet alia.nā infinita iura sunt loquētia de excōicatione maiori q̄ infert ab hoīe.vt in.c.si quē.de sen. excō.sed de minori q̄ infert a iure.vt in.c.nuꝑ.de sen.excō.sunt iura paucissima.ꝛ aperte nō ꝓuidentia sicut hoc.c. Et pōt sic diuidi. Primo tractat de validitate gestorum circa spūalia per excōicatum excōicatiōe minori. Scd̄o ibi : si tamen. tractat de his q̄ gerunt ad cōmodū ei⁹ passiue. Tertio tractat de gestȝ ab eo actiue in alio sacramēto ibi. peccat aūt Ultimo quādā limitationē submittit ibi: dūmodo.Abb. ¶ Casus. Aliquis ꝑticipauit excōicato in locutiōe vel oratione ꝛ sic incidit in minorē excōicationem. cōsueuit dubitari de tali vtrū si celebraret tempore talis excōicatiōis

tos: sȝ ꝙ tū in se est bn̄ q̄n̄ est pura scilȝ ne possit appellari et sic loq̄tur ɔtrium. Joan.and.

sa et supina aut erronea fuerit ꝓpter q̄d dispensationis grā̄ egeatis:eam vobis de benignitate a

e po.indulgemus[e]. Idem.

¶ Excōicat⁹ minori celebrans: non est irregularis sed peccat: et potest eligere: ꝛ ea que sunt iurisditionis exercere licet non eligi: et si confert sacramēta licet peccet:tamen collatio tenet ꝛ suum habet effectum. Capitulum.x.

f Si celebrat miori excōicatione ligat⁹: licȝ grauiter

g h peccet[f]: nulli⁹ tn̄ notā irregłaritatis[g] icurrit:nec eligē[h] ꝓhibet:

esset irregłaris.rn̄.pa. ꝙ licet grauiter peccet celebrādo nō tn̄ est irregularis ꝛ eligere pōt ꝛ alia q̄ iurisdictiōis existūt exercere. tn̄ si talis sciēter elect⁹ fuerit:talis electio est reprobāda. ꝓ eo ꝙ eligitur ad susceptionē eorū a quoꝝ ꝑceptiōe ꝑuat⁹ ē ꝑ sctōs patres ¶ Peccat aūt cōferēdo. Dixit.s̄.ꝙ talis excōicat⁹ peccat celebrando: vn̄ poterat forte aliq̄s dubitare vtrū sacramēta ab eo collata habeāt effectū.dicit pa.ꝙ sacramēta illa nō careāt effectu licet ille peccet ɔferēdo:ꝛ reddit rō cū ille nō videat remot⁹ a collatione sacramētorū sed a participatiōe q̄ consistit in sola ꝑceptiōe et hec vera sunt dūmodo nō ingerat se ꝑtinacit cōioni excōicatorum i cōtēptū eccl'ie cōtra ꝓhibitionē sui superioris. ꝙ si post admonitionē legitimā fecerit:debet excōicari: et sic postea celebrando sacramenta ab eo collata virtutis carebunt effectu:et ꝑuat⁹ erit et electione ꝛ iurisdictione. ¶ Nota ꝙ ligatus minori excōicatione irregularitatem non incurrit:et potest eligere et alia facere que sibi competūt ratione iurisdictionis:eligi tamē nō potest. B.

f ¶ Peccet. De hoc aūt punit ad arbitriū sui ꝑlati:cum certa pena hic nō statuat.ar.s̄.de offi.dele.de causis.ꝛ. xxvj.q.vij.tēpora.

g ¶ Irregularitatis. Quia ꝓpterea nō impediret ab aliq̄ ꝓmotione eo absoluto:sec⁹ si maiori † sn̄ia sit ligat⁹:tūc dȝ deponi:nisi cū eo fuerit dispēsatū.s̄.e.latores.postulastis.ꝛ q̄si ꝑ totū. Hic ḡ determinat q̄d oli dubitabat:scȝ vtrū talis irregłaritatē ɔtraheret. ¶ Glosa sequens signat cōtrarium.sol.ex solutione infert.q.rationis.cui respondet.cui responsioni opponit et soluit.

† Licet enī excōicati maiori ꝛ minori sint exclusi a celebrādo.tn̄ celebrādo nō peccant eq̄liter .et idē in suspenso ꝛ excōicato minori s̄m. Hos. Jo.ā.

h ¶ Nec eligere prohibet. Sȝ ɔtra.s̄.de elec.cū inter. R.et.s̄.de consue.cū dilect⁹.vbi dr̄ ꝙ suspēsus nec eligere nec eligi pōt.s̄.de cōces.ꝑbē.q̄ diuersitatē.hic ꝟo dr̄ ꝙ talis suspēsus eligere pōt: lȝ non eligi.sed illa ꝛ oīa ɔsimilia vt.s̄.e.c.ij.intelligunt de suspēsis ab hoīe.illi enī eligere nō possunt:ꝛ irregularitatē incurrūt diuina officia ꝑsumēdo.s̄.eo.latores.s̄.de eta.et q̄li.cū bone.hic vero loquit de excōicatis siue suspēsis a canone ꝓpter solā ꝑticipationem:q̄ s̄m canones q̄ ꝑticipat cū excōicatis excōicat⁹ est siue suspēsus a sacramētis eccl'ie q̄ suspēsio siue excōicatio appellat minor excōicatio.vt.iij.q.iiij engeltrudā. Sed eadē pena est in suspēso ab homīe et a canone:al's q̄ per participationē:q̄ vtroq̄ casu priuatus est cōione sacramentorū ꝛ diuinis officijs.s̄.de re iudi. cum eterni.et.j.de sen.excō.cū medicinalis.li.vj.et q̄ suspensus celebrat est irregularis: vt ibi dicit. Que est ergo ratio ꝙ in vno eligere possunt:in altero nō? Potest dici ꝙ ideo: q̄ plus ɔtempsit q̄ fecit cōtra legē aiatā q̄ q̄ fecit ɔ legē mortuā.q̄ cōtemnēdo iudicis preceptū:q̄d est factū legis aucte:ꝛ ipsam legē offendit: ꝛ ideo plus punit ꝛ ideo dicit ꝙ miti⁹ agit cū lege q̄ cū ministro legis. ar. ff.de arbi.l.celsus.ꝛ vox viua magis timēda est q̄ vox mortua:et ei potius credi debet in autē.de instru.cau.et fi.§.si ꝟo aliq̄d. col. vj.ꝛ ita i casu hmōi capłi nō est irregłaris q̄ celebrat.suspēsus aūt ab homie ꝛ a canōe si celebrat est irregłaris.in ɔsti. Inno.iiij.s̄.de sen.ꝛ re.iudi.cū eterni.ꝛ.j.de sen.excō.cū medicinalis.li.vj. Sed q̄ est ratio ꝙ suspēsi ꝑ ꝑticipationē excōicatorū pn̄t eligere : alij suspensi nō pn̄t? Ratio est.q̄ suspēsi ꝑ ꝑticipationē nō sunt suspēsi vł interdicti a diuinis officijs:sed ꝑuati sunt cōione sacramētoꝝ per canones:et etiā ꝓpter pctm̄.sicut ꝛ alij in mortali ‡ ɔstituti nō sūt exclusi ab electiōe.s̄.de elec.illa.et ideo pn̄t eligere. Nec sūt irregulares si celebrant.vt hic dr̄. Et eadē rōne debent posse eligi: cū nō sint suspensi a diuinis:rō reddit in lr̄a: vbi dr̄ ei⁹ electio est irritāda ꝓ eo ꝙ eligit ad susceptionē eorū.i.sacramētoꝝ a q̄b⁹ est ꝑuat⁹ a sctis prib⁹.q̄cūq̄ enī eligit ea suscipere tenet.ꝛ q̄libȝ fidelis.j.de pe.et re.oīs vtriusq̄:ꝛ q̄ illis priuat⁹ est nō pōt eligi ad ea:etiā si

Judicem cōtēnens legem offendit.

‡ Forte putat glo. Inno.Host.ponendo hec ꝟba in suis pumis glo. cōicantē excōicato peccare mortaliter de hoc dixi q̄d me.cā.sacris.in vlt.q.Jo.ā.

pñiam egisset de pctō nisi ꝑus absoluatur ab illa suspēsione q̄ isti cta est ꝑ canões.xj.q.iij.excōicatos.ꝛ.c.cū excōicato. qđ nō est de alijs criminosis q̄ per pñiam restituti sunt ad ꝑceptionē sacramētoꝝ: a quoꝝ ꝑceptione ꝑuati erant ꝑpter peccatū. Ber.

a ¶ Iurisdictionis. Minor ergo excōicatio nō repellit a iudicio nec ab agēdo: sed ab illꝫ tantū ꝓhibet q̄ ꝑtinent ad officiū. idem dico in suspenso ab hoīe nisi sit suspensus tā ab offō q̄ꝫ a iurisdictōe: tūc ꝑuat⁹ est spūali ꝛ tpali iurisdictione. ff. s̄. de elec. trāsmissam. vbi elect⁹ ꝛ confirmatus pōt facere ea q̄ sunt iurisdictionis et non ordinis. B.

¶ Glo. se. q̄rit et ar. ꝛ sol. scđo querit et arguit.

b ¶ Sciēter. Sꝫ quid si electores eligāt aliquē excōicatū minori excōicatione quē ipi ignorāt excōicatū: nunqđ valet electio? Arg. est q̄ sic. ex eo q̄ dicit sciēter. sed nō credo: q̄ꝛ ignorantia eorum nō facit eū habilē. s̄. de elec. ĩnotuit. ꝛ cā ꝓhibitionis h̄ signata nichilomin⁹ remanet. vñ supple maxīe: vel poti⁹ qđ dicit sciēter. referas ad ipm excōicatū minori excōicatione: puta q̄ꝛ sciēter ꝑticipauit excōicatis. Sed nūquid ꝑuati sunt iure eligendi qui talem scienter eligunt? Ar. q̄ sic. s̄. de elec. cū in cunctis. ꝛ.c. scp̄tū. ĩ fine.

c ¶ Patribus. xj.q.iij. excōicatos. ꝛ.c. cū excōmunicato. iij. q̄st. iiij. engeltrudam.

d ¶ Priuatus. Hec est cā ꝓhibitionis: q̄ꝛ cū sit ꝑuatus sacramentis ad ea eligi nō pōt: † ꝛ est simile illi q̄ nō est capax q̄ nō pōt ex testamēto aliqđ ꝑcipere. ar. ff. d ꝓba. q̄ testamētuꝫ. ꝛ. ff. de iure fisci. nō ĩtelligit. §. si qͣs palā. ꝛ. l. ita fidei. h̄ enī eēt circūuenire legē: vt ibi dr̄. Et sic est ar. q̄ si aliqͣs ꝓhibet vna via nō est admittēd⁹ ad id alia via. s̄. de ꝑcu. tue. cū suis ꝑcor.

e ¶ Nō carent. Bene dicit q̄ꝛ sacramēta a quocūq̄ꝫ licet criminoso recipiēda sunt. ꝛ valēt. xv.q.vi.c.vlt. dū tñ tolerer. xxviij. dis. cōsulendū ꝛ. s̄. de coha. cle. et mulieꝝ. c. vestra. quia licet sit suspensus a ꝑceptione sacramentoꝝ nō tñ quo ad collationē: vt hic dic̄. q̄ꝛ licet sit suspensus quo ad se nō tamen quo ad alios. ar. s̄. de coha. cle. ꝛ mulie. ca. fi. q̄ꝛ excōicati etiā conferūt ordines. s̄. de or. ab epō. q̄ renū. epis. c. ij. lꝫ nō cōferant executionē: sed isti ꝑticipantes cōferūt executionē: ꝛ iō dicit ꝟtutis nō carēt effectu: q̄cūq̄ꝫ enī habent executionē eam conferre possunt: ꝛ sic est arg. q̄ excommunicatio non transit in tertiam personam. B.

¶ Glo. se. ponit tres lecturas illius ꝟsiculi dūmodo.

f ¶ Dūmō. Hec determiatio dūmō. respicit qđ dicit nō vr̄ amotus a collatione ꝛc̄. q.d. si ex contēptu et ꝯ ꝓhibitionē supioris ingerit se cōioni excōicatoꝝ hoc ipo intelligit remotus a collatione sacroꝝ ꝑpter suā ꝑtinaciā ꝛ ꝯtēptū. ar. s̄. e. c. ij. ꝛ ita ex ꝓpͣ culpa incipit eē suspēsus: sicut q̄ nō est excōicat⁹ ex cōtēptu est excōicatus. xj.q.iij. §. cū ğ. in fine. ꝛ. xxiiij.q.iij. notādū. in fine. ꝛ. j. de sē. excō. ꝑ tuas. ꝛ est ar. bo. ad h̄. j. de exces. ꝓla. c. vlt. de illo excōicato q̄ violauit interdictū h̄ ipso suspensus fuit: ꝛ iō alios excōicare vł suspēdere nō potuit. vt ibi dr. vñ tanq̄ꝫ suspēsus conferēdo ecclīastica bñficia nō cōfert effectū ꝟtutis sacroꝝ. s. executionē ordinis q̄ est effectus ordinis: lꝫ cōferat caracterē si in forā ecclīe cōferat. ꝑterq̄ꝫ in baptismo. q̄ꝛ a quocunq̄ꝫ detur in forā ecclīe ꝓficit ad salutem quo ad oēm suū effectuꝫ. s̄. de sum. tri. c. j. ad fi. q̄ꝛ illud est sacramentū necessitatis: qđ nō cōtingit ĩ alijs sacramētis. s̄. de consue. q̄ꝫto. ꝛ ita ꝑpter cōtemptū supioris dꝫ excōicari. vt h̄ dicitur. Quidam ‡ hoc intelligūt cū supior in ꝑcepto facto ꝑticipantib⁹ excōicato h̄ interdicit suspendēdo † eos si ꝯfecerint: sed de h̄ nemo dubitat. Vel posset dici q̄ tunc primo remotus est a collatione

a vel ea que ratione iurisdictiōis[a] sibi competūt exercere. ¶ Si tamen sciēter[b] talis electus fuerit: eius electio est irritanda pro eo q̄ ad susceptionem eorum eligitur: a quorum perceptione a sanctis patrib⁹[c] est priuat⁹[d]. ¶ Peccat autem conferendo ecclesiastica sacramenta: sed ab eo collata virtutis non carent[e] effectu: cuꝫ non videatur a collatione sed ꝑticipatione sacramētorum (que in sola consistit perceptione) remotus. ¶ Dummodo[f] non in cōtemptum ecclesiastice disciplie: videlicet contra prohibitionem superioris communioni excommunicatoruꝫ pertinaciter[g] se ingesserit: in quo casu est anathemate feriendus.

De clerico non ordinato ministrante.

Hormisda papa.

¶ Clericus ministrās in pertinentibus ad ordinē quem nō habet deponendus est: et amplius non ordinandus. Cap. j.

Si quis baptizauerit[h] aut aliqđ diuinum officium exercuerit non ordinatus: propter temeritatem abijciatur de ecclesia: et nunq̄ꝫ ordinetur.

cum fuerit excōicatus propter contemptum: ꝛ sic planum est.

g ¶ Pertinaciter. Quasi ex contēptu ꝛ studiose ꝑticipat: vñ ꝑpt hoc est anathemate puniendus sic. j. de sen. exc. qđ in dubijs.

¶ Rub. de clerico non ordinato ministrāte. ¶ Supra visum est de ordinatis celebrantib⁹ post officiū interdictū: nunc merito subnectit de nō ordinatis ministrātibus ordine nō collato. Ab.

Urba. iij. legiosi. epo.

¶ Dyaconus missam celebrās ad sacerdotium non promouetur: et a dyaconatu suspenditur ad tempus: sed in beneficio poterit ad tempus dispensari.

Capitulum. ij.

Ex litteris. t. f. innotuit nobis. q̄. I. dyaconus cum non imposuisses ei manuꝫ[i]: missarum celebrationem vsurpare presumpsit[k]: ꝛ. j. ¶ Con. t. r. q̄ ad sacerdotis officium non poterit promoueri[l]: a dyaconatu quoq̄ꝫ biennio vel triennio pro tua maneat prouisione suspensus. De beneficio[m] auteꝫ misericorditer agatur cum eo: ne sustentatione priuatus: ad seculi negocia[n] reuertatur. Ut autem securius ei possis hanc misericordiam[o] facere: de agenda penitentia diligēter circa eum curam nō desinas exhibere: salubrius[p] autem sibi absq̄ꝫ dubio prouidebit: si ad regularem vitam se duxerit transferendum.

De clerico per saltum promoto.

Inno. iij. bonon. episcopo.

¶ Qui ignoranter per saltū de subdyacono fit presbyter: post pñiam in dyaconum ordinatur: et postea potest secuꝫ in sacerdotio dispensari. Capitulū. j.

Si qͣs baptizauerit. ¶ Casus. Statuit Hormisda pa. q̄ si aliqͣs non ordinatus ita ꝓsūptuosus fuerit vt nllā necessitate instante tanq̄ꝫ esset ordinatus baptizauerit aut aliquod diuinū officiū exercuerit: ꝑpt suā ꝓsumptionem abijciat ab ecclesia ꝛ nunq̄ꝫ ordinetur. ¶ No. q̄ in necessitate quilibet baptizare pōt. Itē nota h̄ penā nō ordiati ministrātis. B.

b ¶ Si quis baptizauerit. Intellige ac si esset ordinat⁹: ꝛ ei liceret ex officio tunc punit. ꝑut hic dicit: secus si ĩ necessitate q̄ꝛ tunc licituꝫ est † cuilibꝫ. xxx.q.j. ad limina. ꝛ. xciij. di. dyacones. etiā ab heretico ꝑt recipi baptismus tēpore necessitatis. de cōsec̄. dist. iiij. a quodā. dūmō in forā ecclīe. xxiiij.q.j. si quē forte. ꝛ. s̄. de sum. tri. c. j. §. sacramentum.

Ex litteris. Cōis diuisio. Scđa ps ibi: ꝯsultationi. Ab. sic. ¶ Casus. Quidā dyaconus. I. nomine āteq̄ꝫ esset in ꝑsbyterū ordinatus missaꝝ solēnia vsurpare ꝓsūpsit. q̄ritur qđ iuris sit de illo. Rñ. pa. q̄ ad officiū sacerdotis nō poterit ꝓmoueri. sed a dyaconatu biēnio vel triēnio ꝰm qđ dyocesano visū fuerit suspēsus maneat. de bñficio aūt poterit cū eo misericordit agi ne sustentatiōe ꝑuat⁹ ad seculi negocia in cleri opprobriū reuertatur: vt cū eo securius dispenset sibi cōdigna pñia imponat: salubri⁹ tñ faceret si ad vitā regularē se transferret. ¶ No. hic penā illoꝝ qui celebrāt non ordinati: puniūtur enī in eo in quo peccauerunt. Itē pene sūt arbitrarie. Ber.

i ¶ Manum. De q̄ habes. s̄. de sacra. nō iterā. c. ꝑsbyter. vbi de h̄ ꝛ. xxiij. di. pbr̄ cū. q̄ si omissa fuerit nō est ordo reiterād⁹: sꝫ statuto tpe etiā supplēdū. vt dr̄ ĩ decr̄. ꝑdicta: pbr̄. sꝫ h̄ nec ordinē nec manus ĩpositionē recepit ꝑut seqt: vbi dicit ad sacdotꝫ officiū ꝛc̄.

¶ Glosa sequens reci. per. q. an conficeret.

k ¶ Presumpsit. Bene dicit vsurpare: q̄ꝛ nō cōfecit cū virtutem illā non haberet: q̄ꝛ solus ille conficit q̄ rite fuerit ordinatus. s̄. de sum. tri. ca. j. §. vna. ar. ad hoc. lxviij. di. pbr̄i. et. j.q. vij. daibertum. ꝛ. s̄. de iure pa. q̄ autē. ‡ in fi. ꝛ de conse. di. j. c. j. in fine. secus in deposito. vt. s̄. ca. ꝓxi. ꝛ. ca. si quis dictum est.

l ¶ Promoueri. Sine dispensatione. ꝛ sic punit in eo in q̄ delic̄t vt. s̄. de ĩmu. ec. c. vl. cū suis cōcor. ꝛ. ff. de fur. l. q̄ vas. §. q̄ furē. B.

m ¶ De beneficio. Sic. l. di. studeat. xxviij. di. presbyterum.

n ¶ Negocia. Quia hoc redundaret in opprobriū clericorum: cū ipse clericaliter viuere teneat sicut depositus. lxxxj. di. dictū. ꝛ ar. xciij. di. dyaconi. ibi mendicat infelix ꝛc̄. ꝛ ne cogatur in clerici opprobrium mendicare. s̄. de renū. ad supplicationem ꝛc̄.

¶ Glosa sequens querit et soluit.

o ¶ Miam. Ut ipe possit ad dyaconatū redire post tps statutuꝫ: ꝛ ad bñficiū si digne penituerit. Sed nunqđ epͣs posset dispensare cū eo vt saltē ad sacerdotiū ꝓmoueretur post pñiaꝫ? Nō credo † q̄ꝛ papa h̄ ei ꝓhibere vr̄ h̄. Sꝫ dic q̄ ꝑt: q̄ꝛ papa h̄ exꝓsse nō ꝓhibꝫ.

p ¶ Salubrius. Ut. s̄. de symo. mattheus. in fi.

¶ Rub. de cle. per saltū ꝓmoto. ¶ Quia interdum nō ordinati ministrāt: interdū ꝓpostere ꝛ ꝑ saltū ꝓmouent: merito de his subdit. De matia plene habet. lij. di. c. sollicitudo. ꝛ ibi optīa glo. Ab.

† An nec ad dignitatem nec ad simplicē clericatū eligi poterit ꝰm Inno. Sit ergo caut⁹ eligēd⁹ vt primo cōfiteatur et absolutionem obtineat ꝰꝫ Pe. dicit tamē q̄ cuꝫ ꝓmoto añ absolutionem dispēsabit epus ex q̄ est occultū: imo nec propter occultū posset etiā eum remouere de tēpo. or. ex tenore. ꝛ c. fi. Io. an.

‡ Inno. seꝫ post cuius apparatuꝫ fuit hec glo. Io. an. † Istud nō liceret homo

die inferioribus a papa nisi ꝑuasta forma decre. de sent. excō. statuim⁹. ꝛ.c. cōstitutionem li. vj. vt eo. lib. et eo. titu. statutū. li. vj. Io. and.

† Ita q̄ ex eo meretur nō demeretur ꝰm Tā. Ioan. and.

Diuisio.

‡ Et de conse. dist. j. ca. j. ad fi. lau. et quid hic dixit Goff. ibi vide sup j. glo. Io. ā. † Idē ho. ꝛ G. in spe. de lega. §. nūc de epoꝝ. ꝟ. xviij. q̄ꝛ sic cū ordinato qui suspensus celebrat ipe solus dispensat ergo et cū nō ordinato q̄ magis peccare videt. et hoc in suscipiēdo in suscepto ꝛ l beneficio secus vt hic Inno. in decre. dilect⁹. de tēpo. ordi. simpliciter dixit epꝫ dispēsare posse cū nō ordiato ministrāte per h̄ capl̄ꝫ Ioan. an.

Diuisio. Tue. Cōmunis diuisio Scđa pars ibi: mandam⁹. Abb. ¶ Casus. Quidam subdyacon⁹. P. nomine dyaconatus ordine ꝑtermisso se fecit in presbyterū ordinari: postmodū ꝯfessus fuit in secreto epo suo se nescire si res taliter se haberet. sed ex quo boni viri hoc asserebāt inter quos fuerat conuersat⁹ credebat assertioni eorū cū tunc tēporis quo inferiores ordines susceperat constitutus esset īfra ānos discretionis. quesiuit eps a pa. qđ esset de eo agēdum: vnde mādat ei q̄tenus cōdignam penitētiam pro hmōi negligentia ei imponat: qua peracta ipm in dyaconum ordiare procuret. quia nō intelligitur iteratum quod nescitur esse factum: et ita de mia permittat eū ministrare in ordine sacerdotis. ¶ Nota q̄ nō debz quis ministrare in maiori ordine nisi habeat inferiores. Item nō dicit iteratum qđ nescit esse factum. Bernardus.

a ¶ Nescire. Et sic crassa et supina fuit ignorātia: et ideo ipm nō excusat. §. de or. ab episcopo qui renū. ca. j. §. de cle. excom. mi. ca. pe.

¶ Glosa. seq. ponit differētiam matrimonij carnalis ad ordinem. Secundo q̄rit an impubes ordinat⁹ ⁊c. ar. q̄ nō. soluit cōtrariū vacillādo.

b ¶ Discretionis. j. annos discretiōis bene recipit q̄s sacros ordīes: licz cōferri nō debeāt † et qui ordinauerit puniri debet: et ordinato interdicenda est executio vsq; ad etatē legitimā. §. de temp. or. vel nō est cōpos mentis: licet secus sit in mrimonio carnali ‡ nisi malicia suppleat etatē. §. de despō. impu. de illis. et. c. vlti. et sic nō est semp similitudo inter carnale mrimoniū et spirituale Sed nūquid isti taliter ordiati tenent ꝯtinere cū venerit ad legitimam etatē? Arg. q̄ nō. q: cōtinentia res est voti et nō ꝑcepti. xxxij. q. j. integritas nō credo q̄ possit cōtrahere: maxime si dicat q̄ ordo habeat votum continentie annexum. sic ergo compellitur cōtinere: et ita facit ordo qđ votū facere nō posset: q: in tali etate non tenet votū. §. de reg. ad nr̄am. et. c. significatū. cū suis similib⁹. Sed equius videt q̄ cōtrahere posset si cōtradicat ante. xiiij. an. sed qđ pri⁹ dixi verū est: q: statim anteq̄ ordinaret debuit ꝯtradicere et nullo modo cōsentire. ⁊ si simpliciter coactus ordinat⁹ fuisset non recepisset caracterem. §. de bap. maiores. §. vlt. ver. finem.

c ¶ Iteratū. De cō. di. j. eccle. ⁊. c. solēnitates. ⁊ de cō. di. iiij. placuit

¶ Glosa sequens querit. ponit opi. Hug. demū. opi. vin. quam approbat. secundo querit et soluit.

d ¶ Ministrare. In casu isto epus suo iure dispēsare pōt: vt satis colligitur ex hac lr̄a. sic. lij. di. sollicitudo. et. §. de sacra. nō iterā. pastoralis. Sed qđ si nullū minorē ordinē habuit ⁊ ꝓmoueat ad sacerdotiū vl' ad aliū ordinē sacrū: nūq̄d recipit ordinē? Lau. dixit q̄ nō: q: si laic⁹ ordinet in sacrū ordinē nihil recipit. ar. xl. di. sicut vbi dicit sicut viri ⁊ mulieris coniunctio vnū facit corp⁹: ita clericatus ⁊ sacerdotiū vnum faciūt ordinē. sed si aliquē de minori habeat. recipit sacrū. Vin. dicit ꝯtra q̄ bn̄ recipit q̄s sacrū ordinē: ēt si nullū habeat de mīorib⁹ ꝑter epalē: quē nemo recipere pōt nisi sit saltē sacerdos ar. §. de excel. ꝑla. ex lr̄is. ibi cū igit pontificale officiū siue altaris. ⁊c. ⁊ istud veri⁹ videt. Sed qđ si ordinat in epm pretermisso dyaconatu vel subdyacōatu? Eps est: dū tn̄ fuerit sacerdos † sed illū ordinē quē nō habuit alijs cōferre nō potuit. ar. j. q. j. gratia. ⁊. c. ventū. et. q. vij. daibertū. de cōse. di. iiij. quomodo.

¶ Rubrica de eo qui furtiue ordinem suscepit. ¶ Interdum etiam repeviuntur aliqui non solum qui per saltum. vt. §. qui furtiue ordines recipiunt. i. qui sine ordinatione ⁊ licentia superioris et sine examinatione: quia ingerunt se cum multitudine ordinandorum ignorante ordinatore: merito de his subdit. Ad materiam faciunt ca. salonitane. lxiij. dist. et. ix. q. ij. lugdunen̄. Abbas.

† Nisi in etate hodie termiata ꝑ cōsti. cle. de eta. et qua. generalem Joan. and.

‡ Supple qđ a tali cōtractū nullū ē nisi ⁊c. Jo. and.

Ordinat⁹ ad sacros in minori etate: poterit ma c trimoniū cōtrahere

Sacerdos an sit censendus q̄ sine alijs ordinib⁹ est ī sacerdotem ꝓmotus.

† Bar. bri. contra. lij. di. sollicitudo. nō cōtra dicit decre. ex lr̄is. quia nō loquit d ordie sed de

Tue littere ꝯtinebant q̄ (sicut ex relatione quorūdam receperas. P. pbr̄ dyaco. ordie pretermisso se fecit ad sacerdotij ordinem promoueri. Ipe tibi quoq; secreto confessus est se pro certo nescire[a] si res taliter se haberet. Sed ex quo boni viri hoc asserebant inter quos fuerat cōuersat⁹: credebat assertioni eorū: eo q̄ tempore quo ordies inferiores susceperat infra annos discretionis[b] fuerat constitutus: et. j. ¶ Mandamus quatenus cōdignam penitentiam pro hmōi negligētia iniūgas eidem: qua peracta (q: nō intelligitur iteratū[c] quod factum esse nescit) ipm in dyaconū ordinare procures: et sic de misericordia eundem ministrare[d] ꝑmittas in ordine sacerdotis.

¶ De eo q̄ ordinem furtiue suscepit.

Alexan. iij. linconen̄. episcopo.

¶ Qui furtiue recipit ordinē: si ꝯ hoc faciētes lata erat excōicatio: sine dispensatiōe pape in sic suscepto mīstrare vel ad supiorē ascendere nō potest: sed si excōicatio lata nō erat: eps et abbas poterunt dispensare. h. d. cū duobus sequentibus. Capl'm. j.

Veniens ad nos P. nobis exposuit se furtiue[e] ordinez dyaco. suscepisse. ¶ Unde. f. t. r. q̄ si non fuit a te vel ab aliquo archidyaconorū[f] vl' ꝑlatorꝫ tuorꝫ sub anathematis intermiatiōe ꝓhibit⁹ tu ipse in ꝓmotione ipius ad sacerdotale officiū cōdigna satisfactione iposita (nisi alia īpediāt) pro arbitrio tuo dispēses[g]. ¶ Si vero[h] interminatio anathematꝭ sup hoc facta est: moneas eū vt in aliquo monasterio seu canonia habitū suscipiat regularē: cui ex quo in habitu illo aliquāto tempore fuerit laudabiliter cōuersatus: poteris misericorditer[i] prouidere: alioquin nulla ratiōe cōcedimus eum ad sacerdotalem ordinem promoueri. ¶ ele. iij.

¶ Sūmatū est. §. c. pxi. Ca. ij.

Cum. H. lator ꝑn̄tiū sicut nobis sua q̄stione mōstrauit: ad tuā (ordiatiōis cā) ꝑn̄tiā accessissꝫ iuxta cōsuetudinē ꝑrie sibi q̄ttuor miores[k] ordies ꝯtulisti: qb⁹ nō ꝯtēt⁹ subdyaconatū

Veniens. Pria ps narrat factū. Scđa ibi: vn̄. ponit responsio distinguēs: et scđa subdiuidit. Tertia ibi: si vero. Ab. si. ¶ Casus. Clericus q̄dam. P. nomie accessit ad pa. exponēs eidē se furtiue dyaconat⁹ ordinē suscepisse. vn̄ mādat pa. epo. dyoc. q̄ si nō fuit ab ipo vel ab aliquo archidyaconorū suorū vl' ꝑlatorum sub interminatiōe anathematꝭ ꝓhibit⁹ cōdigna pnīa sibi īposita promoueat ipm ad officium sacerdotis dispensatiue ꝓ arbitrio suo: nisi alia īpediāt. Si vero excōicatio super hoc facta fuit ipm moneat vt in aliquo mōasterio seu canonia habitum suscipiat regularem. et postquā fuerit ibi aliquo tēpore laudabiliter ꝯuersatus poterit cū illo misericorditer prouidere. alioquin nulla rōne pa. permittit eum ad sacerdotiū ꝓmoueri. ¶ Nota q̄ archidyacōi ⁊ alij prelati possunt excōicare. Itē cū eo q̄ post excōicationē furtiue ordinatur nō potest eps dispensare al'as pōt. quia excōicat⁹ diuinū presumit officium exercere. Item arg. q̄ ingressus religionis non tollit irregularitatem. Ber.

executione ⁊ hoc placꝫ. Joan. and.

e ¶ Furtiue. Furtiue ꝓmouet q̄ circa cōsciētiam sui epi et sine examinatiōe promouetur. lxiij. di. extra cōsciētiā. et. xxiij. dist. quando.

Furtiua ꝓmotio.

f ¶ Archidyaconorꝫ. Ar. q̄ archidyacon⁹ potest excōmunicare et q̄ habꝫ iurisditionē. §. de elec. dudum. ij. et. §. de offi. or. cum ab ecclīarum. vbi de hoc.

¶ Glo. se. ar. et id approbat et remittit. ponit lecturam innocentij.

g ¶ Dispenses. Hic est op. ar. q̄ epi nō pn̄t dispēsare cū illis q̄ excōicati diuinū officiū exercere presumūt. et. j. eo. c. vlti. vbi dicitur idem: q̄ eo ipso q̄ dicit tu ipse pro tuo arbitrio dispenses: si excōicatio lata nō fuerit: intelligitur prohibere cum lata fuerit ‡ quia sic excōmunicatus recipit ordinē. ar. xxv. di. qualis. qđ est verū sic. j. de sen. excō. cū illorū. De hoc dictū est. §. de cle. ex. mi. clerici. Papa. innocen. iiij. tamen dicit q̄ iste nō erat excōicatus: et tamē propter interminationem excōicationis solus papa hic dispensat.

‡ Dicit ho. q̄ cū furtiue ordinato etiā si excōicatio lata n̄ fuerit rōana eccl'a de facili nō dispensat nisi religionem igrediatur. Joan. and.

¶ Glosa sequens arg. et reprobat.

h ¶ Si vero interminatio. Ar. q̄ si iudex dicat ꝑcipio sub īterminatiōe anathematꝭ q̄ ꝯ faciēs sit excōicat⁹. sic. §. de loca. c. j. qđ nō est verū. Expōe ergo v̄ba illa ⁊ ītellige. vt dixi. §. de symo. sicut tuis. et intransitiue ītellige ista verba intermiatio anathematis. i. itcrminatio que fuit anathema sub conditiōne facta vt exponitur in decre. sicut. et ita nulla contrarietas vel dubitatio est.

¶ Glosa sequens exponit arg. et remittit

i ¶ Misericorditer. Nō tuo iure: sꝫ de auc̄te pape: vt sequit. alioquin nulla rōne cōcedim⁹. ⁊. j. eo. c. vlt. itē est hic ar. q̄ igressus religionis nō tollit irregl'aritatē. j. e. c. vlti. De h dixi. §. de aposta. c. ij.

Diuisio. Cum. H. Primo narrat factū: cui scđo respōdēdo distiguit ibi: q: vero. Ab. sic. ¶ Casus. Quidā. H. nomine accessit ad epm tempore ordinatiōis et iuxta cōsuetudinem patrie cōtulit ei quattuor miores ordines: q̄bus nō cōtentus furtiue ꝑter cōsciētiā epi ordinē subdyacōat⁹ accepit. postmodū vidēs q̄ male fecerat ad papā accessit rem sibi exponēs/ q: ipe mltū excessit. mādat dyoc. epo vt eū in miorib⁹ ordib⁹ mīstrare ꝑmittat. Si vero domū religiōis ītrare voluerit. si al'as dign⁹ fuerit: abbas su⁹ si voluerit in alijs ordib⁹ cū eo poterit dispēsare. ¶ Nota q̄ oēs miores ordines vna die possunt cōferri. Itē codē die nō debet q̄s accipe miores ordīes cū ordīe sacro. Itē fauore religiōis fit qđ al's nō fieret Item cū tali si religionē intrauerit potest abbas dispensare. Ber.

k ¶ Minores. Hic ergo habes exp̄ssum q̄ oēs minores ordines vna die cōferri pn̄t. ar. ad h. §. de tēp. or. c. j. vbi idefinite loq̄t de h.

† Inno. in decre. dilectus. de tẽpo. ordi. simpliciter tenet epm dispensare posse ẽm distinctiõem decre. pxi. posset dici ẽm Hostiẽ. qꝫ qtũ ad minores ẽt furtiue receptos dispensent epi ad hocquod legitur ꝛ not. ṡ. de biga. c. ij. In sacris vero ita est inter dicta qꝫ nec papa dispẽsat de facili ẽm qꝺ dixi. ṡ. ca. pxi. sup. iij. glo. Joan. and.

a ¶ Permittas. Hanc pmissionẽ intellige ẽm tenorẽ. † ṡ. eo. c. pxi. ꝛ. j. c. pxi. si excõicatio lata fuit vel non fuit: quia tunc nõ põt: alias suo iure poterit dispensare.

b ¶ Si voluerit. j. de sen. excom. cum illoꝝ. tamen si excõicatꝰ ex certa scientia ordinem recepisset: non posset. vt ibi dicitur.

tentia excõmunicationis siue suspensionis. Item pena vnius debet alijs timorem inferre. Ber.

f ¶ Charitate. xvj. q. j. predicator. ṡ. de censi. cum apl's. xviij. q. ij. hoc tantum. xciiij. di. dictum.

g ¶ Exactiones. Sic. ṡ. de immu. eccle. aduersus.

Innotuit Cõis diuisio Scda ps ibi: consultationi. Ab. sicu. ¶ Casus. Quidã clericus. G. noĩe et duo alij cũ lr̃is epi sui accessert ad epm seguntiñ. vt ordies reciperẽt ab eodẽ. eps dũ accederet ad ordinationẽ excõicauit q̃ cũqꝫ se ad duos sacros ordines ingereret. p̃dicti cl'ici nihilominꝰ subdyaconatꝰ ꝛ dyaconatus ordines susceperũt furtiue. q̃ritur quid iuris sit de illis. rñ. pa. qꝫ illi d' iuris rigore nõ debẽt in susceptis ordinibꝰ ministrare. sed si ad religiões voluerint se transferre p acta pnia si laudabilit' ibi fuerint ꝯuersati dyocesanus illorũ de licentia pape cũ eis poterit dispensare vt ĩ susceptis ordĩbꝰ ministrẽt. ¶ No. qꝫ nullꝰ duos sacros ordines eodẽ die recipere debet. Itẽ fauore religionis facilius cũ aliquo dispensatur. Itẽ q̃ post excõicationẽ latam ne aliq̃s recipiat simul duos sacros ordines eodẽ die hos susceperit: eps cũ illo dispensare nõ potest tãqꝫ cũ eo qui excõicatus diuina p̃sumpsit. Item arg. qꝫ ingressus religionis non tollit irregularitatem. Ber.

c ¶ Ordines. Scilicet sacros qui simul codez die ꝯferri nõ debẽt. ṡ. de tẽp. or. litteras. ꝛ. c. dilectus. ad duos vero mio res vel etiaz q̃ttuor põt aliquis pmoueri. ṡ. px. sed idem esset si de mioribꝰ: si phibitio excõicationis facta fuisset de minoribus licet possit conferre minores: quia si nõ vult aliquẽ pmouere ad duos minores vel plures nõ cõpellit': immo de iure interstitia etiam temporum seruanda sunt. lxxvij. di. singulis.

temerario ausu recepit. ¶ Quia vero idem clericus in hoc facto multũ excessit. Mã. q̃tenꝰ eum in minoribus dũtaxat ordinibꝰ
a celebrare pmittas[a]. Si vero domũ religionis intrauerit: ꝛ vita ꝛ mores eius exegerint: abbas
b (si voluerit[b]) in alijs poterit ordinibus dispensare. Idem.

¶ Summatũ est. ṡ. ca. j. Ca. iij.

Innotuit nobis qꝫ. G. clericus et alij duo de dyocesi tua ad. G. quondã segũt. epm vt ordines reciperẽt ab eo accesserunt. Cũqꝫ ab eodem epõ sub excõicatiõis snĩa fuisset inhibitũ:
c ne quis se ad duos ordies[c] suscipiendos ingereret: p̃dicti clerici nihilominus subdyaconatus et dyaconatus ordinẽ clandestine susceperũt: ꝛ. j. ¶ Consul. t. t. r. qꝫ ordinati in susceptis ordinibus: de iuris rigore ministrare nõ de
d bẽt[d]. Verũtñ si ad religionẽ aliquam voluerint se transferre: et pacta pnia p arbitrio tuo eis iniuncta ibidẽ laudabiliter fuerit cõuersati: pcessu tpis cũ eis po
e teris de nr̃a lnĩa[e] dispensare: vt postmodum susceptorum ordinum executione letentur.

¶ De excessibus prelatorum et subditorum.

Alexander. iij.

¶ Monet prelatos abstinere a grauaminibus subditorũ: ꝛ aliqua enumerat: ꝛ geminatam penam imponit ꝯfaciẽtibꝰ. Ca. j.

Peruenit ad audientiã nostraz: ꝛ. j. ¶ Cũ aũt p̃sbyteros q̃si filios ꝛ fratres benigne ac frater
f na debeatis charitate[f] fouere. Man. q̃tenus ĩ eos tallias ꝛ ex
g actiones[g] ĩdebitas exercere nul
h latenus p̃sumatis[h]: nec de cetero irratiõabiliter grauetis: vel ĩhoneste tractetis eosdẽ: aut sine iu
i dicio capl'i[i] suspẽdere: vel eorum ecclesias interdicto subijcere at
k tẽtetis: neqꝫ duas eccl'ias[k] quarum vnã sufficere videbitis per mittatis illos tenere: nec aliquẽ
l excõicare sine ordine iudiciario[l] p̃sumatis. ¶ Scituri p certo qꝫ si hmõi rumores de vobis iterũ ad aures nostras puenerint: pro tantis excessibus vos taliter pu
m niemus[m] qꝫ timore pene vr̃e ce
n teri[n] a similibus abstinebunt.

Idẽ cantuarieñ. archiepõ.

¶ Nõ põt eps sine cã ecclesiã alteri subiectam ab illiꝰ subiectione ꝛ obsequio liberare. Ca. ij.

Ad hec: qm̃ eps plr̃es eccl'ias a ꝯsuetudine ꝛ obsequio archidyaconorũ liberas ꝯstituit ꝛ imũes: p qꝺ redditꝰ di
o minuit[o] eorũdẽ. ¶ Mãda. q̃te. factũ epi sup h̃ corrigas ꝛ emẽdes: ꝛ ita puideas qꝫ p̃fatis archidya

h ¶ Presumatis. Debẽt eñi seruare manus suas inoxias deo et legi ꝛ p̃ncipi: nulliũqꝫ ptigere lucrũ. ĩ autẽ. de mã. p̃n. §. j. col. iij. ꝛ. C. de supidictis. l. vna. li. x. ff. de dã. infec. ex dãni. j. rñ. ꝛ in auẽ. de col. §. ꝛ h' quoqꝫ † col. ix nisi ex magna ꝛ g̃ui causa. xvj. q. j. §. nouellarũ. ꝛ. ṡ. de cẽsi. cũ apostolꝰ.

† Exactores fiscaliũ priuataruz causarũ executionẽ nõ suscipiant ne publicarũ functionũ occasione subiecti ledantur. Joan. and.

i ¶ Capl'i. Sic. ṡ. d' his q̃ fi. a ma. par. ca. q̃siuit. et ita eps snĩaz excõicatiõis siue suspensiõis sine capituli ꝯsensu ferre nõ debet. arg. xv. q. vij. eps nulliꝰ. cũ hec pena maior sit in eccl'a. xxiiij q. iij. corripiantur. ideo merito requirit consensum capituli.

k ¶ Neqꝫ duas eccl'as Quarũ vna non dependeat ex altera. ṡ. de eta. ꝛ quali. eam te. vel nisi sint ita pauperes qꝫ propriũ nequeãt sustentare rectorẽ vt ibiꝺ. ꝛ. x. q. iij vnio. vel vnã habeat in titulatã aliã cõmendatã. xxj. q. j. qui plures.

l ¶ Iudiciario. Et ita habes hic qꝫ ordo iudiciarius seruari dꝫ ĩ snĩis excõicatiõis siue suspẽsiõis. vt. ij. q. j. nemo. ar. ij. q. j. deus oĩpotẽs. ꝛ. ṡ. de ap. rep̃hensibilis. et seruatur et attendit' ordo iste si legitia admonitio fiat: vel si nõ fiat p vnũ mensem ingressum eccl'ie sibi nouerit int'dictũ. j. de sen. exc. sacro. ꝛ ca. cũ medicinalis. lata tamẽ tenet. xj. q. iij. si epi scopus forte.

d ¶ Non debent. Immo de rigore sunt deponẽdi. j. de sen. exc. cũ illorũ. q ꝯ snĩam excõicationis recipiũt ordines. arg. ṡ. de cle. ex. ¶ Glosa sequens soluit questionem et arg. [mi. latores.

‡ Et intellexit h' Hosti. de susceptis in hoc ordine nã ĩ priꝰ susceptis posset epus dispẽsare suo iure ad hoc. ṡ. tit. ij. c. ij. vel ẽm eum hic excõicatus pmotꝰ fuit vñ irregularis: et sic solus papa dispẽsat. Joan. and.

e ¶ Licẽtia. Sic. ṡ. e. c. j. sed ad sacerdotiũ p hanc licentiã non poterit dispensare: cũ de susceptis ordinibꝰ hoc dicat ‡ ꝛ est arg. qꝫ ingressꝰ religiõis nõ tollit irregularitatẽ. ṡ. e. c. j. ꝛ. j. q. vij. si q̃s oẽm.

¶ Rubrica de exces. prela. ¶ Supra visum est de varijs excessibus subditorũ: sed ne p̃lati subditorũ supbirent subijcit de eoꝝ excessibꝰ. Vel aliter ꝛ meliꝰ. Supra visũ est g̃naliter de varijs excessibus tã prelatorũ q̃ subditoꝝ: nunc subijcit rub. specialẽ de prelatorũ excessibꝰ. Ab. De hac mat'ia hr̃. lxxxvj. di. p totũ. ij. q. j. p totũ.

Peruenit. Due sunt partes. Secũda ibi: scituri. Abbas. ¶ Casus. Epi/pbr̃os/ꝛ alios clericos q̃si filios ꝛ fratres fraterna debent charitate tractare: sed ipi cõtrariũ faciebant: et nisi ad voluntatem suã eis pecuniã soluerẽt diuinum officium interdicebãt eisdem. vnde mãdat pa epis quatenus in eos tallias et exactiones ĩdebitas exercere non p̃sumãt nec de cetero illos grauent indebite vel tractent inhoneste: ꝛ sine consensu capituli sui ipsos suspendere vel eoꝝ ecclesias interdicere non presumãt: neqꝫ duas ecclesias quaꝝ vna sufficiat eos habere permittãt. nec aliquos excõicent sine ordine iudiciario. Scituri qꝫ si contra fecerint pa. eos taliter puniet qꝫ timore pene sue alij a similibus abstinebunt. ¶ Nota qꝫ epi subditos aggrauare indebite non debent. Item sine consilio capituli non debent suspendere clericos. vel ecclesias interdicere. nec excõmunicare sine ordine iudiciario. Et sic nota qꝫ ordo iudiciarius seruari debet in sen-

m ¶ Puniemꝰ. Extraordĩarie. ĩ autẽ. de sã. epi. §. oĩbꝰ aũt ‡ col. ix

‡ Iniuste p̃uans subditũ cõione p suũ superiorẽ q̃tũ sibi iustũ visum fuerit cõione priuabit'. Jo. and.

n ¶ Ceteri a similibus. Sic. ṡ. de male. c. j. ꝛ. ṡ. de iude. ad liberãdam. ꝛ. ṡ. de of. or. irrefragabili. ꝛ. ij. q. vij. quapropter. Ber.

Ad hec. Epi ecclesias archidyacõis subiectas ab eis liberare non possunt. h. d. Secunda pars ibi: mandamus. Ab. sicu. ¶ Casus. Quidam episcopus suffraganeus cãtuarieñ. archiepi plures ecclesias constituit immunes a consuetudine et obsequio archidyaconorũ: pp̃ter qꝺ redditus eorum diminuit. peruenit h' ad pa. vnde mandat archiepiscopo predicto quatenus prefatum episcopum super hoc corrigat et emendet: et ita prouideat qꝫ archidyaconis sua iura seruentur illesa in eoruz ecclesijs: ꝛ presbyteri illis debitam exhibeant reuerentiam et honorem. ¶ Nota qꝫ episcopi iura archidyaconorũ et etiam aliorũ prelatorũ diminuere non possunt: nec eorum iurisdictionem eis auferre. Ber.

o ¶ Diminuit. Et male: quia non debẽt episcopi ius suum alicui diminuere citra eius cõsensũ. C. de iur. reipu. l. j. li. xj. ꝛ. C. de emã. l. nec auus. ꝛ. ṡ. de ec. edi. ad audientiam. ij. ꝛ. C. de cõi agro deserto. quicunqꝫ. in fi. lib. xj. ꝛ est arg. qꝫ episcopus in alterius preiudicium non potest dare priuilegium. arg. ix. q. iij. conquestus. et. c. p principalem. ꝛ. ca. nunc vero. Lau. Sed quid si mortuus sit archidyaconus: nunq̃d episcopꝰ cũ capitulo põt preiudicare futuro archidyacono in aliquibus obsequijs liberando clericos vel subtrahẽdo iuri archidyaconatꝰ? Vin. dixit qꝫ sic. ar. ad h'. xij. q. iij. c. vlt. quod parũ facit. et. xvj. q. j. §. sicut duo. et. c. statuimus. ꝛ de conse. dist. j. omnes. et. j. eo. sicut. et arg. ṡ. de consti. cum accessissent. vbi ex toto suppressa fuit dignitas. † Arg. ꝯ. ṡ. ne se. va. per totum. et ṡ. de consti. ca. pe. ꝛ. ca. cum accessissent. vbi de hoc. quod veriꝰ videtur. Hodie tamen hec questio est de archidya. determiata. per decre. inno. iiij. de re. eccle. alie. dudũ. Ber.

† Fatetur Ho. dignitatem ex toto supprimi posse sed dignitate manẽte q̃diu vacat dicit nõ posse illi preiudiciũ g̃nari. ne se. va. p totũ. an vero ex cã possit fructꝰ ad tẽpus retineri remittit ipe inno. ṡ. vt eccle. bene. c. vno. ĩ fi. Jo. and.

¶ Gl. se. ar. alle. ꝯtrã ꝛ ibi remittit. scꝺo ar. ꝛ r̃mittit. t'tio lr̃az expõit

a ¶ Consuetudines. Arg. ꝙ iurisdictio archidyaconi poti⁹ ex cō suetudine q̄ȝ ex iure iuuat̄. s̄. de elec. dudum. ij. §. tandē. ar. s̄. de offi. archidy. c. vlt. Arg. cōtra. j. eo. cū satis. vbi de hoc. Item arg. ꝙ seruitium ex cōsuetudie prestitū peti pōt. xj. di. catholica. et. xviij. q. ij. seruitiū. De hoc plene dr. s̄. de cōsue. c. vlt. et. s̄. de cen. puenit. ⁊ itellige qd̄ hic dicit de consuetudie prescripta.

Sūmariū. Ad aures. Archidyaconi ecclias sibi subiectas ad suū vsū retinere non possunt. h. d.

Diuisio. Prima pars narrat factum. Secūda prouidet ibi: mādam⁹. Ab. si.

¶ Casus. Quidam archidyacōi exonieñ. episcopi in ecclesijs que in suis archidyaconatib⁹ vacabant se auctoritate ꝓpria intrudere non verentur et eas suis vsibus deputabāt: cum ꝑsonas deberent instituere i eisdē. peruenit hoc ad papam. vnde mandat epo exonieñ. quatenus illos q̄ tali modo ecclesias occupant vel detinent occupatas ecclesiastica censura compellat vt eas dimittāt: et eas ordinet de personis idoneis. prefatos vero archidyaconos pro tāta presumptione puniat animaduersiōe condigna. ¶ Nota ꝙ nō debet aliquis sibi retinere qd̄ alij necesse habet dare. Itē nemo debet seipm̄ ingerere ad id qd̄ alij debetur. Ber.

b ¶ Intrudere. Ut ad opus suum illas retineant: qd̄ facere nō possūt sȝ si causa custodie hoc facerēt hoc liceret † lxiij. di. si in plebibus. ⁊. s̄. de appel. bone. et si etiā ad eos pertineat institutio nō sibi debēt illas retinere: sed alios instituere vt inter dantem et recipientē sit differentia. s̄. de insti. c. vlt. nec credat ꝙ ipē possit oībus sufficere. s̄. de offi. archipbr̄i. ca. vlti.

† De suplo ris inia s̄m Host. qui remittit. s̄. de symo. sicut nobis. io. an̄.

a conis cōsuetudines[a] q̄s pbr̄i in ecclijs suorū archidyaconatuū debēt: plenarie ꝯseruent̄: et illis debitā reuerentiam exhibeāt et honorem. Idem exonieñ. epō.

¶ Nōs subiectionē seu collationem bñficij illud ꝓ suo vsu retinere nō pōt seu sibi ꝯferre. C. iij.

Ad aures nr̄as puenit ꝙ quidā archidyaconi tui se in ecclias q̄ i suis archidyaconatib⁹ vacāt auc̄te ꝓpa itrudē[b] non verent̄: ⁊. j. ¶ Man. q̄. eos q̄ tali mō ecclias occupāt vl̄ occupatas detinēt: ad easdē dimittēdas censura eccliastica cōpellas et easdē ecclias de personis idoneis ordinans[c] prefatos archidyaconos ꝓ tanta p̄sumptione debita cures animaduersiōe punire[d]. Idem in cōci. lateraneñ.

¶ Contra naturam incontinentes si sunt clerici deponuntur et in monasterio detrudūtur: si laici excommunicantur. Capl̄. iiij.

Clerici ⁊. j. ¶ Quicūqȝ illa incōtinētia q̄ cōtra naturam[e] ē (ꝓpter quā ira dei venit i filios diffidētie[f]: et q̄nqȝ[g] ciuitates igne cōsūpsit) dephēsi fuerit laborare: si clerici fuerit deijciāt̄ a clero: vel ad agendā pniam in mōasterijs detrudāt̄. ¶ Si laici excōicatiōi subdant̄[h]: ⁊ a cetu fideliū fiāt penit⁹ alieni. Idem.

c ¶ Ordinans. Ad eorū p̄sentationē: nisi alit̄ se habeat ꝯsuetudo

d ¶ Punire. Aliqua extra ordinaria pena.

Diuisio. Clerici. Diuiditur: qr̄ duo sunt dicta. Scd̄m ibi: si laici. Ab. ¶ Casus. Quia et clerici et laici laborant illo vitio sodomitarum ꝓpter quod ira dei venit in filios diffidētie et. v. ciuitates igne cōsumpsit. statuit lateraneñ. cōcilium vt quicqȝ illo vitio dep̄hensi fuerint deijciantur a clero: vel ad agendam penitentiam in monasterijs detrudant̄. Si laici fuerint excōmunicētur et a cetu fidelium excludantur. ¶ Nota ꝙ clerici laborantes vitio sodomitico a clero eijci debēt vel i monasterijs detrudi. Itē laici laborātes eodem vitio excōicari debent et a cōsortio fideliū excludi. B.

e ¶ Naturam. xxxij. q. vij. flagitia. et. C. de adul. cum vir.

f ¶ Diffidentie. Id est de quorum salute diffidendum est. Ala.

g ¶ Quincȝ. Scilicet sodomam et gomorram ‡ seboin: segor. et oleale: quarū due perierūt ex vicinitate: tres ex ꝓprio delicto. de. pe. di. j. sed et cōtinuo. hic loquitur de ciuitatibus hic enumeratis

h ¶ Subdantur. Et capite puniri debent s̄m leges. in autē. vt non luxu. contra natu. circa fi. col. vj.

‡ Dicūt qdā ꝙ erāt vj. addētes adamā per ca fi. statim al̄r. Alij dicūt ꝙ segor erat byno̅mia scȝ al̄s dicta oleale s̄m Host. in geñ. hec clare nō patēt. Joan. and.

Sane. Si a priuilegiatis aliquid petitur contra tenorem priuilegij licite denegatur. h. d. Abb. si. ¶ Casus. Statuitur in capitulo isto ꝙ episcopi aliquid ab abbatib⁹ preter debitam obedientiam contra libertatem huic ordini cōcessam nō exigant. Si autem amplius exegerint liberum sit abbatibus huius ordinis auctoritate apostolica denegare qd̄ petit̄. ¶ Nota ꝙ abbates debent episcopis obedientiam. Item non licet episcopis aliquid petere contra libertatem a domino papa alicui cōcessam. alioquin licite denegatur quod petitur. Bernardus.

¶ Glosa sequens exponit de qua libertate et de qua obedientia intelligatur littera.

i ¶ Obedientiam. Et sic nō loquitur capl̄m illud de exemptis. Omnis enim iurisditio tam in monasterijs q̄ȝ in alijs pertinet ad episcopum: nisi exempti sint. ix. q. iij. c. ij. et. xciij. di. nulla. et in episcoporum potestate abbates esse debent. xviij. q. ij. abbates. loquitur ergo hic nō de libertate exemptionis plene: sed de alia libertate concessa isti ordini ꝙ nihil ab eis exigatur preter debitam obedientiam: ⁊ intelligo in ista debita obediētia ꝙ episcop⁹ possit illos visitare et corrigere corrigenda: et cōfirmationē abbatis habere: sed nullum temporale debet ꝑcipere: vt hic videtur licet nō plene constet de libertate cōcessa: sed obseruabitur prout continetur in libertatis priuilegio istis concesso.

¶ Subdit⁹ nō tenet̄ parere superiori aliquid exigēti vl̄ p̄cipiēti ꝯ tenorē sui priuilegij. Ca. v.

Sane si episcopi aliq̄d ab abbatibus preter debitā obedientiam[i] cōtra libertatem ordinis a pre. no. et a nobis idultam exigunt liberum sit abbatibus auctoritate apo. qd̄ petitur denegare[k]. Idē noruiceñ. epō.

¶ Uicari⁹ ecclie vsurpans sibi ipsi⁹ ecclie ꝑsonat⁹ ꝯ p̄stitū iuramētum ad officij sui executionē admitti non debet. Ca. vj.

Illud etiā de vicarijs q̄ ꝑsonis fide et sacro obligati sunt duxim⁹ statuēdū. ꝙ si ꝑsonatū sibi falso[l] assumentes ꝯ ꝑsonas se erexerit: et sup hoc in iure cōfessi fuerit vl̄ ꝯuicti[m]: de cetero in eodē[n] epatu ad officij sui executionē nullaten⁹ admittāt̄. Cle. iij.

¶ Excōicatio lata ꝯ subditum q̄r nō paret ꝯ ꝑuilegiū sibi a superiori ꝯcessum nō tenet. C. vij.

Cum ad quorundam. et. j. ¶ Ideoqȝ dist. v. ap. auc̄te cōcedim⁹: vt si eccliaꝝ p̄lati numerū euectionis et ꝑsonaꝝ in latera. cōcilio[o] ꝯstitutū: cū ecclias visitāt excedere forte p̄sūpserit: et pro illis ꝓcuratione exegerit liberū sit vobis auc̄te[p] ap. denegare: ⁊ si ꝓpter hoc in ecclias vestras vl̄ clericos aliquā sniaȝ ꝓmulgaverint ...

k ¶ Denegare. Auctoritate hui⁹ canonis. ar. x. q. iij. q̄r cognouim⁹ † sic. j. c. ij. et excōmunicatio cōtra hoc lata nō tenet: vt ibi dicitur. et. j. e. ad quorundam.

† Per qd̄ ca. videt̄ ꝙ sua auctoritate poterat denegare. Dicit Gof. ꝙ vt liberi⁹ deneget cōcedit̄ ꝙ apostolica auctoritate hoc faciat xj. di. quis nesciat. vel sȝ eūca. q̄r. loquit̄ cum quis exigit id in cuius possessione nō erat. hic exactor erat in possessione vel quasi qua lite pendēte priuari non debuit: vnde hic fuit necessaria pape auctoritas: ibi fi. Joan. and.

Illud. Ponit penam vicariorum q̄ ad vendicandas prelaturas se erigunt contra prelatos. h. d. Abb. sicu. ¶ Casus. Aliqui sunt constituti vicarij in ecclesijs auctoritate episcoporum qui obligati sunt personis eccliarū fide et sacramento. vicarij isti se in superbiā erigentes falso assumebāt sibi nomen personatus contra fidem ⁊ iuramētum. Statuit alexāder pa. ꝙ si super hoc in iure cōfessi fuerint vel cōuicti de cetero in eodem episcopatu ad executionem sui officij nullatenus admittātur. ¶ Nota ꝙ confessus in iure ꝓ cōuicto habetur. Item cōfessio i iure ⁊ ꝯuictio equiparant̄. Itē q̄ contra fidē ⁊ iuramentū venit tanqȝ falsari⁹ et periur⁹ debet expelli de toto episcopatu. Ber.

l ¶ Falso. Et ita etiam quasi falsarij ⁊ periuri puniri possunt qui contra iuramentum veniunt. vnde tanqȝ indigni priuandi sunt. s̄. de iureiu. querelam. et personis vilibus ⁊ indignis beneficia sunt deneganda et subtrahenda. j. eo. inter.

m ¶ Conuicti. Al̄as puniri non debent. ij. q. j. nos in quēqȝ. et. c. iudex. et de maio. et obe. inter. quattuor. et. s̄. de consti. ecclesia.

n ¶ Eodem episcopatu. Sic. j. de priuil. tuarum.

Sūmariū. Cum ad. Sententia excommunicationis lata contra subditum denegantem procurationē exactam vltra numerū cōcilij lateraneñ. non tenet. h. d. Uel generalius sic vt in rubro. Scd̄a pars ibi: ideoqȝ. Ab. si. ¶ Casus. Statutū fuit in lateraneñ. cōcilio ꝙ prelati eccliarum cum visitant ecclesias suas certum numerum equorum ⁊ personarum debent habere. sed quidā prelati hoc non seruabant. vnde quidam prelati quarundam ecclesiarum petierunt a domino pa. sibi super hoc prouideri. vnde pa. auctoritate apostolica indulget istis vt si ecclesiarū prelati numerum euectionis et personarum in lateraneñ. cōcilio constitutū excesserint cum eorum ecclesias visitauerint liberum sit eis auctoritate apostolica denegare si procurationem pro pluribus postulauerint: et si prelati ꝓpter hoc in ecclesias illorum clericorū vel clericos aliquam sententiam promulgauerint. pa. decreuit ipsam non valere ¶ Nota ꝙ sententia lata contra priuilegium vel indulgentiam pa. ab aliquo inferiori non tenet. vnde videtur per hanc litteram ꝙ hoc omnibus sit concessum. Bernardus.

o ¶ Concilio. s̄. de cens. cum apostolus.

p ¶ Auctoritate ap. Spāli. idē tn̄ possent iure cōi: vt videt̄ sicut signa reb⁹ in eis ip̄ressa ꝓpria auc̄te deponā. C. vt nemo pri. titu. pre. su. vl̄ alie. impo. l. j. ⁊. ij. et meli⁹. ff. de aqua quoti. ⁊ esti. l. j. §. trebatius † ⁊. §. itē q̄situ. ⁊. x. q. iij. q̄r cognouim⁹. ⁊. s̄. e. sane. ⁊ qd̄ eps̄ i iuste abstulit in q̄druplum restituat. xviij. dist. q̄m. in fi. ar. C. ad. l. iul. repe. l. j. et in autē. vt litigan. in exor. lit. iu. §. et hoc q̄ȝ col. ix.

† Habens seruitutem ducēdi certū numerū pecorū ad fontē si plura ducat ꝓhibet̄. et. §. se. dicit ꝙ habens seruitutē ducēdi ad certā aquā si aliā aquam admiscet ꝓhibet̄. Jo. an.

¶ Glo. seq. signat contrarium. sol. opi. quam reprobat.

a ¶ Non tenere. Arg. 5. xj. q. iij. c. j. z. ij. z. ff. de no. ope. nūci. l. j. i pn. So. quod hic dr verū est quia sententia talis nō tenet aucte pūilegij istis concessi super hoc. z in hoc exēpti sunt a iurisdictione epi scopoꝝ. vn̄ snīa lata ꝯ priuilegiū pape nulla est tanꝗ a nō suo iudice lata: z temerarius est idignū sua aucte presumere qd alicui specialiter est cōcessū. j. de pri. ui. sane. z ita ingrati isti exempti sunt: fuāda sūt sua pūilegia. j. ti. ij. cum capella. z sic intellige. 5 eo. sane. Al's vero si priuilegiū tale nō haberēt z eps predictū numerū excederet vel al's vltra tenorē ꝯcilij eos grauaret: licite pñt denegare de iure. x. q. iij. qr cognouimus. z aucte concilij lateranē. cū apl's. tamē si excōicaret eosdē: tunc teneret excōicatio: lz ipse male faceret: z ipi possent agere ꝯ epm ad int esse qr iniuste illos excōmunicauit. j. de sen. exc. sacro. Alij † dicūt ꝙ h est ius cōe s; h nō credo

Snīa contra priuilegium pape nulla ē

† Goffr. hic et in sūma. de sen. excō. ad h. z phi. hic. z. s. de offic. deleg. cū cōtingat ibi dixit Bonag. ꝙ hoc tenet curia z hoc credo maxime ꝓ eo qr cū nō appareat h cuius sit priuilegiū decre. esset in libro super fiua. z est si mileq qd dixi de sentē. ex. puenit. z eo. ti. presen ti. li. vj. Joan. andree.

Sicut. Abbas subiectus epō monasterium suū alteri subijcere vel vnire non pōt sine cōsensu dyocesani: etiā cū consensu metropolitani. h. d. Diuiditur. Nā pmo ponit quandā ꝯsuetudinē. Scdo narrat factū quod informari mandat ibi: cū itaqꝫ. Tertio sol. obstaculum ibi. non obstāte. Abbas siculus. ¶ Casus.

mulgauerint: ipsam decernim⁹ a non tenere[a].

¶ Ele. iij. faustino epo.

¶ Prelatus inferior citra epm nō pōt suam ecclesiā vel sibi subiectam alteri vnire sine epi ꝯsensu: etiā metropolitani auctoritate interueniente. h. d. z est casus multū allegabilis. Cap. viij.

Sicut vnire epatus atqꝫ potestati subijcere aliene b ad summum pontificē ptinere[b] dinoscitur: ita epi est ecclīarum sue dyocesis vnio z subiectio earūdē. ¶ Cū itaqꝫ prior grandeñ. monasteriū suū qd est i tua dyo c cesi[c] z de tuo dz ordinari consen su: monasterio de accato (tuo as d sensu minime requisito[d]) subiecerit siue vnierit: quod fecit te i e consulto: tibi liceat auctoritate[e] nostra (sicut iustū fuerit) infirmare. Non obstante assensu vel confirmatione quā metropolitan⁹ interposuisse ꝓponitur: cū i dyocesi sui suffraganei absqꝫ ipi⁹ assensu nō debeat aliqd ꝯ cōstitu f tiones canonicas attētare[f]: nos quoqꝫ id decernim⁹ irritandū.

Prior grandeñ. monasterium suum quod est in dyoceñ. faustini episcopi subiecit siue vniuit monasterio de accato sine assēsu dyocesani episcopi predicti. de cuius auctoritate id fieri debuisset. assensu tamen archiepi interueniēte. eps significauit hoc dño pa. petens vt sibi liceat reuocare qd eo inconsulto factū fuit. Rñ. ei pa. vt liceat ei reuocare quod ille prior grandeñ. fecit eo inconsulto non obstante assensu vel confirmatione archiepi quā interposuisse ꝓponitur. qr archieps in dyoc. sui suffraganei sine ipius assensu nihil disponere pōt ꝯ canonicas sanctiones z pa. id decernit irritandum. et ꝙ epus id in irritū reuocare possit. pmo illud ostēdit sicut enim ad pa. ptinet vnire epatus z aliene potestati subijcere: ita ad epm pertinet vnio z subiectio ecclesiarū sue dyoc. ¶ Nota ꝙ vnio epatuum ad solum pa. ptinet. Item ordinatio ecclīaꝝ: vnio z subiectio eaꝝ ad epm ptinet in sua dyoc. Item oia mōasteria nisi sint exēpta spectant ad epm loci. Item archieps in dyoc. suffraganei sui nihil habet disponere sine assensu ipsius. Item arg. ꝙ archiepiscopus non est iudex ordinarius totius prouincie sue. Ber.

¶ Glosa seq. numerat. xj. specialia de reseruatis pape et illa prosequitur: et quattuor versus ponit.

b ¶ Pertinere. No. ꝙ quedā sibi intantū sedes apo. reseruauit ꝙ ab alijs impune ꝓsumi nō pñt. xvij. di. huic. Solus papa restituit depositos epos. ij. q. vj. iō. Et deponit eosdē. iij. q. vj. accusatus. ꝗs uis. dudū. z. s. de trāsla. iter corpalia. Diuidit epatū in duos. xvj. q. j. ꝑcipim⁹. §. sicut. Unit duo i vnū: vt hic. z. xvj. q. j. z tpis qlitas. Eximit epos z abbates. xvj. q. j. frater noster. Probat scpta aliorū z cōcilia. s. de sum. tri. ca. ij. in fi. z. xvj. di. sancta romana. z. xvij. di. regula. z. ij. q. vj. ideo. Articulos fidei soluit. xxiiij. q. j. quotiēs. qm̄ vet⁹. Et cū dubitat de aliquo articlo. s. de here. cū xps. Synodum facit gnalē. vt. xvij. di. c. j. ij. z. iij. Transfert sedē episcopalem de loco ad locū. vij. q. j. z tpis qlitas. Mutat epos. vij. q. j. mutationes. z. s. de transla. per totum. Appellat nullus ab ipo. ix. q. iij. cuncta. vnde versus. Restituit papa: solus deponit et ipse. Diuidit ac vnit: eximit atqꝫ probat. Articulos soluit: synodūqꝫ facit generalem. Transfert et mutat: appellat nullus ab ipo.

c ¶ In tua dyocesi. Unde ipo iure ad curam ipius ptinet z ptātem. s. de prescrip. cum non liceat. z. xviij. q. ij. abbates. z. c. se. z. c. j. z. s. de reli. do. de xenodochijs. nisi sint exempta. xvj. q. ij. ca. j. vbi pūilegium exemptionis ostendatur. c. di. contra amorem.

d ¶ Minime requisito. Quod fieri non debet in alienationibus. xvj. q. iiij. in venditionibus. xij. q. ij. abbatibus. Ber.

¶ Glo. se. reci. p. q. an suo iure posset epus reuocare et distinguit.

e ¶ Auctoritate nostra. Nā auctoritate sua facere non posset: vt videtur. maxime si aliud monasteriū sit subiectū alij: qr non posset esse iudex in cā sua. C. ne qs in cau. sua ius si. di. l. vna. si aūt vtrūqꝫ esset de sua iurisdictione: satis credo ꝙ sua auctoritate hoc facere posset: ar. huius. c. qr vt hic dicit sine suo consensu fieri non debuit.

f ¶ Attentare. Ar. ex h ꝙ archieps non est iudex ordinarius toti⁹ ꝓuincie: archieps eñ oīz epoꝝ sue dyoce. est ordinarius: sed nō subditoꝝ suoꝝ epoꝝ. s. d of. or. pastoralis. nisi in casibus ibi notatis. al's eni nisi in casibus illis nihil potest disponere in dyocesi suffraganei vt dicunt cōstitutiones de quib⁹ hic fit mētio. ix. q. iij. c. j. z. ij. z. c. archieps. z duobus. ca. seq. z. s. de of. or. romana. Ber.

Archieps est iudex suoꝝ suffraganeorum s; nō subditoꝝ suffraganeis.

Inno. iij. archipresbytero sancti andree de pal.

¶ Suspēdi dz cleric⁹ q de suo crimine publice gloriat. Ca. ix.

Quā sit graue crimē i clericis cū malefecerit glīa ri nullus sane mentis ignorat. ¶ Accepim⁹ sane ꝙ cū. R. deserieñ. P. filiam suā cuidā. J. noie tradiderit in vxorē. P. dyaco g nus non erubuit publice[g] cōfiteri se mulierē ꝑdictam carnaliter cognouisse. vnde factū est ꝙ vir ad ꝓpria eā rmitteret cui fuerat matrimōialit copulata. ¶ Jdqꝫ man. qtēn⁹ si tibi ꝯstiterit de premissis ap. ces. ꝑfatum clericū ab officio z beneficio suspēdere nō postponas: cōpellēs vir vt vxorem suam recipiat: eiqꝫ sicut iu h stū est officiū[h] exhibeat maritale

Idem epo hipoñ. z abbati de toleto visitatoribus lōbardie.

¶ Clīcus auctem vel cōsilium directe vel indirecte homicidio ꝑstans irregularis efficit. Ca. x.

Ex l'ris vr̄is accepimus ꝙ cū ad albiganēsem ecclesiam vna cum pisano archiepo

Quam sit. ¶ Clericus q de crimine publice glīat ꝓpter qd scandalū secutū est ab officio z beneficio suspē dit. h. d. et p hoc cōe sūmariū nimis restringit sensus littere: quia videtur exposcere scādalū: quod videtur cōtra pn. ca. Scd'a ps ibi: ideoqꝫ. Ab. sicul⁹. ¶ Casus. Quidā dyaconus. P. noie publice ꝯfitebatur se carnaliter cognouisse vxorē cuiusdā sui cōuicini siue ꝓchiani: ꝓpt qd ille vir vxorē suā remisit ad ꝓpa. Significatū fuit hoc dño pape. vnde mandat cuidam archiepo qtenus si cōstiterit de ꝓmissis ꝑfatum clericum ap. cessante/ ab officio z bñficio suspendat. z virū illū compellat vt vxorē suam recipiat z maritali affectu ptractet eandem. ¶ Nota. ꝙ confessio in scādalum alterius extra ius facta clerico preiudicat. Item nemo de improbitate sua debet commodū habere. Ber.

Sūmariū

¶ Glo. se. ar. al. contrarium z sol. z de duobus remittit.

g ¶ Publice confiteri. Ar. ꝙ confessio extra ius facta ꝑiudicat: qr non refert vnūqꝫ crimina claruerint vt puniant. xxiij. q. iij. cc ce crimina † ff. de admini. tu. pater. §. vl. al's. est. §. sub illa. l. qdā decedēs. §. vlt. qlitercūqꝫ eni innotuerit tutori ꝙ sit tutor stati periculū ad ipm pertinet vt ibi dicitur. si. xxij. q. v. hoc vr̄. Sed ꝯ. s. de iudi. at si clerici. z nemo sine accusatore dānari dz. xxiij. q. iiij. si quis potestatē. z. ff. de mu. z hono. rescripto. §. si qs. quod verū est: vñ iste non deponitur sed suspendit: ‡ z ex illa confessione nō deponitur s; suspendit: z ex illa cōfessione nō punit nisi occasionalr. sed ꝓpter scandalū z infamiā ortā inter mulierem z virū: ꝙ ꝓpter hoc eā expulit suspenditur al's nō fuisset suspensus ꝓpter talē confessionē. Qñ quis puniri possit sine accusatore notatur. s. vt eccle. bñfi. sine diminu. confe. vt nostrū. z de confessionib⁹ z in alijs casibus nota. s. de confes. ca. vlt.

Confessio extraiudicialis an ꝑiudicet. † Uide circa hoc ca. qd no. d. oz. cog. c. ij. ad fi. pe. glo. z de. l. se. vide qd not. de rescrip. cū ꝯtigat. in. j. glo. cū suis remis. de. c. hoc videt. vide qd ibi not. i glo. s. Joan. and. ‡ Sm Joa. dixit tñ ꝙ si ex eo iste cleric⁹ esset ifamat⁹ cōpelleret ad purgatōnē in qua si deficeret dpo neretur de adul. signifcasti: dicit hic phi. ꝙ i hoc casu nō reciperet isti⁹ purgatōnē quia qd sua quisqꝫ voce z c. d. pba. p tuas. Jo. a.

h ¶ Officium. i. debitum carnale. et alia consueta. Ber.

Ex litteris. ¶ Eps cuius aucte homicidiū ꝑmissū est a ministerio altaris z officio pōtificali z epatus administratiōe deponitur. h. d. Uel sic. Eps ꝑstans cām directe vel indirecte homicidio cōmittendo: eo cōmisso ꝑuari debet officio pontificali et sacerdotali: z ab administratione epatus remoueri. Prima pars narrat factū. Secunda diffiniēdo ꝑmittit ibi: nos aūt. Abbas sic. ¶ Casus. Quidam visitatores in lombardia accesserūt ad ecclesiam albiganeñ. vt in ea visitatiōis officiū exercerent. eps albiganeñ. inter cetera que ꝓposita fuerant contra ipm confessus fuit ꝙ cū quidam in villa quadā q ad eius iurisdictionē spectabat infamaretur de furto. z ipe fur illud negaret: obtulit purgationē ferri candentis: et si deficeret suspenderetur. eps ꝯstituit a iudice deputato ab ipo ad maleficia puniēda quid sibi super hoc videretur. iudex rñ. vt fieret sicut fur dixerat: tandem ferrū candēs in ipius presentia est allatum: qd cum fur ille accepisset. ꝯbustus est. iudex paucꝫ factus cōsuluit epm quid sibi sup hoc eēt agēdū. z ipe rñ. ꝙ si fur cuaderet malū eēt. z sic eps z iudex villā illā exeūtes in eoꝝ ꝑsentia ille fur est suspēsus. tñ eps ipe dicebat in ei⁹ excusatione se tali

bus verbis vsuȝ fuisse: auditis quāt⁹ est clamor populi/ oēs dicūt malū est si sic euaserit impunit⁹. His auditis et redactis in scriptꝫ inquisitores ipm epm cū litteris suis cōfessionem pdictā continentibus remiserūt ad pa. sed ipse nihil sup his ꝓposuit corā pa. nec litteras īquisitoꝝ ostēdit: ipse tñ dicebat litteras illas pa. psentasse īmo statim cuȝ alter de pdictis inquisitoribus ad apostolicā sedem accessit qui rem per ordinē dño pa. exposuit: idē episcop⁹ de curia recessit: et perquisitus nō potuit īueniri. dñs pa. his auditis per dictū inquisitorē et p litteras inquisitoꝝ: qꝛ idē eps non solum in iudicio ferri candētis verū etiā in suspēdio multū excessit: cum his nō tātū auctoritatē prestitit: sed etiā presentiā suā exhibuit corporalē: ipm reputauit idignū ministerio altaris. ꝛ qꝛ pōtificale officium sine ministerio altaris exerceri non potest: mādat dictis inquisitorib⁹ quaten⁹ moneāt eūdem vt epatui cedat: alioquin ipm remoueāt ab ecclesia albiganeñ. et eidem eccl'ie faciant de psona idonea prouideri.

¶ Nota hic ar. ꝙ sufficit absentē requiri licet pēptoriū ad eius noticiā non peruenerit. Item clerici vel epi iudicium ferri candētis indicere nec recipere talē purgationem debēt. Item nec interesse debent: nec auctoritatē prestare debēt specialiter vt pena corporalis īfligaꝛ: qđ si fecerint hic est pena expssa in prelatis. Item officium episcopale sine altaris ministerio exerceri non potest. Et sic est hic ar. ꝙ nō pōt esse episcopus nisi primo fuerit sacerdos. Item in locū episcopi depositi vel irregularis facti ex culpa sua: alius substitui debet. Ber.

tunc epo vercelleñ. accessissetis: visitationis officiū īpleturi. albiganeñ. eps inter cetera que ꝓposita fuerāt contra ipm ore ꝓprio est confessus: ꝙ cū quidā in villa quadā ad ei⁹ iurisditionē spectāte infamareꝛ de furto: et idē illō inficiareꝛ oīno offerēs ꝙ cādentis[a] ferri iudicio se purgaret: ꝛ vt suspendio puniretur si deficeret in eodē: dict⁹ eps requisiuit a iudice quid sup hoc videreꝛ eidē: ꝛ cum iudex respōdisset vt fieret sicut fur ipse dixerat: ferrū cādēs in ipsi⁹ psentia epi est allatū: qđ cū accepisset fur ille cōbustus est vnde iudex pauefact⁹ quid sibi sup hoc videreꝛ ꝯsuluit[b] epm memoratū. Qui respōdit ꝙ si fur sic euaderet malū esset: quāq̄ꝫ affirmet se verbis[c] talib⁹ vsum fuisse auditis quātus est clamor populi: omnes dicūt malū est si sic euaserit impunitus: et sic epūs et iudex villā ipam cuȝ multitudine sunt egressi: in quoꝝ presentia p̄dictus fur est suspēsus: ꝓpter qđ ipm cū litteris vestris ad se. apo. destinastꝭ: sed idē nihil super his ꝓposuit corā nobis: nec litteras vestras vidim⁹: licet idem se nobis illas asserat presentasse: quīmo cū dictus archieps ad sedē apostolicā accessit: q̄ nobis hmōi rei seriē plenarie indicauit: idem episcopus a nostra discessit[d] presentia: et perquisit⁹[e] non potuit inueniri. ¶ Nos autē quia idem episcop⁹ non solū in iudicio candētis ferri/ verūetiam in furis suspēdio grauiter noscit deliquisse[f]: cū his nō tantū auctoritateȝ prestiterit: verūetiam presentiaȝ exhibuerit corporalē[g]: ipm indignum altaris ministerio[h] repu tamus. Cū igitur pontificale officium sine altaris ministerio nō valeat adimpleri. Mandamus quatenus vt episcopatui cedat[i] moneatis eūdem: alioquin ipm ab albigañ. ecclesia amouentes: faciatis eidem per electioneȝ canonicam de persona idonea prouideri. Idem archiepiscopo et maioris monasterij et sancti iuliani abbatibus turoneñ.

¶ Collatio beneficij facta indigno occulta cassari debet: et conferēs secundo ante cassationem prime collationis priuari debet ea vice potestate conferendi.

Capitulū. xj.

Inter dilectos filios. B. et P. canonicos pictaueñ. super succentoria pictaueñ. ecclesie q̄stione suborta vtroq̄ꝫ asserēte succētoriā ipsam se per pictaueñ. cātorem ad quem ei⁹ donatio pertinebat canonice assecutum: ꝛ. j. ¶ Nos igitur attestationibus vtriusq̄ꝫ partis inspectis: inuenimus esse probatū eūdem. P.

f ¶ Nōscit deliquisse. Relatione iudicū quib⁹ credit. xviij. di. de cōcilijs. donec probeꝛ contrariū. s̄. de testi. cū a nobis.

g ¶ Corporalē. Unde incidit in illā constitutionem. s̄. ne cleri. vel mona. sententiā: et auctoritatē prestando ꝛ presentiā. vnde merito deponi debuit: quia fuit homicida. s̄. de homi. significasti. ij. ꝛ. s̄. de cle. pug. ī duello. ca. ij. l. dist. si q̄s viduā. qꝛ non refert an facto vel ꝯsilio seu auctoritate fiat homicidiū: vt ibi dicitur.

h ¶ Ministerio. Arg. ꝙ non pōt quis esse eps nisi p̄mo fuerit sacerdos. De hoc dixi. s̄. de cleri. p saltū ꝓmo. ca. vno.

i ¶ Cedat. Cū propter culpā suā factus sit irregularis: alꝛas enim si esset impotens daretur ei coadiutor †. vij. q. j. q̄ꝫuis triste. Uin.

† Et p quē dic vt. j. de cle. egro. c. vno. lib. vj.

Inter. Ab obtinenda dignitate repellitur vsurari⁹ ꝛ public⁹ aleator. h. d. Diuiditur. Nam primo narrat decise factū. Secundo diffinit ibi: nos igitur: que subdiuiditur. Nā prima diffinit de. P. Secūda de. B. Tertia de cantore. Secūda ibi: preterea Tertia ibi: quia xo. Ab.

Diuisio.

¶ Casus. Uacante succentoria pictaueñ. cantor ipsi⁹ ecclesie ad quē ptinet collatio succētorie eā cōtulit. P. canōico pictaueñ. postmodū dicta collatione nō cassata eādem succentoriā cōtulit. B. canonico pictaueñ. vnde orta q̄stione inter eos/ causa commissa fuit sup ipsa succētoria quibusdā iudicibus delegatis: corā quibus petijt vtraq̄ꝫ pars electionē de se factā cōfirmari et alterius cassari lite cōtestata ꝛ testib⁹ hincinde receptis: causa delata est ad dñm papā preterea iudices quasdā litteras cōcesserūt partib⁹ ī quib⁹ quedam clausula vltimo in litteris illis fuit apposita. proponebaꝛ contra dictū. B. ꝙ illa nō fuerat apposita de cōsciētia iudicū. et sic falsauerat litteras illas: ꝛ ꝙ vsus fuerat litterꝭ sic falsatis: sup hoc deposuerunt iudices qui litteras illas cōcesserant. dñs pa. attestationibus vtriusq̄ꝫ partis īspectis inuenit esse probatū dictum. P. publicū aleatorem esse ac publicū vsurariū qui. xj. p. xij. mutuabat in ludo. Ipse vero in sui excusationē allegabat cōsuetudinē gallicorum qua clerici mutuāt sic frequēter et ludūt. sed pa. illā consuetudinē penitus reprobauit: cū in illis magis sit puniēda offensa per quos deliquēdi auctoritas vsurpaꝛ: vñ qđ circa dictū. P. de succentoria ipa factū est ꝓpter indignitatē ꝛ vilitatē ipsius decreuit dñs pa. irritandū: cū psonis vilib⁹ ꝛ indignis porte dignitatis patere non debeant. pterea cōtra pfatū. B. fuit ꝓbatū ꝙ de cōsciētia iudicū vltima clausula nō fuerat inserta ī litteris eoꝝdē sicut per ipsoꝝ depositiōes cōstitit euidēter: ꝓpter qđ pars altera ꝓpōebat ꝙ predict⁹. B. vsus fuerat lr̄is sic falsatis/ et ideo tāq̄ꝫ falsari⁹ debebat repelli. pa. tñ cōsiderauit ꝙ licet cōstaret ꝙ dicta clausula in litteris illis fuisset apposita pter ꝯscientiā iudicū/ tamē fides facta nō fuit ꝙ dict⁹. B. illam clausulā apposuerit vel ꝓcurauerit vt ab alio ponereꝛ/ vel etiā ꝙ sciēter vsus fuerit lr̄is sic falsatis. vnde pa. ab hmōi falsitatꝭ obiectu dictū. B. absoluit. pcipue cū postq̄ꝫ hoc sibi obiectū fuit eis vti noluit. Sed qꝛ p depositiones duoꝝ testiū constitit ꝙ cōcessio facta P. pdicto precessit concessionē factam postmodū. B. pa. decreuit ipam irritā et ianē. Et qꝛ cātor ita iconstanter se habuit in hoc facto vt p̄ma donatiōe nō cassata scđam facere attēptauit vt puniaꝛ ī quo peccauit. dñs pa. p̄uat ipm potestate cōferendi hac vice succentoriam ipam: mandās iudicibus quatenus eādem auctoritate ap'lica psone idonee assignare ꝓcurent. ¶ Nō ꝙ aleator public⁹ et vsurari⁹ public⁹ repellitur a dignitate obtinenda: non obstāte cōsuetudine aliqua. Itē praua cōsuetudo

a ¶ Candentis. Hec purgatio prohibita est. s̄. ne cleri. vel mona. sententiā. et. j. de pur. vulg. per totum. vnde hoc solo ꝙ in hoc cōsensit fuit puniendus.

¶ Glosa sequēs reci. p. q. an epi vel clerici principibus in criminalibus consulere possint.

b ¶ Consuluit. Nō ꝓhibeꝛ hic q̄n epi possint dare ꝯsiliū p̄ncipibus in criminibus. xxiij. q. vi. pessimā. in fi. nā clericus pōt dare cōsiliū ita in genere dicendo fures taliter puniendi sunt. arg. v. q. vj. delatori. dū tñ poti⁹ opera consulētis q̄ꝫ suggerentis fungaꝛ. et. ff. de q̄stio. l. j. §. qui q̄stionē. Item licite possunt clerici querelā iudicibus deferre de furib⁹ ciuiliter. ar. xxiij. q. v. nō vos. et. s̄. de homi. postulasti. et lꝫ aliq̄s respōdeat de facto furis extra iudiciū † licet ille fur puniaꝛ: nō īputaꝛ illi. s̄. de homi. tua. hic ei expssit fines concilij dicēdo: malū est si fur sic euadat ꝛ p̄sens fuit in suspendio.

c ¶ Talibus verbis. Que sequitur: audiatis. ꝛc̄.

d ¶ A nostra discessit. Uñ pinde est ac si nō venisset. s̄. de iudi. c. j. et. xj. q. iij. certū est. aut etiā si latitaret post colūnas. ff. ex q̄. cau. ī pos. eaꝛ. fulcini⁹. §. illud sciendū. et. s̄. vt lit. nō ꝯtest. qm̄. §. j.

¶ Glo. se. no. ꝙ sufficit absentē req̄ri licet ꝛc̄. alle. in ꝯtrariū ꝛ soluit.

e ¶ Perquisit⁹. No. ꝙ sufficit absentē ‡ requiri: licꝫ perēptoriū ad ei⁹ noticiā nō peruenerit. s̄. de do. et contu. cām que. ca. vlti. ꝛ. s̄. de cleri. nō resi. ex tue. C. de iudi. ꝓperandū. §. ꝛ si quidē. ff. de euic. si vero. ꝛ. l. si dictū. §. si p̄sente. et. ff. locati. itē queriꝛ. §. exercitu. Ar. cōtra. s̄. vt lit. nō cōtest. qm̄. ij. et. ff. que sen. sine appel. rescin. l. j. §. cū ex eo. nō enī statim cōtumax videꝛ q̄ vocem p̄conis nō exaudit. ff. de in integ. resti. minor. l. pe. q̄ incipit diuus. ꝛ. C. quō ꝛ q̄n iudex: ea que †. iij. q. ix. caueant. sed certe ibi nō tenuit sentētia: qꝛ ibi reus nō fuit citatus. Io. hic enī citat⁹ venit ad p̄ceptū inq̄sitoꝝ: et cōtumaciter recessit: et adhuc papa mādat vt moneatur. Ber.

† Respōdēdo de iure. et idem no. Io. iij. dist. oīs. qđ itelligit Ho. q̄ñ crimē de pximo nō imminet puniendū. et remittit ad no. s̄. ne cle. vel mona. clericis: et de h̄ in spe. de le. §. iux̄. x. q̄d si iudex. Io. ā.

‡ Qui de cōtumacia vꝛ culpa notaꝛ b̄m Inno. q̄ alꝛ. vil q. j. pñtiū. q̄ fiꝛ. sint leg. cāꝫ. Io. an.

† Uide de re iudi. cū berthold⁹. in. iiij. glo. Joan. and.

potius dicenda est corruptela q̃ cõsuetudo. Item nemo auctoritate vel consuetudine debet vsurpare delinquẽdi licentiã: quia ꝓpter hoc magis punitur. Item vilib⁹ personis et indignis dignitates non sunt concedende. Item ar. q succentoria est dignitas. Itẽ iudices possunt ferre testimoniũ de his que corã eis acta sunt et per eos. Item nõ probat hoc esse q ad hoc cõtingit abesse: ⁊ sic dubia probatio nõ nocet. Itẽ non punitur qui falsis litteris nõ vtitur postq̃ sibi oppõitur. Itẽ duo testes sufficiunt. Item prima electiõe nõ cassata attẽtari non debet secũda: cũ fiat de re nõ vacãte et ita nulla vt hic. Itẽ punitur elector qui prima sua electione nõ cassata secũdã attẽptat. Item puniri debet q̃s in eo in quo peccauit. B.

a ¶ Aleatorẽ. Qd hodie prohibet† ⁊. s. de vi. ⁊ hone. cle. clerici. tamẽ videt q propter hoc nõ debet priuari iure suo si vellet se corrigere. xxxv di. c. j. idem vr de vsura. xlvij. di. c. j. sed aliud est in obtento/ aliud in obtinendo propter vsurã indistincte repellit ab obtinẽdo. lxvij. di. de petro. et hic. sed in obtento beneficio põt eps facere gratiã: si se libenter corrigat: de iure tñ põt deponi. xiiij. q. iiij. si q̃s oblit⁹. ⁊. c. q̃m multi. B.

†Etiam in tereresse. Joan. and.

Usura cẽtesima.

b ¶ Xj. pro. xij. Hec vsura cẽtesimã excedit: q̃m illa ĩ anno sorti adequatur. C. de vsuris. eos. ff. de cõdi. inde. si nõ sortẽ. hec vsura vna die posset excedere sortem.

Ludere lz cõuiuij cã

c ¶ Ludos voluptuosos. Cõuiuij tñ cã ludere licet. ff. de aleat. quod si conuiuio.

d ¶ Deuenitur. Est ergo ludus noxius cũ affectu ĩ culpa. ff. ad. l. aquil. nam ludus.

e ¶ Excusandas. Hec verba posita sunt. xvj. q. j. predicator. ‡ ⁊. s. de cõsuetudine: quãto.

‡Et Psal. Ne decliñes cor meũ in verba malicie ad excusãdas excusationes in peccatis ſm Ho. Jo. an.

f ¶ Auctoritas vsurpat. Qui peccatum suũ defendit auctoritate seu cõsuetudine magis peccat: et ideo magis puniri debet. xxxiij. q. iiij. nemo. et hic. et de pe. dist. vj. c. j. in fi. Ber.

g ¶ Dignitatis. Ar. q succentoria est dignitas.

h ¶ Sanctiones. C. de dig. neq̃ famosis. lib. xij. †. C. de infa. l. vna. lib. x. si. s. de iureiur. querelam.

†Hãc ⁊ se. vide de tes. licz ex q̃dã. sup glo. ꝑsonis. Jo. an.

i ¶ Depositionibus. Ut. s. de ele. cũ dilect⁹. No. ergo q iudex de eo qđ fit coram eo põt in testem duci. Ber.

¶ Glo. seq. alleg. si︦c signat contrarium et soluit.

k ¶ Uel procurauerit. Si. s. de resti. spol. cũ ad sedẽ. in fi. licet enĩ iste obtinuerit litteras et vsus fuerit eis non tamen presumitur q eas falsauerit. sicut nec ibi presumitur vi deiecisse: licet ipse possideret et aduersarij probassent se expulsos: dolus enĩ nõ ex ꝓsumptionibus: sed ex ꝑspicuis indicijs probari debet. C. de do. dolum. vnde qui dolũ allegat dolũ probare tenetur. ff. de proba. quotiens. §. qui dolo. Sed cõtra. ar. habes. s. de cri. fal. ad falsariorũ. vbi dicitur q postq̃ litteris‡ falsis vsus fuerit: non poterit ꝓtendere excusationẽ vt hic vsus est falsis litteris nec tamẽ ex hoc punit. Solu. illud speciale est in litteris dñi pape que pri⁹ diligẽter examinãde sunt: nec pena illa ad litteras aliorũ prelatorũ extenditur: † immo et aliud speciale est in illis qđ non in alijs: quia ibi traditur curie seculari statim: sed alij non traduntur.

Allegans fraudem fraudem mõstrare tenetur.

‡Que sũt de grã non de simplici iusticia eo. ti. c. pe. dic vt ibi. J. ã.

†ſm Jo. et An. Jo. ã.

¶ Glosa sequens querit ar. pro. soluit contrarium.

l ¶ Postmodũ. Unde non valuit prima nõ cassata. sic. s. de cõces.

publicũ aleatorem[a] esse ac vsurarium manifestum: vtpote qui vndecim denarios pro[b]. xij. mutuauerat in ludo: vnde licet ad palliandũ tãte ꝓsumptiõis excessum proposuerit q hoc fecerit iuxta consuetudinẽ gallicorũ clericorum qua fere vniuersi clerici mutuant sic frequẽter et ludũt: nos tamẽ qui ex officij nostri debito pestes huiusmõi extirpare ꝓponim⁹: atq̃ ludos voluptuosos[c] (occasiõe quorũ sub quadã curialitatis imagine ad dissolutionis materiã deuenit[d]) penitus improbamus: excusationem predictã que per prauam consuetudinẽ (que corruptela dicẽda est) palliatur: friuolam reputantes: cum in illis magis plectibilis sit offensa per quos ad excusãdas[e] excusationes in culpis delinquẽdi auctoritas[f] vsurpatur: qđ circa eũdem. P. de succentoria factum esse dinoscitur ꝓpter indignitatem et vilitatẽ ipsius duximus irritãdũ: cũ personis vilib⁹ et indignis porte dignitatis[g] patere non debeãt iuxta legitimas sanctiones[h]. ¶ Preterea contra prefatũ. B. fuit manifeste per testes probatũ q de consciẽtia iudicum vltima clausula iserta nõ fuerat in litteris eorũdem: sicut in ipsorũ depositionibus[i] exprimitur euidẽter: et. j. Unde pars altera ꝓponebat: q cum predictus. B. scienter vsus fuerit litteris sic falsatis debeat tanq̃ falsarius omnino repelli. Ueruz nos attendẽtes q et si cõstaret q dicta clausula litteris illis fuisset apposita preter conscientiã iudicũ predictorũ: quia tamen fides facta nobis nõ fuit q dictus. B. illã clausulã apposuerit vel procurauerit[k]: vt ab alio poneretur: vel etiã q scienter vsus fuerit litteris sic falsatis: ab hmõi falsitatis obiectu eũdem duximus absoluendũ: maxime cũ postq̃ sibi hoc obiectũ fuit ꝑtermiserit vti eis: et. j. Cũ igitur per depositiones duorũ testiũ nobis constiterit q concessio. P. facta precesserit quã q̃ ꝓpter indignitatẽ eiusdem meruit reprobari: concessionem postmodũ[l]. B. factam irritã[m] decernim⁹ ⁊ ianẽ. ¶ Qr vero cantor adeo inhonestũ se habuit in hoc facto: vt prima donatiõe nõ reprobata secũdam facere attẽtauerit: et dignũ sit vt in eo q̃s puniatur in quo[n] visus est deliquisse: in hoc eius duxim⁹ varietatis incõstantiã puniẽdã: vt cõcedendi succentoriã ipam hac vice[o] nullã habeat facultatẽ ꝑsentiũ vobis auctoritate mãdantes cõcedim⁹ quaten⁹ eãdem aucte nr̃a suffulti persone idonee assignetis. Idẽ in concilio gñali.

¶ Cognoscere de causa matrimoniali: item penitẽtias publicas et indulgẽtias cõcedere spectat ad dignitatẽ episcopalem. Unde inferior prelatus de his se intromittere non debet: nisi ei cõpetat de iure speciali. Ca. xij.

Accedẽtib⁹ ad nos de diuersis mũdi ptib⁹ epoꝝ qrelis/ intellexim⁹ graues et grãdes quorũdã abbatuz excessus: q̃ suis finib⁹ nõ cõtẽti[p] man⁹ ad

preben. post electionem. in fi. Sed qđ si prima nulla fuisset ipso iure puta qꝛ persona fuit idigna et sciẽter electa: nunqđ valuisset secũda? Uidet q sic. s. de ele. bone. j. ⁊. s. de ap. cõstitutis. et. s. de iure pa. illud. et. c. cũ laici. Sed ꝯtrariũ est verũ q nõ valet secũda: qꝛ ipso iure priuat⁹ fuit eligẽdi ꝓ ãte illa vice: vnde secũda nõ valet. s. de elec. cũ in cũctis. et. c. cũ vintonieñ. et ca. scriptũ. in fi. s. de supplen. neg. ꝓla. lz. et ca. vlti. Sed ca. illa illud. et ca. cũ laici contradicere videnk: qꝛ ibi ab eadem persona facta fuit prima concessio ⁊ secũda: ⁊ tamen tenuit secũda. Sed illa cõcessio ꝓma facta fuit de re non vacante quare nulla: ꝓterea laicis variare licz: sed non clericis: sed hic nõ fuit priuatus ipso iure quia non fuit notoriũ primam non tenuisse: et ideo priuatur per sentẽtiã: quia forte ignorauit ipsum talẽ fuisse: et nõ licuit ei variare. B.

Uariatio laicis permittitur.

¶ Glo. seq. no. q secũda sit nulla. signat ꝯtrariũ dat solutionẽ ĩcertã. secũdo signat contrariũ ⁊ soluit.

m ¶ Irritam. Ergo fuit hec secũda electio irrita ipso iure. vt videtur p hac litteram. quod est verũ: quia prima non cassata secũda non potuit nec debuit attẽtari: etiam si ꝓma ipso iure nulla fuisset vt dictum est in proxi. no: quia functus erat officio suo eligendo illuz P. et sic succentoria nõ vacabat. Uñ iste. B. electus fuit ad dignitatem non vacantẽ quare nulla fuit electio. Arg. contra. ff. de vbo. ob. si dari stipuler. vbi pendente ꝓma stipulatione que elidi poterat: tenet secũda stipulatio: sed valde sũt ista dissimilia. †Item signatur contrarium huic verbo irritam. s. de elec. considerauimus. ⁊. c. auditis. ⁊ ibi vtraq̃ cassat. hic vero diuersus est casus: ibi facte fuerũt electiones a diuersis partibus: hic ab vna et eadẽ persona que variare non potuit: vt dictum est.

†Stipulatio enĩ oino pendet ex ꝑtiũ volũtate: electio xo ex q̃ facta ẽ ex iuris auctoritate ⁊ iudicis potestate depẽdet: ⁊ idẽ in prouisione. ff. de pacti. ab emptiõe. ff. ad muni. ordie. ff. ad turpil. l. j. §. iij. ⁊. s. de elec. publicatio bz ho. Joan. and.

‡Inno. hic videt tenere cõtrariũ. qꝛ nõ est dignũ ex q̃ superior scilz papa reuocauit ad se ꝓuisionẽ vel aliũ delegauit reuertatur ad inferiorẽ. vt dictũ est sup glo. vñ non valuit. Jo. andree.

n ¶ In quo. Sic. s. de tẽpo. or. litteras. et. s. de iure pa. pastoralis. ⁊. s. de cleri. excõ. mi. postulastis.

o ¶ Hac vice. tantũ. s. de electi. cum in cunctis. et ca. cum vintoñ. vnde si istorum electio quibus scribitur non haberet effectum statim posses iste eligere.‡ Ber.

Accedentib⁹. Abbates de mr̃imonijs cognoscere/ et publicas pñias inñgere/ et lr̃as indulgẽtiarũ cõcedere nõ possũt nisi eis cõpetat de iure spãli. h. d. Primo ponit epoꝝ querelã cui se cũdo ꝓuidet ibi: volẽtes. Ab. ¶ Casus. Epi in concilio generali cõstituti cõquesti sunt de abbatibus q ipsi suis terminis nõ contẽti manus extẽdunt ad ea q̃ ad epos ꝑtinere noscunk: videlicet cognoscẽdo de causis matrimonialib⁹: inñgẽdo pñias publicas: cõcedendo lr̃as indulgentiarũ ⁊ similia ꝓsumẽdo. ꝓpter que auctoritas epalis vilescit interdũ apud multos/ volẽs cõciliũ epoꝝ dignitati et abbatũ saluti in his ꝓuidere ꝓhibuit ne de cetero aliq̃s abbatũ ad talia se extẽdat si ꝓpriũ periculũ voluerit euitare: nisi forte aliq̃s ipsoꝝ speciali cõcessione vel alia legitima cã sup hmõi valeat se tueri. ¶ Nota q ista que hic probibenk abbatibus de iure cõi pertinẽt ad epos. Item abbates ista prescribere possunt. Ber.

p ¶ Non contenti. Cum quilibet suis finibus cõtẽtus esse debeat: nec terminos patrum transgredi debet. s. de sepult. ca. j. et. ix. q. ij. ca. j. ⁊ ca. seq. ad idem eque possunt induci. xiij. q. j. ca. j. ⁊. s. de statu mona. recolentes.

¶ Glosa sequens signat contrarium et soluit.
a ¶ Dignitatis. Que enumerant̃.lxviij.dist.q̃uis corep̃is. et ca. corep̃i: ⁊ sic videt̃ p hanc ꝯstitutionē q cognitio causarū matrimonialiū ad ep̃m de iure cōi spectat.ar.xxxv.q.vj.multoꝝ. Ar.ꝯtra.s̃. de cōsang.et affi.ex litteris. Dicas q alij p̃lati q̃ cognoscūt de causis matrimonialibus: siue sint abbates siue alij faciunt ex cōsuetudine prescripta siue speciali cōcessione: s̃m qd̃ hic in fi. dicit.ar.s̃. de p̃script. auditis.al's de iure cōi ad solū episcopum hoc spectat: vt hic patet.⁊.l. di.in capite.et.s̃.de off. or.ca.j.Ber.

a ea q̃ sunt ep̃alis dignitatis[a] extēdunt: de causis matrimonialib⁹ cognoscendo: iniūgendo publi-
b cas penitētias[b]: cōcedēdo etiam indulgentiarū litteras: ⁊ similia presumēdo: vnde cōtingit interdū q vilescit ep̃alis auctoritas apud multos. ¶ Volētes igit̃ in his ⁊ ep̃oꝝ dignitati et abbatuꝫ ꝓuidere saluti: presenti decreto firmiter prohibem⁹: ne quis abbatum ad talia se presumat extēdere: si propriū voluerit periculum euitare: nisi forsan quisq̃ eorū speciali concessione vel alia le-
c gitima[c] causa super huiusmodi valeat se tueri. Nono.iij.p.ti.sācte prudentiane pb̃ro cardina.

¶ Ad reuelādū pctōrē siue peccatū i pnīa cōfessū sacerdos compelli non pōt. Capitulū.xiij.

Dilectus filius Johānes p̃sbyter exposuit cōquerēdo q rectores fraternitatis vrbis ip̃m ad reuelādū fures: ⁊ qd̃ super quodā furto sibi tanq̃ sacerdoti fuerat reuelatū: vel ad satisfaciendum exinde dānum passo/artare nitētes: in eū (nisi alterū premissorū efficeret) tulerunt sententiā interdicti. ¶ Quia igit̃ ꝑniciosum esset predictū p̃sbyte-
d rū sibi taliter credita reuelare[d]:
e ac cogi ad id qd̃ nō rapuit[e] exsol-

b ¶ Publicas pnīas. Hoc ad solū ep̃m pertinet‡ .l.di.in capite.
‡ Hoc verū de illa solēni de qua loquit̃ cano. alr̃. i gl.io.ā
c ¶ Legitima. Puta cōsuetudo prescripta q̃ dat iurisditionem.s̃.de offi.archi.ca.vlti.⁊.s̃.de p̃scrip.auditis.s̃. de fo. cōpe.cū contingat.s̃.de offi.ordi. irrefragabili.

Diuisio. Dilectus. Primo ponit̃ querela p̃sbyteri cui secūdo prouidet expressa causa ibi: quia igitur. Abbas sic.
¶ Casus. Quidā fecerant quoddā furtū: q̃ vt dicebat̃ cōfessi fuerant sup furto iohāni pb̃ro i pnīali iudicio: rectores fraternitatis vrbis compellebāt dictū pb̃rm. J. ad reuelandū fures et id qd̃ sup furto sibi fuerat reuelatū: vel ad satisfaciendū exinde dānuꝫ passo: et nisi alterū p̃dictorū faceret tulerūt in ip̃m snīam interdicti: ꝓpter qd̃ dict⁹ sacerdos cōquestus est dño pa. q᷑ perniciosum esset dictū pb̃rm reuelare taliter sibi credita et cogi ad soluendū id qd̃ non rapuit. mādat pa. cardinali sancte prudētiane p̃sbytero vicario suo quaten⁹ prefatos rectores corā se cōueniens iniūgat eisdē vt a grauamine p̃sbyteri memorati sup hoc penitus cōquiescāt. ¶ Nota q sacerdos ꝯpelli nō debet vt reuelet sibi in pnīa credita. Itē nō debet quis puniri in eo in quo nō peccauit. Ber.
¶ Glo.se.ꝓbat dupliciter hunc cogi nō potuisse: signat contrariū ⁊ remit. in secūdo querit ar. soluit dupliciter legēdo.
d ¶ Reuelare. Ad hoc cogi nō poterat: q᷑ s̃m leges nemo pōt compelli ad furē indicādū.ff.de p̃scrip.ver.solent.et.ff. de cōdi.ob tur. cau.idē.§.si tibi.ar.s̃.d fur.q̃ cū fure.sed ibi soluitur. Sed alia rōne nō debuit cōpelli: q᷑ q̃ pctōrē in pnīa cōfessū publicat: p mundū cōpellit̃ peregrinari. vt dicit decre.de pe.di.vj.sacerdos. hodie vero deponi debet ⁊ in mōasteriū detrudi.j.de peni.et re.oīs. Sꝫ nunq̃d ille sacerdos fuit suspensus: q᷑ nō faciebat alterū qd̃ precipiebat̃? Videtur q sic.xj.q.iij.sentētia.sed nō videt̃ duplici de cā. q᷑ ip̃e nō sciebat furtū illud vt homo: ⁊ de tali pōt intelligi ꝯtrariū signatū. s̃.de furtis.q̃ cū fure.‡ sed vt deus.s̃.de of.or.si sacerdos. et in hoc maior erat ipsis rectorib⁹.ar.xciij.di.c.vl.et.xciiij.di.c.j.q᷑ dei legatione fungit̃: ergo ip̃m iterdicere vel excōicare non poterat.s̃.de maio.⁊ obe.cū inferior.⁊.xxj.di.inferior. Itē q᷑ ista sentētia cōtinebat intolerabilē errorē: vnde nō tenuit.j.de sen.excō.p tuas. vnde papa nō dicit q absoluat̃: sed q illi desistāt a grauamine qd̃ de facto inferebāt: et q᷑ liquū erat vt teneat̃ reddere qd̃ nō rapuit: ⁊ ita q̃rum ad vtrāq̃ partē disiūcte nō valuit interdictū: vel q᷑ sub conditione tulerūt non tenuit interdictū: ⁊ ipse sacerdos pendēte cōditione cōquestus fuit pape: perinde fuit ac si appellasset: vnde suspensū fuit interdictū.s̃.de ap.dilectis.ij.et papa mandat ip̃m vlterius non molestari. sic excōmunicatio sub cōditione suspendit̃ per appellationem.s̃.de ap.preterea.ij.Ber.

‡ Et de furto loquit̃ nō de fure. dicit Gof. q licet peccet nō indicando ꝑ iudicē tñ ad id cogi non pōt. Joan.and.

e ¶ Qd̃ non rapuit. Nisi illud a raptore sciēter suscepisset: tūc enim compelleretur: quia tenetur illud restituere cum succedit in vitium.s̃.de restitu.spol.sepe.et.s̃.de iudi.quia. V.et.ff. de iureiur. si duo.§.idem iulian⁹.⁊.ff.de condi.fur.l.ij.et.l.ex furtiua ‡ et.C.de furtis.l.ij.et.l.ciuile est.Ber.

Dilecta. Nō possunt subditi singulares in p̃iudiciū p̃lati exigere signa collegij.h.d. Pria pars ponit q̃relā. Scd̃a dat iudices ibi: discretioni. Abb. ¶ Casus. Presbyteri et clerici iotreñ. ecclie meldeñ.dyoc.cū nō ꝯsueuerūt habere sigillū: nec sint vnū corpus: ita q capl'm appellaret̃ nihilomin⁹ cōtra volūtatē abbatisse iotreñ.ecclie q̃ est ipsoꝝ caput ⁊ patrōa propriū sigillū habere contēdūt vnde abbatissa significauit hoc dño pa. mandat papa quibusdā quaten⁹ si eis constiterit ita esse dictis pb̃ris et clericis auctoritate domini pa. precipiāt expresse ne presumāt vel de nouo fabricare sigillū vel vti eo si forte nouiter fuerit fabricatū. ¶ Nō. q q̃ nō sūt vnū corpus nec faciunt vnū collegiū nō debent habere cōe sigillū. Ber.
¶ Glo.se.tractat.v. mōs quib⁹ dicit̃ corpus. ponens differentiā inter corpus ⁊c̃.

Diuisio.

uendū. ¶ Di.t. mandamus quaten⁹ p̃fatos rectores coram te cōueniens iniūgas eisdem vt a memorati pb̃ri grauamine penitus conquiescant. Idem preposito R.et.J.archidya.suesseñ.

¶ Priuati hoīes regulariter nequeunt constituere collegium et habere signa collegij: nisi eis aliter concedatur. Ca.xiiij.

Dilecta in xp̃o filia abbatissa iotreñ. nobis insinuare curauit: q cū pb̃ri et clerici iotreñ. ecclie meldeñ.dyoc.nō cōsueuerint ꝓpriū habere sigillum: nec
f sint vnū corp⁹[f]: ita q capitulum appellaret̃: nihilomin⁹ cōtra voluntatē ipsi⁹ (q̃ ipsoꝝ caput est ⁊ patrona) sigillū habere ꝯtēdunt et.j. ¶ Di.v.mandam⁹ q̃tenus si vobis constiterit ita esse: dictis pb̃ris et clericis auc̃te nr̃a inhi-
g beatis[g] exp̃sse ne p̃sumāt vel de nouo fabricare sigillū: vel vti eo si forte nouiter fuerit fabricatū. Idem sancti auberti archidy. abbati de annona et preposito cameraceñ.

¶ Qui ꝯ iuramentū negat p̃latū dñm suū: vel corā iudice seclari de ipso cōquerit̃: vel ip̃m iuādit deponi debet. Ca.xv.

Grauē et dolore non vacuam: et.j. ¶ Di.v.māda. q̃te.si vo-

f ¶ Vnū corpus. No. q qui nō sūt de vno collegio vel etiā de vna societatē non dicunt̃ vnū corpus: vt hic patet: q᷑ clerici isti erant clerici iotrēsis ecclesie deseruientes ibidē: qui non dicunt̃ facere collegium: sed sunt ibi beneficiati: lꝫ oēs subessent abbatisse: vnde nō sunt vnū collegiū siue vnū corpus: nec possunt constituere vnū procuratorem siue actorem ꝓ aliq̃ cā.ff. qd̃ cuiuscūq̃ vniuersi.l.j.§.j. illi ergo soli faciūt vnū corp⁹ q̃ sunt in vno collegio vel societate. vt.l. p̃dicta. Vnde no. q corpus multis modis dicit̃. oēs enī fideles possunt appellari vnū corpus siue vna ecclesia per fidē et charitatē: siue ꝑfectionem gr̃e.s̃.de sum. tri.ca.ij.cui⁹ caput est xp̃s.iij.q.iiij.engeltrudā: ita q alter alteri⁹ onera portet.l.dist.ponderet. Itē collegiū siue vniuersitas dicitur vnū corpus cui⁹ prelatus dicit̃ caput.s̃.de his q̃ fi.a prela.sine consen.ca.nouit.et tale corpus pōt habere sigillū.s̃.de ap.significauit. et.lxxiij.dist.in noīe. in fi.et actorē et archā cōem. vt.ff. qd̃ cuiusq̃ vniuer.l.j.sed cū isti clerici taliter nō fuerit vnū corpus sigillū cōe habere non debebāt vt hic patet. Itē vnū dicit̃ corp⁹ qd̃ vno claudit̃ spiritu vt hō: lignū: aīal. Aliud d'r corpus qd̃ habet partes integrales seu coherētes: vt domus. Aliud qd̃ hꝫ partes distantes: vt grex/populus/collegiū.ff. de vsuca.l. rerū mixtura. Si enī petisti in iudicio corpus qd̃ habet partes integrales vt domū ⁊ succubuisti: si postea petas aliq̃d de domo: puta cementa vel lignū: puta cū fuerit dissolutū a domo: nō obstat exceptio rei iudicate.ff. d excep. rei iudi.si quis cū totū.§.itē si quis fūdū. Si vero petas totū corpus quod habet p̃tes distātes puta gregem: ⁊ succubuisti: si postea petas aliqd̃ caput de grege quod fuit ibi: obstat exceptio: si vero non erat ibi nō obstat.ff. de excep. rei iudi.si cum argētum.§.j. Itē ep̃s cum capl'o suo facit vnum corpus cui⁹ ip̃e est caput: sed cū clero ciuitatis vel dyocesis nō dicit̃ facere vnū corp⁹†.s̃.de testa.requisisti.§.sec⁹.⁊.j.de ṽbo.sig.cū clericis. Sic abbatissa ista cū clericis ecclesie iotrēsis: lꝫ ipsa sit caput nō facit vnū corpus.

Domū petēs si succūbat: pōt postea cementa ⁊ ligna petere secus in grege.

† Et vir cū cōiuge.xl. dist. sicut.d cōuer.cōiu. ad ap̃licā. Joan.and.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.
g ¶ Inhibeatis. Sed quare ꝓhibet̃ istis habere sigillū cū q̃libet possit habere sigillū.‡ Rō quare iā reddita est superi⁹: q᷑ cū isti nō essent vnū corp⁹ volebāt facere sigillū cōe tāq̃ essent vnū corp⁹ siue collegiū: ⁊ p hoc videbat̃ fieri preiudiciū abbatisse cui suberāt quasi q per se forte expedirent negocia que sub ipsa vel auctoritate ipsius tractari debebāt: quia et hoc premisso aliud attētarent i preiudiciū monasterij: sed si quilibet rector per se vel cū collegio suo vellet habere sigillum non prohiberet̃.

‡ Propriū ⁊ singulare sed hic loq̃tur de cōi ⁊ collegiato. Joan.and.

Grauē. Primo decise narrat factum qd̃ sub triplici disiuncti⁹ puniri mandat ibi: discretioni. Ab. ¶ Casus. Archidyacon⁹ ambiañ. veniens contra fidē prestitā et debitā reuerentiā semel et

secũdo epm propriũ suũ dominũ esse denegauit. Jtẽ in foro seculari deposuit cõtra eũ sup rebus spiritualibus q̃stionẽ. Jtẽ cãm ⁊ cõsiliũ prebuit fratri ipsi⁹ archidyaconi et complicibus suis aduersarijs epi et inuasori epi et sociorũ eius: et ita cõtra fidelitatem in trib⁹ peccauit. Eps ambiañ. grauẽ de ipso archidyacono corã pa. deposuit q̃stionẽ: vnde mandat pa. quibusdam quaten⁹ si cõstiterit ipz archidyaconũ semel et scđo contra fidẽ et reuerentiã p̃stitã epm predictum dñm suũ denegasse: vel in foro seculari cõtra ipm sup rebus spũalibus q̃stionẽ deposuisse: vel cãm et consiliũ p̃buisse aduersarijs epi contra ipm eũdẽ archidyaconũ tanq̃ putridũ membrũ ne sana iñficiat ab ambiañ. eccl'ia perpetuo abscindant/ et beneficia sua p eos ad quos donatio ptinet psonis ydoneis faciãt assignari. ¶ Nota qualiter punitur cleric⁹ qui negat p̃latũ suũ dñm suum esse. Jtem qui trahit ipm in foro seculari pro re spirituali/ vel qui facit cõtra fidelitatẽ pdere debet feudũ. Jtem vbi plura narranť quorũ alterum per se sufficit ad p̃uationem beneficij alterũ ꝓbari sufficit. Jtẽ mẽbrũ putridũ abscindi debet ne sana mẽbra inficiat. Jtẽ clericus qui negat epm dñm suũ esse: vel ipsum trahit ad iudiciũ seculare: vel dat consiliũ aduersarijs suis cõtra ipm per sentẽtiã perdit beneficia sua: nõ ipso iure sicut fecit archidyaconus iste. Ber.

† ar. denegasse.

a ¶ Archidyaconum. Ambiañ. scilicet. ¶ Glo. se. reci. põt signando et soluẽdo ꝯriũ de regula vltima ⁊c̃.

b ¶ Homagij. Homagium hic appellat fidelitatem ⁊ obedientiã quam rõne archidyaconatus prestitit epo q̃ lz. xxiij. dist. quãq̃. s̃. de iureiur. nullus. al's non licet exigere homagiũ. j. de reg. iur. indignũ. et. s̃. de symo. ex diligẽti. ⁊ sic iste archidyacon⁹ fidelitatẽ ⁊ debitã reuerentiam violauit multipliciter ꝑut sequiť: merito ergo punitus fuit.

c ¶ Negasse. Jpso facto veniẽdo contra fidelitatem et debitã obedientiam dando consiliũ inuasori epi: et fratri eiusdem archidyaconi contra ipm episcopũ: qui traxit ipsum ad iudicem secularem et ibi forte publice ipsum dominũ suũ esse negauit: et ita semel et secundo venit contra fidem vnde puniri debuit.

d ¶ Deposuisse. Arg. est hic manifestum q sola conuẽtio sufficiat ad hoc vt cadat a iure suo: licet nõ fuerit litẽ cõtestatus. De hoc dictũ est. s̃. de fo. cõpe. si diligẽti: sed forte hoc est q2 delĩqt ꝯtra dñm suũ: vnde forti⁹ puniri debet. ar. ff. de re mili. oẽ delictũ. j. rñ. §. j. q2 oĩs cõtumacia aduersus presidẽ capite puniẽda est: vt ibi dicitur: vnde iste ab omni officio et beneficio priuatur.

e ¶ Consiliũ. Si dedit consiliũ contra dñm suũ: cui fidelitatẽ suã debet seruare: venit ꝯtra fidem ꝓmissam et iuramentũ fidelitatis. s̃. de iureiur. ego. N. et. c. querelã. vnde indign⁹ est bñficio q̃ hz ab eo. et. xxj. q. vlt. de forma. et ideo p̃uari dz beneficio. ar. xcvj. dist. si imperator. et. s̃. de postu. c. vlti. Sic enim iste ingratus fuit contra epm suum a quo beneficiũ habuit quare ipso priuari debuit. s̃. de dona. propter eius ingratitudinẽ. C. de reuo. do. l. vl. Ber.

a bis cõstiterit archidyaconũ[a] semel et secũdo contra fidẽ homa-

b gij[b] p̃stiti ac debitã reuerẽtiam:

c epm suũ esse dñm negasse[c]: † vel i

d foro seculari deposuisse[d] contra eũ sup reb⁹ spiritualib⁹ q̃stionez aut tam inuasori epi ⁊ sociorum eius q̃ fratri ei⁹ vel cõplicibus

e suis cãm vel consiliũ[e] prebuisse:

f ipm tanq̃ mẽbrũ putridum[f] ab ambianeñ. eccl'ia ppetuo abscin-

g datis[g]: beneficia sua faciẽtes psonis idõeis p illos ad quos donatio pertinet assignari.

Gre. ix. vniuersis eccl'iaꝝ p̃lati.

¶ Ponit. xv. grauamina illata religiosis: a quib⁹ precipit prelatos abstinere. Ca. xvj.

h Nimis iniq[h]: et. j. Cum religiosi viri abnegãtes salubriter semetipsos: elegerit in pauptate xp̃o paupi ad placitũ famulari tanq̃ nihil habentes ⁊ oĩa possidẽtes: nõ desunt pleriq̃ tã eccl'arũ prelati q̃ alij: q̃ ceca cupiditate seducti ꝓpe auiditati subtrahi reputãtes: q̇cq̇d predictis fideliũ pietas elargiť: q̇tẽ ipsorũ multiplr̃ inq̇etãt. ¶ Volũt nãq̃ ꝯ regulã a se. apo. approbatã et sui ordinis instituta ipsis iuitis eorũ cõfessiones audire: ac eis iniũgere pñias ⁊ eucharistiã exhibere: nec volũt vt corpus xp̃i in eorũ oratorijs reseruetur: et fratres ipsorũ defũctos apud ecclesias suas compellunt sepeliri: et eorũ exequias celebrari: et si q̇s decedẽtiũ fratrũ alibi q̃ in suis ecclesijs eligat sepulturã: funus p̃mo ad eccl'ias suas deferri cogunt: vt oblatio suis vsibus cedat. Nec sustinentes eos habere cãpanã vel cimiteriũ benedictũ: certis tm̃ tẽporib⁹ pmittũt ipos celebrare diuina. Volunt quoq̃ in domib⁹ eorũ certum numerũ fratrũ/ sacerdotũ/ clericorum/ et laicorũ: necnõ cereorũ/ lampadarũ/ et ornamẽtoꝝ ꝑ volũtate sua taxare: ac residuũ cereorũ q̃ñ nouiter apponunť: exigũt ab eisdẽ. Nec permittunt q noui sacerdotes eorũ alibi q̃ in ecclesijs suis celebrent primas missas: eos nihilominus cõpellẽtes: vt in quotidianis missis quas in suis locis et altaribus celebrant oblationes ad opus eorũ recipiant et reseruẽt. quicquid etiã eis dum celebrant missarũ solẽnia: intra domoꝝ suarũ ambitum pia fide-

i liũ deuotione donatur[i] ab ipsis extorq̃re oblationis noĩe contendẽtes: q̃ eisdẽ tam in ornamen-

k tis[k] altaris q̃ in libris ecclesiasticis absolute cõferť vendicant ꝓperã iuri suo. ¶ Quocirca mandamus quatenus vniuersi ⁊ singuli a prenotatis grauaminib⁹ desistatis: subditos vr̃os ab huiusmodi arctius compescendo.

Idẽ vniuersis ecclesiarũ p̃lati.

¶ Ponit. xij. grauamina predicatorũ et minorũ: a quib⁹ p̃cipit prelatos abstinere. Ca. xvij.

Nimis praua: et. j. ¶ Cum q̇dã viri religiosi vtputa fratres predicatores ⁊ minores quorũ ordinem et regulã se. apo. nosciť approbasse: in arctissima pauptate xp̃o pauperi famulenť

l pleriq̃ p̃lati et alij eos ad[l] synodos suas cogũt accedere: ac suis ꝯstitutionib⁹ subiacere: nec his contenti capitula et scrutinia in locis fratrũ ꝓ his corrigẽdis facturos se cõminanť fidelitatẽ iu-

m ramẽto[m] firmatã ab eoꝝ mĩstris ⁊ custodib⁹ exigentes: eis quoq̃ vt tã extra ciuitates q̃ itra cũ eis ꝓcessionaliter veniãt ex leui cã

f ¶ Putridũ. Ergo abijciendũ est ab ouili ne inficiat sanas oues s̃. de sta. mona. ea q̃. j. rñ. in fi. et. xlv. di. sed illud. ⁊. xxiiij. q. iij. resecãde. Ex tribus causis archidyaconus iste reddidit se indignũ. Primo quia negauit epm suũ dñm suum esse. Secũdo quia traxit illũ ad iudicium seculare. Tertio: quia dedit causam † siue consiliũ cõtra dñm suũ: et sic venit contra fidelitatem.

† Ut dicit Host. forte ꝯsanguinei archidyaconi ipso sciente ⁊ nõ contradicente voluerunt aliq̃d illatũ archi. p epz i ipm epm vendicare. al's si archidyacon⁹ id ignorasset vel sciẽs expsse sine fictiõe hoc ꝓhibuisset ñ puniref ex hoc de homi. petrus si. ẽ õ symo. sicut nobis. et ca. nobis. nisi dicatur aliq̃d spãle ꝓpť epales reuerentiã. arg. xciij. di. nulla. et ca. se. xj. q. j. si q̃s sacerdotũ. vt sic ꝓpter delictũ parẽtũ puniaf archidyaconus. j. õ pe. in quibusdã ipo maxie cãm prebẽte. õ homi. de cetero hz eũ. J. a.

g ¶ Abscidatis. Et ita per sñiaz perdit bñficia non ipso iure. sic qui trahit aliũ in vetitum examen pdit cãm per sentẽtiã non ipso iure prout not. s̃. de fo. compe. si diligẽti. i glo. sz nũq̃d. B.

Nimis. Due sunt partes. Pria narrat grauamina. Secunda ibi: quo circa: mãdat abstinere. Ab. ¶ Cas⁹. Jn capitl'o isto reprehẽditur auaricia siue auiditas p̃latoꝝ quã exercent cõtra viros religiosos qui dimiserunt oĩa ꝓpter deũ: et enumerantur multa vt in ip̃a littera contineť. Jn fine mãdat dñs pa. quaten⁹ vniuersi et singuli prelati a predictis grauaminib⁹ desistant: subditos suos ab hmõi arcti⁹ compescẽdo. ¶ Nota hanc decretalẽ contra auaritiã ⁊ cupiditatẽ p̃latoꝝ. B.

b ¶ Nimis iniqua. Jn ca. isto rep̃hendiť auaricia siue p̃latoꝝ auiditas quã exercẽt cõtra viros religiosos: qui oĩa renũciauerunt ꝓpter deũ in plurib⁹ vt in lr̃a patet.

l ¶ Donať. Hoc nullo modo dñt p̃lati eccl'iaꝝ sibi vsurpare q̃ pia deuotione fideliũ ꝯferť religiosis i vita ‡. s̃. de sepul. de his. ⁊. s̃. õ sta. mona. c. j. ⁊ hoc solũ debent ibi habere q̃ canones permittũt. xviij. q. ij. hoc tñ. q̃ sit luminoso.

‡ Dũmodo nil fiat in fraudẽ. de test. officiũ ẽm Hostiẽ. Jo. and.

k ¶ Jn ornamẽtis. De his eni relictis et alijs que ad diuinũ cultũ ptinent nihil percipere debent: † q̃uis de alijs rebus relictis in testamento possunt pcipere suam partẽ. s̃. de testa. c. vl. et ideo ab his p̃cipue ⁊ ab alijs ĝuaminib⁹ debent humiliter abstinere: cũ oĩa dimiserint propter deũ: et elegerint in paupertate dño deseruire. j. ca. proxi. in prin.

† Hodie secus i p̃dicatorib⁹ ⁊ minorib⁹. ꝑ decre. Boni-fa. super cathedrã innouatã per cõcil. vieñ. de sepul. dudũ. Jo. an.

Nimis. Due sunt ptes vt in p̃cedenti. Scđa ibi: q̃ circa. Abb. ¶ Casus. Quidã viri religiosi. s. fratres p̃dicatores et minores quorũ ordinẽ ⁊ regulã sedes aplica nosciť approbasse: q̃ in altissima pauptate xp̃o pauperi famulari elegerũt: sed prelati eccl'iarũ et alij in multis articulis aggrauare nitunť eosdẽ et enumerantur infr̃a. vnde mãdat pa. vniuersis p̃latis ecclesiaꝝ q̃ten⁹ vniuersi et singuli a p̃dictis grauaminib⁹ oĩno desistant: ⁊ subditos suos cõpescãt arcti⁹ ab huiusmodi. ¶ Nota q fratres p̃dicatores ⁊ minores ad sinodũ ire nõ debent. Jtẽ iuramentũ fidelitatis epis facere non debent. Jtẽ de fructibus ortorũ suorũ decimas soluere non teneń: exempti eni sunt ab oĩbus prenotatis grauaminibus. Ber.

l ¶ Ad synodos. Omnes eni religiosi qui populũ non habent ad synodũ ire non teneń. arg. j. de priuil'. ex ore. in fi. et. xviij. q. ij. §. vlti. et. xviij. distin. in illa palea. episcopus. concilũ turoñ. est. De hoc dictum est. s̃. de offi. ordi. ca. dilectus. ‡

‡ Et õ ma. ⁊ obe. q̃ super his. vide ad solutionẽ ꝯriĩ q̃ ibi dixi sup. j. glo. x. exẽptus eniã. Jo. an.

m ¶ Juramẽto. Ab alijs eni ministris siue rectoribus ecclesiaꝝ q̇bus animarũ cura cõmissa est hoc requiriť. xxiij. di. q̃q̃. ⁊. s̃. de iureiur. nullus. ab hmõi fratres predicatores et minores sunt exẽpti.

Et illud videtur intelligi de perpetuis rectoribus: sed isti nō sunt perpetui immo quasi annuatim mutantur.

a ¶ Fructibus. De his enī nullas religiosi decimas soluere tenentur. ꝫ. de deci. ex parte: et leprosi etiā licet non sint professi de horti decimas non soluūt. ꝫ. de eccle. edi. cum dicat apl's. de hortis ergo ꝛ de domibus decimas nulli religiosi soluere debent.

b ¶ Judeoꝝ domib⁹. Judei enī de domib⁹ ꝛ alijs possessionib⁹ si q̄s colāt decimas soluāt. ꝫ. de deci. de terris. ꝛ. ꝫ. de vsu. quanto. — Judei tenent ad decimas.

c ¶ A prenotatis. In oībus enī supradictis p̄dicatores ꝛ minores fratres exēpti sunt: nec pūt cōpelli ad aliqua supradicta facienda.

Sūmariū. Tanta est. Violās iterdictū iurisdictione et clauiū potestate se priuat. h. d. Diuisio. Primo pōit et aggrauat culpas epi. Scdo ibi: licet aūt. recitat cessionē ipi⁹ ꝛ culpas alioꝝ fautoꝝ ꝛ irritos decernit actus post iterdicti sniam violatā. Tertio ibi: q̄r vero punit fautores q̄ beneficia receperunt: ꝛ q̄ iterdictum violarunt: ꝛ qui illud seruantes oppresserunt: ꝛ eos citari mandat ad curiam. Abb. sic.

¶ Casus. Dn̄s pa. propter quosdā excessus q̄s rūdam cōmissos i quosdā canonicos et p̄latos et clericos et res presbyteroꝝ regnū portugalie supposuit iterdicto. P. episcopus colubrieñ. ab initio cepit seruare iterdictum: tandē mutato consilio violauit temere interdictū delinquendo in dominū pa. q̄ tulerat ip̄m et ecclesiā romanā contēnēdo petri claues. ꝛ ledendo ecclesiasticā potestatē: et alios induxit imo compulit nō seruare interdictum. et quos ad hoc inducere non potuit post multas iniurias spoliauit eos dignitatibus/p̄bēdis/et beneficijs suis et eos coegit exulare interdicendo et excōicando eosdē et conferēdo p̄dicta fautoribus suis: que oīa idē eps in p̄sentia pa. et fratrū ipsi⁹ publice recognouit: renūcians epatui in manibus dn̄i pa. spōtanea voluntate: et licet ille renūciauerit volens tamē dn̄s pa. vt illi qui sententiā interdicti violauerant et receperāt beneficia alioꝝ qui sine causa rationabili nō debuerāt spoliari effugiant impunit: ne facti peruersitas trāseat presumptorib⁹ in exemplū. decreuit irritas et inanes oēm institutionē/destitutionē/collationē beneficioꝝ et dignitatū presumptas per dictū epm: ꝛ excōicatiōis ꝛ interdicti snias in quoscūq̄ prolatas ab eo hac occasione post violationē interdicti: et q̄r vbi magis exceditur graui⁹ est vindicādū. Mandat pa. archiep̄o bracharen̄. quaten⁹ oēs illos quos eps itrusit in beneficia et dignitates alioꝝ non solū a beneficijs ipsis/verūetiam ab alijs si qua obtinēt debeat remouere: tam p̄sumptores p̄dictos q̄ȝ omnes alios qui violauerunt dānabiliter interdictum ab officio et beneficio suspendendo: et illos quos constiterit manus temerarias extendisse in personas et res predictoꝝ canonicorum prelatoꝝ et clericoꝝ ad p̄sentiā pa. venire cōpellat pro meritis recepturos inuocato ad hoc si opus fuerit brachio seculari.

¶ Nota q̄ qui violat interdictū in duo videtur delinquere. s. in principem et ecclesiā: quia ledit ecclesiasticā potestatem ꝛ contēnit claues petri. Item post talem violationē et contēptum sententia lata ab ipso violatore et institutio et destitutio irrita est. Item violatores interdicti ab officio et beneficio sunt suspendendi. Item qui grauius excedit grauius est puniendus: quia vbi maior est culpa maior debet exerceri vindicta. Item qui violentas manus mittit in clericū/ad sedē apo. ire compellitur. Item vbi ecclesia per se nō sufficit/inuocare debet auxiliū brachij secularis. Ber.

d ¶ Ecclesiam romanā. Unde magis puniēdus fuit q̄ deliquit in principem: et sine restitutione dānandus. xxj. distin. in tantū: immo culpam et offensam quā in deum et romanā ecclesiam cōmisit remittere non posset. xxiij. q. iiij. si is qui. ꝛ. lxiij. dist. salonitane.

e ¶ Petri claues. De q̄bus habes. xxj. dist. i nouo. vn̄ habet potestatē ligandi ꝛ soluendi. xxiiij. q. j. q̄dcunq̄. Iste enī cōtempsit petri claues violādo sniam iterdicti: tā per se q̄ȝ p̄ alios q̄s ad h̄ cōpulit: ꝛ tunc suspēsus fuit violādo interdictū: vt dicitur. j. Ber.

f ¶ Nō seruare. Propter hoc nō excusant cū p̄ nulla pena temporali debuerāt interdicti sententiā violare. xxxij. q. v. ita ne. lȝ culpā eoꝝ attenuet†. ꝫ. quod me. cau. sacris. ar. Ber.

†Dicebat Gof. q̄ compellēs peccauit grauius q̄ȝ cōpulsus. lxxxvj. di. tāta. xxiiij. q. iij. q̄ alioꝝ. xj. q. iij. qui resistit. Jo. an.

g ¶ In exemplū. Ut p̄ hoc etiā fiat ceteris iterdictio delinquēdi. ij. q. vij. q̄propter. ꝫ. e. ca. j. et ꝫ. de iude. ad liberandā. in fi. q̄r facilitas venie incentiuum tribuit delinquendi. xxiij. q. iiij. est iniusta. Ber.

¶ Glo. se. no. violātem interdictum nō posse bn̄ficia cōferre vl' excōicare. ponit opi. Jo. cui opponit ꝛ p̄ illa. all. ꝫrium decre. si celebrat. cui rn̄det. Scdo ponit scdam cāȝ nullitatis ex parte recipiētis collationē ponēs etiā q̄rundā lecturā cui resistit. Tertio ponit tertiā cām ex parte destitutorum. Quarto p̄sequit primū dictum iterserēs an iterdicto loco hoīes loci sint interdicti.

h ¶ Inanes. No. q̄ qui nō s̄uat sniam iterdicti bn̄ficia vel dignitates conferre non pōt tanq̄ȝ suspensus. ꝫ. de conces. p̄ben. q̄r diuersitatē. et hic patet manifeste. Itē nec talis potest aliquē excōicare: cum q̄ȝtum ad sacramenta eccl'ie excōicatus reputetur: q̄r ex eo q̄ dicit irritas: patet q̄ institutiones et excōmunicationis sententie nulle fuerunt. xxiiij. q. j. audiuimus. tamen Joan. dicit ibi: q̄ suspēsus tātū ab officio pōt excōicare: sed hoc nō videt q̄r cū ipse sit officio priuatus aliū priuare nō pōt: vt hic videt: q̄r si sentētia talis tenuisset illos absoluisset. vt in sentētijs excōicationis fieri cōsueuit: sed hic sentētias illas decernit irritas et inanes. Arg. cōtra. ꝫ. de cle. excō. mi. si celebrat. sed hic longe magis excessit q̄ȝ ibi: et est diuersus casus: ibi loquit de suspensione canonis per participationē: hic de suspensione hominis. Item collatio predictoꝝ nulla fuit: quia illi q̄bus collatio facta fuit nō seruauerunt interdictū: nec excōicatis cōferri possunt multo fortius. ꝫ. de cle. excō. mi. postulasti. §. ij. ꝛ. ꝫ. de eta. ꝛ q̄li. cū bōe. Quidā dicūt q̄ hic pl⁹ fuit p̄cessū: scȝ q̄ executores q̄ posuerūt interdictū excōicauerūt violatores interdicti: et sic recte dicit irritas ꝛ inanes: sed ex littera hui⁹ decre. nō colligit hoc: sic etiā excōicati fuerūt violatores iterdicti. ꝫ. de cle. excō. mi. postulastis. §. ij. de istitutiōib⁹ ꝛ destitutiōib⁹ nulla dubitatio est: quia sine culpa et absq̄ ordine iuris fuerūt destituti: et ita si nulla fuit destitutio nulla fuit institutio. iij. q. vj. hoc q̄ppe. et. ꝫ. de accu. ad petitionē. et. j. de pur. ca. c. pe. et ita dubitatio tantū remanet circa sentētias excōicationis et interdicti: et de illis idem credo vt dictū est: ex eo enī q̄ tantū excessit: vt patet in prin. decre. suspensus fuit a iurisdictione: contēnendo enī claues ecclesie amisit potestatem clauiū: sicut q̄ nō est ligat⁹ ex cōtēptu ligat. xj. q. iij. §. cū ergo.

---

mādātes: excōicatiōis sentētiā fulminānt i benefactores ipsoꝝ et idipsum fratribus comminātes: eos de locis in quib⁹ domino famulātur satagūt amouere: nisi eis obediant in oībus supradictis. ¶ Ad hoc ne fratres ad honorabiliores ciuitates et villas: vbi religiose ac honeste valeant cōmorari: a populis deuote vocati accedere audeāt inhibentes: tā in accedētes fratres q̄ȝ in receptatores eoꝝ p̄sumūt excōmunicationis sententiā promulgare. Ab eis etiam de hortorum fructibus^a decimas: necnon de habitaculis fratrum (sicut de iudeorum domibus^b) contendunt redditus extorquere: asserendo q̄ nisi fratres morarentur ibidē: ab alijs habitatoribus prouentus aliqui soluerentur: et vt ipsos sue subdāt totaliter ditioni eisdē ministros et custodes volunt p̄ficere p̄ sue arbitrio volūtatis. ¶ Quocirca mādamus q̄tenus vniuersi et singuli a prenotatis^c grauaminibus desistatis: subditos vestros ab huiusmodi arctius compescēdo.

Idem archiepiscopo brachareñ.

¶ Non seruans interdictum suspensus est ab officio ꝛ beneficio et omni iurisdictiōe. h. d. s̄m vnū intellectum. Ca. xviij.

Tanta est clauis petri: et. j. ¶ Ad cōfusionem. P. epi quōdā colubrieñ. non pōt in memoriā nō venire: quātū i nos et ecclesiā romanā^d deliq̄rit: despexerit petri claues^e/et ecclesiasticā leserit potestatē: cū nō solū interdicti sentētiā (quā seruauerat ab initio) temere violauit: verūetiam induxit alios: imo compulit non seruare^f: et quos inducere monitis et flectere minis ac terroribus ad violandam interdicti sententiam nulla potuit ratione: post atroces iiurias: amissionē bonoꝝ: spoliationem parētum: dignitatibus: prebendis et beneficijs spoliās coegit miserabiliter exulare: ea suis i hac parte fautorib⁹ nō absq̄ p̄sumptione temeraria cōferēdo: que oīa idē eps i nostra ꝛ fratrū nostroꝝ p̄sētia publice recognouit. ¶ Licet autē memorat⁹ eps in manibus nostris spōtanea cesserit voluntate: nolētes tn̄ vt hi q̄ hmōi sniam interdicti nō sunt vetiti temeritate p̄pria violare: ac recipere dignitates/prebēdas ac beneficia alioꝝ: qui absq̄ culpa et sine causa rationabili eis fuerant spoliati: seueritatē effugiāt canonice vltiōis: ne facti peruersitas transeat presumptoribus in exēplū^g auctoritate dei oīpotētis oēm institutionē: destitutionem: collationem prebendarū: beneficioꝝ: ac dignitatū presumptas per eūdem episcopū: et excōmunicationis: seu interdicti sententias: in quoscūq̄ hac occasione prolatas ab eo: post interdicti violationem eiusdē decernim⁹ irritas ꝛ inanes^h. ¶ Qr vero vbi magis exceditur: ibi est seuerius

† Qđ sequit̃ fuit additio a tpe Inn. qđ aũt hic dixerit Ho. post eũ de sepultura tpe interdicti dicam .j. de pe. ꝛ remis. qđ in te. Et qđ de sepulto tpe interdicti i cimiterio relaxato postea interdicto. no. .j. de sen. excõ. si ciuitas. lib. vj. i glo. penult. Quid ꝺo notent de tũc sepulto extra cimiteriũ. vide de sepultu. eos q. i ꝯci. vieñ. Jo. an.

et. xxiiij. q. iij. notandũ. in fi. Locꝰ enĩ † interdicit̃ ꝓpter hoĩes: et ita hoĩes sunt interdicti ꝛ suspẽsi ꝛ nõ locus: qꝛ cũ locꝰ sit res inaĩata nec suspendi nec interdici põt: ꝛ ita cũ dicit̃ interdico locũ talẽ: hoc est dicere interdico hoĩes illiꝰ loci ꝛ celebrãtes ibidẽ: et ita celebrãtes in loco iterdicto iterdicti sunt ꝛ suspẽsi ꝛ irregulares: ꝛ ita nec eligere nec eligi nec etiã postulari possunt. s̃. de postu. c. j. ꝛ. s̃. de elec. cũ inter. r. ꝛ. s̃. de cõsue. cũ dilectus. s̃. de cle. excõ. mini. apl̃ice. ꝛ sic iste epũs q̃ violauit interdictũ qđ ab initio ceperat obseruare suspẽsus fuit ꝛ irregularis: vnde post ea in alios sñias excõicationis seu interdicti: aut suspẽsionis ferre nõ potuit: et solus papa cũ talibꝰ dispẽsare põt. s̃. de re iudi. cũ eterni. et .j. de sẽ. excõ. cũ medicinalis. li. vj. Ar. .j. s. ꝙ nõ sit irregularis vel suspensus. s̃. de cleri. excõ. mi. postulastis. §. vl. et hic vbi dicit suspẽdas oẽs ꝛc̃. sed istud ad factũ refertur cũ etiã iam essent suspensi violãdo iterdictũ: sed q̃ cõicat aut etiã celebrat excõicatꝰ non est suspẽsus ꝓprie nisi a perceptione sacramentorũ aut irregularis: lꝫ aľs sit puniẽdus dũmodo nõ in contẽptũ ꝛ cõtra prohibitiones superioris. s̃. de cleri. excom. mini. si celebrat. cũ hoc in iure non inueniat̃ statutũ: ꝛ ideo nõ debet extendi hec pena. Ber.

ij. ꝛ est simile in excõicatione q̃ tenet semꝑ siue iusta siue iniusta. xj. q. iij. c. j. tãta est enĩ vis denũciationis vt si aliqđ fiat post denũciationẽ ante remissionẽ vel satisdationẽ de opere demoliendo: etiã si ius habeat edificãdi in totũ debet demoliri. l. p̃di. p̃tor. §. j. ꝛ hic. et .j. c. pxi. et hec denũciatio faciẽda est in re presenti et in ipso opere et nõ tm̃ dño: sed illis q̃ ibi sũt. ff. eo. de pupillo. §. nũciare. de hoc dꝛ. .j. ca. pxi. ꝛ hoc ideo qꝛ nũciatio ista in rẽ est et nõ in ꝑsonã. ff. e. opis noui nũciatio. vnde cuicũqꝫ fiat tenet. ff. eo. cuilibet. alibi facta q̃ꝫ in re nõ tenet. ff. eo. de pupillo. §. si quis forte. qđ põt intelligi † ꝙ non tenebit q̃ ad hoc vt nõ teneat̃ demoliri opus factuꝫ: cũ ius habeat edificãdi: qđ fieret si esset facta in re: vt hic dicit. Et no. ꝙ tot debent esse denũciationes et tot remissiones q̃t sũt loca in q̃bꝰ edificant̃. ff. eo. tit. de pupillo. §. si in pluribus. Lau.

Excõicatio. ꝛ noui opis nunciatio conueniunt.

† Sm̃ Host. de hoc plene in sũ. eo. ti. §. cui fiat ꝛ. §. pe. ꝛ vlti. ꝛ vide in spe. eo. ti. §. j. in fi. dixit Inno. .j. c. pxi. q̃n nũciatur absenti edificatum ante ipsius reuersionez demolitur expẽsis denũciantis edificatum post expensis nũciati ꝑ pal. §. si q̃s. Jo. an.

a vindicãdũ[a]. Mãdamꝰ quatenꝰ oibꝰ quos p̃dictꝰ ep̃s in supradicta bñficia prebẽdas et dignitates intruserit: nõ solũ a bñficijs ipsis: p̃bẽdis: et dignitatibꝰ: verũetiã ab alijs bñficijs (si qua obtinent) et eccl̃ijs ꝓrsus amotis: tã p̃sumptores eosdẽ q̃ꝫ oẽs alios q̃ prefatũ interdictũ dãnabiliter violarunt suspẽdas auc̃te ap. ab b officio et bñficio[b]. Illos quoqꝫ quos i ꝑsonas et res p̃dictoꝝ canonicoꝝ p̃latoꝝ et clericoꝝ manus temerarias cõstiterit extendisse ad nostrã venire cõpellas p̃sentiã ꝓ meritis sñiam recepturos: iuocato ad hoc (si opus fuerit) c auxilio brachij secularis[c].

De noui opis nũciatiõe. Lucius. iij. paduano epõ.

Etiã eccl̃ia edificata post nũciationem noui opis destruenda est expensis construentis. h. d. cũ sequenti. Ca. j.

Intelleximus ex litteris tuis: ꝙ cũ causa que vertitur inter priorem sancti cipriani et clericos de rodigio suꝑ capella que i preiudiciũ baptismalis ecclesie de costa ab eisdẽ clericis est cõstructa. f. t. delegata fuisset: et .j. ¶ Quia vero sicut leges d non dedignãtur[d] sacros canões imitari: ita et sacrorum statuta canonum principũ constitutioni e bus adiuuantur[e]. F. t. mandamꝰ quatenus diligenter considerãs ꝙ post denunciationẽ noui ope f ris siue iure siue iniuria[f] aliquid construatur: legalibus debet cõstitutionibus demoliri: et quia g nulla ecclesia in preiudiciuꝫ[g] est alterius construenda: negocium ipm̃ sm̃ legum ꝛ canonũ statuta non differas terminare.

Inno. iij. cãtuarieñ. archiep̃o.

Summat̃ vt. s̃. c. pxi. Ca. ij.

Cum ex iniuncto: et .j. F. t. mãdamus quatenꝰ q̃cq̃d edificatũ est in eccl̃ia de lamech: post noui operis nũciationem / expensis[h] tuis facias penitꝰ demoliri: eo non obstãte si etiã ab-

g Jn p̃iudiciũ. Hec ẽ alia cã demoliẽdi edificiũ: i p̃iudiciũ eccl̃e ꝓrochialis aľas fieri nõ dꝫ. xvj. q. j. eccl̃ie. ꝛ. c. q̃cũqꝫ et. s̃. de ec. edi. ad audiẽtiã. j. nisi iusta causa subsit vt ibi dicit̃. ꝛ tunc id fieri debet auc̃te epi.

Cum ex. Primo mãdat opꝰ demoliri ꝛ irritat q̃cq̃d ex illo secutũ fuit. Scđo reprehẽdit archiep̃m q̃ nõ curauit scãdalũ subditoꝝ ibi: suꝑ eo. Tertio orat eũ vt parcat ibi: finis. Ab. Et nota ꝙ. c. dilecti. ij. s̃. de appel. loquit̃ de eodẽ facto. Casus. Archiep̃s cãtuarieñ. cepit edificare quãdã capellã de lamech. i loco ꝑtinẽte ad eccl̃iaꝫ cãtuarieñ. mõachi cãtuarieñ. eccl̃e denũciauerũt ei nouũ opꝰ: ip̃e archiep̃s sꝑta denũciatiõe edificauit eccl̃iaꝫ ꝛ canõicos istituit i eadẽ redditꝰ assignãdo eisdẽ: recepit ẽt iuramẽta fidelitatis ab ip̃is: vñ mõachi cãtuari. eccl̃ie dño pa. grauiter sũt ꝯq̃sti. mãdat pa. cãtuarieñ. archiep̃o q̃tenꝰ q̃cq̃d edificatũ ẽ i eccl̃ia đ lamech post noui opis nũciationẽ suis expẽsis faciat penitus demoliri: eo nõ obstante si absens fuerit: cũ in lege sit cautũ vt si ille cui opꝰ nouũ fuerit nunciatũ edificauerit ante remissionẽ et postmodũ agere ceperit ius sibi esse ita edificatũ habere debet sibi actio denegari ꝛ in irritũ reducat quicquid de instituendis canonicis ibidẽ ꝛ alijs ad ip̃am ecclesiã pertinẽtibꝰ ordinatũ est ab ip̃o vel ab eius antecessore: ꝛ canonicos ab obligatione p̃stiti iuramẽti denũciet absolutos auctoritate pa. qꝛ ex quo principale nõ tenet quicq̃d ex eo vel ob id secutũ est debet irritari. Super eo quoqꝫ. In. §. isto dicit pa. ꝙ multũ miratur ꝙ monachi cãtuarieñ. cũ oĩa dimiserit ꝓpter deũ tot laboribus ꝛ periculis ꝑsonas ꝛ res non dubitauerũt frequẽter exponere: qđ nullo modo fecissent nisi cognoscerent premissa in p̃iudiciũ cantuarieñ. ecclesie redũdare. archiep̃s pro vitãdo scandalo ipsoꝝ ab hmõi iniurijs nõ cessauit: cũ scriptura dicat ꝙ illa que sine mortali peccato omitti nõ possunt non sunt pro scandalo vitando dimittenda: nec illa debent pro scandalo vitando committi que sine peccato mortali committi non possunt: tamen ab illis que sine mortali pctõ cõmitti possunt et dimitti pro vitando scandalo cessandum est ꝛ eis etiam insistendũ est: vnde Apostolꝰ. Si scandalizatur frater nõ comedã carnes in eternũ: et dominꝰ in euãgelio contra eos qui scandali prestant materiã. Ue inquit homini illi per quẽ scandalũ venit: ꝛ licet scandalũ maiorũ sit vitãdũ: vitãdũ est etiã ꝛ minorũ. In fine dicit ꝙ ꝯtradictiõi sue taliter finẽ iponat ꝙ ꝯtradictio p̃terita ꝑ virtutẽ obediẽtie valeat expirari. ¶ Nota ꝙ quicq̃d factũ ẽ post denũciationẽ noui operis expẽsis eiꝰ cui denũciatũ est demoliri debet: nec debet q̃s audiri si dicat ius sibi esse. Itẽ destructo principali ꝛ accessoria destructa sunt. Itẽ ar. ꝓ religiosis ꝙ semꝑ p̃sumit̃ iustã cãm habere. Item ar. ꝙ pro vitãdo scãdalo quãdoqꝫ detrahẽdũ est seueritati. Itẽ ꝓpter scandalũ peccatũ mortale cõmitti nõ debet. Itẽ scandalũ minoꝝ vitandũ est sicut maiorũ. Ber. ¶ Glosa sequens obijcit et soluit: et de summatione ipsiꝰ et duarũ q̃ sequũtur proxi. dixi. s̃. ca. j.

b Expensis. Sed quare suis expensis dꝫ destruere cũ nõ fuit ei

a Uindicandũ. Qꝛ vbi maior est culpa: maior exerceri debet vindicta. s̃. de here. excõicamus. §. credentes. vbi inuenies concordãtias plures. De hoc si. s̃. de eta. et quali. cum bone.

b Beneficio. Hec est pena illorũ qui nõ seruant interdictũ. s̃. de cle. excõ. mini. postulastis. §. quesiuistis.

c Secularis. vt. s̃. de of. or. c. j. ꝛ. c. q̃m in plerisqꝫ. in fi. ꝛ. s̃. de iudi. cũ nõ ab hoĩe. vbi enĩ eccl̃ia ampliꝰ facere nõ põt: iplorare dꝫ auxiliũ seculare et cõpellere. et ecõuerso. s̃. de maledi. c. ij. arg.

Cõtinuatio. Rub. De noui operis. ¶ Supra visum est de excessibꝰ p̃latoꝝ in gñe nũc restat videre i specie de excessu q̃ fit in edificando. Ab.

Diuisio. Intelleximꝰ. Edificiũ post nũciationẽ noui operis demoliri dꝫ expẽsis cõstruẽtis. h. d. In p̃ma cõsultatio. In scđa respõsio ibi: qꝛ vero. Ab. Casus. Clerici de rodigio ceperũt edificare quãdam capellam i preiudiciũ ecclesie baptismalis de costa ꝑtinẽtis ad priorẽ sancti cipriani de venecijs: ex parte eccl̃ie baptismalis denũciatum fuit nouũ opꝰ clericis de rodigio ne in preiudiciũ ipsiꝰ ecclesie illam capellam edificarẽt: ipsi sꝑcta denũciatione ꝓcesserunt in opere: vnde suꝑ hoc ad petitionẽ prioris sancti cipriani de venecijs cõmissa fuit cã paduano ep̃o: ep̃s qꝛ de noui operis nũciatione in canonibꝰ nõ reperit̃ q̃siuit a pa. qualiter suꝑ hoc esset ꝓcedendũ: quia vero sicut leges nõ dedignãt̃ sacros canões imitari: ita ꝛ sacri canões p̃ncipũ ꝯstitutiõibꝰ adiuuãt̃. mãdat pa. eidẽ ep̃o q̃tenꝰ diligẽter ꝯsideret ꝙ si post denũciationẽ noui opis siue iure siue iniuria aliquid construatur. sm̃ leges debet demoliri: et sm̃ canones nulla eccl̃ia i preiudiciũ alteriꝰ est construẽda: vnde negociũ ip̃m tã sm̃ leges q̃ꝫ sm̃ canones nõ differat terminare. ¶ Nota ꝙ leges non dedignant̃ canones imitari ꝛ econuerso: canones legibus adiuuant̃. Item post denunciationẽ noui operis nihil est faciendũ: aľs totum debet destrui. Item nulla eccl̃ia in preiudicium alterius est construenda. Item in causis ecclesiasticis sm̃ leges potest iudicari. Ber.

d Non dedignant̃. In auť. vt cle. apud ꝓprios ep̃os. ad fi. col. vj. et in auť. de ec. ti. in prin. col. ix. et. ij. q. iij. §. hinc colligitur.

e Adiuuant̃. Et ita in cã eccl̃iastica leges possumꝰ allegare vt etiã si canones deficiant possit iudicari sm̃ leges. x. di. lege. ꝛ ca. si i adiutoriũ. xxxiij. q. ij. historia. liiij. di. ex antiquis. Ar. .j. xxxiij. q. ij. inter hec. xxxij. q. iiij. nemo. Dicas ꝙ legibus vtẽdum est in eccl̃iasticis causis nisi canonibꝰ cõtradicãt: qꝛ tunc nõ. x. di. c. j. et hic i fi. aliqua adiuuetur. s̃. de male. c. ij. vbi de hoc.

Legibꝰ iudicat̃ canonibꝰ deficiẽtibꝰ.

f Iniuria. Hoc sumptũ est. ff. de no. ope. nũ. l. p̃tor. §. ait p̃tor. ꝛ. l.

denūciatū nouū op⁹: q: absēs fuit vt hic sequit̄ in littera: imo sufficit q pstet patientiā vt monachi destruāt. ar. ff. de ali. iu. mu. cau. fa. l. iij. §. itē si. ⁊ heres in penā nō succedit. vñ sufficit patientiā prestare. ff. e. l. pe. † Sed dic q denūciatio fuit facta predecessori: vnde tenet̄ iste sicut ille cū ei successerit in vitiū. s̄. de iudi. q: v. et. s̄. de resti. spol. scpe. et hoc edictū dat̄ heredi ⁊ i herede cū in vitiū succedit: et etiā post annū. ff. eo. l. ꝓtor. in fi. si. s̄. de testi. significauerūt. et sic suis expensis debet demoliri. s̄. c. pxi. ⁊ C. eo. l. vna si vero edificatū sit dño inuito: tūc sufficit pstare patientiā. Uel si fu⁹ sine iussu dñi hoc fecit. ff. qd vi aut clam. si ali⁹. j. rñ. ⁊ l. deniq. §. vlti.

† Illud verum nisi heres ratū habeat edificiū ceptum vel nisi edificet. ff. eo. l. ꝓtor. §. hoc interdictuz ⁊ l. fi. ꝫm Ho. Jo. an.

a ¶ Cautū sit. ff. eo. l. j. §. in operis. Denegatur huic actio: q: fecit cōtra denūciationem ante remissionem.

b ¶ Nunciatū. Denunciatio noui opis ad ea tm̄ pertinet que solo cōiuncta sunt vel in solo fiunt non ad alia. ff. eo. l. j. §. h aūt edictū. opus autē nouū facit q edificando vl' detrahēdo pstinā opis faciē imutat. ff. e. l. j. §. op⁹ nouū. nō autē si qs reficit antiquū. ff. e. l. j. §. si qs edificiū. ⁊ s̄. de iudeis. cōsuluit: Illud ꝓterea scias / q q denunciat nouū opus pmo iurare debet q nō calūniecā denūciat. ff. eo. de pupillo. §. q opus. ⁊ hoc iuramentū auctore pretore exigit̄ anteq̄ iuret: vt ibi dicit̄. Et q simplici verbo nūciat: hoc ipso cōstituit ipm q edificat possessorē: sec⁹ si p iactū lapilli. ff. e. l. j. §. in operis. ⁊ l. de pupillo. §. meminisse. Et ideo melius est hoc facere per lapillum: et hec denūciatio locū habet: siue fiat ipsi dño siue ꝓcuratori / seruo vel puero: vel ipsi fabro qui edificat. ff. e. de pupillo. §. nunciare. dū tamen in presente re: vt ibi dicit̄ vt dixi. s̄. c. proxi. Copetit aūt denūciatio non tm̄ dño: sed etiā emphiteote ⁊ creditori. ff. eo. in ꝓuinciali. §. vlt. et. §. si ego. et. l. creditori. Et si edificet̄ in publico ‡ qlibet ciuis admittit̄ ad denūciandū: vt. l. pdicta. in ꝓuinciali. §. vl. Itē ꝯpetit vsufructuario: sed nō cōtra dñm: ita tñ q vsufruct⁹ nō sit deterior. ff. de remis. l. j. §. ij. Itē seruus nūciare nō pōt: sed ei pōt denūciari. ff. eo. de pupillo. §. j. nisi noīe alteri⁹ nūciet. ff. qd vi aut clā. l. iij. Itē si anteq̄ edificatū eēt aliqs ageret cū vicino ne alti⁹ tolleret edes: nec res defendat̄: hoc facere dz ꝓtor vt ille ꝓstet cautionē nō pri⁹ edificare q̄ vltro agat ius sibi esse. ff. e. si pri⁹.

Opis noui nunciatio qualiter et quibus fit.

j. cor. viij

Matth. xviij.

‡ Fit ei denūciatio ēt ad ius publicū tuendum et ad alia duo vt. dicā. j. c. proxi. in prin. Joan. and.

† Ergo nō dat̄ heredi no. Accur. i isto. §. q re integra ⁊ qñ nō ē satisdatū vl' repromissū morte remittit̄ sz re nō integra vel qñ satisdatū ē sec⁹: ⁊ tunc datur heredi. Jo. an.

‡ Dic vt ibi ⁊ j. de reg. iur. priuilegiū. lib. vj. Joan. and.

† Ibi cū pn

c ¶ Remissionē. Remissio qñq fit expsse. ff. eo. nō solū. §. sciēdū et tacite. s. morte. vt ea. l. §. morte. † Si autē qui denūciauit nō vult remittere renūciationē cautione etiā sibi oblata: debet peragere cāz si pōt vsq ad tres mēses ⁊ alter tenet̄ expectare: nō obstāte cautione oblata: si nō cōpleuerit causam vsq ad tres mēses iusta causa ipediēte caueat postea de opere demoliēdo et edificet. C. e. l. de operis. qdā nō habēt ibi hāc rubricā: sed est in ti. de edi. pri. ⁊ sic intellige. j. eo. ca. vl. et. c. pxi. qui eni statim vult docere de iure suo nō tenet̄ recipe cautionē vt ibi: nisi post tres mēses: vt ibi dictum est.

d ¶ Pricipale. Destructa ei re destruūt̄ ꝓuilegia. ar. j. de vb. sig. abbate. i fi. ⁊. xvj. q. vij. ⁊ hec dixim⁹ ‡. ⁊. s̄. d fi. istru. iter dilectos. §. cū igit̄. C. de legi. nō dubiū. ff. de colle. illicit. l. iij. ⁊. xviij. q. ij. i nullo. ff. de re. iur. nihil dolo. i fi. ; ff. de fideiuss. fideiussor obligari.

a sens extiteris: cū cautū[a] sit legitima sanctione vt si is cui opus

b nouum fuerat nunciatum[b] ante

c remissionē[c] edificauerit: deinde agere ceperit: ius sibi eē ita edificatū hr̄e: sibi debeat actio denegari: reducēs ꝓrsus in irritū qcqd de istituēdis ibi canonicis et alijs ad ipam ecclesiā ptinētib⁹: a te vel pdecessore tuo cognoscit̄ ordinatū: eoꝝ redditib⁹ ad statū pristinū reuocatis: quos ab obligatiōe prestiti iuramēti: p eo q ibidē istituti fuerūt aucte nr̄a p te denūciari pcipim⁹ absolutos.

d cū eni āmō nō teneat pncipale[d] ⁊ qcqd ex eo vel ob id secutū ē: sub pmissa districtione decernim⁹ irritādū: ⁊. j. ¶ Sup eo quoq non sufficim⁹ admirari q cū viri religiosi mōachi cantuariē. q oia dimiserūt p xpo: tot laborib⁹ ⁊ piculis psonas ⁊ res nō dubitauerūt frequēter exponere: qd nō

e fe[e]cissent nisi cognoscerēt premissa respicere in graue cātuariē. eccl'e detrimentū: tu saltē p vitādo tā graui scandalo ꝓrioꝝ: ab hmōi etiam tibi prohibitis nō cessasti. Cū sacre scripture testimōio debueras didicisse q lz opera illa que sine mortali pctō omitti nō possūt: nō sunt p vitādo scādalo

f dimittēda[f]: nec ea debeāt p scādalo vitādo cōmitti q sine mortali pctō cōmitti nō pñt: ab his tñ que sine mortali pctō cōmitti pñt pariter ⁊ dimitti sit p scāda

g lo tollēdo[g] cessādū: ⁊ eis etiā p vitādo scādalo isistēdū. vñ apl's Si scādalizat̄ frater nō comedā carnes in eternū. Et dñs in euāgelio cōtra eos qui scādali pstāt materiā: ve (inqt) hoi illi p quē

h scandalū venit ⁊c̄. Et lz maioꝝ[h] scandalū sit vitādū: vitandū est etiā scandalū pusillorū: iuxta testimoniū veritatis. Qui scādalizauerit (inquit) vnū de pusillis istis qui i me credūt ⁊c̄. ¶ Finis ergo his taliter a te imponat̄. q pterite ꝯtradictionis rebellio p virtutē sequētis obedientie valeat expiari. Hono. iij.

¶ In optiōe est nūciātis nouū op⁹ an infra tres mēses de piudicio suo debeat ostēdere: et interi cesset̄ ab ope: an vo recepta cautiōe de ope demoliēdo stati edificari pmittat. h. d. cū seqnti. Ca. iij.

Significātibus canonicis sancte oportune innotuit nobis q cū sup eo q. N. ciuis parisień. in quadam platea ecclesie sue: eis ꝓhibētib⁹ in suū edificabat preiudiciū et grauamen: deposuerūt corā officiali parisień. archidya. questionē eis offerenti

i bus incōtinēti[i] ꝓbare piudiciū: et plateā ad suā ecclesiā ptinere: ac petētibus vt non obstante q dictus. N. cautionē de demoliēdo opere offerebat: edificiū ꝓhiberi. Et q: idē officialis interlo-

k quēdo decreuit[k] ꝓbationes eoꝝ admittēdas esse: ac ab opere interi qescendū: idē. N. ad senoneń.

l ecclesiā ꝓuocauit[l]. Sz cū senoń. officialis eadem interlocutoria reuocata decreuerit ad op⁹ sub cautione de demoliendo ipso nō admissis eorū probationib⁹ procedendū: predicti canonici nr̄az audiētiā appellarūt: ⁊. j. ¶ Ido mandam⁹ quaten⁹ si est ita: reuocato in irritū quicqd post appellationē hmōi inueneritis attentatum ⁊c̄. Grego. ix.

e ¶ Non fecissent. No. ar. p monachis: q semp psumunt̄ iustā litem mouere cū ipsi sua dimiserint ꝓpter deū. s̄. ti. pxi. nimis iniq. in prin. vnde non est presumendū q appetant aliena. arg. xij. q. j. expedit. in fi. et est simile. ix. q. iij. lugdunensis.

f ¶ Dimittenda. No. q pro aliquo scandalo vitādo nō dz qs mortale pctm̄ cōmittere: q: vtilius scandalū nasci pmittitur q̄ veritas relinquat̄. j. de re. iur. q scandalizauerit. ⁊ illud sinite illos quia ceci sunt. xj. q. iij. inter vba. s̄. de his q vi metusue cau. fi. ca. sacris. ⁊. xxxij. q. v. ita ne. ⁊. j. q. vij. ⁊ si illa. Alias si aliq possint fieri vl' omitti sine mortali / detrahēdū est iuri: vt hic dicit: ⁊ sic pñt itelligi illa iura l. di. vt cōstituerent̄: ⁊ oia ꝯsilia: put h seqt̄ in lr̄a.

cipalis cā non ꝯsistit: nec ea qdē q sequūtur locū habēt: Joan. and.

Matth. xviij.

g ¶ Pro scandalo tollendo. Propter qd detrahendū est quandoq seueritati. l. di. vt constituerent: et ius relaxat̄ ppter scandalū siue multitudinē. s̄. de tēp. or. ca. ij. vbi de hoc. et propter scandalū etiā matrimoniū impedit̄. s̄. de spon. cū in tua. ⁊. s̄. d cog. spi. sup eo. s̄. de cle. cō. cū oll

h ¶ Maioꝝ. i. diuitum ⁊ potentum qui sociam habent multitudinem. xxiij. q. iiij. nō potest. B.

Significantibus. In pma narrat factū appellationis remedio relatū. In scd'a dat iudicē ibi: ideoq. Ab. si.

¶ Casus. Quidam ciuis parisień. N. noīe cepit edificare i platea sācte oportune parisień. in preiudiciū ipsi⁹ ecclesie canonici ipsius ecclesie denūciauerunt ei nouū opus deponētes de ipo sup hoc coram officiali parisień. archidyaconi qstionē: ⁊ offerētes se ꝓbaturos incōtinēti plateam illam ad suā ecclesiam ptinere: et illū i suū piudiciū edificare. Unde petebant illū prohiberi ne edificaret: nō obstante q dictus. N. offerebat cautionē de opere demoliēdo si appareret ipm. N. ius edificandi nō habere: officialis interloquēdo decreuit ꝓbationes canonicoꝝ admittēdas ⁊ ab opere interim qescendū: a qua iterlocutoria idē. N. ad senoneń. curiā appellauit. officialis curie senoneń. interlocutoriā illā cassauit decernēs pdictū. N. ꝓcedere debere in ope ꝯstruendo pstita pri⁹ cautiōe de ipo demoliēdo si ius nō habuerit: nō admissis ꝓbationib⁹ clericoꝝ: pdicti canonici se. ap. appellauerunt. mādat pa. quaten⁹ si est ita qcqd factū est post hmōi appellationē in statū pstinū reuocetur et post ⁊c̄. ¶ Nota q quicqd factus est post denunciationē noui operis debet demoliri: non obstante cautione oblata de opere demoliēdo si ius nō haberet. Ber.

i ¶ Incontinēti. Maxime q: idē esset si vsq ad tres mēses. j. c. pxi. ⁊. C. eo. l. vna. vt plene dictū est i ca. pxi. sed multo forti⁹ † si hoc incōtinenti ꝓbare volebāt: q: restitutio etiā differt̄ si incontinenti offerant̄ ꝓbationes. s̄. de resti. spo. lr̄as. ⁊. ff. si in pos. leg. si is a quo. in pn. et. ff. ad exhi. l. iij. §. ibidem. si. s̄. de ordi. cog. cū dilectus.

k ¶ Decreuit. Et bñ. q: nō obstāte cautiōe illa oblata tenebat̄ expectare vsq ad tres mēses aduersarios volētes ꝓbare de iure suo. j. c. pxi. ⁊. C. e. l. vna. put dictū ē i. c. pxi. q detmiat̄ p hāc decre. seq. ¶ Glosa sequēs signat contrarium et remittit.

l ¶ Prouocauit. Hic omisso ‡ epō appellatū est ad metropolitanū: ⁊ ideo j. s̄. de ap. dilecti. ij. vbi hec materia plene expedit̄.

† Presumitur eni de iure illi⁹ q nō qrit diffugia. s̄. de psūp. null⁹. Joan. and.

‡ Appellabat̄ eni de officiali archidyaconi q de spāli iure cognoscebat hāc cām. Jo. ā.

Is cui. ¶ Casus. Quidā denūciauit nouū opus alicui qui i suū preiudiciū edificare volebat: ille volebat pstare cautionē de opere destruēdo: denūciās nolebat cautionē illam recipere immo volebat statim pbare piudiciū suū vel saltē vsqꝫ ad tres mēses. Qsiuit iste denūcians an deberet audiri? Rñ. ei pa. dicēs ꝙ ille cui ipse nouū op⁹ denūciauit tenet ipm expectare vsqꝫ ad tres menses volentē pbare piudicium sui iuris: nō obstāte cautione que offert ab ipso de opere destruendo si nō iure edificatū appareat. ¶ Nota hic ⁊ in precedenti capitulo ꝙ non pdest offerre cautionē d opere destruēdo si aduersarius eam recipere noluerit. Itē nūciās nouum opus expectari debet ab aduersario per tres mēses volēs pbare piudiciū sui iuris nō obstāte cautione de opere demoliendo. Ber. ¶ Glo. se. obijcit ⁊ soluit ponit opi. quā reprobat

a ¶ Nō obstante. Sed cōtra videt qꝛ si ille cui nouū opus denūciatur satis dederit de opere demoliēdo: si appareurit eū iniuste edificasse: vel per eū nō steterit q̄minus satis dederit licite pōt edificare. ff. e. non solū. §. si cū possem. ⁊ §. sciendū. ⁊ l. pretor. §. j. ⁊ §. hoc interdictū. et §. deinde. et. l. stipulatio. al's incipit de noui operis. §. j. sed hec intelligēda sunt fm̄ hec q̄ hic. et i ca. pxi. dicunt. et. C. de edifi. priua. l. vl. et si statim vult pbare piudiciū suū vel vsqꝫ ad tres mēses audit: non obstante cautione q̄ sibi offert: vt hic dicit: al's recepta cautione edificat vel statim: vel post tres mēses. ⁊ sic intelligunt cōtraria: ⁊ ita est in opinione denūciantis an velit statim docere de iure suo: vel vsqꝫ ad tres menses: an statim recipere cautionē de opere demoliēdo: et postea pcedatur in opere. Alij† dicūt ꝙ est in potestate illi⁹ qui edificat dare statim cautionē vel expectare vt incontinēti vel vsqꝫ ad tres mēses probet. Sed contrariū verū est vt hic ptz.

b ¶ Triū mēsiū. Hoc sūptū est de illa. l. C. de edi. priua. l. vl. ‡ B.

¶ Rub. De priuilegijs. ¶ Supra visum est de excessib⁹ plato rū: sed quia quādoqꝫ delinquūt subditi excedēdo terminos priuilegiorū suorum: et dubitari posset de itellectu priuilegiorū: ⁊ ideo hic de priuilegijs et excessibus eorū posuit. De materia tractatur xxv. q. ij. per totū. facit qđ habet. iij. distin. priuilegia. ix. q. iij. §. fo la. vsqꝫ ad fi. xj. q. ij. c. priuilegiū. xij. q. ij. ca. qui ex humanis. et reperitur in. vj. et cle. Ab.

Episcopalia. Maiores ciuitates dūtaxat priuilegio epatus sunt honorande. Ab. si. ¶ Casus. Epi nō nisi maioribus populis et frequētiorib⁹ ciuitatibus psidere debēt ne honor epalis, ppterea vilescat. ¶ Nō ꝙ ne vilescat dignitas epi: nō in minorib⁹ villis: sꝫ i ciuitatib⁹ residere debet. B.

¶ Glosa sequens signat contrariū et sol.

c ¶ Maiorib⁹. lxxx. dist. epi. vbi idē dicit. Ar. ꝯ. xcij. di. legim⁹ ibi si auctoritas qrit kolk. ij. post mediū ca. in auc. de referēdarijs. §. j. ⁊. ij. Sed hoc itellige q̄tum ad vulgi opinionē: nō qꝛ vbicūqꝫ est/nomē epi hꝫ. vt in ca. legim⁹. ⁊ sic referas ad factū qđ hic dicit.

d ¶ Vilescat. Simile est ꝙ spōsa nō est stati tradēda: ne sponsus habeat cā minus carā. xxvij. q. ij. institutū. Ber.

Sicut. ¶ Cas⁹. Dicit Greg. ꝙ sicꝫ ipse nō vult i iudicijs turbare priuilegia laicorū ita nō vult ꝙ ipsi laici et debeāt piudiciū aliqđ iferre: qđ si fecerit auctē apo. vult eis resistere et ipos laicos violētos cohercere nō ē ꝯ legē agere: sꝫ legi facere subsidiū. ¶ Nō ꝙ ecclia nō vult ius alteri⁹ sibi arrogare: qꝛ disticta dꝫ esse iurisdictio. Itē violentos cohercere nō est ꝯ legē agere: sed legi subsidiū facere. B.

¶ Glosa sequens arg. et remittit.

e ¶ Preiudicantib⁹. i. preiudiciū facere volētib⁹ ecclesie: quia etiā si peteret auxiliū eoꝝ non ppter hoc piudicaretur ecclie. ꝯ. de offi. or. c. j. Et sic est ar. ꝙ ecclesia nō vult ius alteri⁹ sibi arrogare† quia iurisdictio distincta esse debet. sic. ꝯ. de iudi. nouit. vbi de hoc.

¶ Summatum est ꝯ. ca. proxi.

¶ Summatum est ꝯ. ca. proxi. Capitulum. iiij.

Is cui opus nouū te nunciasse proponis: non obstante[a] cautiōe que offert ab ipso de opere destruēdo si nō iure edificatū existat: tenet te ꝑ triū[b] mensiū spaciū expectare: iuris tui piudiciū probare volentem.

De priuilegijs ⁊ excessibus priuilegiatorum.

Leo papa.

¶ Epalis dignitas non dꝫ tribui nisi locis insignib⁹ et populosis. Ca. j.

Episcopalia gubernacula nō nisi maioribus[c] populis et frequentioribus ciuitatibus psidere oportet. Ne honor cui debent excellentiora cōmiti: sui numerositate vilescat[d].

Grego. ix. P. subdyacono.

¶ Non obstante priuilegio fori potest laicus ecclesie malefactor per ecclesiam puniri. Capl'm. ij.

Sicut in iudicijs laicoruꝫ priuilegia turbare nolumus: ita eis piudicātib⁹[e] nobis moderata volum⁹ auctē resistere Violentos itaqꝫ laicos cohercere[f] nō contra legem est agere: sed legi facere subsidium.

Alexan. iij. in conci. latera.

¶ Religiosi etiā exēpti ecclias ⁊ decimas nō debēt a laicis recipere sine consensu dyocesanorum. h. d. vsqꝫ ad. §. excōmunicatos. Capitulum. iij.

Cum et plātare sacrā religionem et plantatā fouere modis oibus debeam⁹: nusqꝫ hoc melius exequimur q̄ si nutrire ea que recta sunt: et corrigere que profectū virtutis ipediūt cōmissa nobis auctoritate curemus. Fratrū autē et coepoꝝ nostrorū ꝗstione ꝯpimus: ꝙ fres templi et hospitalis et alij religiosi indulta sibi ab apo. se. priuilegia excedētes[g]: ꝯ epalē auctoritatē multa psumūt: q̄ ⁊ scādaluꝫ faciunt: ⁊ graue pariūt periculū aiaꝝ. ⁊. j. ¶ Ecclesias igit et decimas[h] de manu laicoꝝ sine ꝯsēsu epoꝝ tā illos q̄ etiā quoscunqꝫ alios religiosos recipere phibemus: dimissis quascūqꝫ cōtra te

et ꝯ. qui fi. sint legi. causam q. ij. vbi de hoc.

f ¶ Cohercere. Si aliquid de iure ecclesie sibi vsurpare psumpserint. ꝯ. de immuni. eccle. non minus: et. cap. aduersus. ꝯ. de fo. cōpe. cū sit gñale: et qui malos cohercet minister dñi est. xxiij. q. v. q̄ malos: ⁊ ministeriū prebet legi: vt ea. cā. ⁊. q. ea. homicidas: et hic. Ad hoc enim facta sunt iura vt mali puniant: vt. iiij. distin. facte sunt: per leges enim nemo benefacere cogit sed male agere phibet. xxiij. q. v. ad fidem. Ber.

Cum. Jo. an. diuidit totam decretalem in tres partes. nā in pma ponit exordiū ⁊ q̄relam epoꝝ decisam. in scđa parte puidet: i tertia progat et penam im ponit. Scđa ibi: ecclesias. Tertia ibi. qđ aūt. Et scđa pncipalis subdiuidit in qnqꝫ q̄ oia patent ex summario et itel lectu: et ista diuisio est bona. Ab. si. ¶ Casus. Fratres templi et hospitalis excedebāt in plurib⁹ ꝯtra epalem auctē/q etiā scādalū faciebāt ⁊ i ducebāt periculū aiaꝝ. ppt q̄ epi i lateran. cōcilio de ipsis grauit sunt cōquesti. Sup his pmo dicit pa. cū et plantare sacrā religionem ⁊ plātatā fouere modis omib⁹ debeam⁹ nusqꝫ illud melius exequimur q̄ ea nutrire q̄ recta sunt et corrigere que pfectū virtutis impediunt cōmissa nobis auctoritate curemus. Demū descendit ad articulos in quibus predicti fratres excedebāt. recipiebāt enim ecclias et decimas de manibus laicorū sine consensu epozum. phibet pa. pdictis fratribus et alijs quibuscūqꝫ religiosis ne de cetero pdicta recipiant sine cōsensu epoꝝ dimissis illis q̄s ꝯtra tenorē istū aliquo tpe receperūt. Itē excōicatos et noiatim interdictos ab epis recipiebāt ad diuina. pcipit ꝯciliū tam his q̄ alijs religiosis pdictos cui tandos iuxta sentētias epoꝝ. Itē i eccl'ijs suis q̄ ad eos pleno iure non pertinent presbyteros instituendos in eis cum vacauerint episcopis representent vt de cura plebis episcopis respondeant. ⁊ ipsis fratribus de rebus temporalibus rationē exhibeant. et institutos inconsultis epis non audeant remouere. Item si templarij vel hospitalarij ad ecclesiā venerint interdictā semel in anno ad ecclesiasticum officiū admittant. exclusis excōicatis et interdictis. nec tūc ibi sepeliant corpora defūctoꝝ. Itē de ꝯfratrib⁹ pdictoꝝ statuit conciliū vt si oino se nō reddiderit fratrib⁹ ipsis sed i ppriatib⁹ suis remāserint ppter hoc ab epozum suorū sententia et iurisdictione nullatenus eximantur. sed potestate suam in eos sicut in alios parrochianos suos exerceant cū delinquunt. Quod autē dictū est de predictis fratribus idem precipit ab alijs oibus obseruandū Si em ꝯtra hoc institutum venerint/ecclesie in quibus ista psumpserint subiaceāt interdicto: et qđ egerint irritū habeatur.

¶ Nota ꝙ ecclie vel decime de manu laici sine ꝯsensu epoꝝ recipi non debent. Itē ꝯstitutio extenditur ad preterita. Itē excōicati ⁊ interdicti obtentu alicuius puilegij ad diuina recipi nō debent. Item institutio et destitutio presbyterorum ad episcopum pertinet: nisi ecclesie vtroqꝫ iure: idest quo ad spiritualia et temporalia ad religiosos pertineant. Item templarij et hospitalarij semel in anno in ecclesijs interdictis celebrare possunt. Item qui in fraternitate priuilegiatorum recipiuntur si in proprijs possessionibus remāserint ppter hoc a subiectiōe dioc. epi non eximuntur. Itē qđ de templarijs et hospitalarijs hic dicitur: ad alios oēs religiosos extenditur. Item per abusum siue delictum perditur priuilegiū. et sic nota ꝙ priuilegium meretur amittere qui permissa sibi abutitur potestate.

g ¶ Excedentes. Unde per illa perdere debent. xj. q. iij. priuilegium lxxiiij. distin. vbi.

h ¶ Decimas. Sic. xvj. q. vij. decimas. iiij. et. ꝯ. de iure pa. ꝙ autē de consensu episcoporum possunt ecclesias recipe. ꝯ. de iure pa. cura† decias q̄s habēt laici in feudū ⁊ nō alias pñt recipe de ꝯsensu

Marginal notes (right): suum vult ⁊ debet defēdere supra d sup. neg. prela. licet. j. d immu. eccle. qm̄ li. vj. Jo. ā. — Leges neminem cogunt bñfacere. — Diuisio. — † Et de vona. pastoralis. Jo. an.

Marginal notes (left): † Ut Jo. ⁊ Hugolinus ‡ Uide glo sā ibi positā et. v. opiniones ibi no. q̄rum quatuor posuit hic Ab. Et vna fuit Azo. hic ⁊. ꝯ c. pxi. ap probata Alia directe ꝯtraria Jo. ⁊ Hug. de q. ꝯ. i. gl. px. Tertia ꝙ aut fit denūciatio p ꝯtorē: ⁊ tūc loc⁹ ē pme. aut p se. et tūc secūde Quarta aut possidet edificatorlocū i q̄ edificat: et tūc loc⁹ est secūde aut nō et tunc loc⁹ est pume. Quinta ꝙ cū edificat in publico loc⁹ ē pme. q̄n i puato: loc⁹ ē sc̄de. Jo. and. † Itē ꝙ ius

episcoporū. s. de his que fi. a prela. cū aplica. in fi. decias tñ de laboribus suis nō soluūt. s. de deci. ex parte.
¶ Glosa sequens recitetur per contrarium.
a ¶ Tempore. Nisi prescriptione muniti fuerint: vel postea ꝯsensum episcopi habuerint. s. de iure pa. cura.

b ¶ Excōmunicatos. Quos vitare tenēt: non obstante aliquo priuilegio. j. de sen. exc. nulli. et de iure cōi qlibet tenet. xj. q. iij. excōicatos. qd ius p priuilegiū nō tollit vt in decre. pdicta nulli
¶ Glo. se. reci. p qstionē.
c ¶ Noiatim interdictos. Noiatim dicitur interdict9 siue excōicatus: qñ ppzio nomie expresso† aliqs interdicitur vl' alijs circūstātijs istitu. de exhere. libe. §. nominatim‡ Ber.

Nominatim interdict9

† Ut no. s. de cler. excō. mi. ppo suit. Jo. an.

‡ Adidē de sen. excō. cōstitutione. i li. vj. vide qd dixi. s. de pben. in lateranēsi in princi. Jo. and.

¶ Glo. se. exponit et ar. a ꝯrio. Scdo qrit et soluit
d ¶ Pleno iure. Id est vtroqȝ iure q̄ ad spiritualia et tempalia. j. e. qñ. sed a cōtrario videt q si vtroqȝ iure ptineat ad illos q epus nihil possit attētare in illos: quod verū est: et ita institutio et dstitutio quo ad tpalia et spūalia ad ipsos ptinet. xvj. q. ij. ca. j. et j. eo. quoniam. et sic ecclesie iste eodem gaudēt priuilegio quo et isti priuilegiati: al's vero si pleno iure ad eos non pertineant seruabit qd hic dicit. Sed cū pleno iure iste ecclesie ptinent ad istos religiosos ex priuilegio pape: qs deponet psbyteros? Pōt dici: q illi primo vocabūt epm dyoce. vt per eū adiūctis sibi alijs epis depositio fiat: sicut faciūt in alijs sacramentis: et hoc collige fm tenorem priuilegiorū: vt si prio debēt recipere sacramēta ab epo dyoce. fm q i priuilegio ponitur: vel etiā a quocūqȝ. et fm hoc vocabūt isti priuilegiati quoscūqȝ epos voluerint: al's possunt priuari officio et beneficio p abbates iusta causa interueniente: sed deponere nō pñt: cū ad officiū abbatū h nō ptīeat.† b.

† Quia nec hoc pōt confirmat9 in epm nō cōsecratus vt pater. s. de elec. transmissa. Joan. and.

a nomē istū aliquo tpe a receperunt
¶ Excōicati et interdicti oino nō debēt admitti ad diuina: etiā per religiosos exēptos. h. d. vsqȝ ad. §. in ecclesijs. Abbas sic.
b ¶ Excōicatos b quoqȝ et nomic natim c interdictos tam ab illis q̄ ab alijs oibus iuxta epozum sniam statuimus euitandos.
¶ Religiosi et exempti i ecclijs nō ptinentib9 ad eos pleno iure nō istituūt nec destituūt icōsultis epis: sed rōnē exigūt i tpalib9 ab institutis. h. d. vsqȝ ad. §. q si.
¶ In ecclesijs vero suis que ad
d eos pleno iure d non pertinēt: instituēdos pbros epis representent: vt eis de plebis cura respōdeant. Ipsis vero p rebus tpalibus ratione exhibeāt cōpetentem. Institutos etiā incōsultis epis non audeant remouere.
¶ Hospitalarij et templarij semel i anno celebrāt in ecclia posita in loco interdicto: ibi tñ non sepeliūtur corpa mortuorū. h. d. vsqȝ ad. §. de confratrib9. Ab.
¶ Q si templarij vel hospitalarij ad eccliam venerit iterdictā:
e nō nisi semel in anno e ad ecclesiasticū officiū admittātur: nec tūc
f ibi sepeliant corpa defunctorū f.
¶ Confratres exēptoꝶ seu ipsorū oblati: q in totū non se trāstulerunt iudicari pñt ab ordiarijs locorum. h. d. vsqȝ ad fi. Ab. si.
¶ De cōfratribus h ꝯstituim9: vt si nō sepredictis fratrib9 omnino reddiderint sed in ppzietatibus suis oīmodo duxerint remanendū: pꝑter hoc ab epozuȝ
g suorū snia nullaten9 g eximātur. sȝ ptātem suam in eos sicut in alios parrochianos suos exerceāt/ cum pro suis fuerint excessibus corrigendi. ¶ Qd autē de predicis fratribus dictū est: ab alijs quoqȝ religiosis q̄ psumptione sua epozū pcipiūt iura: et ꝯtra canonicas eoꝶ snias et tenorē pri-
h uilegiorū h nostrorū venire presumūt pcipim9 obseruari. Si eni ꝯtra institutū hoc venerit: et ecclesie i quib9 ista psumpserit subiaceāt interdicto: et qd egerint irritū habeatur. Idē archiepis ad quos littere iste puenerint.
¶ Suis priuilegijs priuandus est qui alienis derogat. Ca. iiij.
a Dilecti filij fratres hospital' hierosolimitani trāsmissa nobis cōquestiōe mōstrarunt: q vos eis de malefactoribus suis iusticiam facere nō vul
i tis i priuilegia ipsorum respicere
k contēnentes k: et. j. ¶ Pro certo sciatis q nos cōcessa vobis pri-
l uilegia decurtabim9 l cum eccle. rom. scriptis autenticis obuiare minime timeatis.
Idem cātuariensi archiepo.
¶ Etiā priuilegiati non pñt admittere excōicatos ad sepulturam: et si admiserint debēt inde eos eijcere: et si nō fecerint epus supplebit. Capitulū. v.
Ad hec: et. j. ¶ Mandam9 quatenus hospitalarijs precipias: vt si quos in excommunicatione defunctos in cimi
m terijs ecclesiarū sepelierit m: eos
n extra cimiteria eijciāt n. qd si facere noluerint: tu h de his quos in excōmunicatione defunctos esse constiterit exequaris.
Idem abbati et monachis sancti andree cistercie. ordinis.
¶ Cōtra priuilegiū ecclie pscribit spacio. xxx. annorum hodie vero. xl. vt. j. eo. accedentibus.
Si de terra Caplm. vj. quā habetis i parrochia

to prouidet. Abbas. ¶ Casus. Fratres hospitalis hierosolymitani cōquesti fuerunt dño pa. q archiepi et epi eis de suis malefactoribus iusticiā facere nolunt priuilegia ipsorum nō recipientes vnde pa. scribit platis pdictis q ipsi p certo sciant q ipse priuilegia ipsorum prelatorum decurtabit cum ipsi obuiare nō timeant scriptis autēticis romane ecclesie. ¶ Nota arg. cōtra iudices qui iusticiam querelātib9 nō exhibent: et partium pbationes nō attēdūt. Itē nota q ei iusticia nō est seruāda q alijs iusticiā denegat exhibere. Ber.
i ¶ Non vultis. Unde possunt conueniri quia iusticiam facere nolunt xxiij. q. ij. dominus. et in auten. vt di. iu. §. pe. et vlti. coll. viij. et. xxiij. q. v. administratores. et sic iudex facit litē suā ppt dolū suū et etiā ppt alias culpas.† vt. ff. de iudi. filiusfamilias.

† Nō putat Ho. hoc casu q iudex incurrat penā cōstitutiōis. de re iudi. cum eterni. cū illa puniat faciente non negligentē ql. in ꝯriū de symo. nemo. et qd ibi no. dicit tamē primū tutius al's infiniti negligētes laquearent ꝯriū tenuit de appel. legitima lib. vj. Jo. an.

k ¶ Contēnentes. Ar. contra iudices qui probationes diligenter nō attendūt. ar. xxx. q. v. iudicantem.
l ¶ Decurtabimus. Non sunt enim sua iura seruāda qui ius alienum violare nō metuit: lxxiiij. disti. vbi. et. xxv. q. ij. sic decet. et de mu. pe. ca. j. et. ij. et ar. xcv. di. esto subiectus. et quod quisqȝ iuris in alterum statuit vti debet eo. s. de consti. cum omnes. et ecclesiasticus ordo confunditur: si cuilibet ius suum non seruatur. xj. q. j. peruenit. Inspiciantur ergo priuilegia istorum: et fm q ibi continetur ita obseructur. j. eo. porro. et ita tanqȝ contēptores et negligētes puniantur. Ber.
Ad hec. ¶ Etiam priuilegiati qui sepeliunt mortuos excōmunicatos eos extumulare tenentur. h. d. Ab.
¶ Casus. Hospitalarij defunctos in excommunicatiōe sepeliebant in cimiterijs ecclesiaꝶ. mandat papa cantuarieñ. archiepo quaten9 precipiat ipsis hospitalarijs vt corpora illorū defunctorū in excōicatione ex cimiteria eijciant: et si nō fecerint archieps illd exeq nō omittat. ¶ Nota q corpa defunctoꝶ in excōicatiōe nō sunt in cimiterijs sepelienda. Ber.
¶ Glo. se. reci. p. qstionē.

e ¶ Semel in anno. De h habes. j. eo. priuilegia. §. illd. Hodie an et qñ possit celebrari in ecclesia sua i loco interdicto: vide bonū textū in ca. fi. de sen. excōmu. in. vj. in fi. et quod ibi no. Ab.
f ¶ Defunctorū. Nisi fuerint fratres eorū: quia tunc possunt illi sepeliri in ecclesia interdicta dūmodo illi fratres nō sint excōicati vel nofatim interdicti. vt. j. c. vt priuilegia.
g ¶ Nullatenus eximātur. Sic. j. eo. tuarū. et ca. pe. et h ideo qz per ꝯfraternitatē talē nō sunt cōuersi illorum nec oblati sed aliquam remissionē consequūtur. j. eo. vt priuilegia. vnde dixit oino non reddiderint: et ita remanent de iurisditione episcoporum al's pro tribus vel quattuor denarijs posset quis eximi a iurisditione sui epi: qd esset iniquū. j. eo. vt priuilegia. §. hoc autem.
h ¶ Priuilegiorum. Sic. j. eo. porro. in fi. et ideo nō debent habere fructū illorū ex quo ea non seruant. j. eo. tuarum. et. c. petisti. et. c. vt priuilegia. xj. q. iij. priuilegium. et ita per abusum siue per delictum perditur priuilegiū: quare subiacebunt propter hoc interdicto episcoporum vt in fine sequitur. si. s. de here. ad abolendam. in fine vbi de hoc.
Sūmariū Dilecti. ¶ In prima ponit querelam. In secūda ibi: pro cer-

m ¶ Sepelierint. Ita cōmunicando eis in morte inciderunt in excōmunicationem: qz cui nō cōmunicamus viuo/ nō cōmunicem9 et mortuo. xxiij. q. ij. c. j. ij. et. iij. et. s. de sepul. sacris.
¶ Glosa sequens excipit duos casus.
n ¶ Eijciant. Si potuerint discerni ossa eoꝶ ab ossib9 fideliū al's nō. s. de sepltur. sacr. et nisi forte tales fuerit q petierit absolui: et p eos nō steterit qmin9 fuerint absoluti: et qz post mortē sūt absoluendi. j. de sen. excō. a nobis. ij. et factū sui isti emēdare tenent. si. l. v. di. penitētes.‡ alioqn archieps hoc faciet i eorū opprobrium. Ala.

‡ Et. s. de elec. nosti. fm Gof. Jo. and.

Si de terra. ¶ Casus. Monachi sancti andree ordinis cistercieñ. hñt puilegiū de nō dādis decimis de laborib9 suis: monachi isti habēt terras in pꝛochia canonicorum de plautio de qb9 decias psoluerūt per. xxx. annos dictis canonicis: nūc excitati nolūt soluere decimas dictis canonicis. vñ mādat papa monachis illis quatenus si de terra illa quā hñt in pꝛochia illoꝶ canonicorū per. xxx. annos decimas psoluerūt: eisdē cas decetero inte

gre sibi soluant: quia licet eis sit concessum vt de laboribus suis decimas nõ persoluant de priuilegio tñ indulto tãto tpe detrahere voluerũt. vnde nõ põt per priuilegiũ se in hac pte tueri cũ liberum sit vnicuiqꝫ iuri suo renũciare. ¶ Nota ꝙ qui nõ vtit̃ ꝑuilegio sibi concesso legitimo tempe amittit illud. Itẽ. xxx. annorũ spaciũ beneficia priuilegij excludit. Item liberũ est cuilibet iuri suo renunciare. Bernardus

¶ Glosa sequens signat cõtrariũ ꝛ remittit.

a ¶ xxx. annos. Arg. ȝ. s. de prescrip. de quarta xvj. q. iij. §. qs actiões: ꝛ est expssum. j. eo. accedẽtibus. vbi tantum. xl. annorũ spacio perdit̃ priuilegiũ. vbi de hoc.

¶ Gl. se. fortificat textũ.

b ¶ Tpe. Sic pt3 ꝙ ꝑuilegiũ pdit̃ nisi qs vtat̃ eo. j. eo. accedẽtibus. sic etiã leges p dissuetudinẽ abrogant̃. ff. de legibus. de qb⁹. mlto forti⁹ priuilegium: † qꝛ res de facili ad suã naturã reuertit̃. ff. de pac. si vn⁹. §. ꝙ si nõ totũ. s3 ppter ħ qn̄tũ ad alios nõ pdit̃.

†Quod facili⁹ pdit̃ ꝙ ius cõe. C. ad vel. anti q. 63 Phi. Jo. and.

¶ Glo. seq. alle. v. ꝯcor. signat ꝯriũ: ꝛ remittit.

c ¶ Renũciare. sic. j. e. accedẽtib⁹. et. s. de reg. ad apostolicã. ꝛ ca. statuim⁹. ꝛ. vij. q. j. qꝫ picloſum. ꝛ remittẽtib⁹ actiones suas nõ est vlteri⁹ regress⁹ ad eas. ff. de edil. edic. l. qrit̃. §. si vẽditor. Arg. ȝ. s. de fo. cõpe. si diligẽti. vbi plene de ħ tractatur.

canonicorũ de plautio p. xxx. an-
a nos eis decimas psoluistis: eas sibi decetero itegre psoluat̃. Licet eni ꝑuilegiorũ ro. ecc. bñficio fratrib⁹ cisterciẽ. ordinis indultũ fuerit ꝙ de laborib⁹ suis nullas decias psoluere debeant: de
b priuilegio tñ indulto tanto tpe vobis detrahere voluistis: cũ liberũ sit vnicuiqꝫ suo iuri renũcia-
c re: eoqꝫ mõ non potestis vos in hac parte tueri.

Idẽ ambiañ. episcopo.

¶ De ꝑuilegijs nõ est iudicandũ nisi eoꝝ tenore ĩspecto: ꝛ ꝺm ꝯtinẽtiã eoꝝ ab omnibus subditis sunt seruanda. Cap. vij.

d Porro qꝫuis templarij ꝛ hospitalarij mlta sint libertatis prerogatiua donati: nõ du-
e bitamus qn aliã libertatem habeant ĩ locis ĩ qb⁹ anteqꝫ puenissent ad eos fuerãt habitatores:
f qd totum ex inspectione priuilegiorũ pleni⁹ aduertere potes: et ꝺm qd iueneris ita obꝺues. Sic eni eos volum⁹ priuilegiorũ suo-
g rũ seruare tenorẽ ꝙ eorũ metas transgredi minime videantur.

Idem. J. ãp. se. le.

¶ Per solutionẽ cẽsus q̃ fit romane eccl̃ie non pbat̃ exẽptio a iurisditione epoꝝ. Cap. viij.

Recepim⁹ lr̃as q̃s de ecclesijs cẽsualibus direxisti. ¶ Ceterũ diligentiã tuã volum⁹ nõ latere ꝙ sicut nõ oẽs q̃ spãliter bti petri iuris existũt annuatim apl̃ice sedi cẽsũ exsoluũt: ita
h nõ oẽs cẽsuales ab epoꝝ subiectione habent̃ imunes. Inspiciẽ-
i da sunt ergo eccl̃iarũ ꝑuilegia: ꝛ ipsorũ tenor est diligẽti⁹ attẽdẽdus: vt si fuerit dephẽsum ꝙ ecclesia q̃ cẽsum soluit spãliter bti petri iuris existat: et ad iudiciũ
k pcepte libertat̃ cẽsus annu⁹ cõferat̃: nõ imerito poterit spãli ꝑrogatiua gaudere. Si xo ad iu-
l dicium pcepte ꝓtectiõis cẽsus persoluitur: non ex hoc iuri dyo. episcopi aliquid videtur esse subtractum. Idem.

¶ Priuilegiũ vni ꝯcessum non põt ad aliũ extẽdi ꝓpter idẽptitatẽ rationis. h. d. ꝛ solet quotidie allegari. Capl̃m. ix.

m Sane: ꝛ. j. ¶ Temerariũ ẽ et indignum aliquẽ sibi sua auctoritate ꝑsumere: quod roma-
n na ecclesia alicui (certa ratione
o inspecta) singularib⁹ voluit beneficijs indulgere.

Cele. iij. abuleñ. epo.

Porro. ¶ Priuilegiorũ tenor inspiciẽdus est ꝛ ꝺuãd⁹. h. d. Et põt exẽplaritex. p. c. nup. s. de decimis. Ab.

¶ Casus. Tẽplarij et hospitalarij multa ꝑrogatiua libertat̃ sũt muniti: verũtamẽ aliã libertatẽ hr̃e vident̃ in locis illis in quib⁹ fuerãt habitatores anteqꝫ ad eos puenissent quã in alijs suis possessionibus si habuerũt eãdem vel aliã hoc ex inspectione priuilegiorũ suorũ valet cogñsci: ꝛ ꝺm qd inuenit̃ in priuilegijs ita est obseruãdũ. In fine dicit pa. sic volumus eos tenorẽ suoꝝ priuilegiorum seruare ꝙ fines eorũ nõ trãsgrediant̃. ¶ Nota ꝙ ꝑuilegia seruanda sunt ꝺm qd continetur in eis. Et sic ar. ꝙ priuilegia stricti iuris sunt. Itẽ ar. ꝙ nulli priuilegiato credẽdũ est nisi ꝑuilegium suũ inspiciẽdũ cõcedat. Itẽ a forma verborũ nõ est recedẽdũ. Itẽ fines priuilegij nemo excedere debet: ꝛ sic est arg. ꝙ fines mandati diligenter sunt obseruandi. Ber.

d ¶ Qꝫuis. i. qꝛ in antiqua erat qm̃ ꝛ meli⁹: simile. s. de iureiur. quẽadmodũ ibi: qꝫuis interdum ꝛc̃. vel qꝫuis. i. cum. sed proprie nõ videtur stare posse.

e ¶ Libertatẽ. Supple qꝫ in alijs: imo habẽt eãdẽ in his quã in alijs possessionibus. hoc tñ deprehendit̃ ex eoꝝ priuilegio vt. j. dicit: ꝛ ita res ad eos deuoluta censet̃ eodẽ priuilegio cum alijs. ff. de vsu. cũ quidã. §. si debitores. ‡ ꝛ. ff. de iure fisci. fiscus.

‡Debitor priuati qui minores ꝙ semisses ꝑstabat vsuras fact⁹ debitor fisci soluit semisses. Jo. an.

¶ Glosa sequens elicit quattuor notanda.

f ¶ Ex inspectiõe. Et ita inspiciẽda sũt ꝑuilegia ad ħ vt sciat̃ qd ꝯtineat̃ in eis. j. eo. recepim⁹. ꝛ. s. de fi. instru. accepim⁹. ꝛ i aut̃. de mãda. ꝑn. §. si qs autẽ. Et est ar. ꝙ iudex d3 facere copiã rescripti ptib⁹ ad ĩspiciẽdũ. nec sufficit sola recitatio resc̃pti: qꝛ falsitas posset ibi esse q̃ ex sola lectiõe deprehẽdi nõ posset. Et ex eo ꝙ dicit ita obꝺues: no. nõ esse recedẽdũ a for̃a xboꝝ. s. de decimis. ad audiẽtiã. ꝛ. s. de trãsla. inter corpalia. ꝛ. ff. de le. iij. nõ aliter. † Itẽ ar. fines mãdati diligẽter ꝺuãdos. s. de resc̃p. cũ dilecta. Item ar. nulli esse credendum qui dicit se habere priuilegiũ nisi illud ostẽdat. s. de offi. deleg. cum in iure. ꝛ ar. ad hoc. xlij. di. quiescamus. ꝛ c. di. contra morem. et. j. eo. cum capella. B.

† Vide de xbo. sig. ꝓpterea in glo. ij. Jo. and.

g ¶ Tenorem. Sic. s. eo. cum et plantare. in fi. et. j. eo. petistis. ꝛ ita al̃as priuilegium in sua forma tantum seruari deb̃ et ꝛ nõ vltra extẽdi: ꝛ priuilegium non defendetur in alijs. Ber.

Recepimus. ¶ Solutio cẽsus nõ ꝓbat quẽ exẽptum nisi ex alio depħẽdat̃: vt qꝛ soluit̃ ad iudiciũ pcepte libertat̃. h. d. Primo ponitur consultatio. Secundo responsio ibi: ceterũ. Ab.

¶ Casus. Quidã legatus. ap. se. inuenit plures ecclesias in sua legatione censuales: dubitauit vtrũ hoc ipso essent exẽpte a iurisditione episcoporũ: quesiuit a papa quid iuris sit sup ħ: ꝛ ipse respondet cõmẽdãs in hoc diligentiã suã: dicẽs ꝙ sicut non oẽs illi q̃ specialiter existũnt de iure beati petri. apo. se. annuatim censum exsoluunt: ita nõ omnes censuales subtrahũtur a iurisditiõe episcoporum. veruntamen inspiciẽda sunt priuilegia ecclesiarum et si fuerit deprehensum in eis ꝙ eccl̃ia q̃ soluit censum spãliter beati petri iuris existit: et ad iudiciũ pcepte libertatis annuatim census soluat̃: eccl̃ia illa libera est ꝛ exẽpta. Si vero ad iudiciũ pcepte ꝓtectiõis cẽsus psoluit̃: ꝓpterea a iurisditione epi non est subtracta.

¶ Nota ꝙ p hãc decretalem debet ꝛ potest cognosci ex inspectiõe priuilegiorũ an sit ecclesia exẽpta vel non: qꝛ si dicatur in priuilegijs ꝙ datur census in signum libertat̃ tũc est exẽpta ecclesia. Si aũt dat̃ ĩ signũ protectionis nõ est exempta. Itẽ ꝑuilegia inspicienda sũt cum de eorum tenore dubitabatur. Itẽ exẽptio in protectione parũ vel nihil ꝯmoditatis affert. B.

h ¶ Omnes. Sicut tẽplarij ꝛ hospitalarij ꝛ cisterciẽ. † qui censum nõ soluũt romane ecclesie sicut credo.

†Dicit Ho. ꝙ hi oẽs nõ sũt exẽpti. l3 in multis sint priuilegiati. de cisterciẽsib⁹ ꝓbat̃. s. de symo. ne del de sup. neg. pre. c. j. de tẽplarijs ꝛ hospitalarijs de xb. sig. veniẽs. lib. vj. puto ꝙ glo. respexit factũ Ho. xo ius scriptũ. Jo. and.

i ¶ Inspicienda. De ħ dictũ est. s. c. proxi.

k ¶ Libertatis. Vbicũqꝫ inueneris hec verba in priuilegijs statim intelligas illos esse in toto exẽptos a iurisditione episcoporum vt hic patet.

¶ Glo. seq. dat simile: querit ꝛ soluit.

l ¶ Protectionis. Licet papa recipit aliquos sub sua protectione: nõ sunt ꝓpterea subtracti a iurisditione epoꝝ. j. eo. ex pte. ij. ꝛ sic per confirmationem in forma cõmuni non preiudicatur episcopo loci. s. de confir. vti. ca. vlti. et quasi per totum. ar. s. de maio. et obe. per tuas. Arg. contra. s. de cleri. peregri. ca. vlti. Quid ergo valet talis protectio: certe parum: sicut parum valet confirmatio in forma cõmuni: tamẽ aliqua reuerentia plus debetur illis qꝫ alijs. arg. decre. predi. per tuas. et forte citius papa mouetur pro eis cũ iniuste grauantur ad litteras concedendas.

Sane. Priuilegium nõ extenditur ad personas in eo non expressas. h. d. Abbas. ¶ Casus. Null⁹ debet auctoritate sua sibi presumere quod alij certa ratione inspecta a romana ecclesia singulari priuilegio est cõcessum. ¶ Nota ꝙ nullus debet propria auctoritate aliquid sibi presumere. Item priuilegium non debet concedi nisi certa ratione inspecta. Item speciale non debet trahi ad generale. Ber.

¶ Glosa sequens alle. vij. concor. signat cõtrariũ: ꝛ soluit.

m ¶ Temerarium. Hoc ideo dicit quia q̃ p priuilegium concedũtur non debẽt trahi ab alijs auctoritate ‡ propria in exemplum vt hic. xvj. q. j. hinc etiam. quia priuilegia cõmunẽ legem non faciunt. xvj. q. ij. non exemplo. s. de conces. preben. constitutus. in fi. ff. de consti. prin. l. j. C. de legi. leges. in fi. ꝛ. xvij. q. j. petisti. et arg. c. di. contra morem. Arg. contra. quia quod vni persone conceditur ceteris denegari non debet. v. di. ad eius vero. et. iiij. di. deniqꝫ. nõ sunt contra: quia loquũtur de cõmuni iure: quod enim de iure cõmuni concedit̃ omnibus concessum intelligitur: secus de iure speciali in quo casu loquũtur prime cõcordantie. B.

‡Vel temeritate.

n ¶ Certa ratione. Nota ꝙ priuilegium non est dandum nisi certa ratione inspecta: vt. ij. q. j. petisti. ꝛ non subito: sed cũ magna deliberatione. xxiij. di. cõmunis filius. ꝛ. xvj. q. j. in parrochia.

o ¶ Singularibus beneficijs. Id est priuilegijs que singularis sunt ꝛ priuata a lege cõi. iij. di. priuilegia. Ber.

Diuisio. Patentibus. ¶ Due sunt ptes cōsultatio ⁊ responsio. Scđa ibi: respōdem⁹. Ab. ¶ Casus. Hospitalarij et tēplarij ⁊ alij etiā habēt oratoria in domib⁹ suis. quesiuit ep̄s abuleñ. vtrum liceat p̄dictis ponere ibi cāpanas ⁊ publice pulsare. ⁊ rñ. pa. ꝙ non licet eis hoc agere imo cōpellēdi sunt vt ita iure suo sint cōtenti ꝙ iusticiā nō īpediāt aliorū. ¶ Nota ꝙ ī oratorijs tēplarioꝝ ⁊ aliorū nō licet habere cāpanā. Itē arg. ꝙ exēpti si excedāt metas priuilegiorū suorum siue publice delinquāt ꝙ possunt ab ep̄is coherceri. Item priuilegiū sic est intelligēdum ⁊ suādū vt nō ledat vł ī pediat iusticiā alioꝝ. b.

a ¶ Non licet. Nec etiā missas ibi celebrare. de conse. di. j. vnicuiqꝫ. ⁊ c. clericos. ⁊ ca. siqs. ¶ Glo. se. ar. ⁊ remittit.

b ¶ Potius per te. Ar. ꝙ exēpti si excedāt metas p̄uilegiorū siue publice deliquerint ꝙ possint ab ep̄is coherceri † ar. ꝭ. e. c. ꝓxi. vbi de hoc. ar. opti. s̄. de statu regu. c. recolentes. Ber.

† Dicit In no. ⁊ Ab. ꝙ hoc iō q2 lʒ ꝑsone sint exēpte ipo꞉rū oratoria vel ecclesie nō. vide. s̄. e. recepim⁹ sup. j. glo. Jo. and.

c ¶ Nō īpediāt. Ar. ꝙ papa sic indulget p̄uilegiū: vt nō ledat siue īpediat iusticiā aliorū. ff. ne quid in loco publi. l. ij. §. si qs a p̄cipe. ⁊ s̄. de vsu pal. ex tuarū. xj. q. iij. si quis nō obediat. xxij. q. ij. primū. ⁊ ff. de condi. inde. nā hoc. et. s̄. de consue. cū olim. et. s̄. de eccle. edi. ad audientiam. ij. Ber.

¶ In oratorijs priuatis cāpane publice teneri nō p̄nt etiā p religiosos. h. d. Et tene menti hunc textum quia quotidie allegat̄: ⁊ est in vsu. Capitulum. x.

Patentibus lr̄is certificari desideras: vtrū templarijs: hospitalarijs: ⁊ alijs oratoria in domib⁹ suis habentib⁹ liceat cāpanas in eis ponere: publiceqꝫ pulsare. ¶ Respōdemus autē cōsul. t. ꝙ non licet[a] eis hoc agere quin poti⁹[b] p te per cēsurā ec. appel. re. cohercendi sunt: vt ita sint suo iure contenti ꝙ iusticiam non impediāt[c] aliorū.

Inno. iij. archiep̄o lug.

¶ In tota p̄uincia exhortationis officio priuant̄ hospitalarij qui mittūt pro elemosynis cruce falso signatos: ⁊ si missi sūt laici excōicant̄: si sūt clerici ab officio ⁊ bn̄ficio suspēdunt̄: et eadē suspēsione puniunt̄ q̄ ante recōciliationē in polluta eccl̄ia celebrāt: ⁊ suspēsi p ep̄os exemptos absolui nō p̄nt: ⁊ fratres priuilegiatorū q̄ ad eos se oīno nō trās ferūt: p̄uilegiati nō sūt. Cap. xj.

Tuarum nos tenore edocuit lr̄arū: ꝙ fratres hospitalis scti iohānis laicos et illitteratos mittūt p elemosynis colligēdis: ⁊. j. ¶ Cū in quadam eccl̄ia baptismali eis a p̄decessore tuo collata[d] q̄dā eoꝝ ꝑcutiens vicariū sacerdotē: ipam eccl̄iam sanguinis effusiōe fedasset: vsqꝫ ad reconciliationē[e] diuina ibidē interdixisti officia celebrari: sed nihilomin⁹ ipi ī ea diuia officia celebrarūt. Alios ꝟo pbr̄os ab offō suspensos p ep̄os suos: ijdē cū sint laici ad diuina officia restituūt exequenda. Quosdā p̄terea q̄ cū vxorib⁹ suis in domib⁹ proprijs cōmorant̄: eo ꝙ eis de suis aliq̄d ꝯferūt annuatim: ita emācipare[f] ꝯtendūt vt aliquib⁹ s̄m legē terre de sibi obiectis respōdere minime teneant̄. ¶ Uerū q2 p̄uilegiū meret̄ amittere[g]: q̄ ꝑmissa sibi abutit̄ ptāte. f. t. mādam⁹ q̄ten⁹ si quos clericos aut laicos a dictis fratrib⁹ p colligendis elemosynis cruce falso signatos[h] inueneris: his a q̄bus ipos missos esse cōstiterit p totā prouinciā suam exhortatiōis[i] offm̄ interdicas. Missos si laici fuerit excōicationis mucrone ꝑcellas: se clerici ab offō beneficioqꝫ[k] suspendas: nullo ꝓrsus p̄uilegij[l] beneficio vel appellatiōis remedio p̄ualēte. Eos ꝟo quos ī p̄dicta ecclesia lege tibi dyocesana subiecta post int̄dictū tuū diuina celebrare cognoueris: eadem

Diuisio. Tuarū nos. In prima ponit̄ q̄rela et cōsultatio: in secūda responsio ibi: verū. et in prima ponūtur q̄tuor excessus istorū hospitalariorū. Abbas.

¶ Casus. Fratres hospitalis sancti iohānis cum p elemosynis colligendis mittere debeant clericos et fratres de ordine suo cruce signatos: ipi mittūt laicos ⁊ illitteratos q̄ in supbiā elati ī multis excedere p̄sumunt. In q̄dā eccl̄ia baptismali sibi ab archiep̄o lugduneñ. cōcessa q̄dā eoꝝ ꝑcussit vicariū sacerdotē: ipam eccl̄am sanguinis effusione fedādo: ꝓpt̄ qđ archiep̄s ꝓhibuit ibi celebrari diuina donec fuerit recōciliata: ipsi nihilominus ibi diuina officia celebrauerīt. Itē quosdā pbr̄os ab ep̄is suis ab officio suspēsos ijdē q̄uis laici sint restituūt ad diuina officia exequēda. Itē q̄sdā laicos q̄ cū vxorib⁹ suis in domib⁹ ꝓprijs cōmorāt̄ ꝓ eo ꝙ sibi soluūt aliq̄d annuatī ita eximere ꝯtēdūt vt alijs s̄m legē terre de sibi obiectis rn̄dere nō teneāt̄. Cōsult⁹ pa. rn̄dit cū priuilegiū mereat̄ amittere q̄ ꝑmissa sibi abutit̄ ptāte. mandat archiep̄o lugduñ. q̄tenus si aliqs clericos aut laicos inuenerit missos a p̄dictis fratribus pro elemosynis colligēdis falso cruce signatos interdicat illis q̄ eos miserūt officiū predicationis in tota ꝓuincia sua: ⁊ missos si laici fuerint excōicatiōis mucrone ꝑcellat. Si clerici ab officio ⁊ beneficio suspēdat: nō obstāte aliquo p̄uilegio vel appellatione. Illos vero q̄ post interdictū suū in eccl̄ia p̄dicta celebrauerūt diuina/ eadē pena suspēsionis inuoluat: ⁊ in eadem diuina officia celebrari nō ꝑmittat donec fuerit recōciliata: pbr̄os ab episcopis suis suspēsos: ⁊ p fratres illos ad officia sua temere restitutos in eādē sn̄iam reducat. Alios ꝟo quos ꝓpter p̄missam causam ad respondendū alijs s̄m legem terre asserūt non teneri ꝯpellat alijs respōdere nō obstāte appellatione. ¶ Nota ꝙ priuilegiū meret̄ amittere q̄ abutit̄ ipso. Itē illi q̄ mittunt̄ ad colligēdas elemosynas a frib⁹ hospitalis sancti iohānis debēt eē de ipsis fratribus cruce signati vere ⁊ nō falso: alioquin repelluntur cum pena hic statuta. Item ar. ꝙ licet aliquis portet habitum regularē non obligatur dūmodo constet ꝙ animo obligandi hoc non facit. Et sic est hic arg. ꝙ habitus non facit monachum. Itē priuilegium non excusat in delictis. Item appellatio non tuetur aliquem in delicto. Item arg. ꝙ ordinarius possit punire exemptos cum publice delinquūt. Item in ecclesia sanguinis effusione polluta celebrari non debet donec recōcilietur. Item absolutio vel restitutio facta ab illo qui non habet ius absoluendi vel restituendi non valet. Item priuilegio conuersorum gaudere non debēt qui nō sunt conuersi. Bernardus.

d ¶ Collata. Non pleno iure. vt. j. patet.

¶ Glosa sequens exponit obijcit ⁊ soluit.

e ¶ Ad reconciliationem. Per aquā benedictā cū vino ⁊ cinere ⁊ per ep̄m tātū ⁊ nō p simplicē sacerdotē. s̄. de cōse. ec. vel alta. ꝓposuisti ⁊. c. aq̄. Sed nōne ex priuilegio saltē semel ī anno possent ibi celebrare añ reconciliationē. vt. s̄ e. cū ⁊ plātare. §. qđ si. ⁊ ꝭ. e. vt p̄uilegia: Dicas ꝙ priuilegiū nō extēditur ad hūc casum q̄diu fuerit sic execrata: vt. ꝭ. eo. c. ibi donec reconciliata fuerit ⁊c̄: et q2 hoc est interdictū iuris ⁊ nō homis q̄ celebrat in tali eccl̄ia nō est suspensus nec irregularis. † h̄ tñ eccl̄ia fuit interdicta a iure ⁊ ab homīe ⁊ sic diuersa est hec pena. ar. s̄. de cle. excō. mini. si celebrat. et. c. postulastis. §. quesiuisti. B.

† De hoc. ꝭ. de sen. exc. is q̄. li. vj. Joan. and.

f ¶ Emancipare. i. liberare de ptāte ep̄orū. ‡

‡ Nā emācipari ꝓp̄e est patriam ptātē exire s̄m Hoff. Joan. and.

g ¶ Amittere. xj. q. iij. priuilegium. ¶ Gl. se. not. signat ꝯriū et soluit. Iterum soluit obiec. de trib⁹ iuribus vlt. dicit h̄ solui q̄ōnem.

h ¶ Signatos. Per h̄ ptʒ ꝙ lʒ portet aliqs habitū regularem nō obligat̄ dūmōdo ꝯstet ꝙ nō aīmo obligādi h̄ faciat: vt isti faciebāt: q2 in tali casu habitus nō facit monachū. s̄. de regula. porrectū. Ar. ꝯ. s̄. eo. ti. statuim⁹. Sed illud verū est cū ꝯstat ꝙ aīo vouēdi habitū recepit ꝓfessorū. Nec obstat. xxvij. di. ꝙ interrogasti. et. s̄. de regula. vidua. xx. q. j. quē ꝓgenitores. q2 illa intelligebātur oli q̄ñ ab īitio factū erat ambiguū. Et p h̄ vr̄ solui q̄stio de eo q̄ simulādo se monachū corrupit monialē: q2 nō est cōpellēdus ad monachatum: al's tamen puniendus est exilio: etiam si iocose scemate monachi vsus est in autē. de san. epi. §. vlti. col. ix.

Mōachū se simulās vt monialē corrum pat an sit ad monachatū cōpellend⁹

i ¶ Exhortationis. Id est predicationis.

k ¶ Beneficio. Puniūtur enī isti tāqꝫ falsarij. s̄. de cri. fal. c. ij. laici enī excōicant̄. eo. ti. ad falsariorum.

¶ Gl. se. alle. ꝙ ordinarij puniāt exēptos delinquētes. Scđo alle. ꝯriū. Tertio ponit opi. vin. ⁊. T. cui sig̃t ꝯriū et soluit. Quarto ponit aliā opi. Quinto opi. Jo. distin. vlti. soluit p ius nouū.

l ¶ Priuilegij bn̄ficio. Sic ḡ vr̄ ꝙ ordīari⁹ possit punire exemptos cū publice deliquūt: q2 h̄ p̄uant̄ offō ⁊ bn̄ficio nūcij istoꝝ. et ipsis interdicit̄ offm̄ exhortatiōis ab ordīario. ⁊. s̄. de here. ad abolendā. in fi. Sed ibi dr̄ tanqꝫ a se. apo. delegat⁹. vñ nō videt̄ ꝙ iure suo ⁊ rōne delicti sortit̄ q̄s forū. vj. q. iij. placuit. ⁊. s̄. de fo. cōpe. ca. vlti. ⁊. iij. q. vj. ibi cā agat̄. ⁊. s̄. e. cū et plātare. in fi. et. s̄. ca. ꝓxi. ⁊ ratione delicti ꝑdit̄ priuilegiū: vt h̄ dr. et. xj. q. iij. priuilegiū. Itē reatus omnē honorē excludit. C. vbi sena. vel clarissimi. l. j. et q̄ in ꝓuincia q̄s deliq̄rit/ illic iuri subiaceat oī p̄uilegio cessante. C. vbi de cri. agi opor. autē. q̄ in ꝓuincia. nec enī p̄textu p̄uilegij flagitiorū crescit auctas. † C. de p̄uile. scho. l. ij. lib. xij. ⁊ remissio pctōrum nō dat lnīam delinquēdi. j. q. vij. exigūt. de pe. di. iij. sanc. Et dicit impator: nō ꝑmittas delinquētes aliquib⁹ priuilegijs vti. ī autē: de māda. p̄n. §. ꝙ si delinquētes. colla. iij. Sed cōtra vr̄ ꝙ non possint illos punire. xvj. q. j. frater nr̄. ⁊. s̄. de supplē. negligē. p̄la. sicut nobis. ⁊. ꝭ. e. cū capella. si enī tales possent puniri vt alij: inutile eēt eoꝝ p̄uilegiū. Itē ꝓcōsul nō pōt se itromittere de causis fiscalib⁹ q̄ est maior oīb⁹ post p̄ncipē. ff. de offi. ꝓcō. si in aliquē. §. ij. al's est lex. ⁊ incipit ne quicqꝫ. Uin. dixit ꝙ ordinari⁹ nō pōt interdicere eoꝝ eccl̄ias q̄ñ totā terrā subijcit ḡnali interdicto. Sed cōtra hoc est. s̄. de consue. cū inter vos. ⁊. ꝭ. de verb. sig. cum in partibus. Sed

Exempti an possint p ordinarios puniri:

† Ne publica vacillet vtilitas vt ibi. Jo. and.

verius dicas ꝙ lȝ nõ possit interdicere illoꝝ ecclias/ipsi tñ de iure cõi tenenꝶ seruare interdictũ gñale: vt dicũt iura duo pxima: alr̃s posset illos punire. s̃.c.proxi.cum publice delinquũt. Itẽ pro leuibus ꝛ minimis causis nõ possunt epi se intromittere nec excõmunicare eos: vel si aliquis illoꝝ esset infamat⁹ nõ põt cõpelli vt se purget. Nam papa nihil aliud eis cõcessit nisi ꝙ eos filios suos fecit: †sed in alijs cũ publice delinquũt non abstulit eis iurisditionem: alr̃s nihil aliud esset nisi dare materiã delinquẽdi: ꝛ quod possint puniri quãdo publice delinquũt: hic patet. ꝛ. s̃.c. pxi: ꝛ hoc idẽ dixit Tan. Alij dicunt ꝙ nullo modo põt eos punire: ꝛ papa sibi h̃ reseruauit: ꝛ h̃ volũt sic pbare. Papa bñ scit ꝙ templarij ꝛ hospitalarij ꝛ alij exempti semp sunt in aliena parrochia: et scit ꝙ delinquũt: ꝛ dicit ꝙ non puniantur: vt p iura ptȝ i cõtrariũ allegata: ꝛ quia si aliqui dicunꝶ curiales puniunꝶ vbi iueniũtur nisi sint in armata militia: tũc cõueniũtur sub magistro militũ nisi habeant priuilegium iperiale. C. vbi qs de curiali vel coartali aliaue pdi. pueni. l.ij. ꝛ illustres nõ puniunꝶ nisi sub iudicib⁹ a pncipe spãliter deputatis. C. vbi sena. vel clarissimi. l.iij. circa mediũ. Jo. distixit ‡ita. si priuilegiat⁹ deliquit circa rẽ nõ exẽptam: vt in ɔ̃ctu vel maleficio occidẽdo hominẽ vl' adulterãdo: tale delictũ põt punire eps loci: qꝛ si psona sit exempta res tñ in quã deliquit nõ est exempta: ꝛ ita q̃si rõne rei in quã deliquit sortitur qs forũ ꝛc. s̃. de fo. cõpe. c. vlti. si ꝟo deliquit circa rẽ exemptã puta male gerẽdo se in officio suo vel alienãdo res ecclesie. † tũc a solo papa puniꝶ: qꝛ in his exẽpt⁹ est: vbi enĩ factũ eoꝝ p̃iudiciũ affert nõ exẽptis ibi bene punit eps eos: sec⁹ si nõ tãgit: ꝛ h̃ pbaꝶ satis. j̃. eo. cũ capella. Si vero aliud speciali⁹ in priuilegijs suis inuenitur illud seruetur. s̃.e. porro. Inno. papa statuit ꝙ exẽpti subsint ordinarijs rõne delicti siue contract⁹: aut ratione rei de qua cõtra ipsos questio mouetur et corã eis pñt cõueniri: sed si delictum cõmissum sit in loco exẽpto siue ɔ̃ct⁹ initus: aut res litigiosa sit in loco exẽpto tũc nõ pñt cõueniri corã ordinarijs: ‡ vt dicitur in quadam constitutione. Inno. quarti. e. ti. volentes. lib. vj.

Nõ est verũ: qꝛ per hoc nõ eẽnt exẽpti sed p̃uilegiati. J.e. si papa. §. similiter. et de vbo. sig. veniẽs. l.rñ. li. vj. Jo. and.

‡Dic et. vj. q.ij. ca. vlt. et Hos. hic et Vin. in scdo appa. ꝛ Phi. Jo. and.

†Vel non deferendo habitũ Inno. hec no. s̃. eo. recepimus. Jo. and.

‡Host. remittit ad summã. eo. ti. §. fi. Jo. and.

a ℂ Pena suspẽsionis. s. officij et bñficij: ꝛ põt h̃ referri ad factũ cũ de iure sint suspensi violando temere interdictũ put notaꝶ s̃. de excessib⁹ platoꝝ. c. vlti. i magna no. sȝ si sciẽter celebrarẽt post interdictũ iuris debẽt suspẽdi: ꝛ tũc pprie dicitur suspendi. B.

b ℂ Reducas. i. oñdas illos ab eis non fuisse absolutos: h̃ est sicut de facto fuerũt absoluti ita de facto reducas illos in eandẽ sñiam.

c ℂ Nolum⁹ excusari. Sic. s̃. e. cũ ꝛ plãtare. §. pe. et. j̃. e. c. pe. Tã.

Sũmariũ

Cum oli. Priuilegiũ deperditũ docto de pditione et ei⁹ tenore p testes innouatur. h. d. Vl' aliter: ꝛ sic. Priuilegiũ pditũ de cuius veritate ꝛ tenore ꝛ perditione cõstat per testes põt innouari. h. d. ꝛ est casus no. In prima parte poniꝶ processus narratio.

Diuisio.

In secunda diffinitio ibi: nos. Ab. ℂ Casus. Abbas monasterij eugubiñ. olim priuilegiũ lucij pa. presentauit dño pa. petẽs illud innouari. eps eugubin⁹ cõtradixit / asserens hoc in eius preiudiciũ redũdare. ppter quod priuilegiũ nõ extitit innouatũ. tpe pcedente abbas iterũ constitutus coram pa. pcuratorib⁹ epi presentibus allegans se predictum priuilegium lucij pa. amisisse. petijt vt dñs pa. faceret recipi testes super amissione ipsius priuilegij et tenore dñs pa. cõmisit hec cardinali. xij. aploꝝ qui fideliter redegit in scriptis depositiones. x. testiũ iuratoꝝ: eis publicatis pcuratores epi petierũt inducias ad reprobãdos testes abbatis pa. illas eis concessit vt apud se. ap. pbarent que vellẽt vbi ps altera suos testes pduxerat. post hec dñs pa. manifeste cognoscẽs tã p depositiones testiũ q̃ȝ assertionẽ quorundã cardinaliũ tenorẽ dicti priuilegij talem fuisse: ꝙ cenobium illud nullo mediante ad romanã ecclesiam ptinebat: et ꝙ nõ liceret alicui epo ɔ̃ monasteriũ illud et eius capellas excõicationes pferre: cũ soli romano pontifici sit subiectũ: ꝛ ꝙ nulla i eo dyoc. epi mentio habeaꝶ. ꝛ pterea abbas tempore celestini ad p̃sentiã eius accedẽs ipse inspectis p̃uilegijs ipsi⁹ abbatis: ipsuȝ licet excõicatus dicereꝶ ab epo eugubino tanq̃ȝ nõ ligatum admisit ad osculuȝ pacis: qđ nõ fecisset nisi esset exempt⁹: istis oĩbus cõsideratis dñs pa. decreuit p̃uilegiũ illud lucij pa. ꝙ sine reprehẽsiõe bulle: charthe vel littere apparebat quãdo fuit ei õstensum illius fuisse tenoris cuius dicitur esse p depositiones testiũ ꝛ cardinalium assertionem.

¶ Nota ꝙ innouatio priuilegij fieri nõ debet si ɔtradictio sequaꝶ licet p illã innouationẽ nihil noui iuris acquiratur. Itẽ amissio priuilegij potest pbari ꝛ tenor ipsius. Iteȝ equalitas in iudicijs seruanda est vt vtraq̃ȝ pars in eodẽ loco suas offerat pbationes. Item post publicatas attestationes testes possunt induci ad reprobationem testium inductorum. Item si prelat⁹ excõmunicatuȝ recipit ad osculum per hoc presumitur ꝙ non est excõmunicatus. Item sentẽtia a nõ suo iudice lata: non tenet. Item instrumentum in tribus precipue reprehenditur in bulla charta ꝛ lr̃a. B.

a pena suspẽsionis[a] inuoluẽs i ea (donec recõciliata fuerit) officia non permittas celebrari diuina. Pbr̃os ẽt suspẽsos ab epis suis ꝛ p dictos frẽs ad officia sua temere restitutos i eãdẽ sñiam suspensionis reducas[b]. Illos vero quos ad rñdẽdũ alijs s̃m legem terre: p p̃missa cã asserũt nõ teneri: nolum⁹ excusari[c] quin eos ad rñdẽdũ (sublato appellatiõis impedimẽto) ɔpellas. Idẽ abbati ꝛ ɔuẽtui scti petri eugu.

ℂ Cõtẽta i instr̃o perdito pbari possunt p testes q̃ illud plegerunt: si deponunt de tenore: ꝛ ꝙ erat sine vitio. h. d. Et non est alibi casus ita clarus. Ca. xij.

Cum olim essemus apud pusiũ ɔstituti: ꝛ tu fili abbas p̃uilegiũ lucij[d] pape nobis p̃ntãs postulaueris innouari pter ɔ̃dictionẽ eugubini epi asserentis h̃ in suũ p̃iudiciũ redũdare: nõ fuit effectui mãcipatũ: ꝛ. j̃. ¶ Te igiꝶ ꝛ p̃fati epi pcuratoribus in nr̃a p̃sentia ɔstitutis. B. basilice. xij. aploꝝ pbr̃o cardi. dedim⁹ in mãdatis: vt sup amissione ac tenore p̃uilegioꝝ testes reciperet quos duceres pducendos: q̃ fideliter redegit i scriptis depositiones. x. testiũ iuratoꝝ: quoꝝ depositiõib⁹ publicatis dicti pcuratores ad pducẽdos testes: p quos inductos a pte aduersa repellerẽt / inducias postularũt: q̃s sub eo tenore illis duximus cõcedẽdas: vt apđ se. ap. pbarẽt q̃ vellẽt: vbi onus[e] pbationis ps altera subijsset ꝛ. j̃. ¶ Nos vero tã p depositiões testiũ q̃ȝ assertiones quoꝝũdã fratrũ[f] nr̃oꝝ liq̇do cognoscẽtes talẽ dicti priuilegij fuisse tenorẽ: ꝙ videlicet cenobiũ vr̃m nullo mediante ad ro. eccle. ptineret. ꝛ ꝙ non liceret alicui epo eidẽ monasterio ꝛ ei⁹ ecclesijs excõicationẽ indicere: vt fratres illic dño seruiẽtes ab oĩ ptãte liberi romane ec. libertatis gr̃a potirenꝶ: ꝛ ꝙ nulla i eis mentio dyocesani[g] epi habebaꝶ. Illud etiã attendentes: ꝙ cũ tu fili abbas tpe celestini p̃decessoris nostri ad ipsi⁹ p̃ñtiã accessisses: ipse inspectis ecclesie tue priuilegijs te (lȝ excõicatus ab eugubieñ. epo dicereris) tãq̃ȝ nõ ligatũ[h] admisit ad osculũ qđ p̃sumitur nõ fecisse nisi monasteriũ vestrũ cognouisset ad ro. ec. specialiter ptinere: decernim⁹ p̃uilegiũ illud lucij pape qđ sine reprehensione[i] bulle/charte vel lr̃e apparebat qñ fuit nobis osten=

†Opponebat Ho. nõ debere dyocesano p̃iudicari vbi de ipso non fiebat mentio. s̃. de cõfir. vtili vel inuti. c. fi. de deci. ducdũ. Rñdet illud veꝝ i cõfirmationib⁹ vt ibi. et incõmissionib⁹. de offi. dele. super eo. ꝛ in indulgentijs p q̃ aliqd spãle cõcediꝶ. dum mõ aliquid exinde consequaꝶ p̃uilegiat⁹. vt patet in eo. quod not. j̃. eo. pastoralis. ꝛ ca. in his. nisi ex q̃litate concessionis vl' ex intẽtiõe cõcedẽtis aliđ ppẽdatur. de ɔcess. p̃ben. qꝛ cũ ctis. §. nec etiam. et. §. ex pte. li. vj. Jo. and.

d ℂ Lucij. Quod postea fuit amissum. vt. j̃. sequitur.

e ℂ Onus. Ideo enim isti apud sedem apo. testes suos producere debent: quia pars altera suos etiam ibi produxit: vt sic hincinde seruetur equalitas.

¶ Glosa sequens recitetur per questionẽ ꝛ solutionẽ.

f ℂ Fratrum. Istis non creditur tanq̃ȝ testibus: cum iurati non fuerint: quia inducti non fuerunt in testes: sed quia ipsi viderant priuilegium credit eis papa tãq̃ȝ fratribus suis ꝛ honestis viris. sed non probationem sed presumptionem inducunt ꝛ coadiuuant testes inductos.

¶ Glosa seq. in fine arg. ꝛ remittit.

g ℂ Dyocesani. Et ideo nullum ius reseruauit ipsi epo in monasterio illo ex quo verba plene exemptionis continebantur in priuilegio illo † vt. s̃. patet. ꝛ ar. s̃. eo. recepimus.

¶ Glosa sequens signat contrarium ꝛ remittit.

h ℂ Nõ ligatum. Cũ non esset iudex suus. s̃. de cõsue. ad nostrã. ꝛ. ij. q. j. in primis. ꝛ sic ipso facto denunciauit ipsum non ligatum: et sic sententia a non suo iudice lata seruari non debet. s̃. de iudi. at si clerici. Arg. contra. j̃. de sen. exc. cum desideres. §. j. et. c. vlti. ꝛ ca. si aliquando. vbi de hoc.

¶ Glosa sequens not. ꝙ volens probare. ꝛ soluit contrarium. de. l. si de possessione: ꝛ ponit dictum. l. vlti. de fi. instru. in princi. ꝛ medio post prin. querit de legato an possit ꝛc. soluit. querit de legato quomodo probetur perditio. ꝛ soluit. vlt. ar. ad. q. de legato.

i ℂ Sine reprehensione. Hoc est notatu dignũ ꝙ si aliquis vult probare amissionem instrumento oportet ꝙ plura probet: videlicet tenorem instrumenti: ꝛ preterea ꝙ sit sine aliquo vitio quo posset argui falsitatis: vt hic patet. ꝛ ar. C. de fi. instru. l. vlti. Sed nunquid legatus potest probare pari ratione amissionem instrumenti sue legatiõis: Dico ꝙ non. s̃. de off. dele. cũ in iure. ar. C. de man. prin. l. vna. quia non est aliquis ibi superior coram quo fieret probatio: alr̃s tamen si honestus et notus esset potest ꝛ debet ei credi: ‡ arg. xcviij. dist. nobilissimus. Item quãdoq̃ȝ sufficit probare tantum amissionem instrumẽti: licet alia ratio nõ probetur. C. de proba. si de possessione: sed hoc est in odiũ illi⁹ q̃ fuit instr̃m furat⁹:

‡Vbi nulli fit p̃iudiciũ. vt no. j̃. de sen. exc. sicut. i vlti. glo. Jo. an.

al'as non sufficit ꝓbare solam amissionē. vt hic patet. et C. de testi. testiū. in fi. Itē si instrm̄ fuit exhibitū in iudiciū et ei fides est īposita: si postea perdatur adhuc potest aduersarius instrumētum reprobare: prestito iuramento tamē ꝙ maliciose hoc non opponat. C. de fi. instru. l. vlt. Si q̄ras qual'r ꝓbaꝛ perditio instrumēti: Dic ꝙ per iuramētū illi⁹ qui ꝑdidit. ar. predi. l. proxi. sic et amissio aliarum rerum probatur per sacramētū. C. vnde vi. si quādo. et. s̄. qđ me. causa. ca. vl. et. ij. q. j. in primis. et hac eadē ratione videꝛ: ꝙ si īpetrasti lr̄as ad delegatos et eas amiserij: si ꝓbas amissionē et tenorē lr̄arū ꝙ fuerint sine aliqua falsitate et sine vitio suspitiōis ꝑ legitios testes qui discreti essent cognoscere litteras de vitio falsitatis posset dici ꝙ postea ꝑsit procedere ar. huius decre. Ber.

Instrumēti ꝑditio q̄liter ꝓbatur.

Si dicis ꝑ subtractionē aduersarij. dama sce. hoc concedit ꝑ predic. l. si de possessione al's non. Jo. and.

Diuisio.

Ex parte. Primo ponitur appellantiū cōquestio: priuilegij ꝓductio: et de ipsius innouatione decisa petitio. Secūdo ibi: nos autem. ipsius innouatio et prestatio. Abbas sic.

Casus. Ep̄us meldēsis impetrauit quasdam litteras contra abbatissam et conuentū iotreñ. eccl'ie ad quosdam delegatos in quib⁹ nulla mētio fiebat de priuilegijs monasterij q̄ ip̄m monasteriū et ei⁹ ecclesias clerū et populū iotreñ. declarāt ad romanā eccl'iaꝫ nullo medio pertinere: quoꝝ priuilegioꝝ ep̄s nō erat ignarus: corā quib⁹ petebat ep̄s obedientiā ab abbatissa et monialib⁹: et a clero et ppl'o iotreñ. subiectionē oīmodā req̄rebat. Sꝫ cū iudices abbatissā et moniales valde grauarēt. se. apo. appellarunt. iudices nihilomin⁹ in abbatissam excōmunicationis: et in clerum et populū iotreñ. interdicti sn̄ias ꝓtulerunt: post hec nūcij monasterij ꝑdicta et alia coram dn̄o pa. retulerūt: ostendentes eidem priuilegium libertatis: et petentes illud priuilegiū innouari. Dn̄s pa. propter appellationē predictam nuncios predictos diutius detinuit: tandē cū pro altera parte nullus apparuerit qui defensaret eādem: priuilegium ecclesie iotreñ. concessum innouauit: ita tñ ꝙ per talem innouationem ecclesie non plus iuris accrescat q̄ꝫ per priuilegia suoꝝ antecessoꝝ obtinuit / sed ius antiquū conseruetur. Nota ꝙ a grauamine iudicum potest appellari. Item fragilitati sexui compatiendum est. Item sententia lata contra priuilegium pa. non tenet vt hic patet et in precedenti capitulo. Item sententia lata post appellationem nō ligat. vnde pa. istas sententias omittit tanq̄ꝫ nullas. Item differentia est inter excōmunicationem et interdictū: quia excōmunicatio in personas debet proferri. Item pendente causa potest peti innouatio priuilegij. Item innouatio priuilegij nihil noui iuris tribuit sed ius conseruat antiquū. Ber.

sum illius fuisse tenoris: cuius ꝑ depositiones testium et assertiones fratrū nostrorum nosciꝛ extitisse. Idem cathaleneñ. electo et abbati trium fontium.

Innouatio p̄uilegioꝝ nouū ius nō tribuit: sed antiquū conseruat. h. d. quo ad titulū. Ca. xiij.

Ex parte abbatisse ac sororum iotreñ. ecclesie extitit intimatum ꝙ meldē. ep̄s cōmissionis occasione cuiusdam ꝑ litteras ad iudices delegatos obtente in qua nulla mentio[a] habebatur de ipsarum priuilegijs q̄ illas et earum ecclesias clerum et populum iotreñ. ad apo. se. nullo mediāte spectare declarant: quorum ipse non erat ignarus[b]: eas inceperit grauiter molestare: obedientiam ab ipsis ac clero et populo iotreñ. subiectionē omnimodā requirēdo: et. j. Verum cū iudices ipsas valde grauarent: ad appellationis beneficium conuolarunt: et. j. Sed iudices appellationi non deferentes / nec fragilitati sexus compatientes earum: in abbatissam excōmunicationis: et in clerum et in populum iotreñ. interdicti sententias protulerūt. Sane cū iam nuncij iotreñ. ecclesie predicta et alia in nostra presentia retulissent: priuilegiū nobis apostolicum ostenderunt: per quod ecclesiam iotreñ. cōstabat ad ro. ecclesiam specialiter[c] pertinere. Nos autem eosdem nuncios propter appella. predictam diutius detinentes: quia tandē nullus apparuit idoneus responsalis / q̄ partē defensaret aduersā: priuilegiū apo. se. eccl'ie iotreñ. cōcessum duxim⁹ innouandū[d]: ita tñ vt ꝑ innouationē ipsi⁹ eidē ecclesie nō pl⁹ iuris accrescat: q̄ꝫ per priuilegia predecessorum nostroꝝ obtinuit: cum per hoc non nouū ei concedere sed antiquū[e] ius cōseruare velimus.

Idem colubriensi episcopo.

Eccl'ia vtēs duplici p̄uilegio exēptiōis: lꝫ succumbat ex vno: pōt nihilomin⁹ ex alio se iuuare et obtinere: nec teneꝛ exēptus ꝓmittere obediētiā dyocesano: vigore tñ exēptiōis nō pōt sine licētia dyocesani eccl'am ꝯstruere in loco nō exēpto: et si exēpt⁹ de facto i loco nō exempto cōstruit ecclesiā cedit iuri epi. Cap. xiiij.

Cum olim propter q̄stiones quas aduersus prio-

a Nulla mētio. Vnde videꝛ ꝙ littere non valebant. s̄. de rescp̄. cum ordinem.

b Nō erat ignarus. Vnde nō videbanꝛ valere littere cū ex certa scientia veritas sit suppressa: et talis qua expressa litteras nō habuisset. s̄. de rescrip. super litteris. Vin.

c Specialiter pertinere. Et ita sn̄ie nō tenuerūt: tum qꝛ post appellationem: tū qꝛ specialiter sedi apostolice subiecte sunt ✝ sic s̄. ca. pxi. s̄. de religi. do. cum dilect⁹. vnde papa omittit alias sententias tanq̄ꝫ nullas. vt. s̄. ca. proxi.

✝ Id nō releuaret a sn̄ia delegatoꝝ pape. vñ ꝑmiū tenēas ſm Hostien. Jo. and.

d Innouandum. Si contradictū fuisset tali innouationi: papa non statim innouasset. s̄. c. proxi.

e Sed antiquū ius. Nota ergo ꝙ ꝑ innouationē nihil iuris acquiritur sed antiquū reseruatur. ar. xij. di. preceptis. et. s̄. de cō fir. vti. vel inuti. dilecta. et. j. eo. quia intentionis.

Diuisio.

Cum olim. Habet multa dicta. Prima ꝑs narrat factū. Secunda ponit diffinitionem ibi: iudices. Tertia petitionem monasterij cōtra sententiā ibi: tandē. Quarta ponit sententiā pape: et primo interlocutoriā ibi: nos igiꝛ. Scđo diffinitiuam ibi: distinguētes. Ab.

Casus. Episcopus colubrieñ. mouit questionē ꝯtra monasteriū sancte crucis suꝑ subiectione ipsi⁹ monasterij et quibusdā alijs articulis suꝑ qb⁹ īpetrauit lr̄as ꝯ monasterium ad iudices delegatos: corā quibus petijt episcopus subiectionē monasterij et duo milia morabatinoꝝ sibi restitui: q̄ duo milia colubrieñ. ep̄us qui fuerat canonicus regularij ipsi⁹ dederat ipsi monasterio. petijt etiā q̄sdā eccl'as cū fructib⁹ medio tp̄e ꝑceptis q̄s monasteriū auctoritate ꝓpria fundauerat p̄ter assensum colubrieñ. epi: et expensas factas et faciēdas in lite interī iter ꝑtes suꝑ ꝑdictis: tādē ex ꝑte monasterij extitit appellatū: ꝓpꝛ qđ ep̄s colubrieñ. ad se. apo. accedēs morā fecit ibidē lōgiorem. Sꝫ qꝛ ꝓ ꝑte altera nullus comparuit rn̄salis fratrib⁹ ipsi⁹ monasterij mādauit certum terminū ꝑfigēdo in quo venirent ad p̄n̄tiam suā: vel mitterēt: diffinitiuā sētentiā recepturi suꝑ priuilegijs et libertatib⁹ q̄s romana ecclesia et ab M. quondā colubrieñ. ep̄o se habere dicebant: et suꝑ alijs q̄stiōib⁹ intētatis ꝯ eos ab eccl'ia colubrieñ. Interim autē liceret vtriqꝫ parti corā abbate de alcobatia et eius cōiudicibus q̄bus causa pri⁹ fuerat delegata ꝓponere ac probare q̄cq̄d vellent: et si de partiū ꝓcederet voluntate diffinitiuā sn̄iaꝫ ꝓmulgarēt. Judices auditij hinc et inde q̄cq̄d ꝑtes ꝓponere voluerūt credētes sufficienꝛ actū eē de cā ꝯdēnarūt mōasteriū i expēsis q̄s ep̄s occasiōe ipsi⁹ negocij taxatione ꝑmissa iurauit se fecisse infirmādo libertatem quā dictus. M. ep̄s colubrieñ. contulerat monasterio sancte crucis canonicoꝝ assensu extorto per nūciū regis. Itē condēnauerūt monasteriū ad restitutionē duoꝝ miliū morabatinorum que. M. quondā colubrieñ. ep̄s dederat monasterio. Itē iudicauerūt predictas ecclesias quas mōasterium fundauerat sine assensu episcopi cum fructibus medij tempis in ius colubrieñ. ecclesie reuocari: cum pars sancte crucis nec prescriptiōe nec alia defensione super h̄ poterit se tueri. Tādē ꝓcurator monasterij ad se. apo. accedens: proposuit prefatam sententiam nō tenere: et si etiā teneret dicebat monasteriū indefensum: qꝛ priuilegia libertatij exhibita iudicibus nō fuerūt: et delictū ꝑsone nō debet in dānū monasterij redundare: vnde petebat ad exhibitionē p̄uilegioꝝ de benignitate apostolice se. admitti. Pa. ꝟo ꝯsiderans ꝙ priuilegia illa non solum pro libertate mōasterij faciebāt / sed ius romane ecclesie tuebantur: ne in romanā ecclesiam lesio monasterij redūdaret ad exhibenda priuilegia procuratorem admisit: consideratis priuilegijs et alijs cause meritis distinguendo inter libertatē per. M. colubrieñ. ep̄m monasterio cōcessam: et libertatem eidem monasterio a romana ecclesia concessam: quia consensus capituli extort⁹ fuit in concessione episcopi et pagina cōcessionis in aliquot lineis rasuras habebat suspectas: et subscriptiones singulis manib⁹ subscribentium annotatas: aliđ scriptum quod exhibitum fuit nullā rasuram habebat: et eadem manu scriptum libertatem ab ip̄o episcopo concessam dominus papa iudicauit irritam et inanē: quātum ad hoc sententiam iudicum confirmādo. Verū quia per priuilegia antedicta constitit monasterium liberum et exemptum: et ꝙ tanto tempore fuerat in possessione libertatis: qđ alijs cessantibus etiam prescripsisset libertatem illam monasterio cōcessam: dominus papa confirmauit: episcopo super hoc silentium imponendo. per hoc tamen non derogatur sententie priorum iudicum cum ipsi de hac non cognouerint libertate: pronunciauit etiā monasteriū non teneri ad ius ꝓfectionis qđ est cōtrariū libertati: nō

derogando iudicib⁹ delegatis quib⁹ priuilegia libertatis nõ fuerunt presentata: in ceteris vero articulis sniam ꝑ colubrieñ. ecclesia ꝓmulgatã cõfirmauit. ¶ Nota ꝙ causa põt monacho delegari. Itẽ qui nõ ꝓsequit appellationẽ ⁊ in cã succũbit in expẽsis punitur. Itẽ ꝓbatio expensarũ ꝑ iuramentũ fieri debet. Itẽ cõsensus seu ꝯfessio ꝑ metũ extorta non valet. Item eps regularis donare bona ecclesie non põt nec etiã secularis. Itẽ null⁹ põt edificare ecclias sine cõsensu epi in cuius territorio edificant: vñ eps illas põt reuocare. Itẽ delictũ ꝑsone in dãnum ecclesie redũdare nõ debet. Itẽ cũ ecclia lesa ẽ in iudicio restituit ĩ his que omisit. Item instrumẽtũ debet eẽ sine aliq rasura suspecta. Itẽ libertas põt ꝑscribi contra epm noĩe alteri⁹ allegata. Itẽ lз snia iudicis reuocet ex noua cã: iudex qui eam tulit propterea non notat. Item sententia ꝓ parte tenet: ⁊ ꝓ pte nõ tenet. Ber.

a ¶ Appellatũ. Ex parte canonicorum.

b ¶ Prefigendum. Ad instantiam epi.

c ¶ Diffinitiuã. Hoc ideo dicit qꝛ iã ꝓcessum fuerat ĩ causa ad plenũ per iudices a quib⁹ fuit appellatum alr̃ hec nõ haberent locum.

¶ Glo. seq. reci. per. q. vl obiectionem.

d ¶ Monacho. Not. ꝙ causa delegat mõacho. ſ. de fo. cõpe. ꝯquestus. qđ est verũ expresso nomine monachat⁹: q̃ racito non valerent: qꝛ ꝑ surreptionẽ essent obtente: qm̃ monachi a strepitu causarũ remoti esse debẽt. ſ. de sindi. c. vno. vñ oportet ꝙ ĩ litteris fiat mẽtio de mõachatu. ſ. de prescrip. cũ ordinẽ. † et. ſ. de confir. vti. porrecta. similiter nec procurator esse põt etiã ꝓ vtilitate monasterij sine licentia abbatis. xvj. q. j. mõachi. ⁊ c. de ꝑsentiũ. abbas tñ põt esse ꝓcurator. ſ. de censi. sopite. et. ſ. de transac. contingit. hodie non cõmittit causa a papa vel ab ei⁹ legatis nisi personis in dignitate ‡ constitutis: vl canonicis in cathedralibus ecclesijs vel alijs collegijs venerabilibus. vt in decre. Inno. iiij. in concil. lugdunen. presenti decreto. de rescrip. nec debet cõmitti nisi in ciuitatib⁹ vl alibi vbi possit haberi copia peritorum vt ibi dicitur.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

e ¶ Quibus. Sed cum appellatũ fuerit ab istis iudicibus quomodo debent se amplius intromittere? Dic ꝙ hoc fuit de voluntate partium: alr̃ non cõpellerentur. ⁊ poterũt canonici appellationi renũciare: sic. ſ. de excep. significauerunt. et quia papa hoc mãdat: et quia non fuerunt prosecuti appellationem: perinde est ac si non appellassent.

f ¶ Ac probãdũ. Et h additũ erat ĩ lr̃is: vt si de ptiũ ꝓcederet volũtate diffinitiuã sniam ꝓmulgarẽt † vt probant sequentia.

g ¶ In expẽsis. Quia pars monasterij non fuit ꝓsecuta appellationem vnde debuit cõdẽnari in expensis. ſ. de appel. sepe. ⁊ ca. reprehensibilis. De hac materia dicitur. ſ. de dolo. finẽ. certa quãtitate expressa: ⁊ taxatione premissa.

h ¶ Iuraueras. Probatio ista expensarũ per iuramentum solũ fit: vt hic patet. et. C. de iudi. sancimus. taxatione premissa vt eadẽ. l. et. iij. q. iij. offerat. et. ſ. de ꝓcu. ꝯstitutis. ⁊. ſ. qđ me. cau. c. vlt.

i ¶ Extorto. Consensus seu confessio per metũ extorta non valet. xv. q. vj. c. j. et. ij. et. C. de his que vi metusve causa fiunt. l. iij. et. ſ. e. ti. perlatum. ⁊. xxxj. q. ij. lotharius. B.

rem ⁊ canonicos monasterij sancte crucis habebas: ꝓ quib⁹ ad audiẽtiã nostrã fuerat appella-
a tũ[a] morã feceris lõgiorẽ: qꝛ pro parte altera nullus cõparuit respõsalis: eisdẽ certũ terminũ du-
b ximus ꝑfigẽdum[b]: in quo venirent vel mitterent suꝑ ꝑuilegijs omnib⁹ ⁊ libertatibus q̃ a romanis ponti. vel ab. M. quondam colubrieñ. epo se hr̃e dicebant: ⁊ suꝑ alijs q̃stiõib⁹ aduersus eos a colubrieñ. ecclia intẽtatis diffi-
c nitiuã[c] sniam recepturi: ⁊. j. ¶ Interim autẽ vtriqꝫ parti liceret corã dilectis filijs. t. de alcobacia ⁊
d de serra abbatib⁹. ⁊. f. monacho[d]
e alcobacie: q̇bus[e] causa pri⁹ fuerat delegata: ꝓponere ac ꝓbare: si q̇d aliud ꝓponẽdũ duceret ac
f ꝓbandũ[f]: ⁊. j. ¶ Iudices autem sufficiẽter actũ esse de causa credẽtes monasteriũ sancte crucis
g in expensis[g] quas ꝑ quadriẽniũ occasione hmõi negocij iuraue-
h ras[h] te fecisse dãnarũt: infirmantes sua snia libertatẽ quã dict⁹ M. colubrieñ. eps ꝯtulerat monasterio sancte crucis canonicorum assensu ꝑ portariũ regis ex-
i torto[i]. Preterea qꝛ idẽ. M. ꝑdecessor tuus fuerat canonic⁹ regularis: ⁊ duo milia morabatinoꝝ que acq̇sierat in epm iam ꝓmotus monasterio dederat memo-
k rato: ipsum ad restitutionẽ[k] coꝝ iudices condẽnarunt. Insuper ecclesias oĩes quas monasteriũ ꝑter epi colubrieñ. assensum propria auctoritate fundarat (quia pars sancte crucis nec ꝑscriptione nec defensione alia ꝓbationibus cõtra se factis obstiterat) iudicarũt in ius colubriẽsi ecclesie cum fructibus medij tp̃is reuo-
l cari[l]: ⁊. j. ¶ Tandẽ ꝓcurator monasterij ꝓposuit sniam non vale-
m re nec tenere[m]. Qꝛ si alr̃s etiã sententia memorata teneret: qꝛ tamẽ monasteriũ fuit indefensum: nec exhibita fuerãt corã eis priuilegia libertat꜀ (ne delictũ per-
n sone ĩ dãnũ ecclesie[n] redũdaret) debebat ad exhibitionẽ priuilegiorũ suorũ admitti: qđ sibi concedi de solita benignitate se. ap. postulauit. ¶ Nos igitur attẽdẽtes ꝙ eadem priuilegia nõ solũmodo ꝓ libertate monasterij faciebant: sed etiam exprimebant ius nostrũ: ⁊ eccle. ro. iusticiã tuebantur: ne in nos monasterij lesio redũdaret: ad priuilegia exhi-
o benda partem eius de gr̃a[o] duximus admittẽdam: ⁊. j. ¶ Distinguẽtes itaqꝫ inter libertatẽ per predictũ epm ecclesie ipsi cõcessam: ⁊ libertatẽ quã ei longe ante tp̃us ipsius epi apo. sedes indulsit: qꝛ nobis constitit extortũ fuisse in epi cõcessione canonicorum assensum: ⁊ cõcessiõis paginã in aliquot lineis habuisse ra-
p q suras[p]: ⁊ subscriptiones[q] singulas fuisse singulis subscribentiũ manibus adnotatas: scriptũ autem qđ nobis exhibitum fuerat nec rasurã ꝑtendere: nec esse varijs subscriptionũ manibus variatũ: sed a primo ad vltimũ eadẽ manu cõscriptũ: libertatẽ ab ipso epo cõcessam ꝑ extorsionẽ
r irritã[r] decernim⁹ et inanẽ suꝑ h sniam delegatorũ iudicũ confirmãtes. Qꝛ vo euidẽter agnouimus ex priuilegijs antedictos ꝑdecessores nr̃os ecclie sctẽ crucis libertatis ꝑuilegiũ idulsisse: et ꝙ ea in possessiõe tãdiu fuerat libertat꜀: ꝙ alijs etiã cessantib⁹
ſ ꝑscripsisset[ſ] libertatem ei a ꝑdecess. nostris indultã auctoritate

k ¶ Restitutionez. Qꝛ quicq̇d post suã cõsecrationẽ † acquisiuit epatui acquisiuit quare donare illa non potuit: qꝛ qui nihil habet nihil donare potest. xiij. q. j. statutum. ‡. liiij. di. abbati. ⁊. ſ. de iure pa. ꝙ autẽ. ĩ fine. Ber.

l ¶ Reuocari. Nota ꝙ ecclesia sine auctoritate epi edificari non debз † etiã si sit aliqs exẽptus. de conse. di. j. nemo. ⁊. j. q. ij. placuit. ⁊ ĩ autẽ. de eccle. ti. §. si quis autẽ. col. ix. qđ si fecerit epus ecclesiã ad suũ dñiũ reuocabit. vt hic patet. nisi abbas illã prescripsisset. vt. ſ. dicit. ⁊. xij. q. ij. apostolicos.

m ¶ Nec tenere. Forte dicebat sniam latã contra absentem nõ contumacẽ. vñ nulla erat. iij. q. ix. omnia. ⁊. ff. de re iudi. contra pupillum. sed hoc non erat verum. vt hic patet per finem vbi cõfirmatur snia ꝓ pte.

n ¶ In dãnũ ecclesie. xvj. q. vj. si epm. et. ff. qñ ex fac. tuto. l. ob dolum vel culpam.

¶ Glo. seq. reci. ꝑ obiect. ꝙ propter noua iura sine restitutione ⁊c̃.

o ¶ De gratia duxim⁹. Et sic beneficio restitutionis admissũ fuit monasteriũ ad exhibenda priuilegia q̃ omiserat. ſ. de in integ. rest. audit꜀. ⁊ alijs pluribus capitulis: sз iure cõi nõ admitteret ꝑtextu illorũ istrumẽtorũ: ⁊ sibi iputet ꝙ omisit illa. ſ. de re iudi. inter monasteriũ. ⁊. ca. suborta. Tñ ĩ cã appellatiõis bñ audiret de iure cõi ad exhibitionem ꝑuilegiorũ: qꝛ tunc pñt induci noua instr̃a ⁊ noua exceptio opponi. ſ. de fide instru. cũ iohannes. et. C. sen. rescin. nõ pos. l. ij. ⁊. C. de tẽp. appel. per hanc. ⁊ hic nõ fuit appellatum a snia † qꝛ si appellatũ fuisset nõ fuisset admissum monasteriũ hac via: q̃diu enĩ ꝯpetit ordinariũ auxiliũ nõ dat extraordinariũ. ff. de mino. in cause. ij. in ꝑn.

p ¶ Rasuras. In loco suspecto. alr̃s non obesset. ſ. de fi. instru. ex litteris. ſ. de religi. do. cum venerabilis.

q ¶ Subscriptiones. Ex hoc non deberet esse suspectum: quia quot sunt subscriptiones subscribentium tot diuersitates scripturarum debent esse ⁊ dissimilitudo debet esse: vt patet ipso facto ꝑ subscriptiones. vix enim possent esse similes. Qꝛ singuli subscribere debeant probatur. C. qui testa. fac. pos. hac cõsultissima. ‡ Sed reprobatum fuit hoc instrumentum ex eo ꝙ habebat rasuras in loco suspecto: et ꝙ falsum videbatur: quia scriptum aliud fuit exhibitum quod fuit eadem manu confectum et conscriptum: et ideo non fuit illi instrumento habita fides. sic. ſ. de excep. cum venerabilis.

r ¶ Irritam et inanem. Ex hoc patet ꝙ licet sententia per falsa instrumenta lata nulla est: interim tamen q̃diu non constet. De h habentur aliqua. ſ. de fi. instru. accepimus. vbi de hoc.

ſ ¶ Prescripsisset. Si allegasset prescriptionem nomine romane

Moãcho cã põt delegari.

† ſm Vin. idẽ Inno. ⁊ Hostien. Io. and.

‡ Priori tñ claustrali cõmitti non põt: sз priori cõuentuali sic. lз nõ assumat per electionem vt in concil. vieñ. de rescp. et si ꝑncipalis. Io. and.

† Sim̃s cõmissio. ſ. de rescrip. ex pte decani ſm Gof. et Inno. alternatiue tñ dicit ꝙ aliũ fuerũt q̇ ꝓnũciauerũt ⁊ dicit hoc patere ĩ registro. vl h3 eũ fuerunt ijdem iudices sз ꝓcesserũt auc̃te

ꝓrogata et nõ scđe re missiõis sed ꝑme cõmissiõis. vl ſm eũ vt dicit glo. qđ. vr̃ verius ſm Hosti. ⁊ q̇cquid dicat Inno. de registro nõ cõstat ſm ip̃з Io. and.

† Vel cõfirmationẽ et possessionẽ habitam. Io. and.

‡ Ibi est casus. vnde ⁊ Ab. olĩ mirat⁹ fuit de dño meo q̇ hãc disputauit q̃stionẽ. Io. an.

† In sua dyocesi ĩ loco nõ exempto. qđ dic vt. j. eo. auctoritate. lib. vj. Io. and.

Instrumẽta noua ĩduci pñt ĩ appellationis cã.

† Hoc teneas licз Io. Vin. Gof. et Phi. dixerit ꝙ hic erat penit⁹ aliđ capitulũ: cũ prius esset actum solum de libertate data ꝑ epm. Io. and.

‡ Singuli testes subscribere debent in testamẽto ceci. Io. and.

ecclesie.ꝫ.de prescrip.cum ex officij.

a ¶ Cum ipsi de hac. Sed tantum de libertate ab episcopo cōces sa que non valuit: et ita patet ꝙ licet sententia iudicis retractetur non est presumēdum propterea contra ipsum ꝙ aliqd fecerit fraudulenter nisi in contrarium probaretur. † ij.q.vj.hoc etiam placuit. Bernar.

† Ar.ꝫ.de fide instru. cū iohānes Joan.and.

b ¶ Ad ius professionis.i.ad ius obediētie vel fidelitatis quod est contrarium libertati.ꝫ.de symo.ne dei.

c ¶ In ceterj. s.quo ad expensas: et in restitutione marabantinorum: et in restitutione ecclesiarū: et sic sententia pro parte tenet et pro parte reuocat. sic.ꝫ.de testa.rainuti⁹. † et c.rainaldus.

† Et.ꝫ.de 9uer.9iug. placet. Joan.and.

Accedentibus. Primo ponit partium cōparitio et actoris narratio. Secundo iudicum datio seu cause commissio ibi: discretioni. Abb. ¶ Casus. Monachi nauiaceñ. in presentia dñi pa. petebāt decimas terrarum cuiusdam loci a tēplarijs qs diu quiete possederant anteqꝫ ad templarios peruenissent: et postqꝫ templarij terras illas acquisierunt decimas earum p.xl.annos et amplius pacifice perceperunt: sed modo de nouo templarij eas subtrahere moliuntur. Ex parte templariorū allegabatur priuilegium ꝙ de laboribus suis decimas soluere non tenentur. mandat pa. iudicibus quatenus si abbates et monachi probauerint ꝙ a templarijs decimas de terris predictis per.xl. annos continue perceperint sine lite: compellant templarios ad prestationē ipsarum cum tāto tempore contra priuilegia sibi concessa decimas ipsas soluerint: eis tacite renūciasse vidētur Si vero in probatione defecerint: absoluant templarios ab eisdē ¶ Nota ꝙ qui non vtitur priuilegio suo per.xl. annos amittit illud. Et sic nota ꝙ contra priuilegiū prescribitur. Item tacite renunciat quis iuri suo per contrarium actum. Item deficiēte actore reus absoluitur. Ber.

¶ Glo.seq. signat tria contraria. Primū ꝙ contra priuilegia ecclesiarum nullo tempore prescribatur et soluit. Secundū ꝙ perdatur vnico actu et remittit. Tertium ꝙ perdatur. xxx. annis. et ponit duas opi. vlti. solu.

Priuilegiū an p dat p prescriptionē

d ¶ Per.xl.an. Et sic patet ꝙ contra priuilegiū prescribit. Ar. contra.xxv.q.ij.c.j.et.ij. vbi dicitur ꝙ priuilegia ecclesiarum et monasteriorum cunctis temporibus inuiolata permaneant. Sed illud loquitur de alio priuilegio: quod potius pertinet ad libertatē et imunitatē ecclīarū de generalibus statutis: † quib⁹ ecclesia regitur: et illa intemerata semper erunt. Item videtur ꝙ vnico actu perdatur priuilegium. C.de pactis inter emp.et ven.l.cōmissorie. et.C.de iure do.ipe.l.ij. De hoc plene dictū est.ꝫ.de cōsti.cū accessissent. Preterea ad hꝫ vt perdatur priuilegium: sufficit ꝙ per.xxx. an.nō sit vsus priuilegio.ꝫ.e.si de terra.et hic dicit de quadraginta. Ad hoc dixerunt quidam ꝙ etiam vnico actu perditur hoc priuilegium: sed respondetur de quadraginta: et ibi de triginta: quia sic de facto accidit: si.ff. de peti.here. item veniunt.§.aptanda.et hoc probare voluerunt: vnde audiendi erant.ꝫ.de resti.spo.c.j.et ff.de proba.circa eum. et sic vnico actu perditur priuilegium: et redit res ad ius cōmune.si.ff.de pac.si vnus.§.ꝙ si non totum.et.ff. de adimē.leg.l.iiij.que cōtinuatur precedenti.et.xxxv.di. ab exordio. Ad hanc solutionem consueuit distingui priuilegium aut datur ad agendum aut excipiendum etc. Quere hāc distinctionem.

† Quibus renunciari non posset q̄le de foro cōpe. si dili gēti.de sen. ex.9tringit. sed hic loqꝫ tur de pticulari et singulari priuilegio 9cesso fauore loci vel psōe Joan.and.

apo.cōfirmamus: tibi sup hꝫ silētiū iponētes. Sup hꝫ autē in nullo sentētie delegatorū iudicū derogamus: cū[a] ipsi de hac non cognouerint libertate: et.j. ¶ Cūqꝫ libertatē a pdecessorib⁹ nr̄is indultam monasterio cōfirmam⁹: ad ius professionis[b] quod est cōtrarium libertati: monasterium decernim⁹ non teneri: non derogantes iudicibus delegatis quibus libertatis priuilegia nō fuerant presentata: in ceteris[c] autē latam a predictis iudicibus sententiam pro colubrieñ. ecclesia confirmamus.

Idē epo et mgr̄o. G. lemouicē.

¶ Contra priuilegia eccl̄ic minori spacio.xl.annorum non prescribitur. h.d.fm verum intellectum. Capitulum.xv.

Accedētib⁹ ad presentiā nostrā abbatis et cōuentus nauiaceñ. ex vna pte: et templariorū de toceñ. ex altera procuratorib⁹: pcurator monachorū pposuit: ꝙ cū decimas terrarū de sarcole diu quiete possederint: anteqꝫ ad tēplariorꝫ dominiū peruenissent/ et postqꝫ tēplarij terras acq̄siere predictas: decimas earūdē per.xl.annos[d] et ampli⁹ pacifice possedissēt: nunc eis ipas subtrahere non verent: et.j. ¶ Dis.v. mandamus quatenus si abbas et mōachi sufficienter ostēderint ꝙ a templarijs decimas de terris pdictis p.xl.an. cōtinue pceperint sine lite: vos ad prestationem ipsarꝫ templarios cōpellatis. Cū eni tāto tēpore ꝫ indulta priuilegia decias soluerint/ eis renunciasse[e] tacite presumuntur. Qr si in pbatione defecerit: ab ipsorꝫ impetitiōe tēplarios absoluatj: ipsis sup hoc silentiū perpetuū imponentes.

Idem episcopo lingoñ.

¶ Exemptus rōne certe rei vel certi loci nō censet exemptus respectu alterius rei vel loci. h.d. et est textus notabilis et multum allegabilis. Caplm.xvj

Cum capella ducij burgūdie gaudere dicat hmōi priuilegio: ꝙ null⁹ archieps vel eps in psonas canōicorꝫ eiusdem capelle suspēsiōis vl' excōicatiōis aut interdictis nias audeat promulgare: qdā capelle supradicte canonici: q prochiales eccl'as a te tenēt occasiōe priuilegij prelibati: i his etiā q̄rꝫ iurisdictio ad te ptinet: ita se dicūt exēptos: vt q̄tūcunqꝫ grauiter iterdum excedāt tue correctioni recusant et sentētie subiacere. ¶ Quo circa mandamus quatenus inq̄tum exēpti[f] sūt: eiusdē rōne capelle apostolicis priuilegijs deferas reuerēter: sꝫ inq̄tum rōne parrochialium ecclesiarum vl' al's iurisdictionē tuā respicere dinoscitur officij tui debitū i eosdem libere prosequaris. Idem abbati. et fratribus euasen. cenobij.

de consti.cum accessissent.sed hoc non credo ꝙ hoc priuilegium vnico actu tollatur. ar. ad hoc. C.de excusa.tuto.voluntarie.et.C. de epi.et cle.auctē.presbyteros.et credo standum huic decre.et valebit priuilegium istud: nisi probetur ꝙ quadraginta annis nō sunt vsi priuilegio soluēdo decimas quiete. ar.opti.ꝫ.de prescrip.cum nobis. et ita perditur priuilegium eodem tempore q̄ et prescribit cōtra ius cōmune. vnde continue debent isti probare perceptionem decimarum quolibꝫ anno. † vt dicit littera. vnde isti si vellent probare interruptionem: et possent admitterentur: vel per retentionem decimarum vel etiam per lit.conte. factam. et hoc indicant verba illa continue perceperit sine lite: et ita qđ dicitur.ꝫ.eo.si de terra. de.xx.an. nō tenet. vt.ꝫ. de pscrip.ad audientiā. et.c.illud.

† Idē Ain. hoc nō ēverū fm Jo. q hoc not. xvj.q.iiij. volumus. cui concor. Egi.ꝫ.de pscp. illud. Jo.and.

¶ Glo.sequens alle.tres concor. querit arg.pro. soluit contrarium.

e ¶ Renūciasse. Tacite.ꝫ.e.si de terra. vbi de hoc.ꝫ.de his que fiunt a ma.par.ca.exore.ꝫ.de offi. dele. gratum. Sed nunqđ talis renūciatio possit ei obijci ab alijs quibus decimas nō soluunt: ar. ꝙ sic.ꝫ.de consti.cum accessissent.ꝫ.de preben.pro illorum. sed hoc non credo ꝙ ppter hoc perdant priuilegiū quo ad alios: sed de priuilegio tantum detrabitur.ꝫ.eo.si de terra.

Cum. Ratiōe vni⁹ beneficij dicitur ille subiectus qui ratiōe alterius est exemptus. h.d. In prima parte ponitur querela. In secunda prouisio ibi: quo circa. Abb. ¶ Casus. Capella ducis burgundie gaudet priuilegio speciali sibi a se. apo. cōcesso: videlicet ꝙ nullus archiepiscopus vel epus in personas canonicorum ipsius capelle sententias suspensionis vel interdicti aut etiā excōmunicationis audeat promulgare: quidam canonici ipsius capelle habent ecclesias parrochiales que subsunt episcopo lingoñ. occasione dicti priuilegij dicunt se exemptos in oibus: ita vt quātūcūqꝫ grauiter excedant nolunt correctione et sententie ipsius episcopi subiacere: eps significauit hoc domino pa. vnde mādat eidem quatenus in quātū exempti sunt ratione ipsius capelle priuilegijs apostolicis deferat reuerenter: sed ratione aliarum ecclesiarum quas ab ipso episcopo habent vel al'as ad episcopi pertinēt iurisditionē: officij sui debitū in eosdem libere prosequatur. ¶ Nota ꝙ in capellis possunt esse canonici. Item canonici possunt habere ecclesias parrochiales. Item aliquis est partim liber quo ad aliquem: et partim alij subest. Item aliquis potest habere plures dños. Itē eadē res duplici iure potest censeri. Ber.

Sūmariū

Diuisio.

‡ fm Tan. vt dic̄ Barto. in q̄sti. dñi. l viij. subdit ꝙ qdā ꝫ p decre.j.eo.qr circa. Jo.ā.

¶ Glo.se.dicit.q.hꝫ solui in q̄ distinguit. secūdo obijcit. et soluit.

f ¶ In quātū exēpti. Qđ colligit ex forma ipsi⁹ priuilegij.ꝫ.e.porro.et.c.recepim⁹. Ex hac decre. soluit q̄stio de abbate q acquisiuit priuilegiū ꝙ monasteriū suū esset exemptū cū oibus capellis: tpe succedēte acq̄siuit capellas q̄s ptēdit eodē priuilegio retinere epo loci ꝫdicēte. Et est distinguendū ‡ p hanc. decre. vtrū acq̄rat nouas capellas priorib⁹ accessorias: an q habeāt se principaliter ab illis oīno segregate. In primo casu pticipant eodē priuilegio. In scđo casu nō ar.ff.de li.le.l.vlt.§.caio.ff.de le.iij.vxori.j.rñ.et.l.cum quis.in fi. Ar.contra.ff.de verbo.obli.cū stipulamur. Huic decre. contra videt. xvj.q.j.frater noster.et.xij.q.ij.cognouimus. qr vna et eadem res nō debet duplici iure † censeri.et.ꝫ.de deci.cū in tua. sic enim videtur ꝙ isti sint partim liberi partim serui: quod est contra illud.ff.de sta.lib.si duob⁹. Sed non obstat qr q̄tū ad capellā

† Pōt hoc intelligi de iure cōi.et sic etiā rñderi posset ad decre.ꝫ. de censi.ecclesijs et qđ ibi dr qđ de nouo acquisitū censet eodē iure cū antiq intelligat de iure cōi fm Hosti. Joan.and.

istam sunt liberi ab epo: et in his q̄ spectāt ad ipam in his in q̄bus subsunt epo nō sunt exēpti: et diuerso iure censent quo ad diuersa nō ad idē. Sicut pōt hr̄e q̄s plura domicilia. s. de fo. cōpe. ex pte. et quo ad vnū forū pōt cēseri vno iure: et quo ad aliud alio: et sic tenet vtrūq: et est. si. s. de maio. et obe. p tuas. et. j. c. pxi. in fi. et sic exēpt⁹ seu priuilegiatus potest iudicari ab epo loci: sed nō in his in q̄bus exempt⁹ vel priuilegiatus est: † nisi put dicit s. eo. tuarum. in fi.

† Dic q duo sūt hic iura. q̄lz in vni⁹ psona ɔcurrāt: iudicam⁹ de illa vt de duabus. facit qd̄ not. de testa. raynutius. in glo. ante pe. Jo. an.

Ex ore. Abbas monasterij exēpti pro mēbris non exēptis ad synodū epalem accedere et epo parere tenetur h. d. Primo pmittit exordiū. Scd̄o narrat factū et ptiū allegationes ibi: cū igit. Tertio diffinit ibi: nos. Ab. ¶ Casus. Jnt epm vigorien. ex vna pte et monasteriū euasen. ex altera. qd̄ vertebat sup subiectiōe ac libertate ipsi⁹ mōasterij. pcurator monasterij pposuit q monasteriū ipm ab ipsa sui fūdatione liberū extitit: et exemptū cū capellis suis: ad h pbandū induxit priuilegia romanorū pōtificū ɔstātini vnū: et alterū alexādri. et indulgētias clemētis et celestini: q̄rū vsum continuū p testes ostēdere nitebatur. Ex pte r̄ndebat aduersa q in priuilegio cōstantini quiddā pspicit cōtineri p qd̄ monasterium videtur ad iurisditionē epi ptinere: videlicet q abbas eiusdē monasterij. primū locum post vigorien. epz semp obtineat sed hoc locū hr̄e nō posset in gn̄ali cōcilio neq in puinciali: et sic relinquitur q illd̄ intelligit i synodo epali q̄liter ad ei⁹ synodū venire tenet Jn priuilegio alexādri q̄ddā aliā cōtinet p qd̄ dyoc. epus in eodē monasterio iurisditionem suā videt in aliquib⁹ retinere q ibi dr̄. Epi vigorien. a fratrib⁹ eiusdē monasterij aliq̄d iiuste nō exigāt: sed his cōtenti sint q̄ fratres eiusdem mōasterij vigorien. epis pstare rationabiliter cōsueuert: per h videt q aliqua de bonis suis abbates suis epis exhibere tenent. Dn̄s pa. his et alijs intellectis cū a neutra pte sit pbata prescriptio sentētialiter diffiniuit q monasteriū euasen. liberū est in capite et prsus ab epali iurisditiōe exēptū: tutela ipsi⁹ monasterij archiepo cantuarien. reseruata. Jn mēbris vo q̄ nō pbat exempta dyoc. epo. sit subiectū ppt qd̄ abbas ad synodū epi venire tenet: et primū locū post vigorien. epm obtinere: et idē abbas p ipsis mēbris nō exēptis tenet vigorien. epo exhibere reuerētiam et honorē q̄b⁹ exhibitis vigorien. eps dz manere cōtent⁹. ¶ Nota q iudex dz rectā ferre sn̄iam: nulli cōtra iusticiā pcere: ius suum vnicuiq tribuere. Jtē aliq̄s p pte subest alicui: et p parte liber est Jtē licet monasteriū liberū sit in capite: mēbra pptere non sunt exempta: nisi expresse de mēbris cōtineat in priuilegio. Jtē ar. q aliq̄s pōt esse vasallus pluriū dominorum. Ber.

a ¶ Rectissima. Cum ius faciat quo ad omnes qui similiter iudicare tenentur. s. de re iudi. in causis. et ideo cū multa puidētia et deliberatione est pmulgāda. xxxv. q. ix. apostolice. et ca. sn̄iam. i fi.

b ¶ Nulli parcat. Ubi scandalum non timet al's detrahere debz seueritati. l. di. vt cōstitueretur. et. xliiij. di. cōmessationes. et. xxiij. q. iiij. nō potest. † et. s. de no. ope. nū. cū ex iniuncto.

† De hoc s. de tēpo. ordi. ca. ij. Jo. and.

c ¶ Quod suum est. Sic. s. in consti. gregorij. in prin. libri huius et insti. de iusti. et iu. in prin. et summū bonū est in rebus iusticiā colere. xij. q. ij. cum deuotissimam.

d ¶ Ad synodum episcopalem. Cum iusta causa extiterit. xviij distin. epus. ij.

¶ Per exēptionē ɔcessam monasterio: capelle sibi subiecte nō censent exempte. Capl'm. xvij.

Ex ore sedentis in throno pcedit gladi⁹ bisacutus⁹: quoniā ex ore ro. pō. rectissima[a] debet exire sn̄ia: q̄ contra iusticiā nulli parcat[b] sz reddat vnicuiq qd̄ suū[c] est. ¶ Cū igit inter vos et vigorien. epm sup monasterij vestri subiectione ac libertate controuersia verteret monasterij vestri pposuit pcurator: q idē monasteriū ab ipsa sui fundatiōe liberū extitit et exēptū: et ad hoc pbādum priuilegia pdecessorū nostrorū inducēs: vnū cōstantini: et alterū alexandri: necnō indulgētias Cle. et Cel. quorū vsum cōtinuū a lōgis retro tpib⁹ p depositiones testiū ostēdere nitebat: et. j. ¶ Porro in priuilegio ɔstāt. quoddā contineri pspicit: p qd̄ idē cenobiū videt ad iurisditionē epi pertinere: videlicet q abbas eiusdē primū locum post vigorien. psulē semp obtineat: vnde cū locū ipm obtinere nō possit in gn̄ali cōci. neq in puinciali: qm̄ absonū esset vt abbas pm⁹ post illū sup alios epos r̄sideret relinquit ergo q locū illū i epali synodo intelligat hr̄e: q̄re tenet ad synodū[d] epalem accedere: ac p hoc ipsi⁹ statuta recipe[e] ac suare. Jn priuilegio vero alexandri pape quoddā aliud ɔtinet p qd̄ dyocesan⁹ epus in eodē cenobio iurisditionē suā (et si nō in oībus in quibusdā tn̄) retinuisse videt: cum in illo dicat q vigorien. epi ab eiusdē loci fratrib⁹ aliq̄d iniuste nō exigant: sed his tn̄ contēti pmaneant q̄ pdecessores eorū antecessorib⁹ suis ɔstat rationabiliter impēdisse. vnde cōstat q abbates epis aliqua[f] de suis exhibere tenerent. ¶ Nos igit his et alijs diligenter auditis / cum a neutra parte sit pbata prescriptio[g]: sentētialiter diffinim⁹ q euasen. cenobiū liberū est i capite: tanq ab epali iurisditiōe prsus exemptū: et soli ro. eccle. subiectū: tutela tamen ipsius cātuarien. archiepo reseruata. in membris autē que non probātur[h] exempta dyoc. epo ipsum subiacere decernimus. ppter qd̄ abbas ad synodū eius debet accedere: primūq locū post vigorien. epm obtinere: pro ipsis quoq membris nō exemptis idem abbas tenetur[i] vigorien. epo exhibere reuerentiam obsequiū et honorem: quib⁹ vigorien. episcopus sibi competenter exhibitis debet manere contentus.

Idem ausonen. episcopo.

¶ Receptus sub protectiōe pape per hoc nō censetur exēptus. hoc dicit. Capitulum. xviij.

Ex parte tua fuit quesitū: vtrū clerici et laici qui litteras ptectionis ostendunt: in q̄bus persone sue expresso noīe cū omnibus rebus suis sub apostolica ptectione cōsistere declarant[k]: a iurisditione epi dyocesani sint exempti. ¶ Nos autem r̄n. t. q per litteras hmōi ab eporum suorū ptāte minime subtrahunt[l]. Idem eliden. epo.

¶ Religiosi quib⁹ a papa ɔcessum est vt ecclesias ei subiectas possint in pprios vsus cōuertere: nō auctoritate propria: sed a dyocesano loci possessionē illar ecc'liarū recipere debent: nisi in priuilegio aliud exprimat. Ca. xix.

Pastoralis officij et. j. ¶ Jnterrogasti vtrū viris reli-

e ¶ Recipere ac seruare. xviij. di. decernim⁹. ¶ Glo. se. no. q dictio q vel sicuti et c. alleg. contrarium.

f ¶ Aliqua d suis. Ar. q qn̄ hec dictio quia: vl' hec dictio sicuti: ponit in priuilegio q per hoc ponitur aliquid: al's nihil esset. arg. j. de verb. signi. c. abbate. et. j. e. i his et. ff. de condi. et demon. quibus diebus. §. dn̄s. ff. de le. j. si seru⁹. §. si seruus. † et. §. qui quinq. et l. si sit. §. j. et. C. d fal. cau. adiecta. l. ij. Arg. cōtra. q poti⁹ intelligitur cōditionaliter. ff. de cōtrahen. emp. si quis fundū. et. l. si debitor. in fi. Jo.

† Dicit q si huū alienū liberū esse iussi et legaui peri tur ex legato: q cū libertas nulli⁹ momēti sit: absurdū est legatū infirmari q̄ solum valuisset. Jo. and.

g ¶ Prescriptio. Jn his scz que per priuilegium non erāt exēpta † in quibus obtinet eps. vt. j. sequitur. et sic est argu. q abbas potest prescribere ius cōmune in capellis contra episcopum in his que pōt possidere. s. de prescrip. auditis.

† Supple nō pbauit abbas prescriptionē sed nec eps probauit q ad exēpta. et iō in illis obtinet abbas. et iō dixit cum a neutra pte et c. Jo. an.

¶ Glosa sequens not. q licet caput et c. alle. contrarium.

h ¶ Que non probantur. Ergo licet quis pbet exemptionem capitis non iō probauit exēptionem mēbrorū. ar. s. c. proxi. Arg. cōtra quia totum et pars debēt eodem iure censeri. xij. di. c. j. et. ij. et. xij. q. ij. cognouimus. et. ij. q. vij. si q̄s episcopus. et. ff. p derelicto. an pars.

i ¶ Tenetur. Et sic est arg. q aliquis potest esse vasallus multorum. sicut iste abbas subest pape: et epo pro capellis. vt. s. c. pxi. ff. de ope. lib. l. duorum.

Ex parte. Cōmunis diuisio. Secūda ibi: nos autē. Ab. — Diuisio.

¶ Casus. Clerici vel laici impetrant litteras a domino pa. per quas recipit eos cū personis et rebus suis sub ipsius protectione. queritur vtrū per talem protectionem exempti sint a iurisditiōe episcopor suor? R̄n. pa. q per huiusmodi litteras a potestate suorū episcoporū nō subtrahuntur. ¶ Nota q per verbū protectiōis nō dat exēptio: secus cū dicitur ad iudiciū libertatis percepte. Ber.

k ¶ Declarant. Sic. s. e. recepimus. et. s. de maio. et obe. p tuas.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

l ¶ Subtrahuntur. Sic ergo talis protectio inutilis est sicut cōfirmatio in forma cōmuni de qua dicit. s. de concess. preben. q diuersitatem. ‡ Ad quid ergo impetrātur? quia solet plus timeri qd̄ specialiter pollicetur q̄ quod generaliter impetratur. s. de here. si aduersus. et. xxiij. di. ca. q̄q̄.

‡ Et. xvij. q. iiij. frat. Jo. and.

Pastoralis. ¶ Cōmunis diuisio. Secunda ibi: ad quod. Ab. — Diuisio.

¶ Casus. Quidam religiosi litteras obtinēt a se. apo. i quibus indulgetur eisdem vt ecclesias suas in proprios vsus conuertere possint decedētibus personis illarum. queritur vtrum liceat eis auctoritate propria possessionem illarum ecclesiarum intrare: vel per dyoc. epm i illas sint poti⁹ inducēdi. Ad hoc. r̄n. pa. q suo

eṗo icõsulto nõ lꝫ eis ĩ possessionẽ earũ itrare: q꞉ p hmõi idulgẽtiã
eṗali iuri nihil itelligit derogari. nisi forte ĩ iṗa idulgẽtia cõtineat
expsse ꝙ eṗo incõsulto id facere possint. ¶ Nota h̃ ar. ꝙ vbi ꝯcedit
maius nõ tñ id qd̃ min⁹ est. Itẽ ṗuilegiũ vł idulgẽtia itelligit esse
ꝯcessa sine alteri⁹ iiuria. Itẽ vbi duo sunt ĩpedimẽta nõ sufficit al
tex totius: nisi ⁊ vtrũqꝫ
remoueat. Itẽ ṗuilegia
cũ sint odiosa nõ debẽt
extẽdi nisi quatenus in
eis continetur. Ber.

giosis quibus a se. apo. est indul-
tum vt ecclesias suas in ꝓprios
vsus possint conuertere/ decedẽ-
tibus personis earum: liceat au-
ctoritate ꝓpria possessionem ea-
rũdem intrare: vel per dyoce. epi
scopũ in ipsa sint potius inducẽ-
di. ¶ Ad qd̃. r. nisi forte in idulgẽ-
a tia sũmi põtificis id cõtineatur[a]
b expressum: suo eṗo incõsulto[b] in
c possessionem[c] ipsarum eis nõ est
licitum introire: quia per indul-
d gẽtiam[d] huiusmodi episcopali iu-
ri non credimus derogari.

Idem eṗo ⁊ capitulo tripol.

¶ Si is ꝓpter cuius delictũ po
situm est interdictũ illud nõ ser-
uat: alij nihilominus seruare te-
nentur: secus si ille non seruat in
cuius fauorem latũ fuit. Ca. xx.

Petistis per se. apo. edoce-
ri: vtrũ cum ꝓpter hospi-
talarios: vel templarios ciuitas
vestra generali supponitur iter-
dicto/ eisdem nõ seruãtibus: vos
illd̃ teneamini obseruare? ¶ Ad
qd̃ duximus respondendũ. ꝙ il-
lorum excessus vobis nõ prebet
licentiã excedendi. Sed si prefa-
ti hospitalarij vel tẽplarij ṗuile-
gioꝝ suoꝝ fines excesserint: vio-
lãdo temere interdictũ qd̃ ꝓ eis
fuerat ꝓmulgatum: ne videãtur
e de aliorũ fletu ridere[e]: vos in pe-
f nam presumptionis eorũ q̃ꝫdiu[f]
ipsi violauerint interdictũ de no
g stra licentia celebretis[g]. Idem.

¶ Priuilegium concessum mo-
nasterio vt eius monachi excom
municari non possint: intelligi-
tur de monachis existentibus in
monasterio vel in eccclesijs sibi

a ¶ Cõtineat expssũ.
Ar. ꝙ ṗuilegiũ sẽp itelli
git ꝯcessũ sine lesione al
teri⁹. s̃. de offi. or. lꝫ. ⁊. s̃.
de vsu pal. ex tuaꝝ. et. s̃.
de ec. edi. cũ dicat apł's.
⁊. c. ad audiẽtiã. ij. et. C.
de inof. testa. si qñ. arg.
s̃. eo. parentibus.
b ¶ Inconsulto. Sic lꝫ
lex † ꝯcedat libtatẽ ṗuo
vĩdicãti necẽ dñi: a iudi
ce tñ dãda ẽ. C. ꝓ q̃. cau.
ser. accipi. ṗmi. lib. l. j.
¶ Glo. se. reci. signãdo ꝫ
riũ de decre. cũ venissẽt.
c ¶ In possessionem.
Quã nũqꝫ habuerũt. et
h̃ iõ q꞉ nemo sua auc̃te
rẽ suam accipe dꝫ. C. vñ
vi. si q̃s in tãtã. et. xvj. q.
vj. placuit. ⁊. C. de acq̃r.
posses. iproba possessio.
ff. de acquir. posses. si ex
stipulatiõe. ‡ sec⁹ si pos
sessiõem habuisset. s̃. de
resti. spo. cũ venissent.
d ¶ Indulgẽtiã. Si
de duab⁹ ṗuitutib⁹ alte
ra remittat/ alia rema-
net in suo statu. ff. de ser.
vr. pre. si dom⁹ tua. ⁊. s̃.
de vsu pal. ex tuaꝝ ita h̃.
Nec hmõi gñali ꝯcessio
ne ꝯcedit qd̃ spãlit non
fuisset ꝯcessur⁹. ff. de pe-
cul. q̃ peculij. ff. de pig.
deniqꝫ. ⁊. l. obligatiõe. et
s̃. de elec. eccł'ia vr̃a. ibi
neqꝫ eni ⁊c̃. C. de inoffi.
testa. si quando. Ber.

† Scꝫ lex. ff. q̃ sine ma nu. q̃ ob ne cem. dicit Gof. q̃sdaꝫ dicere in il lo casu solũ ex snĩa ꝯpe tere liber tatẽ p. l. ff. de iudi. qui se dic̃. J. ã.

‡ Et. j. de ṗ bẽ. eũ q̃. ij. rñso. lib. vj. Jo. and.

Sũmariũ. Petistis. Q̃diu tẽplarij vel hospi-
talarij nõ seruãt iterdi-
ctũ ꝓ eis in loco ꝓlatũ
alij seruare non tenent.
Diuisio. h. d. Et scd̃a ps ibi: ad
qd̃. Ab. ¶ Cas⁹. Aliqñ
cõtigebat ꝙ ciuitas tri-
politana ꝓpt hospitala
rios vł tẽplarios gñali suppõit iterdicto. isti ĩ quorũ fauore positũ
fuerat iterdictũ nõ ṗuabãt. illud q̃siuit eṗs tripolitan⁹ vtrũ iṗe cũ
capło suo illd̃ debeãt obṗuare? Rñ. pa. ꝙ excess⁹ illoꝝ illis nõ ṗbet
lniam deliquẽdi. sꝫ si ṗdicti fines ṗuilegioꝝ suoꝝ nõ ṗuauerit vio-
lãdo iterdictũ qd̃ ꝓ eis fuerat ꝓmulgatũ/ eṗs ⁊ capłm ṗdicti ĩ pe
nã ṗsũptõis illoꝝ q̃ꝫdiu iṗi nõ ṗuauerit iterdictũ de lnĩa dñi pa. ce
lebrẽt: ne videant de alioꝝ fletu ridere. ¶ Nõ ꝙ nõ dꝫ q̃s illd̃ facere
a q̃ ĩpetrauit alios ꝓhiberi. nec dꝫ alij legẽ ĩpõere quã iṗe negligit
obṗuare. Itẽ eo iure q̃ q̃s ꝯ aliũ vtit: ipse dꝫ vti eodẽ. Itẽ null⁹ dꝫ
excedere fines ṗuilegij sui. Itẽ null⁹ dꝫ de alteri⁹ fletu ridere. B.
e ¶ Ridere. Si. j. de sen. excõ. si vere. si. dicit impator. Judices iu-
bem⁹ esse sollicitos ne turpi colludio querat ex miseris ṗciũ gau-
diorum. C. lib. xij. in fi. l. i.
f ¶ Q̃diu. Sic. vj. q. ij. si tantum. ⁊. c. placuit.
g ¶ Celebretis. Nõ eni debẽt alijs legẽ ĩponere quã iṗi negligũt
obṗuare. s̃. de ṗbẽ. ꝓ illorũ. nec tenet ali⁹ ṗuare ṗuilegiũ qd̃ ille nõ
ṗuat cui ꝯcessum est. j. de sen. ex. in audiẽtia. ⁊ q̃ ṗuilegiũ alteri⁹ nõ
ṗuat/ ei⁹ ṗuilegiũ nõ est seruãdũ. s̃. de ap. an sit deferẽdũ. s̃. de elec.
bone. ⁊ qd̃ ab alijs exigere dꝫ/ mł'to forti⁹ a seiṗo. ff. de neg. ge. si pu-
pilli. §. vlti. † ⁊. ff. de admi. tu. quotiẽs. §. si tẽporali. ⁊. ff. si ser. vẽdi.
l. altius. ⁊. s̃. de nat. ex libe. ven. ca. vno. ‡ versus. De nõ impugnet
qui me defendere debet.
Quonĩa p ꝯfessionẽ. ¶ Cas⁹. Eṗs nephesin⁹ petebat ius
eṗale ĩ ecc̃lia bti blasij de flagano ꝑtinẽte ad quoddã mõaste-

† Hãc et se. vide ĩ iudi. dilecti. sup fi. vlti. glo. Jo. and.
‡ Sed hec

riũ in dyoce. dicti eṗi ꝯstitutũ. ex parte aduersa allegabat quoddã
capłm qd̃ cõtinet in ṗuilegio mõasterio ꝯcesso. videlꝫ vt null⁹ eṗs
eccł'ias vtroqꝫ iure illi subiectas iterdicto supponere. vł monachũ
seu clericũ eiusdẽ mõasterij synodare vł excõicare ṗsumat. Sꝫ ꝓ-
curator mõasterij fuit ꝯfessus ĩ iure ꝙ eṗs nephesin⁹ ius eṗale ꝑci
pit ĩ eccł'ia ṗdicta. dubi
tabat vtrũ capłm ṗdi-
cti priuilegij obstaret q̃
min⁹ eṗs ius eṗale pos
sit exercere ĩ dictã eccle
siã vł capellanũ iṗius?
Rñ. pa. cũ p ꝯfessionẽ ꝓ
curatoris mõasterij cõ-
stet ꝙ eṗs percipit ius
eṗale ĩ ecclesia ṗdicta:
idẽ eṗs non obstãte ca-
pitulo isti⁹ ṗuilegij põt
dictã eccł'iam ĩterdice-
re et excõicare mõachũ
seu clericũ mõasterij ad
regimen iṗi⁹ eccł'ie de-
putatũ cũ alterutrũ de
iure fuerit faciẽdum. q꞉
illud capitulũ intelligi
tur de monachis vł cle
ricis in iṗo monasterio
ꝑmanẽtib⁹: vł ĩ destiatꝭ
ad eccł'ias vtroqꝫ iure si
bi subiectas. ¶ Nota ꝙ
ꝯfessio ꝓcuratoris ĩ iu-
re facta dño ṗiudicat.
Itẽ ṗuilegiũ nõ tuetur
aliquẽ in delicto. Itẽ ec
clesia tunc subiecta est
abbati vtroqꝫ iure quã-
do eṗs nullũ ius eṗale
exercet ĩ illa. Itẽ lꝫ ꝑso
na sit exempta cũ rõne
rei quã possidet non ex-
empte est subiecta. B.

oĩa cũ ioc⁹ sit interdi ctus/ nõ p⁹ dessent sine pãpe licẽtia ṡm Inno. ⁊ Host. Jo. ã.

subiectis vtroqꝫ iure. h. d. Et est
casus quotidian⁹. Capitulũ. xxj

Quoniam per confessionẽ
constat partis aduerse: ꝙ
nephesinus episcop⁹ ius episco-
pale ꝑcipit in ecclesia sancti ba-
silij de flage. credimus ꝙ nõ ob-
stante illo capitulo priuilegij qd̃
monasterio est indultum: vt nul-
lus episcop⁹ ecclesias vtroqꝫ iu-
h re[h] illi subiectas interdicto sup-
ponere vel monachum seu cleri-
cum eiusdem monasterij synoda
i re[i] vel excõmunicare presumat:
prefatus episcopus possit inter-
dicere dictam ecclesiam: et excõ-
municare monachũ seu clericum
vestrum ad eius regimẽ deputa-
tum: cum alterutrũ de iure fuerit
faciendum: quoniã illud capitu-
lum esse intelligendum videtur
de monachis aut clericis in ipso
k monasterio permanẽtibus[k]: vel
l ad ecclesias destinatis vtroqꝫ[l] iu
re sibi subiectas.

Idem lõdoneñ. archiepiscopo
apo. se. legato.

¶ Episcopus remittens alicui
ecclesie decimas episcopales in-
definite: remisisse videtur non so
lum preteritas sꝫ et futuras. Et
est casus notabilis. Capłm. xxij

Quia circa: et. j. ¶ Quesi-
uisti vtrũ monachi oium
sanctorũ priuilegium predecesso
m ris tui super episcopalibus[m] de-
cimis retinendis indultũ: exten
dere valeãt ad possessiones acq̃-
sitas ⁊ postmodũ acquirendas.
¶ Sup quo tale dam⁹ respõsum.
ꝙ si decimaꝝ illaꝝ remissio facta
n extitit ṡm canonicas[n] sanctiões:

h ¶ Utroqꝫ iure. Scꝫ
ĩ spũalib⁹ ⁊ tpalib⁹. s̃. e.
cũ et plantare. §. ĩ eccle-
sijs. ⁊. xvj. q. ij. c. j. Illud
itelligit cũ tradit eccle-
sia pleno iure. vide q̃lit
interṗtat h̃ vbũ vtroqꝫ
iure: cum tñ vtroqꝫ iure
posset eccł'ia aliq̃ mona
sterio eẽ subiecta. lꝫ eṗs
aliq̃ tpalia ibi recipiet.
s̃. de cẽsi. cũ venerabił.
i ¶ Synodare. Id est
ad synodũ vocare.
k ¶ Permanentibus.
Similis iterṗtatio est.
xvj. q. j. gñalit. et si. j. de
ꝟ. sig. abbate. ĩ fi. ⁊ ita lꝫ
ꝑsõa sit exẽpta: tñ rõne
rei quã possidet non ex-
ẽpte ẽ subiecta. s̃. e. cũ capella. ⁊. c. ex ore. ĩ fi. ⁊. s̃. d̃ ma. ⁊ obe. p tuas.
l ¶ Utroqꝫ iure. Id est in spũalib⁹ ⁊ tpalibus. vt. s̃. patet. Ber.
Quia. Cõmunis diuisio. Secunda pars ibi: super quo. Ab. si. Diuisio.
¶ Casus. Archieṗs lõdoneñ. cõcessit monachis oim sãcto-
rũ ṗuilegiũ sup decimis eṗalib⁹ retinẽdis sic forte dicẽdo. remitti
mus monasterio oim sctõꝝ decimas possessionũ iṗius monasterij
ꝑtinẽtes ad archieṗatũ. archieṗs lõdoneñ. successor ꝯcedẽtꝭ ṗuile
giũ. q̃siuit vtrũ monachi ṗdicti ṗuilegiũ illud extẽdere valeãt ad
possessiões acq̃sitas tẽpore ṗuilegij ⁊ postmodum acq̃rẽdas? Rñ.
pa. ꝙ si remissio decimaꝝ illaꝝ facta fuit ṡm canões: ṗdecessor illi⁹
idefinite remittẽdo decimas eṗales monasterio cũ nihil excepit ⁊
potuerit excepisse itellexisse videt nõ solũ de decimis possessionũ il
li⁹ tpis/ sꝫ etiã futuri: q꞉ ĩ bñficijs plenissima debet iterṗtatio adhi
beri. ⁊ vna ⁊ eadẽ res nõ debet diuerso iure cẽseri. ¶ Nota ꝙ cõces-
sio simplicit ⁊ idiffinite facta respicit etiã tpa futura ⁊ gñalit intel
ligit. Et sic est hic ar. ꝙ indiffinita eq̃pollet vniuersali. Itẽ q̃ nihil
excepit ⁊ potuit: totũ ius suũ itelligit alienasse. Itẽ in bñficijs ple
nissima debet fieri iterṗtatio. Itẽ vna res nõ debet diuerso iure cẽ
seri. Itẽ ar. ꝙ priuilegiũ extendit ad futurum. Ber.
m ¶ Episcopalibus. De quibus loquuntur canones. xij. q. ij. vo-
bis. et. c. concesso.
n ¶ Canonicas sanctiões. Puta de ꝯsẽsu capłi. † xij. q. ij. vobis
sine exceptõe. ⁊. s̃. de his q̃ fi. a ṗla. sine ꝯsen. ca. cũ nos. nec ĩ enorme
detrimẽtũ facta fuerit: q꞉ p hoc posset reuocari. s̃. de dona. apłice.

† Et ex cã necessitatꝭ: vtilitatꝭ/ vł pietatꝭ. ṡm Innocen. ⁊ Host. Jo. ã.

a ¶ Indefinite. Argu. q indefinita equipollet vniuersali. xix. dist. si romanorum.
b ¶ Nihil excepe rit. Sic. s. de iure patro. ex litteris.
c ¶ Beneficijs. Si. s. de dona. pastoralis. et c. cum dilecti. in fi. et s. de verbo. signifi. olim. ff. de consti. princi. l. vlti.
¶ Glo. se. arg. in brocar. alle. iiij. iura. in contrarium alleg. vj. et sol.
d ¶ Sed futuri. Ar. q i puilegijs vbū gñale et indefinite platū ad futurū extēdit. xij. q. ij. cognouimus. et s. de deci. ex pte. et C. q res pigno. ob. pos. l. vlt. ff. de ser. vr. pre. si seruit⁹. † Ar. c̄. s. de cen. cq̄to. et s. de deci. cū in tua. et s. c. cū capella. ff. de ɔhē. emp. i lege. et l. rutilia polla. ff. de dā. ifec. dāni. §. si is q. ‡ Sed h iō ɔ dātē fit interpretatio: ne excogitata fraude sue obuiet liberalitati. xvj. q. ij. c. j. C. d dona. si qs argētum. §. vlti. secus vbi certa vba ponūtur: in eo casu non extēdit ad alia: sz ita seruādū ē puilegiū qten⁹ tenor priuilegij se extendit. s. eo. porro. et c. recepim⁹. sz vbi vbū gñale ponit ad oia appellatiua extēdit. sic. s. d deci. ex multiplici. Si aūt eq pōt retorqri ad ius cōe sicut ad puilegiū poti⁹ videt interptatio faciēda fm ius q̄z fm priuilegium. s. de ɔsue. cū dilect⁹: et vt nemini sit onerosa. ar. s. d testi. cū tu. et vt nō sint captiosa. ff. de re. iur. qtiēs. et ɔ illū poti⁹ interptatio dz fieri q potuit legē aptius dicere. † ff. de pac. veterib⁹. et. ff. de ɔhē. emp. labeo. et vt fiat fm cōem modū loquēdi. s. de spō. ex litterj. nā ɔsuetudo iterptat vocē. j. de v. sig. abbate. et semp in tutiorē ptē fit iterptatio. s. de spon. iuuenis j. de reg. iur. c. ij. si eni neutra esset tutior in benigniorem. i x. dist. c. vlti. ff. de reb. dub. cū in testamento. Jo.

Priuilegij iterpretatio ɔtra quem fieri debet.

† Si cautū sit ne luminib⁹ officiatur: etiā de futuris itelligit. Jo. a.

‡ Si hñs vicinas edes stipulat⁹ est de dāno ifecto et postea emit alias vicinas/ad illas stipulationō extēdit. Jo. an.

† Concor. Host. et Ab. h dicētes q ɔ puilegiū dātē sep fit lata iterptatio: priuilegium vo qd dat papa si infligat alteri enorme preiudiciū restrigitur dūmō aliqd pferat. Jo. and.

a predecessor tuus indefinite[a] decimas episcopales monasterio remittēdo (cum nihil excepe rit[b]: et
b potuerit excepisse: ac in bñficijs[c]
c plenissima sit iterpretatio adhibēda: nec debeat vna eadēq substātia diuerso iure censeri) intellexisse videt non solū de decimis
d possessionū illi⁹ tpis sed futuri[d].

Idem in concilio generali.

¶ Ponit conciliū ordinē quattuor patriarchaliū sediū vsq ibi seruata: vbi ponit tria puilegia ipsaꝝ. Primū quia dant palliū. Scdm ibi dñice: q2 ante se crucē deferri faciunt preterq̄ in casib⁹ hic exceptis. Tertiū ibi: in oib⁹. quia ad ipsos appellat: et in hoc protestatur: ibi saluis. Ca. xxiij.

e Antiqua patriarchaliū sediū puilegia renouātes[e] scta vniuersali synodo approbāte sancim⁹: vt post romanā eccle. (que disponēte domino sup oēs alias ordinarie potestatis obtinet pncipatū: vtpote mater vniuersoꝝ xpifidelium et magistra) cōstātinopolitana pmū: alexan-
f drina[f] scdm: ātiochena tertium: hierosolymitana qrtū locū obtineat. ¶ Seruata cuilibet propria dignitate: ita q postq̄ antistites eaꝝ a ro. pon. receperint pallium (qd est plenitudinis officij pontificalis isigne) pstito sibi fideli-
g tatis et obedientie[g] iuramēto/licēter et ipi suis suffraganeis palliū largiant: recipiētes p se pfes-
h sionem[h] canonicā: et p ro. ec. sponsionē obedientie ab eisdē. ¶ Dominice xpo crucis vexillū ante se
i faciāt vbiq deferri: nisi in vrbe[i] romana: et vbicūq summus pontifex psens extiterit: aut ei⁹ legatus vtens isignijs apostolice dignitatis. ¶ In oibus autē puincijs eorūdem iurisdictioni subiectis ad eos (cū necesse fuerit) prouocetur. ¶ Saluis appellationibus ad sedē apo. iterpositis: qui-
k bus est ab omnibus[k] humiliter deferendum. Idem in eodem.

¶ Priuilegiū religiosis ɔcessū vt possint sepelire ɔfratres suos tpe iterdicti: itelligit de illis cōfratrib⁹ q licet maneāt in seculo/ obtulerunt se tñ ordini mutato habitu sclari: vel de illis q bona sua eis dederunt vsufructu retēto. h. primo. Priuilegiū religiosis cōcessum quo eis venientib⁹ ad locū interdictū semel in anno aperiātur ecclesie vt celebrent in eis diuina: intelligitur q vna tātum sola ecclesia aperiatur in loco. hoc secūdo. Capitulū. xxiiij.

Ut puilegia q qbusdā religiosis romana cōcessit ecclia pmaneāt incōcussa: qdā in eisdē duxim⁹ declarāda: ne min⁹

vnde vsus. Pauptas/odiū/vitiū/fauor/et scelus/ordo. Personas spoliāt et loca iure suo. vñ ppt pauptatē vniunt due ecclie vt vnus sit sacerdos vtriusq. x. q. iij. vnio. cū vtraq ɔsueuit suū hre ppriū. Propter odiū. vt. lxx. di. neminē. xvj. q. vij. decernim⁹. ‡ Propter vitiū. vt. s. de cle. egro. tua. Propt fauorē: vt hic. et xxij. di. renouātes. Et ppt vim seu fauorē cōsecrationis. xiij. q. vj. cōperimus. Quandoq etiā fauore religionis. s. de ec. edifi. ad audiētiā. Propter scelus etiam puniunt illi q nō peccauerūt. xxv. q. ij. ita nos. Propt ordinē priuat dñs fuo suo. liiij. di. ex antiqs. et c. frequens. Qñq ppter defectū sacramenti. xxxiiij. dist. si cuius. et c. lector.

Jus pdit ppt mxta.

‡ n erat reperiri etiā clpā priuari. sed meli⁹ facit de here. ca. ij. §. iij. li. vj. Jo. and.

g ¶ Obediētie. Sic ergo pfiarche et illi q nullo medio subsūt dño pape: iurant ei fidelitatē et obediētiā: vt hic dicit. et s. de iureiur. ego. N. sic et suffraganei suo metropolitano obedientiā et reuerētiā prestare debent fm q isti prestāt pape. s. de maio. et obediē. ca. dilecti.

h ¶ Professionem. Id est obedientiā et reuerētiam. s. de symo. ne dei ecclia. ad quā nō tenentur excēpti epo dyoc. cū illd sit ɔtriū libertati. s. eo. cū olim. ij. in fi. B.
¶ Glo. seq. arg. et signat contrarium.

i ¶ Nisi in vrbe. Ar. q minor non potest exercere iurisdictionē presente maiore. xxj. distin. denicq. et. xcv. dist. pbr. ff. de offi. pconsul. l. vlti. † et. s. de offi. lega. volentes. Ar. contra. xcv. dist. ecce. et. xj. q. j. peruenit. C. de dona. i hac sacratissima.

Jurisdictionē nō exercet minor psente maiore.

† Proconsul portam rome igressus deponit ipiū. Jo. a.

k ¶ Ab omnibus. Hoc est puilegiū apo. se. vt omissis oib⁹ possit appellari ad ipsam vt hic innuit. et ij. q. vj. ad romanā. Sic etiā intelligit qd dicit impator q habet similia puilegia cū romana ecclesia. ‡ in aut. de ec. ti. in prin. col. ix. et lxv. dist. mos antiquus. B.

‡ Tamē tali puilegio nō vtit ipe rator. ff. de ap. impatores. Jo. an.

Antiqua. Huius capl'i diuisio clare patet in summario. Ab.
¶ Casus. Cōciliū gñale renouat puilegia qttuor pfiarchaliū sediū: statuēdo vt post romanā eccl'iam q iter alias obtinet pncipatū ɔstātinopolitana pmū locū obtineat: alexādrina scdm: antiochena tertiū: hierosolymitana quartū: seruata cuilibet ppa dignitate: ita q postq̄ plati illaꝝ a romano pōtifice palliū acceperit pstito sibi fidelitatj et obediētie iuramēto: et ipi postmodū pallium suis suffraganeis largiant: recipientes p se obediētiā canonicā et p romana eccl'ia spōsionē obediētie ab eisdē. Scdo dicit q ante se faciāt crucē vbiq deferri: nisi i vrbe romana: et vbicūq summ⁹ pōtifex psens fuerit/aut etiā legatus vtēs isignijs aplice dignitatis. Ultimo dicit q i oib⁹ puicijs eoꝝ iurisdictiōi subiectis ad eos cū necesse fuerit appellet: saluis appellatiōib⁹ ad se. ap. iterpositj qb⁹ est ab oib⁹ deferēdū. ¶ Nota q dñs pa. est iudex ordinarius singuloꝝ. Itē palliū est signū plenitudinis potestatis pastoralis officij. Itē suffraganei tenent pstare iuramētū obediētie et reuerentie patriarche. Itē minor iudex nō pōt exercere iurisdictionē suā psente maiori. Item ad patriarchā potest appellari omissis medijs. et hoc itellige de his q sunt eius iurisdictioni subiecti. Item omissis omnibus medijs potest appellari ad papam. Ber.

e ¶ Renouantes. xxij. dist. renouantes.
¶ Glo. se. reci. p ɔtriū de decre. cognoscētes et c. soluit q illd regulare casualit fallit: et ponit et exponit vsus p quos sex casus cōprehēdit.

f ¶ Alexādrina secūdū. scz post ɔstātinopolitanā: et ɔstātiopolitana pmū post romanā: olim vo alexādrina fuit pma post romanā. vt. xxij. di. renouātes. et sic puata fuit iure suo sine culpa: qd esse nō debet regularit. s. de ɔsti. cognoscentes. et. s. de eo q cog. ɔsan. vxo. sue. discretionē. et c. vl. et xvj. q. vl. iuctū. et lvj. dist. satj puersum. hoc tamē nō fit sine cā. s. vt lit. nō cōtest. qm. §. ij. qd fit plurib⁹ modis.

Ut priuilegia. Diuidit vt i rubro. Scda pars ibi: illud. Ab.
¶ Casus. Romana ecclesia qbusdā regularib⁹ ɔcessit qdā priuilegia: sed q2 ipsi fines puilegioꝝ suoꝝ excedebāt ea min⁹ bene itelligētes pa. ea i ɔcilio gñali declarat qualit sint itelligēda ne illa ptrahāt ad abusum: quia puilegiū meret amittere q pmissa sibi abutit potestate. Scdo ponit vba puilegioꝝ. Concessum est ab ecclesia romana qbusdā regularib⁹: scz tēplarijs et hospitalarijs vt his q fraternitatē eoꝝ assumpserint non neget eccl'iastica sepultura: nisi sint excōicati: vel nomiatim interdicti. Si forte ecclesie ad quas ptinēt fuerit iterdicte: ipsos quoq cōfratres quos ecclesiarum plati apud ecclesias suas nō permiserint sepeliri: ipsi ad ecclesias suas deferāt tumulādos: nisi excōicati vel nominatim fuerint interdicti. Declarat hic pa. de qb⁹ cōfratrib⁹ sit itelligēdū. scz de illis q adhuc morant in seculo et eoꝝ ordini sunt oblati mutato habitu scl'ari: vel de his qui sua bona eis dederāt iter viuos retēto sibi q̄diu vixerit vsufructu. isti qdē sepeliant apud ecclesias ipsoꝝ regulariū: vl' apud ecclesias alioꝝ nō iterdictas: si ibi elegerit sepeliri. Si eni de qbuslibet cōfratrib⁹ ipsoꝝ fraternitatē assumētib⁹ intelligeret p duob⁹ aut trib⁹ denarijs ānuatim sibi collatis: nimiū vilesceret eccl'iastica disciplina: tñ et ipsi certā obtinent remissionē ab ap. se. ɔcessam. Ultimo ponit aliū articulū in quo excedebāt fines puilegioꝝ suoꝝ. Continet eni in puilegio ipoꝝ vt si q fratrum ipoꝝ p colligēdis elemosynis ad aliquā ciuitatē castellū vel vicū aduenerit: si forte loc⁹ ille a diuinis fuerit iterdict⁹ in eoꝝ aduētu semel i anno apiant eccl'ie: vt exclusis excōicatj et iterdictis diuia officia celebrent. Uerba illa apiant ecclesie semel i anno sic debēt itelligi vt vna tm eccl'ia eiusdē loci semel in anno apiat. q2 licet dictū sit pluralit apiant ecclesie: nō tñ de qualibet eccl'ia eiusdē loci

intelligēdū est: ne si hoc modo itelligeret nimiū vilipēdi ptigeret snīam iterdicti. q̄ vero ptra istas declaratiōes quicq̄ sibi vsurpare p̄sumpserit graui subiaceat vltioni. ¶ Nota q̄ puilegiū meret amittere q̄ pmissa sibi abutit potestate. Itē aliqs hʒ habitum monacha lē: nō tñ est monachus. Itē vilescere nō debet ecclesiastica disciplina. Item pluralis locutio exponit de vno. B.

a ℭ Intellecta. Qui maliciose puilegiū pncipis iterptat: ifamis efficit. C. de le. ꝛ psti. l. ij.

Sepultura denegatur tpe interdicti.

b ℭ Nō neget. Ex h loco ptʒ q̄ tpe iterdicti denegat ecclīastica sepultura ex q̄ p puilegiū istis pcedit. s. eo. cum ꝛ plātare. §. q̄ si. † Ber.

† Idē arg. ex decre. de pe. ꝛ re. qđ i te. vbi de h. in. iij. glo. et ptʒ in pcic. vieñ. de sepul. cos q. Jo. an.

c ℭ Mutato habitu scłari. Ita q̄ habit9 illos distiguat ab habitu scłari: lʒ ex toto non habeat habitū monachalē. ar. xxxiij. q. v. qđ deo pari. ꝛ talis largo mō ecclesiastica persona censetur. xxvij. q. j. vt lex. et xij. q. j. duo.

¶ Glo. se. q̄rit. ar. ꝛ soluit

d ℭ Tribus denarijs. Quid si medietatem bonoꝝ daret. nunqd dicēdi sunt fratres: non. nisi maiorem partē. ar. ff. de ẜhē. emp. l. modicis. qđ nō credo: etiam si daret totū: dū tamē nō se reddāt: q̄ res et non persona sunt accessorie. Ber.

¶ Glo. se. reci. p. q. an relaxet iterdictū ꝛc. et ponit duas opi. Scđo querit arg. p. soluit contrarium. Tertio querit ar. pro. et remittit.

e ℭ Semel in anno. Sic pʒ q̄ i eccłia iterdicta celebrat ꝛ canonice. q̄ tūc de speciali puilegio relaxatū est iterdictū nō sublatū: vñ idē iterdictū mānet nō nouū creatur. ar. ff. de pcar. sʒ si manente. et. xxiij. q. j. achati9. ꝛ. xij. di. pcepit. Sed videt potius dicit Uin. q̄ iterdictū nō relaxet: sʒ in eccłia iterdicta celebrat de licentia pape. s. eo. petistis. in fi. nec tūc cōmittit contra iterdictū. Sic aliqs pōt pdicare ꝛ loq̄ excōicatꝭ de his q̄ ptinēt ad correctionē eoꝝ: nec icidit in excōicatōeʒ. s. de sen. ex. nisi. ꝛ. c. cū voluntate. i pn. ꝛ semel tm̄ in anno h eis lʒ ꝛ nō pluries: vt h pʒ. Sʒ si p cētū ānos stetisset q̄ nō venisset ad ecclesiā istā q̄ sepe fuit interdicta: nūqd pscribit illos? Uł q̄ sic. s. eo. accedētib9. vbi isti tēplarij pdūt istud puilegiū: q̄ nō sunt vsi isto spacio. xl. an. arg. ff. de nūdi. l. j. Sed ptra cre do i casu isto q̄ nō nocet eis. ‡ Sed nunqd de auctē epi posset aliqs celebrare in ecclesia interdicta ab epo: Uidet q̄ sic eadē ratione. De hoc dixi. s. de appel. ad hec.

Ecclesia iterdicta an liceat i illa celebrare.

‡ Nō dicit hosti. verū si in aliqb9 vel saltim i aliq̄ loco pri uilegio vel sine. ff. de ser. rusti. p. l. certo genere. ff. de sui. l. ius cloace. alias vt po munq. ad fi. alias secus p iura in ẜrū iducta. Ui. tenet qđ gl. ca ratiōe q̄ priuilegiū est mere ad vsum volun tariū. opio ista fortius p̄ videt q̄ si nec veniūt nec vtunt. ẜria q̄ si veniunt ꝛ non vtunt. J. a.

¶ Glo. seq. no. q̄ nō semp plurale ꝛc. signat ptrariū. ꝛ remittit.

f ℭ Pluraliter. Nota q̄ pluralis locutio nō semp iferat suos singulares. sic. j. dist. oēs leges. sic. s. de appel. significauit. s. de prebē. cum iā dudū. sic. ij. q. j. in primis. ibi alij accusatores. ff. de condi. et demō. falsa. §. si qs legauerit. et. ff. de sta. homi. sūma. † Arg. s. s. de rescrip. olim. De hoc plura argu. iuenies. s. de rescrip. c. ij. B.

† Ibi oms hoies aut liberi sunt aut serui. expo. i. ois hō. Jo. an.

Q Uod nōnullis. Diuidit: q̄ pmo ponit puilegiū. Scđo po-

a sane intellecta[a] pertrahantur ad abusum: pter quē possint meri to reuocari: q̄ priuilegium meretur amittere q̄ pmissa sibi abutit ptāte. Sane q̄busdā regularib9 apo. se. indulsit: vt his q̄ fraternitatē eoꝝ assumpserint: si forsitan eccłie ad quas ptinēt a diuinis officijs fuerint iterdicte/ ipsosq̄ mori ptigerit: sepultura ecclesia-

b stica nō negetur[b]: nisi excōmunicati vel nomiatim fuerint iterdicti. Suos quoq̄ cōfratres quos ecclesiarū prelati apud ecclesias suas nō pmiserint sepeliri: nisi excōmunicati vel interdicti fuerit nomiatim ipsi ad ecclesias suas deferant tumulandos. hoc autē de illis cōfratrib9 intelligimus vel qui adhuc manentes in seculo eorū ordini sunt oblati muta-

c to[c] habitu seculari/ vel eis q̄ bona sua dederant inter viuos: retento sibi (q̄ diu in hoc seculo vixerint) vsufructu. qui tamē sepeliantur apud ipsorū regularium vel aliorū non interdictas ecclesias in quibus elegerint sepulturam: ne si de quibuslibet ipsorū fraternitatem assumentibus fue rit intellectū pro duobus aut tri-

d bus[d] denarijs annuatim sibi collatis dissoluat pariter ꝛ vilescat ecclesiastica disciplina: certam tamen ꝛ ipsi remissionē obtineant ab apo. sibi sede concessam. ¶ Illud etiā qđ huiusmodi regularibus est idultū: vt si qui fratrum suoꝝ q̄ ab eis missi fuerint ad recipiendas fraternitates siue collectas in quālibet ciuitatē castellum vel vicum aduenerint: si forte locus ille a diuinis officijs sit interdictus in eoꝝ iucūdo aduē-

e tu semel in anno[e] aperiantur ecclesie: vt exclusis excōmunicatis diuina ibidem officia celebrētur sic itelligi volumus q̄ in eadem ciuitate/ aut castro/ aut villa vna tm̄ ecclesia eiusdē ordinis fratribus semel (vt dictum est) aperia-

f tur in anno. quia licet pluraliter[f] dictum sit q̄ in eorū iucūdo aduentu ecclesie aperiantur: nō tamē ad ecclesias eiusdem loci diuisim: sed p̄dictoꝝ locorū cōiunctim sano referēdum est intellectu: ne si hoc mō singulas eiusdē loci visitarēt ecclesias/ nimiū vilipēdi contingeret sentētiam interdicti. Qui vero ptra declarationes p̄dictas q̄cq̄ sibi vsurpare p̄sumpserint: graui subiaceāt vltioni. Idem in eodem.

ℭ Tempore generalis iterdicti epi non phibiti q̄ nō fuerūt culpabiles iterdicti clam celebrare possunt. et hodie istud nō est priuilegium eporum: sed ius cōmune. vt in. c. fi. de senten. excōmu. in vj. et ibi plene habet an et quando ꝛ qualiter possit celebrari tēpore interdicti. Capitulū. xxv.

Q Uod nōnullis est religiosis indultū in fauorē pōtificalis officij ad epos extendē-

g tes concedimus. vt cū cōmune[g] terre interdictū fuerit excōmunicatis ꝛ interdictis exclusis pos-

h sint quādoq̄[h] ianuis clausis suppressa voce/ et non pulsatis cāpanis diuina celebrare officia. ¶ Nisi et hoc ipsum eis expresse fuerit interdictū. ¶ Uerū hoc illis con-

i cedimus qui causam[i] aliquā nō prestiterint iterdicto: nec quicq̄ doli vel fraudis ingesserint tale

k cōpendium ad iniquum[k] dispendium pertrahentes.

Honorius. iij. archiepiscopis ꝛ episcopis in quorum dyoce. monasteria et prioratus cluniaceñ. monasterio subiecta consistunt.

ℭ Priuilegia non sunt violanda etiam indirecte. h. d. generaliter. Capitulum. xxvi.

Q Uanto ampli9 ꝛc. ¶ Sane dilecti filij abbas ꝛ cōuētus cluniaceñ. grauem nobis querimoniā obtulerūt q̄ quidā vestrum et vestroꝝ officiales: cū in eos et sui ordinis monachos

nit exceptionē ibi: nisi. Tertio denūciationē ibi: vez. et hoc. c. nihil hodie hʒ. Ab. ℭ Casus. Quibusdā reglarib9 pcessum est vt cū cōe terre fuerit iterdictū diuia possint officia celebrare ianuis clausis ꝛ voce suppressa ꝛ nō pulsatꝭ cāpanis: exclusis excōicatꝭ et iterdictꝭ i fauorē pōtificalis officij: pciliū extēdit hoc ad epos: nisi hoc eis exp̄sse fuerit ihibitū. verūtñ hoc i illis cōcedit q̄ cām aliquā nō pstiterit iterdicto. nec aliquā fraudē igesserit: cū tale cōpedium ad iniquum dispendium trahi nō debeat. ¶ Nota q̄ occasio iuris ad iniquū dispendiū trahi nō debet. B.

g ℭ Cōe terre interdictū. Interptationē huius ẜbi habes. j. de ver. signi. cū in partibus.

¶ Glo. se. i pn. et fi. dupl' exponit illud quādoq̄: i medio querit. ꝛ soluit.

h ℭ Quādoq̄. Per h videt q̄ sepi9 possint q̄ semel in anno: vt sit puilegium epoꝝ maius q̄ priuilegiū pcedentis. c. sʒ diuersa sunt puilegia epoꝝ ꝛ illoꝝ. hoc enim intelligit de ecclesijs sibi subiectꝭ: lʒ pcedētes i ecclesia vna tm̄ semel in anno celebrare pñt. ꝛ expone q̄nq̄. i. q̄neūq̄. Uł dic q̄ cū illud puilegiū gñale sit i parrochia alteri9 epi poterit eps celebrare sicut i sua: si ali9 eps h pmiserit. Sʒ nūqd canonici pñt iteresse cum epo: nō. ita q̄ celebrēt pncipaliter cū ipo more solito: lʒ itersint vt audiāt sicut alij exnei q̄ nō sunt iterdicti ‡ cum ipsi canonici nō hñt puilegiū: nec p h vilescat rigor. s. c. pxi. Uel pōt exponi q̄nq̄. i. nō semp. q̄ si ex tali celebratiōe oriret scādalū nō deberent semp celebrare sʒ aliq̄/ ita q̄ nō esset scādalū.

‡ De h dic vt. s. e. licet. Sʒ hec qđ hodie nō p cedit. j. d. se. ex. c. vł. dicebat antiqu9 Cōp. ꝛ Ui. cū eo q̄ canonici pote rāt iteresse. q̄ sūt pars corpis. vł. q. j. §. vez. ita tñ q̄ non vilescat ꝛc. s. c. pxi. dicebat et Uin. q̄ celebrare poterat vbiq̄: ꝛ maxime in maiori eccłia q̄ est vxor. vł. q. j. sic. dixit etiā q̄ iō interptamur hoc puilegiū stricte q̄ odiosum est. ad hoc de ẜsue. cū inf. J. a.

¶ Glo. seq. reci. p. q. et ponit opi. quā reprobat.

i ℭ Cām. Hic dicūt q̄dā q̄ illi nō deliquerūt: nec aliquā cāʒ dederūt vt poneret iterdictū: lʒ forte in loco interdicto iteresse nō debeāt diuinis cū illis q̄ priuilegiū hñt: tñ extra terrā illam bñ pñt audire diuina et pcipere sacra. Credo q̄ non debeāt admitti ad aliq̄ officia vel sacra: vt ipsi p hoc citi9 inducantur ad satisfaciēdum. ꝛ vt snīa magi timeat. q̄ q̄ suspēsus vel iterdict9 est i vna eccłia i oib9 est iterdictus vel suspēsus. hoc exp̄sse dr̄ i tex. ꝛ i glo. iij. q. v. q̄squis. ꝛ arg. bonū ad hoc. j. de peni. ꝛ remis. q̄ i te. vbi de hoc not. i fi. Ber.

k ℭ Iniquū. Nota occasionē iuris ad iniquū dispēdiū trahi non debere. C. de vsucap. p empto. eum q̄. sic. s. de trāsla. inter corporalia. a contrario sensu. ꝛ. xlv. dist. licet. ij.

Q Uanto. Priuilegiati q̄ excōicari nō possint ab ordinarijs nō debēt excōicari etiam indirecte. h. d. specialiter. In pma q̄stio. In scđa pulsio ibi: nolētes. Ab. ℭ Casus. Abbas et cōuēt9 ordis cluniaceñ. sunt exempti. vñ cū epi ꝛ archiepi in quoꝝ dyoce. cōmorant eos excōicare vel iterdicere nō possint i eos qui molunt i molēdinis eoꝝ: vel coquūt panē in furnis ipoꝝ: ꝛ q̄ vendēdo vel emendo/ aut alias eis cōmunicāt excōicationis et interdicti snīas

Sūmariū Diuisio.

pferūt: ꝛ sic nō vim ꝛ potestatē ꝑuilegioꝝ aplice sedis/ ꝫ sola verba seruātes monachos dicti ordinis quodāmodo excōicant dum eis alios cōicare nō sinūt. ꝛ sic ꝙtum ad hoc iudeoꝝ iudicio iudicenk/ ꝛ ꝗ cōmunicāt illis maiorē excōmunicationē incurrūt ꝙ qui excōmunicatis participāt. ꝑpter qḋ monachi cluniaceñ. de ꝑdict plātis grauiter dño pa. sunt cōquesti. vnde mādat vniuersis et singulis ꝑdictoꝝ quatenus sentētias in fraudē priuilegioꝝ apo. se. de cetero nō ferāt. qꝛ si sup hoc ad ipm ꝗrela puenerit ꝑmulgatores taliū sentētiaꝝ seueritate debita castigabit. ¶ Nota ꝙ nō tm̄ verba sed vim et potestatē ꝑuilegiorum legis ꝛ canonis seruare debemus. Itē fraus legi vel canoni fieri non debet: quia nihilominꝰ incidit in legem. Ber.

¶ Glo. se. alr̄. multa iura ꝙ mēs ꝑponderet ꝟbis exponit lrām et ar. ꝫ ciuitates ꝛc. et fi. ipsius ꝛ glo. vlti. reci. per. q.

a ¶ Sola verba. Et male certe: qꝛ ꝯsiderāda est mēs potiusꝙ verba. nā ꝟba deseruiūt intētioni et nō ecōuerso. ꝭ. de ver. sig. intelligentia. ꝛ. j. q. j. marchion. et. ff. de legi. et senatusconsul. scire leges. et potior est mēs ꝙ ꝟbū docētꝫ. ff. de suppel. le. l. labeo. in fi. ꝛ ar. ff. de fun. instru. l. cū de lanionis. §. azinā. in fi. Et in testamēto consideratur mēs testātis potius ꝙ verba. ff. de lega. j. l. pe. Et in ꝯctibꝰ potiꝰ ispicik volūtas ꝙ ꝟba. C. ꝗ res pig. ob. nō pos. l. pe. ꝛ vl. † ꝛ nō tm̄ ꝟba edicti seruāda sunt: imo sn̄ia potius. ff. de legi. et senatuscōsul. ꝫ legē. Hic nō seruabāt vim et potestatē ꝟboꝝ: vt videk. qꝛ idirecte videbank excōicari ex quo subtrahebak cōio alioꝝ: sic iudei excōicank. ꝭ. de vsur. post miserabilē. ꝛ. c. ꝙto. ꝛ. ꝭ. de iude. iudei. ꝛ. c. ad hec. ꝛ. c. si iudeos. in fi. ꝛ sic idirecte faciebāt ꝯtra ꝑuilegia pape. vnde precipik ꝙ de cetero hoc nō faciāt: vbi autē res dubia esset potius seruāda sunt ꝟba edicti. ff. de exercl. l. j. §. si is qui. Et est decre. ista ꝯtra ciuitates que quādoqꝫ cōsimilia faciūt cōtra ecclesiasticas ꝑsonas. ꝛ sic violāt ecclesiasticā libertatē. ꝛ tales sentētie nō valebāt nec timēde erāt: sed quo ad factū tm̄ referk: qꝛ contra priuilegia pape. ꝭ. de exces. prela. cū ad quorūdam.

b ¶ Quodāmodo. Quasi diceret nō vere excōicabāt illos: sed subtrahebant alios ab coꝝ cōmunione: ꝛ ideo excōicari videbank. qꝛ excōicatio est a fraterna societate separatio. iij. q. iij. engeltrudam. ꝛ sic quodāmodo excōmunicabant eos. Ber.

c ¶ Iudicio iudeorum. In hoc videntur iudicari iudeoꝝ iudicio: qꝛ cū ecclesia excōicare iudeos nō possit: quia nihil ad nos de bis qui foris sunt. ij. q. j. multi. qñqꝫ excōicank xp̄iani cōmunicātes eis. vt. ꝭ. dictū est. ita isti cū nō possent istos excōmunicare propter priuilegium excōmunicabant cōmunicantes eis.

d ¶ Maiorem excōmunicationem. Qui enī participat excōmunicatis excōicatus est minori excōicatione. xj. q. iij. cū excōmunicato. ꝛ. ꝭ. de excep. a nobis. Sed isti ꝗ participāt istis monachis in predictis erant excōmunicati excōmunicatione maiori. Et ita maiorē excōicationē incurrebāt ꝙ alr̄s participādo excōicatis.

e ¶ Glo. se. fortificat tex. ꝛ pōit ꝛ expōit ꝗttuor modos fraudādi legē

¶ In fraudem. Et sic patet ꝙ si nō possunt illos excōmunicare nihil facere debent p qḋ ad idē redeāt: qꝛ si denegatur eis vna via: denegata intelligik ꝛ alia. ꝭ. de ꝓcur. tue. Sic ergo isti in fraudem priuilegioꝝ nō sunt excōicādi. sicut nec in fraudem canonis aliqḋ faciendū est. ꝭ. de ꝯces. ꝑbē. ꝯstitutꝰ. nec in fraudē legis. ff. ad mace. l. iiij. §. is autē. ad fi. Unde no. ꝙ quattuor modis sit fraus legi siue canoni. De ꝑsona ad ꝑsonam. vt si vxor velit donare viro vel econuerso cū nō possit. ꝭ. de dona. iter vi. ꝛ vxo. c. vl. supponit aliā ꝑsonā cui donat: nō valet donatio. ff. de dona. inter vi. ꝛ vxo. hac ratione. §. nō tm̄. ‡ xlvj. dist. sicut nō suo. De re ad rē. ꝑhibitū est ne filiofamilias pecunia mutuek. si tamen aliqḋ in fraudē factū fuerit puta dedisti frumētū vel aliud cōsimile qḋ vēderet vt pecuniā haberet fraus fit legi. ff. ad senatuscōsul. macedo. sed iulianus. §. mutui. alr̄s icipit itē si filius. ꝛ. l. iiij. §. j. ꝛ in vsura. xiiij. q. iiij. plerīqꝫ. ꝛ. j. q. j. sunt nōnulli. De ꝯctu ad ꝯctū. vtputa vxor nō potest donare viro. vt dictū est. vult ei vēdere vt sic hoc modo possit donare nō valet. ff. de dona. inter vir. et vxo. si sponsus. §. circa. sic. xvj. q. iij. si sacerdotes. Itē de ꝯtractu ad cōtractū alio tn̄ modo ꝙ. ꝭ. vt cū mulier ꝑ alio fideiubere nō possit: ꝑncipalē se facit debitricem. † hoc nō valet. qꝛ facit in fraudē legi. ff. ad senatuscō. velr̄. ꝙuis. §. si cū essem. Et sic patet ꝙ ꝗ facit in fraudē legis ꝯ ipsam legem videk facere. ff. de legi. contra legē. ꝛ. l. seq. vnde tales sententie in ꝯitate non tenebāt vt ꝓ pꝫ. qꝛ papa nō mādauit eos absolui. ‡ Ber.

non possint excōmunicationis ꝛ interdicti proferre sententias: eo ꝙ super hoc apostolice sedis priuilegijs sunt muniti: in eos qui molūt in molēdinis: vel coquūt in furnis eorum: quicquid vendēdo seu emendo aut alr̄s eis cōmunicant: sententias proferunt memoratas: et sic apostolicorum priuilegiorū non vim et potestatem/ sed sola verba[a] seruantes: dicti ordinis mōachos quodāmodo[b] excōmunicāt: dum eis alios cōmunicare non sinunt. Ex quo illud etiam euenit inconueniēs: vt ipsi monachi ꝙtum ad hoc iudicentur iudicio iudeorum[c]: et ꝗ eis cōmunicant in predictis maiorem excōmunicationem[d] incurrant: quā etiam excōmunicatis cōmunicando fuerint incursuri. ¶ Nolētes igitur hec crebris ad nos clamoribus iam perlata vlterius sub dissimulatione transire: vobis vniuersis ꝛ singlr̄is mādamꝰ quatenus huiusmodi sententias in fraudem[e] priuilegiorū nostrorum de cetero non feratis. Quia si super hoc ad nos denuo clamor ascēderit: nō poterimus cōniuētibꝰ oculis ꝑtrāsire: quin ꝑmulgatores taliū sentētiarum seueritate debita castigemus.

Idem. U. quondam anglorum regine illustri.

¶ Qui in habitu ꝛ tonsura ꝛ ceteris vt layci cōuersantur: deprehēsi in maleficijs se pro clericis non defendunt. Ita communiter summatur. Capitulū. xxvij.

Ex parte tua fuit ꝑpositum ꝙ nonnulli litterati quos nec habitus nec tōsura clericos ꝑfitētur: in terra tue iurisdictioni subiecta degentes: cum deprehenduntur in aliquibus forisfactis[f] vt iurisdictionē tuā eludāt: ꝛ debitā ꝑ delictis vltionē euadāt: assumunt seu etiā resumunt tonsuram abiectā seu habitū clericalem: lꝫ ante ꝑ laycis ab oībꝰ haberētur. ¶ Ne igik tonsura vel habitu sic resumpto malicia foueatur: si tuā iurisdictionē exerceas in hmōi delinquentes: ꝗ sine tonsura et habitu in delicto[g] fuerint deprehensi: equanimiter duximꝰ tolerandū: cū malicijs[h] hominum indulgeri nō debeat: sed potius obuiari.

Idem.

¶ Parisius et in locis vicinis ius ciuile legi non dꝫ. Ca. xxviij.

¶ Ex parte. Istud. c. habet varios itellectꝰ. Et pōt sic sūmari. Sola assumptio vel reassumptio tonsure post delictū cōmissum nō facit delinquētē haberi ꝑ clerico. vel sic. Si post clericatū assumptum īmiscuit se clericus enormitatibus ꝛ diu in illis ꝑseuerauit: dimissis habitu ꝛ tonsura: ꝛ in delicto deꝑhēdik non poterit se defendere pro clerico quo minus puniak ꝑ seclr̄are iudicē. Et iste intellectus est aliquantulū ꝑiculosus: sed pōt ꝓcedere ꝭm vnā opinionem. de qua in. c. ꝑpēdimus. de sen. excō. Diuiditur. In ꝑma enī parte ponitur querela. In secūda ꝑuisio. Secūda ibi: ne igitur. Ab. si.

¶ Casus. In districtu regine angloꝝ erant quidā litterati quos nec habitus nec tonsura clericos ostēdit. Sed cū ipsi deprehendūtur in aliqbꝰ maleficijs vt iurisdictionē regine deludāt et penam debitā ꝑ delictis euadāt resumunt tonsurā abiectā ꝛ habitū clericalē ꝗ antea ꝑ laycis ab oībꝰ habebātur. Regina significauit hoc dño pa. rn̄. ei. pa. ꝙ si suā iurisdictionem in hmōi delinquētes exercuerit ꝗ sine tonsura ꝛ habitu in delictis fuerint deꝑhēsi equanimiter sustinebit cū malicijs hominū nō sit indulgēdū: nec tonsura vel habitu sic resumpto ipsoꝝ malicia foueri debet. ¶ Nota ꝙ qui tonsura ꝛ habitu dimissis in delictis deprehendunk amittūt ꝑuilegiū clericale: ꝛ possunt puniri sine pena excōicatiōis. Itē malicijs hominū non est indulgendū: sed potius obuiandum. Ber.

f ¶ Forisfactis. Id est maleficijs delictis vel excessibus. simile verbum habes. ꝭ. de prescrip. ad audientiam.

¶ Glosa sequens signat contraria. quia delictum vel secularis habitus non tollit priuilegium. soluit.

g ¶ In delicto fuerint deprehensi. Sed videk ꝯtra. ꝙ licet clerici in delictis fuerint deprehensi: nō tamē capi vel detineri possunt sine licētia ꝑlatoꝝ suoꝝ: nec puniri ꝑpter penā excōicationis. ꝭ. de sen. excō. vt fame. Itē cōtra videk. ꝭ. de sen. excō. si ꝗo. ꝛ. c. in audientia. vbi clericus hꝫ ꝑuilegiū: ꝛ si seculariter viuat. ꝭ. de vi. ꝛ ho. cle. ca. vlti. Dicas ꝙ nō cōtradicūt illa: qꝛ loquunk in eo casu cū certū erat illos esse clericos: vn̄ semp retinēt ꝑuilegiū: nisi post trinā admonitionem fuerint incorrigibiles. vt dicit illa decre. in audiētia. hic autem loquik de his qui ꝑ oīa tanꝙ layci in oībus et ab oībus habebātur vt hic dicik: ꝛ maliciose assumebāt tonsurā. vel si aliqñ fuerant clerici nō constabat: ꝛ sic ipso facto ꝑuilegio renūciauerūt clericali. sic. ꝭ. de cleri. cōiuga. c. penul. vnde hic nulla poterat fieri admonitio. ideoqꝫ de fraude vel de malicia sua cōmodum reportare non debent: nec incurrūt excōmunicationē qui tales puniūt: vt hic patet. quia in delictis deprehendebank: vnde hoc ipso amittebant priuilegiū. ꝭ. de sen. excōmu. cum non ab homine. et. c. perpendimus. † Contraria intelliguntur quando contēpto habitu incedunt vt layci: nec deprehenduntur in delictis.

h ¶ Malicijs. Si. ff. de rei ven. in fundo. ꝭ. de rescrip. plerūqꝫ. ꝛ. c. sedes. ꝛ. ꝭ. qui matrimo. accu. pos. significante. Ber.

Mens potiꝰ attendi dꝫ ꝙ ꝟba.

† Et iiurarnētis. xj. q. iij. antecessor. Et i baptis. no. de ꝯse. dist. iiij. retulerunt. ꝭm Uin. et in rescript de rescrip. ca. ij. ꝛ. c. ad aures. In ꝑuilegijs: vt hic. in iudicijs vt. ꝭ. de ver. signi. in his. In mr̄i monijs. ꝭ. de spon. ex lris. j. et ca. tua. ꝭm Ho. Jo. and.

Excōicato particīpās incurrit m iorē.

Fraus legi fit quattuor modis.

‡ Similis fraus. de cō ces. ꝑbē. cōstitutꝰ. ꝛ ca. fi. Jo. and.

Legi fit fraus de ꝯctu ad ꝯctū dupl̄r.

† Hoc faciunt vsurarij paduani ꝗ ꝑpē multa priuilegia fideiussorū data ibi per statuta municipalia faciūt se fideiussores ficto alio creditore a ꝗ postea recipiūt cessionē. Jo. an.

‡ Forte nullus incideraꝛ: ꝛ sic nō ob. ei. quod ꝭ. dixi. vel non fuit petitum: vel facit fuit: sed decisum. Jo. an.

Diuisio.

Priuilegiū clericale ꝑ qḋ ꝑditur.

† ꝭm illam decre. pōt ꝯ intelligi ꝭm Phi. J. ā.

Super specula: et. j. ¶ Sane licet sancta ecclesia legum seculariū nō respuat[a] famulatum: que equitatis et iusticie vestigia imitātur: quia tamen in francia et nonnullis prouincijs layci romanorū imperatorum legibus non vtuntur[b]: et occurrūt raro ecclesiastice cause tales que nō possint statutis canonicis expediri: vt pleniꝰ sacre pagine insistatur: et. j. ¶ Firmiter interdicimus ⁊ districtius inhibemus: ne parisius vel in ciuitatibꝰ seu alijs locis vicinis[c]: quisq̄ docere: vel audire ius ciuile p̄sumat. ¶ Et qui contra fecerit non solū a causarum patrocinijs interim excludatur: verūetiam p epm loci excōicationis vinculo inodet. Idem episcopo baiocen̄.

¶ Innouatio priuilegij ius nouum non inducit: sed vetus conseruat. Capitulum. xxix.

Quia intentionis nr̄e: ⁊. j. ¶ Cum inouatio nec ius nouum[d] conferat: nec etiam tollat vetus: te in eo statu esse volumus in quo tēpore ipetrate inouationis dinosceris extitisse. Ceterum nullum p hoc intēdimus iuri al's eidē monasterio cōpetenti preiudiciū generari. Idē.

¶ Priuilegiati vtubiq̄ possint cum altari viatico celebrare: hoc pn̄t sine licētia p̄latorū. Ca. xxx.

In his que ad cultum[e] diuinum facere dinoscūtur: nō maligna sꝫ benigna esset potius interpretatio faciēda. Unde mirari cōpellimur ꝙ cum fratribꝰ predicatoribꝰ et minoribꝰ duximus indulgendū: vt vbicūq̄ fuerint sine parrochialis iuris p̄iudicio[f] cum altari valeant viatico celebrare: quidam nimis[g] stricte interpretādo indulgentiā nostrā nituntur asserere ꝙ per eam p̄dicti fratres preter prelatorū assensum facere hoc nō possint: ꝓpter qđ eos celebrare iuxta indulgentiam ap. non permittūt. ¶ Cum autem eis nihil conferret memorata indulgentia sine qua id p̄latis annuentibus liceret eisdē. f. t. mandamus quatenus interpretatiōe huiusmodi reprobata: dū tamen ab alijs que iure parrochiali ꝓueniūt ꝓrsus abstineāt: datā eis sic licētiā celebrādi auctoritate nostra non differas publicare[h]: ita ꝙ dicti fratres aliquam ex indulgentia[i] nostra videantur in hoc gratiā consecuti. Grego. ix. maioris eccl'ie ⁊ xpianitatis decano ⁊ archid. lyncon̄.

¶ Priuilegium de decimis noualium non soluendis non comprehendit decimas tēpore priuilegij ipetrati possessas ab alijs: nisi de possessione alterius in priuilegio fiat mētio. Capl'm. xxxj.

Dudum inter priorē ⁊ conuentum de buten̄. ex parte vna: et priorissam et moniales de cāpesse ex alia sup decimis lite mota: ⁊. j. ¶ De consilio fratrū nostrorū decernimus iuri predictorum prioris ⁊ conuentus sup decimis noualium in quaꝝ erāt possessione tēpore[k] illo quo indulgentie apostolice impetrate fuerūt: a parte altera de decimis noualiū non soluendis non debere

Diuisio. Super specula. Primo ponit ꝓhibitiōis rōnē. Scdo ꝓhibitionē. Tertio penā ꝯ facientibꝰ. Scda ibi: firmiter. Tertia ibi: et q̄. Ab. ¶ Casus. Quis eccl'ia scl'ariū legū nō respuat famulatū q̄ imitant vestigia eq̄tatis: tn̄ qr i frācia ⁊ i multis alijs ꝓuīcijs layci nō vtunt legibꝰ romanoꝝ ipatoꝝ: ⁊ raro eccl'iastice occurrūt cause q̄ non possūt p canones expediri vt pleniꝰ sacre pagine isistat. firmiter ꝓhibet dn̄s pa. ne parisius vel i ciuitatibꝰ seu alijs locis vicinis aliq̄s docere vel audire ius ciuile p̄sumat. ⁊ q̄ ꝯtra fecerit a causarū patrocinijs iteri excludat: ⁊ p epm loci excōicet. ¶ Nota ꝙ ecclesia approbat leges ⁊ eis vtit. Itē magꝭ est isistēdū sacre pagine q̄ alijs sciētijs. Itē arg. ꝙ rōne vicinitatꝭ sētit q̄s cōmodū vel icōmodū. Ber.

a ¶ Nō respuat famulatū. s̄. de no. ope. nun. ca. j. ⁊. x. di. lege ipatoꝝ. ⁊. c. si in adiutorium.

b ¶ Non vtuntur. Cū tn̄ ab oibꝰ debeāt obseruari. C. de legi. leges. et l. leges sacratissime. et lꝫ ab oibꝰ de facto nō ꝑuētur: qr nō subsunt ipatori: de iure tamen debent subesse ⁊ p̄cipue isti q̄bꝰ ꝓhibent. xj. q. j. volumꝰ. ⁊ dn̄s totiꝰ mundi est. ff. ad. l. rhod. de precario. ⁊ vij. q. j. in apibus. ¶ Glo. se. no. ꝙ rōne vicinitatis ⁊c. signat ꝯriū.

c ¶ Locis vicinis. Et ita rōne vicinitatꝭ sētit q̄s cōmodū † vl' icōmodū. de pe. di. j. sed ⁊ cōtinuo. ⁊. xliiij. dis. §. j. ⁊ ff. de ꝯhen. emp. ꝙ sepe. §. vl. et. xvij. q. iiij. si q̄s cōtumax. Ar. ꝯ. qr lupanaria non infamant castitatem. xxxij. q. v. tolerabilius. Ber.

† Ad hoc facit ca. si q̄s ꝯtumax. cui cōcor. s̄. de parro. sup eo. cū ꝯcor. pria ⁊ scda glo. Ad id qđ de icōmodo dr̄ faciūt tria prima iura et cle. de pe. si q̄s suadēte. ꝟ. ꝙ si incōmodum. Octauianꝰ augustꝰ militibꝰ q̄ eum iuuerant ꝯ Antonium tpe scismatis in remuneratiōe dedit cremonā q̄ et eis rebellis fuerat. ⁊ qr non videbat sibi sufficere dedit mantuā. inde. Mātua ve misere nimiū vicina cremone. s̄m Hostiē. Ouidi. de nuce dicit. Nux vicinia dāno ē: q̄ lōgiꝰ absunt. Natiuū retinent iuiolata decus. Jo. an.

Quia itētionis. ¶ Casus. Dn̄s pa. innouauerat ꝑuilegiū cuiusdā monasterij ꝯstituti i dyoc. baiocen̄. eps baiocen̄. dubitauit vtrū p talē inouatiōem iuri ep̄ali sit derogatū. quesiuit a dn̄o pa. an ei p̄iudicaret? Rn̄. ei pa. ꝙ inouatio ius nouū nō cōfert: nec tollit vetus.; vnde vult eū esse i eo statu i quo erat tēpore inouatiōis ipetrate: sed p hoc nō itēdit pa. iuri al's cōpetenti eidem monasterio p̄iudiciū generari. ¶ Nota ꝙ inouatio ꝑuilegij nihil noui iuris tribuit: nec ius vetus tollit. Itē pa. non intendit p litteras suas alicui preiudicium generare. Ber. ¶ Glo. seq. ponit duo similia. ⁊ cām quo p confirmationē accrescit.

d ¶ Nouū. Sic patet ꝙ inouatio ꝑuilegij nihil noui ꝯfert. si. s̄. de ꝯfir. vti. vel iuti. cū dilecta. ⁊ s̄. e. ex parte abbatisse. xij. di. p̄ceptꝭ. si. xxiiij. q. j. achatiꝰ. sic p ꝓtectionē nō diminuit ius epi. s̄. eo. ex parte tua. sic ⁊ ꝯfirmatio in forma obtēta. s̄. de ꝯces. p̄bē. quia diuersitatē. Quādoq̄ tamē p cōfirmationē aliq̄d iuris accrescit: qr transactio que erat personalis p confirmationē fit realis ⁊ perpetua. vt. s̄. de transac. veniens. ⁊. c. j. Ber.

In his. Primo ponit exordiū et facti narrationem. Secūdo prouidet et rationem reddit ibi: cum autem. Abbas siculus. ¶ Casus. Fratres p̄dicatores ⁊ miores ipetrauerūt idulgētiā a dn̄o pa. vt vbicūq̄ fuerit cū altari viatico valeāt celebrare sine p̄iudicio iurꝭ parrochialis. quidā p̄lati nimis stricte illā idulgētiā interp̄tātes/dicebāt ꝙ p illā idulgētiā p̄dicti fres p̄ter assensum p̄latoꝝ h facere nō pn̄t: vn̄ nō pmittūt eos celebrare s̄m illā idulgētiā. Cū aūt sine idulgētia fres p̄dicti pn̄t de p̄latoꝝ licentia celebrare nihil eis ꝯferret. mādat dn̄s pa. cuidā epo q̄tenꝰ iterp̄tatiōe hmōi reprobata/dūmō abstineāt ab iiurijs alioꝝ: datā licētiā p̄dictꝭ fratribus debeat publicare. ita ꝙ dicti fres ex idulgētia ipa aliquā videant grām ꝯsecuti. ¶ Nota ꝙ ea q̄ cultū diuinū respiciūt benigne sunt iterp̄tāda. Itē bn̄ficiū p̄ncipis late est iterp̄tādū. Itē idulgētia siue ꝑuilegiū sine alteriꝰ iiuria ꝯcedi dꝫ. Itē idulgētia siue ꝑuilegiū sic debet itelligi vt aliq̄d ꝯferat: al's delusoriū esset. Ber.

e ¶ Ad cultū diuinū. De his que ad cultū diuinum reliquūtur in testamento ipsius fauore non detrahit quarta. ‡ s̄. de testa. ca. vlti.

‡ Ep̄alis vel parrochialis: vt ibi. Jo. an.

f ¶ Sine preiudicio. Et ita in preiudiciū alterius nō dat ꝑuilegiū graue. sic. s̄. de vsu pal. ex tuarū. s̄. de ec. edi. ad audiētiam. ij. ff. ne quid in loco publi. l. ij. §. si q̄s a p̄ncipe. et. ff. de admi. tuto. ꝙ ipuberi. † et. C. de emā. nec auus. et. C. de preci. iper. offe. quotiens. ⁊. j. ca. proxi.

† Priuilegiū q̄ miles testari pōt q̄ū vult respicit bona non tutelas filioꝝ: qr ille fiūt iure p̄rie potestatis non premio militari: ⁊ priuilegia militū ad alienam iniuriā porrigi nō opꝫ. Jo. and.

g ¶ Nimis stricte. Qđ esse nō debꝫ: qr p̄ncipis ꝑuilegiū latissime iterp̄tādū est. j. de ꝟbo. signi. oli. ⁊ ff. de ꝯsti. p̄n. l. vl. ⁊ ij. q. iij. §. notādū. i fi. nec nimis large iterpretari debet. s̄. eo. vt ꝑuilegia. ibi apiant eccl'ie. ⁊ illud ꝟbū non ita large accipitur. vt ibi dicitur.

h ¶ Publicare. Ut nullus possit se p ignorantiā excusare. s̄. de postu. c. j. ⁊ xvj. dist. ꝙ dicitꝭ. et xij. q. ij. q̄ ⁊ hūanis. ff. de ꝯsti. sꝫ et si. §. p̄scribere.

i ¶ Ex indulgentia. Indulgētia eni semper debet aliq̄d ꝯferre: vt h patet. ⁊ C. de thesau. l. j. lib. x. et. ff. ad munici. l. j. ⁊ ff. de leg. j. si qn̄. ⁊ ff. de vsu ⁊ habi. diuus. et potiꝰ laborandū est vt res valeat q̄ vt pereat. s̄. de fide istru. iter dilectos. ⁊. j. de ver. sig. abbate. ff. de reb. dub. quotiens. ⁊ ff. de ac. ⁊ obli. quotiēs. ⁊ ff. de reg. iur. i ꝯtrahēda: al's delusoria eēt indulgētia p̄ncipis. Ber.

Diuisio. Dudum. In prima ponitur facti narratio. In scda decisio: ibi. de cōsilio. Ab. si.

¶ Casus. Int̄ p̄orē ⁊ ꝯuētū de buten̄. ex pte vna ⁊ p̄orissam ⁊ moniales de cāpesse ex pte alia: corā iudicibꝰ q̄stio sup decimis noualiū ꝟtebat. lite pēdēte corā iudicibꝰ moniales ipetrauerūt idulgētiā sup decimis noualiū nō soluēdis. nullā de lite mota in idulgentia mētionē faciētem: p quā idulgētiā volebat repellere p̄orē ⁊ cōuētum p̄dictos a lite. dubitabāt iudices q̄d iuris esset. pa. de ꝯsilio fratrū suoꝝ decreuit iuri p̄dictoꝝ fratrū p idulgētiā illā nō faciētē mētionē de lite mota nullū p̄iudiciū gn̄ari sup decimis noualium nō soluēdis quas possidebāt tpe idulgētie a parte altera ipetrate. ¶ Nota ꝙ l'r̄e siue idulgētia sup re litigiosa impetrate de lite mota nō faciētes mētionē nō valēt: nec ipediūt ꝓcessum iudicis: qr tacita veritate sunt obtēte. Et sic nota ꝙ papa cōcedēdo alicui indulgentiā seu priuilegium non intendit alium ledere. Ber. ¶ Glo. seq. reddit rationem littere. ⁊ ar. a contrario.

k ¶ Tempore illo. Si eni possidebāt decimas illas iure suo tanq̄ sibi debitas: ꝑuilegiū super his obtētū siue indulgentia non valet que absorbet ius alterius. C. de preci. ipe. offe. quotiēs. ‡ qr contra ius est. C. eo. ti. rescripta. xxv. q. ij. rescripta. ac si lite pēdēte fuissent ipetrata quare nō valēt. sic. s̄. de testi. cām que. in auk. in me. li. non fieri sa. iussi. §. si vero. col. viij. ⁊ s̄. vt lit. penden. ca. vlti. sic priuilegiū obtētū tacita cōpositione nō valet. s̄. de deci. ex multiplici. sed sup illis de q̄bꝰ nōdū fuerāt in possessione valebūt a contrario sensu: vt sic aliquē fructū habeat ex talibꝰ indulgentijs. al's inutiles essent. vt. s̄. ca. proxi. Ber.

‡ Uide l. c. cām. statim alle. sup glo. vl. Jo. an.

a ¶ Non facientes. Vñ p surreptionē obtēte fuerũt. ꝛ talē videlz q̃ si expssa fuisset eas nō habuissent: ꝛ maxime si lederent pōr ꝛ cōuē tus. s. de rescrip. sup lris. j. de ver. sig. si qd p nouale. ꝛ ita idulgētia nō valet tacita vitate sicut nec rescriptũ. vt i. c. sup lris. sic ꝛ priuile giũ non valet: nisi faciat mētionē alterius puilegij. s. de pscrip. ve niēs. Et sic patet q̃ pa pa ꝯcedēdo indulgētiā seu puilegiũ nō intēdit aliũ ledere. vt. s. c. xxi. vbi de hoc inuenies cō cordantias.

Diuisio. Quidam. Cōmunis diuisio. Secũ da pars ibi: vex. Ab. sic. ¶ Casus. Quidā puilegiati vt tēplarij ꝛ hospitalarij quosdā recepũt i fraternitatē ipo rũ: ppt qd nolũt dyoce. epo de iurib⁹ epalibus respondere. dicit pa. q̃ q̃diu fratres isti morā faciũt in domibus suis dyoce. eos cōpellat ad iura sibi itegralit psoluēda. ¶ No. q̃ non sufficit receptio puilegiatorũ ad euitāda iura epalia nisi recepti ad puilegiatos transeant. Ber. ¶ Glo. seq. iducit tria similia ad primũ et vltimum inducit ꝯtrariũ.

b ¶ Morā. Et ita nō sufficit sola receptio nisi se quat trāslatio plena. sic xxi. q. ij. si q̃s iam translatus. Sicut nō dicitur q̃s esse de numero militũ pusq̃ sit iter eos numerat⁹. ff. de mili. testa. ex eo tpe. Et sola ratio possessionis nō est ydonea ad munera inũgēda. ff. ad municip. l. libertus. § sola. † sic ꝛ miles cōmeatu accepto si remaneat in domo sua nō habet puilegiũ. ff. ex q. cau. maio. l. miles. Arg. contra. ff. de bo. ex testa. mili. l. vna. in fi. vbi dicitur q̃ priuilegium militis habet qui nōdum peruenit ad milites.

† Textum habes de rescrip. dilect⁹. ij. i glo. ij. Jo. an.

c ¶ Persoluenda. Sic. s. eo. cum et plantare. § penulti. sic. s. eo. ex parte. ꝛ. s. de maio. ꝛ obe. p tuas. Ber.

a p eas nō faciētes[a] de hoc aliquā mentionē piudiciũ gñari. Idē.

¶ Confratres puilegiatorũ nisi se ad eos in totũ trāstulerint: ad epalia iura tenent. Capłm. xxxij.

Quidā (sicut asseris) in priuilegiatorum fraternitate recepti: nolunt tibi de iuribus episcopalibus respōdere. ¶ Verũ q̃diu huiusmodi fratres moram[b] in domib⁹ suis fecerint: eos compellere poteris ad dicta iura tibi integre persoluenda[c].

Idem arelateñ. capitulo.

¶ Quo ad priuilegium retentiōis decime semel nouale semp est nouale. Capitulum. xxxiij.

Consultatiōi vestre. b. r. q̃ terra de qua nō extat[d] memoria q̃ aliquando culta fuisset: redacta per religiosos viros nouiter ad culturam: perpetuo[e] debet quo ad immunitatem de nō soluēdis decimis noualium iure censeri. ¶ Cum alias nōnunq̃ contingeret indulgētiam[f] de noualibus plus eis dispēdij q̃ vtilitatis afferre.

Diuisio. Consultationi. Primo ponit dictũ. Scđo rōnē. Scđa ibi: cũ al's. Ab. ¶ Casus. Aliqua terra de nouo redacta est ad culturā per aliquos religiosos de noualibus decimas nō soluentes: de qua non extat memoria q̃ culta fuisset. dubitabatur an ppetuo illa dici debeat noualis quo ad decimas nō soluēdas: Rñ. pa. q̃ perpetuo terra illa debeat cēseri noualis quo ad immunitatē de decimis non soluēdis: al's contingere posset aliquādo indulgentiam de noualibus plus eis dispendij q̃ vtilitatis afferre. ¶ Nota qđ semel est nouale semp erit nouale quo ad immunitatem de decimis non soluēdis. Et sic nota hic argu. q̃ principiũ ꝯsiderādũ est. Itē argu. q̃ ex quo res semel est priuilegiata semp erit priuilegiata: quia priuilegia perpetua sunt. Ber.

d ¶ Non extat memoria ‡ j. de ver. signi. quid per nouale. ¶ Glo. seq. aperit dubitationem. et elicit duo argumenta.

‡ Alabutũ tur. s. e. tuarũ. idem in alijs casib⁹ nor. de deci. suggestũ. in j. glo. Jo. ā.

e ¶ Perpetuo debet. Sic ergo patet q̃ ex quo fuit semel nouale semp erit nouale q̃tũ ad hoc q̃ decime nō soluant de tali terra. Hec videbat forte dubitatio si post lōga tēpora que sufficerēt ad prescriptionē canonicā debet talis terra dici nouale: vt postea cēseret iure cōmuni cũ alijs vt decime postea soluerent qđ hic determinat. Et est arg. q̃ principiũ considerandũ est. s. de censi. sciētes. ꝛ. s. de elec. dudũ. in quibus de hoc. Itē arg. q̃ ex quo res est semel priuilegiata semp erit priuilegiata. Priuilegia enim ppetua sunt. xxv. q. ij. c. j. et. ij. nisi perdantur. quia illi quibus cōcessa sunt eis nō vtuntur. s. eo. accedentibus. ꝛ. c. si de terra.

Priuilegia sunt ppetua.

f ¶ Indulgentiā. Isti enī habebāt priuilegiũ de non dādis decimis noualiũ: vnde dubitabāt vtrũ lapsu tēporis redirēt illa noualia ad ius cōmune cũ alijs terris: qđ si esset ꝯtingere posset q̃ plus dispēdij ꝯsequerent ex illo nouali q̃ vtilitatis: puta p magnas expensas quas facerent in seducendo terrā illā inutilem ad culturā.

De Purgatione canonica.

Ex concilio triburieñ.

¶ Infamat⁹ fidedignus p iuramētũ se purgat: al's sec⁹. ꝛ cēsetur nō ydone⁹ enormit peccās. Ca. j.

¶ Rubrica De purgatione canonica. ¶ Supra visum est de varijs delictis tā platorũ q̃ subditorũ: verũ q2 ifamati ex delictis q̃ cōuici nō pñt debēt ꝯpelli ad se purgādũ: iō subijcit ista rubrica. Ab. ¶ De hac materia tractat. ij. q. v. p totũ. ꝛ. xv. q. v. De secunda parte tractatur. ij. q. v. § hoc autem. vsq̃ ad fi. questionis.

Cōtinuatio.

Nobilis homo / vel ingenuus[g] / si in synodo accusat⁹ crimen negauerit: si fidelem[h] eum esse sciuerit[i] cũ. xij[k]. ingenuis se expurget[l]. ¶ Si aũt antea dephensus fuerit in furto[m]: aut piurio[n] / aut falso testimonio: nō admittat ad iusiurandũ: sed ei (sicut qui ingenuus[o] non est) purgatio indicat.

Ex concilio agatheñ.

¶ Infamat⁹ tertio monit⁹ se nō corrigēs vsq̃ ad purgatiōem ab officio suspenditur. Capitulũ. ij.

Si q̃s presbyter negligēs[p] vite sue prauis exemplis mala de se suspicari permiserit: ꝛ popul⁹ ab episcopo iuramento[q] seu bāno xpianitatis[r] astrictus: infamiā eius patefecerit: certiq̃ accusatores criminis eius defuerint admoneatur[s] pmo seorsum ab episcopo: deinde sub duobus vel tribus testibus. et si nō emēdauerit[t] / episcopus cum publica icrepatione admoneat. Si vero nec sic se correxerit: ab officio suspendatur[u] vsq̃ ad cōdignam satisfactionem: ne populus fidelium in eo scandalum patiatur.

Ex concilio meldeñ.

¶ Etiā regłares purgāt se de delicto sm regulā canonicā. Ca. iij.

Diuisio. Nobilis. Due sunt ptes. Secũda ibi: si autem. Ab. sicu. ¶ Casus. Statuit ꝯciliũ triburieñ. q̃ si nobil' hō vel etiā igenu⁹ accusat⁹ fuerit i synodo ꝛ crimē negauerit: deficiēte accusatore cũ. xij. hoib⁹ igenuis se expurget si ꝺ h fuit ifamat⁹. Scđo dicit q̃ si ante fuit dephensus aut i furto: aut i piurio aut falso testimonio vlteri⁹ ad iusiurādũ nō admittatur: sed ei sicut q̃ igenuus nō est purgatio idicat. ¶ Nota q̃ dephēsus in furto piurio / aut falso testionio ad iurādũ vlteri⁹ nō admittitur. Et sic est arg. q̃ psumit ꝯ aliquē ex añcedēti vita. Itē arg. q̃ ppter crimen perditur nomē dignitatis. Ber.

g ¶ Ingenu⁹. Ingenu⁹ est q̃ stati vt nascit liber est. insti. de inge. in pn. ꝛ dr h ingenuus q̃ al's nō est nobilis: † vt differat sic ab eo q̃ dicit nobil'.

Ingenu⁹.

† Host. non placet hec lectura sm quā eadem purgatio iponet nobili et rustico libero. Est enim maior numer⁹ requirendus in nobili: lz totum sit arbitrarium. exponit ergo vel ꝓ id est siue pro et. ff. de ver. signi. sepe. Jo. and.

h ¶ Fidelem. Id est fide dignum qui de facili non deieraret. Ber.

i ¶ Sciuerit. Ipa synodus: vel al's extra synodum iudex.

k ¶ Xij. Hoc intellige si visũ fuerit iudici q̃ tot habeat: q2 numerus cōpurgandorum arbitrarius est. Ar. j. eo. ex tuarum. ꝛ. ij. q. v. omnibus.

l ¶ Expurget. Intellige de eo q̃ ē ifamat⁹. B.

m ¶ In furto. Qui enī ꝯdēnat⁹ ē vel pact⁹ de furto ifamis est. ff. de his q̃ no. ifa. furti. § pact⁹. ꝛ. l. j. q̃re vlteri⁹ ad iuramētũ nō admittit.

n ¶ Periurio. Periurus nō admittit ampli⁹ ad iurādũ. vt. vj. q. j. q̃cũq̃. xxij. q. v. paruuli. q2 psumit contra ipm ex antecedenti vita. ar. ij. q. j. in pmis. ad fi. ff. de accusa. si cui. ‡ ꝛ. ff. de re mili. nō oēs. § a barbaris. Idē est de eo q̃ falsum tulit testimoniũ qui piurus est et in tribus peccat. s. de crimi. fal. ca. j.

‡ Vide de symo. p tuas. j. super glo. et sic. Jo. and.

o ¶ Ingenu⁹ nō est. Ar. q̃ ppt crimē pdit nomē dignitatis: sicut p monachatũ amittit q̃s nobilitatē. xxvij. q. ij. scripsit. vñ priuilegio igenui gaudere nō debet q̃ igenui mores abijcit. j. de sentē. excō. in audiētia. ꝛ. s. de vi. ꝛ hone. cle. c. vl. ꝛ. s. de cle. ꝯiu. ca. penulti. ꝛ. s. de aposta. c. j. ꝛ. s. ne cle. vel mona. c. ij. expurgabit ergo se quasi seruus siue libertinus ad arbitriũ iudicis: ꝛ aliter q̃ ingenuus.

Nobilitas tollitur p monachatum.

Si quis. Suspect⁹ q̃ tertio monit⁹ se nō corrigit cũ possit / ab officio suspēdit. Ab. ¶ Cas⁹. Statuit ꝯcil'. agatheñ. vt si pbr fuerit infamatus negligēs famā suā. eps ppl'm iuramēto seu bāno xpianitatis astrigat vt eius ifamiā patefaciat: q̃ patefacta si accusator defuerit eps illũ seorsũ admoneat: et si nō correxerit adhibeat duos vel tres. ꝛ si se nō emēdauerit: eps eũ publice admoneat. et si sic nō curauerit se corrigere ab officio suspēdat vsq̃ ad debitā satisfactionē: ne ppl's i eo scādalũ patiat. ¶ Nota ordinē p istā decretalē qualiter plat⁹ ꝓcedere debeat cōtra subditũ infamatũ anteq̃ eum ab officio suspendat. Ber.

p ¶ Negligens. Qui negligit famam crudelis est. xij. q. j. nolo. et xj. q. iij. non sunt.

Famā negligēs crudelis est.

q ¶ Iuramēto. xxxv. q. vj. eps in synodo. ꝛ. s. de testi. co. pterea. B.

r ¶ Banno christianitatis. Id est sub pena fidei sue. Ber.

s ¶ Admoneatur. ij. q. j. si peccauerit.

t ¶ Si non emendauerit. Negligentiam. scilz reddens se operibus bonorum actuum vt sic suspitionem prauam depellat.

u ¶ Suspēdatur. Hic est ordo qualiter ꝓcedat cōtra ifamatũ. nō enim incipiendũ est a suspēsione / sed ordo capituli est inspiciēdus.

ar. ij. q. j. nomẽ. ⁊. lxxiiij. dist. honoratus. ⁊. xxiij. q. iiij. forte. hic ordo seruandus est vt plene dicitur. ĩ. eo. inter. Ber.

Sũmariũ Moniales. Põt sic summari ꝭm ĩtellectũ glo. Purgatio indicẽda est regłarib ꝭm tenorẽ regłe. h. d. Nã regłares iudicant nõ solũ ꝭm regulã: sꝫ etiã ꝭm canones. vt i. c. fi. de sta. regu. Ab.

Casus. Si moniales accusent libidib inseruire/vł etiã denũcient. cessãte accusatore ꝭm rłam suã se expurgẽt. Nõ q monial suspecta de icestu tenet se purgare. B.

a Ualuerit. Per testes vel p aspectũ corporis. xxvij. q. j. nec aliq.

b Erga regulã. Id est ꝭm tenorẽ regłe. † B.

† Al' ꝭm regulam q̃ hꝫ q ꝭm q̃litatẽ suspitõis idicat purgatio ⁊ taxetur numerus purgatorũ. s. de hereti. ad abolẽdã ꝭ. q̃ vero. et ij. q. v. oĩb. ꝭm Goffre. Jo. and.

Si qs de gradu. Casus. Si aliqs cleric cõuict fuerit in iudicio vel pfessus se psensisse raptorib alienar spõsar vel mediatorẽ esse a pprio gradu repellat. Et si de h verisilr ifamat fuerit canõice se expurget. Nota q pfessus in iure p conuicto habet. Itẽ cõsentiens et agẽs pari pena puniunt. Qd verũ est de psensu coopatiõis. Itẽ pena raptor alienespõse est depositio. Itẽ verisimilis suspitio inducit purgationem. Ber.

c Consensorem. Qui enĩ psẽtit q̃n vt faciẽs punit. ĩ. de sen. ex. q̃te. ⁊. xvij. q. iiij. oẽs ecclesie. et. lxxxvj. dist. faciẽtis. al's culpa. ⁊ qui crimina q̃ corrigere põt non corrigit ipse cõmittit. xxiij. q. viij. preterea.

d Prodiderit. In iudicio timore pbationis al's si occulte cõfiteret sacerdoti non repelleretur: dũmodo esset occultum. s. de symo. ex tue. Glo. seq. tractat de triplici suspitione.

Moniales si libidinib inseruire accusentur: et manifeste detegi non valuerint[a]: erga regulam[b] sue opinionis malam famã canonice purgare cogantur. Ex eodem.

Si delictum est probabile nõ idicitur purgatio: al's secus. h. d. quo ad titulum. Capitulum. iiij.

Si quis de gradu ecclesiastico raptoribus alienarũ spõsarum se cõsensorem[c] vel interuentorem manifeste prodiderit[d]: a proprio gradu repellatur. Et si verisimilibus[e] exinde suspitionibus fuerit ppulsatus: canonice se expurget.

Innocen. pa. iij. aquilegien. patriarche et mantu. episcopo.

Infamatus contra quẽ crimẽ pbari non põt debet se purgare iuramento de veritate: cõpurgatores vero de credulitate. Ca. v.

Quotiens tridẽtinus eps de symonia impetit sit vos latere non credimus: sed accusatores[f] scriptum afferẽtes testes ꝭm formã canonicam pducere nequiuerunt. s. q ecclesiã sancti Petri presbytero. P. dederit pro quattuor modijs frumenti: et. ĩ. Cõmuni fratrũ nostror consilio iudicamus: vt tertia manu sui ordinis[g] et quarta abbatum ⁊ religiosorum[h] sacerdotum de supradicta symonia debeat se purgare. Porro purgationis tenor erit huiusmodi. Episcop iurabit primũ sup sancta dei euãgelia q pro ecclesia sancti Petri presbytero. P. dãda nec ipse per se nec per submissam[i] personam: nec aliqs p eo se sciẽte precium recepit. deinde purgatores sup sancta dei euãgelia iurabunt q ipsi credunt[k] eum ver iurasse.

Alexander tertius.

Episcop parrochianũ suum infamatum compellit ad se purgandum: nisi ab eo legitime appellauerit. Capitulum. vj.

Nos inter alios: ⁊. ĩ. Quia nos. t. f. consulere voluit vtrũ episcopus parrochianũ suũ ad purgationem cogere possit? Consul. t. t. r. q si de aliquo crimine publica laborat ifamia: accusatore ⁊ testib deficientibus[l] ad purgatiõem est p ipm episcopum cõpellendus: nisi forte sup ipso ad superiorem iudicẽ duxerit appellandum. sane si appellauerit[m]: ei parebit iudicio ad cuius examen causam voluerit per ap. transferre.

Idem gaietanen. electo.

Cõpurgatores debẽt esse honesti et notũ habere eũ quẽ purgant: nec debẽt a iudice vel alio impediri. ⁊ deficiẽs in purgatione punit vt cõuict. Ca. vij.

Cum. P. mãconella pbr.

g Sui ordinis. Scilicet episcopor. Et ita est arg. q episcopalis dignitas sit ordo. xxj. dist. cleros. lxxxix. dist. ad hec. — Et sic est ordo.

h Religiosor. Nota q cõpurgatores debẽt esse bone opinionis. ita q nõ sit verisimile eos velle deierare: et ab ecclesia tolerẽtur. ĩ. eo. cũ. P. ⁊ c. cõstitutus. ⁊ q eius cõuersationẽ agnoscãt. ĩ. eo. inter.

i Submissam. Non enĩ lꝫ mihi p aliũ qd per me non licet. j. q. vij. sancimus. ff. de admini. re. ad ci. pti. l. ij. et. ff. ad senatusconsul. mace. filiũ habeo. et qui p alium facit p seipm facere videtur. ĩ. de sen. ex cõ. mulieres. ‡ et. ff. de admi. tu. ita tamẽ. ꝭ. gessisse.

‡ Et. j. ꝭ re. iur. q facit. li. vj. Jo. an.

k Credunt. Sic. ĩ. eo. ca. vlti. in fi. ⁊. s. de testi. quotiẽs. al's enĩ subiret anceps periuriũ si precise iurarẽt de alieno facto. ff. de in lit. iuran. videam. ff. re. amo. l. marcellus. Qualiter iurare debeãt q purgant dicitur. ĩ. eo. c. vlt. in fi. Ber.

Nos. Communis diuisio. Secunda pars ibi: psultatiõi. Ab. — Diuisio.

Casus. Aliqs parrochianus epi ifamat est de aliquo crimie ecclesiastico. querit vtrũ eps deficiẽtib accusatorib ⁊ testib possit illũ cõpellere ad purgationẽ prestãdã: Rñ. pa. q si de aliq crimine publica laborat ifamia deficiẽtib pdictis personis: eps põt ipm cõpellere ad purgationẽ: nisi ad supiorẽ duxerit appellãdum. et si appellauerit eius parebit iudicio ad quẽ appellauit. Nota q episcop parrochianũ suũ infamatũ potest cõpellere ad purgationẽ. Item a tali cõpulsione appellatur iusta de causa. Ber.

Glosa sequens addit casum. querit. soluit. solutioni alleg. contrarium.

Suspitio triplex est. — e Uerisimilib. Suspitio temeraria semp repellitur. ij. q. j. et pmo. † vj. q. j. oues. Uerisimilis inducit purgationẽ: vt hic. Uiolenta sufficit ad sniam. xxxij. q. j. dixit dñs. Uñ vsus. Tu suspenderis si causa pbabilis extet. Si violẽta/tenet. nõ temeraria tanget.

‡ Ubi de h. ⁊. s. de pñ. Gro. Jo. a.

Diuisio. Quotiẽs. Diuidit. Nã pmo narrat factũ. Scdo purgatiõem idicit ibi: cõi. Tertio ponit purgatiõis formã ibi: porro. Ab.

Casus. Eps tridẽtinus accusat fuit q p symoniã ecclesiã beati petri dederat petro pbro: sꝫ accusatores hoc ꝭm formã canonicã pbare nõ potuerũt. quesiuit pi̇archa aquilegien. qd esset agendũ: Rñ. pa. vt tertia manu sui ordis/⁊ q̃rta abbatũ et religiosor sacerdotũ de illa symonia se expurget. ⁊ si de h est ifamat/tenor purgationis talis ds esse. Jurabit eps sup sctã dei euangelia q p ecclia scti petri dãdo pbro. P. nec p se nec p aliã submissam psonã/nec aliqs p eo se sciẽte pciũ recepit. Cõpurgatores iurabunt q credũt eũ ver iurasse. Nota q cessante accusatore/si accusat remanet infamat: debet se purgare. Itẽ p hoĩes sui ordinis debet qs se purgare. Itẽ arbitrari est numer cõpurgator. Itẽ cõpurgatores illi opinionis esse debẽt: q nõ sit vsile eos velle deierare. Itẽ nota h formã purgatiõis faciẽde. purgãd iurabit se nõ fecisse qd obijcit ei: nec p se nec p aliũ. cõpurgatores vero iurabũt se credere illũ dicere ver. Itẽ nota q nõ licet mihi p aliũ qd p me non licet. Ber.

Glo. seq. reci. signãdo ptrariũ de. l. si plures. ⁊ dupliciter soluitur.

f Accusatores. Et sic videt q plures possint simł accusare de eodẽ crimine. ‡ s. de collu. c. j. et. ij. q. j. in pmis. sed hoc ita cõtingit de facto. sed iudex debet eligere magis ydoneũ. ff. de accusa. si plures. Uel intellige accusatores. id est delatores vel denũciatores. s. de accusa. cũ oporteat. ⁊ hoc satis videt: quia si fuissent accusatores: si nõ pbauerint puniri debẽt pena talionis: ad quã inscribere debuerũt. s. de symo. licet hely. aliter nõ admittit accusator: vt ibi. tamẽ denuncians si non probat puniri debet extraordinaria pena ad arbitriũ iudicis. s. de calũ. ca. ij. Ber.

‡ Sꝫ nũqd ecõtra vn plures accusare possit. no. lxxxj di. maximianus. et plenius. ij. q. j. phibentur. et in spec. de accu. in pn. Jo. and.

l Deficientibus. Uel etiã nullis apparẽtibus. ex quo enĩ infamat est apud bonos ⁊ graues: ⁊ si null appareat accusator cõpellẽdus est ad purgationẽ. ij. q. v. si mala. et. ĩ. eo. inter. Sed nunquid eps põt de quolibet crimie ptra parrochianũ suũ taliter pcedere? Non credo: ⁊ hoc intelligo in criminib q̃ specialiter ptinẽt ad ecclesiã. puta de heresi. s. s. de here. excõmunicam. ꝭ. adijcimus. vel de adulterio si cõsanguineus teneat consanguineã ⁊ vxorem alterius: vel nisi habeat iurisdictionẽ tẽporalẽ. al's nõ videt q de quolibet crimine hoc possit. Argu. contra. s. de iudi. nouit.

m Appellauerit. Dum tamẽ iustã habeat causam appellãdi: puta quia excedit modũ eps in purgatione: vel al's eũ grauat. s. de offi. ordi. irrefragabili. ⁊. c. licet. al's non admittit appellatio: ⁊ pcipue in huiusmodi crimine vel infamia. s. de appel. cum sit romana. in fi. ⁊ c. vt debitus.

† Et q nõ vult recipere testes notos ad pbãdũ bonã famã: sed recipit ignotos vł forsan inimicos vł viles et abiectos: vel nimiũ iquirit de q̃litate cõpurgatorũ. ꝭm Ho. Jo. and.

Cum. P. Secunda pars ibi: vt autẽ. Tertia ibi: deficiẽtem. Quarta ibi: precauens. Et est pars. c. cũ. P. s. de accusa. Ab.

Casus. Pbr petr mãconella ifamat erat de symonia: p qua fuit sibi idicta purgatio. q̃rebat q̃les testes debeat hr̃e ad ipm cõpurgãdũ: Rñ. pa. q cõpurgatores illi debẽt esse talis honestat et opiniõis: q nõ sit vsile eos odio vł amore: aut obtẽtu pecunie velle deierare: ⁊ necesse est vt vitã ⁊ pũersationẽ ei agnoscãt: quẽ purgare debẽt. In fine dicit q deficit in purgatiõe: ab officio ⁊ bñficio est pũãd. Dicit etiã q ille q recipit purgationẽ nullã maliuolẽtiã vel idignationẽ cõpurgatorib ostẽdere debet: nec impediat eos: nec ab alijs impediri pmittat. Nota q cõpurgatores debẽt esse bone fame/⁊ opinionis/⁊ vitã/⁊ pũersationẽ cõpurgãdi agnoscere debẽt. Itẽ q deficit i purgatiõe: punit tãq̃ psumptiue pũict. Itẽ pena deficiẽtis i purgatione: est depositio ab officio ⁊ bñficio. Itẽ iudex nullã maliuolẽtiã vel indignationẽ ostẽdere debet. Itẽ cõpurgatores non sunt impediendi. Ber.

a ¶ Opinionis. Sic. s. eo. quotiens. et. i. eo. constitutus. et qui vitam eius preteritam et modernam agnoscant. i. eo. inter.

† Considerato modo agendi. de accusa. accedens. ẽm Gof. Jo. an.

b ¶ Priuare. Qui deficit i pbatiõe p puicto habek: τ punitur† tñ pbatũ sit crimẽ. sic. s. de symo. de hoc. τ. c. isinuatũ. τ. i. eo. iter.

c ¶ Maliuolẽtiã. Ar. xcv. dist. esto subiect⁹. lxxxvj. di. qñ. et. ff. de offi. presi. obseruãdum.

Diuisio.

Ex tuarum. Cõmunis diuisio. Secunda ps ibi: qr ꝟo. Ab.

¶ Casus. Quidã pbr̃ H. noĩe ĩfamabak de homicidio: ppk qd eps su⁹ ab offõ sacerdotali cum suspendit. ipse q̃sdã lr̃as exhibuit añcessoris ipi⁹ epi/ i qb⁹ ptinebak q iudicio aq̃ frigide suã inocẽtiã purgauisset/ τ eps ipm absoluisset. quesitũ fuit a pa. vtrũ talis purgatio sufficiat: quia ꝟo pegria iudicia sũt ihibita. dic pa. q pdicta purgatio isufficiẽs fuit. vñ mandat pa. epo q̃tenꝰ si accusatores ydonei nõ appuerit cũ. vij. manu/ aut. v. sui ordis: debeat se purgare. q̃ prestita suspẽsionẽ sine difficultate relaxet/ et eũ boni testimõij ãnũciãs: ab ĩfamia homicidij absoluat. ¶ Nõ q sñia q̃ nulla est nõ absoluit aliquẽ nec pdẽnat: τ iter sentẽtiãdũ est. Itẽ hmõi purgatio/ scz aq̃ frigide vel feruẽtis ihibita est: et ideo p non prestita debet haberi. Ber.

d ¶ Suspẽdisses. Propter enormitatẽ delicti suspẽdik statim quis ab officio τ bñficio. s. e. iter. vbi de hoc dicik. Ber.

e ¶ Purgauisse. Hec purgatio est inhibita siue ferri cãdẽt: vel duelli: ‡ qr tales deũ tẽtare videtur. τ. ti. pri. p totũ. et. ij. q. v. mẽnã. et clerici tales purgatiões scribere non debẽt. si. ne cleri. vel mona. sñiam. τ ideo hic p nõ prestita habek.

‡ Arpanis τ casei. J. an.

f ¶ Peregrina iudicia. Id est extranea τ reprobata aliter accipik iudicium peregrinũ p iudicio nõ sui iudicis. iij. q. vj. peregrina. et. c. seq.

et. i. ¶ Purgatores illius honestatis et opinionis[a] esse volum⁹: q verisimile sit eos nolle amore vel odio seu obtentu pecunie deierare. ¶ Ut autem ydonei appareant: necesse est vt eius quem purgare debent vitã τ conuersationẽ agnoscant. ¶ Deficientem ꝟo in purgatione omni officio τ bñficio ecclesiastico priuare[b] pcures. ¶ Precauẽs q si q̃ purgãdo in sua voluerint purgatione assistere: nullam eis maliuolentiam[c] vel indignationem ostendas: nec eos ipedias: vl' ab alijs q̃tum in te est ipedire pmittas.

Lucius tertius.

¶ Absolutio facta ẽm purgatio nẽ vulgarẽ nõ tenet: τ ea nõ obstãte põt indici de nouo purgatio: τ admittik accusatio. Capl'm. vij.

Ex tuarũ intelleximus continẽtia litterarum q cum H. presbyterũ (quia infamabatur de homicidio) a sacerdotali officio suspendisses[d]: predecessoris tui litteras tulit in medium: quib⁹ apparuit eũ iudicio aque frigide suam innocẽtiam purgauisse[e]: et episcopũ suis eum litteris absoluisse. ¶ Quia vero pegrina[f] iudicia sunt inhibita: purgationem quã prestitit sufficere nõ putantes[g]: mandam⁹ quatenus si accusatores ydonei non apparuerint: vt cũ septima aut quinta manu sui ordinis (sicut expedire cognoueris) per purgationem canonicam innocẽtiã suam ostendat sibi iniungas. quã cum prestiterit/ suspensionem sine difficultate relaxes: et eum testimonij boni viri annuncians[h] ab infamia homicidij nullius cõtradictione vel appellatione obstãte absoluas[i]. I. dẽ vintoñ. epo.

¶ Sufficit q cõpurgator sit tolerat⁹ ab eccl'ia bone fame: nec de crimine suspect⁹ pdẽnat⁹. Ca. ix.

Constitutus in p̃sentia nostra. P. dyaco. et. i. ¶ Preterea illud nobis non modicam admirationem inducit: q purgationem oblatã recipere noluisti: nisi prius cõmẽdasses[k] noĩa singulorũ q̃ dictũ. P. purgare volebãt: et de nationib⁹ τ ceteris circũstantijs prius inquireres[l] diligẽter: tãq esses ordinationes facturus vt inã sic discuteres ordinãdos[m]. ¶ Sane in purgatiõib⁹ faciẽdis: cũ satis sit illis q̃ p purgãdo exhibẽt iuramẽtũ ẽm propriã pscientiã τ opinionẽ iurare q purgandus a crimine sit imunis[n]: vel q bonum exhibuit iuramentum[o]: si purgatores ab ecclesia tolerentur[p]/ et sint bone fame in suis ordinibus ministrantes: nec in iudicio pro crimine condẽnati[q]: proculdubio sunt absq̃ vllius indagine admittendi.

Innocenti⁹. iij. senoñ. archiepo.

¶ Propter magnitudinẽ criminis infamatus suspendi potest: nedũ ab officio sed etiã a beneficio donec se purgauerit. hoc primo. Et augek ppter hoc numer⁹ cõpurgatorũ. hoc scd'o. Ex causa interdũ post purgationẽ prestitã suspẽdik q̃s ad tẽpus hoc tertio. Et deficiẽs in purgatione punitur vt cõuict⁹. hoc quarto. Ca. x.

Inter sollicitudies nostras illa debet esse precipua: vt capiam⁹ vulpeculas: τ. i. ¶ Licet

contra. ff. de iureiur. si duo patroni. in fi. sed ibi cõstabat de piurio.

¶ Constitut⁹. In pma facti narratio τ rephẽsio. In scd'a puisio ibi: sane. Ab. ¶ Casus. Quidã dyacon⁹. P. noĩe ĩfamat⁹ erat de aliq̃ crimĩe eps idixit ei purgationẽ. obtulit purgatores si ue cõpurgatores epo. ipse cepit eos ita diligenk examiare/ ac si eẽt ordinationẽ factur⁹: nolens eos recipe. vñ pdict⁹ dyacon⁹ accessit ad dñm pa. sibi exponẽs p̃dicta. scribit pa. epo dicẽs q multum mirak q purgationẽ oblatã recipere noluit/ nisi pri⁹ cõmẽdasset. i. pbasset noia singlorũ vt inã sic discuteret ordinãdos. Satis eni sufficit in hmõi purgationib⁹ si purgatores sint bone fame i suis ordinib⁹ ministrãtes: τ ab eccl'ia tollerati/ nec sint i iudicio de crimĩe pdẽnati: vñ sunt admittẽdi. ¶ Nota q sufficit si cõpurgatores sint bone fame/ τ nõ pdẽnati de crimine/ nec sunt examinãdi ita districte sicut alij testes. Ber.

post purgatiõe poterat accusari. quod posset esse verũ vbi absolutio nõ sequitur purgatiõe. nam etiã si pbasset se inocẽtẽ ex q̃ absolut⁹ nõ fuisset accusari posset. vbi ꝟo post purgatiõe absoluitur sit ꝟa opinio. Lau. Jo. an.

k ¶ Cõmendasses. Id est pbasses τ examinasses psonas τ famã ipsorum. arg. ij. q. j. multi. ¶ Glo. seq. alle. vj. cõcor. vnũ p̃riũ τ vnũ simile.

l ¶ Inquireres. Nimia examinatio vel indagatio quãq̃ vitãda est. ff. de noua. doli mali. in fi. ff. man. si fideiussor. §. j. ff. q̃. mo. pig. vel hypo. sol. sicut in re corporali. §. si debitori. xxxiij. dist. fraternitatis. et. s. de dolo. c. j. τ. xl v. dist. sunt nãq̃. Ar. p̃. ff. ad. l. aql. ita vulneratus. i fi. ‡ Itẽ sikis iquisitio reprobak. s. de iudi. cũ deputati.

Examinatio nimia reprobak.

‡ Dic Hos. idagatio vtilis τ q verũ dat intellectum approbãda vt ibi perniciosa astuta/ superflua/ τ iutik reprobãda: vt i pmis tribus. si. qd dixi s̃ iudi. dilecti. J. an.

m ¶ Ordinandos. Ergo ordinãdi ita subtilik sunt examinãdi: τ indrẽdũ est de natiõe in q̃ nati sunt. scz an sint de illa dyocesi. s. de cle. pegri. c. vl. Et de natiõe. scz an legitie nati. s. ꝺ fi. p̃sby. ca. j. An sint bone fame: qr i nullo debet eorũ opinio vacillare. xxxiij. dis. layci. Et an sint criminosi. xxiiij. dist. c. vlti.

¶ Glo. seq. not. vnum ad qd inducit simile. et argu. duo.

g ¶ Nõ putãtes. Idẽ eẽt si corã iudice nõ suo se purgasset. i. e. c. pe. i fi. Vñ nota reprobatã purgatiõez nõ facere fidẽ. si. ff. de pig. ac. elegank. §. q̃ reprobos. τ. C. ne de sta. defũc. si pr̃ tu⁹. τ q̃ iurat al'r q̃ debeat: ex itegro est iurãdũ. ff. de iureiur. nõ erit. §. diu⁹. Et est h̃ ar. q si aliqs vocek ad exordinariũ iudicẽ: p h̃ qd fit ibi iterrũpik p̃scriptio. vt. l. pdicta. si pr̃. Itẽ ar. q sñia q̃ nulla est nõ liberat aliquẽm.

Purgatio reprobata fidẽ non facit.

h ¶ Annũciãs. Si. ij. q. v. hz hoc. de pse. dist. ij. ego beregari⁹. ad fi. ¶ Glo. se. q̃rit τ duas opi. ponit. ptra vltimã alleg. p̃riũ τ soluit.

i ¶ Absoluas. Quãtũ i te est: qr ifamiã facti oĩno remouere soli⁹ dei est. ar. ff. de obse. a li. τ li. pstã. l. ij. Sed nũqd post cõpurgationẽ põt accusari? Dicũt qdã q si accusatore põte se purgauit: nõ accusabit eũ postea sicut i absolutiõe seu abolitiõe: nisi i casu. ff. de preuari. l. iij. τ. ff. de accu. si cui. sec⁹ si non accusat⁹ purgek: nisi publice dictũ esset q qcũq̃ vellet ipm accusare exiret infra certũ terminũ. ij. q. j. multi. Lau. † dixit q post talẽ purgationẽ de eodẽ crimie accusari non põt: qr iusiurãdũ maiorẽ auctẽ hz q̃ res iudicata. ff. de iureiur. l. ij. Idẽ eni p iusiurãdũ psequimur qd p sñiam. ff. de iureiur. p̃s et si. §. si cũ de hereditate. qm ptor iusiurãdũ tuek. ff. co. l. iij. §. j. et publica actio. s. popularis psumik p iusiurãdũ: nisi p collusionẽ sit actũ. ff. eo. eũ qui. §. in popularibus. solũ eni deũ habet vltorẽ. C. de iureiur. l. ij. τ penã a deo expectat. C. de arbi. auk. decernimus. Arg.

† Cui⁹ fuit hec glo. idẽ Ala. et Tã. exceptis casib⁹ qui no. s. de accu. de his. Hu. dixit q sẽp

n ¶ Immunis. Id est q illa crimĩa de qb⁹ ifamat⁹ fuit nõ cõmisit sicut credũt sic dz suppleri: al's hec forma reprobari videk. i. e. c. vl.

o ¶ Juramentum. Sicut credunt: al's temere iurarent.

p ¶ Tolerentur. Et q sint bone fame: vt hic dicit. i. ca. pxi. τ. s. e. c. cũ. P. sed crimẽ ei obijci non põt postq̃ ab eccl'ia tolerak: vt a purgatiõe repellak. † sec⁹ est in illis testib⁹ q̃ ad testimoniũ inducunk. s. de testi. testimoniũ. cum suis concor.

† Idẽ Tã. Ant. Hoff. et Phi. Caueat q̃ excipiens quõ excipiat: si eni dicat ex cipio te criminosum τ ifamatũ: vl' solũ excipio te de tali crimine i fama tũ: tunc audik. τ est si. s. de accu. accedẽs. Jo. an.

¶ Glo. seq. querit et soluit.

q ¶ Cõdẽnati. Ex q̃ eni pdẽnati sũt de crimie: τ factũ est crimẽ notoriũ nõ tolerank. s. de coha. cle. τ mu. c. vl. vñ tãq̃ crimiosi a iuramẽto repellẽdi sũt. vt. s. de testi. testioniũ. Quid si i modũ exceptionis crimẽ fuerit pbatũ cõpurgatoribus: nunqd possunt repelli eo ptextu: si ex eo ifamati erãt: siue eorũ opinio grauata est? Repellãk vt i decre. pdicta testioniũ. i fi. qr debẽt eẽ bone opinionis: vt h̃ ꝺr.

Inter. Diuidik in quattuor partes vt ptz in summario. Scd'a ps ibi: attẽdẽtes. Tertia ibi: purgatiõe. Quarta ibi: q si. Ab. ¶ Casus. Decanus senoneñ. erat grauiter infamatus de heresi: ex eo q cum hereticis nimiã familiaritatẽ habebat in quadã villa. ppter qd archieps senoñ. suspẽdit ipm ab officio τ bñficio. τ q̃uis cõtra ipm null⁹ apparuerit accusator: tamẽ ex officio suo fama publica deferente voluit de hoc inquirere veritatẽ. testes sup hoc cõtra ipm decanũ recepit. postmodũ decanũ ipm cũ attestationibus

misit ad dñm papã. Ipse vero intellecto negotio ⁊ visis attestationibus scribit archiepo dicẽs. Quis ꝯstitutio eccl'iastica doceat tales ab officio tantũ vsq̧ ad purgationẽ canonicã suspẽdẽdos: qꝛ tamen ipm a beneficio ꝓpter enormitatẽ criminis suspendit: non vult improbare: nec etiã illud iprobat ꝙ testes ex officio suo cõtra ipm decanũ recepit: licꝫ nullus cõparuerit accusator. pa. vero ꝯsiderãs vulgatã infamiã et graue scandalũ/ et vehemẽtem suspitionem ex dictis testiũ cõtra ipm obortam cũ ꝓpter eorum q̃libet ei eẽt purgatio indicenda. purgationẽ xiiij. manus sui ordinis indixit eidem: remittendo ipm ad archiepm vt ibi purgetur vbi noscit̃ infamatus. mãdans archiepiscopo quatenus adiunctis sibi duobus episcopis purgationem ei indictã recipiat. et q̃ ad ipm purgandũ accesserint sint catholici ⁊ vita probati qui conuersationẽ eius et vitã agnouerint preteritã et presẽtem: qua recepta beneficiũ sibi restituat: ab officio tamẽ maneat suspẽsus propter familiaritatem: quã habuit cũ hereticis donec scandalum sopiatur: hereticorũ familiaritate publice abiurata. et iniũgat eidem vt in p̃dicta villa ⁊ alijs circũpositis profitea̧t ⁊ predicet fidem catholicam et detestetur hereticam prauitatem: taliter deinceps vitam suã bonis informet operib⁹ vt infamia conuertatur in famam/ et omne scandalum tollatur. ꝙ si forte in purgatione defecerit: et ab officio et beneficio depositus ad agendã penitẽtiã in arctũ monasteriũ detrudatur. ¶ Nota ꝙ cum aliquis est infamatus nõ debet statim suspendi ab officio et beneficio sed ab officio tantũ vbi multũ sit infamatus. Item ex officio suo iudex ꝓcedere potest contra infamatũ ad inq̃rendũ sup quo est infamatus. Itẽ numerus compurgatoꝝ est arbitrari⁹. Item vbi quis est infamatus ibi debet purgare se. Item qui alium compurgat debet esse bone fame et agnoscere debet vitam et conuersationẽ compurgandi preteritam et presentẽ. Item qui deficit in purgatione heresis depositus ab officio et beneficio detrudi debet in monasteriũ ad penitentiã peragendã. Ber.

[a] ¶ Constitutio. Que dicit ꝙ infamati deficiẽte accusatore admonitione premissa si se nõ corrigãt ab officio suspẽdant̃. ij. q. v. p̃sbyter. si. s̃. eo. c. ij. Unde no. quis sit modus procedẽdi in purgatione indicenda. Si quis clericus apud iudicem sit infamatus/ prefigat eps terminũ accusare volẽtibus: et si aliquis comparuerit/ audiatur. ij. q. v. oĩbus. ⁊. xv. q. v. c. j. et si conuincatur/ canonice puniatur vt ibi. Si non appareat accusator: moneat ipsum ſm qð dicitur. s̃. eo. ca. ij. et si se non corrigit/ tũc suspendat̃: vt ibi dicit̃. ⁊. xxiij. q. iiij. forte. et. lxxiiij. dist. honoratus. et sic intelligit̃ qð dicit̃ hic tales ab officio tm̃ ⁊c̃. et sic intelligit Io. illud ca. ij. q. v. p̃sbyter. tamẽ si mala fama illi⁹ crebrescit põt eps inquisitionẽ ex officio suo contra illũ facere† . s̃. de accu. qualiter ⁊ quãdo. vbi plene dicit̃ de inq̃sitione. et. lxxxvj. dist. si q̃d vero. ⁊ ita cũ a ꝯtumacia icipit taliter ꝓcedere debet p̃lat⁹. vt. s̃. e. c. ij. Qñq̧ tñ ꝓpter enormitatẽ delicti et scãdalũ et infamiã magnã inde ortã statim põt epus ipm suspendere ab officio et beneficio vt hic factũ fuit. ij. q. v. sup cã. ⁊ sic põt etiã intelligi. c. illud pbr̃ si. ⁊ hoc innuit bene lr̃a illi⁹. et Hugo sic intelligit illud. cũ vero incipit eps a crimine ꝓcedere contra aliquẽ seruabit illud qð dicitur. s̃. de iudi. cũ nõ ab homine.

¶ Glo. se. ar. conuictũ in modũ exceptionis ⁊c̃.

[b] ¶ Obortã. Ar. ꝙ ille cui ꝓbat̃ crimẽ i modũ exceptiõis debeat se purgare si inde remaneat ifamat⁹. vñ nõ poterat ꝓmoueri añ purgationẽ. s̃. de test. testioniũ. ar. lꝫ eẽ exceptio nõ ifamat. s̃. de or. cog. cũ dilectus. in fi. tñ sigillat opinionẽ infamati. ff. de doli excep. apð celsũ. §. aduersus.† ⁊ opinio ordinãdi i nullo vacillare debet. xxxiij. di. laici. ar. s̃. de excep. deniq̧.

[c] ¶ Seruantes. In numero quartedecime man⁹ q̃ tamẽ rigorẽ vt statim submittit molit̃ i eo ꝙ respectu cuiusq̧ p̃dictorũ indicere poterat septimam manũ. ar. s̃. e. ex tuarũ. et. c. quotiẽs. et sic essent cõpurgatores. xxj. ſm Ho. Io. an.

Purgatõ sub q̃ modo est indicenda.

† Etiam si vellꝫ se purgare. vt no. ij. q. v. habꝫ hoc ꝓpriũ. in. j. glo. Io. and.

[a] ergo ecclesiastica constitutio[a] tales ab officio tantũ vsq̧ ad purgationem canonicam doceat suspendendos: quia tamẽ eũ etiãꝫ a beneficio propter immanitatẽ criminis suspẽdisti nolum⁹ iprobare. Nec illud etiã iprobamus: ꝙ licet cõtra eũ nullus accusator legitim⁹ appareret: ex officiõ tuo tamẽ (fama publica deferẽte) voluisti plenius inquirere veritatẽ. ¶ Attendentes autẽ vulgatã infamiã: graue scãdalũ: ⁊ vehemẽtem suspitionem ex testium dictis obortã[b]: q̃ cõtra decanũ facere videbantur: cũ propter eoꝝ quodlibet ei esset purgatio indicenda: ⁊ seruãtes[c] iusticiã ⁊ mollientes[d] rigorẽ: purgationem ei. xiiij. manu[e] sui ordinis duxim⁹ indicendã. Ipm igitur ad te remittentes vt ibi purget̃ vbi noscitur[f] infamat⁹. man. quatenus accitis tecũ niuernen. ⁊ parisien. epis indictã ei purgationẽ accipias. Ita tamẽ vt qui ad ei⁹ purgationem ꝓcesserint cõprobandã/ sint fide catholici et vita probati: qui cõuersationẽ et vitã ipsius non tã moderno[g] tẽpore nouerint ꝙ̃ transacto. ¶ Purgatione vero recepta beneficiũ ei restituere nõ postponas. In penã autẽ familiaritatis[h] illi⁹ quã cũ hereticis sciẽter habuisse dinoscit̃: eũ ab offõ volum⁹ manere suspẽsum: donec scãdalũ sopiat̃: ita tñ vt publice familiaritatẽ hereticorũ abiuret[i]. Precipias insup ei districte: vt i p̃dicta ⁊ alijs villis circũpositis profitea̧t et p̃dicet fidẽ catholicã: ac confundat et detestet̃ hereticam prauitatẽ: sic deinceps vitam suam bonis adornans operibus: vt infamia ꝯuertat̃ in bonã famam: ⁊ omne scandalum ⁊ suspitio de catholicorũ mẽtib⁹ deleat̃. ¶ Qꝫ si forsã in purgatione defecerit: eũ eccl'astice disciplię mucrone ꝓcellas: ⁊ ab officio et beneficio depositum: ad agendã pniam in arctũ monasteriũ[k] detrudere nõ omittas. Idem abbati sancti dyonisij et presbytero sancti martini.

¶ Breue est nec pt alit̃ sũmari.

Cum dilect⁹: ⁊. j. Ca. xj.

¶ Illud autẽ vos attẽdere volumus ⁊ mandamus: vt tales ad purgationem admittantur persone que vicine[l] sint ⁊ honeste[m]. Idem.

¶ Si infamia ortum nõ habet ex probabilibus coniecturis nõ est de necessitate indicenda purgatio: potest tamen indici ad instantiã purgãdi. Cap. xij.

Cum in iuuentute sua: ⁊. j.

[d] ¶ Mollictes. Iudex eni dꝫ hr̃e miam ⁊ rigorẽ. xlv. di. disciplina. ⁊. c. sunt nãq̧. ⁊. c. vera.

¶ Glo. se. ponit v̾sus de numero cõpurgatorũ.

[e] ¶ Xiiij. manu. Hic excedit nũer⁹ ꝯpurgatoꝝ ꝓpter imanitatẽ criminis. Arbitrari⁹ eni ẽ talis numer⁹. ij. q. v. pbr̃ si. et diminuit̃ qñq̧ i epo. j. eo. cũ in iuuẽtute. ad fi. et habito respectu ad criminis enormitatẽ‡ indicẽda est purgatio: qñq̧ cũ plurib⁹ qñq̧ cũ paucioribus: ſm qð visũ fuerit iponẽti. Ordinaria purgatio consueuit notari q̃busdam v̾sib⁹. Põtificem parium manus expurget duodena Quita sacerdotẽ: leuitã tertia pena. Maior maiori: minor est adhibenda miori. Quẽ plebs accusat purgabit̃ i manifesto. Quẽ chorus: ante chorũ sua sit purgatio presto.

[f] ¶ Noscit̃. ij. q. j. si peccauerit. ⁊. q. v. mẽnam. xxxiij. di. illud. et. s̃. de elec. postq̃. xv. q. v. ð crimine. ⁊. C. vbi de cri. agi opor. aut̃. q̃ in ꝓuincia.

[g] ¶ Moderno. Qꝛ debẽt esse vicini ⁊ noti. j. c. pxi. et. s̃. e. ex tuarũ. constitut⁹. et. c. cũ. p.

[h] ¶ Familiaritat. Ex qua orta fuit infamia ꝯ eũ. si. xxxiiij. di. quorũdã. et. s̃. de accu. nulli. et. j. eo. cũ in iuuẽtute. Et est ar. ꝙ p̃sumitur cõtra aliquẽ vel de aliquo ex societate.

¶ Glosa sequens ponit quattuor similia.

[i] ¶ Abiuret. Qui eni est infamat⁹ de h̃ crimĩe purgat̃e se dꝫ iuxta ꝯsiderationẽ epi. s̃. de here. excõicam⁹. §. q̃ aũt. merito iste dꝫ abiurare familiaritatẽ ex q̃ fuit infamat⁹. In q̃busdã eni casib⁹ tenet̃ q̃s iurare se similia nõ facturũ: sicut quilibet absoluẽd⁹. xj. q. iij. cũ aliq̃s. et. j. de sen. excõ. ex tenore. Itẽ incẽdiarius. xxiij. q. vlt. pessimã. et heretic⁹ ꝓut hic dꝛ. ⁊. j. q. vij. quotiẽs. et de cõse. di. ij. ego berẽgari⁹. ⁊ in quolibet nefando crimine. xij. q. ij. de viro. Io.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

[k] ¶ In arctũ monasteriũ. Immo vr̃ ꝙ ðposit⁹ tradi dꝫ curie secularis. s̃. de here. ad abolendã. §. j. j. rñ. et. c. excõicamus. §. dãnati. Quare ḡ iste nõ tradit̃ curie degradat⁹/ cũ deficiẽs in purgatione ꝓ ꝯdẽnato habeat̃? Rñdeo p̃sumptio eni ista lꝫ sufficiẽs sit ad priuationẽ officij ⁊ bñficij ⁊ etiã depositionẽ: nõ dꝫ propterea tradi curie seculari: qꝛ directe cõdẽnat⁹ nõ est: sed p̃sumptiue. Et ꝯ̃ria loquũtur cũ aliq̃s cõdẽnat⁹ est vere nõ p̃sumptiue: huic eni nõ fuit ꝓbatũ ꝙ sit heretic⁹ ver⁹: sꝫ ꝙ hẽbat familiaritatẽ cũ eis. vñ ꝓpter hmõi p̃sumptiones nõ debuit taliter dãnari. ar. s̃. de p̃sump. lr̃as. Et dãnati v̾ de heresi si redire nolũt i ꝑpetuũ carcerẽ detrudunt̃. s̃. de here. c. pe. §. pe. q̃b⁹ iste ꝯparat̃ quo ad penã quodãmodo.

Cum dilectus. Casus patet. ¶ Nota ꝙ persone compurgatorũ debent esse vicine ⁊ honeste. B.

[l] ¶ Vicine. Ex h̃ p̃sumit̃ ꝙ ei⁹ vitã ⁊ ꝯuersationẽ agnoscãt. s̃. de p̃sump. q̃sdã. ⁊. c. q̃to. nõ eni idone⁹ ẽ q̃ factũ igrat†. s̃. de iur. cal. in pertractãdis.

[m] ¶ Honeste. Et sufficit ꝙ ab eccclesia tolerentur: nec sint de crimine cõdẽnati. s̃. eo. constitutus. B.

Cum i iuuẽtute. Nõ semp ꝓpter infamiã est indicenda purgatio: põt tñ qñq̧ indici etiã vbi nõ est indicẽda ad instãtiã purgãdi. h. d. Vel aliter et meli⁹: ⁊ sic vt in rubro. Et est casus no. ſm istũ intellectũ. Diuidit̃. Pria ps narrat factũ ⁊ petitionem ꝓcuratoris. Secunda petitionẽ iprobat. Tertia petitionẽ cũ quadã ꝓtestatione admittit. Secunda ibi: vñ. Tertia ibi: ceterũ. Ab.

† Cõtra parẽtes vl̾ patronos non ꝯpetit exceptio doli vl̾ alia q̃ apud bonos mores opinionem illoꝝ sugillet. io. ã.

Purgatio cum q̃t manib⁹ fieri debet.

‡ Dicit ho. dici posse ꝙ hic nõ solũ cõsideratur crimis enormitas: sꝫ ẽt tria hic expressa. de q̃bus dixi. s̃. v. seruãtes Io. and.

† Unde dicebat Vin. ꝙ purgatores ðbebãt esse tales q̃ fuissent i loco tempore cõmissi delicti eadem ratione. Io. and.

¶ Quia vero pr̃ filiũ quẽ diligit corrigit[a]. nos quinclieñ. ep̃o per l̃ras nr̃as ad maiorem cautelam iiũximus vt ab illius[b] familiaritate cessãdo taliter se haberet ꝙ sinistra de ipso suspitio nõ possit haberi: sꝫ iimic⁹ hõ rescriptũ litteraꝝ surripiẽs apð regẽ ⁊ regni magnates ip̃m neq̇ter publicauit: vt sic deberet ãpli⁹ infamari. ¶ Unde nos tãtã emuloꝝ nequitiã attendentes lꝫ pulsati fuerimus multotiẽs cõtra eum: nũq̃ tñ aduersus ip̃m potuim⁹ cõmoueri: sciẽtes ꝙ dictũ vnius facile seq̇tur[c] multitudo. vbi[d] vero idẽ ep̃s ad strigoñ. metropolim extitit postulatus: quidã q̇ sup ipsa postulatione aduersabãtur eidẽ: vt ꝓmotionẽ ipsius facilius ipedirent: illi⁹ criminationis carbones reaccẽdere sunt moliti. vnde q̇dã ꝓcurator ipsius de consilio amicorũ suoꝝ q̇ sup hoc bonum zelũ habebãt: sed nõ ₰m sciẽtiam cepit cũ instantia postulare[e] quatenus eidẽ episcopo purgationẽ canonicã facerem⁹ indici: vt suã innocẽtiã demõstraret. Nos aũt postulatiõem hm̃õi min⁹ ꝓuidã reputãtes. ꝓcuratorẽ ip̃m ab ea semper voluimus reuocare: et. ĩ. ¶ Ceterũ qꝛ ꝓcurator istabat cõpulsi fuim⁹ (non iuris necessitate sed importunitate[f] petẽtis) vt ꝑ vos ei purgatiõem canonicã cũ duob⁹ abbatib⁹ mãdaremus indici: q̃uis fuerim⁹ protestati ꝙ ex alia † cã talis petitio min⁹ ꝓuide tũc fiebat: quia strigon. ecclesie suffraganei vix eo tempore purgarent eũdẽ/ qui in facto postulationis cõtradicebãt eidem. Et suffraganei coloceñ. ecclesie ip̃m minime tũc purgarẽt[g]: quia inter eũ et coloceñ. archiep̃m de strigon. metropoli. contẽtio vertebatur: vnde cum non sint[h] alij pontifices in vngaria: merito videbatur ꝙ per ep̃os regni sui nõ posset in illo articulo se purgare. Idem tironeñ. archiepiscopo.

¶ Compurgator iurat de credulitate. Cap. xiij.

De testib⁹: et. ĩ. ¶ Illi vero qui ad purgandã alicui⁹ ifamiã inducunt: id solũ tenent iuramẽto firmare ꝙ veritatẽ credũt[i] eũ dicẽ q̇ purgat. Idẽ floreñ. ep̃o.

¶ Infamat⁹ sup defectu natalium nõ debet ꝓmoueri nisi prius se purget. Capitulũ. xiiij.

Accedẽs ad p̃ntiã nostrã T. dyaco. hũili nobis isinuatione mõstrauit ꝙ cũ a suis emulis diceret ꝙ esset fili⁹ sacerdotis: tu eum nec ꝓmouere voluisti[k]/ nec permisisti ab alio promoueri. ¶ Quocirca mãdamus q̃ten⁹ si publice fuerit nota respsus: ⁊ de ipsa tibi legitime ꝯstare nõ poterit: purgatiõe[l] ab ipso recepta ip̃sum nõ differas ꝑpter hoc ad sacerdotis officiũ promouere: qꝛ ⁊ si nõ sit nota delicti[m]: est tñ nota defect⁹ ipedientis ad sacros ordines ꝓmouendũ. Idẽ eugeñ. abbati et scholastico mutiñ.

¶ Casus. Episcopus quinclieñ. ecclesie dicebatur habere immoderatam familiaritatẽ cum quadã nepte sua: propter qð rex vngarie sepe scripserat dño pa. vt illũ de vngarica ecclesia remoueret. vnde pa. scripsit cuidã ep̃o vt sup hoc caute inquireret a coepiscopis vngarie/ et ipsi postmodũ rescripserãt dño pa. ꝙ bonũ virũ/ et honeste cõuersatiõis eũ esse credebant/ ꝑsonam ipsius multipliciter cõmẽdãtes: sed qꝛ pater filiũ quẽ diligit corripit: ad maiorẽ cautelã dñs pa. mãdauit eidẽ episcopo vt ab illi⁹ familiaritate talit cessaret ꝙ sinistra suspitio de ip̃o haberi nõ posset. Sed q̇dã malus homo rescriptũ illaꝝ litteraꝝ subripuit/ ⁊ apud regẽ ⁊ alios magnates ip̃m neq̇ter publicauit vt magis infamaret. Sed pa. lꝫ pulsatus fuerit multotiẽs cõtra ip̃m: tamẽ aduersus eum voluit commoueri: sciẽs ꝙ facile dictũ seq̇tur mltitudo. postea vero cũ dictus ep̃s ad strigonieñ. metropoli extitit postulat⁹: q̇dã q̇ aduersabant eidẽ vt ꝓmotionẽ impedirẽt ipius: ceperũt ip̃m iteꝝ ifamare. vnde ipse de quorũdã amicoꝝ suoꝝ cõsilio quẽdã ꝓcuratorẽ ad curiã destinauit: postulãs a dño pa. quatenus purgationẽ canonicã faceret ei idici ad suã inocẽtiã ostẽdendã. pa. postulationẽ illã reputãs minus ꝓuidã ab ea ip̃m sepe reuocare voluit. Sꝫ qꝛ ꝓcurator istabat. pa. mãdauit purgationem eidẽ indici cũ duob⁹ abbatibus: q̃uis ꝓtestat⁹ fuerit ꝙ ex alia causa talis petitio iprouide tũc fiebat: quia suffraganei strigonieñ. eccl̃ie vix eo tẽpore purgarent eũdẽ q̇ in facto postulationis cõtradicebãt eidẽ/ ⁊ suffraganei coloceñ. ecclesie ip̃m tũc nõ purgarẽt cũ inter ipsum et coloceñ. archiep̃m de strigonieñ. metropoli q̃stio verteret. vnde cũ nõ sint alij pontifices in vngaria merito videbatur ꝙ ꝑ ep̃m regni sui super illo articulo sepe purgare se nõ posset. ¶ Nota ꝙ pater diligit filiũ quẽ corripit. Itẽ non debet q̇s habere immoderatã familiaritatẽ cũ aliqua etiã ꝯsanguinea vnde suspitio possit haberi. Itẽ facile dictũ siue leue sequit multitudo: quia ꝓnior est humana natura ad malũ q̃ ad bonum. Itẽ per importunitatẽ etiã nõ ꝯcedẽda cõcedunt. Item q̇ aliũ cõpurgãt: debẽt esse vicini illius ⁊ eiusdẽ dyoce. siue ꝓuincie vt eũ cognoscãt. Item ex causa admittũtur ad purgationẽ alicuius inferioris ordinis: cum al̃as de iure eiusdem ordinis esse debeant. Ber.

† ar. ılla.

a ¶ Corrigit. v. q. v. non osculatur. xxiij. q. v. non putes.

b ¶ Ab illius. Scꝫ neptis sue cũ q̃ dicebat dormiuisse. s̃. de p̃sump. cũ in iuuẽtute. q̇ est pars isti⁹. ⁊ hec ꝯtinuat ad finẽ illius. Ber.

c ¶ Sequitur. Quia ꝓnior est ad malũ q̃ ad bonũ omnis etas ab adolescẽtia. xij. q. j. omnis. ⁊ humana natura facile ꝓlabit ad delicta. in aut. de mona. § si quis. circa fi. col. j.

d ¶ Ubi. Id est postq̃. † Ber.

¶ Glo. seq. obijcit ⁊ tripliciter respondet.

e ¶ Postulare. Sed qualiter potuit hoc postulare cũ ei hoc non fuerit iniunctũ: et ꝓcurator non possit deferre iuramentũ nisi specialiter sit ei hoc mandatũ. ff. de iureiur. iusiurandũ. § vlti. Dominus non tenebatur ratum habere factũ ꝓcuratoris: ₰m ꝙ papa hic innuit ex eo ꝙ dicit: nõ iuris necessitate. Uel potest dici ꝙ nõ excedit mandatum si facit qð est vicinum mãdato. s̃. de elec. in causis. ff. iudi. sol. iam tamen. § vlti. Uel dicas ꝙ procurator ad hoc mandatum habebat prout satis colligitur ex ipsa littera.

† Cõcor. de elec. vbi periculm. § pe. li. vj. ⁊ s̃. de sacra vnc. ca. vno. ℣. vñ. Jo. an.

f ¶ Importunitate. Si. de pe. dist. j. importuna. C. de pe. bo. subla. l. j. lib. x. † Ber.

g ¶ Tunc purgarent. Presumit ergo ꝙ suffraganei partẽ sui metropolitani foueãt quo ad ea que spectant ad honorem ipsi⁹ vnde possunt recusari in factis ipsius. s̃. vt lit. nõ cõtest. accedens.

† Propter inuerecundam importunitatem petentium p̃riceps nõ concedẽda concedit. Jo. and.

¶ Glo. seq. notat casum quo sine socijs ⁊c̃.

h ¶ Non sint. Notabile est ꝙ aliquis per seip̃m possit purgari sine aliq̇bus sui ordinis: si oẽs alij sunt inimici eius q̇ sunt sui ordinis. ar. ij. q. v. si legitimi. et tunc cuꝫ alijs inferioris ordinis põt se purgare: et etiam cũ laicis si clerici deficerent ex eadẽ causa. ar. ij. q. v. omnibus. et etiã cũ feminis. arg. xviij. q. ij. in decima. Joh.

De testib⁹. ¶ Casus. Queritur hic quid cõpurgatores debeant iurare. Et rñ. ꝙ hꝫ solum ꝙ credebant. s. ꝙ credãt eũ veritatem dicere qui purgat. ¶ No. ꝙ cõpurgatores iurare debent de credulitate/ ⁊ ita iuramentũ compurgatorũ/ et iuramentum calũnie vidẽtur similia. Itẽ nõ debet quis compelli subire anceps iuramentum. Ber.

i ¶ Credunt. Sic. ĩ. eo. c. vlti. i fi. s̃. eo. quotiẽs. ⁊. s̃. de testi. quotiẽs. al̃s anceps subirẽt periuriũ ad qð nemo cõpellit. ff. de in li. iur. videam⁹. ⁜ et. ff. re. amo. marcellus. qð esset si de facto alterius precise iurarent vt ibi. et sic iuratur de credulitate in iuramẽto calũnie. C. de iura. cal. l. ij. § qð obseruari. in fi. sic et alibi: vbi fertur testimoniũ de auditu. ff. de proba. si arbiter.

⁜ Hanc ⁊ sequẽtẽ vide de iura. cal. i pertractãdis. sup. iiij glo. Jo. an.

Accedẽs. Primo ponitur ꝯquestio. Scðo ꝓuisio ibi: Quocirca. Ab. sic. ¶ Casus. Quidã dyacon⁹. T. nomine dñ vellet in pbr̃m promoueri: quidã emuli sui dixerũt illum esse filiũ sacerdotis: ꝑpter qð dyoc. ip̃m noluit ꝓmouere: nec ꝑmisit illũ ab alio ꝓmoueri. vnde ille dyaconus ad dñm pa. accedens predicta eidẽ exposuit. mandat pa. ep̃o quaten⁹ si de hoc est publice infamat⁹ ⁊ de ipsa infamia ꝯstare nõ poterit: purgationẽ ab ip̃o recipiat et ip̃m ꝓmoueat ad officiũ sacerdotis: qꝛ et si nõ sit nota delicti: tamẽ est nota defect⁹ impediẽtis ad sacros ordines promouendũ. ¶ Nota ꝙ infamatus qui non sit legitimus nõ debet ad sacros ordines ꝓmoueri: nisi prius se purgauerit. Itẽ non legitime nati de iure cõi non debẽt ad sacros ordines promoueri. quia et si irregularitas illa nõ sit nota delicti: est tamẽ nota defectus. Ber.

k ¶ Uoluisti. Sic. s̃. de testi. super eo. et. s̃. de spon. preterea. ff. de ri. nup. adoptiuus. § seruiles. in fi.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

l ¶ Purgatione. Et quomodo purgabit se ꝙ non sit filius sacerdotis: quia negatiua probari nõ potest directe: et preterea tale est factũ qð probari non põt. ff. de cõdi. ⁊ demon l. lucius. Rñdeo hoc indirecte probabit. s. ꝙ fuerit filius talis laici et vxoris eiusdẽ quã pro legitima tenebat: et hoc notum et publicum erat: et sic probabit se non fuisse filium sacerdotis. Item eo ipso ꝙ probat se filium vxoris tue quã tu tenes pro vxore probabit se filium tuum esse. ar. ff. de in ius vo. quia mater. Et sic purgatur aliquis non solũ a crimine: sed etiã ab irregularitate vt pꝫ hic. ⁜ et laici etiã se purgent. s̃. eo. nos inter. ⁊ etiã femine. s̃. e. moniales. bene põt etiã iurari sup conditione persone. ff. de iureiur. l. iij. § j.

Filium sacerdotis nõ eẽ qualiter põt se q̇s ꝓbare.

⁜ Et. s̃. de aposta. c. iij vbi quis se purg[illegible] ab irreg[illegible]tate [illegible] sie. ad [illegible] de testi. [illegible] l̃ris. Jo. an.

m ¶ Nota delicti. Quia nõ est culpa ei⁹ qui gignitur: sed qui generat. lvj. dist. nasci de adulterio.

Diuisio. Cum dilectis. In pma parte ponit auditoris datio. In secunda actoris petitio. In tertia rei rn̄sio. In qrta diffinitio. Scda ibi: cūqꝫ idē. Tertia ibi: dict⁹ vo. Quarta ibi: his igit. Ab. si.

Casus. Inter. H. pbr̄m ex vna parte ꝛ. O. clericū ex altera sup qbusdā ecclesijs qstio vtebat ꝑ q̄ dict⁹. H. pbr̄. et. G. ꝓcurator. O. clerici ad se. ap. accesserūt. ꝓcurator ipius. O. ꝓposuit ꝙ cū dict⁹ pbr̄ eēt publice ifamat⁹ sup crimie icestus: eps̄ constācieñ. ordiari⁹ eius ei purgationē indixit. qui cū se purgare nō posset ecclesijs suis fuit ꝑ sentētiā destitut⁹: ſꝫ ipse nihilomin⁹ eas ꝑ violentiā detiebat. postmodū cū idē pbr̄ vxorē cuiusdā ꝯsanguinei sui publice detineret: qdā clerici ꝯtra ipm sup h ad qsdā iudices lr̄as ipetrarūt: ꝯtinētes vt dict⁹ pbr̄ super crimie adulterij / et icest⁹ se purgare nō posset: ipm pena debita castigarēt. ꝛ cū eis ꝯstitisset qđ idē pbr̄ ꝓ eo ꝙ in purgatiōe defecerat: ab eṗo fuerat ꝯdēnat⁹: ipꝫ tanqꝫ ꝯtumacē p̄dictis ecclesijs ꝓuauerūt: maxime cū de crimie adulterij ꝛ icest⁹ tāqꝫ de notorio ꝯstitisset eisdē: mādantes abbati sc̄ti galli ad quem bn̄ficiorꝫ collatio ꝑtinebat: vt bn̄ficia illa ꝯferret q̄ contulit illa. O. clerico supradicto. vn̄ petebat sup illis dicto pbr̄o iponi silētiū ꝛ ipi. O. tradi possessionē illorꝫ beneficiorꝫ. Ex aduerso dictus pbr̄ rn̄dit ꝙ processus iudicū p̄dictorꝫ debebat merito retractari: cū lite nō ꝯtestata ꝓcesserūt ꝯtra ipm. adijciēs etiam ꝙ purgationē indictā sibi ab electo ꝯstācieñ. curauerit exhibere. Sꝫ ei rn̄debat ꝙ talis purgatio nō valebat cum iudicio pēdēte corā delegatis ordinari⁹ nō debebat idicere purgationē ifamato / ꝛ ita tāqꝫ corā nō suo iudice facta dicit. his ꝛ alijs diligēter auditis ꝛ itellectis licet lr̄e delegatorū iudicū dn̄o pa. ostense non fuerint / vel trāſcriptū ipsarꝫ tā ex tenore relatiōis ipsorꝫ iudicū quā ꝓcurator p̄dict⁹ exhibuit dn̄o pa. cōstitit euidēter ꝙ iudices illi ꝓcesserūt iuris ordie p̄termisso. vnde pa. processum illorꝫ et cōcessionē ecclesiarꝫ a p̄dicto abbate factā retractauit. precipue qꝛ relatio iudicū ꝯtinebat repugnātia ꝛ aduersa. Dicebatur enī ꝙ crimen eiusdē pbr̄i adeo notoriū erat ꝙ null⁹ locus inficiatiōi erat: ꝛ tn̄ p̄mittit ibidē ꝙ eidē pbr̄o terminū ꝑemptoriū assignarūt i quo se purgaret si posset. Si enī crimē erat notoriū non erat illi purgatio idicēda: ſꝫ i eū sn̄ia ꝓferēda. Si vo nullus apparuerit accusator / ꝛ sup p̄dictis crimib⁹ apud bonos ꝛ graues fuerit ifamat⁹: purgatio canonica idicat eidē: nō obstāte ꝙ corā p̄dicto electo dr̄ se purgasse. qꝛ pēdēte iudicio corā delegatis non debuit ordinarius purgationē indicere ifamato. ¶ Nota ꝙ lite nō cōtestata nō tenet ꝓcessus. Itē si nō valet destitutio nec istitutio facta in locū destitutorū. Itē si nō valet p̄ncipale nec accessoriū. Item scripture ꝯtraria ꝯtinēti nō adhibet fides: ꝛ ita ꝯtraria allegans non est audiēdus. Itē cū crimē notoriū est: nō est indicenda purgatio / sed ꝯdēnationis ferēda sentētia: ꝛ ita in notorijs necessaria est sentētia. Itē si aliqs est ifamat⁹ apud bonos ꝛ graues deficiēte accusatore debet se purgare. Itē purgatio corā non suo iudice prestita nō tenet: vnde iterū debet se purgare. Et ita cā cōmissa alicui delegato exempta est ab ordinario: ita ꝙ de illa vlterius ca pendēte coram delegato intromittere se non potest. Ber.

Sup notorio crimie nō est idicenda purgatio: et pēdēte cā sup crimib⁹ corā pape delegato: purgatio ab ordiario super eis recepta non tenet. Capitulum. xv.

Cum dilectis filijs. H. p̄sbytero. ꝛ G. ꝓcuratori. O. clerici. T. capellanū nr̄z ꝯcesserim⁹ auditorē: idē ꝓcurator ꝓposuit ꝙ cū dict⁹ pbr̄ sup icest⁹ crimine fuisset publice infamatus. ꝯstañ. eṗs ordiari⁹ iudex ei purgationē idixit. q̄ cū se purgare nequisset: ab ipso fuit suis ecclesijs sn̄ialit destitutus[a]: qs ipē nihilominus detinuit ꝑ violentiā occupatas. ¶ Cūqꝫ idē pbr̄ cuiusdā consanguinei sui vxorē publice detineret: ad petitionē plebani de ponte ꝛ quorūdā aliorꝫ clericorꝫ constantieñ. dyoce. iudicib⁹ dicimur lr̄as destinasse: vt si dict⁹ pbr̄ super crimine adulterij et incestus corā ipsis se purgare non posset: ipsum pena[b] debita castigarēt: q̄ cū cōstitisset eisdē ꝙ idē pbr̄ pro eo ꝙ in purgatione defecerat ab eṗo memorato fuerat cōdēnat⁹: ipm vtpote contumacem[c] predictis ecclesijs ꝑ sn̄iam ꝓuauerūt: maxime cum de icestu et adulterij crimine tāqꝫ de notorio liq̄ret eisdem / abbati sc̄ti galli (ad quē illarū ecclesiarum donatio ꝑtinebat) ꝑtātē liberā ꝯcedētes ecclesias illas ꝑsonis alijs cōferendi q̄ eas postea supradicto. O. clerico assignauit: ꝛ. j. ¶ Dictus vero pbr̄ inter cetera rn̄dit: ꝙ processus iudicum predictorꝫ debebat merito retractari: cū lite nō cōtestata ꝓcedere p̄sumpserunt ꝯ eū: adijciens ꝙ purgationē indictā ab electo ꝯstantieñ. curauerit exhibere: ꝛ. j. ¶ His igit ꝛ alijs pleni⁹ intellectis lꝫ lr̄e ille q̄ ad predictos iudices ipetrate dicunt: vel ipsarū trāſcriptū ostēsum nō fuerit corā nobis: qꝛ tn̄ ex tenore relatiōis ipsorum quā dictus ꝓcurator exhibuit acsi littere ipse ostense fuissent nobis cōstitit euidenter: iudices ipsos preter misso iuris[d] ordie processisse: tā ꝓcessum eorum qꝫ concessionem eccl̄iarū a p̄dicto abbate de mādato ipsorum factā auctoritate apo. retractam⁹: p̄sertim cū relationis ipsi⁹ series repugnantia[e] cōtineat ꝛ aduersa. Dicit enī ꝙ crimen eiusdem presbyteri vsqꝫ adeo publicū fuerat et notoriū: qꝛ null⁹ inficiationi locus penitus existebat: vtpote cuius vniuerse vicinie ꝓpl̄us testis erat: ꝛ tn̄ ibidē premittitur ꝙ eidem presbytero terminū peremptorium p̄fixerunt: in quo (si posset) super infamia predictorū criminū canonice se purgaret: cum nimirū si crimen notorium[f] existebat / nō erat illi indicēda[g] purgatio: sed in eū condēnationis sn̄ia ꝓmulgāda: ꝛ. j. ¶ Si vo null⁹ apparuerit legitimus accusator: ꝛ ipm inueneritis apud bonos et graues[h] sup p̄dictis criminibus vel ipsorꝫ altero infamatū: purgationē ei canonicā indicatis. nō obstante ꝙ corā predicto electo dicit se purgasse: cū iudicio pēdēte corā iudicibus delegatis nō debuerit ordinarius[i] purgationē indicere infamato. I dē.

¶ Glosa seq. reci. per. q. an bene fecerit eṗs ꝛc.

a Destitutus. Qui deficit in purgatione deponit. vt. s. eo. cū inter. et. c. cū. p. et. s. de symo. de h. insinuatū. et. xxx. di. c. vlt. sed i casu isto nō debuit priuari sed suspēdi ab officio: nisi tu velles cōparare crimē incestus crimini symonie et heresis. s. eo. inter. in p̄n. Tn̄ papa non iprobat factū epi ꝯstā. qꝛ de h nō agebatur: sed credo ꝙ bene fecit eṗs: qꝛ p̄sumptiue ꝯuict⁹ est: et talis p̄sumptio trāsit in violētiam

b Pena. Vt priuaret officijs suis: vt dictum est in pristina notula.

c Cōtumacē. Et male vt ptꝫ ꝑ ꝯsequētia: qꝛ nō ꝓuauerūt ordinē iuris debebāt inq̄rere ad petitionē eorꝫ: qꝛ ipetrauerūt † inq̄sitionē vocato pbr̄o vt haberent facultatē se defendēdi. s. de accu. qualr ꝛ qn̄. §. debet. nō obstāte facto cōstan. epi. cū de illo nihil eis ꝯmissum fuisset. Et sic ordo iuris i inq̄sitiōe seruari dꝫ p̄cipue circa clericos seculares. B.

† Tamē apparet aperte ex textu ꝙ fuerit cōmissa inquisitio: lꝫ multi doctores sic loquant aperte dixit qꝛ dici posset illā tacite inclusam Joan. and.

d Iuris ordie. Si iuris ordo q̄ est de substātia iudiciorū non fuet / nihil agit. ij. q. vj. §. diffinitiua. ali⁹ ordo q̄ non est de substātia iudiciorū lꝫ nō fuet sn̄ia tenet: nisi ꝑ appellationem releuet. C. de ap. l. j. ‡ Jo. Et hic habes ꝙ cassato p̄ncipali cassatur accessorium. vt. s. de no. ope. nun. cum ex iniuncto. et. s. de accu. ad petitionē.

‡ De hoc. ij. q. j. i sūma. Jo. and.

e Repugnātia. Vnde nō sunt audiēdi. s. de ap. sollicitudinē. ꝛ. xxiij. q. vij. qđ aūt. Et iputandū est illis q̄ aliter retulerūt: cū possent relationē suam diligentius aduertisse. s. de fi. istru. imputari. ꝛ. C. eo. ti. scripture. ꝛ ideo ꝓcessus illorꝫ et quicquid occasiōe illius ꝓcessus factū est / irritatur. f. concessio ecclesiarum. † fi. s. de fide instru. inter. B.

† Sꝫ nō videt ꝙ illud fieri debuerit nisi vocato clerico: cui facta fuerat collatio. sed vt dicit Inno. hic vnus et idē erat clericus accusans ꝛ agēs ꝛ cui facta fuerat collatio: ꝛ iō sup vtroqꝫ fert simul sn̄ia. Joan. and.

f Notorium. Qualr quid dicatur notorium habes. s. de coh. cle. ꝛ mu. ca. vlti.

g Indicēda. Qꝛ nec ꝓbatione op⁹ erat. ij. q. j. de manifesta. s. de accu. euidētia. citatio tn̄ faciēda est. xxiiij. q. iij. de illicita. ꝛ. ij. q. j. de⁹ oīpotēs. ꝛ sn̄ia ꝓferēda vt hic dicit. ꝛ. s. de ap. cū sit romana. c. de manifesta. Nec requirit purgatio vt h: qꝛ illa non hꝫ locū nisi cū factū dubiū est deficiētib⁹ accusatorib⁹ et testib⁹. vt. s. patet in multis. c. nec ꝓbatio. vt. ij. q. j. de⁹ oīpotens. et. c. scel⁹ de manifesta. Et sic patet ꝙ in notorijs qꝫtū ad sn̄iam tm̄ aliq̄ sunt ptes iudicis Qñqꝫ tn̄ recipiunt ꝓbatiōes ex habūdanti. s. de elec. bone. j. xxiiij. q. j. pudenda. in fi. ꝛ. ff. de manumis. cām. in prin. nihil enī tam indubitatum est quod non recipiat quādam sollicitam dubitationē ‡ in autē. de tabel. in medio. colla. iiij. Ber.

‡ Et cauere dꝫ iudex ne dubiū ꝓ notorio recipiat de appel. consuluit. j. hm Hostien. Joan. and.

¶ Glo. seq. no. signat cōtrariū. ponit opi. ꝛ solutionem.

h Apđ bonos et graues. No. ꝙ dicit apđ bonos ꝛ g̃ues fuerit ifamat⁹: ꝑ h vr̄ ꝙ nō refert vn̄cūqꝫ orta fuerit ifamia: ex q̄ apđ tales iā laborat / sufficit ad purgationē indicēdā. xxiiij. q. iij. ecce. et s. eo. accedēs. Ar. ꝯ. s. de accu. qualr et qn̄. ꝛ. xj. q. iij. i cūctis. ij. q. v. oīb⁹. Per hec iura scđo inducta dicūt qdā ꝙ si infamia orta sit a vilib⁹ ꝛ emulis nō cōpellit ad purgationē. Alij dicūt (qđ videt veri⁹) ꝙ ex q̄ aliqs infamat⁹ est apđ bonos ꝛ graues cōpelli debet ad purgationē ne apđ illos incredibilis remaneat ꝑ iura p̄io inducta. ꝛ. ij. q. v. oībus. et. c. qualiter et qn̄. nō cōtradicit. B.

Infamia an cōpellat aliquē ad purgationem.

i Ordiari⁹. Cū cā illa delegatis iudicib⁹ ꝯmissa fuisset: ꝛ sic eṗs nullā hēat iurisditionē qꝫtū ad cāz ea pēdēte: verū purgatio tāqꝫ

a non suo iudice indicta non valet. ѕ. de psue. ad audientiā. cū suis cōcor. ⁊. ѕ. de offi. le. licet. et ita purgatio min⁹ iusta nō facit fidē.† ѕ. eo. ex tuarū. nec etiā delegat⁹ ipsam tenek audire. q̄r eo omisso accessit ad ordinariū. ff. de arbi. sed et si. §. vlti. et. l. seq. immo videtur ꝙ talꝫ causaꝫ ꝑdere debet. C. de asser. tol. l. j. §. vlti. ⁊ ar. ѕ. de rescrip. ex tenore. B.

†Nec iuuat quominus alia sit prestāda ac si nulla prestita fuisset. ꝫm Inno. ⁊ Ho. Jo. an.

Accepim⁹. Quatuor sunt ꝑtes. In prima iudicū consultatio super forma purgationis quā purgandus offerebat. In secunda ibi: ipse vero. ipsius purgandi supplicatio. In tertia ibi: porro. ipsi⁹ forme reprobatō. In quarta ibi: ideoq̄. cōmissio cum expressione debite forme. Abbas siculus.

¶ Casus. Archiepiscopus bisuntinus infamatus erat de symonia de incontinētia/ et ꝙ iusticiam vendebat. Papa mandauit quibusdā vt super ꝑdictis se purgaret coram ipsis: recepto mandato ipsum citarūt ad presentiā suam: ipse ad diem cōparens purgationē obtulit sub hac forma videlicet ꝙ erat imunis ab illis criminibus super quib⁹ se purgare debebat: sed iudices talem purgationem admittere noluerunt significātes hoc dño pa. Ipse vero ad apo. sedē accedēs/ proposuit ꝙ ipsi volebāt vt assereret ꝙ nunq̄ a natiuitate sua passus fuerit lapsuꝫ carnis: vnde petebat quatenus saltem super purgatiōe incōtinētie mitigaret rigorē: sed pa. nō credidit ꝙ sub illa forā exactum fuisset iuramentū ab ipso: sed potius ꝑsumit ꝙ alia de causa sub illa forma se purgare volebat: videlicet ꝙ imunis erat ab illis criminibus tanq̄ dimissis per penitentiā: iam esset imunis ab illis. Sed hoc iurare temerariū erat: cum etiā beatus iob dicat. etiam si simplex fuero hoc ipm ignorat anima mea: vnde pa. ꝑscriptā formā ꝫm quā iurare volebat reprobat/ vtputa indiscretam et ineptā/ mādans predictis iudicibus vt si voluerit et potuerit se purgare ꝫm hanc formā se purget: videlicet ꝙ illa crimina grauiora: scꝫ symoniam/ venditionē iusticie/ et incontinentiā: de quibus extitit infamatus iuret se nō cōmisisse postq̄ fuit in archiepiscopū assumpt⁹: et compurgatores iurent ꝙ credunt illum verum iurasse: quo facto illum dimittant in pace: alioquin ipm ab ecclesia bisuntina debeant remouere. ¶ Nota formam ꝫm quā infamatus de criminib⁹ debet se purgare. Item licet quis penitentiā de cōmissis receperit adhuc nescit vtrum peccata sint ei dimissa. et in hoc est argu. ꝙ licꝫ quis habeat remissionem vni⁹ anni/ aut etiam totius temporis penitentie sibi imposite nihilominus ieiunare tenetur. Itē non licet vendere iusticiam. Ber.

Job. ix.

¶ Non sufficit prelato de criminibus īfamato iurare cū se purgat ꝙ sit imunis ab illis criminibus: sed iurare debet ꝙ post suā promotionem illa crimina non commisit. Capitulum. xvj.

Accepimus lras quibus nobis ītimare curastis[a] ꝙ apostolico mandato super indicēda purgatiōe archiepiscopo bisuntiñ. recepto/ ipsum citastis vt decuit: qui ad diē ꝑfixum cōparuit corā vobis iuramētū purgatiōis offerēs sub hac forma. videlicet ꝙ immunis erat ab illis criminib⁹ super quib⁹ se purgare debebat: ⁊. j. ¶ Ipse vero ad ꝑsentiam nostram accedēs humiliter supplicauit vt saltē sup purgatiōe incontinētie dignaremur tēꝑare rigorē: q̄r nō deberet asserere ꝙ a natiuitate[b] sua nūq̄ passus fuerit lapsum carnis. ¶ Porro cum ab eis non credatur exactum fuisse hmōi iuramentū: potius forte presumimus[c] ꝙ alia de causa volebat sub prescripta forma iurare: videlicet ꝙ immunis erat ab illis criminib⁹ de quibus fuerat infamatus: tanq̄ dimissis ꝑ penitētiā iā eēt imunis ab illis: sed hoc iurare non parue temeritatis existeret: cū beatus Job dicat. Etiam si simplex fuero hoc ipsum ignorat[d] aīa mea: ⁊. j. ¶ Ideoq̄ ꝑscriptā purgationis forām ꝫm quam idē archieps obtulit se purgare/ reprobamus: vtpote indiscretā/ temerariā ⁊ ineptā: iniungentes eidem vt si voluerit ⁊ potuerit ꝫm hanc formā se purgare ꝫm sanum intellectū quē ei duximus exprimendū: videlicet ꝙ illa crimina grauiora[e] .i. symoniam: venditionem[f] iusticie/ atq̄ incōtinentiā: de quibus infamatus extitit[g] iuret se minime[h] commisisse postq̄[i] ad archiepiscopalem promot⁹ est dignitatem: et compurgatores sic iurent ꝙ credunt[k] eum verum iurasse: quo facto vos illum dimittatis in pace: alioquin ⁊c̄.

De Purgatiōe vulgari. Celestinus. iij.

¶ Duella ⁊ alie purgatiōes vulgares prohibite sunt: quia ꝑ eas multotiēs condēnatur absoluēdus ⁊ deus tentari videtur. h. d. totus titu. Capitulū. j.

Cura suscepti regimis: ⁊. j. ¶ Cū t. s. duxerit sedē ap. cōsulendam: vtrum super ecclesiarum possessionibus duella debeant sustineri. ¶ Tue duximus sollicitudini respondendum: ꝙ in eo casu vel alijs etiam hoc nō debes aliquatenus[l] tolerare. Inno. iij. priori sancti sergij spoletañ.

¶ Sūmatū est. ѕ. c. pxi. Ca. ij.

a ¶ Curastis. De isto bisuntineñ. habuisti vt credo. ѕ. de accu. licꝫ. ⁊ ibi cōmisit papa inq̄sitionē ꝯ ipm/ et eisdē iudicib⁹ scribit hic. B.

b ¶ A natiuitate. Immo oporteret vel sufficeret ꝙ post baptismū illud vitium non cōmiserit etiam si taliter se purgare deberet. xxv. dist. ca. vlti. sed hodie rigor illius canonis nō seruak: quia defectus nostri corporis districtionis illi⁹ nō patik manere censurā. xxxiiij. dist. fraternitatis. Et sine vitio carnis pauci īueniūtur. l. di. q̄r tua. q̄r difficile est ꝯtinere. xxxiij. q. v. q̄ sitit. quare dicit papa ꝙ non credik ab eo taliter iuramentū exactū: q̄r nec debuit vt patet. j.

Luxuria oēs fere maculat.

c ¶ Presumimus. Ar. ꝙ ea que dubia sunt quo aīo fiant in tutiorem partē faciēda est interpretatio. ‡. j. de reg. iur. c. ij. ff. eo. ti. semp in dubijs. ⁊. l. ea que. Verbū illud qđ erat imunis dubiū erat/ vt pa iurare factum esset vt sequitur. Ber.

Argumt. c. ‡ Pon⁹ no. ꝫm Host. ꝙ discret⁹ iudex sibi cauere debet

¶ Glosa sequens signat contrarium: et soluit.

d ¶ Ignorat anima mea. Et ideo semper debet timere: quia bonarum mentium est ibi culpam timere vbi etiam culpa non est. ѕ. de obser. ieiu. consilium. §. ij. et. v. dist. ad eius vero. quia si dixerimus ꝙ peccatum non habemus veritas in nobis non est. de pe. di. ij. si enim inquit. vbi sūt verba iob ꝯtinentia hāc sententiam. Et sepe dimisso peccato alicuius/ punitur ille post peccatum dimissum. de pe. di. j. si peccatum. ⁊ sic iste temerariam ⁊ dubiā purgationem volebat subire: quasi anceps periurium quod fieri non debet. ff. de in lit. iuran. videam⁹: et ideo papa talem reprobat purgationem tāq̄ ineptam ⁊ dolosam. Contra. ѕ. eo. cōstitutus. huic standum est: et expone ibi a crimine immunis. i. non commisit illa crimīa de quibus infamatus erat episcopus vt credunt: ⁊ ita debēt intelligi vt ibi notatur: ⁊ sic potest prestare. Ber.

ne per positionē: rñsionē: ꝑstationem: vel q̄uis propositionem cauillosam vk duplicē aliquid admittat in aīarū periculum. ad idem de appel. oblate. ad fi. vel per qđ veritas offuscetur: ipse vk pars decipiatur seu suo ꝑcessu elidak. ad idē vtlit. nō cōtesta. qm̄. in prin. de ali. mu. iudi. cā fac. c. j. J. ā.

e ¶ Grauiora. Scilicet symoniam: cuius comparatione cetera crimina pro nihilo reputank. j. q. vlti. ca. vlti. Et ita symonia inter grauiora peccata reputatur: ⁊ homicidio quandoq̄ comparatur. ѕ. de accu. inq̄sitionis.

f ¶ Venditionem iustitie. Iusticia enim vēdi nō debet. xiiij. q. v. nō sane. et. xj. q. iij. non licet et. ѕ. de vita et hone. cleri. cum ab omni specie. ⁊ in tantum reprobata est ꝙ venalis etiam sententia nulla est. ij. q. vj. §. venales. ita ꝙ non est appellare necesse. C. quando prouo. non est neces. venales. ⁊ non solum iusticia. imo iurisditio nō debet vendi. ѕ. ne prela. vi. suas. ca. j. et. ij. Bernardus.

Sētentia venak nulla est.

g ¶ Extitit. Super his tātum et super alijs debet se purgare: nec inquisitio nec receptio testiū sup alijs fieri debet: qđ si fiat non valet. ѕ. de accu. inquisitionis. §. j. et. c. qualiter et qñ. ij. Ber.

h ¶ Minime cōmisisse. Hec est ergo debita forma purgandi sine aliquo scrupulo duplicitatis: quia et si egisset sic de illo crimīe penitentiam: adhuc infamia remaneret de facto que per penitētiam non tollitur. ij. q. iij. §. hinc colligitur. ff. de obse. a li. et li. prestā. l. ij. vnde purgatio dicta nō sufficiebat directe: ergo debuit purgare ꝫm hanc formam. sic. ѕ. eo. quotiens. Ber.

Infamia nō tollik per pniaꝫ.

i ¶ Postq̄. Ergo de preterito se non purgabit: quia cum tempore sue promotionis non fuit infamatus: quoniam alꝫs non debuit ꝑmoueri. lxxxj. distin. tantis. ⁊. ѕ. de accu. omnipotens. et tali modo purgabitur. † quia approbauerūt mores ipsius vnde ipsum postea reprobare non possunt. viij. q. ij. dilectissimi. ⁊. xxxij. q. v. horrendus. et. ѕ. de iureiur. quēadmodum. ff. de adul. l. si vxor. in fi. Ber.

† Dixit philipp⁹ ꝙ etiā de crimine ante ꝑmotionē ꝯmisso cōpellek se purgare ar. xxiij. di. c. vl. si sit enorme. alꝫs secus lxviij. di. c. j. Jo. an.

k ¶ Credunt. Si. ѕ. e. quotiens.

¶ Rub. De purgatione vulgari. ¶ Quia duplex est purgatio quedam canonica: quia canon inuenit eā de qua supradictum est quedam vero est vulgaris: quia vulgus introduxit eā: ideo sequitur videre de ea. Ab.

Cura. Due sunt partes huius. c. consultatio et responsio. Secūda ibi: tue. Abbas. ¶ Casus. Querebatur vtruꝫ super possessiōibus ecclesiarum possint fieri duella. Respon. pa. ꝙ nec super illis nec super alijs debent fieri.

¶ Nota ꝙ duella ꝫm canones sunt prohibita. Ber.

¶ Glosa sequens recitetur per obiectionem cui respondet: ⁊ respōsioni dat duo similia.

l ¶ Aliquatenus tolerare. In nullo enī casu talis purgatio debet tolerari. Nec obstat qđ possit obijci de golia qui pugnauit cū

dauid. ij. q. v. monomachiā. qꝛ illud fuit factū istinctu spūs sancti. Sicut petr⁹ excusat̄ q̄ geminū fecit homicidiū. xxiij. q. vi. occidit. Et pr̄iarche excusant̄ ab adulterio. s̄. de diuoꝛ. gaudem⁹. Hec purgatio ab eccl'ia reprobat̄ cū deū poti⁹ tētare videat̄. j̄. e. c. vi. ꝛ fabricāte dyabolo facta ē vulgarꝭ purgatio. ij. q. v. mēnā. ꝛ. c. cōsuluisti. vñ q̄ in culpa non est punit̄. j̄. c. pxi. nā q̄diu hʒ hō q̄d faciat non dʒ deū tētare. xxij. q. ij. querit̄ cur pr̄iarche. et athlete s̄m leges nō habēt locū C. de gladia. l. vna. li. xj.

Petr⁹ geminum fecit homicidium.

Deū tētare nō licet.

Diuisio.

Significātibus. In pr̄ia pōit̄ q̄stio In scđa puisio ibi: vñ. Ab. ¶ Cas⁹. Quidā accusauit. V. laycū/ ꝛ frēs sup quodā furto cum q̄ coacti sūt subire duellū in q̄ pctīs alijs pꝑediētib⁹ ceciderūt: ppt̄ qđ fuerūt p ꝯsules spoletine ciuitatꝭ bonis ꝓprijs spoliati/ sʒ postmodū furtū illđ apđ alios est īuētū/ et reuelatū q̄ fuerāt innocētes. isti frēs signifi cauerūt h̄ dño pa. petētes sibi sup h̄ ꝓuideri. vñ mādat cōsulib⁹ illis vt ablata restituāt vniuersa. ¶ Nota q̄ sn̄ia q̄ nulla est lata ꝯ canones nō liberat aliquem: nec ꝯdēnat nec transit in rē iudicatā/ nec necesse est appellare ab ipsa. Ber. ¶ Glo. se obijcit ꝛ soluit

a ¶ Restituāt. Sʒ q̄r h̄ eē pt̄ q̄ retractaret̄ sn̄ia a qua nō fuit appellatū cum iam transiuerit in rem iudicatā: licet veritas aliter se habeat: etiā ex ipa sn̄ia ius factū est q̄tū ad litigantes. s̄. de re iudi. cū int̄ vos. ꝛ p ea q̄ postea emergunt sn̄ia non retractatur. s̄. de re iudi. int̄ mōasteriū. et. c. fi. talis erroꝛ detect⁹ sententiā nō retractat. ff. fa. her. cū putarem. † C. de cōdi. ide. l. j. Ad h̄ dicas q̄ ꝓpter ꝓbabilem errorē bñ retractat̄ sn̄ia. s̄. de fri. frnitatꝭ. xxiij. q. j. c. ij. ff. qñ ac. de pecu. est an. l. ij. al's est. §. pme. l. ꝛ icipit q̄sitū. ꝛ plerūq꜃ v̄itate ꝯpta retractat̄ sn̄ia. ff. de ꝯdi. sine cau. si fullo. et etiā ꝓpt̄ delictū aduersarij. s̄. de diuoꝛ. ex lr̄is. et. ff. de iureiur. admonēdi. C. de trāsac. si ex falsis. Sic ḡ mō appet q̄ sn̄ia falsa lata nulla fuit auc̄te nulle ꝛ reprobate ꝓbationis vtroq꜃ iure: ergo debuit merito retractari. Jo.

† Dicebat Vin. hic nō s̄uato iuris ordine sunt ꝯdēnati. secus ibi: licʒ ibi putaret coheredem q̄ coheres nō erat. vel hic fuit duellum iniūctum a iudice. vñ cōperta veritate venit cōtra. ff. de iureiu. admonēdi. Jo. and.

Significantibus. V. layco et fratrib⁹ eius ad nostrā noueris audientiā peruenisse: q̄ cum quidam eos super furti crimine accusaret cū eo coacti sunt inire duellum: i quo alijs peccatis suis pꝛepediētib⁹ ceciderūt: ꝓpter qđ p consules spoletanos bonis fuerunt proprijs spoliati: nūc vero furtum apud alios est inuentum: ꝛ q̄ ipsi fuerint innocentes est (faciente domino) reuelatum. ¶ Unde consulibus ipis dedimus in mandatis vt ablata restituāt[a] vniuersa. Honori⁹. iij.

¶ Sūmatū est. s̄. c. j. Caplm. iij.

b Dilecti filij nouiter[b] in liuonia baptizati grauem ad nos querimoniā destinarunt q̄ fratres templarioꝝ ꝛ alij q̄ tēporalē in eis potestatē exercēt: si quādo de aliquo alio crimine infamantur: eos ferri candentis iudiciū subire cōpellunt: quibus si qua exinde sequatur adustio: ciuilē penā infligūt. ¶ Cū igit̄ huiusmodi iudiciū sit penit⁹ iterdictum[c] vtpote i quo deus tētari[d] videt̄. mandam⁹ quaten⁹ dictos fratres ꝛ alios vt ab hmōi cōuersoꝝ grauamine oīno desistant p cen. ec. ap. remota cōpellas.

De Iniurijs et dāno dato.

In exodo.

¶ Propter eius breuitatem nō summatur. Capitulum. j.

Dilecti. In prima pte ponit̄ q̄rela. In scđa dat iudicē ibi: cū igit̄. Ab. ¶ Casus. Liuonicū. de nouo ad fidē ꝯuersi grauē q̄rimōiā ad se. ap. trāsmiserūt q̄ frēs tēpli ꝛ alij q̄ sup eos tpalē hn̄t ptātē si aliq̄ñ de aliq̄ crimīe īfamant̄: ꝯpellūt eos subire iudiciū ferri cādētꝭ. ꝛ si q̄ exide seq̄t̄ adustio: penā legalē īfligūt. Cū igit̄ iudiciū istđ sit īterdictū in q̄ de⁹ tētari v̄r. mādat pa. cuidā iudici q̄ten⁹ dictos fratres ꝛ alios p cen. eccle. cōpellat vt ab hmōi ꝯuersoꝝ grauamīe oīno desistāt. ¶ Nota q̄ iudiciū ferri cādētꝭ ꝓhibitū est. B.

b ¶ Nouiter. Propt̄ qđ cū eis miti⁹ ē agēdū. j̄. đ pe. ꝛ re. is q̄. ꝛ. s̄. đ diuoꝛ. is q̄. q̄uis꜃ fuerit i firma radice plātati. xxxv. q. iij. qđ scripsi.

c ¶ Interdictum. Ut. ij. q. v. mēnā. ꝛ. c. ꝯsuluisti. ꝛ. s̄. ti. pxi. extuarum. ꝛ. s̄. ne cle. vel mona. sententiā. ꝛ. C. de gladia. l. vna. lib. xj.

d ¶ Tētari. Quod fieri nō debet: iuxta illud. Nō tētabis dñm deū tuū ꝛc. xxij. q. ij. q̄rit̄ cur pr̄iarche. ꝛ. xxiij. q. vi. si nullus. ‡ Ber.

‡ Et. ij. q. v. monomachiam. Jo. and.

¶ Ru De iniurijs. ¶ Supra de varijs excessib⁹ dictū est tā p̄latoꝝ q̄ subditoꝝ. Uerū qꝛ ex eis frequent̄ iniurie ꝛ dāna īferunt̄/ merito de his subijc̄. Ab. ¶ De hac maťia tractat̄. xxiij. q. ij. ꝛ. xv. q. j. illđ.

Si rixati. ¶ Casus. Ista. v. capl'a pmo posita sūt veterꝭ legꝭ. In pmo đr q̄ si hoies rixati sunt ad iuicē: ꝛ alter alteꝝ pcusserit nec mortu⁹ fuerit sed iacuerit i lecto: pcussoꝛ soluat illi opas deꝑditas ꝛ ipēsas i medicos. ¶ Nota hic penā pcutiētis hominē s̄m veterē legē: pcussoꝛ prestabit opas amissas et impensas factas in curatione. Ber.

e ¶ Operas ei⁹ ꝛ ipēsas. Operas autē amissas et impēsas i curatione prestabit vt hic dicit. et. ff. si quadru. pau. fe. di. l. ex hac. ꝛ. ff. de eiec. et effu. l. vlti. et. ff. ad. l. aq̄l. qua actione. in prin. Deformitatis autē ratio nō habebit̄: qꝛ liberū corpus non recipit estimationem: vt in primis duabus legibus. et. ff. ad le. rhodi. de iac. l. ij. §. corporum. et. ff. de eiec. et effu. l. j. §. sed cum homo. Tamē si liber homo perijt l. solidoꝝ fit condēnatio vt. d. §. sed cū hō. Illud fit pro pena nō pro estimatione.

Corpus liberum estimationē nō recipit

Exo. xxj.

Si rixati fuerint hoies ꝛ percusserit alter primū suum lapide vel pugno. Et ille mortuus nō fuerit/ si iacuerit in lecto: qui pcusserit operas ei⁹ et ipēsas[e] in medicos restituat. In eodem.

¶ Breue est ꝛ iō nō sūmat̄. C. ij.

.j. Si quis aperuerit cisternā ꝛ foderit ꝛ nō opuerit eā: cecideritq꜃ bos vel asin⁹ in eam: dñs cisterne reddet[f] pciū iumentoꝝ: qđ āt mortuū ē ipi⁹ erit. Iđ

¶ Breue ē ꝛ iō nō sūmat̄. Ca. iij.

Si bos alienus cornupeta fuerit ab heri et nudiustertius: et non custodiuit[g] eū dñs su⁹. reddet bouē[h] p boue: et cadauer itegrū accipiet. Idem.

¶ Breue est ꝛ nō sūmat̄. Ca. iiij.

Si leserit q̄spiā agrū vel vineā: et dimiserit iumentū suū vt depascat aliena: pro dāno estimationē[i] restituat. Idem.

¶ Breue est ꝛ non sūmat̄. Ca. v.

Si egressus ignis ꝯphēderit aceruos frugū siue stātes segetes in agris: reddet[k] dānum qui ignem succenderit.

Ex penitentiali romano

¶ Breue est et quasi idem cum precedenti. Caplm. vj.

ij. Si q̄s domū vel aream cuiusq꜃ icēderit volūtarie[l]/ sublata ꝛ icēsa oīa r̄stituat[m]/ ꝛ tres annos peniteat. No. iij. epo boñ.

Si quis. ¶ Cas⁹. Si aliq̄s effoderit cisternam et non cooperuit eam: et bos alteri⁹ vel asinus in eam ceciderit: dñs cisterne det p̄ciū aīalis: ꝛ illud quod mortuum est illius erit. ¶ Nota q̄ qui occasionē dāni dat dānum dedisse videtur. Ber.

Exo. xxj.

f ¶ Reddet precium. Si hoc fecit in publico: si vero in priuato loco vbi cōsueuerūt fieri nō tenetur. ff. ad le. aquil. q̄ foueas: qꝛ qui occasionem dāni dedit tenetur ff. ad leg. coꝛ. nihil interest. et. ff. ad leg. aq̄l. q̄ occiderit. §. pe. j̄. eo. c. vlti.

Exo. xxj.

Si bos. ¶ Casus. Si bos alicui⁹ ab heri ꝛ nudiustertius coꝛnupeta est: et dñs illum nō custodierit: si alium bouē occiderit: reddit bouem pro boue et mortuum bouem recipiat. ¶ Nota q̄ quis tenet̄ ex negligentia. Ber.

Exo. xxij

Exo. xxij

g ¶ Nō custodiuit. supple et alterius bouē occiderit vnde tenetur: qꝛ culpa siue negligētia ipsius dānū datū est qui debuit diligentiam adhibere. vt. j̄. c. vlti.

h ¶ Reddet bouē. hoc intelligit cum bos ille q̄ dānum dedit aggressus est alium et occidit: sed ecōuerso nō tenetur. ff. si quadru. pau. fe. di. l. j. §. cū arietes. ff. ad. l. aquil. itaq꜃. scꝫ cum dubium est quis bos primo aggressus est. ff. ad leg. aquil. scientiā. §. cum stramenta. Et si al's animal tuum mihi dānum dedit/ tu teneris. j̄. eo. ca. vlti. ver. q̄ si. et. j̄. c. proxi. Ber.

Exo. xxij

Si leserit. ¶ Casus. Si iumentū alicuius leserit agrum vel vineam alterius: restituet estimationem dāni. Nota q̄ quis tenetur de pastu pecoris sui: quia tenetur soluere estimationem dāni. Bernardus.

i ¶ Estimationem restituat. Nisi dādo animal velis liberare teipsum. j̄. eo. ca. vlti. vltra enī estimationē non tenet̄ conuētus de pastu pecoris et actione in factū cōuenitur. ff. de prescrip. ver. qui seruandarum. §. si glans. et expellere debet aīal qđ dānū dedit. ꝛ tā꜃ suum non includere illud. cū dñs illius teneatur ad dānum. ff. ad leg. aquil. quintus mutius. §. pōponius. † Ber.

Si egressus. ¶ Casus. Si aliquis apposuerit ignem in agro suo et dānum dederit in segetes vicini sui: damnum restituet. ¶ Nota qui occasionem dāni dat ꝛc.

k ¶ Reddet dānum. Si fuerit in culpa ‡ dum apposuit istū ignē: nec adhibuit diligētiam quam debuit. ff. ad leg. aquil. qui occidit. §. in hac. et. j̄. eo. ca. vlti. al's si nichil de contingentibus omisisset non tenetur. j̄. eo. c. vlti.

† Al's ē lex ꝛ incipit q̄uis. contrariuʒ seruat̄ apđ nos. et de hoc in spe. đ acto. §. j. ver. sed pone inuenio. ꝛ dic vt ibi. Jo. an.

‡ Ut si posuit in stipulaʒ suā ignē tpe vētoso Johā. and.

Si quis. ¶ Casus. Si aliquis voluntarie incenderit domū alicuius totum damnum restituet: et tres annos peniteat. ¶ Nota q̄ in damnis illatis attenditur voluntas.

l ¶ Uoluntarie. Secus si contra voluntatem: dum tamen nichil de contingentibus omiserit. j̄. eo. c. vlti. in fine.

m ¶ Restituat. In quadruplum infra annum: post annū in simplū ff. de cen. l. j. Sed si negligentia: in simplū: sed si dolo fecerit: s̄m leges concremabitur. ff. eo. qui edes.

Secularis potestas qui clericum bānuit cōdēnari debet per iudicem ecclesiasticū ꝑm estimationem iniurie in expensis et dānis. Et hodie adde penā in cle. j. de penis. Capitulum. vij.

Olim scribētib⁹ nobis episcopo mutineñ. vt potestatem consiliarios et populū ciuitatis florentiñ. ad satisfaciēdum de dānis ⁊ iiurijs irrogatis episcopo et ecclesijs fesulañ. cen. eccle. coartaret: idem testes lite nō contestata recepit. ¶ Quare nos eius processu penitus reuocato[a] cō[m]une florentiñ. qꝛ bāniuerat[b] episcopū fesulanū cōtra deum et ecclesiasticā libertatem: ꝓpter iniuriam bāni ⁊ expensas et dāna tali occasione secuta: taxatione[c] iuramento ꝓmisso in mille libris vsualis[d] monete predicto episcopo sentētialiter duximus condēnandum. Gregorius nonus.

Qui iurat statutū sup non repetendis dānis/ hoc non obstante expēsas repetere poterit. h. d. Vel sic. Statutū sup dānis non repetendis/ad expensas non extenditur. Capitulum. viij.

In nostra ⁊ fratrū nostrorū ꝑsētia ꝓposuistis ꝙ olim ciues brixieñ. pro restaurationibus dānorum illatorū adinuicē que propter multas ciuiles discordias incurrant plurimū aggrauari/ statutum editum de nō petendo vel recipiendo in posterum restaurationes huiusmodi a cōmuni generaliter approbarunt ⁊ firmarunt etiam iuramēto: ⁊ c. ¶ Cum igitur aliꝺ sit dānorum[e] restauratio ꝙ̄ satisfactio expensarum: ⁊ ideo in iuramento exhibito super dānorum articulo intelligi non debeat ꝙ factum expensarum fuerit cōprehensum. mandamus quatenus (iuramento non obstante predicto) auctoritate nr̄a ꝓuideas ꝙ dictū cōmune ꝓ bono cōcordie ad expēsarū satisfactionē aliq̇d contribuat[f]: iuxta tue discretionis arbitrium: a te sicut expedierit moderandum. Idem.

Habet plura dicta et se summat. Capitulū. ix.

Si culpa[g] tua datū est dānū vel iniuria irrogata: seu alijs irrogātib⁹ opē forte tulisti[h]: aut

Diuisio. Olim. Diuidit̄: qꝛ primo recitat ꝓcessum delegati quē secundo reuocat et cām diffinit ibi: quare. Ab. sic. ¶ Casus. Florētini olim posuerūt in bāno episcopū fesulanū/ dāna et iiurias ei al's plurimas irrogātes. Sup his ꝯmisit pa. cām epō mutineñ. vt eos cōpelleret ad satisfaciendū sup ꝑdictis epō predicto. Episcopus vocatis partib⁹ cepit in causa ꝓcedere/ et recepit testes lite nō cōtestata. deinde cā delata est ad dominū pa. ip̄e examiato ꝓcessu qꝛ lis contestata nō fuit/ ꝓcessum illū reuocauit: et qꝛ cōmune florentie bāniuerat epm̄ fesulanū contra deū ⁊ ecclesiasticā libertatē ꝓpter iniuriam bāni/ ⁊ ꝓpter expēsas ⁊ alia dāna ꝓpt̄ hoc subsecuta cōdemnauit cōe floreñ. ī mille libris vsualis monete ꝓmissa taxatione ⁊ ꝓstito iuramēto epō fesulano. ¶ Nota ꝙ nō tenet ꝓcessus lite nō contest. Item nō tenet bānū datū in ecclesiasticam ꝑsonā cōtra ecclesiasticā libertatē. Item ꝯdēnatio expēsaꝝ semper faciēda est taxatione ꝓmissa/ et iuramento secuto. Ber.

a ¶ Reuocato. Lite vero nō cōtestata nō valet ꝓcessus: † vt hic patet. ⁊ s̄. vt lit. nō cōtesta. accedens. et. s̄. de elec. dudū. ij. ⁊ s̄. de purg. cano. cum dilectus.

† Nō enim fuit delegatū negociū in modū inquisitionis sicut forsan putabat delegatus. sic s̄. ꝺ iudi. exhibita. et tñ etiā eo casu qñꝙ lis cōtestari dꝫ. de hoc dixi s̄. de purg. cano. c. pe. i glo. ⁊ bene. Jo. and.

b ¶ Bāniuerat. Tale bānū nullū fuit: quia nullā habet iurisdictionē in ipsum. Layco enī nō licet de clerico legē dare. xcvj. dist. bene quidē. ⁊ xvj. q. vij. non placuit. Immo tāꝙ̄ sacrilegus fuerat puniēdus. eadē causa. ⁊ q. ea. si ꝗs principū. ⁊ qꝛ in eo offendit ecclesiasticā libertatem. et propter hanc iniuriam punitur ad expēsas quas propter hoc fecit: et dāna que pertulit tali occasione vt patet.

c ¶ Taxatione. Debet iudex primo taxare de expensis et dānis in iudicio petitis. iij. q. iij. offeratur. ꝟ. ꝙ fieri. et postea debet iurare ‡ et tali iuramēto stabit̄ tāꝙ̄ legitime ꝓbationi. C. vnde vi. si quando. et. ij. q. j. in primis. s̄. de his que vi metusve cau. fi. ca. vlti. vbi de hoc. Ber.

‡ De forma ꝟo iuramēti in estimatiōe iniurie. vide in spe. eo. ti. ver. in hac. ⁊ de of. or. si canonici. lib. vj. in glo. et he. Jo. and.

d ¶ Usualis monete. Et si de hac nō fuisset dictū: de illa tñ̄ intelligeret̄. ff. de lega. j. si seruus plurīū. §. vlti. ⁊ ff. de cōtrahē. emp. imperatores. et si plures essent vsuales monete videt̄ de minori intelligendū. ff. de lega. iij. nūmis. ⁊ s̄. de censi. ex parte.

In nostra. Diuidit̄: quia in prima parte ponitur decisa cōsultatio. In secūda respōsio ibi: cum igit̄. Abbas sic. ¶ Casus. Brixieñ. multas discordias olim habuerūt inter se: quarū occasione multa dāna sustinuerunt illata adinuicē propter qꝺ cōmuniter statutum fecerūt de non petendo vel recipiēdo vlterius restaurationes dānorum a cōmuni. ⁊ statutum hm̄ōi firmauerūt etiā iuramento. sed preter dāna occasione huius discordie multas fecerūt expensas quas petebāt sibi refici a cōmuni: dubitatū fuit an obstaret eis iuramentū sup dānis non repetendis. ꝓpter qꝺ episcopus brixieñ. ꝓposuit hoc in presentia pa. Cum ergo aliud sit dānorum restauratio ⁊ aliud satisfactio expensarū iuramēto prestito sup articulo dānorum non debet intelligi factū expensarū. vnde mandat pa. quatenus iuramēto predicto nō obstāte episcopus ꝓuideat auctoritate pa. ꝙ dictū cōmune pro bono pacis ⁊ cōcordie cōtribuat ad expensarū satisfactionē ad arbitrium ipsius sicut viderit expedire. ¶ Nota ꝙ iuramentū non extendit̄ ad aliud ꝙ̄ iuramentum sit. Itē aliud est dānum ⁊ aliud expense: ⁊ ideo iuramentū prestitū super vno non extendit̄ ad aliud. Item propter bonum pacis multa fiunt que al's fieri non debent. Ber.

¶ Glosa sequens distinguit dānum et expensas: ⁊ dānum subdistinguit circa rem ⁊ extra rem concludēs expensas hic non includi: qꝛ de his non agebatur.

e ¶ Dānorum. Nota ergo ꝙ differētia est inter dānum ⁊ expēsas: vt hic patet. ⁊ s̄. ca. proxi. ar. vnde iuramentū super vno factū non extēditur ad aliud. cū sint diuersa: puta si ꝓpter discordiā domus aliqua destructa fuerat/ possessio aliqua sterilis remansit: vel quia negociari nō potuit: huiusmodi dāna remissa sunt ⁊ iuramēto firmata. Quoddā enī dānū siue interesse dicit̄ circa rē: puta subtraxisti instrumenta quibus possessio ecclesie firmatur: vel alterius: teneris ad illud dānū quod cōtingit propter absentiam instrumētorū. xij. q. ij. si ꝗs de clericis. ⁊ ff. de actio. emp. ⁊ vendi. iulianus. in ꝑn. Quoddam dicitur extra rem: puta debui tibi frumētum/ ⁊ quia nō dedi suo tp̄e familia tua fame perijt: illud damnū non ꝯsequeris † sed preciū frumēti vel vini. ff. eo. si sterilis. §. cū per venditorem. Expēse dicuntur quas quis facit circa sumpt⁹ litis ⁊ circa aduocatos. C. de iudi. sancim⁹. De istis expensis fit mentio. s̄. vt lit. contest. quoniā. §. in alijs. ⁊ s̄. de dolo. finem. Et consimiles expense fuerunt hic quas faciebant eūdo ⁊ redeundo. Vel expēdēdo pecuniā suam faciendo maiores expensas ꝙ̄ consueuerunt: ad istas expensas iuramentū nō extendit̄. tamen si intellexisset de huiusmodi expēsis ⁊ de his intenderūt iurare: et hoc constaret ⁊ super his fieret interpretatio sicut credo. Sed h̄ simpliciter dictum fuit de dānis: quare ad ea tantum restringit̄ iuramentum. Et sic est aliud dānū/ ⁊ aliud expēse: sicut dicit̄ aliud pena ⁊ aliꝺ mulcta: ⁊ aliud fraus ⁊ aliud dolus. ff. de verbo. signi. aliud fraus.

Dānum circa rem.

Dānū extra rem.

† Semper sub. hoc iā. qꝛ si certo loco ⁊ tp̄e soluere promisisti: illꝺ venit in arbitraria in qua non solū dāni sed et lucri habebit̄ ratio de foro compe. dilecti. de plus pe. c. vno. ff. de eo qꝺ certo loco. l. si vt certo. §. fi. ꝑm Ho. Jo. and.

f ¶ Contribuat. Pro bono ꝯcordie: vt h̄ dicit: sic fit contributio quādo iact⁹ merciū fact⁹ est. ff. ad leg. rhodi. de iac. l. j. ⁊ ij. §. cū i eadē. ⁊ l. amisse. Sic ḡ in casu isto equū est fieri ꝯtributionē ꝓpt̄ bonū pacis ⁊ cōcordie: ne forte hac occasione concordia nō seruetur.

Si culpa. ¶ Casus. Aliꝗs cl'pa sua dānū ꝺdit alicui aut iniuriā: irrogauit seu alijs irrogātib⁹ iiuriā opē tulit: aut hec ipitia vel negligētia euenerīt: dr̄ ꝙ sup his satisfacere tenet̄: nec ig̊rātia ip̄m excusat: qꝛ scire debuit ex facto suo iniuriam posse contingere iacturā. ¶ Q si aīalia. Ecce si aīalia tua dānū dederūt: nihilomin⁹ satisfacere te oportet nisi tu velis liberare teip̄m: dando aīalia tua dānū passo: sed si aīalia tua fera fuerunt: et que cōsueuerunt nocere: nō sufficit ad liberationē ea dando: qꝛ nō curasti quā debueras diligentiā adhibere. In fine dicitur ꝙ licet ille qui occasionē dedit: dānū dedisse videat̄: tñ sec⁹ est in illo dicēdū ꝗ diligētiā quā debuerat adhibuit/ ne dānū cōtingeret. ¶ Nota ꝙ quis tenet̄ si culpa sua dānū dedit. Itē tenet̄ ꝗ iiuriā irrogauit: vel alijs opem tulit: ⁊ ignorātia in talib⁹ nō excusat. Itē sufficit dare aīal pro dāno dato ab ip̄o: sed in feris animalib⁹ hoc non sufficit. Itē qui occasionē dāni dat: dānū dedisse videtur: cū diligentiā nō adhibuit quā debuit. Itē nō est ei imputādum qui de contingentib⁹ nihil omisit. Ber.

g ¶ Si culpa. Nota ꝙ ad hoc vt teneatur qui dānum dedit seu iniuriam irrogauit necesse est culpam interuenire: alioquin nō tenetur. vnde infantes ⁊ furiosi non tenentur si dānum dederint: qꝛ iudicium animi non habent. ff. ad leg. aquil. sed ⁊ si. §. iniuriarum. et §. igitur. ⁊ xv. q. j. illud. impubes tamen doli capax tenetur vt hic et in. c. illud ‡ ⁊ §. igitur. ⁊ ille non tenetur de culpa qui ad sui defensionem et incontinenti: ⁊ eodem modo dānum dedit. ff. e. scientiam. §. qui cum aliter. ⁊ de leuissima culpa quis tenet̄ in casu isto ff. eo. l. ij. ⁊ ille excusat̄ a culpa/ ꝗ alterius ipulsu vel violētia ventorū dānū dedit. ff. eo. quēadmodū. §. si nauis. ⁊ §. itē labeo.

‡ Et in cle. de homi. si furiosus. Joan. and.

h ¶ Tulisti. No. ꝙ nō solū qui dānū dedit seu iniuriā irrogauit: sꝫ qui opem tulit tenet̄: puta si vn⁹ tenuit ⁊ ali⁹ interemit: ille qui tenuit q̄si cām mortis dedit: iōꝙ actiōe in factū tenet̄. ff. e. itē mela. §. si ali⁹. ⁊ §. itē cū eodē. ⁊ ff. de iniur. nō solū. in ꝑn. ⁊ §. si mādato. sic et ope. ⁊ cōsilio furtū ꝯmittit̄ isti. de ob. ꝗ ex delic. nas. §. ope. et homicidiū ope ⁊ consilio ꝯmittitur. s̄. de homi. sicut dignū. §. illi qui. §. vlti. et. §. hi qui. ⁊ si. ff. de adul. is cuius. §. vlti.

† Si irritaui carnem quē tenebā ⁊ momordit teneor aqlia: si nō tenebā agitur i factū. Jo. and.

a ℭ Imperitia. Que annumeraꝶ culpe. insti. ad. le. aql. §. iperitia. ⁊ ff. de regu. iu. iperitia. et. ff. loca. si qs fundū. † §. celsus. Idē intelli ge de negligētia ꝓut hic dicit: ergo siue culpa siue ipericia vel negligētia dānū dederis: vel si iniuriā irrogaueris: vel dātibus opē dedisti: tenerꝭ etiā si negligētia tua aliqd̄ min⁹ bn̄ fecisti: ⁊ ob ħ dānū datum sit / teneris. ff. ad. l. aql. si seru⁹. ij. §. si ex plaustro. ⁊. l. q̄ occidit. §. in hac. et negligētia imputatur. j. de pe. et re. q̄sitū. vbi de hoc. Ab.

† Als si qs domū. vide ne pla. vi. suas. c. vlti. super glo. ij. Joan. and.

b ℭ Ignorātia. Hic nō excusat ignorātia a culpa si potuit scire ex fctō suo cōtingere iacturam vel iniuriā: puta mihi lꝫ ꝑcutere ꝑcutientē me si cū vellē eū ꝑcutere aliū ꝑcussi imputaꝶ mihi. ff. ad. l. aql. scientiā. §. pe. ⁊ ff. de iiur. eū qui. §. si iiuria. Arg. ꝫ. ff. eo. si cū seruo. debuit ergo adhibuisse diligentiā in facto suo vt dicit. in fi. ⁊ sic nō iputareꝶ. Et illud scias ꝙ iniuria fit aut re aut verbis. Re quotiēs manus iferꝶ. Verbis q̄tiēs conuitiū dicꝶ. de iniur. l. j. et. ꝫ. de re iudi. cū te. et iniuria ꝑ dissimulationem aboletur. ff. eo. nō solū. §. j. Et illud scias ꝙ conuentus de dāno dato: si negauerit ⁊ ꝓbatū fuerit ↄdēnaꝶ in duplū. ff. ad leg. aql. l. ij. et C. eo. ti. contra negantē.

Iniuria fit re ⁊ verbis.

c ℭ Aīalia. Tua. Sic ergo si quadrupes tua siue animal dānum dedit ad estimationem tenerꝭ quia nō custodiuisti aīalia tua. tn̄ si velis dare aīal pro dāno liberare te potes vt hic dicit. et. ff. si quadru. pau. fe. di. l. j. circa prin. et insti. eo. ti. in ꝓn. vnde sumpta fuerūt hec ⷥba. Et hoc habet locū in his aīalibus q̄ cōtra naturā mouenꝶ. vtpote si bos cornupetere solitus fuit: vel equ⁹ calcitrosus vt dꝫ in ꝑdictis. l. In feris aūt aīalibus q̄ naturali sua feritate dānū dederunt hoc nō hꝫ locū: qꝛ illud aīal dādo nō liberaberꝭ: qꝛ nō adhibuisti diligētiā quā debuisti vt hic. j. dicit: nihilomin⁹ teneris vt hic dicꝶ: saltē directa actione vl̕ vtili poti⁹. Si vero aufugit et nocuit nō pōt dn̄s quōdā conueniri: qꝛ desinit dn̄s esse. vt. ff. e. l. j. §. in bestijs. et instit. eo. §. j. Fere bestie sunt: vt vrsus / et cerui ‡ q̄ sunt aīalia siue volatilia fera dicunꝶ in insti. de re. di. §. fere. ⁊ in alijs. §. sequentibus. Cū enim liber homo dānum dat: locū habet actio. le. aql. dū vero q̄drupes siue aīal: locū habet actio de pauperie. cū ⷥo seru⁹: tūc locū hꝫ actio noxalis: et tūc licitū est seruū dare ꝑ dāno dato. insti. de noxa. circa prin.

Dānū per aīalia datum q̄liter restituꝶ.

‡ De ceruo deposito q̄ aufugit quē post tēpus depositari⁹ cepit. tenent Pi. leus. q. l. v. ⁊ Bar. in do. nu. lij. ꝙ si noie deponēus id fecit restituere teneꝶ. secus si ꝓpo ꝑ id quod hic dīc glo. Joan. and.

d ℭ Nō curasti. Qꝛ hmōi aīalia nō debēt teneri ī publico vbi publicū iter est. insti. si q̄dru. pau. fe. di. §. hic quoqꝫ. als. §. ceterū. si vero teneanꝶ in publico et dānū dederint / teneꝶ dn̄s in duplū: ⁊ nihilomin⁹ actio de pauperie locū habet: qꝛ cū plures actiones concurrunt penales in eadē re vna non tollit aliam. insti. eo. §. fi.

e ℭ Occasionē. ff. ad le. aql. q̄ occiderit. §. in hac. et. ꝫ. de ho. de cetero. vbi de hoc. ꝫ. de testi. sicut in glo. que incipit. ar. ꝙ qui.

f ℭ Nil omisit. No. ꝙ non est imputandū ei q̄ de cōtingentibus nil omisit. ff. ad leg. aql. qui occidit. §. in hac. ⁊. l. qui foueas. ⁊. l. si putator. et. l. dist. si duo. et. ꝫ. de homi. c. vlti. et antepe. Ber.

ℭ Ru. De penis. ¶ Supra visū est de varijs excessib⁹ ꝑpter q̄s pene debenꝶ: merito subijciꝶ ide rubrica de penis. ¶ De hac materia tractaꝶ. xxiij. q. iiij. et. q. v. ꝑ totū. xxiij. di. ꝙꝙ. xij. q. ij. in antiq̄s. vsqꝫ ad. §. verū id. xvj. q. j. et. vj. quasi ꝑ totū. lxxxi. di. in multis ca.

† Et ibi no. an quis totiens debeat penitere quotiēs fornicatus est cū ea dē muliere. Et vide q̄d no. i spe. de sen. ꝓla. §. ij. ad fi. ⁊ ꝫ cōtu. §. fi. ⷥ. sed pone iudex. J. ā.

Ea que. Pone exemplū in ca. pia. de excep. lib. vj. vbi excōicationis exceptio pōt ↄtra actorē pluries opponi: et ibi dicꝶ ꝙ quotiēs deficit in ꝓbando totiēs dꝫ puniri ī expēsis. Ab. ℭ Cas⁹. Querebaꝶ vtrū vna satisfactio plura pctā ↄphēderet. Cōsult⁹ pa. rn̄det ꝙ q̄tiēs qs peccat totiēs puniri debet. ¶ Nota ꝙ frequēs delictū frequēter puniri debet. Ber. ¶ Glo. seq. alleg. duas concor. et duo similia. et arguit.

g ℭ Condēnenꝶ. Sic. vj. q. j. imitare. † et de pe. distin. j. mensura. Et ita quotiens quis deliquerit / totiens puniri debet: sicut in contractibus consueuit dici vt pena soluta contract⁹ maneat in sua firmitate. ff. de transac. qui fidem. Sed etiā arbitrio quis stare nō cogitur pena soluta: nisi id expꝛsse dicatur. ff. de arbi. si duo. in fine. Et sic est ar. quotiēs cleric⁹ in delicto repert⁹ fuerit / totiēs exigaꝶ ab eo pena. arg. xxiij. di. ꝙꝙ. in fi. ⁊. ff. de ⷥb. obli. si sic stipulatus.

a hec iperitia[a] tua siue negligētia euenerūt: iure sup his satisfacere b te oportet: nec ignorantia[b] te excusat si scire debuisti ex fctō tuo iiuriā ⷥisiꝶr posse ↄtigere vel iacturā. ¶ Qꝛ si aīalia tua nocuisse proponas / nihilomin⁹ ad satisfactionē teneris: nisi ea dando passis dānū velis liberare teipsum. qd̄ tn̄ ad liberationē nō ꝓficit: si c fera aīalia[c]: vel q̄ ↄsueuerꝶ nocē fuissent: ⁊ quā debueras nō cura d sti[d] diligentiā adhibere. ¶ Sane e licet q̄ occasionem[e] dāni dat: dānū videaꝶ dedisse: sec⁹ est tn̄ in illo dicendū q̄ vt nō accideret: de f contingentibus nil omisit[f].

De Penis.

Ex concilio toletano.

ℭ Totiens puniendus est criminosus quotiens delictum iterat. Capitulū. j.

Ea que frequenti p̄reuaricatione iteranꝶ / frequenti sententia cong dēnentur[g].

Ex concilio triburiensi.

ℭ Interficiens presbyterū puniendus est: ⁊ pene pars ecclesie cui prefuit: alia pars ꝓ ei⁹ aīa distribuitur. Caplm. ij.

Presbyteri iterfecti cōpo h sitio[h] ep̄o ad cui⁹ ꝓchiā ꝑtinet soluaꝶ: ita vt medietatē vtilitati i k bus[i] eccl̕ie cui[k] ꝑfuit tribuat: alterā in ei⁹ elemosynā iuste dispti at. ¶ Qꝛ null⁹ ei⁹ heres ꝓximior l videꝶ ꝙꝫ qui ipm dn̄o sociauit[l].

Alex. iij. cātuarieñ. archiep̄o.

ℭ Nō debēt ꝑlati ꝓ criminosis sustinēdis pecuniā exigere: nec etiā correctiōis cā ex cupiditate penam pecuniariā imponere.

Licet iuxta Cap. iij. aplm: ⁊. j. ¶ Accepimus ꝙ archidyaconi cōuentreñ. ep̄atus ꝓ corrigēdis excessib⁹ ⁊ crim n minibus puniendis a clericis ⁊ laicꝭ[m] penā[n] pecuniariā exigūt: ⁊ pro annua exactione pecunie personas quādoqꝫ suspendunt: ecclesias interdicunt: a vicao rijs[o] denarios vt eos ī ecclesijs cantare permittant exigere non

ℭ Presbyteri. ¶ Dicit q̄d faciēdū sit de pena quā soluit interfector pb̄ri. h. d. Primo poniꝶ vnū dictū. Scd̄o rō ibi: qꝛ. Ab: ℭ Casus. Si aliqs interfecerit pb̄rm: ⁊ cōpositio inde fiat: accepta pecunia soluaꝶ illi ep̄o ad cui⁹ ꝓchiā ꝑtinet: ita ꝙ medietatē tribuat ī vtilitatē illius eccl̕ie cui ꝑfuit: ⁊ alterū ꝓ aīa defūcti paupib⁹ erogat: qꝛ null⁹ heres ei⁹ ꝓximior est: ꝙꝫ ille q ipm dn̄o sociauit. ¶ No. ꝙ penā pecuniariā quā recipit ep̄s ab aliq̄ sibimet appropare nō dꝫ: sed in vtilitatem eccl̕ie distribuere. Itē eccl̕ia est heres clericorū vn̄ in reb⁹ eoꝝ succedere dꝫ. Ber:

h ℭ Cōpositio. Hec cōpositio ꝑ. l. lōbardā est sexcētorū solidoꝝ. xvij. q. iiij. q̄ subdyaconū. ¶ Glosa sequēs arguit.

i ℭ Vtilitatib⁹ eccl̕ie. Hoc ideo qꝛ et sic ecclesie iniuria facta fuit ⁊ in suū ministrū iuxta illd̄: Qui vos tāgit / me tangit. ij. q. vij. accusatio. Et est arg. ꝙ penas pecuniarias quas recipit ep̄s nō lucraꝶ ipse. † sed in vtilitatē eccl̕ie cōuerti debent: vel diuidet illas. arg. j. dist. ius militare. ⁊. xvj. q. vj. c. j.

† Et io non videtur ꝙ possit illas remittere de hoc not. ⁊ dixi de off. leg. nisi. in j. gl. Jo. ā.

k ℭ Cui. Scꝫ eccl̕ie.

l ℭ Sociauit. Baptizādo / ordinādo illū.

Licet. Archidyaconi ⁊ alij ꝑlati q in criminib⁹ dispēsare nequeūt: penā pecuniariā iponere nō ꝓnt vbi a iure alia statuiꝶ. Prio pōiꝶ archidyaconorū act⁹ reprehēsibilis. Scd̄o mādat illos inhiberi ⁊ cōpesci ibi: mandam⁹. Ab. ℭ Casus. Archidyaconi cōuētrēsis ep̄atus: pro corrigendis excessibus a clericis: ⁊ laicis penā pecuniariā exigebant. Itē ꝓ annua exactione q̄nqꝫ rectores eccl̕iarū suspēdūt: ⁊ eccl̕as interdicūt: a vicarijs denarios exigūt vt eos in ecclesijs celebrare ꝑmittāt: hec et alia cōmittebāt cōtra canonū instituta. Mādat papa cātuarieñ. archiep̄o q̄tenus hec ꝑdictis archidyaconis districtius interdicat. Si autē ↄtra venire ꝑsumpserint: eos ec. cen. cōpellat. ¶ Nota ꝙ excessus clericorū sunt puniēdi pena spiritua li ꝭm canones: ⁊ non pecuniaria. Ber. ¶ Glosa sequens querit. ⁊ dupliciter soluit.

m ℭ Laicis. Sed quare a laicis: quia forte sunt de sua iurisditiōe temporali: vel de consuetudine hoc habent. ¶ Glosa sequens notat penas pecuniarias ⁊c. signat cōtrariū. soluit distinguendo. ponit opi. Hu. quam determinat.

n ℭ Penā pecuniariā. Ex hac decre. videꝶ ꝙ ꝓ criminib⁹ penā pecuniaria exigi non debet: cum papa hic eam prohibeat. ar. xvj. q. vj. cognouimus. ⁊. c. de lapsis. ⁊. ca. episcopo. ⁊ illud. j. q. j. nullus episcopus. ⁊. ꝫ. de symo. nemo. et. lxxxiij. dist. si quis ep̄us. Ar. contra. xxiij. q. v. si vos. Unde nota ꝙ cum ius statuit penā pecuniariā infligendam: quicūqꝫ cognoscit de illo crimine illam potest infligere. ff. de iudi. l. ij. §. vlti. ⁊. ꝫ. de rapto. in archiepiscopatu. ⁊. xij. q. ij. cum deuotissimā. xviij. di. quoniam. ‡ Si vero ius solā penam spiritualem vel corporalem super crimine statuit: iudex nec debꝫ nec potest illam in aliā cōmutare: sed ille tantū qui de illo crimine potest dispensare. Et cū de pena criminis nihil de iure cautū est an pecuniariam vel aliam infligat: iudicis arbitrio cōmittitur. ꝫ. de offi. deleg. de causis. Cum iudex super crimine dispensare pōt bn̄ ꝑt infligere penā pecuniariā vel aliā. Sed archidyaconi isti super his criminibus dispensare non poterant vnde non debebant penam pecuniariam infligere: sed imponere spiritualē: ꝭm ꝙ qualitas criminis exigebat. ar. ꝫ. de iudi. at si clerici. Hug. dicit ꝙ illa pena est infligēda que magis timeatur. ar. xxiij. q. iiij. ea vindicta. et. q. v. prodest. ⁊. ꝫ. vt. lit. non contest. q̄m. in fi. Sed ħ intellige habere locum cum iudex talis est qui possit dispensare ⁊ cōmutare penas: sed isti archidyaconi hoc non possunt. Ala.

‡ Ubi de hoc in vlti. glo. ⁊. xxj. q. v. si quis cuiuslibet. per Hos. in sum. de off. ordi. §. q̄d ꝑtinet. Et consulit hostien. j. de homi. ꝓ humani. li. vj. vt ibi scp̄sit super versi. a iaduersionis. in fi. ꝙ ad suspitionē auaricie tollendā iudex eccl̕iastic⁹ penas pecuniarias conuertat in pias causas. Jo. and.

o ℭ A vicarijs. Hoc erat symonia cum cū ordo sit sacramentū cui adheret executio: si ergo vnum vendunt ⁊ reliquum. j. q. iij. si quis obiecerit. ⁊. ca. saluator.

Diuisio. Calūniā. Primo legē recitat quā scd̄o approbat ibi: qm̄. Ab. ¶ Casꝰ. Qui calūniose litigāt ꝯdēnādi sūt ī expēsis. ⁊ de calūnia puniant̄ fm̄ qd̄ leges ꝑcipiūt: ⁊ q̄r istud sacris ꝯsonat īstitutꝭ precipit pa. vt de cetero in pecuniarijs causis victꝰ victori ī expēsis ꝯdēnet̄: nisi ferat̄ snīa ꝓ absēte. ¶ Nota ꝙ q̄ calūniose litem agit in expensis alteri parti condēnari debet. Ber.

a ¶ Alio. Ita vt ꝑter expēsas de calūnia puniatur. C. de calū. l. iij. † et īstitu. de pe. te. liti. §. aduersus. q̄r īfamis efficit̄ vt ibi d̄r: de q̄bꝰ legibus hic facit mētionem. ¶ Glo. se. ponit opi. suā ⁊ cōtrariā ⁊ remittit.

† Dānatus de calūnia ē īfamis: secꝰ si simplr̄ ꝓnūciat̄ nō ꝓbasse. Jo. an.

b ¶ Victori. Victus victori ī expēsis ꝯdēnari d꞉ si ꝑ calūniā ⁊ malā fidē appeat eū mouisse litē: vt h̄ expsse dicit lr̄a. ī ꝑn. ⁊ ī auc. d̄ iudi. §. opꝫ. col. vj. et. ff. de iudi. eum quē temere. Alij dicunt ꝙ eo ip̄o ꝙ succūbit ꝑsumit̄ calūniari. vn̄ cōdēnari debet ī expēsis. De hac materia plene dictū ē. s. d̄ do. ⁊ ꝯtu. finē.

c ¶ Nisi snīa ꝓ absēte. Sicut cauet̄. C. de iudi. ꝓperādū. §. ⁊ si q̄dē. ibi dicitur ꝙ victꝰ presens sumptus suos de cōdēnatione deducat.

Quod in dubijs. ¶ Casus. Sacerdotes qui gubernāt naues ad pugnā: et q̄ ꝑsonalit̄ ꝯflictū exercent: ⁊ alios īcitāt ad pugnandū oēs sunt deponēdi. ¶ Nō ꝙ non solū ille est homicida q̄ īterficit: sed etiā ille qui īcitat ad interficiendum. Ber.

d ¶ Incitāt. In bello ī iusto. ar. s. d̄ homi. sic̄ dignū. §. q̄ ꝟo. ⁊. ff. ad. l. aq. ītē mela. §. ītē cum eo. ‡ secꝰ si eēt iustū: q̄r tūc licitū est hortari. xxiij. q. vj. hortatu. ⁊. c. igit̄. et. c. vt ꝑdē. ⁊ īteresse bellis. ea. cā. q. iij. maximianꝰ.

‡ Vide. s. ti. j. c. fi. sup glo. ij. Jo. an.

Sūmariū. Tue. Abbas ⁊ clericꝰ ī magnis criminibꝰ dep̄hēsi post depositionē detrudi debēt ī monasteriū ad agēdū pniam.

formidāt: ⁊ alia agūt q̄ canonum obuiāt īstitutꝭ: et de radice cupiditatis et auaricie ꝓdire videnꝫ: ⁊. j. ¶ Mādamꝰ q̄tenꝰ archidyaconis ꝑdicti epatꝰ hoc districtiꝰ interdicas: si autē contrauenire presumpserint eos ap. ces. ec. cen. cōpellas. Idē in cōcilio turoñ.

¶ Victꝰ ꝯdēnat̄ victori ꝑnti in expensis: etiā in causis pecuniarijs: ⁊ vnū casum excipit. Ca. iiij.

Calūniā ⁊ audaciā temere litigātiū ꝯdēnādo ī expēsis ⁊ alio[a] multiplici remedio sāctio impialis ꝯpescit. ¶ Qm̄ igit̄ sacris īstitutꝭ cōsonare dinoscit̄: ꝑcipimus vt de cetero in causis pecuniarijs victus victori[b] in expensis legitimis condēnet̄. Nisi sentētia[c] ꝓ absente ferat̄. Innocentius. iij. nidrosiensi archiepō.

¶ Clericꝰ cām seu operā ꝑbens bello deponēdꝰ est. Capitulū. v.

Quod in dubijs: ⁊. j. ¶ Qr vero tā sacerdotes q̄ gubernāt naues ad pugnam: q̄ꝫ qui ꝑsonaliter exercēt conflictū: ⁊ hi q̄ alios incitāt[d] ad pugnādū: oēs enormiter peccant: de rigore canonico eos credimꝰ deponēdos. Idem lōdoñ. episcopo.

¶ Clericꝰ ꝓ magno scelere ab eo cōmisso deponi d꞉: et ī mōasterio detrudi ad agēdū pniam. Ca. vj.

Tue discretōis prudētiā: ⁊. j. ¶ Ad illd̄ qd̄ a nobis tertio req̄sisti qualit̄ clerici in latrocinijs vel alijs magnis sceleribꝰ deprehensi[e] puniri debeant. ¶ Rn̄demꝰ: ꝙ a suis ordinibꝰ degradati: detrudi debeāt in arctis monasterijs[f] ad pniam pagēdā.

Idē abba. ⁊ fribꝰ cripte ferrate

¶ Si vterq꞉ cōtrahentiū venit ꝯtra ꝯtractū: vterq꞉ pōt exigere penam adiuicem promissam ex conuentiōe. Capitulū. vij.

Constitutus ī ꝑsentia nr̄a et. j. ¶ Licet autē in instrumento epī lauitani expssa fuerit certa pena quā pars ꝯtractū nō seruās solueret obſuanti. Cū tn̄ vtraq꞉ ps venisse ꝯtra illū ex cōfessione[g] ꝓpria cōuincat̄. ¶ Cū ⁊ pars vr̄a subtraxerit epō pensionem: et ep̄s procurationē exegerit ab eadem ecclesia: sicut economus ꝓposuit memoratꝰ vtrāq꞉[h] partem ab ea reddimꝰ absolutā[i]. Idem priori sancti fridiani: et magistro. B. canonico pisano.

¶ Si testis ꝓpter vacillationē incarceratur / infamiam non incurrit. Capitulū. viij.

Super his de q̄bꝰ nos cōsulere voluistꝭ: ⁊. j. ¶ Clericus autem qui pro eo ꝙ variauerat[k] et vacillauerat coram vobis de mādato vestro captꝰ est et detentꝰ: infamiam non incurrit[l]. Idem spoletano episcopo.

¶ Obligatꝰ ad certā quātitatē certa die sub pena soluēdā: si partē infra terminū soluit ad penā integrā non tenet̄. Capl̄m. ix.

Suam ad nos rectores clericorū scti fortunati querimoniam transmiserūt: ꝙ cum tibi essent in. xl. libris ꝑ quoddā arbitriū ꝯdemnati: essetq꞉ pena xxx. librarum apposita: nisi ea soluerēt in termino constituto: tandem. xxxiij. libris in termino ꝑsolutis[m] occasione septem resi=

g ¶ Ex ꝯfessiōe. Cōfessio ei ī iure facta ꝑiudicat. s. de trāsac. ꝑter ea. ij. ⁊. s. de ꝯfes. cū sup. ⁊. c. vlti. vbi de hoc. ⁊. C. eo. l. vna. et. ff. eo. l. j. ¶ Glosa sequens opponit dupliciter et soluit.

b ¶ Vtrāq꞉ partē. Sꝫ vr̄ ꝙ ep̄s nō īciderit in penā. nam cū altera ps ei subtraxit pēsionē / licite potuit petere ꝓcurationē: q̄r fidē nō seruanti fides nō est seruāda. s. de iureiur. ꝑuenit. ij. nā licitū est redire ad priorē actionē cū ex parte altera nō paretur pacto. ar. s. de pac. cū ꝑdē. De hoc dictū fuit. s. de elec. cū inter. r. Econtra videt̄ ꝙ illi potiꝰ ꝑiudicet q̄ vltimo incidit in penā: nā si vterq꞉ est ī mora semꝑ vltima mora nocet † . ff. de peri. et cōmo. rei ven. illud. Rn̄deo hic ꝓpter par delictū neuter incidit in penā. ff. de re iudi. cū par. et in delictis mutua fit cōpensatio. s. de adul. c. pe. ⁊ vl. xxxij. q. vj. nihil. et. ff. solu. ma. viro. Jo. cōpensatio mutua fit. ff. de compē. si ambo. et. ff. de dolo. si duo. Hec decre. decisa fuit in fine huius decre. s. de reli. do. ꝯstitutꝰ. ⁊ ꝑ illā poteris intelligere istam. Ber.

† De hoc. s. de deci. cū homīes. Jo. and.

l ¶ Absolutā. Preferēda est eī opinio extimatoris pecuniario cōmodo. ff. de solu. cū ex pluribus. et. ff. de vsu. in pecudū. §. vlti.

Super his. ¶ Casus. Quidā clericus corā pa. in testimonio vacillauit et variauit in dicto suo. pa. fecit illū capi et detineri. q̄rit̄ vtrū ꝓpter hoc incurrerit infamiā? Rn̄. ꝙ non. ¶ Nō ꝙ vacillās vel variās ī testimōio nō ē ipso iure infamis. Ber.

k ¶ Variauerat. Et iō nō fuerat ei credēdū. iiij. q. iij. §. q̄ falso. et. s. vt eccle. bn̄fi. vt nostrū. Ber.

l ¶ Nō incurrit. Qr genus pene ‡ ꝑ se non infamat: nisi snīa ꝑcedat. C. qui. ex cau. infa. irro. l. j. et. l. nullā. licet Granus aliter senserit. iij. q. vij. §. tria. in fi. Vin.

‡ An carcer sit pena dic vt. j. eo. q̄uis. li. vj. dixerūt hic Inno. host. et Ab. ꝙ ē custodia nō pena. ff. de pe. aut fctā. §. solent. Joan. and.

Diuisio. pniam. Et diuidit̄. Prio ponit̄ ꝯsultatio. Scd̄o rn̄sio ibi: rn̄demꝰ. Ab. ¶ Casꝰ. Clerici aliq̄n dep̄hēdūt̄ ī latrocinijs / ⁊ alijs magnis sceleribꝰ: q̄rit̄ q̄lr̄ sint puniēdi? Rn̄. pa. ꝙ a suis sūt ordībꝰ degradādi: ⁊ ī arctꝭ mōasterijs detrudēdi ad agēdū pniaꝫ. ¶ Nō ꝙ cl̄ici dep̄hēsi ī latrocinijs ⁊ magnis crimibꝰ / degradari debēt ⁊ ī arctꝭ monasterijs detrudi. ¶ Glo. se. ponit duas lec. ⁊ scd̄am declarat.

e ¶ Dep̄hēsi. Et ꝯuicti. sola enī dep̄hensio nō sufficit. s. de iudi. cū nō ab hoīe. Vel ītellige dep̄hēsi ita ꝙ factū sit notoriū ꝑ euidentiā facti: tales enī stati cōdēnari ꝑnt. C. de defen. ciui. l. defensores. Et ar. s. de coha. cle. ⁊ muli. c. vl. ⁊. ij. q. j. de manifesta. et talis dep̄hēsio auc̄te sui ꝑlati † fieri d꞉: ne vltra se extēdat violētia q̄ꝫ exegerit defēsio clericoꝝ. j. de sē. ex. vt fame. al's capiētes eēnt excōicati: vt ibi.

† Qd̄ ītelligē vt dixi de iudi. cū nō ab hoīe. sup j. glo. Jo. ā.

f ¶ Mōasterijs. Si. xvj. q. vj. d̄ lapſ. ⁊. l. di. si ille. ⁊ si īcorrigibiles fuerit ꝑ sclarē iudicē postea dep̄hēdāt̄. s. d̄ iudi. cū nō ab hoīe. B.

Diuisio. Constitutꝰ. Prio ponit diffinitionē. Scd̄o cām īterserit ibi: cū et. Ab. ¶ Casus. Ep̄s lauitanꝰ ꝯcessit mōasterio cripte ferrate oēs eccl'ias ī eiꝰ dyoc̄. sitas ꝑtinētes ad mōasteriū illd̄: ⁊ q̄cq̄d iurꝭ hēbat ī illis ī emphiteosim sub ānua pēsiōe reddēda. ⁊ ita ꝙ solū pēsiōe ꝯtētꝰ eēt sub certa pena apposita īstr̄o ide ꝯfecto. postmodū orta fuit sup his ꝯtētio īter eos: ꝑ ꝯfessionē vtriusq꞉ partꝭ ꝯstitit ꝙ pars monasterij subtraxit epō pensionē: ⁊ ep̄s exegit a monasterio pensionē: et sic vtraq꞉ pars cōmisit in penā. vnde dominꝰ papa vtrāq꞉ partē a pena illa reddidit absolutā. ¶ Nota ꝙ ꝯfessio in iure facta preiudicat. Item pena cum pena cōpensatur. Ber.

Suam. Diuidit̄. In ꝑma q̄stio. In scd̄a ꝓuisio ibi: q̄r igitur. Ab. ¶ Casus. Clerici sācti fortunati cōdēnati fuerūt epō spoletano in. xl. lib. ꝑ quoddā arbitriū sub certa pena nisi eas ꝑsoluerint ī termino. xxxiij. lib. ep̄s impetrauit q̄sdā lr̄as ꝯtra eos tacita veritate ꝑ q̄s fecit eos sibi ꝯdēnari ī xxx. lib. noīe pene: q̄r nō soluerāt totā sūmā in termino ꝯstituto. vn̄ dicti clerici dn̄o pa. q̄rimoniā trāsmiserūt. mādat pa. epō spoletāo q̄tenꝰ. vij. lib. solutione ꝯtētꝰ existat. ⁊ sup pena. xxx. lib. clericos illos de cetero nō molestet: cū nō deceat ip̄m inhonestis q̄stibꝰ cum aliena iactura ditari. ¶ Nō ꝙ pena nō d꞉ exigi nisi ꝓ pte nō soluta ī termīo ꝯstituto: lꝫ de rigore iuris sit cōmissa ī totū: ⁊ fm̄ quosdam in totū exigi possit: in q̄ snīa fuit iudex qui clericos istos ꝯdēnauit. Item cū alterius iactura nemo debet ditari: ⁊ ꝑcipue clerici. Ber. ¶ Glo. seq. signat contrariū: et soluit distinguendo.

m ¶ Persolutis. Eo ip̄o ꝙ sortē recepit pene renunciasse videt̄. ff. de eo qd̄ cer. lo. l. vlti. in fi. ⁊. ff. de le. cōmis. post diē. ⁊ ita videt̄ ꝙ eā vlteriꝰ petere nō possit ꝑ hoc qd̄ hic d̄r: nisi aliter ꝯuenerit īter eos cū sortē recepit: scꝫ ꝙ sors ⁊ pēa peti possit. ar. ff. de trāsac. q̄ fidē. C. de trāsac. cū ꝓpōas. ff. si q̄s cau. l. ij. §. rn̄. Et sic vr̄ ex hac decre. ꝙ ñ ꝯmittat̄ pena in totū cū effectu lꝫ sors in totū soluta nō sit. Vn̄ habes contraria plura. ff. de verbo. obli. stipulationum. §. si sortem. Super hoc consueuit distingui: aut enī illud qd̄ promittitur sub pena consistit in dando: aut in faciendo: si consistit in dando in totū cōmittit̄ pena: licet ī parte sit satisfactū. ff. fami. bercis. heredes.

Pena an in totū cōmittatur si sors soluatur pro parte.

duarum ꝑ quasdā nostras litte=
ras veritate tacita ĩpetratas ob
tinuisti: eos in p̃fatis. xxx. libris
tibi per delegatum iudicem cō=
dēnari. ¶ Quia igitur te non de=
a cet intātū pōtificalis modestie[a]
obliuisci: vt inhonestis questib⁹
anhelādo desideres cum aliena
iactura ditari: mandamus qua=
tenus septē librarū solutione cō
b tentus sup pena[b] xxx. librax me
moratos rectores de cetero non
molestes. Idem.

Occidentes prelatū priuant
beneficio ꝛ feudis q̃ habēt ab ec
clesia cui p̃erat p̃latus ille: nec
eis vel heredibus restituent: nec
alia de nouo cōcēdi debent. Et
hodie in occidente capiente vel
bāniēte ep̄m aucte sunt sil'es pe=
ne de q̃bus in cle. si q̃s suadēte.

Ad aures eo. ti. Ca. x.
Anri apostolatus ꝑuenit
ꝙ cū quidaꝫ ꝓchiani tui ausu
dyabolico bone memorie. J. vin
centinum ep̄m p̃decessorem tuū
nequiter ꝑemissent: feuda ꝛ bñfi
cia q̃ illi a vincentina eccl'ia ob=
tinebant ipsis per sententiā fue=
rant cū multa deliberatōe subla
ta. ¶ Q꞉ igit maiori sūt aīaduer
sione plectēdi: nos tā tibi q̃ꝫ suc=
cessorib⁹ tuis aucte apo. ꝓhibe=
mus ne ipsis aut heredib⁹ eorū
c bñficia p̃dicta restituant[c]: seu de
nouo eis alia quelibet conferan
tur. Idem.

Prorumpens ꝯ iudicem ar=
bitrio sup̄ioris punitur. Ca. xj.
Dilectus fili⁹ electus san
cti. P. ad montes: ꝛ. j.
¶ Ne iudicial' euanescat auctori
tas: cū de litigatoris ĩprobitate
d ꝯstiterit aduersus assertionē[d] iu
dicis temere ꝓrumpētis: iuxta
superioris arbitrium digna po=
terit animaduersione puniri.
Idem in concilio generali.

Patroni/aduocati: vel vice=
dñi vendicantes sibi in ecclesijs
plusq̃ꝫ iura ꝑmittāt: ꝑ censurā ec
cl'iasticā cōpescūtur: ꝛ si occidūt
p̃latum vel clericum eccl'ie per se
vel ꝑ alios: perdunt qd̄ habent
ab eccl'a: ꝛ eox posteri vsq̃ꝫ ad q̃r
tam generationē nō admittunt
ad clerum: nec in religionibus
preficiuntur. Capitulū. xij.

In quibusdā ꝓuincijs ec=
clesiax patroni ꝛ aduoca=
ti: seu vicedñi se in tantā insolen
tiam erexerūt: ꝙ nō solū cū vacā
tibus dꝫ eccl'ijs de pastorib⁹ ido
neis ꝓuideri: difficl'tates ĩgerūt
ꝛ malicias: verūetiā de possessio
nibus alijsq̃ꝫ bonis eccl'iastic' ꝓ
sua voluntate ordinare p̃sumūt
Et (qd̄ horrendū est dicere) in ne
cem p̃latorū ꝓrumpere non for=
midāt. ¶ Cū igitur qd̄ ad defen
e sionis[e] subsidiū est inuentuꝫ: ad
depssionis dispendiū nō debeat
retorqueri: ꝓhibem⁹ exp̄sse: ne
patrōi: vel aduocati: seu vicedñi
sup p̃missis de cetero plus vsur=
f pent q̃ꝫ ꝑmittatur in iure ꝑmissū[f]:
g ꝛ si ꝯ p̃sumpserint[g]: ꝑ seueritatē
canōicam districtissime compe=
scantur. ¶ Sacri nihilomin⁹ cō=
cilij approbatione statuimus:
quatenus si patroni vel aduoca
ti āt feudatarij seu vicedomini:
aut alij beneficiati alicui⁹ eccle=
sie rectorem vel clericuꝫ aliū ip=
sum: ꝛ si ꝯ fecerit ꝑ seueritatē canonicā cōpescant ne qd̄ ad defen=
sionē est inuētū ad depssionis dispendium valeat retorqueri. Sta
tuit insup ꝯciliū q̃ten⁹ si patroni aduocati feudatarij seu vicedñi
aut alij bñficiati clericū vel rectorē alicuius eccl'e ꝑ se vel ꝑ alios
occidere vel mutilare p̃sumpserint /amittāt q̃cq̃d iuris in ecclesia
habent/vel ab ip̄a tenēt/ꝛ vsq̃ꝫ ĩ quartā gñationē posteritas taliū
in clericox collegiū nullaten⁹ admittat. neq̃ꝫ ĩ domib⁹ regularib⁹
p̃latione aliquā assequant: nisi cū eis fuerit mi̅sicordit dispēsatū.

•§• in illa. in fi. ꝛ. ff. de verbo. obli. stipulationū •§• si sortem. ꝛ. l. in ex
ecutionibus •§• itē si ita. ꝛ. ff. de pig. sed an vie. ar. Si vero consistit
in faciēdo: ꝛ illud quod ꝓmissum est sub pena sit indiuiduū / tunc
idem est qd̄ in p̃mo casu: quia in totū ꝯmittitur pena: ff. fami. her.
heredes •§• an ea stipulatio. ꝛ. ff. de v̄bo. obli. eadē •§• catho. in p̄n.
ibi ab oībus factū ꝛc. †
ꝛ. l. in executione •§• secū
da. Sed in p̃mo casu cū
ꝯsistit in dādo dixit azo
ꝙ opposita exceptiōe re
pelleret a pena ꝓ rata
solute partis. ar. ff. si q̃s
cau. si fuus •§• j. ꝛ. ff. d̄ v̄.
ob. l. ij •§• vl. ad fi. ꝛ ar. ff.
depo. si duo heredes. et
ff. de ver. ob. in executio
nibus •§• insolidū. ꝛ hāc
eq̃tatē seruat hic Inno.
Nec est seruand⁹ ille ri=
gor vt in totū pena exi=
gatur: q꞉ nō debet quis
cū aliena iactura ditari
vt h̄ dr̄. et. xxij. q. ij. p̃mū
ꝛ. ff. de cōdi. ide. nā hoc.
q꞉ nō ĩterest illius penā
recipere ꝓ soluta sorte:
ꝛ ideo q꞉ placuit equita
tem p̃ferri stricto iuri. C
de iudi. placuit. vnde lit
tere super h̄ ĩpetrate nō
valuerūt: qd̄ pꝫ ex eo ꝙ
dicit veritate tacita. A=
lij doctores legū seruāt
illum rigorem. Si v̄o fa
ctum sit diuiduū ꝓ par=
te tantū committitur. ff
rem ra. ha. si ꝓcurator.
ꝛ ar. ff. de ver. ob. eadem
•§• catho. ibi at si de co
cautū ꝛc. Sed cōtrariū
videtur in. l. p̃di. ff. si q̃s
cau. si seruus. vbi cōmit
titur pena in totum: licꝫ
detur exceptio ꝓ alia ꝑ
te: ꝛ factum videtur di=
uiduum. Sed dici ꝯsue
uit ꝙ illud est speciale ĩ
iudicio: quia ꝛ ibi mora
purgatur. ff. si q̃s cau. et
si post tres. sed in penali
stipulatione non purga
tur. C. de cōtrahen. ꝛ cō
mit. stipula. magnaꝫ. q꞉
tempus ibi interpellat.
s̄. de loca. ca. vlt. Ber.

† Exemplificat Ab. in eo ꝙ mihi cōstituit seruitutem sub pena: et decedit pluribus relictis heredibus: et vnus sol⁹ me impedit in totum pena ꝯmittit. Joan. and.

Mora nō purgat in stipulatione penali.

a Modestie obliui=
sci. Preferenda est eni
estimationis opinio pe
cuniario cōmodo. ff. de
solu. cū ex pluribus cau
sis. ff. de vsur. in pecudum •§• vlti.
¶ Glosa se. signat contrarium et remittit.
b Pena. Vn̄ ergo ex h̄ ꝙ eccl'iastica ꝑsona non possit exigere pe
nā: nec ab eo exigi. ar. xij. q. ij. fraternitatis. Ar. ꝯ. s̄. eo. cōstitutus.
¶ De hac materia dictum est. s̄. de arbi. dilecti filij.

Diuisio. Ad aures. Diuiditur hec decre. Nā primo penalē senten
tiā recitat. Scd̄o aggrauat ibi: quia igit. Ab. sic. Casus.
Quidam ciues vincentini: ep̄m suū interfecerunt. ꝓpter quod fue
runt feudis ꝛ bñficijs que a vincentina eccl'ia detinebant ꝑ sñiam
spoliati. q̃siuit ep̄s vincenti. vtrū ip̄is vel eorū heredib⁹ illa bñfi=
cia sint restituēda? Rñ. pa. ꝙ nec ip̄is nec eox heredibus sunt illa
bñficia restituenda / seu de nouo alia cōferenda cū maiori sint etiā
animaduersione plectendi. ¶ Not. ꝙ oīa bñficia dꝫ q̃s amittere q̃
obtinet ab ecclesia q̃ prelatum ip̄ius interficit: nec alia sibi vel ei⁹
heredibus conferenda sunt de nouo. Item pena non solum tenet
auctorem / sed extenditur ad heredes. Ber.
c Restituantur. Immo videtur ꝙ maiori pena puniēdi sūt vt
non solum ea restituantur: sed omnia alia bona sua ecclesie cui in=
iuria facta est tradantur perpetuo. xvij. q. iij. si quis deinceps. et
anathematizentur: vt ibi dicitur licet ipso iure sint excommunica
ti. ea. cā. ꝛ. q. e. si quis suadente. Item alia pena imponitur. j. eo. c.
proxi. scilicet in quibusdā: ꝛ si iterum aliqui suum ep̄m interficiāt
ꝓuant ep̄o ‡ xxv. q. ij. ita nos.

‡ Idē in ca. fu. j. eo. felicis. lib. vj. Joan. and.

Dilectus. Qui iudici iuriant ꝑ sup̄ioris arbitriū puniri debent. h. d. Ab. siculus.

Cas⁹. Dicitur hic ꝙ si aliquis temere prorupit contra iudicis
assertionē. s̄m arbitrium superioris debet puniri: cum de ipsius li
tigatoris ĩprobitate constiterit: ne vilescat iudicialis auctoritas.
¶ Nota ꝙ litigator qui temere contradicit iudici coram quo liti=
gat: arbitrio superioris puniri debet / quia non est vilipendēda iu
dicialis auct̄as. Ber.
¶ Glo. se. ar. signat cōtra
rium et soluit.
d Assertionem. Arg.
ꝙ verbo iudicis est cre=
dendū nisi ꝯ̃riū ꝓbetur
vt h̄ dr̄. ar. s̄. d̄ ꝓba. post
cessionē. Ar. ꝯ. s̄. de test.
cū a nobis. ꝛ. s̄. de ꝓba.
q̄m ꝯ falsam. cui standū
est. Sed qd̄ dicit h̄ ꝙ pu
niri dꝫ litigator verū est
cū temere † ꝯdicit iudi
cis assertioni: puta cum
iudex h̄ qd̄ dicit ostēdit
ꝑ acta: vel cū litigator
nihil ōndit ꝯ excōicati=
onis sñiam: tunc punia
tur in sūptib⁹. j. de sent.
excom. sacro. ar. s̄. eo. ca
lūniam. Vel al's s̄m ar=
bitriū superioris: vt hic
dicit. ꝛ. s̄. de offi. dele. de
causis. Ber.

† Miscēdo iudicis ꝯtumeliā vt dicēdo ꝙ mētitur vel ꝙ melius essꝫ h̄re asinū in iudicem: cū ipse nil itel ligat vl' his similia et q̃s hoc puniat dictū ē in tex. io. ā.

In quibusdam. Diuiditur. Nā
p̃mo recitat triplex p̃ro
norum delictū. Secun=
do ibi: cū igitur ꝓuidet
ꝛ ꝯ primū: ꝛ ꝯ secunduꝫ
vtrūq̃ꝫ ꝓhibendo. Ter
tio ibi: sacri: ꝯtra tertiū
illd̄ p̃mo puniēdo in fa
ctoribus. Scd̄o aggra=
uādo penā in posteros
ibi: ꝛ ne minus. Ab. sic.
Casus. Patrōi / ec
clesiax aduocati / seu vi
cedñi in tāta p̃sumptio
ne se extollunt: ꝙ cū va
cātibus ecclesijs de ꝑso
nis idoneis ꝓuidere dē
bēt nō solū difficl'tates
ingerūt ꝛ malicias: ve=
rumetiam de possessio=
nibus / ꝛ alijs bonis ec=
clesiarū ꝓ sua volūt dis
ponere voluntate. ꝛ qd̄
deteri⁹ est in necē p̃lato
rū p̃sumūt erūpe. ꝓhibꝫ
generale cōciliū exp̄sse
ꝙ de cetero nec patrōi /
vicedñi vl' aduocati sup
predictis plus vsurpēt
q̃ꝫ ꝑmittatur in iure ꝑmis
¶ Nota qd̄ ꝓuisum est ad defensionē: non debꝫ ad grauamen extē
di. Item nota penā illox qui cōtra eccl'iam delinquūt. s. ꝙ amitte=
re debēt quicquid ab ecclesia tenent. Item pena extenditur ad he
redes. Item monachatus oēm maculā non absterget. Ber.
e Defensionis. Patroni enim ecclesiam defendere debent. ‡
xvj. q. vlt. filijs. hanc defensionē non debent extendere ad graua=
mē: vt hic dicit. sic. s̄. de ap. ca. iij. ꝛ. c. cū speciali •§• porro. ꝛ. s̄. de iu
reiur. q̃ꝫto. et. xxij. q. iiij. inter cetera.
¶ Glo. se. reci. per. q. ꝛ solutionem. ꝛ dat simile.
f Iure ꝑmissum. Permissum patronis est p̃ntare rectorem et
habere ius ꝓfessionis: ꝛ si ad inopiā v̄gat ei ab eccl'ia succurrit.
s̄. de iure pa. nob. ꝛ. xvj. q. vij. q̃cūq̃ꝫ. sic ep̄s nō dꝫ pl⁹ petere a subdi
tis q̃ꝫ sit ꝑmissū a iure. xviij. q. ij. h̄ tm̄. ꝛ. x. q. iij. q꞉ cognouim⁹. ꝛ. s̄.
de cēsi. cū apl's. al's restitueret duplū. s̄. de ĩmu. ec. q꞉ plerīq̃ꝫ. ꝛ. s̄. d̄
cēsi. ꝓcuratiōes. ĩ fi.
g Presūpserit. Nisi forte ĩ casu quē ha
bes. j. de sen. exc. si v̄o. cū moderamine inculpate tutele: al's non.

‡ Expēsis tñ eccl'ie sꝫ Hos. bene q̃ hoc not. ĩ libel. iur. ca. de iure pa. v̄. nunc videam⁹ de honore. dicit enim sufficere si patronus diligentiā ꝛ ministeriū adhibet sicut tutor expensis pupilli ip̄m defendit. ff. de admi. tuto. l. a tutoribus. Joan. and.

¶ Glosa seq. reci. ꝑ q̃stionem ⁊ solutionem. ⁊ dat duo similia.

a ❡ Prorsus amittãt. Et deuoluant̃ ad eccl'iam cui facta est in iuria. xvij. q. iiij. si quis deinceps. ⁊ c. quisquis. vt dictũ est. s̃. e. ad aures. ⁊ xxvij. q. j. si q̃s rapuerit. Sic ergo eccl'ia nõ habebit patronum † sic ⁊ vasallus amittit feudũ: vt hic patet si nõ seruat fidelitatem dño. xxij. q. vlt. de forma. ⁊ in libro de feudis. queadmodũ feudũ amittat̃. ⁊ xcvj. di. si imꝑator. si. s̃. de postula. c. vlt. sic ⁊ donatio reuocatur ꝓpter talẽ ingratitudinem: ⁊ ꝓpter alias ẽt s̃. de dona. ca. vl. vbi de hoc. C. de reuo. dona. l. vltima.

b ❡ Ad heredes. Et descẽdentes ꝑ lineã directam vsq̃ ad quartaꝫ ğnationeꝫ. vt hic dicit̃: q² vsq̃ ad quartã ğnationem extenditur cõsanguinitas. s̃. de consang. nõ debꝫ. Et est speciale hic ꝙ filius puniat̃ h̃ ꝓ delicto patris: sicut i crimine lese maiestatis. vj. q. j. §. verũ. ver. si q̃s cuꝫ militibus ⁊ in heresi. s̃. de here. vergentis. al'as bona damnatorũ deuoluũtur ad heredes. C. de bo. dã. auctẽ. bona.

¶ Glosa sequens signat contrarium et remittit.

c ❡ Prelationis. Sed ꝯ vr̃: cum ingressus religionis tollat irregularitatem ‡ s̃. de fil. pres. c. j. ⁊ in autẽ. de mo. in pñ. col. j. Dic. vt. s̃. de apostã. ca. ij. Ber.

¶ Glo. seq. reci. per. q. ponit opi. ⁊ solutionem.

d ❡ Dispensatũ. Cũ nõ determĩet̃ a quo possit dispẽsari. dicit Jo. † ꝙ ep̃us põt dispensare ex quo papa specialiter nõ retinuit sibi dispẽsationem. arg. ĩ. de sen. ex com. nuper. Honestũ ‡ esset ꝙ nullus episcopꝰ sine licentia pape dispẽsaret cum talibus: vt alij saltem timerent cum viderent illos vsq̃ ad vltimam generationem puniri. Ber.

† Ad idem de iure pa. ca. vno. lib. vj. dixit Gof. ꝙ proprie loquendo patronatus non deuoluitur ad eccl'iam cũ ecclesia nõ possit eẽ patrona sui ipsius. sed sublato patronatu eccl'ia remanet libera. tu distiguas vt ĩ simili casu dixi de iure pa. significasti. in fi. Joan. and.

‡ Dicit Ho. ꝙ facit pro: quasi ideo spẽaliter ꝓhibuit: q² al's ꝑ igressum videretur concessum. Jo. ã.

† Idẽ Vi. Gof. ⁊ phi. ꝓ his facit q² isti laborant vitio. C. de natu. lib. l. legem. vide in spe. de leg. §. nũc de ep̃orum. v. iiij. Joan. and.

‡ Et tutũ et ecclesijs expediens. s̃m Hostiẽ. Joan. and.

sius ecclesie ꝑ se vel per alios occidere: vel mutilare ausu nefando presumpserint: ꝑsoni iuspatronatus: aduocati aduocatiã: feudatarij feuduꝫ: vicedñi vicedñatum: ⁊ beneficiati beneficiũ a prorsus[a] amittãt. ¶ Et ne minus vindicte q̃ꝫ excessus memoria ꝓrogetur: nõ solũ de ꝑmissis nihil b ꝑueniat ad heredes[b]: sꝫ etiã vsq̃ ad quartã ğnationem posteritates taliũ in clericorũ collegium nullatenus admittãtur: neq̃ in domibꝰ regularibꝰ alicuiꝰ prela c tionis[c] assequant̃ honorẽ: nisi cũ d eis fuerit misericordit̃ dispẽsatũ[d].

Honorio. iij. preposito archid. ⁊ H. canonico suessiẽ.

❡ Dño excõicato manente subditi fidelitatẽ nõ debẽt: et si longo tp̃e in ea ꝑstiterit: ⁊ monitus non paruerit eccl'e ab eius debito absoluuntur. Cap. xiij.

Grauẽ capl'i lund. recepimus q̃stionẽ: ꝙ cũ comes registreñ. ꝓ multis iiurijs q̃s irrogarat eidẽ ꝑ iudices a sede ap. dele. excõicationis vinculo fuerit innodatus: idẽ ꝑ duos ãnos ⁊ amplius in excõicatione persistens: iuri parere pertinaciter rẽ e nuit: claues[e] ecclesie contẽnẽdo[f] f ¶ Licꝫ igitur hmõi ꝑtinacia nõ g careat scrupulo heretice[g] praui h tatis: volẽtes tamẽ nobilitati[h] ꝑcere comitis supradicti. Di. v.

i ❡ Eccl'ias in quibꝰ aliquod ius. Forte iuspatronatꝰ: vel quicq̃d aliud possit ab eccl'ia ꝑcipere: vt si eccl'a aliq̃ debito tenet̃ eidẽ vt interi eccl'ia ei r̃ndere nõ teneat̃: vt. s̃. de here. excõicamꝰ. §. credẽtes. ⁊ c. vlt. ⁊ xv. q. vj. nos sctõꝝ: ⁊ ipo iure absoluti sunt tales: et hic ꝑcipitur ꝙ denũcient̃ solũmõ absoluti: vt in fi. dicit. Et est ar. ꝙ crescẽte contumacia crescere dꝫ pena. s̃. vt li. nõ cõte. q̃m. i fi. ⁊ ff. d pe nis. l. relegati. † B.

mãdamꝰ q̃tenus si comes supradictus post cõmonitionẽ vestrã nõ paruerit plene iuri vos eccle i sias[i] i q̃bus aliq̃d ius habere dinoscitur ab eius debito absoluẽtes: fideles ipius (q̃ꝫdiu in excõicatione ꝑstiterit) ab eius fidelitatis iuramẽto denuncietis penitus absolutos.

❡ De penitentijs et remissionibus.

Alexander papa.

❡ Pro manifesto pctõ penitẽtia publica imponi debet. Ca. j.

Manifesta peccata nõ sunt occul k tã[k] correctione purganda.

Ex cõcilio moguntinen.

❡ Ponit penitentiam occidentis presbyterum. Cap. ij.

Qui pbr̃m occiderit. xij. l ãnoꝝ[l] penitẽtia ei s̃m ca m nones[m] iponat̃: ⁊ ĩ. Conuictus vsq̃ ad vltimũ tempus vite sue n militie cingulo[n] careat: et absq̃ o spe[o] coniugij maneat.

Alexan. iij. mediolaneñ. archiepiscopo et suffraganeis

❡ Cõsiderat' circũstãtijs arbitraria pnĩa indicẽda est ei q̃ modũ excessit se defendẽdo. Ca. iij.

Significauit nobis vir nobilis. P. q. F. dicto im=

❡ Rub. de penitentijs ⁊ remissionibus.

❡ Supra visum est de penis que imponuntur in foro iudiciali. Nunc cõpetenti ordine subnectitur de his que imponũtur in foro pniali: veruꝫ quia hmõi pene seu pnĩe q̃nq̃ releuant̃ ꝑ indulgẽtias seu remissiones: iõ subijcit de remissionibꝰ. ¶ De hac materia tractatur. l. di. §. sed exẽplo vsq̃ ad fi. dist. et xxxvj. q. vj. ⁊ q. vij. §. ecce ꝙ. vsq̃ ad finem. q. et xxxiij. q. ij. §. sed q² tiore. vsq̃ ad fi. q. ⁊ quasi ꝑ totũ. ⁊ plenius in tractatu de pnĩa: qui ad istar spiritꝰ septiformis per vij. distin.

Manifesta peccata. ❡ Casus de se patet. ¶ Nota ꝙ qui publice peccat: publice puniendus est. B.

k ❡ Occulta. Immo q̃ publice peccant / publice corripiantur. ij. q. j. si peccauerit. ⁊ de con. dis. ij. ego berengariꝰ. in fi. ⁊ h̃ siue sint grauia / siue sint leuia: vt vitetur scãdaluꝫ ‡ solẽnis † tamẽ pnĩa clerico imponi nõ dꝫ: nec etiã publica nisi deposito. ar. l. di. alienũ. ⁊ c. confirmandũ. ĩ. e. q̃si tum. vbi de hoc. ⁊ xxvj. q. vj. c. vl. Lau.

Qui presbyterũ.

† Vide de iudi. at si clerici. io. ã.

‡ Ad hoc de purga. ca. si q̃s ꝑsbiter. in fi. Joan. and.

† Cuius forma habet̃. l. di. i capite. Joan. and.

¶ Glosa seq. reci. ꝑ q̃stionem ⁊ solutionem. ⁊ dat duo similia.

Grauem. Primo ponitur querela. Secundo prouisio ibi: licet igitur. Abbas siculus. ❡ Casus. Comes registreñ. multas iniurias et grauamina irrogauit capitulo lunduñ. ꝓpter q̃d ꝑ iudices delegatos / ap. se. fuit excõmunicatus / et ꝑ duos annos ⁊ amplius in excõicatione ꝑsistẽs noluit parere iuri: claues ecclesie contẽnendo. vñ capl'm lunduñ. iteꝛ significauit hoc dño pa. q̃ꝫuis hmõi ꝑtinacia nõ careat scrupulo heretice prauitatis. mãdat pa. q̃busdã q̃tenus si comes ille cõmonitꝰ iuri parere noluerit absoluant ecclesias in q̃bus ius habet ab eiꝰ obligatione / ⁊ fideles ipius ab obligatiõe ipius q̃ꝫdiu in excõicatiõe ꝑstiterit denũciet absolutos. ¶ No. ꝙ excõicatus qui contẽnit claues eccl'ie: iterum puniẽdus est ꝓut hic dicitur. q² crescente contumacia crescere dꝫ pena. Itẽ arg. ꝙ nobilitati ꝑcendũ est circa penas iponẽdas. B.

e ❡ Claues. Datas Petro † xxij. di. c. j. ⁊ xxj. di. i nouo. ⁊ petro date sunt eccl'ie claues. xxiiij. q. ij. quodcunq̃. ⁊ cuilibet eius successori. arg. s̃. de transla. quanto. Ber.

f ❡ Contẽnẽdo. Et si al'as ligatus non fuisset ex contẽptu ligaretur. xj. q. iij. §. cum ergo sententia. in fi. ⁊ xxiiij. q. iij. notandum. non enim debet contẽni cum sit medicinalis. ij. q. j. multi. B.

g ❡ Heretice prauitat'. Hoc ideo dicit: q² q̃ ꝓpter suspitionẽ heresis excõicat̃: si per annũ steterit in excõicatiõe postea tãq̃ꝫ hereticus habet̃. s̃. de here. excõicamꝰ. §. j. tñ si ꝓ cõtumacia ‡ excõicetur siue per annũ / siue ꝑ plures in excõicatione steterit nõ h̃r vt hereticus: sed al'as contra eum proceditur: vt hic dicit.

h ❡ Nobilitati. No. ꝙ parcit̃ nobilitati circa penas vt aliter puniatur nobilis q̃ꝫ ignobilis. xxiiij. q. j. qui contra pacem. ⁊ l. di. contumaces. ⁊ in beneficijs etiam magis prouidendum est nobilitati lxxxvj. di. non satis. v̾si. item si consideranda est † Argu. contra ꝙ eque puniatur. s̃. de sta. regu. ea que. vbi de hoc.

† Principalius tamẽ ⁊ oĩbꝰ ap̃lis date fuerũt ĩ. xi. j. noua. ibi dabo q̃. tas. Jo. an.

‡ Nisi pro cõtumacia in causa heresis. ĩ. de here. cũ cõtumacia. li. vj. Jo. and.

† Et. s̃. de pbẽ. de multa. i fi. Joannes andree.

❡ Casus. Statutũ fuit in cõcilio maguntiñ. vt si aliq̃s pbr̃m occiderit: xij. annis peniteat: ⁊ si conuictus inde fuerit: vsq̃ ad tẽpꝰ vite sue milicie cingulo careat ⁊ inde non contrahat. ¶ No. ꝙ interficiens pbr̃m. xij. annis penitere debet. Item si miles pbr̃m occiderit: cingulo milicie ꝑpetuo careat: et postea non contrahat. Ber.

¶ Glosa seq. signat contrarium et sol.

l ❡ Xij. annorũ. Ar. ꝯ. xxxiij. q. ij. h̃ ipm̃. et. c. admonere. So. ordinarium est ꝙ pro mortali crimine septẽnis penitentia iniungatur vt ibi: sꝫ ꝓpt̃ enormitatẽ maior: vt h̃. Ala. ⁊ sac̃doti iponit̃ q̃nq̃ pnĩa xij. an. xxx. q. j. nõ debẽt.

m ❡ Canones. Penitẽtiales.

n ❡ Cingulo. Deponitur iste a dignitate sua vt clericꝰ ne arma vlterius ferat. de pe. di. v. falsas. ⁊ xxxiij. q. ij. admonere.

¶ Glo. se. põit. vj. casꝰ in q̃bꝰ crimẽ ipedit m̃rimoniũ: sꝫ nõ dirimit.

o ❡ Absq̃ spe cõiugij. Quedã crimina impediũt m̃rimoniũ ꝯhẽdũ vt incestꝰ. s̃. de eo q̃ cog. ꝯsang. vxo. sue. c. j. ⁊ ij. ⁊ c. trãsmisse. in fi. xxxij. q. vij. si q̃s viduã. Itẽ raptor spõse altiꝰ. xxvij. q. ij. statutũ. Itẽ si q̃s vxorem suã interficiat. xxxiij. q. ij. admonere. Itẽ si quis baptizauerit filiũ suũ vt separet̃ sic ab vxore. xxx. q. j. de eo. Iteꝫ q̃ monialẽ sciẽter in m̃rimõio accepit. xvij. q. j. hi qui. ⁊ in casu pñti ‡ Hec ipediũt sed nõ dirimũt. Alia sunt q̃ impediũt ⁊ dirimũt: de q̃bus habuisti. s̃. de eo q̃ dux. in m̃ri. quam pol. cũ haberet. ⁊ in alijs pluribus. c. ibidẽ. vñ v̾sus. Incestus / raptus / spõsate mors mulieris. Susceptus ꝓprie sobolis: mors ꝑsbyteralis. Vel si peniteat solẽniter: aut monialẽ Accipiat: ꝓhibent hec coniugiũ sociandũ.

Significauit. Primo ponit̃ petitio. Secũdo ꝓuisio ibi: q̃m. Ab. ❡ Casus. Quidã nobilis. P. noĩe / cũ fredericꝰ dictus imꝑator rediret ab vrbe romana tp̃e quo habuit guerrã cũ Alex. denegauit ei q̃dã castrũ. vñ cõtigit ꝙ q̃ttuor castra destructa fuerunt: ⁊ multi hoĩes interfecti: ⁊ alia multa mala ꝯmissa. dictꝰ. P. significauit h̃ dño pa. petẽs sup hoc aĩe sue ꝓuideri. vñ mandat archiep̃o mediolañ. q̃tenꝰ s̃m ꝙ sibi visũ fuerit pniam iponat eidem.

Penitentia septennis debet̃ pro pctõ mortali.

Crimina impedientia matrimoniũ cõtrahendũ

‡ Gof. addit casum si solẽniter penitente. xxxiij. q. ij. de his. Joannes and.

conſiderās ꝙ ꝓ libertate ſua ꝛ eccl'ie deuotiōe hoc fecit. vñ talem diſcretionem adhibeat: vt tam ipe ꝙ alij timore pnīe a ſeruitio ec cleſie nō retardenť. nec ſalutis ꝑiculum debeant formidare. ¶ No ta ꝙ pnīe ſunt arbitrarie. Itē miſericorditer agēdū eſt cū pctōre. Item licitū eſt ꝓ libertate ſua pugnare. Itē miti⁹ agitur cū his qui ꝓ ſeruitio eccl'e pec catū incurrunt. Ber.

a ¶ Vrbe. i. roma. Appellatione enī vrbis roma ītelligiť. ff. de verb. ſig. vrbis. ꝛ. l. q cū incōtinentib⁹. Sicut cū diciť apoſtol⁹: paulū intelligim⁹ āthonomatice. B

b ¶ Viſū fuerit. Et ſic penitentie arbitrarie † ſunt. xxvj. q. vij. tempora. de pe. di. j. menſuram ꝛ. j. eo. queſitum.

c ¶ Miſericorditer. Arg. pro miſericordia īpendenda. l. di. pōderet. xlv. di. licet. xxvj. q. vij. alligant. Lau.

d ¶ Pro libertate. hec eſt iuſta cauſa pugnandi: ſi mod⁹ ſuerť. xxiij. q. vlti. omni timore. ꝛ. c. hortatu.

e ¶ Deuotione. Quis bona intentione fecerit modū tamē exceſſit: qđ patet ex eo ꝙ penitētia imponitur. ar. xxiij. q. iiij. q peccat. ꝛ. ē. đ reſti. ſpo. cū olim. j. in fi.

f ¶ Retardentur. Ar. mitius agendū cū aliqbus ne a ſeruitio eccl'e retrahantur. ar. xij. q. j. certe. C. đ penis. honor.

† In occultis. et ſic nō ob. capl'a. ē xxi. hʒ. ho. Ioan. and.

peratori cum olim rediret ab vrbe[a] caſtrum vernice negauit: ꝛ. j. Vnde contigit ꝙ. iiij. caſtris deſtructis pluſꝙ duo milia domorum deſtructa fuerunt: multi homines interfecti: ꝛ alia mala ibi cōmiſſa: que longū eſſet ꝑ ſingula enarrare. ¶ Qm̄ igitur p̄fatus P. deo exinde reconciliari deſiderat: mādamus q̄ten⁹ ipi penitentiā (ſm̄ ꝙ viſū fuerit[b]) miſericorditer[c] iponatis: attēdētes ꝙ ꝓ libertate[d] ſua ꝛ eccl'ie deuotione[e] hoc fecit. Quare in his debetis talem diſcretionem habere: vt alij ꝛ ipſe idem ꝓ auſteritate pnīe a ſeruitio eccl'e nullatenus retardenť[f]: nec aliqđ ſalutis ꝑiculum debeant formidare.

Idem archiepo cantuariē.

¶ Indulgētie q̄ cōcedunť per p̄latos nō ſubditꝭ nō ꝓſunt: niſi ꝓprij iudices hoc ꝯcedāt. Ca. iiij.

Quod aūt cōſuluiſti: vtꝝ remiſſiones q̄ fiunt in dedicationibus[g] eccl'iaꝝ / aut cōferentibus ad edificationē pōtiū alijs ꝓſint ꝙ his q̄ remittentib⁹ ſubſunt. ¶ Hoc volumus tuam fraternitatē tenere: ꝙ cum a nō ſuo iudice[h] ligari nullus valeat vel abſolui: remiſſiōes p̄dictas ꝓdeſſe illis tm̄mō arbitramur q̄bus vt ꝓſint[i] ꝓprij iudices[k] ſpecialiter indulſerunt[l].

Idem beluaceñ. epo.

¶ Non eſt vere penitens q̄ peccandi aīm non deponit: tamē recipitur eius confeſſio. Capm. v.

Quod quidā ad confeſſionem đ criminib⁹ veniūt: ꝛ ꝙuis confiteri velint: ſe tamē aſſerūt abſtinere nō poſſe. ¶ Cō. t. t. r. ꝙ eorū cōfeſſionē recipe debes: ꝛ eis de criminib⁹ cōſilium exhibere: qꝛ licet nō ſit ꝟa hmōi pnīa[m]: admittenda[n] tñ eſt eoꝝ ꝯfeſſio: ꝛ crebris ꝛ ſalubrib⁹ monitis penitentia indicenda.

Idem triburieñ. archiepo.

¶ Qui ex pnīa debet certa die in pane et aqua ieiunare: poteſt deficiēte pane alijs cibarijs vti. Ca. vj.

Licet tam veteris ꝙ noui teſtamenti pagina: ꝛ. j. ¶ Si aūt illi qui aliquos dies in pane ꝛ aqua ex iniuncta ſibi pnīa tenētur peragere: panē quo veſcanť non habēt: leguminib⁹[o] aut piſcib⁹: aut ali-

Diuiſio. Quod aūt. In prima ponitur cōſultatio. In ſcđa rñſio ibi: hoc volum⁹. Abbas ſic.

¶ Caſus. Queſitū fuit a dño pa. vtrū remiſſiones que fiūt in dedicationibus eccl'iaꝝ: aut conferentib⁹ ad edificationē pontiū: ꝓſint alijs ꝙ his q ſubſunt illis qui has remiſſiones faciūt. Rñ. pa. ꝙ cū a nō ſuo iudice ligari null⁹ valeat vel abſolui: hmōi remiſſiones illis ſolummō ꝓſunt quibus ꝓprij iudices hoc conceſſerunt. ¶ No. ꝙ ſnīa a nō ſuo iudice lata nō tenet. Itē ar. ꝙ cl'icus ſine lnīa ſui epī in aliū iudicē etiā eccl'aſticū ꝯſētire nō pōt. Itē remiſſiōes vel idulgētie illis tantū ꝓſūt q̄ remittēti vel indulgēti ſubſūt. B

g ¶ In dedicatiōib⁹. Hodie indulgētia q̄ in conſecrationib⁹ eccleſie fit nō debet excedere annū: ſiue fiat ab vno / ſiue a plib⁹ epis in anniuerſario conſecrationis: ꝛ in alijs caſibus vltra. xl. dies huiuſmodi indulgentie hodie non excedunt. j. e. cum ex eo. §. vlti. B.

h ¶ A nō ſuo iudice. j. e. oīs. §. j. ē. de iudi. at ſi clerici. ꝛ. ē. de ꝯſue. ad nr̄aꝫ. ꝛ. C. ſi a nō cōpe. iu. l. j. pōt expōi. i. a nō ſuo iudice fctās. B. ¶ Gl. ſe. q̄rit qđ valeāt r̄miſſiōes. pōit. iiij. opi. ꝛ ſol. demū q̄rit ꝛ ſol.

i ¶ Vt ꝓſint. Quid valent tales remiſſiones? Vetus eſt q̄rela adhuc tū ſatis dubia. Quidā dicūt ꝙ valēt tm̄ q̄ ad deū. nō quo ad eccleſiā: quo ad deū: qm̄ ſi q̄s ſine mortali đcedat: nō tñ acta condigna pnīa de pctis penā purgatorij minus ſentiet ꝓ mō ‡ remiſſionis ſibi facte in vita iſta. eccl'ia tñ viuenti ob hoc debitā ſatiſfactionem nō relaxat. Alij dicūt ꝙ valēt quo ad eccl'iam: ſʒ tūc tm̄ cum pctm̄ ꝑ contritionē vel ꝑ ſatiſfactionē ſufficienter punitū eſt: tunc enī qđ ex ſupabundanti eccl'ia ipoſuit quo ad deū: ꝛ quo ad eccleſiam oīno ꝑ tales remiſſiones remittiť. Alij etiā dixerūt ꝙ oīno ꝓut danť ꝓficiūt: ꝛ quo ad deū et quo ad eccl'iā. ſed q̄ eas faciūt ſe onerant: teneť enī elemoſynis ſuis et orōnib⁹ eas ſupplere alioq̄n grauiter in purgatorio punieť. Alij dicunt ꝙ valent tm̄ ad remiſſionē illius pnīe q̄ negligenter eſt omiſſa. Sed ex h̄. c. veri⁹ colligitur ꝙ qui iniūgunt pnīam ſicut ſibi videtur imponit ꝛ ꝯcedit: vt eā ꝑ has remiſſiones vel in totū / vel in partē redimat: qđ ſi fecerit vt hic dr̄: valent remiſſiones ad relaxationem iniūcte pnīe alioquin nō. Hoc tñ verū eſt ꝙ lʒ nō valeant ad relaxationē iniuncte pnīe quo ad eccl'iam: valēt tñ ad minorē penā pctī quo ad deū ſicut alia bona. Sic ergo ſi iudex iniūgit alicui ſeptēnē pnīam / ꝛ nō cōcedit vt poſſit redimere: licet ipe vel alius ꝓ eo gn̄alem faciat remiſſionē ad pontem vel ad aliū locū q̄ ponti ꝯfert de ſuo ꝙtitatē pnīe ſibi iniūcte q̄ ad eccl'iam nō diminuit Ala. Et h̄ qđ dr̄ ī hac lr̄a intellige verū cū pctm̄ per contritionē oīno dimiſſū eſt. † Nā ꝓ omi pctō duplex pena debeť: tpalis ꝛ eterna. de pe. diſ. j. ſi pctm̄ dauid. ꝛ. c. ſicut ꝑmi: ſed ꝑ contritionē pena eterna dimittiť. de pe. di. j. ꝟbū dei. Tpalis ꝟo. ſ. ꝑ ſatiſfactionē vt i p̄dicto. c. ſi pctm̄. Et ꝓ iſta pena q̄litercūꝙ ſatiſfaciat eccl'ie dūmō nō decipiať eccl'ia ſufficit: ꝛ abſolut⁹ eſt quē abſoluit: ꝛ ligat⁹ quē ligat. xxiiij. q. j. qđcūꝙ. Sed ipoſita alicui ſeptēni pnīa datis. vij. denarijs hʒ. vij. annos remiſſionis valituros ſibi p̄cepto iponētꝭ ſibi pnīam. Nūqđ vltra ieiunare teneť? Rñdeť. ſi i ꝟitate ſatiſfecerit eccl'ie: nō teneť ex neceſſitate ieiunare ſed ex hōeſtate.

Remiſſiones ad qđ valent.

‡ Id ē ſi habui annū indulgētie tāto minus erit in purgatorio quanto minus fuiſſet ſi per annū in vita penituiſſet. ſm inno. Ioan. andree.

† Aug. nō dimittit deus dedec⁹ culpe ſine decore iuſticie. Tā. al'r. de cōſe. diſ. iiij. baptiſmi. Vin. dicens ꝙ tūc ſic contrito omnis peccati pena deletur qſi propter penam remittit ſicut facit ꝓ ſubſidio terre ſctē. Io. an.

Debet enī ſemꝑ dolere de pctō. de pe. di. iij. productor: qꝛ neſcit an dimiſſa ſunt et pctā. ar. ē. de pur. ca. c. vlti. ibi: ꝛ ſi ſimplex fuero ꝛc. cū ſuiſ ꝑcor: ꝛ ſi cōmode pōt ad eq̄ri pēa cū p̄cedēti culpa ſaltē dʒ. ar. de pe. di. j vide benignū. Vñ apl's ſicut exhibuiſtis mēbra vr̄a ꝛc. xlvij. di. oēs huius ſcl'i: ꝛ punire i ſe qđ deliq̄t. đ pe. di. j. ſi pctm̄. ꝛ de pe. di. iij. pnīa eſt. ¶ Glo. ſeq. dupliciter exponit quod de iudicib⁹ dicit textus.

k ¶ Iudices. i. epī. qꝛ alij iferiores p̄lati hmōi r̄miſſiōes facere nō pñt ē. de exceſ. p̄la. accedētibus. Vel dic iudices. i. ꝓprij ſacerdotes cū iniungunt pnīas ſuis ꝓchianis poſſunt eis ꝯcedere ꝙ tales remiſſiōes ſibi ꝓſint: ſi de bōis ſuis cōtulerit p̄dictis locis: ꝛ hoc fauore penitentie vt ſic diuerſis mōis poſſint liberari a peccatis.

l ¶ Indulſerūt. Ar. ꝙ clericus ſine licentia epiſcopi ſui alium iudicem etiā eccleſiaſticum eligere non poteſt. j. e. oms vtriuſꝙ. §. j. ꝛ. ē. de fo. compe. ſignificaſti. vbi eſt hoc expreſſum.

Quod quidā. ¶ Nō eſt reſpuēda cōfeſſio nō valētis abſtinere a pctō: ſʒ dʒ recipi ꝛ ſibi exhiberi ꝓuidū ꝯſiliū. h. d. Primo poniť cōſultatio. Scđo rñſio. Scđa ibi: cōſultatiōi. Ab. ſicul⁹. Diuiſio.

¶ Caſus. Aliq̄ q̄n̄ꝙ veniūt ad cōfeſſionē de criminib⁹ ſuis: ꝛ petūt ſibi pnīaꝫ iponi: tñ nolūt de oīb⁹ ꝯfiteri: dicūt ſe ꝯtinere nō poſſe. q̄riť qđ de his ſit agendū. Rñ. pa. ꝙ eoꝝ cōfeſſio audiēda eſt: et eis eſt de criminib⁹ alijs cōſiliū impēdēdū. qꝛ lʒ hmōi pnīa nō ſit vera quo ad vitā eternā. admitti debet eoꝝ ꝯfeſſio ꝛ pnīa eſt illis iponēda. ¶ No. ꝙ cōfeſſio nō ꝟe penitētis dʒ recipi ab eccl'a. Ber.

m ¶ Pnīa. Talis pnīa nō eſt ꝟa. i. fructuoſa quo ad vitā eternā: tñ valet ei qꝛ ſentiet fructū ei⁹ cū de alio crimīe pnīam egerit. de pe. di. iij. §. pe. ꝛ. vl. ꝛ iō talis cōfeſſio admitti dʒ: ꝓut h̄ dic̄. Sed pone ꝙ nō peniteat de alijs valebit ei pnīa? vtiꝙ. Nā oīa bona que q̄ſꝙ facit in vita: illa ꝓſunt ei ad vitā eternā ꝓmerendā. Vel ſaltē ad minus ſuppliciū ſubeundū. de pe. di. iij. §. pe. ꝛ incipit ſi quis ſūt. Itē ad bonū tpale obtinendū. de pe. di. iij. cauēdū. ꝛ. xxij. q. ij. ſi q̄libet culpa: aut ad h̄ vt de⁹ citi⁹ illuſtret cor ei⁹ ad verā pnīam. de pe. di. v. falſas. ꝛ. vñ ꝟſus. Que cum mortali bona fiunt dant bona terre. Cor faciunt humile: minuunt tormenta gehenne. ¶ Glo. ſe. inducit ſex iura in contrariū ꝛ ſol.

Bona in mortali facta valent ad multa.

n ¶ Admittēda. Ar. ē. xxiiij. q. ij. legať. xc. di. ſi q̄s cōtriſtat⁹: ꝛ certe ſi adhuc facit nō penitet. đ pe. di. iij. penitētes. ꝛ de⁹ nūꝙ aliquē ſanauit quē nō oīno liberaret. di. ea. ſūt plures. ‡ Itē ar. ē. xxvij. q. j. que xp̄o. ꝛ. c. deuotā. So. ꝑma ꝯria. ſ. legať. penitētes. ſūt pl'es. intelliguntur de vera et fructuoſa penitentia. i. c. contriſtatus. cōpellitur quis recipere ſatiſfactionem. illa duo. c. deuotaꝫ. que chriſto. intelliguntur non de pnīa: ſed de fructu pnīe. i. eucharistia.

‡ Et. j. de baptiſmo maiore. ꝟ. ad h̄ et ibi ſatiſfactionem vt remittat iniuriam. Io anne. and.

Licet. ¶ Primo ponit dictū. Scđo ei⁹ determinationē ibi: diſcretione. Ab. ¶ Caſus. Dr̄ hic ꝙ ſi q̄s ieiunare dʒ ī pane ꝛ aqua: ꝛ nō hʒ panē: leguminib⁹ / ꝛ piſcib⁹ / vel alijs reficiať ſi neceſſitas id expoſcat: adhibita tamen diſcretione vt non ad delitias ſed tantum ad ſuſtentationem vtatur. ¶ Nota arg. ꝙ neceſſitas licitum facit quod al's non licet. Ber.

o ¶ Leguminibus. Arg. ꝙ ſi alicui eſt iniūctū vt in pane ieiunet ꝛ aqua: non debet aliud ſumere: qꝛ iā nō ſtaret in finibus pnīe. et h̄

† Jnopie vt hic vel in firmitat ꝺ obser. ieiu. cōsiliū. §. fi. Joan. and.

est verū nisi necessitas †eū artaret. ar. lxxxij. di. pbr̄. Necessitas et semper intelligit̄ excepta q̄ legem nō habet. de consecra. di. j. sicut. et. j. de reg. iur. quod non est. ⁊. s̄. de consue. cū̄to.
a ❡ Non ad delicias. prohibet̄ enī sepe non cibus: sed abusus. vt. xlj. di. ca. j. ij. ⁊. iij. et est arg. ad hoc. iiij. distin. deniq̄. B.

Sūmariū

Quesitū. ❡ Sacerdotes greci ꝓcurātes vel studiose negligētes oppressionē filiorum suorū deponunt̄: ⁊ si est publicum publice puniūtur. h. d. Primo

Diuisio.

ponitur q̄stio. Secūdo rn̄sio ibi huic. Ab. sicul⁹
❡ Casus. Pbr̄i greci vtunt̄ matrimonio ī minoribus ordinib⁹ cōtracto: qn̄q̄ ꝯtingit q̄ oppriműt filios suos in lecto. q̄ritur vtrū publica pnīa sit eis imponenda ꝓ filijs oppressis: si eaz sibi petāt iniungi: Rn̄. pa. q̄ si ipsis ꝓcurātib⁹ vel studiose negligentibus filij oppssi repiunt̄: ab officio altaris debēt ppetuo abstinere. et grauior penitentia q̄ȝ laicis est eis īponēda. nō tn̄ publica nisi in publicū id veniat. sed si ex incuria ipoꝝ mortui sunt in cunis: ⁊ illꝺ est occultum: pnīa eis imponat̄ ꝓ arbitrio sacerdotis. ⁊ ad terrorē aliorū ad tēpus abstineant ab officio misse. ❡ Not. q̄ ꝓcurare mortem: ⁊ studiose negligere parificantur. Jtem clīco maior pnīa q̄ȝ laico debet imponi q̄ q̄ȝto grad⁹ altior: tanto casus grauior siue lapsus. Jtem clericis nō est pnīa publica īponenda: nisi crimē illud ꝓ q̄ imponit̄ publicū esset. Jtem q̄ occulte peccat occulte puniri dȝ. Jteȝ pnīe sunt arbitrarie. B.
b ❡ Matrimonio. Cōtracto ī laicali habitu: vel dū erant in minoribus ordinibus. s̄. de cleri. cōiug. cum olim.
c ❡ Negligentib⁹. Negligentia enim imputatur. s̄. de iiur. ⁊ dā. c. vl. q̄ dissoluta negligētia ꝓpe dolū est. ff. mā. si fideiussori. j. rn̄. l. di. sepe. ⁊ dissoluta negligētia habet̄ ꝓ conscia. ff. de edil. edi. cū ser ‡ qualis est ignorantia iudeorū qui nolūt intelligere vt bene agant. j. q. iiij. §. vl. sic. xxxvij. di. c. vl. Ber.

‡ Tempus redhibitorie prefixū non currit ēptori ignorantilatēs vitiū fugitiui. secus si dissoluta esset emptori ignorantia Joan. and.

❡ Glo. se. reci. per. q. ⁊ signat contrarium.
d ❡ Nisi in publicū. Tūc eī sacerdos publicā pōt facere pnīaȝ xxviij. di. pbr̄. vbi de hoc. ⁊. xxx. di. si q̄s pbr̄: sed nō solēnē. De qua habes. l. di. in capite. de qua etiā intelligunt̄ illa. c. l. dis. cōfirmādū. illud. alienū. quā clerici facere nō debēt: sed deposit⁹ solēniter publice penitere pōt. de pe. dist. vj. sacerdos. ⁊. xxx. q. j. si q̄s sacerdos. de pe. di. vj. sacerdos. Jtē arg. ꝯ id qꝺ dixi de publica pnīa. lxxxij. di. pbr̄ si. vbi dr̄ pbr̄ publice penitere nō debȝ: sed exponitur publice. i. solēniter. Si aūt occultum est pctm̄: nec publicā sacerdos facere debet pnīam: vt hic ptȝ: ⁊ sic pōt ītelligi illud. lxxxij. di. pbr̄ si. vt nō peniteat publice cū pctm̄ est occultū. Sed in casu isto posset agere pnīam etiā solēnē cū sine spe † restitutionis de tali crimine priuatus sit. s̄. de temp. or. c. vl. ergo multo fortius publicā ex quo crimē venit ita in publicum. Ber.

† Als si esset spes restitutionis nec publice peniteret periura pre alī. h̄ȝ Ala. Inno. ⁊ ho. Joan. and.

e ❡ Pnīa dȝ īponi. De h̄ dictū ē. s̄. ꝺ his q̄ fi. occi. de īfātib⁹. B
f ❡ Jncuria. Qꝺ prima facie presumēdū est arg. s̄. de presump. afferte. Unde etiā dicit lex q̄ repentini casus iniquitas ꝑ ꝯiccturam paterne pietatis emendāda est. ‡ C. de inoffi. test. si mater.
g ❡ Arbitrio. xxvj. q. vij. tpa penitudinis. ⁊. j. ca. proxi.

‡ Et paternus affect⁹

Deus qui. ❡ Casus. Liuonień. de nouo cōuersi erāt ad fidē: nihilominꝰ tn̄ aliq̄n cōmittebant excessus. q̄siuit ep̄s liuonień. ⁊ quidā fratres qui cū eo erant/ q̄liter esset eis penitētia īponēda. Rn̄. pa. q̄ pnīa nō tam ſm q̄ȝtitatem excessus: q̄ȝ ſm penitentis cōtritionē est moderanda: pēsata q̄litate ꝑsone. sup fornicatiōe: adulterio. homicidio. ⁊ alijs criminib⁹. ꝯsideratis etiā circūstātijs oībus: ⁊ p̄cipue nouitate liuonień. ecclīe: pnīa delinq̄ntib⁹ est imponēda ꝓut saluti eorū viderīt expedire seq̄ntes apl̄i vestigia dicētis lac dedi vobis potum nō escam. eos paulatim instruēdo in fide confessionis formā: orationē dn̄icam ⁊ symbolū illos sollicite edocentes. interim tamē sacramentū corpis ⁊ sanguinis dn̄i cōsuetis festiuitatibus ⁊ in mortis articulo tribuant eisdem.

omnē vincit affectū. C. de cura. furi. l. vlti. in pn̄. h̄ȝ Gof. et Phi. Joannes and.

is cibarijs reficiāt̄: si necessitas id exposcat. ❡ Discretione tn̄ adhibita q̄ his nō ad delitias[s]: sȝ ad sustentationem vtantur.

Clemens. iij.

❡ Sacerdoti greco ꝓcurāti vel studiose negligēti oppressionē filiorū: nō imponit̄ pnīa publica: sed dȝ abstinere ab altari officio ⁊ aliter in secreto agere pnīaȝ: sȝ si delictū est publicū debȝ publice agere pnīam. Cap. vij.

Quesitū est: vtrū sacerdotibus grecis q̄bus legitimo matrimonio[b] lȝ vti: pnīa publica sit imponēda si eā sibi postulent ꝓ filijs oppssis iniungi: ❡ Huic igit̄ cōsul. t. t. r. q̄ si ipsis ꝓcurantibus vel studiose negligentib⁹[c] filij in lectis repiunt̄ oppressi: ab officio altaris debēt ꝑpetuo abstinere: ⁊ eis grauior q̄ȝ laicis: nō tn̄ publica (nisi i publicum[d] id veniat) pnīa dȝ[e] iponi: verū si ex icuria[f] ipoꝝ mortui iueniant̄ in cunis: ⁊ illꝺ fuerit occultū: eis pnīa ꝓ arbitrio[g] pnīarij imponat̄: ⁊ in terrorē alioꝝ ad tempus abstineāt a celebratione missarum.

Jnno. iij. liuoń. episcopo et eis qui cum ipso sunt fratribus.

❡ Sacerdos pnīam arbitrari debet ſm q̄ȝtitatē excessus penitētis: ⁊ cōtritionē: ⁊ alias circūstātias. h. d. quo ad titu. Ca. viij.

Deus q̄ ecc̄liam suaȝ: ⁊. j. Ceterū cū pnīa nō tam ſm q̄ȝtitatē excessus q̄ȝ penitentis cōtritionē ꝑ discreti sacerdotis arbitriū[h] sit moderāda: pēsata qualitate ꝑsonaꝝ: super fornicatione/ adulterio/ homicidio: ꝑiurio: ⁊ alijs criminib⁹: cōsideratis circūstantijs oibus[i]: ⁊ p̄serti nouitate[k] liuonień. ecclīe: ꝯpetētem pnīam delinquētib⁹ imponatis: ꝓut[l] saluti eorum videritis expedire. Apl̄i aūt vestigijs īherētes dicētis. Lac vobis potum dedi nō escā: paulati[m] eos instruatis in fide: cōfessionis formā[n]: orōnē[o] dn̄icā: ⁊ symbolū[p] illos sollicite edocētes. Jnterim tamē corporis ⁊ sāguinis domini sacr̄m renatis fōte baptismatis cōsuetis[q] festiuitatibus et in mortis[r] articulo tribuatis.

Idem sancti lau. in lucina presbytero car. apo. se. leg.

❡ Auditur mulieris confessio que sibi partū alienū supposuit: vel ꝓpriū ex adulterio suscepit: nec illud marito vult detegere.

Officij: ⁊. j. Si- Cap. ix. gnificasti quandā mulierē in penitentia tibi fuisse cōfessaȝ: q̄ timens ne viri possessio deuolueret̄ ad alios/ quarūdā herbaꝝ succū potauit: ⁊ sic vēter eius intumuit: ⁊ ide grauidā se ostēdēs sibi ꝑtum supposuit[s] alienum: timēsq̄ maritū nō vult facin⁹ ipi detegere: qui prolem credit sine dubitatione qualibet esse suam ❡ Qm̄ igitur postulas edoceri vtrum ei hac fraude durante sit penitentia iniungenda: respondem⁹ q̄ sicut mulieri que ignorante marito de adulterio prolem suscepit: q̄ȝuis id viro suo timeat cōfiteri non est penitētia nis vtriusq̄. ⁊ de conse. dist. ij. seculares.

❡ No. hanc decretalem ꝓ illis q̄ iniūgūt pnīas q̄d attendere debeant. s. quātitatē excessus/ penitentis cōtritionē/ q̄litatem ꝑsone. Jtē nouitas fidei in hoc dȝ attendi. Jtē a leuitoribus dȝ q̄s incipe: q̄n nouus est q̄s. non solum in fide sȝ etiā in doctrina. Ber.

j. Cor. iij.

h ❡ Arbitriū. s̄. c. px. de pe. di. j. mensuram. B.
i ❡ Circūstantijs omnibus. j. co. oīs. arg. q̄ circūstantie aggrauant pctm̄. s̄. ꝺ homi. sicut dignū. j. rn̄so. xl. di. hō xp̄ianus. ꝺ pe. di. v. c. j. xxiij q. viij. occidit. Ber.
k ❡ Nouitate. Propt̄ nouitatem detrahēduȝ est iuri. vt. xxxv. q. iij. qꝺ scripsi. ⁊. s̄. de diuortijs deus qui.
l ❡ Prout saluti. Nō h̄ solum bene agitur vt vita hominū corrigatur. xxiij. q. v. prodest.
m ❡ Paulatim. xlj. dis. nouit. q̄ paulati lup⁹ comedit agnuȝ. xiij. q. j. §. is ita. vltra vnā colūnā.
n ❡ Confessionis formā. Jd ē ꝯfiteor deo †
o ❡ Orōem dominicā Scilicet pater noster.
p ❡ Symbolum. Scilicet credo in deum.
q ❡ Consuetis. j. co. omnis vtriusq̄. ⁊ de conse. dist. ij. seculares.
r ❡ Mortis. j. co. q̄ in te. ⁊. l. di. ex penitentibus. et. s̄. de spō. nō est.

† Dicit ho. q̄ docebit formā scilȝ qualiter debeat genua flectere. manus iungere. caput inclinare et se humiliare. Prio etiaȝ confitendo vij. pricipalia peccata mortalia. Scdo si decalogū trās gressus est caute et discrete ꝺ singulis querendo ꝓut expedit et nō vltra. et de pe. et re. adsū. co. ti. §. q̄liter sacerdos. Joannes and.

Officij. ❡ Primo ponitur cōsultatio. Secūdo rn̄sio ibi: quoniam. Ab. ❡ Cas⁹. Mulier quedā cū ꝓlē nō haberet. nec sperarett h̄re: timēs ne viri possessio deuolueret̄ ad alias: succū q̄rūdam herbarū potauit: ⁊ sic vēter ei⁹ intumuit: ⁊ grauidā se ostendens ꝑtum supposuit alienū. illa timēs maritū qui ꝓlem suā esse credidit: nō audet facinus reuelare. mulier anime sue desiderans ꝓuidere confessa fuit hoc cardinali sancti laurentij pbr̄o in iudicio pnīe. cardialis significauit hoc dn̄o pa. petēs ab eo vtrū fraude ista durāte sit ei pnīa iniūgēda. Rn̄. pa. q̄ sicut mulieri q̄ ignorante marito de adulterio ꝓlem suscepit q̄ȝuis illa viro nō audeat ꝯfiteri: nō est pnīa denegāda. ita nec isti mulieri est pnīa denegāda. ⁊ p̄cipue si ꝑ alios itelligat alienos ad quos timeat possessionem viri deuolui. Sed cōpetēs sibi satisfactio est iiungēda. ❡ Nota q̄ penitentia indicitur alicui licet adhuc in peccato moretur. Jtem in iudicio anime creditur cuilibet. Ber.
❡ Glo seq. circa part⁹ suppositionē nōt duo. s. q̄ tp̄s: ⁊ cui cōpetat accusatio.
s ❡ Supposuit. Criminis suppositi part⁹ accusatio nullo tpe claudit̄ etiam post mortē. ff. ad. l. cor. de fal. q̄ falsam. licȝ alia crimina claudant̄. C. co. querelā. ⁊. C. si reus vel ac. mor. fu. l. ij ⁊. xxiij. distin. quorūdam. Et nota q̄ hec accusatio non datur cuilibet de populo: sed propinquis: aut his quibus ea res pertinet. ff. ad. l. cor. l. cornelia. ij. Vin.
❡ Glosa sequens obijcit et soluit.

a ¶ Denegāda. Hoc mirū est ꝙ durante suppositiōe ꝑ quā fraudantur consanguinei debita successiōe: hec mulier penitere potest contra illud. xiiij. q. vj. si res. ⁊ de pe. di. iij. penitentes: sed ipa non pōt detegere suppositionē: q̄ꝛ ei nō creditur constāte p̄sumptione que haberet ex matrimōio: ꝙ filius natus sit ex nuptijs. ff. de his q̄ sui vel alieni iurꝫ sūt: filium † ⁊ etiā periculo sum essꝫ mulieri illō detegere. Lau.

† Sequitur eum diffinimus qui ex viro et vxore nascitur. Joan. and.

b ¶ Pnīa. Hoc tamē scias ꝙ q̄diu est in mortali: nec deponit animū peccandi nō valet ei talis pnīa. xiiij. q. vj. si res. tamē ad pniaꝫ admitti debet: sed est ei dicendū ꝙ non est ei fructuosa q̄ ad vitā eternam. s̄. eo. ꝙ quidam. de pe. dis. iij. §. pe. ⁊ vlt. et de pe. dist. v. falsas. Jo.

c ¶ Alienos. Ad quos ab intestato deuolueret hereditas. si enim aliq̄ tales sint ad quos ab intestato deuolueret / exheredari nō debēt. Sed pone ꝙ tales nō sūt: adhuc tn̄ peccat impediēdo liberā testamenti factionē. C. si q̄s aliū test. ꝓhi. l. j. ⁊ ij. ⁊ ideo dicit maxime. Vin.

Diuisio. Noua ¶ Primo ponit excessus q̄s scd̄o ꝓhibet ibi: cū igit. Tertio cām reddit ibi: quia licꝫ. Abbas sicul⁹. ¶ Casus. In q̄busdaꝫ ptibus abbatisse moniales ꝓprias bn̄dicebāt. ⁊ ipaꝝ confessiones audiebāt: ⁊ euāgeliū legere ac p̄dicare p̄sumebāt ista noua ⁊ iaudita peruenerūt ad notitiaꝫ dn̄i pa. vnde sup hoc scribit epis i quoꝝ dyocesibꝰ hec fiebant. mandās eisdem quatenꝰ cū hoc sit absonū ⁊ absurdū: ne de cetero id fiat. firmiter inhibere ꝓcurent. q̄ꝛ licet beatissima v̄go maria / dignior et excellentior fuerit apl̄is vniuersis: nō tn̄ illi / sed istis dn̄s claues regni celoꝝ cōmisit. ¶ Nota ꝙ abbatissa moniales bn̄dicere non pōt. nec cōfessiones audire. nec p̄dicare publice. nec euāgeliū legere. Itē beata v̄go dignior est ⁊ excellentior omnibus apostolis. Item officium clauium nō cadit in sexum femininum. Ber.

d ¶ Euangeliū. In matutinis forte poterant legere euangeliuꝫ. vnde etiā dyaconisse appellant. xxvij. q. j. dyaconissam. ¶ Glosa sequens enumerat. viij. que non licent feminis submittēs regulam generalem. In fi. querit et remittit.

e ¶ Predicare. Mulier eni nec p̄dicare nec docere potest: quia h̄ officiū extraneū est a mulieribꝰ: nec sacra vasa ꝯtingere. xxiij. dis. sacratas. ⁊ c. mulier. ⁊ xxxiij. q. v. mulierē. imo nec laici p̄dicare vl̄ docere debēt. s̄. de here. cū ex iniūcto: nec pn̄t velare mōiales. xx. q. ij. statuimꝰ. nec absoluere eas. ī. ti. pxi. de monialibus: nec iudicare. xxxiij. q. v. mulierē. nisi forte aliqua nobl̄is h̄ habeat ex ꝯsuetudine. s̄. de arbi. dilecti filij. nec arbitriū in se suscipere vt ibidēꝫ. ⁊ C. de arbi. l. vl. Nec ꝓcuratrix eē pōt in iudicio. C. de ꝓcur. ꝙ te absente. ⁊ l. alienā. nisi forte ꝓ p̄re morboso aut etate īpedito ageret ‡ ff. de ꝓcu. feminas. Nec aduocare pōt in iudicio. iij. q. vij. §. tria. ⁊ gn̄aliter viri offm̄ mulieribus est interdictū. ff. de re. iur. l. ij. Sed nunquid abbatissa potest instituere vel suspendere? De hoc dictum est. s̄. de maio. et obe. dilecta.

Mulieribus multa sunt interdicta.

‡ Alios q̄tuor casus vide in spe. §. īfra. al'. in prin. Joannes an.

Quod in te. ¶ Quattuor sūt ptes ꝓut q̄ttuor sunt dicta. Secunda ibi: licet. Tertia ibi: ⁊ in cōuētualibus. Quarta ibi: recipiētibus. Ab. ¶ Casus. Cōtingit aliq̄n ꝙ terra supponitur interdicto ⁊ ꝓhibetur diuina officia celebrare: p̄ter baptisma paruuloꝝ: ⁊ pnias morientiū. q̄sitū fuit a pa. vtrū tūc viaticū. s. corpꝰ dn̄i dandū sit decedentibꝰ? Rn̄. pa. ꝙ in v̄bo illo ꝑ qd̄ pnia moriētibus nō negat. s. cū d̄r p̄ter pnias morientiū viaticū etiā. s. eucharistia intelligitur ꝙ decedentibus conceditur. Secūdo dicitur ꝙ tempore gn̄alis interdicti oībus tam vnctio q̄ꝫ eccl̄iastica sepultura denegat. Tn̄ pa. ex gr̄a cōcedit vt cl̄ici decedētes qui tn̄ interdictū seruauerūt: in cimiterio eccl̄ie sepeliant sine cāpanarum pulsatiōe cessantibus oībus solēnitatibꝰ. Tertio d̄r ꝙ tpe interdicti cl̄ici in cōuentualibꝰ eccl̄ijs bini ⁊ bini vel simul tres possunt dicere horas canōicas ianuis clausis. excōicatis ⁊ int̄dictis exclusis. vt potiꝰ videātur legere q̄ꝫ cantare. ita ꝙ exteriꝰ audiri nō possint. q̄ꝛ ⁊ quibusdam regularibꝰ sil'e p̄uilegiū a se. apo. est cōcessum. In fine dicit ꝙ recipiētibꝰ signuꝫ crucis pnia si eā postulauerint nō ē d̄negāda: qd̄ alijs ꝑegrinis pōt de gr̄a cōcedi. ¶ Nota ꝙ penitētibus viaticum denegari nō dꝫ. Itē noīe pnie viaticū intelligit. Itē cl̄ici interdicti pn̄t sepeliri in cimiterio. Item interdicti potius debēt legere horas canonicas q̄ꝫ cātare. Itē cruce signati ⁊ ꝑegrini tpe int̄dicti pn̄t accipe pnias. Ber.

f ¶ Denegetur. Tpe int̄dicti. ī. ti. px. ꝑmittimꝰ.

g ¶ Cōcedimꝰ. Ista ei duo sacra siue tria semper excipiūtur i q̄libet int̄dicto. s. baptisma paruuloꝝ: ⁊ pnia morientium in quo intelligit viaticū ꝓut h̄ patꝫ. Et dicitur viaticū q̄si a via: q̄ꝛ sunt in via recedēdi de hac vita. Nec est istd̄ sacramētū necessitatis † tn̄ cōcedēdū est decedētibus etiā tēpore interdicti vt patet. Ber. ¶ Gl. se. ar. ꝙ si ex gr̄a ⁊c̄.

† Cōtrariū not. de trās. ac. veniens in. j. glo. et illud tenet hic Goffre. sub dubio forte ⁊ tu asserti ue illd̄ tene vt dixi de sac. non ite. super rub. Jo. tn̄ et Vin. dicebant ꝙ priꝰ non fuerat expressum de viatico q̄ si illud non sit necessitatis: et habetur sola fide. de cōsecra. di. ij. vt quid paras sed vt dicūt nō valꝫ hec rō ſm quaꝫ idē dici posset de baptismo. de ꝯse. dist. iiij. baptismi. Joan. and.

h ¶ Ex gratia. Si ex gr̄a concedit cl̄icis qui seruauerūt interdictū: ergo videt ꝙ ius non sit cōe: ergo nō cōpetit nisi impetretur cū nemo sit exemptus ab illa gn̄alitate interdicti nisi qui per priuilegiū exemptus est. Vel potest dici ꝙ ꝑ istud ius clerici canonicis regularibus equiparentur. si. s̄. de priui. ꝙ nōnullis. Jo.

i ¶ Audiri. Patet ergo ꝙ cū excōicato nō licet stare extra ecclesiam cum etiam interdicto prohibeatur audire exterius. Jo. ¶ Glo. se. reddit rōem spālitatis quā ēt āpliat. Scd̄o q̄rit ⁊ soluit. Tertio ponit opi. ꝯtiā quā reprobat.

k ¶ Pnia. Hoc est spāle in istis ꝑsonis vt sine ncitate vel ꝑiculo mortis admittant ad pniam. Sꝫ h̄ est necessitas: q̄ꝛ h̄ eis nō ꝯcedit nisi cū ꝓficiscunt: ⁊ ita q̄si i via dn̄r sicut illi q̄bꝰ dat viaticū. Idē pōt dici si aliq̄ ꝓficiscuntur ad iustū bellū: q̄ꝛ ibi est iusta cā timoris. Itē idem esset si aliq̄ essent excōicati vt in iusto bello: q̄ꝛ pn̄t absolui a q̄cūq̄ꝫ alio q̄ꝫ ab excōicatore. ar. ī. ti. pxi. de cetero. de ꝯse. di. iiij. sāctū est baptisma. ⁊ xxxiij. q. ij. c. in adolescētia. Sꝫ q̄d si in ciuitate īterdicta aliq̄ vellent satisfacere: nūq̄d in eis relaxandū est interdictū? Nō: q̄ꝛ aliq̄ sine culpa sua interdicūtur. s̄. de spō. nō est vobis. ⁊ q̄ꝛ sic rigor ecclesie dissolueret. ar. s̄. de priui. vt p̄uilegia Johan. T. dixit: ꝙ si aliq̄ vellent iurare stare mādato eccl̄ie ꝙ essent admittēdi. Sed finis iste vr̄ ꝯdicere q̄ꝛ h̄ specialiter hoc cōcedit recipiētibus signū crucis ⁊ ꝑegrinis: g̊ alijs ītelligit ꝓhibere: sicut qd̄ de vno negat de alio cōceditur ‡ xxv. di. qualis. qd̄ veriꝰ puto lꝫ inuenias ꝯtriū dictū.

‡ Vn̄ dicit Inno. aut principalis est ille qui vult satisfacere et tunc recipiet satisfactio et relaxabitur interdictū: aut aliꝰ: q̄ꝛ tunc non reciperet nec ad eccl̄iam sepeliretur. q̄ꝛ eius satisfactio nō requiritur. sꝫ alterius ad hoc. ī. de se. ex. si sententia. §. j. ⁊ c. vlti. §. illis. in fi. lib. vj. Joan. and.

Omnis ¶ Tria sunt dicta p̄ncipalia. Scd̄m ibi: si q̄s. Tertiū ibi: sacerdos. Ab. ¶ Casus. Statuit cōciliū gn̄ale ꝙ q̄libet fidelis vtriusq̄ꝫ sexꝰ postq̄ꝫ discretionē habuerit saltē semel in anno / sua solus cōfiteat pctā ꝓpo sacerdoti: ⁊ ad minꝰ in pascha sacramentū eucharistie suscipiat reuerēter. nisi de cōsilio sacerdotis duxerit abstinendū. Alioq̄n ab ingressu eccl̄ie arceat: ⁊ moriēs careat eccl̄iastica sepultura. Scd̄o d̄r ꝙ si aliq̄s alieno ꝯfiteri voluerit sacerdoti lniam p̄us obtineat a ꝓpo sacerdote. tn̄ aliter ipm li

a denegandaᵃ: ita nec illi debet pe b nitentiaᵇ denegari: maxime si ꝑ c alios itelligas aliēosᶜ ad quos timeat possessionē viri deuolui: sꝫ cōpetens satisfactio ꝑ discretum sacerdotem ei debet iniūgi. Idē valēt. ⁊ burg. epis ⁊ abbatibus de. N. cistercie. ordinis.

¶ Abbatissa moniales benedicere: cōfessiones audire: ⁊ publice p̄dicare non pōt. Capm. x.

Noua q̄dā nr̄is sunt auribus itimata: ꝙ abbatisse moniales ꝓprias benedicūt: ipaꝝ quoq̄ꝫ cōfessiones in criminibus audiūt: ⁊ legētes euāgeli d umᵈ p̄sumūt publice predicareᵉ. e ¶ Cū igit id absonum sit ꝑiter ⁊ absurdū: mādamꝰ quatenꝰ ne id de cetero fiat curetis firmit ihibere. ¶ Q̄ꝛ lꝫ btissima v̄go maria dignior ⁊ excellentior fuerit apl̄is vniuersis nō tamē illi sed istis dominus claues regni celorum commisit. Idem.

¶ Tēpore gn̄alis interdicti cōceditur pnia ⁊ viaticū morientibus. h. primo. Cl̄ici q̄ seruarunt interdictū possūt cū silētio in cimiterio sepeliri. h. scd̄o. In ꝯuētualibꝰ ecclesijs cl̄ici bini vl' trini pn̄t horas submissa voce dicere. h. tτio. Cruce signatis et peregrinis tempore interdicti pnia cōcedi pōt. h. q̄rto. Capm. xj.

Quod in te: ⁊. j. In illo v̄bo ꝑ qd̄ pniam moriētibus nō negamꝰ: viaticū etiā qd̄ v̄e penitentibꝰ exhibet itelligi f volumꝰ vt nec ipm decedētibus denegetᶠ. ¶ Licet aūt ꝑ generale interdictū deneget oībꝰ tam vnctio q̄ꝫ eccl̄iastica sepl'tura: cō g h cedimꝰᵍ tamē ex gr̄aʰ vt cl̄ici decedentes q̄ tamē seruauerint interdictū in cimiterio eccl̄ie sine cāpanaꝝ pulsatiōe cessantibus solēnitatibꝰ oībus cū silētio tumulētur. ¶ Et in cōuētualibꝰ ecclesijs bini ⁊ bini vel simul tres horas canōicas valeāt legere nō cātare: ianuis clausis int̄dictis ⁊ excōicatis exclusis: et voce ita i dimissa ꝙ exteriꝰ audiriⁱ nō possit. Cū et regl'aribꝰ ſm p̄uilegiū se. apo. sit indultū: vt cū generale iterdictū terre fuerit liceat eis ianuis clausis excōicatis et int̄dictis exclusis nō pulsatis campanis supp̄ssa voce celebrare diuina. ¶ Recipiētibus aūt signū crucis nō negamꝰ: quominꝰ eis k ob reuerentiā crucifixi pniaᵏ cū postulauerit iniūgat: qd̄ et alijs ꝑegrinis p̄t mīīcordit' idulgeri. Idem in concilio generali.

¶ Famosū est ⁊ multū allegabile: ⁊. h. d. Quilibet doli capax tenetur saltē semel i āno cōfiteri ꝓprio sacerdoti: vel de eiꝰ lnia alteri: ⁊ eucharistie sacr̄m ad minꝰ in pascha recipe. Et sacerdos reuelans ꝯfessionē deponēdꝰ est: ⁊ in mōasterio ad agendā ꝑpetuā pniam detrudēdꝰ. Ca. xij.

Omnis vtriusq̄ꝫ sexꝰ fidel

gare nō possit vel soluere. Sacerdos aūt sit discretus vt diligēter inquirat circūstantias peccatoris ⁊ pcti: q̄bus prudēter itelligat quale cōsiliū sibi debeat adhibere. p̄cauēs diligēter ne v̄bo vel signo pdat aliq̄tenus peccatorē. ⁊ si cōsilio prudētiori īdiguerit: illud requirat sine alicuius expꝛssione psone. qui eni pctm̄ in pnia sibi detectū manifestare ꝑsūpserit / ab oī officio sacerdotali deponat: et in arctū monasteriū ad agendā pniam detrudatur. No. ꝙ q̄libet fidel' semel in anno pniam accipe debꝫ ⁊ cōionē. Itē fallit hic regula illa: cui cōicauimus viuo ⁊ moꝛtuo cōmūicare debem⁹. Itē ab alieō sacēdote nemo pōt absolui vel ligari: sine obtēta licētia ꝓpꝛij sacerdotis. Item sacerdos tenetur inq̄rere circūstantias peccati et peccatoris. Itē signis loq̄mur. Itē aliquid licet in gn̄e q̄d nōlꝫ i spē. Itē sacerdos qui peccatū in pnia sibi detectuꝫ reuelauerit: dꝫ deponi ⁊ in mōasteriū detrudi ad pniam pagēdā. B.
¶ Glosa.seq.exponit ⁊ signat contrarium.
a ¶ Discretiōis.i.cū est doli capax: q2 tunc pōt peccare.ṡ.de delic.pue. pueris. C.si aduer. dlic. l.j.⁊ C.si mioꝛ se ma.dix. l.iij.ar.de cōsec.dist.iiij. eos.et.C.de fal.mo.l.j.
¶ Gl.se.recitet.per.ij.q.
b ¶ Oia sua pctā. Als nō esset fructuosa pnia vt dictū est,ṡ.e.ꝙ qdaꝫ. vbi de h. Non tñ venialia: q2 illa tollunt p orōnē dn̄icā vel p aquā bñdictā.de pe.di.iij.ḋ quotidianis.di.vj.qui vult tñ si recolit cōfiteat illa.
c ¶ Proprio sacerdoti. Nisi ille sit impitus tūc de ipius lnia vt hic dicit q̄rat discretū † de pe.di.vj.placuit.Ber.
† Nec eniꝫ prodesset absolutio q̄ ad deū ei q̄ querit indiscretū vt p imperitiaꝫ illum absoluat.vt not. xi.q.iij.q̄ modo. Joannes and.
d ¶ Ad minus in pascha. De cōse.di.ij.et si non frequentius.
e ¶ Sepltura. Hoc ē ꝯ regulā illaꝫ: cui cōicamus viuo cōicare debemus ⁊ moꝛtuo. Fallit ēt i alio casu.xxiij.q.v.placuit.⁊.ṡ.de sta.mo.monachi.⁊.ṡ.de toꝛnea.c.j. ⁊.ṡ.de vsuris.q2 in olb⁹ ⁊.ṡ.de rap.sup eo.Ber.
¶ Gl.se.expōit.q̄rit ⁊ sol.
f ¶ Alieno sacerdoti. Executionē habēti. h dico ꝓpter illos sacerdotes siue seculares siue regulares q̄ nō habēt oꝛdinis executionē sacerdotalis. vt sūt illi qui nō sunt a populo electi: vel qui ab ep̄o populo nō p̄ficiunt. xvj.q.j.§.ecce in h.⁊.§.ecce sufficiēter. Sed ecce si p̄dicatores et fratres minores vel alij religiosi nō habentes ppl'm habent priuilegium vt alienos prochianos possint recipe ad pniam: nūq̄d sufficit priuilegiū vt parrochianū alteri⁹ possint recipe ad pniam sine lnia ꝓpꝛij sacerdotis: Dicas ꝙ nō sufficit p̄uilegiū sine lnia ꝓpꝛij sacerdotis: p̄uilegium eni equiparat eos illis qui a ppl'o sunt electi: vel illis qui ab ep̄is populo p̄ficiuntur: ⁊ dat eis solā executionem: ⁊ ita necessaria est adhuc lnia ꝓpꝛij sacerdotis vt hic dicitur. Si eni de duabus seruitutib⁹ vna tollitur: remanet alteꝛa q̄d bene probatur.ṡ.de vsu pal.ex tuarū.et.ṡ.ḋ priui.pastoꝛalis.ff.de serui.vꝛ.predio.si domus tua.⁊ ideo dicit alieno ⁊ nō alij. Nec papa per talem indulgentiam intendit preiudicare proprio sacerdoti.vt.c.predi.ex tuarum: cum suis similibus.⁊.j.ti.pxi.cum deside

Confessionem audire nō pōt qui caret executiōe. Confiteri an liceat p̄uilegiatis sine licentia proprij sacerdotis. Opinio ista est reprobata.

a postq̄ ad ānos discretiōis[a] puenerit
b oia[b] sua solus pctā saltē semel in āno fideliter cōfiteat
c proprio[c] sacerdoti: ⁊ iniūctā sibi penitentiā ꝓpꝛijs viribus studeat adiplere: suscipiēs reuerēter
d ad min⁹[d] i pascha eucharistie sacramentū. Nisi forte de ꝓpꝛij sacerdotis ꝯsilio ob aliquā rōnabilē causam ad tp̄s ab hmōi pceptione duxerit abstinēdū: alioqui et viuens ab ingressu eccl'e arceat: ⁊ moriēs xp̄iana careat
e sepultura[e]. Vñ hoc salutare statutū frequēter i eccl'ijs publicet: ne q̄sq̄ ignorātie cecitate velamē excusatiōis assumat. Si q̄s āt alieō
f sacerdoti[f] voluerit iusta de causa sua cōfiteri pctā: lniaꝫ p̄us postulet
g ⁊ obtineat[g] a ꝓpo sacerdote: cū aliter ipe illū nō possit
h absoluere vel ligare[h]. Sacēdos aūt sit discretus ⁊ caut⁹ vt moꝛe periti medici supinfundat vinum et
i oleū[i] vulneribus sauciati: diligēter inquirēs ⁊ pctōris circūstan
k tias[k]: ⁊ pcti: q̄bus prudēter intelligat q̄le debeat ei pbere ꝯsiliū: ⁊ cuiusmodi remediū adhibere:
l diuersis experimētis[l] vtēdo ad saluandū egrotū. Caueat autē oīno ne v̄bo: aut signo: aut alio quouis mō aliq̄tenus pdat peccatorē: sed si prudentiori cōsilio indiguerit: illud absq̄ vlla expꝛssione psone caute req̄rat. Qm̄ q̄ pctm̄ in pniali iudicio sibi detectum ꝑsumpserit reuelare/ nō solum a sacerdotali officiō deponē
m dum[m] decernim⁹: verūetiam ad agendū ꝑpetuā pniam in arctū monasterium detrudendum.

Idem in eodem.

Medici vocati ad infirmos debēt ante oia inducere infirmū ad confessionē: nec quicq̄ psuadere p salute coꝛpis tendēs i aiarum periculum. Capm.xiij.

Cum infirmitas coꝛpalis nōnūq̄ ex pctō pueniat: dicente dn̄o languido quā sanauerat. Vade ⁊ amplius noli peccare: ne deterius aliq̄d tibi contingat. ¶ Presēti decreto statuimus ⁊ districte p̄cipim⁹ medicis coꝛpoꝝ: vt cū eos ad ifirmos vocari ꝯtigerit: ip̄os āte oīa moneant ⁊ inducāt vt medicos aduocent animaꝝ: vt postq̄ fuerit infirmo de spūali salute puisuꝫ: ad coꝛpalis medicine remediuꝫ salubri⁹ pcedat: cum causa cessā
n te[n] cesset effectus. ¶ Hoc q̄dē inter alia huic causaꝫ dedit edicto ꝙ quidā in egritudinis lecto iacentes: cū eis a medicis suaderetur vt aiarū salute disponāt: in despatiōis articulū incidūt: vñ facilius moꝛtis periculū incurrunt. ¶ Si quis aūt medicoꝛum hmōi nr̄e cōstitutionis postq̄ p p̄latos locoꝛū fuerit publicata: trāsgressoꝛ extiterit: tādiu ab in
o gressu eccl'e arceatur[o]: donec p trāsgressione huiusmodi satisfecerit cōpetenter. ¶ Ceterū cum
p aīa sit multo p̄ciosioꝛ[p] coꝛpore: sub interminatione anathematis ꝓhibemus: ne quis medicoꝛum pro coꝛporali salute aliq̄d egroto suadeat quod in periculū aīe cōuertatur. Idem in eodē.

Elemosinarum q̄stores sine aplicis vel dyocesanoꝝ lr̄is admitti nō debēt: nec tunc ꝑponāt vltra id q̄d in ipsis litteris continetur hoc primo. Et debent eē modesti: ⁊ a locis ⁊ expēsis incōgruis abstinere. h.scdo. In dedicatione basilice vltra annū: ⁊ in anniuersario dedicationis: et in litteris indulgentiaꝝ concessis ab alio q̄ a papa vltra.xl.dies remissio excedere non debꝫ.h.d. vsq̄ ad finem. Cap.xiiij.

Cum ex eo: ⁊.j. ¶ Elemosi

res.in fi.⁊ hoc idem dixit Hug.xvj.q.j.ca.j.⁊ in p̄dictis.§.Ber.
¶ Glosa sequens querit ar.⁊ soluit.
g ¶ Obtineat. Quid si ille maliciose recusat: Ar.ꝙ pōt ire ad aliū.ṡ.de reg.licet. Vel vadat ad eius supioꝛē si pōt vt illū compellat. vel ille dabit lniam.ar.ṡ.de iurepa.null⁹.Ar.C.de tēp.ap.l.vl.§.vl.ar.j.e.c.vl.ad fi.B
¶ Glo.se.ar.et remittit.
h ¶ Vel ligare. ṡ.eo.ꝙ autē.ix.q.ij.c.j.⁊.ij.⁊.ṡ. de prochia.null⁹. Et est arg.ꝙ clericus sine lnia sui epi nō pōt in nō suūꝫ iudicem consentire.ṡ.e. ꝙ aūt.⁊.ṡ.de fo.cōpe.si diligēti.⁊.c.significasti. vbi de hoc.⁊.j.eo.c.vlti. Joan.v.
i ¶ Vinū ⁊ oleū.i.miaꝫ ⁊ disciplinā.xlv.di.disciplina. † ⁊ ca.omnis q̄.⁊ ca.sunt nāq̄.et.ca.vera iustitia.Ber.
† Vt ibi dicitur p vinum mundantur putrida: per oleum sanāda fouent. s̄m Gof. Joan.and.
k ¶ Circumstantias. Sic.ṡ.eo.deus qui.⁊.ṡ. de homici.sicut.in prin. de pe.di.v.cōsideret.B.
l ¶ Diuersis expimentis. Non tamen sicut imperitus medicus ‡ xxix.di.necesse. Sed diligenter expiatur vires ipius qualē pniam possit poꝛtare.ar.xxvj.q.vl. alligāt.sic vt poti⁹ reddat rationem de mia q̄ de crudelitate vt ibi.et lxxxvj.dis.nō sat.vltra mediū.et.xj.q.iij.nemo peritorum.Ber.
‡ Qui scilꝫ vno collirio oīum oculos vult curare.⁊ vide quod post Hiero.not. in cle.si dominū.de reli.i glo.oꝛationis.i vltimo mēbro Joan.and.
m ¶ Deponēdū. Olim etiā alia pena iponebat de pe.dist.vj.sacerdos. hodie hec imponit.B.

Cum infirmitas ¶ Diuidit. Nam primo ponit vnā cōstitutionis cām. Scdo cōstitutionē. Tertio aliam cām. Quarto penā trāsgressionis. Quito quandā ꝓhibitionē. Secūda ibi: p̄nti. Tertia ibi: h q̄dē. Quarta ibi: si quis. Quinta ibi: ceterū. Abbas sicul⁹. Diuisio. ¶ Casus. Dr̄ hic ꝙ infirmitas coꝛporis aliq̄n accidit ex pctō. Iō ꝓhibetur i h capitlo ne medici ifirmos in suā curā recipiāt: nisi p̄us infirmi p medicum aīe se curauerint emendare: q2 remota cā s̄mouetur effect⁹. Scdo dicitur ꝙ hoc dedit causā hui⁹ cōstitutiōis: q2 q̄n infirmatur aliq̄s ⁊ dicitur ei a medico vt de salute aīe disponat: cadit in desperationē: ⁊ facilius moꝛtis piculū incurrit. Tertio dr̄ ꝙ si medicus fecerit ꝯ istā constitutionē: postq̄ p p̄latos locoꝛū fuerit publicatus. excōicet vsq̄ ad satisfactionē cōdignā. Quarto dr̄ ꝙ cū aīa sit multo p̄ciosioꝛ coꝛpe: null⁹ medic⁹ suadeat egroto q̄d in periculū aīe cōuertat. ¶ No.ꝙ infirmitas coꝛpis aliq̄n puenit ex peccato. Itē cessante cā cessat effect⁹. Itē transgressores ꝯstitutionū dn̄i pa.excōicari debent. Itē aīa multo p̄ciosioꝛ est coꝛpe.Ber.
n ¶ Causa cessante.ṡ.de iureiur.⁊ si chꝛistus.ad fi.et.ṡ.de renū. post translationem.vbi de hoc.Ber.
o ¶ Arceat. Per sniam nō ip̄o iure.q̄d male vl' nullo mō s̄uat.B
p ¶ Multo preciosioꝛ.xij.q.j.precipimus.xxiiij.q.iij.si habes.C. de sacrosan.ec.l.sancimus.in fi.⁊ ideo potius ⁊ p̄us est cōsulendū aīe q̄ coꝛpori ÷ q2 vbi maius est periculū cautius est puidendū. xlij.dist.quiescamus.⁊.vij.q.vij.ca.vl.⁊.ff.ad carbo.l.j.§.ij.Ber.
÷ Pulchre facit i aut. vt cū de appel.cog.§. si q̄ūt laycī. vltra.me.titu.col.viij. Joan.and.

Cum ex eo. Quattuoꝛ sunt partes pꝛincipales. Secūda ibi: formā. Tertia ibi: q̄ aūt. Quarta ibi: ad hec. Abbas sicul⁹.

¶ Casus. In hoc capl'o dr̃ ꝙ q̃stores elemosynaꝝ ꝑ ꝓuīcias ad mitti nõ debēt: nisi lr̃is apl'icis vel loci epi muniant. nec aliud p̄dicare debēt q̃ꝫ in forma cõtineat lr̃arum. forma vero litteraꝝ i h̄ capl'o inferius cõtinet expsse. Scd̃o dicit ꝙ q̃stores elemosinarū in tabernis/vel alijs inhonestis locis hospitari nõ debēt. nec magnos sūptus facere. nec falsū religionis habitū simulare. Tertio dr̃ ꝙ cū basilica dedicat: siue ab vno siue a plib⁹ epis/ vltra ānū nõ extendat indulgētia. nec ī āniuersario dedicationis tpe. xl. dies excedat r̄missio. ea maxīe rõne: quia romanus põtifex ꝯsueuit hoc moderamē ī talib⁹ obseruare. Not. ꝙ creditur lr̃is epi. Itē iurisdictio nõ extendit vltra illd̃ qd̃ in lr̃is continet. Itē q̃stores elemosynarum in inhonestis locis morari nõ debet. Item indulgētia nõ dꝫ ānum excedere. Itē pa. obtict plenitudinē ptãtis. Itē miores ꝑlati exēplū accipe dbēt a maiorib⁹. b.

Roma. xiiij.

a ¶ Litteras. Sic ꝗ credetur lr̃is epi si ṽe sint. s̄. de ꝓba. post cessionē. ⁊. xj. q. iij. curc. Ber.

b ¶ Proponere. Qr in talibus diligens inquisitio facieda est. xlij. dis. quiescamus. Ber.

ij. co. xp. ix.

c ¶ In tabernis. Si ei ibi publice deliquerint pñt a dyocesano puniri lꝫ sint exempti. s̄. de priuil. tuap. vbi de hoc. B.

d ¶ Claues eccl'ie contenūtur. Qd̃ esse nõ debet. s̄. ti. pxi. ca. vlt. de priuilc. vt priuilegia. ¶ Glo. se. q̄rit ar. negatiue. soluit affirmatiue. solutioni signat cõtrariū.

e ¶ Pluribus. Quidsi quilibet indulgeat ānū nunqd valet h̄mõi idulgentia ꝯ statutū istud: Videt ꝙ nõ. s̄. d exces. ꝑla. cū ad quorūdā. ⁊. c. fane. et. c. pxi. Credo ꝙ teneat licet ipi faciāt ꝯ mandatū istud: quia nõ adijcit h̄ ꝙ si secus fecerint: decernim⁹ nõ valere: ꝓut dr̃ in illa decre. cū ad quorūdā. ar. ad h̄ s̄. de ꝑben. inter cetera. vbi eniꝫ h̄mõi clausula nõ apponit in mandato lꝫ fiat ꝯ mandatū tamē tenet qd̃ factū est. s̄. de ꝑben. dilectus. ij. Ar. ꝯ. ĩ. eo. c. pxi. in fi. Hodie per ca. fi. eo. ti. lib. vj disponitur ꝙ indulgentia cõcessa a prelato vltra numerū hic taxatum est ipo iure nulla: ⁊ vide ibi glo. que disputat nūq̄d extendēdo hunc numeꝝ corruat indulgentia in totū: an vero teneat vsq̄ꝫ ad facultatem cõcessam: ⁊ intelligit ꝙ vsq̄ꝫ ad concessū nūeꝝ ꝯclusiue tenet. ar. in regula vtile ꝑ inutile. li. vj. ⁊. l. sancim⁹. C. de dona.

Indulgētie a prelatis concesse vltra q̃ sit eis permissuꝫ an valeant.

Diuisio. Nostro. ¶ Diuidit. Primo ponit ꝯsultatio. Secundo r̄n̄sio. Scd̃a ibi: nos igitur. Ab. sic. ¶ Casus. Quesiuit quidā prelatus vtrum ꝑ suam ꝓuinciam possit concedere remissionis litteras generales: Rñ. pa. ꝙ hoc libere potest facere. ita tamen ꝙ statutū gñalis ꝯcilij nõ excedat. qd̃ est. s̄. c. px. ¶ Not. ꝙ epi pñt cõcedere lr̃as remissionis vel indulgentie in suis prouincijs. Ber.

¶ Glo. se. reci. per obiec. de decre. pastoralis.

f ¶ Prouinciam. Not. ꝙ archiep̃s per totam ꝓuinciā suam põt facere remissiones prout hic colligitur: et episcopus in sua dyocesi: licet ipse archiepiscopus non sit iudex ordinarius oīm de prouincia sua. s̄. de offi. or. pastoralis. et iurisdictionem contentiosam non habet in sua prouincia: nisi in certis casibus vt dicitur in decre. pastoralis: sed voluntariā sicut proconsul cum vrbē egressus fuerit: iurisdictionē habet non contentiosam sed voluntariam. ff. de offi. proconsu. l. ij. Et legatus põt in sua prouincia facere remissiones: quia ⁊ statuta perpetua facere potest. s̄. de offi. leg. ca. vlti. Et est hoc ep̄orum ⁊ archiep̄orū. s. facere remissiões: nisi ex speciali cõcessione vel alia legitīa causa cõpetat alijs inferioribus ꝑlatis. s̄. de exces. prela. accedentibus Et priuilegia possūt cõcedere epi ⁊ archiepi. s̄ de his que fi. a ꝑla. sine cõsensu capituli: q̃ꝫto † ⁊ ar. s̄. de iure pa. null⁹.

Archiepi et legati possunt in sua prouīcia remissiones facere.

g ¶ Nõ excedas. s̄. c. ca. proxi.

Claues eccl'ie cõtēnūt si i dulgētie supflue cõceduntur.

† De hoc s̄ reli. do. con stitut⁹. Joannes and.

narū quoq̄ꝫ q̃stores: quorū q̄daꝫ se alios mētiendo: abusiões nõnullas in p̄dicatiõe ꝓponūt admitti (nisi apostolicas vl' dyoce-a sani epi lr̃as[a] veras exhibeāt) ꝓhibemus: ⁊ tūc ꝑter id qd̃ i ipis cõtinebitur lr̃is nihil populo ꝓ b ponere[b] ꝑmittant. ¶ Formā vo quā cõiter talib⁹ apo. se. idulget: duximus exꝓmendā: vt ꝫm eaꝫ dyocesani epi suas lr̃as moderētur. Ea siquideꝫ talis est: qm̄ (vt ait apl's) Oēs stabim⁹ āte tribunal xp̄i/recepturi ꝓut i corpe gessim⁹: siue bonū fuerit siue malum: oportet nos diē messionis extreme misericordie operib⁹ p̄uenire: ac eternoꝝ intuitu seminare in terris: qd̃ reddēte dño cū multiplicato fructu recolligere debeam⁹ in celis: firmā spem/fiduciāq̄ꝫ rectā tenētes: qm̄ q̄ pce seminat pce ⁊ metet: ⁊ q̄ seminat in bn̄dictionib⁹/ de bn̄dictiõib⁹ ⁊ metet vitā et'nā. Cū igit ad sustentationē fratrū ⁊ egenorū ad tale cõfluentiū hospitale: ꝓprie nõ suppetāt facultates: vniuersitatem vr̃am monem⁹ et exhortamur in dño: atq̄ꝫ in remissiõeꝫ vobis iniungim⁹ pctõꝝ: q̄tenus de bonis vobis a deo collatꝭ pias elemosynas: ⁊ grata eis charitatis subsidia erogetꝭ: vt ꝑ subuentiõem vr̃am ipoꝝ inopie cõsulat: ⁊ vos ꝑ hec bona et alia q̄ dño inspirante feceritis: ad eterna possitꝭ gaudia ꝑueīre. ¶ Qui aūt ad q̄rendas elemosynas destināt: modesti sint ⁊ discreti: nec c in tabernis[c] aut in alijs locis incõgruis hospitent: nec inutiles faciāt aut sūptuosas expensas: cauētes oīno ne false religionis habitū gestēt. ¶ Ad hec qꝛ per indiscretas ⁊ supfluas indulgentias quas quidā eccl'iaꝝ ꝑlati fad cere nõ verent: ⁊ claues[d] ecclesie contēnūtur: ⁊ pnīalis satisfactio eneruat: decernim⁹ vt cū dedicatur basilica: nõ extēdat indulgētia vltra annū: siue ab vno solo: e siue a plurib⁹[e] epis dedicet: ac deīde in anniuersario dedicationis tpe. xl. dies de iniūctis penitentijs indulta remissio nõ excedat. ⁊. ĩ. Hūc quoq̄ꝫ dieꝝ nūeꝝ indulgentiaꝝ lr̃is p̄cipim⁹ moderari: q̄ ꝑ q̄buslibet casibus aliquotiēs ꝯcedunt: cū ro. põ. q̄ plenitudinē obtinet potestatis hoc in talib⁹ moderamē cõsueuerit obseruare. Honorius. iij.

¶ Archiep̃s intra ꝓuīciā suā põt ꝯcedere indulgētias ꝫm formam concilij gñalis. h. d. ⁊ loq̄tur de. ca. prece. in fine. Cap. xv.

Nostro postulasti certificari: ⁊ r̃nso vtrū̃q̄ꝫ tuā ꝓuinf ciam[f] possis ꝯcedere remissiõis lr̃as gñales. ¶ Nos igitur. t. f. t. breuit. r. ꝙ per ꝓuinciā tuaꝫ libere potes huiusmodi ꝯcedere litteras: ita tñ ꝙ statutum gñalis g ꝯcilij nõ excedas[g]. Grego. ix.

¶ Eps ⁊ alij de quib⁹ i lr̃a possunt sine licentia supiorū sibi eligere ꝓuidū confessorē. Ca. xvj.

Ne ꝑ dilatione pnīe periculum[h] imineat aīaꝝ/ ꝑmittim⁹[i] epis: ⁊ alijs supiorib⁹ necnõ minorib⁹ ꝑlatis exēptis vt etiam preter sui superioris licentiā ꝓuidum[k] ⁊ discretum sibi possint eligere confessorem.

De sententia excõmunicationis.

Alexan. iij. senon. archiepo.

¶ Impubes q̄ clericū ꝑcussit ab epo absolui pt: ⁊ q̄ ioco vel cā disciplīne ꝑcutit clericū: etiaꝫ si sit maior excõicat⁹ nõ est: q̄ vero ex odio sic: ⁊ ꝑ papā absoluit. Ca. j.

Ne pro dilatiõe. ¶ Casus. Cum nullus possit ligari vel solui nisi a suo ꝓprio ꝑlato. ⁊ piculosū sit epis ⁊ alijs supioribus ⁊ minoribus ꝑlatis exēptis suos ꝓpter hoc ꝑlatos adire vel licentiam petere ab eisdē: ne ꝑ dilatione pnīe periculū immineat aīaꝝ ꝑmittit pa. p̄dictis oībus vt etiā preter sui supioris licentiā prouidum ⁊ discretū sibi eligant confessorem. ¶ Nota ꝙ propter periculum animaruꝫ multa licent q̄ alias nõ liceret. Item episcopi et alij p̄lati inferiores exempti: possunt sibi eligere confessorem sine licentia superioris. Item discret⁹ debet eligi ꝯfessor. Ber. ¶ Glos. seq. dat duo sil'ia de absolutione ⁊ baptismo ⁊ subdit gen⁹ vl. no.

h ¶ Ne pro dilatione penitentie periculū immineat. Sic ꝓpter periculum more datur absolutio statim: q̄ al's nõ daretur. s̄. titu. proxi. nuper. in fi. ⁊. c. sacro. ⁊. s̄ de of. or. ad reprimēdā. et propter periculū anime statim infans baptizatur. v. di. baptizari. et de conse. di. iiij. ne quod absit. ⁊ dilatio ꝓpter periculum tollitur: ne interim aliquod cõtingat periculum de conse. dis. iiij. iudei. Et est argu. ꝙ vbicūq̄ꝫ piculum timetur: dilatio sine mora vitanda est ‡ xxviij. di. de syracusane. Item arg. ꝙ sacerdos statim debꝫ currere ad infirmū quando vocatur: quia vitā adimit quisquis morienti pnīam denegauit. xxvj. q. vj. si presbyter. et. ca. se. ⁊ reus erit aīaꝝ: vt ibi dr̃.

i ¶ Permittimus. Sic ergo videtur ꝙ episcopi vel alij inferiores prelati exempti ante istam permissionē nõ poterant † se subijcere alicui confessori sine licētia sui superioris. s̄. eo. ca. oīs vtrusq̄ꝫ. quia nullus clericus sine licentia sui episcopi potest eligere iudicium non sui iudicis persone vel rerū. s̄. de fo. compe. si diligenti. et. ca. significasti. et. iij. q. vj. non liceat. ergo multominus iudiciū anime quod maius est.

¶ Glosa sequens reci. per. q.

k ¶ Prouidum. Qui sciat ligare ac soluere. de pe. di. vj. qui vult. ⁊. s̄. eo. omnis. §. sacerdos. ⁊ qui diligenter inuestiget qualitatem criminis et persone. de pe. dist. v. consideret. Ber.

¶ Rubrica de sententia excommunicationis. ¶ Supra visum est de penis que imponuntur tam in foro contentioso q̃ꝫ penali. Veruntamen quia excomunicatio est pena delicti cū fertur a iu-

Periculi causa aliqua sunt facienda.

‡ De hoc ꝑ et contra de elec. ca. vl. lib. vj. io. ā.

† Multominus hoc possunt vel poterunt scholares. ꝫm. Ab. qui arguit hic cõtra tales q̄ sibi quē volūt eligunt cõfessorem. Pe. vero idem hic arguit contra rectores capellarū qui sibi eligunt confessores cum epo vl' eius penitētiario vl' archipr̄sbytero ciuitatis debeant cõfiteri. de offi. archipr̄. ca. j. Jo. an.

re:cum vero ab homine est pena cõtumacie:merito post rubricas pcedẽtes subijcit ista. Ab. De hac materia tractat. xxiij q. j. z. q. ij. z. q. iij. z. ix. q. j. z. xj. q. iij. per totum.

Diuisio. Super. Tres sunt partes. Secunda ibi:nec clerici. Tertia ibi: ceterum. Ab. sic. Casus. Quesitũ fuit a pa. si clici ifra minores annos cõstituti se adinuicem pcusserit/vtrum sint ad apo. se. mittendi p absolutione? Rñ. pa. q si infra dictã etatẽ clici se adinuicẽ pcusserit: siue vnus alterũ: nõ sũt ad sed. apo. mittendi. qr etas excusat. Item nec clerici si sint plene etatis z adinuicẽ se pcusserint: nõ ex odio vel inuidia sz ex leuitate iocosa sũt ex cõmũicati. Itẽ nec magister si clericũ cã disciplinе pcusserit vel correctionis: qr nõ pot i ipis iniectio manuũ violenta notari. Secus vo si ex odio dicti clerici sese pcusserit: tũc eni ad ap. se. ire debẽt absoluẽdi. Not. q clerici impuberes si se adinuicẽ pcusserint: psũt a suis epis absolui. Item ar. est etatẽ excusare nõ a toto sed a tanto. Itẽ qui ludendo clericũ pcutit: vel magister qui causa correctionis discipulũ verberat: nõ est excõicatus. Ber.

a Percusserit. Irato aio. alias nõ incidẽrent in canonẽ. put sequẽtia vba declarant. z. xvij q iiij. si quis suadente. Glo. se. exponit. ar. alle. tria iura. z duo alle. i contrarium.

b Excusat. Nõ ab ex cõicatiõe † sed quo ad hoc q non sunt mittẽdi ad curiã p absolutione: vt. j. e. quis. c. vl. Et ita est ar. q etas excusat. de conse. dist. iiij. eos. C. de fal. mo. l. j. i fi. z. xxxiij. q. ij. in adolescẽtia. Arg. q qr malorũ mores ifirmi tas ai non excusat. C. si aduer. delic. l. ij. et. ff. de re mili. auxiliũ. §. in delictis.

Super eo vo q consiliũ postulasti: z. Respondemus q si clerici infra puberes annos se adinuicem aut vnus alterũ pcusserit[a]: nõ sunt ad apo. se. mittendi: qr eos etas excusat[b]. Nec clici si sunt plene etatis z nõ odio vel inuidia/vel indignatione: sz leuitate iocosa se adinuicẽ pcutere cõtingat: neqz magister si scholarẽ clericum intuitu discipline[d] vel correctionis pcusserit: qr nõ pot[e] in ipis iiectio manuũ violẽta notari. Ceterũ si ex odio ijdẽ scholares vel seculares clerici sese pcusserint: pro sua absolutione debent ad apostolicam sedem venire. Idem.

Monachos se adinuicem pcutientes absoluit abbas: idem in canonicis regularib⁹: z abbatis discretione deficiente recurritur ad episcopũ. Cap. ij.

Monachi vo z canõici regulares quocũqz[f] mõ se in claustro pcusserint: nõ sũt ad aplicã sedẽ mittẽdi: sed fm puidentiã sui abbatis[g] discipline subdãtur: z si discretio abbatis non sufficit ad eorũ correctionẽ: est puidentia dyocesani episcopi adhibenda. Idem.

Hostiarius qui clericũ pcussit nõ grauiter ab epo absolui pt h. pmo. Officialis deliberate iniciens manũ in clericũ p papaz absoluit: h scdo. Qui repellẽdo vi vi clericũ pcutit excõicat⁹ nõ est. hoc tertio. Qui pcutit clericum turpit inuentũ cũ ppinqua excõicatus nõ est: secus cũ remota z dicit ppinqua vt in lra. Ca. iij.

Si vo alicui⁹ ptãtis hostiarius sub ptextu sui officij malignat⁹ clericũ leserit: ab epo suo pot absolui[h]: nisi forte eũdẽ clericum grauiter[i] vulnerauit. Officialis[k] vo p iniectiõe manuũ in clericũ nõ pot sine mãdato ro. pon. absolutionis bñficiũ pmereri: qr nulli laico[l] super clericum tanta dat auctoritas: nisi forte turbã arcẽdo irruentẽ non ex deliberatiõe sed fortuito[m] casu clericũ ledat. Si vero clericũ vim sibi iferentẽ[n] vi qs repellat vel ledat: nõ debet pter hoc ad sedem aplicam trãsmitti: si incõtinẽti vim[o] vi repellat: cũ vim vi repellere oẽs leges[p] oiaqz iura pmittant. Nec ille cõpellendus est ad se. ap. venire qui in clericũ cũ vxore[q]: mre[r]: sorore: vel filia ppria turpiter[s] inuẽtũ manus iniecerit violentas. Ceterũ si in stupro vel adulterio qd pmittit cũ ea que ipm ita pxima cõsanguinitatis linea nõ cõtingit[t] ceperit: aut in eum violentas manus iniecerit: nõ erit a snia illi⁹ excõicatiõis imunis. Idẽ.

Qui percutit clericum ignorans probabiliter eũ clericũ excommunicatus nõ est: ignorantiam tñ probare deb3 p iuramẽtum: z si hoc pstare recusat, p excõicato haberi debet. Ca. iiij.

ptãs: nisi forte turbã arcendo casu fortuito clicũ ledat. Tertio dr q si clicus vel laicus vi vi repellẽdo/clericũ pcutiat/nõ est excõlcandus. nec est excõicatus. qr vi vi (fm q iura pmittunt) repellere licet. Ultimo dr q si aliqs in clericũ turpiter inuentũ cũ matre. filia. sorore vel vxore man⁹ iniecerit violentas: nõ est excõicat⁹. Si aũt iueniat eũ in stupro vel adulterio cũ alia q ipm taliter nõ attingat: z in eũ violẽtas manus iniecerit/est excõicat⁹. Nõ. q qui pretextu officij sui clericũ pcutit: ab epo pot absolui. Itẽ qd casu fortuito fit: nemini est imputandũ. Itẽ vim vi repellendo clicũ pcutiens: nõ est excõicat⁹. Itẽ pcutiens clericum turpiter coeuntem cum vxore/mre/sorore vl filia non e excõicatus. in vlterioribus aũt personis secus est. Ber.

b Absolui. Ergo e excõicatus quare itelligẽ du3 est de eo qui animo iniuriandi hoc fecit: et ĩ nota q dicit malignatus alioqn non esset excõicatus: cũ canõ dolosos z violentos tm̃ teneat. vt. s. eo. ca. j. z. xvij. q. iiij. si qs suadẽte. B.

i Grauiter vulnerauit. Casus iste semp excipitur. j. e. cũ illorum.

k Officialis. i. iudex vel apparitor alicuius potestatis vel pncipis.

l Laico. Supple etiã qui de mandato sui plati hoc faceret nihilominus incidit in canonem s. eo. vniuersitatis: nisi clerici deliquerint. nec aliter possunt ad iudicium trahi: tunc de mandato prelatorũ capi possũt vt tradit. s. e. vt fame.

m Fortuito. Tũc eni3 nõ imputat: qr cas⁹ fortuiti puideri non pñt. s. de homi. Joãnes. z. ca. vlt. z. s. de cõmo. c. vno. z. ff. de admi. re. ad ciui. pti. l. ij. §. si eo tpe † z. ff. de custo. z exhi. reo. non est. z. l. milites. in fi. quia nulla temeritas vel violentia in eo notari potest: sed excusatur ratione officij alias non excusaretur: quis debuit preuidere an ex facto suo posset iniuria irrogari. arg. s. de iniur. ca. vl. B.

c Nec clerici. Supple sunt excommunicati: qm̃ sola temeritas in hoc casu reprehenditur siue violentia prout sequitur: z patet ex illo canone. xvij. q. iiij. si quis suadente.

d Discipline. Uel ratione prelationis. Idem est etiã de pre q filium in minorib⁹ ordinibus pot corripere sine pena ista. vel de ppinquo. j. e. ex tenore. z. c. cũ voluntate. vbi de hoc. ar. de pe. dis. j. §. aut facta. z. xxiij. q. v. circũcelliones. Ber.

e Quia non potest. Hec est rõ qre nõ incidũt in canonẽ. i. sniaz.

Monachi. Casus. Monachi z regulares canõici si se adinuicem pcusserint: nõ sunt ad ap. se. mittendi sed p abbatem suum sunt absoluendi. z si abbas non sufficit episcop⁹ dyoc. est adhibendus. Nota q regulares sese adinuicem percutientes/per abbatem suum possunt absolui. Ber.

f Quocũqz mõ. Dum tñ non enormiter vt in epm aut in abbatẽ aut in clericum secularẽ ‡ manus inijciant violentas. j. e. cũ illor.

g Sui abbatis. Si vo monachũ alteri⁹ monasterij pcusserit per abbatẽ vtriusqz monasterij d3 absolui. j. e. cũ illor. z. j. e. canõica. sed si monialis monialẽ vel cõuersã vel conuersũ aut clericum percusserit per episcopum absoluatur. j. e. de monialibus.

Diuisio. Si vero. Quattuor sunt ptes. Scda ibi: officialis. Tertia ibi: nec ille. Quarta ibi: ceterũ. Ab. Casus. Primo dicit q si hostiarius alicui⁹ potestatis ptextu officij sui malignat⁹: vel maliciose clericũ leserit: ab epo suo pot absolui. nisi grauiter cum vulnerauerit. Scdo dicitur q si officialis clericũ vulnerauerit: nõ pot sine mãdato romani põtificis absolui: qr laico nõ datur tanta

n Inferentem. Tunc enim excommunicatus non est cum licitum sit se defẽdere. j. eo. ex tenore. seruato moderamine inculpate tutele. s. de homi. significasti. ij.

o Uim vi. ff. de iust. z iur. vt vi. z. ff. ad. l. aquil. sciẽtiam. §. qui cũ aliter. z. s. de homi. significasti. vbi de hoc.

p Omnes leges. De hac materia loquentes: et ita vniuersalis restringitur. sic. j. distinct. omnes leges. sic et indiffinita. s. de priuile. vt priuilegia.

q Cum vxore. Idem est in sponsa de pñti: quia z lex permittit illam accusare iure mariti ‡ ff. de adul. si vxor. §. j. Ber. Glo. se querit. ar. pro. soluit contrarium.

r Matre. Nunquid nomine matris intelligimus omnes ascendentes fm. l. Uidetur q sic. de verb. sig. appellatione. et nomine filij omes etiã descẽdentes vt lex dicit. ff. e. liberorũ. per leges istas videtur q sic in casu isto † Non credo hoc extendẽdum ad ascendentes vel descendentes cũ minor fiat iniuria vnde non est extendenda licentia. s. de deci. c. tuc. Ber.

s Turpiter. Huic enim parcit canõ: quia tam iustum dolorem compescere non posset. C. ad. l. iul. de adul. gracchus. z lex permittit illum occidere sic inuentum. ff. de adul. q ait lex. §. q ait. alas ex interuallo non liceret. Ber.

t Non contingit. Quia tunc nihil iterest eius: immo culpa est immiscere se rei ad se non pertinenti. ff. de reg. iur. culpa. B.

† Hoc intelligas si sunt doli capaces. alias ab excõicatione excusarẽtur fm Ho. Joan. and.

‡ Qd dic vt. s. eo. religioso. li. vj. Joan. and.

† Si tẽpore nominatiõis idonei⁹ fortuito facultatibus lapsus dam num reipublice dederit procurator reipublicẽ nõ tenet: quia casus fortuitos zc. Jo. and.

‡ Quid si i veritate nõ sit vxor putatur tamẽ vxor et loco vxoris habetur. Idẽ credo vt ibi dicitur fm Al. et Gof. facit qd no. de dona. i. vir. et vxo. plerisqz in vlti. glo. Joan. and.

† Et hoc tener Inn. dicens in colateralibus vel affinib⁹ non extendendum. Joan. and.

ij. **S**I vero aliquis in clericū nutrientem comam manus iniecerit violentas: propter hoc non debet apl'ico presentari cōspectui: nec etiā excōicatiōe nodari: dūmodo ipsum esse clericum ignorauerit[a]. ¶ Uel si hoc dubium fuerit ꝓpria[b] manu dūtaxat prestiterit iuramentum q̄ eum esse clericū ignorasset. ¶ Ab illo autem (si prestare noluerit[c] iuramentum: quia violētas manus constat eum in clericū iniecisse) sicut ab excōicato: donec de mādato sūmi pōtificis absoluat conuenit abstineri. Idem.

¶ Percutiens clericum vel religiosum excōicatus est: nec ab alio q̄ a papa absoluitur: p̄terq̄ in mortis articulo. Capl'm. v.

NOn dubiū est q̄ hi qui violentas man⁹ in clericos: vel canonicos: aut cuiuslibz religionis conuersos[d]: iniiciunt ex cōstitutiōe[e] cōcilij sniam excōicationis incurrūt: nec nisi in articulo mortis[f] sine ro. pō. absolutionis possunt beneficium impetrare. Idem.

¶ Mulieres q̄ inciderūt in canonē si q̄s suadente absoluūt ab epō. Idē in psōis q̄ nō sūt sui iuris: vel sunt delicate de quibus dubitabatur q̄ non possent cōmode accedere ad curiam. et. h. d. vsq̄ ad ·§· illi. Capitulum. vj.

MUlieres vel alie persone que sui iuris[g] nō sunt ab epō dyoce. absolui possūt: si manus in clericū iniecerit violētas ¶ De his vero q̄ magne nō sūt potentie ⁊ ita delicati q̄ laborē[h] veniēdi ad se. apo. nequeūt sustinere: rn̄dem⁹ q̄ stat⁹ psone prius ⁊ veritas negocij est intimāda ro. pon. ⁊ s̄m cōciliū eius tales erūt de commisso scelere corrigendi.

¶ Mandans clericū pcuti excōicatus est sicut pcutiens. h. d.

¶ Illi vero q̄ nō p se ipos sed eorum auc̄te vel mādato alij violēter iniiciūt man⁹ in clericos: ad se. apo. sunt mittēdi: cū is cōmittat vere cui⁹ auc̄te[i] vel mādato delictū ɔmitti pbatur. Idem.

¶ Excōicatus p iniectionē manuū in clericū: licet occultus: absoluitur p solum papā. Cap. vij.

Diuisio. **S**I vero. Tres sunt partes. Scđa ibi: vel si. Tertia ibi: ab illo. Ab. sic. ¶ Casus. Si aliquis man⁹ violētas iniecerit in clericum nutrientē comā ignorās q̄ cleric⁹ fuerit nō erit excōicatus. vel si de hoc dubiū fuerit: ⁊ ꝓpria manu iurauerit q̄ eum clericum ignorauerit. Si autē iurare noluerit: sicut ab excōicato cōuenit abstineri: q̄ ɔstat cum violētas man⁹ in clericū iniecisse. ¶ Nota q̄ ignorātia excusat ab excōicatione. Item per iuramentū purgat̄ cōscientia alicuius. Et sic ignorātia p iuramētum pbatur. Item qui ignorantiā allegat eā pbare debet. Itē iuramento alicui⁹ statur in preiudicium alterius: sed hoc facit p̄sumptio habitus laicalis. Ber.

¶ Glo. se. exponit l'ram all'. duo iura q̄rit et soluit. scđo q̄rit et sol. tertio q̄rit. ponit opi. Ala. quā dicit tutiorē ⁊ ɔtrariā. Tan. quā approbat

a ¶ Ignorauerit. Ita q̄ ignorantia ꝓbabilis fuerit: al's nō excusaretur. s̄. de cleri. excō. mi. apl'ice. et. s̄. de eo qui re nū. ep̄a. ca. j. et. ij. Quid si tonsuram vidit ⁊ eum clericū nō credit? Respōdeo incidit in sentētiam: dū tamē ille clericus sit. Quid si in veritate nō erat clericus: licet tonsuram deferret: ⁊ illum pcussisti credēs illuz clericū? Propter cōscientiam teneris: nisi postea cert⁹ efficiaris arg. xj. q. iij. q̄m multos s̄m vnū casum. Quid si crediderit pcutere ticiū laicū et in persona errans pcussit martinū clericū? Ala. dixit q̄ in sentētiā incidit quia iniuriari voluit. ff. de iniur. eū q̄ ·§· si iniuria. et. s̄. de iniur. ca. vlt. Tan. dixit q̄ nō incidit in canonē. qđ pbat p hanc l'ram: q̄ dicit hic: si pcutiat clericū quē credebat laicū nō est excōicatus † vt hic dicit. Sola enim temeritas et violentia in hoc cōsiderat̄. ar. s̄. e. c. j. et. j. e. veniens. et. ff. de iniur. illud ·§· vl. et. l. se. iniuriā tamē fecit vt dicit Ala ⁊ per eadem iura potius credo opi. Ala. tutiorem.

† Et puto hanc rationē. q̄ ad h vt incidat̄ i canonē req̄ritur q̄ suasio dyaboli ca precesserit circa clericum pcutiendū licet sit ar. cōtra quia si intēdens furari aurū furet̄ es ɔtenetur furti nomie eris licet circa es sua intētio nō versetur. ff. de fur. vulgarē ·§· si quis es sic in sacco. ff. de fur. si quis saccū. s̄m Gof. et. l. di. q̄ saccū Joan. and.

b ¶ Propria manu. Soli sacramēto credit̄ q̄n de ɔsciētia alicui⁹ dubitat̄ vel q̄rit̄. vt hic ptz. xxxiiij. q. ij. in lectū. xxxj. q. ij. si verum. ff. de re mili. nō oēs ·§· a barbaris. xvj. q. iij. dilectio. ⁊. xxxv. q. iij. extraordiaria. et. s̄. de excep. pastoralis. arg. s̄. qđ me. cā. c. vlti. cum suis concordantijs positis ibi.

¶ Glosa sequens signat contrarium et soluit.

c ¶ Uoluerit. Hoc ipso q̄ iurare nō vult p̄sūptio est cōtra eū q̄ tanq̄ excōicat⁹ vitabit̄. si. s̄. de here. excōicam⁹ ·§· q̄ vero. cū cōstet q̄ violentas man⁹ in illū iniecit: sic enī pro cōuicto habet̄ q̄ se non purgat. s̄. de symo. de hoc. ⁊. s̄. de pur. cano. c. cum. P. et. c. inter. in fi. Itē hic habes q̄ lz cleric⁹ nō seruet habitū suū adhuc retinet p̄uilegiū suū. vnde ɔtra. j. e. i audiētia. hoc ītellige ante trinā admonitionē: illud cū suis cōsimilib⁹ post: q̄ tunc perdit priuilegiū. B.

Non dubiū est. Ab. si. ¶ Casus. Dicit̄ hic q̄ q̄cūq̄ violētas man⁹ in cl'icos aut cuiuslibet religiōis cōuersos iiciūt sententiā excōicatiōis incurrūt: ⁊ a solo pa. pn̄t absolui: nisi in articulo mortis. ¶ Nota q̄ percutiēs clericū aut alicuius religionis conuersum a solo pa. potest absolui. Item propter periculum mortis multa fiunt que al'as non fierent. Bernardus.

¶ Glo. se. reci. per. q. an cōuersi seculariū eccl'iarū ⁊c. ar. q̄. nō a contrario hui⁹ littere tenet cōtrariū dicens q̄ quidam tenent p̄mū.

d ¶ Religiōis cōuersos. j. e. ex tenore. ex eo. q̄ dicit religionis vel q̄ cōuersi seculariū eccl'iarū nō habeāt hoc priuilegiū. ar. xxvij. q. j. lex ɔtinētie. Sed dicēdū est q̄ ex quo tradiderūt se ⁊ sua diuino obsequio siue in seculari eccl'ia siue in regulari: iā censent̄ eccl'iastice psone: ⁊ ex toto translati sunt in forū eccl'ie: vnde habēt īmunitatem eccl'iasticā. xvij. q. iij. q̄sq̄s. Et dicit decretū q̄ tm̄ duo sunt genera xp̄ianorū. Unū qđ dedicatū est diuino obsequio vt clerici et cōuersi. Aliud gen⁹ vt laici. xij. q. j. duo sunt. Quidā tamen ‡ volunt dicere ɔ: sed benigni⁹ est dicere q̄ sic vt eorū gaudeant priuilegio quoꝝ vitā et religionē assumūt. vt. s̄. de sta. mo. recolētes.

‡ Ho. ⁊ Ui. s̄. de maio. et obe. dilecta. et dicit

e ¶ Ex cōstitutiōe ɔcilij. xvij. q. iiij. si q̄s suadēte. in qua ɔstitutione nulla fit mētio de ɔuersis. sed p h. ⁊. j. e. ex tenore. extēdit̄ ad cōuersos: sic qđ d̄r de monachis extēdit̄ ad regl'ares. s̄. de postu. ex pte. ⁊ ita p ɔsequēs ad oēs ɔuersos vt dictū est. j. eo. canōica. B

f ¶ In articulo mortis. Et in alijs casibus qui habentur. j. eo. q̄uis. vbi de hoc. Bernardus.

MUlieres. ¶ Tria sunt dicta. Scđz ibi: de his vero. Tertium ibi: illi. Ab. ¶ Casus. D̄r hic in p̄mo r̄nso q̄ si mulieres ⁊ s̄ui q̄ sui iuris nō sūt man⁹ i cl'icuz violentas iniecerint ab epo dyoce. pn̄t absolui. Scđo dicit. Aliq̄ delicati et magne potentie violētas man⁹ i cl'icos iiecerūt. Sz dicūt q̄ laborē veniendi ad ap. se. sustinere nō possūt. q̄rit̄ q̄d iuris sit? rn̄. pa. q̄ status psone ⁊ veritas negocij pri⁹ est intimāda romano pontifici: et s̄m ei⁹ ɔciliū erit ꝓcedēdū. Tertio dicit. Aliq̄ non iniiciūt violētas man⁹ in cl'icū sed alij de ipoꝝ mandato h faciūt. q̄rit̄ an isti q̄ h mādāt sint excōicati? Rn̄. pa. q̄ sūt excōicati et sunt ad ap. se. mittēdi cū ille vere delinquat cuius mādato delictū ɔmittit̄. ¶ Not. q̄ mulieres et serui ab epo dyoc. pro iniectiōe manuū in cl'icū pn̄t absolui. et sic nota q̄ pcit̄ sexui ⁊ cōditiōi. Itē status psone ⁊ v̄itas facti vel negocij attēdenda est. Item qui mādat tenetur vt faciēs hoc edicto. Item idem est mandare quod facere. Bernardus.

Ab. q̄d ibi idem not. Uin. de precep. pauperū et de his qui se deuouent religiōni manēdo in seculo lz mutauerit habitū quā glo. ibi non habeo. Joannes and.

¶ Glosa sequens reci. per. q.

g ¶ Sui iuris non sunt. Ut sunt serui: sed hoc intellige s̄m distinctionē illi⁹ decre. j. e. relatū. Nec ītelligas h v̄bū de filijsfamilias qui dum sunt in p̄ria ptāte nō dicunt̄ sui iuris: q̄ tales debēt ad curiam mitti: nisi sint infra pubertatem. j. eo. q̄uis. et. ca. vlti. B.

h ¶ Laborē veniēdi. Hoc referas ad arbitriū epi. ar. ff. de verb. ob. continuus ·§· cū ita. Et si videbit̄ epo q̄ laborē eundi nequeat sustinere ꝓpter periculū more: illū absoluere potest recepta sufficienti cautione q̄ parebit cōcilio siue responso pape. ar. optimū. s̄. titu. pxi. c. vlti. ⁊. j. e. de cetero. ⁊. c. sacro. Si vero periculū nō timetur consulat̄ papa anteq̄ absoluat̄: et hoc videt̄ dicere l'ra ista. B.

¶ Glosa sequens obijcit et sol. querit ⁊ sol. iterum querit et sol. Ulti. querit ponit opi. contra quam alleg. vnam. l. et. q. soluit.

i ¶ Auctoritate vel mādato. Sic. s̄. de resti. spo. cū ad sedē. ad fi. ⁊ ille d̄r facere q̄ p aliū facit. ff. de admi. tuto. ita tn̄ ·§· gessisse. ⁊. xvj. q. vj. ɔsuetudo. i fi. ⁊. j. e. vt fame ·§· vl. ⁊. C. d accu. nō ideo. ⁊. ff. ad. l. aquil. liber hō. i prin. ⁊. ff. de iurisdi. om. iudi. si q̄s id ·§· vlt. ⁊ q̄ cām prebuit vel opē tenet̄. ff. de vi bo. raptorū. l. iiij ·§· si cū seruā. et. s̄. de homi. sicut dignū ·§· ij. ⁊. s̄. de iiur. c. vl. Sz v̄r q̄ ille q̄ mādato alterius h facit nō teneat̄: maxīe si habeat i illo ptātē vel ei subiect⁹ sit ar. ff. de reg. iur. nō videt̄. ⁊. l. p̄dicta. ff. ad. l. aq̄l. liber hō. ij. Sz ɔtriū verū est q̄ p̄ceptū iiustū fuit cui nō debuit obedire: sz deo potius q̄ hoi. j. e. relatū. ⁊. xj. q. iij. iulian⁹. ⁊. c. nō sēp. ⁊. xxiij. q. j. q̄d culpat̄. in fi. ⁊. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j ·§· q̄tiēs. ⁊. j. e. vniuersitatē: q̄ nec illa ptās data est laico sup cl'icū. s̄. c. si vero ·§· j. Sz pone q̄ mādauit sz an manuū iiectionē penituit q̄d erit? Rn̄deo nihilomin⁹ i canonē icidit nisi reuocauerit mandatū: ita q̄ reuocatio ad ipm ꝑuenerit. ar. ff. mā. si mādassem. ⁊. ff. ad mace. si tn̄. ⁊. l. si fili⁹. ⁊. ff. qđ iussu. l. j. rn̄so. j. ⁊. s̄. de ꝓcu. mādato. ⁊. c. ex insinuatiōe. ⁊. s̄. de rescrip. ex parte. iij. Sz pōe q̄ mādator an̄ iiectionē manuū moriat̄: tūc nō erit excōicat⁹ † q̄ mādatū morte extiguit̄. ff. mā. iter ceteras ·§· j. ⁊. s̄. de of. dele. relatū. ⁊. c. lz. ⁊ eccl'ia nō ligat sub terra. ar. j. e. a nobis. ⁊. xxiiij. q. ij. legat̄. ar. a ɔtrio. Itē pone q̄ mādat: sz ratū hz ex postfacto: nūquid icidit i canonē? Quidā dicūt q̄ sic. q̄m ratihabitio locū hz i maleficijs. ff. de vi ⁊ vi ar. l. j ·§· q̄tiēs. ff. de his q̄ no. i fa. q̄d g̃ ar. C. de incest. nup. l. iij. ⁊. s̄. de resti. spo. cū ad sedē. i fi. Arg. ɔ. ff m̄ oda. si vero ·§· si post. nō credo q̄ i casu isto icidat i sniam: lz ex postfacto ratum habeat cū hoc fecerit cā sui et eius noīe: sec⁹ si potuit prohibere et non ꝓhibuit. De hoc dicetur. j. eo. q̄nte presumptiōis. B.

† Idē Inno. et Host: sed Tan. et Gof. cōtra hic cū intelligat̄ in hac volūtate decessisse. ar. de bap. maiores. si non penituit large excōicatus est cū cōstet decessisse in mortali. sz Hos. Joan. and.

Porro si aliqui. ¶ Casus. Si aliqui violentas man⁹ inijciunt in fratres suos ⁊ pn̄ia ducti nō cōuicti ⁊ priuatim postulant veniā quia forte occulta fuit offensa: monēdi sunt vt satisfaciant: ⁊ ꝓ absolutiōe apl̄ico ꝯspectui se p̄sentent sine quo absolui nō possunt. ¶ No. q̄ nō dʒ quis absolui ꝓ iniectiōe violēta i clericum nisi prius satisfecerit leso. Et est hic ar. q̄ non valet pn̄ia sine satisfactione. Ber.
¶ Glosa se. reci. ꝑ obiec. quā tripliciter sol.
a ¶ Porro si aliqui. Qui nō sunt fratres illorum quos leserūt. qm̄ si fratres essent ⁊ se adiuicem ꝑcussissent abbas eos absoluere pōt. s̄. eo. monachi. ⁊ .j. e. cū illoꝝ. Vel pōt intelligi de alijs q̄ꝫ de mōachis quod verius videtur et loquitur episcopo.
b ¶ Fratres suos. Et alia lr̄a hʒ tuos: ⁊ planior ē lr̄a: ⁊ sic ē i ātiq. B.
c ¶ Satisfaciāt. Ar. q̄ nō valet pn̄ia siñ satisfactione. s̄. de vsuris. cum tu. ⁊ .xiiij. q. vj. si res. et .xxiiij. q. ij. legat. de peñ. di. j. neminem. B.
Nulli. ¶ Casus. Aliqui sunt priuilegiati: q̄ritur an ꝑ priuilegiū suū excusent̄ quominus excōicatos vitare teneant̄? Rñ. pa. q̄ p̄textu ꝑuilegij nō excusantur q̄minus excōicatos vitare debeant. et si clericos leserit sicut excōmūicati debēt vitari. ¶ Nota q̄ ꝑuilegiū non extenditur ad iniquum compēdium nec tuetur aliquē in delicto. Ber.
d ¶ Vitare. s̄. de priuil. cū ⁊ plantare. ⁊ c. vt ꝑuilegia. ad hunc eni casuz priuilegiū nō extendit̄.

Papa ex cōicato cōicās nō incidit in excōicationem.

Sed nunqd papa cōicando excōicato incidit i canonē? Dic q̄ nō licʒ al̄as malefaciat. De hoc dr̄ .j. e. si qn̄. qm̄ p̄nceps legib⁹ solut⁹ est ff. de legi. princeps. ⁊ C. e. digna vox. ip̄e enim solus interpretatur leges .j. eo. inter alia. vbi de hoc. Ber.
Parrochianos. ¶ Cas⁹. Dicitur hic q̄ qui violētas man⁹ mittunt in monachos vel conuersos tanq̄ꝫ excōicati sunt denūciandi ⁊ euitandi donec lesis cōgrue satisfecerit: ⁊ apl̄ice sedis cōspectui p̄sentauerint ꝓ absolutione. ¶ No. q̄ cōuersi eodē ꝑuilegio gaudēt cū mōachis quoꝝ sūt cōuersi. Item satisfacere debet quis leso anteq̄ꝫ absoluatur. Item absoluendi a pa. lr̄as super satisfactione premissa secum portare debent. Ber.
e ¶ In monachos. Sed nūqd monach⁹ poterit agere rōne iniuriarū? Dic q̄ nō † sʒ actio cōpetit mōasterio ⁊ aget syndic⁹ monasterij. sicut actio iiuriaꝝ ꝯpetit dn̄o: si iniuria fit s̄uo etiā aget dn̄s ⁊ nō seru⁹. isti. de iiurijs. §. seru⁹ aūt. Quid si remittit monach⁹ iiuriā? Nihil agit qn̄ possit agere mōasteriū: sic licet filiusfamilias remittat iniuriā factā sibi: pater nihilominus agere potest ꝓ iniuria filio irrogata. ff. de pac. in ꝑsona. imo ⁊ si iniuria fieret filio volenti pater agere posset. ff. de iniur. l. j. §. vsq̄ꝫ. monasteriū vero iniuriā factā monacho potest remittere. secus in eccl̄ia seculari: quia non posset remittere iniuriā factā clerico. ar. xvij. q. iiij. q̄squis. Vin.

† Nisi forte de licētia p̄lati fuisset in scholis: vel al̄s longe absens. ff. de iudi. si longius ꝑm Vi. et Gof. facit de sepul. c. vl. li. vj. Jo. and.

f ¶ Conuersos. Sic .j. eo. c. proxi. ⁊ s̄. eo. nō dubiū. vbi de hoc.
g ¶ Generalis decreti. xvij. q. iiij. si quis suadente.
¶ Glo. se. q̄rit alle. ꝓ ⁊ ꝯ. ⁊ sol. iterū q̄rit ponit duas opi. ⁊ sol.
h ¶ Satisfaciāt. Sʒ cui dabit̄ satisfactio? Per lr̄am istaʒ vr̄ q̄ ip̄i monacho vel conuerso leso: vt dicit hec lr̄a. Sed cōtra videt̄. xij. q. j. nō dicatis. ⁊ ff. ꝓ socio. l. si iter fratres. §. vl. De iiuria facta seruo dic vt isti. de iniur. §. q̄ si vsufruct⁹. ⁊ §. seq. In mōacho ꝟo vl̄ cōuerso qui ꝓpriū nō hʒ satisfactio dabit̄ mōasterio: ⁊ qđ dicit h̄ lesis si dat̄ leso satisdat̄ monasterio: q2 q̄cq̄d monacho dat̄ / monasterio acq̄rit̄. s̄. de sta. mo. cū ad monasteriū. Clerico autē seculari debet dari ÷ qui lesus est. Si cl̄ic⁹ inde decedat dic vt. s̄. de pe. p̄sbyteri. ⁊ ex iniuria plures oriunt̄ actiōes. ff. de iiur. l. j. §. vl. ; Sed corā quo estimabit̄ hec iiuria? Rn̄dent qđā q̄ corā iudice ꝑcusso-

÷ Emenda: sue personalis iniurie emenda vero iniurie illata in eum fiet ecclesie vt dixi sup. j. glo. J. ā. Quid di-

a Porro si aliqui^a violentas
b man⁹ in fratres suos^b inijciunt: ⁊ ducti pn̄ia nō conuicti sed priuati a te veniā postulant: eos monere debes ⁊ īducere vt his quos leserūt congrue satisfa-
c ciāt^c: ⁊ apostolico se ꝯspectui representēt: cū a te vel alio sine speciali mādato ro. pon. absolui nō possint. Idem.

¶ Etiā priuilegiati tenent̄ vitare excōmunicatum: et per iniectionem manuum in clericū excommunicati sunt. Cap. viij.

Nulli se pn̄t ꝑuilegio ap. se. tueri: quomin⁹ excōi-
d catos vitare^d debeāt: ⁊ ꝓ violenta manuum iniectione in clericos sicut excōmunicati vitari.
Idem episcopis et alijs prelatis per galliam constitutis.

¶ Percutiēs monachū vel conuersum religiosum debet denunciari excōicatus ⁊ vitari: donec fuerit ꝑ papā absolut⁹. Cap. ix.

Parrochianos vr̄os si q̄ i
e monachos^e vel ꝯuersos^f
f p̄fati ordinis violentas manus iniecerint: sublato appellatiōis remedio ꝑꝫ tenorē gn̄alis decre-
g ti^g excōicatos publice nūcietis: ip̄osq̄ꝫ faciatis sicut excōicatos arctius euitari: donec lesis con-
h grue satisfaciant^h: ⁊ cū lr̄is vr̄is apl̄ico se ꝯspectuj representent.
Idem genueñ. archiep̄o.

¶ Ponit̄ forma p̄cepti: qđ sub ꝟtute iuramēti fieri dʒ illi q̄ ꝓ violēta manuū iniectione in clericū excōicatus absoluit̄. Ca. x.

Ex tenore lr̄arū tuarū nobis inotuit. q̄ .B. canonicus in quendā subdyaconū manus iniecit violētas: ⁊ .j. ¶ Mandam⁹ itaq̄ꝫ quaten⁹ recepto ab
i eo iuramēto q̄ tuo debeat^i mandato parere: ip̄m vice nr̄a a sn̄ia qua tenet̄ absoluas: sibiq̄ꝫ i ꝟtu-
k te iuramēti p̄cipias ne de cet̄o^k in clericū / monachū / vl̄ alicuius religionis cōuersum / man⁹ inij-
l ciat violētas: nisi se defendēdo^l:
m aut ꝺ mādato^m suoꝝ fecerit prelatorum: vel nisi sup eū prelatio-
n nis^n ministeriū aut magisteriuʒ habeat: aut cum ipso in eadē ec-
o clesia socius^o esse noscatur.
Idem cenomañ. ep̄o.

¶ Excōicatū ꝓ ꝑcussione clerici absoluit ep̄s si sine pericl̄o papam adire nequit: debet tamen sibi mandare q̄ adeat papā ipedimento cessante. Capm. xi.

De cetero noueris q̄ si q̄s ꝓ violēta manuum iniectione in clericum est vinculo excommunicationis astrictus. si habēs capitales inimicitias:

ris isti. de iiur. §. sed postea. ⁊ sic iterdū in foro seculari. Vin. dixit q̄ rōne accessiōis estimabit̄ corā iudice eccl̄iastico. sicut dr̄ i dote. arg. s̄. de cōiu. ser. ꝓposuit. in fi. ⁊ s̄. de dote post diuoꝛ. resti. c. j. ij. ⁊ iij. Sed hoc intellige cum querela excōmunicationis defertur ad ecclesiasticum iudicem: tunc estimabitur iniuria coram ip̄o: quia aliter non absoluitur vt hic dicitur. Si vero clericus simpliciter vult cōqueri de iniuria sibi irrogata satis videtur q̄ debeat sequi forum rei: Papa tamen quotidie dat litteras clericis cōtra laicos nomine etiaʒ suo. et de hoc. xj. q̄st. iij. ca. vlti. Ber.

cat vide. §. sed quid de beneficiato in diuersis ecclesijs cui fit iiuria? dicit Ho. cōsiderandu an sit intitulatus in vtraq̄ꝫ an i altera tātū. Itē an ꝑ al teram fuerit iiuria irrogata per. l. ff. de iiur. apud labeonē. §. p̄toꝛ ait. j. ⁊ .ij. ⁊ l. se. ꝺ testa. relatum. ij. Joan. and.

Ex tenore. ¶ Primo pōitur forma p̄cepti. Scđo correctio delicti. Scđa ibi: mādamus. Ab. sic. ¶ Casus Quidā canonicus. B. noīe violētas man⁹ misit in quendā subdyaconū: q2 forte ꝓ absolutōe ad se. ap. ire nō poterat genueñ. archiep̄s significauit h̄ dn̄o pa. vn̄ mādat eideʒ q̄ten⁹ recepto iuramēto ab ipso. B. q̄ suo debeat stare mādato aucte pa. ip̄m absoluat: ⁊ sibi in ꝟtute iuramēti p̄cipiat ne de cet̄o in clericū monachū vel alicuius religiōis ꝯuersum man⁹ violētas inijciat nisi se defendendo: aut de mandato suoruʒ p̄latoruʒ hoc fecerit: vl̄ nisi sup cuʒ habebat prelationis officiū aut magisterium. aut cum ipso in eadeʒ ecclesia socius esse noscatur. ¶ Nota q̄ excommunicatus ꝓ violenta iniectione iurat stare dʒ mādato ecclesie. Item hic est forma ecclesie expressa ꝑm quā excōicati ꝓpter man⁹ violentas in clericum vel conuersuʒ debent absolui. Item nota quattuor casus in quibus percutiens clericum non est excōmunicatus / scilicet defendendo se. aut si de mādato prelati hoc facit: vel super eum habeat prelationem vel magisterium. Bernar.
¶ Glo. se. reci. ꝑ. q. ad q̄d ⁊c. ⁊ an sit idē ⁊c.
i ¶ Debeat. Qui sic iurat non est astrictus nisi ad iustum mandatum. arg. s̄. de elec. cām que. et. s̄. de iureiur. veniens. et. c. quitaualis. et. ff. pro socio. si societatem. et. ff. de ope. lib. si libertus. ⁊ idē est sic iurare ac si iuraret stare † mandatis ecclesie: et illa est recta forma. et. s̄. de ap. ad hoc. ⁊ per hoc iuramentum hoc tm̄ precipere potest ꝓut hic seq̄tur in lr̄a: ⁊ q̄ satisfaciat leso. s̄. c. ꝓx. ⁊ .j. e. ca noscit̄.

† Verū dicit licet io. notauerit cōtrarium .j. q. vij. si q̄s voluerit. Joan. and.

k ¶ Ne de cetero. Sic .j. eo. grauem.
l ¶ Defendendo. s̄. eo. si vero .j. Ber.
m ¶ Mādato suorum. Dum tamē mādatū sit iustū vel saltē si dubitetur. xxiij. q. j. quid culpatur. in fi. si autē sit iniustū non est obediendū. xj. q. iij. non enim. ⁊ c. iulianus. ⁊ ca. si dn̄s. Exemplum de mandato habes .j. eo. vniuersitatis. et. c. vt fame. §. j. al̄as nō excusatur. s̄. eo. mulieres. ⁊ .j. eo. vniuersitatis. B.
n ¶ Prelationis. Idem est si habeat officium in ecclesia ratione cuius corrigere potest inferiores clericos vel magisterium: vt h̄ et .j. eo. cum voluntate. vbi de hoc. et. s̄. eo. ca. j. Ber.
¶ Glo. se. rationem reddit quare socius excipitur.
o ¶ Socius. Hoc dictū est propter assiduā conuersationē: vn̄ presumitur q̄ facilius manus inijciant in seipsos: qn̄q̄ꝫ veniūt ad verba et sic ad factū † ⁊ ratione presumptionis non precipitur de socio: sic propter p̄sumptionē iuramentū quandoq̄ꝫ non indicit̄ clericis. s̄. de coha. cle. ⁊ mulie. clericos. ⁊ s̄. de p̄sump. litteras. B.

† Communio eni est mater discordie. ff. de leg. ij. cū pater. §. dulcissimis. Joan. and.

De cetero. ¶ Due sunt p̄tes. Secunda ibi: sed est. Ab. sicul⁹. ¶ Casus. Dicitur in hac decretali q̄ si quis manus violētas mittit in cl̄icū est excōicat⁹ ⁊ si habeat inimicitias capitales ꝓpter quas ad apo. se. sine periculo ire nō possit: vel ꝓpt̄ alias iustas causas dyocesan⁹ suus ip̄m absoluat iuramento recepto ꝑm formā eccl̄ie: ⁊ ei p̄cipiat sub debito iuramēti vt q̄ꝫcito poterit romanum pontificem adeat mandatū apostolicū receptur⁹. Ber.

† Et iuramẽto. de iuretură. quẽadmodũ. et ca. breui. ɓʒ Ho. Jo. an.

a ¶ Iustas excusatiões. No. ꝙ in oi edicto † itelligit rõnabilis excusatio: vt h ptʒ: ꝙtũcũqʒ ꝑcise scribat exceptiões legitie excipiunt. vt. ş. de offi. deleg. ex parte. ij. ⁊. ş. de rescrip. si quanto. In quibus casibus quis ab itinere excusetur habes. j. eo. ꝙuis. ⁊ in littera/⁊ in glosa. Ber.

¶ Glo. se. querit ⁊ soluit.

b ¶ Licʒ dyocesano. Nũqd ⁊ pbr̃o: Rñdeo in summa necessitate lʒ arg. xvij. q. iiij. si qs suadente. ⁊. ş. e. nõ dubium. al'as nõ/ nisi hoc facerʒ de mandato epi. xxvj. q. vj. c. vlt. qꝛ eps hanc absolutionẽ bene põt committere. ş. de offi. ordi. cap. vlti. Bernardus.

c ¶ Iuramento. Ut dictum est. ş. eo. ca. proxi. si. j. eo. ꝙuis. in fi.

d ¶ Suscepturus. Nõ dicit absoluend⁹: qꝛ iã erat absolut⁹: qꝛ obligatio semel extincta nõ reuiuiscit. de ꝯse. di. iiij. qꝛ ris. et. xxiij. q. iiij. si illic de pe. di. iiij. diuina clementia. ff. de solu. q res. §. areã. C. de remis. pig. cũ ex cã. Quidã dicunt ꝙ oportunitate recepta recidũt i excõicationẽ. arg. xxvj. q. vj. qui recedunt. ⁊ c. de his vero. ⁊. C. de his q bo. ce. pos. l. pe. ⁊. ş. de solu. ca. pe. qꝺ nõ placet ‡ libertas eni ꝙuis indebite obtenta nõ retractatur. C. si aduer. lib. l. j. ⁊. ij. qꝺ si non fecerit tanꝙ piurus habebitur et posset cõpelli vt iuramentũ seruet. ar. ş. de iudi. nouit. B.

‡ Idẽ Ala. Bos. et Ho. dixit tñ ꝙ multi hoc ꝑtextu illudunt censure eccl'iastice et ideo esset aliter ꝓuidendum. Joan. and.

AD hec. ¶ Hec decretal' erat de rescrip. ¶ Casus. Iudex delegatus ex causa rõnabili excõicauit aliquẽ: ille excõicatus litteras ipetrauit ad aliũ delegatũ. iste scðus delegatus mãdat ordinario vt illũ habeat absolutum quẽ prius denũciauerat excõicatũ ad mandatũ prioris delegati: dubitat ordinarius quid facere debeat. rñ. pa. ꝙ si in l'ris scðis ꝯtinet vt recepta sufficienti cautiõe ipm excõicatũ absoluat: ordĩari⁹ ipm debʒ habere absolutũ: qꝛ romana eccl'ia absolutionẽ sñie aliorũ iudicum delegatorũ nõ ꝯsueuit alij demãdare: nisi in l'ris cõmissiõis sit expressum de sufficiẽte cautiõe prestanda ab his q debẽt absolui ꝙ de mãdato eccl'ie debeãt obedire. Casus iste colligit ꝑ ãtiqm decretalẽ. ¶ Nota ꝙ rescriptũ impetratũ ꝑter romane eccl'ie cõsuetudinariũ stilũ nõ valet. Itẽ excõicati ꝓ iniectiõe violẽta cautionẽ prestare debent mandato ecclesie obedire anteꝙ absoluant. Ber.

vel alias iustas[a] excusationes q̊bus ab itinere rõnabiliter excusetur: ita ꝙ sine periculo apostolico se neq̃at cõspectui ꝑñtare: licet dyocesano[b] epo recepto iuramento[c] ꝑm morẽ eccl'ie sibi absolutiõis grãm ipartiri. ¶ Sed est illi sub iuramẽti debito iniũgendum: vt ꝙcit⁹ oportunitatẽ habuerit romanũ põ. adeat: mãdatum apostolicum suscepturus[d]. Urba. iij. senoneñ. archiepo.

¶ Cum papa absolutionẽ excõmunicati delegat: mãdat recipi cautionem de parendo mandatis ecclesie. Capitulum. xij.

AD hec cũ inter prochianos tuos: et. j. ¶ Romana eccl'a absolutionẽ sentẽtie delegatorum iudicũ nequaꝙ consueuit alijs[e] delegare: nisi in litteris ꝯmissionis cõtineat expresse de sufficiẽti[f] cautiõe ꝑstanda ab his qui solui debẽt ꝙ iudicio eccl'ie debeãt obedire. Clemẽs.

¶ Excõicatus per canonẽ (iij. si quis suadẽte: si diues vel pauper ꝑ papã absoluẽd⁹ est: vel ei⁹ legatũ: fallit in muliere: sene: infirmo: vel mutilato qui per epm absolui possunt. Capl'm. xiij.

EA noscitur: ⁊. j. ¶ Cõsul. t. t. duxim⁹ rñdendũ: ꝙ mulieres[g] senes: ⁊ valitudiarij[h] seu membrorũ destitutiõibus impediti: licet ad apo. se. nõ veniant: ab epis valeãt fideliũ cõmunioni restitui: satisfacto iuxta facultates[i] his quibus ꝑ eos cõstiterit iniurias irrogatas. ¶ Alios autem siue pauperes[k]: siue diuites sedi apo. vel legato[l] eius vt beneficium absolutiõis obtineant necesse est ꝑsentari. ¶ Si vero infirmitatis tempore timore mortis bñficiũ fuerit absolutionis indultũ: iuramento prestito iniungatur eisdem vt postꝙ sanitati fuerint restituti: ad ro. ecclesiã: vel eius legatum accedãt mandatum apo. super talib⁹ recepturi[m]. Idem.

¶ Ante denũciationẽ vitãd⁹ ẽ excõicat⁹ ꝓ violẽta manuũ iniectione i clericos: nisi sit ocultus. hoc ꝑmo. Interficiens clericũ q̊ cõtẽpto clericali habitu se enormitatibus imiscuit excõicatus nõ est hoc secũdo. Capl'm. xiiij.

CUm nõ ab hoie: ⁊. j. Consul. t. t. rñ. ꝙ a cõione illi⁹ qui ꝓ sacrilega manuũ iniectione in clericũ in edictum excõicationis incidit: licet denũciatus[n] nõ sit debes abstinere: nisi forte id tibi soli paterʒ: i quo casu ipʒ priuatim tñmõ euitabis ꝙdiu ab eccl'ia tolerat: vt saltẽ verecũdie rubore suffusus/ ꝓ latẽti excessu satisfacẽ cõpellat. ¶ In articulo ꝟo scðe q̃stionis rñdem⁹ ꝙ occisores clericorũ aut pbr̃orũ q̊ cõtẽpto[o] clericali habitu tirãnidi et enormitati se inuerecũde imiscẽt: in odiũ clericalis excessus et terrorẽ atqʒ correctio-

ris. Et cũ iniectiõe manuũ in clericos sola cautio iuratoria sufficit: ita semper ...

¶ Glo. seq. distinguit inter Liij. † et. l. item si fili⁹. §. qꝺ dicit. excõicatum pro iniectione ⁊ cõtumacia vel crimine manifesto.

e ¶ Alijs. Immo Primo loco remittit absolutio suo excõicatori. ş. de rescrip. ab excõicato: ⁊ hoc cũ sñia lata est cõtra formã cõcilij. vt ibi dꝛ qꝺ habes. j. c. sacro. Et est ar. ꝙ semp rescriptũ debʒ esse obtentũ ꝑm stilum romane curie. al'as suspectũ habet. ş. de cri. fal. ꝙ graui. in fine. Itẽ est arg. ex eo ꝙ fieri ꝯsueuit. xxviij. dist. de syracusane. et. ş. de cleri. coniu. diuersis et. ff. ad sena. cõsul. mace. l.

Arguit duo.

f ¶ Sufficiẽti. Cũ qs est excõicat⁹ ꝓ iniectiõe manuũ in clericos sola cautio iuratoria sufficit ‡ ş. eo. ex tenore. et. j. c. cũ deside res Cũ vero ꝓ ꝯtumacia vl' crimĩe manifesto sufficiẽs debet cautio prestari. j. ti. proxi. ex parte. vbi de hoc. sic etiam cũ data est possessio causa rei seruande. ş. de sequest. ad hoc in fine.

† Cessat macedonianũ cũ mutuatur illi q putabatur paterfa. et sic agebat et contrahebat et muneribus fũgebatur. Joãnes andree

‡ Cũ cõstat de iniectiõe manuũ nõ sufficit cautio iuratoria nisi ex forma mandati hoc cõtingat: ⁊ sic loquuntur ista iura: immo requiritur ꝙ ꝑmo satisfaciat. j. c. ꝓxi. ɓʒ Host. cõcor. Ber. de appel. peruenit. in vlti. glo. ş. de iude. postulasti. et facit. ş. eo. parrochianos. Joan. and.

EA noscitur. Primo exceptionẽ ponit. Secũdo regulã ibi: alios. Tertio quandã determinationẽ ibi: si vero. Abb. sicu.

¶ Casus. In principio hui⁹ decre. dicit ꝙ epus q̃tuor ꝑsonas absoluere põt ab excõicatione ꝓpter violentã manuũ iniectionẽ in eccl'iasticam ꝑsonã satisfactiõe prestita iuxta facultates ipsarũ Alij vero oẽs siue pauperes siue diuites ad ap. se. vl' eius legatũ pro absolutiõe sua se presentẽt. Si vero tẽpore ifirmitatis timore mortis a suo ꝑlato fuerit absolut⁹ ꝑ iuramentũ precipiat eidẽ vt sanitate recepta ad romanã eccl'iam vl' eius legatũ accedat mandatum ap'licum receptur⁹. ¶ Nota ꝙ mulieres/ senes/ valitudinarij/ et mẽbrorũ destitutiõib⁹ ipediti ab epis possunt absolui. Itẽ facultates i satisfactione semp ꝯsiderãde sunt Itẽ delictũ semel punitum iterum puniri non debet Bernardus.

g ¶ Mulieres. ş. eo. mulieres. ⁊. j. eo. ꝙuis. vbi multe tales ꝑsone excipiuntur.

h ¶ Ualitudinarij. Isti ꝓpter infirmitatẽ absoluũt: ita tamẽ ꝙ si conualuerint: sedẽ apostolicam visitabũt mãdatum apostolicũ recepturi. ş. eo. de cetero. et. j. eo. quod de his. et. c. ꝙuis. in fi. et hic in fi.

i ¶ Iuxta facultates. Hoc semp intelligẽdũ est ꝑm ꝙ satisfacere põt satisfaciat: ꝙ si nõ põt i penã aliã põt ꝯmutari. ar. ş. de maledi. c. ij. Ul' expectet ꝙdiu facere possit cautiõe recepta. ş. de sol. ca. pe. vbi de ꝟ. nã inanis est actio quã excludit inopia debitoris. ş. de resti. spo. olim. ij. ff. de dolo. l. nã is. B.

¶ Glosa sequens signat contrarium et soluit.

k ¶ Pauperes. j. e. qꝺ de his. et. c. ꝙuis cõtra. Sol. ibi loquit de his qui tãta paupertate laborant ꝙ ad curiam ire non possunt: hic de his qui possunt ire licʒ pauperes sint.

l ¶ Legato. j. e. ad eminentiã. et. c. ꝙuis: qꝺ ex officio legationis licet. ş. de offi. leg. ꝙ translationem. alij vero legati qui de latere pape non mittuntur seruẽt ꝑm ꝙ dicit. ş. de offi. leg. c. pe.

m ¶ Recepturi. Supra eo. de cetero. vbi de hoc. Bernardus.

CUm non. ¶ Duo sunt dicta. Scðm ibi: in articulo. Ab. sic. Diuisio.

¶ Casus. Aliquis est excõicat⁹ ꝓ violẽta manuũ iniectione in clericũ. sed nõdũ est denũciat⁹. q̃rit vtrũ ab alijs sit vitand⁹ rñ. pa. licʒ nõdũ sit denũciatus debes illũ euitare: nisi forte id tibi soli constet: in quo casu ipm priuatim tantũmodo debes euitare. vt rubore cõfusus ꝓ latenti excessu satisfaciat ꝙdiu ab eccl'ia toleratur. Scðo q̃ritur. Aliqui occidunt clericos/ q cõtẽpto habitu clericali tirãnidi ⁊ enormitatib⁹ se immiscent: q̃ritur an occisores predictorum clericorũ sint excõicati: Rñ. pa. ꝙ in odiũ clericalis excessus ⁊ terrorẽ ⁊ correctionẽ similiũ excõicatiõis sñiam nõ incurrunt: tñ penitẽtia aliquãtulũ asperior est illis imponenda ꝙ si in laicos talia ꝯmisissent. ¶ Nota ꝙ excõicat⁹ debet euitari anteꝙ denunciet in publico. Itẽ clerici q habitũ cõtẽnunt ⁊ enormitatibus se imiscẽt amittũt priuilegiũ suũ post trinam admonitionẽ: ⁊ talium occisores nõ incidũt in canonẽ. Itẽ ex persona auget crimen: quia quanto gradus altior tanto lapsus grauior. Bernard⁹.

¶ Glosa seq̃s trib⁹ ratiõibus adiuuat tex. et ponit cõtrariã opi.

n ¶ Dennũciatus nõ sit. Et sic ꝙcito scio aliquem excõicatum statim debeo ipsum vitare ꝙuis nõ sit denũciatus: nisi solus hoc sciam: vt hic dicit. et. vij. q. ij. si tantum. et. c. placuit. ar. ij. q. vij. plerisqʒ. qui eni scit certiorari nõ debuit. ff. de ac. emp. et ven. l. j. in fi. † et. xciij. di. si inimic⁹. quia excõicatio executionẽ secum trahit. ş. de ap. pastoralis. et denũciatio nõ fit nisi propter ignorãtes. deus enim ligat et nõ homo. xj. q. iij. nemo contemnat. Jo. fauen. cõtradixit et male ꝙ ante denunciationẽ non est vitandus.

† Loquit eo q sciebat rem quam emebat seruitutẽ debere. Jo. and.

o ¶ Contempto clericali. Propter hoc solum non perdunt priuilegium. ş. co. si vero aliquis: nisi post trinam admonitionem. j. eo. in audientia. et. c. contingit. ij. et. ş. de aposta. c. j.

¶ Glo. se. all'. duas concor. ꝛ duo iura in contrarium et soluit.

a ¶ Minime cohercentur. Sic. ĩ. eo. ꝓpendimus. ꝛ. s̃. de aposta. ca. j. Ar. ꝯ. ĩ. e. in audiẽtia. ꝛ. c. cõtingit. ij. vbi expectaꝛ admonitio ꝙ intelligiꝛ de his q̃ nõ sunt cõtẽti arma portare sed seuis enormitatibus se immiscẽt vt ꝙ pꝫ. ꝛ. s̃. de aposta. c. j. † ꝛ. ĩ. c. ꝓpendim⁹. Ꝯ- ria intelliguntur de his q̃ taliter nõ excedũt licꝫ portẽt arma. vñ illi vsqꝫ ad trinã admonitionẽꝫ gaudeant ꝑuilegio suo vt ibi dicitꝛ. si. s̃. de vi. et ho. cle. ca. vlti.

b ¶ Asperior. No. ꝙ ex ꝑsõa augetꝛ crimẽ. xl. di. hõ. ff. de re mili. om̃e. delictũ. §. j. de pe. dist. j. §. aut facta. ꝛ. s̃. titu. ꝓxi. quesitum. Ber.

¶ Cum desideres. ¶ Quattuor sunt dicta. secundũ ibi. cui q̃stioni. tertiũ ibi: scd̃e q̃stioni. q̃rtum ibi: tertio loco. Ab. sic. ¶ Casus. Primo talis q̃stio ꝙ ponitur. Aliq̃s erat excõicatus: iurauit stare mãdatis eccl'ie. eps ãte absolutionẽ reddidit ei cõmunionẽ. q̃riꝛ vtrũ sit ei ab alijs cõicandũ: ꝛ an eps ei cõicare debuerit. Rñ. pa. ꝙ iuratoria cautio quaꝫ p̃stãt excõicati pot⁹ ad cautelã ex consuetudine eccl'ie introducta est q̃ꝫ ex rigore canonũ. nec ꝓpꝛ iuramẽtum dꝫ q̃s dici absolut⁹ nisi absolutio sit subsecuta: nec dꝫ ad cõionẽ r̃stitui alioꝝ cũ p̃stet iꝫ excõicatum fuisse: ꝛ vꝝ sit eũ absolutũ nõ eẽ: nec eps nec alij debent ei cõicare. nisi sꝫ formã ecclesie post iuramẽtũ fuerit absolutus. q. q̃ excõicato cõicat est excõicat⁹. Secunda q̃stio talis est. publica fama est aliquẽ eẽ excõicatũ ꝓpter violentam manuũ iniectionẽ in clericũ. q̃ritur an ꝓpꝛ famã illã debeat euitari: Rñ. pa. ꝙ nec eps nec alij debẽt ei cõicare nisi de hoc ad arbitriũ epi se purgauerit. vel saltẽ ad cautelã fuerit absolutus. Tertia q̃stio est. Aliq̃s ꝟberauit clericũ epo mediãte: cl'icus cũ suo ꝟberatore ꝯposuit ꝛ ille sibi recõciliatus fuit. q̃ritꝛ an sit ei cõicãdũ ab alijs: Rñ. pa. ꝙ licet ille clerico satisfecerit: ecclesie tñ quã offendit ꝓpter ꝙ non satisfecit. ꝛ nisi sꝫ formã eccl'ie fuerit absolutus nõ est ei ab alijs cõicandum. ¶ No. primo ꝙ iuramentum nõ est de substantia absolutiõis. vñ si omittatur in absolutione nihilomin⁹ absolutus est q̃ sic absoluitur. Itẽ fama in hoc casu ꝓbat. Itẽ ꝓpter famã indicitur purgatio. Itẽ excõicat⁹ duos offendit/ ꝑsonam quã lesit/ ꝛ eccl'iã: in vtrisqꝫ satisfacere dꝫ al's nõ debet absolui. Itẽ forma eccl'ie in absolutiõe est necessaria. B.

nem similiũ/ canone late s̃nie minime^a cohercentꝛ. iniũgatꝛ tamen eis pnia cõpetẽs: aliquantuluꝫ asperior^b q̃ꝫ si i laicos talia commisissent. Idem.

¶ Ante absolutionẽ cõicandũ nõ est excõicato licet iurauerit parere mãdatis eccl'ie: vel cõposuerit cũ offenso. h. d. Infamato de excõicatione cõicandũ nõ est nisi se purget. vel ad cautelaꝫ absoluatur. h. d. scd̃o. Capm. xv.

Cum desideres: ꝛ. ĩ. Fuit aũt prime q̃stionis tenor hmõi. vtrũ alicui excõicato: qui mãdato eccl'ie stare iurauit: ꝛ añ absolutionẽ epus ei cõionẽ^c reddidit: sit cõicandũ ab alijs: ꝛ an eps id facere debeat: ¶ Cui q̃stioni. ꝛ. rñ. ꝙ cũ cautio iuratoria quã hodie q̃ excõicati sũt p̃stãt: poti⁹ ad cautelã^d ex ꝯsuetudine eccl'ie q̃ꝫ rigore canonũ sit inducta: neqꝫ momẽti tã validi reputetur ꝙ nisi absolutionis beneficium subsequatꝛ: ille q̃ excõicatꝛ debeat cõioni alioꝝ restitui: presertim cũ ex eo iuramẽto absolutionem cõsecut⁹ nõ sit: ꝛ constat eũ excõicatũ fuisse: ꝛ verũ sit absolutũ nõ esse: nec epus nec alij debẽt cõicare eidẽ: nisi fuerit sꝫ formã eccl'ie post iuramentũ prestitum^e absolutus: quia q̃ cũ excõicato sciẽter cõicauerit/ excõicatiõis penam^f ꝯtrahit cũ eodem. ¶ Scd̃e q̃stioni hũc finem duximus imponẽdũ: ꝙ si publica fama^g est aliquẽ ꝟberasse clericuꝫ: nec epus: nec ali⁹ cõicare sibi debet: nisi ad arbitriũ epi de hoc se purgauerit: vel ad cautelã^h absolutionis beneficiũ cõsequatur. ¶ Tertio loco tua discretio req̃siuit: si cl'icus ꝟberatus epo mediante cũ suo ꝟberatore cõposuerit: ꝛ ille recõciliat⁹ sibi fuerit: an ꝓ hoc is debeat ad alioꝝ cõionem admitti: Sup quo tibi breuiter rñdemus ꝙ lꝫ ille q̃ violẽtas manus iniecit ei quẽ lesit satisfecisse taliꝛ videatꝛ: eccl'ie tamẽ quã offendit^i ex hoc non satisfecisse dinoscitur: ꝛ nisi forma ecclesie^k que pro absolutione talium itroducta est obseruetur: nõ est cõicandũ eidẽ. Idem.

¶ Sacerdos eijciens regularẽ de eccl'a officia diuina turbantẽ excõicatus non est. Cap. xvj.

Ueniẽs ad ap. se. I. lator p̃sentiũ sua nobis assertione mõstrauit: ꝙ cũ matutina officia celebraret: q̃dã monialis ecclesiã ingrediẽs: cum alio cl'ico ludẽdo impedimẽtũ p̃stabat quomin⁹ deo diuinũ posset obsequiũ exhibere. vñ memoratus sacerdos cõmot⁹ vt liberi⁹ posset circa diuinoꝝ celebrationẽ^l vacare: manib⁹ in eã appositis vt extra ecclesiã poneret cũ nollet exire: i trahẽdo ipam/ coegit eandẽ extra eccl'iam residere: sed tu illũ ꝓpꝛ hoc tanqꝫ excõicatũ euitasti: ꝛ facis ab alijs euitari. ¶ Ideoqꝫ mãdam⁹ q̃ten⁹ si res ita se habet/ eũ de cetero nõ euites.

ignorata: necesse. Utile ꝓpter vtilitatẽ meã: ꝛ ne ille cõmodũ habeat possum cõmunicare excõicato. ĩ. e. si vere. Itẽ ꝓpter vtilitatem excõicati possum ei cõicare in his q̃ ꝑtinent ad eius salutẽ. ĩ. eo. rñso. ꝛ. c. cũ voluntate. in ꝑn. ꝛ. xj. q. iij. antecessor. ꝛ. c. sequen. ꝛ. c. cũ excõicato. Lex. ꝓpter eandẽ legẽ que est viro ꝛ vxori vxor potest cõicare viro. xj. q. iij q̃m multos. ꝛ. ĩ. eo. inter alia. Humile. sicut est in filijs: seruis: ãcillis: mercennarijs vt in ꝓximis ꝯcor. Res ignorata: vt hic ex eo ꝙ dicit sciẽter. ꝛ in. c. q̃m. ꝛ. s̃. de homi. sicut. §. illi ꝑterea. ita ꝙ ignorantia nõ sit crassa. s̃. de cleri. excõ. mi. apostolice. ꝛ. xij. q. ij. q̃ ꝛ hũanis. Necesse. ĩ. c. q̃m mltos. arg. ĩ. eo. inter. T.

g ¶ Si publica fama. No. ꝙ si fama est aliquẽ esse excõicatuꝫ vitand⁹ est. ‡ si. s̃. de cleri. ex. mi. c. illd̃. Et ita fama facit ꝓbationẽ: ꝛ fama impedit m̃rimoniũ ꝯtrahendũ. s̃. de ꝯsan. ꝛ af. c. sup eo.

h ¶ Ad cautelam. ĩ. eo. venerabili. ꝛ. s̃. ꝺ ap. ad p̃sentiam. ꝛ de conse. di. iiij. si nulla. arg. vt sic fama tollatur.

i ¶ Quã offẽdit. Quã ille dimittere nõ potuit. xxiij. q. iiij. si is q̃. ꝛ. lxxiij. di. salonitane. ꝛ est ar. ꝙ hec iniuria nõ solũ fit in iuriato: sꝫ toti ordini clericali. ĩ. eo. ꝯtingit. si. s̃. de fo. ꝯpe. si diligẽti. vñ iste nõ potuit pacisci super iniuria quatenus ecclesiam cõtingebat nisi forma ecclesie fuerit obseruata vt hic dicit. ¶ Glo. se. q̃rit ar. negatiue ꝛ soluit contrarium.

k ¶ Nisi forma eccl'ie. Ut scꝫ iuramento p̃stito ꝙ stabit mãdato ecclesie absoluatur. vt. s̃. eo. c. ij. rñ. in fi. ꝛ. s̃. eo. ex tenore. ꝛ. c de cetero. Sꝫ q̃d si iuramẽto obmisso fuerit absolutus: ar. est hic ꝙ nõ teneat absolutio: ꝛ hoc q̃dã cõcedunt sed hoc nõ credo q: iuramentũ nõ est de substãtia absolutiõis: sed recipiꝛ potius ad cautelã ne de cetero talia p̃sumãt. vt. s̃. e. c. in ꝑn. ꝛ aliqui absoluũtur sine iuramẽto q̃d nõ fieret si eẽt de substãtia. ĩ. eo. sup eo. ꝛ. ĩ. eo. a nobis. in fi. ꝛ sic tenet absolutio/ lꝫ nõ debeat sine iuramẽto absolui: q: libtas vbicũqꝫ obtẽta fuerit nõ reuocaꝛ. C. si aduer. li. l. j. ꝛ. ij. ꝛ sic lꝫ cõposuerit necessaria est absolutio. secus est in cautione facta ꝓpter nouũ opus nũciati vbi nõ ẽst opus vt post cautionẽ remittat. ff. ꝺ remis. l. j. §. j. ibi: plane. ꝛ q̃d dicit: nisi forma ꝛc. intelligendũ est principaliter de absolutione cum iuramẽto. q̃ tñ quantũ ad veritatẽ eadẽ est cum illa que fit sine iuramẽto: sed forma ecclesie generaliter debet obseruari: nec dꝫ obmitti nisi ex cã. ĩ. e. sup eo. sed si iuramẽtũ obmittaꝛ nihilomin⁹ tenet absolutio.

c ¶ Cõionẽ reddidit. Et male: q: cum ip̃e debeat alios ꝓhibere ip̃e hoc facere nõ debet. ff. si serui. vẽ. l. altius. s̃. de na. ex li. ven. ca. vnico. vbi de hoc. in autẽ. vt dif. iudi. §. hec autem omnia. in fi. col. ix. et. xvj. q̃st. j. in canonibus.

d ¶ Ad cautelã. Ut post absolutionẽ timore iuramẽti similia ꝑtimescat. xxiij. q. vlt. pessimã. ꝛ sic iuramentũ nõ est de substantia absolutionis: vt. ĩ. dicã. Itẽ arg. ꝙ aliq̃d faciẽdũ est ad cautelã futurorum. xxiij. di. in nõie dñi. ꝛ. s̃. de elec. licꝫ. ꝛ. lxiij. di. cũ adrianus. ꝛ exempla p̃ñtia nos precauere faciunt in futurum. lxxxij. di. plurimos. ad fi. ꝛ. ff. loca. si quis domum. §. j. Ber.

e ¶ Prestitum. sꝫ ꝙ dictum est. s̃. e. ex tenore. sed forma ecclesie obseruari generaliter debꝫ: nec obmittitur nisi ex causa. ĩ. eo. super eo. sed si iuramentum obmittatur tamen tenet absolutio. B. ¶ Glo. se. ponit q̃nqꝫ cas⁹ q̃b⁹ ꝑticipãs excõicato nõ ĩcurrit miorẽ.

f ¶ Penam cõtrahit. Nisi in casibus q̃ cõtinẽtur in his ꝟsibus. Hec anathema q̃dẽ soluũt ne possit obesse. Utile: lex: humile: res

Ueniens. In prima poniꝛ conquestio. In scd̃a prouisio ibi: Ideoqꝫ. Ab. ¶ Casus. Quedã mõialis dũ sacerdos matutinũ officium celebraret intrauit ecclesiam ꝛ cepit ludere cũ alio cl'ico prestando impedimentũ diuino officio: ꝓpter q̃d sacerdos aliquãtulum cõmotus vt diuinũ officium liberius celebraret manus in eam apposuit vt ipsam extra eccl'iam poneret. sed cũ nollet exire compulit ipam intra eccl'iam residere. propter q̃d episcop⁹ sacerdotem illum tanqꝫ excõmunicatũ vitabat: et faciebat ab alijs euitari. vnde ipse ad papam accedens factum sibi exposuit. mandat pa. epo quatenus si res ita se habet ipsum non euitet cũ non sit excõmunicatus. ¶ Nota ꝙ clerici turbantes diuinũ officiũ possunt corrigi et eijci de ecclesia preter excõmunicationẽ. Ber.

l ¶ Celebrationẽ. Ex hoc p̃sumiꝛ ꝙ bono zelo ꝛ nõ aĩo iniuriãdi manus in eũ apposuit: sola eni temeritas ꝛ violẽtia notaꝛ. s̃. e. c. j. ꝛ. xvij. q. iiij. si q̃s suadẽte. Et ita pꝫ ꝙ sacerdos turbãtem † offm̃

† Inno. remittitad ea que not. ibi. tenet tamen hic q̃d glo. ꝑcipue q̃n sine piculo nõ posset expectari monitio nec ad iudicem recurri: et tũc cessat excõicatio dato ꝙ sciant illos clericos. nã si ignorarẽt vt q: de nocte occiderũt illos. in illo casu nõ essent excõicati: lꝫ etiã ille immunitatem habere et ꝑuilegio gauderet. ad incurrẽdam eni s̃niam requiritur ꝙ dolus interueniat: ꝛ ꝙ sciat euꝫ quem ꝑcutit clericum. s̃. e. si vero ij. Et si diceres hoc. c. loqui q̃n p̃cesserat monitio: tũc oĩa plana sꝫm Host. qui remittit. ĩ. eo. ꝓpendim⁹. Joan. and.

Excõicatis q̃bus cõicare ꝑmittiꝛ.

‡ Licet forte nõ sit excõicat⁹. ad idẽ eo. ti. lꝫ. lib. vj. et q̃d dicit. s̃. e. si vero. ij. Joannes and.

Absolutõ excõicatiõis data obmisso iuramento an teneat: † Etiam si magisteriũ non habeat sup illos: licet quidam intellexerint ꝙ hic sacerdos hẽbat magisteriũ super hãc monialem forte erat por monialium vt in multis locis maxime in ordie scti Marci. sed Inno. ꝛ Host. dicũt hunc esse casum penit⁹ diuersum a casu magisterij. de q̃. s̃. e. c. j. ꝛ. c. ex tenore. et ꝙ sp̃ale esse tra turbantes diuina officia vt eis liberius insistatur. Joan. and.

diuinum sine pena excõicationis potest expellere de ecclesia: et quilibet alius ratione officij quod obtinet in ecclesia: et etiam seniores de ipsa ecclesia. ĩ. eo. cum voluntate. §. ij. vbi notatur in quibus casibus excõmunicatus nõ est qui manus mittit in clericum.

a ¶ Ex hoc ipsum. i. ex hac tali et leui castigatiõe nõ incidit in canonem: et maxie quã in propria persona voluit exercere. ar. ĩ. e. vniuersitatis. ff. locati. itẽ querit. §. iulian⁹. ff. ad leg. aquil. sed et si quecũq. §. vlti. Ala.

Peruenit. ¶ Casus. Aliqui leuez et modicã iniuriã inferunt clericis vt dicunt ppter quã sunt excõicati. dñs pa. cõmittit arbitrio epi vt videat an leuis sit iiuria vel nõ. et si iniuria leuis fuerit eos absoluat: aľas ad pa. remittat eosdẽ. Quidam volũt dicere qđ hoc decretale cõtinet grãm et nõ est ius qđ hic dicit. ¶ Nota q epi possũt absoluere de leui iniuria clericis irrogata. Ber.

b ¶ Peruenit. Alanus dixit q hec decre. continet spãlem indulgẽtiã. Alij dicũt q ius cõe cõtinet: ad quod ergo posita esset: xix. di. si romanorum: vt officeret potius q̃ pdesset: et in errorẽ duceret: q ptineat ius cõmune est ar. ĩ. in cõsti. gre. in prin. libri† et sic per hoc licituz est epis tales absoluere p modica iiuria et leui irrogata: et hmõi leuis iniuria põt leuiter emẽdari. ĩ. de accu. cũ dilecti. j. que etiã nõ ĩfamat. ĩ. de re iudi. cũ te. vnde satis pñt epi bñficio hui⁹ decr. absoluere tales ex generali cõcessione. Vel dicas vt ala. quod est securius. Bernar.

† Maxime cum nõ appareat cui⁹ fuerit priuilegiũ et sic supflua in libro. Cessat autẽ obiectio si dicas eã continere ius cõe vľ priuilegium epale sed vt dicebat Ab. rñderi potest q nõ est superflua q̃si hec sit mẽs q si papa commũicat alicui absolutionẽ taliũ: hec cõmissio restringat ad leues iniurias sed extort⁹ est iste intellectus Joan. and.

‡ Erant forte excõicati. qr diuina celebrãt post suspensionem. bm Tan. J. an.

tes: cũ ex hoc ipm[a] excõicatum nullatenus videamus. Idem

¶ Excõicati p leui manuũ iniectione ĩ clericũ possũt p epm absolui. h. d. bm cõmunẽ lectu. et est textus singularis. Capľm. xvij.

Peruenit[b] ad nos et. ĩ. De his absoluendis qui clericis non enormẽ: sed modicam et leuem iniuriam irrogarũt: tue fraternitatis arbitrio duximus committendum. Idem

¶ Clericus q scienter et sponte participat excõicato in diuinis officijs/ excõicat⁹ ẽ maiori: et tantum absoluendus per papam. h. d. bm panor. Capitulum. xviij.

Significauit nobis: et. ĩ. ¶ Verũ clericos q sciẽter et spõte pticipauerũt excõicatis a nobis: et ipos ĩ officijs receperunt: eadẽ[c] excõicatiõis sniã cũ ipis nõ dubitam⁹ iuolui: quos etiã p bñficio absolutiõis habẽdo ad nos volum⁹ cũ lrarũ tuarum insinuatiõe remitti. Idẽ.

¶ Excõicat⁹ pro iniectiõe manuum in clericum/ vel incẽdiarius post publicationem a solo papa absoluitur. Capitulũ. xix.

Tua nos duxit fraternitas cõsulẽdos: et. ĩ. ¶ Fraternitati. t. t. rñdem⁹ q cũ nõ solum qui ĩ clericos temerarias[d] manus iniiciũt: sed etiã incẽdiarij[e] ex quo sũt p ecclie sniam publicati[f]: pro absolutiõis bñficio ad ap. se. sunt mittendi. Idem.

¶ Legati de latere absoluẽ possunt excõicatos pro iniectione manuum in clericos. Cap. xx.

Ad eminẽtiam sedis apostolice: et. ĩ. ¶ Sicut ex pte tua nris est auribus intimatum tibi extitit dubiũ vtrũ absolutiõis bñficiũ assequant q p iniectione manuũ in clericos: vľ alias religiosas psonas excõicationẽ ĩcurrerũt: et a legati cardinalib⁹ q a latere[g] romani põtificis destinant pro tẽpore[h] absoluuntur. cũ ijdẽ legati mãdatum sup hoc nõ ostẽdant expressum. ¶ Sup quo id a te volumus obseruari: vt eos habeas absq omni hesitationis scrupulo absolutos: quos cõstiterit a talib⁹ bñficiũ absolutionis adeptos. Idẽ

¶ Gñalis excõicatio non ligat nisi subditos pferentis. Ca. xxj.

A Nobis fuit ex pte tua qsitũ vtrũ si qs ita pnunciauerit: quisqs[i] furtũ fecerit excõicatus sit. hec gñalis clausula ad ipius excõicatoris subditos referat: an gñaliter extendat ad oẽs q nõ sũt de iurisdictõe illi⁹? ¶ Ad quod dicimus q hac snia

Significauit. Cõicans in diuinis excõicatis p papam: qr diuina celebrat excõicat⁹ est excõicatione maiori: et p solũ papam absoluend⁹. h. d. bm vnũ intellectũ. Ab. sicu. ¶ Casus. Aliq erant excõicati a pa. ppter suos excessus: qdã clerici sciẽter et spõte participauerũt illis excõicatis et ipos in officijs receperũt. queritur a quo isti clerici sint absoluendi: Rñ. pa. q isti clerici eadẽ sententia sunt ligati cum illis excõicatis: et ab ipo pa. sunt absoluendi. vel isti erant excõicati cũ omnibus suis participantibus. vel participauerunt clerici isti illis in crimine. ¶ Nota q cõmunicantes excõmunicatis a pa. ab eo tantum sunt absoluendi. Ber.

¶ Glo. se. ponit tres lec. et reci. põt obijciendo de decre. nuper. ĩ. eo.

c ¶ Eadem. Scilicet quo ad puatiõnẽ sacramẽtorũ: et sic intelligitur. xj. q. iij. excõicatos. et c. se. vel forte hi fuerũt excõicati cum omnibus participantib⁹ eis. xj. q. iij. excellentissim⁹. ĩ. eo. quod in dubijs: in fi. et ita expone eadẽ snia. s. maiori: vel isti participauerunt excõicatis in eodẽ crimĩe criminosis‡ et ita eadẽ snia cum illis ligantur vnde remitti debent ad suum excõicatorem absoluẽdi. ĩ. eo. nuper. et. c. si concubine: et hoc verius credo. Ber.

Tua nos. Primo ponit decisa cõsultatio. Scđo responsio ibi: fraternitati. Ab. ¶ Casus. Quesitũ fuit a dño pa. vtrũ illi tantũ ab ipo sint absoluendi q man⁹ violentas in clericos iniecerunt: Rñ pa. q nõ solũ q violẽtas man⁹ mittunt in clericos sed etiam incendiarij si pro incẽdio sunt excõicati postq̃ sunt p sentẽtiam ecclie publicati a se. ap. sunt absoluendi: et hoc statutum fuit propter enorme delictũ qbus precipiendũ est pstito iuramẽto vt de cetero talia nõ cõmittãt et iuxta facultates suas satisfaciant sicut pcipit excõicatis p iniectiõe manuũ violenta vt. xxiij. q. vlti. pessimã. ¶ Nota q nõ solũ verberãtes clericos a dño pa. sunt absoluẽdi sed etiã incẽdiarij postq̃ sunt p sniam ecclie denotati. B.

d ¶ Temerarias. Largius est hoc intelligendũ q̃ si violẽtas dixisset. qdam eni man⁹ dicũt temerarie: sed nõ violẽte. ĩ. e. cõtingit.

e ¶ Incendiarij. Incẽdiarij eni excõicandi sunt. xxiij. q. vlt. pessimam. et bm leges igni tradunt. ff. de incen. rui. naufra. qui edes: vel capite puniuntur. ff. de pe. l. capitalium. §. nonnũq. cum distinctione illius. §. nonnũq. Bernardus.

¶ Glo. se. signat cõtrariũ et sol. solutiõi opponit et oppositiõi respõdet.

f ¶ Publicati. Ergo videtur ex h q ipo facto sunt excõicati: aľs non videt q haberet locũ publicatio. et sic est. ar. cõtra. xxiij. q. vl. pessimam. vbi precipiũtur excõicari: vnde quidam restringũt hoc ad incẽdiarios eccliarũ et religiosorũ locorũ. ĩ. eo. conqsti. et. xj. q. iij. canonica. et. xvij. q. iiij. oẽs ecclie. vnde post publicationẽ a papa tantum sunt absoluendi: et hoc in odium eorũ statutuz fuit hic ad terrorẽ aliorum. Sic qñq priuant aliqui ecclĩastica sepultura ad terrorẽ aliorũ. ĩ. de torne. ca. j. et. ĩ. de rap. super eo. sed qr hic non distinguitur de omnibus ĩtelligas. Tñ nõ credo q oẽs incẽdiarij gñaliter ipso iure sunt excõicati nisi de incendiarijs ecclesiarũ cum de alijs non inueniam. Et per hanc decre. non probat q ipso iure sint excõicati: sed illis prio excõicatis ab epis subsecuta publicatione ac denunciatiõe papa per hanc decre. reseruat sibi eorũ absolutionẽ ad terrorẽ vt dixi. aľas epi possent absoluere oẽs incendiarios. ĩ. eo. nup.

Incendiarij omnes an sint ipso iure excõicati.

Ad eminẽtiam. Primo ponit dubitatiõ. Secũdo dubitationis decisio. Secũda ibi: super quo. ab. sic. ¶ Casus. Quidã dubitabat vtrũ illi sint p absolutis habẽdi qui a cardinalibus de latere pape missis absoluũtur ab excõicatiõe quam incurrunt pro violenta manuum iniectione in clericos vel in alias religiosas personas: cum ipi cardiales nullum super hoc mandatum expressum ostendant: quesiuit a pa. qđ iuris sit et ipse. rñ. q illos debet habere absolutos quos cõstiterit a talibus beneficium absolutionis adeptos. ¶ Nota q legati qui mittuntur a latere pape licet non habeant mandatum speciale: absoluere tamen possunt excommunicatos. Bernardus.

Diuisiõ.

g ¶ A latere. Qui dicuntur missi a latere domini pape habes. ĩ. de offi. le. ca. pe. et vlti. et in consti. Inno. iiij. eo. titu. officij nostri.

h ¶ Pro tempore. i. postq̃ egressus ẽ vrbem quousq reuersus est licet iurisdictionem non habeat: nisi ĩ ea prouincia que sibi decreta est. ff. de of. proconsul. l. j. et vl. et hoc ex officio legationis licet eis: q̃uis de hoc non habeant speciale mandatum vt hic dicit. et. ĩ. de of. leg. q translationem et. ĩ. c. q̃uis et. ĩ. e. ea noscitur. de alijs qui nõ sunt missi de latere pape an possint tales absoluere habes. ĩ. de offi. leg. ca. penul. et vlti.

A Nobis. Primo ponit questio. Scđo solutio ibi. ad quod. Abbas siculus. ¶ Casus. Quidã epus protulit sententiã excõmunicationis sub hac forma q qui furtum fecerit sit excõmunicat⁹ queritur vtrum hec gñalis sententia referat ad subditos exõicatoris tantũ an extendat ad omnes qui nõ sunt de iurisdictione illius Ad hoc. rñ. papa. q hac snia non ligant nisi subditi ipsius excommunicati: nisi forte plus contulerit maior auctoritas delegantis. ¶ Nota q sentẽtia iudicis nõ ligat vel absoluit illos qui non sunt de sua iurisdictione. Item sententia que certas personas cõprehendit auctoritate maioris extenditur et prorogatur ad alios qui nõ sunt de iurisdictione proferentis. Item sententia que nulla est potest rata haberi et erit aliqua. Bernardus.

Diuisio.

i ¶ Quisquis furtum. Hec forma verborũ omnes nominatim intelliguntur excommunicati qui furtum cõmittunt tanq̃ expressis proprijs nominibus. ff. de condi. et demõ. nominatim. et insti. de exhere. libe. §. masculos. Ber.

¶ Glosa sequens obijcit et soluit et cõtra solu. obijcit et respondet. demum querit ar. pro et contra et soluit.

s ¶ Non nisi subditi. Sed ꝫ vr q rõne delicti efficiũt q̃s de iurisdictiõe illi⁹ q̃ tulit sñiam. vj.q.ij.placuit. ꝛ iij.q.vj.ibi enĩ cã. C. vbi de cri. agi opor. auc. q̃ in puincia. ꝛ .s. de puil. ex tuarũ. vbi de hoc. ꝗ vniuersi ligant cũ gstũ ad h̃ sint eius subditi. Rñdeo si gñaliter itellexit: q̃sq̃s furtũ fecerit vbicũq; clausula ista nõ ꝯfert nisi ad subditos vt h̃ dic̃ q̄m extra prochiã suã nullã habet iurisdictionẽ. vñ illa sñia non extẽdit vltra terminos sue iurisdictionis. † ff. de iurisdi. om. iu. l. vlti. ꝛ .s. de offi. leg. nouit. Cõphendit g̃ tm̃ subditos suos etiam delinquẽtes in eius prochia: cũ ex hĩpi subditi sint. nã rõne delicti sortitur q̃s forũ. s. d fo. compe. c. vl. ꝛ in p̃dicta concor. nã ꝛ p̃ses puincie aduers⁹ extraneos hoĩes hʒ impiũ cũ malũ cõmiserint. ff. de offi. p̃si. l. iij. nec distiguit vñ sint vt ibi. Sʒ vr q p talẽ sñiaʒ nõ sint ligati alij de alia puincia: cũ ipi ignorẽt talẽ sñiam licʒ ibi delinquãt ꝛ efficiant de foro illi⁹: vt p h̃ illos possit punire. sñia enĩ nõ ligat ignorantes: ꝛ p̃cipue illos q̃bus publicata nõ est. lxxxij. dis. ꝓposuisti. xvj. di. q̃d dicit. Dicas q bñ sunt excõicati: q: icidũt in factũ dãnatuʒ: ꝛ q̃cũq; facit factũ iaʒ p sñiaʒ excõicationis dãnatũ iudicat excõicat⁹ q̃si a canone. arg. xxiiij. q. i. c. i. ij. ꝛ. iij. ꝛ ppter delictũ ibi ꝯmissuʒ intelligunt eẽ de prochia sua ꝛ sic excõicati sunt: nec excusant eo q dicunt se ignorasse sñiam: q: ipsi cũ rem illicitã ꝛ ꝓhibitã faciant statim sunt in culpa. ‡ ꝛ potuerunt q̃rere de hoc. Quid si moriat vel transferatur ad illã ecclãm q̃ tulit aliam sñiam nũq̃d tenet post mortẽ vel recessum: vt q ꝫ facient sint excõicati? Vr q sic. q: scripta eꝑoꝝ anathematizant etiã post mortẽ: ꝛ facere p̃nt decretũ: ita vt q ꝫ facit punitur. iij. q. iiij. null⁹. ꝛ. s. de maio. ꝛ obe. c. ij. ꝛ. s. de offi. lega. c. vlt. Arg. contra. dicit lex q interdictum nõ durat vltra iurisdictionẽ interdicẽtis. ff. de pe. l. vlt. Dici põt q interdictũ siue sñia excõicatiõis simpliciter lata non durat vltra tẽpus ꝓferentis: nisi successor eam cõfirmet ꝛ ratam habeat. Sed cũ diffiniẽdo statutũ siue decretũ aliq̃d facit ligat etiã post recessũ: q: statuta talia ppetua sũt. s. de of. leg. c. vl. ff. d of. p̃fe. vr. l. j. §. vl. C. d postu. l. j. nisi exp̃ssũ p successorẽ reuocet. B

† Andeet subditi extra parrochiam delinquentes nõ ligantur. v cõsti. c. ij. responso. li. vj. q in hoc approbat quod hic no. Ho. ꝛ reprobat q̃d no. Inn. et Ab. q̃ distiguebãt an simpliciter diceret quis furtuʒ fecerit ꝛ tũc ligabat subditus extra dyocesim: an diceret quisq̃s furtum fecerit in dyocesi. q: tũc subditi extra dyocesim nõ ligabat. Joan. and.

‡ Nõ sequitur ẽm hos. si obligati sunt ad culpam et ad penã. inducit qui ma. ac. pos. c. fi. C. de adul. si ea. dicit ergo hoc arbitrandum ex nouitate aduent⁹ vl ex mora quã traxit i loco et in dubio relinquẽd⁹ iuramẽto suo. s. e. si vero. ij. Joan. and.

a non nisi subditi[a] obligantur: nisi
b forte plus[b] cõtulerit maior ꝛ largior auctoritas delegantis.

Idem.

¶ Qui cum effractione spoliãt ecclias excõicati sunt: ꝛ p papã tantum post denũciationem absoluuntur. Capitulũ. xxij.

Cõquesti sunt nobis regiñ. canonici: q. J. de malafrena ꝛ eius seq̃ces quasdã ecclias regiñ. eꝑatus violẽter confregerũt: easq; spoliare minime dubitarunt. ¶ Q̃m igit grauia sunt: nec clausis debẽt oculis p̃teriri. Mandam⁹ q̃ten⁹ si est ita: memoratos sacrilegos excõica-
c tos[c] nũcietis: ꝛ faciatis sicut excõicatos arctius euitari: donec passis iniuriã ꝯgrue satisfaciãt: ꝛ dãna p eis data resarciãt: ꝛ cũ litteris vestris rei v̇itatem cõtinentibus apostolico se ꝯspectui
d representent[d]. Idem.

¶ Percutiẽs vel etiã interficiens clericum: se dimisso clericali habitu seuis enormitatib⁹ imiscẽtem: nõ tenet ire p absolutione ad sedem apostolicã. Ita gñaliter sũmari potest. Ca. xxiij.

Perpẽdimus ex lr̃is tuis q quidã sacerdos p eoꝝ se filiũ regis falso noiare presũpsit: ꝛ armis acceptis seditionẽ

b ¶ Nisi forte plus. Arg. q sententia q̃ nulla est potest rata haberi: ꝛ erit aliqua. ij. q. j. in primis. Ber.

Cõquesti. Primo ponitur querela. Secũdo iudicũ datio. scda ibi: q̃m igitur. Ab. ¶ Casus. Canõici regineñ. cõq̃sti sunt dño pa. q. J. de malafrena ꝛ quidã alij sequaces illi⁹ q̃sdam ecclas regineñ. eꝑatus fregerunt spoliãtes easdẽ. mãdat pa. q̃busdam q̃ten⁹ si est ita p̃dictos sacrilegos excõicatos denũciẽt ꝛ faciant arctius euitari donec passis iniuriã cõgrue satisfaciãt: et cum lr̃is veritatẽ continẽtibus ad a po. se. accedant. Not. q effractores ecclesiarum ipo facto sunt excõicati. ꝛ post denunciationẽ excõicationis corã a solo pa. sunt absoluendi vt hic videtur. Ber.

¶ Glo. se. ar. ꝛ distinguit. ponit opi. Hug. quam determinat.

c ¶ Excõicatos nũcietis. Ergo vr ex hoc q ipo iure sint excõicati hmõi sacrilegi: q̃d verũ est de hmõi violatorib⁹ ꝛ effractorib⁹ ecclarum siue incendiarijs. xj. q. iij. canonica. ꝛ. xvij. q. iiij. oẽs ecclesie. de quibus intelligitur illa duo. c. Alij vero nõ sunt excõicati ipo iure: sed excõicandi. vt dictum est. s. eo. tua. H. ti dixit q illa capt̃a nõ sunt late sñie: sed hec decre. cõtrariũ ostẽdit: ꝛ ita etiã seruatur. sed Hu. intellexit. c. illa non de effractoribus ecclarum/ sed de his qui aliunde aliqua rapiunt ꝑter effractionem. Ber.

d ¶ Representent. Ex quo enĩ incendiarij vel effractores ecclarum publice denũciati sũt nõ p̃nt absolui nisi a papa: sed añ bene si satisfacere volunt. q: conditor canonis ante denunciationẽ eoꝝ nõ retinuit sibi eoꝝ absolutionẽ. ꝭ. eo. nuper. ꝛ hoc ad terrorem omnium statutum fuit propter enormitatem excessus. s. eo. tua. B.

Perpendimus. Primo ponit consultatio. Secũdo responsio ibi: fraternitati tue. Ab. si. ¶ Casus. Quidã sacerdos nominabat se filiũ regis. accepti armis seditionẽ fecit ꝛ guerrã: propter q̃d comes quidam iussit illũ fustigari: qui postea de mandato eiusdem fuit suspẽsus. q̃situ fuit vtrũ occisores illi⁹ sint excõicati? Rñ. pa. q si sacerdos tali modo excessit ꝛ nõ ꝓpulsando iniuriã fuit occisus sed alijs inferendo: interfectores illius nõ sunt excõicati: pniam tñ iudex iniungat eis competentem ẽm merita ꝑsonaꝝ. ¶ Nota q vi vi repellere lʒ. Item clĩcus imiscendo se enormitatib⁹ amittit priuilegium cano. si quis suadente. B. Diuisio.

fecit ꝛ guerrã a. B. comite iussus est fustigari: q̃ postea ei⁹ mãdato tradit⁹ patibulo expirauit: ꝛ. ꝭ. ꝭ. t. duximus rñdendum q si memorat⁹ sacerdos tali mõ ex-
e cessit: ꝛ non ꝓpulsando[e] sed inferendo iniuriã fuit occisus: nõ vr nobis q interfectores ei⁹ ppter
f hoc ad obtinendã absolutionẽ[f]
g apo. se. adire cogantur[g]. tu v̇o q̃ merita ꝑsonarũ bñ nosti: pniam
h eis cõpetentẽ[h] iniũgas. Idẽ.

¶ Judex ecclĩasticus faciens p cuti clericũ p laicũ: etiã cã disciplinẽ: excõicatus est. ꝛ ipse ꝛ verberans pro absolutione tenent ire ad papam. Capĩm. xxiiij.

Uniuersitatis vestre consultationem accepim⁹ qua nos requisistis: vtrũ laicus incidat in excõicationis edictũ qui ad iussionem abbatis: in cuius seruitio cõmorat: in clericũ: monachum: aut conuersum temerarias manus p̃sumit inijce-
i re: maxime vbi causa nõ subest[i] propter quam debeat verberari. Nobis autem videtur q nisi causa regularis discipline hoc faciat: abbas in propria perso-
k na[k]: vel (si necessitas vrget) per clericum: vel monachum fieri
l iubeat[l]: tam qui tales verberari precipit/ q̃ illi qui verberant talia faciendo. s. de vi. et ho. cle. ca. vl. ꝛ. s. de cle. cõiu. c. pe. ar. B.

e ¶ Non propulsãdo. Nã vi vi repellere lʒ. s. eo. si v̇o. §. ij. ꝛ de homi. significasti. vbi de hoc. ¶ Gl. se. sigt ꝯriũ ꝛ remittit.

f ¶ Absolutionẽ. Sic. s. e. cũ nõ ab hoĩe. ꝛ s. d aposta. c. j. ꝭ. e. in audiẽtia. ꝫ sed illõ solutũ est. s. e. cũ nõ ab homie. ¶ Glo. se. obijcit ꝛ sol.

g ¶ Cogantur. Sʒ ꝫ vr clericus nõ põt renũciare ꝑuilegio suo. ꝭ. eo. cõtingit. j. ꝛ. s. de fo. cõpe. si diligẽti. Dic q manẽdo clĩcus nõ põt renunciare vt i cõtrarijs: sed apostatãdo ab h̃itu suo post trinã admonitionem: vel immiscendo se enormitatibus ꝑuilegium amittit. vt h̃ pz. ꝛ. s. e. cũ nõ ab hoĩe. ꝛ ꝭ. e. in audiẽtia. ꝛ. c. contingit: ipo enĩ facto se priuant talia faciendo. s. de vi. et ho. cle. ca. vl. ꝛ. s. de cle. cõiu. c. pe. ar. B.

¶ Glo. se. exponit et querendo obijcit ꝛ soluit.

h ¶ Cõpetentẽ. Paulo maiorẽ q̃ si in laicos talia cõmisissent. s. eo. cũ nõ ab hoĩe. in fi. Sʒ quare imponit ei pnia? q: q auctẽ iudicis malos interficit minister dei est. xxiij. q. v. miles. ꝛ ca. q̃ malos. Satis põt dici q ad cautelã iponit pnia si comes ille habeat potestatẽ h̃ faciẽdi alias sec⁹ est ‡ vt h̃ ꝛ in. ca. cũ nõ ab hoĩe. i fine. B

‡ Uel excessit suspẽdẽdo nulla ꝯdẽnatione ꝑmissa Ho. huic lecture cõtra. q̃d s. dixit e⁹ mãdato sed forte fuit mandatum gñale de captis suspendendis. vel spãle: tamẽ pter sñiam nec data defensiõis copia. Jo. an.

Uniuersitatis. Abbas q̃ facit per aliũ monachũ verberari ipe ꝛ verberans sũt excõicati: ꝛ nõ absoluuntur nisi a papa. In p̃ma ponit ꝯsultatio. In scda rñsio ibi: nobis. Ab. ¶ Casus. Quidam laicus existens in seruitio cuiusdã abbatis: de mandato ipius in clericũ monachũ vel conuersum manus iniecit temerarias/ maxime vbi causa nõ subest ppter quã debeat verberari. q̃ritur vtrũ laicus ille incidat in excõicationem? Rñ. pa. q nisi abbas in propria ꝑsona hoc faciat causa regularis discipliẽ: vel si necessitas immineat p clericũ vel p monachũ hoc faciat: tam ille qui tales v̇berari facit q̃ q̃ v̇berat excõicatus est: etiam si cã subesset propter quã debeat verberari. ¶ No. q disciplina regularis p laicũ iponi nõ debet: sed p abbatẽ vel p monachũ vel clĩcũ. Ber.

i ¶ Subest. Ideo dicit maxime quia idem est etiam si causa subesset. vt. ꝭ. sequitur. sed hoc executor nõ considerat qui exequi debet siue sententia sit iusta siue iniusta. s. de of. deleg. pastoralis. §. quia vero. Bernar.

¶ Glo. seq. alle. vnã concor. ꝛ duo iura in contrariũ ꝛ sol.

k ¶ Persona. Sic. v. q. v. illi q̃. Arg. ꝫ. lxxxvj. di. nõ liceat. et. C. de epi. et cleri. autẽ. sed neq;. So. aliud est in episcopo ꝛ speciale quia suis manibus nullum percutere debet † cui sanctitas ignoscẽdi gloriaʒ dereliqt. C. de epi. ꝛ cler. si q̃s in hoc. sed abbas hoc facere potest vt hic. et. xl. v. distin. cum beatus.

† Si potest habere clericũ p quẽ percutiat. alias põt vt ibi no. io. ã.

l ¶ Fieri iubeat. Moderare: ita q non excedat debitã correctionẽ: alias põt appellari ab ipo. s. de of. or. irrefragabili. ꝛ puniri etiã debet. s. de appel. de pote: ꝛ incideret i canonẽ: q: leuis ꝛ moderata castigatio ꝑmissa est. ꝭ. eo. cũ voluntate. §. ij. vbi de hoc.

¶ Glosa sequens signat contrarium.

a ¶ Subesset. Licet iusta causa subsit: q aliter q̃ debeat facit non
excusatur. j. eo. sacro. et sic neq̃ in facto neq̃ in modo faciendi de=
bet esse peccatũ. sic. s. de resti. spo. pisanis. Ar. cõtra q potius cau=
sa facti q̃ ipsum factum cõsiderari debet. xxiij. q. vlti. occidit. et. s.
de accu. cum dilecti. j. ff. de fur. verum. nec refert vndecũq̃ crimia
claruerint vt corrigan=
tur. xxiij. q. iij. ecce.
¶ Glo. seq. tex. fortificat
scdo sig. cõtrariũ et sol.
b ¶ Nequaq̃ euadũt.
Etiam si monach⁹ con
sentiret. j. eo. contingit.
Arg. ɔtra. j. eo. vt fame.
vbi clerici p laicos ca=
piuntur. Non est cõtra:
quia in alio casu diuer=
so loquitur. ibi de cleri=
co qui aliter capi et cor
rigi † non potest nisi de
mandato prelatorũ ca=
piatur: et ad iudicium
adducatur. Bernard⁹.

† Idẽ ẽst nõ dum appa=reat incor=rigibil. j. e. si clericos. li. vj. tibi ɔ hoc i. v. gl. Joan. and.

In audiẽtia. Cle
ricus qui a prela=
tõ tertio monit⁹ arma
militaria nõ deponit: p
dit omne priuilegiũ cle
ricale. h. d. Primo põi=
tur cõsultatio. Scdo re
sponsio ibi ad hec. Ab.

Diuisio.

¶ Casus. Clerici ali=
quando relicto habitu
clericali assumũt arma
militaria. querit vtrũ il
li qui iniuriã corporalẽ
talibus clericis inferũt
sint excõicati: et an illi
clerici adhuc priuilegio
gaudeãt clericali? Rñ.
pa. q hmõi clerici si a p
latis suis tertio cõmo=
niti noluerint arma mi=
litaria deponere de pri=
uilegio clericorũ subsi=
diũ aliqđ habere nõ de
bent: cũ frustra legis i=
ploret auxiliũ qui com
mittit in legẽ. ⁊ lex huic
respõso prestat optimũ
argumẽtũ qua dicitur
q si matrona cuius pu=
dicitia attẽptat i veste
meretricali fuerit dep=
hensa iiuriar agere nõ
poterit. ¶ Nota q clici
qui arma sumũt dũmo
do se enormibus nõ im
misceant retinent priuilegium clericale vsq̃ ad tertiam admoni=
tionem. Item qui legem vel canonem offẽdit illius auxiliũ amit=
tit. Et sic punitur in eo in quo peccauit. Item leges in subsidium
canonum inducuntur. Ber.

a (etiam si cã subesset[a]) excomuni=
cationis sniam donec ad ap. se.
b veniãt: nequaq̃[b] euadũt. I. dẽ.
¶ Clericus vt laicus incedens
tertio monit⁹ nõ resipiscens per
dit priuilegiũ clericale. C. xxv.
In audiẽtia nr̃a talis fuit
ex parte tua pposita ɔsul=
tatio: vtrũ clerici q arma milita
ria (relicto hitu clericali) gestare
nullaten⁹ erubescunt: si eis fue=
rit iiuria corpalis illata: vel se a
captiõe redemerit: illa clericor
debeãt imunitate gaudere: q̃ p
temeraria manuũ iiectiõe facta
in clericũ excõicat⁹ q̃s ipso iure
c notatur[c]? ¶ Ad hec tibi breuit
d rñdem⁹ q cũ frustra[d] ecclie iplo
ret auxiliũ q ɔmittit in ipam: et
e lex[e] sclariũ pncipũ huic rñso sat
efficax afferat argumentũ: q ma
nifeste cautũ habet: matronã cu
ius pudicitia attẽtata fuerit nõ
f posse iniuriarũ[f] agere: si in veste
g meretricali[g] fuerit deprehensa.
hmõi clerici si a prelatis suis ter
h tio[h] cõmõiti / militaria noluerit
arma deponere: de priuilegio cle
ricorũ subsidiũ aliqđ hr̃e nõ de=
bent. I. dẽ. ¶ Excõicat⁹ ppter
iniectionẽ manuũ in clericũ im=
peditus ire ad curiã / põt ab infe
riore absolui: sed ipedimẽto ces=
sante tenet curiã visitare susce=
ptur⁹ mãdatũ aplicũ. Ca. xxvj.
Quod de his: ⁊. j. F. t. t. du
ximus rñdendũ. q is q
asserit se in canonẽ late snie inci=
disse nõ aliter q̃ per se. ap. vel ei⁹

c ¶. Notatur. Al's nodatur id est ligatur et melius.
d ¶ Frustra ecclie. s. de immu. eccle. ca. vlti. et. s. ne cleri. vel mo.
ca. ij. et. xvij. q. iiij. frater. ff. de vsur. quia frustra. et. ff. de mino. auxi
lium. in fi. et. ff. quod me. cau. isti quidem.
e ¶ Lex. ff. de iniur. item apud. §. si quis virgines.
¶ Glo. se. alle. cõcor. et simile. scdo querit arg. pro et cõtra et soluit.
f ¶ Iniuriarũ. Nõ eni iniuriat mr̃imonio q ipm ignorauit. C. de
adul. si ea. ‡ Sic nec militie aut etiã clericali q militiã ignorat. ff.
de loc. si ignorãs. s. eo. si vero aliqs. Quid si pcussi laicũ credẽs et
volens percutere clericũ nũquid incidi in canonẽ? Ar. q sic. s. de
big. nup. ⁊. c. vlti. ff. ad. l. aquil. scientiã. §. ij. Arg. contra. ff. ad. l. cor.
de sic. l. j. §. diuus. vbi iudicatur s̃m q fit et non s̃m q faciens intẽ
dit. ff. de iniur. si cum seruo. et. l. prece. in fi. sed in veritate nõ est ex=
communicatus: † licet de iniuria teneatur.
g ¶ Meretricali. Et sic pdit priuilegiũ. ff. d ri. nup. senator filia.
¶ Glosa sequens alle. duas concor. et. iij. iura in contrarium et re=
mittit. Iterum signat contrarium et soluit.
h ¶ Tertio. Si. s. de vi. et ho. cle. c. vlti. ⁊. j. eo. ɔtingit. Ar. cõtra.
s. de aposta. c. j. et. s. c. ppendim⁹. ⁊. s. eo. cũ nõ ab hoĩe. sed ibi solui
tur. Item arg. contra. s. ne cle. vel mo. ca. j. Sol. ibi nõ loquitur de
tali captione: sed de illis qui deprehenduntur in administratiõe:
nec ibi fit mentio de manu iniuriosa: et ecclesia nõ defendit illos
qui in fraude deprehendunt quominus teneant: et sic tangit hoc.

‡ Cessat ad alteriũ i illa que venali forma et meretricio more se vulgo prebuit. Joan. and.
† Cõcordat Bar. brixi. in veneri. lxxxviij. ibi tamen dicit q Tã. sibi rñdit ɔ̃uũ. dicebat tamen Bart. placz excõi

Quod. Enumerat qdã impedimenta ppter q excõicati ppt
iniectionem manuũ in clericos absoluũtur ab epo: ita tñ vt
cessante impedimẽto visitẽt papã. h. d. Prio ponit reglam. secdo
casus exceptos. Tertio quãdã determiatione submittit. scda ibi:
nisi. tertia ibi: ceterũ. Ab. si ¶ Casus. Quicũq̃ violẽtas manus
mittit i eccliasticã pso=
nã ẽ excõicat⁹: nec põt
absolui nisi a pa. vel ei⁹
legato: except qbusdã
casib⁹ q in ipa lr̃a ptinẽ
tur. ¶ Nota q i mortis
articulo ɔstituti paupe
res. senes. ⁊ debiles vel
alio iusto ipedimẽto i=
pediti si in canonẽ late
sentẽtie iciderit pñt ab
epo loci absolui. Bern.
¶ Gl. se. obijc. ⁊ remittit
i ¶ Paupertate. Si. j.
eo. q̃uis. cõtra. s. eo. ea
noscit. sed ibi soluitur.
k ¶ Uisitare. Sic. s. eo.
de cetero. et. c. ea nosci=
tur. et. j. c. q̃uis. in fi.

catũ nõ esse volentẽ percutere clericum si solũ pcussit ei⁹ equũ. vide qđ de hoc di cam. j. e. nu= per post pri. Jo. an.

legatũ absolutiõis põt bñficiũ
obtinere. ¶ Nisi forte in mortis
i articulo / vel paupertate[i] aut in
firmitate / vl' senectute tanta gra
uaretur q ad ec. ro. laborẽ subi=
re nõ valeat veniẽdi. vel ab hoc
alio impedimẽto canonico retra
hatur. ¶ Ceterũ ab his in forma
sacramenti exigi cõsueuit vt re=
sumptis virib⁹ et oportunitate
concessa ro. ec. in ppria psona de
k beant visitare[k]. Inno. iij. archi
epo decano et precentori lugdu.
¶ Ligatus plurib⁹ excõicatio=
nibus lz ex eodẽ facto obtinens
absolutionẽ: expressa vna cã seu
vna excõicatiõe: nõ habet p ab=
soluto quo ad aliam. Cap. xxvij.
Cum p causa que iter. G.
et. F. † cabilon. ecclesie ar=
chidya. vertebatur eis cõcesseri=
mus auditorẽ: pcurator. G. alle
gauit q cũ archidyacon⁹ in suc=
centorẽ in cõi dormitorio man⁹
iniecisset temere violentas: ⁊ eũ
traxisset verberãdo p claustrum
tu frater archiepe eũ ob violen=
tam manuũ iniectionẽ: et viola=
tionẽ imunitatis eccle fecisti ex
cõicatum publice nunciari: et. j.
¶ Dis. v. mandam⁹ quatenus si
vobis constiterit dictum. F. ar=
l chidy. ob duplicem cãm[l] excõi=
catũ fuisse: et expssisse tm̃ alterã
in lr̃is q̃s sup absolutiõe sua im=
m petrauit: ipm tanq̃ excõicatũ[m]
satisfacere ecclie sue pro altera /
monitione premissa cogatis.
Idem abbati sancti andree.

Cum. Excommu=
nicatus ex pluri=
bus causis: si in absolu
tione oẽs nõ expssit nõ
habetur p absoluto. h.
d. Prima pars narrat
casum. Scda dat indi=
cem ibi: discretiõi. Ab.
¶ Casus. Inter. G. et.
F. archidyaconos. ga=
bilonen. eccle q̃stio ver
tebat occasiõe cuiusdã
excõicatiõis ppt qđ p
curatores eorũ ad sedẽ
aplicam accesserũt. pro
curator. G. archidyacõ
nus allegauit q. F. ar=
chidyacon⁹ in succẽto=
rem manus iiecit temẽ
re violentas: trahendo
ipm p claustrũ: ppt qđ
archieps ob violẽtam
manuũ iniectionẽ ⁊ vio
lationẽ imunitatis ec=
clesie fecit eũ excõica=
tum publice nũciari. s
cum ipe in absolutione
sua quã obtinuerat a se
de aplica alterã de pre
dictis causis nõ expres
serit nõ deb haberi ab=
solutus: sed tanq̃ excõi
catus pro altera euita=
ri. vñ mãdat pa. iudicib⁹ q̃tenus si eis ɔstiterit dictũ. F. archidya
conũ ppter duplicẽ cãm excõicatũ fuisse: et alterã tm̃ expssisse in
litteris q̃s sup absolutiõe sua ipetrauit ipm tanq̃ excõicatũ com
pellãt satisfacere ecclie sue p alta. ¶ Nota q violãs imunitatẽ ec=
clesie excõicat⁹ est. Itẽ absolutio tacita veritate vel falsa de causa
obtenta nõ valet. Itẽ q p plurib⁹ causis est excõicat⁹ omẽs illas
causas in absolutiõe sua exprimere debet al's nõ est absolutus. B.

Sũmariũ

Diuisio.
† Al's inter. F. et. G.

l ¶ Ob duplicẽ cãm. Scilicet quia manus violentas iniecit in
fratrem: et quia immunitatẽ ecclie violauit. Et sic colligitur hic
ar. q sacrilegi qui imunitatẽ ecclie violãt sunt excõicati: ⁊ ita idẽ
esset si laicũ verberasset in claustro. ar. xvij. q. iiij. omnes. Dic q in=
cidit in minorem excõicationem quia priuatus est cõmunione ec=
clesie ex eo q imunitatẽ ecclesie violauit. xvij. q. iiij. si quis domũ.
et si nõ satisfecerit post tertiam admonitionẽ maiori excõicationi
notabitur vt ibi dicitur: et ita nõ sunt omẽs sacrilegi excõicati ip
so iure maiori excõicatiõe: et quia iste nõ satisfaciebat fuit excom=
municatus a suo prelato: ⁊ ita ob duplicem causam nodatus fuit
maiori sentẽtia: vt. j. dicit: et illđ. c. oẽs restringit ad suũ casum ad
violatores eccliarũ. vt dixi. s. e. tua ⁊. c. cõquesti. vl' forte lata erat
sententia vt quicũq̃ violaret imunitatem ecclie esset excõicatus.
¶ Glo. s. reci. p. q. an plib⁹ de causis excõicat⁹ si in absolutiõe tacet
alterã adhuc sit excõicat⁹ ar. p ⁊ ɔtra. ponit quattuor opi. ⁊ soluit
m ¶ Tanq̃ excõicatũ. Istud tñq̃ expssiuũ ẽ veritat vt dictũ ẽ.
Ex h ptz q si aliqs plurib⁹ de causis fuit excõicat⁹ ⁊ vnã expssit i
absolutiõe ⁊ aliã tacuit adhuc remanet excõicat⁹. ar. s. de of. or. ex
ptc. ibi etiã tãgit de h: q2 p surreptionẽ absolutio ẽ obtẽta. j. e. offi
cij. Quot eni sunt excõicatiões tot debẽt esse absolutiões. sicut q̃t primere.

Immunitatem violans an sit excõicatus.
Excõicatus ex pluribus causis oẽs in absolutione debet exprimere.

sūt accusatiões tot ⁊ absolutiões.ij.q.iij.§.notādū.℣.si plura.⁊ de pe.di.v.c.j.vbi dr̄ φ de oib⁹ erit indulgētia petēda. Sicut ⁊ i deñu ciatiōe noui opis qt sūt deñuciatiões tot erūt remissiões.ff. d̄ no. ope.nūci.de pupillo.§.si ex plurib⁹. Sic ⁊ in libertate si p obreptionem† obtenta fuerit non valet.lʒ sit fauorabilis.ff.de fideico.li. be.cū.℣.§.subuentum. Ecōtra vr̄ φ nō sit excō municat⁹:qr libertas se mel data ɔpetit siue ex iusta siue ex iniusta cau sa data sit nō reuocatur insti.q.ex cau.ma.nō lʒ. §.semel.⁊.s̄.de consan. qr circa.ar.s̄.de conuer. piu.ex pte.⁊.ff.d̄ ma. vi. iusta.§.j.et.l.si pr̄.§.j.itē si qs p dolum est libera tus tenet liberatio: sed agitur de dolo.ff.de do lo.si seru⁹.⁊.l.se. Itē pi gnus liberaṫ nō obstan te dolo.ff.de pigno.ac.si rem.§.ois. Solu.si dica tur φ semel excōicatus ampli⁹ excōicatiōe du rante excōicari non pos sit: tūc tenet absolutio: licet alias causas nō ex presserit si expresserit il lam cām p qua pmo fu it excōicat⁹: sed hoc nō est verū‡ Si aūt dicaṫ φ excōicatus posset ite rum excōicari qd veruʒ est refert an expssa sit cā absolutiōis an nō: si nō est expssa:sʒ indetermia te absoluiṫ tunc ab oib⁹ est absolutus:sed si vna cā tm̄ fuit expssa tūc ab solutio nō extēdiṫ ad ca que nō fuerūt expressa. ar.ff.de accep. plurib⁹. C.de pcu. marit⁹. Uel distiguitur an p ignorā tiā omiserit an scienter. ar.s̄.de rescrip.sup lr̄is. ita dixit. Io. Sed ego i hoc casu nō admitto illam distinctionē. Alij dicunt illū absolutū indistīcte:sed cogitur redire ad curiā ⁊ satisfacere iiuriato. Cā.† dixit φ si aliqs est excōicatus ppter plures causas: sed vnica tm̄ sn̄ia ɋuis aliqs cās taceat dū absoluitur absolut⁹ est.sed dʒ cōpel li satisfacere p alia iniuriā passo:⁊ sm̄ hoc istud tanɋ est sil'itudi narīū. Si vero pluribus ⁊ diuersis excōicationib⁹‡ sit ligatus ex causis diuersis:si aliqs suppmit nō est absolut⁹ sed remanet excōi catus p alijs:⁊ sm̄ h̄ istud tanɋ est expressiuū veritatis. Ego cre do φ qlitercūɋ sit aliqs excōicatus siue vna sn̄ia siue plurib⁹ sen tentijs ex pluribus ⁊ diuersis causis:q vere vult absolui oēm cau sām p qua vel p qb⁹ fuit excōicat⁹ dʒ exp̄mere in absolutiōe sua: qr p vnaqɋ sola fuit excōicatus.⁊ vna sn̄ia sufficit ad excōicatio nem ⁊ sic vna sn̄ia absolutiōis sufficit ad plures excōicatiões dū modo expmantur oēs cause poris excōicationis.al's nō tenet ab solutio p surreptionem obtenta: vt bene colligitur.ꝭ.e.officij. licet quidam dicant φ Inno.non respōdit ad hoc in.c.officij.et premis sas solutiones non multum approbo. B.

A nobis. Excōicatus in quo apparuerūt euidentia signa cō tritiōis absoluitur post mortē ab eo a quo viu⁹ fuerat absol uendus:⁊ ad satisfaciendū p eo cōpelluntur heredes. Due sūt ptes pricipales. In prima ponit bimembris ɋstio. In scd̄a solutio ibi: nos igit. Scd̄a subdiuiditur in.vij.ptes. Prio distinguit duplex vinculū pctōris. Scd̄o ex distinctione solutionē ɋstiōis īfert ibi: vñ ɋtūcūɋ. Tertio puisionē ānectit ibi:pōt. Quarto soluit duo obstantia ibi:nec obstat. Quinto subnectit quandā determinatio nem ibi:vt autē. Sexto tractat de fora absolutiōis ibi:absolutio nis. Septimo de satisfactione ⁊ cōpulsione heredis ibi: heredes. Ab.sic. Casus. Aliqs erat excōicat⁹ p violenta manuū iiectio ne in cl'icū.iste iurauit stare mādatis eccl'ie ⁊ quātū in eo fuit vo lebat absolui.nec p eū stetit quominus absolueretur:sʒ morte pue tus absolui non potuit.qriṫ vtrū iste vel alius in quib⁹ manifesta pn̄ie signa apparuerūt debeat hr̄i ab eccl'ia absolut⁹.⁊ vtrū p tali bus elemosina sit recipiēda:⁊ a fidelib⁹ sit orādū: Rn̄.pa.φ iudi ciū dei veritati q̄ nec fallit nec fallitur semp innitiṫ:iudiciū aūt ec clesie aliqñ seqtur opinionē q̄ sepe falliṫ ⁊ falliṫ. vñ ɔtigit aliqñ vt q̄ ligatus est apd̄ deū. apd̄ eccl'iam sit absolut⁹.⁊ q̄ liber est apud deū.apd̄ eccl'iam sit ligatus.vñ ɋtūcūɋ se quis iuramēto astrin xerit eccl'ie mandato parere quātacūɋ pn̄ie signa pcesserit si mor te pūet⁹ absolut⁹ nō extitit ɋuis apd̄ deū absolut⁹ credaṫ/tamē apud ecclesiā non est habēd⁹ absolutus:tamē pōt ⁊ debet ei bn̄fi cio eccl'ie subueniri vt bn̄ficiū absolutionis impēdaṫ defuncto ex quo de ipius viuētis pe nitentia p euidentia si gna ɔstiterit nō obstāte φ dicit eccl'ia hʒ ptātē ligandi ⁊ soluēdi hoīes sup terrā tanɋ non pos sit absoluere ⁊ ligare sb terra sepultos.nec illud obstat cui nō cōicamus viuo nec mortuo cōica re debem⁹: cū i certi ca sib⁹ legaṫ eccl'iam ligas se mortuos ⁊ soluisse.vñ statuit papa vt illi⁹ mor tui absolutio a se.ap.re quiratur q̄ dū viuebat ab eadem fuerat absoluen dus.absolutione ℣o ali orum ex cā pmissa illis papa indulget a qb⁹ dū viuerēt fuerāt absoluen di. absolutionis forma fiat cū psalmo peniten tiali et oratione dn̄ica ⁊ alijs ɔsuetis:⁊ heredes defuncti cōpellātur ad satisfaciendum pro ipo. si monitiōe premissa no luerint p districtionem eccl'iasticam ɔpellanṫ. Not. φ iudiciū dei nō fallitur.sed iudicium ec clesie sepe falliṫ. Item apud deū aliqs absolu tus est ⁊ apd̄ eccl'iam li gatus ⁊ econuerso. Itē p signa constat de peni tētia alicui⁹. Itē eccle sia ligat ⁊ soluit sub ter ra sed in certis casibus. Item post mortem ab soluitur excōicat⁹. Itē heredes tenētur ⁊ com pelluntur satisfacere pro defuncto. Ber.

† Quia pre tor per obre ptionē pro nūciauit de beri cui per fideicōmis sum nō de bebatur. Ioan.and.

‡ Quod dic vt not. s̄.deinde. ita qrūdā.⁊ iij.q.iiij. c̄ geltrudam Ioan.and.

† Et Inno. idē Innoc. hoc addito φ pmū mē brum locuʒ habeat qñ iudex ex al tera sola nō itēdebat ex cōicare:et cā suppres sa nō est ta lis propter quā expres sam fuisset denegata absolutio. Scd̄m mē brum intel lexit vt sta tim addam Ioan.and.

‡ Al vna so la tñ profe rens expres se.vel alias apparet φ ex qualibet illarū causa rum p se li gare itēdit bm̄ Innoc. Ioan.and.

De excōicato decedēti in excōi catione:ɋtūcūɋ cōtritus deces serit nō est cōicandū āte absolu tionē:nec p eo orandum:licet sit quo ad deū absolut⁹: sed si ɔstat eccl'ie de contritione pcedēti ab soluetur etiam post mortē ab eo a quo viu⁹ fuerat absoluend⁹:⁊ heredes ei⁹ cōpellūṫ p eccl'iā ad satisfaciēdū p eo. Ca.xxviij.

A Nobis est sepe qsitū vtɋ si aliqs excōicat⁹ i quo indicia fuerint pn̄ie manifesta: nec p eū steterit quominus recō ciliareṫ ecclesiastice vnitati:non suscepto beneficio absolutionis decesserit,p absoluto ab eccl'a sit habēdus:⁊ vtrū p tali recipien da sit elemosina: ⁊ a fidelib⁹ᵃ sit orandū:⁊.c. Nos igiṫ consul.t. breuiter.r. φ iudiciū dei ℣itati queᵇ nō fallit nec falliṫᵇ semp ini titur: iudiciūᶜ aūt eccl'ie nōnūɋ opinionēᵈ seqtur:quā ⁊ fallere se pe cōtingit ⁊ falli:ppter qd̄ ɔti git interdū vt q̄ ligat⁹ est apud deū:apud eccl'iam sit solut⁹.et q̄ liber est apud deū/ eccl'iastica sit sn̄ia inodat⁹. Uinculū ergo quo pctōr ligat⁹ est apd̄ deū in culpe remissione dissoluiṫ:illud āt quo ligatus est apd̄ eccl'iā: cum sn̄ia remittitur relaxaturᵉ:qd̄ i susci tatione lazariᶠ sermo euangelic⁹ manifestat quē prius dn̄s susci tauit: ⁊ apl'is pcepit postmodū soluere suscitatū. Unde ɋtū cūɋ se qs iuramēto ɔstito φ ec clesie mandato pareret hūiliare curauerit:ɋtūcūɋ pn̄ie signa p cesserint:si tamē morte pūet⁹ ab solutiōis nō potueritᵍ beneficiū obtinere: ɋuis absolut⁹ apd̄ de um fuisse credaṫ: nōdū tamē ha bend⁹ est apud eccl'iaʒ absolut⁹. Pōt tamē ⁊ dʒ ei eccl'ie bene ficio subueniri:vt si de ipius vi uentis pn̄ia p euidētia signa cō stiterit: defuncto etiā absolutio nis beneficiū ipēdaṫ. Nec ob stat φ eccl'e legiṫ attributa pote stas ligādi atɋ soluēdi hoīes su per terrāʰ: tāɋ nō possit soluere ⁊ ligare sub terra sepultos:⁊ qd̄ legiṫ nō cōiceṫ mortuo cui nō est cōicatū et viuo.cū et si cōicatuʒ nō fuerit/cōicandū tamē illi fuis set quē nō cōtēptus religiōisⁱ: sed necessitatꝭ articul⁹ ipediuit: et in certis casibus a canōibus denotatis ligasse legatur eccl'ia mortuosᵏ et soluisse. Ut aūt i vno pariṫ et eodē negocio ⁊ ser uemus rigorēˡ ⁊ mansuetudinē

Ioan.xj.

a A fidelib⁹ sit orādū.⁊ est dicēdū φ nō:nisi pri⁹ fuerit absolu
b Nec falliṫ.xxiiij.q.iij.de⁹ q̄.† de ɔse.di.ij.panē. [t⁹.ꝭ.e.sacrꝭ.
c Judicium autem ecclesie. Judicium enim ecclesie diui num debet imitari iudicium inɋtum potest.xj.q.iij.tunc vera est.
d Opinionē seqtur. Et ideo sepe falliṫ.s̄.de re iu.latoꝛ.⁊.c.con sanguinei.⁊.s̄.de frig.fraternitatis.⁊.xxiiij.q.iij.si quis non recto. ⁊ cū de errore constiterit reuocatur quod factum est vt tribus pri mis concordantijs.⁊.xxxv.q.ix.§.his ita.
Glosa se.reci.per.q.
e Relaxatur. Hic surgit rō quare qs pōt absolui ab excōicatio ne post mortē ⁊ nō baptizari post mortē:qr sententia ecclesie ligat corp⁹ ⁊ etiā aīam.⁊ lʒ sit iniusta aufert sepulturam.baptism⁹ vero caracter est anime.vnde post mortem non est φ valeat baptizari. argu.xxxij.q.vij.licite. Uin.
f Lazari.xj.q.iij.tūc vera est.
Glo.se.querit ⁊ arguit.
g Nō potuerit. Si talis in extremis posit⁹ habuisset copiā sac= dotis‡ ab eo potuisset absolui.s̄.eo.non dubium.et.ca.quod de his.⁊.ꝭ.eo. ɋuis.sed ex quo iam mortuus est non potest absolui nisi per papam vel eius legatum: vel a quo debuit viuus absol ui
h Super terram.xxiiij.q.j.quodcunɋ. Ber.
i Non contemptus religionis. Hec verba habes de consec. dist.iiij.baptismi. Uin.
k Mortuos. Puta in heresi.xxiiij.q.ij.sane profertur. Not.φ si agatur contra personam vel de persona tantum post mortem que ri non debet:quia crimina morte extinguūtur.xxij.distin.quorū dam.† C.si re.vel ac.mor.fuer.l.j.⁊.ij.nisi in heresi.vt.c.sane.⁊ hic. vbi vero agitur propter bona vel contra personam et bona post mortem agi potest.C.si pen.appel.mors interue.l.ɋuis.et sic post mortem agitur de matrimonio ppter bona.s̄.qui fi.sint le. cām q̄.
l Rigorem.xlv.di.disciplina.⁊.c.sunt nāɋ.⁊.s̄.de pur.ca. inter.

† Et.ꝭ.j. spūsanct⁹ Ioan.and.

‡ Propt vel alieni.et facit qd̄ di xi.s̄.titu.j. oīs. Jo.an.

† Et.ꝭ.de he re.accusat⁹ §.si vero.in fi.li.vj. Jo annes and.

a ¶ Ceteris indulgemus.i.indultũ esse ostẽdim⁹:q̄ cũ eos absoluere possent viuos iure cõi:ita etiã absoluere pñt post mortem ex cã p̃missa.i.si de ipsorũ penitẽtia p euidẽtia signa constiterit. ¶ Glo.se.arg.et remittit.dupliciter querit ꝛ soluit.

b ¶ Forma seruet. Sed forã nõ põt ſuari ex toto:q̄ h̄ nõ pt ãmodo iurare et tñ absoluitur.ꝛ sic est ar.q̄ sacr̄m nõ est de substãtia absolutiõis.vt dixi.s̄.e. cum desideres.in fi. Sed nũquid heredes ɔpellẽdi sunt ad iurãdũ añq̄ absoluat? Satis credo q̄ possent ɔpelli:sed si nollent ꝑpterea nõ differretur absolutio:s3 postea indistincte cõpelluntur satisfacere iniuriã passo vel al's facere qd ille viuus d̄buit et voluit. S3 nũq̄d exhumabit corp⁹ si sepultũ fuit in cimiterio eccle? Nõ credo † q̄ debeat exhumari si alibi sepultũ fuerit tunc d3 exhumari et absolui q̄ ad eccl'iam:cũ iã sit quo ad deũ absolutus. ar.xj q.iij.tunc vera.et postea in cimiterio sepeliri.

c ¶ Heredes quoq3. Hic habes exp̄sse q̄ heredes tenent ex delicto defuncti l3 ad eos nihil ꝑuenerit.s̄.de rap.i l'ris et.s̄.de sepul.ca.vlt.vbi de h̄.q̄ cũ iste penituerit ‡ ꝛ cõtrit⁹ fuerit q̄ntũ in se fuit satisfecit ꝛ ꝑ eũ nõ stetit.vñ heredes ad quos bona ꝑuenerit ipsius/ɔpellẽdi sunt satisfacere ꝑ ipo:ꝛ sic itellige illd ca.s̄.de sepul.c.vl.et.s̄.de rapto.i l'ris.

† Idẽ Ho. alle.ff.de rei vẽ.q̄dã. in ar.ꝑ. In cõtrariũ allegat.s̄.qd me.cau.sacris.refert Ab.q̄sdam dicere hoc verũ eẽ q̄n absolutor est presens Si v̄o est absens tũc exhumabitur:q̄ cum vere sit excõicatus q̄ ad eccl'iam ei participarinõ d3.quod fieret si in cimiterio dimitteret. Jo.an.

‡ Dicit ho. q̄ dato q̄ nõ penituerit defunct⁹ heres cogetur restituere rẽ illicite acquisitam q̄ res transit cũ onere s̄.d pigno. ex litteris. de rest.spo. sepe.ꝛ ego sum de⁹ zelotes ꝛc.j. q.iiij.§.ecõtra dño. et cogit filius exequi votũ paternũ s̄.de vo.l3. Jo.and.

ostendam⁹:statuim⁹ vt illi⁹ mortui absolutio a se.ap.req̄rat:q̄ cũ viueret ab ea fuerat absolued⁹: aliorũ aũt absolutionẽ ex p̃missa cã ceteris[a] indulgem⁹:a q̄b⁹ dũ viuerẽt fuerãt absoluẽdi. ¶ Absolutionis aũt forma[b] seruet vt fiat cũ penitentiali psalmo:ꝛ tã orone dñica q̄ alia ɔsueta. ¶ Heredes[c] quoq3 ipsi⁹ ad satisfaciendũ pro ipso si monitione p̃missa noluerint ꝑ dist.ec.cõpellantur.

Idem vuratislauieñ.epo.

¶ Detinens clericũ in custodia vel vinculis sine lesione excõicatus est.h.d.ꝑmo. Cõicãs excõicato sciẽter in crimine excõicat⁹ est:ꝛ nisi difficultas ipediat absolui debet ab excõicatore cũ iuramẽto. Cõicãs v̄o extra crimẽ reconciliari põt ꝑ simplicẽ sacerdotẽ sine iuramento.h.d.vsq3 ad finem. Capitulũ.xxix.

Nuper a nobis tua discretio requisiuit q̄d de illis laicis sit faciẽdũ q̄ clericos (sine lesiõe tñ) i custodia detinẽt publica vl' priuata:vel etiã detrudũt in vincula? ¶ Et vtrũ q̄ noiatim excõicatis sciẽter cõicant absolui ab excõicatione possint ꝑ confessionẽ a simplici sacerdote/ vel epi seu archiepi sit ab eis absolutio expetẽda? ¶ Nos igit inq̄sitioni tue ex ordine.r.q̄ in p̄rio ɔsultationis articulo non credim⁹ laicos penã excõicatiõis euadere: q̄uis ꝑ eorũ factũ corpalis lesio[d] nõ fuerit subsecuta:circa quam violẽtia sepi⁹ circa clericos neq̄ter ꝑpetrat. ¶ In scd̄a v̄o q̄stiõe credim⁹ distinguẽdũ:an is q̄ nominatim excõicato cõicat:scienter in crimine cõicet criminoso ei cõsiliũ[e] ipendendo auxiliũ vel fauorẽ:aut al's in orone vel osculo:aut orãdo secũ:aut etiã comedendo[f]. ¶ In p̄rio q̄dẽ articulo: cũ talis cõicet[g] crimini:ꝛ ꝑticipet criminoso:ac ꝑ h̄ ratione dãnati criminis videat in eũ delinquere qui dãnauit:ab eo vel ei⁹ superiore:merito delicti tũc erit absolutio[h] requirẽda:cũ faciẽtẽ[i] ꝛ cõsentiẽtẽ par pena cõstringat. ¶ In scd̄o v̄o casu a suo epo vl' a ꝑprio sacerdote poterit absolutionis beneficiũ obtinere:q̄uis enim et tũc nõ iudicis/sed iuris sententia excõicato cõicãs sit ligatus:q̄ tñ cõditor canonis ei⁹ absolutionem sibi spãliter nõ retinuit[k]:eo ipso cõcessisse videt facultatẽ alijs relaxandi. Js autẽ

e ¶ Consiliũ ipẽdẽdo. Q̄d aliter nõ erat factur⁹.ar.ff.de his qui no.infa.l.j.in fi.ꝛ.s̄.de homi.sicut.§.si v̄o.nõ refert enĩ an de bono malũ vel de malo † deteriorẽ fecerit.ff.de ſuo cor.l.j.§.q̄ igit.al's nõ tenet q̄s de cõsilio nisi ille aliter nõ fuisset facturus.ff.mã.si remunerãdi.§.si tibi.i fi.vl' nisi sit fraudulẽtũ.ff.de reg.iur.ɔsilij. L.

† In hoc v̄f glo.allegare cõtra se vt et si commissurus esset teneat ɔsulẽs quasi tunc fiat de malo deterior.vbi vero cõmissurus nõ esset tũc fiat de bono malus:et sic dicit Ab.tenuisse magistrũ suũ Jn no.etiã hic dicit si al'as facturus erat. Jo.ã.

f ¶ Comedẽdo. Tunc i istis casib⁹ nõ cõicat illi i crimĩe:s3 ex̃.vñ ꝑpt h̄ nõ est ligat⁹ eadẽ snia cũ illo:q̄re si ɔ ipm i accusationẽ ꝑsiliret excipere poterit ɔ illũ:nec habebit locũ replicatio cõmuniõis.s̄.de excep.a nobis.B.

g ¶ Cõmunicet crimini. Pone casum ꝑ illã decre.s̄.eo.significauit:vel per illam.j.eo.si concubine.B. ¶ Glo.seq.ꝑnci.reci.ꝑ.q.an cõicans in crimĩe dãnato liget snia canonis vel hominis. Scd̄o querit opi.ponit ꝛ soluit.

h ¶ Tunc erit absolutio. Colligit h̄ q̄ si ego excõico parrochianum meũ ꝑpt crimẽ ꝛ parrochianus alteri⁹ ei cõicat fauorẽ imptiẽdo i delicto suo i me videt d̄linquere. q̄ eadẽ snia ligat ꝛ nõ snia canonis: quia tũc a suo epo vel etiã ꝑprio sacerdote absolueret:vt.j.sequit.et sic iste ꝑpter delictũ ligat sententia mea:ꝛ a me d3 absolui ꝛ cũ iuramẽto: vt.j.dicit.et est si.s̄.e.a nobis.j.vbi large appellatur subdit⁹ rõne delicti Sed q̄ri põt cũ excõicationis snia extendat ad alienũ ꝑrochianum q̄re nõ extẽdat sil'r indulgẽtia vel remissio.vt.s̄.de pe.et re.q̄ aũt? Vin.dixit q̄ vtrobiq3 aĩe cõsulit:ꝛ idõ i indulgẽtijs illud obtinet:vt diuti⁹ affligat q̄s ꝑ pctis:ꝛ sil'r in excõicatiõe vt diuti⁹ affligat:nec excõicatio est mortalis:sed medicinalis.ij.q.j. multi.et.xxiiij.q.iij.corripiant. Vl' dic aliã rõnẽ:idulgẽtia nõ trãsit ad alienũ ꝑrochianũ:q̄ eps i eũ nullã h3 iurisdictionẽ vñ sua indulgẽtia vel remissio nõ pt illũ absoluere:q̄ ip3 nõ ligauit:q̄ q̄ nõ põt ligare nõ pt absoluere ꝛ ecõuerso.xxj.di.iferior.ꝛ.ix.q.ij.c.j.et.s̄.de pe.et re.ois vtriusq3.s3 i snia excõicatiõis sec⁹ est:q̄ ille ꝑpter delictũ siue rõne delicti efficit de foro excõicãtis.s̄.de fo.ɔpe.c.vlt.vñ ꝑpt h̄ pt illũ ligare et absoluere:ꝛ ille incidit ꝑpt delictũ in suã sniam ꝛ sic ligat⁹ est ab eo:vñ ab eo d3 absolui:et qd ꝑuisũ fuit ad penã trahi nõ d3 ad grãm.s̄.de trãsla.inter corpalia. S3 ẽt mirũ videt qual'r snia excõicatiõis liget illos de q̄b⁹ nõ fuit dictũ: vel cogitatũ:ꝛ res iudicata solũ illis nocet ɔ q̄s iudicat.s̄.de fi.instru.inter dilectos.ꝛ.c.pe.ꝛ.ff.de exce.rei iudi.cũ q̄rit.ꝛ.l.rei iudicate.nec ex postfacto põt augeri obligatio.ff.de dã.infec.dãni.§.si is q̄ ‡ et ex q̄ post sniam aliq̄d accidit noua interpellatione op⁹ est.ff.de iudi.nõ põt. Jtẽ incõueniẽs est q̄ aliq̄s excõicet q̄ non est admonit⁹ nec citat⁹.j.e.sacro. Jtẽ ſm h̄ talis snia nõ differt a canone late snie:cũ tñ hec snia nõ sit gñalis:s3 tm̃ vnã psonã ɔprehẽdit Joh.dixit.† q̄ hec distinctio q̄ fit h̄ in l'ra h3 locũ i eo casu cũ sub hac forma fit excõicatio:excõico te cũ oib⁹ cõicãtib⁹ tibi:ꝛ tũc distinguat ibi qual'r ei cõicet.vt.j.e.c.pxi.ad fi.et sic non obstãt premissa.s3 h̄ nõ credo:imo credo illũ eẽ excõicatũ eadẽ snia:ex eo q̄ in crimine inuoluit:q̄ incidit in factũ q̄si dãnatũ:ꝛ snia trãsit ad eũ ꝑ talẽ participationẽ.j.eo.si concubine.ꝛ ẽ si.de imu.ec.aduersus vbi succedit in vitiũ ꝛ hic accedit ad crimẽ:ḡ eadẽ lepra q̄ ille punit:ꝛ iste etiã accedẽs teneri debet.ar.j.q.j.cito turpẽ.sicut per participationem solã in locutione cõtrahitur excõmunicatio minor:ita per cõionem in crimine cõtrahit maior excõicatio:q̄ tũc plus delinquit:vñ nõ est necesse vt noua cõtra tales snia ꝑcedat q̄ alieno facinori suã cõionẽ cõmiscẽt.xxiiij.q.j.c.j.ij.ꝛ.iij.

Excõicatio ꝛ absolutio an extẽdant ad alienũ ꝑrochianum.

‡ Vide de priuile.q̄ circa.super vlti.glo. Jo.and.

† Et Hof. hic.

Nuper. In p̄ria ꝑte ponit cõsultatio. In scd̄a r̃nsio ibi: nos Et vtraq3 põt subdiuidi:vt patet i textu. Ab. ¶ Casus. Due questiones proponunt h̄. P̄ria talis est:laici aliq̄n detinẽt clericos i custodia publica vel priuata vel etiã detrudũt illos in vincula si ne corporis lesiõe.querit an isti laici sint excõicati. Scd̄a questio est talis. Aliqui scienter cõicãt excõicatis noiatim.querit vtrũ isti ꝑticipãtes possint absolui ab excõicatione a simplici sacerdote vl' ab epo:vel archiepo. Ad primã q̄stionẽ r̃n.pa.q̄ nõ credit laicos illos penã excõicatiõis euadere q̄uis nulla corpalis lesio fuerit subsecuta:citra quã violẽtia sepius circa clericos ꝑpetrat. In secũda questiõe distinguit vtrũ ille q̄ noiatim excõicatis sciẽter cõmunicat in crimine cõicet criminoso ei cõsiliũ ipẽdẽdo auxiliũ vl' fauorẽ:aut al'as in orone vel osculo aut orãdo aut comedẽdo. In primo casu cum talis cõicet crimini ꝛ participet criminoso:et in orone criminis in eũ videt deliquere q̄ dãnauit:ab excõicatore vl' ei⁹ suꝑiore d3 absolui:cũ faciẽtes ꝛ cõsentiẽtes par pena cõstringat. In scd̄o vero casu a suo epo vel simplici sacerdote põt absolui:q̄uis tũc sit ligat⁹ snia canonis ꝛ nõ iudicis:tñ q̄ conditor canonis ei⁹ absolutionẽ sibi nõ retinuit alijs indulsisse videt. Ille vero q̄ ꝑticipat crimini ꝛ criminoso cũ iuramento d3 absolui:q̄ vero iuxta scd̄m modũ ꝑticipat sine iuramẽto põt absolui. In fine dicit q̄ si difficile sit ex aliq̄ iusta cã q̄ ad ipm excõicatorẽ absoluendus nõ possit accedere.ɔcedit pa.vt p̃stita cautiõe ſm formã ecclesie q̄ suo excõicatori parebit a suo absoluat epo vl' ꝑprio sacerdote. ¶ Nota p̄mũ casum q̄ aliq̄s est excõicat⁹ l3 nullã lesionẽ clericis intulerit detrudendo ipos in vincula vt sepe faciũt iudices seculares. Jtẽ snia excõicatiõis ꝑ solã ꝑticipationẽ cris trãsit ad illũ in quẽ lata nõ fuit. Jtẽ cõsentiens d̄r q̄ cõsiliũ auxiliũ et fauorẽ prestat alicui in crimine:et eadẽ snia cũ illo ligat:q̄ faciẽtes ꝛ cõsentientes par pena constringit. Jtẽ vbi ɔditor canonis absolutionẽ sibi spãliter nõ retinuit:alijs intelligit indulsisse. Jtẽ nota hic formã absolutionis maioris excõicationis ꝛ minoris. Jtẽ vltimo nota q̄ excõicatus ex iusta cã põt absolui ab alio q̄ a suo excõicatore:sed hoc est ꝑpter periculũ anime. Ber.

d ¶ Corporalis lesio. Hic sola violẽtia attẽditur:si.j.eo.ɔtingit. nec refert an aliquis in compedibus an parietibus teneatur.ff.ex qui.cau.ma.succurritur.in fi.B.

i ¶ Facientem et cõsentientẽ. Hec est ꝑbatio q̄ eadẽ snia inuoluatur.sic.j.eo.q̄te.xvij.q.iiij.omes.ꝛ.s̄.de of.dele.c.j.

k ¶ Non retinuit. Sil'r ꝑtor mgr̄atib⁹ quedã ɔmittit.s.cautionẽ:et in possessionẽ ex primo decreto mittere ex cã dãni infecti.ff.de

dā.infec.dies cautioni.sed missionē ex secūdo decreto sibi reserua uit.ff.de iuris.om.iu.iubere.† Et est h̄ ar.ēpos posse dispēsare vbi specialiter dispēsatio nō est inhibita.ar.s̄.de spon.cum apd̄.z.xvj. q.j.sunt nonnulli.z concessum videtur quod nō est prohibitum.ff. ex qui.cau.ma.l.necnon.§.q̄ eis.B.

† Arg.contra.s̄.de voto.ex multa.vbi ius cōe nō exequit aliqs nisi ei spāliter delegeť s̄m Lau. Joan.and.

crimen.s̄.de vsur.post miserabilē.z.c.q̄rto. Tn̄ hic intellexit Jo. vbi participāt in crimine in quo casu intellexit.s̄.c.proxi.als non essent excōicati:sed post admonitionē excōicarenť:vt hic dr̄. Sed qd si alteri⁹ prochian⁹ participat tali post talē sniam/nūquid erit excōicatus maiori excōmunicatiōe: Dic vt.s̄.c.pxi. Si participat in crimine sic aliter nō est excōicat⁹ nisi miori: vt hic patet in prin.B.

vitandi nisi publicētur vel saltē illa pticipatio sit publica de hoc de cleri.excō. proposuit. s̄m Hostiē. Jo.and.

a ¶ Justa cā. Sic.j.e. sacro.z si.s̄.ti.pxi.c.vlt.
b ¶ Mādato. Sic.s̄.c. decetero.z.j.co.q̄uis.
c ¶ Sacerdote. Sic q̄ simplex sacdos p̄t absoluere.xxvij.q.vj.c.vl. sic z ligare.ij. q.j.nēo.b.

Diuisio.

Quod. ¶ Tria sūt dicta:secūdū ibi: nullus aūt. Tertiū ibi: illi autē.B. ¶ Casus. Aliqs erat excōicat⁹ iurauit stare mādatis ecclesie.queritur an sit ei cōicādū anq̄ fuerit absolut⁹: Rn̄.pa. q̄ nō est ei cōicandū donec p ecclesiā fuerit absolutus. alioqn post iuramētum nō eēt absolutio nc̄ria. Scd̄o q̄rit vtrū aliquis sciēter teneť cōicare nominati excōicatī: Rn̄. pa.q̄ null⁹ teneť pticipare excōicatī nisi q̄dā psone que p illud caplm qm̄ multos.spāliter excusanť.c.illd̄ est.xj.q.iij. qm̄ multos. Tertio querit que pena imponi debeat illis q̄ pticipāt nominati excōicatis: Rn̄. pa.q̄ illi q̄ nomiatim excōicatis sciēter siue presumptuose pticipāt preter personas in dicto canone annotatas sūt excōicatiōis vinculo innodandi:nisi cōmoniti ab earū pticipatiōe destiterint. Sec⁹ autē est de illis q̄ sciēter cōicāt ei q̄ cū pticipib⁹ suis ē excōicat⁹:tūc eni ipi sniā excōicationis incurrunt. ¶ No. q̄ null⁹ teneť cōicare excōicato qui iurauit stare mādato ecclie nisi pri⁹ p eccliam fuerit absolut⁹. Jtē q̄ scienter pticipat excōicatis nisi cōmonitus destiterit est excōicādus. Jtē cū excōicato cū pticipib⁹ suis cōicās ipso iure est excōicatus. Ber.

q̄ iuxta primū modū excōicato cōicat/cū iuramto d3 absolui:q̄ vo iuxta scd̄3 modū/recōciliari poterit sine iuratoria cautione. ¶ Uex si difficile sit ex aliq̄ iusta
a cā[a] q̄ ad ip̄3 excōicatorē absoluē d⁹ accedat:cōcedim⁹ idulgēdo vt (p̄stita iuxta forā3 eccle cautiōe
b q̄ excōicator] mādato[b] parebit) a suo absoluat ēpo:vel pp̄o sa
c cerdote[c]. Idē strigoñ.archiepo

¶ Iuramētum excōicati de stādo mādatis ecclie nō h3 vi absolutiōis.h.prio. Excōicato null⁹ cōicare teneť p̄ter psonas exceptas:als cōicans excōicato incurrit minorem:et est excōicād⁹ maiori:nisi ille eēt excōicat⁹ cu3 participibus:quia tunc esset excōicatus maiori. Cap.xxx.

Quod in dubijs:z.j. ¶ Rn̄demus q̄ excōicato licet (q̄ stet mādato ecclie) iuramento firmauerit: cōicari nō d3:do
d nec[d] p eccliam fuerit absolutus: alioqn post iuramētū nō eēt absolutio nc̄ia. ¶ Null⁹ autē sciēter noiati excōicato cōicare teneť: nisi q̄dā psone q̄ p illud Grego.
e pape caplm qm̄ multos[e].spālit excusanť. ¶ Jlli aūt q̄ noiati excōicatis p̄sūptuose pticipāt/preter psonas dicto canone annota
f tas:nisi ab eo♃ pticipatione[f] cō
g moniti[g] forte destiterint/excōi
h catiōis vīculo sūt inodādi[h]:sec⁹ aūt si sciēter cōicāt ei q̄ cū ptici
i pib⁹[i] suis ē vīculo excōicatiōis snialiter innodat⁹:tūc eni et ipsi
k sniam excōicatiōis incurrunt[k]. Idē doctorib⁹ decreto♃ bono.

¶ Excōicato cōicare tenētur q̄ pus erāt ei obligati ad obsequium familiare:alij vo nō tenenť de nc̄itate:l3 interdū possint de necessitate vrgente. Ca.xxxj.

Inter alia q̄ strigoñ. archiepūs pponi fecit: nos recolim⁹ rn̄disse q̄ null⁹ noiatim excōicato sciēter cōicare teneť:nisi q̄dā psone q̄ p illud Greg. pape.
l c.qm̄ multos[l].spāliter excusantur:verū ex hac rn̄siōe orta est oc
m casio[m] disputādi alijs cōcedētibus q̄ excōicato cōicare tenenť psone in p̄dicto.c.noiate preser
n ti[n] q̄ pri⁹ ad cōionē eorū ex debito tenebanť:alijs asserētib⁹ eos cōicare licite posse si velint nō tn̄ ad h̄ ex necessitate teneri. ¶ Ut
o igiť vn̄ ius pdijt interpretatio[o] quoq3 pcedat:ambiguitatē huiusmodi taliter duxim⁹ absoluēdā:q̄ cū q̄dā psone in p̄misso capitulo denotate: illis in quos lata fuerit excōicatiōis snia: ante plationē ipsi⁹ obseq̄o tenerenť familiariter adherere:neq3 postmodū ad 2riū teneanť(cum ad
p huc debitū duret[p]) bn̄ficio cano
q r nis[q] id agēte[r]: a p̄ore nō sunt ob noxietate solute:sed ad familiare tenenť obsequiū: et ita p 2ñs ad cōionē tenenť:sine q̄ illud nequeūt exhibere. Jllō aūt non ad oēs psonas capituli credim⁹ referēdū:vt videlicet obnoxietati hmōi sint subiecte:cū viatores: peregrini: z mercatores a cōione taliū personarū (nisi articul⁹
s necessitatis[s] imineat) debeāt abstinere:vt in fine colligiť manife

Inter alia. Prio ponit dubiū vnde fuit ortū. Scd̄o solutionem ibi:vt igitur. Ab. ¶ Casus. Archiepūs strigonieñ. in decretali p̄dicta. q̄siuit vtrū aliq̄ teneanť pticipare excōicatis.et pa.rn̄.q̄ nullus teneť pticipare excōicatis nisi q̄dā psone q̄ p illud grego. pa. capitulū qm̄ multos. spāliter excusanť. Ex hac rn̄sione orta fuit occasio disputandi:q̄dā dicebāt q̄ excōicato cōicare tenenť psone in predicto caplo noiate p̄sertim q̄ pri⁹.s. ante excōicationē ex debito eis cōicare tenebātur. Alij dicebāt q̄ p̄dicte psone licite possunt excōicatis cōicare si velint: non tn̄ ad h̄ tenenť ex necessitate. q̄siuit archiepūs q̄liter decretalis illa sit itelligēda. vt igiť vn̄ ius pdijt iterp̄tatio q̄q3 procedat pa. sic.rn̄.q̄ q̄dā psone i caplo p̄dicto annotate tenebanť ad obsequiū illis in quos lata est excōmunicatio an̄ plationē ipsius excōicationis:et post excōicationē ad cōtrariū nō tenenť bn̄ficio canonis id agēte. vn̄ nō sunt a priori obligatiōe solute: z ita p 2seq̄ns tenenť illis ad cōionem sine q̄ obsequiū exhibere nō pnt. Sed h̄ nō ptinet ad oēs personas i dicto caplo notatas cū mercatores pegrini z viatores a cōione talium debeāt abstinere: nisi articul⁹ nc̄itatis immineat s̄m q̄ ex fine capli colligitur manifeste: sed ad illas solūmodo quo ipsis excōmunicatis sunt astricte:sed nō debēt eis cōicare seu pticipare in criminib⁹ p qb⁹ ipsi sunt excōicati: qd̄ si facerēt eadē snia tenerenť. ¶ Nota q̄ ad illū ptinet iuris interp̄tatio ad quē ptinet 2stitutio iuris. Jtē q̄dā beneficio canonis tenenť pticipare excōicatis. Jtē nc̄itas excusat ab excōicatione. Ber.

¶ Glo.se.alleg.duas concor.et obijcit.

d ¶ Donec per eccliam. Si.s̄.e.cū d̄siderés.z.c.a nobis.nec etiā per prelatum suum debet ei cōicari vt ibi:q2 quod alijs phibet ipse facere non debet vt ibi notať. Jtē permittitur alicui tangere.‡ sacra cui nō pmittiť ingredi ad ipsa:z sic 2 illd̄ qd̄ d2.v.dist.ad ei⁹ vo.et 2tra id.xcv.dist.illd̄.vbi d2 qb⁹ reliq̄ sacra neganť quō vnū genus sacramēti cōceditur:quasi diceret non. Ber.

‡ Hoc ideo q2 tāgit nō in sui fauorē s3 i odiū s̄m Hos. Jo.and.

e ¶ Quoniā multos. Hoc habes.xj.q.iij.qm̄ multos.z.j.c.pxi.
f ¶ Participatiōe. Q2 hic nō distinguiť an in crimie an i alijs cōicent eis:videbať quibusdā q̄ si in crimine cōicent incidant solūmodo in minorē excōicationē:qd̄ nō est verū vt patet.s̄.e.c.pxi. cū talis absoluať cū iuratoria cautione: vt ibi dicitur. Ber.
g ¶ Commoniti. Judex nō d3 excōicare pticipātes cū excōicatī ab ip̄o:nisi canonica monitione premissa:als excōicatio nō tenet vt in decre.noua.j.co.statuim⁹.ita habetis tertiū casum in quo excōicatio nō tenet citra aliquā appellationem.†.B.

† Idē in suspēsione et interdicto eo.ti.statutū.lib.vj. Jo.and.

h ¶ Innodādi. Qui eni p̄sumptuose pticipat excōicato excōicādus est maiori excōicatione:vt h̄ dicit.z.xj.q.iij. q̄ cōicauerit.et est h̄ notabile q2 et ipse claues ecclesie 2tēnit quare puniri d3.ar.s̄. de pe.c.vlti.et.s̄.de excel.prela.c.vlt.vbi de hoc in notula magna.
i ¶ Participibus. Sc3 in crimine.
k ¶ Incurrūt. Eādē.s.quā z p̄ncipales.xj.q.iij.excellentissim⁹. et hi noiatim dicunť excōicati.ff.de cōdi.et demō.noiatim.‡ et.ff. si cer.pe.certū.sic etiā excōicanť xp̄iani ne pticipēt iudeis etiā ex

Exponit.
‡ Jure tamē nō sunt

l ¶ Quoniā multos.xj.q.iij.qm̄ multos.† z.j.c.proxi.
m ¶ Occasio disputandi. Si.s̄.de voto.ex multa.
n ¶ Presertim. Si istud p̄sertim poniť p tm̄ verū dicunt put sequiť de qbusdā psonis:si p maxime nō dicūt verū vt sequētia dicūt:q2 nec viatores debēt talib⁹ cōicare nisi necessitate instante.
o ¶ Interpretatio. Ad quē ptinet iuris constitutio ad ip̄m pertinet interpretatio. C.de leg.l.vl.xj.q.j.§.ex his oibus. Ber.
p ¶ Duret. Ex sui natura. B.
q ¶ Canonis.xj.q.iij.quoniam multos.
r ¶ Agente. Per declarationē. Jn qbusdā eni casib⁹ illi⁹.c.est declaratio vt in filijs:seruis:ancillis:et vxore:in qbusdā est 2stō iuris vt in rusticis z mercēnarijs:z in h̄ius nouū cōstituať p illd̄.c. circa psonas mercēnarioȝ rusticoȝ satis videtur:q2 p priora iura eos vitare tenebantur.xv.q.vj.nos sanctoȝ.iuratos.xj.q.iij.excōmunicatos.quousq3.
¶ Glosa sequens querit z soluit.
s ¶ Necessitatis. Nūq̄d magne an cuiuslibet tm̄.nā aliq̄ sustinenda est incōmoditas vt ecclesiastica iusticia seruet.xix.di.in memoriā.z.s̄.de of.dele.dilect⁹. Si tm̄ magne cui⁹ arbitriū spectabitur:

† Dicit ho. hoc verū si specialiter phibentur vt in dictis ca.sed ide3 etiā hodie s̄.de pe.ca.si.p qd̄ dicit hoc non esse ius nouū.imo ipi rustici z seruiētes.i.c. qm̄ multos specialiter eximuntur. ponderare debuisset ho.q̄ Tan. et Hos. non dicunt hoc ius nouum cōstitui per istd̄.c.sed p illud. Jo.ā.

a ste: sed ad illas dũtaxat q̄ talib⁹ arctiori tenent[a] obnoxietate cõstricte: q̄b⁹ tñ i his ꝑ q̄b⁹ sunt excõicatiõe notate: vt i criminib⁹[b] cõicare nõ debent sed ab eis penitus abstinere. Idem.

b

Si excõicat⁹ ꝑ manuũ iniectiõe sciẽter recipit ordies: si est cleric⁹ sc̄laris deponẽd⁹ est: si regularis ab executiõe ordis est suspẽsus. Qui ignorãs ius vel factũ sic excõicat⁹ recipit ordines: si est cleric⁹ sc̄laris dispẽsat cũ eo sol⁹ papa: si regularis dispensat abbas si ignorãtia est ꝓbabilis et factũ nõ est graue. Cap. xxxij.

c Cum illorũ[c] absolutio q̄ ꝑ violẽta manuũ iniectiõe in clericos labem excõicatiõis incurrunt (q̄busdã casib⁹ a p̄de-
d cessore[d] nr̄o exceptis) sedi dũta-
e xat ap. reseruent[e]: nõnulli eccl̄iasticã sn̄iam negligẽtes in excõicatiõe positi: eccl̄iasticos ordies accipere nõ formidãt: q̄d aũt de his fieri debeat aplicũ sepi⁹ oraculũ iplorat. Circa quos credimus distinguẽdum q̄ tales vel
f sciũt[f] excõicatõis se vinculo irretitos: vel nõ recolũt factũ: ꝑ quo in late sn̄ie canonẽ inciderũt: vel factũ q̄dẽ sciẽtes iuri ignari ne
g sciũt[g] exīde se teneri. Primo si fuerint seculares clerici: a susce-
h ptis ordinib⁹[h] censem⁹ in perpetuũ deponẽdos: i reliq̄s casibus tã archiepi q̄ꝫ epi absq̄ mãdato sedis ap. spāli dispensandi facultatẽ se nouerint nõ hr̄e: q̄b⁹ etiã
i est absolutio taliũ interdicta[i]: ꝛ maiora intelligant illis prohibi
k ta quibus vetita sunt minora[k]. Poterũt tñ hmõi ro. põti. auribus intimari: vt ab eo ƀm rigo-
l rẽ[l] vel eq̄tatẽ rñsum ꝓdeat ꝑut discretio sua viderit faciendum.
m Qui si claustrales[m] hmõi fue-
n rint: lꝫ ab alexãdro[n] papa fuerit ꝯstitutũ q̄ monachi ꝛ canonici regulares quocũq̄ꝫ mõ se i claustro ꝑcusserint non sunt ad ap. se. mittẽdi: sed ƀm ꝓuidẽtiã sui abbatis discipline subdant: ꝛ si abbatis discretio ad eorũ correctionẽ nõ sufficit: ꝓuidentia est dyo
o ce. epi adhibẽda. ꝛ alibi[o] dicat q̄ de seculo fugientes q̄ religionis habitũ i monasteriũ receperunt: et iter cetera postmodũ cõfitent
p se tale cõmisisse[p] delictũ propter q̄d ipso actu excõicatiõis sn̄iam incurrerũt: sine lr̄ia ro. põ. abbas nõ põt nec debꝫ eos absoluere: q̄ꝫuis ꝓ̄sumptionẽ delinquẽtiũ debita possit aīaduersione puni
q re. Nos tñ in religionis[q] fauorẽ/ et vt euagãdi materia subtrahatur: maiorem eis grãm exhibere
r volẽtes: eoꝝ p̄lat q̄ etiã talib⁹[r] absolutionis bñficiũ impartiri valeãt indulgem⁹. Nisi excessus ipoꝝ extiterit difficil' ꝛ enormis
s vtpote si ad mutilationẽ mẽbri[s]
t vl' effusionẽ[t] sanguis est ꝓcessuꝫ:

Videt q̄ superioris. ar. ꝫ. de vo. q̄d sup his. et ca. ex multa. Solu. in trãseũtibus res ista dilationẽ nõ capit † q̄sq̄ꝫ suo relinquat iudicio de ꝯsuetudine. xj. q. iij. q̄d p̄decessor. In peregrinis aũt q̄ vltra mare aliq̄ꝫdiu et rome ꝑ quadragesimã ꝯmorari solẽt superioris iudiciũ requirat: q2 nemo sibi regulariter iudex esse potest. ff. de iudi. si aliter. ꝛ ar. ꝫ. de cle. venerabilem. §. idem.

† Medũ superioris iudiciũ expectat vt viator fame pereat. v. dist. baptizãdi. ƀm Goffre. Io. an.

a Tenent. Ut sũt domestici/ filij/ serui/ mercẽnarij et vxor.

b In criminib⁹. In talib⁹ nulli cõsentiẽdũ nec obediendũ est. xj. q. iij. q̄ resistit. iulianus et xxxij. q. v. ita ne. al'as si cõicarent illis in criminib⁹ eadẽ sn̄ia tenerent ꝫ. eo. nup. ij. et ꝭ. e. si ꝯcubine. Bernar.

Diuisio. Cum. In p̄ria p̄te ponit q̄stio. In secũda rñsio ibi: circa q̄s Et ibi ponit distinctio bimẽbris. Et p̄mũ mẽbrũ ꝓsequit ibi: primo. Scd̄m ibi: q̄ si claustrales. Et ibi p̄rio tractat de taliũ absolutiõe vsq̄ꝫ ibi: si autẽ. ꝛ ibi questionẽ p̄ncipalẽ soluit. Ab.

Casus. Absolutio illorũ q̄ violẽtas manus mittunt in clericos sedi aplice reseruat. except q̄busdã casib⁹: quidam tali excõicatione ligati sn̄iam ecclesiasticã negligẽtes ordines suscipiũt. querit quid de his fieri d̄beat. In hac questione distinguit pa. predicti qui sic recipiũt ordines vel se sciunt excõicatos vel nõ recolũt factũ: ꝑ quo in sn̄iam inciderũt: vel factũ sciũt: sed iuris ignari nesciũt exinde se teneri. In primo casu si fuerint seculares/ sunt i perpetuum deponẽdi. In alijs duobus casibus nec epi nec archiepi sine spāli mandato pa. dispẽsare possunt: cũ ab excõicatione eos absoluere non possint: q2 maiora illis sunt prohibita quibus vetita sunt minora. poterũt tñ ista sũmo põtifici intimari: vt circa eos ƀm q̄ mãdauerint ꝓcedatur. Si vero p̄dicti qui sciunt se excõicatione ligatos fuerint claustrales ꝛ ordines susceperint: circa ipsorum absolutionẽ statuit alex. pa. q̄ monachi ꝛ canonici quocũq̄ꝫ modo se in claustro ꝑcusserint ꝑ suũ abbatem absoluant. Statuit etiã q̄ de sc̄lo fugiẽtes qui habitũ monasticũ acceperũt ꝛ inter cetera confitent se excõicatos esse ꝓ violenta manuũ iniectione in clericos ante ingressum sine licẽtia ro. pon. abbas eos absoluere nõ põt. Inno. tamẽ ꝯcedit abbatib⁹ istorũ in fauorẽ religiõis vt eos absoluere possint: nisi excessus enormis fuerit: aut in ep̄m vel abbatẽ manus iniecta fuerit. Si vero aliquis claustralis in religiosam ꝑsonam alteri⁹ claustri man⁹ iniecerit violẽtas: ꝑ abbatẽ vtriusq̄ꝫ debet absolui. Si v̄o huiusmõi regulares sic excõicati ad ordines accesserint ƀm primã distinctionẽ qui scienter ordinẽ susceperit pa. statuit illos ab executione ordinis manere suspẽsos. Circa alios q̄ nõ habent memoriã facti vel iuris peritiam: abbates ipsorum monasteriorũ vtilitate pensata poterũt dispensare: nisi graue fuerit factũ: aut ille qui fecit adult⁹ fuerit ꝛ discretus vt cõtra ignorãtiam vel obliuionẽ ꝓ̄sumat. In fine p̄cipit pa. abbatib⁹ vt formã istam diligẽter obseruent: ne priuilegiũ mereat amittere q̄ ꝑmissa sibi abutit p̄tãte. Nota q̄ secularis excõicatus ordinẽ sciẽter suscipiens deponit. Item q̄ nõ potest absoluere excõicatũ cũ eo dispẽsare nõ põt. Itẽ q̄bus prohibita sunt maiora: sunt multo forti⁹ et minora. Itẽ ex ꝑsona auget crimen ꝛ ꝑ cõsequens pena. Itẽ regularis excõicat⁹ sciẽter ordinẽ recipiẽs: suspẽsus est ab executione ordinis. Itẽ miti⁹ agit cũ ignorãte ius positiuũ: secus in iure naturali. Itẽ in eodẽ genere delicti dispensant abbates cũ monachis in quo non potest dispensare ep̄s cũ suis clericis. Itẽ ar. q̄ nõ semꝑ credendũ est confitenti peccatum in penitẽtia. Item priuilegium meretur amittere qui permissa sibi abutitur potestate. Ber.

c Cum illorũ. Hic patet exp̄sse q̄ edictũ illi⁹ canonis si q̄s suadente ꝓhibitorũ est. † q2 oẽs debent ad se. apo. mitti: nisi quoꝝ absolutio inferioribus prelatis in certis casibus reseruatur.

† ƀm modũ quo vtimur nos iuriste potius debuisset dicere ꝑmisso riũ: lꝫ magis ꝓprie loq̄tur. et vide quod dixi de hoc de spõ. cũ apd̄. Io. and.

d A predecessore nostro. ꝫ. e. d cetero. mulieres. ea noscit. q̄d de his ꝛ. ꝭ. eo. q̄ꝫuis. B.

e Reseruent. per canonẽ illum. xvij. q. iiij. si quis suadente.

f Vel sciũt. Q2 aliud est q̄d studio delinquit aut ignorantia. xj. q. iij. excellentissimus.

g Nesciunt. Pone exemplũ: vbi q̄s non crederet se teneri. ꝫ. eo. nuper. j. responso. et. c. cum mulieres. in fi.

h Ordinibus. Sil'r ꝛ de beneficijs. ꝫ. de cleri. ex. mi. postulastis. et. ca. latores. sic excõicati recipiunt ordines: et excõmunicatus cõfert ordines. ꝫ. de eo qui renun. epi. ca. ij.

Glosa sequens querit et soluit.

i Interdicta. xvij. q. iiij. si q̄s suadẽte. Sꝫ nũquid poterũt dispẽsare post ipetratã absolutionẽ: Videt q̄ nõ ꝑ id q̄d sequit: sꝫ si nõ esset interdicta dispẽsatio possent arg. ꝫ. eo. nuper. Et est ar. q̄ dispensare possunt vbi non est prohibitum ff. ex qui. cau. ma. nec nõ §. quod eis.

k Minora. Minora vocat absolutionẽ: maiora dispẽsationẽ: et ita cui ꝓhibet minus ꝛ maius prohibitũ intelligit lxxiiij. dis. gesta. xcv. di. illud. ꝛ. ff. de sena. q̄ indign⁹ ‡ ꝛ ecõuerso cui cõceditur mai⁹ et min⁹. ꝫ. de deci. ex p̄te. iij. B.

‡ Vide de tornea. c. j. sup vlt. glo. Io. and.

l Rigorem. Eq̄tas rigorem mitigat. vnde equitas intelligitur iuris relaxatio: ꝛ eq̄tas rigori prefertur. C. de iudi. placuit. xxxiiij. dist. fraternitatis. et. ꝫ. de transac. c. vlti. B.

m Claustrales. Hoc respicit q̄d. ꝫ. dixit. seculares. Ber.

n Alexandro. ꝫ. eo. monachi. Ber.

o Alibi dicatur. Non habes hodie illam: sed in antiqua compilatione consuluit. ti. e. Ber.

p Cõmisisse. Ante ingressum supple. Ber.

Glosa sequens obijcit.

q In religionis fauorem. Immo videt q̄ de iure cõi non: est eni illi necessaria certa delicti satisfactio cuius totũ vite tp̄s obediẽtie impẽdit sui conditoris. † de pe. di. j. §. his auctib⁹. post illd̄ c. mensura. si. ꝫ. de vo. scripture. xxiiij. q. ij. admonere. Lau.

† Fauor est quia casus iste ẽ de reseruatis. et q2 Alex. ꝓhibuerat: ꝛ q2 latius loquitur. s. de plat nõ de abbatibus tm̃. ƀm ho. Io. an.

r Talib⁹ absolutionis. Hoc intellige de illis q̄ inciderũt in canonẽ ante ingressũ: q2 de his q̄ incidũt post ingressum ꝯcessũ erat ꝑ alexãdrũ. ꝫ. eo. monachi. vñ quo ad alios dicit indulgem⁹. Ber.

s Mutilationem membri. Hoc intellige simpliciter de omnibus monachis qui hoc cõmiserunt siue ante ingressum siue post. ꝭ. eo. canonica. nec est distinguẽdũ inter mẽbrũ ꝛ mẽbrum. ꝫ. de cle. egro. ca. ij. ꝛ. ꝫ. de cor. viti. exposuisti. al's excessus difficil' vel enormis relinquit arbitrio iudicis: cum excessus notorius est: tũc abbas ip̄m absoluere nõ põt ꝓpter scãdalũ vt hic dicit. l. B.

‡ De naso i estate. ƀm Hosti. Itẽ vt dicebat Ab. etiã sine sanguis effusiõe posset esse ꝑcussio enormis et facit q̄d no. de cõse. eccle. vel al ta. c vno. li. vj. i. iñ. glo. Io. and.

Glosa sequens querit ꝛ soluit.

t Effusionem sanguinis. Quid si modicũ valde lesit cum sanguinis effusione: quia de facili sanguis effunditur quãdoq̄ꝫ ‡ nũquid idem erit ac si enormiter lederet? Satis credere cõmittendũ arbitrio iudicis: puta episcopi et abbatis: licet littera ista simpliciter loquatur: verbum eni effusionis abundantiã significat. xvj. q. j. reuertimini. et. xlj. distin. sepe. arg. sed ibi nomen effusionis significat vitium.

¶ Glosa seq. ponit tres modos q̄bus aggrauatur offensa.

a ℭ In epm̄. Ex persona augeẜ crimen. de pe. di. j. §. aut facta. in sti. de iniu. §. atrox. et. ff. de re mi. omne delictū. §. qui manus. et. ff. de iniu. item apḋ. §. qḋ ait ꝓtor. sicut ex atrocitate facti. xvij. q. iiij qui subdyaconū. et ex ꝑsona ei⁹ q̄ fecit crescit iniuria. ff. e. sed si. §. q̄dā. et. xl. di. hō xp̄ian⁹.

¶ Glo. se. alle. ij. ꝓcōr. que rit. soluit. ⁊ ꝓrogat.

b ℭ Abbatē. Ꝓpriū Multa ei ꝑmittunẜ nobis i hoie nr̄e religiōis que nō ꝑmittunẜ i alijs xvj. q. j. ca. j. et. ij. q. vij. si heretic⁹. Quid si abbatē nō hꝫ sꝫ ꝓorē: aut plātū alio noīe designatū? Rn̄. bn̄ficiū illḋ ad oēs monachos ⁊ regulares canonicos † extēdiẜ. vt. ṡ. eo. monachi. ⁊ ad hospitalarios hierosolimitanos q̄ ꝑ suū ꝓorē ab solui pn̄t. ṡ. e. canonica. idē credere de teplarijs dūmodo cōsimilē ꝓorē habeāt vt bn̄t hospitalarij: ad oēs claustrales hoc bn̄ficiū extēdiẜ cuꝫ eadē causa subsit in omnibus. B.

c ℭ Passus est. Qꝛ ille vr̄ iniuriā passus. ar. insti. de iniurijs. §. ij. sicut iiuria facta filio patrē ꝯtingit et agere pōt tn̄ si pr̄ remittit iniuriā fili⁹ agere nō pōt nisi pa ter vilis ꝑsona fuerit ⁊ filius honesta. ‡ ff. de iniur. sꝫ si. §. filiusfamilias. sic et si abbas remittit iniuriā factā monacho/ monach⁹ agere non pōt aliq̄ casu: vr̄ tn̄ ꝙ fm̄ for rū rei ħ dꝫ fieri. iij. q. vj. c. j. et. vj. q. iij. placuit. sꝫ nō est ita in casu isto: et sufficit ꝙ ita ħ cauetur vj. q. iij. scriptū est. et. ff. qui ⁊ a qui. l. ꝓsperit.

¶ Glo. se. obijcit ⁊ soluit.

d ℭ Ꝓmereri. Sꝫ nō ne daẜ ħ euagādi materia? Quare i ħ casu nō absoluit eū abbas sicut absoluit illū q̄ ante monachatū deliquit? Sed ratio est qꝛ ante ingressum erāt eiusdē conditionis: ⁊ per ingressum facile tollitur obligatio. xix. q. iij. non liceat. ⁊. q. ij. due sunt. Jo. sed ratio vera redditur in lr̄a. s. ꝓpẜ scādalū: scādalū eni est ꝙ monach⁹ inijciat manū in maiorem: quia vix bonus monach⁹ facit bonū clericum. xvj. q. j. c. legi.

e ℭ In contēptum. Quod semper presumitur nec admitti debet probatio in contrarium. sic. liiij. dist. fraternitatem. ṡ. de iudi. ca. vlti. ⁊ cum istis non dispensabit. Ab.

f ℭ Jurisperitiā. Nota ꝙ miti⁹ agiẜ cū ignorāte ius positiuū sec⁹ i iure naturali vbi nec rusticitati etiā ꝑciẜ. C. de i iusvo. l. ij. sic nec ꝑciẜ mulieri ꝯ matrimoniū suū; ē eni de iure naturali. vt. ṡ. de

g ℭ Dispēsare. Pōt ḡ abbas dispēsa cū monacho circa ordines † vt ħ. et. ṡ. de eo q̄ furti. ordi. re. c. ij. [diuoꝛ. gaudem⁹. Vin.

h ℭ Et discret⁹. Et ita non sufficit ꝙ sit adult⁹ nisi sit discret⁹: qꝛ cōtra discretū de facili ꝓsumitur. C. q̄ ⁊ aduer. quos. l. j. ff. de ꝓba. cū de indebito. Et indiscret⁹ iniuriā facere nō pōt. pati⁹o pōt xv. q. j. illḋ. et. ff. de iniur. l. illḋ. et. ff. ad le. cor. de sic. si infans. sed de talib⁹ nō intelligitur hoc: qꝛ tales non indigent dispensatione.

¶ Glo. seq. arg. et signat contrarium.

i ℭ Ꝓsumatur. Arg. ꝙ nō semꝑ credendū est ꝯfitenti peccatum in penitentia. Ar. cōtra. ṡ. de homi. significasti. ij. ‡ qꝛ nō est verisimile ꝙ aliq̄s sit immemoꝛ sue salutis. j. q. vlti. sancimus.

De monialibus. Moniales excōicatas pro iniectione manuū absoluit eṗs. h. d. vel aliter et sic vt i rubro. Ꝓrio poniẜ cōsultatio. Secūdo respōsio ibi: sup ħ. Ab. ℭ Casus. Dr̄ hic ꝙ si moniales se adinuicē ꝑcusserit/ vel ꝯuersos suos/ vel ꝯuersas aut etiā clericos ab eṗo loci possunt absolui. ¶ Nota ꝙ moniales pro violenta manuū iniectione in ecclesiasticā ꝑsonam ab eṗo loci debent absolui. Ber.

¶ Glo. se. reci. ꝑ duas q̄stiōes. s. q̄ sit rō q̄re abbatissa nō absoluit ⁊ q̄d de exēptis. §. i. querit et soluit.

aut i epm̄ᵃ: aut abbatēᵇ violenta man⁹ iiecta: cū excessus tales et similes nequeāt sine scādalo preteriri. Si v̄o claustralis aliq̄s in religiosam ꝑsonā alteri⁹ claustri man⁹ iiecerit violētas: ꝑ abbatē ꝓpriū ⁊ ei⁹ q̄ passusᶜ ē iiuriā absolueẜ. Qꝫ si clericū ꝑcusserit secularē: nō nisi ꝑ ap. se. (vt scādalū euiteẜ) absolutionis grām poterit ꝓmereriᵈ. ¶ Sicut hos ad ordines ꝓmoueri cōtingat: iuxta ꝓmissam distinctionē q̄ scient in ꝯtēptūᵉ ecclastice disciplie se fecerint ordinari: ab executiōe suscepti ordinis ⁊ officij decernimus manere suspēsos. Circa reliquos v̄o facti memoriā vel iurisperitiāᶠ nō bn̄tes/ mōasterioꝝ vtilitate ꝑēsata: post iiūctā regularē pniā ⁊ pactā abbates iposrū poterīt dispensareᵍ: nisi graue fuerit ⁊ notabile factū: aut is q̄ fecit adult⁹ fuerit ⁊ discret⁹ʰ vt violēter ꝯ obliuionē vel ignorātiā ꝓsumaẜⁱ. Ꝓcipim⁹ aūt abbatib⁹ vt formā istam diligēter obsuēt: ne priuilegiū mereatur amittere qui sibi ꝑmissa abutiẜ ꝓtāte. Idem pistoriēsi eṗo.

ℭ Monialis ꝑcutiēs monialē seu ꝯuersū vel clericū secularē incidit i excōicatiōem et ab eṗo loci absolui potest. Cap. xxxiij.

Demonialibus tua a nobis fraẜnitas reqsiuit: ꝙ

kᵏ ℭ Per epm̄. Impedit eni sex⁹ muliebris ne abbatissa possit absoluere moniales sicut ħ ꝑts: nec cōfessionē earū audire: nec eas benedicere: vel euāgeliū legere: qꝛ sexui feminino claues ecclesie cōmisse nō fuerūt. ṡ. ti. ꝑxi. noua. et ar. ṡ. de ma. ⁊ obe. dilecta. vbi de hoc. Sed eṗs illas absoluit auc̄te pape sibi ꝑ hanc decre. indulta tanꝗ delegat⁹ † ad hoc et sic absoluat oēs tam exemptas ꝙ non exemptas: ‡ et est si. ṡ. de here. ad abolēdam. in fi. et ṡ. de offi. oꝛ. irrefragabili. §. ceterū. et eo iure q̄ absoluit alias mlieres. ṡ. eo. mulieres. Sꝫ qḋ si mōasteria eēnt in diuersis eṗatib⁹ et vna monacha ꝑcutiat monachuꝫ vel monachā/ vel ꝯuersum: vel clericū alteri⁹ eṗat⁹? Cōueniat vterꝙ eṗs: vel alter deleget alteri vicē suā. ṡ. c. ꝑx. B.

quē eis sit bn̄ficiū absolutionis ipendēdū: si vel i se inuicē: vel cōuersos: vel ꝯuersas suas: aut clericos etiā man⁹ iniecerint temere violētas? ¶ Sup ħ igiẜ t. consul. t. r. vt ꝑ epm̄ᵏ in cuius dyocesi monasteria fuerint absoluātur. Idē vniuersis cruce signatis.

ℭ Cōtractus etiā q̄ sine cōione explicari nō pōt: nō dissoluitur seu ipediẜ per excōicationē superuenientē in eū q̄ teneẜ aliq̄d ꝑstare nō excōicato. Cap. xxxiiij.

Si vere: ⁊. j. ¶ Qꝫ si veneti nec forte satisfacere voluerint nec absolui: vobis permittimus vt cū ipsis i terrā sarracenorū vel ꝓuiciā (iuxta qḋ inter vos cōuenit ⁊ ipos: vel honeste ꝯuenerit) nauigio trāseatis ꝗto minus poteritis: cū dolore tamē et amaritudie cordis: ⁊ sub spe venieˡ cōicātes eisdē. ¶ Cū eni iam a vobis maiorē nauli receperint ꝗtitatē: nec ad eam possint restituēdā induci: aut etiā coartari: si aliter fieret videremini vos dānum ex penitentia/ ipsi vero premiū ex contumacia reportareᵐ: cum ad hoc debitum exsoluēdū ipsi vobis maneant obligati: et ab excōicatis exigiⁿ possit et recipi quod debeẜ. ¶ Est autē cautū in iure ꝙ si q̄s ꝗ per terrā hereticorū aut quorūlibet excōicatorum transierit: necessariaᵒ emere

Si vere. Si locāti operā ꝑsonalē solūsti ꝓciū vel ei⁹ ꝑtē: et postea fuit excōicat⁹ vt etiā pri⁹ sꝫ ignorabas: si ad satisfaciēdū non pōt induci in opa sic locata sibi poteris cōicare. h. d. Et pri⁹ ponit ꝑmissionē quā scḋo ꝓbat trib⁹ rōnib⁹. Pria ibi: cū ei. Scḋa ibi: est autē. Tertia ibi: ꝓrerea. Abbas.

ℭ Casus. Quidā cruce signati cōuenerāt cū venetis vt ipi veneti ducerent eos nauigio suo vsꝙ in terrā sarracenorū ꝓ certa mercede maiore pte nauli recepta: veneti fuerūt excōicati: isti cruce signati dubitabāt vtrū deberēt trāsire in nauibus illoꝝ cū illi essent excōicati. q̄situ fuit a pa. q̄d facere deberent cū illi veneti nollēt eis restituere mercedē receptā? Rn̄. pa. cruce signatis: ꝙ si veneti noluerit absolui: nec satisfacere sibi de mercede: ꝑmittit illis vt cū ipsis trāseant vsꝙ in terram sarracenoꝝ fm̄ ꝙ cū ipsis cōuenerūt vel etiā cōuenerint cōicantes illis cū dolore cordis ⁊ sub spe venie: qꝛ cū maiorē ꝑtē mercedis receperint nec eā velit restituere: nec pn̄t ad ħ compelli ne lucrū de sua malicia reportarēt: et isti dānū: ⁊ ab excōicatis possit peti et recipi qḋ debeẜ: et i i quis trāsierit ꝑ terrā hereticoꝝ aut excōicatoꝝ nc̄ria emere poterit ab eisdem. preterea si paterfamilias dom⁹ excōicat⁹ sit: ei⁹ familia excusaẜ a participatione ipsius: ⁊ dux venetoꝝ tanꝗ dn̄s nauiū sit excōicat⁹ ipsi⁹ excōicatio istos nō ꝯtinget tanꝗ familiā ipsi⁹ dn̄i qui in nauib⁹ ei⁹ fuerint: et excusabiles erūt apud deū si i illis cōicauerint ipsis in q̄b⁹ eoꝝ cōione nō poterūt euitare. ¶ Nota ꝙ ab excōicatis pōt exigi et recipi qḋ dēbet. Itē tpe nc̄itatis pn̄t nc̄ria emi ab excōicatis ⁊ hereticis. Itē familia pt ꝑticipare dn̄o sine pena excōicationis. B.

¶ Glo. seq. signat cōtrarium: et soluit.

l ℭ Sub spe venie. Ar. ꝯ. qꝛ sub spe venie nemo peccare debet. ṡ. de cleri. excō. mi. illud. et de cōse. di. iiij. ꝗto quis. sed tn̄ hic nō credo eos ex hoc peccare cum papa hoc permittat: ⁊ ne ipsi ex suo dolo cōmodū habeant: sed hoc ideo dicit: quia bonarum mentiū est ibi suas culpas timere vbi etiam culpa non est. ṡ. de obser. ieiu. cōsiliū. §. j. v. di. ad ei⁹. Ar. bo. ad hoc. ṡ. de pur. ca. c. ij.

m ℭ Reportare. Qḋ eē nō dꝫ. xvj. q. j. legi. et. ṡ. de rescrip. ex tenore. nec ipsi debēt ridere de fletib⁹ alioꝝ. ṡ. de ꝑuilegijs. petistis. qꝛ nemo de iꝓbitate sua ꝯsequiẜ actionē. ff. de fur. itaꝙ fullo. §. j. ver. sed nemo. nec stulti debēt esse melioris conditionis ꝗ periti. ff. qḋ vi aut clam. seruius. † et quia delinquūt non debet esse eorum conditio melioꝛ. ff. de dona. inter vi. et vxo. l. ij. §. j.

n ℭ Exigi. ṡ. de excep. cū iter. ⁊. ṡ. de here. excōicam⁹. §. credētes. ꝯuenire tn̄ alios aut recōuenire nō pn̄t: sed excipebn̄t. vt in ꝑxi. cō. coꝛ. appellare et ꝓsequi appellationem. ṡ. de exce. c. vlti.

o ℭ Necessaria emere. Hic habes duos casus in quib⁹ excōicatis

† Quinon habent abbates sꝫ ꝓores ⁊ sic nō pōt dici ꝙ benedictio hoc operetur. sic. ṡ. de etate et q̄li. cū ꝯtingat. cū priores nō bn̄dicātur de elec. in dēnitatib⁹ li. vj. Jo. an.

‡ De hoc i spe. de iiur. ver. sed nūquid nocet. Jo. and.

† Quod in telligit In. de irregularitate tātū ante monachatū ꝯtracta: dꝫ quid dicat verū est vt dicit Host. ꝙ hic loqẜ de contracta etiā post ingressum. nā ꝓximo dicta. dixit incidēter ⁊ ꝓter ꝑncipale ꝓpositū. que stio autē generaliter formabaẜ vt patuit in ꝑn. dixit tn̄ Hostie. hāc grām nō extendē dā ad alios casus. ṡ. de ꝑui. sane. Jo. an.

‡ Et de con se. di. ij. tribus gradi b⁹ fm̄ Ai. ars incipit tanta. io. ā.

† Posuit glosatoꝛ antiquā glo. non aduertens ꝙ littera erat sublata ꝓpter quam ponebaẜ. de qua dixi in tex. facit ergo hoc eṗs suo iure. Jo. ā.

‡ Idē Ai. q̄ hoc not. j. gl. ⁊ Inno. not. hic. ad hoc. j. ꝺ sta. regu. c. vno p⁹ ꝓo. i fi. sta. mo. at. in fi. lib. vj. qḋ etiā videtur facere contra. ⁊ in concilio Vieñ. de tendentes. Jo. and.

† Et j. de preben. eū qui. li. vj. Jo. and.

ac recipere poterit ab eisdem. ¶ Preterea si paterfamilias domus excōicatiōis sniā fuerit innodat⁹: a participatione illi⁹ familia excusat. Licet ergo dux venetorū dñs nauiū tanq̄ paterfamilias dom⁹ in excōicatiōe persistat: vos tñ tanq̄ ipsi⁹ familiā dū in nauib⁹ ei⁹ fueritis: ipsius excōicatio nō ꝯtinget. Et excusabiles erit ap̄d deū si i excōicatorū[a] nauibus existētes: cū dolore cordis sub spe pnie cōicaueritis ipsis: i q̇b⁹ eoꝝ cōionē nō poteritis[b] euitare. X dē lōd. epō.

¶ Prelat⁹ pōt ⁊ dz clericū sub iectū incorrigibilē incarcerare: ⁊ laici citra metuz excōicationis de p̄latoꝝ lnia cape pñt clericos ⁊ ad iudiciū ducere. Cap. xxxv.

Ut fame tue: ⁊ .j. ¶ Sane ꝯsuluisti nos vtrū clerici grauiter excedētes: q̇ tute nō pñt mōasterijs ad agēdū pniam deputari: qm̄ cū nō peniteāt de ꝯmissis oportunitate fugiēdi captata carcerē[c] fugerēt claustri: ⁊ p̄oub⁹ se scelerib⁹ scelestius imiscerent a te vel alijs p̄latis suis arcte possint custodie mancipari[d]: ⁊ .j. ¶ Rñdem⁹ q̄ cū p̄lati excessus corrigere[e] debeant subditoꝝ: ⁊ publice vtilitat⁽ intersit ne crimina remaneāt ipunita[f]: et p ipunitat⁽ audaciā fiāt (q̇ nequā fuerāt) neq̄ores: nō solū pñt sed debēt etiā clericos postq̄ fuerit de crimie canōice cōdēnati: sub arcta custodia detiere: q̇ cū sint incorrigibiles[g]: nec monasterijs valeant custodiri: ad siliā vel peiora facile laberent. ¶ Laici xo citra excōicatiōis sniam capere clericos: ⁊ ad iudicium trahere[h] pñt / si oporteat etiā violenter[i]: dū tñ id de mandato[k] faciāt p̄latorū: quoꝝ illi sunt iurisditioni subiecti: ⁊ quorū est corrigere criminosos: cū hoc non ipsi sed illi quorum auctoritate[l] id faciunt: facere videantur: dum tamē non amplius[m] eorum violentia se extendat q̄ defensio vel rebellio exigit clericoꝝ. X dē bracar. epo

¶ Excōicat⁹ est q̇ in clericū etiā volentē man⁹ iniecerit violētas: etiā si hoc faciat in satisfactionē p̄cedentis iiurie. h. d. et est casus notabilis. Ca. xxxvj.

Contingit interdū q̄ clerici si quē offendāt: ⁊ satisfacere velint offenso: f̄m morem patrie quē inter se laici obseruāt: corpa sua sponte supponunt .xxx. seu plurib⁹ aut paucioib⁹ pcussionibus fustium: ⁊ .j. ¶ Nos autē frater. tue sup hoc rñdem⁹ q̄ hmōi man⁹ iniectio: ⁊ si nō violenta tñ iniuriosa[n] videt: cū ille canō nō tam in fauorē clerici ordinati[o] q̄

licite participatur: alij notantur. s̄. eo. cum desideres. ¶ Glosa se. ar. et illud determinat et contra id signat cōtrarium.

a ¶ In excōicatorū. Ar. ē h̄ q̄ si soci⁹ me⁹ †icidit in excōicatione nō statim teneor ip̄m deserere: nec ip̄e tenet statim diuidere societatē: hoc intellige si sine magno dāno h̄ fieri nō possit. arg. xj. q. iij. ātecessor. xxiij. q. iiij. c. j. xlj. di. quisq̄s. xij. dis. illa. et. viij. di. qui ꝯ mores. Arg. ꝯ. s̄. de maio. ⁊ obe. illō. ⁊. xxiiij. q. j. omnes qui.

b ¶ Nō poterit⁽. Supple cōmode: qz illud dicimur posse q̄d sine icōmodo possum⁹. ff. de verbo. signi. nepos. in fi. ff. de cōdi. insti. fili⁹ q. i fi. ‡ xxij. q. ij. faciat hō. B.

Ut fame. Ponit duo dicta q̄ patēt Scd̄m ibi: laici. Ab. ¶ Casus. Clerici aliquando grauiter excedūt: nec possunt ad agēdā pniam i monasterijs deputari: sed oportunitate captata ide aufugiunt: et prioribus sceleri b⁹ se imiscent. vñ q̄siuit lugdun̄. archiepiscop⁹ vtrum possint ab epō vel ab alijs p̄latis arcte custodie mancipari: Rñspō. pa. q̄ cū p̄lati excessus teneātur corrigere clericorū: ⁊ publice vtilitatis intersit ne crimia remaneāt ipunita: ⁊ illi clerici fiant deteriores debēt illos sub arcta custodia detinere postq̄ fuerint de crimine ꝯdēnati. Scd̄o quesitū fuit vtrū laici incidāt in excōicationē si clericos in magnis scelerib⁹ cōprehēdāt cum eos ad iudices trahere non possint nisi manus in eos iniecerit violētas: Rñ. pa. q̄ laici citra excōicationē possunt capere clericos: ⁊ ad iudiciū trahere si oporteat etiā violēter: dū tñ id de mandato suorū faciant p̄latorū cū h̄ nō ipsi sed quorū illi auc͞te hoc faciunt facere videant: ⁊ nō ampli⁹ laicorum violētia se extēdat q̄ exigat defensio clericorū. ¶ Nota q̄ p̄lati excessus subditorū corrigere debēt. Itē ad publicā vtilitatē ptinet ne crimia remaneāt ipunita. Item clerici de criminibus cōdēnati q̇ nolūt corrigi pñt incarcerari. Itē laici de mandato p̄latorū pñt cape clericos et ad iudiciū trahere illos cū moderamine inculpate tutele. Itē is facere intelligitur cuius auctoritate fit. Ber.

c ¶ Carcerem. i. ipsum claustrum quod eis est carcer.

d ¶ Mancipari. Sine pena excōicationis.

e ¶ Corrigere. s̄. de of. or. ca. j. et. s̄. de ac. q̄liter et qñ. ij. ne sanguis eoꝝ de suis manib⁹ requirat. s̄. de of. or. irrefragabili. vbi de hoc. ⁊ s̄. de sta. mo. ea q. et. c. cum ad monasteriū. ad fi.

f ¶ Impunita. Ad publicā vtilitatē respicit vt crimina puniant vt. ff. ad. l. aquil. ita vulnerat⁹. j. rñ. i fi. et. ff. de solu. stichū. §. j. ff. de iu. si lōgi⁹. §. j. † et. ff. de fideius. si a reo. §. id q̄d. et. C. de pe. si opis. ne ad maleficia quisq̄ ꝯsiliat. vt. l. si operis. et. xxiij. q. iiij. est iniusta. ff. de pe. l. capitaliū. §. famosos.

g ¶ Incorrigibiles. Hi deponi possūt ⁊ tradi curie sclari. s̄. de iudi. cū non ab hoīe. xvij. di. nec licuit. sed nō ad sanguinis effusionē: ⁊ sic intelligitur. s̄. de iudi. at si clerici.

h ¶ Trahere possunt. Sic. C. de his qui ad ec. cōfu. l. iij. vbi seruus absq̄ sacrilegio ab ecclesia extrahitur. ¶ Glo. se ar. contra: signat contrarium: ⁊ soluit.

i ¶ Violenter. Ar. ꝯ. s̄. e. vniuersitat⁽. Hoc intelligēdū est de icorrigibili: illō de eo q̇ corrigit ⁊ xberat a laico de mādato abbatis quod non licet: vt ibi dicitur: ⁊ ita nō se tangunt. ¶ Glosa sequens obijcit ⁊ soluit.

k ¶ De mandato. Et nōne sufficit gñale mādatū q̄d ꝯtinet. xxiij q. v. ca. p̀ncipes regū: Sol. spāle mādatū h̄ expectādū ē: q̄diu enī nō est notū ipos eē incorrigibiles ⁊ traditos curie seculari ‡ nō lz sine mādato p̄latorū: qz adhuc sub regula clericali tenētur etiam depositi. lxxxj. dist. dictum. vel nisi se imisceāt enormitatibus. s̄. e. cum non ab homine. et. c. perpendimus.

l ¶ Quorū auctoritate. Qui enī p aliū facit p se ip̄m facere intelligit. s̄. eo. mulieres. et. ff. de admi. tu. ita tamen. §. gessisse. B.

m ¶ Non amplius. Qz cū moderamie inculpate tutele: al's si excederent modū tenerentur. arg. s̄. de resti. spo. olim. i fi. vbi de h̄. Si. ff. ad. l. aq̄l. si ex plagis. §. tabernari⁹. ⁊ ita patz q̄ clericus d̄posit⁹ adhuc gaudet priuilegio clericali.

Contingit. Cōis diuisio. Scd̄a ibi: nos aūt. Ab. ¶ Casus. Cōsuetudo est in archiēpatu brachareñ. q̄ si q̇s laic⁹ aliquē offēdat corp⁹ suū supponit spōte. xxx. seu pluribus aut paucioib⁹ fustiū: clici eādē cōsuetudinē obseruabāt: si cleric⁹ aliū clericū offēdebat aut etiā laicū i satisfactiōe iniurie q̄siuit brachareñ. archiēps vtrū hmōi pcussores clericorū incidāt in excōicationem: Rñ. pa. q̄ hmōi man⁹ iiectio et si nō violēta iniuriosa tñ vr: cū ille canon nō tā in fauorē clerici ordinati q̄ in fauorē ordinis clericalis fuerit ꝓmulgat⁹: ⁊ iō mādat papa vt illō decetero ꝓhibeat attēptari. vñ sequitur q̄ tales sunt excōicati. Si q̇s cleric⁹ post huiusmōi ꝓhibitionē spōte se subiecerit excōicatur: ita tñ q̄ cleric⁹ satisfaciat iniuriā passo: sine iniuria ordinis clericalis. ¶ Nota q̄ in iniectione manuū nō solū violētia attēdit / sz etiā temeritas et iniuria. Itē iuri publico nemo pōt renūciare q̄le est istud q̄ cleric⁹ spōte se subijciat pcussiōib⁹: cū id respiciat iniuriā toti⁹ ordinis clericalis. Itē volēti et sciēti ac patiēti fit iniuria si in eo ledatur ius alteri⁹. B. ¶ Glosa sequens alleg. duas concor. obijcit et soluit. scd̄o querit alleg. pro et contra. tertio querit et soluit.

n ¶ Iniuriosa. Qñq̄ fit iniuria siue violētia: ⁊ tūc incidit i canonē. s̄. eo. nup. j. rñ. ⁊. c. vniuersitatis. Sz q̄re h̄ dr iniuriosa cū volēti nō fiat iniuria. xxxiij. q. v. noluit. ⁊. ff. de iniur. l. j. §. vsq̄ adeo. C. de trās. cū donatiōe. ff. de reg. iu. nemo videt: Sz dic q̄ iiuria illa dr fieri eccl'ie: qz ea q̇ i nos deliquūt possum⁹ remittere: sz nō q̄tū ad ecclesiā. xxiij. q. iiij. si is q. et. s̄. e. cū desideres. ⁊ sic fili⁹ pōt remittere iniuriā q̄tū ad se: sz nō q̄tū ad p̄rem. ff. de iniur. l. j. §. vsq̄ adeo. et q̄tū tāgit cōmodū nr̄z ⁊ nō q̄tū tāgit ꝯmodū aliorū. ff. de pact. iurisgētiū. §. si paciscar. lxiij. di. salonitane. Sz nūq̇d pōt epūs solus remittere iniuriā factā eccl'ie siue capl'o: Ur q̄ sic: qz actio iniuriarū nō est i bonis nr̄is ante litē ꝯtestatā. ff. de iniur. iniuriarū. ḡ sol⁹ epūs pōt eā remittere. ar. s̄. de his q̇ fi. a pla. sine ꝯsen. capi. cū ap̄lica. cū enī epūs sit pater. xcv. di. esto subiect⁹. et pater possit remittere iniuriā factā filio. ff. de iniur. l. sz si vnl⁹. §. filiusfamilias. ḡ solus h̄ facere pōt. Sz nō vr̄ cū epūs sit ꝓcurator ⁊ nō dñs. xij. q. j. c. vlti. ⁊ s̄. de dona. fraternitatē. qz ꝯditionē eccl'ie facere deteriorē nō pōt vt ibi dr. ‡ Sz q̄re excusat q̇ ioco pcutit clericū: lz inuitū. s̄. eo. c. j. ⁊ nō iste q̇ pcutit volētē: Nō est: qz ille temerarias man⁹ inijcit. s̄. eo. vniuersitatis: sed ille nō: ⁊ cā vlciscēdi iniuriā suā h̄ facere videtur. Item qz huius manus seuit: licet non iniuriādo. arg. xxiij. q. vj. si res. sed non illius qui ioco. Jo. ¶ Glo. se. primo tractat de psalmista / de bigamo: de ꝯiugato / et de deposito scd̄o q̄rit de excōicato. ar. negatiue ponit opi.

o ¶ Ordinati. In quouis ordine. xxj. dist. cleros. dūmodo nō cōtrahat scd̄as nuptias. lxxxiiij. di. q̇sq̇s. etiā si sit cleric⁹ ꝯiugatus. ar. s̄. de vi. et hone. cleri. clericus. ⁊ hoc intellige si vult deferre coronā ⁊ gaudere priuilegio clericali. al's si nō vult hr̄e priuilegium

† Nō solū i domo sz ēt in camera: dūmō non simul cū illo iaceā vel comedam. f̄m Inno. ⁊ Host. s̄. eo. nup. nec f̄m eos dicitur cōio vbi i domo aliq̄ est excōicatus ꝓ suis factis ⁊ ego pro meis. Jo. and.

‡ Nō valet conditio in stitutiōi adiecta q̄ ꝯtra bonos mores est q̄si nec id fieri possit. io. ā.

† Agit fili⁹ lōge absēs sine patris assensu: ne dū expectatur pater remaneat maleficium impunitum. Jo. and.

‡ Et sic ē intelligēdum

q̄d no. Jo. i p̄al'. c. p̀ncipes. f̄m hoc qui etiā hic dicit q̄ casus ibi notati poti⁹ sunt casus q̇bus inuocat ecclesia brachiū seculare: q̄ q̇bus iudex secularis potestatē habeat i clericū. Joan. and.

Iniurias nobis illatā an possim⁹ remittere. Iniuria facta ecclesie an possit per epm̄ solū remitti.

‡ Idē not. xxiij. q. iiij. si is q. hoc tenet hic Inno. et Hostiē. hic et. s̄. e. cum desideres. in fi. Jo. ā.

† Nō dic ut. j. de cle. cōiu. c. vno. li. vj. Jo. an.

clericale pōt deponere. s. de cle. cōiu. iohānes. vbi de h. † Item ꝛ clericus deposit⁹ hꝫ h priuilegiū ꝙdiu vult viuere sub regula clericali. lxxxj. di. dictū. et. s. c. pxi. ff. de decu. l. pe. Itē nisi imiscuerit se enormitatib⁹. s. e. cū nō ab hoīe. ꝛ. c. ppendim⁹. vel vsqꝫ ad trinā admonitionē contēpto habitu clericali. s. eo. in audiētia. et. j. e. cō tingit. Itē qd de excōicato deposito si xberet an incidat in canonem? Uidet ꝙ nō: qꝛ nihil ad nos de his q foris sunt. ij. q. j. multi qꝛ iā est mēbrum dyaboli: et ex ecclesiam eiectus. xj. q. iij. oīs xpianus. ꝛ. c. se. ‡ et qꝛ nō possꝫ aliū excōicare. xxiiij. q. j. audiuim⁹. Eadē rōne nō erit excōmunicatus q clericū excōmunicatū etiā depositū xberat qꝛ ḋdā pcedūt. Uin. distinxit an excōicatio pcedat depositionē: ꝛ tūc adhuc retinet priuilegiū clericale si vero ꝯseqtur ꝛ incorrigibilis fuerit eo tradito curie sclari amittit priuilegiū. s. de iudi. cum nō ab homine. qui autē aliū clericuꝫ excōicatū xberat videt ꝫm hoc excōicat⁹ multo forti⁹ ꝙ q xberat excōicatū clericū ante depositionem ꝫm qd distinguit. Uin.

Excōicatū depositū xberās an icidat in canonē

‡ De hoc. s. de offi. ordi. ꝙ sedem de pscp. veniēs. i aut. de puil. dotis. col. viij circa me. p quā. l. dixit Inno. s. e. si xe. se credere ꝙ pcutiens hereticū excōicat⁹ non sit de excōicato vero credit ꝙ illum pcutiēs sit excōicatus. qꝛ illō puilegiū imunitatis fauore ordinis dat ꝛ nō fauore psone vt hic. Ex cōicat⁹ xo certū est ꝙ ordinē retinet. Jo. an.

a ❡ Fauorē ordis. Cui renūciare nō pōt. s de foro cōpe. si diligēti. et. c. significasti. Ber.

❡ Glo. se. obijcit ꝛ soluit

b ❡ Prohibeas attentari. Nō videtur respōderi ad questionē q fuit an hmōi pcussores incidant in canonē: sed dic ꝙ bñ sunt excōicati: qꝛ iiuriosas ꝛ temerarias man⁹ inijciunt: et satis innuit dū dicit tā in fauorē clerici ꝙ ordis ꝛc. ex eo ꝙ dicit prouiso vt cleric⁹ sine iniuria clericali ꝛc. cleric⁹ q ad hoc ꝯsentit excōicetur: vt. j. sequitur. B.

in fauorē[a] ordinis clericalis fuerit pmulgat⁹: idō et volum⁹ ꝛ mādam⁹ vt id de cetero phibeas[b] attentari. Si qs aūt cleric⁹ post phibitionē hmōi spōte se subiecerit excōicet: puiso vt cleric⁹ iniuriā passo sine iniuria clericali satisfaciat ꝯpetēter quaten⁹ iter eos pax valeat rōnabiliter reformari. Idē lugdu. archiepo.

❡ Seru⁹ excōicat⁹ p iniectione manuū i clericū tenet p absolutiōe ire ad se. apo. sed si ex h dñs qui nō fuit in culpa graue dānū patiat: vl' suus hoc fecit in eius fraudē: absolui pōt ab epo: si lesio nō fuit enormis. Ca. xxxvij.

2 Relatū est nobis ꝙ cū aliqui sui pter iiectionē manuū in clericū violentam / in canonem incidūt sententie promulgate: allegantibus dñis eorūdē ꝙ carere mācipijs suis nolunt venire ad se. apo. absoluendi nō curant: p occasionē hmōi eludentes eccliasticā disciplinā ❡ Quo circa mādam⁹ qten⁹ eos venire cōpellas ad se. apo. absoluendos: cum plus sit deo ꝙ homini[c] deferendum. Nisi fecerint hoc in fraudē vt subtrahāt se obsequio dominorum: aut ipsi dñi pter hoc sine culpa[d] sua graue dānū incurrāt: tūc in vtrolibet[e] casu poteris eos ex indulgentia nrē puisiōis absoluere: cū nimis sint ab apo. se. remoti: sed in recōpēsationē[f] laboris quē in itinere sustinerēt: alia eis satisfactio iniūgat: dūmodo nō sit tā grauis ꝛ enormis[g] excessus: vt pter vitādū scādalū ꝛ tollendū exēplū hmōi: serui ad seruū seruorū dei venire debeant absoluendi.

Idem strigoñ. archiepo.

❡ Excōicat⁹ ppē pticipationē cū excōicato: lꝫ cū postea impugnet: ex hoc solo p absoluto non est habendus. Cap. xxxviij.

Sacris ē canōib⁹ istitutū: ꝛ. j. ❡ Licꝫ is q volūtari⁹[h] excōicatis illis cōicauerat: q cuꝫ oīb⁹ fautorib⁹ ꝛ pticipib⁹ suis excōicatōis snīa sūt astricti: ad corrediēs de mandato ecclie excōicatos quos prius fouerat expugnaret: non tñ priusꝙ absolutionis grām pceperit habēd⁹ est absolut⁹: nec si occūbat i hmōi bello sunt absolutiōes vel oblationes recipiēde p eo: vel oratiōes dño porrigēde[i]: nisi cū de ipsius viuētis penitētia p euidentia signa cōstiterit: ꝛ iuxta cuiusdam constitutionis[k] nostre tenorē defuncto etiam absolutionis beneficium impendatur.

Idem assuntineñ. episcopo.

❡ Semel excōicat⁹ dꝫ vitari sp vt excōicat⁹: nisi legitime pbet se fuisse absolutū. Cap. xxxix.

Sicut nobis: ꝛ. j. ❡ Fra. t. rñ. ꝙ nisi excōicati a te super absolutiōe sua lrās nrās[l] vl' illi⁹ cui vices nrās in hac pte cōmisim⁹ reportauerint: aut alio[m] modo legitime de illorum absolutione tibi constiterit: tu ipsos pro excōicatis: vt prius habeas et facias euitari.

e ❡ In vtrolibet casu. Scilicet cum serui hoc faciunt fraudulenter: vel cū dñs nullam culpam cōmisit † ergo videtur idem dicendum in viro si in fraudem vxoris sue faciat: et in liberto q operas prestare tenetur. ar. xxix. q. ij. perlatum. Sed hoc non credo cū nō inueniā: quia hoc edictum vt omnes ad curiam mittantur qui expresse non excipiuntur probibitorium est. ar. s. eo. cum illorum. in principio. B.

† Ex his notat Ab. ꝙ fraus dat alicui priuilegiū Itē ꝙ ppē damnū vnius euitādū puilegiat⁹ est alter. Jo. an.

f ❡ Recompēsationē. Sic. s. de vo. quod sup his. ꝛ. c. magne. ad fi. B.

g ❡ Enormis. s. eo. cū illorum. vbi de hoc. B.

Sacris. ❡ Casus Aliqui sunt excōicati cum omnibus fautoribus ꝛ participibus suis: aliquis sponte cōicauit talibus: tandē ad corrediēs de mandato ecclie illos excōicatos quos fouerat expugnauit. qrit an iste debeat haberi absolutus? Rñ. pa. ꝙ non est habendus absolut⁹: nisi gratiam absolutionis perceperit: et si occūbat i huiusmodi bello nō sūt oblationes recipiende p illo: nec orationes domino porrigende: nisi cum de ipsius viuentis penitentia per euidentia signa cōstiterit fuerit absolutus ꝫm tenorem cōstitutionis Inno. ❡ Nota ꝙ licet quis excōicatus iuret stare mandatis ecclesie vl' expugnet excōicatos: non babet pro absoluto: nisi beneficium absolutionis fuerit subsecutum. Ber.

b ❡ Uoluntarius. Secus si absolute fuerit attractus. s. de his que vi metusue causa. sacris. ꝛ l. distin. presbyteros. et s. d bap. maiores. ad fi. ver. ille vero qui nūꝙ.

i ❡ Porrigende. xxiiij q. ij. c. ij. et. iij.

k ❡ Constitutionis. s. eo. a nobis. cū fuerit absolutus tunc orabit ecclesia pro eo et recipiet oblationem pro eo sicut pro alijs defunctis.

Relatum. ❡ Cōis diuisio. Scda ibi: quo circa. Ab. ❡ Casus. Serui ppē iniectionē manuū in clericos in excōicationē incidūt: dñi sui allegant ꝙ nolūt carere seruis suis ꝛ ita nō curāt venire ad se. ap. absoluēdi eludētes canonicā disciplinā: significatum est hoc dño pa. vñ mādat archiepo lugduñ. quaten⁹ cōpellat eos venire ad apo. se. absoluēdos: cū poti⁹ deo ꝙ homini sit deferēdū: nisi serui illi hoc faciāt in fraudē vt se subtrahāt obsequio dñoruꝫ: aut ipsi dñi pter eorū absentiā grauiter lederent sine culpa dñorū: ꝛ tūc in vtroqꝫ casu ab ipso archiepo ex indulgētia pa. poterūt absolui: ꝛ in recōpēsationē laboris alia eis satisfactio iniūgatur: dūmodo nō sit enormis excessus vt pter scādalū tollendū ad seruum seruorū venire debeāt absoluendi. ❡ Nota ꝙ plus est deo ꝙ homini deferendū. Itē serui a se. ap. p iniectione manuū in clericos sunt absoluēdi: nisi in duob⁹ casib⁹ hic positis. s. si faciant hoc in fraudē vt subtrahāt dñis suitiū debitū: vel si domini graue dānum incurrerint de eorū absentia. Itē pro vna satisfactione alia iniungitur. Bernardus.

c ❡ Homini. xj. q. iij. quisquis metu. et. ca. iulianus. ꝛ. s. de voto. ex multa. ver. in tanta ꝛc. xxij. q. v. c. ij. ꝛ. iij. aggrauatur enim culpa ex persona iniuriati. s. eo. cum illorum. vbi de hoc. Ber.

d ❡ Sine culpa. Tūc eni possunt absolui p epm vt hic dicit. ꝛ. s. eo. mulieres. ꝛ. j. eo. ꝙuis. que intelligi debēt ꝫm hāc distinctionē vnde sine culpa priuari nō debēt. s. de eo qui cogno. consan. vxo. sue. discretionē. ꝛ. c. vlti. et. s. vt lit. non contest. qm frequenter. §. ij. et. s. de consti. cognoscētes. al's si essent dñi in culpa tam ipsi ꝙ serui sunt excōicati: puta si mandassent: quia qui per alium facit per seipsum facere videtur. s. eo. mulieres. ꝛ. c. vt fame.

Sicut. Excōmunicato qui dicit se absolutum non credit nisi probet. h. d. In prima ponitur decisa consultatio. In secunda responsio ibi: fraternitati. Ab. ❡ Casus. Aliqui excōmunicātur aliquando ab episcopo suo. Illi accedunt ad curiam dñi pape: redeuntes dicunt se absolutos: nec ostendunt litteras sue absolutionis. quesiuit episcopus assuntiñ. vtrum debeat illos habere pro absolutis? Respon. papa ꝙ nisi super absolutione sua litteras apostolicas / vel illius cui vices suas in hac parte cōmittit reportauerit: aut alio modo legitime constiterit de absolutione ipsorum: ipsos pro excommunicatis sicut prius faciat euitari. ❡ Nota ꝙ non est credendum alicui qui dicit se absolutum nisi de hac fidē faciat Bernardus.

Sūmariū Diuisio.

❡ Glosa sequens obijcit ꝛ soluit.

l ❡ Litteras nostras. Sed videtur ꝙ eis credēdum sit: quia de nemine presumendū est ꝙ sit imemor sue salutis. j. q. vlti. sancim⁹. et ar. contra de conse. di. iiij. cum itaqꝫ. et. c. si nulla extant. sed non est verum. ‡. s. de offi. ord. ex parte. ꝛ. viij. q. v. c. vno. et. C. de man. princi. l. vna.

‡ In foro cōtētioso: ꝛ cōtraria locū habeant in foro penitētiali. de homi. significasti. ij. x. decet c ris. ꝫm ho. Jo. and.

❡ Glo. seq. reci. per. q. an vnus testis: indicia / vel honestas persone sufficiat: ꝛ tenet ꝙ non al'. cōtrariū ꝛ soluit.

m ❡ Alio modo. Non tamen vno teste † quia fieret actori preiudiciū: nec etiā sufficiunt talia indicia q sufficiūt. s. de cle. peregri. c. inter. et ca. tue. nec sufficit hic honestas persone vt ei credi debeat. ar. l. dist. si quis prepostera. et dist. viij. ego si solus. Ar. ꝯtra. xcvij. dist. nobilissimus. Sed illud cum nulli sit preiudicium. Joan.

† Sed plurib⁹ bene. Itē posset ꝯstare p modū de quo. s. de priui. cū olim. ꝫm Hostien. Jo. and.

Diuisio. PEr tuas. Diuidit᷑ nā ī p̄ria pte ponit᷑ falsa opinio. In scđa allegatio ꝓ archiepo. In tertia allegat᷑ ɔ ipз. In q̄rta soluit distinguēdo. Scđa ibi: verū. Tertia ibi: in sardicēsi. Quarta ibi: nos igit᷑. Ab. ¶ Cas⁹. Eps altissiodoreñ. excōicauit archipbr̄m: suū archipbr̄ ad senoneñ. archiepm̄ accedēs obtulit cautionē stādi iuri petēs absolui: archiepus volens epo deferre ipm monuit vt eum absolueret: ⁊ q̄ cum absoluere noluit: archiepiscopus eū absoluit quē eps nō habebat absolutū: dicens q̄ ei⁹ absolutio ad archiepm nō ptinebat. vñ archiepus q̄siuit a pa. qđ in sim̄ibus sit tenendū sup h̄: Rñ. pa. q̄ q̄dā dicebant q̄ cum q̄stio nō defertur ad archiepm p appellationē de illa questiōe se intromittere nō pōt: et excōicat⁹ vocē nō h̄z appellādi vtpote ab eccl̄ia separat⁹: siue appellauerit siue nō metropolitanus eū nō dз nec pōt absoluere. Premissa opiniōe reiecta: p̄io ondit pa. p quandā decretalē alexādri q̄ archieps eū absoluere possit. dixit ei alexā. q̄ si ante appellationē eps aliquē excōicauerit: metropolitan⁹ ante litis ingressum iuramēto recepto q̄ stabit mādatis eccl̄ie debз ipm absoluere nisi epo duxerit deferendū: ⁊ ipsum ad eū remitere absoluendum: ⁊ subsequit᷑ ibidem q̄ nec excōicati sunt audiēdi nisi pri⁹ fuerint absoluti: nec sunt ad illos a quibus appellauerant remittēdi. Scđo in ɔtrariū ꝓ epo allegat papa conciliū sardiceñ. in quo dr̄ q̄ ille q̄ ab epo est excōicat⁹ vicinos epos interpellet: ⁊ cā ei⁹ audiat᷑: ⁊ eps q̄ iuste vł iniuste excōicauit patiēter accipiat vt negociū discutiat᷑ quousq̄ ipsi⁹ snīa approbet᷑ vel mādet᷑: ⁊ ante finē cause null⁹ eū cōioni restituat. Pa. vo his p̄missis dicit distinguēdū vtrū q̄s ꝓponat se post appellationē legitimā excōicatū fuisse vel intolerabilē errorē in sententia fuisse exp̄ssum in q̄b⁹ casibus ad ꝓbationē eorū dз admitti: etiā si absolutionē nō petat sed ī alijs dз euitari q̄uis tales ap̄lica sedes absoluere cōsueuit ad cautelā: sed in alijs nō debз audiri nisi fuerit absolut⁹ ne snīam contēnere videat᷑: ⁊ p h̄ amplius ligatur: ⁊ in casib⁹ istis intelligitur conciliū sardiceñ. q̄ si absolutiōis bñficiū postulauerit metropolitan⁹ dз illū absoluere: nisi suo duxerit suffraganeo deferendū: ⁊ si suffragane⁹ ipm nō absoluerit metropolitan⁹ cautiōe recepta q̄ suo debeat parere mādato ipm absoluat ⁊ causam audiat: ⁊ sic archieps recte ꝓcessit. Sed si forte eps subditū suū ꝓpter manifestū excessum excōicasset metropolitan⁹ nō dз ipm absoluere nisi eps req̄sit⁹ maliciose ipm absoluere noluisset. ¶ Nota h̄ duos casus in q̄b⁹ nō tenet excōicatio cum de his cōstiterit: ⁊ iō ꝓpter dubiū interim audit᷑ ad ꝓbationē eoꝝ. s. q̄ appellauerit ante excōicationem: vel error intolerabilis in snīa sit exp̄ssus: alˀs nō est q̄s audiēd⁹ añ absolutionē. Item in dubio absoluit᷑ q̄s ad cautelā. Itē ligat᷑ q̄s ex contemptu licet non sit excōmunicatus. Item negligentia suffraganei per metropolitanū suppleri debet. Bernardus.

Idem senoneñ. archiepiscopo

¶ Si excōicatus ab epo ad metropolitanū appellat: ab eo absolui pōt: metropolitan⁹ tñ volens suo suffraganeo deferre pōt illū sibi remittere absoluendū: ⁊ tenet᷑ etiā remittere qñ ꝓpt᷑ manifestū excessū fuit excōicatus: ⁊ añ absolutionē nō audit᷑ volens ꝓbare se iniuste excōicatū: sec⁹ si ꝓbare vult snīam esse nullam.

PEr tuas lr̄as: Cap. xl. ⁊ j. ¶ Videt᷑ aliq̄b⁹[a] q̄ cū ad metropolitanū p appellationē q̄stio nō defert᷑: excōicat⁹ autē vocē nō habeat appellandi[b] vtpote ab eccl̄ia separat⁹: siue appellauerit siue nō: metropolitanus ei nō dз absolutiōis beneficiū exhibere. ¶ Verū ex v̄bis cuiusdā epistole[c] quam scholastici ab alexādro papa emanasse proponunt: habet᷑ q̄ si ante appellationē in aliquē excōicatiōis sententia fuit ꝓmulgata: metropolitanus ante litis ingressū ab eo iuramēto recepto sm̄ eccl̄e ɔsuetudinē dз ipm absoluere: nisi voluerit epo dyoce. deferre: ipmq̄ȝ ad eū remittere absoluendū: vbi etiā cōsequenter infert᷑ q̄ nec excōicati sunt audiēdi[d] priusq̄ȝ fuerint absoluti: nec sunt ad illos a q̄b⁹ appellauerāt remittendi[e]. ¶ In sardiceñ. aūt cōcilio[f] reperit᷑: vt is q̄ ab epo est abiect⁹ finitimos epos interpellet: ⁊ cā ei⁹ audiat᷑ ⁊ diligēti⁹ ptractet᷑: epus aūt q̄ iuste vel iniuste adiecit eū dē: patiēter accipiat: vt discutiatur negociū: q̄ten⁹ vel ꝓbet᷑ ei⁹ a plurib⁹ snīa: vel etiā emēdetur. pri⁹ tñ q̄ȝ oīa diligēter examinata fuerit null⁹ ante[g] cause cognitionē cōmunioni eū sociare p̄sumat: qui fuerat cōione priuatus ¶ Nos igit᷑ credim⁹ distinguendum[h] vtrū q̄s ꝓponat se post appellationē legitimā interpositā excōicatiōe fuisse notatū: vel in forma excōicationis intolerabilē[i] errorē fuisse patēter expressū: in q̄bus[k] casibus ad ꝓbationez eoꝝ etiā si absolutionē nō petat

a ¶ Videtur aliquibus. Et male: quia ⁊ si nō appellatur ad metropolitanū tñ pōt excōicatum absoluere si epus ipsum absoluere nolit. s. de of. or. ad reprimendam. B.

b ¶ Appellandi. Vt per hoc excōicatiōis snīa releuetur. vt. s. de ap. pastoralis. nec interdictū. vt. s. eo. ti. ad hoc qm̄. † sed vt causam trāsferāt ad supiorē bene tenet appellatio. ij. q. ix. reuera.

† Nec suspēsio ab officio vel ingressu ecclesie. j. eo. is cui. in fi. lib. vj. Jo. ā.

c ¶ Cuiusdā epistole. Quā habuisti olī in antiqua cōpilatione s. de offi. ordi. quesitum. cuius sentētia ⁊ etiā verba ꝓ maiori pte ponūtur hic ⁊ incipiunt sic: quod si ante.

d ¶ Audiēdi sunt. Si agant. s. de here. excōicam⁹. §. credentes. s. de excep. cum inter. conueniri tamen bene potest. s. eo. si vere. et §. predi. credentes.

¶ Glo. se. ponit tres casus quibus remittit᷑ appellans.

e ¶ Remittendi. Remittit᷑ qñq̄ȝ aliq̄s ad eum a quo appellauit si maliciose appellauit. s. de appel. cū in eccl̄ia. ⁊. c. vt debit⁹. Vel si nō fuerit ꝓsecut⁹ appellationē in termino cōstituto. vt eo. ti. personas. Vel si appellās hoc petierit. s. de ap. interposita. §. ille. alˀs obtinet qđ hic dicit᷑. ⁊. C. de ap. eos. et. ij. q. vj. §. vlti. Ber.

¶ Glo. se. ponit ius antiquū ⁊ modernū ⁊ distinguit.

f ¶ In sardiceñ. aūt cōcilio. xj. q. iij. si eps forte. qđ inducit᷑ hic ɔ decre. alexādri. Vñ nota q̄ sm̄ antiq̄s canones q̄libet excōicatus audiebat᷑ qui añ absolutionē volebat ꝓbare se iniuste excōicatū. xj. q. iij. si eps forte. cuius tenor hic ponit᷑. Hodie vero nō audit᷑ nisi in duob⁹ casibus † si dicat sententiā latā post appellationē fuisse: vel si dicat intolerabilē errorē ī ea fuisse exp̄ssum vt hic dr̄. Sic ergo distinguas si aliq̄s conquerit᷑ supiori de iniusta excōicatiōe: aut appellauit ad eum aut nō. Si appellauit primo prestabit cautionē q̄ stabit mādatis ecclesie: tūc est in optione ipsius supioris an velit eū absoluere an remittere eū absoluēdū a q̄ appellauit: vt hic sequit᷑ in decre. alle. Si vo nō appellauit: sed p simplicē q̄relā adiuit ipm: dз eū remittere ad inferiorez vt ipm absoluat: ⁊ si inferior ipm absoluere noluit: archieps ipm absoluat. s. de offi. ordi. ad reprimēdā: si tñ piculū esset ī mora ꝓpt᷑ h̄mōi remissionē: ipm statim absoluat. j. e. sacro. arg. ad h̄. s. ti. pxi. c. vlt. Et si viderit snīam excōicationis ab epo latā esse iniustā euidēter poterit archiepus declarare subditū irrationabiliter fuisse ligatū: lз nō sit appellatū ad ipsum. s. de ap. sollicitudinē. sim̄r et ecōuerso si viderit eā iustā tenet᷑ remittere ipm absoluēdum ad inferiorē vt hic. in fi. Jo.

Excōicatus an añ absolutionē sit audiendus.

† Et ī alijs q̄ not. j. eo. p̄senti. lib. vj. Jo. an.

g ¶ Nullus ante. Ergo nec archiepus. ar. s. eo. cum desideres. et ca. quod in dubijs. in principio.

h ¶ Distinguēdū. Ad absoluēdā ɔrietatē cōcilij ⁊ decre. alex.

¶ Glo. se. reci. p. q. q̄s sit error intolerabilis. alˀr ɔriū ponit opi. vin. subdit qđ si errat᷑ in facto q̄ cā ꝓpter quā excōicat᷑ nō est vera.

i ¶ Intolerabilē errorē. Error intolerabilis pōt dici q̄ōlibet pctm̄: vt si excōicet iō q̄ nō furat᷑: vł q̄ nō ducit ei aliquā meretricē: vł q̄ nō ē inobediēs suo p̄lato. vł si p̄cipiat aliq̄d ipossibile vel turpe: vt dictū est: talis snīa nulla est: nec aliquā obligationē inducit de facto vel de iure. si. s. de pac. c. vl. Ar. ɔ. s. de cōdi. appo. c. vlti. ī fi. ‡ Vin. hec intelligit tm̄ de errore iuris. vñ ī p̄dictis exēplis tenet excōicatio: † vt si dicat sic: excōico illū: q̄ non adulterat᷑: q̄ nō ī terfecit illū tenet excōicatio. Itē intolerabilis pōt dici error si expresse ꝓnūciat᷑ cōtra ius scriptū: vt si dicat ꝓnuncio excōicationē valere: q̄ est lata post appellationē legitimā: ⁊ a tali snīa nō ē necesse appellare. ij. q. vj. §. diffinitiua. ff. q̄ sen. sine ap. re. l. j. §. j. ⁊ idē est dicendū vbicūq̄ȝ ponit᷑ iudiciū retro nullum fuisse nisi velit q̄s ad cautelā appellare. C. de ꝓcu. licet. et. s. de procu. in p̄sentia. in fi. et. s. de cri. fal. sup co. et. s. de re iudi. ca. j. sec⁹ est si errorem non exprimit in snīa: ⁊ tñ ꝓnūciaret cōtra ius: tenet q̄dē tūc snīa: nisi fuerit appellatione suspēsa. s. de re iudi. cū inter vos. et. ff. e. cū ꝓlatis. ‡ sed si error ē in facto: vt si hoc modo dicat᷑. excōico te q̄ expoliasti talē: licз manifeste sit falsum tenet snīa: q̄ talis causa possibilis est: licet sit falsa: nec continet errorem: ⁊ snīa siue iusta siue iniusta timenda est. xj. q. iij. c. j. et. ij. Ar. contra q̄ talis error facit eē nullam: sicut error calculi. ff. que sen. sine ap. re. l. j. §. j. et talis error facit exheredationē nullā. ff. de libe. ⁊ posthu. l. si posthumus. §. vlti. et. l. seq. † sicut nec valet decretū de datione tutoris: vbi error facti est expressus. ff. de tuto. ⁊ curato. l. tutor. ⁊. l. seie. sic ⁊ obligatio per errorē facti nō tenet. ff. si q̄s cau. sed ⁊ si. §. vlti. ⁊. ff. de fideius. si quis postq̄ȝ. ‡ Jo. Quid ergo dices? Credo q̄ in snīa excōmunicatiōis lata per errorē facti (vt dictū est) tuti⁹ sit dicere q̄ teneat ⁊ q̄ absoluatur quo ad ecclesiam: vł saltem ad cautelam: quia quo ad deum non est ligatus nisi cōtēneret eam. vt. j. sequitur. ⁊. xxiij. q. iij. notandum. in fi. s. de testi. veniens.

k ¶ In quibus casibus. Duob⁹. s. premissis cum dicitur sententiam latam post appellationem legitimā: et cum dicitur continere intolerabilem errorem: ⁊ in casibus istis intelligitur ca. conci-

‡ Illō speciale ī matrimonio. vt ibi dicit᷑ et no. Jo. ā.

† Et hoc iō sm̄ Vin. quia talia mortalia nō sunt exp̄sse cōtra naturā excōicationis q̄ non debet ferri nisi ꝓ cōtumacia ⁊ dixit q̄ glo. s. Jo. theutonici fuerat ⁊ colorata extendens fimbrias suas. Jo. ā.

‡ Producens ɔstitutionibus iudex nō credēs p illas cām iuuari ɔtrā ꝓnunciat si nō appellet᷑ transit in rē iudicatā. Jo. ā.

† Cū errauit p̄r circa cāz exheredationis dicens se non natū q̄ nat⁹ erat: vel p errorē alterū vel adulterū patrē nominat.

‡ Liberat⁹ lapsu tpis si fideiussorē dedit illē nō tenet᷑: q̄ erroris fideiussio nulla est. Jo. an.

oz admitti:sed donec de ipis cō stiterit i alijs[a] euitari oz:quīqz ap. se.etiam talē cōsueuerit absolue re ad cautelam[b]. Uerū i alijs[c] ni si gratiā absolutiōis iploret nō oz audiri: ne sniam ecclīasticam ɔtēnere[d] videatꝛ:⁊ ꝑ hāc ampliꝰ ex suo ɔtēptu ligetꝛ. Q; si[e] absolutio nis beneficiū hūiliter postulaue rit:metropolitanꝰ eū oz absolue re: nisi suo duxerit suffraganeo ɔferēdū:cui tñ si suffraganeꝰ ab= solutiōis beneficiū iuxta formā ecclesie noluerit exhibere: ipse nihilominꝰ illum absoluat cau= tione recepta ꝙ suo debeat pare re mādato:ac deinde causam au diat:⁊ qđ canonicū fuerit (iusti= cia mediāte) decernat. Q; si for= san eps subditū suū ꝓpter mani festum excōicasset excessum/me tropolitanus non debet ipm ab soluere:nisi suffraganeꝰ reqsitus maliciose sibi absolutionis bene ficium denegaret. Idem.

Si papa suis litteris excōica tum salutat:nō ꝓpter hoc eum ab soluit. Capitulum. xli.

SI aliqñ forte cōtigerit ꝙ eis q auctoritate apo. sūt excōi= catiōi subiecti: nre lre cū saluta= tionis[f] alloquio destinētur: non propter hoc excōicatiōis creda tur sententia relaxata. Cū per ignorantiam vel negligentiam: aut occupationem[g] nimiam: vel etiā surreptionem[h] contingit hu iusmodi litteras impetrari.

Idem. C. scti laurētij in lucina pbro cardina. apo. se. legato.

Excōicatꝰ a plibꝰ p̄latis ob plures causas nō est cōioni resti. tuēdus: lz de vna cā velit satisfa cere:⁊ si ipetratur absolutio ta= citis alijs causis:non valet abso lutio. Capitulum. xlij.

OFficij:⁊.j. Postremo q̄= siuisti vtrū is q ꝓpt plres excessus a pluribꝰ p̄latis ius in ipm habentibus excōicationis[i] est vinculo innodatus: ⁊ vni pla torum de vno tm̄ satisfacere vult excessu: ab eo sit absoluēdus de quo satisfacere vult eidē: ⁊ cū de alio nō satisfecerit: alij absolutꝰ valeat nunciari:⁊.j. Sup hoc articulo respōdemus: ꝙ suppri= menti veritatem absolutio sur= repta[k] non prodest:⁊ veritatem intelligens absolutionem huius

lij sardicen. cuiꝰ tenor hic ponitur. sic. s. de offi. dele. cū contingat in casibus istis primo admittitꝛ ꝓbatio vt appareat an absolui de beat an denūciari nō ligatus vt ibi in. c. cum contingat.

a Jn alijs. Sic intellige ꝙ dicit in alijs:scz qꝛ nō auditꝛ in alijs negocijs vel factis iudicialibꝰ: vt actor tanqꝫ excōicatꝰ: sed extra iudiciū non oz vitari. vt .j. eo. ti. solet. nisi in hoc vt probet errorē vel sen= tentiā latā post ap. legi= timā. ⁊ in hoc concor. cō cilium sardicē. ⁊ inter= pretatur papa ɔcilium vsqꝫ ibi: ꝙ si absolutio= nis beneficium humili= ter postulauerit ⁊c. ab= inde vsqꝫ ibi: quod si for san. interpretatꝛ decret. alexā. Et sic distinctio inno. cōcordat ɔcilium sardi. et decre. alex. q vi= debatꝛ ɔtra sed nō est: qꝛ in diuersis casibꝰ loquū tur vt patet per īterpre tationē Jnno.

b Ad cautelam. Sic .j. eo. venerabilis. ⁊. s. e. cū desideres. §. scđe. et s. de ap. ad pñtiā. ⁊. s. de testi. veniēs. nō obstāte ɔdictiōe excōicatorꝫ vꝛ aduersarij. vt in predic. decreta. solet. nisi dicere tur excōicatꝰ ꝓ manife sta offēsa: in quo casu oz hr̄e terminū octo dierū ad ꝓbādū manifestam offensam vt i decre. pre dic. solet. Ber.

c Jn alijs. Dixit Jo. in alijs dubijs. s. haben= dus est pro excōicato. s eo. cū desideres. §. scđe. Et tu dic i alijs. s. excōi catiōibus cū qs dicit se excōicatum iniuste: vel quocūqꝫ mō apparet ipsum esse excōicatum maiori excōicatione: qꝛ tunc nō debet audiri vt actor: nisi gratiam ⁊c. ⁊. s. vbi dicit: nec excōicati sunt audiēdi ⁊c. exceptis duobꝰ predictis casibꝰ. ⁊ hoc di cit lr̄a sequēs: ne sniam cōtēnere ⁊c. qꝛ hoc ipo ligaretꝛ ex ɔtēptu: secꝰ in eo q petitꝛ in seruū q pendente causa auditur ɔtra alios: sed cō tra illū qui dicit se dominū illiꝰ non. ff. de li. cā. ordinata. B.

d Cōtēnere videatur. Nota cām quare hic tenet sententia li= cet iniusta. xxiiij. q. iij. notādū. in fi. et. xj. q. iij. §. cū ergo. alia etiā re citatꝛ. s. de ap. pastoralis. vbi de hac materia in notula que incipit hec ratio. et. s. de cle. excō. mini. si celebrat. in fi.

e Q; si absolutionis. Hic interpretatꝛ decreta. alexan. que intel ligitꝛ i eo casu cū excōicatio pcedit appellationē quā dicit iniustā cōciliū in eo casu qñ excōicatio pcessit: vel qñ intolerabilis error expressus est in snia: ⁊ sic planū est. Que fuit ergo dubitatio illius diuersitatis? Altissiodoreñ. eps excōicauit archipbr̄m suū: archi= pbr̄ corā archiepo senoñ. obtulit cautionē stādi iuri: humiliter pe tens absolui. archieps deferens epo sepe monuit ipm vt eū absol= ueret: qđ cū facere nollet archieps ipm absoluit: quē eps non ha bebat pro absoluto: dicens ꝙ eius absolutio nō pertinebat ad ar= chiepm pro quo videbatꝛ facere decreta. alexan. pro episcopo con cilium sardi. vnde archieps quesiuit a papa quid iuris esset: ⁊ ip= se respondet vt patet ex littera: ⁊ hic resume casum.

Incipit casum.

SJ aliqñ. Primo ponit dictū. Scđo cāz reddit ibi: cū ꝑ igno rantiā. Ab. Casus. Contingit aliqñ ꝙ pa. excōicat aliqs. postmodū eisdē lr̄as suas mittit cū salutationis eloquio: queritur an ꝓpter hoc sint absoluti? Rñ. pa. ꝙ nō ꝓpter hoc credatꝛ excōi= cationis sniam relaxatā: cū per ignorātiā vel negligentiā aut oc= cupatiōem nimiā: vel per surreptionē hmōi lr̄e ipetrētur. Nota ꝙ ex certa sciā debet absolutio impetrari non ꝑ surreptionē. B. Glo. se. ponit duplicē cām q̄re nō salutamꝰ excōicatos. scđo que rit ar. pro ⁊ contra ponit opi. ⁊ sol. tertio queritꝛ ⁊ soluit.

f Salutationis. Excōicati enī salutādi nō sunt. xj. q. iij. excōi= catos. xxiiij. q. j. oīs qui. ne ꝑ salutationē videatꝛ eis aliqs ɔsētire. ar. lxiij. di. cū adrianꝰ. vt faciliꝰ resipiscāt cū viderint se contēni. s. de excep. pia. in fi. li. vj. qꝛ grauis pena est inter hoīes esse ⁊ eorum carere suffragio. C. de aposta. hi qui. sed qꝫuis eos nō debeamꝰ sa= lutare/possumus tñ eis loqui de his que pertinent ad eorū salutē: ⁊ licet alia vba incidenter ꝓponantꝛ non nocet .j. eo. rñ. ⁊. c. cū volū tate. j. rñ. ⁊. xj. q. iij. cū excōicato. Sed pone ꝙ papa ex certa sciā sa=

Excōicatus a papa salutatus an habeatur ꝓ absoluto.

lutet excōicatū: nūqđ habebitꝛ ꝓ absoluto? Ar. est ꝙ nō: quia certa forma traditꝛ pterquā excōicatꝰ nō videtꝛ absolutꝰ. s. e. cū dsideres. ad fi. et. ca. ꝙ in dubijs. in prin. ⁊ ca. sacris. ar. ad hoc. C. de libe. cau sa. iubemus. et. C. de proba. non epistolis. Arg. contra. s. de priuil. cum olim essemus. ⁊ papa non subiacet legibus. C. de leg. digna vox. ⁊. ff. eo. ti. princeps. Ergo videtur ꝙ eo ipso sit absolutꝰ ꝙ papa sciē= ter tali cōicat † et pa= pa dat auctoritatē ca= nonibus ⁊ ab eo vigorē sumunt ⁊ non econuer= so. s. de elec. significasti. Dicunt quidam ꝙ pro= pter hoc hic non est ab= solutus: nisi dicat absol uo te: sed de plenitudi= ne potestatis satis vide tur ꝙ sit absolutus duz tamen papa voluerit ip sum propter hoc absolu tum esse: vt hic cōstat ‡ ⁊ est hic arg. ꝙ sic: ex eo ꝙ dicit per ignorātiam ergo a cōtrario aliđ si ꝑ scientiam: alr̄s non esset maior potestas ipsiꝰ qꝫ aliorum iudicum qꝫtuz ad hoc. Sed nūquid in cideret in canonē si per talem participationem nolit ipsum esse absolu= tum vt dictum est? Nō: quia legibus est solu= tus.

g Occupationem. Unde non valent. sic. s. de cap. mo. ex parte. ⁊. s. de rescrip. c. ij. ⁊. c. si quā do. ar. idem esset ⁊ si per importunitatem peten= tis: qꝛ dicit imperator. sepe enī per importuni= tatem petentis non con cedēda cōcedimus. C. de peti. bo. subla. l. j. li. x. Ber.

h Per surreptionem. Scz hoc tacito ꝙ esset excōicationis vin culo innodatus qui dicto litteras non dedisset. s. de rescrip. super litteris. vbi de hoc satis dictum est.

OFficij. Excōicatus a pluribus prelatis non est cōioni resti= tuendus si ab vno tm̄ absoluitꝛ. h. d. Et secunda ps ibi: super hoc. Ab. Casus. Aliquis habet plures prelatos ius in ipm ha bentes: excōicatur ab illis ꝓpter plures excessus: tandē de vno ex cessu satisfacere vult vni p̄latorū. qritꝛ vtrū ipsum debeat absolue= re pro excessu de quo satisfacere vult eidem: ⁊ cum de alio non sa= tisfecerit alij vtrū absolutꝰ valeat nuntiari? Rñ. pa. ꝙ supprimen= ti veritatem absolutio surrepta non prodest: ⁊ cum prelatus intel lexerit veritatem absolutionem exhibere non debet nō videtur re spondere ad questionem: sed potest dici responsum esse dum dicit absolutio surrepta non prodest: quia absolui debet: sed ei non pro dest quo ad effectum nisi ab alia fuerit absolutus. Nota ꝙ abso lutio ꝑ subreptionē obtenta non valet. Ber. Glosa sequens notat excōmunicatum iterū ⁊c. Secundo querit ⁊ tripliciter soluit.

i Excōmunicationis vinculo. Sic patet ꝙ excōmunicatꝰ ite rum potest excōmunicari. iij. q. iiij. engeltrudā. vbi tractatꝛ de hac materia. ⁊. s. de iude. ita quorundam. ⁊. ff. de ri. nup. palam. §. vlti. Et sunt duo effectus excōmunicationis expellendi extra ecclesiā ⁊ eiectum confirmandi: qꝫtum ad primū excōicari non potest: qꝫtū ad scđm bene: quia triplex funiculus difficile rumpitur. s. de treu. ⁊ pa. ca. j. Sed qualiter talis absoluetur? Potest dici ꝙ vna abso= lutione omnes excōmunicationes tollantur sicut vna acceptila= tione plures obligationes tolluntur. C. de transac. transactionem. et. ff. de accep. pluribus. vel vnus committit alteri vices suas: ⁊ il lud competentius fiet: vel quilibet absoluat a sua excōmunicatio ne ⁊ vltima confirmabit precedentes. ff. de ser. rusti. predi. per fun= dum. sed q primo absoluit non denunciabit ipm absolutū: nec est ei communicandum donec absolutus fuerit ab alio: quia qui est excōmunicatus in vna ecclesia excōmunicatus est quo ad omnes vt. iiij. q. v. quisquis.

k Absolutio surrepta non prodest. De hoc etiā dictū est. s. e. cū ꝓ cā. Et dic ꝙ nō ꝓdest qꝫtū ad saluationē. s. ti. ꝓxi. qđ quidā. valebit tamen qꝫtum ad mitius suppliciū subeūdum. vt de pe. di. iij. ad fi. ⁊. c. si quis autem. ⁊. §. se. in fi. di. Ber.

† Nā ⁊ princeps sola voluntate manumittit. ff. de manu. apud eū. ad hoc C. de fidei cō. lib. si voluntate. sm̄ Ui. ⁊ Phi li. Jo. and.

‡ Uñ si scriptura extin= de cōfecta ⁊ ꝑ sequē= tia apparet de mēte pa pe ꝙ itēde bat illū ab= soluere licet absolutoria vba nō ꝓfe rat habebitꝛ pro absoluto alr̄s non Jtē si scri= ptura confe cta nō est ⁊ apparet de sciētia: idē est: alr̄s ꝑsu meretꝛ igno rantia vel obliuio: tu dic tñ ꝙ cōstare qñ id exprimit se velle: vt in cle. eo. ti. si summꝰ vbi etiā dicitꝛ ꝙ si papa etiā sciēter sub titulo digni tatis aliquē nomiat honorat vel tractat: nō ꝑ hoc illum approbat vꝛ sibi attri= buit nouū ius. Jo. an.

modi exhibere[a] non debet.

Idem ferrarieñ. episcopo.

Excõicatis ⁊ interdictis predicari potest licite verbũ dei. h primo. Et tpe gñalis interdicti concedi põt baptismꝰ ⁊ chrismatio in fronte ⁊ pñia morientium.

R h. d. secũdo. Ca. xliij.

Esponso nostro postulas edoceri an cum ferrariẽ. ciues excõicationis et interdicti sententijs sint ligati liceat tibi viros et mulieres semel iebdomada vel in mense apud aliquã ecclesiam conuocare: quibus predices verbũ dei: et eosdẽ ad correctionem inducas. Super quo respondemus ꝙ sine scrupulo ꝯscie hoc facere poteris: cũ videris[b] expedire: dũmõ ꝯtra formã iterdicti nullũ eis diuinũ officiũ celebreꝛ. Preterea ꝗsiuisti cũ ferrarieñ. ciuitas sit interdicto[c] supposita: ⁊ ideo sint ibidẽ (pter baptisma[d] puulorũ: ⁊ pñias morientiũ) vniuersa sacramẽta eccłiastica interdicta: an liceat tibi baptizatos pueros i frõtibꝰ ꝯsignare. Super quo respõdemꝰ ꝙ sicut baptizari pñt pueri: sic et baptizati ad ꝯfirmationẽ[e] in frontibꝰ a te pñt sacro chrismate deliniri. Idem.

Si cõiũx scit ꝓ certo impedimentũ mřimonij: nõ dꝫ reddere debitũ: sed potiꝰ excõicationem pati: si aũt h credat ex cã ꝓbabili ⁊ discreta: põt reddere debitũ: nõ autẽ exigere: sed si ex leui ⁊ temeraria cã: deposita conscia põt reddere ⁊ exigere. C. xliiij.

Inqsitiõi tue rñdentes credimꝰ distiguẽdũ: vtrũ si alter cõiugũ pro certo sciat impedimentũ cõiugij ꝓpter qđ sine mortali pctõ nõ valet carnale cõmerciũ exercere: quis illud apud ecclesiã ꝓbare nõ possit: an nõ sciat ꝓ certo: sed credat. In pmo casu dꝫ potiꝰ excõicatiõis sñiam humiliter sustinere[f] ꝙ ꝑ carnale cõmercium pctm̃ operari mortale. In scđo distiguimꝰ vtrũ habeat ꝯsciam hmõi ex credulitate leui[g] et temeraria: an ꝓbabili ⁊ discreta: ⁊ quidẽ ad sui pastoris cõsiliũ (ꝯscia leuis et temerarie credulitatis explosa[h]) licite põt nõ solũ reddere[i] sed exigere debitũ cõiugale. Uerũ cũ ꝯscia pulsat aĩm ex credulitate ꝓbabili[k] ⁊ discreta: quis nõ euidẽti ⁊ manifesta debitũ quidẽ reddere põt: sed postulare nõ dꝫ: ne i alterutro vł ꝯtra legẽ cõiugij/ vel cõtra iudiciũ ꝯscie ꝯmittat offensã. Idẽ.

Per dimissionẽ habitꝰ ⁊ tõsure nõ pdit clericꝰ ante trinã monitionẽ ꝑuilegiũ clericale. Ca. xlv.

Contigit iterdũ ⁊c. j. Sane sicut accepimꝰ isinuante comite flãdrẽ. in dyoc. tua qdã existunt q nec i mõ tõsure: nec in vestimẽtorũ fora: nec i qłitate negocioꝝ de clericatu qcꝗ ostẽdũt ad pene subterfugiũ se clericos exhibẽtes: cũ sup excessibꝰ quos sclari luxu ꝯmittunt ad publica iudicia ptrahunꝛ: circũcisis crinibus vt possint circũuenire vindictã ꝓ clericis se repñtãt. clericalis fori priuilegium labijs allegãtes q factis[l] pauloañ negauerãt clericatũ: ⁊c. j. Uerũ qꝛ priuilegiũ[m] mereꝛ amittere q pmissa sibi abutiꝛ ptãte: ac frustra[n] legi auxiliũ iuocat q ꝯmittit i legẽ: volumꝰ ⁊ mandamus vt tales si tertio[o] a te cõmoniti seipsos ꝯtẽ

a Exhibere nõ dꝫ. Ar. j. s. ti. pxi. qđ quidã. ⁊ de pe. di. iij. ad fi. ca. si quis aũt. et. j. se. Dici põt nõ dꝫ exhibere cũ effectu: vt eũ denunciet absolutũ: vt dictũ est: donec ab alio fuerit absolutus: vel nõ dꝫ nisi caueat ꝙ absoluatur ab alia delata denunciatione: et interim ei non cõicetur nisi tunc demũ cum ab alia fuerit absolutus: sed ipm simpliciter non dꝫ absoluere: vt hic dꝛ.

Diuisio. Responso. Sunt due partes principales. Scđa ibi: preterea Et qlibet subdiuiditur in ꝯsultationẽ ⁊ rñsionẽ et partes patent. Ab. si.

Casus. Littera ista plana est: licitum est prelato predicare interdictis vel excõicatis de his que ptinẽt ad ipsoꝝ correctionẽ dũmodo cõtra formã interdicti nullum eis diuinũ officium celebretur. Scđo quesiuit eps ferrarieñ. vtrum tẽpore interdicti cũ diuina officia sint tunc interdicta pter baptisma puulorũ et penitentias moriẽtiũ liceat pueros baptizatos ꝯsignare in frõte. Rñ. pa. ꝙ sicut possunt baptizari sic possũt in frontibus ab epo sacro chrismate deliniri.

Nota ꝙ excõicatis et interdictis potest predicari de his que ptinent ad eoꝝ correctionem. Item in generali interdicto semper excipiuntur baptisma puulorum et penitentia morientium. Ber.

b Cũ videris expedire. xj. q. iij. antecessor j. eo. cũ voluntate.

Glo. seq. signat contrarium et soluit.

c Interdicto supposita. Sic ergo ciuitas subijciꝛ iterdicto: sic puniũtur quãdoꝗ qui nõ peccauerũt. sic. s. đ spõ. nõ est vobis. ⁊. s. de offi. dele. sane. ij. Ar. j. xxiiij. q. iij. si habes. sed id de excõicatione diciꝛ non de interdicto.† Ber.

† Et dic vt i summa ipsiꝰ q̃stionis et. j. q. iiij. in summa. Jo. and.

d Pret baptisma. Hec duo sacra semp excipiũtur de interdicto. vt. s. de spon. non est nobis. et viaticũ etiã decedẽtibꝰ concediꝛ qđ per pñiam intelligiꝛ. s. ti. pxi. qđ in te. sed vnctio denegatur: vt ibi.

e Ad confirmationem. Sine qua non est plene xpianus qui eã ꝯtẽnit. de conse. dist. v. oẽs. et. c. de his. in fi.

Diuisio. Inquisitioni. Diuiditur. Nã primo casũ de quo queriꝛ distinguit: ⁊ primũ membrũ prosequiꝛ ibi: in primo. Circa scđm distinguit ibi: in secundo. Tertiũ membrũ prosequiꝛ ibi: verum. Ab.

Casus. Duo sunt cõiuges vir et vxor: alter dicit ꝙ impedimẽtum est inter eos ita ꝙ nõ possunt sibi carnaliter cõmisceri sine peccato: qritur quid iuris sit? Dñs pa. dicit esse distinguendum vtrũ alter coniugũ sciat impedimentũ cõiugij ꝓ certo ꝓpter qđ nõ põt carnale cõmerciũ sine mortali peccato exercere: quis ille probare nõ possit: aut nõ sciat ꝓ certo sed credit. In primo casu debet potiꝰ excõicationẽ sustinere ꝙ per carnalem copulã vel cõmertiũ mortaliter peccare. In scđo casu distinguiꝛ vtrũ habeat conscientiam huiusmodi ex credulitate temeraria et leui an ꝓbabili et discreta. Si ex leui ⁊ temeraria credulitate hmõi ꝯscientiã habeat eã oĩno dimittat ad ꝯsiliũ sui pastoris et debitũ reddat et exigat. Si ꝯsciẽtiam habeat huius impedimenti ex cã probabili ⁊ discreta: debitũ reddat: sed nõ exigat contra hmõi ꝯscientiã ne ꝯtra legem cõiugij vel contra iudicium cõscientie cõmittat offensam. Nota ꝙ quis debet potius excõicationem sustinere ꝙ mortaliter peccare. Item nullus contra conscientiam facere debet: et potius debet sequi cõscientiam ꝙ sententiã eccłie cũ quis certus est in hoc casu. Ber.

f Humiliter sustinere. Sic. s. de restitu. spo. lřas. versus fi. sed potius debet oĩa mala pati ꝙ ꝯtra cõscientiã pctm̃ operari mortale. xxxij. q. v. ita ne. et. s. de his q vi metusue causa fi. sacris.

Glo. se. qrit et soluit.

g Leui ⁊ temeraria. Quã dicit leuẽ? puta si audiuit impedimentũ a leuibꝰ/ et forte a paucis qbꝰ credere nõ teneꝛ: talẽ credulitatẽ vel consimilẽ dꝫ remouere quam nõ euadet: nisi deponat errorẽ. s. đ symo. ꝑ tuas. ij. et. xj. q. iij. cui ẽ illata.

h Explosa. i. expulsa.

i Reddere. Sꝫ exigetur. ar. xxiiij. q. j. qđ culpatur. in fi. et. s. de spon. iuuenis.

Glo. seq. qrit et soluit.

k Probabili et discreta. Sed quã dicis ꝓbabilẽ? puta qꝛ vidit virũ cũ ꝯsanguinea sua in locis suspectis/ et hora suspecta solũ cũ sola ante mřimoniũ † hmõi ꝑsumptiones ꝓbabileꝫ inducũt credulitatẽ: vł quia publice diciꝛ ab oĩbus. ad hoc facit. s. de ꝑsump. tertio. ⁊ ca. litterꝭ. et idem intellige de viro si vidit cõsanguineũ suũ cum vxore sua ante matrimoniũ.

† Host. forte non habẽs hoc. vñ. in glo. non approbabat istud exemplũ dicens ꝙ hoc nocere non debeat mulieri q non fuit particeps iniquitatis. allegat de eod. cog. ꝯsang. vxo. sue. c. pe. et vl. sꝫ loquũtur in affinitate supueniente ad matrimonium et bonũ ẽ exemplũ. dicebat aũt exemplificandũ ꝑ de cre. de secũ. nup. dñs. Joan. and.

Contingit. Clericus qui nec in tonsura/ nec in vestimẽtis/ nec in negocioꝝ qualitate de clericatu quicꝗ ostẽdit: et tertio monitꝰ se non emendat/ perdit ꝑuilegiuꝫ clericale. h. d. In pma ponitur comitis querela. In secunda prouisio ibi: verum. Ab.

Casus. Comes flandrẽsis significauit dño pa. ꝙ in dyoce. epi sui erant quidã qui nec i tõsura nec in forma vestimentoꝝ/ nec in qualitate negocioꝝ aliquid de clerico ostẽdebãt: sed vt penã possint aliquãdo euitare se ꝓ clericis exhibebant cũ sup excessibus cõueniebanꝛ circũcisis crinibus allegantes fori ꝑuilegiũ qui facto antea negauerãt clericatũ. Super hoc scribit dñs pa. dyoc. epo dicens ꝙ priuilegiũ meretur amittere qui permissa sibi abutiꝛ potestate. et frustra implorat legis auxiliũ qui cõmittit in legẽ. vnde mandat eidẽ vt si predicti clerici tertio ab epo cõmoniti seipsos cõtẽpserint emẽdare/ nõ habebũt priuilegiũ clericale. Nota ꝙ ipo facto negat quis clericatum. Item priuilegiũ meretur amittere q permissa sibi abutitur potestate. Item frustra legis implorat auxilium qui cõmittit in legem. Item clericus vsꝗ ad trinam admonitionem retinet priuilegium. Ber.

l Factis. Ipso eni facto renũciat qs suo priuilegio. s. de vita et hone. cle. c. vlti. ipso eni facto qs negat deũ. xj. q. iij. estimant. et ipo facto mẽtimur. xxij. q. v. cauete. et ipso facto quis appellat. s. de appel. dilecti. ij. vbi de hoc habes plures concor. Ber.

m Priuilegium. xj. q. iij. priuilegium. s. de priuil. tuarum.

n Frustra legis. s. de vsur. quia frustra. ⁊. s. eo. in audientia. ⁊. s. de immu. eccle. ca. vlti. cũ suis concor.

Glosa sequens alle. ad trinam monitionẽ tres concor. et ad cãm duas alle. ij. iura in contrariũ et sol. iterũ alia. ij. et sol.

o Tertio. Hec est legitima admonitio. j. eo. sacro. et. xxvij. q. iiij. de phřoꝝ. et. xvj. q. vij. oẽs decime. et ita isti nõ pdũt ꝑuilegiũ suũ vsꝗ ad tertiã admonitionẽ. s. e. in audientia. ⁊. s. de vi. et ho. cle. c.

vlti. Ar. ꝫ. ꝫ. e. cū nō ab hoīe. et. c. ꝓpēdim⁹. ibi soluit. Illa eni intelligūtur de his q̄ grauiter excedūt: vt ex lr̄a patet hic. et illa decre. in audiētia. loquit de his q̄ in modicis excedūt. vn̄ habet hic locū admonitio: sed nō in ꝯrijs. Itē arg. ꝯtra. s̄. de cleri. ꝯiug. c. pe. et ca. Johānes. ibi stati perdunt ꝑuilegiū: sed ibi loquit de cōiugatis q̄ non possunt/nec debent priuilegio clericali gaudere: vt ibi dicit. et preterea de alio priuilegio dicitur ibi q̄ꝫ hic: vt dicitur in ca. Johānes. ¶ Glosa seq̄ns not. arg. et dat simile.

a ¶ Coercēda. Nota q̄ non solū in fauorē clericoꝝ: sed etiā in odiū laicorū hoc fuit institutū: cū laici oppido sunt clericis infesti. ij. q. vij. laicos. vnde est ar. q̄ clericus huic priuilegio renūciare nō pōt. s̄. eo. contingit. j. sicut nec illi. de foro compe. si diligenti. vbi de hoc. sil'r. ff. de iniur. l. j. §. vsqꝫ adeo. † et. l. si q̄s seruū. ea eni q̄ tm̄ nos ꝯtingūt et nō alios possum⁹ renūciare. s̄. ꝺ ar. cū tpe. idē est vbi pactū in odiū criminis statutū est. arg. C. si manci. ita alie. fue. ne prostitu. l. j. secus si nō in detestationem criminis. arg C. si man. ita alie. vt manumit. l. j. ‡ hec decre. olim non fuit in compilatione Innocentij.

† Vide. s̄. eo. parochianos. i. j. glo. et. l. si q̄s seruū. fit mihi iniuria cuꝫ habetur ludibrio fili⁹ vel seruus licet volēs.

‡ Donaui seruum vt post q̄ mihi xv. ānis seruiuisset liber eēt possum mutare voluntatē. Jo. and.

pserint emēdare: illi⁹ efficiantur imunitatis extorres q̄ ꝓ clericorū tutela/et laicoꝝ violētia coercēda[a] dinoscit instituta. Idem.

¶ Ab excōicati denunciatione repellitur qui non p̄monuit et ei cōicauit. Capitulū. xlvj.

In presentia dilecti filij: et. j. ¶ Nec canonici suo decano excōmunicationē possunt obijcere ¶ Cum super hoc nec cōmonit⁹/nec ipetit⁹ fuerit: neqꝫ ipi ꝓpter hoc eū duxerint euitādū[b]: sꝫ ep̄s in mēsa[c] et canonici cōicauerint ei etiā in diuinis[d]. Idem.

¶ Excōicat⁹ est dolose permittens clericum percuti: ex quo poterat prohibere et non prohibuit Capitulum. xlvij.

Quante p̄sumptiōis et temeritatis existat i recto

In presentia. Ponit dictū rōnem subdens ibi: cū super. Ab.
¶ Casus. Quidam obijciebāt ꝯtra decanū suū in modū denunciationis excōmunicationē: ipse excipiendo proponebat contra ipos q̄ non erant audiendi cum super hoc ipm̄ non premonuerint: nec ab eis fuerit impetitus et eidem decano cōmunicauerunt tam episcopus q̄ꝫ ipi in mensa et in diuinis: nec ipm̄ euitauerunt: q̄rit an sint audiēdi ꝯtra ipm̄ decanū: Et rn̄. pa. q̄ nō ꝓpter predicta. ¶ Nota q̄ q̄ non p̄monuit nō admittit ad denunciandū. Itē q̄ participauit excōicato nō admittitur ad denunciandū ipm̄ cū eū debuerit euitare. vnde nō pōt reprobare mores q̄s pri⁹ ꝓbauit. B. ¶ Glo. se. signat ꝯriū et soluit. Scd̄o elicit argumentū qd̄ reprobat.

b ¶ Euitandū. Supra de excep. a nobis contra. Solu. excipi pōt ꝯtra excōicatū accusantem vel agētem: q2 nullū crimen obstat volenti excipere. s̄. de excep. cū inter. et. c. dilecti filij. sed secus est vbi denunciatur excōicatio alicuius vbi repellit denūcians vel agēs ratione cōmunionis vt hic. † qui eni aliū denunciat debuit illū premonuisse: aliter repellit. s̄. de accu. cū dilectus. ij. ep̄s eni excipere non potest contra clericū ipm̄ accusantē cui prius cōicauit: et hoc in odiū eius. s̄. de accu. nulli. cū debeat habere secum honestos viros. ij. q. vij. cum pastoris. et sic per patientiam perdit quis beneficiū exceptionis. sic. ff. de adul. si vxor. in fi. ff. de aqua plu. arcen. labeo. ff. de pub. si ego. §. i. xxxij. q. v. horrendus. et. s̄. de eta. et quali. accepim⁹. Itē potest hic sumi arg. q̄ si passus sum excōicatum litē ꝯtestari q̄ ammodo non possum excipere contra ipm̄. Sed hoc nō est verū: q2 exceptio excōicationis in qualibet parte litis pōt opponi: etiā si omissa fuerit a reo maliciose: sed ipse tunc in expensis punitur et iudex ex officio suo: et si re⁹ nihil dicat repellere debet excōicatū. vt. s̄. de excep. exceptionē. et extra eo. Inno. iiij. in. c. pia ꝯsideratione. in fi. Sed hodie per illā decre. pia. si in parte aliqua litis excōicationis exceptio obijciat et probetur non ꝯdēnatur in expensis: sed ea q̄ acta sunt valent et in sequētibus non auditur donec fuerit absolutus. De hoc not. in. c. predicto exceptionem. in glosa que incipit: etiā si excōicatio. ff. de postu. quos prohibet. ff. de peti. here. l. vlti. in fi. et. s̄. de elec. nihil est. Jo.

† Quasi. d. glo. exceptio cōiōis. admittitur. replicatio repellitur et sic rō s̄m Vin. q2 prima dat reo: scd̄a actori vt ibi: sꝫ rei fauorabiliores. Jo. an.

c ¶ In mensa. Sil'r. s̄. de cle. excō. mini. ꝓposuit. in fi.
d ¶ In diuinis. Qd̄ facere non debuerunt. s̄. e. significauit.

Quāte. Legit duob⁹ modis in glo. et tertio mō ex glo. Et s̄m primū modū. h. d. Excōicat⁹ est q̄libet pmittēs clericū pcuti si ꝓhibere pōt. s̄m aliū intellectū. h. d. Excōicat⁹ est pmittēs clericū pcuti: si rōne officij poterat ꝓhibere et nō ꝓhibuit. s̄m tertiam et verā lec. h. d. vt in rubro. Diuiditur: q2 p̄mittit culpam quā scd̄o aggrauat ibi: ne aūt. Tertio aggrauationē declarat ibi: eos. Abbas.
¶ Casus. Quidam dicebant q̄ illi solūmodo erant excōicati qui manus violentas mittebant in rectores ecclesiarū siue clericos. Dicit pa. q̄ magne p̄sumptiōis existit in rectores ecclesiarū man⁹ inijcere violentas: et q̄ auctoritas catholica non solum punit auctores hmōi sceleris: sed omnes faciētes et consentientes pari pena condēnat: interpretās eos fauere delinquētibus qui manifesto facinori desinunt obuiare. ¶ Nota q̄ qui clericū verberat et qui verberari facit vel ꝯsentit cooperādo: vel qui auctoritatē habet ex officio et non ꝓhibet si pōt: est vere excōicatus. Et sic nota q̄ faciētes et consentientes par pena constringit. Ber.

e ¶ Consentientes. Hoc intellige p cooperationē p̄stādo auctē: q2 tūc eadē pena puniunt faciētes et ꝯsentiētes: et sic intelligunt v̄ba ista vbi inuenies ea. s̄. de off. le. c. j. vbi ꝺ h. et. ij. q. j. notū. et. xvij. q. iiij. oēs. sic. s̄. eo. mulieres. et. c. nup. ¶ Glo. se. alle. cōcor. obijcit. ponit duplicē opi. et rn̄sionē Jo. et aliorū ꝫ scd̄am alle. cān. et rn̄.

res ecclesie man⁹ inijcere violētas: et. j. ¶ Ne aūt solos violētie hmōi auctores aliquoruꝫ p̄sumptio existimet puniēdos: facientes et ꝯsentientes[e] pari pena plectendos catholica ꝯdēnat auctoritas. ¶ Eos delinquētib⁹ fauere interp̄tamur[f] q̄ cū possint/manifesto facinori desinunt obuiare. Idem in concilio generali.

¶ Prelat⁹ excōicare nō dꝫ subditū nisi ꝯpetēti monitiōe p̄missa: et ex cā manifesta et rōnabili. et ꝯtrafaciēti iponit pena hic expssa. Itē punit subdit⁹ qui falso cōqueritur se excōicatū iiuste: et subijcit q̄d iuris si p̄latus dicēs se errasse vult excōicatum absoluere: et aduersarius appellat ne absoluatur. Ca. xlviij

Sacro approbante cōcilio

f ¶ Interp̄tamur. Sic lxxxiij. di. §. j. v̄. non est grādis. et. c. se. et. lxxxvj dis. pasce. ff. de li. agno. necare. et ita vr̄ peccare oīs q̄ nō defendit alium si pōt. xxiij. q. iij. non inferēda. et. c. vlti. et si non possit alit defendere saltē defendat clamore. ff. ad sille. l. ij. §. hoc autēꝫ. Sed nō vr̄ q̄ teneat defendere: q2 licitū est recipere pecuniā ‡ ꝓ defensione alicuius. ff. qd̄ me. cā. metū. §. sed licet. nec repetit si data fuerit: ‡ vt ibi dr̄. ff. de dōa. si p̄. §. j. q̄ vn⁹ alterū defendere nō tenet: q2 si ad h teneret pecunia repeti posset. ff. de condi. ob tur. cām. l. vl. Dicit Jo. q̄ q̄libet tenet defendere aliū p capl'a p̄dicta. et. xc. di. p̄cipim⁹. et. iij. q. j. nulli. et. c. seq. nec obstat qd̄ dr̄ q̄ pōt dari pecunia ꝓ defensiōe: nā et officiali dat pecunia: q̄ tn̄ gratis tenet ipendere officiū suū. xxiij. q. v. nō sane. et ad defēsionē clericoꝝ. Quicq̄d dicas de laicis q̄libet tenet: q2 hoc ptinet ad publicū ius j. di. ius publicū. vn̄ ꝓpt̄ publicā vtilitatem ampliāda sunt v̄ba edicti: q2 fauore religionis multa [illegible] untur. ff. de reli. et sum. fu. ꝓsone. h. d. Jo. Sed hec ita gn̄aliter dicere graue ē: q2 m̄ posset aliq̄s piculū incurrere. vn̄ alij dicunt q̄ ad solos p̄latos siue iudices/vl' alios q̄ hn̄t aliā ptātē i alios hoc ptinet et ad h tenent q̄ rōne ptātis ad hoc tenent et nō alij. xxiij. q. iiij. forte. et. c. duo ista noīa. vn̄ si ego q̄ non habeo aliquā ptātem video q̄ aliq̄s vult v̄berare clericū/siue pcutere sine meo ꝯsilio vel auxilio non credo q̄ sim excōicat⁹ si non ꝓhibeo illū: lꝫ al's forte peccē: q2 ipm̄ nō defendo cū possim † pena eni nō dꝫ amplius egredi q̄ꝫ delictū reperiat. s̄. de his q̄ fi. a ma. par. c. q̄siuit. et. C. de pe. sancimus. Et qd̄ dicit q̄ cū possint: itelligo de his q̄ rōne ptātis quā hn̄t in illos ad h tenent: al's ꝯsētire vident et p̄stare auctē si vidēt illū et nō ꝓhibēt. Alia ē ꝓhibitio socioꝝ et alioꝝ: q2 illi solūmō admonendi v̄bis sꝫ nō factis. vt dic̄. H. lxxxiij. di. error. Ar. ꝫ. xxiij. q. iij. non inferēda. vbi dr̄ q̄ tenemur iniuriā ꝓpulsare a socio: sꝫ ibi exponit si pōt. i. si ē in ptāte ꝯstitut⁹: et si etiā tenear iiuriā ꝓpulsare: non tn̄ ꝓpter h sū excōicat⁹: vt dixi. nā null⁹ ē excōicat⁹ ex facto alteri⁹ nisi pticipādo vel i locutiōe/vel in orōne/aut in crimine. s̄. e. nup. vl' nisi mādatū/vel auctoritatē p̄stiterit. s̄. c. mulieres. sed hic nullo tali mō participat. capl'a q̄ inducit Jo. pro se de prelatis loquūtur.

‡ Si. quod no. s̄. ꝺ fur. ca. pe. i vlt. glo. et. c. se. et. s̄. de ho. sicut dignū s̄m Hostiē. Joan. and.

‡ Illi q̄ nō submisit metū. al's secus vt ibi et iō non repetitur: q2 merces est operarū vl' eximij laboris: vt dicunt he due leges. J. ā.

† Ar. xiij. dist. nerui. xxiiij. q. iij. tā sacerdos s̄m Vin. et Ab. Jo. an.

Sacro. Tria sunt dicta. Scd̄m ibi: verū. Tertiū ibi: si v̄o. Ab.
¶ Casus. Quidā prelati ecclesiarū nimis erāt faciles ad excōicandū/voluit cōciliū generale ꝯtra ipos adhibere medelā. statuit ne q̄s i aliquē excōicatiōis sn̄iam ꝓmulgare p̄sumat nisi ꝯpetēti monitione p̄missa et p̄sentib⁹ ꝓsonis p quas possit probari monitio si necesse fuerit. et si contra p̄sumptū fuerit/etiam si iusta fuerit ex causa ingressum ecclesie p mēsem vnū sibi nouerit iterdictū/alia etiam pena mulctandus si visum fuerit expedire. Secundo dicit q̄ si etiā admonitio legitima p̄cesserit p̄lat⁹ caueat diligēter ne aliquē excōicet absqꝫ manifesta et rōnabili cā: qd̄ si fecerit et humiliter requisit⁹ nō curauit reuocare ꝓcessum absqꝫ grauamine grauatus deponat apud superiorē de iniusta excōicatione q̄relā: et superior si absqꝫ periculo more pōt ad excōicatorē illū absoluēdū remittat infra terminū competentē. Alioqui superior ipm̄ absoluat cautione recepta: quo absoluto de iniusta excōicatione cognoscat: q̄ si iniusta esse ꝯstiterit excōicator ꝯdēnet ad iteresse al's ēt puniēdus arbitrio superioris si culpe q̄litas postulauerit: quia nō est leuis culpa tantam penam infligere iniuste: nisi forsitan ex cā probabili errauerit. Sed si cōtra excōicatorē vel probatū fuerit a cōquerente: et ipse sil'r modo ad interesse ꝯdēnetur/vel al's s̄m superioris arbitriū: nisi forsan et ipm̄ ꝓbabilis error excuset. et super eo ꝓ quo fuit excōicatus cautione recepta satisfacere cōpellatur: vel in pristinam reducatur sentētiam vsqꝫ ad satisfactionem obseruandam.

Tertio dicit q̄ si iudex suū cognoscens errorē paratus sit talē reuocare sniam: ⁊ ille p q̄ lata fuerit appellet ne absq̄ satisfactione reuocet illā: appellationi nō deferat i hac pte nisi talis sit error de q̄ merito valeat dubitari: et tūc sufficiēti cautiōe recepta q̄ corā illo iuri parebit ad quē extitit appellatū/vel corā delegato ab ipo: ipʒ absoluat: ⁊ sic penā eui tabit pdictā. caueat tñ oino ne maliciose i alit⁹ piudiciū mētiat errorē si penā canonicā volue rit euitare. ¶ Nota pmo penā illorum qui excōi cāt admonitiōe non pmissa qd valde cauēdū est: quia punitur etiā si excōicatio sit ex causa. Item null⁹ debet excōi care sine manifesta et rationabili causa: alioqui cōdēnatur ad interesse excōicato. Itē probabi lis error excusat a pena interesse. Item cū iniuste quis excōicatur sine grauamine debet absol ui. Itē mora periculosa est in excōmunicatione. Item propter appellatiōnē non debet quis remanere excōicatus: sed iudex ea nō obstāte illū absoluat ⁊ causam ad superiorem transmittat si appellatio valet. Item nullus debet fingere errorem in preiudicium alterius al's punietur.

phibemus: ne quis in aliquem excōicationis sententiā nisi cōpetenti[a] admonitione pmissa: et psonis psentibus idoneis: p q̄s (si necesse fuerit) possit pbari[b] monitio: pmulgare psumat: q̄ si ptra presumpserit: etiā si iusta[c] fuerit excōicationis snia: ingressum ecclesie p mēsem[d] vnū sibi nouerit iterdictū[e]: alia nihilomin⁹ pena mulctād⁹: si visum fuerit expedire. ¶ Caueat etiā[f] diligēter ne ad excōicationem cuiuscq̄ absq̄ manifesta et rationabili[g] cā pcedat ad quā si taliter[h] forte pcesserit: ⁊ requisit⁹ humiliter pcessū huiusmodi nō curauerit absq̄[i] grauamine reuocare: grauat⁹ apud superiorē deponat de iniusta excōicatione querelā[k]: qui (si absq̄ periculo[l] more pōt) ad excōicatorē illū cū suo mandato remittat: infra cōpetentē terminū absoluendū: alioqn ipse p se vel per aliū (put viderit expedire) sufficienti cautiōe recepta munus ei absolutionis impēdat. Cūq̄ aduersus excōicatorē de iniusta excōicatione constiterit[m]: excōicator condēnetur ad interesse[n] excōicato: al'as nihilomin⁹ si culpe qualitas postulauerit superiori arbitrio puniēdus: cū non leuis sit culpa tantā infligere penam[o] insonti: nisi forsitā errauerit ex cā[p] probabili: maxime si laudabilis[q] opinionis existat. ¶ Uerū si contra excōicationis sententiā: nihil rationabile fuerit a conquerēte probatū: idē super iusta excōicationis molestia p penā ad iteresse: vel al's sm supioris arbitriū cōdēnet: nisi forsan et ipm probabilis[r] error excuset: et sup eo

nis officiis se nouerit suspēsum. ⁊ si suspēsus diuina psūpserit officia celebrare sicut prius irregularis efficit: sup quo per papā tātū poterit dispensari. et hec oīa pbant per decre. Inno. iiij eo. titu. cū medicinalis. lib. vj. et ita pena augmentata est. Ber.
¶ Glo. seq. querit. ar. pro et contra. ponit opi. et solu.

e ¶ Interdictū. Sʒ pone q̄ iniuste excōicatus stati ab ipso excōicatore suspēso ab igressu ecclesie petat absolui: Uidet q̄ ipm nō possit absoluere: q2 cū ipse careat igressu eccle: q̄ aliū nō pōt recōciliare ecclesie. Sed vr̄ q̄ sic: q2 dicit in feri⁹ ad excōicatorē ipsū remittat. Quidā dixerūt q̄ a superiore tpe iu spēsionis excōicat⁹ non dʒ absolui: † q2 cū ipe sit suspēsus aliū recōciliare nō pōt. ar. de pse. dist. iij. sanctū est. et sequēs lra caueat. ⁊c. intelligit qn̄ admonitio pcessit et excōicatio iiusta fuit pn cipium. c. qn̄ admonitio non pcessit. Uel dic q̄ lʒ p mēsem sit priuatus in gressu ecclesie nihilominus iurisdictionē suā retinet: q2 nō est ppterea puat⁹ iurisdictione/nec est excōicatus. vn̄ ipm absoluere pōt. s̄. de rescrip. ab excōicato. ⁊ de cle. excō. mini. si celebrat. ⁊ s̄. eo. duobus.

† Ad hoc de re po. ore eos q̄. ii vj. Joan. and.

a ¶ Competenti. Trinā videlʒ s̄. e. ptingit. ij. cū suis cōcor. ibi positis. ⁊. xxiiij. q. iij. de illicita. Que dicat cōpetēs admonitio dic vt habetur in ca. constitutionē. et. c. statuimus. eo. titu. lib. vj.

b ¶ Probari possit. Al's eni soli nō crederet in preiudiciū alteri⁹ s̄. de pba. qn̄ cōtra falsam. Et sic est arg. q̄ ordo iuris obseruand⁹ est in sentētia excōicationis. ij. q. j. nemo. et. xxiiij. q. iij. de illicita: et s̄. de exces. prela. ca. j. sicut in aliis causis: tamē si nō seruetur tenet sentētia: sed ille punit qui eā tulit prout sequit: q2 sentētia pastoris siue iusta/siue iniusta tenet. xj. q. iij. c. j. et. c. ij. nisi in duob⁹ casibus. s̄. eo. p tuas. Itē in tertio casu nō tenet sentētia si admonitio nō pcedat: vt in concilio lugdun̄. eo. ti. c. statuim⁹. Ber.
¶ Glo. seq. tractat quomodo tripliciter excōicatio est iniusta: et qn̄ dicatur continere intolerabilē errorē: ponēs opi. Hug. et Uin. ⁊ cōtrariā Lan. et Jo. Ultimo obiicit et soluit.

Excōi cationis snia trib⁹ modis dr̄ iniusta. c ¶ Justa fuerit excōicationis. Nota q̄ sentētia excōicationis trib⁹ modis dicit iniusta: ex cā: ex aīo: et ex ordine. hec eni est snia iniusta ex ordine ⁊ iusta ex cā: q2 cā subest quare fuit excōicatus: ⁊ nihilomin⁹ punit: q2 ordinē non fuauit: ⁊ tñ tenet snia. De istis tribus modis habes plene. xj. q. iij. §. si ergo. ⁊ §. cū g̃. Sic etiā stipulatio dr̄ iniusta ex cā. ff. de do. excep. l. ij. §. si qs sine. † Itē nouatio. ff. de noua. l. j. Sed qd si iudex ita dicat: excōico te q2 pard⁹ currit. q2 elemosynā fecisti: deū coluisti: vel aliud bonū fecisti: Hug. dicit q̄ talis snia ex qcūq̄ cā nō tenet: sʒ vr̄ ptinere itolerabilē errorem: qn̄ dicit excōico te q2 deū colis. cū eni snia iniusta est ex cā apud deū non est ligat⁹ nisi ptēnat. xj. q. iij. §. cū ergo. Et sic videt psentire Hug. vt dixi. s̄. eo. p tuas. Gāgul. dixit ptra et Jo. vt. s̄. eo. per tuas. qd magis placet. Sed illud vr̄ mirū q̄ iniusta excōicatio ex ordine priuat aliquē ab ingressu eccl'ie: q2 post latam sniam iniuste excōicans statim priuat⁹ est ingressu eccl'ie/nec aliter excōicatus est: nisi post latā sniam: qliter ergo priuat⁹ pōt aliū priuare ingressu ecclesie et insimul incipiūt esse priuati excōicās et excōicatus: ⁊ sic eadē snia priuat excōicantē et excōicatū: et ita qs pōt seipm priuare ingressu eccl'ie qd absurdū videt Jo. Tu vero dicas q̄ lʒ Jo. nihil dixerit q̄ p eadē sniam nō priuat. excōicās et excōicatus ingressu ecclesie: subdit⁹ tamē priuat p sniam sui prelati: ipse prelat⁹ priuat ingressu ecclesie auctoritate hui⁹ canonis eo q̄ facit cōtra istū canonē: et ita vn⁹ punit a iure/et alter a iudice: et sic non est verū q̄ eadē snia pariat ptrarios effectus. Ber.

† Sine cā stipulatus etiam sine dolo: si post ea ex illa stipulatione agit dolo facit: et exceptione doli repellitur. Joan. and.

¶ Glo. seq. ponit triplicē penā male excōicantis.

d ¶ Per mēsem. Hec pena ipo iure iflicta ē: ⁊ mēse elapso restitut⁹ est. lxxxj. di. si q sūt. carebit insup hoim cōione inc̄ptū visum fuerit suo supiori. xxiij. q. iij. de illicita. Multiplicē eni penā patit q̄ iniuste excōicat aliū. Prio qdē: q2 puat⁹ ē vno mēse ingressu eccl'ie: q2 punit in cōione alioꝝ supioris arbitrio. Itē tenet excōicato ad interesse: vt h ifra dr̄. tenet etiā actiōe iiuriaꝝ. xj. q. iij. illd. et. c. temerariū. Itē tenet pena sacrilegij. xxiiij. q. iij. non in ppetuū. Jo. Hodie vo q̄ excōicat i scptis excōicationē pferat ⁊ cām excōicatiōis expsse pscribat. ⁊ q̄ h fecerit p mensem vnū ab igressu eccl'ie et diui

Excōicās iniuste multipliciter punitur.

f ¶ Caueat etiā. Dixit q̄ nullus excōicet sine admonitione pmissa. Et forte videretur q̄ admonitione pmissa posset etiā excōicare sine iusta causa: sed hoc non est verū: et ideo dicit caueat ⁊c. et ita ordo et causa in hac sententia seruanda sunt.

g ¶ Rationabili causa. Coram ipso probata. ij. q. j. nemo.

h ¶ Taliter processerit. i. sine manifesta ⁊ rationabili causa.
¶ Glosa sequēs exponit litterā. et allē. contrariū.

i ¶ Absq̄ grauamine. Q2 nullas expēsas dʒ propter hoc facere: nec iurare ‡ si cōstat q̄ est iniusta: nec aliud sibi pcipere cū snia fuerit iniusta. s̄. de offi ordi. ad reprimendā. Ar. ptra. s̄. eo. venerabili.

k ¶ Querelam. De hoc dictū est s̄. eo. per tuas. Ber.

l ¶ Periculo more. Mora eni quandoq̄ ad se trahit periculū. v. dist. baptizari. et ppter periculum more quis subiicitur iudici non suo. s̄. tit. proxi. c. vlti. vbi de hoc.

m ¶ Constiterit. Excōicatore pñte: q2 cāꝝ merita ptiū assertiōe pādunt. C. si p vi vel alio mō. l. vl. ⁊ s̄. de resti. in iteg. tū ex lris. ad si. aut etiā eo absente p ptumaciā/et lite nō pte. s̄. de app. iterposita. §. vl. si tñ pure ageret ad reuocādā sniam nō vt iudex puniret tūc nō esset necesse ipm reuocari. † vt. ij. q. vj. hoc etiā placuit. Jo.
¶ Glo. seq. exponit. querit. ponit opi. et soluit.

n ¶ Ad interesse. i. ad dānatione q̄ sustinuit siue circa sūpt⁹ litis/siue i aliis. ⁊ illa declarabit suo iuramēto. xj. q. j. i pmis. C. vnde vi. si qn̄. taxatiōe iudicis pmissa. s̄. de his q̄ vi me. cā flūt. c. vl. et. s̄. de p cu. pstitutis. Sʒ nunqd estimabit illud iteresse q̄ eo electo cassata fuit electio ppter illā excōicationē: ⁊ q̄ beneficia adept⁹ esset: Dicit Jo. q̄ sic: q2 illud interesse est circa rē. xij. q. ij. si qs de clericis. et ij. q. v. super cās. ⁊ ff. de acti. emp. et ven. iulian⁹. in prin. sec⁹ si inter esse est extra rē. ff. eo. si sterilis. §. cū per venditorē. ‡ Sed nō credo q̄ tale interesse debeat estimari: nec venire i cōditionē: q2 ecclesia ppter hoc puniri nō debet: si propriū haberet forte puniretur.

o ¶ Tantā infligere penā. Q2 nulla est maior in ecclesia. xxiiij. q. iij. si. corripiant. ⁊ q. j. no auferamus. in fi. quia illa separat a corpore xpi qd est in eccl'ia. s̄. e. c. pe. et. iij. q. iiij. engeltrudam.

p ¶ Ex causa probabili. Q2 forsan credidit citationē puenisse ad ipm credens eū cōtumacē cū non esset: vel credebat cām excōicationis sufficienter probatā errans in probationibus dubiis. arg. s̄. de re iudi. cum bertholdus.

q ¶ Si laudabilis. Quasi diceret: non sufficit probabilis cā nisi iudex sit laudabilis opinionis vt presumat q̄ hoc non fecisset nisi errauerit: al's ptra diligentē quādoq̄ psumit q̄ nō errauerit. ff. de proba. cū de indebito. C. qui ⁊ aduer. quos. l. j. sed illud maxime tenet pparatiue. vnde idē esset: ⁊ si nō esset ita laudabilis opinionis dū tamen errasset: sed tunc magis presumit pro errore. B.
¶ Glosa sequens querit et soluit.

r ¶ Probabilis error. Sʒ qliter pbabilis error pōt excusare appellantē: q2 forte credidit nō sufficiēter pbatū illud p quo excōicabat: qd tñ erat: de q̄ aliqs bn̄ poterat dubitare in ordine iuris q̄ fuad⁹ est. in hac snia nō posset ita errare re⁹: sed tm̄ in cā excōicatio

‡ Hoc bene facit Hos. q̄ hoc casu nō sit necessariū iuramentū/nec q̄ relaxans sit sacerdos cum hec sit poti⁹ reuocatio q̄ absolutio. a. s̄. † Sed illū pro quo lata fuit. qd dic vt. s̄. eo. venerabilibus. §. ij. ⁊ iij. lib. vj. Joan. and. ‡ De hoc. s̄ de iureiur. c. pe. et Jnno. plene tractauit de oi interesse qd breuitatis et decisiōis cā nō psequor. et psequi vi. quasi ad littera in spe. de fruc. ⁊ interesse. X. ⁊ qn̄ i causis sed ad. X. sed qualiter formabit. ⁊ in summa Host. de sententia. §. qs sit effectus. X. sed quia aliquotiens vsq̄ ad fi. ⁊ per Dy. de reg. iur. mora. lib. vj. Joan. and.

nis. Et est hʒ ar. bonū q̄ si aliqs hʒ ꝓbabilē cām litigandi nō puniť i sūptib⁹ litiſ .ff. ď leg. ij. q̄ soliduū .§. etiā. De hꝫ tradiť. š. ď dolo. c. fi. ¶ Glo. se. notat excōicatorē post absolutionē cognoscere de iusta vł iiusta excōicatōe: ad id obijcē ꝛ sol. demū ꝗrit obijciēdo. alł. ꝑ ꝛ sol.

a ¶ Satisfacere ꝓpellať. sic pʒ q̄ si excōicat⁹ petat absolutionē a suo excōicatore: et iurauit stare mādatȷ̄ suis eo absoluto: q̄ primo inquirere dʒ an excōicatō iusta fuerit: anteq̄ aliquid ei p̄cipiat. š. de rescri. spo. lrās. in fi. š. de of. ordi. ad repmēdā. si fuerit excōicatio iniusta nihil p̄cipiat' ei p iuramentū: qꝛ in nullo teneť satisfacere cū nō deliquerit: sed si fuerit iusta tunc p̄mo recipiet mādatū: vt hic. Cōtra hoc videť qđ legiť. š. de rescrip. ab excōicato: qꝛ (vt ibi dꝛ) excōicatoꝛ ď suo facto certus esse dʒ: sed hoc intellige cū dubitat an iuste vel iniuste excōicauerit p̄missa admonitione: ibi qñ nō p̄misit admonitionē. ꝛ sic ꝯtra formā cōcilij tulit sniam: et sic nō ꝯdicit: cum de facto suo cert⁹ eē debeat. Jdē est faciēdū cū aliqs corā supioꝛe deponit de iniusta excōicatione querelam ſᵐ qđ hic ſſr. š. de off. ordi. ad repmēdā. sed hoc dʒ inqri an excōmunicatio fuerit iusta vel iiusta corā arbitris ab' excōicatore et excōicato electis: vel apud ſſ nodū poti⁹. xj. q. j. si clericus. vel corā superioꝛe p q̄relā: vt ibi dꝛ. et. š. de of. oꝛ. ad reprimendā. Sed nōne eoipso q̄ excōicat⁹ petijt absolui et iurat intelligiť acq̄esce-re snīe vt eā postea ipugnare nō possit: Vr̄ q̄ postea nihil dicere possit ꝯtra ipam. š. de of. dele. gratū. ꝛ. š. de his q̄ fi. a ma. par. ca. ex oꝛe. ꝛ. š. de ap. sollicitudinē. ff. de inof. testa. l. vl. Jtē si nō appellata snīa excōicationis vsq̄ ad. x. dies intelligiť acq̄euisse snīe qđ videť. š. de re iudi. qđ ad consultationē. et. C. e. ti. ad solutionē. Dicas q̄ nō: non enī ex eo q̄ pētit absolui acquieuit snīe q̄ sit iusta. sīr nec ex eo q̄ nō appellat infra x. dies acq̄escit snīe. Et rō satis euidēs est: q̄re i snīa excōicationis nō sit nc̄ria appellatio: qꝛ appellatio suspēdit ꝓnūciatū. ff. ad turpil. l. j. in fi. sed effect⁹ excōicationis nō pōt suspēdi p appellationē š. de appel. pastoralis. vñ nec ꝓdest nec ē nc̄ria appellatio: qꝛ per cursum. x. dierū nō trāsit in rē iudicatā: nā absolui pōt etiā post. x. dies. vñ p lapsum tp̄is nō sumit aliquā firmitatē: et ideo de iniusta excōicatione qñq̄ potest quis conqueri cum voluerit.

b ¶ Non deferat in hac p̄te. Qꝛ cessante cā cessat effect⁹. sic. š. de ap. cū cessante: ꝛ ita iudex pōt suā īterlocutoriā reuocare vt ibi dꝛ. et. ff. de re iudi. qđ iussit. vel errorē suū corrigere. š. de accu. qualiter et quādo. j. et palliare ꝑpperā actū. š. de vsu pal. c. nisi. Ber.

c ¶ Dubitari. Ergo admittiť hodie appellatio nō solū si cā sit ꝓbabilis: sed ēt si sit dubia. De hoc dꝛ. š. de appel. vt debit⁹. i dubijs enī poti⁹ deferendū est appellationi: qꝛ illud certi⁹ est: ideoq̄ tenēdū. š. de spon. iuuenis. cū suis concoꝛ. sic seruanda est snīa excōicationis de qua dubitatur merito. š. de cleri. excō. mini. illud.

d ¶ Absoluat. Appellatio enī nō tenet q̄tum ad hoc qui possit absolui excōicatus propter p̄iculū moꝛe: sed q̄tum ad hoc q̄ transfertur iudiciū ab ipso cautione recepta q̄ iuri parebit corā illo ad quē appellauit vt hic diciť. ✝ et. š. de appel. qua fronte. Jo.

e ¶ Mentiať. Judices enī sepe falsa scribūt. ij. q. vj. §. biduū. in fi. et. C. de arbi. l. ne in arbitris. ff. de custo. et exhi. re. diuus. ij. et. š. de proba. q̄m cōtra. q̄ tamē ipsorum malicias refrenat.

N ¶ Ouerit. Duas habet ptes p̄ncipales. Scđa ibi: necnō. Ab. ¶ Casus. Honoꝛius in isto capl'o excōicat oēs hereticos vtriusq̄ sexus quocūq̄ noīe censeanť / et fautoꝛes / et defensores corū / et receptatoꝛes ꝛ illos q̄ decetero fuari fecerit statuta edita cōtra ecclesiasticā libertatē: nisi ea deleri fecerint infra duos menses

✝ Hoc verū si facta fide ď errore ꝛ sic facit cōtra opi. Ber. ſm Hostie. Joan. and.

Excōicatus absolui petens an sniam postea impugnare possit.

Appellatio in snīa excōicationis non est necessaria.

✝ Dicit hic Jnno. q̄ si cut snīa excōicationis trahit secū executionē nec ipedit p sequentē appel. de appel. pastoralis.

ꝓ quo fuerit iusta excōicatiōe ligatus: p cautionē receptā satisfacere[a] ꝯpellať: vel in p̄stinā reducatur sententiam vsq̄ ad satisfactionē condignā inuiolabiliter obseruādā. ¶ Si vero iudex suū recognoscēs errorē: parat⁹ sit talem reuocare sententiā: et is pro quo lata fuerat ne absq̄ satisfactione reuocet illam appellet: appellationi nō deferat in hac parte[b]: nisi talis sit error de quo merito debeat dubitari[c]: et tūc sufficienti cautione recepta q̄ coram eo ad quē appellatum extiterit: vel delegato ab ipso iuri parebit excōmunicatum absoluat[d]: sicq̄ pene prescripte minime subiacebit. Cauens omino ne voluntate peruersa i alterius preiudiciū mentiať[e] errorē: si districtiōis canonice vult effugere vltionem.

Honorius. iij. episcopo bonoñ.

¶ Excōicat hereticos et quoscunq̄ violatores ecclesiastice libertatis. Capitulū. xlix.

Nouerit. f. t. ꝛ. j. ¶ Excōicamus[f] omnes hereticos vtriusq̄ sexus quocūq̄ noīe censeantur: et fautores et receptatores et defensores eorū. ¶ Necnō et qui decetero seruari fecerit statuta edita: ꝛ cōsuetudines introductas ꝯtra ecclesie[g] libertatē: nisi ea de capitularibus[h] suis infra[i] duos mēses post hmōi publicationeʒ snīe fecerint amoueri. Jtē excōicamus statutarios ꝛ scriptores[k] statutorū ipsoꝝ: necnon p̄tātes: ꝯsules: rectores: et ꝯsiliarios locorū: vbi de cetero hmōi statuta ꝛ ꝯsuetudīes edite fuerit vel seruate[l]. Necnō et illos qui ſm[m] ea presumpserint iudicare: vel i publicā formā scribere iudicata.

Jdem magistro ꝛ fratribus hospitalis hierosoly.

¶ Fres hospitalis hierosolymitani excōicati. ꝑ iiectiōe manuū in clericū seu ꝯfratrē absolui possunt per eoꝝ prioꝛē: nisi excessus fuerit difficilis et enoꝛmis. Ca. l.

Canonica cōstitutione[n] cauetur q̄ monachi et canonici regulares quocūq̄ modo se pcusserint: nō sunt ad apl'icā sedē mittēdi: sed ſm discretionē et ꝓuidentiā sui abbatis discipline subdanť: q̄ si abbatis discretio ad eoꝝ correctionē non sufficiat: prouidentia est dyo. epi adhibenda: nisi excessus difficilis fuerit et enormis[o]: propter quē merito ad eccle. roma. sit recursus habēdus. ¶ Nos ergo ad vos statutū huiusmodi duxim[p] extēdendū auctoritate pre. statuentes: vt in tali casu (nisi maioris[q] sit ꝓuidē

de libris suis post publicationē huius snīe. Jtē excōicat statutarios et scriptores statutoꝝ ipsoꝝ: nec nō potestates: consules: rectores: et consiliarios locoꝝ vbi decetero hmōi statuta et consuetudines edite fuerint vel seruate / et illos q̄ ſm ea ꝓsumpserint iudicare vel scribere iudicata. ¶ Nota q̄ oēs heretici ipso iure sunt excōicati. Jtem fautores et defensores hereticoꝝ hereticis equiparanť. Jtem ar. q̄ illa scripta sunt reprobata quoꝝ dānanť auctores. Ber.

f ¶ Excōmunicamus Oēs heretici / et fautores / receptatores / et defensores hereticorū ipo iure excōicati sunt: vt hʒ patet. et. š. de here. excōmunicamus. j. in p̄in. et .§. credentes. ca. pe. ¶ Glo. se. signat ꝯtrariū et remittit.

g ¶ Ecclesie libertatē. Sic. j. e. grauem. qui enī contra ecclesie libertatē venire nitunť sūt ipo iure excōicati: vt hic dicitur: sed qui iura ecclesie auferre conanť: vel onera ei imponere: nisi admoniti destiterint ipso iure sunt excōicati. š. de immu. eccle. nō minus. et. c. aduersus. Arg. contra. j. eo. graue. vbi dicit tales excōicandos: nisi statuta deleri fecerint ibi soluitur.

h ¶ Capitularib⁹. i. libris in quibus statuta sua conscribunt: simile verbum habes. xj. q. j. §. hec si quis antiqua.

i ¶ Jnfra duos mēses Sic. š. ne cleri. vel monachi. nō magno. ꝛ. c. super specula. a tēpore enī publicationis currunt isti duo menses: postea vero constitutio omnes ligat. in auten. vt facte no. constitu. circa p̄in. colla. v.

k ¶ Scriptores. Sic. š. ne cle. vel mo. sniam. vbi prohibeť clericis sniam sanguinis proferre: ꝛ scribere eo modo. oēs enī qui consiliū vel auxiliū in his prestiterint sunt excōicati: vt hic pʒ. et isti statutarij priuandi sunt feudo quod habent ab ecclesia. j. eo. graue.

l ¶ Uel seruate. Resume vt infra duos menses ꝛc.

m ¶ Qui ſm ea. Ar. q̄ illa scp̄ta sūt reprobata q̄rū dānanť auctores š. de here. fraternitatis. vbi de hoc. ꝛ. c. excōicam⁹ .§. credentes. B.

Canonica. Statutū de regularibus excōicatis pro iniectiōe manuū absoluēdis per suos prelatos ad hospitalarios extēditur: vt ipsorū prioꝛ eos absoluat. h. d. Diuiditur. nā primo ponit canonē antiquū. Scđo illū prorogat ibi: nos. Abbas si. ¶ Casus. Statuit alexā. pa. q̄ monachi et canonici regulares quocūq̄ modo se pcusserint p abbatē suū absoluātur: cui⁹ statutū ponit. š. eo. c. ij. ꝛ. c. cū illoꝝ. ꝯstitutionē illā extendit pa. honoꝛi⁹ ad hospitalarios hierosolimitāos vt per prioꝛē suū q̄ sacerdos debet esse i eodē casu fratribus eisdem ordinis absolutionis beneficiū impendatur nisi forsitā maioris esset prouidentia requirenda. ¶ Nota q̄ monachi et canonici regulares et hospitalarij hierosolimitani si se percusserint ab abbatibus vel prioribus suis possunt absolui. Ber.

n ¶ Constitutione. Quam habes. š. eo. ca. ij. et ca. cum illorū.

o ¶ Enormis. š. e. cum illorum. ¶ Glo. seq. ad hanc extensionē alle. quattuor similia.

p ¶ Duximus extendendū. Quod enī cōcessum fuit monachis et canonicis regularibus extenditur ad hospitalarios fauore religionis. sic qđ dictum erat de monachis extēditur ad regulares. š. de postu. ex parte. sic qđ cōcessum fuit religiosis extendiť ad ep̄os. š. de priuilegijs. qđ nōnullis. et qđ dictū fuit de ep̄is intelligendū est de electis et confirmatis. š. de transla. inter. et qđ dictum est de vxore intelligendū est de sponsa. ff. de iure dot. si spōsa. ✝ et. ff. de spōsalibus. oratio. et. ff. de fun. do. lex iulia.

q ¶ Nisi maioris. Propter enormitatem excessus: vel propter maiorem personam cui manus intulissent. š. eo. cum illorum. et ca. monachi. Bernardus.

stoꝛaťsic et snīa absolutionis p sequentē appel. nō impedit. Si vo p̄cedat appellatio nō impedit quis appellans ne absoluatur appellat a futuro grauamine cōtra id de appel. vt debit⁹. si tñ iustā hʒ cām nō impedit absolutionē: sed cām deuoluit vt dicit glo. Ad primū dictum facit q̄ dn̄s par ius ꝛc. de pe. dist. j. xvij. Jo. a.

Diuisio.

✝ Nulle ſgiū qđ hʒ vxori dote habet etiā spōsa q̄ dotē dedit: sed non nupsit vel erat minor. xij. Joan. and.

a ¶ pbr. Nisi esset pbr nõ pcederef ita de facili vel saltē clericus: qȝ laici ȝ hoc officiũ lȝ religiosis nõ cõmitteretur. xcvj. dist. bñ qdē. sic nec officiũ predicãdi. ȝ. de here. cũ ex iniuncto. et petro claues ecclesie cõmisse sunt qui fuit sacerdos et non laico. xxiiij. q. j. quod cũqȝ. et. xxj. dist. in nouo. ꝛ. xcvj. di. bene quidē. † Ber.

† Et hic ad de qd ibi no. i glo. ar. qcã. in fi. quã glo. dz dam nõ habet. Jo. an.

b. ¶ Fratribus vr̃is. Ergo nõ alijs: qd ẽ verũ et idē itellige de abbate q nõ posset alteri⁹ abbatis monachũ vel alium absoluere. ex eo q dicit vr̃is de alijs prohibitũ itelligit. sil'e. ij. q. j. vnus ex vobis. xlv. dist. disciplina. ibi peccauerit populus tu⁹ ꝛc. ꝑuilegiũ ħ locale est ita q i psi extēdere ad alios nõ possũt.

Diuisio. ¶ Super eo. Cõis diuisio. Scda ps ibi Hoc tibi. Ab. ¶ Cas⁹. Monachi greci et heremite ꝑpter inobediētiã suspendũtur et excõicãtur tñ ad mandatum ecclesie redire nolunt nisi per manualem ꝑmissionem. Cõsultus pa. an essent recipiendi sine iuramẽto: rñ. q si non pñt induci ad prestandũ iuramentũ ꝓm formã eccl'ie recipiant hac vice cum manuali ꝑmissione: cuz interdũ seueritati consideratis locoꝝ et tẽporũ qualitatib⁹ est aliquid detrahendũ. ¶ Nota q iuramentum non est de substantia absolutionis de rigore: sed potius ad cautelam prestatur. Itē detrahendũ est iuri quãdoqȝ ex tẽpore ex loco ꝛ alijs causis. Ber.

c ¶ Formã. Quã habes ȝ. eo. ex tenore. q̃ obseruãda est in absolutione cuiuslibet qui incidit in canonē. ȝ. eo. cũ desideres. j. r̃nso. in fi.

d ¶ Iuramẽtũ. Tñ ad cautelã potius introductũ fuit: vt ibi dz: vt de cetero nõ cõmittet talia simile. xxiij. q. vlti. pessimã. ꝛ. j. eo. grauē. ꝛ. ȝ. eo. ex tenore.

tia reqrēda) ꝑ ꝑorē vestrũ qui (sicut audiuim⁹) pbrª esse dz: fratri a bus vr̃is b absolutiõis beneficiũ b impendat. Idē ti. sancte praxedis presbytero cardi. apo. se. le.

¶ Excõicat⁹ vel suspẽsus absolui nõ dz/ nisi ꝑ pri⁹ iuramẽto prestito. si tñ sine scandalo iuramentũ haberi nõ potest: poterit fieri absolutio ꝑ manualem promissionem. Capitulũ. lj.

Super eo q monachi greci et heremite ꝑpter inobediētiã sentẽtia suspẽsionis ꝛ excõicationis ligati nolũt ad mãdatũ ecclesie nisi per manualē promissionē redire. ¶ Hoc tibi duximus respõdendũ q si nullaten⁹ possũt c induci ad ꝑstandũ iuxta formãc d ecclesie iuramentũd: ipsos hac vi e ce cũ promissiõee poteris recipere manuali: cũ interdũ (cõsideratis locorũ ꝛ tẽpoꝝ qualitatib⁹) f seueritati sit aliqd detrahendũf. Idem bitur. et carnoteñ. decañ. et subdyaco. arelateñ.

¶ Cũ de viribus sentẽtie dubitatur: põt quis absolui ad cautelam iuramẽto prestito. Ca. lij.

Venerabili. f. n. cenomaneñ. epo et ꝑcuratore turone. archiepi i nostra ꝑsentia cõstitutis ꝑ quadã suspẽsiõis sententia in prefatũ epm ab eodē archiepo ꝑmulgata. Nos sentẽtiã g ipam relaxauimus ad cautelãg: ipo epo in ꝑsentia dicti ꝑcuratoris ꝑstante corporaliter iuramẽtũ: q parebit mandatis q̃ idē archiepus sibi ꝑpter hoc fecerit: si

ꝑstiteritʰ ipm in eo ꝑquo fuit lata ꝑdicta snia culpabilē extitisse Idem episcopo senoneñ.

¶ Excõicãtur officiales locorũ in quib⁹ sũt statuta ꝯtra ecclesiasticã libertatē: nisi ea deleri fecerint: et statutarij feudis ecclesie sunt priuati. Ca. liij.

Grauē venerabilis. f. n. pisani archiepi recepim⁹ questionē: q quidã ciues pisani deputati a ꝑtãte ac ppl'o ad statuta ciuitatis edẽda: in derogationē apostolice sedis/ ꝛ subuersionē eccle- i siastice libertatis ĩ edere ꝑsũpserũt: q si qs cleric⁹ vel laic⁹ ꝯtra quẽcũqȝ laicũ pisani districtus ad iudicē ecclesiasticũ lr̃as apostolicas impetrauerit: i mille solidis (nisi renũciauerit lr̃is) ꝯdẽnetur nec reddit⁹ possessionũ suaꝝ red- k dãtur eidē: vel agri excolantᵏ illi⁹: sed bãno poti⁹ subiaceãt ꝑtã- l tis et. j. ¶ Statuerũt illi ꝑterea: vt clerici suis sumptib⁹ˡ castrũ ripe fracte faciãt custodiri: q si renuerint: ꝯtra eos potestas procedere teneat: ꝛ. j. ¶ Ideoqȝ. f. t. mãdam⁹ qten⁹ in cõsiliarios et officiales ciuitatis ipsi⁹: nisi statuta ipsa de capitularibus suis deleri fecerint: ꝛ idonee sicut exigit res m caueri: q sil'iaᵐ de cetero non debeãt attẽtare: excõicationis sen- n tentiã ꝑmulgareⁿ ꝑcures. ¶ Ceterũ cũ ijdē statutarij multa de bonis ecclesiasticis tenere dicantur in feudũ: ipos fore nihilomi- o nus ꝑuatos° feudis huiusmodi nũciare procures. Grego. ix.

eo. sacro. Vel dic q isti quib⁹ scribit cognoscēt de hac suspensione.

Grauē. Pria pars ponit qrelã. Scda dat iudices ibi: Ideoqȝ. ab. ¶ Cas⁹. Quidã pisani fecerũt duo statuta ꝯ ecclesiasticã libertatē ꝛ in derogationem apl'ice sedis: pmũ videlicet q si qs cleric⁹ vel laic⁹ ꝯtra quẽcũqȝ laicũ pisani districti⁹ ad iudicē ecclasticũ lr̃as ap. ĩpetraret i mille sol. ꝯdẽnaret: nisi renunciauerit lr̃is. necȝ redditus possessionum suaꝝ reddant eisdē: nec agri colantur ipsoꝝ: sed bãno subiaceat ꝑtãtis. Itē statuerunt vt clerici suis sũptib⁹ quoddã castrũ pisanoꝝ facerent custodiri: q si nõ fecerit potestas cõtra eos procedere teneat. Sup his cõquest⁹ fuit archieps pisan⁹ dño pa. vnde mãdat epo seneñ. qtenus i cõsiliarios ꝛ officiales ciuitatis pisanoꝝ excõicationis sniam ꝑferat: nisi statuta ipsa de capitularib⁹ suis fecerit amoueri ꝛ caueri q de cetero similia nõ attẽptẽt ȝ cũ idē statutarij multa de bonis eccl'iasticis dicant habere in feudũ denũciet illos hmõi feudis fore priuatos. ¶ Nõ q laici ꝯtra eccl'iam nihil statuere possunt vel ꝯtra ecclesiasticã libertatē: ꝛ qui ꝯtra faciunt sunt excõicati. Ber.

i ¶ Libertatis. sic. ȝ. eo. nouerit.

k ¶ Excolant. Similē penã hẽs. ȝ. d ꝑui. q̃to. sic excõicant iudei. ȝ. de vsu. p⁹ mirabile. ꝛ. c. de vsu. p⁹ mirabile ꝛ. c. sto.

vel corã ei⁹ delegato: vel si arbitros eligere voluerint: ipse enim archieps non dȝ cognoscere: vt vr̃. ar. ȝ. e. per tuas. et. xj. q. j. si clericus. De hoc dz. ȝ. e. sacro. et est ar. ex hac decre. q semper iuramẽtũ exigendũ est in absolutiõe vbi nõ cõstat excõicationē vel suspẽsionē iniustã: sed mandatũ differt in euẽtũ cognitiõis vt dictũ est. ȝ.

¶ Glosa sequens arg. ꝑ opi. sua ꝛc. et remittit.

e ¶ Cum promissione. Hic euidenter reprobat opinio illorũ qui dicunt q si iuramentũ non interueniat in tali absolutione non est absolutus: iuramentũ eñi non est de substantia ‡ absolutionis: vt hic ptȝ. De hoc dictũ est. ȝ. eo. cũ desideres. in fi. Ber.

‡ Licet eñi sit de forma nõ ideo sequitur q sit de substãtia: ꝛ facilius tollunt forme vel circũstãtie rerũ q ipse rerum substantie ad hõ qd dicimus de pacto vel consuetudine p que tollit primũ ꝛ nõ scdm. vt pȝ de consue. c. ij. li. vj. ꝛ. ȝ. de cõmo. c. vno. de depo. ca. ij. Joan. and.

f ¶ Detrahendũ. Rõne loci ꝛ tpis detrahẽdũ est seueritati vt ħ dicit l. di. vt ꝯstituerent. xliij. di. cõmessationes. ix. q. j. ordinationes xxiij. q. iiij. non põt. et. ȝ. de transac. c. vl. vbi habes de hoc satis.

Venerabili. ¶ Casus. Archieps turoñ. tulit sniam suspẽsionis in epm cenomaneñ. ꝑpter quã suspẽsionē eps ꝛ procurator archiepi accesserũt ad ꝑsentiã dñi pa. ipse vero auditis allegatiõib⁹ partiũ sniam ipam relaxauit ad cautelã ꝑstito iuramẽto ab ipso epo ꝑsente ꝑcuratore archiepi q parebit mãdato archiepi si ꝑstiterit ipm culpabilē extitisse sup eo ꝑ q fuit suspẽsus. ¶ Nõ q iuramẽtũ ꝑstari dȝ cũ qs absoluit a suspẽsiõe sic fit i excõicatiõe. B.

¶ Glo. seq. causam reddit: obijcit et soluit.

g ¶ Ad cautelã. Qr lata erat post appellationē. vt dicebat sic. ȝ. e. per tuas. et. ȝ. de appel. ad ꝑsentiã. ꝛ. ȝ. de testi. veniēs. ij. in fi. ꝛ tñ licet ad cautelã absoluat iuramentũ prestat: vt hic ptȝ: sed ex quo ad cautelã absoluit non deberet iurare: hoc fit ꝑpter dubiũ: qr nõ cõstabat de ipsa suspensione an rite lata fuerit: ꝛ ideo prestat iuramentũ vt si cõstiterit ipm culpabilē extitisse sup eo pro quo snia lata fuit stabit mãdato archiepi. et est notabile ꝑ pro suspensione iuratur sicut pro absolutione excõicationis. Ber.

¶ Glosa sequens querit et tripliciter soluit.

h ¶ Constiterit. Corã quo cõstare dz: Forte corã papa si voluerit/

l ¶ Sumptibus. Volentes ecclesiam subijcere seruituti et publicis functionibus a quibus sunt omnino immunes. ȝ. de imu. eccle. nõ minus. et. xvj. q. j. ȝ. nouarũ. C. de sacrosan. eccle. placet.

m ¶ Similia de cetero. ȝ. eo. ex tenore. xxiij. q. vlti. pessimam. ꝛ. xlj. q. ij. de viro. xj. q. iij. cũ aliquis. sicut et de heretico. j. q. vij. quotiēs. j. et de conse. dist. ij. ego berengarius.

¶ Glosa seqũs signat contrarium et quadrupliciter soluit.

n ¶ Promulgare ꝑcures. Ar. ꝯtra. ȝ. eo. nouerit. vbi excõicati vident ipso iure ꝯciliarij: sicut ipsi statutarij rectores et cõsules. sed illud itelligi põt nisi infra duos mẽses ea deleri fecerit: ꝛ hoc itelligit ꝓm illud: vt nisi ea deleri fecerint excõicentur. ꝛ sic videntur excõmunicati ipso iure: nisi ea deleri fecerint infra terminũ dictum et postea per sententiã: sed statutarij et scriptores ipso iure sunt excõmunicati. vt. ȝ. eo. nouerit. Vel dic q hic loquit de alijs consiliarijs et officialibus qui postea successerunt: et non de illis quoꝝ cõsilio vel auctoritate statuta illa edita fuerunt: et nisi isti ea deleri fecerint excõmunicentur vt hic dicit: et si ea fecerint obseruari nisi infra duos menses ea deleri fecerint ipso iure sunt excõmunicati. ȝ. eo. nouerit. sic. ȝ. de immu. eccle. aduersus. antiqua decre. † cõcordat illi. decre. nouerit. et ideo videtur male decisa vt non contradicat: sic expone promulgare procures. i. promulgatam esse ostẽdas vel denuncias: vel iterũ excõmunicentur a iudice: al'as non videtur cessare contrarium. Ber.

† Que dicebat illos excõicatos esse ꝛ infames. ꝛ sic denunciãdos donec absoluant: Joan. and.

o ¶ Priuatos. Ex hoc videtur q ipso iure sunt excõmunicati ipsi statutarij: ex eo q dicit priuatos denuncies. per decre. ȝ. eo. nouerit: et quia contra fidelitatē veniunt amittere debent feudum. xxij.

q. vlti. de forma. ⁊ ecclesia potest illos priuare: cum i hoc sint de foro illius. sic dñs priuat vasallum quando facit feloniam domino de suo feudo. in consti. Frederi. de feu. hac edictali. §. preterea: qꝛ dñs inter vasallos de feudo cognoscit. s. de fo. compe. verũ. ⁊ ca. ex transmissa. simile. s. de here. ca. vlti. arg. xv. q. vj. ca. penul. et vlti. sic ⁊ clericus qui contra ecclesiã suam aduocat pdere debet beneficium. s. de postu. ca. vlti.

b ¶ In minoribꝰ ordinibꝰ. Ergo nõ possunt sic ꝓpescere pstitutos in sacris ordinib⁹ licet turbẽt officiũ: qꝛ ex eo ꝙ ꝑmittit spãliter de istis de alijs ꝓhibet. sicut qd de vno negat de alio ꝓcedit. xxv. di. qualis. ⁊ s. de ꝓsump. nõne. et qꝛ honorabilia mẽbra except; graviorib⁹ culpis verberib⁹ subijci nõ debẽt. xlv. di. cũ beat⁹. puniant ergo aĺas admonitioni bus: ⁊ si se nõ correxerit possunt suspẽdi. s. de cele. mis. dolentes. Ar.

Cum. Tres sunt partes. Secũda ibi: ꝑdicatores. Tertia ibi: si qui vero. Ab. ¶ Casus. In primo rñso dicit ꝙ si aliquis participat excõicatis i his que ad salutem vel correctionem eorũ pertinẽt in locutione: licet alia verba eis incidenter interponat vt apud eos magis ꝓficiat nõ est excõicat⁹. Secundo dicitur ꝙ ꝑdicatores dñ ꝑdicãt excõicatis et alijs detentoribus alienarũ rerũ: ⁊ audiũt cõfessiones eorũ licite possunt recipere ab eis elemosinas: cũ ipi q̃ si gerant cãm eorum ad quos res ipse pertinere noscũtur: ꝑcipue si aĺs in loco illo nõ possunt sustẽtationẽ habere. Tertio dicit ꝙ cleric⁹ rõne officij qd in eccl'ia obtinet et alij cl'ici seniores zelo deuotionis possũt ꝑcutere pueros vel adolescẽtes cõstitutos i minoribus ordinibus turbantes diuinũ officium nec incurrũt excõicationẽ. Itẽ ꝑlati magistri subditos et scholares suos cã correctionis leuiter possunt percutere sine pena excõicationis: ⁊ idẽ dicendum est de his q̃ aliq̃s de familia sua vel ꝓpinquos suos inferiorꝝ graduũ simili mõ corrigunt vt eos cohibeãt a vitijs bonisq̃ moribus informẽt. In oĩbus ꝑmissis casib⁹ excõicationis sñiam nõ icurrũt cũ hmõi participatio ⁊ correptio bono aĩo et nõ dyabolo suggerẽte fiat. ¶ Nota ꝙ volũtas ⁊ ꝓpositũ alicui⁹ inspiciẽda est ad hoc vt de facto suo iudicet. Itẽ necessitas facit licitũ qd aĺs ẽ illicitũ. Itẽ rõne officij lꝫ qd aĺs nõ liceret. Itẽ nota hic plures casus i q̃bus licet corrigere ⁊ ꝑcutere clericũ sine pena excõicationis. Ber.

¶ Alloquens excõicatũ in tendentibus ad salutẽ anime: etiã si alia verba iterponat/ excõmunicatus non est. Cap. liiij.

a Cum voluntate ac propo sito^a maleficia distinguantur: excõicationis sententiã non incurrit qui excõicato i his que ad absolutionẽ vel aĺas ad salutẽ^b aĩe pertinent in locutione ꝑticipat: licet etiã alia verba incidẽter (vt apud eum magis proficiat) interponat.

¶ Predicatores ꝓserti q̃ aĺas sustẽtari non ꝑñt: ab excõicatis et detinẽtib⁹ bona aliena elemosinã recipere possunt. h. d.

¶ Predicatores quoq; q̃ penes excõicatos vel^c alios alienarũ rerũ detẽtores: in ꝑdicationib⁹ et ꝯfessionib⁹ quasi gerunt causã^d vel curã eorum ad quos res ipse spectare noscũtur: elemosinas licite possunt ab illis recipere: presertim^e si aĺs non valeãt in illo loco sustentationem habere.

¶ Ponit quosdã casus in qb⁹ ꝑcutiẽs clericũ excõicat⁹ nõ est.

f ¶ Si qui vero ratiõe^f officij qd^g in ecclesia obtinẽt: aut etiã alij clerici seniores zelo deuotionis pueros vel adolescentes in minoribus^h ordinibus constitutos turbantes^i diuinum officiũ: ⁊ hi qui obtẽtu prelationis^k vel magisterij^l subditos et scholares correctionis causa leuiter forte ꝑcusserint: excõicationis sñiam nõ incurrunt. Qd et de his dicẽdum est q̃ aliquos de familia^m sua vel ꝓpinquos inferiorũ^n graduũ simili modo vt cohibeãtur a suis isolẽtijs: ⁊ sciẽtia bonisq; morib⁹ informent duxerit corrigendos. Idem astoricẽ. ep̃o.

¶ Cõmunicans excõmunicato in crimine dãnabili incidit i excõicationẽ maiorẽ. Ca. lv.

Si concubine publice clericorũ ecclãstice cẽsure districtione notentur: eosdem concubinarios non est dubiũ sentẽtia maioris excõmunicatiõis inuolui: qui post latam sentẽtiam cõmunicant in eodem crimine^o criminosis. Idem.

i ¶ Turbantes. s. e. venlens. et. s. de appel. dilectis filijs. ar.

k ¶ Prelationis. Sic ergo prelati possũt corrigere subditos ⁊ percutere leuiter sine metu excõicationis causa correctionis et nõ ex odio. s. eo. ex tenore. leuiter eni hoc facere debet: qꝛ leuiter castigatus reuerentiã exhibet castiganti. xlv. di. cum beatus.

l ¶ Magisterij. Sic. s. e. c. j. modica eni ⁊ leuis castigatio permissa est doctori. ff. ad. l. acq̃l. l. v. in fi. et. l. seq. et humilis debet esse doctrina magistri. s. de ma. ⁊ obe. humilis. vbi plures cõcor. inuenies. ad hoc nimia seuitia culpe ãnumerat ff. ad. l. acq̃l. ꝑceptoris. ¶ Glo. seq. prosequit qd dicit de correctione familie notãs in textu. vj. casus ⁊ quattuor addit.

m ¶ De familia. Nota ꝙ qs familiã suã corrigere debet cũ ei competat iure patrie ptãtis. xxiij. q. iiij. duo ista. et. xlv. di. §. salomon. et. c. disciplina. et q̃ domesticorũ suorũ curã nõ hꝫ fidem negauit. xlvij. di. §. necesse. ad fi. ℣. hinc etiã paul⁹. et. C. de pa. po. si filius. et non solũ pater: sed etiã ꝓpinqui domesticos suos corrigere debẽt. C. de emẽ. ꝓpin. l. vna. ⁊ hic idẽ dicit oẽs ꝑdicte ꝑsone clericos inferiorꝝ graduũ corrigere poterũt sine pena excõicationis. vt hic ptꝫ de mgr'is ⁊ ꝑlatis † ⁊ nõ distinguit in gradu. Hic habes sex casus in qb⁹ lꝫ corrigere et ꝑcutere clericũ sine excõicatiõe qui hñt officiũ in eccl'ia seniores: ⁊ ꝑlatus: mgr: dñs dom⁹: ⁊ ꝯsanguinei. sunt ⁊ alij casus vbi qs non incidit in canonẽ si iocosa leuitate clericũ ꝑcutit. s. e. c. j. Itẽ si inueniat eũ cũ matre: filia: vxore: vel sorore. Item si vim vi repellat incontinẽti. s. eo. si vero alicui⁹. s. §. ij. et. iij. Item si clericus post trinã admonitionem non se corrigat ꝑdit hoc beneficium. s. eo. contingit. ij. et. c. in audientia. ¶ Glo. se. no. a contrario aliud in sacris. scđo q̃rit et soluit.

Correctõ multis est ꝑmissa et ẽt ñcris.

† Idẽ not. xxiij. q. v. c. ꝓad fi. i gl. mgri. Ja.

‡ De hoc. s. deeta. ⁊ q̃li. ideo ꝙ. ibi vide etiã in glo. Bar. brix. in fi. q̃onis que incipit q̃rit vtrum pater. dicit de pre peutiente clericũ in sacris cã correctionis ꝙ nõ est excõicatus ꝑm Dama. et Tan. qꝛ lꝫ nõ sit in ei⁹ ptãte: tñ manꝰ illa ñ est iiuriosa dicit demũ Lau. ⁊ legistas tenere ꝙ talis sit i potestate patris. in aut. de san. epis. §. presbyteros. et C. de epis. ⁊ cle. sacro sancte. dicit autem ipe Bar. ꝙ si bi vr̃ q̃stio soluta p hũc finẽ. Jo. an.

a ¶ Voluntate ac ꝓposito maleficia. Hec verba sumpta sunt ex illa. l. ff. de fur. qui iniurie. † in prin. ad corẽ ent et spontaneas volũtates respicit de⁹: ⁊ nõ ad act⁹. xv. q. vj. ca. j. et. xxiij. q. v. si qd. sola ei temeritas hic attendit. s. e. c. j. ⁊. xvij. q. iiij. si quis suadente. et quia animus punitur non opus. l. di. contra animũ. et duobus ca. seq.

b ¶ Ad salutẽ. s. e. j. rñso. et. xj. q. iij. cum excõicato. vbi permittit participare in his q̃ ad salutẽ pertinẽt: vt hic dicit. et quecũq; verba ad hoc proficere possunt excõicato dici possunt aĺs non.

c ¶ Vel alios. i. vsurarios: quorꝝ elemosina ‡ recipi nõ debet. s. eo. de vsur. quia in omnibus.

d ¶ Cãm. Eorꝝ negociorꝝ gestores: ⁊ iõ possunt eorũ elemosinas recipere: vt hic dicit: quia ipsi quorũ res agunt ab illis sua recipere possunt: et sic isti predicatores licite ea recipiũt pro elemosinis ⁊ licet res nõ habeat effectũ sufficit ꝙ ab initio negociũ sit vtiliter ceptum. ff. de nego. gest. sed an vltro. §. is autẽ qui. et negociorũ gestor preterea potest agere ad sumptus quos fecerit: vt ibidẽ dicit. et est ar. ꝙ ille q̃ gerit vicẽ alteri⁹ honorand⁹ est sicut ille cui⁹ vicẽ gerit. xciij. di. c. vlti. et. xciij. di. c. j. et. c. s. de offi. delega. cũ olim. ij.

e ¶ Presertim. Potest exponi pro maxime: † quia aĺas tẽpore necessitatis ab excõmunicatis possunt recipi necessaria ⁊ emi. xj. q. iij. qm̃ multos. aĺs vero predicatores non debẽt recipere elemosinas ab excõicatis vel vsurarijs/ vel consimilibus. x. dis. oblatiões. et ca. eorum. et. xvij. q. iiij. miror.

f ¶ Ratione officij. No. ꝙ ratiõe officij licet qd aĺs nõ liceret: et hoc ideo qꝛ ex quo cõmissum est ei officiũ et talia sine quib⁹ officiũ cõmode expedire nõ põt: sicut iudex põt ꝯpescere oẽs ipedientes iurisdictionẽ suã. s. de of. dele. c. j. et. c. ꝑterea. ⁊. c. prudentiã. ⁊. c. suspitiõis. ⁊. s. de testi. c. tã l'ris. imo et si non habeat officium.

g ¶ Alij. s. seniores de ecclesia possunt inferiores i minorib⁹ ordinib⁹ cõstitutos coercere etiã turbãtes diuinũ officiũ vt hic dicit. ¶ Glosa sequens ar. a contrario et causam reddit.

† Loquitur in illo q̃ intuiãdi aĩo ianuam fregit ⁊ ꝑ aliquos res remote sunt qui non tenet furti. Jo. and.

‡ Meli⁹ diceret oblatio ⁊ tũc de mũ cũ sunt manifesti. ẽ eni differencia iter hec duo vt dixi i tex. Ja. an.

† Inno. exponit pro tm̃ qd est vti ꝑm Ho. alr. in arg. s. eo. inter alia. in fine. Joan. and.

n ¶ Inferiorꝝ graduũ. Sec⁹ si sint in superiorib⁹: puta subdyaconatu vel alijs supiorib⁹: qꝛ ꝑ sacros ordines liberati sũt a pñia ptãte: vñ nullũ ius habet in eis. sacer eni ordo liberat a pa. po. qꝛ liberat a seruili qd pl⁹ est. liiij. di. ex antiq̃s. ⁊. c. frequẽs. et. c. si seru⁹ sciẽte. et subdyacon⁹ eodẽ gaudet priuilegio cũ dyacono. s. de ser. non ordi. miramur. Et ita habes hic ꝙ clericus q̃diu est in minoribus ordinibus est in pa. po. nisi exꝑsse emãcipetur: ⁊ ita no. dignitatem sacrorũ ordinũ. ‡ Quid si persone superi⁹ in littera noiate excedãt modũ: nũquid incidũt in canonẽ? Rñdeo nisi irato aĩo hec faciãt et ex proposito non credo ꝙ incidãt in canonẽ qui solũmodo dolũ prosequit: qd colligitur ex verbis canonis. xvij. q. iiij. si qs suadente: ibi: manus violentas iniecerit. ⁊. s. e. c. j. violentia nõ cõmittitur sine dolo: sed huiusmodi manus predictarũ personarum nõn sunt dolose sed charitatiue licet fortuito casu excedat modum disciplime: qd probatur ex prin. huius ca.

Si concubine. ¶ Casus. Publice concubine clericorꝝ: quia noluerunt ab eis recedere excõicate fuerũt. clerici isti cõcubinarij post latã sñiam carnaliter ad eas habuerũt accessũ: q̃rit vtrũ illi sint eadẽ sñia ligati. Rñ. pa. ꝙ eadem sñia inuoluunt: qꝛ pticipãt in eodem crimine criminosis. ¶ Nota ꝙ participãs in crimine eadẽ sententia notatur cũ nominatim excõicato. Ber.

o ¶ In eodem crimine. Secus si aĺas participarent in locutione vel aĺs q̃ in crimine tunc nõ essent excõmunicati maiori: sed minori. s. s. eo. nup. vbi satis de hac materia: et ea que ibi dicta sunt hic posses repetere et sic sentẽtia per participationẽ criminis extendi tur ad ꝑsonas ꝯtra quas lata nõ fuit. simile. s. de imu. ec. aduersus. in fine. et. s. eo. nouerit. Ber.

Abbas:- ¶ Licet quidã antiqui dixerunt patrem non incurrere exco. si causa corr. percutit clericum i sacris ordinib⁹ constitutum qꝛ non pot in eum notari violentiam. Sed ABBAS. sunt i glo. in presenti qui incurrit excõ. qꝛ licet non sit violentia tamẽ est temeritas rationis sacri Or. & admi i Aron. testium i. c. Universitatis sup eodem vbi prelat⁹ incurrit exco. licet cõ. causa faciat puniri clericos p[...] qꝛ ibi temeritas:-

Duobus. ¶ Casus. Duob⁹ fuit collata potestas vt ab excōicatione minori si eam incurrāt se vicissim absoluant: vterq₃ incidit in huiusmodi sententiā: querit̄ vtrū ista potestas eis collata expiret? Rñ. pa. φ ꝓpterea nō expirat quominus vnus aliū absoluat: cū contradicūt quidā φ alter aliū absoluere nō pōt nisi ab alio nō suspēso p̄mo fuerit absolutus. Ber.

¶ Glo. seq. obijcit et dupliciter soluit.

b ¶ Nō expirat. Si potestas ista absoluēdi nō expirat: ergo vnus pōt absoluere aliū. Sed cōtra videt̄ φ cū vnus sit priuatus a sacramentis aliū restituere non pōt. de cōse. dist. iiij. scđm. qđ ei nō habet / dare nō pt. j. q. j. c. j. ⁊ q. vij. daibertū et ar. ṡ. de cle. excō. mi. c. vlti. Quid ergo dicit φ talis potestas non expirat? Rñ. † bene dicit φ ī veritate potestas collata nō expirat ꝓpter hoc cū effectu: sed dormit. i. ptās illa cū vterq₃ sit excōicatus nō pōt habere effectū: quia alter alterꝫ non pōt absoluere nisi p̄mo alter eoꝝ ab alio q̄₃ a socio fuerit absolutus tūc demū habet effectū si. ṡ. de offi. dele. pruden tiā. §. sexta. et. ṡ. de pces. pben. et ec. non va. qꝛ diuersitatē. xv. q. vj. ca. pe. et vlti. ff. C. de cura. fu. l. pe. Uel dic φ bene pōt alter alterū absoluere lꝫ sit ligatus minori excōicatione: et ita nullo mō expirat potestas: sed durat cū effectu. ar. decre. pdi. si celebrat. qꝛ minor excōicatio p̄uat solūmodo a pceptiōe sacroꝝ: sed nō a collatione vt ibi dicit̄. ar. ad hoc. ṡ. e. sacro. et. ṡ. de rescrip. ab excōicato.

Diuisio. † Primā istam rñsionē rephendebat Hos. dicēs φ ſm eā nihil eēt spāle in minori. qđ tñ vult ponderare tex. tenebat ergo scđam post ea dicens se audiuisse φ Bernar. illā tenebat ī additiōib⁹. dicit se additiones eius nō vidisse. Jo. and.

¶ Excōmunicatus minori pōt ab excōmunicatione aliquē absoluere. Capitulū. lvj.

a Duobus collata potestas vt a minori excōicatione si in ipsam inciderint: inuicem se absoluant: vtroq₃ ligato vinculo excōmunicatiōis huiusmodi nō expirat[a]. Idem.

¶ Permittit̄ ministris ecclesiarū semel in hebdomada celebrare tēpore interdicti: cōcurrētib⁹ his q̄ exp̄munt̄ in textu. Ca. lvij.

Permittim⁹ ecclesiarū ministris semel in hebdomada tēpore interdicti nō pulsatis campanis / voce submissa / ianuis clausis / excōmunicatis[b] ⁊ interdictis exclusis: missarum solēnia celebrare causa cōficiendi corp⁹ dñi qđ decedentibus[c] in penitētia non negatur. Idem.

¶ Satisfaciens clerico quē verberauit / non pōt propter hoc ab epō absolui nisi in certis casib⁹ hic expressis. Capitulū. lviij.

Quāuis incidens in canonē late sñie ꝓpter violentā manuū iniectionem iuxta ꝓprias facultates eis satisfaciat[d] / quibus iniurias irrogauit: non tñ aliter q̄₃ p se. apo. vel eius legatum absolutiōis pōt beneficiū obtinere. ¶ Nisi imminente mortis[e] articulo: infirmitate: inimicitia[f]: aut inopia[g]: puerili[h] vel senili etate: fragilitate sexus[i]: seu alia corporis[k] impotentia: siue quolibet impedimento canonico[l] retrahatur: quominus romanū ponti. possit adire: vel nisi iuris beneficio[m] a labore huiusmodi excusetur. Ceterū quibusdā[n] predictoꝝ: videlicet qui tēporali impedimēto laborāt (exceptis pueris) sub debito iuramēti (qđ ſm ecclesie formam prestare tenētur) consueuit iniūgi vt impedimento cessante ad apo. sedē accedant: mandatum ipsius humiliter suscepturi. Idem.

¶ Excōmunicatio simpliciter lata intelligit̄ de maiori. h. d. Et est textus notabilis et quotidie allegatur. Capitulū. lix.

Si quē sub hac forma verborum. illum excōico vel simili[o] a iudice[p] excōicari cōtingat: dicendū est eū non tantum[q] minori / q̄ a pceptione sacramentorū separat ligatū esse: verūetiā maiori que a fideliū excludit cōione. ¶ Nota φ idem est dicere excōico et anathematizo. Ber.

Sūmariū. Permittimus. Hodie hoc ca. seruit de nihilo: qꝛ hodie pmittitur singulis clericis celebrare ianuis clausis excōicatꝭ vel iterdictis exclusis vt habet̄ ī ca. ff. §. adijcim⁹. ⁊. §. seq. e. ti. li. vj. ab. ¶ Casus. Permittit pa. rectoribus ecclesiarū φ tēpore interdicti semel in septimana causa conficiendi corpus dñi ad opus infirmorū (qđ decedētib⁹ in penitētia tempore interdicti non negat̄.) possunt missarū solēnia celebrare: exclusis excōmunicatis et interdictis. ¶ Nota φ tempore interdicti conceditur corpus christi decedentibus in penitentia. Ber.

¶ Glo. seq. duplicē cām ponit q̄re tēpore interdicti celebrare pmittunt: qñq₃ fauore celebrātiū qñq₃ alioꝝ. ꝟ. sed qñ reci. per cōtrariū.

b ¶ Excōicatis ⁊ interdictis. Et hoc idē facere debent religiosi et alij qui priuilegiū habēt celebrādi tēpore interdicti. ṡ. de priuil. qđ nōnullis. et. j. ti. ꝓxi. cū in partib⁹. illud priuilegiū p hoc ca. extēdit̄ ad oēs alios p̄latos ecclesiaꝝ q̄ pri⁹ illud nō habebāt φ semel tantū in hebdomada celebrent cā conficiendi corp⁹ xp̄i: et hic non attēditur fauor personarū sed sanctitas ipsius corporis principaliter ⁊ necessitas decedētiū infirmorū. Presbyter enī semp debet habere eucharistiā paratā: sed quādo ꝯsecrat̄ ꝓ populo nihil in crastino seruādū est. de cō. di. ij. trib⁹. Itē alijs cōcedit̄ fauore religionis siue ꝑsonarū. vt patet in ca. φ nōnullis. ṡ. de priuile.

c ¶ Qđ decedētibus. Sic. ṡ. ti. proxi. qđ in te. Ber.

Diuisio. Quāuis. Diuiditur in duas partes. Secūda ibi: nisi. Abbas. ¶ Casus. Si aliq̄s incidēs in excōicationē ꝓpter violentā manuū iniectionē satisfecerit iniuriā passo: nō tñ potest aliter q̄₃ p se. apo. vel eius legatū beneficiū absolutiōis obtinere: nisi in q̄busdā casibus qui in ipsa lr̄a ꝯtinent̄. Sed quibusdā de p̄dictis q̄ videlicet tēporali laborāt ipedimēto exceptis pueris p̄cipiendū est sub debito iuramēti vt impedimēto cessante ad ap. se. accedāt mādatū aplicū suscepturi. ¶ Nota φ lꝫ quis satisfecerit iniuriā passo: nō tñ est absolutus. ¶ Item nota hic plures casus in quib⁹ excōicati propter violentā manuū iniectionem: romanū pontificem adire non debent. Item cessante causa cessare debet effectus. Ber.

d ¶ Satisfaciat. Licet q̄s satisfecerit iniuriā passo: nondū tñ haberi debet absolut⁹ / nec est ei cōicandū nisi p̄mo absoluat̄. ṡ. e. cū desideres. j. rñ. ⁊ vl. oīs ei res p quascūq₃ cās nascit̄ p easdē dissoluit̄. j. de reg. iur. c. j. sic enī excōicatio qñq₃ solo ꝟbo ꝯtrahit̄ et solo verbo tollitur: sed in hoc casu ipso facto inducitur: sed solo verbo tollit̄: ⁊ sic satisfactio vel iuramentum non sunt de substantia absolutiōis. De hoc dictum est. ṡ. eo. cum desideres. in fine.

e ¶ Mortis. ṡ. e. nō dubiū. ⁊. xvij. q. iiij. si q̄s suadēte. ⁊. ṡ. e. qđ de his.

f ¶ Inimicitia. ṡ. e. de cetero. de infirmitate: iopia: senili etate: habes. ṡ. e. quod de his.

¶ Glo. se. signat ꝯtrariū et ibi remittit.

g ¶ Inopia. Si. ṡ. de testi. si qui testiū. cōtra. ṡ. eo. ca noscit̄. sol. ibi.

h ¶ Puerili. Pueri infra pubertatē nō mittūtur ad curiā: qꝛ etas eos excusat ab itinere. ṡ. eo. c. j. ⁊. §. ꝓxi. et. j. e. c. vlti.

i ¶ Fragilitate sexus. ṡ. eo. mulieres. et ca. de monialibus.

k ¶ Corporis ipotētia. Qꝛ si sit mutilat⁹ in pede φ ire nō possit vel cōtractus.

l ¶ Impedimento canonico. ṡ. eo. quod de his. Ber.

m ¶ Juris bñficio. Ut serui. ṡ. e. mulieres. et h̄ itellige ſm distinctionē hui⁹ ca. ṡ. eo. relatum.

n ¶ Quibusdā predictoꝝ. Scilꝫ qui timore mortis infirmitate. inimicitia: senili etate confracti: vel impotētia perpetua: iopia † oēs isti possibilitate recepta sedem apostolicam visitabunt pro mandato recipiendo. vt. j. sequit̄. ṡ. e. de cetero. et. c. de his.

† Host. hic reprehēdit Gof. de eo φ non dicit dicēs φ male dixit de senib⁹ ⁊ perpetuo impeditis. Nā p̄mū non minuit̄: sed augetur: scđm vero ex q̄ perpetuum est nō est tēporale: remittit autē ad ea q̄ ſm eū dixi. ṡ. e. cōtingit. sꝫ forte fuit antiqua glo. postea ī additionibus cancellata qđ non credo: qꝛ antiq̄s glosas absq₃ additionib⁹ studui. Jo. an.

Si quē. Non diuiditur. ¶ Casus. Si aliquis sub hac forma verborū dixerit excōico illum vel similia verba ꝓtulerit: dicendū est eum non solum minori excōmunicatione que a perceptione sacramentorū separat ligatū esse: verūetiā maiori que a fideliū excludit cōione. ¶ Nota φ idem est dicere excōico et anathematizo. Ber.

o ¶ Simili. Puta nisi hoc feceris noueris te excōicatū. ṡ. de ap. c. preterea. ij. et. ṡ. de testi. co. c. ij. et. ṡ. de rapto. c. iij.

p ¶ A iudice. Suo. sentētia iudicis sui siue iusta siue iniusta tenet. xj. q. iij. c. j. et. ij. sed a nō suo iudice lata est nulla. ar. ṡ. de priuil. cum olim essemus. ⁊. ṡ. de consuetu. ad audientiam. et. ṡ. de iudi. at si clerici. et. ṡ. de offi. ordi. ca. penul.

¶ Glo. se. tractat de maiori et minori excōicatione.

q ¶ Non tantū minori. Sic ergo patet cū dico excōico illū de maiori intelligitur: minor enī excōicatio remouet a cōione sacramentorū vt hic dr: maior excōicatio a corpore xp̄i qđ est ecclia. s. cōione fideliū. iij. q. iiij. engeltrudā. Est ergo maior excōicatio a qualibet licita cōione et legitimo actu separatio. vnde adā excōicatus fuit ex esu ligni. xj. q. iij. §. euidēter. Excōicatio q̄ dicit̄ anathema infligitur tam ab hoīe q̄₃ a iure: ⁊ pro cōtumacia ⁊ pro crimine. j. ti. proxi. ex parte. et. xvij. q. iiij. si q̄s suadēte. ⁊. xxiiij. q. j. c. j. ij. et. iij. et in titulo isto p violentā man⁹ iniectionē. Minor aūt excōicatio infligit̄ qñq₃ penitēti ⁊ impenitēti. Penitēti qñq₃ a seip̄o: qñq₃ a sacerdote de pe. di. j. facili⁹. Sed meli⁹ facit si auc̄te sacerdotis hoc facit: de pe. di. j. ī actione. Impenitēti qñq₃ a deo ipoit̄ excōicatio minor: cū propter mortale peccatū de⁹ tradit aliquē sathane et discedit a mēte eius. xj. q. iij. audi deniq₃. Qñq₃ ipsemet se suspēdit a sacramētis cū non vult penitere ⁊ putat sibi sufficere. et male hoc fit. de pe. dist. j. sunt qui arbitrant̄. sed si reputat se indignū et abstinet bene facit. de con. dist. ij. qui scelerate. Quādoq₃ imponit̄ a sacerdote loco pene: qꝛ nō vult penitere. xvij. q. iiij. miror. qñq₃ p sniam canōis. xj. q. iij. cū excōicato. ⁊. lxxxj. di. si q̄ sunt. Cū inflicta est excōicatio a se vel a deo agat penitentiā ⁊ sequit̄ recōciliatio. Si vero a sacerdote inflicta fuerit per eū recōciliet̄. Cū vero a canone infligit̄ minor excōicatio p simplicē sacerdotē pōt absolui: ⁊ sine iuramēto vl̄ aliquo mādato nisi participet ī crie † . ṡ. e. nup. ⁊. c. si cōcubine. Qꝛ maiori excōicatiōe est notat⁹: si ab hoīe / sēp ab eodē vel ei⁹ superiore dꝫ absolui. ṡ. e. p tuas. nisi incēdiarij post publicationē. ṡ. e. tua. Si a canone est notatus: a suo episcopo potest absolui: nisi cōditor canonū sibi absolutionē retinuerit. ṡ. eo. nuper. sicut in his q̄ violētas manus mittūt in clericū. xvij. q. iiij. si q̄s suadēte. et. ṡ. eo. c. ꝓxi.

Excōicatio minor vario mō infligitur.

† Excipit ab eo qđ dixit et sic de illo q̄ excōicatus est a canōe. ⁊ sic facit ꝑ opiniōe Inno. et host. de que. ṡ. eo. nup. ꝟ. q̄ruis. Jo. an.

Pueris. Pueri excōicati pro iniectione manuum ab epō absolui possunt: etiā si ante absolutionē effecti sunt puberes. h. d. Et due sunt partes: secūda ibi: cū ꝓpter. Ab. ¶ Casus. Aliqui pueri infra. xiiij. annos constituti violētas manus mittunt in clericum: facti sunt maiores ante absolutionē: querit a quo debeāt absolui? Rñ. papa ꝙ siue ante siue post pubertatē postulēt se absolui dyocę. epūs illos absoluere potest: cuȝ propter defectum etatis in qua commissus fuit excessus rigor ecclesie sit mansuetudie tēperādus. ¶ Nota ꝙ ratiōe etatis rigor iuris aliquādo tēperat et sic nō ꝙ etati pcit. B.

a ¶ Pueris. Intellige doli capacibus. s. de delic. pue. pueris. al's iniuriam facere non possūt. pati vero sic. xv. q. j. illđ.

b ¶ Etatis. Sic ergo ꝑcitur etati: lȝ nō in totū sed quo ad minorem penam: vt in delictis. ff. de mino. auxilium. §. in delictis. † In delictis enī nō parcit nisi quo ad minorem penam: vt ibi. ¶ Glo. seq. ponit quattuor casus quibꝰ temperatur rigor.

† Vide de delic. pue. c. j. sup vlti. glo. Jo. an.

c ¶ Rigor. Juris rigor temperat qñqȝ rōne etatis. vt hic. et. lxxxvj. dis. tanta. et de cōse. dist. iij. eos qui. xxxv. q. ix. sentētiā. quādoqȝ ratione locoꝝ ꝛ temporꝝ. s. eo. sup eo. et quādoqȝ rōne ꝑsone et cause ꝛ loci et temporis. s. de transac. c. vl. et. xxxiij. q. viij. occidit. et. xxix. distin. sciēdum. qñqȝ ratione multitudinis et scandali. l. dist. vt cōstituerectur. cum suis concordantijs.

Osee. x.

Daniel. v.

torū: sed etiā maiori excōicatione que a cōmunione fideliū separat esse ligatum. Idem.

¶ Beneficiū idultū rōne minoris etatis postqȝ cepit habere locū nō extinguit: licet minor peruenerit ad maiorem etatē. Ca. lx.

a Pueris[a] qui in canonē inciderunt sentētie promulgate: siue ante siue post pubertatem postulēt se absolui: pōt dyocesanus episcopus absolutionis beneficiū impartiri. ¶ Cum propter defectum etatis[b] in qua fuit cōmissus excessus rigor[c] sit mansuetudine temperandus.

De verborū significatione. Hieronimꝰ sup Osee.

¶ Nouale est terra nouiter ad culturam redacta. Ca. j.

d Innouate noua le[d]. Nouale est ager nūc ꝑmum
e ꝑcisus[e]. Idem super danielem.

¶ Appellatiōe patris veniunt in lata significatione oēs ascendētes. Ca. ij.

Nam et rex nabuchodonosor pater tuꝰ. ¶ Id est
f proauꝰ[f] more scripture q̄ auos
g ꝛ deinceps patres[g] appellat.
Idem in parabolis.

Cōtinuatio. ¶ Rub. de ꝟbo. signi.

¶ Supra visum est de diuersis cōstitutiōibꝰ circa iudices: iudicia: clericos: matrimonia: et crimina. Verūtamē quia in eis et alijs dispositionibus dubitari pōt de significato verborū: ideo in fine operis annectit hanc rubricam. Abbas.

Innouate. Exponit hic Hieronimus verbū nouale qđ scribit Osee. x. capitulo. Ab. ¶ Casus. In osee ꝓpheta verba ista innouate nouale reperiuntur. Hieronimꝰ exponit hic quid sit nouale et melius exponitur. j. eo. quid per nouale. Ber.

d ¶ Nouale. Verba sunt hieronimi exponentis verba prophete.
e ¶ Precisus. Dicit in. l. terra. scȝ ꝑcisa q̄ anno cessat. ff. de ꝟbo. sig. silua. §. ij. Dicit nouale terra de nouo ad culturam redacta cuius non extat memoria ꝙ culta fuisset † j. eo. quia per nouale. et qđ semel fuit nouale semper erit nouale quo ad decimarū retentionem vel solutionem. s. de priuile. ca. vlti.

† Et est simile qđ de loco de sto. dꝫ. j. eo. ca. j. lib. vj. fm Jo. an.

Nam et rex. In prima pte ponunt verba danielis. In secunda verba hieronimi exponētis illa. Scđa ibi. id est proauꝰ. et vide hystoriam de cōse. dist. j. in ca. vestimēta. al's incipit vasa. Ab. ¶ Casus. In daniele nabuchodonosor appellatur pater cuiusdā qui pater tamen nō fuit: exponit hic Hieronimus quare dicat pater. hic pater appellatur proauus more scripture que auos et oēs superiores patres appellat. Ber.

f ¶ Proauus. Verba sunt hieronimi exponētis verba ꝓphete.
g ¶ Patres. Oēs ascēdētes parētis noie continent. ff. de ꝟbo. sig. appellatione. et appellatione filij oēs descēdentes. ff. eo. liberorū. ꝛ. ff. de gradi. l. iuriscōsultꝰ. §. parētes. vsqȝ ad tritauū pr̄es dicunt. vltra vero maiores appellant liberi vsqȝ ad trinepotē: vlterius inferiores vocant vt ibi dr̄: vnde christꝰ dici potest filꝰ dauid. Ala.

Diuisio.

Nam ꝛ ego. In prima parte ponunt ꝟba salomonis. In secū da verba hieronimi exponētis illa ibi: quare. Ab. ¶ Casus. Salomon ꝓtulit hec verba. Nam et ego vnigenitus fui corā matre mea: et tamē aliū habuit fratrē qui precessit ipm. Exponit hic hieronimꝰ quare vocat se vnigenitū. s. qꝛ ille mox natus sine noie quasi nō fuisset vita decessit: ꝛ ita dicit nō fuisse ideo ꝑmogenitū se vocauit. ¶ Nota nō videtur factū qđ nō durat factum. Ber.

h ¶ Vnigenitū. Verba sunt hieronimi exponētis ꝟba salomonis
i ¶ Fratrē vterinū. Fr̄es vterini dicunt q̄ ex eodē vtero nati sūt. viuēte eī vria ꝯcepit barsabee ex dauid: ꝛ peperit filiū q̄ mortuꝰ ē: stati postea ꝯcepit ex eodē salomonē. vñ ipe dic̄. nā ꝛ ego vnigenitꝰ

Fratres vterini.

k ¶ Quasi nunqȝ esset Et ita nō videtur fuisse qui nō durauit. ar. s. de reg. ad nostrā. lxiij. dist. q̄to. ff. de in rēver. si pro patre. §. ꝟsum. † sic non dicit esse qui minꝰ idoneus est. s. de transla. in ter. et. ff. qđ cuiusqȝ vniuer. l. j. ad fi. ꝛ. C. de epis. audi. de creationibus. ꝛ xix. dist. propter totius. et. xxiij. q. j. paratus.

puer. istis † fm Ala. ad idē. j. q. j. cōstat. et qđ ibi no. scȝ ꝙ nō hȝ postliminium q̄ stati reuersus ē. Joan. and.

¶ Nō dicitur natus qui statim decessit. Capitulū. iij.

Nam et ego vnigenitꝰ fui coram matre mea. ¶ Quare vni-
h genitū[h] se nominat: quē fratrem
i vterinum[i] ꝑcessisse scriptura testatur: nisi quia ille mox natus
k sine noie quasi nunqȝ[k] esset / de vita decessit. Idem sup mattheū.

¶ Dictio anteqȝ non semp implicat. Capitulū. iiij.

l Quod dicit anteqȝ[l] conueniret: nō sequit vt postea cōuenirēt: sed scriptura qđ factū non sit ostēdit. Hieroni. sup mattheū.

¶ Primogenitus dicitur q̇ primo nascitur etiam si nullꝰ sequitur eum. Capitulū. v.

Joseph non cognouit ma-
m riam donec[m] peperit filium suū primogenitū. ¶ Ex hoc loco quidā peruersissime suspicant: et alios filios mariam habuisse: cum
n mos[n] diuinarū scripturarum sit vt primogenitum nō vocēt quē fratres sequunt: sed eū qui ꝑmo natus fuit. Hilarius.

¶ Verba sunt intelligenda non fm qđ sonant: sed fm mētem ꝓferentis. Capitulū. vj.

o Intelligētia[o] dictorum[p] ex
p
q causis[q] est assumēda dicendi: qꝛ
r nō sermoni res[r] sed rei est[s] ꝟmo
s subiectꝰ. Hug. super mattheū.

Quod dicit. ¶ Casus. In euāgelio matthei sunt hec verba anteqȝ cōuenirent. ex h verbo volebat arguere quasi a cōtrario ꝙ postea cōuenissent maria et ioseph. dicit hieronimꝰ nō tamē sequit ꝙ postea cōuenissent: sed scriptura ostēdit ꝙ nunqȝ conuenerūt. ¶ Nota ꝙ licet fortissimū sit genus argumētandi a contrario sensu: fallit tamē hic: nō enī sequit anteqȝ conuenirent: ergo postea cōuenerunt scriptura enī nō innuit ꝙ cōuenerūt. B.

Matth. j.

l ¶ Anteqȝ ꝯuenirent. Verba sunt euangelij matthei que hieronimꝰ hic exponit. si. xxvij. q. ij. priusqȝ. nec valet hic ar. a cōtrario sensu: ꝛ est quidam modus loquendi sicut ibi: sede a dextris meis. donec ponam. ꝛc̄. non tamē sequit ꝙ postea posuerit. Rñ. ꝛ illud: coruꝰ non fuit reuersus ad archam donec aque siccarētur sic. j. c. pxi. immo ostendit ꝙ non conuenerūt: contrariū innuit eius qđ verba sonare videntur. vt hic dicit. in fine ꝛc̄.

Matth. j.

Joseph. Primo ponuntur verba euangelij. Secundo verba hieronimi exponens illa ibi: ex hoc loco. Abbas. ¶ Casus. In eodem mattheo dicitur. Joseph nō cognouit donec peperit filium suū primogenitum: ex hac auctoritate quidā pessime suspicabantur mariā alios filios habuisse: dicit hieronimus. mos est diuinarum scripturarū vt primogenitus vocetur qui primo natus est nō ille quē fratres sequūtur. ¶ Nota in loquendo vsus intelligēdi verba attēdi debet. Item primogenitus appellatur qui primo natus est quis nullus sequatur. Ber.

m ¶ Donec. Simile. s. eo. ca. proxi.
n ¶ Mos. Idem dicit lex ꝙ proximus est quē nemo antecedit † ergo ꝛ primogenitꝰ est ante quē nemo nascitur quicquid sequat. ff. e. ti. proximus. et. l. proximi. Primus enī non solū is intelligitur qui ante aliquē est / sed etiā is ante quē nemo sit. vt. ff. de vulg. et pup. sub. l. ex duobus. in prin.

[redacted]

Intelligētia. ¶ Casꝰ. Cū aliqs audit aliq̄ verba cōsiderare debet cām dicēdi ꝛ nō ipam significationē verboꝝ tm̄: qꝛ ꝟba deseruiūt intētioni et nō intētio verbis. verba enī inuēta sunt vt ꝑ ea intentionē suā exꝑmat. ¶ Nota ꝙ causa dictoꝝ cōsiderari dꝫ. Ber.

o ¶ Intelligētia. Sic. ff. de re. iur. i ābiguis. ꝛ. xxij. q. v. hūane. Ab.
p ¶ Dictorum. i. verborum que prolata sunt.
q ¶ Ex causis. Non statim debemus itelligere vt verba prima facie sonare videntur: maxime vbi ambigua sunt: sed debemus recurrere ad intentionē loquētis. vt hic dicit. ar. bo. s. de prebē. ca. vlti. et ca. cum cām. et. ff. eo. ti. nepos proculo. † et. ff. de reg. iur. semp in stipulationibꝰ. ad cām dicti recurrendū est. s. de accu. cū dilecti. sicut ad cām facti. xxiij. q. vl. occidit. ff. de fur. verum.

† Si ꝓmisit quis prodote. c. tribuere cū poterit ad id qđ actū est redigitur interꝑtatio al's intelligit cū sine incōmodo poterit. Joan. and.

r ¶ Res. i. itellectꝰ. ff. de suppel. leg. l. labeo. xxxj. q. j. quō virginibꝰ. vbi dr̄ sex maritos habuisse: q̄ (dn̄o testāte) q̄nqȝ tantū habuit: ibi enī hieronimꝰ respexit intētionē et nō verba samaritane. Lau.
s ¶ Rei est sermo subiectus. i. intentioni seu intellectu sermo seruire debet: quia nō in folijs sed in radice rationis ꝛ in sensu ꝯsistit

euāgeliū.j.q.j.marchiō.ꝛ.j.e.c.ij.ꝛ.c.i his. ꝟba eni īstituta sunt vt p ea q̄s i alteri⁹ noticiā cogitatiōes suas ꝓferat.xxij.q.ij.is aūt. qꝛ si cut anim⁹ ꝑfert corpori:ita snīa ꝟbis.xxxviij.di.sedulo.ꝛ.xxij.q.v. hūane.ꝛ.ff.de leg.scire. Itē arg.est ꝙ ꝟba ad extraneū sensum sunt trahēda vbi res aliter salua esse non pōt. ar.C.de ver.signi.cū q̄dā. ꝛ.C.de leg.cū questio.

Sūmariū. Nihil. Diuersitas ꝟboꝝ nō vitiat si idē in substātia ꝯcludatur.h.d.Ab. ¶Casus. Euāgeliste diuerso mō narrauerūt passionē domini. dicit Augustin⁹ ꝙ nihil nocet narrandi diuersitas vbi eadē dicūtur: qꝛ q̄libet euāgelistarū narrauit eo ordine q̄ de⁹ voluit. ¶Nota ꝓ testib⁹ q̄ diuerso mō ferūt testimoniū: qꝛ nō nocet dū tñ eadē dicāt: sec⁹ si cōtraria dicerēt. Ber. ¶Glo.seq. ar.alleg.contrarium et soluit.

a ¶Diuersitas. Quoniā noia ꝛ ꝟba trāsposita idem significāt: vt dicit aristoteles i periarmenias. ꝛ est ar.ad h.C. de testa.qm̄ idignū. et h vbi eadē dicunt ꝓut sequit in lr̄a: ꝛ h certū sit. ꝛ est ar.bonū ꝓ testibus diuerso mō narrātibus. ar.s̄.de testi.c.cum tu.et xviij.q.j.i scripturis.de cōse.di.ij.quotidie.et de pe.di.j.piculose. † Arg. cōtra.xxxv.q.vj.de parētela.ij. sꝫ illud intelligit de ꝯtrarietate snīe.

Prepositus.

† Per q̄d ea.istud intelliges si loquitur de varietate euāgelistarū circa horā morti xvi. Jo an.

b Propterea. Al's preterea. ¶Cas'. Gregori⁹ scribebat cuidā amico suo aliq̄n q̄ forte male īterpretabat dicta sua. Grego.scribit ei dicēs. Si epl'am meā ꝓlixā ad īterp̄tādū te recipe cōtigerit rogo non ꝟbū ex ꝟbo trāsferri sꝫ sensum ex sensu: qꝛ aliquando dū ꝓprietas verboꝝ attendit veritas amittit. ¶Nota ꝙ non debemus considerare verba sed intentionem. Ber.

Causa.

¶Non vitiatur factū vario modo narratum vbi idem in substātia concludit. Capl'm.vij

Nihil obstat narrādi diuersitas[a] vbi eadē dicunt: maxie cū q̄sq̄ euāgelistaꝝ eo ordie credat se dicere quo de⁹ voluit. Grego.

¶Sensum nō verba considerare debemus. Capl'm.viij.

Propterea[b] si ꝓlixā epl'am meā ad iterp̄tādū[c] accipe te fortasse cōtigerit: rogo nō verbū ex verbo sed sensum[d] ex sensu transferre: quia plerūq̄ dū ꝓprietas[e] verborū attenditur: sensus veritatis amittitur. Isidorus.

¶Dicit quis proprie sit prepositus. Capitulum.ix.

Quāuis oēs q̄ ꝑsunt ꝓpositi rite[f] vocent: vsus tamen obtinuit eos vocare ꝑpositos: q̄ quādā ꝑorat[g] curā sup alios gerūt. Idem in lib.ethimologiarum.

¶Non recipit congruam summationem. Capitulū.x.

Forus est exercēdarū litiū loc⁹: a fādo dict⁹ siue a foroneo rege q̄ ꝑmus[h] greci legē dedit. Cōstat[i] autē forus cā: lege: ꝛ iudicio. Causa[k] a casu quo vēit dꝛ: est eni materia et origo negocij nedum discussiōis examine patefactā q̄ dū proponit cā est: dū discutitur[l] iudiciū: dum finit iusticia[m]. Vocat autē iudicium[n] quasi iurisdictio: et iusticia[o] quasi iuris[p] stat⁹. Judiciū autē pri⁹ inq̄sitio vocabat: vnde et auctores iudicioꝝ prepositos q̄stores vl' quesitores vocam⁹. Negociū[q] multa signat modo actū alicuius rei cuius cōtrariū est ocium. modo actiōem[r] cause q̄d est iurgiū litis: ꝛ dictū est negociū id est sine ocio. negociū autē in causis: negociatio in cōmercijs dꝛ vbi aliq̄d dat vt maiora lucrētur. Jurgium[s] dꝛ quasi iuris garrium: eo ꝙ hi q̄ cām dicunt iure[t] disceptāt. Lis[u] autem a cōtētione limitis prius nomē sumpsit: de qua[x] ꝟgili⁹. Limes erat positus litem vt discerneret agri. Causa aut argumento[y] aut ꝓbatione constat. Argumētum nūq̄ testibus: nunq̄ tabulis dat probationem: sed sola inuestigatione iuenit veritatem: vnde dictum est argumētum argute inuētum. Probatio autē testibus et fide tabularum[z] constat. In oī quoq̄ negocio[a] he ꝑsone querūtur. Judex. accusator: re⁹: et tres testes[b]. Judex[c] dictus quasi ius dicens populo: siue ꝙ iure disceptet. Jure autē disceptare est iuste iudicare. non est ergo iudex si non est in eo iusticia. Accusator vocatus est quasi causator: qꝛ ad

c ¶Ad interpretandum. Id est ad exponendum.

d ¶Sensum.s̄.eo.intelligentia.

e ¶Proprietas. Nō enim semp ad ꝓprietatē ꝟborū recurrēdum est: sꝫ vidēdū est q̄d testator senserit: in q̄ ꝑsumptiōe sunt q̄ morant i eo loco.ff.de fun.istru.ꝛ istru.le.cū de laniōis.§.asinā. qꝛ potior est mēs dicētis q̄ vox.ff.de suppel.le.labeo. nec plus ꝟbū q̄ volūtas īspici debꝫ. C.que res pig.ob.pos.l.vl.xxij.q.v.humane aures.j.q.j. marchion. Itē ar.ꝙ ꝟba a sua significatione cadūt: cum res aliter salua esse nō pōt: de q̄ agit insti.de inuti.sti.§.quotiēs.ꝛ.ij.q.ij.oēs. C.an seruus ꝓ facto suo.l.vl.ff.si q̄s cau.si eū.§.q̄ iniuriaꝝ.lv.dist. q̄ ꝑtē.ꝛ.l.di.dño scto. ‡a ꝓꝑetate ꝟboꝝ nō est recedēdū nisi q̄n cōstat volūtatē loquētis aliter voluisse.ff.de leg.iij.nō aliter. ꝛ improprietates nō sunt trahēde ad ꝯsequētiā: sed sunt excusande. Ala.

‡ Adidē iura.alle.s̄.c. Intelligētia. i fi. vlti.glo. Jo.and.

Quāuis. ¶Casus. Hoc nomen ꝑposit⁹ gn̄ale nomē est ad oēs q̄ ꝑsūt. vsus tñ obtinuit eos ꝑpositos vocari q̄ quādā curā ꝑorat⁹ gerūt sup alios. ¶Nota ꝙ vsus loquēdi ꝯsiderari dꝫ. B.

f ¶Rite. Id est s̄m originariam verbi significationem.

g ¶Prioratus curā. Sic ponitur.j.q.iij.saluator. † ꝛ est dignitas per se sic dicta.

† De eta.et quali c.j.de ap.ꝯstitut⁹ ij.de cle.nō resi.ex ꝑte. de his q̄ fi.a ma.par ca. ex ore.cum multis si. Jo.and.

Forus. ¶Casus. Prīo ostēdit ysidorus q̄d sit forus ꝛ vñ dicat. Scd̄o ostēdit ex q̄b⁹ cōstet. cōstat eni ex cā. lege. ꝛ iudicio. ostendit etiā quare dicat cā. dicit eni cā a casu quo venit. q̄ dū proponit causa est. dū discutit iudiciū. dū finit dicit iusticia. ostendit etiā vnde dicat iudiciū et iusticia. Tertio dicit q̄d sit negociū ex eo ꝙ supra dixit materia ꝛ origo negocij ꝛc̄. ostēdit etiā quid sit iurgiū. ꝛ vnde dicat lis. dicit insup. Causa aut argumēto. aut ꝓbatiōib⁹ ꝯstat. ꝛ ostēdit q̄l'r. Postq̄ ostēdit q̄d sit negociū dicit ysidorus ꝙ in oī negocio q̄ttuor ꝑsone sunt requirēde. iudex. accusator. reus ꝛ tres testes: ostēdēdo vnde dicat iudex. ꝛ vnde dicat accusator ꝛ reus ꝛ testis. Vltimo dicit ꝙ i teste tria sunt requirēda. cōditio. natura et vita. Cōditio vtrū sit seruus vel liber. natura si sit vir vel mulier. vita si innocēs sit et iteger actu: ostēdit etiā cām quare ista tria ꝯsiderent in teste. ¶Nota ar. ꝙ possum⁹ inducere ꝓ nobis libros gētiliū. Itē testes ꝛ instrumēta equiparant. Itē in oī negocio quattuor ꝑsone requirunt. iudex. accusator. reus. ꝛ testis. Item tria ꝯsiderant in teste. natura. vita. et cōditio. Itē nota ꝯ mulieres ꝙ varium et mutabile semper producūt. Ber.

Judiciū. Justicia.

h ¶Prim⁹.vij.di.moyses. Ber.

i ¶Constat. Ex tribus vt hic dicit non tāq̄ ex suis partib⁹ cōpetētib⁹ sꝫ ornātib⁹ poti⁹: ꝛ ip̄roprie dꝛ locus cōstare ex his sicut dicunt vestes ꝑtes hoīs adornatiue. Unde illud. Cultu: gēmisq̄ tegunt. Oīa pars mīma est ip̄a puella sui.

Negociū.

k ¶Cā a casu. Et ita ē cā añq̄ rñdeat ꝑs alta. est ḡ cā res i dicēdo posita cū iꝑositiōe certarū ꝑsonarū. s. actoris et rei iudicij ꝛ testis. Et iō dꝛ a casu: qꝛ frequenter casualiter occurrunt ꝑter voluntatem hominis.

Jurgiū. Lis. Virgili⁹ in.xij.

l ¶Discutit iudiciū. Et sic videtur processu tp̄is mutare nomē: ꝛ exemplificat de iudicio de tertia parte fori.

m ¶Dum finitur iusticia. Hic exēplificat secūdā partē fori: ꝛ ita ex istis trib⁹ ꝑtib⁹ ꝯstat forus vt dictū est: et idem esse videntur ista tria in substātia sed aliā denominationē assumūnt diuerso tempore.

Argumētum.

n ¶Judiciū. Judiciū est legitim⁹ act⁹ duarū personarū actoris ꝛ rei sup eadē questione contracta sub eodem iudice. Lau.

Judex. Judiciū. Jure disceptare. Accusator.

o ¶Justicia. Justicia ē ꝯstās ꝛ ꝑpetua volūtas ius suū vnicuiq̄ tribuēs. insti.de iusti.et iur.in ꝑn.libri.in ꝯsti. Gre.

Justicia.

p ¶Juris status. Lex eni dꝛ stat⁹ iuris ꝛ ꝟe: qꝛ ꝑ snīam ius nō ꝯstituit sed status iuris declarat.ff.si ser.ven.sicut.§.sed si queritur.

q ¶Negocium. Quia supra mētionē fecit de negocio ibi: origo negocij ꝛc̄. ostendit quid sit negocium quasi negans ocium.

r ¶Actionem cause. In hac significatione sumit.s̄.vbi dicit origo negocij.

s ¶Jurgium. Hic exponit q̄d dixit: scꝫ q̄d est iurgium litis.

t ¶Jure disceptant. Arg.ꝙ iurgia non ꝑtineant ad ꝑbr̄os: quia non tenentur esse iurisperiti.xxxviij.distin.que ipsis. nec aduocare possunt nisi in certis casibus.s̄.de postula.c.vlti. secus de archidyacono.xxv.dist.c.j.j.rñ. Bernar.

u ¶Lis autem. Quia fecit mētionem litis.s̄.vbi dixit iurgium litis. exponit modo quid sit lis. lis enim ciuilem causam ostendit tm̄ et non criminalem.ff.eo.titu.litis.

x ¶De qua virgilius. Ar.habes hic ꝙ possum⁹ īducere ꝓ nobis libros gentiliū siue paganoꝝ.xxxvij.di.si q̄d veri. ‡ꝛ.j.q.j.dñs declarauit ibi. Cretenses pigri: corde male bestie. Ber.

‡ Et de hoc plene not. ea.dist. turbat. vide in spe.d aduo. §.nūc de exordijs. ver. vel ita sicut boeti⁹. Jo.and.

y ¶Argumento. Argumētū vocat naturalem ꝓbationē que fit ꝑ localem argumētationē: ꝛ ita ar.ꝙ in iudicio valet naturalis probatio. Ar.ꝯ.j.di.ꝯsuetudo.ꝛ.s̄.de elec.bone.j.ibi negantis factum ꝑ rerum naturam ꝛc̄. a contrario et non per testes vel instrumēta: vt littera sequens dicit. vnde dic tabulis.i.instrumentis.

z ¶Tabularum. Hic equiparant testes ꝛ istrumēta: qꝛ parē vim habent in litibus exercendis. C.de fi.instru.in exercendis.

a ¶Negocio. Non notorio q̄d exercetur in forma iudicij. ¶Glo.seq.signat contrarium. et dupliciter soluit.

b ¶Tres testes. Ar.ꝯ.iiij.q.iij.§.vbi numerus.ꝛ.ij.q.iiij.c.j.ꝛ.s̄.de testi.lꝫ vniuersis. vbi dꝛ: in ore duorū vel triū testiū ꝛc̄. pōt dici ꝙ h dicit tres testes ꝓpter triplicē modū ꝓbandi. s. per testes: instrumēta: ꝛ argumēta: de q̄b⁹ ꝑmisit †vel poti⁹ dicas ꝯfessionē: qꝛ quodlibet istoꝝ trium legitimā facit ꝓbationē siue ꝑ testes: instrumēta: et confessionem.s̄.de testi.spo.cum ad sedem.in fi.

† De h.iiij. q.iiij.c.j.vl' q̄d dic tres supple vel duo. vt i cōtrarijs s̄m Host. Jo.a.

c ¶Judex. Sic.xxiij.q.ij.c.j.et supple.hic bon⁹: qꝛ q̄nq̄ malus est

iudex. iij.q.vij.c.iudicet.§.vl.q2et ꝑ meritis subditoꝝ disponiẗ a deo vita rectoꝝ.ij.q.vij.c.j.⁊.vj.q.j.ex merito. ⁊.viij.q.j.audacter.B.

a ❡Reus. A re et non a reatu.xv.q.iij.c.vlti.iij.q.xj.non est.Ber.

Auferesis. Figurarꝫ multiplices sunt species.

b ❡Parte ablata. Est h̄ figura q̄ dr̄ auferesis: cū pncipiū dictionis auferẗ ſm q̄d patet hic. Est ⁊ figura alia q̄ dr̄ ꝓsopopeia.i.pfirmatio noue persone.de cōse.di.iiij.q̄ris a me.ꝟ.ſt. Item antonomasia cū ꝑ excellentiā aliqd alicui attribuiẗ q̄d cōmune est pluriū: vt cum dico apostolus/intelligitur paulꝰ. † xxxij.q.vij.ca.apostolus.et cū dico vrbs: intelligiẗ roma.ſ.de pe.⁊ remis.significauit. Sinecdoche: cū ps poniẗ pro toto. xxxij.q.iiij. meretrices. xliij.q.v.penale. Antiptosis cū ponitur casus pro casu. lxxv.dist.ordinationes. xviij.q.ij.qdā. Liptote cū plus dr̄ ⁊ minꝰ significatur. xxxij.q.vij.qd i oībꝰ. Pleonasmos: cū superabūdat dictio: vt iste videt ocl'o mōachū regrare. xx.q.iij.psens. Themesis: cū eadē dictio interdiciẗ.ff.de mino.l.q̄d si de speciali. ff. de rei vēdi.ſi post acceptū. Syncopa: cū qd aufertur de medio dictionis. vij.q.j.audacter. ꝑ audaciẗ. Ironia: cū qd ꝑ derisionē.i.ꝑ ꝯriū dr̄. Q̄ꝫta integritas. xj.q.iij.ad mēsam.i fi. Epheregesis.i.expositio pcedētis ſmonis. xlvij.dis.qm̄. Itē antropospatos cū aliqd attribuiẗ deo q̄d cōuenit hoī. xxiiij.q.j.odi ⁊ pieci.⁊.ſ.de reb.eccle.ali.vel non.ſi quis presbyteroꝝ. Ala.

Testes. † Fallit interdum. vt xciij.dist.c.vl.Jo.an.

causam vocat eum quem appellat. Reus[a] a re que petitur nuncupatur: quia q̄uis conscius sceleris non sit: reus tamen dicitur q̄diu in iudicium pro re aliqua petitur. Testes antiquitus superstites dicebantur: eo ꝙ sup cause statu proferebātur: nunc (parte[b] ablata nominis) testes vocātur. Testes autem considerantur cōditione: natura: ⁊ vita. Cōditione: si liber[c] non seruus. nam sepe seruus metu dominantis[d] testimoniū supprimit veritatis. Natura: si vir non femina[e]. nam varium[f] et mutabile testimonium semper femia producit. Uita: si innocens et integer[g] actu. nam si vita bona defuerit: fide carebit[h]. nō eni potest iusticia[i] cū scelerato hoīe habere cōmerciū. Idē.

❡Dicit quid sit pactū et vnde dicatur. Capitulum.xj.

Pactū.

P Actum[k] dicitur inter partes ex pace cōueniēs scriptura[l] legibus[m] ac moribus cōprobata: dictum pactum[n] quasi ex pace factum. Idē in eodem.

❡Hic ysidorus ponit ethimologiam iuris ꝑut habeẗ in re: nō ꝑut est gñale nomē. Capl'm.xij.

Jus vñ dicitur. Juste possider.

I Us dictum[o] est a iure possidēdo. hoc enim iure[p] possidetur q̄d iuste[q]: hoc iuste q̄d bene: q̄d autē male possidetur: alienum[r] est. male[s] autē possidet qui vel suis male vtitur: vel aliena presumit[t].

Pascal' canonicis scti martini.

❡Quicquid fidelis offert ecclesie oblationis nomine continetur: et a secularibus possideri nō debet. Capitulum.xiij.

C Ausa carpēsis plebis: ⁊.j. ❡Ceterum primitie[u]: decime: ⁊ oblationes in solis ecclesiarum[x] bonis precipue numerātur. Oblationes vero dicimus: quecūq; de ꝓprijs et licitis[y] rebus ecclesie a fidelibus offeruntur. Quicūq; igiẗ eas per potestatem[z] secularē obtinet: ꝑculdubio cōtra deum ⁊ sanctoꝝ patrū nititur sanctiones: quinimmo ⁊ qui accipit et qui tradit raptoꝛ et sacrilegus[a] iudicatur.

Alexander tertius.

❡Solus sacerdos potest sacramentū extreme vnctionis infirmo conferre.h.d. Capitulū.xiiij.

Q Uesiuit fra.t.et.ꝯ. ❡Nos itaq; tibi.t.duximus respondendū: ꝙ sacerdos vno presente clerico et etiam solus[b] potest infirmum vngere.

❡In anno bissextili seruari debet loci consuetudo circa diē sancti matthie festādum: dum tamē vigilia continuetur festo.h.d.

❡Festū vero bti matthie iuxta

c ❡Si liber. Quia seruus testis esse nō pōt: ‡ iiij.q.ij.vbi.§.itē serui. sed liberi vt ibi dicitur. ver.item liberi.et.C.de testi.auten.ſi dicatur.

‡ De hoc ⁊ quid de illo q̄ cōmuniẗ vl' a maioꝛi pte vl' a pluribus habebatur liber et quid de ascripticio statulibero. vide in spec.de teste.§.j.ver. itē ꝙ est seruus. et sequētibus. Eg. in decre.cū nos. de his que fiunt a pla. ꝑ ipsam decre. dixit ꝙ si seruꝰ manumissus ꝑ abbatem siue maioꝛi pte capli testificatur ⁊ postea maioꝛ pars ratificat ꝙ valet testimonium. Itē dato ꝙ non ratificet valet si cōmuni opinione putabaẗ liber.per.l.barbarius.

d ❡Dominantis.iiij.q.iij.item ydonei.⁊.xj.q.iij.quattuor.

❡Glosa sequens signat contrarium et soluit.

e ❡Nō femia. Hoc itellige i crimiali i quo casu mulier testis eē nō pōt ſm canōes.xxxiij.q.v.mulierē.ſ; i ciuilibꝰ ⁊ mr̄imōialibꝰ bn̄ ferūt testioniū.ſ.de testi.tā l'ris.⁊.c.sup eo.Arg.ꝯ.ꝙ pn̄t i crimiali. xv.q.iij.ex eo. ſ; aliud ſm leges: tn̄ in crimie excepto admittiẗ mulier etiā male fame ad accusatiōnē.ſ.de symo.tāta.⁊ i inq̄sitiōe admittaẗ ad testimoniū siue denūciatiōnē.ſ.de testi.tā l'ris.et.c.qm̄. Itē in testamētis mulier nō admittiẗ.isti.de testa.§.testes.Ber.

f ❡Varium. C.de inof.testa.filia.⁊ ar.C.de isti.⁊ substi.reprehēdenda. Unde ꝟsus. Quid leuius fumo? flamē: qd flamine? vētus. Quid vento? mulier: quid muliere? nihil.

g ❡Integer. Quia debet esse testis bone fame ⁊ sine oī suspitione.ij.q.vij.testes. infamis repellitur.ſ.de testi.cogen.preterea.

h ❡Fide carebit.i.nō crediẗ iuramēto suo.ar.ij.q.vij.nō pōt.B.

i ❡Justicia cū scelerato. Cū sit ꝟtꝰ.xxxij.q.j.cū renūciaẗ.⁊ est summū bonū in vita colere iusticiā.xij.q.ij.cū deuotissimā.

P Actū. ❡Casꝰ. Pactū dr̄ q̄d fit iter ptes scriptura cōueniēs legibꝰ ⁊ moribꝰ approbata: ⁊ dr̄ pactū quasi pro pace factum.Ber.

k ❡Pactum. Jus ciuile aliter diffinit in.l.j.ff.de pac.Ab.

l ❡Scriptura. Et etiā sine scriptura pactū fit. ſ; hoc ideo dicit: q2 sepe iteruenit scriptura: ⁊ ad ꝓbatiōnē pacti iterponitur.

m ❡Legibus. Aliter nō valeret nisi ſm leges fieret.ff.de pac.iurisgentiū.§.pretoꝛ ait.⁊.C.eo.ti.pacta.Ber.

n ❡Pactum. Dicitur pactum duorum vel plurium consensus in idem.ff.de pac.l.j.§.j.

I Us dictū. ❡Casus. Ostēdit h̄ ysidorus.vñ dicaẗ ius.ſ.a iure possidendo. h̄ cū iure possideẗ q̄d iuste.⁊ h̄ iuste q̄d bn̄. male aūt possideẗ q̄ suis male vtiẗ vel vsurpat aliena.Ber.

o ❡Jus dictū. Diffiniẗ hic ius nō ꝑut est gñale nomē: ſ; ꝑut applicaẗ ad certā rem qñ dr̄: habeo ius in tali re: tūc enim dr̄ ius a iure possidēdo: et ita itellige istū textū. Sed capiēdo ius gñaliẗ dr̄ a iusticia: ⁊ est ars boni ⁊ eq̄. vt.l.j.ff.de iusti.⁊ iur. vide glo.ſi.sup rubrica de reg.iur.li.vj. ⁊ istud gñale nomē h̄; mltas spēs sub se: naturale: ciuile: ⁊ gentium.j.dist.ius.⁊.§.seq.Ber.

ff.de officio preto.et.l.j. C.de testa. Jo.and.

p ❡Hoc enim iure. Hec ꝟba habes.xiiij.q.iiij.quid dicam.in fi.

q ❡Q̄d iuste. Non tn̄ ecōuerso ſm leges: q2 iure possidet qui mala fide pscripsit: nō tn̄ iuste. ſ.de pscrip.vigilāti. secus ſm canones: q2 qui malā fidē h̄; nō pscribit eo.ti.quoniā omne.

r ❡Alienum. Jd est alijs debitum.

s ❡Male aūt. Ut auari. † xlvij.dist.sicut hi.⁊ xiiij.q.iiij.qd dicā. Unꝰ ꝟsus. Qui sunt q̄ rebus nūq̄ potiuntur? auari. Qui sūt q̄ minui sua nō patiūtur? auari.Ber.

† Uel prodigi.et de vtrisq; no. ſ.de usu.c. pe.Jo.an.

t ❡Presumit. Jd est inuadit.Ber.

Oblatio

Diuisio.

C Ausa. Primo decise narrat factū. Scd̄o diffinit ibi: ceterū. Ab. ❡Casus. Querebaẗ de decimis/pmitijs ⁊ oblatiōibꝰ i quoꝝ bonis dicerentur esse: ⁊ quid appellenẗ oblationes? Rñ.pa.ꝙ decime ⁊ pmitie et oblatiōes cōnumerantur in solis bonis ecclesiaꝝ: oblatiōes ꝟo dicunẗ q̄cūq; de ꝓprijs ⁊ licitis rebꝰ offerūtur ecclesie a fidelibꝰ et q̄cūq; pscl'are eas obtinet ptātē ꝑculdubio ꝯ deū faciẗ: et q̄ accipit et q̄ tradit raptoꝛ ⁊ sacrilegꝰ iudicaẗ. ❡Nota ꝙ oblationes de ꝓprijs ⁊ licitis rebꝰ fieri debent. Itē q̄ bona ecclesiaꝝ rapiunt ⁊ inuadūt sacrilegi iudicantur.Ber.

u ❡Primitie. Quid sint primitie dicitur.ſ.de deci.ca.j.

❡Glo.seq.querit ⁊ tres opi.ponit.

x ❡Solis ecclesiarū. Sed qd appellaẗ hic ecclesia? dñs albericꝰ dixit ꝙ bona ipsa sunt loci ꝑclusi muro ad instar vacātis hereditatis que vicē psone obtinet. ‡ ff.de acq̄.re.do.hereditas. Alij dicūt ꝙ sunt vniuersitatꝭ illiꝰ loci.arg.xij.q.ij.nulli. Hug.dixit ꝙ res iste sunt dei: ⁊ cū oīa eiꝰ sint/ista tn̄ specialiꝰ.ar.j.q.iij.saluatoꝛ. xvj.q.j. in canonibus.xxiij.q.viij.cōuenioꝛ.xvj.q.vij.oēs decime.ſ.de deci. tua.ij. vbi dr̄ ꝙ deꝰ i signū vniuersalis dñij decimas sibi retinuit: quaꝝ rex vsus dñs clericis concessit.R.

‡ In multis: sed non i oibꝰ. vnde ꝑ seruū hereditarium hereditati acquiriẗ tn̄ seruus institutus non adit hereditatem: q2 in adeūdo reqriẗ iussꝰ dñi. Jo.and.

y ❡Licitis. Et etiā de illicitꝭ pōt fieri elemosyna: dūmō trāsferaẗ dñium ⁊ nō cōpetat repetitio.xiiij.q.v.nō sane. et.c.q̄ habetis.et.§.seq. Et de hoc plene tractaẗ.ſ.de deci.ex transmissa.Ber.

z ❡Potestatē.xij.q.ij.nulli.⁊.c.q̄cūq;.xvj.q.ij.decimas oēs.Ber.

a ❡Sacrilegus. Qui bona ecclesiaꝝ rapiunt ⁊ inuadūt sacrilegi iudicanẗ: ⁊ ab ecclesia sūt puniēdi.xij.q.ij.nulli liceat.ſ.de fo.cōpe. cōquestus.⁊ non solum sacrilegis/sed etiam iudeis furi cōparantur. xxiij.q.iiij.quid ergo.Ber.

Diuisio.

Q Uesiuit. Duo sunt dicta: scd̄m ibi.festū. Ab.fic. ❡Casus. Quesitū fuit a pa.vtrū sacerdos vno tm̄ clerico pn̄te isirmū vngere possit. Scd̄o fuit q̄situ qñ festū bti matthie ap'li i anno bisextili debeat obſuari: cū q̄dā iter vigiliā ⁊ festū velint iterponere diē? Rñ.pa.ꝙ sacerdos vno clerico pn̄te ⁊ etiā solꝰ si necesse fuerit pōt vngere isirmum. de festo bti matthie ap'li dicit pa.ꝙ vigilia ſm ꝯsuetudinē ecclesiasticā pcedat ipm festū: ita videlꝫ ꝙ nec ꝑ bissexto nec alio mō inẗ vigiliā ⁊ solēnitatē alia dies interueniat. in q̄ vtrūq; vigilia ieiuniū celebreẗ: nisi venerit die dñica: ⁊ ipm festū siue fiat i die bissextili siue i sequēti q2 duo dies ꝑ vno reputanẗ nullꝰ erroꝛ est: ſ; ꝯsuetudo eccl'ie ſueẗ. ❡Nō ꝙ solꝰ sacerdos isfrmū vngere pt. Itē die dñica nō est ieiunādū. Itē ꝯsuetudo eccl'ie ſuari dꝫ.Ber.

❡Glo.seq.signat contrarium et soluit.

b ❡Etiam solus. Ar.ꝯ.in ap'lo vbi dr̄: infirmaẗ q̄s in vobis inducat presbyteros eccl'ie q̄ oret sup eū.ſ.de sac.vnc.c.vno.et sic videẗ

ꝙ debeāt esse plures: qꝛ pluralis locutio duoꝝ numero ad minus cōtēta est. iiij. q. iij. ver. vbi numerus. hoc intellige in necessitate q̄ legem non habet. de conse. dist. j. sicut. ⁊ .s̄. de consue. c̄ꝓto.

a ¶ Dominica. Quoniā in dn̄ica ꝓpter reuerentiā non est ieiuniū celebrandum. xxx. dist. ca. vlti. sed in sabbato p̄cedēti ieiunādū est. s̄. de obser. ieiu. ca. j.

b ¶ Die. Sc₃ bissextili. ¶ Glo. se. signat ꝯtrariū. instruit negatiue in cognitionē bissexti. querit ar. negatiue. ponit ꝯtriā opi. lau. quā approbat.

c ¶ Quasi pro vno reputantur. Et ideo qꝛ ꝓ vno reputant non cōputant in tp̄e restitutionis: licet de momēto ad momētū fiat cōputatio. ff. de mino. deniq₃. §. minorē. ⁊ . ff. de ver. signifi. cū bissext⁹. ⁊ ꝓpt̄ hoc facit ad ti. Et ar. ꝯ hoc. ff. de sta. lib. l. iiij. §. stich⁹.

Annus q̄t dies h₃.

Nota ꝙ ann⁹ solar̄ h₃. ccclxv. dies. et sex horas. ⁊ sic q̄ttuor anni habēt vltra p̄fatū numerū dierū. xxiiij. horas que coadunate faciunt vnū diem qui supabūdat oī quarto anno. et dicitur bissextus: qꝛ bis sedet ⁊ stat in vna l̄ra kalendarij. et hi duo dies ꝓ vno cōputant: ⁊ īterserit q̄nto die exeūte februario: hoc est sexto kalendas marcij. † ⁊ sequenti die debēt vigilie bti Matthie celebrari. Vn̄ v̄sus Bissextū sexte mart̄ tenuere kalende. Posteriore die celebrant festa matthie. Sed pone aliquē suspēsum p annū: et est tūc ānus bissextilis nunq̄d ī vltima die posset celebrare? Videt ꝙ nō: qꝛ hi duo dies q̄si ꝓ vno reputant. ar. hic. et ff. e. cū bissextus. et. ff. de mino. deniq₃. §. minorē. ‡ Lau. dixit ꝯ. ar. l. dicēt̄ ꝙ si libertas tibi relicta est si anno seruier̄: dies illa nō cōputatur in anno: sed tm̄. ccclxv. dies. ff. de sta. libe. cū heres. §. stichus. ⁊ satis videt: qꝛ cū sit pena nō debet ampliari sed potius restringi. de peni. dist. j. pene. T.

† De his plene not. ī fi. vj. libri super data. Jo. and.

‡ Vide qd̄ no. ff. de diuer. et tēpo. p̄scrip. l. ij. in vlti. glo. Jo. and.

cōsuetudinem ecclesiasticam vigilia eatenus precedat: vt nec ꝓ bissexto: nec ꝓ quolibet alio modo inter se et solēnitatem aliam diem admittat: in qua vtiq₃ vigilia (nisi venerit in dominica[a]) ieiunium celebretur: ipsum autem festum siue fiat in precedēti die[b] siue in sequenti qui duo quasi[c] ꝓ vno reputātur nullus error sed consuetudo[d] ecclesie teneatur.

Celestinus tertius.

¶ Per verbum statuo ⁊ p̄cipio diffinitiua sn̄ia ferri pōt. Ca. xv.

In his que ambiguitatem continent: et. j. ¶ Jnnotuit apostolatui nostro ꝙ cum inter magistrū. M. et cōuersos hospitalis scti simpliciani sup eodem hospitali in presentia mediolan̄. archiepiscopi questio verteretur: ipse archieps post cognitionem cause in prolatione sententie his verbis non fuit vsus: talem partem[e] cōdēno vel talem absoluo: sed ꝓnūciauit: ita statuo et precipio: et. j. ¶ Attendentes igitur ꝙ hoc verbū statuo rem p̄fectam[f] significat: et cum effectu nō verbotenus accipit̄. Jtē s̄m Grego. qd̄ precipitur[g] imperatur: et qd̄ imperatur necesse est fieri: et aliquādo si non fiat: penam habet. Considerantes nihilominus: ꝙ nō debet aliquis cōsiderare verba sed voluntatem: cum nō intētio verbis: sed verba[h] intentioni debeāt deseruire: īterpretamur[i] procuratoribus vtriusq₃ partis presentib⁹: et diffinimus ꝙ prefati archiepiscopi verba tali forma ꝓlata perpetua valiture sententie obtineant firmitatem.

Inno. iij. patriarche grandeū.

¶ Beneficiū p̄cipis latissime interp̄tari debet. Capitulū. xvj.

Olim tibi scripsisse recolimus: vt si canonici paduani magistro. G. canonico[k] paduano prebendam que tm̄ residentibus de cōmuni confert̄ sicut vni ex alijs de cōmunibus prouētibus ⁊ manualia[l] beneficia nō cōferrent: tu eos ad id ap. ces. cōpellere ꝓcurares. ¶ Quia vero quidam mandatū nostrum interpretari aliter[m] q̄₃ deceat moliuntur (cum beneficia principū sint interpretāda largissime[n]) † nostrū aperiēdū duximus intellectum: videlicet ꝙ prebēdā que tm̄ residētibus in victu ⁊ vestitu de cōmuni confertur: ip̄i magistro. G. plene sicut vni ex alijs residentibus iniunximus conferendam.

† ar. latissime.

Idem colubrieū. ⁊ alijs epis in regno portugalie constitutis.

¶ Generale dicitur iterdictum qd̄ fertur nedū in ꝓuinciā sed in villam vel castrum. Capl̄m. xvij.

Cum in partib⁹ vestris sepe contingat diuersa loca interdicto supponi: quando generale vl̄ particulare dici debeat interdictum: apud vos accepimus in dubium reuocari: cum illi qui ab ecclesia romana decorari priuilegio meruerunt videli-

d ¶ Consuetudo. s̄. de obser. ieiu. consilium. lxxvj. dist. vtinam. xj. dist. catholica. Ber.

Diuisio.

In his. Due sunt partes. secūda ibi: attendentes. Abbas sic. ¶ Casus. Jnter magistrū ⁊ cōuersos scti simpliciani coram archiep̄o mediolan̄. sup eodē hospitali q̄stio v̄tebat̄. archieps tulit sn̄iā₃ sub hac forma v̄boꝝ. statuo ⁊ p̄cipio ꝙ ita fiat. qꝛ nō fuit vsus his v̄bis. talē ptē ꝯdēno/ vl̄ absoluo. dicebat̄ ꝙ talis sn̄ia nō tenebat. q̄stio sup hoc delata est ad dn̄m papā. vn̄ ip̄e ꝯsiderās ꝙ h̄ v̄bū statuo rē p̄fectā signat. Jtē s̄m Greg. qd̄ p̄cipit̄ imꝑatur. ⁊ qd̄ imperatur necesse est fieri ⁊ aliq̄n si nō fiat penā h₃: ⁊ non d₃ q̄s ꝯsiderare v̄ba s₃ volūtatē: ꝓcuratorib⁹ vtriusq₃ part̄ p̄sentib⁹ īterp̄tat̄: ⁊ diffinit ꝙ sn̄ia p̄dicta ꝑpetuā obtinet firmitatē. ¶ Nota ꝙ intentio loquētis ꝯsiderāda est et nō v̄ba. Jtē nō refert p que v̄ba fiat ꝯdēnatio vel absolutio dū tm̄ de ītētiōe iudicis ꝯstet ꝑ illa v̄ba. Ber.

¶ Glo. seq. reci. per obiec. et notat et remittit.

e ¶ Partem condēno. H̄moi v̄bis nō fuit vsus vel eq̄pollētibus qꝛ illud sufficeret. ff. de arbi. q̄d tm̄. §. j. s̄. de appel. ad audiētiā. Ala. Vn̄ videbat̄ nō valere sn̄ia: qꝛ nō ꝯtinebat absolutionē vel ꝯdēnationē. ij. q. vj. §. diffinitiua. C. de sen. ⁊ interlo. om. iu. p̄ses. Jtē nota ꝙ pars si p̄sens est ꝯdēnāda est. Quis debeat ꝯdēnari: dn̄s an procurator? De hoc plene dictū est. s̄. de elec. querelam. Ber.

f ¶ Rem perfectam. Sic. ff. qd̄ quisq₃ iur. l. j. §. vlti. de peni. dist. j. §. hec autē verba. ff. de vsur̄. videamus. §. infamia. † C. de sen. pas. l. vlti. et. ij. q. iij. §. notandum. in fi.

† Verbū restituas plenā h₃ significationē et q̄ ad fruct⁹. Jo. and.

g ¶ Quod precipitur. xiiij. q. ij. quod precipitur. Ber.

h ¶ Verba intentioni. Sic. s̄. eo. intelligentia. et. c. propterea. vbi de hoc. et. j. q. j. marchion. Ber.

i ¶ Jnterpretamur. Que iterp̄tatio gn̄alis est: ⁊ ius facit ab oībus obseruāda est. s̄. ti. p̄xi. iter alia. et. C. de leg. l. j. ‡ et interp̄tari debuit potius vt res valeret q̄₃ periret: ex quo in dubiū reuocabatur. ff. de re. du. q̄tiēs. ij. ff. de ver. obli. quotiens. ⁊ . j. eo. abbate. Ber.

‡ Ubi de h̄. et. xj. q. j. §. ex his. ⁊ de postu. c. j. qꝛ decre. ista fuit vltia in cōpil. scd̄a. Tā. narrato ꝙ interp̄tatio gn̄alis ⁊ necessaria spectat ad papā. et ꝙ iudex eadē die īterp̄tari ⁊ supplere p̄t. subdit ꝙ sūm⁹ iterpres est de⁹ qui ap̄l̄o testante. j. ad coꝝ. ij. post p̄n. grām interpretādi cui vult concedit. et sic ꝯcludit sibi referēdo honorē ⁊ gl̄ia₃ ꝑ scl̄a scl̄orum. ⁊ vide qd̄ dicā. j. c. abbate. in fi. post glo. Jo. and.

Olim tibi. Verba p̄uilegioꝝ sunt interp̄tāda latissime. hoc dicit. Et p̄mo ponit mādatū. Sc̄do ipsi⁹ interp̄tationē ⁊ ei⁹ cām ibi: qꝛ vero. Ab. si. ¶ Casus. Dn̄s pa. mādauit capitulo paduano quaten⁹ magr̄o. G. canonico paduano p̄bēdā q̄ tm̄ resīdētib⁹ de cōi ꝯfert̄ sicut vni ex alijs residentib⁹ ⁊ bn̄ficia manualia conferrēt: ꝙ si canonici hoc nō facerent: patriarcha grandeū. sup hoc executor eos ad id ap. ces. cōpellet. canonici mādatū ap̄l̄icū maliciose aliter q̄₃ debeāt iterp̄tātes dicebāt ꝙ nō tenebant ad h̄ cū ipse resideret ex eo qd̄ dꝛ/ sicut vni ex residētib⁹/ s₃ ip̄e nō residebat. vn̄ non tenebant. vn̄ patriarcha petijt a domino pa. q̄lit̄ mādatū suū eēt itelligēdū? R̄n̄. pa. ꝙ cū bn̄ficia p̄cipis latissime sint iterp̄tāda iniūxit capl̄o paduano p̄bēdā q̄ tm̄ resīdētib⁹ ī victu ⁊ vestitu cōfert̄ de cōi dicto magr̄o. G. plene ꝯferendā sicut vni ex alijs resīdētib⁹ maliciosa interp̄tatiōe reiecta. ¶ Nota ꝙ bn̄ficiū p̄ncipis largissime est interpretandum. Ber.

¶ Glo. se. reci. p. q. quare ꝯcessum fuerat ⁊c̄. et respondet tripliciter.

k ¶ Canonico paduano. Absenti. al̄s nō esset opus interp̄tatione: nec haberēt cām subtrahendi bn̄ficiū suū. Vel male iterp̄tādi mādatū pape. forte erat ī s̄uitio ep̄i ⁊ sic s̄uire itelligebat̄ eccl̄ie vn̄ debebat bn̄ficiū suū ꝑcipe itegre p̄ter victualia. s̄. de cle. nō resi. de cetero. ⁊ . c. ad audiētiā. Vel forte ī s̄uitio dn̄i pape in curia stabat q̄ pl⁹ q̄₃ p̄sentes s̄uire itelligunt̄: iō voluit papa ꝙ oīa haberet sicut p̄sentes. s̄. de cle. nō resi. cū dilect⁹. Vel nō refert vbi eēt qꝛ papa sic voluit ḡ sic s̄uādū est: l₃ durū. xix. di. ī memoria. B.

Pape volūtas etiā dura s̄uāda est.

l ¶ Manualia. Forte que dātur singulis diebus illis tm̄ qui intersunt diuinis sicut fit in pluribus locis. Ber.

m ¶ Aliter q̄₃ deceat. No. ꝙ q̄ rescriptū p̄ncipis maliciose vl̄ astute iterp̄tat̄ infamis est. C. de legi. l. ij. sol⁹ p̄nceps ip̄m d₃ interp̄tari. s̄. ti. p̄xi. iter alia. vbi de hoc. ⁊ . ff. de p̄to. stipu. in p̄torijs. tamen legatus q̄nq₃ ip̄m iterpretatur. s̄. de postu. ca. j. v̄sus fi. ⁊ ꝯsuetudo legē interpretatur. s̄. de consue. cum dilectus. Jo.

¶ Glo. seq. alleg. v. concor. et. vj. contraria. querit et soluit.

n ¶ Largissime. ff. de ꝯsti. p̄n. l. vl. ⁊ . ij. q. iij. §. p̄uaricator. ī fi. ⁊ . xvj. q. j. frater nr̄. ⁊ . s̄. de vsu pal. c. j. si. s̄. de dona. cū dilectus. Ar. ꝯ. C. de iof. test. si q̄n. C. de p̄ci. ip̄e. offe. q̄tiēs. ff. ne q̄d ī lo. publi. l. ij. §. merito. et. xxxv. q. iij. qd̄ scripsi. s̄. de ꝯsā. qd̄ dilectio. ⁊ . s̄. de p̄bē. c. vl. S₃ nūq̄d ī resc̄pto faciēda est larga iterp̄tatio cū s̄m itellectū illi⁹ q̄ cōcessit sint itelligēda? ar. ꝙ sic. ff. de v̄. obli. iter stipulātē. Dicas ꝙ nō qꝛ lites poti⁹ restrigēde sunt q̄₃ ampliāde. s̄. de rescrip. nōnulli. ⁊ . c. vl. ar. imo nec illud qd̄ indulget bn̄ficiū est ita iterp̄tādū vt multū ledat aliū. s̄. d̄ p̄bē. relatū. ⁊ . lxxxv. di. archidyaconū florētinū. Jo.

Rescripti iterp̄tatio q̄liter fieri debet.

Cum in partibus. Cōis diuisio. Sc̄da pars ibi: cū aūt. Ab. ¶ Cas⁹. Jn regno portugalie diuersa loca supponunt̄ aliq̄n interdicto: q̄dā h̄ntes p̄uilegia vt liceat eis celebrare diuina ianuis clausis ⁊ exclusis excōicat̄ ⁊ iterdict̄ cū gn̄ale iterdictū s̄re fuerit

asserebāt se nō teneri particulari interdicto: dicētes interdictū generale solūmō cū regnū vel puīcia tota subijcit interdicto. eps colubrieñ. cōsuluit papā. qñ gñale vel particulare dici debeat īterdictū? Rñ. pa. ¶ Cū in priuilegijs illoꝝ de regno vel puincia nil dicat p hoc vbū terre nō solū regnū vel puincia intelligitur/sed etiā villa vel castrū vt ī his locum habeat qd de generali dr iterdicto. ¶ Nota ꝙ noīe terre ptinetur regnū prouincia castrū et villa. Ber.

a ¶ Januis clausis. Si. ē. titu. proxi. permittimus. et. ē. de priuile. quod nonnullis.

b ¶ Jn priuilegijs. Quibus permittitur vt possint celebrare diuina suppssa voce ianuis clausis ꝛc.

c ¶ Nil expresse dicatur. Ergo nec aliqs dz iterdictū ad regnū vel puīciā restringere. qr si papa de hoc cogitasset illud in priuilegijs expressisset. ē. de deci. ad audiētiā. et. ē. de trāsla. inter. Ber.

d ¶ Nomine terre. Uide qualiter vbū simpliciter positū itelligit generalit de qūcūqꝫ terra parua vel magna. si. xix. di. si romanoꝝ. ꝛ. ē. de pui. qr circa. ꝛ sic gñale dicit iterdictum ex quo tota terra subijcit iterdicto: siue sit ciuitas prouincia vel villa: qr gñale dicit q̄tū ad locū illū cū nullus excipiat. † Ber. ¶ Glosa sequens arguit signat ꝯtrariū ꝛ soluit.

e ¶ Jn his locum habeat. Nota hic appellatiōem noīs ampliari p interptatiōnē. si. xxviij. q. j. ydolatria. et est arg. odiū ampliari ꝛ fauore restringi. ff. de his q no. infa. l. ij. §. exercitum. ‡ Arg. ō. ff. de libe. ꝛ posthu. cū qdā. sed in vitate nulla est ampliatio. vt dixi in pxi. no.

a cet vt cū generale interdictū terre fuerit: liceat eis ianuis[a] clausis: non pulsatis campanis: exclusis excommunicatis et interdictis: suppressa voce diuina officia celebrare: interdicto particulari se asserant non artari: dicentes interdictum generale dūtaxat cum regnū vel saltem prouincia tota subijcitur iterdicto: et. ſ. ¶ Cum autē in priuilegijs[b] de regno vel puincia nil expsse[c] dicatur nomine[d] terre non solum regnum vel prouinciam intelligi volum⁹/ verū etiam villam et castrū: vt ꝛ in his[e] locum habeat qd de generali dicitur iterdicto.

Jdem altissiodoreñ. episcopo.

¶ Priuilegiū contra consuetudine iuri cōmuni obuiante large est interpretandum. h. d. ſm intellectū abbatis antiq. Et est casus no. ſm huncintellectū. Ca. xviij.

Cum tibi de benignitate se. apo. sit indultum: ꝙ ordinatio[f] rerum clericorum ab intestato decedētium in tua dispositione permaneat: nos consulere voluisti: an appellatio[g] vocabuli clericorum tam ad canonicos q̄ ad non canonicos extendatur: ꝛ. ſ. ¶ Cōsul. t. t. r. ꝙ appellatio clericoꝝ non solū alios: sed etiam canonicos cōprehendit.

Cum tibi. Uerbū clericoꝝ etiā canonicos cōprehendit. h. d. Cōmunis diuisio. secūda ibi: consultationi. Pone sic casum ſm itellectū abbatis antiq. Jn qbusdā partib⁹ francie erat ꝯsuetudo ꝙ ppinq̄ succederēt clericis itestatꝭ etiā in bonis acqsitꝭ ītuitu eccl̄ie. cōtra hāc ꝯsuetudinē papa ꝯcessit puilegiū cuidā epo ꝙ ordinatio rex clericoꝝ ab itestato decedētiū eēt ī sua dispōne. dubitabat an appellatiōe clericoꝝ venirēt canonici. Rñdet ꝙ sic vt ī lra. Uel sic ſm Ber. Altissiodoreñ. eps obtinuit idulgētiā a dño pa. vt ordiatio rex clericoꝝ decedētiū ab itestato ī epi dispōne ꝯsisteret. orta ē ꝯtētio inf epm ꝛ canōicos sup vbo illo rex clericoꝝ: dicebāt canōici ꝙ appellatiōe clericoꝝ nō itelligebant canōici. Cōsult⁹ pa. sup hoc rñ. ꝙ appellatiōe clericoꝝ ꝛ canōici ꝛ alij oēs ꝯprehēdunt. ¶ Nota ꝙ appellatione clericoꝝ canonici cōprehenduntur. ¶ Glo. seq. ponit duas lectu. et primam approbat.

f ¶ Ordiatio rex. Nō itelligas de reb⁹ clericoꝝ p̄rimōialib⁹: vl̄ qs ituitu psone acqsierint: in illis eni pximiores succedūt clericis itestatꝭ: si nō hñt ꝯsāguineos: eccl̄ia succedit eis. xij. q. vl. c. vl. ī quo casu pōt itelligi qd h̄ dr de reb⁹ eccl̄iaꝝ de qb⁹ aliq̄ ī vita sua ī egritudīe poterāt elargiri. ē. de testa. ad hec. ꝛ. c. relatū. ꝛ ſm ꝙ ipi poterāt ꝯcessum fuit huic epo p hāc idulgētiā: al's iniq̄ fuisset hec idulgētia q̄ in totū tolleret ius alteri⁹. C. de pci. ipe. offe. q̄tiēs. ar. ē. de of. or. lz. cū suis cōcor. Uel pōt itelligi vbi cleric⁹ bona ꝓpa in pias cās erogari ꝓcepit nō designādo psonā p quā h̄ fieret: vl̄ si designauit psonā negligēs erat: ī his casib⁹ ptinet hoc ad epm dyocesanū. C. de epi. ꝛ cle. nulli. ꝛ in auc. de eccle. ti. §. si qs autē pro redēptione. col. ix. ꝛ. ē. de testa. tua. ꝛ. c. iohannes. prior expositio melior est † cū lra dicat ab itestato decedētiū: qr nō dicit decedere intestat⁹ q̄ alij cōmisit dispositionem rex suaꝝ. ē. de testa. cū tibi. ¶ Glosa sequens dat simile et signat contrarium.

g ¶ Appellatio cl̄icoꝝ. Largissime sumit h̄ vocabulū clericoꝝ p oib⁹ clericis subditꝭ ipi epo vt ꝯphēdat canōicos ꝛ oēs alios: qr ex q̄ simpl'r ꝛ idefinite ꝯcessa fuit ei ordiatio clericoꝝ decedētiū ab

itestato de oib⁹ itelligēdū fuit. si. ē. ti. pxi. vbi hēs ꝯcordātias de h̄. sic de appellatiōe bñficioꝝ tā maioꝝ q̄ mioꝝ bñficia itelligunt. ē. e. c. pe. stricti⁹ tñ sumit. ꝛ. c. pxi. p clero tm̄ cathedral' eccl̄ie. idulgētia eni large est itpretāda. ē. e. c. cū oli. Arg. ō. ē. de trāsla. c. vl.

Cum clerici. Cōmunis diuisio. secunda ibi: nos igit. Ab. si.

Jdem preposito. et. C. placēti.

¶ Jurās obedire plato ꝛ eccl̄ie: nō clero dyocesano sed caplo ecclesie cathedralis obedire tenet.

Cum clerici placētini iuramētū pstāt sub hac forma verboꝝ. Ego talis ab hac hora in antea fidelis[b] ero et obediens placētine eccl̄ie: et dño meo epo placentino: nos consulere voluistis: vtrum itelligi debeat clerus totius dyoce. an capitulū tm̄ ecclesie cathedralis? ¶ Nos igit taliter respōdem⁹: ꝙ p ecclesie placen. vocabulum[i] in forma iuramenti pscripti nō debeat itelligi totius dyocesis clerus: et si caplm[k] intelligat ecclesie cathedralis: is tamē qui pstat huiusmodi iuramētum epo tāq̄ capiti principaliter[l] obligatur.

Ca. xix.

Jdē priori sc̄ti fridiani lucaneñ.

¶ Appellatiōe ecclesiastice censure cōprehēdit excōmunicatio: suspēsio ꝛ interdictū. Caplm. xx.

Querenti quid per censuram eccle. debeat intelligi cum huiusmodi clausulam in nostris lris apponim⁹? ¶ Respōdemus ꝙ p eam[m] nō solū interdicti: sed suspensionis ꝛ excōmunicationis sentētia valet intelligi: nisi iudex discretus (rerum ꝛ psonarum[n] circūstantijs indagatis)

¶ Cas⁹. Clerici placētini iuramētū pstāt epo placentino sub hac forma vboꝝ. Ego talis ab hac hora ī antea fidelis ero et obediēs placētine eccl̄ie ꝛ dño meo epo placētino. caplm placētinū consuluit dnm pa. vtrū p vocabulū illō ecclesie placētine intelligi debeat cler⁹ toti⁹ dyoce. an caplm tm̄ eccl̄ie placentine? Rñ. pa. ꝙ vocabulū illud nō dz itelligi toti⁹ dyoce. cler⁹ lz capitulū itelligat ecclesie cathedral': ille tñ q̄ pstat hmōi iuramentum epo tāq̄ capiti pricipaliter obligat. ¶ Nō ꝙ cū dico eccl̄ia cathedralis noīe eccl̄ie itelligit eps ꝛ capitulū ꝛ non alij clerici. qr eps est in ecclesia ꝛ ecclesia in episcopo. Ber.

b ¶ Fidelis ero. De hac forma: et q̄ in ea ptinent habes. ē. de iureiur. ego N. et. xxij. q. vlti. de forma. ꝛ si. xxiij. dist. q̄cq̄.

¶ Glosa sequens ponit sex modos quibus dicitur ecclesia.

i ¶ Eccl̄ie placen. vocabulū. Stricte sumit hic h̄ nomē eccl̄ie placē. tm̄ p epo pncipalit ꝛ canonicis † eccl̄ie cathedral' ꝛ nō p clero dyoce. ꝛ merito. qr aliud est dicere cler⁹ ciuitatꝭ: ꝛ aliō cler⁹ dyoc. ē. de rescrip. rodulphus. Hoc nomē eccl̄ia varias habet significatōes: qñq̄ designat tm̄ epm. vij. q. j. scire. qñq̄ viros ecclasti cos. lxiij. dist. c. j. ī fi. qñq̄ ponit p maiori pte capli. lxvj. di. aplica. qñq̄ restrigit ad canōicos mrīcꝭ eccl̄e. lxiij. di. §. vl. ꝛ. x. q. iij. atiqs. ꝛ. xij. q. j. vidētes. ꝛ h̄ qñq̄ designat quālibet eccl̄iam puincie. ē. de vsu pal. cū sup. sic appellatiōe clericoꝝ oēs itelligunt. ē. e. c. pxi. quādoq̄ designat cōgregatiōnē fideliū. ē. de psc. di. j. eccl̄ia. ꝛ sic sumit iij. q. iiij. engeltrudā. qd pbat. ē. ti. pxi. c. penul. ꝛ vlti. Ber. ¶ Glo. seq. reddit rationem.

k ¶ Et si caplm. Et merito. qr nō est tāta cōio inf epm ꝛ alias ecclesias q̄ta inf ip̄z eccl̄as cathedralē. ē. de test. reqsisti. vltra mediū. cū q̄ ipe efficit vnū corp⁹ ꝛ ipi mēbra. ē. de his q̄ fi. a p. si. cō. ca. c. nouit.

l ¶ Principaliter. Ergo secūdario tenet eccl̄ie qd videtur p hoc qd hic dr: qr si tenet epo tenet eccl̄ie. vij. q. j. scire. ergo videt ꝙ habeat plures dominos qd nō est vex: qr nō censent diuersi.

Querenti. Cōis diuisio. scda ibi: rñdem⁹. Ab. sic. ¶ Casus. Jn lris aplicis frequēter apponit ista clausula p censuram ecclesiasticā. qrit qd p illā clausulā debeat itelligi? Rñ. pa. ꝙ p eā itelligit interdicti suspēsiōis ꝛ excōicatiōis snia: vt iudex illā iponat quā magis viderit expedire: rex ꝛ psonaꝝ circūstātijs indagatis. ¶ Nota ꝙ noīe cēsure eccl̄iastice iterdicti suspēsiōis ꝛ excōicatiōis snia itelligit. Jtē iudex in penis inferēdis circūstātias rex et psonarum considerare debet. Jtem pene sunt arbitrarie. Ber. ¶ Glo. seq. ar. contrarium dissolute tamen.

m ¶ Eam. Scz cēsurā. qd nō est nomē gñale ad eā q̄ sequunt sicut ꝛ vbū correctiōis depositionē etiā ptinet. ar. l. di. ꝯtumaces. ff. de of. psi. legat⁹. ‡ ꝛ. l. ex oib⁹. ē. de sta. mo. ea q̄. §. qd si abbas. Ar. ō. nā et vbū cohercēdi maiorē aduersionē ptinet. ff. de of. pcōsul. memisse. i fi. † ar. tñ ꝯtū vl̄. qr si iudex ita pnūciat vim fecisti: nec distiguit de puata itelligit. ff. de pe. si pses. ꝛ cum qd icertū mādat: ꝛ si alijs pstatiōib⁹ cā mādati exsoluta sit q̄ q̄ inheret mādato: dū tñ expediat/ erit actio mādati. ff. mā. si qs p reo. Uin. si. cū dico illū excōico vtrāq̄ sniam. s. minorē ꝛ maiorē itelligere debes. ē. ti. pxi. c. pe.

n ¶ Personarū. Hoc iō dic qr ī penis iponēdis dignitati deferēdū est ꝛ psone. ē. de of. dele. sane. ꝛ. c. pastoral'. Ar. ō. l. dis. ꝯtumaces

† Erit autē particulare cū iterdicit rent cox ec clesie vl' ora toria ſm Lau. ꝛ Ui. Jo. and.

‡ Licet exercit⁹ nō dicat vna cohors vl' ala/ sz mult⁹ numerus militū: tñ ꝛ missus ab aliq̄ nūero/ q̄si ab exercitu missus accipit. Jo. an.

Ponit casum lral'e.

Clericis q̄ debēt succedere.

† Et illud de iure cōi cōpetit epo vt pbatū ē nisi forte dicas. ſm Jn no. q ibi de ꝯsuetudine

hoc spectabat ad alios puta archidyaconū. vl' qz ꝯcedebatur disposi tio vt ex illis solueret debita eccle sie sue. ē. ca. pe. Jo. an.

† Singularibus. tñ canonicis p il lud iuramē tū non obligant. xij. q. j. q manumittit. sec⁹ si iurasset aliquib⁹ nō collegiatis ff. de in ius vo. cōis. ſm Uin. Jo. ā.

‡ Ibi dz ꝙ legat⁹ cesaris pses ꝓuicie vl' correctores nō pōta se abdicare iperiū. Jo. an.

† Cōiter est lex. ꝛ icipit si qd. ibi dz ꝙ legat⁹ remittit ad ꝓcōsulem id qd aiaduersione exigit nec hz ius aiaduerten di cohercen di vl' acriter verberādi. Jo. and.

a ¶ Magis. qꝛ ꝛ plectendo ꝛ ignoscendo hoc solū bñ agit vt vita hominū corrigatur. xxiij. q. v. ꝓdest. sic. s̄. vt lit. nō cōte. qm̄. in fi. et vt crescente cōtumacia crescat ꝛ pena. ff. de pe. relegati. B.

Diuisio. Quid. ¶ Primo ponit questio. Secūdo rñsio ibi. licet. In q̄ primo ponit duas opi. Secundo soluit ibi: Nos. Tertio moderatur ibi: sed nec de q̄libet. Ab. sic. ¶ Casus. Religiosi quidā habēt indulgentiā vt de noualibus suis decimas non soluant. q̄sitū fuit a pa. qd intelligi debet ꝑ vocabulū nouale. quidam dixerunt ꝙ nouale ē terra q̄ anno cessat. Alij dixerūt ꝙ nouale sit ex silua q̄ arboribus extirpata ad cultū redigitur: et vtraqꝫ interꝑtatio ex legibus ciuilib⁹ habetur. Pa. tñ dicit ꝙ illa fuit intentio antecessorū cū indulgentiā de noualibus cōcesserūt ꝙ nouale sit t̄ra de nouo ad cultum redacta: de qua nō extat memoria ꝙ culta fuisset. verūtñ nō credit pa. de quolibꝫ tali nouali indulgentiā fuisse cōcessam / nisi de illo soluꝫ mō de q̄ religios⁹ locus decimā ꝑcipere pōt sine graui detrimēto parrochialis eccl'e: cū sepe de tali loco īculto ꝑochialis eccl'ia magnos ꝑcipit decimarū rōne ꝓuētus. ¶ No. ꝙ nouale dicitur dupliciter ſm leges scꝫ terra ꝑcisa que anno cessat. Itē silua q̄ arboribus extirpatis ad cultum redigitur. Iteꝫ ſm canones dicitur nouale ager de nouo ad cultuꝫ redactus de quo nō extat memoria ꝙ aliquādo fuerit cultus. Itē indulgentia siue ꝓuilegiū nō datur in graui detrimento alterius. Itē de loco inculto dantur ecclesie ꝓuentus ratione decimarū. Ber.

a ferat quā magis[a] viderit expedire. Idem cesaraug. epo.

¶ In ꝓuilegijs de decimis noualiū non soluēdis illud appellatur nouale de cui⁹ cultura nō est mēoria: ꝛ qd̄ ꝑus modicū vel nullū fructū afferebat. Ca. xxj.

Quid ꝑ nouale vocabulū intelligi debeat. t. f. req̄siuit. ¶ Licet autem quidaꝫ dixe-
b rint[b] ꝙ nouale sit terra precisa q̄
c āno cessat: alijs asserētib⁹[c] ꝙ ex silua que arborib⁹ extirpatis ad cultū redigitur fieri nouale dicatur: quarū vtraqꝫ interpretatio
d ex ciuilibus legibus[d] colligitur ¶ Nos igit inq̄sitioni. t. r. ꝙ eam credim⁹ ꝑdecessorū nostro℞ intētionē fuisse: cū pijs locis idulgē
e tiam de noualib⁹[e] cōcesserūt: vt
f nouale itellexerit agrū de nouo[f] ad cultū redactū de quo non extat mēoria ꝙ aliq̄ñ cult⁹ fuisset. ¶ Sed nec de quolibꝫ tali noua
g li credim⁹ eis idulgētiā[g] fore cōcessam: nisi de illo dūtaxat cui⁹ decimā religiosus pōt cōuētus absqꝫ graui detrimēto ꝑochial' ecclesie detinere: cū talis sit sepe locus incult⁹ de quo ꝑochialis
h eccl'a magnos[h] percipit decimarum ratione ꝓuentus.

Idem abbati. F. ꝛ. P. monachis alcobatie.

¶ Si eccl'ia subiecta epo vnitur alteri: vel gubernanda cōmittit saluo iure matricis eccl'ie ꝑ matricē ecclesiā intelligit cathedralis ꝛ nō romana. C. xxij.

Venerabili. F. N. colubri

b ¶ Dixerit. Per legē illam. ff. de ꝟb. sig. silua cedua. §. penul.

c ¶ Alijs asserētib⁹. Per. l. illā. ff. de termino amo. l. vl. §. āte pe.

d ¶ Legibus. Predictis.

e ¶ De noualibus. s̄. de deci. ex parte. Ber.

f ¶ De nouo. Sic. s̄. c. j. ꝛ etiā mancipia dnt nouicia q̄ āno nondū seruierūt. ff. de pub. ꝛ vec. l. vl. §. quotiēs. † ꝛ vinū dr̄ nouū qd̄ nō habet annū. ff. de trit. vi. ꝛ oleo le. l. vetus. ꝛ grego. nouas appellat nuptias q̄ infra coronā āni ꝯhuntur. xxxv. q. viij. ca. j. Sed videt ꝙ nouale dici debeat terra intra ānū culta: sed hoc nō est verū: immo terra ex quo de nouo redacta est ad culturā de q̄ non extat memoria ꝙ culta fuerit semꝑ erit nouale q̄tū ad ius decia℞: ex quo semel fuit nouale. s̄. de priuil. ca. vl. ꝛ ar. s̄. de deci. ex parte.

Mācipia nouicia.

† Et religionem ingrediens nouitius dicitur infra annuꝫ. s̄. de regul. statuimus ſm Hostiē. Joan. and.

g ¶ Indulgētiā. De q̄ tu hēs. s̄. de deci. ex ꝑte. j. ꝛ ca. ex ꝑte. iij. ¶ Glo. se. arg. a contrario. signat contrarium. ponit opi.

h ¶ Magnos. Ergo a ꝯrio sensu vr̄ ꝙ si nullos vel modicos cōsueuit hr̄e nihil habebit eccl'ia ꝑochialis de illo nouali etiā post tēpora q̄tacūqꝫ: qd̄ est verū. s̄. de ꝓuil. c. vlt. Ar. ꝯ. xxxv. q. iij. quod scripsi ‡ sicut dicitur de fundo dotali q̄ etiam soluto matrimonio adhuc dotalis dicit. ff. de fun. do. etiaꝫ si dirupto. Ar. ꝯ. xxxv. q. iij. quod scripsi. Tñ pōt dici: vt dixit Jo. ꝛ. T. ꝙ si eccl'ia ꝑochialis etiam tractu tꝑis incipit ledi grauiter desinit esse nouale. ar. s̄. de dona. apl'ice ꝛ ar. huius decre. licet hic videat respicere principiū nouali. si enim priuilegiū incipiat esse iniquum ꝑdit priuilegiū. s̄. de deci. suggestum. arg. lxiij. di. §. verū. ꝛ. ff. de vul. ꝛ pup. substi. ex facto. ꝛ ab eo qd̄ diu equū visum est receditur ꝓpter euidentem vtilitateꝫ. ff. de cōsti. prin. in. l. pe. ergo eadē rōne ꝓpter enorme dānū rcedit ab eo qd̄ diu obtētū ē. al's sꝑ erit nouale. s̄. d̄ ꝓui. c. vl. B.

‡ Licet ibi in nouitate fidei ꝑmissum non cōpetat ex q̄ fuerint in fide solidati. tamē q̄ ad illos quibus competere cepit durat

Venerabili. Per matricē eccl'iam cathedralis ecclesia ītelligitur nō romana. h. d. In ꝑma ꝑte ponitur epi q̄rela. In secunda dat iudices ibi. Ideoqꝫ. Ab. sic. ¶ Casus. Fratres sancte cruc' mōasteriū de argarijs receꝑunt sub ꝓtectiōe sua qd̄ ꝯsueuerat colubrieñ. epo iura ep̄alia exhibere. tandē quidā ꝑor illi⁹ monasterij qui fuerat canonicus colubrieñ. īpetrauit suꝑ hoc quoddā priuilegium tacita veritate: saluo iure matric' ecclesie: occasiōe hui⁹ verbi saluo iure matric' ecclesie dict⁹ ꝑor nolebat colubriē. epo de iurib⁹ ep̄alib⁹ rñdere. nec obedientiā adhibere / dicēs ꝙ ꝑ matricē eccl'iam intelligit romanā ec. ꝛ nō cathedralē. vñ conq̄st⁹ fuit dño pa. mandat pa. q̄busdam ꝙ si aliq̄d non occurrerit ꝓpt qd̄ dict⁹ ꝑor nō debeat dioc. epo rñdere / cōpellant dictū priorem ad ꝑstādū obediētiam dicto epo ꝛ de alijs rñdere / sicut ꝑdecessores ipius ꝑdecessoribus ipius epi responderūt. nō obstāte ꝓuilegio in ꝑiudicium colubrieñ. eccl'ie ꝑ surreptionem obtento. qꝛ per illd̄ vocabulū matricē ecclesiam. cathedralis eccl'a intelligitur nō romana. ¶ No. ꝙ mōasteria tenētur epo iura ep̄alia exhibere nisi fuerint exēpta. Item ꝓuilegiū in preiudiciū alicui⁹ tacita veritate obtentū non valet. Item ꝓpter matricē eccl'iam cathedralis ecclesia intelligit. Ber.

pꝑetuo. facit qd̄ no. ō iureiu. et si xps. in glo. pe. et istud ꝯriū fuit īterpositum hoc dico qꝛ quod sequit cōtinuat ad precedētia. Joan. and.

eñ. episcopo didicimus conquerente: ꝙ cū fratres sancte crucis monasteriū de argarijs sub ꝓtectione sua nuꝑ receperit: quod suis ꝑdecessorib⁹ ep̄alia iura cōsueuerat ab antiq̄s tꝑib⁹ exhibere: nūc quodā de canonicis suis sine suo ꝯsensu ibi facto ꝑore occasione cuiusdā priuilegij a. C. papa veritate tacita ipetrati: eidem epo obedientiā denegat exhibere: inde sumpta occasiōe ꝙ
i ꝑ matricē[i] ecclesiā nō cathedra-
k lem intelligit[k] sed romanā: ꝛ. j.
l ¶ Ideoqꝫ mandam⁹ q̄ten⁹ si aliud[l] vobis non occurrerit / ꝓpter qd̄ dict⁹ prior nō debeat dyoce. epo rñdere: vos eū ad eā ꝑstandā eidem sicut predecessores sui ꝑdecessoribus epi cōsueuerūt: vel ꝑstiterūt ꝑ cēsurā eccl'iasticā compellatis: nō obstāte ꝓuilegio in preiudiciū colubrieñ. eccl'e ꝑ surreptionē obtento: nos eni ꝑ matricem eccl'iam cathedralē intel
m ligi volumus[m] nō romanam.

Idem abbati sancte genouefe decano et cancellario parisieñ.

¶ Excōicatus vel interdict⁹ ꝓ ꝯtumacia vel offensa dubia absoluit cautiōe ꝑstita de stādo iuri. Si ꝟo fuit excōicat⁹ vel iterdictus ꝓ manifesta offensa: tunc ꝑus debet satisfacere anteqꝫ absoluatur. Et dr̄ māifesta de qua cōstat ꝑ confessionē / vel ꝓbationem legitimā vel rei euidentiā. h. d. cū cap'lo sequēti. Ca. xxiij.

Ex ꝑte in xp̄o dilecte filie comitisse blesen. ꝛ. j. Pro

i ¶ Per matricē. Forte in ꝓuilegio illo continebatur saluo iure matricis eccl'ie: et nomine matricis ecclesie intelligitur quelibet ecclesia cathedralis. † lxiij. dis. ex his. ꝛ. xlj. q. j. vidētes ꝛ hic in fi. titu.

† Et q̄libet baptismal'. de transac. preterea. ij. de prescrip. ex transmissa. de eccle. edi. ad audientiam. ꝛ cle. de sent. excōi. ca. j. Joan. and.

k ¶ Intelligit. Non attendens ꝙ q̄ nimis astute interꝑtatur ꝑncipis bñficiuꝫ notat infamia. C. de le. ꝛ se. con. l. ij. Lau.

l ¶ Si aliud. Puta priuilegium exemptionis: qm̄ nulla prescriptio in hoc casu valeret. s̄. de prescrip. cum non liceat. Tan.

m ¶ Volumus. Et nos idem velle debemus: ex quo illud precepit obseruari. xj. dist. quis nesciat. ꝛ eius īterpretatio ius facit quo ad omnes. C. de le. ꝛ se. con. in fi. Lau.

Ex parte. In prima parte querelā comitisse ponit. in scd̄a iudices instruit. scd̄a ibi: ad intelligendā. Ab. sicu. ¶ Casus. Officialis vel ꝑpositus comitisse blesen. cepit quendā latronē: et iustitia fuit inde facta: post factā iustitiā latro ille fuit ꝑ capitulū carnoteñ. req̄situs: qꝛ dicebat eū in terra ipi⁹ captū fuisse. officialis comitisse dicebat eū captū fuisse in terra comitisse. ꝛ suꝑ h̄ cautionē obtulit de parēdo iuri. sed cap'm nihilomin⁹ terrā comitisse supponi iterdicto fecerūt: qd̄ relaxare noluerūt nisi ꝑus eis solueretur emēda occasiōe ꝓuilegij sui in q̄ ꝯtinet ꝙ nemini liceat excōmunicatis vel noīatim int'dictis ꝓ eccl'ia carnoteñ. absqꝫ cōgrua satisfactione bñficiū absolutiōis idulgere. Sed qꝛ comitissa absolutionē obtinere nequit appellauit ad metropolitanū q̄ postea dubitauit suꝑ clausula ꝓuilegij. vñ q̄siuit a pa. iterꝑtationē illi⁹ clausule priuilegij carnoteñ. Dñs pa. corā quo predicta ꝛ alia ꝓposita fuerūt suꝑ hoc dicit distinguēdū esse ad intelligēdā clausulā illā vtrū in aliquē sñia lata sit ꝓ ꝯtumacia tātū: qꝛ citatus noluit stare iuri: vel etiā ꝓ offensa / qꝛ iussus noluit maleficiū emendare. In ꝑmo casu sufficit ꝙ sñia relaxet si ꝑus sufficiēs stādi iuri cautio ꝑbeat. In scd̄o ꝟo casu si offensa est manifesta non dꝫ sñia relaxari: nisi ꝑus ꝑstetur emēda. Si ꝟo dubia est offensa cautio ꝯpetēs de

iuri parendo p̃stetur: debet sñia relaxari. ¶ No. q̧ interdictus põt agere vel ꝓcuratorẽ cõstituere. Item interp̃tatio p̃uilegij si dubitetur de illo debꝫ fieri ab eo qui dedit p̃uilegiũ: quia eius est interpretari cuius est cõdere. Item hoc p̃uilegium reducit̃ ad ius cõe ꝫm q̧ dictã indulgẽtiã intelligit pa. ꝛ ideo ad cautelã tantũ valet illa indulgẽtia: qꝛ solet plus timeri ꝛc. Item excõmunicatur quis aut pro cõtumacia aut pro offensa siue ꝓ crimĩe. B.

a ¶ Cum ipsius. scilicꝫ comitisse.

b ¶ Prepositus. Laicus officialis.

c ¶ Clausulam. Premissam. s. nemini liceat excõicatis: vel noĩatim interdictis ꝓ canonicis carnotensib⁹ absq̧ congrua satisfactione absolutionis bñficiũ indulgere: quã hẽs. ĩ. c. pxi.

¶ Gl. se. successiue soluit duas obiec. ꝛ vnã q̃onẽ.

d ¶ Pro contumacia. No videtur q̧ hec distinctio locũ habeat: vtrum q̃s excõicetur ꝓ crimĩe an ꝓ cõtumacia: qꝛ nemo excõicat̃ nisi ꝓ mortali pctõ: ꝛ qui alit̃ non p̃t corrigi. xi. q. iij. nemo in fi. xl v. dis. sed illud. et xxiiij. q. iij. tã sacerdos. ꝛ. xi. q. iij. certuꝫ. imo bñ habꝫ locũ hec distictio. quicũq̧ eni vocatus legitime ad iudiciũ nõ venit ꝓ quacũq̧ re contumax reputat̃: vñ p̃pt talem cõtumaciã excõicari p̃t: si res talis sit q̧ actor nõ possit in possessionem mitti. ꝫ. vt lit. non contest. tue. ꝛ tunc sufficit p̃stare cautionẽ standi iuri: qꝛ ꝓ sola cõtumacia excõicatus fuit. s. qꝛ nõ venit: ꝛ nõ ꝓ re aliq̄: qꝛ nondũ cõstabat in quo teneret̃ actori. Si ꝓ offensa tũc excõicatur: puta cõmisit maleficiũ: ꝛ illud fuit notoriũ: vel ꝑ sñiam vel facti euidẽtiã vel ꝑ confessionẽ. ĩ. c. pxi. ꝛ. ꝫ. de coha. cle. ꝛ mulie. c. vl. ꝛ condẽnat⁹ de ipo maleficio cũ nõ satisfaceret fuit excõicatus. Hic talis nõ debet absolui nisi p̃mo satisfaciat cũ cõstet de maleficio suo: ꝛ tamẽ hic interuenit cõtumacia añq̧ excõicaret̃: qꝛ nõ soluit in termino statuto sed ħ directe excõicat̃ qꝛ nõ satisfecit: sꝫ in alio casu nõ nisi quia nõ venit. Idem esset si maleficiũ notoriũ esset si publice ꝓponatur: q̧cũq̧ fecit tale maleficiũ satisfaciat leso vsq̧ ad talẽ diem. al's sit excõicatus: post terminũ nõ absoluetur si veniat ad iudicem et petat absolui: nisi satisfaciat. xxiij. q. vlt. pessimã. ꝛ ita bona est distictio. Preterea sup̃fluũ videbat̃ p̃uilegiũ illud quia de iure cõi illud cõpetit cuilibet q̧ nullus absoluatur p̃usq̧ satisfaciat. vt. c. pessimã. ꝛ. ꝫ. de of. dele. ex l'ris. xvij. q. iiij. de pbr̃orũ. ꝛ. xi. q. iij. excellentissim⁹. in fi. ꝛ. ꝫ. ti. pxi. prochianos. Põt dici q̧ solet plus timeri ꝛc. xxiij. di. q̧ñq̧. ꝛ. ꝫ. de here. si aduersus. multa eñi conceduntur q̃ sunt de iure cõi. xxiiij. q. ij. c. sane. i fi. ꝛ. xxxiij. q. ij. admonere. ibi viaticũ tibi ꝯcedimus: ꝛ tñ oĩb⁹ penitẽtib⁹ in fine dat̃. ꝫ. de pe. ꝛ remis. q̃d in te. ꝛ. ꝫ. ti. pxi. ꝓmittim⁹. † Quid si aliq̃s ita paup sit q̧ nõ põt satisfacere: p̃stet cautionẽ q̧ satisfaciat cũ puenerit ad pinguiorẽ fortunã. ꝫ. de solu. odoardus. Quid si cautionẽ p̃stare non põt: tunc iuret. ar. C. de epis. ꝛ cle. auc. gñaliter. p̃stet quã põt. ꝫ. de do. post diuor. resti. c. pe. sꝫ videret̃ q̧ talis casus nõ excuset. arg. ꝫ. de rap. sup eo. ꝛ. C. de fur. subtractio. nã q̃ñq̧ aliq̃s nõ absoluit̃ pro pter delictum suũ: sed differtur absolutio. xi. q. iij. q̃ iubente. xviij. dist. si quis adesse. et. xxvj. q. vij. sacerdos. ꝫ. de ordi. significauit. ꝛ. xi. q. iij. si quis episcopus dãnatus. Nulli tamen est finaliter penitentia deneganda. xxvj. q. vj. si presbyt. ꝛ. c. se. qꝛ ecc̃lia nulli claudit gremiũ suum. C. de sum. trini. l. vl. ꝑpe. fi. Ber.

Excõicatio nõ infertur nisi pro mortali peccato.

Excõicatus an possit absolui nõ p̃missa satisfactione.

† Et. ĩ. eo. dirrecto. põt dici q̧ licet p̃uilegium in isto puncto de quo hic queritur nõ contineret gram̃ q̃ tine bat tñ ĩ allo quo cõcedebat̃ capit'lo excõicare vel interdicere ꝓ ꝓcessis offensis. ad idꝫ ꝫ. de rescp. ex parte decani. Jo. an.

¶ Glo. se. ar. signat contrarium ꝛ ibi remittit.

e ¶ Citatus. Trinis edictis vel vno peremptorio ꝓ oĩbus. xxiiij. q. iij. de illicita. ff. de re iudi. cõtumacia. vñ videtur q̧ nõ veniens ad primã citationẽ nõ sit cõtumax. ar. C. de iudi. sancim⁹. ꝛ. ꝫ. de ꝑ cu. querelam. vbi de hoc. ꝛ. v. q. iij. si egrotans. Ber.

f ¶ Iussus. Et hec ꝯtumacia ẽ. ff. de rei vẽ. q̃ restituere. ꝛ nõ excõicat̃ q̃s nisi ꝑ ꝯtumacia: sꝫ hoc itellige vt dixi i magna glo. B.

g ¶ Sufficiens. Sic. ꝫ. de sequestra. ad hoc. sufficiens cautio est si pignora vel fideiussores dent. ff. man. si mandato. ꝫ. vlt. De hoc dictum est. ꝫ. vt lite non contestata. q̃m. ꝫ. in alijs.

h ¶ Manifesta. Ex hoc ṽbo orta fuit cõtentio q̃ determinat̃ ꝑut dicitur. ĩ. ca. pxi.

¶ Glo. se. obijcit ꝛ dupliciter soluit.

i ¶ Si vero dubia. Q̃uo ergo iussit iudex maleficiũ emendare si nõ fuit ibi manifestũ. Itẽ si sentẽtiando iussit † factũ fuit notoriũ per sñiaꝫ. ꝫ. de coha. cle. ꝛ mulie. c. vl. ergo nõ potest esse dubia offensa. Sol. q̃ñq̧ iubet̃ a iudice sententiando. xi. q. iij. q̃ iubente. ff. de re iudi. q̃d iussit. ꝛ hoc fieri non debet nisi cũ res est manifesta. xi. q̃st. iij. graue. q̃ñq̧ iubet iudex nõ sententiando: vt si statĩ cũ cõparuerit corã eo partes reus cõfitetur: qꝛ cõfessus ꝓ iudicato habetur. ff. de cõfes. l. j. C. e. l. vna. si tm̃ ꝑcipit vt satisfaciat: nõ ħ faciat sentẽtiando: qꝛ nõ oĩs vox iudicis auctẽ rei iudicate ptinet. C. de sen. ꝛ iterlo. om. iu. ex stipulatione. ꝛ. iij. q. vj. ħ q̧ppe. ꝛ adhuc põt reus allegare errorem suũ. ff. de confes. l. ij. vñ nõ est res manifesta ꝛ ita põt intelligi quod hic dicit Jo. Uel sic ad querimoniã alicui⁹ de aliqua offensa eã exprimẽdo iudici ipse iudex precepit reo vt satisfaceret illi vsq̧ ad certũ terminũ: aut cõpareret corã eo r̃nsurus. al's excõicabat illũ nisi alterũ istoꝝ faceret ꝛ ille nõ venit: ꝛ sic fuit excõicatus si ip̃e petat absolui sufficit q̧ ip̃e prestet cautionem standi iuri: quia offensa nunc dubia est: ꝛ si fama sit q̧ id fecerit vel q̧ iudex a pluribus hoc intellexerit.

† Idẽ not. ꝫ. de ele. du dũ. ij. ĩ glo. sed pone. et de hoc in auct. de exhi. et intro. reis. ꝫ. sancimus. ver. suscepto. in glo. scꝫ. ꝛ in spe. de sen. pla. ꝫ. ij. x. ẽ q̧q̧. et de forma ei⁹. ꝫ vt aũt. circa prin. An vero iudex ꝑcipere possit solutioẽꝫ fieri sub pena dupli vl' quadrupli. vide ibi. ꝫ. ij. in. x. sed nũquid iudex. Et an possit precipere vt soluam nisi infra tot dies solutionẽ ꝑ bauero. ibi in. x. se. An vero possit cõdemnare reum in peniꝫ sub hac forma scꝫ si actor ꝓbauerit. vide eo. ti. ꝫ. iuxta. x. sed ecce iudex. Joan. and.

posuerunt nũcij comitisse q̧ cũ ipius[a] p̃positus[b] quendã latronem ceperit: ꝛ iustitia fuerit ide facta: latro fuit ꝑ capitulũ carnoteñ. post factã iustitiaꝫ requisit⁹: quia eũ in terra sua captũ fuisse dicebãt: ꝛ. ĩ. Uerũ cũ sup hoc de parẽdo iuri comitissa cautioneꝫ offerret: canonici carnoteñ. nihilominus terrã eius fecerunt iterdicto suppõi: q̃d relaxare noluerunt: nisi p̃us solueret emẽda. dicebant eñi in carnoteñ. ecclesie p̃uilegijs cõtineri: q̧ nemini liceat excõicatis vel nominatim interdictis ꝑ canonicis carnoteñ. absq̧ congrua satisfactiõe absolutiõis beneficiũ indulgere. ꝛ. ĩ. ¶ Ad intelligẽdã aũt clausulã[c] priuilegij memorati credim⁹ distinguendũ: vtrũ in aliquẽ interdicti vel excõicatiõis sñia sit ꝓlata ꝑ cõtumacia[d] tm̃: qꝛ scilicet citatus[e] stare noluit iuri: vel etiã ꝓ offensa: quia videlicet iuss⁹[f] noluit maleficiũ emẽdare. In p̃mo casu credim⁹ cõgrue satisfieri: vt sñia relaxet̃: si pri⁹ sufficiẽs[g] standi iuri cautio tribuat̃. in scd̃o ṽo si offensa est manifesta[h] nõ credimus satisfieri cõgrue vt relaxet̃ sñia: nisi prius sufficiẽs p̃stetur emenda. Si ṽo dubia[i] est offensa: sufficere credimus ad relaxãdam eandẽ si parẽdi mãdato ecclesie cõpetẽs satisfactio p̃beat̃.

Idem comitisse bleseñ.

¶ Sũmatũ est. ꝫ. c. pxi. vel dic. Manifestum d̃r q̃d ꝑ confessionem/ vel ꝓbationẽ legitimã/ vel euidentiã rei ꝯstat. Ca. xxiiij.

Cum olim ꝑ canonicis carnoteñ. quoddã cap̃lm contra te fuit allegatũ[k] q̃d dicebant in ecclesie sue priuilegijs cõtineri: vt videlicet nemini liceat excõicatis vel noĩatim iterdictis ꝑ canonicis carnoteñ. absq̧ congrua satisfactione absolutionis beneficium indulgere: ꝛ. ĩ. ¶ Qr vero dum ansam[l] soluimus/ nodum dicimur[m] ligauisse: ꝓpter hoc q̧ eisdem canonicis (velut asseris) proponentibus[n] illam offensam esse manifestam non q̃ iudici[o] nec que alij: sed que sibi tm̃modo manifesta videtur: offensam illam nos rescribimus

¶ Cum olim. ¶ Cõis diuisio. Scd̃a ibi. qꝛ vero. Et dubiũ emanauit ex responsione pape. ꝫ. ca. pxi. Ab. sicu. ¶ Casus. In predicta decretali dicitur. Si offensa est manifesta non debet q̃s absolui nisi prius prestetur emenda. sup verbo illo manifesta orta est contentio. dicebant canonici q̧ illa offensa dicitur manifesta que sibi ꝛ non alijs manifesta videtur. Ex parte comitisse dicebatur q̧ ad eoꝝ arbitriũ non est standũ quia semp diceret offensam manifestã. Super hoc scribit pa. comitisse dicens. dũ ansam soluimus nodum dicimur ligauisse: propter q̃d dicebãt canonici carnoteñ. offensam illã manifestã nõ que iudici: nec que alij: sed que sibi tantũ manifesta videtur. sed pa. dicit illam offensam manifestã que vel per confessionẽ vel ꝑ probationẽ legitimã nota fuerit: aut euidentia facti que nulla possit tergiuersatione celari. ¶ No. q̧ nõ dicitur plene respõsum cũ r̃nsio est obscura ꝛ ad plura possit referri. Item non est standum confessioni alicuius in iure pro se facte. Item manifestũ dicit̃ tripliciter. s. ꝯfessione/ ꝓbatione/ facti euidẽtia. B.

Diuisio.

k ¶ Allegatum. ꝫ. ca. proxi. quod continetur hic infra ibi nemini. ꝛc. vsq̧ ibi: quia vero. Ber.

l ¶ Dum ansam. D̃r q̃ñq̧ ansa auricula cyphi vel vrcei vel calicis qua manu tenetur. ff. de rei ven. in rem. ꝫ. ij. hic d̃r ansa nodus cursilis et facilis ad soluẽdũ: ita factus q̧ si recte trahatur caput filli omĩmode est solutus nodus: si male trahitur ligatus remanet ita contingit propter resolutionem questionis precedentis decre. de offensa manifesta quã modo hic soluit inferius aperte.

m ¶ Dicimur. A puerse intelligentibus. vt a canonicis carnoteñ.

n ¶ Proponentibus. Et male.

¶ Glo. se. iustificat textum obijcit ꝛ soluit.

o ¶ Non que iudici. Et hoc fatuũ erat dicere q̧ sibi credendũ eẽt in preiudiciũ alterius. imo iudex ꝫm motũ animi sui: ꝛ ꝫm sensum iudicare tenetur. ꝫ. de consue. ad nostrã. ꝛ. ꝫ. de renũ. in p̃sentia. ꝛ. ꝫ. de testi. in nostra. ꝛ. iij. q. vij. iudicet: ꝛ ꝫm q̧ sibi videtur. ff. de arbi. qualẽ. dum tamen ꝫm leges ꝛ canones. in autẽ. de iudi. ꝫ. qꝛ vero. col. vj. in autẽ. de defen. ciui. ꝫ. iusiurandũ. col. iij. Sed videtur q̧ illud dicatur manifestũ quod iudici videtur: sicut illud d̃r probabile q̃d ei vr̃. ꝫ. de ap. vt debitus. R̃ndeo licet ad opinionẽ iudicis referat̃ q̃d dicatur ꝓbabile vt per ħ possit ꝛ debeat appellatiõi deferri. ꝫ. de ap. cũ sp̃ali. ꝛ. ꝫ. ti. px. sacro. ad fi. sec⁹ est ĩ manifesto. illd

Iudex ꝫm sensum suum iudicare tenetur.

a intelligere[a] manifestaʒ que vel p̄ b confessionē[b]: vel p̄batione legitime nota fuerit: aut euidētia rei q̄ nulla possit tergiuersatiōe celari. Idem ep̄o ⁊ cātori attrebateñ.

Uerba priuilegio℞ debēt intelligi vt aliq̄d afferant ⁊ non remaneat ambiguitas. ⁊ ideo verbum scōm ⁊ iuxta videtur apposita causatiue non condictionaliter. h. d. Pa. Capim. xxv.

Abbate sancti siluani alciateñ. viā vniuerse carnis ingresso: cum eiusdē loci monachi elegissent quendaʒ de ip̄i⁹ eccl'ie gremio in abbatē: ⁊ confirmationem electiōis a morinensi ep̄o nequissent aliq̄ten⁹ obtinere: eam a sede ap̄lica petierunt. ¶ Ceterũ p̄curator monasterij sancti bertini p̄posuit ex aduerso: q̄ cũ s̄m approbatā cōsuetu- c dinem[c]: ⁊ priuilegia romani pōti. abbates alciateñ. debeant de d monasterio[d] sancti bertini sēper assumi: hmōi electio erat nō immerito reprobāda: vtpote cōtra cōsuetudinē diuturnā: ⁊ ꝯ priuileg. se. apo. attentata: ⁊ alciateñ. monachi debeāt iure cōpelli: vt de monasterio sancti bertini p̄sonam idoneā sibi eligerēt i abbatem: ⁊ .j. Nos igit depositionib⁹ testiũ diligent inspectis: inuenimus eē p̄batũ: q̄ a. xl. annis ⁊ infra monachi alciateñ. abbatē sibi de sancti bertini mōasterio elegerũt: ⁊ .j. Et cũ q̄dā vice guari- e nũ alciateñ[e]. monachũ elegissēt: ei⁹ electio robur h̄re nō potuit: donec apud monasteriũ scti bertini p̄fessiōe facta: post aliq̄ntum tp̄is: quādo. s. eiusdē loci abbati ⁊ cōuētui placuit: in alciateñ. extitit abbatē assumptus. Ex priuilegijs quoq̄ roma. pōti. argui poterat: alciateñ. abbatē fore de sācti bertini collegio eligenduʒ. nā priuilegio paschalis pape huiusmōi cap̄lm apparet insertum surrogationē abbat℞ penes monasteriũ sācti siluani apud alciateñ. monachos iuxta preteriti tēporis morē in v̄ra semp̄ concedimus dispositiōe p̄sistere. In priuilegio etiā calixti hmōi cap̄lm f g iuēit. Porro[f] iuxta[g] paschal' pape decretũ: abbat℞ surrogatiōe ʒ penes alciateñ. nō aliunde q̄ de v̄ro mōasterio fieri apo. auc̄te decernim⁹. ¶ Ad hautē p̄s aduersa r̄ndit: q̄ si etiā p̄baret q̄ ifra

enim proprie dicit manifestũ q̄d non eget probatione. xj. q. iij. eo℞ sed h̄ sumit manifestũ p̄ notorio p̄uti fi. d̄r. ⁊ .ij. q. j. de manifesta.

a ¶ Intelligere. Ergo nos quoq̄ sic intelligere oportet. s̄. eo. venerabili. sic. s̄. de here. cũ x̄ps. quia interpretatio p̄ncipis ius facit. s̄. ti. prox. inter alia: C. de le. l. j. ⁊ vlt. † Ber.

† Vide. s̄. eo. in his super vlt. glo. et ca. venerabili. in glo. vl. io. a.

b ¶ Cōfessionē. Ex p̄ sniam. sic. s̄. d̄ coha. cle. ⁊ mulie. ca. vlt.

Abbate scti. Uerba p̄uilegio℞ largā habent significationem. vnde verbũ s̄m et iuxta/in eis positũ causatiue tenet nō ꝯdictionaliter. Ita cōiter sũmatur: s̄ʒ hec sũmatio videtur nimis ḡnalis ⁊ non est vera indistincte iudicio panormitani. q̄ p̄uilegium inq̄tũ p̄iudicat alteri seu iuri cōi nō debet large sed stricte itelligi vt dixit ip̄e pa. in. c. olim. s̄. e. Prima pars narrat factũ. scd̄a diffinit ibi. his igitur. P̄ria subdiuidit nā in prima ponitur petitio pro p̄te electi. In scd̄a ibi. cete℞ petitio ⁊ r̄nsio ꝯ electũ. In tertia ibi: ad hoc r̄nsio p̄ electo. In quarta ibi. cōtra q̄d. r̄nsio cōtra electũ. Ab.

Diuisio.

¶ Casus. Vacāte monasterio sācti siluani monachi elegerunt quenda ʒ de gremio suo in abbatē ⁊ confirmationē electōis sue petierũt a morineñ. ep̄o ꝯfirmari: sed monachis sancti bertini se opponētib⁹ ex aduerso ep̄s electionē illā noluit confirmare. p̄pter q̄d p̄tes ad dñm papam habuerũt recursum: coram quo p̄curator sancti siluani electionē p̄fatam canōice factā petijt confirmari. Sed p̄curator sancti bertini p̄posuit ex aduerso q̄ tā de cōsuetudine approbata q̄ de speciali priuilegio ro. pont. electio monasterij sancti siluani deb ʒ de monasterio scti bertini celebrari. vñ hmōi electio erat nō imerito reprobāda cōtra cōsuetudinē ⁊ p̄uilegia. se. ap. attēptata. ⁊ monachi alciateñ. debebant de iure cōpelli vt de monasterio sancti bertini p̄sonā idoneā sibi eligerēt in abbatem. lite ꝯtestata ⁊ testibus receptis pa. depositionib⁹ testiũ diligēter inspectis inuenit esse p̄batũ. q̄ a. xl. ānis ⁊ infra. monachi alciateñ. elegerunt sibi abbatem de monasterio sancti Bertini. et cũ quadā vice guarinum monachum alciateñ. elegissent: electio effectum h̄re nō potuit donec apud monasteriũ sancti bertini professione facta post aliquantũ tp̄is q̄ñ placuit abbati et monachis sancti bertini in abbatē sancti siluani extitit electus. Item ex p̄uilegijs romano℞ pontificũ apparebat alciateñ. abbatem de mōasterio sancti bertini eligendũ. In priuilegio paschalis pa. cōtinet surrogationē abbat℞ penes mōasteriũ sancti siluani ap̄d alciateñ. iuxta p̄teriti tp̄is morem in v̄ra semp̄ cōcedimus dispositiōe consistere: ⁊ in p̄uilegio calixti pa. hmōi cap̄l'ʒ iuenit. porro iuxta paschalis pa. decretũ abbat℞ surrogationē penes alciateñ. nō aliũde q̄ de monasterio v̄ro fieri ap̄lica auctoritate cōcedimus. Ad ista r̄ndebatur a p̄te aduersa q̄ si etia ʒ verũ esset q̄ infra p̄dictũ tēpus de monasterio sancti bertini semp̄ fuit abbas alciateñ. assũptus ex hoc tamē dici nō poterat q̄ aliq̄ cōsuetudo quasi ꝯdicto iudicio fuisset obtenta: cũ id q̄d dictũ est de dicto guarino p̄ bono pacis factũ fuerit. p̄terea in priuilegio paschal' dicitur iuxta p̄teriti tēporis morem. sed de more p̄teriti tēporis nō fit fides. vñ p̄ illd̄ priuilegium monasterio alciateñ. nullũ p̄iudiciũ ḡnatur. Sed ꝯ hoc r̄ndebatur q̄ hec determinatio iuxta p̄teriti tp̄is morem ⁊ causal' ⁊ cōditional' pōt intelligi: ⁊ referri tā ad illud verbũ cōcedim⁹ q̄ ad finitiuũ. s. consistere. Si enī determinet verbũ illud consistere q̄d est ip̄sonale condictional' intelligitur. ⁊ est sensus. Cōcedimus subrogationem abbatis sancti siluani in vestra dispositione consistere iuxta preteriti tempor℞ morē. i. si mos p̄teriti tp̄is talis fuit. Si vero determinet verbũ imp̄sonale/causaliter d ʒ intelligi ⁊ est sensus. Cocedimus iuxta p̄teriti tp̄is morem. i. quia mos preteriti tēporis sic obtinuit: ⁊ iste est verior intellect⁹. q̄ cũ priuilegiũ sit lex p̄uata: ⁊ lex nō debeat esse obscura sed certa: nec esset priuata nisi aliq̄d indulgeret. sic enim intelligenda sunt verba vt res de qua agitur potius valeat q̄ p̄eat. q̄re priuilegium iutile esset. preterea Calixtus pa. determinationem illam dubiam remouit dicēs. q̄ electio monasterij sancti siluani nō fiat aliunde q̄ de mōasterio sancti bertini. his ⁊ alijs diligenter auditis dñs pa. adiudicauit monasterio sancti bertini hmōi dignitatē: vt q̄tiens vacauerit mōasteriũ sācti siluani electio eiusdem fiat de mōasterio sancti bertini: ita videlicet vt tādiu mōasterium ip̄m hac debeat p̄rogatiua honoris gaudere donec ibi viguerit obseruātia regularis vt p̄sone idonee inueniantur in illo que possint in abbatem assumi. ¶ No. q̄ confirmatio abbatis spectat ad ep̄m. Itē p̄uilegiũ dicitur lex p̄uata. Itē lex nō d ʒ esse obscura sed manifesta. Itē p̄uilegiũ semp̄ d ʒ intelligi vt aliq̄d id'geat al's delusoriũ esset. Itē res de qua agitur poti⁹ debet intelligi vt valeat q̄ p̄eat. Itē aliq̄ tenentur eligere de aliena ecclesia. ⁊ hoc ius p̄scribi potest: sed verũ videtur si titulũ habent qui p̄scribunt. Item priuilegiu ʒ amittit p̄ delictũ. Ber.

c ¶ Consuetudinem. Ex hoc videt q̄ sit bene recipiendus talis libellus peto ius eligēdi rōne cōsuetudinis. etiā si causa alia siue titul⁹ non allegetur. sic. s̄. d̄ cau. pos. cum ecclesia. ⁊ .s̄. de elec. cumana. ff. ꝯmu. pre. vēditor. §. si ꝯstet. ⁊ .s̄. de ꝯsue. cũ dilect⁹. que similis est huic. xxviij. q. ij. seruitium. ff. de aqua plu. arcē. l. j. §. vlti. ⁊ .ix. q. iiij. conquestus. lxiij. distin. quia. Sed cōtra. quia ex solo cursu temporis non tollitur obligatio. ergo nec inducitur. ff. de ac. ⁊ obli. obligationum. §. placet. ⁊ .s̄. de prescrip. si diligēti. Sol. circa ius eligendi sufficit probare consuetudinem prescripta ʒ. De hoc dictum est. s̄. de cau. pos. cum ecclesia. Dic vt ibi. Jo.

† Unde petere possu ʒ vt pariete ʒ reedifices vsq̄ ad eu ʒ modu ʒ quo possum immittere tignu ʒ. dixit Hosti. illud sp̄āle in seruitute oneris ferendi. vt ibi no. vl' s̄m eu ʒ hec petebat hic nō iure huiuitutis sed cōsuetudinis ⁊ p̄uilegij. quia nec seruitutes acq̄runtur tempore. ff. de serui. l. huiutes. iij. in p̄n. Jo. an.

‡ Ita et de his qui nuda voluntate per. c. annos de certo loco p̄relatũ elegissent: non sic cum canonici admittũt extraneos ad electiones sed cu ʒ protestatione: quia tũc illi sibi possessione ʒ acquirũt quā et canonici tradere videntur q̄d nō est i alio casu s̄m Pe. Joan. and.

d ¶ De monasterio. Sed cum seruitutem sibi debere dicat quomodo petit vt aliquid sibi fiat cum seruitus potius sit ne aliquid fiat q̄ vt aliquid fiat. † ff. de serui. quotiēs. §. j. Sol. iure communi necesse habet eligere: sed iure seruitutis debite petit ne aliunde eligat q̄ de suo etiam monasterio: vt in fi. patet. ⁊ ita ne aliq̄d fiat petitur. Uel verius dicas q̄ bene petitur iure seruitutis vt aliq̄d fiat. ff. si ser. vend. si forte. §. ij.

e ¶ Alciateñ. mōachum. Hoc modo bene probatur seruitutis possessio. s. quia prohibitio facta est ne ille esset abbas ⁊ admissa fuit: quia per hoc q̄ prohibebant credebant vti iure suo quod exigitur in seruitutibus: licet enim vtaris nisi credas de iure tuo vti vt paratus sis prohibere impedientem non acquires seruitutem tēpore. ff. de iti. actu. priua. l. vl. argu. ff. quemad. ser. amitt. l. vl. Quid enim si vicinus tuus propter paupertatem: vel forte quia non curauit per. c. an. habuit edificium suum depressum non extollens illud: nunquid propterea debet tibi seruitutem altius non tollendi? Certe non. ‡ nisi crederes ius habere: quod presumitur si aliquando prohibuisti interrumpere prescriptiōem. interpellare enī deberes seruitutem si vsucapere vis. ff. quemadmodum. ser. amit. si quis alia. §. si cum ius haberes. Vin.

f ¶ Porro. Hic incipiũt v̄ba p̄uilegij Calixti pape vsq̄ ibi: ad h̄.

g ¶ Iuxta paschalis. Hic allegatur priuilegium: ⁊ p̄terea p̄scriptio. vt. s̄. patet. sed prescriptio ⁊ priuilegiũ contraria sunt: quia q̄ allegat priuilegium iuri prescriptionis renunciare videtur. s̄. de prescrip. veniens. quia quod meũ est ex alia causa meum fieri non potest. s̄. de fi. instru. inter dilectos. Dic vt dixi. s̄. de prescrip. auditis. in glo. que incipit sic: ergo abbas ⁊c. ibi similiter allegabatur prescriptio ⁊ priuilegium. Uel melius hic allegabatur cōsuetudo ⁊ non prescriptio: ⁊ consuetudo debet esse prescripta. s̄. de cōsue. cũ dilectus. ⁊ ita cōsuetudo p̄bat vsum p̄uilegiorum.

a ¶ Spacium. Scilicet. xl. annorum.
b ¶ Cōtradictorio iudicio. Ad hoc enim vt consuetudo valeat oportet vt sit obtenta cōtradictorio iudicio si ex aduerso negetur consuetudo. ff. de le. cum de consuetudine. ⁊ alia de quibus habet̄. s̄. de consue. c. vlt. contradictorium iudiciū dicitur puta cum ego dicerem hanc esse cōsuetudinem: aduersari⁹ dicebat non esse consuetudinez: ⁊ iudicatū fuit q̄ erat ꝯsuetudo. sicut enī in seruitute vel libertate prescribenda requiritur protestatio. ff. quemadmoduz serui. amit. si q̄s alia. §. ij. sic videtur q̄ requiratur in consuetudine p̄scribenda. Jo.
¶ Glo. se. al. viij. iura et in contrariū alia quiq̄ȝ. ponit tres opi. ⁊ tertiaz approbat ꝯ quā al̄r. ij. iura ⁊ respondet.

a p̄dicti tēporis spaciū[a] de monasterio sancti bertini semp fuerit abbas alciateñ. assumptus: ex hoc dici nō poterat q̄ ꝯsuetudo aliq̄ quasi ꝯdictorio[b] iudicio fuerit introducta: cum in memorati guarini electione ꝓ bono pacis extra iudiciū processum talit̄ dinoscatur: ⁊c. ¶ Preterea cū paschalis papa surrogationē abbatis sancti siluani monasterio sancti bertini iuxta morē p̄teriti tēporis duxerit cōcedendā: nec de more p̄teriti t̄pis fiat fides[c]: per eius priuilegiū ⁊ similia nullum sup hoc alciateñ. monasterio poterat p̄iudicium generari. ¶ Cōtra q̄d fuit ex aduerso responsuz q̄ hec determiatio ſm p̄teriti tēporis morē: et causalis[d] ⁊ condictionalis pōt intelligi: ⁊ tam ad p̄sonale[e] q̄ȝ ad imp̄sonale[f] v̄bum referri. Si enī imp̄sonale verbuz determinet: cōdictionalis intelligitur: ⁊ est sensus: cōcedim⁹ surrogatiōem abbatis sancti siluani apud alciateñ. monasteriuz in vestra semp dispositione cōsistere: ſm p̄teriti t̄pis morē. i. si mos p̄teriti t̄pis talis fuerit. Si vero verbū determinet personale: causaliter debz intelligi vt sit sens⁹. cōcedimus ſm p̄teriti t̄pis morem. i. q2 mos p̄teriti t̄pis sic obtinuit surrogationē ⁊c. Hic aūt sensus[g] rectior esse videtur: q2 cū p̄uilegiū sit lex priuata[h]: ⁊ lex nō debeat esse obscura vel captiosa[i] sed certa ⁊ manifesta: nec eēt priuata nisi aliq̄d sp̄aliter indulgeret: p̄fecto sic intelligēda sunt illa v̄ba vt res de qua agitur: valere possit poti⁹[k] q̄ȝ p̄ire: maxime cū supradictus. C. papa q̄ eidez Paschali e vicino[l] successit verbis equioribus vsus: determinationem illā prorsus amouerit vt ambiguitas tolleret̄: ⁊ q̄d dicebatur in cōcessione paschalis: vt videlicet surrogatio abbatis sācti siluani apd̄ alciateñ: in dispositione abbatis ⁊ fr̄m sancti bertini sēp existeret: ip̄e mutauerit: decernēs surrogationē ip̄ius abbatis: nō aliunde q̄ȝ de monasterio sācti bertini faciendā. ¶ His igit̄ diligēter auditis: mōasterio sancti bertini adiudicauim⁹ huiusmodi dignitatē: vt quotiens in alciateñ. mōasterio abbatis electio imminet facienda: alciateñ. monachi[m] de cenobio sancti bertini p̄sonam[n] idoneā sibi eligant in abbatē: ita videlicet: vt tādiu monasteriū ipsum hac honoris debeat p̄rogatiua gaudē: donec ibidem[o] viguerit obseruantia regularis. vt idonee p̄sone inueniātur in illo qui possint i abbatem assumi. X dē comiti tolosañ.

¶ Dicit qui dicunt̄ heretici manifesti. secundo que sint pedagia guidagia ⁊ salinaria interdicta. tertio dicitur quomodo intelligitur p̄ceptū factū laico q̄ de se cōquerentib⁹ in ecc̄liastico foro respondeat. h. d. Ca. xxvj.

Super q̄busdā mādatorū

c ¶ Fiat fides. Ex hoc videtur q̄ si in p̄uilegio aliquo fiat mentio ꝯsuetudinis vel priuilegij q̄ necesse sit illud p̄uilegium exhiberi. c. di. ꝯ morem. lxxvij. di. ieiuniuz. ix. dist. vt veterū. xxv. q. ij. sancimus. in autē. vt spon. lar. §. ⁊ hoc insup. col. ix. Ar. ꝯ quia non videtur q̄ hoc requiratur in publico instrumēto. xix. di. si romanorū. ⁊ in autē. vt fratrum filij. §. j. ⁊. C. de dona. si ca q̄. ff. de dona. ex hac scriptura. ff. de admi. tutorū. cyrographus. Ad hoc distinguit quidā inter publica instrumenta ⁊ priuata: vt in publico īstrumento nō sit necesse probare vel exhibere illud de quo fit mentio licz in priuato sic. Sed alij dicunt q̄ si in priuilegio īscritur totus tenor alterius nō est necesse illud exhibere. Sed certe illd̄ nō sufficit: q2 adhuc posset esse falsitas in bulla ⁊ in alijs. s̄. de priuil. cū olim. in fi. Alij probabilius † dicūt q̄ si aucte iudicis priuilegiū vel aliquod rescriptum est renouatū: vel in alio priuilegio insertum non est necesse illud exhibere: secus si per tabellionem tm̄: quia publicatio facta coram iudice fidem facit licz postea perdantur instrumenta: vt. C. de test. publicati. Item quia iudex diligentius ‡ singula facit q̄ȝ tabellio: quia non est credendum q̄ iudex sine cause cognitione aliquid faciat: sicut verisimile non est q̄ auferat alicuius legitimas exceptiōes. s̄. de offi. dele. ex parte. Sed predictis oībus obuiat. s̄. de re iudi. cum inter. in fi. ⁊. s̄. de fide instru. inter dilectos. Sed dicas q̄ si constat q̄ instrumentum publicum sit coram iudice non est necesse illud exhibere nisi aduersarius velit docere de falsitate illius: tunc debet exhiberi licet primo imposita sit ei fides: nisi iurauerit se illud perdidisse. C. de fide instru. l. vlti. Jo.
d ¶ Causalis et condictionalis. Ut hec dictio ſm accipiat̄ pro quia: vel pro si. Ber.
e ¶ Ad personale. Scilicet hoc verbum concedimus.
f ¶ Impersonale. Scilicet hoc verbum consistere.
g ¶ Sensus. Scilicet q̄ referatur ad personale verbum.
h ¶ Lex priuata. Dist. iij. priuilegia.
i ¶ Captiosa. Distin. iiij. erit autem. Unde statutum fuit vt p consequentiam litterarum scriberetur lex. C. de vete. iu. enu. l. j. in fi. ff. ad mu. l. j. in fi. Ber.
¶ Glosa sequens al̄r. x. concor. ⁊ tria contraria.
k ¶ Potius. Si. ff. de vsu ⁊ habi. diuus. in prin. ff. de re. du. quotiens. ff. de serui. si cui. ⁊. l. se. s̄. de priuil. in his. xvij. q. iiij. ca. j. ⁊. xij q. ij. si quos. ⁊. q. v. quia. s̄. de conuer. coniuga. quidam. arg. s̄. de fi. instru. inter dilectos. Arg. ꝯ. s̄. de offi. dele. cum super. et. ff. de iure codicil. l. j. et. ff. de heredi. insti. quotiens. † Ber.
l ¶ E vicino. Id est proximo. Ber.
m ¶ Monachi. Uide qualiter papa pronunciat ⁊ ſm priuilegium ⁊ ſm ius cōmune. ſm ius cōe adiudicat electionē ip̄si capitulo sancti siluani alciateñ. ſm priuilegiū vt eligant de monasterio sancti bertini ⁊ sic habent electionē sed nō liberā: q2 nō eligūt vndecūq̄ȝ volunt sed reducitur priuilegium ad ius cōmune. s̄. d ꝯsue. cū dilect⁹. Jo.
n ¶ Personā idoneā. Et si hoc nō esset dictuz tñ subintelligebat̄. s̄. de elec. cām q̄. ff. de serui. si cui. ⁊ p̄r cōcedens vxori vt filiā cōmunē cuiq̄ȝ voluerit copulet: nō tñ intelligitur vt eā copulet tutori. ff. de ri. nup. q̄ȝq̄ȝ. Ber.
¶ Glo. se. arg. ad duo. ad primum alle. duas concor. ad secundum octo. querit. ar. pro et soluit.
o ¶ Donec ibidem. ar. q̄ si p̄uilegiū det̄ alicui mōasterio: d̄structo monasterio ‡ destruetur et priuilegiū. ar. xvj. q. vij. ⁊ hec scripsim⁹. xxv. q. ij. §. vl. in fi. Itē ar. q̄ cessante cā cessat p̄uilegiū. s̄. d deci. suggestū. ⁊. xvj. q. j. generalit̄. C. de test. mi. l. vl. ⁊ insti. de aucto. tu. §. vl. ⁊ insti. de pupil. substi. §. q̄ rōne. lxiij. di. §. verū. ⁊. lxj. dist. §. his oib⁹. s̄. de vi. ⁊ hone. cle. ca. vl. ⁊. s̄. de no. ope. nūcia. cū ex iniūcto. Sz pone q̄ null⁹ repiat̄ idoneus in monasterio sancti bertini dū vacat monasterium alciateñ. Uel q̄ ibi non obseruat̄ obseruantia regularis: si eligant de alio mōasterio nunq̄d fit eis p̄iudiciuz quo minus teneant̄ eligere in alia electione de mōasterio sācti bertini si p̄sōa est idonea: vel obseruantia est reformata: q̄d p̄iudicet̄ eis est. ar. s̄. de cōsti. cū venissēt. ⁊. s̄. de rescrip. cōstitut⁹. q2 vnico actu perdit̄ p̄uilegiū vt ibi dr̄: ⁊ hec lr̄a etiā multū facere videt̄ ad h̄. Sed nō credo q̄ fiat ꝑpter h̄ preiudiciū cū postea aliq̄s erit idone⁹. ar. s̄. de elec. q2 diligentia. ⁊. ff. de ſui. rusti. p̄dio. ⁊ attilicin⁹: ⁊ hec littera nō cōtradicit: q2 nō p̄uant̄ nisi cū persona nō inueniret̄ idonea: vel ordo regularis non viget: sed cessante causa illa: priuilegiū locū habet. ar. C. de cur. fur. l. pe. ⁊. s̄. ti. proxi. duobus. ſm vnū intellectum. ⁊ meli⁹. s̄. de offi. deleg. prudentiam. §. vj. Sed pone q̄ ille electus vixit. xl. an. nunq̄d prescriptum est cōtra p̄uilegiū: Uidetur q̄ sic. s̄. de p̄uil. accedētib⁹. s̄. de cā pos. cum ecclesia. a cōtrario † nec adhuc credo ‡ q̄ p̄dāt priuilegiū: quia nō pōt vti illo tempore priuilegio. Uñ non obest ar. l. predicte et attilicinus: quia priuilegiū non p̄ditur nisi p abusum. Uel si vis dicere q̄ currit prescriptio restituūtur ex clausula generali. ff. ex quibus cau. maio. l. j. q̄d innuit̄ in. l. attilicin⁹. secus videtur si ibi nō viguit obseruantia regularis: q2 culpa illorū contigit ⁊ culpa imputetur. contra videtur q̄ delictum ipsorum non debet tollere priuilegium monasterij. xvj. q. j. episcopum. B.

S Uper. Tria sunt dicta. Secūdū ibi: preterea. Tertiū ibi: cū autem a legato. Abbas sicul⁹. ¶ Casus. Quidam legatus ap. se. exercēs legationis officium in partibus tolosanis fecit quedam mandata comiti tolosano: videlicet vt manifestos hereticos expugnaret / et q̄ pedagia / salinaria / ⁊ guidagia non exigeret. et de conq̄rentib⁹ ad arbitriū ip̄ius vel alteri⁹ legati seu iudicis ordinarij vel delegati iustitiam exhiberet. Comes tolosanus petijt a pa. qui dicerent̄ heretici manifesti: et que dicantur pedagia / guidagia / ⁊ salinaria int̄dicta: ⁊ qualit̄ tertiū cap̄m sit ītelligēdū. Ad p̄mū rñ. pa. q̄ illi dicuntur heretici manifesti qui ꝯ fidem ca-

Priuilegij mētionē faciēs an illd̄ exhibere debeat.

† Et hoc placet Inno. ⁊ Hosti. Joan. and.

‡ Hincē q̄ tanta est iudicis auctoritas q̄ facit valere q̄d al̄as nō valeret. ff. quod cū fal. tuto. l. j. §. pe. in fi. ff. q̄d me. cā. l. fi. ff. de mino. ait p̄tor. §. j. Jo. an.

† Hosti. remittit. s̄. de p̄uil. q2 circa. Jo. an.

‡ Necre edificato. al̄s reedificatuz habebit eadē priuilegia. ſm Inno. alle. de elect. q2 diligētia vel ſm eū priuilegiū datuz ordini durat ordīe durante: datū vero loco vel possessionibus que sūt ordinis durat etiam remoto ordie de reli. domi. ca. ij. de statu mo. recolētes. Joannes. an.

† Et. X. de p̄ben. cuz de b̄ñficio lib. vj. Jo. and.
‡ Idē Hos. et facit questio Gof. de qua dicam de cōsue. c. vlti. li. vj. in prin. J. an.

tholicam publice ꝑdicant: aut ꝓfitent̄ ſeu defendūt errorē: vl' qui corā ꝑlatis ſuis ↄuicti ſunt de hereſi/ vl' ↄfeſſi/ vl' ab eis p ſniam condēnati de heretica prauitate: quorū bona ꝓpria cōfiſcant̄: ⁊ ip ſi ſm leges puniunt̄. Ad ſcḋm mandatum. rñ. ꝙ illa pedagia: guidagia: ⁊ ſalinaria/ dicunt̄. ei interdicta q̄ nō apparēt īperatoꝝ vl' regum vel lateran̄. cōcilij auctoritate cōceſſa: vl' q̄ nō apparēt itroducta ex antiq̄ cōſuetudīe a tēpore cuius nō extat memoria. Tertiū mandatū. ſ. vt de ſe cōquerētibus ſm arbitrium ipſius legati vl' alteri⁹ vl' ordīarij vel delegati iuſticiam exhibere ſic eſt intelligēdū/ vt videlicȝ in oī cauſa q̄ ratiōe perſonarum vel rerū ad eccleſiaſticū foꝝ pertinet et ſuper oībus capl'is q̄ pro pace ſeruāda ſtatuta ſunt p ipm legatū vl' auctoritate aplica ſtatuenda. Itē viduis pupillis. orphanis. et pſōnis miſerabilib⁹ in his omnibus tenet̄ in iudicio eccl'iaſtico rñdere. ¶ Nota hic qs dicatur heretic⁹ manifeſt⁹. Itē bona hereticorum confiſcanda ſunt. Itē ſolus rex vel īperator poteſt inducere pedagia. Itē cōſuetudo cuius nō extat memoria ius ſiue ꝑuilegium īducit. Item verbū gn̄ale reſtringit̄. Item ratione pſone rei ſortitur quis forū. Itē cauſe viduarum ⁊ miſerabilium pſonaꝝ ad eccl'iaſticū foꝝ ſpectāt. B.

a ¶ Publice predicāt. Et iſti euidentia rei notorij heretici ſunt cū eorum factū nō poſſit aliqua tergiuerſatiōe celari. iſtis eni modis q̄ hic enumerātur manifeſtū quod ꝓbari debet redditur notorium. ſ. eo. cum olim. et. ſ. de coha. cle. et mulie. ca. vlti.

b ¶ Defendunt. Et iſti defenſores hereticoꝝ ſunt excōicati. ſ. de here. excōicam⁹. §. credētes. ⁊ tales dānabiliores ſūt q̄ ipſi heretici. xxiiij. q. iij. q̄ alioꝝ. Et teſt ad hoc ar. C. de his q̄ latro. oc. l. j. et. ij.

c ¶ Condēnati. Supra de here. ad abolendam.

d ¶ Confiſcantur. Supra de hereticis. excōmunicam⁹. j. reſpōſo.

e ¶ Puniuntur. Per iudices ſeculares: etiam ſi clerici fuerint prius a ſuis ordinibus degradati preſente iudice ſeculari qui ipſos recipit in ſuum forū: ſ. de here. ad abolēdam. §. j. et. c. excōicamus. j. reſponſo. de quorum notatur pena. ſ. de here. ca. penul.

f ¶ Pedagia. Pedagia dicunt̄ que dant̄ a trāſeūtib⁹ in locis cōſtitutis a ꝑncipe: vt hic ſequit̄. Guidagia dicūtur q̄ dant̄ ꝓ ducatu p terrā alicuius vt ſecurus vadat. Salinaria dicunt̄ q̄ dant̄ ꝓ ſale: oīa iſta dicunt̄ portatoria. C. de vec. et cōmiſ. l. iij. nec danda ſunt illa niſi cū negociatiōis cauſa aliq̄d portat̄: ſecus ſi ad ꝓpriā vtilitatem vel ad vtilitatē fiſci aliq̄d feratur. C. e. ti. vniuerſi. Jo.

g ¶ Imperatoꝝ. Solus igitur princeps hoc poteſt ↄſtituere: ſed non ciuitas †. C. no. vec. inſti. non poſ. l. ij. et. iij.

h ¶ Lateran̄. cōcilij. ſ. de cēſi. īnouam⁹. q̄ eſt lateranen̄. ↄcilij.

i ¶ Nō extat memoria. No. diligēter ꝙ illa cōſuetudo cui⁹ nō extat memoria ius ſiue ꝑuilegiū inducit. ff. de aq̄ quoti. ⁊ eſti. hoc iure. §. duct⁹. ff. de aqua pluui. arcē. l. j. §. vlti. iij. q. vj. hoc q̄ppe. ix. q. iij. cōqueſtus. ⁊. lxv. diſt. mos antiqu⁹. ⁊. C. de teſta teſtamēta. et per hoc videt̄ ꝙ cū talis ↄſuetudo ius inducat non ſit neceſſe titulum allegare: ‡ licet hoc req̄rat̄ quādoq̧ in cōſuetudīe. xxx. ānoꝝ. De hac materia dictū eſt. ſ. de cōſue. c. vlti. Itē arg. ꝙ per mandatum gn̄ale nō ꝓhibentur niſi illicita. xxxiij. q. ij. quos deus. xj. q. iij. quod predeceſſor. ff. de iure pa. adigere. in fi. Joannes andree.

k ¶ Delegati arbitriū. Propt̄ h̄ ꝟbū fac† ad ti. q̄ḋ h̄ declarat̄

l ¶ Intelligendum. Vide qualiter intelligat̄ generale mādatum reſtringendo illud. ſic. ſ. de iureiur. ad noſtram. ij.

m ¶ Perſonaꝝ. De iuriſditiōe eccleſie: q2 actor forū rei ſequitur. ſ. de foro compe. cū ſit generale. et. xj. q. j. experientie. et. ca. ſeq. et comes eſt hic reus et ſubeſt in hoc eccleſie.

n ¶ Rerū. Cū res de qua querit̄ eſt in ſua. i. eccl'ie iuriſditione: q2 ratione rei ſortit̄ quis forū. ſ. de foro cōpe. ſane. et. c. vlti. q2 comes conuenitur hic: licet habeat ſuperiorē in tēporalib⁹. ſ. regē frācie. tenetur rñdere de iudicio eccl'iaſtico ex mādato legati in omni cauſa que ꝑtinet ad forum eccleſie: ſiue rōne pſonaꝝ que ſunt de iuriſditiōe eccl'ie: ſiue rōne rerū. ſ. ſpūaliū eccl'iaſticarū et etiam ciuiliū q̄ ſunt in iuriſditione iudicis eccleſiaſtici. Itē viduis et pupillis et orphanis et miſerabilibus perſonis ⁊ pro pace ſeruāda.

o ¶ Pro pace. Quia h̄ pertinet ad eccleſiam. ſ. de iudi. nouit.

p ¶ Viduis. Ex hoc videtur ꝙ cauſa viduarū ad eccl'iam ſpectet. ar. ſ. de dona. poſt diuor. re. nup. et. ſ. de fo. cōpe. ex tenore. ⁊ hic. Dic vt ibi.

Articulis: et. ſ. Tua deuotio poſtulauit a nobis: qui ſint dicendi heretici manifeſti Super quo tibi duximus reſpondendū illos intelligēdos eſſe manifeſtos hereticos qui contra fidem catholicam publice predicāt[a] / aut ꝓfitentur/ ſeu defendūt[b] eorum errorem: vel qui corā prelatis ſuis conuicti ſunt/ vel confeſſi/ vel ab eis ſnialiter condēnati[c] ſuper heretica prauitate quorū bona ꝓpria cōfiſcantur[d]/ ⁊ ipſi iuxta ſanctiones legitimas puniuntur[e]. ¶ Preterea cum pedagia[f]: guidagia: ſalinaria tibi legatus interdixerit memoratus: auc. ap. duximus declarandū illa eſſe pedagia/ ſalinaria/ guidagia interdicta que nō apparent imperatorum[g] vel regum vl' lateran̄. cōcilij[h] largitiōe cōceſſa: vel ex antiqua cōſuetudine a tempore cuius nō extat memoria[i] introducta. et. ſ. ¶ Cū autem a legato receperis in mandatis: vt de te cōquerentibus ſm ſuū vl' alterius legati vel iudicis ordiarij vel delegati arbitrium[k] iuſticiā exhiberes: hoc taliter intelligendū[l] eſſe cenſemus: vt in omni cauſa que ratione perſonarum[m] vl' rerum[n] que ad eccl'iaſticū forum pertinent: ac ſup vniuerſis capitulis que ꝓ pace[o] ſeruanda ſunt per dictum legatū ſtatuta vel auctoritate ap. ſtatuenda. item viduis[p]: pupill': orphanis: et perſonis miſerabilib⁹ tenearis in iudicio eccleſiaſtico reſpondere.

Idem epiſcopo pariſien̄.

¶ Cleric⁹ tradit̄ curie ſcl'ari: q2 degradatur ſecl'ari poteſtate pn̄te: cui denunciatur vt in ſuū forum illum recipiat. h. d. vſq̧ ad. §. pro illo. Capitulum. xxvij.

Nouim⁹ expedire: vt verbum illud quod in antiquis[q] canonibus ⁊ in nr̄o decreto[r] ↄtra falſarios edito cōtinet̄: videlicȝ vt clericus p eccl'iaſticū iudicē degradat⁹ ſecl'ari tradat̄[s] curie puniēdus aptius exponamus ¶ Cū eni quidā anteceſſoꝝ noſtroꝝ ſup hoc cōſulti diuerſa reſponderint: ⁊ quorūdā ſit opinio a plꝫibus[t] approbata: vt clericus qui propter hoc[u] vl' aliud flagitium[x] graue nō ſolum damnabile ſed damnoſum fuerit degradatus: tanq̄ exut⁹ ꝑuilegio clericali ſeculari foro p cōſequētiam applicet̄: cum ab eccl'iaſtico foro fuerit ꝓiectus. ei⁹ eſt degradatio celebranda ſecl'ari ptāte pn̄te: ac ꝓnunciandū eidē cuȝ fuerit celebrata vt in ſuū forū recipiat degradatū: ⁊ ſic intelligit̄ tradi curie ſcl'ari. ꝓ quo debȝ tn̄ eccleſia efficaciter intercedere[y]:

Nouimus expedire. ¶ Diuidit̄. Nam ꝑmo premittit q̄ſtionem iuris quam ſoluit ibi: cum eni. Scḋo ad caſum facti reſpondet ibi: pro illo. Abb. ſi. ¶ Caſus. Epūs pariſien̄. de mādato pa. fecit capi quēdā falſariū lr̄arum ap. ſc. cōſulens papam quid de ipō falſario ſit agendum. anteq̄ pa. ad q̄ſtionēȝ rn̄deat: vult exponere verbum illud q̄ḋ in antiq̄s canonibus ⁊ in decretali ſua cōtra falſarios edita cōtinetur videlicet vt clericus p eccl'iaſticū iudicem degradat⁹ ſeculari tradat̄ curie puniēdus quidaȝ an̄ceſſores Innocentij ſup expoſitiōe illius verbi ↄſulti diuerſa dixerunt: ⁊ quorūdam eorum opinio a pluribus fuit approbata: qui dixerunt clericus qui ꝓpter hoc flagitium/ vel aliud fuerit degradat⁹ tanq̄ exutus priuilegio clericali ſeculari foro p cōſequentiam applicat̄: cū ab eccl'iaſtico foro ſit proiectus. ſed Innocētius aperti⁹ exponit verbū illud hoc modo degradatio illi⁹ celebrāda eſt ſcl'ari poteſtate ꝑſente: et eſt nūciandum eidē vt cū degradatio fuerit celebrata in ſuū forum recipiat degradatū: et ſic intelligit̄ tradi curie ſeculari/ ⁊ eccl'ia pro illo intercedere debȝ: vt citra mortis piculū ſnīa moderet̄. Vltimo reſpondet ad q̄ſtionē vt falſariū illū quē epūs de mādato ſuo capi fecit in ppetuū carcerē ad agēdā pn̄iaȝ includat: pane doloris/ ⁊ aqua anguſtie ſuſtentandū: vt cōmiſſa fleat: et flenda vlterius nō committat ¶ Nota hic quomō intelligi debeat verbū illud clericus degradatus ⁊c̄. Item eccl'ia ſanguinē defendit. Item penitentia eſt flere cōmiſſa: ⁊ flenda vlterius nō cōmittere. Bernard⁹.

q ¶ Antiq̄s canōib⁹. xj. q. j. ſi quis ſacerdotū. ⁊. iij. q. iiij. clericus.

r ¶ Decreto. ſ. de crimi. fal. ad falſariorum Bernardus.

¶ Gloſa ſequens reci. per. q. et ponit. opi.

s ¶ Tradatur. Hoc intellige de illo qui penitus eſt incorrigibilis: nec obſtat. ſ. de iudi. at ſi clerici. in fi. ⁊ de illis qui deprehēdūtur in maiori crimine: puta hereſi et crimine falſi. ſ. de here. excōmunicamus. j. reſponſo. et. c. penul. et. ſ. de falſa. ad falſariorum. et in caſu. xj. q. j. ſi quis ſacerdotum. Quidam tamen caſum iſtum vltimum intelligunt ſi fuerit incorrigibilis: et benignus eſt talis intellectus vt. ſ. de iudi. cum nō ab homine. al'as nō debet quis ſtatim poſt depoſitionem tradi curie ſeculari puniendus.

t ¶ A pluribus. Licet ſit a pluribus approbata: tamē ſtabimus ei quod papa hic dicit vt expreſſe tradatur ⁊ nō per cōſequētiam.

u ¶ Hoc. Scilicet vitium falſitatis. Bernardus.

x ¶ Aliud flagitium. Puta hereſim.

y ¶ Intercedere. xvij. q. iiij. rerum. C. de his qui ad eccle. confu. l. preſenti. ar. intercedere dico precibus nō per excōicationē †. Ber.

Marginal notes:

decr. et dixit hec glo. ꝙ olim non erat ſub h̄ titulo hec ps vt dixi in prin. Hoſti. vero reprehendēs gl. dicit ꝙ etiā ꝓpter ſuperiora faciebat ad titulū. Jo. and.

Diuiſio.

Pedagia. Guidagia. Salinaria.

† Poſt pacem factaȝ ↄſtantie ex qua petiſt ciuitates italie merū et mixtum īperiū vſurpauerunt ſibi ipſe ciuitates ius ponendi vectigalia. Jo annes and.

‡ Ut de preſcrip. c. j. li. vj. Jo. and.

† Hec pars

† Dicit Ab. ꝙ prelatus iudicem ſecularem mouebit ad pietatem dicēdo quō eſt ymago dei rememorādo etiaȝ de Petro et Magdalena ⁊ d' aliis de q̄b⁹. l. ti. §. econtra. Joan. and.

s ¶ Includas. Magis rigide cū eo agitur. s. de cri. fal. ad falsariorum. sed hic pape placuit.
b ¶ Doloris. xxiij. q. iiij. guilisarius.
c ¶ Nō cōmittat. Hec est vera pnīa. de pe. di. iij. in prin. et expone q nō cōmittat. i. ppositū et volūtatem habeat similia de cetero nō cōmittere: quilibet enim qui accipit pniām illius ppositi et volūtatis esse dz: alias nō esset pnia.

indulgentiam derogare. s. de vsu pal. ex tuarum. et s. de of. ordi. licet. ix. q. iij. conquestus: et xj. q. j. peruenit. lxxxv. distin. archidyaconum florentinum. et s. de consue. cum olim. et hoc ideo quia nemini consulendū est cum alterius iniuria. xxij. q. ij. primū. ff. de cōdi. indebi. nam hoc natura. et xiiij. q. v. denique. et C. de emā. li. nec auus. et rescriptum quod in totum absorbet ius alterius non tenet. C. de pci. impe. offe. quotiens. vnde ista indulgentia intelligenda est ne alterum ledat: et reducitur ad ius cōe. ar. s. e. abbate. et s. de consue. cum dilectus.

Papalis indulgentia nulli derogare debet.

Diuisio. Dilecto filio. In pma parte recitat tenorē indulgentie. In secunda declarat illam ibi: auctoritate. Ab. sic.

d ¶ Dilecto. Archieps turon. controuersiā habebat cum venetis. et p curatore eorū super ecclesia sancti Marci de tyro. † cā pmissa fuitte pore Inno. ad petitionem archiepi: veneti ciuitatis legitime nō venerūt: vnde archieps missus fuit in possessionē illius ecclie cā rei fuāde. archieps deinde absente ex cā necessaria iste Jacobus pcurator venetorū volebat recuperare possessionem et stare iuri: sz quia archieps absēs erat iusta de causa non potuit eā rehabere: vnde papa indulsit illi procuratori vt lapsus anni non obesset quo minus postea recuperare posset possessionem. archieps postea hoc audiens dubitabat an

Casus sfm gl. ordinarie.

† sm Host. erat qstio de eccl'a sancti Marci de venetijs inter archiepiscopum ex vna parte: et plebanū ex altera cui veneti assistebant vt in decre. accedēs. vt lit. nō ptest. Joan. and.

vt citra mortis periculum circa eum sententia moderetur.
¶ Iste. §. non facit ad ti. sed ponit gratiam fm quosdam.
¶ Pro illo vero falsario scelerato quē ad mandatū nrm capi fecisti: hoc tibi duximus consulendū vt in ppetuū carcerē ad agendam pniam ipm includas[a] pane doloris[b] et aqua angustie sustentandū: vt cōmissa defleat: et flenda vlterius nō committat.[c]

Hono. iij. archiepo turon.

¶ Si papa indulget reo qui ppter absentiā actoris possessionem recupare nō pōt q ei lapsus anni nō noceat: intelligit hec indulgētia fm ius cōmune. Ca. xxviij.

D Ilecto[d] filio iacobo barba: et c. Orte pcā necessaria[e] tūc absente possessio tibi tradita cā custodie restitui parti aduerse nō potuit: eidē indulsimus[f] vt sibi lapsus tpis nō obsisteret: quominus possessionē ipam recuperare valeret. Qm vero tm̄ tem poris āte cōcessionē ipsius indulgētie dr effluxisse q tibi sufficere posset ad de possessionis effe[s] ctum fm statuta ꝯcilij generalis: et c.[h] Auc. pre. declaramus[h] q nre[i] intentionis nō fuit p ipam indulgentiam ius pimere qd tibi ꝯpetit ex possessione pterita vel post[k] reditū tuū cōpetierit ex futura[k] sibi eni imputare poterit ps ad[l] uersa si negligēs fuerit in sua iustitia ꝓsequnda: cū (absentie tue[m] impedimento cessante[m]) conueniendi te habuit facultatem.

I dem priori et clericis sanctorum ioannis et pauli tuder.

¶ Oblationis noīe intelligitur quicqd offert ecclesie quocunque modo in missa vel extra: et in ecclesia vel extra. Cap. xxix.

C Um inter vos dudū ex p te vna et abbatem. s. P. de mōte spole. dyoc. ex altera / sup tertia pte oblationū capelle scti hylarij qstio vterer: et a vobis pbatū[n] fuerit p. xl. ānos[n] et āplius[o] / tertiā

k ¶ Ex futura. Et ita tpus absētie ex necāria cā subducit de medio et ptinuat † tpus pselētie ā absētiā: et post reuersionē ptinuat tps pūtie: siue etiā sit primū: medium: vltimū vel. C. de re. sti. mi. q tēpe militie. ff. ex qui. cau. ma. necnō. §. si quis sepius. et l. sed et si per pretorē. §. si ferie. et §. quotiēs. verbi gratia. archieps fuit psens post missionem in possessionem per. vj. menses: postea fuit absēs per alios sex vel quattuor: post reuersiōem habebit sex menses. in quibus pcurator venetorum adhuc poterit recuperare possessionem: et tempus illud medium subducitur de anno. et si postea per illos sex menses negligēs fuerit venetorum pcurator sibi iputabit: q: vlterius nō audiet sup possessione si medio tēpore nō poterat: sic tempus vacantis ecclesie subducit de prescriptione et continuant tempora extrema et tēpus scismatis. s. de prescrip. de quarta. ca. auditis. et. ca. cū nobis.

† Idē At. Jn. et Host. sed Goffre. et Phi. cōtradicētes / per oblationem cautionis interruptā annalem prescriptionem ita q post reditum erit necessarius nouus integer annus. puto dictum glo. verū vbi nō est interrupta prescriptio p cautiōis oblatione: sed solum impedi[i]tur cursus prescriptionis p indulgentiam papalem. et idē si alis de iure cōi. Secunda vero opinio vera vbi interrupta est prescriptio Joannes and.

per talem indulgentiā posset ille recuperare possessionem ecclesie quandocunque etiam post annū cū simpliciter in ipsa indulgentia diceretur q de cetero ei lapsus anni non obstaret quo minus possessionē recuperaret: vnde ipse significauit pape q tpe idulgētie cōcesse tm tpus effluxerit quod faciebat ei ad verā possessionem fm conciliū generale. s. annus. vnde timebat archieps q indulgentia precluderet ei viā ad verā possessionem. et si forte tps ipm ante predictam cōfessionē non effluxerat: quare quesiuit a papa interptationem illius indulgētie: et papa rndit q non fuit intētio sua ius auferre qd ei cōpetebat ex possessione quā habuit ante absentiam vel etiā post reuersionē: et sibi imputet pars aduersa si negligēs fuit siue ante siue post reditum archiepiscopi: quia cessante impedimento absentie ipsius archiepi conueniendi ipm habuit facultatem. ¶ Nota q non intendit dns pa. p indulgentiā alij pIudicare. Item negligentia procuratoris nocet dño. Item currit tempus ei qui agere potest. Item contra illum qui absēns est ex causa necessaria non proceditur. Item cessante causa cessat effectus. Ber.
¶ Glosa seq. tractat de multiplici absentia.

e ¶ Necessaria. Puta cā reipublice: forte i seruitio romane ecclesie. s. de dila. ca. vl. vnde sibi imputari non potuit nec debuit. Idē etiam contingit si quis est absens ex causa pbabili: q: nō fit restitutio spoliato. s. de of. dele. cōsultationibus. Si do fuisset absens ꝯtumaciter vel ex volūtaria cā: tunc facta denūciatione ad ecclesiam suā mitteretur iste pcurator venetorum in possessionē causa rei seruande. sicut archieps primo fuit missus pter cōtumaciā pcuratoris quousque veniat archieps: et vterque iurabit de suis expēsis: et fiat hincinde cōpensatio expensarum et satisfactio ei q plus expendit. Qn quis restituatur ex cā pbabili et necessaria: vel pbabili tm / vel necessaria tm notat. ij. q. vj. §. biduū. ver. si aduersus absentē ‡ sed hic non habet locum: quia nō agitur de restitutione tali.
¶ Glosa sequens obijcit et soluit.

Restitutio an possit fieri spoliato absente aduersario.

‡ Et. ff. de integ. resti. l. vl. Azo. i summa. ex quibus cau. ma. in fine. Gull. i spe. ij. par. de re sti. in integ. §. ij. ver. diximus et se. Joan. and.

f ¶ Indulsimus. Sz nōne de iure cōi poterat ipe pcurator interrūpere annalē pscriptionē offerēdo cautionem in pñtia pape: licet archiepus esset absens: Certe sic. s. de of. ordi. pastoralis. s. de eo qui mit. in pos. causa rei ser. cū sicut. et xvj. q. iij. §. pōt. h. is cuius. quid ergo indulsit sibi papa: parū vel nihil: nisi quia solet plus timeri et c. xxiij. di. §. et s. de heretic. si aduersus. quoque enim ius cōe cōcedit. s. de iureiu. et si xps. i fi. sed archieps timebat ne absorberet ius ipsius vt quicquid vellet recupare posset possessionem.
g ¶ Concilij generalis. Supra de do. et contu. contingit.
h ¶ Declaramus. Talis declaratio ius facit. C. de le. l. vlt. B.
i ¶ Intentionis. No. q recurrendum est ad intentionem concedentis priuilegium siue beneficium. s. de preben. ca. vl. et c. cū causam. Item habes hic q papa non intendit iuri alterius per suam

Notat duo.

l ¶ Negligens. Sic ergo negligentia pcuratoris nocet domino. Quando imputetur factum procuratoris et quando nō dicitur. s. vt lit. nō contest. ad hoc. sibi ergo imputet quia non egit cum tempus habuit. ff. C. de proba. ex persona. C. de diuiden. tu. l. vlti. ff. de his que in frau. cre. cum pupillus. et C. de his qui a non do. ma. l. vlti. in fi. et s. vt lite non conte. quoniam. j. responso. et s. de rescrip. si autem. et ca. plerūque. et cū potuit noluit. s. de offi. deleg. cū sup. B
m ¶ Impedimēto cessante. Cessante causa cessat effectus. De hoc plene dr. s. de renun. post translationē. s. de iureiur. et si xps. ad fi.

Diuisio. C Um inter vos. Primo ponitur questio prima et eius decisio per Inno. Secundo ponitur secunda questio et eius decisio per eundem Innocē. Tertio ponitur tertia questio et decisio p Honorium. Secunda ibi: verum. Tertia ibi: ac capellani. Ab. sic.

¶ Casus. Inter porē et clicos sctorum ioānis et pauli tudertiñ. ex vna pte et abbatē scti petri spoletañ. dyoc. ex altera sup tertia pte oblationū capelle scti hylarij ptinētis ad dictū abbatē qstio vterat. receptis pbationibus in qstiōe illa pbatū fuit ex pte poris et clicorum sacti iohānis et pauli q p. xl. ānos et amplius tertiā ptē oblationū hc dicte capelle ipi receperāt: et q por cōmiserat clicis istitutis p abbatē de mōte et nūcijs illis eādē tertiā colligēdā: ppt qd inocētius pa. adiudicauit ipam ftiā eccle sctorum ioānis et pauli. statuēs vt pori liceat peosdē clicos tertiā illā colligere sicut fuerat psuetū. post modū do sacdos pdicte capelle asserebat oblationū noīe nō cōtineri ea q ipi capelle i festiuitate oim sctorum mittunt vel portant ad illā: et qdā alia de qbus oibus tertiā illā pori denegat exhibere. de alijs noīe tertie psoluēde p rata ptis cōtigētis porē retiere volebat ad expēsas necārias faciēdas ipi capelle reficiēde. Idē inocētius de oibus supradictis itegre psolui voluit et mādauit tertiā portiōem. Adhuc ftio dicebāt capellani dicte capelle. q decime pmitie vel ea q offerunt sacdotibus p missis mortuorum et qdā alia q sequunt nō ptinebant noīe oblationū. vnde de illis noluit dicto pori ftiā ptē psoluere. sup his cā delata fuit ad honoriū papā. ipe do audits et intellectis pdictis oibus statuit vt p clicis poris in eadē capella istitutū de oibus pdictis et alijs oblatiōibus q cūque titlo ad capellā illā puenerit sine aliq diminutōe itegre ftia portio pori et clicis pdictis psoluat. ¶ Not. q nomē oblationū gnale ē ad oia q q cūque titulo ad ec [illegible]
n ¶ Per. xl. ānos. Qn legitie pscripsert illā Etiam pueniūt. B. tertiā oblatione: q: qdragenal pscriptio oēm tollit actionē. xvj. q. iij. §. qs actiōes. sub illo. §. pōt. et s. de pscrip. de qrta. et c. ad aures.
o ¶ Amplius. Hec adiectio ad modicā qtitatē refert. ff. de dbo.

partem oblationū eiusdē capelle vestram ecclesiā recepisse a clericis institutis per abbatem de monte: tuiſq; fili prior eandē tertiam te cōmisisse aliqñ colligendā: bone memorie. J.papa.pre.n. ipam tertiā ecclesie vestre adiudicans: statuit vt tibi prior liceret per eosdem clericos (sicut fuerat ꝯsuetum) partē colligere memoratam. ¶ Verū qꝛ postmodum sacerdos ꝑdicte capelle asserēs oblationum noīe minime cōtineri ea que ipsi capelle in festiuitate oīm sctōꝝ mittunt: vel portant ad illam: seu ad domum sacerdotis eiusdē intuitu defunctorū: necnon que in cimi nili ponunt quod de altari suscipit et facit ꝑ ecclesiā deportari: et que ante crucē: ⁊ in missa trinitatis: et ea q̄ pro desponsatis dātur: ⁊ lampades cū oleo que predicte capelle ab aliquib⁹ offerūtur: vel q̄ dant nuncio qui ad recipienda talia per prefate capelle parrochiā destinat: de his omnibus vobis tertiam partem denegans exhibere: de alijs noīe tertie partis ꝑsoluendis pro rata vestram ecclesiam contingentis retinere nitebatur ad expen
a sas capelle ipsi⁹ necessarias[a] faciendas: dict⁹ predecessor de oībus supradictꝭ absq; subtractione aliqua integre ꝑsolui voluit et mādauit tertiam portionem. ¶ Ac capellani predicte capelle dicentes primitias/ ⁊ decimas/ vel ea q̄ offerunt pro missis mortuorum sacerdotibus: ⁊ q̄ pro septimis/ ⁊ tricesimis/ et anniuersarijs panes/ et alia q̄ infra hebdomadam offerunt ⁊ mortuoꝝ
b iudicia: oblationum[b] noīe minime contineri: de his omnib⁹ tertiam partē soluere vobis nolūt: et.j. Volum⁹ igitur ⁊ mandam⁹ vt per vestrum clericuꝫ a vobis
c in eadem eccl'ia institutū[c]: de oībus supradictis ⁊ alijs oblatio
d nibus quocūq; titulo[d] ad ecclesi
e am ꝑuenerint: sine diminutiōe[e] aliqua integre tertia vobis portio ꝑsoluat. Idē epo.f.p.Ber.

¶ Lis dicitur mota cum fuerit contestata. Capitulum.xxx.

ij. Ex parte vestra fuit propositum ꝙ prepositus et canonici aretineñ. sentētiam quā J.papa.pre.no. super molēdino de calianeñ. ac alijs articulis ꝓ
f mulgauit: in recidiue questiōis[f] scrupulum reducere molientes/ asserunt capl'm illud eiusdē sniē quo dicit. ne canonica ipsa impediat: quominus monasteriū vestrum molendinuꝫ prefatum de calianeñ. reedificare valeat. i eo statu i quo fuisse dinoscitur tempore mote litis esse referendum
g ad tempus quo lapillus[g] in denunciatione noui operis iactus fuit: vobis econtrario asserentibus illud esse intelligendū de tēpore quo lis suꝑ hoc inter vos ⁊ prefatā canonicā extitit cōtestata. ¶ Nos igitur ꝯsiderata eadē snīa: qđ in prefato capl'o dicit de tꝑe mote litis: interꝑtamur esse referendū ad tꝑs quo litis cōte
h statio[h] facta fuit. Idem ꝑlatis vniuersitatis frācigenaꝝ ꝯstāti.

¶ Constitutio legati de soluenda tertia mortuarioꝝ epo. intelligi dꝫ de his mortuarijs in quibus de iure cōi debet. Ca.xxxj.

iij. Ex ꝑte vr̄a fuit ꝓpositū ꝙ ꝑriarcha vester occasione constitutiōis cuiusdā quā albi- legatus ibidem cōstitutionē illam innouauit. patriarcha occasione illius cōstitutionis a prelatis vniuersitatis francigenarum et ab alijs eccl'ijs suis de q̄busdā q̄ sibi a decedētibus legant tertiā exigit portionē: de q̄bus vt dicebāt tertia illa deduci nō debebat. Super his delata est q̄stio ad dn̄m pa. Ipe vero ītellecta intētione ipsorum cardinaliū suꝑ ipa cōstitutione rescribit ꝑlatis ꝑdictꝭ Cū ergo dn̄s pa. ex interpretatiōe cardinaliū acceperit ꝙ ipi non intellexerūt: vt de his q̄ in ornamētis eccl'asticis: vl' ad fabricā ecclesie aut ad luminaria eccl'ie: ⁊ de his q̄ pro anniuersario/ septio tricesimo: ac vicesimo faciendis/ vel de his q̄ spāliter legāt rectoribus eccl'iarū: nisi forte rōne eccl'ie id fiat a quocunq; legant aliqua deberet solui portio eccl'ie cathedrali: ipe eoꝝ interꝑtationē ratam hꝫ ⁊ firmā: ⁊ ſm ītepꝑtationē eorū ꝯstitutionē ꝑfatā precepit obſuari: ꝓhibēdo expresse ne fraudulēter aliqđ fiat in ꝑiudicium ecclesie cathedralis. ¶ Nota ꝙ legatus potest facere cōstitutionem in sua prouincia. Item legat⁹ potest interpretari suam cōstitutionem: quia eius est interpretari cuius est condere. Bernar. ¶ Glosa sequens no. legatum inter subditos statuere. alle.iij. iura sed non inter non subditos. alle. alia tria iura licet inter illos exerceat voluntariam. alle.v. iura.

---

sig. hec adiectio. et licet ad modicam referatur: tamen si ponatur in libello debet exprimi illud amplius. s̄. de dilationi. c. littere.

a ¶ Necessarias. Sed nōne iuste mouebat iste sacerdos si volebat retinere expēsas necessarias ꝓ fabrica capelle: qꝛ quarta decimarū ad eccl'ie fabricā deputat. vt.x.q.iij. vnio. ⁊ null⁹ casus iteruenire pōt q̄ hoc genus expēsarū īpediat. ff. familie hercis. fund⁹ q̄ dotis. ff. de peti. heredit. si a pñe. §. vl. Quare ergo cōtrariū iudicauit papa? Dicūt q̄dam ꝙ illa fuit rō: qꝛ in decimis☩ nō deducunt expēse. s̄. de deci. cū homies. et. c. tua nobis et. c. pastoral'. Illa est ratio potior qꝛ tertia ista integraliter prescripta est: vnde integraliter debet solui: et onus fabrice incumbit capellano de alijs partibus‡ si. s̄. de prescrip. de quarta Bernardus.

Fabrica eccl'ie cui incumbit.

☩ Ergo nec ī primitijs vel oblatiōibus. Jo. an.

‡ Que si ñ sufficerent ad sustentationē pbr̄i ⁊ seruientiuꝫ detraheret de tertia nō ob. cōsuetudine aliqua ad hoc de ꝑbē. extirpā de. §. cū igitur. ſm hos. ad hoc de offi. or. pn̄ti §. porro. li. vj. et. eo. li. de deci. c. ij. §. vbi autē. Joan. and.

b ¶ Oblationū noīe. Ob hoc ponit in titulo ꝙ vbū recipit interꝑtationem. vt. j. sequitur.

c ¶ Institutū. Pro recipiēdis omnibus supradictis.

d ¶ Titulo. i. q̄cunq; modo offerat eccl'ie a fidelibus de ꝓprijs et licitis rebus. s̄. eo. causa.

e ¶ Sine diminutione. Qꝛ cū hoc sit eccl'iasticū bñficiū sine diminutione cōferri dꝫ. s̄. vt ecclesi. bñfi. vt nostruꝫ. et. j. q. iij. si quis prebendas. ⁊ quia sententiatū fuit de tertia nulla facta deductiōe/ vnde integraliter debet solui.

Diuisio.

Ex parte vr̄a. In prima parte ponitur querela quam scđo diffinit ibi: nos igitur. Abbas sic. ¶ Casus. Inter epm aretineñ. et. f. et. p. bertrandi qui forte patroni siue mōachi erant monasterij pro q̄ litigabāt ex vna parte et canonicos aretineñ. ex altera suꝑ quodam molēdino de caliano et quibusdā alijs articulis q̄stio vertebat dum mōasteriū vellet reedificare molēdinū predictum canonici ꝑ iactuꝫ lapilli denūciauerūt ei nouū opus. suꝑ his q̄stio delata ē ad Innoc. Ipe auditꝭ cause meritis diffinitiuā tulit snīam i qua continebat ne canonica ipediat quomin⁹ monasteriū ipm ꝑfatū molēdinū de caliano reedificare valeat in eo statu in quo erat tꝑe mote litis: canonici aretini snīaꝫ ipsam reuocare volebāt dicētes capl'm illud referendū esse ad tēpus quo lapillus i denūciatōe noui opis iact⁹ fuit. Eps. et. f. et. p. dicebāt illđ esse ītelligēdū de tēpore q̄ īter ꝑtes litis ꝯtestatio facta fuit: petiuerūt isti q̄liter capl'm illđ esset intelligēdū. Dn̄s pa. considerata snīa illa interꝑtat illud qđ in prefato capl'o dicit tꝑe mote litis referēdū esse ad tꝑs q̄ litis ꝯtestatio fctā fuit. ¶ Nota ꝙ tempus mote litis referēdū est ad tēp⁹ litis cōtestate. et ēst ar. hic ꝙ tunc demū ceptum dicit iudicium cū lis est cōtestata. Bernar.

f ¶ Questionis. Qđ fieri nō debꝫ: qꝛ semel i abolitiōe remissa punitio reiterari nō debet. xxiij. q. iiij. si illic. et de pe. dist. iiij. diuina. ¶ Glosa sequens tractat de duplici denunciatione. secunda pars. reci. per obie. de decre. j. et. ij. ⁊c̄.

g ¶ Lapillus. Duob⁹ modis fit denūciatio operis. vno modo solo verbo: cū dico denūcio tibi nouū opus: ꝑ talē denūciationē edificans fit possessor. ff. de no. oper. nūci. l. j. §. in opis. Vel per iactuꝫ lapilli: vt hic. et i hoc casu denūcians possessor ꝯstituit☩ ⁊ retinet possessionē. ff. eo. de pupillo. §. meminisse. De hac materia dr̄. s̄. de no. ope. nūci. ca. j. ⁊. ij. Et ītellige ꝙ denūciatio noui operis fuit remissa: vl' etiā tēpus infra qđ canonici debebāt agere lapsum fuit: et sic monachi edificauerūt: tandē canōici ceperūt agere ꝯtra mōnasteriū lite cōtestata inter ꝑtes: destructū fuit forte a canonicis latenter q̄cq̄d edificatū fuerat post iactū lapilli. Vel alio modo: monachi reedificare volebāt canonici dicebant ꝙ nō debebant: et ideo dicit papa in sentētia ꝙ monachi reedificēt in eum statū ⁊c̄. al'as non haberent locū sequētia: qꝛ totum debet demoliri q̄cquid factū ē post iactuꝫ lapilli. s̄. de no. ope. nūcia. c. j. et. ij. Bernard⁹.

☩ Nō denūo si prius non erat. Joan. and.

h ¶ Litis cōtestatio. Ar. ꝙ tunc demū ceptū dicit iudiciū cuꝫ lis est contestata. s̄. de offi. de leg. relatū. ⁊ in au. de liti. §. omnem. ver. si vero apud iudicē. nec ante litis ꝯtestationē iudicis officiuꝫ implorat. s̄. de ap. significāte. et etiā cōtestatio ipa dicit litꝭ exordium. s̄. de offi. dele. super questionum. §. j. ⁊ post litē ꝯtestatā iudex recusari nō pōt. s̄. de re iudi. inter. et. iij. q. iij. offeratur. Sed quo ad ꝑpetuandā iurisditioneꝫ sufficit sola citatio. s̄. d offi. deleg. gratū. et. ca. licet. et. s̄. de offi. lega. c. vlti. ⁊ sic posset intelligi ff. de iurisdi. om. iudi. et quia. sed legiste intelligunt illud verbū ḡnale per litem cōtestatā. Ar. cōtra. s̄. de rest. spo. pisanis. Sed aliud est dicere tempore mote discordie vt ibi: et aliud tempore mote litꝭ: vt hic dr̄.

Litis contestatio ē exordium iudicij.

Jurisdictio perpetuat ꝑ citationem.

Diuisio.

Ex parte. ¶ Cōmūis diuisio. Secunda pars ibi cū igit. Abb. si. ¶ Casus. Episcopus albineñ. ap. se. legat⁹ in ꝑtibus romanie fecit quādā cōstitutionē suꝑ legatꝭ defunctorū vt patriarcha cōstantinopolitan⁹ tertiā haberꝫ portionē de his que legant a decedentibus: ⁊ postmodū q̄dam alius cardinalis ap. se.

a neſi.eps tūc legatus[a] in ptib⁹ romanie ſup legatis edidit defunctoꝛū:τ dil.fil.J.ti.ſancte praxedis pbr̄ car.dū ibidē legationis fungeretur officio innouauit: de quibuſdā q̄ vobis τ eccleſijs veſtris legāt̄ a decedētib⁹: tertiā a vobis exigit portionē.¶ Cū igr̄ b ipſi(ſicut ex eoꝛū interp̄tatione[b] accepim⁹)nō intellexerint q de c his que in oꝛnamētis[c] eccleſiaſticis vel ad fabricā eccleſie reparatione indigēt̄: aut eccleſie luminaria:necnō de his q̄ ꝑ anniuerſario:ſeptimo:triceſimo:ac viceſimo faciendis:vel de his q̄ pſo- d nis[d] ſpecialiṫ: niſi foꝛſan id fiat eccleſie ratione a quocūq legāt̄ur:aliq̄ deberet ſolui poꝛtio eccleſie cathedrali: Nos interp̄tationem eoꝝ ratā habētes:ſm ipſam ꝯſtitutionē p̄fatam precipimus obſuari: firmiter ihibētes e ne in p̄dictis aliq̄d fraudulēter[e] in p̄iudiciū cathedralis eccleſie ꝓcureṫ. Idē epo toloneñ.

¶ In priuilegio de ꝑcipiendis fructib⁹ beneficioꝝ appellatio beneficioꝝ etiā3 maioꝛa bn̄ficia cōpꝛehēdit quādo p̄uilegiū eſt cōceſſum epo ꝓ honeſta τ fauorabili cauſa.h.d.cū ſuppletione panoꝛmitani. Ca.xxxij.

Tua nobis fraternitas intimauit: q cum tibi pro releuatione oneris debitoꝛū duxerimus indulgendū: vt fruct⁹ beneficioꝛū q̄ interi in dyoceſi tua vacare cōtigerit tibi liceat biennio retinere:quidā apoſtolice gr̄e p̄- f uilegiū ſiniſtra interp̄tatione[f] re- g ſtringere[g] moliētes:aſſerūt p̄bē- dasτ maioꝛa beneficia nequaq h beneficioꝛum[h] noie cōtineri.τ.j. ¶ Nos igitur auctoꝛitate preſētium declaramus:q in hoc caſu p̄bende ac alia beneficia generali beneficioꝛū noie continētur.

Gre.ix.decano τ ſacriſte eugoli.

¶ Verbū moderatiōis diminutionē cōtinet non augmentum.

Tranſmiſſe Ca.xxxiij.

Nobis lr̄e cōtinebant: q ſignificantibus epo et capitulo xātoñ.q quadragenari⁹ canonicoꝛū nūerus inſtitut⁹ in eoꝛū eccleſia non poterat obſuari/ ꝓ eo q2 nō ſufficiebant eccl'ie facultates:vobis dedim⁹ in mandatis vt canonicoꝛū τ p̄bendarū nūe- i rum iuxta facultates[i] eccl'ie mo- k derantes[k]:ſtatueretis eundē firmiṫ obſuari.vos ꝟo iueniſtis p̄dicte eccl'ie facultates a tp̄e ſta- l tuti numeri adeo excreuiſſe[l] / q abſq mutilatiōe p̄bēdaꝝ maioꝛ hr̄i poſſet nūer⁹ in eadē: q̄re q̄ſi- m ſtis an ꝑ moderatōis[m] ꝟbū lr̄is

a ¶ Legatus.Ex h ptz q legatus pōt facere cōſtitutionē in ſua ꝓuincia.ſic.s.de loca.c.j.τ.s.de cōſang.τ affi.q dilectio.τ.s.de offi.lega.c.vl.τ.s.de p̄ui.in nr̄a.τ etiā durat eo recedēte vt ibi dicitur: gn̄alē cōſtitutionē facere nō pōt:q2 nō h3 poteſtatē i hoies nō ſue ꝓuincie.ff.de off.ꝓcō.l.j.ff.de iuriſdi.om.iudi.l.vlt.τ.s.de off.leg.nouit.voluntariā tamē qn̄q exercet in homies non ſue prouincie.ff.de adop.emācipari.† ff.ð off.ꝓcō.l.ij.vn̄ abſoluit excōicatos in quacūq ꝓuicia.s.de of.lega.qð tranſlationē.τ.s.ti.ꝓxi. ad eminentiā.τ.c.ea noſcitur.τ.c.qð de his.τ.c.q̄uis. Cōſtitutio videṫ talis fuiſſe q de his q̄ legātur eccl'ijs i teſtamētis defunctoꝝ tertia ps cathedrali eccl'ie ſolueretur:ſed h erat iure cōi ſtatutū vt tertia vel q̄rta detur ſm diuerſas cōſuetudines locoꝝ.s.de teſta.req̄ſiſti.τ.s.ð ſepl'.certificari.
¶ Glo.ſe.ꝑ tres ratiōes τ vnū ſimile ꝓbat legatum ſuam cōſtitutionē interpꝛetari poſſe.

Legatus pōt facere cōſtitutionem.

† Apud cōſule3 etiā in prouincia quā ſoꝛtit⁹ nō eſt et manumitti τ in adoptione3 dari poſſe placet. Joānes andree

b ¶ Interpꝛetatione. Sic ḡ legatus interp̄tatur ſuam ꝯſtitutionē:ille enim pōt interp̄tari q̄ ius cōſtituit. C.de leg.l.vlti.τ.s.tit.ꝓx.īter alia.īmo τ legatus interp̄tatur reſcriptū pape.s.de poſtul'.c.j. Sic τ in p̄toꝛijs ſtipulationib⁹ ſi ſermo āmbigu⁹ eſt p̄toꝛis interp̄tatio et mēs req̄renda eſt.ff.de p̄to.ſtipu.in p̄toꝛijs.ſic etiā et teſtis pōt declarare ſiue coꝛrigere dictū ſuū cū dubitatur de dicto ei⁹.s.de teſti.cogē.p̄terea.τ arg.ff.quēadmodum teſta.apc.ſ3 τ ſi q̄s.in fi.‡ ſemper enī recurrendū eſt ad intentionē cōſtituentis vt hic ptz.ſic.s.eo.dilecto.τ.s.de p̄ben.c.vlti.cū ſuis cōcoꝛ.τ.s.de reſtit.ſpo.audita.τ.s.de arbi.expoſita.τ.xxxv.q.iij.quod ſcripſi.

Interpꝛetatio per quem fieri poteſt.

‡ Vide de fideiuſ.pueꝛit ſup glo.ij.Joa.an.

c ¶ In oꝛnamentis. Hoc idem quod hic dicitur habes.s.de teſta.ca.vlti.vbi de hoc.

d ¶ Perſonis. Hoc intellige ſm diſtinctionem quam fecit decre.s.de teſtamen.requiſiſti.

e ¶ Fraudulenter. Quia tunc fraus nō noceret eccleſie cathedrali.Si.s.de teſta.officij.τ.c.requiſiſti.§.ſi vero illud.in fi.† Ber.

† Et pꝛobabitur ꝑ coniecturas.de renū.ca.ij.li.vj.Jo.ā.

Tua nobis.¶ Cōis diuiſio.Scða ibi:nos igitur.Ab.ſicu.
¶ Caſus. Ep̄s tulleñ.grauatus erat onere debitoꝛū:impetrauit a dño pa.vt fructus bn̄ficioꝛū que in dyoc.ſua vacare cōtigeret ꝓpter debita releuanda ꝑ biēniū retineret quidā indulgentiam illā malicioſe reſtringere moliētes aſſerunt p̄bendas τ bn̄ficia maioꝛa bn̄ficioꝛū noie minime cōtineri.ep̄s ſignificauit h dño pa τ ip̄e rn̄dit q in hoc caſu gn̄ali nomie bn̄ficioꝛū p̄bende ac alia bn̄ficia cōtinētur.¶ No.q bn̄ficiū p̄ncipis non eſt reſtringendum. Item per gn̄ale nomē oīa q̄ ſub ip̄o cōtineṫ itelligi debēt. Et ſic nota q verbū indefinite poſitū gn̄aliter accipiendū eſt.Ber.

f ¶ Siniſtra interpꝛetatione. Tales enim ifamia notaṫ.C.de leg.l.ij.nā ius ciuile calūniari nō opoꝛtet.ff.ad exhi.l.pe.Ber.

g ¶ Reſtringere. Immo potius beneficiu3 pꝛincipis latiſſime interpꝛetandū eſt.s.eo.cum olim.τ.s.de dona.cum dilecti.in fi.ff.de conſti.pꝛin.l.vlti.et.s.de pꝛiuil.in his.

h ¶ Bn̄ficioꝛū. Sic noie clericoꝛū oēs clerici maioꝛes τ minoꝛes intelliguṅt.s.eo.cū tibi.τ ita ꝟbū indefinite poſitū gn̄aliter accipiendū eſt.ſiṁ'e.s.de p̄uil.q2 circa.xix.di.ſi romanoꝛū.ff.de ſerui.verba.pꝛedi.ſi ſeruitus.τ.ff.de tute.l.iij.in fi.τ.s.de of.dele.ſup q̄ſtionum.§.ſi vero duo.Ar.ꝫ.j.q.j.ſunt nōnulli.vn̄ ibi dr̄.Beatus q̄ excutit man⁹ ab omi munere.‡ nō dixit a munere τc̄.ſi enī tm̄ de minoꝛibus bn̄ficijs itellexiſſet de illis expꝛeſſe dixiſſet.s.de deci.ad audiētiā.τ.s.ð trāſla.inṫ coꝛpalia.τ.C.ð cad.tol.l.vna.§.ſi ꝟo nc̄o.

Clericoꝝ appellatione qui cōtinentur.

‡ De hoc plene.j.de ele.vt circa li.vj.in glo.oīm.Jo.ā.

Tranſmiſſe.Cōis diuiſio.Scða ps ibi.quo circa.Ab.ſicul⁹
¶ Caſus.Ep̄s τ capitulū xātoneñ.ſignificauerūt dño pa.q quadragenarius numerus in eoꝛū eccleſia conſtitutus non poterat obſeruari/quia facultates eccleſie non ſufficiebant.vn̄ petebant quatenus numerū canonicoꝛū ſm facultates eccleſie dominus pa.moderari deberet.mandat pa.quibuſdā vt canonicoꝛū et p̄bendarū numerū ſm facultates eccl'ie moderarenṫ: ſtatuens eūdem numerū firmiṫ obſeruari. Ipi vero iuenerunt facultates illi⁹ eccleſie a tp̄e ſtatuti numeri adeo excreuiſſe q ſine diminutione p̄bendarū maioꝛ ibide3 numerus poterat oꝛdinari. vn̄ petebant a dño pa. an per ꝟbū moderatiōis qð in lr̄is pa.poſitū erat eundem nūeꝝ augmentare debeāt vel minuere.mādat pa.quatenus ſi antique pꝛebende non ſunt diminute cum moderatio ibi locum nō habeat numerū pꝛebēdarum τ canonicoꝛū dimittāt in eo ſtatu in quo ipſum inuenerūt augmentū redditū conuertētes in vtilitatē eccleſie donec pa.ſuper hoc aliter duxerit diſponēdū. ¶ No.q ſm facl'tates eccleſie canonici ſunt i eccl'ijs inſtituendi.τ ſi plures ibi iſtituti ſunt diminui debet numerus. Item foꝛma mandati ſeruanda eſt. Item nō eſt recedendum a ſignificatiōe vocabuli. Item augmētū redditū nō deb3 diuidi inter canonicos ſed in vtilitatē eccl'ie cōuerti. Item videtur hic q canōici etiā cū ep̄o ſine licentia pa.numerū canonicoꝛum non debent diminuere.Ber.
¶ Glo.ſe.alle.ſiḡt quattuoꝛ ꝯcoꝛ.τ duo ſiṁlia.

i ¶ Juxta facultates. Hoc enim generale eſt τ oꝛdinariū vt ſm facultates eccl'iarum in eis clerici inſtituanṫ τ nō plures.vt.s.de inſti.c.j.τ.c.auc̄te.τ.s.de vi.τ ho.cle.qm̄ vt ait.vbi de hoc.τ.s.de cōceſ.p̄ben.ex parte haſtēſis.in fi.τ alimenta ſm facultates dāda ſunt.ff.de trāſac.cū hi.§.in perſona.† τ ꝓcuratio.s.de cenſi.ſōpite.τ.ca.penult.

† Circa pſonā illi⁹ a q̄ ſunt alimēta relicta ſuper quibus tranſigere vult.q̄ritur quaꝝ ſit facultatū:cuius ꝓpoſiti τ cuius opinionis.Joannes and.

k ¶ Moderantes. Hoc verbū idu xit dubitationē q̄ſtionis.Ex h patet q vltra facultates inſtitui nō debēt:imo ſi inſtituti ſunt reducendus eſt numer⁹ ad debitū modū.in auṫ.vt deṫ.ſit nume.cle.§.ſancim⁹.colla.j.
¶ Glo.ſe.apit dubiū.argu.τ remittit.

l ¶ Excreuiſſe. Hoc etiā induxit q̄ſtionem:q2 vbi excreuerint facultates nūerus augeri debet:vn̄ in quolibet p̄uilegio poniṫ hec clauſula:vel ſubītelligiṫ niſi intm̄ excreuerit eccl'ie facultates q poſſint pl'ib⁹ ſufficere cōpetenṫ.s.de cōſti.cū.M.τ vbi meſſis multa eſt τ operarij pauci alij admittēdi ſunt.xxj.di.in nouo.vn̄ dubitabant iſti moderatoꝛes:vt ſicut poterant diminuere numerū ſi facultates fuiſſent diminute/ita dubitabant vtrū poſſent augere numerum cum facultates inueniſſent augmētatas a tp̄e nūeri ſtatuti.Ex hac decret.colligiṫ q ep̄s cū cap̄l'o ſtatutū numerū canonicoꝛū τ p̄bendaꝝ dignitatū nō poſſunt diminuere ſine auc̄te pape.etiā ex iuſta cā quā iſti allegabāt:l3 cēt falſa ꝓut poſtea eſt ꝯptū: ad h fac̄.s.ð ꝯſti.ex pte.τ.c.cū acceſſiſſēt.vbi ð h notaṫ. Dic vt ibi.
¶ Gloſa ſequens aperit dubium.inducens tria ſimilia.τ arg.duo τ ad ſcðm all'.duo contraria vbi remittit.

‡ Et moderāda ē inulcta que tolerari nō pōt a condēnato.C.de mo.mulc.l.fi.ff.de offi.ꝑ.illicitas.§.fi. Item moderate expenſe ſūt reſtituende s.de dolo.finē.et reſiſtendu3 eſt cum moderamine.C.vnde vi.l.j.ſm Goffre. Interdum moderamē ſumiṫ ꝓ gubernatione xcvj.diſ.in ſcripturis.in fi.C.de iudi.l.fi.et de pedā.iudi.l.fi.τ.C.mande.in re mādata.Joan.and.

m ¶ Moderationis verbum. Ex hoc facit ad titulu3: moderari enim eſt diminuere id qð inducit grauamē.τ reducere ad equitatem.ſic iudex ex cauſa etiā moderari pōt tp̄s appellatiōis.i.abbꝛeuiare.s.de app.cū ſit romana.τ.c.oblate.ſic τ iniquū mandatū moderandū eſt.s.de iureiu.q̄ntauallis.ſic in ſocietate.ff.ꝓ ſocio.ſi ſocietatem.ff.de ope.lib.ſi libertus.‡ Itē patet hic q foꝛa mandati diligenter eſt ſeruāda.s.de reſcp̄.cū dilecta.cū ſuis cōcoꝛ. Item eſt arg.q nō eſt recedendū a ſignificatiōe vocabuli niſi cōſtet ſcribentem aliud ſenſiſſe.ff.de leg.iij.non aliter.τ.s.de decimis.ad audiētiam.τ.s.de tranſla.inter.ar.s.de ſpon.ex litteris. Arg.ꝫ.s.eo.intelligentia.τ.c.pꝛeterea.vbi de hoc.

¶ Glosa sequens not. et illud determinat.

a ¶ In vtilitatem. Nota augmētū ꝯuertēdū in vtilitatē eccl'ie: ꝟ posset itelligi qñ preter diligētiā canonicoꝝ hoc ꝯtingit. sec⁹ videret si diligētia ipoꝝ ꝟ sit ꝓcuratū: al'as diligētia ipoꝝ eēt istis dānosa/ q8 eē nō vꝫ. ar. C. de allu. l. iij. sic enī subtraherent a ꝓcurāda eccl'ie vtilitate. De hoc notat. ꝭ. de cōsti. cū. M. et ad ꝟ q8 dicit: donec aliꝰ ꝛc. videt ꝙ nō distiguat vndecūq; augmētū contingat. Ber.

Cōtinuatio. ¶ Rubrica De regulis iuris. ¶ Sūpra vidim⁹ m'ta iura specialia: vez qz ex iurib⁹ specialib⁹ oēs casus occurrētes decidi nō pñt: congruum fuit in fi. operis subiicere aliq̄s regulas gñales: iō sequit ista rubrica. Vñ dic vt i glo. rubrice eo. ti. lib. vj. Ab. si.

Omnis res. Pone casum i. c. ij. ꝭ. de spō. Ab. ¶ Cas⁹. Ois res. i. ois obligatio tpal' p q̄scūq; cās ꝫhit p easdē dissoluit. hmōi enī obligatiōes tēporales siue ꝫct⁹ ꝯsensu ꝫhūtur ꝛ dissensu dissoluuntur. Secus in sp̄ualib⁹ obligatiōibus q̄ ꝯsensu ꝫhunt. Sed dissensu nō amittunt vt sacramēta

Luce. vj. ecclesiastica. ¶ Nota ꝙ oīs obligatio tpalis cōsensu cōtrahit et dissensu dissoluitur. Ber.

¶ Glo. se. ponit exēplū ꝛ q̄ttuor casus exceptos. dat simile cōtra. q8 allec. contrariū ꝛ soluit.

nostris appositum eūdem numerum augmētare vel minuere deberetis. ¶ Quocirca mādamus quatenus si veteres nō sunt minute prebēde: cum moderatio locum nō habeat ipsarum et canonicorum numerū dimittatis in eodem statu in quo hactenus dinoscitur extitisse: in vtilitatem[a] eiusdē ecclesie ꝯuertētes augmētum suoꝝ redditū: donec duxerimus aliter disponendum.

De Regulis iuris.

Iohannes chrisostomus.

¶ Non potest breuius summari. Capitulum. j.

b Omnis res[b] p q̄scūq; causas nascit: p easdē dissoluit. Beda in homelijs.

¶ Dubia in meliorē partem interpretari debēt. Capitulum. ij.

c Estote misericordes ꝛc. ¶ Hoc loco[c] nihil aliud nobis precipi estimo: nisi vt ea facta que dubium est quo animo

d fiāt: in meliorem[d] partē interpretemur: quod enim scriptum est.

Ex fructibus eorum cognoscetis eos de manifestis[e] dictū est: que nō possunt bono animo fie-

f ri: vt stuprum[f]: blasphemie: furta: ebrietates: ꝛ similia: de quibus nobis permittitur iudicare. Idem.

¶ Propter scandalum euitandum veritas non est omittenda

g Qui scandaliza Cap. iij. uerit[g] ꝛc. ¶ Vtilius scandalum nasci permittitur ꝙ veri-

h tas[h] relinquatur. Idem.

¶ Propter necessitatem illicitum efficitur licitum. Cap. iiij.

i Quod non est licitum in lege necessitas[i] facit li-

k citum. ¶ Nam et sabbatum[k] custodiri pceptū est: machabei ta-

l men sine culpa sua i sabbato[l] pu-

m gnāt: sic et hodie si quis ieiuniū fregerit egrotus[m]: reus voti nō habetur.

Gregorius. vij.

¶ Illicite factum obligationez non inducit. Caplm. v.

n o Quod latēter[n] aut p vim[o] vel al's illicite introductum est: nulla debꝫ stabilitate subsistere Idem varien. episcopo.

ꝭ. de iureiu. ꝛ si xp̄s. in fi. ꝟsi. quedam. ꝛ ꝭ. de delic. pue. ca. j.

Diuisio. ¶ Qui scādalizauerit. Prio ponunt verba euangelij. Secūdo verba Bede exponētis illa ibi: vtili⁹. Ab. ¶ Casus. Nō q8 in os intrat coinquinat hominē: sed quod ex oīe ꝓcedit. audito hoc verbo scandalizati sunt iudei cum hoc dictū fuisset a domino. Respon. finite illos ceci sunt et duces cecorum: ꝛ ideo dicit Beda vtilius scādalum nasci permittitur ꝙ veritas relinquatur: non enī ꝓpter scandalū debet homo peccare mortaliter. ¶ Not. ꝙ veritas scꝫ ius cōmune quod indispensabile est pro nullo scandalo est relaxandū. B.

Matth. vij.

g ¶ Qui scādalizauerit. Collige casum. xj. q. iij. inter ꝟba. ꝛ. xxij. q. ij. primum. in principio. et xxx. q. v. ita ne. et. ꝭ. de his que vi metusue causa fi. sacris.

Matth. xviij.

¶ Glosa sequēs tractat de triplici veritate.

h ¶ Veritas. Que triplex est. scilꝫ bone vite. hec nunq̄ omittenda est propter scādalum et ad quemlibet pertinet. Alia iusticie: hec ad iudicem pertinet. Alia disciplie: hec pertinet ad prelatum: in his duab⁹ quandoq; aliquis omittuntur propter scandalum. l. di. vt constitueretur. Et intellige q8 hic dicitur de his que indispensabilia sunt: ꝛ tale ius cōmune quod indispēsabile est veritas appellatur. De hoc dictuꝫ fuit. ꝭ. de temp. or. sane†

Veritas bone vite iusticie et discipline j. machabeorū. ij.

b ¶ Ois res. Pōt exponi. i. ois obligatio siue ꝯtract⁹: q8 enī cōsensu ꝫhit ꝯtraria volūtate dissoluit. C. quādo lꝫ ab emp. di. l. j. ꝛ. ff. de reg. iur. nihil tā naturale. ꝛ. C. de ac. ꝛ obli. sicut initio. fallit hec regula. ꝭ. de baptis. maiores. Itē in matrimonio q8 solo ꝯsensu ꝫhit. xxij. q. ij. sufficit. ꝟ solo dissensu nō soluit. xxxj. q. vij. licite. Itē idē in ordie ꝛ baptismo: qz sacramēta semel habita nūq̄ amittunt. j. q. j. ꝙ quidā. et ar. xv. q. vij. ep̄s. Itē fallit: qz alio modo tollit obligatio que consensu nata est. s. p acceptilationē: † sed nō natura sui ‡ sed potestate cōuctionis. ff. de rescin. vēdi. cū emptor. Itē tollit solutione eius q8 debetur. insti. qui. mo. tol. obli. in princi. † Itē sicut acquiritur possessio corpore ꝛ animo. ff. de acq. pos. possideri. et eodē modo amittit. ff. e. quēadmodū. Sed cōtra. ff. eo. possideri. ꝟ. in admittēda. Sol. animo amittit ciuilis possessio corporalis nō vt illa. l. quēadmodum.

†Que ꝫctiuilis liberatio. Jo. an. ‡ Nā facta sup ꝫctu q̄ est iurisgentiū. Jo. an. † Itē confusione. ff. de fideiuss. l. heres. ꝟ Hos. Jo. and.

Estote. Primo ponunt verba euāgelij. Secūdo verba bede exponētis. secūdā ibi: hoc loco. B. ¶ Casus. Estote misericordes ꝛ nolite iudicare ꝛ nō iudicabimini. Exponit hic beda particulā istā huius auctoritatis. Nolite iudicare ꝛc. hoc loco. i. hac parte auctoritatis. s. nolite ꝛc. dicit beda nihil aliud nobis ꝓcipit nisi vt ea q̄ dubia sunt quo animo fiāt in meliorē ptē interpretemur. Sꝫ aūt scriptū est: ex fructib⁹ eoꝝ cognoscet eos. de manifestis dr qz illa nō pñt bono aīo fieri vt stuprū: blasphemie. furta. ebrietates. ꝛ sit'a. de q̄b⁹ cū certū sit illa esse mala nobis ꝑmissum est iudicare: ꝛ ideo ad bonū reduci nō possunt. ¶ Nota dubia in meliorē ptē interpretari: quia potius debemus presumere bonū ꝙ malum. Ber.

c ¶ Hoc loco. Scꝫ qui sequitur in ipsa auctoritate. s. Nolite iudicare et non iudicabimini.

¶ Glosa sequens ponit duas lecturas.

d ¶ In meliorem partem. Vt res potius valeat ꝙ pereat. ꝭ. titu. pri. abbate. ꝛ. ꝭ. de fide instru. inter dilectos. et. ff. de reb. dub. quoties. ij. et benigniorē interpretationē sequi debemus in re dubia. ff. de his que in testa. delen. prime. Vel expone in meliorē. i. securiorē pro eo ꝙ in altero nullū: in altero magnū periculū timeatur. ꝭ. de homici. ad audiētiā. ꝛ. c. significasti. ij. ꝛ. ꝭ. de cleri. excōmu. mini. illud. ꝛ. ꝭ. de spon. iuuenis. Sic enim in dubijs absoluit reus: quia illud est benignius. ꝭ. de fi. instru. inter dilectos. in fi. et. ꝭ. de ꝓba. ex litteris. nisi in casibus qui ibi ponuntur.

e ¶ De manifestis. Quia secretorum deus iudex est et cognitor. xxxij dist. erubescant. ꝛ. xxxij. q. v. christiana. ij. q. v. consuluisti.

f ¶ Vt stuprum. lxxxj. dist. ap'ls. hec enim in sui natura mala sunt.

et quod dicitur ibi veritas iusticie intellige fm̄ quod hic dicitur. Ius cōmune quādoq; indispensabile est. j. q. vlti. ꝛ si illa. ꝛ de tali hic loquitur: tale ius pro nullo scandalo relaxandum est: sed quādo ius cōmune dispēsabile est propter scandalum receditur a iure cōmuni. l. dist. vt constitueretur. ꝛ. j. q. vlti. dispensationes. ꝛ. ca. exigunt. Nota ꝙ ista triplex veritas habet in his ꝟsib⁹. Est verū vite/ doctrine iusticieq;. Primū sp habe: duo ꝓpter scādala linque.

† Et p Jo. xliiij. di. cōmessatiões de hoc rehun. nisi cū pridē. ꝟ. pro grauit. ꝛ vide q8 ibi dixi sup gl. ꝓut Greg. que est huic cōtraria in veritate iusticie. Jo. an.

Quod nō. Primo ponit dictū. Scd̄o exempla ibi: nam. Ab. ¶ Casus. Dicit beda sup marcū q8 non est licitum in lege: necessitas licitum facit: quia necessitas nō subiacet legi: quod probat auctoritate veteris legis fm̄ quā preceptū est sabbatū custodiri: ꝛ cum machabei sine culpa pugnabant in sabbato propter necessitatem: ꝛ si quis egrotus ieiunium fregerit: reus voti non habetur. ¶ Nota ꝙ necessitas legē seruare non potest. Ber.

i ¶ Necessitas. Hoc ideo dicit: quia necessitas legi non subiacet ꝭ. de obser. ieiu. ca. ij. in fi. ꝛ. ꝭ. de consue. quanto. ꝛ de conse. dist. j. sicut. ꝛ dist. iij. ꝑuenit. vnde tpe necessitatis oīa sunt cōia. xij. q. j. dilectissimis. ꝛ. ff. ad. l. ro. de iac. l. ij. ꝟ. cū in eadē naui. in fi. q8 intelligitur in hoc casu. Et sic est arg. necessitatē excusare. de conse. di. v. discipulos. arg. xlj. di. q̄squis. ꝛ. c. delicie. ꝛ. lxxxj. di. cum omnibus. ꝛ ꝭ. de fur. si quis p necessitatē. ꝛ ꝓpter necessitatem famis dauid comedit panes propositionis. xxv. q. j. ꝟ. is ita. ꝛ ꝓpter hoc pater potest vendere filium. C. de pa. qui fi. di. l. ij.

k ¶ Sabbatū. Preceptū fuit veter' leg' sabbatū custodiri. vñ si q̄ colunt sabbatū exteriorē ritū leg' reuocāt. de ꝯse. di. ij. ꝑuenit.

l ¶ In sabbato. Hoc est ꝓpter necessitatem. xxiij. q. vlti. si nulla.

m ¶ Egrotus. Etiam si in quadragesima carnes comedat non dicitur frangere votum. ꝭ. de obser. ieiu. c. ij. in fi. Ber.

Quod latenter. ¶ Casus. Illa q̄ fiūt latēter siue clā aut p vim/ vl' al's illicite introducta sunt/ firmitatē hre nō debent: quia contra ius ꝛ equitatem fiunt. ¶ Nota ꝙ ea que fiūt cōtra ius et equitatem firmitatē habere non debent. Ber.

n ¶ Q8 latenter. Pōt aliter poni casus p. l. j. q8 vi aut clam. circa princi. ꝛ in seruitio prestito prelato p vim a subdito: hoc enī i futurum non parit preiudiciū. xj. q. iij. quia cognouimus.

o ¶ Per vim. Que p vim/ siue p metum fiunt q̄ cadere posset in cōstante virū: cū de hoc ꝯstiterit reuocātur. ꝭ. de his que vi metu sue causa fiunt. ad audiētiā. De hoc plene dicit in. c. abbas. eo. ti. et. ff. quod metus causa. l. j. ꝛ. l. metum. ꝟ. sed quod pretor.

¶ Tormenta indicijs non precedentibus inferenda non sunt. Capitulum. vj.

Cum in contemplatione ⁊c. In ipso cause initio non est a questionibus[a] inchoādum.

Stephanus papa.

¶ Sacrileg⁹ est offendens rem vel ꝑsonā ecclesiasticā. Ca. vij.

Que multotiens[b]: et c. ¶ Quicquid in sacratis[c] deo rebus et episcopis[d] iniuste agitur: pro sacrilegio reputatur. quia sacra sunt: et a quoqꝫ violari non debent.

Augustinus.

¶ Qui facit aliter ꝗ̄ debet: facere nō dicitur. Capitulū. viij.

Qui ex timore[e] facit preceptum/ aliter ꝗ̄ debeat facit: et ideo iam[f] non facit.

Cum in contēplatione. ¶ Casus. Iudices a ꝑncipio cause nō debēt icipere a tormētis: nisi primo alique ꝑsumptiōes precedāt. ¶ Nota ꝙ a tormētis iudices incipere nō debent. Ber. ¶ Glo. se. signat contrariū et ibi remittit.

a ¶ Questionib⁹. ff. de questio. l. j. et C. eo. ti. milites. † qđ si fiat appellari pōt. ij. q. vj. nō solent. ꝟ. ante sniam. hoc intellige nulla ꝑsumptiōe ꝑcedente. ‡ Arg. ɔtra. v. q. v. illi qui. vbi de hoc.

† Etiā i publicis criminib⁹ iudex nō incipit a tormētis: sꝫ etiā si ꝑ indicia sit procedendū id faciet si ꝑsonarū conditio patiat. Ioan. and. ‡ Et de libero hoīe. ff. đ q̄stio. ex li. bero. io. ā.

Que multotiens. ¶ Casus. Quicquid cōmittitur seu delinquit in sacratis deo rebus et epīs vel ecclesijs iniuste et inique agitur/ et ꝓ sacrilegio reputatur: qꝛ sacra ab aliquo violari non debēt. ¶ Nota ꝙ q̄ res ecclesie inuadit sacrilegiū ɔmittit. b.

b ¶ Que multotiens. s̄. de penis. c. j. et. vj. q. j. imitare. et. j. q. j. reperiūtur. arg. s̄. de iude. ita q̄rundam.

c ¶ In sacratis. Siue sit homo † siue ager: q̄ illa aufert et inuadit: sacrilegiū cōmittit. xij. q. ij. nulli liceat. ⁊ tanq̄ꝫ sacrilegus iudicari debet vt ea. ca. et. q. ea. predia. et per ecclesiam debet iudicari. s̄. de foro compe. conquestus.

† Ecclasticus vt clericus. vel secularis vt seru⁹ eccłie xij. q. ij. ecclesiarū. C. đ epis. ⁊ cle. l. ij. Io. an.

d ¶ Episcopis. Isti ius publicum offendūt qđ consistit in sacris et sacerdotibus. j. dist. ius publicum.

Qui ex timore. ¶ Casus. Dicit augustin⁹ qui ex timore facit illud qđ sibi ꝑcipit aliter facit ꝗ̄ debeat: quia libenti aīo illud facere deberet: ⁊ ideo iā nō dicit facere: ⁊ ideo ex tali obediētia nō meretur. ¶ Nota ar. ꝙ nō dicit factū qđ legitime nō fit. Itē ar. ꝙ qui inuitus seruit: et rē ꝑdit et meritū. Item ar. a contrario ꝙ qui inuitus offendit: nō est imputandū. Ber.

e ¶ Qui ex timore. Scꝫ seruili: qm̄ filialis timor bonus est et pōt introducere charitatē. de peni. distī. ij. sicut seta introducit filum. vnde q̄ timore pene seruit nō amore iustitie: non ducit spiritu dei: vnde dicit: timor nō est in charitate scꝫ seruili. xxiij. q. vj. §. ex his. quia perfecta charitas foras mittit timorē: vt in eo §. dicitur.

f ¶ Iam non facit. Ar. ꝙ non dicit factū qđ legitime nō fit. xxiiij. q. j. pudenda. ⁊. xxij. q. ij. faciat homo. ar. s̄. de iure pa. qđ autē. et. s̄. de regula. ad nostrā. Itē habes hic arg. ꝙ q̄ inuitus seruit etiā rem et meritū perdit: et ideo indign⁹ ꝑmio fit. xxiij. q. vj. §. ex his. ꝟsus princi. et talis obediētia vel nulla/ vel minima est. viij. q. j. sciendū. ergo per contrariū qui inuitus offendit non est ei imputandū. ar. ff. de bo. q̄ li. q̄ cū maior. §. si libert⁹. ⁊. ff. fami. hercis. qui erat heres. idem est et si clericus inuitus ferat testimoniū contra ecclesiā suā ꝙ ei non sit imputandū † secus si sponte aduocet contra ipsam. s̄. de postu. ca. vltimo.

† Dicit. Host. ꝙ lꝫ excusetur a tāto non tñ a toto ꝑ ea q̄ leguntur s̄. qđ met⁹ cā. sacris. hoc credere quando coactus a priuato. dictum glo. qñ coactus est a iudice. Io. an.

Defleat. ¶ Casus. Peccator cū peccat merito flere debet: qꝛ offendens in vno factus est omniū reus: quia ꝓpter illud dānabitur. ¶ Nota ꝙ pro vno solo mortali peccato dānabitur quis q̄uis multa bona opera fecerit. Ber. ¶ Glo. seq. quadrupliciter legit capl'm. dat vnū simile.

g ¶ Offendēs in vno. Scꝫ ꝑcepto legis: vnde scriptū ē. Qui totā legem seruauerit offendat autē in vno oīum factus est reus. de peni. dist. v. fratres. vel in vno scꝫ mortali peccato factus est omniū reus quo ad vitā eternā: qꝛ ꝓpter illud solū dānabitur: qꝛ oīs virtus detrimentū patit ab vno vitio. de peni. dist. v. dolendū. dū enī in vno peccato perseuerat oīa bona perdit: vt ibi. Uel in vno id est in vna virtute. cū virtus eijcit: tūc vitiū nascitur. xxxij. q. j. cum renūciatur. vel in vno. i. in charitate sine qua nemo saluatur: vnde apostolus. Et si tradidero corpus meū ita vt ardeam: charitatē autē non habeā: nihil mihi prodest. de peni. dist. iij. si q̄s. ad fi. distinctionis. sic etiā in teste qui aliquid adijcit de suo totū testimoniū partis mendacio decolorat. iij. q. ix. pura. sil'r de cōse. dist. iij. non licet. et. c. non oportet. et. ix. dist. si ad scripturas sacras.

Sūmariū

Quāuis. Ignorātia pastoris non excusat eum si lupus oues rapit. h. d. quo ad litteram. Ab. ¶ Casus. Pastor siue ꝑlat⁹ debet habere curā de ouibus suis: et ideo si lup⁹ comedit oues et ipse nesciat nullam habebit apud deum excusationem propter negligentiam suā. ¶ Nota ꝙ ignorantia nō excusat. Ber.

Idem in libro de penitentia.

¶ Cōmittēs vnum pctm̄ re⁹ est oīm quo ad vitā eternā. Cap. ix.

Defleat peccator: qꝛ offendēs[g] in vno fact⁹ est oīm reus. Gregorius in registro.

¶ Ignorātia nō excusat prelatū in peccatꝭ subditorū. h. d. quo ad mysticum ⁊ moralem intellectum. Capitulū. x.

Quāuis cause: ⁊ c. ¶ Non pōt eē pastoris excusatio si lup⁹ oues comedit: ⁊ pastor nescit[h].

Lucius tertius.

¶ Pro spiritualib⁹ homagium non prestatur. Capitulū. xj.

Indignū est: et a romane[i] ecclesie consuetudine alienum/ vt pro spiritualib⁹ facere quis homagium[k] cōpellatur.

¶ Finis.

h ¶ Pastor nescit. Quia pastor seu prelatus inq̄rere et corrigere debet subditorū excessus: al's sanguis eorū de prelatorū manib⁹ requiret. s̄. de offi. ordi. irrefragabili. j. rñ. cū suis cōcor. ibi positꝭ. ⁊ sic nō habebit excusationē. pastor enī q̄ tacet cōsentire vr̄. xliij. di. sit rector. ibi pastorē enī ⁊ c. lxxxiij. dis. error. quare non potest vti ꝑ defensione sua verbo apostoli. Mūdę sunt manus mee a sanguine ⁊ c. xliij. dis. ephesijs. vnde ⁊ tales deponi debēt ꝓpter negligētiā. lxxxj. dist. dictū. ⁊. j. q. j. §. ecce cū honoris. Itē pastor tenet de custodia. ff. loca. q̄ mercedem. xxiij. q. iiij. tres ꝑsonas. et si dicatur ꝙ dolo ei⁹ perijt ⁊ ipē neget: ipsi incumbit probatio: cum ipē ratione officij sui debeat custodiā habere. † s̄. de of. archidya. ea que. ⁊ si dicit amissam ouem ꝓbet ille dolum abfuisse. Sicut argentarius ꝓbare debꝫ se amisisse ratione casu/ ruina/ vł incēdio. ff. de eden. si quis ex argentarijs. §. vlt. Idem i custode carceris. ff. de custo. et exhi. re. l. vl. Et idē in deposito. s̄. de deposi. bona fides. cū suis concor.

Iaco. ij.

† Al's gñale est ꝙ qui dolū allegat ⁊ c. ff. de ꝓba. quotiens. ꝺm Ai. Io. an.

Indignum. ¶ Casus. Dicitur hic ꝙ pro spiritualibus obtinendis nullus compelli debet homagiū siue fidelitatem facere cum hoc indignū sit: ⁊ a cōsuetudine romane ecclesie alienū: et ideo ab alijs ecclesijs est prohibendū. ¶ Nota ꝙ nulla pactio illicita in spiritualibus debet interuenire. Item nota regulas huius tituli notabiliter notandas. Ber.

i ¶ Romane ecclesie. Ergo et a consuetudine aliarū ecclesiarū debet esse alienū: quia quod romana ecclesia probat vel reprobat et alie ecclesie hoc idem facere debent: cum ab ipsa suam habeant institutionem et auctātē. xj. dist. consequens. et. c. nolite. Additio Exceptis priuilegijs suis. quod dic vt not. de tempo. ordi. c. j. ⁊ de re iudi. in causis. ꝺm Hostien. Io. and.

k ¶ Homagium. Id est sacramentū fidelitatis qđ pro aliquo spirituali facere q̄s nō dꝫ: cū illđ sit symoniacū. s̄. de symo. ex diligēti. alioq̄n cleric⁹ nō tenet facere ꝑlato suo obediētiā. Et in casib⁹ dꝫ iuramētū facere de obediētia ‡ siue etiā de fidelitate post receptā administrationē. s̄. de iureiur. nullus. xxiij. di. q̄ꝫ. et. s̄. de maio. et obe. dilecti filij. et. s̄. de iureiur. ego. N. ⁊. s̄. de priuile. antiq̄. Al's enī nullū iuramētū nulla pactio vel obligatio illicita in spiritualibus debet interuenire: et si interueniret nullam obligationem de iure vel de facto inducit. s̄. de pac. pactiones. Ber.

‡ Et extendit obediētia ad spūalia ⁊ ad ea q̄ ad deū ꝑtinent. vel ad officium cuiuslibet ꝑlati. arg. x. di. suscipitis. xj. q. iij. q̄d mirū. vij. q. j. quia frater: ad quā etiam laici et ipe ratorꝭ tenētur. lxj. dis. valentinianus. et. s̄. de maio. et obediē. solite. Homagiū v̄o est de tēporalib⁹ et hic q̄ ad tēporalia ꝑtinent. xxij. q. v. de forma. et ideo in hac significatione sumptū ꝓ tꝑalib⁹ ꝑstandū nō est. Io. an.

¶ Bernardi Glosatoris Decretaliū noticia ⁊ cōmēdatio.

Bernardus Bononiēsis canonicus (vt asserit Iohannes Andreas in. c. ij. de appel.) Qui ab alijs đr Bernardus cōpostellan⁹ pbr̄ Innocētij pape quarti familiaris ⁊ capellan⁹: vir in iure doctissim⁹: eiusdē pontificis studio ꝓuocatus: ingeniosissima/ profundissimaqꝫ interpretatione volumen Gregorianū adeo suis temporibus elucidauit: vt illius expositio ceteris sit prelata: qua sibi tantam adeptus est gloriam: vt per eā perpetuo viuere intelligatur. Nam licet occiderit: fama perennis erit. Claruit sub Frederico imperatore scđo Anno dñi. M. ccl.

¶ Finis.

¶ In Sole aureo vici Diui Iacobi Parrhisien. feliciter terminatū est h̄ solēne opus Gregorianū: vna cū casib⁹ notabilibusqꝫ dñi Bernardi ɔpostellani glosatoris hmōi voluminis. Opera et ipēsis Mgr̄i Bertholdi Rembolt in arte impressoria dissertissimi Qui neqꝫ nūmis/ neqꝫ laborib⁹ quoquo pacto pepcit: vt opus ipm̄ diligēter ⁊ nō sine epaphrodita epauxi imprimēdū curaret. Anno virginei partus Millesimo quingentesimo decio quarto. Die vero. xiiij. Ianuarij.

Tabula Bolognini ꝯcordās decretales cū decreto.

Tabula Ludouici bolognini de Bononia iuris vtriusq̄ doctoris totum ferme decretorū volumē amplissimū continēs q̄ ſᵐ rubricas decretaliū ꝓcedēdo vtiles et aptas q̄stiones cū iuribꝰ et q̄ttis necessarijs decidit: ⁊ in multoꝝ scitu dignorū cognitionē breui manu et exiguo tp̄e (quo nihil ĩ hoc seculo carius est) vnūquēq̄ trahit.

possessiõis ab ĩitio ꝛ in medio et in fi. vide glo. in ca. volum⁹.xvj. q.iiij.fo.cclx.columna.ij.

Utrũ ius funerãdi tollat̃ p̱ prescriptionẽ. Et etiam q̃d de iure decimãdi. vide in textu et in glo. summe.xiij.q.ij.fo.ccxxxiij.co.j

De Sententia et re iudicata.

Utꝝ sñia diffinitiua req̃rat ordinẽ iurꝭ. ꝛ q̃d in ĩterlocutoria. vide ĩ glo. sũme.ij.q.j.fo.cxxxix. co.iiij.

Quot sint spẽs sñiarũ. vide in glo. summe.ij.q.j.fo.cxxxix. colũ.iiij.

Quot sunt ordines iurꝭ. vide ĩ glo. summe.ij. q.j. ibidem.

Utrũ sñia p̃cepti req̃rat ordinẽ iuris. vide ĩ glo. sũme.ij.q.j.ibidem

Que sit sñia diffinitiua. vide ĩ tex. ij.q.vj.fo.cxlviij.colũ. iiij.

De intellectu.l.barbari⁹.ff. de offõ pretoris. videlꝫ de sñia lata a iudice putatiuo. vide glo.in.§.tria iij.q.vij.fo.clxix.co.iiij

Utrũ sñia debeat ferri ẜm cõscientiã vel quõ. vide glosam in ca.iudicet.iij.q.vij.fo.clxxj.co.j.

Utrũ sñia possit scribi in pariete sicut in charta. vide glosam in capitulo postulatus. in ṽbo scribebat.iij.q.vij.fo. clxxj.co.ij.

Utrũ epĩ possint iudicari ab vno tantum. vide in text.iij.q.viij.fo. clxxj.columna.iiij.

Quotiens q̃s citari dꝫ ad h̃ vt sñia valeat. vide glo. in.c.caueant. in ṽ.caueãt.iij.q.ix.fo.clxxij.colũ.j.

Utrũ epĩ possint ꝯdẽnari absq̃ synodali audiẽtia. vide in tex.v.q. iiij.fo.clxxix.col.iiij.

Si epĩ discordãt in sñia ferẽda contra epm̃: ad cui⁹ tribunal tũc debeat haberi recursus. vide ĩ tex. et in glo. summe. vj.q.iiij. folio. clxxxiiij.col.iiij.

In q̃bus casib⁹ põt laic⁹ iudicare in cã clericorũ. Et q̃d si de mandato pape. vide gl.ĩ.c. clericũ.ij. xj.q.j.fo.ccvj.col.j.

Quot sint spẽs sñiaꝝ et ex q̃b⁹ sñia dicitur iusta vel iniusta. et q̃n valeat et q̃n nõ. vide in glo. summe. xj.q.iij.fo.ccix. co.ij.

Utrũ possit resisti iudici q̃ iniuste iudicauit. vide glo. in ca. non debet.xj.q.iij.fo.ccxiiij.col.j.

Utrum liceat soli principi cõfirmare sñiam nullã. vide glo. ĩ ca. nullus.j.xj.q.j.fo.ccv.col.ij.

Utrũ epꝯ possit cõdẽnare sacerdotes absq̃ synodali audientia. vide in text. et in glo. summe.xv.q. vij.fo.ccxlv.col.iij.

Casus in q̃b⁹ sñia retractat̃: et q̃b⁹ remedijs. vide ĩ glo. sũme. xxxv. q.ix.fo.ccccxx.co.ij.

De Appellationibus.

Utꝝ sit dãdũ aliq̃d remediũ appellãtibus cã differẽdi cãs. vide in textu.ij.q.vj.fo.cxlviij. colũ.iiij.

Utrum possit appellari a principe et ab eius officialibus. vide tex. ij.q.vj.ibidem.

De forã appellatiõis ꝛ aplõꝝ. vide in tex.ij.q.vj.fo.cxlviij.co.iiij.

Qui sint tp̃a ꝓseq̃nde appellationis. vide in tex.ij.q.vj.ibidem.

Qui sint illi quorum appellatiões nõ recipiãtur. vide in textu.ij.q. vj.fo.cxlviij.colũ.iiij.

Quid sit appellatio: ꝛ q̃s appellet ĩ cãis ciuilib⁹ ꝛ ẽt in crĩalib⁹. Et ad quẽ appellet̃ ꝛ q̃n appelletur Et q̃tũ tp̃s det̃ ad appellandũ. Et q̃tũ ad ꝓseq̃ndũ appellatõeꝭ Et an istõ tp̃s possit abbreuiari p̱ iudicẽ: et an appellatio req̃rat scp̃turã. Et vtrũ ca pẽdẽte possit aliq̃d ĩnouari. vide õ his oĩb⁹ in glo. sũme.ij.q.vj.f.cxlviij.col.iiij.

Utrum possit appellari omissis medijs ad legatũ pape sicut ad ip̃m papã. vide glo. in ca. q̃squis.ĩ.ṽ. aplĩcã.ij.q.vj.fo.cl.co.iiij

De terminis appellatõis. vide in.l. appellatione.canonizata.ij.q.vj. fo.clij.columna.iiij.

Liber tertius.

De vita et honestate clericoꝝ.

Utrũ epĩ et alij ꝓmouẽdi debeant promittere ꝛ vouere ꝯtinẽtiã: vide in di.xxviij.fo.xxxj.col.j

Quo tp̃e fuit ordĩatũ φ ꝓmouẽdi debeant ꝓmittere ꝯtinẽtiã. Et q̃ fuit cã hui⁹ institutiõis. vide in di. xxxj.fo.xxxiij.colũ.iiij.

Que pẽa ĩponat̃ sacerdotib⁹ ꝛ clericis nõ ẜuãtib⁹ ꝯtinẽtiã. vide ĩ di.xxxij.fo.xxxv.co.ij

Utrũ sacerdotes ꝛ alij promoti debeãt fugere familiaritatẽ domesticorũ ꝛ ꝯiũctoꝝ suoꝝ. Et venatiões ꝛ etiã concubinas. vide in di.xxxiij.fo.xxxvij.co.ij.

Utrũ sacerdotes possint interesse choreis et festiuitatib⁹. habes in di.xxxiiij.fo.xxxviij.colũ.j.

Utrũ ꝓmouẽdi ad sacros ordines debeãt esse sobrij. Et q̃ pena puniãtur nõ seruãtes sobrietatẽ. vide in di.xxxv.fo. xxxix.colũ.iij.

Utrũ ꝓmoti ad sacros ordĩes debeant esse periti lr̃arum. vide in dist.xxxvj.fo. xl.co.ij.

Utrũ ꝓmouẽdi ad sacros ordines possint incũbere libris gentiliũ. vide in di.xxxvij.fo.xl.co.iiij.

Utrũ sacerdotes debeãt esse ornati grauitate et incessu et virtute et meritis. vide in dist.xl.fo.xliij. columna.iiij.

Utrũ sacerdotes debeãt esse ornati vestib⁹ et alijs exteriorib⁹. vide in di.xlj. fo.xliiij.co.iiij.

Utrũ sacerdotes debeãt esse pudici in verbis et in oĩbus. vide in dist.xliij.fo.xlvj.col.j.

Utrũ sac̃dotes debeãt eẽ hospitales. vide in di.xlij.fol.xlv.col.iij.

Utrum sacerdotes debeãt esse temperati in comedendo et in bibendo debeãt miscere scripturas cũ cibis ante et post. vide in distin. xliiij.fo.xlvij. colũ.ij.

Utꝝ sac̃dotes debeãt esse litigiosi vl̃ ne. vide in dist.xlvj.fo.l.co.iij.

Utrum sacerdotes debeant esse cupidi et dediti vsuris. vide in dis. xlvij.fo.lj. columna.j.

Utrũ sacerdotes debeãt carere oĩ crimĩe. vide in di.l.fo.liij. col.iij.

Utrũ epĩ debeãt eẽ sine oĩ crimine. vide ĩ di.lxxxj.fo.lxxxviij. col.ij.

Utrum epĩ debeãt esse ꝯtinẽtes et prouidere etiã pauperibus. vide in dis.lxxxij.fo.xc.co.iij.

Utrũ ordinãdi debeãt carere non solũ vitijs ꝓprijs: sed ẽt alienis. vide ĩ dis.lxxxiij.fo.xcj.colũ.iiij.

Que debent seruare sacerdotes et maxime episcopi. vide in distin. lxxxiiij.fo.xcij.col.ij.

Utrum sacerdotes incidẽtes in criminibus debeant reparari. vide in dist.l.fo.liij.co.iij.

Utrũ epĩ debeant esse hospitales. vide in di.lxxxv. fo.xciij.col.j.

Utrũ episcopi debeant esse doctores et liberales mendicantibus, vide in di.lxxxvj.fo.xciij.co.iij.

Utrũ clerici possint sibi querere victum proprijs manib⁹. vide ĩ di. xcj.fo.xcix.colũna.ij.

Utrũ liceat clericis incedere vestibus fulgidis ꝛ claris. vide in textu ꝛ ĩ glo. summe.xxj.q.iiij.fol. cclxxx.columna.j.

Utrũ liceat clericis mouere arma vide ĩ gl. sũme.xxiij.q.j.f.ccxc.ij.

Utrũ liceat clericis mouere arma et in quibus casibus. vide ĩ tex. ꝛ in glo. summe. xxiij.q.viij.fol. cccix.co.ij.

Cetera vide.s̃.sub rubrica de etate et qualitate: quia hec omnia ad idem tendunt.

De Reb⁹ ecclĩe nõ alienãdis.

Utrũ laici possint disponere de rebus ecclesie etiã si est imperator sine licentia romani pontificis. vide in di.xcvj.et etiã.xcvij.fol. cvj.et.cviij.

Utrũ liceat epĩs alienare bona ecclesiarũ. vide in tex. et ĩ glo. summe.x.q.ij.fo.ccj.co.iiij.

Utꝝ bona ecclĩe possint alienari ꝛ ẽt alienata retineri. Et cũ q̃ solẽnitate ꝛ forã alienẽt̃. vide ĩ tex. ꝛ in gl. sũme.xij.q.ij.f.ccxxij.co.ij

Utrũ bona ecclĩe q̃ p̃nt alienari ꝓ redẽptiõe captiuoꝝ possint alienari si captiui sint pro maleficio vide glo.in.c.sacrorũ.xij.q.ij.fo. ccxxiij.columna.iiij.

Utꝝ res ecclesie q̃ ẜuãdo ẜuari nõ p̃nt possint alienari sine solẽnitate req̃sita ĩ alijs bonis. vide in glo. sũme.xij.q.ij.fo.ccxxij.co.ij.

Utrũ p̃lati dicantur habere liberã admĩstrationẽ ĩ reb⁹ ecclĩe. vide glo.ĩ.c.si.xij.q.j.fo.ccxxij.co.j.

De pẽa alienãtiũ bona ecclĩastica vide ĩ tex.xvij.q.iiij.f.cclxvj.co.iij

De Cõmodato.

Utꝝ ꝯmodãs vas corruptũ teneatur si vinũ ibi positũ ꝓpt̃ h̃ vitiatur. vide glo.ĩ.c.inter.j. de pe.di. iij.fo.cccc.columna.iiij.

De Feudis.

Utrũ vasall⁹ possit seruire dño suo p̱ substitutũ. vide glo. in.c. latorẽ.xxxiij.q.ij.fo.ccclxxv. co.ij.

De Fideiussoribus.

De mõ fideiussiõis p̃stãde in iudicio. vide in autẽ.offerat̃.canonizata.iij.q.iij.fo.clxv.co.ij.

Utrũ fideiussor q̃ ꝓmisit aliquẽ exhibere ĩ cã capitali: si nõ exhibet debeat ipse puniri corporaliter an pecunialiter. vide glo.ĩ ca.cũ hõ.xxiij.q.v.fol.ccciiij.co.ij.

De Donationibus.

Si euĩcit̃ res dõata vtrũ possit agi ꝛ quõ ꝯ donãtes. vide glo.in ca. p̃stiũ.vij.q.j.fo.clxxxvj.co.ij.

Utrũ donatio cã mortis q̃ firmat̃ morte naturali firmet̃ etiam ciuili. vide glo.in.c.placuit.ij.xvj.q. j.fo.ccxlvij.columna.iiij.

De Testamentis.

Utrũ clerici possint reliquere fruct⁹ beneficij sui in testamento. vide glo.in.c.duo sunt.xij.q.j.folio ccxix.columna.iij.

Utrũ heres ẜm canones teneat̃ in solidũ ex facto defuncti ĩ ꝯctib⁹ vel in delictis. vide glo.in.c.ep̃s xij.q.ij.fo.ccxxv.co.iiij.

Utrũ liceat clericis testari de reb⁹ ecclesie vel de proprijs. ꝛ quõ. vide in tex. ꝛ in glo. summe.xij.q.v. folio.ccxxxj.columna.ij.

Utrum post ingressum monasterij quis possit testari. vide in textu. xix.q.iij.fo.cclxxiiij.co.ij.

Utrũ p̱ ĩgressũ mõasterij rũpat̃ testamẽtũ. vide glo. ĩ aut. si q̃ mlr̃ canõizata.xix.q.iij.f.cclxxv.co.j.

De Decimis.

Utrum laici possint se ĩtromittere circa oblatiões ꝛ decĩas ecclĩaꝝ vide in tex.x.q.j.fo.cc.co.iij.

Quãtũ possit exigi p̱ ep̃os noĩe cathedratici. vide in tex. ꝛ in glosa summe.x.q.iij.fo.ccix.co.ij.

Si reperiãt̃ plures mõete de q̃ solui dꝫ cathedraticũ. vide in glosa summe.x.q.iij.fo.cciij.co.iij.

Utrũ ius decimandi possit p̃scribi vide in tex. et in glo. summe.xiij. q.ij.fo.ccxxxiij.columna.j.

Utrũ illi q̃ꝝ domicilia sũt ĩ dyocesi baptismalis ecclĩe teneant̃ soluere decĩas ei: vel ĩ q̃ loco fiat solutio earum. vide in tex. ꝛ in glo. summe.xiij.q.j.fo. ccxxxj. co.iiij.

Utrũ predia monasteriorũ teneantur soluere decimas. vide in tex. xvj.q.j.fo.ccxlvij.co.j.

Utrũ decĩe oĩno debeãt solui. vide in tex.xvj.q.j.fo.ccxlvij.co.j.

Quo iure petant̃ decime. vide glo. in ca.moderamine.xvj.q.j.folio. ccxlix.columna.j.

Utrum decime vel collecte possint imponi clericis a secularibus. vide glo.in ca.quia iuxta.xvj.q.j. fo.ccliiij.columna.j.

Quo tp̃e debeant solui decime. vide glo. in.c.reuertimini.xvj.q.j. fo.ccliiij.col.iiij.

Usq̃ ad quẽ locum debent portari decime p̱ rusticos. vide glosam in dicto ca.reuertimini. xvj.q.j. fo.ccliiij.columna.iiij.

Utrũ decĩe debeãt solui a raptoribus et furib⁹. ꝛ an de salarijs doctorũ ꝛ aduocatorũ. vide glo.in ca.decĩe.xvj.q.j.fo.cclv.co.j.

Utrũ decime debite vni ecclĩe possint vsurpari ab alia. vide ĩ tex. xvj.q.ij.fo.cclv.co.iij.

Utrũ decime possint detineri a laicis. vide in textu.xvj.q.vij.folio cclxj.columna.iiij.

Utrũ licitũ sit exigere aliq̃d a monasterijs vltra ꝯsueta. vide ĩ tex. xviij.q.ij.fo.cclxx.co.iij.

Utrum clerici baptismalis ecclĩe possint petere decimas ꝯtra episcopum. vide in textu.xxv.q.j.folio.cccxxiiij.co.iiij.

De rl̃arib⁹ ꝛ statu mõachorũ.

Utrũ possit inuitis monachis vel religiosis ĩponi strictior regula per superiores suos. vide gl.ĩ.ca. gesta.in ṽ.crescere.in dist.lxxiiij. fo.lxxxj.columna.iiij.

Utrũ heremite subsint epĩs. vide ĩ c.q̃ ṽe.xvj.q.j.f.ccxlviij.co.j.

Utrũ mõachi possint eligi ad p̃laturas sclr̃ares. vide glo.ĩ.c.p̃sbyteros.xvj.q.j.fo.ccl.col.iij.

Utrũ monachus albus possit esse inter mõachos nigros. vide gl. in ca.in nona.xvj.q.vij.fo.cclxiij columna.iiij.

Utꝝ canonici regulares possint intrare monasteriũ. vide in textu. xix.q.iiij.fo.cclxxiiij.co.ij.

Utrũ traditi mõasterio ĩ pueritia vl̃ post teneant̃ ibi p̱seuerare in religione. Et q̃d de pupillo doli capace ĩtrãte religionẽ an possit exire vl̃ extrahi. vide in tex. et in glo. sũme.xx.q.j.fol.cclxxv.co.ij.

Tabula Bolognini ↄcordās decretales cũ decreto.

peccatū. vide in di.vj.fo.v.col.ij.

Utrū q̄s possit peccare vt alij cuitent maius peccatū. vide in dist. xiiij.folio.xij.col.iiij.

Que sint peccata mortalia et q̄ venialia. vide in dist.xxv. fo.xxvij. columna.iij.

Quis magis peccet an laicus vel clericus ī eodē genere delicti. vide glo.in.c.hō christianus.in di. xl.fo.xliiij.col.j.

Utrū ep̄us possit remittere pnīam iniūctā a papa. vide glo.in ca.accedens.in ver.in tue.in dist.l.fol. liiij.col.iij.

Quotiēs debeat q̄s facere penitentiā q̄n peccat. vide glo. in ca.imitare petrū.vj.q.j.fo.clxxxij.co.ij.

Utrū sacerdos possit iniūgere penitētias si nō est sibi ꝯcessa cura animarū. vide glo.in.c.placuit.j. xvj.q.j.fo.ccxlvij.col.ij.

Quāta pnīa iponatur ꝓ pctō mortali. vide glo.in ca. qui sacramēto.xxij.q.iiij.fo.cclxxxvj.col.j.

Utrū morientibꝰ sit indicenda penitētia. vide in tex.xxvj.q.vij.fo. cccxxxiij.col.iiij.

Qn̄ debeant sacerdotes iniungere pnīam pro qualitate peccatorū et quō. vide in textu. xxvj.q.vij. fo.cccxxxiij.col.iiij.

Utrū sola cōtritio cordis sine ꝯfessione oris sufficiat ad īpetrandā veniā pctōꝝ. vide ī tex.ꝛ ī glo.sūme.de pe.di.j.fo.ccclxxvj.colū.j.

Unde dicaꝶ pnīa. et q̄d sit satisfactio.ꝛ q̄ꝯsiderenꝶ in satisfactione. vide in glo.sūme.de pe.dist.j. fo.ccclxxvj.col.j.

Utrū charitas semel habita possit vlteriꝰ ꝑdi. vide ī tex.et ī glo.sūme.ꝺ pe.di.ij.f.ccclxxxviij.co.iij

Utrū pnīa sit reiterāda. vide ī tex. et in glo.summe.de pe.dist.iij.fo. cccxcvj. col.iij.

Utrū sit denegāda pnīa illi q̄ vult agere pnīam de vno peccato tātum. vide in tex.de peni.di.iij.fo. cccxcvj.col.iij.

Utrū pctā remissa ampliꝰ redeant vide in tex. et in glo.sūme.de pe. di.iiij.fo.ccccij.col.iiij.

Quot sint ꝶuāda circa cōfessionem et quot debeat in se ꝯtinere ꝯfessio. vide in tex. de peni.dist.v.fo. ccccvij.col.iiij.

Cui debeat fieri confessio. vide in tex.et in glo.summe. de pe.di.vj. fo.ccccix. col.j.

Usq̄ et ad q̄ntū tp̄s sit recipiendꝰ pctōꝝ.et an ēt ī mortꝭ articlo. vide ī tex. de pe.di.vij.f.ccccix.co.j

Utrū q̄s debeat ꝯfiteri pctā venialia. vide glo.ī.c.ꝑfecta. de pe. di. j.fo.ccclxxix.col.iiij.

Quid dicaꝶ pctm̄ in sp̄m sctm̄. vide glo.in.§.sed huiuscemodi.de pe. dist.j.fo.ccclxxxij.col.iij.

Utrū ꝛ ī quibꝰ casibꝰ confessus teneaꝶ iterū confiteri. vide glo. in .§.bis auctoritatibus.de pe.dis. j.fo.ccclxxxvj. col.ij.

Que pena pōaꝶ ꝓ q̄libet pctō mortali. vide etiā glo. in.§. sunt plures.de pe.di.iij.f.ccccij.col.iij.

Utrū bona facta ī pctō mortali valeant et ꝓsint. vide glo.ī.c. q̄rat. de pe. di.iij.fo.ccccciij.col.j.

Utrū pctā semel dimissa reuertanꝶ amplius. vide glo.in.§.eorū. de pe.di.iiij.fo.ccccciiij.col.ij.

Utrū sacerdos possit manifestare pctā pniūm. vide glo.in ca.sacerdos.de pe.di.vj.f.ccccix.col.iiij.

Utrū cōfessio sit vtilis q̄ a non suo sacerdote accipiꝶ. vide glo. ī ca. placuit.de pe.dist.vj. fol.ccccix. columna.iiij.

Que sint consideranda in pnīa iniūgenda. vide in glo.sūme. xxvj. q.vij.fo. cccxxxiij.col. iiij.

Utrū vsurariꝰ possit penitere nisi effectualiter restituat vsuras. vide in text. et in glo. summe.xiiij. q.vj.fo.ccxl. col.ij.

De sententia excōicationis.

De materia excōicatiōis. vide glo. in.c.engeltrudā.ī ver.anathemate.iij.q.iiij.fo.clxvj.col.ij.

Utrū sit ꝓhibitū cōicare cum excōmunicatis. vide in tex.xj.q.iij. fo.ccix. col.ij.

Que pena īponaꝶ pb̄ris excōicatꝭ tangentibꝰ sacra. vide in tex.xj. q.iij.fo.ccix.col.ij.

Utrū possit appellari ab excōicatione. vide glo.in ca. si episcopus. xj.q.iij. fo.ccix.col.iij.

Quotuplex sit excōicatio. vide gl. in ca.si inimicus.xj.q.iij.fol.ccx. columna.iij.

Utrū papa cōicās cū excōicato ligeꝶ etiā ip̄e:et q̄d in ep̄o. vide gl. in.c. q̄merito.xj.q.iij.f.ccxij.co.j.

Utrū excōicatus iniuste possit celebrare. vide glo.in ca. nō debet. xj.q.iij.fo.ccxiiij.col.j.

Utrū vasallꝰ teneaꝶ obedire dn̄o excōicato. vide glo.in.c.iulianꝰ. xj.q.iij.fo.ccxvj.col.iij.

Utrū excōicato dn̄o intelliganꝶ excōicati oēs de familia. vide glo. in.c.q̄m̄.xj.q.iij.fo.ccxvij.col.iij.

Utrū vxor teneaꝶ reddere debitū marito excōicato. vide glo.ī.d.c. q̄m̄.xj.q.iij.fo.ccxvij.col.iij.

Utrū q̄s possit excōicari vel absolui vnico verbo. vide glo.in.c.cū aliq̄s.xj.q.iij.fo.ccxviij.col.ij.

Si eligiꝶ excōicatꝰ cū alijs non excōicatis:an valeat electio ī aliq̄ vide glo.in.ca. nos in hoīem.ix. q.j.fo.cxcvij.col.iiij.

Si promisi soluere alicui infra certum tempus et interim fuerit excōicatus vtrum possit ei solui. vide glo.ī ca.nos sanctorum.xv.q. vj.fo.ccxlv.col.iij.

Utrū mgr̄ ꝑcutiēs clericū discipulū cā discipline īcidat in canonē vide glo. in.c. nullus.xvij.q.iiij. fo.cclxvij. col.iiij.

Utrū scindens vestimēta clerici incidat in canonē. et in q̄bus casibus licitū ē absq̄ pena excōicationis ꝟberare clericū. vide glo. in ca.si q̄s suadēte.xvij.q.iiij.fo. cclxviij.col.iij.

Utrū inijciens manus violētas in clericū vel detinēs eū in cōpedibus sit excōicatꝰ. vide glo.in ca. guilisariꝰ.xxiij.q.iiij.fo.ccxcviij columna.j.

Utrū ꝑcutiēs clericū etiā excōicatū incidat in excōicationē. vide glo.in. ca.excōicatoꝝ.xxiij.q. v.fo.cccvj.colum.iiij.

Quō gesta ꝑ excōicatos valeant si tolerantur. vide in glo. summe. xxiiij.q.j.fo.cccxij.col.iiij.

Utrū q̄s possit excōicari post mortē:ꝛ in q̄bus casibus. vide ī tex. et in glo.summe.xxiiij.q.ij.folio. cccxviij.col.iiij.

Utrū pro pctō alicuiꝰ tota familia sit excōicāda. vide in tex. ꝛ ī glo. sūme.xxiiij.q.iij.fo.cccxx.col.ij.

Utrū excōicatio illicita ledat seu liget. vide in text. xxiiij.q.iij. fo. cccxx.columna.ij.

Qui debeāt excōicari. vide.in text. xxiiij.q.iij.fo.cccxx.co.ij

Utrū laici possint excōicare clericos ꝺ mādato supioris. vide gl. in.c.preter.in ꝟbō ducibꝰ.in dis. xxxij.fo.xxxv.col.iiij.

Utrū sacerdos ꝑ quolibet peccato mortali sit suspēsus vel excōicatus. vide glo.ī.c. testamētum.in ꝟbo.hūiliter.in dist.vj.fo.v.co.ij

Utrū excōicatio trāseat in tertiam ḡnationē. vide glo.in.c.detrahe. in ꝟbo aliq̄s.j.q.j.fo.cxix.col.j.

Utrū snīa lata ab excōicato valeat q̄n publice tenebaꝶ ꝑ nō excōicato. vide glo.in ca.tria.ij.q.vij.folio.clxix.col.iiij.

Utrū excōicatꝰ possit iudicare. vide glo.in.c.re vera.iij.q.ix. folio. clxxij.col.iiij.

Utrū excōicatus possit agere vel recōuenire:vel excipe etꝭ cōpēsare. vide.glo.summe.iiij.q.j.folio. clxxiiij.col.iiij.

Utrū sit excōicatꝰ citatꝰ certa die sub pena excōicationis si fuit impeditus comparere ea die. vide glo.in ca. quisquis.iiij.q.v.folio. clxxvij.columna.iiij.

Utrū elemosyna possit fieri excōmunicato. vide glo.in ca.nō omnis.v.q.v.fol.clxxx.col.ij.

Utrū hn̄s a papa potētiā excōicādi possit etiā absoluere excōicatū. vide glo. in ca.ꝑuenit.vij.q.j. folio.clxxxix.col.ij.

Quis dicatur excōicatꝰ et an excōicatus vel depositꝰ cōferat sacramēta:ꝛ maxime an cōficiat verꝫ corpus christi. vide glo.sūme.ix q.j.fo. cxcvij.col.ij.

Utrū patrociniū symoniacorū possit admitti in electiōibus. vide ī textu et in glosa summe. viij.q. ij.fo.cxcvj.colum.j.

Utrū vxor teneatur reddere debitū marito excōicato vel filiꝰ vel seruus cōicare cū patre vel cum dn̄o excōicato. vide glo. in.c.q̄m̄ xj.q.iij.fo.ccxvij.col.iij.

Utrū excōicatꝰ admittaꝶ ad accusandum. vide in textu.iiij.q.j.fo. clxxiiij. col.iiij.

Utrū sortilegi sint excōicādi. vide ī textu.xxvj.q.vj. folio.cccxxxij. columna.iij.

Utrū excōicatus ab ep̄o possit recōciliari a sacerdote. vide ī text. xxvj.q.vj.f.cccxxxij.col.iij.

Utrū excōicatꝰ possit cōicare cuꝫ excōicato. vide glo.in.c.deuotū. xxvij.q.j.fo.cccxxxv.col.j.

Utrū inijciens manū in vestem clerici sit excōicatus. vide glo.in.c. si quis pulsatus.de pe.dist.j.fol. ccclxxvij.col.j.

Utrū excōicatus possit ꝯhere matrimoniū. vide glo.in.ca.nullus. de ꝯse.di.iiij.fo.ccccxlvj.col.iiij.

De verborū significatione.

Quid sit canō. vide ī di.iij.folio.iij. columna.iij.

Un̄ dicatur sacerdos et antistes et p̄sbyter/ꝛ vates: ꝛ archiep̄s. vide in dist.xxj.fo.xx.col.iij.

Quō capiaꝶ mēsis:idus:ꝛ none. vide glo. in.c.ꝓpter.j.ī ꝟbo. idibꝰ. in dist.xviij.fo. xvj.col.iiij.

Unde dicatur corep̄s et q̄d differat ab ep̄o. vide in dist.lxviij.fo. lxxviij.col.iiij.

Quid dicanꝶ primates ꝛ in q̄bꝰ debeatur eis reuerētia. vide ī dist. xcix.fo.cix.col.iiij.

Quot modis appellentur spiritualia. vide in glo.summe.in principio.j.q.j.fo.cxij.col.j.

Quis dicatur doli capax. vide glo. in.c.spiritꝰ.in verbo pueroꝝ.j.q. j.fo.cxix.col.ij.

Quid sit dispensatio et ius dispēsabile. vide glo.ī.c.req̄ritis.in verbo pro tp̄e.j.q.vij. fo.cxxxvj.iiij.

Quid sit notorium ꝛ q̄d manifestū vide glo.in.c.manifesta.ij.q.j.folio.cxlij.col.ij.

Quotuplex sit infamia. vide glo.ī c.om̄es.j.vj.q.j.fo.clxxxj.col.iij.

De multiplici significatione huiꝰ ꝟbi perpetua. vide glo.in.c.ꝛautētica.ꝑpetua.canonizata.x.q.ij

Qui cōtineanꝶ appellatione ꝯiunctorū ꝛ domesticorū:ꝛ an admittātur ad testificādum in causis criminalibus. vide ī glo.summe. iij.q.v.fo.clxvj.col.ij.

Quō capiaꝶ alienatio. vide in glo. summe.xij.q.ij. fo.ccxxij.colū.ij.

Utrum iudicans crimen alterius sit habēdus inimicꝰ. vide in tex. v.q.v.fo.clxxx.col.ij.

Utrum iudicans crimen alterius sit habendus inimicus. vide in tex.v.q.v.fo.clxxx.col.ij.

Quot hoīes faciūt collegiū:ꝛ q̄t ppl̄m.et quot familiā. vide glo. in ca.si ex laicis.x.q.j.folio.cc.columna.iiij.

Quomodo capiatur verbuꝫ perpetuo. vide glo.in ca. possessiones. xvj.q.j.fo.ccliiij.col.j.

In quibus et quot pedibꝰ cōsistat passus:et in quot digitis pes. vide glo. in.c. sicut.xvij.q.iij.folio. cclxvij.col.j.

Que dicatur ꝓprie respublica. vide glo.in ca.quid ergo.xxiij.q. iiij.fo.ccxciij.col.ij.

De significatione verbi absq̄. vide glo.in ca. non est nostrū.xxiij.q. v.fo.cccilij.co.j.

De significatione verbi cōpetenter vide glo.in ca.paternarū. xxiiij. q.iij.fo.cccxxij.col.iij.

De significatione verbi oportet. vide glo.in ca. confidimus.xxv.q. j.fo.cccxxv.co.j.

Que sit differētia inter pctm̄ et delictū. vide glo.in ca.si peccatum. de peni.di.j.fo.ccclxxxv. col.iiij.

Unde dicaꝶ elemosyna. vide glo.ī ca.qui vult.de peni.distin.iij.fo. ccccxvij.col.iiij.

Quid sit lex et plebiscitū et senatus consultū:et vnde sumpserunt nomen. vide in distin.ij.fo.iij.col.ij.

Quis dicatur bigamus. vide in di. xxvj.fo.xxix.col.ij.

Finis.

Ludouicus bolognīnꝰ vtriusq̄ iuris doctor et eques iura ciuilia de mane ordinarie legens in almo ac vetustissimo Bononieñ. studio. Anno Millesimo quadringentesimo septuagesimo secūdo ꝑcedentē tabulam ingeniose cōpilauit.

Margarita decretaliũ libellus admodũ ſingularis omnes floſculos in ipſarum decretalium textibus reconditos ſm alphabeti ordinem explicans.

Abbas ea q̄ ſunt epalis dignitatꝭ nō exerceat: vt cognoſcere de cauſis matrimonialibꝰ: iniũgere penitētias publicas: ꝯcedere lr̄as indulgētiarũ/ꝛ ſimilia hmōi. de exceſ. p̄la. accedētibꝰ. f. ccclxxxv. co. iiij.

Abbas fieri pōt q̄s de apoſtaſia rediens. de eta. ꝛ q̄li. ꝛ or. preſi. intelleximus. fo. lx. co. iij.

Abbas infamatus aut ꝯuictus appellatione remota ſi nolit ſpōte cedere cōpellatur. de appel. quia nos. fo. cxcviij. co. iiij.

Abbas ꝯtra libertatē ordini indultā nō tenet epo obedire. de exceſ. p̄la. ſane. fo. ccclxxxiiij. col. ij.

Abbas monachũ ad vitā arctiorē trāſeũtē nō reuocet niſi cā leuitatis id faciat. de regula. ꝛ trāſ. ad relig. ſane. fo. cclxvij. col. j.

Abbas q̄s eſſe pōt in neceſſitate licet nō poſſit eſſe p̄ſbyter. de eta. ꝛ q̄li. tuā. fo. lx. col. ij. Sed hoc fit ꝑ diſpenſationē ſm Ber. ibidem.

Abbas immediate pape ſubiectus ſine eius licentia cedere non poteſt. de renũciatione. dilecti filij folio. liiij. co. iiij.

Itē nec aliā abbatiā p̄t recipe/nec aliā religionē. de cōſue. cũ venerabilis. fo. xx. col. iij. Sic nec abbas epo ſubiectus. xviij. q. ij. abbas. fo. cclxxj. col. ij. Nec clerici ſine licētia epi. de cōſue. cũ venerabilis. Ber. fo. xx. col. iij.

Abbas eſſe non poteſt non ꝓfeſſus Idē de canonicis regularibus. de elec. cũ in magiſtrum. fo. xlij. columna. iiij.

Abbas abſoluere pōt monachũ ab excōicatiōe in ſeclo ꝯtracta: niſi mutilatio mēbri/vel effuſio ſanguinis ſit ſecuta: vel in epm/aut abbatē manꝰ iniecerit violētas. Idē de priore. de ſen. excō. cũ illorum. fo. cccex. co. j. Cũ talibus poſſunt etiā diſpenſare abbates in ſuſceptis ordinibus in excōicatione ſi memoriā facti non habeant: vel peritiā iurꝭ: niſi factũ ſit graue ꝛ notabile. ibidem.

Abbas vnus diuerſis monaſterijs preeſſe nō pōt. de relig. domi. ne nimia. fo. cclxxxj. co. iij. Similiter nec monachus in diuerſis eccleſijs eſſe poteſt. ibidem.

Abbas p̄t excōicare monachos ſuos vl̄ canonicos. Idē p̄t pōr. de ma. ꝛ obe. cũ i eccl̄ijs. fo. xciij. iij.

Abbas non bñdictꝰ ab epo ſup hoc tertio requiſitꝰ pōt exercere ea q̄ ſũt officij ſui epo irrequiſito: ita tamen ꝙ ſit primo cōfirmatꝰ. de ſup. negli. p̄la. ſtatuimꝰ. f. lv. co. j.

Abbatē pōt capl̄m ꝯfirmare. de cōſuetu. c. cũ dilectꝰ. fo. xx. co. iiij.

In abbatem pōt eligi heremita. de elec. c. cum monaſteriũ. fo. xxvij. columna. iij.

Abbates ciſtercienſes obediētiam faciũt epo ſuo ſm formā que habetur. de ſymo. ca. ne dei eccleſiā fo. cccliiij. columna. j.

Abbatiſſa pōt ſuſpendere moniales ꝛ clericos ſuos ꝓpꝰ culpas ſuas ab offō ꝛ bñficio/ꝛ etiā ꝓpꝰ iobedientiā: ſꝫ nō pōt excoicare. de ma. ꝛ obe. c. dilecta. fo. xciij. col. iiij.

Abbatiſſa nec p̄dicare nec ꝯfeſſiones audire poteſt. de peni. ꝛ re. c. noua. fo. cccclij. co. j.

Abſens in ſeruitio pape vel epi ſui nō debet ꝑuari beneficio. de cleri. nō reſi. c. cũ dilectꝰ. fo. ccxix. co. ij.

Idem eſt ſi cauſam ſuam vl̄ ſuorum agat. Berñ. ibidem.

Contra abſentes nō ferat ſentētia diffinitiua lite nō ꝯteſtata: ꝛ maxime ſi ſint abſentes cauſa ſtudij ꝛ peregrinatiōis. de maio. ꝛ obediē. c. inter q̄ttuor. fo. xciij. col. ij. Itē de offi. iudi. deleg. c. conſultationibus. fo. lxxiij. co. j.

Abſens cauſa ſtudij in loco minus cōpetenti fructꝰ beneficij nō recipiat. de cleri. non reſi. c. tue. fo. ccxviij. col. iiij.

Abſens diu ſi vocatꝰ venire noluerit priuet bñficio ſiue dignitate. eo. titu. ex ꝑte. ij. fol. ccxix. colũ. j. ꝛ maxie ſi ſine iuſta cā ꝛ neceſſaria: p̄ſertim ſine lnīa epi moratꝰ fuerit: ꝛ cōgruo tp̄e expectatus nō redierit. eo. titu. c. inter quattuor. f. ccxviij. co. iij. Itē ſi eccl̄ia patiat defectũ magnũ de abſentia miniſtrorũ poſſunt reuocari. eo. ti. c. cũ ad hoc. fo. ccxix. co. iij.

Abſens pōt q̄s eſſe de lnīa ſui p̄lati vl̄ cā ſtudij: ſiue alia cā honeſta. eo. ti. c. relatũ. fo. ccxviij. co. j.

Abſente vno iudicũ ſnīa alteriꝰ nō valet. de offi. ꝛ poteſta. iudi. dele. cām matrimonij. fo. lxxiiij. co. ij.

Abſens ad electionē vocari debet: ſi tñ cōmode pōt. de elec. in geneſi. fo. xlv. col. iij. ꝛ. c. corā. fol. xxxviij. col. ij. Al̄s electio caſſari poteſt niſi poſtea conſentiat.

Abſens cōtumax. lit. cōteſt. ꝯdēnari poteſt. de dolo. ꝛ cōtu. c. prout. folio. cxl. colũna. j.

Abſolutio pecunia redimi nō debet. de ſymo. c. ad aures. folio. cccxlix. columna. j.

Abſolutiōis formā de excōicatiōe maiori ꝛ miori: ꝛ q̄s p̄t abſoluere habes de ſen. excō. nup. f. cccxix. col. j. e. ti. q̄uis. fo. ccccxvj. co. j.

Abſoluēdꝰ de iniectiōe manꝰ violēta dꝫ iurare ꝙ nũq̄ȝ in clericũ vl̄ monachũ/aut alicuiꝰ religionis ꝯuerſum iniȷciat manꝰ violētas niſi ſe defendēdo: vel ꝙ ſtet mandato abſoluētis. de ſen. excō. c. ex tenore. fo. ccccv. co. iij.

Abſolutꝰ q̄s non habet niſi ꝓbet ꝑ lr̄as vel al̄s legitime. eo. titu. ca. ſicut nobis. fo. ccccxj. col. iiij.

Abſoluit q̄s in dubijs ad cautelā. eo. ti. c. ꝑ tuas. fo. ccccxij. co. j.

Abſoluit q̄s ſub ꝯditione in articulo mortis/vel rōne paupertatis/ vel habēs inimicitias capitales vel iuſtā excuſationē ita ꝙ habita oportunitate curie romane ſe p̄ſentet. e. ti. de cetero. fol. ccccv. col. iiij. Excuſat tñ a labore ad curiā romanā infirmi/pueri/ſenes/mulieres/īpotentes corpe/ inimicitias habentes: ſiue aliđ canonicũ īpedimentũ. eo. titu. c. q̄uis. fo. ccccxvj. co. j.

Abſolui nō dꝫ q̄s niſi leſo ſatiſfacto ſi manꝰ violētas iniecit. eo. titu. c. prochianos. fo. ccccv. co. iij.

Abſolui non dꝫ q̄s añq̄ȝ audiat. eo. ti. c. ꝑ tuas. fol. ccccxij. co. j.

Abſolutio ꝓ offenſa vel cōtumacia quomō fieri dꝫ. de ver. ſigni. c. ex ꝑte. fo. ccccxix. col. ij.

Abſoluuntur monachi ꝛ canonici regl̄ares a ſuis abbatibꝰ. de ſen. excōi. ca. ij. fo. ccccliij. co. iij

Abſoluit de iniectione manꝰ violēta hoſtiarius a ſuo epo: niſi ſit caſus enormis. eo. ti. c. ſi vero. j. fol. ccccliij. co. iiij.

Abſoluitur a ſolo papa laicus cuiuſcũq̄ȝ officij clericũ ꝑcutiēs: ſi fiat maxie ex deliberatiōe. ibidē

Abſoluũtur mulieres ꝛ ꝑſone que ſui iuris nō ſunt ab epo ſuo. e. tit. ca. mulieres. fo. ccccv. co. ij.

Abſoluit a papa ſolo clericũ ꝑcuti precipiens vel percutiens ip̄m ſiue religioſum. ibidē. ꝛ. ca. nō dubium. eo. ti. fo. ccccv. co. j.

Abſoluũtur ab epo potētes ꝛ delicati: ꝛ q̄ modicā leſionē intulerīt. eo. ti. ca. mulieres. fo. ccccv. co. ij. ꝛ. c. ꝑuenit. f. ccccvij. col. j. Itē cũ ex iuſta cā excōicator q̄ri nō pōt vel difficulter īueniri: tũc abſolui pōt ab epo vel ꝓprio ſacerdote. de ſen. excōi. ca. nuper. in fine. fo. ccccix. co. j.

Abſoluũtur a ſolo papa incēdiarij eccleſie ꝛ fractores denũciati. e. ti. c. tua nos. ccccvij. co. j. ꝛ. c. conqueſti. fo. ccccvij. col. iij. al̄as ab epiſcopo abſoluũtur.

Abſoluitur a ſolo papa ſciēter vtēs litteris falſis. de crimine falſi. c. dura. folio. ccclxxvj. col. iij.

Abſoluere p̄nt legati miſſi a latere pape de iniectione manus violēta. de ſen. excō. ca. ad eminētiā. fo. ccccvij. co. ij. Sed legati nō miſſi a latere tm̄ de ꝓuincia eis cōmiſſa abſoluere p̄nt. Sed legati ſub p̄textu ſuaꝝ eccl̄iarũ nec de ſua nec de alia prouīcia abſoluere poſſunt. de offi. lega. ca. excōicatis. fo. lxxxvj. co. j.

Abſolui poſſũt hoſpitalarij a prioribꝰ ſuis. de ſen. excom. c. canonica. fo. ccccxiiij. co. iiij.

Abſoluit q̄s ī neceſſitate nō obſtante contraditione vel etiā appellatione ꝑtis aduerſe. de appel. c. qua fronte. fo. cxcvij. co. iiij.

Abſolutus a delegato ad excōicatorē remittit. de offi. deleg. c. prudētiā. fo. lxxv. co. j.

Abſolui pōt q̄s poſt mortē. Itē ligatꝰ apđ deũ abſoluit ab eccl̄ia ꝛ ecōuerſo. de ſen. excom. c. a nobis. fo. ccccviij. co. iij.

Abſolutio occultato crimīe non valet. eo. ti. c. cũ ꝓ cauſa. folio. ccccviij. columna. ij. ꝛ ca. officij. folio ccccxij. co. iiij.

Abſoluto in extremis nō debēt ſacramenta negari eccl̄iaſtica: nec ſepultura. de ſepulturis. c. parrochiano. fo. cclix. co. iiij.

Abſoluitur a ſolo papa laicus iuſſu abbatꝭ monachũ vel ꝯuerſum ꝑcutiēs etiā ex iuſta cā. Et ſimiliter iubens: niſi cauſa diſcipline faciat ꝑ ſeip̄m ſolũ vel clericũ ꝛ nō laicũ. de ſen. excom. c. vniuerſitatis. fo. ccccvij. col. iiij.

Nō abſolutus ſciēter ordinatꝰ ſi ſit ſecularis ꝑpetuo deponit. ignorans factũ vel ignarꝰ iuris a ſolo papa abſoluit. Si aũt talis ſit religioſus a ſuo abbate abſoluit niſi factum ſit graue et notabile. eo. ti. ca. cũ illoꝝ. folio. ccccxco. j.

Abſoluit ſuꝰ de iniectiōe manꝰ violēta ab epo ſuo in fraudē faciens vt ſeruitio dñi ſui ſe ſubtrahat: aut dñs ſine culpa ſua graue dānũ incurrat ex eiꝰ abſentia. eo. ti. ca. relatũ. fo. ccccxj. co. iij.

Abſoluũt ſe mutuo a minori excōicatiōe ꝯtracta aliq̄ ꝑtāte vtriq̄ȝ collata. de ſen. excom. ca. duobꝰ. fol. ccccxvj. co. j.

Abſolutus non eſt q̄s ex ſola ſalutatiōe pape ſibi ſcripta. e. ti. ſi aliquando. fo. ccccxij. co. iij

Abſolutus nō eſt q̄ duabꝰ vel pluribus excōicationibꝰ eſt innodatus ꝛ ab vna tm̄ abſolutꝰ. eo. ti. c. officij. fo. ccccxij. co. iiij.

Abſoluendi poteſtas alijs p̄t ꝯmitti in neceſſitate. de of. iudi. dele. c. ex litteris. fo. lxxx. co. j.

Abſoluere non poteſt quis alienũ parrochianũ niſi de licētia ſui ꝓprij ſacerdotis. de pe. ꝛ re. c. oīs. fo. cccciij. co. ij.

Acceſſoriũ cōmittit ꝯmiſſo principali et nō tenet ſine p̄ncipali: q2 idē ius eſt vtrobiq̄ȝ. de offi. iudi. dele. ca. preterea. fo. lxxij. col. ij. ꝛ ca. prudentiā. fo. lxxv. co. j. Itē de noui operis nunciatione. c. cũ ex iniũcto. fo. ccclxxxvij. co. iiij.

Accuſationē debet p̄cedere āmonitio: q2 inſtituit ad depoſitionē de ac. ſi q̄s ep̄s. fo. cccxxxviij. iij.

Accuſare poteſt ſubditꝰ p̄latũ. e. tit. c. iij. fo. cccxxxviij. co. iiij.

Accuſator tm̄ legitimꝰ admittatur eo. ti. c. j. fo. cccxxxviij. co. iij.

Accuſantꝭ iniuſte pena. e. ti. c. accuſaſti. fo. cccxxxix. co. j.

Accuſatione nō indigent notoria. e. ti. c. euidētia. fo. cccxxxix. col. j.

Accuſari nō debet de eodē crimine abſolutus. e. ti. ca. de his criminibus. fo. cccxxxix. co. j.

Accuſari nō pōt inimicꝰ vl̄ eiuſdē amicꝰ. e. ti. c. repellant. fo. cccxxxix. co. j. ꝛ ca. meminimꝰ. fo. cccxxxix. columna. iiij.

Accuſari pōt mr̄imoniũ poſt tertiā denũciationem ſi ante nō cōſtabat impedimētũ: q̄ mr̄imonium. ac. poſ. ca. cũ in tua. fol. cccxxxiij. columna. iij. vel ſi prius minor etate fuit. ibidem.

Accuſari pōt q̄s de diuerſis criminibus in eodē libello. de accu. c. licet in beato. fo. cccxl. co. j.

Ab accuſatione pōt deſiſti ante inſcriptionem ibidem.

In accuſatione: denũciatione: ꝛ inquiſitione qualiter ſit ꝓcedēdũ: de ſymonia. c. lꝫ. fo. cccl. co. iij.

Accuſatio ꝯ inopem ꝛ ſpoliatũ ꝛ ꝯ vſurariũ pauperē ē inanis. de reſti. ſpo. c. oli. ij. fo. cxxxviij. co. ij. ꝛ ca. frequēs. e. ti. li. vj. fo. lxviij. co. iiij. ꝛ de vſurꝭ. c. cũ tu. f. ccclxxiij. columna. iiij.

Accuſare me nō poteſt q̄ ꝯ me teſtimoniũ tulit. đ accu. c. meminimꝰ fo. cccxxxix. co. iiij.

Accuſator nō admittit qui iurauit nō accuſare aliquē. e. ti. c. veniēs. fo. cccxl. co. ij.

Accuſatore deficiēte nihilominus indicitur purgatio infamato. eo. ti. c. accedens. fo. cccxliij. co. ij.

Accuſatio prelati non de facili admittit. e. ti. c. qualiter et quādo. ij fo. cccxliij. co. iiij.

Accuſatio epi niſi corrigat ad pri-

sequi appellationem vel iudicio
suo parere.ibidē.c.cōsuluit nos.
fo.cxcviij.co.iij.

Appellare cōtra publicam ecclesie
vtilitatē nō valet.de his que fi.a
ma.par.capi.ca.iij.fo.ccxxxvj.ij.

Appellatio non excusat aliquē a p
iurio. de iureiuran. ca.breui. fo.
clxxiij.colū.iij.

Appellatio nō tuetur aliquē in no
torio delicto.ð appella.c. qr nos
folio.cxcviij.col.iij.

Appellare potest quis ꝓ parrochi
anis.eo.ti.c.ad audiētiam.folio.
cxcix.columna.j.

Appellatio post sententiā excōmu=
nicationis latā nō tenet.eo.ti.c.
pastoralis.fo.cciij.col.ij.

Si appellatione remota causa cō=
mittitur post aduerse partis cita
tionem in causa proceditur. sec⁹
si ante iter arripit.eo.ti.ca.memi
nimus.fo.cxcv.col.iij.

Appellatio admittitur in paruis si
cut in magnis.eo.ti.ca. de appel
lationibus.fo.cxcv.col.iiij.

Appellatio fraudulenter facta nō
valet.eo.tit.ca.suggestum. folio.
cxcvj.columna.ij.

Appellatiōis articulo pretermisso
pōt corā iudice a quo appellatū
ē litigari nō obstāte appellatiōe
e.ti.c.cū teneamur.f.cxcvj.co.iij.

Per appellationem nō excusatur
quis quin comparere debeat vo
catus a legato.eo.ti.c. cum para
ti.fo.cxcvj.col.iiij.

Appellari nō debet post iuramētū
ad standum mādatis ecclesie.e.
ti c.ad hec.fo.cxcvij.col.j.

Post appellationem punitur deli=
quens grauiter appellatione nō
obstante.eo.ti.ca.preterea.folio.
cxcvij.col.ij.

In appellatiōis cā aduersa ps per
duos mēses est expectāda. de re
nūciatiōe.c.veniēs. fo.liiij.co.ij.

Appellans a sentētia iniusta debet
probare eam iniustam.de sentē.
ꝛ re iudi.c.causam.fo.cxc.co.j.

Appellare nō potest de crimine no
torio accusat⁹.de offi.iudi.ordi.
c.licet.fo.lxxxix.col.ij.

Appellatiōi faciēti cōtra iura nō ē
deferendū. de appellationib⁹.c.
consuluit.fo.cxcvj.col.iiij.

Appellās iniuste remittitur ad eū
a quo appellauit:nisi fiat sup iu=
dicis recusatione.eo.ti.ca.cum ī
ecclesia.fo.cxcix.col.iij.

Appellari potest bis in eadē causa
eo.ti.c.directe.fo.cxcix.col.iij.

Per appellationē eximiť qs a po=
testate sui ordinarij.ibidē.supra

Appellatio generalis nō admittiť
eo.ti.c.ij.fo.cxciiij.col.ij.

Appellatio nullū tueť ī sua neqcia
eo.ti.c.ad nostrā.fo.cxciiij.co.iij.

Appellationis ꝓsequēde ann⁹ vn⁹
vel duo ꝑm distantiā locoꝝ ꝛ pso
narū ꝛ negocioꝝ q̄litatē breuiať
e.ti.c. cum sit romana.fo.cxciiij.
co.iiij.ꝛ.c.ↄstitut⁹.fo.ccj. col.iij.

Appellatio ante litis īgressum dici
tur ꝓuocatio non appellatio.ibi
dem vbi supra.

Appelās īpotens ꝓseq̄:post biēniū
ꝓsequi poterit.eo.ti.c.ↄstitutus.
fo.ccj.col.j.ꝛ.c.ex rōne.f.cxcv.iij.

Appellās ī criminibus manifestis
non auditur.e.ti.c.cum sit roma
na.in fi.folio.cxciiij.col.iiij.

Appellationē appellans ꝓseq̄ īfra
terminū cogitur.eo.ti.ca.ad hec.
fo.cxcv. col.j. et ca. peruenit.foľ.
cxcvj.columna.j.

Post appellationē sētētia lata nō
valet. de rescriptis.c. capľm sctē
crucis.fo.xvj.col.iiij.

De appellatiōe facta ad supiorē in
ferior cognoscere nō pōt.de app.
ca.sollicitudinē.fo.cciij.colū.iiij

Appellationi in duobus deferēdū
est.de senten.excom.sacro appro
bante.fo.ccccxlij.co.iiij.

Appellatiōe partis aduerse nō ob=
stāte absoluiť quis cautione ꝑsti
ta de iusticie obtēperādo. de ap=
pel.c.qua frōte.fo.cxcvij.col.iiij.

Appellationi alterius si quis nō de
fert nec sue deferendum est.eo.ti.
c.an sit.fo.cc.col.ij.

Appellari non potest ab executore
nisi modū excedat.eo.ti.c. nouit
ille.fo.cc.col.ij.

Appellatione īterposita stat⁹ cau=
se mutari nō debet.de rescriptis
c.ex parte.fo.vj.co.iij.

Appellationē nō prosequēs condē
natur in expēsis.ibidem.

Appellationē ad terminū non ꝓse
quens censetur contumax.de ap
pel.c.sepe contingit.fo.cc.col.iij.

Appellatio a correctione nō audiť
nisi modus excedatur.eo.ti.c. re
prehensibilis.fo.cxcviij.col.j.

Appellationis terminū prolixū iu
dex artare potest.eo.ti.ca.perso=
nas.fo.cxciiij.col.iij.

Appellari potest ad papā a secula=
ri iudice de consuetudine:nō de
rigore iuris.eo.ti.c. si duob⁹.foľ.
cxcv.columna.ij.

Appellationis terminū preueniēs
caret īpetratis tacita veritate et
penā contumacie nō euadit.eo.
ti.ca.sepe.fo.cc.col.iij.

Appellātem reduci oportet ad sta=
tum appellationis.eo.ti.c.ad pre
sentiam.fo.cxcvj.col.iij.

Appellatio ab vno iudice ab oī gra
uamīe in cā vna tenet:sed simpli
citer generalis appellatio nō.e.
ti.c.ↄsuluit.fo.cxcvj.col.ij.

Appellatio valet rōne ꝓuilegij gña
lis cū cōmittiť cā appellatiōe re
mota:qr gñalis nō derogat spāli
sꝫ ecōuerso.de rescꝑ.c.j.fo.vij.c.ij

Appellatio frauduleter emissa āte
citationē nō valet.ð appel.c.sug
gestū.fo.cxcvj.col.ij.et.c.ad hec.
fo.cxcvij.col.j.

Appellari non potest contra cōue=
nientē qui impetrat litteras ap=
pellatiōe remota. de mutu.pe.c.
prudentiā.fo.xcviij.col iiij.

Appellatio vnius valet oībus:cuꝫ
plures grauanť. de appel.c.vna
sententia.fo.ccx.co.j.

Appellatio ī cōspectu duoꝝ viroꝝ
valet/vbi met⁹ iustus excusat vľ
copia iudicis haberi nō potest.e.
ti.c.si iustus.fo.ccx. col.j.

Appellari nō dꝫ tertio in eadē cā:
nec tali appellatiōi est deferēdū
eo.ti.c.sua nobis.fo.ccviij. co.ij.

Appellatio omisso medio a iudice
nō tenet nisi ad papā.eo.ti.c.dile
cti filij.fo.ccviij.col.iij.

Appellatio simpliciter interdiciť
qñ in lřis dř appellatiōe remota
eo.ti.c.inq̄sitioni.foľ.ccx.col.j.

Appellatiōe pēdēte nihil īnouādū
ē.e.ti.c.dilecti filij.f.ccviij.co.iij.

In appellationis termino ꝑfigen=
do que sint cōsideranda. eo.ti.c.
cū speciali.fo.ccvj.col.iiij.

Appellationē nō prosequens ↄdē=
natur in expensis.eo.ti.c.reꝑhen
sibilis.fo.cxcviij.col.j.

Appellari cōtra formā regule a sub
ditis non debet. ibidem.

Appellatio ꝑ nūciū pōt tractari.ð
priuiľ.c.ex ꝑte.fo.cccxcj.col.j.

Appellatio cōtra electionem cano
nicam nō valet.de appel.c.cōsti=
tutus.fo.ccj.col.j.

Appellari ab auditore nō potest.de
offi.iudi.deleg.c. sup questionū.
fo.lxiij.col.iij.

Appellare qs pōt tā ꝓ se q̄ȝ suis.de
appel.c.de ꝑore.fo.cxcviij.co.iiij

Appellationem non prosequēs in=
cidit in iurisditionem illi⁹ a quo
appellauit.eo.ti.ca. reprehēsibi=
lis.fo.cxcviij.col.j.

Appellari potest ī casu. licet causa
cōmittatur appellatiōe remota.
eo.ti.c.postremo.fo.cxcix.col.ij.

Appellatio nō tenet in his que dila
tionem non capiunt. eo.ti.c. qua
fronte.fo.cxcvij.col.iiij.

Appellare dicitur si protectiōi pa=
pe quis se et sua cōmittit.eo. ti.c.
ad audientiam.fo.cxcix.col.j.

Appellatio in oībus articulis com
missiōis interdicta ītelligitur si
in vno īterdicatur articulo.e.ti.
c.scđo requiris. fo.cxcix.col.iiij.

Appellari potest ad metropolita=
nū cū eps in visitatiōe excedit.
vel nouus casus emergit.de off.
iudi.ord.ca.licet. fo.lxxxix.co.ij.

Appellare nō pōt cui īdiciť purga=
tio super infamia: nisi modus ex
cedatur.de senten.et re iudi.c.qđ
ad consultationē.fo.cxc.colū.ij.

Propter appellationē friuolam in
electionib⁹ epoꝝ vel maioꝝ non
dꝫ negociū deduci ad sedē apľi=
cā.de ap.Greg.in nouelľ.c.j.li.vj

Apostasia impedit in ipsa
ordinatū sine li=
centia romani pōtificis in illo or
dine ministrare.ð aposta.c.ↄsul=
tatiōi.fo.ccclxiiij.col.iij.

Apostata nō dr q nō deposito habi
tu trāsit ad aliā religionē. ð tēp.
ordi.c.ex parte.fo.lvij.col.j.

Apostata diciť qui habitū religio=
nis et mōasticū deponit.de apo.
c.vlti.fo.ccclxiiij.col.iij.

Apostata cleric⁹ est qui habitū de=
serit clericalē: et talis nō vtetur
libertate clericali.eo.ti.c.ꝑterea.
fo.ccclxiij.col.iiij.

Apostatā clericū debet ecclesia re=
uocare:nec in habitu seculari ꝑ=
mittere debet.eo.ti.c.tue frater=
nitati.fo.ccclxiiij.col.j.

Apostate per epos cōpellēdi sūt re
dire ad religionē. et si noluerint
sunt incarcerandi. de aposta.c.a
nobis.fo.ccclxiiij.col.ij.

Arbiter sup spūali nō pōt eē
laic⁹ nisi auc̄te supio
ris.de arbi.c.per tuas.fo.cxj.co.j

Ab arbitro nō req̄rať sup snie dubi
tatiōe īterpretatio: sed a supio=
ri.eo.ti.c.cū olim.foľ.cx. colū.iij.

Arbitrio iudicum cōpellūtur par=
tes stare si iuste sit arbitratū.eo.
ti.c.dilecti.fo.cxj.col.j.et ca. cum
olim.fo.cx. colum.iij.

Arbitriū iiustū per supiorē corrigi
dꝫ.e.ti.c.nō sine mľta.f.cix.co.iij.

Arbitriū ꝯ ius et formā ↄpromissi
nō tenet.e.ti.c.ꝑuenit. fo.cix.iiij.

Arbitri eligantur vnus vel tres.e.
ti.c.sane.fo.cix. colum.iij.

Arbitriū inť ꝑuatos in dānū eccľe
nō vꝫ.e.ti.c.ꝑuenit.fo.cix.co. iiij

Arbiter tātū de his iudicat de qui
bus est compromissum.e.ti.c. cū
dilectus.fo.cx.col.iij.

In arbitrū sub certa pēa ↄpromit=
ti potest. de ꝑsump.c. litteras.fo
lio.clxx.colum.j.

In arbitrio in īcertas persōnas nō
pōt compromitti:nec valet. de ar
bi.c.innotuit.fo.cxj.col.iiij.

In arbitrū licet compromittere in
rebus spiritualib⁹.de his que fi.
a prela.sine cōsen.ca.c. cum apo=
stolica.fo.cccxxxiiij.colū.iiij.

Arbitriū finiť vno aduersario de=
functo.de arbi.ca.ex parte.fo.cxj
columna.ij.

Arbiter nō pōt īfirmare sniāꝫ ꝑ ius
latā.eo.ti.c.exposita.fo.cxj.co.iij

Arbitrium valet auctoritate supio
ris quod aliter non valet.e.tit.c.
cum a nobis.foľ.cxij.colū.j.

Coram arbitris ↄuentus nō potest
cōuenire conuenientē.eo.ti.c.cū
dilectus filius.fo.cx.col.iij

Arbitra pōt femina esse ꝑm ↄsuetu=
dinē terre: nō aliter.e.ti.c.dilecti
filij.fo.cx.colū.j.

Arbitriū si male recognoscatur ar=
bitratum non tenet.eo.ti.c.nō si=
ne multa.fo.cix.col.iij.

Arbiter in causa restitutionis ī īte=
grū esse nō pōt.de resti.in īteg.c.
causa.fo.cviij.col.iiij.

Archidyacon⁹ pōt co=
gnosce=
re de causis mrimonialib⁹.de of
fi.archi.c. ad hec. fo.lxix.colū.ij.

Archidyacon⁹ curā hꝫ epatus post
epm.eo.tit.c.j.foľ.lxviij.colū.iij.

Archidyacon⁹ ð tertio āno ī tertiū
visitet.dicto.c.j. Nec vltra septē
equitaturas habeat. de censi.ca.
cū apostolus.fo.cclxxxvij.co.iiij

Archidyaconus cum personaliter
visitat potest ꝓcurationē petere
de offi. archi.c.j.fo.lxviij. col.iij.

Archidyaconus debet instituere ꝛ
examinare promouendos cū sit
maior post episcopum.eo.ti.c.ad
hec.fo.lxix.col.ij.

Archidyaconus pōt abbates ꝛ ab=
batissas installare.eo.ti.ca. vt no
strum.fo.lxix.colū.iiij.

Archidyaconus nulli curā aīarū
sine licentia epi cōmitrat.eo.ti.c.
cū satis sit.fo.lxix.colum.j.

Archidyaconi est euāgeliū legere
vasa ecclesie custodire: et de offi
cio acolitorū disponere.eo.ti.ca.
officium.fo.lxviij.colū.iiij.

Archidyaconus nemo sit in duab⁹
ecclesiis:sed in vna pōt habere ꝑ
bendā: in alia archidyaconatū.
de ꝑben.ꝛ digni.ca.ꝑterea.folio.
ccxxj.col.ij.et de procu.c. ex insi=
nuatione. fo.c.col.j.

Archidyacon⁹ cū visitat ꝑsōaliter
pōt ꝓcurationē moderate acci=
pere nec dꝫ talliare subditos su=
os. de cēsi.ꝓcuratiōes. fo.ccxcj.
co.j.c.cū apľs.f.cclxxxvij.co.iiij.

Ab archidyaconi iurisditiōe nō de
bet eps eccľas eximere de exces.
ꝑla.ad hec.fo.ccclxxxiij.col.iiij.

Archidyaconus exercet iurisditio
nem ꝑm ↄsuetudinē loci.ð of.ar=
chi.c. archidyaconis.f.lxix.co.j.

Archidyacono detur coadiutor si
efficiať paralitic⁹. de cleri.egro.
ca.vlti.fo.ccxxvij.colū.iiij.

Archieps potest ꝓuidere ð
epo vel abbate si
infra tres menses nō eligitur de
cōsilio capituli sui et aliorum vi
rorum prudētum. de elec.c.ne ꝓ
defectu.fo.xl.colum.j.

Archieps cū non pōt epm ↄsecrare
pōt ↄmittere. de of.iudi. or.q se=

dem apo.fo.lxxxviij.co.ij.

Archiepꝫ dꝫ ꝯsecrari in sua ecclia ab oibꝰ suffraganeis. de tēpo.or. ca.si archiepꝫ.fo.lvj.co.iij.

Archiepi ꝓuisio cassatur si nō post sex mēses ꝓuidit qn̄ potuit. de cō ces.ꝓ.c.dilectꝰ. fo.ccxxxij.co.iij.

Archiepꝫ ꝓuinciā suā visitans pōt petere ꝓcurationem. de cēsi.c.sopite.fo.cclxxxix.co.j.ꝛ ī nouel. de cēsi.c.romana.li.vj.f.cxviij.co.j.

Archiepi legati non pn̄t absoluere de iniectiōe manuū in clericos. de offi.leg.c.excōmunicatis.fol. lxxxvj.co.j.et in nouel. eo.ti.c.officij.fo.lij.co.iij.

Archiepus subdito sui suffraganei nō pt cāꝫ aliquā īuito delegare.de of.iu.or.pastoral.f.lxxxviij.co.iij

Archiepꝫ dꝫ excōicatos suffraganei vitare.ꝛ sniam eius tenere. ꝛ ad absoluendū remittere si sit appellatū ad eum. eo.ti.c.ad reprimendam.fo.lxxxvij.co.iiij.

Archiepꝫ cedēs subest archiepo in cuius ꝓuincia moratur. de renū. c.ad supplicationē.fo.lj.co.iiij.

Archiepꝫ nō dꝫ statuere in ꝓuīcia sui suffraganei vel acceptare cōtra ius sine suo cōsensu. de exces. prela.c.sicut.fo.ccclxxxiiij.co.iij.

Ad archiepm pōt appellari a suffraganeo ī causa:etiam si videat interdicta. de offi.iudi.ordi.ca.licet.fo.lxxxix.co.j.

Archiepꝫ nō habet iurisditionē in subditos suffraganeoꝝ:nisi in casibꝰ expressis.eo.tit.c.pastoralis. in glo.fo.lxxxviij.co.iij.

Ad archiepm nō deuoluitur potestas cōferēdi beneficia: si īfra semestre tp̄s non cōferātur:nec qn̄ collatio ad caplm ꝛ ad epm siml ptinet:ꝛ ipsi sil nō ꝯferūt: sed tūc confert supior. de conces.prebē.c. postulastis.fo.ccxxxiij.co.j.

In archiepm cōfirmatus pōt epm ꝯfirmare etiam nō ꝯsecratus. de transla.episco.ca.cum ex illo.fol. xlvij.co.iij.

De pallio archiepoꝝ q̄re ad litterā. P. vbi de pallio fit mentio.

Archipbr̄i qui ꝛ decani rurales dicunt archidyacono subijciūtur. de offi. archi.c.ad hec nos.fo lxix.co.ij.

Archipbr̄i offm̄ est pbr̄is supintendere:in ecclia residere.missam in solēnitatibꝰ absente epo celebrare. de of.archipsby.c.j.fo.lxx.co.j

Archipbr̄i ministeriū in q̄bus cōsistit habes.eo.tit.ca.ministerium. fo.lxx.co.ij.ꝛ.c.iij.ꝛ.iiij.

Argumētū dicit qd nō p testes vl tabulas sed naturali ꝓbatiōe īducit. de ver.sig.c.forꝰ.fo.ccccxvij.co.j.

Arma portātes clerici excōicent. de vi.ꝛ ho.cleri.c. clerici.fo.ccxij.co.iij.

In armis inuenti clerici post trinā āmonitionē epi non defendātur q̄ius pdūt clericale. de sen.ex.c. in audiētia.fo.ccccviij.co.j.

Arma portantes ꝛ seditionē faciētes clerici si occidant nō mittuntur ad curiā occisores eoꝝ.eo.ti. ca.ꝓpēdimus.fo.ccccvij.co.iij.

Armis se defendere possunt clerici ab īimicis. eo.ti.c.ꝓpēdimus.fo. ccccvij.co.iij. vt vim vi repellāt.

Armis clerici associati alijs si aliq̄ et sine eoꝝ cōsilio occiduntur ab alijs nō sunt ꝓmouēdi. de cle.ꝑcussore.c.vl.fo.ccclxxix.co.iiij.

Arta nō pōt ꝯhere mr̄imōiū et cōtractū dirimit. de fri.et male.c.fr̄nitatꝫ. fo.cccxxvij.co.ij

Arta ꝓbāda est ꝑ aspectū que ꝑfert iuramēto.ibidē. ꝛ de ꝓba.c.ꝓposuisti.fo.cxlvj.co.iij.

Assessor est q̄ ex assensu partiū eligit ad cās dirimēdas. de of.iudi.dele.c.super questionū.fo.lxxvij.co.iiij.

Attestatiōes vnius iudicis alius iudex recipere pōt. de testi.ca.causam que.fo.cliij.co.ij.

Attestationibus publicatis contra mr̄imoniū alij testes ꝛ instrumēta alia admittūtur.eo.ti.c.series. fo.cliiij.co.iij.

Attestatiōibus clausis iterato possunt ꝓduci testes. eo.ti.c.cū causam.fo.clvij.co.iiij.

Attestationes quādo non valēt.patet in ti.vt lit.non ꝯtest.non ꝓ.c. vlti.fo.cxxiij.co.iiij.

Attestatiōibus publicatis possunt instrumēta exhiberi. de fi.instru. ca.cū dilectꝰ.fo.clxvj.co.iiij.

Cetera quere de testibus ad litterā T. vbi de testibus agitur.

Auctoritas cōseq̄t palliū archiepale d auc.ꝛ vsu pal.ꝑ totū.fo.xlix.co.ij

Auctoritas superioris non excusat deliquētem. de tēpo.ordi.c.dilectus filius.fo.lviij.co.iiij.

Auctoritas eligentiū prefertur numero eligētium. de elec.c.dudū. fo.xxxj.co.j.

Auctoritas regalis et sacerdotalis tenet defēdere res ecclesie. xxiij. q.v.res aīt oēs.fo.ccciiij.

Auditus testiū contra matrimonium nō valet nisi sint graues persone testātes factū. de testi.ca.preterea. fo. cliiij.co.iiij.

Audit q̄s veniēs ꝯtra factū suū. de sē.ꝛ re iu.c.lator.f.clxxxviij.c.iij.

Ab auditore dato a iudice ordinario nō pōt appellari. de offi.ꝛ potesta. iudi. dele.c.sup q̄stionū.§. verum.fo.lxxviij.co.ij.

Auctētica dicit scp̄tura q̄ ꝑ manū publicā vel duorū aut triū testiū subscriptione vel sigillo autētico roborat:sꝫ scriptura cū testibꝰ ꝯfirmata ipsis defunctis nō est auctētica nisi tempore testiū ꝑ manū publicā esset scripta. de fi.instru.c.j. ꝛ.ij.fo.clxiiij.co.iij.

Balistarioꝝ ars ꝯtra christianos nō exerceatur. de sagitta.c. j.fo.ccclxx.co.iij.

Baptismus verꝰ est a q̄cūq̄ cōferatur in forma ecclesie. de sum.tri. ca.firmiter.fo.ij.co.j.

Baptismi nec suscipit rem nec caracterē qui publice cōtradicit: nec post ꝯsentit. de baptis.et eius effectu.c.maiores. circa finem. folio ccxcvj.co.iiij.

Baptizatus habēdus est qui inter xp̄ianos natus honeste cōuersatus est:nisi euidētibꝰ signis contrariū ꝓbet. de pbr̄o nō bap.c.veniens.fo.ccxxxvj.co.iij.

Baptizari qualiter pn̄t demētes et dormiētes. de baptis.et eius effe. ca.maiores.fo.ccxcvj.co.iiij.

Baptizare nemo potest seipm.e.ti. ca.debitum.fo.ccxcviij.co.j.

In baptismo crimina dimittunt:sꝫ mr̄imoniū nō soluit. de diuor.c. gaudemus.fo.cccxxxv.co.ij.

Nō baptizatus baptizetur et iterū ordinetur. de psby.nō bapti.c.veniens.fo.ccxcviij.co.iiij.

Baptismus cōferri debet ꝛ pōt interdicti tēpore. de senten.excō.c. responso.fo.ccccxiij.co.j.

Baptizādi modus qn̄ dubitat baptizatꝰ aliq̄s. de baptis.c.de quibus.fo.ccxcvj.co.iiij.

Baptizatus a latino nō re baptizatur a greco:nec ecōuerso. eo.ti.c. licet.fo.ccxcviij.co.iiij.

Baptizatꝰ bis non ꝓmoueat ad ordines si est publicū: nec ītret religionem. de apo.et reiterā.baptis. ca.ex lr̄aꝝ.fo.ccclxiij.co.iiij.

Baptizatus non pōt accipe filiam eiꝰ q̄ eum baptizauit. de cogna. spi.c.ex lr̄is.fo.cccxxj.co.ij.

Beneficia pricipum large sunt iterpretanda. de verbo.signifi.ca.olim. fol. ccccxviij.co.ij.

Ad beneficia nō debēt aliqui ꝓmoueri nisi castitate ꝓmissa. de cle. coniug.sane.fo.ccxvj.co.ij.

Beneficium ꝯtra ius possessum iuste possidetur per tolerātiam superioris. de supplen.negli.p̄la.c. litteras.fo.lv.co.iij.

Beneficium vacās ex causa potest retineri ad tempus. de cēsi.c.preterea.fo.cclxxxviij.co.iij.

Beneficioꝝ tp̄s cōputat a noticia. de supplen.negligē.prela.c.licet. fo.lv.co.ij.ꝛ de ꝯces.p̄bē.qꝛ diuersitatē.fo.ccxxx.co.j.

Beneficium vacans vltra sex menses si caplm dꝫ ꝯferre ꝛ nō fecerit epꝫ cōferet:ꝛ ecōuerso. si epꝫ neglexerit ad archiepm vl ad papā si ille non fecerit ꝑtinet collatio: īfra tn̄ sex mēses. de ꝯces.p̄bē.vel eccle.c.ij.fo.ccxxix.co.ij. ꝛ de supplen.negli.p̄la.c.lꝫ.fo.lv.co.ij.

Beneficium sibiipsi nullꝰ dare potest. de isti.c.cum ad nostram. fo. ccxxix.co.j.

Beneficiū p̄mū ip̄o iure amittitur si aliud recipit. de p̄bē.ꝛ digni.c. cū iā dudū.fo.ccxxij.co.ij.

Beneficiū suū habeat clericus īfirmus. de cleri.egro.c.cū ꝑcussio. fo.ccxxvij.co.ij.

Beneficium amittit quis ꝓpter ingratitudinē. de postulādo.ca.cū sacerdotis.fo.xcix.co.j.

Beneficiū quis nō debet amittere nisi ꝯuicat de crimīe. de accusa. c.si ꝯstiterit.fo.cccxxxix.co.iij.

Bn̄ficiū habēs sufficiēs ab ecclia cui nō fuit nihil recipiat. de cle. nō resi.c.qꝛ nōnulli.f.ccxvij.c.iiij

Beneficiū non vacans nulli ꝓmittatur specialiter. de pac.c.accepimus.fo.xcvj.co.j.

Pro bn̄ficiato non scribit papa nisi primo fecerit mentionem. de rescrip.c.postulasti.fo.xiiij.co.iiij.

Bn̄ficiū bn̄s primo si lr̄as sup alio obtinendo īpetret nō valent:nisi de p̄mo faciāt mētionem.ibidē.

Beneficiū male dans ꝯferendi potestate priuetur. de p̄ben.ꝛ digni. ca.graue.fo.ccxxv.co.iij.

Beneficiū clerici detineri potest ꝓ debitis a iudice. de fideiusso.ca. peruenit.fo.ccxlj.co.ij.

Beneficia plura sine dispensatione non potest quis habere. de elec. ca.dudum.ij.fo.xliiij.co.iiij.

Beneficia cōferēda a religiosis nō possunt suis monasterijs ꝯferri: et si negligunt presentare clericū epꝫ ꝓuidebit. de supplen.negli. ca.sicut nobis.fo.lv.co.j.

A beneficijs debent remoueri clerici incontinentes. de coha.cleri.c. clericos.fo.ccxv.co.j.

Beneficiū curā habēs vel p̄laturā recipiens sit.xxv.annoꝝ. de elec. ca.cum in cunctis.fo.xxvj.co.j.

Beneficiū obtinēs si lr̄as impetret tacita veritate nō valēt lr̄e. de rescrip.ca.ad aures. fo.ix.co.j.et.c. in nostra.fo.xvj.co.iij.

Beneficia conferat epꝫ si neglexerit patronus. de iure patro.c.eāte.fo.cclxxxv.co.ij.

Beneficiū dimittat clericus vxorē ducens. de cleri.coniug.c.q̄ a te. fo.ccxvj.co.iij.

Beneficium nō detur nisi residere volenti. de cleri.non resi.c.quia nōnulli.fo.ccxvij.co.iiij.

Beneficium dās quod non potuit tenetur aliud dare. de preben.et digni.ca.inter cetera. fol.ccxxij. columna.j.

Bigamus ad sacerdotiū ꝓmoueri non p̄t. d big.c.vt bigami.f.lxvj.c.iiij.

Bigamus ex dispēsatione ordīari nō pōt. e.ti.c.sup eo.fo.lxvij.co.j. ꝛ ordinator priuet officio:nisi ex dispensatione tolleretur.ibidē.

Bigamus ipso iure est a diuinoꝝ celebratiōe suspēsus.e.ti.c.de bigamis.fo.lxvij.co.j.

Bigamus non est contrahens cum vidua si est incognita. eo.ti.c.debitum.fo.lxvij.co.iij.

Bigamꝰ q̄s nō est si plres habeat cōcubinas.e.ti.c.qꝛ.fo.lxviij.co.j.

Bigamꝰ cōtrahēs non debet bn̄dici a sacerdote. de scd̄is nup.c.capellanū.fo.cccxxxvij. co.iiij.et.c. vir autem.fo.cccxxxviij.co.j.

Bigami pena punit in sacris ordinibꝰ constitutus: cū vidua ꝯtrahēs de facto. de biga.c.quia.fol. lxviij.co.j.ꝛ.c.nup. fo.lxvij.co.ij.

Bigami clerici ip̄o iure cadūt a priuilegio/tonsura / et habitu clericali:et foro seculari sunt addicti. Grego.in nouellis. de biga.li.vj. fo.xlvij.co.iij.

Bonoꝝ noīe tā mobilia q̄ īmobilia dicūtur. de testa.c.relatum.fo.cclij.co.ij.

Bona mobilia per ecclesiam acquisita possunt dari locis religiosis ꝛ pauperibus.siue etiam seruis: cōsanguineis: vel alijs post mortem clericorum.sed alia quocūq̄ modo acquisita ꝑ voluntate morientiū distribuātur. de testa.ibidem.c.relatum.fo.cclij.co.ij.

Calcaribꝰ deauratis non vtātur clerici. de vi.et ho. cleri.c.clerici. li.iij. titu.j. fo.ccxij.co.iij.

Calūnie iuramētū post litē ꝯtesta.p̄stat. de iuramē.cal.c.cū ī cā.f.cxxvj.co.iiij.

Calūnie iuramentū p̄stare recusantis pena.e.ti.c.fi.fo.cxxvj.co.iiij.

De calūnia nō iurat in causis sp̄ualibꝰ.eo.ti.c.lr̄as.fo.cxxvj.co.j.

De calūnia iurare non tenetur clericꝰ alicuiꝰ ordinis.eo.ti.c.inherentes.fo.cxxv.co.iij.

De calūnia iurari pōt ꝑ econōmū ꝛ per syndicum.eo.ti.c.in pertractandis.fo.cxxvj.co.ij.ꝛ.c.īperatorum.ibidem.

aliquibus.fo.cclxv.co.ij.

In decimis soluendis consuetudo approbata seruanda est.eo.ti.ca. cũ sint hoĩes.fo.cclxij.co.iij.

Decimarꝫ solutio precedit exactiones tributorũ ꝛ cẽsuum.eo.ti.ca. cũ nõ sit in hoĩe.fo.cclxv.co.ij.

Decime possunt locari quibuscũqꝫ. de locato et conducto.ca.vestra. fo.ccxlij.co.ij.

In decimis bene habet locum cõpositio.de deci.ca.suggestum est. fo.cclxj.co.iij.

Decime soluẽde sunt de terris que olim pascuose nũc frugifere sũt: ꝛ de fundo vbi steterũt olim domus.ibidem.

Decimas non tenet soluere mercator nisi deductis expẽsis suis.eo. ti.c.pastoralis.fo.cclxiiij.co.ij.

Decimas tenẽtur clerici de prĩmonio soluere.eo.ti.ca.nouum.folio cclx.co.iiij.

In decimis nõ deducũtur expense p fructibꝰ pcipiendis vel rebus reseruandis facte. eo.ti.ca.cũ homines.fo.cclxj.co.ij.

Decimas tenentur iudei soluere de terris quas tenẽt colẽdas. eo.ti. ca.de terris.fo.cclxij.co.ij.

Decimas nõ recipiat ecclesia ĩ alieno epatu. eo.ti.ca.cum sint homines.fo.cclxij.co.iij.

Decime cum conceduntur de maioribus conceduntur ꝛ de noualibus percipiẽdis.eo.ti.c.ex parte. fo.cclxj.co.iiij.

Decime nõ recipiãtur a manu layci. de priuile.ca.cum et plantare. fo.ccclxxxviij.co.iiij.

Decimr bene recipiũtur a layco de consensu epi. de deci.ca.dudum. fo.cclxiiij.co.iiij.

Decimas alterꝰ ecclie a layco detẽtas aliꝰ ĩ pignꝰ nõ recipiat.eo. ti.c.ĩterdicimꝰ.fo.cclxv.co.iiij.

Decimas de hortĳ suis fratres predicatores ꝛ minores soluere non tenentur. de exces.prela.c.nimis iniqua.fo.ccclxxxvj.co.iiij.

Decime date in feudũ reuocentur. de his que fi.a prela. c.qm̃ aplica sedes.fo.lxxxiiij.co.ij.

Decimas layco ꝯcedens deponat idẽ de ecclesijs ꝛ oblationibꝰ.de deci.c.q̃uis.fo.cclxij.co.ij.

Decimarũ trãsactio dꝫ fieri de consensu epi vl pape:als nõ valet de trãsac.c.statuimꝰ.fo.xcvj.co.iiij. ꝛ ca.veniẽs.fo.xcvij.co.iiij.

Delegatꝰ põt esse arbiter ĩ cã sibi ꝯmissa.de p̃sump.ca.lr̃as.fo.cxxxvij.co.j.

Delegatꝰ põt exeq̃ iurisditionẽ suã p annũ integrũ.de offi.et po.iudi.dele.c.q̃rẽti.fo.lxxvij.co.iij.

Delegatꝰ maior est ordinario ĩ causa sibi cõmissa.eo.titu.ca.sane.ij. fo.lxxiij.col.ij.

Delegatꝰ põt cõmittere vices suas suo cõiudici vel alteri.eo.tit.ca. q̃uis.fo.lxxij.co.iij.

Delegatꝰ põt excõicare cõtumacẽ. eo.ti.c.q̃renti.fo.lxxvij.co.iij.

Delegatꝰ põt cõmittere vices suas non in arduis casibus.e.ti.c.si p debilitate.fo.lxxij.co.j.

Delegatus predicationẽ crucis sibi cõmissam:siue dispẽsationes: absolutiones:pniarũ iniunctiones nõ põt alteri cõmittere. eo. ti.ca.qm̃ aplica sedes.§.ceterũ. fo.lxxxiiij.co.iij.

Delegatꝰ p̃t coercere quẽlibet suã iurisditionẽ impedientẽ.eodem titu.ca.preterea.fo.lxxij.co.ij.

Delegatus p negligentiam vel maliciã suã amittit iurisdictionem. eo.ti.c.quoniã.fo.lxxxiiij.co.ij.

Delegatꝰ eãdẽ habet potestatẽ vel iurisdictionem in principali ꝛ accessorio.ibidem.

Delegatꝰ gnalis nõ hꝫ ptãtẽ sup cã delegata alteri specialiter. de of. leg.c.ij.fo.lxxj.co.iiij.

Delegatꝰ dꝫ supsedere:ꝛ de nõ delegatĳ se nõ ĩtromittere.de rescrip. ca.sup lr̃is.fo.xij.co.iij.

Delegatus põt esse testis in cã sibi cõmissa si iudicãdi officiũ nõ assumat.de testibꝰ.ca.dilecto filio. fo.clviij.co.iiij.

Delegatꝰ põt alteri cãm cõmittere put vult.de offi.et pote.iudi.deleg.c.sup q̃stionũ.f.lxxvij.co.iiij.

Delegatus cõmittens alteri vices suas de cetero se nõ intromittet si ex toto cõmisit.ibidem.

Delegatꝰ debet seq̃ mentẽ delegantis.e.ti.sane.ij.fo.lxxiij.co.iij.

Delegatus nõ põt cõmittere alteri cãm appellatiõe remota.p̃dicto ca.sup q̃stionũ.fo.lxxvij.co.iiij.

Delegatus dꝫ esse viginti annorũ: nisi partes sciẽter consentirẽt in eum qui.xviij.annũ transcendisset. als facta delegatio ab alio q̃ȝ a principe non teneret. eo.titu.c. cũ vigesimũ.fo.lxxxiiij.co.j.

Delegatꝰ põt dare iudicẽ.e.ti.c.pastoralis.fo.lxxix.co.iiij.

Delegatus potest cõpellere subdelegatũ ad recipiẽdũ vices suas: tamẽ defert pro qualitate personarum.ibidem.

Delegatus nõ procedat in causa sibi cõmissa si littere prioribus litteris opponuntur de eis mentionem continentes. eo.ti.ca.sane.j. fo.lxxj.co.iiij.

Delegatus puniat contumaces pena statuta: alias si non sit p qualitate puniat culpe. eo.ti.ca.preterea.fo.lxxij.co.ij.

Delegatus recipiẽs causam simul recipit potestatem oĩum ad causam pertinentium ibidem. et ca. suspitionis.fo.lxxxiij.co.ij.

Delegatus officio suo fũctꝰ cũ sententiam executioni mãdauit expirat auctoritas sua.eo.tit.ca.ex litteris.fo.lxxx.co.j.

Itẽ qñ terminꝰ p̃fixꝰ trãsit nõ plõgat.e.ti.c.de causis.f. lxxij.co.ij.

Delegatꝰ põt sniam suã demãdare executioni:ꝛ dꝫ si ordinarius nõ vult vel nõ põt.eo.ti.ca.significasti.fo.lxxij.co.iij.

Delegatꝰ põt ordinario executionẽ mãdare.e.ti.c.ex lr̃is.f.lxxx.co.j. et debet exequi nisi papa aliđ vl aliter cõmittat.eo.ti.ca.si quãdo fo.lxxij.co.iiij.

Delegatis ꝯmissa cã exp̃ssis noĩbꝰ locorũ nõ psonarũ vno mortuo successor eiꝰ ĩ dignitate põt in cã cũ alio sententiare.e.ti.c.qm̃ abbas.fo.lxxiij.co.iiij.

Delegatꝰ nõ põt aliquẽ inuitis ordinarijs instituere.eo. ti.ca.sup eo.fo.lxxiiij.co.j.

Delegatĳ duobꝰ cã cõmissa vnius snia sine altero nõ tenet.ibidem.

Delegatꝰ suspectꝰ est amouẽdꝰ.eo. ti.ca.cãm que.fo.lxxiiij.co.iij.

Delegatꝰ dꝫ pcedere mortuo mandatore si lis ante fuerit contestata.eo.ti.ca.relatũ.f.lxxiiij.co.iiij

Delegatꝰ põt pcedere in cã citatione emissa ante mortẽ mãdatorĳ non contestata. eo.titu.ca.gratũ. fo.lxxiiij.co.iiij.

Delegato alteri vices suas ꝯmittẽte:si ab illo fuerit appellatum nihilominꝰ debet pcedere in causa sibi cõmissa: si tamen aliquid sibi iuris reseruauit. eo.ti.c.cũ te consulente.fo.lxxiiij.co.iij.

Delegatꝰ põt absoluere excõicatũ ab ordinario si ille maliciose noluerit facere. eo.tit.c.prudẽtiam. fo.lxxv.co.j.

Delegatis tribus vno absente alij non possunt procedere nisi legitime impeditum se pbet: vel nisi duobꝰ cõmittat: etiam si tertius nequiuerit interesse.ibidem.

Delegatus non debet procedere in causa si citatꝰ ad papã misit ante citationem.ibidem.

Delegatus vnus non pcedat in cã appellatione emissa cõtra suum coniudicem.eo.ti.ca.cum super. fo.lxxvj.co.iij.

Delegatꝰ vsqꝫ ad mediã noctẽ põt expectare ptẽ et sentẽtiare.eo.ti. ca.consuluit.fo.lxxvj.co.iiij.

Delegatꝰ põt refutari ppter familiaritatem post litis contestationem contractam. eo.titu.ca.insinuante.fo.lxxvij.co.ij.

Delegatꝰ vice sua et sui coniudicis mortui re integra nõ pcedat nisi a suo cõiudice sibi cõmittatur:et ante mortẽ eiꝰ sit ceptũ. eo.ti.ca. licet.fo.lxxx.co.iij.

Delegati mãdatũ nõ tenet exeq̃ ordinarius nisi ꝯstet eidẽ prius de rescripto apostolico. eo.tit.cum in iure.fo.lxxx.co.iij.

Delegatꝰ nõ p̃t excedere formã mãdati aplici:als nõ valet pcessus. e.ti.c.venerabili fri.fo.lxxxij.col. iiij.ꝛ.c. P.ꝛ G.fo.lxxxiij.co.iij.

Delegato vno mortuo potestas alterius expirat:nisi aliud in delegatione sit expressum.e.ti.c.vno. fo.lxxxiiij. co.j.et idem intelligẽdum in arbitris.ibidem.

Delegatus de ꝯsensu partiũ potest vices suas cõmittere: licet sit de mãdatũ ei q psonaliter exequatur:nisi sit causa ardua.eo.titu.c. si.fo.lxxxiiij.co.ij.

Delegati iurisdictio expirat qñ cã refert ad superiorẽ. de offi.lega. ca.licet.fo.lxxx.co.iij.

Delegatus qualiter pcedat cõtra iniuste excõicantẽ.c.cũ ꝯtingat. de offi.dele.fo.lxxxij.col.ij.

Delegati iurisdictio expirat p sententiã interlocutoriã ꝛc.eo.tit.c. significantibus. fo.lxxxiij. col.j.

Delictũ psonale nõ redũdat in eccliaꝫ vel ꝯuẽtũ de sũ.tri.c.dãnamꝰ.fo.iij.co.j.

Delictũ occultũ nõ ĩpedit pmouẽdum.de tempo.ordi.ca. ex tenore.fo.lvj.colũ.ij.

Delicti recognitio facta ex̃ iudiciũ nocet sicut cõfessio. de elec.c.per inquisitionẽ. fo.xxxiij.co.iij.

Denũciãs repellit q̃ nõ premonuit. đ accu. c.cũ dilectꝰ.fo.cccxlij.col.j.

A denũciatione repellãtur cõcubinarij publici.de accu.ca.cum dilecti filij.fo.cccxlj.col.ij.

A denunciatione repelluntur ꝯspiratores.ibidem.

Ad denũciandũ nõ admittunt inimici.de accu.c.cũ oporteat.folio cccxlj.co.iiij.

In denũciatiõe deficiẽs suspẽdit ab officio ꝛ bñficio.de calũ.c.cũ dilectus.fo.cccxlv.co.iiij.

Denũciari põt q̃s de pluribꝰ in eõdem iudicio. de sen.et re iudi.ca. cum I.et A.fo.cxcij.co.iij.

Deposita res furtiua non est furi reddenda.de deposito.c.j.fo.ccxl.co.ij.

Deponendus est nullus ante cause cognitõeꝫ.de iudi.c.j.f.cxij.co.iij

Non deponitur q̃s nisi p notabilibus peccatis. de accusa.ca.cũ dilecti filij.fo.cccxlj.co.ij.

Depositꝰ si celebrat ab ecclia rescidatur. de cleri.excõ.ca.si q̃s pbr̃. fo.ccclxxx.co.iij.

Deponendus non est quis si testes contra ipsum ex sola credulitate deponunt. de accusa.ca.inquisitionis.fo.cccxlij.co.ij.

Dyaconus contrahẽs cũ virgine de facto dispensatiue promoueri põt. qui cleri.vel vo.matrimo. cõtra. pos.ca.j.fo.cccxv.co.iiij.

Die dñica est ab omni ope illicito abstinẽdũ.de ferijs. ca.j.fo.cxxviij.co.j.

Diebꝰ dñicis licet epo virgines cõsecrare ꝛ ordines ꝯferre.de tẽpo. ordi.ca.j.fo.lv.co.iiij.

Diebꝰ dñicis põt solꝰ papa subdyaconos ordinare.ibidem.

Dies qñqꝫ incipit in initio noctis ꝛ terminatur ad diẽ sequentem quo ad ordines celebrandos. de tempo.ordi.ca.litteras.fo.lvij.co.ij.

Dies aliqñ ĩcipit a vespera vsqꝫ ad vesperã q̃tũ ad festa celebrãda. de ferijs.ca.j.fo.cxxviij.co.j.

Dies aliqñ incipit a mane ꝛ terminatur in fine diei ante tenebras q̃tum ad iudiciũ ꝛ sniam diffinitiuam. de offi.iudi.dele.ca.consuluit.fo.lxxvj.co.iiij.

Dies aliqñ incipit a media nocte ꝛ terminat ad mediã noctẽ sequẽtem q̃tũ ad ꝯtractus faciendos possunt enim fieri qualibet hora. eo.ti.c.ꝯsuluit.fo.lxxvj.co.iiij.

Dies aliqñ ĩcipit post cenã ꝛ durat p noctẽ vsqꝫ ad diẽ sequẽtẽ q̃tũ ad ieiuniũ.de cõse.di.iij.c.de esu. fo.cccxlj.co.j.

Dies etiã ĩcipit a q̃rta feria post occasum solis vsqꝫ ad scđam feriã ĩ ortu solis q̃tũ ad treugas fuãdas.de treuga ꝛ pa.ca.j.f.xcv.ij.

Dietas vltra duas extra suã dyocesim nẽo citãdꝰ est.de excep.c.oli.fo.clxxx.co.iiij

Diffinitiua snia pferri nõ dꝫ cõtra absentẽ ex legitima cã. et lata nõ tenet:maxime ĩ cã matrimoniali.đ sen.ꝛ re iudi.ca.tenor.fo.clxxxix. co.j.ꝛ.c.cũ bertholdꝰ.f.cxcj.co.ij

Ad diffinitiuã sniam pcedi põt lite cõtestata in cã criminali.de do.ꝛ cõtu.ca.veritatis.fo.cxlj.col.iiij.

Dignitates duas habẽs vnã dimittat etiam si habeat illas in diuersis ecclijs.de p̃ben.ꝛ dig.c.preterea li.iij.ti.v.fo.ccxxj.co.ij

Ad dignitatem maiorẽ a minorẽ trãseundũ. de transla.epis.c.licet intantum.fo.xlix.co.j.

Dilapidator deponẽdꝰ ẽ. đ symo. ca.licet heli.fo.cccl.col.iij.

Dilapidator rerũ ecclesiasticarꝫ suspectus remouetur vsqꝫ ad discussionẽ facti. de accusa.ca. vlti.fol. cccxlv.col.ij.

ri de ap.c.p̄tea.fo.cxxvii.col.ij.

Excōicatus publice nō pōt iudex esse. de excep.c.exceptionē. in fi. fo.cclxxxij.col.ij. ꝛ de sē. ꝛ re iud. ca.ad probandū.fol.cxciij.col.iij

Excōicatus dz ab omib⁹ etiā p̄uilegiatis vitari. de priuile.ca.cum ꝛ plantare.fo.ccclxxxviij.col.iiij.

Excommunicatus in cimiterio sepultus dz exhumari ꝛ eijci. e.tit. ca.ad hec.fol.ccclxxxix.col.ij. de sepul.c.sacris.fo.cclviij.col.iij.

Excōicari nō possunt cluniaceñ.ab ordinarijs. de priuil. ca. quanto amplius.fo.cccxciiij.col.ij.

Excōicato non possunt aliq̄ cōicare rōne alicuius p̄uile.de sen.exc. ca.nulli. fo.ccccv.col.iij.

Excōicatiōe gñali nō ligaꝶ nisi qui est de foro excōicātis. de sen.exc. ca.a nobis.fol.ccccvij.col.ij.

Excōicatus si quis sit pluribus de causis vna tacita nō valet absolutio sibi facta.ibidē.c.cum ꝑ causa.fol.ccccviij.col.ij.

Excōicatus publice nō admittitur ad accusandū.de accu.c.olim.fo. cccxliiij.col.iiij.

Excōicatis a papa cōicans ab ip̄o solo est absoluendus.de sen.excō. ca.significauit.fo.ccccvij.col.j.

Excommunicato domino potest familia commūicare.ibidem.ca.inter alia.folio. ccccix. colūna. iiij. ꝛ.ca.si vere. fo.ccccx.col.iiij.

Excōmunicato pōt communicare vxor ꝛ liberi.eo.ti.quod ī dubijs. fol.ccccix.col.iij.

Excōicato in his q̄ sunt de eius correctiōe cōicās nō est excōicatus licet alia v̄ba interponat.e.tit.ca. cū volūtate.fol.ccccxv.col.iij.

Excōicatꝭ p̄nt p̄dicatores cōicare ab eis elemosinas recipiēdo:maxime si aliud non habent.ibidē.

Excōicationis absolutio vel interdicti p vim ꝛ metū extorta nō tenet:ꝛ cōpulsores sūt excōicati ipso facto. Greg. in nouel. de his q̄ vi.me.ca.j.lib.vj.fol.lxij.col.iij.

Excōicati sunt ip̄o facto molestantes eos vel eorū amicos q̄ electionem vel bñficiorū collationē ꝺm eorū petitionem nō fecerūt Grego.in nouellis.ca.sciant. de elec. lib.vj.fol.xv.col.ij.

Itē p̄ncipes vel alij dantes licētiā occidēdi vel male tractādi illos q̄ ꝓferūt ꝛ diuulgāt sniam excōicatiōis suspēsionis siue interdicti ꝯ ipsos nisi re integra infra. viij. dies sniam reuocauerint: vel res ablatas ꝓpꝶ hoc r̄stituerit:excōicatiōis sniam īcurrūt:ī q̄ si pmāserint īfra duos mēses nō p̄nt absolui nisi p papā.Grego.ī nouelꝭ. de sen.exc.c.q̄cūq3.fol.clj.col.iij.

Excōicatis ꝑticipātes qua minor tm̄ excōicatio īcurriꝶ post ammonitionē gñaliter factā : maiorem excōicationē nō incurrūt:nisi iudex alijs rite seruatꝭ eos q̄ monētur exp̄mat noīatim. Idē Greg. eo.ti.c.statuim⁹. fo.cxlvij.col.j.

Añ excōicationē iudices siue vna siue tribus ammonitionib⁹ vtanꝶ siue vna ꝓ omībus semp faciant aliqua interualla aliquorū dieꝝ. eo.ti.c.cōstitutionē.fo.cl.col.iiij.

Excōicatus pauper absoluatur ab ep̄o.de sen.excō.c.in presentia.fo. ccccxiij. col.iij.

Exempte nō sunt oēs ecclie pape censuales a subiectione ep̄orū nisi priuilegia mōstrēt exēptiōis.de p̄uil.ca. recepim⁹.fol.ccclxxxix.col.iiij.

Exēptus q̄tūcūq3 rōne delicti vel ꝯct⁹ pōt corā dyocesano ꝯueniri: nisi loc⁹ vbi delictū est cōmissum sit exēptus. Inno.ī nouel.de p̄uile.c.j.lib.vj. fol.cxxxvij. col.iiij.

Exēptus exēptū non pōt cōpellere ad aliā dyocesim vbi crimen cōmissum sit ad r̄ndendum. ibidē.

Itē qñ papa dicit recipimus te vel vos in filios ecclesie romane ex hoc nō sunt exempti tales: sed q̄ nec excōmunicari nec interdici vel suspendi valent a quocūq3 nisi a papa vel eius legato.idem de verb.sig.c.j.lib.vj.fo.clv.col.iiij.

Exemptus in capite ratione membrorum veniat ad synodū.de p̄uile.ca.ex ore.fo.cccxcij.col.iij.

Exēpti a dyocesano p̄uiri nō debēt de sup.neg.pre.ca.sicut nobis.folio.lv.colū.j.

Exēptio tenet in ecclesia īobediente.de maio.ꝛ obe.ca. inter quattuor.fo.xciij.col.ij.

Exēptiōis cā absolut⁹ pōt ꝯueniri alia de causa.de cā posses. et proprie.ca.in cā.fo.cxxxiij.col.ij.

Exemptus nō est q̄s licz habeat litteras ꝓtectionis a pa.de priuile. ca.ex parte.fo.cccv.col.iij.

Executores debēt cōpelli ad exequēdū de testa.c.iohānes.fo.cclvj.co.iij

Exequi quis ordinē nō potest post homicidiū ꝛ symoniā in ordie cōmissam etiam peracta penitentia de accu.inqui.ꝛ denū.c.īquisitionis.fol.cccxlij.col.ij.

Executio snīe si alicui facit p̄iudiciū nō exequi mandatur quousq3 ille doceat de iure suo.de sen. ꝛ re iudi.c.cū sup.fo.cxcj.col.j.

Executori debēt lr̄e exhiberi.de rescrip.c.cū ꝯtingat.fol.xij.col.iiij.

Executio de beneficijs p̄uādis fiet per ep̄m in cuius dyocesi est bñficiatus p̄uandus non vbi delinq̄tur.de foro compe.c.postulasti.folio.cxix.col.j.

Exilij pena potest p iudicem ecclesiasticum īfligi.de crimine fal.ca.ad audientiam. folio.ccclxxvj.col.ij.

Expensas honestas pōt iudex petere a partibus.de vita ꝛ hone.cleri.c. cum ab omni.fol.ccxiij.col.ij.

In expēsis cōdēnat⁹ in necessarijs condēnatur.de eo q̄ mit.in pos.c. cum venissent.fo.cxliij.col.iij.

In expēsis condēnaꝶ qui illicite tenuit possessionem post restitutionem possessiōis.de sequestra.pos. ca.ad hoc.fo.cxliiij.col.iiij.

In expēsis condēnaꝶ q̄ temere aliquē trahit ad iudiciū.de do. ꝛ cōtu.ca.ex lr̄is.fo.cxxxix.col.iij.

In expēsis cōdēnaꝶ qui appellationem non prosequitur. de appel. ca.reprehensibilis. fo.cxcviij.co. j. Innocē.in nouelꝭ.de appel. c.j. folio.lxxxij.

Condēnatur etiam in expensis qui non probat formā electionis. Innocen.in nouelꝭ.de do.ꝛ cōtu.vlti.ca.fo.lxix.co.iiij.

In expensis condēnatur qui in q̄rta productione testium defecerit de testi.ca.vltra tertiam.fo.clxij. columna.iij.

Itē si lr̄as falsas ip̄etrauit : ꝛ occasione earum facit expēsas. de rescrip.c.ceterum.fol.viij.col.j.

Itē si irrōnabiliꝶ appellauit. de appel.c. vt debitus.fo.ccv.col.iiij.

In expēsis cōdēnaꝶ cū ꝯtumax aduersari⁹ nō venit ad iudiciū tempore cōtumacie.de do.ꝛ ꝯtu.c.cū dilecti.fol.cxl.col.iiij.

Expense facte circa electiōem sede vacāte de bonis dignitatis fient nō capituli: sed predecessoris. de elec.ꝛ elec.potestate.c. vt preterite.fol.xlj.col.iiij.

Factum legitime nō cassatur licz ad statum venerit a q̊ incipere non potuit.de iure patronatus.ca.consultatiōibus.fo.cclxxxiiij.col.iiij.

Factū notoriū non requirit ordinē iuris.de testibus.ca.super eo. folio.clij.col.iij.de fi.pres.ca.quoniam.fol.lxiij.col.iiij.

Contra factū ꝓpriū pōt q̄s venire. de elec.c.nosti.fol.xxvj.col.iiij.

Facere intelligitur cui⁹ auctoritate fit.de sent.excō.c. vt fame.folio ccccxj.col.j.

Facti causa magis considerāda q̄ ipsum factum.de homi.c.sicut dignum.fol.ccclxv.col.iiij.

De facto ducere est magis q̄ fidem dare.de eo q̄ duxit in matri. quā pol.per adul.ca.cum haberet.folio.cccxvij.colū.iiij.

Facultatibus crescentib⁹ crescere pōt nūerus canonicorū.de cōsti.c.cū.M.ferrarieñ.fol.v.col.iij

Facilitas venie incentiuū prebet delinquēdi.de vita ꝛ hone.cleri.c. vt clericorum.fol.ccxiij.col.iiij.

Falsidicus testis trib⁹ obnoxius est. de crimine fal.c.j. fol.ccclxxvj.col.j.

Per falsas lr̄as iurisdictio nō daꝶ eo.ti.ca.sup eo.ibidem.col.ij.

Per falsas litteras lata sentētia nō tenet.ibidem.

A falso procuratore factum non tenet.de ꝓcur.c.j.fol.xcix.

False lr̄e papales quot modis cognoscanꝶ.de crimine falsi. c. licet ad regimen.fol.ccclxxvj.col.iiij.

Falsis lr̄is vtēs nō est culpand⁹ cognita falsitate si post nō vtiꝶ eis. e.ti.c.dura sepe.fo.ccclxxvj.co.iij

Falsificator lr̄aꝝ capituli scribēdo a maiori parte cum sit minor suspēditur ab officio ꝛ beneficio. d̄ testi.c.tā lr̄is.fo.clvj.col.iij.

Falsarij cū fautorib⁹ ꝛ defensorib⁹ sūt ip̄o iure excōicati.de crimine fal.ad falsarioꝝ.f.ccclxxvij.co.ij.

Falsarij litterarū pape nisi ab ipso vel de ei⁹ mādato absolui nō possunt:nisi in morte. eo.tit.ca. dura sepe.fol.ccclxxvj.col.iij.

Contra falsitatē qualiter procedi tur.de verb.sig.ca. nouimus. fol. ccccxxj.col.ij.

Fama plus valet q̄ testimoniō vnius.de ꝯsang. et affi.ca.sup eo.fo.cccxxlij.col.iij.

Fama in ꝓbationib⁹ attendēda est de ꝓba.c.cū cām.fo.cl.col.j.

Fama approbat m̄rimoniū: illa.s. que presūptio violenta. de p̄sūp. ca.illud.fo.clxviij. col.ij.

De fama electi testes sunt cogendi. de testi.cogen.ca. preterea. folio. clxiij.colū.iiij.

Fama sola non sufficit ad condēnādum cum testibus sit indicandū de cohabi.cleri. et mulie. ca.tua nos.folio.ccxv.col.iiij.

Familia cōicās cū patre familias excōicato/ excusaꝶ.de sentē.excō. ca. si vere. folio.ccccx.col.iiij. nisi in crimie sibi cōicet: tūc nō excusaꝶ vt ibi.

Fauor vel grā siue odium loco precij succedūt. de symo.ca.nemo.fo.cccxlvij.col.ij.

Itē fauor vel grā in bñficijs ꝯferēdis vel auferēdis attendi nō dz de p̄ben.c.graue. fo.ccxxv.co.iij.

Festis dieb⁹ neq3 iuramēta p̄stari neq3 pro pace iurari:neq3 placita ad penā sāguinis debēt fieri.d̄ ferijs.c.j. fo.cxxviij

Festis dieb⁹ lz opari cā necessitatis de ferijs.c.lz. folio.cxxviij.col.ij.

Festa sanctorū sunt veneranda ꝺm consuetudinem terre.eo.ti.c.qm̄ ī parte.folio.cxxviij.col.ij.

In festis nō sunt cāe audiende:nec dz snīa dari:neq3 ꝓcess⁹ ꝑtib⁹ etiā cōsentientib⁹ valet nisi ꝛc. eo.tit. ca.ꝯquest⁹.folio.cxxviij.col.iiij.

Festa secularia in ecclesia non fiāt. de vita ꝛ hone.cleri.ca.cum decorem.fol.ccxiij.col.iiij.

Feudi causa qñ per iudicē ecclesiasticum tractanda sit.de foro compe.c.ex transmissa folio.cxvj.col.ij.

Infeudare nō licet quēq3 de nouo de rebus ecclesie. de feudis.c.ex parte.fol.ccxliiij.col.iiij.

Feudū in dotē dare nēo pōt nisi sicut ipse tenuit. d̄ dote post diuortium.c.nup.fol.cccxxxvj.col.iiij.

Feudatarius q̄diu fruct⁹ feudi nō percipit non teneꝶ seruire.de feudis.ca.j.fol.ccxliiij.

De feudo decime nouales non sunt vsurpande licet antique sint concesse.de deci.c.tua.f.cclxiij.co.iij.

Infeudare pōt ep̄us bñficiū ecclesie rōne obsequij p̄stiti. d̄ dona. c. per tuas.fol.ccxlviij.col.iij.

Feudū eccl̄iasticū nō licet vendere laico sine cōsensu ep̄i de foro compe.ca.verum qm̄. fo.cxvij.col.iij.

Feuda post conciliū nō sunt alicui ꝯcedēda.d̄ feu.c.ij.f.cxliiij.co.iij.

Fidem non seruanti nō est fides seruanda.de iure iurā.ca.sicut.fo.clxxij.col.iiij.

In fide peccans dimitti potest:sed neuter altero viuente cū alio contrahere potest.de diuor.ca. de illa.folio.cccxxxiiij.col.iiij.

Sine bōa fide p̄scriptio nō valet. d̄ p̄sc̄ptio.c.qm̄ oē.fo.clxxxvij.c.iiij

De fide pactionis et consensus. de spon.duorum.ca.tua.fraternitas folio.cccxiiij.co.j.

De fidei articulis.de sum.trin.et fi. catholica.folio.ij.

De fide dubitationes ad papam referantur.de presby.non bap.c. veniens.fol.ccxcviij.col.iiij.

Fides sacramenti valet:ꝛ si desit sacramentum in necessitate. de baptismo ꝛ eius effectu.ca. debitū. folio.ccxcviij.col.j.

Fides data adultero de contrahendo post mortem viri impedit cōtrahendū ꝛ dirimit cōtractū. de eo qui duxit in matrimoniū.ca. veniens.folio.cccxviij.col.ij.

Contra fidem veniens puniꝶ sicut contra iuramentum.de fideiussorib⁹.ca.peruenit.fo.ccxlvj.co.iij.

Fideiussor trib⁹ de causis agere pōt contra eū ꝓ quo fideiussit.ca.eū pro quo. de fideius.fo.ccxlvij.col.ij.

Fideiussiōib⁹ cleric⁹ inseruiens de

Ieiuniū frangēs egrotus non peccat. de regul. iur. ca. quod non est fo.ccccxxxiij.col.ij.

Ignorātia nō habet locū in his que publice fiunt. q̄ matrimo. accu. pos. c. cū in tua. fo.cccxxxiij.co.iij.

Ignorātia qñ excusat et qñ non. de homi. ca. pbr̄m. fo.ccclxvj.col.iij. et de cog. spi. c. ij. fo.ccccxx.

Ignoranti tēpus nō currit. de sup. neg. prela. c. licet. fo.lv.col.ij.

Ignorantia crassa et supina nō excusat. de ord. ab episcopo qui re. ca. fo.lviij.col.ij.

Ignorātiā allegans iuramentum prebeat. de sentē. excōmu. ca. sive ro. fo.ccccciiij.col.iiij.

Illegitimos solus papa legitiat ad epatus. de elec. ca. cū vintonieñ. folio.xxxiij.colum.j.

Illegitimi filij parētibus succedere non debent. qui filij sint legit. ca. referente. fo.ccccxxx.col.iij.

Illegitimi reputantur i gradu vel statu phibito geniti. de clādestina despōsa. ca. cum inhibitio. fo. cccxiij. colūna.ij

Impedimētū iustū excusat. de cleri. non residē. c. inter quattuor fo.ccxviij.col.iij.

Impediēs aliquē in iure suo cōdēnandus est in expēsis. de accusa. ca. accedens. fo.cccxliij.col.ij.

Imperatoris electio spectat ad pncipes alemanie. de elec. c. venerabilem. fo.xxxvij.col.ij.

In imperio non habet locū sanguinis successio: sz tm̄ electio. ibidē.

Imperio vacante pōt appellari ad papā ab audiētia iudicis sclar̄. de fo. cpe. c. licet. fo.cxx.col.ij.

Imperator maior est papa in tēporalibus. de maio. z obe. ca. solite. fo.xcij.col.iij.

Imperator iustinian⁹ decreuit vt canones vim legum obtineāt. de iura. calū. ca. j. fo.cxxv.col.j.

Impignorari nō potest laico res sacra: nisi i necessitate. de pigno. ca. j. fo.ccxliiij.colū.ij.

Impuberes pñt mortalr̄ peccare de delic. pue. ca. j. f.ccccxix.co.iij

Incendiarij ex quo sunt p ecclesiam denūciati a solo papa absoluunt̄ de rap. in ca. in litteris. f.ccclxxj. col.ij. de sen. excō. c. conquesti. fo. ccccvij. columna.iij.

Incestus sequens matrimoniū nō soluit illud de eo q̄ cog. cō. p totū. f.ccccxxj.iij

Indulgentia non excedat annū vnum: siue ab vno siue a plurib⁹ dedicet̄ ecclia. de pe. z re. ca. cum ex eo. fo.ccccciij.co.iiij.

Indulgentiam potest facere eps̄ i suo epatu cuilibet. eo. ti. c. nr̄o postulasti. fo.cccciiij.co.ij.

Indulgētiarū forma in litteris ponenda. ibidem.

Indulgentia aliorū epor̄ quib⁹ et quādo valeat. ibidem.

Indulgentiā dant epi soli. eo. tit. c. q̄ in te. fo.ccccciij.col.j.

Infamis quib⁹ priuatur. d̄ hereticis. excōicamus. j. fo.ccclxj. col.iiij.

Infamatus ad purgationē cpelli debet. de cfessis. ca. j. f.cxlv.co.ij.

Infamato publice electo: vl̄ cui beneficium est cferendū debet sententie executio vel collatio beneficij suspendi. de accu. c. accedēs fo.cccxliij.col.ij.

Infamis nō pōt esse iudex sed arbiter potest esse. de rescrip. ca. sciscitatus. fo.x.co.j.

Infamatus ante inquisitionē non debet suspendi a beneficio vel officio. de purg. ca. inter sollicitudines. fo.ccccxcvj.col.iiij

Infamatus vbicūq; est debet se expurgare. ibidem.

Infamibus actus legitimi iterdicuntur. de exce. prela. ca. inter dilectos. fo.ccclxxxv. colū.ij.

Infamis non efficitur electus propter vitium electionis. de elec. c. consideravim⁹. fo.xxvij.col.j.

Infamis nō est iudicādus q̄s ppt̄ dicta paucor̄. de accu. ca. inqsitiōis negociū. fo.cccxlij.co.ij.

Infamatus laicus publice ad purgationē cpellit̄ testib⁹ deficientibus cōtra ipsum. de pur. cano. c. nos inter. fo.ccccxcvj.colū.ij.

Infamis a testificando repellit̄. de testib⁹. c. tā lr̄is. fo.clvj.col.iij.

Infamia impedit promouendū. de homi. c. petr⁹. fo.ccclxviij.col.j.

Infamat⁹ audit̄ appellās. de purga. can. c. nos iter. f.ccccxcvj.co.ij.

Infamia iudicis vnius sentētiam infirmat. de sen. et re iudi. c. ad pbandum. fol.cxciij.col.iij.

Cōtra infamatū modus pcedendi de purga. ca. c. si quis. fo.ccccxcvj columna.j.

Infidelis qñ pōt stare cū fideli z qñ non. de diuortijs. c.gto. f.ccccxxxiij.iiij.

Infirmi possunt comedere carnes i quadragesima. de obserua. ieiu. ca. ij. folio. ccxcix.col.iij.

Infirmitatis causa ieiuniū soluēs non peccat. de reg. iur. ca. q̄d non est. fo.ccccxxxiij.col.ij.

Infirmitas excusat a contumacia de procuratoribus. ca. querelam fo.xcix. co.iiij.

Infirmitas magna soluit spōsalia de iureiuran. c. quēadmodū. fol. clxxv.columna.ij.

Infirmo episcopo dat̄ adiutor. sīlr̄ ter z clericus infirmus omia recipiat ab ecclesia sicut sanus. de cleri. egrotan. ca. j. z ca. ex parte. fo.ccxxvij.co.iiij

Infirmo clerico dādus est coadiutor. eo. titulo. de rectoribus. folio ccxxvij. colū.iij.

Inimicus repellitur ab accusatiōe z testificatione. de accu. c. cū oporteat episcopū. fo.ccclxj.col.iij.

Cum inimico habitās sicut inimicus repellitur ab accusando z testificando. eo. tit. ca. repellantur. fo.cccxxxix. colū.j.

Inquilinus in quib⁹ casibus expelli potest. de locato z con. ca. propter sterilitatē. fo.ccxlij.co.iij.

Inquisitio nō debet fieri nisi de eo cui⁹ fama lesa est alibi. de accusa. c. cū oporteat. fo.cccxlj.co.iij.

In inquisitiōe nō oportet fieri litis cōtestationē. de accu. c. accedēs. fo.cccxliij.co.ij.

Per inquisitionē prelatus non depōitur sed ab administratiōe bene remouetur. ibidem.

Inquisitor iurisditio extēdit se ad id sine quo inquisitio nō pōt fieri eo. ti. ca. olim. fo.cccxliij.col.iiij.

Inquisitione pendente nō tenent̄ subditi prelato (contra quē fit inquisitio) obedire. ibidem.

Inquisitiōe pēdēte plat⁹ nō debet facere aliquid in pīudiciū inqsitionis: al's inqsitor reuocet. ibidē.

Inquisitor accedat ad locū inquisitionis ctra quos iquiri debet. de accusa. ca. qualiter z quādo. ij fo. cccxliij. co. iiij. z ca. vlti.

Inquisitio habet locū circa supiores z inferiores. eo. tit. c. qualiter et quādo. ij. ibidem.

In iquisitione nō est iudex actor sz fama. ibidem.

Silr̄ non fit litis contestatio. ibidē

Inquisitio tātum fieri debet in publicis criminibus. ibidem.

Inquisitio fiet tm̄ circa pñtes. e. tit. c. illa cpositor̄. fo.ccccxxxviij.iiij

Inquirendi quid debeant iurare z qualiter. eo. ti. ca. qualiter et quādo. ij. fo.cccxliij.co.iiij.

Inquisitio fiet ppter dicta grauiū personarū tantū. ibidē.

In inquisitione nō deponitur sicut in accusatione: nisi in symonia z hmōi. eo. ti. ca. qualiter z quādo. ij. fo.cccxliij.col.iiij.

In inquisitione qualiter sit pcedēdum. de symo. ca. per tuas. folio. ccclj. colūna.ij.

Institutio ptinet ad epm cuius ius patronatus est i lite. dz tm̄ represētari istitut⁹ victori. de iurepronatus. c. si vero. fo.cclxxxiiij.col.ij.

Institutiōes z destitutiōes nō debet eps facere sine capitulo suo. de his q̄ fi. a pla. sine csen. ca. c. nouit. fo.ccxxxiij.colū.iij.

In institutionib⁹ beneficior̄ nō debet esse successio. e. ti. de isti. c. ad decorem. fo.ccxxviij.col.ij.

Institutio p laicū facta solū nō valet. de fil. psb. c. ex tua. f. lxiij.co.iij.

Institutio pbr̄i in ecclia baptismali i plebe et capella ptinet ad epz de psb. c. cū oli. f.clxxxvj.co.iiij.

Institui debēt boni etiā vndecūq; sint. de institu. ca. ad decorē. fol. ccxxviij.col.iij.

Instrumēta tantū notata post mortē scriptoris possunt redigi i formam publicā. de fi. instru. c. cum P. tabellio. fo.clxviij.co.j.

Instrumēto publico creditur vbicūq; ieniat̄. de pscrip. ca. ad audientiā. fo.clxxxiiij.co.iiij.

Instrumēta inueterata vel al's cōsumpta p iudicē ordinariū possunt renouari z valebunt vt primū. de fi. instru. ca. si instrumēta. fo.clxviij.col.ij.

Instrumēta non habentia testium inscriptionē vel manu ppria cōscripta nō valent. eo. ti. ca. scripta vero. fo.clxiiij.co.iij.

Instrumēti copia facienda est aduersario postulāti. eo. ti. c. contingit. fo.clxv.col.j. z de pba. ca. qm̄ contra. fo.cxlix.col.ij.

Instrumētis vel priuilegijs vtēs tenet̄ illa edere petēti. in. c. cōtingit. de fi. instru. fo.clxv.co.j.

Instrumenta inspici pñt ab aduersario in absentia iudicis propter periculum portandi. ibidem.

Instrumēta non iudicant̄ falsa qñ in narratiōe facti tm̄ abradūtur. eo. ti. c. ex lr̄is. fo.clxiiij.co.iiij.

Instrumēta legi debēt corā pte aduersa: vl̄ saltim illud sup q̄ est cōtētio. eo. ti. ca. ctigit. fo.clxv.co.j.

Instrumētis layci fm̄ csuetudinē loci credendum est. eo. ti. c. cū dilectus. fo.clxvj.co.iiij.

Instrumēta cōtra se nō tenet̄ reus edere actori sed actor reo instrumēta qb⁹ vsurus est: sed cōia instrumēta tenet̄ alter dare alteri. de proba. ca. j. fo.cxlvj.

Instrumento non potest derogari per testes. de presump. ca. illud. fo.clxviij.co.j.

Instrumēta vel pūilegia nō inspecta non possunt argui de falsitate. de fi. instru. ca. accepimus. fol. clxiiij.col.ij.

Instrumēta subtrahēs aduersario puniend⁹ est a iudice. de testi. co. peruenit. fo.clxiij.col.ij.

Instrumēta transumpta nō valent nisi originalia istrumēta diligēter sint cspecta et examinata. de fi. instru. ca. j. fo.clxiiij.co.iiij.

Instrumētū defect⁹ vni⁹ lr̄e nō vitiat. e. ti. c. ex pte. fo.clxvij.col.ij.

Instrumentor̄ falsor̄ obtentu sniā lata vsq; ad vigīti annos potest retractari. de excep. c. cum venerabilis. fo.clxxx.co.ij.

Instrumēta et testes parem habēt potestatē in lite. de fi. instru. c. cū iohānes. fo.clxvij.co.j.

Sub instrumētor̄ nomie testes includunt̄. de testi. cogen. ca. peruenit. fo.clxiij.co ij.

Sub instrumētor̄ nouor̄ pretextu nō debēt lites instaurari. de sen. z re iud. c. iter. fo.ccxxviii.co.iiij

Instrumento debita forma carēti non credat̄. de fi. instru. c. q̄d sup his. fo.clxvj.co.iij.

Instrumētz pōt derogari p testes. eo. ti. c. cū iohānes. fo.clxvij.co.j.

Instrumēta ctraria i iudiciū pferens sibi obest. eo. ti. c. imputari. fo.clxvij.co.iiij.

Instrumētū falsum iudicat̄ ppter rasurā vel interlineaturā. e. tit. c. inter dilectos. fo.clxv.co.ij.

Integra debēt dari beneficia: vel post debēt integrari. de pben. z digni. ca. vacante. fo.ccxxiiij.col.iij.

Integra re mortuo mādatore expirat mādatū. de offi. iudi. deleg. c. licet. fo.lxxx.co.ij.

Integrari non debet vna pbēda p diuisionē alteri⁹. de pbē. z dig. c. cum causam. fo.ccxxvj.co.iiij.

Interdictū generale tenētur priuilegiati obseruare ob suā culpā latum pūilegio nō obstāte. de pūile. ca. petistis. fo.ccccxciij.col.j.

Interdictū nō fuet nisi ab epo vel caplo idictū. de his q̄ fi. a maio. par. ca. q̄siuit. fo.ccxxxvj.col.ij.

In interdicto pñt clerici sepeliri i cymiterio q̄ bñ seruauerūt iterdictū nisi cām dederint. de pe. et re. q̄d in te. fo.ccccciij.co.j.

In iterdicto qualiter hore dicēde sunt. ibidē. et que sacramēta sunt interdicta. ibidem.

In interdicto gñali concedit̄ epis diuina celebrare ianuis clausis et non pulsatis campanis: exclusis interdictis. de pūile. c. q; nōnullis. fo.ccccxciij.col.ij.

In iterdicto generali nō est neganda penitentia cruce signatis et pegrinis. de penitē. et remis. c. q̄d in te. fo.ccccciij.co.j.

Legatus duos epat⁹ diuidere vel
vnire: aut vnuz alteri preponere
non pt.de offi.le.c.q trāslationē.
fo.lxxxv.col.ij. nec pōt iurisditio
nē extēdere vltra sibi cōcessū. de
elec.c.venerabilē.fo.xxxvij.co.ij

Legat⁹ pōt dare eccl'ias et preben=
das inuito prono.de offi.leg.c.di
lectus filius. fo.lxxxv.col.iij.

Legatus gñalis potest cognoscere
p simplicē querelā de causis suf=
fraganei.eo.ti.ca.j.fo.lxxxiiij.

Legatus in sua prouincia est archi
epus cantuarieñ.ibidem.

Legatus generalis non potest sen=
tentiā ſm formā mandati a iudi=
ce delegato latam reuocare e.ti.
ca.studuisti.fo.lxxxiiij.col.iiij. et
ca.nisi spālis.fo.lxxxv.col.j.

Legatus non debet se intromittere
de causa ad papam transmissa.e.
titu.ca.licet.folio.lxxxv.col.ij.

Legato pape tenentur oēs succur=
rere:nec valet super hoc prescri=
ptio. nisi habeāt priuilegium spe
ciale.de prescrip. ca. accedentes.
folio.clxxxiiij.col.iij.

Legis
auxiliū frustra īuocat
qui cōmittit in legē. de
elec.c.bone memorie.j.Et sunt in
ferius signati.folio.xxxj.col.ij.

Clericus post trinā ammonitionez
arma deferens.de sen.excō.ca.in
audientia.fo.ccccviij.col.j.

Itē clericus non in tonsura nec ve
stitu clericaliter viuēs.eo.ti.c.cō
tingit.folio.ccccxj.col.ij.

Item vsurarius vsuras non restitu
ens.de vsuris.ca.quia frustra.fo.
lio.ccclxxv.col.j.

Itē imunitatē eccl'ie nō seruās de
īmu.ec.c.vlt.fo.cccj.

Itē appellatiōi nō deferēs. de elc.
ca.bone memorie.fo.xxxj.col.ij.

Lex siue ꝯstitutio non ligat nisi cū
venerit ad notitiam vel perueni=
re potuit. Innocētius.iiij. in no=
uellis.

Scdm leges oms clerici iudicandi
sunt a iudice eccl'iastico. de iudi.
ca.clerici.fol.cxiiij.col.j.

Leges ciuiles audiētes plati ꝛ cu=
ram aīarū habētes sunt excōica=
ti ꝛ sacerdotes.ne cler.vel mo.se.
ca.vlti.fo.cccij.

Idē est de mōachis ꝛ de phisicā au
diētib⁹. de pdictis oib⁹. ibidem.

Legibus impatoꝝ gallici non vtū
tur nec Parisius legūtur vt stu
dium theologie amplieꝰ.de puil.
sup specula.fo.cccxcv.col.j.

Legitimus
quo ad spiri=
tualia est etiā
quo ad temporalia ꝛ non ecōuer
so.qui filij sint legi.ca.per venera
bilem.folio.cccxxxj.col.ij.

Legitimari non pōt per matrimōi=
um seqns in adulterio nat⁹.e.tit.
ca.lator pñtiū.fo.cccxxix.col.iiij.

Illegitimi reputātur nati ex eis q
in gradu prohibito et ignoranter
clandestine contrahunt. de clan=
destina despon.c. cum inhibitio.
folio.cccxiij.col.ij.

Legitimus censetur natus de legi=
time iunctis:licet parentes post=
ea ex causa separentur. qui fi.sint
legi.ca.cum inter.fo.cccxxix.co.j
ꝛ.ca platū.folio.cccxxx.col.ij.

Legitimare pt papa illegitimos.e.
ti.ca.p venerabilē.f.cccxxxj.co.ij

Legitim⁹ reputaꝰ natus de supin=
ducta vxore inscia de pma viuen
te.e.ti.c.ex tenore.f.cccxxxij.co.ij

Legitimi reputantur filij infideliū
conuersi ad fidem.e.ti.ca. finali.
folio.cccxxxij.col.iij

Legitimus reputatur nat⁹ de ma=
trimonio viuentibus parētibus
non impetito.eo.tit.ca. peruenit.
folio.cccxxx.col.iiij.

Lepra
cōiugatos nō separat.
de coniugio leprosoꝝ.
ca.quoniā.fo.cccxviij.col.iiij.

Lepra non obstante sanus debituz
reddat.ibidem.

Leprosi seorsum habitent. eo.ti.ca.
ij.ibidem.

Lepra supueniente sponsalia ꝯhen
tes non coguntur consūmare ma
trimoniū.eo.ti.c.lr̄as.fol.cccxix.
colū.j.de iureiuran.ca.queadmo
dum.folio.clxxv.col.ij.

Leprosus ꝯhere pōt. de coniug. le
pro.c.qm nemi. f.cccxviij.co.iiij.

Leprosus missam non celebret. de
cleri.egro.ca.tua nos.

Leproso clerico dand⁹ est adiutor.
e.tit.c.tua nos. fo.ccxxvij.col.iij.

Libellus
in causis cōfici de
bet.de libel.oblat.
ca.j.folio.cxx.

Libellus ad respondendū canoni=
ce efficitur.eo.tit.ca.j.

In libello cōuentionali cā dz expri
mi.e.ti.c.dilecti filij ibidem.

In libello debet accor specificare
quid petit.eo.ti.c. significantib⁹.
folio.cxx.colū.iiij.

Libello inepto confecto vel conce=
pto reus ab instantia iudicij ab=
soluitur sed non a causa. de iudi.
ca.examinata.fo.cxv.col.ij.

Libertas
monasterij pscri=
bi pt.de puil.c. ex
ore sedentis.fo.cccxcij.col.iij.

Libertati vel puilegio papali non
pt qs renunciare sine papa. de ar
bitrij.ca.cū tpe.fo.cx.col.ij.

Liber iudicand⁹ est ī libertate stās
per.x.annos.de coniugio seruoꝝ
ca.licet. fo.cccxix.col.iij.

Libera si sciēter cōtrahat cū seruo
tenet matrimoniū.de presump.c.
illud.fo.clxviij.col.ij.

Ex libera natus vl' liberta non pōt
redigi in seruitutem.de na.ex lib.
ven.ca.j.fo.cccxix.

Libertin⁹ iterū pōt redigi in serui=
tutē ꝑpter ingratitudinē. de ser.
nō or.ca.de famulis. fo.lxv.col.j.

Pro libertatis fauore vbiqꝫ senten
tiandū.de cōiug. ser.ca.licet. fol.
cccxix.col.iij. ꝛ de senten. ꝛ re iu=
di.ca.vlti. fo.clxxxix.

Libere matris filius sequitur cōdi
tionem matris. de ser. non or. ca.
vlti.fol.lxiiij.colūna.iiij.

Licētia
docēdi. sine alicuius
exactiōe debz conce=
di.de magistris.c.j.fo.ccclv.

Limites
dyocesū pscribi nō
possunt. de parro=
chijs.c.sup eo. fo.cclx.col.ij.

Littere
papales ab ipso tātū
vel ab eo cui cōmitti
tur officiū recipianꝰ. de crimine
fal.c.dura.fo.ccclxxvj.col.iij.

Lr̄arū rasura reddit totū suspectū.
de puil.c.cū olim.fo.cccxcj.co.ij.

Littere ipetrate ad diuersos iudi=
ces pro codē negocio non valent
de rescrip.cap.ex tenore. folio.xj.
col.ij.ꝛ in nouellis. Inno.c.dispē
dia.eo.ti.lib.vj.fo v.colū.j.

De lr̄is ad alios iudices impetratꝭ
si dubitaꝰ simł vtriqꝫ cognoscāꝰ.
eo.ti.ca.pastoralis. fo.x.col.ij.

Lr̄as p⁹ obtinēs ꝛ ipetrās sup ali=
quo bñficio obtinet.eo.ti.ca.capi
tulū sancte crucis.fo.xv.co.iiij.

Per litteras pape possessionē ade=
ptus non potest alias impetrare
sup bñficio : nisi mētio fiat de pri
mis in secūdis litteris.e.tit.c. ad
audientiam. fo.xvj.co.ij.

Lr̄as ab alio q̄ a papa vel ei⁹ vica
rio recipiēs puniꝰ.de cri.falsi.ca.
dura.fo.ccclxxvj.col.iij.

In lr̄is sup facto ipetratꝭ dz series
facti contineri.de coha.cle.super
eo.folio.ccxv.col.ij.

Lr̄as falso confingens suspenden=
dus ē ab officio ꝛ beneficio.de te
sti.ca.tam lr̄is.fo.clvj.col.iij.

Littere non valent que tacita veri=
tate impetrantur.e.ti.c.sup eo.fo.
clij.col.iij.ꝛ vt li.non contesta.ca.
accedens.fo.cxxij.col.iij.

Lr̄arū data est attēdēda. de rescp̄.
c.capl'm.fo.xv.col.iiij.ꝛ de pbē.c.
eum cui.lib.vj.fo.xcj.co.j.

Per litteras suas papa nō intēdit
aliqs grauare sup pluriū recepti
one: nisi exprimatur in litterꝭ pa
palibus obtētis.de rescrip.c.mā=
datum.fo.xviij.col.j.

Per lr̄as ꝯ epm ꝛ quosdā sue dyo=
cesis impetratas nullus ciuium
cōueniri potest.e.ti. ca. significa=
uit.folio.xvij.col.iiij.

Littere preter assensum partiū im=
petrate non preiudicāt pmis cōi
consensu impetratis.eo.tit.ca. ex
pte decani.folio.xvj.col.iiij.

Lr̄e posteriores priores non reuo=
cant licet de ipsis mentio fiat. de
resti.spo.c.audita. f.cxxxiiij.co.j.

Lr̄e scd̄e non tenent nisi fecerīt mē
tionē de pmis: cū vtreqꝫ sint spe=
ciales:ꝛ ad idē bñficiū ī casu spe=
ciali.de offi.iudi.deleg.ca.ex par
te.folio.lxxiij.col.iij.

In lr̄is scd̄is debet fieri mentio de
toto ꝓcessu.de sen.ꝛ re iudi.c. inꝰ
monasterium.fo.cxcij.col.j.

Per litteras subrepticias factū ir=
ritum est.de rescrip.c. postulasti.
folio.xiiij.col.iiij.

Lr̄is iudicis ordinarij standū ē.de
ap.ca.si duobus.fo.cxcv.col.ij.

Littere impetrate ꝯ constitutionez
de duabus dictis non valēt: nisi
de h fecerint mentionē.de rescp̄.
ca.dilectus filius. fo.xiiij.col.iij.

Lr̄is gñalibus non citenꝰ maiores
Item impetrari non possunt lr̄e
contra reū incertū.eo.ti.ca.sedes
apostolica.fo.xj.col.j.

Lr̄arū data semp est consideranda
eo.ti.ca.eam te. folio.viij.col.iij.
ꝛ.ca.constitutus.fo.xij.col.j.

Litteris prioribus generalibus de
rogant posteriores.eo.ti.c. pasto
ralis.folio.x.col.ij.ꝛ.ca.si autem.
folio.ix.col.iiij.

In litteris prioribus si ponatur spe
cialiter super quibus est lis mo=
ta et in secundis generaliter scd̄e
nō valent.de do.ꝛ cōtu.c. ex lr̄is.
folio.cxxxix.col.iij.

Lr̄as scd̄as nō mittit papa scienter
nisi faciāt mētionē de primis.de
rescrip.c.plerūqꝫ.fo.xij.col.iij.

Littera papalis reprobanda est ꝓ
pter falsam grammaticam impo
sitam.eo.ti.ca.ad audiētiam.j.fo
lio.ix.col.iij.

Per lr̄as ꝯ aliquē impetratas pōt
quilibet eius successor conueniri
de iudi.ca.quia.fo.cxiiij.col.ij.

Littere generales non valēt ad ci=
tādos religiosos : nisi de eis fiat
mentio.de rescrip.c.cum ordinē.
folio.viij.co.iij.

Littere ꝯmissionis semp valēt/nisi
reuocentur.de sen.ꝛ re iudi.c. inꝰ
monasteriū.fo.cxcij.col.j.

Iuxta litterarū formā iudex ꝓce=
dat:nisi sint contra ius.eo.tit.ca.
causam.fo.cxc.col.j.

In litterꝭ hec clausula: si est ita: de
bet referri ad oīa contenta in lr̄a
de rescrip.c.olim. fo.xxiiij.col.ij.

Lr̄e cōmissorie tm̄ extendūꝰ ad ea
q ibi continenꝰ.de offi.iudi. dele.
ca.cum olim.j.fo.lxxx.col.iiij.

Litterarū impetratarū iurisdictio
si infra annum negligatur: vel ex
malicia supprimatur expirat. de
rescrip.ca.plerūqꝫ.fo.xij.co.iij.

Qui litteras iudicis falsat debet p=
uari eo super quo litigat. ibidem

Littere nimis generales non valēt
eo.ti.ca.ad hec.folio.ix.col.ij.

Litteris generalibus nō citetur ni
mia multitudo:nec super maiori
bus negocijs.eo.ti.ca. sedes apo
stolica.folio.xj.col.j.

Littere reuocato procuratore non
valent ab eo impetrate.eo. ti. ca.
ex pte.iij.folio.xvj.col.iiij.

Litteras impetrans sup bñficio ta
cito qd aliud habebat nō audiaꝰ
e.ti.c.si ꝓponēte. fo.xviij.co.iiij.

Littere false papales quō cognoscan
tur.de crimine falsi.ca.licet.folio
ccclxxvij.col.ij.

Lr̄e papales quō examinēꝰ. ibidē.

Litteris apostolicis diuersis mōis
homines abutunꝰ: ꝛ pena. de re=
scrip.c.nōnulli.fo.xv.col.j.

Littere debent mentionem facere
de dyocesi.eo.titu.c.significante.
folio.xvij.col.ij.

Lr̄is ꝯ aliquē impetratis ipso de
functo ante citationē emissam nō
potest eius heres ꝯueniri. eo.tit.
ca.significauit. ibidem.

Littere executorie facientes mētio
nem de monitorijs que non pces
serunt non valent.eo.tit.ca. ex in
sinuatione.folio.xviij.col.j.

Litteras falsificantis pena. de cri=
mine falsi.ca. ad falsariorum.fol.
ccclxxvij.colūna.ij.

Per litteras epo directas sup ꝓui
sione non potest abbas compelli
ad prouidendum ex talibus. de
rescrip.c. abbatē. fo.xviij.col.iij.

Litteris capitulo directis a papa
sede vacante de prouisione tenet
episcopus substitutus obedire.
maxime si fuit de gremio. eo.ti.c.
eā te.folio.viij.col.iiij.

Lr̄e impetrate ante terminū appel
lāte pfixū nō valēt. de appella.c.
ex insinuatione. fo.ccij.col.iij.

Lr̄is impetratis nō vtēs qñ est in
culpa.de rescp̄.c.si aūt. fo.ix.co.ij
ꝛ.ca.ex pte.folio.xvj.col.iiij.

Lr̄e p surreptionē impetrate nō va
lēt.eo.ti.c.cū dilecta. fo.xij. co.ij.

Litteraꝝ forma certa de absolutio
ne cruce signatoꝝ. de fide.instru.
c.qd sup his.fo.clxvj.col.iij.

Littere impetrari non debēt absqꝫ
mādato dominoꝝ nisi ꝛc̄.ꝛ pena
talium de rescriptis. c. nonnulli.
folio.xv.col.j.

Littere impetrate a laico ꝯtra cle=
ricum tacito q sit laicus non va
lent.de testibus.c. ex parte.folio.
clj.columna.ij.

Lr̄is ꝯtrijs aduersātibus sibi ad di
uersos impetratis papa consula
tur āteqꝫ ꝓcedatur.de officio iu=
di.dele.c.sane. folio.lxxj.col.iiij.

Lr̄e nō sunt reprobande ꝓpter ra=
suram in narratiōe. de fide istru.

de secūdis nuptijs.c. dñs noster folio.ccciiij.columna.ij.
Mrimoniū nō dirimit varia ↄsuetudo ꝙhēdi: siue dissimilis cōsuetudo patrie.de spon.ca.j.ibidem
Matrimoniū nō dirimit vbi frater vxorē fratris cognouit ante contractū: nisi sit publicū.vl' ꝓbatū de eo qui cog. consan. vxo. ca.de illo.folio.cccxxj.columna.iiij.
Matrimonio soluto vtriqꝫ restitui debet qđ ablator habet de ↄuer. cōiu.ca.ex publico.fo.cclxxj.co.j
In matrimonio non habet locum transactio.de transac.ca.ex parte folio.xcviij.columna.ij.
Matrimonio sub conditione ↄcto si cōditio frangit stat mrimoniū si nō sit cōtra substantiā mrimonij.de cōdi. appo. in despon.c.fi. folio.cccxv.columna.iij.
Matrimoniū cōtrahendum iuratū nō impedit dictū vni⁹.de spō.ca. preterea.folio.cccvj. columna.ij.
Matrimoniū cōtrahunt surdus et mut⁹ per signa.eo.ti.ca.cū apud sedem.folio. cccviij. columna.ij.
Matrimonium dirimit per ↄctum cōsanguinee si sit publicū ⁊ ꝓbatum.de presum.ca.tertio loco.folio.clxix.columna.iiij.
Matrimoniū ipedit si mulier a cōsanguineo viri cognoscatur. de spōsa.ca.preterea.ij.f.cccvj.co.ij.
Post mrimoniū ↄctū pōt vxor ad probandum metum admitti. eo. ti.ca.cōsultationi.fo.cccix.col.ij.
Mrimoniū ↄtrahere nō potest professus in religione.qui cle.vl' vo. ca.meminim⁹.folio.cccxvj.col.j.
Mrimoniū nō dirimit ꝑ ea ꝙ precedunt baptismuz. de cogna. spūa. ca.cōtracto.fol.cccxx.colūna.iiij
Matrimoniū inter liberum ⁊ ancillam stat cum sciuit eā ancillam ⁊ econuerso: vel post factū cōsentit vel cognouit.de cōiug.seruorꝫ. ca.proposuit. f.cccxix. colūna.ij.
Matrimonium nō potest contrahi per nuncios. de conuer. cōiug.c. ex parte.folio.cclxxi.columna.ij
Matrimoniū probat per famā violentam. de ꝑsump.c. illud quoqꝫ folio.clxviij.columna.ij.
Matrimoniū impedit ⁊ dirimit publice honestatis iusticiā. de spō. ca.iuuenis.folio.ccciiij colū.iiij.
Matrimoniū post spōsalicium iuratum contrahi potest cum alio cū vnus dimittit terram.eo.tit.c.de illis.folio.cccv.columna.ij.
Matrimonio ꝓpter adulterium separato debet accusans cōtinere viuente altero: aut sibi recōsiliari eo.ti.c.ex.parte.fo.cccv.co.iiij.
Matrimonium superueniens sponsalibus soluit ea: nisi met⁹ interueniat.eo.titu.ca.veniēs ad nos folio.cccvj.columna.iij.
Matrimoniū post fidez datam impleatur et sic tutius ad religionem transitur: si tamē copula nō interuenerit.eo.tit.ca.cōmissum folio.cccvij.columna.j.
Mrimonio nōdū ꝓbato vxor pri⁹ habita ⁊ cognita et post absqꝫ iudicio ecclesie ammota debet restitui ante sniam latam. de resti. spo.c.ex ↄquestiōe.f.cxxxv.co.ij.
Mrimonium accusanti causa pecuniam extorquēdi/ debet imponi silentiū.ꝙ mrimoniuz ac. possint ca.significante.fo.cccxxxiij.co.ij
Mrimoniū ↄsummatū irritat votum religiōis sequēs: si iuito altero cōiugū fiat: neqꝫ post mortē alterius tenet.de cōuer.ↄiug.ca. quidam intrauit.fo.cclxx.co.iij.
Mrimonio ↄiūcti nō separant per solā et priuatā cōfessionē viri et vxoris.de snia et re iudi.ca.lator presentium.fol'. clxxxviij. col.iij.
Matrimoniū diuidit si vir cū vxore.vij.annis stans eam cognoscere nō pōt dās operā quā potuit. de frigi.⁊ malefi.ca.littere vestre. fo.cccxxviij.columna.j.
Matrimoniū ↄtractū cū alia an diuortiū stat.de spōsa.c. cū in apostolica.fo.cccvij. columna.ij.
Matrimoniū nō pōt cōtrahere furiosus quia nō pōt consentire.de sponsa. ca.dilectus filius. folio. cccviij.columna.ij.
Matrimonium coactū postea ↄsensu cōfirmatur.eo.tit.ca.ad id qđ. folio.cccvij.columna.iiij.
Matrimoniū cū inhabili ad matrimoniū tenet si velint. de frig.ca. cōsultationi.folio.cccxxvj.co.iiij
Matrimonium soluit contumelia creatoris.de diuortijs.c. ꝙto te. folio.cccxxxiiij.columna.iiij.
Matrimonium infidelis cum fratre viri qui nō reliquit semen nō est dirimendum.eo.ti.ca.fi.folio. cccxxxv.columna.iiij.
Matrimoniū viua voce nō per scripta debet accusari.qui mri.accu. pos.ca.a nobis. f.cccxxxij.co.iiij.
Mrimoniū inter filiū baptisantis spiritualē ⁊ carnalē filiā baptizati nō tenet.de cogna. spiritua.ca. ex litteris.folio. cccxxj. colū.ij.
Matrimoniū cōtractū publice qn̄ possit accusari.qui matri.accusa. po.ca.fi.folio.cccxxxiij.colū.iij.
In cā mrimoniali a reo exigit iuramentū.de despō.impub.ca.attestationes.folio.cccxj.colū.iij.

Matrici ecclie debent decime: ꝙ cathedralis est intelligēda.de prescrip.ca. ex transmissa.fo.clxxxiiij.colū.ij.et de verb.sig.ca. venerabili. folio. ccccxix.columna.j.

Matrona in habitu meretricali inuenta iniuriarum agere nō pōt. de sen. ex.ca.in audientia.fol'.ccclxxx.j.

Medicina adustiōis vl' incisiōis est clericis ꝓhibita.ne cler. vel mona. nego.secu.ca.sententiam sanguinis folio.ccciiij.columna.j.
Medicus nihil omittens de cōtingentibus nō punitur si eger moriatur.de eta.et quali.prefici.ca. ad aures.folio.lix.columna. iiij.
Medicus prio ↄsulat de salute aīe. et nullo mō rōne medicine detrimentū aīe suadeat.de pe.⁊ re. ca. cum infirmitas.folio.cccciij.iiij.

Metropolitan⁹ habet cognoscere tanqꝫ delegatus de causa inter suum suffraganeū et eius clericū.de offi.iu.ordi.ca. irrefragabili.fo.lxxxix. colūna.iij
Metropolitanus cum suis suffraganeis cōsecrent episcopum. de sacra.vnctio.ca.j.folio.lxj.
Metropolitanus ꝓuinciam suam visitare potest.de prescrip. ca.cū ex officijs.folio.clxxxvj.colū.j.

Metus cadens in virū constantem excusat. de his que vi metusue.ca.ad audiētiam.folio.ciiij.columna.iij.
Similiter dānū rerū tpaliū.e.ti.ca. abbas.folio.ciiij.columna.j.
Metus ingressum religionis impedit nisi postea consentiat.eo.titu. ca.j.folio.ciij.
Metu laicorum renunciatio facta non valet.eo.titu.ca.ij.ibidem.
Propter metum facta resignatiōe etiam per iuramentū pōt fieri repetitio.eo.ti.ca.ad audiētiam.folio.ciiij.columna.iij.
Metus et coactio excludit ↄsensuꝫ matrimonij.de spon.ca. cuꝫ locū folio.cccvj.columna.iiij.
Metus pro vita et rebus seruādis nō absoluit a iuramēto. de iureiur.ca.si vero.§.verum. fo.clxxj. columna.iiij.

Minus cōcedit cui plus vl' maius conceditur. de deci.ex ꝑte tua.iij.fo.cclxiiii.j

Minor annis quō intelligit de ꝓba.ca.in ꝑntia. folio.cxlvij.columna.ij.
Minoris iure fungit ecclia in restitutionibus.de integ. resti. ca.j.folio.cv.⁊.c.auditis.fo.cvj.col.j.

Miracula per testes sunt examinanda ⁊ qualiter.de testibus. ca. venerabili.folio.clxj.columna.iiij.
Miracula etiam faciens nō colat tanqꝫ sanctus nisi auctoritate romane ecclesie. de reliquijs et ve. san.ca.j.folio.ccxcix.
Per miracula ꝓbet se quis a deo missum.de hereti.ca.cum ex iniūctō.folio.ccclxj.columna.ij.

Missa an sit de substantia ordinū et eccliarum cōsecrationū. de ele. ca.quod sicut in glosa.folio.xxxiiij.columna.ij
Missarū celebrationē impedit deformitas vel debilitas. de cleri. egro.ca.pbr̄m.fol'.ccxxvij.co.iij.
Misse de die nō amittant propter missas priuatas.de cele.mis.ca.ꝙdam.folio.ccxciij.columna.j.
Missas duas quando sacerdos celebrare possit: ⁊ tunc post sanguinem vinum nōn sumat.eo.tit.ca. consuluisti.folio. ccxcij.col.ij.et ca.ex parte vestra.ibidem.
Missam nullus ꝓpter cōscientiam fingat se celebrare: qꝛ dupliciter peccat.eo.tit.ca. dolentes. folio. ccxcv.columna.iiij.

Monachus nō ponat solus in priora tu.de capellis mo.cap̄.ex parte.folio.cclxxxij.columna.ij.
Monachus pro receptione sua nihil det.de statu mona.ca. monachi.folio.cclxxvij.columna.ij.
Monachus solus nō habitet: neqꝫ discurrat: neqꝫ peculiū habeat: et pena talis.ibidem.
Monachus ꝓprietarius nō est cū christianis sepeliendus.eo.ti.ca. super quodā.fo.cclxxvij.col.iiij.
Monachi ꝯm antiqs canones pn̄t in parrochijs ministrare. eo.ti.c. qđ dei timorē.fo. cclxxviij. col.j.
Monachis nō tradat officiū aliqđ ad tp̄s vite sue.eo.ti.cū ad monasterium.folio.cclxxviij.colūna.ij
Cum monacho de proprietate: sic neqꝫ de castitate papa dispensare potest.ibidem.
Manachus vnus non habeat locum in diuersis monasterijs. de domib⁹ religiosis.c.ne nimia. folio.cclxxxj.columna.iij.
Monacho pōt causa delegari.de ꝓui.ca.cū olim.fo.cccxcj.colū.ij.
Monachus sine licētia abbatis sui locum non deserat.de reg.ca.non est vobis.fo.cclxvj.col.iij.
Monachus non potest esse aduocatus nisi ⁊c̄.de postu.c.ex ꝑte tua. fo.xcviij.col.iiij.
Monach⁹ pōt eligi in ep̄m.de do. ⁊ ↄtu.ca.cū olim. fo.cxlj.col.ij.
Monachus non fiat qs nisi in legitima etate.de reg.c.j.fo.cclxv.
Monachus qliter pōt habere ꝓpꝛū de sta.mona.c.ij. folio.cclxxvij.
Monachus pōt ꝑhibere testimōiū in causa monasterij.de proba.ca. tertio loco.cxlvj.col.iiij.
Monachi irregulariter viuētes eijciāt nisi corrigāt se.ne cle.vl' mona.c.relatum.fo.ccciij.col.iiij.
Monachi non regāt ecclas ad eos pleno iure non spectantes.de capel.mo.ca.j.fo.cclxxxj.
Monachus de licentia abbatis sui ⁊ ep̄i predicare potest. de iudeis et sarra.ca.cum sit. folio.ccclviij. columna.iiij.
Monachus ecclesiam ad firmā tenere non debet.ne cleri.vel mōa. se.c.ꝯm instituta.fo.ccciij.co.iiij.
Monachum non facit habitus sed professio.de reg. ⁊ trans.ad reli.c porrectum. fo.cclxvij.col.iij.

Monasteriū vnū potest alteri cōiūgi.de domi.reli.ca.quia monasterium.fo.cclxxx.col.j.
In monasterio alteri cōiuncto ille ep̄s qui prius erat nō habeat iurisdictionē sed dyoce.ep̄s.eo.ca.
Monasteriorū dispositio ⁊ ordinatio locorū similiū ꝑtinet ad ep̄m nisi sint exempta.e.ti.ca.de xenodochijs.fo.cclxxx.col.j.⁊.c. cū dilectus.fo.cclxxxj.col.ij.
Monasteria regularium nō sūt ad clericos seculares transferenda: nisi regulares defecerint in mōasterio.eo.titu. ca. inter quattuor. fo. cclxxx. col.j.
Monasterijs pluribus vn⁹ abbas preesse non debet: nec vn⁹ monachus in duobus monasterijs locum habere.eo.titu.ca.vlti.folio. cclxxxj.

Monialis excōicata ꝓ iniectiōe manuū ab ep̄o absolui potest ⁊ nō per abbatissam.de senten. excom.ca. de monialibus.fo.ccccx.co.iij.
Monialem percutiens incidit ī canonem. ibidem.
Monialis suspecta de incestu tenetur se purgare. de purga. canon. moniales. folio.cccxcvj.col.j.
Monialium monasteria frequentātes clerici ammoniti deponātur laici excommunicentur.de vita ⁊ honesta.cleri.ca.monasteria. fol'. ccxiij.columna.j.
Monialis turbās diuinum officiū eijci potest sine excōicatōe.idem de clericis vel vel religiosis ītelligendum. de sen.exc.ca. veniēs. folio.ccccvj.col.iiij.
Monialis in quacūqꝫ causa vel cōtrouersia criminali vel ciuili nō est compellenda ad iuramentuꝫ de iura.calū.ca.j.fo.clxx.col.iiij.

Moneta qualiter fit ⁊ innouatur.de iureiur.c. ꝙto.folio.clxxiij.col.iij.

Mortuo potest impendi absolutio excōicationis.de sen.excō.ca.a nobis.ij.fol'. ccccvij.colū.ij.

Mulier ab vndecimo anno dicit apta nuptijs

et etati proxima.de despon.ipu. ca.continebatur.fo.ccclx.co.iiij.
Neqꝫ mulier neqꝫ monialis ꝑt predicare vł benedicere vel cõfessionem audire.de peni.ꝛ re.ca.noua.fo.ccccliij.co.j.
Mulier potest esse arbiter in ciuili causa clericorum.de arbitris.ca.dilecti filij.folio.cx.co.j.
Mulier non tenetur obedire ecclesie in debito reddendo cõtra cõstitutionem.de resti.spo.ca.litteras.fo.cxxxvj.co.ij.
Mulier potest esse ꝓcuratrix licet contra leges videatur.de constr.vtili.c.cum dilecta.folio.ccxj.columna.j.
Mulier potest conferre prebẽdas.de testibus.ca.dilecto filio.folio clviij.col.iiij.

Munus gratis oblatum recipi potest.eo.titu.cap.dilectus filius.ij.folio.cccl.columna.ij.
In muneris acceptiõe tria sũt attendenda.de symo.c.ꝛ si q̃stiões fo.ccclviij.colũna.j.
Ob munera parua animũ mutatũ in persona magna non est credẽdum.ibidem.

Mutilat⁹ manu in abbatem vitio taciꝫ to promotus est ammouendus.de corpore vitiatis.ca.exposuisti folio.lxvj.colũna.iiij.
Mutilatus manu non potest ordinari.ibidem.

Mutare nõ dꝫ subito prelatus factum antecessoris.ne se.va.c.j.fo.ccxxxiij.

Muti ꝛ surdi possunt ɔtrahere per signa.de spõ.c.cũ ad sedẽ.fo.cxxxvij.col.iiij.

Nataliũ causa ꝑtinet ad forum ecclesiasticum.de ordine cognitionum.ca.tuam folio.cxxx.co.j.
Natiuitas prius est probanda: quia non valet successio nisi prius probetur legitimatio.ibidem.
Nati ex libero ventre in seruitutem non rediguntur.de na.ex libero ventre.c.j.fo.cccxix.
Nasci non debent iniurie vñ iura nascũtur.de accusa.c.qualiter.j.fo.ccclxj.colũna.j.

Naufragos spoliãtes incidunt in canonẽ.de raptoribus.ca.excõicationi.fo.ccclxxij.colũna.j.

Necessitas illicitũ facit licitũ.de regu.iur.ca.quod non est.fo.ccccxxiij columna.ij.
Necessitas non habet legem.de obser.ieiu.ca.consilium.fol.ccxcix colũna.iiij.
Necessitas excusat iuramẽtum.de iureiuran.ca.si vero.folio.clxxj.colũna.iiij.

Negatiua ꝓbari nõ debꝫ.de electio.c.bone memorie.j.fol.xxxj.co.ij.nisi purgando se de calũnia.de calũ.ca.cum dilectus filius.folio.ccc xlv.columna.iiij.
Negatiue positiones comprobari nõ possunt nisi per confessionem aduersarij sũt admittẽde.ex nouellis.Innocen.de confessis.ca.statuimus.lib.vj.fol.lxxj.co.iiij.

Negligẽtia puniũtur episcopi ĩ eo ĩ q̃ delinquunt.de supple.negli.c.j.folio.liiij.
Propter negligentiam presentationis amittitur ius presentãdi illa vice.eo.ti.c.iij.fo.liiij.col.iij.
Propter negligentiã collationis beneficiorum infra tẽpus semestre spectat ad papam collatio.e.ti.ca.licet.fo.lv.colũna.ij.
Propter negligẽtiam collationõ tenens tenet propter superioris ad quem spectat collatio patiẽtiam.e.ti.ca.litteras.folio.lv.columna.iij.
Propter negligẽtiam amittiꝰ ius eligendi.eo.ti.ca.vlt.folio.lv.columna.iiij.
Propter negligentiam concessio beneficiorum pertinet ad superiorem.de conces.prebẽ.ca.quia diuersitatem.folio.ccxxx.co.j.
Propter negligentiam perdit prelatus iurisditionem.de sentẽ.excõmunicationis.ca.per tuas.fo.ccccxij.col.j.
Per negligentiã infra sex menses beneficia vacantia episcopus cõferre potest.et eo negligente infra alios sex menses spectat ad superiorem.de conces.pre.ca.nulla.fo.ccxxix.colũ.ij.

Negocium requirit semper iudicem.actorẽ:reũ:ꝛ testẽ.de verb.sig.c.forus.fo.ccccxvij.colũna.j.
Negocia oĩa vnius/delegato vni non debent committi:quia propter hoc tolleretur iurisditio eporum.de rescrip.ca.ad hec.fol.ix.columna.ij.

Nominatio sola nullũ ius acquirit nominato.de electio.ca.q̃ sicut.fo.xxxiiij.co.ij.de verbo.sig.ca.cum olim.folio.ccccxix.columna.iiij.

Notorium quot modis dicitur ꝛ quando.de coha.cleri.c.vestra.folio.ccxv.colũna.ij.
Notoria probatione nõ indigẽt.e.ti.ca.tua nos.fo.ccxv.co.iiij
Notoria ex fama purgatione indigẽt et indici talib⁹ debet.ibidem
Al's in notorijs non est indicenda purgatio sed dãnatio.de purga.ca.c.cum dilectus filius.fo.cccxcvij.columna.ij.
Notorium accusatione nõ indiget nec probatione.de accu.c.euidẽtia.fol.cccxxxix.colũna.j.ex nouellis.Inno.de censi.c.j.lib.vj.folio.cvij.col.iiij.
In notorijs iudicium ecclesie requiritur.de diuortijs.ca.porro.fol.cccxxxiiij.colũna.j.
In notorijs ad cautelam testes recipiuntur.de elec.bone memorie.j.fo.xxxj.colũna.ij
In notorijs non requiritur ordo iuris.de iureiur.c.ad nostrã.iij.fo.clxxiij.colũna.iij.

Nobilitas vite ꝛ non carnis est attẽdenda in collatione bñficiorum.de preben.et dig.c.venerabilis frater.fo.ccxxvj.co.iiij.

Nocte factum: die factum dicitur fictione iuris.de offi.iudi.dele.ca.consuluit.folio lxxvj.colũna.iiij.

Nouale quid sit ꝛ vnde dicatur.de verb.sig.ca.quid per nouale.fol.ccccxix.columna.j.
Noualium iure censetur terra de nouo culta.de priuile.ca.vlti.folio.cccxcv.col.iij.

Nũcij malicia non obest domino: dũmõ ab initio credatur fidelis nũci⁹.de pignoribus.ca.significante.fol.ccxlvj.columna.j.
Nũcij missio eximit aliquẽ ex iudicis iurisdictione.scꝫ ante citationem.al's non.de appel.c.ad hec.iiij.fo.cxcviij.col.iij.

Nuptijs ex secundis soboIe suscepta publica honestas euacuata est.qui fiꝰ.sint legiti.ca.referẽte.fo.cccxxx.columna.iij.

Obedientia facta episcopo ab abbate sine cõsensu cõuentus non valet.de reli.domi.c.cũ dilectus filius.fo.cclxxxj.col.ij.
Ab obediẽtia alicui⁹ non citati vel cõuicti nõ debet subdit⁹ subtrahi.de maio.et obe.ca.inter quattuor.fo.xciij.col.ij.
Ab obediẽtia sui episcopi nõ absoluitur subditus pape.eo.ti.c.per tuas.fo.xciij.columna.j.
Obedire non tenenꝰ inferiores exẽpti a superiore.e.ti.ca.inter quattuor.fo.xciij.columna.ij.
Obediẽtie iuramentum a cõtumacib⁹ debet exigi.eo.titu.ca.cum ĩ ecclesijs.fo.xciij.co.iij.
Non obediẽtes prelatis suis de ecclesia debent expelli.ibidem.
Obedire tenentur tam laici q̃ clerici abbati iurisditionem habenti.eo.titu.ca.dilecta.folio.xciij.columna.iiij.
Obedientie forma facienda episcopo ab abbate.de symonia.ca.ne dei ecclesiam.folio.cccliiij.columna.j.
Ad obediẽtiam plenam que exigatur.de maio.et obe.ca.his que.folio.xciij.col.iiij.

Oblatio qđ sit ꝛ quibus debeat:et qđ ꝑ eadẽ intelligiꝰ.de verb.sig.ca.cã.folio ccccxvij.co.iiij.ꝛ ca.cũ inter vos fo.ccccxxj.columna.iiij.

Obligatio ɔtra bona matrimonij vł cõtra bonos mores nõ tenet.de cõditio apo.ca.vlt.fo.cccxv.co.iij.
Obligatio turpis nec de facto nec de iure tenet.de pactis.ca.vltio fo.xcvj.colũna.j.
Obligatio facta ꝑ ecclesia obligat successorem.de solutionibus.ca.j.folio.ccxlvij.
Obligãs eccłiam ꝓ debit⁹ alienis ipso facto ab administratiõe spiritualium et temporalium est suspensus:ꝛ ecclesia nõ tenetur soluere.eo.tit.ca.ij.fo.ccxlvij.
Obligatus non est successor:pacto antecessoris irrationabili q̃ precario bona ecclesie concessit.de precarijs.ca.ij.fo.ccxxxix.
Obligatio ad eum transit qui recepit emolumentũ.de pignoribus.ca.ex litteris.fo.ccxlv.col.iij.
Quia cum onere suo transit res ad suũ possessorem.de ecclesijs edific.ca.j.fo.ccc.

Occultum delictũ nõ impedit ꝓmouẽdum.de temporibus ordi.ca.ex tenore.folio.lvj.colũna.ij.

Offensa dꝛ manifesta trib⁹ modis.de ꝟbo.sig.ca.ex parte.j.fo.ccccxix.colũ.ij.

Officialis archiepi ĩ suffraganeos epos sẽtentias excõmunicationis iterdicti vel suspẽsionis ferre nõ potest.Innocẽ.in nouellis.de offi.ordi.c.j.fo.liiij.col.ij.
Idem est de officialibus suffraganeorũ: eo q̃ vocati corã eo nõ respondẽt querelãtibus.Innocẽ.in nouellis.de fo.cõpe.ca.romana.lib.vj.fo.lxv.col.iiij.

Officium diuinũ suspẽdẽtes canonici pꝛimo instrumento sigillis suis roborato cãm suspẽsionis offerãt: al's nõ valet:sed condẽnantur in rescriptis tpe cessationis.sed ꝓ cessatione rite seruata:is ꝓpter quem cessatum est arbitrio superioris condẽnetur.Grego.in nouellis.de offi.iudi.ordi.ca.si canonici.lib.vj.fo.liiij.col.iij.

Oleũ consecratũ põt admisceri non consecrato ꝛ totũ erit consecratũ.Sił'e est de aqua bñdicta.de ɔsecratiõe altaris.c.qđ in dubijs.fo.ccxcij.col.j.

Opus nouũ si alicui nunciãs debet te trib⁹ mẽsibus expectare.eo.titu.ca.fi.fo.ccxcij.columna.ij.
Operis noui denunciatio facit vt post ipsam debeat constructum demoliri:ꝛ in expẽsis ipsius construentis.de noui operis nũcia.ca.cũ ex iniuncto.fo.ccclxxxvij.columna.iiij.

Oratoria nõ possunt habere cãpanas sine cõsensu episcopi.de priuile.c.patentibus.fo.ccccc.col.j.

Ordo clericalis ꝑ primã tonsuram cõfertur.de eta.et qualita.ordi.ca.cum cõtingat.fo.lx.col.iij.
Ordinari non debent spurij.qui fiꝰ.sint legiti.c.per venerabilem.fo.cccxxxj.col.ij.et de ser.nõ ordi.c.consuluit.fo.lxv.col.iij.
Ordinem ꝓbet aduena anteq̃ admittaꝰ in ordine suscepto vel vlterius ꝓmoueaꝰ.de cle.pegri.c.inter quattuor.fo.lxviij.col.ij.
Ordinatũ ab epo indignũ non debet ad bñficiũ reputare idẽ episcopus.de eta.ꝛ q̃lita.ꝑfi.c.accepimus.fo.lx.col.iiij.
Ordinem pretermissum põt recipere ꝑ saltum ꝓmotus ꝛ ex dispensatione celebrare.de clerico per sal.ꝓmoto.c.j.fo.ccclxix.
Ordinãdũ qñ impediunt genitalia abscissa.de corpo.vicia.c.significauit.fo.lxvj.col.iij.
In ordine vel beneficio ꝓmotorũ a scismatico pena.de scisma.ca.j.et.ij.fo.ccclxiij.
Ordinatus ab epo ab eo sustẽtetur vel ꝛc̃.de preben.ꝛ digni.ca.non liceat.fo.ccxix.col.iiij.
Ordinatus in apostasia qñ põt ministrare ex dispẽsatione apłica ꝛ qñ non.de tẽpo.ordi.ca.ex parte.fo.lvij.col.j.et de aposta.ca.consultationi.fo.ccclxiiij.col.ij.
Ordinari nõ debet seruus nisi manumissus.de ser.non ordi.ca.j.folio.lxiiij.col.iiij.
Itẽ nec infamis ante purgatiõem.de testi.c.nõ debet.fo.clxij.col.ij.
Item nec penitẽtes publici.de bigamis.ca.j.fo.lxvj.col.ij.
Itẽ nec ad ratiocinia obligati nisi ꝛc̃.de obliga.ad ratiocinia.ca.j.folio.lxv.columna.iij.

cet canon.fo.xxiij.col.j.

Parrochialis ecclesia nulli carente etate predicta ad tempus commendari debz: & si fit ex causa cõmissio vltra tempus semestre nõ detur & irrita est ipso iure. eo.ti.c. nemo.lib.vj.fo.xxiij.col.iiij.

Parrochialis ecclesia nulli debet conferri qui habet personatũ vel dignitatẽ cũ cura. alioquin nõ tenet collatio ipso facto. ibidem. de offi.iud.or.li.vj.fo.liiij.co.ij.

Patriarcha nõ audiat cãz subditi suffraganei sui nisi ei deferatur per appellatiõem: vel nisi ex speciali p̃uilegio. de offi.iudi.ordi.ca.duo simul.folio.lxxviij.col.ij.

Ad patriarchã potest appellari omnibus medijs intermissis. Item de priuilegijs ecclesiarum p̃triarcharum.de priuileg.ca.antiqua. fo.cccxciij.co.iij.

Patronus ecclesie alkius dyocesis epũs debet illi episcopo presentare inuestiendum in cuius dyocesi est ecclesia. de iure patro.ca.cõsultationibus.fo.cclxxxiiij.col.iiij.

Patronus non disponat de rebus clerici defuncti. de successi.ab intesta.c.ij.folio.cclvj.

De patronatus iure orta questione neutro p̃ferente debet episcopus conferre beneficiũ post sex menses. de iure patronatus.ca. si vo. folio.cclxxxiiij.col.ij.&.c. cam te. folio.cclxxxv.col.j.

De patronatus iure habz iudex ecclesiasticus iudicare. de iudi.ca. q̃to.folio.cxij.colũ.iiij.

Patronus efficitur ecclesiam construens de cõsensu dyocesani. de iure patrona.c.nobis.fo.cclxxxv columna.iiij.

Patronus potest quis esse multarum ecclesiarum. de iureiur.c. veniens.fol.clxxviij.col.ij.

Patronatus ius clericus emens ipso priuetur. de iure patronat. capi.quia clerici. folio.cclxxxiij. columna.ij.

Patronus ius episcopi in ecclesia minuere non debet.eo.ti.ca. cũ seculum.folio.cclxxxiiij.co.ij.

Patronus filiuz vel nepotem sine episcopo instituere non debet.e. titu.ca.consuluit.folio.cclxxxiiij columna.iij.

Patronatus ius sine consensu episcopi dyocesanus religiosis dare non potest. eo.titu.cap̃. nullus laicus.ibidem.

Patronus potest ab episcopo taxatos redditus ab ecclesia exigere.eo.tit.ca.preterea. fo.cclxxxv. columna.iij.

Patronatus ius cum vniuersitate vendita vel ad firmam tradita transit nisi expresse excipiatur eo.titu.ca.ex litteris.fo.cclxxxiij columna.ij.et capi.cum seculum. folio.cclxxxiiii.col.ij.

Patronus laicus neminem instituat sine consensu episcopi dyocesani.eo.titu.capit.preterea. folio. cclxxxv. columna.iij.

Patronatus ius libere potest dari consanguineo: sed vendi non debet per se: sed cum vniuersitate. eodem.titu.ca.ex insinuatione.folio.cclxxxiiij.col.ij. &.ca. de iure. ibidem.col.iij.

Patronus laicus vno presentato repulso: potest alium exhibere eodem.titu.ca. pastoralis. folio. cclxxxvj.colũna.iiij.

Patronus ecclesiam vacantez infra quattuor mẽses cõferat. alioquin episcopus confert. eodem titu.ca.cum propter discordias. folio.cclxxxvj.columna.j.

Patrono concedente vni ecclesiaz vacantem si postea alium presentet et episcopus consentiat obtinet secũdus. secus in clerico patrono.eo.titu.c.cum dilectus.folio. eodem.columna.ij.

Patroni est ad ecclesiam presentare non conferre.eodem.titu. cap. vlti.ibidem.

Patrono cõsentiente ordinationi alicuius in ecclesia sua tenetur sibi in ecclesia eadem prouidere de iure patronatus.ca. cura.fol. cclxxxiiij.columna.j.

Patrono ecclesiam concedente religiosis sine consensu episcopi si postea ad eandem ecclesiã p̃sentet ep̃s posterius valet. eo.ti. ca. suggestum.fol.cclxxxv.colũna.j.

Patronus clericus seipsum presẽtare non potest.eodẽ.ti.c.per nostras.folio.cclxxxvj.columna.j.

Patroni consensus requirendus ĩ electione prelati facta. eo. titu. ca.nobis.folio.cclxxxv. colũna. iiij.et.j.versi.verum.

Patronus honorandus est & ab ecclesia fundata sustentandus si eget.ibidem.

Jus patronat⁹ transit cum obligatione fundi nisi specialiter excipiatur de senten.et re iudi. ca.cũ bertholdus miles. fo.cxcj.colũna.j.

Patrono laico duos vicissim presentãte ad idem beneficium episcopo gratificatio relinquit̃ q̃s obtineat.de iure patro.ca.cũ autem.folio.cclxxxv.colũna.iij.

Patrono clerico in collegio duos ad idem presentante prior obtinet.eo.ti.ca.cum autem. ibidem.

Patronatus ius heredibus diuidi non debet.eodem.ti.ca.j.folio cclxxxij.

Patronatus iure incerto episcopus conferat beneficiũ post tres menses vacans.nisi infra hoc tẽpus sit diffinitum quis conferre debeat: et infra hoc tempus a vero patrono conferatur.eodem titu.ca.quoniam in quibusdam.folio.cclxxxij.col.iiij.

Patroni si plures fuerint ille presentatus obtineat qui plurimorum assensu eligitur: si vita & scãdalum non contradicant. ibidẽ.

Si patronus duos p̃sentet potior est conditio possidentis: et per episcopum in possessionem missus corporalem q̃ alteri⁹. eo.tit. ca.quod autẽ.fol.cclxxxiij.col.j.

Patronus ecclesiam non vacantẽ nemini p̃ferre potest. eo.ti.ca. illud p̃tereũdũ.fo.cclxxxiij.co.iij.

Patronus ius patronatus religiosis dare potest absq̃ episcopo. ibidem.

Patronus nõ creditur qui p̃sentauerit aliquẽ et eodem ab ordinario instituto si postea ali⁹ ius patronatus euicerit. nec dz institutus p̃pter hoc amoueri.eo.ti.ca. cõsultatiõib⁹.f.cclxxxiiij.co. iiij.

Patron⁹ sine ep̃o nec ep̃s sine patrono beneficium cõferat. eo. ti. ca.suggestum. fo. cclxxxv. col.j.

Patron⁹ nõ debet ecclesiã ĩ alios transferre.eo.tit.ca.preterea.et.c. sequenti.folio.cclxxxij. colũ.iiij.

Patroni religiosi nõ possunt ecclesiam in p̃prios vsus conuertere p̃pa aucte de supplen.negli.p̃la. ca.sicut nobis.folio.lv.colũna.j.

Patronatus causa diffiniatur per iudicem ecclesiasticum. de iudi. ca. q̃to.folio.cxij.columna.iiij.

Pauperib⁹ male acquisita sũt erogãda qñ nõ inuenitur q̃bus est restituendum. de vsuris.ca.cum tu manifestos.fo.ccclxxxiij.col.iiij.

Pedagia noua solus iperator vl' papa inducunt. de verb.sig.ca. sup q̃busdam.fo.ccccxx.columna.iiij.

Antiqua pedagia tolerant̃.ibidem

Pedagia noua sibi p̃cipes h̃nt ĩstituere. de censibus.c.innouam⁹ folio.cclxxxviij.colũna. iij.

Pena a iure taxata est infligẽda a iudice: alioqui est arbitraria. de offi.iudi.delega.c. de causis.folio.lxxiij.colũna.ij.

Pena s̃m arbitrium iudicis imponi debet de dolo.et contu.ca.finẽ folio.clxxx.columna.ij.

Pena spirituali tantuz punienda sunt delicta clericoruz. de penis. ca.licet.folio.cccc.columna.ij.

Pro pena in monasteria sunt trudendi vel degradandi clerici latrocinia vl' prelia exercentes.eo. titu.ca. quod in dubijs. et. ca.sequenti.folio.cccc.columna.iij.

Pena quandoq̃ extenditur ad heredes.eo.titu.ca.ad aures.folio. ccccj.columna.j.

Pena pecunaria debito soluendo apposita exigi nõ debet si maior ps debiti interim nõ soluatur. e. ti.c.suam ad nos.fol.cccc.co.iiij.

Pena cum pena compẽsari potest eodem titulo capitu. constitut⁹. ibidem.

Pena interficientis ep̃m.eo. tit.ad aures.folio.ccccj.columna.j.

In penis imponẽdis deferendum est dignitati. de offic.iudi.deleg. ca.sane.folio.lxxiij.colũ.ij.et.ca. pastoralis.fo.lxxix.columna.ij.

Pena vtentium litteris falsis vel frauduleter extortis. de rescrip. ca.qr nõnulli.fo.xix.columna.j.

Penitentia põt iniũgi in pctõ manẽti de penitẽ. & remi.ca.officij.folio ccccij.columna.iiij.

In penitentijs iniungendis q̃ sint cõsideranda.eo.ti.c.oĩs vtriusq̃ folio.cccciij.columna.ij.

Pniẽ sunt arbitrarie.e.tit.ca.deus qui eccl'iam.fol.ccccij.col.iij.

Penitẽtiũ nõ vere vel nolentiũ penitere cõfessio nihilomin⁹ audiatur et pnĩa iniungat̃.eo.ti.ca. qd quidam.folio.ccccij.colũna.ij.

Penitentibus viaticum nõ negatur tempore interdicti: sz in morte constitutis. eo. tit.ca.qd in te. folio.cccciij.col.j.

Pensio est minuenda p̃pter sterilitatem terre de loca.et condu.ca.propter sterilitatem.folio.ccxlij.columna.iij.

In pensionis solutiõe antiqua cõsuetudo seruãda. de cẽsi. ca. q̃to creatori.folio.cclxxxix.colũ.ij.

Pensiones minuere ad detrimẽtũ clericorũ. vel augere ad commodum proprium nõ licet sine consensu episcopi. de preben. et dig. ca.auaricie.fol.ccxx.colũna. iiij.

Pensionẽm maiorem promittens vt ecclesias acquirant adeptis priuentur. de pac.ca. pactiones. folio.xcvj.columna.iii.

Pẽsionariã p̃stituere eccl'iã nõ p̃t p̃latus vltra tp̃s vite sue. de cẽsibus.c.p̃terea.f.cclxxxviij.col.iii.

Peremptorie põt quis citari in prima citatione. de dilationib⁹. ca.j.folio.cxxvij.

Post p̃ẽptoriũ edictũ põt reus citari licet nõ de iure cõi. de of. iudi. dele.ca.qm̃ abbas.f.lxxiii.iiij.

Peregrinari non debet clericus sine licentia ep̃i sui: nec episcopus sine licentia pape. de voto & voti redẽ.ca.magne deuotionis. fol. cclxxv.columna.iij.

Peregrinorũ res nullus occupet: qr sunt sub p̃tectiõe pape. de clẽ. peregrinantibus.c.j.fo.ccx.

Peregrinor̃ gaudet p̃uilegio qui est in causa pape.ibidem.

Peregrinis in via cõstitutis pnĩa nõ est denegãda tp̃e interdicti siue in terra interdicta. de peni. & re.ca.qd in te.fo.cccciii.colũna.j.

Peregrini clerici nõ sunt in ecclesijs instituẽdi de cleric. peregri. ca.vlti.folio.ccx.

Permutari possũt res ecclesie immobiles de scitu superioris cũ reb⁹ immobilib⁹ laicorũ: dũmodo peiorem non accipiant. de rerũ permutatiõe.ca.j.folio.ccxliii.

Permutãres p̃bendas vel eccl'ias p̃pria aucte ip̃is p̃uent̃.e.ti.c.cũ olim.folio.ccxliiii.columna.j.

Permutari p̃nt inter se sp̃ũalia vt eccl'ie & p̃bende: & tp̃alia inter se. eo.ti.c.ad q̃stiones.fo.ccxliii.iiii.

Permutatiões eccl'iar̃ et p̃bendarum ex cã licentia ep̃i p̃nt fieri.e. ti.c.q̃sitũ.fo.ccxliii.columna.iiii.

Permutari nõ p̃nt sp̃ũalia p̃ tp̃alibus.eo.titu.ca.vlti.ibidem.

Permutatiões rerũ eccl'iasticarũ a predecessore facte per successorem reuocande sunt.eo.titu.ca.ij folio.ccxliiii.

Permutari nõ possunt mãcipia ecclesie cũ mancipijs laicorũ.eo.titu.ca.mancipia.fo.ccxliii.col.iii.

Periurus clericus ab officio et b̃nficio suspendatur vel b̃nficio priuet̃. de iureiuran.ca.querelã.folio.clxxij.columna.ij.

A periuro non debet amplius iuramentum accipi. de presumptiõibus. capit.litteras.folio. clxx.columna.j.

Personalia rescripta vel p̃uilegia nõ excedũt personam. eo.ti.c.mandata eccl'iastica.fol.clxix.colũ.j.

Persone delictũ in dãnũ eccl'ie redundare nõ dz. de excep.ca.cum venerabilis.fol.clxxx.colũna.ij.

Personalis cõcessio cũ persona finitur: realis perpetua est: vt illa que est eccl'ie non p̃sone. de insti. cum venissent.fo.ccxxviij. co.ij.

Personatus plures in eadẽ eccl'ia vel diuersis null⁹ debet h̃re sine dispensatiõe sedis ap̃lice. de p̃bẽ. ca.ad hec.fo.ccxxj.col.j. et.ca. de multa.fol.ccxxj.columna.j.

Pignus recipere põt prelatus a quolibet possessore.ca.cum contra. de pig.fol. ccxlv.columna.iiij.

Probare tenet̃ ꝑscriptiōem ipsam obijciens. ibidem.

Probationi accusantiū consanguinitatē in mřimonio plus standū q̃ defendentium. de cōdi. appo. eo. ti. ca. iurauit. fo. cxlvij. co. j.

In ꝓbationis defectu ponat̃ iuramentū. de ꝓba. ca. sicut consuetudo. fo. cxlvj. co. j.

Probatur crimen per confessionē quandoq̃. de resti. spoli. ca. cum ad sedem. fo. cxxxvij. co. iiij.

Item per euidentiā vt nulla possit tergiuersatiōe celari. de cohabi. cleri. ca. vestra. et. c. sequenti. fol. ccxv. co. ij.

Item per famam. de proba. c. sicut. fo. cxlvj. co. j.

Item p instrumentum. de fi. instru. ca. ij. fo. clxiiij.

Probationis tp̄s q̄re ꝓcessum religiosis. de regularib⁹. ca. ad ap̄licam sedem. fo. cclxviij. co. j.

Processus cōtra formā iuris vel rescripti nō valet: tū potius est ꝓcedēdū ſm formā iuris q̃ rc̃. de offi. iudi. dele. ca. ex pte. fo. lxxiij. co. iij. Et de rescrip. cū dilecta. fo. xij. co. ij.

Professione in omi semp intelligit̃ excepta pape auctoritas. de vita et ho. cle. c. de⁹ qui. fo. ccxiij. co. iij.

Ante professionem exiēs libere potest redire ad statum pristinū. de regula. et transe. ca. super eo. fol. cclxvj. co. iiij.

Professo licet transire ad statū superiorem religionis. eo. ti. ca. sane. fo. cclxvij. co. j. tamen licentia petita a suo prelato rc̃. vt ibi.

Procuratio habet visitationem āne xam etiā ꝑsonalē: al's non pōt peti: que tamen ſm facultatē ecclesie faciēda est. vel ſm ꝯsuetudinē loci. de censib⁹. c. cum apostolus. fo. cclxxxvij. co. iiij.

Procurationis noīe p̄lati iferiores ⁊ superiores tp̄e visitationis absentes vł p̄sentes nec pecuniā nec munera: s; solā sustētatiōem debent recipere. Grego. x. in nouellis. Recipientes infra mensem duplū debent restituere sine aliqua liberalitate vel remissiōe dātis: alioquin superiores quantūcūq̃ magni ab igressu ecclesie sint iterdicti: inferiores vero ab officio et beneficio quousq̃ restituant sunt suspensi. de censib⁹. c. exigit. lib. vj. fo. cxix. co. j.

Procurari deb; archiep̄s ab oīb⁹ ecclesijs q̄s visitat. de ꝓscrip. ca. cū ex officij. fo. clxxxvj. col. j. ⁊ de censi. c. sopite. fo. cclxxxix. co. j.

Procuratio nō est petēda in grangijs monachorū. de censi. c. vlti. fo. ccxxxj. co. j.

Procuratiōem etiam tenet̃ facere eccl'ia q̄tūcūq̃ p ep̄m exēpta in visitatiōe. eo. ti. c. cū venerabilis. fo. ccxc. co. iiij. Et monachi tenētur dyocesano. eo. titu. c. venerabili. fo. ccxcj. col. ij. nec etiam prescriptio currit ꝯtra hoc. ibidē.

In ꝓcuratiōib⁹ cōstituēdis req̄rit̃ volūtas patroni ecclesie. eo. ti. c. q̄to creatori. fo. cclxxxix. co. ij.

Procurādi sunt legati ⁊ nūcij pape ab oībus: nisi specialiter sint exempti. de ꝓscrip. ca. accedētes. fo. clxxxiiij. co. iij. de censi. c. cum instantia. fo. cclxxxix. co. iij.

De ꝓcurationib⁹ ecclesiarū nouiter conuersarum nota formā. de censi. ca. sup eo. fo. ccxcj. co. j.

Procurator d; hr̄e in cā litteras de rato. de iura. calū. ca. cū causam. fo. cxxvj. co. iij.

Procuratori falsi exceptio post sētentiā latā nō tenet. de procu. ca. in nostra. fo. c. co. ij.

Procurator ab excōicatis constitutus non admittitur. eo. ti. c. cōsulti. fo. ciij. co. j.

Procuratoris cōfessio obest dño. de postu. c. j. fo. xcviij.

Procuratoris negligētia nō deb; obesse dño. de resti. ī integrū. ca. cum venissent. fo. cv. co. iij.

Pro ꝓcuratoris absētia nō est dominus puniendus. vt lit. nō pte. c. j. fo. cxxij.

Procurator illd̓ solū potest quod sibi committitur. de elec. ca. innotuit. fo. xxix. colum. iiij.

Procuratores duo possunt ꝯstitui in vna cā. de procur. ca. in nostra presentia. fo. c. co. ij.

A procuratore lr̄e ipetrate post renouationē mādate nō valēt etiā si dn̄s vellet. de rescrip. ca. ex pte decani. fo. xvj. colū. iiij.

Procuratorē ꝯstituere null⁹ cogi potest i grauib⁹. de ꝓcu. c. querelam. fo. xcix. colū. iiij.

Procurator nō admittit̃ in causa criminali. de accusa. ca. veniens. fo. cccxl. col. ij.

Propter procuratoris cōtumaciā pōt dn̄s excōicari. vt lit. non contesta. ca. j. fo. cxxij.

Procuratores prelatorum in cōcilijs ad tractatū sunt admittendi de his que fi. a prela. ca. fi. fo. clxxxviij. colū. j.

Procurator excōicat⁹ nō admittitur. de proba. ca. post cessionem. fo. cxlvij. co. j.

Procurator dat⁹ ad vnū aliđ impetrans nō preiudicat domino de offi. iudi. deleg. ca. cum olim. fo. lxxx. co. iiij.

Procuratorū mandatū reuocans in dispendiū aduersarij cōdēnatur in expensis. de procur. ca. auditis. fo. cj. co. ij.

De ꝓcuratorib⁹ plurib⁹ datis qui prior est tp̄e potior est iure. e. tit. c. nō iniuste. fo. cij. col. iiij.

Procurator nō tenetur appellationem ꝓsequi nisi velit. eo. ti. c. non iniuste. ibidem.

Procurator institutus ab excōicatis qn̄ admittit̃. eo. titu. c. cōsulti. fo. ciij. co. j.

Procuratoris primi factum si non ratificat secūdus nō recipit̃ nisi rc̃. eo. ti. c. j. fo. xcix. co. j.

Possessiōis cā coram quo tractanda sit. de foro competen. ca. si clericus. fo. cxvij. co. ij.

Possessionis recuperāde tempus non currit parte absente. de ver. signi. ca. dilecto filio. fo. ccccxxj. columna. iij.

Possessoriū et petitorium possunt in eodem negocio et ab eodē intētari. de cau. pos. et proprie. c. cū super. fo. cxxxj. co. iiij.

In possessionē cā rei seruande mitti debet actor: donec aduersari⁹ se offerat stare iuri ⁊ reddere expensas. de eo qui mit. in pos. cau. rei ser. ca. j. fo. cxliij.

Possessionis traditiōem impedit appellatio legitima. eo. ti. c. cum venissent. fo. cxliij. col. iij.

In possessionē mittēd⁹ ē: aduersario post citationem se absentāte nec procuratorē dimittēte. eo. ti. ca. fi. fol. cxvj. co. iiij.

In possessorio succūbens pōt petitoriū intētare. de cā ꝓpꝛie. ca. cū olim. fo. cxxxiiij. co. j.

Possessio sequit̃ ꝓprietatē. de seq̄stra. ca. j. fo. cxliij.

In possessionis causa fert̃ sn̄ia saluo iure ꝓprietat'. de appel. c. bone memorie. fo. cij. co. iiij.

Possessor est ille cuius nomīe res possidet̃. de ꝑscrip. c. si diligēti. folio. clxxxvj. co. ij.

Possessor secūd⁹ citari pōt p lr̄as contra primū ipetratas si p fraudē se ingessit. de al'. iudi. mu. causa facta. ca. j. fo. cix.

In possessionē mitti d; actor causa rei seruāde reo cōparēte: nec per se nec p aliū. de eo q̄ mittit̃ i pos. ca. fi. fo. cxliij.

Prohibētur multa q̄ tamen si fiant obtinēt firmitatē. de regula. c. ad apostolicā. fo. cclxviij. co. j.

Prohibitū intelligit̃ quādoq̃ qđ nō inuenit̃ expressum de transla. prelato. c. inter corporalia. folio. xlvij. co. iiij.

Cōtra prohibitionē sup̄ioris factū irritādū est. de iure pa. ca. cū dilectus. fo. cclxxxvj. co. ij.

Promissio nō infringitur cum i meliora cōmutatur. de iureiur. c. ꝓuenit. ij. fo. clxxj. co. j.

Promissio fide vł iuramēto firmata nō tenet ꝯditione non seruata apposita in forma iuramenti. ibidem.

In ꝓmisso etiā iuramēto firmato semp excipit̃ auctoritas maior'. eo. ti. veniētens. fo. clxxiij. co. iiij.

Promissio de ecclesiā vacante nō valet. de conces. preben. c. fi. folio ccxix.

Promissio ecclesie causa obsequij est symoniaca. de symo. ca. cū essent. fo. cccxlvij. co. j.

Promotio impedit̃ ꝓpt defectū sciētie. de elec. ca. congregato. folio. xliiij. columna. j.

Promouēs indignū punit̃ sicut ⁊ promotus. eo. ti. nihil est. fol. xlj. columna. ij.

Promotionem grauat macula in oculo. de corpore vi. ca. cum de tua. fo. lxvj. co. ij.

Promotū deijcit homicidium et symonia. de accu. ca. inquisitiōis fo. cccxlij. co. ij.

Proprietas sicut ⁊ castitas adeo annexa est regule monachalı q̃ nec papa dispēsare pōt. de sta. mo. c. cum ad monasterium. in fi. folio. cclxxviij. co. j.

Protestatio fit ne alteri ꝑiudicetur i iure suo de sn̄ia ⁊ re iudi. ca. sub orta. fo. cxcij. co. iij.

Tamen si fit contra protestationē nō valet. de consti. ca. cū accessissent. fo. v. co. ij.

Protestatiōe ab initio facta q̄cqđ fit non valet manente voluntate dissentiente. de his que vi met⁹. ca. j. fol. ciij.

Prouisio pape de simplici beneficio non extenditur ad dignitatem. de ꝓbē. ca. cū olim. fo. ccxxvij. co. j.

Puberes vn̄ dicāt̃ ⁊ qn̄ efficiant̃: ⁊ qual'r per aspectū corpis cognoscāt̃. de desp̄o. ipu. c. puberes. fo. cclxv. co. ij ⁊ qn̄ pn̄t peccare mortal'r. de delictis. pue. c. j. fo. cccix.

Publicato scrutinio non pn̄t electores variare vota sua. de elec. c. publicato. fo. xlvj. co. iiij.

Post publicationē testiū pn̄t alij testes induci dū p̄lat⁹ inq̄rit de crimine de testib⁹. ca. cū clamor fo. clxj. co. iiij.

Publicatis attestatiōib⁹ non sunt iterato īterrogādi testes nisi rc̃. e. ti. p tuas. fo. clxj. co. j. ⁊ nisi ī fauorē matrimonij. de testi. constitutus. ij. fo. clx. co. ij.

Pueris nō ꝑmittat̃ cura aīarū. de eta. ⁊ q̄lita. or. c. ex ratione. fo. lviij. co. iiij.

Pueri reputātur infra. xiiij. annos de deli. pue. capi. referente. folio. ccclxxix. co. ij.

Purgatio propter infamiam indicēda est. de accusa. capit. cū oporteat. fo. cccxlj. co. iiij.

In purgatione deficiens ꝓ conuicto habetur. de pur. cano. ca. iter fo. cccxcvj. co. iiij.

Purgari debet ibi vbi est infamatus. de accusa. ca. accedens. folio cccxliij. co. ij.

In purgatione super symonia forma iurādi. de symo. ca. quotiens fo. cccxlvj. co. ij.

In purgatione deficiens: vel eam nō subire volens idē est q̄tū ad penam. de coha. cleri. ca. tua. fol. ccxv. co. iiij.

In purgatione deficiētis pena. de pur. canoni. ca. cum. p. fo. cccxcvj columna. ij.

In notorijs nō est indicēda purgatio sed d; fieri ꝯdēnatio. eo. ti. ca. cū dilect⁹. fo. cccxcvj. co. ij.

In purgatiōe admittēde sūt vicine persone ⁊ honeste. eo. ti. c. cū dilectus. ibidem.

Purgare debet se religiosus cum sui ordinis hominibus. eo. ti. ca. cum. p. fo. cccxcvj. co. ij.

Purgare se tenētur moniales cū; sunt infames. eo. ti. ca. moniales. fo. cccxcvj. col. j.

Purgatio indicenda est clerico suspecto. de rapto. eo. ti. ca. si quis ibidem.

Purgare se ꝯpellunt̃ laici īfamati e. ti. ca. nos inter. fo. cccxcvj. co. ij

Purgare nemo se tenet̃ nisi de illo de quo est infamat⁹. eo. ti. ca. vlt. fo. cccxcviij. co. ij.

Purgatio indicenda est infamato deficientibus accusatoribus et testib⁹: nisi appellaret. e. ti. c. nos inter. fo. cccxcvj. co. ij.

Compurgatores quales sint. eo. ti. c. cū. p. fo. cccix. co. iij. Et qđ iurare debeāt. eo. ti. ca. de testibus. folio. cccxcvij. co. iiij.

Purgatio per ferrū cādens ⁊ similia interdicit̃. de pur. vulg. ca. dilecti filij. fo. cccxcix. co. j.

Purgatores sunt stricte examinādi sicut testes. de pur. cano. ca. cōstitutus. fo. cccxcvj. co. iiij.

Purgatores scire debēt vitā ⁊ cōuersationē ipsi⁹ purgandi. eo. ti. ca. cū. p. fo. cccxcvj. co. j.

Purgatio nulla ē q̄ꝗs ꝯfessus est ⁊ recepit pn̄iam: ⁊ tō dicit se im=

munem. eo. tit. accepimus. folio. cccxcviij. columna. iij.

Quadragesima non ipedit quin in ipa necessitate famis carnes liceat comedere. de obseruatione ieiu. ca. ij. fol. cccxcix.

Questiones difficiliores sūt ad papā mittende. de baptismo et ei⁹ effectu. ca. maiores. folio. cccxcvj. columna. iiij.

Raptores sūt excōicādi: nec ad penitētiam recipiēdi nisi restituāt ablata tamen penitētes in morte sūt in cimiterio sepeliēdi: de raptorib⁹ ca. j. et. ij. fo. ccclxxj.

Raptores rerū naufragātiū ipo iure sūt excōicati: sed rerū nauigātiū sunt excōicādi nisi reddiderint. eo. ti. ca. excōicationi. folio. ccclxxij. col. j.

Rasura in clerico debet esse competēs. de vita et hone. cle. ca. j. fo. ccxii.

Rasura in lrīs vel istrumētis in loco suspecto vitiat lrās. de ꝑuile. ca. cum olim. fo. cccxcj. col. ij.

Rasura si fuerit in vno loco lrē et ꝑ pūs et aūs pōt intelligi nō vitiat scriptū. de fide instru. ca. ex parte fo. clxvij. co. iij.

Ratihabitio subsequēs ↄfirmat cōtractū ꝑcedētē. de despon. ipub. c. accessit. fo. cccx. colum. iij.

Ratihabitio retrotrahit et mādato cōparatur. de pactis. c. quotiēs. fo. xcv. col. iiij.

Ratihabitio confirmat matrimonium quod ab initio nō fuit. qui matrimonium accu. pos. c. insup. folio. cccxxxiij. columna. j.

Ratihabitio confirmat religionē. de regularibus. c. cum virum. folio. cclxvij. columna. ij.

Item ↄfirmat sententiam: quia nō solū faciens sed ↄsentientes et c. de restitu. spo. ca. cum ad sedem. fo. cxxxvij. col. iiij.

Itē ↄfirmat symoniā qn ratum habetur datum. de symonia. c. sicut tuis. fo. ccclij. col. j.

Itē ↄfirmat ꝑcuratoris trāsactionē ita q dns postea nō pōt retractare. de transactionibus. c. contingit. fo. xcvij. col. j.

Recognitio delicti extra iudiciū nocet sicut ↄfessio. de elec. c. ꝑ inquisitionem. fo. xxxiij. col. iij.

Recōcilientur cymiteria vbi excōicati sunt sepulti aq̄ bñdicta solēniter. de cōsecra. ec. c. ↄsuluisti. fo. ccxcij. col. ij.

Recusari ptidex ex noua cā. de offi. iud. de leg. c. isinuāte. fo. lxxvij. col. ij.

Itē qz familiaris aduersario. ibidē.

Recusans iudicē sine causa ad eū redeat. ibidem.

Recusationis cā corā delegato debet ꝑbari. eo. ti. c. sup questionū. fo. lxxvij. col. iiij.

Religionē intrās san⁹ nihil tenet eccle sie parrochiali. de sepultu. ca. de his. fo. cclviij. col. ij.

Ad religionis vsū traditū nō dz humanis vsib⁹ applicari. de religi. domi. c. ad hec. fo. cclxxx. col. ij.

Religiose domus in vrbe subsunt soli pape. de capel. mo. c. dilect⁹. fo. cclxxxj. col. iiij.

Religiosoꝝ phisicā et leges audiētium pena. ne cleri. vel mo. c. sup specula. fol. ccciij. col. ij.

Religiosi ad prioratu electi nō de facili sunt amouēdi. de statu monachi. c. monachi. fo. ccxlvij. col. ij.

Religionis habitū pōt qs i domo ꝑpria suscipe et tenere et puer. cōiu. c. ex pte tua. fo. cclxxj. col. ij

Religiosi se ꝑcutiētes per abbatē absoluunt. de sen. excō. ca. de monialibus. fo. ccccx. colū. iij.

Religiosum percutiēs secularis ꝑ papā absoluēdus est. eo. tit. c. inter alia. fo. ccccix. col. iiij.

Religiosus infra annū libere redire potest ad seculum Inno. in nouellis de regularib⁹. statuim⁹. li. iij. titu. xxxj. fo. cclxix. col. iiij.

Religiosi possunt produci ad testimoniū ferendum. de do. et contu. ca. veritatis. fo. cxlj. co. iiij.

Religionum diuersitas reprobatur maxime mendicātiū. de religiosis domibus. ca. ne nimia. folio. cclxxxj. col. iij. et Greg. in cōcil. generali. Adijciēs q nec predicent nec confessionem audiāt: nec aliquos sepeliāt: nec dom⁹ sine licētia pape alienent sub excōicationis iam late sentētia. cōcedēs p̄dictis vt ad quoscūq ordines voluerint transeant.

Religiosi ex causa pñt habitū mutare ad tēpus. de vi. et ho. cle. ca. clerici officia. fo. ccxij. col. iij.

Religiosus coactus intrās postea volūtarie ↄfessus exire nō pt. de regula. c. cū virū. fo. cclxvij. col. ij

Religionē cōiugati pñt intrare ante carnalē copulā. de puer. cōiu. ca. verum. fo. cclxx. col. ij.

In religione stans ꝑ annum et amplius nō potest redire ad seculū nec vxorē ducere. eo. ti. c. consuluit. fo. cclxxj. col. ij.

Religionē non intret cōiugat⁹ nisi de licētia vxoris sue. eo. ti. ca. ad aplicā sedem. fo. cclxxij. col. j.

Religionē intrans de licentia non potest repeti. eo. ti. c. dudum. fol. cclxxiij. col. ij.

Religiosi expelli possunt qui corrupte viuunt. ne cle. et c. ca. relatum. fo. ccxl. col. ij.

Religiosoꝝ excōicatoꝝ ministrantium pena. de cleri. excō. mini. ca. postulastis. fo. ccclxxxj. col. iij.

Layco religiosos mandato abbatis percutiente qualiter ꝑcedendum. de sen. excōmu. vniuersitatis. fo. ccccvij. col. iiij.

Religiosi nō sint mercatores nec recipiant ad firmā. ne cle. vel mo. c. s̄m instituta. fo. cccliij. col. iiij.

Religionē ipubes non pōt intrare sine ↄsensu parentum. de regula. ca. ij. fo. cclxv.

Nec intrare iuitus: vel etate nō legitima: alꝰs a parentib⁹ extrahi potest. eo. ti. ca. j. ibidem.

Religionē intrans ante. xiiij. annū ↄsummatū penitere potest. e. ti. c. ad nostrā. fo. cclxvj. col. iij.

Religio tenuis q dr. de symo. c. et si questiones. fo. ccclviij. col. j.

Cū religiosis facili⁹ dispēsat q̄ cū secłarib⁹ q̄ ad ordies. de aposta. ca. ex lrāꝝ. fo. ccclxiij. col. iiij.

De religiōe ad religionē magis artam potest transiri. de regula. ca. licet. fo. cclxviij. col. ij.

Religiosi pñt habere ecclīas parrochiales. de sta. mo. ca. q dei timorē. fo. cclxxviij. col. j.

Religiosi decimas a laicis nō accipiāt nisi de ↄsensu epoꝝ. de iure patro. c. null⁹. f. cclxxxiiij. co. iiij.

Religiosus non pōt fideiubere: vel mutuū accipe sine ↄsensu abbatis vel maioris ptis capli. de fideius. ca. q qbusdā. fo. cclvij. col. ij.

Als puer⁹ nō tenet soluere. ibidē.

Religionis habitū assumēs vidua etiā in domo ꝑpa nō pōt resilire de regu. c. vidua. fol. cclxvj. col. j.

Religiosus de religione ad religionem ex leuitate non trāseat. als ad arctiorē potest transire. eo. ti. c. iohānes. fo. cclxvj. col. ij.

Religionem intrās potest renūciare annali ꝑbationi. eo. titu. ca. ad apostolicā. fo. cclxviij. co. j.

Religiosus exiēs añ ꝑfessionē qñ possit vxorē ducere vel qñ nō. eo. ti. c. ↄsulti. fo. cclxix. col. ij

In religiōe stans per annū pōt cōpelli ad ꝑfessionē: als non est necessitādus infra annū exiens. eo. ti. ca. ex parte. fo. cclxix. co. iiij. et c. postulasti. ibidem.

Religionem intrās nō habeat habitū professoꝝ. eo. ti. ca. statuim⁹. fo. cclxix. co. iiij.

Religionē exiēs cogēdus est redire et ꝑ prelatū est reuocādus. eo. ti. ca. vlti. ibidem.

Religionē intrās per metū qui cadere potest in virū constantē nō obligatur ad religionē. de his q̄ vi. ca. j. folio. ciij.

Religiosi ecclesiā a laico sine epo nō recipiāt. Item nec istitutū remoueāt: neq idignū ꝑsentēt. de iure pa. c. null⁹. fol. cclxxxiiij. iiij. et de his q̄ fi. a ꝑla. sine ↄsen. ca. cū aplica. fo. ccxxxiiij. col. iiij.

Religiosis iterdicitur chirurgia. de homicidio. ca. tua nos. folio cclxviij. col. iij.

Reliquie nō debēt exponi venales. et reliqe antiq ex capsam nō debēt ostēdi de reliquijs. c. ij. fo. ccxcix.

Reliquie de nouo inuēte absq approbatione pape non sunt venerande. ibidem.

Remissionis lras pñt epi ꝑcedere: et qtū valēt remissiones gñales. de pe. et re. c. q aūt. fol. cccccj. col. j. et c. nr̄o. fo. cccciiij. col. ij.

Renūciare nō videt q̄ decept⁹ aliud facit. de renū. c. lecte. fo. liiij. col. iij.

Renūcians episcopatui quādo potest resumi. eo. titu. c. post translationem. fo. liij. col. ij.

Renūcians beneficio potest ad id denuo admitti. eo. ti. c. veniens. fo. liiij. col. j.

Non renūciat iuri suo cōmittēs se gratie. ibidem.

Renūcians instrumentis liti renūciasse videt. de pac. cum pridem. fo. xcv. col. iiij.

Renūciare pōt quilibet iuri suo. de regu. c. statuim⁹. fo. cclxix. co. iiij.

Renūciare potest quis priuilegijs suis tacite. de priuile. c. accedentibus. fo. cccxcij. col. j.

Renūcians bñficio in manu layci ipso iure priuat. de renuncia. c. q in dubijs. fo. lj. col. iiij.

Renūciatio bñ regētis nō de facili est admittenda. eo. ti. ca. nisi cum pridem. folio. lij. col. j. vbi etiam notant cause renūciationis.

Renūciatione facta ipso iure sūt irrita instrumēta. eo. ti. ca. sane. fo. lj. col. iij. et de pact. ca. cū pridem. fo. xcv. columna. iiij

Renūcians archieps suo loco non pōt vti pallio. de renuncia. ca. ad supplicationē. fo. lj. columna. iiij.

Renūciare pōt quis bñficio suo ꝑ se dato: sed non ꝑ collegio dato. de fo. compe. c. si diligenti. folio. cxviij. colū. ij.

Renunciare non debet quis beneficio absq consensu epi: et quando possit repetere renunciationē. e. titu. ca. sane. fo. cxvij. col. iij. et ca. admonet. fo. xlj. col. j.

Renūcians bñficio metu vel vi nō ꝑdit. de his q̄ vi et c. ca. ad audientiam. fo. ciiij. col. iij.

Renūciās bñficio corā suo iudice nō pōt repetere. de resti. spo. c. accepta. fo. cxxxiiij. col j

Repzesalie dātur qñ gñalis rerum retētio auctoritate ꝑncipis vel ciuitatis ꝑ recōpēsatiōe dāni idulgetur. xxiij. q. ij. dns. fo. ccxcj. col. j.

Repsalie iure canonico et ciuili ꝑhibent. vñ i repsalijs nō vltra sortē dz accipi Greg. in nouel. de iniur. et dā. dato. c. vnico. cxlij. co. ij

Repsalias ꝯtra clericos ꝑcedētes vel accipiētes si singulares sunt persone excōicatiōis: si vniuersitas interdicti sententiā incurrūt infra mēsem nisi retractēt Greg. in nouellis. de iniurijs et dā. lib. vj. ibidem.

Reprobatio testium mutua nō trāseat vltra tertiā. de testi. c. licet. ij. folio. clx. colum. iij. et ca. dilecto. folio. clviij. col. iiij.

Residētiā canonic⁹ admonitus nō faciēs nec appellationē ob hoc factā ꝑsequēs: priuat ꝑbenda. de appel. ca. ꝑuenit. fo. cxcvj. col. j.

Residēs intelligitur qui iura ecclesie sue prosequitur. de cle. non residen. ca. cum dilectus. fol. ccxix. columna. ij.

Residere nolēs ammonitus priuetur beneficio. ibidem. c. ex parte. fo. ccxviij. col. ij.

Residēs dr qui in seruitio pape est vel epi: vel iusta de causa abest ex licentia. eo. ti. c. ad audientiā. fo. ccxix. colū. ij. et ca. relatum. folio ccxviij. col. j.

Residens cā studij quātū recipere debet. de preben. et digni. c. licet. fo. ccxxvj. col. ij.

Residere debet quilibet ꝑ se non ꝑ alium. de cle. non resi. ca. conquerente. fo. ccxviij. col. j.

Non residēs post citationem ꝑ sex mēses expectetur. eo. ti. c. ex tue. fo. ccxviij. col. iiij.

Nō residēs etiā cardinalis ꝑuetur ecclīa. eo. ti. c. ij. fo. ccxvij. col. ij.

Quia cū residere non pñt vtrobiq / ideo ꝓhibetur hr̄i plura bñficia clericis: et si etiā de non residēdo priuilegiati fuerit a papa / tñ per defectū diuini officij pñt cōpelli ꝑ suos ꝑlatos ad residentiā. e. ti. ca. cū ad hoc. fo. ccxix. col. iij.

Rescriptū pape qñ ↄrietatem cōtinet litteraꝝ diuersarū: et de ꝑcessu dubitat qñ iuxta pmū vel scd̄m rescriptū est ꝑcedēdū. Itē papa vel legati nō cōmittāt causas nisi ꝑ

sonis dignitatẽ habentibus ⁊ in locis ⁊ in ciuitatib⁹ solẽnib⁹ vbi copia iurisperitorum valeat haberi.ca.cum cõtingat.de rescrip. folio.xij.col.iiij.⁊ Innocẽ.in nouellis.eo.titu.fo.iiij.col.j.

Restituere in integrũ ad quẽ spectat.de resti.in iteg.ca.causa. folio.cviij. columna.iiij.

Restituendũ est non solum qđ spoliãs accepit: sed ⁊ qđ spoliat⁹ recipere potuisset. de resti. spoliat. ca.grauis.fo.clj.co.iij.

Restitutio fieri nõ debet anteq̃ᷓ citetur reus si contumax nõ est. vt lit.non contest.ca.quoniã frequẽter.fo.cxxiij.col.iiij.

Restituẽda sunt bona ecclesijs collata clericis ꝓpter incõtinentiã ipsis ecclesijs spoliatis.de cleri. cõiug.ca.iij.fol.ccxvj.col.iij.

Silr̃ spoliatis ꝑ sniam iniquã sunt bona restituẽda.de ꝓcura.ca.ex insinuatione.fo.c.co.j.

Restitutio prius est faciẽda in questione possessionis ⁊ ante litis ingressum.de resti.spolia.ca.j.et.ij. folio.cxxxiij.

Restitutio petitur ĩ spiritualibus. de resti.in integ.ca.cum venissẽt. fo.cxxxv. col.j.

Restituenda est possessio cum oib⁹ que ĩterim percipi potuissent.de resti.spo.ca. grauis.fo.clj.col.iij.

Ad restitutionẽ nõ potest inops cõpelli ꝓpter spoliationẽ nisi pri⁹ ablata ei restituant̃.eo.ti.ca.olĩ. ij.fo.cxxxviij.co.ij.⁊ in nouellis. ca.frequens.fo.lxviij.col.iiij.

Restituẽdus est predo ẜm iuris rigorẽ.⁊ de restitutiõe pri⁹ agẽdũ q̃ᷓ de canonica institutiõe. de restitu.spo.c.ĩlr̃is.fo.cxxxiiij.co.iij

Restitutionẽ potest petere ecclesia post latã sniam.de resti.in inte.c. cũ ex lr̃is.fo.c.col.iij.

Restituta vxore debent omnia bona restitui cũ ea. vt lit.non ꝯtest. ca.accedens.ij.fo.cxxiij.col.ij.

Restitutionẽ petenti nõ potest aduersarius crimen opponere . de restitu.spolia.ca.item cum quis. fo.cxxxiiij.col.iij.

Restitutionem petẽs ꝓbare debet se et possedisse ⁊ spoliatum. eo.ti. ca.olim.iij.fo.cxxxviij.col.ij.

Ad restitutionem nõ est cogendus qui non potest.de vsur.c.cum tu. fo.ccclxxiij. col.iiij.

In restitutiõe matrimonij necesse est ꝓbare ius matrimonij ⁊ possessionem corporalẽ per carnalẽ copulam. de resti.spolia.c.ex parte.fo.cxxxvij.col.ij.

Restitutionem impedit adulteriũ publicũ.de diuor.ca.significasti. fo.cccxxxiiij.col.ij.

Restitutio denegat̃ mulieri quando vellet viro cohabitare cũ cõtumelia creatoris. eo.titu.c.gaudemus.fo.cccxxxv.col.ij.

Restitutiõem mulieris ĩpedit seuicia viri maxime vbi timet̃ odiũ capitale. de resti.spo.ca.litteras. fo.cxxxvj.col.ij.et.c.ex trãsmissa. fo.cxxxiiij.col.iiij.

Restitutiõem mulieris ĩpedit gradus diuina lege ꝓhibitus predicto.c.lr̃as.fo.cxxxvj.col.ij.

Restituere potenti et valenti in vita:in fine eucharistia non negatur nec sepultura. de rapto.ca.ij. folio.ccclxxj.

Restitutionẽ petens ꝑ exceptiõem repellit̃ ab agẽdo:nec tenetur ante restitutionẽ aduersario respõdere.de ord.cog.ca. cum dilect⁹. fo.cxxix.col.j. et ca.finali.

Restitutionẽ petere non põt possessionem de iure nõ habẽs.de rest. spo.ca.ex parte.fo. cxxxvij.co.ij.

Restitutio est fauorabilis in causa matrimoniali.de resti.in integ.c. ex litteris.fo.cvj.col.iij.

Restituit̃ vna eccl'ia cõtra aliã.eo. ti.ca.auditis.fo.cxvj.col.j.

Restituere quis tenet̃ oĩa que medio tẽpore recepit si aduersari⁹ ꝓbauerit ius suũ.eo.tit.ca.suscitata.fo.cvij.co.iiij.

Res transit cũ onere suo. de decimis.ca.cum nõ sit in homine.fo.cclxv.co.ij.

Res ꝑ quas causas nascitur ꝑ easdem dissoluitur. de regu.iur. ca. j.fo.ccccxxiij.

Nõ sermoni res sed sermo rei subiectus est.de verb.sig.ca.intelligẽtia.fo.ccccxvj. col.iiij.

Retinere nitens nõ suũ priuetur suo. de preben.ca.de multa.fol.ccxxv.col.j.

Reuocatio mãdati nõ valet priusq̃ᷓ ĩ cã est cõclusum.de procu.c.auditis fo.cj. colũna.ij.

Reuocationi equiualet certa scientia p̃ncipis.de offi.iudi. dele.ca. pastoralis.fo.lxxix.co.ij.

Reuocatio ꝓcuratoris nõ valet nisi constet iudici. de rescrip.ca.ex parte.fo.ix.colũ.iij.

Reuocari potest illicitũ mandatũ per superiorẽ.de iureiurã.c.quintauallis.fo.clxxv. col.j.

Reuelatio diuina excusat culpã. đ diuor. ca.gaudem⁹.fo.cccxxxv.col.ij.

Reus actorem conuenire nõ debet nisi corã quo cõuenitur.de rescrip.c.quia nõnulli.fo.xix.col.j.

Reus condẽnatur in expẽsis actore ex decreto misso ĩ possessiõem etiam lite pendẽte. de sequestra. ca.j.fo.cxliiij.

Reus post litem contestatam si nõ cõparuerit ad sententiã diffinitiuam ꝓcedatur. de do.⁊ contu.c. prout nobis.fo.cxl.col.j.

Reus ꝯtumaciter recedens iurare debet stare iuri.ibidem.

Reus absoluitur actore in ꝓbatione deficiẽte. de priuile.c.accedẽtibus.fo.cccxcij.col.j.

Reus ꝯtumax potest adhuc semel a iudice citari. de do.⁊ contu.ca. prout nobis.fo.cxl.col.j.

Re⁹ absoluit̃ vbi obscura sunt iura partium.de fi.instru.c.inter dilectos.fo.clxv.col.ij.

Sacerdos q̃liter debet se habere circa cõfessum.de peni.⁊ re.ca.omnis.fo. ccccitj.col.ij.

Sacerdotis filiam carnalẽ non potest ducere baptizatus ab eo . de cogna. spiri. ca.vlti. folio.cccxxj. columna.ij.

Cum sacerdote cõtrahente cũ virgine potest dispensari post penitentiam . de cleri.coniuga.ca.sane.fo.ccxvj.col.iij.

Sacerdos aduocat⁹ esse nõ debet. de postulãdo.c.cum sacerdotis. fo.xcix.col.j.

Sacerdos fingẽs se conficere plus peccat q̃ᷓ si conficiat et sumat:licet sit in mortali peccato.de cele. mis.ca.de homine.folio.ccxcviij colũna.iiij.

Contra sacerdotem infamatũ qualiter est ꝓcedendũ.de purg.cañ. ca.ij.cccxcv.col.iiij.

Sacerdos cõsanguineam feminã in domo non habeat. et suspecti post trinam ammonitionẽ excõmunicentur. de coha.cleri.ca.j.⁊ ij.folio.ccxiiij.

Sacerdotis reuelantis ꝯfessionem pena.de peni.et remis.ca.omnis. fo.xliij.col.ij.

Sacerdos casu hominem interficiens non est deponendus. de homici.ca.interfecisti.fo.ccclxv.columna.ij.

Sacerdos puerũ causa discipline percutiens si moriatur deponendus est.eo.ti.ca. presbyterum.fo. ccclxvj.col.iii.

Sacerdotiũ nõ ascendat qui bigamus est.de biga.c.j.fo.lxvj.

Sacerdos non habeat officium interdictum vel simile.ne cleri. vel mona.ca.sacerdotibus.fo.ccciij. columna.j.

Sacerdoti ĩfamato indicat̃ expurgatio.de adulterijs. ca.significasti.fo.ccclxx.co.iiij

Sabbatis carnes comedere licet ẜꝫ morẽ patrie.de obserua. ieiu.c.cõsiliũ. fo.ccxcix.col.iiij.

Sacramenta libere sũt ꝯferenda nihil exigendo . de symo. ca. ad apostolicam. folio. cccliiij. colũ. j.et ca.cum in ecclesie.fo.cccxlvj. columna.iij.

Sacramenta collata ab excõmunicato in excõicatione vim habent licet peccet talis sic cõferens . de cleri.excõmu.ca.si celebrat. folio ccclxxxij.col.ij.

Si sacramentum est pretermissum caute supplẽdũ est. de sacra.non iteran.ca.j.fo.lxij.

Sacrum trahit ad nõ se sacrum. de consecra.ec.ca.q̇ in dubijs.folio ccxcij.col.j.

Sacra nõ debent impignorari layco nisi ĩ necessitate.de pigno.c.j. folio.ccxliiij.

Sacrilegi sunt excommunicandi.de sen. excõmu.c.conquesti.fol.ccccvij. columna.iij.

Sagittariorũ ars ꝯtra christianos prohibetur exerceri sub excommunicatione . de sagitta.c.j. fo.ccclxx.col.iij.

Scandalum nõ debet ĩpedire bonum faciendum.de renuncia.ca. nisi cum pridem.fo.lij.col.j.

Cum scandalo nihil prelatis est faciendum.de tempo.ordi.c.ad aures.fo.lvj.col.ij.

Propter scandalum sunt aliquando obmittẽda que pro rigore iuris sunt statuta.de sta.monacho. ca.super quodam.folio.cclxxvij. columna.iiij.

Scismatici si quẽ ordinauerĩt: vl' si alicui beneficium contulerint: quã penã incurrit ipse ordinatus vel beneficiũ recipiẽs.patet.c.j.et.ij. de scisma.fo.ccclxiij.

Scripta vl' acta iudicis nisi testium adminicl'o fulciant̃ non valẽt.de testi.ca.cũ a nobis.fo.clv.col.j.

Et qui temere acta iudicis violat non potest ea impugnare.de off. iudi.dele.c.cum olim.folio.lxxx. columna.iiij.

Scholares canõice plene recipiãt fruct⁹ prebendarum suarum. de magistris.ca.super specula.fo.ccclvj. columna.ij.

Et studentibus in theologia debet subueniri de reb⁹ eccl'ie.ibidem.

Scholares in vniuersitate p̃nt statuta facere:et citare: et cõtumaces punire. de ꝯsti.ca.ex litteris. fo.vj.columna.iiij.

Itẽ possunt constituere ꝓcuratorẽ in curia pape. de ꝓcur.c.quia in causis.fo.cj.columna.j

Sede vacante nihil debet ĩmutari vel innouari.ne sede va.c.j.fo.ccxxxij.

Sententia lata lite nõ cõtesta.nõ valet in casu. vt lit. nõ contest.ca.accedens.j.fo.cxxij. col.iij.

Sententia in alicuius preiudiciũ non mandetur executioni quousq̃ᷓ doceat de iure suo. de sen.et re iudi.c.cum sup ꝯtrouersia.fo. cxcj.columna.j.

Snia ꝯ ius lata nõ tenet: etiã si nõ appellet̃.eo.ti.c.j.fo.clxxxviij.

Sẽtentia retractata oĩa reducunt̃ ad primũ statum. de p̃scrip. ca.j. folio.clxxxiij.

Sẽtẽtia appellatiõe suspẽsa nõ exequitur. ⁊ si fiat reuocat̃ de appel. c.dilecti.folio.cxciiij.co.j.

Ante sẽtẽtiã latã ⁊ post p̃t receptio testis opponi. de excep.cũ venerabilis.fo.clxxx.co.ij.

Snia ꝑ aliũ fert̃:et ꝑ aliũ executioni mãdat̃. de fo.compe.ca.postulasti.fo.cxix.col.j.

Sententia trãsit in rem iudicatam nisi appellet̃ . de sen.et re iudi.cũ inter nos.fo.cxcix.col.iiij.

A sentẽtia excõicationis iuramẽto absolutus vt pareat mãdatis ecclesie et anteq̃ᷓ ei mãdet̃ aliquid appellãs retrudẽdus est in eãdẽ sententiã. de appel.ca.questioni. folio.cxcvij.col.j.

Sententia erronea retractanda.de frigi. fraternitatis. fol'.cccxxvij. columna.ij.

Itẽ lata snia ꝯtra non cõuictũ nec ꝯfessum nec ꝯuẽtum nõ valet.de sen.⁊ re iudi.c.lator.fo.clxxxviij. col.iij.et de ꝯsti.c.ecclesia sancte. fo.vj.col.ij.

Sententia cassat̃ ordine non obseruato.de sen.⁊ re iudi.c.ad ꝓbandum.fo.cxciij.col.iij.

Sẽtẽtia a nõ suo iudice lata nõ valet.de consuetu.ca.ad audientiã. fo.xix.col.iiij.

Sentẽtia pape obseruetur ĩter oẽs q̇ ad iudicia.de sen.⁊ re iudi.c.in causis.fo.cxcij.col.iiij.

Sentẽtia lata ꝯtra formã canonis ⁊ ius ꝯstitutionis expresse nõ valet.eo.ti.ca.cum inter.fo.clxxxix. col.iiij.⁊.c.cũ causa.fo.clxxxviij. columna.iij.

Sentẽtiã iudicis secularis iniustã iudex eccl'iasticus retractare potest.de constitu.c.que in ecclesiarum.fo.v.col.j.

Sententia iudicis excommunicati nulla est. de sen.et re iudi.c.ad probandum.fo.cxciij.col.iij.

Sententia transit in rẽ iudicatam: nisi infra decẽnium appelletur.

Symoniace ꝓmoti paruuli ꝑ parētes etiam ignoranter tenētur resignare.eo.ti.c.ꝑ tuas.ij.fo.ccclij columna.iiij.
Circa symōiace accusatum que attendenda.ibidem.
Symoniace ꝓmotus elect⁹ ꝛ ꝯfirmat⁹ qñ potest stare ꝛ pena talis eo.ti.c.sicut tuis.fo.ccclij.colū.j.
Symoniacus est procurās ad titulū alienū ꝓmoueri:ꝑmittēs nec se petiturū. eo.ti.ca.per tuas.iij. fo.cccliij.colū.j.
Symoniaca ꝓmotio deijcit ab obtento.eo.ti.ca.de hoc autem.fol. cccxlvj.colū.iiij.
Symoniaca promotio promittētē non obligat.ibidem.
Cum symōiaco potest dispēsari.e. ti.ca. per tuas.ij. folio.ccclij.columna.iiij.
Symonia est omne īpēsum ꝓ quolibet obsequio in ordinatione.e. ti.c.j.fo.cccxlv.co.ij
Item ementes ꝛ vendentes ecclīarum administrationē symoniaꝫ cōmitrunt. eo.ti.ca. consulere.fo. cccliij.columna.ij.
Symonia est pactio circa spiritualia vel eis annexa.de re. permu. c.quesitum.fo.ccxlij.co.iiij.
Symoniacus est recipiēs pecuniā ꝓ officio ad qđ tenet.de symo.c. dilectus filius.fol.cccl.col.ij.
Symonia est dare tpalia cā lucrandi spūalia.eo.ti.ca.tua nos.folio cccliij. co.iij.
Symonia non est dare sua ecclesie et post petere recipi:nisi intentio sit corrupta petentis et recipientis.ibidem.
Symoniam ex sola intētione committens non tenetur renunciare vel restituere. eo.ti.ca.mandato. fo.cccliiij.col.iij.

Synodo interesse cōpellātur qui subsūt.de maio.et obedien.c.qđ super his. folio.xcij.columna.ij.

Syndicū viri religiosi habeāt.de syndico. ca.j.folio.clij.

Societas iuramēto vallata de cōi cōsensu absolui ꝑt.de spōsa.c.ij.fo.cccliij

Soluere non tenet ecclesia debita ꝓ ea nō cōtracta.de solu.c.ij.fo.ccxlvij.
Ad solutiōem antecessoris tenetur successor ꝓ debitis ecclesie.eo.ti. ca.j.ibidem.
Solutionem debiti negāti incūbit probatio.eo.ti.ca.vlti.ibidem.
Ad solutionem expēsarum tenetur qui diē non seruat. de do.ꝛ cōtu. ca.cū dilecti.fo.cxl.col.iiij.

Sorte electio fieri nō debet. de sortilegijs. ca.ecclesia vestra.fo.ccclxxviij.co.j.ꝛ sortilegioꝝ pena.eo.ti.ca.j.ibidem.

Sorores due duob⁹ fratribus possunt copulari.de cōsan.ꝛ affi.c.qđ sup his. folio.cccxxiiij.col.j.

Speciale preceptum plus tenet ꝙ gñale.de hereti.ca.si aduersus nos.folio ccclxj.columna.j.

Spiritualia ꝑ tēporalib⁹ cōmutari non possunt. de re.permu.c. exhibita.fo.ccxliiij.col.ij.
Spiritualia possunt cōpromitti in arbitros. de preben.et digni.c.nisi essent.fo.ccxxiij.col.j.

In spūalibus causis nō legū districtiōe sed canonū equitate ꝓceditur.de iura.calū.c.litteras.folio. cxxvj. columna.j.
In spiritualibus causis nō recipit iuramētū calūnie. ibidem.

Spoliantes naufragos incidūt ī canonem.de rapto.ca.excōicatiōi. fo.ccclxxij. col.j.
Spoliato ob crimen a suo epō pri⁹ beneficiū restituat ꝙ de crimine cognoscatur.de resti.spo.c.ꝓquerente.fo.cxxxiiij.col.iiij.
Spoliātes testes nō admittunt ad testificandū ꝫ spoliati ad opposītū ꝓbandū.eo.ti.c.ij.fol.cxxxiij.
Spoliato si ꝓponat ī modū actionis nō dat restitutio nisi ī modū siue in formā exceptiōis.de ordi. cogni.c.cū dilect⁹.fo.cxxix.co.ij.
Spolians tenetur ad restitutionēꝫ ꝯm suā possibilitatē.de resti.spol. ca.olim.ij.fo.cxxxviij.col.ij.
Super spoliatiōe ꝓuēt⁹ nō pōt recōueniri ante restitutionem. de ordi.cogni.ca.super spoliatione. fo.cxxx.colū.ij.
Spoliato fiat restitutio ante litis ingressum si agitur petitorio nō possessorio.de restitu.spolia.ca.j. folio.cxxxiij.
Tamē debet fieri cognitio cause a iudice añ restitutionē.de accu.c. si constiterit.fol.cccxxxix.col.iij.
Spoliātes xp̄ianos pirate sunt excōicati.de rap.c.excōicationi.folio.ccclxxij.columna.j.

Sponsalia de futuro soluūtur ꝑ sponsalia sequētia de presenti.de spōsa duoꝝ.ca.j.fo.cccxiij
Sponsalia carnali copula sequēte itelligit matrimoniū ꝯfirmatū. de spō.c.veniēs. fo.cccvj.col.iij.
Spōsalia de futuro soluit lepra superueniēs vł alia deturbatio cōsimilis. de iureiur.ca.queādmodum.fo.cxv.col.ij.
Sponsalia de facto qñ inducūt publice hōestatꝫ iusticiā. de despō. ipube.c.lr̄as.fo.cccx.col.iij.
Spōsalia de pn̄ti solui nō pn̄t:ꝙ si sic/cōpellant redire ad pma vota.de spon.duoꝝ.c.j.et.ij. quia simul stare nō possunt.fo.cccxiij.
Spōsalia ante septēniū ꝯhi nō possunt.de despon.impu.c.ad dissoluendum.fo.cccxij.col.ij.
Spōsalibus ꝯctis ifra annos nubiles non cedāt. eo.ti.c.de illis.fo. cccxj.colū.iij.ꝛ.c.a nobis. fol.eo. col.iiij.et si vnus sit magis adultus aliū expectet.ibidem.
Spōsalia ꝑ vnū facta impediūt cōtractū cū oī cōsanguineo lꝫ mr̄imoniū nō ꝯsummauerit.eo.tit.c. continebatur.fo.cccx.col.iiij.
Spōsalia ꝑ vim ꝯtracta/ꝛ si sit spōsa traducta non tenent.eo.ti.c.ex litteris.fo.cccxj.col.iiij.
Spōsam fratris nemo habere pōt propter publice honestatis iusticiam.de sponsa.c.ad audiētiam. folio.cccv.columna.j.
Spōsa nō tenet sed sponsum vagabūdū: nec tenet eū diu expectare.eo.ti.c.de illis.fo.cccv.col.ij.
Spōsa de pn̄ti viuēte illo aliū non pōt ducere nisi itret alter religionē.de spō.duoꝝ.c.ij.fo.cccxiij.
Sponsa duorū est quando contrahit cum vno de futuro/cum alio per verba de presenti.eo.titu.c.j. ibidem.

Spōsa duoꝝ ī lite/nec cū vno/nec cū alio cōtrahere debet quousqꝫ questio decidat.eo.titu.c.tua fraternitas.fo.cccxiiij. col.j.
Sponsalibus cōtractis inter puberem ꝛ impuberē:pubes si ꝑ v̄ba de ꝑsenti cōsenserit nō pōt dissētire:sed impubes pōt cū venerit ad etatē.de despon.impu.c.de illis.fo.cccv.co.ij.
Sponsalia sūt et nō matrimoniū q̄ fiunt ante annos legitimos.e.ti. ca.tue nobis.fo.cccxij. col.iiij.
Spōsalia cōtrahēs de ꝑsenti inducendus est cōsummare.eo.tit.c. ex litteris.fol.cccxj.col.iiij.
Sponsalia de futuro contrahētes possunt separari si volūt. de spō. ca.preterea:tū religionē alter intrare potest ante copulā.c. verū. de puer.ꝑiug.fo.ccvij.col.ij.
Sponsalia cōdictione honesta apposita non tenent/nisi extāte cōdictione.de ꝯdi. appo.c.de illis. fo.cccxiiij.col.iiij.
Spōsalia possunt cōtrahi inter absentes per personā interpositam qui cleri.vel vo.c.veniens.folio. cccxvj.columna.iij.
Sponsalia contrahens ꝛ terrā relinquens pōt alteri nubere. de spō. ca.veniens.fo.cccvj.col.iij.
Spōsalia iurans vel promittens ꝛ religionē intrare volens pri⁹ soluat ꝓmissum.eo.titu.c.cōmissuꝫ. fo.cccvij.col.j.
Post spōsalia contracta cū puella in cunabulis pōt qs ducere matrem non obstante publice honestatis iusticia.ca. lr̄as. de despō. impub.fo.cccx.col.iij.
Sponsalibus infra annos nubiles contractis postea nō cōsentiens potest alteri nubere.eo.ti.c.ex litteris.fo.cccxj.col.iiij.
Spōsalia circa quā etatē soluunt/vel consumātur.eo.ti.ca.attestationes.fo.eo.col.ij.
Sponsaliū ꝓbatio incūbit viro.de clāde.despō.ca.j.fo.cccxiij.col.j.
Spōsalia cōdictione ihonesta contracta sunt tenēda/ꝛ cōdictio fugiēda:sed apposita cōdictio contra substātiā matrimonij soluit matrimoniū. de cōdi.appo.ca.j. et vlti.fo.cccxliij.
In spōsalibus recurrēdum est ad cōmunem intelligentiā verboꝝ cū alter ignorat linguā. de spon. ca.ex lr̄is.j.fo.cccv.col.iij.
Ad sponsalia ꝯfirmanda tutius qs monet ꝙ cōpellat.eo.ti.c.requisiuit.fo.cccvij.col.ij.

Statuta ecclīe variari pn̄t ꝑ tpe.de ꝯsang.et affi.ca.nō dꝫ.fo.cccxxiiij.col.iiij.
Statuta laycorū sup re ecclesiastica nō valent nisi ab ecclesia confirmētur. de cōsti.ca.ecclesia sancte marie.fo.vj.col.ij.
Statuētes cōtra ecclesiā excōicentur:nisi reuocent.de sen.excō.ca. nouerit.fo.ccccxiij.col.iij.

Subdelegat⁹ a principe solus valet alteri causam delegare. de appel.c.cum causam.folio.ccvij. columna.iij.
A subdelegato si fuerit appellatū delegatus potest ꝓcedere si aliquid iurisdictionis sibi retinuit. de offi.dele.c.super questionum. fo.lxxvij.col.iiij.

Subdyacon⁹ ꝛ dyaconus simi li gaudent priuilegio.de ser.non ordi.c.miramur.fo.lxv.col.iij
Subdyacon⁹ a papa ordinat⁹ priuilegiū habet:quia per alios episcopos nō potest cōpelli ad ordines recipiēdos.de tēp.ordi.c.cū in distribuēdis.fo.lvij.co.ij.
Subdyacon⁹ petitus ī seruū/vicarium dare potest.de ser. nō ordi. c.miramur. fo.lxv.col.iij.
Subdyacon⁹ potest eligi in epm̄ ꝛ qui habet curā aiaꝝ. ꝺ eta.ꝛ qli. ordi.ca. a multis.fo.lx. col.j.et.c. preterea.fo.lix.col.ij.

Successor est ī onere q̄ succedit in honore. de immuni.eccle.ca.aduersus.folio.cccij. col.j.
Successor non obligat ex ꝯtractu in dānū ecclīe ab antecessore facto. de ꝑcarijs.c.j.fo. ccxxxix.de trāsac.c.veniēs.fo.xcvij.col.iiij.
Successor pōt reuocare dōationē antecessoris.de dōa. ca. ꝓpter ingratitudinē.fo.ccl.col.ij.
Successor punitur pro culpa antecessoris ꝛ etiā excōicat nisi satisfaciat ifra certū tempus pro culpa pro qua fuit antecessor excōicat⁹.de seqſtra.pos.ꝛ fruc.c.j.fol. cxliij.et de imu.eccle.c. aduers⁹ consules.fo.cccij.co.j.
Successionis vitium tollit media sona.de fil.presby.c.ex transmissa.fo.lxiij. colū.iij.

Suffraganeus delegatiōnē archiepi nō tenet recipere inuitus:quia nō habet potestatem sup eum nisi ꝛc.de offi.iudi.ord. c.pastoralis.fo.lxxxviij.col.iij.

Suspensus est quo alios cuius pctm̄ notoriū est. de coha.cleri.c.quesitum.fo.ccxvj.col.j.
Suspensus nec eligi nec eligere potest.de consuetu.c.cum dilectus. fo.xx.col.iiij.
Item non debet cōferre beneficiū. de cleri.excommu.ca.si celebrat. fo.ccclxxxij.col.ij.
Item non auferat beneficia sed superior faciat.de cōcel.prebē.c.qꝛ diuersitatē.fo.ccxxx.col.j.
Item si celebret priuetur officio et bn̄ficio rigore iuris. de cle.excō. ca.clerici.fo.ccclxxx.col.iiij.
Item suspensus est qlibet obligās ecclesiā ꝓ debitꝫ alienis.de solu. ca.si quorūdā.fo.ccxlvij.col.iij.
Suspēsus est qlibet existēs in mortali peccato.de cohabi.cleri.ca. quesitum.fo.ccxvj.col.j.
Suspensus a papa ꝓpter cōtumaciā recipiens beneficiū in suspensione priuetur etiam prius habito.de eta.ꝛ quali.ca.cū bone memorie.fo.lix.col.iiij.
Suspensus est eps ordinarius acceptō iuramēto de nō inquietando sup ꝓuisiōe ꝛ ordinat⁹ vterqꝫ per triēnium donec papa dispenset.de symo.ca.si qs ordinauerit. fo.cccliij.col.ij.
Itē in formā electionis vel in personam electā obijciēs et nō probās per triēnium a beneficijs ecclesiasticis est suspensus. Inno. de elec.ca.j.fo.xv.col.ij.
Suspēsus est iudex ecclīasticus ꝑ vnū mēsem ab igressu ecclesie q̄ sine scriptꝫ ꝓfert sn̄iam excōicationis:ꝛ nō seruans irregularis efficit:de qua nisi ꝑ papā dispensat.de sen.ex.ca.cū medicinalis.

Venatio interdicitur in sacris ordinibꝰ cōstitutis et pena talium. de clerico vena. ca. j. folio. ccclxxix.

Venditio celebrata intelligitur si precium recipitur licet traditio rei differatur. de symo. ca. in tantũ. folio. cccliij. columna. j.

Vendendum nihil carius transeũtibus q̃ in mercato. de emp. ⁊ vēdi. ca. ij. folio. ccxl.

Vendita re minꝰ dimidij precij in optiōe emptoris est venditionē rescindere vel precium supplere eo. ti. ca. cũ dilecti. fo. ccxlj. col. j.

Sed si sit citra dimidiuz precij aut restituatur: aut iustum precium suppleatur eodem. tit. ca. cũ causa. folio. ccxlj. columna. iiij.

Vendita res eccl'ie laico dz reuocari. de rebus eccle. nō alie. c. ad nostram. folio. ccxxxix. columna. j.

Item vendita res a laico talis non tenet. eo. titu. ca. cum laicis. folio ccxxxix. columna. ij.

Venditor in tribus casibus non tenetur defendere rem emptori. de empt. et. ven. ca. si venditori. fol. ccxlij. columna. j.

Vendi vel venales exponi non debent reliquie sanctorum: de reliquijs. ca. j. folio. ccxcix.

Verba ƀm intētionē ꝓferētis sunt ītelligēda. de ap. ca. secundo requiris. fol. cxciiij. columna. iij.

Verba accipiēda sunt cum effectu de cleri. non resi. ca. relatum. fol. ccxviij. columna. j.

Vicarij officiuz patet. ca. ad audientiam. de offi. vi. folio. lxxj. columna. j.

Vicarius iudicis vel alicuius prelati excōicati: non est excōicatus officium suũ exercēs: vl' dño suo participans: dũmodo nō cōicet ei in crimīe ꝓ quo dñs est excōicatus. Inno. in nouellis de offi. vica. ca. j. li. vj. fo. xlvij. colũna. ij.

Vicarius a pastore succedēte nō remoueatur. eo. tit. ca. ad hec si persona. folio. lxxj. columna. ij.

Vicarius non potest ponere per se alium vicarium eo. titu. ca. clericos. folio. eodem. columna. ij.

Vicarij tenentur residere et esse sacerdotes. eo. ti. ca. ex parte. folio. eodem. columna. iij.

Vicarius pape nō habet ptātez extra vrbē eo. tit. ca. sua. ibidem. col. iij

Vicarius pape obediat vel priuetur beneficio. de exces. prela. ca. illud folio. ccclxxxiij. columna. ij.

Vicarius epi quā ptātem habet. de procur. c. petitio fol. cj. colũ. iij.

Vicarius recipiēs curā aīarũ ī aliqua eccl'ia vicarie renũciasse videtur. de offi. vicarij. ca. j. fo. lxxj.

Vicarium nō remoueat successor. nec ipsius redditus potest diminuere qui scitu epi est perpetuatus. eo. tit. ca. ad hec. ibidē. col. ij.

Vicarius pape nō plus iuris habz q̃ sibi committitur. eo. tit. ca. sua nobis. ibidem. col. iij.

Vicarius prelati excōicati non est ꝓpter hoc excōicatꝰ. de sen. exc. ca. inter. folio. ccccix. colũna. iiij.

Vicarias plures nullus habeat. de offi. vi. ca. prouideas. folio. lxxj. columna. ij.

Vitiatus enormiter nō potest ꝓmoueri ad ordinē: et si nō valet fieri pbr̄ nō potest eligi in prelatũ nec in episcopum si deformiter est vitiatꝰ de corpore. vi. c. j. f. lxvj. ⁊ c. exposuisti. fo. lxvj. co. iiij. ⁊ ca. cũ ī tua. folio. lxvj. col. iij.

Viduas tenetur ecclesia defendere. de fo. pp. c. ex parte. folio. cxix. col. ij.

Vim vi repellere licet cuz moderamine tñ. de homi. c. significasti. folio. ccclxviij. col. ij. et de sen. excō. ca. si vero. fol. cccciiij. columna. iiij. ⁊ de restitu. spo. ca. olim. j. folio. cxxxv. colũ. iiij.

Vincula paria vbi sunt primũ tenet nō scdm de spon. ca. sicut. fo. cccv. col. j.

Vinculum fortius rumpit minꝰ. e. tit. ca. veniens. fo. cccvj. col. iij.

Violētia in omī etate excusat in causa matrimoniali. de his q̃ vi. ⁊ c̃. ca. perlatum. folio. ciij. col. iij.

Violentia cohercere est legi subsidium ferre de exces. prela. c. sicut folio. ccclxxxiiij. col. iij.

Violentiā clerico illatam ꝓhibere valens et nolēs excōicatꝰ est. de sen. excō. c. quāte. fo. ccccxiij. iij.

Violentia q̃ excusat ꝓmittentē. de his que vi metus ve. c. ad audiētiam. fol. ciiij. col. ij.

Viri verbo standũ est dicentis se cognouisse vxorē et illa negante. de despon. impu. ca. continebatur. folio. cccj. colũna. iiij.

Visitare nō debent epi ƥdicatores ⁊ minores de exces. prelato. c. nimis iniqua. folio. ccclxxxvj. col. iij.

Visitare pōt archiepus ordinario iure ꝓuinciā suā et ꝓcuratores recipere. Inno. in nouell'. de cēsibus. c. romana. li. vj. f. cxviij. co. j.

Itē in dyocesi suffraganeoꝝ suorũ licet ei capellas cathedraliũ ecclesiaꝝ religiosorũ ⁊ ppl'orũ visitare: ꝓcuratiōes tñ qñ ꝑ aliũ visitat tantũ debet recipere: nec ꝑ se nec ꝑ aliũ debet preter victum pecuniam accipere. ibidem.

Viniri potest vnum monasterium alteri de reli. do. ca. ij. folio. cclxxix.

Vnctionē extremaz solus sacerdos dz cōferre. de ver. sig. cap. quesiuit. folio. ccccxviij. col. iiij.

De vnctione sacra et eius speciebꝰ et eius effectu. de sacra vnctiōe. ca. j. folio. lxj.

Volũtas vltima testatoris tenēda. de test. ca. tua nobis. folio. ccliiij. col. iiij.

Voluntatem defuncti non adimplens debet successione eius priuari. de vo. ca. licet. folio. cclxxv. columna. j.

Per voluntatem cum opere subsecuto illicitus contractus clerici inducit bigamiaz. de biga. ca. vl. folio. lxvj. col. iiij.

Votũ non infringitur cum in melius mutat'. de iureiur. ca. peruenit. fol. clxxj. co. j.

Vouens ex timore nō obligatur. q̃ clerici vel vo. ca. veniens. folio. cccxv. col. iij.

In voto quolibet tria attēdenda. de vo. ⁊ voti. re. ca. magne deuotionis. ibidem. col. iij.

In voto peregrinationis redimendo attendēda est ꝑsona et locus. eo. ti. ca. qꝫ sup his. folio. cclxxvj. columna. j.

Votũ tpale obligat quādoqꝫ ꝓ parte quādoqꝫ īpedit' perpetuo. eo. ti. ca. qꝫ sup his. ibi. col. j.

Votũ demētis nō obligat. de reg. ca. sicut. fo. cclxvij. col. j.

Votum peregrinatiōis epi exequi nō possũt sine licētia pape. eo. tit. ca. magne. fol. cclxxv. col. iij.

Votũ cōmune nō solēnizat' qñ nec locꝰ nec vestꝫ mutat': nec ꝓfessio sequitur. qui cle. vel vo. c. veniēs fo. cccxv. col. iij.

Votum castitatis vxor non potest facere viro contradicente. de cōuer. coniug. ca. charissimus. fol. cclxxj. col. iij.

In voto peregrinationis dispensare pōt eps preter votũ trāsmarinũ. de vo. ca. j. fo. cclxxiiij. ⁊ c. nō est. ibidem. colũna. ij.

Votũ in puericia minꝰ obligat. eo. ti. ca. venientis.. ibidem. col. iiij.

Vouens tēporale absoluitur ꝑ spirituale. e. titu. ca. scripture. folio. cclxxv. colũna. j.

Votũ neqꝫ capitulũ sine ꝯsensu epi nec eps facere sine cōsensu capl'i pōt. eo. ti. ca. magne deuotionis. fo. cclxxv. col. iij.

Votum peregrinatiōis qualiter redimendum. ibidem.

Votum religionis emittens ⁊ tƥs statutum non obseruās trāsgressor est. nec potest episcopus fieri. e. ti. ca. ꝑ tuas. fo. cclxxvj. col. iiij.

Votum simplex matrimoniũ ꝯtrahendũ impedit: sed non dirimit ꝯtractũ. qui cleri. vel vo. c. meminimus. fo. cccxvj. co. j.

Votũ trāsmarinũ pōt emittere vir vxore inuita. de vo. ca. ex multa. folio. cclxxvj. col. ij.

Votum defuncti superstes pōt implere. de vo. et vo. re. c. licet. f. cclxxv. colũna. j.

Vouens ire ad terrā sanctā pōt expēdere vicesimā partē beneficij sui terre sancte. e. ti. c. postulastis. fo. cclxxvij. col. j.

Votum publicuz iudicatur solēne. de conuer. coniug. ca. vxoratus. fo. cclxxj. col. ij.

Voti religiōis emittēs cōpellēdꝰ est perficere. de regu. c. porrectũ. fo. cclxvij. col. iij.

In voto simplici ƥualet iuramētũ precedens in cōtractu matrimonij. de vo. ⁊ vo. re. c. j. fol. cclxxiiij

In voti ƥiudiciũ nō stat' iuramēto de reg. c. vidua. fo. cclxvj. col. j.

Votũ peregrinationis pōt exequi ꝑ aliũ. e. ti. c. lz. fo. cclxviij. col. ij.

Voti reꝰ nō habet' egrotus frāgēs ieiuniũ. de reg. iur. c. qđ nō est. folio. ccccxxiij. col. ij.

Votum religionis non tenet iuita vxore: nisi post mortē ꝯsētiat. de cōuer. cōiu. c. quidam intrauit. folio. cclxx. colũna. iij.

Votum coniugatorum religionē ītrātium debet fieri coram episcopo: al's nō tenet ƀm antiqua iura eo. ti. ca. j. fo. cclxx.

Vsucapi tũc potest ꝓ dote qñ res ē estimata. de testa. c. raynuciꝰ. f. ccliij. co. iiij

Vsurarij ad vsuras restituendas debēt compelli. de vsur. c. cũ tu. fo. ccclxxiij col. iiij. ⁊ q̃bus restituenda. eo. ti. c. tua nos. fo. ccclxxiiij. col. iij.

Vsurarius contractus qñ estimat' ratiōe dubietatis. eo. ti. c. in ciuitate. fo. ccclxxiiij. col. j. ⁊ c. conq̃stus. ibidem.

Vsurarius est qui charius vēdit ꝓ rogato termino solutiōis. eo. tit. c. in ciuitate. ibidem. et cap. consuluit. fo. ccclxxiiij. col. iij.

Vsurario appellāti deferēdum nō est. eo. titu. c. q̃ ꝑniciosum. folio. ccclxxiiij. columna. iiij.

Vsura restituat' licet debitor creditori iurauerit qꝫ nō repeteret de iureiur. ca. ad nostrā. fo. clxxj. colũna. iij. Et si iurauerit ante soluet: et postea repetet. de vsuris. ca. tuas dudum. folio. ccclxxv. columna. j.

Vsura non est si deducunt' expēse. e. ti. ca. qm̄. fo. ccclxxiij. col. iij.

Contra vsuras cōstitutio facta ad ƥterita trahit' ⁊ vltra sortē nihil plus peti potest. eo. titu. ca. cũ tu. folio. ccclxxiij. co. iiij. ⁊ c. nauigāti. fo. ccclxxv. col. iiij.

Vsurā non cōmittit ecclesia fructꝰ feudi nō ꝯputādo ī sortē: nec etiā in pignore dotis. eo. ti. ca. cōquestus. f. ccclxxiiij. co. ij.

Vsurariorum pena. e. tit. ca. quia in omnibus. fo. ccclxxiij. col. iij.

Tamē nō tenētur quos ad restituēdum paupertas excusat. eo. tit. c. cũ tu. fol. eo. colũ. iiij.

In vsure crimine non potest dispēsari. vnde etiam in pijs causis ꝓhibetur. eo. ti. ca. sup eo. ibidem.

Vsuras repetēs nō audit' nisi priꝰ restituat receptas. eo. ti. c. q2 frustra. folio. ccclxxv. col. j. et ca. michael. fo. ccclxxv. col. iij.

Cōtra vsurariuz potest heres sicut dñs agere. de pignoribus. c. illo vos. fol. ccxlv. colũ. ij.

Vsurariꝰ est plꝰ repetēs q̃ q̃ ꝑiculo suo pecuniā mutuauit. de vsur. c. nauigāti. fo. ccclxxv. col. iiij.

Vsura non est beneficiũ ecclesiasticum pecunia redimere. eo. titu. ca. j. fo. ccclxxiij. col. ij.

Vsura est impignoratarũ rerũ fructus in sortē nō computare. e. ti. c. quoniā. fo. ccclxxiij. col. iij.

Vsura videtur cũ q̃s possessionē in pignus tenet si plꝰ recipit q̃ sortē deductis expensis. eo. ti. c. qm̄ non solũ. ibidem.

Vsuras restituere compellātur iudei. eo. tit. ca. q̃to amplius. folio. ccclxxv. col. iij.

Contra vsurariũ pōt ꝓcedi deficiēte accusatore ex sola fama. e. ti. c. cũ in dyocesi. fo. ccclxxv. col. ij.

Vsuram cōmittēs vt ī ludo sit vnũ pro tribus: repellit' a promotiōe de exces. prela. c. inter dilectos. folio. ccclxxxv. col. ij.

Vsurarijs publicis nullũ collegiũ vel vniuersitas nec aliqua ꝑsona singularis cuiuscũqꝫ conditionis domos locet vel cōducat aut cōduci ꝑmittat. vel sub aliq̃ titulo alio quocunqꝫ inhabitare permittat. al's si ꝑsone ecclesiastice fuerint scz patriarche: archiepi: episcopi: suspēsionis: inferiores vero ꝑsōe singulares excōicationis: collegium vel vniuersitas īterdicti sniam īcurrāt ⁊ post mēsem terra vbi vsurarij morantur ecclesiastico subiaceat īterdicto laici vero per censuram eccl'iasticā ꝯpescant'. Grego. in nouel. de vsuris. c. j. li. vj. fo. cxxxv. colũ. iij.

Vsurariꝰ publicus quomodocũqꝫ pēiteat nō debet sepeliri si iuxta posse ƥsentibus nō restituat vsuras noiatim. et pro absentibꝰ aliqui fide digni de ꝑrochia ordia

rio vel eius vicario vel plebano
sic obligētur vt illis actio acqui
ratur sup restitutiōe faciēda. eo.
titu. ca. q̄q̄. Et quicūq; siue reli=
giosi siue alij tales manifestos
vsurarios sepeliunt ꝯtra ꝑdicta
teneantur ꝓ restitutione r̄ndere:
nec debēt testamētis eoꝝ interes
se: nec ad cōfessionem eos debēt
recipere: nec absoluere nisi satis=
faciant iuxta posse: vl' satisfactio
nem prestēt canonicā iuxta posse
modo supradicto. eo. titu. ca. vlt.

Vsufruct⁹ est ius vtēdi ⁊ fruendi rebus
alienis salua rerum substātia. de
pignoribus. c. vlt. f. ccxlv. col. iiij.

Vsufructuarius tenet dare cautio
nem de reb⁹ imobilib⁹ q̄ vsu non
consumunt. eo. ti. ca. vlti. ibidem.

Vsufructuari⁹ ad arbitriū boni vi
ri dz dare cautionē: vnā de reb⁹
fruendis: aliam de reb⁹ restituē=
dis termino finito. ibidem.

Vsurpās ordinis officium ad quē nō est pro
motus illo ordīe ꝓpter temerita
tem ꝑpetuo priuet. de cle. nō or=
di. mini. per totum. fo. ccclxxxij.

Vsurpatio eccl'iastice iurisditiōis
a laicis reprobat. de re. eccle. nō
alie. ca. vlti. fol'. ccxxxviij. colū. j.

Vxor sine consensu viri nō in=
tret religionē. de cōuer.
coniug. c. placet. fo. cclxxj. co. iiij.

Vxor religionē intrans credēs vi=
rum mortuum debet ei si redit re
stitui. neq; si moritur post cōpel=
litur intrare sed non pōt exigere
debitum. de cōuer. coniug. c. pla=
cet. ibidem. colū. iiij.

Vxorē repulsam ꝓpter suspitionez
sine iudicio ecclesie nō tenet vir
recipere si postea cōmisit adulte=
rium. si autē vterq; cōmisit ip̄am
recipiet. de diuor. ca. significasti.
folio. cccxxxiiij. col. ij.

Vxori vir restitui debet si ingres=
sus religionem illa non continet
de conuer. coniug. ca. preterea. fo
lio. cclxx. columna. ij.

Vxor nō dimittatur sine iudicio ec
clesie. de despon. impu. ca. duo. fo
lio. cccxij. columna. j.

Vxor viro nō restituat ante senten
tiam diffinitiuam si timeatur de
odio capitali. de resti. spo. cap̄. ex
transmissa. folio. cxxxiiij. col. iiij.

Vxores duas simul habens de fa=
cto bigamus est et infamis. de bi
ga. ca. debitum. fol'. lxvij. colū. iij.

Vxoratus beneficio et officio pri=
uet in minoribus ordinibus con
stitutus. de cle. cōiug. ca. q̄d a te.
folio. ccxvj. columna. iij.

Vxor nō debet priuari dote ꝓpter
maleficum viri. de pigno. c. ex lit
teris. folio. ccxlv. columna. iij.

Vxore sene et castitatē vouente po
test vir de licentia eius ordinem
intrare illa remanente in seculo.
de conuersi. coniu. ca. cum sis. fo=
lio. cclxx. col. iij. de cleri. cōiu. ca.
sane. folio. ccxvj. columna. iij.

Vxore defuncta nō ordinet vir ni=
si vni⁹ vxoris ⁊ virginis. c. debi=
tum. de biga. fol. lxvij. colūna. iij.

Vxor restituenda est viro si exit re
ligionem. de conuer. cōiug. ca. ac
cedens. folio. cclxxij. colūna. iiij.

Vxorem causa fornicationis tantū
dimittens: aut cōtineat aut vxo=
ri reconcilietur. de diuor. c. ex lit
teris folio. cccxxxiiij. colūna. ij.

Vxore viuente cū alia cōtrahens ⁊
cohabitans: post mortez separet
ab ea. et de cetero sine spe coniu=
gij maneat. de eo qui dux. in ma.
quā pol. ca. cū h̄ret. f. cccxvij. iiij.

Vxorem repudiās infidelem: si cō
uertitur non ducat aliam illa vi
uente. de diuor. ca. gaudemus. fo
lio. cccxxxv. columna. ij.

Vxores plures semper fuit illicitū
habere nisi sanctis ⁊c̄. ibidem.

Vxor ante viri reditum nō pōt nu=
bere alteri. nisi ꝯstet de morte vi=
ri. de spō. c. in ꝑsentia. fol'. cccvij.
colūna. iij. et de secūdis nuptijs.
ca. dn̄s. folio. cccxxxvij. colū. iiij.

Vxorez ꝓpter heresim relinquens
sine iudicio ecclesie illam restitu
tionē petentē cogit ab eccl'ia re=
cipere de diuor. c. quāto. fol'. ccc=
xxxiiij. co. iiij. et. ca. de illa. ibidē.

Vxor iudicio ecclesie separata pōt
intrare religionē. de cōuer. cōiu.
ca. mulier. folio. cclxxiij. colū. iiij

Vxor a viro suscepta recedens nō
restituitur nisi prestita cautione
de impunitate. de resti. spo. ca. lit
teras folio. cxxxvj. columna. ij.

Vxor viuēte viro pōt testari. de te
sta. ca. indicante. folio. cclj. col. ij.

Vxor machinata in mortem viri ei
postea nubere non pōt. de diuor.
ca. si qua. folio. cccxxxiij. col. iiij.

Vxori adultere vir ingressus reli=
gionem nō est restituendus ip̄m
repetenti. de cōuer. coniug. ca. ve
niens. folio. cclxxij. columna. iij.

Vxoratus non gaudet priuilegijs
clericorū vl' tōsuratus: nec debet
habere bn̄ficium eccl'iasticuz. de
cleri. ꝯiu. c. iohannes. fol'. ccxvij.
co. j. et ca. cū decorē. ibidē. col. ij.

Vxore inuita religionē intrans cō
pellendus est ad eam redire: nec
ipsa mortua pōt ad religionē cō=
pelli: nec potest ab alia quā du=
cit petere debitū. stat tamē matri
moniū ꝯctū. de cōuersa. ꝯiug. ca.
quidam. folio. cclxx. colūna. iij.

Vxore habitum religionis assumē
te pōt vir in ep̄m ꝯsecrari. eo. tit.
ca. sane. folio. cclxx. columna. iiij.

Vxoris votū nō tenet nisi vir simi=
liter voueat. eo. titu. ca. sane. ibi=
dem. col. iiij. Sed vir vxore con=
sentiēte votū religiōis emittens
obligatur. eo. titu. ca. ex parte. fo.
cclxxj. columna. ij. et. ca. charissi=
mus. folio. cclxxj. columna. iij.

Vxoratus acolitus tōsuram nō te=
netur portare: et bn̄ficiū amittat
de cleri. coniug. ca. ioannes. folio
ccxvij. colūna. j. et ca. si qui cleri=
corum. folio. ccxvj. columna. ij.

x **Xp̄s** est verus de⁹ et verus homo. de sum. trini. c.
j. folio. ij.

Xp̄s descēdit in aīa: surrexit in car
ne. ascēdit in vtroq;. eo. ti. ca. dā=
namus. folio. j. columna. j.

Xp̄s mortuus est ꝓ oibus q̄tū ad
sufficientiā ⁊c̄. de baptis. c. maio=
res. folio. ccxcvj. colū. iiij. Et pa
radisi ianua tantuz in morte xp̄i
aperta est. ibidem.

y **Maginē** cruci vl' bea te marie vir=
ginis vel alterius sancti sup ter=
ram vel inter spinas ponere sub
graui et dura sententia prohibe=
tur [illegible] go. in nouellis. de offic.
iudi. ordi. ca. si canonici. libro. vj.
folio. liiij. columna. iiij.

z **Elu** ad zelum fieri debet collatio: et vbi ma=
ior numer⁹: ibi maior zelus
presumitur. de elec. ca. ecclesia ve
stra. ij. folio. xlvj. colū. ij.

Zonas de auro vel argēto nō por
tent clerici. de vita ⁊ hone. cleri.
c. clerici. folio. ccxiij. co. j.

Laus deo.

Registrum Chartarum.
a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v
x y z A B C D E F G H I K
L M N O P Q R S T V
X Y Z AA BB CC DD
EE FF GG HH II KK
LL
Omnes sunt quaterni preter a q̄
quinternus est et LL qui tria
continet folia.

Repertoriũ verborũ q̃ in Margarita cõtinentᷣ.

¶Finis. Laus deo.

¶ Gregorij.ix. Romani pͤsulis vit[a] (si platine creditur)
qui raymundi Barchinonensis capellani et penitētiarij
sui auxi[…]o/decretales compilauit.

GRegorius nonus natiōe
hernicus: patria Anagninꝰ: e familia co=
mitū Innocentij tertij nepos apud Se=
ptizodiū pontifex creatus. Federicū sta
tim monuit sub anathematis pena: vt
primo quoqꝫ tempore in Asiam cū exer=
citu pͥficisceret recuperande hierosolyme causa. Promi
sit quidem Federicus se id facturū: atqꝫ oībꝰ cruce signa=
tis mandauit: vt Brūdusij ad certā diem cū armis ades=
sent. Uenerat eo magna multitudo: precipue vero e Ger
mania Lantgrauiꝰ Asie: qui Brūdusij vna cū magna
parte militum moritur: dum Federicus egritudinem si=
mulans in Sicilia se cōtinet. Hec autem fraus ita aper=
te deprehensa est: vt cōstet ipsum Federicū cognita Lāt
grauij morte eo celerrime adnauigasse: omnēqꝫ eiꝰ supel=
lectilem diripuisse. Nō destitit tamen fingere sibi in ani=
mo esse in Asiam traijcere: eo enim post rapinam nauiga
tionem direxit: omnibus qui tum aderant subsequi ius=
sis: licet non ita multo post (vt ipse dicebat) procellis agi
tatus Brundusium redierit. Hac autem fama parcitus
Johannes rex hierosolymitanus cum Berēgaria vxore
pontifici rem gratam facturus Bononiā venit Uenetoꝛ=
rum nauigio in Asiam traiecturus. Uerum pontifex co=
gnita Federici fraude: ne Johāni re infecta abire liceret:
eum et hexarchatus Rauennatis gubernatorē instituit:
et Honorij tertij sententiam in Federicum latam confir
mauit. Grauioraqꝫ in eū molitus fuisset: ni Maurorū im
petum reformidasset: classe tum potentium: quos tandē
Ferdināḋus Aragonū rex tanta clade superauit: vt bre=
ui maiorica insula vna ex balearibꝰ/et Ualentia vrbe po
titus pulsis Sarracenis: Incolas locorū suscipere chri=
stianos ritus impulerit. Nauigauit tandē Federicꝰ ami
corum precibus ⁊ minis pōtificis fessus in Cyprū vsqꝫ:
vt christianis in Asia bellantibus quos sepe deceperat:
aliquam spem daret. At vero dū inde Soldani vires ex=
plorat Raynaldus eius prefectus quem in Sicilia dimi
serat in pontificem mouēs/multa picentini agri oppida
occupat. Erat tum Perusij pontifex Assisiū petiturus
Frācifcū vt que de Francisco viro sanctissimo miracula audierat
in sanctos presens cognosceret: quāobrem eum re (quēadmodū au=
rettulit. dierat) comperta in sanctorum numerum statim retulit:
magno christianorum conuentu ob eam rem habito. Dū
hec a pontifice agerentur alter Federici satelles Fulgi=
neum per factionē occupat: vnde paulo post armis bene
cum ecclesia dei sentientium depellitur. Instabat litteris
⁊ nuncijs Federicus Aconē iam profectus: vt a pontifi=
ce absolueretur: ꝙ diceret se deinceps in eius potestate
futurum. Uerū pontifex cognita hominis fraude: et chri
stianos milites in Asia dimicātes admonet: vt sibi a Fe
derici insidijs caueant aliquid noui semper machinātis
in hominū perniciem: ⁊ Johānem hierosolymitanū regē
cōparato exercitu in Raynaldū mittit Picenum agrū
rapinis ⁊ incendijs vexantem. Alijs vero copijs quibꝰ
Cardinalem colūnam prefecerat e sancto Germano pre
fectum Federici deijciens: cum Sarracenis mercede cō
ductis: omnia ab eo saltu capuā vsqꝫ pertinentia in dedi
tionem breui recepit. Hac autem calamitate moti qui in
vmbria ⁊ piscentibus Federici nomine militabant: reli=
ctis que occupauerant: in regnum trepide redeunt. Inte
rim vero Federicus Brūdusium rediens: pacis admodū
cupidus vltro pontificem rogat vt in gratiam recipiatur
imperatorqꝫ appelletur: ac pro regno Sicilie verus eccle
sie feudatarius. Quod quidē nō prius impetrauit ꝙ vn=
cias auri centum ⁊ viginti milia ecclesie romane ob illa=
ta dāna persoluisset: ipseqꝫ pro ea re supplicatum ad pon
tificem Anagniā venisset. Cum autem Gregoriꝰ ad om=
nia intentus: vt bonū pastorem decebat Perusinorū res
ab exulibus perturbatas eo profectus cōponere studio=
sus esset: statim Rome tāta seditio orta est et heresis: quā
ta nunqꝫ antea Hānibale ex gente Hannibala cum qui
busdam sacerdotibus male sentiente: quo quidem aucto
re populus romanus vsus in ecclesiam dei coniurauerat
Sed hunc diuina vltio cito compescuit: nam ⁊ tiberis su
pra modum inundās multa dāna mortalibus intulit: et
tanta peste laboratum est: vt decimus quisqꝫ vix super=
fuerit. Pontifex tamen mira clementia vsus Romā ve=
niens populo romano ignouit/ pulso sen[…]o ordine
Hānibale: cōuictis de heresi sacerdot[…]ꝰ errorem fassis:
ac saniorem opinionē subire iussis. Ad o[…]dā vero vr=
bem deinde conuersus: ⁊ veteres cloacas eliminātas re=
stituit/ ⁊ nouas extruxit: vrbis dignitati ⁊ valitudini vno
tempore consulens. Ab vrbe deinde abiens valitudinis
gratia et Reate (vt quidam volūt) Beatum dominicum *Dn̄icū in*
principē ordinis predicatorum: ⁊ spoleti Antoniū Uly= *sctōs ret=*
xipona oriundū Patauij mortuū: scōm a Frācisco ordi= *tulit.*
nis minorum auctore in sanctos rettulit. Anagniā dein=
de rediens omnia circūquaqꝫ posita muniuit: Romano=
rum contumaciam veritus: quorum senator more vete=
rum legem rogauerat: populusqꝫ sciuerat: vt omnia oppi
da circa vrbem posita romanis vectigal penderent. Non
est tamen veritus pontifex dissuadentibus Cardinalibꝰ
Romā proficisci: quo romanos ad sanitatem reduceret
tum monendo/tum castigando. Uerum cum nihil profi=
ceret Reate se contulit: quo et Federicus imperator col
locuti simul de rebus agēdis in hanc statim sententiam
venere: vt primo quoqꝫ tempore romanos cōiunctis co=
pijs adorirentur. Decepit tum quidem pontificem vt an
tea semper Federicus: nāqꝫ in germaniā abiens: militi=
bus suis mandauit: vt romanis rebus in omnibus obtē
perarent. Hac itaqꝫ perfidia pōtifex motus Germanis
militibus ad castra sua confugientibus magnum propo
suit premium: quare tanta multitudo cōfluxit: vt postea
romani aperto marthe cum ecclesie copijs cōgredi nusqꝫ
sint ausi. Recuperato igitur ⁊ patrimonio sancti Petri
et agro Sabino: spretisqꝫ Soldani legatis qui supplici=
ter pacem petebant: multos ex Francisci ⁊ Dn̄ici fratri=
bus per Europam misit qui predicatiōe christianos ad
arma contra Sarracenos concitarent: quorū opera tan=
ta multitudo militum breui cōparata est ꝙta nūqꝫ antea
Interim vero dum tanto exercitui dux idoneus querere
tur: Elizabet regis Ungarie filiā mulierem optimā/ ac *Elizabet*
miraculis clarā pontifex in sanctas rettulit. Theobaldꝰ *regis vn=*
autē Nauarre rex: ⁊ Aimericꝰ Montisfortis Hēricusqꝫ *garie filiā*
Bari ac Cāpanie comes iter per Germaniam ⁊ Unga *in sanctas*
riam cū magnis copijs facientes. Cōstantinopolim pri *rettulit.*
mo: mox traiecto Bosphoro Ptolomaidā peruenere/lon=
ge ac late omnia populantes: verū nō ita multo post sup=
ueniente magna hostium multitudine cum se cedendo bi
duo defendissent cum optimo quoqꝫ milite cadūt. Atqꝫ
hoc modo expeditio magno conatu inchoata breui reci=
dit imperitia ducum. Pontifex autē tantā calamitatem
egre ferens Romā persuadentibus romanis ⁊ obsecrāti
bus redire instituerat: faciēdarū supplicationū causa ad
placandā dei iram si quā ex peccatis hominū cōceperat.
Quominus autem id faceret vetitus a Petro Fregepa
ne qui partes imperatoris sequebatur: e Perusia Uiter
bium se contulit. Iturus cōtra imperatorem armato mi
lite quē intellexerat transpadanā. Italiam iam tum atti

gisse: ac contra suas/ fasc⁊ socias ciuitates oppugnare: iam fessas calamitatibus alia sup aliam ab Ecelino Patauino tyranno accepta. Ecelinus enim cognomēto romano cui⁹ auus theutonicus sub Otthone tertio in Italia ordines duxerat: copias a Federico scdo accipiens magnā tyrānidem in transpadana Italia sibi comparauit/ redactis in potestatem suam Taruisio/ Patauio/ Vincentia/ Verona/ Brixia: Federicus itaq⁊ aui federa nequaq⁊ obseruans Mediolanēses ⁊ socias ciuitates apud nouā curtē (ita enī loc⁹ vbi pugnatū est appellabat) ingenti clade superatos trucidat. Hac ob rem pontifex omissa deinceps spe rei bene gerende ob illatum socijs incōmodū redire ad vrbem instituit: Johanne Cincio vrbis senatore contradicente: cui [illegible] aciā Jacobus Cappocius romanus ciuis infri[illegible] ontificem magnifice/ ac splēdide suscepit. Hic est ill[illegible] cobus cuius nomē adhuc legitur in tabernaculo o[illegible] musiuo sua impensa extructo in sancta Maria ad presepe qua in basilica Petrus quoq⁊ Cappocius sepultus est sancte romane ecclesie Cardinalis: qui Federicū imperatorē scismaticū persecut⁹ est: quiq⁊ ⁊ hospitale sancti Antonij nō longe ab eadem basilica: ⁊ Perusij Gymnasiū qd sapientiā vocant sua impensa extruxit. Gregorius autē pacata vrbe ⁊ Federicū iterū anathemate notat ac imperio priuat: ⁊ legatos Genuētiū ac Venetorū iā ad arma spectātiū cōponēde rei causa ad se vocat. Hisq⁊ rationibus inter vtrūq⁊ populū federa componit: ne alter sine altero cum imperatore Cōstantinopolitano fedus ineat: vtq⁊ bella gerenda vtriq⁊ cōmunia essent: ⁊ signa vtriusq⁊ vicissim ferrent. Illis autem qui hec federa in nonū inita annū rupissent: iterdictū sibi a sacris anathematis vinculo scirent. Balduin⁹ aūt qui mortuo Johāne biēnio Cōstātinopolitanū tenuerat imperium: cū egre se ab hostibus inopia erarij tutaretur: ⁊ filiū pignori mercatoribus Venetis ob es mutuo acceptū dedit: et ex edibus sacris ablatum plūbum: ac item lāceam illam spongiāq⁊ qua christus saluator noster hinc pot⁹ est/ hinc vulnus accepit Venetis pecuniosis vendidit. Federic⁹ autē Venetis admodū infensus q Gregorij partes tuerentur: eos tum paludibus conclusos vehemēter oppressit: ac maximis calamitatibus afflixit. Interim vero conspirantibus oībus transpadanis ciuitatibus duce Gregorio Monte longo Bononiēsis ciuitatis legato: Ferraria que ab ecclesia romana ad imperatorē defecerat capitur. Salinguerra viro fortissimo eam acerrime aliq̄diu defendente. Capta autē Azoni Estensi q̄ bello interfuerat ecclie noie gubernāda cōmittit. Salutis nře anno millesimo.cc.ac.xl. At vero iperator qui tū Pisis erat cū nō satis sibi cōstaret: qui partes suas/ quiue pontificis sequerentur: ciuitates Italie in duas factiones tum primū diuisit: nam qui pontifici fauebant Guelphi: quiue imperatori Gibellini appellati sunt. Hec quidē teterrimarū factionū noīa ad pniciē humani generis inuēta. Primū apud Pistorienses audita sunt: cum cancellarij Panzaticos gibellinos ab vrbe eiecissent: cūq⁊ alteri factioni guelphi: alteri gibellini theutonici fratres fauerēt: vnde tāte pniciei noīa indita sunt. Florētini pterea nobiles suos Pisanis gibellinarū partiū fauentes in exiliū eijciūt: pellūt ⁊ guelphos vicissim ab vrbe sua Aretini ⁊ Senēses: quorum exempla multe ciuitates Italie secute: bella plusq⁊ ciuilia inter se cōmisere. Hinc multe ciuitates a pontifice desciuere: tum in vmbria: tū in hetruria: precipue autē viterbiēses. Defecissent etiam romani ciues ni pontifex (delatis per vrbem supplicando apostolorū capitibus) populum ad cōmiserationē mouisset: habita etiā in basilica sancti petri oratione dignissima: qua tumultuantes ita in sententiā suam traxit: vt eos impulerit pro ecclesia dei crucē et arma suscipe. Hi postea veniētē hostili agmie ad vrbis menia Federicum armis submouere. Qui indignabundus captiuū quēq⁊ varijs cruciatibus necans in Sāniū concessit. Beneuentū vi captū diripuit: ac menia circūquaq⁊ euertit. Iterum autem ad vrbem rediens via latina hostili animo Cassinēse monasteriū spoliat/ eiectꝭ inde monachis. Soraq⁊ quondā Sānitiū ciuitatē ad liris fluuij caput sitam ferro/ flāmaq⁊ vastat. Templariorū bona vbiq⁊ diripit. Sarracenos vero adeo dilexit: vt eorum opera pre ceteris i bello vteretur: magistratusq⁊ eis ac propriam vrbem concesserit: que nostris quoq⁊ temporibus Nuceria sarracenorum vocatur. Fratrem preterea regis Tunisij pāhormi baptismū petētem ne id faceret verbis deterruit. Rauēnā autē repentino incursu petitā in potestatem suam redegit. Hanc ob rem Gregori⁹ concilium apud lateranū indixit: in quo de abrogādo Federico ratio haberetur. Verū Federicus terra/ mariq⁊ vias preclusit: et quosdam cardinales ac prelatos de via ⁊ nauigatione captos adiuuantibus Pisanis in carcerē coniecit. Qua ex re tantum dolorem Gregorius cepit vt nō diu superuixerit. Morit enī pōtificatus sui Anno.xiiij. mense tertio cū pauloante solis eclypsis tanta apparuisset q̄ta nunq̄ antea. Raymundū autem barchinonēsem quo adiutore in compilando libro decretalium Gregorius vsus est ita quidam tum laudant vt maiore cōmendatione laudari nemo possit.

Factiōes pessime multū noīa cēt humano generi.

Papa imperatorē iperio priuare pōt.

Gregori⁹ non⁹ mortu⁹ est ex tristicia.

¶ Ad Librum.

Nunc quia tu gaude multas liber ibis in vrbes.
Et dabitur capiti pulchra corona tuo.

por comision in scriptis de los señores inquisidores de [illegible] fue cometido al p. fr. [illegible] de alfaro vicario del monasterio de s. ysidro extramuros de la ciudad de sevilla y al p. fr. [illegible] de talavera professo de nra señora de guadalupe y a mi fr. bonif. bustamante professo deste dho monasterio de s. ysidro y a cada uno de nos los dhos que en [illegible] y enmendasemos y borrasemos conforme al catalogo nuevamente impresso en madrid el año 1583 todos los libros del dho convento y religiosos del y despues de lo susodicho nos fue cometido in scriptis a los dhos padres que rubricasemos y firmasemos los dhos libros que asi [illegible] [illegible] conforme al dho catalogo y yo el dho fr. bonif. digo que censure y borre estas [illegible] conforme a lo que se mando por el dho catalogo y por ser verdad lo firme de mi nombre en este monasterio de s. ysidro a quatro de jullio de 1585 años

fr. bonif. de bustamante

£LↃCXXXVIII
ↃC
MLↃↃC

c 18929345-

58

DECRETAL

colorchecker CLASSIC
calibrite
mm